AMBROSII CALEPINI DICTIONARIVM,

IN QVO RESTITVENDO, ATQVE EXORnando hæc præſtitimus.

PRIMVM,

Non ſolum illud curauimus, quod ab omnibus iam ſolet, vt adderemus quamplurima; ſed etiam, quod nemo hactenus fecit, vt multarum dictionum obſcuram ſignificationem aperiremus: Deinde, cum exempla quædam Calepinus adduxerit, quæ nunc in libris emendate impreſsis aliter leguntur, ea ſuſtulimus, & aptiora repoſuimus: Præterea, cum totum dictionarium ex multiplici impreſsione redundaret erroribus, ad eos libros, qui citabantur, crebro recurrimus, veramq; lectionem, inde petitam, Calepino reſtituimus: Poſtremo, in Græcis dictionibus male affecta quamplurima ſanauimus.

Additamenta Pauli Manutii,

Tum ad intelligendam, tum ad exornandam linguam Latinam, quædam etiam ad Romanarum rerum ſcientiam vtiliſsima:

CVM PRIVILEGIIS
Pauli IIII. Pontificis Max. Philippi Hiſpaniæ Regis, Veneti Senatus, in annos X.

VENETIIS, M D LIX.

Apud Paulum Manutium. Aldi Filium.

PAVLVS MANVTIVS
Aloyſio Garzonio S. D.

CONSTARE tibi puto, Aloyſi Garzoni, cum ad res præclaras natus homo ſit, quippe qui ſolus ex omnibus animantibus munere rationis ac mentis excellat, nullam tamen artem eodem tempore & inuentam ſimul eſſe, & abſolutam. omnes humili tenuiq; ab initio profectæ, paulatim quaſi per gradus aſcendentes, ad id, quod ſummum videtur eſſe, peruenerunt. hoc & in litteris accidit, maximeq; quibuſdam in libris, qui eiuſmodi ſunt, vt, ſemel atque iterum aucti, locupletari tamen, atque ornari deinde poſſint. quo ex genere bonum fatum Calepinus ſortitus eſt, cui quotidie fere omnes homines de ſuo largiantur. certe enim illius dictionarium, quod nunc emittimus, non tam auctoris induſtria, quàm aliorum labore ſtudioq; in tantam altitudinem excreuit. vnum tamen deſidero, quòd ij, quibus illud propoſitum fuit, vt in hunc librum quamplurima congererent, id ipſum, quod fecerunt, vt adderent, facere conſideratius diligentiusq; potuerunt. quorſum enim in herbarum montiumq; nominibus colligendis diligentes ſumus: verba autem Latinæ linguæ illuſtria maxime ac ſignificantia, quæ neſcire nemo vult, in augendo Calepino negligimus? ergo ipſi hoc potiſſimum ſpectauimus: & opinor tantum præſtitimus, quantum qui hoc dictionario cum alijs dictionarijs conferendo cognoſcet, non dubito quin de hac opera nobis & faueat, & bene precetur. non enim libet hic commemorare, quæ quibus in verbis ſint à nobis addita: nam ſexcenta ſunt, neque ſumpta ex apertis aliorum librorum indicibus, ſed ex ijs Latinæ linguæ fontibus, ad quos peruenire cuiuis non licet. vtrum autem ipſi peruenerimus, res ipſa indicet. in eo etiam ab aliorum inſtituto diſcrepauimus, quòd alij tantum, vt addant, quæ vtilia putant, elaborant; nos etiam, quæ non vtilia ſunt, & diſcendi cupidis contraria, quæ ſcilicet Calepinus ipſe non recte percepit, hæc inquam, dedimus operam, vt de libro, tanquam de tritico lolium, eximeremus. addidimus, mutauimus, ſuſtulimus, prout res poſtulauit. dictiones certe Græcas, ex multiplici lectione deprauatas, vt eſt fere, niſi diligenter caueas, corruptrix librorum typographia, tam multas correximus, vt, quod fabuloſum eſt, nos dicere ἰσχυρῶς poſſimus, Augeæ ſtabulum à nobis eſſe repurgatum. Noſtrum etiam in hoc opere proprium illud putamus, quòd, cum alij in addendo ſupra modum curioſi fuerint, vt liber excreſceret; nos contra, ne quid præter rem adderemus, ſuperſtitioſi fuimus, nec minus in reſecando diligentes. vt in dictionibus Græcis, Latinarum ordini inſertis, vel potius intruſis, multas, quaſi de alieno loco, migrare coegimus. exempli gratia, inter Latinas dictiones quem locum habere potuit catabathynus, aut hodœdocus, aut pſeudonymus, & huiuſmodi, quæ à Latinis ſcriptoribus Latine pro exemplo adducta minime reperias: quæ propemodum innumerabilia ſuſtulimus, eodem iure quo Latina vocabula de Græco dictionario tolleremus. Et quoniam hoc volumen, ob variam infinitamq; doctrinam, multorum per manus circunfertur: facile futurum putaui, vt, ſi tibi à me inſcriptum exiret, ſignificationem multis daret amoris erga te mei. nam, vt omittam merita in me tua, quæ nulla vnquam delebit obliuio, tui me ſuauitates ingenij, tua me

ſumma humanitas, ſingularibus probitas, eximia ad colendam virtutem animi propenſio ad amandum alliciunt. non enim ideo mihi carus es, quia ſis Venetæ reip. omnium amplisſimæ, à ſecretis, aut quia nunc vna cum viro clarisſimo, omnibusq; virtutibus ornatisſimo, Michaele Suriano legato, particeps & miniſter conſiliorum omnium ad Philippum, Hiſpaniæ regem, ſis profectus: ſed, quia talem te præſtas, vt & hæc tibi admodum ampla atque honorifica munera iure deferantur, & egregijs animi tui bonis maiora quoque debeantur. Sit igitur hic liber & tibi, & reliquis argumentum beneuolentiæ meæ, teſtimonium iudicij, grati animi, non omnino quale velim, ſed quale poſſum hoc tempore, monimentum. tu autem iſtam præclaram in nos voluntatem conſerua: &, quo inſtituiſti curſu, per directam, maximeq; expeditam, ac certam litterarum viam ad gloriam contende. quod ego quidem, qui tuos ſenſus, tuos ad laudem impetus optime teneo, ita opto, vt ſperem, ita ſpero, vt futurum mihi perſuadeam, idq; etiam reliquis prædicare non deſino.

DICTIONARIVM Ambrosii Calepini,

MVLTARVM VOCVM EXPLANATIONE AVCTVM,

ET MVLTARVM ITEM CORRECTIONE RESTITVTVM.

DE LITTERA A.

A Nomen est litterę primę Hebræis, Græcisque, & Latinis. Hæc aspirationē accipiens Interiectio fit, quæ pars humanorum affectuum expressiua est: qui fere cōtentiore voce, quod proprium aspirationis est, efferuntur. Aspiratur itaq; Ab interiectio in fine præter vocalium morem: quod fit propter afflatum pronunciandi, & differentiam præpositionis. Et modo admirantia est, vt apud Plautum: Ah quid ais? Modo dolentis, seu cōmiserantis est. Virgil. 1. Ecloga: Spem gregis, ah silice in nuda connixa, reliquit. & alibi: Ah tibi ne teneras glacies secet aspera plantas. Ah, flentis, inquit Donatus. Terent. in Adel. Ah me miseram. Ah, indignantis sibi ipsi, & se ipsum arguentis. Ter. in And. Ah, vix tandem sensi stolidus. Ah, desiderij. Plaut. in Asi. Ah quanto amplius valerem, si hic manerem. Ah, indignantis & stomachantis alteri cum reprehensione. Ter. in And. Ah, Tantamne rem tam negligenter agere? Ah, obiurgantis. Teren. in And. Ah quanto satius est te id dare operam, Qui istum amorem ex animo amoueas tuo. Ah, abnegantis. Ter. in And. Ah, ne me obsecra. Ah, increpantis cum indignatione. Teren. in Eunuc. Ah, rogitare? quasi difficile sit. Ah, reclamantis, aut contradicentis. Ter. in Hecy. Meum receptas filium ad te. B. ah. Vbi Donatus: Ah, quod falsum est, reclamauit meretrix statim: & voluit contradicere, si permitteret senex. Ah ah, suspirantis. Plautus in Milo. ah ah, cum venit in mentem mores vt mihi mutandi sient. Est & A, præpositio, sed sine aspiratione, ablatiuo seruiens. & ratio est, quoniam descendit à Græca ἀπὸ, remota vltima syllaba πὸ, remanetq; in Latino psile eadem: si enim aspiraretur, esset cōtra Græcam doctrinam. Et non solum A, præpositio venit à Græco: sed etiam Ab: quoniam ἀπὸ excludit o, præsertim in collisionibus vocalium, & remanet ἀπ᾽: id est, ap: sed π tenuis vertitur Latine in b, suam mediam, & dicitur ab. Eadem ratio est Abs: quarū trium eadem prorsus vbiq; est significatio, motus scilicet de loco: hoc solo differentibus, quòd A nunquam coniungitur cum dictionibus incipientibus à vocali: Ab vero cum omnibus ijs, & præterea cum l, & r, duabus liquidis, & i, consonantis locum tenente: vt, ab lege, ab rege, ab Ioue (licet apud Liuium cum alijs quoq; consonantibus coniunctum legatur) & Abs cum t, & q: vt, abs Tullio, abs quolibet. Quæcunq; igitur de A, eadē & de Ab, & Abs, quantum ad significationem attinet, dici & posse, & debere est putandum. a, vel ab, iunctum cum verbis passiuis, caussam efficientem, siue (vt loquuntur alij) personam agentē significat. Quinct. lib. 11. cap. 1. Fabricius respondit à ciue se spoliari malle, quàm ab hoste venire. verti potest hic ablatiuus in datiuum. Virg. Aenei. 1 neque cernitur vlli, id est, ab vllo. Significat autem A interdum Post (μετὰ cum accusatiuo, & ἀπὸ.) Cic. de Sen. Cuius à morte hic tertius & tricesimus est annus. hoc est, post cuius mortem. Sic dicimus, A coitu, à partu, à tergo, à funere, à cōmeatu: quod est, Post coitum, post partum, post tergum, ὄπισθεν, κατόπιν, post funus, post cōmeatum. Liuius 3. ab Vrbe: Neq; hostium à tergo incursum vidit. Suet. in Cæsare: Plebs statim à funere ad domū Bruti & Cassij cum facibus tetendit. hoc est, post celebratas exequias. Idem in Tiberio: A cōmeatu castra repetentes. Sic A somno: id est, post somnum. Dicimus quoq;, & A rege: hoc est, post regem: siue, secundus à rege. Liuius: Si dignum, qui secundus à Romulo numeretur, crearitis. Quandoq; significat De. Teren. A villa mercenarium vidi. Sueto. in Vespasiano: Alterum ad Iuniam Caluinā à gente Augusti pertinere dicebat. pro, de gente. Martialis: Ipsa protinus à via salutes. Quandoq; habet vim defensionis, & significat Pro (ὑπὲρ cum genitino) Cicero in Bruto: Nemo contra ciuium perditorum dementiam à senatu, & à bonorum caussa stetit constantius. A senatu, ait: &, A caussa bonorum: id est, Pro partibus senatus & bonorum: hoc est, senatui studuerit, & fauerit, eumq; tutatus fuerit. Idē pro Cluentio: Non modo dicendi à reo, sed ne surgendi quidē potestas fuit. quod est, pro reo. Sic dicimus, A quæstionibus, à testibus, à voluntate: quæ locutio creberrima est apud idoneos auctores: quasi defensor quæstionum, testium, & voluntatis alterius. Item in officijs & dignitatibus significandis plurimus eius vsus est: vt, A studijs dicitur esse, qui pro eruditione & doctrina sua præest studijs alicuius, puta principis: Ab epistolis, ὁ ἐπὶ τῶν ἐπιστολῶν: A rationibus: A libellis, ὁ γραμματείων προϊστάμενος τῶν ἱκετηρίων, qui epistolis, rationibus, libellis supplicibus præest. Suet. in Claudio: Polybium à studijs, Narcissum ab epistolis, & Pallantem à rationibus. A caliculis, ὁ πρὸς ταῖς κύλιξι, qui præest caliculis, quæ sunt vasa potoria. A cōmentarijs, qui præest cōmentarijs: hoc est, qui in cōmentarium custodias refert, & veluti diarium custodiarū conficit. Hunc Asconius Pedianus cōmentariensem vocat. A manu, ὁ ἐπὶ τῶν ἐπιστολῶν γινόμενος, dicuntur scribæ, quorum manu ad litteras scribendas principes vti solent. Suet. in Cæs. Philomenem, à manu seruum, morte punijt. Idem in Vespasiano: Cænidem, à manu dilectam quondam sibi, reuocauit in contubernium. Hi alio nomine Ad manū dicuntur. Cic. lib. 3. de Orat. Liciniū seruum sibi Gracchus habuit ad manum. Amanuenses eos Suetonius vocat. A memoria, ὁ ἐπὶ τῆς μνήμης τοῦ βασιλέως, cuius officiū est suggerere principi res obeundas, & in memoriam illius reuocare ex prę̨scripto. A pedibus vocantur, quorum pedibus ad eundum vtimur. Cicero ad Atticum: Pollicem, seruū à pedibus. Et sciendum, A pedibus per omnes casus eadem terminatione dici. Recte enim interrogaueris: Quid agunt à pedibus? Intelligitur ibi, serui à pedibus. Misi à pedibus: Dedi à pedibus meis. Hi etiam Circumpedes vocantur. Vnde ait Agretius: Circumpedes sunt obsequia seruorū: Antepedes, amicorū. Cicero: Circumpedes, homines formosos, & litteratos. A pugione, dicitur, qui principis pugionē gestat, eiq; semper præsto est. Lampridius in Comm. Libertinus, qui à pugione appellatus est. Multa sunt alia huiusmodi nomina. A punctis, qui præest redituі aquariorū, vt est apud Frontinū lib. 2. de aquæduc. A secreto, siue à secretis, qui est secretarius, particeps secretorum, ὁ ἐπὶ τῶν ἀπορρήτων. Budæus: A secretis sunt, qui ab ore principis imperata recipiunt diplomatū subscribendorum, dictorumq; quæ in consilio selecto decerni solent. A voluptatibus, qui studiū habet cōminiscendi voluptates ad principem oblectandū. vnde olim Xerxes edixit se præmiū daturū ei qui nouū voluptatis genus reperisset. Suet. in Tib. officiū instituit à voluptatibus, præposito equite Romano. A, vel Ab motū à loco significat: vt, A villa redeo, ab agro, vel ab agris: Venio ab vrbe, ab Italia. Virg. 2. Aen. Argiua phalanx instructis nauibus ibat A Tenedo. Idem in 1. Maia genitum demisit ab alto. Aliquando pro Contra ponuntur. Virg. in Melibœo: Teneras defendo à frigore myrtos. Cic. pro Fonteio: A quo periculo defendite iudices ciuem fortē.

Plin.lib.20.cap.17. Vestes quoq; à tineis defendit. Quandoq; pro Per. Plaut.in Rud. Ab se cantat cuia sit.i.per se, ac suo vnius testimonio. Idem in Bacch. Ab transenna, id est, per transennam. Quandoq; pro Præter, siue Contra: vnde Ab re, significat, præter, siue contra vtilitaté, aut sine vtilitate. cui contrariũ est, E re, id est, ad vtilitaté. Sæpius autem vsurpatur cum particula negatiua. Plaut.in Asi. Haud ab re aucupis. Plin.lib.33.cap.8. Id quod notasse, haud ab re est, id est, non inutile. Ab re, pro frustra. Plaut.in Trin. Ab re consulit. Ab re orare. Plaut. in Capt. Ab re ne quid ores, id est, ne quid ores alienum ab honestis moribus. Non ab re. Suet.in Augusto: Nõ ab re fuerit, subtexere, id est, nõ alienum à proposito. Liui. Haud ab re duxi. A vel Ab, pro, quod pertinet ad. Cic. pro Rab. Quorum impunitas fuit nõ modo à iudicio, sed etiam à sermone. Idem ad Att. Sumus imparati cum à militibus, tum à pecunia. Idem de Orat. & ipse conticuit, & à ceteris silentium fuit. pro, quod ad iudicium, ad milites, ad pecuniam, ad ceteros pertinet. Pla.in Epid. A morbo valui, ab animo æger fui.i. quod ad morbum, quod ad animũ pertinet. Idem in Curcul. à me pudica est. pro, quod ad me attinet. Huc pertinent & hæc, Ab animo perit, Ab re perit, Ab animo ociosus, Ab ingenio improbus, Doleo ab animo, Doleo ab oculis, & similia apud Plaut. ac Teren. Accipiuntur etiam A, vel Ab, pro versus. Plin. lib.33. Quod à sole fuit, in ijs melius, quàm quod à terra. pro, versus solé: &, versus terrã. Idem lib.2.cap.47. ab Oriente æquinoctiali Subsolanus, ab Oriente brumali Vulturnus. Dicitur & A parte, pro eodem Plin.lib.13.cap.15. Laudatissimo à parte Aquilonis. A, vel Ab, præterea cum ablatiuo personæ, eleganter domicilium significat vt, A iudice venio, hoc est, à domo iudicis. Teren. in And. Vnde est? MY. à vobis, id est, à domo vestra. Ibidẽ: Mysis ab ea egreditur. Sic à me, à milite, à Glycerio, apud eundẽ. Ab eo, pro eius. Teren.in Eun. Ab eo gratiam hanc inibo. vbi Donatus: Hæc est locutio, Gratiam ab eo inibo, pro, Eius gratiã inierbor. nam, ab eo, amat Terentius pro, Eius, ponere: vt in And. Hæc animaduertenda ab eo iniuria est, id est, eius iniuria. Sunt & aliæ harum præpositionum significationes, cuiusmodi sunt, quæ sequuntur. Cæsar, a millibus pass. circiter duobus, Romanorum aduentum expectabát. Pro interuallo duum mill. pass. Idem: Positis castris à millibus passuum quindecim. Ab aliquo legare. Cic. pro Cluen. Itaq; ei testamento legat grandem pecuniam à filio, à secundo hærede nihil legat. Subintellige tradendam. A lenone manu asserere, apud Plaut.in Persa. Hæc de significatione & vsu harũ præpositionum A, & Ab, ceteris dictionibus appositarũ. Cõposita vero scias separationem significare & priuationé: solumq; A, cum m, & u, cõsonante connecti, vt amoueo, amens, auello: Ab, cum a, d, e, f, i, l, n, o, r, & u: vt, abactor, abduco, aberro, absore, abiuro, ablacto, abnuo, aborior, abrogo, abundò (notantur auscero, & aufugio: in quibus b, euphoniæ caussa mutatur in u) & significat fere priuationem, vt absimilis, non similis. Non nunquã separationem, vt in ablacto, aufugio. Ponitur interdum pro extra, vt abduco. Et pro contra, vt abusus, cõtra vsum. Aliquãdo superflua est, vt apud Liuium: Supplementum ab Roma abduxerat. Abs vero componitur cum c, q, & t, ut abscondo, absq;, abstineo: significat quoq; retractionem in partem posteriorẽ, sicut in abstraho. & aliquando priuationẽ, u: in abstemius, quasi sine temeto. Quin & hoc sciendum, has præpositiones A, siue Ab, & Abs, non solũ motum è loco, sed etiã à tempore significare: &, vti, cum dico, Profectus ab Italia Basileã veni, significo me iter incœpisse ab Italia. à, & ab, interdũ per, cum, declarantur, seruiuntq; tempori significando, vt à paruo te noui, hoc est, eum adhuc paruus esses. à puero me nosti, cum adhuc essem puer. à pueris, siue à paruis vna viximus, cum adhuc essemus pueri. Sic dicimus, ab adolescentia, ab adolescentulo, à cunabulis, ab incunabulis, ab ineunte adolescentia, ab initio ætatis, à paruis, à prima ætate, à prima adolescentia, & à puero paruulo. Cic.2.de finib. Tua erga me, & erga philosophiam voluntate ab adolescentia suscepta. Idem pro Quinctio. Nam qui ab adolescentulo quæstum sibi instituisset sine impendio. Plaut. Pseud. Quid sapit? Cit. vsq; à cunabulis, id est ex quo esset adhuc in cunabulis. Liuius 4. ab vrb. ab incunabulis imbutum odio Tarquiniorum. Plaut. Trinummo. ab ineunte adolescentia, tuis seruiui seruitutem imperijs. Cic.ad Sulp. lib.4.episto.5. Terent. And. Quæ incœpta à paruis cum ætate accreuit simul. Cic.lib.5.episto. à prima ætate me omnis &ars, doctrina liberalis, & maxime philosophia delectauit. Idem ad Lentul. episto.lib.1.episto.9. Refero me ad mansuetiores musas, quæ me maxime, sicut iam à prima adolescentia delectarunt. Plaut.in Merc. Seruum una mittit, qui olim à puero paruulo mihi pedagogus fuerat. a, uel ab, pro per, Cic.lib.3.de legi. Cui ne reditus quidem ad bonos, salutem à bonis potuit afferre, idest per bonos. Idem pro Milone. Adde casus, adde incertos exitus pugnarum, Martemq; communem, qui sæpe spoliantem iam, & exultantem euertit, & perculit ab abiecto, id est per eum, qui abiectus est, & prostratus. a, uel ab, pro uersus, Plin.lib.33.cap.8. Quod à sole fuit in ijs melius, quàm quod à terra. pro, uersus solem, & uersus terram. Cic. ad Brut.10. firmos omnino, & duces habemus ab occidente, & exercitus. a, pro erga, Ci. pro Sex. Roscio Amer. præest huic quæstioni uir, & contra audaciam fortissimus, & ab innocentia clementissimus. idest erga innocentes.

ABACTI, ἀπωθέντες, dicebantur magistratus: qui coacti deposuerant imperium. Festus.

ABACTORES, ἐλατῆρες, qui sint, quære in dictione Abigeus.

ABACTUS, a, um, ab abigor: ut, abacti greges, *Cacciato*, furto, aut per uim abducti. Cic.4. Verr. Greges nobilissimarũ equarum abactos. Liu.l.4. ab Vrb. Prædæ abactæ hominum, pecorumq;. Additur quandoque & ablatiuus, furto. Pli.li.8.cap.51. Compertum, furto abactos, remeasse. Abacta nox, pro exacta. Virg.8. Aenei. Medio iam noctis abactæ Curriculo. Abactus, us, ui, uerbale, pro uiolenta expulsione. Plin.in Panegyr. abactus hospitum.

ABACULI, *Segni da far conti, detti ferlini, ò ragionati:* ἀβάκια, calculi erant, quibus utebantur ueteres in disputatione supputationeq; numerorum. Plin.lib.36. cap.26. calculi, quos quidam abaculos appellant.

ABACUS, pen. cor. *Casse da riponerui dentro i uasi, come di uetro, doro, d'argento, & simili,* ἄβαξ, κος, in quo res deponuntur, ut est coquorum tabula, in qua receptacula eduliorum exponuntur: uel potius id scrinij genus est, super quod argentea uasa exponi solent. Iuuen. urceoli sex, Ornamentum abaci. Cice.6.Ver. Ab hoc iste abaci uasa omnia abstulit. Est item tabula calculatoria, in qua numeros, qui deleti subinde possint, ducimus: item quæ depingendis designandisq; apta est formis, ut in qua mathematici lineas suas & numeros & figuras deducant. de quo Persius: Nec qui abaci numeros, & secto in puluere metas Scit risisse uafer. De eodem & Apuleius in Magia: ueteres mensam Pythagoricam appellabát. Item pro ipsa supputandi peritia, λογιστική, ponitur. Planities quoque è marmore, uel structura facta ad sessum habilis, hoc nomine appellatur. Sunt præterea abaci columnarum ornamenta, hoc est, tabulæ quadræ, quæ supponuntur epistylis, de quo Vitruuius lib.3.cap.1.

ABAGIO, *Prouerbio*, παροιμία, pro eo quod nos, una littera immutata, adagionem dicimus. Varro lib.6. de lingua Latina.

ABALIENO, nas, *Rimuouo*, ἀπαλλοτριόω, pen. prod. quod nostrum erat, alienum facere. Abalienationis duo genera ponit. Cic. in Topicis, hoc modo: Abalienatio est eius rei, quæ mancipi est, aut traditio alteri nexu, aut in iure cessio, inter quos ea iure ciuili fieri possunt. Quæ uerba exponens Boethius inquit: Omnes res, quæ abalienari possunt, idest, quæ à nostro ad alterius transire dominium possunt, mancipi dictæ sunt. Mancipi res ueteres appellabant, quæ ita abalienabantur, ut ea abalienatio, quandam nexus fieret solennitatem. Cic. de Lege Agraria: huiusmodi res commissa nemini est, ut agros uectigales populi Roma. abalienaret. Abalienari beneuolentiam dixit Cic.lib.2.de Orat. beneuolentiam cõciliant, abalienantq; ab ijs, in quibus hæc non sunt. Abalienare aliquem à se, alienum à se facere. Ci. Lentulo, fam. lib. 1. Qui à senatu hominem clarissimum abalienauerunt. Quãdoque pro disiungere, & separare ponitur. Plaut. in Curcu. Nisi mors meum animum abs te abalienauerit. Idẽ in Mil. Istuc crucior, à uiro me tali abalienarier, abalienare, & retinere contraria. Cic. ad Lent. lib.5. episto. Quanquam est incredibilis hominum peruersitas; qui nos, quos fauendo in communi causa retinere potuerunt, inuidendo abalienarunt. Hinc abalienatus: Cice. in Verr.6. Abalienati scelere istius reges amicissimi. Et Abalienatio.

ABAMBULANTES, abscendentes, Festus.

ABANTIADES, abantiadæ, ἀβαντιάδης, Ouid.4. Metam. Solus Abantiades ab origine cretus eadem Acrisius superest, id est Abantis filius.

ABAMSTA, tæ, pen. cor. soror abaui. ex lib.3. Institutionum.

ABANA, pen. cor. fluuius Damasci, qui in radicibus Libani exortus, in Syriacum effunditur mare.

ABANEO, pen. cor. cingulum sacerdotale, sicut docet Hieronymus. polymita arte ex cocco, purpura, hyacinthoq; contextum, ita ut flores atque gemmæ in eo uiderentur esse distinctæ.

ABANIA, pater gratus Domino, uel pater gratificans Deũ.

ABARIMON, Scythiæ regio, in qua siluestres & fieri homines degunt, auersis post crura plantis, maxima uelocitate. Plin. lib.7. cap.2.

ABARIS, ris, ἄβαρις, nomen uiri proprium, de quo Cœlius lib.9.cap.22. Ouid.5. Metam. Caucaseumq; Abarim, Sperchesiademq; Lycetum.

ABAS,

ABAS, antis, ἄβας, αντος, per unum b, nomen Argiuorum regis, Lyncei ex Hypermnestra coniuge filij, hominis bellicosi, & acerrimi ingenij, & regnauit annis 23. ut inquit Euseb. Fuit item Troianus quidam nobilis, comes Aeneæ. Virg.

ABATOS, pen. cor. *Luogo oue salire non si possa*. Latine inaccessus, ab ἀ priuatiua, & βαίνω, id est, uado: unde loca, ad quæ non datur accessus, dicuntur ἄβατα: Latini uocant inuia, siue auia. Quo nomine dicta est & insula in extremis Aegypti, in palude Memphitica posita: quòd ad illam propter limi & papyrorum copiam difficillimus sit aditus. Lucan. lib. 10. Hinc Abaton, quam nostra colit ueneranda uetustas, Terra potens. Hoc nomine etiam uocatus est locus ultra Aegyptum & Aethiopas, iuxta paludem, quam Stygem uocát.

ABAVVNCVLVS, abauiæ frater. ex lib. 3. Institutionum.

ABAVVS, *Il terzo auo*, ἀπόπαππος, pe. cor. dictus est pater proaui, quòd non longe absit ab auo. Sic Abauia, ἀπομάμμη, mater proaui. Cice. de claris Orat. Duorum abauorum illustre nomen.

ABAX, abacis, ἄβαξ, idem est quod Abacus, hoc est, mensa uel tabula, in qua aliquid deponitur, quales sunt mensæ coquorum, in qua disci, aliaq; id genus exponuntur. Item tabula calculatoria, in qua logistæ numeros deletiles, & Mathematici lineas suas ducunt. Item tabula quadrata, quæ epistyliis columnarum supponitur. Sunt præterea Abaces, uasa quædam uiliora, in quibus pretiosiora reponuntur. Horum meminit Iauol. in l. hære. de Legat. 3. Cui Corinthia uasa legata essent, huic abaces quoque eorum uasorum causa paratas deberi, Trebatius respondit. Labeo autem id non probat, si eas abaces uasorum numero testator habuit. Proculus uero recte ait, si æneæ quidem sint abaces, nó autem Corinthiæ, non deberi. Hinc deducitur diminutiuum Abacion, ἀβάκιον, idem significans quod Abaculus, id est, paruus Abax. Ammonius tamen ita distinguit, ut Abax sit mensæ genus in tricliniis, ubi uasa omnis generis exponi solent: Abacion uero tabula illa calculatoria, in qua uel numeros, uel lineas subinde deletiles ducimus.

ABDERA, ἄβδηρα, τὰ, pe. pro. urbs Thraciæ, Democriti philosophi, & Protbagoræ sophistæ patria: quam Diomedis soror cóndidit, & à se cognominauit. Ouidius: Aut te deuoueat certis Abdera diebus. Quidam autumant dici ab Abderito, Herculis delicijs, à Diomedis equis dilacerato, cú pugnaret cú Hercule. hæc postea collapsa, Clazomene, à Clazomeniis ea Asia uenientibus, qui eam ampliore forma restituerunt, uocata est. Sciendum, ab Ephoro dici Abdera, numero plurali tantum. Est etiam Abdera nomen ciuitatis in Hispania.

ABDERITAE, ἀβδηρῖται, populi Thraciæ, qui cum à muribus, ac ranis uexarentur, coacti sunt natale solum relinquere, & aliò migrare. Hos Cassander, sedibus in ultimis Macedoniæ partibus concessis, suscepit.

ABDICO, cas, *Priuare di heredità, et diredare*, ἀποκηρύττω, pen. cor. quasi longe dico, amoueo. Vnde Abdicare filium dicimus, bonis priuare, dum pater adhuc uiuit. Exhæredatio uero post mortem patrum proprie fieri dicitur. Valla li. 5. Alij sic: Abdicat filium, qui priuat omni iure filii: exhæredat filium, qui tantum submouet ab hæreditate. Itaque quisquis abdicatus est, idem est exhæredatus, non contra. Quincti. li. 7. cap. 7. Abdicationum formæ sunt duæ: altera criminis perfecti, ut si abdicetur raptor: altera imperfecti, uelut pendentis, & adhuc in conditione positi: quales sunt, in quibus abdicatur filius, quia non pareat patri. Et Abdicare est renunciare, quod pertinet ad magistratum, ἀπειπεῖν τὴν ἀρχὴν, καὶ ἐξόμνυσθαι, καὶ παραγγυᾶν τὴν ἀρχήν. Dicimus autem, Abdicare magistratu quempiá, pro, deponere magistratú: Id quod etiam, Abrogare alicui magistratum, dicitur. Cic. 2. de Natu. Deo. Augures rem ad senatum: senatus, ut abdicarent: cósules abdicauerunt. Et Abdicare se magistratu. Liu. 1. ab Vrbe: Abdicauit se consulatu. Cæs. 3. bel. Ci. Dictatura se Abdicat. Cice. in Catil. Cum se prætura abdicasset. Abdicare se tutela, libertate: pro deponere. Cic. ad Atti. lib. 6. tutela cogito me abdicare. Idem: Eo die non modo consulatu, sed etiam libertate se abdicauit. Abdicare aliquid. Pli. li. 20. cap. 3. Democritus rapum abdicauit. hoc est, omnino ex ciborum usu sustulit. Græce ἀποδοκιμάζειν, ἀπεδοκίμασεν. Idé lib. 33. cap. 1. Vtinam posset è uita abdicari aurum. Item repudiare, ἀποπέμπεσθαι. Teren. Recusat nuptias, generum abdicat. Abdicare item in alio genere loquédi, pro reijcere. Pli. lib. 15. cap. 30. Laurus abdicat ignes crepitu. Abdicatio: quæ opponitur adoptioni. Plin. lib. 7. cap. 45. Abdicatio Posthumi Agrippæ post adoptionem. Abdicatio magistratus, cum magistratus ipse deponitur. Liu. 6. ab Vrb. Amotus abdicatione dictaturæ terror.

ABDICO, cis, pen. cor. xi, ctum, *Lasciar da parte*, reijcio: augurale uerbum. Cic. lib. 1. de Di. Cum in quatuor partes uineá diuisisset, tresq; partes aues abdixissent, quarta parte in regiones distributa, mirabili magnitudine uuam inuenit.

ABDITIVVS, a, um, pen. pro. à participio abditus: nunc, ut opinor, obsoletum. Festus: Abditiui, Abortiui.

ABDO, dis, didi, ditum, *Nascondere*, κρύπτω, ex ab & do, significat abscóndo, occulto, habet autem uarium usum, & constructionem. Abdere aliquid. Pla. in Trinum. scapulis stulitiam abde. Abdere se aliquó; est, latendi gratia se in aliquem locum recipere, & fere cum accusatiuo, & præpositione in, cóstruitur. Cic. Curio lib. 7. fam. Abdo me in bibliothecam. Idé Planco lib. 13. fam. Abdidit se in intimam Macedoniam. Quandoq; nullo expresso loco, ut in illo Virg. 2. Aen. de Helena. Abdiderat sese, atque aris inuisa sedebat. Abdere intra, uel sub, cum accusatiuo. Liu. 2. ab Vrbe: Abdito intra uestem ferro. Cic. 1. Tusc. Audisne hæc Amphiarae sub terram abdite? Abdere se in tectis. Liu. 1. ab Vrbe: Se in suis quisq; tectis abdiderunt. Abdere sub, cum ablatiuo. Liu. 1. ab Vrbe: Cultrum sub ueste abditum habebat. Aliquando subauditur, in, præpositio. Virg. 3. Georg. Abde domo. ubi Seruius, Abde domo, in domo: ná si aduerbialiter uellet loqui, domi diceret. Abdere se ea. Plau. in Pseu. Ex conspectu heri sui si se abdiderunt, luxuriantur. hoc est, latenter se amouerunt. Abdere se literis, & in literas. Cic. pro Archia, si qui ita se literis abdiderunt, hoc est, ita se, studendo, penitus ab hominum conspectu atque frequentia remouerunt. Est autem, literis, datiuus. Idem Volum. lib. 7. fam. Me totum in literas abdere. Abdor, passi. condor, occultor. Plin. lib. 9. ca. 8. Abduntur circa Canis ortum. Hinc abditus particip. & abdite aduerbium. Cic. 4. in Ver.

ABDOMEN, pe. p. *La grassa ouer songia de gli animali*, ἦτρον, pinguedo, quæ spinæ adhæret, & in qua renes iacét, dictú, quòd abditum sit. Iuuen. Montani quoque uenter adest abdomine tardus. Cels. lib. 4. cap. 1. Ab iliis ab pube abdomen sursum uersus ad præcordia peruenit: περιτόναιον autem à Græcis nominatur. Plin. lib. 11. cap. 37. Porcæ sumen antiqui abdomen uocabant. translate ponitur pro gulæ uitio. Cic. pro Sextio, manebat insaturabile abdomen: copiæ deficiebant. Sic latine dicas abdomini indulgere, abdomini inseruire, abdomini operam dare. abdomini natus, id est uentri, & gulæ. Ci. in Pisonem. Ille gurges, atque heluo natus abdomini suo, non laudi, atque gloriæ. abdominis uoluptates. Idem in Piso. Soler in disputationibus suis oculorum, & aurium delectationi abdominis uoluptates anteferre.

ABDVCO, cis, peu. pro. *Toglier per forza*, ἀπάγω, à loco duco. Abducimus aliquem, cum eum alicúde nobiscum ducimus, cui contrarium est adducere. & quemadmodum de pecoribus Abigere dicitur, ita de hominibus Abducere. Abducimus autem sine ui, aut per uim: Sine ui. Ter. in Eun. me conuiuam solum abducebat sibi. Cice. 1. de Finib. Maiores uostri ab aratro abduxerunt Cincinnatum illum, ut dictator esset. Per uim. Ci. 5. Ver. Omne instrumentum diripuit; familiam abduxit. Idem 7. Verr. Naue à prædonibus abducta. Teré. in Adel. Me inuito abduxit meam. Abducere ui, aut per uim. Cice. 5. Verr. Tertiam Isidori mimi filiam, ui abductam à Rhodio milite. Liui. 2. ab Vrbe, Consularibus negocio dato, ut collegam per uim, si aliter non possent, de foro abducerent.

Abducere in aliquem locum. Teré. in Adel. Credo abductum in ganeum aliquó. Abducere in seruitutem. Cæs. 1. bel. Gal. agri uastari, liberi eorum in seruitutem abduci, oppida expugnari. Abducere, pro auertere, auocare, remouere. Cic. 5. de Finib. Democritus dicitur oculis se priuasse, ut quamminime animus à cogitationibus abduceretur. Abducere quempiam fide, pro, reuocare à fide præstanda. Cice. pro L. Flacco, Ait Lucceius, L. Flaccum sibi dare cupiisse, ut fide se abduceret, sestertium millies. subaudienda est præpositio à. Abducere aliquid: pro, auferre. Plau. in Truc. Quid si de uestro quid orem abducere? Idem in Cas. clauem abduxi. Abduce, pro abduc, dixit Teren. in Adel. Hunc abduce. Abducere pro abstrahere, & dicitur abducere à testibus, abducere animum à cogitationibus, abducere animum à solicitudine, abducere se ab angoribus, & molestiis, abducere ab institutis, abducere equitatum ab aliquo ad se, abducere uxoré à uiro, & abducere à meretricio quæstu. Cicero pro Cœlio. equidem uos abducam à testibus. Idem 5. de finib. Certe ut quamminime animus à cogitationibus abduceretur. Idem lib. 4. episto. Animum tamen à solicitudine abducerent. Idé Lucceio lib. 5. epist. Idem in Verrem. 10. Veruntamen abducuntur homines nonnunquam etiam ab institutis suis magnitudine pecuniæ. Idem 11. Philip. Brutus legiones conscripsit nouas, excepit ueteres, equitatum ad se abduxit Dolabellæ. Idem pro Flacco. Vxorem abduxit Decianus ab Amynta pregnantem, quæ peperit apud Decianum filiam. & idem 2. Philip. Sed cito Curio interuenit, qui te à meretricio quæstu abduxit.

ABECEDARIVS, qui per alphabetum aliquid ordinat. Augustin. in psalmorum capos. diligentius factum est, quàm no-

ſtri,uel Latine,uel Punice quos abecedarios uocant, pſalmos facere conſueuerunt. Bud.Pand.

ABELLINAE,pe.pe.dictæ ſunt auellanæ, ab Abellino Campaniæ oppido,ubi abundant.

ABEMO, *Tolgo*, compoſitum ab ab, & emo : ſignificat quaſi adimo.Plau.Abemito ueſtem.Feſt.Abemito ſignificat demito,uel auferto:emere enim dicebant antiqui pro accipere.

ABEO,is,iui,uel ii,itum,diſcedo,*Partire,o andare*.ἀπέρχομαι. Liu.lib.1.Hæc locutus,ſublimis abiit. Et Abire de tempore,παρέρχεσθαι. Teren.in And. Menſes abierunt decem : id eſt,effluxerunt. Et abi dicimus,quaſi moranti. Idem:Vos iſthæc intro auferte,abite. Abit fides,abiit Liu. 3. ab Vrb. Quia, Aequos mouere ſua ſpõte arma poſſe,iam fides abierit.id eſt,deſiit credi,& eſſe ueri ſimile.Memoria.Idem 2.ab Vrbe:quorum,uetuſtate,memoria abiit. Abit nauſea.Cic. ad Atti.lib.14.Nauſea iam planè abiit.id eſt,ceſſauit. Abit pretium.Plin.Iun.lib.3.ut reditus agrorum, ſic pretium retro abiit.pro,imminutum eſt. Sic Abit Sol, ſpes, tempus. Plau.in Merc.ſol abit:id eſt,decedit.Luca.lib. 3. Spes uictis telluris abit:hoc eſt,perit,effluit.Cic.Abiit illud tẽpus.Idẽ: Illa mea,quæ ſolebas antea laudare,abierunt.pro, præterierunt. Abire ab re aliqua.Cice.4.Ac.abeo à ſenſibus. hoc eſt deſino de ſenſibus dicere. Abire ab emptione,dicit Paulus iureconſultus.i.diſcedere à priore contractu.Abire ab iure.Cice.De ſuis bonis ita dat,ut ab iure non abeat.i.ab iure non diſcedat. Abire è medio,è uita,ex matrimonio. Ter.in Phor.Es mortem obiit,E medio abiit.Cice.1.Tuſcu. Cato abiit è uita.Plau.in Mil.ex hoc matrimonio Abierim,id eſt, matrimonium hoc reliquerim. Abire magiſtratu, conſulatu,&c.pro,deponere magiſtratum,cõſulatum.Liu.3. ab Vrbe:Properàtis abire magiſtratu. Abire incepto, incepto deſiſtere.Liu.4.bel.Pun.Tenuit,ne incepto abiretur. Abire in rem aliquam,pro,mutari. Plin. lib.24. cap.9. Salicis fructus ante maturitatem in araneam abit.Idem lib.31.ca.7.Totum ſtagnum in ſalem abit.Cato de re ruſti.cap. 6. In radices uiteſ oleæ abibunt. Abire in malam crucem, locutio imprecandi,ab antiquis uſurpata. Terẽ.in And.Abi hinc in malã crucem.Abire in diem.Teren.in Phor. Præſens quod fueras malum,in diem abiit, hoc eſt, in illud tempus dilatum eſt. Abire in ora hominum.Liui.2.ab Vrbe,ne in ora hominum pro ludibrio abiret.id eſt,ne in ludibrium ueniret. Abire in ſumptus Cice.ad Atti.lib.11. In quos ſumptus abeunt fructus prædiorum?Abire ſub iugum.Liu.3.ab Vrbe, Vt exprimatur tandem confeſſio,ſubactam domitamq; eſſe gentem, ſub iugum abituros.Dicit & Plin.lib.3.cap. 14. Abire oppidum in uillas.Abire in ulmus,Liui.2.ab Vrbe, Telo extracto,præceps Fabius in uulnus abiit:id eſt, pronus cecidit in uulnus.Abi,ut ait Donatus,eſt uerbum blandientis: nam ſic dicunt,qui iam compotes ſunt uotorum omnium. Teren.in Adel.Abi,uirum te iudico. Abibitur , imperſonale. Plaut.in Merc.Me hinc abire nisi abibitur. Hinc Abitus, & Abitio, ἀποχώρησις,pro diſceſſu.Teren.in Heau. Propter eam hæc abitio uenit.

ABSCEDO,ces,*Vietare,prohibire*,ἀπείργω,ex ab & arceo,pro hibeo. Plaut.eam abercet domo.

ABERRO,ras,ἀποπλανάω,erro,digredior.Cic.lib.5.Tuſc. Quæſt.Redeat unde aberrauit oratio.Aberrare in melius,dicit Pl.Iun.lib.4.artificem,ne in melius quidem ſinas aberrare,id eſt,ab illo exemplari diſcedere etiam, ſi melius facturus ſit.Inde Aberratio,diſceſſio.Cic.Caſſio: aliam aberratio nem à moleſtiis non habemus.& dicitur aberrare à miſeria Cic ad Atti. lib. 12.Nullo enim alio modo à miſeria quaſi aberrare poſſum,id eſt à miſeria cogitationem auertere. & aberrare propoſito,& à propoſito.Idem 5.Tuſcul. ſed te de æternitate dicentem aberrare propoſito facile patiebar.aberrare etiam à cõmuni utilitate. Idẽ, pro Ligatio. Vtriſque cupientibus Rẽpub. ſaluam, ſed partim conſiliis, partim ſtudiis à communi utilitate aberrantibus.

ABFORE,pen.cor. *Douere allontanarſi*,ἀπέσεσθαι , abfuturum. Virg.8.Aen.Nihil abſore credunt,Quin omnem Heſperiã penitus ſua ſub iuga mittant.

ABGREGO,gas,pen.cor.*Scegliere*,ἀφαιρίζω,ab grege duco.

ABHINC,ἀπὸ,ut τρίτον ἤδη ἔτος,abhinc triennium, triennio ante.Ter.in And. Mulier quæ abhinc triennium.Ex Andro commigrauit huic uiciniæ. Et cum ablatiuo.Cic.ad Atti.lib.12.abhinc annis amplius XXV.

ABHORREO,res, roi, *Abborrire*, μυσάττομαι, ἀπαλλάττομαι,modo accuſatiuo,modo ablatiuo iungitur. Sueto. de Aug.pumilos atque diſtortos,ut ludibria naturæ maliq; ominis abhorruit.Liu.4.ab Vrbe:parum abhorrens famam. Cum ablatiuo,Ter.in Hecy.abhorrere animum huic uideo à nuptiis.Ci.pro Cluen.Se ab his nuptiis abhorrere reſpondit.Additur interdum nomen adiectiuum participiale. Cic. ad Atti.lib.14. A ducenda uxore abhorret.Sciendum tamen, cum accuſatiuo iungitur , in ſimili fere ſignificatione ſumi, qua horreo:tunc enim quaſi rem prouiſam audire uel aſpicere pertimeſcimus,execramurq;.cum uero ablatiuo , tunc procul nos eſſe ab eo,quod non placet,demonſtramus : ut ſi diaero,Hanc rem abhorreo, ſignificat eaecror, & pati nequeo:abhorreo ab hac re,id eſt, alienus ſum.Ci.pro Cluen. hoc uerbo uſus eſt abſolute,cum inquit, Nemo illum conuiuio dignum iudicabat, omnes aſpernabantur,omnes abhorrebant.

ABHORRESCO,*Impaurire*,ἀποπλήττομαι,ualde timeo.Lactãtius de Ira,Quem terra contremiſcit,cœlumq;,& mare,& la tebræ Tartareæ,& dæmones abhorreſcunt.

ABIEGNVS,a,um,*Lauorio di abete*,ἐλάτινος,quod eſt ex abiete,ut,Abiegnæ menſæ. Colu.lib.12.cap.43. abiegna ſcobe nitides uuas cuſtodiunt.

ABIES,etis,pe.cor.arbor,dicta quòd præ cæteris arboribus longe eat.quidam Gallicam uocant,propter candorẽ. Hæc arbor pulcherrima in trabibus , ut inquit Plin. lib.6. Abies etiam in tranſuerſum poſita renititur ponderi , nec temere rumpitur.Idem lib.16.ca.10.Abies è cunctis ampliſſima eſt, & fœmina etiam prolixior.& cap.39. Abietis pars inferior enodis eſt, & ſapinus uocatur.ſuperior nodoſa durior& ſuperna.Diminutiuum eſt Abiecula.Græce dicitur ἐλάτη,for ſan ab ἐλάω,impello,produco.

ABIETARIVS,*Il legnaiuolo*,faber lignarius,ab abietibus, ut apud Hæodum: Faciant opera abietarii.i. Hi & Materiarii dicuntur,à materia,τέκτονες,cuius nomine ligna quæ ad ædificandum fulciendumq; neceſſaria ſunt,intelligenda eſſe declarat iureconſultus. Feſtus pro denominatiuo ſupponit, inquiens:Abietaria negotia dicebantur,quam nunc materiam dicimus,ab abietibus coemendis.

ABIGEATVS,tus,crimen abactionis.Marce.lib.47.Digeſt. Abigeatus,crimen publici iudicii non eſt , quia furtum magis eſt.

ABIGENA,bos.Varro de ling.lati.lib.6.

ABIGA,æ,fœmi.gene.pen.cor.ab abigendo partu ſic uocata,alio nomine Chamæpitys(χαμαίπιτυς)ea eſt herba,quã uulgus herbariorum Iuam appellat,cognomento muſcatã. Teſtis Ruellius.Plin.lib.24.cap.6.Chamæpitys, latine Abiga uocatur propter abortus.

ABIGEVS,& Abactor,(ἐλατῆρα βοῶν Home.uocat)utrũq; ab abigo.& eſt Abactor,quicunque greges abducit. ni Abactores uocãtur pecuariorum animalium fures latrunculive. Abigei autem,ut auctor eſt Vulpianus,proprie dicũtur, qui pecora de paſcuis, uel ea armentis ſubtrahunt, & quodam modo deprædantur.Scribit & Claudius : Quantitas diſcernit furem ab abigeo. qui enim unam ſuem ſurripuerit,ut fur coercebitur:qui gregem,ut abigeus.

ABIGO,gis,pen.cor.*Menar uia gregge*,ἀπελαύνω,ex ab &,ago. à loco fugo,deterreo,ἀπείργω, ut , abegi canes à cœnaculo, & aues à ſegete, & muſcas à facie.Cic.de Orato.lib.2.Puer abige muſcas.Marc.lib.10. Abigatq; moto noxias aues pan no.Cice.lib.1.Tuſcu.Volucres,& feras bacillo abigere , dicit.Transfertur & ad res incorporeas:ut,abigere faſtidium, laſſitudinem:expellere.Pli.lib.12.ca.17.ſtyrace in acri odore abigentes ſuorum faſtidium. Plau.in Mercat.abige abs te laſſitudinem.Quandoque eſt abducere.Liuius:Herculem in ea loca boues mira ſpecie abegiſſe ferunt.Refertur quãdoq; ad homines,quandoque ad res ſpirituales.Plautus: Abigam ego illum aduenientem ab ædibus. Idem:Amoui à foribus maximam moleſtiam.Quandoque ſignificat ante pellere,ut cum boues ad paſcua mittuntur.Var.lib.2.de re ruſt.Greges ouium abiguntur ex Apulia in Samnium æſtiuatum.Abigere partum:uel per abortionem expellere.Cic.pro Clu. partum ſibi ipſa medicamentis abegerat.Pli.lib.24.cap.28. Colum.lib.6.cap.27.Hæc incommoda fœtum abigunt.

ABIICIO,cis,pe.co. *Gittar da lontano*,ἀποβάλλω,ἀπορρίπτω. & per geminum i,quia mutatur a,in i, quæ tamen in præterito coouertitur in e.Eſt autem Abiicere, proiicere , ἀπορρίπτειν.Valer.Maxi.lib.1.abiici eos in mare iuſſit. Abiicere ſe aliquò:Cic.lib.1.de Orat.ut ſe abiiceret in herbam.Pli.lib. 31.cap.13.abiiciunt ſe humi. Abiicere ſe,pro, parui æſtimare.Cic.in Parad.Sic te ipſe abiicies,atque proſterues,ut nihil inter te atque quadrupedem aliquid putes intereſſe? Aliquando ex deſperatione.Cic.1. Tuſc.è muro ſe in mare abiecit. Abiicere ſe alteri ad pedes.Cic.ad Atti.lib.8. cui tali in re libenter me ad pedes abieciſſem.Idem eidem:ſe ad generi pedes abiecit.Abiicere ſe ſupplicem.Cic.pro Mil.Ego me plurimis pro te ſupplicem abieci. Transfertur etiam ad animum,pro,amouere:ut,Abiicere curam. Plau.in Pſeu. Curas malas abiicite.Cic.Pæto lib.9.Fmil.caue exiſtimes me abieciſſe curam reip.Abiicere memoriam doloris, Cice.2. Phil.Abiicere ſocordiam,Plaut.in Aſina.Abiicere amorem alicuius.Cic.Phil.2.Abiicere animum:pro animum deiicere,ac penè deſperare:unde Abiectus animus.ſic abiicere ſpe cie:Cic.3.in Ver.Abiicere auctoritatẽ: pro ulem abiectãq; reddere.

reddere. Cic. ad Atti. lib. 1. senatus auctoritatē abiecit. Hinc abiectus, a, um, participium. Cic. ad Atti. Abiecta toga. Sic, Abiectis armis, apud Hirtium de bel. Afr. lib. 5. Cic. 1. Offi. Abiecta omni cunctatione adipiscendi magistratus. hoc est missa. Abiectus, abiectior, abiectissimus, nomen ex participio: humilis, minimi pretii. Cicero, & alii. Abiecte aduerbium, contemptim, & abiecto animo. Cice. 2. Tuscu. prouidendum, ne quid abiecte faciamus. Hinc Abiectio uerbale: ut, animi abiectio, quasi defectio, & pene desperatio. Cic. in Pisonem: debilitatio atque abiectio animi tui.

ABINTEGRO, pe. naturaliter cor. *Di nuouo*, ἐκ δευτέρου, significat denuo, quasi res perfecta cursus inchoetur. Virg. 4. Eclo. Magnus ab integro sæclorum nascitur ordo. Cice. 3. in Ver. Vtrum existimatis minus operis esse, unam columnam efficere ab integro nouam, an quatuor reponere?

ABINTESTATO, aduerbium, *senza testamento*, ἀδιαθέτως, sine testamento. μὴ διαθέμενος. Afranius li. 29. Digest. Quicunque abintestato successerit.

ABIVDICO, cas, pen. cor. *Toglier uia per iudicio*, ἀποδικάζω rem, de qua controuersia est, per iudicium aufero, alienove. Vnde ager abiudicatus ab Liuio dictus, quem Romani per iniquum iudicium interceperant. Cice. in Ver. 2. Nulla res cuiquam tam patria atque auita fuit, quæ non imperio illius abiudicaretur. Abiudicare etiam repudiare significat. Cice. de Ora. lib. 2. id totum abiudico, atque reiicio.

ABIVGO, gas, pe. cor. ἀποζυγίζω, proprie à iugo alieno: ut, Abiugare bouem. & de homine, per translationē. Pacuuius: Quæ tes te ab stabulis abiugat? contrarium est Adiugo.

ABIVNGO, gis, ἀποζεύγνυμι, separo. Virg. lib. 3. Geor. Mœrentem abiungens fraterna cæde iuuencum. Cice. ad Atti. Quòd se ab hoc iudiciali dicendi genere abiunxerit. Pla. in Mil. quando aspicio hunc, lacrymor, qui abiungitur. cōtrarium Adiungo.

ABIVRASSO, antiquum uerbum, pro abiuro. Plau. in Persi. Nec metuo, quibus credidit hodie nequis abiurassit mihi.

ABIVRO, ras, pen. pro. ἀπομόω, ἀπόμνυμι, ἐξόμνυμαι, rem mihi creditam periurio nego, ait Seruius. Plau. in Curcu. & abiurant, si quid creditum est. Virg. li. 8. Abstractæq; boues, abiuratæq; rapinæ.

ABLAQVEO, eas, à laqueis expedio: sed utimur frequētius pro eo, cum circum arbores fodimus terram, ut magis fructificent. Colum. lib. 3. Vinea uetus ablaqueanda non est, ne radices inarescant. Palladius: ablaqueandæ uites. Ablaqueari, passiuum. Plin. lib. 16. cap. 27. Quæ subarantur, aut quæ ablaqueantur, celeriora neglectis. Ablaqueatio, ipse actus ablaqueandi. Plin. lib. 12. cap. 15. Myrrha gaudet rastris & ablaqueationibus.

ABLATIVVS casus, grammaticis dicitur, qui sextus est casus apud Latinos. Quandoque pro genitiuo ponitur. Virgi. Illa ferax oleo est. Quandoque pro datiuo. Cic. honesta bonis uiris, non occulta, cernuntur, id est à bonis uiris. Et pro accusatiuo: ut, Gratior & pulchro ueniens in corpore uirtus. Priscianus in fine lib. 5. & Val. lib. 2. cap. 1. & 6.

ABLEGMINA, partes erāt extorum, quæ diis immolabanr. Festus.

ABLEGO, gas, pen. pro. ἀποπέμπω, ἀποστέλλω, aliquò mitto. Liui. lib. 1. Pueros uenatum ablegauit. Dicitur & de animalibus. Colum. lib. 7. cum ablegabuntur, in ea loca perducenda erunt.

ABLIGVRIO, ris, pe. cor. *Consumare in pacchia*, καταλιχνεύω. Terent. in Eun. Patria abligurietat bona: id est, suauibus escis consumpserat. Donatus.

ABLOCO, as, are, pen. cor. *Affittare, dare ad affitto*, idem quod locare. Suet. in Vitell. domum in reliquam partem anni ablocauit.

ABLVDO, *Dissimigliare*. Hora. 2. Serm. Hæc à te non multum abludit imago. id est, hoc exemplum non multum dissimile est tuis moribus.

ABLVO, luis, *Lauare*, ἀπονίπτω, uide Lauo. Abluere somnia quid sit, uide Cœlium. Lect. anr. lib. 14. cap. 47. Ablutio, uerbale, Mac. Sat. lib. 3. cap. 1. Corporis ablutione purgari.

ABLVVIVM, *Diluuio*, κατακλυσμὸς, uniuersalis inundatio. Gellius lib. 16. cap. 7.

ABMATERTERA, p. c. soror abauiæ. ex tertio lib. Institut.

ABMITTO, *Mandare*, uerbum rarissimum, idem quod mitto. Plau. in Trucu. Dic, ob hæc dona, quæ abmiserit, me illum amare plurimum.

ABNECO, as, are, *Far morire*, idem quod necare. Plau. in Truc.

ABNEGO, gas, pen. cor. *Denegare*, ἀπαρνέομαι, maxime nego, quod maxime proferi debeo. quod uulgo renegare dicitur. Lactan. lib. 5. Qui communem omnium patrem Deum tanquam rebelles liberi abnegassent. Abnegare proprie est denegare. Colum. lib. 10. Ingeniumq; loci, uel Iuppiter abnegat imbrem. Abnegamus etiam quod nobis creditum est, ut depositum. Plin. in epist. Ne depositum appellati abnegarent. Abnegamus & quod promisimus. Virg. 8. Aeneid. Rex tibi coniugium, & quæsitas sanguine dotes abnegat. Accipitur item pro renuere. Virg. 2. Aen. Abnegat excisa uitam producere Troia.

ABNEPOS, pen. cor. ἀπέγγονος, filius pronepotis, quasi seiunctus à nepote. est enim inter ipsum & nepotem pronepos. Abneptis, pronepotis filia.

ABNODO, *Tagliare i nodi de gli arbori*, enodo: arbores & uites nodis repurgo. Colum. lib. 4. cap. 24. amputant, & abnodāt, priusquam corroboretur.

ABNORMIS, *Senza regola*, ἄμετρος, sine norma. Hora. lib. 2. Serm.

ABNVO, nuis, nui, nutum, *Far cenno di no col capo, & rifiutare*, ἀνανεύω, ex ab & nuo: & est signo capitis aliquid nego: quāuis & oculis, & manibus id fieri possit. nuere enim apud ueteres pro uelle ponebatur: unde Nutus, & Numen, quod est Dei nutus, hoc est, imperium & potestas. Virg. Meo sine numine uenti Audetis. Nutus uero significat, quod fit oculis, uel capite, uel manibus. Idem: Annuit, & totum nutu tremefecit Olympum. Ponitur & pro uoluntate quæ huiusmodi signo declaratur. Liu. nutus Scipionis pro decretis patrum, pro populi iussis esse. Plin. lib. 1. episto. docet Nutum dici, quando annuimus: Renutum, quādo recusamus. sic enim ait: simili nutu ac renutu respōdere uoto tuo possum. Suetonius uero in Vespasiano nutum accipit pro renutu, cum ait, Adolescentulum fragrantem unguento, cum pro impetrata præfectura gratias ageret, nutu aspernatus, literas reuocauit. A nuo fit Nuto, tas, νευστάζω, frequentatiuum, sæpe capite huiuscemodi signum facio. Quandoque ponitur pro moueri, & quasi ruinam minari. tractum à motu capitis; quod inclinando, affirmare, & concutiendo, negare solemus. unde nutare ædificia dicimus, cum male solidata ruinam minitantur. Transfertur & ad animum, & pro titubare, id est, dubitare sumitur. Abnuo, pen. pro. frequentatiuum, sæpe signo capitis abnuentis quippiam nego. Plaut. in Capt. Quid mihi abnutas? Ci. 3. de Ora. quid te abire abnutas? Cōtraria sunt Nuo, Annuo, pro assentior, & nutu assensum præsto. Innuo, signo aliquo uoluntatem meam ostendo. Teren. Abiens mihi innuit. Renuo, refuto. Nonius inter nutare, nuere, & nictare, hoc interesse scribit: quòd Nūtare capitis sit, inclinando, aut in gyrum mouendo: Nuere, narium, uel labiorū: Nictare, oculorum, patefaciendo eos, aut claudendo uel utrunque, uel alterum. Plau. in Asina. Nec illa ulli homini nutet, nictet, annuat: hoc est, nec capite, nec labiis, nec oculis quicquam indicet. Abnuo, nego. Ci. 2. de Finib. Quid concedat, quid abnuat. Et pro prohibere. Virg. 10. Aen. Abnueram bello Italiam concurrere Teucris. ubi Seruius: Prohibueram Italiam contra Troianos bella suscipere. Repetitur & Abnueo, Abnues, apud ueteres. Ennius annal. 8. Certare abnueo. Idem in Telamone: Ex eo futurum abnueant. Abnui passiuum in tertiis personis. Liu. 3. ab Vrbe: nec abnuitur ita fuisse, id est nec negatur.

ABOLEO, pen. cor. *Annullare*, ἀφανίζω, leui, uel lui, letum, uel litum: tollo, destruo, vt ne odor quidē eius relinquatur. Plin. lib. 28. cap. 9. Coquitur, donec omnis aboleatur odor. Virg. 4. Aen. Abolere nefandi Cuncta uiri monumenta. Abolere magistratum, abrogare magistratum. Liui. 3. ab Vrbe: Tentationem abolendi sibi magistratus, pro abluo, seu lauo. Virg. 4. Georg. nec uiscera quisquam Aut undis abolere potest, aut uincere flamma. Quem locum his uerbis exponit Seruius, nec lauari, nec coqui poterant. Abolitus, a, um, Pli. lib. 14. ca. 4. Quarundam ex his etiam iam nominibus abolitis. Abolitio, uerbale. Quinct. lib. 9. cap. 2.

ABOLESCO, ἀφανίζομαι, ad nihilū redigor. Liu. Col. Virg.

ABOLLA, uestis senatoria, quasi abulla, quòd undique sit bullata. alii accipiunt abollam pro ueste confecta duplici panno, ut scholastica, & Græce diploide. Quæ etiam quandoq; pro ueste militari sumitur, ut est apud Iuue. dederat Tyriam Crispinus abollam. Quandoque pro ueste Cynici philosophi. nam Græci milites & philosophi, palliati seu chlamydati incedebant. unde Martial. de Cynico philosopho, Cetera quem nudi tegit uxor abolla grabati.

ABOMASVM, abomasi, pen. pro. ἤνυστρον, ut omasum. Horat. lib. 1. episto. 16. Patinas cœnabat omasi. Quid sit, his uerbis docet Hermolaus in 9. cap. li. 28. Plinii. Quid autem, ait, significet inter uentres centipellio, uulgaris, & trita laniorū uox, ostendit: quarum uentrem interpretatur Gaza, ἤνυστρον, quem & abomasum uocauit. quod genus edulii Iulius Pollux taconas à Cratete comico putauit appellatum, etiam si aliter in ea uoce multi sentiant. Corium certe uetus hodie quoque uulgus taconas uocat: propterea, & centipelliones fortasse nominati. hactenus Hermolaus. Enistron, seu abomasum ab aliis exponitur, sinus, seu uenter, qui iungitur quasi in uentre post reticulum.

ABOMINOR, aris, pen. cor. *Hauer à sdegno*, ex ab & ominor: execror.

A execror,quasi pro malo omine habeo,ἀποκλύζομαι. Pli.lib. 28.cap.2.Incendio inter epulas nominato, aquam sub mensa profundi abominamur.Idem lib.7.cap.5.Illa, quæ intantum abominamur uitia. Abominandus, detestatione dignus.Pli.lib.22.cap.4.Abominando exitio totis castris. Horat.ode.16.Parentibusq; abominatus Annibal.

ABORIGINES,pen.cor.quasi sine origine,dicti sunt populi antiquissimi,qui primi tenuerunt agrum,qui nunc populi Ro.est, qui uagi & sine laribus erant, ex uaria gentium colluuione mixti.hi postea aduentu Aeneæ Phrygibus iuncti,Latini uno nomine appellati sunt.Possunt tamen & aliarum urbium primi cultores Aborigines dici, ac si sint terra geniti.Liuius:Latinus rex Aboriginesq; ad arcendam uim aduenarum concurrunt.Græce πρωτερογενεῖς,uocantur.Dicuntur etiam ἐγχώριοι.i.indigenæ:quo uocabulo Ambrosius utitur.

ABORIOR,reris,uel riris,Disperdere.ἐξαμβλόω, abortum facio.Varro,uinum ibi natum,si prægnans biberit,fieri ut aboriatur. id est,fiat abortus.Gellius lib.12.cap.1.fœtus in corpore suo concepti aboriantur.id est,ante maturum partum eiiciantur. Hinc Abortus,ta,tum:& Abortus,tus,quòd nō sit tempestiue ortus.Plin.Vno abortu XXI. edita puerperia. Nonius,Aborior etiam aborsum facit:quod tamen ab abordior magis est. & hanc inter Abortum & Aborsum ponunt differentiam,quòd Aborsus ille dicendus sit, qui est in primis mensibus,cum cōceptui exordium factum est: Abortus, prope tempus pariendi:tunc enim moritur,quod nascitur. Græce ἐκτιτρώσκω,id est,aborior:& inde ἔκτρωμα, ματος, abortiuus,ab ἐκ,ex,& τιτρώσκω,uulnero. Differt etiam abortus,ab eiectione,quòd hæc grandioris fœtus sit, Abortus intra quadragesimum diem contingat.Græce ἐκτρωσμός.

ABORTIO,onis,Il parto acerbo,ἄμβλωσις ἐκτρωσμός.immaturi fœtus eiectio.Ci.pro Clu.pecunia merces abortionis.

ABORTIO,tis,tiui,Disperdere,immaturum fœtum edo.Plin. lib.8.cap.51.Est & Abortior uerbum deponens.

ABORTIVM,idem quod abortus.Hiero. Crebris abortiis.

ABORTIVVS,tiua,tiuum,pen.pro.Parto acerbo,ἐκτρωματικός,quod abortum facere.Plin.Sternuisse à coitu abortiuū. Idem lib.14.cap.18.

ABORTO,tas,Disperdere,abortum facio.Iulius Firmicus lib. 6.Abortauit filios geminos. Var.2.de re rusti.ca.4.Ne,dum exilire uelit,prægnans abortet.

ABPATRVVS,Propatruus,& Patruus maximus,idem sunt: id est,pater abaui & proaui.ex lib.3.Institutionum.

ABRADO,dis,pen.pro.Rader, & radendo toglier uia,ἀποξύω,ausero.Colu.lib.3.acuta dolabra abraditο.Pli.li.8.ca.20.Barba abraditur. Abrasus particip.Cicero,Abrasa supercilia.

ABRAM,nomen primi patriarchæ, & Latine pater excelsus interpretatur:quem Deus ab iis,quę uidentur,ad inuisibilia protrahens,Non uocaberis, inquit, Abram, sed Abraham erit nomen tuum,qui multarum ē gentium patrem posui. Secundum tamen declinationem Latinam Abraamus dicitur:sed adspiratur à quibusdam Abrahamus.

AB RE TVA,à negociis familiaribus,ἀπὸ τῶν σῶν.Teren.in Heau.Tantum ne est ab re tua ocii tibi,Aliena ut cures?Ex re tua,πρὸς σοῦ,ex utilitate tua: sicut E rep. κοινῇ συμφέρον, ex utilitate reip.ut apud Cic.sæpe.

ABRIPIO,pis,pen.cor.Rubbare,ἀφαρπάζω,quasi aufero est. nam de his dicitur quę auferri possunt,ut uestis, liber,& huiusmodi. Cic.lib.1.Offi.Qui abripiunt ab aliis, ut aliis largiantur.Aliquando abripere est ui abducere,ut uirum, mulierem,iumenta.Teren.in Eun.Ex Attica hanc Abreptam. Cic. ad Quirites:A coniuge abreptum,uitam degere in exilio.nam ab,proprie rei ablationem denotat. Abripere sese, apud Pla.in Milit.Abripuit repente sese subito. Huic contrarium est Arripio,quod ex ad & rapio componitur, quæ attractionem significant:unde & pro accipio ponitur. Ci.in Catone,Non cani,non rugæ repente auctoritatem arripere possunt.Aliquando significat uehemēter ad me rapio,ut fit, cum celeri quadam animi corporisq; uehemētia ad nos trahimus.Liui.lib.1.Tarquinius medium Seruium arripit, elatumq; è curia in inferiorem partem per gradus deiicit. Aliquando subito eleuo.Plau.in Curcu.Vix foras me arripuit. Aliquando celeriter rapere.Virg.Hanc arripere uelis.

ABRODIAETVS,ἁβροδίαιτος, cognomen fuit Parrhasii, pictoris nobilissimi:quod Latine significat delicatum atque elegantem.talem autem se ipse putauit, Herculemq; Lyndi fecit:asseuerans eum à se talem pictum,qualem sæpe in quiete uidisset.

ABRODO, Rodere, est rodendo abscindo.Pli.lib.10.cap.62. Viperæ mas caput inserit in os:quod illa abrodit uoluptatis dulcedine.

ABROGO,gas,pen. cor. Toglier il uigore,ἀκυρόω,ἀναιρῶ, est consensu publico aliquid abolere,tollere, ut legem, imperium,magistratum.Seruius.Abrogatur lex, cum prorsus tollitur lex:derogatur,cum pars detrahitur.in libris ad Heren. Illa defensio tenuis est,cum ostenditur id factum esse, quod ea lex sanciat,cui legi abrogatum,uel derogatum sit.Ci.autem,Abrogatur legi, & abrogatur lex.Liui.9.ab Vrbe: Vbi duæ contrariæ leges sunt,semper antiquæ abrogat noua. ad Heren.Cui legi abrogatum,uel derogatum sit. Cic.de Cla. Ora.Legem Semproniam frumentariam populi frequentis suffragiis abrogauit. Abrogare alicui imperium, magistratum,potestatem:hoc est,eum publice priuare imperio, &c. Cic.3.Offi.Cum Collatino Tarquinio collegæ Brutus imperium abrogabat.Idem 4.Verr.Si tibi magistratum abrogasset.Abrogare aliquem,dictum figurate. Plin.de Vir.illustribus:Lapideum priuatus Italia abrogauit.Interdum abrogare,est per rationem auferre.Septem modis ex iure cōcessis fieri constat abrogationem:primo, contraria consuetudine,quæ nota est principi: secundo, contraria constitutione: tertio,causæ cessatione:quarto,locorum uarietate: quinto, nimio rigore:sexto,si precibus occasionem inique agendi habeat:septimo,propter malum inde sequens.Interdum est simpliciter auferre.Ad Herennium. Quæ res fidem abrogat orationi. Abrogatio,uerbale.Cic.ad Atti.lib.3. Lex septa difficultate abrogationis.

ABROTONION,siue Abrotonium,ἀβροτόνιον,nomen mulieris,ab ἁβρὸν τὸ τρυφερὸν,quod est glabrum, siue delicatū. Latine amplexibus apta dicitur. In quo uocabulo id lubet annotare,quæ apud Græcos in on exeunt, apud nos in um exire:in um autem exeuntia,omnia esse neutra, præter mulierum propria, quæ feminina sunt, ut Glycerium, Philotium,Eustochium,& similia.licet ergo utrique sexui conueniant,ut scortum,& mancipium,& pluralia in a pro hominibus ponātur,ut seruitia,pro seruis:ministeria,pro ministris: & licet flumen notēt,ut Rhenum,Crustumium: aut fructuū nomina pro arborum nominibus ponantur, ut poma apud Tibullum;aut quāuis animalia(quæ paucissima sunt, & aut masculina,aut feminina,aut communia esse debent) significent,ut ostrea: tamē,quia in um exeunt,aut singulariter per um terminantur,supradicta omnia censebuntur neutra.

ABROTONITES,abrotonitæ,pe.long. mascu. gene.sed figurate neutro generi iungitur.& est uinum factitium ex abrotano.Colu.lib.12.cap.35.

ABROTONVM,pe.co.Abrotano.ἀβρότονον,herba calidæ uirtutis.Horat.Abrotonum ægro Non audet, nisi qui didicit, dare.Aetius lib.6.Simplicium,multa de abrotano: Galenus de Simplici medicina:Dioscorides, Plin.lib.21.cap.10.Est & oppidi nomen,de quo Strabo lib.17.

ABRVMPO,Interrompere,rompere,ἀπορρήγνυμι,incido, interrumpo,auello, Abrumpere uincula.Liu.6.bel.Pun.Abrumpentium uincula iumentorum.Idem lib.8.Cohortes à fronte urgebant,ut abrumperent cornua à cetera acie:id est,interrumperent.Transfertur autem ad res incorporeas:ut,abrumpere ocium,apud Pli.iuniorem in epist.Abrumpere sermonem,Virg.4.Aen.Abrumpere uitam,Idem 8.Aenei. Abrumpere somnum,Idem 3.Georg.Nec somnos abrumpit cura salubres.Abrumpere se ab aliquo,Ci.Phil.14. Hæc legio se prima latrocinio abrupit Antonii.id est,subito,& cū impetu sese ab eo liberauit. Vnde loca Abrupta, ἀπόκρημνα, κρημνώδη,diuulsa atque ob id inuia dicuntur.Diuus Hieronymus lib.1.Regum,Perrexit Saul,super abruptissimas petras.Est & Abruptus adiectiuum:ut, Abruptus sermo, abrupta oratio. Abrupte aduerb.Quinct.lib.3.cap.10. Nec enim abrupte incipiendum. Abruptio,uerb.Cic.de Diuin. lib. 2.Abruptio corrigiæ obseruanda.

ABS,significat idem quod à,de quo satis in superioribus.

ABSARVS,amnis Armeniæ in pontum defluens:qui cum Pariedris montibus Armeniam minorem claudit.

ABSCEDO,dis,pen.pro.Partir,ἀφίσταμαι,ex abs & cedo,significat recedo. Hirtius 5.bel.Afr.Cōspexit Labienum ab suis copiis longius abscessisse. Abscedere sine præpositione, apud Liu.6.bell.Pun.Abscedere irrito incepto. A quo Abscessus,& Abscessio,quæ fere idem significant.affectus locus in corpore,quò abscessit.i.confluxit, mali humoris copia. ἀπόστημα. Aliquando tamen abscessus dicitur,Celsus lib.4. c.18.Prodest impositum minutis,maioribusq; abscessibus.

ABSCIDO,Tagliare,ἀποτέμνω,ex abs,& cædo. Oui.12. Metam.Abscidit iugulo pectusq; humerumq; sinistrum. Et abscissus,a,um:Ci.de prou.Abscissæ res aliquando se efferent, & ad renouandum bellum reuirescent.

ABSCINDO,dis,ἀποκόπτω,inde scindo.Virg.Aen.3.Hesperium Siculo latus abscidit.& Lucan.lib.3. Abscidit impulsu uentorum.Liu.9.ab Vrbe,Omnium rerum respectum nobis abscindamus.Abscissus,a,um,abruptum.Cic.Liuius.Inuenitur & comparatiuus, apud Valerium lib. 6. Charontæ præfractior & abscissior iustitia,ad cruorem usque.

ABSCONDO,dis,di,ditum,Ascondere, ἀποκρύπτω, occulto. Colum.lib.de arboribus,cap.7.Radices in terram absconduntur.

duntur. A' particip. Absconditus fit aduerb. Abscondite. Cic.3.de fin. Abscondite disseruntur. Plin.lib.8.cap.16. Absconsio, dixit à supino absconsum.

ABSENTO, tas, absentem facio. Claudianus, Vetitamq; dearú Colloquio patris procul absentauerit astris.

ABSIMILIS, ἀνόμοιος, dissimilis. Frequens est huius uocabuli cum negatione usus: ut, Haud absimilis. nec significat, ualde similis, sed aliquantum similis. Plin.lib. 8. cap.13. Rostrum haud absimile suillo. Suet. in Othone: Non absimilis Tiberio principi fuit. Et Colu.lib.4.cap.17.

ABSISTO, stis, *Star lontano*, ἀφίσταμαι, discedo. Iungitur frequẽter ablatiuo sine præpositione. Virg.6.Aen. totoq; absistite luco. & in 7. Nec custos absistit limine Ianus. Quandoque supprimitur ablatiuus. Virg. Nec prius absistit, quàm septẽ ingentia uictor Corpora fundat humi. Quandoque absistere ponitur pro desistere, διαλείπειν, abstinere. Liu.lib.8. legatos misere ad consulem, ut absisteret obsidione. Claudianus: Absiste rogari. Absistitur, impersonale. Liu.1.bel.Pun. si nõ absisteretur bello. Absistens, partic. Liu.4.bel.Pun. spe labefactandæ fidei haud absistens Salapiam tendit. Contrarium est Assisto, παρίσταμαι.

ABSOLVO, uis, *Assoluere*, ἀπολύω, quod ligatum erat, dissoluo. Interdum significat perficio, ἀποτελέω. Gellius lib.2. Nono & quadragesimo die totus homo in utero absoluitur. Item absoluere est liberare. Liu.lib.2. Leges, quæ consulem regni suspicione absoluerent. Sed cum de peccato agitur, genitiuum regere potest. Lib.2.ad Heren. Iudex absoluit iniuriarum illum. Pl.lib.24. eum cædis absolutum. Item euadere, Plau. in Amphi. Vno ut labore absoluat ærumnas duas. Item expedire: ut apud eundem in Curcul. Te absoluam, qua adueniſti gratia. Et in Epidico: Te absoluam breui. Absoluere creditorem, aut quemuis alium qui pecuniam petat. Terẽt. in Adelph. Ad forum ibo, ut hunc absoluam. Vbi Donatus, Vt hunc reddito illi pretio dimittam. Hinc Absolutio, teste Cic.lib.1.de Inuen. est per quam omnia, quæ inciduot in caussam, genera, de quibus postea dicẽdum est, amplectimur partitione. sed sic apud rhetores accipitur. Proprie autem, perfectionem significat. Cic. Virtus rationis absolutio definitur. Ponitur & pro liberatione à crimine. Cice. pro Fonteio: Magna caussa absolutionis hæc est. Et Absolutus participium.

ABSOLVTA, iuridicialis constitutio, ἀντίληψις, est, teste Cicerone lib. Inuent.1. quæ ipsa in se, non ut negocialis implicite & abscondite, sed patentius & expeditius recti & non recti quæstionem continet.

ABSOLVTORIVS, a, um, *Assolutorio*, quod absoluit. Suet. in Aug. duas tabulas, damnatoriam, & absolutoriã. & Asconius. Absolutorium, rii, neu.gen. remedium liberans. Pl.li.28. cap.8. Clauum ferreum defigere in quo loco primum caput defixerit corruẽs morbo comitiali, absolutoriũ eius mali dicitur.

ABSOLVTVS perfectus, *Assoluto, perfetto*. Cic. ueram & absolutam eloquentiam. Hinc Absolute. Cic.3.de Fin. feliciter, absolute, fortunate uiuere.

ABSONO, nas, pen.cor. *Dissonare, discordare*, ἀπᾴδω, dissono, male sono. uide Sono.

ABSONVS, na, num, pen.cor. *Discorde*, ἀπῳδόν, quod est praui soni, parumve congruens. Liu.lib.1. Quorum nihil absonum fidei. Cic. propte.1.de Orato. Sunt quidam aut lingua hæsitantes, aut uoce absoni. Absonus clamor, dissonus. Apuleius de Asino lib.8. Illius absono clamore experrectus. Et per metaphoram pro differens. Liu.7.ab Vrb. nec absoni à uoce motus erant.

ABSORBEO, bes, bui, bitum, & Absorbo, bis, absorpsi, absorptũ, *Inghiottire*, quasi sorbendo absumo: & proprie de rebus liquidis. Plin.lib.18.cap.24. Lens optima, quæ maxime aquam absorbet. Transfertur & ad alia, & dicitur aqua siue nauim, siue alias res absorbere. Luca.lib.4. Absorpsit penitus urbes. Transfertur præterea ad res inanimatas. Cic.2.de leg. Ne æstus nos consuetudinis absorbeat. Idem in Bruto: Hunc absorbuit æstus quidam insolitæ adolescentibus gloriæ.

ABSQVE, *Senza*, ἄνευ, χωρὶς, præpositio separatiua est: ut, Absque pecunia non facile uitam traducas. Aliquando est aduerbium. Teren. in Hæcy. Quàm fortunatus sum ceteris rebus, absque una hæc foret. Et licet Absque sit separatiua præpositio, Ab tamen & Abs, passionem aut discessionem notant: ut, diligor abs te, discedo abs quolibet improbo.

Ceterum Ab, Abs, & Au, nihil differre uidentur, præterquam in consonãtia. nam uni uerbo in diuersis temporibus, non mutata significatione, præposita per compositionẽ comperiuntur. dicimus enim in præsenti, & eius temporibus, aufero, auferebam, auferam, aufer, auferrem, &c. In præterito autem, & inde deductis, abs, ut abstuli, abstulerã, abstulissem, abstulero, abstulisse. Porro in supino, & ab eo natis, ab: ut ablatum, ablatu, ablatio. Mirum autem est, quòd Que particula, quæ cum aliis significationem auget, siue affirmatiuã, et atque, siue negatiuam, ut neque, cum abs posita mutet: nam, absque, fere idem est quod sine.

ABSTEMIVS, a, um, *Quello che non bee uino*, ἄοινος, qui se à temeto, id est, uino abstinet: componitur ex abstineo, & temeto: quod apud ueteres pro uino ponebatur. Ouid.lib.15. Vina fugit, gaudetq; meris abstemius undis. Var. de uita popu. Roma. lib.1. Abstemias mulieres. Gellius lib.10.cap.23. Mulieres Romæ, atque in Latio ætatem abstemias egisse.

ABSTERGEO, ges, *Nettare*, abstergo. Plau. in Asin. Labellum abstergeas.

ABSTERREO, es, repello, prohibeo. Cic.4. Ver. a pecuniis homines absterrere. Absterritus, parti. Liu.li.5. Solitudine absterritis.

ABSTINENTIA, *Astinenza*, ἐγκράτεια, est uirtus, qua ab alienis abstinemus. Et est abstinentia in uiro innocente, Continentia in temperante. Salust. Cum modesto, pudore; cum innocente, abstinentia certabat. Abstinenter, aduerb. In Salust. Modeste se gessit & abstinenter.

ABSTINEO, abstines, pen.cor. *Astenere*, ἀπέχομαι. ex abs, & teneo, significat tempero. Teren. Non manum abstines? Ci. in Ver. Act.2. Abstineant in hoc iudicio manus, animosque ab hoc scelere. Iungitur quãdoque genitiuo. Hora.li.3. Carm. Abstineto, dixit, irarum. Quandoque ablatiuo cum præpositione. Plau. in Amph. Hic à me ut abstineat manum? & sine præpositione sæpe apud Ci. Abstinere apud Plau. in Amphi. pro, arcere: Factis me impudicis abstines. Abstinetur, impersonale. Liu.lib.5.ab Vrbe. Ab inermi abstineatur.

ABSTO, stas, stiti, stitum & abstatum, *Star lontano*, ἀφίσταμαι, longe sto. Hora. in arte poe. ut pictura poesis erit: quæ si propius stes, Te capiet magis, & quædam si longius abstes.

ABSTORQVEO, uide Torqueo.

ABSTRACTVM, *Astratto*, τὸ ἐξ ἀφαιρέσεως, τὸ κεχωρισμένον, ab abstraho fit: definiturq; à logicis hoc modo, Abstractum est, quod significat formam aliquam, cum exclusione subiecti, ut albedo. Concretum est, quod significat eandem formam, cũ hærentibus subiecti, ut album. Et hæc aliter dicuntur Denominans & Denominatiuum, ut est apud Arist. in Antepræd.

ABSTRAHO, *Tirare per forza*, ἀποχωρίζω, quasi per uim aufero. Ci.lib.1. Tuscu. Mors nos à malis, non à bonis, abstraxisset. Cæsa.7.bel.Gall. Cædes faciunt, in seruitutem abstrahunt. Contrarium est, Attraho.

ABSTRVDO, dis, pen.pro. *Ascondere, serrare dentro*, ἀποκρύπτω, ex abs & trudo, abscondo: sed Seruio auctore differũt, quòd Abscondere fit de industria, Abstrudere à natura. Virg. Vt uenis silicis abstrusum excuderet ignem. Pla. in prol. Aul. Domo sublatum uariis abstrudit locis.

ABSTRVSVS, a, um, *Nascoso*, latens. Cic.4. Aca. Disputatio paulo abstrusior. & dicitur abstrusus homo, qui suum secretum magnopere celat. Tacit. annal.lib.1. hæc audita, quanquam abstrusum, & tristissima quæq; maxime occultantem Tiberiũ perpulere, ut Drusum filium cum primoribus ciuitatis, duabusq; prætoriis cohortibus mitteret.

ABSVM, *Esser lontano*, ἄπειμι, longe sum, ex ab præpositione, & sum. Salust. Neque animus, neque corpus à nobis aberit. Liuius: Castra uiginti milium spatio aberant. Colum.lib.6. Tabulata inter se minus ternis pedibus absint. Liui.li.8. Absit uerbo inuidia. Hinc Absens, sicut à præsum præsens. Vlpia. Absentem accipimus eum, qui nõ est in eo loco, in quo petitur. nõ enim trans mare absentem desideramus. &, si forte extra continentiam urbis sit, abest. ceterum usque ad continentiam non abesse uidebitur, si loco latitet. abesse autem non uidebitur, qui ab hostibus captus est, sed qui à latronibus detinetur. Paulus, Abesse res uidetur, si uestimentum scissum reddatur, uel res corrupta reddita sit, ueluti scyphi collisi: aut tabula, rasa pictura: quoniam earum rerum pretium non in substantia, sed in arte sit positum. Item, si eam dominus rem, quæ sibi furto aberat, ignorans emerit, recte dicitur res abesse, etiam si id postea ita esse scierit: quia uidetur res ei abesse, cui pretium abest. Abesse etiam scribit Caius, quæ in rebus humanis non sunt. Abesse, absolute etiam ponitur. Teren. in Eun. Domini ubi absunt. Dicimus præterea, Culpa à me abest. Cic. ad Cornificium: Quicquid acciderit, à quo mea culpa absit. Abesse interdum diuiditur in partes duas. Cæsar: Erat ab oppido millia passuum tria. pro aberat. Dicimus autem more Attico, Absente nobis, & præsente nobis, pro absentibus, & præsentibus nobis: sicut, Aperite aliquis, apud Teren. in Adel. & Plau. in Amphi. Nec nobis præsente quisquam aliquis ausi sunt. Ab absens fit Absentia. M. Antonius in episto. ad Cicero.lib.14. ad Atti.

ABSVMO, mis, pen.cor. *Consumare*, ἀποδαπανῶ, διαφθείρω, καταδύω, consumo: Ouid.li.1. Fast. Quærere ut absumant, absumpta requirere certant. Plin.li.28. Corpora defunctorum absumi intra quadragesimum diem. Iustinus: Aquarum illuuies partem Græciæ absumpsit. Plau. in Mostel. absumpti sumus, pro actum de nobis. Dicimus & absumi ferro, ueneno, morte.

te. Cic. & alii.

ABSVRDVS, a, um, ἄτοπος, ἄλογος, inconueniens, stultum, deforme. Ci. in Lælio: Potest quicquam esse absurdius, quàm, quo minus uiæ restat, eo plus uiatici quærere? Absurde. Cic. de Finib. Si dicit, dicit absurde.

ABSYNTHIVM, herba amara, à qua populi cognominati, qui iuxta Pontum habitant: ubi mons eiusdem nominis habetur. Oui. lib. 5. de Trist. Cana prius gelido desint absynthia Ponto. Græce ἀψίνθιον, τὸ ἀψίνθιον. Vulgo dicunt medicum, uel assenzo. hortorum est. Theodorus tamen ἀψίνθιον scribit.

ABSYRTIDES, ἀψυρτίδες, insulæ in Adriatico mari. Plin. lib. 3. Absyrtides a Græcis dictæ, à fratre Medeæ Absyrto ibi interfecto. Pompo. In Adriatico sunt Absorus, Celadusa, Absyrtis, Issa.

ABSYRTVS, Ἄψυρτος. Colchorum regis filius, quem Medea soror lacerauit iuxta fluuium Absyrtum, in quem conuersum ferunt poetæ. Sed aliud scribit Orpheus in Argôn. lib. 1. & aliud Apollonius Rhodius, & Lucil. Theon, & Sophocles, eius interpretes, li. 4. Argon. Plurimi fuerunt, qui apud Græcos Argonautica scripserint, & dicunt Iasona Medeam ad Phæacas adduxisse adhuc intactam, & Absyrtus frater grandi multitudine armatorum sororẽ est & Iasons subsecutus: adeo ut Arete uxor Alcinoi regis Phæacum, & ipse rex statuerint reddi, si intacta esset. Quo cognito, cum ea dormiuit, & eo modo habuerunt discedẽdi facultatem. Fuit & Absyrtus scriptor Græcus, qui scripsit de medicandis equis, & de cura animalium, & eorum medicina: eumq; pulcherrimũ & emendatissimum habet Antonius Vicecomes Mediolanensis.

ABVERTO, is, ti, sum, ἀποτρέπω, abuertere antiquum uerbum, pro auertere. Plaut. ab saxo abuerti fluctus, ad litus scaphã.

ABVNDANTIA, Abondanza. εὐθηνία, περιουσία, Ci. & alii. Abundanter. Cic. 2. de Orato. Copiose & abundanter loquantur. Abunde ab abundo, ἐξαρκούντως, copiose, Sueto. in Cæsa. Se gloriæ abunde adeptum. Abunde est ἐξαρκούντως ἔχει. Virg. 7. Fraudis abunde est. Abunde cum substantiuo nomine. Salust. in Iug. Parentes abunde habemus. Abunde & cum adiecti. Idem eodem loco: Abunde magna præsidia.

ABVNDO, as, Abondare, εὐθηνέω, εὐπορέω, ea ab & undo, ut quidam aiunt: est affluere, tractum ab amnibus, qui quo magis augentur imbribus, eo maioribus undis eriguntur. Cice. de sen. uilla abũdat porco, agno, hœdo. Dicitur etiã quis abundare, qui successu prospero affluit. Teren. in Phor. Amore abundas. Abundare, cum genitiuo uenuste dictũ à Lucilio: Quarum & abundemus rerũ, & quarum indigeamus. Abundare etiam absolute posuit. Virg. li. 4. Geor. Abundabat fluidus liquor. Hinc Abundans, pro diuite, pecunioso.

ABVSQVE, ἕως, aduerb. modo tempus, modo locum significans, poetica uox, pro usque ab. Pla. in Amph. Pugnata pugna abusque mane ad uesperum. Virg. Siculo prospexit abusque Pachyno.

ABVTOR, pen. pro. Malusare, καταχρῶμαι, in male utor. Plaut. in Asina. Vbi illa, quæ dedi ante? C. abusa. Cice. Noli abuti nimis patientia nostra. Donatus: Vtimur cum honore, abutimur cum iniuris, utimur iis rebus, quæ nobis utẽtibus permanent; abutimur iis, quæ nobis utentibus pereunt. Ex quo Vsus & Abusus, χρῆσις καὶ κατάχρησις, uidentur contraria: nam usui est ager, domus: abusui, uinum, oleũ, & huiusmodi. Cic. in Top. Non debet ea mulier, cui uir bonorum suorum usum legauit, cellis uinariis plenis relictis, putare id ad se pertinere: usus enim, non abusus legatus est. Per translationem uero dicitur abuti, cum frustra tempus in aliqua re conteruimus. Ter. in scribundis prologis operam abutitur. Dixit & Plau. cum accusatiuo in Bacchid. Nos aurum abusos. Abuti ueteres passiue dixerunt. Varro apud Priscianum lib. 8. Vtile utamur potius, quàm ab rege abutamur. Inde Abusus participium in eadem significatione. Ibidem Hortẽsius, Abusis iam omnibus locis. Abutendum se permittere, dixit Suet. in Galba, Adeo se abutendum permisit, ut uix sibi ipsi constaret. Abusus, a, um, Abusus, us, usui, & Abusio. Fab. li. 3. cap. 3. Hic per abusionem posita. Abusiue, aduerbium, καταχρηστικῶς, improprie, contra usum.

ABYDENA illatio, ἀβυδηνὰ ἐπιφορήματα, dicuntur futilis, ac nullo digna pretio: quòd Abydeni uelut molles & lasciui haberentur. Pausan. ex Suid.

ABYDENI populi, ἀβυδηνοὶ, ab Abydos ciuitate Asiæ, qui cũ à Philippo Macedonũ rege ita obsiderentur, ut salutis spes nulla superesset, in eam rabiem sunt accensi, ut repente ad cædes coniugum, liberorumq; discurrerent, seq; ipsi pariter omnes læti interficerent. Liu. lib. 31.

ABYDOS, pe. pro. Ἄβυδος, urbs Asiæ à Milesiis condita, Gyge Lydorum rege permittente, qui totius Troadis imperium habuit: cui Sestos in Europa opponitur, intercedente angusto mari, à casu uirginis Hellesponto nuncupato. id cũ Asiã ab Europa diuidat, Xerxes ponte coniunxit.

ABYLA, pen. pro. ἀβύλη, mons excelsus Mauritaniæ, Calpæ monti, qui in Hispania est, oppositus, quos ambos Herculis columnas dicunt. Stephanus Byzantius, Dionysius Lib. Eustathius. Et notandum, Alybam dici à Græcis, non Abylam, forte per metathesin. Est & oppidum Syriæ. Pli. lib. 3. cap. 1.

ABYSSVS, Abisso. ἄβυσσος, aqua patens in immensam profunditatem. Omnis, inquit Augustinus, aqua. omnis humida natura, atque substantia circunquaque diffusa per maria, & flumina, & antra, & occulta, simul uno nomine abyssus uocatur.

A ANTE C

AC, coniunctio copulatiua est, καὶ, ut, doctus ac iustus es. Aliquando aduerbium est, & accipitur pro quàm, ἤ, ut, haud secus ac iussi faciunt. Ac in principio sententiarum cõnectendi uim habet. Cice. 1. de Orat. in procemio, Ac primo quidem totius orationis ignari. Aliquando, ut docet Donatus, significat contra quàm. Teren. in And. Nescio quid tibi sum oblitus hodie, ac uolui, dicere. Etiam Ac, & Ac si, uenuste ponuntur post perinde, pro ita: ut, Superbis perinde ac si rex esses.

ACABO, pen. cor. animal multum ualens ui medica in desertis Arabiæ.

ACA, ἄκη, ciuitas Phœnicum, postea Ptolemais dicta. Strabo lib. 6. Plin. lib. 5. cap. 19.

ACACALIS, ἀκακαλίς, semen fruticis in Aegypto nascentis, simile fructui Tamaricis. Pausanias. Fuit & hoc nomine filia Minois regis, ab Apolline uitiata. Apollonius poeta in Argon. & dicitur innocentia, simplicitas, animus ab omni terrore liber, in quo Democritus philosophus summum bonum constituebat. Cic. lib. 5. de Finib. id enim ille summum bonum, euthymiam, & sæpe acaciam appellat, id est, animũ terrore liberum.

ACACVS, acaci, ἄκακος, purus, simplex, apertus, non uersutus. Dionysius ad Demophilium scribens ostendit acacos esse, quibus aliorum mores nõ sunt formidolosi. ex suo enim animo alienum æstimant animum, ut sit acacus minime subdolus, aut suspiciosus.

ACACIA, ἀκακία, genus spinæ, & succus ex illa. Pli. li. 24. c. 12.

ACADEMIA, ἀκαδημία, locus nemorosus, ab Athenis mille passibus distans, ab Academo heroe, uide Laertium in Platone. Ibi natus est Plato, ubi cum philosopharetur, studendi usu, & discipulorum frequentia, morumq; celebritate insignis fuit. Antea per e, scribebatur, Ecademia. hinc Academici philosophi: sicut & Areopagitæ, ab Areopago. Fuit & Academia uilla memoratu digna, ab Auerno lacu Puteolos tendentibus imposita littori, celebrata porticu & nemore, quam Cic. Academiam uocabat ab exemplo Athenarũ, ibi compositis uoluminibus eisdem nominibus, in qua, & monumentum sibi instaurauerat. Hæc Plin. li. 31. cap. 2. Eratq; Academia gymnasium inferius, cum superiori gymnasio nomen esset Lyceum, quæ & inferior ambulatio & superior dicebantur. Lyceum uero nomen scholæ Aristotelicæ. Academia dici potest quęlibet litterarum schola insignior atq; celebrior. Huius nominis Academia pen. producitur à Cicerone: Inq; Academia umbrifera, nitidoq; Lyceo. Sic & in alio uersu Laureæ Tullii: Atque Academiæ celebratam nomine uillam. Verum alii eam corripiunt, ut Claudianus: In Latium spretis Academia migrat Athenis. Sidonius: Obruet & quaoquam totis Academia sectis. Ratio est, quoniã est una dedichronis. Sic Virg. de Sychęo. Hinc Academicus, ca, cum, ἀκαδημικὸς: qui Academicos, sectatur, uel ad Academiam pertinet.

ACADINVS, ἀκαδινὸς, fons iuxta Palicos in Sicilia manat, in quo tabellas inscripto iuramento, si recte iuratum foret, supernatare, neque liquore perfundi asserit Aristoteles: si perperam, protinus in profundum rapi, neque apparere ultra. Alexander ab Alexan. lib. 5. cap. 10.

ACAENA, æ, ἄκαινα, pedum decem, qua dimetiebatur agros. uide Cœlium lib. antiq. lect. 4. cap. 29.

ACAMAS, promontorium in Cypro, unde Cyprus antea Acamantis uocata. Strabo li. 14.

ACANTHICE, ces, femi. gene. lacryma helxines herbæ. Pli. li. 21. cap. 16. Helxines huius uertex summus lacrymam continet iucundi saporis, acanthicen mastichen appellatam.

ACANTHION, siue acanthium, thii, spinę genus, Plin. li. 20. ca. 15. Spinæ albæ similis est spina illa, quam Græci acanthion uocant.

ACANTHIS, thidis, ἀκανθίς, auis stridula, quæ & carduelis. ea spinis & carduis pascitur. nam ἄκανθα, spina, ἀκανθὼν, spinetum. Virg. lib. 3. Ge. Resonant & acanthida dumi. Qui locus Virgilii in antiquis libris, teste Pierio, legitur, Resonãt acalanthida dumi: à nominatiuo Acalanthis, thidis. Hęc & Acãthylis uocatur, quæ luto intexit nidum. Alii Argathylin uocant, de qua Pli. li. 10. cap. 74. Acanthis in spinis uiuit. Acãthus est etiam genus herbæ, quæ Latine Senecio dicitur. Pli. li. 25.

lib.25.cap.13. Acanthis leuce, Latine Spina alba.

ACANTHVS, ἄκανθος, puer in florem sui nominis conuersus. Virg. Et circûtextum croceo velamen Acantho. Pli.lib.22. docet Acanthum esse herbam topiariam, lato longeq; folio margineis crepidinum vestientem. inde ponitur pro flexuoso ordinatu. Quidam putant herbam esse similem spinæ albæ, & habere folia minora, & aculeata lanugine. Seruius in Pollione dixit esse arborem semper florêtem, quasi spinis plenam. nam est spinosa, quæ in Cyrenaica insula abundat. Virg. li.2. Geor. Semper frondentis acanthi. Hinc Acanthinus, na, num, quod est acanthi, aut acantho simile. Plin.lib.25.cap.7. Spectatur folijs acanthinis. Est etiam hoc nomine oppidum in Macedonia, siue Aetolia, quæ est vrbs Atamanû, î qua mutas esse cicadas, Stephanus scripsit.

ACAPIS, pen.cor. fluuius Asiæ apud Lazos populos.

ACAPNA, ἄκαπνα, ligna, de quibus est titulus apud Martialem in Xenijs ea videntur esse, quæ Vlpiano dicuntur ligna cocta, ne fumum faciant: nam ἄκαπνος, sine fumo interpretatur. est & mellis genus, quod eadem ratione acapnon Plinius appellat lib.2.cap.16. Strabo acapniston. Acapna thysia, sacrificia absque fumo. dicitur de nimium tenui conuiuio, & in quo nihil cocti obsonij apponitur.

ACARA, pen.cor. ἀκάρα, oppidum est in medio Pannoniæ.

ACARNANIA, ἀκαρνανία, Epiri pars, quam Achelous ab Aetolia diuidit. In hac est oppidum Leucas. Est & regio quædam parua in Aegypto dicta Acarnania, vt scribit Seruius in lib.5. Aen. Et ciuitas non procul à Syracusis, vt inquit Cic. in Verr. in qua Olympij Iouis antiquissimû sanû fuit.

ACARNE, acarnes, fem.gen. marinus piscis. Pli.lib.32.ca.11.

ACARON, pen.cor. ciuitas Palæstinæ, quæ Cæsarea vocatur: & arboris genus. Plin.lib.15.cap.7.

ACARVS, ri, tineæ genus in cera nascens, omnium animalium minimum. ἀπὸ τοῦ ἀκαρῆς, quod est indiuisibile. Arist.lib.5. de hist.ani.

ACASTA, ἀκάστη, nympha, Oceani & Thetios filia.

ACASTVS, ἄκαστος, Peliæ Thessalorum regis filius.

ACATALECTICVS, ἀκατάληκτος, versus cui nulla syllaba deest. contra Catalecticus, cui vna deest syllaba.

ACATALEPSIA, ἀκαταληψία, incomprehensibilitas, qua dictione vsus est Cice. ad Atti.lib.13.

ACATALEPTON, ἀκατάληπτον, quod comprehendi non potest. Sic interpretatur Cic.lib.4.Acad. quæst.

ACATIVM, ἀκάτιον, genus nauigij actuarij. Pla. sed Pollux scribit velum in naui maximum esse sicut minimum, Dolonem: tertium, quod retrorsum panditur, Epidromum. Pli. lib.9.cap.30. Concham esse acatij modo carinatam.

ACCA, Laurentia, Faustuli vxor, quæ Romulum & Remum lactauit, & aluit, Lupa dicta, quòd nobile scortum fuerit. & tales nuncupantur Lupæ, ob auaritiam, caussa cuius pudicitiam prostituunt: hodieq; cellæ talium Lupanaria dicûtur.

ACCEDO, is, pen.pro. Accostare, παραγίνομαι, adeo appropinquo. Teren. in Adel. Accedam ad fores. Virg. lib.1. Aen. Penitusq; sonantes Accestis scopulos, pro Accessistis, per syncopem. contrarium Abscedo. Accedere quandoque est assentiri, Plau. in Aul. Accessit animus ad sententiam, συγκατατίθεμαι. Quandoque adiungere. vt, Hoc calamitatibus meis, vel ad calamitates meas malum accessit. Liuius: Hæc tibi à me dotalia dona accedent. Cice. pro Rosc. Ame. Eò accessit studium doctrinæ. Accedere etiam similitudinem significat. Cic. pro C.Rabirio: quorum potestas ad Deorum immortalium accedit. Acceditur, impersonale apud Ci. pro Cecin. Ad eas cum accederetur. Ab Accedo pro aduenio, fit Accessus, sus, sui. Ab Accedit, προσγίνεται, fit Accessio, pro adiectione, & incremento: & contrarium decessio. Ci. 3. offi. Eorum neque accessione vitam meliorem fieri, neque decessione peiorem.

ACCELERO, ras, pen.cor. Andare in frotta, ἐγχονέω, propero, festino Cice. in Catil. Si accelerare volent. Cæs. 2. Bel.ci. Iter accelerat. Hinc Acceleratio.

ACCENDO, dis, di, sum, Accendere, ἅπτω, αὐαίνομαι, διαπυρόω, ἐκκαίω, ex ad & cando, non cendo: quia, si cendo esset, cendeo faceret, non cando. iccirco, cum candeo habeamus, & accendo, vt & incendo, & succendo, & simplex habere necesse sit, necessario cando, à quo candeo fit, ipsorum simplex est: quippe cum pleraque huius naturæ verba sint, vt ab albo albeo, à duro dureo, à pendo pendeo, & multa alia: quæ neutra deriuatiua ab actiuis eorum certum est esse, vt apud Priscianum & Diomedem legitur. Est autem Accendere, ignem excitare. Cic. de vniuersit. Deus ipse solem quasi lumen accendit. Per translationem est & instigare. Virg. Martemq; accendere cantu.

ACCENSI, vt Marcellus scribit, genus militię erat administrantibus proximum, dicti quòd ad necessarias res sæpius accirentur, veluti accersiti. Festus vero sic: Accensi dicebantur, qui in locum mortuorum militum subrogabantur, & ad cêsum adijciebantur. Idem lib.1. Adscriptitij veluti quidam scripti dicebantur, qui supplendis legionibus adscribebantur: hos & Accensos dicebant. Sed Varro rectius: qui docet accensos ministratores fuisse magistratuum, ab acciendo dictos, id est, vocando. nam accensus instar præconis acciebat iussu consulis Quirites ad concionem. Plin.lib.7. Adiectus est & meridies, accenso consulum id pronunciante. Erant singuli præsidibus prouinciarum accensi. Quod munus nemini nisi libertis deferebatur, vt scripsit Cice. ad Q. fratrem. Asconius autem sic: Accensus est nomen ordinis & promotionis in militia: & nunc dicitur princeps, vel cômentariensis, aut cornicularius.

ACCENTVS, dicitur quasi ad cantus, hoc est, iuxta cantû: quia ad cantilenam vocis nos cognoscere facit syllabas Græci προσῳδίαν dicunt, quod προσᾴδεται ταῖς συλλαβαῖς. A Latinis etiam tonus, & tenor vocatur: quia ibi sonus crescit & desinit. Definitur à quibusdam, quòd sit anima verborum: ab aliis, quòd sit vox syllabæ. Hos veteres nunc moderamenta, nunc accentiunculas, nunc voculationes appellant. Sunt autem tres accentus: acutus, grauis, & circunflexus. acutus dictus, quòd acuat, & erigat syllabam: grauis, quòd deprimat, & deponat; est enim contrarius acuto: circunflexus, qui ex acuto & graui constat: incipiens enim ab acuto, desinit in grauem. Priscianus, Quinctilianus, Diomedes.

ACCEPSO, veteres pro acceperim dixere. Pacuuius: Priusquâ accepso, quod peto.

ACCEPTILATIO, ἀποδοχή, est deliberatio, vt docet Modestinus, & Vlpianus, quæ fit per interrogationem & responsionem, qua vtrisque contingit ab eo nexu absolutio. Dicendo enim, Quicquid tibi per stipulationem promisi, vel ex stipulatu debui, habes ne acceptum? Et tu respondeas, Habeo, acceptumq; fero: quasi dicas, Perinde habeo, ac si accepissem abs te per veram solutionem.

ACCEPTIO, verb. ab accipio. Cic. in Topicis.

ACCEPTOR, Accettatore. Plau. in Tri. verbis falsis acceptor fui.

ACCEPTRICA, tricæ, Plaut. in Truc.

ACCEPTVM FERO, Confessare il riceuuto, προσλογίζομαι, ἀνατίθημι, ἀφίημι, fateor me accepisse, & si non accepi, cum nulla solutio interuenerit: sermo familiaris iurisconsultorum. vnde acceptilatio.

ACCEPTVM REFERO, vide in dictione Refero.

ACCEPTVS, nomen, Accetto, id, quod placet. Cæs. 1. bel. Gal. Plebi acceptus erat. Acceptum accepti absolute, quicquid ab aliis accipimus. Pla. in Truc. Hic ratio accepti scribitur.

ACCERSIO, sis, Chiamare, andare à chiamare, μεταπέμπω, quartæ coniugationis, & verbum actiuum: pro, voco. Ci. li.4. Tuscu. Quem experi, quem accersiri. Liu.lib.3. ait: Placere, patrem accersire. Salust. in Iugur. Syllâ accersiri iubet. Et pro accusare. Ci. pro Cœlio: Alterum ambitus crimine accersitet.

ACCERSO, sis, siui, situm, Andare à chiamare, μετακαλέω: & Accerso, sis, vtrunque coniugationis tertiæ, ponitur pro euoco, seu ad vocandum eo: actum enim corporis denotant, sicut cetera in so terminata: sed in præterito, non autê in præsenti, sunt quartæ. quæ propterea desideratiua à grammaticis dicuntur, quòd nunquam fere eorum verborum actus sine desiderio fiant. Suet. in Cæs. Ad accersendam classem in Bithyniam missus. Terent. in And. Obstetricem accerso. Fit autem Accerso ab accio, accuso. Et interdum est: vt, Accersere crimine ambitus, apud Cic. in Ora. pro Cœlio. Accersitus, ta, tum, particip. vocatus. Cic. 2. de Orat. Cauendû est, ne accersitum dictum putetur. Accersitus, huius, tus. Ci. 1. de Nat. deo. Cum ad eum, ipsius rogatu accersituq; venissem. Accersitor, oris, vocatur. Plin. epist. 101. nemo accersitor ex proximo.

ACCIDENS, Accidente, συμβεβηκὸς, quod adest, & abest, præter subiecti corruptionem. Quincti.l.5. Causa, tempus, locus, & cetera sunt rerum accidentia. Idem lib.3.

ACCIDENTIA, æ, verbale ab accidit. Plin.lib.32.cap.2.

ACCIDO, pen.pro. Tagliare, assottigliare, scarnare, assottigliare, extenuo, circuncido, ἐκτρυχῶ, ex ad & cædo. Liu. Prœlio vno accidit Vestinorum res, ἐκτετρυχωμένας. Virg.7. Aenei. Accisis dapibus consumere mensas.

ACCIDO, dis, pen.cor. Gittarsi dauanti inginocchione, accadere, συμπίπτω, ex ad & cado, proprie iuxta cado. Et accidere, est gestum corporis in humilitatem cadentis ostendere. Suet. in Cæs. Ad genua sibi accideret. Salust. sine præpositione dixit: Quò accidam. Iureconsulti vsurpant accidere pro mori, πάσχειν: vt, Si quid filio meo acciderit. sed & Sueton. in Aug. Iulias filiam neptemq; si quid his accidisset, vetuit se pulcro suo inferri. In tertia persona significat euenire, tam

bonum,

bonum,quàm malum.Teren.in And.Aliquid acciderit boni.Cice.in Lælio:Nihil mali accidisse Scipioni. Accidit ad animũ.Ci.Attico:Accidisse nihil ad animũ tuũ.Accidit,absolute,sequẽte particula vt.Ci.3.Ver.Accidit,vt illo itinere veniret Lãpsacũ.hic accidẽs participiũ,& accidẽs nomẽ.

Accieo,ies,iui,itum,pe.cor.*Chiamare*,voco.Plau.in Mi.Ego illum huc acciebo.

Accingo,gis,*Apparecchiarsi*,διαζώννυμι,iuxta cingo. Virg.4.Aen.Magicas inuitam accingier artes. Idem 2.Aenei.facibus pubes accingitur atris.Interdũ est parare.Virg.1.Aen. Illi se prædæ accingunt. Vnde Accinctos vocamus industrios,expeditosq; : contra,Discinctos,ignauos,negligentesque.

Accio,cis,ciui,vel cii,tum,pen.pro.*Chiamare*,προσκαλέω,ex ad & cio,aduoco.vnde Accitus,aduocatus.Virg.11.Ae.Spẽ si quam accitis Aetolum habuistis in armis. Hinc Accitus,tus,tui.Virg.1.Aen.accitu cari genitoris ad vrbem.

Accipio,cipis,capio,*Pigliare*,λαμβάνω:quanquam separantur,sicut in Capio dicetur.Interdum est audire.Ci.in Catone:Accipite veterem orationem Architæ. Interdum sentire.Ter.in Heaut.Aliter de amore tuo,atque est,accipis.Interdum cognoscere:vt,Accepi,te in patriam reuersurum.Interdum concipere.Virg.lib.8.Aen. Ventosis follibus auras Accipiunt. Interdum recipere.Lucilius: Sic Annibalem acceptum.Interdum tractare,tam in malum,quàm in bonum. Teren.in Adel.Indignis sum acceptus modis.Cic.autem sæpe.Accipere nomen,pro eo quod vulgus dicit,recipere ad monstram.Liui.2.bel.Punici: Si suum nomen dictator acciperet. Accipere ætatem dixit Plin.lib.14.cap.7,cuius dulci admisto,reliquorum duritia suauitatem accipiat,simul & ætatem.Late patet hoc verbum: Dicimus enim Accipere conditionem,colorem,fœdera,fidem,libertatem,&c.

Accipiter,*Sparuiere*,ἱέραξ,ab accipiendis male aliis auibus: est enim auium rapax.Teren.in Phorm. Non rete accipitri tenditur. vide Falco.

Accius,ἄκκιος,poeta tragœdiarum scriptor insignis,natus traditur parentibus libertinis,Marcino,& Serano consulibus.Eius tragœdiæ fuerunt clarissimę grauitate sententiarum,verborum pondere,& auctoritate personarum.testis Quinctil.lib.10.cap.1.eum tamen vt duriusculum notat Cice.ad Attic.Sed,& Licinius ferreum scriptorẽ appellabat, quòd dum tragœdias ex Sophocle verteret in Latinum,duriorem se præstiterit,id,quod Quinctil. pro suo candore in tempora illa reiicit.

Acclamo,as,are,*Gridare*,Cic.pro Cec.Populus acclamauit,ita esse.Verbale Acclamatio.Idem Atti.lib.1.Ex acclamatione Clodii.Acclamito,frequent.Pla.in Amph.Facta,infecta esse acclamitat.

Acclino,nas,pen.pro.ἐπικλίνω,inclino.Liu.4.ab Vrbe:Acclinaturos se ad caussam senatus,per metaphorã,pro assensuros caussæ.

Accliuis,pen.pro.*Erto*,προσάντης,quod est leuiter erectũ,& acuminatum: & proprie de ascensu dicitur,quasi in cliuũ acuminatum; Cic.Q.fratri: Ea viæ pars accliuis est. Contrarium est Decliue,inclinatum,incuruum. Hinc Accliuitas.Cæs.2.bel.Gal.Pari accliuitate collis.Et dicitur accliuis falsis animus,id est,inclinatus ad falsa.Horat.2.Sermo. Accliuis falsis animus meliora recusat.

Acco,huius accus,ἀκκώ,nomẽ mulieris proprium,quæ eius deliriis fuisse proditur,vt cum se contemplaretur in speculo imaginem suam perinde ac mulierem alteram alloqueretur,innueret,summurmuraret,arrideret,interdum cõminaretur,promitteret sublandiretur,& quicquid confabulantes solent,numeris omnibus impleret.Scribunt alii,etiam clauos nonnunquam spongia veluti malleo impingere conatam.Cœlius lib.9.Antiq.lect.27. Hinc qui stultius,aut ineptius aliquid agunt,accissare dicuntur,& accus nomine compellantur.

Accola,pen.cor.*Vicino,habitante,lauoratore de campi*,πάροικος,vicinus,prope habitans.Valla ait:Incola est,qui in loco;accola,qui ad locũ habitat.Liu.lib.1.Pastor accola eius loci.

Accolo,lis,pen.cor. *Habitar vicino*, παροικέω,iuxta colo,& de aquis montibusq; dicitur.Liu.lib.4. Qui Hetruscum mare,quiq; Tiberim accolunt.Plin.lib.4.Persæ Rubrum mare semper accoluere.Accolitur,passiuum.Plin.lib.3.cap.1.

Accommodo,das,pe.cor.*Accommodarsi*,προσαρμόζω,συμβιβάζω,adhibeo,apte colloco.Cic.lib.2.de Orat.Coronam sibi ad caput accommodanti.Idem li.1.Offi. Qui se ad rẽp. accommodauere.

Accommodatus,& accommodate.Cicero.

Accommodatio,onis,*Attitudine*,ipse actus accommodandi. Cic.1.de Inuent.Sententiarum ad inuentionem accommodatio.

Accommodus,a,um,*Agiato*,idem quod accõmodatus,aptus,idoneus.Virg.11.Aen.Vallis accommoda fraudi.

Accredo,dis,pen.pro.*Consentire*,ex ad & credo.ad id,quod creditur,accedo,assentior.Col.lib.2.Idq; Saserna videtur accredidisse.

Accreduo,duis,*Consentire*,accredo.Plau.Quicquam accreduas.

Accresco,scis,*Accrescere,aumentare*,ἐπιγίνομαι,vide Cresco.Hinc Accretio,onis,incrementum.Cice.1.Tuscu.Lunam accretione,& diminutione luminis.

Accubitum,*Letto done anticamente si mangiaua*,ἀνακλιντήριον,lectus in quo cubatur interdiu.Lampridius Commodũ scribit non accubuisse,nisi in accubitis,quæ pilum leporinum habuissent,aut plumas perdicum subalares.Dicũtur & Anaclinteria,apud Florentinos Tuscanica.

Accubitus,tus,*Star in giu*,ἀνάκλισις,ipse accubandi actus. Plin.lib.8.cap.2.

Accubo,pen.cor.*Star appresso*,παρακατακλίνομαι,iuxta cubo.Virg.6.Aen.Furiarum maxima iuxta Accubat.Plaut.in Asin.Accubat mecum.Et pro adiacere.Suet.in Cæs.Theatrũ Tarpeio monti accubans.Hinc accubatio.Cic.1.de off.

Accudo,*Battere dinari*.Plaut.in Mercu.Tres minas accudere etiam possum.

Accumbo,bis,*Giacere appresso*,iuxta cubo.Plau.in Most. Caue ne in via accumbas.Et accumbere,κατακεῖσθαι,est in cõuiuio esse: cubabant enim antiqui vescentes.Cic.Peto:Accubueram hora nona.Accumbere ad mensam,est in mensa discumbere.Cic.Vatinium criminatur,quòd atratus ad mẽsam accumbebat.

Accumulo,las,pen.cor.*Ammassare*,ἐπισωρεύω,quasi ad cumulum addo.Cic.in Rul.Auget,addit,accumulat.Hinc accumulare,apud Cic.& accumulatio,apud Plin.

Accuro,ras,pe.pro.*Diligentemente curare,accortamente operare*,ἐπιμελοῦμαι,diligenter curo.Plau.in Epid.Accurentur hospites.Cic.de Inu.Melius accurãtur.Accurare pensum,prouerbialis sermo.Plau.in Bacch.Ego pensum meum lepide accurabo.hoc est,curabo vt efficiam,quod mihi mandatum est.Hinc Accuratus,πεφροντισμένος,vbi magna adhibetur cura.Gell.Cultu corporis nimis accurato.Hinc Accuratio. Cic.de cla.Ora.Inueniendis componendisque rebus mira accuratio.

Accurro,ris,*Correre unitamente*,προστρέχω,vide Curro.

Accusabilis,& hoc le,quod accusatione dignum est.Cice.4.Tuscu.Quorum accusabilis est turpitudo.

Accusatiuus casus,αἰτιατική,quia per hunc vel accusamus,vel laudare videmur.vnde & Laudatiuus dicitur.

Accusatorius,*Doue si scriue l'accusa*,κατηγορικὸς,quod ad accusationem pertinet.Cice.pro Clu.accusatorio animo. Accusatorie,idem in Ver.

Accuso,sas,pen.pro.*Accusare*,κατηγορέω,frequentatiuum,ab accudo,vt docet Priscianus:ex ad & cuso,quod à cudo deducitur.ex quo Incuso,Excuso,& Recuso. Quanquam nõ desint qui dicant Accuso ex ad & causa,seu causor,componi.Accusare,ait Valla,est,apud iudicem,vel alium,& aliquando apud illum,quem accuses,ostendere aliquem peccasse.Dicimus autem accuso te illi,apud illum,vel coram illo sceleris,aut de scelere.Id obseruatum scio comperi,vt,quod peccati nomen exprimit,genitiuo; quod minus,ablatiuo poneretur:vt,Te accusaui homicidii,& alio scelere. Exempla patent apud Cic.& alios.Incusare,αἰτιᾶσθαι,est alterius mores reprehendere: & plerunque cum querela,quòd ab illo iniuria sis affectus.Qui dixerunt,Incusare,de maioribus dici,Accusare,de paribus,vel minoribus,errant. Cęsar in primo Com.Vehementer centuriones incusauit. Diomed.Incusante Cicerone,Catilina conuictus.Tacitus. Intemperiem cæli incusantes. Hinc Accusator. Et Accusatrix.

Acelum,oppidum creditur in Taurisco agro:vnde Acelinus Romanus sæuitia famosus inter recentiores historias auditur.

Aceo,aces,acui,acidus,sum,*Diuenir forte*,ὀξυνέω.Et dicitur acere vinum,cum in acetum degenerauit.Cato de Re rust.Vinum,quod neque aceat,neque muceat. Ab hoc Acidus,a,um,& Acetum: & compositum Coaceo.

Acer,aceris,& Aceris,ris,fem.gen.*L'acero*,σφένδαμνος,ἡ,nomen est arboris.vnde Acernus,na,num,materiatum ex ea arbore.Virg.Trabibus contextus acernis Staret equus. Pli.lib.16.cap.15.operum elegantia ac subtilitate primum post citrum locum obtinet.

Acer,hæc acris,hoc acre,*Agro,brusco*,δριμὺς,καὶ ὀξὺς,prima pro à quo acrior;& acerrimus,proprie ad vinum,acetum,& huiusmodi pertinet.Colu.lib.3.Acri aceto.Et Acres cibi dicũtur,qui acrimoniam habent,& quasi mordaces sunt,

vt

vt sinapi, allia, cæpe. Pli. li. 18. cap. 53. Omnia in cibis acria. Transfertur ad alia, & modo pro forti ponitur. Virg. Aen. 9. acrem Turnum. Modo pro veloci. Idem lib. 4. Acri gaudet equo. Modo pro acuto. Cic. Acri ingenio. Modo pro vehementi. Idem in Hortensio. Theopompo acrius. Modo pro diligente. Virg. Acer curaa venientem extendit in annum. Modo pro seuero. Cice. lib. Off. Acres animaduersores vitiorum. Modo pro aspero. Idem in Lælio: Acerrimus inimicus. Ab Acer fit Peracer. Deriuatiua acrimonia, apud Cic. & Catonem: acritas, apud Actium, & Gellium: acritudo, apud Vitruuim. Acriter, & acerrime, apud Ci. Plaut. Liu. & alios.

ACER, pen. cor. ἄχυρον, palea miliacea. A quo acerosum frumentum, ἀχυρῶδες, immundum, non sine paleis, & panis acerosus.

ACERATVS, a, um, ab acus aceris: cum paleis mistum. Festus.

ACERBITAS, *Acerbità*, στρυφνότης, saporis asperitas, seuitia. Ci. Q. Valerio: Syllani temporis acerbitatem subterfugere.

ACERBO, bas, *Diuentar aspro, inacerbire*, πικραίνω, aspero. Claudianus lib. 1. Crimenq; feri raptoris acerbat. compositum Exacerbo, pro valde acerbo.

ACERBVS, ba, bum, *Acerbo*, στρυφνός, immaturum. Colum. Vua peracerba gustatu. Sic robustorum iuuenum acerbam mortem dicimus, qui difficulter moriuntur. Virg. lib. 11. Funere mersit acerbo. Tractum à pomis, quæ immatura, non nisi difficulter ab arboribus diuelluntur. Per translationē est asper, infestus. Cice. Leontulo: Acerbum habuimus Curionē. Acerbe, acerbius, acerbissime. Cic. 2. Tusc. Acerbius exigere.

ACERO, tas, pen. cor. ἀχυρόω, ab acus pro palea, paleis inficio. vnde Aceratum lutum, paleis immixtum ad tuguria facienda. Compositum Obacero, quod est, loquendo alterius sermonem impedio.

ACEROSVS, a, um: vt, Acerosus panis est farre minus purgato, ac sordibus à candido separato: vt veteres putabant. Nonius.

ACERRA, *Cassetta dell'incenso, turibolo*, arcula, in qua tus reponitur, quo diis sacrificatur. Festus. Turibulum vulgo dicitur: Græci θυμιατήριον. Cornutus scribit esse pateram, in qua libatur. Vir. Et plena supplex veneratur acerra. Suet. in Tiberio: In sacrificando captus specie ministri acerram præferentis.

ACERRAE, vrbs Cāpaniæ, non longe à Neapoli. Vir. 2. Geo. & Seruius. Hinc Acerranus.

ACERSECOMES, pen. cor. *Con la Zazzera*, ἀκερσεκόμης, Latine intonsus comam, & capillatus. Iuuenalis: Nemo vendit acersecomes. Ab α, priuatiua particula, & κείρω καὶ κόμη, tondeo.

ACERVATIM, σωρηδὸν, per aceruos. Colum. Sub fauis aceruatim enectę reperiuntur. Aceruatim dicere, quasi promiscue, & nullo seruato ordine. Ci. pro Cluē. Aceruatim reliqua dicā.

ACERVALIS, & hoc le. Cic. in 2. de Diu. Argumentationes, quas Græci soritas vocant, aceruales appellat.

ACERVO, uas, σωρεύω, accumulo. Virg. ad crimen retulit, pro amplifico: formidine crimē aceruat. Hinc Coaceruo, simul aceruo: Cic. in Rul. Pecuniæ coaceruantur. Aceruatio, accumulatio. Pli. lib. 21. cap. 13. Aceruatio saporum pestifera.

ACERVVS, *Cumulo, mucchio, massa*, σωρὸς, aggregatio, & cumulus: proprie minutarum, vt Valla lib. 4. rerum congeries, vt frumenti, leguminis: Plau. in Pse. Quibus acerui frumenti sunt domi. Et aliquando maiorum: vt, Aceruus scutorum. Et fere ad omnia vsurpatur.

ACESCO, scis, *Diuentar di sapor d'aceto*, ὀξίζω, acidus fio. Hora. & Col.

ACESINVS, pen. pro. ἀκεσίνης, fluuius Persiæ, in Indum fluuiū cadens, & magnus, & nauigabilis: circa quem ferunt arundines tantæ magnitudinis nasci, vt singula internodia præstēt vicem nauigij.

ACESIS, ἄκεσις, medicis uocatur herba lutea, non tincta: Orobitis dicta à pictoribus. Sipontinus. vide Plin. lib. 33. cap. 5.

ACESTES, stis, ἀκέστης, nomē Siculorū regis, de quo Virgilius.

ACESTIS, stis, fluuius Indiæ nauigabilis.

ACETABVLVM, ὀξύβαφον, ab accipiendo dicitur, ut testis est Hermolaus: etiamsi Græci Oxybaphon appellant, quasi ab aceto. & est genus mensuræ. Pli. lib. 22. cap. 34. Cum acetabuli mensura dicitur, significat heminæ quartam partem, id est, drachmas 15. Acetabula in corporibus dicuntur pro pixidibus, ut anatomatici uocant, quibus coxendices infiguntur, circaq; ea uertuntur ossa coxarum. Pli. lib. 28. cap. 12. ossa ex acetabulis pernarum. Acetabula item sunt uelut quidam caliculi in ijs piscibus, qui molles appellantur, vt in polypo. Pli. lib. 9. ca. 30. Luctatur complexu, & sorbet acetabulis. Acetabula sunt etiam præstigiatorum uascula, siue caliculi, quibus astantium oculos fallendo præstringūt. Senec. lib. 6. epist. præstigiatorum acetabula. Acetabulum abusiue dici potest de rebus alijs, quæ similitudinem quādā referunt acetabuli, quod in corporibus esse, supra dictum est. Quinct. lib. 8. cap. 6.

ACETARE, ueteres pro commouere & agitare posuerunt.

ACETARIA, *Cose composte in aceto*, ὀξύβαφα, à quibusdam dicuntur herbæ, seu cibaria, quæ ex aceto sumuntur ad excitandū appetitum: quales sunt herbæ uirentes, quas aceto oleoq; guttatim instillato concinnamus. Fiunt & ex herbarum radicibus acetaria. Plin. lib. 20. cap. 20. Stomachum in acetariis sumpta corroborat. Alij ab accipiendo hoc nomen deriuant, ut Acetaria sint horti, hoc est, hortensia: quoniā expedita res & parata semper sit. etiamsi Græci oxybaphon appellant, quasi ab aceto. Acetaria, ut nonnulli uolunt, dici quoque possunt carnes frustulatim concisæ, quæ ex aceto sumuntur.

ACETVM, *Aceto*, ὄξος, ab aceo. Colum. lib. 3. Acetum agrico cinere irrigato. & trāsfert ad animū. Plau. in Pseu. Ecquid habet is homo aceti in pectore? uidetur acerbitatem significare, hoc est, dolorem, mœroremve acerbissimum. Idē in Bacchid. nunc experior, sit ne acetum tibi cor acre in pectore, id est, acrimonia, & indignatio. quidam astutiā intelligunt. Et dicitur, aceto quempiam perfundere, amara mordacitate reprehēdere. Hor. 1. Serm. At Græcus, postquam est Italo perfusus aceto, Persius exclamat.

ACEVM, oppidum est Colchidis in ripa Phasidis.

ACHAEI, ἀχαιοὶ, Ponti accolæ, Orthomeniorum colonia.

ACHAEMENES, pen. cor. ἀχαιμένης, nomen primi Persarum regis, ut scribit Herod. Fuit & Xerxis frater.

ACHAIA, ἀχαΐα, regio Græciæ, undique circūsepta mari, præterquā à Septentrione, cuius caput est Corinthus: dicta Achaia, ab Acheo Xuthi filio, quę primo Danas, ut Herodoto placet, dicta. Vnde Græci Achæi, atque Achiui, & Danai dicti sunt. nā Achiui dicuntur, æ diphthongo in i productam conuersa, & u digamma Aeolico interposita. Deinde Aegialæa, αἰγιάλεια, à rege Aegialio dicitur. Plinius: Achaiæ nomē prouinciæ ab Isthmo incipientis Aegialos uocabatur, propter urbes in littore dispositas. Græci enim αἰγιαλὸν uocāt littus. Est etiā alia Achaia in Peloponeso. Habet ab ortu solis partē Aegæi maris, ab occasu Epirū, à Septētrione Macedoniā, a Meridie Creticū pelagus. In ea sunt Thebæ Bœotiæ, Megara, quæ Megaridi regioni nomē dedit. declinaturq; Achaia, iæ, dictio tetrasyllabica. Achais, idis, & Achaida, dæ: sicut Persis, & Persida: Thebais, Thebaida: Ptolemais, Ptolemaida. Ouid. Quàm pauper Achaia nostra est.

ACHAR, nomen ciuitatis, quæ nunc Nizibi appellatur.

ACHATES, pen. pro. *Agata*, ἀπὸ τοῦ ἄχεος, id est, à cura: quæ regum semper comes est. quo nomine dictus Aeneæ comes: & lapis quidam pretiosus in Sicilia, apud Achateo fluuium primum repertus. Pli. lib. 37. cap. 10. Achates in magna fuit auctoritate. tempestates auertere, & flumina resistere dicitur. in hoc lapide habuit Pyrrhus Epirotarum rex Musas nouem naturales, & Apollinem cum lyra.

ACHELOVS, ἀχελῷος, Aetoliæ rex, a quo fluuius eiusdē nominis, à Pindo ortus, & Aetoliam ab Acarnanis diuidens, in Maleacum sinum defluit. Thoas ante appellabatur. Hinc Achelous, a, um, quod modo possessiuū est, mō pro aqueus ponitur. Virg. Geor. 1. Poculaq; inuentis Acheloia miscuit uuis. ueteres enim aquam omnem Acheloon nuncupauere, quòd primus post diluuium erupisse terra fertur: siue quòd Achelous in Græcia, ubi tot ingenia floruerunt, omnium fluuiorum celeberrimus fuit. Hinc Acheloides Nymphæ.

ACHEMENIDES, ἀχεμενίδης, unus ex socijs Vlyssis. Virg.

ACHERON, rontis, ἀχέρων, palus infernalis dicitur à poetis, ἀπὸ τοῦ ἄχεος καὶ τοῦ ῥέω, quasi esset fluuius dolorū. Virg. Flectere si nequeo superos, Acheronta mouebo. Ab Acheronte fiunt Acherontiua, & Acherusius, Acheronticus. Acherons pro Acheron, dixit Pla. in Cap. nullus adæque est Acherōs.

ACHERONTIA, ciuitas parua Apuliæ, in monte sita.

ACHERVSIA, ἀχερουσία, λίμνη, palus inter Capuā & Auersam, per aperta plana usque prope Cumas diffusa. Dionysius in 2. Bibliothecæ historiæ, tradit paludem esse Acherusiam, in quam immittantur cadauera in ulteriorem ripam deferēda: inde natam de Charonte, qui animas transuehebat Stygē, fabellam. Item Acherusia specus est iuxta Euxinum.

ACHETAE, ἀχέται, cicadę, argutę & canorę: à verbo ἠχέω, sono.

ACHILLEON, ἀχίλλειον, oppidum iuxta tumulum Achillis, à Mitylenæis conditum, ubi classis eius steterat.

ACHILLEOS, ἀχίλλειος, myriophyllū herba, appellata quòd cā Achilles inuenisse traditur in curando uulnere Telephi.

ACHILLES, *Achille*, quod & Achilleus dicitur: nam Græce ἀχιλλεύς. nomen uiri, apud Homerum cantatissimi: cuius genitiuus tam in i, quàm in ia, finit. nomina enim in eius

diphthongon

diphthongon finita, apud antiquos terminabantur in es, ut Theseus, Theses: Tydeus, Tydes. genitiuus erat in is, Thesis, Tydis: ubi in fine carminis abiicitur s, ut Thesi, Tydi. remansit consuetudo in Achilleus, & Vlysseus: Achilles, Vlysses: quorum genitiuus est Achilli, Vlyssi, in carmine Virgiliano: Danaum atque immitis Achilli. Hic Pelei & Thetidis filius, Chironi nutriendus datus est, inter filias Lycomedis sub habitu muliebri absconditus, ex Deidamia generat Pyrrhum. Indignatus contra Agamemnonem, post mortem Patrocli suscepit à Vulcano arma noua, Hectorem occidit, à Paride coniugium Polyxenæ sperans tandem occiditur, & in Sigæo promontorio sepelitur.

Achilleum, genus spongiarum tenue densumq́;, ex quo penicilli. Plin. lib. 9 cap. 45.

Achæmenes, Ἀχαιμένης, filius Bacchemonis, filii Persæ: à quo Achæmenia regio. Fuit & Achimenes Ariobatis regis Lyciæ filia, uxor Bellerophontis.

Acieres, securis ærea: qua in sacrificiis sacerdotes utebantur. Festus.

Acicula, ῥαφίδιον, ab acu, ut inquit Priscianus, qua utuntur mulieres ad ornatú capitis. Est & Acicula piscis tenuis ac longus.

Acidalius, pen. cor. fons in Orchomeno, oppido Bœotiæ, Veneri sacer. unde Venus Acidalia dicta.

Acidula, pyra, à succo subacido dicta.

Acidus, da, dum, pen. cor. *Cosa che è diuenuta forte*, ὀξὺς, ὀξίνης, asperum, ab aceo. Col. lib. 6. Malum Punicum acidum sic emendabitur. Diminutiuum est Acidulus. Compositum Subacidus, aliquantulum acidus. Cato lib. de re rust. Subacidulum uinum non durabit.

Acies, *Fil tagliente, punta, taglio*, ἀκὶς, ἀκμὴ, ea pars in ferro, quæ ob acumen secat. Transfertur & ad alia, oculos, animum, ingenium. Significat & exercitus instructionem, παράταξις, cum ad dimicandum paratus est, quòd acuto ferro armatus sit. Virg. Ge. 2. Campo stetit agmen aperto, Directæq; acies. Cic. in Catone: Non ne uidetur is animus, cuius obtutior sit acies, non uidere? Dicimus autem tam acii, quam aciei in genitiuo. Salust. lib. 2. Historiarum: Dubitauit acii pars.

Aciem trahere, est acuere. Plin. lib. 36. cap. 22.

Acinaces, pen. corr. *Sorte di coltello usata da Persi*, ἀκινάκης, gladius Persicus. Horat. lib. 1. Car. Lucernis Medus acinaces. Val. Flac. Insignis acinace dextra.

Acinus, acini, pen. cor. masc. gen. acino, & acinum neutri, teste Nonio, ῥάγες, inter fructus minutiores arborum fruticum ue densius nascuntur, ut uuæ grana, hederæ, sambuci, tribuli, mali Punici grana. Hieron. Nunc de acinouiceni differamus. Granum paruum est, ut uix duobus digitulis teneri possit: baccæ diffusius & rarius: ut fructus lauri. Valla lib. 4. Inter acinos & baccas hoc interesse puto, quòd acini inter fructus minutiores arborum fruticum ue densius nascantur, baccæ dispersius & rarius. Nonnunquá acini & baccæ indifferenter ponútur. Virg. Sanguineis ebuli baccis. Ab acinis uuæ, Acinaticius, a, um, fit: ut uinum acinaticium. Vlp. ff. de uino leg. Acinaticium uinum.

Acinos, siue acinus, fem. ge. herba. Pli. lib. 21. c. 15. & 27.

Acinosus, a, um, ab acinus, quod multos habet acinos, ut uua acinosa. Plin. lib. 14. cap. 3. Columbinæ acinosissimæ. Acinosum pro re succosa, in modum acinorú. Plin. lib. 18. cap. 13. Asari semen acinosum.

Acintani, Hispana gens, quæ Martis simulacrum colit.

Acipenser, seu Aquipenser, ἔλλοψ, genus piscis: de quo Plin. lib. 9. cap. 17. Apud antiquos piscium nobilissimus habitus acipenser: unus omnium squamis ad os uersis contra aquam nando meat. Martialis: Ad Palatinas accipensera mittite mensas.

Acitetani, Hispana gens, simulacrum Martis radiis ornatum colens, quem Necum, id est, Martem uocant. unde Acintani.

Acis, Ἄκις, fluuius Siciliæ, ex Aetna procedens: ex cuius ripis fertur Polyphemus saxum in Vlyssem eiecisse.

Acitia, insula: quæ & Melos & Siphnus dicitur.

Aclassis, tunica ab humeris non consuta. Festus.

Aclides, pen. cor. Virg. lib. 7. Teretes sunt aclides illis.

Acmon, is, pen. cor. masc. gen. ἄκμων. latine incus. unde Pyracmon unus è Vulcani famulis, quòd à calenti incude nunquam discederet. Seruius. Virg. 8. Aen. Brontesq́;, Steropesq́;, & nudus membra Pyracmon.

Acmothetum, ti, pen. corr. n. g. ἀκμόθετον, lignum sustinens incudem.

Acoetes, ἀκοίτης, nomen uiri pauperis, huius tenuitatem exprimit Ouid. lib. 3. Metam. Ille metu uacuus nomen mihi (dixit) Acœtes. Patria Mæonia est: humili de plebe parentes.

Acolastus, sti, ἀκόλαστος, prodigus, intemperans, immodestus, lasciuus, libidinosus, infrænis, immoderatus. Gellius lib. 19. cap. 2. Negat latine uerti posse, sonat ad uerbú, impunitus, uel incoercitus, ut sit qui cupiditates non puniat, ueluti iniecto fræno. Nam κολάζω, punio est, & α priuat. nec solum de hominibus, uerumetiam de rebus dicitur, ut ἀκόλαστος γλῶττα, lingua infrænis. Acolastus homo, homo nihili, neque rei, neque frugis bonæ. Gell. li. 7. ca. 11. Budæus in cómen. proteruum propriè significare putat, & qui sibi circa libidines temperare non potest.

Acone, Bithyniæ portus, prouentu malorum graminum adeo celebris, ut noxias herbas Aconita nominemus. unde Aconitum.

Aconitum, pen. pro. ἀκόνιτον, herba, quæ ex Cerberi spuma conspersa, uenenum maxime dirum contraxit, quo tempore eum Hercules ab inferis traxit. Dictum Aconitum ἀπὸ τῆς ἀκόνης, hoc est, à cote: iuxta Ouid. dicenté, Quia nascuntur dura uiuacia caute, Mortales aconita uocant. Sunt qui ab Acone portu deriuent Heracleæ, Lyco flumini opposito. Alii quod iuxta nullus puluis interueniat. Nam κόνις Græce, puluis: ἀκονιτὶ sine puluere. Plin. lib. 27. scribit Aconitum dictum, quòd in nudis cautibus, quas Aconas uocant, nascatur. Vel quoniam ἀκονίζομαι est, accelero: quia mortem accelerat. Sunt qui putant eam herbam esse, quam napellum uocant uulgo. sed non est.

Acontias, *Comete*, ἀκοντίας, sunt stellæ crinitæ, ἀπὸ τοῦ ἀκοντίου, hoc est, à iaculo: quia iaculi modo uibrantur ocyssimo uolatu. Plin. lib. 2. cap. 25. Easdem breuiores & in mucronem fastigiatas Xiphias uocauere.

Acopa, orum, ἄκοπα, pen. cor. medicamenta, quæ adhibentur lassis, imposito ea re uocabulo. Lucianus. Plin. lib. 29. cap. 3. Omnia acopis curantur.

Acopis, ἀκοπὶς, gemma, nitro similis, pumicosa, aureis guttis stellata, lassitudinem soluens. Plin. lib. 37. cap. 10.

Acopus, herba est, quæ & Anagyros, ἀνάγυρος, cuius semé commanducatum uomitionem facit. Plin. lib. 27. ca. 2. unde prouerbium, ἀνάγυρον κινεῖν: hoc est, Anagyrum moues, quoties loquimur de re, unde nobis ignominia excitari possit.

Acor, acetá, *asprezza, fumosità*, ὀξύτης, in saporia, ut ita dicam, acuitas, siue asperitas, ut uini mali Punici. Colu. lib. 5. Ea res emendabit acorem malorum.

Acorna, æ, genus cardui. Plin. lib. 21. cap. 16. Acorna colore ruso.

Acquiesco, *Riposarsi, acquetarsi*, ἐπαναπαύομαι, quiesco. Per translationem, cum remittitur dolor, aut alia animi molestia. Cic. 2. de Fin. Nunquam finit eum respirare, nunquam acquiescere. & dicitur, acquiescere in re aliqua, aut in aliquo homine, cum quadam animi uoluptate, quieteq; consistere, & oblectari in re aliqua, in qua prius in dubio, aut solicitudine animus fuisset. Cic. Sulp. lib. 4. His uero temporibus habemus aliud nihil, in quo acquiescamus, id est, oblectemur, & affectum animi sistamus. dicitur quoque acquiescere alicui rei, pro in aliqua re. Seneca Epist. 24. Vt meliora tibi proponas, & acquiescas spei blandæ.

Acquiro, *Acquistare*, προσπορίζομαι, πορίζω, quærendo adipiscor, ab ad & quæro. Cic. de Amic. Acquirendi sunt, quos diligamus. Acquiri pro augeri. Plin. lib. 15. cap. 27. Vino odorem acquiri putant.

Acratophorum, ri, urceolus Latine. Cic. 3. de Fin. Ephippiis & acratophoris.

Acredo, dinis, *Asprezza, agrezza*, πικρία, asperitas in fructibus non maturis. Vide Aceredo.

Acredula, pen. cor. φιλομήλη, putatur luscinia auis. Cic. in Progne: Et matutinos exercet acredula cantus.

Acrimonia, *Asprezza*, δριμύτης, asperitas, ad uarias refertur res. Cato de Re rust. Si ulcera acrimoniam eius ferre nó poterit. Col. lib. 10. acrimonia allii, uel caparú. Per translationem pro uehementia, δεινότης. lib. 4. ad Heren. Hæc exornatio tum multum uenustatis habet, tum grauitatis & acrimoniæ plurimum.

Acris, Italiæ fluuius est, in Tarentino sinu.

Acrisius, Ἀκρίσιος, Abantis Argiuorum regis filius, & pater Danaes. hic, cum apud Argos annis xxxj. regnasset, à Perseo nepote suo, licet non sponte, occisus est. A quo fit Acrisioneus, nea, neum, Ἀκρισιώνιος. Virg. Quam dicitur urbem Acrisioneis Danae fundasse colonis. Patronymicú femininum. Acrisione, pro Danae.

Acritas, atis, denominatiuum ab Acer. Gel. lib. 13. cap. 2. Nihil interest, acritudo, dicas, an, quod Actius in Neoptolemo scripsit, acritas.

Acroama,

ACROAMA, ἀκρόαμα, auditio, iucunda narratio. Cic. pro Archia, & in Verr. & Suet. in Augusto scribit acroamata ab eo interponi solita conuiuiis, ad conuictores oblectandos. Aristoteles Acroamata nominauit commentationes suas, quas discipulis tradebat. Lampridius accipere uidetur pro ipsis hominibus acroama recitantibus, cum ait in Alexandro: Alexandrum uocales eaoletos, & omnia acroamata populo donasse.

ACROCERAVNIA, uniorum, ἀκροκεραύνια, montes excelsi inter Armeniam & Hiberiam dicti, quòd fulminibus infestentur: nam κεραυνὸς, fulmen, ἄκρος altus.

ACROCHORDONES, Porri che nascono per le mani, ἀκροχορδόνες, uerrucæ nostratis fabæ amplitudine, quæ pueros maxime infestant: dictæ, quoniam in imo angustæ ita sunt, ut pendere uideantur. Celsus lib. 1.

ACROCORINTHVS, ἀκροκόρινθος, mons Peloponnesi excelsus, inter duo maria Aegæum, & Ionium, stadiorum trium & dimidiati: sub cuius radice iacet oppidum Corinthus. Vertex ipse Acrocorinthi, Veneri sacram habet ædiculam: infra uerticem, Pirenem fontem.

ACTA, Lito, substantiuum nomē, & Græcum, ultima depresso accentu, littus. nam ἀκτὰ litus dicitur, ἀκταῖος littoralis. Virg. lib. 5. in sola secretæ Troades acta Anchisen flebant. Auctor Ser.

ACTA, orum, πράξεις, ab ago, gis, dicuntur de rebus priuatis, minoribus, familiaribusq;, quæ in urbe fiunt, & in scripta rediguntur. Iuuenal. Cupient & in acta referri. In quo sensu etiam Actus dicimus. Cic. De uita mea atque actibus respondeo. Acta uero diurna dicuntur, quæ per singulos dies fiunt & scribuntur: Græco uocabulo ἐφημερὶς, Latino diarium dicebantur. Suet. in Cæsare: Instituit, ut tam senatus, quàm populi diurna acta conficerentur. Acta uero eius, qui togatus in rep. uersatus sit cum imperio ac potestate, sunt proprie leges. Cic. Quære acta Gracchi: leges Semproniæ proferentur. Acta, & Actitata Cornucopia ita distinguit. Acta sunt, quæ extra iudicium fiunt: actitata, ea quæ in iudicio. Putem & Acta, & Actitata utrobique fieri, sed Actitata frequentiam denotare. Valla lib. 4. Gesta & Acta hoc differunt: quia illa sunt in administratione magistratus, & in rebus maioribus, & ad remp. & ad plures spectātibus, ut gesta Cæsaris: acta uero etiam rerum priuatarum, & minorum, ac familiarium. Acta circunducere, id est, delere. Paulus sub titulo de re iudicata: Acta apud se habita, si partes consentiant, iudex potest ea die iubere circunduci.

ACTAEA, nympha, ab acte, id est, littore maris dicta.

ACTAEA, Græci ebulum dicunt: & proprie chamæacte, χαμαιάκτη. nisi quis sambucum pro actæa capiat: quā uocant Actem, & fructum eius Actæon.

ACTAEON, ἀκταίων, cū diphth. Aristei filius, à Diana in ceruū conuersus, & a suis canibus dilaceratus: de quo Ouidius.

ACTAEVS, ἀκταῖος a, um, dicitur pro Atheniensi. Nam Attica regio apud priscos dicta est non solum Atthis, idos, ab Atthide Cranai regis filia, ut inquit Eustathius, sed etiam Acte, ut Plin. lib. 4. & Ge[...]ius testantur. Vel ab Actæone, uel ab Actæo rege indigena. Primus enim Atticam regionem Acten dictam, Lycophron Græcus poeta innuit: apud quē Castor & Pollux ἀκταιοστάλικες appellantur. Vel quia littoralis fere tota sit, exili, & angusto quodam uelut margine, ut auctor est Strabo. Vnde Oui. 1. Met. Separat Aonios Actæis Phocis ab oris: uult enim Parnassum mediū esse inter Bœotiam & Athenas: Attica enim regio quondam Ionia est uocata, ab Ionio Apollinis & Creusæ Erichthei filio, uel (ut inquit Strabo) ab Ione Xuthi filio.

ACTIA, actiorum, ἄκτια, ludi quinquennales, Actiaci, Apollini Actio dicati: qui prius & à finitimis agebantur, sed ab Augusto honorificentius celebrati sunt.

ACTIO, Attione, fattione, cum ab ago nomen uerbale sit, multa significat. nam quandoque pronunciationem, ὑπόκρισιν. Cicer. in Ora. Est actio quasi corporis quædam eloquentia, cū constet è uoce atque motu. quid autem sit pronunciatio, li. 1. ad Heren. Pronunciatio, est uocis, uultus, gestus moderatio cum uenustate. Quandoque actio, ἀγὼν, ponitur pro oratione scripta: quandoque pro historia. Vt Cice. actiones in Ver. Quinctil. lib. 7. Cuius actionem solam in hoc tempus emiseram. Quandoque dicitur defensio, δικαιολογία, alicuius rei. Cic. Q. Valerio: Actionem meam C. Cæsar comprobauit. Et actio, δίκη, ius, quod sibi debebatur in iudicio persequendi: ut lib. 1. ad Heren. A caussis cadit is, qui agit, nisi habeat actionem. Hinc actio gratiarum, cum gratum animum pro accepto beneficio uerbis demonstramus. Ci. Planco. Gratiarum actionem à te non desiderabam. Interdum pro administratione, πρᾶξις, & Actis. Cicero: Mearum actionum monitores. Generaliter capitur pro omni actu. Cic. lib. 1. Offi. Virtutis laus omnis in actione consistit.

ACTIOSVS, una quid agens. Var. lib. 6. de lingua Latina. Vt ub una faciēdo, factiosæ dictæ sunt: sic ab una agēdo, actiosæ. obsoletum.

ACTIVM, ἄκτιον, Epiri promontorium: ubi Augustus, deuictis nauali prœlio Antonio & Cleopatra, urbem condidit, & Nicopolim à uictoria nominauit. Hinc Actius, a, um, & Actiacus, a, um. Virg. Actiaq; Iliacis celebramus littora ludis. Sappho ad Phaonem: Cur non Actiacas miseram me mittis ad oras.

ACTIVS, fuit tragœdiarum scriptor, natus libertinis parentibus, & inter colonos Pisaurum deductus, à quo & fundus Actianus iuxta Pisanium dictus: in scribendis tragœdiis, sententiarum grauitate, uerborum pondere, personarum auctoritate clarissimus.

ACTITO, tas, pe. co. ἐνεργῶ, frequentatiuum, ab acto, sicut scriptito, à scripto, lectito à lecto: & proprie Actitare dicitur in caussis, ἀγωνίζεσθαι. Cic. de claris Orat. Potidius multas priuatas caussas actitauit. uide & Gel. lib. 9. cap. 6.

ACTIVVS, ἐνεργητικὸς, qui agit. nomen est fictum à grammaticis, ut uerbum actiuum, quod teste Prisciano, semper actū significat. Plura apud eundem lib. 8. cap. de generibus uerborum.

ACTOR, πραγματευτὴς ὁ λέγων, qui aliquid agit: qui caussam agit, ut orator: qui gestum uultus & corporis agit, ut mimus & histrio: & qui comœdias & tragœdias agit, ut comœdus & tragœdus, ὑποκριτὴς. Cic de claris Or. Actori summo caussarum, & magistro. Item dicitur uillicus, qui res nostras curat. Col. lib. 1. cap. 7. Ita fit ut & actor, & familia peccent.

ACTVARIVS, Notaio, qui acta actionesq; describit ueloci stylo, eaq; descripta deinde recitat: notarius, γραφεὺς. Suet. in Cæs. Quam Augustus existimat magis ab actuariis exceptā, male subsequentibus uerba dicentis, quàm ab illo editam. Item qui aptus est ad uehendum. unde Actuariæ naues, paruæ, celeres, ὀλκάδες, quòd cito agi possunt. Salust. actuariæ naues triginta. Actuariolum pro nauibus actuariis accepit. Cic. ad Atti. lib. 10. & lib. 16.

ACTVM EST, Espedito, spacciato, finito, τὸ πρακται, semper in malam partem accipitur: ut, Actum est de rep. id est, extincta, desperata est. Teren. in And. actum est, siquidem hæc uera prædicat.

ACTVOSVS, ὑποκριτικὸς, ab actu: qui in actibus multum exercetur, πρακτικὸς, ut, actuosus ignis, apud Senecam. Dona. in Teren. Hæc scena actuosa est. Actuosa uita, quæ in actione & labore uersatur. Actuose aduerb. Cice. 3. de Orat. Quàm remisse? quàm non actuose?

ACTVS, a, um, Finito, condotto à fine, πεπραγμένος, ponitur pro cōpleto. Virg. lib. 6. His actis propere exequitur præcepta Sibyllæ. Pro ui adducto. Idem lib. 2. seu tēpestatibus acti. Pro impulso. Idem lib. 9. Viribus ensis adactus. Pro admoto. Idē lib. 11. Accelerant acta pariter testudine Volsci. Pro territo: ut, Prodigiis acti cælestibus ossa piabunt. Actum agere. Teren. Ad Actum agam ubi Donatus, Actum agam, prouerbium, id est, nihil agam: Quod enim in iure semel iudicatū fuerit, rescindi & iterum agi nō potest. Alia significata quære in Ago.

ACTVS, us, Atto, ouero cosa che si fa, πρᾶξις. Salust. Constituerat, uti L. Bestia de actibus Cic. quereretur, id est de iis, quæ Cic. dixerat, aut fecerat. Interdum actus dicitur historia. Et partes comœdiæ ac tragœdiæ dicuntur actus, à gestibus histrionum: qui ea hoc ipso actuosi dicuntur. Et actus dicitur spatium in agro centum uiginti pedum, quòd in eo boues agerentur, cum araretur uno impetu iusto. Tres autem reperiūtur actus, minimus, quadratus, & quadratus duplicatus. minimus, quatuor pedes habet latitudinis, longitudinis pedes cētum uiginti: quod spatium in agris erat inter uicinos. quadratus undique centū uiginti pedibus præfinitur. quadratus duplicatus iugerum præstat. Rursus actus, ut Modestinus de seruitute rusticorū scribit, est, ubi armenta trahere & uehiculum ducere licet, ἐλασία, iter quo quis pedes uel eques cōmeare potest. Vide institutiones Iustiniani lib. 2. tit. 3.

ACTVTVM, pe. pr. Di subito, di fatto, incontanente, αὐτίκα, aduerb. temporis, ab actu, id est, celeritate. ualet statim. Terent. in Phor. Aggredere actutum.

ACVLEVS, Pongolo, ago, κέντρον, spiculū, uel res, seu oratio pungēs. Col. li. 1. Palus infestit aculeis armata. Ci. de optimo dicēdi genere trāstulit ad orationē: Horū oratio, inquit, neq; neruos, neq; aculeos oratorios habet. Hinc Aculeatus, ta, tū κεντρωτὸς, quod acumine pungit. Pli. li. 11. quiddā aculeatū linguis simile. Per metaphorā, quod quasi pūgit animū. Ci. Atti. li. 14. Aculeatæ litteræ. Aculeolus diminut. Mart. li. 8.

ACVMEN, p. c. Acutezza, ὀξύτης, subtilitas. Per translationem pro ingenij perspicacitate. Colum. in præfatione: Facillimam

mam esse, nec ullius acuminis rusticationem. quòd quæ in acumen terminent, interius magis penetrent.

ACUMINATUS, a, um, *Aguzzo*, quod acumẽ habet. Pli. li. 31. c. 2.

ACUMINO, nas, pen. cor. *Aguzzare*, ὀξύνω, acutum facio. Lact. de Opificio: contextum spinæ à summo capite deductum, acuminauit in caudam.

ACUO, cuis, cui, cutum, *Dare il filo, affilare, aguzzare, d'auordo*. θηγάνω, propriè falce, cultro, & huiusmodi, quæ acui possunt. Col. li. 3. Quoties falcẽ acueris. Per translationem Terẽ. in Ad. Illos ætas acuet: id est, docebit. Virg. 1. Geor. in simili significatione curis: Cura acuens mortalia corda. Cic. Trebonio: In excitando, & in acuendo plurimũ ualet, si laudes illum, quem cohorteris. Et lib. 3. Offi. Duæ res illum acuebant, otium, & solitudo: id est, incẽdebant. Acuere pro irritare. Virg. 7. Aen. Postquã uisa satis primos acuisse furores. Dicimus & acuere ingenium, pro excitare. Hinc Exacuo, ualde acuo. Virg. lib. 1. Geor. Exacuunt alij uallos. Idem lib. 3. Ge. Dentesq; Sabellicus exacuit sus. Præacuo, prius acuo. Caro: Vitem teneram præacuito.

ACUPEDIUS, ὀξύπους, cui præcipuum est in currendo pedum acumen. Festus.

ACUSILAUS Atheniensis Romæ ludum aperuit rhetorices. Volaterranus ex Suida.

ACUS, ci, ge. masc. qui & acicula dicitur, βελόνη, piscis genus. Mart. lib. 10. tenues dicere credis acos. Hic etiam belone dicitur. Pli. lib. 9. cap. 51. Acus, siue belone, utero parit. Ab eodem lib. 32. cap. 11. aculeatus piscis.

ACUS, aceris, gen. neutri, purgamentum frumenti, ἄχυρον. Colu. lib. 8. lactens porcus acere nutricandus.

ACUS, *Aco, ἀκέστρα, βελόνη*, quartæ declin. gen. fem. est qua suimus, & qua discernimus capillos: ab acuta cuspide. Cicero, & alij. Paleæ etiam frumenti acus dicuntur, a similitudine acus. Colu. lib. 2. durissimæ acus resectæ. Similiter exercitus instructio, ab acumine telorum. Festus.

ACUTUS, ta, tum, p. p. *Acuto & apuntato*, ὀξύς, quod acumen habet. Pla. in Mil. Acutus culter probe. Transfertur & ad incorporea: ut acutum ingenium, acutus uisus. Interdum pro aspero. Virg. Et acuto murice. Acutam autem uocem, tenuẽ uocamus. Acute adoerb. Cice. in Lælio, responsa acute. Ab acuto, Acutulus dimi. Cic. 3. de Natu. deo. acutulas conclusiones: id est, argutas.

ACYPHAS, urbs Thessaliæ putatur, quæ & Pindus, ἀκύφας.

A ANTE D

AD, πρὸς, παρά. præpositio est, quæ tam in cõpositione, quàm in appositione inuenitur: cuius proprius est usus cũ motus aliquo significatur. & plerũq; propinquitatẽ significat. Curtius: ad ripã fluminis ingens arbor. Cic. Ficos ad senatorẽ relictos. Colu. li. 1. Quicquid apposueris: id est, iuxta posueris. Habet quoque uim similitudinis: ut, ad unguem: uim intendendi: ut, admodum: id est, ualde: adedo, in totum edo. Denotat motum ad hominẽ. Ter. in Phor. Cessas hominem adire? Interdum motum ad rẽ. Virg. Necdum illis labra admoui. Interdum ad locum. Salustius in Iugurtha: Pleraque loca hostiliter accedit. significat etiã locum. Ci. Tironi: Ad urbem accessi. Quandoque contrarietatẽ: ut, Ad illum mihi pugna est: id est, contra illum. Ci. Curioni. Ne ad ea meditere. Quandoque cõparationẽ: ut Cæsar: Nihil ad equitatum tuum: id est, cõparatione equitatus tui. Quãdoque additionem: ut, ad hæc mala. Quãdoque caussam: ut, Ad quid hoc fecisti? Ad, cũ suo accusatiuo, pro datiuo ponitur. Ter. in Phor. Additẽ datur ea in seruitutẽ. Capitur pro circiter: ut, Ad duo millia hominum occisa. Pro super. Terẽ. in And. Ad eam rem improbum. Donatus, Ad eam rem, super eam rem. Vsurpatur pro ante. Virg. Cunctãtẽ ad limina templi. Itẽ pro post: ut, ad hæc, πρὸς τούτοις, uel ἐπὶ τούτοις: id est, post hæc. Significat & tẽporalitatẽ, & hoc duobus modis: Vno, cum tẽporis conditionem significat. Quincti. Fingere ad tẽpus uideor. Altero, cum significat tẽporis spatium, & includit tempus, cui adiungitur: ut, Silebo ad annum, Latebo ad tẽpus. Varro: Cum ad tempus latitasset, tandem inuẽtus est. Cic. pro Cecin. Ad diem ueni in castellum: id est die præstituto. Aliquãdo additur usque. Salust. in Iug. usque ad nostrã memoriã laborauere. Aliquando usque ad, & usque significat, & dicitur ad hanc diem. Cic. in Catil. Si Catilina in urbe ad hanc diem remansisset ad lucem dormire. Idem in Diuin. ad lucem pugnare. Liu. 3. ab urbe ad multum diei, & ad multam diem. Cic. ad Atti. Multus sermo ad multam diem. ad exactam ætatem, Festus Pompeius ad id locorum, id est adhuc, uel usque ad id tempus. Liui. 5. Decad. lib. 3. nec se ad id locorum scire propter quam caussam consuli pro hostibus fuerint ad cinerem ambustus, hoc est ita ambustus, ut in cinerem redigatur. Plin. lib. 10. cap. 33. harum pulli ad cinerem ambusti ad centena numero. Idem lib. 9. ca. 10. Pariunt oua auium ouis similia ad centena numero. Comprehendit & numerum cui adiungitur. Liu. lib. 2. Ad unum omnes occidit. Plau. in Epid. Ad quadraginta eã posse emi minas. Quandoque absolute ponitur, ut apud Ter. in Adel. Vbi ad Dianæ Veneris: subintelligitur tẽplum, sed Attice. Hora. in Serm. Ventum erat ad Vestæ. Ad cyathos stare dicuntur pincernæ regibus, quibus cyatho uina ministrant. Sueto. in Cæs. Memmius etiam ad cyathum & uinum Nicomedi stetisse obiecit. Ad dextram & sinistram, subintelligitur manum. Terẽ. in Heaut. Proximam huic fundo ad dextetam. Idẽ in Adel. Ad sinistram hac recta platea. Ad urbẽ esse dicebantur olim qui triumphum sibi decerni uellent, urbem non ingredientes, ne id ita amitterent. Cice. 4. Ver. Ad urbem cum esset. Sunt & alia significata, sed quæ facile ex his intelligentur. Ad in compositione cum iungitur dictionibus incipientibus à c, f, g, l, n, p, r, s, t, mutatur d, in literas sequentes, ut, accurro, affero, aggrego, alligo, annumero, appono, arrogo, assisto, attribuo. excipiuntur agnosco, in quo d, abiicitur, aut in g, mutatur, sicut in agnatus, euphoniæ caussa: aperio: similiter adsum, ubi d, remanet, sic suo dicitur loco. Sed si cõponatur cum a, b, d, e, h, i, o, u, semper d, integra manet: ut, Adamo, adhibo, adbreuio, adduro, adeo, adhibeo, adimpleo, adoleo, aduoco. si uero cum q, d, mutatur in c, ut acquiro. Anquiro autem ab an fit.

ADAD, Ἀδάδ, siue Adadus deus est, quem Assyrij summum habent, ac maximum uenerantur. Significat hæc uox nõ aliud fere, quam unum adiiciunt & Deam nomine Adargatim, siue ea sit etiam Atergatis. Omnia horum duorum numinum potestati subiecta opinatur, solem interpretari, & terram. Cœl. antiq. lect. lib. 10 cap. 14. & fusissime Macrob. li. 1 Sat. cap. 13. meminit nonnihil. Plin. lib. 37. cap. 11.

ADAA, rum. Oppidum Asiæ. Strab. lib. 13.

ADASI, Arabes Aegypto finitimi, ut scribit Ptolemæus.

ADAEQUE, *Parimente*, ἐπίσης, æque. Plau. in Cas. Non est amator adæque miser. Apu. li. 4. quos adæque latrones arbitrere.

ADAEQUARE, ὁμαλίζειν, æquare, hoc est, complanare. Liui. 10. omnia recta adæquat solo.

ADAERO, as, are, pe. pro. *Stimare à contanti*. Budæus: Adærare est ære æstimare: & ab ære deductum. In lege annonas, de erog. milit. annonæ, lib. 12. Species resistentes non aliter adærentur, nisi ut in foro rerum uenalium distrahuntur. Sensus est: species, quæ militibus stellaturæ caussa penduntur à prouincialibus, si pecunia permutetur, æstimari tanti debere, quantum est fori precium. Species autem resistentes intelligo, restitutas, quæ ex præterito debentur.

ADAGGERO, ras, ἐπιχωννύω, uide Aggero.

ADAGIA, æ, modo uetula tecc... partus, modo ad agendum apta.

ADAGIUM, & apud antiquos adagio, onis, prouerbio παροιμία prouerbium: quasi circumagium, quod per ora hominũ circunferatur. Festus: Adagia ad agendũ apta. Donatus in Eu. Adagiones, quod rem agãt, facetis hominibus ascribuntur.

ADALLIGO, as, are, ad a... alligo. Plin. lib. 20. cap. .1. semen tritum adalligant brac...o.

ADAM, Ἀδάμ, hebraice, ut Iosephus scribit, idem quod ruber.

ADAMANTAEUS, a, um, *Cosa fatta di diamante*, adamãtinus. Oui. 7. Met. Adamantæos Vulcanum naribus efflant.

ADAMANTINUS, a, um, pe. co. *Adamantino*. ἀδαμάντινος, quod est ex adamante. Propertius: Flagrantes adamantina sub iuga tauros.

ADAMANTIS, tidis, f. g. herba magica. Pli. lib. 24. cap. 17.

ADAMAS, p. c. *Diamante*, ἀδάμας, lapis magni pretij: ab ἀ, priuatiua particula, & δαμάζω domo, quasi indomitus, quòd durissimus sit creditur etiã à nõ nullis, cum nullo ictu posse frangi: quod falsum esse, qui experiuntur, intelligunt. facile hircorum calido sanguine dissoluitur. Adamantium genera quatuor, Indicus, Arabicus, Macedonicus, Cyprius. qui in India nascitur, æque magnus est ac nucleus auellanæ: cui similis Arabicus sed aliquanto minor. qui in Macedonia in Philippico auro inuẽtus est olim, cucumeris semini par est magnitudine. Cyprius colorem aereum repræsentat, & in medicamine plurimum ualet. Est etiam adamas cognomine Siderites, quòd ferrei sit splendoris, cæteris adamantum generibus ponderosior, sed dissimili natura, utpote qui & frangatur ictibus, & adamante alio perforetur, nempe Cyprio. Volunt quidam, in adamante Indico, qui omnium preciosissimus est, tantam inesse uim, ut iuxta magnetem positus, ferrum ab eo abstrahi non patiatur, aut abstractum ad se rapiat. Venena præterea, lymphationes, metusq; uanos abigit ex hominum mentibus. Est & Adamas nomen fluuij Indici, in quo lapis adamas reperitur. Plin. lib. 37. cap. 4.

ADAMIANI, hæretici, ab Adam dicti, cuius imitantur in paradiso nuditatem, quæ fuit ante peccatum: nudi itaque mares feminæq;

feminæq; conueniunt, nudi celebrant sacramenta.

ADAMO, mas, pen. cor. *Amare teneramente, fortemente*, ὑπεραγαπάω, ualde amo. Ci. lib. 3. de Orat. Antisthenes duritiam in Socratico sermone adamarat.

ADAPTO, προσάπτω, uide Apto.

ADAQVO, quas, pen. cor. *Adacquare*, aqua reficio, ποτίζω. Suet. in Calig. ubi adaquare solebat iumētum. Adaquare, pro irrigare. Pli. lib. 17. cap. 10. Denis diebus adaquari.

ADARCA, ἀδάρκης, spuma arundinis, medicinæ utilis, nascens è cortice arundinis palustris, ut Pli. li. 17. Alii inter species sinapis ut herbam numerant, ea Pli. lib. 20. cap. 31.

ADAREO, adares, p. p. *Seccare*, adarui, adarere, idē quod arere siue exarescere. Cato de re rust. ca. 98. ubi amurca adaruerit.

ADAXO, scripsere ueteres pro adigo. Plautus: Vtinam diui adaxint ad suspendium. Festus legit adaxint.

ADAAVS, species tunicæ, dictæ, quòd ab humeris nō erat consuta.

ADAVGEO, & Adaucto, αὐξάνω, uide in Augeo.

ADDAX, στρεψικέρως, qui est contortis cornibus.

ADDENSEO, ses, sui, addensere, ex ad & denseo, teste Seruio, densum facere. Virg. 10. Aen. Extremi addensent acies.

ADDENSO, as, are, idem quod addenseo. Pli. li. 10. cap. 25. Mirum, aquam, radice ea addita, addensari.

ADDICO, cis, p. p. *Dedicare*, ἀπαγγέλλομαι, id est, dico: & dicendo approbo, adiudico, destino. Virg. lib. 3. Huic me, quæcūque fuisset, Addixi. Vnde Addictum, deuotum, destinatum. Cic. lib. 2. Off. Qui morti addictus esset. Hora. cum infinitiuo dixit in Epist. Nullius addictus iurare in uerba magistri. Aliquando addicere, ἀποκηρύττειν, est in auctione uendere. Pli. Tabulas omnes ex publico propter æs alienum ciuitatis addictas. Quinctilianus: rus, seruulos, & omnia utiliora addixi. Sueto. in Cæsare: Amplissima prædia addixit. Et addicere, καταδικάζειν, prætor dicebatur, quando debitorem tradebat creditori, ut necum & uitæ, & necis haberet potestatem, cum soluendo non esset. Vnde Addicti, καταδεδικασμένοι. est enim unū ex tribus uerbis prætoriis, quæ sunt hæc do, dico, addico. Et addicere sententiam apud Cice. Phil. 2. pro uendere. In disciplina uero augurali aues dicuntur addicere, quando ratum faciunt auspicium. Liu. Fabio auspicanti aues semel atque iterum non addixere. Addicere opus alicui quod, pro locare faciendum. Cic. 3. Ver.

ADDISCO, scis, *Imparar bene*, προσμανθάνω, ad ea, quę didicerā, addo. Cic. 1. Offic. Auemus aliquid addiscere.

ADDITAMENTVM, ti, *Accrescimento*, accessio. Cic. pro Sext. intercessit Ligur iste, additamentum inimicorum meorum.

ADDITVS, ta, tum, pe. cor. *Aggiunto*, προστεθειμένος, adiunctus, & quandoque inimicus. Virg. Nec Teucris addita Iuno Vsquā aberit.

ADDIVINO, as, are, *Indouinare*, idem quod simplex. Plin. lib. 31. cap. 10. quendam ex facili hominem addiuinantem.

ADDO, dis, adiungo, προστίθημι. Cic. Appio Pulchro, Additum potius aliquid ad meum erga te studium, quam esse detractum. Addere animum: id est, augere. Plau. in Amph. nostris animus additus.

ADDO, das, *Aggiungere*, iuxta do, προσδίδωμι. Plaut. in Truculo. Tuo arbitratu, quod iubebis, addabitur.

ADDOCEO, etiam doceo, *Insegnare*, προσδιδάσκω. Hora. Sollicitia animis onus eximit, addocet artes.

ADDORMISCO, *Addormentarsi*, κοιμάομαι, cōtrarium est expergiscor. Suet. Quoties post cibum addormisceret.

ADDVBITO, as, *Dubitare alquanto*, aliquantulum dubito. Ci. Volumnio li. 7. Addubitaui, nū à Volumnio senatore esset. Addubitatus, à uerbo Addubitatur. Cic. 1. Offi. Addubitata re.

ADDVCO, cis, p. p. *Condurre*, προσάγω, ad aliquē seu ad aliquid duco. Ter. Lesbiam adduci iubes. Interdum inuitum duco. Idem: illum potest etiam ad nequitiam adducere. Dicimus etiam: Adducam te in meam sententiam. Interdum est contrahere, σπάω. Vir. lib. 3. Ge. Ignea uenis Omnibus acta sitis miseros adduxerit artus. Adductam frontem irati habere dicuntur, hoc est, contractam. Interdum intorquere, extrare. Idem lib. 9. Ter adductas circum caput egit habenas. Interdum cogere, πείθειν. Cice. de Sene. Nullo frigore adduci potest, ut capite operto sit. Aliquando extendo. Virg. Adducto torquens hastile lacerto. Aliquando redigere. Ci. in Lælio. Res adducta in angustum.

ADDVPLICO, as, are, *Addoppiare*, idem quod duplico. Plaut. in Pœnulo. Adduplicabit omne furtum.

ADEDO, dis, p. c. *Consumare, mangiar tutto*, edo, prorsus, καταφάγω, κατέδω. Vir. 4. Geor. sæpe fauos ignotus adedit Stellio.

ADELPHI, delphon prisca lingua Græcorum unum significat. unde Apollo, id est, Sol Macrobij sententia, Delphios dicitur, quasi solus. sic fratres adelphi, quia non soli, unde Terētij comedia Adelphi, in qua de duobus agitur fratribus.

ADEMPTIO, actus adimendi. Cic. pro Domo & alij.

ADEO, *Cosi tanto*, τοσοῦτον, οὕτως, usque eò. Quinctilianus: adeo pro nobis solicita est lex. Quandoque pro ualde. Ter. Iuuenem adeo nobilem. Virg. lib. 4. Nec me adeo fallit. Quandoque pro etiam. Cice. in Catil. Enim intra mœnia, atque adeo in senatu uidetis. Pro certe, idem Geor. 1. Multū adeo rastris glebas qui frangit inertes. Pro modo. Ter. Tute iam adeo eius audies uerba. Adeo apud poetas, præsertim comicos, sæpe ornatiua, uel expletiua: Teren. in And. Propterea adeo puerum tollere.

ADEO, *Fin che*, usque, siue una dictio, siue duæ, idē quod usque adeo. Plau. in Asi. adeo usq; dū peris: pro usque dum, donec.

ADEO, dis, diui, uel adii, aditum, p. c. *Andare*, accedo, προσέρχομαι. Passiuum protulit Ci. 2. Tusc. Pericula adeuntur in prœlia. & lib. 1. Offi. Laboribus susceptis, periculisq; aditis. Et quasi ad prœlium ire. Ter. in Phor. Prior adito tu: ego in insidiis ero hic succenturiatus. Vir. Nec quisquam ex agmine tanto Audet adire uirum. Aditur, impersonale. Cic. 4. Ver. Antequam in ius aditum esset.

ADEPS, pis, *Grassa, lardo, songia*, στέαρ, generale nomen pinguedinis. Ideo Adipatum, pingue, & succulentum, tam de sermone, quàm de aliis rebus. Iuue. Feruēt adipata ueneno. Quādoque significat illud pingue, ad similitudinem reticuli, intestina continens. Gel. lib. 4. Contegit omnia hæc omētum, cui adeps quoque innascitur. Et est generis tam masculini quàm feminini. Pli. lib. 3. Cum quo recens adeps cocta sit. Idem de adipe lupino: Palmam lupino adipi dederunt antiqui. Adipes in plurali posuit. Pli. lib. 8. cap. 36.

ADEPTVS, ta, tum, *Acquistato*, ἐπιτυχών, assecutus. uide adipiscor.

ADESDVM, *Sta qui*, Ter. in And. Adesdum, paucis te uolo. Vbi Dona. Ades, imperatiuum est, & Dum, παρέλκον: est enim productio, & adiectio syllabæ: ut, Ehodum ad me.

ADESVS, *Mangiato*. Cic. 2. Tusc. adesum, & renouatum iecur.

ADHABITO, p. c. *Habitar uicino*, παροικῶ, iuxta habito, uel iuxta me pono. Plau. in Capt. si adhabites prodius, os dēsabit tibi.

ADHAEC, *Oltre à ciò*, præterea, πρὸς τούτοις. Cic. pro Flac.

ADHAEREO, *Star appoggiato*, προσκολλάομαι, arctissime insideo. Adhæresco, idem quod adhæreo. Cic. Offi. 1.

ADHAESIO, *accostamento*, actus adhærendi. Cic. 1. de Fin. adhęsiones inter se. Adhæsum, adhæsi, adhæsio. Lucr. li. 3. Neque pulueris interdum sentimus adhæsum.

ADHALO, ἐπαφάγω, afflo. Plin. Si patescentes adhalauerit.

ADHIBEO, pe. c. appono, *Vsare, & mettere diligenza*, προσφέρω. Cice. Fabio: adhibui diligentiam, ut adessem. Et cum nominibus iungitur: ut adhibere medicinam, uim, animum, auctoritatem, multitudinem. Et adhibere, est prope habere. Ter. in Phor. Quin mihi testes adhibeam, cum dem.

ADHINNIO, is, ire, *Annitrire*, proprie equorum est. Cic. ad hominem transtulit. nam in oratione in Pis. Sic, ait, ad illius orationem adhinniit.

ADHVC, *Fin qui*, μέχρι τούτου, aduerbium ex ad, & huc. Vnde adhuc, usque huc lib. 4. ad Hereo. Adhuc quæ dicta sunt, arbitror mihi constare cum ceteris artis scriptoribus. Accipitur quandoque pro etiam, ἔτι, προσέτι. Quinct. Adhuc alia in respondendo figura. Denotat autem quandoque temporis continuationem. Horat. Grammatici certant, & adhuc sub iudice lis est. Adhuc locorum, eadē figura qua dicimus, Vbique locorum, &c. Plaut. in Capt. Vt adhuc locorum feci, faciam sedulo.

ADIACEO, ces, p. c. *Giacer uicino*, iuxta iaceo, adhæreo, πρόσκειμαι. Col. in præf. sæpe nocte sera foribus ingratis adiacere?

ADIECTIVVM, ἐπίθετον, ab adiicio fit quasi adiunctiuū, quia substātiuis adiungatur. Postulat autem infinitiuum siue actiuum, siue passiuum, ut, dignus habere opes, dignus amari.

ADIECTVS, huius adiectus, *Aggiungimento*, ab adiicio, idē quod adiectio. Vitru. li. 9. c. 9. Cuneorum adiectus, aut exemptus.

ADIGO, gis, p. c. *Conficcare*, βιάζεσθαι, ex ad & ago, concito, cōpello. Pli. li. 16. c. 10. In arborem clauus adigatur. Itē adigo, astringo. Liui. lib. 1. iureiurando adegit, neminem Romæ regnare passuros. Item adduco, προσελαύνω. Ter. in Eun. noctu te adigent horsum insomnia. Cic. de diuin. sic Appello usus est, quemadmodum Terēt. Adigo. inquit enim Visum est in somnis pastorē ad me appellere duos arietes. Item, εἰσφέρω, seu intus pono. Colu. Cuneum adige inter lignum. Adigere, pellagere. Plau. in Bacch. quis has huc oues adegit?

ADIICIALES cenæ, adipalesq;, uocantur sacerdotū, ut patet ex Festo, Plinio, Seneca: ita dictæ, quòd adiiciebātur dapibus modis. Varro lib. 3. de re rust. Primus Hortensius pauonem augurali adiiciali cena apposuisse dicitur.

ADIICIO, cis, p. c. *Aggiungere, accrescere*, ἐπιβάλλω, ex ad & iacio, cum ceteris à iacio compositis, per duplex ii, nisi in poemate, ubi quandoque prima syllaba contrahitur. Stat. Foo-

tibus intentas abicit, monstratq; cruorem Idē pectoraq; inuisis obicit fumantia muris. Virg. Tityre pascentes à flumine reice capellas. tunc.n altera abiicieda est, ne syllaba breuis, positione, i, duplicis cōsonantis, contra rōne metri producitur. In præterito uero per solam i, scribēda sunt, ubi a, in e, mutatur: ut abieci, adieci. Contingit nihilominus plerunque, ut quædā producātur, quæ à iacio cōponuntur, ubi alterū i, ablectū est. Vir. li. 4. oneras, atq; obicis hosti. Serui. Obicis, ob naturaliter breuis, sicut re, & ad: sed producunt plerunq; hac rōne obicio, abicio, reicio, quia habēt i, uocalē sequētē, quæ per declinatiōnē potest in cōsonantis formā transire, ut obiecit, reiecit. Ergo ēt antequā i, fungatur officio cōsonantis, præcedentē longā facit. Idē li. 10. super uerbo recit, Re(inquit) naturaliter breuis est, & eam pro lōga posuit: sicut alibi: Reice, ne maculis infuscet uellera pullis. quod licet possit excusari, quia cū sal. Reieci, i, inter duas uocales posita producit superiorē, ut dicamus longā esse semper, quia per declinatiōnē lōga futura est: tamen quia in hoc argumētū magis est quā rō, dicamus ectasim factā, quę poetis plerunq; cōceditur. Significat adiicere, adiungere, accere scere: ut, Adrecit classi remiges. Et adiicere animum, προσέχειν, quasi applicare: ut, Ad uirginē animum adiecit. Adiicere oculum, ἐπιέχειν ὀφθαλμόν, est inspicere, considerare. Ci. 4. Ver. uidebatur adiectum esse oculum hereditati. Adiicere calculum. Pli. epi. 1. errori nostro album calculum adiecerit.

ADIMO, mis, p.c. *Torre, portar uia* ἀφαιρέω, quasi diminuo, aufero. Ter. in And. Hanc, nisi mors, adimet, nemo. Inde Ademptus, ablatus, ἀφαιρεμένος. Adimere uero ius suffragii in comitiis, est ius suffragandi tollere, & tanquam sexagenarios de ponte deiicere. nam per pontem suffragia ferebātur. Ab emo, & ad, componitur.

ADIMPLEO, *Empiere*, idē quod suū simplex, sed rarū. Pli. li. 11. ca. 37. Cocleis oculorū uicē cornicula bina prætentat adimplent. Quasi oculorum uicem implent, aut potius supplent.

ADINDO, is, ere, *Imporre, aggiungere*, uerbum antiquum: cōpositum ex indo, quod ipsum ea do est cōpositum, significat imponere, immittere. Cato de re rust. ca. 18. Lineas adindito.

ADINEO, nis, adinui, nitum, p.c. *Metter appresso, à dentro.* ἐνιαυλίζω, id est, intus, uel iuxta mitto. Colu. li. 3. in medullam eius nucem Græcam, uel auellanam abscondito, & ita adinito.

ADINSTAR, *la guisa*, quidam ea receptioribus dixerūt, Solinus, Apuleius, Aurelius. Primus autem Serenus Lyricus adinstar scripsisse memoratur. Valla docet ad redundare.

ADINVENIO, it, ire, *Trouare*, idem quod suum simplex. Cic. t. de Nat. deo. adinuenta animo, percepta sensibus.

ADIPALE, p.p. στεάτινον, adiectiuum ab adipe, pro pingui. unde Festus adipales cenas sacerdotum uocat. & Ci. in Orat. Opimum, & tanquam adipale dictionis genus.

ADIPATVS, ta, rum, *Ingrassato, & unto.* στεατώδης, uide adeps.

ADIPISCOR, sceris, *Asseguire, acquistare, trouare*, ex ad & apiscor ἐφικνέομαι. Fest. Aptus, poni solet, pro adepto: sicuti apisci pro adipisci. Noni. de Priscis dictionibus: Apisci adipisci. Lucil. li. 16. Quod ego te cupere apisci intelligo. Dicitur etiam Apiscor, sceris. Lucil. Magnam apiscatus infamiā. Inde etiam Dipiscor, quod significat assequor. Plau. tamē in Aul. Indipisces dixit. Adipiscor etiā est obtineo li. 4. ad Heren. Hæc omnia adipiscemur. Ci. in procem. Off. Docti aliquantum se arbitrantur adeptos ad dicēdum. Pla. passiue dixit in Trin. Ingenio adipiscitur sapiētia. & Salust. in Catil. coniuratione: Adepta libertate. Aliquando significat, peruenio, cum scilicet cum persona iungitur. Pla. in Epid. Occœpi sequi: ut adipiscendi potestas fuit. Cic. Medio itinere eū adeptus, amplexus sum.

ADITIO, onis, *Andata*, πρόσοδος, accessiu. Plaut. In Tru. Quid tibi hanc aditio est? pro, cur hanc adis? Vbi notandō, casum uerbi additum esse nomini, ut apud Cic. Domum reuersio.

ADITO, tas, p.co. *Andar spesso*, ab adeo, adra. Diomedes: Adeo, adis, hoc iteramus, Adito, tas, dictantes. Pla. in Cap. Si adites propius.

ADITVS, tus, *Adito, intrata*, significat ingressum, per quē ingredimur. Vir. Aditūq; per auia quærit. Vnde quādoq; pro ianua ponitur. Aditus ēt per metaphorā dicitur. Ci. 1. de Fin. Vs aditum ad uirtutem, auctoritatem uideatur habiturum.

ADIVDICO, cas, *Attribuire, assignare per sentenza*, ἐπιδικάζω, ἐπιψηφίζομαί τινι, per iudicium tribuo, assignove. Cic. ad Att. li. 4. Domus nobis adiudicata. Adiudicare, pro statuere. Plau. In Men. Adiudicato, cum utro hanc noctem sies.

ADIVGO, gas, p.c. *Congiungere*, ἐπιζεύγνυμι, ad aliquid iungo, iuxta iugo: quod fit cum duo boues ad unum iugum iungun tur. Plau. per translationē: Mater anima adiugat uoluntatē.

ADIVNGO, gis, *aggiungere*, συζεύγνυμι, alligo, addo. Terent. in And. Animum ad aliquod studium adiungant. Hinc Adiunctio, & Adiunctor. Cic. Att. lib. 8. Galliæ ulterioris adiunctor. Adiunctus nomen ex particip. Cic. pro Clu. Quæ propiora huius caussæ, & adiunctiora sint.

ADIVRO, ras, pe. pr. ἐπομνύω, ualde iuro. nam, ad, auctiua est. Seru. Tunc nos adiuramus, cum aliquid fecisse negamus. Teren. in Hecy. Sancte adiurat, non posse. Item est, incantationibus dæmones eiicere. Græci ἐξορκίζειν dicunt. Lactan. li. 4. Dæmones adiurati per Christum de corporibus fugiunt.

ADIVTOR, taris, deponens, pro adiuro. Pac. Qui adiutatur.

ADIVVO, uas, p.c. *Aiutare, giouare, dare aiuto*, βοηθέω, opē fero. Teren. in Phor. Qui me adiuuerit comitet. Hinc Adiutor, βοηθός, pe. pr. qui auxiliatur. Et quidē Adiutores, ut scribit Donatus, dicuntur in re bona: Pulsores in mala. Ter. in Ade. In psalteria emēda adiutor fuit. adiumētū βοήθημα, pro auxilio.

ADMANDO, *Commettere ad alcuno*, ἐντέλλω, ad aliquem, uel aliquo aliquid cuipiam cōmitto. Plau. in Pœn. Reuertor Carthaginem, si quid admandare uultis.

ADMANVM, *In punto, apparecchiato*, πρὸ χειρῶν, in promptu, in proximo, & parabile. Seneca: Ad manum est, quod sat est.

ADMETIOR, iris. Lin. 5. bel. Maced. Frumētū militi admetiat.

ADMETVS, p.p. Ἄδμητος, nomen Thessaliæ regis: cuius armenta pauit Apollo. Tamen Callimachus cōtra hanc lectionem ita scribis in hymno Apollinis: φοῖβον καὶ νόμιον κικλήσκομεν ἐξέτι κεῖνον, ἐξότ' ἐπ' Ἀμφρυσσῷ ζευγίτιδας ἔτρεφεν ἵππους ἠϊθέου ὑπ' ἔρωτι κεκαυμένος Ἀδμήτοιο. idest: Phœbum & Pastoricum uocamus, iam inde cum sub Amphryso iugales pascebat equos, deo similis, amore accēsus Admeti.

ADMINICVLOR, ris, *Sostentare, aiutare*, deponens, & adminiculo, las, actiuum, auxilior, sustento. Caro de lrberis educ. adminiculaui tuam uoluntatem. Cic. 5. de Fin. Ars agricolarum, amputet, erigat, adminiculetur.

ADMINICVLVM, *Aiuto, sostegno*, χάραξ, auxilium, sustētaculum. Ci. 9. Off. Hanc partem explebimus nullius adminiculis.

ADMINISTER, *Ministro*, idem quod minister. Cic. 4. Verr.

ADMINISTRATIO, & Administrator, ab administro, Cic 4. de Fin. Diligentia rei familiaris, administratio reip.

ADMIRABILITAS, *Marauiglia*, denominatiuum ab admirabilit. Cic. 2. Off. Hæc animi despicientia admirabilitatem magnam facit.

ADMIRABILITER, *Marauigliosamente*. Cic. 4. Tusc. Nimis admirabiliter.

ADMIRANDVS, dignum admiratione. Virg. 4. Geor. Admiranda tibi leuium spectacula rerum.

ADMIRATIO, *Ammiratione, marauiglia*, θαῦμα. Cic. 4. de Fin. & alibi sæpe.

ADMIROR, p.p. *Marauigliare*, θαυμάζω, uide in dictione miror.

ADMISSARIVS equus, *Stallone*, ἀναβάτης, qui ad sobolem creādam equæ adiungitur. metaphorice ad hominem transfertur. Cic. in Pis.

ADMISSIONALES, εἰσαγωγεῖς, dicuntur ii, quorum officium est admittere aulicos in cubiculum ad principem salutandum. Lampridius in Alex. Admissionalibus remotis.

ADMISSIVAE aues, dictæ ab augunbus, quæ consulentem iubent. Fest.

ADMISSVRA, ὀχεία, tempus & actio ipsa, qua mariti gregum admittūtur ad coitum fœturæ caussa. Silius. Equus, cuius de stemmate longo Felix emeritos habet admissura parentes.

ADMISTIO, ab admisceo, *Mescolare una cosa con l'altra*. Admistus, particip. Ci. 1. Acad. Multa admista ex intima philosophia.

ADMITTO, tis, *Accettare*, ἀφίημι, recipio, assumo. Iuuen. Admitte uiros, dormitat adulter. Inrerdū est intromittere. Mart. Stantē dubites admittere famā. Interdū iuxta ponere, adiungere, ἐφέλκω. Iustin. li. 1. Equæ equū admittit. Interdum peccare, ἁμαρτάνω. Ter. i Eu. Si altā admisero unquā, occidito.

ADMODVM, p.c. *Grandemente*, κομιδῇ, ualde. ut, Vir admodum fortis: ut sæpe apud Ci. Quandoque significat aliquantum: quasi secundum rationem. Liu. Mitigari admodum animi.

ADMOENIO, is, niui, nire, *Gettare le mura à terra*. Pla. in Pse. Oppidum admœnire uolo.

ADMONEO, nes, p.c. *Ammonire*. παραινέω, moneo. Ci. pro Cælio: Illud te admonitum esse uolo. Et dicimus, Admoneo te illam rem, & illius rei, à Græcis traductum, qui cum ablatiuo careant, genitiuo utuntur. Salust. in Iug. Tanti uiri tempus admonuit. Virg. lib. 10. posuit pro percutere: Admonuit biiugos. Verbalia, Admonitio, & Admonitus. Ci. 5. de Fin. Veteris prouerbii admonitu, uiuorum memini.

ADMORDEO, uide Mordeo.

ADMOTVS, uerbale. Cic pro Cluen. Machina admota.

ADMOVEO, ues, p.c. *Porre appresso*, προσάγω, iuxta moueo, appono. Virg. in Buco. Necdum illis labra admoui.

ADNO, as, are. Virg. 6. Aen. Paulatim adnabant terræ.

ADNVTRIO, is, ire, *Nutrire appresso*, pro nutrio. Pli. li. 17. ca. 13.

ADOBRVO, *Sotterrar*, idem quod obruo. Col. li. 8. ca. 11. Iacitis femina, & furculis adobruunt.

ADOLESCO, les, leui, & lui, adultum, p. c. *Crescere, aumentare*, unde adultus, adolesco, adolescés, & adolescétia, & diminutiuum adolescétulus. Est autem adolere, siue adolescere, crescere, αὐξάνεσθαι. Virg. 11. Aen. Cum matura adoleuerit ętas. Aliquando adolere, est sacrificare, & quasi odorem dijs præbere, θυμιᾶσαι. Vir. Verbenasq; adole pingues, & mascula thura. Quoniam uero sacrificium igni fieri consueuit, adolere, pro urere, capitur. καίειν. Varro: Cù intestina adoleuissent. Diminutiua, Adolescentulus, & Adolescétula. Ter. in And. Vnam aspicio adolescentulam.

ADOLESCENTIA, νεότης, ab adolesco, quòd cum sanguine, & corpore simul perturbationes animi effrçnatius adolescát.

ADOLESCENTIOR, tiaris, νεανιεύομαι, significat luxuriare. Varro: Tu quoque adolescentiaris.

ADOLESCENTVRIO, μειρακιεύομαι, adolescentium more facio. Laberius: Incipit adolescenturire.

ADONIA, orum, ἀδώνια, festa Adonidi dicata. Ammia. lib. 22. Hist. Adonia celebrari, ritu ueteri. Adoniæ cum planctu celebrantur, ob planctum Veneris repræsentandum. Oui. Luctus monumenta manebant.

ADONIS, nis, pen. pro. ἄδωνις, nidis, filius Cynaræ Cypriorú regis, & Myrrhæ: quem Venus in delicijs habuit, formositate præcellenté: hic apri dente sub inguine percussus interijt. Venus miserata in floré Adonium, qui est sanguineo colore, eum transformauit. Hunc Ausonius cù Plauto uocat Adoneũ: Fulgentius Adon. Adon Græce suauitas dicitur. Et quia myrrha odore suauis est, Adonen dicitur genuisse. Ideo aũt Venerė amasse dicunt, quòd hoc genus pigmenti fit ualde feruidum. Legitur apud Lucianũ, Adonim fluuiũ ex Libano monte profluentem, singulis annis sanguinolentum fieri per eos dies, quibus Adonis interfectus. Macrobius accepit Adonidem pro sole. Moscopolus ἀδωνίδος, nomen ab ἄδω, quod est cano, deriuatum putat. De eodem festiuissime Theocritus εἰδυλλ. ιγ. & λ. Item piscis hoc nomine qui & ἐξώκοιτος, ὅττι καὶ κοῖτας (ut inquit Oppianus) αὐτὸς ἁλὸς τίθεται, γαῖαν δ᾽ἐπὶ χέρσον ἀμείβει hoc ẽ, Quòd prosilit undis, Io littus sicca ponens tellure cubile. Vide Pli. lib. 9. cap. 19 & Oppia. περὶ ἁλιευτικῶν lib. 1.

ADOPTATICIVS, *Colui che è diuenuto figliuolo adottiuo*, ποιητὸς, θετὸς, qui in adoptioné uenit. Pla. in Per. Antidamarchi adoptaticiũ. Adoptiua, orũ, pro adoptionis iure. Ci. pro Domo.

ADOPTIVVS, υἱόθετος, ποιητὸς, ex adoptato natus. Gell. lib. 5. cap. 19.

ADOPTO, ptas, *Adottare*, παῖδα ποιεῖσθαι, uide Opto. Adoptare se alicui, pro adiungere. Pli. li. 11. ca. 1. Qui se Cæsaris libertis adoptasset. Et pro deligere, asciscere. Ci. in Diuin. in Ver. Quem sibi illa defensorem sui iuris adoptauit. Adoptatio, idem quod adoptio. Gell. lib. 5. cap. 19. Quod per prætorem fit, adoptatio dicitur.

ADOR, indeclinabile: quãuis apud aliquos inueniatur declinatum. Vgan. lib. 2. Adoris stranissu maniplos. Declinatur autem hoc Adoreum: unde & Adorea. Est autem ador frumenti genus, uel farris, Edor quondam appellatum, ab edẽdo: quòd epulis & immolationibus sacris putabatur pium: uel quòd aduratur: unde in sacrificio mola salsa fit.

ADOREA, & adoreola, *Gloria della uittoria*, cum accentu in antepe. laus bellica: quòd uictores à uictis quasi adorentur, uel quòd adorandi sint, qui laudem ex bello reportant. Pli. lib. 18. cap. 3. Gloriam ipsam, de farris honore adoream appellant. Festus: Adorea laus, quia gloriosum putabant esse, qui farre è populo donatus esset.

ADOREA liba, è farre facta, quibus in sacrificijs utebantur.

ADOREVM, ador. Varro lib. 1. de re Rust. Far adoreum terút.

ADOREVM semen, ut Colu. ait, idem quod far: cuius quatuor sunt discrimina, clusiuum, uermiculum, cãdidum, trimestre.

ADORDIOR, iris, adorsus, *Cominciare*, ἄρχεσθαι, incipio. Amb. lib. 1. off. Bellum adorsus est.

ADORIOR, iris, uel reris, adortus, *Assaltare*, ἐπιτίθεσθαι, est repẽte aliquem inuadere, quòd corpora aggredientium exurgát subito, atque increscant. Liu. lib. 1. Ne ciuitatem uis aliqua externa adoriretur. Differunt tamen, inquit Donatus, adorior & aggredior, quia aggredimur de lõginquo, adorimur de proximo. Interdum est incipere. Lactan. lib. 4. Antequã præclarum hoc opus mundi adoriretur. Gell. lib. 19. cap. 9. Iulianum insectari adorti sunt.

ADORO, as, pe. pro. *Adorare*, προσκυνέω ex ad, & oro, significat oro, ueneror. Priscia. uero adorare ab ador, hoc est, frumento sacrificiis destinato deriuat. Nonius: Adorare, propitiare religiones, ab ador potest dictum uideri. quãdoque significat alloqui. Apul. lib. 2. Populum sic adorat. Hinc Adoratio. Plin. lib. 28. cap. 2.

ADPRIMVS, pen. pro. *Primo innanzi à tutti*, πρώτιστος, longe primus. Liui. Andro. in Odyss. 16. uir summus, adprimus.

ADPVLSVS, παλμὸς, & adpulsio, uibratio, Apule. lib. 6. Blandientes adpulsum linguæ militum. Aliàs significat pecorũ ad aquam accessum, ut apud Iurecõsultos.

AD QVID, *Quanto*, id est, quantum. Affranius: Ad quid te expediat loqui.

ADRASTIA, ἀδράστεια, regio non longe à Troade, quę est Mysia, ab Adrasto rege dicta, qui primus Nemesi, id est, Fortunæ templum ædificauit, Adrastiamq; uocauit. ibi etiã eodẽ nomine ciuitas fuit, qua diruta, lapides trãsuecti sunt, & ibi ara ædificata Hermocreontis, opus magnitudine & pulchritudine memorabile. Est etiã quædã dea, quæ adiuuat hominibus memoriam & sensum. Et Aristot. de cælo scribit esse ineuitabilem caussam existentem secundum naturam, partam autem semper existentem. meminit & eius Musæus.

ADRASTVS, ἄδραστος, nomen regis Argiuorum, qui fuit filius Thalaonis, & Eurymones. Hic cum duas haberet filias, Argiã, & Deiphilé, in somnia uisus est alterã leoni, alterã apro uxoré dare. quare cù eodẽ tẽpore Tydeus, & Polynices Argos uenissent, ille apri, hic leonis pelle tectus, insomnij sui memor, utrũq; sibi generũ adsciuit, Deiphile Tydeo Argia, aũt Polynici tradita. Deinde cù utroq; genero Thebas profectus, ut Polynicé ab Eteocle fratre exclusum, in regnũ reduceret, magno accepto detrimẽto, in regnum reuersus est.

ADREPO, pis, pe. pro. *Accostarsi pian piano à qualche cosa*, προσέρπω, ad aliquid repo. Plin. lib. 35. cap. 10. Ad matris mammã adrepens infans. Per metaphoram, pro paulatim accedere. Cic. in Ver. Quibus rebus, non sensim, atque moderate, ad istius amicitiam adrepserat.

ADRIA, p. c. ἀδρία, Stephano, & Ptolemæo Romanorũ colonia, Piceno, quinta Italiæ regione. VII. M. pass. à mari distãs. A qua ager ipse Adrianus dicebatur, uino generosissimo nobilis, quod & ipsum Adrianũ fuit appellatũ. Pli. lib. 3. c. 13. de Picẽtibus: Tenuere ab Aterno amne, ubi nunc ager Adrianus, & Adria colonia à mari VII. M. pass. Sunt qui ab hoc oppido Adriatico mari nomẽ factũ existimẽt. uerũ illi nominis uicinitate decipiuntur. nã (ut mox suo loco docebimus) Atria oppidũ fuit ad Padũ amnẽ à Tuscis cõditũ, nobili portu in primis clarũ: à quo uicinũ mare primũ Atriaticum dictũ fuit, & deinde litteræ unius mutatione Adriaticum: ut docet Pli. li. 3. c. 16. & Cato in Origin. Adria, masc. gen. (ἀδρίας Steph. & Suidæ) idem quod mare Adriaticum. Hucusque Adria, hucusque Italiæ latus alterum pertinet. Lucan. lib. 5. Sonat Ionio uagus Adria ponto.

ADRIANOPOLIS. ἀδριανόπολις, ciuitas est Thraciæ ad Hebrũ fluuium, primum Oresta dicta à nomine Orestis cõditoris: postea ab Adriano instaurata fuit, cum ei furore agitato responsum esset, ut se in furiosi domum reciperet. Vide Cœl. Rhodig. lib. 7. cap. 2.

ADRIANVS, a, um.

ADRIATICVM MARE, ἀδριατικὸν πέλαγος, est sinus ille maris, inter Liminium extremum Italiæ, & Acroceraunũ primum Epiri promontorium irrumpens, quod & Superũ mare appellatur, siue quòd Italiam ab Oriẽte alluat, siue quòd ex urbe eo tendentibus Apenninus superandus sit. Hoc primum Atriaticum dicebatur ab Atria nobili oppido à Tuscis ad Padum condito, quod postea Atrianæ paludes hausirunt: deinde unius litteræ mutatione Adriaticum dici cœpit: ut docent Cato in Orig. & Pli. li. 3. cap. 16. Pro eodem etiam dicimus, Mare Adrianum, & Adriaticum. Cic. in Piso. Brundusium uitauit, & ultimas Adriani maris oras petiuit. Horat. lib. 1. Carm. Siue mari libet Adriano. Propert. li. 3. ego nunc rudis Adriaci uehar æquoris hospes.

ADROBICVM, ἀδροβικὸν, oppidum est, in Artabris Hispaniæ populis, in tractu Celtico, cuius meminit Põp. Mela. lib. 3.

ADRVMO, as, pen. pro. *Far rumore*, teste Festo, rumorem facio, siue commurmuro.

ADRVMENTVM, p. p. ἀδρύμης Stephano, ciuitas est Libyæ, nõ procul à Carthagine, quæ etiam hodie extat. Pli. lib. 5. c. 4.

ADRVO, is, ex Ad & Ruo, *Riuoltar sotto sopra con l'aratro*, seruat Ad, in compositione, præter regulam aliorum, propter euphoniam: & significat arando subruo, ἀναρρίπτω, Col. lib. 2. cap. 5. Disiectum fimum inarari, & adrui conuenit.

ADRYX, ἄδρυξ, ciuitas est in agro Syracusano, cuius meminit Stephanus. Gentile est Adrycinus, ἀδρυκῖνος, sicut ab Eryx Erycinus.

ADSESTRIX, tricis, femininũ ẽ ab eo quod est Adsessor. Afranius i Frãtribus. Dimittit adsestricẽ, me ad sese uocat. Non.

ADSIGNIFICO, idẽ quod suũ simplex, σημαίνω. Varr. 1. de re rust. Olim tonsores nõ fuisse, adsignificãt antiquorũ statuæ.

ADSTITVO, is, *Porre appresso*, παρατίθημι, iuxta statuo. Auctor ad Heren. lib. 1. faciemus reum ad lectum eius adstituemus.

ADSVM, ades, adfui, *Esser presente*, πάρειμι. significat præsens sum, uel prope sum. Nã Adesse etiã dicitur, quod paulo post

futurum est. Unde dicimus, Adest Scipio, cū iam in itinere est, uel nō longe abest: sed præsens est id, quod iā uenit. Ci. 3. Offi. belua sensu mouetur, ad id solum, quod adest. Construitur etiā cū datiuo, uel ablatiuo mediante In. Ci. in Philip. Omnibus his pugnis Dolabella adfuit. Idē pro Flacco: In illa concione non affuerunt. Quandoque Adesse, est fauere, uel præsidio esse: cui cōtrariū est Deesse. Liui. lib. 1. secūdi bel. Pun. pueri, fœminæq; super animi, corporisq; uires adsunt. Sic Adesse caussæ dicuntur aduocati & amici, *συνηγορεῖν*. Cic. 5. Philip. absenti adsui Deiotaro. Quandoque pro accedere. Vir. Ecl. 9. Huc ades ô Galatea. Sciendum quòd in Adsum seruatur d, triplici ratione: differentiæ caussa ab Assus, sa, sum: euphoniæ caussa, quòd plenius sonet adsum, quē assum: Postremo, quòd ipsa uerbi declinatio d, repetit, tanquam in suum naturale principium reuertens. Veteres tamen, Assum dicebant (unde Assas dicebant nutrices, teste Nonio, quòd adsint his, quos nutriūt) Plau. Nilphio assum. Interdum pro maneo. Plau. in Aul. Illic adesto.

AD SUMMAM, *In somma, ὅλως, ἐν κεφαλαίῳ*, & in summa, significant, denique, & breuiter. Iuuena. Saty. 3. Ad summam, nō Maurus arat, nec Sarmata, nec Thrax. Cic. 1. Offi. Ad summā, ne agam de singulis. Quinctilianus: In summa, non recedo. Idē in hunc sensum accipit Semel: ut ibi, Vt semel omnia cōplectar. Sic & breuiter, usurpat: ut in Geminis lāguentibus: Breuiter tamen crudelitatis aaplicanda sæuitia est.

AD SUMMUM, *τὸ μέγιστον*, refertur ad numerum. Ci. pro Mil. Vnus, aut ad summū duo inuenti sunt, qui Milonis caussam nō probarent. id est, non plures, quàm unus, aut duo ex pluribus.

AD TEMPUS, *A tempo, πρὸς καιρὸν, ἐπὶ χρόνον*, per aliquod spatium temporis. Cice. lib. 1. de Offi. Perturbatio animi plerunque breuis est, & ad tempus.

ADTIBERNALIS, *Tauernieri*, habitator continuæ tabernæ, *πάροικος*, quod genus domicilii antiquissimum Romanis fuisse testimonio sunt exteræ gentes, quæ adhuc tabulatis habitant ædificiis. Unde tecta castrensia, quamuis pellibus contegantur, tabernacula tantum dicuntur. hæc Festus.

ADUALLAS, *Ἀδουάλλας*, mons est in Rhæticis alpibus, ex quo in Septentrionem profluit Rhenus, & Addua in Meridiem auctor Strab. lib. 4.

ADUANO, *ἐπάγω*, unde Aduecto, & Aduectio. Vide Veho.

ADUELITATIO, Vide Velitor, & Velitatio.

ADUENA, pen. cor. *Forestiere, πάροικος*, qui non est ciuis, sed externus. Et proprie qui ex uno longinquo loco in aliquod oppidū ueniunt, aduenæ dicuntur: cōuenæ, qui ex pluribus locis. Terē. in Heau. E Corintho aduena anus paupercula.

ADUENERARI, *Riuerire, σεβάζεσθαι*, ualde uenerari. Var. lib. 1. de Re rust. aduenerot Mineruam, & Venerem.

ADUENIO, nis, pe. cor. *Arriuare*, ad locum aliquem uenio, *προσέρχομαι*. Teren. in Eunu. Si forte hic aduenerit.

ADUENTICIUS, *ἔπηλυς*, qui non est loci illius, quē habitat, & qui casu in aliquem locum uenit, unde Aduenticia bona *τυχηρὰ*, quæ nō ex recta successione, puta patris aut aui, sed casu aliquo nobis adueniunt. Ci. 3. Verr. Ligurem accusare cœpit, qui in re aduenticia, atque hereditaria tam diligens esset. Aduenticio opponitur Innatum, & insitum. Cic. Top. anteponuntur innata, atque insita, assumptis, & aduenticiis.

ADUENTITO, pen. cor. frequenter aduenio.

ADUENTO, tas, *Appressimarsi, auicinarsi, προσέρχομαι, γειτνιάω*, appropinquo. Cic. Curioni: Nondum erat auditum te ad Italiam aduentare.

ADUENTORES, *Auentori, πωλοῦντες*, qui frequentant officinam quampiam, aut tabernam. Plau. in Truc. aduentores meos non incuses. Ab adueniendo.

ADUENTORIUS, a, um, quod aduenienti cuipiam offertur: unde, Aduentoria epistola, apud Martialem in præfatione li. 11. Quæ aduentanti amico mittitur obuiam. Cœlius antiq. lect. lib. 15. cap. 3.

ADUENTUS, tus, *Venuta*, uerbale ab aduenio. Ter. in Eunn. Salutant aduentum, gratulantur.

ADUERBERO, ras, uerbero, *μαστιγόω*. Stat. 9. Theb. aduerberat unguibus armos.

ADUERBIUM, *ἐπίρρημα*, quasi iuxta uerbū dicitur: quia in oratione prope uerbō ponitur. Nec enim potest uerbi uis satis significāter exprimi, nisi iungatur aduerbiū, ut Dico, & Nauigo, nō plenæ significationis sunt, nisi adiiciātur aduerbia: ut, Bene, uel male dicit: Feliciter nauigat. Unde Donat. Aduerbiū scripsit esse partē orationis, quę adiecta uerbo, significationem eius explanet, atque impleat. Fiunt aūt aduerbia quādoque à nomine: ut à bonus, Bene. A uerbo, ut à traho Tractim. A nomine, & uerbo, ut pedetentim, à pede & tēto. A participio, ut ab insigni tus insignite. A pronomine, ut Hic, Illic, ab hic, & ille. A præpositione, ut ab ex, Extra, & à sub, subtus. Ab aduerbiis etiam, ut à prope, propius.

ADUERSARIA, orum, *Giornale, libro di ricordi*, dicuntur tumultuariæ quædam tabulæ, quæ ante codicis cōfectionem perscribebantur, ne memoria rerum excideret, ut ex iis postea tabulæ iustæ, & æternæ fierent. Græci *ἐφημερίδας*, uocant Latini etiam Diaria. Exactiores autem rationum tabulas Codicem appellabant. Cic. pro Q. Roscio, si eandē uim habēt aduersaria, quam tabulæ: quid attinet codicem instituere?

ADUERSARIUS, a, um, *Contrario*, commodis nostris obsistens, aduersus, *ἐναντίος*. Cice. pro Cecinna: Vis iuri maxime est aduersaria. Construitur cum datiuo, cum Aduersarius, substantiuum, uel genitiuum habeat, uel sine casu ponatur.

ADUERSARIUS, *Aduersario, ἀνταγωνιστής*, ab Aduersor, pro repugno: nam aduersarii dicuntur, sibi inuicem repugnantes, at proprie sunt ii, qui aduersus nos litigant in iudicio: Ter. In Phor. Caussam tradere aduersariis, Etiamne id lex cogit? Aduersaria etiam genere fœminino dici potest mulier, quæ aduersus nos iudicio contendit. Et extra personam. Ci. Famil. 1. ad Curionem: Est tibi grauis aduersaria parata incredibilis quædam expectatio.

ADUERSATOR, *Contrario*, qui aduersatur, *ὁ ἐναντιούμενος*. Unde Aduersatrix. Ter. in Heaut. mihi aduersatrix Sostrata?

ADUERSITAS, *Auersità*, denominatiuum ab Aduersus, sa, sum, repugnantia, *ἐναντίωμα*. Pli. lib. 11. cap. 25. Magnam aduersitatem cum stellionibus putant esse.

ADUERSITORES, *Serui che uanno ad incontrare il padrone, οἱ ἀπαντῶντες δοῦλοι*, ab aduorsum, id est, obuiam eundo, serui sunt, qui dominum deducunt, & reducunt. Terē. in Adel. Neque seruulorum quisquam qui aduorsum ierant. Vbi ait Donat. proprie locutum Ter. esse, dicendo Aduorsum: nam inde Aduersitores dici.

ADUERSIO, onis, uerbale: ut in aduersione emere, in aduersione uendere, per aduersionem uendere: per aduersionem conducere: aduersione locare. Modest. l. qui officii. de cōtrahē. empt. & uend. res in aduersione empta, si non dolo uenditoris factum sit, ad periculum emptoris pertinebit, etiā si res assignata non sit. Vlp. in l. si quis uina. de peri. & com. rei uē. Si in aduersione uinum uenit, custodia tātum pręstanda est. Dicitur autem aduersione empta, quando sic emitur, ut omnis aduersus casus ab emptore suscipiatur. Budæus legit Auersione, & per auersionem, ab auertendo: quòd uenditor periculum à se in emptorem auertat.

ADUERSO, as, antique dictū, pro Aduersor. Plau. in Rud. Animo aduersani sedulo, ne herum unquam prætereitem.

ADUERSOR, *Contraporsi, contrastare*, contrarius sum, *ἐναντιοῦμαι*. Et construitur cum datiuo. Teren. in Hecy. Neque tuæ libidini aduersabor. Aduersans, antis, participiū. Cic. de Orat. Oratiu non modo inclinantē erigere, aut stantem inclinare, sed etiam aduersantem, & repugnantem capere possit.

ADUERSUS, sa, sum, *Contrario, repugnante*, cōtrarius, repugnans, aduersans, *ἐναντίος*. Ter. in And. aduersus nemini. Aduersum absolute, pro re aduersa. Ter. in Heaut. si quid aduersi euenerit. Ponitur aliquando pro quacunque re, quæ ab interiori parte apparet: ut, Aduersa uulnera, quæ à fronte accepimus. Cice. de Arusp. resp. Acceptis à forti aduersario uulneribus aduersis. Et in hac significatione antitheton habet Auersus. Idem 2. de Ora. aduersus, & auersus impudicus es. Interdum idem est quod oppositus, è regione situs, *ἀντικείμενος*. Idē 2. de Diuin. aduersam conscendit ripam.

ADUERSUM, uel aduersus. *Contra, κατὰ, πρὸς*, præpositio, significat inimicitias, dissidia, contrarietatemq; sicut Cōtra: ut, Aduersus, uel Contra hostes bellum geritur. Aliquando ergo, in meliorem partem. Teren. in And. ad gratum fuisse aduersum te, habeo gratiam. Cic. 1. Offi. Adhibenda quædam reuerentia aduersus homines.

ADUERTO, tis, *Volgersi ad alcuna parte*, ad aliquem locum uerto. *ἐπιστρέφω*. Ter. in Eun. Illac sese huc aduerterat in hanc nostram plateā. Transfertur quoque ad animum, ut Aduertere animum, apud Teren. uel aduertere animo, apud Plau. In qua significatione etiam absolute positū inuenitur pro animaduerto. Cic. Att. li. 1. De librariis diligenter aduerte. Ponitur etiam impersonaliter. Ci. Lent. aduertebatur Pōpeii familiares assentire Volcatio. Plin. quoque eleganter epist. 80. pro eo quod est, ad se uertere, & allicere spectatores: Multa in Euphrate sic eminent, & relucent, ut mediocriter quoque doctos aduertant, & adficiant.

ADUESPERASCIT, *Farsi sera, ἑσπερίζει*, uespertinum tempus aduentat. Ci. 6. Ver. Cum iam aduesperasceret, discessimus.

ADUIGILO, as, *Vegilar diligentemente, dar opera à qualche cosa*, diligenter uigilo, *ἀγρυπνέω*. Translate pro alicui rei operā do, *ἐπαγρυπνέω*. Teren. in And. Si aduigilaueris, Ex unis geminas mihi conficies nuptias.

ADUIUO, pe. pr. *ἐπιζῶ*, quasi adhuc uiuo. Pli. li. 15. c. 18. Fortuitu

tuito satu aduiuit in medio foro. Sic legit Hermolaus, cum alia exemplaria habeant, uiuit.

ADVLIS, pen. pro. Ἄδουλις, ciuitas Aethiopiæ, quæ & Panos insula, dicitur. Oppidani dicuntur Adulitæ, Ἀδουλῖται. Vide Steph.

ADVLITON, Ἀδουλία, Ptolemæo oppidum est maritimum, in Traglodytarum regione, siue ea Aethiopiæ parte, quæ sub Aegypto ad mare spectat, commune Aethiopum, & Traglodytarum emporiū, à seruis, qui è dominis profugerant, conditum. Vnde & nomen habet, ut indicat Pli. li. 6. ca. 29. Distat à Ptolomaide 5. dierū nauigatione. A Ste. Adulis appellaē, à Ptolemæo Adulia. Hinc uicino sinui Adulitico nomen factum est, qui in mare rubrum excurrit, Ἀδουλιτικὸς κόλπος.

ADVLOR, pen. pro. *Adulare, lusingare*, κολακεύω, idē est, quod assentari, hoc est, blandiri siue uoce, siue gestu, omniaq; ad uolūtatē alicuius, & loqui, & agere, nō ad ueritatē. Ci. de Ami. Aperta adulantē nemo nō uidet. Idē 2. de Diui. Nec adulatus, nec adoratus sum fortunā illius. Valla lib. 5. c. 69. Adulari, inquit, est inseruire, & adniti, ut fauorem emereamur quoquo modo, uel uoce, uel gestu. Estq; tractū, ἀπὸ τοῦ δούλου, quod seruū significat. Est enim sane quàm seruile, hominemq; ingenuo minime dignū. Festus ab alludendo deductū putat, paucis litteris trāspositis. In qua sentētia Nonius quoque fuisse uidetur, cū Adulationē proprie canū blandimētū esse interpretatur, cōsuetudine ad homines traductū. Dicūtur enim canes adulari, cū corporis gesticulatione, & caudæ motu nobis blandiunē. In qua significatione usus est hoc uerbo Ouid. lib. 14. Metam. Nostraq; adulantes comitāt uestigia. Veteres etiā dicebant Adulo, actiua uoce. Lucret. lib. 3. gannitu uocis adulant. Huius passiuo usus est Ci. li. 1. Offic. Cauēdum est, ne adulari nos sinamus. Inuenitur apud uetustissimos pro Iambo. Cice. 2. Tusc. ex Accii Prometheo: Pinnata cauda nostrum adulant sanguinem. Hinc Adulatio, κολακεία, & Adulator, κόλαξ, & Adulatrix, κολακὶς, itē Adulatorius, a, um, κολακευτικός. Tacit. li. 5. Vitellius exemplar apud posteros adulatorii dedecoris habetur.

ADVLTER, *Adultero*, μοιχός, Adultera, μοιχαλὶς, ex ad & alter, seu altera: quod ille ad alteram, & hæc ad alterum se conferat. Oui. 1. Epist. Obrutus insanis esset adulter aquis.

ADVLTERATVS, a, um, *Falsificato*, κιβδηλευθεὶς, alienæ rei cōmistione corruptum: ut Adulteratum gummi, Pli. lib. 19. ca. 3.

ADVLTERINVS, a, um, pen. pr. *Bastardo, falsificato*, nothus, quasi ex adultero procreatum, μοιχικὸς, κίβδηλος, Pli. lib. 10. cap. 3. de aquilæ pullo, præcipitat è nido, uelut adulterinum, & degenerem. Vnde, Adulterina signa, quæ sunt falsis, assimilatisq; anulis facta. Cic. pro Cluen. Testamentū signis adulterinis obsignauit. Sic Adulterinæ literæ, & Adulterinæ claues, quæ pro ueris substituuntur. Item Nummus adulterinus apud Cic. 2. Offic.

ADVLTERIVM, μοιχεία, quod proprie cum nupta committitur, ut Valla scribit lib. 6. Cic. 3. de Orat. In adulterio deprehensus. Quinct. lib. 7. cap. 4. Non commisi adulteriū. Trāsfertur aliquando ad alia, ut Adulteria naturæ, pro operibus non uere naturalibus: Adulteria mercis, pro fraude: Adulteria arborum, pro insitionibus, apud Plinium.

ADVLTERO, ras, pe. c. *Commetter adulterio*, adulterium cōmitto, μοιχάζω. Gel. lib. 10. ca. 23. Est etiā Adulterare, κιβδηλεύειν, arte aliqua quippiam pro uero assimilare, atque ita rē synceram corrumpere. Plin. lib. 12. cap. 7. Piper longum facillime adulteratur Alexandrino sinapi. Inde etiam Adulterare iudicium, Adulterare tabulas, &c. apud Cice.

ADVLTEROR, aris, deponens, idem. Cic. 1. de Offi. adulterari, turpe est. Itē passiue, μοιχεύομαι. Hora. Epod. 16. Adultereē, & columba miluio. Hoc est, per adulterium à miluio ineaē.

ADVLTVS, *Cresciuto*, qui creuit ad iustam staturæ suæ altitudinē, ἀνδρωθείς. Vnde iuuenes dicūtur Adulti, qui in flore ætatis sunt positi. Itē Virgo adulta, quæ uiro matura est, & plenis nubilis annis. Cic. de Clar. ora. Eam tueamur, ut adultā uirginē, caste. Virg. 4. Geor. de apibus: adultos Educunt fœtus. Vbi Seru. Educunt adultos, hoc est, educendo adultos faciunt. Transsumitur etiam ad inanimata. Cic. de clar. orato. Thucydides, & Pericles, qui iam non nascentibus Athenis, sed adultis fuerunt. Adultus item participium pro crematus, κεκαυμένος. Antiæ in 74. ita omnia adulta sunt. Ex Priscia. lib. 9. Vide etiam in Adoleo, & Adolesco.

ADVMBRATIO, uerbale, ἐπισκιασμός. Cic. de Perf. Orat. Nulla est ullo in genere laus oratoris, cuius in nostris orationibus non sit aliqua, si non perfectio, at conatus tamen, & adumbratio.

ADVMBRATIM, aduerbium, subobscure, non aperte. Luc. li. 4. Quasi adumbratim paulum simulatā uidentur.

ADVMBRO, as, umbram adhibeo, siue umbram tegendo facio, *Adombrare, ritrarre*, ἐπισκιάζειν. Col. lib. 12. Adumbratur, uel stramentis, uel aliis tegumentis. Accipitur pro nō satis aperte ostendo. uti pictores, qui imagines planas adumbrant, ut solidæ uideantur. Ci. 3. Tusc. Est gloria, solida quædam res, & expressa, non adumbrata.

ADVNCITAS, καμπυλότης. Ci. de Nat. rostrorū aduncitate.

ADVNCO, cas, *Piegare*, ab Vncus, significat curuo, ἐπικάμπτω.

ADVNCVS, *Piegato*, καμπύλος, curuus, tortuosus. Cic. pro Clu. Serrula adunca ex omni parte dentium, & tortuosa.

ADVNGVEM, *A ponto*, ἐξονυχισμένος, significat ad perfectionē. Translatio sumpta à marmorariis, qui iuncturas marmorū tunc absolutas existimant, cum unguis superductus nihil offendit: uel cum iuncturæ ita exactæ sunt, ut seueros (sicut ait Persius) excludant ungues: siue ab iis, qui magna diligentia, & consideratione aliquid faciunt, & inter cogitandum ungues mordent. Hor. lib. 1. Serm. Fonteius ad unguem factus homo. hoc est, omni ex parte perfectus.

ADVNO, pen. pro. *Adunare*, congrego. ἑνόω. Pli. lib. 29. cap. 2.

AD VNVM, *Tutti*, μέχρι ἑνός, aduerbialiter sumptum, significat omnes, nullo excepto. Curtius. Omnes ad unum periere.

ADVOCATI, *Auocati*, συνήγοροι, dicuntur qui alteri adsunt in caussa. Plau. in Cas. Contriui diem, Dum adsto aduocatus cognato meo. Inter Aduocatum, & Patronū hoc interesse Valla existimat, quòd Aduocatus nomē sit generalius, quā Patronus: ut nō tantū significet eū, qui alterius caussam agit (quem proprie Patronū dicimus) uerū etiā quicunque adest alteri in caussa, officii gratia, Aduocatus appelletur, etiā si nihil dicat, neque agat, sed tantum paratus sit defendere. Patronus proprie, qui agat caussam, sed accusati, non accusantis.

ADVOCATIO uerbale, quæ est amicorum coactorum ad opē, fauoremq; præstandam, facta coitio: aut cœtus ipse patronorum, & causidicorum: aut ipsa caussæ defensio. Cice. in Epist. Famil. ad Trebatium: In re militari multo es cautior, quàm in aduocationibus.

ADVOCO, cas, pen. cor. *Chiamare a se*, ad me uoco, προσκαλέομαι. Vnde, pro consiliorum auxiliive caussa amicos accersere, ponitur. Teren. in Phor. Amicos aduocabo, ad hanc rem qui adsient. Huic opponitur Auoco, ἀποκαλέω.

ADVOLATVS, tus, actus aduolandi. Cic. 2. Tusc. Tristi aduolatu aduncis lacerans unguibus.

ADVOLO, las, pe. cor. *Volar ad alcuna parte*, iuxta, uel ad aliquem locum uolare, προσπέτομαι: & construitur cum accusatiuo, præposito Ad, uel In: & aliquando datiuo. Pli. At in agrum Volaterranum palumbium uis è mari quotannis aduolat. Idem lib. 10. ca. 40. Platea nominatur aduolans ad eas, quæ se in mari mergunt. Ibidem: Caprarumq; uberibus aduolāt.

ADVOLVO, προσκυλίω. uide in dictione uoluo. Vir. 3. Ge. Cōgestaq; robora totas Aduoluere focis ulmos, igniq; dedere.

ADVORSOR, *Contraporsi*, ἐναντιοῦμαι, pro aduersor: & aduorsem, pro aduersarium ueteres dixerunt, teste Festo. Sic Aduorsum, & Aduorto pro aduersum, & aduerto.

AD VOTVM, *Secondo il suo desiderio*, κατὰ γνώμην, id est, ex sententia. Nam licet hoc uideatur rationis, illud cuiusdam affectus, in eādem tamen ueniunt significationem. Quinct. Habes'ne uxorem ex animi tui sententia? Et alibi: Ad uotum omne fluente fortuna lasciuit ocium.

ADVRGEO, ges, gere, uehementer urgere, ἐπείγω, ἐπικατείργω. Celsus: Is quoniam natus est deus in locum prioris, quotidie digito adurgendus est.

ADVRO, p. p. *Abbrusciare*, idem est quod simplex Vro. καίω. Cic. 2. Off. candenti carbone sibi adurebat capillum.

ADVSQVE, *Fina*, μέχρι, id est, Vsque ad. Virg. 11. Aen. Atrides Protei Menelaus adusque columnas Exulat. Gell. lib. 15. ca. 2. Præterea uini libidine adusque ebriosus.

ADVSTIO, onis, uerbale, καῦσις. Pli. lib. 14. ca. 20. Vitia præter supradicta, acor, aut fumidum uirus: picis autem, adustio.

ADYNAMVM, ἀδύναμον, uini facticii genus, quod fiebat ex musto albo, dimidia parte aquæ addita, quod admotum igni decoquebatur, donec aquæ mensura exaresceret. Vide Plin. lib. 14. cap. 16. Dictum Adynamum, ἀπὸ τῆς ἀδυναμίας, propterea quòd esset imbecille, & sine uiribus: ideoq; ægris dabatur, quibus uini noxam metuebant.

ADYRMACHIDE, Ἀδυρμαχίδαι, populi sunt interioris Libyæ ab ea parte qua Aegyptū spectat. De horū moribus memoriæ proditū est, Vxores in utroque crure armillā æreā gestare. Vtrūque autē sexū ex æquo comatū esse: quo fit, ut plurimos alant pedunculos: quos ubi ceperint, præmorsos abiiciunt. Virgines uiro maturæ ad regem conueniunt: ex quibus ille unam deligit, quam ubi uitiarit, statim dimittit. Vide Coel. Rhod.

ADYTVM, ἄδυτον, media correpta, locus est secretior templi, ad quem nulli est aditus, nisi sacerdoti: ab α, priuatiua, & δύω ingredior, quasi inaccessibile. Virg. 2. Aeneid. Isq; adytis hæc tristia dicta reportat.

AEA, *αἶα*, ciuitas est Colchidis, Aeetæ regis opus (ut scribit Ste.) quam Hippos, & Cyanos fluuij è diuersis locis in Phasim influentes peninsulá efficiunt. Fabulantur poetæ Aeam numen accepisse à puella eiusdem nominis, quæ cum Phasidis amorem effugere nó posset, miseratione deorum in peninsulam est conuersa, quam etiam nunc, ut ueterem illú amorem adhuc possis agnoscere, magna sui parte ambit, & ueluti amplectitur Phasis. De hac Plin. lib. 6. cap. 4.

AEAEA, *αἰαία*, Circe dicta, ab aspernantium uoce, propter celebratas illic corporum mutationes: ut placet Ser. in illud Virg. 3. Aenei. Aeæq; insula Circes. Verisimilius tamen est Aeæam dictam ab Aea Colchorum ciuitate, quemadmodú & Cyteis, siue Cytea dicta est, *κυταιὶς, ἡ κυταία*, à Cyta eiusdem regionis oppido. Quod etiam ab Apollonii interpretibus annotatum est.

AEAEE, siue Aeæa, *αἰαίη*, insula fuit in mari Tyrrheno, non modico olim freto ab Italia dirempta, hodie continens, ita tamen, ut paludibus circumquaque cinctam insulę speciem præ se ferat. In hac Home. Circes sedem collocauit, sic scribens li. 10. Odys. *Αἰαίην δ' ἐς νῆσον ἀφικόμεθ', ἔνθα δ' ἔναιε Κίρκη ἐϋπλόκαμος δεινὴ* &c. Huius meminit & Virg. lib. 3. Aen. Infernią; lacus, Aeæq; insula Circes. Tametsi Seruius ibi tres diphthongos uidetur agnoscere, ut sit, Aeææ Circes. Latini quoque locum hunc à Circes domicilio Circæum, uel Circæos appellant: ibidemq; antiqui Latii terminum constituunt. Vide Pli. lib. 2. cap. 85. & lib. 3. cap. 5.

AEAEVS, a, um, *αἰαῖος*, denominatiuum ab Aea Colchidis peninsula, & urbe eiusdem nominis, in qua nata creditur Circe Solis filia: Vnde peculiari epitheto Aeæa appellatur. Virg. 3. Aen.

AEACIDES, *αἰακίδης* Suidę, patronymicum masculinum, quo significatur filius, uel nepos, uel aliquis ex posteris Aeaci. Virg. 1. Aen. Sæuus ubi Aeacidæ telo iacet Hector. Hoc est, telo Achillis, Aeaci ex Peleo nepotis. Aeacides item Pyrrhus, Aeaci ex Achille pronepos. Virg. 3. Aen. Coniugio Aeacidę Pyrrhi sceptrisq; potitum. Pyrrhus item Epirotarum rex ab Aeaco trahens originé, Aeacides dictus. Verg. 6. Aen. Eruet ille Argos, Agamemnoniasq; Mycænas, Ipsumq; Aeaciden, genus armipotentis Achilli. Aeacideius, a, um, adiect. sex syllabarum. Ouid. 7. Met.

AEACVS, p. c. *αἰακός*, Iouis filius ex Aegina filia Asopi: qui primus insulam, in qua regnauit, Aeginam à matris suæ nomine appellauit, cum antea Oenone diceretur (ut Pli. Strab. & Steph. tradiderunt) aut certe Oenopia, ut apud Nasonem legitur lib. 7. Metam. Oenopiam ueteres appellauere: sed ipse Aeacus Aeginam genitricis nomine dixit. Hunc tantæ iustitię fuisse dicunt, ut apud inferos animarum creditus fuerit à Plutone delectus index, cum Minoe, & Rhadamantho. Ouidius i Ibin. tuasq; Aeacus in pœnas ingeniosus erit.

AEAMENA, pe. pr. *αἰαμήνη*, regio Nabathæorum, apud Steph.

AEANTIVM, *αἰάντειον* Ptolemæo, oppidú Troadis, a Rhodiis conditum eodem in loco, in quo sepultus est Aiax, & ubi classis suæ habuerat stationem. Vnde & nomé habet. Nam quem nos Aiacem, Græci *αἴαντα* uocant. Vide Plin. lib. 5. cap. 30. Est etiam Aeantium, nomé promontorii in Magnesia, ad sinum Pelasgicum: de quo idem Pli. lib. 4. cap. 9.

AEAS, antis, *αἴας*, fluuius, qui ex Candauiis Macedoniæ montibus ortum ducit, & non procul ab Apollonia, Taulantiorum urbe, in mare Ionium illabitur. Lucanus lib. 5. Purus in occasum, parui sed gurgitis Aeas Ionio fluit inde mari. & Plin. li. 3. c. 23.

AECA, *αἴκα*, Marsorum ciuitas: a qua Aecani, *αἰκανοί*, populi, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 11.

AEDEPOL, pen. cor. *νὴ πολυδεύκη*, aduerbium iurandi, quod est quasi per ædem Pollucis. Item Pol, & Perpol, quæ idem significant. Perpol, quàm pauci, apud Ter. in And. per tmesin dictum puto pro, Pol perquam pauci. Erat autem Aedepol, teste Gel. li. 11. ca. 6. iuramentum tam uiris, quàm mulieribus commune. Per Herculem autem mulieres nunquá iurabant, neque uiri per Castorem.

AEDEPSVS, *αἴδηψος*, Stephano oppidum fuit Eubœæ insulæ, cuius meminit Plinius lib. 4. cap. 12.

AEDES, *Il tempio, la chiesa*, *ναὸς ἢ οἶκος*, tam in singulari, quàm in plurali num. ut ædes sacra, Aedes sacræ, Aedes Iouis, Aedes deorum, Aedes Pacis, & huiusmodi. Ci. 5. Ver. Aedes Mineruæ in phano Apollinis. Val. Max. lib. 1. Marcellus ædibus separatis Honoris, ac Virtutis simulacra statuit. Oui. in Epist. Dido, pro sepulcro posuit, cum ait: Est mihi marmorea sacratus in æde Sichæus. Ná & sepulcra, (ut scribunt Iurisconsulti de Sepul. & religione) inter loca sacra habentur. Pro ædificio prophano, uix aliter quàm plurali numero utimur. Cic. 2. Ver. Quæ uidi egomet apud istum in ædibus. Dixit tamen. Curtius de gest. Alexandri: proximi foribus ædis, in qua rex acquiescebat. Vbi Aedem pro cubiculo dixisse uidetur. Idem alibi: Stabat ad fores ædis eius, in qua rex uescebatur. Dicitur autem Aedes (ut scribit Seruius) ab Edo: quod in ea sacrificantes edere consueuerint. Nam quædam sunt nomina, quæ initio diphthongum recipiunt, quamuis à uerbo monophthongo deriuentur, ut Aedes, Aesculis. Var. lib. 4. de lingua Latina, ab aditu fieri putat, quòd scilicet plano pede adibant: unde etiam prima syllaba diphthongum accepit. Festus: Aedes quòd in edito poni soleret. Alij Aedem dici existimant, quòd in ea æuum degatur, quod Græce *αἰὼν* uocatur. Aedis, in nominatiuo singulari. Varro de uita pop. Rom. li. 1. Hæc ædis, quæ nunc est, multis annis post facta sit, &c. Hoc etiam ex diminutiui formatione uidetur consequi, ut Aedis in tecto dicamus, non Aedes. Nam ut Apicula fit à nominatiuo apis, uidetur analogiæ ratio exigere, ut Aedicula fit ab Aedis. Nam ab eo quod est Aedes, potius fieret diminutiuum Aedecula, ut à Vulpes Vulpecula.

AEDICVLA, *Piccol casa, & capella nelle chiese*, parua domus, *οἰκίδιον*. Aliquando pro cellula in ædibus. Plau. in Epid. In ædiculam seorsum istæc eat, iube. Aliquando pro sacello, quod est ædis sacræ appendix. Liuius: Iisdem diebus ædiculam Victoriæ Virginis prope ædem Concordiæ. M. Porcius dedicauit. Aliquando pro loculamento simulacri. Pli. lib. 36. de Venere Gnidia: Aedicula eius tota aperitur.

AEDIFICIVM, *Edificio*, *οἰκοδομία*, ædia constructio: & ponitur pro omni structura. Aedificij quoque appellatione non solum superficiem signari, sed solum quoque ipsum, cui ædificium superpositum est, Vlpian. putat. Plin. lib. 18. c. 6. Minus utilis ædificiis. Cæs. bell. Gal. lib. 2. Omnibus uicis, ædificiisq; , quo adire poterant, incensis.

AEDIFICATIO, *οἰκοδομία*. Cic. ad Att. Aedificatio me non mouet.

AEDIFICATIVNCVLA, parua ædificatio. Cic. ad Q. Frat.

AEDIFICATOR, *οἰκοδόμος, οἴκων ἐργάτης*. Cato: bono ædificatore.

AEDIFICO, *Edificare, fabricare*, *οἰκοδομέω*, proprie, idem est quod domum struo, quod etiam indicat partes compositionis. nam ab æde, uel ædibus faciendis dictum est. Et ita fere absolute ponitur sine casu. Cic. ad Q. frat. Tribus locis ædifico. Horat. 1. Epist. Diruit, ædificat. Quoties uero accusatiuum adiunctum habet, idem ualet struo. Cic. pro lege Manilia: Cum maximas ædificasset classes. idem pro Sylla: Carcer ædificatus est. Quo in exemplo accusatiuus Domum, additus facile indicat, Aedificare, simpliciter ibi accipi pro struere: nam alioqui redundaret. Cic. 1. de Nat. Deo. Construi à Deo, atque ædificari mundum Plato facit. Huius composita sunt, Coædifico, Exædifico. Inædifico, in loco aliquo ædifico. Liu. lib. 1. templi eius quod inædificaretur. Proædifico: unde Proædificatum ueteres dicebant, teste Festo, quod ex priuato loco processerat in publicum solum. Reædifico, rursus ædifico. Superædifico. Hieron. Si quis autem superædificat super fundamentum hoc, aurum argentum, &c.

AEDILES, pen. pro. *ἀγορανόμοι*, dicti sunt ab eo, quòd ædes sacras, & priuatas procurarent, teste Varr. lib. 4. de Lin. Lat. Primo ex plebe duo creati sunt Aediles: deinde procedente tempore duo ex patriciis adiuncti sunt, qui à solio eburneo, quod eis datum est, Curules dicti. Officium Aedilium erat, ludos publicos exhibere, & sacras priuatasq; ædes procurare, totam orbem tueri, ut cloacæ, & aquæductus, & quæque publica ædificia munda, & integra essent: loca in theatro assignare. Si quispiam seruum, aut iumentum morbosum, uitiosum ue, pro integro, sanoq; uendidisset, edicto ædilium emptori succurrebatur: idq; Edictum ædilicium dicebatur, siue Edictiones ædiliciæ. Ci. 3. de legib. ex lege xij. tab. Suntoq; Aediles curatores urbis, annonæ, ludorumq; solénium: olisq; ad honoris amplioris gradum is primus ascensus esto. Erant & alij Aediles, qui frumento præerant, à Cæsare primum creati, & à Cerere Cereales nominati, ut scribit Pompo. His cura ponderum, ne qua fraus fieret, & mensurarum commissa erat.

AEDILITAS, tis, *ἀγορανομία*. ipsa dignitas. Cic. 1. Offi. Crassus ædilitate functus est. Liu. lib. 7. ab Vrb. Annus hic insignis nouis duobus magistratibus, prætura, & curuli ædilitate.

AEDILICIVS, cia, cium, *ἀγορανομικός*, nomen possessiuum ab Aedilis: ut Comitia ædilicia, in quibus creabantur Aediles: & Aedilicium munus, officium ad Aediles pertinens. Cic. de offic. lib. 2. Aedilicias repulsas. Homo Aedilicius, ædilitate functus pro Cluent.

AEDILICIVS, cij, qui Aedilitate functus est. Cicero in Bruto, Aedilicius est mortuus.

AEDITVVS, pen. cor. *νεωκόρος*, qui ædibus præest. Gel. li. 12. cap. 10.

1.cap.10.ait Aeditimus dici ea forma, qua finitimus, legitimus. Verum pro eo nunc utimur æditituus, ut Var. lib. 1. de Re rust. ait rogatus ad æditimo, ut dicere didicimus à patribus nostris: ut corrigimur à recentibus urbanis, ab æditituo.

Aeditimor, νεωκορέω, ædem tueor. Gel.lib.12.c.10.

Aedituus, *Defensor del tempio sacro.* νεωκόρος, idem quod Aeditimus, sacræ ædis tutor, id est, curam gerens: ab ædibus sacris, quas tuetur. Lucr. pro æditituis dixit Aedituentes, ut est apud Gell. Hospitibus loca, quæ complerant æditituentes.

Aedon, ἀηδών, auis, aliis nominibus & Philomela, & Luscinia: ἀπὸ τοῦ ἀεὶ ἄδειν, à perpetuo canendo, quòd etiam tunc canat, cum reliquæ uolucres sileant. Virgilius, Quod suauis cantat aedon.

Aeetes, uel Aeta, pen. prod. αἰήτης, rex fuit Colchorum, & filius solis ex Persea Oceani filia, & pater Medeæ, Absyrti, & Calciopes: qui cum aureum uellus à Phryxo Athamãtis filio in loco Martis suspensum diligentissime asseruaret, à Medea filia proditus, & uellere, & duobus insuper liberis spoliatus est. Nam Medea, cum Iasoni in rapiendo uellere se adiutricem præbuisset, una cum illo profugit, fratremq; Absyrtum, quem fugæ comitem assumpserat, ut patrem insequentem remoraretur, multas in particulas discerpsit. Fabula notissima est ex Val. Flacco, & Apol. Rhod. Hinc fit patronymicum Aeetias, αἰητιάς, quo significatur Medea Aeetæ filia. Ouid.7. Metam. Concipit interea ualidos Aeetias ignes.

Aega, αἰγά, promontorium est Aeolidæ, non procul à Caici fluminis ostio. Strabo.lib. 13.

Aege, αἰγαί, multorum oppidorum nomen est: quorum unum est in Macedonia non procul ab Halyacmone fluuio, in quo receptum erat, Macedonum reges sepelire. De hoc Plin.lib.4.cap.10. Alterum in Cilicia, non procul à Pyramo fluuio, ut tradit Plin. lib.5.cap.27. Tertium in Aeolide, apud eundem lib.5. cap.30. Quartum in Eubœa, à quo Strab. Mare Aegæum dictum putat. Quintũ in Lydia, Sextum in Aetolia, & Septimum in Locride, commemorantur à Stephano.

Aegea, αἰγαῖα, nomẽ duarum urbium, ut scribit Ptol. quarum una in Emathia, alia in Mauritania. Strab. etiam duo huius nominis oppida, unum ad Amanum montem, alterum in agro Laconico collocat.

Aegaeae, αἰγαῖαι, insulæ sunt Ioniæ adiacentes. Plin.lib.5. cap. 31.

Aegaeum mare, *L'arcipelago.* αἰγαῖον πέλαγος, ἢ αἰγαῖος πόντος, Stephano, & Suidæ, amplissimus est maris mediterranei sinus à parte Orientali Isthmi Corinthiaci (ut Plinio placet) aut certe à Sunio Atticæ promontorio, ut tradit Ptolemæus, ad ipsum usque Hellespontum extensus, alia aliis in locis à regionibus, quas abluit, nomina sortitus. De ratione nominis uaria traduntur à scriptoribus. Non nulli (in quibus est Suidas) ad Aegeum Thesei patrem referunt, quem in hoc mare sese præcipitem dedisse ferunt, cum nauim filij, qua ille in Cretam ad Minotaurum uectus fuerat, nigro cum uelo (quod sibi cum nauclero, amissi filij signum conuenerat) redeuntem uideret. Alij ab insula quadam, seu uerius scopulo deductum putant, in hoc mari inter Tenum, & Chium sito, quem à capræ similitudine, αἶγα nautæ appellant. Plin. lib.4. ca.11. Aegæo mari nomen dedit scopulus inter Tenum, & Chium, uerius quàm insula, Aex nomine à specie capræ (quæ ita à Græcis appellatur) repente in medio mari exilientis. Cernunt eum à dextra parte Andrum nauigantes ab Achaia dirum, & pestiferum. Idem sentit & Solinus. Strabo autem lib.8. ab Aegis Eubœæ oppido, Aegeum appellatum existimat: tametsi idem lib. 13. παρὰ τὴν Αἰγᾶν, hoc est, ab Aega Aeolidis promontorio dictum uelit, quod suo seculo Canam, siue Canas tradit fuisse appellatum. Hæc etymi diuersitas facit, ut nec de orthographiæ ratione idem omnes sentiant. Græcorum tamen codicum consensus in eam me adducit sententiam, ut Aegæum potissimum per æ diphthongum scribendum existimem.

Aeger, ra, rum, *Infermo, debile,* νοσῶν, ab Ago, agis, per contrarium, (ut quidam opinantur) eo quòd ægri non probe fungantur suis actionibus, siue quòd qui morbo correptus est, grauius agitetur. Et tã de animo dicitur, quàm de corpore: quamuis ægritudo ad animum, Aegrotatio ad corpus referatur. Salust.in Catil. Antonius pedibus æger. Cic. Att.7. Tironem Patris ægrum reliqui. Idem pro Cœl. Medea animo ægra, amore sæuo saucia. Per metaphorã Cic. in Ver. 3. maxime ægram, & prope depositam reip. partẽ.

Aegeria, αἰγερία, nympha fuit, quæ celebratur in luco Aricino, cum qua Numa Pompilius & connubium, & colloquium se habere simulauit super cultu religionum: quo armorum, & prædæ studio flagrantem populum Rom. ad pacis artes abstraheret. Vnde Ouid. in Fast. Aegeria est quæ præbet aquas, dea grata Camœnis, Illa Numæ coniux, consiliumq; fuit.

Aegestani, αἰγεστανοί, Ste. populi sunt Siciliæ, quorũ urbs Aegesta nõ procul à Lilybæo promontorio sita est, ab Aegesto Troiano nomen habens. Hi Segestani uocantur à Pli.lib.3.cap.8.

Aegevs, per duas syllabas, αἰγεύς, filius Pandionis fuit, & rex Athenarum, qui ex Aethra Pitthei Trœzeniorum regis filia Theseum suscepit, ex Medea autem ab Iasone repudiata alterum filium nomine Medum, ut placet Iustino. Hoc iam ad senium uergente, Minos Cretensium rex Athenienſibus ob Androgei filij necem bellum intulit, uictisq; durissimas pacis conditiones imperauit, ut septem quotannis iuuenes Athenienses ex suis in Cretam mitterent, Minotauro monstro obiiciendos. Quibus legibus cũ triennio paruissent, euenit, ut quarto anno sors inter omnes ex æquo ducta Theseum proderet: qui maximo omnium cum dolore nauim conscendens à patre in mandatis accepit, ut si qua fatorum benignitate sospes remearet, uelum nauis, quod nigrum, præsentiq; fortunæ congruũ erat, candido commutaret: idq; eo consilio, ut si quid filio accidisset, ueli colore suæ fortunæ eminus pater admoneri, & calamitatis suæ nuncium morte posset præuenire. At Theseus occiso Minotauro, opeq; Ariadnes è Labyrintho eductus, paternorum monitorum immemor, nigro in patriam uelo reuectus est: quod cum eminus è specula intueretur Aegeus, filium interiisse ratus, doloris impatientia sese in mare præcipitem dedit. Cui uita functo Athenienses Thesei opera grauissima seruitute liberati, diuinos honores instituerunt, deum marinũ, & adoptiuum Neptuni filium appellantes. Mare quoque ipsum non nulli sentiunt ab eo Aegeum esse appellatum.

Aegiale, αἰγιάλη, siue Aegialea, αἰγιάλεια, uxor fuit Diomedis, quam Venus à uiro eius in bello Troiano uulnerata, tanta adulteriorum inuoluit turpitudine, ut Diomedes ad eam in patriam redire recusarit, acceptaq; à Dauno agri portione, urbem condiderit in ea parte Italiæ, quæ magna Græcia dicitur, quam à nomine relictæ patriæ Argos Hippium appellauit: quæ deinde Argyripa, & postremo Arpi fuit appellata. Vide Seruium in illud Aen.lib.11. Ille urbem Argyripam patriæ cognomine gẽtis Victor Gargani condebat Iapygis agris.

Aegialevs, αἰγιαλεύς, filius Aeetæ fuit, & frater Medeæ, à qua discerptus fuit, ut patri eam persequenti mora iniiceretur. Alio nomine dictus est Absyrtus. Vide supra suo loco. Fuit etiam hoc nomine Phoronei regis Argiuorum filius, cui Apis (quem quidam Phoronei, quidam Iouis filium ex Niobe Phoronei filia, esse tradunt) postquam Argis regnasset, in Aegyptum transiens, Achaiæ regnum reliquit.

Aegialia, αἰγιάλεια, insula adiacens Aetoliæ regioni. Pli. lib.4.cap.12.

Aegida, αἴγιδα, oppidum Istriæ. Plin.lib.3.cap.19.

Aegides, pen.prod. αἰγείδης, patronymicum masculinum est formarum à nomine Aegeus: quo poetæ utuntur pro Theseo Aegei filio. Ouid.3.de Arte: Perfidus Aegides ducentia fila secutus.

Aegila, αἴγιλα, insula est in sinu Megarico xxv. M. passuũ distans à Phalasarna Cretæ oppido, & Cythera xv.M.passuum, Plinio teste lib.4. cap. 12.

Aegilodes sinus, αἰγιλώδης κόλπος, sinus est exiguus, inter Messenaicum, & Laconicum medius. de quo Plin. lib. 4. cap. 5.

Aegilops, ægilopis, αἰγίλωψ, herba est folio uerno tempore piloso, ut lolium, hordeũ enecans, quæ & Festuca dicitur, quod messis tempore, cum semen iam deciderit, uacuum reperiatur in modum festucæ. Plin.lib.18.cap.17. Est herba, quæ cicer enecat & eruum circunligando se: uocatur orobanche: triticum simili modo æra: hordeum festuca, quæ uocatur ægilops. Hæc Plin. Virg.1. Georg. latine uertit Sterilem auenam in hoc uersu: Infelix lolium, & steriles dominantur auenæ. Rustici in Gallia uocant, du Lauron. Est præterea Aegilops, abscessus inter nares, & magnum oculi angulum, qui si incuriose tractetur (ut inquit Aegineta) in fistulam uertitur. Dictus Aegilops, quasi oculus caprinus, quòd capræ huic uitio peculiariter obnoxiæ sint. Huic malo medetur Aegilops herba, teste Plin. lib.25.cap.13. Vnde & ipsa nomen accepisse uidetur.

Aegina, pen.pro. αἴγινα, fuit Asopi Bœotiæ regis filia & mater

mater Aeaci, à qua insula Peloponneso adiacens contra Atticam, Aegina uocata est, cum antea Oenone diceretur (ut apud Strabonem, Plinium, & Stephanum legitur) aut certe Oenopia, ut placet Ouid. lib. 7. Meta. Hinc fit gentile Aegineta, αἰγινήτης, & denominatiuum Aegineticus, a, um, αἰγινητικὸς, ut Aegineticum æs, quod in hac insula non gignebatur quidem, sed optime temperabatur: ut est auctor Plin. li. 14. cap. 2.

AEGION, αἴγιον Suidæ, oppidum Achaiæ proprie dictæ, quæ regio est Septentrionalis Peloponnesi. Vide Pli. lib. 4. cap. 5.

AEGINIUM, αἰγίνιον, oppidum Macedoniæ, in ea regione, quæ appellatur Pieria. Plin. lib. 4. cap. 10.

AEGIPANES, αἰγίπανες, quos non nulli Semicapros uocát, monstra sunt caprinos pedes habentia reliquis partibus humanam referentia figuram. Plin. lib. 6. cap. 30. Veteres huiusmodi monstra pro semideis, siue pro siluestribus diis coluerunt, quemadmodum Faunos, Siluanosq́; Faunos ac Satyros nemorum deos esse dicentes, Panas agrorum, Siluanos siluarum.

AEGIRA, pen. pro. αἰγεῖρα, oppidum Achaiæ in Peloponneso. Plin. lib. 4. cap. 5.

AEGIS, idis, αἰγὶς, munimentum pectoris æneum à Vulcano fabricatum, habens in medio Gorgonis caput. quod si in pectore numinis sit, Aegis: si in corpore hominis, sicut in antiquis imperatorum statuis uidemus, Lorica dicitur. Virg. 8. Aen. Aegidaq́; horriferam, turbatæ Palladis arma. Hæc ferè Ser. Aegis apud Græcos uaria significat: Pelliceum tegmen, quod gestant Afri: præterea maris intumescentis undas, ac uentorum procellas & turbines. Alij malunt esse rete ex coronamentis contextum. Nec desunt, qui putent significare sacerdotem, quæ Athenis solita sit ferre sacram Aegidem, & ita ingredi ad eos, qui nuper duxissent uxores. Vnde factum prouerbium, Aegis uenit, quod Suid. indicat dici solitum de iis, qui petulanter, & impudenter agerent. Est præterea Aegis scutum Iouis, & Palladis. Iliad. 4. & 5. in cuius medio erat Medusæ Gorgonis caput serpentibus, uice crinium, terribile: quod qui intuebantur, mox uertebantur in lapides: ut apud Ouid. 4. Meta. habetur. Est etiam Aegis, lignum densum, medullæ simile, in larice femina nascens, mellei coloris, ex quo pictoriæ tabulæ fiebant, & codicilli, immortalis pene materia, nullisq́; rimis, aut fissuris obnoxia. Auctor Plin. lib. 16. cap. 39.

AEGISTHUS, αἴγισθος, Thyestis filius, ex Pelopeia, eiusdē filia, quem infantulum mater caussa tegendi sceleris perdendum feris exposuit in siluis: sed à pastore inuentus, eiusq́; beneficio nutritus est: & inde αἴγισθος dictus, quod nutritus sit à capris. Hic prouectior ætate Atreum, impellente tamen patre, interfecit, & eiusdem filium Agamemnona in balneis, uel, ut alii uolunt, in primo egressu, adiuuante uxore Clytemnestra, qua etiam turpissime usus erat, obtruncauit. Postremo ab Oreste Agamemnonis filio, patris mortem ulciscente, è medio est sublatus.

AEGLE, αἴγλη, una Hesperidum fuit, hoc est, una filiarum Hesperi, Italiæ regis, quæ una cum Erethusa, & Hesperethusa sororibus, amœnissimos in Mauritania hortos habuit iuxta Lixū Romanorum coloniam, iussu Clau. Cæs. eò deductam: in quibus (ut est in fabulis) aurea mala nascebantur, quæ à peruigili dracone asseruabátur, quæ postea abstulit Hercules, dracone interempto. Vide Hesperides. Fuit & nympha hoc nomine, una Naiadum, Solis (ut uolunt) ex Neæra filia. de qua Virg. in Sileno.

AEGLOGA, pen. corr. *Ragionamento pastorale*, εἰδύλλιον, caprarum, seu rerum pastoralium sermo dicitur, quasi αἰγῶν λόγος.

AEGOCEROS, otis, *Capricorno*, αἰγόκερως, signum cæleste est, quod à nobis Capricornus dicitur: quod Sol ingrediens Solstitium hiemale efficit. Poetæ fabulátur hunc ex Amaltheæ nymphæ capra natum fuisse, & eodem lacte cum Ioue educatum: qui postea cæli imperio potitus, uteré collactaneum inter astra collocauit. Inuenitur etiam accusatiuus Aegoceron tertiæ declinationis Græcorum, à nominatiuo αἰγόκερως, per o, paruum. Lucan. Aegoceron, Cancrumq́; tenet. Est etiam Aegoceros (αἰγόκερως Dioscoridi) siue (ut apud Plin. legitur) Agoceras, herba, quæ notiore nomine Fœnumgræcum appellatur: ita dictum, quòd semen habeat in siliquis caprino cornui similibus. Vide Plin. lib. 24. cap. ult.

AEGOPHAGOS, αἰγοφάγος, Iuno apud Spartanos dicta, quòd illi capris præcipue sacrificabant. Cœl. Antiq. lect. lib. 26.

AEGOS, αἰγὸς, Thraciæ fluuius, ad cuius ostia classis Atheniensium, à Lysandro capta fuit. Pli. lib. 2. cap. 60. Idq́; factum interdiu in Thraciæ parte ad Aegos flumen. Ste. ad Hellespontum, collocat oppidum nomine αἰγὸς ποταμὸν, quod nos Capræ flumen interpretari possumus: à quo deducitur gentile Aegopotamites, uel Aegopotamita, αἰγοποταμίτης.

AEGRE, *Molestamente, mal volentieri*. moleste, dolenter, iniquo animo. Ter. in And. Iratus, atque ægre ferens. Item Aegre χαλεπῶς, δυσχερῶς, male, difficulter, uix. Virg. 3. Geor. Aegre rastris terras rimantur. Neque solum cum uerbo Ferre, sed cum aliis etiam uerbis iungitur: ut, Careo ægre. Sustineo ægre. Et Cic. Att. Ab hasta ea ægre me tenui. Aegre est mihi, frequens est apud Plaut. pro dolet mihi, aut male me habet: ut in Cas. Quid tibi ægre est? Aegre facere alicui, pro eo quod est, aliquem ægritudine, uel molestia afficere. Ter. Eun. Voluit facere contra huic ægre. Hinc Aegrius & Aegerrime, pro difficilius, & difficillime. Pli li. 16. c. 10. Fragosius findunt, ægrius reuelluntur. Cæs. 1. Bel. Gal. Aegerrime confecerant, ut flumen transirent.

AEGREO, es, æger sum, *Essere infermo*, ἀσθενῶ. A quo Aegresco, æger fio. Plin. lib. 10. Corui, ægrescunt sexagenis diebus.

AEGRIMONIA, pen. cor. *Infermità, malattia*. λύπη, idem quod ægritudo, ductum ab Aeger, factum ea forma qua ab Acer Acrimonia. Plaut. in Rud. dum abscedat à me hæc ægrimonia. Cic. ad Att. 11.

AEGRITUDO, *Dolore d'animo, malinconia*, λύπη, animi ægri affectio. Ter. in And. Si nulla ægritudo huic gaudio intercesserit. Hanc Cic. 4. Tusc. sic definit: Aegritudo, est animi, aduersante ratione, contractio.

AEGROTATIO, uerbale, νόσημα, quod & ipsum proprie de corpore dicitur. Cic. 3. Tusc. Vt ægrotatio in corpore, sic ægritudo in animo. Per metaphoram tamen aliquando de animo dicitur, quemadmodum & uerbum à quo descēdit. Cic. Tusc. 4.

AEGROTO, as, *Infermarsi*. ægro corpore sum, morbo afficior. νοσῶ. Cic. pro Cluen. Satis uehementer, diuq́; ægrotauit. Transfertur etiam ad animum. Cic. 4. Tusc. Vt ea res, ex qua animus ægrotat, oriatur.

AEGROTUS, a, um, *Infermo, amalato*, νοσηρὸς, adiectiuum ab Aeger deriuatum: à quo tamen sic differt, teste Seruio, ut Aeger de corpore, & animo dicatur, ægrotus de corpore tantum. Hor. 1. epist. Non domus aut fundus, non æris aceruus, & auri Aegroto domini deduxit corpore febres. Cic. ad Att. Aegroto, dum anima est, spes est. Ter. in And. ad animū transtulit: Animum ægrotum plerunque ad partem deteriorem applicat.

AEGYPTUS, *Egitto*, αἴγυπτος. regio ab Africa (ut Pli. inquit) Canopico disseminatur ostio, ab Asia uero Pelusiaco: quam ob rem quidam inter insulas Aegyptum computauere. Qui tamen Asiam dimensi sunt, inter Asiæ regiones Aegyptum quoque dinumerauerunt. Est Africæ proxima ab Aegypto Danai fratre sic appellata, prius Aeria dicta. Hæc, teste eodem Plin. lib. 5. ab Oriente Rubro mari, Asiæq́; coniungitur, ab occasu Cyrenem, & Africæ residuū habet, à Meridie usque in Aethiopiam protenditur, à Septentrione habet mare Aegyptiū. Eius insignes urbes sunt Thebæ, Abydos, Alexandria, Babylon, & Memphis. In hac (ut Plato inquit) nunquam uisum est pluere, sed Nili inundatione fœcundatur. Eius figura triquetra est, quam efficit Nilus; ita se diuidens, ut Δ, litteram facere uideatur. Ab Aegypto fiunt adiectiua Aegyptius, a, um. αἰγύπτιος, & Aegyptiacus, a, um, unde, Aegyptia ficus, de qua Plin. lib. 13. ca. 7. Aegyptia mensa, &c. Aegyptia coniunx. Maro lib. 8. Tempore Amasis regis urbes habuit 20000. Natio fuit superstitiosissima, adeo ut non solum bruta animalia, ut canem, bouem, & similia, uerum etiam res inanimatas, ut allium, & cæpas inter deos collocarit. Dicitur parens terrarum, ut loquit Crinitus: nam Aegyptij omnium populorum uetustissimi, disciplinarumq́; complurium inuentores, rerumq́; diuinarum, & syderum peritissimi dicuntur: primiq́; animam esse immortalem dixere, & de corpore in corpus uagari, ut auctor est Diodorus. In hanc Dædalus, Melampus, Pythagoras, Homerus, compluresq́; alii eruditionis caussa profecti, dogmata in suam quisque patriam retulere.

AEGYPTUS, masc. gen. αἴγυπτος Beli prisci filius fuit, & frater Danai: qui cum quinquaginta haberet filios, totidem eos fratris sui filiabus matrimonio coniunxit: quæ à patre Danao instructæ prima à nuptiis nocte suum quæque maritum interfecerunt, præter unam Hypermnestram, quæ Lynceo uiro suo pepercit; qui postea, pulso Danao, Argiuorum regnum inuasit. Vide infra in dictione Belides.

AEGYS, αἰγὺς, oppidum est Laconiæ regionis apud Steph.

AELANA, siue, ut alii malunt, Læana, αἴλανα, ἢ λαίανα, oppidum est Arabiæ felicis, iuxta sinum, qui ab eo Aelaniticus dicitur, siue Læaniticus. λαιανίτης κόλπος, Ptolemæo Plin. lib. 6. cap. 28. Sinus intimus, in quo Læanitæ, qui nomen ei dedere. Regia eorum Agra, & in sinu Læana, uel, ut alii Elana. Nam & ipsum sinum nostri Aelaniticum scripsere, alii Elanaticum, Artemidorus Alanaticum, Iuba Læaniticum.

AELIA, αἰλία, urbs est Palæstinæ, quæ & Hierosolyma: ita dicta ab Aelio Adriano. Stephanus.

AELII, per quatuor syllabas. ἀέλιοι, dicuntur, quibus duæ sorores nupserunt. Vide Cœl. Rhodig. lib. 29. cap. 24.

AELIVS, αἴλιος, nomen Romanæ familiæ.

AELLO, ἀελλώ, una Harpyarum, quasi ἑλοῦν ἄλλο, hoc est, alienum tollens. de qua Ouid. 13. Meta. Est etiam nomen unius ex canibus Actæonis, apud Ouid. 3. Metam. dictum ἀπὸ τῆς ἀέλλης, hoc est, à procella, quam cursus celeritate referebat.

AELVRVS, pen. pro. *Gatto*, αἴλουρος, Latine catus, & felis dicitur. Arist. de Ani. Aeluri, & Ichneumones tot numero pariunt, quot canes. Aeli. Hist. ani. lib. 7. Aelurorũ mas quidem libidinosissimus est, femina autem amantissima prolis: fugit coitum cum maribus, quonam semen emittit calidissimum, & quasi ignem genitalia adurens. Hoc cernẽs mas, communem fœtum dilanat: illa uero prolis desiderio, mares libidine ardentes adit rursus. Gel. lib. 20. cap. 7. Aelurorum quoque oculi ad easdem uices Lunæ, maiores fiunt, aut minores.

AEMILIA, *Romagna*, regio Italiæ, quæ & Flaminia, & Romandiola etiam dicitur. in qua sunt urbes Ariminum, Cæsena, Sassina, Fauentia, Rauenna, Forumliuii, Bononia, Ferraria, Imola.

AEMINEVM, αἰμίνιον Ptolemæo, oppidum Lusitaniæ mediterraneum.

AEMINIVS, αἰμίνιος, fluuius Hispaniæ à Minio Tarraconensis tractus fluuio distans CC. M. passuum, ut ex Varronis sententia tradit Plin. lib. 4. cap. 22.

AEMONIA, pen. cor. *Thessaglia*, αἰμονία Stephano, regio (quæ postea dicta est Thessalia) ab Aemo monte, cui propinqua est, uel ab Aemone Deucalionis filio: prius Pyrrhæa dicta, à Pyrra Deucalionis uxore. Quidam cum aspiratione scribunt Hæmonia, αἱμονία: quo pacto etiam apud Suidam legitur.

AEMONIVS, a, um. Ouid. in Epist. Laodamiæ ad Protesilaũ: Aemonis Aemonio Laodamia uiro. est etiam Aemonia, oppidum Norici, apud Plin. lib. 3. cap. 24.

AEMVLATIO, ζῆλος, ζήλωμα, quæ ut Cic. Tusc. 4. Scribit, dupliciter ducitur, ut in laude, & in uitio nomen hoc sit, sicut Aemulor. Nam, inquit, & imitatio uirtutis, æmulatio dicitur: & est æmulatio ægritudo, si eo quod concupierit, alius potiatur, ipse careat.

AEMVLATOR, oris, ζηλωτής, idẽ quod æmulus. Cic. Att. lib. 1. Seruilius æmulator Catonis.

AEMVLOR, aris, pen. cor. *Imitare à concorrenza*, ab Aemulus, eum accusatiuo in bonam partem accipitur, pro imitari, & quasi assequi, ζηλόω. Cic. pro Flacco: Omnes eius urbis instituta laudare facilius possumus, quàm æmulari. Interdum sine casu. Plaut. in Mercat. Aemulari quia non licet, inuidet. Accipitur & in malam partem, pro inuideo, φθονέω: & sic fere cum datiuo construitur. Cic. 2. Tusc. Obtrectare alteri, aut illa uitiosa æmulatione, quæ riualitatis similis est, æmulari, quid habet utilitatis? Et paulo post.

AEMVLVS, inuidus, *Inuidioso, emolo*, φθονερὸς, ut Aemula senectus, apud Virg. Aen. 5. quæ quasi inuidere nobis uidetur iucundioris ætatis felicitatem. Item eiusdem rei studiosus, uel sectator, atque imitator, ζηλωτής. Cic. Att. 6. Licebit eum solus ames, me æmulum non habebis.

AEMVS, αἶμος Ste. mons Thraciæ, sic dictus ab Aemo Boreæ, & Orithyiæ filio. In hoc mõte Martis domicilium collocauerunt poetæ. Sunt qui per aspirationem scribant Hæmus, αἷμος: quo pacto & apud Suidam legitur.

AENARIA, αἰναρία, insula est in sinu Puteolano: de qua sic scribit Plin. lib. 3. ca. 6. Aenaria à statione nauium Aeneæ, Homero Inarime dicta, Græcis Pithæcusa, non à simiarum multitudine (ut aliqui existimauere) sed à figlinis doliariorũ. Hodie Ischia dicitur, à figura oppidi quod in monte habet coxendis figuram.

AENARIVS, αἰνάριος, lucus in Achaia Peloponnesi regione, iuxta Olenum oppidum, in quo Achæi de rebus communibus consultaturi conuentum agebant. Auctor Strabo li. 8.

AENEA, αἰνεία, urbs in Thracia, ab Aenea (ut Steph. placet) condita, quam nos eandem esse credimus cum ea, quam Plin. Aenon uocat. Liu. lib. 4. Proficiscuntur (inquit) à Thessalonica Aeneã ad statum sacrificium. Itẽ Theophrastus de plantis: Circa Aeneam ficus arbor scabiem nõ sentit. Hinc fit gentile Aeneates, αἰνειάτης, Steph. & Aeneaticus, αἰνειατικὸς, denominatiuum. Hoc etiam nomine olim dictum fuit oppidulum, urbi Romæ imminens, quod & Ianiculum dicitur, conditum à Romulo Aeneæ filio, ut tradit Dionysius. Ianiculum uero dictum Festus ait, quia per ipsum populus Rom. transire cœperat in agrum Hetruscũ. Nam & Ianus ab eundo dictus est, quasi Eanus, ut Cic. de Nat. deo. ait.

AENEAS, pen. pro. αἰνείας, Veneris, & Anchisæ filius, Virgilii carmine notissimus. Dictus Aeneas (ut quidam putant) ab αἰνέω, quod est laudo: nam laus à Græcis αἶνος dicitur. Ab Aenea dicti sunt Aeneadæ, αἰνεάδαι, Troiani. De huius genealogia uide Ouid. lib. 4. Fastorum ibi, Dardanon Electra &c.

AENEATORES, *Trombetti*, σαλπικταὶ, tubicines, ab ænea tuba. Ammian. lib. 19.

AENEVS, a, um, pen. cor. *Cosa fatta di bronzo*, idem est quod æreus, χάλκεος, diæresin quandoque patitur, & interponitur aspiratio firmioris soni gratia. Hor. lib. 1. Epist. Hic murus aheneus esto. Pro eodem etiam legitur Ahenus, a, um: ut Ahena turris apud eundem.

AENI INSVLA, αἴνε νῆσος, insula est in sinu Arabico. Ptolem.

AENIA, αἰνία Steph. oppidum est Perrhæborum non procul ab Acheloo fluuio: cuius meminit Strab. lib. 8. Hinc deducitur gentile Aeniensis, quo utitur Plin. lib. 4. cap. 9. & Aenian, anis, αἰνιὰν Straboni, sicut Acarnan, anis. Item Aenianicus denominatiuum: ut Aenianicus sinus, αἰνιανικὸς κόλπος.

AENIGMA, atis, *Enigma, allegoria, oscura*, αἴνιγμα, obscura allegoria, uel quæstio obscura, quæ difficile intelligitur, nisi aperiatur: ab αἰνίττω, obscure loquor, innuo. Innuitur enim quiddam, quod pluribus explicandum est. Huiusmodi est illud lib. Iudicum, De comedente exiuit cibus, & de forti egressa est dulcedo. Gell. lib. 12. cap. 6. Quem Græci dicunt Aenigmata, hoc genus quidam ex nostris ueteribus Scrupos appellarunt.

AENOS, αἶνος Stephano, oppidum Thraciæ liberum cum Polydori tumulo. Plin. lib. 4. cap. 11. Straboni Politiobria dicitur. Oppidum hoc Virgil. credi uult ab Aenea conditum fuisse, & ab eo nomen accepisse, cum ait lib. 3. Aenei. Aeneadasq; meo nomen de nomine fingo. De quo uide plurã apud Seruium.

AENVM, *Caldaia*, χαλκεῖον, genus uasis, ab ære: quod & cacabus siue caldare dicitur. Diuiditur quandoque diphthongus per diæresin: & tunc (ut Seruius docet) aspiratio interponitur, ut apud Horatium, Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenum. Aenus, adiectiuum, idem significat quod æreus. Virgil. 2. Aeneid. Et luce coruscus ahena. Quem Virg. locum Aul. Gel. lib. 2. cap. 3. testatur se uidisse uetustissimo exemplari, & Virgilii (ut ipse credebat) archetypo: ubi aspiratio in dictione Ahena non interposita erat litteris, quemadmodum nunc scribimus, sed Græcorũ more litteris superposita.

AEOLIA, αἰολία Stepha. insula est Siciliæ adiacens, una earum, quæ à Græcis Hephestiades, à Latinis Vulcaniæ appellantur, & Aeoliæ. Putatur eadem esse, quæ alio nomine Strongyle dicitur. In illa enim Aeolus, quamuis Vulcaniis omnibus imperaret, præcipue domicilium habuisse fertur. Plin. lib. 2. cap. 106. Aeolia insula iuxta Italiam cũ ipso mari arsit per aliquot dies sociali bello, donec legatio Senatus piauit. Meminit huius & Home. lib. 10. Odyss. Αἰολίην δ' ἐς νῆσον ἀφικόμεθα. Et hunc imitatus Virg. li. 1. Venrorum in patriam, loca fœta furentibus Austris, Aeoliam uenit. A quibusdam etiam Aeolia dicitur, regio minoris Asiæ, Hellesponto, & Propontidi adiacens, quæ olim Mysia dicebatur. Verum hanc cum Plinio, Strabone, Mela, cæterisq; geographis melius Aeolidẽ appellaueris. Vide paulo post in dictione Aeolis.

AEOLIAE INSVLAE, quæ & Vulcaniæ, ἡφαιστιάδες, insulæ sunt numero septem, non procul à Peloro Siciliæ promõtorio dissitæ: de quibus sic scribit Plin. lib. 3. cap. 8. Citra uero Siciliam ex aduerso Metauri amnis XII. millibus ferme passuum ab Italia, septem Aeoliæ appellatæ. Eædem Liparæorum, & Hiphæstiades à Græcis, à nostris Vulcaniæ. Dictæ Aeoliæ, quòd Aeolus Iliacis temporibus ibi regnabat. Harum insularum nomina sunt, Lipara, Hiera, Stronglæ, Didyme, Ericusa, Phœnicusa, & Euonymus. Vide eundem libro iam citato, cap. 9.

AEOLES, pen. cor. αἰολεῖς, populi fuerunt Græci, ita dicti ab Aeolo Hellenis filio. Hi relicta patria, in Asiam traiecerunt, sedibusq; in Mysia minore fixis, Aeolidem à sese uocauerunt.

exierunt. Antea Pelasgi dicebantur, teste Herod. li. 7. Hinc Aeolicus, a, um, αἰολικὸς, ut, Lingua Aeolica, una ex quinque Græcorum dialectis.

AEOLIDES, αἰολίδης, dictus est Vlysses ab auo Aeolo, qui filium habuit Sisyphum, ex quo, & Anticlea ante Laertæ nuptias natus est Vlysses. Virgil. lib. 6. comes additur una Hortator scelerũ Aeolides. Hoc etiam nomine uocat Virgil. Misenum Aeneæ tubicinem. Misenum (inquit) Aeoliden, quo non præstantior alter Aere ciere uiros.

AEOLIS, idis, αἰολὶς, regio est in minore Asia, Lecto promõtorio à Troade, Hermo autem fluuio ab Ionia diuisa: ita dicta ab Aeolibus Græciæ populis, qui duodecim in ea urbes ædificarunt, teste Herod. lib. 1. Antea Mysia dicebatur, teste Plin. lib. 5. cap. 30.

AEOLUS, pen. corr. Eolo. αἴολος, Iouis filius ex Acesta, siue Sergesta, filia Hippotæ Troiani: à quo Hippotades dicitur. Ouid. Meta. Quod socer Hippotades tibi sit, qui carcere fortes Contineat uentos. Hic in hospites benignus fuisse, & Aeolias à se nominatas insulas in ora Siciliæ tenuisse perhibetur, & in his Strongylen, ex cuius fumo, quoniam flatus futuri essent, in triduum prædicebat. unde uentorum rex putatus est. Fuit præterea Aeolus Hellenis filius, à quo uentorum rationem primo inuentam tradit Pli. lib. 7. cap. 56.

AEQUABILIS, Vguale, ἴσος, ὁμαλὸς, ἰσόνομος, idem quod æqualis. Cic. pro Cecin.

AEQUABILITAS, ἰσονομία, ὁμαλότης, Idem fere quod æqualitas, hoc est, certus quidam rerum modus, & constantia: uel sibi constans, & nulla parte in uitium inclinans ratio. ut Aequalitas uitæ in qua nulla est perturbatio, neque uarietas, aut discrepantia: Cic. 1. Offi. In liberis uero populis, & in iuris æquabilitate exercenda etiam est facilitas.

AEQUABILITER aduerbium, ὁμαλῶς, ἰσονομικῶς, æqualiter. Idem 2. de Orat. Genus facetiarum æquabiliter in omni sermone.

AEQUAEVUS, Della medesima età, æqualis, eiusdem ætatis, ὁμῆλιξ, ab æqualitate æui. Virg. 1. Aene. Vt regem æquæuum crudeli uulnere uidi Vitam exhalantem. Poeticum est: Aequalis, oratorium.

AEQUALIS, Piano, eguale, ἴσος, ὁμαλὸς, par, æque magnus. Cic. 3. de Leg. Paupertatem diuitiis æqualem esse uolumus. Interdum accipitur pro simili, ὅμοιος. Plin. æqualem fortunam expertus. Refertur & ad ætatem: dicunturq; Aequales, ἥλικες, qui pares sunt ætate, & æque multos numerant annos. Coætanei uero, ἡλικιῶται, dicuntur, qui ætate eadem uixerunt, etiam si alter altero annis multis fuerit maior. Sic Ciceronem, & Augustũ coætaneos fuisse dicimus, æquales uero nequaquam. Cic. in Catone. Nec cum æqualibus solum, qui pauci admodum restant. Idem de Clar. Orat. Liuius Ennio æqualis fuit.

AEQUALITAS, ὁμαλότης, similitudo, paritas, seu æquabilitas. Plin. lib. 30. cap. 31. Carnes, quæ excrescunt, ad æqualitatem redigit.

AEQUALITER, Vgualmente, pariter, ex æquo, ὁμαλῶς, ἴσως. Cic. 4. Acad. Aequaliter omnibus abrogatur fides: id est, tam his abrogatur, quàm illis.

AEQUANIMIS, & hoc Aequanime, & Aequanimus, a, um, Quello che è d'animo temperato, qui est æqui animi, εὐγνώμων, qui nec prosperis extollitur, nec aduersis frangitur. Ausonius: Aequanimus fiam te iudice, siue legenda, siue tegenda putes carmina, quæ dedimus.

AEQUANIMITAS, Temperanza d'animo, εὐγνωμοσύνη, fauor, et propitius animus. Ter. in Adel.

AEQUANIMITER, Temperatamente, εὐγνωμόνως, moderate, æquo animo.

AEQUATIO uerbale, ὁμαλότης, æqualitas, Cic. pro Mur.

AEQUATOR, toris, ἰσημερινὸς, circulus in cælo, sphæram diuidens in duas partes æquales, partem utrinque uersus polos mundi distantia relinquẽs: in quem cum sol inciderit, (quod bis contingit in anno, semel in principio Arietis, atque iterum in principio Libræ) dies fiunt æquales nocti in toto orbe terrarum.

AEQUE, Giustamente, aduerbium, significat iuste, δικαίως. Seneca: Iudex qui parte inaudita altera aliquid statuit, etiam si æque statuerit haud æquus fuit. Nonnunquam idem quod æqualiter, ἴσως, ὁμαλῶς. Cic. 1. Offi. Beneuolentia ciuium non æque omnes egent. Idem Fam. 13. Litteræ utrique nostrum prope æque gratæ erant. Teren. in Andr. Miser æque atque ego.

AEQUI, populi fuerunt Italiæ, & Latinis & Volscis finitimi, à Quinctio Cincinnato dictatore ad internecionem deleti.

AEQUICULANI, Italiæ populi Sabinis ad Orientem proximi: quorum oppida sunt Cliternum, & Carseoli. Horum meminit Pli. li. 3. ca. 12. Iidem à Virg. 7. Aen. Aequicolæ uocantur. Horrida (inquit) præcipue cui gens, assuetaq; multo Venatu nemorum, duris Aequicola glebis. Eosdem & Aequicolos dictos inuenimus. Ouid. 3. Fasto. Quintum Laurentes, bis quintum Aequicolus acer.

AEQUI BONIQUE FACIO, Bene e giustamente fare, pigliare in buona parte, εὐγνωμονεῖν τινὶ in bonã partem accipio. Apul. lib. 1. de Asi. Istud quidem quod polliceris, æqui boniq; facio. Potest etiam accipi pro non magni pendo, ὀλιγωρεῖν πρός τι. Terent. Ceterum equidem istuc Chreme, æqui boniq; facio. Liu. Ne serpat latius contagio eius mali, nos æqui boniq; facimus. Cic. ad Att. siue copula dixit: Aequi boni facit. Hæc loquendi formula à Iurisperitis est profecta. Illi enim Aequum bonum appellant, quando non stricto, & summo iure, sed secundum æquitatis dictamen, quæ est legitima iuris moderatrix, negocium deciditur. Hinc etiam dicimus, Ex æquo & bono statuere, arbitrari, censere, æstimare. Item Aequum & bonum impetrare, id est, ius suum obtinere, rem suam recipere, quod æquum erat auferre.

AEQUILATATIO, Larghezza eguale, nomen duriuscule compositum ex æquo & latum, quasi æqualium linearum secundum latitudinem productio. Vitr. lib. 2. cap. 8.

AEQUILIBRIUM, Contrapeso giusto, ἰσορροπία, æquatio libræ, quod & Aequamentum, & Libramentum dicitur, & Tritinna. Gellius.

AEQUILIBRIS, & hoc bre. pen. pro. Di peso eguale, ἰσόρροπος, ex Aequus & Libra compositum, proprie significare uidetur, quod ad libram æquali constat pondere: ut si dicas: Hi nũmi sunt æquilibres, id est, æquali pondere. Transfertur tamen ad aliam æqualitatem. Vitr. lib. 5. cap. 11. Sesquipedales margines struantur æquilibres ei planitiæ, quasi ad libram æquati.

AEQUIPOLLENTIA, atis, ἰσοτιμία, Cic. lib. 1. de Nat. Deo.

AEQUIMELIUM, locus Romæ, ubi domus Melij solo æquata fuit. P. enim Melius ob frumenti largitionem in suspicionem affectatæ dominationis uenit, & cum ad populi fidem fugeret, ab Seruilio Ahala magistro equitum comprehensus, & occisus est, domusq; eius diruta, & area Aequimelium dicta. Ex Tit. Liu. lib. 4. Cic. pro domo sua.

AEQUINOCTIALIS: ut, Horæ æquinoctiales, quarum 24. exæquant diem naturalem. Pli. lib. 2. cap. 75.

AEQUINOCTIUM, ἰσημερία, ab æqualitate noctium dicitur: quòd tunc dies, & nox horarum spatio æquales sint. Cic. ad Att. Nunc æquinoctium nos moratur. Duo sunt autem æquinoctia, Vernale scilicet & Autumnale. Vernale fit quarto Idus Martias, uel circa octauum Kalen. Apr. & in octaua parte Arietis conficitur. Autumnale decimo octauo Kal. Octob. ante Vergiliarum occasum diebus quadraginta. Annum enim olim in duas tantum partes diuidebant, in æstiuum, & hiemale solstitium.

AEQUIPARO, as, pen. cor. Agguagliare, significat comparo, uel æquo. ἰσόω. Cic. 5. Tusc. Nemo est, qui factis me æquiparare potest. Virg. 5. Eclog. Nec calamis solum æquiparas, sed uoce magistrum. Hinc

AEQUIPARABILIS, & hoc le, quod æquari cum aliquo potest. Plaut. in Trin. dicis, non esse æquiparabiles uestras cũ nostris factiones.

AEQUIPARATIO, Gell. lib. 14. cap. 3.

AEQUIPONDIUM, Contrapeso giusto, τάλαντον, ex adiect. Aequum, & Pondus, ponderis æqualitas: ut si dicas: Aurum dedi ad argenti æquipondium. Legitur hoc nomen apud Vitr. lib. 10. cap. 8.

AEQUITAS, Pianura, giustitia, modo planitiem, ὁμαλότητα, significat: modo iustum, quodq; rationi consentaneum est: modo paritatem quandam inter homines, ἰσοτιμίαν, quã Cic. æqualitatem uocat, cum omnes coæquamur. Vbi non sunt uniuersi pares, æquitas non est, & excludit inæqualitas ipsa iustitiam. Sæpenumero autem accipitur Aequitas pro perfecta quadam ratione, quæ leges, strictumq; ius interpretatur, & emendat, nulla scriptura comprehensa, sed solum in uera ratione consistens. Cic. pro Cecinna: A uerbis recedis, & æquitate uteris. Pro eodem etiam dicimus Aequum, & bonum. Idem ibidem: Ex æquo, & bono, non ex callido, uersutoq; iure rem iudicari oportet. Aequitas animi, εὐγνωμοσύνη, est quædam moderatio, cum æquo animo, patienterq; omnia ferimus. Cic. 2. ad Att. Perspice æquitatem animi mei. Et Aequitas absolute. Idem in Piso. mira reip. æquitas erat. Idem in Partit. duplicẽ uim æquitatis constituit, cuius altera directi, & ueri, & iusti ratione constet: altera ad uicissitudinẽ referendæ gratiæ pertineat, quæ in beneficio, Gratia, in iniuria, Vltio nominatur.

Aequivaleo, es,pen.cor. *Poter parimente*, ἰσοῤῥοπέω,tantundem ualeo. Ouid.de Philomela: Nulla poteſt modulis æquiualere tuis.

Aequivocum, ὁμώνυμον, à Martiano uocatur Pluriuocũ, quando pluribus rebus eadem eſt appellatio: ut Aries.nam & machinamentum, quo muri expugnantur,& ſidus in cælo,& animal in terris Aries uocatur.

Aequo, as, *Spianare*, æquum ſiue æqualem facio, plano. ὁμαλίζω. Cic. Ver.6.Quo in ſummo eſt æquata agri planities, & aquæ perennes. Et hæc propria eſt huius uerbi ſignificatio. Per translationem autem ſignificat æqualiter diuidere. Virg.1. Aene. Operumq; laborem partib. æquabat iuſtis. Aliquando continuare. Idem 9. Aen. Felix ſi protinus illum Aequaſſet nocti ludum. Accipitur etiam frequenter æquare, pro eo quod dicimus, Aequalem, uel parem alicui facere, uel etiam quempiam aliquam in re aſſequi. Atque ita interdum conſtruitur cum præpoſitione Cum. Cic. de Leg.3. Inuentum eſt temperamentum, quo tenuiores cum principibus ſe æquari putarint. Interdum cum datiuo. Idẽ Offic.1. Vt hos etiam de philoſophia libros, qui ſe iam illis fere æquarunt, ſtudioſe legas. Interdum abſolute. Cæſar Bell. Gall. 1. Vt, æquato omnium periculo, ſpem fugæ tolleret. Compoſita adæquo, Coæquo, Exæquo, & Peræquo, quæ ſecundum uim præpoſitionum ſignificant.

Aequor, oris, πέλαγος, mare dicitur, ab æquare, pro planũ facere, quod æquam ſuperficiem habeat, ſiue planum ſit, nullis iam à tempeſtate fluctuantibus procellis. Virg.Aen. 2. Heu quæ nunc tellus, inquit, quæ me æquora poſſunt Accipere? Neque ſolum de mari dicitur, ſed etiam in terra de campo plano. Idem Georg.3. At prius, ignotum ferro quàm ſcindimus æquor. Cic.de Diui.1. Aegyptij in cãporum patentium æquoribus habitantes, cum ex terra nihil emineret, quod contemplationi cæli officere poſſet, omnem curam in ſiderum cognitione poſuerunt. Quandoque pro aere. Idem 1. Aene. Aſpice bis ſenos uolitantes æquore cygnos. Ab Aequore fit Aequoreus, a, um, quod ad æquor pertinet. Martial. lib. 13. Hic ſcarus æquoreis, qui uenit obeſus ab undis. Virgil.4.Aene.Et genus æquoreum, pro piſcibus.

Aequus, a, um, *Vguale, piano, giuſto*, ὁμαλός, in quo nihil eminet, nihilq; eſt inæquale. Cic.pro Cæci. Sed ne æquo quidem, & plano loco. Per translationem ponitur pro integro, & iuſtitiæ dedito, quiq; nullam in partem ſe inclinet: ut Prætor æquus. Cic. 6. in Ver. Prætor æquus, & ſapiens. Ponitur aliquando pro fauente, uel ſuffragante: & hoc interdum cum datiuo: ut, Te mihi æquum præbere debebis. Cic. ad Att.eos ipſos, contra quos ſtatuas, æquos placabileſq; dimittas. Ad rem quoque aliquando refertur, ut æqua conditio, æqua lex, æqua poſtulatio. Ter. Eun. æquum eſt uos cognoſcere, & ignoſcere. Aliquando Aequus, pro Aequali legitur, ſiue æque magno. Teren.in Eun. O Thais, Thais, utinam eſſet mihi pars æqua amoris tecum. Virg.2. Aeneid. Sequiturq; patrem non paſſibus æquis. Aequum neut.gen. τὸ ἐπιεικές, idem quod æquitas. Virgil.2. Aene. Cadit & Rhipheus iuſtiſſimus unus, Qui fuit in Teucris, & ſeruantiſſimus æqui.

Aer, *Aere, aria*, ἀήρ, proprie dicitur medium ſpatium inter elementum ignis, & terram, plus multo habens raritatis, quàm inferiora elemẽta. A Virgilio etiã inane uocatur, in Sileno: Nanque canebat, uti magnum per inane coacta Semina. Dictus aer (ut quidam autumant) ἀπὸ τοῦ αἴρειν, ab eo, quòd ferat terram, uel quòd feratur. Sed credo potius dici ab ἄημι, id eſt, ſpiro, unde producit ultimam. Luca. lib.1. Aer, & longi uoluent Titana labores. Qui corripiunt, Claudiani deprauata lectione falluntur, dum ſic legunt: Lucidus umbroſo miſcebitur aer Auerno. Vera ſiquidem lectio non habet, Aer, ſed axis. Hic autem aer partim ad terrenam, partim ad cæleſtem materiam pertinet. Nam illa ſubtilis, ubi uentoſi, ac procelloſi motus non poſſunt exiſtere, ad cæleſtem pertinet partem: iſte uero, qui uolucribus permeatur, & ſtadiis quadraginta (ut Poſſidonius ait) à terra diſtat, cum ſit turbulentior, & exhalationibus humidis corporeſcat, terræ deputatur. Aliquando aer dicitur uentus, ſpiritus, uel flatus modicus. Virg. Aera dimouit tenebroſum.

Aera, æ, numeri nota erat in moneta, qua eius pretium deſignabatur. Lucilius: Hæc eſt ratio peruerſa, æra numeri ſubducta improbe. Aſtrologi quoque temporis initium, à quo ſupputationes incipiunt, Aeram uocant. Vide Cœl. Rhodig. lib.10. ca.2. Eſt etiam Aera, αἶρα, herba triticum enecans, quæ apud nos Lolium dicitur, ut inquit Dioſcor. Pli.li.18.c.17.Eſt herba, quæ cicer enecat, & eruum circum ligando ſe: uocatur orobanche: triticum ſimili modo æra. Hinc Aerineus, a, um, quod ex æra factum eſt. Idem: Panis uero cum melle, & ærinea farina, id eſt, loliacea.

Aeramentum, ti, *Vna coſa fatta di bronzo*, χάλκωμα, χαλκούργημα, opus ex ære confectum, ut Ferramentum, ex ferro. Plin.lib.15.cap.8.

Aerarios præfectos, *Theſorieri, camerlenghi*, hodie (ut arbitror) uocare poſſumus, quos Generales finantiarũ dicunt: qui etiam quæſtores uocitari poſſunt: quod munus olim Prætores. Prætoriiq; obibãt. Tribunos uero ærarios, ἀποδέκτας, quos Receptores generales appellant. Illis autem (ut Varro ſcribit) tributa erat pecunia, quam militibus redderent: idq; quod attributum erat, dicebatur Aes militare. Aerarij milites, μισθοφόροι, dicti ſunt ab ære, quòd ſtipendium facerent.

Aerarium, *Doue ſi repone il theſoro*, ἀποθόδομος, ταμεῖον, æris repoſitorium, hoc eſt, nummorum, ſimiliumq; rerum pretioſarum, atque opum, quæ utilitatem reip allaturæ erant. Sic dictum, quòd æra in illud principaliter inferebantur. Romanorum autem ærarium in Aede Saturni fuiſſe conſtat, propterea, quòd aureo illo ſæculo nullum factum eſſe furtum creditur. Cic.3. Tuſc. C. Gracchus, cum effudiſſet ærarium, uerbis tamen defendebat ærarium. Diſtinguitur autem Aerarium à Fiſco, quod Aerarium ſit ciuitatis, Fiſcus principis.

Aerarius, a,um, *Coſa fatta di rame*, χάλκεος, quod eſt æris, ſiue ex ære. Plin. lib. 33. in ærariis metallis, & in argentariis. Aerarius ſubſtantiuum, χαλκεὺς χαλκουργὸς, qui ærea opera fabricat. Plin. lib.16.cap.6. Aerariorum tantum officinis compendio Aerarius fieri dicebatur, qui à cenſoribus in ceritum tabulas referebatur, id eſt, ut in eo tantum eſſet ciues, ut pro capite ſuo tributi nomine æra penderet. Hæc Aſconius. Vnde Aerarium facere, & inter ærarios, ſiue in ærarios referre, pro eodem leguntur: hoc eſt, ea ignominia quempiam afficere: quod ius proprie ad cenſores pertinebat. Liui. lib.4.ſecun. Bell. Pun. Hi tribu moti, ærarij omnes facti.

Aeratus, *Coperto di rame*, adiectiuum, quod ære tectum eſt. Plin. lib. 24. cap.3. Quod ærata oſtia haberet in domo, & triclinia ærata. Aeratus homo, ære alieno obſtrictus: qui uſitatius dicitur Obæratus. Cic.Att. lib.1. Tribuni non tã ærarij, quàm, ut appellantur, ærati. Plaut. pro pecunioſo poſuit in Moſtel. Ferocem facis, quia te æratus amat.

Aere dirvti milites uocabantur, quibus propter ignominiam ſtipendium ſubtrahebatur. Cic. in Vert. ære dirutus eſt.

Aereus, a, um, *Coſa fatta di bronzo*, χάλκεος, quod ex ære factum. Virg.1. Aene. Aerea cui gradibus ſurgebant limina, nexæq; Aere trabes.

Aeria, ἀερία, olim dicta eſt Aegyptus, teſte Steph. Eſt item Aeria, Narbonenſis Galliæ oppidum, apud Plin. li.3.ca.4. Item inſula in mari Aegæo, non procul à Neſſi fluminis oſtio, quæ alio nomine Thaſſus dicitur. Auctor Plin. lib.4. cap.12. Hoc etiam nomine dicta eſt inſula, quæ notiore nomine Creta appellatur. ut idẽ Pli. teſtatur loco iam citato.

Aerificium, χάλκωμα, quod ex ære factum eſt. Varro: Politæ enim quaſi ærificio uidebantur.

Aeripes, pen.cor.quatuor ſyllabarum, ἀερίπους, celer, quaſi aerios pedes habens. Virg. ſynæreſin facit: Fixerit æripedem ceruam. Aeripes trium ſillabarum, χαλκόπους, æneos habens pedes.

Aerisonus, a,um,adiect. æris dans ſonum. Sta. li.1. Theb. melius uotis Mareotida fumat Copros, & æriſoni lugentia flumina Nili. Aeriſoni Nili, hoc eſt, dantis ſonum æris propter ſiſtra, quibus in Iſidis ſacris utebantur.

Aerius, a, um, ἀέριος, modo ſignificat altum: ut aeria turris: modo quod conſtat ex aere: ut, corpus aerium, fulgor aerius. Vir.4. Ge. Protinus aerij mellis cæleſtia dona.

Aero, as, χαλκόω, æs miſceo, ſiue ære orno. Vnde Aeratæ fores apud Vir. Priſcia. A metallorum quoque nominibus ſolent naſci uerba: ut ab auro, Auro, auras, ab ære. Aero, æras. Vnde Auratus, & Aeratus. Cic.3.Ver. Lecti ærati, cãdelabra aurea. Compoſita ſunt Obæro, & Subæro, ὑποχαλκόω. Perſius, Ne qua ſubærato mendoſum tinniat auro. Adæro, as, uide ſuo loco.

Aeromeli, ἀερόμελι, liquor eſt in Syria præcipue, & Arabia ſereno cælo ex aere defluens ſub exortum Virgiliarũ, plantiſq; adhæreſcens, & deinde duritiem quandam colligens. A quibuſdam Ros Syriacus, à recentioribus Manna dicitur. uide Ruellium lib.1.cap.24.

Aerosus, a, um, χαλκώδης, quod ære abundat. Vnde Cyprus ærosa dicta eſt, quòd in ea æris plurimum naſceretur, uel quod primum ibi æs fuerit repertum. Aurum æroſum, quod multum æris habeat admiſtum. Plin.lib.33.cap.4.aurum

rum ærosum contrahit se, hebetaturq;. Lapis ærosus, ex quo æs excoquitur, quem & Cadmiam, καδμείαν, appellari, testatur idem Pli.lib.34.cap.1.

AERVGINOSVS, a, um, ἰώδης, quod est ærugine plenum. Seneca lib. de Bre.uitæ: Maiorem dierum partem in æruginosis lamellis consumit.

AERVGO, pen.pro. æruginis, *Ruggine*, idem quod rubigo, & proprie in ære uel argento, cum uiridescit, ἰὸς χαλκοῦ: rubigo uero in ferro, & segetibus ἰὸς σιδήρου. quanquam & Rubigo pro æris uitio positum inuenitur. Pli.lib.34.cap.9. Aera extersa celerius rubiginem trahunt, quàm neglecta, nisi oleo perungantur. Transfertur ad segetum rubiginem, ut est apud Theophrastum lib.4. de Caussis plantarum. appellat enim Græce ἐρυσίβην. Est autem Aerugo incidentis segetibus humoris putrefactio, quo uitio spicæ marcidæ fiũt. Apud Hor. & Iuuen. accipitur pro pecunia, quæ ex ære fit.

AERVMNA, *Gran fatica*. οἰζύς, ἀπὸ τοῦ αἴρω, leuo, tollo: nam proprie Aerumnæ, & per diminutionem Aerumnulæ dicuntur furcinulæ, quibus uiatores sarcinas suas religatas tabella interposita ferre consueuerunt: quæ à Mario earum inuẽtore Muli Mariani postea uocatæ sunt: de quibus suo loco. Hinc, labores onerosi, Aerumnæ dicuntur. Cic. lib. 2. de Fin. Labores non fugiendos ærumnas nominarunt. Vnde labores Herculis Aerumnæ sunt appellatæ. Ausonius: Prima Cleonæi tolerata ærumna laboris. Cic. lib.4. Tusc. Aerumna est ægritudo laboriosa. Breuiter Aerumna dicitur, calamitas. Vnde Aerumnosum, ὀιζυρόν. Cic. 3. Tusc. Nec tam ærumnoso nauigassem salo. Apud Plaut. in Cap. etiam inuenitur Aerumnatus adiectiuum.

AERVMNALIS, adiectiuum, ὀιζυρός, ut, Labor ærumnalis, apud Apul.lib. 1. de Asin. Aerumnabilis, ærumnis plenus, apud Lucr. lib.6.

AERVSCARE, *Busiare*. pro, pecunias undique fallaciis colligere, dixit Gell.lib.9.cap.1. Et lib.14.cap.1. Aeruscatores homines.

AES, æris, *Rame*. χαλκὸς, proprie species est metalli rubro colore, primum in Cypro reperta. Deductum nomen putant alij ab auri similitudine, alij a Græco. αἶα terra: Varro ab asse. Et quia primum maximo in pretio fuit, adeo, ut pecuniam quoque, iacente auro, ex eo signarent: factum est, ut pro ipsa pecunia accipiatur. Ouid. in Fast. Aera dabant olim: melius nũc omen in auro est. Seruius rex primus post Vrb. conditam signare æs cœpit, cuius in altera parte nota fuit Ianus geminus, in altera rostrum nauis. Hæc Plin.lib. 33. Macrobius autẽ primum æs à Iano ipso signatum fuisse tradidit, eo tempore, quo Saturnus, filium fugiens, primũ in Italiam uenit. hocq; à Iano tributum existimat aduenæ bene de se meriti memoriæ: quòd rudis illa Aboriginum gens, monstrato agriculturæ usu ab illo, ad meliorem uitã esset traducta. & quoniam naui fuerat aduectus, in signando ære ex una quidem parte sui capitis effigiem, ex altera nauis rostrum impressit. Ponitur etiam quandoque pro tubis, quoniam ex ære fiunt. Virg.6. Aen. Aere ciere uiros. Vnde Aeneatores, tubicines dicuntur.

AES ALIENVM, *Debito*, idem quod debitum, χρέος, ὀφείλημα, ut, æs alienum meum, æs alienum tuum, æs alienum filij, id est, quod ego, quod tu, quod filius debet. Hinc, In ære dicimus, quo eleganter usus est Cic. Fam.13. semper sic in animo habui, te in meo ære esse, id est, inter amicos meos esse. In ære enim meo est, idem est, quod meum, & in bonis meis est. Sic in ære alieno nullo esse, idem quod nihil debere. Cic. 6. Verr. hominem uideo non modo in ære alieno nullo, sed in suis nummis multis semper fuisse.

AES MILITARE, χρήματα στρατιωτικὰ, quod tribunis ærarijs attributum erat, ut militibus redderetur. Plau. in Aul.

AES DVCTILE, χαλκὸς ἐλατὸς, quod facile ducitur, attenuaturq; in laminas. Hoc & Regulare uocat Pli.li.34.ca.9.

AES CALDARIVM, χαλκὸς χυτὸς, quod malleis fragile est. Pli.lib.34.cap.9.

AESALON, pen. cor. αἰσάλων, genus accipitris, quod solum toto anni tempore nostris in regionibus apparet. Reliqua enim accipitrum genera sub hiemem abeunt. Pli.li.9.c.8.

AESCHINES, pen. pro. αἰσχίνης, Atheniensis orator, Demosthenis æmulus: cuius orationes tres extant, & aliquot epistolæ. Præter hunc alij septem hoc nomine claruerunt. Aeschines multi narrantur Diogeni. Primus, philosophus Socratis discipulus: secundus, qui artem oratoriam scripsit: tertius, hic orator: quartus, Mitilenæus, quem flagellum oratorum uocabant: quintus, Neapolitanus philosophus Academicus.

AESCHYLVS, pen.cor. αἰσχύλος, nomen poetæ tragici. Hor. in Arte: Post hunc personæ, pallæq; repertor honestæ Aeschylus, & modicis instrauit pulpita tignis. Hic cum esset claudus, & in aprico forte quiesceret, testudo ab aquila in altum delata cum decidisset, caput eius confregit, interemitq;.

AESCVLANVS Deus, & Argentinus, dicti sunt dij æris, & argenti, id est, locupletandorum hominum potestatem habentes. Bud.lib.5. de Asse.

AESCVLAPIVS, ἀσκληπιὸς, nomen est Apollinis filij, qui medicinam artẽ uel laude, uel opere ampliauit, ob eamq; rem in deorum numerum receptus fertur. Cuius duo filij, Podalirius, & Machaon, bello Troiano Agamemnonem secuti, non mediocrem opem commilitonibus attulere.

AESCVLVS, pen.cor. πλατύφυλλος, arbor glandifera, cuius fructu in primæua ætate homines uescebantur. Vnde quidam sine diphthongo scribunt, ab esca nomen trahentes. Hinc Aesculeus, a, um, quod est materiatum ex æsculo. Palla. Asseres quernæ cum æsculeis non misceantur. Ouid. 1. Meta. Hic iuuenum quicunque manu, pedibus ue, rota ue Vicerat, æsculeæ capiebat frondis honorem.

AESERNIA, αἰσερνία, Ptol Samnitum urbs in Italia, Strabo lib.5. Aesernia, & Allife, Samnitica sunt oppida, alterum bello Marsico deletum, alterum superstes adhuc.

AESIS, αἶσις, Vmbriæ fluuius est, inter Anconem, & Senogalliam in mare Adriaticum influens, qui olim Italiam à Gallia diuidebat. Fluuij huius meminit Ptolomæus in descriptione Italiæ, Plin.lib.3. cap.14. & Strabo lib.5. Hoc quoque nomine à Ptolemæo appellatur eiusdem regionis oppidum, quod à Strabone Aesium uocatur. Nomen utrunque ab Aesi fluuio ductum uidetur, à quo oppidum hoc nõ longe est dissitum.

AESOPVS, αἴσωπος, philosophus, Phryx genere, conditione seruus, tempore Crœsi Lydorum regis, cui fabulas suas dicauit. Item alius Aesopus anagnostes Mithridatis eruditissimus, scripsit de laudibus Mithridatis, & de Helena, ut auctor est Suidas. Præterea Aesopus Tragœdiarum actor amicitia iunctus Ciceroni, cum quo sæpe in curiam, ad uidendum pronunciantem Hortensium, profectus est, teste Valerio. Hic ad tantas opes ex histrionica peruenit, ut sexcenti H-S. ei patina steterit. filium reliquerit adeo diuitẽ, simul & prodigum, ut is uniones aceto liquefactos cenis apponeret. Plin.lib.10.cap.51.

AESTAS, *Estate*, θέρος, anni pars incipiens ab æquinoctio uernali, & finem accipiens æquinoctio autumnali: constatq; senis mensibus. Nam totus olim annus in æstatem tantum, & hiemẽ diuidebatur. Postea tamen anno in quatuor partes diuiso, cœpit Aestatis nomine uocari trimestre illud ab ingressu Solis in Cancrum, usque ad æquinoctium autumnale, quod fit sole ingrediente Libram. Ita enim distinguuntur quatuor anni partes, ut Sole ingrediente Arietem, incipiat Ver: in Cancro, Aestas: in Libra, Autumnus: in Capricorno, Hiems principium sumat. Varro 4. de lingua Lati. Ab æstu Aestas. hinc Aestiuum: nisi forte à Græco αἴθεσθαι. Virgil. 1. Aen. nam te iam septima portat Omnibus errantem terris, & fluctibus æstas.

AESTIFER, a, um, quod æstum, id est, calorem afferat. Virgil. 1. Georg. Hoc ubi hiulca siti findit canis æstifer arua. Aestifer canis, quod æstum afferat. Aestiferũ item dicitur, quod æstum fert, & patitur Luca.lib.1. squalentibus herbis Aestiferis Libyes uiso leo cominus hoste Subsedit.

AESTIMABILIS, τιμητὸν, quod facile æstimari potest. cõtrarium est Inæstimabile, ἀτίμητον. Cic.3. de fin.

AESTIMATIO, *Estimatione*, τίμημα. Cic.3. de Fin.

AESTIMATOR, qui æstimat. Cic. de Fin. te aptissimum habeo meorum studiorum æstimatorem & iudicem.

AESTIMO, as, pen.cor. *Estimare, tassare*, significat considerare, σταθμᾶσθαι sicut Existimo iudicare, ut Valla uult li.5. c.20. Hinc ponitur pro Appretio, taxo, τιμῶ. Habet autem accusatiuum, cum genitiuo horum nominum, tanti, quanti, quantiuis, tantidem, quanticunque, magni, parui, pluris, maioris, maximi, plurimi, nihili. & si qua huiusmodi reperiantur. Cic. 2. de Fin. Magni æstimabat pecuniam. Si tamen hæc nomina adiectiue accipiantur, hoc est, si habeãt aliud substantiuum adiunctum, debẽt poni in ablatiuo. Nõ enim recte dixeris: Non æstimo hoc parui pretij, sed paruo pretio: quanquam etiam sine substantiuis inueniuntur in ablatiuo posita. Cic. ibidem: istam gloriosam uirtutem non magni æstimandam putem. Sic etiam cum alijs ablatiuis. Idem 4. Ver. Hæc pecunia æstimari non queunt. Liuius utrunque casum complexus est: Mancipia, quæ decem millibus æris, aut pluris uenissent. Persæpe tamen subintelligitur accusatiuus, & tamen exprimitur genitiuus, uel ablatiuus. Interdum siue ablatiuo, aut genitiuo, cum accusatiuo solum: quale est illud Cic. in Ver. æstimate harũ rerum omnium pretia. Similem significationem habent, pendo, facio,

do, facio, curo, est, interest, & refert, cum pretium iungitur: quia eiusdem fere sunt significationis. Interdum habet accusatiuum cum ablatiuo, & præpositione Ex: & tunc significat perpendere, metiri. Cic. pro Rosc. Vulgus ex ueritate pauca: ex opinione, multa æstimat. Valla arbitratur, hoc uerbum componi ex Aes æris, & nomine Græco τιμὴ, hoc est, pretium. ut Aestimo, sit idem, quod æris pretio taxo. Qua in re sibi permittit, quod in aliis reprehendit, ut dictio aliqua ex Græca & Latina dictione componatur. ego malim per syncopem dictum ab Existimo. Lis æstimata uocabatur, ut Budæus scribit, pecunia multatitia, & nummaria sententia: ut hodie cum iudices pecuniæ reos damnant. Et Aestimata pœna, τίμημα, quæ certo ære censebatur, ut ouis decussis, id est, decem assibus.

AESTIVA, orũ, pluraliter, *Ombrie, meriggio*, dicuntur loca umbrosa, nemorosa, in quibus per æstatem uitatur Solis ardor, τὰ θερινά. Statius: Et umbrosi patuere æstiua Lycæi. Quandoque ponitur pro ipsis gregibus in æstiuo commorantibus: uel contra pro ipsis locis, in quibus æstate sunt armenta, & greges. Virg. lib. 3. Georg. Nec singula morbi Corpora corripiunt, sed tota æstiua repente. Aestiua quoque castra dicuntur, in quibus æstate milites degunt, quemadmodum Hiberna, in quibus hiemem transigunt. Cic. Epist. lib. 1. Mihi erat in animo, cum primum æstiua attigissem, decedere ex S.C.

AESTIVO, as, are, pen. pro. *Ombreggiar per fuggire il caldo*, τὸ θέρος διάγειν, propter æstum cuitandum alicubi morari: quemadmodum Hiberno, hiemem aliquo in loco transigo. Plin. lib. 12. Intra sepem eam æstiuant pastores, opacam pariter, & munitam uallo arboris.

AESTIVVS, a, um, pen. pro. quod est æstatis, θερινός, licet ab æstus, non ab æstas formatum sit: ut Aestiui menses, Aestiui dies, Aestiuæ niues. Cic. ad Quinct. Fratrem: Vnus æstiuus dies. Aestiuæ fruges, dicuntur milium, panicum, & ceteræ id genus, quæ ante Vergiliarum exortum seruntur: quemadmodum Hibernæ, quæ circa Vergiliarum occasum satæ, per hiemem terra nutriuntur. Vide Pli. li. 18. ca. 7.

AESTVARIA, *Stagni, Lagune*, ἀναχύσεις, loca dicuntur per quæ mare uicissim tum accedit, tum recedit: Strabo lib. 3. Plin. lib. 3. natura uadosi maris, æstuariis tenui alueo intercursantibus. Cæsar: æstuariis nauigationem impediri.

AESTVATIO uerbale. Plin. lib. 18. cap. 5. relictis æstuationi suæ istis hominum turbis, pergamus excolere uitam, id est, uehementibus desideriis, & gaudiis. Compositum Exæstuo, ὑπερζέω, extra æstuo, exundo. Virgil. Fundoq; exæstuat. Iustin. lib. 1. Quæ materia in his locis passim è terra exæstuat.

AESTVO, as, *Bollire*, ferueo, flagro, καυσοῦμαι, & opponitur algendi significato. Cic. 1. Acad. Ille cum æstuaret, umbrã secutus est. Per metaphoram ponitur etiam pro angi, & dubitatione torqueri. Cic. 4. Ver. æstuabat dubitatione, uersabat se in utranque partem. Idem pro Flac. Hunc æstuantem, & tergiuersantem iudicio ille persequitur. Aliquando æstuare est fluctuare, agitari, χειμάζεσθαι, ἰλιγγιᾶν. Virg. 6. Aen. Turbidus hic ceno, uastaq; uoragine gurges Aestuat.

AESTVOSVS, a, um, *Pieno di caldo*, quod est calore plenum. καυσώδης. Cic. Attic. lib. 2. Iter conficiebam æstuosa, & puluerulenta uia.

AESTVS, stus, calor nimius, & feruor, flagrantia solis, καῦσων, πνῖγος, εἵλησις. Virg. 3. Aestibus in mediis umbrosam exquirere uallem. Aliquando pro motu, & agitatione fluctuum. Cic. de Orat. 3. sæpe exsistunt turbines feruet æstu pelagus. Græce κλύδων dicitur. Ab utroque significato ducta metaphora, ponitur pro uariis animi ægritudinum generibus, cupiditate, amore, libidine, &c. Cic. de Orat. 3. Repente te quasi quidam æstus ingenij tui procul à terra abripuit. Idem in Bruto: Hunc absorbuit æstus quidam gloriæ. Sic apud Plin. Iun. ponitur pro dubitatione non mediocri. Explica, inquit, æstum meum.

AETAS, *Età, etade*, ab αἰὼν Græco nomine deductum. ab hoc enim Aeuum, Aeuitas, & per syncopen Aetas, ἡλικία. Generaleq; nomen est ad infantiam, pueritiam, adolescentiam, iuuentutem, & senectutem pertinens. Varro quinque gradus facit. In primo usque ad annum XV. Pueros dictos uult, quòd sint puri, id est, impuberes: in secundo ad annum XXX. Adolescentes, ab adolescendo nominatos: in tertio usque ad annum XL. Iuuenes appellatos, eo quòd remp. in re militari iuuare possent: in quarto autem gradu, usque ad LX. annum Seniores nuncupatos, quòd tunc corpus senescere incipiat: inde usque in finem uitæ uniuscuiusque, quintum gradum factum, in quo qui essent, Senes appellatos, quòd ea ætate corpus iam senio laboraret. Horum tamen singuli trifariam diuiduntur. ut prima pars uiridis sit, deinde adulta, postea præceps. Vnde Virg. Viridisq; iuuenta. Alij aliter diuidunt ætates. Aetas præterea mundi prima ab Adam usque ad Noe numerabatur: secunda à Noe usque ad Abraham: tertia ab Abraham usque ad Dauid: quarta à Dauid usque ad transmigrationem Iudææ in Babyloniam: quinta deinde usque ad aduentum Saluatoris in carne: sexta quæ nunc agitur usquequo mundus iste finiatur. Interdum Aetas accipitur pro anno. Virg. Vbi quarta accesserit ætas. Interdum pro triginta annorum spatio, γενεά. Cic. Tertiam iam ætatem hominum uiuebat. Sic Plutarchus Aetatem ostendit esse spatium triginta annorum secũdum Heraclitum. Interdum pro centum annis. Ouid. 12. Meta. Vixi annos bis centum, nunc tertia uiuitur ætas. Ponitur & pro quouis tempore humanæ uitæ longissimo. Græci Aetatem, γενεάς dicunt. Aetas mala dicta est senectus. Plaut. Confectus sum, senectute onustum gero corpus, uires reliquerunt: ut ætas mala est, mors mala est. E contrario bona ætas, Iuuenta appellatur, ἀγαθὴ ἡλικία. Cic. Quòd si ipsis uoluptatibus bona ætas fruitur libentius, primum paruulis fruitur rebus. Aetas media, uocatur illa, quæ est inter iuuentam, & senectam: quam Auicenna uocat ætatem pulchritudinis, ἀκμὴ τῆς ἡλικίας, quæ fere est à trigesimo usque ad quadragesimum annum. Eadem dicitur Aetas consistendi. in qua Hippocr. Aphor. 2. facile ineditam ferri dicit.

AETATEM, *Lungamente*, aduerbium, significat diu. Ter. Iandudum ætatem lites sunt inter eos. Idem in Hecy.

AETATVLA, *Età tenera*. diminutiuum, tenerior puerorum ætas, νεαρωτέρα ἡλικία. Cic. de Fin. in primis puerorum ætatulis.

AETERNO, as, *Perpetuare*, Perpetuum facio, ἀπαθανατίζω. Verbum est antiquum. Hora. 4. Car. Tuas Auguste uirtutes Aeternet.

AETERNVS, *Eterno, perpetuo*. ἀθάνατος, ἀΐδιος, perpetuus, quasi æuiternus, à quo sempiternus, quasi semper æternus. Sal. in Cat. Virtus clara, æternaq; habetur. Aeternitas, ἀϊδιότης, perpetuitas, quæ nulla temporis quantitate mensurari, nullo temporis spatio designari potest: cum omne contineat æuum & contineatur à nullo. Pli. li. 13. ca. 5. Materiæ uero ipsi æternitas. Differunt tamen Aeternum, & Sempiternũ: quòd Sempiternũ dicunt deum esse, qui semper fuit, eritq;. Aeternos homines, qui principium quidem habuerunt, & tamen animo sunt immortales, atque perpetui.

AETERNO, aduerbium. Pli. lib. 2. cap. 107.

AETERNVM, frequẽter pro aduerbio temporis accipitur. ἀεὶ. Virg. 6. Aen. Sedet, æternumq; sedebit Infelix Theseus.

AETHALIA, αἰθαλία, Straboni, αἰθάλη Stephano, insula est in mari Tyrrheno distans, à continenti stadiis circiter centum, hoc nomine memorabilis, quòd ferrifodinas habet, quæ à fossoribus exhaustæ certo tempore succrescant. Auctor Strabo lib. 5. Alio nomine Ilua uocatur, teste Plin. lib. 3. cap. 6. Quo nomine & à Virgil. appellatur. Aeneid. lib. 10. At Ilua trecentos, insula inexhaustis Chalybum generosa metallis.

AETHER, *Sfera del fuoco*, αἰθὴρ, ab Anaxagora accipitur pro elemento ignis. Arist. uero de Mundo hoc nomine significari ait, cæli, siderumq; substantiam, hoc est, totam siderũ, & cæli, & stellarum compaginem, quòd ignita flagret, ἀπὸ τοῦ αἴθειν, sed quòd semper motu suo circunductili currat, & cursibus rapidissimis rotetur: ἀπὸ τοῦ ἀεὶ θεῖν, cum sit, inquit, illud elementum à quatuor illis diuersum, tum diuinum, tum interitus expers. Hodie quoque philosophi duas præcipuas mundi constituunt partes, Elementa, & Aethereum, siue (quod in unum recidit,) Mundum elementarem & Aethereum: elementorum nomine Terram, Aquam, Aerem, & Ignem intelligentes: Aetheris autem nomine complectentes, quicquid est supra elementum ignis. Alij Aetherem accipiunt pro aere. Virgil. Resonatq; fragoribus æther. Lucr. li. 1. Aethera posuit pro Ioue Postremo pereunt imbres, ubi eos pater Aether in gremium matris Terrai præcipitauit.

AETHERIVS, a, um, αἰθέριος, quod est ætheris. Virg. 11. Aeneid. Aetheria quos lapsa plaga Iouis ales aperto, Turbabat cælo.

AETHEREVS, a, um. Cic. de Diuin. Aethereus ignis.

AETHIOPIA, αἰθιοπία, ab Aethiope Vulcani filio, qui illi præfuit, dicta, ut ait Plin. cap. 36. lib. 6. uel à Græco αἴθω, cremo, & ὤψ, aspectus, facies. nam solis uicinitate eius regionis incolæ torrentur. est enim ibi iugis æstus. Quicquid eius fertile est, sub meridiano cardine est. Circa uero Occiduum, montuosa est, arenosa in medio. Ad Orientalem plagam, deserta. Cuius situs ab Occiduo, Atlantem montem: ad Orientem usque in Aegypti finea porrigitur: à Meridie, Oceano: à Septentrione, Nilo flumine clauditur.

Pluri-

Plurimas habet gentes, diuerso uultu & monstrosa specie horribiles. Ferarum quoque & serpentium referta est multitudine. In ea enim rhinoceros, chamæleon, pardus, basiliscus, dracones ingētes. Quidam bifariam diuidunt Aethiopiam, & unam quidem Asiæ, alteram Africæ assignant. Altera ad Orientem uergit, altera est sub ipso Meridie.

Aethiopis, idis, αἰθιοπὶς, herba Lactucæ folio, in Aethiopia nascens, uel in Meroe Nili insula, à qua etiā Merois dicitur, cuius tactu (si Magorum uanitati credimus) clausa omnia aperiantur, amnesq; etiam, & lacus exarescant. Pli. lib. 26. cap. 4 & lib. 27. cap. 4.

Aethiops, αἰθίοψ, Vulcani filius fuit, qui Aethiopiā à se denominauit, ut placet Pli. lib. 6. c. 30. Aethiopes quoque dicuntur, qui Aethiopiam incolunt, & mulieres Aethiopissæ, αἰθιοπίσσαι. Sunt qui Aethiopes dictos putent à Chus, filio Cham. Nam Chus Hebræis Aethiopem sonat. Hi olim ad Indum fluuium habitasse creduntur, relictisq; sedibus suis iuxta Aegyptum consedisse inter Nilum & Oceanū supra Heliopolim, & paulatim etiam ad interiora Africæ penetrasse. Strabo lib. 1. Homerum secutus, duplicem Aethiopiam facit, alteram ad plagam Africæ orientalem, quā primi cognouerunt, qui ex Arabia soluerunt: alteram ad occidentem, cuius in notitiam primum peruenerunt, qui Gadibus egressi, occiduum littus lustrauerunt.

Aethon, αἴθων, equus Phœbi dictus est. Fuere autem (ut in fabulis fertur) quatuor equi solis: Phlegon. s. Pyroeis, Heous, & Aethon, quibus significantur quatuor diei horæ. Ouid. 2. Meta. Interea uolucres Pyroeis, & Heous, & Aethon, Solis equi, quartusq; Phlegon hinnitibus auras Flammiferis implēt. Latine Aethon interpretatur ardens: Phlegon, inflammatus: Pyroeis, igneus: Heous, lucifer.

Aethra, ræ, αἴθρα, splendor ætheris: & pro aere ponitur. Vir. li. 3. neque lucidus æthra Siderea polus. Vbi Seru. per Aethram sideream, intelligit splendorem ætheris. Nam æther est ipsum elementum, æthra uero splendor ætheris.

Aethria, αἰθρία, in Agæo mari insula est, quæ & Aeria, & Thassos appellata est. Pli. lib. 4. cap. 12.

Aethusa, αἴθουσα, insula est in mari Libyco, quæ à quibusdā Aegusa dicitur. Pli. lib. 42. cap. 8.

Aetites, pen. pro. ἀετίτης, lapis est colore subrufo, quem si concutias, alium lapidem, quem ueluti prægnans in utero gerit, intus audis sonantem. Inueniuntur bini in aquilarum nidis: feruntur q; aquilæ sine iis oua parere non posse. Quā ob caussam nomen illis impositum creditur. Mulierū quoque partus, femori alligatus aetites faciles reddere putatur. Quatuor autem sunt aetitæ species, quas enumerat Pli. li. 36. ca. 21. Est & Aetites, gemmæ nomen impositum, à colore aquilæ candicante cauda. Vide eundem li. 37. c. 11.

Aetna, Mongibello, αἴτνη, mons est Siciliæ perpetuo clarus incendio, eo nomine à poetis celebratus. Incendij autem eius caussam explicat Iustin. lib. 4. Sicilia (inquit) terra est ea uernosa, & fistulosa, quo fit, ut uentorum flatibus pateat, unde igni concipitur. Intrinsecus sulfur habet, & bitumen, quod, ubi uentus per spiramenta cauernarum incubuit, concipit ignem, sic Aetnæ durat incendium. Motus ergo uentorum, caussa incendij est.

Aetnaeus, a, um, αἰτναῖος, denominatiuum. Virg. 8. Aen. Antra Aetnæa tonant. Accipitur interdum pro magno, instar Aetnæ montis, ut annotauit Cœl. Antiq. lect. lib. 21. cap. 23. In qua significatione Virg. quoque usurpasse uidetur lib. 3. Aen. Cernimus astantes nequicquam lumine toruo Aetnæos fratres. Est etiam Aetna oppidum in Sicilia, non procul à Catana, Hieronis opus, quod olim, teste Steph. Inessum dicebatur.

Aetnenses populi, αἰτναῖοι, quorum meminit Pli. li. 3. c. 8. Est & Aetna, Siciliæ oppidū (ne quis nominis uicinitate fallatur) quod Cic. 7. in Ver. Act. quòd in medio Siciliæ situm esset, insulæ eius Vmbilicum appellauit.

Aetolia, αἰτωλία, Græciæ regio in tertio sinu Europæ, Epiro, Acarnaniæ, & Locris finitima, dicta ab Aetolo Martis (ut Plinio placet) siue (ut Stephanus mauult) Endymionis filio: cum antea Hyantis, ὕαντις, diceretur. Hinc Aetolus apud Virg. lib. 11. & Cic. pro Archia. & Aetolicus.

Aetolus, αἰτωλὸς, ut scribit Pli. lib. 7. cap 56. Martis fuit filius. Homeri autem enarrator, de Aetolo sic tradidit: Aetolus (inquit) filius Endymionis fuit: qui cæde per imprudentiam in patria perpetrata, fugit in eam regionē, quæ postea ab ipso Aetolia dicta est, ibiq; genuit filium Pleuronem, à quo urbs Aetolia dicta.

Aetus, ἀετὸς, olim appellatus fuit Aegypti fluuius, qui postea Nilus dictus est: ut ex Lycophrone annotauit Cœl. Rhodig. Antiq. lectio. lib. 20. cap. 13. Quod nomen à cursus uelocitate illi impositum fuisse appatet, quòd scilicet uolatū aquilæ (quam Græci uocant ἀετὸν) propemodum æquare uideretur. Commemoratur & in Scythia fluuius nomine Aetus, qui quòd Promethei agrum uberem alioqui, crebris exundationibus infestaret, fecit locum fabulæ, ut Promethei continuo renascens iecur, ab aquila exedi diceretur. Ex eiusdem Cœlij lib. 7. cap. 20.

Aevitas, Età, vecchiaia, antiqui pro ætas, uel annositas dixerunt. Varro Tithono: Extima attigit metam æuitas. Gel. li. 20. cap. 11. Si in ius uocat, si morbus, æuitasq; uitium esset, qui in ius uocabit iumētum dato. Hic pro annositate. Sunt autem uerba ex lege XII. tab.

Aevum, Tempo lungo, lunga etade, perpetua, αἰών, proprie tempus, & ætas longa, siue perpetua, à Græco αἰών, v interiecta, ut inquit Apul. Virg. Tantum æui longinqua ualet mutare uetustas. Pro ætate. Idē 2. Aen. Vos ò quibus integer æui Sanguis, ait. Inde Aeuitas, & Aeuiternus secundum Priscia. quod per syncopam Aetas, & Aeternus dicitur, pro senectute, longæuitateq;. Hinc deducuntur Coæuus, Aequæuus, Grandæuus, Longæuus, & Primæuus.

A ANTE F

Affabilis, pen. cor. Affabile, ex Ad & fabilis, in sermone iucundus: εὐπροσήγορος. Ter. in Adel. Meditor esse affabilis.

Affabilitas, εὐπροσηγορία, Cic. 2. Off. Quantopere conciliet animos comitas, affabilitasq; sermonis.

Affabiliter, affabilius, affabilissime. Gel. lib. 16. cap. 3.

Affabre, pen. cor. A pennello, artificiosamente, δαιδαλέως, aduerbium, artificiose, scite: sicut infabre, sine artificio. Cic. 2. deorum simulacra, affabre facta. Gel. lib. 7. cap. 7.

Affaris, e, tur. licet uersibus iisdem mihi affari te Att. Cic. de Sen. Vir. lacrymis affatur obortis. Affor usitatū non est.

Affatim, Abondeuolmente, largamente, aduerbium, prima, non media acuta, ut Quint. lib. 4. docet, abunde, large, ἄδην. Cic. lib. 1. ad Att. Puto me Dicæarcho affatim satisfecisse.

Affecta, femina, (ut inquit Festus) uel in bonam partem dicitur, uelut, honorata, σεμνή, uel in malam, ad extremum periculum adducta.

Affectatio, Troppo desiderio, curiositas. Pli. lib. 11. ca. 37.

Affectatus. Plin. Iunior in Paneg. Affectata aliis castitas, tibi ingenita & innata. Affectata oratio, φραγματώδης λόγος, nimis curiose quæsita, quæ ex nimio cultu quandam resipit nouitatem.

Affecto, as, Desiderare, cercare con ansietà, significat anxie quæro, nimis exquiro, ἐπιβάλλομαι, μνῶμαι, μνηστεύομαι, σπουδάζω. Virg. 4. Georg. Viamq; affectat Olympo. Auctor ad Her. Non tam affectanda, quàm superiores, sed tamen adhibenda nonnunquam. Aliquando est afficere. Plaut. in Bacc. Tua flagitia, quibus patrem, amicosq; omnes affectas tuos. Legitur etiam, Affector, ἐπιτίθεμαι, deponens, sed obsoletum. Var. Affectatus est regnum. Ab Affecto fit.

Affectio, onis, Affettione, πάθος, animi motus, siue passio, ut amor, odium, iracundia, inuidia, timor, lætitia, spes, Cic. 1. de Inuen. quædam commotio animi, affectioq;. Interdum & latius sumitur, ut etiam ad corporis mala extendatur. Vnde sic definitur à Cic. lib. 1. de Inuen. Affectio, est animi aut corporis ex tempore aliqua de caussa commutatio: ut lætitia, cupiditas, metus, morbus, debilitas.

Affectus, us, Affetto, affettione, passione, πάθος, idem quod affectio. August. 2. de ciui. quæ Græci πάθη, Cicero affectiones, uel Affectus, uocat. Interdum accipitur pro studio, cupiditate. Iuue. Si res ampla domi, similisq; affectibus esset.

Affectus, a, um, Affannato, sumitur pro languente, τρυχόμενος, κακοπαθῶν. Liu. lib. 5. Vires corporis affectæ. Affecta, κατειργασμένα, dicuntur, quæ proprie sunt confecta, sed non ad finem deducta. Cic. de Prouin. cons. Bellum affectum uidemus, & pene confectum.

Affero, Recare, portare, ex Ad & Fero, significat apporto, ἐπιφέρω, προσφέρω. Ter. in Eunucho: Hic magnam partem ad se attulit. Inter cetera significat, quod uulgo dici solet, Allegare, & Adducere. Cic. An ætatem adferet? id est, in excusationem adducet. Item addere. Cic. Att. li. 16. Magnam attulit accessionem tua uoluntas erga me. Aliquando nunciare. Cic. Att. lib. 8. complures attulerunt, Cæsarem iter habere Capuam. Afferre alicui manus, est uim alicui inferre. Cic. 1. Offic. is manus uidetur afferre socio. Sibi manus afferre, est seipsum interficere. Cic. Octauio: Ego senatum sibi manus afferre coegi.

Afficio, is, pen. cor. Disponere, ex Ad & facio, significat affectionem quandam induco, διατίθημι. Et tam ad animum, quàm ad corpus refertur: & tam in bonam, quàm in malā partem accipitur: construiturq; cum accusatiuo, & ablatiuo: ut, Hæc res afficit me gaudio, Affeci te lethali uulnere: id est, intuli tibi lethale uulnus. Inuenitur quādoque absolute positum: ut, Multa sunt, quæ afficiunt hominem: id est, affectiones,

sive affectus inducunt. Celsus: Pulmo totus afficitur: id est, corrūpitur. Quandoque cum præpositione ad. Cic. in Top. Ducuntur argumenta ex rebus, quæ quodam modo affectæ sunt ad id, de quo quæritur, id est, adiunctæ. Afficior passim, *διάκειμαι, διατίθεμαι, πάσχω*, quasi animor, id est, istius animi sum. Cic. in Lælio: Vt eodem modo erga amicum affecti simus, quo erga nosipsos.

AFFICTICIVS, a, um, uerbale, quod rei alicui affingitur, sive additur. Varr. lib. 3. de Re rust. cap. 12. afficticius ad uillam qui solet esse.

AFFIGO, gis, ad aliquid figo, *προσδέω, προσπείρω*. Cicero 2. de Nat. Deo. Minerua, cui talaria affigunt. Transfertur ad incorporea. Pli. lib. 30. cap. 1. Hunc affixisse animis eam dulcedinem constat.

AFFINGO, is, idem quod fingendo accōmodo, sive addo, *προσεπιπλάττω*. Et proprie est figulorum, cum uasi ansas, uel aliam quamuis particulam addunt. Quanquam etiam latius accipitur pro efformo, sive addo. Cic. 2. de Orat. Nullam partem corporis sine aliqua necessitate affictam reperies. Sumitur etiam pro eo quod est, rem aliquam inter narrandum mendaciis augere. Idem 2. Philip. Qui boni aliquid uolunt afferre, affingunt aliquid.

AFFINES, in agris uicini sunt, *πρόσοροι*: in hominibus, qui nō cōsanguinitate, sed per propinqui alicuius nuptias sunt coniuncti, *προσήκοντες κατ' ἐπιγαμίαν*. Neque solum de uiris dicitur, uerum etiam de mulieribus. Cic. post red. in sen. Tu affinem tuam, meam filiam, à genibus tuis repulisti. Dicuntur autē ab eo, quod duæ cognationes diuersæ per nuptias copulantur, & altera ad alterius finem accedit. ex Ad, & Finis. Ter. in Heaut. Gener, & affines placēt. Vbi Dona. ait: Vxoris cognati, sunt affines mariti. Vnde multi gradus sunt, & ueluti rami propinquitatis in affinitate, & cognatione dispositi. Nomina eorum hæc sunt, socer, socrus, gener, nurus, uitricus, nouerca, priuignus, priuigna. Et quidem uiri pater, uxorisq; Socer: mater eorum Socrus appellatur. Filij uxor, Nurus: filiæ uir, Gener. Vxor, liberis ex alia uxore natis, Vitricus appellatur. Eorū uterque natos aliunde Priuignos, Priuignasq; uocat. Viri frater, est Leuir: uiri soror, dicitur Glos. Duorum fratrum uxores Ianitrices dicuntur. Sed de singulis horum copiosius suis locis.

AFFINIS, *Vicino, congionto*, adiectiuum, *πρόσορος*, uicinus, uel coniunctus: & tam genitiuo, quàm datiuo iungitur. Affinis culpæ, uel sceleris, dicitur qui est culpæ, uel sceleris particeps. Cic. in Catil. Huic sceleri ne paucos putetis affines esse.

AFFINITAS, tatis, affiniū inter ipsos cōiunctio. Cic. 4. Verr. Cognatione, affinitate, necessitate aliqua attingebat.

AFFIRMATIO, *κατάφασις*, quæ est enunciatio alicuius de aliquo. Cic. 3. Offi. Est enim iusiurādum affirmatio religiosa.

AFFIRMATE, aduerb. Cic. 3. Offic.

AFFIRMO, as, *Affermare*. Asseuero, *κατάφημι, διορίζομαι*. Cic. 4. Acad.

AFFIXVS, a, um. Cic. in Tusc. Prometheus affixus Caucaso.

AFFLATVS, us, uerbale, actus afflandi. Pli. lib. 10. cap. 33. Perdices concipiunt superuolantium afflatu.

AFFLEO, es, eui, etum, *ἐπιδακρύω*, illacrymor. Plau. in Persa.

AFFLICTATIO, *κάκωσις*, ægritudo cum uexatione corporis. Afflictus, us, idem. Cic. 2. Tusc. Effeminata uirtus afflictu occidit.

AFFLICTO, as, frequentatiuum. Cic. 4. Tusc. quàm te afflictarem, nisi iratus essem.

AFFLICTVS, a, um, *Afflitto*, *προσαραχθείς*, rebus aduersis oppressus. Cic. pro lege Manilia: afflictū erigere, perditumq; recreare.

AFFLIGO, is, pen. p. *Affliggere*, ex Ad, & Fligo, antiquo uerbo, proprie est, terræ allido, *προσαράσσω*. Plin. lib. 8. cap. 40. belluam afflixit. Accipitur pro perdo. Cic. Att. lib. 4. Vt me leuarat tuus aduentus, sic discessus afflixit.

AFFLICTOR, oris. Cic. in Pis. Afflictor, proditor senatus.

AFFLO, as, *Spirare à qualche cosa*, ad aliquid spiro, *ἐπιπνέω*. Liu. Afflabat uis frigoris. Cic. de Sen. Odores afflantur è floribus. uide Flo.

AFFLVENTER, copiose. Cic. 5. Tusc.

AFFLVENTIA, abundantia. Cic. de Lege Agra.

AFFLVO, *Abondare*, abundo, *βρύω, ἐπιπολάζω, πλεονάζω*, ut, Affluo diuitiis. Dicimus etiam: Diuitiæ affluunt mihi. Aliquādo est uehementer decurrere, *ἐπιῤῥέω*. Colu. lib. 1. Cum à uertice torrens imbribus conceptus affluxerit.

AFFODIO, is, affodi, affosum, fodiendo adiungo. Pli. li. 2. c. 68.

AFFORMIDO, as, are, *Temere*, idem quod suum simplex, *περιφοβοῦμαι*. Plau. Bacchid. Magisq; afformido, ne is pereat.

AFORIS, pen. corr. *Di fuori*, aduerbium, *ἔξωθεν*, à parte exteriori. Plin. lib. 18. cap. 24. In ulcus penetrat omnis aforis iniuria. Sunt qui diuisim scribant, à foris: & melius, meo quidem iudicio.

AFFORE, *προσέσεσθαι*. uide Fore.

AFFRIO, as ex Ad, & Frio, *ἐπιψίζω*, digitis terendo aliquid aspergo. Var. 1. de Re rust. Quidam ipsum triticum conspergunt. alius aliud affriat, aut aspergit.

AFFRANGO, is, ad sive iuxta frango. Stat. lib. 1. Theb.

AFFRICO, as, p. c. *προστρίβω*. Vide Frico, as. Affrictus, us, uerbale. Pli. lib. 31. c. 6. Spumaq; aquæ affrictu uerrucas tollit.

AFFVNDO, is, *Versare, allagare*, *ἐπιχέω*, aspergo. Pli. lib. 16. cap. 44. Vinum illi affundere. Affundi fluuij dicuntur aquæ iis locis, quæ alluunt. Idem lib. 5. cap. 1. Affunditur huic æstuarium è mari.

AFRICA, *Africa*, *λιβύη*, regio est latissima, una ex tribus præcipuis mundi partibus, ad Orientē Aegypto, & Nilo fluuio, ab occasu Oceano Atlantico terminata: à Meridie Oceanū Australem, ad Septentrionem mare Libycum spectans. Nomen habet (si Iosepho credimus) ab uno posterorum Abrahæ, cui nomen erat Afer: uel (quod uerisimilius est) ab *α* priuatiuo, & Græco nomine *φρίκη*, quod horrorem significat. Est enim hæc regio frigoris horrorisq; expers, ut quæ maiore sui parte inter Troianos sita sit. Prouincias habet ad Mediterraneum mare extensas, duplicem Mauritaniam Tingitanam, & Cæsariensem, deinde Numidiam, post Africam proprie dictam, quæ & Africa minor dicitur. Hanc excipit Cyrenensis, sive Pentapolitana regio. Post hanc est Libya Mareotica, Aegypto contermina. Interiora Africæ Aethiopes habent, plurimiq; alij populi monstrosi, quos enumerat Plin. lib. 5. cap. 8. Africa minor, olim urbes habuit Carthaginem, Vticam, Adrumētum, Zanam, Hipponem regium, & alias quasdam.

AFRICANAE, *παρδάλεις*, Pantheræ. Pli. li. 8. c. 17. Senatusconsultū fuit uetus, ne liceret Africanas in Italiam aduehere.

AFRICANVS, a, um: ut, Gens Africana, Gallinæ Africanæ. Varro de Re rust. lib. 3. cap. 4. Gallinæ Africanæ sunt grandes, uariæ. Videtur autem differre Afer ab Africano, quòd Afer gentile nomen propriē est (quanquam Maro dicit, Armentarius Afer) Africanus, denominatiuum, ut Scipionū à deuicta Africa.

AFRICVS, a, um, *λιβυκός*, ut, Africa bella, apud Silium li. 17.

AFRICVS, substantiuum, uenti nomen est ab Africa spirantis inter Austrum, & Zephyrum, qui & *λίψ* à Græcis dicitur. Virg. 1. Aene. creberq; procellis Africus. Hor. lib. 2. Carm. Luctantem Icariis fluctibus Africum.

A ANTE G

AGAGAMANTAE, populi circa Mæotim. Pli. lib. 6. cap. 7.

AGAMEDE, *ἀγαμήδη*, oppidum Lesbi insulæ. Pli. li. 5. c. 31.

AGAMEMNON, *ἀγαμέμνων*, Atrei & Aeropes filius, frater Menelai, rex Mycenarum, qui in ea expeditione, quam Græci ob Helenæ raptum aduersus Troianos susceperunt, omniū consensu uniuersi exercitus dux est declaratus. Quo in bello, decimo demum anno uictoria potitus, ubi primum in Græciam rediit, à Clytemnestra uxore, adiuuante Aegistho, quo cum illa, absente uiro, adulterij consuetudinē habuerat, est interfectus, relicto filio Oreste, qui postea indignam patris necem ulciscens, matrē una cum adultero interemit. Seneca in Agamemnone, & Euripides in Oreste.

AGANIPPE, pes, *ἱπποκρήνη*, fons Bœotiæ, à Cadmo mōstratus, Musis, sacer, quem poetæ fabulantur factum esse Pegasi equi alati ungula. Hinc Aganippeus, a, um, denominatiuū, *ἀγανιππαῖος*, Propertius: Par Aganippææ ludere docta lyræ. Et Aganippis *ἀγανιππὶς* patronymicum femi. Ouid. 5. Fastor. Dicite, quæ fontes Aganippidos Hippocrenes, Grata Medusæi signa tenetis equi.

AGARICON, pen. cor. *Agarico*, *ἀγαρικὸν*, fungus est, aut certe radix fungi more in arboribus nascens, sapore initio dulci, sed mox in amaritudinem declinante. Plin. lib. 25. cap. 6. & Ruell. lib. 3. cap. 1.

AGARVS, *ἄγαρος*, fluuius Sarmatiæ Europææ, in Bosphorum Cimmerium illabens, circa quem radix quædam fungosa arboribus adnascitur, quæ ab eò Agaricum dicitur. huius meminit Ptolemæus, in descriptione Sarmatiæ, & Cœlius Antiq. lect. lib. 59. cap. 8.

AGASO, pen. pro. *Asinaio, mulattiere*, equorum uel asinorum ductor: *ὀνηλάτης*. Plin. lib. 35. Pinxit & in una tabula, quaque maxime inclaruit, agasonem cum equo. Liuius: Acceptos ab agasonibus equos. Est & nomen serui. Horat. Si patinam pede lapsus frangat Agaso.

AGASYLLIS, *ἀγασύλλις*, frutex est, quem iuxta Cyrenem Africa gignit, ex quo succus profluēs in subiectas arenas decidit, quem Ammoniacum uocat. Vide Dioscor. & Ruell. lib. 3. cap. 53.

AGATHEA, pen. pro. *ἀγάθεια*, oppidum est Phocidis. Stepha.

Agathocles, *ἀγαθοκλῆς*, Siculus tirannus fuit, qui ex sordido genere natus, patre scilicet figulo, cum libidini, latrocinioq; operā dedisset, gregariam militiam exercuit. in qua quòd manu strenuus esset, & in concionibus perfacundus, breui ex centurione tribunus militū euasit: & primo quidē bello cōtra hostes pugnās, magna suæ uirtutis præbuit experimenta, adeo ut in demortui regis locū fuerit suffectus. Nec multo post interfectis Siracusanis nobilibus, cū Carthaginiensibus bellum gessit. Deinde spe ampliandi regni in Italiā traiecit: ubi cum deceptus fuisset, ex indignatione morbum contraxit: ex quo etiam uita functus est. Hic cum figuli (ut modo diximus) esset filius, generis humilitatem non modo non dissimulauit, uerum etiam eo ueluti firmissimo argumento usus est ad inflammandos suos ad capessendam uirtutem. Vnde uasis aureis frequenter figulina solebat admiscere, ut ostenderet sordidissimæ etiam cōditionis hominibus per uirtutem ad honores iter parere.

Agathusa, *ἀγάθουσα*, à Callimacho dicta est insula unguento nobilis, quæ alio nomine Telos dicitur. Pli. li. 4. ca. 12.

Agathyrsum, siue Agathyrsa, *ἀγάθυρσα* Stephano, urbs est Ciciliæ, quæ recensetur à Pli. lib. 3. cap. 8.

Agathyrsi, *ἀγάθυρσοι*, populi Scythis uicini (ut inquit Hie.) qui multum habēt auri, sine auaritia, aut inuidia. Hos Pli. lib. 4. c. 12. scribit habere capillos cæruleos. Poetæ pictos uocant, quoniā uersicoloribus uestibus induūtur. Vir. lib. 4. Cretesq;, Dryopesq; fremunt, pictiq; Agathyrsi. Dicti Agathyrsi, ab Agathyrso Herculis filio.

Agaui, *ἀγαυοί*, populi sunt Septentrionales: quos Home. circa initium libri 13. Iliad. dixit gentem innocentissimam, ut quæ sine ullis diuitiis equino uictitaret lacte.

Age, *Horsu, horuia*, *ἄγε, εἶεν*, aduerbium hortantis: & singularem numerum desiderat: Agite pluralem. Dicimus & Agitedum, sed in plurali semper. Liui. lib. 1. Agitedum, ite mecum. Interdum est corripientis. Ter. in Adel. Age, scis quod loquar? Interdū pro dic. Ter. in Adel. Age, noui tuum animum. Vbi Donatus, Age, nunc uerbum est, significans Dic: quia iam prope est, ut consentiat persuadenti. Interdum cōsentientis. Ter. in Adel. Age age, traducatur Bacchis. Interdum excitandi: & plerunque post Nunc. apud poetas ponitur. Virg. Georg. 4. Nunc age naturas, apibus quas Iuppiter ipse Addidit, expediam. Et Agedum. Cic. pro Sylla.

Agea, p. p. *καταστρωμα*, uia in naui, dicta quòd in ea maximæ quæque res agi soleant. Ennius: Multa foro ponens, ageaq; longa repletur. Vsitatius Foros uocamus.

Agellus, *Campicello, campetto*, diminutiuum, significat paruū agrum, *χωρίον*. Ter. in Adelph. Agelli est hic sub urbe paulum, quod locitas foris. Huic demus, qui fruatur. Hinc fit aliud diminutiuum Agelluius. Ambrosius: qui fidei exercet militiam, ab omni usu negociationis abstinere debet, agelluli sui contentus fructibus.

Agema, atos, pe. pr. *Squadra*, *ἄγημα*, idem quod agmen. Arrianus scribit alam equitum fuisse, quæ dicebatur *ἄγημα*. quanquam, & de peditibus dici agema idem testatur Arrianus. Liu. 5. decade: Delecta inde, & uiribus, & robore ætatis ex omni certatorum numero duo erant agemata: hanc ipsi legioneos uocabant.

Agenor, p. p. *ἀγήνωρ*, nomen regis Phœnicum, & Beli filij. Hic genuit Taygetam, & Europam filias, filios uero Cilicem, Cadmum, & Phœnicem. Virg. 1. Aen. Punica regna uides, Tyrios, & Agenoris urbem. Hoc etiam nomine dictus fuit filius Antenoris Troiani.

Ager, *Campo, possessione*, ab ago, is, quod in eo aliquid agatur, uel (ut Donatus inquit) quòd in eo multa sunt agenda. Quinct. autem lib. 1. scribit Græcum esse. nam *ἀγρὸς* Latine rus dici potest. Significat Ager quandoque circumiectū territorium alicuius urbis, seu prouinciæ, *χώρα*. Sal. in Catil. Reliquos Catilina per montes asperos in agrum Pistoriensem ducit. Vnde dicimus, Ager Campanus. & includit in se nemora, saltus, pascua, lacus, flumina, & omnia, quæ in territorio illo sunt, & in ea significatione uix unquam reperitur pluraliter. Quandoque significat partem quandam ipsius territorij urbis, quæ priuatim ab aliquo possidetur, & esse uidetur rus, in quo & domus, & omnia, quæ in agro sunt, generaliter continentur: id est, quæ pro captu ipsius partis esse possunt. Vnde Ter. in Eun. Ex meo propinquo rure hoc capio commodi. Et sequitur: Neque agri, neque urbis odium me unquam percipit. Ex his innuitur sub agri nomine & domum, & omnia alia, quæ in agro continentur, comprehendi, idemq; esse Agrum, Rus, & Possessionem. Quandoque significat locum in rure, quem colimus, siue arando, siue conserendo, & singularem, pluralemq; numerum habet. Colu. lib. 1. Nam ubi sedulo colitur ager, compendium affert Liui. lib. 4. Pestilentem annum inopia frugum, neglecto cultu agrorum, ut plerunque fit, excepit. Ager colonus. Cic. de leg. agra. Cognoscerent qui ager colonus esset. Videtur eam agri partem significare, quæ propria ad arandum accommodata est.

Ageraton, *ἀγήρατον*, herba est ad duorum palmorum altitudinem excrescens, similis origano, florem ferens bullis aureis non absimilem: ita dicta quòd non facile marcescat. Vide Plin. lib. 27. cap. 4.

Agenona, deæ cuiusdam nomen erat apud Romanos, ab agendo dicta, quòd industriæ præsidere putabatur. sicut contra Murcea, socordiæ dea credebatur.

Agesilaus, *ἀγησίλαος*, Lacedæmonius, Archidami filius, qui post mortem Agidis fratris sui rex constitutus, Tissaphernem in Asia, qui principatum tenebat inter Persas, uicit, & Athenienses, & Bœotios apud Coroneam urbem Peloponnesi. breui statura corporis, & altero pede claudus fuit, sed rara uirtute præditus. uitam eius uide apud Plutarchū.

Agesinatas, Galliæ populi sunt, Pictonibus uicini. Plin. lib. 4. cap. 19.

Agesis, *Horsu, fa se tu uuoi*, aduerb. excitandi: compositum ex particula, sis, pro si uis, quæ uerbis imperatiui modi apud ueteres addebatur. Lucr. lib. 1. Nunc agesis, quoniam docui nil posse creari De nihilo.

Agger, ris. *Argine*, *χῶμα*, per duplex g, masc. g. significat proprie lapidum, aut terræ coaceruationē, quæ fixis uallis aggeritur, castrorum alterius ue loci muniendi gratia. Quin, & muros, & munimenta aggerem dici uoluit Ser. in illud Virg. 10. Aen. intra portas, atque ipsis prœlia miscent Aggeribus murorum. Dicitur etiam Agger media uiæ eminentia, ex aggeratis lapidibus strata. Idem: Qualis sæpe uiæ deprehensus in aggere serpens. Agger item dicebatur, tumulus ex terra alia ue materia congestus ad oppidi, uel arcis cuiuspiam oppugnationem. Cic. Att. lib. 2. Oppidum cinximus uallo, & fossa, aggere maximo.

Aggero, as, pe. c. *Accumulare*, *περισσώττω, χόω, σωρεύω*, significat accumulo. Vnde Arbores aggerare, uel aggerare circa arbores terrā dicimur, cum post hiemē, æstate iam instante, terram circunfundimus, ne calore nimio radices exarescant. Colu. Omnes arbores fructiferæ circumfossæ aggerari debent. Et per metaphoram Aggerare pro augere, & aggrauare ponitur. Vir. 11. Aen. Onerat dictis, atque aggerat iras. Hinc Adaggero. Colu. lib. 5. cap. 10. terram circa arborem adaggerato. Exaggero uehementer aggero, & per translationem significat amplifico, *δεινολογεῖσθαι, δεινοποιεῖν*. Cic. de Orat. Si artem istam exaggerasses.

Aggero, is, pe. co. *Porre à canto*. si, stum, iuxta gero, *ἐπιφορέω*. Pli. lib. 17. cap. 4. Nec fluminibus aggesta semper laudabilis. Item ad aliquem gerere, *προσφέρειν*. Plau. in Rud. his aggerenda etiam est aqua.

Agglomero, pen. cor. *Aggiugnere*, adiungo, *συναγείρω*, à Glomero, quod à Glomer deducitur. Virg. 2. Aen. Et lateri agglomerant nostro.

Agglutino, pen. corr. *Congiungere*, ad aliquid glutino, copulo, *προσκολλάω*. Plaut. in Aul. Ita mihi ad malum malæ res plane se agglutinant.

Aggrauo, premo. *ἐπιβαρύνω*. Liu. Bel. Pun. 2. li. 8. inopia aggrauari socios. Aggrauesco, grauis fio. Ter. in Hec. metuo, ne Philumenæ magis morbus aggrauescat.

Aggredior, *Assalire in buona & in mala parte*, *προσέρχομαι, παραγίνομαι, ἐπιχειρέω*, ad aliquē gradior. & hoc aliquādo in bonā partem, idq; uel cum accusatiuo solum. Cic. pro Cecin. quomodo aggrediatur iudicē, non habet. Virg. 4. Aen. Talibus aggreditur Venerē Saturnia dictis. Vel cū accusatiuo, & præpositione Ad. Cic. de Nat. deo. aggrediar ad ea, quæ à te disputata sunt. Vel cū infinitiuo. Idem Offic. 2. de quibus dicere aggrediar. Aliquādo in malam partē pro inuadere, quasi gradatim & ueluti ex insidiis adire. Sal. Ex lateribus ceteros aggreditur. Sumitur etiā pro incipere. Cic. 1. Offi. Omnibus in rebus, prius quàm aggrediare, adhibēda est præparatio diligens. Aliquādo pro tentare. Sal. in Iugurtha: naturā loci uincere aggreditur. Hæc autem uerba Aggredior, Adorior, Alloquor, & similia, ad præpositione eis adiūcta, cū accusatiuo solo elegantius ponuntur, quàm si simplicia eorum Accusatiuo, Ad præposita iungantur: ut, Aggredior hominem, non, Gradior ad hominem.

Aggretus, pro aggressus, dixit Ennius, Aggretus fari fessus.

Aggressio uerbale. Cic. in Orat. Cum animos prima aggressione occupauerit.

Aggrego, as, pen. cor. *Congregare*, *ἐπισυναθροίζω*, congrego, quasi in unum locum gregem contraho. Cic. in Cati. si eodem ceteros naufragos aggregauerit. Translate pro adiungere, apud Cæs. 6. Bel. Gal. qui se ad eorum amicitiam aggregauerant.

AGILIS, pen.c. *Destro, leggiero*, ἐλαφρὸς, leuis, qui se facile agit, hoc est, qui expedito est corpore. Horatius agili remissum opponit.

AGINA, pen.pr. *Doue si regge il manico della stadiera*, est in quo inseritur scapus trutinæ, id est, in quo trutina agitur, & uertitur, ab agendo dicta. unde

AGILITAS, dexteritas, corporis celeritas, ἀκινησία. Colu.l.t.

AGILITER, agilius, agillime, id est, cũ agilitate. Col.l.2.c.2.

AGITATIO, uerbale: &

AGITATOR, qui est equorũ, currum ue rector. Cic. Att.li.13.

AGITATIO, nis. Cic. pro Mur. motus & agitatio fluctuum.

AGITE, Agitedum aduerbia.

AGITO, tas, p.c. *Agitare, far spesso*, crebro facio, factito, πράττω. Salust. in Iugurtha: uarie per omnẽ exercitum lætitia, mœror, luctus, atque gaudia agitabãtur. Itẽ stimulare, ἐλαύνειν. Plau. agitabo quadrupedem calcari. Item obseruare. Virg. lib. 2. Georg. Ipse dies agitat festos. Item perturbare, molestare. Cic. de Legibus. Furiæ agitant, insectanturq; improbos. Item insectari. Cic. lib. 3. Off. Sunt ne igitur insidię, tẽdere plagas, etiamsi excitaturus non sis, nec agitaturus. Itẽ exercitare. Lact. nisi uirtus agitetur, proficimus parum. Agitare uitam, Idem quod agere, uel ducere. Salu. in proœm. Bel. Catil. tum uita hominum agitabatur sine cupiditate. Item cruciare: ut apud eundem: Agitabatur magis, magisq; in dies ferox animus inopia rei familiaris, & conscientia scelerum. Item sæpe administrare. Idem, in pace uero beneficiis magis, quàm metu imperium agitabant. Item sæpe cõsiderare, cogitare, recogitare. Idem: Sed ea quæ mente agitari omnes iam antea audistis. Teren. in Phorm. Id agitans mecum sedulo, inueni remedium huic rei. Agitare ferociter, est sese ferociter gerere. Salu. in Catil. ferocius agitare, quàm solebat. Agitare lætitiam, est lætitiam præ se ferre, & re ipsa gaudium ostendere. Ibidem: gaudium & lætitiam agitabat. Hinc Exagito.

AGLIDIA, orũ, ἀγλίδια, dicuntur segmenta illa in capitibus allij, quæ alio nomine Aglithes dicuntur. Ruel. lib. 2. ca. 2.

AGMEN, *Moltitudine, squadra, ordinanza*, significat multitudinem. πλῆθος. Virg. 7. Aen. Vocat agmina sæua sororũ. Interdum ordinatam multitudinem ut est exercitus incedentis. Idem 8. Aen. It clamor, & agmine facto. Cic. 2. Tuscu. Cum æstu magno agmen duceba. Interdum impetum, ut apud Virgil. Et leni fluit agmine Tibris.

AGMINALIS, is, le, adiect. ταγματικός. Vnde Agminales equi, qui agmen exercitus sequuntur ad conuehenda impedimenta. Budæus.

AGNA, gnæ, mensuræ genus in agrorum dimensione. Colum. lib. 5. cap. 16.

AGNASCOR, ris, sci, *Nascere*, ex Ad & Nascor, προσφύω. Cic. 1. de Orat. constat agnascendo rumpi testamentum. Agnasci præterea, παραφύεσθαι, dicuntur quæ in re aliqua nascuntur ad eius perfectionem minime necessaria, ut sextus in manu digitus.

AGNATIO, agnatorum cõsanguinitas. Cic. 2. de Leg. Ex quo uere uel agnatio nobis cum cælestibus, uel stirps appellari potest. Et paulo post.

AGNATI, p.p. *Parenti*, ἀγχιστεῖς, πρὸς ἀνδρῶν οἰκεῖοι, dicuntur, qui per uirilis sexus personas cognatione coniuncti sunt, quasi à patre cõgeniti (inquit Caius iurecon.) ueluti frater eodem patre natus, filius fratris, nepos ue ex eo. Inter agnatos & cognatos, συγγενεῖς, hoc interest, quod in cognatis cõtinentur agnati, in agnatis nõ utique cognati: ut puta frater patris. i. patruus, est agnatus, & cognatus: matris uero frater. i. auunculus, cognatus est, sed nõ agnatus. Gentilitas uero & agnationem, & cognationem complectitur. Agnatũ etiam dicimus quicquid ultra debitũ natũ est, hoc est, quicquid inutiliter in re aliqua gignitur, ad eius perfectionẽ minime requisitum. Vnde agnascentia & agnata membra appellantur, παραφύσεις, ἢ παραφυάδες. Pli. Mẽbra animalibus agnata inutilia sunt, sicut sextus hois semper digitus.

AGNICIS, fluuius in Tigrim influens. Pli. lib. 6. cap. 27.

AGNINVS, quod ex agno est, aut ad agnum pertinet. Plin. lib. 29. cap. 4.

AGNITIO, uerbale. Cicero de nat. Quæstio ad agnitionẽ animi pulcherrima.

AGNO, ἁγνώ, fons Arcadiæ esse traditur, cuius aqua ex ceremoniis quibusdam commota, nebulæ in morẽ in aerem ascendens, largissimos demittit imbres: ita dictus ab Agno, una ex Iouis nutricibus. Cœl. Rho. lect. antiq. lib. 13. cap. 17.

AGNOMEN, ἐπωνυμία, extrinsecus aliqua ratione, uel casu quæsitum, ut, Africanus, Asiaticus, Achaicus. Cic. de Inuen. 1. Nomen cum dicimus, cognomen quoque & agnomẽ intelligatur oportet.

AGNOSCO, *Cognoscere*, ἐπιγινώσκω, ex Ad, & Nosco, euphonię caussa d, mutata in g, proprie est noscere id, quod nobis olim, aut uisum fuit, aut a lia quauis ratione cognitũ. Virg. 3. Aen. Agnoscitq; suos, lætosq; ad mœnia ducit. Atque hac potissimũ ratione differt à uerbo cognosco, quòd proprie dicitur de rebus antea nunquam cognitis. Idem 4. eclo. Incipe parue puer risu cognoscere matrem. Interdum idẽ est quod approbare. ἀποδέχεσθαι. Cic. pro Milone: Cum tota Italia facti illius gloriam libenter agnosceret.

AGNVS, *Agno, agnello*, ἀρνὸς, fœtus est ouis, qui annum nondũ egressus sit. Cic. de Sen. Villa abundet porco, hœdo, agno. Nomen habere putatur ἀπὸ τῆς ἁγνείας, hoc est, à puritate, siue castitate: unde & non nullis Hagnus, per aspirationẽ scribendum uidetur. Est etiam Agnus, ἄγνος Diosc. frutex arborescens, quem Latini à uinciendi usu uiticẽ appellant. Dictus agnus, quasi ἁγνὸς, id est castus, quòd mulieres in Tesmophoriis, hoc est, Cereris sacris pudicitiæ conseruandæ caussa hunc sibi fruticem substernerent. Alij agnum per syncopen dictum putant, quasi ἄγονον, quòd calore, & siccitate sua genituram dissipare putetur. Vide de hoc non nulla in dictione Vitex.

AGNELLVS, diminutiuum. Plaut. in Asin.

AGO, gis, gi, actum, *Fare, trattare, operare*, ἄγω, multa significat. nam agere est operari, πράττειν. Cic. lib. 1. epist. Hic quæ agantur, ea te litteris multorum cognoscete arbitror. Quandoque impellere. Lact. lib. 6. Tres affectus homines in omnia facinora præcipites agũt, ira, cupiditas, libido. Quandoque audire. Teren. in Andr. Hoccine agis, an non? Plau. Vos agite spectatores. Quãdoque dicere. Idem in Ad. estne hic ipsus, de quo agebam? Quandoque pronunciare, ἀποκρίνεσθαι. Cic. de Optimo genere dicendi: Diserti, deformitate agendi, multi infantes putari sunt. Quandoque cogitare, Virgil. ecl. 9. Id quidem ago, & tacitus Lycida mecum ipse uoluto. Quandoque effingere: ut Ago stultum: id est fingo, me stultum. unde actores comœdiarum dicuntur, qui diuersorũ hominum gestus agunt in scena. Cic. pro Q. Roscio: Roscius lenonem Ballionem agit. Quandoque ire, uiuere, διάγειν, ut, Nudus ago. Pomp. Mela. nudi agunt, antequàm puberes sint. Agere bonum ciuem, est fungi boni ciuis officio. Cic. 4. lib. epist. mirificum agis ciuem. Sic agere consulem, uel senatorem, est facere ea, quæ propria sunt cõsulis, uel senatoris. Quandoque Agere significat extendere, porrigere: ut, Vera gloria radices agit. Agere testudinem, est admouere, teste Seruio in illud Vir. 2. Aen. Obsessumq; acta testudine limen. Sic Agere uineas, & turres. Cæs. Bel. Gal. 3. Quibus fortiter resistentibus, uineas turresq; egit. Itẽ agitare. Vir. 6. Aen. Prodigiisq; acti cælestibus ossa piabunt. Agere cũ aliquo dicimur, cum quippiã ab eo impetrare, uel aliquid ei persuadere conamur. Cic. Attic. lib. 5. Is egit mecũ accurate, ut tibi responderẽ. Bene, uel præclare agi nobiscum, dicimus, cum res nobis feliciter succedunt. Cic. de amicitia: Cum illo quidem actũ optime est, mecum autem incommodius. Agitur res nostra, uel de re nostra agitur, hoc est, ad nos pertinet, uel res nostra in discrimen adducitur. Cic. pro Sext. Rosc. tua res permagna agitur. Idẽ de Amic. in quibus eorum de capite agatur, aut fama. Agere cũ aliquo tabellis obsignatis, est eum cõuincere testimonio litterarũ suarum. testimonium est apud Cic. 5. Tus. Agere, & ferre, est diripere, & populari: locutio à Græcis tracta, qui in eadẽ significatione dicũt, ἄγειν, καὶ φέρειν τὴν χώραν. Actum est, uel Res acta est, hoc est, periit, uel deplorata est, πέπρακται. Ter. in Heaut. si iterum mihi sit cena danda, actum fiet. Actũ agere, τὸ πραχθὲν πράττειν, id est nihil agere. Idem in Phor. Actũ, aiunt, ne agas. Forma loquendi est à more iudiciorũ tracta. Quod enim iure semel iudicatũ fuerit, rescindi, & iterum agi nõ potest. Aliud agere, uel, Alias res agere, est nõ esse intentũ iis quæ aguntur. Cic. pro Sext. Rosc. animaduerti eum iocari, atque alias res agere. Interdum pro uertere. Vir. Ipse ter adducta circũ caput egit habena. Pro urgere, persequi. Idem, Pastor agens telis. Pro regere. Vir. 1. Aen. Tros, Tirius ue mihi nullo discrimine agetur. Pro ante nos pellere. Idem 1. ecl. En ipse capellas Protinus ęger ago. Pro uehere, ducere. Varro: Pactolus aureas undas agẽs. Pro foras pellere, fugare: ut, Membris agit atra uenena. Agere etiam ad lites pertinet: unde emerserunt innumeræ pene loquendi formulæ: ut, Furti agere, hoc est, actionem furti intẽdere, Agere caussas, Agere ex syngrapha, Lege Agere, Agere ex sponso, de quo infra in dictione Spõsio. Agere reum, αἰτίαν ἐπιφέρειν, hoc est accusare. Peragere reum, αἱρεῖν τὴν δίκην, est agendo perficere, ut reus condemnetur. Agere gratias, uerbis ostendere, nobis aliquid fuisse gratum. nã Gratias habere, χάριν εἰδέναι, pertinet ad animum, eum memorem accepti beneficii animum habeo. Referre uero gratiã, ἀποδίδαι χάριν, est facto acceptũ be-

neficiũ remetiri. Referre autem gratiam, tã in malum, quã in bonum dicitur, cum sit, facto beneficium, aut iniuriã acceptam cõpensare. Rectiusq; huic uerbo singularem accusatiuum Gratiam, iungimus, quàm pluralem Gratias. Et cõtra melius dicimus, teste Valla, Habere gratias, quàm gratiam. nunquam autem, uel rarissime, Agere gratiã, sed fere semper, Agere gratias. Liuius: Renunciate, inquit, gratias regi me agere, referre gratiã nunc non posse. Cic. Cui pro me senatus gratias agendas putauit, ego à me gratiã referendã non putem? Pro eodem etiam dicimus, Respõdere officiis. Plancus Ciceroni: Immortales tibi ago gratias, agamq; dũ uiuam. nã relaturum me affirmare non possum. tãtis. n. tuis officiis nõ uideor mihi respõdere posse. Agere cum populo, ἐν τῷ δήμῳ χρηματίσαι, est populum rogare, ut suis suffragiis quid iubeat, aut uetet. Cuniculos agere, est specus subterraneos effodere, per quos occultus in locũ aliquem fiat aditus. Cic. 3. Offic. Agere uiã, est uiam sibi aperire per loca inuia. Vir. 3. Aen. Alpheũ fama est huc Elidis amnẽ Occultas egisse uias subter mare. Denique Agere, ἐνεργεῖν, pertinet ad omnes actus humanos. nã qui sedet, qui stat, qui cogitat, qui iacet, qui moritur, aliquid agere dicitur, ita ut nullus, qui modo uiuat, esse unquã possit sine actione. Hinc fit, ut & Agere dicamus pro uiuere: pro quo etiam dicimus, uitã agere. Ter. in And. pudice uitam, parce, ac duriter agebat. Item annum uigesimum, uel trigesimum agere, Aeuum agere, Senectutem agere, & similia. Annus, uel mensis uigesimus agit, hoc est, currit, uel in cursu est. Ter. in Hec. Tum postquã ad te uenit, mensis iam hic agitur septimus. Agere animã, est mori. Cœlius epist. lib. 8. Hortensius animã agebat. Componitur Ago cum Ad, ut Adigo: cum Ab, ut Abigo: cum Am, ut Ambigo: Con, ut Cogo: Circum, ut Circũago, quod est circũduco: De, ut Dego: Ex, ut Exigo: Per, ut Perago: Pro, ut Prodigo: Re, ut Redigo: Sub, ut Subigo, à quo fit Prosubigo: Trans, ut Transigo. Sunt etiam qui putent Castigo, Instigo, Mitigo, Læuigo, Litigo, & Nego cõposita esse uerbi Ago: ut sit Castigo, caste Ago: Mitigo, mitem ago: Læuigo, læuem ago, id est, planum: Fustigo, fuste ago: Litigo, lite ago. Sed cum sint primæ coniugationis, habeantq; quædam i, productam, non uidentur ab ago composita. Ab Ago sunt actor, ποιητὴς: Actio πρᾶξις: Actus, acta, actum, πεπραγμένος. & Actus, actus πρᾶξις.

AGOGAE, ἀγωγαὶ, ἡ ἀγωγοὶ, fossę in metallis aurariis, per quas aqua aurum trahens ducitur, ulice frutice, qui illis insterni solet, aurum retinente. Plin. lib. 33. cap. 4. Hermolaus Iulices uocari tradit.

AGON, *Agone*, ἀγὼν, Græcis idem est, quod certamen. Accipitur & pro loco ipsius certaminis. Vnde locus Romæ iuxta Tiberim, qui Circus Flaminius dicitur, etiam Agon appellatus, quòd in eo curule certamen solebat exhiberi. Est & Agon uictimarij uerbum pro Agone. Ouid. lib. 1. Fast. Qui calido strictos tincturus sanguine cultros, Semper agat ne rogat, nec, nisi iussus, agit.

AGONALIA, ium, uel iorum, ἀγώνια, festa erant apud Romanos, quotãnis celebrari solita in honorem Iani (ut est apud Oui. 1. Fast.) aut certe in honorẽ Agonij dei, ut Festus tradit, qui rebus agendis præesse putabatur. Hoc die rex sacrorum arietem immolabat, ut tradit Var. lib. 5. de lingua Latina. Nominis rationes multæ afferũtur. Nam Var. loco iam citato, ex ritu sacrorum ductum existimat, in quibus minister strictum ad arietem iugulandum tenens cultrum, identidem rogare solet, Agon'. quam opinionem Ouid. quoque attigit his uersibus, Nominis esse potest succinctus caussa minister, Hostia cælitibus quo feriente cadit: Qui calido strictos tincturus sanguine cultros, Semper agat ne rogat, nec, nisi iussus, agit. Festus, ut diximus, ad Agonium, rerum agendarũ deum, dictionis huius etymon refert. Alij ad Agonem montem, in quo die illo sacra fieri solebant, qui postea Quirinalis dictus est, ex quo in eo consederunt Sabini, in urbis portionem recepti. Alij à certamine curuli dictũ putant, quòd hisce feriis antiquitus solet celebrari. nam Græci certamina, & ludos ἀγῶνας appellant. in quam opinionem Oui. quoque descendit, cum sic scribit: Fas etiam fieri solitis ætate priorum Nomina de ludis græca tulisse diem: Et prius antiquus dicebat Agonia sermo: Veraq; iudicio est ultima caussa meo.

AGONIA, ἀγώνια, feriæ erant Romæ mense Ianuario celebrari solitæ, postea Agonalia appellata. Ouid. 1. Fast. Et prius antiquus dicebat Agonia sermo. Vide paulo ante in dictione Agonalia. Agonias quoque antiqui hostias appellabãt, teste Festo, nomine ab agendo deducto.

AGONOTHETA, pe. co. ἀγωνοθέτης, ab ἀγὼν & τίθημι, munerarius, quasi agonis præfectus, qui præmium certantibus in quolibet ludorum genere proponit: qualis Achilles apud Homerum in funere Patrocli, & Aeneas apud Virg. 5. Aen. Spartianus in Adriano: Pro agonotheta resedit.

AGORANOMVS, pen. cor. ἀγορανόμος, eiusdem significationis est, cuius & Aedilis. Dictus à foro rerum uenalium, cui regulam præscribit. Plaut. in Capt. hunc fecerunt sibi agoranomum Aetoli.

AGRAE, arum, ἄγραι, oppidum est mediterraneum Arcadiæ, apud Pli. lib. 4. cap. 6. Item Atticæ regiuncula, Dianæ ἀγροτέρας templo insignis. Vide Cœl. Rhod. lib. 20. cap. 7.

AGRAEI, ἀγραῖοι Steph. populi sunt Arabiæ in sinu Læanitico, quorum oppidum est Agra, ἄγρα. Læanitarum regia: cuius meminit & Pli. lib. 6. cap. 28.

AGRAGAS, qui & Acragas, ἀκράγας. Siciliæ mons est, & in eo oppidum eiusdem nominis, quod hodie Agrigentum uocant. Virg. 3. Ae. Arduus inde Agragas ostentat maxima lõge Mœnia. Agragantinus, idem quod Agrigentinus. Lucre. lib. 1. Quorum Agragantinus cum primis Empedocles est. Vide Acragas.

AGRARIVS, a, um, *Cosa apertinente à campi*, ἀγροικὸς, quod ad agros pertinet, ut lex Agraria, νόμος κληρουχικὸς, γῆς ἀναδασμὸς, quæ ferebatur de agris populo diuidendis. Liui. lib. 2. tum primum lex agraria promulgata est. Agrarius, rij, substantiuum, legis agrariæ suffragator, aut qui agros publice diuisos possidet. Cic. 7 Phil. Num rursus improbos decutiabit? num solicitabit rursus agrarios?

AGRESTE, *Villesto*, ἄγριον, dicitur, quod ad agros pertinet, quodq; in agris, non in hortis nascitur. Virg. Cererem pubes agrestis adoret. Item Agrestis dicitur, qui siluestrem uitam agit, & feram: quem & Græci ἄγριον dicunt. Agrestis substantiuum pro homine rustico. Virg. 9. Aen. Lydorumq; manum, collectos armat agrestes. Cic. contra Rul. Ligures montani, duri, & agrestes.

AGRICOLA, pen. cor. *Lauoratore della terra*, γεωργὸς, ex ager, & colo: cultor agri. Virg. 1. Geor. O fortunatos nimium, bona si sua norint, Agricolas. Cic. 1. Tusc. Arbores secet diligens agricola. Est autem nomen generale: nam agricolarum alij aratores, alij uinitores, nõ nulli arboratores, multi etiã pastores, quales erant fere apud antiquissimos. Nec solum rustici, & agrestes dicuntur Agricolæ, sed multi etiam oppidani: quod genus uitæ olim in maximo pretio fuit, atque honore, presertim apud Romanos. Cato de re rust. cap. 1. Bonus agricola, bonusq; colonus. ita laudabant antiqui uirum bonum.

AGRIGENTVM, ἀκράγας, urbs Siciliæ, quę & Acragas, siue Agragas dicitur, ex qua Empedocles philosophus, & Phalaris Tirannorum sæuissimus originem duxerunt. Vnde Agrigentinus, a, um, ἀκραγαντῖνος, possessiuum pe. pr. ut Tirannus Agrigentinus: & sal Agrigentinus, qui in igne fluit, & in aqua uel liquore alio crepitat, quasi torreatur.

AGRICOLATIO, onis, agricultura. Col. lib. 1. ca. 9.

AGRICVLTOR, idem quod Agricola. Liu. 6. Bel. Pu.

AGRICVLTVRA, æ, γεωργία, cultus agrorũ. Ci. 1. Off. Nihil agricultura melius, nihil uberius, nihil hoie libero dignius.

AGRIPETAE, p. c. qui petũt ex agrorũ diuisione portionẽ, quę uiritim dabatur. Ci. ad Att. agripetas eiectos à Buthrotiis.

AGRIPPAE, *Quelli che nascono con li piedi inanzi*, quasi Aegrippæ, ab ægro partu (ut docet Gel.) dicuntur, quorum in nascẽdo nõ caput, sed pedes primi exierũt, qui partus difficillimus, & ægerrimus habetur: ab ægritudine & pedibus appellati. Cõfixos autẽ pueros esse in utero, Varro scribit, capite infimo nixos sursum pedibus elatis, nõ ut hominis natura est, sed ut arboris. nã pedes cruraq; arboris appellant ramos: caput, stirpẽ, atque radicem. Quando inquit contra naturã forte cõuersi in pedes, brachiisq; plerunque diductis retineri solent, ægrius tunc mulieres enituntur. Fuerunt autẽ multi sic appellati, quorum unus fuit Menenius Romanus, cognomento Lanatus, qui de Sabinis triumphauit, & populum qui à patribus secesserat, in gratiam reuocauit, narrato apologo de membris aduersus uentrem cõspirantibus. Hic tam pauper decessit, ut collatis in singula capita sextantibus publico sumptu elatus sit. Alter Siluius Agrippa 11. Latinorum rex, cuius meminimus paulo ante. Item M. Agrippa, Augusti gener, nauali uictoria cõtra Sex. Pompeium insignis. de quo Vir. li. 8. Parte alia uentis, & diis Agrippa secundis. Item Herodes Agrippa, secundus Galileorum tetrarcha Herodis primi Iudæorum regis, qui Christum illusum remisit ad Pilatum. Fuit præterea alius hoc nomine, Aristobuli filius, quem à Tiberio in uincula coniectum, Caligula soluit, regemq; Iudæorum constituit. Vide Iosephũ, & ea, quæ infra annotauimus in dictione Herodes.

AGRIPPINA, pen. pro. ἀγριππίνη, M. Agrippæ filia, & neptis Augusti, & uxor Germanici, quem etiam in Syriã comitata est, ubi cũ ille misso à Cn. Pisone ueneno interiisset, cineres eius

eius in Italiam reportauit, & Iuliæ familiæ monuméto intulit; Pisonemq; iudicio persecuta, ad spontaneam necem adegit. postremo apud Tiberium Cæsarem nullo suo merito in inuidiam adducta, inedia sibi mortem consciuit. Iulia Agrippina Germanici, & superioris Agrippinæ filia fuit, quæ primũ Co. Domitio Ahenobarbo nupsit, cui Neronẽ peperit: mortuoq; Domitio, nouo quodam exemplo cum Claudio Cæsare patruo suo secundas nuptias contraxit: quem, ut Neroni filio suo expeditam ad imperium uiã sterneret, uenenato boleto sustulit. Tandem infinitis nobilissimorum uirorum cædibus grassata, immissis Neronis iussu percussoribus multis uulneribus confossa est, illud identidem clamitans, Feri uentrem, qui monstrum tam ferum tulit. Vtriusque uitam uide latius apud Tacitum.

Agrippina, siue Agrippinensis colonia, urbs est celeberrima ad Rhenum fluuium, Vbiorum metropolis, nomen habens ab Agrippina Neronis matre, quæ ut patriam (ibi. n. nata erat) splendidiorem redderet, sociisq; etiam nationibus potentiam suam ostentaret, ueteranorum coloniam eò deduci imperauit. Vide Tacitum annal. lib. 12.

Aguntum, ἄγυντον Ptolemæo, oppidum est Norici, quod & à Pli. recensetur lib. 3. cap. 24.

Agylla, ἄγυλλα, urbs Tusciæ, alias Ceræ uocata, & Agyllina, à nomine cõditoris, quem Virg. lib. 8. ex Lydia uenisse ostendit, cum ait: Haud procul hinc saxo colitur fundata uetusto Vrbis Agyllinæ sedes, ubi Lydia quondam Gens bello præclara iugis insedit Hetruscis. Vide Stephanum.

A ANTE H ET I

Ah siue aha, *Ah*, ἆ, ἆ, interiectio est multorũ affectuum significatiua. nam modo dolentis est, siue commiserantis. Vir. 1. eclog. Spem gregis, ah, silice in nuda connixa reliquit. Modo admirantis: ut apud Plautum, Ah, quid ais? Aliquando dehortãtis, in qua significatione crebro occurrit apud Hieremiam, & Ezechielem prosetas. Ah, indignantis, siue increpantis seipsum. Ter. And. Ah, uix tandem sensi stolidus. Virg. eclo. Ah, Coridon Coridon, quæ te dementia cepit. Ah, desiderantis, Plaut. in Asinar. Ah, quanto amplius ualerem, si hic maneres? Ah, factum alterius reprehendentis. Ter. And. nam quid ego dicã de patre? Ah, tantam ne rẽ tã negligenter agere? Ah, obiurgantis. Ibidem: Ah, quanto satius est, te id operam dare, qui istum amorẽ ex animo amoueas tuo? Ah, abnegantis. Ibidem: Ah, ne me obsecra. Ah, reclamantis, aut contradicentis. Ter. in Hecyra: Meum receptas filium ad te Pamphilum. BACCHIS. AH. LACH. Sine dicã. Vbi Donat. Ah, quod falsum est reclamauit meretrix statim, & noluit contradicere, si permisisset senex. Ah, ah, suspirantis. Plaut. in Milite: Habe bonum animum, PA. Ah, ah, Cum uenit in mentem, mores mihi mutandi ut sient. In notis antiquis, AH. Alius homo.

Ahenum, *Caldaro*, χαλκεῖον, uas in quo aqua ad lauandum calefit. Virg. 1. Geor. Et foliis undam tepidi despumat aheni.

Ahenus, na, num, *Cosa fatta di bronzo*, χάλκεος, idem quod æreus. Virg. Et luce coruscus ahena. Aheneus, a, um, idẽ. Hor. 1. epist. Hic murus aheneus esto.

Ahu, ἰοὺ, interiectio, index aĩ perturbati. Ter. Ahu, tace obsecro.

Aiax, αἴας, duorũ fortissimorũ Grecorum nomen fuit: quorum alter à patre Telamone Telamonius cognominatus, proximã ab Achille fortitudinis laudem obtinuit in Græcorũ exercitu. Hic cum Hectore singulari certamine congressus, gladio ab Hectore donatus, quem ipse uicissim balteo donauit: quæ dona (ut exitus declarauit) utrique fuerunt exitialia. nam Hectoris corpus hoc ipso baltheo circa Patrocli tumulum tractũ est ab Achille: Aiax uero, Achille intetempto, cum de armis illius cum Vlysse iudicium instituisset, aduersariiq; eloquentia superatus, inferior discessisset, rei indignitate in furorẽ uersus, in muta pecora sæuiit, Atridas sese & Vlyssem credens interimere: uerum ubi ad mentis sanitatem rediit, seq; delusum cognouit, acri dolore compulsus, gladio, quem ab Hectore dono acceperat, in loco deserto se confodit: cruoreq; eius in Hyacinthum florem est permutatus. Aiax itẽ alter fuit, qui ab Oilei patris sui nomine Oileus dictus est. Hic Locrensiũ rex fuit, uelox pedibus, & peritus hastæ uibrãdæ, multaq; fortitudinis exẽpla in obsidione Troiana edidit. Capto autem Ilio, Cassandrã uirginem in Mineruæ templo (cuius illa sacerdos erat) uiolauit. Quam ob caussam indignata Minerua tempestatẽ Græcis redeuntibus circa Caphareum promontorium immisit, in qua cum alij plerique, tum ipse etiam Aiax periit. Virg. 1. Aen. Vnius ob noxam & furias Aiacis Oilei.

Aidoneus, ἀϊδωνεὺς, rex inferorũ, quẽ nos Ditem, & Plutonem appellamus. Fuit præterea eodem nomine rex Molossorũ, cuius filiã nomine Persephonẽ Theseus conatus fuit rapere nõ procul ab Acherõte fluuio. Vnde factus est locus fabulæ Theseũ ad inferos descendisse, & Persephonẽ Ditis uxorem rapere uoluisse. Vide Plutarchum in uita Thesei.

Aio, is, ait, aiunt, præteritum imperfectum habet integrum, perfecti solum secundas personas. In imperatiuo Ai. In futuro optatiui Aias, aiat, aiamus, aiant. Participium habet unum Aiens. reliqua omnia tempora desiderantur, & significat idem quod dico, φημὶ. Pla. in Asin. Me unice unum ex omnibus amare aiebat. Aliquando accipitur pro affirmo: & habet antitheton Nego. Cic. de finibus bonorum: Quasi ego id curem, quid ille aiat, aut neget. Priscianus, Aiamus, dixit lib. 1. de constructione.

Aius deus à Romanis dictus est, ab eo quòd aiebat. nã olim Romæ audita uox est silentio noctis, clarior humana uoce, quæ iuberet magistratibus nũciari, Gallos aduentare, & ut prouiderẽt ne Roma ab iis caperetur. Ex eo dictus est deus Aius, id est loquens. Cic. lib. 2. de Diuin. Quid ergo? Aius iste loquens, quando enim nemo norat, agebat, & loquebatur: unde & nomen adinuenit. Liuius hunc eadem ratione uocat Allocutum.

Aizoon, ἀείζωον, herba est, folio carnoso, læui, oblongo, & semper uirenti: unde & ἀείζωον à Græcis, & à Latinis quibusdam semperuiuum appellatur. Vide Pli. li. 25. ca. 13. duo eius constituit genera. maius in fictilibus uasculis seritur, quod aliqui Buphthalmon, id est bouis oculum à similitudine uocant: alij Zoophthalmon, id est, animalis oculum: ambitu enim effigiem oculi imitatur. Alij quòd amatoriis cõueniat, Erogenneton, γεννάω enim gigno, ἔρως amor. Alij hypogeson, quoniam fere in subgrundiis nascitur. Græci enim partes tecti prominentes, γεῖσα uocãt. A Latinis etiã Sedũ maius, aut Digitellus appellatur. Aizoon minus, quod & Sedum minus, à Latinis, à Græcis etiam τριφυλλὲς, appellatur, quòd ter quotannis floreat. Vulgo Vermicularis, à similitudine foliorum, quæ figura oblonga, & propemodum ouali, uermiculorum speciem referunt. Nascitur in petris, & parietibus uetustis. Hisce à Dioscoride tertium additur Aizoi genus, foliola habens pinguiora, ad portulacæ figuram nonnihil accedentia, sed hirsuta, breuioraq;. herbarij Vermicularem minorem uocant.

A ANTE L

Ala, *Ala*, πτερὸν, qua aues uolãt. A cuius similitudine Ala etiã dicitur locus ille cõcauus subter brachiũ in homine, quia in eo pili quasi pennæ nascuntur. Pli. lib. 11. ca. 40. Elephas tantũ sub armis, duas (scilicet mãmas) nec in pectore, sed citra in alis occultat. Hinc hircinus ille odor concipitur. Horat. Epod. 12. Grauis hirsutis cubat hircus in alis. Pro eodem etiã Axillam dicimus: eoq; uocabulo antiqui solum utebãtur. nam Alæ appellatio recentior est, fuga uastioris litteræ ex Axilla effecta. Male itaque credidit Priscianus Axillam ab ala factã esse per diminutionem: ut satis docet Cic. in Ora. his uerbis: Quinetiam uerba sæpe contrahuntur, nõ usus caussa, sed aurium. Quomodo autẽ uester Axilla Ala factus est, nisi fuga litteræ uastioris? quã litterã etiã è maxillis, è taxillis, & uexillo, & paxillo consuetudo elegans Latini sermonis euellit. Præterea Ala dicta est equitũ turma, quòd pedites tegant, alarum uice. nã in equitum ordinibus circum legiones dextra, sinistraq;, tanquam alæ in auium corporibus, locãtur. Cic. 1. Offi. Quo in bello te Põpeius alæ alteri præfecit. Inde dicti equites Alares, uel Alarij. Alæ etiã nauium dicuntur: ut, Velorum pandimus alas.

Alabanda, ἀλάβανδα Stephano, Cariæ ciuitas est nõ procul à Mæandro fluuio, scorpionũ copia affluens. Ex hac originẽ traxerunt tres clarissimi oratores, Menecles, & Hierocles frates, & Apollonius Molo. nomen accepit ab Alabando Euippi filio, ut Stephano placet. Apud Latinos frequentius legimus Alabandæ, arum. Iuuen. Sat. 3. Hic Andro, ille Samo, hic Trallibus, aut Alabandis. Pli. lib. 37. c. 7. in Orthosia caute nascentes, sed qui perficiantur Alabandis.

Alabastrites, ἀλαβαστρίτης, lapis humani unguis candorẽ referens: unde & onyx appellatur: dictus Alabastrites ꝙ alabastra ex eo fieri soleant. Vide Alabastrum. Est etiam Alabastrites, gemma quædam, candorem habens uariis coloribus intercinctum, quæ cremata cum fossili sale ac trita, grauitatem oris, & dentium extenuat. Pli. lib. vlt. cap. 10.

Alabastrus, ἀλάβαστρος, fluuius in Aeolide. Pli. lib. 5. c. 30.

Alabastrum, *Alabastro*, ἀλάβαστρος, καὶ ἀλάβαστρον, uasis genus erat ex Alabastrite lapide torno excauatum, ad cõseruanda unguenta maxime idoneum. Mart. Quod Cosmi redolent alabastra, sociq; deorum. Dicitur etiam in masc. ge. Alabaster, & ab Aristophane, ἀλάβαστρος. Cic. lib. 2. Acad. Alabaster plenus unguenti. Alabastrites autem ex quo uascula huiusmodi fieri consueuerunt, auctore Pli. lib. 36. c. 8. lapidis genus est colore candido, quem Onychem à colore humani unguis nominabant. Alabastritæ autem nomen ab

ab alabastris deductū est, quæ ex eo fieri solebāt. Alabastrū uero dictum uidetur ab α priuatiua particula, & λαμβάνω. Erant enim uascula sine ansis, quæ propter summam læuitatem uix comprehendi, teneri ue possent. Est etiam alabastrum Aegypti oppidum. Pli. lib. 5. cap. 9.

ALABVRION, ἀλαβούριον, Syriæ oppidum Stephano.

ALABVS, ἄλαβος, fluuius in Orientali parte Siciliæ. Ptol.

ALACER, alacris, & hoc alacre: uel hic & hęc alacris, & hoc alacre, p. c. *Vigoroso de sensi, allegro*, ἀγχαυρνὴς, ἄθυμος, qui uiget sensibus uniuersis (ut inquit Asconius) quod est indiciū erecti animi, atque sublimis. nā econtratio Lacer dicitur, amputatis in corpore mēbris, hoc est, auribus oculis ue. quę ad animū sæpe trāsferuntur, quod plerunque, afflicto animo, sensibus nō utamur erectis. Sic alacer dicitur is, cui omnis sensus in loco suo quisque degit: Lacer uero, qui sic affectus est, ut uultu indicet adesse animū nō sincerum sensibus suis. qua re cognita illud quoque intelligitur, aliud esse alacrē, aliud lætum. Sunt qui Alacrem festinantem, & properum dici putant, quasi alis actem. Hæc Ascon. Ped. Donatus in illud Terentij, Quid tu es alacris? scribit alacrem pro ἀδάκρυν, id est, non tristem, littera l, pro d, posita, dici.

ALACRE, palacriter. Pla. in Amph. è loco cōpellemus alacre.

ALACRITAS, θαῤῥότης, uigor, & animi erectio, necnon lætitia gestiens: quæ secundum Donatum, proprie est mutatio quædam uultus gestientis in spem aliquam. & media est inter lætitiam, atque tristitiam. Interdum dicitur uoluntaria celeritas, seu promptitudo, ardor ue, προθυμία. Liui. lib. 3. ingenti alacritate clamor sublatus. Cic. lib. 1. Tusc. quæst. pro lætitia gestiente, quæ in malis habenda sit, accepit. Vir, inquit, temperatus, sine ægritudine, sine alacritate, nulla libidine uexatus.

ALACRITER. Pli. li. 20. c. 11. Secuta ætas alacriter defendit.

ALACHROAE, populi Africæ iuxta Aras Philænorum, qui etiā Lotophag. appellantur. Pli. lib. 5. cap. 4.

ALALCOMENAE, siue Alalcomeniū, ἀλαλκομεναὶ Straboni, ἀλαλκομένιον Stephano, oppidum Bœotiæ, ab Alalcomeneo conditore appellatum, qui & Mineruæ simulacrum ibidem consecrauit, quam à suo nomine & ἀλαλκομενηίδα appellauit: cuius meminit & Home. 4. Iliad.

ALALIA, ἀλαλία, urbs insulæ Cyrni, Phocensium colonia. Her. lib. 1.

ALANA, urbs Aethiopiæ. Plin. lib. 6. cap. 29.

ALANIA, regio est Scythiæ Europææ, quæ Mœotidas paludes pertingit, incolæ Alani: de quibus Pli. lib. 9. cap. 12.

ALANVS, pen. prod. Scythiæ fluuius, à quo Alani populi dicti sunt iuxta Roxalanos: de quibus Pli. lib. 4. cap. 12. Ammianus scribit Alanos dici, quos prisci Massagetas dixerunt. Hi carnibus uescuntur, & panem non manducant. Martia. li. 7. Nec te Sarmatico transit Alanus equo. Iul. Capitol. Alanos in parte Daciæ collocat. Ptol. uero in ea Scythiæ parte, quæ est intra Imaum.

ALANORSI, populi Scythici ad Septentrionem. Ptol.

ALARIS, alare, ab Ala: & Alarius adiectiuum, pro eodem: ut equites alarij, & cohortes alariæ. Liu. lib. 10. Cum cohortibus alaribus. Idem: Præerat alariis equitibus. Cæs. 2. Bel. Ciui. Cohortes triginta alariorum.

ALATERNVS, ni, arbor, siue frutex, nullum semen, aut fructum ferens, cui folia sunt media quadam similitudine inter ilicē & oliuam. Pli. lib. 16. cap. 26. & Col. lib. 7. cap. 6.

ALATRINATES, Hernicorum populi, Liu. lib. 9.

ALATVS, a, um, *alato*, πτερωτὸς, quod habet alas. Mercurius alatus. Virg. 4. Aen. alatis tetigit magalia plātis. Alati equi solis, Ouid. 3. Fast.

ALAVDA, *allodola*. κορυδαλὸς, auis, quæ olim Galerita uocabatur, quæ apicem habet, hoc est plumam elatam in capite ad similitudinem galeri, siue galeæ. Varro appellat Galericū. Fuit etiam Alauda legionis nomen, quam Cæsar dictator in Gallia conscripsit. Pli. lib. 11. ca. 37. Galerita legioni dederat, alauda. Cic. ad Att. Antonius cum legione Alaudatū ad urbem pergit.

ALAVNA, ἀλαῦνα, oppidum est Britanniæ insulæ, apud Ptol.

ALAVNVS, ἀλαῦνος, duorum fluuiorum nomen in Britannia, quorū alter est in Orientali eius insulæ plaga, alter in meridionali. Ptol.

ALAZON, ἀλαζὼν, fluuius ex Caucasiis montibus in Cyrū defluens, Albanosq; ab Iberibus diuidens. Pli. lib. 6. cap. 10.

ALBA, ἄλβα, nomē est duarū urbium, quarū una est in Latio, à qua Albani populi, ἀλβανοὶ, & Albanus mons, sub quo Ascanius ciuitatem hanc Albam condidit, quæ (ut Liui. scribit lib. 1.) à situ porrectæ in dorso urbis, Alba longa uocata est. Vulgatior fama est ab omine porcæ albæ ibidem inuentæ, Albam esse dictam. Altera est ad lacum Fucinum, à qua Albenses, ἀλβιεῖς, dicuntur: quamuis etiam Albani quandoque uocentur. Hoc addere placuit, esse & aliam Albā in Pannonia, olim Taururum, & Belgradum appellatā: nunc Albam Græcā. Item aliam, quæ Alba regalis dicitur, quòd Pannonum reges in ea inaugurari soleant, & inungi.

ALBA SPINA, ἄκανθα λευκὴ, herba aculeata, folia habēs chamæleontis albi similia, quam officinæ Bedeguar appellant. Vide supra Acantha.

ALBANA, ἄλβανα Ptolemæo, urbs felicis Arabiæ.

ALBANIA, p. p. ἀλβανία, regio in Oriente à colore populi uocata, eo quòd albo crine nascātur. Hæc ab Oriente sub mare Caspiū surgens, per orā Oceani septentrionalis usque ad Mæotidas paludes per deserta extenditur. In ea Albana ciuitas, & Albanus fluuius. Apud hāc habentur canes ferocissimi, qui tauros & leones occidunt. Hæc Nomadico generi proxima est inter Hiberiam, & mare Caspium, ab ortu solis mari cōiuncta, ab occasu Hiberiæ finitima, à qua Alazone amne dirimitur. Boreale latus munitur Caucaseis montibus, Australe Armeniam contingit. Strabo sex & uiginti linguas Albanorum fuisse tradit, & totidem aliquando reges. Fuere & sub imperio Persarum, postea Macedonū, deinde Romanorum. sed Traianus imperator his regem dedit. nunc sub Magno Cane degere creduntur. Ab his Albani orti sunt, quorū pars hodie iuxta Dyrrhachium, & in Epiro, quæ hodie uulgo Albania dicitur.

ALBANVS, ἀλβανὸν ὄρος, nomen est montis, & lacus non procul ab urbe: unde uaticinium fuit, nunquam Romanos Veios capturos, ni primo ex Albano lacu emitteretur aqua. Item Albanus, nomen est duarum urbium, quarum una est in Macedonia mediterranea, altera in maiori Armenia, ubi diuus Bartholomæus fuit decoriatus. Hoc etiam nomine dictus est fluuius Albaniæ.

ALBARIVM, κονίαμα, dicitur, quod illinitur tectorio, cum paries pingendus non est, quod fit ex calce. Pli. lib. 35. ca. 16.

ALBATVS, a, um, *Vestito à bianco*, ab albus, ut, Albatus homo, id est, uestibus albis ornatus: cui contrarium est, Atratus. Antiqui autem festos dies albati fere agebant. Cic. in Vati. Cū ipse epuli dominus albatus esset.

ALBEDO, *Bianchezza*, λευκότης, candor Plau. in Trin.

ALBEGMINA, partes extorum, quæ diis immolabantur, à colore dicta. Festus.

ALBEO, es, λευκαίνομαι, albus sum. Virg. 12. Aen. Ossibus albent.

ALBESCO, albus fio. Virg. lib. 5. Ge. Flammarum longos à tergo albescere tractus. Hinc Exalbesco.

ALBESIA, scuta, quibus Albenses, qui sunt Marsi generis, usi sunt. hæc & decumana uocabātur, quòd essent amplissima: ut, decumani fluctus, qui ceteris longe maiores creduntur. Festus.

ALBICALCVLI, *Pietre picciole bianche*, λευκαὶ ψῆφοι dicebātur, quibus Cretenses dies, quos in uita agerent, numerare solebant. nam candidos lapillos ad hoc officium eligebāt: quēadmodum econtrario infelices, atque infaustos dies, nigris lapillis signabant, & ex candidorum numero uitæ tempus metiebantur. Malos enim dies in annorum numeros non redigebant. Huc alludit Horat. in epist. Hunc Macrine diem signa meliore lapillo.

ALBICERATA FICVS, pediculo minimo, latissima. Plin. lib. 15. cap. 28.

ALBIGO, as, pen. cor. *Biancheggiare*, albesco, aliquātulum albus sum. ὑπόλευκός εἰμι. Pli. lib. 22. mutat colorem, & ex nigra albicare incipit. Horat. Nec prata canis albicant pruinis. Idem censendum est de uerbis similiter terminatis, qualia sunt Vellico, Fodico, Candico, Nigrico, Nutrico, & pleraque alia: quæ omnia diminutionē important actionis suorum primitiuorum.

ALBIDVS, a, um, *Alquanto bianco*, aliquātum album, ὑπόλευκος. Ouid. lib. 3. Met. Spumaq; pestiferos circumfluit albida rictus. Hinc Subalbidus, aliquantum albidus. Pl. Ramos habet candidos, folia subalbida.

ALBII, ἄλβιοι, olim dicti fuerunt montes, quos nūc Alpes dicimus. Athenæus. Albij etiam dicti fuerūt liberi Galliæ populi, in quorum agro conditum est Lugdunum. Plin. libro 4. cap. 18.

ALBIMILLIVM, Ptolemæo, Liguriæ urbs est, quam alio nomine Vintimillium, siue corrupta uoce Vintimiam uocāt.

ALBINGA, oppidum Ligurū, colonia ad mare deducta: cuius incolæ Ligures Ingauni uocantur. Dicitur & Albingaunū.

ALBINGAVNVM, ἀλβίγγαυνοι, Ptol. & Albiū Intemeliū, ἄλβιον ἰντημέλιον, Liguriæ oppida quædam. nā cum Ligures partim Ingauni, ἴγγαυνοι, partim Intemelij dicerentur, eorum coloniæ ad mare deductæ, altera Albium Intemelium, quasi Alpium Intemelium, altera Albingaunum uocitatæ sunt. Vtriusque oppidi meminit Plin. lib. 3. cap. 4.

ALBION, ἀλβίων Steph. insula est (hodie Britannia à doctis, à uulgo Anglia dicta) ab albis rupibus, quas mare abluit. Vide Anglia. Fuit etiam Albion nomen filij Neptuni, qui inuasit Herculem.

ALBIS, ἄλβις, fluuius est nobilissimus, quẽ Romani olim uoluerunt esse terminum sui imperij. Oritur ex montibus, qui Morauiam à Boemia diuidunt. Suscepto deinde Molta fluuio, Pragam Boemorum metropolim prçterlabitur. Influit in mare uastissimo ostio iuxta Hamburgam. Germani hodie Elbam uocant. De hoc Lucan. li. 2. Fundat ab extremo flauos Aquilone Sueuos Albis.

ALBIVM Intemelium, oppidum Ligusticũ. Pli. lib. 3. ca. 5.

ALBIVS, proprium nomen uiri. Hor. 1. Serm. Sat. 4. Stupet Albius ære. Albius Tibullus poeta elegiographus, Horatio & Ouidio familiaris. Horat. lib. 1. epist. Albi nostrorum sermonum candide iudex. Hic Messalam Coruinum in prouinciã sequens, in Corcyra insula morbo correptus, obiit. Crinitus de poetis Latinis.

ALBO, as, Imbiancare, λευκόω, λευκαίνω, albũ facio: passiuum est, Albor, aris, albus fio. Vnde & Dealbo eiusdem significationis. Curius Ciceroni. duos parietes de eadẽ fidelia dealbare.

ALBOGALERVS, pileum capitis, quo flamines Diales utebantur. Fiebat enim ex hostia alba, Ioui cæsa. Festus.

ALBONENSES, Liburniæ populi. Pli. lib. 3. cap. 21.

ALBOR, oris, Albore, biancheZZa. mas. ge. albedo, λευκότης, ab albeo, sicut candor à candeo. Varro: Qui uident alborẽ eius, admirantur. Alborem etiam Apitius uocat, quod est album in ouo, quod Plinius Albuginẽ appellat, medici Albumen.

ALBVCVM, ἀσφόδελος, herba scapum habens cubitalem, radicem similem multis napis simul coaceruatis. Asphodelos etiam, siue Hastula regia uocata.

ALBVELIS, nucis genus. Plin. lib. 14. cap. 2.

ALBVGO. pen. pr. macula in oculo, τὸ λευκὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ, λεύκωμα, λεύκωσις. Pli. li. 21. Qua alligata oculo, albugines tolli dicuntur. Idem Albuginem uocat album in ouo.

ALBVLA, pe. c. Θύβρις, fluuius, ab albo colore aquæ, qui postea Tyberis à Tyberino Syluio Albanorum rege ibi extincto dictus est. Liuius: Pax ita conuenerat, ut Hetruscis, Latinisq; fluuius Albula, quem nunc Tyberim uocant, finis esset. Albulæ præterea (interprete Gal. li. 8. Methodi) dicũtur aquæ aluminosæ, cutem lauantium mirum in modum adstringentes, & uulneribus medentes: cuiusmodi Stra. non paucas esse tradit in agro Tiburtino. Martial. li. 4. Quod siccæ redolet palus lacunæ, Crudarum nebulæ quod Albularum. Pli. lib. 31. cap. 2. Albulæ aquæ iuxta Romam uulneribus medentur, egelidæ hæ, sed Cutiliæ in agro Sabino gelidissimæ.

ALBVM, Vna tauola ingessata, substantiuum, quod Græci uocant λεύκωμα, tabula gypsata, λευκαργικόν, καὶ γραμματεῖον, in qua iudices notari, prætorumq; iura scribi solebãt. Siquis uero album corrupisset, puniebatur, quia prætoris maiestas contempta uidebatur. Paul. si familia alicuius album corruperit, non similiter hic educitur, ut in furto. Iudex (inquit Sen. lib. 3. de Benef.) ex turba electorum, quem census in album & equestris hereditas misit. Hoc & Pictatium dicitur: ut in Alexandro Cæsare Lampridius: uulgo Matrix appellata. Similiter ea tabula dicitur Album, in qua singulorum annorũ acta litteris mandabãtur à pontifice maximo, præponebanturq; domi eius, ut potestas esset populo cognoscẽdi. Hiq; nunc Annales maximi nominantur, ut auctor est Cic. lib. 2. de Orat. Est & Albũ decurionum & citharœdorum. nam in digestis titulus est, de Albo scribendo: ubi docet Vlpianus quo ordine decuriones in albo scriptos esse oporteat. Vide Pictatium. Ponitur etiam Album absolute pro albore: Vir. in Buc. Sparsis etiam nunc pellibus albo.

ALBVM, promontoriũ Africæ, V. M. pass. freto à Mellaria Hispaniæ uico diremptum. Pli. in prooem. lib. 3. Est & alterũ eiusdem nominis promontorium, in Phœnice, non procul à Tyro. Pli. lib. 5. cap. 19.

ALBVMEN, p. p. Chiaro dell'ouo, quod est in ouo albũ, λεύκωμα.

ALBVNA, deæ nomen, quæ in nemore quodam agri Tiburtini colebatur. A Græcis dicitur λευκοθέα, putaturq; fuisse Ino Athamantis uxor, quæ uiri furorem metuens, una cum Melicerta filio se in mare præcipitauit. Alij Sibyllam Tiburtinam fuisse existimant, quæ ob admirabilem sapientiã à uicinis populis dea credita est.

ALBVNEA, fons, & nemus iuxta Anienẽ, siue ab albore aquæ sulfureæ, siue quòd Albuna Latine sit, quæ Grece λευκοθέα, dicitur. Vir. lib. 7. Lucosq; sub alta consulit Albunea.

ALBVRNVM, Grasa dell'albero, στέαρ δένδρου, adeps arboris. Pli. li. 16. cap. 38. Humor & cortici arborũ est, qui sanguis eorum intelligi debet. Est enim in toto corpore arborũ, & reliquorum animalium cutis, sanguis, caro, neruι, uenæ, ossa, medullæ. Pro cute cortex, humor sanguis, proximi plerisque adipes. Hi uocantur à colore Alburnum. Hinc Exalburno, as, quod est, alburnum detraho. Idem lib. 16. ca. 40. robur exalburnatum, cui nigricans color. Solent autem robora exalburnari, hoc est, alburno suo spoliari, eo quòd ea pars materiæ sit inutilis. id nõ nulli esse existimãt, quod à Theophrasto μελάνδρυον appellatur: quanquam ille hoc nomine potius quandam roboris speciem uidetur designasse.

ALBVRNVS, Lucaniæ mons, à candore uerticis dictus, & portus eiusdem nominis. Virg. 3. Georg.

ALBVS, a, um, Bianco, λευκός, nomen coloris notissimi, quod à cãdido ita differt, ut album pallori cõiunctum sit, quale est plumbum: candidum uero splendori, qualis est in niue. Albo opponitur Atrum, cãdido nigrum. Fest. uult Albũ à Grçco ἄλφον, esse appellatum. Alij ab eo, quod Sabini Alpum dicunt. unde credi potest Alpium nomen à cãdore niuium esse deriuatum. Ab Albo fit Exalbesco, id est, pallidus fio. Interdum per metaphoram Albus ponitur pro bono: sicut econtrario niger pro malo. Pers. sint omnia protinus alba. Horatius: Hic niger est, hunc tu Romane cauero.

ALBVS spinus, à uulgo Gallorum appellatur frutex, siue arbuscula spinosa, pruni magnitudine, acinis, cum pubescunt, uiridibus, cum maturuerunt, rubris. Vide Ruel. lib. 3. ca. 82.

ALCABA, Leone, leo dicitur, ἀπὸ τῆς ἀλκῆς, hoc est, à fortitudine, quòd caudæ incitamento ad fortitudinem excitetur. Cœl. lib. 7. cap. 19.

ALCAICVM CARMEN, ἀλκαϊκὸν μέτρον, quod post duos dactylos trochaicã habet syzygiam: quale est illud apud Horatium, Hesperię mala luctuosæ. Nomen accepit ab Alcæo inuentore.

ALCEA, ἀλκέα, herba est siluestrium maluarũ generi assignata, folia habens uerbenacæ. Pli. li. 27. c. 4. Alcea folia habet similia uerbenacæ, quæ & perilltereon cognominatur.

ALCEDINES, ἀλκυόνες, sunt quædã aues, dictæ quasi algedines, quòd frigidis temporibus in mari pariãt. Plau. peristi, nisi illa tam tranquillam facis, quàm mare est, cum alcedo pullos educit suos. Dicta est à Græcis, ἀλκυόνη, ης, uel ἀλκυὼν, όνος, παρὰ τὸ ἁλὶ κύειν, ab eo, quòd in mari fœtus excludat. Ambrosius lib. Hexam. Halcyone est auis maritima, quæ in littoribus fœtus suos edere solet, ita ut in arenis oua deponat medio fere hiemis. Septẽ dies fœtus sunt, quibus decursis educit pullos. Illico alios septẽ adiungit dies, quibus enutriat partus suos donec incipiant adolescere. Hinc poetæ ansam fabulandi arripuerunt, Halcyonẽ filiam Aeoli fuisse, qui in gratiã filiæ, dũ illa in littore oua parit, & fœtus educat, uentos inclusos seruat. Ferunt hanc autem paulo maiorem esse passere, pennis purpureis, candidis admistis, collo gracili, & procero, rostro subuiridi, lõgo, & tenui, raro uisam. Arist. lib. 8. de Animalibus. Halcyonum duplex genus esse scribit: alterum uocale, arundinibus insidẽs, alterum mutum, ampliori corpore. Ab Halcyone fit Halcyonius, a, um, ut Halcyonij dies, ἀλκυονίτιδες ἡμέραι, fitq; à Græco ἅλς, quod mare significat: unde etiam per aspirationem scribendum uidetur Halcyon, cum Alcedo Latinis sine aspiratione notetur, eo quòd ab algedine originem habere existimetur. Eustathius tamen contra ethymi rationẽ ἀλκυὼν tenui spiritu notandum tradidit, adiecto etiam generali canone, quo negat uocabulum ullum esse aspirandum, quòd initium sumat ab αλ, subsequente κ.

ALCEDONIA, ἀλκυονίδες, ἢ ἀλκυονίτιδες ἡμέραι, dies hiberni fere quatuordecim, quibus Alcedo oua parit in mari, & excludit, quo tẽpore summa uentorũ est tranquillitas. Plaut. Alcedonia sunt circa forum. Dicta ab alcedine.

ALCES, is, seu Alces, æ, siue Alce, es, ἄλκη, Pausaniæ, animal Galliæ transalpinæ, figura, colore, & quantitate mulæ similitudinem prætendens, sed labium superius adeo prominens habet, ut nisi retrograde incedens herbas in terra carpere non possit. Est inuentu rarum, olfactu è longinquo uenatorem sentiẽs, statimq; in specu, & latibula se condens, media inter camelum, & ceruum similitudine. sed mares ex his in superciliis habent cornua. De his animalibus Cæsar lib. 6. & Iulius Capito. mentionem faciunt. Pli. lib. 8. ca. 15. Septentrio fert Alcem, ni proceritas aurium & ceruicis distinguat, iumento similem. Est & Alces Bithyniæ fluuius, Pli. lib. 5. cap. ult.

ALCESTE, es, siue Alcestis, idis, ἄλκηστις, fuit Peliæ filia, Admeti Phereorũ regis coniux, quæ maritum tanto amore dilexit, ut pro eo perire non recusauerit. Iuue. Spectant subeuntẽ fata mariti Alcesten. Plura apud Euripidẽ in Alceste.

ALCHIPPE, Marsorũ oppidum est, lacu Fucino absumptum, extructum à Marsya Lydorum duce. Pli. lib. 3. cap. 12.

ALCIBIADES, p. c. ἀλκιβιάδης, nomẽ Atheniensis imperatoris summi, genere, & forma præcipuus, omnibus rebus aptus, diues præterea, affabilis, patiẽs, deniq; summis naturæ,

ingeniiq; dotibus egregie ornatus: ceterum tanto rursus uitiorum agmine deformatus, ut, si uitia uirtutibus penses, merito addubites, laude ne, an uituperio dignior uideatur. Hic cum esset procliuis ad luxum, & ad ceteras uoluptates, ad bonam disciplinam traductus est à Socrate. Plutarchus.

ALCIBIADION, ἀλκιβιάδιον Diosc. herba sic dicta, quòd uti ea ad formam conciliandam solitus sit Alcibiades, magnis foliis, & asperis, radice rufa, oblonga, nascens præcipue in aridis, & arenosis locis. Notiore nomine uocatur Anchusa.

ALCIDES, pen. pro. ἀλκείδης, Hercules Græca significatione à uirtute appellatur: nam ἀλκὴ uirtus, robur, fortitudo dicitur. Vel uerius Alcides (ut Herodotus ait) nomen est patronymicum ab Alceo, auo paterno.

ALCMENA, pen. pro. ἀλκμήνη, nomen matris Herculis, Electrionis filia, Amphitryonis Thebani uxor, quæ Ioui Herculem peperit. Dicitur ἀπὸ τῆς ἀλκῆς, id est robore, quoniã hæc mulier multum præ se tulerit animi constantiæ, ad uiros proxime accedens. Aliquando post c, ponitur u, Alcumena, prout uersus exigit. Vide Hesi. in Asp.

ALCOMENAE, ἀλκόμεναι, Ithacæ insulæ ciuitas est, à qua Vlysses Alcomeneus, ἀλκομενεὺς, à poetis appellatur. Steph.

ALCYONE, pe. co. ἀλκυόνη, Aeoli regis uentorum filia fuisse creditur, & uxor Ceycis: quæ desiderio mariti, qui naufragio perierat, in mare se deiecit, uersamq; poetæ fabulantur in auem sui nominis. Vide Ouid. 11. Metam. Altera fuit Alcyone Eueni fluminis filia: uxor Idæi, ante Marpessa appellata: quam Apollo cum rapuisset, nõ dubitauit maritus suum pro arcu & sagittis uxorem ui ab eo repetere. quod cum frustra conatus esset, parentes filiæ casum lugentes, commutato nomine Alcyonen eam appellarunt, quòd fatum superiori Alcyone non dissimile sortita uideretur. Hæc Hom. 9. Iliad. Alij scribunt Halcyone, prima uocali aspirata. uide Alcedo.

ALEA, æ, pen. cor. *Gioco di sorte, come dadi, e carte*, πεττεία, κύβος, idem quod tessera, uel ipse ludus tesserarum. Hora. in epist. Quem damnosa Venus, quem præceps alea nudat. Accipitur etiam pro quouis ludo, qui casu potius, quàm arte gubernatur. Martia. in Distichis: Alea parua nuces, & nõ damnosa uidetur: Sæpe tamen pueris abstulit illa nates. Per trãslationem ponitur pro quauis fortuna, siue periculo, siue etiam periculi dubitatione: diciturq;, Aleam iacere, ῥίπτειν κύβον, qui se periculo, fortunæq; committit. Cic. de Diuin. Non perspicitis aleam quandam inesse hostijs deligendis? Liuius: In dubiam imperij, seruitijq; aleam imus. Est & Alea, ἀλέα Steph. nomen oppidi in Arcadia, dictum ab Aleo conditore. Item Mineruæ cognomen, quæ circa hanc urbẽ colebatur: ut est uidere apud Herod. lib. 1. Verum in duabus hisce postremis significationibus primam corripit, quam alioqui producit. Papinius in Siluis: Aut Aleæ lucis uidit Tegeæa sacerdos.

ALEATOR, *Giocatore*, κυβευτὴς, qui sæpe alea ludit. Cic. in Cati.

ALEATORIUM, *Luoco del gioco*. κυβευτήριον, apud Sidonium, pro ludo aleæ. ait enim: Atque illic aleatorium faciat. Suetonius uocat aleatorium forum. Cicero autem, damna aleatoria, in Antonium.

ALEC, siue (ut apud Pli. legitur) Alex, genus liquaminis, quod ex piscibus quibusdam conficiebatur. Mart. lib. 11. Cui portat gaudens ancilla paropside rubra Alecem. Hora. 2. Serm. Sat. 4. in neutro genere collocauit: Ego, inquit, primus & Alec Inueni. Theodorus quoque ex Aristotele Alecem uertit, pro pisciculo, quem ille μαινίδα. Cic. Mænam appellat. Sunt qui per aspirationem scribant Halec siue Halex.

ALECTO, ἀλληκτώ, una ex furiis infernalibus. Latine incessans interpretatur, ab ἀ priuatiua, & λήγω desino: quia cupiditas nunquam satiatur.

ALECTOROLOPHOS, ἀλεκτορόλοφος, herba est tussientibus utilis, folia galli gallinacei cristæ similibus, caulem tenuẽ, semenq; nigrum in siliquis habens. Latinis Crista dicitur, teste Pli. lib. 27. cap. 5.

ALECULA, diminutiuum ab Alec, siue Alex, μαινίδιον, parua Alec, siue mæna. Col. lib. 8. cap. 17. & lib. 9.

ALEII CAMPI, ἀλήϊα πεδία, locus est Lyciæ, in quem cecidit Bellerophontes, cum à Pegaso ab œstro agitato excuteretur: sic dictus, quod in eo cæcus errauit Bellerophontes, donec periret.

ALELA, Phazaniorum urbs in Africa. Plin. lib. 5. cap. 5.

ALEMANS, *Alemanni*, ἀλαμανοὶ Steph. populi Septẽtrionales, qui & Germani dicuntur: Rheno fluuio à Gallis, alpibus ab Italia discreti: ita dicti patrio uocabulo, quasi prorsus uiri. Cũ. n. Germani illi Septẽtrionales, presertim Trãsalbiani, mutare sedes cogitarẽt, imitati priores Germanos, qui traiecto Rheno, quo se totos uiros fore ostẽderẽt, sibi hoc nominis (quasi gar ein man) imposuissent: & ipsi se, qđ fortissimi bellatores, & uiri oẽs esse, & uellent, & deberent, Alemanos (quasi als mãner) appellauere. Hęc Beatus Rhenan' i Tacitũ.

ALEMANUS, fluuius apud Rhysios originem à Rubro castro (Rotenburg) trahens. hic ad Kelheim oppidum iungitur Dãnubio. Vulgo Altmola, uel Alemyl appellatur. Vide Altamerum in Tacitum.

ALEMUSII, Atticæ populi, apud quos est Cereris legiferæ, & Proserpinæ templum Pausanias in Attic.

ALEO, onis, κυβευτὴς, idem quod aleator. Neuius apud Festũ: Pessimorum pessime, audax, ganeo, lurco, aleo.

ALERIA, Corsicæ colonia à Sylla dictatore deducta. Plin. lib. 3. cap. 6.

ALES, huius alitis, *Vcello. Angello*, οἰωνὸς, ὄρνις, dicitur quęlibet uolucris, ab alis gerendis: Et tam masc. quam fem. gen. profertur. Virg. Nanque uolas fuluus Iouis ales in æthra. In genitiuo plurali Alitum, & Alituum per Epenthesim secundũ Priscia. Virg. li. 11. Alituum, pecudumq; genus sopor altus habebat. Auis, ὄρνιον, est quæ parit oua, pennis prædita: Volucris, autem significatio latius patet. nam de omni eo dicitur, quod uolat, siue pennas habeat, siue non. unde uespertilio uolucris est, non tamen auis.

ALES, adiectiuum omnis generis, ponitur à poetis pro ueloci, ταχυτικὸς. Silius, Alite uectus equo. Virg. 8. Aeo. Ignis, & alitis austri. Ponitur & pro Alato, hoc est, alas habente. Cic. 1. de Inuen. alites, iuncti iugo.

ALESA, ciuitas est Siciliæ, Ptolemæo. Hinc Alesinus, na, nũ. Cic. in Epist. fam. In Alesina urbe.

ALESIUS, ἀλήσιον, oppidum Elidis, Stephano. Itẽ mons Arcadiæ, non procul à Mantinea, sic dictus ab errore Rheæ. Auctor Pausanias.

ALESIUM, oppidum Peloponnesi, apud Strab. lib. 8.

ALETIUM, ἀλήτιον, oppidũ Salẽtinorũ in Italia, auctore Pto. & Pli. li. 3. ca. 11. Hinc Aletini populi, apud Pli. li. 3. c. 11.

ALESCO, scis, *Crescere*, antiquum uerbum ab alo, alit: idẽ quod cresco, αὐξάνω. Var. de re rust. lib. 1. ca. 44. Quæ nata sunt, in fundo alescunt, adulta concipiunt. Idem cap. 3. Inde Coalesco, pro concresco.

ALETRINATES, & Aletrini, Italiæ populi, in Campania. Pli. lib. 3. cap. 5. & 11.

ALETUDO, *Grassezza, corpulenza*, apud Festum, uerbale ab alendo, corporis pinguedinem significat. obsoletum est.

ALEURON, ri, neu. ge. ἄλευρον, farina proprie tritici. alphiton uero hordei. hinc apud Ruel. li. 6. ca. 14. panis aleurites.

ALEX, alecis, fem. gen. genus est liquaminis, quod Plin. muriæ uitium appellat, lib. 31. ca. 8. sic scribens: Laudatur & Clazomene garo, Pompeiiq; & Leptis: sicut muria Antipolis ac Thurii: iam uero & Dalmatia. Vitium huius est alex, imperfecta, nec colata fæx. Est etiam Alex, siue Alec piscis nomẽ, interprete Theodoro, qui ab Aristotele Mænis, μαινὶς, appellatur. Vide supra in dictione Alec.

ALEXANDER, Ἀλέξανδρος, nomen proprium regis Macedoniæ: hic longe omnium præstantissimus fuit, cui ex rebus actis Magni inditum est cognomen.

ALEXANDRIA, ἀλεξάνδρεια, urbs Aegypti, non longe à Nili ostio: ab Alexandro Macedone condita: urbs fertilissima: quã Dinocrates architectus metatus est mirabili ingenio, quindecim millium passuum laxitate, ad effigiem Macedonicæ chlamydis orbe gyrato laciniosam, angulo so dextra læuaq; procursu. Habuit olim scholas omnium disciplinarum liberalium: condita est ante Christum natum anno uigesimo supra trecentesimum, intra spatium septendecim dierum (ut testatur Iustin. lib. 11.) cum sex millibus murorum passibus.

ALEXANDRINUS, a, um, Cic. contra Rul. Rex Alexandrinus.

ALEXANDRIUM, ἀλεξάνδρειον, Iudææ oppidum, Iosepho, & Strab. lib. 6.

ALEXIA, Sequanorum urbs, quam Ptolemæus Rigiacum uocat. Diodorus ait, hanc urbem ab Hercule conditam, semperq; liberam mansisse: donec a Cæsare longa obsidione coacta, Romano accessit imperio. creditur eadem esse, quã Galli hodie Aussoia uocant.

ALGA, *Alga*, φῦκος θαλάσσιον, herba, quæ nascitur in aquis marinis: dicta ab algore aquę, siue quòd pedes alliget, quia crassa est, foliis ex parte supernatantibus. Virgi. lib. 7. Lateriq; illisa refunditur alga.

ALGENSES, Pelagiæ, purpuræ genus uilissimum, ab alga, qua nutriuntur. Plin. lib. 9. cap. 37. Algosus, a, um, alga abundans. Pli. lib. 32. cap. 9.

ALGEO, es, alsi, uel alxi, alsum. *Patir freddo*, à Græco ἀλγέω, patior frigus, frigidus sum, ψύχομαι. opponitur huic uerbum æstuo. Cic. Tusc. 5. erudiunt iuuentutem uenando, currendo, esuriendo, sitiendo, algendo, æstuando.

ALGIDENSIS, adiectiuum, ut, raphanus Algidensis, qui circa

Algidum nascebatur longus,& translucidus. Pli.li. 19.cap.4.

ALGIDVS,a,um,*Freddo*,adiect.frigidus.Catul.

ALGIDVS,p.c.mons ab urbe duodecim passuū millibus distās, ab assiduo frigore sic dictus. Horat. Quæq; Auentinum tenet Algidumq;. Ab hoc quoque silua Algida dicta est, monti sub iacens,in cuius ingressu Regillus lacus est.

ALGIDVM,ἀλγίδος, Stephano Italiæ oppidum non procul à Tusculo in alto monte situm,ex aeris algore dictum. nūc Roca papæ existimatur,siluaq; proxima adhuc Algidi silua cognominatur. Volater.

ALGIFICVS,quasi algefaciens,ψυχροποιὸς. Gel.lib.19.cap.4.

ALGOR,*Il freddo*,ab algeo,frigus,uehemētius,ψυχρὸς ψῦχος. Sal.in Catil.corpus patiens inediæ,uigiliæ,algoris.

ALGVS,usui,idem. Plau.in Rud. Vel suda,uel peri algu,uel etiā ægrota.

ALIAS,*Altra uolta,in altro luoco*,ἄλλοτε,aduerbium, Alio in loco, uel Aliter,uel alio tempore. Ter.in And. Quid alias malim, quam hodie has fieri nuptias? Cic. Sed de hoc alias. Ponitur & pro aliquando,& tunc fere geminatur. Ci.3.de Orat. Alias ita loquor,ut necessum est; alias,ut necesse est.

ALIAS RES AGIS,παρ᾽ οὐδὲν ποιεῖσθαι, non curas quod dicitur.

ALIBI,*Altroue*,ἀλλαχοῦ,alio loco. Virg.Geor.1. Ter.in Hecy.

ALICA,pen.cor.χόνδρος,ex tritici generibus est, ut inquit Gale.lib.1.de facult.aliment.aut certe farris genus tritico simile,succum tamen leniorem habens, quàm triticum, siue in aqua cocta cum mulso,aut uino,siue cum oleo,saleq; frixa sumatur. Plin.lib.18.cap.7. Tunicæ frumento plures. Hordeum maxime nudum,& alica,sed præcipue auena. Nomen autem Alicæ ab alendo Festus deducit,quòd uehementer nutriat. Est præterea Alica,cōfectio quædam ex frugum quarundam farina,aliis in locis aliter præparata: ita dicta,ut ex Aegineta colligi potest,quòd primum ex frumento,siue farre,cui Alica nomen est, fuerit confecta. Postea tamen magis receptū fuit,ut ex zea conficeretur. Plures autem fuerunt apud ueteres alicæ conficiendæ rationes,quas omnes exequitur. Pli.li. 18.cap.11. Pallad.quoque li.6.docet quo pacto ex hordeo cōfici possit.

ALICASTRVM,genus farris est,ea forma ab Alica deriuatum, qua Siliquastrum à Siliqua. Col.lib.2.ca.6. Semen trimestre quod dicitur Alicastrum, idq; pondere, & bonitate præcipuum est.

ALICVBI,*In qualche luoco,in alcun luogo*,ἐνταχοῦ,in aliquo loco,usquam. Cice. Att.lib.9.

ALICVNDE,*Da qualche luogo*,ποθὲν,ex aliquo loco. Ter.in And. Venit meditatus alicunde. Vide Aliquo.

ALIENATIO,ab alieno. Cic.Q.fr. Alienatio consulum.

ALIENIGENA,ἀλλόφυλος,communis generis: uel (secundum Probum) omnis gen.sumitur in eodem significato cum Alienigenus. Gell.lib.2.ca.13. Neque uino alienigena, sed patrio usuros.

ALIENIGENVS,a,num,*Forestiere*,à Genus,uel à Gigno, & significat extremum,uel alieni generis, uel inter alienos genitū. Valer.lib.1. Adiici duo eiusdem generis alienigena exempla possunt.

ALIENO,nas,*Alienare,uendere*,ἀλλοτριόω, ἐξίστημι, alienū facio, uel ex nostro dominio in alienum trāsfero. Cic.de Leg.Agr. res nostras in perpetuum alienari. Paulus iurec. Alienationis uerbo usucapionem contineri putat. Vix est enim (inquit) ut non uideatur alienare,qui patitur usucapi. Et alienat,qui non utendo amittit seruitutes. Alienare etiam, pro immutare, & ex amico inimicum, siue ex beneuolo maleuolum reddere. Cic.epist.lib.1.adolescentulum alienare nolui.

ALIENVS,a,um,*Alieno*,ἀλλότριος,ἀλλότριος,quod est alterius, siue quod ad alium pertinet. Cic.1.Offi. Difficilis cura rerum alienarum. Alienum quoque aliquando dicimus qui nullo nobis necessitudinis uinculo est deuinctus. Idem epist.lib.5. Enitor,ut neque amicis,neque alienioribus opera,consilio,labore desim. Interdum idem quod auersus,uel abhorrens. Cic.3. Verr. homo non alienus a literis. Nonnunquam idem quod alienatus,hoc est,ex amico inimicus factus. Idem lib.1.epist. Si ille a me est alienior.

ALIFER,alatus,πτερωτὸς. Ouid.4.Fast. alisero tollitur axe Ceres.

ALIGER,alatus,*Alato*,πτερωτὸς. Vnde Cupidinem alatum,& aligerum poetæ uocant. Virg.1.Aen.

ALIMALA,ἀλίμαλα,Stephano,locus est in Lycia.

ALIMENTARIVS,ria,rium,*Cosa che s'appartiene à nutrire*, quod ad alimentum pertinet,σιτικὸς,ut, Lex alimentaria,qua filij parentes alere tenebantur. Cœlius in epist.ad Cice.

ALIMENTVM,*Nodrimento*,quo uita sustentatur,τροφὴ. Scribunt iureconsulti: Alimentis legatis,cibaria,& uestitus,& habitatio debebitur: quia sine his ali corpus non potest. Cicer.de Vniu. Nec desiderabat mundus alimenta corporis.

ALIMONIA,pen.cor.idem quod alimentum,nutrimentum.

ALIMONIVM,nij,idem Var.lib.3.cap.16.

ALINDA,ἄλινδα,urbs Cariæ,in qua regnauit Ada, filia Hecatomni regis Cariæ,auxilio Alexandri Magni. Strabo lib.14.

ALIO,in alia loca. Cice.ad Atti. Arpinum ne eundem sit, an quo alio.

ALIOQVIN,& alioqui,*Altrimente*,habent pe. pr. accentus tamē est in antepe.ne uideantur duæ dictiones, significantq; Aliter,seu alio modo,ἄλλως,εἰ δὲ μή. Ci.3.de Leg. minima olim fuit istius rei cupiditas, alioquin multa extarent exempla maiorum.

ALIORSVM,*Verso altroue*, ἄλλοσε,uersus alium locum:ut Aliorsum ire,apud Plaut. Item in aliam partem. Teren.in Eun. Vereorne Phædria aliorsum,atque ego feci,acceperit. Alioruersum,idem Plau.Aul. alioruersum dixeram, Non illud, quod tu insimulas.

ALIPES,ἀελλόπους,p.c.uelox,quasi alas in pedibus habēs Virg. 12.Aen. Alipedumq; fugam cursu tentauit equorum. Sil.Ital. lib.7.

ALIPHERAEI,ἀλιφειραῖοι,Arcadiæ populi, Pli. lib.4. cap.6.ab oppido Alipbira. Cice.ad Atti. lib. 6.epist.113. Tene,& Aliphira.

ALIPILVS,li,alarum pilos in balneis uellens. Sene.lib. 8.epist. ad Lucilium. Cœlius lib.6.cap.16.

ALIPTES,ἀλείπτης,dicebatur magister athletarum, qui eos certaturos inungebat,eaq; curabat,quæ ad corporis robur attinebāt.dictus ἀπὸ τοῦ ἀλείφειν,quod est inungere. Ci. in epist. ad Lentulum: uellem non solum salutis meæ, ut medici, sed etiam,ut aliptæ,uirium & coloris rationē habere uoluissent. Dicuntur præterea Aliptæ,chirurgi,qui & ipsi oleis, pinguibusq; malagmatibus foris adhibitis,uulneribus,morbisq; exterioribus medentur. Cœl.lib.5.cap.1. qui bene ualet, nullis obligare se legibus debet,ac neque medico,neque alipta egere. Vbi tamen nonnulli legunt,atrolipta. Est etiam Aliptes, fontis nomen apud Ephesum.

ALIQVA,*Per qualche luoco*,πῇ,per aliquem locum. Cice. 3.Ver. Cupere aliqua euolare.

ALIQVANDIV,aduerbium temporis: aliquo tempore,non autem longo admodum. Cice.1.Aca. Aristum Athenis audiuit aliquandiu.

ALIQVAMMVLTI, pro aliquot. Cice.6.Ver.uestrum aliquammulti.

ALIQVANDO,*alcuna uolta,talhora*,ποτὲ,secundum Priscia. cum accentu in antepen. quamuis in carmine ratione positionis semper producuntur. aliud enim est syllabæ quantitas, aliud accentus. habet autem tria tempora,præsens, præteritum, & futurum: & est idem quod nonnunquam. Interdum, pro tandem. Cic.Val. Aliquando nos reuisas.

ALIQVANTISPER,*Alquanto*,ἐπὶ χρόνον,aduerbium.ad temporis breuitatem refertur,ut ait Valla: idemq; significat, quod aliquandiu. Ter.in Heaut. concedas aliquo ab eorum ore aliquantisper.

ALIQVANTILLVM,diminutiuum ab aliquantulum. Plaut. in Capt.

ALIQVANTVLVM,*Pochetto, pocolino*,ὀλίγον,diminutiuum ab Aliquantum,paululum. Cic.lib.1.de Inuen. aliquantulum suspicionis.

ALIQVANTVM,*Alquanto*,ἐπὶ ποσὸν,ὀλίγον,modo nomen est, ut apud Cic.pro Clu. Aliquantum agri in medio relictum. modo aduerbium,significans, Nonnihil, Leuiter. Pli.lib.3.cap.3. Aliquantum uetus forma mutata est. Inde Aliquantulum diminutiuum. Teren.in And. Subtristis aliquantulum.

ALIQVANTVS, adiectiuum, ex Alius & Quantus: idem pene quod mediocris. Salust.in Iugur. Timor aliquantus, sed spes amplior.

ALIQVATENVS,pen.cor.*Fin'ad alcuna parte*, μέχρι τινος, ἐπὶ ποσὸν,ἔστιν ὅπως,significat usque ad aliquam partem. Quinctil. hoc aliquatenus mutatum est. Pli.lib.27.cap.12. Caulibus aliquatenus rubentibus.

ALIQVID *Alcuna cosa,qualche cosa*,τὶ,substātiuum est,ut, Aliquid utile. Cic.Att. Ego tibi aliquid de meis scriptis mittam.

ALIQVIS,aliqua,aliquod,*Alcuno,qualchuno*,τὶς,quasi Alius quis & habet unum pluralem,quāuis singulariter dicatur: non enim est aliquis,nisi de multis. Vnde & apud ueteres uario genere, numeroq; proferebatur. Ter. Aperite aliquis ostium. Idē est dicendum de Quisquam, Quispiam, & Vllus. Aliquis etiam, ut Græcis,τὶς,capitur pro homine non obscuro, & nonnulli pretij. Ci.Att.fac,ut me uelis esse aliquem: quoniam qui fui, & qui esse potui,iam esse non possum,id est uelis esse me non prorsus abiectum. Iuue.Sat.1. Aude aliquid breuibus Gyaris, & carcere dignum, Si uis esse aliquis.

ALIQVISPIAM,Quispiam,τὶς,Ci.pro Sex. Aliquapiam ul pelleretur.

ALIQVO, ποῖ, ἔστιν ὅποι, ad aliquem locum. Terent. Heaut. Aliquo profugiet militatum.

ALIQVORSVM, *Verso qualche luogo*, εἰς τινα τόπον, uersus aliquem locum.

ALIQVOT, *Alquanti*, τινὲς, ἔνιοι, numero tantum plurali teste Donato, idem, quod nec multi, nec pauci. Teręt. in And. Aliquot me adiere. Ci. de Uniu. Disciplina Pythagorica aliquot sęcula in Italia uiguit.

ALIQVOTFARIAM, Var. de re rust. lib. 1. cap. 2. In eo agro aliquotfariam in singula iugera dena culea uini fiunt.

ALIQVOTIENS, seu Aliquoties, *alcune uolte*, ἐνίοτε, ἔστιν ὅτε, aliquot uicibus. Cic. 4. Ver. Aliquoties litteras de istius iniuriis miserat.

ALITER, *altrimente*, ἄλλως, aduerbium, fit ab alis, huius alis, pro alius, sicut declinabant antiqui, & significat, alio modo. Virg. Dijs aliter uisum. Cic. 7. Ver. Aliter decernere in eadē caussa non potuisti.

ALIVBI, *In altro luogo*, ἄλλοθι, compositum ex Alius, & ubi, idē significans, quod alibi. Plin. Nec usquam alibi candidæ nascuntur.

ALIVNDE, *D'altro luogo*, ἀλλαχόθεν, ex alio loco. Pli. li. 15. ca. 19.

ALIVS, alia, aliud, *altro*, ἄλλος, genitiuo alius, p. p. quāuis in carmine sit indifferens, idem quod diuersus. Olim faciebat genitiuum, & datiuum, sicut cetera adiectiua primæ, & secundæ declinationis. Ci. de nat. deo. Quibus bestiis erat is cibus, ut alij generis bestiis uescerentur. Alij generis, inquit, pro alius. Accedit quandoque ad uim comparationis. Quinctilianus: quāto alius fuit ille infelicissimi iuuenis affectus? Quomodo autem differat ab alter, illic uideas.

ALIVSMODI, *D'altra maniera*, alterius modi. Cæsar: Vno excepto, quem aliusmodi, atque omnes, natura finxit.

ALIVTA, *Altrimente*, ueteres pro aliter scripsisse manifestum est, ex Græco ἄλλη uel ἄλλως transferentes. Hinc est illud in legibus Numæ Pompilij: Si quis aliuta faxit, ipsius Iouis sacerello. Festus.

ALLABOR, *Scorrere uicino*, iuxta fluo, siue appellor, προσρέω. Clau. Siculis allabitur oris. Ci. 2. de Diu. humor allapsus extrinsecus.

ALLABORARE, *Affaticarsi grandemente*, alicui rei per laborem aliquid adijcere. Hora. 1. car. Simplici myrto nihil allabores. est etiam adnitor.

ALLÆVO, pen. pro. idem est quod Læuo, hoc est, Planum facio, λειαίνω, Col. lib. 4. cap. 25. ea plaga uno uestigio allæuatur.

ALLALIA ἀλλαλία, Corsicæ insulæ oppidum, Phocensiū opus, teste Herodoto. Gētile est Allalienus, ἀλλαλιαῖος, Stephano.

ALLAMBO, is, ere, lambo: per metaphoram leuiter attingo. Quinctil. Scitis exequiarum die quādiu filium tenuerit allambentibus flammis.

ALLANTE, es, ἀλλάντη Ste. duorum oppidorum nomen est, quorum alterum in Arcadia, in Macedonia alterum collocatur. Inde Allantij, ἀλλάντιοι, qui & Allantenses dicuntur à Plin. lib. 4. cap. 10.

ALLATRO, as, are, Vide Latro.

ALLAVDO, as, are, poeticum uerbum pro laudo, αἰνέω. Plaut. in Merc.

ALLATVS, *Portato, arrecato*, προσενεχθεὶς, per duplex ll, apportatus, participium ab Afferor. Plau. Allata peregre epistola.

ALLECTO, ctas, a *Allettare per lusinghe*, frequent. ab Allicio, est, per blanditias attraho, ἐπάγω. Colu. lib. 1. Ad aquam duci oportet, sibiloq; allectari, quo libentius bibant.

ALLECTOR, ris, qui allicit. Colu. lib. 8. cap. 10. Quasi allectores caprinorum.

ALLECTVS, & allecti, qui ad augendum numerum senatorum ex equestri ordine assumebantur: qui & conscripti uocabantur, προσκεκλημένοι, προσκαταλεγμένοι. nam patres dicebantur, qui erant patricij.

ALLEGO, gis, pen. cor. *Aggiugnere*, adscribo, deligendo addo. ἐπιλέγομαι. Vnde apud Iulium Capitolinum scribitur, Antoninum multos ex amicis in senatum allegisse. Liu. lib. 10. quia de plebe allegebantur, ægre passi patres.

ALLEGATIO, onis, cum aliquis legatur ad aliquem. Cic. 3. Ver. quibus allegationibus illam sibi legationem expugnauit? Id est, amicorum intercessionibus, & uelut legationibus.

ALLEGO, as, pen. pro. *Allegare, mandare ad alcun luogo*, Aliquo mitto, uel ad aliquem locum mitto, παραπέμπω. Plaut. in Casi. Ipsa me allegauit, qui istam accerserem. Proprium aūt, eūq; uenustissimum uerbum hoc locum obtinet, cum rei alicuius impetrandæ gratia ad aliquem mittimus eos, quos aut gratia aut actoritate apud illum ualere existimamus, quiq; ueluti legatorum officio fungētes, nostram apud illum caussam agāt. Cic. pro Sext. Roscio: Homines nobiles allegatis, qui peterent, ne Syllam adirent. Vsurpatur etiam pro Citare, siue Adducere, ἐπάγειν, προσφέρειν, παρέχεσθαι. Pli. Tum multa allegauit, quæ ad rem propositam pertinere minime uidebantur. Budæus: δικαιολογεῖσθαι, sua iura allegare, & in iure discepta peare: quod Caussificari, Plaut. dixit. Ci. etiam, & Caussari, & Proferre: Quinct. & iuris consulti Allegare appellant.

ALLEGORIA, ἀλληγορία, cum accentu in pen. figura est, quæ à Quinctiliano dicitur Inuersio, cum aliud uerbis, aliud sensu ostenditur. Nascitur autem hæc figura ex continuata, perpetuaq; metaphora. Eiusmodi est illa apud Virg. 3. Ecl. Claudite iam riuos pueri: sat prata biberunt. Id est, Desinite iam plura canere, quia satis audiuimus.

ALLELVIA, duæ dictiones sunt, quibus significatur, Laudare dominum. Allelu. enim (ut August. ait) imperatiui modi est, & significat, Laudare, Ia uero Vniuersalem, uel Vniuersaliter, scilicet Deum. Hieronymus: Ia apud Hebræos unum est de decem Dei nominibus. Et in illo Psalmo ubi legimus: Laudate dominum, quoniam bonus &c. in Hebræo est Allelu Ia. sunt autem duæ partes Hebraicæ.

ALLEVAMENTVM, idem. Cic. pro Sylla. Et in aduersis sine ullo remedio, & alleuamento permanere.

ALLEVATIO, uerbale, doloris mitigatio. Cice. Fam. 4. tot, tantisq; rebus urgemur, ut nullam alleuationem quispiam non stultissimus sperare debeat.

ALLEVO, as, pen. cor. *Leuare in alto*, ἐπαίρω, in altum tollo, erigo, & quod humi iacet, sursum leuo. Quinctil. Vidi multos, quorum supercilia ad singulos uocis conatus alleuarentur. Accipitur item Alleuo, pro leuius reddo, κουφίζω. Ci. pro Sex. Roscio: Hoc unus si uos aliqua ex parte alleuabitis, feram, ut potero. Transfertur etiam ad animum, pro eo quod est recreare, uel dolores mitigare, ἐπικουφίζειν. Cic. de Clar. Orat. quòd aliqua ex parte solicitudines alleuaret meas. Sic dicimus, Alleuare afflictum, hoc est, subleuare, & calamitate eximere. Quinct. Non petit, ut afflictum alleuetis.

ALLIAS, ἀλλίας, nomen fluuij, qui à Crustuminis montibus prealto defluens alueo, Tyberino amni miscetur, quadragesimo ab urbe lapide, ubi magna strage Romani à Gallis profligati sunt. Hinc Alliensis dies dictus est, tanquam infaustus.

ALLIATVM, *Agliata*, ab allio admixto, pulmentarij, & iurinctus genus est, σκοροδιστομένον. Plaut. Sine alliato fungi fortunas meas.

ALLICEFACIO, cis, *Allettare*, allecto, ἐπάγω. à quo Allicefio. Suet. in Vitel. nobiles uiros omnibus blanditiis tantum non ad societatem imperij allicefactos, uario genere fraudis occidit.

ALLICIO, cis, pen. cor. allexi, allectum, *Lusingare, inuitare per lusinghe*, ex Ad, & Lacio, significat blanditia attraho, siue potius Induco, δημαγωγῶ, ἐπάγομαι, ἐφέλκομαι, ἐπισύρομαι. Ci. pro Plancio: Allicere uoluntates alienas, retinere partas. Inuenitur & præteritum Allicui, sicut ab Elicio, Elicui. Piso. lib. 1. histo. multorum allicuit animos. Id tamen admodū rarū est.

ALLIDO, dis, pen. pro. *Percuotere insieme*, impingo, contra aliquid iacio, uel ad saxum, durumve aliud corpus comminuo. ἐνσείω, προσαράσσω, καταρρίπτω. Cæs. 3. Bel. pars ad scopulos allisa interficeretur.

ALLIGO, pen. cor. *Alligare, legare qualche cosa*, proprie ad aliquid ligo, ἀνάπτω, ἐξάπτω, περιάπτω: ut, Alligare uitem palis, uel ad palos. Col. lib. 2. Arbustiuam uitem, antequam putes, alligare diligenter oportet. Inde Alligator, qui alligat. Col. lib. 4. ca. 13. Et alligatura, ἐπίδεσις, περίαμμα. Idem de arboribus cap. 8. Insita insitionem, & alligaturam falce acuta leuiter nitē uulnerato. Et Alligatio, ipse actus alligandi. Per translationem Alligare, est obstringere, obnoxium facere. Ter. in Eunu. Hic furti se Alligat, ἐνέχεται κλοπῆς. Cic pro Rabirio Post. Lex omnes mortales alligat. Accipitur & pro suo simplici. Idem de Diuin. Alligandi essent omnes. Alligari quoque rei alicui quis dicitur, cui ita est addictus, ut diutius ab ea abesse nō possit. sic adolescentulos scortis alligatos dicimus, meretricis amoribus irretitos.

ALLIGVRIO, idem quod simplex Ligurio, λιχνεύω.

ALLINO, is, *Vngere*, ex Ad, & Lino, ἐπιχρίω. inungo, & linendo rei alicui induco. Plin. Sunt qui leporino coagulo dentem allinant. Cic. in Ver. Nullæ sordes uidebantur his sententiis allini posse.

ALLIVM, *Aglio*, σκόροδον, herbæ genus satis notum, grauissimi odoris, quod tamen lassitudini mederi creditur, & serpentes fugare. unde etiam messoribus solet esse in deliciis. Virgil. in Buc. fessis messoribus æstu Allia, serpillumq;, herbas contendit olentes. Horatius eius odorem insectatur festiuo carmine. Parentis (inquit) olim si quis impia manu Senile guttur fregerit, Edat cicutis allium nocentius.

ALLOBROGICVS, a, um, ἀλλοβρογικὸς, adiect. Cicero, & alii.

ALLOBROGES, p. c. ἀλλόβρογες, καὶ ἀλλόβρυγες Steph. populi Galliæ iuxta Rhodanum, nunc Sabaudienses, & Delphinates uictoria Fabij, & Catilinæ cōiuratione noti, ad tractum Lugdunensem

dunensem siti Ptolemæo. Horat. Epod. 16. Nouisq; rebus in fidelis Allobrox.

ALLOCVTIVS deus. l. Aius deus.

ALLOQVOR, *Parlare*, *ἐνασμενίζειν*. Alloquium, Alloquutio. uide Loquor. ad Her. Te nunc alloquor Africane.

ALLOSCORODON, *ἀλλοσκόροδον*, herba est Dioscoridi, quæ notiore nomine Capparis appellatur.

ALLOTRIGES, *ἀλλότριγες*, populi in Hispania. Strabo lib. 3.

ALLVBESCO, scis, *Far uolentieri*, siue Adlubesco, lubens facio, obedio, faueo. Plaut. iam mihi adlubescit primulum.

ALLVCINATIO, *Abbarbaglio*, lucis alienatio, uel aberratio, *ἀμβλυωπία*, quod & ad oculos mentis transfertur, cum minus recte quid intelligitur, obducto quadam caligine animo. Est autem a Græco *ἀλύειν*, quod est, tardum, languidum, & stupidum esse. Sunt qui per aspirationem scribãt in principio, Aulum Gell. secuti, qui testatur sua ætate ita scribi solere, quamuis sua natura non habeat aspirationem. Vide Hallucinor.

ALLVCINOR, pe. cor. *Abbagliare, uacillare*, *παραβλέπω*, proprie oculorum, cum circa obiectum falluntur, aliudq; pro alio conspicere nobis uidemur. Transfertur & ad animum: dicimusq; Allucinari, cum à uero iudicio aberramus. Ci. 16. ad Att. Suspicor hunc allucinari. Gel. lib. 16. cap. 12. uerbum hoc iubet aspirari. Vide Hallucinor.

ALLVDO, p. p. *alludere, far festa*, *προσπαίζω*, ludendo alicui blandior: proprie puerorum, cum ludentes nutrici, uel parentibus blandiuntur: aut etiam canum, cum caudæ motu heris adulantur. Lact. lib. 3. homini alludant animalia. Est item, Alludere, (ut scribit Valla lib. 4.) cum aliud dicimus, & ad aliud sententiam latentem referimus. Vir. 7. Aen. Nec plura alludens. Alludere ad historiam, est ad rei hdem uerba componere: ut cum poetæ in fabulosis narrationibus historiæ ueritatem uno, atque altero uerbo nonnunquam attingunt.

ALLVVIES, & Alluuio, onis, & Alluuium, *προσχλυσις*, immoderata aquarum uiolentia, uel pluuialium, uel fluuialiũ, cũ pars alicuius agri impetu fluminis aggeritur in alium agrũ, quæ tunc cedit in possessionem eius, cuius est ager. Vnde Lucan. Illos terra fugit dominos, his rura colonis Accedunt donante Pado. Circumluuio autem, *περίκλυσις*, est, cum partem alicuius agri rapidus amnis in alueum suum impulerit, & in modum insulæ circumuoluerit: quæ ipso iure uicinioris erit. Valla: Alluuies, sordida aqua, quæ abluit, ubi lutum cum aqua est multa. Liu. lib. 1. In proxima alluuie pueros exponunt. Proluuies, proprie sordis profusio. Virg. li. 3. Fœdissima uentris Proluuies. Illuuies, *ἀλουσία*, est etiã immunditia in homine, aut ueste, aut re quauis alia insita, seu iniecta. Teren. in Heaut. Pannis obsita, neglecta, immunda illuuie. Virg. lib. 2. Dira illuuies, immissaq; barba. Eluuies, proprie dicitur, quod expurgatur, presertim aquarũ fluxu: quãuis & alterius humoris dici possit. Pl. Oppida crebris ad eluuiem cuniculis cauata. Lact. lib. 7. Eluuiem posuit pro aquarum inundatione: cum ait, Eluuie aquarum euertentur ciuitates. Eluuies per translationẽ à Cicerone in oratione pro domo sua ponitur pro exitio, & interitu. Tu, inquit, ad labem, atque eluuiem ciuitatis sine summa ui peruenire potuisti? Colluuies, *συγκλὺς*, sordes cœni, aut cuiusuis rei coactæ. Colu. lib. 1. serpentium pestes cœno, & fermentata colluuie uenenatas. Colluuio, idem est quod colluuies. Cic. de Sen. O præclarum illum diem, cum ex hac turba & colluuione discedam. Diluuium *κατακλυσμὸς*, terrarum inundatio: qualem Noe ætate contigisse ex sacris litteris constat: aut (ut poetæ fabulantur) Deucalionis temporibus.

ALLVO, luis, *Bagnare, scorrere uicino*, iuxta fluo, allabor, *ἐπικλύζω*, uerbum de aquis proprium. maria enim, & flumina alluere dicuntur loca, ad quæ feruntur, quæve præterfluunt. Compositum ex Ad, & antiquo uerbo Luo, quod est eiusdẽ significationis cum uerbo Lauo: à quo sunt & Abluo, Colluo, Diluo, Eluo, & similia. Cic. 5. Ver. Non alluuntur à mari mœnia extrema.

ALMYDISSOS, oppidum in ora Thraciæ, non procul à Bosphoro. à Plin. lib. 4. cap. 11. Ptolemæus uocat *ἁλμυδησσὸν*, Halmidassum.

ALMANE, pe. p. *ἀλμήνη*, oppidum est ad Pontum Euxinum: à quo sunt gentilia Almenius, *ἀλμήνιος*, & Almenites, *ἀλμηνίτης*. Stephanus.

ALMO, onis, riuulus ante portam Capenam, ubi sacerdotes Cybeles deæ simulacrum, & cultros sanguinolentos, & sua uulnera solent abluere. Ouid. 4. Fast. In Tiberim qua lubricus influit almo.

ALMON, *ἄλμων*, oppidum Thessaliæ, à nonnullis Elmon appellatur, teste Pli. lib. 4. cap. 8. Est & Almon apud Virg. 7. Aen pastoris nomen.

ALMOPIA, *ἀλμωπία*, Macedoniæ pars, ab Almope gigante, Helles ex Neptuno filio, incolæ Almopes dicti sunt, & Almopi. Steph.

ALMVS, a, um, *almo, santo, nutritiuo*, ab alendo, ut docet Festus. idem quod alens. unde Alma Tellus quod fruges suggerat, quibus alimur. Col. lib. 3. cap. 22. alma tellus mortalibus distentis musto demittit ubera. ideo & *ζείδωρον ἄρουραν*, quidã Homero dictam putant, quasi *ζείδωρον*, quòd aruorum feracitati uitam debeamus. Pl. tamen lib. 18. cap. 8. *ζείδωρον ἄρουραν*, dictam mauult, quòd ueam suppeditet: quod frugis genus olim summo habitum est in honore. Cereri quoq; hoc epitheton assignauit. Virg. lib. 1. Geor. Liber, & alma Ceres. Apud Plau. quoque in Cur. Parasitus Herã, hoc est Fortunam, Almam nominat. Inuoco (inquit) almam meam nutricem Heram. Accipitur & pro sancto, siue pulchro: unde & Venerem almam appellat Virg. in epig. de Venere & uino. Proli Venus alma creandæ Seruiat. Item pro tranquillo, siue sereno. Virg. 5. Aen. si nona diem mortalibus almum Aurora extulerit.

ALNVS, *κλήθρη*, arbor est aquosis locis gaudens, ex qua primũ factæ sunt lyntres: dicta, quòd amne alatur. nascitur enim iuxta fluuios, aquisq; obruta (ut inquit Vitruuius) non facile corrumpitur. unde & lignum eius ad naualem materiam in primis commendatur. Luca. Et fluctibus aptior alnus. Ideo pro naui quandoque poni solet. Virg. 1. Geor. Tunc alnos primum fluuii sensere cauatas. Scribit Arist. alnos in sola Creta steriles non esse. In alnos sorores Phaetontis mutatas ait. Virg.

ALO, alis, alui, alitum uel altum, *Nutrire*, nutrio, alimentis sustento, *τρέφω*. Cic. de nat. de. l. 2. Omnia, quæ aluntur, & crescunt, continent in se uim caloris. Transfertur & ad res incorporeas, pro augere, & maius facere. Cic. 10 Cati. Qui spẽ Catilinæ mollibus sententiis aluerunt. Virg. Hos successus alit. id est, auget. Sic etiam dicimus, Honor alit artes: hoc est, Auget artes, & ad eas capessendas nos incitat. Duo sunt huius uerbi participia præteriti temporis, Alitus, & Altus, quemadmodum & duo supina Alitum, & Altum. Diomedes tamen alitum, rectius dici putauit, quam Altum, idq; ambiguitatis uitandæ gratia. Apud Cic. tamen contra, altum sæpius legimus, quàm Alitum: ut in Bruto: ut in ea urbe, in qua & nata, & alta sit eloquentia. Altor, oris, uerbale, qui alit. Cice. 2. de nat. deo. Omnium rerum parens, educator, & altor est mundus. Altrix, icis. Pli. lib. 10. cap. 64.

ALIBILIS, le, quod facultatem habet alendi. Var. de re rust. li. 2. cap. 11.

ALOE, aloes, *Aloe*, *ἀλόη*, herba amarissimi succi, quæ à quibusdã Semperuiũ marinum appellatur. Iuuen. Plus aloes, quã mellis habet. Resistit uermibus & putredini, uisui utilis est. gignitur in India, & in Arabia, herba odoris grauissimi, foliis pinguibus, crassis, in modicam latitudinem se fundentibus.

ALONI, populi Mesopotamiæ, Gordiæis iuncti, per quos Zerbis fluuius in Tigrim cadit. Pli. lib. 6. cap. 26.

ALONTIGICELI, Hispaniæ populi in conuentu Hispalensi. Pli. lib. 3. cap. 1.

ALONTIVM, Ptol. *ἀλόντιον*, Aluntium, Siciliæ oppidum non procul à Lilybæo promontorio. inde Alontini, siue Aluntini, incolæ. Pli. lib. 3. cap. 8.

ALOPE, es, *ἀλόπη*, Thessaliæ ciuitas est apud Pl. lib. 4. ca. 7. dicta ab Alope Cercionis, siue (ut aliis placet) Actoris filia. Enumerantur & aliæ quinque eiusdem nominis ciuitates. uide Stephanum.

ALOPECE, *ἀλωπέκη*, insula Bosphori Cimmerii, & altera eiusdem nominis, è regione Smyrnæ sita, in mari Aegæo. Pli. lib. 4. cap. 12. & lib. 5. cap. 31.

ALOPECIAS, piscis marini genus, apud Pli. lib. 32. cap. 11.

ALOPECIA, *ἀλωπεκία*, morbus in capite humano, & barba, ex uitio humorum, qui fit cum profluuio capillorum. dicta à uulpe, quam Græci uocant *ἀλώπεκα*, quòd ea crebro id genus morbi patiatur. Pli. Lingua herba est, cuius radix cõbusta, & trita, alopecias emendet. Est & Alopecia Strab. lib. 11. insula Mæotidis paludis, ante ostia Tanaydis, Mygdorũ domicilium.

ALOPECONNESVS, *ἀλωπεκόννησος*, oppidum, teste Stephano, in Hellespontiaca Chersoneso, ex oraculo nomen adeptũ, quo iubebantur Athenienses ibi urbem condere, ubi uulpinos catulos reperissent. Circa hanc urbem præstantissima tubera nasci, auctor est Pli. lib. 19. cap. 3. Est & eiusdem nominis insula, ante Thraciam Cherrhonesum, non procul à Cœla, eiusdem Cherronesi portu, de qua Pli. lib. 4. cap. 12.

ALOPECVRVS, *ἀλωπέκουρος*, fem. gen. herba, spicam habẽs mollem, & lanuginem densam, non dissimilis uulpium caudis: unde & nomen habet. Plin. lib. 10. cap. 17.

ALOSAE, *θρίσσαι*, pisces sunt sic dicti a Gallis & Campanis: quos

quas Hispani Saualos: Hetrusci autem & Veneti, uetere sermonis nomine, Clupeas appellant. Apud Aristotelem uero, Strabonem, Aelianum, Oppianum, & Athenæum Trissas legere est, quam uocē Alosam interpretatur Gaza. Ausonius in Mosella: Stridentesq; focis obsonia plebis alosas.

ALOSTIGI, Hispaniæ populi in conuentu Hispalensi. Pli. lib. 3. cap. 1.

ALPES, alpi, ἄλπεις, τὰ ἄλπεινα ὄρη, à candore niuium dictæ sunt, quia perpetuis fere niuibus albescunt. Sabini enim Alpum dixere, quod postea Latini Album: unde. Alpium nomen Silius, clausas niuibus rupes, suppostaq; cælo Saxa, uocat. Sunt autem montes altissimi, qui Galliam Transalpinā à Cisalpina diuidebant, nunc uero promotis finibus termini sunt Italiæ. In longitudine centum millia passuum patēt, à supero mari ad inferum, ut Cels. tradit, Liuius uero tria millia stadiorum. Hinc Alpinus, na, num, ἀλπεινός, p.p. Pli. Gentes Alpinæ, & uenti Alpini, qui ab Alpibus flant. Vnde & Cisalpinus, na, num, & Transalpinus, composita.

ALPESA, oppidum Celticæ regionis in Hispania ulteriori. Pl. lib. 3. cap. 1.

ALPHA, ἄλφα, nomē primæ græcorum litteræ. Vnde pro principe accipitur. Mart. lib. 2. Codrus alpha penulatorum. Vbi uidetur significare Codrum fuisse primum penulatorum, id est primum tenuisse locum.

ALPHEIAS, ἀλφειάς, dicitur Arethusa apud Ouid. lib. 5. Met. Tum caput Eleis Alpheias extulit undis. Alludit ad fabulā, qua ferunt Arethusam Alphei amatoris uim fugientem in fontem sui nominis conuersam.

ALPHEVS, per tres syllabas, & p.p. ἀλφειός, fluuius in Elide Peloponnesi regione, quē Pausanias li. 5. tradit occultis meatibus subter mare labi, & in Arethusam Siciliæ fontem desinere. Qua in re secutus est poetarum fabulas, qui Arethusam uenatricem fuisse tradunt, ab Alpheo adamatam: cui cū illa uim adhibere pararet, Dianæ miseratione in fontem sui nominis esse conuersam, occultisq; meatibus, ne amatoris undis pollueretur, in Siciliam usque fuisse, tandemq; in ea parte Syracusanæ urbis, quæ Ortygia dicitur, magna aquarum ui erupisse: Alpheumq; amatæ Nymphæ desiderio eundem esse insecutum. de quo Virg. 3. Aen. Alpheum fama est &c. Verum hæc fabulosa esse constat: cum Alphei aquæ nusquam absorbeantur, ut docet Stra. li. 8. eiusq; ostiū manifeste uideatur inter Ichthyn promontorium, & Haliartum oppidum.

ALSA, fluuius est Venetiæ, Aquileiam præterfluens, Pli. lib. 3. cap. 18.

ALSIA, uillæ nomen est, ditionis Mediolanensis, in Varisiensi præfectura. Vide Annotationes Alciati in Tacitum.

ALSINE, nes, ἀλσίνη, herba, quam Muris auriculam Itali, Galli Muronem uocant, quòd hortorum muris delectetur. Plin. lib. 27. cap. 4.

ALSIOSI, Freddi, agghiacciatiecci, κρυόεντες, qui à frigore læduntur. Pl. Abrotonum, & Adonium alsiosa esse memorantur. Varr. quod est alsiosum.

ALSIVM, ἄλσιον, Ptolemæo urbs est Tusciæ littoralis, quam hodie Sanctam Seuerinam uocant. Pli. lib. 3. cap. 5.

ALSVS, a, um, frigidus. Cic. Att. nihil alsius, nihil amœnius.

ALTANVS, p.p. Vento da terra, genus uenti, siue flatus, è terra cōsurgentis. Pli. lib. 2. cap. 43. Videmus uentos, quos uocant Altanos, è terra consurgere.

ALTARE, altare, βωμός, ab altitudine dictum. nam antiqui in ædificiis à terra eleuatis sacra faciebant diis superis, in terra diis terrestribus, in effossa diis infernalibus. Pli. li. 15. ca. 30. accendi altaria aræq;. Altare superis tantum consecratū erat, Ara tam superis, quàm inferis.

ALTE, altamente, profondamente, excelse, ὑψοῦ, modo profunde, βαθέως. Virg. 6. Aen. alte uestiga oculis. Liu. 1. ab Vrb. Ferrū haud alte in corpus descendit. Altius, comparatiuus. Ci. 2. de Diuin. Cum sulcus altius esset impressus.

ALTER, altera, alterum, genitiuus alterius, pe. co. Altro, l'uno di due, Græce, ἕτερος, & ὁ δέ τις. Et de uno ex duobus dicitur: ut Annibal in transitu Alpium amisit alterum oculum. Siue de una duarum partium. Cic. Duplices similitudines esse debent, unæ rerum, alteræ uerborum. Virg. 3. eclo. Aurea mala decem misi, cras altera mittam. Alius uero, ἄλλος, de pluribus dicitur: ut, Alii uirtutem præponunt, alii uoluptatē, alii indolentiam. Interdum tamen Alius de duobus dicitur, & tunc idem fere significat, quod diuersus: Alia est facies mea, alia tua. Item alter ponitur pro Secundo è duobus, pluribusve: ut, Altero mense repudiaui uxorem: &, Hic est alter annus belli Punici, id est secundus à belli Punici origine. Cic. de Sen. Is erat alter locus de uitiis senectutis. Aliquando pro Aduerso, (auctore Festo,) ut in Auguriis, Altera appellatur auis, quæ prospera non est. Vnus, aut alter, idem ualet, quod unus, aut duo. Cic. pro Clu. Cum is unum iam, & alterum diem desideraretur. Idem Att. Vt factum Dolabellæ laudarem, adductus sum tuis unis, & alteris litteris. Quē tamen in locum Donatus annotauit, Alterum de tribus dici: quòd totidem essent Chrysidis amatores. Alter ego. elegans locutio, pro homine mihi carissimo. Cice. Att. lib. 1. Me ipsum accuso, deinde te, quasi alterum me. Olim per primam, & secundam nominum inflexionem declinabatur, sicut Niger, a, um. unde Ter. in Heaut. Hoc ipsum, (inquit) alteræ dum narrat.

ALTERA, teria, ἀλτήρ, p.p. & gen. masc. significat massam plumbeam, qua ad exercenda corpora in gymnasiis utebantur. Mart. lib. 14. Quid terent stulto fortes altere lacerti? Dictus Alter ab ἅλλεσθαι, quod est salio. nam massulis huiusmodi plumbeis utraque manu se librabant, qui saltu se exercebant.

ALTERAS, antiqui dicebant pro alias. Festus.

ALTERCOR, caris, Contendere contrastare, διαδικάζομαι, significat mutuo iurgia iactare, & clamose inficiari, & aduersam partem tueri. Cæs. Bel. ci. 3. Labienus loqui de pace, atque altercari cum Vatinio incipit. Dicitur & Alterco. Teren. in And. cum patre non altercasti. Hinc Altercatio, contentio, διαδικασία, qualis erat inter actorem, & reum, quando non perpetua oratione, sed intercisis iurgiis sese mutuo impetebant. Liui. Altercatio inde, non sermo fuit. Altercator, oris, qui altercatione utitur. Quinct. lib. 6. cap. 4.

ALTERNATIM, Auicenda, scambieuolmente, per uices, ἀμοιβαίως. Quadrig. Ann. lib. 3. gaudium, atque ægritudinem alternatim sequi. Non.

ALTERNA, alternatim. Pli. lib. 11. cap. 37.

ALTERNVS, adiect. ab alter: quod fit alternis uicibus. Cice. de Ora. Pedes aut Heroos, aut Choreos, aut alternos esse oportet. Virg. Ecl. 7. Alternis contendere uersibus ambo. Alternis diebus, ἡμέραν παρ' ἡμέραν.

ALTERNIS, Hor l'uno, hor l'altro, aduerb. uicissim. παραλλάξ, ἀμοιβαδίς. Virg. Ecl. 3. Alternis dicetis: amant alterna Camœnę.

ALTERNO, as, are, Alternare, scambiare, uicissim alterum duorum ponere, ἀμείβειν, ἐπαλλάττειν, παραλλάττειν, ἐπαμφοτερίζειν. Col. lib. 5. cap. 5. Dabimus operam ut pari ordine uernaculas, & Aminias alternemus. Hinc Alternatio, per uicem successio.

ALTERO, ras, pe. cor. Alterare, ἑτεροῖω, nario, & quasi alterum facio. Ouid. in Fast. Ille suam faciem transformat, & alterat alter.

ALTERATIO, ἑτεροίωσις, quam philosophi definiunt esse progressionem ab una qualitate in alteram.

ALTERAPLAS, Doppio, ueteres pro duplici ponebant. Festus.

ALTERTAM, O l'una, ò l'altra, pro alterutra ueteres posuerunt. Festus.

ALTERVTER, pen. cor. O l'uno, ò l'altro di due, alter ex duobus, ἑκάτερος, ὁπότερος οὖν. Cic. in Verr. Video necesse est alterutrum.

ALTERVTRINQVE, O dall'una, ò dall'altra parte delle due, uidetur significare ab alterutra parte. Pli. lib. 10. ca. 7. alterutrinque modus est.

ALTHÆA, ἀλθαία, Suidæ alterum è maluarum generibus, siluestre, scilicet cui grande folium, & radices candidę. Vir. Hibiscum, uulgus Seplasiariorum Bismaluam uocat. Dicitur ἀλθαία ab ἀλθαίνειν, id est mederi, quasi Medicam dixeris. Est & Althæa Meleagri matris nomen, quæ ut fratrum cædem ulcisceretur à Meleagro filio perpetratam, fatalem illius stipitem igni imposuit, filiumq; una cum illo exussit. Vide Meleager.

ALTILIS, & in plurali Altilia, pen. cor. Tutte le cose, che ingrassano, σιτιστά, quicquid domi, uel in uillis, uel in uiuariis saginatur, siue sit auis, siue quadrupes, siue piscis: ab alendo: ut Altilia gallina, quæ alita est. Macrobius Altilem sanguinem dixit, non qui alitur, sed qui alit, τρόφιμος, quasi alentē. Pla. in Cist. Dotem altilem, opulentam dixit.

ALTIMETER, à geometris uocatur instrumentum, quo metiūtur alta.

ALTINVM, ἄλτινον, pe. p. urbs olim in littore Venetiæ florentissima fuit: Altinates populi dicti. Pli. lib. 3. epist.

ALTISONVS, a, um, ὑψηχής, quòd ex alto sonat: poeticum est. Cic. 3. Tusc. Septum altisono cardine templum.

ALTITONANS, pen. cor. altitonante, ὑψιβρεμέτης, qui ex alto tonat. Cic. de Diuin. Nam pater altitonans stellanti nixus Olympo.

ALTITVDO, Altitudine, altezza, ὕψος, sublimitas: ut, Altitudo turris. Dicitur etiam altitudo fluminis, uel maris, quæ est profunditas, βάθος. Pli. lib. 10. cap. 33. sex pedum defossa altitudine. Cic. 7. Ver. opus ex saxo in mirandam altitudinē depresso.

Altivolans,pe.cor. *Altiuolante*, qui altum uolat, ὑψιπέτης. Ci.2.de Diuin.seruat genus altiuolantum. Altiuolus,a,um, idem.Pli.lib.10.cap.19.

Altor,oris,*Balio*,τροφεὺς,qui alit,siue educat.Cic.2.de natu. deo.Omnium rerum altor est mundus.

Altrix,icis,quæ alit,*Balia,Nutrice*,τροφὸς,ἡ.Cic. pro Flacco: Eorum eadem terra parens,altrix,patria dicatur.

Altrinsecus,*Altronde*,ἑτέρωθεν,p.c.aduerb.ab Alter,significat ab Altera,uel ab utrauis parte. Lactá.lib de Opificio, aures colligunt uenientes altrinsecus uoces. Item, iuxta alteram partem. Plaut.in Pseud. Assiste altrinsecus,atque onera hunc maledictis.Quandoque in altiore parte . Apul.lib. 3.tectum altrinsecus ædium patore perflabili nudatum , ad omnes orientales aspectus peruium.

Altrovorsum,*Verso altroue*,aduerbium antiquum ex Alter, & Versus,in,uel uersus alteram partem, ἑτέρωσε. Plaut. in Cas.altrouersum cum eam mecum rationem puto.

Altum,ti,mare.Cic.de Fin. Si plures ex alto emergere uelint.

Altus,ta,tum,*Alto,profondo*,nomen,sublimis,aut editus,ὑψηλὸς.Interdum profundus,βαθὺς,ut cum puteum altum, aut mare altum dicimus . Quinetiam ponitur pro ipso cælo. Virg.4.Aen.Maia genitum demittit ab alto.Et pro ipso mari profundiore,& à terris remoto.Idem 1. Aen. Via è conspectu Siculæ telluris in altum Vela dabant læti.Salust. Piscatoria scapha in altum nauigat. Per translationem quoque ponitur pro excellenti.Virg.3. Aen. Te sine nil altum mens inchoat.Et pro magno.Idem 10.Aen. Sic altus Apollo.Transfertur & ad incorporea,pro recondito, seu profundo.Idem 1.Aen.Manet alta mente repostum Iudicium Paridis.

Alvearium,rii,quod & Alueare,& per Apocopen Aluear locus,uel copia alueorum,σμῆνος,κυψέλη. Var.li.3. de re rust. Quæ maceriæ ad nullam clauduntur,propter aluearia. Col. lib.9.cap.11.Vetus alueare destruitur.

Alveolus,& Alueolum diminutiua , eiusdé significationis. Cic.de Fin.alueolum poscere.Colu.lib.8.cap.5. Oua in alueolum ligneum conferas.Est etiam Alueolus,teste Varrone,cauata cortex, ubi quid propter concauitatem reponitur.κυψέλη.

Alveus,p.co.proprie dicitur fossa,per quam fluuius defluit. Virg.Assuetæ ripis uolucres,& fluminis alueo . Ad huius similitudinem etiam uas quoddam amplum in balneis hoc nomine appellatur.Cic.pro Cœlio: alueusne ille,an equus Troianus fuerit.Item tabula lusoria ad aleam , & latrunculorum ludum accommodata,Alueus dicitur , Græce κύβος. Pli.Messalla diem natalis sui egit,translulit alueum cum tesseris lusorium. Sed & receptaculum,in quo apes mellificát, Alueus dicitur,à mellis alimonia,ut Varro existimat . Plin. lib.11.Alueos ex cornu spectatos esse,id est apum aluearia. In hac significatione etiam Aluus dicitur . Var.de re rust. Si ea aluo minus frequenter exeunt.Aliquando pro naui. Propert.Portabat sanctos alueus ille uiros. Liui.lib.21. Alueos informes raptim faciebant,id est nauiculas. Declinatur & hoc Alueum.Festus: Naustibulum alueum est,ad nauis similitudinem factum.

Alveatus,a,um,*Concauo*,adiect.in aluei modum cauatus. Cato cap.43.Sulcos alueatos esse oportet . Alueolatus, a, um. Vitru.lib.3.alueolatus oculo uidebitur.

Alum,auctore Pli.lib.27.cap.6.herbæ species. σύμφυτον πετραῖον,quæ in petris præcipue nascitur,similis cunilæ bubulæ,foliis paruis,ramis tribus,aut quatuor à radice, eacuminibus thymi,surculosum,odoratum.Ruellius Buglum uulgo credit uocari.

Alumen,pen.pro.*Alume*,salsugo terræ , ad crystalli colorem accedens,quam Græci,ἀπὸ τοῦ στύφειν,hoc est,ab adstringendo, στυπτηρίαν,uocauerunt. Tria huius enumerantur genera, liquidum,rotundum,& scissile.Liquidum natura primú est: nam ex eo duæ reliquæ species concrescunt. Verum hoc rarissimum est,quemadmodum & scissile.Inuenitur tamen in Aegypto,lacti persimile.Alumen rotundum,glebosum est, non tamen absolute sphæricum,(habet enim plurimos angulos)sed ad rotundam figuram nonnihil accedens. huius hodie maxima ad nos aduehitur copia.Tertium genus aluminis est,quod Græcis σχιστὸν,hoc est,scissile uocát,eo quòd molle sit,& friabile in minimas partes. Hoc quoque rarissimum est. nam quod Seplasiarii pro eo supponunt , quodq; hodie Galli sua lingua uocant Alun de plume, Amiantus lapis est. Vide Pli.lib.35.cap.15.& ea,quæ annotauimus in dictione Amiantus.Dictum putatur a Lumine, quod lumé coloribus tingendis præstet.

Aluminatus,a,um,ut aqua aluminata , quæ transit per loca aluminis,apud Pli.lib.31.cap.6.Aluminosus,idem.

Aluminari,*Nodrire*,τρέφειν,alere,& enutrire. Apul. lib.8.de Asino.

Alumnus,*Allieuo*,τρόφιμος,qui ab aliquo alitur , siue uictu,siue moribus,siue doctrina.Cic.Dolabellæ:Mihi gloriosum, te iuuenem consulem florere laudibus,quasi alumnum disciplinæ meæ.Nonius putauit tam actiue,quàm passiue accipi posse,sed reprehenditur à Valla.

Aluntium,uide Alontium.

Aluona,ἀλούονα,Ptolemæo,quæ & Albona, oppidum Liburniæ.inde Aluonenses,siue Albonenses,quorú meminit Pli.

Alutatio,quid sit,docet his uerbis.Pli.lib.33.cap.4.Aurum qui quærunt,ante omnia segullum tollunt:ita uocatur indicium.Alueus,ubi id est,arenæq; lauantur:atque ex eo,quod resedit,coniectura capitur, ut inueniatur aliquando in summa tellure.alutationem uocant, si & auro ea tellus subest. Vide in hunc locum Hermolaum Barbarum.

Aluta,pe.pro.pellis mollior,ad calceos, & cetera opera facienda,κάσσυμα.Cæs.Bel.Gall.3.Pelles pro uelis , alutæq; confectæ.Sumitur quadoque pro sacco,seu marsupio . Iuuen.nigræ Lunam subtexit alutæ.

Alutas,popul Illyrici,in conuentu Scardonitano. Plin.lib. 4.cap.21.

Alutamen,& Alutamentum,à ueteribus dicebatur opus ex concinnatis pellibus factum.

Alutarius,*Cuoiaio*,coriarius,& coriorum cócinnator.Plau. alutarius cerdo.Proprie tamen alutarii tenuiorum pellium dicuntur,coriarii crassiorum.

Alutrenses,Istriæ populi.Pli.lib.3.cap.19.

Aluus,*Ventre*,κοιλία,ab alluendo,proprie dicitur,qua sordes effluunt,siue eluuntur.Pli.lib.20. Pepones emolliunt aluú. Quandoque pro uentre qui apparet.Col.lib. 8.:Nisi distentam in pabulis aluum.Item Aluus,ubi apes mellificant , qui & alueus.Var.Si ex aluo minus frequentes exeunt. Interdú uas cauarum.Olim erat tam masc.quàm fem.hodie tantum feminini generis.Vir.In latus,inq; feri curuam cópagibus aluum.Accius in Anna,teste Nonio,in masc.genere posuit: Aluus frigidissimus.

Alyacmon,fluuius Macedoniæ.Claudianus:Et frustra rapidum damnant Alyacmona Bessi.Legitur & Haliacmon pro eodem.

Alyatta,ἀλυάττα,regiuncula Bithyniæ ab Alyatte rege.Stephan.

Alyba,ἀλύβη,regio non longe à Mysia : ubi argenti fodinæ esse ab Homero traduntur.

Alypon,ἄλυπον,Diosc.est herba subrubra, latis festucis, foliis minutis,flore nigro,radice betæ non absimili.

Alysones,ἀλυσώνιοι,populi Scythiæ Asiaticæ.Herod.lib.4.

Alyssos,Arcadiæ fons,cuius aqua canis rabidi morsui medetur.

Alysson,ἄλυσσον,Diosc.frutex caule tantum,& foliis minoribus à rubia distans: ut tradit Pli. li.24.cap.11.Nomen habet ab eo,quòd solo conspectu rabiem curare credatur.Quidam esse putant quam hodie Rubiam minorem uocamus, alii malunt,quæ Cannabis agrestis dicitur.

A ANTE M

Am,præpositio Græca,quæ,nisi apud uetustissimos,extra compositionem non reperitur,significatq; circum.Cato separauit,cum dixit,Am terminum . Verum quando componitur cum dictione incipiente ab a,e,i,u, interponitur b, euphoniæ caussa: ut , Ambages,Ambio , Ambelus , Ambigo, Amburbium,Ambarualis,Ambustus . Si uero cum c, b,f,q, mutatur in n: ut,Ancisus,Anhelo,Anfractus,Anquiro: cum p,remanet integra: ut,Amputo.

Amabilis,le,*Amabile,degno d'esser amato*,ἐράσμιος,dignus amari.Ci.ad Att.Filiolam tuam & amo,& amabilem esse certo scio.Contrarium est inamabile.Martialis: Inamabilis sciurus.Hinc

Amabilitas,*AmoreuolеZZa*,morum comitas,formę uenustas, ad amorem alliciens. Plaut.in Sticho: Si amabilitas tibi nostra placet.

Amabiliter,*Amoreuolmente*,Antonius Ci.lib.8.epist.ad Att. si humaniter,& amabiliter cogitare uis , facilem te profecto præbebis.

Amabo,*Digratia*,πρὸς θεῶν , interiectio blandientis , comicis ualde familiaris.Plaut.Noli,amabo,uerberare lapidé. Quidam exponunt,gratum erit.Gell.lib.18.Amabo mi fili quæ scias.Sæpe etiam habet adiunctum accusatiuum. Ci.ad Att. Cura,amabo te,Ciceronem nostrum.

Amalchium,à Scythis appellatur Oceani Septentrionalis portio,quam nos Mare congelatum dicimus.Plin.lib.4. cap.13.

Amalthea,pen.pro. ἀμάλθεια , nomen nutricis Iouis , quæ caprino lacte,ac melle infantem pauisse fertur. Est & nomé

sibyllæ

sibyllæ apud Tibullum.

AMANDATIO,onis.Cic.pro Rosc.hæc uita rusticana, relegatio,atque amandatio appellabitur?

AMANDATVS,a,um,Gel.lib.12.cap.1. amandati ad nutricem aliam filii.

AMANDO,as,*Mandare altrone*, aliò mando, aliquò mitto, ut à nobis amoueamus, *ἀποσκεδάζομαι, ἀποπέμπω, ἀποδιαπομπεῦμαι*.Cic.pro Rosc.Amandauerat hunc,sic, ut esset in agro.

AMANS,*Amante,innamorato*, participium ab amo, *ἐρῶν ἢ ἐρῶσα*,qui uel quæ amat.Ci.Nihil difficile amanti puto: amo autem,& semper amaui studia,& mores tuos. Cum genitiuo constructum transit in nomen,ut Amans quietis, *φιλήσυχος*.Interdum substantiue accipitur amator,*ἐραστὴς*. Ouid.1. de Arte: Palleat omnis amans.

AMANA,*ἀμάνα*,ciuitas Mediæ,Ptolemæo.

AMANDRA,regio ad Indum fluuium,in quatuor diuisa populos,Peucolaitas,Arsagalitas,Geretas,& Asoos.Auctor Pli.lib.6.cap.20.

AMANI PORTAS,*ἀμανίδες πύλαι*,dicuntur angustiæ Amani montis,in quas ille desinit à Tauro discedens.uide Strab. lib.14.

AMANOIDES,*ἀμανωείδης*, Ciliciæ promontorium, Pomponio: dictum,quòd effigiem Amani circumnauigantibus exhibet.Herm.

AMANTER,*Amoreuolmente*,aduer.beneuole,uel cum amore, *φιλικῶς*.Plin.in epist.Nos & amanter,& modeste complectebatur.

AMANTHES, populi in Africa, Troglodytis proximi, apud quos tum salis, tum carbunculorum, gemmarumq; copia est.Solinus.

AMANTINI,*ἀμαντῖνοι*,Ptolemæo,Amantes Plin.populi sunt Pannoniæ inferioris,quæ hodie Vngaria dicitur.

AMANTIA,*ἀμαντία*,ciuitas Macedoniæ,Ptol.

AMANVENSES, *Serui che s'adoprano à scriuere, ὑπογραφεῖς*, sunt serui,qui & Amanu dicuntur,quorum opera,& manu in scribendo utimur.

AMANVS,*ἀμανον*,Ste.p.p.pars Tauri mons, qua Syria à Cilicia diuiditur.Stra.lib.11.Cic.Att.Amanus à Syria Ciliciã disiungit.

AMARACINVM,pen.cor.*ἀμαράκινον*,siue sampsuchinũ, *σαμψύχινον*,oleum,seu unguentum,quod fit e amaraco,ad excalefaciendos,emolliendosq; neruos,ut Pl.scribit li.21.Lucre.Posteisq; superbos ungit amaracino. Et iterum: Sicut amaracini blandum stactæq; liquorem. Huius unguenti nobilissimus odor locum fecit prouerbio: Nihil cum amaracino sui: quod Aul.Gel.extremo lucubrationum suarum capite eleganter torquet in quosdam ingenio pinguiore homines,qui elegantiores litteras,quas non assequuntur, miro supercilio contemnunt.

AMARANTHVS,*ἀμάραντος*,herba spicam uerius habés, quàm florem,eamq; purpuream,ab immortalitate nomen trahés. unde,Immortales amaranthi. nunquam enim marcescit. Fitq; ab *ἀ* priuatiua particula,& *μαραίνομαι*, siccor, tabesco.Plin.lib.21.cap.8.Amarantho uincimur.

AMARANTHI,*ἀμαρανθοὶ*, populi inter Colchos, apud quos Phasis fluuius oritur: unde & Amarantius à quibusdam appellatur.Steph.

AMARDI,populi Scythiæ,Hircanis proximi: quorum meminit Pli.lib.6.cap.13.Strabo lib.11.Amardos uocant.

AMARE,*Amare,φιλεῖν*,maioris uis est,quàm diligere.Cic.Dolabellæ.Tantum ad amorem accessit,ut mihi nunc amare uidear,antea dilexisse.Idem ad filium:Vt scires eum non à me diligi solum,uerumetiam amari.Quòd si Amo absolute ponatur,capitur pro amore captus sum. Pla.Amat filius. Hinc Adamo,Deamo.Redamo,p.c.Sic & peramo, ad finé amo. Cic.lib.1.de Legibus: Vbi illa sancta amicitia, si non amicus peramatur toto pectore?

AMARESCERE,*Diuenir amaro*,amarum fieri,*πικραίνεσθαι*, Palladius: Amygdalius,si rodatur,amarescit.

AMARITIES,ei,*Amaritudine*,amaror: per translationem accipitur pro sollicitudine.Catu.Quæ dulcem curis miscet amaritiem.

AMARITVDO,& Amaror,significant insuauitatem, & asperitatem illam,quam Græci *πικρίαν* uocant: cum scilicet lingua adeo detergitur,ut etiam ea asperetur.huiusmodi enim sapores amaros uocari,docet Plato in Timæo, & post eum Galen.lib.1.de Facult.simp.medicament.Virg.2.Geo.Ora Tristia tentantum sensu torquebit amaror.Pli.lib.22.cap. 37.tantam habent amaritudinem, ut à canibus non attingantur.

AMARVLENTVS,ualde amarus,*πικρὸς*, ut, Succus amarulentus.Per metaphoram ponitur pro inuido, aut maleuolo.

Gellius.

AMARVS,a,um,*Amaro,πικρὸς*,cõtrarium est dulci. Virg.1.ecl. salices carpetis amaras. Tráslate pro aspero.Virg.12. Aen. Hostis amare quid increpitas?Cic.Att.Amariorem me fecit senectus.

AMARYSIA,*ἀμαρυσία*,Dianæ cognomen(ut Pausaniæ uidetur)ab Amaryntho Eubϲœæ uico,ubi summa cum ueneratione colebatur.

AMARYNTHVS,*ἀμάρυνθος*,uicus est Eubœæ insulæ,iuxta Eretriam,in quo Diana colebatur,quæ inde Amarusia dicta est. Strab.lib.10.

AMASENVS,p.p.fluuius Volscorum.Est & alius in Sicilia eodem nomine,de quo Ouid.lib.15. Meta. Sicanias uoluens Amasenus arenas.

AMASIAS,*ἀμασίας*,Straboni fluuius Germaniæ inter Rhenum,& Albim,iuxta Emdam Phrisiæ orientalis metropolim,in Oceanum illabens,Germani der Ems uocãt.Plinio, & Melæ Amisius dicitur.

AMASIA,*ἀμάσεια*,pe.pro. oppidum Cappadociæ, quod Iris fluuius præterfluit, Strabonis geographi patria, ut idem Stra.testatur lib.12.

AMASIS,*ἄμασις*,pe.pro.nomen proprium regis Aegypti, cuius tumulus fuit una pyramidum, dicente Luca. lib. 9.Non mihi pyramidum tumulis euulsus Amasis. Hic legem condidit, ut quisque quotannis apud præsidem rationem uitæ redderet,demonstraretq; unde uiueret, aut quo quæstu sustẽtaretur: qui hoc non faceret,morte afficeretur.hanc legem Solon ab Aegyptiis transtulit ad Atheniẽses. Multa de hoc Plutarchus in symposio septem Sapientum, & Diogenes Laertius in uita Periandri

AMASIVS,*Innamorato,ἐρώμενος*,uel Amasia,*ἐρωμένη*, qui, uel quæ amat,uel amatur.Gel.lib.19.cap.9.

AMASSO,pro amauero,scripsit Laberius,& Plaut.in Mil.

AMASSI.Pli.lib.8.cap.7.populi circa Mæotin.

AMASTRIS,*ἄμαστρις*, metropolis Paphlagoniæ, quæ antea Cromma dicebatur:postea Amastris appellata ab Amastri, muliere Persica,filia Oxyathræ,fratris Darii: aut (ut aliis placet)ab Amastri quadam Amazone.Est & urbs Bithyniæ, Ptolemæo.

AMATA,à pontifice appellabatur uirgo Vestalis,cum ad ministerium Vestæ capiebatur,quòd prima, quæ hoc ritu capta fuit,hoc fuerit nomine.Capi auté iccirco dicebatur, quòd ueluti bello capta,ab eo,in cuius potestate erat, manu à põtifice apprehensa abducebatur.Gel.

AMATAS,populi Indiæ.Plin.lib.6.cap.20.

AMATHA,orum,*ἄμαθα,τὰ*, regio Arabiæ. Vnde Amathæi, *ἀμαθαῖοι*,Stephano: quorum meminit & Pli.lib.6. cap.28.

AMATHE,es,*ἀμάθη*,Steph.oppidum est Phœnices, & alterũ Siciliæ. Ab utroque deducitur gentile Amathæus, *ἀμαθαῖος*.

AMATHEI,Arabiæ populi. Pli.lib.6.cap.28.Ioseph. lib. 1.antiq.cap.22.

AMATHVS,pe.cor.thuntis,*ἀμαθοῦς*, Cypri ciuitas Veneri sacra,in qua & Adonis colebatur. Virg.lib.10.

AMATHVS,amathi,*ἄμαθος*, fluuius Pylon urbem, Nestoris patriam,præterlabens: unde Pylos ipsa Amathoessa uidetur appellata.Hic & Pamisus uocatur. Strab. lib. 8.& Mamaus,& Arcadicus.Strab.lib.8.

AMATHVSIA,*ἀμαθουσία*,insula in mari Cilicio,ab Amathunte uetustissima urbe appellata.nunc Cyprus dicitur.Pli.lib. 5.cap.31.Inde Amathusiacus,a,um,adiect. Ouid.Meta.10. Amathusiacas bidentes.

AMATIO,*ἔρως* amor uenereus.Pla.in Pœn.Acerba amatio est. Idem in Merc.

AMATOR,*Amatore,ἐραστὴς*, & in bonam, & in malam partem accipitur.In bonam.Cic.de Vniuersit. Qui sapientiæ amatorem se profitetur.Idem ad Atti.Bibliothecam tuam caue cuiquam despõdeas,quamuis acrem amatorem inueneris. In malam: ut Amator mulierum.Teren.in Eun. Amatores audieram esse mulierum eos maximos.Idem 3.Tusc. Aliud est esse amatorem,aliud amantem.Sunt qui ita distinguant inter Amatorem,& Amantem,ut Amator dicatur, qui multis se amatoribus implicat,naturaq; ad amandum est proclinis:Amans,qui ex caussa amat,etiamsi alioqui natura sua in amorem non ad modum sit propensus.Amator item fingere potest: in amante nihil est simulati.

AMATORCVLVS,*ἐρωτύλος*,dimin.Pla.uia amatorculos inuenimus.

AMATORIE,*ἐρωτικῶς*,aduerbium, ad similitudinem amantis.Cic.2.Phil.amatorie scripta epistola.

AMATORIVM,*φίλτρον*,genus ueneni,amorem generantis.

AMATORIVS,a,um,*ἐρωτικὸς*,quod ad amorem pertinet.Cic. 3.Tusc.Anacreontis poesis amatoria.

AMAZONES,

Amazones, *ἀμαζόνες*, p.c. feminæ bellicosissimæ Scythiam iuxta Tanaim primum, deinde ad Thermodoonta incolentes, quæ magnam Asiæ partem occupauere. dictæ Amazones, eò quòd mãmis carerent: ab *ἀ* sine, & *μαζὸς* mamma. Mos enim fuit Amazonibus, interfectis maribus, quos genuissent, seruare feminas, earumq; infantium mammas dextras inurere, ne impedimento essent ad pugnam conferendam, & ne sagittarum iactus impedirent. Vel Amazones ab *ἀ* & *μάζης*, id est pulte, seu pane, quasi sine pane, eo quòd nõ pane uescerentur, sed carnibus. Ste. dictas putat à nympha Amazonide, filia Samornæ. Fuere & in Lybia Amazones, unde Silius Ital. lib. 2. Hasbiten Harbæ filiam Amazonica pelta insignem facit. Alii ab Amazone puella, dianæ sacerdote, regina Ephesi, amazones dictas uolunt.

Amazonia, *ἀμαζονία*, illarum regio dicitur.

Amazonius, mons Cappadociæ, præter cuius radices labitur Thermodoon fluuius. Pli. lib. 6. cap. 3.

Ambactus, *Menato intorno, in uolta*, *περιηγμένος*, circumactus, circunductus. Ambacti præterea Gallorum lingua serui dicuntur. Cæsar lib. 6. plurimos circum se ambactos, cliẽtesq; habet.

Ambages, pe.p. *Giro di parole*, uerborum circuitus, *περιαγωγή*. Virg. lib. 1. Geor. Non hic te carmine ficto, Atque per ambages, & longa exorsa tenebo.

Ambagiosus, sa, sum, *περίπλοκος*, quod abundat ambagibus. Gellius.

Ambarualis hostia, ab ambiendis aruis dicta, uictimę genus quotannis pro frugibus sacrificari solitum. Virg. Terq; nouas circumfelix eat hostia fruges. Festus tamen ab Ambo, uidetur deducere, dicens: Ambaruales hostiæ appellabantur, quæ pro aruis à duobus fratribus sacrificabantur. Huic autem sacrificio præfecti erant sacerdotes numero 12. à Romulo primum instituti, quos Fratres Aruales uocabant, de quibus suo loco.

Ambarum, odoramenti genus, ab Aetio, recẽtioribusq; Græcis *ἄμβαρ* appellatum. teste Ruellio li. 1. cap. 27. uulgo Ambra grysea.

Ambarri, à Cæsare inter Galliæ Lugdunensis populos numerantur.

Ambe, *ἄμβη*, ciuitas est Arabiæ felicis. Ptolemæo.

Ambegni, à ueteribus bos, & ueruex appellabantur, cum ad eorum utraque latera agni in sacrificium ducebantur. Festus.

Ambedo, ambedis, ambedit, ambedere, *Mangiare attorno in ogni parte*, ex Am, & Edo: idest, circumedere, *περιτρώγειν*. Plaut. Merc. Suæ uxoris dotem ambedisse.

Ambesus, a, um, *περιτραγείς*, circunquaque esus. Virg. 3. Aen. Ambesas absumere mensas. Legitur, & Ambest, tertia persona ab Ambedo, quemadmodum est ab Edo. Reliqua tempora & personæ regulariter per tertiam uerborum declinationem inflectuntur.

Ambiani, siue **Ambianenses**, *ἀμβιανοί*, populi sunt Galliæ Belgicæ, quos Pli. lib. 4. Bellouacis coniungit. Gall. Amiens.

Ambidentes, oues dictæ à ueteribus, quæ in utraque mandibula habeant dentes. hæ & bidentes dicuntur. Festus.

Ambidexter, *Diritto e mancino*, *ἀμφιδέξιος*, ἢ *ἀμφοτεροδέξιος* dicitur, qui ita læua manu utitur, ut dextra.

Ambigo, gis, pe.co. *Circondare, girare, dubitare*, *περιάγω*, ex am, & ago, circumago, circundo. August. Quibus muris ambigere. Vnde Ambactus, & Ambages. Item Ambigere, est dubitare, *ἀμφιβάλλειν*, *ἀπορεῖν*, *διστάζειν*. Ci. in Ora. Cum de uero ambigetur. Vnde ambiguum. Item discordem esse, litigare, *ἀμφισβητεῖν*. Ter. in Heau. Simo, & Crito ambigunt de finibus arbitrum. Ambigitur, impersonale. Cic. 3. Verr. Si de hereditate ambigitur.

Ambigue, *Dubiosamente*, *ἀμφιβόλως*, dubie. Cic. 4. Acad.

Ambiguitas, *Ambiguità, dubiosità*, *ἀμφιβολία*, dicitur, cum de re aliqua ambigitur. Cic. de Inuen. 1. ambiguitate nominis uidentur errare. Ambiguitas nominis est, quod Aequiuocationem uocamus.

Ambiguum, *Ambiguo, dubio*, *ἀμφίβολον*, dubium, quod in ambas agi partes animo potest. Licet & de pluribus intelligi quandoque possit. Lib. 1. ad Heren. Ex ambiguo controuersia nascitur, cum scriptum duas sententias, aut plures significat, hoc modo, Tullius meus heres Terentiæ uxori 40. pondo uasorum argenteorum dato, quæ uolet: post mortem eius pretiosa uasa, & cęlata magnifice petit mulier. Filius se, quę ipse uellet, triginta pondo ei debere dicit. Constitutio est legitima ex ambiguo. Habet etiam Ambiguus nõnunquã genitiuum, quemadmodum & dubius. Tacitus lib. 2. ambiguus pudoris, ac metus reputabat.

Ambio, bis, biui, uel bii, bitum, *Girare*, *κυκλόω*, *περιβάλλω*, ex Am, & Eo, is, permutatione e, in i, & b, interposita, significat proprie undique cingo, circumeo, concludo. Virg. 6. Aen. Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis. Per translationem ponitur pro blandiri, interpellare, *παραγγέλλειν*, circumuenire, *περιιέναι*. Vir. li. 4. quo nunc reginam ambire furentem Audeat afflatu. Quoniam uero Romani, dum honores, & magistratus quærerent, circumire singulos solebant, prensare dextras, rogareq; ut se suffragiis adiuuarent: factum est, ut ambire capiatur pro honores quærere, *σπουδαρχεῖν*, *φιλοτιμεῖσθαι*. Cic. 11. Philipp. petamus, ambiamus. Interdum significat simpliciter desiderare, *μνηστεύειν*. Hieronymus ad Damasum: Nihil aliud ambiunt, quàm ut auctoritate communionis nostræ fulti, treis hypostaseis cum antiquo sensu prædicent.

Ambitio, *Aggirata, ambitione*, *περίοδος*. Sumitur & pro rerum magnarum, honorum, & imperiorum immoderata cupiditate. Cicero. *φιλοτιμίαν* Græci appellant.

Ambitiose aduerb. Cic. Att. Petiuit à me ut eius orationẽ ne ambitiose corrigerem.

Ambitiosus, *Ambitioso*, *φιλότιμος*, qui immoderate appetit honores. Cicero in Sal. Si forte fui in honoribus petendis nimis ambitiosus. Dicitur etiam ambitiosus, qui habitu, sermone, uultu, denique modis omnibus misericordiã captat. Quinctil. lib. 1. Non sum ambitiosus in malis, nec lacrymarum caussas agere uolo. Oui. lib. 3. de Ponto. Pro nostris ut sis ambitiosa malis.

Ambitus, ta, tum, pen. pro. *Circondato*, *κυκλούμενος*, participiũ, circundatus. Ouid. 1. Met. ambitæ circundare littora terræ.

Ambitus, pen. cor. *Giro*, *περίβολος*, nomen, proprie circuitus. Cic. de uniuers. Cum se octo ambitus, confectis suis cursibus, ad idem caput retulerint. Ambitus ædium, dicebatur locus inter ædificia relictus pedum duorum, & dimidiati, ab ambiendo dictus, quòd domum ambiret, uel quòd per eum domus posset circunquaque ambiri. Cic. in Top. Q. Scæuola id esse solum ambitus ædium dixit, quantum communis parietis tegendi caussa tectum proiiceretur. Et quoniã qui honores petebant, si uirtuti, aut meritis diffiderent, tribus circumire solerent, easq; aut largitionibus, aut pollicitis corrumpere, factum est, ut Ambitus ponatur pro crimine honoris malis artibus affectati: quod seuerissimis apud Romanos legibus coercebatur. Cice. 1. de Orat. Raro illud datur, ut possit liberalitatem, ac benignitatem ab ambitu, atque largitione seiungere. Capitur interdum pro captatione misericordiæ, cum habitu, uultu, gestu, & oratione præsentium commiserationem aucupamur. Quinctil. Si iuuenis innocentissimus uti uellet ambitu tristissimæ calamitatis. Est item Ambitus, prolixior uerborum circuitus, ex colis, hoc est, membris, & comatibus constans: Græci *περίοδον* uocant. Cic. de Clar. Orat. Comprehensio, & ambitus ille uerborum, si sic Periodon appellari placet.

Ambo, *Amendue, l'uno, e l'altro, ambo*, ex Græco, *ἄμφω*, uidetur deductum, & non dicitur nisi de duobus, quæ præcesserint: ut, Plato, & Aristoteles, ambo philosophi. Terẽ. in prol. And. Qui utramuis recte norit, ambas nouerit. Vel cum hæc dictio Duo: ut, Vidi duos homines, ambos mihi amicos. Vel cum de iis loquimur, quæ tantummodo sunt duo: ut, Perdidi ambos oculos.

Ambracia, *ἀμβρακία*, urbs in Epiro, Pyrrhi regia, ab Ambrace rege, Thesproti filio: à qua proximus sinus Ambracius dictus est. Hinc Ambraciensis, & Ambraciotes, siue Ambraciota, *ἀμβρακιώτης*. Ex hac urbe originem traxit Theombrotus, Ambraciota dictus, qui, cum Platonis librum de æternitate animarum perlegisset, præcipitem se dedit in mare.

Ambrices, pe. c. tegulæ, quæ transuersæ asseribus, & tegulis interponuntur, ut inquit Festus. ubi per asseres canterios etiam intelligimus. Imbrices uero tegulæ, quibus incuruis domus tegitur.

Ambrosia, *Ambrosia*, *ἀμβροσία*, Latine immortalis dicitur, ab *ἀ*, priuatiua, & *βροτὸς*, mortalis: uel quia mortales eam non comedunt: uel quia qui comederent, efficerentur immortales. Sed *μ*, interponitur ad euphoniam. Fabulæ ferunt esse deorum cibum, nectarq; potionem. Cic. li. 1. Tusc. Nõ Ambrosia deos, aut nectare lætari arbitror Diosco. Ambrosiam scribit Romanis uocari Caprum siluaticum, aliis Botryn, aliis Alpium rusticum. Plinius herbã esse scribit odore non iniucundo, uagi nominis, & circa uarias herbas fluctuantem.

Ambrosius, sia, um, pro diuino, odorifero, fragranti. Virg. 1. Aen. Ambrosiæq; comæ diuinum uertice odorem Spirauere.

Ambrysus, pe. pr. *ἄμβρυσος*, nomen duarum urbium, quarum unam Strab. locat in Phocide, alterã in Bœotia. Est & hoc

nomine

nomine fluuius Magnesiæ, iuxta quem Apollinem Admeti regis pecus pauisse, poetæ fabulantur. Alii scribũt Amphrysus. Vide infra.

AMBVBEIA, κιχώριον, herba est, quam alii Ambugiam, alii Intubum agrestem, & notiori nomine Cichorium appellant.

AMBVBAIAE, sunt (Porphyrione auctore) mulieres uagæ, ac uiles, quibus nomen ab ebrietate balbutientium uerborum uidetur esse inditum. Nonnulli Ambubaias tibicinas Syriaca lingua putant dici. Hora. Ambubaiarum collegia, &c.

AMBVLACRVM, pen. pro. *Loggia, cortile*, περίπατος, est locus ad ambulandum, ubi commode ambulari potest animi caussa. Festus: Ambulacra, ambulationes. Pli. suis extenta porticibus ambulacra miremur.

AMBVLATIO, *Spasseggiamento*, actus ambulandi. Ci. 5. de Finib. Constituimus, ut ambulationem pomeridianam conficeremus in Academia. Est & locus ad ambulandum, & idẽ quod ambulacrum. Vitru. lib. 5. cap. 9. Circa theatra sunt porticus, & ambulationes.

AMBVLATIVNCVLA, Ci. ad Cœlium: Cũ una mehercule ambulatiuncula nostra omnes fructus prouinciæ non confero.

AMBVLATOR, *Vagabondo*, περιπατητικός, qui huc, & illuc ambulat. Col. lib. 1. cap. 8. Villicus (ut ait Cato) ambulator esse non debet. Ambulatrix. Cato ca. 143. Ad cenam nequo eat, neve ambulatria siet.

AMBVLO, las, *Andare, caminare, passeggiare*, περιπατέω, eo, incedo gradior. Pli. lib. 10. cap. 65. Mures Aegyptii bipedes ambulant. Transfertur etiam ad alia, ut cum dicimus, Ambulare maria. Cic. 2. de Fin. Ambulant naues. Cato de re rust. Ambulant aues. Pli. lib. 10. cap. 18. Composita sunt Anteambulo, ante alios ambulo: à quo Anteambulones, προπέμποντες, dicti sunt stipatores, & satellites, qui honoris gratia comitando principem, solent præcedere. Sueto. in Vesp. Dum eum identidem per contumeliam anteambulonem fratris appellat. Martial. lib. 3. Tumidiq; anteambulo regis. Deambulo, uide alibi. Inambulo, spatior. Et proprie Inambulare est Peripateticorum, qui deambulantes disputare consueuerunt. Obambulo, aduersus alios ambulo, & quasi ambulanti me oppono, ascendo. Perambulo, per aliquid, siue ad finem usque ambulo.

AMBVLATORIVS, a, um, qui ambulat, uel mouetur: ut Turris ambulatoria, quæ rotis, & machinis admouebatur muris, ad urbes oppugnandas, ut scribit Veget. Hirtius de bello Alex. turres ambulatorias confecerant. Pli. lib. 21. cap. 14. Operculum ambulatorium.

AMBILIATI, à Pli. lib. 4. cap. 19. populi Galliæ Aquitanicæ.

AMBARVALIA, uel AMBVRBIVM, sacrificii genus erat, quo ciuitas lustrabatur: ita dictum, quòd uictima, ante quàm immolaretur, urbem ambibat: unde & ipsæ uictimæ Amburbiales dictæ sunt, eadem forma, qua Hostiæ ambaruales, quæ circum arua ducebantur, antequam cæderentur, ut fruges felicius prouenirent.

AMBVSTIO, onis. Pli. lib. 24. cap. 4. Myrteum oleum medetur ambustionibus.

AMBVSTVS, a, um, circumustus. Cic. pro domo sua: Qui ambustas fortunarum mearum reliquias suas domos comportari iubetent.

AMBVRO, pen. pro *Bruściar, d'ogni parte*, περιφλέγω, circumuro. Plaut. in Epidico: Quaqua tangit, omne amburit.

AMECVM, & AMECAM, *amico, & amica*, pro amicum, & amicam antiqui dicebant. Laberius, in lacu Auerno mulierem fuisse amecabundam, scripsit, hoc est Amantem.

AMELAS, Lyciæ oppidum. Plin. lib. 5. cap. 27.

AMELLA, herba quæ nascitur iuxta Mellam Galliæ fluuium, à quo nomen accepit. Amellus flos eius. Vide Seruium in illud Virg. 4. Geor. Est etiam flos in pratis, cui nomen Amello Fecere agricolæ.

AMEN, ἀμήν, dictio Hebræa, quam nos Fideliter secundũ Aquilæ interpretationem dicere possumus. Ductum aduerbium ex nomine fidei. Secundum uero septuaginta interpretes idem est, ac si, fiat, diceremus. unde in fine librorum (in quinque siquidem Psalterium apud Hebræos diuisum est) Fiat, Fiat, transtulerunt, quod in Hebræo legitur, Amẽ, Amen, quo ea uere, quæ supra dicta sunt, memoremur.

AMENS, *Furioso, pazzo*, ἄνους, qui à mente sua discessit. Cic. 1. de Fin. An me tam amentem putas, ut apud imperitos isto modo loquar?

AMENTIA, ἄνοια. Ci. 3. Tusc. Animi affectionem lumine mentis carentem nominauerunt amentiam, eandemq; dementiam. Quidam Dementem ab Amente ita distinguunt, quòd Demens sit, qui non cogitat quid agat, aut loquatur: Amẽs, qui prorsus insanit.

AMENTVM, *Ogni sorte di legame*. λῶρον, ἅμμα, omne ligamen, quo media hasta religatur, ut iaci longius possit. Sil. lib. 14.

AMENTATVS, a, um. Cic. 1. de Orat. Amentatas hastas.

AMENTARE apud Lucan. pro iacere, aut circundare, aut amento munire: Iaculum amentauit habena.

AMERIA, Ἀμέριον, Stephano, ciuitas in Vmbria, ante Persicum bellum annis noningentis septuaginta quatuor condita: unde salix Amerina apud Pli. lib. 24. cap. 9. Et, Amerina retinacula pro uiminibus. Virg. 1. Georg. Atque Amerina parant lentæ retinacula uiti. Vbi Seruius: Amerina retinacula, uirgas de quibus uites religantur: quæ abundant circa Ameriã oppidum Italiæ.

AMERIOLA, oppidum in Latio. Plin. lib. 3. cap. 5.

AMERIMNON, ἀμέριμνον, herba, quæ alio nomine Aizoon maius appellatur. auctor est Pli. lib. 25. cap. 13. Nomen habet ab eo quòd curam, & solicitudinem leuare putetur. ἀμέριμνος, enim solicitudinis expers.

AMERINA, species est salicis arboris, quæ & Sabina appellatur. Plin. lib. 24. cap. 9.

AMESTRATVS, Ἀμήστρατος, Siciliæ oppidum: cuius incolæ dicuntur Amestratini, Ἀμηστρατῖνοι. Auctor Stephanus.

AMES, amitis, masc. gene. *Pertica da uccellare*, pertica aucupalis. Horat. in Epodo: Aut amite leui rara tendit retia.

AMETHYSTVS, ἀμέθυστος, gemma est diluto uiolæ colore, fulgore purpuræ, non prorsus igneo, sed in uini colorem desinente: ita dicta ab α priuatiuo, & uerbo μεθύσκω, quod est inebrior: siue quòd ebrietati credatur resistere: siue (ut Plinio placet) quòd usque ad uini colorem accedens, prius quã eum degustes, in uiolam desinat. Plin. lib. 37. cap. 9. quinque enumerat amethysti species, ea quibus palmam tribuit Indico. Amethystus quoque à nonnullis uocatur uuæ quædã species, uirium tam infirmarum, ut nullo modo inebriet: unde & Pli. lib. 14. cap. 2.

AMETHYSTINATVS, amethystino colore ornatus. Mart. li. 2. Amethystinatus media qui secat septa.

AMIA, piscis est pelamidi similis, cuius incrementum singulis diebus intelligitur. Plin. lib. 9. cap. 15.

AMIANTVS, ἀμίαντος, lapis est stiabilis in modum lanæ, alumini scissili adeo similis ut pro eo à Seplasiariis supponatur. Vulgus Gallorum uocat Alumen plumeum, falso existimans speciem esse aluminis. Ex hoc lapide tenuiores conficiunt ellychnia propterea quòd ab igne non consumatur. Texitur quoque in uestes, & mappas, quæ sordidatæ igni purgantur. Discernitur ab alumine scissili, quòd hoc aquæ innatet: amiantus autem mergatur. Gustu quoque dignoscitur. Nam alumen scissile substãtię tenuitate linguã mordicat, & tandẽ exulcerat, amiantus uero acrimoniæ omnis, mordacitatisq; expers est. Ad hæc, Amiãtus in ignẽ coniectus, perpetuo durat: alumen aũt liquescit, bullasq; eiactat.

AMICA, cæ, *Amica*, ἐρωμένη, quam quis amat inhoneste. Hora. epist. 1. Vt nox longa, quibus mentitur amica. Ter. in And. Siue ista uxor, siue amica est, grauida è Pamphilo est.

AMICABILIS, lis, le, *Conueniente à l'amico*, φίλιος. Plau. Mil. operam date amicabilem. Hoc est, quam dare debet amicus.

AMICE, aduer. *Amicheuolmente*, φιλοφρόνως, προσφιλῶς, cũ amore & beneuolentia. Ci. in Lælio. Qui mihi tantum tribuis dicis, quantum ego nec agnosco, nec postulo: facis amice.

AMICINVM, p. p. *Pedicino de l'otre*, utris pediculus, ex quo uinũ diffunditur, Festus.

AMICIO, cis, *Vestire*, p. c. ui, ctũ: unde Amictus, ἀμπέχω, ἐπαμφιβάλλω. Est autẽ Amicire, uestire. Hora. quicquid chartis amicitur ineptis. Sue. in Vesp. Dum salutabatur, & calciabat ipse sese, & amiciebat. cõposita sunt, Examicio, & Circumamicio. Veteres Amicibor dicebãt. Pla. Amicibor gloriose.

AMICITER, aduer. pro amice. Pla. Pers. Quia meo amico amiciter hanc commoditatis copiam Dabunt, &c.

AMICITIA, *amicitia, amistà*, φιλία, ab Amicus, est studiorũ omnium, uoluntatumq; consensus. Cic. in Lælio: Est autẽ amicitia nihil aliud, nisi omnium diuinarum, humanarumq; rerum cum beneuolentia, & charitate summa consensio. Cuius contrarium est Inimicitia. Ennius: Amicitiam, atque inimicitiam in fronte promptam gero. Sed in frequentiore usu Inimicitiæ dicuntur plurali tantum numero.

AMICO, micas, care, *Fare amico*, προσάγομαι, συνάγω, concilio, propitium reddo. Stat. 3. Theb.

AMICTVS, a, um, ἀμφιεσμένος, partic. uestitus. Cice. 11. Philip. amictus toga purpurea.

AMICTVS, us, *Sopraueste*, ἐφεστρὶς, ἀναβολὴ, ἐπίβλημα, ἀμπεχόνη, uestis quæ superponitur aliis uestibus, quasi pallium. Tibul. Frustra iam uestes, frustra mutantur amictus.

AMICVLA, *Amichetta*, dimin. ab Amica. Plin. Miserat epistolas Romam ad amiculam quandam.

AMICVLVM, ἀμφίεσμα, genus uestimenti, auctore Festo, à circumiectu dictum. Cic. 2. de Diui. Visus est in somnis amicæ esse amictus amiculo.

AMICVLVS, *Amichetto*, φιλῖνος, dimin. ab amicus. Hora. in epis. Disce docendus adhuc, quæ censet amiculus. Hæc diminutiua plena blandiciarum, & amoribus accommodata sunt.

AMICVS, substant. *Amico*, φίλος, φιλότης, beneuolus, qui honesto amore aliquem complectitur, & indissolubili familiaritatis iure ei est coniunctus. Paulus Iureconsultus. Amicos appellare debemus, non leui notitia coniunctos, sed quibus fuerint iura cum patre familias, honestis familiaritatis quæsita rationibus. Contrarium est Inimicus. Amica quando ad uirum refertur, in honesta re est, quasi concubina: tu uero non amicus es, sed amator eius: quoniam amator est, qui ad tempus, & uenerec amat: & amor huiusce modi Amatio dicitur. Pla. inepta, atque odiosa eius amatio est. Donatus: Amicus animi est, Amator corporis: amator ad tēpus, amicus in perpetuum. Ci. 5. Ver. Alba, tuus non solum amicus, uerum etiam amator.

AMICVS, ca, cum, φίλος, beneuolus, amicitia coniunctus. Cic. Att. Mihi nemo est nec amicior, nec iucundior Attico. Idē ad Q. fr. prætores habemus amicissimos. Iunctum cum re inanimata, significat utile, ut, Amicus pratis humor, Amica frugibus æstas, Amicum plantis sidus.

AMILCAR, ris, p. genitiui c. ἀμίλκαρ, Carthaginiensium dux, Annibalis pater, qui filium irreconciliabili ello erga Romanos odio primus imbuit.

AMINAEVM, genus uitis. unde Aminæa uua, & Aminææ uites. Virg. Sunt & Aminææ uites firmissima uina. A regione autem ita uocabantur: & Aminæi fuerunt, ubi nunc Falernum est, ut Macrobius testatur. Quod facit ut mirer Seruium tantum Grammaticum scripsisse Aminæum dictum quasi sine minio, hoc est, sine rubore, quoniam natura album est. Alii Ammineum scribunt, geminato m, p. e. Vnde & uersum Virgilij supra citatum sic restituerunt: Sunt etiam Ammineæ uites, &c.

AMISIVS, fluuius Germaniæ, quem Amasiam à Stra. uocari supra diximus. Hic in Frisia orientali iuxta Emdam ciuitatē in Oceanum influit. Germani der Ems uocant, quasi Emisium dicas.

AMISVM, ἄμισον, siue Amisus, ἄμισος, Stephano oppidum insigne in confinio Paphlagoniæ, & Cappadociæ, & distans à Sinope c 30. M. pass. Plin. lib. 6. cap. 2.

AMITA, pen. cor. *Zia*, πατραδέλφη, ἡ πρὸς πατρὸς θεία. Theophra. patris mei soror, quasi à me tertia sit, atque auia uideri possit. Maior amita dicebatur, aui, & auiæ amita: sicut & maior auunculus aui, & auiæ auunculus. Liuius: se ad Aebutiam amitam contulit.

AMITERNVM, ἀμίτερνον, urbs Campaniæ, ex qua Crispus Salustius natus perhibetur. Hodie Aquila dicitur. Plin. lib. 3. cap. 5.

AMITERNVS, adiect. ut, Amiterna cohors apud Sil. Ital. lib. 8. Item Amiternus ager. Martial. lib. 13. Nos Amiternus ager felicibus educat hortis.

AMITHOSCVTA, regio Arabiæ. Plin. lib. 6. cap. 28.

AMITINENSES, Italiæ populi in tractu Hetruriæ. Plin. lib. 3. cap. 5.

AMITTO, *Perdere*, ἀποπέμπω, dimitto, seu abire permitto. Terent. in Heaut. Prius pecuniam omnem, quàm abs te amittas filium. Item significat perdere, ἀποβάλλω, Salust. uera rerum uocabula amisimus, quia bona aliena largiri liberalitas, malarum rerum audacia fortitudo uocatur. Item ignoscere. Ter. in Eun. Vnam hanc noxam amitte: si aliam admisero unquam, occidito. Item adimere. Plaut. in Asin. Quur minitaris te tibi uitam esse amissurum?

AMMON, nis. Cic. de Diu. Ammonis oraculum.

AMMONIA, ἀμμωνία, regio mediterranea Libyæ, in qua Iuppiter Ammon colebatur: ita dicta ab arenæ copia, quæ ἄμμος, Græcis dicitur.

AMMONIACVM, ἀμμωνιακὸν, est gutta siue lacryma ferulæ in Libya nascētis, quæ à Dioscoride Agasyllis, à Plinio Metopion appellatur. Nomen habet ab arenis, quas Græci ἄμμους appellant: propterea quòd ab arbore sua distillans, in subiectas arenas decidat. Aut certe ab Ammone Ioue, qui in desertis Libyæ in locis arenosis templum habebat, circa quod hoc ferulæ genus præcipue nascebatur. Pli. Ammoniaci lacrymam uocat, eo (opinor) consilio, ne quis homonymia deceptus, Ammoniacum salem intelligeret, qui ab Ammoniaci gutta omnino est diuersus. Diosc. lib. 3. & Plin. lib. 12. cap. 23.

AMMONIACVS SAL, ἀμμωνιακὸν Dioscoridi, terræ salsugo est in Libyæ arenis crescente luna efferuescens, alumini scissili non dissimilis, glebis oblongis, uenisq; in longitudinē rectis. Inuenitur potissimum in tractu Cyrenaico, & iuxta Iouis Ammonis templum, ubi ab accolis effoditur, terræ tumorem, ueluti certissimum indicium, sequentibus. Ammoniaci igitur nomen sortitus est, aut ab arenis, sub quibus inuenitur, aut ab Ammonia regione Libyæ, in qua Iupiter Ammon colebatur, circa quam præstantissimus erui perhibetur. Vide Pli. lib. 31. cap. 7. & Diosc. lib. 5.

AMMONITRVM, ἀμμόνιτρον, massa constans ex arena molis trita, & tertia parte nitri: ex qua recocta fit nitrum purum & candidum. Plin. lib. 36. cap. 26.

AMMOCHRYSVS, ἀμμόχρυσος. gemmæ nomen. Pli. li. 37. cap. 11. Arenarū similitudo est in ammochrysō, uelut auro arenis mixto.

AMMODYTAE, ἀμμοδύτης, serpens est uiperæ similis, arenosi coloris. unde & nomen accepisse uidetur. A nonnullis Cenchrias dicitur, quòd caudam habeat duram instar milii. Aetius lib. 13. cap. 25.

AMMON, onis ἄμμων, Suidæ, siue, ut alii malunt Hammon, Iupiter appellatus fuit, qui in desertis Libyæ sub arietis forma colebatur. Cuius appellationis ratio hęc fuisse traditur. Quum Liber pater per desertum Libyæ exercitum duceret, uniuersa iam Asia deuicta, & siti admodum laboraret, implorasse à patre auxilium dicitur. Quo facto, apparuisse ei exemplo arietem: quem dum fugientem persequitur peruenisse illo duce ad fontem amœnissimum. quapropter desiderio potiorum, existimasse arietem illum fuisse Iouem, eiq; tēplum miræ magnitudinis in arena constituisse, & deum uocasse Ammonem, hoc est, Iouem arenarium. Sunt qui dicāt lingua Aegyptia Ammon Iouem dici: hinc corrupto nomine Ammonem uocitatum. Alii tradunt Ammonem dictum ab Ammone quodam pastore, qui primus illic templū ædificauit. Huius meminere Suidas, & Aristophanes ἐν ὄρνισιν.

AMNICVS, a, um, ποτάμιος, fluuiale: ut, Stirps amnica apud Apul. Plin. lib. 3. cap. 25. Insula amnicarum maxima.

AMNIS, *Fiume*, ποταμὸς, fluuius: ab Am, & circum, & No, fluo, quoniā flexuoso meatu labitur: uel ab Ambio. omnia enim flumina circumeunt, ideoq; cornuta pingūtur. Nec desunt, qui à Græco ἀμνειὸς deduci malint, quod etiam Suidas fluuium interpretatur. Hinc etiam ἀμνισίδας νύμφας à Callimacho dici putāt, pro amnicis. Sic enim habet ille in hymno Dianæ, Δὸς δέ μοι ἀμφιπόλους ἀμνισίδας εἴκοσι νύμφας. Hoc est, da mihi famulas Amnisidas uiginti nymphas. Verum hoc potius deductum uidetur ἀπὸ τοῦ ἀμνισοῦ, quod proprium nomen est fluuii in Creta, à Suida quoque cōmemoratum: quod etiam Callimachi interpres annotauit his uerbis: ἀμνισὸς ποταμὸς κρήτης, ἀφ᾽ οὗ ἀμνισίδας κρητικάς. Virgil. 1. Geor. Atque alius latum funda iam uerberat amnem. Ponitur & pro torrente. Virg. 4. Aenei. Ruunt de montibus amnes.

AMNICOLA, læ, *Quello c'habita appresso'l fiume*, περιποτάμιος, amnis accola. Ouid. 10. Met. Amnicolæq; simul salices.

AMODO, *Da hora innanzi*, ἀπὸ τούτου, posthac. Apuleius: Nemo me amodo tam mane egredientem solum uidebit.

AMOEBAEVS, ἀμοιβαῖος, in pe. cum æ, & in antep. cū œ, diph. genus carminis, in quo qui canunt, utuntur æquali numero uersuum: & ita se habet ipsa responsio, ut aut maius, aut cōtrarium aliquid dicat, ut est apud Virg. Bucol. Ab Ioue principium Musæ, Iouis omnia plena: Ille colit terras &c. Nomen deductum, ἀπὸ τοῦ ἀμείβεσθαι, quod inter cetera significat alternis respondere.

AMOENITAS, iucunditas illa, quæ ex rebus amœnis percipitur. Ci. 2. de Leg. amœnitatem. & salubritatem hāc sequor.

AMOENITER, aduerb. pro amœne. Gell. lib. 10. cap. 7.

AMOENVS, a, um, *Ameno*. καλὸς, iucundus aspectu, ab α, idest, sine, & munus, quòd sit res grata, sed sine fructu. Vel (ut inquit Seruius) à Mœnio, munio, uel fructum capio. unde qui nihil præstant, immunes uocantur. Festus ab Amo deriuat, cum ait: Amœna loca dicuntur, quæ ad se amanda alliciunt. Virg. 6. Aen. Et amœna uireta.

AMOLIOR, liris, *Rimouere*, ἀπωθέω, ἀποσκεδάζω, ἀποτρίβομαι, ex A, & Molior, quod est à mole, significat amoueo, & proprie de iis dicitur, quæ cum magna difficultate submouentur. Pli. lib. 11. cap. 10. Amoliuntur omnia è medio. Ter. per translationem in And. pro recedo posuit: Hinc uos amolimini. Accipitur & pro refellere. Quinct. lib. 3. cap. 13. amolienda singula.

AMOMVM, p. p. ἄμωμον, frutex, ex ligno se cōuoluēs in racemi modū, flore paruo, ceu candidæ uiolæ, foliis uitis albæ similibus. Est aūt triplex, Armeniacū, Medicū, & Ponticū. Aetius scribit, Amomum uiribus esse acoro simile, sed siccius, acorum, digestiuum uero magis, amomum.

AMOR, *Amore*, ἔρως, plus est, quam beneuolentia: licet plerunque pro eodem accipiantur. ex amore enim nascitur beneuolentia, sicut ostendit Ci. Amor (ex quo amicitia nominata est) princeps est ad beneuolentiam coniungendam. Differt autem Amor à Caritate: quòd Amor sit genus,

Caritas species. ille ad omnes pertinet animantes, hæc ad homines tantum. Est autem Amor (ut inquit Aug. libro de Amicitia) animæ rationalis affectus, per quem ipsa aliquid cum desiderio quærit, & appetit ad fruendum. Amor singulari numero plerunque honestus est: ut Amor fraternus, Amor patris in filium. Cic. Incensus sum amore uirtutum tuarum. Potest tamen & in uenercam partem accipi, & tunc (secundum Augustinum) cupiditas, aut libido uocatur. Virg. Et genus æquoreum, pecudes pictæq; uolucres In furias ignemq; ruunt: amor omnibus idem. Amor (inquit Pla.) melle, & felle fecundissimus est, gustu dulce dat, amarum ad satietatem usque aggerit. Amor formæ (ait Seneca) rationis obliuio est, & insaniæ proximus. Cic. pro Cœlio: Mulier amorum turpissimorum fœdera feriens. Non nunquam tamen etiam honestos amores dicimus. Idem lib. 4. Off. Formam, Marce fili, & tanquam faciem honesti uides: quæ si oculis cerneretur, admirabiles amores sui excitaret. Amor item pro Cupidine (quem ueteres deum amoris esse putauerunt) accipi solet. Propert. Quicunque ille fuit, puerum qui pinxit Amorem.

Amotio, onis: Cic. de Fin. Augendæ uoluptatis finis est doloris omnis amotio.

Amoveo, ues, pen. cor. *Rimouere*, ἀποκινέω, remoueo. Plaut. in Amph. per translationem dixit, Amoui è foribus maximã molestiam, id est, abegi, siue abire compuli: quia prius dixerat, Abigam ego iam hunc uenientem ab ædibus. Quo item modo Teren. in Adelph. usus est: Ego hunc amouebo. Cic. ad Atti. Et nebulonem illum ex istis locis amoue.

Ampe, ἄμπη, oppidum Arabiæ non procul à mari: cuius meminit Herod. lib. 6. Gentile est Ampæus, ἀμπαῖος Steph.

Ampela, ciuitas est Cretæ insulæ apud Plin. lib. 4. cap. 12.

Ampeloprason, ἀμπελόπρασον, herba foliis porri, sed angustioribus, flore candido, radice bulbosa. nascitur in uinetis: unde & nomen accepit. Vide Plinium lib. 24. ca. 15. Vulgus Porrum uinearum uocat.

Ampelodesmos, ἀμπελόδεσμος. Plin. lib. 37. cap. 23. herba est, qua uites religari solent apud Siculos.

Ampelos, nomen ciuitatis Macedoniæ, apud Pli. li. 4. cap. 10. Ptolemæus quoque Ampelon urbem in Creta collocat: Stephanus aliam in Cyrenaica regione. Est præterea Ampelus, siue Ampelus, promontorium Sami insulæ è regione Drepani, Icariæ insulæ. Strabo lib. 14.

Ampelos leuce, ἄμπελος λευκὴ, herba est, quæ aliis nominibus Bryonia, Psilothrum, & à Latinis Vitis alba dicitur; uitis quidem, non quòd re uera sit uitis, sed quòd ad eius similitudinem accedat.

Ampeloessa, oppidum est in Decapolitana regione, quæ Syriæ proxima est. Plin. lib. 5. cap. 18.

Ampelos agria, ἄμπελος ἀγρία, labrusca, idest, uitis agrestis. Plin. lib. 23. cap. 1.

Ampelusia, ἀμπελουσία, nomen est promontorii in ea Africæ parte, qua Atlantem alluit Oceanus, à uitium copia impositum. Plin. lib. 5. cap. 1.

Amphapalia, locus Cretæ. Strabo.

Amphiala, oppidum est Atticæ. Strab. lib. 9.

Amphiaraus, pen. pro. ἀμφιάραος, Argiuus Oeclei, aut (ut alii malunt) Lyni, & Hypermnestræ filius, uates, & augur fuit, futurorum peritissimus: qui cum præuideret fore, ut in bello Thebano interiret, domi latitauit. tandem tamen ab uxore proditus, inuitus à Polynice ad bellum est pertractus: ubi, cum fortiter pugnaret, una cum curru terræ hiatu absumptus est. Vide Statium.

Amphibologia, ἀμφιβολογία, dubium dictum, sermo dubiam sententiam indicans, figura, quæ fit uitio compositionis, cũ in ambiguo posita est sententia. Et modo fit per duos accusatiuos à uerbo infinito rectos: ut, aio te Aeacida Romanos uincere posse. Modo per uerbum commune: ut cum dicimus, Cato iniuste criminatur. incertum est enim, an ipse ab alio criminetur, an ipse alium. Modo per particip. ut, Vidi statuam auream hastam tenentem. Modo per homonymia: ut si quis dicat Aciem, nec exprimat oculi, uel gladii, uel exercitus. Potest etiam fieri aliis modis.

Amphibrachys, pen. cor. ἀμφίβραχυς, pes ex prima, & ultima breuibus, media producta: dictus, quòd in utraque parte breuem habeat: ut Timere. ab ἀμφὶ, utrinque, & βραχὺς, breuis. huic opponitur Amphimacrus, qui breuem habet syllabam inter duas longas: ut Aequitas.

Amphictyones, ἀμφικτύονες, publicum Græciæ conciliũ, ut scribit Cic. de Inuen. lib. 2. unde decreta Amphictyonũ citat Demosthenes in oratione pro Ctesiphonte. Constabat autem Amphictyonum conuentus ex septem Græciæ ciuitatibus, ut docet Strabo lib. 9. Vnde autem Amphictyonum nomen deducatur, docet Dionys. lib. 14. Amphictyoné Heleni filium commentum esse Amphictyonicum concilium, cui ab ipsius nomine nomen indiderunt.

Amphimacrus, & Amphimacer, pe. cor. ἀμφίμακρος, pes ex tribus syllabis constans, prima & ultima longis, media correpta: ut, Pallidi. Sic dictus, quòd utraque parte longam habeat syllabam. ἀμφὶ enim utrinque sonat, & μακρὸς, longum. Est autem contrarius amphibracho.

Amphimalla, ἀμφίμαλλα, tunicæ gausapinæ, ex utraque parte pilos habentes, quæ & Gausapia dicebantur. Pli. li. 8. c. 48.

Amphion, pen. pro. ἀμφίων, Iouis, & Antiopes, uel, secũdum aliquos, Mercurii filius, à quo accepta lyra adeo suauiter canebat, ut saxa ad struendos muros Thebanos traxisse dicatur. Horat. Dictus & Amphion, Thebanæ conditor urbis, Saxa mouere sono testudinis. Quod ideo fictum, quia eloquii suauitate homines rudes, & incultis moribus, ad obsequii ciuilis pellexit disciplinam. Quod idem Horat. exposuit. Nam cum dixisset, Sono testudinis, addidit, Et prece blanda. Ferunt hunc inuenisse Musicam. De Amphione lib. 1. Apollonius Rhodius in Argon. Hinc Amphionius, a, um.

Amphipolis, ἀμφίπολις, ciuitas in ea parte, quæ Thraciam Macedonia contingit: dicta quòd eam Strymon amnis circunfluat.

Amphippi, ἄμφιπποι, milites, qui duobus equis in bello utũtur, & ex fesso in recentem transiliunt. Liu. lib. 2. Bel. Punici, Desultores uocat: & equi ipsi Desultorii appellantur.

Amphisbena, siue (ut aliis placet) Amphisibæna, ἀμφίσβαινα, ἢ ἀμφισίβαινα, serpens est in Libyæ desertis, duo habẽs capita: unde & circularis tractibus creditur incedere. Luca. lib. 9. Et grauis in geminum surgens caput amphisibæna.

Amphissa, ἄμφισσα, urbs Locrorum, qui ozolæ dicuntur: ita appellata, teste Stephano, quòd undique montibus cingatur. Luca. li. 3. Phocaicas Amphissa manus, scopulosaq; Cyrra. Hinc Amphissæi, ἀμφισσαῖοι, qui Delphicum templum diripuerunt, apud Demosthenem in oratione pro Ctesiphonte.

Amphitane, ἀμφιτανὴ, gemma, quæ alio nomine dicitur Chrysocolla. Inuenitur in ea Indiæ parte, in qua formicæ eruunt aurum, colore auri, figura quadrata. Pli. lib. 37. ca. 10.

Amphitapa, ἀμφίταπος Athenæo, uestis genus utrinque uillos habens. Varro: dormire sub amphitapa bene molli. Lucilius: Pluma, atque amphitapæ, & si quid aliud deliciarum. Vtitur hoc uocabulo Vlpia. in. l. uestis. ff. de auro & arg. lega. Pro eodem etiam legimus Amphimallon.

Amphitalamus, cubiculi genus, quasi duplex thalamus. Vitru. lib. 6. cap. 9.

Amphitheatrica charta, ita dicta à loco confecturæ, cui quartus locus tribuitur à Plin. lib. 13. cap. 12.

Amphitheatralis, le, adiect. ad amphitheatrum pertinẽs: ut, Ludi amphitheatrales, Amphitheatrale spectaculũ. Pli. lib. 11. cap. 24.

Amphitheatrum, *Amphiteatro*, ἀμφιθέατρον, ædificium erat rotundum, ueluti ex duobus theatris (quæ hemicycli figura erant) compositum. Martia. lib. 1. Omnis Cæsareo cedat labor amphitheatro.

Amphithetum, ἀμφίθετον, poculi genus est, quod utrauis ex parte stare potest. constat autem magnum fuisse poculum, quo uti solent, cum strenue potare uolebant: unde mansit prouerbium, Ex amphitheto bibisti: cum aliquem ad ebrietatem usque bibisse uolumus indicare.

Amphitrite, tes, p. p. ἀμφιτρίτη, Oceani, & Doridos filia, quæ fingitur à poetis esse uxor Neptuni, & per metonymiã ponitur pro mari. Nomẽ deductum est ab ἀμφιτρίβειν, hoc est, à circunterendo, quòd mare terram undique terat, & lãcinet. Ouid. Met. 1. nec brachia longo Margine terrarũ porrexerat Amphitrite.

Amphitryo, ἀμφιτρύων, princeps Thebanus Alcei filius, & Alcmenæ Herculis matris coniux. à τρύζω gemo, uel τρύχω uexo. Plaut. tamen Amphitruo scribit, quia uetustissimi Romani peregrinas litteras non admittebant. unde & Phruges dicebant, quos nos Phryges, & Sullam, quem nos Syllam. Hinc Amphitryonides patronymicum, & per epenthesim Amphitryoniades, quo poetæ utũtur pro Hercule, Amphitryonis re uera filio: quãuis ob rerum gestarum magnitudinem nonnulli originem eius ad Iouem retulerint. Vir. 8. Aen. cum iam stabulis saturata moueret Amphitryoniades armenta.

Amphora, p. c. *Anfora*, ἀμφορεὺς, uasis fictilis genus, duas habens ansas: unde & nomẽ accepit, quòd scilicet ansis utrinque apprehensis ferretur: ab ἀμφὶ, καὶ φέρω. Horat. in Arte: Amphora cœpit Institui, currẽte rota cur urceus exit? Erat autem hoc uasis genus uino asseruando in primis accommodatum. Idẽ 3. Carm. Nec Læstrigonia Bacchus, in amphora Languescit mihi. Erat præterea Amphora, mensuræ genus

capiens

capiens congios octo, hoc est 48. sextarios. Alio nomine Quadrantal dicebatur, a mensuræ eius figura, quæ omni ex parte pedem habebat quadratum. Ci. pro Fonteio. Titurium quaternos denarios in singulas uini amphoras portorii nomine exegisse. Idem in Verrem: non quæro, unde quadringentas amphoras mellis habueris. Hinc Amphoralis, le, quod est unius amphoræ capax. Plin. lib. 37. cap. 2. uas amphorale.

AMPHRYSVS, p. p. ἄμφρυσος, καὶ ἄμβρυσος Stephano, fluuius Thessaliæ, iuxta quem armenta regis Admeti Apollo pauisse traditur. Luca. li. 6. Irrigat Amphrysus famulantis pascua Phœbi. Hinc Amphrysius, a, um, ἀμφρύσιος. Virg. 6. Aene. Amphrysia uates. Item Amphrysiacus, a, um. Papinius: Aut Amphrysiaco pastor de gramine carpsi. Est & nomen duarum urbium. Vide Ambrysus.

AMPLE, *Ampiamente*, aduerb. copiose, magnifice. Cic. 2. de Fin. hæc satis ample, satis honeste dici putas. Amplissime, ut, amplissime gerere honores: hoc est, cum summa dignitate. Cic. 4. Vert. Ampliter, aduerbium, pro ample.

AMPLECTOR, ris, amplexus, *Abbracciare*, περιπλέκομαι, περιβάλλω, circumnecto, circumplico. Plau. in Cist. Anus ei amplexa est genua. Numeratur à Prisciano inter communia. Lucilius passiue dixit: Ego non sinam me amplectier. Ponitur & Amplecti pro amare. Cic. epist. fam. 5. Amplector tamen animum. Amplexor, frequentatiuum. Lucilius: Amplexetur qui uelit.

AMPLEXVS, us, ui, nomen, ipse amplectendi actus. Cice. 1. de Diuin. Puerum dormientem circumplicatum serpentis amplexu.

AMPLIFICATIO, onis, augmẽtatio, αὔξησις. Cic. 1. Off. Nec uero amplificatio rei familiaris, nemini nocens, uituperanda est. Apud rhetores Amplificatio (definiente Cicerone in Partit.) est grauior quædam affirmatio, quæ motu animorum conciliet in dicendo fidem.

AMPLIFICATOR, uerbale, qui rem aliquam, aut personam ampliorem reddit. Idem 3. Tusc. Pythagoras rerum amplificator fuit.

AMPLIFICO, as, *Amplificare*, αὔξω, augeo, amplius reddo. Cic. 1. de nat. deo. Eamq; facultatem amplificauit Academia. Idẽ pro domo sua: A populo semper sum defensus, amplificatus, ornatus.

AMPLIO, plias, πλατύνω, augeo, ut, ampliare ætatis spatium, Ampliare uires. Pertinet etiam hæc uox ad iudicia. Ad Heren. lib. 4. quid fuit iudices, quare illum hominem nefariũ ampliaueritis? Liu. lib. 4. ab urbe cond. scribit Postumiam uirginem Vestalem ampliatam, deinde absolutam, hoc est, per ampliationem in secundam actionem, interposita dilatione, protractam, ut scilicet bis caussam dicere posset. Romani enim iudicia hoc modo peragebant. nam aut statim sentẽtia dicebatur à iudicibus, si absoluendus esset reus: aut, amplius, pronunciabatur, si caussa obscurior esset: & tunc duabus hisce litteris, N. L. iudices significabant sibi non liquere quid esset statuendum, caussamq; denuo esse dicendũ. hinc Ampliatio nascebatur, quæ appellata uidetur, quasi amplius dicendi pronunciatio: quia qui ampliabatur, interposita dilatione, rursus ad agẽdam caussam redibat. De hac ampliatione intelligit Cic. tertia in Verrem actione, cum ait, Etsi lex ampliandi faciat potestatem, tamen isti sibi turpe existiment non primo iudicare. Differt autem ampliatio a comperendinatione, quòd Ampliatio certum numerum actionum non habebat: Comperendinatio iteratam actionem in tertium diem. Vide Pedianum.

AMPLITVDO, *Ampiezza*, ἀξίωμα, ut Cice. aut maiestatis, aut aliquarum copiarum magna abundantia. Idem ad Lentulũ: Tuæ sapientiæ est, omnem amplitudinem, & dignitatem tuam in uirtute, atque in rebus gestis tuis positam existimare. Amplitudo corporis. Plin. in epist. meatus animæ, propter amplitudinem corporis, illi grauior erat.

AMPLIVAGVS, a, um, pen. cor. quod in amplum uagatur. Auctor ad Heren.

AMPLIVS, *Piu*, πλέον, aduerb. significat plus. Et quãdoque iungitur ablatiuo. Cæsar Comm. 7. ut non amplius quatuor digitis ex terra eminerent. Quandoque accusatiuo. Virg. 5. Aen. Noctem non amplius unam Falle dolo. Quandoque nominatiuo. Cæsar Comm. 5. Amplius octingentæ. Ponitur etiam pro præterea, πρὸς sine casu. Cic. de Arus. resp. amplius ad eius laudem minuendam facere potuisset?

AMPLVS, a, um, *Ampio spatioso*, πλατὺ, τέλειον, quòd late patet. Virg. 1. Aen. Vocemq; per ampla uolutant Atria. Est item Amplius, idem quod Græcis ἄξιος, hoc est, dignitate multa præditus. Cic. pro Sext. Roscio. Is mihi uidetur amplissimus, qui sua uirtute in altiorem locum peruenit.

AMPVLLA, *Ampolla*, gemino ll, λήκυθος, uasis genus ex uitro, aut alia materia, ad seruandum oleum in balneis, item in mensa ad aquam, uel potionem, aliosq; usus accommodatum. Cic. lib. 4. de Fin. Si ad illam uitam, quæ cum uirtute degatur, ampulla accedat. Erat autem hoc uasis genus turgidum, ueluti uentre inflato, per translationem Horatius: Proiicit ampullas, & sesquipedalia uerba: pro eo quod est, uerba turgentia, & sufflata abiicit. Vtebantur etiam Romani ampulla ad hauriendas potiones. Suet. in Domit. Prandebat ad satietatem, ut non temere super cenam præter Martianũ malum, & modicam in ampulla potiunculam daret. Est etiam Ampulla, tumor inflatus, quem & Bullam uocamus. Græci modo πομφόλυγα, modo φύσημα appellant.

AMPVLLARIVS, rii, substantiuum, artifex ampullarum. Plaut. Rud. quiuis dicat ampullarius optimum esse opere faciundo corium. Ampullarius, a, um, adiect. ut Ampullariæ onctiones. Pla. Stic. malacas ampullarias. Ampullaceus, a, um, quod ex ampulla est: ut, Frustum ampullaceum.

AMPVLLOR, laris, *Insuperbire, gonfiare*, ab Ampulla, superbio, turgeo. Sue. in Dom & Hor. 1. epi. Tragica desæuit, & ampullatur in arte.

AMPVLLACEA pyra, quæ ab ampullæ forma nomen habent. Pli. lib. 15. cap. 15.

AMPVTATIO, nis. Cicero de Senectute Sarmentorum amputatio.

AMPVTO, tas, pen. en. *Potare*, ἀποκόπτω, περιαιρῶ μαι, ἀπεῤῥάσσω, circumputo, abscindo, seu aufero. Cic. 5. de Fin. Quæ sit ars agricolarum, quæ circumcidat, amputet, erigat, extollat. Hinc Peramputo, perfecte incido. Col. lib. 8. sauciatum uenenatam famem mittit, quæ uulnus ita insanabile facit, ut totum peramputandum sit.

AMSANCTVS, locus est in medio Italiæ apud Hirpinos, sulfureas habẽs aquas, quæ quòd undique siluis angustisq; clausæ sint, tam pestilentem emittunt odorem, ut propius accedentes enecentur. Hinc factus est locus fabulæ, in Amsancti uallibus inferorum spiraculum esse. Cic. 1. de Diu. mortifera quædam pars est, ut & Amsancti in Hirpinis, & in Asia Plutonia, quæ uidimus. Virg. 7. Aen. Est locus Italiæ in medio, sub montibus altis, Nobilis, & fama multis memoratus in oris, Amsancti ualles.

AMVLA, pen. cor. περιῤῥαντήριον, genus uasculi ad aquam gestãdam, quod religionis, & expiandorum malorum gratia gestabatur: dictum quasi amola, ab amoliendis periculis. Diminutiuum Amulula.

AMVLETVM, p. p. ἀλεξιφάρμακον, περίαμμα, omne genus remedii aduersus cuncta mala medicamenta, præsertim ueneficia. Pli. Infantibus alligatur succinum amuleti ratione, formam uasculi habens.

AMVLIVS, ἀμούλιος, Procæ filius, & Numitoris frater, qui regnum fratri abstulit, atque omnem eius stirpem oitilem necauit. Fratris quoque filiæ, Rheæ Syluiæ, per speciem honoris, cum Vestalem eam legisset, perpetua uirginitate spem partus ademit. Liu. 1. ab urb.

AMVRCA, *Fece dell'oglio*, ἀμόργη, sordes olei, quæ præcedunt. nã quæ sequuntur, feces uocantur. Virg. Geor. 1. nigra perfundere amurca. Amurca contra culices, & limaces uim habet maximam. Hinc Examurcatus, sordibus purgatus.

AMVRCARIA dolia, in quæ amurca infunditur. Cato de re rusti. cap. 10.

AMVSSIS, *Archipenzolo*, στάθμη, per duplex ss, fabrorum, & lapicidarum regula, qua ad dirigenda ligna, saxaq; utuntur. Sed late pro omni ordine ponitur. unde Amussim aduerbium; & compositum, Adamussim, pro perfecte. Varro lib. 1. de re rust. Numerus non est adamussim, ut cum dicimus, mille naues isse ad Troiam, centumuirale esse iudicium Romæ: & iudicium adamussim factum apud Gellium. Hinc Examussim, idem quod Adamussim. Plaut. in Amph. examussim est optima. Hinc Amussitata, adamussim facta Plaut. in Mil. amussitata Indoles. Nonius.

AMVSSIVM, uentis discernendis excogitatum organum, ut ait Cœlius. Vitr. lib. 1. cap. 6. locus ita expolietur, ut amussium desideretur.

AMYCLAS, ἀμύκλαι, pluraliter nomẽ est urbis Laconiæ, Tyndari regia, in qua nati sunt Castor, & Pollux. Alia est in Italia inter Terracinam, & Fundos in paludibus, à Laconibus condita, iuxta Seruium: cuius ciues, cum Pythagoricam sectam sequerentur, & abstinerent cæde animalium, nec uicinæ paludis serpentes interimerent, ab illis deleti sunt. Alii non à serpentibus, sed hostium repentino aduentu hanc urbem deletam prodiderunt: nam cum aliquoties falso nunciatus esset aduentus hostium, postea cautum est, ne quis amplius nunciaret. Inde ex improuiso captæ sunt Amyclæ. Hinc prouerbium, Loqui uolo: nam scio Amyclas tacendo periisse.

AMYCLEVS, a, um, ἀμυκλεῖος.

AMYCVS, ἄμυκος, Neptuni, & Melies nymphæ filius, Bebryciorum rex, qui aduenas in Bebrycium nemus ad cæstuum certamen prouocabat, & insidiis circumuentos ibidem interficiebat. Cum itaque Argonautæ in Bebrycium uenissent, Pollux ab eodem ad certamen prouocatus, cognitis insidiis, socios conuocauit, & ab iis adiutus Amycum interfecit. Vir. 5. Aen. Qui se Bebrycia ueniens Amyci de gente ferebat.

AMYDON, p.c. ἀμυδὼν, ciuitas Pæoniæ, quæ auxilia misit Troianis. Iuu. Sat. 3. Hic alta Sicyone, est hic Amydone relicta.

AMYGDALA, læ, pe. co. *Mandorla*, ἀμυγδάλη, nux Græca, quæ & Thasia dicitur. Amygdalum, ἀμύγδαλον, etiam neutro genere dicitur pro fructu. Palladius: Græci asserũt nasci amygdala scripta.

AMYGDALVS, *Mandorlo*, ἀμυγδαλῆ, arbor, amygdala ferens. Colum. lib. 5. Amygdalus si parum ferax erit. Hinc Amygdalinus, na, num, p. co. Serenus: Fertur Amygdalinæ succus nucis esse bibendus.

AMYGDALITES, ἀμυγδαλοειδὴς Diosco. herba est generis tithymali, à similitudine foliorum amygdali, quæ & Corymbites dicitur, & Platyphyllos à latitudine foliorum. Plin. lib. 26. cap. 8.

AMYLON, ἄμυλον, placentæ genus, quod ex tritico fiebat, aut siligine sæpius elota: ita dictum quòd ἄνευ τῆς μύλης, hoc est, sine mola fieret. Macerabatur enim sæpius quotidie triticum, aut siligo, donec ita mollesceret, ut cremor exprimi posset, qui deinde in sole siccabatur. A uulgo Seplasiariorũ unica littera immutata Amydon uocatur. Rationem conficiendi amyli uide apud Pli. lib. 18. cap. 7. & apud Cat. de re rust. cap. 87.

AMYSTIS, ἄμυστις, strenuæ potationis genus erat apud Thracas, cum potus ingurgitabatur, ut uinum in dolium infunditur, neque spiritu reciprocato, neque ore contracto. Vnde ἀμυστίζειν Græci dicunt, pro ingurgitare, & sine respiratione affatim bibere. Hora. lib. 1. Car. Bassum Threicia uincat amystide. Alii Amystidem poculi speciem interpretantur, quo Thraces utebantur, quoties ἀμυστὶ, καὶ ἄπνευστι, hoc est, citra labrorum cõtractionem, & spiritus reciprocationem, potare uolebant.

AMYTHAONTA, ἀμυθαονία, Elidis pars est, teste Stephano, ita dicta ab Amythaone Crethei filio.

A ANTE N

AN, ἆ, μὴ, aduerbium, interrogandi, & pro nunquid ponitur. Cic. An uero Romulus ille aut pastores, aut conuenas congregasse uidetur? Sed aliquando transit in uim εἰ, cum sermo dubitatiuus est, & tũc fere subiunctiuo iungitur: ut, Nescio, an pater uiuat.

ANA, siue (ut apud Melam legitur) Anas (ἄνας Ptolemæo) fluuii nomen est apud Hispanos, qui Bæticam, hoc est, Granatam, à Lusitania, quam hodie uocant Portugalliam, diuidit. Plin. lib. 3. cap. 1. & 12. Vulgo Guadiana.

ANABATHRA, ἀνάβαθρα, scalæ, pulpita, gradus superiores scãsiles. ab ἀναβαίνω, idest ascendo. Iuue. Saty. 7. conducto pendent anabathra tigillo.

ANACARDIVM, ἀνακάρδιον, arbor Indis familiaris, fructu auiculæ corculo non dissimili, unde nomen putant inditum, rubente intus cruore, quo ueluti sanguine scatet. Ruell. lib. 1. cap. 17.

ANACHARSIS, ἀνάχαρσις, philosophus ex Scytharum genere, sapientiæ admirandæ, ut scribit Cic. lib. 5. Tusc. qui, studio cognoscendi ritus, & mores Græcorum, in Græciam se contulit, eodem tempore, quo septem Sapientes florebãt. Huius imaginibus inscriptum erat, Lingua, uentre, pudẽdis abstinendum esse. Plin. tradit Anacharsim inuenisse rotam figuli, cuius circuitu uasa formantur. Sed si (ut inquit Seneca) apud Homerum longe antiquior inueniatur figuli rota, non uideo quo modo Anacharsis esse auctor huius sici potuit. Hic leges aranearũ telis quàm simillimas esse dicebat, quòd muscas quidem, & cetera eius generis infirmiora animalia irretirent, à fortioribus autem perrumperentur. De genere mortis eius tradit Laertius.

ANACHITES, ἀναχίτης, gemma omnium pretiosissima, quam Adamantem uocamus: dicta quòd uanos motus, animiq; lymphationes credatur abigere, & aduersus uenena habere uim antidoti. Pli. lib. ulti. cap. 4.

ANACLINTERIVM, *Letticciuolo, matarazzo*, ἀνακλιντήριον, lectulus super quo quiescimus interdiu: apud Lampridium in Heliogabalo, Accubita: à quibusdam Stibadia dicuntur. Spart. in Cesonio Commodo: nam lectum eminentibus quatuor anaclinteriis fecerat.

ANACREON, ἀνακρέων, nomen proprium poetæ lyrici, à quo metra Anacreontica dicta sunt. Ortus ex Teo Ioniæ ciuitate: Amauit puerum formosissimum nomine Batyllum uisenda pulchritudine spectabilem. Hor. Non aliter Samio dicunt arsisse Batyllo Anacreonta Teium. Periit acino uuæ passæ strangulatus, ut tradit Plin. lib. 7. cap. 7.

ANACTORION, ἀνακτόριον, herba est, quæ notioribus nominibus, ξιφίον, Græcis, & Latinis Gladiolus appellatur. Diosco. lib. 4.

ANACTORIA, ἀνακτόρια Stephano, oppidum Acarnaniæ, ad sinum Ambracium. Plin. lib. 4. cap. 1. Est item Ioniæ urbs in minore Asia, postea Miletus appellata: ut testatur idem lib. 5. cap. 29.

ANADEMA, pen. pro. ἀνάδημα, corona, aut simile capitis ornamentum, ἀναδέω, corono. Lucre. lib. 4. Et bene parta patrũ fiunt anademata mitræ.

ANAEA, ἄναια Stepha. urbs Cariæ contra Samum. gentilia, Anæus, ἀναῖος, & Anaites, ἀναίτης. hinc hortus Menelaus Anæus, Peripateticæ familiæ philosophus, & historiarum scriptor egregius.

ANAETIA, ἀναιτία, oppidum maioris Armeniæ. Plin. lib. 5. cap. 24.

ANAGALLIS, ἀναγαλλὶς, herba quam Morgelinam, uel Gallinæ morsum uulgo uocari, Ruellio credimus. duæ eius à Plinio traduntur species, floris colore distinctæ. mas florem habet phœniceum, femina cæruleum.

ANAGLYPHA, pen. cor. *Cose di rileuo*, ἀνάγλυφα, dicuntur uasa, aliaue opera, sculpturis aspera, quæ scilicet ita exsculpta sunt, ut in eis imagines emineãt: ita dicta ab ἀνὰ, sursum, & γλύφω, sculpo: eo quòd sculpturæ in superiori parte emineant. Anaglypta appellat Plin. lib. 33. cap. 11. & Martial. lib. 1.

ANAGNIA, ἀναγνία Ptol. ciuitas Hernicorum in Latio, ubi Antonius sorore Augusti contempta, & Cleopatra in uxorem ducta, monetam feriri iussit. Virg. lib. 7. Quos diues Anagnia pascit.

ANAGNOSTES, ἀναγνώστης, lector. nam ἀναγινώσκω, lego, ἀνάγνωσις lectio. Cic. Att. li. 1. anagnostes noster Sositheus.

ANAGYRIS, ἀνάγυρις, herba est grauissimi odoris, quæ ob id à rusticis lignum putidum uocatur. Huius folia, uirgasq; si quis decerpserit, fœdissimo odore manus imbuit, quo non nisi frequenti lotione potest liberari. Hinc factus est locus prouerbio, ut qui sibi offutura commoneat, ἀνάγυριν κινεῖν, hoc est, Anagyrin mouere dicatur.

ANAITIS, idis, ἀναῖτις, Deæ cuiusdam nomen, quæ in Sacasena Armeniæ regione præcipue colebatur. Sunt qui tradant, hæc festa in memoriam uictoriæ, quam Cyrus de Sacarum gente retulit, esse instituta. Strab. lib. 11.

ANALECTA, *Immonditie della tauola*, ἀνάλεκτα, purgamenta cenarum, quæ manu colligi solent, & extra triclinium efferri. Martia. lib. 7. Colligere longa nec turpe putat dextra Analecta, ἀπὸ τοῦ ἀναλέγεσθαι, hoc est, à colligendo, propterea quòd manu colligerentur, non scopis euerrerentur. Inuentis enim lithostrotis, ceterisq; id genus pretiosioribus pauimentis, cessauit usus scoparum. Martia. lib. 14. In pretio scopas testatur palma fuisse: Ocia sed scopis nunc analecta dabunt.

ANALECTES, æ, ἀναλέκτης, dicitur, teste Cœlio Rhodi. li. 13. cap. 32. qui multa lectione exercitatus, memoria est firmissima. ἀναλέγεσθαι enim memoria concipere, & firmiter repetere. Seneca: Suasit illi Satellius Quadratus, ut grammaticos haberet analectas.

ANALECTIDES, ἀναλεκτίδες, dicũtur, quibus è xylino lino, uel quauis materia, puellæ tanquam puluillis constipãt scapulas prominentes, ut uideri pleniores possint. Ouid. 3. de arte aman. Conueniunt tenues scapulis analectides altis. Cœl. lib. 7. cap. 18.

ANALOGIA, *Proprietà, proportione, conuenienza, similitudine*, ἀναλογία, accentu in pen. proprietas, proportio, conuenientia, similitudo. Cic. Quod analogiam Stoici, nos appellemus cõuenientiam, si placet. Quin. lib. 1. Analogia præcipue, quam proxime ex Græco transferentes in Latinum, proportionẽ uocauerunt. Hæc est eius uis, ut id quod dubium est, ad aliquid simile, de quo non quæritur, referat, ut incerta certis probet: ut si quæratur, funis masculini, an feminini generis sit, ex eius diminutiuo cognoscitur, quia funiculus, generis masculini est.

ANANTAPODOTON, schema, quo Græci frequentius utuntur, quàm Latini, cum oratio aliquo membro destituitur.

ANAPAESTVS, ἀνάπαιστος, pes ex duabus syllabis breuibus, & tertia longa. ex ἀνὰ re, & παίω ferio, quòd repercutiat dactylum sono reciproco. A Græcis ἀντιδάκτυλος dicitur, quasi dactylo contrarius. Cic. lib. 2. Tusc. Non adhibetur ulla sine anapæstis pedibus exhortatio.

ANAPHALIS, ἀναφαλὶς, herba est, quæ notiore nomine Gnaphalium,

phalium,& à quibusdam Centunculus appellatur.

ANAPHORA,p.c.ἀναφορὰ,seu Epanaphora, ἐπαναφορὰ,figura quam nos Relationem,seu repetitionem dicere possumus, quæ fit quoties in principio singulorum membrorum, aut uersuum eadem pars orationis repetitur,hoc modo:Verres calumniatores apponebat, Verres de caussa cognoscebat, Verres pronunciabat. Vir.1.Aen. Nate meæ uires,mea magna potentia solus,Nate,patris summi. Anaphoræ etiã scãsiones,seu ascensiones signorum uocabantur,ab Oriẽte circumactu mundi quotidiano factæ,ex inclinatione cæli uaria,nunc maiores,nunc minores. Firmicus: Sed illis tandiu uitiis,laborabit,quoad signi eius fuerit anaphora cõpleta.

ANAPIS,p.p.ἄναπις.Siciliæ fluuius leniter decurrens, decem stadiis procul à Syracusis in mare defluens. Oui.5.Met.

ANARIACE Straboni,Anariaci Plinio,ἀναριάκαι Ste. populi sunt ad mare Caspium ad ortum incolentes:quorum oppidum Anariace, ἀναριάκη,commemoratur à Stephano.

ANARRHINON,ἀνάῤῥινον,quod & Antirrhinum,herba est anagallidi similis,radice nulla,aut perexigua,semine uitulinas nares imitante: unde & nomen habet. Plin.lib.25.cap.10. & Ruellius lib.3.cap.131.

ANAS,atis,pen.genitiui cor.*Anitra*,νῆττα,auis notissima ex genere amphibiorum: ita dicta ab assiduitate natandi. Mart. lib.13.Tota tibi ponatur anas,sed pectore tantum, Et ceruice sapit,cetera redde coquo. Est & Anas,ἄνας, fluuius ulterioris Hispaniæ Bœticam diuidens à Lusitania. De quo Pomp. Mela. lib. 2. Antiqui præterea Anatem uocabant annuum morbum,quo scilicet uetulæ laborabant. Festus.

ANATICVLA,νησσάριον. Cic.5.de Fin. Serpere anguiculos, euolare merulas,nare anaticulas, cornibus uti uidemus boues.

ANATINVS,na,num,pe.pr. Plau. in Rudente: Vtinam fortuna anatina nunc uterer: ut,cum exissem ex aqua,arerem tamen.

ANASA,ἄνασα,oppidum Carmaniæ,apud Pli.lib.6.cap.28.

ANATARIVS,ria,rium,*Quello che è dell'anitra, come le piume*,quod ex anate est,ut Anatariæ plumæ:siue quod ad anates pertinet,ut Anataria aquila,νηττοφόνος ἀετὸς, quæ anates uenatur. Pli.lib.10.cap.3.

ANATHEMA,*Scommunica*,ἀνάθημα,idem quod detestatio, uel execratio. Item donariũ,quod diis suspenditur in columna, uel pariete templi: ἀπὸ τοῦ ἀναθεῖναι,hoc est,à seponendo, uel suspendendo: aut certe ab eo, quòd nefas esset ea loca mouere. Homines quoque sacri,quorum capite deorum alicui dicata sunt,anathemata appellantur. Vide Budæum in Commen.linguæ Græcæ. Inde Anathematizo,detestor.

ANATOCISMVS,*Vsura de l'usura*,ἀνατοκισμὸς, est usuræ anniuersaria reuolutio,& quas usuras usuratum uocant. Cic.ad Att.lib.6.centesimas me obseruaturum cum anatocismo.

ANAVROS,ἄναυρος,fluuius Thessaliæ, ex Pelio monte fluens, quasi absque aura dictus. Luca.lib.6.Quiq; nec humentes nebulas,nec rore madentem Aera, nec tenues uentos aspirat Anauros. De hoc fluuio,uel potius torrẽte. uide plura apud Apollonium Argonaut.lib.6.

ANAVSIS,apud Flaccum in Argon. procus est Medeæ, Alanorum,& Heniochorum rex,postea à Styro riuali interfectus.

ANAXAGORAS,pe.c.ἀναξαγόρας,Clazomenius philosophus in physicis præcellens,non modo generis gloria,& diuitiis, uerum animi quoque magnitudine clarissimus, quippe qui totum patrimonium suis sponte reliquit. & cum ab eis negligentiæ insimularetur,Quid ergo,inquit, non ne uos ista curatis? Mox abscedens,ad speculandum rerum naturam se contulit,studio doctrinarum flagrans,rei & priuatæ, & publicæ omnino negligens,adeo ut cuidam ipsum ita compellãti, Nulla ne tibi patriæ cura est? dixerit, Mihi uero patriæ cura,& quidem summa est,digitum in cælum intẽdens. Hic cum post diutinam peregrinationem in patriam redisset, possessionesq; desertas uidisset, Non essem, inquit,ego saluus,nisi istę periissent. Digna profecto uox philosopho,qui pluris faceret culturam ingenii,quàm prædiorum. Vide plura apud Laertium.

ANAXARCHVS,ἀνάξαρχος,philosophus Abderita sectator Democriti. Hic habuit inimicum Nicocreontem Cypri tyrãnum,à quo comprehensus,cõiectusq; in pilam saxeã, ibiq; ferreis malleis contusus, adeo toleranter pertulit asperrimos illos cruciatus,ut uerbum illud memorabile conduplicauerit,Tunde,tunde Anaxarchi follem,Anaxarchum enim non tundis. Ad ultimum,amputationem linguæ minitante tyranno,protinus dẽtibus abscissam linguam in os eius ira patulum dicitur expuisse. Vide Laertium.

ANAXIMANDER,ἀναξίμανδρος,Milesius philosophus Taletis auditor, primus terræ, marisq; circuitus descripsit, & sphæram insuper construxit,ut inquit Laertius. Hic dixit infinitum rerum omnium generationis, atque corruptiõnis caussam esse:& partes quidem uniuersi corrumpi: totum autem esse immutabile. Præterea cylindri formæ esse terram asseruit,tantæ profunditatis,ut ad latitudinem profunditas tertia inueniatur.

ANAXIMENES,ἀναξιμένης,philosophus fuit Milesius, Eurystrati filius,Anaximandri discipulus,successorq;, qui eo die obiit,quo Sardis à Cyro captæ sunt. Hic principium rerũ aera opinatus est,quem genere infinitum,qualitatibus finitum aiebat,cuius condensatione,ac rarefactione cuncta gigni putauit. Motum uero ab æterno esse dixit: terram ex aere constipato,primum omnium factam latam,magnam: iccirco non absque ratione super aereum contineri: Solem,Lunam,ceterasq; stellas à terra ortum habere.

ANAXYRIS,ἀναξυρίς,herba est notissima,quam & Oxalidem Græci,& Latini Rumicem appellant. ita dicta, quòd folia eius calceorum soleas imitentur,quæ & Anaxyrides quandoque à Græcis appellantur.

ANAZARBA,ἀνάζαρβα Stephano,oppidum est Ciliciæ, Dioscoridis illustrissimi medici patria.

ANCESA,*Vasi intagliati*,dicta sunt ab antiquis uasa,quæ cælata uocamus,quòd circum cædendo talia fiant. Ipsum quoque Cælare uerbum ab eadem caussa dictum est,d cum l permutata. Festus.

ANCEPS,ancipitis, *Dubbio,dubbioso*,ἀμφίστομος, quod utrinque acutum est. Anceps(inquit Festus)significare uidetur, quod ex utraque parte caput habet,ut securis, bipennis. sed magis à capiendo,quòd ex utraque parte æque capiatur,appellatum est. Lucil. Vecte,atque ancipiti ferro effringam cardines. Accipitur pro dubio,siue ambiguo,ἀμφίβολος, ἐπαμφοτερίζων. Ci. pro Marcel. Incertus est exitus, & anceps fortuna.

ANCHIALE,ἀγχιάλη,ciuitas Ciliciæ,de qua Strabo,post Zephyrium,inquit,Anchiale supra mare, Sardanapali opus. Ex hac urbe fuit Athenodorus,qui non à Sardanapalo, sed ab Anchiale Iapeti filia conditam uult Cydmi matre,à quo nomen uicino flumini.

ANCHISES,ἀγχίσης,Capyos filius, ante bellum Troianum, nemorum latebras,& solitudines coluisse fertur, gregibus, & armentis intentus: quibus cum uacaret, à Venere adamari cœpit,& cum ea concubuit,unde natus est Aeneas apud Simoenta Troiæ fluuium,ut scribit Seruius. Porro cum se Veneris concubitu usum fuisse iactasset, à Ioue fulmine est afflatus. Propterea dicunt eum Troianorum consiliis nõ interfuisse. Ardente Troia,cum nulla salutis spes appareret, senio confectum Aeneas humeris imposuit, secumq; Drepanum usque Siciliæ urbem uexit,ubi fatis concessit. Virg. 1.Aen. Tu ne ille Aeneas, quem Dardanio Anchisæ Alma uenus Phrygii genuit Simoentis ad undas?

ANCHORA,pen.cor.*Anchora*,ferreum instrumentum, quo naues retinentur,quod & à Græcis ἄγκυρα uocatur: unde & Latini uocem hãc procul dubio mutarunt,κ tenue in suam aspiratam,& υ in o commutantes. Cic.7.Ver. Vela fieri,præcidi anchoras imperauit. Et quia nautæ tempestate iactati, quando feliciter nauigandi nulla spes superest, ad anchorã confugiunt, qua eiecta nauim eodem in loco retinent, donec felicius nauigandi se offerat occasio. factum est ut Sacram anchoram prouerbialiter dicamus pro extremo perfugio.

ANCHORALIS,le,adiect. Plin. libro 16. cap. 8. Vsus eius anchoralibus maxime nauiũ. Anchoralis tractus. Liu.7. Bel. Maced.

ANCHORARIVS,*Ancoraio*,qui curam anchoræ habet.

ANCHORARIVS,a,um,quod ad anchoram pertinet: ut,Funes anchorarii. Hirtius: Storias ex funibus anchorariis tres fecerunt.

ANCHVSA,ἄγχουσα,herba est lactucæ foliis, radicem habens digitali crassitudine,colore sanguineo, æstate manus inficiens,qua mulieres colorem purpureum malis inducunt.

ANCILE,per simplex l,pen. pro. scutum breue erat, auctore Festo,ita ex utroque latere recisum,ut nullus angulus uideri posset,& summum,infimũq; eius latus medio pateret. Dictum ab Am & Cæsum,quasi Ancisum:uel ab ἀγκών, quod est cubitus: uel ab ἄκος remediũ,quoniã pestilentiæ remediũ fuit. Fertur Numæ Põpilii tẽpestate de cælo decidisse, unaq; editã uocẽ,omniũ potentissimã fore ciuitatẽ,quãdiu in ea mãsisset. Itaque facta sunt eiusdẽ generis plura, quibus id misceretur,ne internosci cæleste posset. De hoc Ouid.lib. 3. Fastorum: Ecce leui scutum uersatum leniter aura Decidit: à populo clamor ad astra uenit. Et paulo post: Idq; ancile uocat,quod ab omni parte recisum est: Quęq; notes oculis,angulus omnis abest. Liu.lib.1. Salios duodecim Marti Gradiuo legit, tunicæ pictæ insigne dedit, & super tunicam æneum pectori tegmen: cælestiaq; arma, quæ ancilia appellantur,ferre,ac per urbem ire canentes carmina cum

tripudiis, folenniq; faltatu iuffit.Hora.li.3.Carm. Hoc an cilium declinauit cum ait,Anciliotum nominis, & togæ.Iu uenalis uero adiectiuũ pofuit,cũ dixit,Clypeis ancilibus.

Ancilla,*Fante, ferua*,δμωή,mulier ferua. Nomen deductum putauit Feftus ab Anco Martio, quòd is in bello magnum fœminarum numerum cepetit.Siue quòd antiqui Anculare dicebant miniftrare.Ex quo dii quoque ac deæ feruntur co-li,quibus nomina funt Anculi,& Anculæ.Plin.lib.2. ca. 63. Terra mortalium femper ancilla.

Ancillaris,tis,re.Cic.Tufc.ancillari,fordidoq; artificio.

Ancillariolus,ancillæ addictus,qui ancillam amat. Mar tia.lib.12.Ancillariotum tua te uocat uxor.

Ancillor,laris,*Seruire*,δουλεύω,miniftro,more ancillarum. Oratione in Saluft.Non uni priuatim ancillatus fum.

Ancillula,θεραπαινίδιον,dimin.ab ancilla.Cic.1.de Orat. Iuris fcientiam eloquentiæ,tanquam ancillulam adiunxifti.

Anclabra,uafa quibus facerdotes utebantur.Anclabris (in-quit Feftus)eft menfa minifteriis apta diuinis uafa quoque in ea, quibus Sacerdotes utuntur, anclebra appellantur. Sunt qui legant Antlabra,ἀπὸ τοῦ ἀντλεῖν, hoc eft , ab hau-riendo.

Ancon,onis,fiue Ancona,æ,pen. pro. ἀγκών, urbs eft totius Piceni celeberrima,portum habens infigni opere à Traia-no Cæfare extructum.Nomen habet à fitu,qui cubiti flexu ram refert.Græci enim & cubitum , & locum cubiti modo finuofum,ἀγκῶνα appellant.Pli.lib.3.cap.13.Ab iifdem co lonia Ancon,appofita promontorio Cumeto in ipfo flectẽ tis fe oræ cubito.Fuit item Ancon, apud Carthaginienfes obfcurum domicilium,in quod detrudebantur , quibus ira-tior erat tyrannus.

Ancus,ἄγκος,cognomento Martius , quartus fuit Romano-rum rex,Numæ Pompilii ex filia nepos, qui & Latinos bel lo domuit,& Ianiculum ponte fublicio urbi coniunxit, Ro manorumq; limites ad mare ufque promouit , ubi & Oftiã condidit.Reliqua uide apud Liu.lib.1.ab Vrb.con. Dictum autem uolunt Ancum ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος,hoc eft,à cubito,quẽ incuruum habebat,nec poterat exporrigere. Vide Seruium in illud Virg. 6. Aeneid. Quem iuxta fequitur iactantior Ancus.

Anculi,& Anculæ,dii,deæq; ancillarum putabantur.Feftus.

Ancyra,ἄγκυρα,nomen duarum urbium,quarum altera eft Phrygiæ,altera Galatiæ. Dicta Ancyra ab anchoris nauiũ captarum à Mithridate,quas Ptolemæus Aegypti rex fup-petias Gallogræcis miferat . Vide Steph. Et Plin. lib. 5. cap.ult.

Andabatae,*Combattenti à la cieca*,ἀνδάβαται.Cic.Trebatio: Quem antea ne andabatam quidem defraudare poteramus. Andabatæ fuerintne populi claufis oculis foliti pugnare,an gladiatorum genus,qui claufis oculis tenderent in aduerfa rium,an potius lufus genus,ut propemodum ex Seneca li-cet coniicere,nondum fatis compertum eft.

Andania,ἀνδανία Stephano , oppidum Peloponnefi. Stra. lib.8.

Andanis,ἀνδανίς,fluuius eft Carmaniæ regionis.Plin.lib.6. cap.23.

Andegavi,Galliæ Lugdunenfis populi,qui & Andes . Taci-tus lib.3.Erupere primi Andegaui ac Turonii.& Plin.lib.4. cap.18.

Andes,um,populi inter Celtas,Carnutibus,& Turonibus fi nitimi ac ducati Bituricenfi,oceanoq; proximi,quos Lige-ris flumen alluit.Pli.Andegauos appellat,Cæfar Andes.

Andes,uicus non procul à Mantua,Virgilii patria.

Andinus,Adiect.ut Andinus uates:cantus Andinus. Sil.lib. 8.Mantua mufarum domus, atque ad fydera cantu Euecta Andino,ideft Virgiliano.

Andria,ἀνδρία,Phrygiæ oppidum,apud Plin.lib.5. cap. ult. Ste.præterea Andriam in Elide collocat,& alteram in Ma-cedonia.

Andriaca,ἀνδριακὴ Ptolemæo,oppidum eft in Media:& al terũ i[n]Lycia Ptolemæo:Rurfum aliud in Thracia,Straboni.

Andricus,p.c.ἀνδρικός,Ciliciæ mons,ut inquit Strabo lib. 14.Quo etiam nomine dictum eft flumen quoddam eiufdẽ regionis,non procul ab Amani portis,apud Pli.lib.4.

Androdamas,ἀνδροδάμας,lapis eft ex genere hæmatitarũ, colore nigricante,pondere ac duritia infignis , qui attritus coti fuccum reddit fanguineum.Vide Pli.lib.36.cap.20. Eft præterea Androdamas,gemmæ nomen,quæ argenteum ni torem habet,ut adamas quadrata , & femper teffellis fimi-lis:cui Magi putant nomen impofitum ab eo,quòd impetus hominum,& iracundias domet , ἀπὸ τοῦ δαμάζειν τοὺς ἄν-δρας,hoc eft à domandis uiris.De hac Pli.lib.37.cap.10.

Androgynos,pen.cor.ἀνδρόγυνος,qui utrunque habet fe-xum,& maris & feminæ.Cic.1.de Diuin.

Andromache,p.c.ἀνδρομάχη , Eetionis regis Thebarum , quæ in Cilicia funt,filia,& Hectoris Troiani uxor,& mater Aftyanactis, quæ à uirili pugna nomen fortita eft . Fuit enim uirili animo & quædam ueluti uirago . Hanc mortuo Hectore Pyrrhus in Græciam adduxit,& ex ea Moloffum fi lium fufcepit:pofteaq; Heleno uati Priami filio eam uxorẽ tradidit,regniq; portionem eidem affignauit.

Andromede,pen.cor.ἀνδρομέδη, Cephei , & Caffiopes fi-lia,quæ ob matris fuperbiam,quæ fe Nereidas forma ante-cellere gloriabatur,à Nymphis fcopulo fuit alligata, & ce-to deuoranda expofita,fed Perfei uirtute liberata , qui illac opportune iter faciens,& cetum interemit, & Andromedẽ uxorem duxit.Poftremo Mineruæ beneficio inter aftra col locata dicitur.Oritur in parte pifcium duodecima.

Andron,*L'androne*,ἀνδρών, à quibufdã putatur effe locus in ædibus parietibus undique feptus,fed fere fine tecto. Pli.in epift.interiacens andron parietem cubiculi,hortiq; diftin-guit. Feftus locum effe ait in ædibus longitudine anguftio-rem,in quo uiri plurimum uerfantur, ut γυναικεῖον in quo mulieres . Suidas quoque A ndronem interpretatur locum in ædibus,in quem uiri folent conuenire. Dicebatur etiam Andronitis: quòd in eo uiri fine interpellationibus mulie rum uerfarentur. Vitru.lib.6. Eft etiam Andron (ut fcribit Ptolemæus)oppidum inferioris regionis Nili.

[A]ndronium,medicamentum eft uuæ,quæ in fine fauciũ na fci folet,curandæ utile.Eius confectionem uide apud Cel-fum lib.6.cap.14.

Andros,fiue Andrus,ἄνδρος,infula eft una Cycladum , Eu-bϾ adiacens: de qua Pli.lib.4.cap.12.Eft item Andrus,in-fula Oceani Septẽtrionalis,inter Hyberniam, & Britãniã. Pli.lib.4.cap.16.

Androsaemon,ἀνδρόσαιμον,herba eft fimilis Hyperico , cauliculis tamen maioribus,ac magis rubentibus . Florem habet lutei coloris,qui digitis attritus,fuccum emittit fan-guini fimilem: unde,& nomen habet. αἷμα enim fanguinẽ fignificat uide Pli.lib.26.cap.5.

Androsaces,ἀνδρόσακες,herba eft maritimis Syriæ locis copiofiffime proueniẽs,alba,carens foliis,folliculos in cir-ris habens.Pli.lib.27.cap.4.

Anellus,*Anelletto*,μικρὸς δακτύλιος,diminut.ab anulo. Ho-rat.in Ser.Cum tribus anellis,modo læua Prifcus inani.Ci. Cuius imaginem in poculis,& anellis habebant.

Anemone,pen.pro.ἀνεμώνη,herba florem habens eiufdem nominis,ftatim euanefcentem,quem poetæ fabulantur or-tum effe ex fanguine Adonidis ab apro interempti. Nican-der in Theta. & Theocritus in Bucol. Flos eft purpureus, afpectum fatis amœnus,fed nulla odoris gratia commen-datus.Vnde ortum eft prouerbium ῥόδον ἀνεμώνῃ συγκρί-νεις,hoc eft,Rofam cum Anemone confers . Dicta putatur Anemone,quòd nifi uento flante(quem ἄνεμον uocant Græ ci)non aperiatur.

A nemo,fluuius eft in octaua Italiæ regione,apud Plin.lib.3. cap.15.

Anethum,ἄνηθον,genus herbæ boni odoris, etiam hodie in officinis nomen retinens, ructus mouens, tormina fedans, & fingultus cohibens. Pli.lib.20.cap.18.

Anfractus,περίοδοι,obliqui uiarum flexus,in fefe recurrẽ-tes,ab Am,& frango,quod recta uia fit interrupta . Cæfar: fi nullus anfractus intercederet,M D.paff.abeffet. Transfer-tur & ad alia,accipiturq; pro quouis circuitu. Cic.de Parti. Orat.Oratio circumfcripta longo anfractu.Legitur & An-fractum neu.gen.apud uetuftiffimos.Accius Euryfacc,citan te Nonio.alta partis terrarum anfracta teuifam.

Angari,ἄγγαροι,tefte Suida,nuncii erant regii apud Perfas quod nomen poftea latius ufurpari cepit pro quibufuis,qui feruorum , aut iumentorum onera baiularent . uide Cœl. Rhod.lib.18.cap.8.

Angaria,pen.pro.*Angaria,graueZZa*,ἀγγαρεία , dictio Perfi-ca,ut inquit Suidas,proprie feruitus coacta. Vnde fi quis co gitur plus foluere publicanis,quàm liceat,angaria eft. In-de ἀγγαρεύω,cogo.Apud Perfas erat ἀγγαρεῖον δρόμημα, curfus perniciffimus equitum,ut fcribit Hero.in 8.Vnde no men angariæ,& perangariæ in libris iuris lectitatum mana uit:Eft enim nomen Perficum.

Angaris,mons eft Idumææ,apud Pli.lib.5.cap.13.

Angelus,ἄγγελος,Latine nuncius, nam officii nomen eft, non naturæ.Semper enim fpiritus funt: fed cum mittuntur, uocantur angeli. Angelicum metrum Diomedi , celeritate nunciis aptum.

Angelus,li,dim. Ab angulo. Lucr.lib.2.

Angerona,*La Dea del piacere*,ἀγγερώνη , uoluptatis dea , quæ & Volupia dicebatur , cui facra à Romanis inftituta funt, cum Angina ciuitas uexaretur:ab angore tollendo fic dicta.

Eius festa. Angeronaliâ sunt uocitata. Huic Pontifices in sacello Volupiæ sacrum faciebant.

ANGINA, pen. pro. *La Schilantia*, συνάγχη, genus morbi acutissimi, quo fauces anguntur, ac strangulantur: imperitum uulgus medicorum Squinantiam uocat, dicta angina, quòd angat guttur. Plau. Vellem me in anginam uerti, ut huic aniculæ fauces præoccuparem. Festus: Anginam uinarium habere dicuntur, qui uino suffocantur.

ANGIPORTVS, quarti ordinis: & Angiportum, *Via senza capo, Angiporto*, στενωπὸς, uia est exitum non habens: uel uicus angustus, & flexuosus in modum anguis: quasi angustus ad portã aditus: ab angẽdo, & portu. Vlpian. Angiportum à portu dictum est, portus uero conclusus, & munitus locus est, quemadmodum & statio, ab importandis, exportandisq; mercibus nomẽ habens. Ter. in Adel. Id quidem angiportum nõ est peruium. Cic. 4. Verr. Vt omnibus in angiportis prædonis improbissimi statuæ ponãtur. Alii à Græco ἄγχι, quod significat prope, deductũ uolunt, quia nõ longius extẽditur.

ANGLIA, *Inghilterra*, βρεττανία, quæ Britannia ab eruditis dicitur, insula insignis in Oceano, quæ undique à circũfuso mari cõplexa est, nusquã iuncta cõtinenti. quæ quondã ab albis rupibus, quas mare undiq; abluit, Albion dicebat. Hanc primũ Troes incoluerunt, qui Troia disiecta fugerunt excisam patriã, Palladisq; oraculo classe in hanc insulã migrauerunt, atq; gigantes tunc insulã tenentes, multis uictos prœliis expugnauerunt. Hanc postmodũ longo tẽporũ tractu, Saxones, qui sunt illustres Alemaniæ populi, oppressere: agrosq;, & opes inter legatos Saxonũ regina Angela diuisit. Atq; ut linguæ pariter, & gentis memoria in deuicta insula sempiterna foret, ab Angela, cuius ductu uicta est, Angliam tellurẽ illã uocauit. Quãquã pleriq; Angliam ueluti nostri orbis angulũ prædicent dictã. Sita est (ut inquit Plin. li. 4. cap. 16.) ex aduerso Galliæ, Germaniæ, atq; etiã Hispaniæ, licet longiore interuallo. Agrippa longitudinem eius prodidit esse DCCC. M. pass. latitudinem uero CCC. M.

ANGO, gis, *Affannare*, ἄγχω, anxi, sine supino, idẽ est quod cruciare, uexare. Et modo ad animũ, modo ad corpus, modo ad utrunque promiscue pertinet. Ad animũ, Cic. epist. fami. li. 6. Audio te animo angi. Ad corpus, Colu. lib. 8. robustus angit imbecillũ. Ad utrunque promiscue. Gel. Cum angerentur Romani, & pleraque Italia ad regem desciuisset. Plaut. pro absumo posuit in Aul. Tum anxille aquam, si quis peter. Deducitur ἀπὸ τοῦ ἄγχω, quod est suffoco, strangulo: à quo Synanche morbus faucium acutus, ut dictum est in dictione Angina. Dicimus autem, angor animi, uel animo.

ANGOR, oris, *Affanno, doglia*, ἀδημονία, corporis, uel animi cruciatus. Ci. 4. Tusc. Angor, est ægritudo premens. Idem 1. de Fin. animus, excelsus, omni liber cura, & angore. Hinc Anxietas, & anxietudo.

ANGVICVLVS, *Serpentello*, diminutiuũ ab anguis. Cic. de Fin.

ANGVIFER, pen. cor. signum cæleste, quod à Græcis dicitur ὀφιοῦχος. Col. Anguifer cum mane occidit, tempestatem significat. Cic. de nat. deo. Atque hæc quidem à tergo: prope caput autem Anguitenens.

ANGVILLAE, *Anguille*, ἔγχελεις, pisciũ solæ exanimes nõ fluitant: quas non ouo, nõ coitu procreari scribit Arist. Dictæ anguillæ, quod specie anguẽ repræsentent. Pli. li. 9. c. 51. Anguillæ atterunt se scopulis, ea strigmenta uiuiscunt, nec alia est earum procreatio. Plaut. in Pseu. Anguilla est, elabitur.

ANGVINEVS, a, um, adiect. quod anguinum est, aut quod ex anguibus constat, ὀφιώδης: ut, Anguineæ comæ Medusæ, apud Ouid. 4. Tristium: & anguineus capillus Eumenidum, apud Catullum. Item quod ad anguis similitudinem accedit: ut anguineus cucumer. Colum. lib. 2. cap. 9. hoc est oblongus, & ad anguis similitudinem cõtortus. Plinio dicitur Erraticus, lib. 20. cap. 2.

ANGVINVS, a, um, idem: ut, Anguina uernatio, pro pelle quã uerno tempore angues exuunt. Pli. lib. 30. cap. 3. Anguinum ouum. Plin. lib. 29. cap. 3.

ANGVIMANVS, ni, elephantorum epitheton est, quod probo- scis, eorum quæ manus uocatur, in omnem partem, anguiũ more, facile flectitur. Lucret. li. 5. Anguimanos belli docuerunt uulnera Pœni Sufferre.

ANGVINVS, a, um. Cic. de Diu. Ceruix.

ANGVIPEDES, à poetis dicti sunt Gigantes, quasi loripedes, quòd pedes tortuosos habuisse fingũtur, sicut angues se tortuosos faciunt. Ouid. 1. Meta. anguipedem captiuo brachia cælo.

ANGVIS, *Serpente aquatile*, ὄφις, tam fem. quam maf. gen. serpentis genus satis notum, & proprie illud (si Seruio credimus) quod in aquis degit. Frequentissime tamen etiam de terrestribus dictum inuenitur. Virg. 3. eclog. latet anguis in herba. Tacitus. anguem in cubiculo uisam narrare solitus est. Frequentius tamen maf. gen. profertur.

ANGVLARIS, & hoc lare, γωνιαῖος, quod habet angulos. Cato de re rust. cap. 15.

ANGVLATIM, κατὰ γωνίας, aduerbiũ significãs per angulos.

ANGVLOSVS, habẽs plures angulos, γωνιώδης. Pli. li. 37. ca. 12.

ANGVLVS, pe. c. *Angolo, cantone, canto*, γωνία, à Geometris dicitur id, quod resultat ex duabus lineis in idem punctum desinentibus. In ædificiis item anguli dicuntur, ubi duo parietes coeunt. Item in agris, & regionibus, ubi duo latera conueniũt, atque in acutum desinunt, angulus appellatur. Cæs. 5. Bell. Gall. Huius lateris alter angulus. Et quoniam anguli in ædificiis reliquis partibus fere sunt obscuriores, & secretiores, factũ est, ut angulus accipiat pro loco quouis secreto, & addito. Cic. in Catil. Nemo ullo in angulo totius Italiæ fuit. Angulatus, ta, tum. Cic. de nat. deo. esse corpuscula quædam rotunda, alia angulata.

ANGVSTIA, æ, *Angustia, strettezza*, στενοχωρία, locus arctus, & minime amplus, cuiusmodi sunt montium fauces. Cæs. 5. Bell. Gall. angustiis uiarum. Transfertur & ad alias res. ut, Angustia ærarii. Angustia etiam corporis, & animi. Cæsar: Neminem, qui ei in tot rerum angustiis subueniret, habebat. Angustitas, atis, uetus nomen, pro Angustia. Actius: sed angustitatem inclusam, ac saxis squalidam. Nonius.

ANGVSTE, aduerb. Cæs. 3. Bel. Ciui. Ad rem frumentariam expediendam, qua anguste utebantur.

ANGVSTO, as, στενοχορέω, quod est stringo. Luca. lib. 5. Qua maris angustat fauces saxosa Carystos. Hinc Angustans, Angustatus, Angustandus, participia. Catul. Cuius iteratis angustans corporum aceruis. Cic. Somn. Scip. Omnis terra, angustata uerticibus, lateribus latior. Seneca de Tranq. uitæ: Angustanda patrimonia sunt.

ANGVSTVS, a, um, *Stretto*, στενὸς, ab angulus, arctus, quòd anguli supet coarctarentur: ut, Angusta domus. Ci. 1. de Fin. Angustissimæ fauces. Cæs. 1. Bel. Ciui. Angustioribus foliis. Pl. lib. 13. cap. 21.

ANHELATIO, onis, ἀνάσθμα τωσις, spirandi difficultas. Plin. lib. 11. cap. 21.

ANHELATOR, *Vn che non possa rihauer facilmente il fiato*, ἀσθματικὸς, qui est suspiriosus, quod uitium consistit in spirandi difficultate. Plin. 12. Anhelatoribus, & in tussi uetusta cum porro ex aceto datur.

ANHELITVS, us, pe. co. *Fiato*, ipse spiritus, uel respirandi actus. Pla. in Epid. Animo male est, accipiam anhelitum.

ANHELO, as, p. p. *Spirare, ansare*, ἀσθμαίνω, ex Am, & Halitum, in n, mutata, significat ægre halo: cũ ex labore uehementi, crebris quasi singultibus spiratur, ac respiratur. Col. li. 1. cap. 3. sudare, atque anhelare boues. Vnde, & pro ardenter cupio per translatiõe poni consueuit. Ci. in Cat. Catilinam furẽtem audacia, scelus anhelantem, pestem patriæ nefarie molientem, &c. Anhelatus, participium. Ouid. in epist. Medeæ ad Iasonem: Isset anhelatos non præmedicatus ad ignes.

ANHELVS, a, um, *Anhelo*, ἀσθμαίνων, ἀσθματώδης, ægre anhelitum ducens. Virg. 1. Geor. Nosq; ubi primus equis Oriens afflauit anhelis. Idem 2. Geor. Senibus medicantur anhelis.

ANICETVM, ἀνίκητον, à quibusdam appellari semen, quod notiore nomine Anisum uocamus, auctor est Pli. lib. 20. ca. 17. propterea quod appetentiam excitet. à Græcis, quæcunque orexim adiuuant, ἀνίκητα, dicuntur, quasi inuicta. Nõ aliam etiam ob caussam Dioscorides eandem appellationem anetho tribuit, lib. 3. cap. 60.

ANICIANA, pyri genus. Colu. lib. 5. cap. 10. & Catonem ca. 7.

ANIENIS fluuius ad tertium ab urbe milliarium. Ci. de cl. or.

ANIGRVS, p. p. ἄνιγρος, fluuius Thessaliæ, in quo centauri ab Hercule uulnerati abluerunt sua uulnera. Vnde cum antea haberet aquas purissimas, Centaurorum sanguine sordidæ reditæ sunt, & impuræ. Auctor est Ouid. Meta. lib. ult.

ANIMA, *Alma, anima, fiato, & aria*, ψυχὴ, corporum uiuentium, hoc est stirpium, & animalium tum rationalium, quàm ratione carentium pars nobilior, qua unumquodque illorum uiuit, alitur, sentit, aut ratiocinatur. Ea in stirpibus simplex est, quam Altricem appellant, qua scilicet illæ alimentum attrahunt, retinent, & in uniuersas sui partes distribuunt, illisq; assimilant: & quod in alimoniam uerti non potest, excernunt. Brutis uero animantibus anima duplex est, quæ à nobiliori sua actione, Sentiens appellatur, sub se comprehẽdens Altricem, non secus, atque in tetragono trigonus comprehenditur. Longe autem nobilissima homini est anima, quæ à ratione, qua solus homo utitur, rationalis appellatur. Hæc res quidem una est, ex triplici autem actione tria sortitur nomina; modo Altrix, siue Vegetatrix, modo Sentiens, modo Ratiocinatrix appellata. Accipitur item Anima, pro animo, pro uita, pro spiritu: de quibus uide testimonia in dictione Animus.

Animabilis, le, adiect. qui animam, & spiritum habet. Ci. 1. de natu. deo. hac animabili spirabiliq; natura, cui nomen est aer.

Animalis, hostia, θυσία ψυχική, quæ ob id mactabatur, ut eius anima deo offeretur. Duo inquit Macrob. erant hostiarum genera. unum, in quo uoluntas dei per exta disquiritur: alterum in quo sola anima deo sacratur: quas Aruspices animales hostias appellant.

Animadverto, *Considerare*, βάλλομαι εἰς νοῦν, προσέχω τὸν νοῦν, αἰσθάνομαι, idest, animum aliquo uerto, cogito, considero. Plau. Animaduerte hominem subalbidum. Ci. 1. de Diuina. animaduertit dormientem circumplicatum serpentis amplexu. Cum accusatiuo, mediante præpositione In, significat punire, κολάζειν, oppugnare, uerberare, iam exercere. Cic. in Verr. Act. 3. statueras animaduertere in eos. Interdũ sine præpositione. Idẽ in Verr. Act. 2. ea grauiter animaduertenda peccata, quæ difficillime præcauentur. Inuenitur etiã ablatiuo iunctũ, cũ præpositione A, uel Ab. Ter. in And. Ea primum ab illo est animaduertẽda iniuria, idest, uindicãda.

Animadversio, quòd modo consideratione significat. Ci. 1. de Fi. Interesse enim inter argumentum, conclusionemq; rationis, & inter mediorum animaduersionem. Modo punitionem, quam κόλασιν Græci uocant. Idem 1. Offi. Omnis autem & animaduersio, & castigatio contumelia uacare debet.

Animadversor, κολαστής, punitor. Cic. 1. Off. Si acres ac diligentes esse uolumus animaduersores uitiorum, magna sæpe intelligimus ex paruis.

Animadversus, perspectus, cognitus. Cæsar: Hac re animaduersa, Cæsar iuber signa conuerti.

Animadversus, qui supplicio affectus est. Pau. Iurec. Corpora animaduersorum quibuslibet petentibus, ad sepulturam danda.

Animal, *Animale*, ζῶον, ἔμψυχον, substantia animata sensibilis. Pli. lib. 10 cap. 63. Bipedum solus homo animal gignit. Cic. 1. de legibus. Animal prouidum & sagax homo.

Animalis, & hoc animale, *Vitale*, ψυχικός, quod est ex animali, siue quod habet in se animam. Animalis item dicitur spiritualis. Cice. lib. 3. Tuscu. Siue illi animi sint animales. Contrarium est Exanimalis, qui non est animalis Plaut. in Bacchi. illum exanimalem saxo.

Animans, *Animante, animale*, substantiuum fem. uel neu. gene. fere pro animali accipitur, quod Græci ζῶον, uocant. Ci. de nat. deo. Animantium aliæ coriis tectæ, aliæ uillis uestitæ. Inuenitur & genere masculino: Horat. 1. Serm. haud petet ultro quenquam animantem. Cic. de Vniuer. Aquo animãte omnes reliquos contineri uellet animantes. Nonnũquã extenditur, presertim in neutro genere, ad omnia, quæ habent animam, ut sunt arbores, frutices, herbæ, quibus animã inesse constat, quam philosophi recentiores Vegetatiuam appellant. nec animalia tamen, sed animantia nuncupãtur, ut docet Seneca lib. 8. epist. mor. Animans uero adiectiuum, ἔμψυχος, idem est quod animam habens. Auctor ad Heren. lib. 4. res omnes animantes, & inanimantes ob oculos poterit ponere.

Animatio, uerbale ab animando. Cic. de Vniuer.

Animatus, *Animato, inanimato*, διακείμενος, ab animo fit, sicut à tunica Tunicatus, animo, aut uoluntate aliqua affectus. Cice. D. Bruto: Ita animatus esse debes, ut nihil facias nisi iussus, idest, eam uolũtatem habere debes. Et animatus, participium ἔμψυχος, qui habet animam. Cic. Tusc. 1. Animatum quod est, id motu cietur interiore. Contrarium est Inanimatus, qui non habet animam. Cic. de Amic. Res inanimatæ, atque mutæ. Animatus, us, uerbale nomen, idẽ quod animatio. Pli. lib. 11. cap. 3.

Animo, as, *Incorare, inanimare*, καταθαρσύνω, animum induco, siue animum incito: & sic ab Animus descendit. Clau. li. 3. pestiferas animare ad prœlia taxos. Aliquando est animam inducere, & uiuificare, ψυχόω, tuncq; ab anima, siue ab animo, cum pro anima capitur, deducitur. Colu. lib. 9. Diebus quibus animatur oua.

Animose. Cic. de Offic.

Animositas, *Animosità, corraggio*, θύμωσις, impetus animi, sedem habens in corde, quam Speusippus definit esse impetũ uiolentum partis animæ irrationalis.

Animosus, *Animoso, corraggioso*, θυμώδης, θυμοειδής, siue qui est elati spiritus, quiq; ad iracundiam est proclamor. Ouid. Pyrrhus Achilleides animosus imagine patris. Ci. in Catone. Ex quo fit, ut animosior etiam senectus sit, quam adulescentia. Virgilius: quos animosi Euri assidue franguntq; feruntq;. Ea quoque animæ potentia, qua ad iram incitamur, Animosa, θυμική appellatur. Inuenitur etiam Animosus, pro nodoso, per translationem positum. Vir. 3. Geor. Luxuriatq; toris animosum pectus. Vbi Seruius Animosum interpretatur nodosum. Non male tamen Animosum pectus intelligere possumus, quod animositatis indicium est.

Animula, *Animetta*, ψυχάριον, diminut. ab Anima. Seruius Sulp. ad Cic. lib. 4. In unius mulierculæ animula si iactura facta sit, tantopere commoueris?

Animulus, diminut. Plaut. in Cas. Mi animulæ, mea uita.

Animus, & Anima, *Lo spirito humano, l'anima*, ψυχή, in hoc differunt, quòd anima sit uitæ, animus consilii. nã anima in homine est, qua uiuimus, & sentimus, & mouemur: ita ut contineat uim uegetandi, mouẽdi, & sentiendi: quæ omnia cõmunia sunt nobis cũ ceteris animantibus. nã ipsa aluntur, crescunt & gignunt, mouentur præterea, & sentiunt. Animus, διάνοια, uero est, quo homines sumus, quo sapimus, & intelligimus: quæ uis nõ est educta de potẽtia materiæ, sed à deo immortalis de nihilo creatur eodẽ tempore, quo & infunditur in corpus nostrũ. Ci. lib. 1. Tusc. sic disserit: Animũ autẽ alii, animã etiã fere nostri declarant nominari. nã & Agere animã, & Efflare animã dicimus, & animosos, & bene animatos, & ex animi sentẽtia. Ipse aũt animus ab anima est dictus. Sciendũ tamẽ est, animũ pro anima plerũque sumi, ut apud eundẽ in Cato. Qui si in hoc erro, quòd animos immortales credã, libenter erro. Cõtrarium est Inanimis, qui anima caret. Similiter Exanimus, siue Exanimis. Semianimus, ἡμιθανής, qui semiuiuus ẽ. Aliquãdo accipitur pro delectatione, ψυχαγωγία. Plau. in Epid. E. Quur eam emit? T. Animi caussa. Hinc Vnanimis, ὁμόψυχος, qui unius est animi. i. uoluntatis. Quandoque pro spiritu, siue flatu, ac uẽto: unde anima uel animus nomen accepit. nã ἄνεμον Græci dicunt, quẽ nos uentũ. Ci. 1. Tusc. Si anima animus est, fortasse dissipabitur. Ter. in Adel. Animũ recipe. i. respira. Pro eodem ẽt legitur Anima: & (ut opinor) frequẽtius, quam Animus. Ci. de Vniu. Inter ignẽ & terrã, aquã deus, animãq; posuit. Vir. 8. Aen. Quantũ ignes, animæq; ualẽs. Ponitur etiã pro animositate, & animi alacritate. Cic. Att. lib. 2. Nostris animus accessit: timor hostibus iniectus est. Animos quoq; plurali numero, elegãter dicimus, pro quadã arrogãtia. Ci. pro Flac. Remittãt spiritus, cõprimãt animos. Idẽ pro Clu. Noratis animos eius & spiritus tribunicios. Legitur ẽt Animus pro memoria, ut annotauit Seruius in illud Vir. 9. ecl. Omnia fert ætas, animũ quoq;. Frequenter etiã anima pro uita accipitur. Sal. quid reliqui habemus præter miserã animã? Iuue. I nunc, & uentis animã cõmitte. Animam quoque pro animo positam legimus, hoc est, pro mente. Macrob. Tunc enim anima libera est, & nulla corporis cogitatione impedita. Sæpe pro halitu oris, siue spiritu. Plau. in Asin. an fœtet anima uxoris tuæ? Vir. 3. Geor. Animas & olẽtia Medi Ora fouent illo. Ter. ad fores accessi, animã cõ pressi, aurem admoui. Pro eodem Græci ψυχὴν, dicunt à uerbo ψυχάζω, refrigero. nam quæ plus æquo calent, anima, hoc est, spiritu, refrigeramus. Anima item capitur pro ira. Idẽ Animam comprime. Hinc Animosus, & Animatus, pro iracundo: de quibus supra. Varro posuit Animã pro sono. Et Phrygias audire animas. Vir. pro ipso homine: Ite, ait, egregias animas, quæ sanguine nobis. Hanc patriam peperere suo.

Anio, anienis, pe. pr. *Teuerone*, ἀνίων, nomen fluuii in agro Tyburtino, qui è sublimi in uallem subiectam præceps fertur. Horat. & præceps Anio, & Tyburti lucus. Hinc Anienus, na, num, Proper. Siue Aniena tuos tinxerit unda pedes. Anieni nomen indidit Anius rex Hetruscorum, qui insequens Cethegum filiæ raptorem, cum eum assequi non posset, in fluuium insiliit: ibiq; extinctus, ut Anio uocaretur, effecit.

Anisum, ἄνισον, herba est, caulem, folia, & flores habens fœniculo similia. Vnde etiam à quibusdam Fœniculum Romanum appellatur. Semen fert in umbellis cibis condiendis in primis utile, herbæ suæ nomine Græcis, Latinis, Germanis, & Gallis cognitum. Plin. lib. 20. cap. 17. Anisum à Pythagora inter pauca laudatur, siue crudum, siue decoctum. fœtorem tollit manducatum: mox uino collutum uultum iuniorem præstar.

Anius, Apollinis filius, rex in Delo, qui habuit Andrum filium. Virg. lib. 3. Aen. rex Anius, rex idem hominum, Phœbiq; sacerdos.

Annitor, eris, p. p. *Sforzarsi, fare sforzo*, φιλοτιμοῦμαι, & incũbo ad aliquid agendum. Salust. Piso in Hispaniam quæstor pro prætore missus est, annitente Crasso. Cic. in Læl. natura semper ad aliud tanquam adminiculum, annititur. Annisus, & Annixus. Liu. 5. reficere itercessores legis annisi sunt. Idẽ lib. 4. summa ope annixi sunt. Annisurus & Annixurus, idẽ dixit li. 1. & l. 2. Annisurũ, ut appareat exilio sibi iratos.

Anna, ἄννα, per duplex n, Beli filia, soror Didonis, quæ postquam mortuam sororem uidit, & Carthaginem ab Iarba Getulorum

Getulorum rege occupatam, relicta sede patria, ad Battum regẽ, qui Melitæ insulæ imperabat, cursum arripuit. à quo iure ueteris hospitij benigne suscepta, duos & ultra annos ibi mansit. sed cum Pygmalionem fratrem iam cum armis aduentare didicisset, Battus ueritus potentiam illius, Annã ut inde abiret hortatus est. Anna igitur mare ingressa, dum Cameram nauigare contẽderet, ui tempestatis acta in Laurentem oram peruenit, ubi iam Aeneas, pacatis rebus, & ducta uxore Lauinia, imperabat. Hic tum forte solo Achate comitatus, in littore nudis pedibus ambulabat. qui cum errantem Annam aspexisset, & uix sibi persuadere posset eam esse, tandem agnitam compellat. Timuit illa principio, sororis casum ante oculos ponens: postea uero ab illo benigne inuitata, in regiam cum eo profecta est. cui mox Lauinia, amorem coniugis suspectum habens, tendere insidias cœpit. sed Anna in somnis à Didone monita, ut infaustam domum relinqueret, statim per fenestram exilit. cumq; citato cursu ad Numicium amnem peruenisset, in eum, se præcipitem dedit. Tum ad quæritantes eam ita loqui uisa est: Placidi sum Nympha Numici, amne perenne latens, Anna perenna uocor. Quapropter læthi conuiuia celebrarunt, eam pro dea uenerantes, quem ritum postea longissimo tempore seruarunt.

Annales, *Annali*, *ὑπομνήματα, ἐνιαύσιοι*, dicuntur res gestæ, quæ de anno in annum in historias rediguntur. Virg. 1. Aeneid. Et uacet annales nostrorum audire laborum. Historia res gestas narrat, & ab ætatis nostræ memoria remotas. Cice. lib. 2. de Orat. Erat historia nil aliud nisi annalium confectio. Gellius sic habet. Recte annales historias appellaueris: sed non continue, quicquid historia fuerit, annales appellare possis. Sunt enim utræq; rerum gestarum narratio. Earum proprie rerum sit historia, quibus gerendis interfuit is qui narret: Annales uero; cum res gestæ plurimũ annorum, seruato cuiusque anni ordine, memoriæ traduntur. Cum autem non per annos, sed per dies singulos res gestæ scribuntur, Diarium, *ἐφημερὶς*, uocatur. Præterea historia non solum res gestas longo ordine explicat, sed & consilia quibus gestæ sunt, exponit, & conciones facit, & acies instruit, & situs, locorum describit. Annales singulorum annorum gesta breuissime notant. unde Annales Pisonis, & Salu. historias dicimus.

Annalis, & hoc Annale, *Annale, annale*, *ἐνιαύσιος*, quod ad annos pertinet. unde Legem annalem dixerunt, quæ præscribebat legitimam ad petendum magistratum ætatẽ. Cice. de Leg. Aeuitatem annali lege seruanto. Dicitur & tempus annale, quod est unius anni. Varro tempora duorum generum sunt, unum annale, quod sol circuitu suo finit: alterum menstruum, quod luna circumiens comprehendis.

Annarius, a, um, idem quod annalis: ut, Lex annaria ab antiquis dicebatur, qua finiuntur anni magistratus capiendi. Festus.

Annascor, *Nascere appresso*. *προσφύομαι*, iuxta nascor. Gellius. Dentes genuinos annasci annis fere bis septenis. Hinc Agnatus & agnatio, in quibus subtrahitur n, quæ pro d, poneretur, mutatur in g.

Annibal, *Annibale*, *Ἀννίβας*, Amilcaris filius, quem adhuc impuberem iureiurando ante aras pater astrinxisse fertur, ut, cum primum per ætatem liceret, arma contra Romanos sumeret. quapropter iam adultus in Hispaniam, inde per Galliam in Italiam traiecit, Alpibus, quo expeditius iter faceret, igni & aceto patefactis. Ibi occurrentem Titum Sempronium consulem apud Trebiam profugauit: Flaminium fudit ad Trasimenum lacum, postea tamen uires eius à Fabio Maximo multum sunt imminutę. sed rursus collectis uiribus, tertio Paulum Aemilium & Terentium Varronem consules creatos apud cannas uicit: in quo prœlio ad quadraginta millia peditum, & duo millia, supra septingentos equites, cæsa dicuntur. Cum urbem capere facillime posset, in Campaniam diuertit, & Capuæ uoluptatc detentus, omnem animi uigorem remisit. Postea apud Nolam non mediocre damnum a Marcello accepit. Deinde à Carthaginiensibus, qui a P. Scipione acerrimo bello premebantur, ex Italia reuocatus, ab eodem apud Zamam Aphricæ oppidum pugna uictus ad Antiochum profugit, cuius auxilio bellum redintegrauit. Sed Antiochoquoque debellato, Romani Annibalem sibi captiuum petierunt: quod Pœnus sentiens, ad Prusiam Bithyniæ regem confugit: à quo cum iterum deposceretur. Pœnus Prusiæ leuitatem suspectam habens, hausto ueneno, uoluntaria morte obiuit. Liuius, Plutarchus, Polybius.

Annibales, multi fuere, primus senior appellatus, Asdrubalis filius, quem Orosius li. 4. dicit ob rem male gestã à Carthaginiensibus lapidibus obrutum: Liuius autem cruci adfixum tradit. Fuit item Annibal huius filius, qui missus est ab Amilcone duce in Lilybæum, quod à Romanis oppugnabatur, ad Siculos in officio cõtinendos. Polybius. Fuit præterea Annibal alius Rhodius, dux item Carthaginiẽsis in eodem bello, qui tandem à Romanis interceptus est. Fuit postremo Annibal Amilcaris filius, qui omnes hos fama uirtuteq; superauit.

Anniculus, *D'un'anno*, *ἔτος, ἐνιαύσιος*, quod est unius anni: ut, Anniculus puer. Annicula puella. Nec de animalibus tantum, sed etiam de inanimatis: ut, Anniculæ uites. Plin. lib. 13. Vide Vallam eleg. lib. 1. cap. 5.

Annifer, adiect. Pli. lib. 19. cap. 7.

Anniversarius, a, um, *ἐπέτειος*, quod singulis annis statuto tempore reuertitur. Cice. in Verr. 4. Mercurius sacris anniuersariis colebatur.

Annominatio est, inquit auctor ad Heren. lib. 4. cum ad idem uerbum & nomen accedit commutatione uocum, uel additione unius litteræ aut litterarum: aut sillabæ, aut sillabarum: aut cum ad res dissimiles similia uerba accommodantur. Græce *παρονομασία*.

Annona, æ, pen. p. *La ricolta*, *βίος*, ab anno inclinari uidetur. Hoc enim nomine non solum fruges comprehenduntur, uerum etiam omnia quæ annus suppeditat ad alimoniam nostram. Colum. li. 9. Vel lactis annona permittit. Cic. li. 2. de diuin. Putarem annonam in macello cariorem fore. Iuuen. His opibus nunquam cara est annona ueneni.

Annonarius, a, um, *Cosa che appartiene alla uettouaglia*, *σιτηρέσιος*, quod ad annonam pertinet, ut Lex annonaria, *σιτικὸς νόμος*, quam Clodius tulit. Asconius, Vegetius Annonarias expensas uocat eas, frugum pabuliq; species, quas prouinciales militibus expendunt.

Annosus, a, um, *Annoso, carico d'anni*, *πολυετὴς*, multorum annorum: ut, Annosa mater, Colu. lib. 6. ca. 18. Annosum Falernum. Mart. lib. 6. Annosa ornus. Virg. 2. Aen. Annoso degit in æuo. Pli. lib. 4. cap. 12.

Annotator, oris, qui aliquid annotat. Pli. in Paneg. spectator, annotatorq; conuiuia tuis imminet? ut uidelicet notes, quantum quisque aut edat, aut bibat.

Annotinus, *D'un'anno*, unius anni, ab Annus. Col. li. 4. c. 24.

Annoto, as, pe. c. *Annotare*, *ἐπισημειοῦμαι, ἀποσημαίνω*, noto, inscribo, signo. Lactan. lib. 5. ausus est libros suos nefarios, ac dei hostes annotare. Annotare etiam dicitur, qui memoriæ caussa aliquid refert in commentarium suum Colu. lib. 12. cap. 3. meminisset, atque annotaret, quid, & quando, & cui dedisset.

Annonatinus, na, num, pe. pr. *σιτηρέσιος*, quod ad annonã pertinet: ut, Naues annonatinæ, quibus annona comportatur. ut Cæsarem in Commen.

Annularius, ij, opifex annulorum. Cic. in Acad. An sibi erit quærendus annularius aliquis.

Annulus, li. Vide Anulus.

Annumero, as. uide numero, as.

Annuncio, as, are, *Annontiare*, nunciare. Cic. Att. Eiq; salutẽ annunciabis.

Annuo, is, ere, *Assentire*, *συνναιεύω*, nutu, id est, capitis signo assentior. Virgil. 9. Aenei. Annuit, & totum nutu tremefecit Olympum. Annuere, pro affirmare. Plaut. Bacch. uenturum annuo.

Annus, *Anno*, *ἐνιαυτὸς, ἔτος*, tempus est 365 dierum & horarum circiter sex, quo Sol cursum suum conficit. Nominis ratio uaria traditur. Quidam dictum existimant ab Am, circum, & No, fluo. Ser. ab anulo deducit, quod in se redeat, quasi anulus: ad quam originem etiam Virg. alludere uidetur, cum ait, Atque in se sua per uestigia labitur annus. nam mensibus in se currentibus uoluitur. Sol enim per duodecim Zodiaci signa excurrens annum conficit. unde apud Aegyptios, ante inuentas litteras, dracone picto suam mordente caudam indicabatur. Alij à Græco *ἀνανεόω* deriuant, quod est renouo, quia semper renouatur. Alij à Græco *ἔνος*, unde & *τρίενον* dicunt, quod nos Trimum. Triplex autem olim fuit annus: Lunaris, triginta dies habens: Solaris, qui duodecim continet menses, qui dicitur solis anfractus, cum peractis 365 diebus & quadrante, ad eadem siderum loca redit: qui etiam annus uertens dicitur. Item Magnus annus, quem esse uoluerunt omnibus planetis in eundem locum recurrentibus. Et hoc fit secundum Ciceronis Hortensium, post annos duodecies mille noningẽtos, quinquaginta quatuor solares. Anni uero quatuor sunt tempora, diuisa in ternos menses. Ipsorum quoque temporum faciunt talem discretionem, ut primo mense, Ver nouum dicatur, secundo Adulto, tertio præceps uel extremum. unde est, Extremæ sub casum hiemis. Idem quoque de æstate, autumno, & hieme dicendum est. Annum primo Eudoxus,

post

post Hipparchus, deinde Ptolemæus, ad ultimũ Cæsar deprehendit. Annus Saturni, χρόνε ἐνιαυτός, A quibusdam dicitur, qui est quadraginta annorum. Annus Arcadum trimestris fuit. Aegyptij Lunæ senio annum terminabant, apud quos etiam singula millia annorum quidam uixisse proditur.

Annuus, a, um, *Cosa d'un'anno*, ἐπέτειος, ἐνιαύσιος, quod unius anni spatio continetur, sicut Diurnum, quod diei. Cic. Cassio lib. 15. hãc prouinciam, senatus, & populus annuam esse noluit. Annuum quoque dicimus, quod fit singulis annis. Virg. 1. Geor. Atque annua magnæ Sacra refer Cereri. Annua absolute, dicuntur alimenta in singulos annos. Iuuen. Sunt quæ tortoribus annua præstent. Suet. de Tib. Peculio, concesso à patre, præbitisq; annuis fraudauit.

Anonis, pen. pro. quæ & Ononis, ἀνωνίς, ἡ, herba est ex genere aculeatarum, quam recentiores herbarij Restam bouis appellant. Vide Diosc. lib. 3.

Anquina, pen. pro. funis nauis, quo ad malum antenna constringitur. De qua Cinna, Atque anquina regit stabilẽ fortissima cursum.

Anquirere, *Informarsi, fare inquisitione*, ἀμφιζητεῖν, antiquum uerbum. Liu. 4. Bel. Pun. Seu legibus, seu moribus mallet, an quireret. i. ut uulgo loquimur, faceret inquisitionem: quod Cic. tum Quærere, tum inquirere in aliquem dicit.

Anormis, me, *Senza regola*, sine norma, ἀνώμαλος, qui aliorum normam non sequitur. Horat. 2. Serm. Rusticus, anormis.

Ansa, *Manico d'ogni uase*, λαβή, uasis auris, utrinque prominens, quæ scilicet manibus teneri solet. Virg. in Syleno: Et grauis attrita pendebat cantharus ansa. Ansa quoque manubrium, uel quicquid omnino à toto corpore exit. Vnde ponitur quandoque pro fibula, seu fixula quæ calceis insuitur, πόρπη, Tibullus: Ansaq; compressos alligat arcta pedes. In catenis quoque Ansæ uocantur, anuli, ex quorum connexione tota constat catena. Per translationem ponitur pro occasione. Cice. de amicitia. necesse erit cupere, ut sæpissime peccet amicus, quo plures det sibi ansas ad reprehendendum.

Ansatus, adiect. quod ansam habet: ut, Vas ansatum, Colu. lib. 9 cap. 15. Plaut. Persa: quis hic ansatus ambulatur? Ansatum hominem ioco dixit, qui incedit utroque brachio an sarum in modum ad latera applicato.

Anser, *Oca, papero*, χήν, auis est nota. Hęc nocturnas excubias celebrat: uigilias enim suas clangore testatur. Anseres olim publice in Capitolio alebãtur, quòd custodibus omnibus sopitis, Romanos ad defensionem arcis excitauissent, & arcem suis ueluti excubiis à Gallorum ui seruassent. Anserum autem alij domestici, alij agrestes. Pli. lib. 10. ca. 22.

Anserculus, li, χηνάριον, paruus anser. Col. lib. 8. ca. 14.

Anserinus, a, um, χήνειος, quod est anseris. Plin. anserino adipe curantur.

Ansula, *Anella della catena*, βρόχος, diminut. ab Ansa, usus est August. lib. 8. Confes. pro anulo quo fiunt catenæ. quibus, inquit, quasi ansulis quibusdam sibimet innexis (unde catenam appellant) tenebat me obstrictum dura seruitute. In calciamentis quoque Ansulæ uocantur fibulæ, quibus ligantur. Vale. lib. 8. cap. 13. ille artifex in opere suo moneri se à à sutore decrepida & ansulis passus.

Antachates, ἀνταχάτης, gemma, ex Achatæ generibus, myrrhã redolens, & ob id mulieribus grata. Pli. li. 37. c. 10.

Antae, tarum, *Le bande delle porte*, παραστάδες, tantum pluraliter, ostiorum latera dicuntur: à quibus Antepagmenta dicuntur ornamenta ualuarum, quæ antis affiguntur. Festus: Antes sunt extremi ordines uinearum: unde nomen trahunt Antæ: quæ sunt latera ostiorum. Idem: Antes sunt quadraturæ, unde & Antæ dictæ sunt quadræ columnæ. Anta in singulari legitur apud Vitruuium: & Antarius, apud eundem lib. 10. cap. 3.

Antaeus, Ἀνταῖος, gigantis Libyci nomen, Neptuni ex terra filij, magno ac procero corpore, quippe qui in quadraginta cubitos excreuerit. Hic cum Hercule congressus, quoties membra labore defecta essent, tactu terræ recreabatur. quare animaduersa Hercules, alte sublatũ terræ contactu prohibuit, pectoriq; suo arctius astrictum enecauit. Scribit Plutarchus Sertorium Romanorum ducem, apud Tygænã oppidum, in sepulchro Antæi, cadauer inuenisse. Euseb. in Chronicis scribit, Antæum palæstricæ artis fuisse doctissimum, & quorumcunque certaminum, & ob id se arbitrari fictum, quòd fuerit filius Terræ.

Antandros, *Antandro*, Ἄντανδρος, Phrygiæ urbs, ad Meridiem posita, quam habitauere Leleges, finitimi Cilicibus. Virg. 3. Aen.

Antarcticus circulus, ἀνταρκτικὸς κύκλος, qui Arctio ex diametro opponitur, terræq; obiectu à nobis cerni non potest. Huius circuli centrum Polus antarcticus appellatur, qui Arctico polo oppositus est, & alio nomine Australis appellatur.

Ante, *Pria, innanzi*, modo aduerbium, modo præpositio est. Aduerbium, quando nulli deseruit casui, & significat antea πρότερον. Virg. eclog. 1. Ante leues ergo pascentur in æthere cerui. Hoc enim accidit multis præpositionibus. Nec mirum: quando aduerbiis etiã quibusdam liceat uim præpositionis assumere, ut pridie Kalendas, pridie Nonas. Itaque, Ante, Circum, Ante, Post, & reliquæ tunc præpositiones iure appellantur, quando casibus adiunctæ transitionẽ facere ostenduntur, quod est proprium ipsarum: quando uero sine casibus ponuntur, sunt aduerbia. Sciendum, quòd Ante, & Post, cum casibus præponuntur, accusatiuum exigunt, ut ante multum, Post multum: cum uero casibus subiiciuntur, ablatiuum. Plaut. in Asin. Vix anno post exegi. Nisi malis dicere, Post, ibi esse aduerbium Ante præpositio (πρὸ) extra compositionem, quandoque personam, quandoque locum, quandoque tempus denotat, ut Ante ora parentum, Ante templum, Ante duos annos. Componitur cum dictione incipiente ab a, ut Anteambulo: a c, ut Antecapio: e, ut Anteeo: f, ut Antefero: g, ut Antegradior: l, ut Antelucanus: p, ut Antepono: s, ut Antesto. Ab Ante fiunt deriuatiua, Antica, Anticum, Antes, Antenna, & huiusmodi.

Antea, πρὸ τοῦ, aduerb. eiusdem significationis cum Ante, cõponitur ex Ante, & ea, ut ostendit Priscia. quamuis tantum tempus denotet. Horat. Epod. 11. Pecti nihil me, sicut antea, iuuat.

Ante alios. *Innanzi à gl'altri*, πρὸ τῶν ἄλλων, plus aliis. Vir. 3. Aen. O felix una ante alios Priameia uirgo.

Anteactus, *Cosa fatta innanzi*, participium ex Ante, & actus, præteritum significat: ut Anteacta uita. Cic. pro Marcello: fructum anteactæ uitæ hodierno die maximum capit.

Anteambulo, as, προπέμπω, præcedo, prægredior. Vnde Anteambulones dicti sunt, qui aliquem honoris gratia deducentes præeunt. Hi à Græcis προπέμποντες appellantur: qui uero sequuntur, ἑπόμενοι.

Antecanis, à Cic. de Natu. Deo. dicitur sydus illud quod à Græcis προκύων: inde nomens habens quòd ante maiorẽ Canem exoritur. Hic teste Higino, in lacteo circulo est defixus, pedibus æquinoctialem circulum tangens. Spectat ad occasum, utpote qui inter Geminos & Cancrum sit constitutus. Tres tantum habet stellas, Ab Aliquibus Anticanis appellatur, sed illorum error ex Græce dictionis compositione facile deprehendit.

Antecapio, is, *Preuenire, anticipare*, προλαμβάνω, anticipo. Sal. consul optimum factu ratus, noctem, quæ instabat, antecapere.

Antecedo, pen. pr. *Precedere, andare innanzi*, προέρχομαι, præcedo, anteuado, & construitur tam cum accusatiuo, quàm cum datiuo. D. Brutus Ciceroni: Biduo me Antonius antecessit. Antecedens, participium. Plin. Antecedens annus. Cic. Antecedens dignitate.

Antecello, *Auanzare*, ὑπερέχω, præcello. Cic. pro Cornelio: eloquentia ceteros antecellis.

Antecellens, tis, particip. Cic. pro Mur. Catulum humanitate, sapientia, integritate antecellentem.

Antecessio, onis. Cic. 1. Offic. caussas rerum uidet earũq; progressus, & quasi antecessiones non ignorat.

Antecessor, oris, qui antecedit. Suet. in Vitel. agminis antecessores.

Antecessus, siue Antecessum, πρόδομα, quod prius datur, ut post aliquid recipiatur. Sene. lib. 4. de Benefic. Quid cui debeam scio. aliis post longam diem repono, aliis in antecessum est. Et alibi: bene credi tibi scio: itaque in antecessum dabo.

Antecenium, *Merenda*, τὸ μετ' ἄριστον, cibus ante cenam. Apul. lib. 2.

Antecursor, πρόδρομος, qui præcurrit: ab Ante, & Cursor. Cæs. 1. Bell. ci. eum antecursoribus Cæsaris prœlio commisso.

Anteeo, is, *Andare innanzi*, προείμι, ὑπερέχω, tã datiuo quàm accusatiuo iungitur: & significat ante uado. Cic. 2. Offi. Barbarum districto gladio iubebat anteire.

Anteexpectatum, siue Antexpectatum, una dictione (ut Seruio placet in illud Virg. lib. 4. Ge. Ante expectatum positis stat in agmine castris) ponitur pro aduerbio temporis, & idem est, quod, ante quàm expectabatur.

Antefero, pen. c. *Anteporre*, προτιμάω, antepono. Cic. Cæcinæ: Cum uel iniquissimam pacem iustissimo bello anteferrem. Antelatus, participium. Cic. de prouin. cons. Cũ ipse

ipse ceteris omnibus esset omni honore antelatus. Antefereendo. Horat. 2. epist. Te nostris ducibus, te Graiis anteferendo.

ANTEFIXA, dicuntur quæ ex opere figulino sub tectis affiguntur sub stillicidio. Festus, & Liuius.

ANTEGENITVS, *Primogenito*, προτερογενὴς, priore loco genitus. Hinc Antegenitalis, adiect. Pli. lib. 7. cap. 55.

ANTEGREDIOR, προκατέρχομαι, προεκβάλλω, anteuado. Cice. 1. Off. quod decet, id tum apparet cũ antegressa est honestas.

ANTEHABEO, *Anteporre*, προτιμάω, præfero, sicut contra Posthabeo, postpono. Tacit. lib. 4.

ANTEHAC, *Per inanzi*, πρὸ τοῦ, non modo significat Ante hoc tempus, ut Ter. in And. Quod antehac fecit, nihil ad me attinet: sed etiam, Ante illud tempus. Salust. sæpe antehac fidem prodiderat.

ANTELOQVIVM, προλογία, primus in dicendo locus. Macrobius. Prætextato anteloquium detulerunt.

ANTELVCANVS, a, um, *Nãzi giorno*, ἀμφιλύκιος, λυκαυγὴς, quod est ante lucem. Cic. Catoni: Ex antelucano tempore usque ad horam diei decimam. Sic & Antelucanæ cenæ. Antelucani flatus, ἀμφιλύκιοι ἄνεμοι, uenti sunt diluculo flantes, hyberno præsertim tempore, sole autem inualescente cadentes.

ANTELVCO, *Nanti giorno*. λυκαυγῶς, & Anteluculo aduer. ante lucem. Apul. lib. 2. anteluculo furtim euadere.

ANTEMERIDIANVS, *Nanti mezzo di*, προμεσημβρινὸς, ab Ante, & Meridies: quod fit ante meridiem. Cic. Att. lib. 3. Antemeridianis tuis litteris rescripsi.

ANTEMNAS, ἄντεμναι, cum m, ante n, urbs Sabinorũ, quasi ante amnem dicta, quòd eam amnis præterfluat: de qua Virgil. libro 7.

ANTENNA, *Antenna*, κεραία, lignum in naui, ubi uelum alligatur, à circumtenendo dicta. Virg. 3. Aene. Cornua uelatarũ obuertimus antennarum.

ANTENOR, ἀντήνωρ, Troianus fuit, patriam prodidisse existimatus: quia & legatos, qui ad repetendam Helenam uenerant, susceperat hospitio, & Vlyssem intra mœnia dissimulato habitu cognitum non indicauit. Capta Troia, adiunctis sibi Henetis, & Paphlagonibus, in intimum maris Adriatici sinum sese contulit, ibiq; urbem condidit non procul à mari, quam de nomine suo Antenorium appellauit. Postea Patauium dictum est, & hodie Padua. De hoc Virg. 1. Aen. Antenor potuit mediis elapsus Achiuis, Illyricos penetrare sinus. & paulo post. Hic tamẽ ille urbem Pataui, sedesq; locauit Teucrorum. Et Liuius in principio primi libri.

ANTENOREVS, a, um, pen. corr. adiectiuum. Luca. Antenorei dispergitur unda Timaui.

ANTEOCCVPATIO, nis. Cic. de Orat.

ANTEOCCVPO, as. Cic. in Orat. ut ante occupet, quod putat opponi.

ANTEPAGMENTA, *Vsciali*, προσπήγματα, ualuarum ornamenta, quòd ante ualuas affigantur. Cat. cap. 14.

ANTEPILANI, in Romana militia secundæ aciei milites erãt scutati omnes, robustiorisq; ætatis, qui, quòd fere ex optimatibus essent, & armis maxime insignes, etiam Principes sunt appellati. Dicti autem sunt Antepilani, quòd ante Pilanos, hoc est, ante Triarios, qui pilis pugnabant, prœlium capesserent. Ita enim apud Romanos, teste Liuio, acies instruebatur, ut primo loco hostes aggrederentur manipuli hastatorum ex flore iuuenum pubescentium collecti: qui si hostẽ propulsare non possent, sensim retro cedentes à principibus scutatis, quos Antepilanos uocari diximus, in interualla ordinum recipiebantur: principesq; in eorum locum succedebant. hastati autem post eos subsequebantur. Si à principibus quoque non satis feliciter esset pugnatũ, à prima acie ad Triarios paulatim referebantur, unoq; facto agmine, iam nulla spe post se relicta, una omnes in hostem procedebant. Ex his itaque Triarij, qui nouissimi prœlium inibant, Pilani dicti sunt, quòd pilis præcipue in bello uterentur. Erat autem Pilum teli genus longum pedes quinque & semis, Romanis familiare: quemadmodum Sarissæ Macedonibus, & Gesa Gallis. Principes uero scutati, qui ante hos in acie consistebant, Antepilani dicti sunt. Hæc fere Liu. lib. 8. ab urb. cond.

ANTEPONO, onis, *Anteporre*, προτίθημι, proprie est, appono, uel ante aliquem pono. Plau. in Curc. Quid Antepones Veneri? Sæpe accipitur pro præferre, προτιμᾶν. Cice. in Læl. Vt amicitiam omnibus rebus anteponatis.

ANTEQVAM, priusquam. Cice. Attic. Antequam aliquo loco consedero.

ANTERIVS, *Piu primaio*, ἔμπροσθεν, antehac uel prius: fit enim ab Ante, sicut à post, Posterius: Sidon. ad Dominiũ: Quænam potissimum anterius caulibus nostris culina fumaret.

ANTERMINI, πρόσοροι, qui circum terminos prouinciæ habitant. Festus.

ANTEROS, terotis, ἀντέρως, Veneris est & Martis filius. Cic. lib. 3. de Nat. Deo.

ANTEROTES, ἀντερῶτες, gẽmæ ex generibus amethysti. Pli. lib. 37. cap. 9.

ANTES, ἄντες, mons est Achaiæ, non procul ab Argis. Plin. lib. 4. cap. 5.

ANTES, *Capitello*, παραστάται, nomen ab Ante deductum, quo significantur eminentes lapides, siue ultimæ columnæ quadratæ, quibus sustinetur fabrica. Hinc dicti uidentur Antiani magistratus in urbibus, qui semestrem magistratũ exercent, qui, uelut antes columnæ, totius urbis onera sibi incumbentia sustinent. Antes etiam dicũtur primi ordines uitium, sic dicti, quòd antestent, & se primos offerant. Virgil. lib. 2. Ge Iam canit extremos effectus uinitor antes.

ANTESIGNANVS, *Capitano di bandera*, πρόμαχος, signorũ, hoc est, uexillorum defensor. nam signum pro uexillo militari ponitur. Liui. lib. 4. Signa resistentia deferuntur ab antesignanis, nunc. Signifer est, qui uexillum fert. Liui. ibidem: cum dictator equitatu immisso antesignanos hostium turbasset.

ANTESTO, as, *Stare innanzi*, προΐσταμαι, cum datiuo construitur, antecello. Cic. de Inuent. Omnibus corporum uiribus antestetetunt.

ANTESTOR, aris, teste Budæo, uetus est iurisconsultorũ uerbum, significans accipere in testem. Apud ueteres enim qui aduersarium in ius pertrahere uolebat, prius aliquẽ de præsentibus antestabatur, hoc est, attestabatur, uel testem capiebat, eius attingens auriculam, & sic interrogans: Licet ne antestari? Illo autem respondente, Licet: tum iniecta manu aduersarium in iudicium rapiebat. Solos autem liberos antestari fas erat: serui autem testes esse non poterant. Ad hoc alludit Horat. lib. 1. Serm. Saty. 9. cum ait: Quo tu turpissime? magna Exclamat uoce, & licet antestari? ego uero Oppono auriculam: rapit in ius. Hanc etiam iuris solennitatem elegantissime depingit Plaut. in Persa: in ius uoco. D. Non ne antestaris? SAT. Tuan' ego caussa carnifex Cuiquam mortali libero aureis atteram? Quare autẽ antestantes testium aures apprehendamus, docet Plin. lib. 11. cap. 45. Est (inquit) in aure ima memoriæ locus, quem tangentes attestamur.

ANTEVENIO, *Venire innanzi*, προφθάνω, præuenio. Salu. in Iug. per tramites occultos exercitum Metelli anteuenit. Plaut. in Tri. datiuo iunxit, pro Coram, uenio: Tempori huic hodie anteueni.

ANTEVERTO, φθάνω, præcedo, præuenio, anticipo. Cice. in Læl. Id cum tecum agere conaret. Fannius anteuertit, id est, præuenit.

ANTEVOLO, as, pen. cor. προϊπταμαι. Virg. 9. Aen.

ANTEVORTA, dea est Romanorum, quòd futura prospiceret.

ANTEVRBANVS, a, um, προάστειος, urbi propinquum. Vnde Anteurbana prædia dicuntur, urbi propinqua. Fest.

ANTHALIVM, ἀνθάλιον, malum est rotundum, magnitudine mespili, in locis Aegypti arenosis nascens non procul à Nilo: quod bellariorum uicem in secundis mensis apud Aegyptios obtinet. Pli. lib. 20. cap. 15. Theophrastus Anthali malum uocant, ab Anthalo planta, in qua nascitur, quam Plinius cyperi folia habere tradit.

ANTHANA, ἀνθάνα, Steph. urbs Laconica, ita dicta ab Anthe Neptuni filia, ut ex Philosephani sententia tradit Steph.

ANTHEDON, pen. pro. ἀνθηδὼν, mespili arboris genus, pomũ ferens minus ceteris, sed odore præstantius, & quod diutius seruetur. non fuit in Italia Catonis tempore. uide Plin. libro 15. cap. 20.

ANTHEDON, ἀνθηδὼν, urbs Bœotiæ, habitata quõdam Thracibus. de qua Pomponius & Strabo lib. 9. Nomen habet (ut Steph. existimat) ab Anthedone Neptuni pronepote. Aut certe διὰ τὸ πασῶν ἀνθηροτάτην εἶναι, hoc est, quod omnium floridissima sit. Sita est in extremo littore Bœotiæ, è regione Eubœæ insulæ.

ANTHEMIS, ἀνθεμὶς, insula est Thraciæ adiacens, quæ & Imbrasis aliquando uocata fuit, & Parthenia, à Parthenio fluuio. Notiore nomine Samothrace appellatur. Stra. lib. 10.

ANTHEMIS, ἀνθεμὶς, herba fœniculi folio, quam non nulli Leucanthemida, alij Leucanthemum, non nulli Melanthemon uocant. recentiores barbare Camomillam uocant. Ruel. lib. 3. cap. 68. Pli. lib. 22. cap. 21.

ANTHEMVSIA, ἀνθεμουσία, oppidum est Mesopotamiæ. Strabo libro 16.

ANTHERICEVM, *Balsamo*, ἀνθερίκειον, balsami genus, capillacea coma. Antherices enim aristæ dicuntur.

ANTHERICVS, ἀνθέρικος, scapus est, siue caulis Asphodeli herbæ,

herbæ, quam Hastulam regiam quidam hodie appellant. Pli.lib.22.cap.22.

ANTHRAX, ἄνθραξ, gemmæ nomen pretiosissimæ, ab igniti carbonis similitudine: unde & à Latinis Carbunculus dicitur. Hoc prætera nomine medici uocant ulceris genus (teste Gal. lib.6. de compo.medic.secundum genera) celeriter crustam faciens, cum uehementi totius circunstantis particulæ inflammatione.

ANTHRACITES, ἀνθρακίτης, gemma, in qua ueluti scintillæ ignis discurrere uidentur. Pli.lib.37.cap.7.

ANTHRACINVS, *Color negro*, ἀνθράκινος, color niger, à carbone, quòd carboni similis sit. Varro de uit.past.

ANTHRISCVM, ἄνθρισκον, herba scandici adeo similis, ut eadem uideri posset, nisi tenuioribus & odoratioribus folijs ab ea distingueretur. Fatigato Venere corpori succurrit. Vide Pli.lib.22.cap.22.

ANTHROPOGRAPHVS, ἀνθρωπόγραφος, dictus Dionysius, quod nihil aliud quàm homines pinxerit. Pli.lib.35.cap.10.

ANTHVS, ἄνθος, auis, quæ equorum hinnitum imitatur. Plin. lib.10.cap.42.

ANTHYLLA, ἄνθυλλα, Aegypti urbs. Herodotus lib.2.

ANTHYPOPHORA, ἀνθυποφορά, figura est apud rhetores, quã Quinct. subiectionem uocat, cum taciteq; aduersariorum obiectioni occurrimus. Vide Rufinian.lib.2.

ANTHYLLION, ἀνθύλλιον, herba lenti simillima, quæ in uino pota uesicam uitiis liberat, & sanguinem sistit. Plin.lib.26. cap.8.

ANTHYLLIS, ἀνθυλλίς, herba est chamæpityos similitudine, flore purpureo, graui odore, radice intubi. Pli.li.26.ca.8.

ANTIATES, ἀντιᾶται, populi Italiæ, qui Antium urbem Latij maritimam incolebãt. Deleto à Romanis Antio, rostra nauium eorum in foro affixa nomen dederunt loco, unde ad populum concio haberi solet. Liu.lib.6.

ANTIBACCHIVS, ἀντιβακχεῖος, pes bacchio contrarius. Constat ex duabus longis & ultima breui: ut, Natura.

ANTIBACCHIAE, insulæ in sinu Aethiopico, Bacchiis oppositæ. Pli.lib.6.ca.29.

ANTICATONES, ἀντικάτωνες, duo libri, quos Cæsar contra Catonẽ scripsit. Suet. Reliquit & de Analogia duos libros, & Anticatones totidem. Iuuen. Saty.6. duo Cæsaris Anticatones. Compositum ex Græco & Latino.

ANTICELLIVM, herba lenti simillima, quæ & Anthyllion dicitur. Pli.lib.22.cap.29.

ANTICIPATIO, onis, uerbale, πρόληψις. Cice. de Natu. Deo. Quæ est gens, quæ non habeat sine doctrina anticipationẽ quandam deorum?

ANTICIPO, *Pigl. ar tempo. anticipare*, προκαταλαμβάνω, προλαμβάνω, ante capio. Virg. in Rosis: Aestiuum suadens anticipare diem. Cic. Att. Anticipas eius rei molestiam, quam triduo sciturus sis.

ANTICITES, pen.pro. ἀντικίτης, amnis Sarmatiæ Asiaticæ. Strab.lib.11.

ANTICRAGVS, ἀντίκραγος, mons Lyciæ. Strab.lib.14.

ANTICYRA, pen.cor. ἀντίκυρα, insula ad sinum adiacens Maleacum & Oetam montem, cuius meminit Strab. lib.9. ubi auctore Plinio, elleborum tutissime sumitur. Ouid. lib.4. de Pont. purgantes pectora succos: Quicquid & in tota nascitur Anticyra. Vnde quoties insanum hominem significare uolumus, Anticyra egere diximus. Horat. tribus Anticyris caput insanabile. Est & Anticyra ciuitas iuxta Cyrrhã in Phocide regione, in Corinthum conuersa sinum, ab Anticyreo quodam. Caparissus ab Homero dicta. Hanc alij Anticyrrham appellant, duplicato r, quod sita sit in promontorio in mare excurrente, è regione Cyrrhæ.

ANTICYRICON, ἀντικυρικόν, sesamoidis herbæ species, similis Erigeronti, quæ in Anticyra insula crescit.

ANTIDORA, *Rimuneratione, guiderdone*, ἀντίδωρα, remunerationes. Vlp. tit. de peti. her. Si antidora acceperunt, dicendum est eatenus locupletiores factos, quatenus acceperunt.

ANTIDOTVM, pe.c. *Rimedio contr'al ueleno*, ἀντίδοτον, remediũ contra uenena, ex ἀντὶ καὶ δίδωμι: id est, cõtra & do. Quinctil.lib.7. datum ei uenenum dixit, sed se antidotum daturum. Dicitur & Antidotus, gen.fem. Gel.lib.14. Antidotus celebratissima, quæ Mithridatios uocatur.

ANTIGENIDES, ἀντιγενίδης, auctore Suida, Thebanus musicus, tibicen, Philoxeni discipulus. Plin.lib.16.cap.36. Hic etiam, ut ait Cic. in Bruto, discipulo frigenti ad populum ait, Mihi cane & musis. Vide Gell. cap.17. lib.15. & Valer. libro 3. cap.7.

ANTIGERIO, *Subito*, ueteres pro Valde, & pro Statim utebantur, quasi antequam res gereretur. Festus.

ANTILIBANVS, ἀντιλίβανος, mons Libano oppositus, non procul à Sidonio mari incipiens, & ad montes Arabiæ desinens. Strabo lib.6.

ANTINOMIA, æ, ἀντινομία, cum duæ leges casu collidantur, & euentu Quinct. lib.7. cap.8. Proximum est de Legibus contrariis dicere: quia constat, in antinomia duos esse, scripti, & uoluntatis status.

ANTIOCHIA, ἀντιόχεια, Syriæ urbs ad Orõtem fluuium sita, totius regionis caput, à Seleuco Nicanore condita, & à patris sui nomine Antiochia appellata. Strabo lib.15. Stephanus Bizantius duodecim alias enumerat eiusdem nominis urbes, quarum unam collocat in Lydia, & ab Antiocho Epiphane ita nominatam existimat: alteram in Mesopotania, quæ & Mygdonia, & Asibe appellatur: in qua Apollophanes Stoicus, & Pharnucus Persicæ historiæ scriptor, nati dicuntur. tertiã in Pisidia constituit, cuius meminit & Stra. lib.12. quartam inter Cauam Syriam, & Arabiam, Semiramidis opus. quintam in Cilicia, ad Pyramidum fluuium. sextam in Pieria, quæ & Arados à Syris appellatur. septimã ad Callirrhoem lacum. octauam ad Taurum montem, in Comagena regione. nonam in Scythia. decimam in Caria, quæ & Pythopolis fuit appellata. undecimam in Margiana, ab Antiocho Sotere conditam. duodecimam eandem facit cum Tarso Ciliciæ oppido. Hinc Antiochinus, a, um.

ANTIOCHVS, ἀντίοχος, nomen secundi regis Syriæ, Seleuci filij, huius nominis primi, qui Soter cognominatus est, & regnauit annos 20. Secũdus Antiochus huius filius dictus Antiochus: regnauit annis 20. ueneno ab uxore Laodicea extinctus. Tertius Antiochus Galericus. Antiochus quartus rex, cognomento Magnus, regnauit annis 36. Dictus est etiam Hierax, quòd accipitris more in rapiendis alienis uitam duceret. Hic Ptolemæum Philometorem prœlio superauit. Quintus Antiochus Syriæ rex, dictus nobilis siue illustris, qui regnauit annis undecim. Hic Hierosolymam destruxit, & multa mala intulit Iudæis. Sextus Antiochus Syriæ & Asiæ rex, dictus est Eupator. Fuit & alius Antiochus Ascalonita, philosophus, Ciceronis Brutiq; præceptor.

ANTIOPA, ἀντιόπη, Nyctei filia fuit, & uxor Lyci Thebanorum regis. Hanc cum Iupiter in Satyrum mutatus compressisset, Lycus repudiauit, uxoremq; Dircen superinduxit, quæ Antiopam in carcerem coniecit. uerum instante partus tẽpore, illa ruptis uinculis in Cytheronem montem se recepit, ubi & Amphionem & Zethum peperit: qui à pastoribus inuenti & educati, maternæ iniuriæ ultores extiterunt, Lyco cum Dirce uxore interfecta.

ANTIPATES, ἀντιπάτης, gẽmæ nigræ species. Pli.li.37. c.10.

ANTIPHELLVS, ἀντίφελλος, oppidum Lyciæ apud Plin. lib. 5. cap.27.

ANTIPHRASIS, *Parlare inteso al contrario*, ἀντίφρασις, pen.cor. sermo per contrarium intelligendus, ut Parcæ, quia nemini parcant.

ANTIPODES, ἀντίποδες, pen.corr. qui contra nos positi sunt contrariis uestigiis. Cic.4. Aca. è contraria parte terræ qui aduersus uestigiis stent cõtra nostra uestigia, quos Antipodas uocatis. Declinat, Antipus, Antipodis, uel Antipodos.

ANTIPYRGVS, ἀντίπυργος, urbs Libyæ Marmaricæ, quæ eadem esse creditur, quam uulgo Lucho uocant.

ANTIQVARIVS, ria, rium, φιλαρχαῖος, qui uerba ab usu remota, & exoletos scrutatur auctores, ut ex his contrahat, quæ non intelligantur; utq; quædam solus scire uideatur. Iuuenal. Ignotosq; mihi tenet antiquaria uersus. Suetonius in Augusto: antiquarios pari studio spreuit.

ANTIQVATIO, onis. Gel. Facta est antiquatio legis. id est, reiectio per suffragia.

ANTIQVE, aduerb. ad moram antiquorum. Horat.2. epist. Si quædã minus antique, si pleraque dure Dicere credat eos.

ANTIQVITAS, pro ipsis antiquis. Pli.lib.12. cap.19. fabulosa narrauit antiquitas. Item in alio significatu accipitur apud Salustium, Seruio teste: Tantum antiquitatis curæq; maioribus pro Italica gente fuit. Id est, præcipui amoris: ab eo quod est antiquum pro caro.

ANTIQVITVS, olim, tempore antiquorũ. Cæs.li.6. Bel. Gall. summa auctoritas antiquitus erat in Heduis.

ANTIQVO, as, ἀπαρχαιόω, καταργέω, irritum facio. unde legẽ antiquatam dicimus, quam populus suffragiis suis improbauit, neque perferri passus est. Abrogatam autem dicimus legem, quæ cum accepta fuisset, postea contraria lege fuerit sublata. Liu. antiquandas censeo istas rogationes. Cic.3. de Leg. legem antiquastis sine tabella.

ANTIQVVS, *Antico*, ἀρχαῖος, πρέσβυς, idem quod uetus. ab Ante & Aeuum, ut Varroni placet. Virg.2. Georg. Antiquasq; domos auiũ. Quoniam uero quæ antiquiora sunt, fere meliora esse consueuerant, ut mores, uinum, & similia: factũ est, ut Antiquum pro bono, dicamus. Ter. in Andr. antiquũ obtines. Cic. pro Rosc. Ame. In qua muliere uestigia anti-

qui officij remanent. Sic & antiquius dicimus, pro meliore, cariore, προτιμότερον, προσφιλέστερον. Cic. Atti. lib. 10. Nihil mihi antiquius nostra amicitia est. Ab Antiquus fit Antiquitas, ἀρχαιότης, pro uetustate. Cic. 1. de Fin. fabulis tam multis, tamq; uariis ab ultima antiquitate repetitis, tria uix amicorum paria reperiuntur.

ANTIRRHINVM, ἀντίρρινον, herba est, eadem cum illa, quam supra Anarrhinon appellauimus. Pli. li. 25. ca. 10.

ANTISCHORODON, ἀντισκόροδον, herba est ex generibus allij, quæ & Vlpicum, & allium Cyprium appellatur. Plin. lib. 19. cap. 6.

ANTISSA, ἄντισσα Stepha. Lesbi insulæ oppidū, ex quo Terpander nobilis citharœdus originem duxit. Gentile Antissæus.

ANTISTES, tis, *Antiste, presidente*, προστάτης, ex ante & sto, tam feminini quàm masculini generis à uerbo antiquo, antisto, pro antesto, id est, excello. & erant primarij templorum singulorum sacerdotes, qui sacris præerant, deq; futuris responsa dabant. Ouid. 4. de Pon. Non finit illa sui uanas antistitis unquam esse preces. Val. lib. 1. Ne deæ uetustis ritibus perita deesset antistes. Per translationem dicitur qui in re aliqua excellit. unde Seruius Sulpicius, Quinct. teste lib. 11. cap. 1. Iuris antistes appellatus. Item Plato sapientiæ antistes.

ANTISTITA, æ, προστάτις. Gel. lib. 13. ca. 19. Sacerdotes feminas Cic. antistitas dicit, in Verr.

ANTISTITOR, ἐπιστάτης, præfectus, quasi antestator. Colum. lib. 4. antistitores, qui obseruent, quiq; præcipiant, ne acerbæ uuæ demetantur.

ANTISTO, as, are, antiquum uerbum pro Antesto, id est, antecello, προΐσταμαι. Cato cap. 156. Brassica omnibus oleribus antistat. Lucret. lib. 5. Herculis antistare autem si facta putabis.

ANTISTROPHE, ἀντιστροφὴ, lyricis poetis est saltationis genus, quo modo in dexteram, modo in sinistram choros agerent, ac reuocarent.

ANTITHESIS, pe. c. ἀντίθεσις, color rhetoricus, cum cōtraria contrariis opponuntur. Quinct. Contentionem uocat.

ANTITHETON, pen. c. *Contrapositione*, ἀντίθετον, figura est, qua contrariis opponuntur contraria, ut apud Ouid. 1. Metam. Frigida pugnabant calidis, humentia siccis, Mollia cum duris. Cic. ad Brutum: quæ Græci antitheta nominant, cū contrariis opponuntur contraria, numerum oratorium necessitate ipsa efficiunt.

ANTIVM, ἄντιον, urbs Latij, Volscorum caput, Romanorum colonia, in qua celeberrimum Fortunæ templum. Horat. 1. carm. O diua, gratum quæ regis Antium. Hinc Antiates de quibus uide suo loco.

ANTLARE, ueteres dicebant pro haurire, à Græco ἀντλᾶν. Liui. Andronichus. Florem antlabant Liberi ex carchesijs. Hinc Exantlare: de quo infra.

ANTLIA, æ, *Instromento con che si caua l'acqua*, machinula ad hauriendam aquam. nam, ἀντλᾶν, Latinis haurire est. Marti. li. 9. Curua laboratas antlia tollit aquas. Et Festus: Antlare, haurire à Græco ἀντλεῖν.

ANTOICI, ἄντοικοι, populi trans æquinoctialem habitantes circulum, totq; graduum latitudine ab eodem Austrum uersus distantes, quot nos uersus Septētrionem. ita dicti, quòd zonam nobis, non contrariam, ut Antipodes, sed diuersam incolant.

ANTONINVS, cognomento Pius, Romanorum imperator, qui Aelio Adriano successit. Hic cum filium non haberet, M. Antonium philosophum adoptauit, eumq; moriens imperij successorem reliquit. Fuit & Antoninus cognomine Caracalla, qui post Seuerum Romanum tenuit imperium. Alius præterea cognomēto Heliogabalus, qui Opilio Macrino successit.

ANTONOMASIA, ἀντονομασία, uocabulum, ut ait Diomedes, quod sine nomine positum, loco eius fungitur: ut est, Arma, uirumq; cano: ubi intelligitur Aeneas. Fit autem tribus modis: Ab animo, ut, Magnanimus Anchisiades, id est Aeneas. A corpore, ut, ipse arduus, id est, Polyphemus. Extrinsecus, ut, Infelix puer atque impar congressus Achilli: hoc est, Troilus.

ANTRAE, arum, auctore Festo, dicuntur conualles, uel arborū interualla.

ANTRONIA, Pomponio Melæ ciuitas est Magnesiæ, regionis Thessaliæ, quæ à Stephano, & Strabone Antron, ἄντρων dicitur: ab antris nimirum utroque nomine deducto, quorū magnam circa hanc urbem copiam fecerant molarium lapidum fodinæ. Circa hanc urbem procerissimi gignebantur asini: unde factum est, ut Antronius asinus, prouerbio dicatur de homine corpulento & robusto, in quo tamen ingenium & animi uigor desideretur.

ANTRVM, *Antro, spelonca*, ἄντρον, σπήλαιον, Latine specus uel cauerna. Virgil. 6. Aene. Excisum Euboicæ latus ingens rupis in antrum.

ANVBIAS, adis, ἀνουβιάς, à quibusdam dicitur herba, quæ notiore nomine Conyza appellatur, & uulgo Cimicaria, seu Pulicaria. Legitur hæc uox in quibusdam Dioscoridis exēplaribus: quam tamen à peritioribus inter nomenclaturas nothas, falsoq; Dioscoridi attributas uideo numerari.

ANVBIS, *Cane*, ἄνουβις, genitiuum facit Anubis, uel bidis, & lingua Aegyptiaca dicitur canis, sub cuius forma colebatur Mercurius, ut inquit Serui. Virg. 8. Aen. Omnigenumq; deū monstra, & latrator Anubis. Oui. in Eleg. Per tua sacra precor, per Anubidis ora uerendi. Diodorus scribit, Anubim filium fuisse Osiridis, qui canem gestabat, tanquam armorū insignia. ex quo Aegyptij canem uenerantur, & Anubim deum canino capite effingunt.

ANVLARIS, re, δακτυλικὸν, quod anuli est: ut digitus anularis dicitur, qui proximus est auriculari. quare autem ueteres in hoc potissimum digito anulos gestauerint, uide Macrob. lib. 7. cap. 13. Satur.

ANVLARIVS, *Orefice che fa anella*, δακτυλιοποιὸς, artifex qui anulos facit. Cic. 4. Acad.

ANVLATVS, δακτυλιωτὸς, anulis ornatus. Plaut. in Pœn. incedunt cum anulatis auribus.

ANVLVS, *Anello*, pro digitorum ornamento à circuitu uocatus est, siue à rotunditate, quasi annus. Græci à digitis δακτύλιον appellauerunt. Cic. 5. Verr. nostri imperatores scribas suos anulis aureis in concione donarūt. Anuli autem equestris ordinis nothæ erant. Mos fuit ueterum gerere anulum in digito sinistrę manus, qui est minimo proximus. Eius rei duplex redditur ratio à Macrobio: prior, quia in eo digito gemma anuli ab omni læsione esset tutissima: altera, quia dissectis humanis corporibus, repertum est, neruum quendam tenuissimum ab eo digito ad cor hominis peruenire. & ideo uisum est ueteribus, ut ille digitus anulo, tanquam corona, circundaretur. Anulus item fluuius est Mauritaniæ, in quo elephantes luna noua apparente se abluunt. Plin. lib. 8. cap. 1.

ANVS, us, *Vecchia*, γραῦς, gen. fem. & prima cor. uetula dicitur, ab annorum multitudine ita uocata, cum antiqui consonantem non geminarēt. Vel ab α, & νοῦς sensus, intellectus: quòd iam mente careat. Cic. 1. Tusc. Quæ est anus tam delira, quæ timeat ista?

ANILIS, & hoc anile, γραϊκὸς, quod ad anum pertinet. Virg. 4. Aen. Illa gradum studio properabat anili. & Colu. lib. 2. Anilis ætas.

ANICVLARIS, tis, pro anili. Vide Anilis, & Anicula diminut. γραΐδιον, pro uetula. Cicero pro Flacco. Aniculæ minime suspitiosæ purgat se.

ANILITAS, atis, senectus. Cati. tremulum mouens Cana tempus anilitas.

ANILITER, aduerb. Cic. 3. de Natu. deo. superstitiosæ atque aniliter.

ANVS, ni, πρωκτὸς, gen. masc. & pri. pro. pars posterior uerenda. Cicero Pæto: Anum appellas alieno nomine: cur non suo potius? Dicitur & Podex.

ANXIE, aduer. solicite, curiose, φροντιστικῶς. Anxie ferre, Salu. in Iug. Pli. lib. 11. cap. 52. Ne in se quisque anxie quæerat.

ANXIETAS, tis. Cic. in Tusc.

ANXIFER, pen. corr. *Che porta affanno*, ἀλγεινὸς, angorem, anxietatemq; ferens. Cic. lib. 2. Tuscu. dolorum anxiferi torquent uertices.

ANXIFER, a, um. Cice. de diuin. anxiferas curas requiete relaxas.

ANXITVDO, ἀδημονία. Cic. de rep. ut citat Nonius.

ANXIVS, a, um, *Anxio, sollecito*, περιαλγὴς, solicitus, mœstus, ab ἄγχω, proprie tamen quid sit. Ci. 4. Tusc. ostendit his uerbis: differt anxietas ab angore: neque enim omnes anxij, qui anguntur aliquando, neque anxij semper anguntur.

ANXVR, tam masc. quàm neutri gen. urbs Italiæ, quam nunc Tarracinam dicunt. Martial. Siue salutiferis candidus Anxur aquis. Dicitur autem Anxur (ut Seruius docet) quia illic colebatur Iupiter Imberbis, quem iccirco Anxurū, quasi ἄνευ ξυροῦ, uocabant, quasi ἄνευ ξυροῦ, hoc est, sine nouacula. Virgil. Aene. 7. Circæumq; iugum, quis Iupiter Anxurus aruis præsidet.

A ANTE O

AONIA, ἀονία, regio Bœotiæ, ab Aone rege Neptuni filio dicta, quem factione ex Appulia pulsum in Bœotiam tradunt uenisse, ac de suo nomine montanam regionem Bœotiæ uocitasse Aoniam, & incolas ipsos Aonas. Hinc Aonius, ἀόνιος, adiect. Ouid. 2. Metam. Separat Aonios Actæis Phoeis

eis ab aruis. Itē Aonis, idis, ἀονὶς, patronymicum fem. quo poetæ frequentissime utuntur pro ipsis Musis. Iuuen. Saty. 7. Aptusq; bibendis Fontibus Aonidum.

Aornos, ἄορνος πέτρα, petra apud Indos præceps, & inuia, ita dicta ob admirādam altitudinem, quasi ipsis auibus inaccessa. Scribit Plutar. Alexandrum, cum intellexisset hāc petram teneri ab homine meticuloso, dixisse, Nunc locus iste facillimus est captu. est & Aornos locus in Epiro, ita dictus à pestifera auibus exhalatione, teste Pli. in Proœ. li. 4. Hoc etiam nomine dictus lacus inter Puteolos & Baias, qui postea Auernus est appellatus. Vide infra.

Aorsi, ἄορσοι, populi Scythię intra Imaum, quos Ptolemæus collocat non procul ab Iaxarte fluuio, qui in mare Hyrcanum defluit. Strabo lib. 11. duplices facit Aorsos, quorum alteros maris Caspij oram maxima ex parte tradit tenuisse, alteros iuxta Tanaim habitasse, quos superiorum exules esse opinatur. Pli. uero lib. 4. cap. 12. Aorsos quosdam in Europa collocat iuxta Hamaxobios.

Aorta, ἀορτὴ, arteria est omnium maxima, ex sinistro cordis uentriculo exoriens, spiritum uitalem in totum animantis corpus deferens, natiuumq; calorem per diastolen & systolen temperans. Hæc ubi primum corde emersit, imparibus sectionibus bifariam diuiditur: quarum altera, quæ minor est, sursum fertur, omnibus, quæ sunt supra cor, partibus uasorum propagines præbitura. Altera, quæ maior est, fertur deorsum, partibus omnibus inferioribus arterias immittens. Ex Gal. de Dissectione arteriarum, & lib. 16. de Vsu partium.

Aoxos, ἄωξος. Cretæ ciuitas, ab Aota Nympha ita appellata: alio nomine Eleuthera, ab Eleuthere, uno ex Curetibus. Stephanus.

Aoti, pen. pro. ἄωτοι, populi in finibus Thraciæ, Getis finitimi, non procul ab Istro. Pli. lib. 4. cap. 11.

A ANTE P

Apabi, ἄπαβοι, populi in Aethiopia sub Aegypto. Ptolē. libro 4. cap. 8.

Apage, ἄπαγε, & Apagete, *Leua uia, leuate uia*, dictio comica, à græco, ἀπάγω, quod est abduco, remoueo. Plaut. in Curc. Apage hanc caniculam. Varro ad Cic. Apagete cum nostro Sext. Seruilio.

Apagesis, pen. cor. (quod & ipsum frequens est apud comicos) familiariter corripientis est, & significat, Abi si uis. Plaut. in Pœn. Apagesis, negocij in muliere quantū una est.

Apamia, siue Apamea, ἀπάμεια. urbs celeberrima in Tetrapoli Syriæ, à Seleuco Nicanore condita, & à nomine uxoris eius ita appellata: ut testatur Strabo lib. 16. Est & Apamia, Parthorum ciuitas, Heracleæ, & Rhagis finitima: de qua apud eundem lib. 11. Tertia est in ora maritima Bithyniæ, inter Rhyndaci & Ascanij ostia, Antiochi Epiphanis opus: cuius meminit Stephanus, & Ptolemæus lib. 5. cap. 1. Quartam collocat Plin. lib. 5. cap. 29. in ipso Marsyæ fluminis ostio, ubi scilicet Marsyas in Mæandrum influit, quā antea Celænas, deinde & Ciboton ait appellatam. Hanc Strabo ab Antiocho Sotere conditam scribit, & à nomine Apamiæ matris eius, quæ Artabazi filia fuit, & uxor Seleuci Nicanoris, Apamiam fuisse appellatam. Fuit hæc urbs olim clarissima, totiusq; Asiæ emporium post Ephesum celebertimum.

Apamestæ, oppidum in ea Italiæ parte, quæ olim magna Græcia dicta est. incolæ Apamestini. Pli. lib. 3. cap. 11.

Aparctias, ἀπαρκτίας, uentus ab arcto flans, hoc est, à Septentrione.

Aparine, ἀπαρίνη. lappæ genus, quod alio nomine Philanthropos appellatur, quod uestibus hominum adhærens eos amare uideatur.

Apate, ἀπάτη, genus intybi apud Theoph. quā Theod. Fraudem conuertit, quòd gustantes amaritudine decipiat.

Apauortena, ἀπαυορτηνὴ, regio Scythiæ, in qua est Hircania.

Apeliotes, ἀπηλιώτης, pen. pro. uentus ab oriente æquinoctiali flans, quem Latini subsolanum uocant.

Apella, *Circunciso*, λειπόδερμος, sine pelle, quo nomine uocati sunt Iudæi circuncisi. Horat. lib. 1. Serm. Sat. 5. Credat Iudæus appella.

Apelles, Apellis, ἀπελλῆς, nomen pictoris eximij, patria Coi, qui omnes prius genitos, futurosq; postea artificio superauit, & picturæ plura solus prope contulit, quam cæteri omnes. Fertur Alexandrum Macedonem à nullo pingi uoluisse, quàm ab Apelle. de hoc uide multa apud Pli. lib. 35. cap. 10. Apelleus, a, um, adiect. Stat. lib. 1. Syl. Apelleo uultus signata colore.

Apenninigena, qui Apenninum inhabitat. Claud. Apenninigenæ cultas pastoribus aras.

Apenninus, ἀπεννῖνον ὄρος, per duplex nn, uel Apenninus cum æ, diphthongo (ut scribit Seruius) quasi alpes Pœni, quòd eas Annibal primus superauit. Mons est, qui Italiam mediam diuidit, incipitq; à Genua, & supra Carnos incumbit. Eius descriptionem uide apud Lucanum.

Aper, *Porco seluatico, cinghiale*, porcus siluester, à græco κάπρος, remota prima litera. Varro de Lin. Lat. lib. 4. Apri ab eo, quòd in locis asperis uersentur: nisi à græcia deductum malis, qui hos κάπρους uocant. Hinc Apriuus, & Aprugnus: de quibus infra.

Aperio, *Aprire*, ἀνοίγω, ex Ad & Patio (ut inquit Prisc.) abiecta d, (quia d, sequente p, nonnunquam abijcitur) significat patefacio. Teren. Fores aperi. Habetq; a, correptam. Iuuen. Protulit, ut mos est, & aperta palluit agna. Quandoque detego. Hinc Macrob. ait, Iuniores solitos esse maioribus caput aperire. Stat. Sic fatus aperto Ense uocat socios. Per translationem est exponere. Plaut. hoc ænigma aperi nobis. Item pro nudare. Cic. Verentur si quo casu acciderit, ut partes corporis quædam aperiantur. Item pro uulnerare. Iuuen. Fuste aperire caput. Hinc Adaperio, ualde aperio. A quo Adapertile, ἀνοικτὸν, pen. cor. quod aperiri potest. Ouid. de Trist. Aspicis a dextra latus hoc adapertile tauri. Exaperio, foris aperio.

Aperte, aduerb. *Apertamente*, φανερῶς, manifeste. Cic. Bruto, Quæ uerba aperte indicant, posse rationem haberi etiam absentis. Hinc Apertius, & Apertissime. Idem pro Q. Roscio. Planius, & apertius dicam. Idem Attico: Lætitiam apertissime tulimus omnes.

Apertio, onis, uerbale. Varro 1. de Re rust. cap. 63. cum periculo introitur recenti apertione, ita ut quibusdam interclusa sit anima.

Apertura, æ. Vitru. lib. 5. cap. 5. Aperturæ inferiorum graduum.

Apis, uel Apis, *Ape*, μέλισσα. Col. li. 10. quāto grandior apis, atque rotundior, tanto peior. Ouid. lib. 13. Meta. Non apis inde tulit collectos sedula flores. Compositum putatur ab a, sine, & pes, quod sine pedibus nasci uideatur, dicente Virgilio, Trunca pedum primo. sed cum non seruet analogiā, sicut cetera composita, Bipes, edis, Tripes, edis, Compes, edis: magis simplex iudicandum est. Creantur Apes ex boum fimo, sicut crabrones ex equorum, fuci ex mulorum, uespæ ex asinorum excrementis. Inde

Apex, icis, κεραία, ἀκρωτήριον. proprie uirga in summo flaminis pileo, in cuius extremo modica lana erat. quod primum constat ad Albam Ascanium instituisse. Hodie pontificum infula hoc nomine appellari potest. Val. lib. 1. Sulpicio inter sacrificandum à capite apex prolapsus, eidem sacerdotium abstulit. Plerunque tamen sumitur pro summa uerticis parte, quòd longe sit à pedibus, & pro cuiuscunque rei summitate acuminata. Colu. lib. 5. Eiusq; uelut apex pronus imminens uocatur. Cic. uero transtulit ad summam rei alicuius dignitatem: Apex, κολοφὼν, inquit, senectutis est auctoritas.

Apexabo, onis, *Boldone, sanguinaccio*, intestinum sanguine plenum, admisto pingui, sic dictum quòd in summitate quiddam, quasi in capite apicem, habet. Varr. li. 4. de Lng. Lat.

Aphaca, æ, siue Aphace, es, ἀφάκη, herba est in aruis nascēs, paulo altior lente, folijs admodum tenuibus, terna aut quaterna semina nigra in siliquis ferens. Hæc Pli. lib. 27. ca. 5. Ruell. Eandem esse putat cum ea, quam uulgus Viciam Agrestem appellat.

Aphæresis, ἀφαίρεσις, figura quæ à principio dictionis litteram uel syllabam aufert: ut, Pone metum, pro Depone, Ex ἀπὸ, καὶ αἱρεῖσθαι.

Aphareus, ἀφαρεὺς, per tres syllabas. pen. co. patris, Lyncei nomen est: à quo Ouid. Lynceum prolem Aphareiam uocat lib. 8. Meta.

Aphesas, antos, montis nomen est supra Nemeam. Statius.

Aphidantes, ἀφείδαντες, populi ex Molossis, ut inquit Stepha. ab Aphidante rege.

Aphidnæ, arum, ἄφιδνα, Steph. locus celebris in Attica. Seneca in Hippol. Paruas alius calcet Aphidnas.

Aphracta, *Barche, barca*, ἄφρακτα, sunt aperta, intectaq; nauigia. Cic. ad Tiro. Nosti aphracta Rhodiorum.

Aphractus masc. gen. Cic. ad Att. lib. 2.

Aphrica, λιβύη, tertia orbis pars, ab Asia Nilo fluuio, ab Europa mari Mediterraneo discreta: dicta, quasi Africa, quod solis æstibus maxime sit exposita. Alij à græcia deducunt, ut Aphrica dicta sit, quasi ἄνευ φρίκης, hoc est sine frigore. Est enim hæc regio calidissima, ut quæ magna sui parte inter Tropicos sita sit. Vide Africa.

Aphrodisias, ἀφροδισιὰς, insula in mari Persico, ubi Persis à Carmania disiungitur: dicta, quòd in ea Venus religiosissime

gioſiſſime coleretur. alio nomine κολιάς. Pli.lib.9.cap.15. Eſt præterea Ciliciæ oppidum, teſte Stephano. Eſt item inſula in Oceano Hiſpanico, non procul à Gadibus. Plin. lib.4.cap.15.

Aphrodisium, ἀφροδίσιον, oppidum in Latio maritimum, quod poſtea mutato nomine Antium dictum eſt. De hoc Plin.lib.3.cap.5.

Aphrodisium, ἀφροδίσιον, Cariæ promontorium, Pomponio, quod Aphrodiſias Pli. appellat. Eſt & Ptolem. urbs Africæ. Eſt & Hiſpaniæ Tarraconenſis promontorium, eodem auctore.

Aphronitrum, *Schiuma di ſalnitro*, ἀφρόνιτρον, ſpuma nitri. Pli.lib.35.cap.10.& Mart.lib.14. Spuma uocor nitri, Græcus es? aphronitrum.

Aphron, Plinio, herba eſt ex generis papaueris, foliis paſſerum ſpeciem repræſentantibus, radicem habens in ſumma terræ cute. à Dioſcoride μήκων ἀφρώδης, hoc eſt, ſpumeum papauer appellatur. Pli.lib.20.cap.19.

Aphthae, ἄφθαι, exulcerationes in ſummo ore, infantibus peculiares, prouenientes uitio lactis, quo nutriuntur, calido humore corrupti. oriuntur & in ætate prouectioribus. Vide Cœl.Rhodig.lib.9.cap.20.

Aphya, ἀφύη, piſcis genus, cādidum, molle, ac tenerum, quod admotum igni protinus decoquitur. Vnde prouerb. Aphya ad ignem: in ea quæ celeriter intereunt, aut conſumuntur. Piſcis huius meminit Ariſt. lib.6.Anim. Theodor. Apuum uertit.

Aphytacoraes, arbores iuxta Hypobarum Indiæ fluuium, electrum ferentes. Pli.lib.37.cap.2.

Aphytis, es, ἄφυτις, ſiue Aphytis (ἄφυτις) oppidū eſt Thraciæ, non procul à Pallene. Apollinis oraculo inſigne: ab Aphyo quodam indigena ita appellata. incolæ Aphytæi, ἀφυταῖοι Steph.

Apianus, na, num, *Vue moſcatelle*, μελισσόφατος, quod apes aui de ſumunt. Vnde apianæ uuæ dictæ ſunt, quas, ut inquit Colum. muſcæ inſectantur: nunc uulgo à muſcis, Muſcatellæ dicuntur. Græci ſticam uocāt, etiam à quodam ſapore quaſi caſtoreo. Pli.lib.14.cap.2. Apianæ apes dedere cognomen, præcipue earum auidæ. Col.lib.3.c.2. Magnis dotibus tres apianæ commēdantur, omnes feraces, iugoq; & arboribus ſatis idoneæ: generoſior tamen una, quæ nudis foliis eſt. pingui ſolo feraciſſimæ, mediocri quoque fœcundæ, præcoqui fructus. ideoq; frigidis locis aptiſſimæ, uini dulcis, ſed capiti, neruis, uenisq; non aptæ, niſi mature lectæ.

Apiarium, *Luogo doue ſtanno l'api*, μελισσῶν, locus ubi aluei apium tenentur, quod Mellarium ſiue Aluearium nominatur. Colū.lib.8.cap.14.

Apiarius, μελιττουργὸς, qui curat, ſiue poſſidet apes. Pli.l.21.

Apiastra, μελισσοφάγος, auis dicitur, quę apes comedit. Alio nomine Merops dicitur: de quo ſuo loco.

Apiastrum, μελισσόφυλλον, herba eſt, qua apes mirum in modum delectantur: unde & Melyſſophyllon, & per ſyncopen Meliphyllon appellatur. Vulgo Meliſſa. Vide Meliſſophyllon.

Apiatus, a, um, ab apibus, ut à uermibus Vermiculatus, quòd apium impreſſam habet ſimilitudinem: ut Apiata menſa, apud Pli.lib.13.cap.15.

Apicae, oues, *Pecore che non hanno molta lana*, τριχοῦ ἀπόβατα, dictæ, quæ non amplo corpore ſunt, nec multam lanam habent circa corpus. Plin.lib.8.cap.48. quibus ouibus uenter nudus, Apicas uocabant, damnabantq;.

Apicius, ἀπίκιος, omnium nepotum princeps, cui parum uiſum eſt & principum congiaria, & Capitolij uectigal comeſſationibus deuoraſſe, niſi ſuæ etiam gulæ monimentum poſteris reliquiſſet, conſcriptis de gulæ irritamētis aliquot libris. Hunc uixiſſe ſuo ſæculo teſtatur Senec.in lib.de conſol.ad Albinam.

Apicula, *ape picciola*, μελίσσιον, diminutiuum, parua apis. Pli.lib.7. Quadrigam ex eadem materia, quam muſca integeret alis, fabricatam, & nauem, quam apicula pennis abſconderet. Dicitur & Apecula, ab Apes. Plaut.in Curc.

Apiculus, κεραία, diminut. paruus apex: quod & Apiculum dicitur. Feſt. Apiculum, filum eſt quo flamines uelatum apicem gerunt.

Apina, & Trica, duo oppida Apuliæ fuerunt, quæ Diomedes euertit, tanta ignominia, ut in prouerbii ludibrium tranſierint. quoties enim rem nullius pretij oſtendere uolumus, Apinas & Tricas nominamus. Martial.lib.13. Sunt Apinæ, Tricæq;, & ſi quid uilius iſtis.

Apis, bouis nomen apud Aegyptios, quem pro deo colebāt, alio nomine Serapis. Corpore erat niger, candida fronte, in tergo alba nota inſignis, duplicibus pilis in cauda, & lingua cantharo notatus, quem certos uitæ annos excedere non licebat. Hunc in lacum demerſum Aegyptij, indicto iuſtitio, ueſte ſciſſa, & laceratis crinibus defunctum plangebant, inuento uero alio mirifice lætabantur. Reſponſa autem dare non ut reliqua oracula ſolitus, ſed ſi manu oblatū pabulum ſumpſiſſet à conſulentibus, ſecundos euentus, atque omnia proſpere decernebat: ſi uero abnueret, omnia ſiniſtra portendebat. Ideo cum à Germanico Cæſare pabulum oblatum renuiſſet, funeſtum omen & indubiam necem, quæ paulo poſt ſecuta eſt, prænunciauit. Hæc Marcellin.lib.22.

Apiscor, eris, *Acquiſtare*, τυγχάνω, cuius præteritum nolunt eſſe Aptus ſum, idem eſt quod acquiro. Verbū eſt pene obſoletum, quod non niſi apud antiquiſſimos legitur. Lucr.li.5. Nec ratione animi, quam quiuis poſſit apiſci. Idem lib.6. Quippe etenim nullo ceſſabant tempore apiſci. Hinc adipiſcor, & indipiſcor: de quibus ſuo loco.

Apium, *Appio*, σέλινον, herba hortenſis. Ex hac fiebant apud antiquos coronæ uictoribus in Nemæorum ſacris certaminibus. Iuuen. Graiæq; apium meruiſſe coronæ. Quidam ab apice deducunt: quia antiqui apicem capitis apio coronabant: unde illud: Quòd apex hoc ferre ſolebat Victoris, ueterum fieret dum more triumphus, Ipſe ſibi talem prior impoſuiſſe coronam Dicitur Alcides. Alij ab apibus deductum putant, quæ illo præcipue delectari putantur.

Apium montanum, ὀρεοσέλινον, herba cicutæ foliis, Apiū agreſte dicta, in montibus, locisq; petroſis naſcens: unde & nomen habet.

Apium palustre, ἑλεοσέλινον, herba apio ſatiuo maior, dicta, quòd in paludibus, & aquoſis locis proueniat.

Apium saxatile, πετροσέλινον, herba eſt ſemen proferens ammeos ſemini non diſſimile, ſed odoratius: quæ quoniā in Macedonia optima naſcatur, uulgo Petroſelinum Macedonicum uocari cœpit. naſcitur in petris: unde & nomē accepit.

Aplustre, & in numero plurali Apluſtra, uel Apluſtria, nauis eſt ornamentum in ſummitate mali. Cic.in Arato: Nauibus abſumptis fluitantia quærere apluſtra. Feſtus & per m ſcribi poſſe exiſtimauit. Apluſtra (inquit) nauium ornamenta, quæ quia erant amplius, quàm eſſent neceſſaria uſui, etiam Ampluſtria dicebant. Hæc ille. Nos contra putamus, non ab Amplius hoc nomen deduci, ſed ab ἀ priuatiua, & πλέω: quòd ad nauigationem non ſit neceſſarium.

Apocalypsis, ἀποκάλυψις, Latine reuelatio, ex ἀπὸ, quæ re in compoſitione ſignificat, & καλύπτω, uelo.

Apocope, ἀποκοπὴ, amputatio, ex ἀπὸ, ab, & κόπτω, amputo. figura, cum ultima littera, uel ſyllaba tollitur, ut peculi, pro peculij.

Apocopi, *Caſtrati, Eunuchi*, ἀπόκοποι, dicti à Iulio Materno caſtrati.

Apocrotus, durus, rigidus, ἀπόκροτος. Firmicus lib.7. Naſcentur ſerui, miſeri, apocroti, infelices.

Apocynon, ἀπόκυνον, oſſiculum in ranæ ſiniſtro latere, quod ſi in aquam deiectum fuerit, ſtatim feruere ferūt. Pli.lib.32.cap.5.

Apodyterium, ἀποδυτήριον, locus in quo loturi ueſtes deponebant, ſeruabant. nam ἀποδύειν exuere dicitur. Cic.ad Q.fratrem, & Plin.ad Apollinarem.

Apogaei, ἀπόγαιοι, uenti ſunt à terra flantes. Pli.li.2.ca.43.

Apolactizo, zas, *Aſſaltare co calci*, ἀπολακτίζω, calcibus iconado. Per tranſlationem contemno. Plaut.in Epi. apolactizo inimicos omnes.

Apolecti, *Eletti fuori di molt'altri*, ἀπόλεκτοι, ſenatores erant dicti, παρὰ τῦ ἀπολέγεσθαι, quòd ex multis ſoleant deligi. Liui.lib.2.Bel.Maced. Aetoli per apolectos (ita uocant ſanctius concilium, quod ex delectis conſtat uiris) id agitabāt, quo modo res in Græcia nouarentur. Eſt & genus piſcis ex pelamidum genere. Plin.lib.32.cap.11. Pelamis earum generis maxima, apolectus uocatur.

Apollinares ludi, ἀπολλώνια, qui in honorem Apollinis fiebant. uide Liuium. Cic.ad Att. Ludis Apollinaribus Diphilus in Pompeium inuectus eſt.

Apollineus, a, um, adiect. φοίβειος, ut Apollinea ars, pro arte medica, Ouid.lib.3.Triſt. Et ars Apollinea, pro arte uaticinandi. Idem in Ibin. Apollinea clarus in arte ſenex. Tireſiā intelligit.

Apollo, inis, *Apollo*, ἀπόλλων, deus, quem Græci etiam φοῖβον appellant. Cui, ut Macrob. inquit, uariæ fuerunt poteſtates. nam fuit auctor carminis, præſes uaticinij, ſagittandi peritiam habuit, artem medicinæ percalluit, & citharā adinuenit. Idem dicitur Liber, quòd libere uagetur per aerē. Nomius, id eſt, paſtor, quòd Admeti regis pauerit armenta. Porphyrius ait eundem eſſe Solem apud ſuperos, Liberum patrem in terris, Apollinem apud inferos. unde & tria

inſignia

Insignia circa eius simulacrum uidemus: Lyram, quæ nobis cælestis harmoniæ imaginem monstrat: Grynæum, quod terrenum numen ostendit: Sagittas, quibus infernus Deus indicatur, & noxius. unde & Apollo dictus uidetur, ἀπὸ τοῦ ἀπολλύειν, quod perdo significat, quòd non paucos nimio æstu crederetur extinguere, quare spicula ei assignauit uetustas: quæ tamen non dextera gestat, sed sinistra, quòd ad iuuandum promptior sit, quàm ad nocendum. unde non nulli παρὰ τὸ ἀπαλλάττειν νόσους, id est ab abigendis morbis, Apollinem dictum existimant.

Apollonia, ἀπολλωνία, oppidum in ea parte Macedoniæ, quæ Adriatico mari adiacet, Corinthiorum colonia, optimis olim instituta legibus. his temporibus Valona nominatur. De hac Strabo. Cõdidere Apolloniam Corinthij Corcyræiq;, ab Aeante fluuio stadijs decem, à mari sexaginta. Est & Apollonia inter insulas Thraciæ, cis Istrum amnem. Est & ciuitas in Creta, & alia in Syria. Vide Stepha.

Apolloniatas, ἀπολλωνιάται, populi Apolloniæ. Val. Maxi. lib. 8.

Apologia, *Apologia, difesa,* ἀπολογία, defensio, ἀπολόγημα, unde Apologeticus liber, quo nos purgamus.

Apologus, p.c. *Fauola,* ἀπόλογος, fabula in qua bruta animalia loqui introducuntur. Cic. de Orat. adscribamus & narrationes apologorum. Vide Quinct. lib. 5. cap. 11.

Apomeli, itis, ἀπόμελι, potus confectus ex maceratis aqua fauis, medius inter mulsam & oximeli. Gal. lib. 7. Methodi.

Aponus, pen. cor. ἄπονος, fons calidis aquis, haud longe a Patauio. Luca. li. 6. Aponus terris ubi fumifer exit, Atque Antenorei dispergitur unda Timaui. Aponus autem dicitur non tam, quòd morbis medeatur, quàm quòd sine dolore remedium afferat.

Apophoreta, pen. pro. *Mancia,* ἀποφόρητα, munera, quæ dari solebant Saturnalibus. Munuscula quoque quæ à cena conuiuis dabantur domum auferenda, etiam Apophoreta dicebatur à græco ἀποφέρειν, quod auferre significat. Suet. in Domit. Dabat Saturnalibus uiris apophoreta, per Kalendas Martias feminis.

Apophthegma, tis, *Sentenza, ouero detto breue et acuto.* ἀπόφθεγμα. breuis & acuta sententia. Vnde Plutar. Apophthegmata. Cic. 1. Offic. Multaq; multorum facete dicta, quæ uocãt ἀποφθέγματα.

Apoplexia, *Gocciola.* ἀποπληξία, siue Apoplexis est stupefactio neruorum totius corporis cũ priuatione sensus & motus. dicta à græco ἀποπλήττω, quod est percutio, attonitum reddo. Cels. lib. 6. cap. 26. Attonitos raro uidemus, quorum & corpus & mens stupet. Fit interdum ictu fulminis, interdum morbo. ἀποπληξίαν hunc græci appellant. Idem cap. proxime seq. resolutio neruorum interdum tota corpora, interdum partes infestat. ueteres illud apoplexian, hoc paralysin nominauerunt.

Apostata, pen. cor. *Sfrattato, mancatore, ribello.* ἀποστάτης, defector: ut qui à duce suo ad hostes transfugit, aut a Christianis, ad Ethnicos, uel Iudæos.

Apostato, as, pen. co. *Ribellare.* ἀποστατέω, rebello. Cyprian. ad Corn. Eos, qui uelut apostatauerunt, ad hæreticos transfugæ facti.

Apostema, atis, p.p. *Posta, postema,* ἀπόστημα, tumor præter naturam, cum pus ex phlegmone resolutum, in quẽdam quasi sinum colligitur: uel etiam nulla præcedente phlegmone, cum humor quidam acris statim ab initio in parte aliqua colligitur, ipsamq; sibi moliẽs uel inter duas tunicas, uel sub certis membranis, nimia distẽsione eam excoriat. Tria horum sunt genera. Nam si quiddã melli simile contineãt, Meliceerides, μελικηρίδες appellantur: si pingue quippiam in morem seui, Steatomata, στεατώματα: quòd si pultis similitudinem referant, quod in iis continetur, Atheromata, ἀθηρώματα, dicuntur. Dicitur autem Apostema à uerbo Græco ἀφίστημι, quod est abscedo: unde & Latini uerbum ex uerbo exprimentes, Abscessum appellarunt. Cels. lib. 5. cap. 1. Abscessus corporis, quæ Apostemata Græci nominant. Pli. lib. 20. cap. 33. Suppurationem interpretatur.

Apostolus, ἀπόστολος, Latine missus, siue nuncius ab ἀποστέλλω, mitto. Apostolorum autem quatuor sunt genera: à Deo missi, non per hominem, ut Moses: à Deo, sed per hominem, ut Iesus: per hominem tantum, sicut nostris temporibus multi fauore uulgi in sacerdotium subrogati sunt: ex se autem, sicut ipsi pseudoprophetæ. Apostoli etiam dicebantur, literæ dimissoriæ: de quibus Alciatus de Rerũ, & uerbo. significa. Athenis quoque Apostoli, magistratus quidam erant, quorum officium erat recte atque ordine curare atque instruere classem.

Apostrophe, ἀποστροφὴ, dici potest conuersio, figura cum sermonem à iudice uel auditore ad absentem aliquem conuertimus. Te nunc alloquor Africane, cuius mortui nomen splendori ac decori est ciuitati. ἀποστρέφω enim euerto.

Apostrophus, ἀπόστροφος, collisionis nota, in fine dictionis, denotans uocalem præcedentis dictionis elisam: ut ἀφ' οὗ, pro ἀπὸ οὗ.

Apotheca, *Canena, bottega.* ἀποθήκη, cella uinaria, ubi uinum & conseruatur & uenditur. Plin. tantum pecuniarum detinent uini apothecæ. Dicitur & Apotheca statio, in qua res uenales exponuntur.

Apparate, aduerb. cum apparatu. Cic. 1. Att. & edit, & bibit opipare, & apparate.

Apparatio, apparatus. Cic. 2. Off. Est multus in laudãda magnificentia, & apparatione popularium munerum.

Apparatus, παρασκευὴ, apparatio, & proprie cum quadam magnificentia. Cice. 3. Phil. Quid prandiorum apparatus proferam?

Appareo, es, *Apparere.* φαίνομαι, uideor. Virg. 1. Geor. Apparet liquido sublimis in aere nisus. Est etiam de improuiso se ostendere. Cice. Cum equites Antonij apparuissent. Itẽ præsto esse ad obsequium, παρίστασθαι. Virg. li. 12. Hæ Iouis ad solium, sæuiq; ad limina regis Apparent. Teren. in Eun. Ille bonus uir nusquam apparet.

Apparitio, ὑπηρεσία, Apparitorum officium erga magistratus. Cic. ad Thermum: In longa apparitione singularẽ Marcilij fidem cognoui.

Apparitores, *Apparitori, donzelli, birri,* κλητῆρες, δορυφόροι, οἱ ταξιῶται: dicti quòd appareant, & præsto sint ad obsequium: qui & Statores dicuntur, ut sunt, qui magistratibus circunstant, parati ad obsequendum. Cic. in Verrem, & alibi.

Apparitura, παράστασις, ipsum ministeriũ. Scribit Suet. lib. de grãmaticis, Orbilium appariturã fecisse magistratibus: significans fuisse apparitorem ministrumq; magistratuum.

Apparo, as, pe.c. *Apparecchiare.* παρασκευάζω, ἐξαρτύω, paro, cum magnificentia quadam adorno. Ci. 3. Phil. Facilius apparabitis quæ necessitas postulat. Idem pro lege Man. Põpeius extrema hieme bellum apparuit, ineunte uere suscepit, media æstate confecit.

Appellatio, πρόσρημα, προσφώνησις, compellatio, allocutio. Interdum nominatio. Cic. pro domo: Regum appellationes uænales erant. Apud Iurisconsul. Appellatio significat Prouocationem, cum, ob sententiam iniquam, maioris iudicis auxilium imploramus. Vide Appello.

Appellator, oris, qui appellauit, id est, ab aliquo iudice ad alium prouocauit. Cic. 6. Verr. Aegre factum quàm ut manus ab illo appellatore abstinerentur.

Appellito, as, are, frequentatiuum. unde Festus: Appellitauisse, pro appellauisse.

Appello, as, *Nominare, appellare,* ὀνομάζω, προσαγορεύω, nomino. Cic. 1. Offi. Scipione, qui primus Africanus appellatus fit. Item est comiter seu familiariter alloqui, uocare, ἐντυγχάνειν, κατελογεῖσθαι. Cic. pro Clu. Appellat hilari uultu hominem. Hinc appellare, teste Vlpi. de iniur. est blanda oratione alicuius pudicitiam attẽtare, τοῦ λόγους προσφέρειν περὶ σωφροσύνης. Interdum accusare. Liuius: Dasium de proditione appellabat. Item auxilij, uel testimonij gratia, quẽpiam implorare. Cic. pro Sex. Roscio: Te nunc P. Scipi appello. Appellare debitorem, est rem nobis debitam à debitore exigere. Quinct. Appellabatur à creditoribus, ut solueret debitum. Interdum est post sententiam, tanquam iniquã, ad superiorẽ iudicem prouocare. ἐκκαλεῖσθαι, τὴν δίκην ἐφιέναι, ἐπικαλεῖσθαι. Vlpianus: qui appellat, maiorem iudicem debet appellare. Dicimusq; Appello principem, & ad principem.

Appello, lis, li, appulsum, *Arriuare, giugnere,* προσορμίζω, applico, admoueo. Cic. 2. Ver. Cum Persæ mille numero nauium classem Delum appulissent. Virg. 3. Aen. Hinc me digressum uestris deus appulit oris. Legitur & Appellare absolute, & sine casu, pro accedere. Cic. 2. de Diuin. Visus est in somnis pastor ad me appellere. Hinc Appulsus, us, καταγωγὴ, προσβολὴ, pro accessu pecoris ad aquam. Iureconsultus: Totum corrumpat pecoris ad aquam appulsum. Appellere animum, est animum ad aliquid agendum intendere, προσέχειν, ὁρμᾶν. Terent. in prol. Andr. Poeta cum primum animum ad scribendum appulit. Interdum adduco, compello. Plaut. in Asin. Argenti uiginti minæ me ad mortem appulerunt.

Appendeo, es, *Appendere, attaccare,* προσαρτῶμαι, ad aliquid pendeo.

Appendicula, Cic. pro Rab. appendicula caussæ iudicatæ.

Appendix, genus spinæ, dictum, quòd baccas puniceas habeat de se pendentes, quæ & ipsæ appendices nominantur. Plin. lib. 24. cap. 13.

Appendix,

APPENDIX, *Pendice*, ἀπηρυὰς, προθήκη, quod alii adiunctum est, quasi ex alio pendeat. Cic. in Horten. Vidit, appendicẽ animi esse corpus.

APPENDO, is, di, sum, *Sospendere, attacare*, προσαρτάω, ad aliquid pendo: ut, Appendi uuam ad tigna. Plin. Atque uuas iam maturas ad solem appendere. Est etiam, σταθμίζειν, ad stateram, lanceimq; ponderare. Cic. in Ant. Vt iam appendatur pecunia, non numeretur. Item adiungere: unde Appendix: Appensus, participium, suspensus. Cic. 5. Tusc. fulgentem gladium è lacunari seta equina appensum demitti iussit.

APPETO, is, p.c. *Appetire, desiderare*. ὀρέγομαι, ὀργῶ, ἐφίεμαι, ἐρῶ, auide cupio. & tam in bonum, quàm in malum, sicut Expeto, capitur, contra quorundam sententiam. Cice. Cas. Tu puer me appetisti. Idem lib. 4. Tusc. Vt bona natura appetimus, sic à malis natura declinamus. Quod autem Expeto etiam ad uoluptates, & quandoque ad maximum malum pertineat, idem ostendit lib. 1. Offic. Expetuntur diuitiæ, cum ad usus uitæ necessarios, tum ad perfruendas uoluptates. Ad maximum malum, in Piso. A me quidem etiam pœnas expetistis, quibus coniuratorum manes mortuorum expiaretis. Construitur frequenter cum ablatiuo cum præpositione. Quinct. lib. 9. ne omnia testimonia experat à litigatore. Aliquando tamen, pro desidero, solo accusatiuo contentum est. Plaut. in Cassinæ prologo: Intelleximus studiose expetere uos Plautinas fabulas. Appeto uero, præter eam, quam prædiximus, significationem, ponitur pro adeo: quia sicut dicimus, Adeo prætorem, ita Appeto prætorem. Interdum, appropinquare, ἐγγίζω, ἐνίσημι, unde, Appetit dies, Appetit nox. Interdum pro aggredi, βάλλειν, unde appetere uitam alicuius, pro, mortem alicui moliri. Cice. pro Sext. Rosc. Filij uita insidiis appetita. Item Appetere oculos, pro inuadere. Liu. lib. 7. os, oculosq; hostis rostro & unguibus appetit.

APPETENS, *Desideroso*, nomẽ ex participio, auidus. Sal. in Cat. Alieni Appetens. Cic. de amic. Nihil est appetentius similium sui.

APPETENTIA, *Appetito*, ὁρμὴ, ὄρεξις, cupiditas, motus animi ad aliquid. Cic. 4. Tusc. ut ægritudo quasi morbum aliquem doloris efficiat, libido effrænatam appetentiam. Plin. Cibi appetentiam faciunt lactucæ.

APPETITIO, tionis, ὁρμὴ, impetus animi, quo ad aliquid agẽdum impellimur. Cic. 2. de Fin. Appetitio animi, quæ græce ὁρμὴ dicitur. Accipitur & pro appetentia cibi, quã græci ὄρεξιν uocant. Gel. lib. 16. cap. 3. post imperatã inediam tridui, omnis eius appetitio pristina elanguit. Item pro conatu aliquid apprehendendi. Cic. 1. de Diuin. cum dormienti ei Sol ad pedes uisus esset, ter eum scribit frustra appetiuisse manibus: magosq; dixisse, ex triplici appetitione Solis 30 annos Cyrum regnaturum portendi.

APPETITUS, us, ὁρμὴ, impetus animi, quo ad rem aliquã impellimur: cuius sedem philosophi constituerunt in iecore. Cic. 3. Offi. duplex est animorum natura, una pars in appetitu posita est, quæ est ὁρμὴ græce, quæ hominem huc atque illuc rapit: altera in ratione, quæ docet, quid faciendum, fugiendum ue sit.

APPIANUS, ἀππιανὸς, Alexandrinus, nobilis historicus, qui Adriani imperatoris temporibus claruit, scripsit Romanæ historiæ li. 22. quorum nouem tantum ad nos peruenere.

APPIA uia, ὁδὸς ἀππία, saxo quadrato strata, Roma per portam Capenã, Capuam, uel, ut alij uolunt, Brũdusium usque ducens, ab Appio Claudio cæco strata. Cic. pro Cælio: Appius Claudius cæcus pacem Pyrrhi diremit, aquam adduxit, uiam muniuit.

APPIANA poma, ἀππιανὰ μῆλα, ab Appio ex Claudia gente cognominata. odor his maximus est, fere coroneorum. Pli. lib. 15. cap. 14.

APPIANUM, ni, coloris uiridis genus, apud Pli. lib. 35. cap. 6.

APPINGO, egi, actum, *Aggiungere*, προστίθημι, ex ad & Pango, ad do, uel adiungo. Cic. ad Att. lib. 2. appinge aliquid noui. Alterum est appingo, xi, ctum, *Dipingere appresso*. ex ad & Pingo, Horat. in art. poe. Delphinum syluis appingit.

APPLAUDO, *Applaudere*, ἐπικροτέω, allido. Apuleius lib. 9. Incussis in eam posteriorum pedum calcibus, protinus applaudo terræ. Aliquando applaudere, est manuum, uel pedum plausu fauorem ostendere. Plaut. Pseud. Si uultis applaudere, Atque approbare hunc gregem & fabulam. Cic. pro Sext. quibus uiris, aut cui generi ciuium maxime applaudatur.

APPLAUSOR, ris, qui applaudit. Pl. in Paneg. populus ille aliquando scenici imperatoris spectator & applausor in Pantominis quoque aduersatur.

APPLAUSUS, a, um, particip. Oui. 4. Meta. Ille cauis uelox applauso corpore palmis Desilit in latices.

APPLAUSUS, us, nomen. Cic. 2. de Diui. magno applausu loquitur, assentante populo.

APPLICATIO, actus ipse applicandi. Cic. in Lælio: à natura uidetur orta amicitia, applicatione animi cũ quodam sensu amandi.

APPLICATUS, & Applicitus, particip. Cæs. 3. Bel. Ci. Applicatis nostris ad terram manibus. Pli. in epist. Applicitum est cubiculo hypocaustum.

APPLICO, as, pen. cor. aui, atum, & applicui, applicitum, *Accostare, aggiungere*, κατάγω, προσορμίζω, ἐνορμίζω, appello, adiũgo, annecto, ἐπάγω, προσαρμόζω, προσάπτω, παραβάλλω, & construitur cum datiuo, uel accusatiuo cum ad. Vir. 1. Aen. Quæ uis immanibus applicat oris. Cic. Appio Pul. Omnes uires ciuitatis se ad Pompeij ductum applicauerunt, id est, adiunxerunt.

APPLODO, is, pen. pro. *Applaudere*, ἐπικροτέω, idem quod Applaudo. ueteres enim plodo dicebant, quod nos plaudo. Aplodere fulgetris, apud Pli. est fauere, testariq; honorem illo motu.

APPLORO, as, are, προσδακρύω, deponere apud aliquem suos fletus. Horat. lib. 3. Carm.

APPLUDA, pen. prod. *Pula*, κυρύβιον. Antiquis idem significabat, quod furfur, ut docet Gell. lib. 11. cap. 7. Pli. lib. 18. cap. 10. docet Appludam uocari purgamenta milii, & panici, & zizaniæ, cum in frumento palea dicatur. Dicta Appluda ab applodendo, quòd propter tenuitatem, quia minutissima est, spiritu deuciatur. Næuius: appluda est hodie, quàm tu, leuior.

APPOSITIO, nis. Cic. in Parad. Hæc sine appositione exemplorum lentius disputantur.

APPOSITUS, a, um, *Posto appresso, atto, accommodato*, προστεθειμένος, iuxta positum. Cic. de Inuentione: Gladium prope appositum è uagina eduxit. Aliquãdo sumitur pro conueniẽs, ἐπιτήδειος. Idem ibidem: si quid ad id appositum sit, quod nos interpretemur.

APPOSITE, aduerb. ἐπιτηδείως, apte. Officium eius facultatis uidetur, dicere apposite ad persuasionem.

APPOTUS, *Quello c'ha beuuto molto*, οἰνόπληκτος, qui multum potauit. Plaut. in Curc. cenati, atque appoti.

APPREHENDO, *Apprehendere*. λαμβάνω, capio. Cic. de na. deo. Vites clauiculis adminicula quasi manibus apprehendunt. Virg. 2. Aen. quam prendimus arcem? per syncopen.

APPRIME, p.p. *Sopra tutto, in prima*. εἰς τὰ πρῶτα, aduerb. in primis, ualde. Ter. in And. id arbitror apprime in uita esse utile. Fit ab Apprimus, quo ueteres usi sunt pro longe primo, ut docet Gel. lib. 7. ca. 7. citans illud ex Liuii Odyss. uir summus, apprimus, Patroclus.

APPRIMO, is, ere, *Premere*, ex Ad, & Premo. Pli. lib. 24. cap. 9.

APPROBATIO. Cic. 2. Tusc. Effectus eloquentiæ, est audientium approbatio.

APPROBATOR, batoris, δοκιμαστής, qui aliquid approbat. Cicero Atti. Quamuis non fueris suasor perfectionis meæ, approbator certe fuisti.

APPROBO, bas, bare, *Laudare, approbare*, δοκιμάζω, idem quod probo. Cic. 4. Acad. Nec tamen ego is sum qui nihil unquã falsi approbem.

APPROBUS, p.c. *Molto buono*, προσδόκιμος, ualde probus. Gell. Et in uersu est Cæcilii poetæ comici, Adolescẽs approbus.

APPROMITTO, is. *Promettere per un'altro*, pro altero promitto, ἐγγυῶμαι, unde Appromissor, tis, ἐγγυητής. Vlpianus Appromissorem uocat Fideiussorem. l. in omnibus. ff. de solutionibus.

APPROPERO, as, are, *Affrettare*, propero, accelero, σπεύδω. Teren. in And. Postquam ante ostium Me audiuit stare, approperat. Cic. Att. appropera, & uale. Approperatum opus, id est acceleratum. Liui. 4. ab urb. Cœptum opus adeo approperatum est, &c.

APPROPINQUO, as, are, *Accostarsi*, ἐγγίζω, propinquum fieri aut loco, aut tempore. Cæs. 1. Bell. Gall. Heduos finibus Bellouacorum appropinquare cognouerant. Cic. ad Q. F. eius rei maturitas neque dum uenit, & tamen iam appropinquat.

APPROPINQUATIO. Ci. de Sen. Quarta restat caussa, quę maxime angere nostrã ætatẽ uidetur, appropinquatio mortis.

APPULSUS. I. Appello.

APRICARI, *Stare al Sole*, εἱληθερεῖν, ἡλιάζεσθαι, est in aprico loco esse, hoc est, in loco Soli exposito uersari. Varro in ministeriis: Multos in hieme in sole apricari. Pli. li. 36. de columbis. Apricantur aliæ scalpentes sese. Cic. in Catone, Apricatione calescere: & ad Att. lib. 7.

APRICITAS, atis, est hibernus ille tepor in locis apricis. Colu. lib. 8. cap. 15.

Apricus, a, um, pe. pro. *Esposto al Sole*, προσήλιος, εὐήλιος, πρόσειλος, Soli expositus, quasi ἄνευ φρίκης, hoc est, sine frigore, φ aspirata in π, suam tenuem conuersa. Virg. 2. Geor. Mitis in apricis coquitur uindemia saxis. Aprica aura, quæ Sole gaudet. Idem 5. Aen. Apricis statio gratissima mergis. Apricior, apricissimus, Colu. lib. 11. cap. 3. Non nulli hanc lucis apricioribus deponunt. Idem lib. 9. cap. 14. apricissimo die purgatis domiciliis.

Aprilis, *Aprile*, ἀπρίλιος, ἀπρίλλις, θαργηλιών, quasi aperilis, quòd terram aperiat. nam uerna temperie plantarum germina aperiuntur. Vel Aprilis, quasi Aphrilis, ab ἀφρὸς spuma, quòd Venus, cui hic mensis sacer est, ea spuma maris fingitur nata. Horat. 4. Carm. Qui dies mensem Veneris marinæ Findit Aprilem. Accipitur & adiectiue: ut Nonis aprilibus. Cic. ad Lent. Nonis aprilibus mihi est senatus assensus.

Aprinus, κάπριος: ut Aprina caro. sic scribi debet secundum analogiam. antiqui tamen scribebant Aprugnus. Plin. lib. 8. cap. 51.

Appronare in genua, *Inginocchiarsi*, ἀπογονατίζειν, pro, ingeniculari, ut antiqui dicebant. Apuleius libro 1. in genua appronat, affectans portionem. Videtur compositum ex Ad & Pronus.

Aptera, ἄπτερα, neu. gen. urbs in Lycia, & altera in Creta, à Sirenibus dicta, quòd uictæ ibi cantu à Musis, præ mœrore exutæ pennis in mare desiluissent. Steph.

Apto, as, *Adattare*, προσάπτω, conuenienter aliquid rei alicui iungo, seu accommodo. Construitur cum datiuo uel accusatiuo cum Ad. Cic. in Phil. Cuius fortunæ studia tantæ laudi & gratulationi tuæ se non aptarint? Idē 3. de Orat. Hoc uerbum est ad id aptatum, quod ante dixerat. Hinc Adapto, & coapto.

Aptus, ta, tum, *Atto, accommodato, acconcio*. ἐπιτήδειος, ἁρμόδιος, προσηρμοσμένος, quod ad aliquid accōmodatum est. Persius Satyr. 1. Si forte quid aptius exit. Interdum necessariū. Cic. lib. 3. de Fin. natura sumus apti ad coetus consilia ciuitatis. Interdum elegans, ut apud eundem lib. 2. de Orat. Ita uerbis est aptus, & pressus, ut nescias utrum sententiæ oratione, an uerba sententiis illustrentur. Idem 1. Offi. pulchritudo corporis apta compositione membrorum mouet oculos. Interdum connexum. Virg. lib. 2. Geor. Ipsos è torquibus aptos, Iunge pares. Compositum, & contrarium est Ineptus. Est etiam Aptus participium ab Apiscor, idem significās quod Adeptus. Varro: Ea omnibus ostentat, quæ bello est aptus. Apte, aduerb. Cicero sæpe.

Apva, æ, ἀφύη, pisciculus est minimus & uilissimus, quē Græci, quòd ex pluuia nascatur, ἀφρίτιν uocant. Vide Pli. lib. 37. cap. 8. & ea quæ notauimus in dictione Aphya.

Apvani, Ligures sunt, teste Liu. lib. 40.

Apvd, *appo, appresso, presso*. παρὰ, πρὸς, præpositio, quæ nunquā composita reperitur. apposita ueru casibus, quandoque locum denotat: ut, apud Mantuam hæc scripsi. personam: ut, apud regem. loci & personæ coniunctionem: ut, cenaui apud Pompeium. Sed cum ad personam refertur, plerunque familiaritatem significat, non dominium: ut, Fui apud te, id est tecum, uel domi tuæ. Penes uero & potestatē, & personam, & dominium, ἐπὶ cum datiuo. Ouid. lib. 1. Fast. Me penes est unum uasti custodia mundi. Quanquam etiā sine dominij significatione aliquando inueniatur: ut latius docebimus suo loco. Apud aliquando accipitur pro In: ut apud Ter. in And. De Dauo modo apud forum audiui. Apud se dicitur esse, qui domi suæ est. Cic. li. 2. de Orat. Scaurus, quem ruri apud se esse audio.

Apvlia, *Puglia*, ἰαπυγία, Italiæ regio, mari Adriatico contermina, inter Dauniam, & Calabriam, quæ & Iapygia, ab Iapyge Dædali filio, qui eam regionem tenuit, dicta est. Corripit primam syllabam, & scribitur unico p: assumit tamen interdum alterum p, ut eandem producat. secundam autē syllabam semper producit. contra Appulus semper primā producit, & corripit mediam. Horat. lib. 3. Carm. Nutricis extra limen Apuliæ. Iuuenalis. Vendit agros, sed maiores Appulia uendit. ubi & prima producitur.

Apvlvs, a, um, siue Appulus, adiect. Luc. li. 5. Appulus Adriacas exit Garganus in undas.

Apyrinon, ἀπύρηνον, genus mali Punici dulcissimi, ita dictū quasi ἄνευ πυρῆνος, hoc est, sine nucleo: nō quòd prorsus nucleis careat, sed quòd eos habeat minus lignosos. Hæc Pli. lib. 13. cap. 19. Mart. lib. 13. Lecta suburbanis mittuntur apyrina ramis. Legitur & adiectiuum Apyrinus, a, um. Colum. lib. de arb. cap. 3. primitiuis annis fructum uinosum, postea dulcem, & apyrinum faciet.

A ANTE Q

Aqva, *Acqua*, ὕδωρ, componi uidetur ex a & qua: quasi a qua uiuamus. unde aqua & igni interdici solebat damnatis. Aquam & ignem sumebant nuptæ: & qui funus persecuti fuerant, redeuntes ignē supergrediebantur aqua aspersi. quod & purgationis genus uocabāt suffitionē. Hoc elementū ceteris omnibus uidetꝰ imperare. terras. n. deuorāt aquæ, flammas necāt, scandunt in sublime, & ipsum quoq; sibi uendicāt cælū. Quid esse mirabilius pōt, q̄ stare in cælo aquas? at illæ nō modo in tantā altitudinē, sed secū quoque piscium examina, & lapides rapiunt. eædem cadētes omnium terra nascentiū caussa fiunt. Præterea alibi calidæ sunt, alibi frigidæ, alibi tepidæ, & pene omnibus morborū generibus auxiliātur. Sed de aquis, earūq; præstantia Plinius plenissime. Sunt qui aquam, quasi æquā, hoc est, æqualem dictā uolūt, ablato e: quòd aqua, nisi uentis agitetur, nihil sit æqualius.

Aqvæ avgvstæ, ὕδατα αὔγουστα, urbs in Gallis Aquitanica, Ptolemæo: hanc uulgo Baionam uocant.

Aqvæ calidæ, ὕδατα θερμὰ, urbs Britāniæ insulæ. Ptol.

Aqvæ dvctvs, us, ui, *Acquedotto*, ὑδραγωγία, ab aqua ducenda: est. n. aquarum deductio: hoc est, cū alicunde aqua deriuatur, ut per cuniculos impositis canalibus alio inducatur, siue ad bibendū, siue ad irrigandū. uide Frontinum in libro de Aquæductibus. Erat autē apud ueteres duplex ratio ducēdæ aquæ. nā aut per subterraneos cuniculos ducebatur, aut opere arcuato. Vlp. de seru. rust. præd. Seruitutes rusticorū prædiorum sunt hæ, iter, actus, uia, aquæductus.

Aqvæ movtvæ, hodie uocatur oppidū Narbonēsis prouinciæ, ad alterū ex Rhodani ostiis sitū. Ptolemæus Marianas fossas appellat, à propinqua fossa, quā Marius ex Rhodano duxit in uicinum lacum, ostreis (ut scribit Strabo) abūdantem. uide Pli. lib. 3. ca. 4. Melam. l. 2. Strab. lib 4.

Aqvæ sextiæ, ὕδατα σέξτια Ptolemęo, urbs Galliæ narbonensis, iuxta quā sunt aquæ calidæ, quæ ægros curare solent: ita appellatæ à Sextio quodam Romanorum duce, qui perdomitis Salyburoppidum hoc extruxit. Strab. li. 4.

Aqvæ nivales, ὕδατα νιφόεντα, mensæ adhibebantur antiquitus, decoquebantur ut essent salubriores, postea colo niuario & sacco attenuabantur.

Aqvagivm, quasi aquæ agium, ὑδραγωγία. aquæductus, ὑδραγωγεῖον, ὀχετός. Pōp. l. hoc iure. de aq. quoti. Dum ne fundum domino, aut aquagium riualibus deterius faciant.

Aqva intercvs, *Idropisia*, ὕδρωψ, ὕδερος, morbus est, quem Græci Hydropem appellant, cum inter cutem aqua colligitur, qua corpus turgescit. Nonius: Aqua intercus, hydrops morbus, quasi aqua inter cutem. Cic. 3. Offic. Si quis medicamentum cuipiam dederit ad aquam inter cutem. A Celso Aqua inter cutem appellatur. ita enim habet ille lib. 3. cap. 21. morbus eorum, quos aqua inter cutem male habet. Pli. uocat Aquam subter cutem fusam.

Aqvalicvlvs, *Albeo, albuolo da porci*, γάστρων, dimin. ab aqualicus, uas in quo porci sorbent. Per translationem pro uētre sumitur. in quam sordes fluunt. Persius Sat. 1. Cum tibi calue Pinguis aqualiculus propenso sesquipede extet.

Aqvalicvs, p. c. aluus, quò sordes defluūt. Itē genus quoddā laxi intestini, ex quo farcimina fieri solent. Apitius: Reple aqualicum, sic ut laxamentū habeat, ne dissiliat incoctura.

Aqvalis, *vrna*, ὑδρία, gen. masc. genus uasis, quo aqua manibus datur: quod & marcellio dicitur, teste Var. Plau. in Cur. Date isti aqualim cum aqua.

Aqvariola, *Condotto, chiauica*, lotrinæ, in quas lotura proiicitur, nec in culina tantum, sed in tricliniis, & cubiculis.

Aqvarioli, *Roffianelli*, mulierū impudicarū asseclæ. Festus.

Aqvariolvm, siue aquarium, locus in quem sordida aqua demittitur, qui & lauatrina dicitur à lauando, & per syncopen latrina.

Aqvarivs, rii, *Acquario*, ὑδροχόος, undecimum signum zodiaci est, proximum Capricorno, quod oritur 15. kal. Febr. Fabulantur poetæ hunc fuisse Ganymedem, quem Iupiter, eius pulchritudine captus, ab aquila in cælum raptum, ministrum suum fecisse existimatur.

Aqvarivs, ria, rium, ὑδατικὸς: quod ad aquam pertinet, ut, cos aquaria, res aquaria. Gellius: Re aquaria defectos. Pli. lib. 34 cum in exacuendo oleares cotes, & aquariæ differāt.

Aqvarivs sulcus, qui aquā educit, ἄβαξ ὑδατικὸς. Col. li. 2.

Aqvaticvs, ca, cū, *Acquatico*. ἔνυδρος, qui in aqua degit. Pli. Terrestres & aquatici pisces.

Aqvatilis, aquaticus, ὑδατινός. Cic. 2. de nat. deo. Bestiarū terrenæ sunt aliæ, partim aquatiles, utraque sede inuentes.

Aqvatio, onis, uerbale, ὑδρεία, actus aquandi, id est, aquam ad castra afferendi. Cæs. 4. Bell. Gal. aquationis causa processurum eo die dixit.

Aqvator, oris, ὑδροφόρος, qui aquandi ministerium, praesertim in exercitu, facit. Cæs. 1. Bell. ciui. nunciatur, aquatores ab equitatu premi nostro.

AQVATVS,ta,tum, ὑδρωμένον, aquosus: ut, Lac aquatum. Pli. lib. 28. cap. 9. Omne uernum aquatius æstiuo.

AQVEVS,a,um, quod ex aqua est, ὑδρινός, ut, color aqueus.

AQVIFOLIA, κραταίγων, ἢ κραταίγονος Theophrasto, species est ilicis, mespilum foliis referens: unde & Mespilus siluestris, μέσπιλος ἀγρία, à non nullis appellatur. Plin. lib. 24. cap. 13. & lib. 27. cap. 8.

AQVILA, *Aquila*, ἀετός, regina auium, quam poetæ Iouis Alitem, eiusdemq; armigeram appellant, & fulmina ei subministrare fabulantur. cui fabulæ occasionem dedit aquilæ natura, quia sola auium à fulminis ictu non læditur, & Solis fulgorem oculis inconniuentibus potest aspicere. Sex autē aquilarum genera enumerantur à Plinio: Melænaetos, quæ & Valeria: Pygargus, Morphnos, quam & Percnon Homerus, latini Plancum, & Anatariam uocant: Percnopterus, Onesios, & Haliæetus. Aquila præterea, sydus cæleste est, cuius ala dextera circulum æquinoctialem attingit, sinistra autem non longe à capite Ophiuchi uidetur figurata. Rostrum eius à reliquo corpore diuidit circulus à Cancro ad Capricornum perueniens. Exoriente Leone, occidit: exoritur autem cum Capricorno. Habet in capite stellam unam, in utraque ala unam, & unam in cauda. Est etiam Aquila, piscis nomen ex genere planorum, quem & Græci ἀετὸν appellant: teste Pli. lib. 9. ca. 24. Ab Aquila fit Aquilinus,a,um, ἀέτειος, ut, Aquilinæ ungulæ. Plaut. in Pseu. Aquilinas ungulas dixit, pro manibus rapacibus, quales sunt ungues aquilarum.

AQVILA, urbis nomen in Brutiis, ex ruinis Furconij, antiquissimi oppidi, à Longobardis ædificatæ. Volater.

AQVILEGIVM, κρουνός, aquæ collectio. Plau. Si pluet, aquilegio iuuabo.

AQVILEIA, ἀκυληία, Carnorum metropolis, iuxta quam defluit Timauus, à legendis aquis dicta. Martialis: Et tu Ledæo felix Aquileia Timauo. Plinius Aquileiam collocat in decima regione Italiæ. Fuit autem Romanorum colonia duodecies mille passibus à mari sita. Ad eam flumine aduerso onerariis nauigatur nauibus per Natisonem fluuiū. Ex hac orti sunt Chromatius, ad quem Hieronymus sæpe scripsit; & Rufinus Græce latineq; eruditus, qui Iosephum conuertit in Latinum.

AQVILEX, pen. cor. *Colui che raccoglie l'acqua*, proprie qui signis quibusdam fontes nouit inuestigare, ὑδρολόγος. Varro: utilior te Tuscus aquilex. Plinius: Subesse aquas credunt: & hoc habent signum aquileges.

AQVILIFERI, signiferi in Rom. militia, ἀετοφόροι, ab aquila, quam Romanis legionibus Marius in secūdo consulatu suo proprie dicauit: fuitq; tanquam princeps totius legionis signum. Cæsar 3. Bel. Ci. graui uulnere affectus aquilifer. Habuerunt & Romani alia signa, lupos, minotauros, equos, apros, dracones: unde Draconarij postea, repulsis ceteris, unam seruauerunt aquilam.

AQVILO, pe. c. *Aquilone, borea*, uentus Septentrionalis, frigidus & siccus, ita dictus à uehementissimo uolatu instar aquilæ. Græce βορέας. Flat. inter Septentrionem & Ortum solstitialem, è regione Cauri. Pli. lib. 2. cap. 47.

AQVILONARIS, nare, adiectiuum, βόρειος. Cic. de Nat. Deo. regio aquilonaris.

AQVILONIVS, a,um, ubi aquilo. Plin. lib. 27. cap. 13. Omnes herbæ uehementiores uiribus sunt in frigidis locis, ut in Aquiloniis.

AQVILVS, color fuscus & subniger, ab aqua, ὑδατώδης χρῶμα. nā cum antiqui duos omnino naturales colores noscerent, album scilicet & nigrum, tertium inter utrunque medium, ab aqua, cuius incertus est color, aquilū dixere. Plau. in Pœn. Statura haud magna, corpore aquilo. Suetonius in Augusto: colorem inter aquilum candidumq;.

AQVIMINARII, *Vasi da portar acqua*, ὑδρεῖα, dicuntur omnia uasa deferundis aquis deputata. Florentinus Iurisconsultus lib. 34. Digest. aquiminarios argenteos in supellectili esse non dubitatur.

AQVINVM, ἀκύινον Ptolemæo, oppidū Latij, aut, ut aliis placet, Campaniæ, diui Thomæ patria, qui ab eo Aquinas dicitur. Cic. 2. Phil. Cum Romam proficiscens ad Aquinum accederet.

AQVISGRANVM, Germaniæ nobilissima ciuitas, prius Vegerra dicta, Caroli Magni sepulcro nobilitata.

AQVITANIA, *Guascogna*, ἀκυιτανία, regio, & tertia Gallię pars ab obliquis aquis Ligeris. Hæc à Circeo Oceanum habet, qui Aquitanicus sinus dicitur, ab occasu Hispaniam, à Septentrione Lugdunensem prouinciam, à meridie Narbonē sem. in ea Tholosa, & Bordigala ciuitates.

AQVITANVS, a,um: unde Aquitani populi, ἀκυιτανοί.

AQVITES, pen. cor. sacerdotis nomen apud Phasidem. Valer. Flac. lib. 6. magniq; sacerdos Phasidis Arctois Aquites errabat in agris.

AQVOR, tis, *Inacquare, adacquare*, ὑδρεύω, ὑδροφορέω, uerbū castrense, aquam fero, ad usum exercitus, uel alterius rei. Curtius: Cum miles aquatum profectus esset. Virg. Sub mœnibus urbis aquantur. Vide Adaquo.

AQVOSVS, a,um, ὑδατώδης, quod copiā aquæ habet. Col. li. 4. de ficis: Locis frigidis, & autumni tēporibus aquosis.

AQVVLA, diminut. ab aqua, ὑδάτιον. Cic. lib. de Orat. Est & aquila Ptolemæo oppidum Hetruriæ: unde Aquulenses, quos Aquenses uocat Pli. lib. 3. cap. 5.

A ANTE R

ARA, *Altare*, βωμός, quasi ansa, ut Varroni placet, dicta est à tripodibus, quòd sacrificātes ansas tenebant: uel potius, quia precātes manibus aras apprehenderent. Hinc Virg. 4. Aen. Talibus orantem dictis, arasq; tenentem. Primo ergo Ansæ dictæ, deinde cōmutatione litterarum, aræ. Sunt qui aras ab ardendo deriuent, quòd in his uictimæ adolerētur. Alij ab ἀράομαι, quod est oro, (unde & ἀρὰ oratio dicitur) quòd in sacrificando oretur. Iurantes etiam olim aras tāgebant. Vnde celebratur nobilis illa Periclis sententia: Ad aras usque me amicum esse oportet: qua significatur, neminem amici caussa aut peierare, aut quippiam inhonestum facere oportere. Est etiam Ara ciuitas Arabiæ regia, necnon & insula Arabiæ adiacēs, ut scribit Ptolemæ. Habet autem hoc nomen priorem syllabam productam.

ARABARCHES, ἀραβάρχης, (ut ostendit Alciatus libro primo Prætermissorum) dicebatur publicanus, qui præerat exigēdo uectigali de pecoribus, quæ ex Arabia in Aegyptū adducebantur. Horum autem officium Arabarchia, ἀραβαρχία, uocatur. Hinc Iuuenalis: ausus habere Nescio quis titulos Aegyptius, aut Arabarches. Inuehitur enim in T. Alexandrum natione Aegyptium: quem arabarchem uocat, hoc est, Aegyptium publicanum.

ARABIA, ἀραβία, regio inter Iudæam & Aegyptum, ab Arabo Apollinis & Babyloniæ filio. Solinus Arabiam interpretatur, sacrā. Est autem triplex Arabia, secundum Pli. li. 2. una felix, ἀρωματοφόρος, εὐδαίμων, λιβανοφόρος: alera Petræa, πετρώδης: tertia deserta, ἔρημος: de quibus plura in dictione sequenti. In Arabia est mons Sina, qui & Oreb, in quo Moses legem accepit. In eadem & Phœnix auis nascitur, & Sardonyx gēma. Ab Arabia fiunt Arabs, ἄραψ, gentile, itē Arabus Arabius; & Arabicus; ἀραβικός, adiectiua. Virg. li. 7. Hircanis ue, Arabis ue parant. Proper. Nec si qua Arabio lucet bombyce puella.

ARABIA PETRAEA, ἀραβία πετρώδης, sic dicta à Petra uetustissimo oppido, pars illa Arabiæ, quæ est Aegypto Iudææq; confinis, auct. Ptol. Strabone ac Plinio. alio nomine Nabathæa dicitur. Post petræam, sequitur alia Arabiæ pars, Arabia deserta Ptolemæo uocata, Straboni autem Scenitis, ἀπὸ τῶν σκηνῶν, quòd gens uaga & sine ędificiis in tētoriis habitet. Hæc à meridie mōtibus, Arabiæ Felicis cincta est, à septētrione Mesopotamiam habet, ab occidente Petræā. Arabia Felix Meridiem uersus inter duos sinus Arabicum, & Persicum, ueluti peninsula excurrit, fluminibus scatens: quæ, ut Strabo scribit, bis quotannis, ut India, seritur ob fœcunditatem. Vide Pli. lib. 6. cap. 28.

ARABILIS, le, *Aratiuo*, quod arari potest. Pli. lib. 17. cap. 5.

ARACHTHVS, ἄραχθος, fluuius Epiri, non procul à Nicopoli in sinum Ambracium influens. Plin. lib. 4. cap. 1. & Ptolem. lib. 3. cap. 14.

ARACIAE FICVS, albæ pediculo minimo, latissimæ. Plin. lib. 15. cap. 18.

ARACYNTHVS, ἀράκυνθος, mons est Acarnaniæ, teste Pli. lib. 4. cap. 2. Est & alter in Attica mons eiusdē nominis: de quo Virg. 2. eclo. Amphion Dircæus in actæo Aracyntho. Sunt tamen, qui putent ibi Virgilium personæ pastoritiæ rationem habuisse: ideoq; in Attica montem collocasse, qui reuera est in Acarnania: cuius generis pleraque etiam apud Theocritū animaduertimus. Stephanus præterea Aracynthum in Bœotia collocat: à quo Mineruam Aracynthiam dictam scribit.

ARADVCA, ἀράδουκα, urbs Lusitaniæ, quam hodie arzuam ab Hispanis uocari uolunt. De hac Ptolemæus lib. 2. cap. 5.

ARADVS, ἄραδος, insula est, siue potius urbs in petra sita, habens in ambitu septem circiter stadia, distans à Phœnice, cui adiacet, uiginti stadiis. estq;, ut tradit Strabo lib. 16. una ex Phœniciæ urbibus, quæ Tripolim efficiunt: reliquæ duæ sunt Tyrus ac Sidon. Pli. li. 5. ca. 30. in Phœnicæo, inquit, mari est ante Ioppen Paria, iam dicta arados: inter quam & cōtinentem 50 cubita alto mari (ut auctor est Mucianus) è fonte dulcis aqua tubo coriis facto usque à uado trahitur. E regione huius insulæ, ad meridiem, urbs est huic

opposita, quæ olim Antatados, hodie Tortosa uocatur.

ARAE FLAVIAE, urbs Germaniæ, non procul à Danubio fluuio, quam Germani sua lingua Nordlinghen uocant.

ARAETHYREA, ἀραιθυρέα, regiuncula Achaiæ, postea Asophis dicta, urbem habens eiusdem nominis, quam Homerus in Catalogo ab amœnitate commẽdat. De hac Pli. lib. 4. cap. 5. & Strabo lib. 8.

ARAGVS, ἄραγος, fluuius Massagetarum agrum irrigans. Strabo lib. 11.

ARAMAEI, teste Plin. lib. 6. cap. 17. ab antiquis dicti sunt Scythæ, alio nomine Sacæ à Persis appellati.

ARANEA, æ, *Tela de ragno, ragnatello*, ἀράχνη, fem. gen. tela seu rete araneorum. Ouid. 4. Met. Non illud opus tenuissima uincant Stamina, nec summo quæ pendet aranea tigno. Reperitur quandoque aranea pro ipso animali. Virg. 4. Georg. Laxos in foribus suspendit aranea casses.

ARANEOLA, læ. Ci. de nat. ut in araneolis aliæ quæ rete texũt.

ARANEVS, nei, *Ragno, aragna*, ἀράχνης, animalculum ex genere insectorum, quod Græci ἀράχνην appellãt. huius multa sunt genera: unum tamen præcipuum, nulliq́; incognitũ, quod miro quodam artificio telas orditur, quibus muscæ irretiũtur. Pla. in Asin. Iussi n' columnis deiici opera araneorum? Sunt & ex araneorum genere Phalangia, Italiæ ignota (ut scribit Pli. lib. 29. ca. 4.) quorum noxij morsus, corpus exiguum, uarium, & acuminatum. Hæc rursus in multas secantur species: quas uide apud eundem loco iam citato. Sunt & alia araneorum genera, quæ latius explicat idẽ Pli. lib. 11. cap. 24. Est præterea araneus uitium peculiare uitibus & oliuis cum ueluti telæ inuoluunt fructum, & absumunt. De hoc Plin. lib. 17. cap. 24. Est etiam piscis quidam hoc nomine, mari peculiaris, noxiam in dorso spinam ferens: de quo Pli. lib. 9. cap. 48. & lib. 32. cap. 11.

ARANEVS MVS, μυγαλῆ, animal ex genere mustellarũ, morsu uenenato. Pli. lib. 8. cap. 58. & Aelianus lib. 8. cap. 39.

ARANEOLVS, cum accentu in antepen. ἀραχνίδιον, dimin. est ab araneus. Virg. in Culice: Atque ut araneoli tenuem formauimus orsum.

ARANEOSVS, a, um, ἀραχνοειδὴς, aranearum faciem habens. Pli. lib. 14. cap. 11. foliis araneosa.

ARARIS, pe. cor. & per apocopen Arar, *La Sonne*, ἄραρ, fluuius Galliæ Lugdunensis, à monte Vogeso per fines Heduorũ & Sequanorũ in Rhodanum fluens. Luca. lib. 1. Rhodanumq́; fluentem præcipitauit Arar. Alius est ab eo, qui per Heluetios lapsus, hodie Arola, uulgo Ar, dicitur.

ARARVS, rari, ἄραρος, fluuius Scythiæ Europææ, in Istrum influens. Herodotus lib. 4.

ARATIO, onis, *Aratione*, ἄρωσις, ipse arandi actus. Pli. li. 18. ca. 20. Aratione per transuersum iterata, occatio sequitur. Nõnunquam sumitur pro ipso aruo, seu agro culto. nam (ut recte inquit Valla) nomina, quæ positionem habet in io, latius significare solent: nec actionem modo, sed rem etiam & corpus significant. Cice. 5. Ver. Cum dederint Apronio quod poposcerit, relinquent arationes? Inde aratiuncula diminutiuum. Plaut. in Truc. uolo habere aratiunculam apud uos.

ARATOR, *Aratore*, ἀρότης, qui arat: & sumitur tam pro boue, quàm pro homine bouem ducente. Pli. lib. 18. cap. 19. arator, nisi incuruus, præuaricatur.

ARATRO, tras, pe. pr. siue artro, littera una per syncopen sublata, *Seuestrare*, ἀροτριάω, quasi arando itero: quod est, segetes iam natas rursus arando proscindo, quod impinguandi caussa fit. Pli. lib. 18. cap. 20. Ac illæ messes duplicatæ docuerunt, quod nunc uocant artrare, id est, aratrare, ut credo tũc dictum. hoc fit uel incipiente calamo, cum iam is bina, terna ue emiserit folia.

ARATRVM, tri, pen. pro. *Aratro*, ἄροτρον, ab aro uerbo, sicut à lauo lauacrum, instrumentum est quo aratur. Virg. 7. Aen. Et terram centum uertebat aratris.

ARAXVM, Plinio, ἄραξος Ptolemæo, promontorium in occidua parte Peloponnesi, non procul à Patris. Pli. lib. 4. ca. 5. & Ptol. lib. 3. cap. 16.

ARBA, ἄρβα, apud Pli. lib. 3. cap. 21. insula est ante Illyricum. Ptolemæus uero lib. 2. ca. ult. urbem esse tradit Scardoniæ, quæ est insula Illyrico adiacens.

ARBIES, ἄρβιες, ἢ ἀρβῖται Steph. populi Indis finitimi, nõ procul ab Arianis, & Gedrosiis: dicta ab Arbi uicino fluuio. à Plin. lib. 6. cap. 23.

ARBILLA ARVINA, id est, pinguedo corporis. Festus.

ARBITER, tri, pen. corr. *Giudice arbitro*, διαιτητὴς, iudex non à lege datus, sed ab iis qui litigant electus, qui totius rei habet potestatem: dictus ab arbitrando, id est, existimando: eius enim officium est iudicare, nõ prout iuris sit, sed prout ipse æquum esse existimet. Iudex uero ex officio dictus est. Ter. in Heaut. ambigunt de finibus, Me cepere arbitrum. Legitur & femininum arbitra. Ambro. lib. 1. Offi. Cõscientia pœnarum præmiorumq; arbitra.

ARBITRARIVM, *Arbitrario*, τὸ ἐφ' ἡμῖν, dicitur quod alicuius arbitrio est relictum: ita dictum ab arbitrorum more, qui totius controuersiæ suo arbitrio finiendæ potestatem habent. Martianus, fictor arbitrarius uariabat. Plau. in Amph. Hoc certum est, non arbitrarium.

ARBITRATVS, us, *Parere*, δίαιτα, arbitrium, uoluntas. Cic. in Læl. Cuius disputationis sentẽtias in hoc lib. exposui meo arbitratu.

ARBITRARIO, siue arbitrarie, *Secondo il suo parere*, aduerb. pro arbitrio pro uoluntate. Plaut. Pœn. perij certo, haud arbitrario.

ARBITRIVM, trij, *Sentenza arbitraria*, δίαιτα, sententia quæ ab arbitro statuitur. Interdum potestas arbitro data. unde urbitrium suscepisse dicitur, qui partes iudicis suscepit. Cic. in proœmio Offi. Iudicio, arbitrioq; nostro, quantum quoq; modo uidebitur, hauriemus. Interdum idem est quod opinio siue uolũtas, γνώμη, τὸ αὐτεξούσιον: ut, Omnia pro meo arbitrio facio: id est, ut opinor faciendum.

ARBITROR, traris, pe. cor. *Giudicare, pensare, extimare*, ἡγοῦμαι, existimor. Cic. 6. Ver. Si hoc, quod abs te postulo, minus ad officium tuum pertinere arbitrabere. Interdum accipitur pro speculari, κατασκοπεῖν, & inquirere. Plau. in Aul. Hinc potero, quid agant, arbitrarier. Apud iurisconf. Arbitrari, pro iudicare ponitur, & litem arbitrio finire: quod & διαιτᾶν à Græcis dicitur. Vlpianus de receptis arb. Si quis litigatorum defuerit, quia per eum factum est, quo minus arbitretur, pœna committetur.

ARBOR, arboris, *Albero*, δένδρον, καὶ δένδρος, τὸ, notæ significationis nomen: cuius appellatione continentur plantæ maiores, quæ simplici caudice, ramisq; brachiorum more porrectis assurgunt: cuiusmodi sunt olea, uitis, quercus, & similes. Plin. in proœm. lib. 12. Summumq; munus homini datum, arbores, siluæq; intelligebantur. Dicitur & arbos in nominatiuo: Virg. 4. Geor. Obuiaq; hospitiis teneat frondentibus arbos. Hinc Festus: Arbosem pro arbore antiqui dicebant, & robosem pro robore. Arburem fici, sicut arborem ficum, dici posse, ostendit Colu. lib. 6. cum ait, in scrobem fici arbusculã deponito. Cic. pro Flac. Homini Phrygi, qui arborem fici nunquam uidisset. Quod est contra Laurentium Vallam.

ARBOR, piscis est in Oceano Gaditano, tam uastis dispansus ramis, ut fretum nunquam ingressus credatur. Auctor Pli. lib. 9. cap. 4.

ARBORARIVS, a, um, adiect. qui in arboribus nidificat. Pli. lib. 10. cap. 18. qui arborarii pici rostrum habeant. Arboraria falx, apud Catonem cap. 11.

ARBORATOR, *Potatore d'alberi*, δενδροτόμος, qui arbores putat, qui & Frondator dicitur. Pli. lib. 18.

ARBORESCO, *Farsi albero*, δενδρόομαι, in arborem crescere. Plin. lib. 19. Tradunt, in Arabia maluas septimo mense arborescere.

ARBORETVM, δενδρών, uide paulo post in dictione Arbusta.

ARBOREVS, a, um, δένδρειος, quod est arboris. Vir. li. 2. Geor.

ARBOSES, uide arbor.

ARBVSCVLA, *Arbuscello*, δενδρίον, diminut. ab arbor. Var. lib. 3. de re rust. In eo arbusculas esse oportet, quæ ferant glandẽ. Significat etiam machinulam, quæ Græce ἁμαξόπους dicitur: in qua uersantur rotarum axes cõclusi laminis ferreis: de qua Vitru. lib. 10. cap. 17. Arbuscula præterea nomen est mulieris cuiusdam mimæ. Horat. 1. Serm. Sat. ult.

ARBVSTA, *Luoghi doue sono molti alberi*, θάμνοι, δενδρῶνες, loca consita arboribus uitiferis, hoc est, ulmis, populis, uel similibus, in quibus uites extendi solent: uel ipsæ etiã arbores uitibus maritatæ, & in ordinem digestæ. Col. li. 5. c. 5. Qui uineam uel arbustum constituere uolet, seminaria prius facere debebit. Docet etiam Plinius quomodo arbustum sit faciendum. Rursus arbustum, locus est in quo arbores sunt ad fructum consitæ, sicut Salictũ, uel Salicetum, in quo sunt salices. Hoc & Arboretum aliqui uocant. Gel. lib. 17. ca. 2. Conualles, inquit, & arboreta magna erant.

ARBVSTIVVS, a, um, adiec. ut, Arbustiuæ uites, ἀναδενδράδες, δενδρίτιδες, quæ arboribus applicantur, & in sublime procedunt. Pallad. Locum, quem arbustiuis uitibus destinabis implere. Col. de arboribus. cap. 16. Arbustiuam autem putare diligenter oportet.

ARBVSTO, stas, *Piantar' alberi per sostegno delle uiti*, δενδροφυτέω, agrum arboribus consero ad maritandas uites. Plin. lib. 17. cap. 23. Transpadana Italia orno, carpino arbustat agros.

ARBVTVM, *Corbezzolo*, κόμαρον, pomũ rubrũ siluarum, quod Plinius Vnedonem uocat, quòd asperitate sua plura edi

non

nõ possint. Virg.li.2.Geor. Dant arbuta siluæ. Duo eius traduntur genera, Comaron, & Menecylon, uide Pli.ca.4.l.15.

ARBVTVS, pen.cor. κόμαρος, arbor folio citeri similis, sed raris frondibus, cuius fructus arbutũ, & Vnedo uocatur. Hæc arbor in Arabia excrescit in altitudinem 50. cubitorum, Virg.eclo.7.

ARBVTEVS, a, um, *Cosa fatta di Corbezzolo*, ex arbuto factum. Virg. 1.Ge. Arbuteæ crates.

ARCA, cæ, *Arca, cassa,* κιβωτὸς, scrinium, capsa: ab arcendo dicta (ut inquit Varro lib.4.de Ling. Lat.) quòd ab ea clausa arceantur fures. Cic. in Parad. Animus hominis diues, non arca, appellari solet. Hinc arcula diminut. κιβώτιον, parua arca. Cic. 2. Off. Præmittebat de stipatoribus suis, qui perscrutarẽtur arculas muliebres. Est & arca urbs Cælesyriæ, antiquum adhuc nomẽ inter barbaros retinens: cuius meminit Ioseph. lib.5. Antiq.

ARCADIA, ἀρκαδία, Peloponnesi regio intima, à mari undique remota: ab Arcade Iouis filio, ex Calisto Lycaonis Arcadiæ regis filia, sic appellata. Hæc, ut Eustathius docet, aliquando dicta est Pelasgia, à Pelasgo rege magno, sapiente uiro, qui uitæ cultioris auctor eis fuit, & uictum ex stirpibus herbarum, arborumq; frondibus transtulit ad glandẽ, maximeq; ad fagineam. Aliquando etiam Lycaonia, aliquando Gigantis, & aliquando Parrhasia dicta est, teste Stephano. Arcas autem cum Pelasgos in deditionem redegisset, eorum regionem Arcadiam nominauit. Scribit Pli. hãc uniuersam, ueluti pensante equorũ incursus natura, in montes 76 attolli. Habet hæc regio asinos procerissimos, qui ob corporis magnitudinem in prouerbium abierũt. Habet & lapidem ἄσβεστον, hoc est, inextinguibilem. Oppida eius præcipua sunt Mantinea, Tegea, & Stymphalus: montes Pholoe, Cyllene, Lyceus, Mænalus, & Nonacris: fluuij Ladon, & Erymanthus.

ARCADIVS, ἀρκάδιος, Theodosij filius, Romanorum imperator fuit cum Honorio fratre, quo tempore Gothi Romam ceperunt. Fuit præterea hoc nomine grammaticus Antiochenus, qui librum de ortographia, & alterum de syntaxi conscripsit. Suidas.

ARCADICVS, ca, cum, ἀρκαδικὸς, quod est ex Arcadia: ut, Arcadici mores, Arcadicum pecus. Et Arcadius, a, um: ut Arcadius deus, pro Pane, apud Propert. Arcadium sydus, Vrsa, uel Arctos. Senec. in Oedipo.

ARCANVM, *Secreto*, ἀπόῤῥητον, dicitur secretum, abscõsum, occultum ab arca, in qua quæ clausa sunt, tuta manent. potest & ab arce dici, quæ tutissima pars urbis est. Virg. 2. Aenei. Longius & uoluens fatorũ arcana mouebo. Arcane, & Arcano, aduerbia, ἀποῤῥήτως. Colu. lib.1. cap.8. quid arcanius iudicem, non dicam. Cæs. 1. Bel. Ciui. arcana cum paucis familiaribus colloquitur.

ARCANVS, a, um, adiect. ut, Arcanus homo, qui, quæ audit, tacet, & cõtinet optime. Pla. Dixisti arcano. Arcanus sensus. Virg. 4. Aen. arcanos etiam tibi credere sensus.

ARCAS, cadis, ἀρκὰς, nomen Iouis filij ex Calisto, à quo Arcades originem ducunt. Est & gentile ab Arcadia. Ouid. 5. Fastor. Arcadis Euandri.

ARCELLA, uideri potest diminutiuũ ab arcera, de qua infra. Vnde arcellata uitis, quæ in formam arceræ est disposita. Colu. lib.3. cap.8.

ARCEO, es, cui, sine supino usitato (nam arcitum nõ dicimus: licet in compositis exercitum dicamus, & coercitum) *Tener discosto*, εἴργω, ἀπείργω, propulso, abigo, prohibeo ne accedas. Cic. in Cat. tu Iupiter hunc à mœnibus urbis arcebis. Aliquando pro stringo, siue coerceo. Virg. 5. Aene. Teneras arcebant uincula palmas. Arcere uim hostium, est uim ui propulsare. Liu. 1. ab urbe: Ad arcendam uim aduenarum armati concurrunt. Arcere aquam pluuiam. Idem pro Muræna: Ille scit, ut hostium copiæ, tu ut aquæ pluuiæ arceantur. Ab arceo fiunt arx, arcis, arctus, a, um, & artus pro membris: de quibus suo loco.

ARCERA, ἁμάξιον, ab arca deducitur: & significat plaustrum tectum undique ex tabulis, quasi arca quædam magna, uestimentis instrata, ut inquit Asconius: quo uehiculi genere & senes & ægroti cubantes uectabantur. Gel. lib.20. ca.1.

ARCESILAS, siue (ut apud Laertium legitur) Arcesilaus, ἀρκεσίλας, ἢ ἀρκεσίλαος, philosophus fuit, ex Pitane Aeolica ciuitate ortus, qui relicto natali solo, Sardeis se primum, deinde & Athenas contulit: ubi initio Crantorem, deinde & Polemonem audiuit. post hæc eximius & ipse philosophus effectus, mediam primus Academiam inuexit. Fuisse autem traditur miro ingenij acumine, sed nimia in disputãdo pertinacia. Hic est ille, quem Cic. lib.5. de finib. ait euertisse omnem philosophiam. induxit enim philosophiæ quoddã genus ἀκατάληπτον: hoc est, quod subsistere non potest: asserens, nihil omnino sciri posse.

ARCESSIO, sis, uel

ARCESSO, sis, *Accusare*, κρίνω, ἐλαύνω, ab arceo nascitur, & significat accuso, siue ad accusandum eo. etenim accusare alium, est à maleficiis eum arcere. & hoc modo construitur cum genitiuo, & aliquando cum ablatiuo lib. 1. ad Heren. Arcessitur Cæpio maiestatis. Cic. lib.2. Offi. innocentem iudicio capitis arcessas.

ARCESSO, as, aduoco, siue ad uocandum eo, μεταπέμπω, ab Arcio, d in r mutata. Antiqui enim (teste Prisciano) d litteram mutabant in r, nos in c. Plau. in Amph. Blepharonem arcessat, qui nobiscum prandeat. Cic. pro Rosc. Ame. Cum ab aratro arcessebantur, qui consules fierent. Interdum est adducere. Cic. Quando arcessemur?

ARCHELAVS, ἀρχέλαος, philosophus Atheniensis, seu Milesius, qui patrem habuit Apollodorũ, & fuit auditor successorq; Anaxagoræ, à quo Socrates philosophiam audiuit. Hic physicam philosophiã ex Ionia Athenas inuexit: estq; Physicus appellatus, quòd in eo defecerit philosophia naturalis, Socrate Ethicen introducente. Quanquã ne hic quidem Ethicæ rudis fuit, qui de legibus, de honesto, & de æquo philosophatus est.

ARCHETYPVS, pen.cor. *Modello*, ἀρχέτυπος, adiectiuum est, quodcunque ita primum fabricatum est, ut exemplar reliquum sit. Mart. lib.8. Archetypum Myos argentum se uicit habere. Est & Archetypum substantiuum, quo significatur primum exemplar, quod quis sibi imitãdum proponit. Pli. iun. ad Antonium: ut pictores pulchram faciem in peius effingunt: ita ego ab hoc archetypo labor & decido. Dicuntur etiam Archetypa, signa statuæ, uasa, & tabulæ, non ad aliorum similitudinem effecta, sed à nobili quopiam artifice primum confecta. Martia. li.8. Archetypis uetuli nil est odiosius aucti.

ARCHILOCHVS, pen.cor. ἀρχίλοχος, nomen poetæ Lacedæmonij. Hic fuit inuentor carminis Iambici; quod ab eo Archilochium uocatur: quo Lycamben quendam, quòd filiã sibi pactam alteri locauisset, ad suspendium creditur adegisse. Horat. in Arte: Archilochum proprio rabies armauit Iambo. Alius fuit Archilochus Nestoris filius, qui patrem in expeditione Troiana secutus, à Memnone interfectus est. Alius fuit Siculus, qui Ariciam urbem condidit.

ARCHIMEDES, ἀρχιμήδης, nomen proprium uiri Syracusij, qui geometricæ, ac machinalis, sideralisq; scientiæ peritissimus fuit testimonio Liuij, Plinij, & Plutarchi. Hic uelut deus terrenus mechanico artificio sphæram uitream fecit, in qua mira arte dissimiles motus circulorum uisebantur. De qua sic scribit Claudia. iura poli, rerumq; fidem, legesq; deorũ Ecce Syracusius transtulit arte senex. Percurrit proprium mentitus signifer annum, Et simulata nouo Cynthia mense redit. Marcellus in expugnatione Syracusarum interdixit, ne Archimedes unus uiolaretur. cum Syracusæ caperẽtur, & ipse animo ac oculis in terra defixis formas geometricas describeret, à milite ignaro quis esset, interfectus est.

ARCHIPIRATA, æ, *Capitano de corsari*, ἀρχιπειρατὴς, prædonũ dux. Cic. 2. Off. Ille, qui archipirata dicitur.

ARCHITECTOR, aris, *Fabricare*, ἀρχιτεκτονέω, construo, fabrico. Vitru. lib.9. ca.4. naturalis potestas ita architectata est. Translate ponitur à Cic. 2. de Fin. An ita sapientia callida est, ut optime possit architectari uoluptates? id est, formam & rationem fruendarum uoluptatum comminisci & perscribere.

ARCHITECTVRA, *Architettura*, ædificandi scientia. Græce ἀρχιτεκτονικὴ dicitur. Cic. lib.1. Off. Quibus artibus aut prudentia maior inest, aut non mediocris utilitas quæritur, ut medicina, ut architectura.

ARCHITECTVS, *Architetto*, ἀρχιτέκτων, ex ἀρχὸς princeps, & τέκτων faber: principalis faber fabricandi artem habens. Architectus (ut inquit Plato lib. de regno) magno ministerio non utitur, sed utentibus præsidet. Fabri autem, qui aliquid manu faciunt in ædificiis, alij funguntur ingenio, alij opera ualent. Cic. Var. Si quis adhibere uolet non modo ut architectos, uerumetiam ut fabros ad ædificandam remp. Architecton, onis, architectus. Pla. Pœn. Me dolis iam superat architectonem. Architectonicus, a, um, adiect. ἀρχιτεκτονικὸς, ad architectonem pertinens. Vitru. lib.9. ca.4. Per rationes architectonicas, circiniq; descriptiones. Architectonice, ces, fem. gen. ἀρχιτεκτονικὴ, ars ipsa architectandi. Quinct. lib.2. Aliæ quoque artes minores habent multiplicem materiam, uelut architectonice.

ARCHITRICLINVS, pen.pro. *Scalco*, ἀρχιτρίκλινος, qui præest triclinio, id est, qui curat, ut eduliorum uaria fercula ordine & tempore conuiuis exhibeantur.

ARCHON, tis, ἄρχων, summus principatus Athenis, sicut suffes

 apud

apud Carthaginienses, Romæ dictator. Fuerunt enim, teste Suida, archontes nouem, quorum sex thesmothetę, hoc est, legislatores dicebantur, unus rex, unus polemarchus, & pręter hos unus, qui per excellentiam archon dicebatur. De hoc magistratu sic scribit Budæus: Archontes qui fuerint, non plane constat. Suidas nouem fuisse auctor est. & inter eos numerat thesmothetas: recte, ut opinor, cum idem sentire uideatur enarrator Demosthenis: quippe qui archontas etiam thesmothetas appellet. Sed ex his unus erat princeps collegij & præfectus, qui & hegemon & prytanis uocabatur. prytanes autem erant numero quinquaginta, decimam partem consilij & curiæ quinquagenariæ efficientes, in orbem πρυτανεύοντες, hoc est, magistratum eum gerentes, & in singulos menses uices mutantes. Verum is, qui inter archontas peculiarem appellationem retinuit, simili etiam ratione prytanis dictus est. quemadmodum autem Romæ prætor iudicibus præerat, atque ideo quæstionis iudex dictus est, & quæsitor: ita hic archon Athenis iudicibus præsidebat. Cic. de Fato. Morietur Epicurus, archonte Pytharato.

ARCHYTAS, p.c. ἀρχύτας, Hestiæi, siue (ut alij malunt) Mnesarchi filius, philosophus fuit Pythagoricus, patria Tarentinus, qui Platonem aduersus Dionysij insidias pręstitit incolumem. Hic in mathematicis maiorem humano captu progressum fecisse traditur, adeo ut & cubum primus inuenerit, & columbam ligneam tam affabre effinxerit, librauerit, & inflauerit, ut uiuæ uolatum imitaretur. Primus etiam platagem, hoc est, crepitaculum puerorum traditur inuenisse, quo pueros nunquam interquiescentes detineret, & à periculosioribus ludis auocaret. Hinc factum est locus prouerbio, ut desipientes, & puerilia tractantes, ad Archytæ platagen dicamus recidisse.

ARCILALIS, ἀρχιλαλὶς, oppidum est Hispaniæ, in tractu Bætico. Ptol.

ARCINNA, ἀρχίννα, oppidum est Daciæ. Ptolemæo.

ARCIRMA, *Carretta*, ἄμαξις, genus modici palustri, quo homo gestari solet. Festus.

ARCITENENS, adiect. τοξοφόρος, Apollinis epitheton, ab arcu tenendo, quòd semper eum arcu & pharetra pingeretur. Virg. 3. Aen. Quam pius Arcitenens oras & littora circum Errantem.

ARCIO, arcis, arciui, arcitum, *Porre, immettere*, pro iudere, & adigere accepisse uidetur Cato de re rust. cap. 40. Surculum aridum, præacutum, inter librum & stirpem arcito. Et paulo post: Eoq; arcito surculum.

ARCTICVS, a, um, adiect. ἀρκτικὸς, ut polus arcticus, hoc est, septentrionalis: cui oppositus est antarcticus polus, hoc est, meridionalis.

ARCTE. Cic. de Diui. arcte, & grauiter.

ARCTO, ctas, *Stringere*, στενόω, frequentatiuum est ab arctũ inusitato supino uerbi arceo, idem significans, quod constringo. Col. lib. 12. cap. 43. Non nulli adiecto defruto contenti sunt transuersas perticas arctare. Est item arctare, angustius facere. Pli. lib. 3. cap. 6.

ARCTOMYS, ἀρκτόμυς, animal habens similitudinem muris & ursi.

ARCTONNESVS, pe. pr. ἀρκτόννησος, oppidum est Milesiorũ, ad Propontidem, alio nomine Cyzicum. Pli. li. 5. ca. ult.

ARCTON, ἄρκτων, mons, qui imminet Cyzico, ita dictus à Iouis nutricibus, quas illic in ἄρκτους, id est, in ursas migrasse tradunt.

ARCTOPHYLAX, pen. cor. ἀρκτοφύλαξ, sidus iuxta maiorem Vrsam, alio nomine Bootes. Cic. in Phœnom. Arati: arctophylax, uulgo qui dicitur esse Bootes. Latine Vrsæ custodẽ interpretari possumus. nam ueluti custos quidam ursæ adhibitus, à tergo eam subsequitur. Simili etiam ratione Bootes appellatur, quòd in modum bubulci plaustrum sequatur: rustici enim septentriones plaustra uocant. Fabulantur autem poetæ, hunc esse Calistus ex Ioue filium, cui nomen Arcadi fuit.

ARCTOS, ἄρκτος apud Græcos ursum, uel ursam significat. Quo fit, ut & pro duobus signis septentrionalibus accipiatur, quæ & à Latinis ursæ appellantur. Sunt autẽ arcti duæ septentrionali polo, uelut axe quodam, nixæ, arctico circulo clausæ, & ita collocatæ, ut utraque resupinata, alterius contegat caput: sed caput eius quæ superior est, ad caudam inferioris contendat. Alteram maiorem ursam siue Elicen: alteram minorem ursam, siue Græcorum lingua, Cynosuram, id est, canis caudam nominant. Illam Grææ populi notare soliti, hanc Sidonij obseruant inter nauigandum. Ouid. Esse duas arctos, quarum Cynosura uocatur Sydoniis, Elicem Graia carina notat. Elicem scribit Hesiodus Calisto Lycaonis Arcadiæ regis filiam fuisse. Hanc studio uenationis inductam, relicto patre, sese in siluas contulisse, factamq; unam ex comitibus Dianæ, à qua cum mirifice amaretur, quodam die solam in siluis inuentam, à Ioue compressam fuisse. Quod facinus cum aliquandiu celasset, tandem iussam cum ceteris uirginibus lauari, tumore uteri crimen detexisse. quamobrem indignatam deam, in Vrsæ effigiem eam commutasse, quæ Græcis ἄρκτος appellatur: in ea specie non multo post filium peperisse, quem Arcada nominauit: à quo postea dicta est Arcadia Peloponesi regio. Ab arcto oritur arcticus, & antarcticus.

ARCTOVS, pen. pr. ἀρκτῷος, adiectiuum ab Arcto, Septentrionalis. Mart. lib. 10. Solibus Arctois, syderibusq; ducem. Arctous orbis. Luc. li. 1. Arctoa sedes, & Arctous polus, Senec. in Herc Oetæo.

ARCTVRVS, ἀρκτοῦρος, stella in signo Bootæ post caudam maioris Vrsæ, cuius ortus & occasus tempestates facit: dictus Arcturus, παρὰ τῆς ἄρκτου οὐρᾶς, hoc est, ab Vrsinæ caudæ similitudine. Virg. 1. Georg. At si non fuerit tellus fœcunda sub ipsum Arcturum.

ARCTVS, cta, ctum, *Stretto*, στενὸς, angustus, strictus: ab arcẽdo, id est, constringendo. Cic. 3. Ver. arctioribus laqueis tenebitur. Inde Arcte aduerbium. Col. lib. 3.

ARCVLA, æ, *Cassetta*, κιβώτιον, diminu. pro scriniolo. Cic. 2. Off. perscrutabantur arculas muliebres. In auspiciis quoque arcula dicebatur, teste Festo, auis, quæ aliquid fieri uetabat: ab arcendo nomen habens, quod consulentem à re aliqua aggrediunda arceret, hoc est, prohiberet.

ARCVLATA, circuli qui è farina in sacrificiis fiebant. Festus.

ARCVATIM, aduerbium, in modum arcus. Pli. lib. 29. ca. 6.

ARCVATVS, a, um, particip. curuatus in modum arcus. Liui. 1. ab urb. Ad id sacrarium flamines bigis curru arcuato uehi iussit. Dicitur & arcuatus, correptus morbo regio: de quo uide Arquatus.

ARCVLVS, *Archetto*, diminutiuum ab arcus, τοξάριον: à quo fit aliud diminutiuum Arcellus. Arculus præterea, teste Festo, dictus est deus, qui tutelam gereret arcarum. Item arculus, ut idem Festus testatur, ducebatur circulus, qui capiti imponebatur ad sustinenda commodius uasa, quæ ad sacra publica capite portabantur. Erat enim ritus apud Athenienses, postea ad alias quoque nationes translatus, ut uirgines nubiles Dianæ sacra capite gererent in canistris, (unde Canephoræ, κανηφόραι dictæ sunt) circulis quibusdam suppositis, ut firmius inhærerent: hoc ipso Dianæ fidem facientes, se uirginitatis pertæsas, cupere exautorari.

ARCVO, as, are, *Piegar in modo d'arco*, κάμπτειν, καμπυλίζειν, κυρτοῦν, in modum arcus curuare. Plin. lib. 26. cap. 6. Illam autem, quæ nõ arcuatur, Sepa Græci uocant, alii Scolopendram.

ARCVS, huius arcus, quartæ tantum declinationis, *Arco*, τόξον, instrumentũ est notum, è quo sagittæ eiaculantur. Cic. de Sen. Appius animũ intentum, tanquã arcum, habebat. Dictus est autẽ arcus ab arcendo, quòd eminus arceat hostem, non cominus propulset, quemadmodũ ensis aut hasta. Est præterea arcus, καμάρα, κύρτωμα, curuatura in ædificiis, quæ alio nomine Fornix appellatur, ita dictus ab arcẽdo, hoc est, continendo, uel constringendo ædificio. Cice. Iam enim atriolum, & arcus duos absoluerat. Arcus item, siue (ut Nonio placet) Arquus, ἶρις, accipitur pro arcu cælesti, quẽ pluuio tempore uariis coloribus expressum in nubibus conspicimus. Hora. in Arte: cum flumen Rhenum, aut pluuius describitur arcus. In hac autem significatione, etiam per secundam declinationẽ inflexum legitur. Cic. 2. de Nat. Deo. Cur arci species in deorum numerũ non reponitur? Ennius gen. fem. protulit. Formatur autem arcus cælestis hoc modo. Dum sol in nubibus rarescẽtibus ex aduerso refulserit, radiosq; suos directa linea humori nubilo transfundens impresserit, fit repercussio splendoris eius in nubibus, ex quibus fulgor emicans arcus speciem format. Sicut enim impressa cera anuli imaginẽ exprimit, sic nubes ex aduerso ex rotunditate solis figurã sumentes, orbem efficiunt, & arcus effigiẽ fingunt. Apparet autẽ hoc non semper, sed cũ rarescũt nubila cæli. nam rursus cum coeũt in se nubes atque densantur, cõfestim arcus forma resoluitur. In nubiũ. n. densitate, arcus imperfecto gyro cõplectitur. Denique sine sole & nubibus nunquã apparet arcus. Quadricolor autẽ est, quia ex omnibus elementis in se rapit species. De cælo. n. trahit igneum colorem, de aquis purpureum, de aere albũ, de terris colligit nigrum. Nonius hoc discrimen statuit inter arcũ, & arquũ, ut arcus dicatur fornix suspensus: arquus autem, non nisi qui in cælo apparet, quem Irin poetæ dixerunt. Vnde etiam arquatos dictos uult, quibus color & oculi uirent, quasi in arqui similitudinem. Verum eam differentiam non usquequaque obseruari, abunde magno illud

est

est argumento, quod & arquatum dicimus pro camerato, & Arquites pro sagittariis.

ARDEA, ἐρωδιὸς, auis quædam, quasi ardua, quoniam uolando alta petit. Virg. 1. Geor. Atque altam supra uolat ardea nubem. Huius diminutiuum est Ardeola. Ardearum tria genera ponuntur ab Aristotele: Leucon, ab albedine dictum: Asterias à fulgore astrorum: & Pelos, ab aduerbio πέλας, quod prope significat, quoniam hoc tertium non ita alte uolat. Est & Ardea, ἀρδέα, nomen urbis in Latio, Turni & Rutulorum regia, à Danae Persei matre, uel, ut alij malunt, à Dauno Pilumni filio condita: & à feruore regionis sic dicta, quæ decem & octo milliaria ab urbe est posita. Martialis: Ardea solstitio, Pæstanaq; rura petantur, Quiq; Cleonæo sidere feruet ager. Seruius Ardeam dictam ait, quasi arduam, id est, magnam & nobilem. Higinus uero ab augurio auis Ardeam dictam uult. Hanc urbem post Turni mortem igni consumptam, & in auem sui nominis commutatam esse fabulatur. Ouid. 14. Meta.

ARDEAS, tis, adiect. Cic. 3. de Nat. Deo. Cui in agro Ardeati rem diuinam facere solemus. Legitur & Ardeatino.

ARDEATES, pen pro. ἀρδεᾶται, populi sunt Ardeæ incolæ.

ARDELIO, *Inquieto, che uorrebbe far ogni cosa*, πολυπράγμων, homo inquietus, huc atque illuc semper uolitans, omnibus negociis sese immiscens. Martial. ad Attalum. Vis dicam quid sis? magnus es ardelio.

ARDEO, ardes, arsi, arsum, *Ardere*, χαίομαι, πυροῦμαι, significat concremor, flagro, deflagro. Vir. 5. Aen. liquidis in nubibus arsit arundo. Per translationem ponitur pro ardenter amare, siue alicuius rei cupiditate, uel studio teneri: & sic modo cum accusatiuo, modo cum ablatiuo construitur. Virgil. 2. eclo. Corydon ardebat Alexim. Horat. in epod. Samio dicunt arsisse Batillo Anacreonta Teium. Cic. Nimio uidendi te desiderio ardebam. Et cum infinitiuo. Virg. Patriæq; mori pro mœnibus ardent. Interdũ pro festinare, σπεύδειν. Vnde ardens, pro festinãte, ingenioso, acutoq; ponitur, quod instar ignis omnia penetret: sicut è cõtrario segnis dicitur tardus, quasi sine igne. Virg. 1. Aen. Instant ardentes Tyrij. Interdum pro fulgorẽ emittere, αἴθω. Idem 4. Aen. Tyrioq; ardebat murice læna. Vnde & ardẽs, αἴθων, pro fulgido, seu flãmeo. Interdum furere, uel irasci, ut apud eundem lib. 10. latumq; per agmen Ardens limitem agit ferro. Huc pertinent illa, ardere bello, auaritia, cupiditate, dolore, iracundia, inuidia. Hinc exardeo, ἐξάπτομαι, Inardeo, & Perardeo, in quibus præpositio auget uim significationis. Ardẽs, περικαὴς, nomẽ ex participio: ut, ardentissimæ diei horæ. Pli. lib. 31. cap. 3. Ardentissimus color. Pli. lib. 21. ca. 4.

ARDENTER, aduerb. περικαῶς. Plin. lib. 11. cap. 19. Austros ardenter flare.

ARSVRVS, participium futurum. Ouid. 14. Metam.

ARDOR, ris, *Ardore*, καῦμα, uehemens calor, & incẽdium. Cic. 4. Acad. Fore tamen aliquando, ut omnis hic mundus ardore deflagret.

ARDESCO, scis, *Diuenir ardente*, φλέγομαι, ἐνάπτομαι, ardẽs fio. Virg. 1. Aeneid. Expleri mentem nequit, ardescitq; tuendo. Inde Exardesco, & Redardesco. Ouid. de Remed. Flamma redardescit.

ARDVENNA, *La selua d'ardenna*, silua miræ magnitudinis, quæ olim à ripis Rheni & Treuirorum finibus, ad Neruios usque pertigit, & in longitudinem, teste Cæsare, millibus amplius quingentis patuit.

ARDVM, *Arido*, ueteres pro Aridum dicebant, inquit Nonius, citans illud Lucilij ex li. 17. Ardum, miserrimum, atque infelix signum sabucum uocat.

ARDVVS, a, um, *Arduo, alto, difficile, malageuole*, altus, & ascensu difficilis, ἀνάντης, ἀνωφερής. Ouid. 2. Meta. Ardua prima uia est. Per metaphoram accipitur pro difficili, laborioso. Sal. in Catil. arduum uidetur res gestas scribere. Quod uerbum exponens Gell. lib. 4. cap. 15. inquit: Arduum, Salust. non pro difficili tantum, sed pro eo quoque ponit, quod Græci δυσχερὲς, aut χαλεπὸν appellant, quod est cum difficile, tum molestum quoque & incommodum.

ARDVITAS, tatis, *Altezza*, altitudo, ut, Montiũ arduitas. Var. 1. de Re rust. cap. 10.

AREA, *Via, piazza*, ἅλως, καὶ ἅλων, proprie dicitur locus purus in urbe sine ædificio, quem Græci πλατεῖαν dicunt. dicta area, quòd ardore solis sit facta arida. Quidam ab ara deducunt, quòd sicut ara pura est, ita areæ in urbe, siue uico, loca pura sunt, id est, sine ædificio. Valla: Campus est planities ampla & grandis, ideoq; spatiosæ plateæ, areæ ue, campi nomen accipiunt. Vnde Romæ campus Martius: nã locus huiusmodi uocatur area. Cic. in Parad. areas quasdam magni æstimant, quòd ei generi quasi nocere nihil potest. Sueton. tamen in Cæsare posuit aream pro loco puro, accommodato foro extruendo, cum inquit: Forum de manubiis inchoauit, cuius area super sestertium millies constitit. Item area dicitur solum terreum, seu planities glabra, id est locus purgatus, coæquatusq; & cylindro consolidatus, plateis amplitudine similis, ubi frumenta arescunt & teruntur. Virgil. lib. 1. Georg. Areatum primum ingenti est æquanda cylindro. Item area, & per diminutionem areola, est terra probe subacta, atque sata, seu serenda: quales sunt in hortis quadrata quædam & bene subacta, & coæquata spatia, in quæ mox semina iaciantur. Colu. Areæ sic informandæ sunt, ut facile runcantium manus ad dimidiam partem latitudinis perueniant. Apud geometras area sumitur pro spatio uacuo in aliqua figura, ut in triangulo, uel quadrangulo. Item Area morbus est capitis cum profluuio capillorum: ita dictus, quod areas quasdam, hoc est, loca capillis nuda in capite efficiat. Celsus lib. 6. cap. 4. Arearum genera duo: commune utrique quod emortua summa pellicula, pili primum extenuantur, deinde decidunt. Ea quæ ἀλωπεκία appellatur, sub qualibet figura dilatatur: fit & in capillo, & in barba: Id uero, quod à serpentis similitudine ὀφίασις appellatur, incipit ab occipitio, & duorum digitorum latitudinem non excedit. Hæc ille. Area præterea à quibusdam nominatur, species uel imago sidereæ claritatis illustrata undique, quæ & ἅλως à Græcis dicitur: differens ab iride, quòd hæc aduerso sole appareat: area uero totum sidus ambitu suo cingat. Vide Commen. de Mundo, qui Arist. adscribitur.

AREFACIO, *Seccare*, ξηραίνω, αὐαίνω, σκελετεύω, aridum facio. Cato de re rust. cap. 69. amurcã arefacito. Pli. lib. 13. cap. 22. Quidam caulem incidunt per messes, arefactumq; tollunt.

AREFIO, ξηραίνομαι, pro exiccor.

ARELATE, ἀρελάτη, ciuitas in mediterraneo Narbonẽsis Galliæ, à Pli. dicta Colonia Sextanorum, quoniam ex sexta legione coloni eò deducti sunt. Est & Germaniæ in Norico, Ptolem. quæ uulgo Lintz appellatur.

AREMORICA, æ, Galliæ comatæ pars tertia, à Celtis Garumna fluuio diuisa: alio nomine Aquitania dicta, teste Plin. lib. 4. cap. 17.

ARENA, ἀρήνη, Peloponnesi ciuitas est iuxta Pylum, quæ flumine Mynicio abluitur. Homer. lib. 2. Il. & Strabo lib. 8.

ARENA, *Arena, sabbione*, ἄμμος, tenuissimus puluis & aridus, ideoq; ab ariditate deductum nomen quidam existimant. Caret enim omni humore & succo, unde & plurimũ aquæ ebibit: & ita sine aspiratione scribi debet. Nec quenquam mouere debet, quòd arena habeat primam breuem, areo uero productam, cum deriuatiua non semper primitiuorũ naturam seruent. Alii per aspirationem scribunt, uoluntq; dici ab hærendo, quod sibi inuicem propter tenuitatem cohæreat: uel quòd cum calce parietibus inhæreat, sicut in fabricis uidemus. Eius uero tres sunt species: scilicet fossilis, fluuiatilis, & marina, inter quas crassior, sabulum, ψάμμος nuncupatur. Quandoque tamen arena ponitur pro loco in quo pugnabant gladiatores. Suetonius in Aug. Parthorum obsides per arenam mediam ad spectaculum induxit. hinc Arenarij dicti gladiatores, qui in arena depugnabant. Per translationem arenam dicimus pro foro, quia illic sic depugnant actores caussarum, ut in arena gladiatores digladiabantur. Seneca: Hoc ita habitum est, scholam quasi ludum esse, forum arenam. Hinc Pli. arenam suam appellat Centumuiros: quoniam in iudicio centumuirali certabat frequenter telis oratoriis. Hoc nomen licet raro pluralem numerum habeat, Virg. tamẽ dixit, quàm multæ zephyro turbantur arenæ.

ARENACEVS, a, um, ἀμμαθώεις, quod ex arena est. Pli. lib. 17. cap. 7. & lib. 3. cap. 15.

ARENARIVS, ria, rium, ἀμμώνιος, quod ad arenam pertinet, ut Iupiter arenarius, quem Græci Ammonem dicunt. Arenarius, substantiuum, qui in arena depugnat Callistratus. Nec pattono præstare debet arenarius manumissus tales operas.

ARENATVS, ta, tum, *Cosa mescolata con arena*, ψαδυρὸς, quod arena mistum est: ut Calx arenatus. Cato de re rust. ca. 18. calce arenato struito. Vsurpatur & Arenatum substantiue, pro eo quod ex arena factum est: sicut Marmoratum, quod ex marmore. Vitruuius: tectoria fundata arenati & marmorati soliditate. Varro de re rust. arenatum primo corio facito. Plin. in Græcia tectoriis etiam arenatum quod ducturi sunt. Arenatum alio nomine Intritam uocamus: Barbari etiam Mortarium: non nulli & Cæmentum, sed perperã. Nam cæmenti appellatione lapides significantur impoliti, uel potius lapidum frusta, quæ arenato coniunguntur: ut latius docebimus suo loco.

ARENOSVS, sa, sum, ψαδυρὸς, ψαμμαθώδης, quod arena abundat.

abundat. Virg. 4. Aen. Littus arenosum Libyæ.

ARENVLA, diminutiuum ab Arena, ψαμμάθιον, arena tenuissima. Pli. lib. 30. cap. 3.

ARЕO, res, rui, *Seccare*, ξηραίνω, aridus sum. Plaut. in Rud. Vtinã fortuna nunc anatina uterer, ut cum exissem ex aqua, arerẽ tamen. Quidam hoc uerbum ab ara deducunt, in qua quæ diis immolabantur, torreri solebant. Alij uero per contrariũ sensum, ἀπὸ τοῦ ἄρδειν, quod significat irrigare, quod aridum minime sit irrigatũ. Hinc Adareo, Exareo, Inareo, Obareo, Perareo, & Subareo, de quibus suo loco.

AREOLA, diminut. ab area, ἀλώνιον, Colu. lib. 6. areolas facito. Aliter accipitur à geometris, pro spatio scilicet in figuris uacuo inter lineas.

AREOPAGITAE, ἀρεοπαγῖται, pen. prod. illi dicebantur, qui in templo Martis iudicabant, quod iudicium exquisitissimũ habebatur. Nam cum Mars, qui Græce dicitur, ἄρης, homicidij crimine reus factus esset a Neptuno, iudicantibus duodecim diis in eo pago sex sententiis absolutus est, ut Stephanus Byzantius docet: & multi alii Græci. De his uide copiosius apud Alexandrum ab Alexan. lib. 3. ca. 5. & lib. 4. cap. 11. & lib. 6. cap. 11. Apud Cœl. Rhod. Antiq. lect. lib. 7. cap. 19. Budæum in Pandectis.

AREOPAGVS, pen. pro. ἄρειος πάγος Stephano, uicus erat Athenis à templo Martis sic cognominatus, ubi primum iudicium capitis actum fuisse scribit Pli. li. 7. Nam cum Mars Halirrhothium, Neptuni filium, qui uim Alcippæ filiæ suæ intulerat, occidisset, à Neptuno homicidij reus factus est, caussaq; a duodecim diis in Areopago cognita, sex sententiis est absolutus. Meminit huius iudicii Hellanicus 1. Histor. Libanius quoque pereleganti declamatione Martis caussam tuetur.

AREOPOLITAE, ἀρεοπολῖται, pen. pro. qui habitant Areopolim. Areopolis autem ciuitas Arabiæ, quæ alio nomine dicitur Moab.

AREPENNIS, apud Gallos mensura est dimidii iugeri, qua illi agros suos metiuntur. Colu. lib. 5. cap. 1. semiiugerũ Arepennem uocant.

ARESCO, scis, *Seccarsi*. ξηραίνομαι, μαραίνομαι, αὐαίνομαι, ἐξικμάζομαι, κατασκελλομαι, aridus fio, Auctor ad Heren. lib. 2. Nihil lacryma citius arescit. Adaresco, idem quod Aresco. Cato de re rust. Hinc ubi ea aderuerit, uestimenta condito. Inaresco, intus, siue penitus aresco. Colum. lib. 1. cum tectorium inaruerit. Obaresco, circum uel omnino aresco. Peraresco, ualde aresco. Exaresco, siue Exareo, aridus sum uel fio.

ARETALOGVS, *Garrulo*. ἀρεταλόγος, pen. cor. Porphyrione teste, garrulus & loquax dicitur in ostentationem uirtutis; unde nomen deducitur. ἀρετὴ enim uirtus est, & λόγος, sermo. Sueto. in Augu. Frequentius aretalogos & festos & solennes celebrabat. Iuue. Saty. 15. Mendax Aretalogus. Aretalogus etiam dicitur, qui in fingendis mendaciis auditores mouet arte uerborum. Sed tunc contra Porphyrionem ab ἀρέσκω, placeo, fieret, ut sit Aretalogus facetus, urbanus, quiq; sermonis lepore oblectat auditores.

ARETHVSA, ἀρέθουσα, uirgo uenatrix, Dianæ comes, ab Alpheo amata, cuius uim cum effugere non posset, Dianæ miseratione in fontem sui nominis dicitur commutata; qui ne amatoris aquis pollueretur, per subterraneos cuniculos in Siciliam aufugit, & iuxta Syracusas uberrimo aquarum gurgite emergit. Vnde & Syracusæ Arethusidea dictæ sunt, forma patronymici feminini. Ouid. lib. 4. Fast. Vtque Syracusas Arethusidas abstulit armis Claudius. Fuit & Arethusius fons Smyrnæ: tertius in Chalcide: quartus in Itacha: quintus in Eubœa: sextus in Bœotia prope Thebas. Didymus octo eius nominis fontes cõmemorat: adeo ut epitheton esse putetur cuiuscunque fontis, ab irrigando. Est præterea Arethusa, lacus Armeniæ maioris, pondere omnia sustinens, & nitrum nebulis exhalans: per quem Tigris fluuius tanto fertur impetu, ut aquæ non cõmisceantur. Vnum ei piscium genus est, & hoc transcurrentis fluuii alueo non miscetur, sicut nec è Tigri pisces in lacum transnatant. Auctor Pli. lib. 6. cap. 27. Est & Arethusa locus Syriæ munitus iuxta Emesam sexdecim millibus passuum: à qua Arethusius, ut inquit Stra. Est item Arethusa urbs una Eubœæ, altera Syriæ. Volater.

ARETIVM, *Arezzo*. ἀρήτιον, ciuitas Tusciæ, à Græcis condita eo tempore, quo populus Israel sub iudicibus regebatur: à qua incolæ dicti sunt Aretini. Vasa quoque fictilia, quæ in ea fiebant, Aretina appellabantur. Mart. lib. 14.

ARFERIA, æ, aqua, quæ inferis libabatur, seu uas uini, quod adhibebatur sacris, & à fero deducitur. Festus.

ARGANTHONIVS, ἀργανθώνιος, rex fuit, ut testatur Herodo. lib. 1. in Arna ciuitate Bœotiæ. Fuit item Arganthonius, Tarthesiorum rex in Hispania, quem Plin. ait uixisse 120 annos: Silius autem 300 ait. Ter denos decies emensus belliger annos.

ARGEA, pen. pr. loca quædam Romæ appellantur, quod in iis sepulti essent quidam Arginorum illustres uiri. Hęc Festus. Liuius Argeos uocat masculino genere. Sic enim scribit li. 1. ab urbe: Multa alia sacrificia, locaq; sacris faciendis, quæ Argeos Pontifices uocant, dedicauit. A Varrone lib. 4. de Ling. Lat. Argeorum sacraria appellãtur. Reliqua (inquit) urbis loca olim discreta, cum Argeorum sacraria in septem & uiginti partes urbis sint disposita.

ARGEMA, atis, penul breui, ἄργεμα, morbus est oculorum, cũ scilicet albidum quoddam ulcus oculi infestat circulum, quem Item Græci dicunt: quod mali genus affine est illi, quod latinis albugo uocatur, Græcis etiam λεύκωμα. Plin. lib. 29. cap. 6. Eadem uis est in gallinacei felle alligato ad argema & albugines. Apud eundem (nisi forte uitiata sit lectio) legitur & Argema, æ, per primam nominum declinationem: ut lib. 20. ca. 5. Succo & oculorum albugines, & argemas inunxere. Item cap. 19. lib. eiusdem: Folia trita cum oleo argemas iumentorum sanant. Quibus tamen in locis non nulli legunt Argemos. A Græcis certe ἄργεμα, ατος, & ἄργεμος, ου, indifferenter effertur.

ARGEMON, herba apud Plin. lib. 24. cap. 19. quæ Lappa canaria dicitur.

ARGEMONE, es, pen. pro. ἀργεμώνη, herba siluestri papaueri omnino similis: ita dicta ab effectu, quòd oculorum albugines, quæ argemata appellantur, sanet. Vide Diosco. lib. 2. cap. 189. Pli. Argemoniam appellat, lib. 25. cap. 9.

ARGENTARIVS, rij, substantiue, *Cassiere, banchiere*. τραπεζίτης, qui argentum exercet, hoc est apud quem pecuniam deponimus, quam tempore loco ue alio nobis reddat. Plaut. in Curc. Habent hunc morem plerique argentarii, ut alius alium poscant, reddant nemini. Eundem etiam trapezitam & mensarium appellamus. Idem ibidem, Ibi me interrogat, ecquem in Epidauro trapezitam Lyconem nouerim. Cic. pro Flacco: Ciuitas, in qua nummus nullus moueri potest, sine quatuor mensariis. Proprie autem argentarii dicuntur (ut docet Iurecons. ff. de edendo) maiores mensarii, qui multorum pecunias acceptas custodiunt, cum opus fuerit, reddituri, & quorum officium atque ministerium publicam habet caussam: hiq; rationes conficiunt. Auctor est Seneca, argẽtarios præesse publicis actionibus. Vide Bud. Annotationes in Pandectas.

ARGENTARIA, riæ, *Banco, ouero bottega doue si batte l'argento*. mensa, taberna uel argentaria, uel etiam officina, in qua argentum cuditur, aut præparatur. Plaut. in Epid. Per myropolia, & lanienas, circumq; argentarias. Significat & argentaria, officium seu functionem argentarii. Vlp. tit. de eden. Sed & quod solus constituit argentarius, edere debet: nam & hoc ex argentaria uenit. Argentariam facere, uel exercere, ἀργυροπρατικὴν ἐργάζεσθαι, eodem titulo. Is etiam qui desiit argentariam facere, ad editionem compellitur, ubi argentariam exercuit.

ARGENTARIVS, ria, rium, adiectiuum, *Cosa d'argento, ouero ch'appartiene à l'argento*. ἀργύρειος, quod est argenti, aut ad argento pertinet: ut, Argentaria metalla, Pli. lib. 33. ca. 5. Ratio argentaria, id est, pecuniaria. Cato de re rust. cap. 2. Auxilium argentarium, Plaut. in Pseud.

ARGENTATVS, ta, tum, *Coperto d'argento*. ἀργυρωμένος, argento tectus. Liui. 9.

ARGENTVM VIVVM, *argento uiuo*. ὑδράργυρος, genus est metalli liquidi, argentum colore, fluida uero consistentia aquã referens: unde & nomen accepit. Aristoteles ἄργυρον χυτὸν, hoc est, fusile seu liquidum argentum uocat. Huius duæ sunt species, Natiuum, siue Fossitiũ, & Factitium, quod ex minio excoquitur. Vtrunque Hydrargyros Dioscoridi dicitur. Pli. hydrargyron ab argento uiuo distinguit, quod fossile est & natiuũ. Argentum uiuum, quod ex Minio purgatur, Hydrargyros appellans. Sic enim habet lib. 33. ca. 1. Aes inaurari argento uiuo, aut certe hydrargyro legitimũ erat. Vtraque species pestilentem exhalat odorem, auramq; plane exitialem.

ARGENTEVS, a, um, *Fatto d'argento*. ἀργύρεος, quod est ex argento: ut Argenteus denarius, & Argenteæ sphæræ, apud Plin. Argenteum folium, argenti splendorem referens, apud eundem lib. 16. cap. 28. Argentea amica, quæ argento uendita est. Plaut. in Pseu. audio amicam tuam esse factam argenteam.

ARGENTINA, uel Argentoratũ, ἀργεντόρατον Ptol. urbs Galliæ, ad Rhenũ fluuium, quã tamen Germani habitant, sicut pleraque alia cis Rhenũ oppida. uulgo Strasburg. dicitur.

ARGENTVM, *argento*. ἀργύριον, ἢ ἄργυρος, metallũ est post aurum

rum pretiosissimum, quod gignitur (si chymistis credimus) ex argento uiuo, & sulphure albo. Eius spuma uulnera sanat, neque sinit superfluas carnes excrescere, & sordeis cordis mundificat. Argentum factum dicitur, quod laboratum est, & in uasa, aliamve supellectilem fabricatum. Graeci ἀργυρώματα appellant. Pompo. ff. de auro, & argento legat. Argento facto, Q. Mucius ait, uasa argentea contineri, uelu ti trullas, paropsides, pelues, & his similia. Huic opponitur Argentum infectum, hoc est, rude & nondum laboratum. Argentum signatum, ἀργύριον, dicitur pecunia argentea, ab eo, quòd signum principis, uel magistratus habeat impressum. Sen. 1. de Benef. Libentius donabo argentum factum, quàm signatum. Interdum etiam Argentum absolute posi tum legimus pro argento facto, siue supellectili argentea. Plau. in Pseu. Tu esto lectisternator, tu argẽtum eluito. Cic. cum essent triclinia strata, argẽtumq; expositum in aedibus. Item pro argento signato, hoc est, pecunia argentea. Terẽt. in Phorm. Emunxi argento senes. Idem in Heaut. Argentum cudo. Argentum primo signatum est anno Vrbis 585. Q. Fabio consule, quinque annis ante bellum Punicum primum. nota argenti bigae & quadrigae fuerunt. inde Bigati, & Quadrigati nummi appellati sunt.

ARGENTOSVS, *Che tien d'argento*, ἀργυρωμένος, cui immistum est argentum: ut, Aurum argentosum. Plin. lib. 33. cap. 5.

ARGENTIFODINA, ae, pen. pr. *Minera d'argento*, ἀργυρεῖον, ἀργυρωρυχία, ubi foditur argentum. Pli. lib. 33. cap. 6. Odor ex argentifodinis inimicus est omnibus animalibus.

ARGESTES, ἀργέστης, uentus flans ab occasu aestiuo, qui à Latinis Corus, & Caurus dicitur. Pli. lib. 2. cap. 47. Ab occasu aequinoctiali Fauonius, ab occasu solstitiali Corus. Zephyrõ & Argestem uocant.

ARGEVS, ea, eum, ἀργεῖος, denominatiuum deductum ab Argis Peloponnesi urbe, idem significans quod Argiuus. Hora. li. 4. Carm. Tybur Argeo positum colono. Argei quoque, teste Varrone, dicebantur scirpeae effigies, quae per uirgines Vestales iaciebantur singulis annis in Tyberim per pontẽ sublicium.

ARGILETVM, locus erat Romae iuxta Palatium, ita dictus (ut quidam uolunt) ab Argo Argiuorum duce, qui ab Euandro hospitio exceptus, cum in affectati regni suspicionem uenisset, ab Arcadibus, inscio (ut uolunt) Euandro, est occisus. cui postea Euander tumulum erexit, quem de nomine eius Argiletum appellauit. Huc alludit Virg. 8. Aen. Et letum docet hospitis Argi. Alii Argiletum dictum putant, quasi Argiletum, ab argilla, hoc est, creta, cuius eo in loco magna erat copia. Vtranque opinionem refert Varr. lib. 4. de lingua Latina.

ARGILLA, *Creta, terra*, ἄργιλλος, terra cretosa, & candida, qua figuli utuntur ad uasa facienda. Cic. in Pison. homulus ex argilla & luto factus Epicureus? Hora. 2. epist. argilla quiduis imitabitur uda. Sunt qui unico l, scribant: quod etiã cõueni re uidetur cum Graeca origine: contra tamen usus obtinuit.

ARGILLACEVS, a, um, *Cosa fatta di creta*, quod ex argilla est, aut quod tenax est in modum argillae. Pli. lib. 17. cap. 7.

ARGILLOSVS, a, um, *Abondante di creta*, ἀργιλλώδης, abbundans argilla. ut, Loca argillosa. Pli. lib. 21. cap. 4. Colles argillosi, Colum.

ARGILLVS, pen. cor. ἄργιλος, Herod. li. 7. hist. teste. urbs fuit Aemathiae, non procul ab ostiis Strymonis fluuij uersus occidentem.

ARGINVSA, ae, ἀργινοῦσα, insula exigua, Lesbo adiacens, inter Methymnam & Mitylenen, iuxta Argeunum promontorium: unde & nomen habet. Plin. lib. 5. cap. 31. Stephanus ἀργινούσας uocat, Strabo autem lib. 13. tres facit insulas Arginusas, modico interuallo discretas.

ARGIPHONTES, ae, ἀργειφόντης, cognomen est Mercurij, tractum ab Argo centoculo, Ius custode, quem Iouis iussu interfecit. Mythologici interpretantur Argum sphaeram esse stellatam, quòd illi insit species quaedam caelestium oculorum. Io autem terram esse uolunt, quam Aegyptij in hieroglyphicis litteris bouis imagine exprimunt. Hanc Argus, hoc est, caelum stellatum, nocturno tempore desuper uidetur obseruare. Mercurium autem Solem interpretantur, qui Argum tunc dicitur occidere, cum luminis sui magnitudine stellas omnes obscurat, earumq; conspectum mortalibus eripit. Vide Macrob. Satur. lib. 1. cap. 19.

ARGO, ἀργώ, gen. fem. prima nauis fuisse creditur, qua Iason una cum flore iuuentutis Graeciae in Colchida nauigauit, uellusq; aureum, à Medea adiutus, in Graeciam reportauit. Volunt autem hanc nauem Argo appellatam ab Argo architecto, de quo Flaccus: Ad earum Tritonia deuolat Argum, Moliri hunc puppim iubet & demittere ferro. Robora. Diodorus à uelocitate dictam putat: nam ἀργὸς inter cetera significat uelocem. Alii ab Argiuis, qui in ea uecti fuerunt, malunt appellatam. quod sentire uidetur Ci. li. 1. Tus. quaest. cum ait, Est nominata Argo, quia Argiui in ea delecti uiri uecti, petebant pellem inauratam arietis. Est & Argo signum caeleste, quod & Nauis appellatur. oritur pridie idus Mart.

ARGOLICVS, ca, cum, ἀργολικός, Argiuus: ut Virg. 1. Aen.

ARGOLIS, is, ἀργολίς, fem. gen. Argiua. Ouid. 9. Met. Argolis Alcmene.

ARGOVS, a, um, ἀργῷος, Argolicus. Horat. in Epod. Non huc Argoo contendit remige pinus.

ARGONAVTAE, ἀργοναῦται, heroes illi, qui cũ Iasone in Colchos profecti sunt, numero amplius quinquaginta: ex quibus praecipui Castor & Pollux, Telamon, Orpheus, Hercules, & Hylas puer: sic cognominati à naui, qua nauigauerũt. De his Orpheus lib. 1. & Apollo. in Catal. heroum, & Flaccus in Argonau.

ARGOS, eos, ἄργος, τὸ, & in plurali numero Argi, orum. clarissima ciuitas Peloponnesi, non procul à Mycenis, quae ad discrimen aliarum eiusdem nominis urbium Argos Hippium dicebatur, quòd agrum haberet pascendis equis in primis idoneum. Dicitur & Dipsion, ab aquae penuria: quo fit ut plures eodem utantur puteo: quod genus est apud illos arctissimae societatis. Aliquando & Phoronicum dictum est, teste Ste. à Phoronco primo rege. Est autem hoc nomen in singulari numero neu. gen. quod apud Graecos declinatur, τὸ ἄργος, τοῦ ἄργεος: apud Latinos autem tantum in usu habet nominatiuum, accusatiuum, & uocatiuum. In plurali uero masculinum est secundae inflexionis. Horat. Aptum dicit equis Argos, ditesq; Mycenas. Virg. 7. Aen. Ecce autẽ Inachiis sese referebat ab Argis Clara Iouis coniux. Hinc Argiui Graeci dicti sunt, & Argolicus sinus, & Argolici duces, & Argolica regio. Est item Argos oppidũ Thessaliae, quod & Pelasgicon dicunt, à Pelasgis. Luca. Vbi nobile quondã Nunc super Argos erat. Aliud in Acarnania, Amphilochicum cognominatum, quod Alcmaeon eiusq; liberi condidere, ut inquit Strab. lib. 7. Fuit & Argos Apuliae oppidum, à Diomede conditum, & primum à nomine relictae patriae Argos Hippium appellatum: quod deinde Argyrippam, & postremo Arpos uocitarunt. Thessaliam quoque aliquãdo Argos Pelasgicum appellatam fuisse, auctor est Pli. lib. 4. cap. 7. Ipsam praeterea Peloponnesum antiqui Argos, & Argos Achaicum appellauere: ut scribit Stra. lib. 8.

ARGVMENTATIO, ἐπιχείρημα, est rei propositae per argumẽta probatio. Auctor ad Herennium lib. 1. Argumentationes, quas Graeci ἐπιχειρήματα appellant. quam Cic. li. 1. de Inuent. definit hoc modo: Argumentatio, est inuentum ex aliquo genere, rem aliquam, aut probabiliter ostendens, aut necessario demonstrans.

ARGVMENTOR, aris, ἐπιχειρέω, συλλογίζω, rationibus nitor ad aliquid probandum. Cic. de Fin. 1. Argumentandum, & accurate differendum putant.

ARGVMENTOSVS, sa, sum, *Argomentoso, ingenioso*, ἐπιχειρηματώδης, factum magno argumento, hoc est, artificio. Quinctil. lib. 5. cap. 20. paulo numerosius opus, dicitur argumentosum, id est, nimia argumentorum mole refertum.

ARGVMENTVM, ἐπιχείρημα, πίστις, Quinctiliano, est ratio probationem praestans, qua colligitur aliud per aliud, & quae, quod est dubium, per id, quod dubium non est, confirmat. Sumitur interdum etiam pro materia, quae aliquo in opere tractatur: quam Graeci ὑπόθεσιν uocant. Cic. Quoniam nullũ scribendi argumentum mihi relictum est. Sic dicimus Argumentum comoediae, quod Graeci Periocham uocant, idest, summam totius comoediae, paucis uersibus expressam. Interdum pro coniectura. Idem in Catil. Certissima argumenta, atque indicia sceleris. Item pro indicio. Cic. lib. 2. Offic. Tabulae nouae quid habent argumenti, nisi ut emas mea pecunia fundum? Argumentum praeterea pro ingenioso artificio ponitur. Idem 6. Verr.

ARGVO, guis, argui, argutum, *Imputare, riprendere, accusare*, ἐλέγχω, accuso, reprehendo. & genitiuo saepius, quàm ablatiuo, iungitur. Plaut. in Amph. qui me miseram arguit stupri. Si ueto id, quo quis arguitur, non exprimitur, accusatiuum tantum habet. Lactan. lib. 3. Tui ergo te liberi arguunt. Proprie tamen Arguere est ostendere. Virg. 4. Aen. Degeneres animos timor arguit. Aliquando in discrimen uocare. Fest. Argutum iri, id est, in discrimen uocari. Hinc Coarguo, & Redarguo, ἐλέγχω. Salust. in Catil. Lentulum dissimulãtem coarguunt sermonibus, quos ille habere solitus erat. Sciendum est, quod licet arguo argutum supinum faciat, ex quo argutus, participium tamen futuri temporis est arguiturus. Salust. lib. 2. histo. Quos aduersum multi ex Bithynia uolentes occurrere, falsum filium arguituri. nam, ut docet Prisc.

quadam

quædam sunt uerba in utum supinum formantis, quorum participia futuri terminant in itutus,& uerbalia in itio, ut Argutum,arguiturus: Tutum,tuiturus: Sputum, spuiturus: Plutum,pluiturus,pluitio.

Argvs, ἄργος, nomen proprium regis Argiuorum, filii Apis, à cuius nomine Argiui appellati sunt. hoc regnante cœpit uti frugibus Græcia,& habere segetes in agricultura,delatis aliunde seminibus.& post obitum deus haberi cœpit, tẽplo & sacrificiis honoratus. Fuit præterea Argus filius Phrysi, qui aurato ariete in Colchidem transuectus est. Fuit & alius Argus, πανόπτης à Græcis cognominatus, quòd totus oculis scateret, quem poetæ fabulantur à Iunone constitutum fuisse custodem Ius Inachi filiæ, quam Iupiter in iuuencæ formam commutauerat. Hunc postea Mercurius Iouis iussu interfecit: unde & ἀργειφόντης cognominatus est. Iuno autem oculos eius auis suæ, hoc est, pauonis caudæ inseruit. Hanc fabulam latissime describit Ouid.lib.1.Met. Mythologici Argum interpretantur sphæram esse stelliferam, innumeris oculis, hoc est, stellis refulgentem: Mercurium autem Solem esse uolunt, qui tunc Argum dicitur occidere, cum diurno suo lumine stellarum lucem obscurat. Vide Macrob.1.Saturn.cap.19. Mystice autem Argus est cælum stellatum, luce distinctum, quibus inesse quædam species cælestium uidetur oculorum. Argus quoque uocatus fuit nauis illius architectus, quæ ab illo Argo dicta est, qua Iason una cum Minyis in Colchidem uecti sunt.

Argvte aduerb. Cic. pro Cœl. Si mihi acute, arguteq; respõderit.

Argvtatio, δυσχέρεια, δυσχέρεμα, ἀντιλογία, strepitus. Catul. tremuliq; quassa lecti Argutatio.

Argvtator, oris, uerbale, σοφιστικὸς, σοφιστής. Gell.lib.17.ca.5. argutatorem pro sophista argutulo, uel argumentatore accipit.

Argvtia, æ, Argutia, sottigliezza, σόφισμα, acute & malitiose dictum. Plau in Mostel. nihil est, quod illi non assequantur suis argutiis.

Argvtiola, læ, diminutiuum. Gel.lib.2.cap.7. Argutiola friuola atque inanis est.

Argvtor, taris, pen. pro. Parlar argutamente, depon. ab Argutus fit, & significat procaciter loquor, teste Nonio, σοφίζομαι, ἀντιλογῶ. Næuius: alij cum tacerent, totum diem argutatur quasi cicada. Est & Argutari, subsilire. Titinn. In Fullonia, ut citat idem Nonius. Terra hæc est noua, quasi ubi tu solitus argutari, pedibus creta dum compescis. Reperitur & Arguto, as. Propert. Ille mihi totis argutat noctibus ignes. id est, argute obiicit.

Argvtvlvs, στωμύλος, ἐγχειρηματικὸς, diminutiuum ad contemptum deriuatum, nõ blandiendi caussa, ut homunculus.

Argvtvs, ta, tum, Tassato, ripreso, accusato, participium passiuũ ab Arguo, idem significans quod accusatus, uel reprehensus, ἐλεγχθείς. Plaut. in Pseud. Argutus malorum facinorum. Quandoque uero est nomen, idem significans quod subtilis & acutus, ὀξὺς, ἀγωνιστικὸς. Pli. in episto. Vitassem iandudũ, ne uiderer argutior. Interdum pro canoro resonantiq;, καπυρὸς: ut, Arguta hirundo, & Arguti homines, qui multum & celeriter loquuntur. Virg. eclog.9. Argutus interstrepere anser olores. Interdum pro exili, breui, & quasi acuto. Idem lib.3. Geor. Argutumq; caput, breuis aluus, obesaq; terga.

Argyra, ἄργυρα, ciuitas Siciliæ, unde se Diodorus Siculus oriundum facit: à qua Argyrini. Est & Argyra, Taprobanæ insulæ metropolis: cuius incolæ dicuntur Argyritæ, ἀργυρῖται Ste.

Argyraspides, Quelli che portano gli scudi d'argento, ἀργυράσπιδες, qui argentea scuta ferunt, ut Alexandri Magni milites.

Argyrippa, ἀργυρίππα Stephan. Apuliæ ciuitas est, à Diomede condita: quam primum à nomine relictæ patriæ Argos Hippium appellauit: postea corrupto uocabulo Argyrippa dicta est, & Arpi. Virg. lib.11. alterum p, abiecit, metri caussa. Ille (inquit) urbem Argyripam, patriæ cognomine gentis, Victor Gargani condebat Iapygis aruis.

Argyrodamas, ἀργυροδάμας, lapillus argenti colorem habens. Pli.lib.37.cap.10.

Aria, ἀρεία, regio, inter Indos & Parthos, iuxta Gedrosios, & Drangianos: quam recentiores geographi Torquestam uocant. Est etiam Aria, insula in Ponto, uersus Colchos, Marti sacra, alias Chalceritis dicta. Plin.lib.6.cap.12.

Aria, ἀρία, arbor, apud Theoph. hiemis initio fructificãs, materiæ tam duræ, ut necesse sit, prius quàm terebretur, aqua eam macerari.

Ariadna, ἀριάδνη, filia Minois regis Cretæ ex Pasiphae uxore, cuius industria Theseus, ab Atheniensibus Cretam missus à Minotauro deuorandus, labyrinthum filo duce, quod Ariadna dederat, euasit, occiso prius Minotauro. Theseus autem eius amore captus, cum in patriam reuerteretur, eã abduxit: sed prioris beneficij immemor, abductam in insula Chio, seu Naxo deseruit, quam Bacchus postea uxorem duxit, eiusq; coronam nouem stellis ornatam, quam à Venere acceperat, astris intulit, uocatusq; corona Gnosia.

Arsanes, ἀρσανὶς, herba ignei coloris, cuius tactu Magi tradunt ligna oleo peruncta accendi. nascitur apud Arianos, Scythicam gentem. Pli.lib.24.cap.18.

Aricia, ἀρικία, urbs in Italia, quam ædificauit Hippolytus Thesei filius, & à nomine coniugis Ariciam appellauit. ab est ab urbe ad decimum lapidem. Martialis: Mittit præcipuos nemoralis Aricia porros. Luca. Distat ab excelsa nemoralis Aricia Roma.

Aricinvm nemvs, iuxta Ariciam urbem, in quo Aegeria Nympha erat, cum qua loqui solitum ferunt Numam Romanorum regem.

Aricinvs lacvs, iuxta Ariciam urbem, quod Speculum Dianæ uocabatur: in quo nunc quoque insulæ proceris arboribus nobiles conspiciuntur.

Aricomici, populi in tractu Narbonensis Galliæ, trans Rhodanum, inter Volcas numerati, quorum metropolis est Nemausum. Plin.lib.3.cap.4.& Pomponius lib.1. Arecomicos uocant. Ptolemæus Arecomios. De his sic scribit Stra. lib.4. Volcæ, quos Arecomiscos appellant, maximum incolunt spatium, quorum portus & nauium receptaculum Narbo dicitur.

Arida, ἄχιον, herba, quæ & Echium, & Alcibiadion dicitur. Diosc.lib.4.

Ariditas, quæ & aritudo dicitur, Aridità, siccità ξηρασία, ξηρότης, siccitas. Pli.lib.11.cap.35. Sitit araneus, & omnem humorem absorbens ariditatem ampliat. Varro de re rust. lib.1. cap.12. bestiolæ aut efflantur, aut aritudine cito pereunt. Aritudo, pro parsimonia apud Plaut. in Rud. seruas gloriam aritudinis.

Aridvs, a, um, p.c. Secco, αὖος, ξηρὸς, σκληρὸς, ἀπεσκληκὼς, siccum, quod naturalem humorem amisit: ut, Fons aridus. Catul. corpora sicciora cornu, Aut siquid magis aridum est. Interdum pro puro & lucido. Plaut. in Rud. Argento arido. Interdum pro horrifico, acuto, cum de sono loquimur: quia ea, quæ arida sunt, cum frangi cœperint, horrificum sonum edunt. Virg.lib.1. Geor. Et aridus altis montibus audiri fragor. Diminut. Aridulus.

Aries, tis, p.c. Montone κριὸς, mas ouium, & dux gregis, qui integer est, & retinetur ad generandum sobolem. ueruex uero, cui inuersi uel adempti sunt testiculi. Ab ara dictus est aries, quòd aris imponi ad sacrificia soleret. Virg.3.ecl. Ipse aries etiam nunc uellera siccat. A cuius similitudine bellica machina Aries appellatur. Vegetius lib.4.cap.14. Materia ac tabulatis testudo contexitur: quæ ne flammis exuri possit, corio siue cilicio uestitur. Intrinsecus recipit trabem: quæ si adunco præfigitur ferro, Falx uocatur, ab eo quòd incuruata est, ut ex muris lapides extrahat. si uero caput ipsius ferro tegitur, Aries appellatur, quòd instar arietini capitis fieri soleret: uel quòd habet durissimam frontem, qua subruat muros: uel quòd more arietum retrocedit, ut uehementius feriat. Cæs.7. bel. Gall. ab incendio lapis, & ab ariete materia defendit. Plin.lib.7.cap.56. Qui nunc Aries appellatur, in muralib. machinis, Epeum ad Troiam ferunt inuenisse. Eadem & Testudo dicitur, à similitudine naturæ testudinis: quia sicut illa modo reducit caput, modo profert, ita huiusmodi machina interdum reducit caput, interdum effert, ut uehementius feriat. Est & Aries cæleste signum, primum in Zodiaco. Aries etiam marinus piscis, siue marina belua est, candore tantum cornibus assimilatis. De hoc Plin.lib.9.ca.44. Grassatur aries, ut latro: & nunc grandium nauium in salo stantium occultatus umbra, siquem nandi uoluptas inuitet, expectat: nunc elato extra aquam capite, piscantiũ cymbas speculatur, occultusq; adnatans mergit.

Arietarivs, ria, rium, κριώδης. quod ad arietẽ pertinet, seu quod arietis habet similitudinẽ. Vitru. arietaria machina.

Arietinvs, na, num, p.p. quod est ex ariete, ὁ τοῦ κριοῦ. Plin. Arietinum iecur ad id utile est.

Arieto, tas, pe.cor. Percuotere, cozzare, κρημνίζω. percutio, deiicio, ab arietum similitudine, cuius firmissimum caput, & solidissima cornua faciunt, ut magno impetu quicquid obiecerit percutiant & deiiciant. Plaut. in Truc. Quis proterue nostras ædes arietat? Curtius: quem Dioxippus arietauit in terram.

Arii, ἄρειοι, populi iuxta Galliam, Gedrosia & Drangianis finitimi. Herod.lib.4.histor.

Arimanivs, ἀρειμάνιος, Plutonis cognomen apud Persas.

Arimaspi, ἀριμασποὶ, populi Scythiæ Europææ, uersus Aquilonis exortum, ut lib.7. Plinius refert, unicum in media fronte

te habentes oculum.

ARIMINVM, ἀρίμινον, ciuitas Italiæ, à flumine propinquo eiusdem nominis sic dicta. Hæc quondam Vmbrorum colonia fuit, sicut & Rauenna: uerum utraque accepit Romanos inquilinos. Habet autem hæc ciuitas portum non ignobilem, non procul à Rubicone amne, qui olim Italiam a Gallia discernebat. Aedificata est anno ante Christi exortum ducentesimo, septuagesimo, P. Sempronio, & Ap. Claudio cos. & à Octauius ampliauit, & à Liburnis dirutam Diocletianus reposuit, susisq; Liburnis arcum triumphalem in ea extruxit.

ARIMPHAEI, ἀριμφαῖοι, populi Asiæ septentrionalis prope Riphæos montes. habent pro domibus nemora, pro alimẽtis baccas. De his Ammianus sic: Vbi montes Rhiphæi deficiunt, Arimphæi inhabitant, iusti homines, & morum placiditate cogniti.

ARIMVS, ter Mysiæ, seu Mæoniæ. Auctor Varro, Xanthum citans, antiquum rerum scriptorem.

ARINCA, ὄλυρα, Gallicum uocabulum, quo, teste Plinio, significatur frumenti genus, quod Græci Olyram, Latini Siliginem uocant. uide Ruell. lib. 2. cap. 11.

ARIOLATIO, onis. Cic. de diu. Superstitiosæ ariolationes.

ARIOLOR, aris, qui quæstus caussa ariolantur. Cic. de diu.

ARIOLVS, li, Cic. de nat. ariolorum & uatum furibundæ prædictiones.

ARION, p.p. ἀρίων, citharœdus nobilis fuit, & poeta lyricus, ex Methymna Lesbi ciuitate ortus, qui primus Dithyrambos creditur inuenisse. Hic cum ex Italia, ubi ingẽtem pecuniæ uim arte sua meruerat, Corinthum traiiceret, uideretq; à nautis, qui opibus suis inhiabant, sibi insidias strui, non nihil spatii ab iis sibi concedi postulauit, quo, ueluti cygnus moriturus, suas sibi exequias caneret. quod cum impetrasset, stans celsa in puppi, carmen orthium diis marinis cecinit: quo peracto, se in mare præcipitem dedit, statimq; à delphino exceptus, ad Tænarum Laconiæ promontorium est peruectus: unde sese ad Periandrum Corinthiorum tyrannum contulit: qui emissis nauigiis cum militibus, nautas comprehendit: qui rem, uti gesta erat, confessi, grauissimo supplicio sunt affecti. Refert historiam hanc, siue potius fabulam Herod. lib. 1. & Plutarchus in Symposio septem sapientum.

ARISARON, ἀρίσαρον, herba exigua, radicem habẽs oliuæ magnitudine, maiore acrimonia, quam Aron. A Plinio Aris appellatur.

ARISTA, Spiga, ἀθήρ, ἀθέριον, ἀνθέριξ, ab ariditate dicitur, quòd sit omnino arida. Sunt enim Aristæ, extremæ spicæ partes, quæ primæ arescunt, quæ ueluti aculei quidam, siue spinæ, frumentum ab auium minorum morsu tuentur. Cic. in Catone: fundit frugem spicæ ordine structam, & contra auium minorum morsus munitur uallo aristarum. Apud poetas quandoque accipitur pro ipso frumento. Virg. 1. Ge. Chaoniam pingui glandem mutauit arista. Non nunquam pro ipsa æstate. Idem 1. eclog. Post aliquot mea regna uidẽs, mirabor aristas. hoc est, post aliquot æstates, siue aliquot annos.

ARISTAEVS, ἀρισταῖος, filius Apollinis ex Cyrene filia Penei fluuii Arcadiæ, qui deinde in Arcadia regnauit, & primus apum, olei, & mellis usum, lactisq; coagulum demonstrauit, & alia quamplurima adinuenit: ut refert Iustin. lib. 14. Primus quoque apum ex bubulis uisceribus reparandarum rationem traditur inuenisse. nam cum Eurydicæ, Orphei uxori, amore eius captus, uim inferre conaretur, illa per arua fugiens, morsu serpẽtis est occisa: in cuius ultionem nymphæ omnes apes perdiderunt. quapropter matris auxilium implorauit, quæ illum ad Protea consulẽdum perduxit: è quo infortunii caussam edoctus, Eurydicen sacrificiis placare iussus est: quod cum faceret, taurosq; quatuor & totidem iuuencas immolaret, ingens apum multitudo è bobus erupit, atque hoc pacto apes suas recuperauit, ut satis copiose tradit Virg. fere in fine lib. 4. Geor. ibi, Pastor Aristæus fugiens Peneia tempe.

ARISTARCHVS, ἀρίσταρχος, nomen grammatici, qui tãtum sibi in Homeri poemate permisit, ut uersus, quos uellet, uelut suppositítios partus, ab Homeri familia submoueret. unde etiam hodie Aristarchos uocamus alienorum scriptorũ censores. Alius fuit Tegeates, poeta Tragicus, cuius meminit Hor. Fuit item alius mathematicus.

ARISTIDES, ἀριστείδης, cognomento δίκαιος, id est, iustus, Athenis à Themistocle in administranda rep. dissensit, cum esset diuersis moribus, Catoni alter, Cæsari Themistocles comparandus. Auctor Plutarchus. Hic tanta fuit rei familiaris tenuitate, ut, quoties imperator designaretur, necesse esset, aliquid ei pecuniæ in crepidas, & pallium decernere. In senatum quandoque uocatus, ea excusatione usus est, quòd pallium lauisset, nec aliud haberet, quo indueretur. eo mortuo, in ædibus eius nihil præter ueru ferreum inuentum est. ciuitas tamen, beneficiorum eius non immemor, filias eius ex publico egregie dotauit. Fuit etiam hoc nomine Sophista quidam, ex Adrianis Mysiæ, siue Bithyniæ urbe ortus, qui cum Smyrnæ profiteretur, aduenienti forte M. Antonino principi unus omnium non processit obuiam, eoq; modo in cognitionem & amicitiam uenit imperatoris. Aristides item Thebanus pictor fuit, Apellis tempore. is omnium primus animum pinxit, & sensus expressit omnes, quos Græci uocant ἤθη, durior aliquantulum in coloribus. huius pictura illa præcipue laudatur: infans adrepens ad mammam matris ex uulnere morientis, ac manu prohibentis. Sentire mater & timere uidetur, ne è mortuo lacte sanguinem infans lambat. Quam tabulam Alexander transtulit Pellam. Pli. li. 35. cap. 10.

ARISTIPPVS, ἀρίστιππος, nomen philosophi Cyrenaici. Hic dicere solebat, quòd lautior uictus nulli erat impedimento ad bene uiuendum. Socratis etiam auditor fuit, primusq; Socraticorum mercede philosophatus est. Habuit ingeniũ ad omnia pro tempore, loco, & persona simulanda omnino promptum, & ob hoc Dionysio præter omnes erat carus. Et præsentibus uoluptatibus libenter fruebatur, ita & absentes facile contemnebat. Hic cum è patria in Græciam philosophandi caussa proficisceretur, iussit seruos aurum proiicere, ut expeditiores ad iter capessendum essent. Voluptatem bonorum, dolorem malorum finem constituit: ceteras scientias exclusit, illud solum utile putans, ut quæras, si quid domi mali aut boni tibi contigit. Summum bonum posuit in leui motu ad sensum emanante: id est, in uoluptate corporis sensus titillante. Qui ab eo fluxerunt & in dogmate permanserunt, ab hominis patria Cyrenaici sunt appellati. Tradunt Platonem dixisse, soli Aristippo & chlamydem & pannum ferre datum est. Horat. Omnis Aristippum decuit status, & color, & res. Fuit & alter Aristippus, huius nepos ex filia, Metrodidactus dictus, quasi à matre doctus. hic in nauigio à tempestate deprehensus timuit, & expalluit. & interrogatus a quodam, quare philosophus timeret, cum ipse contra nihil metueret; festiuiter respondit, Non eandem sibi & illi caussam esse; quoniam is non esset magnopere sollicitus pro anima nequissimi nebulonis; sese autem pro Aristippi anima timere.

ARISTO, ἀρίστων, philosophus, cognomento Scepticus, quod Latine quæsitor & cõsiderator dicitur. Semper enim in quærendo considerandoq; fuit. Hic natione Cous, & Zenonis fuit auditor. Apud hunc omnia indifferentia erant, ut inter optime ualere, & grauissime ægrotare, nihil interesse diceret. quare, tanquam naturam ipsam excludens, ab omnibus fuit reiectus.

ARISTOCLES, ἀριστοκλῆς, philosophus Messanensis Peripateticus. scripsit de philosophia libros decem, uter esset studio & doctrina prior, Homerusne, an Plato: in quibus philosophorum omnium catalogum contexit, opinionesq; recenset. Fuit item Aristocles Lampsacenus philosophus. Item alius Megarensis sophista, sub Traiano & Adriano. scripsit de rhetorica epistolas, & declamationes ad imperatorem. Suidas.

ARISTOCRATIA, ἀριστοκρατία, optimatum principatus.

ARISTON, stonis, pen. cor. ἀρίστων, sculptor. Pli. li. 34. cap. 8. Et iurisconsultus doctissimus apud Gell. lib. 11. cap. 18.

ARISTOPHANES, pe. cor. ἀριστοφάνης, poeta comicus ex Lindo Rhodi oppido, lege uero Atheniensis, patre Philippo: maledicus, & in carpendis hominum uitiis liberrimus: inuentor tetrametri & octometri uersus: filios habuit Ararota, Philippum, Philetærum, Comicos omnes. edidit fabulas 54. Suidas. Socratis æmulus fuit, quem exagitat, & insectatur in Nubibus. Aristophanes alter, Bizantius Grammaticus, Apellis filius, diu etiam exercitus, discipulus Callimachi, Zenodoti, & Dionysii. Suidas. Aristophanis grammatici. Quinct. lib. 1. meminit.

ARISTOTELES, pen. cor. ἀριστοτέλης, nomen Stagiritæ philosophi, Peripateticorum principis. Hic habuit patrem Nicomachum medicum, matrem uero Phæstiadem. Fuit paruus, gibbosus, & difformis, balbutiens, sed diues, ut qui socius, & præceptor, & secretarius Alexandri esset. septendecim annos natus, Athenas profectus est, ubi uiginti annis Platonis se auditorem præbuit. deinde à Philippo in Macedoniã euocatus, decem annis Alexandrum instituit: cui quàm fuerit carus, uel illud unum abunde magno est argumẽto, quòd Stagiram patriam eius, quam diruerat, in gratiam eius instaurauerit. Alexandro deinde in Asiam profecto, Athenas rediit, & in Lyceo 13. annis Philosophiã professus est. postea accusatus, quòd de diis non recte sentiret, cedens inuidiæ.

inuidiæ,abiit in Chalcidem,ibiq; reliquum uitæ transegit. Excessit ætatis anno 63.sub idem fere tempus, quo & Demosthenes extremum uitæ diem clausit.

ARISTOTELICVS,a,um.Cic.Att.Aristotelica pigmenta.

ARISTOTELIVS,a,um.Cic.de Orat.illa Aristotelia uis.

ARITHMETICA,*Aritmetica*, *ἀριθμητική*, numeralis scientia, quæ tractat de numeris & supputandi ratione. hæc inter disciplinas mathematicas prima esse dicitur,quoniã ipsa nulla alia indiget disciplina: musica autem, & geometria, & astronomia istius auxilio egent.Plin.lib.35.cap.10.in pictura omnibus litteris eruditus,præcipue arithmetice & geometrice.Dicta arithmetica,*ἀπὸ τοῦ ἀριθμεῖν*,id est,à numerando.

ARITHMETICVS,a,um.Cic.Att.in arithmeticis satis exercitatus.

ARITVDO,*Aridità,siccità*,*ἀβροχία*,pro ariditate.Var.Frigus calore,atque humore aritudinem miscet.Vide Ariditas.

ARIVS,*ἄριος*,fluuius qui Ariam regionem irrigat, quæ est inter Parthos & Indos: à quo Arii populi.De hoc Plin.lib.6. cap.23.

ARMA,*Arme,& armi*,*ὅπλα*,ab armis dicuntur, id est humeris à quibus dependent,ut inquit Fest.ut scutum,gladius, tela,& ea quibus prœliamur.Seruius docet arma dici,quę armos tegunt.Var.ab arcendo arma dicta existimat, quòd his arceamus hostes: ut fustes,lapides,& huiusmodi. Quidam à uerbo Græco deriuant *ἁρμόζειν*,id est cõuenire. Inutilia enim sunt arma,nisi ita quadrent corpori, ut neque ampliora sint neque angustiora,ut neque corpus lædatur angustia, neque amplitudine impediatur.Sed reuera non solum hoc nomine bellica,sed etiam omnium fere artium instrumenta intelliguntur.Vnde rusticorum arma uocamus rastra,ligones, & huiusmodi.Virg.2.Georg. Dicendum, & quæ sint duris agrestibus arma. Arma coquinaria sunt, lebes, Patella,tripos,olla.Plau.Quàm eleganter instructum coquinariis armis. Arma studiosorum,stilus,pugillares,libri.Plin. Cuius arma erant,non uenabulum & lancea, sed stilus & pugillares.Nautarum quoque & pistorum instruméta arma dicuntur.Virg.lib.5.Aen.Colligere arma iubet,ualidisq; incumbere remis.Et lib.1.Cerealiaq; arma Expediunt.Quãdoque arma capiuntur pro bello,sicut toga pro pace:ut,Cedant arma togæ. Fraudes quoque & consilia,arma dicuntur.Virg. 2.Aen.Et quærere conscius arma.

ARMAMENTA,*Luogo di munitione*,*ἐργαλεῖα σκεύη*,armorum congregatio.Vnde nauium instrumenta, uel munimenta, sicut funes & uela.Cic.in orat.Omnia caute armamenta locans. Dicuntur tamen etiam de aliis rebus.Nam Plin.etiam uinitorum instrumenta armamenta uocat.

ARMAMENTARIA,*Luogo de ripor l'armi,arsenale*,*ὁπλοθῆκαι,σκευοθῆκαι*,repositoria armorum sunt,& fere naualium. Armamẽtum insigne Athenis Philon fabricauit mille,teste Plin. capax nauium.Liu.de bello Mace.Conflagrauit,armamentarium cum ingenti apparatu machinarum & tormentorum. Visitur etiam hodie amplissimum armamentarium Venetiis,quod illi Arsenale uocant.

ARMARIVM,rii,*Armaro*,ab armis,locus, ubi cibaria, libri, & similia reconduntur,*ἄβαξ*.Plau.in Cap.reclusit armarium. Diminutiuum est armariolum,*ἀβάκιον*,paruum armarium. Pla.in Truc.

ARMATVRA,*Armatura*,*ὁπλισμὸς,ὅπλα,πανοπλία,σκεύη*,habitum armorum,uel ipsa arma significat.Cic.Habet cohortes nostra armatura 30.id est,similibus, quibus nos armati armis.Veget.lib.3.cap.14.Tertius ordo disponitur de armaturis uelocissimis,de sagittariis iuuenibus.

ARMATVS,huius armatus,idem quod armatura.Liu.7.bel.Mace.eodem armatu Cares & Cilices mille & quingenti.

ARMENIA,*ἀρμενία*,regio Asiæ inter Taurũ & Caucasum montes sita,& à Cappadocia ad Caspium usque mare protensa: ab Armeno quodam Rhodio(ut ex Antipatri sententia tradit Steph.)ita appellata.&(ut Plin.lib.6.auctor est)duplex est,maior scilicet,& minor.Maior post Mediam ad occidentem occurrit.Ea(ut ait Ptolem.) à septẽtrione Colchidem habet,Iberiam,& Albaniam: ab occasu magnum Euphratis cursum,qui Cappadociam,minorem Armeniam,& Syriam Comagenem relinquit à dextris: ab oriente partem Hyrcani maris ac Mediam,qua montes Caspii assurgunt: à meridie Mesopotamiam atque Assyriã.Montes in Armenia sunt Moschici,qui supra partem Ponti ad Cappadociam se esserunt: Pariedrus,in quo fontes habent Euphrates & Araxes fluuii: Antitaurus,qui ab Euphrate scissus & Mediam percurrens,postremo Abus appellatur:Gordiæus ex quo Tigris oritur:Taurus,ac Niphates,qui Mesopotamiam atque Assyriam ab Armeniis disterminant: Caspii,qui uergunt ad Medos: & Caucasii,qui septentrionalia,Iberiam uersus,Albaniamq; concludunt.Flumina sex, Cyrus, qui monte ortus Caucaso,à sinistris Iberiam Albaniamq; dimittens, Armeniam à dextris,in Hyrcanum defertur pelagus:Araxes,Phasis,Lycus,Tigris,Euphratesq;.In Armenia pretiosum inter reliqua aromata nascitur amomum. Armeniam Hebræi Arab uocant.In ea ciuitas insignis Artaxata.

ARMENIACA MALA,*Armelino,muniaga*,*μῆλα ἀρμενιακὰ*, poma sunt medium quendam locum obtinentia inter Persica & pruna. Sunt enim minora persicis,sed citius maturescũt. Ossibus ad prunum,carne ad Persicum quàm proxime accedunt.Dioscorides alio nomine Præcocia uocari testatur. Galenus uero lib.2.de Aliment.facult.& lib.7.Simplicium medica.armeniaca discernit à præcocibus: hæcq; illis multo præstantiora esse testatur.Illud tamen fatetur, uetus armeniacorum nomen sua etiam ætate in usu esse desiisse, & utranque speciem nullo discrimine præcocium nomine appellari cœpisse.

ARMENIVS,a,um,adiect.quod est ex Armenia.Hora.1.Epod. Claudi uirtute Neronis Armenius cecidit. Virg.5.Ecl.Armenias curru subiungere tigres. Pro eodem etiam dicimus Armeniacus,a,um:ut,Malum Armeniacum.

ARMENTARIVS,rii,*Custode de l'Armento*,*ἀγελάρχης*, armenti custos.Vir.lib.3.Geor. Omnia secum armentarius Apher agit.Lucretius libro sexto: Pallor,& armentarius omnis.

ARMENTALIS,le,*ἀγελαῖος*,ex armento.Vir.11.Aen.Armentalis equæ mammis,& lacte ferino Nutribat,teneris immulgens ubera labris.

ARMENTOSVS,*ἀγελώδης*,armentis abundans, Gell. lib. 11. cap.1.

ARMENTINVS,na,num, ex armento, *ἀγελαῖος*. Plin.lib.28. cap.17.

ARMENTITIVS,a,um,idem significat.Varro lib.2.de re rust. cap.10.Armentitium pecus.

ARMENTVM,*Armento*,*ἀγέλη*,inquit Festus, id genus pecoris dicitur,quod est idoneum ad opus armorum:ut sunt equi & boues.nam equis in bellum curritur,clypei uero boum coriis armantur. Varro autem boues, armenta uocari uoluit, quasi aramenta,tertia littera sublata,quòd eorum præcipue opera in arandis agris utamur.Vnde Col.lib.7. Iumenta & armenta nomen à re traxere, quod nostrum laborem, uel onera subuectando,uel arando,iuuarent.Proprie itaque armenta boues dicuntur & equi: quamuis etiam alia maiora animalia eo nomine dici possint,quamuis sint ad arandum, ut ad gestanda arma inutilia.Nam cerui,qui ad hoc nõ sunt idonei,inter armenta computantur à Virgilio lib.1. cũ ait, Hos tota armenta sequuntur.De hoc uide plura in dictione Grex.

ARMIFER,a,um,adiect.*ὁπλοφόρος*,arma ferẽs.Sil.lib.6.Queis cedat toga,& armiferi gens sacra Quirini. armifera dea,periphrasis Mineruæ,Ouid.ad Liuiam.Armiferum aurũ,Sen. Medea.

ARMIGER,armigeri,pe.cor.*Seruitore di Lancia*,*ὁπλοφόρος,ὁπλίτης*,qui lanceam,scutum,galeamq; ferens,armatum equitẽ in prœlio sequitur.apud antiquos Armigeri fuerunt summi uiri,ut Patroclus Achillis,Achates Aeneæ.Plin.lib.35.Pinxit Apelles Clytum equo ad bellum festinantem, & ei galeam poscenti armigerum porrigentem.

ARMILLAE,*Abbigliamenti militari*,ornamenta in circulorũ modum quæ uiri militares ab imperatoribus donata in sinistris brachiis gerere consueuerunt.Dicuntur Armillæ ab armis, quòd antiqui humeros cum brachiis Armos uocabant.unde arma ab his dependentia sunt uocata.Liui.lib.1.Sabini aureas armillas magni ponderis brachio læuo habuerunt. inde Armillati cursores,quos pollas dicimus: uidelicet quia id insigne gerunt,quod potest armilla,aut spinter dici.

ARMILLATVS,qui armillas habet,*ψελλιδωτός*.Proper.Atque armillatos colla Molossa canes.

ARMILLE,neutri generis,instrumentum, & apparatus uersutiarum,ab armis,pro dolis & fraudibus.Apuleius lib.6. Ad armille redit.

ARMILLVM,uas uinarium in sacris: quòd ab armo, id est, humero,deportaretur.Varro de uita populi Roma. lib. 1. Armillum,quod est urceoli genus uinarii.

ARMILVSTRVM,festum apud Romanos, quo res diuinas armati faciebant,& sacrificantes canebant tubis. Item locus, in quo huiusmodi ludi fiebant.Varro hoc nomen ab ambitu lustri dictum existimat: quòd ibi circunferretur pompa, & equi currerent.

ARMIPOTENS,*Potente nell'armi*,*κρατερὸς,αἰχμητὴς*, armis ualens,unde & Pallas siue Bellona,armipotens dicitur. Virg. 2.Aenei.Penelei dextra diuæ armipotentis ad aram Procumbit.

ARMISONVS,ut Pallas armisona.Virg.3.Aen.numina sancta precamur

precamue Palladis armisonæ.

ARMO,mas, *Armare*, ὁπλίζω, armis induo, seu munio. Virg.8. Aen. Tunc quoque fas nobis Teucros armare fuisset. Plancus ad Cice. cum in fraudem se deductum uideret, manus, quas iustius in Lepidi perniciem armasset, sibi afferre conatus est. Liui.lib.2.de bello Pun. muri reficiebantur & propugnaculis armabantur. Hinc, Dearmo, armis exuo, ἀφοπλίζω. Idem lib.4. triumphans in urbem redit, prælatis spoliis, quibus dearmatum exercitum hostium sub iugo misit. Exarmo idem significat. Suet. in Domitia. Exarmatas autem feras, quibus & dentes, & ungues, earum arma, exempti erant, dixit Lampridius in Heliogabalo. quem locum, uir alioqui eruditus, perperam exposuit Io. Baptista Egnatius. Lampridius de Heliogabalo. Obarmo, circumarmo. Horat.lib.4. Carm. Amazonia securi Dextras obarmet. Perarmo, perfecte uel pulchre armo. Curt. Hoc modo instructo exercitu, ac perarmato, Babylone copias mouit.

ARMORICAE ciuitates, à Cæsare appellantur ciuitates Galliæ ad Oceanum occidentalem sitæ.

ARMORACEA, ceæ, ἀρμορακία, teste Palladio, agrestis raphanus est. Plin. Armoracium uocat, sic scribens lib.19. cap.5. Etiamnum unum siluestre, Græci ἄγριον uocant, Pontica Armon, alii Leuce, nostris Armoracion, fronde copiosius, quàm corpore. Est & hoc nomine fluuius, qui de montibus Arabiæ descendens in stagnum Asphaltiten erumpit, diuidens Moabitidem & Amonitidem. Ioseph.lib.4.

ARMVS, *Homero, spalla*, ὦμος, humerus. Virg.lib.3.Geor. dextro iactata recumbit in armo. Differt tamen Armus ab humero. nam humeri propriæ eorum sunt, qui recti in cælú spectant: unde homini soli humeros esse dicimus. Virg.4. Aen. Os humerosq; deo similis. Armi uero sunt brutorum: quamuis & de hominibus quandoque dicantur. Horat. Sat.4. Fœcundi leporis sapiens sectabitur armos.

ARNATES, apud Plin.lib.3.cap.14. populi sunt in sexta regione Italiæ, ab Arna Vmbrorum ciuitate ita dicti.

ARNE, es, ἄρνη, ciuitas iuxta sinum Maliacum, primum à Bœotiis habitata, deinde à Thessalis. Thucydides lib.1. Bel. Pelop. Sunt & aliæ eiusdem nominis ciuitates, de quibus Stephanus.

ARNOBA, ut habet Plinius, Abnoba, ut Ptole. Arbona, ut Cornelius Tacitus, mons est ex aduerso Raurici, Galliæ oppidi, ex quo Danubium oriri ferunt. Plin.lib.4.cap.11.

ARO, as, *Arare*, ἀρόω, propriè significat terram iam proscissam rursus uomere euerto. Plinius: In arando magnopere seruãdum est Catonis oraculum. Quid est primum? agrum bene colere. Quid secundum? bene arare. Per translationem ponitur pro coire. Plaut. Fundum alienum Arat incultum, familiarem deserit. id est, alienas mulieres subagitat, uxorem suam deserit. Hinc, Dearo, Exaro, Peraro, Inaro, & Subaro. Pli. Sunt qui iam natas inarauere segetes.

AROMA, pen.co. ἄρωμα, Lydiæ, siue Mæoniæ oppidum. Strab. lib.14.

AROMATA, ἀρώματα, uulgo species dicuntur, uel alia etiam odoramenta. Colum.lib.12.cap.20.

AROMATITES, ἀρωματίτης, gemma, quæ in Arabia gignitur, dicta quòd myrrhæ odorem habeat. Pli.lib.37.cap.10. Aromatitea & ipsa in Arabia traditur gigni: sed & in Aegypto circa Pisas, ubique lapidosa, & myrrhę coloris, & odoris, ob hoc reginis frequentata. Est item Aromatites, uinum aromatibus conditum. Plin.lib.14.cap.13. hoc uini genus quo pacto confici soleat, docet Diosc.lib.5.

ARON, ἄρον, herba est è bulborum genere, teste Pli.lib.19.ca.5. scillæ proximum amplitudine, foliis lapathi, caule recto duorum cubitorum, baculi crassitudine, radice mollioris naturæ, quæ & cruda editur. Folia quoque eius in aceto decocta manduntur. officinæ corrupto, uti solent, nomine Iarum appellant. quidam ex uulgo Pedem uituli, alii Serpẽtariam minorem uocant.

ARPINAS, atis, modo substantiuum, ja, qui Arpini natus est. Modo adiectiuum, quæ ad id oppidum aliquo modo pertineant. Cic. pro lege agr. Meus paternus fundus Arpinas.

ARPINVM, pen. pr. ἄρπινον, ciuitas inter Foram & Aquinum, porrecta in monte, ex qua orti M. Cicero, Plautus comicus, C. Marius, qui septies consul fuit.

ARQVATVS, a, um, siue Arcuatus, *Cosa torta, c'ha figura d'arco*, adiectiuum ab Arcus, dicitur quicquid arcus figuram ullo modo imitatur. Ouid.11. Met. dixit, Et arquato cælum curuamine signans. Vnde opera illa quibus aqua duci solet, Arcuata dicuntur, quòd multis arcubus æqualiter distantibus fulciantur. Dicuntur etiam Arquati, quos Græci ἰκτερικοὺς uocant, quòd uirentibus oculis arqui cælestis colorẽ imitentur. Hic morbus a Varrone Morbus regius dicitur: unde Arcuatum pecus, quod morbo icterico, id est, regio, laborat. Col.li.7. humana urina remedio est etiam pecori arcuato.

ARQVITES, *Sagittari, arcieri*, τοξόται, dicebant antiqui arcu prœliantes, quos nunc sagittarios uocant. Vide Arcus.

ARRECTARIVS, *Dritto*, adiectiuũ, à participio Arrectus: quod est arrectum: ut asser arrectarius in cratitio pariete, qui arrectus est: sicut Transuersarius, qui in transuersum ponitur. Vitr.lib.2.cap.8. rimas in iis faciunt arrectariorum & transuersariorum dispositione.

ARREPO, is, pen.cor. Cic. in Ver. Arrepere ad amicitiam alicuius.

ARREPTICIVS, qui à dæmone rapitur, ἐπιληπτικός. Veteres Arrepticium dicebant laruatum, quasi à laruis arreptum.

ARRHA, rhæ, & Arrhabo, onis, pe cor. *Arra, caparra. Diede per arra à lui d'eterna pace*, ἀρραβών, utrunque sumitur pro eo quod dari solet ad confirmationem contractus. Pli.lib.33.cap.1. Argumento est consuetudo uulgi, ad sponsiones etiamnum anulo exiliente, ab eo tempore quo nondum erat arrha uelocior. Ter. Ea relicta arrhaboni est.

ARRIANVS, ἀῤῥιανός, philosophus Nicomediensis, qui Romæ Adriani temporibus floruit: à quo etiam summis honoribus eruditionis nomine est affectus. Scripsit Epicteti philosophi uitam, & Alexandri Magni historiam, quæ opera etiã hodie in bibliotheca Vaticana asseruãtur. Fuit & poeta quidam hoc nomine, cuius uersibus Tiberium Cæsarem uoice delectatum ferunt.

ARRIDEO, es, *Ridere di cosa che piaccia*, προσγελάω, ridendo applaudo, uel risu lætitiam ostendo. Cic. de somnio Scipionis: Hic leniter arridens Scipio. Accipitur & pro placeo. Idem Attico: Inhibere illud tuum, quod ualde mihi arriserat, uehementer displicet.

ARRIPIO, is, *Tor per forza*, προσαρπάζω, ad me rapio, attraho, apprehendo. Cic.2.de Orat. Si quemcunque patremfamilias arripuissetis ex aliquo circulo. Idem 2.de Nat.deo. Quęrit apud Xenophõtem Socrates, unde animã arripuerimus.

ARRIVS, ἄῤῥιος, philosophus Alexandrinus fuit, tanto in honore apud Augustum habitus, ut aliqua ex parte Alexandrinorum salutem illi debere fateretur. Plutarchus in Antonio. Fuit hoc etiam nomine hæresiarcha quidam, à quo Arriana secta originem cepit.

ARROGANTER, ἀλαζονικῶς, aduerb. superbe. Cic.2.de Orat. Si aspere, si arroganter, si turpiter dictum aliquid uideatur. Item arrogare, εἰσποιοῦμαι, est in filium ac familiarem asciscere.

ARROGANTIA, ἀλαζονεία, cum ea nobis, quæ non debemus, attribuimus, aut appetimus. Cæs.3. bell. ciuil. Accidisse iis, quod plerunque hominibus nimia pertinacia atque arrogãtia accidere solet.

ARROGATIO, quæ est, cum is, qui asciscit aliquem in filium, interrogatur an uelit illum iustum sibi filium esse, & is, qui asciscitur, rogatur, an id fieri patiatur. uide Gel. li.5.cap.19.

ARROGO, as, pen.cor. *Attribuirsi troppo*, ἀπονέμειν ἑαυτῷ. ἀλαζονεύεσθαι, assumo, uendico, plus satis mihi tribuo: cui opponitur Derogo. Cic. pro Sext. Rosc. Non enim tantum mihi derogo, tametsi nihil arrogo, ut te copiosius putem, quàm me, posse dicere. Vnde Arrogans, ἀλαζών, qui sibi temere atque insolenter tribuit, quæ in eo non sunt. Cæs.3.bel.ci. ne aut ingratus in ferenda gratia, aut arrogans in præripiendo populi beneficio uideretur. Arist. in Ethicis: Arrogans præclara, & ea, quæ non insunt, & maiora, quàm insint, sibi fingit: dissimulator uero aut inesse sibi negat, aut imminuit.

ARRVGIA, *Fossa d'onde si caua l'oro*, χρυσωρυχεῖα, uinculus subterraneus, ex quo effoditur aurum. uide Plin. lib.33.cap.4.

ARS, *Arte*, τέχνη, multipliciter dicitur. nam quædam est ars, quæ in speculatione tantum consistit, ut astrologia, & hæc theorice, id est, speculatiua dicitur, nullum exigens actum, sed ipso rei, cuius studium habet, intellectu contenta. Quædam in agendo, quæ actu perficitur, & practice, id est, actiua dicitur: ut saltatio. Quædã in effectu, quæ operis, quod oculis subiicitur, consummationem, finem accipit: qualis est pictura: & sic definitur: ars, est recta ratio rerum faciendarũ. Dicta ars ἀπὸ τῆς ἀρετῆς, id est, à uirtute, quam Gręci uniuscuiusque scientiam uocant. Est etiam ars, quæ cõstat ex pręceptorum collectione, ab Arcto, as, quòd arctis præceptis, id est, angustis & breuibus concludatur: ut est ars Seruii, ars Donati, ars Prisciani. Ars etiam astutia, siue sit in uirtute, siue in uitio dicitur, qua quis nõ facile falli, sed magis alios fallere potest, quæ Græce quoq; dicitur τέχνη. Virg.2. Aen. Dolis instructus & arte Pelasga. Hinc Iners, Solers, Artifex.

ARSACES, pen.cor. ἀρσάκης, nomen proprium Parthorum regis, cuius memoriæ hunc honorem Parthi tribuerunt propter quæsitum, constitutumq; ab eo regnum, ut omnes deinde reges suos Arsaces appellauerint, quemadmodum Aegyptii reges suos uocauerunt Ptolemæos. quin & Parthi ipsi

ab eo

ab eo dicti Arcisadæ.

ARSENICVM, ci, ἀρσενικὸν, genus coloris lutei, quod à Plin. auripigmentum uocatur, eo quòd in picturis auri colorem referat. Duo eius sunt genera, natiuum, & factitium. natiuũ rursus est duplex: alterum crustosum & in squamas scissile, aureo colore micans, nulliq; materiæ permistum. hoc à nonnullis uocatur foliatum. Huius generis magnam uim Caius princeps, auri auidissimus, excoqui iussit, & fecit plane aurum excellens, sed tam exiguum, ut detrimentum sentiret. Alterum genus glandis effigie, pallidius, & colore sandaracham referens. hoc ignobilius est, nullumq; ex eo excoquitur aurum. sæpe in eadem inuenitur gleba cum sandaracha: à qua solo colore differt & coctione, uim alioqui eandem habens. Ex hac specie fit arsenicum factitium: quod quo pacto fiat, uide apud Diosco. lib. 5.

ARSENOGONON, ἀρσενόγονον, herba ferens semẽ testibus simile: dicta, quòd uino, in quo macerata est, epoto, mares generari credantur. Pli. lib. 26. cap. ult.

ARSENARIA, ἀρσεναρία Ptole. Mauritaniæ Cæsariensis colonia, tribus passuum millibus à mari. Plin. lib. 5. cap. 2. & à Ptol. lib. 4. cap. 2.

ARSENIVM, ἀρσένιον, Germaniæ oppidum. Ptol. lib. 2. ca. 11.

ARSIA, Hetruscorum silua, Romanorum cum Veientibus & Hetruscis pugna celebris.

ARTABANVS, pen. cor. ἀρτάβανος, ultimus Arsacidarum fuit Parthorum rex, quem Artaxerxes miles Persa interemit, suisq; regnum restituit, quod post Darium regem ab Alexandro uictum semper penes Parthos fuerat. Fuit & alter Artabanus, Hystaspis filius, & patruus Xerxis, quem expeditionem in Græciam parantem frustra conatus est ab instituto reuocare. in ipsa quoque expeditione cum regis consilia identidem improbare uideretur, ueluti militiæ inutilis, ad regni administrationem in Persidem remissus est: ubi postea Xerxem obtruncauit. Herod. lib. 7. & Iustin. lib. 2.

ARTABRI, orum, ἄρταβροι, Hispaniæ populi in extremis finibus Lusitaniæ, ad Septentrionem & Occasum, auro, argento, & stanno abundantes: dicti ab artabro uicino promontorio. Strabo lib. 3.

ARTACA, siue Artace, ἀρτάκη, in Cyzicenorum insula, mons est arboribus plenus, in fronte habens quandam paruam insulam eodem nomine. Strabo lib. 12. & 13. Est etiam Stephano Phrygiæ oppidum, Milesiorum colonia: quod tamẽ Ptole. lib. 5. cap. 1. uillam appellat, Plinius portum.

ARTACENA, æ, ἀρτακηνὴ, regio Syriæ, Lyco & Capro fluuius irrigata, in qua Darium ab Alexandro uictum, tradit Strabo in princ. lib. 16.

ARTAXATA, rum, ἀρτάξατα, clarissima Armeniæ urbs, ad Araxem amnem sita, quam Annibal Artaxiæ regi condidit, à quo & nomen accepit. alio nomine Artaxiasota, ἀρταξιασάτα, Strabo. lib. 11.

ARTEATAE, ἀρτεᾶται, gens Persica, dicta ad Artea Persidis regione. Stephanus, & Herod. lib. 1.

ARTEMIS, ἄρτεμις, Diana, siue Luna, quasi ἀεροτόμη, aerem secans, ut quidam uolunt, uel quòd integros faciat partus, ut exponit Stra. lib. 14.

ARTEMISIA, ἀρτεμισία, Mausoli Cariæ regis uxor, insignis pudicitiæ, quæ uirum incredibiliter amasse creditur. nam & mortui cineres uino commistos ebibit: & memoriæ eius tam splendidum erexit sepulcrum, ut magnifica omnia monumenta, Mausolea deinceps inde fuerint appellata. Est & artemisia, herba insignis, absinthii modo fruticosa, maioribus foliis pinguioribusq;: cuius duo sunt genera, alterum latioribus foliis, alterum minoribus. nomen accepisse putatur ab Artemisia regina, cum anteà Parthenis diceretur. alii ab Artemide putant, quoniam priuatim medicatur feminarum malis. Vide Pli. lib. 25. cap. 7.

ARTEMISIVM, ἀρτεμίσιον, ut Demosthenes pro Ctesiphonte docet, promontorium Eubœæ. est item lucus prope Ariciam, Dianæ sacer, quasi Dianium dictum. Latini Nemus, & agrum uicinum Nemorensem dixerunt.

ARTEMISIVS, ἀρτεμίσιος, apud Macedonas mensis Maius dicitur. Quo nomine etiam uocatur mons Arcadiæ. Plin. lib. 4. cap. 6.

ARTEMON, Artimone, ἀρτέμων, quid sit, inter eruditos non satis conuenit. Baysius credit esse uelum maximum in naui: quòd etiam hodie Veneti maximum nauis uelũ ita uocant. Alciatus, esse uelum addititium: quòd scilicet maiori uelo additur & assuitur dirigendæ nauis caussa. nam Græci ἀρτάω dicunt assuere, uel appendere, & ἄρτημα appendicem. Alii uolunt esse nauis antennam, ex qua uelum suspenditur. Vitru. lib. 10. docet artemonem esse, quam nostri, troclileá, Græci ἐπάγοντα uocant. Hac autem in nauibus funes ductarij trahuntur, & armamenta explicantur: ut merito additamentum magis, quàm pars nauis esse uideatur. Ait idẽ scriptor, machinas id genus tractorias ad onerandas naues esse accommodatas, fieriq; his trochleis nauium subductiones. Fuit & Artemon medicus, quem Plin. lib. 28. cap. 1. ex hominis cremati calua aquam propinasse scribit aduersus morbum comitialem. Alius item pictor nobilis, cuius opera enumerat Pli. lib. 35. ca. 11. Artemon præterea Syrus quidam fuit ex infima plebe, Antiochio regi adeo similis, ut Laodice, necato Antiocho, regni successionem per eum fuerit adepta. Plin. lib. 7. cap. 12.

ARTERIA, Arteria, la canna della gola, strozza, ἀρτηρία, Latine uena uitalis, seu semita, in qua est uitalis spiritus. Pli. lib. 11. cap. 37. Inter hos latent arteriæ, id est, spiritus semitæ. Gell. lib. 3. cap. 10. & lib. 17. cap. 11. & lib. 18. cap. 10. Arteria est, inquit, conceptaculum spiritus naturalis misti confusiq; cũ sanguine, in quo plus spiritus est, & minus sanguinis, quæ motu, atque pulsu habitum & modum febrium demonstrat. Antiqui arterias uocant pulsus. Super arterias locantur uenæ, præterquam in dorso, in quo magna arteria est posita super uenam. Læduntur arteriæ, si ante, quàm uox bene permulsa est, acri clamore compleantur. ergo interuallis longioribus uti conuenit. recreatur enim spiritu uox, & arteriæ reticendo acquiescunt. Dicta Arteria ab eo quòd aer, id est spiritus in ea seruetur, quasi τὸν ἀέρα τηρῦσα. Aspera arteria, τραχεῖα ἀρτηρία, est fistula exterior colli, ab ore protensa ad pulmonem, per quam spiritus attrahitur & emittitur.

ARTHRITICVS, ἀρθρικὸς, ἢ ἀρθριτικὸς, qui laborat arthritide, hoc est morbo articulari. ἄρθρον enim Græce membrum. Cicero ad Pætum: Non arbitror cocum te arthriticum habere.

ARTICVLARIS, & hoc re, quod ad articulos pertinet, ἀρθρικὸς, ut, articularis morbus, ἀρθρῖτις, quòd per omnes artus uagetur. hoc morbo Ennius laborasse fertur. Serenus: Ennius ipse pater, dum pocula siccat iniqua, Hoc uitio tales fertur meruisse dolores. Pro eodem etiam legitur Articularius, a, um. Pli. lib. 21. cap. 20. articularios morbos sedat. Idẽ lib. 20. cap. 9.

ARTICVLARIVS, rii, substantiuũ, ἀρθρικὸς, qui articulari morbo laborat. Plau. Mer. Nec podagricus, nec articularius est.

ARTICVLATE, articulate pronunciare, est, distincte, & quibusdam ueluti articulis. Cice. Att. puellæ salutem articulate dices.

ARTICVLATIM, ἐνάρθρως, per articulos. Plau. in Epi. istic homo te articulatim concidit.

ARTICVLATIO, onis. Plin. lib. 16. cap. 25.

ARTICVLOSVS, si, Nodoso, ἀρθρώδης, plenus articulis. Pli. li. 24. cap. 16. radice longa, ueluti signara, articulosaq;. Quinct. li. 4. cap. 5. Euitanda concisa nimium, & uelut articulosa partitio.

ARTICVLVS, Nodo, giuntura, ἄρθρον, diminut. ab Artus, & ponitur pro iunctura siue nodo uel parte membri. Plin. Articulis membra distinxit. Sed & in uite dicuntur articuli nodi, ex quibus gemma erumpit. Cic. in Catone: existit, tãquam ad articulos sarmentorum, ea quæ gemma dicitur. Articuli etiam in montibus dicuntur. Pli. in calce operis: Aquarum copia, nemorum salubritate, montium articulis, soli fertilitate, pabuli ubertate. Vbi montium articulos uidetur accepisse pro colliculis, & cliuis molliter surgentibus. Interdũ pro digito. Ouid. lib. 2. de Ponto: quid sit Vtile, sollicitis supputat articulis. Interdum pro momento, καιρὸς, & tempestiua rerum faciendarum hora, ἀκμὴ. Terẽt. in Adel. Vide ut in ipso articulo, ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ, oppressit eam. Item articulus membrum est periodi, quod etiam à Græcis κῶλον appellatur: de quo auctor ad Heren. lib. 4. Articulus habetur, cum singula uerba interuallis distinguuntur cæsa oratione. Similiter articulus, ἄρθρον, à grammaticis dicitur particula, quæ in declinandis nominibus discernendi generis caussa præponitur: cuiusmodi sunt apud Latinos Hic, hæc, hoc: apud Græcos ὁ, ἡ, τὸ.

ARTIFEX, Artefice, δημιουργὸς, τεχνίτης, qui artem aliquã exercet: dictus quòd arte quippiam faciat. Cic. 4. Aca. qui distingues artificem ab inscio? Festus: Artifices dicti, quòd scientiam suam per artus exercent: siue quòd apte opera inter se arctent: qua ex caussa etiam artes appellatæ sunt.

ARTIFICIALIS, Artificiale, τεχνικὸς, quod arte factum est. Hinc antithetõ Inartificialis, ἄτεχνος, qui arte caret. Quinctil. lib. 5. cap. 5.

ARTIFICIALITER, aduerbium, τεχνικῶς, artificiose: cui opponitur Inartificialiter, ἀτέχνως. Quinct. lib. 2. cap. 18.

ARTIFICIOSE, Artificiosamente, τεχνικῶς, aduerb. Cice. 1. de Orat. qui illa artificiose digesta, generatim componerent.

ARTIFICIOSVS, a, um, Artificioso, ἔντεχνος, plenus artificio. Cice. 2. de Fin. Epicurus de re obscura, ut physici, aut artificiosa, ut

sa,ut mathematici,loqui uult.& de Nat.deo. Naturam Zeno dixit esse ignem artificiosum ad gignendum. Sic artificiosa eloquentia, apud eundem,de Inuent.

Artificium, *Artificio*, τέχνη, ars & scientia. Cæs.7.bel.Gal.uicisse Romanos artificio quodam, & scientia oppugnationis. Ci.pro Clu.medici nihil præter artificium præstare debent. Artificium pro fraude,dolo. Cic. Attico. Quorum artificiis effectum est,ut res.p.io hunc statum perueniret.

Artigis, ἀρτιγὶς, Ptole. Hispaniæ ciuitas,in tractu Bætico, alio nomine Alhama.

Artitus,pen.pro.dicitur bonis artibus instructus. Fest.

Artocreas, atis, ἀρτόκρεας, neut.gen.sicut simplex κρέας, ατος,cibi genus ex pane & carne minutim concisa confectum. uide li.bell.Apicij. Persi. Sat.6.Oleam artocreasq; popello Largior,an prohibes?

Artocopus, *Pistore, panatiere, fornaio*, ἀρτοκόπος, pen. cor.factor panis. quanquam & pro eo accipitur, cui panis distribuendi cura commissa est. Iuuen. Sat.5. Salua sit artocopi reuerentia.

Artolaganus,ni,pen.cor.ἀρτολάγανος,panis genus delicatissimi,quod cum pusillo uino,lacte,oleo, & pipere coquebatur. Ruell.lib.s.cap.14. Pli.lib.18.cap.11.panes ab obsoniis appellati,ut ostreatii,à deliciis,ut artolagani. Cic. Pæto,lib.9. Epist. Dediscendæ sunt tibi sportellæ, & artolagani tui.

Artopta.ἀρτόπτη, mulier, quæ coquit panem in furno: ab ὀπτάω,coquo.non enim ante bellum Persicum,teste Pli.lib. 18.cap.11. Romani pistores suos habuerunt. Plaut. in Aul. artoptam ex proximo utendam peto. Pollux dicit esse instrumentum in quo panes torrebantur. Alij accipiunt pro uase io quo farina subigitur.

Artopticius panis,qui ex fermento duriore conficitur, torreturq; io artopta. Pli.lib.18. cap. 9. Ruell.lib.1.cap.14.

Artuo,toas,διαρθρόω,ab Artus fit. à quo Deartuo, quod est per artus diuido. Maternus li.8.artuatis uiscerum partibus.

Artus, artuum, artubus,pluralis tantum num. *Nodi*, ἄρθρα, μέλη,nodi in corpore animalis, ex duorum ossium coeuntibus extremitatibus resultantes: dicti ab arctandis, id est constringendis,& colligandis ossibus. Virg.lib.5. Et magnos membrorum artus. Quidam distinguunt artus à membris: quòd artus ossa cum neruis & uenis, membra autem proprie uocemus carnem artus tegentem. unde membrana, superior membri pars, hoc est pellis. sed hæc sæpe confunduntur. Apud Plautum in Men. Artua dicuntur, à nominatiuo Artu: Vt ego huius membra, atque ossa, atque artua comminuam illo Scipione.

Artynia,stagnum minoris Asiæ,Olympo Mysiæ monti propinquum. Pli.lib.5.cap.32.

Arvales fratres, sacerdotes, quos Romulus instituit, seq; inter illos duodecim fratres appellauit, quorum officium erat, Cereri, & Baccho pro frugum & uini ubertate hostias mactare,quæ ambaruales dicebantur, quòd ante quã mactarentur,ter circum arua ducebantur. Virg. in Ge. Terq; nouas circum felix eat hostia fruges. Ei sacerdotio Acca Laurentia,Romuli nutrix,tribuit infulas albas, & spiceam coronam: quæ prima apud Romanos corona fuit.

Arverni,ἀρούερνοι Stepha. Galliæ populi ad Ligerim, qui multis hominum millibus contra Cæsarem profecti sunt. Strabo lib.4.

Arvina,pen.pro. *Grasso, lardo*, λίπος, τὸ, durum pingue inter cutem, ut ait Seru. Vir. lib.7. Pars lucida spicula tergent Aruina pingui.

Arvisium, Chij insulæ promontorium. inde Aruisia uina. Vir. io Daph. Vina nouum fundam calathis Aruisia nectar.

Aruncus, *Barbetta della capra*, ἤρυγγος, uillus, à caprarum mento dependens. Pli.lib.8.cap.50.

Arundinatum,pen.pro. *Luogo doue sono molte canne*, καλαμών, locus arundinibus abundans:sicut salictum & oliuetum,ubi magna copia salicum,& olearum. Pli.lib.50.cap.35.

Arundo, *Canna*, κάλαμος, aquaticus frutex. Liu.7.Bel.Pun. alia arundine texta,stramento intecta. Et quoniam ex arundinibus fiebant sagittæ,quandoque Arundo ponitur pro sagitta. Virg.lib.6. Aen. Perq; ilia uenit arundo. Hinc Arundineus,nea,neum,καλάμινος,ex arundine.

Aruns, uates Tuscus diuinandi scientia insignis. Luc. lib.1. Aruns incoluit desertæ mœnia Lunæ. Est item nomen uiri, qui Camillam occidit,de quo Virg.lib.11.Aen. Fuit etiam Tarquinij Superbi filius natu maximus, qui Iunium Brutũ in pugna interemit, & ab illo uicissim hasta transectus est. Liu.lib.2.

Arundinaceus,a,um, *Cosa che ha forma di canna*, καλαμοειδής similis arundini: ut folium arundinaceum. Pli.lib.18.cap.7. Frumentis folium arundinaceum, fabæ rotundum, & magnæ leguminum parti.

Arundinosus,a,um,adiect. καλαμώδης, abundans arundinibus. Catull. Quæq; Ancona, Cnidumq; arundinosum Colis.

Arundifer,adiect.ferens arundines. Ouid. 5. Fast. Tybris arundiferum medio caput extulit alueo.

Arupenum,Iapodum oppidum in confinio Istriæ, & Illyrici. Stra.lib.4.& 7.

Arvum,ui, *Campo*, ἄρουρα,ab arando ager aratus. Varr.1.de re rusti.cap.29. Aruum quod aratum,nec satum est. Salust. Numidæ pabulo pecoris magis,quàm aruo,student. Pro eodẽ, Ager aruus dixit Plau. Truc. Non aruus hic,qui arari soleat, sed pascuus est ager.

Arx,ἀκρόπολις ἄκρα,ab arceo,quia arcet, id est prohibet hostes accedere. Est enim locus urbis in monte situs, natura munitus. Inde loca omnia,unde facile possunt depelli hostes,Arces dicuntur. Vel(ut Solin. inquit) ab Arcadibus dicta est arx,qui munitissimos quosque colles sub Euandro tenuerunt. Virg.2. Aen. Quo res summa loco Panthu? quam prendimus arcem? Cic.in Parado. Hoc opus tale non est,ut in arce poni possit.

A ANTE S

As,assis,ἀσσάριον,libra,à Græcis Mna,Mina à nostris,interpositione 1,literæ,quæ ex 96.drachm.cõficitur,siue 12. unciis. Vncia,οὐγγία,uero ab uno dicitur. Sextans, ἑξτημόριον,unciæ duæ,quasi sexta pars assis. Quadrans τεταρτημόριον,unciæ tres,quarta pars assis,qui & Triuncium dicitur. Triens, τριτημόριον,quatuor unciæ,tertia pars assis. Quincunx,unciæ quinque. Semis,ἡμιλίτριον,unciæ sex, dimidium assis,siue selibra: id est,media pars libræ, quasi semias. Septunx, unciæ septem. Bes,διμοιρία, unciæ octo, dempto triente ab asse,quasi Des. Dodrans,τριμοιρία, unciæ 9.ab asse dempto quadrante,quem & Nouuncium dicimus. Dextans,unciæ 10.dictus, quòd assi desit sextans, hoc est unciæ duæ. Deunx,unciæ 11.quasi unica dempta ex asse uncia. Assis autem minima pars Sextula dicitur, quod sit sexta pars unciæ. Semuncia,dimidia pars unciæ. Sicilicum, semunciæ dimidium,ita dictum,quòd semunciam secet. Sicilire enim antiqui dicebant, quod nos Diuidere: unde etiam Siciliæ nomen mansit. Et sciendum,quod uolentes aliquid diuidere in partes æquales, ut hereditatem, & quiduis simile, id Assem appellauerunt,& partes uncias. Vnde illud Plin.de Luna lib.11.cap.4. Haud dubium est lucere dodrantes semuncias horarum ab secunda abiicientem usque ad plenũ orbem. Vnde etiam habemus: Ex asse heredem fecit, ἐξ ὅλου κλήρου, id est,totius hereditatis. Suet.in Cæsa. instituit heredes,Octauium ex dodrante, Pinarium & Pædium ex quadrante. Interdum As dicitur nummus æreus libralis, quòd esset unius libræ,its dictus ab ære. Horat. Vilem redigatue ad assem. Valebat autem as(inquit Budæus) quaternos denariolos nostros,paulo pluris. Inde dupondius, ex duabus libris. Et sestertius,duarum librarum & semissis. Interdũ triens,quadrans,quincunx,& similes partes assis apud poetas accipiuntur pro calicibus,aut mensura poculorum. Propert. Cum fuerit multis exacta trientibus hora. Marti. Te conuiua leget mixto quincunce. Componitur as cum eo quod est,tres,& fit tressis. Persius: Hic Dama est,non tressis agaso. Ex octo,& as,fit octossis. Horat. Quanti empta?octussibus. Et sic per omnes numeros ad 100.ut centussis. Pers.& centum Græcos curto centusse licetur.

Asachae,populi in montibus Aethiopiæ,uiuentes elephantorum uenatu. Plin.lib.8.

Asacus,fluuius Heracleam alluens, sitam ad radices montis Oetæ,teste Liu.lib.5.de bel.Mac. Pli.lib.4.cap.10. Apilam uocat.

Asandar,dri,ἄσανδρος,uiri proprium,apud Strab. lib.7. qui Tauricam Cherrhonesum à continẽte separauit,ducto per eius Isthmum muro,à sinu Carcinitico usque ad Mæotim paludem.

Asarum,pen.cor.ἄσαρον,teste Plin.lib.12. cap.13. herba folia habens similia hederæ,rotundioribus tamen & mollioribus,flore purpureo,radice Gallici nardi, semen acinosum, saporis calidi,& uinosi. Hæc herba etiam hodie(ut Ruellio credimus)Gallorum lingua Asarum appellatur,Baccara,& Cabara. Id certum est uel Diosc.testimonio,eandem herbã esse cum ea,quæ alio nomine Baccar dicitur.

Asarotum,pen.pro.ἀσάρωτον,pauimentum picturæ,arte elaboratum,à Græcis inuentum: sic dictum,quòd uerri non debeat.deducitur ab ἀ priuatiua particula,& σαίρω,uerro, scopo.solebant quippe purgamenta cenarum, quæ ἀνάλεκτα uocantur,è pauimento euerri,dum subtegulanea pauimenta in usu erant. postea asarotis inuentis,cessauit usus scoparum,manibusq; colligi purgamenta cœperunt, pauimenta

ueto

ueto spongiis mondari.Papin. li. Siluarum, Suberantq; nonis asarota figuris.unde Pli.lib.36.cap.25.

ASBESTINUM, ἀσβέστινον, genus lini, quod ignibus non absumitur.Plin lib.19.cap.1.

ASBESTUS, ἄσβεστος, nomen lapidis ferrei coloris, in montibus Arcadiæ nascentis, qui sic ardet, ut non possit extingui. Pli.lib.37.cap.10.

ASBOTUS, pen.pro. ἄσβωτος, urbs Thessaliæ, Stephano.

ASCA, oppidum est Arabiæ, apud Strabonem lib.ult.

ASCALABOTES, ἀσκαλαβώτης, animal uenenatum, ex genere stellionum, diuersum ab eo, quod Itali sua lingua Tarantulum uocant. Plin.lib.20.cap.4. παρὰ τὸ ἀσκαλῶς, τὸ ἡσύχως, καὶ τὸ βῶ, καὶ πλεονασμῷ τοῦ σ.

ASCALINGIUM, Ptolemæo urbs Germaniæ, hodie Hildesheym.

ASCALONIUM, ἀσκαλώνιον κρόμμυον, cæpe genus Pli.l.19.c.6.

ASCANIA, æ, ἀσκανία, insula una Sporadum, non procul ab Anaphe, & Astypalæa. Pli.lib.4.cap.12.Est & Ascania, Phrygiæ locus: de quo Plin.lib.5.cap.ult. Item alius in superiori Mysia, siue Bithynia, iuxta Ascanium lacum. ad differentiam superioris, quam Phrygiam appellat. Vide Strab.lib. 12.& 14.

ASCANIUS, ἀσκάνιος, Aeneæ filius, teste Virg.ex Creusa regia Priami filia, & fugæ laborumq; in quærẽdis sedibus socius. Liuius libro primo.dubitat, Creusæ ne, an Lauiniæ filius fuerit. sed poetæ omnes & ceteri historici cum Virgilio Creusæ filium fuisse affirmant. Dictus est autem primum Ascanius ab Ascanio Troiæ fluuio, deinde Ilus ab Ilo Troianorum rege, postea Iulus à prima barbæ lanugine. Unde Vir.1. Aen. At puer Ascanius, cui nunc cognomen Iulo additur, Ilus erat, dum res stetit Ilia regno, &c. Troia diruta, cum patre post multos errores in Italiam uenit, ubi, Turno occiso, & patre etiam mortuo, cum apud Lauinium 30. annis regnasset, Albam longam condidit, annos 38. regnauit: & cum uideret filium Iulum Syluium regno non satis aptũ, Syluium posthumum fratrem, sed ex diuersa matre, pietate & iustitia præstantem, regni heredem reliquit. Est præterea Ascanius, Mysiæ superioris, siue Bithyniæ lacus, fluuiũ emittens eiusdem nominis, qui circa Eriboeam in Propontidem illabitur. Virg.3.Georg. Trans Gargara, transq; sonantem Ascanium. Vide Strab.lib.12.& 14.

ASCARIDES, ἀσκαρίδες, uermes exigui ex genere lumbricorum. Gal.lib.ult. Meth.

ASCENDO, dis, Ascendere, salire, montare, ἀναβαίνω, ex Ad & Scũdo, sed abiicitur d, significat sursum, siue ad aliquid scando. Ter.in Adel. Nauem ascendit. Ascẽdere in concionem est, in eum locum, unde oratio solet haberi ad populum. Cice. Att.in concionem ascendit.

ASCENSUS, ἀνάβασις, pro ascendẽdi actu. Ci.pro Domo: Homines audaces ab eius tẽpli aditu, atque ascẽsu prohibuisti.

ASCIA, æ, ascia, σκέπαρνον, fabri lignarii instrumentũ, quo fabricæ materiæ dolantur. Pli.li.16 ca.40. Diminutiuũ est Asciola.

ASCIBURGIUM, urbs inter Germanos. sua lingua Emerich uocant.

ASCIO, as, Asciare, polire, λαξεύω, ascia cædo. Vitru.lib.7.cap.3. calx in lacu macerata ascietur. Exasciatum opus apud Plau. pro polito, perfecto.

ASCISCO, scis, iciui, ascitum: uel etiã (ut quibusdam placet) Ascio, ascis, Attribuire, ἐπάγομαι, προσάγομαι, εἰσάγομαι, προσκαλοῦμαι, aliunde sumo, capeto, ascribo. Accusatiuum post datiuum semper ferme postulat. Quinct. lib.8. id custodiendum, ne, quod similitudinis gratia asciuimus, aut obscurum sit, aut ignotum. Cic.pro Domo: Illam sapientiam mihi non asciscerẽ. Ci.pro Arch. perficiam, ut Licinium, si ciuis non esset, putetis asciscendum fuisse: id est, donandum ciuitate. Contrarium est Descisco, ἀφίσταμαι, quod cum ablatiuo semper construitur cum a, uel ab: & ultra ablatiuum aliquando habet accusatiuum cum ad. significat, ab imperio alterius subtrahere, ut milites à duce, populi à domino, ad alterius imperium transire. Liui.lib.8. Præneste à Latinis ad Romanos desciuit. Lactan.lib.4. Desciuerunt à te, & abiecerunt legem tuam.

ASCITAE, Arabes dicti ab utribus, quos Græci ἀσκοὺς uocant: quia bubulos utres binos sternentes, piraticam exercẽt. Pli. lib.6.cap.29.

ASCITES, ἀσκίτης, hydropis species, in qua plus sese humoris promit, spiritus autem minus. Cui opponitur Tympanites, in quo plus spiritus, quàm aquæ. Celsus lib.3.cap.21.

ASCLEPIAS, adis, ἀσκληπιάς, herba, ramos oblongos, & hederæ folia habens: dicta ab Asclepio inuentore. Diosc. li.3.& Pli.lib.26.cap.5.

ASCLEPIADES, ἀσκληπιάδης, nomen hystorici Cyprii. floruit quo tempore Pygmalion regnabat in oriẽte. Alius fuit philosophus cæcus, quem ferunt (ut Cic.lib.5.Tusc.) cũ quidam quæreret, quid ei cæcitas attulisset, respondisse, ut puero uno esset comitatior. Fuit & alius Asclepiades Prusiensis medicus, qui lapsu scalarum interiit. Fuit & alius Asclepiades poeta: unde carmen Asclepiadeum.

ASCONIUS Pedianus, grammaticus & historicus, sub Nerone clarissimus, qui in Ciceronis orationes reliquit commentarios. uixit annos 85. Eusebius.

ASCOPERA, Sacchetto, borsa di cuoio, ἀσκοπήρα, sacculus pelliceus ab ἀσκὸς & πήρα. Suet.i Nerone: Collo ascopera deligata.

ASCRA, ἄσκρα, uicus Bœotiæ in aspero & sterili loco, in dextra parte Heliconis, Hesiodi patria. Inde Ascræus, a, um, ἀσκραῖος, adiectiuum. Virg.2. Geor. Ascræumq; cano Romana per oppida carmen. Et Ouid.6. Fast.

ASCRIBO, psi, ptum, Sottoscriuere, attribuire, προσγράφω, προσάπτω, ex Ad & Scribo, significat subscribo, hoc est, ad scriptũ aliquod, nomen uel sententiam meã subiungo. Ci.de Leg. 3. Ascribito me fratris sententiæ. Idẽ ad Att. salutem utriq; ascribito. Significat & ascisco. Cic. pro Archia: ascribi se in eam ciuitatem noluit. id est, ciuis fieri noluit. Dicimus Ascribere ciuitati, in ciuitatẽ, uel in ciuitate. Itẽ Ascribere est attribuere, adiungere, uel assignare. Cic. Dolabellæ. hominũ opinio socium me ascribit tuis laudibus. Cum datiuo. Cũ præpositione uero in, uel, ad, idem Offic.lib.3. petiuit, ut se in amicitiam tertium ascriberent, & ad Q. fratr. Hunc ad tuum numerum ascribito. Et in malam partem, pro imputare, προστίθεσθαι, ἀνατιθέναι. Cic. neque mihi negligentiam uelim ascribas. Ab ascribo ascripti dicebantur, qui in colonias nomina dedissent, ut ceteris colonis adderentur. Item ascripti milites, qui supplendis legionibus ascribebantur.

ASCRIPTICIUS, Colui che è ordinato a qualche cosa, παρέγγραπτος προσγεγραμμένος, ad aliquam rem ascriptus. & dij ascripticii, qui diis maiorum gentium opponuntur, de quibus Bud. in Pan. item ciues ascripticii, quòd natis ciuibus adiuncti, se iam in alterius imperium dediderunt. Ascriptiuus idem quod ascripticius, apud Pla.in Men.

ASCRIPTOR, ris, προσγραφεύς, qui rei alicui nomen suũ ascribit, alteriusve acta approbat. Cic. pro domo: Ille nouitius Ligur, uenalis ascriptor, & subscriptor tuus. Idem ad Quir. post red. Itaque is fuit non modo salutis defensor, uerum etiam ascriptor dignitatis meæ.

ASCRIVIUM, ἀσκρίβιον, urbs Liburniæ Ptol. Pli.li.3.c.22. Ascriuium uocat.

ASCULUM, ἄσκουλον, oppidum Piceni: unde Asculanus.

ASCYRON, ἄσκυρον, herba hyperico similis, comas habẽs, quę manibus tritæ, succo sanguineo manant. Pli.lib.26.cap.4.

ASDRUBAL, ἀσδρούβας, gener Amilcaris patris Annibalis, qui post eius mortem septem annos imperium tenuit: demum à seruo barbaro, cuius dominum occiderat, interfectus est. Liu.lib.21. Asdrubal alius fuit Annibalis frater, qui cum in Italiam traiecisset cũ magnis copiis, ut fratri suppetias ferret, iuxta Thrasimenum lacum a Claudio Nerone, & Liuio Salinatore consulibus uictus est, & occisus. unde Liu.lib.22 & Plutarchum in Annibale.

ASELLA, asinella, ὀνίσκη, diminut. ab asina: ut asellus, ὀνάριον, ab Asinus. Oui.3.de Arte: ut rudis à scabra turpis asella mola.

ASELLUS, Asinello, ὀνάριον, diminu. ab Asinus. Mart.lib.2. auribus longis, quæ sic mouentur, ut solent asellorum. Asellus etiam est nomen piscis, quòd sit colore cinericio, sicut asinus. Pli.lib.9 cap.17. Est & nomen duarum stellarum in signo Cancri. Pli.lib.18.cap.35.

ASIA, p.c. ἀσία, nomen tertiæ partis orbis, quo ad numerũ: nã quo ad magnitudinẽ, dimidia reperitur. Est aũt duplex Asia, maior scilicet, & minor. Asia minor in quatuor partes diuiditur, in Phrygiam, Lydiam, Mysiam, & Cariam. Maior autem Asia distinguitur ab Europa Tanaide fluuio, ab Aphrica autẽ Nilo. Dicta est autem Asia ab Asia nympha, Oceani & Thetyos filia, Iapeti coniuge, ex qua Prometheum ortũ ferunt: siue, ut quidam uolunt, ab Asio Manei Lydi filio. Ab Asia fit Asius, sia, sium, Asiacus, Asiaticus, Asianus, & Asias, idis: de quibus infra. Est & Asia, ἀσία λίμνη, nomen paludis in Mysia, prope Caystrum fluuium, à quo uicinos campos Asia prata uocauit Virg.1.Geo. In hac autem significatione Asia primam sillabam producit, aliter eandem corripit.

ASIANUS, a, um, ἀσιανὸς, unde Asiani oratores dicti, qui redundanti orationis genere utebantur: qualis oratio eorum, qui in Asia nati erant, aut instituti.

ASIACUS, a, um, ἀσιακὸς, possessiuum ab Asia. Ouid.12. Meta. Ecquid, ubi Asiacas casuras aspicis arces, Ingemis?

ASIATICUS, a, um, ἀσιατικὸς, Asianus. Cic.de Cl. Ora. Genera Asiaticæ orationis duo sunt. Sic asiaticæ pecuniæ, idem pro lege Manilia.

ASSIDA, æ, oppidum mediterraneum in Bætica. Pli.lib.3.ca.1.

ASILUA.

ASILVS, οἶστρος, p.p. muscæ genus, gregibus maxime infestũ: unde etiã a Græcis œstros appellatur. hoc Iuno pellicem Io mutatam in iuuencam adegit ad insaniã. de hoc Vir. 3. Ge.
Est lucos Silari circa, ilicibusq; uirentem
Plurimus Alburnum uolitans, cui nomen Asilo
Romanum est, (œstrum Graii uertere uocantes,)
Asper, acerba sonans, quo tota exterrita siluis
Diffugiunt armenta. Nascitur è latiusculis quibusdam bestiolis quæ in fluuiis supernatant. unde circa aquas magna asilorum copia.

ASINARIVS, ὀνικὸς, adiect. quod ad asinos pertinet: ut Asinaria Plauti comœdia, quòd de asinorum uenditione tractet.

ASINARIVS, rii, Asinaio, ὀνηλάτης, qui asinos pascit, uel custodit. Cato de re rust. cap. 10.

ASINE, es, ἀσίνη, oppidum Peloponnesi in sinu Messenio. Lucan. lib. 8. Quas Asine cautes, & quas Chios asperat undas. Hinc sinus Asinæus, Straboni lib. 8. & Pomp. Mel. li. 2. Asine itẽ insula una ex Sporadibus, in mari Adriatico. Põp. l. 2.

ASINVS, asino, ὄνος, animal notum. M. Varr. de re rust. lib. 2. cap. 8. ex equa & asino fit mulus: ex equo & asina hinnus. Asini in Achaia optimi Arcadici, in Italia Reatini. Pli. lib. 8. cap. 43.

ASININVS, a, um, Asinino, ὄνειος, adiect. quod ẽ asini: ut, Pullus asininus, Var. 2. de re rust. cap. 8. Lac asininum, Pli. li. 28. ca. 10.

ASIO, onis, ὦτις, auis, ex genere nocturnarum, minor bubone plumas erectas habens aurium modo. Pli. lib. 10. cap. 24.

ASIS, dis, ἀσὶς ἀσιάτις, ab Asia. Ouid. 9. Meta. celeriq; carina Aegeas metiris aquas, & Aside terra mœnia constituis.

ASOPIS, idis, ἀσωπὶς, regiuncula Peloponnesi, in tractu Achaiæ dicta ab Asopo fluuio, cui adiacet. Ab Homero Aræthyrea dicitur, teste Pli. lib. 4. cap. 5. Strabo lib. 8. etiam Asopiã appellat.

ASOPIADES, ἀσωπιάδας, patronymicum masculinum, quod apud poetas scribitur pro Aeaco, Asopi nepote, qui patet fuit Aeginæ matris Aeaci. Oui. lib. 7. Met. Pausaniæ & Hippodrum, qui Romæ docuit sub Alexandro Seuero. Scripsit Asopiades, pctis trita dixit.

ASOPVS, ἄσωπος, fluuius Peloponnesi, qui è Cltonio monte Mediam præterfluens Corinthi regionem, in sinum labitur Corinthiacum. Est & alius eiusdem nominis fluuius in Bœotia, qui Thebas, Platæas, & Tanagram præterfluit. Itẽ alius in Asia propriedicta, qui una cum Capro fluuio Laodicen urbium celeberrimam alluit, Lyco fluminí impositã. Est & quartus in Paro insula. Horum omnium meminit Strabo lib. 8. Hinc Asopis, idis, ἀσωπὶς, patronymicum femininum, quo poetæ utuntur pro Aegina Asopi filia.

ASOTVS, Lussurioso, prodigo, ἄσωτος, pe. p. lascíuus, helluo. Ci. 2. de na. de. asotos ex Aristippi, acerbos ex Zenonis schola exire.

ASPALATHVS, ἀσπάλαθος, spina candida, teste Pli. lib. 12. ca. 24. magnitudine arboris modicæ, flore rosæ, cuius radix unguentis expetitur. putatur esse quod hodie Lignum Rhodium appellant. Ruel. lib. 1. cap. 38.

ASPHALTION, ἀσφάλτιον, species trifolii, apud Diosc. lib. 3.

ASPARAGVS, gi, pe. cor. Sparagi, ἀσπάραγος, herba est fœniculi folio, baccisq;, cum matuerueriut, rubris. Duo eius sunt genera, alterum satiuum, alterum siluestre, quod peculiare uocabulo Corrudam uocauerunt. Pli. lib. 19. cap. 4. Siluestres fecerat natura corrudas, ut quisque demeteret passim. ecce altiles spectantur asparagi.

ASPECTABILIS, le, dignum quod aspiciatur. Cic. de uniuers. Deus animal aspectabile, in quo omnia animalia continerentur, effecit. Interdum id, quod uideri potest. Idem ibidem: aspectabile, itemq; tractabile omne necesse est esse, quod natum est.

ASPECTO, as, Guardar fisso, ἐφοράω, sæpe, aut fixe aliquem intueor. Virg. 1. Aen. Aduciq; asq; aspectat desuper arces.

ASPECTVS, Aspetto, ueduta, ὄψις, ἐπίβλεψις, uisus & intuitus. Vir. 2. Aen. Teq; aspectu ne subtrahe nostro.

ASPELLO, is, Rimouere, ἀπελαύνω, abigo, arceo. Cic. 3. Tuscu. Longe à læto numine aspellor Iouis. Plaut. in Cap. Neque spes est, quæ mihi hunc aspellat.

ASPENDIVS, citharœdus, ἀσπένδιος κιθαρῳδὸς, prouerbio dici solet in eos, qui rei nullius, quam priuati sui compendii rationem habent. tractum ab artifice quodam Aspendio, qui tam leniter sinistra manu citharæ suæ chordas mouebat, ut sonus ad ipsum tantum citharœdum, aut certe ad proxime astantes perueniret. Ci. in 3. Verr. Aspendium citharistam, de quo est Græcis hominibus in prouerbio, quẽ omnia intus canere dicebant, sustulit. In quo Ciceronis exemplo, Intus canere, prouerbialiter dictum est, pro, omnia priuato metiri emolumento.

ASPENDVS, ἄσπενδος, Steph. Pamphiliæ urbs, Argiuorũ ædificium, teste Pomponio lib. 1. Hic Veores suibus sacrificabant: quòd anctor eius generis Mopso, ex Argis huc proficiscenti, occurrit sus.

ASPER, ra, rum, Aspro, insoaue, τραχὺς, quod uisu, uel gustu, uel tactu, aliove sensu insuaue est. uidetur deductum a Græco ἄσπρος. Lene, & asperum contraria. Cice. 2. de Fin. Sensus iudicat dulce amarum, lene asperum. Læuis & asper contraria: Ci. in Part. orat. in locis & illa naturalia, læues an asperi, salubres an pestilentes. Aspera signis pocula. Vir. 5. Aen. Transfertur & ad ulia quę dura sunt. Teren. Asperum pater hoc est. Vnde & pro nocenti quãdoque capitur. Virg. 3. Geor. Asper, acerba sonans. Et pro iniquo Idẽ 1. Aen. Quin aspera Iuno. Cic. pro Cn. Plan. quos natura putes asperos, atque omnibus iniquos. Pro fastidioso, & ingrato. Virg. 8. Aen. Rebusq; ueni non asper egenis. Aspera & horrida oratio. Cic. in Orat. aspera, tristi, horrida oratione, neque perfecta, neque conclusa. Aspri, pro asperi, syncresis usitata poetis. Virg. 2. Aen. Improuisum aspris ueluti qui sentibus anguem.

ASPERE, aduerb. dure, & insolenter. Cic. de Amic. monere, & moueri, proprium est ueræ amicitiæ, & alterum libere facere, non aspere, alterum patienter accipere.

ASPERITAS, atis, contraria lenitati. Cic. 4. de Fini. Quam illorum tristitiam atque asperitatẽ fugiens Panætius, nec acerbitatem sententiarum, nec disserendi spinas probauit. Asperitas animi, siue animæ, pro difficultate spirandi. Pli. lib. 12. cap. 24. Ergo & hæc animi asperitas, seu potius animæ, dulciore succo mitigatur.

ASPERITER, pro eodem apud Næuium in pullis. Vbi tu nequaquam cubares asperiter. Nonius.

ASPREDO, pe. pr. idem quod asperitas. Celsus lib. 5. cap. 26.

ASPRITVDO, inis. Cels. lib. 6. cap. 6.

ASPER NVMMVS, qui recẽter cusus signatusq; est, quòd plusculũ habeat asperitatis, quam qui iam omnibus tritus est. Persius: Quid asper Vtile nummus habet. Suet. in Ner. Exegit nummum asperum.

ASPERGO, gis, si, sum, Spergere, spruzzare, ἐπιπάσσω, ῥαίνω, βρέχω, διυγραίνω, ex ad & Spargo, quasi ad aliquid spargo, uel aliquantulum madefacio. Regit autem uel accusatiuum solum. Plautus: Aspersisti aquam. Vel accusatiuum cum datiuo. Virg. lib. 3. Georg. Pecoriq; aspergere uirus. Vel accusatiuum cum ablatiuo. Plau. in Epi. Guttula pectus mihi aspersisti. Vel accusatiuum cum prepositione. Ex Cic. Fam. 6. eodem fonte se hausturum intelligit laudes suas, è quo sit leuiter aspersus.

ASPERSIO, onis, ῥαντισμὸς. Cice. 2. de Leg. aspersione aquæ tollitur.

ASPERSVS, huius aspersus, nomen. Pli. lib. 11. cap. 53. insecta olei aspersu necantur.

ASPERGO, inis, Spruzzo, ῥαντισμὸς, aspersio. Virg. Aenei. lib. 3. Salsa spumant aspergine cautes.

ASPERNABILIS, Degno d'essere sprezzato, ἀπραυδιστὸς, dignus ut spernatur. Gellius.

ASPERNATIO, καταφρόνησις, contemptus. Cic. 4. Tusc.

ASPERNOR, aris, sprezzare, καταφρονέω, à Sperno: recuso, auersor, fastidio. Teren. in Phor. Quam is aspernatur nunc tam illiberaliter.

ASPERO, as, pen. cor. Inasprire, τραχύνω, asperum facio. Colu. lib. 9. asserculi paulum formatis gradibus asperantur, ne sint lubrici. Virg. pro Coagulo posuit. lib. 3. Et glacialis hiems *Aquilonibus asperat undas.

ASPHALTITES, ἀσφαλτίτης, lacus Iudææ bitumen gignens: unde & nomen habent. ἄσφαλτος enim bitumen. nullũ corpus uiuum in eo submergitur: unde & Mare mortuum dicitur. Plin. lib. 5. cap. 15. & 16. & Iusti. lib. 36.

ASPHODELVS, li, ἀσφόδελος, herba alio nomine Anthericon. eius duæ sunt species, sexu discretæ. marem Alburũ nominauit, feminã Hastulam regiã; quòd, dum floret, regii sceptri effigiem referat. Pli. li. 20. cap. 17. & Ruell. lib. 2. ca. 99.

ASPICIO, is, ex Ad & Specio, antiquo uerbo (teste Var.) e in i mutata: Vedere, guardare, ἐφοράω, ἐμβλέπειν, intueri, oculos in rem aliquam intendere. Terẽ. in And. inter mulieres unam aspicio adolescentulam.

ASPIDISCI, ἀσπιδίσκοι, breuia scuta, & in scuti modum orbicularia ornamenta. Cœl. lib. 13. cap. 61.

ASPILATES, ἀσπιλάτης, gemma ignei coloris, quam Democritus tradit in Arabia gigni, & in auium quarundam nido inueniri; eamq; ex cameli pilo spleneticis alligatam, malo illorum mederi. Est & altera eodem nomine, argentei coloris, lymphatis utilis. utriusque meminit Pli. lib. 37. cap. 10.

ASPIRATIO, tionis, uerbale, ἐπίπνοια, actus aspirandi, idest inspirandi, nempe dum aerem in corpus intromittimus. Ci. 2. de Nat. deo. Animantes aspiratione aeris sustinẽtur. Est itẽ, δασεῖα, spiritus asper, quo litteras quasdam uegetiore

sono efferimus. Cic. 3. de Orat. Maiores nusquam, nisi in uocali, aspiratione utebantur.

Aspiro, ras, pe. pr. *Spirare, fauorire*, ἐπιπνέω, afflo: ea Ad & Spiro, sed d, abiicitur. Virg. Aspirant auræ in noctem. Habet autem uel datiuum, uel accusatiuum cum Ad. per metaphorá ponitur interdum pro auxilium præbere, ἐπικουριάζειν, ἐπικουρίζειν. Virg. 2. Aen. Aspirat primo fortuna labori. Tractum à nauigantibus, quibus spirantes auræ fauent. Interdum pro incumbere, & quasi toto spiritu intentum esse, ἐφίεσθαι: ut Scipio aspirat ad consulatum. Interdum pro iuxta accedere, ἐγγίζεσθαι. Cic. Trebatio. Vltro etiam accersitum ab eo, ad quem ceteri aspirare non possunt.

Aspis, idis, *Aspe, aspide*, ἀσπίς, serpens paruus, tardi usus, tam præsens habens uenenum, ut nullum sit morsis remedium, nisi ut partes læsæ confestim amputentur. huic animali tantus est amoris affectus, ut uix unquam sine compare uagetur. Hæc Plin. lib. 8. cap. 28. Aspis, si Lucano credimus, in sola Africa nascitur. ait enim lib. 9. Gelidum nō transit in orbem Sponte sua, Niloq; tenus metitur arenas. Sed quis erit nobis lucri pudor? inde petuntur Huc Libycæ mortes, & fecimus Aspida merces. Sunt autem plures aspidum species, de quibus uide Aelianum lib. 9. à cap. 10. usque ad cap. 29. Est & Aspis, insula in mari Lycio, de qua Pli. li. 5. ca. 31. Est item promontorium in littore Africæ, à forma clypei dictū urbem habens eiusdem nominis, quę à Latinis Clypea dicitur. Silius: In clypei speciem curuatis turribus Aspis. Stra. li. 6. Cosura insula est ante Aspidem sita, quam Clypeā uocāt.

Asplenum, ni, p. p. ἀσπλήνιον, herba dicta, quòd lienem imminuat. Plin. lib. 27. cap. 5. Hanc alii Scolopendrion, uel Scolopendriam uocant. Arabes, Ceterach: quod nomen uulgus pharmacopolarum adhuc retinet.

Asporenus, ἀσπορηνός, mons est prope Pergamum Asiæ urbem, ab asperitate & sterilitate dictus. habet celebre Cybeles templum, quòd ab eo etiam Asporenum, & dea ipsa Asporena dicitur.

Asportatio, onis, asportandi actus. Cic. 6. Ver.

Asportare, *Portar da un luogo in un'altro*, ἐκφέρειν, hinc alio portare. Cic. in Parad. Multa de suis rebus secum asportarent. Virg. 2. Aen. Nec comitē te hinc asportare Creusam. Contrarium Importare, εἰσφέρειν, aliunde huc portare. Cæsar: utuntur frumento importato.

Aspretum, ti, *Luogo aspro*, τραχὺ, locus asper, & abruptus. Liu. 9. ab urb. saxa temere incentia, ut fit, in aspretis.

Assa vox, (ut Nonius scribit) ore tantum prolata, nullis tibiarum, aut aliorum organorum uocibus admistis. Cato de Liberis educandis: Melos unum in assa uoce.

Assa, ὀπτά, ὀπταλέα, io neu. gen. uel assæ carnes ea ratione dictæ, qua uox assa. assum enim apud ueteres solum significat: uel quòd solo igni sine aliquo liquore coctæ essent: uel q sine condimento aliquo soleant edi. Sic uox assa, quæ nulla organorum symphonia adiuuatur.

Assamenta, torum, *Tauola da segare*, tabulæ sectiles, quæ & asses, siue potius asseres dicuntur, non absimiles scandulis, quibus tecta tegularum uice aliquando tegi solent. Pli. lib. 16. cap. 4.

Assaratum, auctore Festo, potionis genus erat ex uino & sanguine temperatum, quod Latini prisci Sanguinem Assir uocabant.

Assarius, a, um, ὀπτὸς, ὀπταλέος, assus, siue assatus. Cato de re rus. c. 132. Daps Ioui assaria pecunia, urna uini Iunoni castę:

Assatura, pen. pro. *Arrosto*, ὄπτημα, carnes assæ. Flauius Vopiscus scribit Aurelianum imp. conuiuium de assaturis maxime dedisse.

Assecla, *Seguitatore*, ἀκόλουθος, ab assequendo nomen deductum. significat eum, qui alicuius commodi spe alterum assectatur. Liu. lib. 5. ut patriciorum asseclæ habendi tribuni pl. sint. Cic. in Salust. omnium mensarum asseclā, omnium cubiculorum pellex.

Assectatio, onis, παρακολούθησις. Cic. pro Mur.

Assectator, oris, ἀκόλουθος, qui assidue comitatum præstat. Cic. 7. Ver. uetus quidam assectator ex numero amicorum.

Assector, aris, *Seguire, seguitare*, παρακολουθῶ, alterum honoris gratia assidue comitor. Cice. de Orat. Cum ædilitatem Crassus peteret, eumq; maior natu & consularis Sergius Galba assectaretur.

Assensio, onis, eiusdem significationis. Cic. 4. Acad.

Assensor, qui alicui assentit, σύμψηφος. Cicero: Quotidie commemorabam, te in tanto exercitu mihi fuisse assensorem, & me tibi.

Assensus, us, uerbale, συγκατάθεσις, approbatio, consensus. Cic. 4. Acad. qui assensum tollit, is omnem actionem tollit è uita

Assentio, tis, sensi, sensum, & Assentior, tiris, *Consentire*, συνδοκῶ, συγκατατίθεμαι, συναινῶ, ἀρέσκομαι, consentio, siue in eadem sum sententia. Cic. Lentulo. Aduertebatur, Pompeii familiares Vulcatio assentire. Idem 2. de ora. tibi senatus maximis est de rebus assensus.

Assentatio, onis, κολακεία. Ci. de Ami. Semper auget assentatio id, quod is, cuius ad uoluntatē dicitur, uult esse magnū.

Assentatiuncula, dimin. Ci. ad Lucceium: Vereor ne assentatiuncula quadam aucupari tuam gratiam uidear.

Assentator, oris, κόλαξ, qui assentatur. Cic. 1. Off.

Assentatorie, aduerb. κολακευτικῶς. Cic. ad Q. fratrem.

Assentor, aris, *Adulare*, κολακεύω, conciliandæ alicuius utilitatis gratia, effusius, & plerunque falso, quempiam laudo. assentamur autem uoce, adulamur gestu, blandimur tactu. Ponitur autem aliquando absolute. Cic. Ne assentari uidere. Aliquando cum datiuo. Idem in Bruto: Ne me tibi assentari putes. Aliquando cum accusatiuo: Teren. Eun. Imperaui egomet mihi omnia assentari.

Assequor, eris, ἐπικαταλαμβάνω, ad eum, quē sequor, peruenio. Ci. Att. lib. 1. Si es Romæ, iam me assequi non potes: sin es in uia, cum me fueris assecutus, coram agemus. Per translationem accipitur pro æquare. Cice. 3. de Leg. Quem imitaris, nunquam assequere. Idem Lentulo: Nullam enim partem suorū erga me meritorum uidear assequutus. Quandoque pro acquiro, ἐπιτυγχάνω. Idē post reditū ab exilio: Vestros honores, quos eramus gradatim singulos assequuti.

Asseres, *Tauole da segare*, σανίδες, tabulæ sectiles, dicti ab assidendo, quòd admoueātur, hęreantq; parietibus, trabibusq;. Huius nominatiuus singularis est Assis, asseris, sicut puluis, siue etiam Asser. Plin. Vernisq; asseribus contabulare pauimenta oportet. Hinc Asso, as, de quo infra. Palladius asseres quernas dixit. Asserum structuram, coassationem uocamus, ut à tabulis tabulationem .; Interdum accipiuntur pro lignis, quibus utebantur lecticarii. Suet. in Cali. lecticarii cum asseribus accurrerunt. Dicitur & Assis, is, pro eodem: unde & diminut. assiculus. Colum. lib. 6. cap. 18. Assibus roboreis compingitur solum. Et paulo post: prohibentibus aduersis assiculis.

Assula dimin. Asserculus autem, σανίδιον, diminut. est ab Asser, ris. Colum. lib. 12. cap. 50. asserculos inter se distantes.

Assero, ris, asseui, assitum, *Seminar appresso*, προσεμφυτεύω, iuxta semino, uel iuxta planto. Cato de re rust. Arbores mulræ asserantur.

Assero, ris, asserui, assertum, *Affermare, approuare*, διαβεβαιοῦμαι, affirmo, approbo. Cic. Off. 3. uillam bonam, ut ipsi asserunt, beneq; ædificaram. Asserere item iuris uerbum est, idē significans, quod uendicare, suumq; esse dicere, προσποιεῖσθαι, ἀντιλαμβάνεσθαι. unde asserere in libertatem, est affirmare aliquem, qui seruus creditur, esse liberum. contra asserere in seruitutem, est aliquem, qui pro libero se gessit, tanquam seruum suum uindicare. Liu. lib. 3. Clodio negocium dedit, ut uirginem in seruitutē assereret: hoc est, uindiciarū iudicio pro serua uindicaret. Frequens etiā locutio est apud ueteres, Asserere manu pro, in libertatē uindicare. Teren. in Ad. ego illam liberali caussa manu assero. Vbi Donatus: uerba, inquit, sunt iuris. nā & assertores dicuntur uindices alienæ libertatis: & ipsa caussa Liberalis dicitur, quòd actionē in se continet libertatis. Item Pla. in Cur. Si quisquam hāc liberali caussa manu assereret. Legimus etiam asserere se, absolute, pro uindicare se in libertatem. Oui. lib. 3. Am. Scilicet asserui iam me, fugiq; catenas.

Assertio, διαβεβαίωσις, affirmatio. Cic. 1. Aca. nihil oportere assertione approbare. Inuenitur nonnunquam pro ipsis uindiciis, siue liberali iudicio. Fab. lib. 3. cap. 8. Sit ne liber, qui in assertione est.

Assertor, qui aliquē in seruitutē, aut etiā in libertatē uindicat. Prioris exemplum est apud Liuiū li. 3. Assertor nihil opus multitudine concitata ait. Vbi Assertorem intelligit Clodium, qui ab Ap. Claudio submissus, uirginem in seruitutem petebat. Posterioris exēpla passim occurrunt. Mart. Qui Curios loquitur, assertoresq; Camillos. Vocat Camillum assertorem, hoc est, publicæ libertatis uindicem, quòd populū R. a Gallorū seruitute in libertatem uindicauerit.

Asseruio, is, ire, *Seruire*, ὑπηρετέω, inseruio. Cic. 4. Tusc. Qui uolunt exclamare magis, toto corpore contentioni uocis asseruiunt.

Asseruo, as, *Conseruare, custodire*, φυλάττω, seruo, custodio. Ci. 3. Ver. imperat, hominem ut asseruarent.

Assessio, onis. Cic. Mario: Quæ tua fuerit assessio, oratio.

Assessura, ræ. Vlpian. de proxenetis: si quis conditionis, uel amicitiæ, uel assessuræ proxeneta fuerit.

Assessor, *Assessore*, πάρεδρος, ab assideo: qui assidet alicui, simulq; consulit. Cic. 1. de Diuin. Lacedæmonii regibus suis augurem assessorem dederunt.

Assestrix, fem. παρέδρος, ἡ, quæ iuxta sedet. Afranius. Dimittit assestricem: me ad sese uocat.

Asseverate, aduerb. Gel. lib. 7. cap. 6. Tragœdias poetarum nobilium scite, atque asseuerate actitauit.

Asseveranter, βεβαίως. Cic. Att. Statius scripsit, locutum secum esse Q. Cic. ualde asseueranter. Idem 4. Acad. Multo asseuerantius.

Asseveratio, βεβαίωσις, affirmatio. Quinctil. lib. 4. cap. 2. Quum quorundam probatio sola sit in asseueratione, & per seuerantia.

Assevero, as, *Affermare, approuare*, διϊσχυρίζομαι διαβεβαιῶμαι, constanter & seuere affirmo. Cic. 1. Aca. Nemo ulla de re pôt asseuerare, sine certa aliqua eius rei nota. Asseueror, passiuum. Cic. 4. Ver. utrum asseueratur in hoc, aut tentatur?

Assicesco, is, siccum fieri, ξηραίνεσθαι. Col. lib. 12 cap. 9.

Assicco, as, *Seccare*, ξηραίνω, diligenter siccare. Colu. lib. 12. cap. 15. Tum rursum in sole assiccauit.

Assidelae, mensæ ad quas sedentes flamines sacra faciebât. Festus.

Assideo, assides, pen. cor. *Seder, assidere*, παρεδρεύω, ex ad & sedeo, idem quod iuxta sedeo. Verbum est neutrum. Ci. pro Planc. Huic assident, pro hoc laborant. Habet etiam interdum accusatiuum uirtute præpositionis, ex qua componitur. Salust. in Iugur. Adherbalem dextera assedit. Quanquam hoc aliqui uelint esse ab Assido. Salustius, teste Prisciano, passiue protulit, Oppidum amissum assideri, eodem modo, sicut dicimus, obsideri, & circumsideri. Pro similis sum, dixit Horatius: Assidet insano.

Assido, dis, idem pene quod assideo, sed cum motu quodâ: ut sit quasi, ad assidendum me demitto. caret proprio præterito & supino. capit autem præteritum à uerbo assideo propter significationum affinitatem, & temporum similitudinem: quæ uix alia ratione, quàm accentu, dignoscas. unde in illo Salustiano: Adherbalem dextera assedit, Priscianus uult esse præteritum ab assido: non proprium tamê, sed mutuatum à uerbo assideo. Penultimam habet longam, ut & suum simplex, & cetera composita. Vir. 6. Aen. Sedibus optatis geminæ super arbore sidunt. Ouid. lib. 1. Met. Iussit & extendi campos, subsidere ualles.

Assiduus, ab assideo, *Assiduo, continuo, frequente*, προσλιπαρῶν, συνεχής, iugis, continuus. Liu. lib. 33. Assiduus in oculis hominum fuerat. Vnde Assiduitas, τὸ συνεχές, diligentia. Cic. 2. de nat. deo. Assiduitate quotidiana, & consuetudine oculorum assuescunt animi. Assidue, frequenter. Virg. 2. eclo. Inter densas, umbrosa cacumina, fagos Assidue ueniebat. Cic. de Cla. ora. Assiduissime mecum fuit. Assiduo, idem quod assidue. Plau. Mil. Dum tale facias, quales assiduo edes. Assidui etiam dicebantur, qui locupletes erant. Ci. in Top. Lex Aelia iubet uindicem assiduum esse. Vide Gel. lib. 16. ca. 10. Et assiduus, qui asse suo, id est sine stipendio militabat. & tûc ab asse, id est, ære deducitur.

Assignatio, idem quod attributio. Cic. Rutil. Cum Cæsar Syllanas uenditiones & assignationes ratas esse uelit.

Assigno, as, *Assegnare*, παρατίθημι, attribuo. Cice. pro domo. Inferiorem ædium partem assignauit genti suæ Clodiæ. Interdum idem quod tribuere. Auctor ad Heren. lib. 1. Si tardius, occupationibus assignare debebis.

Assilio, lis, p. c. assilui, & assilii, assultum, ex ad & salio, *Assalire, assaltare*, ἐπιπηδάω, saltu ad rem aliquam me confero. Cic. 3. de Orat. Nec assiliendum est statim ad illud genus. Accipitur pro oppugno, inuado. Oui. lib. 11. Met. Cum sæpe assiluit defensæ mœnibus urbis. Etiam Assilire dicitur de animalibus maribus, cum feminas ineunt. Colum. lib. 7. Ea marem conciuit assilientem.

Assimilis, le, ex ad, & similis, *Simile*, ὅμοιος, prorsus similis. Cice. de natu. deo. In pulmonibus inest raritas quædam, & assimilis spongiis mollitudo, ad hauriendum spiritum aptissima.

Assimiliter, aduerb. ὁμοίως, similiter. Plaut. Bacchid.

Assimilo, las, *Assomigliare*, ὁμοιόω, similem facio, uel comparo. Cic. 4. Ver. Litteræ, lituræ; omnes assimilatæ, & expressæ. Ouid 1. de Trist. Grandia si paruis assimilare uelis.

Assimulatio, uerbale. Plin. lib. 11. cap. 43.

Assimulo, las, *Simulare, fingere*, ὑποκρίνω προσποιοῦμαι, fingo aliquid esse, quod re uera non est. Teren. in And. tuum est officium has bene ut assimules nuptias. Cic. 3. Off. Vlysses furorem assimulauit. Assimulari passiue. Ter. Eun. is essem uere, qui assimulabar.

Assipondium, λίτρα, pondus unius assis. Var. de lingua Latina quod unum pondo, assipondium dicebatur: quòd as erat, libræ pondus.

Assis, is, *Tauola, asse*, σανίς, tabula sectilis. Plin. quernis assibus contabulare pauimenta oportet. Vide asseres.

Assisium, Vmbriæ urbs, diui Francisci patria. Ptol. Aesisium uocat.

Assisto, is, *Stare, essere presente*, παρίστημι, παρίσταμαι, adsto pręsentem me exhibeo. Ter. in Ad. propter hunc assiste. Aliquando patrocinari, quod prisci adesse dicebant. sic enim eleganter dicimus: Tibi adsum: tibi assisto: pro, aduocatus sum, caussam tuam defendo. Vide Sisto.

Assius, a, um, Ἄσσιος, adiect. ab Asso, Troadis urbe, deductum, unde Assius lapis, sarcophagi genus, in quo condita cadauera intra dies 40. cum ossibus, solis dentibus exceptis, consumuntur. Pli. lib. 36. cap. 17.

Asso, as, *Intauolare*, σανιδόω, tabulis sterno, uel operio: à quo Coasso, pro contabulo Vitru. Cû assatû fuerit, super alteta coassatio struatur. Assare etiá utimur pro, cibû ad ignê torrere. unde Inassare. Pli. li 30. c. 10. in ligneis uerubus inassatũ.

Associo, as, are, *Accompagnare*, socium se adiungere. Stat. 1. Theb. Amythaone cretus associat passus. Est etiam conniungere. Claudianus: Cornua summis associant malis.

Assolet, pen. pro. *Suole*, εἴωθε, solet, in tertiis tantum personis. Cic. de Ami. Cum in hortos Bruti commentandi caussa (ut assolet) uenissemus. Nonnunquam etiam personaliter. Ter. in And. quæ assolent, quæq; oportet, Signa ad salutem esse, omnia huic esse uideo.

Assono, as, p. c. *Ribombare*, ἐπηχῶ, uel sono respondeo. Ouid. 3. Met. plangentibus assonat Echo.

Assuefacio, cis, *Assuefarsi, auezzarsi*, ἐθίζω, ex ad, & duobus uerbis, sueo, sues, & facio: est usu docere. Cic. de Prou. cons. Imperio populi R. parere assuefecit.

Assuefio. Cice. 3. de Orat. Quorum sermoni assuefacti qui erunt, non poterunt non laute loqui.

Assuesco, is, ex ad, & suesco, *Auezzarsi*, ἐθίζομαι, est usu discere. Cic. 5. de Finib. ad fluctum aiunt declamare solitum Demosthenem, ut fremitum assuesceret uoce uincere. Virg. 8. Aen. tua cernere facta assuescat.

Assuetudo, *Vsanza, consuetudine*, συνήθεια, consuetudo. Ouid. 1. Trist. lib. Assimilemq; sui longa assuetudine fecit.

Assuetus, *Assuefatto, auezzo*, συντροφος, συνήθης, usitatus, ab assuesco. Cic. pro Planc. Vicinitas non assueta mendaciis.

Assula, dimin. ab Assis, *Tauoletta, assicella*, σχινδαλμός, tabella. Plau. in Merc. cesso foribus facere his assulas. A quo fit Assulatim, minutatim, κατὰ σχινδαλμούς. Pla. in Men. dedolabo assulatim uiscera.

Assulose, aduerb. assulatim. Plin. Calamus assulose frangitur.

Assulto, as, are, frequent. ab Assilio, *Assaltare*, ἐπιπηδάω. Pli. lib. 9. cap. 42. Assultant illi protinus. Idem lib. 8. cap. 40.

Assultus, us, ui, uerbale ab Assilio, actus assiliẽdi. Vir. 5. Aen. Nunc hos, nunc illos aditus, omnemq; pererrat Arte locû, & uariis assultibus irritus urget.

Assultim, aduerb. per saltus, uel more salientium. Pli. lib. 11. cap. 24. quorum corpus uarium, acuminatum, assultim ingredientium.

Assumptio, onis, acceptio. Cic. 3. de Fin. Artes assumendas putamus, quia sit in his aliquid dignum assumptione.

Assumptivus, quod assumit. Cic. li. 1. de Inuent. Ac iuridicialis in duas distribuitur partes, absolutam, & assumptiuá.

Assum, uide Adsum.

Assumo, mis, pe. pro. *Prendere*, accipio, προσλαμβάνω. Ci. Neque id onus inuitus assumpsit. Modo attribuo, arrogo, περιποιοῦμαι, σφετερίζομαι. Idem 1. Off. Si mihi assumo, uideor id meo iure quodammodo uendicare.

Assurgo, gis, rexi, *Leuarsi*, ὑπανίσταμαι, ἐξανίσταμαι, est honoris uel beneuolentiæ caussa surgo. Vir. 6. ecl. Vtq; uiro Phœbi chorus assurrexerit omnis. Ponitur figurate pro cedere. Vir. 2. Geo. Tmolus & assurgit quibus, & rex ipse Phanæus. Accipitur item pro excrescere, & altum fieri. Virg. 3. Geor. Septemq; assurgit in ulnas. Sic etiam plantas dicimus assurgere, cum crescunt. Colles quoque assurgere dicuntur, qui non ardui sunt, sed accliues, paulatimq; in altitudinem tendunt. Colum. lib. 2. Collem molliter assurgentem probauerunt.

Assus, a, um, *Arrosto, arrostito*, ὀπτός, torrefactum, quòd igni assudescit, (ut Varroni placet lib. 4. de lingua Latina) sudádo enim assum distillat ob calorem. Vel dicitur Assum (ut Nonius mauult) quasi solum: ut Merum, solû dicimus, quia in obsoniis sine pigmento saporis alieni assæ carnes inferebantur.

Assyria, Ἀσσυρία, regio maioris Asiæ, quam Ptolemæus ab ortu Mediæ parte terminat, ab occasu Mesopotamia, à Septentrione partem minoris Armeniæ, iuxta Niphaten montem, à meridie Susiana. Pli. lib. 5. cap. 12. Assyriam docet Syriæ partem esse, quæ postea uocata est Adiabene. Strabo aût longe latiores Assyriæ fines assignat, eo nomine côprehen-

dens Babyloniam,& maximam circumiacentium regionũ partem.Eadem & Syria à Græcis uocata eſt,teſte Iuſtino li. 1.& Herod.lib.7.quanquam multo latiores Syriæ fines fuerunt,quàm Aſſyriæ. Dicta eſt autem Aſſyria,teſte Auguſtino lib.15.de Ciuit.ab Aſſur,filio Sem.

Assyrivs,a,um,*Huomo,donna,coſa di Soria*

Ast,Ma,αὐτὰρ,coniunctio eſt,qua poetæ carminis gratia utũtur pro at,ſiue ſed.Virg.1.Aen.Aſt ego, quæ diuum incedo regina.

Asta,ἄστα,ciuitas Bæticæ,inter ſacrum promontoriũ & Herculeas columnas,de qua Pli.lib.3.cap.1.Eſt & Aſta,Inſubriæ urbs,non longe a Nouaria. De hac Claudianus:Nec plus Pollentia rebus Contulit Auſoniis, aut mœnia uindicis Aſtæ.& Pli.lib.35.cap.12.

Astaboras,uel Aſtabores,teſte Pli.lib.5.cap. 9. alter eſt ex alueis Nili,qui Meroen inſulam à ſiniſtra alluit.Strabo uero Aſtaboram fluuiũ eſſe docet diuerſum à Nilo,circa Meroen inſulam in Nilum influentem.

Astaces,ἀστάκης,fluuius in Ponto,Aſiæ regione,cuius aquis irrigati campi oues paſcunt nigro lacte accolas alentes.Pli. lib.2.cap.103.

Astaci,ἀστακοὶ,ex genere ſunt cancrorum.Pli.lib.9. cap.31.

Astacvm,Plinio,ſiue Aſtacus,ἀστακὸς Stephano,& Straboni Bithyniæ oppidum,dictum ab Aſtaco quodam , Neptuni, & Olbiæ nymphæ filio. à quo uicinus ſinus Aſtacenus appellatus,teſtibus Plin.lib.5.cap.ult.& Strab.lib.12. Fuit & altera eiuſdem nominis urbs in Acarnania.Strab.lib.10.

Astapvs,Straboni fluuius eſt circa Meroen , in Nilũ influẽs. qua in re à Plinio nonnihil uidetur diſſentire . Plin. enim Nilum ipſum ſupra Meroen Aſtapum aſſerit uocari , quòd ſæpe terra receptus,uelut è tenebris in lucem erumpat: (ſic enim uocant Aegyptij aquas è tenebris emergentes) Nili autẽ nomen ante nõ aſſumere, quàm ſe concordibus aquis iunxerit.uide Strab.lib.17.& Plin.lib.5.cap.9.

Astaphis,idis,*Vua paſſa*, ἀσταφὶς, à nobis uua paſſa uocatur. Pli.lib.23.cap.1.Vua paſſa,quam Aſtaphida uocant, ſtomachum,uentrem,interanea tentaret,niſi pro remedio in ipſis acinis nuclei eſſent.

Astaphis agria,ἀσταφὶς ἀγρία, herba cauliculis nigris rectis,foliis labruſcæ: fert folliculos uerius,quàm acinos, uirides,ſimiles ciceri.hæc à Romanis,teſte Dioſc.Pedicularis herba dicebatur,quòd nucleos haberet Phthiriaſi curandæ utiles.Vocatur & Staphis agria,prima uocali à capite ſublata.nam quam ἀσταφίδα Attici,reliqui Græci σταφίδα appellant.hodie quoque ab officinis Staphis agria dicitur.

Astarte,ἀστάρτη,Syriorum numen erat,quam alio nomine Atergatim aut Derceto nominatam uolunt.Cic.3. de nat. deo.uult fuiſſe Venerem,quæ Adonidi nupſit.hanc ſacræ litteræ Aſtartem Sidoniorum deam uocant.

Aster,& aſtrum,ἀστὴρ,καὶ ἄστρον,inter ſe differunt.aſtrum cõgregationem ſignificat ſtellarum,uel ſignum ex ſtellis coactum,ut eſt Leo,Libra: aſter unam tantum ſtellã. apud Græcos etiam eadem obſeruatur differentia.Suidas: Ἀστὴρ ἄστρου διαφέρει.ὁ μὲν ἀστὴρ ἐστι εἷς,τὸ δὲ ἄστρον ἐκ πολλῶν συνέστηκε. Cic. in Verr.initium iſte non à Fauonio,neque ab aliquo aſtro notabat.Idem de Vniuerſi.Has igitur ob cauſſas nota ſunt aſtra. Aſtrifer,ri,ἀστροφόρος,ferens aſtrum . Mart. lib.8.Quem prius aſtrifero Cyllarus ore bibit.

Aster samivs,ἀστὴρ σάμιος,ſpecies terræ ad multos medicinæ uſus conducentis,quæ in Samo inſula effoditur: dicta à ſtellæ imagine,quæ illi imprimi ſigillo conſueuit.Gal.li. 9.Simplic.

Aster atticvs,ἀστὴρ ἀττικὸς,herba,quæ quòd præſens eſt inguinum remedium,à Romanis Bubonium dicitur , uulgo Inguinalis.Plin.lib.26.cap.5.

Asteria,Aſteriæ,uel Aſterie,es,ἀστερία , nomen Latonæ ſororis proprium. Eſt & Aſteria Deli,& Rhodi inſularum nomen.Plin.lib.4.cap.12.& lib.5.cap.31. Significat & gemmam,incluſam quandam lucem pupillæ modo continentem. Plin.lib.37.cap.9.

Asterias,ἀστερίας,auis ex genere ardeolarũ,à fulgore aſtrorum.Plin.lib.10.cap.60.

Astericvm,ci,ἀστερικὸν,herba ocymi folio, quæ & Helxine dicitur,& Vrceolaris herba,quòd uitreis urceolis detergendis in primis ſit idonea . naſcitur in regulis , parietinisq́; unde & Parietaria,& Muralis herba uulgo dicitur.Plin.lib. 22.cap.17.

Asteriscvs,ἀστερίσκος,diminut.ab Aſter, ſignum paruæ ſtellæ,quo utimur cum aliquid in ſcribendo omiſſum eſt,uel deprauatum.Hiero.Editioni antiquæ Theodotionis miſcuit aſteriſcos & obelos.

Asterion,ἀστέριον,ciuitas Theſſaliæ,dicta,quòd in alto ſita monte,uelut aſtrum quoddam procul aſpicientibus fulgere uideatur, ut tradit Stephanus, qui eam ſua ætate Pireſiam uocatam aſſerit.Eſt & altera urbs eius nominis in Syria.Eſt & fluuius Achaiæ,in Nemæa ſilua leniter fluens, & fructuũ iuxta ripam abundantiſſimus,ut teſtis eſt Lactantius. Item mons Peloponneſi,ad ſinum Argolicum,de quo Pli. lib.4. cap.5. Eſt & herba quædam hoc nomine apud Pauſaniam, in agro Argiuo naſcens ad ripam fluuij eiuſdem nominis, cuius folia Iunoni ſacra accolæ in coronas nectunt. Aſterion item,ἀστερίων,Cometæ filius,qui Iaſonem Colchos nauigantem ſecutus eſt: ut habet Apollonius.Valer.lib.1.Argon.Aſterion,quem matre carentem Clenæus genuino fouit pater amne Cometes.

Asterion,rii,ἀστέριον,ſpecies eſt aranei,cuius morſu genua labefactantur.Plin.lib.29.cap.4. Eſt & Aſterion herba,quæ & Spondylium dicitur,quòd ſemen habeat aſterii animalculi figura.Dioſc.lib.3.in deſcriptione Spondylii.

Asteris,ἀστερὶς,inſula in medio Sami,& Ithacæ ſita.Stra.1.1.

Asterno,is,ere,aſtraui,aſtratum , *Diſtendere* , προσκαταϐάλλω,iuxta ſterno.Ouid.utitur eius paſſiuo 2.Met. Aſternunturq́; ſepulcro.

Asterusia,ἀστερουσία,mons Cretæ ad meridiem,mare aſpiciens: à quo & Aſteruſia Indiæ urbs nomen habet, quòd illic Cretenſes coloniam collocarint.incolæ Aſteruſiani uocantur & Aſteruſii,ἀστερουσιεῖς Steph.

Asthmaticvs,ἀσθματικὸς, anhelus , & ſuſpirioſus dicitur: cum ſcilicet ſpirare ſine ſono & difficultate quiſpiam non poteſt.Id autem morbi genus Aſthma,ἆσθμα,uocatur,id eſt ſpirandi difficultas.

Astigi,ciuitas Bæticæ,à qua Aſtigitanus ager. Pli.li.3.c.1.

Astice,ἀστική,regio eſt Thraciæ,ſupra Boſphorum , Ponto Euxino imminens. Plin.lib.4.cap.11.

Astipvlator,oris,qui aſſentitur.Cic.4.Acad. Stoicorum aſtipulator Antiochus.

Astipvlatvs,us,atteſtatio,uel aſſenſus.Plin.lib.7. cap. 47. Iouis deorum ſummi aſtipulatu.

Astipvlor,pen.cor.*Conſentire*,προστίθεμαι,ἐπιψηφίζω,συγκατανεύω,aſſentior.Liu.6.Bel.Maced.aſtipulari irato conſuli tribuni pl.

Astitvo,is,ui,ſtitutũ,*Collocare*,παρίστημι,ex Ad,& Statuo,iuxta ſtatuo.ad Heren.lib.1.Aegrotum in lecto cubantem ſaciemus,& reum ad lectum eius aſtituemus. Eſt item,ſuo in loco colloco Plau.in Capt.Iuben' aſtitui aulas?

Asto,as,aſtiti,aſtitum,*Eſſere preſente, ſtar fermo in piede*,παρίστημι,ſtemus,ſeu erectus ſto.Ponitur interdum abſolute.Plaut. in Cap.uix aſto præ formidine. Idem in Ciſt. Adoleſcens aſta,atque audi.Interdum cum datiuo.Idem in Caſſ.contri ui diem,dum aſto aduocatus cuidam cognato meo. Interdum cum præpoſitione In.Idem: Continuo in genua aſtari.Et cum Ad.Cic.pro Arch. Cum in Sigeo ad Achillis tumulum aſtitiſſet.Aliquando ſimpliciter ſto.Vir.arrectisq́; auribus aſtant.

Astomi,ἄστομοι,Indiæ populi ſine ore,anhelitu tantum uiuẽtes,& odore.ab ἀ,priuatiua,& στόμα,os.Plin.lib.7.cap.2.

Astraea,ἀστραία,Aſtræi & Auroræ, ſiue(ut alii malunt)Iouis & Themidos filia,Iuſtitiæ antiſtita , quam poetæ fabulantur aureo illo ſæculo è cælo in terram migraſſe,& tandẽ mortalium ſceleribus offenſam cælum repetiuiſſe . Ouid. 1.Meta.Vltima cæleſtum terras Aſtræa reliquit.

Astraevs,ἀστραῖος,unus ex Titanibus,qui contra deos arma ſumpſerunt. Hic cum Aurora fertur concubuiſſe , & ex ea uentos generaſſe: qui ab eo Aſtræi fratres dicti ſunt.Ouid. 14.Metam.Aeraq́;,& tumidum ſubitis concurſibus æquor Aſtræi turbant,& eunt in prœlia fratres.

Astragalizo,*Giuocare a dadi*,ἀστραγαλίζω,Græcum uerbũ: quod talis ludo.unde Aſtragallizontes, opus nobiliſſimum Polycleti ex ære,quòd duos habebat pueros,talis ludentes. Plin.lib.34.cap.8.

Astragalvs,p.c.ἀστράγαλος,os pedis in animalibus quibuſdam ſupra calcaneum , quod à Latinis Talus dicitur . Item ludi genus erat,in quo aſtragalis,id eſt talis utebãtur.Aſtragali quoque dicuntur ſeptem ſpinæ uertebræ, quibus collũ incumbit,quos σπονδύλους τοῦ τραχήλου Suidas appellat . Eſt item Aſtragalus,(ut ex Dioſc.colligit Ruellius) herba quã montanum uel ruſticum cicer appellamus . In ædificiorum quoque columnis Aſtragalus erat cælatura quoddam genus,ab herbæ fortaſſe huius ſimilitudine dictum: cuius meminit Vitruuius.

Astrapias,ἀστραπίας , gemma colore partim albo , partim cyaneo,fulminis radios in medio habens diſcurrentes: unde & nomen accepit.Pli.lib.ult.cap.11.

Astricte,aduerbium,arcte.Cic.3.de Orat. Qui putat orationem nõ aſtricte,ſed remiſſius numeroſam eſſe oportere.

Astrictio,σύψις,στρυφνότης,actus aſtringendi. Pli. Guſtus

amari

amari cum astrictione.

ASTRICTORIUS, a, um, quod astringit, συσταλτικός. Pli. l. 24. c. 13.

ASTRINGO, *Stringer, legare*, προσδέλλω, coniungo, cõtraho, coarcto. Col. lib. 3. libro ulmi uel uimine arborem astringito. Virg. lib. 1. Geor. uenas astringit hiantes. Per translationẽ pro obligare, ἐνέχειν: & sic genitiuo iungitur, sicut Gellius notauit Sabinum scripsisse: Qui alienum tacens lucrifaciẽdi caussa sustulit, furti astringitur. Quandoque pro promittere, quia promissa, uincula fidei dicuntur. Terent. in Eunu. Meam astringo fidem.

ASTRIOS, otis, gemma crystallo propinqua, quæ si astris opponitur, fulgorem eorum rapit, & regerit. Pli. lib. 37. cap. 9.

ASTROITES, ἀστροΐτης, gemma quæ oculis piscium similis esse perhibetur. Plin. lib. 37. cap. 9.

ASTROLABIUM, ἀστρολάβιον, instrumentum ex quo astrorum motus colliguntur.

ASTROLOGIA, ἀστρολογία, scientia tractans de cognitione & motu astrorum, quæ & Astronomia dicitur.

ASTROLOGUS, siue Astronomus, ἀστρολόγος, ἢ ἀστρονόμος, qui astrologiæ, siue astronomiæ gnarus est.

ASTRUO, is, *Fabricare appresso, fortificare*, προσκατασκευάζω, iuxta ædifico. Col. lib. 1. cum ueteri astruitur recens ædificiũ. Per translationem pro affirmare. Pli. lib. 12. cap. 18. Petiti rerum astruxerunt.

ASTU, generis neutri, ut cornu, pro ciuitate Atheniensi, quam ἄστυ uocabant: sed à Latinis mutatur y, in u, & fit Astu, ut inquit Priscianus. Teren. in Eun. An in astu uenit? Probus Aemilius in Alcibiade: Postquam in astu uenit, concione aduocata uerba sic fecit. Apud Latinos uero Astu, siue Astus, idem est, quod calliditas, πανουργία, quæ & Astutia dicitur. Festus Pompeius: Astu apud poetas astutiam significat: cuius origo à Græco ἄστυ, hoc est, ab oppido deducitur, in quo qui uersati assidue sint, cauti & acuti esse uidentur. Interdum pro astute ponitur, πανούργως. Terẽ. in Eun. astu rem tractauit. Astus adiect. uidet finxisse Pla. Tru. astis fallaciis.

ASTUR, is, ἀστούριος, ortus ex Asturia, Tarraconensis Hispaniæ regione. Martialis Asturem equum dixit, pro Asturcio, siue Asturiensi. Venit ab armiferis gentibus Astur equus.

ASTURIA, æ, ἀστουρία, regio Hispaniæ in tractu Tarraconensi, equis tolutariis nobilitata, qui ab ea Asturcones uocati sũt.

ASTURA, ἄστυρα, flumen Latii, & insula in fluuii ostio. Pli. lib. 3. cap. 5. & lib. 32. Ab aliquibus Stura dicitur. Vnde Festus: Stura, flumen in agro Laurenti est, quod quidam Asturam uocant.

ASTURES, ἀστύριοι, uide Astur, & Asturia.

ASTURICA AUGUSTA, Hispaniæ Tarraconensis urbs, Ptolemæo.

ASTURCONES, equi, *Giannetti*, ab Asturia regione Hispaniæ ita appellati, quibus non uulgaris in cursu gradus, sed mollis alterno crurum explicatu glomeratio est. Pli. lib. 8. cap. 42. Sil. lib. 3. Aut inconcusso glomerat uestigia dorso, Aut molli pacata celer trahit esseda collo. Latini dicunt tolutarios equos, à pedibus tolutim glomerandis.

ASTUS, us, masc. gen. πανουργία, astutia. Silius lib. 16. Seneca in Troade. Valer. 2. Argon.

ASTUTE, aduerbium, πανούργως, callide, uersute. Cic. ad Q. Fr.

ASTUTIA, tiæ, πανουργία, calliditas, malitia. Cic. 5. de Fin.

ASTUTUS, ta, tum, *Astuto, malitioso*, πανοῦργος, adiect. uersutus, cautus. Seruius: Proprie astutos malitiosos uocamus. Ci. 3. Offi. astuti, fallacis, malitiosi, callidi. Plau. Cas. Nec fallaciam astutiorem ullus fecit poeta.

ASTYAGES, ἀστυάγης, Cyaxaris filius, Persarum & Medorum rex, pater Mandanæ, quæ Cambysi, mediocris dignitatis Persæ, nupta, Cyrum peperit.

ASTYANAX, ἀστυάναξ, unicus filius Hectoris ex Andromache, natus post inchoatum bellum inter Troianos & Græcos, quem Vlysses, antequam naues è Sigeo soluerent, è turri deiecit, ne quid reliquiarum superesset, quod excidium Troiæ ulcisceretur. Virg. 2. Aen. Paruumq; manu Astyanacta trahebat. Latine Principem ciuitatis sonat, quasi ἄναξ τοῦ ἄστεος.

ASTYANASSA, ἀστυάνασσα, Helenæ, Menelai uxoris, ancilla lasciuissima, dominam prorsus se dignam nacta, quæ prima de uariis concubitus modis librum conscripsit: cuius exemplum postea imitatæ Philænis, & Elephantine, idem argumentum tractarunt. Suidas.

ASTYDAMAS, ἀστυδάμας, Atheniensis, & filius eiusdem nominis, ambo tragici poetę fuerunt, pater etiam summus philosophus, & Socratis auditor. Suidas.

ASTYPALAEA, ἀστυπάλαια, insula in mari Carpathio, aut certe Icario, è regione Cnidi, oppidum habẽs eiusdẽ nominis. Pli. li. 4. cap. 12. Est item oppidum in Co insula. Strab. li. 14.

ASUS, siue ASOS, ἄσος Ste. siue (ut apud Pliniũ legitur) Asum oppidum est Cretæ insulæ mediterraneum. Pli. lib. 4. ca. 12.

ASYLUM, ἄσυλον, templum, aliusve quiuis locus inuiolabilis, & consecrationis lege tutus, ad quem cõfugientes sine summo piaculo auelli non poterant. Dictum Asylum ab α, priuatiuo, & uerbo, συλάω, rapio, prædor. Seruius tamen Asylum dictum mauult, quasi ἄσυρον, à uerbo σύρω, quod est traho: propterea, quòd inde auelli quempiam nefas esset. Asylum autem primum Athenis sibi constituerunt Herculis posteri, ueriti uim eorum, qui ab illo fuerant uexati. Stat. 12. The. Fama est, defessos acie post busta paterni Numinis Herculeos sedem fundasse colonos. Hos deinde imitatus Romulus, & ipse Romæ Asylũ constituit inter Capitoliũ & Palatiũ in sacro luco, quod Querceetũ dicitur. Vnde Pedianus: Totus Populus R. à principio tres fuerũt Tribus: Tatiẽses una, à Tatio rege: Ramnes altera, à Romulo: Luceres tertia, à Lucumone, siue à luco, quẽ Lucũ Asylũ uocauerat Romulus. De hoc Vir. lib. 8. Hinc lucum quẽ Romulus acer Asylum Rettulit. Scribit Liu. li. 38. templum Apollinis Delii fuisse Asylum, atque sacra tẽpla à Græcis uocari Asyla.

ASYMBOLUS, ἀσύμβολος, qui symbolum non dedit. Teren. in Phorm.

A ANTE T

AT, Ma, ἀλλὰ, particula principiis apta presertim rũ aut indignationem, aut dolorem exprimere uolumus, ut iræ æstum, aut querelas significantius ostendere ualeamus. Vir. 2. Aen. At tibi pro scelere, exclamat, pro talibus ausis Dij (siqua est cælo pietas, quæ talia curet) Persoluant grates dignas. Ter. At tibi dij dignum factis exitium duint. Quandoque superiorum dictorum discretiuum est, ut apud eundem in And. At mihi scrupulus unus restat. Quandoque rerum differentiam denotat: ut, Scipio est bellator, at Cato orator. Quandoque ponitur pro saltem, γέ. Ouid. Crudeles somni quid me tenuistis inertem? At semel æterna nocte premenda fui. Et apud Virg. 1. Aen. Si genus humanum, & mortalia temnitis arma, At sperate deos memores fandi atq; nefandi. Quãdoque aduersatiuum. Virg. 4. Aen. At regina graui iamdudũ saucia cura. nam cum Aeneas quiesceret, regina turbabatur, quod est contrarium. Componitur cum Enim, ut Atenim, ἀλλὰ γὰρ, καὶ δὴ ἀλλά. Est autem hæc particula anthypophoris in primis accommodata. Cic. 1. de nat. deo. Atenim minora dii negligunt. Cic. in Diuin. in Ver. Atenim istum soli Siculi persequuntur.

ATABYRIS, ἀτάβυρις, uentus Apuliæ peculiaris: qui & Apulus, appellatur. Hora. 1. Ser. Sat. 5. Incipit ex illo montes Apulia notos Ostentare mihi, quos torret Atabulus. Quem locum explicans Porphyrion, Atabulum dictum ait παρὰ τοῦ, τὴν ἄτην βάλλειν, hoc est, à noxa, detrimentoq; inferendo. Est enim frigidissimus, teste Pli. lib. 17. cap. 24. & si flauerit circa brumam, omnia exurit, frigore arefaciens.

ATALANTA, ἀταλάντη, Schenei, uel, ut alii malunt, Iasii Aeginotum regis filia, uirago & forma, & uiribus corporis præstans, quæ prima aprum Calydonium sagitta uulnerauit. Hæc cum mira corporis uelocitate præstaret, & à nuptiis omnino abhorreret, siluis tãtum & uenatu sese oblectabat, procisq; suis cursus certamẽ proposuit, in quo uictum mortis pœna, uictorem coniugij sui præmium sequeretur. Multis itaque superatis, tandem ab Hippomene Veneris consilio uicta nupsit uictori: cumq; in æde Magnæ matris, nulla numinis habita reuerentia, cum illo concubuisset, in leænã conuersa est, & Hippomenes in leonem. Oui. lib. 10. Meta. Fuit & Atalanta, uxor Acasti, regis Iolci, quæ Pelei amore capta, cum ab eo repulsam tulisset, amore in odium commutato, Peleum apud uirum detulit, quòd eam sibi inferre conatus esset. Quamobrem Acastus uxoris delationi temere fidem habens Peleo bellum intulit: qui Tyndaridis in auxilium uocatis, Acastum prœlio superauit, captamq; Iolco, Atalantam supplicio affecit. Ex Suida. Est & Atalanta, fons in potiu Cyphantarum: dictus quòd ibi uenatrix femina siti & æstu languida consederit, & petra uenabulo eius percussa, laticem præbuerit, sicut scribit Pausanias.

ATALANTE, es, ἀταλάντη, exigua est insula Eubœę adiacens, è regione Opuntiorum: cuius meminit Thucydides lib. 2.

ATARNA, æ, ἀταρνα Steph. urbs fuit in ora Mysiæ, è regione Lesbi.

ATAT, ἆ, ἆ, αἶ, αἶ, interiectio est paulatim percepti atque intellecti mali. Ter. in Eun. Atat, data hercule uerba mihi sunt. Seruius in Atie. Atat, est aliquid de improuiso deprehendentis. Quandoque est interiectio timoris. Terent. in Eun. Atat mi homo formidolosus es?

ATAVUS, pen. cor. δίσπαππος, abaui, uel abauiæ pater. Terent. Phor. Memoriter Progeniem nostram usque ab auo atque atauo proferens. Cic. pro Cœlio: Non auum, proauum, atauum audieras consules fuisse?

ATAX, ἄταξ, fluuius est Galliæ Narbonensis, ortum habens ex Pyrenæo monte, qui infunditur in mare Tyrrhenum. Lucan. lib. 1.

ATELLANVS, a, um. Cic. de Diui. Atellanio uerso iure irrisum uideatur.

ATER, a, um, Nero, oscuro, μέλας, obscurum, nigrum, ab atterendo dictum, quòd quæ atteruntur, liuorem contrahant. Cic. 5. Tusc. Alba & atra discernere non poterat Democritus luminibus amissis. Atra bilis, succus est, frigidus & siccus, qui ex multa adustione atrum colorem contraxit: Græci μελαγχολίαν uocant. Cic. 3. Tusc. Græci, quem nos furorem, μελαγχολίαν ipsi uocant. Quasi uero atra bili solum mens, ac non sæpe uel iracundia, uel timore, moueatur. Interdum capitur pro funesto: unde Atri dies, aduersi, & infelices uocabantur, quibus Romani insignem aliquam cladem acceperant. Gell. lib. 5. cap. 17.

ATERNVS, fluuius est Italiæ, in ora Frentanorum, per agrum Adrianum in mare Adriaticum illabens. Pli. lib. 3. cap. 11.

ATESTE, ciuitas regionis Venetæ, ut tradit Pli. lib. 3. cap. 10.

ATHAMANES, ἀθαμανεῖς, populi sunt Aetoliæ: de quibus Pli. lib. 4. cap. 2.

ATHAMAS, ἀθάμας Suidæ, Aeoli fuit filius & Thebarum rex, qui Nephelen in uxorem duxit, & ex ea Hellen & Phryxũ genuit. Sed cum Nephele furore Liberi patris concitata, in siluas abiisset, Athamas liberis suis Ino Cadmi filiam super induxit nouercam: quæ priuignos identidem apud patrem accusans, eo illos compulit, ut conscenso aureo ariete (quem quidam ex Neptuno & Theophane genitum tradũt, & eius uellus à Phryxo mari consecratum, postremo inter sidera relatum) fuga sibi consulerent. Quapropter Iuno irata Furias in Athamantem immisit, quæ in tantam rabiem eum duxerunt, ut cum Ino ad se euntem uideret, hanc leænam, & filios suos eiusdem catulos arbitratus raptum Learchum ex filiis alterum saxo illiserit. Vide Ino. Hinc Athamantis, id est, Helle eiusdem filia. Athamantiades, id est, Phryxus, Melicertes, uel Learchus Athamantis filius. Athamas etiã est Thessaliæ mons ut habet Pli. lib. 4. cap. 8. Est etiam fluuii nomen, qui decrescente Luna ligna sibi admota incendit. Ouid. 15. Metamor.

ATHARA, ἀθάρα, medicamentum ex olyra, siue siligine infantibus utilissimum: quo tamen & adultos illinunt. Vide Pli. lib. 22. cap. 25.

ATHENAE, arum, ἀθῆναι, ciuitas Græciæ totius celeberrima, disciplinarum omnium altrix, in ea Achaiæ parte sita, quæ quod magna sui parte littoralis est, olim Acte, & deinde Attica uocata fuit, quasi Actica. Hanc Cecrops primus condidit, unde & Cecropia dicta est: postea à Mopso Mopsopia, & ab Ione Xuthi filio Ionia, & à Minerua Athenæ. Græci enim Mineruam ἀθηνᾶν dicunt. Cic. 1. de Orat. Vt omittã illas omnium doctrinarum inuentrices Athenas, in quibus summa dicendi uis & inuenta est, & perfecta. Tres autem (ut quidam astruunt) fuere Athenæ, ab unis Athenæi: ab alteris Athenienses, ab aliis Athenopolitæ dicti sunt.

ATHENAEVM, ἀθήναιον, locus erat Mineruæ dicatus ad quem poetæ, aliiq; scriptores Græci scripta sua deferebant, quemadmodum poetæ Latini ad Apollinis templum. Accipitur item pro auditorio publico, ad quẽ conueniebant studiosi, ut aut poetas recitantes, aut rhetores declamantes, aut philosophos aliarumve disciplinarum professores audirent. Dictum ἀπὸ τῆς ἀθηνᾶς, hoc est, à Minerua studiorum antistita. Iul. Cap. ubi adoleuit, in Athenæo controuersias declamauit. Lampr. Ad Athenæum audiendorum & Græcorum & Latinorum rhetorum caussa processit. Est & Athenæum promontorium Campaniæ, non procul à Pompeiis, in extrema sui parte Mineruæ sacellum habens, ab Vlysse conditum. Strabo lib. 5.

ATHENAEVS, ἀθήναιος, Cilix Peripateticæ sectę philosophus fuit tempore Augusti. Fuit etiam Grammaticus Naucratites, qui sub M. Antonio claruit, qui libros Dipnosophistarum uaria eruditione refertos conscripsit: quos Hermolaus Byzantius in Epitomen contraxit. uide Suidam.

ATHENIENSES, se. Cic. & alii.

ATHENODORVS, ἀθηνόδωρος, philosophus fuit Augusti familiaris, quem cum natura ad iram procliuiorem uideret, hoc illum præcepto instruxit. Cum ira, Cæsarq;, te ceperit, nihil prius neque dixeris, neq; feceris, quàm ipsa quatuor & xx. elementa litterarum Græcarum tecum ipse percurreris: ut ita concitatio illa, quæ momentosa est, parui temporis interiectu languescat.

ATHESINVS, pen. pro. ἀθεσινὸς, fluuius effluens è lacu, qui in Apennino est, supra Carnos incumbẽte, & labitur in Istrũ. Strab. lib. 4.

ATHESIS, pen. cor. ἄθεσις, fluuius qui ex Tridentinis alpibus Tridentum alluit, & Veronam diuidit: deinde per latas Padi paludes gradiens, non longe à Brundulo portu in Adriaticum mare influit. Pli. lib. 3. cap. 18.

ATHLETA, p. p. ἀθλητὴς, pugil & luctator, ab ἀθλέω, certo. Pollux hoc nomine gymnicos omnes intelligit, id est, luctatores, cursores, pugiles, item disco, & saltu certantes.

ATHLETICA, ἀθλητικὴ, ars certandi: unde apud iurisconsultũ legitur, ignominiosos non esse, qui athleticam uirtutis gratia exerceant.

ATHLETICVS, ca, cũ, ἀθλητικὸς, quod athletarũ est: ut Athletica certamina. Valere Athletice, optime. Plau. in Bacchid.

ATHLOTHETAS, ἀθλοθέτης, certaminum iudex. Sue. Athlothetæ in gymnicis ludis erant.

ATHOS, ἄθως Ste. mons inter Macedoniam & Thraciam tantæ altitudinis, ut usque ad insulam Lemnon umbram porrigere dicatur. dictus à Gigante eiusdem nominis. Situs est hic mons in Cherrhoneso, quæ Chalcidicæ regioni angusto isthmo annectitur: quem Xerxes bellum Græciæ inferens, perforauit, montemq; ipsum à continẽte abscidit. Ser. in illud Virg. 12. Aeneid. Quantus Athos, aut quantus Eryx: Athon metri necessitate, non Athos legendum præcipit: existimans posteriorem sillabam corripi. in quo, fallitur: cum apud Græcos ἄθως scribatur per ω magnum.

ATINA, p. p. ἀτίνα, ciuitas iuxta Pontinas paludes: dicta à morbis, qui Græce ἄται dicuntur, quos paludis uicinitas creat.

ATINATES populi, quorum meminit Pli. lib. 3. cap. 5.

ATINIA, æ, genus ulmi, rarissimam ferens sameram. ita enim ulmi semen uocant. Colum. lib. 5. cap. 15.

ATIZOES, ἀτιζώης, gemma argenteo nitore fulgens, magnitudine trium digitorum, ad lenticulæ figuram, odoris iucundi. Pli. lib. 37. cap. 10.

ATLANTICAE INSVLAE, ἀτλαντίδες νῆσοι, quas Beatas uocant, septem sunt, paruo inter se diuisæ mari, decem millibus stadiorum ab Atlante distantes. Imbres illic rari medioc resq;, uenti suaues ac roriferi. solum pingue: nec arari ullo modo, plantarive desiderat, sed ea se ubiq; ullo humano studio fructum producit, dulcem, & uberem. Aer syncerus, ac temperatus, mediocri mutatione per tempora contẽtus. adeo ut apud Barbaros increbruerit fides, ibi Elysios campos esse, & beatorum domicilia ab Homero decantata.

ATLANTICVM MARE, ἀτλαντία θάλασσα, ea pars Oceani, quæ Mauritaniam ab occidente alluit: dictum ab Atlante monte, qui eam Oceani partem respicit. Cice. de somnio Scip. Omnis terra, parua quædam insula est, circunfusa illo mari, quod Atlanticum appellatis.

ATLANTIDES, ἀτλαντίδες, uergiliæ dictæ sunt: Atlas enim ex Pleione Oceani filia, ut ait Higinus: ut alii, Deucalionis, habuit quindecim filias quæ uno uocabulo Atlantides dicuntur. Verum quinque ex his Hyades sunt nominatæ, à fratre Hyante à sororibus plurimum dilecto: reliquæ Pleiades à matre dictæ. Virgiliæ dicuntur, quia cum Vere exoriũtur. Et sunt septem, quarum sex clarissime apparent: septima uero, quia Sisypho nupsit, non uidetur. Cicero ait Hyadas à pluendo dictas. Nostri Suculas uocant à suibus, quoniam sues luto gaudent. Indicant enim pluuias.

ATLAS, tis, ἄτλας, Mauritaniæ rex fuit, qui humeris cælum sustinuisse dicitur, quòd primus cursum Solis & Lunæ, siderumq; omniũ uersationũ rõnes, uigore animi, solertiaq; deprehẽderit. Hic fuit Promethei frater, qui cũ monitus esset oraculo, ut caueret à Iouis filio, nullũ hospitio suscipiebat: quod Perseus Iouis ex Danae filius indigne ferens, ostendit ei caput Gorgonis, quo conspecto Atlas in montem cõuersus est tã excelsum, ut eius cacumen cerni nequeat. Hinc factus est locus fabulæ, ut Atlas rex Mauritaniæ cælum humeris suis fulcire dicatur. Fere è medio monte nubes incipiũt: hieme & æstate niuem habent. Columnã cæli indigenæ appellant. Ab eo populi incolẽtes Atlantes dicuntur: qui soli sunt anonymi, hoc est, sine nominibus. nã in uniuersum Atlantes nominantur: singulis nullũ propriũ nomẽ imponitur. Pli. Solin. Herod. Ex Atlante ingentia flumina oriuntur, inter quæ Nilus. Diod. li. 4. Ferũt Atlantẽ astrologiæ fuisse peritissimũ, deq; sphæra primũ inter homines disputasse. qua ex re uisus est cælũ suis humeris sustinere. Scribũt quidam duos esse montes in Mauritania Atlantes dictos, alterũ columnis Herculis uiciniorẽ, alterũ in interiore Lybia. remotior ab Atlante rege in eũ conuerso dictus est, quẽ cæli columnã nominant. Tres autẽ Atlantes fuisse memorantur. unus rex Italiæ, & pater Electræ uxoris Coryti. alter rex Arcadiæ, & pater Maiæ, ex qua natus est Mercurius. tertius Maurus, qui dictus est Maximus. hic primus nauium construxit nauigauitq;. Est & Atlas fluuius ex Hæmi monte nascens, Aquilonem uersus in Istrum defluens. Hero. lib. 4.

ATLANTICVS, a, um, ἀτλαντικὸς: ut, Atlanticum mare.

ATLANTEVS,

Atlanteus,a,um,p.p. Hora.1.Car. Atlanteusq; finis Concutitur. Pleiades Atlanteæ, apud Oui.3. Fast. Atlantides,æ, & per epenthesim Aclátiades, ἀτλαντίδης, ἢ ἀτλαντιάδης, patronymicum masculinum: quo poetæ utuntur pro Mercurio Maiæ filio, & nepote Atlantis. Oui.8.Met. Venit Atlátiades positis caduciferalis. Atlantis idis, siue Atlantias, adis, ἀτλαντὶς, ἢ ἀτλαντιὰς, patronymicum femin. filias Atlantis. Virg.8.Aen. Electra Atlantide cretus.

Atlantius nodus, primus spinæ articulus uocatur à Pli. lib.28.cap.8.

Abnepos,otis, filius abnepotis, uel abneptis. Abneptis, filia abnepotis, uel abneptis. Institut.lib.3.

Atocion, ἀτόκιον, medicina, quæ conceptum abigit, id est, spem partus intercipit. Pli.lib.27.cap.4.

Atomus, Atomo, indiuisibile, ἄτομος, gen.fem. corpusculum minutissimum, quæ τομὴν, id est, sectionem non recipit. ab α, & τέμνω, diuido. Vnde & Atomi dictæ sunt, quas Lucr. minutiores dixit esse illis corpusculis, quæ, infusis per fenestrá radiis Solis, uidemus. unde Epicurus ex atomis mundum struit, & earundem dissolutione dissoluit. Dicitur eadem ratione Atomus, minimum, & insecabile temporis momentum. Similiter in numeris unitas.

Atque, καὶ, coniunctio connexiua est: ut, Albaniq; patres, atque altæ mœnia Romæ. Quandoque aduerbium, pro Quá, ἢ, καὶ: ut Persius: Qui tu impunitior exis, Atque hic? Sueto. in Cæs. Velut grauius, atque ipse sensisset. Cice. in Cato. Simulacrum Iouis contra, atque antea fuerat ad Orientem conuersum. Quandoque pro celeriter & statim, καὶ δὴ. Vir. Atque illum in præceps prono rapit alueus amni. Quádoq; pro festine, & intrepide geminarum inuenitur. Ennius: Atque atque ascendit muros Troiana iuuentus. Atque adeo, particula est augmentatiua: qua utimur, cum significantius grauiusque uerbum leuiori subiungimus. Cic. pro Sex. Roscio: Hoc consilio, atque adeo hac amentia impulsi.

Atqui, ἀτὰρ, ἀλλὰ μὴν, ἀλλ' οὖν, sed, sedenim, atenim. Teréc. in Adel. Atqui ex me hic non est natus. Cic. pro Mil. Atqui ex celso loco superiorem se fore putabat Milo.

Atraces, p.c. ἀτράκες, populi Aetoliæ, ab Atrace fluuio per agrum eorum in mare Ionium illabente. Pli.lib.4.cap.2.

Atracis, idis, ἀτρακὶς, gentile femininum, ab Attacibus deductum Aetoliæ populis, aut etiam ab Atrace Thessaliæ ciuitate. Vnde Oui. Hippodamiam Pirithoi uxorem Atracidem uocauit.

Atracius, a, um, ἀτράκιος, deductum ab Atracia Aetoliæ regione, siue ab Atrace Thessaliæ oppido. unde Atraciam artem Stat.lib.1.Theb. appellauit Magiam, quæ apud Thessalos plurimum uiguit.

Atractylis, ἀτρακτυλὶς, spina, ex qua mulieres colus faciebant, unde & nomen habet. duæ sunt species: unam Carcamum agrestem, alteram Carduum benedictum uocant officinæ. Pli.lib.21.cap.17. & Ruel.lib.3.cap.55.

Atramentum, Inchiostro, μέλαν, τὸ, ab atro colore dicitur: cuius duo sunt genera, scilicet, Scriptorium, μέλαν γραφικὸν, Herm. quod & Librarium dicitur, quod librarii in transcribendis libris eo uterentur: & Tectorium, à tectoriis, quo pictores utebantur. Cic. ad Quint. Frat. Calamo, & atraméto temperato res agitur. Est & Sutorium atramentum, χάλκανθον, quod inficiendis pellibus sutores coriarii usurpant. uulgo hoc à uitri similitudine Vitriolum nominant. Pli.li. 34.cap.12. Atramentum pro sanguine est sepiis. Plin.lib.9. cap.29.

Atramitae, populi Arabiæ felicis. Plin.lib.6.cap.28.

Atrani, populi Hirpinorum in Italia, apud Pli.lib.3.cap.11.

Atratus, a, um, Fatto nero, μελανείμων, adiect. ab Ater: ueste lugubri indutus. Cic. in Varin. quis unquam cenauit atratus?

Atrax, ἄτραξ, fluuius Aetoliæ: a quo Atraces populi. Pli.li. 4. Est item Atrax, Thessaliæ oppidum: à quo Hippodamia Pirithoi uxor Atracis Ouidio dicta est.

Atrebates, populi inter Belgas, quos hodie Artesienses uocamus.

Atrebaticae vestes, χιτῶνες ἀτραβατικοὶ, erant coloris Xerampelini, hoc est, siccatis uitium frondibus similes: quę apud Atrebates optimæ fiebant. Suidas Atrabaticas uocat. alii Atrabapticas, à coloris scilicet nigredine. Cœl. Rhod. lib.16.cap.10.

Atria, oppidum fuit insigne Tuscorum, portum habens nobilem non procul à Padi ostiis: à quo uicinum mare Atriaticum uocatum, & postea Adriaticum. Plin.lib.3.cap.16.

Atreus, disyllabum, Ἀτρεὺς, Pelopis & Hippodamiæ filius, pater Agamemnonis & Menelai. Fratrem habuit Thyesté, qui fratris uxori stuprum intulit. Atreus uero fratri filium epulandum apposuit. ob quæ facinora, Sol, ne pollueretur, cursum retrorsum dicitur conuertisse.

Atreus, a, um, ἀτρεῖος, adiectiuum est, trium syllabarum. Stat. 8.Theb. Imprecor, Atrei si quid tibi sanguinis unquam.

Atrides, ἀτρείδης, pluraliter Atridæ, arum, Atrei filii, Agamemnon & Menelaus. Vir.1.Aen. Atridas, Priamumq;, & sæuum ambobus Achillem. Ouid.12. Meta. Non minor Atrides.

Atricapilla, Capo nero, μελαγκόρυφος, auis ex ficedularum genere: ita dicta, quòd summa earum capita nigra sint. Fest.

Atrici, Portieri, αὔλιοι, à Iureconsultis dicuntur, qui excubát ad atrium, qui & Ad limina uocantur, & Atrienses.

Atriensis, αὔλιος, is cui creditur cura atrii: est autem seruus præcipuus in familia. Cic. in Pis. Col.lib.12.cap.3.

Atriolum, αὐλίδιον, paruum atrium. Ci. ad Q. Frat. te in porticu scribere aiunt, ut atriolum fiat.

Atriplex, ἀτράφαξις Dioscoridi, herba est siluestris & hortensis, frigidæ & humidæ substantiæ. Aluum mollit & ictericis prodest: ab atro colore, ut quidam aiunt, quòd homines liuidos & decolores faciat. Macer: Atriplicem tritam cum nitro, melle, & aceto, Dicunt appositam calidam sedare podagram. Accusatur hæc herba à Pythagora, quòd hydropicos homines faciat, & regium morbum inducat. Atreplexum ueteres dixere, teste Festo.

Atritas, atis, Nerezza, negrezza, μελανότης, nigredo. Plaut. in Pœn. Ita replebo atritate, ut atrior multo fiet, Quàm Aegyptii. Aliquando pro immanitate. Gell. Atrorem dicere maluit, lib.1.cap.26.

Atrium, trii, Cortile, corte della casa, αὐλὴ, prima pars domus, quæ continet mediam aream in quam collecta ex omni tecto pluuia descendit, & in qua prisci (ut ait Cato) aperto ostio epulabantur, ubi etiam pecunias & cetera pretiosiora seruabant: seruosq; quibus tanquam honoratioribus earum custodiam committebant, Atrienses appellabant. Vitru.li. 6. In urbe atria proxima ianuis esse debent. Gell.lib.16.cap. 5. Animaduerti quosdam opinari, uestibulum esse partem domus priorem, quam uulgus Atrium uocat. Dictum Atriú ab Atriatibus Hetruriæ populis, ut inquit Varro lib. 1. de lingua Latina: quia id genus ædificii Atriæ primum in Hetruria sit institutum: uel quòd à terra oriatur, quasi Aterrium: uel quòd atrum esset ex fumo culinæ. in atrio enim tria erant habitacula, uestibulum, locus sportularum, qui & ipse Sportula dicebatur: ubi proponebantur eo die, quæ dono danda erant: & culina. quanquam uestibulum proprie locus sit ante ædes. Vide suo loco.

Atropatia, ἀτροπατία Steph. altera est ex partibus Mediæ: ab Atropato duce, qui eam à Macedonum ui tutatus est.

Atropos, pen.cor. ἄτροπος, una ex tribus Parcis, dicta quasi immutabilis, quòd ad nullius preces conuertatur. uide Parcæ.

Atrocitas, is, Atrocità, crudeltà, ὠμότης, ἀπηνεία, crudelitas. Cic.6.Ver. multitudo, atrocitate rei commota, senatum clamore coegit.

Atrociter, aduerb. Crudelmente, ὠμῶς, crudeliter. Ci. pro Rosc. Am. omnibus horis aliquid atrociter fieri uidemus.

Atrox, Atroce, crudele, aspro, ἀπηνὴς, asper, crudelis, quòd, qui atro uultu sunt, asperitatem & sæuitiam præ se ferunt. Ter. in Hec. Incredibili re, atque atroci percitus. Virg.1. Geor. Ecce inimicus atrox magno stridore per auras Insequitur Nisus. Festus à Græco nomen hoc deriuat: quòd illi ἄτρωξια appellant, quæ cruda sunt: siue ab eo, quòd atroces nihil de se timeant: τρεῖν enim significat timere. unde & pro constanti quandoque ponitur. Hora.lib.2.Car. Ode 1. Atrocem animum Catonis.

Atrusmolus, herba, satiuo apio multo maior. Græci propter magnitudinem ἱπποσέλινον uocant.

Attacum, ἄττακον, Hispaniæ oppidum. Ptol.lib.2.cap.6.

Atta, ἄττα, ciuitas Arabiæ felicis. Ptol.lib.6.cap.8.

Attae, teste Festo, dicti sunt, qui per uitium crurum, aut pedum, plantas à terra non subleuant, & atterunt magis terrá quàm ambulant, quod cognomen fuit Quinctio poetæ. Horat.lib.2.episto. Recte, necne crocum, floresq; perambulet Attæ Fabula.

Attagen, pen.cor. ἀτταγᾶς Suidæ, gen. masc. & Attagena, æ auis Asiatica inter nobilissimas, maxime uero, quæ in Ionia nascitur; & inter esculentiores aues præcipuo sapore. Plin. lib.10.cap.48. Mar. Inter sapores fertur alitum primus Ionicarum gustus attagenarum.

Attalia, æ, ἀττάλεια Ste. oppidum est Aeolidis. Pli. lib.5.ca. 30. Item alterum in Pamphylia. Ptol.li.5.c.5. & Stra.li.14.

Attalus, ἄτταλος, nomen Pergami regis, pecunia ditissimi, & splendida supellectile: à quo omnia magnifica, Attalica dicta, ut inquit Pli.lib.8.cap.48. Prop. Nec sic in Attalico mors mea nixa toro. hic cum liberis careret, populú R. testamento suo heredem instituit. Fuit & Attalus nomen medici, de quo Pli.lib.32.cap.8.

Attamen, Nondimeno, ἀλλ' ὅμως, coniunctio, ex Ad & tamen,

uetuntamen. Cic.in epist. Attamen ne mirere, unde hoc acciderit. Aliquando etiam legitur diuisa. Idē, 3. de Or. si nequaquam parem eius ingenio, at pro nostro tamen studio, meritam gratiam referre debemus.

Attegiae, arum, *Capanne*, ἐχλυνύδρια, ἀττεγίαι, mapalia, & tuguria.

Attegrare, ueteres dixerūt pro integrare, siue augere. Fest.

Atteius philologus, libertinus, Athenis natus, quem Capito Atteius iurisconsultus, eius patronus, inter grammaticos rhetorem, inter rhetores grammaticum fuisse ait. eum iuuisse Salustium in componendo, auctor est Polio. coluit familiarissime Salustium, eoq; mortuo, Polionem. Tranquillus.

Attelabus, ἀττέλαβος, paruæ locustæ species, sine alis. Plin. lib. 29. cap. 4.

Attelanae, ἀτελλανὰ δράματα, Latinæ sunt fabulæ, ab Attella Oscorum ciuitate sumptæ, in quibus ridiculæ personæ inducebantur, & argumentis dictisq; iocularibus respōdebant satyricis fabulis Græcis. Proprie autem Attellanicum dicebatur exordium. Liu. 7. Iuuentus ipsa inter se ridicula intexta uersibus factitare cœpit, quæ exordia postea appellata, consertaq; fabellis potissimū Attellanis sunt, quod genus ludorum ab oscis acceptum tenuit iuuentus.

Attella, ἄτελλα, oppidum Campaniæ, inter Capuam, & Neapolim. nūc Auersam dicimus. Hinc Attellanus, a, um. Cic. Cluuio: De agro uectigali municipii Attellani. Et, Attellanius, a, um. Cic. 2. de Diu. Fatum Attellanio uersu irrisum uidetur.

Attempero, as, *Acommodare*, προσάπτω, adapto. inde Attemperate, tempestiue. Ter. in And. attemperate uenit hodie in ipsis nuptiis.

Attendo, is, *Attendere, auertire, considerare*, προσέχω, aduerto, considero, & quasi animum intendo. Ponitur interdum absolute. Cic. 2 de Inue. Si diligenter attendimus, hæc apta esse inter se intelligemus. Non nunquam cum accusatiuo. Ibidem: Hoc oportebit attendere. Suet. iunxit datiuo: Inter liberales disciplinas attendit iuri, id est operam dedit. Cum præpositione Ad. Ter. in Ad. Nimium ad rem in senecta attenti sumus. Animum attendere, pro intendere. Ci. 3. Offi. Cum animum attenderis, turpitudinem uideas adiunctam. Hinc Attentos dicimus auditores, qui ad ea, quæ dicuntur, intendunt animum. Cic. 3. de nat. deo. Præbebo me tibi attentum contra Stoicos auditorem. Attentum patremfamilias, consideratum, prudentem. Ci. pro Quinctio paterfamilias & prudens, & attentus. Attentam uitam, pro diligente & curiosa. Ci. pro Rosc. Am. Hæc attenta uita, & rusticana.

Attente, aduerb. *Attentamente*, φιληκόως, animo intento. Ci. ad Catonem. Scis, quàm attente te audire soleam.

Attentio, *Attentione*, προσοχὴ, contentio animi ad discendum. Cic. 3. de Orat. quæ sunt in cura, attentione animi, cogitatione.

Attento, as, *Tentare*, πειράω, frequent. tento. Pli. in præfa. lib. 6. Qui attentauerit. Cic. in Orat. Melius præterire, quàm attentatum deserere.

Attenuate, aduerb. Cic. de Cla. Orat. Oratorum bonorum duo genera, unum attenuate, presseq;, alterum sublate, ampleq; dicentium.

Attenuatio, onis, ad Heren. lib. 4. attenuatio suspicionis.

Attenuo, as, *Assottigliare*, ψιλόω, subtilem facio, minuo. Oui. 4. Trist. Curas attenuare meas.

Attero, attriui, attritum, *Fregare*, προστρίβω, est rem aliquam ad aliam terere. Plin. lib. 9. cap. 5. Anguillæ atterunt se scopulis. Est & comminuere, frangere. Colum. lib. 5. cap. 6. Demissum palmitem inferior atteret. Virg. 4. Geor. Surgentes atterat herbas.

Attestor, aris, *Accettare per testimonio*, μαρτύρομαι, testem uoco. Cic. pro Mil. te Magne tamen attestaretur. Idem est Antestor. uide suo loco. Ponitur etiam pro testimonium affirmare. Plin. in Præfat. lib. 4. Hoc attestabatur uel inimico iudici se approbari posse.

Attexo, is, ere, attexui, attextum, *Tessere appresso, aggiungere*, προστίθημι, adiungo. Ci. de Vniu. ad immortale partem attexitote mortalem. Cæsar: Pinnæ ex cratibus attexuntur.

Atthis, idis, ἀτθὶς, Cranai filia, à qua regio Attica, ut quidam putant, dicta, cum prius Actica ab Actæone diceretur, siue ab Actæo rege, ut Fauorino & Lycophroni placet: siue ab ἀκτὴ, littus: quòd ea regio, ut ait Strabo, magna ex parte littoralis. Præcipuæ regionis huius ciuitates fuerunt Athenæ, Eleusis, Marathon. Atthidem præterea poetæ lusciniam appellant, ad fabulam respicientes, qua Philomela, Pandionis Atheniensium regis filia, in hanc auem dicitur conuersa. Martialis: Multisona feruet sacer Atthide lucus.

Attica, æ, ἀττικὴ, regio Achaiæ. uide Atthis. nam eadem est.

Attice, ἀττικῶς. Cic. de opt. or. gen. Bene dicere est Attice dicere.

Atticismus, ἀττικισμὸς, Attici sermonis elegantia. Cic. de Cla. Ora. Ille Latinus Atticismus ex interuallo regustādus.

Atticisso, as, ἀττικίζω, Attice loquor. Plaut. Non Atticissat, sed Sicilissat. nam ut Attici inter Græcos omnes ornatissime loquebantur, ita Siculi omnium pessime. unde Cic. Cæcilium irridet, quòd linguam Græcam non Athenis, sed in Sicilia didicisset.

Atticus, a, cum, ἀττικὸς. Cic. de na. Scito sermone, & Attico loqui.

Attigo, *Attingere, toccare*, sine n, idem quod attingo. nam & Tango, & Tago dicimus. Plau. in Must. Abscedite, telis ne attigant.

Attiguus, *Prossimo*, προσαφὴς, proximus, ab attingendo. Apu. lib. 4.

Attinere, προσήκειν, ἀνήκειν, pertinere. Teren. in Ad. Quod ad te attinet. Aliquando est in manibus tenere. Pla. in Cap. Cultros attinet.

Attingo, is, attigi, attactum, *Toccare leggiermente*, ἅπτομαι, ἐπιψαύω, leniter tango. Ter. in Ad. Tetigi ne tui aliquid? Si attigisses, ferres infortunium. Hinc Attactus, us, uerbale. Vir. 7. Aen. Ille inter uestes, & leuia pectora lapsus Voluitur, attactu nullo.

Attollo, is, eleuo, erigo, *Inalzare*, ἐπαίρω. Liu. Cum se quisque attollere uellet. Aliquando pro Aufero. Pacu. Custodite istum, ne eum quis attollat. Aliquando pro affero. Plaut. in Casi. Quid si propius attollamus signa? Facit præteritū attuli.

Attonitus, *Stupefatto, attonito*, ἀπόπληκτος, ἐμβρόντητος, cōsternatus fulmine, aut morbo subitave re stupefactus. Seruius: Attonitus dicitur, cui casus uicini fulminis, & sonitus tonitruum dant stuporem. Virg. 3. Aen. Talibus attonitus uisis ac uoce deorum. Deductum à uerbo attono: quo usus est Ouid. in epist. Phædræ ad Hippolytum: Numine contactas attonuere suo. Attonite, aduerb. Plin. lib. 30. cap. 1.

Attraho, his, *Allettare*, ἐπισύρω, ad me traho. Cic. Att. Malū, quod uitare poteras, accersis, atque attrahis.

Attrectatus, us, uerbale. Cic. 2. Tusc.

Attrecto, *Maneggiare*, μεταχειρίζομαι, ψηλαφάω, manibus tracto. Cic. de Arusp. res. Attrectare cōtaminaris manibus. Et Virg. 2. Aen.

Attremo, is, ere, ad uocē alicuius cōtremiscere. Sta. 8. The.

Attribuo, is, *Assegnare, attribuire*, προσάπτω, ἀνατίθεμαι, assigno, ascribo, tribuo. Liuius: Ceterorum curam tuendorum Quæstori attribuit. Cæs. lib. ult. ut cuique erat locus attributus, ad munitionem accedunt. Vnde attributæ pecuniæ, quas nunc assignationes dicimus. Varr. de lingua Lati. Tributum dictum à tribubus, quòd pecunia, populo imperata, tributim à singulis exigebatur. Ab hoc ea quæ assignata erat, attributum dictum. & quibus attributa erat pecunia ut militi redderent, tribuni ærarii dicti. quod attributum erat, æs militare dictum.

Attributio, nis. Cic. Att. ait enim attributionem in idus.

Attritus, tior, tissimus. nomen ex partic. Cic. 6. Ver. ut eius mentum paulo sit attritius. Attritæ opes, apud Liuium pro imminutæ.

Attritus, us, uerbale Pli. lib. 9. cap. 45. attritu petræ.

Attyla, ἀττύλας, Hunnorum rex, ex Scytharum genere, qui, subacta Pannonia, Italiam ingressus, Aquileiam subuertit, domum reuersus, dum nouis nuptiis operam dat, uino plenus, effuso è naribus multo sanguine interiit. hic tot cladibus rem Christianam afflixit, ut flagellum dei fuerit appellatus.

Atys, ἄτυς, apud poetas pueri formosissimi nomē, quem Cybele sacris suis præfecit ea lege, ut perpetuo castitatem conseruaret. sed cū postea Sangarididem nymphā cōpressisset, ab irata dea in furorē actus: cumq; manus sibi afferre conaretur, miseratione Cybeles in pinum arborem mutatus est. Oui. lib. 10. Met. Atys alius fuit Crœsi, Lydiæ regis filius, qui cū antea semper mutus fuisset, in eo tādē prœlio, quod Lydiæ seruitutem attulit, cum Cyri militem uideret sublato ense patri suo cædem illaturum, linguæ uinculū abrupit, claraq; uoce patris sui interitum deprecatus est. Hero. li. 1. Atys alius fuit ex Hercule & Omphale prognatus, qui filios habuit Lydum, à quo Lydia dicta est: & Tyrrhenum, à quo Tyrrheni appellati sunt, de quibus Strabo lib. 5.

Atypus, pi, ἄτυπος, qui nō satis expedito plectro linguę utit̄, quasi aeré non feriens. Gel. li. 4. c. 2. Balbus aūt & atypus uitiosi magis, quàm morbosi. & Iuriscōsulti de Aedilit. edict.

A ANTE V

Au, interiectio conturbatæ mentis. Terēt. in And. Dictura ne quod rogo? M. Au. Au, interiectionem esse silentium iniungentis,

gentis, docet Linacer ex Terentij Eunucho. Au, ne comparandus hic quidem ad illum est. Quod tamen rectius Hau, per aspirationem legitur.

AVANTICI, αὐαντικοὶ Ptol. populi Heluetiis finitimi. Ptole. lib. 2. cap. 9.

AVARE, πλεονεκτικῶς, tenaciter. Cic. 3. Offic. auare, iniuste, libidinose.

AVARITER, pro auide. Plaut. Curc. ingurgitat merû auariter.

AVARITIA, φιλαργυρία. Cic. 4. Tusc. Auaritia est opinatio uehemens de pecunia, quasi ualde expetenda sit.

AVARITIES, tiei, idem Lucr. auarities, & honorum cæca cupido.

AVARICVM, oppidum fuit Biturigum, flumine & paludibus cinctum.

AVARVS, Auaro, auido, ingordo. φιλάργυρος, quasi auidus æris, dictio, ut Gellio placet, ab auendo dicta. Et semper in reprehensione est. Auidus uero ab auendo, etiam in laude ponitur. Salu. Laudis auidi, pecuniæ liberales erant. Hor. 2. epist. Semper auarus eget.

AVCEPS, cupis. Vccellatore. ὀρνιθοθήρας, qui uel quę aues capit. Colu. lib. 8. cap. 10. Plaut. Asin.

AVCTARIVM, rii, Accrescimento, ἐπίμετρον, προσθήκη, quod super mensuram, uel pondus iustum, uel iustum pretium adiicitur. Plautus: Auctarium adiicito uel mille nummum plus, quàm poscet.

AVCTIFICVS, p. c. adiect. Quello ch'accresce, αὐξήμος, αὐξητικός, quod auget. Luc. lib. 5. auctifici motus.

AVCTIO, onis, Aumento, accrescimento, uendita all'incanto, αὔξησις, ab augeo, significat augmentum, Vnde etiam ponitur pro uenditione, quæ fit per augmentum pretii, πρᾶσις, cum fit publica rerum priuatarum uenditio, & res traditur plus offerenti. Iuue. Si coniugis auctio fiat. Plaut. in Stich. Auctionem facere decretum est mihi, ὑπάρχειν ἀπογράφειν. Auctio uero hastæ, est uenditio publica bonorum eorum, qui damnati, proscripti ue fuerunt. nam hastæ subiiciebant ea, quæ publice uenundabant.

AVCTIONARIVS, adiect. ut, Auctionaria atria, in quibus auctio fiebat. Cice. de Lege Ag. Vt in atriis auctionariis auctionentur.

AVCTIONOR, pen. pr. Vendere all'incanto, ὑπάρχειν ἀπογράφειν, λαφυροπωλῶ, per auctionem uendo. Cic. pro Quinctio: hominem deterret, ne auctionetur.

AVCTITO, as, frequentatiuum ab aucto: ut, Auctitare pecunias fœnore. Tacitus.

AVCTO, as, accrescere. αὐξάνω, frequẽt. ab augeo. Plau. in Amp. auctare perpetuo lucro. compositum est Adaucto. Accius: Quibus rem suam adauctauit pater.

AVCTOR, Autore. ab augeo. femininum est auctrix. Cic. 1. Offic. Apud Homerum, optimum auctorem, nulla talis est de Vlysse suspicio. Legitur & in feminino genere. Ouid. lib. 4. Fast. Optima tu proprii nominis auctor eris. Figurate per obliquos, sicut alia uerbalia in or desinentia, neutris adiungitur. Virg. lib. 3. Italiam petiit fatis auctoribus. Est autem, non qui opus aliquod facit, sed qui princeps est, & primus iubet, ut aliquid fiat, aut inductor, persuasor ue: ut si quis populum ad bella concitauit, uel qui concordiam persuasit, belli, uel concordiæ auctor fuit. Cic. lib. 3. Offic. huius deditionis ipse Postumus suasor & auctor fuit. Significat & promissorem. Liu. lib. 2. Auctores sumus tutam ibi maiestatem Romani nominis fore. Item denunciatorem. Idem: Iisdẽ auctoribus cognitum est Aequos bellum apparere. Similiter approbatorem. Idem lib. 3. legum latarum patres auctores.

AVCTORITAS, αὐθεντία, potestas rebus gestis, aut uirtutis opinione comparata. Cic. & alii.

AVCTORARE, Obligarsi alcuno con sacramento, στρατεύεσθαι, οἰκειοῦσθαι, est aliquem aut sacramento, aut præmio obligare; & habet o, productum. Sueto. De legendo, uel auctorando milite. Asinius Ciceroni lib. 10. fam. Quia, cum bis gratis depugnasset, auctorari sese nolebat. Hinc Auctoramentum, obligatio. Cic. lib. 1. Offic.

AVCTORATVS, Obligato, mercenario, ὑπεσχημένος, auctoramento obligatus, mercede conductus. Huic opponitur Exauctoratus, auctoramento solutus. Hinc Exauctorati milites, soluti militari sacramento, & obligatione. Pli. lib. 14. uindemiatorem auctoratum dixit, hoc est, mercede conductum. Idem lib. 36. Populum R. auctoratum appellat, in spectaculis periclitantem, instar gladiatorum. A Liuio Auctoratus proditor dictus, quasi obligatus. Manilius lib. 5. Astronomicon, ministros perpetuo quasi epitheto Auctoratos uocat, tanquam perpetuos mercenarios, obligatos dominis, à quibus mercede comparantur. Sic Seruius dixit solos parentes habere potestatem auctorandi.

AVCTVM, uocabatur spacium circi, quod super definitum modum uictoriæ adiungebatur. Festus.

AVCTVS, us, uerbale, Accrescimento, αὔξησις. Liu. 4. ab urb. Cuius rei præmium sit in ciuitate, eam maximis semper auctibus crescere.

AVCVPATORIVS, a, um, Cosa che appartiene à pigliar uccelli, ἰξευτικός, quod ad aucupium pertinet. Vnde Aucupatorii calami uiscati, quibus utimur ad capiendas aues. Pli. lib. 16. ca. 36.

AVCVPATIO, &

AVCVPIVM, Vccellagione, ὀρνιθοθηρία, auium captio, Plaut. in Asin. Hic quæstus aucupii simillimus est. Per translationem accipitur pro illecebris. Cice. de Orat. delectationis aucupium.

AVCVPOR, pe. cor. depon. Vccellare, ὀρνιθοθηρῶ, ἰξεύω, aues capio. translate artificio quodam quæro, θηρεύομαι: ut, Aucupari gratiam alicuius. Cic. ad Lucretium lib. 5. Aucupari ramusculos imperitorum hominum. Cic. lib. 3. de Leg. Reperitur etiam Aucupo, as, uoce actiua. Plau. Most. ne quis sermonem nostrum aucupet.

AVDACIA, Audacia, ardire. θράσος, securitas qua quis malum neque futurum, neque præsens horrescit. Et fere accipitur in malam partem pro nimia confidentia. Cice. Nec uires eis, nec audacia, nec tela defuere. Salustius: Audacia pro muro habetur.

AVDACITER, & AVDACTER per syncopen, Audacemente, θρασέως. Cic. pro Roscio. multa audacter fecisti. Idem de Claris ora. audacter ueniebat ad dicendum.

AVDACVLVS, dimin. Gell. reprehensor audaculus uerborum.

AVDAX, Audace, ardito, modo fidens dicitur, τολμητὴς. Virg. 5. Aen. Quiq; pedum cursu ualet, & qui uiribus audax. Modo temerarius. Plaut. Pergin' audax hoc facinus persequi?

AVDENTER, aduerbium, Audacemente. θρασέως, audacter. Tacitus lib. 4.

AVDEO, des, ausus sum, Ardire, offerir audacemente, τολμάω. Pla. Vix domo egredi audet. Iungitur aliquando cum accusatiuo. Ouid. lib. 6. Meta. nihil est, quod non effræno captus amore Ausit. Aliquando temere præsumere. Vir. 12. Aen. qui me Ferro ausi tentare. Audens participium. Virg. 10. Aene. Audentes fortuna iuuat. Audens, nomen ex participio. Quinctil. lib. 9. Illa audentiora, & maiorum laterum. Vir. 6. Aen. Tu contra audentior ito. Audendum, Tibul. 1. Eleg. Audẽdum est: fortes adiuuat ipsa Venus. Ausus, a, um, participium. Liu. Exules, obærati, ausi capitalia. Ouid. 3. Trist. Ausa, atque ausura multa nefanda manu. Ausum, ausi, nomen substantiuum. Virg. 6. Aen. Ausi omnes immane nephas, ausoq; potiti.

AVDIENTIA, æ. Cic. de sen. facit sibi audientiam diserti senis oratio.

AVDIO, dis, audiui, auditum, Vdire. ἀκούω. Virg. audiendi uocabulum etiam ad ea transtulit, quæ auribus & sensu carent, lib. 1. Georg. Fertur equis auriga, neque audit currus habenas. Interdum est audita petenti concedere. Virg. 9. Aene. Audiit, & genitor cœli de parte sinistra Intonuit læuum. Interdum credere. Cic. in Tusc. Nec Homerum audio, qui Ganymedem à diis raptum ait. Interdum præcipienti parere, ὑπακούειν, ἀκούειν: & hoc tam cum accusatiuo, quàm cũ datiuo. Cic. Curioni. Audiẽ a te. nam audire præcepta alicuius dicimur, cum eis paremus. Cum datiuo. Idem: Et audiens esset huic ordini, id est, obediens. Inuenitur & cũ aduerbio bene, pro laudor. Ter. Benedictis si certasset, audisset bene. Hinc Exaudio, perfecte audio: Obaudio, non obedio; quasi monentem non audio: Inaudio, Latenter aliquid arcanum audio. Cic. Pæto: Quæ te uideo inaudisse. Idem Pansæ: De quo ego ea te primum inaudieram. Inauditum tamen dicitur pro eo quod nunquam auditum est, ἀνήκουστος, ἄπυστος: ut, Rea inaudita. Cic. pro Ligario: Rem nouam & ante hanc diem inauditam. Et Inauditum quandoque dicitur, quod non audit, ἀνήκοος. Varro: Animalium quædam à natura gignuntur aut inodorata, aut inaudita.

AVDITIO, ipse audiendi actus, ἀκρόασις. Cic. 5. de Fin. fabellarum auditione ducũtur. Dicitur & audientia pro eodem. Plau. Exurge præco, fac populo audientiam, id est, fac ut populus audiat. Cice. 5. Verr. Quantam audientiam orationi meæ improbitas illius factura sit. Hinc Auditiuncula, diminut. Gell. lib. 13. cap. 18.

AVDITOR, ris, Auditore, ἀκροατὴς, qui audit, ut rhetorẽ declamantem, aut poetam carmina sua recitantẽ. Cic. Att. li. 10. quos Saluius, bonos auditores nactus, in conuiuio legat.

AVDITORIVM, Auditorio, ἀκροατήριον, locus ubi auditur præceptor, aut orator. Quinct. lib. 2. cap. 12. Sed cuius rei gratia plenũ sit auditorium. Per metonymiam accipitur pro ipsa auditorum turba. Plin. in epist. frequenti auditorio inter se

cocam

entam multi iocabantur. Etiam pro foro & tribunali ponitur. Paulus in l.contra de re iud. Is qui ad maius auditorium uocatus est, si litem inchoatã deseruerit, contumax nõ uidetur. Et pro schola rhetorum, grammaticorum, philosophorum, in qua discipuli præceptorem audiunt. Quinct. lib. 10. cap. 1. alia ratio est fori & auditorii.

Avditvs, us, *Vdita*, *ἀκοὴ*, sensum audiendi significat. Cic. pro Marc. Vereor ut hoc quod dicam, non perinde intelligi auditu possit, atque ego ipse cogitans sentio.

Ave, *χαῖρε*, uerbum defectiuum: in secunda persona singulari Aue, & plurali Auete: in infinitiuo Auere, teste Diomede lib. 1.

Aveho, is, *Condurre altroue*. *ἀπάγω*, abduco, alio ueho. Teren. in Adelph.

Avellana, næ, *Nocciuole*, *λεπτοκάρυον*, nux coryli arboris, alio nomine nux Pontica, quòd in Asiam, Græciamq; primo è Ponto uenerit. eadem & Prænestina dicitur, quòd Prænestini bis abundent, siue (ut Macrobio placet) quòd Prænestini ab Annibale obsidione cincti, his nucibus famem tolerauerint. Primum autem dictæ sunt Abellinæ ab Abellino Campaniæ oppido, quod à Virgilio appellatur Abella, à Silio Auella. Pli. lib. 15. cap. 22.

Avello, lis, uelli, & uulsi, uulsum, *Sberbicare, sterpare à forza*, *ἀποσπάω*, à loco uello, abstraho. Cic. de Senect. poma ex arboribus, si cruda sunt, ui auelluntur. Virg. 2. Aen. Fatale aggressi sacrato auellere templo Palladium. Hinc Auulsor, *ἀποσπαστής*, & Auulsio, *ἀπόσπασμα*. Plin. lib. 17. cap. 10. Et lib. 9. cap. 45.

Avena, æ, pen. pro. *βρῶμος*, herba nota ex frumentaceo genere, equorum præcipue pabulis nascens, tritico foliis & culmo similis, semen habens eiusdem nominis, è summo pendens culmo. Nomen accepisse putatur ab eo, quòd ad fructum non ueniat, numeratur enim inter uitia segetis, ueluti quidam frumenti abortus, uel cæli uitio, uel seminis, uel soli. Plin. lib. 18. cap. 17. Est & alterum auenæ genus, quæ Auena Græca à Plinio uocatur, & a Græcis *αἰγίλωψ*, quòd morbum curet eiusdem nominis. Hæc in hordeo nasci gaudet, ut lolium in tritico, multiplicíq; radice, solũ emaciãt, illi præripit alimentum. Ponitur interdum auena pro calamo, siue culmo segetis, ex quo pastores sibi fistulas conficere solent: quo fit, ut & pro stylo, siue charactere bucolico accipiatur. Virg. 1. eclog. Siluestrem tenui Musam meditaris auena. Hinc Auenaceus, a, um, quod ex auena confectũ est. Plin. lib. 30.

Avenaria, cicadæ species. non nulli frumentariam uocant, quæ simul cum frumentis arescentibus apparet. Plin. libro 11. cap. 27.

Avenio, onis, *Αὐενιὼν* Steph oppidum Narbonensis Galliæ, ad Rhodanum, Pontificiæ ditionis. Plin.

Aventinvs, ni, pen. pro. *Αὐεντῖνος*, unus è septem urbis Romæ montibus, cuius radicem Tyberis præterlabitur, dictus ab auibus (ut ea sententia Nævii refert Varro) quarum ob situs opportunitatem, amnisq; uicinitatem maxima ibi copia erat. Vel ab Auentino Albanorum rege, qui in eo interfectus est, & sepultus. Vel ab aduentu hominum, qui ad Dianæ templum, quod eo in monte à communi Latio conditũ fuit, commeabant. Vel ab aduectu: quod Varroni magis probatur. erat enim hic mons a reliquis paludibus discretus. unde ratibus ad eum aduehebantur, quadrante pro naulo persoluentes. Fuit item Auentinus, cognomento Siluius, Albanorum rex, Romuli Siluii filius, & pater Procæ, à quo non nulli Auentino monti (in quo sepultus est) nomen factum existimãt. Est & adiectiuum Auentinus, a, um, ut, Arx auentina, apud Ouid. 6. Fast. Et Auentinum iugũ apud eundem lib. 3.

Aveo, es, *Desiderare, appetire*, *γλίχομαι*, sine præterito, & supino, concupisco. Cic. Att. lib. 1. Valde aueo scire, quid agas. Auere etiam à nimia cupiditate pro gaudere ponitur. unde salutantes Aue, *χαῖρε*, dicimus, id est, lætare. Auens, particip. Horat. 2. Serm.

Avernalis, le, adiect. ut, Aquæ auernales. Hora. 5. Epod. Auernales nymphæ, Ouid. 5. Metam.

Avernvs, *ἄορνος*, gen. masc. in plurali Auerna, orũ, lacus Cãpaniæ, prope Baias, quem locum Plutoni dicatum, & inferorum limen esse rudis uetustas credidit. unde & pro inferorum sede à poetis usurpatus. Dictus Auernus, quasi *ἄορνος*, hoc est, auibus carens, siue quòd aues superuolantes graui eius odore enecentur, siue quòd sulphureæ exhalationes aerem usque adeo extenuent, ut aues sustinere non possit. Luc. li. 6. Principio quod auerna uocant, non nomen id ab re impositum est, quia sunt auibus contraria cunctis. Strab. lib. 6. Contiguus Baiis Lucrinus adest sinus, intra quem Auernus est. Auernus, a, um, adiectiuum. Virg. 2. Georg.

Averrvncare, *Rimouere, scacciare*, *ἀποτρέπειν*, *ἀποδιοπομπεῖσθαι*, auerto, depello. putatur à runcando deductum: quod est, herbas, uel frutices noxios, ex agro euellere. Liui. 8. Placuit ad auerruncandam deum iram uictimas cædi. Inde Auerruncasso, pro eodem. Lucil. lib. 26. Dij monuerint meliora, atque amentiam auerruncassint tuam.

Averrvncvs, ci, *ἀποτρόπαιος*, dei nomen erat apud Romanos, qui mala auerruncare, hoc est, depellere, atque auertere putabatur. Cuiusmodi apud Græcos habebantur Hercules & Apollo, quos idcirco *ἀλεξικάκους*, *ἀποπομπαίους*, *καὶ ἀποτροπαίους*, appellabant. Pacuuius apud Varr. lib. 6. de lin. lat. Deus qui meis rebus præest Auerruncus.

Aversa venvs, *κατάπυγοσύνη*, dicitur præposterus coitus, qui infandus est & execrandus. Iul. Cap. de Clodio Albino: Mulieratius fuit inter primos amatores, auersæ ueneris semper ignarus.

Aversor, aris, *Abominare, uolgere il uolto in altra parte*, *ἀποστρέφομαι*, *ἀποτροπιάζομαι*, detestor, abominor, ab aliqua re, quã odio habeo, uultum auerto. Ouid. in Fast. Officioq; leuem non auersatus honorem. Colu. nec rubos auersatur capra. Auersatio, uerbale. Quinct. lib. 8. cap. 3.

Aversvs, a, um, *Quello che uolge le spalle uer noi*, *ἀπεστραμμένος*, qui faciem à nobis auertit, tergumq; ostendit: cuius antitheton est Aduersus, *ἐναντίος*, qui faciem, anterioremq; corporis partem nobis obiectam habet. Cic. 3. de Orat. Aduersus, & auersus impudicus es. hoc est, ab anteriore parte, & à posteriore. Sic hostes aduersos aggredi dicimur, cum eos à fronte inuadimus: auersos autem, cum fugientes à tergo adorimur. Per metaphoram Auersum uocamus iratum, iniquum, contrarium, & male cupientem. Cic. Att. lib. 8. Deos auersos esse à salute populi R. Virg. 4. Aen. Talia dicentem iamdudum auersa tuetur. Vbi Ser. Auersa, inquit, hoc est, irata. nam si intueretur, quomodo auersa, nisi irata?

Avertæ, tarum, sunt lora (ut Bud. scribit in Annot. Post.) latiora, quæ per terga equi iugalis excurrunt, sub alis eius succincta. Accursius Auertam, equorum pectorale uult esse, ita dictum quòd auersum collocetur. Alciato placet, hoc uocabulo ornamentum capitis intelligi, quo habenæ figuntur: & id quoque ab auertendo, quòd equi per eam uertantur, prout sessori uisum est.

Averto, tis, *Rimouere, uolgere altroue*, *ἀποστρέφω*, aliò uerto, amoueo. Virg. 1. Aen. Nec posse Italia Teucrorum auertere regem? Huius antitheton est Aduerto. Vnde Aduertere oculos, uel mentem, dicimus, pro, ad rem aliquam aciem oculorum uel mentis intendere. Auertere autem est semouere, & aliorsum flectere. Cic. de Amic. Tu uelim animum parumper à me auertas, Lælium loqui ipsum putes. Est item Auerto non nunquam, quod interuerto, hoc est, efficio, ne res ad eum perueniat, cuius est. Cic. 3. Verr. Is auersa pecunia publica aufugit. Idem in Frumentaria: Frumentum auersum à rep. abreptum ab aratoribus.

Avfeia aqva, olim dicta, quæ postea Martia dici cœpit, omnium aquarum toto orbe, Plinio teste, clarissima, frigoris salubritatisq; laude ceteris prælata: oritur in ultimis montibus Pelignorum, transit Marsos & Fucinum lacum: mox specu mersa, in Tyburtino se aperit, nouem passuum millium fornicibus perducta. Primus eam in urbem ducere auspicatus est Ancus Martius, unus è regibus: postea Q. Martius rex in prætura: à quibus Martia aqua nomen accepit, cum antea Aufeia diceretur. Hæc fere Pli. li. 31. c. 3.

Avfero, aufers, abstuli, ablatum, *Togliere*, *ἀποφέρω*, *ἀφαιρέω*, ex Ab, & Fero, significat tollere. Terent. in And. Vos istæc intro auferte. Cic. 3. de Fin. Commentarios quosdam Aristotelicos ueni ut auferrem.

Avfidena, æ, pen. pro. *Αὐφιδηνά*, oppidum est in quarta regione Italiæ. Ptolem. lib. 3. cap. 1. Hinc Aufidenates populi. Pli. lib. 3. cap. 12.

Avfidvs, di, pen. cor. *Αὔφιδος* Strab. fluuius in Hirpinorum montibus nascens, & præter Canusium in mare Adriaticum influens.

Avfvgio, is, pen. cor. *Fuggire altroue*, *ἀποφεύγω*, alio fugio. Terent. in Hec. aufugerim Potius, quam redeam. Inuenitur aliquando accusatiuo iunctum. Cic. 1. de natu. deo. Andromeda aufugiens conspectum mœsta parentis. Sæpe etiã absolute, & sine casu. Idem in epist. ad Vatinium: Dionysius, cum multos libros surripuisset, aufugit. Interdum cum ablatiuo mediante præpositione A, Ab, uel Ex. Liui. ex eo loco, ubi pugnatum est, aufugerat.

Avga, æ, uel Auge, es, uel Augea, æ, *Αὐγή*, *ἢ Αὔγεια*, mater fuit Telephi, quam Euripides dicit ab Aleo patre (cum ab Hercule corrupta deprehenderetur) in urna quadam cum Telepho filio impositam, & in mari demersam esse: sed Palladis prouidentia urnam ad Caici ostia transmissam euasisse,

&

& Augen à Teuthrante exreptam, eidem nupsisse, illumq; Telephum pro filio educasse, & regni successorem instituisse. Strabo lib. 13. Aliter Diodorus lib. 5. Auge (inquit) mater Telephi fuit ex Hercule, quæ à patre grauida deprehensa, nauclero cuidam tradita est submergenda. sed antequam ad mare perueniret, urgente tempore partus, Telephum peperit, quem inter uirgulta abdidit, qui postea inuetus à pastoribus Coritho regi datus est, & Telephi nomine appellatus, quòd à pastoribus inuentus esset pendens ab uberibus ceruæ. Auge uero à mercatoribus, qui illam à nauclero dono acceperant, in Cariam ad Teuthrantem regem delata est, ubi postea à Telepho filio fuit agnita.

AVGEO, es, xi, auctum, *Accrescere, far maggiore, αὔξω, συνάγω*, amplifico addo, accessionem facio, & tum ad res, tum ad personas refertur. Ad personas. Cic. Bruto: Auctus Antonii beneficio est. Ad res. Idem in Vert. locupletissimi cuiusque cẽsus extenuarant, tenuissimi auxerãt. Hinc Adaugeo & Exaugeo, quæ uehementiam significant. Ter. in Heau. Hoc timet ne tua duritia antiqua illa etiam adaucta siet. Idem: Ibi concurrunt multæ opiniones, quæ mihi animum exaugeant. Ab Augeo fiunt Aucto, as: Auctus, a, um, *αὐξηθείς*, Auctus, us, Auctor, & Augesco, scis.

AVGESCO, cis, *Accrescere, aumentare, ingrossare, αὐξάνομαι*, cresco, incrementum accipit. Sumitur enim passiue, & semper intransitiue ponitur. Pli. lib. 11. Augescunt corpora dulcibus, atque pinguibus, minuũtur siccis, & aridis. Cic. in Cat. Quæ & succo terræ, & calore solis augescẽs, primo est peracerba gustatu, deinde maturata dulcescit.

AVGIA, siue Augea, pen. pro. *αὐγεία* Steph. nomen duarum urbium, unius in Locride, cuius in Catalogo nauium meminit Homerus, alterius in Laconia.

AVGIFICO, Ennius: Et tabes numeros augificabit suos.

AVGMEN, inis, *Accrescimento, αὔξησις*, augmentum. Lucr. lib. 3. Perfectum corporis augmen. Augmine donare, pro augere. Idem lib. 2.

AVGVR, auguris, *οἰωνοσκόπος, οἰωνοπόλος, ὁ ἐπ' οἰωνοῖς μαντευόμενος*, qui ex uolatu, pastu, aut cantu auium futura diuinat: ita dictus, teste Festo, ab auium garritu, siue à gestu earum, quem augures solent obseruare. Cic. in Cati. Augurq; cum esset, dicere ausus est, optimis auspiciis ea geri, quæ pro reip. salute gererentur. Hinc Augurium, *οἰωνοσκοπία*, pro ipsa diuinatione, quasi Auigerium dictum, uel Auigarriũ: pro quo antiquissimi etiam Augurum dixerunt per tres syllabas, ut Accii testimonio confirmat Nonius. Erant autem tria diuinationis genera in auibus. nam aliæ uolatu, aliæ cantu futura prædicebant: & illæ quidem præpetes, hæ oscines dicebantur. Erat & tertium genus ex illarum pastu, cum pullis gallinaceis è cauea depromptis esca porrigebatur. Si enim ita auide edebant, ut cibus ore excidens terrã pauiret, hoc est, feriret, tum auspicanti tripudium solistimum nunciabatur, & feliciter cessurum quicquid ille animo concepisset: contra, omnia infausta portendebantur, si escam non caperent. Sumitur etiam latius Augurii nomẽ pro quauis diuinatione. Cic. 4. Phil. O mea frustra uetissima auguria rerum futurarum.

AVGVRACVLVM, raculi, *οἰωνοσκοπεῖον*, ueteres dicebant, quã nos arcem nocamus, quòd ibi aues publice auspicarentur.

AVGVRALIS, le, *οἰωνοσκοπικὸς*, ad augurem pertinens, ut, Auguralis cena, quæ & Aditialis dicitur. Varr. 3. de re rust. ca. 6. & Cice. ad Gallum. Augurales libri, Auguralia insignia. Porta auguralis, Tacitus lib. 2. Nocte porta egressus augurali. Augurale, insigne augurum, Seneca de Tranquil. uitæ. cap. 11. Vir auguralis. Cicer. de clar. ora. Auguralis uirga, *οἰωνοσκοπικὴ ῥάβδος*, baculus erat breuis, qui & lituus appellatus est.

AVGVRATIO, onis, *οἰωνοσκοπία*, ipse augurandi actus. Cic. 3. de Diui. Quæ ista auguratio est ex passeribus?

AVGVRATO, aduerb. per augurium: ut Auspicato, per auspicium. Liu. lib. 1. Accitus Numa, sicut Romulus, augurato in urbe condenda.

AVGVRATVS, us, *οἰωνοσκοπική*, dignitas auguris. Cic. 1. de Diuin. cum tentaret scientiam auguratus. Ibidem: Lituus iste uester, quod est insigne auguratus.

AVGVRIVS, a, um, *οἰωνοσκοπικὸς*, idem quod auguralis. Cice. Epist. lib. 2.

AVGVRO, as, auguror, *Augurare, indouinare, οἰωνίζομαι*. Vir. li. 9. si quid ueri mens augurat opto. Hinc Inauguro, & Exauguro, contraria. nam inaugurare est per augurium consecrare: exaugurare, quod inauguratum erat, profanum facere. Cicero de Antonio Cæsaris Flamine: cur nõ inaugurare? sume diem: uide, qui te inauguret. Liu. 1. ab urbe: exaugurare fana, sacellaq; statuit.

AVGVROR, pen. cor. *μαντεύομαι, οἰωνοσκοπῶ*, ex auium cantu, gestu, uel pastu futura diuino. latius accipitur, pro quouis modo conicio. Regit, uel accusatiuum. Cic. 1. de Diuin. 1. Calchas ex passerum numero belli Troiani annos auguratus est. Vel ablatiuum. Idem Attic. quantum coniectura auguramur. Item cum præpositione De. Idem in Brut. quid de illo augurer, lubet dicere. Et cum Ex. Idem Cecin. Non igitur ex alitis uolatu, nec ex cantu sinistro oscinis tibi auguror.

AVGVSTA CAESAREA, *αὐγοῦστα καισάρεια*, urbs supra Iberũ. Distat à Numantia ad 80 stadia. uulgus Hispanorum Saragossam uocat.

AVGVSTA Emerita, ciuitas Lusitaniæ, à militibus emeritis conditoribus, & Augusto nomen sortita. nam, ut Diomedes refert, cum Augustus, Cantabris & Asturibus deuictis, in Italiam rediret, reliquit milites emeritos, iisq;, ut in Lusitania Augustam Emeritam conderent, permisit.

AVGVSTA Vindelicorum, Germaniæ urbs celeberrima, ad Lycum amnem sita, quam Germani sua lingua Augspurg uocant. Augusta Treuirorum, est metropolis Treuirorũ ad Mosellam flumen sita. Vulgo Triere à Germanis dicitur, à Gallis Treues.

AVGVSTALE, is, *Palazzo de magistrati, πρυτανεῖον*, domus principis, uel magistratus, à recentioribus appellata, quæ à ueteribus Prætorium. In castris quoque imperatoris tabernaculum, Augustale dictum legimus.

AVGVSTALES, teste Vegetio lib. 2. Rei militaris dicebantur, qui primos in bello ordines ducebant: quòd ab Augusto ad id munus essent delecti.

AVGVSTE, aduerb. *σεβασμίως*, sancte, pie, religiose. Cic. 1. de Nat. deo. quem nostri maiores auguste, sancteq; Liberum cum Cerere & Libera consecrauerunt. Dicere de religione augustius, Cic. de clar. orat.

AVGVSTORITVM, *αὐγουστόριτον* Ptol. urbs Pictonum, Gallice Poictiers.

AVGVSTVS, a, um, *Augusto, degno di riuerenza, σεβάσμιος, σεμνός, ἱερὸς*, sanctus, dignus, quem religiosa quadam obseruatione colimus. unde Augusta templa, augusta forma. Oui. 1. Fast. Augusta uocantur Templa, sacerdotum rite dicata manu. Cic. 1. Tuscu. Ex hoc Platonis quasi quodam sancto, augustoq; fonte, nostra manabit oratio. Sed & Octauius Cæsar primum, indeq; reliqui ab illo Cæsares, Augusti, *σεβαστοὶ*, cognominati, cum ob singularem eorũ uirtutem, meritaq; in remp. maxima, tum ut ceteri tam augusto, splendidoq; nomine ad easdem uirtutes inuitarentur. Item, quia mense Sextili Octauius Cęsar primum consulatũ iniit, triumphos in urbem intulit; Aegyptus quoque hoc mense in potestatem populi R. redacta, & finis ciuilibus bellis impositus; placuit senatui, ut qui ante Sextilis, deinde Augustus appellaretur, ut qui imperio felicissimus fuisset.

AVGVSTAE, coniuges dicebantur imperatorum: Diuæ autẽ, post mortem tantum. Augustarum nomina hæc sunt, Liuia Augusti, Agrippina Agrippæ filia, uxor Germanici, Lepida Galbæ, & aliæ.

AVIA, æ, *μάμμη*, patris uel matris mater. Hinc Proauia, Abauia, Atauia, Tritauia.

AVIARIVM, rii, *ὀρνιθὼν*, locus, in quo aues nutriuntur, uel quo se aues recipiunt. Cic. Q. Fratri: Nihil restabat, præter balnearia, & ambulationem, & auiarium. Colum. lib. 8. cap. 1. appellamus apum cubilia apiaria, uel nantium uolucrum auiaria, uel pecudum siluestrium uiuaria. Auiaria quoque à Virgilio lib. 2. Geor. dicuntur loca nemorosa, quæ auibus abundant.

AVIARIVS, *Colui che tiene cura d'uccelli. ὀρνιθοκόμος*, qui curam auium gerit. Colu. lib. 9. Dicitur & Auicularius.

AVICVLA, diminu. *Vcellino, augellino, ὀρνιθάριον*, parua auis. Gel. libro 2.

AVIDE, aduerb. Cic. de Sene. Græcas litteras senex sic auide arripui, quasi diuturnam sitim explere cupiens.

AVIDITAS, tatis, *πλεονεξία*, Cic. de Sen. Habeo senectuti magnam gratiam, quæ mihi sermonis auiditatem auxit, potionis & cibi sustulit.

AVIDVS, cupidus, *Auido, desideroso. πλεονέκτης*, ab auẽdo, id est, cupiendo. Teren. in Heaut. patrem auidum, miserum, atque aridum.

AVILLA, *Agnellino, pecorino*, quasi ouilla, agnus recentis partus. Festus.

AVIS, is, *Vcello, augello, ὄρνεον*, uolucris omnis, quæ oua parit, & pennis decorata est: dicta (ut quibusdam uidetur) ab auiis, id est, locis secretioribus, quibus aues delectantur. ad Heren. lib. 3. Auium dulcedo ducit ad auium. Volucres autem, *πτηνὰ*, dicuntur, quęcunque uolare possunt. unde apes, uespæ, muscæ, papiliones, uolucres sunt, non tamen aues. uespertilio quoque à quibusdam inter aues non numeratur,

tur, quòd pennata non sit, sed pennarum loco alas habeat membranaceas, & quatuor pedes contra auium naturam, ut media quædam species inter auem, & murem esse uideatur.

Avitvs,a,um,pen.pro. πατρῷος, προγονικός, quod ab auo, aut auia ad nos peruenerit. Cic. in Verr. act.1. res patria, atque auita.

Avivs, a, um, Senza uia, isuiato, ἄβατος, quod distat à uia, aut quod est sine uia. Virg. lib. 2. Ge. Auia tum resonãt auibus uirgulta canoris. Sal. in Iug. nocturnis auiis itineribus repẽte Romanos aggreditur. Lucr. Auia Pieridum peragro loca, nullius ante trita solo.

Avla, Regia, palazzo, corte di prencipe, αὐλὴ, proprie est principum domus, uentis perflabile, ut annotauit Athenæus. uerum quoniam principum ædes habere solent amplissima hypæthra, factũ est, ut aula pro regia ponatur. Seneca: cũ quidam illum interrogaret, quo modo rarissimam rem in aula cõsecutus esset senectutem? Iniurias (inquit) accipiendo, & gratias sæpe agendo. Antiqui Aulas dicebant, quas nos ollas, id est, uasa figulina, quibus cibaria coquũtur. Pla. in Amph. insinuatur aula cineris in caput. Diminut. Aulula (à qua Plauti comœdia Aulularia uocata) hoc est, parua olla. A qua rursus fit aliud diminutiuum Auxilla: ut ait Festus. Ab Aula fit Aulicus, a, um, denominatiuum: ut, Aulicus apparatus. Et Aulicus substantiue, qui aulę sectator est assiduus. Suet. in Ner.

Avlaevm, aulęi, uel Aulęa, orũ, pluraliter, Panno d'arazza, Razzi, αὐλαῖαι, uela picturata, uersicolori textura spectabilia, Græce περιπετάσματα, & περιστρώματα, quibus in splendido aliquo apparatu parietes obtenduntur. Dicta Aulæa, ab aula Attali Asiæ regis, in qua primum inuenta. unde & Attalica aulæa uocantur. Propert. Nobilis aulęis porticus Attalicis. Beluata tapetia, ζωωτὰ, di ait Plaut. à textura beluarum, quæ in aulæis intexuntur. Singularis numerus legitur apud Cic. in Orat. pro Cœlio: Scabella concrepant, sulęũ tollitur. Legitur & Aulæa fem. gen. apud Curtium: Cum post aulæam, qua lectos obduxerat, staret.

Avlerci, apud Cæsarem, Galliæ Celticæ populi, ad Oceanum siti. Orontius credit esse, quos hodie uocamus Rhotomagenses.

Avletes, pen. pr. Trombetta, αὐλητὴς, cognomen Ptolemæi; patris Cleopatræ, qui choraulam exercuit: unde & nomen nactus est. Hic ab Alexandrinis regno exactus, cum Romã confugisset, à Gabinio in regnum reductus. Strabo lib.17. & Dio.

Avleticvs, a, um, pen. cor. αὐλητικὸς τοῖς αὐλοῖς, tibiis idoneus, ut Auleticus calamus. Pli. lib. 16. ca. 32. Orchomenius est continuo foramine peruius, quem Auleticon uocant.

Avlicoqva, antiqui dicebant, quæ in aulis, hoc est, ollis coquuntur. Vnde Aulicoqua exta dicuntur, in ollis elixa. Festus.

Avlis, lidis, αὐλὶς, regiuncula est saxosa Bœotiæ, è regione Chalcidis oppidi Eubœæ, una cum oppido eiusdem nominis, quod portum habet exiguũ, quinquaginta non amplius nauium capacem. huc Græcorum classem conuenisse ferũt, Troianis bellum illaturam: ibidemq; maris tempestate retentum Agamemnonem, filiam suam Iphigeniam Dianæ sacrificasse. Straboni tamen lib. 9. placet, non in hunc portum tam angustum Græcorum classem coactam, sed in alterum maiorem qui Tanagræorum uico proximior est.

Avloedvs, αὐλῳδὸς, qui tibiis canit. Græci αὐλὸς uocant. Cic. pro Mur. Aulœdos esse aiunt, qui citharœdi fieri non possent.

Avlocrena, nes, pen. pro. regiuncula minoris Asiæ, in conuentu Apameno. ibi platanus ostenditur, ex qua pependit Marsyas uictus ab Apolline. Pli. lib. 16. cap. 14. & li. 5. c. 59.

Avlon, αὐλὼν, mons Calabriæ, ferax uini. Mart. li. 13. Et Baccho fertilis Aulon. In eo est oppidum eiusdem nominis. Est & nomen duarum urbium, quarum una in Macedonia, alia in Cilicia.

Avoco, as, pen. cor. Chiamare altroue, ἀποκαλέω, alio uoco: & per translationem abstraho, disiungo, ἀποτρέπω. Lact. li. 2. ad studia pacis a rebus bellicis auocauit. Cic. pro Rosc. Amer. quos ætas à prœliis auocabat.

Avolo, as, p. c. Volare altroue, ἀποπέτομαι, alio uolo, siue alio subito discedo. Cic. ad Att. Experiar, ut hinc auolem.

Avra, Aura, uento piaceuole, αὔρα, uentus lenior, teste Seneca in Natura. quæst. Virg. lib. 4. Aene. Dulcis compositis spirabat crinibus aura. Interdum ponitur pro splendore. Idem in 6. Discolor unde auri per ramos aura refulsit. Interdum pro fauore, quia cum flat aura æstate, uidetur æstuantibus fauere. Idem ibidem: Nimium gaudens popularibus auris. Horat. lib. 2. Carm. translate posuit pro uenustate, & illecebris mulierum. Fit autem (ut quidam uolunt) Aura ab aere: quòd motus aer & splendorem facit & uentũ: & procul dubio Græcum est. Suid. αὔρα, ἤτοι πνοή. Aura, inquit, id est, spiritus.

Avramentvm, χρύσωμα, instrumentum effodiendo, aut purgando auro accommodatum. Pli. lib. 33. ca. 3. Hispania striges uocat auri paruulas massas, quòd super omnia solum in massa auramento capitur.

Avraria sodina, Minera d'oro, χρυσωρυχία, ubi foditur aurũ: quæ & Aurifodina dicitur.

Avrarivs, a, um, adiect. ut Auraria metalla, Plin. lib. 37. cap. 12. Aurarium negocium, Plaut. Bacchid.

Avrarii, Orefici, χρυσοχόοι, aurifices, qui aliquid ex auro conficiunt, aut inaurant. Aurarii etiam fautores dicuntur, teste Seruio, à nomine aura, quod non nunquam pro fauore accipitur.

Avrata, χρύσοφρυς, piscis, qui ab auri colore nomẽ accepit: cuius amator Sergius, Orata cognominatus est, ut refert Macrobius, quasi Aurata: sicut plostrum pro plaustrũ. Martial. lib. 13.

Avratvs, a, um, Dorato, indorato, διάχρυσος, χρυσοβαφὴς, quod in superficiem habet aurum. Cicero post red. in sen. Lentuli beneficio reducti sumus in patriam, equis insignibus, & curru aurato reportari. Sueto. in Ner. Piscatus est reti aurato. Abusiue tamen Auream domum, & Auream portam dicimus pro aurata. Milites aurati. Liu. lib. 9. Tunicæ auratis militibus uersicolores.

Avreae, παρώτια, fræni, qui circa aures equorum religãtur. Festus.

Avrelia, æ, αὐρηλία, familia Romæ in primis celebris à Sabinis (ut Festo credimus) oriũda, cui locus publice designatus erat, in quo Soli sacra faceret. Ex hac Aurelii, primum Auselii dicti, sicuti Papisii, qui postea Papirii.

Avreolvs, a, um, diminut. ab adiect. Aureus. Aureolum collum, auri colorem referens, Varr. 3. de re rust. cap. 9. Aureolus libellus, Cic. 4. Acade. Malum aureolum, Catullo. Aureolus, substantiuum, diminut. ab aureo nummo. Martial. lib. 5. & lib. 10.

Avres, Orecchio, orecchia, ὦτα, ab hauriendis sonis dictæ sunt, detracta aspiratione. Vir. 3. Aen. Vocemq; his auribus hausi. Alii à Græco αὐδὴ deduci malunt, quod uocem significat, quæ solo aurium instrumento percipitur: aut certe à uerbo audio: ut aures dictæ sint, quasi audes. Intelliguntur autem hoc nomine tam cartilagines foris prominentes, quàm ipsa foramina. Lucr. lib. 6. Plenæq; sonoribus aures. Aures item dicuntur in rebus inanimatis, quibus rem aliquam apprehendimus, quas alio nomine ansas uocamus. Virg. 1. Geor. Binæ aures, duplici aptantur dentalia dorso. Hinc Inauris, ἐλλόβιον, & Auritus, ὠτώεις: de quibus infra.

Avrevs, substant. Moneta d'oro, χρυσοῦς, nummus ex auro. Pli. lib. 35. cap. 10. tabulæ pretium accepit, aureos mensura, non numero.

Avrevs, a, um, Cosa fatta d'oro, χρυσοῦς, χρύσεος, ex auro. Cice. 4. Phil. Sedebat in sella aurea. Item, quod auri colorem habet. Virg. 3. Eclo. Aurea mala decem misi. Interdum idem quod pulchrum. Idem 10. Aene. Venus aurea contra Pauca refert.

Avricomvs, pen. corr. Biondo, χρυσόκομος, qui aureos crines habet. unde Phœbus uocatus Auricomus. Silius lib. 3.

Avricvla, λοβὸς, ὠτίον, quamuis diminutiui formã habeat, non tamen paruam aurem significat, sed mollem illam particulam, quę etiam infima, uel ima auris appellatur. Cic. Q. Fratri: Auriculam fortasse mordicus abstulisset. Martialis tamen pro tota aure posuisse uidetur, cum ait lib. 5. Garris Nestor in auriculam.

Avricvlarivs, a, um, ὠτικὸς, unde Auricularium specillum, chirurgorum instrumentum, quod curandis auribus adhibetur. Pro eodem Auricularis, & hoc re: ut, Vermiculatio auricularis, cum putridæ aures uermibus scatent. Et auricularis digitus, paruus, quo aures mundantur.

Avriferum, χρυσοφόρος, quod fert aurum: unde Aurifera flumina, Tagus in Hispania, Padus in Italia, Hebrus in Thracia, Pactolus in Asia, Ganges in India. Aurifera arbor. Cic. 2. Tuscu. Auriferum nemus. Plin. lib. 25. cap. 5. Aurifera terra, Mart. lib. 10.

Avrifex, ficis, Orefice, orafo, χρυσοχόος, faber aurarius, auri laborandi artifex. Cic. 1. de Orat. quæ non aurificis statera, sed quadam populari trutina examinantur. Plin. aurificum arte alternis inter folia candicantibus margaritis. Hinc Aurificina, aurificis officina.

Avrifvr, Rubator d'oro, χρυσοκλέπτης, qui furatur aurũ. Plautus, Hic aurifur est.

Avriga, pen. pr. & gen. com. secundum Priscianũ, Carrettiere,

[illegible]

ἡνίοχος, qui currum regit. quæ uox ab aureis agendis dicta uidetur. Sunt autem Aureæ (ut supra ea Festo docuimus) lora quædam, quę circa equi iugalis aures religantur. Virg. 12. Aen. Circunstant properi aurigæ. Hinc Aurigo, as, ἡνιοχῶ, currum regere. Suet. in Calig.

AVRIGARIVS, uidetur usurpari à Suet. in Ner. pro eo qui currum habet instruendi aurigas in spectaculis. Mercede palmarum aurigarios fraudauit.

AVRIGATIO, onis, ἡνιοχεία, ἡνίοχησις, uerbale. Gell. lib. 7. cap. 8.

AVRIGO, ginis, pen. pro. ἰκτερὸς, morbus regius: à colore auri, quem bilis refert, per totum corpus diffusa. Hinc Auriginosus, ἰκτερικὸς, qui eo morbo laborat.

AVRIGOR, aris, Guidare, reggere, ἡνιοχῶ, moderor, rego. Varr. Modio: Natura aurigatur.

AVRILEGVS, χρυσολόγος, χρυσεκλέπτης, qui aurum legit, id est, furatur.

AVRIPIGMENTVM, ti, Orpimento, ἀρσενικὸν, genus coloris quod in Syria inuenitur, auri splendore, sed fragili lapidū specularium similitudine. Pli. lib. 33. cap. 4. Duo autem sunt auripigmenti genera, quæ uide in dictione Arsenicum.

AVRISCALPIVM, ὠτογλυφὶς, instrumentum quo aures purgantur.

AVRITVS, a, um, pen. pro. Orecchiuto, ὠτώεις, qui magnas habet aures. Virg. 3. Aene. Auritosq; sequi lepores. Auritus item, qui bene audit. Hora. 1. lib. Carm. Doctus auritas fidibus canoris Ducere quercus. Auritus populus, apud Plau. in Asin. aures intentas habens.

AVRORA, æ, pen. pro. Aurora, ἠὼς, prima diei lux, qua sub Solis aduentum aer illustratur. Item tempus ipsum, hoc est, prima pars diei, qua lux quædam dubia in Oriente cernitur, adueniente Sole. Varr. 6. de Ling. Lat. Aurora dicitur ante Solis ortum, ab eo, quòd ab igne Solis auro aer aurescit. Poetæ fingunt Auroram esse Tithoni cōiugem: quæ quòd maritum habeat senem, relicto eius cubili, ortum Solis anteuertit.

AVRVM, ri, Oro, χρυσὸς, pretiosissimum omnium metallorum, ab auru, hoc est, à splendore ita appellatū: aut certe à Græco αὐρὸς, quod diuitem & potentem significat. Plin. lib. 33. cap. 1. Utinam posset è uita in totum abdicari aurum, sacra fames, ut celeberrimi auctores prodidere, ad perniciem uitæ repertum. Aurū factū, χρυσὸς εἰργασμένος, dicitur, quod artificis manu aliquem in usum est laboratum. Vlpian. l. Q. Mutius. ff. de auro & arg. leg. Cui aurum uel argentum factum legatum est, si fractum, uel collisum fuerit, non continetur. Seruius enim existimat, aurum, uel argentum factum id uideri, quo commode uti possumus. Huic opponitur aurum infectum, hoc est, rude, & non laboratum. Vir. 10. Aen. Sunt auri pōdera facti, infectiq; mihi. Aurum signatum est, pecunia ex auro cusa. In eadem significatione legimus aurum, absolute, & sine ulla adiectione positum. Plaut. in Aul. Effodio aulam auri plenam. Ponitur item aurum pro ornamentis muliebribus, ex auro confectis. Terē. in Eun. aurum sibi clam mulier demit, dat mihi ut auferam. Aurum coronarium, quod imperatori triumphaturo in coronam decernebatur. Triumphalis enim corona, quæ antiquitus e lauro fiebat, postea ex auro fieri cœpit.

AVRVNCA, Latii ciuitas fuit, ab Ausone Vlyssis & Calypsus filio condita: à qua Aurunci dicti fuerunt, uetustissimi Latii populi. Plin. lib. 3. cap. 5. Virg. lib. 7. Aene. Auruncos ita ferre senes. & lib. 10. Auruncæq; manus.

AVSCANIPANAM, dixerunt ueteres pro uermiculo piloso, qui solet in fronde nasci cum multis pedibus. Varr. lib. 6. de Ling. Lat.

AVSCI, populi Aquitaniæ in Gallia. Pli. lib. 4. cap. 19.

AVSCVLARI, Basciare, ueteres pro osculari dicebāt. Et ab osculo, hoc est, paruo ore, deducitur, quod ausculum dicebant. Festus.

AVSCVLTO, as, Ascoltare, udire, star attento, ἀκροάζομαι, cum accusatiuo significat diligenter attendo. Hinc illud Catonianum: Auditis, non auscultatis, tanquam pharmacopolam. Aliquando obedio, πείθομαι, προσέχω, cum datiuo. Terent. in Andr. Pamphilum ne adiutem, an auscultem seni. Item aspicio, cerno. Afra Priuigno, ut citat Nonius. Ludos hinc auscultaui procul.

AVSER, uel AVSARIS, fluuius Etruriæ, non procul à Luca. Strabo. lib. 5. Aesarem uocat.

AVSIM, ausis, ausit, Habbia ardire, τολμῴην, ponitur pro Audeam, audeas, audeat. Liu. in Procem. lib. 1. Nec si sciam, dicere ausim. Virgil. 1. Ge. Ausim uel tenui uitem committere sulco.

AVSONIVM MARE, αὐσόνιος πόντος, ἢ αὐσόνιον πέλαγος, Ionii maris pars est, quæ ab orientali Siciliæ parte usque ad Salentinos extenditur, in tres diuisa sinua, ut ex Polybii sententia tradit Pli. lib. 3. cap. 5. & 10. Strabo li. 5. alio nomine Siculum mare uocari testatur. Ausonium autem dictum putatur, ab Ausonibus populis, qui eo in tractu primum habitarunt, auctore Pli. lib. 3. cap. 10. quod tamen loco iam citato negat Strabo. Festus ab Ausone quodam Vlyssis & Calypsus filio mari huic nomen factum existimat.

AVSONIA, αὐσονία, olim pars Italiæ dicebatur, in qua sunt Beneuentum, & Cales: ita dicta, teste Festo, ab Ausone quodam Vlyssis & Calypsus filio, qui & Auruncam traditur cōdidisse. incolæ

AVSONES, αὔσονες, dicti, & Ausonii quanquā id nomen postea toti Italiæ fuerit communicatum.

AVSPEX, icis, Pronosticatore, οἰωνοσκόπος, qui ex auium uolatu, cantu, aut pastu futura diuinat: quem & augurem appellari, supra ostendimus. Cic. Att. lib. 1. Latores, & auspices legis curiatæ. Auspices etiam dicebantur, νυμφοστόλοι, παράνυμφοι, qui nuptiis contrahendis præerant, à parte sponsi adhibiti, quemadmodum pronubæ à parte sponsæ. ita dicti ab auspicando, quòd de nuptiarum successu auspicia sumerent. Vnde apud Suetonium legimus, Sporum puerum Neroni nupsisse, dote inter auspices consignata. Auspicē præterea uocamus, cuius ductu, & auctoritate rei aliquid gerimus. Hora. lib. 1. Carm. Nil desperandum est Teucro duce, & auspice Teucro.

AVSPICATO, aduerb. idem quod augurato, bono auspicio, auibus addicentibus. Cic. 1. de Diuin. Romulus urbem auspicato condidit. Sumitur non nunquam pro feliciter. Terent. in And. Haud auspicato me huc appuli. Hinc Inauspicato, infeliciter, nullo auspicio præuio.

AVSPICALIS, le, Augurale, οἰωνοσκοπικὸς, quod ad auspicium pertinet: ut Auspicalis pisciculus, qui aliquid significat futurum. Pli. lib. 32. cap. 1.

AVSPICIVM, cii, Auspicio, οἰωνισμὸς, οἰωνοσκοπία, augurium, diuinatio sumpta ex gestu uel cantu auium: cuius inuentionem Tiresiæ Thebano assignat Pli. lib. 7. cap. 56. Dictū Auspicium, quasi auispecium, ab auibus spectandis: quemadmodum augurium, quasi auigarrium, ab auium scilicet garritu, quem auspicatores obseruabant. Cic. 2. de Diuin. Nihil publice sine auspiciis neque domi, neque militiæ gerebatur. Sumitur etiam latius, ut ad alia diuinandi genera extendatur. Cic. 3. de Diu. Fulmen optimum auspicium habetur, si sinistrum fuerit. Ponitur & pro ductu, fortuna. Virg. 6. Aene. En huius, nate, auspiciis illa inclyta Roma Imperiū terris, animos æquabit Olympo. Non nunquam pro imperio, & potestate. Idem 4. Aen. Communem hunc ergo populū, paribusq; regamus Auspiciis.

AVSPICOR, aris, Augurare, cominciare, οἰωνοσκοπῶ, auspicia sumo, de cælo seruo, ex auiū cantu gestuq; futura diuino. Cic. 1. de nat. deo. Gracchus cum pomerium transiret, auspicari est oblitus. Et quia ueteres nihil, nisi auspicato, gerebant, fit, ut auspicari dicamus pro incipere. Sueton. in Aug. Militiam auspicantibus præfecturas alarum dedit. Col. lib. 2. Ab idibus auspicari officia.

AVSPICO, as, antiqui dixerunt pro auspicor. Plaut. in Persa: Ego auspicaui in hunc diem. Idem in Rud. Non hodie isti auspicaui rei. Non.

AVSTER, Vento, Ostro, νότος, uentus meridionalis: ab hauriendis aquis dictus, licet non aspiretur in principio. nam nebulosus atque humectus est: unde etiam Græce eadem ratione νότος appellatur, quoniam νοτὶς Latine humor dicitur. Virgil. 4. Georg. Frigidus ut quondam syluis immurmurat Auster.

AVSTERE. Cic. pro Mur. Agit mecū austere & Stoice Cato.

AVSTERITAS, atis, contraria στυφότης. Quinct. lib. 2. c. 2.

AVSTERVS, a, um, pen. pro. Acerbo, aspro, αὐστηρὸς, immitis, subacerbus, qualis est sapor fructuum, qui nondum plenam maturitatem sunt consecuti. Differt autem ab acerbo (ut docet Plato in Timæo, & Gal. lib. 3. de Facul. simpl.) tanquam minus à maiore. utraque enim gustata astringunt & contrahunt linguam: minus tamen eam exasperant, quæ austera sunt. Hinc Austerum uinum dicimus. Per translationem accipitur pro duro, aspero. Horat. in Serm. Molliter austerum studio fallente laborem. Proper. lib. 3. Eleg. Qui uolet austeros arte ferire uiros.

AVSTRALIS, Cic. de Som. Scip. Australis ille habitabilis.

AVSTRINVS, νότιος, Pli. lib. 16. cap. 16. si fiat austrinum cælū, atque nubilum.

AVSTRANIA, insula in Oceano Septentrionali, alias Glessaria dicta. Pli. lib. 4. cap. 13.

AVSTRIA, regio Germaniæ ad Danubium, olim Pannonia superior dicta, metropolim habens Viennam, frequentibus Turcarum oppugnationibus nobilitatam.

AVSTRO,

Avstro, as, *Bagnare*, *νοτίζω*, humecto. Plaut. Austrati ad ignē sedent.

Avt, *Ouero, oueramente*, *ἢ*, coniunctio separatiua. Virg. 1. Aene. Aut onera accipiunt uenientum, aut agmine facto Ignauū fucos pecus a præsepibus arcent. Aliquando dubitatiua: ut, Aut librum uolo, aut pretium. Si semel subiiciatur, diminutiua est: ut apud Virg. 1. Aen. Aut age diuersas. Quod enim grauissimū erat, Iuno primum optabat, ut scilicet submersas puppes obrueret: aut, si id grauius uideretur, ut saltem in partes diuersas eas disiiceret. Aliquando coniunctiua: ut apud Virg. 9. Aen. Me primam absumite ferro: Aut tu magne pater diuum miserere.

Avtem, *ma*, *δὲ*, pro, sed, siue uerum, coniunctio tantum substantiua. Cic. de Orat. Poeta numeris astrictior paulo, uerborum autem licentia liberior.

Avthepsa, *αὐθέψα*, ollæ æneæ fuit genus, ita dictum, quasi per se ipsum coquens, quòd tam artificiose factum esset, ut minimo supposito igne facile bulliret. Meminit huiusmodi ollæ Cic. pro Sex. Rosc. Amer.

Avtographa, epistola apud Suetonium in Augusto, Ipsius manu scripta significatur.

Avtololes, pen. cor. *αὐτόλολες*, populi Africæ ad Atlantē montem. Pli. lib. 5. cap. 1. & 2. Sil. lib. 3. Necnon Autololes, leuibus gens ignea plantis, Cui sonipes cursu, cui cesserit incitus amnis.

Avtorare, *Obligarsi alcuno con sacramento*, *παρασκευάζεσθαι*, *οἰκειοῦσθαι*, est aliquem aut sacramento aut præmio obligare: & habet o, productum. Suet. De legendo, uel auctorando milite. Cic. 10 Epist. fam. Quia cum bis gratis depugnasset, auctorari sese nolebat.

Avctoratvs, *Obligato, mercenario*, *ὑπεσχημένος*, auctoramento obligatus, mercede conductus. Huic opponitur Exauctoratus, auctoramento solutus. Hinc Exauctorati milites, quasi exobligati, solutiq; à militari sacramento & obligatione. Pli. lib. 14. uindemiatorem auctoratū dixit, hoc est, mercede conductum. Idem lib. 36. Populum R. auctoratum appellat, in spectaculis periclitantem, instar gladiatorum. A Liuio auctoratus proditor dictus, quasi obligatus. Manilius lib. 5. Astronomicon, ministros perpetuo quasi epitheto auctoratos uocat, tanquam perpetuos mercenarios obligatos dominis, à quibus mercede comparantur. Sic Seruius dixit solos parentes habere potestatem auctorandi.

Avtvmnale, adiect. *ὀπωρινόν*, ut, tempus autumnale. Var. lib. 1. cap. 3.

Avtvmnitas, autumni tempestiuitas: sicut oliuitas, quando olea legitur. Cato de re rust. cap. 5.

Avtvmnvs, *autunno*, *ὀπώρα*, *φθινόπωρον*, una ex quatuor anni partibus, inter æstatem & hiemem media, qua uindemia fit, & arborum fructus colliguntur. Vnde etiam ab augendo quidam autumnum dictum putant, quòd eo tempore coactis fructibus agricolarum opes maxime augeantur. Virg. 1. Georg. Quid tempestates autumni, & sidera dicam?

Avtvmo, as, pen. c. *Istimare, affermare*, *ὑπολαμβάνω*, existimo, censeo. Cic. in Top. Bene quam meritam esse autumas, dicis male mereri. Plaut. Nisi hoc ita factum est, ut factum esse autumo. Vide Gel. lib. 15. cap. 3.

Avvncvlvs, *Zio da lato di madre*, *θεῖος πρὸς μητρὸς*, *μητράδελφος*, non est diminutiuum, quia non seruat significationem integri, sed est matris meæ frater: sic dictus, quòd æque tertius à me, ut auus est, sed non eiusdem iuris: ideoq; uocabuli facta diminutio est, perinde ac minor auus. Vel dicitur auunculus, quòd aui locum teneat, & proximitate tueatur sororis filios: quemadmodū frater patris, à patre patruus, *πατράδελφος*, *θεῖος πρὸς πατρὸς*, appellatur, quòd sit quasi alter pater. Cic. 3. de Fin. Quæ mihi controuersia fuit cum auunculo tuo, diuino, ac singulari uiro. Auunculus maior, *θεῖος ὁ μέγας*, Theophilo, est auiæ maternæ frater. Pers. Maior auunculus exit.

Avvs, *Auolo*, *πάππος*, patris, uel matris pater, ab æuo nominatur, quòd patre antiquior sit: uel à Græco *αὖος*, quod siccū est & aridum: aut à uerbo *αὔω*, quod inter cetera significat clamo, strepo. est enim ætas illa clamosa, & impēdio loquacior. Hinc Proauus, *πρόπαππος*, aui paterni pater: quòd sit prope auum. Abauus, *ἀπόπαππος*, proaui paterni, uel materni pater, quòd sit iam procul ab auo. Atauus, qui est abaui, uel abauiæ pater. Tritauus, quasi Tetratauus, quòd quartus sit ab auo. Post tritanū maiores, *πρόγονοι*, *προγεγεννημένοι*, dicuntur.

Avxilior, aris, *Aiutare, aitare*, *βοηθῶ*, adiuuo. datiuo construitur. Teren. in Adelph. Si omnes cuperent, nihil tibi possent auxiliari.

Avxiliaris, & Auxiliarius, *Aiutatore d'altri*, *βοηθικὸς*, *ἐπίκουρος*, *συμμαχικὸς*, suppetias ferens. Pli. lib. 23. cap. 1. Vinum & acetum ex his factum, auxiliarem contra eandem uim habent. Asinius Cic. Militem non modo legionarium, sed ne auxiliarium quidem ullum quoquam misi. Auxiliaria cohors, apud Cic. de prouinc. cons.

Avxilivm, lij, *Aiuto*, *βοήθεια*, subsidium, adiumentum, quam & opem Latine dicimus. Accipitur & pro ipsis militibus, qui auxilio mittebantur, plurali tamen num. Cic. pro Deiotaro: Imperatoribus nostris auxilia mitteret. Dictum putatur Auxilium ab augendo, quòd uires eius augeat, cui accedit.

Avxillam, ollam paruulam dicebant, ut inquit Festus.

Avximvm, *αὔξιμον*, pen. pro. Piceni urbs: a qua Auximates populi. Pli. lib. 3. cap. 13. uulgo Osimum.

A ANTE X

Axamenta, carmina quæ a Saliis in uniuersos homines componebantur. Festus.

Axantos, insula in Oceano septentrionali post Hiberniam. Plin. lib. 4. cap. 16.

Axare, *Nominare*, antiqui pro nominare posuerunt. Festus.

Axenvm, mare, *ἄξενος πόντος*, olim dicebatur quod hodie Ponticum & Euxinum dicitur: sic à truci accolarum barbarie appellatū: *ἄξενος*, enim inhospitalis est. Nam, ut Strabo lib. 7. tradit, solebant Scythæ, maris huius accolæ, hospites immolare, eorumq; carnibus uesci. Ouidius de Ponto: Frigida me cohibent Euxini littora Ponti: Dictus ab antiquis Axenus ille fuit.

Axiacae, *ἀξιάκαι*, populi Sarmatiæ Europeæ, inter Tyrā & Borysthenem amnes, Peucinis & Carpianis proximi. Ita dicti ab Axiace fluuio, ex Peucinis iugis nascente, qui Carpatho monti adhærent. Hos populos iustissimos fuisse tradit Mela lib. 2. ut qui furti omnes ignari nec sua custodirent, nec aliena contingerent. Meminit horum & Pli. lib. 4. cap. 12. & Ptol. lib. 3. cap. 5.

Axiers, mulieres dicebantur, siue dij una agentes. Fest.

Axilla, *Ascella*, *μασχάλη*, locus concauus subter brachiū, ubi nascuntur pili. Quidam putauerunt diminutiuum esse ab Ala. Cicero tamen in Oratore auctor est, Alam potius ex Axilla contrahi sublata asperitate literæ x: ut ex Maxilla Malam, & ex Paxillo Palum.

Axim, pro egerim. Pacuuius Periboea: quæ egi, ago, uel axim, uerruncent bene. Nonius.

Axioma, pen. pro. *Sentenza, parlar perfetto*, *ἀξίωμα*, Axiomata in plu. numero dialecticis dicūtur disciplinarum principia, & propositiones quædam indemonstrabiles, quæ in communi sensu uersantur, neque ulla egent probatione, sed per se ipsas fidem faciunt: cuiusmodi est illud: Quæ sunt æqualia eidem, inter se quoque æqualia esse necesse est. Accipitur item Axioma pro oratione perfecta, ueri aut falsi significatiua, quam Cicero Pronunciatum, Varro prosatum & proloquium appellat: non nulli ex recentioribus Propositionem nominant: cuiusmodi sunt. Annibal Pœnus fuit: Scipio Carthaginem deleuit. Gell. lib. 16. cap. 8. quicquid ita dicitur plena atque perfecta uerborum sententia, ut id necesse sit aut uerum, aut falsum esse, id a Dialecticis *ἀξίωμα* appellatum est. Præterea Axioma, quod alii adiunctum, alii conneaum, *συνημμένον ἀξίωμα*, non nulli ex recentioribus Propositionem Hypotheticam appellauere. Cuius generis sunt hæc, Si Plato ambulat, Plato mouetur: Si dies est, sol est super terram.

Axis, *Asse, cardine, polo*, *ἄξων*, proprie significat lignum illud teres, circa quod rota currus uertitur: ita dictum ab agendo, quòd rota circa illud agatur, hoc est, moueatur. Virg. 3. Georg. Post ualido nitens sub pondere faginus axis. Non nunquam tamen figurate pro toto curru ponitur: ut apud Iuuenalem, Dignus Aricinos qui mendicaret ad axes. In cælo item, Axem uocant mundi diametron, hoc est, lineā quandam imaginariam, quæ ab uno mundi cardine in alterum tendit. Alio modo pro ipsis polis accipitur, qui & Cardines dicuntur, quòd circa eos rotari orbis uideatur. Vnus Australis siue Antarcticus, *ἀνταρκτικὸς*, appellatur Arctico oppositus, qui terræ obiectu à nobis cerni non potest: alter Septentrionalis, siue Arcticus, siue Arctous, aut Boreus, *ἀρκτικὸς*, *βόρειος*, qui nunquam occidens, semper cōspicitur. Virg. 1. Georg. Hic uertex nobis semper sublimis, at illum Sub pedibus Styx atra uidet, manesq; profundi. Cic. 1. Tusc. quam nos incolimus, sub axe posita ad stellas septē. Itē Axis dicitur totum cælum. Vir. 4 Aene. Vbi maximus Atlas Axem humero torquet, id est, cælum sustinet. Item Axes, tabulæ sectiles sunt, inquit Festus, quæ & à Græcis Axones appellantur: cuiusmodi erant Athenis, quæ leges Solonis habebant insculptas. Gell. lib. 2. cap. 12. In legibus Solonis illis antiquissimis, quæ Athenis axibus ligneis incisæ sunt. Axis quoque fera est in India, hinnuli pelle, pluribus candidiori-

dioribusq; maculis, sacra Libero patri. Pli. lib. 8. cap. 21.

AXITIOSI, *Factiosi*, à ueteribus dicti factiosi, cum plures unà quid agerent, facerentq;. Auctor Festus.

AXUNGIA, *Sugnia*, στέαρ ὕειον Dioscor. ὀξύγγιον Aeginetæ, interior porci pinguedo inueterata: ab axe plaustrorum ungendo dicta, ut facilius circa eum rota uertatur. Hæc quanto uetustior, tanto utilior est, & multas uires habere creditur, quoniam id animal herbarum radicib. uescitur. Plin. lib. 28. cap. 9.

A ANTE Z.

AZA, æ, ἄζα, oppidum Armeniæ minoris. Pli. lib. 6. cap. 9.

AZAN, anis, ἀζὰν, mōs Arcadiæ, Cybele deorum matri sacer, à quo non nulli uicinam regionem Azaniam uocatam uolunt: quam tamen Steph. ab Arcadica quadam muliere nominatam mauult, cui Azano nomen erat. Statius Venit & Idæis ululatibus æmulus Azan.

AZANI, norum, ἀζανοὶ Stephano, oppidum in ea parte Phrygiæ, quæ Epictetica cognominatur. Strabo lib. 12.

AZANIA, æ, ἀζανία Stephano, regio est Arcadiæ, ita dicta, à monte Azan, siue (ut Stephano placet) ab Arcadica quadā muliere quæ Azano dicebatur. incolæ

AZANES, ἀζᾶνες, dicti. Arcades enim, eodem Stephano teste, olim in tres præcipuos diuisi erāt populos, Parrhasios, Azanes, & hisce recentiores Trapezuntios. In hac regione fons fuit, cuius aquā gustantibus tantum deinceps aquarum obo riebatur fastidium, ut ne odorem quidem earum ferre possent. non me latet, plerosque in ea fuisse sententia, Azanii fontis aquas, uini, non aquæ fastidium generare. sed Eudoxum sequi mālo. cuius uerba ex sexto de terræ circuitu libro refert Steph. hunc in modum: Ἔστι κρήνη τῆς Ἀζανίας, ἣ τοὺς γευσαμένους τοῦ ὕδατος, ποιεῖ μηδὲ τὴν ὀσμὴν τοῦ ὕδατος ἀνέχεσθαι. Huic fonti contrariam uim obtinet, qui in agro Clitorio est, cuius aquas qui gustauerit, abstemius redditur, ut tradit Pli. lib. 31. cap. 2. & Ouid. 15. Meta.

AZIMUS, ma, mum, ἄζυμος, sine fermento: unde azymi panes.

DE LITTERA B

B LITTERA muta est. Græci βῆτα nominant. Conuertitur quandoque in u, euphoniæ uel differentiæ caussa, idq; in duobus tantum uerbis, teste Cicerone, Aufero pro abfero, Aufugio pro abfugio. Transit etiam in f, ut Sufficio: in c, ut Occurro: in g, ut Suggero: in m, ut Summitto: in p, ut Nubo, psi.

B ANTE A

BABAE, βαβαὶ, aduerbium Græcum: pro quo nos Papæ utimur. Plaut. Pseud. Babæ, nunc demum mihi animus in tuto est loco.

BABBA, Plinio, βάβαι Steph. Africæ oppidum, ad Atlantē mōtem. Huc ab Augusto colonia translata est, & à nomine auunculi Iulia campestris appellata. Pli. lib. 5. cap. 1.

BABYLON, pen. cor. βαβυλὼν, urbs nobilissima, ad Euphratem fluuium sita, olim Chaldææ totius caput, à qua magna Mesopotamia, Assyriæq; pars Babylonia appellata est: ut scribit Pli. lib. 6. cap. 26. Hanc Strab. lib. 16. à Semiramide conditam tradidit. Hebræorum uero litteræ originem eius ad Nembroth gigantem referunt: & à linguarum confusione ita nominatam uolunt. Hæc postea à Nino uel Semiramide instaurata, mœnibus ac hortis pensilibus, temploq; ac arce maxime fuit admirabilis: campi planitie undique conspicua, natura loci lætissima, castiorum facie, mœnibus paribus per quadrum disposita Murorum eius uis incredibilis relatu, firmitas & magnitudo: utpote qui in latitudinē cubitos 50 habuerint, in altitudinem ducentos. Ambitus eius quadringētorum octoginta stadiorum fuisse traditur: Euphrate fluuio mediam eam interfluente. Murus coctili latere atque interfuso bitumine compactus. Quem tam latum fuisse, quidam scribunt, ut quadrigæ sibiinuicem occurrentes, facile pertransire possent. Vnde & inter septem spectacula orbis numeratur. Fossa extrinsecus late patens, uice amnis circunfluit. A fronte murorum centum portæ æreæ. Est & Babylon Aegypti castellum, ut ait Strabo li. 17. natura munitum, à Babyloniis quibusdam conditū. A Ptolemæo Babulis, βαβυλὶς, appellatur. Nō procul distat à Delta Nili insula.

BABYLONIA, æ, βαβυλωνία, regio est maioris Asiæ à Septentrione Mesopotamiæ partem spectans, ab Ortu Susianam, à Meridie sinus Persici partē, & ab occasu Arabiam desertam: ita dicta à Babylone, quæ olim Assyriorum regia fuit.

BABYLONICUS, a, um, *Veli tessuti di uarii colori*, βαβυλωνικὸς, possessiuum à Babylone: unde Babylonicæ uestes, & Babylonica stragula, quæ diuersos colores habebant intextos. Pli. lib. 8. cap. 48. Eadem & Babylonica substantiue dicuntur. Pli. loco iam citato: Metellus Scipio Babylonica triclinaria sestertium octingentis millibus uenisse, in criminibus Capitonis posuit.

BABYLONIUS, βαβυλώνιος, gentile nomē à Babylone. Cic. 2. de Diuin. Lucr. lib. 6.

BACCAE, geminato cc, & sine aspiratione, τὰ ἀκρόδρυα, continent intra sui nominis ambitum fructus diuersorum generum, lauri, oliuæ, corni, myrti, & aliorū huiusmodi. Differunt ab Acinis, quòd Acini densius nascantur, ut in uuis: Baccæ dispersius, & rarius. Vide Pli. lib. 15. ca. 14. Cic. 1. Tusc. arbores seret diligens agricola, quarum aspiciet baccā ipse nunquam. Idem 1. de Diui. Vt agricola cum florem oleæ uidet, baccam quoque se uisurum putat. Est & Bacca, μαργαρίτης, gemma candida, & baccæ more rotunda, quam & unionem dicimus. Virgil. in Culice: Nec Indi Conchea bacca maris pretio est.

BACCATUS, a, um, διάλιθος, gemmatus, unionibus, seu margaritis ornatus. Virg. 1. Aen. Colloq; monile Baccatum.

BACCIFER, ferens baccas. Pli. lib. 16. cap. 10. Ex omnibus sola baccifera. Seneca in Oedip. Hedera baccifera.

BACCALIA, lauri species, à baccarum fertilitate dicta. Pli. lib. 15. cap. 30.

BACCHA, Bacchæ, βάκχη, μαινὰς, Bacchi sacrificula, quæ & Mænas, & Thyas, & Bassaris appellatur. Mulieres quoque tertio quoque anno ad Cithæronem montem cateruatim cum thyrsis conuenientes, ut ibi Bacchi Orgia magno cum ululatu celebrarent, Bacchæ dicebantur. Ouid. 9. Met. Vtq; tuo motæ, proles Semeleia, thyrso Ismariæ celebrant repetita triennia Bacchæ. Cic. Fabio li. 7. Bacchis ubi est apud me locus?

BACCHANAL, uel Bacchanale, διονύσιον, βακχεῖον, locus in quo Bacchi festa celebrantur. Plau. in Aul. ad Bacchas ueni in Bacchanal.

BACCHANALIA, quæ & Dionysia, διονύσια, Bacchi festa, in quibus uiri per noctem feminis, & teneræ ætati turpiter miscebantur per dolum. unde illud apud Iuue. Sat. 2. Qui Curios simulant, & Bacchanalia uiuūt. Hæc à multis Græciæ urbibus triennio quoque celebrabantur.

BACCHARIS, is, βάκχαρις Dioscoridi, herba est radice odorata, folio aspero, magnitudine inter uiolam & uerbascum, anguloso caule, quæ coronis admisceri solet. Rustici in Gallia Diuæ Mariæ chirothecas appellant, ut tradit Ruellius lib. 3. cap. 37.

BACCHATIO, onis, βάκχευσις. Cic. 3. Ver. Sileatur de nocturnis eius bacchationibus. Compositum est Debacchor.

BACCHARI, *Impazzire, furiare*, βακχεύειν, proprie est Baccharum, quæ magnis clamoribus Liberi patris Orgia celebrabant: quanquam & latius sumitur pro furere, insanire. Virgil. 4. Aen. Sæuit inops animi, totamq; incensa per urbem Bacchatur. Hinc Bacchatus participium. Virg. 10. Aen. Medias Italum bacchata per urbes. Legitur & Bacchatus, in passiua significatione, pro eo quod est, à bacchantibus frequentatus. Virgil. 2. Georg. Virginibus bacchata Lacænis Taygeta. Item Bacchans, antis, aliud participium. Cic. 4. in Catil. Versatur mihi ante oculos Cethegi furor in uestra cæde bacchantis.

BACCHATIM, βακχικῶς, aduerb. more bacchantium. Apul.

BACCHEIS, idos, βακχηὶς, denominatiuum femininum à Baccho. Stat. 2. Sil. Qualis si subeas Ephyres Baccheidos altum Culmen.

BACCHEUS, a, um, per tres syllabas, quarum pen. producitur, βακχεῖος, possessiuum à Baccho deductum. Col. lib. 10. Bacchea uoce frementem. Virgil. ει diphthōgum diuidens, per quatuor syllabas extulit, lib. 2. Georg. Quid memorandum æque Baccheia dona tulerunt.

BACCHIADAE, βακχιάδαι, dicti, qui è Corintho exules in Siciliam deuenerunt, & urbem inter Pachinum & Pelorum ædificantes Siculi facti sunt. Hi à Bacchia Dionysii filia originem duxerunt. Strab. lib. 8. de Corintho loquens, Bacchiadæ, inquit, ferme annis 200. urbem dominatione tenuerant. Ouid. 3. Met. Et qua Bacchiadæ bimari gens orta Corintho Inter inæquales posuerunt mœnia portus.

BACCHICUS, a, um, βακχικὸς, possessiuū à nomine Bacchus. Ouid. 1. Trist. Deme meis hederas Bacchica serta comis.

BACCHIUS, βακχεῖος, genus pedis ex tribus syllabis constās, quarum prima breuis, reliquæ duæ longæ, ut Honestas. hoc pedis genere utebantur in carminibus sacrorum Bacchi. cōtrarius est Antibacchius, ex duabus longis & ultima breui: ut Fortuna.

BACCHUS, *Bacco, Dio del uino*, βάκχος, Iouis ex Semele filius, putatur esse deus uini; & pro ipso uino poni consueuit. Hic

multi

multi nominis fuit. nam primum Dionysius, deinde Liber pater dictus est, & postremo Bacchus à Bacchis, mulieribus, quas in Indiam expeditionem parans, multas secum habuisse fertur. Idem & Osiris dicitur, & Bromius, & Leneus. A Græcis etiã διμήτωρ, quòd bis natus fuisse, & duas quasi matres habuisse fingatur. Ferunt enim Semelen ex Ioue iã grauidam, cum ab amatore Deo (qui se illi daturum, quicquid petiisset, per Stygiam paludem iurauerat) Iunonis dolo hoc sibi munus rogasset, ut talis secum, qualis cum Iunone solebat, nocte una concumberet, fulmine fuisse exustã, puerumq; utero exemptum, Iouis femori fuisse insertum: quem ille postea maturo partus tempore, more grauidæ mulieris est enixus. Hic orbem ferre terrarum peragrauit: multas nationes domuit: Indos debellauit, & primus omnium triũphauit uectus Indico elephanto, ut scribit Diod. Primus emere ac uendere instituit, & diadema regum ac triumphum inuenit. Dictus Bacchus, ut Diodoro placet, à Bacchis mulieribus, quæ illũ βακχεύουσαι, hoc est, insanientes, & immodeste se gerentes in Indiam sunt secutæ: siue (ut Eustathio placet) ἀπὸ τοῦ βαχεῖν. hoc est, à uociferando & ululando, adiecta littera κ, quo uastior ille Menadum sonus in ipso Dei nomine redderetur.

BACCVLA, diminut. parua bacca. Plin. lib. 15. ferunt bacculas paruas.

BACELI, βάκηλοι, ab Augusto dicti sunt stulti, teste Sueton. à Bacelo quodam eunucho (ut Alciatus credit) qui corpore quidem procero fuit, sed adeo stolidus, ut cessecit in prouerbium.

BACRSONAM, genus uasis longioris manubrii, quod alii trullam appellant. Festus. uide Trulla.

BACTRA, orum, βάκτρα, Scythiæ prouincia, ultra Assyriam, à flumine Bactro cognominata. Virg. lib. 2. Ge. Non Bactra, neque Indi Laudibus Italiæ certent. populi Bactri, Bactrii, & Bactriani uocati sunt, quorum rex fuit Zoroastres, magicæ artis inuentor. Bactrianum regnum olim mille urbibus fuisse inclitum ferunt. Bactra item, siue Bactrum (ut apud Pli. legitur lib. 6. ca. 16.) oppidum est eiusdem regionis, Bactrianorum regum regia.

BACVLVS, li, masc. ge. Bastone, βάκτρον, βακτηρία, fustis, scipio: & Baculum neu. gen. Ouid. lib. 15. Meta. Baculumq; tenens agrestia sinistra. Hinc dimin. Bacillum neu. gen. Cic. lib. 1. de Fin. Bacillum inflexum & incuruatum. Bacillus, mascu. gen. in usu non est: a quo tamen uidetur manasse. Imbecillus, a, um, & Imbecillis, imbecille.

BADIZARE, Andare, βαδίζειν, est ire. Plant. in Asi.

BÆTIRRÆ, βαιτίρραι, urbs Galliæ Narbonensis Ptol. l. 2 c. 10.

BÆTICA, βαιτικὴ, Hispaniæ regio Australis, à Lusitania Ana fluuio discreta; ita dicta à Bæti amne, qui eam mediã perfluit. Pli. li. 3. c. 1. & 2. Hodie bona huius regionis pars Granata dicitur, à grani tinctorii copia, quod Græci coccum appellant.

BÆTIS, is, βαῖτις, fluuius ulterioris Hispaniæ, qui ex Tarraconensis agri finibus labens, Australemq; Hispaniæ regionem, quæ ab eo Bætica appellatur, mediam percurrens, tandem non procul à Gadibus in Oceanum Occidentalem illabitur. Huius fluuii aquis lanas optime tingi, Martialis ait.

BÆTICVS, a, um, adiect. βαιτικὸς, ut, Bæticus color obscurus, qui & pullus dicitur, & Hispanus, & Natiuus. nam in Bætica Hispaniæ regione uellera natura pulla sunt.

BÆTICATVS, a, um, aliud adiect. pullatus. Mart. lib. 1.

BÆTICOLA, læ, pen. cor. accola Bætis fluuii. Sil. lib. 8.

BÆTVLO, βαιτύλων, Hispaniæ fluuius est in Tarraconensi tractu, circa montem Iouis, non procul à Barcinone in mare influens. Hispani hodie sua lingua Besonem uocant. Mela. lib. 2. Est item Bætulon oppidi nomẽ in eodem tractu. Pli. lib. 3. cap. 3. & Ptol. lib. 2. cap. 6.

BAGOAS, βαγώας, teste Curtio, eunuchus fuit, Alexandro Magno turpiter adamatus.

BAGRADA, βαγράδας, p. c. fluuius Africæ, qui iuxta Vticam labitur, apud quem à toto Atilij Reguli exercitu serpens centum & uiginti pedes longus occisus est. Pli. lib. 8. c. 14. Gel. lib. 6. ca. 3. & Strab. lib. ult. Luca. lib. 4. Qua se Bagrada lentus agit siccæ sulcator arenæ. Silius Ital. lib. 6. Lentus arenoso spumabat Bagrada campo.

BAHAL, βαὰλ, numero sing. inquit Hieronymus, Tyriorum Deus.

BAIAE, arum, βαῖαι, ciuitas Campaniæ, situs amœnitate, & aquarum salubritate celeberrima: dicta, à Baio Vlyssis socio illic sepulto. Silius. Docet ille, tepentes Vnde ferãt nomen Baiæ, comitemq; dedisse Dulichiæ puppis stagno sua nomina mõstrat. Hinc fit Baianus, a, um: ut Sinus Baianus, hinc Miseno monte, illinc Puteolis clausus. Baiana littora, & Oræ Baianæ, apud Statium.

BAIVLO, as, Portare, βαστάζειν, porto. Plaut. in Asin. Ego baiulabo: ante me ito inanis. Quinct. lib. 6. cap. 1. Ego te baiulare non possum.

BAIVLVS, pe. c. Facchino, bastalo, φορτοβάστακτος, φόρταξ, qui onera corpore suo, uictus quærendi gratia, portat. Cice. in Parad. Verum potius quærẽdum, quid baiuli, an quid homines doctissimi senserint?

BAIVS COLOR, Baio, φοινίκεον χρῶμα, idem est cum spadiceo, siue badio, in equis laudatus: παρὰ τὸ βαΐον, quo nomine Græci appellant palmæ termitem cum fructu auulsum, qui huius est coloris.

BALÆNA, æ, uastissima maris belua, ex genere cetorum, quã Pli. tradit in Oceano Indico ad quaternum iugerum magnitudinẽ excrescere. Græcis φάλαινα dicitur, παρὰ τὸ εἰς φῶς ἅλλεσθαι. Latinis Balæna φ aspirata in β ordinari suam cõuersa. Pli. lib. 9. cap. 3. 4. & 6.

BALANITIS, idis, βαλανῖτις, genus castaneæ rotundius, & maxime purgabile: à rotunda glandis effigie ita appellatum. Pli. lib. 15. cap. 23.

BALANITES, huius balanitæ, βαλανίτης, gẽma subuiridis, Corinthio similis æri, secante medium flammea uena. Pli. lib. 37. cap. 10.

BALANVS, ni, pen. corr. gen. fem. βάλανος, generale nomen, omnia continens, quæ apud nos glandis uocabulo comprehenduntur, præcipue tamen dactylos, oliuas, & alia nucleos intus habentia.

BALANVS myrepsice, βάλανος μυρεψικὴ. Dioscoridi, fructus est arbusculæ, myricæ similis, magnitudine nucis auellanæ, ex cuius cortice odoriferus liquor exprimitur, quem uocãt oleum balaninum. Sunt qui credant esse glandem eam, quã uulgo nucem muscatã uocant: quibus tamen non arbitror adhibendam fidem, cum descriptio ei non cõueniat. cõstat enim, glandem myrepsicã lignoso intus esse osse, quod ut odorata non habet. libentius itaque Ruellio crediderim, nucem odoratam, quam nos Muscatam uocamus, ueteribus fuisse incognitam. Glandem autem myrepsicã Pli. uno nomine uocat Myrobalanum, quasi dicat glandem unguentariam. ita n. scribit lib. 12. cap. 21. Myrobalanum nascitur unguento, & ipso nomine apparet. quo item indicatur, glandẽ esse arboris, heliotropio simili folio. Fructus, magnitudine auellanæ nucis. Hactenus ille. Myrobalanũ Cels. lib. 4. cap. 9. uidetur accepisse pro unguento ipso, quod ea glandis myrepsicæ cõmisto liquore conficitur. Ad hanc etiam significationem allusisse uidetur Mart. l. 14. Quod nec Virgilius nec carmine dixit Homerus, Hoc ex unguento cõstat, & ex Balano. Nam si de glande ipsa intelligas, nõ uideo, quomodo dicat Myrobalanum constare ex balano & unguento. A balanus fit Balanatus, balanino oleo perfusus. Persius Satyr. 4. Tu cum maxillis balanatum gausape pectas. Balaninus, a, um. aliud adiect. ex balano factum: ut, Balaninum oleum. Pli. lib. 23. Balaninum oleum repurgat uaros.

BALARE, βληχᾶσθαι, proprium uocis ouis, aut hœdi. Quinctil. lib. 1. cap. 5. Iam ne balare quidem, aut hinnire diceremus, nisi iudicio uetustatis niteremur. Ouid. 4. Fast. Tactaq; fumanti sulfure balet ouis. Hinc frequent. Balito, as. Plaut. in Bacch.

BALATVS, us, nomen, βληχὴ, βλήχημα. Plin. Gustatum à pecore, captisq; balatum concitat.

BALATRONES, (inquit Festus) & Blateas, antiqui appellabãt, bullas luti ex itineribus, aut quod de calce. inde rorum soleis tradunt. Balatrones pro uilibus pretii hominibus uidetur accepisse Varro de re rust. lib. 2. cap. 5. cum inquit: Videbo iam uos balatrones. Dicti putantur a balatu & uaniloquentia, ut annotauit Porphyrion in illud Horat. 1. Serm. Saty. 2. Mendici, mimæ, balatrones.

BALAVSTIVM, Fior di melagrana βαλαύστιον, flos mali punici, utilis non modo medicinis, sed etiam tingendis uestibus. Proprie est siluestris punicæ flos: nam satiuæ Cytinus dicitur. Hinc Balaustinus, a, um, pen. corr. ut Balaustinus color, à floris huius similitudine.

BALBVCINARE, ψελλίζειν, ψελλίσασθαι, est lingua balba loqui.

BALBVS, Balbo, ψελλὸς, qui uitio linguæ nõ bene potest exprimere uerba. Cice. 1. de Orat. Cum ita balbus esset, ut eius ipsius artis, cui studeret, primam litterã non posset dicere.

BALBVTIO, tis, Balbettare, ψελλίζω, ψελλοῦμαι, imperfecte loquor, quadam linguæ hæsitatione trepido. Cic. 5. Tusc.

BALEARES, βαλεαρίδες, duæ insulæ ante Hispaniã, 30000 passuũ interuallo a se inuicem distantes. quarum maior, quæ Orientem spectat, 100000 passuũ longitudinem habet, circuitum autem passuum, 480000 alterius in 50000 tantum passuum millia longitudo extenditur, circuitus autẽ in passuum 150000. Dictæ Baleares, ut quidam uolunt, à Baleo

quodam

quodam Herculis comite ibi relicto: aut ἀπὸ τοῦ βάλλειν, i. à iaculando: quòd fundæ iaculatione Baleares peritissimi habiti sunt tradit. n. Lycophron, & post eum Florus lib. 3. cap. 8. eã hisce in insulis obseruatã consuetudinem, ut esurientibus filiis a matribus ientaculum in sublimi trabe poneretur: quod illi cõtingere non poterant, nisi prius funda deiecissent. In hisce insulis tantus olim cuniculorum prouentus fuit, teste Pli. lib. 8. ca. 55. ut in eos præsidiũ militare ab Augusto petere sint coacti. Hodie ab Hispanis, quorum imperio parent, Maiorca, & Minorica appellantur. Baleares etiam dicuntur incolæ harum insularum. Inde

Balearicvs, ca, cũ: ut, Balearica funda. Oui. 2. Met. Balearica plumbum Funda iacit. Balearica uina, Pli. lib. 1. cap. 7.

Balearis, & are. Virg. lib. 1. Ge. Balearis uerbera fundæ.

Balinevm, *Bagno*, βαλανεῖον, & Balineæ, arũ, idem quod Balneum & Balneæ, arum. Cic. Attic. lib. 2. Balineum calefieri iubebo. Dictum Balineum, ἀπὸ τῶν βαλάνων, id est, à glandibus, quæ in balneis succendi solent. scribit enim Suidas glandes hominibus apud antiquissimos, cortices uero earũ igni, alimenta præbuisse.

Balinenses, populi in Latio, alias Trebulani. Pli. li. 3. c. 5.

Balesivm, Apuliæ oppidum maritimum. Pli. lib. 3. cap. 11.

Balearia, æ, herba, quæ a Dioscoride λυχνὶς στεφανωματική, id est, Lychnis coronaria, & à Gallorum uulgo Candelaria dicitur. Ruel. lib. 3. cap. 57.

Ballista, *Balestra*, à βάλλω, iacio: machina est, qua saxa torquentur, uel sagittæ. De saxa iacente (quæ & maior ballista appellari potest.) Val. Max. lib. 1. serpentem ballistarũ tormentis undique petitam, silicum crebris & ponderosis uerberibus procubuisse. De sagittas iaciẽte (quæ & minor) Lucanus lib. 2. Tortaq; per tenebras ualidis balista lacertis Multifidas iaculata faces. Hanc Græci βαλλίστραν dicunt, quam & Phœnicas inuenisse Pli. tradit lib. 7. ca. 56. alii Saturnum à Ioue pulsum & in Græciam profugum ballistarum usum docuisse scribentibus.

Ballistarivm, locus ubi sita est ballista. Plau. ballista emittam è ballistario. Vbi ballistam accipere uidetur pro telo.

Ballote, βαλλωτὴ, herba est marrubio similis, Officinæ Marrubiastrum uocant, aut Marrubium nigrum Diosc. lib. 3. Pli. lib. 27. cap. 8. Ruell. lib. 3. cap. 58.

Balnea, orũ. M. Varro: Balnea erãt bina ædificia cõiuncta: alterum ubi uiri, alterum ubi mulieres publice lauabantur.

Balneae, arum. Cic. pro Sex. Rosc. Occiditur ad balneas Palatinas.

Balnearia, orum, ea pars ædium, in qua balneæ sunt. Ci. ad Q. Fr. lib. 3. nihil ei restabat, præter balnearia. Ibidem: in balneariis assa in alterum apodyterii angulum promoui.

Balnearivs, a, ũ, siue Balnearis, re, *Cosa appartenente à bagni*, quod ad balneum pertinet: ut, Seruus balnearius, Balnearia instrumẽta, ut strigiles, ampulla olearia, lintea. Pro quibus etiam Balnearia absolute dixit Apul. lib. 3.

Balneator, βαλανεύς, qui curam habet balnearum. Cic. pro Cœl. Familiaris facta erat balneatori. Plaut. Truc. Omnes amatores balneatores fient. Balneatrix, βαλανίς, qui balneũ curat.

Balneatorivs, a, um, quod ad balneum pertinet. Mart. Iurecons. Instrumento balneatorio legato balneatores continentur.

Balneolvm, diminutiuum. Iuue. Saty. 7.

Balnevm, *Bagno*, βαλανεῖον. Cic. Terentiæ uxori: Labrum si in balneo non est, fac ut sit. Illud autẽ fere obseruatur à scriptoribus, ut balneæ, uel balnea in plurali num. de publicis tantum dicantur, balneum in singulari, locus in domo nostra, ubi priuatim lauamur. Ratio huius diuersitatis uidetur, quòd in publicis balneis plura ad lauandum fuerint loca. Habebant enim mulieres Lauationes suas uiris separatas. erãt præterea in balneis tria: ueluti cœnacula, (nisi regiones malis appellare) quorum summum plenum erat aeris calidi, qualia hodie sunt Germanorũ hypocausta. Hæc balneorum pars Laconicum uocabatur. in medio cœnaculo erant aquæ calidæ, in imo frigidæ. Ex his facile ostendi potest quid sit discriminis inter Balneas, & Thermas. balnea enim tantum dicũtur, in quibus lauamur. unde summa illa balneorum pars, quam Laconicum uocari diximus, & cryptæ quædam siccæ in littore Baiano calidi aeris plenæ, balneorum appellatione non ueniunt, quæ tamen thermæ apte dici possunt. thermæ enim dicuntur quæcunque loca calida, siue illa sicca sint, siue calidis lotionibus accõmodata. frigidum itaque balneum sub thermarum appellationẽ non uenit. nam θέρμη calorem significat. Valla in Raudensem huiusmodi ponit differentiã, ut thermæ dicantur, quæ natura calidæ sunt: balnea etiam, quæ calefiunt igni. quod non omnino uerum esse constat multis tum Martialis, tum aliorum testimoniis, qui Neronis & Titi balnea thermas uocant, quæ certe igni calefiebant. Vnde autem dicatur balneum, uide in dictione balineum.

Balsamvm, *Balsamo*, βάλσαμον, neu. gen. arbuscula uni terrarum Iudææ quondam concessa, uiti similior, quàm myrto. Virgil. 2. Georg. Quid tibi odorato referam sudantia ligno Balsama? Seritur malleolis, ut uitis, & colles implet uinearum modo. Intra tertium annum est fructifera. Præfertur omnibus odoribus. succum emittit eximiæ suauitatis, quẽ Opobalsamum dicũt. nam ὀπὸς Græcis succus est. Summa Opobalsami probatio est, ut lac coaguler, & in ueste maculas non faciat. Pli. lib. 12. cap. 25.

Balsaminvs, a, um, adiect. pen. corr. ut, Balsaminum oleum. Pli. lib. 23. cap. 13. Balsaminum longe pretiosissimum omnium contra serpentes efficax.

Baltevs, & Balteũ in singulari, in plurali neutrum, *Cinta da spada*, ζωστήρ, militare cingulum. Virg. 12. Aen. Humero cum apparuit alto Balteus. Liu. lib. 9. Auratæ uaginæ, aurata baltea illis erant.

Balvx, ucis, minutior auri particula ab Hispanis dicitur. Pli. lib. 33. cap. 4.

Bambacion, *Bambagia*, βαμβάκιον, βάμβαξ, καὶ βαμβακίς Suidæ, lanæ genus candidissimum, in exiguo nascens frutice, quem non nulli Gossipion, plures Xylon appellant, teste Pli. lib. 18. ca. 1. Fert hic frutex fructum barbatæ nuci nõ dissimilem, quæ dehiscens uelut inculcatum lanæ glomum detegit, ex qua deinde uestes fiunt, quæ à non nullis Bambacinæ appellãtur, á peritioribus Xylinæ, uel Gossipinæ. uulgus cotonum uocat, à similitudine fortasse illius lanuginis, quæ foris in malo cotoneo gignitur. Ruell. lib. 2. c. 150.

Banchvs, βάγχος, piscis marini genus, quẽ & Myxona uocari auctor est Pli. lib. 32. cap. 7. Est & Banchus inter mugiles minimus, quem Aristoteles Chelonem uocat.

Banvrri, Gætuli, incolæ Tingitanæ prouinciæ. Pli. li. 5. c. 2.

Baptae, βάπται, Athenis erant sacerdotes Cotyttus, impudicitiæ deæ, cui nocturna sacra peragebant, saltationibus, & omni uoluptatum generi indulgentes. Dicti Baptæ, ἀπὸ τοῦ βάπτειν, quòd qui sacris illis initiabantur, aqua calida tingerentur. Iuue. Sat. 2. Cecropiam soliti Baptæ lassare Cotytto. In hos Eupolis Comœdiam conscripsit, quam ab illorũ nomine Baptas appellauit, in qua mollitiem eorum & libidinem depinxit. quam ob caussam ab illis in mare præcipitatus est. uide Suidam, & Politianum Miscella. ca. 10.

Baptes, βάπτης, gemma mollis, præstantissimi odoris. Plin. lib. 37. cap. 10.

Baptismvs, & Baptismum, *Battesimo*, βαπτισμὸς, & baptisma, atis, βάπτισμα, Latine immersio dicitur, à βάπτω, immergo. Greg. βάπτισμα dicitur, Latine tinctio: quia ibi homo spiritu gratiæ in melius immutatur. primum enim fœdi eramus deformitate peccatorum, in ipsa tinctione reddimur pulchri dealbatione uirtutum.

Baptisterivm, *Lauatoio*, βαπτιστήριον, est ueluti lacus quidã ex ligno, aut lapide ædificatus, in quo lauandi gratia mergi solent. hoc in cellis, i. in locis secretioribus solet constitui: quarum aliæ Caldariæ sunt, in quibus calida lauamur: aliæ Frigidariæ, in quibus lauamur frigida: aliæ Tepidariæ, in quibus tepida aqua abluimur. Pli. ad Apollinarẽ: Cella frigidaria, in qua baptisterium amplum, atque opacum.

Baracvm, βάρακον, oppidum Africæ in tractu Cyrenaico. Pli. lib. 5. cap. 5.

Baracvra, βαράκουρα, emporium Indiæ extra Gangẽ, hodie Bangella, ciuitas fœcundissima, & regnum latissimum.

Barathrvm, *Abisso profondità*, βάραθρον, locus Athenis immẽsæ profunditatis, in imo mollis & cœnosus, in quem noxios, & damnatos deturbabant. hinc factum est, ut loca omnia profunda, unde quis emergere non possit, ab illius similitudine Barathra dicãtur. Hoc etiam nomine appellantur terræ cauitates, quæ fluuios hauriunt, aliis in locis rursus emersuros. Transfertur quoque ad alia. Mart. Barathrum femineum, pro locis mulieribus dixit. Idem stomachi imũ hiatum Barathrum appellauit, cum ait: Extremo ructus si uenit à barathro. Horat. in Sermon. usurpat pro ingluuie & uoragine.

Barathro, gulosus, qui in barathrum gulæ insumit totũ patrimonium.

Barba, *Barba*, πώγων, utroque numero, non solum hominum, sed & brutorum quadrupedum est. Plau Bacch. Cano capite, atque alba barba. Virg. 2. Aenẽ. Squallentem barbam, & concretos sanguine crines. Silius numero plurali etiam de homine dici posse ostendit lib. 12. Indociles nunc propexis in pectora barbis Verrere humum. Hinc Imberbis, & hoc imberbe, & Imberbus, a, um, sine barba.

Barbvla, læ, dimin. Cice. pro Cœl. Aliquis mihi ab inferis

excitandus ex barbatis illis, non hac barbula, qua ista delectatur.

BARBARE, aduerb. ut, Barbare loqui. Cic. 2. Tusc.

BARBARIVM, βαρβάριον, apud Strab. lib. 3. promontorium Lusitaniæ.

BARBARI, Barbari, βάρβαροι, factitio nomine, inquit Strab. lib. 14. dicti sunt ab initio, qui difficulter, aspere, atque duriter loquebantur à βάρβαρ, absona uoce, in quam peregrini homines, Athenas aduentantes, cum primum Græce loqui conarentur, identidem incidebant. omnes igitur qui crasse loquuntur, Barbari dicuntur: quales olim habiti sunt omnes gentes, præter Græcos. unde Plautus Næuium, poetam Latinum, Barbarum dixit. Nunc etiam ab hoc nomine exempti sunt Latini, quòd hi mitiorem linguam habeant ac magis cultam. Quinetiam inter hos, si quis nó recte proferat, barbare loqui dicitur. In summa, Barbari dicuntur illitterati, malis moribus, feri, crudeles. Cic. pro Fonteio, Immanis, ac barbara consuetudo hominum immolandorum.

BARBARIA, βαρβαρία, pen. cor. Barbarorum regio, & gens fera. Cice. 3. in Catil. Quale bellum nulla unquam barbaria cum sua gente gessit.

BARBARICVM, neu. gen. clamor exercitus dicitur: quòd eo uociferandi genere barbari utantur. Festus.

BARBARICVS, a, um, pe. c. βαρβαρικός, Barbarus, ferus, & malis moribus. Apul. Feris ac barbaricis moribus. Virg. Barbaricum aurum dixit, pro multo. Aen. 2. Barbarico postes auro, spoliisq; superbi Procubuere. Barbarica pauimenta, quæ & Subtegulanea dicebantur, ex testis rufis, ruderè, & calce cóstantia: de quibus Pli. lib. 36. cap. 25.

BARBARIES, βαρβαρότης, feritas quædam, Cic. pro Cor. Balbo: Inueteratam quandam barbariem ex Gaditanorú moribus disciplinaq; deleuit. Accipitur etiam pro ipsis barbaris. Idem 1. de nat. deo. Aegyptii, & Syri, & fere cuncta barbaries. Item pro uitioso, & inquinato sermone. Idem de Clar. Orat. Quos nulla barbaries domestica infuscauerat, recte loquebantur.

BARBARISMVS, βαρβαρισμός, est contra Romani sermonis legé, aut scripta, aut pronunciata uitiose dictio. fitq; duobus modis, scripto & pronunciatione, & hoc quadrifariá, adiectione, detractione, mutatione, transpositione litteræ, syllabæ, téporis. Adiectione litteræ, ut Relliquias Danaú, pro reliquias: syllabæ, ut Mauors pro Mars: téporis, ut, Italiá fato profugus. ubi prima syllaba cú corripi debeat, producitur. Detractione litteræ, ut Argyripa, pro Argyrippa, apud Virgil. 11. Aen. syllabæ, ut Salmentum, pro Sarmentum: téporis: ut, Feruere Leucaten, auroq; effulgere fluctus. Mutatione litteræ fit barbarismus, ut Olli pro illi: syllabæ, ut Peruocies, pro pernicies: tempore, ut Vonus ob noxam. Transpositione litteræ, ut Tymbre, pro Tymber: temporis, ut dominus, pen. prod.

BARBARVS, a, um, immanis. Cic. pro Muræ. Gentes immanitate barbaræ.

BARBATVLVS, dimin. Cic. in Parad. Barbatulos mullos excipere de piscinis. Idem ad Atti. lib. 1. Concursabant barbatuli iuuenes.

BARBATVS, Barbuto, γενειῶν, qui barbam habet. Cic. de nat. deo. Dicere licebit, Iouem semper barbatum.

BARBESVLA, Hispaniæ Bæticæ oppidum, in conuentu Gaditano: & fluuius, qui urbi nomen fecit. Pli. cap. 1. lib. 3.

BARBIGER, a, um, adiect. πωγωνοφόρος, qui barbam gerit: ut, Barbigeræ pecudes. Lucr. lib. 5. ingrauescere sæpe cicuta Barbigeras pecudes.

BARBITIVM, pro barba posuit Apul.

BARBITOS, Cetera, βάρβιτος, p. c. ge. masc. instrumentum musicum, quod pulsatur plectro uel calamo. Hora. lib. 1. car. Dic Latinum Barbite carmen. Feminino genere usus est Oui. in epist. Sapphus ad Phaonem: Nec facit ad lacrymas barbitos ulla meas. Dicimus etiam Barbiton in neutro gene. Ausonius in Philomusum: Hoc genere & chordas, & plectra, & barbita conde.

BARCHA, cognomen nobilissimæ apud Carthaginiéses familiæ, ex qua fuerunt Annibal & pater eius Amilcar. inde Barchina factio dicta, quæ Barcharum potentiæ fauebat. Liui. libro 22.

BARCINO, pen. co. Βαρκίνων Ptol. urbs apud Hispanos, totius tractus Tarraconensis celeberrima, uulgo Barcelona dicitur. Ausonius ad Paul. Tarraco, & ostrifero superaddita Barcino ponto.

BARDOCVCVLLVS, genus uestis omni tempore commodæ. Martia. Gallia Santonico uestit te bardocucullo. Sunt qui dicant Bardocucullum esse tegmen capitis uillosum, translatum a populis Galliæ, qui dicuntur Bardi.

BARDVS, Stolto, βλάξ, stultus, tardi ingenii. Cic. de Fato: Stupidum esse Socratem dixit & bardum, quòd iugula concaua non haberet. Bardi apud Gallos uates erát, aut philosophi, qui uirorum fortium laudes decantabant. Lucan. Plurima securi fudistis carmina Bardi.

BARIS, βάρις, apud Aegyptios dicebatur cymba, qua cadauera uectabant ad sepulturam. Proper. lib. 3. Baridos & contis rostra Liburna sequi. Est item Pamphyliæ oppidum, in præfectura Pisidica. Ptolemæus lib. 5. cap. 5.

BARIVM, Βάριον Ptol. Apuliæ oppidum, teste Pli. lib. 3. ca. 11. uulgo Bari uocatur. Hor. Sat. 5. Bari mœnia piscosi. Vbi bari dixit, pro Barii.

BARONES, Baroni, uiros molles uidetur appellasse Cic. ad Attic. lib. 5. Apud Patronem, & reliquos Barones te in maxima gratia posui. De Epicureis loquitur, quos philosophorum nomine non dignatur.

BAROPTENVS, Pli. lib. 37. cap. 10. gemma nigri coloris.

BARRITVS, us, p. p. uox elephantis. Item Romanorú clamor militum, cum utræque acies se iunxerint. Vegetius.

BARRVS, ri, Elefante, ἐλέφας, elephas. Horat. in Epod. mulier nigris dignissima barris.

BATABOCATES, Galliæ populi. Pli. lib. 4. cap. 19.

BASALTES, æ, βασανίτης, genus est marmoris ferrei coloris, & duritiæ, ab Aegyptiis in uicina Aethiopia inuentú. Pli. lib. 36. cap. 7.

BASANITES, tis, lapis ex quo fiunt cotes. Pli. lib. 36. ca. 20. ἀπὸ τοῦ βασανίζειν, quod est explorare, uel examinare.

BASCAVDA, uas Britannicum, post in Romanorum usum receptú. Iuue. Saty. 12. Adde & Bascaudas, & mille escaria. Mart. lib. 14. Barbara de pictis ueni bascauda Britannis.

BASILIA, æ, pen. prod. βασιλεία, Rauracorum urbs, ad Rhenú fluuium, eadem, aut certe proxima ei, quam Augusta Rauracorum appellat. Ptol.

BASILEI, orum, Βασίλειοι Straboni, populi Sarmatiæ Europææ, ad utramque Istri ripam incolentes.

BASILICA, cæ, Luogo publico done si fanno le facende d'importanza. βασιλική, principio dicta fuit dom' ampla & spatiosa, causarum cognitioni destinata: dicta ab eo, quòd principes eò ad ius dicendum conuenirent, aut quòd Græci τοῦ βασιλέως appellatione etiam iudicem intelligerent, astipulante utiá Hesiodo, qui δωροφάγους appellat βασιλῆας, hoc est, doniuoros iudices, interprete Budæo. Plin. in Epist. Descenderam in basilicam Iuliam, auditurus, quibus proxima comperendinatione respondere debeam. Erat autem Basilica templo persimilis, ambulationibus amplissimis instructa, ad quam multi tota ex urbe, alij caussas agendi, alii consultandi, alii aliud agendi gratia confluebant. Cic. ad Att. lib. 2. basilicam habeo non uillam, frequentia Formianorum. Postea etiam basilicæ ædificatæ in usum negociorum, eæq; in locis foro proximis. Vide Vitruuium lib. 5.

BASILICE, aduerb. Splendidamente, βασιλικῶς, regie, magnifice, splendide. Plaut. in Pœn. Basilice ornatus incedit.

BASILICVS, a, um, βασιλικός, regalis. Plaut. in Cap. Basilicas edictiones, atque imperiosas habet. Et in Pseu. Basilicus status, basilicus uictus, regalis & excellens: & Basilica facinora, regia. Basilica nux βασιλικὸν κάρυον, iuglãdis genus optimum, quod & Persicum dicitur. dictú Basilicon, à præstantia, quòd inter nuces principatum obtinere uideatur: uel à regibus, qui eas primi è Perside in Græciam transtulerant: ut non obscure innuit Pli. lib. 15. cap. 22.

BASILICVS SINVS, βασιλικὸς κόλπος, qui Ioniam alluit. Plinius lib. 5. cap. 29.

BASILISCVS, Basilisco, βασιλίσκος, genus serpentis, quod (teste Pli. lib. 8. cap. 21) in solitudinibus Africæ habitat, candida in capite macula. Acutissimum habet caput, rubeos oculos, colorem ad nigredinem uergentem. reliquos serpentes sibilo fugat. Lucan. lib. 9. in uacua regnat Basiliscus arena.

BASILIVS MAGNVS, βασίλειος ὁ μέγας, Cæsariensis fuit, qui una cum Gregorio Nazianzeno, & Ioanne Chrysostomo, sub Valente, indefessus Christianæ religionis contra Arrianos hæreticos propugnator.

BASIATIO, nis, Catul. Da mihi mille basiationes.

BASIO, as, Mart. lib. 6. & bis, terq;, quaterq; basiauit.

BASIS, Basi, sostegno, βάσις, à nostris dici potest fultamentú. sunt enim bases quidam ueluti pedes columnarum, seu fabricarum, quæ a fundamento consurgunt, & superpositæ fabricæ sustinent pondus. Cic. 5. Tusc. ad columnæ basim accessimus. Est & Basis, figura in narrationibus, cum omnia pedetentim proferuntur, ut apud Ter. in Eun. Matri mercator dono dedit: mater ubi accepit.

BASIVM, sii, Bacio, φίλημα, osculum, suauium. Donatus osculú, basium, & suauium sic distinguit, ut oscula sint officiorum, basia pudicorum affectuum, suauia libidinum uel amorum. quæ differentia non obseruatur: ut latius infra ostendemus

mus in dictione osculum. Hic satis fuerit ostendere, basia sæpe impudicorum affectuum esse. Catullus ad Lesbiam: Da mi basia mille.

BASSARES, is, uel idis, βασσαρίς, Bassarei, id est, Bacchi sacrificula. Persius Saty. 1. Et sectum uitulo caput ablatura superbo Bassaris. Est etiam uestis genus ad talos usque demissæ, qua in Bacchi sacrificiis utebantur sacerdotes. Dictus autẽ Bacchus Bassareus à Bassara Lydiæ oppido, ubi præcipue colebatur: uel ἀπὸ τοῦ βάζω, clamo, quòd eius sacra maximis clamoribus à Bacchis celebrarentur. Horat. lib. 1. Car. Non ego te candide Bassareu Inuitum quatiam.

BASTVLI, Bæticæ Hispaniæ populi prope Turdulos. Vide Strabonem lib. 3. Ptol. lib. 2. cap. 5. & Pli. lib. 3. cap. 1.

BAT, uox, qua utimur, cum quempiam iubemus tacere. Plaut. Pœn.

BATA, orũ, βάτα, τὰ, uicus, & portus in Sarmatia Asiatica, supra Bosphorũ Cimmerium Ptol. lib. 5. cap. 9. & Stra. li. 11.

BATAVVS, a, um, pen. indifferenter. Luca. lib. 1. Vangiones, Batauiq; truces. Corn. Taci. de situ Germaniæ. Omnium harũ gentium uirtute præcipui Batauí, non multum à ripa insulam Rheni colunt. Fuerunt Batauí olim stupiditatis notati: quo fit, ut Auris Batauia, dicatur de nullius iudicij homine.

BATHYLLVS, li, βάθυλλος, poeta tragicus insignis. Fuit item Samius adolescens, Anacreontis Poetæ Amasius. Horat. in Epod.

BATIAE, βατίαι, ciuitas est mediterranea Epiri. Strabo lib. 7.

BATIOLA, βάτιον, uasis genus, quo uinum è cado haustum ad mensam ferebatur. Plaut. in Col. ut citat Nonius: Batiolã auream habebat.

BATIEA, pen. pro. βατίεια, Steph. locus editus in agro Troiano. Stra. lib. 13.

BATILLVM, Badile, ferreũ instrumentũ, similitudine palæ, quo pruna colligitur: primũ Batulũ dictum, quasi patulũ: deinde, diminutiua forma, Batillum Pli. lib. 33. cap. 8. Batillis ferreis candentibus ramento argenti imposito. Apicius de petasone: Et armillam illius candenti Batillo uris, & melle contegis. Batillum rusticum instrumentum, quo ad sulcos, ilices, fustaq; in agris faciundas utuntur. Varro 3. de re rust. ca. 6. pastorem cum batillo circuire oportet, ut stercus tollere. Est item messorium instrumentum, quo Picentes utebantur. Idem 1. de re rust. ca. 50. In Piceno ligneum habent incuruum batillum, in quo extremo fit serrula ferrea: hæc cum comprehendit fascem spicarum, desecat.

BATIS, κρῆθμον, herba est fruticosa, pingui folio in modum Portulacæ, sed crassiore, latiusculo, & gustu salso, floribus candidis, & semine libanotidis, quam Dioscorides κρῆθμον, siue κρίθαμον appellat. Eius duo sunt genera, quorom alterum in locis petrosis & maritimis nascens, ad nos defertur sale & aceto conditum. hoc officinæ Cretam marinam appellant. alterum in hortis nascitur, quod Plin. à quibusdam Asparagum Gallicum uocari tradit. Col. Olus chordũ appellauit, quasi serotinum, quemadmodum & Fœnum cordum dixit Varro, quod autumnali demum tempore colligitur. uulgus Bacilias uocat, quasi baticulas. Vide Diosc. lib. 2. & Ruellium lib. 2. cap. 61.

BATOS. βάτος, frutex spinosus, lenta habens flagella per terrã sparsa: Latini Rubum appellant. Diosc. lib. 4. ca. 40. Ruel. lib. 3. cap. 93.

BATRACHITES, βατραχίτης, lapis ranæ uiridi similis colore, & effigie. Pli. lib. 37. cap. 10.

BATRACHVS, chi, pen. corr. βάτραχος, piscis mari peculiaris, apud Pli. lib. 32. cap. 11. Fuit præterea nobilis statuarius ex regione Laconica, qui Octauiæ tẽpla Romæ extruxit. Pli. lib. 36. cap. 5.

BATTIADES, dictus Callimachus poeta elegiographus, à Batto patre. Ouid. in Ibin: Nunc quo Battiades inimicum deuouet Ibin.

BATTIS, βαττίς, puella formosissima, quam Philetas poeta elegiographus adamauit, suisq; carminibus celebrauit. Ouid. lib. 1. Trist.

BATVO, is, Battere, ἀλοάω, uerbero. Plaut. in Cass. batuatur tibi os, senex nequissime. Suet. de Cali. Mirmillonem è ludo rudibus secum batuentem, & sponte prostratum, confodit ferrea sica. Cic. Pæto, translulit ad rem obscœnam, cum inquit. Batuit impudenter.

BAVBARI, deponens, βαΰζω, fictitium uerbum à uoce canum cum latrant. Lucil. lib. 5. Et cum deserti baubantur in ædibus omnes.

BAVLI, uillæ nomẽ inter promontorium Misenum Baiarũq; lacum. Seruius ductum inde nomen ait, quòd olim Hercules iuxta Baias fecit caulam bobus, & eam sepsit: qui locus primo Baulia dictus, mox Bauli.

BAXEAE, Pianelle, Zoccoli, proprie calcei philosophorũ. Apul. in lib. de Asino aur. Qui pallio, baculo, baxeis, & hircino barbitio philosophũ fingeret. Plaut. in Men. pedículas, qui extergentur baxeæ.

B ANTE E

BEATE, Beatamente, aduerb. feliciter. Cic. 1. de Fin. Omnis summa philosophiæ ad beate uiuendum refertur.

BEATITAS, & BEATITVDO, Beatitudine, μακαριότης, Ciceronis sæculo uocabula fuerunt dura, quæ tamen ille putauit usu fieri posse molliora. sic enim scribit lib. 1. de Nat. deo. At ista siue beatitas, siue beatitudo dicenda sit, (utrunque enim durum, sed usu mollienda uerba sunt) uerum ea quæcunque est, cur aut in Solem illum, &c.

BEATVLVS. Persius Sat. 3. Beatulus alto Compositus lecto.

BEATVS, a, um, Beato, μακάριος, felix, fortunatus. Qui sint dicẽdi beati, Sen. lib. 6. Epist. declarat his uerbis: Hoc nos docet beatum non eum esse, quem uulgus appellat, &c. Cice. lib. 5. Tusc. Hos existimo beatos, qui sint in bonis nullo adiuncto malo. Accipitur & pro diuite. Iuue. Sat. 1. uetulæ uesica beatæ. Hora. lib. 2. Carm. Nescias, an te generum beati Phyllidis flauæ decorent parentes.

BEBRIACVM, ci, uicus inter Cremonam & Veronam, apud quem Vitellius Othonem superauit. Tacitus annal. lib. 18. Eo die, quo Bebriaci certabatur, auem inusitata facie apud Regium Lepidi celebri luco consedisse in colle memorãt. Hunc uicum hodie Labinam uocant. Hinc Bebriacensis, se. Pli. lib. 10. cap 49. Venere in Italiam Bebriacenses bellis ciuilibus trans Padum, externæ & nouæ aues, turdorum specie.

BEBRYCES, βέβρυκες Stephano, uel Bebrycij, populi à Thracibus oriundi, qui eam partem Asiæ incoluerunt, postea Bithynia, aliquando Mygdonia dicta. Strabo lib. 7. & 12. Hos Arrianus originem a Bebryce trahere, una filiarum Danai, scribit, quæ cum Hypermnestra præter iussa patris uiro pepercit. quare fugiens parentem, una cum uiro in hæc loca peruenit, incolasq; ritus docuit Aegyptios: pro quibus meritis regionem ab eius nomine Bebryciam fecunt appellatam De his & Volaterr.

BEBRYCIA, βεβρυκία, regio minoris Asiæ ad Propontidem, postea Mygdonia, & Bithynia appellata.

BEBRYCIVS, a, um, βεβρύκιος, possessiuum à Bebrycia. Virgil. 5. Aene.

BEBRYX, ycis, βέβρυξ, rex fuit in montibus Pyrenæis, teste Silio Est item nomen gentile, eum significans, qui ex Bebrycia ortus: de quo uide in dictione Bebryces. Huius autẽ nominis secundam syllabam produxerunt, modo corripiunt poetæ. Val. Flaccus 1. Argon. Bebrycis, & Scythici procul inclementia saxi. Silius lib. 3. Possessus Baccho sæua Bebrycis in aula.

BECHIRES, Plinio, βέχειρες Steph. populi Themiscyræ. Pli. lib. 6. cap. 4.

BEELZEBVB, βεελζεβούλ, idolum Accaronitarum Idolum muscæ significatur. Bel (inquit Hieron.) & Beel & Baal, Hebræis idolum. Zebub autem muscam signat: unde Beelzebub, tanquam muscæ dicatur idolum. Sed & pro dæmoniorum principe ponitur.

BELBINA, βέλβινα, Stra. li. 9. insula è regione Anaphlystiorũ.

BELGAE, arum, βέλγαι, populi Galliæ comatæ, inter Sequanam, & Scaldem fluuios siti, in quindecim olim populos diuisi. Pli. lib. 4. cap. 17.

BELGICVS, a, um: ut, essedum Belgicum, currus genus, apud Belgas primum inuentum. Virg. 3. Georg. Belgica uel molli melius feret esseda collo.

BELGITES, Pannoniæ populi apud Pli. lib. 3. cap. 25.

BELIDES, huius Belidæ. pe. lon. βελίδης, patronymicũ masc. filius, seu aliquis de genere Beli. Virg. 2. Aen. Belidæ nomẽ Palamedis.

BELIS, huius Belidis, βηλίς, patronymicũ femininũ, filia uel neptis Beli. unde Belides dictæ, quinquaginta filiæ Danai, Beli filij: quas cũ Aegisthus Danai frater totidẽ filiis suis peteret uxores, Danaus despõdere noluit: didicerat. n. ex oraculo, se à genero iterfectũ iri. sed coactus à fratre promisit. in nuptiarũ aũt nocte filias subornauit, ut clã se cultris armarẽt, et uiros uino luxuriaq; sopitos iugularẽt. Virgines patri obediẽtes capto tpe necarũt uiros, unaquæq; suũ, excepta sola Hypermnestra, quæ Linceo, seu Linio uiro suo pepercit, qui postea occiso Danao regnũ apud Argos inuasit.

BELION, βήλιον, herba quæ à Diosc. πόλιον ὀρεινὸν, hoc est, Polium montanum appellatur.

BELISARIVS, βελισάριος Suidæ, pro Iustiniano principe belli dux, qui Persas in Oriente, Gothos in Italia, Vuãdalos in Africa prœlio superauit, eorũ rege Glismere in triumphũ ducto. Hic tam strenuus belli dux, & in hostibus perdoman

dis felicissimus, inuidiam uincere nō potuit. nimis eius potentia cum apud Iustinianum in suspicionem affectati imperii adduxit, qui utrunque ei eruit oculum. quare cum aliter ulcisci non posset, exiguum extra urbem tuguriolum extruxit, ubi per omnem uitam à prætereuntibus stipē emēdicauit: illud identidē repetens: Da obolum Belisario uiator. Vide Crinitum, & Volaterranum.

BELLARIA, rum, pl. nu. τραγήματα, ἐπιδορπισμοὶ, πέμματα, cibi saccharo aut melle conditi, aut alia id genus gulæ irritamenta, quæ & secundæ mensæ appellantur. Macr. in Sat. dicente Furio, secundæ mensæ illata bellaria. Vina quoque dulciora in comœdiis antiquioribus est inuenire, dictaq; esse Liberi bellaria Gell. lib. 13. cap. 11.

BELLATOR, oris, Combattitore, guerriere, πολεμιστής, bellicosus. Cic. 4. Tusc. An accusatori maiores nostri maiora præmia, quàm bellatori esse uoluerunt? Dicitur & de brutis animalibus unde Virg. li. 10. equum animosum & ad prœlium incitatum bellatorem uocat.

BELLATRIX, icis, Guerriera, πολεμίστρια, mulier bellicosa. Virgil. lib. 1. Aenei. Aurea subnectens exertæ cingula mammæ Bellatrix.

BELLATVLVS, a, um, uocabulū blandiēris, idē quod Bellulus. Plau. Curc. Cur ergo non imus cubitum bella bellarula?

BELLAX, acis, adiect. Armigero, πολεμικὸς, μαχητικὸς, bellicosus.

BELLE, aduerb. Bellamente, καλῶς, pulchre. Plaut. Truc. buccas belle purpurissatas habens. Dolab. Ciceroni: Terentia minus belle habuit. Cic. Terentiæ: bellissime in nostris prædiis esse poteris.

BELLEROPHONTES, tæ, Βελλεροφόντης, seu Bellerophon, tis, fuit Glauci regis Ephyræ filius, inclyto decore conspicuus, & uirtutis maximæ. Hic cum à Sthenobœa uxore Prœti de coitu interpellatus esset, ueritus hospitalis Iouis iram, lasciuam feminam repulit. unde exardens repulsa mulier, apud uirum innocentē hospitem accusauit, qui hospitii iure motus illum domi interficere non sustinuit, sed datis codicillis ad Iobatem socerum in Lyciam misit. lectis ergo codicillis Iobates in ultionem criminis ad Solymos domādos Bellerophontem misit, ut sub prætextu memorabilis pugnæ interiret. Verum cum & Solymos facile uicisset Bellorophontes, & aliis plerisque periculis obiectus, semper uictor rediisset, Chimæram etiam superasset, nactus Neptuni beneficio Pegasum equum, Iobates iuuenis uirtutem admiratus, alteram illi ex filiabus cum regni parte uxorem dedit: ex qua Isandrum, Hippolochum, & Laodamiam suscepit, ut lib. 6. Iliad. refert Hom. quod cum audisset Sthenobœa, sibi ipsi mortem consciuit. Bellerophontes autem felici rerum successu elatus, cum in cælum euolare cum Pegaso conaretur, immisso à Ioue œstro, equo excussus, deciditq; in eum campum, qui postea Aleius appellatus est. Pegasus autem à Ioue inter sidera relatus. Hic primum Pipponous dictus, Bellerophontes postea à Bellero quodam Corinthio, quem occidit.

BELLICA, cæ, dicebatur columnella illa ante templum Bellonæ, super quam iaciebant hastam, cum bellum indicerent. Festus.

BELLICOSE, aduer. Ferocemente, πολεμικῶς, fortiter, ferociter.

BELLICOSVS, a, um, Feroce, πολεμικὸς, ad bella gerēda aptus, Sal. in Iug. Libyes, quàm Getuli, minus bellicosi erant. Liu. 9. Cepisse eos non Romam, sed, quod multo bellicosius fuerit, Romanam uirtutem.

BELLICVM, ci, substant. sonus tubæ, quo signum dabatur militibus ineundæ pugnæ. unde Bellicum canere, proprie est milites tubæ cantu ad prœlium animare. Per metaphoram accipitur pro instigare ad dissidium. Cic. 6. Philip. Atque iidem bellicum me cecinisse dicunt. Idem 3. de Ora. Thucydides de bellicis rebus canit quodammodo bellicum.

BELLICREPA, genus ueteris saltationis à Romulo institutæ, in qua cum armis saltabant.

BELLICVS, a, um, adiect. πολεμικὸς, quod ad bellum pertinet: ut, Bellica disciplina. Ci. 1. de nat. deo. Bellica corona, quæ bellatoribus uictoribus dabatur, Pli. lib. 16. cap. 4. Ouid. 3. Fast. Dea bellica Pallas.

BELLIFER, a, um, Bellicoso, πολεμικὸς, bellicosus. Claudianus in Rufinum: Quid belliferam communibus urunt Italiam maculis?

BELLIGER, a, um, idem Mart. lib. 11. Hermes belligera superbus hasta.

BELLIGERO, as, Guerreggiare, πολεμῶ, bello, bellum gero. Cic. pro Fonteio.

BELLIPOTENS, breui pe. Possente in guerra, ἐνόπλιος, ἐναίμων, qui bello pollet. Cic. 3. de Diu. Aeacidæ bellipotētes sunt.

BELLITANI, populi Edetaniæ, citerioris Hispaniæ. Plin. lib. 3. cap. 3.

BELLITVDO, inis, Bellezza, κάλλος, τὸ, ornatus, pulchritudo. Festus.

BELLO, as, Combattere, guerreggiare, πολεμῶ, bellum gerum. Pli. lib. 5. ca. 1. Romana arma Claudio principe in Mauritania bellauere. Cic. pro lege Man. longe à domo bellare. Est & bellor, is, deponens. Virg. 11. Aen. pictis bellantur Amazones armis. Hinc debello & rebello.

BELLONA, æ, pen. prod. Bellona, Ἐνυὼ, bellorum dea, Martis soror. Virg. 9. Aene. Quam cum sanguineo sequitur Bellona flagello. Huic proprio sanguine sacerdotes sacrificabant. uide Festum.

BELLONARII, sacerdotes Bellonæ. Acron.

BELLOSVS, a, um, uetustum nomen, idem quod bellicosus. Cœlius apud Nonium: bellum suscitare contra bellosum genus.

BELLOVACI, Βελλόακοι, populi Galliæ, qui belli gloria Belgas omnes superarunt. Bellouacum, pen. cor. oppidū Bellouacorum. Vulgo Beauuais.

BELLVA, æ. Cic. in Acad. ut fera, immanisq; bellua.

BELLVLVS, a, um, diminut. à Bellus, idem quod pulchellus. Plaut. in Mil. bellula es. A quo aduerb. Bellule. Plau. bellule se habet.

BELLVM, Guerra, πόλεμος, discordia hostium, arma sibi mutuo inferentium: item totum illud tēpus, quo hostes in armis sunt. Prœlium autē est conflictus ipse, & hostiū congressio, quæ & pugna dicitur, & certamen. hæc differentia non obscure colligitur ex Liuio, cum ait, Populū R. nullo bello, multis uero prœliis fuisse superatū. Item ex loco Virg. 11. Aen. Infantē fugiens media inter prœlia belli extulit. Aliquando tamen bellū capitur pro prœlio. Salust. In eo bello trecenti milites desiderati. Dictū bellum (ut Priscianus sentit) per antiphrasim, quod minime bonum sit. Alii a Duello deriuant, adiecto d, & digamma in b conuerso. Festus à bellua, quòd belluarum sit mutuo se laniatu conficere.

BELLVS, a, um, per duplex ll, Bello, κομψὸς, dimin. à Bonus. Varro: ita cum eis bellū geras, ut bella omnia domū auferas. i. bona omnia. Idem: in quo Græci belliores, quàm Romani nostri. Interdum pro lepido, & eleganti. Martialis: Bella es, nouimus: & puella, uerum est. Hinc Bellior comparatiuum, de quo paulo ante citauimus ex Varr. testimonium, et bellissimus superlatiuum. Ter. in Adelph. prospiciam mihi, atque unumquodque bellissimum carpam.

BELLVTVS, siue belutus, bestiæ similis. Festus.

BELON, Βελὼν, nomen urbis, & fluuii in Hispania Bætica. Strab. lib. 3.

BELVA, æ, siue (ut alii malunt) Bellua geminato ll, Bestia, θὴρ, θηρίον, immanis fera, à bello, i. pulchro, κατ' ἀντίφρασιν (ut quidam existimant) dicta: aut (ut aliis placet) à substantiuo bellum, quod bestiarum sit, bellum sibi mutuo inferre. Ter. in Eun. Eo ne es ferox, quia habes imperium in beluas? Belua etiam per conuicium dicitur in hominem. Teren. in Phor. quid peritmui autem belua?

BELVATA TAPETIA, ζωωτὰ, dicta à Plauto in Pseud. beluarum figuris picta, intextaq;.

BELVOSVS, a, um, siue Belluosus, θηριώδης, quod abundat beluis. Horat. 4. Carm. Te beluosus qui remotis obstrepit Oceanus Britannis.

BELVS, Βῆλος, per simplex l, nomen propriū primi regis Assyriorum, & patris Nini, à sole deductum, qui Assyriorum lingua Bel dicitur. Huic uita functo templum erexerunt Babylonii, diuinisq; eum honoribus sunt prosecuti. Fuit item Belus, cognomento Priscus, Epaphi, uel (ut alii malunt) Neptuni, & Libyes filius, cui Isis post Apidis mortē nupsit regnante Athenis Cecrope. Huius filii fuerunt Danaus, & Aegyptus, quē alii Aegisthum uocant: à cuius etiam nomine quinquaginta Danai filiæ Belides appellatæ sunt: Hoc etiam nomine dictus fluuius Syriæ, ubi primo repertū fuisse uitrum. Pli. scribit lib. 5. cap. 19. Ioseph. lib. 1. belli Iudaici, Stadiis, ait, duobus à Ptolemaide Belum amnem distare.

BELVS, alius fuit Phœnices rex, & pater Didus, uir militaris scientiæ peritissimus, qui Cyprios Phœnicum littus infestantes piratica subegit, ut est apud Virg. lib. 1. Aene. Genitor tum Belus opimam Vastabat Cyprum &c. Alio nomine dicebatur Metres, ut ait Seruius. Belus præterea Stephano, oppidum est Hispaniæ, non procul ab Herculis columnis, idem fortassis cum eo quod à Plinio Belon appellatur.

BELVS, gemma est uitrea specie, magnitudine nucis iuglādis, in Arbelis nascens, ut ex Democriti sententia refert Plin. lib. 37. cap. 10.

BEMBINA, Βέμβινα Steph. Nemeæ uicus, quem Hellanichus Bembinon, Βέμβινον, appellat: unde Nemæus leo à poetis Bembinates dicitur. Plaut. in Mil. Bembinatidis Beluæ instar.

instar. hoc est, Nemæi leonis instar.

Bembinadia, regio Arcadiæ inter Clitorium & Cleonem oppida. Pli.lib.4.cap.7. Clitorium, Cleone, inter quæ duo oppida regia Nemæa, Bembinadia uocitata.

Benacus, pe.p. *Lago di Garda, βήνακος*, lacus cisalpinæ Galliæ, nō procul à Brixia Venetorum oppido, quem aiunt aureas arenas euoluere, & ex eis nutrire pisces, quos indigenæ Carpiones uocant, nusquam alibi repertos. Ex hoc Mincius fluuius excurrit in Padum. De hoc lacu Virg.lib.2.Geor. Fluctibus & fremitu assurgens Benace marino.

Bendidia, *βενδίδεια*, sacra fuisse apud Thraces narrat Strabo. ex quibus Orphica originem sumpsere. uide Cœl. Rhod.libro 18.cap.13.

Bene, *Bene*, *εὖ*, aduerbium, à Bonus formatum. Ter. in And. O factum bene. Aliquando ponitur pro commode: ut, Bene habito. Cic.1.Offic. Domus bene, & ratione ædificata. Interdum feliciter, siue prospere. Cic. 1.de Diui. Quæ autem deorū inconstantia est, ut primis minentur extis, bene promittant secundis? Non nunquam pro ualde. Idem 3.de Orat. Habetis sermonem bene longum. Bene cogitare, *εὖ φρονεῖν*, uel male cogitare, *κακῶς φρονεῖν*, referuntur ad alterum, significantq; beneficium, aut perniciem. Plin. Hoc tuo studio bene de te cogitantem liberaliorem reddes. Cice. de Sen. Carthaginem diu male cogitantem non prius timere desinam, quam excisam cognouero. Bene de te mereor. *εὖ ποιῶ σε*, id est, bonum in te confero, aut bene tracto. Bene uertere, *καλῶς ἀποβῆναι*, est in utilitatem uertere, sicut male uertere, est in perniciem. Bene uolo tibi, *εὐνοϊκῶς ἔχω*, *εὐνοῶ*, amo.

Benedice, pen.cor.aduerb. *εὐφήμως*. Plau.in Asin. illiciebas blande ad te & benedice.

Benedico, *Laudare, benedire, εὐλογέω, εὐφημῶ*, bene loquor. cum datiuo. Cic. pro Sext. Cui bene dixit unquam bono?

Benedicta, *εὔφημα*, bona uerba, & beneuolentia plena: quibus opponuntur Maledicta. Ter. in Phor. Benedictis si certasset, audisset bene. Benedicta etiam diuisis dictionibus, quæ prudenter, & apposite dicta sunt. Cic. de nat. deo. lib. 2. Bene dicta, male interpretari.

Benedicus, pe co. *Benedicente, εὔφημος, χρηστολόγος*. qui uerbis beneuolentiam præ se fert. A quo aduerbium benedice.

Bene facio, *καλῶς πράττω*. Ter. in Eun. Bene facis: merito te amo. Vbi Donatus: Bene facis, non iudicātis, sed gratias agentis est. Bene facio cum datiuo, est beneficium in aliquem confero, de aliquo bene mereor. Cic. 1. de Inuent. Ab iis quibus bene fecerimus, male tractari.

Benefactum substant. *Ben fatto, εὐεργέτημα*, beneficiū Liu. 5.Bel. Pun. benefacta Hieronis. Cic.2.Offic. Benefacta male collocata, malefacta arbitror. Bene facta item diuisis dictionibus dicuntur. Idem 4. Tusc. Omnia bene facta in luce se collocari uolunt.

Beneficentia, æ, *Beneficenza, εὐεργεσία*, benignitas, beneficiorum collatio. Cic.1.de nat. deo. Quid præstantius bonitate, aut beneficentia?

Beneficiarius, *Quelli che hanno riceuuto beneficio. εὐεργετηθείς*, qui beneficiū accepit. unde à ueteribus Beneficiarii dicti, quos imperator suo beneficio promouisset in militia. Cæs.lib.1. Bel.Hisp. Petreius certamen init cum barbaris equitibus paucis, beneficiariis suis.

Beneficium, *Beneficio, εὐεργέτημα*, meritum. Teren. in Eun. solidum beneficium.

Beneficus, *Benefico, che fa beneficio. εὐεργέτης*, liberalis, qui beneficium præstat. Cic.1.de nat. deo. ne homines quidem cēserin, nisi imbecilli essent, futuros beneficos & benignos fuisse. Comparatiuum Beneficentior, superlatiuum Beneficentissimus. Cic. ibidem: Iupiter optimus, id est, beneficentissimus. Legitur tamen & Beneficissimus apud antiquos: ut apud M. Catonem: De Ptolemæo, rege optimo & beneficissimo.

Benemereor, *Ben meritare, εὐεργετῶ*, beneficium in aliquem confero Cic. in Lælio: Ciues de patria bene merentes.

Benemeritus, a, um. Cic. benemeritus de rep. ciuis.

Beneuentum, *βενεουεντον* Ptol. *βενέβεντος* Suidæ, & Stepha. Hirpinorum urbs, quæ cum eò colonia deduceretur, boni ominis gratia ita uocari cœpit. nam antea Maleuentum uocabatur. Hæc urbs à Diomede condita fertur. Plin. libro 3.cap.11.

Beneuole, aduer. p.c. *Benignamente, εὐμενῶς*, benigne, amice, Cic. de Amic. hæc accipienda amice, cum beneuole fiunt.

Beneuolens, beneuolus. Plaut. in Cap. Ecquam beneuolantem uideris.

Beneuolentia, æ, *Beneuolenza, εὐμένεια*, studiū, amor. Cic. 1.Offic. Beneuolentia beneficiis capitur maxime.

Beneuolentior, oris, comparatiuū à Beneuolēs. Cic. li. 1. epist. Beneuolentior tibi, quàm fueram, nihilo sum factus.

Beneuolus, a, um, adiec. *Beneuolo, εὐμενής*, bene cupiēs alicui. Cic.1.Ver. beneuolo animo me, ut cauerē, præmonebat.

Benigne, aduerb. *Benignamente, ἐλευθερίως, εὐμενῶς*, liberaliter, amice, beniuole. Cic.1.Offi. aut opera benigne fit indigentibus, aut pecunia. Idem pro Flacco: Illa ciuitas neque seuere Flaccum oppugnauit, neque benigne defendit.

Benignitas, tis, *Benignità, εὐεργεσία, ἐλευθεριότης*, liberalitas, munificentia. Ter. in Eunu. Nuncubi meam benignitatē sensisti in te claudier? Cicer.1. Offic. Ne maior benignitas sit, quam facultas.

Benigniter, benigne. Titinius in Geminis: patrocinari benigniter. Nonius.

Benignus, *Benigno, εὐεργετικὸς, ἐλευθέριος, εὐμενής*, liberalis, munificus: a bene gignendo, ut quibusdā uidetur. unde Benignam terram dicimus, fructus abunde reddentem. Pli. de Aegypto: Nulla est benignior tellus, nullus ager feracior. Cic. 2. de natu. deo. Ne homines quidem futuros benignos fuisse. Plau. Rud. Quando ergo tibi benignus fuit.

Benna, æ, teste Festo, lingua Gallica genus uehiculi. Vnde combennones, in eadem benna sedentes. Cato de re rust. cap. 23.

Beo, as, *Beatificare, beare, μακαρίζω*, beatum facio, translate, cōsolor. Plaut. in Truc. Hoc me beat. Terē. in And. O factum bene, beasti.

Berecyntia, *βερεκυντία*, (inquit Seruius) mater deum, à monte Phrygiæ Berecynto: cuius ultima syllaba caret aspiratione, quam addimus, quoties montem Deli Cynthū dicimus. Hæc Seruius in illud Virg. lib. Aen. 9. Ipsa deū fertur genetrix Berecyntia.

Berecyntus, *βερέκυντος* Steph. mons Phrygiæ, & nomen oppidi, in quo Cybele mater deum colebatur: unde Berecyntia dicta. Pli. lib. 16.

Berecyntius, a, um, adiec. *βερεκύντιος*, ut, Cornu Berecyntiū, apud Hora. 1. Car. quo excitantur ad furorem Cybeles Berecyntiæ sacerdotes. Tibia Berecyntia, Idem 3. Carm.

Berenice, es, p. p. *βερενίκη*, Ptolemæi Lagi uxor, regina Aegypti, cuius nomine Ptolemæus Philadelphus, eius filius, insignem urbem in sinu Arabico condidit. Pli. lib. 6. ca. 23. Fuit & alia, Ptolemæi Philadelphi & Arsinoes filia, quæ Ptolemæo Euergetæ fratri nupsit: qui cum in Asiam expeditionem suscepisset, Berenice crinem se detōsuram uouit, si saluus reuerteretur: reuerso, abscissam comam in templo Veneris consecrauit: quæ cum postridie non apparuisset, ægre id ferenti regi, Conon Mathematicus, regis gratiam per adulationem captans, inter sidera collocatam affirmauit, septem ei figura uarias ad caudam leonis ostendens stellas, in quas Berenices crinem mutatum asserebat.

Berenice, es, *βερενίκη*, multarum urbium nomen. prima in Libya Cyrenaica est, in extimo maioris Syrtis cornu sita. Pli. lib. 5. cap. 5. Secunda, ad sinum Arabicum, à Ptolemæo Philadelpho condita, & à nomine matris ita appellata. Pli. lib. 6. cap. 23. Tertiam cognomento Panchryson, & quartā Epidiren dictam, enumerat idem Pli. loco iam citato. Duæ præterea recensentur à Stephano, una in Cilicia, altera Chius olim uocata.

Bergomum, oppidum Italiæ, trans Padum, etiam hodie nomen retinens. Bergomates incolæ.

Berœa, siue **Berrosa**, *βέροια* Stepha. *βέῤῥοια* Suidæ, urbs Macedoniæ ad Haliacmonē fluuium sita, non procul à Pella. Pli. lib. 4. ca. 10. Est etiam in Cava Syria oppidum. à quo dicti Berœenses, *βεροιεῖς*. Plin. lib. 5. cap. 13.

Berosus, collis Taurorum, tres habens fontes. Plin. lib. 2. cap. 103.

Berosus, Chaldæus, cui, ob admirandam prædicendi futura scientiam, Athenienses in Gymnasio posuerunt statuā lingua inaurata. Pli. lib. 7. cap. 37.

Beryllus, li, *βήρυλλος*, gemma subuiridis, perlucida, uix alibi, quàm in India, reperta: cuius nouem enumerat species Pli. lib. 37. ca. 5. Probatissimi sunt, qui uiriditatem puri maris imitantur. Proper. lib. 3. Et solitum digito beryllon adederat ignis.

Berytos, p. p. *βηρυτός*, urbs Phœnices, in ora Libano monti subiecta, Iustiniani temporibus legum studiis celeberrima. uulgo Barutum uocant. hic Berytia uua, hodie quoque nominata. Pli. lib. 15. cap. 17.

Bes, bessis, *δίμοιρον*, m. g. compositum à besse, octo significans uncias. Festus. Bes appellatus, quòd bis triens sit. Ci. ad Attic. Fœnus ex triente factum erat bessibus. Pli. lib. 18. ca. 1. & Legitur & nominatiuus Bessis apud Festum, modo emēdata sit lectio: Bessis (inquit) unciæ octo triens quattuor. Bes etiam est, geometricum mensura, continens octo partes in geri in duodecim partes diuisi. Colu. lib. 5. cap. 1.

BESA, simplici s, βῆσα, fons Thessaliæ inter Ossam & Olympum, iuxta Cycesium oppidum. Stra. lib. 8. Est & tribus nomen in agro Attico. Idem lib. 9.

BESSA, geminato ss, βῆσσα Stephano, campus Locridis, densis arboribus refertus: unde & nomen accepit. βῆσσαι enim saltus. Stra. lib. 9. Est & eiusdem regionis oppidũ apud Steph.

BESBICVS, βέσβικος Stepha. insula exigua Propontidis, xviii. M. passuum circuitu, è regione ostii Rhyndaci fluuii. Pli. libro 5. cap. ult.

BESIPPO, Βεσιππὼ Ptol. Hispaniæ Bæticæ portus, & oppidũ non procul à Mellaria urbe patria Pomponii Melę, ut ipse testatur lib. 2.

BESSARA, βήσαρα, ciuitas est Assyriæ apud Ptol. lib. 6. ca. 1.

BESSI, βέσσοι, populi Thracũ. Ouid. lib. 4. Trist. Viuere quàm miserum est inter Bessosq;, Getasq;. Pli. lib. 4. cap. 11.

BESYNGA, pe. cor. βήσυγγα, τὰ, emporium in India, ubi & amnis Besygas: unde Bessygitæ populi, qui humana carne nescuntur. Steph.

BESTIA, *Bestia*, θηρίον, crudelitatem uidetur exprimere: belua magnitudinem: fera opponitur cicuri. Vlp. Bestias uccipere debemus magis ex feritate, quàm ex animalis genere, quæ propriu morsu uel unguibus sæuiunt: ut pardi, leones, tigrides: à uastando. Bestiæ Ciceroni etiam pisces & uolucres appellantur 5. Tuscu. Bestia quoque Romæ Calpurniorum cognomen.

BESTIARII, θηριομαχοῦντες, ad pugnandum cum bestiis damnati. Cic. pro Sext. Vnus leo, ducenti bestiarii. Idem in Vat. Milonem gladiatoribus & bestiariis obsedisse remp.

BESTIOLA, læ, dimin. *Bestiola*, Pli. lib. 11. cap. 6.

BETA, æ, σεῦτλον, herba notissima, quæ q insipida sit, fatua peculiari epitheto appellatur. Mart. lib. 13. Vt sapiant fatuæ, fabrorum prandia, betæ. Betæ à Diogene uocantur homines molles & cinædi. unde betizare dixit Augustus, pro languere, & effœminari. Cœl. lib. 25. cap. 18.

BETHEL, urbs Samariæ, quàm Iebusæi condiderunt. prius uocabatur Luza.

BETHLEHEM, βηθλεέμ, nomen ciuitatis Dauid, quæ alio uocabulo dicitur Ephrata, Christi Seruatoris nostri natalibus insignis. nunc uiculus esse dicitur, qui ab Ioppe quadraginta millibus distat. In hac ciuitate ortus, atque extinctus est Dauid. ibi Rachel occubuit: & sepulcrum Iesse patris Dauid ostenditur. Est autem hic locus in tribu Iuda, sexto ab Hierusalem milliario, contra meridiem. quando autem Iacob ibi pecora sua pauit, loco Bethlehem nomen imposuit, quod domus panis interpretatur, propter eum panem, qui ibi de cælo descendit. A Steph. βηθλεέμα appellatur neutro gen. & plurali num.

BETHLEHEMITAE, pen. pro. dicti incolæ.

BETHSVRA, & BETHSVRAE, tantum plur. p. p. munitũ Iudæorum præsidium: de quo multa lib. 1. Machabæorum.

BETIS, fluuius Hispaniæ ulterioris, uide Bætis.

BETO, is, *Andare*, uado, quasi bene ito. Varro: Mulierem quòd parere ea non poterat, foras betere iussit. Plaut. in Curc. Si illu ad me betet.

BETONICA, κέστρον Dioscoridi, herba Gallis dicitur, quæ ab Italis Serratula, teste Pli. lib. 25. cap. 8. Est & altera Betonicæ species, teste Aegineta, herba unicaulis, ramulos habens pulegii, sed tenuiores, & gustu fatuos: quæ à superiore specie differt, non effectu.

BETVLLA, σημύδα, arbor uirgis uptissima, cortice cãdidissimo: quam Romani ex Gallia in Italiam transtulerunt, & ex ea fasces conficiebant, qui magistratibus solent præferri. Plin. lib. 25. cap. 8.

B ANTE I

BIAS, Biantis, βίας, philosophus Prienensis, unus ex septẽ sapientibus. hic, capta patria, cum uniuersi fugerent, rerum pretiosissimarum sarcinulis onusti, ipseq; rogaretur, cur ex bonis suis solus nihil secum ferret; respondit, Omnia bona mea mecum porto, fortuita enim inter bona sua non numerabat. Laertius.

BIBACITAS, atis, φιλοποσία, naturalis propensio ad largius bibendum.

BIBACVLVS, dimin. à bibax, *Beuitorello*, φιλοπότης, qui largius, & frequentius bibit. Irẽ nomen poetæ, quẽ Hier. in Chronicis Cremonæ natum scribit, paulo minorem Cicerone.

BIBAX, & BIBOSVS, *Beuitore*, πότης, ποτικὸς, bibendi auidus, nimius potator. Gel. lib. 3. ca. 12. Bibendi auidum. Nigidius in Commentariis Grammaticis bibacem & bibosum dicit. Laberius: Non mammosa, non bibosa, non procax. Bibosus tamen, si Gellio credimus, uocabulum est nouum, & à Laberio uocum innouatore cõfictum. Nomina enim in osus, potius fiunt a nominibus, quàm à uerbis.

BIBVLVS, Tib. Cæsa. agnomen per derisum, ob nimiam uini auiditatem.

BIBESIA, æ, φιλοποσία, uocabulum à Plauto confictum pro nimia bibendi auiditate. Festus.

BIBLIA, bibliorum, βιβλία, plur. num. libri: quo nomine libri sacri per excellentiam appellantur.

BIBLINA, æ, βυβλίνη, Thraciæ regio, uino insignis, quod Biblinum appellatur. alii à biblia uite appellatum malunt. uide Steph.

BIBILO, is, uerbum factitiũ, à similitudine soni, qui fit in uase. Næuius. Bibilit amphora. Festus.

BIBLIOPOLA, pe. cor. *Libraio, uenditore de libri*, βιβλιοπώλης, qui libros uendit. ex βιβλίον, liber, & πωλῶ uendo.

BIBLIOTHECA, p. p. *Libraria*, βιβλιοθήκη, tã librorũ per se magnus numerus, quàm locus ubi libri sunt, appellatur, ut lib. 32. Digestorum scribit Vlp. Cic. ad Sulp. Dionysius seruus meus meã bibliothecam multorũ nummorũ tractauit. Latinis libraria dicitur. Gel. Forte in libraria ego, & L. Paullus consederamus. Est & Bibliotheca, inscriptio, qua Diodorus historiam suam nominauit. Pli. in procœmio operis: Diodorus, Bibliothecas, historiam suam inscripsit. Bibliothecæ, ut scribit Vitruuius, ad orientem spectare debent. usus enim librorum matutinum expostulat lumen.

BIBO, bibis, bibi, bibitum, *Bere*, πίνω, potũ haurio, humorẽ attraho. Plau. in Stic. Vide quot cyathos bos bibimus. Virgil. lib. 11. etiam iis iunxit, quæ uim attrahendi humoris nullã habent: Hasta sub exertam donec perlata papillam Hæsit, uirgineumq; alte bibit acta cruorem. Bibere etiam accipitur pro studiose audire. Hora. lib. Car. 2. Pugnas, & exactos tyrannos Densum humeris bibit aure uulgus. Hinc Adbibo, prębibo, προπίνω, uel ualde bibo. Ter. in Heaut. Is mihi ubi adbibit plus paulo, sua quæ narrat facinora? Combibo, similiter bibo. Cic. 1. de Fin. Infici debet iis artibus, quas si combiberit, dum tener est, ad maiora ueniet paratior. unde Combibones dicuntur compotores. Cic. Pæto: Quas controuersias habeo cum tuis combibonibus Epicureis. Exbibo, extra bibo, ἐκπίνω. Plau. in Amph. Vt ego illic uini cirneam ebiberim meri. Per translationem ebibere ponitur pro consumere. Idem: Non ego cum uino simul ebibi imperium tuum. Præbibo, ante bibo, προπίνω. Hieron. Nec uenena iam metuam, cum antidotum præbibero. Imbibo, humorem attraho. Cic. in Verr. An unquam iste bonam de se spem habuisset, nisi de nobis opinionem imbibisset? Perbibo, totum bibo, διαπίνω. Lact. lib. 1. Eorum mentes succum stultitiæ perbiberunt. Subbibo, parum bibo, ὑποπίνω. Suet. in Ner. Si paulum subbibisset. Et hæc omnia habent pe. co. Passiuum posuit Iuuen. Sed nulla aconita bibuntur.

BIBRACTE, Heduorũ oppidum est apud Gallos, auctore Cæsare: hodie Sequanis, hoc est Burgundis annumeratur.

BIBVLVS, a, um, πότης, ποτικὸς, quod facile sorbet. Virgil. ad Messallam: Inuerso bibulum restinguens lumen oliuo. Lumen enim bibit oleum, id est, ardendo consumit. Vnde & Bibulorum cognomen dictum est, & Bibula papyrus, quæ sorbet attramentum. Lucan. conficitur bibula Memphitis charta papyro. Hinc fit Meribibulus, de quo aliqui. Horat. passiue dixit bibulum Falernum: Potores bibuli media de nocte Falerni.

BICEPS, itis, *Cosa che ha due capi*, δικέφαλος, qui habet duo capita. Pli. lib. 10. cap. 62. Serpentes adeo circumuolutæ, ut una existimari biceps possit. Cic. 1. de Diuin. si puella nata biceps esset.

BICLINIVM, *Luogo doue stanno due letti*, δικλίνιον, locus ubi duo lecti sunt. ex Latino & Græco. nam bis Latinum est, κλίνη Græcum, quod lectum significat. Plaut. in Bacch. In biclinio cubitum eatis.

BICOLOR, adiect. *Di due colori*, δίχροος, duorum colorũ. Ouid. 11. Met. Myrtea silua subest, bicoloribus obsita baccis.

BICORNIS, ne, *Di due corna*, δίκερως, quod habet duo cornua: ut, Bicorne ferramentum, Colu. lib. 10. cap. 5. Bicornes furcæ, Virg. 1. Georg.

BICORPORIS, *Di due corpi*, duorum corporũ. Cic. 2. Tusc. Hæc bicorporem afflixit manum. à nominatiuo Bicorpor.

BICVBITALIS, e, *Di due cubiti*, δίπηχυς, duorum cubitorum. Pli. lib. 20. cap. 23.

BIDENTAL, locus, aut ædificium fulmine tactum, dictum ab oue bidente, quæ ad prodigii procurationem à sacerdote immolata ibi sepeliebatur. Horat. an triste bidental Mouerit incestus. Nonius Bidental dici uult, quòd binæ pecudes mactarentur.

BIDENTES, quidam intelligunt oues, quæ per ætatem duos dentes altiores habent. nã Higinus dicit: quæ bidẽs hostia, oportet dẽtes habeat octo, sed ex his duos ceteris altiores, per quos appareat ex minore ætate in maiorem transcendisse. Alii hostias Bimas, id est, duos annos habẽtes, hoc nomine

mine intelligunt, quòd in commentariis ad ius pontificum pertinentibus legatur, Bientes primo dictas, d littera ex superfluo interiecta (sicut in Redeo) ad hiatum duarum uocalium cauendum. Ergo bidentes primo dictæ sunt quasi Biennes, postea autem uocabulo longo usu loquendi corrupto, quæ prius Biennes dicebantur, postea bidentes sunt dictæ. Vide Gell. lib. 10. cap. 4. Virg. 7. Aen. lectas de more bidentes. Item bidens, σμινύη, instrumentum rusticum fossoriū, quòd duos dentes habeat. Iuue. Viue bidentis amans.

BIDVVM, *Il spatio di due giorni*, δύο ἡμέραι, spatium duorū dierum. Ter. in Eun. impetrare neque hoc abs te biduum. Biduo continenti, duobus diebus continentibus. Suet. in Cal. ultro citro commeauit biduo continenti.

BIENDIVM, citerioris Hispaniæ portus. Pli. lib. 4.

BIENNIS, *Di due anni*, διετής, duorum annorum, ut Triennis trium.

BIENNIVM, *Il spatio di due anni*, διετία, spatium duorū annorū.

BIFARIAM, *In due parti*, διχῶς, aduerb. duobus modis. Cice. 3. Tusc. Bifariam quatuor perturbationes æqualiter distributæ. Sic multifariam, plurifariam, multorum generum, plurium generum: siue in multas, in plures partes.

BIFERVS, a, um, δίφορος, δίκαρπος, quod bis quotannis fructū fert. Virg. 4. Geor. Biferiq; rosaria Pæsti. Biferæ ficus, Col. lib. 5. ca. 10. Fabulantur poetæ Alcinoi Phæacum regis pomaria fuisse bifera.

BIFIDVS, a, um, pen. pro. *Fesso in due parti*, δίχηλος, in duas partes fissum. Ouid. 4. Meta. Bifidosq; relinquit Rima pedes. Bifidatus, a, um, adiect. Bifidus, Pli. lib. 13. cap. 4. Folia lateribus in sese bifidatis.

BIFORIS, re, *Che ha due porte*, δίθυρος, quod habet duas ianuas. Ouid. 3. de Ponto: bifores intrabat Luna fenestras. Virgil. 9. Aen. biforem dat tibia cantum. Vbi Seruius: Biforem, bisonum, imparem.

BIFORMATVS, a, um. adiect. *Di due forme*, biformis. Ci. 2. Tusc.

BIFORMIS, is, & hoc Biforme, δίμορφος, duas habēs formas, Virg. 6.

BIFRONS, tis, *Di due fronti*, διμέτωπος, qui duas frōtes habet. Iani epitheton: quòd præterita sciuerit, & futura præuiderit: uel quia superum, & inferum ianitor est. Virg. 12. Aen. Ianumq; bifrontem.

BIFVRCVS, *Biforcato*, ἀμφίσταυρος, geminas furcas habens, ut, Bifurcum ferramentum, Colu. lib. 3. cap. 18. Bifurci ramusculi, lib. 5. cap. 11.

BIGAE, *Carretta di due caualli*, συνωρίς, ζεῦγη, currus duobus equis uecti quasi Biiugi, quòd duorum equorum iugo agantur. Equi uero ipsi Biiugi, Biiuges ue dicuntur. Virg. 5. Aen. Et nox atra polum bigis subuecta tenebat. Apud ueteres tamen Bigam, & Tigram, & Quadrigam inuenimus. Suet. in Tyb. Vix unius bigæ adiectione honorari passus est. Pap. in Theb. tenuauerat aera biga. Bigas primū iunxerunt Phrygii, quadrigas Erichthonius, teste Pli. lib. 7. cap. 56.

BIGATI, nummi bigas impressas habentes. Plin. lib. 33. cap. 3. Tac. de Germ.

BIGEMMIS, me, quod habet duas gemmas. Col lib. 6.

BIGENERA, διγενῆ, animalia ex diuerso genere nata, ut Leopardus ex leæna & pardo. Varr. lib. 2. de re rust. muli bigeneri, atque insititii.

BIGERRA, Βίγερρα Ptol. urbs Hispaniæ ciuitas hodie Beiar.

BIGNAE, geminæ dicūtur, quia bis una die natæ sunt. Festus.

BIIVGI, *Due caualli ad un giogo*, δίζυγοι, equi dicuntur, cum bini ad unum iugum nexi sunt. Virg. 10. Aene. biiugis infert se Leucagus albis.

BILANX, is, ζυγὸς, statera, quæ duas habet lances: alio nomine Libra.

BILBILIS, is, Βίλβιλις, oppidum Celtiberorum in Hispania Tarraconensi, ad Salonem fluuium, optima ferri temperatura nobile. ex hoc oppido Mart. poeta originem traxit: ut ipse multis in locis testatur.

BILIBRIS, bre, *Di due libre*, δίλιτρος, duarum librarum. Mart. lib. 11. Nunc mulum ue bilibrem.

BILINGVIS, *Bilingue, fallace*, δίγλωττος, qui duas habet linguas, hoc est, qui aliud dicit, aliud cogitat. Vnde etiam pro fallaci posuit Virg. 1. Aene. Quippe domum timet ambiguam, Tyriosq; bilingues.

BILIS, is, *Colera*, χολή, nomē est cōmune duobus præcipue humani corporis humoribus: quorum alter, qui calidus est & siccus, ab aureo colore Flaua bilis appellatur. Alter, qui frigidus & siccus, quoniam nigræ fauillæ colorem imitatur, Atra bilis dicitur. Vtrūque genus rursus in duas primarias species finditur, in naturalē. f. & non naturalem. Bilis flaua naturalis (quæ Bilis appellationem sibi peculiariter uendicauit) rursus duplex est: Quædam enim apta est nutritioni, quæ una cum sanguine miscetur in uenis, partim ut ille ille hoc ueluti uehiculo commodius penetret in uenas exiliores, partim ut alat partes naturæ suæ affines, hoc est calidas & siccas. Deinde munere suo functa, quod reliquum est una cum sudoribus foras effluit per poros. Hæc tenuis humoris permistione mutatur in bilem pallidam, quæ & ipsa à naturali quàm minimū recedit. Altera excrementitia est, & inepta nutritioni, quę à sanguine expurgata, recipitur in uesiculam bilis, quam χοληδόχον Græci appellant: & inde proprio meatu in intestina delabēs, deiectionem stimulat, & tingit excrementa. Non naturalis iterum in quatuor distinguitur species, in Vitellinam, λεκιθώδη, quæ fit ex bile pallida, acrimonia caloris non naturalis usta: in Porraceā, πρασοειδῆ: in æruginosam, ἰώδη, & in eam quæ cæruleo colore glastū imitatur: unde ἰσατώδης à Græcis appellatur. Atra bilis & ipsa in Naturalem diuiditur, quam propter μέλαινα χυμὸν, id est, atrum succum, siue succum melancholicum medici appellant, & non Naturalem: & Naturalis rursus in aptam nutritioni, quæ miscetur sanguini in uenis, aliq; partes frigidas & siccas, ossa. f. & cartilagines: & in Excrementitiam, quæ nihil aliud est, quàm excrementum sanguinis, quod à iecore lien ad se allicit, eiusq; tenuissima parte alitur, reliquum per proprium meatum (quē & Stomachum uocant) in uentriculum regurgitans, ut illum affringat & roboret: ubi munere suo functa, una cum excrementis per intestina deiicitur. Accipitur item Bilis pro ira, quæ à Bile excitatur. Horat. 2. Serm. Sat. 2.

BILIOSVS, a, um, *Coleroso*, χολώδης, in quo bilis abundat: ut, Sanguis Biliosus, Sputum biliosum, apud Celsum.

BILIX, adiect. à licium, *Maglia a due licci*, ut, bilix lorica à Virg. dicta, quæ duo licia & fila in summitate haberet ad ornatū, lib. 2. Aene.

BILVSTRIS, stre, *Di due lustri*, δεκαέτης, ut, Bellū bilustre, quod duo lustra, hoc est decem annos durauit. Oui. 2. Amor.

BIMARIS, re, adiect. pe. c. *Cosa posta tra due mari*, quod inter duo maria situm est: ut, Bimaris Corinthus. Hora. 1. Carm.

BIMATVS. Plin. lib. 11. cap. 21. Vita uesparum bimatum non transit.

BIMEMBRIS, διμελής, duarum partium quasi membrorum. Ouid. confusum pedibus, formaq; bimembri. Et Bimēbres, substantiue, Centauri. Ouid. 12. Meta. uasto trepidi clamore Bimembres. Virg. 8. Aen.

BIMENSIS, huius bimensis, *Spatio di due mesi*, tempus duorum mensium. Liu. Dec. 5. lib. 3. anni & bimensis tempus prorogatetur.

BIMESTRIS, stre, *Chi ha due mesi*, διμηνιαῖος, duos menses habēs. Horat. lib. Carm. & porco bimestri Cum famulis operum solutis.

BIMVLVS, pen. corr. *Di due anni*, διετής, qui duos annos ætatis habet.

BIMVS, δίετος, qui ætatē habet duorum annorū. Varr. 2. de re rust. cap. 5. Vnum anniculum, alterum bimum. Cic. ad App. de hac sententia bima decedar, id est, qua cēsuit ut per duos annos remanerem in prouincia.

BINI, æ, a, *Duerni*, δισσοί, distributiui numeri uox est, significans, duo per singula. Cic. 4. Verr. Describebat censores binos per singulas ciuitates, id est, duos i singulis ciuitatibus. Idem Att. Pompeius distribuit binos singulis partibus familiarum: hoc est, unicuique duos. Sic Binos, ternos, quaternos, aut quinos dicimus milites icedere, hoc est, duos, tres, quatuor, aut quinque, in singulis lineis, aut ordinibus. Non nunquam etiam simpliciter accipitur pro duobus: & sic frequentius iis iungitur, quæ singulari numero destituuntur. Sic Binas litteras dicimus, & Bina castra, non duas litteras aut duo castra. Cic. 6. Verr. Pompeius cum Vectio intra bina castra collocutus est. Idem 2. Ver. Vt dies 45 inter binos ludos tollerentur. nam Castra pro militum tentoriis: & Ludi pro magnificis & splendidis spectaculis, singularem numerum non agnoscunt. Aliquando tamē etiam in hac significatione iis coniungitur, quæ utrunque habent numerum: sed hoc frequentius apud poetas Virg. 1. Aene. Bina manu lato crispās hastilia ferro. Idem 8. Aen. Frænaq; bina, meus quæ nunc habet aurea Pallas. Interdum etiam in oratione soluta. Pli. lib. 9. cap. 30. In nostro mari loligines capiuntur cubitorum sæpe binum. Cic. 3. de Orat. Demosthenes una contentione uerborum, binas contentiones uocis & remissiones continebat.

BINARIVS, δυϊκὸς, numerum duorum denotat.

BINOMINIS, *Di due nomi*, διώνυμος, qui geminū habet nomē, ut Ister, & Danubius: Iulius, & Ascanius. Oui. 14. Met. Inde sub Ascanii ditione binominis Alba Resq; Latina fuit.

BIPALIVM, *Vanga*, instrumentum rusticum, quo terra foditur. Varro: id prius bipalio uorrito. Liu. 3. fossam fodiens bipalio innixus.

BIPALMIS,me, *Di due palmi*, duorum palmorum. Varr. 3. de re rust. cap. 7. tabulæ fixæ sint bipalmes.

BIPARTITO, dupliciter. Cice. pro Flac. bipartito classis distributa.

BIPARVS,a,um, qui uel quæ bis peperit, διτοκος.

BIPATENS, pe.c. *Che s'apre di due parti*, δίθυρον, quod ex utraque parte apetitur. Virg. 2. Aen. Portis alii bipatētibus adsunt.

BIPEDALIS, le, *Di due piedi*, quod habet longitudinem duorum pedum: Cæsar Bel. Gal. lib. 4. bipedalibus trabibus immissis.

BIPEDANVS,a,um, siue Bipedaneus, bipedalis. Colum. lib. 2. cap. 2. Frumentis sat erit, si æque bona suberit bipedana humus.

BIPENNIFER,a,um, πελεκυφόρος, ferens bipennem. Ouid. 8. Metam.

BIPENNIS,ne, *Bipenne*, δίπτερος, quod duas habet pennas. Pli. lib. 11. cap. 28. nullum, cui aculeus in aluo est, bipenne est. Bipenne item, teste Nonio, quod utrinque est acutū. Virg. lib. 11. Ferro sonat acta bipenni Fraxinus. Est & Bipennis, πέλεκυς, substant. securis. Virg. 4. Ge. ualidam in uites molire bipennem.

BIPERTIO,is, & Bipertior, itis, *Diuidere in due parti*, διχάζω, in duas partes diuido. Colu. lib. 11. cap. 2. Ver bipertitur. Cic. in Cat. in proximis uillis ita bipertiti fuerunt. Hinc Bipertito, δίχα, διχῆ, bifariam, dupliciter. Cic. 2. de Inuen. id fit bipertito. Cæs. 1. Bel. Gal. Romani signa bipertito intulerunt. Hoc est duobus locis.

BIPES, bipedis, adiect. *Che ha due piedi*, δίπους, quod habet duos pedes. Iuue. bipedem sibi quærat asellum. Cic. pro Domo: omnium non modo bipedum, sed etiam quadrupedum impurissimo.

BIRACELLVM, Tusciæ oppidum est Ptolemæo, hodie Vicarellum.

BIREMIS, *Fusta*, διήρης, nauis duobus remorum ordinibus acta: ab Erythæis primum inuenta. Pli. lib. 7. ca. 57. Virg. 8. Aen. Geminasq; legit de classe biremes.

BIS, aduerb. *Due fiate*, δὶς. Cic. de Amic. Bis una consules.

BISALTAE, Βισάλται Steph. populi liberi Thraciæ ad Strymonem amnem, teste Pli. lib. 4. cap. 11. qui famen in bello lacte concreto, & sanguine equino tolerant. Virg. 3. Geor. Bisaltæ, quo more solent, acerq; Gelonus.

BISALTIA, Βισαλτία Steph. regio Thraciæ libera, ad Strymonem amnem, dicta à Bisalte Solis & Terræ filio, aut à Bisalte uicino fluuio.

BISELLIVM, lii, δίεδρον, subsellium duorum capax. Var. 4. de Ling. Lat.

BISETA, porca dicitur, à cuius ceruice setæ bifariam diuiduntur. Fest.

BISEXTVS, siue Bissextus, *Bisesto*, ἐμβόλιμος ἡμέρα, dies intercalaris, qui quarto quoque anno interseritur, ut anni ratio cum cursu Solis conueniat. Inuenta est autem hæc intercalandi ratio à Cæsare dictatore. qui cum animaduertisset, Solem cursum suum cōficere diebus 365. & horis circiter sex; quarto quoque anno diem unum curauit adiiciendum. Dictus est autem Bissextus, quòd bis, id est, duobus diebus cōtinuis numerarent Sext. kal. Mart. duos uidelicet dies pro uno computantes. unde qui est natus bisexto Kalendas, nihil refert (ut inquit Celsus de uerb. sig. l. Cum Bisextus,) utrum priore, an posteriore die natus sit, cum illud biduum pro uno tantum die habeatur. Erat autem huic intercalationi constitutus dies certus, qui est post 23. Februarii diem inter Terminalia iam peracta, & Regifugium. Februarius uero duabus de caussis huic rei aptissimus uisus est, tū quòd paucissimos haberet dies, tum etiam, quòd inter menses ultimum haberet locum. nam cum antea decem tātum essent menses, quorū primus erat Martius, duo postea in fine sunt adiecti, Ianuarius, & Februarius.

BISON, tis, Βίσων Pausaniæ, animal ferum, & deforme prolixitate iubarū, & reliquo corpore, cerui figura, media fronte inter aures unum cornu habens. Mart. in Am. Illi cessit atrox bubalus, atque bison.

BISTONES, Βίστονες, populi Thraciæ, à Bistonide lacu, siue, ut Steph. placet, à Bistone rege. Inde Bistonis, Βιστονὶς, patronymicum fem. gen. quod sæpe tamen accipitur adiectiue & possessiue. Ouid. in epist. Paridis ad Helenam: Tuta tamē bello Bistonis ora fuit.

BISTONIA,æ, Βιστονία, regio Thraciæ, à lacu Bistonide, siue à Bistone, rege. Bistonia præterea Steph. oppidum eiusdem regionis.

BISTONIS, Βιστονὶς, siue Bistonius lacus, in Bistonia Thraciæ regione: in quo natantia omnia demerguntur: unde & nomen accepit, à βυσάω, demergo. unde & Bystonis per y scribendum uidetur. Steph. tamen & Suidas scribunt per i.

BISTONIVS,a,um, Βιστόνιος, poetæ accipiunt pro Thracio. Ouid. Brachia Bistonia candidiora niue. Idem Bistonia mēbra lauabis aqua.

BISVLCVS, *Chi ha l'ugne fesse*, δίχηλος, qui ungulas habet, sed scissas. Ouid. 7. Met. Puluereumq; solum pede pulsauere bisulco. Accipitur pro omni, quod in duas cuspides diuisum est. unde Bisulcam caudam dixit Pli. lib. 29. ca. 20. Bisulcos arborum surculos, Colu. de Arb. cap. 6.

BISVLTOR, Martis cognomen, à bis ulciscendo. Augustus enim, cum Brutum & Cassium uicisset, & signa à Parthis recepisset, Marti templum dedicauit, quem Bisultorem cognominauit, quòd primum C. Cæsaris, deinde Crassorum necem ultus esset. Oui. 5. Fast. Rite deo templumq; datum, nomenq; Bisultor.

BISVRGIS, Strab. lib. 7. Germaniæ fluuius. Mela uisurgim uocat lib. 3.

BITHIA, Pharaonis filia, quæ Mosen adoptauit.

BITHYNIA, Βιθυνία, regio minoris Asiæ, aduersa Thraciæ: quæ, ut Solinus scribit & Seru. primum Bebrycia, postea Mygdonia, deinde Bithynia dicta. Sunt qui scribant Thynos populos transisse ex Thracia, qui deinde Bithyni dicti, & regio Bithynia. Clau. Thyni Thraces erant, quæ nunc Bithynia fertur. Ex Bithynia fuerunt Xenocrates philosophus, Dionysius dialecticus, Hipparchus, Theodosius, Cleophanes orator, Asclepiades medicus.

BITHYNIVM, Βιθύνιον Stephano, ciuitas in Bithynia.

BITHYNICVS,a,um, aliud adiect. Βιθυνικὸς: quod Romanorum quibusdam in cognomen cessit, à deuicta Bithynia. Mart. Iam te rem factā Bithynice credis habere. De origine Bithynorū Str. li. 12. Herod. li. 7. Dionys. de situ orbis.

BITHYNVS,a,um, Βιθυνὸς Steph. Iuuen. Cappadoces faciant, equitesq; Bithyni. Vbi illud animaduertendum est, à Iuuenale corripi primam nominis huius syllabam, quæ à ceteris omnibus producitur.

BITVMEN, inis, *Bitume*, ἄσφαλτος, limus quidam tenax, sulphurei odoris, in Iudææ lacu emergens, qui inde Asphaltites dicitur. Inuenitur & durum in Syria, non procul à Sidone. Est & liquidum bitumen, in Zacyntho insula, & circa Babylonem nascens, & in agro Apolloniatarum. Gignitur & pingue, liquoris oleacii, in Sicilia. Apud Babylonios bitumen calcis usum præbet. Vide Pli. lib. 35. cap. 15.

BITVMINEVS,a,um, ut Bituminæ uires, Oui. 5. Met.

BITVMINO,as, ἀσφαλτόω, bitumine linio. unde aqua bituminata, apud Pli. lib. 31. cap. 6. cui admissum est bitumen.

BITVRIGES, populi Galliæ Aquitanicæ, teste Pli. lib. 4. c. 19. Horū metropolis Auaricum erat: hodie Bourges en Berry. Singularis nominatiuus est Biturix, quo usus est Lucanus lib. 1.

BIVIVM, *Di due uie*, ἄμφοδος, quod duas uias habet. Virgil. 9. Aene. Locum insidiis conspeximus ipsi, Qui patet in biuio portæ.

BIVMBRES, ἀμφίσκιοι, populi, quicunque inter Tropicos habitant, ad meridiem. quandoque enim incidentes habent umbras, cum à meridie sol ad gnomonem accedit rectum, ad subiacens planum: quandoque autem in aduersum, cum solum in aduersum consistit. Stra. lib. 2.

BIZEN, urbs Thraciæ. Steph. Βίζυη, πόλις θρᾴκης, τὸ τῶν ἀστῶν βασίλειον. Pli. lib. 4. cap. 11. Bizian uocauit.

B ANTE L

BLAESVS, *Balbo*, βλαισὸς, τραυλὸς, qui linguam habet impeditam. quo uitii genere Demosthenem laborasse accepimus. qui aliquandiu primam artis suæ litteram enunciare non potuit. Iuue. Blæsis, atque mero titubantibus. Mart. lib. 10. Os blæsum tibi, debilisq; lingua.

BLANDA,æ, Italiæ oppidum in agro Brutio. Pli. lib. 3. ca. 5. Est & Blanda, siue Blande, oppidum Hispaniæ Tarraconensis, in agro Barcinonensi.

BLANDICVLVS, dimin. à Blandus: Blandicella uerba. Festus.

BLANDIDICVS, χρυσολόγος, qui blande loquitur. Plaut. in Pœn.

BLANDILOQVENS, p. c. Laberius apud Macr. lib. 2. Sat.

BLANDILOQVENTIA,æ, χρυσολογία, suauis oratio. Cic. 3. de Nat. Deo.

BLANDILOQVENTVLVS, Plaut. Trinum.

BLANDILOQVVS, p. p. *Lusinghiere*, χρυσολόγος, qui blanda uerba loquitur: ut, Vox blandiloqua, Sene. in Agam.

BLANDIMENTVM, ti, χρυσολογία, θωπεία, blanditiæ, illecebræ. Cic. pro Cœlio: Multa blandimenta nobis natura ipsa genuit.

BLANDIOR, iris, *Lusingare*, σαίνω, ἀρέσκομαι, κορίζομαι, adulor, Blanditias dico. Cic. de Amic. Qui aduersario assentatur, & litigare se simulans blanditur. Refertur & ad sensus interiores. Cic. 1. Acad. Vide q̄ suauiter uoluptas sensibus blandia-

blandiatur. Blandior calamitatibus meis, dixit Quinctilianus, pro, mitigo, calamitates. Hinc Eblandior, blanditiis extorqueo. Liu.7.cap.3. Bel. Pun. Neque omnia emebat, aut eblandiebatur; sed uim adhibebat. Vnde Eblandita suffragia, quæ precibus & blanditiis impetrantur, apud Cice. pro Plan.

Blanditia, æ, & Blanditię, tiarum, Carezza, χρηστολογία, θωπεία, adulatio, illecebræ. Ci. pro Plan. Facilis illa occursatio, & blanditia popularis. Idem 1. de Fin. Blanditiis præsentiũ uoluptatum deliniti.

Blanditus, us, ui, il lusingare, χρηστολογία, θωπεία, blanditiæ. Lucr. lib.2. Vt res per Veneris blanditum sęcla propagent. Est & Blanditus, a, um, particip. à Blandior. Pli. li.10. ca.23.

Blandulus, a, um, dimin. ab adiectiuo Blandus.

Blandus, adiect. Piaceuole, χρηστολόγος, ἀστροφήγορος, qui blanditur in sermone. Cic. ad Att. Scis me minime esse blãdum. Blande aduerb. Cic. Att. Vides ne, quàm blande? Idem pro Clu. appellat hilari uultu hominem Bulbus ut blandissime potest. Blanditer, blande. Plau. Pseu. Cogito, sæuiter, blanditer ve alloquar.

Blandusia, in agro Sabino regio, in qua Horatius habuit uillam, & in ea fontem: unde illud: O fons Blandusiæ splendidior uitro.

Blatero, as, & Blatio, is, Parlar goffamente, φλυαρέω, ψελλίζομαι, ueteres dicebãt, pro incõdite & inaniter loqui: ut sunt, qui extra propositũ loquuntur, uel uerba immoderata emittunt. Plau. in Amph. nugas blatis. Idem in Aul. blaterauisti uicinis omnibus, me meæ filiæ daturum dotem. Quidam à Græco deducunt. Βλὰξ enim dicitur, qui se inaniter iactat. Hora. in Serm. Audit, cum magno blateras clamore, furisq;.

Blatero, onis, Cicalone, ciarlone, βλὰξ, immoderate loquens. Gell. lib.1. cap.15.

Blatta, Tarma, σίλφη, uermis, qui aluearia lædit, à βλάπτω noceo. Col. li.10. appellat Lucifugas blattas. Mar. tamen posuit prouerme libros & uestes rodẽte. Constrictos (inquit) nisi das mihi libellos, Admittam tineas, trucesq; blattas. Hora. in Ser. stragula uestis, Blattarum ac tinearum epulæ. Blatta etiam ponitur pro purpura. Sidonius in Paneg. Pontus castorea, blattam Tyrus, æra Corinthus. Blattam recentiores scriptores uermiculum Bombycem intellexerunt, cuius textu uestes Sericæ conficerentur: unde Blattea uestis, & Blatteum paludamentum apud Lamprid. Capitolinumq; pro serico & pretioso: uel (ut Paulus Aeg.) pro purpura: quoniam Indicum cõchylium uulgo Blatta dicitur. Sic Cassiodo. in epistolis Blatteum pro purpureo cepit: Chamæleon (inquiens) modo prasina, modo cyanea, modo blattea uarietate se commutat. Eutropius scribit Neronem solitũ piscari reti aureo blatteis funibus annexo: cum ab Orosio & Sue. dicatur purpureis. A quo colore Blatta etiam frumẽtum dicitur, quod rubidum fit, sementi accommodatius, in purpuram declinans.

Blattaria, herba, uerbasco similis, foliis minus candidis, flore luteo. hæc abiecta blattas in se contrahit: unde nomen accepit. Plin. lib.25. cap.9.

Blatteus, a, um, Rosso, πορφυρεος, purpureus. Eutropius in Nero. Nero hamis aureis argenteis piscabatur, quæ blatteis funibus extrahebantur. Suet. uocat purpureos: Piscatus est (inquit) reti aurato, purpura, coccoq; funibus nexis. Orosius: Nero, inquit, retibus aureis piscabatur, quæ purpureis funibus extrahebantur. Cassio. in epi. Chamæleon modo prasina, modo cyanea, modo blattea uarietate se commutat.

Blax, Troppo delicato, flolto, βλὰξ, mollis, lasciuus, qui nescit res discernere, & qui se inaniter iactat. Festus.

Blenni, stulti. Pla. in Bacch. stolidi, fatui, bardi, blenni. Fest.

Blepharo, βλεφαρώδης, qui habet supercilia magna. Plau. in Amph.

Blitum, βλίτον Diosc. βλίτος Suidæ, olus est betæ foliis, teste Hermolao, iners, nullius saporis. inde Bliteum dicitur, quod est nullius pretii. unde apud Menandrum, teste Pli. li.20. cap.21. uxores per conuicium Bliteæ uocantur à maritis. & apud Pla. in Tru. meretrix blitea.

B ANTE O

Boa, æ, serpentis genus, quod in miram magnitudinem excrescit: dictum, quòd lactis bubuli succo primum alatur. Pli. li.8. cap.14. Est etiam Boa morbi genus, cum corpora papularum multitudine rubent, à fimo bubulo, cuius litu maxime tollitur, ita dictum. Plin. lib.28. cap.18. Idem lib.26. cap.11. Ebuli folia contrita boam sanant.

Boalia, βουφόνια, quæ & bubetiæ, ludi boum gratia instituti.

Boaria, lappa, herba nota, cuius radix è uino pota, articulis prodest.

Boarium forum, βοῶν ἀγορὰ, Romæ locus, in quo boues uendebantur. Plin. lib.18. cap.1. & lib.34. cap.2.

Bocas, inquit Festus, genus piscis, à boando, id est clamando appellatum. hæc ille. Βῶκες (ut ex Speusippo annotauit Hermolaus) sunt mænæ candidiores, quas nos Girros, siue Girrulos uocamus.

Bocchiana, oppidi nomen Troglodytarum. Pli. lib.6. c.29.

Boccori, qui & Concordienses, populi Lusitaniæ. Plin. lib.4. cap.22.

Bocenses, Sardiniæ populi, teste Plin. lib.3. cap.7.

Boderia, Ptolemæo, æstuarium maris Britannici, Tacito Bodotria dictum in uita Agricolæ.

Bodincomagum, oppidum ad Padum, alio nomine Industria: dictum à Pado, qui Ligurum lingua Bodincus, quasi fundo carens, uocabatur. Pli. lib.3. cap.16.

Bodotria, æstuarium maris Britannici, apud Tacit. in uita Agric.

Boemia, regio Germaniæ, trium fere dierum longitudine, & totidem latitudine, Hercynia silua undique cincta, Albi fluuio irrigata: ab oriente spectans Morauos, ab arcto Saxones, ab occidente Noricum, à meridie superiorem Pannoniam, quæ Austria dicitur. incolæ Boemi, dicuntur, lingua & moribus à Germanis omnibus distincti. uide Aeneam Siluium, qui Boemorum historiam conscripsit.

Boeotia, Βοιωτία, regio in finibus Græciæ, Euboæ insulæ obiecta, ab Attica autem Cithærone monte discreta: dicta à boue, cuius ductu Cadmus peruenit ad eum locum, ubi postea Thebas Bœotias condidit. Ouid.3. Met. Alii alias afferunt nominis huius rationes: quas uide apud Steph. Olim Aonia dicta est, & Ogygia, & Hyantis, & Messapia, & Cadmeis Thucydidi. Hinc Bœoti, Βοιωτοὶ, dicti regionis incolæ: qui stupiditatis, & crassi ingenii nomine male audierũt. Hinc illud Horatii lib.2. episto. Bœotum in crasso iurares aere natum.

Boeotius, Hispaniæ fluuius, nascens unde Tagus. Strab.

Bogud, udis, pen. genitiui corr. rex Mauritaniæ Tingitanæ, quæ ab eo Bogudiana uocata est, teste Plin. lib.5. cap.2. Fuerunt plures eiusdem nominis. postremus fuit, qui Actiaco bello Antonii partes secutus, ab Agrippa supplicio affectus est. A Str. Bogus appellatur lib.8.

Boiae, arum, πέδαι, uincula tam lignea, quàm ferrea, teste Festo, seu torquis damnatorum, quòd quasi iugum in boue sit. Plaut. in As.

Boianum, hodie Bouianum, oppidi nomen inter Samnites. Ptol.

Boii, Βόϊοι Straboni populi Galliæ Lugdunensis, teste Plin. lib.4. cap.18. qui putantur agri Borbouiensis tractum incoluisse. hi postea Alpes transgressi, iuxta Padum consederũt, ubi Laudem Pompeiani urbem condiderunt. teste eodem, lib.3. cap.17. Iidem à Romanis expulsi, in Germaniam se contulerunt, teste Strab. lib.7. ubi Herciniæ siluæ partem incoluerunt: quæ regio ab eis primum Boiohemia, post, abiectis aliquot litteris, Boemia uocata.

Boion, Βοῖον Stephano, Doridis oppidum in Græcia. Pli. lib.4. cap.7.

Bola, Βῶλα Stephano, oppidum agri Campani in Italia. unde Bolani; apud Pli. lib.3. cap.5. Virg.6. Aen. Bolamq;, Coramq;.

Bolbulae, insula in mari Aegæo, non procul à Teo. Pli. lib.5. ca.31.

Bolbitinum, à Pli. lib.5. cap.19. numeratur inter ostia Nili.

Bolentium, Pannoniæ superioris oppidum, Ptol. hodie Rachelspurg.

Bolenia, gemma, quæ nimbo inuenitur glebæ similitudine. Plin. lib.37. cap.10.

Boletus, βωλίτης, Aeginetæ genus fungi, inter omnes optimi. Plin. lib.22. cap.22. Iuuen. Vilibus ancipites fungi ponentur amicis, Boletus domino, sed qualem Claudius edit.

Bolis, idis, Dardo, βολὶς, à Græcis dicitur hasta missilis, παρὰ τὸ βάλλω, iacio. ex quo faces quædam igneæ bolides uocantur, quæ in suprema aeris regione gignuntur. Pli. lib.2. cap.26. Duo genera earum: lampades uocant, plane faces: alteram bolidas, quale Mutinensibus malis uisum est. Bolis, καταπειρατηρία, βολὶς, etiam est perpendiculum nauticũ, quo nautæ maris altitudinem explorant. Eius meminit Lucas in Act. Apost.

Bolus, pen. pro. Boccone, βῶλος, cuiusque rei fructus: unde Bolum terræ, glebam dicimus, Bolum argenti, massam argenteam. Teren. in Heau. Crucior, bolum tantum mihi ereptũ è faucibus. Quod dici solet, quoties commoditas, quæ iam propemodum tenebatur, inopinato præripitur: translatione (ut ait Donat.) ab animalibus sumpta, quibus aufertur præda. Bolus autem pen. breui, iactum significat, uel rete ipsum piscatorium. Plau. in Rud. O Neptune, nimis lepide iecisti bolum, id est, pulcherrimum iactum fecisti.

Bolus armenia, βῶλος ἀρμενία, gleba est terræ, quæ inuenitur in ea Armeniæ parte, quæ Cappadociam attingit, colore ochræ, miram ad desiccandum uim habens. hæc hodie apud nos admodum rara est inuentu. nam quam Seplasiarii pro bolo Armenia uendunt, ex Hispania, aut ex Normannia aduehitur, pene ad rubricam accedens.

Bombax, pro aduerbio contemnentis usurpauit Pla. in Pseu.

Bombilo, as, pen. co. βομβέω, bombum emitto, proprie apũ. auctor carminis de Philomela: Bombilat ore legens munera mellis apis.

Bombilatio, βόμβος, sonus apum.

Bombus, *Rimbombo*, βόμβος, sonus tubarum raucus, nec ualde acutus: uox tracta ab ipso sonitu. Persius: implerunt cornua bombis.

Bombycina, orum, βομβύκια, uestes tenuissimæ, ex bombice. Mart.

Bombycinus, a, um, pe. cor. βομβύκιος, ex bombyce, ut Panniculus bombycinus, apud Iuuena. Saty. 6. Dolicias & panniculus bombycinus urit.

Bombylis, uermis genus, ex quo Necydalus, & deinde bombyx procreatur. Plin lib. 11. cap. 22.

Bombylius, βομβύλιος, apis genus obstreperum, à bombo, id est sonitu.

Bombyx, *Bigatti che fanno la seta*, βόμβυξ, uermis similis erucæ, qui apud Indiam, Aethiopiam, & Seres in aranearum morẽ tenuissima fila ducit ad uestem faciendam: primum Bombylis, dein Necydalus, demum bombyx dictus. De hoc Aristo. & Plin.

Bona dea, ἀγαθὴ θεὸς, quam ueteres Faunam, siue, Fatuam, siue Sentam dixere. hanc Varro scripsit tantæ pudicitiæ fuisse, ut nemo illam, dum uixit, præter uirum, mas uiderit, nec nomen eius audierit. quare illi in operto mulieres sacrificabant, & Bonam deam appellabant.

Bonasus, pen. pro. βόνασος, fera est, quæ, ut scribit Aristot. in monte Mesapo, qui Pæoniæ ac Mœsiæ limes est, inuenitur. de ea uide Plin. lib. 8. cap. 15. Aelianum Solinum.

Boni consulere, *Pigliare in buona parte*, in bonam partem accipere.

Bonitas, *Bontà*, ἀγαθότης, capitur pro uirtute, honestate, iustitia. Cic. 2. Offi. Cum fidem, bonitatemq; laudant; dignũ esse dicunt, qui cum in tenebris mices. Frequentius tamen Bonitas pro benignitate, & quadam simplicitate ponitur. Plin. Bonitas, & simplicitas uxoris. Malitia econtrario pro uersutia. unde malitiosum, callidum ac uersutum dicimus. Cic. Virtutis contraria est uitiositas, sic enim malo, quàm malitiam appellare. nam malitia certi cuiusdam uitii nomen est, uitiositas omnium. Est & alia Bonitas, non ex industria, sed ex natura proueniens. Cic. 2. Off. Quæ & bonitate ingenii multi assequuntur, id est, præstantia ingenii.

Bononia, princeps Etruriæ colonia, Felsina olim uocata. Plin. lib. 3. cap. 15.

Bononiensis, se. Ci. de Clar. orat. Rusticellus Bononiẽsis.

Bonus, a, um, *Buono*, ἀγαθὸς, opponitur malo. Cice. 2. Off. Vir bonus innumerabilibus officiis & laudibus continetur. Bonum absolute à philosophis appellatur, quod sui caussa expetitur. unde Aristoteles τὸ ἀγαθὸν, hoc est, bonum, appetitus sensitiui obiectum facit, idq; duplex est, uerum, & apparens. uoluptas enim corporis tanquam bonũ expetitur, non quòd reuera bonum sit, sed quod eiusmodi appareat. summum autem bonum appellabant, quod esset rerum omniũ expetendarum extremum: quod Stoici in uita naturæ conueniente, Epicurei in animi uoluptate, siue indolentia, Cyrenaici in uoluptate corporis, alii aliis in rebus collocabant. Peripatetici triplicia constituunt bona, animi, corporis, & fortunæ. quo fit, ut opes, & facultates à nostris etiam Bona, οὐσία, χρήματα, appellentur. Cic. pro Cec. Ad incertum reuocari bona, fortunas, possessionesq; omnium. Bonũ item dicitur, quod exequitur officium suum, quodq; actiones suas probe obit. Hinc si uirum bonum dicimus, intelligimus probum: si bonum militem, fortem: si bonum imperatorem, prudentem: si bonum grammaticum, litteratum. Sic è contrario, Malum generale est nomen, & turpia simul, & detrimentosa complectens. Aliquando bonum sumitur pro bonitate: ut cum dicimus, Ex æquo & bono iudicare. Aliquando pro non uili, quia (ut Donatus ait) boni nõ sunt uiles. Teren. in Phorm. Illam ciuem esse Atticam, bonam, bonis prognatam. Hinc etiam Optimates dicimus, pro uiris dignitate & auctoritate præstantibus. Aliquando pro utili: ut, Bonum est pecuniæ parcere. Item pro ocio & quiete: Seneca: Delicatus, & bono semper assuetus. Item pro miti, & fauente. Statius: Tu corda parumper. Huc aduerte libens, atque has bonus accipe uoces. Item pro pulchro: unde forma bona, apud Teren. in And. Item pro apto & idoneo. Virg. 2. Geor. Et bona bello Cornus. Item pro docto. Hora. Quandoque bonus dormitat Homerus.

Boo, as, *Mughiare, rimbombare*, μυκάομαι, mugio, clamo, à βοάω, à boum mugitibus. Plaut. in Amph. boat cælum fremitu uirum. Et Boo, bois, boere. Varro Parmenone, ut citat Nonius: strepunt, bount. Pacuuius Medea apud eundem, Clamore & sonitu resonantes bount. Bouare dicuntur boues, cum uocem emittunt, teste Varr. lib. 6. de lingua Latina. sed Boare magis est in usu. Hinc Reboo, as.

Boótes, tis, uel Bootes, tæ, βοώτης, à boue deductum nomen Latine Bubulcus, cæleste sidus, quod Arctophylax uocatur, & more bubulci plaustrum sequi uidetur. Fuit autem Bootes (ut refert Higinus) Iouis ex Calisto filius, nepos Lycaonis regis Arcadiæ, qui una cum matre in cælum est translatus. Cic. 2. de nat. deo. sequitur Arctophylax, uulgo qui dicitur esse Boótes, Quòd quasi temone adiunctam præ se quatit Arcton. Ouidius: Arctophylax formam tergat sequentis habet. Iuuen. Frigida circumagunt pigri sarraca Bootæ. Habet quatuor stellas in dextra manu, quæ non occidunt. Gell. lib. 2. cap. 21.

Boreas, reæ, *Borea*, βορέας, uentus frigidus & siccus, spirans inter Septentrionem, & exortum solstitialem, teste Pli. lib. 2. cap. 47. à quo Hyperborei montes nomen traxerunt. dictus Boreas ἀπὸ τῆ βοῆς, καὶ ῥεῖν. quoniam ut uiolenti flatus est, ita etiam sonori. Virg. 1. Georg. Boreæ penetrabile frigus adurat. Fuit item hoc nomine Thrax quidam Strimonis filius, raptor Orithyiæ, Erichthonii Athenarum regis filiæ: unde poetis fabulandi occasio, Orithyiam à Borea uento raptam, eiq; Zethen & Calain peperisse.

Boreæ, gemmæ ex Iaspidum generibus. Plin. lib. 37. cap. 8.

Boreus, a, um, pen. pro, βόρειος, septentrionalis. Oui. 4. Trist. Vita procul patria peragenda sub axe Boreo.

Borsycites, Pli. lib. 37. ca. 11. gemma est, in nigro ramosa.

Boryptes, gemma nigra, sanguineis & albis nodis. Plin. lib. 37. cap. 10.

Borysthenes, pen. cor. βορυσθένης, fluuius Scythiæ secundum Istrum omnium maximus, cuius aquę ad potandũ sunt suauissimæ, & magnos pisces alunt nulla habentes ossa. Est item Borysthenes oppidum, quod Borysthene amne abluitur: unde & nomen accepit. alio nomine Olbia dicitur, teste Strab. lib. 7. & Ptol. lib. 3. ca. 5. Mela Borysthenidem appellat lib. 2. Est & insula eiusdem nominis, ante fluuii huius ostia sita: cuius etiam meminit Ptol. loco iam citato. Lacus quoque eiusdem regionis, qui & ipse Borysthenes appellatur, teste Pli. lib. 4. cap. 12. Borysthenius, a, um, adiect. Ouid. 4. de Pont. Cumq; Borysthenio liquidissimus amne Dyaspes.

Borysthenitæ, βορυσθενῖται Steph. populi ad Borysthenem amnem. Propertius: Gloria ad hibernos lata Boristhenidas.

Bos, bouis, *Bue*, βοῦς, gen. communis. datiuum & ablatiuũ plur. bobus per sincopam facit, & more ueterum Bubus. Cice. de nat. deo. Quid de bubus loquar? Hinc Bouinus, a, um: & dimin. Bouillus, Bubulus, Bucerus, a, um, & Boarius, a, um. unde Forum boarium, ubi uendebantur boues. Dictus bos ἀπὸ τῆ, βόσκω, pasco, quòd homines pascat laboribus suis.

Boschis, idis, uolucris est, de qua Col. lib. 8. cap. 15.

Bosgoedariza, locus in confinibus maioris Armeniæ. Strabo. lib. 12.

Bosmorus, teste Strabone lib. 15. frumenti religiosi genus, tritico minus, apud Indos inter amnes proueniẽs, quod excussum protinus torretur: iuramentoq; adigũtur messores, non asportaturos prius, quàm coxerint, ne semen in alias terras transferri possit.

Bosphorus, pen. co. βόσπορος Græce, sine aspiratione: & ita ratio uera postulat, angustas maris fauces significat, à meabili bouis transitu imposito nomine: ut testatur Pli. li. 6. ca. 1. quasi τῆς βοὸς πορεία. Sunt autem duo Bosphori, Thracius & Cimmerius, tanta uterque angustia, ut & alitum cantus, & canum latratus ab ulteriore littore inuicem audiantur. Thracius Bosphorus iuxta Bizantium est, quingentorũ nõ amplius passuum freto Asiam dirimens ab Europa, qua Darius pater Xerxis copias ponte transuexit. Flaccus li. 4. Argon. fabulatur Io puellam in uaccam commutatam per hasce angustias in Asiam transiuisse: inde fretum illud Bosphori nomen traxisse. Alter in introitu est Mæotidos paludis, iuxta Tauricam Chersonesum, duorum millium pass. latitudine, per quem palus Mæotica in Pontum defluit. Hinc Cimmerius Bosphorus dicitur à Cimmeriis populis, qui partẽ eius frigidissimam incolunt. Vnde qui terras frigoribus occupatas habitant, Cimmerii appellantur. Inter Bosphorũ Thracium & Cimmerium, ut ex Polybii sententia scribit Plin. lib. 4. cap. 12. interiacent millia quingenta. Hinc Bosphoranus,

ſphoranus,& Boſphorius. Cic.pro l. Man. Boſphoranis fini timis ſuis bellum inferre ſimulaſſet. Ouid. 2. Triſt. Egeris Ionio, Boſphorioq; mari. Eſt item Boſphorus Ste. duarum urbium nomen: quarum alteram ad ſinum Cimmerium,& fretum eiuſdem nominis collocat, quæ & Boſphoropolis dicitur: alteram in India conſtituit.

Bostar, *Stalla de buoi*, *βόσταθμον*, locus, ubi boues ſtare conſueuerunt.

Bostra, *Βόστρα*, Phœnices ciuitas eſt, ad mare ſita. Stra. li. 16.

Bostrychus, *Zazzera*, *βόστρυχος*, cæſaries in modum muliebris comæ ornata. Firmicus lib. 3.

Botryo, *βοτρύον*, uua, præſertim conditicia. Martia. li. 13. Nec toto dignam ſe botryone putat.

Botrys, *βότρυς* Dioſcoridi, herbæ genus, quod alio nomine Ambroſia,& à quibuſdã Artemiſia uocatur: dictũ, quòd circa imum caulem ſemen habeat in ramulis, uuarum modo dependens, odore uinoſo. *βότρυν* enim Græci racemum uocant. Plin. lib. 26. cap. 4.

Botrytes, *βοτρύτης*, gemma, incipienti uuæ ſimilis. Pli. lib. 37. cap. 10.

Botulus, ſiue Botellus, *Salciccia*. farciminis genus, ex carne ſuilla: à bolis, id eſt fruſtulis carnis appellatus. Mart. li. 5. Et pultem niueam premens botellus. Idem li. 14. Qui uenit botulus medio tibi tempore brumæ.

Bovatim, ad ſimilitudinem bouis. Nigidius Figulus apud Non.

Bovilia, *Stalle de buoi*, *βουστασίαι*, loca, in quibus boues morantur, ut Ouilia in quibus oues. Colu. lib. 1. duplicia bouilia ſunt, hiberna, æſtiua. Eadem Bubilia dicuntur. Pla. Perſa: me tuo, ne poſſim in bubile reiicere, ne uagentur. Cato cap. 5. Bubilia bona, beneq; ædificata.

Bovillae, arum, *Βοΐλλαι* Steph. oppidum fuit in Latio, haud procul ab urbe Roma, uia quæ Ariciam ducebat, ut inquit Aſcon. Bouillæ, quaſi bouis hillæ, quòd eò uulnerata bos ſua trahens inteſtina deuenerit.

Bovillus, a, um, *Di bue*, bouinus, licet ſit diminutiuum. Plin. Bouillæ carnis iure facile curatur.

Box, ocis, *βώξ*, genus piſcis marini, à boando. Pli. lib. 32. cap. ult.

B ANTE R

Brabeutae, *βραβευταὶ*, à Græcis dicuntur iudices ſpectaculorum, qui uictoribus in certamine exhibent præmiũ. Suet. de Ner.

Bracchae, *περισκέλη*, *ἀναξυρίδες*, à quibuſdam accipiuntur ueſtes fluxæ, intonſæq;, ac uarii coloris, quibus utebantur frigidioris plagæ gentes, ut inquit Diodo. lib. 6. & à quibus Braccata Gallis uocata eſt Narbonenſis prouincia, quòd ueſtes ferret intonſas, & uarii coloris. Brachis uſos fuiſſe Scythas docet Ouid. ſcribens: Pellibus & laxis arcent mala frigora brachis. Vide Gel. li. 10. ca. 13. Mela, Brachati ſunt, inquit, totum corpus Sarmatæ. Suet. in Cæſ. in curia Galli brachas depoſuerunt, latum clauum ſumpſerunt.

Bracharii, Bracharum ueſtium confectores. Lampri.

Brachatus, brachis indutus. Cic. pro Font. ſagatos, brachatosq;.

Brachatam Galliam, conſtat dictam Galliam Narbonenſem, Romanorum prouinciam, à brachis genere ueſtis, quo eius regionis homines utebantur. Hæc alpibus ab Italia diſcernitur,& Varo amne.

Brachiale, *Maniglia*, *χαρπὸς*, Theod. Brachialia, *περιβραχιόνια*, brachiorum ornamenta, ut uentralia uentris, frontalia frontis, tibialia tibiarum. Plin. lib. 28. tertias, quartanasq; febres tunc leniri, menſtruo in lana arietis nigri, & argenteo brachiali incluſo.

Brachiatus, ta, tum, quod eſt ad brachiorum modum factũ. Colu. lib. 6. Alii capitatas uineas, alii brachiatas magis probant.

Brachium, *Braccio*, *βραχίων*, onos, aliquando totum membrũ cum manu. Virg. lib. 5. cunctis attollit brachia palmis. Aliquando ab humero cubitum. à cubito uero uſque ad uertebram magnus, Lacertus nuncupatur. Ouid. lib. 1. Meta. Brachiaq;, & nudos media plus parte lacertos. Transfertur ad maris, & montium ſinuoſos flexus. Ouid. 1. Meta. Nec brachia longo Margine terrarum porrexerat Amphitrite. Brachiolum, li, diminutiuum. Catul. Mitte brachiolum teres.

Brachmanes, uel Brachmanæ, *βραχμᾶνες* Stephano, Indiæ ſapientes, diligentiſsimi ſiderum obſeruatores. Bardeſanes Babylonius gymnoſophiſtarum duo tradit genera, qui ex generis ſucceſsione ueluti hereditariam ſapientiæ poſſeſsionem amplectebantur, Brachmanes dicti: qui uero electione ad philoſophiæ profeſsionem aſſumebantur, Samanei. Ad hos profectus eſt Apollonius Thyaneus, ut Iarcham in ſolio aureo ſedentem de ſiderum motu audiret diſſerentem: ut teſtatur Hieronymus in præfationem Bibliorum.

Bractea,& Lamina, ſic differunt, quòd Lamina craſsior eſt, ex qua armatura conficitur. Bractea tenuis,& ſua ſponte plicabilis, quæ crepitat. Virg. lib. 6. leni crepitabat bractea uẽto. Bracteis inaurari ſimulacra ſolebant, ſed unguibus plerunque auferebantur. Mart. aſtuti deraſa eſt ungue miniſtri Bractea. Et ſeruus qui Bracteam deraſerat, apud Suetonium damnatus. Dicta Bractea *ἀπὸ τοῦ*, *βράχειν*, à reſonando.

Bracteator, qui bracteas facit. Firmi. Quicunque habuerit horoſcopum in 17. parte Scorpii, erit aurifex, inaurator, bracteator.

Bracteola, dimin. foliolum auri, alteriuſve metalli. Iuue.

Bracara Auguſta, uide Bracari.

Brana, Turdulorum oppidum in Hiſpania. Pli. lib. 3. cap. 1.

Branchidae, Apollinis Didymei ſacerdotes, apud Poſideũ oppidum,& promontorium Ioniæ. Vide Strabo. lib. 14.

Branchiae, arum, *βραγχίαι*, in piſcibus, ſecundum ceruicẽ, follium more hiantes partes, quibus anhelitum reddere ac per uices recipere exiſtimantur, balænis,& delphinis exceptis. Plin. lib. 9. cap. 18.

Branchus, *βράγχος*, raucedo,& aſperæ arteriæ paſsio, cum humor ad guttur deſcendit. Contingit interdum citra humoris defluxum, nimia uociferatione, uel frigidi aeris inſpiratione, ut experientia docet.

Brassica, pen. cor. *Cauoli*, *κράμβη*, herba uulgo caulis nomine nota: dicta quaſi Præſeca, teſte Varrone, quia ex eius ſcapo, quem maximum habet, folia minutatim præſecantur. Cat. de re ruſt. cap. 156.& 157. Braſsicarum tria facit genera: unum exteuſis foliis, caule magno: alterum criſpo folio, quam Apianam uocant & Selinada: tertium minutis caulibus. Huic herbæ tantum traditur eſſe cum uite diſsidii, ut uiſis, ſi prope ſata ſit braſsica, in diuerſam refugiat partẽ. Cic. de nat. deo. uites à caulibus, braſsicisq;, ſi prope ſata ſint, ut à peſtiferis,& nocentibus refugere dicuntur.

Brennus, *Βρέννος*, dux Gallorum, qui Brennoam Venetiæ urbem ædificauit: quæ poſtea, litterarum mutatione, Verona dicta. Hic cum trecentis armatorum millibus in Italiam irrumpens, primum Romanos apud Alliam fluuium profligauit: deinde ad urbem pergens, eam cepit, totamq; exuſsit præter Capitolium, in quo nobilior iuuentus confugerat: ſed cum & illud aggrederetur, Romani cum illo conuenerunt, ut, acceptis aliquot auri talentis, obſidionem relinqueret. Cum aurum penderetur, ipſe dux gladium ſuum uagina educens,& hunc penſari imperauit: ſed, cum hoc Romani, ut rem iniuſtam, recuſarent, atque ita inuicem contenderẽt, Camillus exul, qui abſens dictator creatus erat, collectis iis qui Roma profugerant, Gallos, ex improuiſo adortus, fudit, fugauitq;: eosq; continuo perſequens ex Italia expulit. Poſtremo Brennus Apollinis Delphici templum prædæ cauſſa ingreſſus, ira numinis ſe interfecit.

Bretena, urbs Italiæ ſub Venetis Ptolemæo, Brintũ hodie.

Bretolaeum, Ptol. Luſitaniæ oppidum, hodie Britium.

Breve, *βραχὺ*, opponitur longo. Cice. pro Archia. Quid eſt, quod in hoc uitæ curriculo tam breui tantis nos laboribus exerceamus? Horat. 4. Carm. Cynaræ breues Annos fata dederunt.

Brevi, aduerb. breuiter, uel breui tempore. Cic. Curioni: Breui ſic habeto, in eum ſtatum temporum tuum reditum incidere. Poteſt eſſe & ablatiuus, ut ſubintelligatur Tempore. Cic. in Verr. Breui poſtea mortuus eſt. Gell. lib. 13. cap. 17. Fuit Aeſchylus non breui antiquior Euripide.

Breviloquens, tis. Cic. ad Att. lib. 7.

Breviloquentia, *βραχυλογία*. Cic. de rep. ex Gel. lib. 12. cap. 2. Breuiloquentiam in dicendo colat.

Brevio, as, are, *βραχύνω*. Quinctil. lib. 1. cap. 9.

Brevis item,& Breue, maſc. & neu. generis à quibuſdam dicuntur in eo ſignificato, ſed forte minus Latine, quo uulgus uſurpat Breue apoſtolicum, *ἐπιτομή*. Lamprid. Milites ſuos ſic ubique ſciuit, ut in cubiculo haberet breues, & numerũ, & tempora militãtium. Flauius Vopiſc. in Aurel. Breue nominum conſcripſit.

Brevissime. Cic. 7. Ver. Tantum breuiſsime dico.

Brevitas. Cic. Offic. lib. 1.

Breviter, aduerb. Cic. de Amic. multa ab eo prudenter diſputata, multa breuiter & commode dicta, memoriæ mandabam.

Brevia, um, *βραχέα* Thucydidi, uadoſa loca in mari, nauibus inſidioſa. Virg. Aen. 1. In breuia & Syrtes urget.

Breviarium, *Sommario*, *ἐπιτομὴ*, compendium, ſummarium. Suet. in Aug. Fecit breuiarium totius imperii, quantum militum ſub ſignis ubique eſſet, quantum pecuniæ in ærario. Plin. lib. 18.

Briareus, *Βριάρεως*, gigas, Cœli & Terræ filius, quem poetæ finxerunt centum habuiſſe brachia, & quinquaginta uentre

tres. Hunc fingit Homerus, cum Pallas, Iuno, Neptunus, aliiq; ex diis nonnulli aduersus Iouem coniurassent, persuasum à Thetide in cælum ascendisse, ut Ioui suppetias ferret, deosq; coniuratos illius aduentu territos à cœptis destitisse, & cum Ioue in gratiam rediisse. Hæc Homer. 1. Il. ubi etiam hoc addit, à superis Briareum dictum fuisse ab hominibus Aegæonem. Alii Briareum inter eos numerant gigantes, qui aduersus Iouem conspirarunt. unde à Vir. lib. 6. cum aliis monstris in uestibulo inferorum collocatur. Dictus Briareus à, βριαρὸν, forte, robustum.

BRILETVS, Atticæ mons, in quo bina leporibus sunt iocinora, ceruis renes quaterni. uide Plin. lib. 11. cap. 37. Suspicor esse, quem idem lib. 4. cap. 7. Brilessum uocat: unde Brilettus scribēdum uidetur Atticorum more, qui dictiones, quæ per duplex σσ, scribi solent, geminato ττ, efferunt.

BRISA, æ, uinaceorum massa, ex qua uini uel aquæ affusione fit uinum secundarium. Colum. lib. 12. cap. 39.

BRISEIS, pen. pro. Βρισηΐς, Lyrnesia puella, à patre Brisea ita appellata, cum uero nomine Hippodamia uocaretur. Hæc, capta Lyrnesso urbe, Achilli uictori in sortem cessit, & postea ab Agamēnone erepta, implacabilis inter eos dissidii caussa fuit, neque unquam adduci potuit Achilles, ut arma sumeret, donec Patrocli mors nunciata, eum ad uindictam impulit. Extat huius Briseidos ad Achillem epistola, apud Ouid. in Epist.

BRITANNIA, Βρεταννική, Straboni per duplex nn, insula in Oceano septentrionali, omnium, quæ Europæ adiacent, maxima: unde & orbem alterum quidam ex poetis appellauere, à Britone rege Britannia dicta: cum prius Albion diceretur, ab albis montibus, qui ad eam nauigantibus primo apparent. Hodie in duas diuisa est partes, quarum alteram, quæ in septentrionem uergit, Scoti incolunt, Caledoniæ siluæ nomine cognitam: alteram, quæ cultior est, & Belgis uicinior, Angli tenent Saxoniæ populi, prioribus incolis, qui Britones dicebantur, inde expulsis. Hæc ab ortu, Germanico, ab occasu, Hybernico, à septentrione, Caledonio oceano abluitur: ad meridiem uero angusto freto à Belgis dirimitur. Porrigitur in longum octingentis millibus passuum. In ea Gagates lapis inuenitur, qui ardet in aqua, & oleo restinguitur. Vrbem habet Londinum, nunc Londrā, copia negociatorum celebrem. Inter septentrionem & occidentem (ut celebres Geographi tradunt) duæ sitæ sunt insulæ, Britannia, & Hibernia paulo minor Britannia. ultra quas sunt quadraginta insulæ Orcades appellatæ, modicis spatiis inter se distinctæ. Apud Britannos longissimus dies. 17. horarum deprehenditur, & æstate lucidæ sunt noctes, au ctore Plin.

BRITANNICA, Plin. lib. 25. cap. 3. herba foliis oblongis & nigris, radice item nigra, neruis, & dentibus salutaris, & contra anginas, & serpentum morsus efficax remedium habēs. Huius flores Vibones uocantur, quibus ante tonitrua degustatis, milites aduersus fulminum ictus prorsus securi reddebantur. Scribit Plin. loco iam citato promotis à Germanico trans Rhenum castris, in maritimo tractu fontem fuisse inuentum aquæ dulcis, qua pota intra biennium dentes deciderent: ei malo Britannicam herbam auxilio fuisse, à Frisiis Romano militi commonstratam.

BRITANNICVS, a, um, Βρεταννικὸς, possessiuum est à Britannia deductum. Iune. Sat. 7. Quantum delphinis balæna Britannica maior. Cic. 3. de Natu. deo. æstus maritimi, uel Hispanienses, uel Britannici.

BRITANNICVS, nomen filii Claudii Cæsaris ex Messallina, quem primo Germanicum, mox Britannicum appellauit: qui quamuis adhuc infans à patre in castris sæpe circunlatus fuisset, & militibus commendatus, Neronis tamen opera ueneno sublatus est. Tacitus lib. 13.

BRITANNVS, ni, Βρεταννὸς, gentile, à Britannia insula. Virg. Ecl. 1.

BRITONES, populi minoris Britanniæ, quæ est Galliæ Celticæ regio, ad mare oceanum. Iuuena. Quam nec terribiles Cimbri, nec Britones unquam.

BRIXIA, urbs Transpadanæ regionis, opus Cenomanorum, qui post Insubres in Italiam uenerunt, Liuio, & Polybio testibus. Est itē Brixia fluuius Elymaidis: quæ est regio Persidi finitima.

BRIXILLVM, oppidum Etruriæ apud Mutinam. Pli. lib. 3. c. 15.

BROCHON, arbor nigra, magnitudine oleæ, folio roboris, fructu caprifici. aliqui Malachrā, alii Maldacon appellant. Pli. lib. 12. cap. 9.

BROMIVS, Βρόμιος, Bacchi cognomen, ἀπὸ τοῦ βρέμειν, à fremendo, uel ἀπὸ τῆς βροντῆς, à tonitru, quòd natus sit cum tonitru, genitrice fulmine perempta.

BRONCI, (ut Nonius scribit) dicuntur qui producto ore, & dentibus, prominentibus sunt. Pli. lib. 11. cap. 37. Labra, à quibus bronci Labeones dicti. Luc. in Saty. Broncus nouit Lanius dente eminulo Hic est Rhinoceros. Varro de re r. st. lib. 1. non Broncos, sed Brochos canes uocat. Hinc Brochitas dentium. Plin. lib. 11. cap. 37.

BRONTES, unus ex ministris Vulcani, qui Ioui cudunt fulmina, παρὰ τῆς βροντῆς, à tonitru dictus. Tres autem præcipue à Virg. numerantur Vulcani ministri, Brontes, Steropes, Pyracmon, quem Ouid. 4. Fast. Acmonidem appellat. Hos Hesiodus in Theogonia Cœli, & Terræ filios facit, quanquam alii ex Neptuno, & Amphitrite natos malint. Virg. 8. Aen. Brontesq;, Steropesq;, & nudus membra Pyracmon.

BRONTEVM, pen. pro. βροντεῖον, machina erat sub scena, æneū habens uas, in quod decidentes calculi, tonitru sonum imitabantur: quod genus Claudiana tonitrua Festus uocauit, à Claudio Pulchro inuentore.

BRONTIA, æ, βροντία, gemmæ nomen, quæ cum tonitruis cadere creditur, testudinis capiti similis. Plin. lib. 37. cap. 10.

BRVCHVS, βροῦχος, genus uermis è locustarum genere, herbas & arborum frondes erodens: unde nomē accepit, παρὰ τὸ βρύχειν, τὸ ἐσθίειν.

BRVMA, χειμερινὴ τροπή, dicitur dies solstitii hiemalis, qui est ad 18. Calen. Ian. quo die fit in Capricorno hyemali solstitium. Cic. 2. de Diuinat. Musculorum iecuscula bruma dicūtur augeri. Ponitur quandoque pro hieme, aut pro frigidissima illa hiemis parte, qua dies breuissimi sunt. Virg. 2. Ge. Frigida sub terra tumidum, quē bruma tegebat. Dicta bruma, quasi βραχύμερον, breuis dies.

BRVMALIA, Διονύσια, à Romanis dicebantur Bacchi sacra, quę & liberalia dicebantur: quæ bis quotannis celebrabantur, semel 11. Cal. Mart. iterum 17. Cal. Sept. Pli. Priora & posteriora uinalia appellat. Brumalia autem à Brumo dicebātur. unde quo nomine Romani Bacchum appellabant. uide Cœl. Rhod. lib. 28. cap. 25. apud Cic. 2. de Diuin.

BRVMALIS, le, Sol accedens ad brumale signum. Cic. de orat.

BRVNDVLVM, portus, quem Athesis amnis facit. Pli. l. 3. c. 16.

BRVNDVSIVM, Βρεντήσιον Stephano, urbs Calabriæ, ad mare Adriaticum sita, uia Appia eousque perducta, & portu insigni nobilis, ex quo Romanis tritissimus olim fuit in Græciam transitus: ita dicta à ceruini capitis similitudine, quod Brundusium Messapii sua lingua appellabant. Græci βρεντήσιον appellant, à Brento quodā (si Stephano credimus) Herculis filio. Ex hac urbe Pacuuius poeta ortum traxit.

BRVSCVM, tuber aceris arboris intortius crispum. Plin. lib. & cap. 19.

BRVTA, arbor soli orienti cognita, cupresso fusæ similis, albicantibus ramis, odore cedri, uide Pli. li. 12. cap. 17. Sunt qui eam hodie in Europa passim nasci existiment, eandemq; esse cum secundo sabinæ genere. uide Ruel. lib. 1. cap. 59.

BRVTIA PIX, secundus liquor, qui ex tæda excoquitur, & aceto coagulatur, doliis, aliisq; uasis illinendis utilis. uide Pli. lib. 16. cap. 11. Dicta Brutia, quòd optima in agro Brutio excoquebatur: unde & nomen accepit.

BRVTIANI, à Romanis dicebantur, qui officia seruilia magistratibus præstabant: nomine tracto à Brutiis, qui quòd primi Annibali adhæsissent, & cum eo perseuerassent, donec ex Italia discederet, hāc ignominia à Romanis notati sunt, ut uilissima quæque munia per illos obirent.

BRVTIANAE PARMAE, scuta, quibus Brutii utebantur.

BRVTII, à bruzzesi, Βρέττιοι, Italiæ populi in eo tractu, qui hodie Calabria dicitur, post Laum fluuium incipientes, & in fretum Siculum in modum peninsulæ procurrentes: dicti quasi bruti & obscœni. fuerunt enim Brutii, serui & pastores Lucanorum, qui inde aufugere & furtim in regione consederunt, ubi Consentia est. Hæc regio, teste Stra. li. 6. Oenotria quondam dicta fuit.

BRVTIVM, promontorium Italiæ extimum: ubi Sicilia olim agro Brutio adhæsit. Plin. lib. 3. Ptol. Scylleum appellat.

BRVTVS, a, um, adiect. Graue, tardo, insensato, ἀναίσθητος, stupidus, grauis, tardus, hebes. Hora. lib. Carm. Brutam tellurem dixit pro graui & tarda. Inde bruta animalia pro tardis, & irrationalibus. Plin. lib. 11. cap. 37. Bruta existimantur animalia, quibus cor durum riget. unde Iunii Bruti cognomen, qui se stolidum simulauit.

BRYA, bryæ, pumilus quidam frutex in Achaia appellatur, quem Dioscorides μυρίκην, Romani Tamaricen appellant. Plin. lib. 13. cap. 21.

BRYGES, populi Thraciæ, postea Phryges dicti, unde Phryges Asiæ populi originem traxerunt: Strabo. lib. 7. Brygas in Macedonia collocat. Stephanus.

BRYON, uillosum quiddam in quercu pręcipue, in cedro, & in populo nascens, quod Latini Muscum arborum appellarunt.

runt. Diosc. lib. 1. cap. 20. Est & herba quædam, quam Plinius Lupum salictarium, officinæ Lupum appellant. Ruell. lib. 2. cap. 141.

BRYON MARINVM, βρύον θαλάσσιον, herba marina, lactucæ foliis, rugosa, & ueluti contracta sine caule, exeuntibus è radice foliis. nascitur in scopulis maxime. Plin. lib. 27. cap. 8.

BRYONIA, herba sarmenta, capreolos, & folia habens satiuæ uiti non dissimilia, omnia tamen hirsutiora. alio nomine Vitis alba, à nonnullis Psilothrum, quòd acinos ferat rubentes. Plin. lib. 23. cap. 1. & Diosc. lib. 4. cap. 163.

BRYSEA, urbs Laconiæ, à qua Bacchus Bryseus cognominatus est, quòd ibi coleretur. Quidam tamen Bacchum Bryseum dici putant ab antiquo uerbo βρύω, scaturio: quoniam ex aluearibus mella, uel ex uuis musta exprimere primus docuit.

B ANTE V

BVA, βρῦ, Aristoph. puerorum infantium potio est. Varro, cùm cibum ac potionem Pappas, & Buas uocent. Luci. lib. 8. Cùm uinulentas diceret, uini buas designauit.

BVBALINVS, a, um: ut, Thorax bubalinus, Bubalina stragula à Iurisconsulto dicta, quæ equis insterni solebant: ex pellibus enim bubalinis fiebant antiquitus stragula ad equos. Bayfius.

BVBALVS, pen. cor. bufolo, βούβαλις, animal simile boui, colore nigro fortissimis cruribus, & breuibus, cornua habet longa inflexa, nigra. Plinii ætate bubali Romæ erant solo nomine noti. unde non mirum uideri debet, si ceruii, aut uituli figura esse dixerit. Primi autem bubali creduntur ex Africa esse aduecti: nunc in Italia summa copia est. Itali antiqua littera immotata Bufalum uocant.

BVBASTIS, βούβαστις, Herodoto, siue Bubastus (βούβαστος Stephano) Aegypti urbs, in qua quotannis conuentus celebrabatur in honorem Dianæ: quæ & ipsa Bubastis appellata. Ouid. 9. Met. Cum qua latrator Anubis, Sanctaq; Bubastis. Plin. lib. 5. cap. 9.

BVBASVS, Cariæ regio, mulieres Bubasides. Ouid. lib. 4. Met.

BVBILE, is, pe. pr. Stalla da buoi, boule, βουστασία, βούσταθμον, boum stabulum, quod & Bouile dicitur. Colu. lib. 1. Lata bubilia esse oportet pedes decem. Plaut. Persa: Metuo ut possim in bubile reiicere, ne uagentur.

BVBINO, as, pen. pro. menstruo mulierum sanguine inquino: unde Imbubino. Lucil. apud Non. Hęc te imbubinat: at hic contra te imbulbitat. nam Imbulbitare est pueri stercore fœdare.

BVBO, nis, βύας, gen. masc. & fem. secundum Priscianum, auis ferialis, debilis ad uolandum in cauernis commorans, à bouis mugitu, quem imitari uidetur, ita appellata. Virg. lib. 4. Soluq; culminibus ferali carmine bubo. Bubones, βουβῶνες, tumores quidam sunt præter naturam, in quacunque corporis parte prouenientes, sed maxime circa inguina.

BVBONA, boum dea habita est: ut Pomona pomorum.

BVBONIVM, βουβώνιον, herba est, quæ alio nomine Aster Atticus dicitur, a capitulis quibusdam, quæ in cacumine habet, stellæ in modum radiata. Latinis Inguinalis appellatur. Pli. lib. 27. cap. 5.

BVBSEQVA, pe. cor. bubulcus, qui bouem sequitur. Sidon. ad Eutropium. Si relinquare inter bubsequas rusticanos.

BVBVLCITOR, aris, βουκολῶ, bubulci officium facio. Plaut. in Most.

BVBVLCVS, bifolco, qui bobus curat. Cic. 1. de Nat. deo.

BVBVLVS, a, um, bouino, βόειος, Bouinus. Pli. Stomachum exulceratum lactis asinini ac bubuli potus reficit. Colu. lib. 7.

BVCARDIA, βουκαρδία, lapillus bubulo cordi similis. Plin. lib. 37. cap. 10.

BVCCA, cæ, bocca, κόψπε, γνάθος, oris concauitas inter malas à mento ad oculos, quæ spiritu a pulmone reuocato & oppressis labiis retento inflatur. Horat. lib. 1. Ser. Quid causæ est, merito quin illis Iuppiter ambas Iratus buccas inflet? Plau. in Trucul. pro maxillis exterioribus posuit: Quæ istas buccas tam belle purpurissatas habes? Et sonus ille qui ex inflatione buccarum erumpitur, fictitio nomine Scloppus dicitur. Persius: Nec scloppo tumidas intendis rumpere buccas. Cic. ad Att. Si rem nullam habebis, quod in buccam uenerit scribito. Item Bucca tuba dicitur. Iuue. Sat. 6. Et Phrygia uestitur bucca tiara. Hinc Buccina.

BVCCEA, cæ, boccone, ἔνθεσις, ψωμὸς, βλωμὸς, à bucca fit pro ore, & significat frustulum alicuius rei esui aptæ, quantum scilicet bucca commode capit. Augu. ad Tiberium: duas buccea manducaui priusquam ungi inciperem. Mar. li. 37. buccas dixit pro Bucceas uel Buccellas.

BVCCELLA, ψωμίον, diminutiuum à Buccea.

BVCCELLATVM, ἐψωμισμένον, panis castrensis genus, de quo Spart. scripsit, Pescenium Imperatorem iussisse milites buccellato in locis pacatis accepto esse contentos. Ammianus uero buccellatum accipere uidetur pro pane nautico, quem uulgus Bis coctum appellat. Dictum ex eo, quòd in buccellas, & quasi tessellata frusta confectum sit.

BVCCINA, næ, pen. cor. Corno, tromba, σάλπιγξ, βυκανιστήριον, proprie est cornu recuruum, quod tubæ modo inflatur: ita dictum à Bucca, cum tubam significat. Ouid. Caua buccina sumitur illi. Est quoque Buccina pastoralis, qua oues & porci appellantur. Colu. lib. 7. ad sonum buccinæ, pecus septa repetere consuescat. Buccinas à tubis nonnulli sic distinguunt, quod illæ ex recuruis animalium cornibus, tubæ ex ære, argentoue confici soleant, ad animos militum & equorum inflammandos. Apuleius tertio lib. 3. Florid. Buccinam manifeste à tuba secernit, cum ait: Siquidem uox hominis & tuba rudiore toruior, & tibiæ questu delectabilior, & fistulæ susurro iucundior, & buccinæ significatu longinquior. Sæpe tamen Buccinam pro tuba positam inuenimus. Cice. pro Mur. illum buccinarum cantus exuscitat. Buccina etiam nomen oppidi in Sicilia, cuius meminit Dionysius.

BVCCINATOR, σαλπιγκτὴς, βυκανιστὴς, qui buccina canit, ad incitãdos ad prœlium militum animos. Cæs. 2. bell. ciu. buccinatore in castris, & paucis ad speciem castrorum in tabernaculis relictis, de tertia uigilia silentio exercitum in oppidum reducit. Per translationem pro laudatore ponimus. Cicer. Tironi: Polliceris te buccinatorem fore existimationis meæ.

BVCCINO, Sonare di Cornetto, σαλπίζω, buccina cano. Varro 2. de re rust. cum buccinatum est, aperiunt, ut exire possint.

BVCCINVM, ni, σάλπιγξ, βυκανιστήριον, buccina, cornu recuruum. Buccinum item conchæ genus, purpura minus, quod circa scopulos legitur. Plin. lib. 9. cap. 36. uno in loco utrãque significationem expressit: Buccinum est, inquit, minor concha, ad similitudinem eius buccini, quo sonus editur.

BVCCONES, Sciocchi, qui tumidioribus sunt buccis. pro ineptis & stultis usurpauit Pla. in Bacch. Stulti, stolidi, buccones.

BVCCVLA, uecchina, dimin. à Bucca, id est pusilla bucca. Apul. lib. 6. de Asino: Iuppiter perpressa Cupidinis buccula. Quãdoque pro parte cassidis, per quam mittitur spiritus dicta, quòd buccam tegat: unde & buccarum tegmen à Cæsare appellatur. aut certe pro summo galeæ cono, in quo defiguntur cristę, quòd buccæ paruæ habeat similitudinem. Iuue. fracta de casside buccula pendens.

BVCCVLENTVS, qui magnam habet buccam. Plau. in Merc.

BVCIA, per simplex c, folliculus grani fabæ interior, qui albus est.

BVCENTAVRVS, βουκένταυρος, cõposita dictio à βοῦ, quod magnum quiddam significet, & Centaurus: id est, magna nauis Centauro insignita.

BVCENTES, Taffano, tabanus, à pungendis bobus. κεντεῖν enim pungere significat. Latini Asilum uocant, Græci alio nomine οἶστρον.

BVCERIA, ceriæ, bubuli generis greges. Lucret. lib. 2. Buceriæq; greges.

BVCERVS, a, um, bubuli generis epithetum, bubula habẽs cornua: ἀπὸ τοῦ βοὸς, καὶ τῶν κεράτων. Ouid. 10 Meta. Armentaq; bucera pabit.

BVCERAS, βουκέρας, herba est Theophrasto, quæ notiore nomine Fœno græcum appellatur. Plin. lib. 24. cap. ult.

BVCOLICA, orum, βουκολικὰ, pastorale carmen, dictum ἀπὸ τῶν βουκόλων, hoc est à bubulcis.

BVCOLICON, βουκολικὸν, genus est Panacis. Pli. li. 25. cap. 4.

BVCRANIVM, βουκράνιον, herba. Vide Ruel. lib. 3. cap. 131.

BVCVLA, Vacchetta, βοίδιον, diminut. à boue, uaccam iuuenem & adhuc teneram significans. Virg. lib. 1. Geor. Aut bucula cælum Suspiciens. Item buculus paruus bos. Col. lib. 6. ca. 2.

BVDA, Vogariæ Metropolis, non ita procul à Danubii ripa.

BVDEA, pe. long. βούδεια, Stephano Magnesiæ ciuitas, a Budęo quodam conditore: à qua etiam Minerua, quæ in ea ciuitate colebatur, Budæa dicta. Homer. βουδεῖον appellat. Est & Budæa Phrygiæ oppidum Stephano.

BVFO, botta, rospo, φρῦνος, rana terrestris uenenata. Vir. 1. Geor. Inuentusq; cauis bufo.

BVGLOSSVM, siue Buglossos, borrana, βούγλωσσον, herba est officinis & herbariis Boraginis nomine nota, diuersa ab ea, quam uulgus hodie buglossam uocat. nam ea Cirsion est, siue Buglossum minus. Dictum autem Buglossum à linguæ bubulæ similitudine. Plin. lib. 25. cap. 8.

BVLBITO, as, βολβιτίζω, puerili stercore fœdo. Vide Bubino.

BVLBOSVS: ut radix bulbosa, in qua bulbi conspiciuntur. Pli. lib. 21. cap. 17.

BVLBVS, Cipolla maligia, βολβὸς, caulem & folia habens lilio similia: cæpæq; genus est non absimile Ascaloniæ, quod Venerem impendio excitat. Col. lib. 10. Iam Megaris ueniant

geniraliu

genitalia femina bulbi. Generaliter uero apud idoneos auctores bulbi sunt radices rotundæ, membranis suis tunicatæ, siue pluribus capitulis coagmentetur, uno folliculo omnes ambiente, siue quadantenus distinctæ separetur. Pallad. lilia sarriemus summa diligentia, ne minores bulbos sauciemus, qui à matre subtracti, atque in alios digesti ordines, noua lilieta formabunt. Idem: Violarum plantæ, & croci bulbi serendi sunt. Varro & Apicius ita scribunt: Aqua decoquant bulbos, qui Veneris usum quærunt. Ex bulborum genere Cato maxime celebrauit Megaricos, ita dictos, quod è Megaride Attici agri regiuncula mittebantur. Alii Scillam nobilissimam faciunt, medicamenti, & aceto exacuendo natam. Vide Plin. lib. 19. cap. 5.

BVLGAE, arum, *Bolgie, bisaccie*, auctore Festo, sacculi erant ex corio, aut alia materia confecti, quibus circunferebant peregrinantes pecuniam, aut alia uiæ necessaria. Lucil. Stat. lib. 6. Bulgam, & quicquid habet nummorum, secum habet ipse: Cum bulga cœnat, dormit, lauat: omnis in una Spes hominis bulga.

BVLGARIA, à recentioribus appellatur, Europæ regio supra Thraciam, inter Danubium & Pontum Euxinum.

BVLIS, Βοῦλις. Phocidis oppidum inter Parnassum & Heliconem situm: à Bulone conditore. Hinc Bulii & Bulienses. Cic. in Pis.

BVLLA, Βοῦλλα, insigne erat triumphantium, quam in triumpho præ se gerebant, inclusis intra eam remediis, quæ crederent aduersus inuidiam ualentissima. Hinc deductus mos, ut prætexta, quæ magistratuum erat, etiam in usu puerorum nobilium usurparetur ad omen & uota conciliandæ uirtutis, ei similis, cui primis in annis munera ista cesserũt. Erat hæc bulla rotunda (ut Macrob. scribit) in cordis figuram formata, quam ante pectus annectebant in collo, ut bullam inspicientes, ita demum se homines esse cogitarent, si corde præstarent. Romani deposita adolescentia eam exuebant. Dicta est autem Bulla, teste Macrob. παρὰ τῆς βουλῆς, id est, à consilio: quod effrænis illius ætatis impetus, consilio præcipue esset regendus. Primus autem Tarquinii prisci filius, quòd se in bello uiriliter gessisset, bulla aurea donatus, & toga prætexta. deinde omnibus pueris facta communis, quorum parentes curulem magistratum gessissent. Libertinorũ uero filii, lorum in collo pro bullæ decore gestabant. Asco. Bulla suspendi in collo infantibus ingenuis solet aurea, libertinis scortea. A cuius rei specie, Plutarcho auctore in Problem. dicta bulla, πομφόλυξ, tumor quidam excrescens tam in aqua cum bullit, quàm in urina cum spumam facit, & repente euanescit. Ex quo etiam prouerbialiter apud Varr. dicitur, Homo bulla, quòd scilicet similis bullæ uita hominis sit fluxa, & momento caduca. Plau. in Asin. accepit bullam pro capite clauorum. Iussisti dari bullas has foribus nostris? Nam clauorum capita more bullæ quasi turgẽtia formata sunt. Sic Cic. tradit Verrem bullas aureas ex ualuis tẽpli abstulisse. Bullæ etiam dicuntur ornamenta, quibus cingula decorantur.

BVLLATVS, a, um, bulla īsignitus. Accipitur pro tumido. Pers. Non equidem hoc studeo bullatis, ut mihi nugis Pagina turgescat.

BVLLIO, is, iui, itum, *Bollire*, ἀναβράζω, ὑπερζέω, significat feruere, dictum à bullis, quas in aqua feruida uidemus. Cels. li. 5. cap. 19. spumæ argenti selibra, cocta donec bullire desierit. Hinc ebullire, efferuescere, & interbulliendum effundi. Accipitur pro iactare, uel ostentare. Cic. 3. de Fin. Dixerit Epicurus, semper beatum esse sapientem: quod quidem solet ebullire nonnunquam.

BVLLIS, idis, Βουλλίς, oppidum in ea parte Macedoniæ, quæ mari Adriatico adiacet. Ptol. lib. 3. cap. 13. Pli. Bullidensem coloniam uocat, lib. 4. cap. 10. & populos ipsos Bulliones lib. 3. cap. 23.

BVLLO, as, ἐκφυσῶμαι, Bullio. Cato de re rust. ubi bullabit uinum, ignem subducito. Pli. Magna signa sunt urinæ bullantis. Sic Ebullo, erumpo. Persius, O si Ebullet patrui præclarum funus.

BVLLVLA. parua bulla. Cels. lib. 2. de urina si bullulas excitet.

BVLVBA, Libyæ Cirenaicæ oppidum, apud Plin. lib. & cap. 5.

BVMASTOS, βούμαστος, fem. gen. uuæ genus crassioris, mammæ cuiusdam modo intumescẽtis: à βοῦ & μαστὸς mamma: quasi magnam mammam dixeris. Plin. lib. 14. cap. 1.

BVMELIA, βουμελία, fraxini species in Macedonia. Pli. lib. 16. cap. 13.

BVNIAS, adis, napi species, diuersa à Bunio. Plin. lib. 2. cap. 4. duas napi species facit, quarum altera Bunion, altera Bunias uocatur. Bunion autem angulosis foliorum caulibus esse tradit, eiusq; decoctum purgationibus femininum, & uesicæ, & urinæ utile esse: idq; Dioscorides à Romanis Scopam regiam uocari asserit. Buniada autem idem Plinius raphano, & rapo similem facit, Vtriusque autem generis appellatio à tumente radicis figura tracta uidetur.

BVPRESTIS, ut scribit Pli. lib. 30. ca. 4. animal ex genere cantharidum: scarabeo longipedi simile, uenenatum, rarum in Italia. Apud Iureconf. Titulo ad legem Corneliam scribitur: Si cui temere pigmentarii dederit pytiocampas, aut buprestes, quæ ambo uenenata sunt, teneri pœna legis Corneliæ de sicariis & ueneficis. Est & Buprestis herbæ genus, quam in laudibus ciborum habuere. Vide Ruel. li. 2 ca. 117.

BVRA, SIVE BVRIS, ἐχέτλη, pars aratri posterior, quæ manu bubulci tenetur: ita dicta, quasi βοὸς οὐρά, quòd ad similitudinem bubulæ caudæ sit incuruata. Varro lib. 1. de re rust. Et sæpe fracta bura relinquunt uomeres in aruo. Virg. lib. 1. Geor. Continuo in siluis magna ui flexa domatur In burim. Fuit item Bura, Βοῦρα, Achaiæ proprie dictæ urbs, ad sinum Corinthium sita, olim florentissima, nunc una cum Elice uicina urbe maris impetu hausta: de qua Ouid. lib. 15. Met. Si quæras Elicẽ, & Buran, Achaidas urbes, Inuenies sub aquis. de qua etiam Plin. lib. 2. cap. 92.

BVRDO, ἡμίονος, dicitur qui ex equo & asina natus est. Vtitur hac uoce Vlpianus Iureconf. de Leg. 3. l. item legato.

BVRGVNDIA, *Borgogna*, Galliæ prouincia Celticæ, ducatus titulo insignis, cum antea sub regibus fuerit, à qua Burgundi, & Burgundiones. Eam olim Sequani ac Hedui tenuerunt. Burgundiones Plin. lib. 4. cap. 14. inter genera Germanorũ ponit.

BVRRHANICVM, genus uasis. ex Festo.

BVRRHANINA, genus potionis, lac sapa mistum. Festus.

BVSELINVM, βουσέλινον, herba est satiuo apio similis, solaq; caulis breuitate, & rufa radice ab eo differens. Plin. lib. 20. cap. 11.

BVSICON, βούσυκον. ficus erat præcipuæ magnitudinis, sed fatuo sapore, quæ alio nomine Marisca dicitur. ex Festo.

BVSIRIS, pen. pro. Βούσιρις, Neptuni & Libyes filiæ Epaphi filius, crudelissimus Aegyptiorum tyrannus fuit, quo tempore Danaus Argiuis imperauit. Hic cum hospites omnes Ioui immolaret, ab Hercule in Aegyptum delato, cum easdẽ illi insidias pararet, una cum Amphidamante filio, & præcone Chalbe, & ministris aræ, interfectus est. Huius dictionis media syllaba producitur. Vir. 3. Geor. Quis aut Eurysthea durum, Aut illaudati nescit Busiridis aras? Statius tamẽ lib. 12. Theba. (si modo emẽdata sit lectio) corripuit Sic enim ibi legitur. Non trucibus monstris Busirin, infandumq; dedisti Cercyona. Est & Busiris nomen urbis in Aegypto, ad Nilum fluuium, à Busiride condita: in qua fuit templum magnum Isidis. Hinc Busiritica piæfectura, apud Strabo. li. 17.

BVSTVARII, gladiatores, qui ante sepulchra in honorem defuncti digladiabantur. Cic. in Pis.

BVSTVM, *Tomba, sepolchro*, τύμβος, proprie dicitur locus, in quo mortuus cadauer combustum est, & sepultum: diciturq; Bustum, quasi bene ustũ. Hæc Festus. Seruius uero in 11. Aen. Pyra, inquit, est lignorum cõgeries: Rogus, cum ardere cœperit, dicitur: bustum uero iam exustum uocatur. Quem ordinem seruat poeta, dicens: Constituere pyras. Item: Subiectisq; ignibus atris, Ter circum accensos cincti fulgentibus armis Decurrere rogos. Item postea, Semiustaq; seruant Busta. Liu. quoque lib. 5. scribit locum fuisse iuxta Aequimelium, nomine Busta Gallica, quoniam illic aceruatos cumulos suorum defunctorum ex pestilentia iussierant Galli. Cic. uero lib. 3. de Legib. Bustum appellauit tumbam, aut monumentum. Pœna (inquit) fuit Solonis lege constituta, si quis bustum aut uiolasset, aut deiecisset.

BVTEO, ex accipitrum genere auis est, quam Græci à numero testium τριόρχην uocãt. ὄρχις enim testiculus dicitur. Huic aui Phœmonoe Apollinis filia in auguriis principatum dedit. Buteonum item nobilis Romæ familia fuit, ita dicta à buteone aue, quæ prospero auspicio in Fabii ducis naue cõsedit: referente Plin. lib. 10. cap. 8.

BVTES, Βούτης, filius fuit Amyci, Bebryciorum regis: qui, ob sæuitiam patris ab Argonautis cæsi, regno pulsus, paruo nauigio Drepanum in Siciliam confugit: ubi à Lycaste, nobili meretrice, hospitio susceptus est: à qua cum ob formæ, morumq; & ætatis elegantiam diligeretur, eius cõcubitu usus, Erycem filium ex ea suscepit: & quoniam Lycaste ob eximiam pulchritudinem Venus uocabatur, datus est locus fabulæ, Buten ex Venere filium Erycem suscepisse. Contra Virg. lib. 5. Aen. Buten à Darete iuxta tumulum Hectoris occisum tradit.

BVTHROTVM, siue BVTHROTOS, pen. pro. Romanorum colonia (teste Pli. lib. 4. cap. 1.) in finibus Epiri, ad sinum Ambracium. Ouid. lib. 13. Meta. Epiros ab his, regnataq; uati Buthrotos Phrygio. Cic. ad Tironem. Quinctus autem pater

&

& sinus Buthroti. Seruius explicans illud Virg. 3. Aen. Portuq; subimus Chaonio, & celsam Buthroti ascédimus arcé: Arcem, inquit, Buthroti, id est, Buthrotium. Ex quo loco, si emendata esset lectio, uideretur Buthroti, genitiuum esse concisum per Synizesin à nominatiuo Buthrotium: quem tamen nusquam arbitror reperiri. Quo fit, ut apud Seru. Buthrotum legendum putem: & ita in uetustissimis quibusdá exemplaribus scriptum inuenimus.

Buthysiam, βουθυσίαν, magnum sacrificium appellauere. Sueto. in Ner. Inter Buthysiæ apparatum barbam primam posuit. Deducitur à βοῦ augmentatiua particula, & θυσία, quod hostiam, uel sacrificium significat. Plaut. Buthytas appellat sacerdotes.

Butomum, βούτομον, frutex est in paludibus nascens, folia ferens iridis proxima, ex una radice non singulos scapos, sed plures ueluti uirgas mittens, ad utilium nexus utiles. Frondibus autem boues maxime oblectantur: unde & nomen accepit. Vulgus hodie Iuncum cabacinum appellat: quod ex foliis eius sportulæ texantur, quibus ficus & uuæ passæ ad nos afferuntur. Vide Ruel. lib. 2. cap. 127.

Butubata, ueteres usurpauerunt pro eo, quod nugatoriũ est & nullius ualoris. Festus ex Næuio.

Butyrum, *Butiro*, βούτυρον, portio lactis pinguior, quæ frequẽti agitatione, à sero separatur: dictum Butyrum, quasi βοὸς τυρὸς, hoc est, bubulus caseus. Fit enim, teste Pli. li. 28. cap. 9. ex lacte bubulo ut plurimum. Habet autem penultimam syllabam indifferentem, quamuis apud ueteres poetas non temere inuenias. Macer & Serenus corripuerunt: Sidonius uero, aliiq; nonnulli produxerunt.

Buxetum, *Luogo doue sono molti bossi*, locus buxis consitus, πυξεών.

Buxeus, a, um, *Di bosso*, πύξινος, quod ex buxo est, uel quod buxi colorem imitatur. Mart. dentes piceiq;, buxeiq;.

Buxifer, πυξοφόρος, ferens buxum: ut, Buxifer Cytorus, Catullo.

Buxosus, a, um, buxo simile, πυξοειδὴς, lignum buxosum. Pl. lib. 12. cap. 25.

Buxus, *Bosso*, πύξος, arbor exigua, semper uirens. producit ex se uiscum, & semen, seu granum, omnibus animalibus inuisum. Lignum habet adeo durum, ut cariem non sentiat; tam ponderosum, ut in aqua subsidat. Hoc Buxum appellatur. nam in plerisque nominibus arbores sunt femin. generis, fructus uero & ligna neutri. Virg. Volubile buxum. Quandoque tamen Buxus dicitur pro ligno. Virg. lib. 9. Buxosq; uocat Berecyntia mater. Ex buxo fiunt tibiæ multiforatiles, & pectines ad capillos explicandos, & pyxides ad usus plurimos.

B ANTE Y

Bybassus, Cariæ oppidum Stephano, à Bybasso pastore, qui Aesculapium maris tempestate in Cariam delatũ seruauit.

Byblis, idis, filia Mileti, ex Cyanee nympha. Ouid. 9. Met.

Byblis, βύβλις, parua maris mediterranei insula est cum oppido, alio nomine Melos dicta. Aristoteles Zephyriam, Callimachus Mimallida, Heraclides Siphnum & Acyton uocant. Pli. lib. 4. cap. 12.

Byblus, est Phœnices urbs, Beryto uicina, in qua Adonidis olim insigne fuit templum.

Bycus, Sarmatiæ Europæ fluuius, Pro. Pomponius Buges.

Byrsa, *Cuoio*, βύρσα, corium, ac tergus Græcis dicitur. Hinc arx in media Carthaginiensium urbe Byrsa appellata. Dido enim cum fratrem fugiens in Africam peruenisset, emit ab Iarba rege tantum soli, quantum taurino tergore posset circundare. dissecto deinde tergore in minutissimas laminas, tantum loci eo circundedit, quantum arci extruendæ sat esset. Ad hanc fabulam alludit Virg. cum ait, Mercatiq; solum facti de nomine Byrsam, Taurino quantum posset circundare tergo.

Byssus, *Bisso*, βύσσος, tenuissimi lini genus, proximam ab asbesto dignitatem obtinens, ex quo subtilissimæ fiunt uestes, quæ mulieribus olim præcipue in deliciis erant. Plin. circa Elim Achaiæ nasci credidit. Pollux uero ex Iudia & Aegypto gigni prodidit. Philostratus auctor est, byssum ex quadam arbore nasci, quæ altitudine populos æquat, foliis autem salicibus æquiparatur. Hinc Byssinus, a, um, βύσσινος, ut Byssinæ uestes, quæ lutei coloris erant, & fulgore aurum imitabantur: quanquam postea inuenta est ratio byssum quouis colore inficiendi.

Byzantium, *Constantinopoli*, βυζάντιον, urbs Thraciæ, ad ipsum sita Bosphorum, primum à Pausania Spartanorum rege condita, postea à Cõstantino in maius aucta, & sacri Imperii sede eo translata, ab illius nomine Constantinopolis dicta. Byzantius, a, um, adiectiuum, ut Littora Byzantia. Ouid. 1. Trist. Byzantii exules. Cic. pro domo sua. Est item Byzantium, Libyphœnicum regio in Africa: quam sic describit Plin. lib. 5. cap. 4. Libyphœnices appellantur, qui Byzantium incolunt.

DE LITTERA C

C Littera muta est, quæ ante n, sequente uocali in eadem syllaba ponitur, sed profertur sub uoce g, ob cognationem litterarum, ut Cnidius, Cneus. Transit etiam per compositiones, & deriuationes in g, ut quadringenti, pro quadrincenti. Ita s, ut Parco parsi. In x, Duco duxi, Noceo, noxa.

Caballus, equus, *Cauallo*, ἵππος. Lucil. lib. 2. Succussator tetri, tardiq; caballi. Hinc Caballinus, a, um, ut caballina caro. Plin. lib. 28. cap. 10.

Caballinus fons, ἱπποκρήνη, est in monte Helicone Bœotiæ, quem Pegasus, in eo loco saxum feriens, aperuit. Vide Helicon.

Cacabus, uas æneum, in quo pulmentarium coquimus. Plin. lib. 23. cap. 6. Paulus iurecon. Inter ahenum, quod supra focum pendet, & cacabum non multum interest. nam hoc pulmentarium coquitur, in illo aqua ad potandum calefcit. Antiqui enim calidam & frigidam cenis adhibebant. Apicius Capita porrorum elixabis in cacabo nouo.

Cacalia, κακαλία, herba est, quæ & Leontide uocatur, in montibus fere nascens, folia ferens candida, & magna. Plin. lib. 25. cap. 11. & Diosc. lib. 4. cap. 108. Officinis Carui agreste uocatur. Ruel. lib. 3. cap. 128.

Cacaturio, *Desiderare di cacare*, χεζητιῶ, cacare desidero. Mart. lib. 11.

Cachinnor, aris, deponens, & Cachinno, as, neu. *Ridere immoderatamente*, καγχάζω, immoderate rideo. Cic. 5. Verr. Ridere conuiuæ, cachinnari ipse Apronius. Dicitur & de alio quouis sono uehementiore. Accius: Sæua sonando crepitu clangentes cachinnant.

Cachinnatio, *Riso dissoluto*, καγχασμὸς, dissolutior risus. Ci. 4. Tusc.

Cachinnus, solutus risus, καγχασμὸς, à sono risus fictum uocabulum. Hinc Seneca præcipit, ut risus sit sine cachinno. Apud antiquos non de risu tantum dicitur, sed & de quouis alio sono uehementiore. Catul. Procedunt, leuiterq; sonãt clangore cachinni.

Cachla, Plinio lib. 25. cap. 8. herba alio nomine Buphthalmus. Vide supra.

Caco, as, aluum exonero. Mart. Basse bibis uitro, carius ergo cacas. Cacatus, a, um, excrementis fœdatus. Catul. Annales Volusi cacata charta.

Cactos, κάκτος, herba teste Plin. lib. 21. cap. 16. in sola Sicilia nascés. Athenæus eam esse credit, quæ Latinis Carduus uocatur.

Cacubalum, herba acinos ferés nigros, quæ à Latinis quòd strumis medeatur, ab effectu Strumum appellatur. Vide Pli. lib. 27. cap. 8.

Cacula, militis seruus, fustibus, clauisq; ligneis armatus ad tutelam dominorum: ἀπὸ τῶν κάλων, à lignis. Plaut. Video caculam militarem.

Cacumen, pen. pro. *Cima, sommità*, κορυφὴ, summitas cuiusque rei: ut, Cacumina montium, Cacumina arborum. Cæsar. 7. bel. Gal. Ramorũ delibratis atque præacutis cacuminibus, perpetuæ fossæ quinos pedes altæ ducebantur. Virg. 8. Aen. Dehinc summa cacumina linquunt. Cacuminare, acutum reddere. Ouid. 3. Meta. summasq; cacuminat aures. Hinc cacuminatus, a, um. Plin. lib. 10. cap. 52. fastigio cacuminata.

Cacus, κάκος, filius Vulcani, qui Latium undiq; latrociniis, & incendiis infestabat: demum Herculis quoque ex Hispania, occiso Geryone, redeuntis, & apud Euandrum hospitãtis boues noctu cauda traxit in antrum suum: quas cum mane diminutas cerneret Hercules, nec quorsum erra ssent, scire posset, forte fortuna ad hoc antrum peruenit: sed cum uestigia omnia foras uersa uideret, cum reliquis abiit. abeuntibus autem ceteris, occlusæ boues aliarum desiderio mugierunt. Hercules, audito mugitu, Caci fraudem cognouit, raptaq; claua iratus recurrit. sed Cacus spelunca fretus, in eadem se abscondit, clausis foribus ingenti saxo. quod Hercules uidens, ad montis cacumen tendit, & ad extremum deiecto silice, qui antri ori summo incumbebat, intrepide desiliens, Cacum strangulauit, bouesq; suas recepit. Virg. lib. 8. Sunt qui affirment hunc Cacum Euandri fuisse seruum, qui in eo loco Italiæ omnia latrocinio & incendio uastauerit, & ob id Vulcani filium appellatum. Ouidius fabulatur illum tricipitem fuisse, cum inquit: Mænalio iacuit fusus tria tempora

pora ramo, Cacus. Veritas tamen secundum philologos & historicos hoc habet, hunc fuisse Euandri nequissimum seruum, ac furem. Ignem autem dictus est uomere, quòd agros igne populabatur. Hunc soror sua eiusdem nominis prodidit. Vnde etiam sacrum meruit, in quo ei per uirgines Vestæ sacrificabatur. Hæc Seruius enarrans eum Virg. locum li. Aen. 8. Hic spelunca fuit uasto summota recessu, Semihominis Caci.

Cadaver, pe. pr. *Corpo morto*, τὸ νεκρὸν, ὁ νεκρὸς, corpus mortuum, à cadendo, quòd post mortem ciderit. Cæs. .bel. Gal. Quid animi fore existimatis, si pene in ipsis cadaueribus prœlio decertare cogentur? Transfertur & ad alia, ut etiam de oppidis solo æquatis quandoque dicatur. Sulp. Ciceroni: Tot oppidorum cadauera proiecta iacent. Seruius à carendo deducit. Cadauerosus, a, um, quod cadaueris similitudinem habet. Teren. in Hec.

Cadiscus, uasculum quo suffragia colliguntur. Græce καδίσκος, diminut. à cadus. Est etiam Cadiscus mons Cretæ. Pli. lib. 4. cap. 12.

Cadiuus, pen. pen. quod per se cecidit. Vnde Cadiua poma dicuntur, quæ non manu collecta, sed sua sponte in terram cecidere, & Cadiua folia, quæ per se ex arboribus cadunt. Plin.

Cadmites, gemma, quam cæruleæ interdum bullæ cingunt.

Cadmea, Καδμεία, auctore Plutarcho in uita Pelopidæ, arx fuit Thebana: licet nonnunquam pro ipsa sumatur urbe. Hinc Cadmeus, a, um, idem est quod Thebanus: & Cadmea uictoria, Καδμεία νίκη, hoc est Thebanorum uictoria, quod prouerbium hanc uim habet, quoties significare uolumus, tam magno constitisse uictoriam, ut non ita multum interfit inter uictoris sortem, & uicti. Stephanus auctor est, ipsam etiam Carthaginem, olim Cadmeam fuisse appellatam.

Cadmeis, idis, pen. pro. Καδμηΐς, regio est Achaiæ, è regione Eubœæ sita, quæ postea dicta est Bœotia. Thucyd. belli Pelop. lib. 1.

Cadmia, Καδμεία, corpus est metallicum, cuius duo sunt genera, alterum, quod in riuis, & montibus reperitur earum regionum, in quibus æris sunt metalla: idq; Cadmiam lapidosam uocat Gale. lib. 9. Simpli. Nam reuera nihil aliud est, quàm pyrites ærosus, ex quo excoquitur æs. Atque hoc quidem cadmiæ genus etiam Plinio cognitum fuit, qui eius sic meminit lib. 34. cap. 1. Fit & æs è lapide æroso, quem uocãt Cadmiam. Item cap. 10. eiusdem libri. Nãque ipse lapis, ex quo fit æs, Cadmia uocatur. Alterum est genus cadmiæ, quod in ærariis officinis inuenitur, idq; rursus duplex. Nam quod ex fuligine, siue fauilla, quæ ex fornace perpetuo egeritur, sensim colligitur, altioribus ædium parietibus, in quibus æs excoquitur, adhærescit, Botryitis appellatur, quòd uuæ quandam imaginem repræsentet. Alterum in fornacibus ipsis inuenitur supra diphryges, crustæ similitudine, unde & Placitin appellauere. Vide Gal. lib. 9. Simpl. & Agricolam de re Metallica.

Cadmus, Κάδμος, Agenoris Phœnicum regis filius, qui à patre missus ad quærendam Europam sororem, iussusq; sine ea non reuerti, desperato reditu, Thebas in Bœotia condidit. Ab huius nomine ipsæ etiam Thebæ Cadmeæ dicuntur, à Cadmo conditore. Propert. Cum tibi Cadmeæ dicẽtur Pontice Thebæ. Postea autem à Zetho, & Amphione regno pulsus, ad Illyrios sese contulit, ubi deorum miseratione, & ipse, & uxor in serpẽtes mutati sunt. Filias habuit Semelen, Agauen, Ino, & Autonoen. Ferunt Cadmum decem & sex literas è Phœnicia in Græciam detulisse, α β γ δ ε ι κ λ μ ν ο π ρ σ τ υ. His Palamedem Troiano bello quatuor adiecisse ξ θ φ χ. Et totidem post cũ Simonidem Melicum, ζ η ψ ω. Aiunt quoque Cadmum historiam inuenisse, & primum prosaicam orationem instituisse. Paulo iunior fuit Orpheo. Hæc Suidas. Apuleius uero hoc ascripsit Pherecydi. Fertur item inuenisse auri metalla, atque conflaturam. Hinc fit Cadmeius, a, um, per quatuor syllabas, Καδμήϊος, ut Aemon Cadmeius. Stat. Theba. 8. Leuius Cadmeius Aemon tela rotat. Item Cadmeus, a, um, per tres syllabas, & pen. pro. Καδμεῖος. Stat. 8. Theb. Pudeat Cadmea iuuentus. Item Cadmeis, idis, Καδμηΐς, fem. gen. patronymicum à Cadmo. Oui. 4. Met. Aequore distringunt summis Cadmeides alis. Est & Cadmus mons qui Laodiceæ imminet, ex quo Lycus fluuius fluit. Strab. lib. 12. & Plin. lib. 5. cap. 26.

Cado, is, *Cadere, cascare*, πίπτω, cecidi, casum, proprie significat corruere, uel labi. Cic. in Orat. Si semel constiterit, nunquã cadet. ponitur cum datiuo. Plaut. in Men. Iam dentes mihi cadebant primulum. Cum Ab. Plin. lib. 16. cap. 18. Impingi putes aliquas, aut rursus ab alto cadere. Cic. per aduerbium dixit: alte enim cadere non potest. Cum De. Cice. de Fato: Si Daphitæ fatum fuit de equo cadere. Cum Ex. Pli. lib. 17. cap. 20. sponte cadunt ex arbore. Translate dixit Terent. in Ad. homini illico lacrymæ cadunt. Vir. ecl. 1. Maioresq; cadunt altis de montibus umbræ. Idem: Cadit & Ripheus iustissimus unus, pro moritur. Item Cadere commode, opportune, pro euenire, contingere. Cadere in suspicionem, in cogitationem, in deliberationem, in offensionem, pro uenire. Cadere caussa, uel à caussis: pro amittere litem. Cadere formula, pro rem ipsam per formulas non rectè explicare. Cadere animum, cadere oculos, uultus, uerba, pro frãgi, debilitari, opprimi. Sic Cice. in Orat. uerba melius in syllabas longiores cadunt, pro desinunt. Idem ad Att. cadendum in unius potestatem. Hinc res nobis feliciter cadere dicuntur. Cice. ad Att. Nihil mihi fœlicius cadere potuit. accido, decido, excido, incido, intercidò, occido, concido, procido, recido, & succido suis locis.

Caduceatores, κήρυκες, dicuntur legati pacem petentes: à caduceo quem manu gestabant. Cato: Caduceatori nemo homo nocet. Liui. 6. bell. Pun. Asdrubal caduceatorẽ misit.

Caduceum, κηρύκειον, Mercurii uirga fuisse fertur, qua ille ad dissidia & discordias tollendas utebatur, à cadendo dicta, quod contentiones & bella cadere faciat. nam quemadmodum per Feciales bella indicebantur, ita per Caduceatores finiebantur. Caduceum Aegyptii in speciem duorum draconum maris & feminæ figurauerunt, qui parte media sua uolumina, nodo, quem Herculeum uocant, sibi alligantur, priinisq; partibus reflexi, in modum circuli oscula iungunt.

Caduceus, nomẽ quo Mercurius uocitatus est. Cum enim Mercurius lyram in Cyllene monte Arcadiæ septichordem ad Atlantidum numerum instituisset, quòd Maia mater eius ex illarum numero esset, ac nõ multo post deprehensus fuisset ab Apolline boues suas abigere, quò facilius ueniam ab eo impetraret, Apollini traditur concessisse, ut lyram à se primo inuentam prædicaret. Quamobrem Apollinem ferunt uirgam quandam Mercurio dedisse, quam cum manu tenens in Arcadiam proficisceretur, inuenisse ab eo fuisse dracones, duos simul ligatos & inter se mutuo pugnantes: quo uiso, uirgam interposuisse, & dicto citius prœlium diremisse. Qua re conspecta, huiusmodi uirgam pacis gratia creditum est esse constitutam. Vnde factum est, ut legati pacis Caduceatores dicerentur, polletiq; eius rei exemplo Mercurio uirgam deinceps duorum draconũ similitudine ubique affinxerint. Huius uirgæ potestatem describit Virg. Aeneid. 4.

Tum uirgam capit, hac animas ille euocat Orco, &c.

Caduciter, aduerbium antiquum, teste Nonio, præcipitanter. Varro: Frigidos imbos aqua illa caduciter ruentes.

Caducus, a, um, *Caduco, mortale, fragile*, ἐπίκηρος, nõ solum momentaneum significat, quod facile cadit, sed & id quod cadere facit. Vnde caducus morbus, quòd correptum faciat cadere. Firmicus li. 7. Si luna in horoscopo fuerit inuenta, stultos, lentos, fatuos, & caducos efficiet. Quandoque caducus mortuus dicitur. Virg. lib. 6. Hinc multum fleti ad superos, belloq; caduci Dardanidæ. Caduca hereditas dicitur, cum heredes ceciderunt, hoc est, quæ legitimum heredem non habet: & Caducarii, qui huiusmodi hereditatem accipiunt. Caducum, quod sub aliqua conditione legatum est. Iuuen. Legatum omne capis, nec non & dulce Caducum. Caduca auspicia ueteres dicebant, cum aliquid in templo excidit, ueluti de manu uirgæ. Caducæ litteræ quæ obscuriores sunt, & uisum prope fugiunt. Plin. lib. 13. cap. 12.

Cadurcum, centurium, siue culcitra, qua merces teguntur, à Cadurcis Galliæ populis, ut inquit Plinius, apud quos lini præstantia palmam obtinet in culcitris. Iuuenalis: Institor hibernæ tegetis, niueiq; cadurci. Sunt qui putent esse uela illa pensilia, quæ lecto obtenduntur: aut etiam tegmẽ quoddam quadratum, quale est illud sub quo & sacrosanctam hostiam gestari, & principes in solennioribus pompis uehi uidemus. Iuuenalis: Violato pœna cadurco.

Cadus, *Barile, botte*, κάδος, uas uinarium, quo uinum conditur, ut uult Acron: cuius prima corripitur. Mart. in Vaticanis cõdita musta cadis. Continet cõgios decem, uel (ut alii uolũt) duodecim.

Caecatus, a, um, *Accecato*, cæcus factus. Cice. de Clar. Orato. Rabida, & celeritate cæcata oratio. Cæcatus uitiis, Idem 4. Tuscul.

Caecias, καικίας, uentus qui ita flare dicitur ab Aristotele, non ut nubes propellat, sed ut ad se uocet. Plin. lib. 2. ca. 47.

Caecilia, genus serpentis cæci, unde nomen accepisse uidetur. Colu. lib. 7.

Caecitas, atis, *Esser cieco*, τυφλότης, tam ad corpus, quàm ad animum refertur. Cice. de Arusp. resp. An tibi luminis obesset cæcitas plus, quàm libidinis?

CAECIGENVS,

CAECIGENVS,i, *Nato cieco*, τυφλογενής, qui cæcus natus est. Lucr.lib.2.

CAECO,as, *Accecare*, τυφλῶ, cæcum facio. Cic.4. Phil. spes rapiendi cæcat animos eorum. Hinc Excæco, ualde cæco. Plinius: si oculos attingat, excæcet.

CAECVBVM, κέκυβον Straboni, uinum generosissimum, sic dictum à Cæcubis Campaniæ populis, apud quos nascitur. Pli.lib.4. Mart.lib.13. Cæcuba fundanis generosa coquuntur Amyclis.

CAECVLVS, dimin. à cæcus. Est & nomen proprium filii Vulcani: cuius mater cum iuxta ignem sederet, forte fortuna scintilla quædam in eiusdem gremium euolauit, ex qua mulier concepit, peperitq; filium, quem postea ob oculorum paruitatem, Cæculum uocauit, à quo Cæcilios ortos putāt, quorum familia Romæ nobilissima fuit. Hic collecta multitudine postquam diu latrocinatus esset, Prænestinam ciuitatem in montibus condidit, & cum ad ludos uicinos populos inuitasset, cœpit eos admonere, ut secum habitarent, & pro gloria iactare se filium Vulcani. quod cum illi non crederent, inuocato Vulcano ut se filium comprobaret, omnis illius multitudinis chorus est flamma circundatus. quo facto commoti omnes simul habitauerunt, & Vulcani filium esse crediderunt. Hæc Seruius in illud Virg.lib.Aen.7. Nec Prænestinæ fundator defuit urbis, &c.

CAECVLTO, as, ἀμβλυώττω, cæco similis sum. Festus: Cæcultare, est cæcos imitari. Pla. Numnam mihi oculi cæcultant?

CAECVM uallum, in quo præacuti pali affixi herbis uel frondibus occulūtur. Item cæcum intestinum, quod inter ileon, & colon situm, paruo oblongoq; utri simile est: cæcum appellatum ab eo, quòd ingressum exitui aduersum non acceperit, sed hos tam uicinos habeat, ut plerunque in unū coire, & exitu carere uideatur.

CAECVS, *Cieco*, τυφλός, oculorum usu carens, quasi oculis captus. Quandoque idē est quod insidiosus, tacitus, qui uideri non potest. Colu.lib.1. Ex quibus sæpe contrahuntur cæci morbi, quorum caussas ne medici quidē perspicere queunt. Cic. contra Rullum: Cur hoc est tam obscurum, atque cæcum? Idē de Orat. Res cæcæ, & ab aspectus iudicio remotæ. Sic Virg. etiā uada cæca, & cæcos scopulos uocat, qui ita sub aquis occultantur, ut oculos fallant. Transfertur etiam ad animum: ut cum aliquem cæcum esse auaritia, furore, amore, aut odio dicimus. Cic. pro Sext.Rosc. ipsos cæcos reddit cupiditas, atque auaritia. Sic dicimus Cæcam noctē, in qua non uidemus. Vestigia quoque cæca dicuntur, quæ in obscura aut incognita uia uersantur. Virg.6.Aen. Cæca regens filo uestigia. Item locus cæcus dicitur, in quo non uidemus. Cæcæ fossæ, cæci aditus, qui sunt obsepti. Hinc Cæcitas oculorum, tam animi, quàm corporis orbitas.

CAECVTIO, *Veder poco, esser bormo*, ἀμβλυώττω, parum uideo, & cæcutiens, quasi semicæcus. Var. Vtrum oculi mihi cæcutiunt?

CAEDES, dis, *Vccisione*, φόνος, mors ferro, aut alia ui illata, presertim ab eo, qui occidere, aut ferire uolebat. Cic. in Bruto: Nam cum in silua Scantia facta cædes esset. Ouid.8.Meta. Modo uulnera fratrum Ante oculos mihi sunt, & tantæ cædis imago. Inde dicimus aliquem commisisse cædem.

CAEDITIAE TABERNAE, dictæ sunt à Cæditio quodam, qui eas in uia Appia ædificauit.

CAEDO, is, cecidi, cæsum, uerbum actiuum, pen.pro. *Percuotere*, πλήττω, τύπτω, μαστιγῶ, percutio, ferio, uerbero. Terēt. And. Verberibus te cæsum in pistrinum, Daue, dedam. Interdum, idem quod amputo uel abscindo. Cice.3. de Diuin. Arbores simul cum Luna senescētes tempestiue cædi. Et paulo post: Qui robur illud cecidit, dolauit, inscripsit. Itē occido. Virg. 2.Aen. Cæduntur uigiles. Ponitur quandoque pro immolare, ut apud eundem: Cædunt binas de more bidentes. Item pro frangere. Cice.3.Ver. Cædere ianuam saxis, instare ferro. Cædi testibus, apud eundem ad Q. fratrem, est testium multitudine urgeri, premi, conuinci. Huius composita sunt, Abscido, Concido, Circuncido, περιαιρῶμαι, Decido, Excido, Incido, Intercido, Occido, Præcido, Recido, & Succido: quorū pen. producitur. At cedo sine diphthongo, χωρῶ, cessi præteritum, & supinum cessum facit, multaq; significat. Nam quandoque Cedere significat abire, & locū uicto ri dare, εἴκειν. Ci. Cui quidē exercitus nostri, imperatoresq; cesserunt. Quandoque discedere, euitare atque subtrahere. Plau. Cedamus imbri. Hinc Cedere iræ, ὑπείκειν τῷ θυμῷ, dicimus dare locū iræ, & quasi ab ira discedere. Cedere bonis, discedere à bonis, & quicquid nostrum erat tradere creditori, ἐκστῆναι τῶν ὄντων. Cedere iuri, discedere à iure, ius quod habemus alteri tradere: quod & de iure cedere, dicimus. Cedere itē, est in ius alicuius uenire: ut, Cedunt mihi ea bona: id est, in ius meum ueniunt. Et cum accusatiuo mediante in. Hieronymus super Matt. Ita fiebat, ut oblatio liberorum sub occasione templi & Dei in sacerdotum lucra cederet. Rursus cedere ponitur pro dare. cedite manus uestras, measq; accipite. Pro concedere, obsequi, nō repugnare, παραχωρεῖν. Virg.2. Aen. Cedo equidem, nec nate tibi comes ire recuso. Pro succedere, seu in sortem contingere. Idem Cesserit Ausonio si sors uictoria Turno. Pro incidere. Plaut. Aul. In hostem absolutus cedas. Inuenitur & cedo imperatiuum, dic, φέρε δή, εἰπέ: nec habet aliam personam, nisi tantum Cedite pluraliter, habetq; primam correptam. Teren. in And. Cedo, cuium puerum apposuisti hic ante ianuam. Cice. in Cato. Cedo, qui uestram remp. tantam amisistis? id est dic. Teren. in Phorm. posuit pro da. Quin tu mihi argentum cedo. Phor. Imo uxori tu cedo. Cedere diem, χωρεῖν τὴν ἡμέραν, inquit Vlpianus, significat incipere deberi pecuniam: sicut uenire diem, significat eum diem uenisse, quo pecunia peti possit. Cedere è uita, est mori. Ci. de Cla. Ora. Hortensius è uita cessit. Hinc Abscedo, Accedo, Concedo, Decedo, Discedo, Excedo, Incedo, Intercedo, Præcedo, Procedo, Recedo, Retrocedo, Secedo, & Succedo.

CAEDVA SYLVA, *Selua da tagliare*, χαριζομένη ὕλη, à cædendo dicta, quæ scilicet religiosa non est, sed quoties opus est, ad ignis, uel ædificiorum usum cæditur. Plin.lib.13.cap.4. Cædux palmarum siluæ. Contra incidua silua dicitur, quæ non cæditur. Eiusmodi erant luci religiosi, quos uiolare nefas erat, qualem describit Lucanus Pharsaliæ suæ lib.3. Lucus erat longo nunquam uiolatus ab æuo.

CAELAMEN, inis, *Intaglio*, γλυφή, cælatura. Ouid.13. Meta. Neque enim clypei cælamina nouit.

CAELATOR, oris, γλυπτής, Quinct.lib.2.cap.4. Cælator cælum desiderat, & pictor penicilla. Argenti cælatores. Pli.lib.34. cap.8.

CAELATVRA, *Intaglio*, γλυφή, ars cælandi, aut ipsa scalptura & incisio. Plin.lib.35.cap.12.

CAELEBS, *Huomo, ouer donna non maritati*, ἄγαμος, ἠΐθεος, generis communis, uir sine uxore, aut mulier sine marito uiuens. dictus cælebs (ut inquit Hieronymus) quòd cælo dignam uitam agat, qui coitu careat. August. Cælebs qui non habet uxorem, uel quæ non habet maritum, qualia sunt numina in cælo, quæ absque coniuge sunt, si agapetas nō attendamus. hi accipiunt cælibes non tam pro uxore carentibus, quàm pro castis, & omni Venere abstinentibus. Sed proprie dicitur cælebs, qui uxorem non habet, etiam si concubinas habeat. nam cælebs & maritus contraria sunt. Martial. lib.12. Corrumpis sine talione cælebs. Hoc est, corrumpis alienas uxores, cum ipse uiuas in cælibatu, nec habeas uxorem, quā illi uicissim possint corrumpere. Cic. de legib. Cælibes esse prohibeto. Inde dicimus torum cælibem, & uitam cælibem, actam in cælibatu. Ouid. Quæ si non fuerat, cælebs te uita deceret.

CAELESTIS, ste, *Celeste*, οὐράνιος, diuus, diuinus, è cęlo existēs. Virg.1.Aen. Tantæ ne animis cælestibus iræ? Liui.4. ab urb. Siccitate eo anno plurimum laboratū est: nec cælestes modo defuerūt aquæ, sed terra quoque ingenito humore egēs. Cælestes etiam substantiue dicimus pro cælitibus, & diis superis. Cic.6. Philip. Quid est, quod de uoluntate cælestium dubitare possimus?

CAELESTINI, populi Vmbriæ sunt, qui à Plinio lib.3. ca.14. in sexta Italiæ regione collocantur.

CAELIA, potus genus ex frugibus confecti: cuius meminit Plin.lib.22.cap.25.

CAELIBARIS HASTA, dicebatur qua caput nubentis comebatur, quæ in corpore gladiatoris occisi stetisset, ut sicut illa coniuncta fuerat cum corpore gladiatoris, sic cum uiro noua nupta esset copulata. Fest.

CAELIBATVS, us, ἀγαμία, pro uita, quæ agitur sine uxore. Sueto. Verum amissa uxore Lepida, duobusq; ex ea liberis, mansit in cælibatu.

CAELICOLA, *Habitatore del cielo*, οὐράνιον, qui uel quæ cęlum habitat. Virg.2.Aen. Me si cælicolæ uoluissent ducere uitam.

CAELIFER, οὐρανοφόρος, Atlantis epitheton est, quem poetæ ob insignem astrologiæ peritiam finxerunt sustinere cælū. Virg.6.Aen.

CAELITES, cælitum, pe.cor. *Dei celesti*, οὐράνιοι, dii cælestes, qui cælum inhabitant. Cælum autem appellabant ueteres, illā mundi partem, quam nos æthera, siue æthereum mundum uocamus: hoc est omne illud, quod est supra elemētū ignis, unde Solem & Lunam, & ceteros planetas inter deos cælestes numerabant. Cic.2. de Diuin. Ego deum genus esse semper dixi, & dicam, cælitum. Legitur & apud Ouid.5. de Ponto, singulare Cælite: Quale tamen potui de cælite, Brute, recenti Vestra procul positus carmen in ora dedi. Vbi uocat Augustum cælitem.

CAELITVS, pen cor. *Dal cielo*, οὐρανόθεν, aduerbium significat è cælo, sicut diuinitus, à Deo. Hierony. Tandem cælitus inspiratus.

CAELIVS, mons urbis Romæ ex septem: à Cœlio Vibeno, nobilissimo duce Tusco, dictus, quòd Romulo aduersus Latinum regem cum auxiliaribus uenerit: à quo Cælimontia, aut Cælimontana porta. Hunc montem Tul. Hostil. urbi addidit, ibiq; ipse habitauit, quo frequentius habitaretur, ut inquit Liuius. Fuit & Cælius nomen patris Saturni.

CAELIVM, oppidum Calabriæ, non procul à Brundusio. Plin. lib. 3. cap. 11.

CAELIVS, orator acerrimo igenio fuit, discipulus Ciceronis, de quo extat illud Quinctiliani elogium, Longiore illum uita, & meliore mente dignum fuisse. hic postea ab Atratino quoddam accusatus, quòd cum Catilina conspirasset in perniciem reip. quodq; aurum à Clodia Clodii sorore extorsisset, eiq; uenenum propinasset, defensus est à Cicerone elegantissima illa oratione, quæ hodie quoque habetur in manibus.

CAELO, as, *Scolpire, intagliare*, γλύφω, sculpo, aliqui tamen scribunt sine diphthongo. Cic. 1. de Diu. Hanc speciem Praxiteles cælauit argento. Virg. Cælataq; in auro fortia facta uirum. A quo Cælata uasa dicuntur, quæ ueteres Ancæsa uocabant, quòd circuncidendo fiant: & Cælum, γλυφεῖον, ipsum instrumentum, quo quippiam cælatur.

CAELVM, *Scalpello*, γλυφεῖον, γλυφίον, instrumentum quo utuntur argentarii, dum uasa sculpunt, aut quo scalptores, aut statuarii utuntur in ligneis, aut lapideis simulachris scalpendis. Vnde est illud: Cælo fabricata Myronis. Cælum item, *Cielo*, οὐρανός, uno nomine dicitur tota illa mundi pars, quæ est supra elementum ignis, quam philosophi Aethera appellant, ita dictum à celando, hoc est, occultando: quòd inferiora omnia celet, & regat: siue à stellarum imagine, quæ in eo quodammodo cælata apparent. Ambro. lib. Hexa. Cælum, quòd impressa stellarum lumina habeat, quasi Cælatum appellatur: sicut argentum, quod signis eminentibus refulget, cælatum dicimus. Varro Cœlum, quasi κοῖλον, hoc est cauû, dictum putat: & sic per œ, diphthongum scribendum uidetur. Cic. pro Pompeio: Pompeium omnes, sicut aliquem non ex hac urbe missum, sed de cælo lapsum intuentur. In cælo esse metaphoricῶs dicitur, pro eo quod est, numeris omnibus felicem esse, & summis laudibus celebrari, ὑπερευδαιμονεῖν. Item in cælum ferre, uel tollere, est summis honoribus afficere. Cic. Att. lib. 3. Salaminii nos in cælum decretis suis sustulerunt. De cælo detrahere, est de summo honoris gradu deturbare. Cic. 6. Phil. Collegam de cælo detraxisti. Philosophi decem cælos esse dixerunt, quorum septé à planetis appellauere: octauum, sidereum, seu stellatum: nonum uero, cum nescirent cuius conditionis esset, uocauerûe cælum aqueum crystallinumve, non à frigiditate, sed transparentia, quòd per illud sidera appareant, & pelluceant. Decimum locum sibi uendicat cælum illud, quod ultimum philosophi putantes, Primum mobile uocauerunt. Vndecimû Cælum beatorum sedes ab Ethnicis philosophis ignoratum: quod iccirco Theologi Empyreum uocauerunt, non quòd colore, sed splendore, & claritate ceteris antecellat. Sunt igitur undecim cæli, scilicet cælum empyreum, primû mobile, cælum crystallinum, cælum stellatum, cælum Saturni, cælum Iouis, cælum Martis, cælum Solis, cælum Veneris cælum Mercurii, & cælum Lunæ. Hæc fusius tractantur in lib. de cælo ab Aristotele. Ci. 4. Tus. Cælum hoc, in quo nubes, imbres, uentiq; coguntur, quod & humidum, & caliginosum est propter exhalationes terræ. De cælo ici, est fulmine afflari. Cic. lib. 2. de Diuin. Summanus de cælo ictus. De cælo seruare, est, cęli statu obseruato, auspicia nunciare. Auspicia enim non nisi sereno cælo, rata erant: contra fulmine, aut pluuia turbabantur. Ci. in Vatin. Quod eo die scires de cælo esse seruatum. Plin. lib. 11. cap. 37. Cælum capitis, cranium uidetur appellasse, eo quòd caput totum eo tegatur, ut inferiora hæc cælo. Hoc (inquit) est uiscerum excelsissimum, proximumq; cælo capitis, sine carne, sine cruore, sine sordibus. Interdum Cælum sumitur pro aere. Virg. Vbi Serui. Cæli: id est aeris. Lucret. In hoc cælo, qui dicitur Aer. Pli. li. 2. Et hoc cælum appellauere maiores, quod alio nomine Aera. Hinc grandines sunt, & pruinæ, imbres, procellæ, turbines uentorum.

CAEMENTARII, *Muratori*, cæmentorum, hoc est, ædificiorum, quæ ex lapidibus fiunt structores, quos fabros murarios appellant.

CAEMENTITIVS, a, um, ex cæmento, ut parietes cæmentitii. Vitru. li. 2. c. 8. parietibus cæmentitiis altitudines extructæ.

CAEMENTVM, χάλιξ, à cædo, ut quidam putant. Sunt enim cęmenta, omnis rudior materia, qua ædificia consurgunt, quales sunt rudes lapides nulla arte ad ædificium accommodati, aut politi, sed quales inueniuntur temere congesti. Fodinas quoque rustici Campaniæ Cæmentarias appellât. Liu. cæmenta non calce durata erant, sed interlita luto. Aliquando ponitur pro ipso opere: id est ædificio, quod structo lapide erigitur. Pli. Pallidus lapis in cæmento raro utilis.

CAENE, καινή Ptolemæo, sinus Laconici oppidum, nô procul à Tænaro promontorio. Hinc Cænites portus, apud Plin. lib. 4. & Cæneus Iupiter. Ouid. Cæne item parua quædam insula in mari Siculo, in Africam uersa. Plin. lib. 3. cap. 8.

CAEPE, gen. neu. & indeclinabile. *Cipolla*, κρόμμυον, à capitis magnitudine dicitur. Pli. li. 19. c. 6. Ergo omnibus annis separatim semé cæpe caussa seritur, separatim cæpe seminis. Dicitur & Cæpa, cæpæ. Oui. 4. Fast. Cædenda est hortis eruta cæpa meis. Inuenitur etiâ secundû Priscia. Cæpinus, a, um, & Cæpicium substantiuum, pro ex genere cæparû. Cæparû plura sunt genera, nobilissima Ascalonia, ab Ascalone oppido Iudææ. Nâ, ut refert Str. li. 16. Ascalonẽsium regio præcipue fert cæpas. Col. Pôpeiâ, uel Ascaloniâ cæpâ eligito. Cæpa oculos mordet: unde à Græcis nomẽ impositum κρόμμυον, quasi pupillâ oculi côprimi cogeret, sicut scribit Aristo. in Problem. ideo Lacrymosa dicitur à Columella.

CAEPVLA, diminut. à cæpa. Pallad. Hoc mense cæpulas seris.

CAERE, καιρὴ Stephano, neutro genere, & indeclinabile, urbis insignis nomen in Etruria, quæ olim regionis totius caput fuit. Hanc quondâ Agyllam nominatam, & à pelasgis è Thessalia profectis conditam ferunt. Deinde uero Lydis, quos postea Tyrrhenos nominauerunt, aduersus Agyllinos bellum gerentibus, cum quidam murum subiens, urbis eius nomen percontatus fuisset, eiq; à Thessalo quodam de muro χαῖρε respôsum esset, eo ueluti omine à Tuscis accepto, captam postea urbem, mutato priori nomine, Cære uocauere. Verum tam splendidæ, tamq; gloriosæ ciuitatis, Strabo lib. 5. asserit, uix ulla sua ætate extitisse uestigia: & solo nisi norum balneorum nomine, quæ Cæretena dicebantur, fuisse celebratam. Festus: Cęremoniarum caussam aliqui ab oppido Cære dictam existimât. Declinatur & Cæres, itis, pen. obliquorum cor. Virg. Est ingens gelidû lucus prope Cæritis amnem. Legitur & ablatiuus Cærete, pen. pro. tanquâ à nominatiuo Cæres, etis. Virg. 10. Aen. Qui Cærete domo, qui sunt Minionis in aruis. Quanquam non desunt, qui Cærete ibi adiectiuum esse contendant. Ab hoc oppido Cærites tabulæ appellatæ sunt. in quas Censores referri iubebant, quos notæ caussa suffragiis priuabant. nam urbe à Gallis capta, cum Cæretani eos, qui una cum sacris, æternoq; Vestæ igne ad se profugerât, comiter hospitio suscepissent, Romani deinde restituta in statum meliorem urbe, satis malignam illis gratiam retulerunt. nam ciuitate quidem eos donauerunt, suffragii autem ius eis non concesserunt. hinc factum est, ut cû aliquem ignominia & contumelia dignum uolumus significare, Cærite cera cum dignum esse dicamus.

CAERIMONIAE, pen. co. *Cerimonie*, θρησκεία, τελετή, uel ab oppido Cære, uel à carendo dictæ sunt. nam urbe à Gallis capta, cum Vestales uirgines simulacra deorû ex hostibus eripere traducerent, in oppidum Cære potissimum conuenere, ubi benigne fuerunt hospitio susceptæ, donec à Gallis ciuitas per Camillum liberata fuit. In cuius beneficii memoriâ Romani prætulerunt, ut omnis diuinus cultus Cæremoniæ, à Cære diceretur. Liu. lib. 5. scribit, L. Albinum de plebe uirum, uirgines sacerdotes, sacraq; plaustro Cære inuexisse, unde Cæremoniis sit enatum nomen. Macro. lib. 2. ca. 3. innuit Cæremonias à carendo dictas. Seruius Sulpicius (inquit) Religionem esse dictâ tradidit, quæ propter sanctitatẽ aliquam remota & seposita à nobis sit: quasi à relinquendo dicta, ut à carendo Cæremonia. In quo exemplo illud notâdum est, dici etiam Cæremonia in singulari. Cęs. 7. bel. Gal. Quod more eorum grauissima cæremonia continetur.

CAERETVM, Vmbriæ oppidum inter Spoletum ac Nursiam, à quo Cæretani appellantur, totum orbem uano quodam ac turpi superstitionis genere ludificantes.

CAERVLEVS, a, um, κυάνεος, quod cæli puri, & nubibus uacui colorem imitatur: quasi cælulcus. unde & mare, quod à cælo colorem suum accipit, proprie Cæruleum dicimus. Vir. 12. Aen. Quæ cæruleo sunt numina ponto. Sic etiam Cic. lib. 1. de Natu deo. Neptuni oculos dixit esse cæruleos, ad maris colorem respiciens.

CAERVLEVM, arenæ genus est, quæ in auri atque argenti metallis nascitur pictorum usus. Plin. lib. 34. cap. 12. & 13.

CAERVLVS, a, um, pe. cor. θαλάσσιος, Cæruleus. Catul. Cærula uerrentes abiegnis æquora palmis. & apud Virg. lib. 10. Aen. Freta cærula. Cærulû subst. seu potius in plu. num. Cærula, pro mari accipitur apud poetas. Virg. 3. Aen. & Cærula uerrunt.

Caesa, quæ & incisa uocantur, sunt particulæ orationis, quæ Græci κόμματα uocant: differuntq́; à membris, quæ Græci dicunt κῶλα. Membrum enim est pars periodi ex pluribus uerbis absolute aliquid significans, hoc modo: Etsi uereor iudices, ne turpe sit pro fortissimo uiro dicere incipiẽtem timere. Cæsum autem pars orationis est, ex duobus, aut pluribus uerbis, nondum quicquam absolute significans, hoc modo: Etsi uereor iudices, ne turpe sit. Cęsa oratio dicitur, cum non efficiuntur membra ex connexione uerborũ, sed singula uerba aliquid significantia proferuntur, hoc modo: Quis est ille Gellius? armiger Catilinæ, stipator tui corporis, concitator tabernariorum, latrator fori. Veteres etiam cæsa uocabãt, quæ postea gessa dicta sunt: quæ erãt tela Gallis peculiaria, sicuti Romanis pila, & Macedonibus sarissæ. Varro: Qui gladiis cincti sine scutis, cum binis cæsis essent.

Caesar, καῖσαρ, cognomen Iuliorum est. ille enim, qui primus Cæsaris nomen adeptus est, ab eo dictus fertur, quòd cæso matris utero fuerit natus: uel ab elephanto in pugna occiso, qui lingua Maurorum Cæsar appellatur: uel quòd oculis cæsiis, hoc est, glaucis fuerit: uel a cæsarie, cũ qua natus proditur. Iulius autem Cæsar, qui primus dictaturã perpetuam inuasit, omnem Galliam, quæ à saltu Pyrenæo, alpibusq́; & monte Gebenna, fluminibusq́; Rhodano & Rheno cõtinetur, nouem annis in prouinciæ formam redegit. Germanos, qui trans Rhenum incolunt, primus Romanorum ponte fabricato aggressus, maximis affecit cladibus. aggressus est & Britannos, ignotos antea, superatisq́; pecunias & obsides imperauit. deinde cum obtinere nõ potuisset, ut sui absentis in consularibus comitiis ratio haberetur, arma in patriam conuertit: Pompeioq́; Italia pulso, in Hispaniam transgressus, ualidissimas Pompeii copias, quæ sub tribus legatis, M. Petreio, L. Afranio, & M. Varrone erant, superauit. Pompeium in cãpis Pharsalicis prœlio superauit. Ptolemæum in Aegypto subegit. In Africa deuicit Scipionẽ, & Iubam, in Hispania liberos Põpeii. Triumphauit quinquies, primum de Gallia, postea de Alexandria, deinde de Ponto, de Africa, & de Hispania. Liberalissimus fuit omnium, & maxime post hos triumphos: de quibus Sueto.

Caesarea, pen. pro. καισαρεία Stephano, urbs Palæstinæ in littore maris magni, quæ turris Stratonis uocabatur: sed postea ab Herode in honorem Cæsaris nobilius ædificata, Cęsarea est appellata. Altera Cęsarea Philippi, à Philippo Herodis filio in honorem Cæsaris ad radices montis Lybani ædificata. Tertia Cappadociæ, sic à Tiberio nominata, cum ante Maza diceretur. Euse. Quarta Mauritaniæ, nobili portu insignis, ante Iol uocitata. Strabo lib. 17.

Caesaraugusta, καισαραυγοῦστα, urbs Hispaniæ Tarraconẽsis: quam Strabo Augustam Cæsaream nominat: antea Numantia dicta, teste Pomponio. Vulgus Hispanorum Saragossam uocat.

Caesareus, a, um, ut, domus Cæsarea, Ouid. 1. Trist. Eleg. 1. Vultus Cæsarei, idem 2. de Põ. el. 8. Et Cæsarianus, a, um. Cic. ad Att. lib. 16.

Caesaries, riei, coma, κόμη, à crebra cæsione: ideoq́; proprie uirorum est. Plau. in Mil. Cæsaries promissa, id est longa. Liui. lib. 28. Vnde cæsariati, comati. Plau. in Mil.

Caesarienses, Ioniæ populi, in Ephesiorum conuentu. Pl. lib. 5. cap. 29.

Caesarium, Aegypti emporium est, & secessus quidã. Stra. lib. 17.

Caesarobricenses, Lusitanicæ Hispaniæ populi. lib. 4. cap. 22.

Caesenna, urbs Flaminiæ prouinciæ: quòd exiguo amne cæsa. id est diuisa sit: uel quòd ager eius duobus fluminibus, Sapi, & Rubicone diuisus.

Caesennates dicti sunt, Cæsennam habitantes, & Cæsennatia uina.

Caesim, *A pezzi, à minuto*, significat cædendo, siue per incisionem gladii: ut Punctim pungendo. Liui. lib. 22. Hispano punctim magis, quam cæsim assueto petere hostem. Col. li. 5. Maior pars operis ductim potius, quàm cæsim facienda: id est, cum maturitate potius, quàm uno impetu.

Caesitium, tii, linteolum erat purum & candidum: dictum quòd oras circuncisas haberet. Plau. in Epid. Linteolum cæsitium. Ex Non.

Caesio, onis, *Tagliatura*, incisio. Colum. lib. 4. cap. 33.

Caesius color, γλαυκὸν χρῶμα, oculorum proprius est, quem & Felineum à felium oculis nonnulli appellauerunt. Est autem hic color subuiridis, igneo quodam splẽdore intermicans: qualem in leonis oculis potissimum conspicimus. Cic. 2. de Natu. deo. Cæsios oculos Mineruæ, cæruleos Neptuni.

Caesones, qui cæso matris utero nati sunt. Plin. lib. 7. cap. 9.

Caespes, *Cespite, cespuglio*, βῶλος, gen. masc. à cædo, & significat terram cum herba auulsam. Virg. 1. Ecl. Pauperis, & tuguri congestum cæspite culmen. Ex cæspite agger castrensis fit. Luca. lib. 1. Et subitus rapti munimine cæspitis agger Præbet securos intra tentoria somnos. Docet Veget. lib. 3. Qua altitudine, ac latitudine cæspes circuncidi debeat.

Caespiticius, a, um, ex cæspitibus. unde tribunal cæspiticium suggestum ex cæspitibus factum. Flauius Vopiscus: Concursus ad cæspiticium tribunal. Aræ cæspiticiæ, ex cæspite congestæ. Iulius Capit.

Caespito, as, *Strapucciare*, pen. co. ταράσσειν βαδίζων, pede aliquid percutio, quo quasi ruere cogar: ut sit cæspitare, quasi ad cæspitem offendere. Vnde cæspitatores equi, qui sæpe in cæspitem uel lapidem impingunt.

Caestrum, instrumentum, quo ebur cauatur. Plin. lib. 35. cap. 11.

Caesullae, à uetustissimis dicti sunt, qui cæsiis sunt oculis. Festus.

Caesura, ræ, *Taglio*, διακοπὴ, proprie incisura. Plin. lib. 17. tẽpestiuam habet cæsuram. Cæsura item in carmine dicitur, cum in medio uersu uox pronunciantis quasi inciditur, pedis alicuius principio finem dictionis terminante. Hæc quadrifariam diuiditur, alia Penthemimeris dicitur, siue semiquinaria: alia Hepthemimeris, siue semiseptenaria: tertia Trochaica: quarta Bucolica. Penthemimeris est, cum post duos primos pedes superans syllaba inuenitur, quæ dictionem terminet: ut, Arma, uirumq́; cano: & Italiam fato: habet enim ex quinque dimidium. Hepthemimeris est, cum post tres pedes similiter syllaba dictionem terminans inuenitur: ut, Arma, uirumq́; cano Troiæ. Continet enim septenarii medietatem. Trochaica est, cum post duos pedes trochæus partem orationis perficit: ut, Nil nostri miserere. Bucolica, cum post quatuor pedes syllaba superat in partẽ orationis desinens, & inuenitur trochæus partem orationis terminans: ut, Omnia uincit amor, & nos cedamus amori.

Caesuratim, *Breuemente*, συντόμως, breuiter, per cæsuræ commata. utitur hac uoce Sidonius in epistola ad Claudianum.

Caestus, us, πυγμὴ, genus clauæ pilas plumbeas loris bubulis appensas habens, quo Daretem, & Entellum pugnasse legimus, à cædendo dictum. Virg. lib. 5. Sin crudo fidit pugnã committere cæstu. Cestus uero cesti, sine diphthongo sumitur pro cingulo, & zona illa uirginea, quam maritus prima nocte dissoluebat, & est fem. gen. quamuis & masc. reperiatur: à uariis punctis sic dicta. κεντεῖν enim pungere est, & picturare. unde cingulum illud Veneris, quo ipsa Martem, & Iuno Iouem conciliabant, à poetis cestus, κεστὸς, dicitur. Mart. Vt Martis reuocetur amor, summiq́; tonantis, A te Iuno petit ceston, & ipsa Venus. Sed & lorum, aut opus inter punctum, acue pictum, commune ornamentum feminarũ, ceston Græci uocant. Proinde Cestus Africanus, contra quem scripsit Orige. 24. libros edidit, quos à rerum uarietate κέστες appellauit. Hinc incestus: & cestillus diminutiuũ. De Veneris cesto uide multa apud Home. lib. 14. & eius interpretem Eustathium.

Caesus, a, um. Cic. pro Cluen. hostia cæsa.

Caetera, ceterum, absque recto masculino in singulari numero usitato, ex Græco, καὶ ἕτερος, id est, & alius. Terent. in Hecy. Quàm fortunatus ceteris sum rebus. Cic. 4. Acad. Cetera series deinde sequetur. Idem 6. Vert. Argentum illi ceterum purum apposuerat. Cetera doctus, figurata locutio, deriuata à Græcis, qui κατὰ præpositionem frequenter subaudiunt. Ci. 1. de Nat. deo. Non solum poeta suauis, uerum etiam cetera doctus, sapiensq́; traditur. Nominatiuo singulari ceterus in masc. gen. usus est. Cato de re rust. cap. 22. ubi sic habet: Ceterus ornatus domi emptus est.

Caetero, aduerb. Plin. lib 10. cap. 58. Palumbes femina incubat post meridiana in matutinum, cetero mas: hoc est, quod reliquum est temporis. Ceteroquin, pro alioquin. Ci. de Orat. Quem, nisi quod solum, ceteroquin recte quidem uocant Atticum.

Caeterum, *Ma quanto al resto*, μέντοι, coniunctio, siue aduerbium, pro sed. Plau. Pœn. ceterum ualete. Cetera etiã, quandoque aduerbialiter, τ' ἄλλα, capitur pro deinceps. Virg. 7. Aen. Cetera parce puer bello. Curt. Cetera opimam prædam fore.

Caetobrix, Lusitaniæ urbs, alio nomine Cezimbria. Ptol. lib. 2. cap. 5.

Caianus, a, um. Stat. l. 4. Sil. Emptũ plus minus asse Caiano.

Caicus, fluuius Mysiæ, in Theutrania nascens, & per campũ sui nominis in Elaiticum sinum defluens. Virg. 4. Geor. Mysusq́; Caicus.

Caieta, nomen mulieris Troianæ, quam alii Aeneæ, alii Ascanii, alii Creusæ nutricem faciunt. hãc Aeneas ab inferis

reuersus fato cessisse inueniens, eam non longe à Baiano sinu sepeliit: ibiq; & urbem condidit, quam una cum adiacenti portu Caietam dixit. Virg. li. 7. Tu quoque littoribus nostris Aeneia nutrix Aeternam moriens famam Caieta dedisti. Strabo autem lib. 5. Caietam à sinus curuitate appellatam existimat, Laconum idiomate, qui curua omnia ita solent nominare.

CAIVS, γαῖος, prænomen à parentum gaudio sumptum. Et est dictio dissyllaba, nisi per diæresim ex i, consonāte facias uocalem, ut apud Martia. Peruigil in pluma Caius ecce iacet. Profertur per G, & notatur per C, quæ inuersa Ɔ, mulierē Caiam declarat, Quinctiliano auctore lib. 1. cap. 13. Ci. pro Mur. Putarunt omnes mulieres, quæ coemptionem facerent, Caias uocari. apud priscos autem pro domino ponebatur, sicut & Caia, γαία, pro domina. Vide Plutarchum.

CALA, *Bastone*, teste Seruio, à maioribus dicebātur fustes, quos portabant serui sequētes dominos ad prœlium, unde etiam calones dicebantur serui sequentes dominos ad prœliū. unde etiam calones dicebantur. nam consuetudo erat militis Romani, ut ipse sibi arma portaret, & uallum: uallum autē dicebant Calas. Lucil. Scinde calam ut caleas: id est, scinde lignum, & focum accende, ut calefias.

CALABRA curia, Romæ erat proxima casæ Romuli, à calando id est, uocando dicta, quòd ibi ante fastorum cognitionem pontifex conuocata plebe pronunciabat, quot dies inter calendas & nonas intercederent. Hinc curia ipsa, teste Macr. l. 1. c. 15. Calabra dicta est, quòd in ipsam populus calaretur.

CALABRIA, pen. cor. *Calauria*, καλαβρία, extrema Italiæ regio est, peninsulę formam referens, cuius Isthmus est, unius diei uia, quæ à Tarento Brundusium ducit. aliis nominibus Messapia, & Salentina, & Peucetia dicta est, teste Strab. lib. 6. & Pli. li. 3. ca. 11. Oppida eius præcipua sunt Brundusiū. & Hydrus totius Italię extremum. Hor. 1. Car. Ode 31. Nō ęstuosa grata Calabriæ Armēta. Inde Calaber, ri. Calabriam incolens. Et Calaber, a, um. Oui. lib. 3. de Ar. Ennius emeruit Calabris in mōtibus hortos. Dicitur ἀπὸ τοῦ καλὸς, καὶ βρίθω: quòd sit regio in primis fertilis. Hinc Calabri populi, &

CALABRICVS, a, um, ut Calabrica olea. Colu. lib. 12. cap. 49.

CALAIS, Boreæ ex Orithya coniuge filius alatus, qui una cū Zethe fratre similiter alato cum Argonautis Colchos profectus est. Qua in expeditione, cum à Phineo rege humaniter essent accepti, Harpyias, quæ regnum illius infestabant, persequi constituerunt: quas & alarum auxilio, & sagittandi peritia in Plotas usque insulas fugassent, ab Iride admoniti sunt, ne Iouis canes ulterius persequerentur. Inde itaque retrorsum conuersi, duabus illis insulis, in quibus Harpyias reliquerunt, à conuersione sua Strophadas appellarunt, cum antea Plotæ dicerentur. Postremo ab Hercule occisi dicuntur, & in uentos commutati, qui Caniculæ exortum dies fere octo præcedunt: unde πρόδρομοι, id est præcurrentes appellantur. Est etiam Calais gemma sapphiro similis, candidior tamen, & littoroso mari similis. Hanc plerique eādem esse existimant cum Augite.

CALAMARIVM, *Pennaiuolo*, καλαμοθήκη, repositorium calamorum.

CALAMETHA, pen. pro. apud Colu. lib. 4. ca. 17. ponuntur pro fragmentis ueterum calamorum, id est pedamentorum, quæ ex calamis, id est ex arundine fiebant.

CALAMINTHA, æ, καλαμίνθη, herba est montibus familiaris, folia habens ocymi in cana, surculos aridos, caules angulosos, & florem purpureum. Hoc autem calaminthæ genus officinæ seruata propemodum antiqua appellatione Calamētum uocant. Sunt & aliæ duæ Calaminthæ species: quarum altera pulegio est similis, & figura & odore: licet aliquanto maior sit: unde & Pulegium syluestre à uulgo appellatur. Altera mētastro similis, foliis oblongioribus, caule, & ramulis maioribus, quā superior. Vide Dio. l. 3. c. 34. & Ruel. l. 3. c. 30.

CALAMISTRATVS puer, καλαμιστωτὸς, pro crispulo, cirratoq; qui anulatos capillos habet. Cic. post Red. Varro refert calamistrum parari ob ornatum, quòd calefactum in cinere capillos ornet. Qui autem calamistrum administrat, à cinere Cinerarius, & Ciniflo uocatur.

CALAMISTRVM, *Ferro da increspare i capegli*, acus maior, qua calefacta crispantur capilli. Cic. post Red. frons calamistri notata uestigiis.

CALAMITAE, *Ranocchi piccioli*, καλαμῖται, ranæ minimæ sunt, & uiridissimæ, quæ à quibusdam Driopetæ uocantur. Pli. li. 32. cap. 7.

CALAMITAS, tis, *Calamità, miseria*, χάλαζα, grando, quòd comminuat calamos, idest culmos, & segetes. Pla. Cas. quicquid erat, calamitas profecto attigerat nunquā. Ter. in Eun. Ipsa egreditur nostri fundi calamitas. Sed trāslatio in hoc exēplo est. Ibi enim calamitas ꝑ infortunio, accipiē, siue ærumna.

CALAMITES, gemma, à calamo nomen habens. Plin. lib. 37. cap. 10.

CALAMITOSE, misere. Cic. 3. Off.

CALAMITOSVM, δίζυρον, miserum. Cic. & alii.

CALAMOCHNVS, falsa quædam lanugo in locis palustribus calamis tenuioribus adnascens. Vide Plin. lib. 32. cap. 10.

CALAMVS, pe. c. *Canna sottile, penna da scriuere*, κάλαμος, arundo magis minuta, habens internodia longa, & recta, ex qua sagittæ apud diuersas gentes fiebant. Vir. 3. Ecl. Quū Daphnidis arcū Fregisti, & calamos. Pli. li. 16. Calamis populi orientis bella conficiunt. Est & Calamus, quo scribi solet. Primi enim calami ex arundine conficiebantur. Mart. in dist. Dat chartis calamos habiles Memphitica tellus. Est & Calami genus concauum, & fistulis, quas Syringas uocant, conficiendis accommodatum. Ad quod uidetur alludere Vir. 6. Eclo. Nec calamis solum æquiparas, sed uoce magistrum. Huius primum inuentorem fuisse Pana uolunt poetæ. Idē 2. Eclo. Pan primus calamos cera coniungere plures instituit. Calamus item est uirga, cui hamus filo longo alligatur ad capiēdos pisces: similiter uirga ad capiendas aues uisco illita. Mart. Galbula decipitur calamis, & retibus ales. Aliquando accipitur pro stipula, & pro quacunque re tereti, ac fistulosa ad similitudinem arundinis. Vnde arborum quoque ac uitium calamos dicimus: id est teretes particulas, & uirgas ad ferendum in terra aptas. Pli. Qui si longius efferātur pomorum calami, rapis infixos optime custodire succum arbitrantur. Est etiam Calamus mensura sex cubitorū, & palmi.

CALAMVS ODORATVS, κάλαμος μυρεψικὸς Diosc. arundini similis est aspectu, multis geniculatus nodis, casiæ sapore, tactu mollis, & cum frangitur, scissilis, intus araneosus, locū in quo nascitur, suauissimo replens odore. Pli. lib. 12. ca. 20.

CALANTICA, tegmen muliebre, quod capiti innectitur. Ci. in Clod. Tu ne, cum calanticam capiti accommodares.

CALASSIS, auctore Festo, uestis genus fuit apud ueteres, quod Græci καλλάσιριν uocant. Sunt qui dicant, tunicæ muliebris nodum esse, quo circa ceruicem connectitur.

CALATHE, quam alii Calathusam uocant, nomē urbis ad Herculis columnas sitæ. Steph. Pli. uero l. 4. c. 12. Calathusam insulam esse asserit in mari Aegæo, nō procul à Cherroneso.

CALATHIANA VIOLA, flos est præter uiolarum naturam autumno proueniens lutei coloris, foliis minutis, sine odore. Plin. lib. 21. cap. 6.

CALATHVS, p. c. *Cesto, paniere*, κάλαθος, τάλαρος, ab aliquibus Qualus, & Quasillus: ab aliquibus Fiscella, uas uimineum, secundum Porphyrionem, in quo mulieres pensa, uel tramam reuoluunt: aut in quo flores, uel fructus, aut aliquid id genus ferunt. Vir. in Alexi: Tibi lilia plenis Ecce ferūt Nymphæ calathis. Accipitur interdum pro calice ad sacrificium apto. Vir. in Daphnide: Vina nouum fundam calathis aruisia nectar. Seruius ait esse uas æneum, in quo lac, uel recens caseus distrahitur. Calathiscus, dimin. καλαθίσκος, paruus calathus. Catul. Vellera uirgati custodiebant calathisci.

CALATORES, *Schiaui*, κλήτορες, dicebātur serui ἀπὸ τοῦ καλεῖν, quod est uocare, quòd semper uocari possent ob necessitatē seruitutis.

CALAVREA, siue Calauria, καλαυρεία Steph. insula est in sinu Argolico contra Trœzenem, nulla alia re, quàm morte Demosthenis nobilior. In hac etenim insula templum erat Neptuni, quo Demosthenes, audito Archiæ satellitis Antipatri aduentu, confugit, & ne uiuus in Antipatri potestatē perueniret, hausto ueneno ex calamo, uitam finiuit.

CALBEI, auctore Festo, dicebanē apud ueteres armillæ, quibus triumphantes utebantur, & milites ob uirtutē donabantur.

CALCANEVS, & Calcaneum, *Calcagno*, pars posterior pedis imi. Vir. in Moreto: Cōtinuis rimis calcanea scissa rigebāt.

CALCAR, aris, pe. pr. *Sprone*, πτήκτρον, κέντρον, ferreus stimulus ad urgendos equos: sic dictus, quòd ad calcem alligetur. Ci. 3. de Orat. dicebat Isocrates, se calcaribus in Ephoro egere, cōtra in Theopōpo frænis uti solere. Currenti calcar addere, prouerbialis metaphora, pro, eū, qui sua sponte ad rē aliquā satis incitatus est, uehementius adhuc inflammare.

CALCARIA FORNAX, *Fornace da calcina*, in qua calx coquitur. Pli. li. 17. c. 9. Est autē adiectiuū Calcarius, a, um. Calcarius uero substātiue, qui præest fornaci calcariæ. Cato de re rus.

CALCATA, ædificia, dicuntur calce contecta, quam artem Loricationem, & Tectoriam appellant, & præcipue si læue, politumve fuerit.

CALCATORIVM, apud Palladium lib. 1. cap. 18. uidetur esse semita quædam editior in cella uinaria, inter duos lacus.

CALCEAMEN, & Calceamentum pro ipso calceo, *Scarpe*, ὑπόδημα. Pl. l. 19. Hinc calceamina, & pastorū uestis. Ci. 5. Tus.

CALCEATVS, us, idem quod calceamen. Pli. longo itinere sine calceatu atteruntur pedes. Idem lib. 11. cap. 45.

CALCEOLARIVS,

CALCEOLARIVS, Calzolaio, qui calceos conficit. Plau. in Aul.

CALCEOLVS, dimin. à calceus, ὑποδημάτιον, Ci. 2. de Nat. de.

CALCEARIVM, ii, ὑποδήματα, ὑποδήσεις, in singulari nume. pluralis uim habet. nam cum alicui calcearium, legatum di cimus, non calceum unum, significamus, sed tantum calceo rum, quantum illi corpori honeste tegendo, pedibusq; armandis fuerit satis. Vlp. de ali. leg. Diariis, uel cibariis relictis, neque habitationem, neque uestiarium, neque calcearium deberi palam est.

CALCEVS, à calce, Scarpa, ὑπόδημα, καλτίκιον, pedis indumen tum, quod fit ex pellibus animalium. Cic. lib. 1. de Inu.

CALCENDIX, Festo, conchæ genus est.

CALCHAS, antis, κάλχας, proprium nomen Græci auguris, Thestoris filii, (à quo Thestorides à poetis appellatur) qui cum Græcis ad expeditionem Troiæ profectus est: & quoniã diuinandi arte plurimũ præstabat, eius cõsilio multa ge sta sunt. Nã in Aulide ostendit, quo placata Diana, uenti se dari possent: & apud Troiã in castris docuit, quæ ratio Apol linis, ut pestilentia cessaret, foret: & ex passere, quæ cũ nouẽ pullis à Dracone uorabatur, indicauit decennalẽ obsidionẽ Troiæ futurã. Diruta aũt Troia reuersus cum Amphiloco, Amphiarai filio, terrestri itinere Colophonem, cum in luco Apollinis Clarii extra urbem apud fanum in Mopsum præstantissimum augurem incidisset, artis peritia ab illo superatus, dolore contabuit, quòd proposita sibi à Mopso caprifico (ut refert Hesiodus) aut (ut Pherecydes mauult) sue grauida, coniicere non potuisset, quot in illa ficus essent, quotve hæc utero suculas gereret: quod tamen Mopsus sine ullo errore diuinauit. uide Home. li. 1. Iliad. & Virg. 2. Aen.

CALCIFRAGA, σκωλυτρον, herba est in maritimis petris fere nascens, à calculis frangendis ita dicta. Plin. lib. 27. cap. 9. & Ruel. lib. 2. cap. 129.

CALCIO, & CALCEO, as, Calzare, ὑποδέω, calceos induo. Et modo accusatiuum habet eius rei, quam quis calceatur, modo ablatiuum. Accusatiuo iunxit. Plin. lib. 36. cap. 5. Ablatiuo idem lib. 7. cap. 20. Calciari item equi dicuntur, cũ pedes eorum aduersus saxorum iniuriam ferramentis muniuntur. Testimonium uide apud Suet. in Vesp. Hinc Excalcio. Sue. in Vit. Pro maximo munere à Messallina petiit, ut pedes præberet sibi excalciandos.

CALCITRO, as, pen. cor. Trarre de' calzi, λακτίζω, pede percutio. Pli. li. 30. ca. 6. Mulas non calcitrare cũ unum biberint. Hinc Calcitrones equi, qui calcibus infestant. Gel. li. 4. c. 2.

CALCITRATVS, us, λακτισμὸς, actus ipse calcitrandi. Pli. lib. 8. cap. 44.

CALCITROSVS, λακτιστὴς, qui sæpe calcibus ferit. Colu. lib. 2.

CALCO, as, Premere co'l piè, calcare, πατέω, pede cõprimo. Virg. 12. Aen. Mistaq; cruor calcatur arena.

CALCVLATOR, λογιστὴς, à calculis, id est lapidibus minutis, quos antiqui in manum tenentes, numeros componebant. Martia. lib. 10. Nec calculator, nec notarius uelox.

CALCVLOSVS, a, um, calculis plenus. Colu. Loca aprica, calcu losa, glareosa amat. Et apud Pli. l. 35. c. 14. Calculosum solũ.

CALCVLVS, Sasso picciolo, ψηφὶς, λιθίδιον, lapis breuis terræ admistus: sic dictus, quòd molestiam calcantibus exhibeat: uel quòd calcem, hoc est pedem offendat. Virg. 2. Geor. Dumosis calculus aruis. Cic. 3. de Ora. Demosthenes coniectis in os calculis summa uoce aduersus multos uno spiritu pronunciabat. Est item Calculus, lapillus in renibus, aut uesica generatus, meatum urinæ prohibens asperrimumq; gignẽs cruciatum: quod morbi genus Græci λιθίασιν appellant. Pli. lib. 11. cap. 37. Sed hominum quibusdam diro cruciatu subinde nascentes calculi. Qui autẽ eo morbo laborant, calculosi dicuntur. Pli. li. 20. c. 21. Hic & calculosis, & inflationi, & torminibus illinitur. Cels. li. 7. c. 26. de curatione calculosorũ. Itẽ Calculus, ψῆφος, dicitur, quẽ Latronẽ, seu Latrunculũ antiqui appellauerunt, uulgus Scacũ uocat. Mart. Hic mihi bisseno numeratur tessera puncto, Calculus hic gemino discolor hoste perit. Quoniã aũt calculis subducere rationes solemus, Calculus pro ipsis rationibus ponit. Hinc reuocare, siue reducere ad calculũ, est aliquid exactius supputare. Ci. de Amic. Hoc est quidẽ nimis exigue, & exiliter ad calculũ reuocare amicitiã, ut par sit ratio acceptorum, & datorũ. Calculis itẽ olim suffragia colligebant, cãdidis absolutionẽ, nigris condemnationẽ significãtibus. Vnde factũ est, ut Calculũ pro suffragio, sententia, & iudicio ponamus.

CALDARIVM, Caldaia, λέβης, ἰπνολέβης, ahenum quo aqua calida hauritur: uel in quo aqua igni admouetur. In balneis itẽ Caldarium erat, locus, in quo calida lauabantur.

CALDARIVS, a, um, Stuffa, ut, caldaria cella, in qua calida lauabantur. Pli. lib. 5. epist. Caldarium æs, ex quo caldaria, id est ahena fiebant. Plin. lib. 34. cap. 8.

CALDOR, oris, Calore, calor. Var. lib. 1. de re rust. cap. 55.

CALEDONIA silua, in ea parte Britanniæ fuisse putatur, quæ hodie Scotia dicitur, sæuissimis olim ursis nobilitata. Mart. Nuda Caledonio sic uiscera præbuit urso.

CALEFACIO, & Calfacio, Scaldare, θερμαίνω, calidum reddo. Cic. 2. de nat. deo. ad calefaciendum corpus igni adhibito. Transfertur & ad animum. Cic. ad Q. fra. lib. 3. Gabinium ad populum calefecerat Memmius, id est uexarat, exagitarat. Calefactus partic. Ouid. in Ibin: Nondum calfacti uelitis hasta solum. Calfactus, ctus, nomen. Pli. lib. 29. cap. 3.

CALEFIO, θάλπομαι, calidus fio, sub uoce neutrali passiuã ha bet significationẽ. Cic. ad Att. li. 2. Balneũ calefieri iubebo.

CALEGIA, Ptolemæo Germaniæ ciuitas putatur inter Saxones, quam uulgo Vuitenbergam uocant.

CALENA, apud Ptolemæum ciuitas in Anglia esse creditur, quæ hodie Oxonia appellatur.

CALENDAE, καλάνδαι, Plutarch. primus dies mensis: à καλέω uoco. Tunc enim pontifex calato. i. uocato populo, quot dies à calẽdis ad nonas superessent, pronunciabat. confluere autẽ nonarum die in urbem populus solebat, ut addiscerẽt, quid eo mẽse in diuinis, humanisq; rebus facto opus esset.

CALENDARIS, re, quod ad calendas pertinet: ut, Iuno calendaris dicta, quòd calendarum dies ei sacer esset. Macrob. lib. 1. cap. 14.

CALENDARIVS, a, um, idem est: ut, Calendarius liber, Calendario, ἀπογραφὴ, ἐφημερὶς. Calendaria dicebantur tabulæ, ab obseruatione singulorum mẽsium: ut diaria, à singulorum dierum ratione obseruata. Accipitur etiam Calẽdarium apud iurisconsultos pro negociatione nominum faciendorum.

CALENVM, teste Plinio, Campaniæ oppidum, nõ procul à Capua, in cuius agro generosum uinum nascitur. inde Caleni populi. Pli. li. 3. ca. 5. Hoc etiã oppidum Cales, ium, in num. plu. appellatum inuenitur. Vir. 7. Aen. Item Hora. li. 4. Car.

CALENVS, a, um, possessiuum à Calibus, siue Caleno. Hor. li. 1. Car. Ode 20. prœlo domitam Caleno Tu bibes uuam.

CALEO, les, lui, Scaldarsi, θέρομαι, ferueo, calidus sum. Virg. 1. Aen. Ture calent aræ. Calere dicitur res, per translationem dum adhuc recens est. Plaut. Pœn. Nihil est, nisi dum calet, hoc agitur. Tracta est metaphora à ferrariis fabris, qui ferrum candens simulac igni exemerunt, statim cudunt: ne mora interposita durum fiat, & intractabile. Ci. 3. Verr. Postcaquam satis calere res Rubrio uisa est. Id est, ubi uidit eos in flammatos multa compotatione.

CALEPIVM, καλέπιον, oppidum in Cenomanis, ad xiiii. lapidem à Bergomo Brixiam uersus.

CALES, ium, Campaniæ oppidum. uide Calenum.

CALESCO, scis, θερμαίνομαι, calidus fio. Pli. lib. 20. cap. 21. Succus calescit in sole modice. Ouid. 6. Fast. Est deus in nobis, agitante calescimus illo.

CALFACIO, cis, Ci. in epist. ad Tir. calface hominem.

CALFACTO, as, are. Horat. 2. episto. Lignis calfactat ahenum. Hinc excalfacio: à quo Excalfactorius, a, um. Idem: Excalfactorias habet uires. Concalfacio, calidum reddo. Cic. Cum brachium concalfecerit.

CALICVLVS, li, Calicetto, κυλίκιον, dimin. à calice, uas potoriũ. Cato de re rust. cap. 108.

CALIDVS, a, um, Caldo, modo feruentem significat. Vir. 9. Aen. Vomens calidum de pectore flumen. Modo ferocem, inconsultum. Pacu. ne nimis calide loquaris, & turbam concites. Modo uelocem. Varro: Ecce calidis pedibus quidam irrumpit in curiam. Dicitur & Caldus per syncopam. Mart. Frigida non deerit calda petenti.

CALIENDRVM, ornatus est muliebris capitis, ut interpretatur Acron in illud Horat. 1. Ser. Altum Saganæ caliendrum Excidere.

CALIGA, Calza, καλίγα, tegumentum tibiarum. Ci. 2. Phil. Cũ caligis & lacerna cucurristi. A caliga fit Caligatus. ut, miles caligatus. Iuu. Veniam caligatus in agros. Dicebantur autẽ milites caligati, postremarum classium milites. nam primæ & secundæ classis milites ocreas æneas gestabant. Liui. li. 1.

CALIGARIVS, a, um, ut Caligarius clauus. Pli. lib. 10. ca. 18. Pisces clauorum caligariorum effigie. Idem lib. 34. cap. 14.

CALIGARIS, & hoc caligare. Pli. li. 22. c. 12. Caligaris clauus.

CALIGATIO, onis. Pli. lib. 20. cap. 6. Aquilę mixto felle cũ melle Attico inungũtur nubeculæ, & caligationes, suffusionesq; oculorum.

CALIGINOSVS, a, um, γνοφώδης, ζοφώδης. pro obscuro. Cice. 1. Tusc.

CALIGO, pen. pro. Nebbia folta, ζόφος, tenebræ, opacitas, aeris spissitudo. Virg. 4. Aen. Quis globus, ò ciues, caligine uoluitur atra?

CALIGO, as, ἀμβλυώττω, cæcutio. Pli. li. 10. c. 22. Inungũt caligãtes oculos cum melle. Caligans participiũ. Vir. 4. Geor.

CALIGVLA, dictus Caius Imperator: à caliga militari, qua fre

quenter in exercitu utebatur ad conciliandos sibi militum animos. Auso. Caius cognomẽ caligæ cui castra dederunt. In exercitu enim natus erat.

CALIM, ueteres pro clam usurparunt. Festus.

CALIX, *Calice*, κύλιξ, genus poculi, quo bibimus, ita dictum quòd eo calidam bibebant. nam & calidam, & frigidam con uiuiis ueteres adhibebant. Plaut. in Capt. Aulas, calicesq; omnes confregit. Quandoque pro maiori uase. Ci. 1. Tusc. Huic calix mulsi impingendus est, ut plorare desinat. Quandoque pro uase in quo legumina, & olera coquuntur. Oui. li. 5. Fast. Stãt calices, minor inde fabas, pulla alter habebat. Varro: Calix, à caldo, quòd in ea calida puls apponebatur.

CALLA, herbæ genus est aro similis, in arationibus nascens, usuq; eodẽ habẽs. quos aron. Est & altera callæ species, quã Anchusam nõnulli, alii Rhinoclisiã appellant. Pli. l. 17. c. 9.

CALLAEI, gallinaceorum barbæ, quòd colorem purpureum, quẽ κάλλαιον Græci dicunt, imitãtur. Cœl. Rhod. l. 11. c. 16.

CALLAIS, idis, καλλαῒς, gemma ex uiridi pallescens, oculi figura ex tuberans. Vide Pli. lib. 37. cap. 8.

CALLAICI, καλλαϊκοὶ, à Ptol. lib. 2 cap. 6. appellantur Hispaniæ Tarraconensis populi, à Plinio Galleci appellantur.

CALLARIAS, piscis maris peculiaris, ex asellorum genere. Pli. lib. 32. cap. ult.

CALLEO, les, lui, *Farre il callo*, τυλλόω, callosus sum. Pla. in Pse. Plagis costæ callent. Transfertur & ad animum. Sulpi. Ci. In illis rebus exercitatus animus callere iam debet. Interdum Callere, est perfecte scire, quòd ut pes, uel manus ex longo labore callum acquirit, ita mens longa experiẽtia colligit habitum quendam rerum, in quibus uersatur. Persius: Dicenda, tacendaq; calles. Hora. in Arte: Legitimumq; sonum digitis callemus, & aure. Hinc Occalleo: à quo Occallesco. Plau. in Asin. Qui latera conteram tua, quæ occalluere palgis. Occalluit animus, apud eundẽ per trãslatiõnẽ, pro obdu ruit. Callens, nomẽ. Pli. li. 11. c. 38. Sunt uaticinãdi callẽtes.

CALLICIA, herba, qua Pythagoras aquam conglaciari tradidit. Pli. lib. 24. cap. 17.

CALLIDE, *Astutamente*, πανούργως, astute. Cic. 3. de Orat. Callide, arguteq; dicere. Idem 5. de Fin. omnia callide referẽtem ad utilitatem.

CALLIDITAS, atis, *Astutia*, πανουργία, astutia. Cic. 1. Off. Scientia, quæ est remota ab iustitia, calliditas potius, quam sapiẽtia, appellanda.

CALLIDVS, *Scaltrito*, differt à uersuto, quòd callidus sit ille (ut scribit Cice.) cuius animus usu, ut manus opera, concalluit: uersutus, cuius mens celeriter uersetur. Cic. 4. Acad. ut agitator callidus equos sustinebo.

CALLIELAEA, καλλιέλαια, olea satiua. Vide Ruellium lib. 1. cap. 104.

CALLIGONON, καλλίγονον, herba quam nonnulli Sanguinariam dicunt: à multitudine seminis, & densitate fruticis dicta. Plin. lib. 27. cap. 31.

CALLIMACHVS, p. c. καλλίμαχος, nomen poetæ Cyrenensis, qui apud Græcos princeps inter elegiacos habetur. Fuit & alius historicus Aegyptius, filius Batti, & Mesatmæ, discipulus Hermocratis Iasii grammatici. Vixit apud Ptolemæum Philadelphum usque ad Euergetem, bibliothecæ regiæ præfectus. Omne poematis genus attigit. In aduersariũ poemã acerbissimum scripsit, quem ficto nomine Ibin appellarũt de Oui. poeta, nomen, & argumentum mutuatus est. Edidit elegias quoque, & epigrammata, & hymnos, aliaq; complura. Ex Suida. Callimachus alius sculptor fuit, qui primus lapidem perforauit. Pausanias.

CALLIMVS, κάλλιμος, lapis est ex genere aetitarum. Pli. lib. 36. cap. 1.

CALLION, κάλλιον, herba, quã aliis nominibus Solanũ somniferum, Halicacabum, & Vesicariã appellant. Pli. li. 21. c. 18.

CALLIONYMVS, genus piscis, cuius fel cicatrices sanat. Plin. lib. 32. cap. 7.

CALLIOPE, una Musarum, quæ etiam Calliopea, dicitur. Est item Calliope, oppidum Parthorum, Steph.

CALLIPOLIS, urbs Thraciæ in extremo Hellesponti. Strab. lib. 13. Est item Peloponnesi ciuitas, in tractu occidentali, non procul ab Araxo promontorio. Mela lib. 2. Callipolis præterea insula est maris Aegæi, una cycladum notiore nomine Naxus. Plin. lib. 4. cap. 12.

CALLIROE, καλλιρόη, fons apud Athenas. Papinius lib. 12. Theb. Et quos Calliroe nouies errantibus undis Implicat. Martianus de hoc fonte, Fontes multi Atticæ, inter quos Calliroe prædicatur.

CALLIS, is, *Calle, strada*, τρίβος, uia callo perdurata. Virg. lib. 8.

CALLISCERE, ἀποτυλλοῦσθαι, ueteres dixerunt pro callescere, siue occalescere. Cato: Aures nobis calliscũt ad iniurias. Nonius.

CALLISTHENES, philosophus Olynthius, Alexãdro magno familiaris, eiusdẽq; sub Aristotele cõdiscipulus, quẽ ille postea in Asiam accersiuit, ut res suas memoriæ proderet. huic nocuit immodica libertas. nam cum Alexander ex Persico bello arrogantior factus regio more adorari uellet, Callisthenem, ob adorationis Persicæ interpellatum morẽ, truncatis membris, ab scissisq; auribus, ac naso labiisq; deformatum, cum cane in cauea clausum circunferri iussit, diuq; tortum tandem necauit. Curtius de Gestis Alexandri.

CALISTO, us, καλλιστὼ, Lycaonis Arcadiæ regis filia, quæ à Ioue compressa, grauidaq; effecta, cum simul cum Pallade lauaretur, tumore uteri prodita, & ab ea repulsa, Arcade filiũ in siluis peperit, à quo postea Arcadia dicta est. Hæc postea à Iunone in ursam commutata, & Iouis miseratione in cælo collocata, maiorem efficit ursam, quæ & Arctos à Græcis dicitur. Propert. lib. 2. Calisto Arcadios errauerat ursa per agros: Hæc nocturna suo sidere uela regit.

CALLISTRVTHIAE, ficorum omnium frigidissimæ. Plin. lib. 15. cap. 18.

CALLITRICHON, herba, alio nomine Polytrichon, quòd multos, & pulchros crines nutriat. nam in uino cocta cum semine apii, adiecto oleo copiose, & fluere capillum prohibet, & crispum, densumq; facit. Dioscorides Adiantum appellat, quo nomine & Plinius utitur lib. 22. cap. 21. Legitur & nominatiuus Callitrix. Idem lib. 26. cap. 14. humidis ulceribus prodest callitris decocta in aqua.

CALLITRIX, icis, καλλίτριξ, animal est ex genere simiarum, à pili pulchritudine ita dictum. Plin. lib. 8. cap. 54.

CALLVS, in mas. gen. & Callũ, li, (utroq; enim modo dicitur) *Callo*, τύλλος. τύλη, ẽ cutis labore uiæ pedibus, aut alio opere in manibus, parteve alia corporis densior facta, cuiusmodi est in suis rostro, ceruice bouis, animalium plantis, & duritia illa, quæ in manibus ex labore nascitur. Plau. in Persa: plus calleo quam aprugnũ callũ callet. Est aũt Callũ aprugnum caro apri callosior, & ob id saporis iucundioris. Et in Capt. Quanta sumini absumedo? quãta callo calamitas? Vnde Callu obducere dolori, dicimus, pro longa assuetudine ita nos cõparare, ut doloris molestiã nõ sentiamus. Cic. 9. Fam. Cõsuetudo diuturna callũ iã obduxit stomacho meo.

CALLOSVS, *Pieno di calli*, τυλλώδης, durus, callis plenus. Colu. lib. 3. cap. 1. Fructus acini callosi, & angusti.

CALO, as, *Chiamare*, καλέω, καλῶ, uoco. Hinc comitia calata, quæ pro collegio Pontificum haberi solent. Dicta Calata comitia, quòd classes per ordinem calarentur. i. uocarentur.

CALONES, calcei ex ligno: quo etiam nomine serui militum castra sequentes dicuntur, qui clauas ligneas, & fustes gerebant, uel qui militibus ligna subministrabant. Horat. Hunc perminxerunt calones, atque caballi. Liu. lib. 23. misit calones, uallũ ferre. Quidam Calones à calando deriuant, quòd ad ministerium aduocarentur: alii à Calendis, quod Calendarum die cibaria caperent pro toto mense.

CALOPHANTA, derisor. Plau. in Cur.

CALOR, & CALIDITAS, *Caldo*, θέρμη, καῦμα, à calendo. Plau. in Mil. Nam mihi nimius calor Comburebat gutturem.

CALPE, κάλπη, Hispaniæ mons, circuitu non magnus, altitudine ingens oppositus Abylæ mõti Aphricæ, altera ex columnis Herculis, in cuius radicibus urbs est nomine Calpe, ut inquit Strabo. Quo etiam nomine dicta est insula in occasu post Gades, angusto discreta freto.

CALPAR, dolium, & uini genus, quod sacrificii caussa è dolio emittebatur, prius quam degustaretur. Var. lib. 1. de Vita pop. R. antequam nomen dolii prolatum esset, cum id genus uasorum Calpar diceretur, id uinum Calpar appellatum. Festus docet esse genus uasis fictilis.

CALTHA, κάλθη, uiola est lutei coloris. Virg. in Buc. Mollia luteola pingit uaccinia caltha. Vide Plin. lib. 21. cap. 6.

CALTHVLA, læ, uestis, à caltha uiola coloris lutei. Plau.

CALVA, æ, κρανίον, os capitis, ubi capilli esse consueuere. Mart.

CALVARIA, τὸ βρέγμα, totum caput carne nudum: & tam de brutis, quàm de hominibus dicitur. Caper Caluam uocat. Palladius: Equæ caluaria intra hortum ponenda est. Vide Cels. lib. 8. cap. 1.

CALVATA VINEA, φαλάκρα, in qua uites quidem sint, uerum paucæ, ut i caluitio capilli. Pl. l. 17. c. 12. Cato de re rust. c. 33.

CALVEO, es, *Essere caluo*, φαλακρόω, caluus sum. Pli. lib. 11. cap. 37. Hinc Recalueo, in caluitiem reuertor.

CALVEFIO, fis, *Diuenir caluo*. caluus fio. Varro de re rust. lib. 1. cap. 37. Ego seruo, ne decrescente luna tondens caluefiam.

CALVESCERE, est caluum fieri. Plin. lib. 11. Proprium huic caluescere omnibus annis. Dicitur & de ægris. Colu. lib. 5. Castaneta caluescunt.

CALVITIVM, defluuium capillorum à capite. Sue. in Cæs. Caluitii deformitatem iniquissime ferebat. Cic. 3. Tuscu. quasi

caluitio

caluitia mœroe leuaretur.

Calvmnia, *Calunnia*, διαβολή, uexatio alicuius in litibus per fraudem: aut rei alicuius malitiosa interpretatio. Nonius malitiosam, & mendacem infamationem interpretatur. Cic. & alii.

Calvmniator, συκοφάντης, qui falsum crimen obiicit. Vnde in lege xii. tab. Calumniator idem patiatur, quod reus, si conuictus fuerit. Cic. pro Clu. Est hic Ennius egens quidã calumniator.

Calvmnior, aris, *Calunniare*, διαβάλλω, συκοφαντέω, significat per fraudem, alios uexo, uel falsa crimina intendo. Cic. ad Varr. Nam quòd antea calumniatus sum, indicabo malitiam meam.

Calvo, as, caluum facio, à quo Decaluo, & Recaluo. primum significat Valde caluo: secundum, ab anteriore capitis parte caluo.

Calvo, is, *Ingannare*, decipio. passiuum est Caluor. tractum à caluis militibus, qui omnibus solent esse frustratui Sal. in 3. hist. contra ille calui ratus. Hoc est, decipi. Inuenitur etiam Caluor deponens. Plau. in Cass. supoe manus caluitur, id est decipit.

Calvvs, *Caluo*, φαλακρός, dicitur à cuius capite capilli defluxerunt, siue qui sine capillis natus est. Vnde Plin. lib. 11. docet esse gentes naturaliter caluas. Sueto. in Cæs. morbum caluum adducimus.

Calx, *Calcagno*, πτέρνα, σφυρόν, pro calcaneo, extrema pedis parte ponitur, qui & pessimus appellatur, quasi calcãdo dictus. Virg. 5. Aen. Calcemq; terit tam calce Diores. Vnde & pro fine metaphorice ponitur: ut, A uertice ad calcem. Ci. Quoniam sumus ab ipsa calce eius interpellatione reuocati. Aliquando pro ictu calcis, & percussione pedum λάκτισμα, plagisq;. Teren. in Phor. Nam quæ inscitia est, Aduorsum stimulos calcea. Et tam pro calcaneo, quàm percussione, modo masc. modo fem. gen. usurpari solet. Virg. Cornipedemq; cito ferrato calce fatigat.

Calx, *Calcina*, ἄσβεστος, ἡ, fem. ge. lapis ustus, ex quo arenæ admistione fit intrita: ita dictus à calcando. nam ita lapides simul astringit, ut calcati uideantur. Palladius: Calx, quæ erit ex spisso, & duro saxo, structuris conuenit. Plin. lib. 36. cap. 23.

Calydon, pen. cor. Καλυδών Steph. Aetolorum ciuitas, regia Oenæi patris Meleagri: à qua regio uicina Calydonia, Καλυδωνία, dicitur. Distat à mari septem millium quingentorum passuum spatio, per quam Euenus fluit. Luc. Et Meleagream maculatus sanguine Nessi Euenos Calydona secat. Hinc Calydonius, a, um, & Calydonis, dis, Ouid. 8. Met. Plãgunt se matres Calydonides. Ab hac etiam urbe uicina silua Calydonia dicta est.

Calypso, nympha Oceani, & Tethyos filia: uel (ut aliquibus placet) Atlantis. Regnauit in Ogydia insula, quam postea à nomine ipsius Calypsus insulam nominarunt, ubi Vlyssem naufragum humaniter excepit, & in septimum usque annũ apud se retinuit, cõiugium illi suum, & immortalitatem offerens: quæ tamen ille patriæ, & Penelopes suæ amori omnia posthabuit. Vide Hom. Ody. lib. 5. Cic. in off. Quã multa passus Vlysses in illo errore diuturno, cum mulieri (sic Circe, & Calypso mulieres appellandæ sunt) inseruiret.

Calyx, significat folliculum, quo primum flos, & deinde semen herbarum, uel fructus arborum cooperitur. Pli. lib. 15. cap. 22.

Camarina, καμαρίνα, Steph. teste Seruio, palus est Siciliæ iuxta oppidum eiusdem nominis, cuius aquæ cum fœtore suo pestem generarent, consuluerunt Apollinem, expediret ne ipsis Camarinam exiccari: quibus ab Apolline responsum, Camarinam non esse mouendam. neglecto tamen oraculo siccauerunt paludem: per quam mox ingressis hostibus contempti oraculi pœnas dederunt. Hinc manauit prouerbiũ, Camarinam mouere, pro, sibi malum accersere. Alii dicunt Camarinam fruticem esse, cuius ramos siquis commoueat quatiatq;, tetrum quendam edere odorem.

Cambio, is, psi, *Cambiare*, commuto. Apud antiquos Cambire accipitur pro pugnare, iter inchoare, flectere: a quo cãpso, as, iter flecto.

Cambyses, Καμβύσης, mediocris dignitatis Persa fuit, cui Astyages, Persarũ, & Medorũ rex, Mandanen filiã suã collocauit, ex qua natus est Cyrus, qui postea uicto auo regnũ inuasit. Cãbyses itẽ alius fuit, Persarũ, & Medorũ rex, Cyri filius & superioris Cãbysæ nepos: qui patrius regnis Aegyptũ adiecit: sed offensus illorũ superstitionibus, Apidis, ceterorũq; deorũ ædes dirui iussit. Ad Ammonis quoq; templum expugnãdum exercitũ misit: qui in Libya deserta arenis obrutus, uniuersus interiit. Hero. li. 1. & 2. Est etiã hoc nomine fluuius Hyrcaniæ, ortum habẽs in montibus Caucasiis, Septẽtrionẽ uersus per Iberos, & Albanos defluens. Pli. li. 6. c. 13.

Camella, genus uasis apud Ouid. lib. 4. Fast.

Camelopardalis, καμηλοπάρδαλις, animal est cameli proceritate, colore pantheræ, maculis ueluti florentibus uariegatum.

Camelvs, simplici l, κάμηλος, animal quadrupes, quod crura prolixa, collũ oblongũ habet. Sitim per triduũ tolerat, sed cũ inuenit aquã, tantũ bibit, ut & præteritæ, & futuræ siti satisfaciat. Bactri camelos mittunt & Arabes, ut scribit Diod. sed in hoc differunt, quòd Arabici in dorso bina habent tubercula, (hos Dromedarios uocant) Bactriani singula. De camelis multa Pli. l. 8. c. 18. Ci. 2. de nat. deo. Cameli adiuuãtur proceritate collorũ. Hor. 2. epi. Diuersum cõfusa genus panthera camelo. Hinc Camelinus, a, um. ut, Camelinũ lac. Pli. lib. 28. cap. 9. Dulcissimum camelinum, efficacissimum ea asinis. Est & Camelus funis nauticus, quo anchoræ religantur.

Camara, *Volto*, καμάρα, arcus ædificium sustinens, tectumq; deuexum, & incuruatum: quod & fornix, & testudo à Latinis appellatur. Seruius deductum existimat ab adiectiuo Camurus, quod curuum significat, & inflexum. Cic. ad Q. F. Cameras quasdam nõ probaui, mutariq; iussi. Sal. in Cati. muniunt undiq; parietes, atque insuper camera lapidea fornicib. iuncta, sed inculta tenebris.

Camerarivs, a, um. Plin. lib. 19. cap. 5. Camerarium, genus cucurbitæ uocat, quod in pergulas arrepit in hortis, non quod humi serpit.

Camaro, as, are, *Edificare in uolto*, καμαρόω, cameram, id est, fornicem, & testudinem facio, à quo Concamero. Pli. li. 34. Dinocrates Arsinoes templum concamerare inchoauerat. Inde Concamerata loca, quæ fornicibus constant. Camerata uehicula, qualia sunt pensilia, quibus matronæ gestantur: cuiusmodi etiam hodie fiunt corio contecta.

Camertvm, Vmbriæ urbs, à curuitate situs ita appellata. Hinc Camertes pop. Pli. lib. 3. ca. 14. & Stra. lib. 5. Cic. pro Balbo: Neque Fulginatium, neque Camertium fœdere esse exceptum. Rectus singularis est Camers. Silius lib. 8. Et armis, Vel castris laudandæ Camers. Cic. pro Syl. In agro Camerti. Hinc Camertinus, a, um. Cic. pro Balbo.

Cameravm, Latii oppidum iuxta Collatiã apud Plin. lib. 3. cap. 5.

Camillvs, κάμιλλος, proprie puer ingenuus, qui flamini Diali ad sacrificia ministrabat. Antiqui enim Camillos, & Camillas uocabãt ministros, & ministras impuberes in sacris.

Camillvs, qui & alter Romulus dictus est, Romanorum suæ ætatis clarissimus fuit, qui Veios toto decẽnio obsessos per cuniculos cepit. nec multo post, cum crimini illi daretur, quòd albis equis triumphasset, & prædam inique diuisisset, die dicta ab Apuleio trib. pl. damnatus Ardeã cõcessit. mox cũ Galli Senones urbẽ diripuissent, ipsumq; Capitoliũ arctissima premerent obsidione, absens dictator factus, collectis ex fuga Romanorũ reliquiis, Gallos pendendo auro intẽtos, incautos oppressit. Post hæc pop. Romanũ Veios migrare uolentẽ, elegantissima illa, quæ apud Liuium legitur, cõcione retinuit. Tertiũ deinde dictator creatus, Satricũ, sociã po. Romani urbẽ, ab impetu Latinorũ tutatus est. Quartum dictator ad sedandam populi seditionẽ factus, ualetudinem excusauit: aliumq; sibi surrogandum curauit. Quintum dictator Gallos iterum Romam petentes, & ad flumẽ Aniẽ castrametatos, superauit. Postremo Romæ octogenarius pestilentia interiit. Vide Plutarchum, & Liuium.

Camino, as, are, facere in modum fornacis. Pli. lib. 16. cap. 6. Aceruus luto caminantur. Idẽ lib. 17. ca. 15. caminata fossura.

Caminvs, ni, *Fornace, camino*, Latine fornax dicitur. Virg. li. 3. Ruptis flammam expirare caminis. Est etiam locus, in quo ignis struitur. Cic. ad Att. Luculento camino utendum censeo. Suet. in Vitel. flagrante triclinio ex conceptu camini.

Cammarvs, piscis ex cancrorum genere. Pli. li. 32. ca. 8. Mart. lib. 2. Conenlor in nostra cammare lance tubes.

Camoenae, Musæ, Iouis, & Memoriæ filiæ, à cantus amœnitate ita dictæ. Varro auctor est ab antiquis Carmœnas, & Casmœnas dictas fuisse, quæ postea abiecto r, uel s, Camœnæ appellatæ sunt. Aliter Festus: Camœnæ (inquit) à carminibus sunt dictæ, uel quòd canunt antiquorum laudes, uel quòd sint castæ mẽtis præsides. Vir. 3. Eclo. Alternis dicetis, amant alterna Camœnæ. Dicimus etiã Camœna numero singulari. Pers. Sat. 5. Tibi nũc hortãte Camœna excutiẽda damus præcordia. Sene. i Med. Ille uocali genitus Camœna.

Campana, κώδων, instrumentum notum populo ad cõcionẽ, aut sacrum cõuocando idoneum, à quo campanula. Hiero. ad Eusto. Quousque campanula in claustro pulsabitur.

Campania, regio Italiæ fertilissima, in qua summum est Liberi patris (ut uenuste à Plinio dictum est) & Cereris

certamen: sic dicta quòd campestris sit. Iuuenalis: Prouida Pompeio dederat Campania febres. à qua Campani, qui in ea habitant. urbes præcipuas olim habuit Capuam, Neapolim, Cumas, Puteolos, Nolam.

CAMPANVS, a, um. Virg. 10. Aen. hinc nomen Campanæ ducitur urbi. Litius Campanum, Stat. 3. Syl. Morbus Campanus. Hora. 1. Ser.

CAMPE, plur. num. tantum & neu. gen. uermis genus hortensis, herbas, & arborum frondes infestans, à καμπτειν, flectere: quòd flexo obliquis tractibus corpore progrediatur. Colum. lib. 10. Hirsutaq; campe.

CAMPESTRIA, loca plana, *Campagna*, à campo deductum nomen. Campestria item dicuntur genitalium succinctoria, quòd ludentes in campo uestibus omnibus exuebantur, solis campestribus tectis uirilia. Hora. Penula solstitio, campestre niualibus auris.

CAMPESTRIS, tre, ut campestres operarii, qui in campo Martio seruilem operam candidato impertiebantur.

CAMPVS, *Campo*, πεδίον, est grande, atque amplum spatium terræ planæ, ut Plateæ, areæq;. Oppius 3. bel. ciu. Cum esset inter bina castra campus, circiter millium passuum sex. Vir. 7. Aen. Aequore campi Exercebat equos. Dictus Campus à capiendo, quòd animalium, seu rerum aliarum multitudinē facile capiat. solet tamen accipi pro qualibet re, in qua quis studium habeat. Cice. 4. Acad. cum sit campus, in quo possit exultare oratio. Latissimum dicendi campum alio loco dixit.

CAMVRA, ræ, pen. pro. uasis genus, quod opertum in nuptiis ferebant, in quo erant nubentis utensilia. Festus.

CAMVRVS, a, um, *Torto, piegato*, inflexus curuus. Virg. 3. Ge. Camuris hirtæ sub cornibus aures.

CAMVS, mi, *Laccio, fune*, κημὸς, φίμος, genus uinculi. Plaut. in Cas. posuit pro fune, quo damnati alligantur furcæ. Item equorum retinaculum, frænum, & muliebre ornamentum. Est & genus tibiæ, pabuli, & lilii, & quædam herba. Item mechanicum instrumentum igniferum.

CANACE, Aeoli filia, quę cum fratre Macareo corpore misto, puerum peperit: qui Aeolo proditus, eius iussu canibus est obiectus. filiæ autem pater ensem per satellitem misit, ut illo promeritis uteretur, eoq; sibi necem illa traditur conscisse. Extat epistola Canaces ad Macareum fratrem inter Ouidianas.

CANALICOLAE, homines pauperes: quòd circa canales fori consisterent. Fest.

CANALICVLA, dimin. *Canaletto*, parua canalis. Gell. li. 7. c. 11.

CANALICVLATVS, a, um, in canalis modum factum. Pli. li. 19.

CANALICVLVS, dimin. à Canalis in masc. gen. Col. lib. 9.

CANALIS, lis, pen. pro. & tam masc. quàm fem. gen. σωλὴν. à canna fit, una littera detracta. lignum est ad cannæ similitudinem cauatum, quo aqua deducitur. Festus: Canales, per quos aqua confluit in uiis lapide stratis. Virg. 3. Geor. Illignis potare canalibus undā. Dicitur & hoc Canale. Sta. lib. 1. Syl. Flumina demerso trahit intemerata canali.

CANALITIVM aurum, dicitur in puteis effossum, quod uenarum canalibus per saxa uagatur huc, atque illuc, & per latera puteorum. Plin. lib. 33. cap. 4. Quod puteis foditur, canalitium uocant.

CANAN, dicta est Arabia à Cam, qui in ea consedit: à qua Cananæi. Hæc fuit prima gens quæ Deū ignorauit, quia princeps eius, & conditor cultum à patre non accepit, maledictus ab eo.

CANANAEA, Syriæ regio à Canaam filio Cam, qui eam regionem, quæ nunc Iudæa nuncupatur, inhabitans, à se Cananæam nuncupauit.

CANARIA, herba est, quam uernacula nostra lingua etiā Herbam canis uocamus, quòd canes ęgroti ea præsentem uomitum eliciant. Plin. lib. 25. cap. 8. Ruellius humilem esse herbulam ostendit, foliis tritici multo minoribus, calamulo tenui, geniculis pyxidatim cohærentibus articulato, internodiis tibiarum modo in se insertis, quæ tracta suis ex uaginulis exeruntur: euanidam spicæ loco paniculam habens, denique folio, & culmo triticum, cacumine arundinem imitans.

CANARIA, insula Atlātici Oceani, ad læuam Mauritaniæ. Canaria dicta à multitudine canum, ut ex Iubæ sententia tradit Plin. lib. 6. cap. 32. Hodie omnes illæ insulæ, quas ueteres Fortunatas dixere, uno nomine Canariæ appellantur, saccharo, quod Canarium uocant, insignes.

CANARII, Africæ populi circa Atlantem dicti, quòd canum uictus ipsis promiscuus sit. Vide Plin. lib. 5. cap. 1.

CANARIVS, a, um, *Cagnesco*. quod ad canem pertinet, ut, augurium canarium. Plin. lib. 18. cap. 3. Augurio canario agendo dies constituatur.

CANATIM, *Cagnescamente, in cagnesco*. κυνηδὸν, ad similitudinem canis, ut Bouatim, ad similitudinem bouis. Nigidius Figulus in Comm. gramm. ut citat Nonius: Canatim, Suatim, Bouatim, ab animalibus sumuntur.

CANCANOS, καίκανος, herba est Galeno, quæ Dioscoridi & Plin. Cacalia dicitur, & Leontice. Vide Ruel. lib. 3. ca. 128.

CANCELLARII, *Scriuani, cancellieri*, ὑπογραμματεῖς, degenerāte iam tum paulatim lingua Latina, dicti sunt scribæ principum, quorum opera illi in conficiendis, examinandisve diplomatibus utebantur. Vtitur hac uoce Flauius Vopiscus.

CANCELLATIM, ad similitudinem cancelli. Plin. lib. 11. c. 37.

CANCELLI, lorum, κιγκλίδες, δρύφρακτοι, ligna, aut ferramenta, modicis interuallis in transuersum instar retis inuicem annexa, quibus scenæ, & tribunalia, atque fenestræ muniri solent, aditusq; eorum præcludi. Cic. pro Sext. tantus est à fori cancellis plausus excitatus. Cancellos alicui circundare, per translationem dicitur pro, limites quosdam angustos cuipiam præscribere, extra quos non liceat euagari. Idē pro Quincio: Si extra hos cancellos, quos mihi ipse circundedi, declinauero. Sunt & Cancelli loca cancellatim, id est tessellatim facta transuersariis lignis, accommoda sessui. Oui. Cancellis primos imposuisse pedes. In sacris litteris Cancelli uocantur specilla foraminibus plena, & transuersim plagulis fenestrata, quas uulgus zelotypias uocitat. Hos cācellos deliciosos. Cic. lib. 1. de perfecto genere dicendi, appellat Transennas, ab oculorum uidelicet, & foraminū trāsitu: ait enim: Quasi per transennam prætereuntes strictim aspicimus.

CANCELLATVS, a, um, quod cancellorum figuram imitatur. Plin. lib. 3. cap. 10. cancellatam cutem appellat, quibusdam cancellis distinctam.

CANCELLO, as, *Cancellare*, deleo, apud iureconsf.

CANCER, cri, *Gambaro*, καρκίνος, piscis genus est mollem testā habens pro tegumento: cuius multæ sunt species, quas uide apud Pli. lib. 9. cap. 31. Est item Cancer unum ex duodecim Zodiaci signis, à quadam cancri piscis similitudine ita dictū quòd Sol mense Iunio signum hoc perambulans, paulatim incipit à nobis recedere, & cursu retrogrado ferri, in modū cancri. Refert Higinus, hunc fuisse cancrum, qui à Iunone in Herculem, cum hydra Lernæa pugnatem, immissus fuit: qui cum pedem eius momordisset, ab Hercule occisus est, & à Iunone inter sidera collocatus Cic. in Arat. & claro collucens lumine cancer. In quo consistens conuertit curriculū sol. Cancer item καρκῖνος, καρκίνωμα, morbus est ab atra bile efferuescente proficiscens, cum alias corporis partes, tum mulierum mammas in primis infestans, quæ menstruo non purgantur. Dictus Cancer, uel quod paulatim serpat cancri piscis similitudine, uel quòd uenas circa se habeat extensas, instar brachiorum cancri, uel quod pertinaciter hæreat, ut solet cancer, siquid chelis apprehēderit. Cato de re rust. Eadem brassica uulnera putrida, cancrosq; purgabit. Cancros Orci, dixit Apuleius, pro faucibus, & tenacibus stationibus, quasi cancellos.

CANDACE, es, κανδάκη Suidæ, Aethiopum regina, tempore Augusti, quę tanti in suos meriti fuit, ut omnes deinceps Aethiopum reginæ, eius nomine fuerint appellatæ. Strab. lib. 17. Plin. lib. 6. cap. 29.

CANDAVIA, mons in ea parte Macedoniæ, quæ in mare Adriaticum uergit. Pl. Candauias montes, multitudinis numero appellat, lib. 3. cap. 23. Cice. ad Att. ex castris, ad imam Candauiam.

CANDAVLVS, κάνδαυλος, obsonii genus ex carne elixa, pane, & caseo Phrygio, cum anetho, & pingui iure. Cœl. Rhod. lib. 20. cap. 14.

CANDEFACIO, *Imbiancare*, λευκαίνω, candidum facio. Plaut. in Mos. Vna opera ebur atramento candefacere postules. Aliquando etiam Candefacere, ἐμπυρίζειν, est candētem, id est ignitum reddere. Plin. lib. 34. cap. 8. Vbi inter lapides candefactos funditur. Hinc Excandefacio, candens, & ignitum facio: unde Ferrum Excandefactum. Per translationem accipitur pro ira inflammare.

CANDELA, *Candela*, λύχνος, à candore luminis dicitur. Iuuena. Sat. 9.

CANDELABRVM, λυχνεῖον, λυχνία, in quo candelæ figuntur. Cic. 6. Ver. lectos æratos, & candelabra ænea. Var. Candelabra à candela. in his enim funiculi ardentes figebantur.

CANDEO, es, ui, *Essere bianco*, λευκός εἰμι, candidus sum. Ouid. 11. Met. Candida de nigris, & de candentibus atra. Significat etiam ignitum esse. Cic. 2. Off. cādente carbone sibi adurebat capillum. A candeo Candesco, ignitus fio, ignesco. Ouid. 2. Met. Currusq; suos candescere sentit. Candescere etiam album fieri significat. Tib. lib. 1. Liceatq; caput candescere canis. Hinc Excandeo, & Incandeo: à quibus Excandesco,

desco, proprie uehementer incendor, inflammorq;. Cato de re rust. cum bitumen, & sulphur additum est, excandescet. i. incendetur. Transferuntur etiam ad iram, θυμοῦσθαι, quod ea est, uelut ignis animum incendens, & uultum hominis quodam candore perfundens. Cœlius Cic. Id postquam rescisit, excanduit, & me caussam inimicitiarum quærere clamitauit, id est, uehementer incensus est. Hinc Excandescentia, quæ est (ut Cic. 4. Tusc. inquit) ira nascens, & sine modo existens. Incandesco, candens, & ignitus fio. Oui. Met. lib. 7. incandescit eundo. Est & Recandeo: à quo Recandesco, rursus candesco: & accipitur pro calesio. Ouid. lib. 1. Meta. Solibus æthereis, altoq; recanduit æstu.

CANDICO, as, ὑπολευκαίνομαι, candorem habeo. Pli. lib. 8. candicans macula. Hinc Candicantia, æ, pro albedine, λευκασμὸς. Pli. lib. 37.

CANDIDATORIVS, a, um. Cice. ad Attic. lib. 1. Nos in omni munere candidatorio fungendo summam adhibebimus diligentiam.

CANDIDATVS, qui luce quadam nitente perfusus est. unde Lact. immortalitate nos uelut candidatos esse, eleganter dixit. Candidati etiam dicebantur, qui ad alicuius magistratus petitionem aspirabant à toga candida, quam induebant, siue ad denotandum integritatem, quòd solus hic color purus, & minime inquinatus est: siue ut perspici ab omnibus posset, eos pecuniam non habere, qua ciues corrumperent. Ire autem candidati per comitia solebant, suadendo, rogando, submittendo se omnibus, & nudato etiam corpore, cicatrices ostendendo. Cic. pro Mur. Nec candidatis ista benignitas adimenda est. Inde aliarum quoque rerum petitores, Candidati dicuntur, sicut à Quinct. Candidatus eloquentiæ, a Pli. in Paneg. Candidatus gloriæ, & immortalitatis.

CANDIDE, pure, sincere. Cœlius Ciceroni: Cauendum tibi erit, ne parum simpliciter, & candide posuisse inimicitias uidearis.

CANDIDO, as, Imbiancare, λευκαίνω, candidum facio. Pomp. uestem linteo candidans. Pli. Cuius radice utuntur ad candidandos capillos.

CANDIDVLVS, a, um. Cic. 5. Tusc. Candiduli dentes, uenusti oculi.

CANDIDVS, da, dum, Candido, bianco, quod lucentem quandam habet albedinem: unde ouem candidam, & cygnum candidum magis proprie dixeris, quàm albũ. Seruius in 3. Ge. Aliud est candidum esse, id est, quadam nitenti luce perfusum: aliud album, quod pallori constat esse uicinum. Sumitur etiam pro ignito: unde ferrum candidum uocamus, cũ accensum est. Et quia inter colores candidus purissimus est, accipitur Candidum pro puro, & minime fucato. Horat. 1. epist. Albi nostrorum sermonum candide iudex. Interdum Candidus ponitur pro felici, tractum à Thracibus, qui diẽ fortunatum, albo; aduersum, nigro lapillo designarunt. Catul. Fulsere uere candidi tibi soles. Horat. lib. 2. Serm. Huccine solem. Tam nigrum esse mihi?

CANDIFICO, as, λευκόω, cãdidum facio. Næuius. Poliens sese, & succis herbarum candificans cutem.

CANDOR, oris, Biancheζζa, λευκότης, albedo splendori coniuncta. Cice. 2. de nat. deo. solis candor illustrior est, quàm ullius ignis.

CANDOSOCCVS, in uitibus quis dicatur, docet Colu. l. 5. c. 4.

CANENTAE, capitis ornamenta ueteres dixere. Fest.

CANEO, es, ui, Venir canuto, πολιόω, de capillis dicitur in senibus, cum albescunt: per translationem de aliis etiam rebus, quæ capillorum canitiem imitantur. Canent herbæ, matutino rore aspersæ. Virg. 3. Geor. dum gramina canent. Idem 2. Geor. Et glauca canentia fronde salicta.

CANESCO, is, canus fio, & proprie de senibus dicitur, cum capilli eorum in albedinem uergunt. Pro senescere, Cic. 1. de Leg. Canescet sæclis innumerabilibus de quercu.

CANEPHORA, uirgo dicitur quæ more Attico sacra in cistulis reposita capite sustinebat. Cice. in 6. Vere. Habe Canephoras.

CANI, orum, capilli albi in capitibus senum. Cic. 2. de Senec. Non cani, non rugæ, repente auctoritatem afferre possunt.

CANIA, æ, urticæ siluestris genus. Pli. lib. 22. ca. 15.

CANICAE, Semola, crusca, furfures ab antiquis dicebantur, teste Festo, eo quòd canes iis pascerentur. Vnde Canicaceum panem furfureum dicimus. Pacuuius. Qui apud te, quasi seruus, est canicaceum panem.

CANICEPS, genus animalis faciem caninam habens. Plin. lib. 7. cap. 2.

CANICVLA, κυνίδιον, dimin. à cane, cum est fem. gen. Cice. 3. de nat. deo. prudentis est, intelligere se habere sensum, & rationem, hæc eadem & caniculam non habere. Accipitur & pro signo cælesti, σείριος. Col. lib. 10. Peracto solstitio, usque ad ortum Caniculæ, qui fere dies triginta sunt. Dicebatur præterea, hoc nomine tali iactus, quod unitatem ostendebat, in quod conuerso talo, deponebatur ab eo, qui iactaret, nummus unus, aut quantum inter se pacti fuerant, sine aliquo lucro. idcirco damnosa canicula uocabatur. Persius: Damnosa canicula quãtum raderet. Canicula item genus piscis marini. Pli. lib. 32. cap. 11.

CANICVLARES dies appellamus, eo quòd sidus hoc iis diebus in medio cæli centro sit, coniunctumq; cum Sole duplicet calorem. Dicta canis, quod corpora nimio calore mordere uideatur.

CANINVS, a, um, ex cane. Plin. Sanguine canino nihil contra toxica præstantius est. Caninum prandium, abstemium, in quo nihil uini potatur, quoniam canis uinum non bibit. Gell. lib. 13. ca. 29. Caninaceita, idem. Plaut. in Casi. caninam cenam spero meliorem fore.

CANIS, Cane, κύων, gen. com. animal latrabile: piscis marinus, & ludi talaris signum, quod unum duntaxat punctum continebat: ideo damnosus canis appellatur. Propert. Semper damnosi subsiluere canes. Canis animal à canendo dicitur, quòd nocte in custodia, & in uenando signũ uoce det. Ter. in Phorm. Introiit in ædes ater alienus canis. Colu. lib. 7. cap. 12. Pli. lib. 10. ca. 63. & Xenophon de Venatione. Sunt autem duo canes in cælo, maior scilicet, & minor: sed Canem dicendo, maiorem intelligimus. minor enim canis Canicula dicitur. Hæc etiam Antecanis, & Syrius dicitur. Ci. Antecanẽ, Procyon Graio, qui nomine fertur. Oritur xvij. Kal. Augu. Occidit, sed non tota, post dies quadraginta.

CANISTRVM, & Canister, Canestro, cesto, paniere, κάνεον, fiscella, cista uiminea: à Græco κάναστρον, α, in i, mutato. Virg. Cereremq; canistris Expediunt. Palla. Salignis canistros fieri debere uirgulis: quia genus hoc oleum dicitur adiuuare. Hinc Canistellum, & Canistellus.

CANITIES, & canitudo, Biancheζζa, canuteζζa, πολιότης, capillorum albedo. Plin. lib. 11. cap. 37. Canities homini tantũ, & equis. Plaut. Stultus est aduersus ætatem, & capitis canitudinem.

CANNA, Canna, κάννα, δόναξ, arundo, licet minor sit, & maior calamo. Ouid. Et pigram uelabat canna paludem. Hinc sit Canneus, a, um, quod ex cannis conficitur. Vnde Col. li. 12. ca. 50. Canneas tegetes uocat, storias ex cannis confectas, quæ ad excipiendam oliuam arboribus substerni solebat. Stra. scribit in Africa ad cubitos quinos longas, crassitudine uero digiti minoris cannas nasci.

CANNABIS, pen. corr. Canapa, κάνναβις, herba est, ex qua fiunt chordæ. Persius: tibi torta cannabe fulto Cena sit in transtro? Dicitur & Cannabum. Pallad. lib. 3. cap. 5. Hoc tempore cannabum seris. Hinc Cannabaceus, a, um, & Cannabinus, a, um, ex cannabe. Col. lib. 7.

CANNAE, arum, uicus in Apulia, Romanorum clade clarus. Pugna Cannensis, Proper. lib. 3. Cannensis calamitas, Cic. de Cla. Ora.

CANNETVM, Cannetto, καννών, ubi cãnarum copia est. Pallad.

CANNITIAE cameræ, dicuntur in agrestibus ædificiis ex cannis constructæ, καλάμιναι καμάραι, ut est apud Pallad. lib. 1. tit. 13.

CANO, is, cecini, cantum, Cantare, ᾄδω, sed eius composita faciunt præteritum in ui, diuisis syllabis: significatq; proprie canere, uoce modulari. Pli. lib. 10. cap. 29. Merula canit æstate, hieme balbutit. Cic. 4. Acad. Cum cornix cecinerit. Hinc canere poetæ dicuntur: quoniam uersus rhythmica ratione compositos cantando pronunciare consueuerunt. Virg. 1. Aen. Arma, uirumq; cano. Canere etiam is dicitur, qui fides, organa ue pulsat, aut qui tibias inflat. Cic. 1. Tusc. Epaminondas fidibus præclare cecinisse dicitur. Idem 2. de Ora. Quemadmodum tibicen sine tibiis canere, sic Orator sine multitudine audiente eloquens esse non potest. Canere receptui, significat post conflictum milites à pugna reuocare, quod fit cantu tubarum, & clangore. Liui. lib. 26. Flaccus receptui cani iussit. Contra Canere bellicum, est milites tubæ clangore ad bellum accendere. Cic. in Orat. Alter incitatior fertur, & de bellicis rebus canit etiam quodammodo bellicum. Sed quia ueteres laudare, & uaticinari uersibus solebant, factum est, ut Canere pro laudare capiatur. Virg. 7. Aen Regemq; canebant. Et pro uaticinari. Idem 6. Aene. Ipsa canas oro. Et pro prædicare, & cum quodam, ut exaudiri possit, canore proferre. Martia. Quicquid fama canit, donat arena tibi. Canere eandem cantilenam, dicitur is, qui molestus est, sæpius eadem inculcans. Teré. in Phor. Cantilenam eandem canis. Intus canere, dici solebat is, qui priuati commodi studiosus, quicquid agit, id omne ad domesticam fert utilitatem. Cic. in Rull. hoc carmen hic tribunis

bunus pl. non nobis, sed sibi intus canit. Hinc Accino, quod est ad aliquid, uel iuxta cano. Côcinno, simul cano. Intercino, inter agendum cano. Occino, siue Occano, conuicium facio. Percino, canendo perseuero. Procino, canendo profero. Præcino, prædico, prædiuino, & antecano. Recino, rursus cano. Horat. lib. 1. Carminum. Quem Deum cuius recinit iocosa Nomen imago. Interdum significat in contrariũ cano. Inde Recantare, quod semel à nobis male aut dictũ, aut scriptum est, reuocare, & corrigere, παλινῳδεῖν. Idem lib. 1. Carm. dum mihi Fias recantatis amica Opprobriis. Est & Succino, summissa uoce cano.

CANON, κανών, tributum erat frumentarium, quod Aegyptus, Africa, & Sicilia statum populo R. quotannis pendebant. Asconius Pedianus tria facit tributorum genera, Canonẽ, ut in portoriis, & uectigalibus: Oblationem, ut in uini distractione: & Indictionem, quæ & Collatio, & Collecta dicitur à Cic. lib. 1. de Orat.

CANOPVS, κάνωπος Suid. pen. pro. ciuitas Aegypti distans ab Alexandria cxx. stad. ea qua ortum ferunt Claudianum poetam: dicta, quasi Canobus, à Canobo Amyclæo Menelai nauis gubernatore, ibi sepulto. nam deuicta Troia, in Aegyptum ui uentorum delatus cum Helena, gubernatorem ictu serpentis, quem Hæmorrhoida uocãt, amisit, in eiusq; memoriam urbem condidit. Iuuen. Saty. 15. Barbara famoso non cedit turba Canopo. Est ibi Nili ostium, quod Canopicum, uocant. Stra. lib. ult. Plin. lib. 5. cap. 10. Pomp. lib. 1. Ammianus lib. 22. Hinc Canopitæ, qui Canopum habitant.

CANOR, oris, Canto, concento, μέλος, cantus. Ouid. lib. 5. Metam. Nec tamen ille canor mulcendas natus ad aures. Virgil. 4. Georg. Marcius ille æris rauci canor increpat.

CANORVS, a, um, Sonoro, canoro, λιγυρὸς, φωνήεις, μεγαλόφωνος, uocalis, sonorus. Cic. de Sene. Canorum illud in uoce splendescit. Virgil. 6. Aeneid. Threicia fretus cithara, fidibusq; canoris.

CANOROSVS, a, um, idem. Gel. claros, canorososq; sonitus.

CANTA, pro cantata ueteres usi sunt. Festus.

CANTABRI, κάνταβροι, pe. c. Hispaniæ Tarraconensis populi efferi, & nullam uitam sine armis esse existimantes. Sil. Ital. Cantaber ante omnes hiemisq;, æstusq;, famisq; Inuictus. regio Cantabria dicitur. Cantabrius, a, um. ut, Cantabria gens. Cantabricus, a, um. ut, Cantabricum bellum, & Cantabrica herba: de qua Pli. lib. 25. cap. 8.

CANTAMEN, inis, γοητεία, pro incantatione accipitur. Prop.

CANTES, pluralis numeri tantum, & fem. gen. fistulæ sunt organorum.

CANTHARIAS, gemmæ species, scarabæorum effigie. Pli. lib 37. cap. 11.

CANTHARIS, dis, uermis terrenus uiridis, auri colore superlucens: cuius succus in uenas ingressus, ut uenenum interimit. Ouid. Cantharidum succos dante parente bibas. Cic. ad Pætum, lib. 9. Caius cantharidas sumpsisse dicitur.

CANTHARIS, idis, κανθαρὶς, à quibusdam appellatur herba, quæ καπνὸς Dioscoridi, Latinis Fumaria, & Officinis Fumus terræ dicitur.

CANTHARVS, κάνθαρος, poculum, quod Baccho tribuitur: à canth/aro, nauigii genere. Pli. lib. 33. cap. 11. Marius post uictoriam Cimbricam cantharis potasse Liberi patris exemplo traditur. Virg. Eclo. 6. attrita pendebat cantharus ansa. Vlpian. scribit cantharos esse, per quos aquæ saliunt. Et Cãtharus piscis nomen apud Pli. lib. 32. cap. 11. Col. lib. 8. Est item Græcis, quem Latini Scarabæum uocant, ex genere insectorum. De hoc Plin. lib. 11. cap. 18. & Aristophanes in Cantharo. Est item Cãtharus, cæleste signum in Aquario, ex tribus constans stellis.

CANTHERINVS, a, um, Plaut. In Men. Hac mulier cantherino ritu astans somniat. Solent enim equi stãtes somniare, auctore Pli. lib. 10. cap. ult. Cantherinum hordeum, Colu. lib. 2. cap 9. Cantherinum lapathum Latini Rumicem appellant. Plin. lib. 20. ca. 21. Item Cantherij tigna dicuntur, Vitruui. lib. 5. Item Cantherius, ut auctor est Varro, mons est in Sabinis.

CANTHERIOLVS, pro paruo pedamento. Col. lib. 11. c. 3.

CANTHERIVM, κανθήλιον, uehiculi genus, de quo Sen. epi. 87.

CANTHERIVS, genus iugi in uinea: de quo Col. lib. 4. ca. 12. Cantheriatus, a, um. Idem lib. 5.

CANTHERIVS, Cauallo castrato, κανθήλιος, equus, cui testes amputati sunt, ut fiat mansuetior. Cantherii item dicuntur, qui subiici solent à fabris materiariis, dum moles arborum secant. uulgus Caballos uocat.

CANTHVS, thi, κανθὸς, ferrum, quo rotæ extremitates uinciuntur. Persius: Vertentem sese frustra sectabere canthũ.

CANTICVM, elegans, cantus. Cic. Pæto: nosti canticum.

CANTILENA, Canzone, μελῳδία, ᾆσμα, carmen, canticũ. Cic. 1. de Orat. Neque ex scholis cantilenam requirunt. Accipitur & pro uerborum iactatione. Brutus ad Cic. lib. 11. Crede mihi, totam istam cantilenam ex hoc pendere: ut quàm plurimum lucri faciant.

CANTIO, nis, cantus. Plau. in Sticho, Suauem cantionem.

CANTITO, as, frequent. à Canto. Terent. Andr. ut habeas qui cum cantites. Cic. de Cla. Orat. Carmina in epulis cantitata à conuiuis.

CANTIVNCVLA, dimin. ᾀσμάτιον. Cic. 5. de Fin. Vidit Homerus probari fabulam non posse, si cantiunculis tantus uir irretitus teneretur.

CANTO, as, Cantare, ᾄδω, frequentatiuum à cano. Plin. lib. 11. cap. 16. Mares cantant in utroque genere. Item Cantare, pro incantare. Virg. in Pharmaceutria: Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis. Vbi Seruius, Cantando, dum incantatur. Nam gerundiuus modus ab omni uerbo similiter procreatur. unde modo Cantando à Passiuo, ait, cum supra ab actiuo dixerit, Cantando tu illum. Cantare itẽ pro celebrare, tollere laudibus. Cic. ad Attic. iam pridem istum canto Cæsarem. Cantator, qui consueuit canere. Mart. lib. 13. Cantator cygnus funeris ipse sui. Cantatrix, ψάλτρια. Claudianus: Imploret citharas, cantatricesq; choreas. Cãtatus partic. totam cantata per urbem. Hinc Accanto, Excanto, Incanto, & Recanto.

CANTATOR, & Cantatrix, Cantore, qui, uel quæ cantus exercet. Plau. in Trin. Cantatrices, cistellatrices. Cic. 1. de Ora. cantor formularum, auceps syllabarum.

CANTVS, us, à Cano, Canto, canzone, μέλος, est inflexio uocis, & pro cantione cuiuscunque rei dicitur. Virg. 8. Aen. Tum Salij ad cãtus incensa altaria circum Populeis adsunt euincti tempora ramis. Cic. de Orat. 2. Qui cãtus moderata pronunciatione dulcior inueniri potest? Cantus etiam pro incantatione accipitur. Tib. Nempe hæc eadem dixit amores Cantibus, aut herbis soluere posse meos.

CANVS, a, um, Canuto, bianco, πολιὸς, cui canent, siue albent capilli præ senectute. Plaut. Transfertur & ad alia: ut Cani montes, albi ex niue Cana fides. Virg. 1. Aen. Cana fides, & Vesta. Vbi Nonius, Canam fidem, ueterem, & antiquam interpretatur. Cana ueritas. Varro in Eudæ. ecce de improuiso ad nos accedit cana ueritas. Cani, orum, substantiue, capilli albi in capitibus senum. Cic. de Sen. Non cani, non rugæ repente auctoritatem afferre possunt.

CANVSIVM, κανύσιον, Apuliæ oppidum, ad Aufidum fluuium, laudatissimæ lanæ ferax, quæ Canusina dicitur. Vnde Canusinatus dicitur, indutus Canusina ueste. Mart. lib. 9.

CAPACITAS, atis, Capacità, locus, qui capere, & continere potest. Cic. 1. Tusc. Vtrum capacitatem aliquam in animo putamus esse.

CAPANEVS, per tres syllabas, καπανεὺς, pen. cor. Argiuus fuit, qui una cum Polynice ad bellum Thebanum profectus, cũ scalas muris admouere uellet, à Thebanis lapidibus est obrutus. Hinc factus est locus fabulæ, Capaneum, cum deorũ contemptor esset, à Ioue fulmine esse percussum. Vegetius lib. 4. de re militari. Qui scalis (inquit) in obsidione urbiũ utuntur, frequenter periculum sustinent, exemplo Capanei, à quo primum scalarum oppugnatio perhibetur inuenta: qui tanta mole lapidum fuit obrutus à Thebanis, ut fulminibus dicatur extinctus. Vnde Ouid. lib. 4. Tris. Cum cecidit Capaneus subito temerarius ictu. Capaneus, a, um, pen. pro. adiectiuum tetrasyllabum, & pen. pro. ut Capanea pinus apud Stat. 8. Thebai. Capaneaq; pinus. Iã procul Aoniis, uolet agnoscenda cateruis. Capaneus, a, um, aliud adiectiuum. Stat. 12. Theb. ante alias Capaneia coniux.

CAPAX, acis, δεκτικὸς, δεκτὸς, omnis generis quod capit, seu continet, aut continere potest. Plin. lib. 10. cap. 33. Hirundines utero capaci. Idem lib. 12. cap. 1. Capax quindecim conuiuarum triclinium. Cic. in Orat. aures meæ sunt auidæ, & capacea, & semper aliquid immensum, infinitumq; desiderant.

CAPEDVNCVLA, dimin. Cic. 3. de nat. deo. capedũculis, quas Numa nobis reliquit.

CAPEDO, inis, ἀγγεῖα, uas amplum, & capax, à capiendo. Cice. in Par. capedines, ac fictiles urnulas.

CAPENA, pen. pro. oppidum uicinum Romæ. Hinc Capenas, atis, gentile. Capena porta Romæ, à Capena urbe, quam Italus rex ædificauit, ut inquit Solinus. Hæc etiam porta Appia dicta est, per quam Capuam itur, ut Frontinus lib. de aquædu. hodie portam Diui Sebastiani uocant. Dicta est & triumphalis, quod triumphãtes per eam potissimum in urbem inuehi soleant.

CAPER, pri, Caprone, τράγος, mas castratus in genere caprino. Mart. Dum iugulas hircum, factus es ipse caper. Nam Virg.

impro-

improprie Caprum pro hirco posuit, cum dixit: Vir gregis ipse caper. Dicitur Caper, siue Capra à Carpeodis uirgultis. rodit enim omne uirgultum, & in primis uites, propter quod Bacco immolari caper solebat. A Capra fit Capella. Est & Caper nomen proprium Grammatici.

Capero, as, *Crespare la fronte*. frontem rugis contraho, & asperitatem uultus ostendo: quod à crispis caprorum frontibus, uel à cornuum caprinorum similitudine tractum est. unde & caperatum rugosum dicitur, Plaut. Quid illud est, quòd illi caperat frons seueritudine?

Capesso, is, iui, itum, secūdum Priscia. uerbū actiuū, *Capiscer. piglio*, ad capiendum eo. Salust. lib. 5. histo. Diuersa, uti solet, rebus perditis capessiuit. Cic. ad Attic ad rempublicam capessendam uenio. Virgil. posuit pro Exequendum suscipio: Mihi iussa capessere fas est. Plau. in Asin. pro immitto, recipio. Quò magis te in altum capessis, tam æstus te in portū referet. Idem in Antiph me domum capessam.

Caphareus, a, um, tetrasyllabum: ut, Saxa Capharea. Propert. lib. 3. Saxa triumphales fregere Capharea puppes.

Capharnaum, seu potius Capernaum, totius Galilææ metropolis fuit, multis Christi seruatoris miraculis nobilitata.

Capsovlvm, genus uestimenti, quo caput tegebatur. Festus.

Capillamenta, *Crine*, τριχώματα, ipsi capilli. Plin. lib. 21. Herba croci est folio angusto, pene in capillamenti modū. Transfertur quoque ad herbas, & arbores. Colu. lib. 5. capillamenta seminum.

Capillare, huius capillaris, neu. gen. reticulum muliebre, quo capillos inuoluunt. Mart. lib. 3. mœchæ pauperis capillare. Capillati, & Capillata arbor appellabatur, in qua tonsum capillum adolescentes suspendebant, quando deponebant comam, deo eam sacrantes. Erat & in urbe Roma, teste Festo, arbor antiquissima, quæ capillata appellabatur. quòd uirginum Vestalium capillos ad eam deferre mos erat. Pli. lib. 16. cap. 44.

Capillatvs, a, um, qui crines longiores habet, τριχωτός. Cic. de lege Agr. Non minus bene nummatus, quam bene capillatus.

Capillo, as, are, *Mettere capegli*, τριχόω, est capillos facere. Pli. lib. 37. cap. 11. Polythrix in uiridi capillatur.

Capillitivm, κόμη, capillamentum. Sic enim à capillo capillitium dicitur, ut à famulo famulitium. Capillitium flauum, Apul.

Capillvs, *Capello*, κόμη, quasi capitis pilus. Cic. in Piso Erāt illi compti capilli. Quāuis & pro omni pilo sumatur. θρίξ. Pli. lib. 7. cap. 3. Ossibus humanorum capitum bibere, cutibusq; cum capillo pro mantilibus ante pectora uti. Mart. Quot sunt, mentula quos habet capillos? Gellius. Capillum pro hœdino pilo posuit, cum ait. Nam si ouium lacte hœdi, aut caprarum agni alerentur, constat ferme in his lanam duriorem, in illis capillum gigni teneriorem.

Capillvs Veneris, ἀδίαντον, herba sic dicta, quòd delapsos post alopeciam capillos recreat. Pli. Adiantum, Polytrichō, & Callitricon appellat.

Capio, is, *Pigliare*, λαμβάνω, cepi, captum significat accipio. Virg. lib. 4. Geor. Cape saxa manu, cape robora pastor. Sed differunt: quia Capere est cum affectu: Accipere cum quis non sic accipit, ut habeat. Ideo ut Vlpia. scribit, non uidetur quis capere, quod est restituturus. Et capere est sponte, uel non sponte, Accipere tantum sponte. Vnde dicimus, Cepi labores, Cepi molestiam, Cepi uel suscepi inimicitias: Accepi calamitatem, cladem, cōtumeliam, uulnus. Vale. Max. ne non coactus ensem accipere, sed sua sponte sumere uideretur. Habet interdum reciprocum usum: ut idem sit, Cepi uoluptatem: &, Cepit me uoluptas, Cepisti dolorē. Cepit te dolor, ὀδύνησε ἔλαβεν. Quandoque significat facere. Terent. in And. Non si capiundos mihi sciam inimicos homines omnes. Quandoque delectare, τέρπειν, inescare, irretire, ex translatione ferarum, uenatusq;. Horat. 2. Serm. Te coniunx aliena capit. Quandoque propitiari. Lucr. libro 2. Nec bene pro meritis capitur, nec tangitur ira. Quandoque decipere, πλανάω. Virg. 2. Aene. Captiq; dolis, lacrymisq; coactis. Quandoque eligere, αἱρέω. Terent. in Hecy. cum illum gnatum cepimus. Quādoque perpeti: ut apud eundem in Heaut. Dum abs te absum, omnes mihi labores, quos cepi, fuere leues. Quandoque tenere, ut in Eun. Dii boni, quid turbæ? ædes nostræ uix capient. Quandoque inuadere, occupare, χειρόω. Cice. Nauem quandam piratarum præda onustam cepere. Varro. Quid hic uenator non capit? Hinc uincti, Captiui dicuntur, quòd non sui iuris sint, sed in potestatem aliorum redacti, αἰχμάλωτοι. Quoniam autem qui ita capti sunt, non sunt amplius sui iuris, sed libertate priuati, ideo Captos quandoque pro priuatis, siue impeditis accipimus. Mente capti, amentes, hoc est, qui mentis compotes non sunt. Capti oculis, qui officio oculorū priuati sunt. Aliquando capere, est amore accendere: unde Capti, amantes dicuntur, Luci. Ne aspectu, & forma capiare aliena. In summa hoc uerbum sua habet significata pro diuersitate rerum, cum quibus iungitur: ut, Capere manu, est comprehēdere: Capere oculis, uidere: Capere auribus, audire: Capere mente, intelligere: Capere consilio, eligere: Capere astu, uel dolis, decipere: Capere cantu, aut uoluptate, delectare. Virg. 4. Georg. Carmine quo captæ dum fusis mollia pensa Deuoluunt. Capere consilium, est deliberare. συμβουλὴν λαμβάνειν. Cic. Cum autem consilium hoc princeps cepisset. Capere rationem, est modum inuenire. μέθοδον εὑρεῖν. Plaut. Rationem cepi, ut & amanti obsequerer, & patrem non offenderem. Hinc Accipio, à quo Præaccipio, Cōcipio, Decipio, Excipio, Incipio, Intercipio, Percipio, Præcipio, Recipio, Suscipio, & Vsucapio, quæ antep. corr. habent.

Capis, dis, poculi genus à capiendo. Liu. lib. 10 si conspiciatur cum capide, & lituo, capite uelato uictimam cædat. diminutiuum est Capidula.

Capisterivm, genus uasis rustici, quod tamen (ut Georgius Merula loquit) scaphisterium, σκαφίς, melius dicitur. Colu. lib. 2. cap. 2.

Capistro, as, *Incapestrare*, κημόω, capistrum impono. Plin. lib. 18. cap. 19. fiscellis capistrari boues oportet. Colum. libro 11. cap. 2.

Capistrvm, *Capestro, legame, fune*, κημός, capitis uinculum, quod equis & huiusmodi animalibus adhiberi solet, ne fugiant. Mart. Paret purpureis aper capistris. Colu. lib. 5. Vitibus attribuit, cum inquit, Cum ad summum palum recta uitis extenta est capistro, constringitur. Et Capistrum dicitur, quòd circum os brutorum inuoluitur, ne cibos decerpant.

Capita deorvm, dicebantur fasciculi facti de uerbenis. Festus.

Capitale, & per apocopen Capital, αἰτιατὸν κακὸν, dicitur facinus, quod capitis pœna luitur. Plau. in Men. Tametsi capital feceris, facile asseruabis. Nonius docet Capital esse capitis periculum: Varro uero fasciolum, qua capillos nectimus.

Capitalis, le, adiect. *Capitale, mortale*, quod capitis suppliciū meretur, ut capitale crimen. Cic. 7. Verr. insimulatio repentina, capitalis, atque inuidiosi criminis. Capitalis homo, non solum pro scelesto, qui est dignus puniri capite: sed etiam, qui promptus est ad cædem. Cic. in Antonium: Capitalem, & pestiferum M. Antonii reditum à Brundusio expectabamus. Capitalis oratio ἐλέγχιος λόγος. Cic. lib. 1. Offi. Capitalis oratio est ad æquationem bonorum pertinens. Capitalis ira ab Horatio dicitur pro mortifera. Capitale odium, ἔσχατον μῖσος, Capitalis morbus, quòd caput, & uitam hominis petant. Capitalis locus dicebatur, ubi si quid uiolatum erat, capite uiolatoris expiabatur. Capitale pactum, capitale uitium: id est, propter quod debeat quis ad pœnam capitis peti.

Capitaliter, Plin. epist. 5.

Capitatvs, a, um, quod in caput latius crescit, κεφαλωτός. unde Capitatum porrum. Col. lib. 11. Cultus autem porci capitati assidua sarritio, & stercoratio est. Item capitata uinea ab eodem dicitur, sicut & Brachiata, lib. 5. cap. 5.

Capitatio, onis, tributum, quod in capita ita distributum erat, ut Iugatio in iuga boum. l. immunitates. & l. seq. C. de Agri. & cens. lib. 11. Capitatio item pro Annona, in tit. C. de Annonis, & capitatione.

Capite censi, dicebantur eiusmodi, qui in plebe Romana per quam pauco, aut nullo ære censebantur, τὸ ἐνδεικνὸν τελοῦντες à censione capitum, quòd solis capitibus censerentur. Horum opera Romani in bello non utebantur: quòd opes ciuium obsidum loco ducerent, metuerentq; ne infimæ sortis homines, qui nihil, quod amittere possent, in urbe reliquissent, aut segniter pugnarent, aut facile spe lucri ad hostes deficerent.

Capitellvm, *Capitello*, κεφαλὶς, κεφάλιον, diminutiuum est à Capitulum, quod significat paruum caput, id est, crassiorē summitatem cuiuscūque rei. Pli. Inde ramuli assurgunt sua capitella gerentes. Item Capitellum dicitur Epistylium: id est caput columnatum.

Capitis deminvtio, καταστάσεως ἐναλλαγὴ, est prioris status permutatio: cuius tria sunt genera (ut scribit Pau.) maxima, minima, media. tria enim sunt quæ habemus, libertatem, ciuitatem, familiam. igitur cum hæc omnia amittimus, maximam esse capitis diminutionem, ut est deportatio: cum uero amittimus ciuitatem, & libertatem retinemus,

uenius, mediam esse capitis diminutionem, ut ust in colonias Latinas transportatio: cum libertas, & ciuitas retinetur, & familia tantum mutatur, minimam esse capitis diminutionem constat, uelut est adoptatio. Cic. pro domo. Qui me subuenire olim impendentibus periculis maximis cum diminutione capitis coegit.

CAPITIVM, interprete Nonio, capitis tegumentum est. κάλυμμα τῆς κεφαλῆς. contra Varro non obscure innuit muliebre tegumentum fuisse, quo illæ pectus uinciebant: & à capiendo, id est, comprehendendo, non à capite, esse deductum. Capitium (inquit lib. 4. de Ling. Lat.) quod pectus capit, id est comprehendit. Idem lib. 4. de Vita Populi R. ut citat Nonius: Neque id ab orbita matrumfamilias institutū, quòd ex pectore, ac lateris essent apertæ, nec capitia habebant. Vlp. P. Vestis. ff. de au. & argen. leg. Muliebria sunt ueluti stolæ, pallia, capitia, zonæ.

CAPITOLIVM, Campidoglio, καπιτώλιον, καπιτώλιον, templū erat Iouis in cliuo Tarpeio, dictum à capite hominis ibi reperto, dum foderent fundamenta. ante enim Tarpeia arx dicebatur, à uirgine Vestali Tarpeia, quæ ibi à Sabinis necata, atque sepulta fuit.

CAPITONES, Testarecci, di suo capo, ostinati, αὐθέκαστοι, qui nunquam de sua sententia mutantur: ut apud Plaut. in Persa. Dicitur & Capito, qui magnum habet caput. Cic. 1. de nat. deo. flaccos, frontones, capitones. Est item capito piscis apud Catonem de re rust. ca. 158.

CAPITVLATIM per capita. Pli. lib. 2. cap. 15.

CAPITVLATVM, dicitur, quòd in summo crassum quiddam habet in morem capitelli. Plin. Folia bouis linguæ similia in cacumine capitulata.

CAPITVLVM, κεφάλιον, paruum caput. Plaut. Curc. operto capitulo caldum bibunt. Est & uox blandientis. Ter. O lepidum capitulum. Aliquādo dicitur initium sententiæ, quod per metaphoram etiam caput uocatur. Cic. 1. de Legi. Nec uero ferent, si audierint te primum capitulum optimū prodidisse. Item Capitulum dicitur caput columnatum. Plin. lib. 36. Est præterea Capitulum urbs Italiæ prope Bouillas, & Calatias.

CAPNITIS, καπνῖτις, herba eadem cum fumo terræ. Est item Capnitis Cadmiæ species tenuissima, quæ è fornacibus flāma, atque flatu egesta, cameris, lateribusq; fornacum adhæret. Pli. lib. 34. cap. 10.

CAPPADOCIA, Pontica regio, ut scribit Solinus, quæ læuo latere utrasque Armenias, Comagenemq; tangens, dextro multis Asiæ populis circunfusa, ad Tauri iuga, & solis ortus attollitur. Euphrates eam ab Armenia maiore diuidit. Appia. minoris Armeniæ partem, Ptolemæus uero minorem Armeniam esse scribit. Dicta Cappadocia à Cappadoce amne, ante Leucosyria uocata. unde Cappadoces Leucosyrii. & Cappadox Cappadocus, Cappadocius. Persius, Mart. Apul.

CAPPARIS, pen. cor. Cappari, κάππαρις, frutex est firmioris ligni, fenticosus, & humilis, baccis oleæ, sed minoribus, quibus fatiscentibus emicat flos roseus, cādidus, odoratusq; : qui postquam decidit, glans extuberat oblonga, seminis acinosi plena. Nascitur præcipue in parietinis, & spleneticis prodest: seritur quoque in locis siccis, area circum effossa, parieteq; ex lapidibus circunducto, ne latius euagata, steriles reddat agros. Flos, & baccæ in ciborū condimentis laudantur, eo quòd & appetentiam excitent, & lienem laxent, & pituitam per aluū exigant. Col. Capparis, & tristes inulæ, ferulæq; minaces. Dicitur & cappar. Pal. thymum, origanum, & cappar.

CAPRA, Capra, αἴξ, quasi carpa, quòd uirgulta carpat: uel quòd captet aspera: uel à crurum crepitu. unde & Crepas eas antiqui uocabant. de re rust. lib. 1. cap. 3. Est etiam Capra signum cæleste, quæ (ut poetis placet) Amalthææ capra fuit, cuius lacte educatus est Iupiter. quare postea rerum potitus inter astra eam collocauit. Colu. lib. 11. cap. 2. Decimo kal. Ianuar. Capra occidit. Capella, æ, dimin. à capra. Colu. lib. 7. cap. 6. Anniculæ, uel bimæ capellæ submitti hædū non oportet. Virg. 3. Eclo. Tityre pascentes à flumine reiice capellas.

CAPRARIVS, Capraio, αἰπόλος, αἰγονόμος, custos caprarū. Var. 2. de re rust. cap. 3. Col. lib. 3. cap. 10.

CAPREA, animal siluestre, non solum uidens, seu perspiciens acerrime, sed & aliis uisum præbens. asseruīt enim medici huic animali intra uiscera humorem quendam inesse, qui caliginem depellat oculorum, & obtusiores quosque uisus exacuat. Mart. in distichis: Pendentem summa capream de rupe uidebis. Caprearū genera uide apud Pli. Est & Caprea uitis, dicta (ut inquit Var.) quòd pariat capreolum.

CAPREAE, καπρέαι, ἡ καπρέα Stepha. insula ultra Surrentum Campaniæ urbem, circiter octo millia passuum, teste Plin. lib. 3. cap. 6.

CAPREOLVS, li, Capriolo, δορκάδιον, diminutiuum à caprea. Virg. 2. Eclo. Præterea duo, nec tuta mihi ualle reperti Capreoli. Sunt etiam Capreoli, claiculi intorti in uitibus, & ueluti quidam cincinni in teneriotibus pampinis apparentes. quibus uitis, ueluti manibus quibusdam, adminicula cōplectitur. Præterea Capreolus, instrumentum rusticum est bicorne. Colu lib. 11. cap. 3.

CAPRICORNVS, αἰγόκερως, cæleste signum, quod Pana fuisse existimant, qui in Aegypto repentino aduentu Typhonis gigātis perterritus, posteriorem partem in effigiem piscis, priorem uero in formam hirci commutauit: cuius ingeniū admiratum Iouem, ferunt hanc figuram in cælum transtulisse. Alii uolunt Capricornum Iouis fuisse collactaneum. Amalthea enim, cui Iupiter nutriendus datus erat, cum ipsa lac non haberet, aluit eum lacte capræ, quæ duos habebat hœdos, quos Iupiter una cum matre in cælum transtulit. Stellam habet in naso unam, in pectore duas, in pede duas, inter scapulas septem, in uentre sex, in cauda duas. Cic. 2. de nat. deo. Tum gelidum ualido de pectore frigus anhelans Corpore semifero magno Capricornus in orbe.

CAPRIFICANT, ficuum proprium, cum culices ex caprifici fructu (quas grossos appellant) ad ipsas aduolantes, lacteum humorem in eis conteptum absumunt, easq; ad maturitatē perducunt. Pli. lib. 16. cap. 27.

CAPRIFICATIO, onis, ἐρινασμὸς, συκασμὸς, quid sit, docet his uerbis Pli. lib. 15. cap. 19. Caprificus culices parit: hi fraudati alimento in matre, putri eius tabe, ad cognatam uolāt, morsuq; ficorum crebro, hoc est, auidiore pastu, aperientes ora earum, atque ita penetrantes, intus solem primo secum inducunt, cerealesq; auras immittunt foribus apertis. mox lacteum humorem, hoc est infantiam pomi absumūt: quod fit & sponte. ideoq; ficetis caprificus permittitur ad rationem uenti, ut flatus euolantes in ficus ferat. Inde repertum, ut illatæ quoque aliunde, & inter se colligatæ, inicerentur fico: quod in macro solo & Aquilonio nō desideratur: quoniam sponte arescunt loci situ, rimisq; eadem, quæ culicum opera, caussa perficit, nec non ubi multus puluis, quod euenit maxime frequenti uia apposita. nanque & pulueri uis siccandi, succumq; lactis absorbendi: quæ ratio puluere, & caprificatione hoc quoque præstat, ne decidant, absumpto humore tenero, & cum quadam fragilitate ponderoso. Ex quibus Pli. uerbis constat, caprificationem nihil aliud esse quàm rationem quandam perficiendi, ut culices è grossis enati, ad ficus aduolent, humoreq; earum lacteo consumpto, ad maturitatem eas perducant.

CAPRIFICVS, fici, pen pro. Ficaia seluatica, ἐρινεὸς, ficus est ex siluestrium genere nunquā maturescens, sed quod ipsa non habet, alii tribuens. gignit enim culices, qui ad ficus alias aduolantes, ipsis maturitatem conferunt. Pli. lib. 15. ca. 19. Dictam autem uolunt Caprificum à carpendo, quòd parietes, & maceries, atque adeo saxa ipsa sibi obstantia discerpat. Mart. Marmora Messallæ scindit caprificus.

CAPRIFICIALIS dies, Vulcano sacer fuit, quo Attici æstiui mellis uindemias auspicabantur. Pli. lib. 11. cap. 15.

CAPRIGENVS, a, um, Caprigno, αἰγογενὴς, ex caprarum genere. Plaut. in Epid. Caprigenum hominum genus non placet mihi.

CAPRILE, αἰγών, locus ubi capræ seruantur, ut Ouile ubi boues. Pli. li. 18. cap. 10. in caprilibus optime conualescunt.

CAPRILLVS, a, um. Caprigno, αἴγειος, idem quod caprinus.

CAPRIMVLGI, aues sunt merulæ aspectu: interdiu non uidētur, nec ipsi uident: intrâ pastorum stabula, caprarumq; uberibus propter succum lactis aduolant, qua iniuria emoriuntur ubera. Pli. lib. 10. cap. 40.

CAPRIMVLGVS, Quello che molge capre, αἰγοβόσκος, αἰγονόμος, dicitur, qui capras mulget. Catul. Suffenus unus caprimulgos, aut fossor.

CAPRINVS, a, um, ut, Caprinus grex, Liu. li. 21. Caprina pellis, Cic. 1. de nat. deo.

CAPRONAE, arum, προκόμιον, iubæ, seu comæ in fronte deuexæ, quasi à capite prone. Lucil. li. 7. Saty. (ut citat Nonius) Aptari caput, atque comas fluitare capronas. alio nomine dicuntur Antiæ. Ex Festo, & Nonio.

CAPROTINAM Iunonem ueteres dixerunt, quòd illi Nonis Caprotinis sub Caprifico sacra fierent ab ancillis simul, & liberis. Nam post urbem captam, cum sedatus esset Gallicus tumultus, exhausta rep. finitimi opportunitatem inuadendi Romani Imperii aucupati, præfecerunt sibi Postumium Liuium Fidenatium Dictatorem, qui feciale ad senatum misso postulauit, ut si uellent reliquias suæ urbis nō deleri, matresfamilias & uirgines omnes sibi dederentur.

Cumq;

Cumq; partes essent in ancipiti deliberatione, ancilla nomine Phylotis, uel (ut alii malunt) Tutela, assumptis ceteris omnibus ancillis, matrumfamilias uirginumq; habitu sumpto, nomine dominarum ad hostes transiit, prosequentibus ceteris ad rei fidem. Quæ cum à Liuio in castra distributæ essent, hostes plurimo uino prouocauerunt, diem festum apud se esse simulantes: quibus somno obrutis, ex caprifico dato signo hostes trucidati sunt. Memor itaque populus R. accepti ab ancillis beneficii, omnes iussit manumitti, dotemq; eis ex publico assignauit: diemq; ipsum Nonas Caprotinas appellauit, ab illa caprifico ex qua signum acceperat: sacrificiumq; annuum Iunoni Caprotinæ sub caprifico instituit: cui etiam lac ex caprifico ad rei memoriã adhibetur.

CAPRVNCVLVM, uas fictile, sic dictum quòd capax sit. Festus.

CAPSA, *Cassa*, cista, & repositorium, à capio, quòd res in se reconditas capiat. Cice. in Diuin. in Verr. ad meas capsas admisero.

CAPSACES, pen. cor. λήκυθος, uas olearium. Cyprianus lib. 2, epist.

CAPSARIVS, *Cassiere*, qui mercedis gratia seruanda in balneis uestimenta suscipit, custos capsarum. Suet. in Nero.

CAPSIS, *Piglia se uuoi*, antiqui dicebãt pro, Cape si uis, Capsit, prehenderit, teste Festo. Obsoletum uerbum à capio. Cic. in Orat.

CAPSVLA, à quo Capsella. Pli. l. 30. c. 11. Stellionem inclusum capsula. Catull. Hæc una è multis capsula me sequitur.

CAPTIO, actus capiendi, deceptio. Cic. de Clar. Ora. Quanta esset in uerbis captio. Plau. Epi. nulla in ea re captio est.

CAPTIOSE. Cic. 4. Acad. nec captiose interroganti respondebo. Cic. Atti. Videtur omnes captiunculas pertimescere.

CAPTIOSVS, a, um, *Pieno d'inganni*, ἀγορευτικὸς, decipit. Cice. pro Q. Rosc. Quo nihil captiosius, neque indignius dici potest.

CAPTIVITAS, ipsa detentio, αἰχμαλωσία. Tacitus.

CAPTIVVS, *Cattiuo, prigione*, αἰχμαλωτὸς, in bello captus. Cic. 8. Phil. captiui frugi, & diligentes. Virg. 9. Aene. Corpora, captiuosq; dabit.

CAPTATIO, uenatio, θήρα. Pli. in Prop. li. 14. captatio in quæstu fertilissimo. Aliquando est conari decipere. Ter. in Heaut. Iniurium est, qua uia captent te, eadem ipsos capi? Martial. lib. 9. Dum me captares, mittebas munera nobis: Postquam cepisti, das mihi Ruse nihil.

CAPTATOR, uenator, θηρευτὴς. Cice. Captator ille popularis auræ.

CAPTO, *Procacciare*, frequent. à Capio: blanditiis aliquid uenor. Cic. in Piso. Ioania sunt ista, captare plausus, uehi per urbem.

CAPTVRA, ræ, ἄγρα, λῆψις, actus capiendi. Pli. lib. 19. ca. 1. Ad piscium capturam. Interdum præda, quæ capitur. Idem lib. 10. cap. 10. capita earum morsu corripiens, donec capturã extorqueat. Et pro quæstu. Sueto. in Calig. ea capturis prostitutarum.

CAPTVS, us, *Capacità*, κατάληψις, comprehensio, intelligendi facultas. Cic. lib. 2. Tusc. Græci prudentes, ut est captus hominum, quasi diceret, ut hominum natura fert. Apul. dixit, supra captum cogitationis: pro, supra quàm quisquam cogitatione capere, & cõplecti possit. Accipitur item captus pro sorte, & cõditione. Ter. in Adelph. Præterea (ut captus est seruorum) non malus: hoc est, ut se habet seruorũ conditio, sicut exponit Donatus.

CAPVA, (καπύη Steph.) totius olim Campaniæ urbs præstantissima, quam Vulturnus amnis interfluit: à camporum latitudine in quibus sita est, ita dicta, ut inquit Cic. Liu. à Capy, Samnitium duce, dictam existimat. Alii à falcone, sub cuius augurio condita est, qui prisca Thuscorum lingua Capys dicebatur. Virg. à Capy Aeneæ commilitone, qui eam condidit. Strabo, quòd esset xij urbium caput: hoc est, ipsa duodecima reliquis undecim præesset, dictam existimat. Quidam à capacitate, quòd omnem uitæ fructum capiat. Eustathius etiam ab urbe, cui nomen Campus esset, uel à camporum planitie, & abundantia, ut Diodorus, qui M. Genucio, & Agrippa Curtio Chilone cos. exædificatam eam tradit. Sueto. certe in Cæsare dictatore, urbis huius originem, & nomenclaturam ad Capyn conditorem refert: in cuius sepulcro æneam tabulam inuentam tradit, quæ Cæsari necem denunciabat.

CAPVLA, uas uinarium, quòd facile capi posset. Var. Capis & minores capulæ à capiendo nominatur, quòd ansatæ sint; uel à Græco, quòd Calpim & Calpiõ, digitatos, ansatosq; crateras, Erythris fingi solitos Philemon, & Pamphilus scripsere. unde & uerbum Capulare manauit.

CAPVLARIS, re, adiec. ut, Capularis senex, τυμβογέρων, id est, morti contiguus, & mox capulo offerendus. Reum item capularem dicebant, quòd capulo dignus esset. Stamen capulare, pro uita breui, etiam capulo uicina. Plau. in Asin.

CAPVLATOR, qui capulis oleum deplet. Colu. lib. 12. ca. 50.

CAPVLO, as, are, dolia olearia capulis deplere. Cato de re rust. cap. 67.

CAPVLVS, & CAPVLVM, à capiendo, *Cataletto, manico di spada, ouer pugnale*, id quo mortui efferuntur. Et Capulus item manubrium gladii, quòd manu capiatur. Virg. 2. Aen. Capulo tenus abdidit ensem.

CAPVS, pi, Capo, onis, *Capone*, gallus cui testes sunt auulsi. Varr. 3. de re rust. Ex gallo gallinaceo castrato fit capos.

CAPVT, *Capo, testa*, κεφαλὴ, dicitur totum illud quod collo sustentatur: inde dictum quòd ab eo initium capiunt nerui, per quos totum in corpus distribuitur sensus & motus. in summo enim à natura collocatum est, quòd in eo regimen totius animantis resideret. Alii ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, quod est caput, uel ἀπὸ τῆς κάπας, eiusdem significationis. Teren. in Adelph. Colaphis tuber est totum caput. Partes capitis distinguuntur: nam eminentior pars Vertex appellatur. Tũ corona capitis diuiditur in Frontem anteriorem, & Occiput posteriorem partem: media uero sunt Tempora, quibus aures inhærẽt. Aliquando Caput, ἀρχὴ, dicitur origo, & principium. Cic pro Flac. Caput est omnium Græcorũ concitatorum Heraclides. Aliquando pro uita ponitur: ut, Capitis res est: id est, de uita periculum est. Plaut. in Trin. cui si capitis res siet, nisi mum nunquam credam plumbeum. Aliquando pro summa prima in pecunia, à qua fœnus, aut alius quæstus fit, ueluti rei principium: quam & sortem, ἀρχαῖον, dicunt. Capita item initia parua in libris, quæ capitula apud uulgares dicuntur. Gell. Quòd in capite superiore à Critolao scriptum esse diximus. Caput facere, dicitur de suppurationibus, cum apostemata frangũtur. Pli. de Furunculis: Remedio sunt folia trita cum polenta, si non caput fecerint.

CARA, radix est herbæ eiusdẽ nominis, qua lacti admista Hircius scribit Cæsaris exercitum diu inopiam leuasse.

CARACALLA, læ, indumenti genus ad talos usque demissum, ab Antonino Imperatore populo datum, unde & Caracallæ agnomen inuenit.

CARBAS, λὶψ, à Vitruuio appellatur uentus ab occasu brumali flans, quem usitatiore nomine Africum uocamus. Itali Garbinum uocant.

CARBASEVS, a, um, ex carbaso. Cic. 7. Verr. Tabernacula carbaseis intenta uelis collocabat. Carbasei uenti, Tibul. li. 3.

CARBASINEVS, a, um, idem. Varro. de Vita populi R. lib 4.

CARBASINVS, a, um, ut Carbasina uela, apud Pli. lib. 19. cap. 2. Q. Curtius: Carbaseis uestibus Indi, & Arabes corpora uelant.

CARBASVS, κάρβασος, in singulari frequentius fem ge. interdum etiam masc. in plurali uero neutri. Propertius: Exhibuit uiuo carbasus alba focos. Apud Valer. Max. in masc. ge. inuenitur. ita enim ait lib. 1. Cum carbasum, quem optimũ habebat, foculo imposuisset, subito ignis emicuit. Est autẽ Carbasus genus lini miræ tenuitatis in Hispania primum repertum, ut scribit Pli. lib. 19. cap. 1. Ex carbaso fiebant uela nauium, quæ & ipsa Carbasa, κάρβασα, dicuntur. Virgil. 3. Aen. Et auræ Vela uocant, tumidoq; inflatur carbasus Austro. Nonius docet Carbasum esse pallium, quo feminę uestiuntur opulentiæ caussa, ut serico, aut tenui lino. Virgil. 8. Aen. glauco uelabat amictu Carbasus

CARBATINAE, calceamẽti rustici genus, ex recentiore corio bubulo: unde Carbatinæ crepidæ, apud Catull. Arist. lib. 2. de animal. scribit camelos calciari carbatinis, ne scilicet in exercitu longiore itinere fatiscant.

CARBO, onis, *Carbone*, ἄνθραξ, proprie dicitur, cum extincta fuerit pruna. Pers. Illa prius creta, mox hæc carbone notasti. Aliquando dicitur Carbo, cum est ignitus. Pli. lib. 18. cũ Carbo uehementer perlucet.

CARBONARIVS, *Carbonaio*, ἀνθρακεὺς, qui carbones conficit. Plaut. in Casin. Carbonarius, a, um: ut, Fornax carbonaria. Carbonarium negocium exercere, Pli. de Viris illust.

CARBVLO, Plin. lib. 3. cap. 3. oppidum Bæticæ prope Cordubam.

CARBVNCVLVS, dimi. ἀνθράκιον, paruus carbo. Plau. in Most. Amburetur misero ei corculum, ut carbunculus. Ad Heren. lib. 4. Ipse à uicinis cum testa ambulans carbunculos corrogaret. Est item Carbunculus tumor præter naturam, siue ulceris genus celeriter crustam faciens, cum uehementi partis inflammatione: ita dictus à carbonis igniti similitudine. Est item Carbunculus, gemma igniti carbonis similitudinem referens, ipsisq; etiam noctibus lucens. Plin. lib. 37. ca. 7. Principatum habent carbunculi, à similitudine igniũ appel-

appellati. Sumitur quandoque Carbunculus, pro terra, ubi tessellæ lapideæ, & nigræ reperiuntur. Palladius: In Ianuario mense carbunculus, nisi stercoretur, macras uineas reddit. Hinc Carbunculosus ager dicitur, in quo id genus carbunculi abundat. Colu. lib. 3. cap. 11. Nam carbunculosum agrum, nisi stercore iuues, marras uineas efficere dixerunt. Carbunculus præterea, σφακελισμός, in uitibus, & arboribus dicitur, cum earum flores aduruntur, & ad carbonis siccitatem nigredinemque rediguntur. Pli. lib. 17. cap. 24. Hinc deducuntur Carbunculo, as, neu. absolutum, & Carbunculor, aris, deponens, carbonis similitudine aduro, seu inflammo. Pli. lib. 12. c. 7. cæli intemperie carbunculantur, funtque semina cassa, & inania. Idem lib. 18. cap. 28.

CARCASVM, oppidum Galliæ Narbonensis, hodie Carcassona. Plin.

CARCER, ceris, *Carcere, prigione*, δεσμωτήριον, φυλακή, locus, in quo seruantur noxii: uel undecunque quis exire prohibetur, quasi Coarcer: à coercendo, ut docet Varro: quòd uincti in eo custodiri prohibeantur exire. Cic. 7. Verr. Cur carcer ædificatus? Vnde & in circo, unde emittebantur equi, Carceres, ἄφεσις, ἀφετηρία, sunt appellati, quòd coercentur equi ne inde exeant, antequam magistratus signum miserit. Terminum autem ad campi finem, ubi cursum sistunt, Metam dicimus. Hinc Metaphoricos Carceres pro principio, Metam pro fine ponimus. Et licet quidam dicant in singulari tantum significare custodiam publicam, in plurali currentium equorum repagula, uel funes, qui equis ad metam currere uolentibus opponuntur: Cicero tamen utrúmque indifferenter posuit. Nam in Catone sic inquit: Nec uero uelim quasi decurso spatio, ad carceres à calce reuocari. Et lib. 4. ad Heren. Quasi si quis ad Olympiacum cursum uenerit, & steterit ut emittatur, impudentesque illos dicat esse, qui currere cœperint, ipse intra carcerem stet.

CARCERARIVS, a, um, quod ad carcerem pertinet. Plaut. in Capti.

CARCHEDON, pen. pr. Καρχηδών, à Græcis appellata est urbs Africæ totius olim potentissima, infestissimaque Romani imperii æmula. Vnde Carthaginienses ipsi ab iisdem Carchedonii, appellantur. Hinc etiam Plau. Comœdiam suam Pœnulum, Carchedoniũ nominauit. Dicta Carchedon à Carchedone conditore, de quo Appianus. Vulgatior fama est, conditam fuisse à Didone. Eustathius in Dionysium.

CARCHESIVM, καρχήσιον, poculi genus. Vir. 5. Aen. Hic duo rite mero libans carchesia Baccho. Est autem id uasis genus procerum, ac circa mediam partem compressum, ansatum, mediocriter, ansis à summo ad infimũ pertingentibus. Est præterea Carchesium in nauibus suprema pars mali, à qua ueli latera, quæ Cornua uocantur, utrinque diffunduntur: à cuius figura Asclepiades, referente Macrobio, uascula eiusdem nominis dicta arbitratur.

CARCINETHRON, genus herbæ, cuius succus naribus infusus supprimit sanguinem. Geniculatam Latini uocant. Pli. lib. 27. cap. 11.

CARCINIAS, καρκινίας, gemma marini cancri colore. Pli. libro 37. cap. 11.

CARCINODES, neu. ge. morbus cancri naturam imitans. Pli. li. 10. c. 57. Narium carcinodea consumis stibium ex aqua.

CARCINOMA, atis, pen. pro. cancer morbus. Plin. lib. 10. ca. 9. Cato de re rust. si quid in mammis ulceris natum, & carcinoma, brassicam tritam apponito, sanum faciet. Vide Cancer.

CARCINVS, pen. cor. καρκῖνος, cancer animal, & signum cæleste. Vide Cancer. Lucan. 9. Carcinus ardens, Humidus Aegoceros.

CARDAMOMVM, καρδάμωμον, frutex est amomo similis, odoratus, oblongo semine & anguloso. Pli. li. 12. ca. 13.

CARDIACVS, ci, pro illo, qui cardiaco morbo tenetur. Cic. 2. de Diuin. Iuuen. Cardiaco nunquam cyathum, missurus amico.

CARDINATVS, a, um. Vitruu. lib. 10. cap. 21. coniuncta capitibus transuersario cardinato tigno.

CARDO, inis, *Ganghero*, γίγγλυμος, στρόφιγξ, στροφεύς, ferramentum, circa quod fores uertuntur. Virg. 6. Aen. foribus cardo stridebat ahenis. Hinc apud Romanos fuit dea Cardea, siue Cardinea, quæ cardinibus præerat, quasi Cardina. Cardinea etiam dicuntur duæ cæli partes immobiles sibi mutuo oppositæ, quarum altera est ad septentrionem, altera ad austrum, Græci πόλους uocant: unde etiam stella boreali polo proxima, quæ est in cauda minoris Vrsæ, Polaris stella uocatur, non quòd sit polus ipse: sed quòd sua circumuolutione circulum minimum efficiat, cuius polus est centrum. Linea autem illa recta, quam astronomi ab uno cardine ad alterum imaginantur: propriè Axis appellatur. Sæpe tamē Cosmographi Cardinum nomine quatuor præcipuas cæli regiones intelligunt, Ortum, Occasum, Septentrionem, & Meridiem. Cardo etiam in agrorum limitatione appellatur limes, qui per agrum currit à Meridie ad Septentrionē: sicut Decumanus uocatur limes ille, qui secat agrum ab Exortu ad Occasum, ut inquit Pli. & Colu. Ponitur interdum cardo pro opportunitate, ἀκμή, καιρός. Virg. 1. Aen. Haud tanto cessabit cardine rerum. Quod Seruius inde tractum existimat, quòd in prouerbio dicitur, Res in cardine est. Et circa id uersari cardinem dicimus, in quo summa rei est.

CARDVELIS, *Calderugio*, ἀκανθίς, auis parua, capite rubro, alis luteis albo nigroque distinctis: dicta quòd carduorum semine pascatur. Pli. lib. 10. cap. 42.

CARDVVS, *Cardo*, σκόλυμος, herba uulgo nota, à qua Carduelis auis appellata. Virg. 1. Georg. Segnisque horreret in aruis Carduus.

CARE, aduerbium à Carus, magno pretio, & pluris, quàm pro rei ualore: ut, Care æstimare, Care uenire. Cic. ad Bru. Valde carē æstimas tris annos, quot ista ætas recipit. Varro: Quæ pingues, ueneunt care.

CARECTVM, cti, σχοινών, locus caricibus plenus. Virg. 3. Ecl. Tu post carecta latebas. Colu. lib. 6. cap. 22. Melius nemoribus herbidis, & frutetis, & carectis, quam lapidosis locis durantur ungulæ.

CAREO, es, carui, & cassus sum, & caritum, & cassum, secundũ Priscianum, *Mancare, essere senza*, στερῦμαι, est rem desideratā non habere: & propriè de eo dicitur, teste Cicerone, quod aliquando habuimus, & quo nunc indigemus. Ita enim ait Tusc. 1. Triste est nomē ipsum carendi, quia subiicitur hæc uis, Habuit quis, non habet, desiderat, requirit, indiget. Et mox: Carere igitur hoc significat, egere eo quod habere uelis. inest enim uelle in carendo, nisi cum tanquam in febri dicitur, alia quadam notione uerbi. Dicitur enim alio modo etiam carere, cum aliquid non habeas, & non habere te sentias: etiamsi id facile patiare. Hactenus Cicero. Ex quo patet Carere non modo de iis rebus dici, quæ ad nostrum usum, naturamque accommodatæ sint, sed etiam de aliis: ut, Carere febri, Carere dolore, Carere molestia, & his similia. Construitur autem hoc uerbum aliquando cum genitiuo. Ter. in Heaut. Nam dum abs te absum, omnes mihi labores fuere, quos cepi, leues, præterquā tui, carendum quòd erat. Aliquando cum accusatiuo. Plaut. in Curc. id, quod amo, careo. Sæpius uero cum ablatiuo: ut, Carere domo, patria. Ci. pro Mil. Caruit foro postea Pompeius, id est, in forum non uenit. Idem Fam. lib. 6. mihi nunciauit te plane febri carere. Quod autem Plau. in Curc. dixit: Caruit ne febris te heri, uel nudius tertius? hypallage quædam est, & præpostera omnino locutio. Aliquando ponitur pro abesse. Cic. Attic. lib. 9. Roma caremus.

CARES, Κᾶρες, numero plurali, populi Cariæ, qui sub Minoe Leleges dicebantur & insulas habitabant. Postea Asiæ minoris partem meridionalem occupauerunt, quæ Rhodum spectat, ab eaque Cares appellati sunt. Ea enim regio Caria dicebatur, à Cara eius oræ rege. Despectissimam olim fuisse hanc nationē clarissimè ostendit Cic. in Ora. pro L. Flacco: hoc uestra uoce uulgatum est, si quid cum periculo experiri uelit, in Caria id potissimum esse faciundum.

CARVM, siue Carium Plin. κάρος Dioscoridi, herbæ genus est, gentis suæ cognomento ita appellatum, semen habens eiusdem nominis. Athæneus Pastinacam maiorem interpretatur, uulgata pastinaca multo præstantiorem. Officinæ Carui appellant. Vide Ruel. lib. 3. cap. 43.

CAREX, fem. gene. θρύον, herba & acuta, & durissima, similis spartho, uliginosis & palustribus locis plurima nascēs. Vir. 4. Georg. Et carice pastus acuta. Col. lib. 11. cap. 2.

CARIA, καρία, regio minoris Asiæ inter Lyciā, & Ioniā. Strabo Cariam à Borea Mæandro flumine clausit, ab occidente Icario, & Myrtoo pelago, à meridie Rhodiensi, ab ortu Lyciis. Dicta Caria à Cara rege, qui primus auguria auiū dicitur inuenisse.

CARICA, æ, genus fici, à loco dictum. Pli. lib. 13. cap. 5. Syria peculiares habet arbores in ficorum genere, caricas.

CARICVS, a, um, ex Caria, ut, Carica charta. Sta. 4. Syl.

CARIES, riei, *Tarlo*, ἀρρεύς, putrilago ex uetustate. Lucil. lib. 4. Ne auriculam obsidat caries. Propriè autem Caries in lignis dicitur, cum à uermiculo eroduntur. Col. lib. 12. Materia sic cæsa iudicatur carie anno infestari.

CARIOSVS, a, um, carie plenum. Ouid. 1. Amor. Cariosa senectus.

CARILLAE, arum, Piceni oppidum fuit, à Romanis 2. Bello Punico deletum. Silius lib. 8. Et exhaustæ mox Pœno Marte Carillæ.

CARINA, næ, pe. pr. τρόπις, στεῖρα, pars nauis est, quam alueum,

aut

aut uentrem uocant,hoc est ipsa nauis cōcauitas. Est & infima trabs,cui inædificatur nauis, quæq; illi est pro fundamēto. Ouid. 14. Meta. Mediisq; carina Subdita nauigiis. Poetę Carinam pro tota accipiunt naui. Cic. de Orat. in nauigio, latera, carinæ, prora, puppis.

Carinae,arum,nomen uici Romani ad pedem cliui Capitolini, in quo fuit domus Pompeii. Varro Carinas dici putat ab eo,quòd hinc oriretur caput sacræ uiæ, *καρά*, Latine caput. Cic. in Para. Manlius habuit ædiculas in carinis.

Carinare,est in modum carinæ formare. Plin. lib. 9. Saliunt pectines,& extra uolitant,seq; & ipsi carinant,id est, ceu carinam quandam ex testa efficiunt.

Carinatus, a,um, *Concauo*, concauus, & in carinæ modum incuruatus. Plin. lib. 11. cap. 37. Pectus homini latum, reliquis carinatum.

Caritas, *Carestia,inopia*, à Careo,exuberans rei alicuius pretium,ex penuria proueniens. Cice. 5. Alter annus in uilitate,alter in summa caritate fuit. Liu. lib. 11. Caritas erat annonæ. Differunt autem Caritas & Inopia,quòd Caritas sit rerum penuria, quæ adhuc extant: Inopia earum, quæ non extant. Cic. pro domo: Qua ex re primum caritas nata est, deinde inopia.

Carmania,regio Indis contermina,quā duplicem esse Ptolemæus tradit,cultam alteram, alteram desertam. Pompo. li. 3. Carmani sine ueste,& fruge, sine pecore,ac sedibus piscium cute se uelant, carne uescuntur, præter capita toto corpore hirsuti.

Carmelus,pen. pro. *κάρμηλος*, duorum montium nomen,teste Hieronymo, quorum alter est in Galilæa, alter Phœnices,iuxta Ptolemaidem mari imminens. Posterioris meminit & Plin. lib. 5. cap. 19.

Carmen, *Verso, ἔπος*, quasi caninem à canendo, dici potest, quicquid est metrice scriptum. Vnde Virg. 3. Aenei. uersum unum Carmen dixit, Et rem carmine signo: Aeneas hæc de Danais uictoribus arma. Et duos similiter, in Daphnide: Tumulo superaddite carmen: Daphnis ego in siluis, &c. Tota insuper Aeneis,heroicum carmen dicitur: item Eclogæ uniuersæ,carmen bucolicum. Quandoque Carmen dicitur incantatio, *ἐπῳδή*: ut, Carmina de cælo possunt deducere lunam. Dicebātur etiam Carmina apud ueteres formulæ quædam conceptis uerbis ad solennitatem aliquam compositæ. unde Iurisconsulti illi uetustissimi dicuntur habuisse carmina quædam excogitata, à quibus non licebat recedere. Cic. pro Mur. Erant & Saliis sua carmina,quæ Saliaria uocabant,Marti peculiariter dedicata. Habebant & Feciales suum quoddam carmen ad res repetendas,& bellū indicendum destinatū. Habebant & Patres patrati sua carmina, quibus ad ferienda fœdera utebantur: quorum formulam depingit Liu. lib. 1. Erat aliud carminis genus in urbium obsidionibus solenne, quo Dii tutelares, ne cum illis quoque bellum susceptum uideretur, solent euocari. Hoc Macrobius exponit. Erat & aliud carminis genus, quo hostium exercitus solent deuoueri, cuius formam idem Macrob. tradit Sat. lib. 3. cap. 9.

Carmenta,& Carmentis,Euandri mater: ita cognominata à Carminibus,quibus dabat responsa, (erat enim fatidica mulier) cum proprie Nicostrata uocaretur. Hinc Carmentalis porta,quæ postea Scelerata dicta est,quòd per eam sex & trecenti Fabii cum cliētum quinque millibus egressi,aduersus Etruscos ad amnem Cremeram omnes interfecti sint. Ouid. 2. Fast. Carmentis portæ dextro est uia proxima Iano, Ire per hanc noli quisquis es,omen habet.

Carminatio,Pli lib. 11. Hanc ab his gigni,subigiq; unguium carminatione,& Carminatores,qui lanas pectunt.

Carmino,as,are, *Pettinare,carminare*, est pectere, & lanas ab immunditiis repurgare. Pli. lib. 19. cap. 1. Iustum est,quinas denas carminari. Idem lib. 9. cap. 38. lana mergitur carminata,donec omnem ebibat saniem.

Carna, *κάρνα*, siue Cardinea, dea quæ uitalibus humanis seu cardinibus præesse existimabatur. Ouid. lib. 6. Fasto. Prima dies tibi Carna datur: dea cardinis hæc est. Hæc striges nocturnas,puerorum, ut dicebant, cunas infestantes,à limine summouebat.

Carnarium, *Carnaio*, proprie locus,ubi caro salsa suspenditur,seu reponitur. Pli. Quippe è macello,aut carnario uiuē dum est. Plaut. in Capti. deturbauit totum cum carne carnarium. Quandoque etiam dicitur locus,ubi carnes tantūmodo uenduntur, *κρεοπώλιον*. Plaut. Cenā è carnario emit, iam factus satur. Varro Tabernam carnariam uocat. Interdum Carnarium accipitur pro ipsa carne, Plaut. Qui mihi carnarium parauit. Carnarium item instrumētum dicitur, cum pluribus uncis, quibus succidiæ, hoc est, carnes salitæ appenduntur.

Carnarius, *Beccaio, κρεοπώλης*, qui carne delectatur. Mart. li. 11. Carnarius sum, pinguiarius non sum, id est, carnosa muliere delector, non pingui.

Carnarius, a, um, ut Carnaria taberna, ubi carnes uenduntur.

Carneades, *καρνεάδης*, Cyrenæus nouæ Academiæ princeps fuit,qui aduersus Zenonem Stoicæ sectæ principē scripturus, cerebrum helleboro candido purgauit, ne quid ex corruptis stomachi humoribus ad cerebrum redundaret,& constantiam,uigoremq; mentis labefactaret. Hic tanta eloquentia præditus fuisse perhibetur, ut cum Romam cum Diogene Stoico, & Crytolao Peripatetico legatus uenisset, M. Catoni reddiderit legationem suspectam,qui identidem senatum monuit, ut ab illorum eloquentia cauerent, qua quicquid uellent, etiam ab inuitis possent extorquere. Gel. lib. 16. Quinct. lib. 12. cap. 1. Fuit & alter Carneades, Philosophus Atheniēsis,Anaxagoræ discipulus: cuius meminit Suidas. Cic. de Orat. Diuina quadam celeritate ingenii,dicendiq; copia Carneades.

Carni, *κάρνοι*, populi Istris finitimi, ab ea parte, qua Alpes Iuliæ Aquileiæ incumbunt,à Pli. collocantur in decima regione Italiæ.

Carnifex, *Boia,manegoldo*, qui carnes ex hominibus facit. Cice. 7. Ver. carnifex Prætoris,mors,terrorq; sociorum. Hinc Excarnifico,as,pro excrucio. Ter. in Heaut.

Carnificina,æ,pen. pro. *Luogo della giustitia, κολαστήριον*, locus publicus,in quo iussu magistratus homines sontes à carnificibus occiduntur. Sueto. de Tyberio: Carnificinæ eius ostenditur locus Capreis, unde damnatos præcipitari corā se in mare iubebat. Carnificina item dicitur ipsa excarnificatio & cruciatus. Plau. in Capt. Vel carnificinam hanc facile possum perpeti. Cice. pro Sextio: Non ea est medicina, sed carnificina, atque crudelitas. Cato Carnificinas dixit plu. num. pro tormentis, eos dolores atque carnificinas per dedecus atque ignominiam te facere ausum esse? Plaut. in Cist. singulari usus est. Credo ego amorem primum apud homines carnificinam commentum. Cic. 1. Tusc. per translationem usus est: cum omnis perturbatio misera est,rum carnificina est ægritudo, quia instar carnificis cruciat, laniat præcordia,lacerat animum.

Carnificium,actus carnificis. Carnificium cribrum,legitur apud Plaut. in Most. O carnificium cribrum.

Carnifico,as,corpus humanum in frusta disseco,more carnificis. Liu. lib. 24. Quod ubi tribuni militum Graccho nunciauerunt,neminem stantem iam uulnerari hostem,carnificari iacentes.

Carniuorus, *Deuoratore de carni, σαρκοφάγος*, carnes uorans. unde dicimus aquilam carniuorā, quòd carnibus uescatur. Plin. lib. 10.

Carnosus,a,um, *Carnoso,grasso,pieno di carne, πολύσαρκος*, carne,seu musculis abundans: ut Carnosum palatum. Plin. libro 11. cap. 37.

Carnuntum, oppidum in confinio Germaniæ & Panno niæ,inter Danubium & Hercynium saltum. Pli. lib. ult. unde Carnunti.

Caro,nis, *Carne, κρέας σάρξ*, proprie mortuorum animalium est,quòd careat anima,inquit Dona. Cic. in Pis. Multa carne subrancida. Et non solum de animalibus,sed etiam de piscibus,pomisq; caro dicitur. Pli. lib. 9. cap. 17. De mullis piscibus: & aliorum piscium carne. Idem li. 16. ca. 38. Atque in toto corpore arborum cutis,sanguis,caro,nerui.

Carpasium,Cypri insulæ oppidum,apud Pli. lib. 5. cap. 31. Stephanus Carpasiam uocat. Carbasiam etiam nō nulli appellarunt insulam inter Cretam & Rhodum sitam, quæ notiore nomine Carpathus appellatur.

Carpathus, *κάρπαθος*, pen. cor. insula contra Aegyptū, media inter Rhodum & Cretam, ducentorum stadiorum circuitum habens, qua uicinum mare ad Aegyptum uergens, Carpathium dictum.

Carpentarius, *Legnaiuolo*, faber qui carpenta facit. Hieron. Carpentarius artifex fecit scamnum. Carpentarius equus, qui carpentum ducit.

Carpentum, *Cocchio carretta, ὄχημα*, uehiculi genus, ita dictū, quasi carmentum,à Carmenta Euandri matre. Ouid lib. 1. Fast. Nam prius Ausonias matres carpenta uehebant.

Carpineus, a,um,ex carpino. Pli. lib. 16. cap. 43.

Carpinus, *ζυγία*, pen. corr. arbor nota de acerum genere. Colum. lib. 6. carpinus,& ornus. Palladius: Carpinus ultima arbor.

Carpio,onis, *Carpione*, à Benaci lacus accolis appellatur piscis uni huic lacui peculiaris, quem aureis arenulis uictitare tradunt. Caue autem accipias pro pisce, quem Carpam uulgo dicimus. nam longe diuersus est.

Carpo,

Carpo,pis,carpsi,tum,*Torre,carpire,pigliar con violenza*,δρέπομαι,decerpo. Virg. Eclo.9. carpent tua poma nepotes. Item eligere. Terent. in Adelph. Vnumquodque, quod erit bellissimum,carpam. Item reprehendere. Mart. Carpere uel noli nostra,uel ede tua. Item lædere: ut, Carpit enim uires paulatim,uritq; uidendo Femina. Carpere uiam,est ambulare. Carpere uitales auras, est haurire spiritum. Carpere lanā, est pectere,& attenuare. Virg. lib.2. Georg. Nec noctu tna quidem carpentes pensa puellæ. Carpere linum, est euellere. Carpere cibum,est pasci. Carptor, oris, qui reprehēdit. Gell. lib.19. cap.7.

Carpobalsamvm,καρποβάλσαμον,balsami fructus. Plin. libro 12. cap.25.

Carptim, hinc atque illinc carpendo. Sal. in Cati. Statui res gestas populi R. carptim, ut quæque memoria digna uidebuntur,perscribere.

Carptvs,huius carptus,& Carptura,ræ,decerpendi actus,& non nunquam id quod decerpitur. Pli. lib.25. cap.10. Flos cuiusque generis trium digitorum carptu, dysenterias emēdat. Varr.2. de re rust. cap.16. Necnon etiam aliud discrimē sequantur in carptura.

Carrha,ræ,χάῤῥα,ciuitas Arabiæ ad rubrū mare, à qua Carrhæi dicti populi. Pli. lib.6. c.28. Carrhæis latissimos & fertilissimos agros. Sed Carrhæ, arum,κάῤῥαι Stephano, ciuitas Mesopotamiæ trans Edessam, Crassi & Romani exercitus cruore nobilis.

Carrvca,pe.cor.*Carruola*,δίτροχον,genus uehiculi duas habens rotas. Mart. lib.5. Nec feriatus ibat ante carrucā. Pli. lib.33. cap.11. carrucas ex argento cælare inuenimus. Hinc Carrucarius,qui carrucam regit. Vlp. in l. item quæritur. in prin. ff. loca. Si cisiarius,id est carrucarius, dum ceteros transire contendit cisium euertit.

Carrvcarivs,a,um, quod ad carrucam pertinet. Pomponius: plerasque mulas carrucarias tales esse, ut transiungi non possint.

Carrvs,& Carrum, *Carro*, ἅρμα, currus quatuor rotarū, cuiusmodi erant, quibus exercituum impedimenta uehebantur: à sono,ut quidam putant,& rotarum stridore dictus. Hircius lib.6. Pompeius eo die per uiarum angustias carra complura,multosq; lanistas retraxit. Cæs. Bel. Gal. lib.1. alteri ad impedimenta,& carros suos se contulerunt.

Carseoli, oppidum est in uia Valeria, non procul à Pelignis,à quo ipsi etiam incolæ Carseoli dicuntur. Ouid.4. Fasto. Frigida Carseolis,ne oliuis apta serēdis Terra, sed ad segetes ingeniosus ager. Carseolanus,a,um. Oui.4. Fast.

Carteia,καρτηία Ptolemæo, oppidum est Hispaniæ Bæticæ,in tractu Bastulorum,ad radicem Calpes promontorii. Tartissos à Græcis dictum. Vnde Cartesius,a,um.

Carthaea,καρθαῖα Stepha. urbs in Cea insula. Hæc apud Pli. lib.4. cap.12. corrupte (ut suspicor) Cartheia appellatur: certe apud Stephanum per αι diphthongum scribitur. Hinc fit Carthæius,a,um. Oui. lib.12. Meta. Transit & antiquæ Carthæia mœnia Ceæ. Et Carthæus, adie. Idem 10. Met. facer nymphis Carthæa,tenentibus arua.

Carthaginiensis, dictio sex syllabarum. nam auctore Priseiano inter n,& e,interponitur i. Ennius: Hostem qui feriet,mihi erit Carthaginiensis.

Carthago,καρχηδὼν,urbs Africæ totius celeberrima, post Troianum bellum (ut docet Eusebius) à Didone condita, & tertio bello Punico à Scipione Aemiliano penitus euersa. Est & alia Carthago in Hispania,quam Asdrubal condidit,quæ Noua perpetuo epithetho dicitur,ad differentiam Carthaginis Libycæ. Hæc etiam à sparti copia,quod in eius agro copiosissime prouenit, Spartaria appellata ē. Carthaginis autem nomē quidam à Cartha oppido,haud procul à Tyro dici putant. Cic. uero li.2. de nat. deo. scribit dictam à Carthagine Herculis filia, cum Byrsa prius diceretur.

Carthegon,buxi granum est. Pli. lib.16. cap.30.

Cartilago, inis, χόνδρος, pars similaris corporis ex spermate genita, quæ tamē neque os est, neque caro, sed quoddam intermedium, qualis est tota auris, & extremæ partes ossium motoriorum. Pli. lib.9. cap.24.

Cartilagineus,a,um,quod ex cartilagine constat. Pli. libro 11. cap.37.

Cartilaginosvs,a,um. Pli. lib.12. cap.25.

Carvncvla,*Carnicina*,κρεάδιον, à Caro dimin. carnicula uero à Carnis nominatiuo antiquo. Cic.2. de Diuin. caruncula uitulinæ.

Carvs,a,um,*Caro*,προσφιλὴς, quod gratus, iucundus, suauis. Virg.4. Eclo. Cara Deum soboles. Cic. post reditū ad Quirites: Mihi uero & propter indulgentiam meam,& propter excellens eorum ingenium,uita sunt mea cariores. Etquia, quod omnibus gratum est,magno pretio solet uendi, hinc factum,ut carum etiam significet,quod magno cōstat. Cic. 2. de Diui. Putarem annonam in macello cariorem fore.

Caryca, genus edulii ex sanguine & uariis condimentis. Cœl. Rhod. lib.27. cap.23.

Carytes,media producta,tithymalli species. Pli. l.26. c.8.

Caryon,ii,neu. gene. quamuis Græcis generale fit ad omne nucis genus uocabulum,unde κάρυον ποντικὸν auellanam,& κάρυον βασιλικὸν iuglandem appellant. peculiariter tamen hoc sibi nomen iuglandes uendicarunt. Pli. lib.15. cap.22. Caryon,à capitis grauedine, propter odoris grauitatē conuenit dictum. Hinc Carynus,a,um. ut, Carynum oleū. Idē lib.23. cap.4. Enuce uero iuglande oleum, quod carynū appellauimus,alopeciis utile est.

Caryopos,pi,genus cinnami, quod in Syria gignitur. Plin. lib.3. cap.28.

Caryotae, siue Caryotides, καρυωτίδες, palmulæ genus, à capitis grauedine,quam gignit. Pli. lib.13. cap.4. Var. lib.2. Non scitis palmulas caryotas Syriam parere, inuectas in Italiam non posse.

Carystos,siue Carystus,κάρυστος, Eubœæ insulę oppidū,in littore situm,ad radicem Ochæ montis. Pli. lib.4. cap.12. & Pomponius lib.2. Stra. lib.10. & Pli. lib.36. ca.6. Luca. lib.5. Qua maris angustat fauces saxosa Carystos. Hinc Carystius,a,um. Pli. Epist.101. Item Carysteus,a,um,pe.pr. Oui. 3. Fast. Quaq; Carysteis frangitur unda uadis.

Casa,æ, *Casa*, καλύβη, domus rustica,quasi caua, ut non nulli existimant,quòd primi agricolæ in cauis montium,id est in antris solebant habitare. Alii à casu, id est ruina deductum malunt: quòd rustica ædificia, cum ex leuiore materia conficiantur,magis ruinæ sint obnoxia. Ci. in Tusc. Ptolemæo peragranti Aegyptum cibarius in casa panis datus est. Virgil.2. Ecl. Atque humiles habitare casas. Diminutiuum est Casula.

Casaria,mulier,quæ casam custodit. Fest.

Cascvs,a,um, *Vecchio*, κάσκος, significat uetus: cuius uerbi origo Sabina est. Ennius: Quam primum casci populi genuere Latini. Refert Varr. Manilii nomine celebratam fuisse hanc sententiam: Cascum duxisse cascam,non mirabile est. id est uetulam nupsisse seni.

Caseus, *Formagio, Cascio*, τυρὸς, à coeundo, uel (ut inquit Varro) à lacte coacto dicitur. nam fit ex lacte coagulato, hœdino in primis,uitulino ue coagulo. Virg. in Buco. Pinguis & ingratæ premeretur caseus urbi. Cic. de Sen. Villa abundat, agno,gallina,lacte,caseo,melle. Caseorum uaria genera. uide apud Pli. lib.11. cap.42.

Caseale,lis, neu. ge. locus aluo exonerandæ destinatus, quā Sellam familiarem uocat Varro. Col. lib.2. cap.15. quædam quotidie,ut culina,& caseale,debent emundari.

Casearivs, a,um, à caseo formatum: ut Taberna casearia. Vlp l. ficuti. §. Arist. ff. si seruit. uend. Aristo.

Casia, quamuis apud Græcos κασσία gemino σ,scribatur, frutex est Theophrasto salicis Amerinæ magnitudine, multis surculosisq; brachiatus ramis, crassiore quàm cinnamomū, sarmento,soloq; cortice commendatus. Virg.2. Geor. Nec casiæ liquidi corrumpitur usus oliui. Diosco. lib.1. tria facit præcipua casiæ genera: unum ex nigro purpurascens,& rosæ odorem referens, Zyger appellatum: alterum longius & angustius, & fistulis plenum, aromatum & uini mistum odorem repræsentans: quod Arabum lingua Lada,ab Alexandrinis autem mercatoribus Daphnitis dicitur. Tertium genus,superioribus paulo uilius, quod Rubum mosylicum uocitarunt. Hyginus auctor est,à Latinis Casiam appellari,cocci Cnidii fruticem,quem Græci Cneorum uocant & Thymelæam: cuius folia & in coronamenta ueniunt. Vnde est illud apud Virg.2. Eclo. Tum casia, atque aliis intexens suauibus herbis. quanquam ibi casiam herbam quandam,non fruticem uidetur designare.

Casia fistvlaris, κασσία συριγγώδης, à recētioribus medicis appellatur, quam ex doctioribus non nulli Siliquam Aegyptiam malunt nominare. Est autem siliqua oblōga & teres,concretum intus atramentum cōtinens, non una coalescens serie, sed ex interuallis lignosis tenuibusq; membranis septum,ossaq; quædam habens immersa,non dissimilia iis,quæ nostra profert siliqua.

Casignete, κασιγνήτη, herbæ genus est,apud Plin. lib.24. cap.17. ita dictum quòd cum sui generis herbis tantum nascatur.

Casilini, Italiæ populi, in agro Campano, quorum oppidum Casilinum appellabatur. Pli. lib.3. cap.5.

Casinvm,pen. prod. Campaniæ oppidum in Italia. Plin. lib. 3. cap.5.

Casivs mons, κάσιον ὄρος, trans Pelusium est, extremum Nili

Nili ostium, in ea Arabiæ Petrææ parte, quæ ab hoc monte Casiotis Ptolemæo appellatur: in quo & Iouis Casii templum erat, & Magni Pompeii tumulus ab Adriano instauratus, ut in Adriano restatur Capitolinus. Hinc Casius, a, um. Luca. lib. 10. Lucifer à Casia prospexit rupe. Est & in Syria Antiochena Casius mons supra Seleuciam, cognomine Pieriam. Pli. lib. 5. cap. 22. Ptolemæus præterea lib. 5. c. 18. Casium quendam montem collocat in Mesopotamia.

CASMAR, senea dicitur Oscorum lingua. Festus.

CASITO, as, Paul. Iureconf. de seruit. urb. præd. l. seruitutes. Si antea ex tegula casitauerit stillicidium.

CASPIAE portæ, κάσπιαι πύλαι, angustiæ sunt circa mare Caspium, quod alio nomine Hyrcanum dicitur, ad octo millia passuum, teste Solino, in longitudinem extensæ, latitudine tam exigus, ut uix plaustro sint peruiæ. Non satis tamen cõuenit inter auctores ad quam maris partem coniungantur. Quidam Amazones, portis Caspiis egressas, ad Alexandrũ uenisse in Hyrcaniam prodidere: sed illæ Caucasiæ fuerũt, per quas transitus est ex Hyberia in Scythiã. Neronis quoque principis cõminatio ad Caspias portas (ut inquit Pli.) ad eum transitum respiciebat. Verum mons Taurus tribus in locis interruptus, quasi portis quibusdam pertransitur in Armeniam, in Ciliciam, & in Mediam. Sed illæ tantum Caspiæ portæ appellantur, quæ apud Medos existunt, sicut ex Ptolemæo, Plinio, & Strabone licet intelligere. Per has transitus est ex Babylone, & Perside ad mare Caspium. Vnde etiam Caspiæ dictæ sunt. Iuga uero Caspia procul hinc absunt, & ad Armenios, ulterioresq; populos pertinent.

CASPIVM mare, κασπία θάλασσα, immensæ magnitudinis lacus inter Caspios & Hyrcanos montes, à quibus nomen accepit.

CASSANDRA, κασσάνδρα, Priami & Hecubæ filia, quæ cum ob formæ elegantiam ab Apolline amaretur, idem corporis sui copiam promisit, si uates ab illo fieret, quod Apollo se facturum iuramento firmauit. sed cum illa promissis non staret, iratus deus fecit, ut eiusdem uaticiniis nulla fides adhiberetur, cum ex Helenæ rapin futura incommoda prædiceret. postea desponsata fuit Chorœbo, ut ait Maro: (Homerus uero Orthryonem eum nominat) qui in auxilium Troianis ueniens in postrema nocte periit. Hanc Aiax Oilei in Mineruæ templo uitiauit, ut superius auditum est. Tandem, deuastata Troia, Agamemnoni in sortem contigit: cui omnia fata, quæ à coniuge seruatentur, nihil ei creditum est. ueniens igitur cum Agamemnone domum, cum eodem in conuiuio iussu Clytemnestræ occisa est. Virg. 3. Aen. Tales casus Cassandra canenti, canebat.

CASSIS, cassis masc. ge. Rete. δίκτυον, rete, presertim uenatorum: quòd cassum, id est, rarum fit: unde & à raritate Rete dictum. Virgil. 4. Georg. In foribus laxos suspendit aranea casses.

CASSIS, huius cassidis, fem ge. Elmo, elmetto, κόρυς, galea, quòd uacua sit ad caput recipiendum. Cæs. 7. Bell. Gall. Muliones cum cassidibus.

CASSICVLVS, ἀρκύον, dimin. à, Cassis, pro reti. Hieron. Nequaquam aranearum mihi opponas cassiculos. Dicitur & Cassiculum neu. gen. Festus. Cassiculum, reticulum, à cassibus per diminutionem dictum.

CASSIDA, æ, idem quod galea, κόρυς. Proper. Aurea cui postquam nudauit casside frontẽ. Virg. 11. Aene. aurea uati Cassida. Vbi Seruí. Cassida, accusatiuus Græcus pro nominatiuo Latino Cassis

CASSINVM, teste Varr. lib. 6. de Ling. Lat. oppidum Sannitiũ fuit, qui à Sabinis ortum traxerant: dictum à uetullo nomine Cascus, quod Sabinorum lingua antiquum significabat: unde & forum uetus, Cassinum appellatum.

CASSIOPA, κασσιόπη, siue Cassiopea, Cephei regis Aethiopũ uxor, & Andromedes mater: quæ, quòd gloriaretur Nereidibus sese corporis pulchritudine præstare, illarum indignationem incurrit. nymphæ enim iactantia eius irritatæ, incredibilis magnitudinis cetum immiserunt, filiamq; eius unicam, nomine Andromedem, saxo alligarunt, cetoq; deuorandam proposuerunt: quæ tamen Persei uirtute liberata, eidem nupsit. Cassiope uero tandem generi meritis in cælum translata traditur. Est item Cassiope, oppidum Epiri mediterraneum, à quo Cassiopæi populi dicti sunt. Plin. in Proœ. lib. 4. Stephanus Cassopam, appellat. Item oppidi nomen in Corcyra insula, apud eundem lib. 4. ca. 12. quod Ptolemæo Cassiopolis dicitur.

CASSITA, p. p. Lodola, κορυδαλλὶς, auis, quam alii Alaudam, alii Galleritam dicunt. Pli. lib. 10. cap. 37. Gell. lib. 2. cap. 29.

CASSVS, a, um, Casso, uacuo, uoto. ἐρῆμος, quod est inane & uacuũ, fragile, atque omni re carens: ut, Cassa nux à Plauto, & Horatio dicta. Luca. Cassa fraude parat. Plau. in Aul. Virginem habeo grandem, dote cassam, atque illocabilem. Ver. lumine cassum: & Aethere cassos, dixit pro uita priuatos & uacuos. Vnde & Cassis, & per diminutionem Cassiculus.

CASTALIVS, κασταλία, in Phocide ad radices Parnasi montis, fons non procul à Delphis: unde & Apollini, & Musis sacer creditur: ita dictus à uirgine Castalia, quæ Apollinem fugiens præcipitata, & in fontẽ uersa est: unde Musæ ipsæ Castalides appellantur.

CASTA, mola sacrificii genus, quod uestales uirgines faciebãt.

CASTANEA, Castagna, κάστανα, à Castano Magnesiæ urbe dicta: tam fructum, quàm ipsam arborem significat. Virg. 1. Eclo. Castaneæ molles. Pli. lib. 17. cap. 20. Castanea pedamentis omnibus præfertur.

CASTANETVM, locus castaneis consitus. Col. lib. 4. c. 33.

CASTANINVM, oleum ex castaneis factum.

CASTELLANVS, a, um: ut, Castellanus triumphus, de castello capto actus. Cic. de Clar. orat. Malim mihi L. Crassi unam pro Curio dictionem, quàm castellanos triumphos duos.

CASTELLANI, Castellani. κωμῆται, qui castellum habitant: Liui. lib. 34. Decem millia popularium cum castellanis agrestibus in armis habuit. Salust. in Iugurtha: Iter castellanorum angustum.

CASTELLATIM, quasi turmatim per castella. Liu. lib. 7. Vt hostes, circa collem castellatim dissipatos, aggrederentur.

CASTELLVM, li, Castello, dimi. à castro, paruus uicus muris circundatus. ἐπιτείχισμα, φρούριον, Cice. pro Cec. Ebutius in castellum Venit. Cæsar: oppidis, castellisq; desertis. Dicebantur etiam Castella quædam in aquæductibus receptacula, ex quibus ad omnes uiarum anfractus aqua per uncias & digitos diuidebatur. Frontinus: Qui autem huiusmodi castellis præerant, castellarii dicti sunt.

CASTERIA, locus, ubi, cum nauigatio conquiescit, remi & gubernacula reponuntur. Plaut. Reposui remum sola ego in casteria.

CASTIFICVS, a, um, Senec. in Hippol. Expelle facinus mente castifica.

CASTIGATIO, onis, κόλασις, reprehensio. Cic. 1. Offi. castigatio omnis contumelia uacare debet.

CASTIGATOR, oris, qui reprehendit. Plau. in Trin. Ibo ad meum castigatorem. Horat. in Arte. Censor, castigatorq; minorum.

CASTIGO, as, pe. p. proprie uerbis reprehendo: quasi castum, id est, honestum ago. παιδεύω, σωφρονίζω. Virg. 5. Aene. Hic grauis Entellum dictis castigat Acestes Quandoque Castigare est uindicare, punire, κολάζειν. Idem lib. 6. Castigatq; dolos. Hinc castigatus dicitur correctus, emendatus. Cic. 2. Tusc. non sedatus corporis, sed castigatus animi dolor.

CASTITAS, Castitade, pudicitia, σωφροσύνη, ἁγνότης, & pudicitia, paria putantur, cum sit pudicitia ab iniuria turpium libidinum libera: castitas & ab his continens est, & remota, præterea & religiosa munditia, & puritas. Cic. 2. de leg. sentiãt mulieres in natura feminarum omnem castitatem pati.

CASTIMONIA, castitudo, ἁγνότης, castitas. Liu. li. 39. Decem dierum castimonia opus esse. Accius: antiquam castitudinem. Dicebant etiam ueteres pro eodem Castus, huius Castus, per quartam declinationem. Varro: Et religiones & castus id possunt.

CASTOR, Castore, κάστωρ, animal ex genere amphibio, quod Latine fiber Ponticus appellatur: ex cuius testiculis medicamentum conficitur, quòd Castorium, καστόριον medici appellant. Hic comprehensa hominis parte, non ante, quàm fracta concrepuerint ossa, morsum resoluit. Habet caudam piscium, cetera species lutræ, pilus mollior pluma. Pli. lib. 32. cap. 3.

CASTOR, & Pollux, κάστωρ, καὶ πολυδεύκης, fratres gemini fuerunt, Iouis ex Leda filii, qui & Tyndaridæ passim à poetis appellantur, quemadmodum Helena soror ipsorum, Tyndaris. Hi, ubi primum adoleuerunt, mare piratis liberauerunt, & ob id dii maris habiti sunt, quos in tempestate nautæ solent implorare. Post hæc Colchos cum Argonautis profecti sunt: qua in expeditione Pollux Amycum Bebryciorum regem, insidias sibi struentem, interfecit. Deinde domum reuersi, Helenam sororem à Theseo raptam, receperunt, Aphidna urbe, Theseo absente, expugnata. Tandem cum Castor diem suum obiisset, ferunt Pollucem (qui eodem cum Helena ouo natus, immortalis erat) fratris desiderio à Ioue petiisse, ut immortalitatem suam cum fratre posset partiri: qua re impetrata alternis eos & mortem oppetiisse & reuixisse. cui fabulæ occasionem dedit Geminorum natura, quorum altero oriente, alter occidit, & econuerso. Hinc Aecastor aduerbium iurandi; quasi per ædem Castoris, quo solæ mulieres utebantur, quemadmodum uiri soli per

Herculem iurabant. Aedepol uero erat iusiurandum tam uiris, quàm mulieribus commune.

Castoreus, a, um, ut Castoreus odor. Plin. lib. 11. ca. 24. Castorea, orum, auctore Plin. lib. 32. ca. 3. Vocantur testes Castoris. Castoreum item appellatur, pharmaci genus, ex Castoris auulsis testiculis (ut creditur) compositum. Idem lib. 16. cap. 15.

Castra, plurali num. *Campo, alloggiamento, steccato, στρατόπεδον*, appellantur loca in quibus milites tentoria fixerũt, uel ipsa tentoria, in quibus milites diuersantur. Cice. ad Attic. cum Cæsar ad oppidum castra haberet. Vnde & de nauibus Vir. dixit, Nos castra mouemus, quoniam in illis milites essent. Cæsar 5. Belli. Gall. imperat, ut castra naualia adoriantur. Dicta à castri similitudine, quòd fossa, uallóq; quasi muro circundari solent.

Castrametor, pen pro. *Accampare, attendare*, Liuius sæpe.

Castrata, siliginis genus est apud Pli. lib. 18. cap. 9.

Castratio, uirilium amputatio. Col. lib. 16. cap. 26.

Castratura, ræ, idem. Pli. lib. 18. cap. 9.

Castrensis, & hoc castrense, *στρατικὸς*, quod ad castra pertinet. Vnde Castrenses uigiliæ, quæ in castris disponuntur. Castrense peculium, est quod à parentibus uel cognatis in militia agenti donatum est: uel quod ipse filius familias in militia acquisiuit, quod, nisi militaret, non acquisiturus fuisset. Et Castrensia bona dicuntur, quæ licet in militia filiosfamilias non acquiruntur, ita tamen fiunt ipsius, ac si acquisita in militia fuissent, ut sunt ea, quæ ex officiis acquiruntur.

Castro, as, are, *Castrare*, uirilia amputare. *ἐκτέμνειν, ἀποχαλίζειν*. Iuue. Nullus ephebum Deformem sæua castrauit in arce tyrannus. Licet & de quacunque truncatione, siue priuatione quandoque dicatur. Pacuuius: Vt esset aliquis qui lingnam eius castraret. Castrare aluearia, est alueos fauis spoliare. Castratam remp. Cic. 1. de Ora. Col. lib. 9. c. 15.

Castrum, *ἔρυμα*, numero singulari, locus est muris munitus, dictus à casa, quòd sit coniunctio quædam casarum. Cic. ad Caton. lib. 15. Epist. oppidum sex castellis, castrisq; maximis sepsi.

Castrum novum, Italiæ oppidum est, non procul ab ostiis Tyberis, apud Pompon. lib. 1. & Pli. lib. 3. cap. 5.

Castula, læ, palliolum, quo puellæ nudæ infra papillas præcingebantur. Varro. Castulam mulier sumpserat pro succula.

Castulonenses, populi Hispaniæ in conuentu Carthaginiensi, apud Pli. lib. 3. cap. 3. Quorum oppidum Castulon in Bætica est regione, ad Anam fluuium. Vulgo Caslona.

Castus, a, um, *Casto, immaculato, ἁγνὸς, σώφρων*, purus, continẽs, & a libidinis labe immunis. Plaut. in Pen. Eo sumus gnatæ genere, ut deceat nos esse à culpa castas. Virg. 2. Ge. Casta pudicitiam seruat domus. Item pro pio & religioso. Virg. 6. Aen. Quique sacerdotes casti, dum uita manebat.

Casus, us, *Caso, fortuna, ruina, πτῶσις*, ruina, à cadendo. Curtius: Inopinato rhedæ casu oppressus. Interdum idem quod fortuna, uel inopinatus euentus. Cic. de Amic. Si in eiusmodi amicitias ignari casu aliquo inciderint. Modo calamitas. Virg. 2. Aene. Sed si tantus amor casus cognoscere nostros. Item Casus dicuntur uocabulorum formæ, quibus in aliam, atque aliam cadunt effigiem.

Cataclysmus, *κατακλυσμὸς*, diluuium & inundatio. Var. 3. de re rust. Thebæ ante cataclysmum Ogygi conditæ dicuntur.

Catadromus, *Corso*, Suet. in Nec. eques Romanus elephanto superſedens, per catadromum decurrit, id est per stadium, in quo equites decurrere solebãt. Est etiam, teste Vitruuio, machinæ genus hoc nomine, qua architecti utuntur ad subleuanda uel demittenda onera: quæ apud Iurisconsultos, catadromus *γέρανος*, uocatur, quasi dicas Decursorium gruis, à figura fortassis, quod collum haberet extensum more gruis: quales machinas etiam hodie uidemus in maritimis emporiis, ad exoneranda nauigia accommodatas, quas etiam hodie Grues uocamus. Fuit & alius catadromi usus, cuius meminit Iulius Pollux lib. 4. ca. 19. cum ex sublimi theatri parte per machinam quis dilapsus aliquem rapit, & secum sursum asportat, ut cum Aurora Memnonem rapiebat, aut Iupiter Ganymedem, aut Diana Endimionem. De hoc machinæ genere uidentur intelligenda esse uerba Pauli Iurisconsulti lege penult. de Actione empti.

Catalecticum metrum, dicitur, cui una tantum deest syllaba, ut apud Horat. Mea renidet in domo lacunar. est enim senarium Iambicum perfectum, una syllaba minus. Acatalecticum, quod legitimo fine clauditur, cuiq; ad perfectionẽ nihil deest. ut, Nec fonte labra prolui caballino. est enim Iambicum senarium perfectum.

Catalogus, p. c. *Catalogo, tauola, κατάλογος*, sermo uel scriptura, quæ numerum, uel ordinem recenset, Plaut. in Mil.

Catamidiare, *Beffare, dileggiare*, Spartianus de constitutionibus Adriani loquens: Decoctores bonorum suorum, catamidiari in amphitheatro iussit, id est, deridendos omnibus per theatrum præberi: à Græco *καταμωκᾶσθαι*, deridere.

Catamitus, pen. pro. *πόρνος*, puer, quo quis ad præposteram Venerem abutitur, quasi *κατὰ μισθὸν*, id est, pro pretio. te catamitum nec inopinato cum ostendisses, præter spem mulier aspiceret. Auson. Aut Iouis elysii tu catamitus eris. Et Cic. 1. Philip.

Cataphracta, *καταφράκτη*, lorica, siue thorax militaris. Vnde Vegetius scribit exercitum Romanum pedestrem cataphractis & galeis fuisse munitum. Et Liu. lib. 37. Pedites loricatos, cataphractos uocat.

Cataphractarii, qui Cataphractis muniti sunt. Lampridius de Alexandro: Cataphractarios decem millia in bello interemimus.

Cataphractus, *Armate d'ogni parte, κατάφρακτος*, undique munitus, à *καταφράττω*, munio. Vnde Cataphractæ naues, quas nos constratas, aut tectas dicimus. Seru. in 11. Aen. Cataphracti equites, qui & ferro muniti sunt, & equos similiter munitos habent. Salu. sequebantur equites cataphracti.

Catapulta, tæ, *καταπέλτης*, machina bellica, qua tela, aut saxa excuti solent. Pla. in Curc. Ita te nerum torquebo, ut catapultæ solent. Cæsar 2. Bel. ci. Centones iniecerunt, ne saxa ex catapultis latericium discuterent. Catapultarium pilum, iaculum, quod catapulta emittitur. Plaut. Curc. Ex te hodie faciam pilum catapultarium.

Cataracta, siue Cataractes, siue etiã geminato, Catarrhacta, uel Catarrhactes, *καταράκτης, ἢ καταῤῥάκτης*, locus est abruptus, & præceps in flumine, unde aqua ruit potius, quàm fluit. Pli. lib. 5. cap. 9. de Nilo flumine: Vectus aquis properantibus ad locum Aethiopum, qui Catadupi uocantur, nouissimo cataracte inter occursantes scopulos, non fluere immenso fragore creditur, sed ruere. Dictæ autem sunt Cataractæ à *καταράττω* siue *καταῤῥάσσω*, cum impetu decido. Dicuntur item Cataractæ, portæ quædam ex funibus aut catenis pendentes, quæ attolli, & demitti possunt, cuiusmodi in urbium portis uidemus, ad hostium irruptionem propulsandam accommodatas: item in fluminibus quibusdam emittendæ uel retinendæ aquæ idoneas. Liuius: Pendulas & recidentes portas cataractas. Idem: Porta cataracta deiecta clausa erat. Est item Catarrhactes, Pamphyliæ fluuius post Olbiam ita dictus, quòd magno cum impetu defluat: Stra. lib. 11. & Mela lib. 1. Sunt præterea Cataractæ, aues quædã fulicis similes, sed dentatæ, oculosq; habẽtes coloris ignei, cætero corpore candido, quæ nusquam terrarum apparent, nisi in insula Apuliæ adiacenti. Vide Pli. lib. 10. ca. 44.

Catarrhus, *Catarro, stesa, discesa, κατάῤῥους, ῥεῦς*, Latine fluxio, siue destillatio. Differt à Coryza, & Brancho. *κόρυζα* enim dicitur, cum pituita nares tantum obsidet, Grauedo Latine dicta: Catarrhus uero, cum fauces, palatumq; : at *βράγχος* cum & guttur, & arteria corrumpitur, ob id & Artericum quandoque id uitium appellant. Omnia hæc tamẽ Hippocrates Coryzas uocat, nostri Destillationes, quia Græce *καταῤῥοαί* nominantur in commune. Dictus Catarrhus à *καταῤῥέω*, defluo.

Catasta, *τὰ βάθρα* Luciano, locus erat, ubi uenales serui exponebantur, à *καθιστάω*, expono. Tib. lib. 2. Eleg. 3. regnum ipse tenet, quem sæpe coegit Barbara gypsatos ferre catasta pedes. Est & Catasta, machina lignea, longæ & magnæ compedis forma, qua serui uincti tenebantur. Pli. li. 35. cap. 18.

Catax, *Zoppo*, à ueteribus dictus, teste Festo, qui hodie claud᾿.

Catellus, & Catella, *Cagnolino, cagnoletto, σκυλάκιον*, dimin. à Catulus, paruus canis, uel canicula. Plau. in Stic. Tantillũ loci, ubi catellus cubet. Cic. de Diui. Erat mortuus catellus eo nomine.

Catena, *Catena, σειρὰ*, uinculum est ferreum, quo uel seruos, uel captiuos, uel animalia retinimus, ne effugiant: ita dicta, quòd se capiendo teneat, quia in ea annulus anulum capit. Cic. 7. Verr. Iste hominibus innocentibus iniici catenas imperat. Transumitur & ad incorporea. Seneca ad Luci. Vna est catena, quæ nos alligatos tenet, amor uitæ. Cic. pro Sext. Hanc tetram immanemq; belluam, constrictam legum sacratum catenis.

Catenarius, a, um. Sen. li. 3. de ira: Irasceris catenario cani. Canis catenarius, qui ad fores domus alligatur caussa custodiæ.

Catenatus, a, um, *Catenato, πεδήτης*, Catenati labores, per translationem, id est, sese uicissim sequentes. Mart. lib. 1. Catenatio pro coniunctione & astrictione stricta trabium uel aliarum rerum inter se. Vitruu. lib. 2. cap. 9.

Catenula, *Catenella*, à catena. Catella, uel Catellum, aliud diminutiuum. Liu. lib. 39. Quinctius suos equites catellis & fibulis donauit. Plaut. Curc. cum catello ut accubes ferreo. Horat. 2. Episto. Nota refert meretricis acumina, sæpe catellam.

Caterva, σπεῖρος, proprie Gallorum legio, ut phalanx Macedonum. auctore Veget. lib. 2. cap. 2. in caterua erant sena milium millia. Horat. 1. Epist. equitum turmæ, peditumq; cateruæ. Plerunque tamen pro quauis multitudine sumitur. Cic. 1. Tuscu. Cateruæ contradicentium. Virg. 2. Aen. magna comitante caterua.

Catervarii, *Vniti in frotta*, cateruatim conglobati. Suet. in Aug.

Catervatim, *In frotta*, ἰλαδὸν, per uarias cateruas. Liu. li. 23. cum alii cateruatim currerent. Col. lib. 3. cap. 19. uites separatæ, & distinctæ, an confusæ & mistæ cateruatim.

Cathedra, dræ, *Sedia*, καθέδρα, sella sublimior recitatorum, aut declamatorum. Iuue. Cuius apud molles minima est iactura cathedras. Hora. 1. Serm. Saty. 10. Discipulorum inter iubeo plorare cathedras. Cathedrarios philosophos uocat Seneca, quibus satis est de uirtute in cathedris garrire.

Cathedralicivs, a, um, ut cathedralicius seruus, qui in cathedra herum defert. Mart. cum cathedralicios portet tibi rheda ministros.

Catholicvs, *Catolico, uniuersale*, uniuersalis, quasi circa omnia uersetur. inde etiam catholicon medicamentū, quod omnibus humoribus simul uacuandis utile est. Item præcepta uniuersalia, uel perpetua, catholica uocant, ait Quinct. lib. 2. cap. 13.

Catillo, as, re, *Leccare i piatti*, λιχνεύω, catinos lingere, Plau. in Cas.

Catillatio, λιχνεία, graue opprobrium obiiciebatur hominibus generosis, si qui prouincias amicas populi R. expoliassent, quòd eorum bona ligurisse uiderentur. Festus.

Catillones, *Lecca piatti*, λίχνοι, qui catillos lingunt, gulosi. Catillones etiam dicebantur lupi Tiberini, inter duos pontes capti, quòd stercora circa ripas catillarent, id est, deuorarent. Macr. lib. 3. Sat.

Catillvs, *Macigno, sorano*, pars superior molæ, sicut Meta pars inferior. Paul. in l. cum de lanionis. §. idem consultus. ff. de fundo instructo.

Catinvs, *Catino, conca*, τρύβλιον, quod & Catinum dicitur, pe. pro. uas immensum escarium, quo pultem aut iuculēti quid ponebant: à capiendo appellatum. Pers. Satyr. 3. Positum est algente catino Durū olus. Catinus item dicebatur uas, in quo metalla purgabantur. Pli. lib. 33. cap. 44. Quæ è catino iactatur spurcitia, in omni metallo uocatur scoria. A catinus fit catillus: à Catinum catillum, uel catinulum. Colu. lib. 12. ca. 57. Hanc misturam cum in catillo composueris. Vide Bayf. de Vasc.

Catizi, teste Plin. lib. 4. cap. 11. Pygmæi dicti sunt, qui circa Geraniam Thraciæ urbem incoluerunt, à gruibus, ut creditur, fugati.

Catonvm familia ex Tusculano municipio ortum traxit: ex qua primus Romam sese contulit M. Porcius Cato, postea censorius appellatus, persuasione atque amicitia Valerii Flacci adductus. Hic tribunus militum in Cilicia fuit: prætor Sardiniam subegit, ubi ab Ennio fuit Græcis litteris institutus, cum iam natu grandior esset. consul deinde cum eodem Flacco creatus, citeriorem Hispaniam sortitus est, ubi rebus feliciter gestis, urbium omnium muros, quæ intra Bœtim erant, uno die solo æquari iussit. Polybius. Hūc Plinius summis laudibus extollit, absolutum eum imperatorem, senatorem, & oratorem appellans. Scripsit librum de re rust. item alium de Originibus urbium Latii, & orationes quasdam. Huius duo fuerunt filii, quorum alter sub Paulo Aemilio magna cum laude in Macedonia militauit: alter, qui ex nomine matris Saloninus fuit cognominatus, patre adhuc superstite, iam prætor designatus, extinctus est, egregiis de iure ciuili uoluminibus relictis. Gell. lib. 2. cap. 14. Fuere & alii Catones: quorum ille celeberrimus, qui se ipse Vticæ interfecit, de quo uide Plut.

Catvlaria, porta Romæ dicta est, quia non longe, ab ea ad placandum Caniculæ sidus, frugibus inimicum, rufæ canes immolabantur, ut fruges flauescentes ad maturitatem perducerentur. Festus.

Catvlinvs, a, um, *Di cagnolino*, σκυλακινὸς, ex catulo: unde Plautus Catulinam carnem esitauisse Romanos ostendit. Pli. lib. 29. ca. 4. In cenis deum etiamnum ponitur catulina.

Catvlire, σκυζᾶν, est coitum maris appetere: & proprie de canibus, quamuis & ad alia transferatur. Varro: tum dicū tur catulire, id est, naturæ instinctu in uenerem rapi. Plautus: meam uxorem uidi catulientem.

Catvlitio, σκυζηθμὸς, proprie de canibus, cum statis anni temporibus ad Venerem incitantur. Pli. lib. 15. ca. 25. ad terram transtulit. Catulitionem (inquit) uocant, gestiente natura femina accipere.

Catvllvs, poeta Veronensis, natus Syllæ, Mariiq; temporibus, in poematis cum lasciuus, tum mordax, quippe qui Cæsari, maximo tunc uiro, minime pepercit, iambis eum criminatus: reconciliatus nihilominus, ac eodem die ab eo cenę adhibitus est. Tranquillus. Scripsit de passere suæ Lesbiæ: & alia multa. mortuus est Romæ. Oui. lib. 2. de Tri. Sic sua lasciua cantata est sæpe Catullo Femina.

Catvlvs, p. c. *Cagnolo, picciol cane*, σκύμνος, minor canis: ab antiquo nomine catus, quod sagacem significat. Varro: Catulus à sagaci sensu & acuto. Cic. 2. de nat. deo. Omnia in perfectis & maturis meliora, ut in equo, quàm in equulo: in cane, quàm in catulo. Ponitur large pro fœtu omnium animalium, præterquàm auium, siue immanium, siue mitium: unde de colubro. Virg. Catulos tectis atque oua relinquens. Et de leonibus Plin. Abiicit unum ex catulis. Idem: Simiæ gestant catulos. Idem murium quoque catuli ostentum faciunt. Idem delphinum catulos nominat. Lacertarum quoque & ceterorum serpentium soboles catuli dicuntur. Hinc Catellus. Interdum pro quodam uinculi genere, quod etiā canis dicitur. Plau. catulo ut accubes ferreo.

Catvlorvm, familia, Romæ nobilissima fuit: ex qua Q. Lutatius Catulus, qui Penos apud Aegades insulas nauali prœlio superauit. Fuit & alter Catulus C. Marii in quarto consulatu collega, & in Cimbris profligandis adiutor, à quo postea rerum potito mori iussus, haustis uiuis carbonibus se præfocauit.

Catvs, a, um, *Accorto, sagace*, ueteribus idem erat quod callidus: unde & Catuli dicti, teste Varrone: Horat. in Sermo. Post hæc ille catus.

Cavaedivm, dii, *Corte, chiostro*, ut Pli. Iunior in Epist. dictione mutilata: siue Cauum ædium, ut Varro duabus integris dictionibus, locus est sub dio uacuus, cinctus undique porticibus, ad communem omnium usum. Huius tria sunt genera Tuscanicum, Corinthium, Tetrastylon displuuiatum, & testudinatum. Plin. Epist. 41. A tergo cauædium, porticum, aream, &c.

Cavcasvs, καύκασος, pe. cor. mons Indiæ editissimus ad septentrionem, uersus Scythas, Indiam à Scythia dirimens, asper & inhospitalis. Virg. 4. Aen. Sed duris genuit te cautibus horrens Caucasus. Hic fertur tantæ altitudinis esse, ut ab eo astra maiora uisantur, & eorum ortus occasusq; diligenter perspiciantur: quo fit, ut Scythæ, eius montis accolæ, rei astronomicæ peritissimi sint habiti. A Caucaso fit Caucasius, a, um. καυκάσιος. Virg. 6. Eclog. Caucasiasq; refert uolucres.

Cavcon, καύκων, herba, quæ etiam Ephedra, & Anabasis appellatur. Pli. lib. 26. cap. 7. Vulgus Prelam appellat: qua muliercul æ utuntur ad purganda uasa culinaria.

Cavda, *Coda*, οὐρά, quam ueteres etiam Codam dicebāt. Cic. 3. de Orat. Oculos natura nobis, ut equo & leoni setas, caudam, aures, ad motus animorum declarandos dedit. Virg. 3. Georg. Extremæq; agmina caudæ soluuntur. Vnde Caudati, & Codati, dicuntur, qui caudas habent. Interdum ponitur Cauda pro uirili membro. Horat. in Serm. caudamq; salacem Demeteret ferro.

Cavdecae, cistellæ appellatæ sunt ex iunco, ad similitudinē caudæ equinæ factæ. Festus.

Cavdex, uel Codex, *Corteccia, scorza*, κορμὸς, dicitur in fruticibus & arboribus id, quod à radice supra terrā simplex assurgit: siue in quod fruticis uel arboris à radice defertur alimentum: differtq; in hoc à caule, ut caulis ad herbas, caudex uero ad frutices, & arbores pertineat. Virg. 2. Ge. Quin & caudicibus sectis (mirabile dictu) Truditur è sicco radix oleagina ligno. Est præterea Caudex plurium tabularū contextus. unde tabulæ Codices dicuntur, quasi caudices: & naues quibus commeatus subuehuntur, Caudicariæ appellantur. Sic etiam Appius Claudius Caudex cognominatus est, quoniam primus Romanis persuasit nauem conscendere. Seneca de Bre. uitæ: Claudius is Caudex fuit ob hoc ipsum appellatus, quia plurium tabularum cōtextus, caudex apud antiquos uocatur. Ponitur & pro duro sedili, seu pro sede meretricia, quæ plerunque ex truncis fieri solent. Iuu. Horrida quale facit residens in codice pellex. Hominem præterea stultum, metaphorice, Caudicem appellamus. Terēt. in Heaut. Quæ sunt dicta in stultum, caudex, stipes, asinus, plumbeus. Apud ueteres Caudex & codex pro eodem legūtur, sicut Plaustrum & Plostrum. Et certe utriusque eadem debet esse significatio, quamuis hodie Codicem frequētius pro libro, Caudicem pro trunco accipiamus.

CAVDEVS,a,um,ex caudice.Plaut.in Rud.

CAVDICALIS, *Cosa atta à fendere legna*, ad caudices scindendos idoneus.Plau.in Pseu. Te cum securi caudicali præficio pro uinciæ.

CAVDICARIVS,a,um : ut, Caudicariæ naues,quæ commeatus per Tyberim subuehunt, quòd ex lignis crassioribus cauatis fierent.Fitq; à caudice, dum pro trunco seu tabula ponitur : quæ & Codicariæ dicuntur.

CAVDIS, uel Caudium,oppidum Samnitium: unde Caudinæ furcæ,& Caudinę fauces,nobilitatæ,insigni ignominia,quā Romani exercitus sub Sp.Posthumio à Samnitibus acceperunt.Luca.li.2.Vltra caudinas sperauit uulnera furcas. Caudinæ fauces,apud Sil.lib.8.

CAVEA, *Caua sotterra,gabbia*, ἄντρον, à cauo fit, significatq; specum,uel antrum subterraneum : sed quoniam in huiusmodi locis esse consueuerunt ferarum cubilia, caueas, pro ipsis ferarū receptaculis usurpamus.Apul. Bestiam immittimus caueæ.Suetonius: Bestiarum more quadrupedes cauea coercuit. Et ab harum similitudine pro septis ex ligno, siue ex ebore, aliaue materia factis, in quibus auiculas tenemus. οἰκηματια, οἰκίδια. Plaut. in Curc. Quia enim cauea si forent conclusi,itidem ut pulli Gallinacei. Item Cauea,est area in medio theatri, in qua equitum subsellia constituta esse consueuerunt, quòd uelis tecta caueæ similitudinem haberent.Plaut.in Amph. Vt conquisitores singuli in subsellia eant per totam caueam spectatoribus. Quandoque ponitur pro populi consessu. Virg.5.Aen.Hic totum caueæ consessum ingentis.

CAVEO, es, cautum, *Schiffare, procedere cautamente*, φυλάττομαι, cautionem adhibeo,prouideo,prospicio, ne aliquid præter spem accidat. Interdum absolute ponitur. Plaut. Caue nemo id intelligat. Interdum cum datiuo. Cic.Fam.lib.7. Tu qui ceteris cauere didicisti,in Britannia ab essedariis ne decipiaris,caueto. quo in loco Cauere uerbum est proprium Iurisconsultis & patronis.Illi enim dicebantur Cauere suis clientibus,cum prospiciebant, ne quid illis damni inferretur.Cic.in Proœ. Topic.ad Treb.cum tu mihi,meisq; multa sæpe cauisses. Terent. in Eunu.Istuc est sapere: ut hosce instruxit,ipse sibi cauit loco.Cum datiuo & accusatiuo: Cato de re rust. cap.5. Scabiem pecori & iumentis caueto. id est,uideto ne scabie inficiantur. Cū datiuo & ablatiuo mediante Ab. Plaut. in Pseu. Cauendum est mihi abs te irato. Cum accusatiuo. Cic.Atti.Bibulus Pompeium fecerat certiorem,ut caueret insidias. Sunt aliæ quoque in hoc genere loquendi formæ: ut Caue facias,pro Caue ne facias, Caue faxis,pro Caue ne feceris. Caue responderis, pro Caue ne respondeas. Quæ omnia sine Vt,aut Ne,Latine dixeris,aut etiam cum illis.Terent. in Andr. Tum id cauit, ne unquam infamiæ ea res sibi esset. Cum Vt.Plaut.in Bacch. Quid isti caueam ? ut &c. Quin & in iure usus est huius uerbi, cum scilicet(ut tradit Alciatus)significat securum facere.Is autem securus est,cui uel pignore , uel fideiussione consultum est. Ad hanc significationem huiusmodi locutiones genera referuntur: ut, Cauere capite, pro Capitis periculo se obligare, & alium sibi eodem uinculo obstringere . Cauere testamento.Cic.de Fin.li.2.Idq; testamento cauebitis. Idem in Bruto : tibi ego, Brute, non soluam, nisi prius à te cauero,amplius eo nomine neminem , cuius petitio, sit petiturum : id est, nisi à te spondente satis accepero . Sic, Cauere obsidibus de pecunia,est date obsides, quoad pecunia dissoluatur. Cauere sibi obsidibus ab aliquo,pro acceptis obsidibus se securum facere.Et,Cauere alicui obsidibus,pro obsides dare. Inuenitur & Cauo is,in eadem significatione. Horat. in Serm. Vade, uale, caue, ne titubes, mandataq; frangas.Vbi,ue,syllabæ breuitas satis arguit tertiæ coniugationis imperatiuum esse , non secundæ, qui necessario produceretur. Hinc componitur Præcaueo, quod est diligenter caueo.Ter.Hoc tempus præcauere mihi me monet.

CAVERNA, næ, *Spelonca,cauerna*, specus, uel antrum subterraneum.Virg.2.Aen.gemitumq; dedere cauernæ.

CAVERNOSVS,a,um,ἀντρώδης,pro loco cauernis pleno.

CAVERNVLA,læ,diminutiuum.Pli.lib.17.cap.11.

CAVIARES, hostiæ, quæ & Cauæ, erant partes hostiæ caudatenus, quæ in sacrificio pro collegio Pontificium quotannis ponebantur.Festus.

CAVILLA,læ,& Cauillus, li,σκῶμμα, irrisio iocosa. Plaut.in Truc.

CAVILLATIO, subdola (ut Caius iurisconsultus definit) ratio, quam conscii nobis,mendacii , uincendi tamen caussa proferimus.Vnde Boetius super Topic.scribit, cauillationem partem quandam Logices esse.Sic Seneca & Cic. Cauillationes dixerunt, quæ Græce σοφίσματα nuncupantur. Vlpian.l.natur.ff.de uerb.& rer. signific. Cauillationis natura, quam Græci σοφιστικὴν appellauerunt, hæc est , ut ab euidenter ueris,per breuissimas mutationes disputatio perducatur. Est item Cauillatio arguta irrisio. Cic.1.de Orat. facetiarum genera duo alterum æqualiter in omni sermone fusum,alterum peracutū & breue , superior Cauillatio, altera dicacitas nominata est. Sueton. in Vespa. dicacitatē in deformibus lucris affectabat, ut inuidiam aliqua cauillatione dilueret .

CAVILLATOR, εἰλοχέρτομος,Cic.ad Attic.lib.1. Consul cauillator,&c. Plau. Cauillator facetus.

CAVILLOR,aris,*Scherzare,beffare*,σκώπτω,κερτομῶ,deponens, à Caluo,is,teste Nonio,significat iocari, siue etiam irridere.Cic.2.de Orat.In Gorgia Socrates cauillatur.Idem 4.de nat.deo. Atque etiam in eo cauillatus est, æstate graue esse aureum amiculum,hieme frigidum. Est & Cauillari in disceptationibus fallacia & dolo uti.

CAVLA,læ,*Stalla*,ἔπαυλις, Latine stabulum, in quo oues recōduntur. Festus à Cauo Caulam deriuat : quòd antiqui ante usum tectorum,oues in antra ducebant. Sed uerius ἀπὸ τῶν καυλῶν.nam etiam nunc fiunt ex uiminibus septa. Virgil.9. Aene.lupus insidiatus ouili,cum fremit ad caulas. A ueteribus Caula pro quocunque receptaculo accipiebatur. Lucr. lib.6.Dispergunt animas per caulas corporis omnes. Cice. pro Sext.caulas,& pastorum stabula præclara cœpisset.

CAVLIAS,liæ, καυλίας, succus ex caule laserpitii. Plin. libro 19.cap.3.

CAVLICVLVS,καυλίον,diminutiuum à Caulis.Pli.

CAVLINVM uinum, iuxta Capuam proueniens , ab agro ita nominatum Pli.lib.14.cap.6.

CAVLIS,huius Caulis,masc.gene. *Il gambo dell'herbe*, καυλός,in herbis dicitur ipsum robur,siue stipes : id est,ea herbæ pars, unde se producunt folia aut ramusculi. Cic.de nat.deo. Vites à caulibus,brassicisq; refugere dicuntur. Plin.lib.18.ca. 7.Fabe caulem emittunt nullis distinctum internodiis. Similiter in arboribus & in uite Caulis dicitur, ad quem alimentum defertur,quique supra terram exurgit . Radix autem plantæ est,unde alimentum attrahitur à terra. Ramus, quòd à caudice exit.Surculus,qui è ramis oritur. Varro: Ex sarmento caules qui nati sunt,de his plurimum ualent. Virgil.lib.12. Puberibus caulem foliis. Ponitur & pro quibuscunque oleribus.Iuuen. Saty.1. Caules miseris,atque ignis emendus. Caulis item in uoluerum pennis dicitur calamus extra cutem eminens , è quo plumea illa lanugo erumpit. Plin.lib.11.cap.39. Pennarum, caules omnium auium præcisi non crescunt , uulsi autem renascuntur. In animalium quoque caudis Caulis dicitur illud , unde pili nascuntur. Idem libro 11. Boum caudis longissimus caulis , atque in ima parte hirtus. Quandoque (sicut docet Seruius) sumitur pro uirili membro, quandoque pro ferro, & pro quolibet hastili. A Caulis fiunt Vnicaulis , & Multicaulis. Idem lib.12.quædam in his multicaulia sunt,ut carduus.

CAVLODES,καυλώδης,brassicæ species. Pli.lib.20.ca.9.

CAVLON,onis,καυλών, oppidum est in prima Italiæ fronte apud Locros. Pli.lib.3.ca.10.Virg.3.Aen. Caulonisq; arces & naui fragum Scylaceum . Quanquam ibi poeta non tam de oppido, quàm de promontorio loqui uidetur. Hanc urbem Stra.lib.6.Pomponius lib.2.& Steph.de urbibus Cauloniam appellant.

CAVNEAE,καυνέαι, siue Cauneæ , fici genus minutum, quod è cauno maritima Cariæ urbe aduehebatur.Cic.de diui. quidam in portu caricas Cauno adiectas uendens , Cauneas clamitabat .

CAVO , as , *Cauare , uotare* , κοιλόω, κοιλαίνω , excauo , cauum facio : Liui. 1. Bell. Puni. Naues cauabant ex singulis arboribus . Ouid.1. de arte : Saxa cauantur aqua.Virg.3. Georg.Cauatq; Tellurem,& solido grauiter sonat ungula cornu.Cauator,otis,ut, Cauator arborum picus Mattius.Plin. lib.10.cap.18.

CAVPO,nis,ge.m.*Hoste,hostiere*,κάπηλος,οἰνοπώλης,esculentorum poculentorumq; uenditor. Vlp.in l.i.§. caupones autē. ff.nau. caup. stab.Caupones autem & stabularios æque nos accipiemus,qui cauponam uel stabulum exercēt, institores ue eorum.Matt.lib.1.Non potes,ut cuperes,uendere caupo merum.Cic.1.de diuin.alterum ad cauponem diuertisse, ad hospitem alterum .

CAVPONVLA,diminut. Cic.2. Phil. Delituit in quadam cauponula .

CAVPONA,pen.pro.*Hosteria,tauerna*,καπηλίς,uocatur tam mulier,quæ uinum & esculenta uendit,quàm ipsa taberna uinaria.Cic.in Pis.Nonne tibi nox erat pro die ? caupona pro oppido ?

CAVPONIVS,a, um , *Cosa che appartenga à l'hoste*, καπηλικός, quod ad cauponem pertinet , ut ars cauponia. Iustin. lib.2.

Iussitq; cauponias,& ludicras artes, & lenocinia exercere. Martianus de fund.instr.& instr.lega.l.pictoris. & instrumẽto cauponio institorum.

CAVPONOR,cauponaris,pen.pr. *Vendere à l'hosteria*, καπηλεύω, Cauponariam exerceo,uel re aliqua lucri caussa ad quæstũ abutor.Ennius apud Cic.de Offic.lib.1. Nec cauponantes bellum,sed belligerantes.

CAVRVS, ἀργέστης,uentus ab occasu solstitiali flans,qui & Corus dicitur. Virg.3.Geor.Spirantes frigora Cauri.

CAVSIA, καυσία,regium capitis tegmen apud Macedones. Valerius Max. li.5. Quemadmodum Antigonus caput Pyrrhi texit causia. Alibi etiam tenuiores causia usos legimus. Plaut.Persa.

CAVSSA, *Causa,cagione*, αἰτία, proprie dicitur id, ex quo, uel propter quod,uel per quod,uel à quo aliquid fit. Cic.de Fato: Caussa est,quæ id efficit,cuius est caussa ut uulnus,mortis: cruditas,morbi: ignis,ardoris. Et paulo post.Nulla igitur earum est caussa,nulla earum rerum sua ui efficit id, cuius dicitur caussa. Differt autem Caussa à Ratione: quod caussa est impulsus ipse ad aliquid agendum.Ratio uero ordo gerendorum ex caussa uenientium. Est & illud frequens bonis auctoribus.Quid caussæ est? πῶς οὐ. id est negare ne quisquam potest,uel caussam aliquam afferre? &, Caussam haud dicam: id est,per me licet,non recusabo. Quatuor autem caussarum genera scripsit Arist. Materialem,ex qua aliquid fit: Formalem,per quam aliquid tale fit: Efficientem, à qua aliquid fit: Finalem,cuius gratia aliquid fit.Hinc rerum omnium opificem Deum, caussam caussarum esse affirmat. Per translationem tamen caussa dicitur omnis actio, quam in senatu uel in foro habemus, δίκη. Vnde tria esse caussarum genera scribit Cic.Demonstratiuum,τὸ ἐπιδεικτικὸν εἶδος. Deliberatiuum,τὸ συμβουλευτικόν: & Iudiciale,τὸ δικανικόν. Ex his tamen magis proprie caussa dicitur, quæ iudicialis est: unde & caussam pro lite ac controuersia ponimus: ut, Cicero diligenter egit caussam Milonis. Cic.1.de Orat.atque in ciuium caussis, disceptationibusq; diuersantur.Hinc Caussidici, ῥήτορες, dicuntur patroni, qui in caussis iudiciisq; uersantur. Interdum Caussa dicitur occasio,ἀφορμή. Ter.in Eun. Iam diu aliquam caussam quærebat,quãobrem aliquid insigne faceret. Interdũ dicitur excusatio, ἀπολογία: ut Honesta est caussa mei discessus. Interdũ ratio,λόγος. Oui.1.Fast. Tẽpora cum caussis Latium digesta per annũ. Interdum origo,ἀρχή.unde & quidã caussam à casu dictã existimant,ꝙ initia & origines rerum,quæ caussæ sunt,casu eueniant. Non nulli à chaos detracta aspiratione,ꝙ confusa illa materia prima omniũ caussa fuerit. Alii à Græco καῦσις,quod ardorem, seu incendium significat,ꝙ caussa sit,quæ nos accendit ad aliquid agendũ. Alii à cauendo,ꝙ ea sit,quæ cauet ut aliquid agatur, aut non agatur. Caussa itẽ pro partibus accipitur. Luca.l.1. Victrix caussa deis placuit,sed uicta Catoni. Dimin.à caussa est Caussula. Cic.in Orat.Sed quia priuatas ille plerasq; , & eas ipsas aliis, & paruorũ rerũ causulas scripsit, uidetur esse ieiunior.

CAVSSARII MILITES, ἀπόμαχοι, οἱ ἐξ αἰτίας τινὸς ἀπολυόμενοι, dicuntur à Liu.li.7. qui propter honestã caussam,puta ualetudinem,à militia soluuntur, quasi ualetudinarii, siue sontici,aut qui omnino caussam & missionem habebant ex morbo,senectute ue.Sic Caussaria missio dicitur, ꝑ quã milites soluuntur à sacramẽto militari. Vlp. Caussaria,inquit,missio est, quæ propter ualetudinẽ à laboribus militiæ soluit. Caussarie,aduerb. Martian.in l.milites agrũ.§.is etiam.ff.de re mil. Ideo & ad eum, qui caussarie missus est, potest dici pertinere, cum huic quoque præmiũ præstetur.

CAVSSATIO, *Escusatione*, πρόφασις, prętextus,excusatio,uel color: quandoque ponitur pro uitio interiore , & ægritudine. Pallad.li.1. Si saluo capite in pulmonib. ac thorace,aut nulla est,aut rara caussatio.

CAVSSATIVVS, a,um, *Quello che dà cagione di far qualche cosa*, αἴτιος, quod est caussa ut aliquid fiat , ut , Nimia repletio est caussatiua infirmitatis, quamuis etiam aliquando Caussatiuum uocetur, quod antecedentem caussam significat: sicut & Caussale, αἰτιολογικόν, ut Coniunctiones Caussales,seu Caussatiuæ.

CAVSSIDICVS,pe.co. *Auocato*, δικαιολόγος, dicitur patronus, qui in caussis iudiciisq; uersatur. Cic.1.de Ora. Non enim caussidicum nescio quem neque proclamatorem , aut rabulam inquirimus.

CAVSSIFICOR, excusationem affero. αἰτιολογοῦμαι, σκήπτομαι. Plaut.in Aul. Non caussificor,quin ego illam habeam potissimum.

CAVSSOR, aris, deponens, *Escusarsi*, προφασίζομαι, rei gestæ caussam affero,excusationem adduco. Sueto.in Ner. Caussatus nondum esse fatalem horam. Gell. Negocium sibi esse caussatur. Virg.Eclo.9. Caussando nostros in longum ducis amores.

CAVSTICVM,quod urit. Pli. lib.2.cap.9.

CAVSTON, καυστόν, Vstile. Pli. Quartũ caustum ad ellychnia.

CAVSSVLA,læ,parua caussa. Ci.de opt. Ora. Lysias paruarum rerum caussulas scripsit.

CAVTE, *Cautamente*, πεφυλαγμένως, prudenter. Plaut.in Curc. Caute incedas. Cice.pro Clu. à me omnia caute, pedetentimq; dicentur.

CAVTELA,læ, *Cautela*, pro cautione. Paulus in l.si defunctus. §.qui ad communi.ff.de procur. Qui ad communi diuidundo iudicium datus est, ad agendum idem , & defendendum uidebitur datus,duplici cautela interponenda.

CAVTERIVM,rii, καυτήριον,instrumentum, quo notæ imprimuntur, & morbi alioqui insanabiles inuri solent. Pli.lib. 22.cap.23. Præterea Cauterium in pictorum instrumentis continetur. Martianus Titulo de fundo instructo.

CAVTES, huius cautis, *Sassi asperi,& grandi*, ῥαχία, fem.ge.saxũ asperum & abruptum. Virg.6. Aene. Quam si dura silex, aut stet Marpesia cautes. Cæs.3. Bel.Gall.nihil saxa & cautes timerent.

CAVTIM,idem. Ter.in Heau. Cautim & paulatim dabis.

CAVTIO, onis, *Cautione sigurtà*, prouidentia quædã, qua auertimus & uitamus ne quid mali nobis accidat. Cic.4. Tusc.ut bona natura appetimus,sic à malis natura declinamus: quæ declinatio cum ratione fiet, cautio appellatur. Cautio est, locutio frequens est apud Comicos, pro cautione est opus, siue cauendum est. Ter.in And. Puerum autem ne resciscat mihi esse ab illa,cautio est. Cautiones etiam à Iurisconsultis uocantur fideiussiones, ἐγγυήσεις,aut aliæ etiam stipulationes quibus nouis cauemus,id est, securos nos reddimus. Vlp.l.ita autem.§.Iulianus.ff. de administratione tutelæ.

CAVTIONALIS,le,adiect.ut, Cautionales stipulationes Prætoriæ,apud Vlpia.de Præt.stip.lib.46.ffor. Prætoriarum stipulationum tres uidentur esse species, Iudiciales,Cautionales, Communes.

CAVTOR, *Quello che difende gli altri*, qui cauet & prouidet aliis. quales erant Iurisconsulti & patroni,qui consultoribus,aut clientibus suis cauere solẽt. Pla.in Epi. Cautor ipse captus est. Ci.pro Sext.parum se fœdus uiolaturum arbitratus,nisi ipsum cautorem alieni periculi suis propriis periculis terruisset,&c.

CAVTVS, *Cauto,prudente sicuro,scaltrito,accorto*, prudens,& qui sibi scit cauere. Ter.in Phor. Vt cautus est,ubi nihil opus est. Nonnunquam pro re cui cauetur. Ci.pro Cec. Quo res mulieri esset cautior.

CAVVS,a,um, *Voto,cauato,concauo*, κοῖλος, concauum , uacuum. Virg.3.Aen. Dat signũ specula Misenus ab alta Aere cauo.

CAVVS, *Luogo cauato,buco*, κοίλωμα,siue Cauum,locus cauatus, seu concauus. Varr. Facere cauos oportet laxiores, ubi pullos parere possint. Col.scribit Cauum esse locum,qui inter ædium parietes relinquebatur. Hor.1. Epist. Macra cauum repetes arctum,quem macra subisti. Pli.lib.10.c.18. Pullos in cauis educant.

CAVATICVS,a,um:ut Cauaticæ cochleæ. Pli.lib. 30.cap.6.

CAYSTER, καΰστρος Steph.fluuius Lydiæ, Sardibus proximus, cygnis abundans. Dicitur ἀπὸ τοῦ καίεσθαι,amburi, quoniã propinquus sit Catacecaumenæ: quæ pars est Ephesiæ pręterridæ & deustæ, fertilis nulla, præter uitem , arbore , sed uino præstantissimo , quod Vitru. & Pli. Catececaumeniten ex hac origine denominant. Hinc Caystranus campus, Stra.lib.13. Virg.1.Ge. Dulcibus in stagnis rimantur prata Caystri.

CAYSTRI CAMPI, καΰστρια πεδία Steph. campi sunt fœcundissimi sub Sardibus, Lydorum urbe. ita dicti à Caystro uicino fluuio. Virg. Caystri prata uocat,l.1.Ge. Vide Str.l.13.

C ANTE E

CEA,siue Ceos,(utroque enim modo appellari auctor est Pli. lib.4.ca.12.)insula est sub Eubœa, bombycinarum uestium textrinis olim nobilitata. In hac enim insula Pamphila Latoi filia prima adorta est bombycũ telas retorquere , easq; rursus texere,ut testatur idem Pli.lib.11.cap.22. Hinc Ceæ uestes dictæ sunt, quæ in hac insula ex bombyce tenuissimę texebantur in usum feminarum. Propert. Et tenues Cea ueste mouere sinus. Prole.hanc insulam Ciam appellat , ut hodie quoque uulgus nautarum . Vrbes olim habuit tres Carthæam,Iulidem,& Caressum.

CEBES,etis, κέβης, Thebanus philosophus, cuius hodie extãt dialogi , quibus duplicem humanæ uitæ speciem in tabula quadam ob oculos ponit. Vide Suidam,& Laertium.

CEBRENIA, κεβρηνία, regiuncula est Troadis cum oppido eiusdem nominis, nõ procul à Scepsi. Pli.lib.5.c.30. Sunt & Cebrenii in Thracia,dicente Str.lib.13. Est fluuius quidam

Aristus in Thracia, prope quem Cebrenii Thraces habitant. Dicta est autem Cebrenia uel ab amne Cebrine (ut ex sententia Herodiani refert Steph.) uel, ut alii malunt, à Cebrione Priami Notho: quanquam Straboni magis placet, Cebrionem potius à Cebrenia, uel (ut apud eum legitur) Cebrinia urbe nomen accepisse. Cebrenis, huius Cebrenidis, κεβρηνὶς fem. patronym. Ouid. 11. Meta. Aspicit Hesperien patria Cebrenida ripa.

CECROPS, primus Atheniensium rex, qui annis 50 regnauit. Hinc

CECROPIVS, a, um, κεκρόπιος, Virg. li. 4. Ge. Cecropias innatus opes amor urget habendi. Et Cecropia, oppidum à Cecrope conditore: nunc est arx Athenis. Pli. li. 7. ca. 56.

CECROPIDAE, Athenienses dicti, à Cecrope rege. Ouid. 7. Metam.

CEDO. Cic. in V. cedo mihi ipsius Verris testimoniũ recita.

CEDRATVS, a, um, cedrino oleo perunctus. Pli. lib. 13. c. 13.

CEDRVS, κέδρος, arbor est perpetuo uirens, iunipero nõ absimilis, radicibus raris, per summa terræ dispersis, folio duro, acuto, mucrone capillato, & spinoso, ligno contorto, nodoso, medulla rubente odorata, baccis myrti flauis, odoratis & esculentis. nouo fructu per autumnũ cum anniculo pẽdenti. Laudatissima in Creta nascitur, itẽ in Africa & Syriæ montibus. Cedro æterna materies, cariem nõ sentiens: unde classibus & domorum tectis ædificãdis in primis est idonea. Pli. l. 13. c. 5. Cic. Cedrum incendamus: demus scutellam dulciculæ potionis, in Tusc. Vitru. li. 1. auctor est, ex cedro oleum nasci, quo libri, aliæ ue res perunctæ, à tineis & cariæ non læduntur. ad quod pertinere uidetur illud Persij Saty. 1. Et cedro digna locutus. Item illud Oui. 1. Trist. Nec titulus minio, nec cedro charta notetur.

CELAENAE, arum, κελαιναὶ, collis est Asiæ proprie dictæ, in quo urbs fuit eiusdem nominis, ex qua Antiochus Soter incolas transtulit in eam, quam à nomine matris Apamiam appellauit. Stra. lib. 12. Pli. uero lib. 5. cap. 29. Celænas easdem facit cum Apamia. Celænas item alias collocat Plin. lib. 5. cap. 32. in ea parte Asiæ, quæ Phrygiæ superiecta est, iuxta Andriam, Ancyram, & Colossas.

CELATIM, Ascosamente celatamente, clam. Sisenna apud Gell. libro 12. cap. 15. Quam maxime celatim poterat, in insidiis duo disponit.

CELEBRATIO, nis. Cic. Attic. De celebratione ludorum tibi assentior.

CELEBRESCO, celebris fio, δοκιμῶ. Accius: Et qualiscunque fama celebrescat tua. Ex Nonio.

CELEBRIS, & hoc celebre, uel Celeber, bris, bre, Famoso, celebre, διάσημος, περιβόητος, δοκιμώμενος, pe. c. distinguitur à frequenti, quòd frequens dicatur creber, siue de loco, siue de re animata: ut frequens miles, frequens senatus. i. creber, copiosus, multus: frequentes domus. i. crebræ, multæ. Aliquando dicitur quod ab aliis frequentatur: ut, Frequẽs templum, in quod multi conueniunt. Celebris uero idem est quod clarus, & qui in omnium ore uersatur. Ci. de diui. Nunquam illud oraculum tam celebre, aut tam clarũ fuit. Sæpe accipitur pro frequenti. ad Heren. lib. 2. Locus quæritur, celebris ne sit, an desertus, id est, qui celebratur.

CELEBRITAS, frequentia, hominum cetus. Cic. Att. Odi celebritatem, fugio homines. Interdum idem est quod famæ claritas. Idem pro Archia: Hac tanta famæ celebritate cũ esset absentibus notus.

CELEBRO, as, Celebrare, φοιτάω, frequento. Cic. 3. de Ora. Q. Mucii ianua maxima quotidie ciuium frequentia celebratur. Est itẽ prædicare, & illustrare. Cic. pro Rab. Hæc mira laus est, quæ non poetarum carminibus, non annalium monimentis celebratur, sed prudentium iudicio expenditur. Hinc Celebrare laudibus: & Virtutum celebritas. Itẽ Celebriorem, & Celeberrimum, pro illustriore, & illustrissimo. Celebrare ludos, est cum celebritate quadam ludos facere. Cic. 6. Philip. Ludi Apollinares celebrati. Celebrare diem festũ, ἑορτάζειν, est feriari. Idem in Catil. Celebratote illos dies cum coniugibus & liberis uestris.

CELEBRATVS, nomen ex participio. Cic. 2. Philip.

CELER, celeris, Presto ueloce, ταχὺς, uelox. Cic. ad Octauium. O miseram, & in breui tam celerem reip. cõmutationem. Hor. lib. 1. epist. Oderunt hilarem tristes, tristemq; iocosi, Sedatũ celeres. Hinc Celerrimus, pro quo uetustissimi dicebant Celerissimus. Manil. in Iliade apud Prisc. Celerissimus aduolat Hector.

CELERITAS, atis, Prestezza uelocità, ταχύτης, uelocitas. Cic. 7. Verr.

CELERITVDO, idem. Var. 3. de re rust. Lucius Aelius putabat dictum leporem, à celeritudine, quod leuipes esset.

CELERIPES, pedis, Veloce, ὠκύπους, qui leuis est pedib. Cice. ad Attic. lib. 9.

CELERITER, celerius, celerrime, Velocemente, uelociter. Cæs. 5. Bel. Gal. Imperata celeriter fecerunt. Cic. 2. de Fin. Celerrimeq; multa simul agitantem. Celeranter, celeriter. Accius apud Nonium.

CELERO, celeras, Affrettare, ταχύνω, celeriter aliquid facio. Vir. 9. Aen. Tum celerare fugam, patriaq; excedere suadet.

CELETES, κέλητες, pen. pro. equi, qui ad cursum soli adhibentur, sine bigis, uel quadrigis. Latine Desultorii: quòd ex his facile desiliatur. Pli. lib. 34. cap. 5. Videtur Celetas posuisse pro statuis equestribus.

CELETIZONTES, à Græcis dicuntur equum celerem regentes. Pli. lib. 35. cap. 8. Celetizontes pueri.

CELEVSMA, Grido unito di piu persone, clamor nautarum & aliorum, cum, uno aliquid iubente, omnes uniformiter respondent. Mart. lib. 3. Lentos tigitis ad celeusma remos.

CELIA, potus ex frugibus confectus, qui Hispanis præcipue in usu erat, sicut ceruisia Gallis. Pli. lib. 22. cap. ult. Est item Celia Apuliæ oppidum, in tractu Peucetiorum. Stra. lib. 4. & Ptol. lib. 3. cap. 2.

CELLA, Cella, dicta est, quòd in ea celentur, quæ esse uolumus occulta. Cic. Att. lib. 14. Cui quidem ego totã uillam, cellãq; tradidi. Capit autẽ Cella significationẽ, pro ratione adiecti uotũ, quæ illi iungũtur: ut Cella uinaria, οἰνών: Cella olearia, ἐλαιών: Cella farinaria, Cella pomaria, Cella lignaria, Cella libraria, Cella casearia. Denique omnis locus, in quo quid reponitur, Cella dicitur. Cic. de Sene. Semper boni assiduiq; domini referta est Cella uinaria, olearia, mellaria, & pomaria. Ter. Adelph. Nam me in cellam aliquam eum illa concludam. Virg. item 4. Georg. fauorum cauernas, cellas uocauit, cum ait: Distendunt nectare cellas. Itẽ loca in quibus lauamur, aut ungimur in balneis, cellæ dicũtur. unde caldariam cellam, frigidariam, & tepidariam dicimus. Cella item pars templi erat sacratior, in quam ingredi cuiuis fas non erat, ἄδυτον. unde apud Gell. legitur, Scipionem in Capitolium sæpe uenisse, iussisseq; cellam Iouis aperiri, ibiq; solum demoratum fuisse. Liu. lib. 3. In cella Iouis Optimi Max. habitaret exul.

CELLARIA, Cantina, caneua del uino, locus ubi conditur uinum. Plaut. in Mil. eiiciar cellaria. Et Cellaria, ταμία, quæ præest cellæ. Idem in Mil.

CELLARIVM, rii, Ripostiglio, ταμεῖον, uidetur ea figura dici, qua Granarium, Penarium, ut pro cella ac repositorio accipiatur. Hanc & Cellam promptuariam, seu Promptuariũ appellant, in quo conduntur, & ex quo promuntur ad uictum necessaria. Pli. lib. 36. ca. 15. Idem & Penarium, & Penaria, seu penuaria cella à penu nuncupatur. Cice. in Verr. M. Cato sapiens cellam penuariam reip. nostræ, nutricem plebis Romanæ, Siciliam nominauit. Diminutiuum est Cellariolum.

CELLARIVS, Preposto alla mesa, ταμίας, qui in cella præpositus est penui promendo uel condendo. Colu. Vt cibus & potus sine fraude à cellariis præbeat. Plau. in Capt. Prome quoduis, te facio cellarium. Hunc etiam Promũ condum appellabant, Plaut. in Pseud. Promus & condus sum, procurator peni. Auso. Promusq;, quàm condus, magis.

CELLARIS, re, adiect. ut columbi cellares. Col. lib. 8. c. 8.

CELLO, is, Antiquissimis in usu fuit pro percutio.

CELO, as, Ascondere, ἀποκρύπτομαι, ἀποκρύπτω, abscõdo, clam habeo. Construitur modo cũ uno duntaxat accusatiuo. Ci. 1. de nat. deo. Nec tu me celas. Modo cum duobus. Plaut. in Bacch. Istæc flagitia me celauisti. Interdũ loco unius accusatiui habet datiuũ. Ter. in Phor. Si hoc celetur patri. Modo cum ablatiuo mediante præpositione. Cic. Treb. Bassus noster de hoc me libro celauit. At cum passiue ponitur, res siue persona, quam quis aliquem celauit, ponitur in nominatiuo. Ter. in Eun. Diu celari non potest. Celatus, partic. Cic. pro Cluen. Non est de illo ueneno celata mater.

CELOX, Fregata, κέλης, κελήτιον, nauigii exigui genus, quod uno remorũ ordine agebatur: à celeritate nomen habens. Plau. in Asi. Quò hanc celocem conferam.

CELSITAS, tatis, Altezza, ἐξοχὴ, altitudo. Cic. in Offi. Celsitas animi.

CORNELIVS Celsus, uariæ eruditionis nomine à Quinctiliano commendatus: qui & rhetoricam multo quàm antea, diligentius explicauit, & de re militari diligentissime scripsit: nullumq; pene disciplinæ genus intactum reliquit: ex quibus ad nostra tempora nihil peruenit præter octo elegantissimos de re medica libros, qui omnium manibus teruntur.

CELSVS, celsa, sum, Alto, eccellente, ὑψηλὸς, altus, excellẽs. Pli. lib. 13. ca. 24. Firmiores, celsioresq; insfantes fore. Cic. 2. de nat. deo. Quæ primũ eos humo excitatos, celsos, & erectos consti–

constituit. Festus deducit hoc nomen à Græco κέλης, quòd qui equo uehuntur, sublimes sint.

Celtae, κέλται, populi Galliæ Comatæ, inter Garumnā & Sequanam fluuios, ita dicti à Celto Polyphemi filio, si Appiano credimus. Pompo. Mela lib. 3. Populorum Comatæ Galliæ tria summa sunt: terminanturq; fluuiis ingentibus. nam à Pyrenæo ad Garumnam Aquitania, ab eo ad Sequanam Celtæ, inde ad Rhenum pertinent Belgæ. A Celtis etiam Celtiberi Hispaniæ populi originem traxisse creduntur: qui cum uenissent ad Iberum Hispaniæ fluuium, ibiq; consedissent, assumpto ad nomen suum fluuii nomine, iuxta quem consederant, Celtiberi, κελτίβηρες, dicti sunt, & regio eorum Celtiberia. Luca. lib. 3. Profugiq; à gente uetusta Gallorum Celtæ miscentes nomen Iberi. Inde Celtibericus, a, um.

Celtiaca, oppidum Hispaniæ Bæticæ, in conuentu Hispalensi. Pli. lib. 3. cap. 1.

Celtica, κελτική, tertia pars Galliæ Comatæ, inter Sequanam & Garumnam fluuios sita. Pli. lib. 4. cap. 17.

Cemus, κημὸς, herba est apud Pli. lib. 27. c. 8. cuius descriptionem se idcirco prætermittere ait, quòd solis in amatoriis usum habeat. Diosc. li. 4. eandem esse ostendit cum leontopodio. Cemus autem uidetur appellata ex floris, siue calycis figura: quoniam pyxidicula Athenis ita nominabatur, per quam suffragia in subiectum uasculum, quod Cadiscū uocabant, demitti consueuerant. Vide Ruel. lib. 3. c. 130.

Cenchris, huius cenchridis, κεγχρὶς, auis ex accipitrum genere, quam Arist. lib. 6. de animal. solam ex adunco genere quaterno, & eo plura oua parere dicit. Pli. lib. 29. cap. 6. Dicta Cenchris, quasi miliaria. Latini à tinnitu uocis Tinnūculum appellant. Est item Cenchris serpēs maculis plenus, Thebano marmori similis. Luca. lib. 9. Et semper recto lapsurus limite Cenchris, Pluribus ille notis. Pli. lib. 20. c. 21. Serpyllum aduersus serpentes efficax, maxime cenchrin, & scolopendras.

Cenchrites, κεγχρίτης, gemmæ species. Pli. l. 37. c. 11.

Cenchron, adamantis genus, quòd sit milii magnitudine: κέγχρος enim milium dicitur. Pli. lib. 37. ca. 4.

Cenomani, κενομανοὶ, populi Galliæ Cisalpinæ, teste Pli. li. 3. cap. 19. quorum caput Brixia fuit. Sunt etiam Galliæ Celticæ populi, Andegauis finitimi: quorum etiam meminit Pli. lib. 4. cap. 18. regio ipsa Cenomania.

Cenotaphium, *Sepolcro, auello, deposito uacuo*, κενοτάφιον, uacuū sepulcrum. κένος enim uacuus, & τάφος sepulcrum, à θάπτειν sepelire. est enim ut capsa, quæ ponitur in templo in exequiis mortuorum. Virg. 3. Aen. describit Cenotaphium sic: Solennes tū forte dapes, & tristia dona Libabat cineri Andromache, manesq; uocabat Hectoreum ad tumulum: uiridi quem cespite inanem, Et geminas, caussam lacrymis, sacrauerat aras. Quo loco Seruius tumulum inanem cenotaphium esse dicit. Cenotaphiorū autem usum adinuenit superstitiosa ueterum opinio, qui credebāt defunctorum animas, si honore sepulcri carerent, stygiam paludem tranare non posse. unde a sacerdotibus inuentum est exequiarū genus, quod terræ iniectionem uocabant, ut etiam iis, qui naufragio periissent, aut quorum corpora haberi non possent, iusta persoluerentur. tumulum itaque ex cespitibus, aut alia materia congerebant, ubi absente defuncti cadauere, tanquam præsente, solenni quodam ritu exequiæ peragebantur. Huiusmodi autem sepulcrum, in quod nullæ illatæ erāt reliquiæ, Cenotaphium, hoc est, inane sepulcrum uocabatur. Suet. Honorarium tumulum appellat in Claud.

Censeo, ses, sui, sum, pe. cor. *Estimare, pensare, giudicare*, ἀξιόω, τιμάω, significat existimo, puto, arbitror. Ter. Eun. Cēsent posse me obfirmare, &c. Liu. lib. 6. Bel. Pun. Censent eo ueterum obuiam Penum. constituere, deliberare, sententiā dicere, ἀποφαίνεσθαι γνώμην. Nam senator censet, cum sentētiam dicit de eo, quod sibi uidetur: assentitur, cum alienam approbat. Cic. in Catil. Quid senatus censuerit, exponam. Idem pro Flac. Cuius patrem armis pellendum à suis mœnibus censuissent. Item Censere, succensere, significat. Vas. Ne uobis censeam, si ad me referretis. Est item Censeri, τιμᾶσθαι, æstimatis facultatibus in censum redigi. Boe. in Topi. Quoniam faciendi liberi tres sunt partes: una quidem, ut censu liber fiat. Censebantur enim antiquitus soli ciues Romani. Censeri autem dicebantur, cum bonorum suorum censum hoc est, ualorem apud Censores profitebantur: quorum etiam nomen à censu deductum est. Cic. pro Flac. uoluisti magnum agri modum censeri non potest. Legitur & Census sum, uel sui, in actiua significatione, tanquam à deponente Censeor. Idem ibidem: Census es mancipia Amyntæ. Hinc Accenseo, Percenseo, perfecte censeo, numero. Colu. Rusticationis partes si uelimus percensere, uix numero comprehendemus.

Censio, onis, *Castigatione, correttione*, τίμησις, castigatio: unde Censionē facere dicebantur Censores, cum mulctam cuipiam irrogabant. Pla. in Rud. ne censionem semper facias.

Censio hastaria, uocabatur cum militi mulctæ nomine ob delictum militare indicebatur, ut hastas daret.

Censitor, oris, uerbale ab antiquo uerbo Censio, is, quartæ decli. idem quod censor. Vlp. in l. forma. §. illam æquitatem. ff. de censib. illam æquitatem debet admittere censitor, ut officio eius congruat.

Censor, oris, *Censore, correggitore*, τιμητὴς, qui censuram gerit. Censores magistri morum erant, à censendo. i. arbitrando dicti, quòd illis summum arbitrium erat aliorum morum. Vel à Censu, quòd quinto quoque anno populi R. censum agerent. Varr. Censor ad cuius censionem, id est, arbitrium censeretur populus. Cic. 3. de Legi. Censores, populi æuitates, soboles, familias, pecuniasq; censento: urbis templa, uias, aquas, ærarium, uectigalia tuento. Fest. Censores dicti, quòd quisque tanti sua æstimaret, quātum illi censuissent: quod non absurdum uidetur: quia & rerum & morum censores erant. Vnde Plut. in Aemil. Censura senatores è senatu remouere potest, equitibus equos adimere, ex plebeiis ærarios facere, notare infamia, censum agere, lustrum condere. Erant autem duo Censores, qui quinto quoque anno creabantur. Vide Liu. lib. 4. ubi docet Censores ab agendo populi censu nomen fuisse sortitos.

Censoriae vestes, dicebantur, quibus Censores merito uti possent.

Censorius, τιμητικὸς, ad hominem relatum, cum significat, qui aliquando censura functus fuerit. Cic. 2. de Ora. Cōsularem se esse hominem & censorium. Et paulo post: Id committere, uide quam sit homini turpe Censorio. Frequēter tamen iungitur rebus, ut Censorium dictum, quod est censoris, seu quod ad censorem pertinet, & Censoria uirgula. Quinct. lib. 1. ca. 2. Censorium non est. Cic. pro Clu. Hominum delictum fortunæ iudicio committere, minime censorium est.

Censualis, le. Vlp. l. forma. ff. de censib. Forma censuali cauetur, ut agri sic in censum referantur. Vincula censualia. Idem ea. l. §. si quis inquit. Si quis inquilinum non fuerit professus, uinculis censualibus tenetur.

Censui agri, dicebantur, qui emi & uendi iure ciuili poterant. Fest.

Censura, æ, *Censura, riprensione*, τιμητεία, τιμητικὴ ἀρχὴ, Cēsoris dignitas. Liu. li. 4. Alios magistratus annuos esse, quinquennalem censuram grauem esse. Accipitur interdū pro decreto, & lege. Pli. in Paneg. Nam uita principis, censura est, eaq; perpetua.

Census, us, *Censo, intrata, rendita*, dicebatur æstimatio rerum & bonorum facta, secundum quā tributa pendebantur. Vnde, censum agere, est recensere hominum facultates. Liu. 1. Censum instituit, rem saluberrimam tāto futuro imperio. Census item annuus redditus, & quicquid fortunarum quis habet. Iuuen. Protinus ad censum: de moribus ultima fiet quæstio. Cic. 2. de Leg. A quo iterum funerum sumptus præfinitur ex censibus. Vnde qui centum millia æris in professionem detulissent, Censi dicebantur.

Census, τιμηθεὶς, significat eum de cuius bonis factus est cēsus. Cic. pro Arch. Eum, qui sit census, ita se gessisse tam tū pro ciue.

Centaurea, æ, siue Centaurion, rii, κενταύριον Diosc. herba est, quæ à Chirone Centauro nomen accepit, qui ea curatus dicitur, cum Herculis hospitis sui arma pertractanti, sagitta decidisset in pedem. Virg. 4. Georg. Centaureum appellauit, pe. pr. Cecropiumq; thymum, & graue olentia Cētaurea. Vide Pli. lib. 25. cap. 6.

Centauri, *Centauri*, κένταυροι, Thessaliæ populi, secus Pelion montē habitantes. qui primi equos domare, & ex iis pugnare cœperunt: quo factum est, ut à uicinis populis primum cōspecti, membra partim humana, partim equina habuisse crederentur. Est etiam Centaurus nauis nomē apud Virg. 5. Aen. Centauro inuehitur magna.

Centenus, a, um. Pli. lib. 33. ca. 10. Non erat apud antiquos numerus ultra centum millia. itaque & hodie multiplicantur hæc, ut decies centena millia dicantur. Vir. 10. Aen. Cētenaq; arbore fluctum Verberat. Hoc est, centum ingētibus remis. Cic. in Par. centena sestertia.

Centenarius, & similia in arius, denotant non multiplicationem sui, sed numerum aliarum rerum, quæ non nominantur: ut Lapis centenarius, non quòd centuplus sit, sed centum librarum. Centenarius numerus gregum. Varr. 2. de Re rust. cap. 5.

Centenariae cenae, dicebantur, in quibus lege Licinia

non plus centussibus, hoc est, centum assibus impendebatur. Fest.

Centesimus, a, um, postremus, uel unus ex centenario. Pla. in Milite: Haud centesimam partem dixi. Interdum multiplicandi uim habet, & pro centuplo accipitur: ut cum dicimus, Centesimum fructum ager attulit: hoc est, centies tantum, quantum sementis acceperat. Centesima fruges, idem Pli. lib. 5. cap. 4.

Centesimas calendas, Iurisconf. uocant centesimum mensem: unde Centesimis Calendis aliquid dare, hoc est, intra annos octo, & menses quatuor: ut annotauit Alciatus in parerg.

Centesimare, exercitum, pro, centesimum, militem supplicio afficere. Solent enim Imperatores, cum grauius quippiam milites deliquissent, eam moderationem adhibere, ut neque uniuersum exercitum delerent, neque facilitate ueniæ alios ad similia inuitarent. Conuocatis itaque uniuersis, centesimum, aut, si uideretur, decimũ quinque sorte proditum securi percutiebant.

Centesima, æ, ἑκατοστή, genus usuræ, quæ centesimo mense explet sortem, utpote cum centum librarum sors singulis mensibus libram unam usuræ parit. Vide Budæum de Asse. Cic. Att. lib. 1. à Cæcilio propinqui minore centesimis nũmum mouere non possunt.

Centiceps, itis, *Di cento capi*, qui centum habet capita. Hor. 2. Carm.

Centies. Cice. in Pis. H-S. centies, & octogies Romæ reliquisti.

Centifolia, rosæ genus, in Campania potissimum prouenieans: à foliorũ multitudine ita appellatum. Pli. l. 21. c. 4.

Centigranvm, genus tritici: quòd ferat centum grana. Pli. lib. 18. cap. 10.

Centimanvs, *Di cento mani*, ἑκατόγχειρ, qui centum habet manus: qualem fuisse Briareum gigantem. Vir. 6. Aen. refert.

Centipeda, ὀνίσκος, uermis est pilosus, multis pedibus arcuatim repens, ab aliquibus Multipeda, ab aliis Millepeda dictus. Pli. lib. 29. cap. 6.

Centipellio, onis. Pli. lib. 28. cap. 9. de ceruis: salutariter dantur in uino uentres, qui centipelliones uocantur.

Centipes, ἑκατόμπους, piscis, alio nomine Scolopendra, à terrestris scolopendræ similitudine. Pli. lib. 9. cap. 43.

Cento, nis κέντρων, ἐπίσαγμα, σύῤῥαμμα, uelum laneũ, lana aut tomento confertũ, qualibus olim in bello uti solent, ad machinas obtegendas, ne tormentorũ missilibus perfringerentur. Cæsar: Centonesq; iniecerunt, ne aut tela tormentis missa tabulationẽ perfringerent, aut saxa ex catapultis lateritiũ discuterent. Sisen. l. 3. Histo. Aceto madefactis cẽtonibus integuntur. Quidam Centonem capiunt pro stragulі genere, quod cubãtibus insterni solet. Cato de re rust. c. 10. & 11. Culcitras octo, instragula octo, centones pueris sex. Similiter & Macr. Dum scrophã sub centonibus iacere scribit, rusticũ stragulũ esse declarat. Fieri autem centones constat ex pannis diuersorũ colorum, uel lanis in unum cõdensatis, atque consutis. Vnde ad earum similitudinem, Cẽtonem uocant carminis genus ex diuersis carminum fragmentis hinc atque illinc accersitis, contextum, quasiq; consutum. Extant adhuc Homerocentones, Ὁμηροκέντρωνες, & Virgiliocentones, à Proba Falconia consuti.

Centralis adiect. Pli. lib. 2. Terra centralis interueniat.

Centrosvs, a, um: ut, Centrosa scobs, id est, limatura admodum dura, ueluti centrum quod in marmore, uel iunipero inuenitur. Pli. lib. 37. cap. 7. Gemmæ factitiæ centrosa scobe deprehenduntur.

Centrvm, tri, *Il centro*, κέντρον, pũctum sphæræ, aut orbis medium. Apuleius in Cosmographia: Cardinẽ, inquit, mundi (sic. n. dixerim centrum) habet tellus. Cic. 1. Tuscu. Persuadent enim Mathematici terram in medio mundo sitam ad uniuersi cæli cõplexum, quasi puncti instar, obtinere, quod Centrum illi uocant. Centra in marmore, sunt quidam ueluti duriores nodi, ad claui similitudinem, inimica ferris: qui in intima etiam lignorum parte inueniuntur. Plin. lib. 16. ca. 39. Inueniuntur & in quibusdam arboribus, sicut in marmore, centra. i. duritia clauo similis, inimica ferris. Est itẽ centron crystalli quoddam uitium, durum & fragile, quod & Salem appellant. Pli. lib. 37. cap. 2.

Centvm, ἑκατόν, nomen numerale & indeclinabile. Ci. pro Mil. Hi centum dies penes accusatorem cum fuissent. Accipitur aliquando Centum indefinite pro pluribus. Sic, Centum greges apud Hora. 2. Car. Ode. 16. & Centum iuuenci apud eundem, l. Epod. Centum puer artium. 4. Carm. Hinc Centenus, a, um: ut, Centena millia. Sic Ducentenus, Trecentenus, Quadringentenus, Quingentenus, Sexcentenus, Septingentenus, Octingentenus, Noningentenus, Centuplus, Ducentuplus, Trecentuplus, & reliqua. Cẽtesimus, & deinceps. Centies quoque aduerb. *Cento uolte*, ἑκατοντάκις, Ducenties, Trecenties, Quadringẽties, Quingenties, Sexcenties, Septingenties, Octingenties, Noningenties, Centenarius, Ducentenarius.

Centvmcapita, herba est ex aculeatarum genere. Plin. lib. 22. cap. 28.

Centvmpondivm, pro immani pondere, etiam si centum pondo excedat. Plaut. in Asin. Ad pedes quãdo alligatus es, æquum centumpondium. Cato. cap. 13. Centumpondium incertum unum, & pondera certa.

Centvmviri, *Cent'huomini*, qui res iudicabant. Nam cum essent Romæ trigintaquinque tribus, quæ & Curiæ sunt dictæ, terni ex singulis tribubus sunt electi ad iudicandum, & Centumuiri appellati, qui licet quinque supra centum fuerint, tamen quo facilius nominarentur, Centumuiri dicti sunt. Festus. Cic. pro Cecin. Scæuolam dixisti causam apud Centumuiros non tenuisse.

Centvmviralis, le, quod ad centumuiros pertinet: ut Iudicium centumuirale. Cic. 1. de Orat.

Centvncvlvs, ἐπισηγμάτιον, dimin. à Cento, pro uili ac sordido stragulo. Sen. lib. 11. epist. Diurnum accipit, in centunculo dormit. Accipitur & pro uiliori operimenti genere quod clitellis substerni solet. Liu. 7. Mulis strata detrahi iubet, binis tantum centunculis relictis. Centunculus item, teste Dioscoride, à Romanis uocatur herba, quam Græci Gnaphalion, & Chamæzelum uocant. Ratio nominis tracta uidetur à molli foliorum lanugine, qua ad inferciẽdos centones tomenti inopia suppleri posset. Vide Diosc. lib. 3. cap. 112. Pli. autem l. 24. c. 15. auctor est, Centunculum Italis appellatum fuisse testium clemandis genus, rostratis foliis, ad similitudinem capitis penularum iacens in aruis.

Centvplex, icis, *A cento doppi*, ἑκατονταπλάσιον. Plau. in Persa, Centuplex murus rebus seruandis paruus est.

Centvplicato, *Radoppiato cento uolte*, aduerb. Pli. lib. 6. cap. 23. Quæ apud nos centuplicato uæneunt.

Centvplvs, a, um, idem quod centuplex.

Centvria, riæ, *Compagnia di cent'huomini*, ἑκατοντὰς, τάξεις ἑκατοστύα, in re militari centum continet homines, qui sub uno Centurione sunt, quorũ centenarius iustus est numerus. Cic. 2. de diui. Primum uide, ne in eum dixerint, qui rogator centuriæ fuisset. Centuriæ in agris, dicebantur ducenta iugera. Centuria à centũ iugeribus uocabantur, sed mox duplicata nomen retinuit, inquit Col. lib. 6. Sicut Tribus dictæ, primum à partibus populi tripartito diuisi, quæ tamen nunc multiplicatæ, pristinum nomen possident.

Centvriatvs, us, dignitas & officium cẽturionis. Cic. pro l. Mani.

Centvriatim, κατὰ τάξεις, per centurias, ut tributim, per tribus. Cice. pro Flac. Tributim, & centuriatim descriptis ordinibus.

Centvrio, *Centurione, capitano di cento soldati*, ἑκατόνταρχος, ταξίαρχος, dicitur, qui centũ peditibus præest. Ci. pro Mar. Nihil sibi ex ista laude Centurio, nihil cohors, nihil turma decerpit. Centurio autem primæ cohortis dicebatur Primipilus, teste Plin. Veteres cum uiderent commisso prœlio, acies facile turbari, ut hoc incommodum euitarent, cohortes in centurias diuisere, & singulis centuriis singulos centuriones præfecerunt. Prima centuria primipilum uocabatur, quòd circa signa grauis armatura constituta erat. Centurio ipse primipili Centurio dicebatur, & Primipiles. Hic non modo aliquæ præerat, sed quatuor centurias, hoc est, quadringẽtos milites in prima acie gubernabat, & tanquã Princeps totius legionis merita consequebatur.

Centvrio, cẽturias, *Ordinare soldati à cento à cento*, κατατάττω, καταγράφω, κατανέμω, in centurias ordino. Cice. ad Quir. post reditũ. Ego cũ homines in tribunali Aurelio palã conscribi, centuriariq; uidissem. Ager cẽturiatus, qui in ducẽta iugera definitus erat. Romulus. n. centenis ciuibus ducenta iugera distribuit. Et milites centuriati, qui in ipsas cẽturias ordinabantur, τεταγμένοι. Liu. li. 29. Scipio postquã in Siciliã traiecit, uoluntarios milites ordinauit, centuriauitq;. Centuriata comitia, ut Asconius scribit, dicuntur, cum ab omni sexu, & ætate fertur suffragium, quod per cẽtenas turmas diuisus erat populus R. Hinc Succenturio, à quo Succenturiati dicũtur milites, nõ primæ, sed secundæ cẽturiæ, ubi ad insidiandum maxime collocabantur. Vnde Succẽturiatus dicitur, quasi insidiis positus. Ter. in Phor. Ego in insidiis ero hic succẽturiatus. Proprie autem Succenturiare significat, explendæ centuriæ gratia militum numerum supplere, uel in locum occisorum, uel exautoratorum militum alios substituere. Gell. eleganter ad cibos transtulit, cum in locum ciborum qui auferuntur, alii statim substituuntur.

CENTVRIONVS,ab antiquis dicebatur,teste festo, qui postea Centurio appellatus est.

CENTVRIPE, es, siue Centuripæ,arũ,κεντυρῖπαι Ptolemæo, oppidum est Siciliæ sub Aetna monte. Hinc Centuripini populi.Plin.lib.3.cap.8.

CENTVSSIS,pecuniæ genus fuit apud Romanos, centum asses ualens.Persius: Et centum Græcos curto cẽtusse licetur.

CEPAEA,Pli.herba est similis portulacæ,nigriore radice.

CEPHALEA,κεφαλαῖα,diuturnus, & ĩueteratus capitis dolor. Plin.lib.20.cap.13.& Celsus.

CEPHALENE,*Cefalonia*,κεφαλήνη,Cephalenia,κεφαλληνία, insula Ionii maris,à Cephalo Amphitryonis socio: uel à Cephalo Deionei filio dicta.Strabo lib.10. Hinc populi Cephalenes.

CEPHALVS, κέφαλος, piscis dictus à capitis magnitudine. Hinc Cephaleus,cephalea,um.Luci.lib.1.Sat. Thynnia uenientibus priua Dabo,cephaleamq; carnem. Gell. lib.10. cap.20.

CEPHENES,*Calauroni*,recentes fucorum fœtus. Plin. lib. 11. cap.16.Cephenes item fuerunt Asiæ populi, qui postea à Perse Iouis & Andromedes filio Persæ appellati sunt. Herodor.lib.7.

CEPHEVS,κηφεὺς,teste Ouidio,Aethiopum rex, Andromedæ pater,quam Perseus uxorem duxit. Hic postea cum uxore,& Andromede filia,& genero Perse, in cælum translatus dicitur.Oritur Cepheus in 15.parte Capricorni. Hoc sidere nati,erunt seueri,sicut Catones.Cepheius,a, um. Oui.4. Meta.Cepheia conspicit arua.

CEPHISVS,pen.pro.κηφισὸς,fluuius,per Bœotiam fluens.Cephisi aquas fatidicas dicit.Luca.lib.3. ob Themidis oraculum uicinum,à quo Deucalioni,& Pyrrhæ, ratio ostẽsa est, qua genus humanum posset reparari. Cephisides undæ, & Cephisia ora,apud Ouidium.Plin.lib.4.cap.7.

CEPHVS,animal est apud Aethiopes, pedes posteriores humanis pedibus,& priores hominis manibus similes habẽs Plin.lib.8.cap.19.

CEPIONIDES,gemmæ crystallini nitoris. Pli. lib. 37.cap.10.

CEPITES,siue Cepocapites,gemma candida est. Plin. lib.37. cap.10.

CERA,*Cera*,κηρὸς,satis notæ significationis est, nempe illud, quod melle ex fauis expresso,remanet.Plin.lib.21. cap.14. Cera fit expressis fauis,sed ante purificatis aqua, & triduo in tenebris siccatis,quarto die liquatis igni in nouo fictili. Cera etiam ueteres,ante inuentum papyri usum pugillares suos obducere solebant: unde etiam pro epistolis & pugillaribus positum inuenitur.Iuue. Non ne libet medio ceras implere capaces Quadriuio?Hinc illæ loquendi formulæ, In prima cera,In secunda cera,Ima cera, & extrema cera.Romani.n.sua testamẽta in tabulis ceratis perscribebãt. Suet. in Cæs.Q.Pedium ex quadrãte heredem instituit, reliquos in ima cera, hoc est in ultima parte testamenti.Inter ceras optima creditur Punica candidissima.

CERVLA,læ,diminutiuum.Cic.ad Att.lib.16.

CERACHATES,gemma ex achate generibus.Pli.li.37.ca. 20.

CERAMICVS,κεραμεικὸς,Cariæ sinus est non longe ab Halicarnasso,nobilissima urbe. Pompon.lib.1.& Pli.lib.5. cap. 29.Ceramici item duo fuerunt Athenis, de quibus Suidas scribit,his uerbis:Athenis Ceramici,loci duo erant, unus in ciuitate,alter extra ciuitatem: in quo qui in bello cecidissent,publico sumptu sepeliebantur, funebriq; oratione ornabantur. qui uero in urbe erat,locus erat,& certa,constitutaq; sedes meretricibus. Fuit præterea Ceramicus, Atticæ regionis locus præaltus, eodem Suida auctore, in quo lampadum certamina peragebantur: unde prouerbiũ, Lampadem tibi curso trado.

CERAMITES,gemma est testæ colorem habens, unde & nomen accepit: nam κέραμιος testam,sonat.Pli.lib.37.cap.10.

CERARIVM,apud Cic.5.Ver.uidetur accipi pro eo quod ceræ nomine penditur.

CERASTES,æ,genus serpentis,quod teste Plin. lib. 8. cap.23. quadrigemina cornua præfert simillima arietum, unde & nomen habet.

CERASTIS,dicta Cyprus, quòd procurrentibus promontoriis,uelut infestis cornibus assurgat.Steph.

CERASVS,si,p.c.*Ciregio,arbore*,κέρασος,arbor nota, à Cerasunte Ponti ciuitate sic dicta,quam cum Lucullus deleuisset,inde illam Romam transtulit,& à ciuitate Cerasum appellauit. Sane arbor Cerasus dicitur,fructus uero Cerasum. Oui. de nuce: Audiat hæc cerasus,stipes inanis erit. Plin.lib.15. cap.25.Cerasorum Aproniana maxime rubent. Et paulo post inter cerasa principatum obtinent Duracina. Dicitur & Cerasum pro arbore.Col. Cerasa,& amygdalæ, quæ primæ florent,possunt inseri commode.

CERASVS,untis,κερασοῦς,urbs Ponti,à Lucullo expugnata:unde cerasa primum in Italiam translata sunt.

CERATHVS,fluuius Cretæ,Gnossum urbem præterlabens: à quo & Gnossus ipsa aliquando Cerathus uocata,teste Stra. lib.10.Hinc Ceratheus,a,um.Virg.in Ciri.

CERATVM,siue cerotum, κήρωτον, malagmatis genus, quod uulneribus solet super imponi.Dictum uidetur à cera, quæ fere omnibus ceratis adhiberi solet.Plin.lib.13.cap.22.

CERAVNIA,siue Ceraunia,κεραύνια,montes sunt Epiri,in mare usque extensi: ἀπὸ τῶν κεραυνῶν,à fulminibus,quibus sæpe impetuntur. Ouid.2.de Pon. Eleg.6. Cum poteram recto transire Ceraunia uelo. Pro iisdem etiam Acroceraunia,uel Acrocerauniós montes dicimus. Horat.lib.1.Car. od.3.infames scopulos Acroceraunia.Plin. in Proœ. lib.4. Tertius Europæ sinus Acrocerauniis incipit montibus. Sunt & Ceraunii montes in Asia, in Caspium pelagus obuersi.Pomp.lib.1.Quin & Taurus mons in uniuersum Ceraunius appellatus,teste Plin.lib.5.cap.27.

CERBERVS,p.c.*Cerbero*,κέρβερος, à Poetis fingitur esse canis triceps,inferorum custos: quem ab Hercule catena ab inferis tractum esse iisdem fabulantur. Mythologici terram interpretantur,dictumq; uolunt Cerberum, quasi κρεοβόρον, hoc est,carnem uorantem,quod terræ proprium est,quæ sibi credita corpora omnia consumit. Alii serpentem fuisse uolũt in Tænaro Laconię promontorio,cuius ueneno mortales extinguebantur.Et quoniam in Tænaro ad inferos dicitur esse aditus,Ditis canem dixerunt, quem cum Hercules trucidasset,nata est fabula,Canem tricipitem interemisse: quanquam hoc alii ad uirtutem eius, & animi magnitudinem malint referre,qua omnes cupiditates, & cuncta uitia terrena contempsit ac domuit. Cerberus etiam dictus est canis Alexandri Epirotæ,leonibus congrediens.

CERCIVS, qui & Circius dicitur, uentus est uiolentissimus Galliæ Narbonensi peculiaris.Gell.lib.2.cap.22.& Pli.lib. 2.cap.47.

CERCOPITHECVS,p.p.*Gatto mammone*,κερκοπίθηκος, ex κέρκος cauda,& πίθηκος simia,quasi simia caudata, quam Maimonem uulgo dicimus. Plin.lib.8.Cercopitheci nigris capitibus,pilo asinino.Mart.lib.13.Si mihi cauda foret,cercopithecus eram.

CERCYRA,κέρκυρα,insula est maris Ionii, quæ à Latinis littera una immutata Corcyra dicitur.uulgo Corfu.

CERDONES,*Artifici uili che solamente attendono al guadagno*,βάναυσοι,artifices sordidi,& qui artes illiberales, quæstus gratia exercent,quales sunt sutores ueterum calceorum,qui à Suetonio Veteramentarii appellantur.Mart.lib.3.Vt uelles corio ludere cerdo tuo.Cic.1.de Nat.deo. Carmen Pythagorei ferunt cuiusdam fuisse cerdonis.Dicti autem sunt Cerdones,à Græco κέρδος,quod lucrum significat: unde & Lucriones à Latinis appellantur.

CEREALIS,le,*Ciò che s'appartiene à Cerere*,quod ad Cererẽ pertinet: unde Cereales ædiles,qui rei frumentariæ apud Romanos præerant.Cereales ludi,in honorem Cereris facti. Liu.lib.30.Cena Cerealis,Plau.Men.Cereales cenas dat, ita mensas extruit &c.Cereale papauer.Virg.1. Geor. Nec non & lini segetem,& cereale papauer.Vbi Ser.Cereale papauer,uel quòd est esui,sicut frumentum: uel quo Ceres usa est ad obliuionem doloris.

CEREALIA,orum,*Sacrifici di Cerere*,δημήτρια,τὰ, sacra Cereris à Triptolemo instituta: quę tanta religione celebrabantur,ut feriæ pollutæ crederentur,siquis eo tempore cũ uxore concubuisset.Præterea in sacrificiis Cereris uinum non adhibebatur.Vnde Plau.in Aul.iocandi ansam sumpsit, Megadorum Cereri nuptias esse facturum, quòd nihil uini ad nuptias esset allatum.

CEREBELLVM,Plin.lib.29.cap.5.Morsis à cane rabido,ne rabiosi fiant,cerebello gallinaceo occurritur. Medici cerebelli nomine intelligunt posteriorem cerebri partem.

CEREBRVM,*Ceruello*,ἐγκέφαλος,inquit Plin.est uiscerum excellentissimum,proximumq; cælo capitis, sine carne, sine cruore,sine sordibus.Hic habet sensus arcem, hic culmen altissimum,hic mentis est regimen.Cic.1.Tuscu.Aliis pars quædam cerebri uisa est animi principatũ tenere, Aliis nec cor ipsum placet,nec cerebri quandam partem esse animũ: sed alii in corde,alii in cerebro dixerunt animi esse sedem & locum.

CEREBROSVS,αὐθάδης, παράλογος, qui, uiti cerebro,præceps fertur in iram.Hora.li.1.Ser.cerebrosus prosilit unus. Dicitur & de brutis.Colu.lib.2.cerebrosos boues.

CERES,*Cerere*,δημήτηρ,dea frugum putabatur,à creando dicta,Saturni & Opis filia, quæ peculiari epitheto Alma dicitur,quia nos alit:uel(ut Cic.lib.4.de Natu.deo.scribit)dicta est,tanquam geres,à gerendis frugibus,casu prima littera

ru immutata. Hæc quandoque Luna dicitur, sicut Liber pro Sole ponitur. Virg. lib. 1. Geor. Vos ô clarissima mundi Lumina, labentem cælo quæ ducitis annum, Liber & alma Ceres. Ponitur interdum Ceres pro ipso pane, sicut Liber pro uino. Teren. Eun. Sine Cerere & Baccho friget Venus.

CEREVS, a, um, *Di cera*, *κήρινος*, ex cera. Cic. 3. de Natu. deo. si omnis cera commutabilis esset, nihil esset cereum quod cō mutari non posset. Sumitur quandoque pro molli, facili, & flexibili. Hor. Cereus in uitium flecti. Item pro flauo. Vir. 2. Ecl. Addam cerea pruna. à ceræ uidelicet colore. Inde ficedulæ pingues ab Accio Cereæ uocantur, translucente nimirum per cutem flaua pinguedine. Quandoque pro uncto. Mart. Cereu si pendet lumbis & trita lacerta.

CEREVS, *Cereo, torchio*, *κηρός*, est funale, uel candela ex cera confecta. Mart. Hic tibi nocturnos præstabit cereus ignes. Cic. Offi. Omnibus uicis statuæ factæ sunt, ad eas thus, & cerei.

CERIA, æ, potionis genus ex frugibus confectum. Pli. lib. 22. cap. 25.

CERINTHE, es, uel Cerintha, æ, *κηρίνθη*, genus herbæ, mellis cum cera misti saporem habens. Vir. 4. Geo. Cerinthæ ignobile gramen. Dicitur & Cerinthus, *κήρινθος*, & à Dios. Ceranthe, ab Arist. Erithace. Vulgo eam uocare solent Carbinam, in Hetruria præsertim & Liguria: quia flatu Africi nasci creditur, quem, ut inquit Vitruuius, Carbam nautæ, uel Carbinum cognominant.

CERINVS, a, um, *Simile alla cera*, ceræ simile: ut, Cerinus color. Plin. laudatiorū cerina, atque purpurea. Cerini smaragdi, apud eundem lib. 37. cap. 5. Plau. in Epi. Plumatile, aut cerinum. subintellige uestimentum.

CERION, ulceris genus, achoribus simile. Plin. lib. 20. cap. 8. Sanat ulcera concreta in modum faui, quem Cerion appellant. Idem lib. 23. cap. 7.

CERITES, pen. pro. *κηρίτης*, gemma est cerei coloris. Pli. lib. 37. cap. 10.

CERITVS, pe. pr. quasi cereritus. nam in Cereris sacris furore corripiebantur. Hora. in Ser. Ceritus fuit, aut commotæ crimine mentis, id est insanus & furiosus. Pla. in Amph. Tu certe laruatus es, aut ceritus. Idem: Iube hanc pro cerita circunferri.

CERNETANI, qui & Mariani dicti, Italiæ populi, iuxta Casinum & Buuillas: ita dicti à Cerneto oppido, cuius meminit Plin. lib. 3. cap. 5.

CERNO, is, creui, cretum, *Vedere*, *βλέπω*, uideo. Virg. 3. Aenei. Cernimus astantes nequicquam lumine toruo Aetnæos fratres. Transfertur & ad sensus interiores, ut idē sit quod animaduertere, siue considerare. Cic. lib. 3. epi. Cerno iam animo, quando omnia uberiora futura sint. Quandoque iudicare, statuere, deliberare, *τάσσειν*. Cic. de Leg. Quotcunque Senatus creuerit, populusve iusserit, tot sunto. Lucil. Postquā præsidium castris educere creuit. Quādoq; diuidere, secernere, cribrare: quòd & Incernere dicitur: unde & Incernicula cribros uocamus. Plin. lib. 18. cap. 11. Rursus quæ transit, arctiore cernitur. Vnde & Crines dicti sunt, quòd sint discreti. Quādoq; dimicare. Plaut. Pro patria Amphitryo dū cernit. Quandoque adire, unde cernere hereditatem filii parentum dicti. Cicer. ad Dolabellam: A te peto, ut me hanc quasi falsum hereditatem alienæ gloriæ sinas cernere. Cretio, onis, solennitates, quæ adhibentur in adeundis hereditatibus, Cice. ad Attic. lib. 11. Galconis hereditatem creui. duco enim cretionem fuisse simplicem. Varro 5. de lingua Latina. Facito uideant te heredem: itaque in cretione adhibere iubent testes. Theodosius impe. lib. 6. Cod. tit. de iure deli. Cretionum scrupulosam solēnitatem hac lege penitus amputare decreuimus.

CERNVVS, a, um, *Chino, inchinato*, *ἐπικεκυφώς*, proprie inclinatus, quasi qui terram cernat. Virg. lib. 10. Erectoq; incumbit cernuus armo. Vbi Ser. Cernuus equus dicitur, qui cadit in faciem, quasi in eam partem, qua cernimus.

CEROFERARIVM, instrumentum, quo cereus fixus continetur. unde illud in Decr. distin. 23. Acolythus accipiat ceroferarium cum cereo.

CERO, as, *Incerare*, *κηρόω*, cera obduco. Colu. lib. 12 cap. 50. Sexta oliuitate dolia cerari oportere, antiqui dixerunt. Hinc tabulæ ceratæ dicebantur, cera superinductæ.

CEROMA, *κήρωμα*, oleum quo sese athletæ perungere solent, adhibito quodam terræ genere. Cœl. lib. 4. cap. 26. uocat *πάτος*.

CEROSVS, a, um, *Che ha della cera meschia*, *κηρώεις*, quod ceram admixtam habet: unde Mel cerosum, nondum satis expurgatum. Plin.

CEROMATICVS, a, um, ceromate perunctum. Iuu. Sat. 3.

CERRETANI, populi citerioris Hispaniæ, in montibus Pyrenæis. Plin. lib. 3. cap. 3.

CEROSTROTVM, p. p. *Tarsia, intarsiamento*, à *κέρας* cornu, & *στρωτὸς* stratus: picturæ genus, cum ex cornibus ramenta tinguntur uariis coloribus, deinde uermiculatim ligno inserūtur. Plin. li. 16. Nunc tincta, nunc sublita, nunc quæ cerostrota, à picturæ genere, dicuntur. Proprie tamen dicuntur Cerostrota, cornibus strata: ut lithostrota, lapidibus strata.

CERREVS, a, um: ut, Cerrea glans. Plin. lib. 16. cap. 6.

CERRINVS, a, um: ut, Cerrinus calix. Plin. lib. 30. cap. 10.

CERRVS, *αἰγίλωψ*, arboris glandiferæ species est, cuius glande suilla caro firmior redditur. Pli. lib. 16. cap. 6.

CERTAMEN, *Battaglia, abbattimento, contrasto*, *ἀγών*, *ἆθλον*, conflictus, qui fit inter duos uel plures. Ouid. 10. Meta. Ea lex certaminis esto. Interdum res ipsa, de qua certatur, scilicet uter columbam sagitta feriat. uter prior decurrat ad metas. Vir. 2. Geor. Velocis iaculi certamina ponit in ulmo. Græca certamina celebratissima hæc fuerunt, Olympia, Pythia, Isthmia, & Nemæa. Certamen significat etiam priuatam contentionem. Sal. Diu magnum inter mortales certamē fuit, ui ne corporis, an uirtute animi res militaris magis procederet. Certamen, prœlium. Cic. 4. de fin. Magnum, & difficile certamen. Plau. A certamine belli tam necessariis me remouissem.

CERTATIM, *a gara*, cum certamine, & æmulatione. Virg. lib. 8. Tunc lecti iuuenes certatim aræq; sacerdos Viscera tosta ferunt taurorum.

CERTATIO, onis, *Contesa*, *φιλονεικία*, actus contentioq; certātium. Cic. 2. de Leg. Quòd sine curriculo, & sine certatione corporum fiat.

CERTATVS, us, ui, nomen, certamen. Stat. li. 3. Sil. Ridetq; benigna Parthenope gentile sacrum, nudosq; uirorum Certatus.

CERTE, *Certo, in fede*, aduerbium affirmantis. Cic. de Fin. 3. Satis ne hoc conclusum uidetur? certe. Interdum idem quod certo, clare, & manifeste. Cic. Q. frat. Certe enim scio, te fecisse cum caussa.

CERTO. Ter. Eun. Hoc certo scio, Rhamnusium se esse aiebat.

CERTISSO, as, certus fio. Pacu. apud Noni. Vocant cocos, unde certissent.

CERTO, as, *Contendere, combattere*, *ἀγωνίζομαι*, aliquādo rei bellicæ conuenit, pro pugna, seu prœlio. Tacit. li. 21. Missus in eos eques cum expeditis cohortibus ambigue certauit. Aliquando est omnino contēdo: & tam in bonam partē, quàm in malam accipitur. Cum datiuo. Virg. Eclo. 5. Montibus in nostris solus tibi certet Amyntas. Cum ablatiuo. Ter. Bene dictis si certasset, audisset bene. Cum ablatiuo & præpositione De. Liui. Aricini atque Ardeates de ambiguo agro cū sæpe bello certassent. Cum præpositione Cum. Sal. Iaculari, cursu cum æqualibus certare. Cum præpositione Inter. Cic. Reliquum est, ut officiis certemus inter nos. Et cum aduerbiis mecum, tecum, secum. Plin. Iun. Nam mihi satis est certare mecum.

CERTVS, a, um, *Certo, chiaro*, *ἀτρεκής*, *δῆλος*, clarus, & indubitatus, à Cerno pro uideo: quia ea, quæ cernimus, clara & indubitata sunt. Plau. Mer. Quid illud sit negocii, lubet scire me ex hoc, ut sim certus metu. Interdum Certus, qui non errauit. Mart. O quam certa fuit librato dextera ferro? Hinc certos fere plurali numero dicimus pro, Quosdam, quasi à ceteris discretos. Cic. Is cum certis aliis ad Cæsarem missus, paulo ante discesserat. Sal. Apud latera certos locauit. Et certum dicimus deliberatum. Vir. in Gallo: Certum est, in siluis inter spelæa ferarū Malle pati. Hinc certior, & Certius cōparatiua, pro exploratiore, & peritiore. Sen. in Hippol. loquens de Cupidine: Figit sagitta certior missa puer. Facere certiorē, *δηλοῦν*, *παραγγέλλειν*, est indicare. Cic. 6. Ver. certiorem te faciunt, Africanum Carthagine deleta, &c. Plau. in Casi. Face me certiorem, quid meus uir me uelit. Teren. in Phor. Quantum potes, me certiorem face.

CERVARIVS, a, um, à ceruo deductum: unde Lupus ceruarius, dicta est fera, lupi effigiem habens, & pantheræ maculas, nomine, ut opinor, à ceruina pernicitate imposito. Plin. lib. 8. cap. 22. Sunt in eo genere qui Ceruarii uocantur, qualem è Gallia in Pompeii Magni arena spectatum diximus. Ceruarium uenenum. Plin. lib. 27. cap. 11.

CERVINVS, a, um, *Di ceruo*, *ἐλάφειος*, quod ad Ceruum pertinet: ut, Ceruinum cornu. Var. 3. de re rust. Ceruinus color, qualis est pellis cerui, uel castaneæ. Pallad. lib. 4. cap. 13.

CERVICALE, & Ceruical, *Guanciale*, id, cui dormientis caput, & ceruix innituntur. Iuu. Conducis comites, sellam, ceruical, amicas.

CERVICVLA. Cice. 5. Vert. Tumen ne putamus patronum tuū in hoc crimine ceruiculam iactaturum?

CERVISIA, *Ceruogia*, potus ex aqua & frugibus confectus, & præcipue ex hordeo madefacto, & rursus clibanis siccato, addito

addito lupi salictarii flore: quo potus genere etiam hodie pletaque Galliæ,& Germaniæ loca, Britanniaq; uniuersa, uini inopiam supplent. Plin.lib.22.cap.25.

CERVIX, *Coppa*, ἐπωμὶς, posterior colli pars, quæ ab occipitio incipit,& tendit ad spinam. Antiqui(ut Quinct.ait) Ceruices plutaliter dicebant, primusq; Hortensius Ceruicem dixit. Cic.in Vat. inflato collo tumidis ceruicibus intulisti. Cato: Si caput, aut ceruices dolent, ea lotio caldo lauito.

CERVSSA, pen.pr. *Biacca*, ψιμμύθιον, plumbo in acuto aceto soluto comparatur. Vitru.docet, quomodo fiat, dicens, Rhodii in doliis sarmenta collocantes, aceto suffuso supra sarmenta collocant plumbeas massas, deinde ea operculis obturãt, ne spiramentum obturata emittant: post certum tẽpus aperientes, inueniunt è massis plumbeis cerussam. Eadem ratione lamellas æreas collocantes efficiunt ærugjnem. Cerussa uero cum in fornace coquitur, mutato colore, ad ignis incendium efficitur Sandaracha. Vide Gale.lib. 9. Simpl.& Plin.lib.34.cap.ult.

CERVSSATVS, a, um, *Imbiaccato*, ut Cerussatæ mulieres, quæ cãdoris comparandi gratia cerussa utuntur. Marti.lib.2. Cerussata timet Sabella solem. Cerussata cutis, Cerussatæ buccæ, Mart.lib.7. Cic.in Pis.

CESANA, oppidum Piceni non procul à Cliterna. Plin. lib.3. cap.15.

CESSATIO, onis, uerbale, *Indugio*, μέλλησις, σχολαιότης, Cic.1. de Nat.deo. Epicurus nihil cessatione melius existimat.

CESSATOR, oris, *Indugiatore, ocioso*, μελλητὴς, σχολαῖος, ociosus, qui cessat & nihil agit. Cic. Pæto li.7. non quo cessator esse solerem.

CESSATVS, a, um, partic. sine uerbi origine, ut Regnatus, & similia: nam regnor, aut cessor non dicimus. Hinc cessata arua, id est neglecta,& non culta. Oui.4. Largaq; prouenit cessatis messis in aruis.

CESSIM ite, *Ritrarsi, tornare in dietro*, ἀναχωρεῖν, significat regredi, recedere. Iusti.lib.2. Ite cessim, inhibete remos. Et apud legum consultos tit.ad legem Aquiliam, Interim superius plaustrum cessim ire cœpit. Fit autem à Cedo.

CESSIO, onis, est iuris nostri in alium transfusio. Cic. in Topic. Abalienatio, est eius rei, quæ mancipi est, aut traditio nexu, aut in iure cessio.

CESSO, as, *Cessare, astenere*, παύομαι, abstineo, ab opere uaco. Verg.7.Eclo. Et si quid cessare potes, requiesce sub umbra: id est(inquit Serui.) si potes breue ocium tibi persuadere. Dicimus autem Cessare in re aliqua, & Cessare à re. Cice. Neque unquam in suo studio atque opere cessauit. Liu. Nec ex quo castris castra collata sunt, cessatum à leuibus prœliis est. Item Cessare, ὀκνεῖν, ῥᾳδιουργεῖσθαι, tardare, remorari, diutius immorari in re aliqua facienda, & eam negligentius agere. Virg.6.Aen. Cessas in uota, precesq;? id est, tardus es in uota faciẽda. Ter.in Eun. Paululum si cessassem, Pythia, Domi non offendissem. Ci.de nat.de. Cur tam multos deos nihil agere,& cessare patitur? & apud Ter.in Eun. & Ad. ut dictum est. Cum uero pro desinere, uel finem facere ponitur, habet alium secum infinitiuum. Ci.ad Q.frat. Si te inimici uexare cœperint, ne cessaris me certiorem facere, ut accurram. Ter.And Cessas alloqui. Et in Phor. Absenti tibi contumelias nunquam cessauit hodie dicere. Concesso. Plaut.in Pœn. Postquam autora est, nunquam concessauimus lauari, aut fricari.

CESTICILLVS, auctore Festo, circulus est, quem mulieres imponunt capiti, quo commodius onera ferant.

CESTREVS, duabus tantum syllabis, κεστρεὺς, piscis genus, qui & Cephalus,& Mugil uocatur. Vide, Cœl.Rhod.li.27.ca.4.

CETARIAE, arum, loca iuxta mare stagnante lacu, in quibus thynni & alii huiusmodi pisces capiuntur,& saliuntur. Pli. lib.37.cap.5.

CETARII, κητοπῶλαι, qui cetos, marinos pisces maiores, capiunt, aut uendunt. Colu.lib.9. Salsamentorum omniũ purgamenta, quæ cetariorum officinis euertuntur. Cic. in Off. Cetarii, lanii, coqui.

CETRA, træ, scutum breue loreum, quo utuntur Afri,& Hispani. Virg.7.Aen. Læuas cetra tegit. Liu.li.21. Hispani cetris superpositis incubantes, flumen transnatauere. Hinc Cetrati dicti, milites cetris muniti, quos peltastas uocãt. Hirtius Bel.ciui.lib.1. Erant cetratæ ulterioris Hispaniæ cohortes circiter octoginta. Liu.lib.31. Nocte cetratos inter bina castra in insidiis abdiderat.

CETVS, ti, κῆτος, nomen maioribus omnibus marinis piscibus commune, iis presertim, qui animal pariunt, non ouũ: cuiusmodi sunt balænæ, orcæ, pristes, thynni,& similes. Vnde Cetarii appellantur, teste Nonio, qui maiores in mari pisces capiunt. Plin.lib.32.cap.1. Cetos sexcentorum pedũ longitudinis,& trecentorum sexaginta latitudinis in flumẽ Arabiæ intrasse, tradit Iuba. Dicimus & Cete plurali tantũ numero, nulla casuum inflexione. Virg.5.Aen. Inmania cete. Cic.de Nat.deo. properans subiungere cetis.

CEV, *Come*, οἷον, οἱονεὶ, tanquam, uel quasi: magisq; est poetarũ, quàm oratorum, sed quo multi,& presertim Plin. utuntur. Virg.2.Aen. Aduersi rupto ceu quodam turbine uenti Cõfligunt. Plin.lib.8.cap. 16. Incremento terga, ceu quodam incitamento flagellantur.

CEVERE, est clunes mouere, ut in re uenerea, & proprie de maribus dicitur, crissare uero de mulieribus. Persius: An Romule ceues?

C ANTE H

CHERONEA, æ, χαιρώνεια, uicus Bœotiæ, Plutar.patria. Pli.li. 4.cap.7.

CHEROPHYLLON, herba pastinacæ erraticæ, siue dauci folio, radicula candicante, subamata. Veteres Gingidion appellarunt. nam chærephylli nomen recentius est, à comæ luxuria,& aspectus iucunditate impositum. Hodie à uulgo herbariorum Chærefolium appellatur, Gręca,& Latina uoce in unam coalescentibus.

CHALCEDON, χαλκηδὼν, urbs Bithyniæ, iuxta Bosphorum Thracium, ex opposito Byzantii. Hanc Megarenses condidere, Cæci iccirco appellati, quòd non potius oppositum litus elegissent, in quo postea conditum est Byzantium, tanto feliciore modis omnibus sede.

CHALCIS, idis, serpentis genus è genere lacertarum, quasdã ærei coloris lineas in tergo habens. unde & nomen habet. Pli.lib.32.cap.4. Est & Chalcis Homero, auis nocturna, ex genere accipitrum, bellum internecinum cum aquila gerens. Plin.lib.10.cap.8. cymindin uocat. Est & Chalcis, piscis. Plin.lib.32.cap.11.

CHALCIS, dis, *Negroponte*, χαλκὶς, Eubœæ urbs præcipua, ab Aulide, Bœotiæ portu, exiguo Euripo diuisa, uetus Atheniensium colonia: ita dicta(si Stephano credimus) à Chalcide filia Asopi: aut certe, quòd ærariæ fabricæ ibi primum fuerint repertæ. Est & alia Chalcis, agri Corinthii oppidum. Tertia Aetoliæ, Acheloo fluuio irrigata. Quarta Syriæ, à Monico Arabe condita. Sunt & aliæ eiusdem nominis urbes, quæ enumerantur à Stephano. A Chalcis Chalcidicus, a, um. Virg.6.Aen. Chalcidicaq; leuis tandem super adstitit arce.

CHALYBES, populi in Ponto iuxta Thermodoontem fluuiũ, qui & Alizones Homero dicti sunt, & postea Chaldæi, teste Stra.lib.12. Hi ferrum nudi effodiunt, dicente Virg. At Chalybes nudi ferrum. Ponitur tamen quãdoque Chalybs, pro ipsa ferri materia. Virg.8.Aen. Vulnificusq; chalybs uasta fornace liquescit. Est & Chalybs fluuius in Hispania, in quo ferrum optime temperatur. iuxta quem & Chalybas populos collocat. Iustin.lib.ult.

CHAMAECERASI, ex cerasorum genere humillimæ. Plin.lib. 15.cap.25.

CHAMAELAEA, χαμαιέλαια, herba quæ similitudinem foliorũ oleæ habet. Plin.lib.25. cap.7. Multum infra hunc succum est, qui fit ex herba Chamælæa. Idem lib.24.cap.15.

CHAMAELEON, onis, χαμαιλέων, herba ex genere aculeatarum: ita dicta à uarietate foliorum. Mutat enim cum terra colorem, hic niger, illic uiridis, alibi cyaneus, alibi croceus. Plin.lib.22.cap.18.

CHAMAELEON, tis, *Cameleonte*, χαμαιλέων, quasi paruus leo, animal est diuersa uarietate conspersum, ut pardus, & ad colores quos uidet, conuersione facillima uariatur. Nascitur in India, figura & magnitudine lacertæ, nisi quod crura habet recta & excelsiora. Latera uentri iunguntur, ut piscibus, & spina simili modo. Eminet rostrum simile suillo, cauda prælonga in tenuitatem desinens,& implicans se uiperinis orbibus: ungues adunci, motus tardior, ut testudini, asperũ corpus, ut crocodilo habet oculos corpori concolores, nunquam eos operit. Solus animalium, nec cibo, nec potu alitur, nec alio, quàm aeris alimento: latet hieme, ut lacerta. Vide plura apud Plin.lib.28.cap.8.

CHAMAEMELON, *Camamilla*, χαμαίμηλον, herba est uulgo nota, ab odore mali sic dicta, quæ alio nomine Anthemis appellatur. Medici recentiores Chamomillam barbare uocãt.

CHAMAEPEVCE, χαμαιπεύκη, herba est folia habens laricis foliis similia, lumborum & spinæ doloribus propria. Plin. lib.24.cap.15.

CHAMAEROPS, opis, herba myrteis circa caulem geminis foliis, capitulis Græculæ rosæ. Pli.lib.26.cap.8. Ruellius eandem esse existimat, quam à Mithridate inuentore Mithridation appellant.

CHAMAESICAE, herba est lentis folia habens. Pli.li.24.c.15.

CHAONIA, pars montana Epiri: licet quãdoque sumatur pro tota Epiro. Hinc Chaones, populi, à Troiani Heleni fratre Chaone.

Chaone. Vir.3. Aen. Chsoniamq; omnē Troiano à Chaone dixit. Iidem postea & Molossi dicti à Molosso Pyrrhi filio. Str.lib 7.

Chaontores, *χαονίδες*, canum genus ex chais, id est ex lupis ceruariis conceptum, ut uidetur sentire Hermol. in Pl. Verisimilius tamen, à Chaonia regione dictos, uti Molossos à Molossia. Chaonidum canum originem refert Pollux ad æneum canem à Vulcano fabricatum.

Chaos, *Confusione, Chaos, χάος*, Hesiodus in Theog. omnium rerum initium uocat, quòd ante omnes deos, deasq; natum sit: de quo & Orpheus initio Argonau. Alii appellant materiam cæli & terræ confusam atque informem, quæ primum ex nihilo facta est, de qua postmodum omnia sigillatim per species uarias, formasq; proprias prodierunt. Est autem nomen Græcum. Apud Latinos tantum in usu est Chaos, & ablatiuus Chao: quamuis Priscianus per secundam declinationem declinauerit Chaus, Chai. Virg. lib.4. Geor. Aq; Chao densos diuum narrabat amores. Dictum Chaos à *χέω* fundo, quòd fuerit fusio, id est confusio elementorum omnium.

Characias. Plin. lib.26. cap.8. Tithymali genus, ramos habens digitali crassitudine. Alia quoque Characias est (uulgo Charancia,) quæ in hortis fenestrisq; per cancellos topiario opere digeritur. Sed de hac ueteres nihil. Hermol. Corol.

Character, *Carattere, segno, figura, forma, χαρακτὴρ*, Latine dicitur signum, insigne, forma. Colu. lib.11. cap.2. Nec minus maiora quadrupedia charactere signari debent.

Charistia, *χαριστήρια*, neu. gen. & nu. plu. festa uocabantur, quibus cognati conueniebant. Oui. lib.1. Fast. Proxima cognati dixere Charistia cari. Val. lib.2. Conuiuium solenne maiores instituerunt, idq; Charistia appellauere, cui præter cognatos & affines nemo interponebatur.

Charites, *Le gratie, χάριτες*, Gratiæ tres finguntur: Aglaia, Thalia, & Euphrosine, Iouis, & Eurynomes, (ut in Theogonia tradit Hesiodus) aut Veneris & Liberi filiæ: quas ueteres nudas pinxerunt, quòd gratias inter amicos minime deceat esse fucatas. Tres autem ea ratione dicuntur, quòd una beneficium det, altera accipiat, tertia reddat. Pinguntur iuuenes ne beneficii memoria senescat: ridentes, quòd hilariter dandum sit. & cum duæ nos aspiciant, una pingitur aduersa: quo significari uolunt, quòd pro accepto beneficio duplex à nobis gratia debeat reuerti.

Charon, tis, à poetis dicitur, qui animas mortuorū per tria inferni flumina, Acherontem, Stygem, & Cocytum, ad aliā ripam transuehit. Virg. lib.6. Aen.

Charondas, cognomento Thurius, patria Catanæus, Atheniensibus leges quasdam tulit, quibus cum capitis pœnā illa tulisset in eos, qui gladiis armati cōcioni interessent, imprudenter, ut rure ueniebat, gladio accinctus in concionē prodiit: monitus deinde ab eo, qui proxime assidebat, cum culpam dissimulare posset, gladio quo accinctus erat incumbēs uiolatæ legis à se pœnas exegit. Val. lib.6. cap.5.

Charta, *Carta, χάρτης*, cum ch aspirato, papyrus, in qua scribimus: proprieq; ea, quam ueteres ex papyri arboris cortice, & glutino præparabant: cuius species, uariaq; nomina, & præparandi rationem uide apud Plin. lib.13. cap.11.12.& 13. Quanquam etiam latius chartæ nomen postea cœpit extendi, ut etiam de iis dicatur, quæ ex membranis, linteis, aut alia quacunque materia cōficiuntur. Suet. in Nerone, Plumbeam chartam supino pectore sustinuit. Plin. lib.13. cap.11. Chartam Alexandri Magni uictoria repertam, auctor est. M. Varro, condita in Aegypto Alexandria; ante non fuisse chartarum usum, palmarum foliis primo scripsitatum. deinde quarundam arborum in libris, postea publica monumenta plumbeis uoluminibus, mox & priuata linteis confici cœpta, aut ceris.

Chartarius, a, um. Plin. lib.18. cap.10. Hoc officinæ chartariæ utuntur. Charta uirgo, quæ nondum transcripta est, dicitur à Martia. parere enim dicuntur chartæ, cum ex iis exempla sumuntur. Item Charta urbs Tyri dicta est, ex qua & Dido orta fertur, & ab eius nomine à sese conditam urbē Carthaginem appellasse.

Charybdis, *χάρυβδις*, & Scylla, duo monstra sunt in freto Siculo, de quibus Virg.3. Aen. Dextrum Scylla latus, læuū implacata Charybdis Obsidet. Est autem Charybdis locus, sicuti scribit Salustius iuxta Taurominitanū litus: extatq; fabula Charybdim mulierem fuisse rapacissimam, quæ cum Herculis uaccas rapuisset, à Ioue fulminata est, & in hoc monstrum cōuersa. Est igitur Charybdis mare periculosum nautis, quod contrariis fluctuum cursibus collisionem facit, & rapta quæque absorbet & reiicit. Ouid. Et uomit epotas sæua Charybdis aquas. Seneca ad Lucilium: Scyllam saxum esse, & quidem terribile nauigantibus, optime scio: Charybdis an respondeat fabulis, perscribi mihi desidero. Fac nos certiores, utrum uno tantum uento agatur in uertices, an omnis tempestas mare illud contorqueat: & an uerum sit, quicquid illo freti turbine arreptum est, per multa millia trahi. Thucyd. lib.4. scribit esse fretum inter Regium mare, & Messanam, à quo breui spatio Sicilia à cōtinente distet, & Charybdim appellatum.

Chaus, lupi species, pardorum maculas habentis, quem alio nomine lupum ceruarium uocant. Pli. li.8. ca.19. Ita scribit.

Chelae, arum, *Branche di gambari, e di grancelle*, scorpiorum & cācrorum brachia, dicta à forficulis denticularis, quos Græci *χηλὰς* uocant. Virg.1. Geor. Qua locus Erigonem inter, chelasq; sequentes.

Chelidonia, siue Chelidonium, herba, ab hirundinibus, quæ Græce *χελιδόνες* dicuntur. Eo enim auium genere aduentante, nascitur, & discedente extinguitur. Pli. lib.8. cap.27.& lib.25. cap.8. Chelidonia item uocatur Fauonius uentus, à die sexto ante Feb. idus, usque ad vij. cal. Marti. quòd iis diebus hirundines primum conspici incipiant. Plin. lib.2. cap.47. Est etiam Chelidonia, gemmæ nomen. Plin. lib.37. cap.10. Item genus aspidis, ut Galenus auctor est. Chelidonia præterea inter ficorum genera recensetur. Pli. lib.15. cap.18.& Col. lib.10.

Chelys, *χέλυς*, proprie testudo animal: quamuis etiam pro instrumento musico accipiatur.

Cheramides, genus lapilli pretiosi. Sera. lib. ulti. Pli. lib.37. cap.10.

Chernitas, *χερνίτης*, lapidis genus est ebori simillimus, in quo defunctorum cadauera condebantur. Pli. lib.36. ca.17.

Cherrhonesus, *ἀπὸ τῆς χέρσου καὶ νήσου*, terra est in insulæ modum mari cincta, uno tantum, eoq; angusto spacio continenti adiuncta.

Chersina, æ, genus est testudinis terrestris. Pli. lib.9. cap.10.

Chimaera mons Lyciæ ignifomus, in cuius cacumine leones habitant: in medio autem, ubi pascuis abundat, capræ: in radicibus autem serpentes. Hinc factus locus fabulæ, Chimæram monstrum esse, quod flammas euomat, caput & pectus leonis habens, uentrem autem capræ, & caudam draconis. Lucr. Prima leo, postrema draco, media ipsa chimæra. Et quoniam Bellerophontes montem hunc habitabilē reddidit, Chimæram fingitur occidisse. Hæc fere Ser. in illud Virg.6. Aen. Flammisq; armata Chimæra. Pli. lib.2. c.106.

Chios, *χίος*, insula in Aegæo noningentorum circiter stadiorum ambitu, Ioniæ adiacens. Montem habet Pellenæum, & marmor Chium: item templum Apollinis, qui inde Chius appellatur, & promontorium Aruisium, à quo Aruisia uina. Habet autem hoc nomen, cum primitiuum est, pe cor. Luc. li.8. Quas Asinæ cautes, & quas Chios asperat undas. Hinc Chius, a, um. Tib. lib.3. Chio soluite uincla cado.

Chiragra, *Gotta di mano*, pen. cor. morbus articularis manuum infestans. Marti. Sed nil patrono porrigit hæc chiragra est.

Chiridota, tunica prolixa manus operiens. unde Scipio Gallo obiecit, quòd cum chiridota tunica accubuerit. Dicta chiridota, *ἀπὸ τῶν χειρῶν*, à manibus quas tegebat.

Chirographum, *scritto di mano*, quod nostra manu perscripsimus. Asco. scribit Chirographa dici, in quibus tantū quæ gesta sunt, scribi solent. Cic.3. de nat. deo. Labienus chirographum sex primorum imitatus est.

Chiromantia, diuinatio ex linearum, quę in manibus sunt, inspectione.

Chiron, onis, Centaurus, Saturni & Phillyræ filius, dimidia sui parte equus, reliqua homo. Fabulantur enim poetæ, Saturnum, cum Phillyram Oceani filiā adamaret, eiusq; frueretur concubitu, Opis uxoris interuentu turbatum, subito se in equum conuertisse. Phillyram autem ex eo grauidam effectam, fœtum peperisse, cuius anterior pars hominē, posterior equum referret, eumq; Chironem nominasse, qui ubi primum adoleuit in siluas sese contulit, ibiq; herbarum uires edoctus, in præstantissimum medicum euasit: a quo etiam Centaurion herba nomen accepit, & Chironium ulcus, quod maxime fit in pedibus & cruribus, duas habens oras callosas, tumentesq; dolore modico, sic dictum, quòd Chironis opem exigat. Hic postea à Peleo & Thetide accitus, propter probitatem, peritiam, & iustitiam, quibus ceteris multum antecellebat, Achillis pædagogus constitutus est, quem & citharæ artem & herbarum usum docuit. Ab eodem & medicinam Aesculapius, & Astrologiam Hercules dicuntur accepisse. Postremo cum Herculem hospes ro suscepisset, armaq; eius pertractaret, euenit, ut sagitta quædam hidræ Lernææ ueneno imbuta, illi in pedes decideret. quod malum cum nulla ope sanari posset, mori tamen non potuit, quòd utroque parente immortali natus esset. tandē

cum à superis impetrasset, ut immortalitatem sibi morte liceret commutare, in cælum translatus est: ubi & Sagittarii signum efficit.

Chironia uitis, herba smilacis foliis, clauiculis suis arbores uitis modo conscendens. Plin. lib. 23. cap. 1.

Chironomus, qui inter saltandum manibus gesticulatur: quamuis etiam ad reliqui corporis gestus transferatur. Iuu. Sat. 6. Chironomon Ledam molli saltante Batillo.

Chirurgia, χειρουργία. licet nomen generale sit ad omnẽ artem, quæ actionem habet manuum cum cognitione coniunctam: proprie tamen dicitur de ea parte medicinæ, quæ sectione, uel ustione, aut alia quauis ratione, quæ manu administretur, morbos curat. Cic. ad Att. Diæta curare incipio, chirurgiæ tædet. Eadem & Chirurgice appellatur. Cels. in Proœ. lib. 1. In tres partes medicina diducta est, ut una uictu, altera medicamentis, tertia manu mederetur. primam diæteticen, secundam pharmaceuticen, tertiam chirurgicẽ Græci nominauerunt.

Chirurgus, χειροῦργος, medicus uulnerarius, à manuum operatione dictus. Mart. li. 1. Chirurgus fuerat, nunc est uespillo Diaulus.

Chlamydatus, chlamyde indutus. Cic. pro Rab. Post. L. Sylla imperator chlamydatus. Plaut. in Pseu. Quis hic homo chlamydatus est?

Chlamydula, dimin. χλαμύδιον. Plau. Sume chlamydulam.

Chlamys, ydis, *Sopraueste militare*, χλαμὺς, proprie uestis militaris, pallio breuior multo, ac strictior. Vir. 8. Aen. Ipse agmine Pallas In medio chlamyde & pictis conspectus in armis. Plau. Puer cape chlamydem, & da pallium. Idem ad ornatum militis ait opus esse chlamyde, machæra, & petaso. Similiter Iul. Pollux inter apparatus militares numerat chlamyda. Iureconsulti uero inter uestimenta puerilia numerant chlamydes. A Numa Rom. rege chlamydem repertam, Suidas auctor est.

Chloris, florum dea, à Romanis Flora dicta, quæ cum Zephyro nupsisset, à marito muneris loco impetrauit, ut florũ omnium haberet potestatem. Ouid. 4. Fast. Chloris eram, quæ Flora uocor. Fuit & Chloris Amphionis & Niobes filia, Apollinis & Dianæ telis interfecta. unde fabulã in Oui. 6. Meta.

Chloritis, χλωρίτης, gemma herbacei coloris, quæ in Scyllæ auis uentre inueniri creditur. Pli. lib. ult. cap. 10.

Choaspitas, gemma uiridis, auri fulgore interminicãte. Pli. lib. 37. cap. 10.

Choaspes, Medorum fluuius, ad fines Persidis in Tigrim defluens. Tib. li. 4. Nec qua uel Nilus, uel regia lympha Choaspis profluit.

Choerilus, poeta Samius. Scripsit Atheniensium uictoriã contra Xerxem: gesta Lysandri, Lacedæmoniorum ducis. Hora. auctor est, etiam Alexandri Magni gesta scripsisse, & pro singulis uersibus singulis Philippeis donatum. Sunt qui tradant, Alexandrum cum Chœrilo pepigisse, ut pro singulis bonis uersibus singulos acciperet Philippeos, pro singulis malis singulos colaphos: opere autem perfecto, uix septem fuisse inuẽtos, qui possent probari. Fuit & alter Chœrilus, poeta Tragicus. Suid.

Cholera, choleræ, *Colera*, χόλερα, morbi genus præcipitis, in quo & uomitus, & deiectio simul fiunt. Corn. Cels. lib. 4. cap. 11.

Choma, atis, agger, siue tumulus. Budæ. in Pand. Chomata sunt aggeres terra aggesta facti. Vlpia. de extraor. crim. Lege Saccularii.

Choragium, gii, χοράγιον, ædificium amplum post scenam. unde promebantur omnia ad ludos necessaria. Vitru. lib. 5. Festus Choragium interpretatur, ipsum scenicum instrumentum, quo scena instruitur, & apparatur: cuius præfectus dicitur Choragus. Plau. in Trin. ornaméta à chorago sumpsi. Transfertur item Choragium ad quemlibet alterius rei apparatum. Ad Her. lib. 4. Aut aliquod fragile falsæ choragium gloriæ comparetur. Apul. lib. 5. de Asino: Iam feraliũ nuptiarum miserrimæ uirgini choragium struitur. Dictum Choragium à χορηγῶ, subministro.

Choragus, gi, suppeditator instrumenti ludicri, & expensarum. Suet. in Aug. conduxit mensa choragum.

Choraula, ars tibicinum. unde Strabo culpat Ptolemæum Aegypti regem, quòd præter alia flagitia etiam choraulam exercuerit.

Choraules, uel etiam Choraula, à choro & tibiis dicti, qui modulantur ad choros, uel qui in choro fistulas inflant, χορὸς, tripudium, αὐλὸς, fistula, seu tibia: unde Choraulæ dicti, quòd tibiis ad choreas canunt. Mart. lib. 11. Non sit cum citharœdus aut choraules. Plin. lib. 37. cap. 8.

Chorda, dæ, *Le corde de gli instrumenti musicali*, funiculus in instrumento musico, qui Latine fides dicitur. Cic. 3. de Orato. uoces, ut chordæ, sunt intentæ, quæ ad quenque tactum respondeant.

Chordus, a, um, ὄψιγονος, quod serotina fœtura natum est. Var. lib. 2. de re rust. cap. 1. Dicuntur agni chordi, qui post tempus nascuntur: uocant χορίον, inde Chordi dicti. Pli. lib. 8. cap. 47. de ouibus loquens: Gerunt partum diebus 150. postea concepti inualidi: Chordos uocabant antiqui post id tempus natos. Dicitur & de hominibus: unde plerique setius nati Chordorum cognomen traxerunt. Transfertur & ad inanimata: unde Chordum fœnũ dicitur, quod autumno secatur. Colu. lib. 7. cap. 3. Aluntur autumnali fœno, quod Chordum uocatur. Sic & Chorda frumenta dicuntur, quæ sero maturescunt.

Chorea, reæ, *Ballo*, à χορεύω salto, pro ipsa saltatione usurpatur. Virg. 6. Aen. Pars pedibus plaudunt choreas, & carmina dicunt.

Choriambus, pes ex prima & ultima productus, duabus mediis breuibus: ut, filiola. Dictus Choriambus, quòd ex choreo, id est trochæo, & iambo constet.

Choreus, siue Choreus, pes, qui alio nomine dicitur Trochæus constans ex duabus syllabis, prima longa, & secunda breui: ut, Musa.

Chorobates, regula longa circa pedes xx, quæ habet transuersaria aquarum liberationibus dicata, ut est uidere apud Vitru. lib. 8. cap. 6.

Chorocitharistae, *Quelli che cantano & suonano in coro*, qui in choro citharizant. Suet. in Domi.

Chorographia, χωρογραφία, regionis alicuius particularis descriptio. Geographia uero est, totius terrarum orbis descriptio.

Chorus, ri, *Coro, moltitudine di quelli che cantano, ouero saltano*, χορὸς, proprie multitudo est canentium, aut saltantium. Nam multorum uocibus, & concentu constat, ut Seneca & Macro. tradunt. Et apud priscos ex seruis symphoniacis comparabatur. Vnde apud Iurecons. lib. 3. de lega. Si chorus legetur, perinde est, ac quasi singuli homines legati sint. Et à χαρὰ (secundum Plat. lib. 2. De leg.) quæ est lætitia, deducetur. Festus à corona deriuat: habetq; primam corr. Virg. 6. Aen. Illa chorum simulans, euantes orgia circum Ducebat Phrygias. Vbi Seruius Chorum, hoc est, multitudinem in sacra collectam. Idem 1. Geor. Omnis quam chorus & socii comitantur ouantes. Vbi rursus Serui. Chorus proprie est coæuorum cantus, atque saltatio. Transumitur & ad res incorporeas, sumiturq; pro consentienti rerum aliquarum multitudine. Cic. 3. Offi. Potest igitur quicquam utile esse, quod sit huic talium uirtutum choro contrarium. Hierony. ad Dardanum scribit Chorum esse musicum instrumentum ex simplici pelle, cum duabus cicutis æreis, quod per primã inspiratur, & per secundam sonus emittitur.

Chria, χρεία, est commemoratio alicuius dicti, uel facti, uel utriusque simul celebrum habens demonstrationem: ut Isocrates dicebat, Virtutum radices amaras, fructus uero dulces. Est autem una ex quatuor exercitationibus, quas Fabius Grammatico tractandas præcipit. Chriæ usum, & genera latius exequitur Cœl. Rhodi. li. 26. ca. 27. Dicta Chria, quòd maxime sit utilis. χρεία enim usum significat.

Chromata, accipiuntur pro ornamentis & luminibus artium. Vnde Chromaticum melos ab antiquis dicebatur una ex tribus Musicæ partibus, quæ ob nimiam mollitiem infamiæ nota non caruit.

Chronica, orum, *Cronica*, τὰ χρονικὰ, generis neutri annales, siue historiæ, temporum memoriam conseruantes, quibus scilicet res gestæ, seruato temporum ordine, digerũtur. Inuenitur, & Chronicus, a, um. Gel. lib. 17. cap. 21. Excerpebamus ex libris, qui Chronici appellantur. Plin. lib. 35.

Chronizo, as, subsisto, & ex itinere identidem quiesco. Lucr. lib. 2. Et satiati agni ludunt, blandeq; chronissant.

Chrysa, æ, siue Chryse, es, oppidum Troadis. Plin. lib. 5. cap. 30. Strab. lib. 13. & Hom. Il. 1. Ouid. 3. Meta. Chrysenq;, & Cillan Apollinis urbes. Stephanus item Chrysen quãdam collocat circa Lemnum. Est item Chryse insula, de qua paulo post.

Chrysallis, dis, χρυσαλλὶς, erucæ genus ex rore nascens. Pli. lib. 11. cap. 32.

Chrysendeton, uasis genus aureis crustis illigatũ. Mart. lib. 6.

Chryses, æ, χρύσης, Apollinis sacerdos, pater Astinomes, quæ à nomine eius Chryseis cognominata fuit: quam cum Græci, expugnatis Thebis Ciliciis, urbe Etionis, abduxissent, & Agamẽnoni in prædæ diuisione tradidissent, Chryses, Apollinis insignibus exornatus, ad Græcorum castra accessit, filiamq; sibi petiit restitui. quod cum impetrare non potuisset,

potuisset, Apollinis auxiliũ implorauit, qui tã graue Græcis pestilentiam immisit, ut Agamemnon patri puellam restituere fuerit coactus. Cuius loco cum Achilli Bryseidem eripuisset, indigne id ferens Achilles, in posterum à prælio omni abstinuit, donec, morte Patrocli nunciata, intermissa arma recepit. Hom. 1. Iliad. Est & Chryses amnis Siciliæ. Cic. in Ver.

Chrysippea, æ, herba à Chrysippo inuentore dicta. Pli. lib. 26. cap. 9.

Chrysippus, Χρύσιππος, Apollonii filius, patria Solensis, siue, ut alii malunt, Tarsensis, Stoicæ sectæ philosophus, auditor Zenonis & Cleanthis: post quos etiam scholæ præfuit. Ingenii acumine plurimum ualuit, ut qui in multis etiam à præceptoribus dissenserit. In dialectica clarissimus fuit. Scripsit librorum uolumina supra quinque & septuaginta. De exitu eius uaria traduntur. Quidam uolunt à discipulis ad sacrificium uocatum, cum uinum dulce affatim hausisset, anhelitus difficultate laborare cepisse, atque ita quinto demum die fato concessisse, annus iam natum circiter tres & septuaginta. Alii ferunt, nimio risu expirasse. nam cum ficus rure allatos asinum comedentem uideret, ancillæ iussisse aiunt, ut & uinum asino bibendum daret: eiusq; dicti urbanitate tantopere sibi placuisse, ut nimio risu fuerit suffocatus. Mortuo Athenienses statuam posuerunt in Ceramico.

Chrysitis, Plin. lib. 33. cap. 6. Fit in iisdem metallis & quæ uocatur spuma argenti. genera eius tria: optima, quã Chrysitin uocãt. Est itẽ herbæ genus, alio nomine Chrysocome.

Chrysocolla, Boraso, χρυσοκόλλα, humor qui in metallis per uenas defluit, crassescente humore, rigoribus hybernis usque in duritiam pumicis. Laudatissima est in ærariis metallis: proxima in argentariis: tertia in aurariis: deterrima in plumbariis. Vide Plin. lib. 33. cap. 5.

Chrysogonum, χρυσόγονον, herba folio querno, flore coronarii uerbasci, radice rapi, uehementer intus rubente, foris nigra. Diosco. lib. 4. cap. 46. Nomen autem accepit ab aurei seminis colore.

Chrysolithus, lapis pretiosus, aureo nitore translucens. Ouid. 2. Meta. Per iuga chrysolithi, positæq; ex ordine gemmæ. Plin. lib. 37. cap. 9.

Chrysomela, χρυσόμηλα, mala sunt ex genere cydoniorũ. Virg. Aurea mala appellat. Plin. lib. 15. cap. 11.

C ANTE I

Cibaria, orum, Nodrimento cibo, alimenta. Cice. ad Atti. lib. 6. Respondi, me non instituisse iis dare cibaria.

Cibarius, a, um, quod ad cibum pertinet. Macr. lib 3. Sat. Lepdu. legem tulit cibariam. Cibarius panis, qui fit ex farina secundaria, ex qua flos ante excussus est. Celsus li. 2. cap. 17. Firmius est triticum, quàm milium: id ipsum, quàm hordeum, infirmissimum cibarius panis. Cic. lib. 1. Tuscu. cibarius in capsa panis datus. Cibarium uinum. pro ignobili. Var. Potus meus uinum cibarium. Sic Cibarius homo, ab eodem dicitur pro sordido, & plebeio. Cibarium oleum. Colu. lib. 12. cap. 50.

Cibatus, huius cibatus, Cibo, reficiamento, σιτίον, βίος, cibus. Pl. Truncos gratissimo in cibatu habent. Plaut. in Mil. tibi muni uiam, Qua cibatus ad te & legiones tuas tuto possit peruenire.

Cibilla, æ, teste Varr. li. 4. de lingua Latina mensa erat escaria, à cibis dicta. Festus item Cillibam interpretatur mensæ rotundæ genus, apud quem Cillibam corrupte legi putauerim, pro Cibilla.

Cibo, as, Nodrire, cibare, alo, nutrio. Col. lib. 9.

Ciborium, κιβώριον, Dioscorides interpretatur uentriculos quosdam in faba Aegyptia, (quam & Colocasiã uocat Pli.) uesparum fauis similes, in quibus fabæ sunt bullarum modo emergẽtes. Idem & Cibotium appellari testatur, quasi feriniolum: propterea quod feratur faba hæc indito in madentem glebam semine, sicq; in aquam proiecto. Plin. lib. 20. cap. 15. & Str. lib. 17. usus est hac uoce, Hor. li. 2. Car. Ode. 7. Obliuioso læuia Massico Ciboria exple.

Cibus, Cibo, σιτίον, omne quo uescimur. Donatus cibum distinguit à uictu, quòd cibus etiam delicatis prebeatur: uictus in paruis, aridisq; alimoniis constitutus sit. Teren. in And. Lana ac tela uictum quæritans. Idem in Eun. Viden' otium & cibus quid faciat alienus?

Cibyra, æ, κίβυρα, Ptol. oppidum Asiæ proprie dictæ, nõ procul à Meandro fluuio. Cic. 6. Ver. Inde Cibyrates, uel Cibyrata. Cic ibidem: fratres illi Cibyratæ inambulabant. Item Cibyraticus, a, um. Ibidem: Cibyratici illi canes.

Cicada, dæ, Cicala, τέττιξ, insecti genus canorum, unde & Cicadam quidam dictam uolunt, quasi cito cadentem, id est euanescentem. Virg. 3. Geor. Et cantu querulæ rumpent arbusta cicadæ. Pli. lib. 11. cap. 26. auctor est, cicadam ex omnibus quæ uiuunt, sine ore esse, pro eo aculeatum quiddam in pectore habere linguæ simile, quo rorem lambit, & pectus ipsum fistulosum, quo uocem emittit.

Cicatricare, teste Festo, pro eo quod est cicatricem ducere.

Cicatricosus, Pieno di segni di ferite, οὐλώδης, cicatricibus plenus. Colu. de arb. cap. 11. Quint. lib. 4. cap. 1.

Cicatrix, cis, Il segno della ferita, οὐλή, proprie est signum uulneris obducti, quasi circa cutem, uel quasi obcæcatrix. Ter. in Eunu. neque cicatrices suas Ostentat. Cic. 7. Phil. Luculentam plagam accepit ut docet cicatrix.

Ciccum, dicebant antiqui membranam tenuem, quæ est in malo punico, uelut cellularum discrimen. Festus.

Cicer, ris, Cece, ἐρέβινθος, genus leguminis. Plin. lib. 18. cap. 12. Ciceris natura est, gigni cum salsilagine. Vide ibidẽ plura ciceris genera. Horat. 2. Ser. Sat. 6.

Cicera, æ, leguminis genus, à Col. inter pabula annumeratum, à cicercula solo differens colore. est enim obsoletior & nigro propior.

Cicercula, æ, Cicerchia, λάθυρον, leguminis genus ciceri nõ dissimile, sed minutius, inæquales angulos habens. Plin. lib. 18. cap. 12. Colu. lib. 2. cap. 10.

Cicerculum, neutro genere, genus sinopidis. Pli. li. 35. c. 6.

Cicero, κικέρων, cuius uitam Tyro Tullius, eius libertus, tribus uoluminibus scripsit, teste Pediano: præceptores se habuisse fatetur, in philosophia quidem Philonem Academicum tunc Romæ commorantem: In iure ciuili, Scæuolam: in Dialectica, Diodorum Stoicum: in dicendo Apollonium Molonem. S. Roscium Amerinum parricidii reum, natus annos xxiii. ut tradit Nepos, ut alii, xxvii. defendit. Metuẽs deinde Syllam, quem in ea caussa offenderat, in Græciam abiit, Asiamq; simulata ualetudinis caussa adiit: ubi se, ut ipse ait, recoquendum præceptoribus dicendi dedit, Xenoclemq; Adramittenum, Dionysium Magnesium, & Menippum Catem audiuit, Rhodi uero Apollonium Molonẽ magistrum dicendi habuit: feruntq; Posidonium tunc Athenis eum Grece declamantem audiuisse, ac protinus exclamasse, quòd solam Græcis dicendi relictam gloriam uideret ad Latinos per eum transferri. Cuius uitam omnem uide apud Plutarchum.

Cichorium, pen. pro. Cicoria, radicchio, κιχώριον Dioscoridi, herba est, quam alio nomine Intubum erraticum uocant. Plin. lib. 20. cap. 8. Cichorium refrigerat in cibo sumptum. Idem lib 19. cap. 8. Est & erraticum intubum, quod in Aegypto Cichorium uocant. Horatius dictionis huius penul. syllabam produxit, corripuit autem antepenultimam, perinde ac si apud Græcos κικόριον scriberetur: Me, inquit, pascunt olyuæ, Me cichoria, leuesq; maluæ.

Cici, κίκι, ἢ κρότων, frutex paruæ fici magnitudine, folia habens platano similia. Ab huius seminis similitudine Romani ipsum etiam fruticem Ricinum appellant. Diosco. lib. 4. cap. 145. & Plin. lib. 15. cap. 7. Vulgus herbariorum hodie Cataputiam maiorem uocat. Hinc Cicinus, a, um, ut, Oleũ cicinum, quod & Ricininũ appellari, paulo ante docuimus. Plin. lib. 23. cap. 4.

Cicindela, pen. pro. Lucciola, πυγολαμπίς, Arist. genus muscarum, quod noctu lucet ignium modo. Quidam Noctilucam, alii Nitedulam uocant. Ab hac lychnus pensilis, quem uulgo Lampadem uocant, Cicindela appellatur, quæ nocte tota seruatur accensa.

Ciconia, Cicogna, πελαργός, auis quæ serpentibus pullos nutrit, teste Plin. lib. 10. cap. 13. Iuue. Saty. 14. Serpente ciconia pullos Nutrit, & inuenta per deuia rura lacerta. Quo etiam nomine ab Hispanis uocatur lignum rostratum, quo è puteis hauriri aqua solet: quod & Telonem agricolæ uocant. Item Ciconia mensuræ genus est, siue instrumẽti, quo rustici uti solent in fulcis & fossis ducendis, ne qua pars aliis aut profundior esset, aut latior. Colu lib. 4.

Cicur, cicuris, pen. cor. Animal di seluatico fatto domestico, τιθασσόν, quod ex fera factum est mansuetum. quod enim à fero discretum est, id cicur dicitur. Cice. 5. Tusc. immanes alias, quasdam autem cicures. Cicur ingenium dicitur mite, ac mansuetum. Var. de lingua Latina lib. 6.

Cicuta, pen. pro. κώνειον, herba uenenosa, teste Pli. lib. 25. cap. 13. caule uiridi & geniculato, altior sæpe binis cubitis, in cacuminibusq; ramosa, foliis coriãdri tenuioribus, graui odoratu. Cicutæ famam Athenienses auxerunt succo eius capitali iudicio damnatis necem inferentes. Iuue. Saty. 7. Hunc inopem uidistis Athenæ, Nil præter gelidas ausæ conferre cicutas. Est item Cicuta (ut Ser. docet) in cannis, calamis ve, quod interceptum est inter duos nodos. Virg. 2. Eclo. septẽ compacta cicutis Fistula.

Cieo, es, Cio, is, ambo ciui, citum faciunt: sed à Cieo, es, fit Citum

Ciam pen.cor. à Cio uero producitur. Ouid. lib. 8. Meta. Nec fruitur somno uigilansibus excita curis. Idem lib. 1. Trist. Accitus toties in genus omne ioci. *Mouere, turbare*, Et Cieo quidem significat turbare, commouere, ἐξορμᾶν, κινεῖν. Virg. 4. Aen. Tonitru cælum omne ciebo. Cicero: cuius orbis semper eodem modo ciebatur. Cio uero, uoco proprie. Proprie autem dixi, quoniam Ciere aliquando mouere est: sicut & Ciere uocare, adeo ut alterum pro altero quandoque sumi posse uideatur. Virg. 6. Aen. Misenum Aeolidē, quo non præstantior alter Aere ciere uiros. Colu. lib. 7. ca. 3. Cio, is, posuit pro commoueo ea res inquit, cit aluũ Liu. lib. 1. Principes utrinque pugnam ciebant. A Cieo, pro, moueo, fit Citus, id est uelox. & Percitus, in furorem, iracundiamve motus.

Cilicia, κιλικία, regio est in minori Asia, Syriæ proxima, tota fere campestris, Tauro monti subiecta: à Cilice nomen sortita. ab Oriente Amano clauditur, à Septentrione Tauri iugis, ab Occidente Pamphylia. Huius metropolis est Tarsos, quam interfecat Cydnus amnis.

Cilicium, cii, *Cilicio, uestimento tessuto di pele di diuersi animali*, κιλίκιον, διφθέρα, à Cilicibus populis dictum est, apud quos (ut inquit Varro. 2. de re rusti. cap. 11.) Cilicia primum confecta sunt. Cic. 3. Verr. Cum iste ciuitatibus frumentum, coria, cilicia, saccos imperaret. Fiunt autem ex uillis hircorum, atque capratum: adhibenturq; (ut Veget. inquit) ad excipiendum impetum sagittarum.

Cilium, *Ciglio*, teste Plin. lib. 9. cap. 37. antiqui uocauerunt extremum superioris genæ ambitum: unde & supercilia. Alii cilicia intelligũt folliculos ipsos, quibus oculus integitur. nam quas Græci uocant βλεφαρίδας, Theodorus cilia uertit. Lactantius quoque de Opific. oculos ciliorum tegminibus occultatos scribit. Cilium (inquit Festus) folliculus, quo oculos tegitur: unde & supercilium. Idem alibi. Superciliũ dicitur quod super cilium fit, id est integumentum oculi superius.

Cilix, cis, κίλιξ, nomen proprium Phœnicis filii: à quo dicta Cilicia. Cilix etiam gentile est, significans eum, qui à Cilicia ortus est. Luc lib. 3. Itque Cilix iusta, iam non pirata, carina. Crocus Cilix, pro Cilicio. Lucre. lib. 2. Et cũ scena croco Cilici perfusa recens est.

Cillio, antiqui usurparunt pro moueo: unde furcillæ dictæ. Seru. in lib. 1. Georg.

Cilones, quorum capita oblonga, & compressa sunt: uel quibus frons eminentior. Cic. in Sal. Quicquid impudicorum, cilonum, fuit in urbe.

Cimmerii, populi à Scythis oriundi, dexteram Ponti partē habitantes non procul à Bosphoro, qui à nomine ipsorum Cimmerius appellatus fuit: ubi & oppidum fuit nomine Cimmerion. Hi aerem crassum habuisse feruntur, & densis exhalationibus nebulosum: quod & ipsum Homerus testatur Od. lib. 11.

Hinc Cimmeriæ tenebræ prouerbio celebrantur, pro densissima caligine. Lactan. lib. 4 ò mentē Cimmeriis, ut aiunt umbris atriorem. Ephorus scribit: Cimmerios in Italia quoque fuisse iuxta lacum Auernum, eosq; in subterraneis habitasse domicilus: quorum morem patrium esse, ut nemo solem aspiciat, noctu uero egrediantur. Eorundem meminit & Festus. Cimmerii (inquit) dicuntur homines, qui frigoribus habitatas terras incolunt, quales fuerunt inter Baias & Cumas. Cimmericus Bosphorus, inde nominatur, cuius longitudo est ducentorum & uiginti stadiorum. Cic. in Aca. 2. Cimmeriis, quibus aspectum solis siue deus aliquis, siue natura ademerat.

Cimex, *Cimice*, κόρις, uermiculus odore fœdus, ex ligno nascens, chartisq; & paleis. Martial. lib. 11. nec tutus cimice lectus.

Cimolius, a, um: ut Cimolia creta. Plin. lib. 6. cap. 17. Dios. lib. 5. cap. 74.

Cimolus, insula in mari Cretico, unde optima creta aduehitur. Ouid. 7. Meta. Hinc humilem Myconen, Cretosaq; rura Cimoli.

Cimon, Atheniensis, Miltiadis filius, mira erga ciues munificentia. Vide Plutar. qui eum cum Lucullo comparat.

Cinaedias, lapilli, qui inueniũtur in cerebro cinædi piscis. Plin. lib. 37. cap. 10.

Cinaedicus, a, um, à Cinædus. Plautus in Sticho.

Cinaedus, κίναιδος, qui muliebria patitur. παρὰ τὸ κινεῖν τὰ αἰδοῖα. Catull. epigr. 21. Cinædus mollior cuniculi capillo. Alii Cinædos, quasi pudore uacuos appellãt, κενὸς enim uacuus, αἰδὼς pudor. Plaut. in Aul. In fustibus sum mollior magis quàm ullus cinædus. Cinædus etiam piscis, de quo Plin. lib. 32.

Cinarae, *Carciofi*, σκόλυμοι, cardui sunt maiores, quos uulgus Articocalaos uocat, inter præcipuas mensarum delicias habiti. Colu. lib. 10. Hispida ponatur cinara, quæ dulcis Iaccho Potanti ueniat, nec Phœbo grata canenti. Nominis originem referunt ad Cinaram puellam in herbam sui nominis mutatam. Alii à cinere deductum putant, quod cinere in primis hæc herba gaudeat stercorari.

Cincia, locus Romæ ubi Cinciorum monumentum fuit. Festus.

Cincinnati dicti, qui capillos intortos gestant. Cice. post reditum in Senat. Plau. Capt. Hoc cognomen fuit L. Quinctio, qui ab aratro ad dictaturam uocatus, Aequos uictos sub iugum egit.

Cincinni, *Capelli crespi*, crines intorti, qui etiã Calamistrati dicuntur. Iuue. Altior hic quare cincinnus? Mart. Anulos uocat: Unus de toto peccauerat orbe comarum Anulus. Varro: coliculus uitcut intortus, ut cincinnus. Solẽt autem cincinni oleo perungi. Cic. in Pis. Erant illi madentes cincinnorum fimbriæ.

Cincticulus, *Cintola*, διαζωμάτιον, dimin. à Cinctus, amiculi genus, quòd fere sub umbilico præcingitur, & ad dimidium crus porrigitur. Pla. in Bacch. Cincticulo præcinctus.

Cinctus, us, *Cinto, cintola*, διάζωμα, à Cingo, sicut cingulum. Varro de lingua Latina. Cinctus, & Cingulum à Cingendo. alterum uiris, alterum mulieribus attributum. Quamuis & pro uestitu sumatur. Virg. 7. Aen. Ipse Quirinali trabea, cinctuq; Gabino Insignis. Porphyrio docet Cinctum tunicæ genus esse infra pectus aptatæ, à quo Cinctutos Cethegos Horatius nominauit. Cinctum Gabinum esse dicunt, togam sic in tergum reiectam, ut una eius lacinia reuocata hominem cingat.

Cinctutus, a, um, *Cinto*, cinctu indutus: quod uestis genus antiquissimis Romanis in usu fuit. Unde Horat in Arte, cũ antiquissimos illos denotare uellet, Cinctutos Cethegos dixit.

Cinefactum, *Ridotto in cenere*, τεφρωθὲν, in cinerem dissolutum à Cinefacio, in cinerem reduco. Figuratio est (inquit Nonius) ut Tepefactum, & Labefactum. Lucil. li. 3. Horrifico cinefactum te prope busto.

Cingo, is, xi, ctum, *Cingere*, ζώννυμι, notæ significationis est: & cum accusatiuo, ablatiuum habet. Ouid. 5. Fast. cinxitq; decentibus armis. Ci. 3. de Nat. deo. Diligentius urbem religione, quàm ipsis mœnibus, cingitis. Per translationē pro circundare. Liu. lib. 1. muro lapideo urbem cingere parat. Aliquando accusatiuo solo contentum est. Plin. Cum eum saltum uenatores cinxissent. Dictum Cingo, quasi circum ago. Cinctus, participium. Cice. pro Flac. prouincia mari cincta. Incinctus, idem quod cinctus Liu. lib. 10. Incinctum Gabino cinctu. Præcingo, idem quod cingo. Plau. in Bacch. Cincticulo præcinctus, in sella apud magistrum assideres. Interdum est præparare, unde Præcinctos strenuos, & expeditos dicimus. Procingo, cingo, apparo: à quo Procinctus, apparatus bellicus. Unde dicimus, aliquid nos fecisse in procinctu, cum ad expeditionem, aut ad iter essemus parati & accincti. Ouid. Hæc in procinctu carmina facta puta. Et procincta classis uocabatur, cum exercitus cinctus erat confestim pugnaturus. Recingo, quod cinctum erat, discingo. Ouid. lib. 8. Meta. Velantq; caput, tunicasq; recingunt. Succingo, subtus cingo, & ad cingulum alligo. Cice. 12. Phil. Galbam eodem pugione succinctum. Et Succingere, est cinctu uestes ita colligere, ut breuiores uideãtur, fiatq; hoc modo ad agendum promptior.

Cingula, æ, *Cigna*, ζῶμα, qua cinguntur iumenta Ouid. de Rem.

Cingulum, *Cintolo, cintura*, ζώνη, proprie mulierum. Var. 4 de lingua Latina. Cinctus & cingulum à cingendo, alterum uiris, alterum mulieribus attributum. Festus. Cingulo noua nupta præcingebatur, quod uir in lecto soluebat. Cice. in Som. Scip. Cernis autem terram eandem, quasi quibusdam redimitam & circundatam cingulis.

Ciniflones, qui calamistris in cinere calefactis capillos crispabant. Hora. Ciniflones parasiti.

Cinis, eris, ab antiquo nominatiuo Ciner, hodie masc. gen. olim etiam fem. *Cenere*, τέφρα, puluis in quem materia usta resoluitur. Virg. 6. Aen. postquam collapsi cineres, & flamma quieuit. Cic. in Ver. cur hunc dolorem cineri eius atque ossibus inussisti? fem. gen. Caluus apud Nonium. Cum iam fulua cinis fueris.

Cineraceus, a, um, cineris colorem referens. Pli. lib. 33.

Cinereus, a, um, è cinere: uel quod cinereum refert colorē.

Cinerarius, cinerarii, pro cinislone. Catullus: tuum cinerarius tondet os.

Cinericius, a, um, ut Panis cinericius, coctus sub cinere.

Cinna, ciuitas Thessaliæ, à Cinno gigante, & Cœi fratre dicta.

cta. Est etiam Cinna ciuitas Hispaniæ in regno Castellæ: à qua Cinnenses populi, quos commemorat Pli. lib. & cap. 3. Fuit item Cinna Marianis & Syllanis temporibus, Romanorum omnium crudelissimus, quatuor Consulatibus functus, qui ob nimiam crudelitatem, lapidibus ab exercitu oc cisus est.

Cinnabari, κιννάβαρι, Pli. li. 33. ca. 7. saniem putauit esse draconis elisi elephantorum morientium pondere permisto ani malis utriusque sanguine. quod falsum uidetur. Dioscorides à minio diuersum esse ostendit, quòd Cynnabari ex Lybia, minium ex Hispania afferretur: quid tamen reuera esset, non indicauit. Quod autem hodie Cinnabrium uocat, ex sulphure & argento uiuo simul ustis conficitur.

Cinnamomum, κιννάμωμον, frutex in Aethiopia Troglodytis contermina, humilis, & surculosus, duorum cubitorum altitudine. Cinnamomum etiam hodie in officinis nomen retinet, uulgus à quadam canalium figura Canellam appel lat. Plin. lib. 12. cap. 19.

Cinnamum, κίνναμον, frutex, siue arbuscula nascens apud Gebanitas, in finibus Troglodytarum, præstantissimum exudans odoramentum, quod & ipsum Cinnamum dicitur. Pli. lib. 12. cap. 19.

Cinnaris, herba, ceruis remedium aduersus uenenata pabula. Plin. lib. 8. cap. 27.

Cinnus, plurimarum rerum, presertim liquidarum, commistio. Cic. de Ora. Cinnus utriusque particeps.

Cinxia, Iuno dicebatur quòd nuptiis præesset. Inito enim cõiugio soluebatur cingulum, quo noua nupta erat cincta. Festus.

Cippus, στήλη, columna, quæ cum inscriptione ad conseruandum rei alicuius memoriam soleat erigi. Hor. 1. Ser. Sat. 8. Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum. Cippus item instrumentum erat ligneum, quo seruorum, & captiuorum pedes colligabantur.

Circa, *Intorno*, περὶ, præpositio accusatiuo seruiens casui, idem significans, quod iuxta. Cic. de l. agr. Cum Rullus urbes circa Capuam occuparit. Ponitur & pro circiter, ut tẽpus denotet. Pli. lib. 9. cap. 18. Nec amplius, quàm circa eũ mensem uisuntur.

Circe, κίρκη, Solis & Perses nymphæ filia, Aeetæ Colchorum regis soror, ueneficiorum peritissima: quæ Sarmatarũ rege, cui nupserat, ueneno sublato, regnoq; per scelus parto, cum crudelius imperaret, ab incolis pulsa, in Italiam profugit, & in Circæo monte, qui efficacissimis herbis abundabat, sedem sibi delegit: ubi cum Glaucum marinum deum adamaret, Scyllam puellam, quam ille deperibat, infectis fontibus, in monstrum marinum commutauit. Vlyssem itẽ ui tempestatis ad se delatum hospitio suscepit, cui & Thelegonum filium peperit. Postremo & Picum Latinorum regem, quòd uxorem suam nomine canentem sibi præferret, in auem sui nominis commutauit.

Circaeenses, populi. Liu. lib. 6. Cic. lib. 3. de Nat. deo. Circen coloni nostri Circæenses colunt. Circæi uero quondã insula fuit, immenso mari circundata (si Homero creditur) ubi Latium antiquum terminabatur. Stra. lib. 5. Post Antiũ Circæum est, stadiorum ducentorum & nonaginta. Vir. lib. 7. Aen. Hom. 10. Od.

Circenses ludi, ἱπποδρομίαι, uel Circenses, sine adiectione, certaminis curulis genus erat, in honorem Consiliorum dei institutum: ita dictum, quòd in circo perageretur, non autem ab ensibus, (ut Seruius nugatur) in circuitu dispositis. Liu. lib. 1. Tum primum circo, qui nunc maximus dicitur, designatus est locus, diuisa loca patribus, equitibusq; urbis, ut spectacula sibi quisque faceret. Virg. 8. Aen. magnis Circensibus actis Circensium ludorum septẽ erant curricula solennia, Gell. lib. 3. cap. 10. ex Varrone.

Circense tomentum, dicitur quod fit ex summitatibus arundinum mollibus, lanæ similibus. Mart. lib. 14.

Circino, as, pen. cor. *Ritondare, circuire*, rotundum facio, uel circino circulum facio. Pli. lib. 16. cap. 38. circinantur in pulpam. Significat etiam circumire: ut, Circinare auras apud Ouid. 2. Met.

Circinus, ni, pen. cor. *Sesto, compasso*, διαβήτης, instrumentũ, quo circuli uertendo designantur. Plin. lib. 2. cap. 15.

Circiter, *Intorno, circa*, περίπου, ὡς, à Circa fit, idemq; significat: & refertur modo ad tẽpus. Plaut. in Mostel. Redito huc circiter meridiem. Cæs. 1. Bel. Gall. Ita dies circiter. 15. iter fecerunt. Modo ad numerum. Sal. in Catil. ex omni copia circiter pars quarta erat militaribus armis instructa. Modo ad locum. Plau. in Cistel. Loca hæc circiter excedit mihi. Circiter aduerbium. Cassius Hemina: Lapidem fuisse quadratum circiter in media arce iunctum.

Circites, circuli ex ære facti, teste Festo. Est & genus oleæ. Col. lib. 5. cap. 7.

Circius, uentus nulli uiolẽtia inferior, sic dictus, quòd omnia turbet, ac circumuertat. Gellius: Galli uentum ex sua terra flantem, quem sæuissimum patiuntur, Circium appellant, à turbine, opinor, eius ac uertigine. Lucanus: Solus sua littora turbat Circius. Cato Cercium, non Circium appellat. Est item Circius Tauri montis pars apud Pli. li. 5. c. 27.

Circus, auis ex accipitrum genere, altero pede clauda, prosperrimi augurii in nuptialibus negotiis, & re pecuaria. Pl. lib. 10. cap. 8.

Circulatim, per circulos. Sueto. in Cæs. externarum gentium multitudo circulatim suo quæque more lamẽtata est.

Circulator, ἀγύρτης, ἀπατεὼν, qui hominum cœtu circundatus, fabulis eos aut præstigiis oblectat. Ci. li. 5. Epist. Circulator auctionum notissimus. Apul. lib. 1. de Asino: Circulatorem aspexi equestrem, spatham præacutam mucrone infesto deuorasse. Paul. Iureconsf. ff. de Extraord. crim. In circulatores qui serpentes circunferunt, & proponunt, si cui ob eorũ metum damnum datũ est, pro modo admissi actio dabitur. Dictus Circulator à circulo, idest hominũ corona.

Circulatorius, ria, a, um. Quincti. præcipit nobis parandam uim orandi, non circulatoriam uoluptatem spectandã, id est garrulam illam circulatorum festiuitatem nõ esse aucupandam. Idem lib. 2. cap. 4. Extemporalis garrulitas, circulatoriæ iactationis est.

Circulatrix, icis, quæ in foro, hominumq; circulis uersatur, spectatores aut saltando, aut canendo, aut lasciuioribus fabulis remorans. Mart. lib. 10. Linguam circulatricem dixit pro petulanti.

Circulor, aris, *Circondare*, περιβάλλω, pro circundare. Col. lib. 12. Is debebit ante circulari fossula. Cic. de Claris oratoribus posuit pro in circulum caput circũferre. Videt osci tantem iudicem, colloquentem cum altero, nonnunquam etiam circulantem.

Circulus, diminutiuum à Circus, *Cerchio*, κύκλος, figura est anularis. Cic. 2. de Nat. deo. Cumq; duæ formæ præstantes sunt, ex solidis globus, ex planis autem circulus, aut orbis. A mathematicis definitur esse figura plana, una tantum linea contenta, in cuius medio punctus est, à quo omnes lineæ ad circunferentiam ductæ, sunt æquales. Hæc omnium planarum figurarum est perfectissima. unde Circularẽ sciẽtiam dicimus, pro absoluta omnium scientiarum cognitione, quam Græci ἐγκυκλοπαιδίαν uocant. Circulus per trãslationem pro cœtu hominum in orbem collectorum sumitur. Liui. lib. 44. In omnibus circulis sunt qui exercitus in Macedoniam ducant.

Circum, *Intorno*, περὶ, præpositio, & componi solet, & separari. Separata locum tantum significat, sicut & composita: ut, Circum theatrum. Quãdoque loco aduerbii ponitur. Virg. 4. Aen. An ne uides toto properari littore circum? Componitur cum dictionibus ab à incipientibus, ut circumago: c, ut, circuncido: d, ut circunduco: e, ut circumeo: f, ut circunfluo: i, ut circumiacio: à quo circumiectus: l, ut circumlinio: m, ut circummunio: n, ut circumnascor: p, ut circumpono: q, ut circumquaque: s, ut circumscribo: t, ut circumtuli: u, ut circumuenio. uerum iuncta uocalibus integra scribi, sed nõ proferri debet, ut circumago, circumeo scribantur, sed pro ferantur circuago, circueo. Vnde Priscianus ait, Circumeo, & Circumago, & similia non paterentur elisionem in pronunciatione, si transiret in sequentem syllabam m. Si uero iungatur cum c d f q t, mutatur m in n: ut, circuncido, circundo, circunfero, circumquaque, circuntuli. cum aliis remanet m integra: ut circumscribo, circumuolo.

Circumaggero, as, Plin. lib. 19. cap. 5. fimo circumaggeratas radices.

Circumago, gis, *Menare intorno*, περιάγω, circunduco. Liui. 1. Prius quàm equites circumagerentur. Interdum inlequor, fugo. Curtius. Nec uulneratum, & fere feminecem circum agere destiterunt. Inde Circumactus conuersio, siue motus in gyrum. Pl. in ponte. duabus capellis obuiis ediuerso, circumactum angustiæ non caperent.

Circumambulo, as, in circuitu ambulare, περιστεῖν. Paul. in l. possideri. in princ. ff. de acquiren. possess. Fundi glebas circumambulet.

Circumaspicio, cis, περισκέπτομαι. Plin. lib. 8. cap. 33.

Circumcidaneus, a, um, ut uinum circumcidaneũ, quod postremo exprimitur, uinaceis, ubi fluere desierint, circunquaque accisis. Cato cap. 23.

Circumcido, dis, περικόπτω, circum, uel per circulum incidere & amputare. Col. lib. 3. corticem circuncidito. Circuncidere uinum, pro uini usu interdicere Cels. lib. 4. cap. 20. & lib. 6. cap. 9. Cic. 5. de Finib. Quæ sit ars agricolarum, quæ circuncidat, amputet. Cic. 1. de Fin. sapiens amputata, cir-

cuncisaq;

cunçisaq; inanitata,naturæ finibus contentus.

Circvncingo,gis,*Circondare*,περιζώννυμι,circundo.Sil.lib. 10. Ceu fera quæ telis circuuciogentibus ultro Assilit in ferrum,

Circvncirca, *D'intorno*, ab omni parte: ut, Circuncirca prospicere.Plaut.in Aul.Occœpit scalpturire unguibus Circuncirca.

Circvncisio,onis,περιτομή.Lact.lib.4.cap.17.

Circvncisitivs,a,um.Var.de re rust,lib.1.ca.54.cũ desiit sub prælo fluere, circunciduut extrema, & rursus premunt, expressum,circumcisitium appellant.

Circvncisvra,æ,incisio in orbem facta.Pli.lib.16.ca.40.

Circvnclvdo,dis,clusi,clusum,*Serar d'intorno*,περικλείω,undique claudo.Cic.in Catil.5.Num inficiari potes, te meis præsidiis,mea diligentia circumclusum,commouere te contra remp.non potuisse?

Circvncolo,lis,*Habitare intorno*.περιοικέω, circum habito, Liu.lib.31.omnes,qui circuncolunt Bœbem paludem.

Circvncvicare,circuncirca conculcare,Col.lib.5.cap.6.

Circvncvrro,is,*Correre intorno*,περιτρέχω,Quinctil.lib.2. cap.22.Artem circuncurrentem uocauerunt, quòd in omni materia doceret.

Circvncvrso,as,re,frequentatiuum à circuncurro.Teren. Heaut.

Circvndo,*Circondare*.περιβάλλω,περιλαμβάνω,Circumeo, περίειμι,inter se differunt: quoniam dicimus,Hercules circuiuit terram,non Circundedit: & Anulus circundat digitum,non circumit.Circuitus nomen utrunque complectitur.Cic.Catoni.Vallo & fossa circundedi.Plau.in Asin.Circundato me brachiis.Cæs.3 bel.Cl.Octauius quinis castris oppidum circundedit. Horat.1.Ser.Sat.1.circundata palla plurima.Armis circundatus,id est armatus,Virg.9.Aen.

Circvndolo,as,are,*polire intorno*.est circunquaque dolare, seu polire Pli.lib.16.cap.31.Sed maxime mirum, Antandri Platanus etiã circundolatis lateribus restibilis spõte facta.

Circvndvco,cis,pe.pro.*Menare intorno*,περιάγω.in orbem duco.Cic.3.Philip.ut uexillum uideres,& aratrum circunduceres.Circunducere apud Iureconsultos metaphoricῶs pro abolere,delere,& abrogare accipitur. Paul.l. acta.ff.de re iu.Vlp.l.& post edictum.ff de iudi.Circunducere aliquẽ per dolos,est decipere.Pla.Pse. Per dolos eam circunducã Circunducere argento,idem; Plaut.Te uelle amantem argento circunducere.Idem Bacch.Quadringẽtis Philippeis me circunduxerunt.

Circvndvctio,deceptio.Plau.io Cap. Nec argenti circũ ductio.

Circvmeo,is,it,*Andare intorno*,*circondare*,περίειμι,ambio, Liu.1.Romulus circumibat,docebatq;, partum id superbia factum.Prædia circumire,Cic.pro Cec.Circuitus,Circunductus.Seneca io Med.Orbem circuitis cornibus alligat,idest circunductis, & totum globum cingentibus. Circuitus,us, ui,περίοδος.Cic.2.de Nat.deo.Circuitus solis. Celsus lib. 3.cap.5.quartanarum certus circuitus est.

Circvmitio,uel Circuitio,Liu.3.Circuitio, ac cura Aedilium plebis erat.Teré.And.aperte ipsam rem locutus,nihil circuitione usus es.Ci.2.de Diui.circuitione quadam deos tollens.

Circvmeqvito,as,are,*Caualcare intorno*,περιιππεύω, equo circumeo.Liui.10.duas turmas sociorum circumequitare mœnia iubet.

Circvnfero,pen.cor.*Portare intorno*,περιφέρω, circumporto,circunduco.Salust.Fuere,qui dicerent, Catilinam sanguine humani permistum pateris circumtulisse. Per translationem ponitur pro lustrare,seu purgare. Virg.lib.6.Idem ter socios pura circuntulit unda.

Circvnfirmare,*Fermare intorno*,*fortificare*,περιφράττειν,circunsepire.Colu.lib.4.cap.17.Vitis quasi quadrato circũfirmanda est agmine.

Circvnflecto,ctis,*Piegare intorno*.περικάμπτω,in gyrum flecto.Virg.5.Aen.Constituit signum nautis pater, unde reuerti Scirent,& longos ubi circunflectere cursus.Circunflexus,participium,undique flexus.Inde accentus circunflexus ex acuto graui factus.

Circvnflexva,us,ui,nomen,περισπασμός.Pli.lib.8.ca.21.

Circvnflo,as,are,*Soffiare intorno*,περιπνέω, undique afflare.Ci.5.Ver.hic ordo quasi editus in altum, ut ab omnibus uentis inuidiæ circunflari posse uideatur. Circunflantibus Austris,Stat.lib.11.Theb.

Circvnflvo,*Scorrere intorno*,abundo.Cic.in Læl.circunfluere omnibus bonis.Proprie tamen est circum aliquid fluere,decurrere.Plin.Id oppidum circunfluit amnis.

Circvnflvvs,a,um, περίρροος, quod circunfluit. Ouid.15. Meta.Scinditur in geminas partes circunfluus amnis. Item insula circunflua,quam aqua circunfluit.Ouid.15.Meta. circunflua Tybridis alti Insula.

Circonforaneæ Hostiæ,nõ tam quæ circum fora,quam quæ circum agros & urbes in ambaruali sacrificio circunferuntur.

Circvnforanei,qui circa fora crebro uersari solent, qui fucis & nugis captant quæstum.Cic.pro Clu. Clodiũ pharmacopolam circunforaneum, aggreditur. Aes circunforaneum,quod à fœneratoribus in foro tractatur.Cic.Att.lib 2.Tusculanum & Pompeianum me ære, nõ Corinthio,sed hoc circunforaneo obruerunt.Hoc est, ære alieno, quod è foro fœnori sumpsi.

Circvnfodio,fodis,*Cauare intorno*.in gyrum fodio Pli.lib. 17.cap.18.

Circvnfossvra,æ,Pli.Ibidem.

Circvnforo,as,περιτρέω,Plin.lib.17.cap. 27. Stipite circunforato.

Circvnfrico,as,*Fregare intorno*,περιτρίβω,Cato.cap.16.

Circvnfvlgeo,ges,*Splendere intorno*,περιφαίνομαι, Pli.lib. 2.cap.37.

Circvnfvndo,dis,Cic.2.de Nat.deo. terra circunfusa hac animabili natura,cui nomen est aer.

Circvngelatvs,*Gelato intorno*.participium, Pli.li.13.c.22.

Circvngemo,mis,Hor.Ep.16.circungemit ursus ouile.

Circvngestare,*Portare intorno*,περιφέρειν,Ci. ad Q.fr.li.1.

Circvnsaceo,cui,*Giacere intorno*,περιτίθεμαι, in circuitu iaceo.Liu.Quæ circumiacẽt Europæ,in uestra sunt potestate.

Circvniicio,cis,ieci, iectum,*Gettare intorno*,περιβάλλειν. Liu.lib.33.circunijcere hastas in uenientem ex transuerso hostem conati sunt. Circunijcere uallum, apud eũdem,pro circumædificare.Et Circunijcere ambitu extrema cæli. Ci. de Vniuer.Extremitatem cæli rotundo ambitu circuoiecit, id est circumamplexus est.Vnde Circuoiectus,a,um.ut,Circumiecta urbi loca.Liuius.

Circvnlambo,bis,*Leccare intorno*,περιλείχω,Pli.li.11.ca.37.

Circvnligo,as,*Ligare intorno*.περιδέω, Liui.lib.21. Stuppa circunligabant.Cic.3.de Diuina.potest esse falsum, ut circunligatus fuerit angui.

Circvnlinio,linis,circum ungere, uel aliquid leuiter alicui rei circuminducere.Plin.lib.8.Nec pictura, in qua nihil circunlinitum est,eminet.

Circvnlino,in præterito,circunliui,uel circunleui,circuncirca leuiter induco.Plin.Circunlini aluearia fimo bibulo, utilissimum.Vnde Circunlitio,onis. In picturis item Circunlitiones dicebantur,supremæ operis expolitiones.Plin. lib.35.cap.11.dicebat Praxiteles interrogatus, quæ maxime opera probaret sua in marmoribus,Quibus Nicias cum manum admouisset,tantum circunlitioni eius tribuebat.

Circvnlvo,luis,lui,*Scorrere intorno*,περιρρέω,circunfluo.Liu. lib.15.

Circvnlvvio,nois.Cic.1.de Orat.alluuionum,circunluuionum.

Circvmmitto,*Mandare intorno*,περιπέμπω,Liu.4.

Circvmmvlcere,περικαταψᾶν, molli attactu circũcirca abblandiri.Plin.lib.28.cap.3.Hexagon in dolium serpentium coniectus,experimenti caussa, circummulcentibus linguis miraculum præbuit.

Circvmmvnio, *Fortificare intorno*, περιφράττω, circunsepio. Colu.lib.3.circummunito macerie aut fossa.Pla.Cap.uinclis custodiisq; circummuniti sumus. Circummunitio. Cæsar: Id ne fieri posset,obsidione, oppidiq; circummunitione fiebat.

Circvmnascor,*Nascere intorno*,περιφύομαι, Pli.li.2.ca.103.

Circvmobrvere,περικαταχῶν,Pli.lib.19.cap.5.

Circvmpadanvs,a,um,qui habitat in circuitu Padi. Liu.li. 21.Pli.l.14.c.10.Liguriæ circumpadanisq; multis utilitas.

Circvnpango,περιφυτεύω,Plin.lib.17.cap.13.

Circvmpavio,uis,circumpauire.Plin.lib.18.cap.14.

Circvmpedes,ii,qui & A pedibus dicuntur.Cic.3.Ver.Seruos artifices pupilli,circumpedes autem homines litteratos,suos esse dicebat.

Circvmpiector,eris,*Abbracciare intorno*.Cic.de Vniu.

Circvmplexvs,us,nomen,περιπλοκή,Plin.lib.10.cap.63.

Circvmplico,as,p.c.περιπλέκω.circũuecto. Ci.1.de Diu.

Circvmpono,nis,*Mettere intorno*, περιτίθημι, Horat. 2. Ser. Sat.4.

Circvmpotatio,onis,ἐγκυκλοποσία,à circumpoto. Ci.2. de leg.

Circvnrado,dis,*Radere intorno*,περιξύω, Pli.lib.17.ca.26.

Circvnretio,tis,περιπλέκω,impedio,& implico. Lucret. lib.5. Circumretit enim ius,atque iniuria quenque. Cice.7. Ver.implicatum seueritate iudicum,circunretitum frequentia populi Romani.

Circunrodo,dis,p.p.*Rodere, intorno*,Plin.lib.32.cap.2. Accipitur pro meditari,& quodammodo ruminare.Cic.ad Att.lib.4.dudum circũrodo,quod deuorandum est. Item pro detraho,obtrecto.Horat.1.epist. Dente Theonino cum circunroditur.

Circunscalpo,*περικνίζω*.Plin.lib.20.cap.5.

Circunscarifico,as,*περιαμυύττω*.Plin.lib.22.cap.23.

Circunscindo,dis,*περικαταῤῥήγνυμι*.Liu.2.

Circunscribo,bis,*Circonscriuere, περιγράφω*,comprehẽdo, intra finem quendam complector,definio.Cice.6.Philipp. Virgula stantem circunscripsit.In Parad.Exilium terribile est illis, quibus circũscriptus est habitandi locus.Per translationem accipitur pro circunuenio & decipio. *παραχρούομαι*.Idem 1.Acad.captiosis & fallacibus,interrogattunculis circunscripti & decepti quidam.

Circunscripte,aduerb.Cic.2.de Nat.deo.

Circunscriptio,onis.Cic.1.Tusc.terræ situm, formam, circunscriptionem.Verborum quadam circunscriptione cõprehendere sententiam.Cic.de Clar.Ora. Circunscriptio, *παράκρουσις*,pro deceptione. Cic. pro Cluent. Cum ab his omnes insidiæ, circunscriptionesq; adolescentum nascerentur.

Circunscriptor,qui fraude priuat aliquem bonis.Cic.in Cat.

Circunseco,cas,*Tagliare intorno, περικόπτω*,circuncido, Colum.lib.7.cap.5.

Circunsedeo,des,& Circunsideo,des,circunsedi, circunsessum,*Assediare d'ogni intorno, περικάθημαι, πολιορκῶ*, significat,circundare,obsidere.Cic.ad Att.lib.9. Populi Romani exercitus Cn.Pompeium circunsidet. Circunsedent item, quia assident utrinque alicui. Cice.4. in Catil. Nec tamen ego sum ille ferreus, qui non mouear horum omnium lachrymis,à quibus me circunsessum uidetis.

Circunsepio,pis,*περικλείω, περιφράττω*.Ci.ad August. cohortibus armatis circunseptus Senatus.Liu.1. armatis corpus circunsepsit.

Circunsero,ris,*περιφυτεύω*.Plin.lib.21.cap.12.

Circunsessio.Cic.3.Ver.

Circunsido,idis,circunsedeo,nisi quod motum quendam habeat coniunctum: ut circunsidere dicantur,qui se tam ad sedendum componunt,uel qui ipso actu oppidum uel arcẽ castris uel exercitu circundant.Liu.9.Plistiã circunsidunt.

Circunsignare,Col.li.de Arbor.cap.26.

Circunsisto,is,*Stare intorno circondare, περιΐστημι*,circundo, circumsto.Liu.lib.1.Centuriones Metium circunsistunt.Cæsar: Si quis grauiori uulnere accepto ceciderat,circunsistebant.Virg.furentem Armati circunsistunt.

Circunsono,as,are, *Sonare d'ogn'intorno, περιηχῶ*, undique sono.Cic.in Off.conducere arbitror,talibus aures tuas uocibus circunsonare.

Circunspectatrix,cis,uerbale.Plau.In Aul.

Circunspecte,Quinctil.lib.9.cap.2.

Circunspectio,nis.Cic.4.Acad.

Circunspecto,as.Cic.de Nat. bestiæ in pastu circunspectant.

Circunspectus,ctus.Ci.12.Phil. facilis est circunspectus.

Circunspicientia,æ.Gell.lib.14.cap.2.

Circunspergo,gis,*Spargere d'ogn'intorno, περιπάσσω*.Col. l 12.cap.2.

Circunspicio,cis,*Guardare d'ogn'intorno, περισκοπῶ*,ex Circum & Specio,uerbo antiquo,quod aspicio significat.Estq; Circunspicio,huc atque illuc oculos uerto, & circunfero: omnia oculis collustro.Iustin.lib.1.Primo latebras circunspicit.Cic.pro Roscio:Circunspicit æstuat.Terent.in And. Circunspicio,nusquam.Significat etiam animaduertere, & diligenter uidere siue considerare.Cic.4.Acad. cum omnia fecerit,diligentissimeq; circunspexerit. Circunspicere se, pro Gloriari,& seipsum admirari,sibi placere.Cicero:Vsq; eo ne te diligis,& magnifice circunspicis. Circunspectus,significat eum,qui in omnem partem circunspectat,idest qui prudens est. Col.illa solennia sunt omnibus circunspectis, ut ergastuli mancipia cognoscant. Hinc Circunspecto, as. Cic.2.de Nat.deo.quanto se opere custodiant bestiæ, ut in pastu circũspectẽt,ut in cubilibus delitescant. Circũspectus passiue,qui circunspicitur:ut, Verba nõ circunspecta.i.non perpensa,& considerata.Oui.5. Fast.Verba mouent iras nõ circunspecta deorum.Vires non circunspectæ. Oui.5. Met. Non circunspectis exactum uiribus ensem Fregit.

Circunstantia,æ,actus circunstandi.Gel.lib.3.ca.7. Circunstantiæ in unaquaque cõtrouersia quæri solent.Quinct. lib.1.cap.10.

Circunstatio,onis.Gel.lib.7.cap.4.

Circunstipo,as,comitum agmine cingo.Claud.2. Paneg.

Circunsto,tas,stiti,*Stare intorno, circondare, περιΐστημι*, Circundare.Cic.in Catil.Fortissimi ciues, qui circunstant senatum.

Circunstrepo,pis,*περιψοφῶ*,in circuitu strepitum facio. Tacit.

Circunstruo,uis,*Edificare intorno, περιοικοδομέω*.Pli.lib.11. cap.6.

Circunsudo,as,Plin.lib.14.cap.1.

Circunsuo,suis,*περιῤῥάπτω*. Plin.lib.34.cap.16.

Circuntego,gis,*Coprire intorno, περικαλύπτω*. Pla. Mil.

Circuntexo,is,*Tessere intorno*. Vir.1.Aen. Et circuntextum croceo uelamen acantho. Circuntextum, ti, amictus genus,quod purpuram circum habeat. Festus.

Circuntondeo,des,*περικείρω*,Suet.in Aug.cap.45.in puerilem habitum circuntonsam matronam.

Circuntono,as.Horat.2. Ser. Sat.3. Hunc circuntonuit gaudens Bellona cruentis.

Circuntremo,mis,Lucr.li.1.circuntremere æthera signis.

Circumuado,p.p.*Assalire d'ogni intorno, περιπολέω*.Liu.li.32. Repente anceps terror barbaros circumuasit.

Circumuagus,gi,ut,Oceanus circumuagus.Hor.Epo.16.

Circumuallare,uallo munio.Cæs.7.Bel. Gall.Oppidum biduo circumuallauit.Cice.Atti.lib.9.circumuallatum esse Pompeium.

Circumuectio,onis.Cic.Att.lib.2.

Circumuecto,as.Virg.3.Georg.

Circumueho,his,here,*Menare intorno, περιελαύνω*, circumporto,Liu.3.Dictator equo circumuectus.Circũuehi classe.Liu.8.

Circumpectus,us,Cic.de Nat.deo.

Circumuenio,*Circondare, circonuenire, κυκλέω*,circundo.Liu. lib.1.Vt hostibus,circumueniri se à tergo ratis,terror ac fuga iniiceretur,Salust.hominem familiarem,& omnibus necessitudinibus circumuentum.Aliquando decipere,tractum à uenatoribus,qui feras laqueis,retibus,& canibus circumuenire solent. Cic.lib.2.Offic.Suum quisque teneat, neque tenuiores propter humilitatem circumueniantur. Aliquando opprimere.Salust.in Catil.se falsis criminibus circumuentum.

Circumuertere,*περιστρέφω*.Plau.Persa: in cursu rotula circumuertitur. Circumuertere aliquem argento. Pla.Pseu. Qui me argento circumuertant. Id est, dolis auferant à me argentum.

Circumuersari,Lucr.lib.6.Quærentesq; uiam,circumuersantur.

Circumuestio,*Vestire d'intorno, περιτιθέναι*. Cic.3. de Ora.

Circumuincio,cis,Plau.Rud.uos uirgis circumuinciam.

Circumuiso,sis,frequent.à circumuideo.Plau.

Circumuolo,las,*περιπέτομαι*.Horat.2. Serm. Sat.1.Mors atris circumuolat alis. Circumuolatus partic.passiuum.Pli. lib.10.cap.32.

Circumuolito,iterũ atq; iterũ circumuolo.Vir.li.1.Geo. Aut arguta locus circũuolitauit hirundo. Col.per trãslationẽ pro Crebro uiso,usus est:mercenarii salutatoris mẽdacissimum aucupium,circumuolitantis limina potentiorum.

Circumuoluo,*Volgere intorno, περιειλῶ*. Vir.Interea magnũ sol circumuoluitur annum.

Circuo,is,Cic.pro Cec.Cecina cum circuiret fundum.

Circus,ci,masc.ge.*Cerchio, circolo, κύκλος*,omnis in gyrũ ambitus,à circumeundo,secundũ Seruiũ.Mathematici definiunt eum,figurã planã,una tantũ linea contentam, in cuius medio punctus sit,è quo omnes lineæ ad circunferentiã ductæ inter se sint æquales.Et differt Circus à Globo,quòd circus est planities rotunda,ut circuitus:Globus soliditas undique rotunda,ut est sphæra,& staminũ glomera. Circus etiã dicitur locus muris septus,in quo curulia certamina peragebãtur.Vir.li.5.Mediaq; in ualle theatri Circus erat.Cic.3. Philip.Nescis heri quartũ in Circo diẽ ludorũ Romanorũ fuisse?Vnde Circẽses ludi,quòd in Circo fierẽt.Fuerũt tres Circi Romæ,Circus maximus inter Palatiũ & Auentinũ: Circus Flaminius, qui & Apollinaris: & Circus Neron.in Vaticano.Candens Circus,*γαλαξίας*, id est, orbis lacteus. Cicero in Arato:Vidisti magnum candentem serpere Circum,Lacteus hic nimio fulgens cãdore notatur. In somnio Scip.Erat is splendidissimo candore inter flammas Circus elucens,quem uos orbem lacteum nuncupatis.

Ciris est auis,alio nomine Alauda. hanc poetæ fabulantur fuisse Scyllam Nisi regis filiam:quæ cum patrem fatali crine spoliatum Minoi prodidisset,mutata est in auem Cirim. Ouidius deducit à *κείρω*,tondeo, alludens ad fabulam, qua Scylla purpureum Nisi patris crinem fertur totondisse. sic enim ait lib.7.Met.Plumis in auem mutata uocatur Ciris, & à tonso est hoc nomen adepta capillo.

Cerneo, as, uas uinearium. nam κιρνῶ misceo. Pla. in Amph.

Cirrus, capilli capitis attonsi, à κείρω, attondeo. Cato de liberis educandis. cirros ad Apollinem ponere solent. Inde Persius Cirratos, uocat pueros, qui comam nutriunt, quam Veneri consecrent detonsam. Ostreorum etiam capillamenta dicuntur. Cirri Mart. li. 7. Et ostreorū rapere liuidos cirros.

Cis, κὶς, uermiculus in tritico præcipue & ordeo nascens, semina q; illa cuspide sua exiguis foraminibus penetrans.

Cis, & Citra, Di quà, ἐντὸς ἐπὶ τάδε, ἐπὶ θἄτερα μὲν, differūt, quòd cis magis propriis nominibus fluminum uel montiū præponi solet: reliquis magis Citra: ut Cis Rhenum, Cis Padum, Cis Alpes, ἐπὶ τάδε τῶν ἄλπεων. Citra forum, citra templum, hoc est, ab hac parte templi, aut fori. Harum duarum præpositionū significationi opponitur ultra, quod significat Trans, uel ab alia parte: ut, ultra Apenninum, ultra Padum. Hæ autem particulæ, citra, intra, ultra, ut docet Gellius, apud ueteres singulis syllabis appellabantur. Cis & Vls. Dicebaturq; cis Tyberim, & uls Tyberim: mox dici cœptum est, citra Tyberim, & ultra Tyberim: & intra Calendas, citra Calendas. Cis etiam per compositionem nominibus montium, uel fluuiorum coniungitur: ut, Cisalpinus, Cispadanus. Et quāuis habeat uim localem, per translationem tamen, & in tempore, & in aliis rebus uti possumus: ut, cis definitum tempus uenisti: sicut, Vltra tempus à nobis datum uenisti. Cis naturæ leges: hoc est, minus, quàm patiantur naturæ leges. Citra etiam quandoque pro sine, χωρὶς, ponitur. Colu. In agricultura uoluntas facultasq; citra scientiam sæpe magnam dominis afferūt iacturam. Suet. in Cæs. citra senatus, populiq; auctoritatem. Quinct. lib. 1. Neque citra Musicen Grammatice potest esse perfecta. Quandoq; ponitur pro Ante: ut, Citra Calendas, id est ante Calēdas. Suet. in Aug. Citra spectaculorum dies. Fit autē citra à cis, à citra Citer, Citerior, Citimus.

Cisalpina Gallia, *Lombardia*, Cis alpes, fluuio Rubicone finitur. Cic. pro lege Man. Gallia Cisalpina præsidiis confirmata.

Cisapennina Italia, à Catone in Orig. dicitur, cis Apenninum montem: ut Transapennina, quæ trans Appenninum est.

Cisium, δίτροχον, genus uehiculi, duas habens rotas: à quo Cisiarii, qui cisium regunt. Cice. Cisio celeriter ad urbem uectus. Cisiarius, cisii auriga. Iurecon. lib. 20. Diges. Si cisiarius, dum ceteros transire contendit, cisium euertit, & seruum quassauit uel occidit, puto ex locato esse in eum actionem.

Cispello, as, are, apud uetustissimos inuenitur pro, citeriorem partem pellere. Plaut. in Amph. Inde optime cispellā uirum.

Cispius, mons in urbe Roma, Exquilina in regione, de nomine Cispii dictus, ut inquit Fest. Var. li. 1. de ling. Latina.

Cissa, Ptol. fluuius est Ponti, in ea parte, qua Cappadociæ cohæret.

Cissites, κισσίτης, gemma ad similitudinem folii hederæ cā dicans. Plin. lib. 37. cap. 10. & 11.

Cissus, κισσὸς, hederæ genus, quæ sola sine adminiculo subsistit, neque arboris, aut muri, alteriusve pedamenti eget sustentaculo.

Cista, *Cesta, paniera, canestra*, genus uasis uiminei apud Colu. lib. 12. cap. 52. Ouid. 2. Met. texta de uimine cista. Fit etiam Cista ex asseribus, in qua conduntur & pecuniæ, & alia usus nostro necessaria. Cic. 5. Verr. Quaternos H. S, in cistam transferam ex fisco.

Cistella. Terent. Eun. Cistellam domo efferr cum monumentis.

Cistellatrix, cis. Plau. Tri. Cantrices, cistellatrices. Videtur significare ancillam quæ canistrum ferat hederæ.

Cistellula. Pla Rud. Vbinam ea fuit cistellula? Ad Heren. lib. 1. Cistella pro uase est, quo suffragia populi in legibus ferendis colligebātur, cum ait: Saturninus legem ferre cœpit, collegæ intercedere: ille nihilominus cistellam detulit.

Cisterna, *Cisterna*, δεξαμενή, locus in quo colligitur aqua pluuia per euripos & canaliculos sub stillicidio positos, ad imbres suscipiendos. Vlp. l. 1. ff. de fonte. Cisterna aquam uiuam non habet, Et quidem cisternæ imbribus concipiunt, sed per glaream immissam in spongias purificatis.

Cisterninus, a, um. Colu. lib. 13. cap. 43. Aqua fontana uel cisternina.

Cistula, Mart. lib. 1. Parcæ cistula non capax oliuæ.

Cisthus, κίσθος, quem & Cittaron uocant, siue Cissaron, est frutex, maior thymo, foliis ocymi. Plin. lib. 24. cap. 10. Vulgus Rosaginem, siue Rosam caninam appellat.

Cistifer, a, um, qui fert cistam. Mart. Nupsisti Gellia cistifero.

Cistophorus, nūmi species, sic dicti à Canephoris Paladis Atticę uirginibus ministris, quarum imaginem habebat impressam. Cice. Atti. lib. 11. Ego in cistophoro in Asia habeo ad sestertiis bis & uicies. Idem pro Domo sua: Vt si in Asia cistophorum flagitaret.

Citatus, a, um, partic. *Citato, chiamato, veloce*, προσκεκλημένος, Citatus nomen, acceleratus, citus, uelox. Apul. Citato, non testudineo gressu. Liu. lib. 18. Citato gradu in hostem ducebant. Idem: Citato uadere equo. Liui. lib. 27. Nero citatiore, quàm inde uenerat, agmine, die sexta ad hostem peruenit. Ibidem lib. 22. Quàm citatissimo poterant agmine sese abripuerunt.

Citatim, aduerbium, ταχὺ, celeriter. Hirtius de Bel. Afr.

Citeria, effigies quædam arguta & loquax ridiculi gratia, quę in pompa uehi Romę solebat. Cato in M. Cæliū: Quid ego cum illo decertem, quem credo in pompa uectitatum iri ludis pro citeria? Festus.

Citerior, & Citimus, *Vltimo*, à Citra, uel à Citer uocabulo obsoleto. Cic. ad Att. lib. 12. Hirtius ad me scripsit, Sextum fugisse in Hispaniam citeriorem, Aetas citerior. Valer. li. 8.

Cithara, æ, *Cetera*, κιθάρα, instrumentum musicum, alio nomine Lyra, quam Hieron. scribit effici in modum Δ litteræ, cum chordis uiginti quatuor. Plin. lib. 7. cap. 56. Citharā Amphion, ut alii Orpheus, ut alii, Linus inuenit. Citharam Virg. pro ipsa musica & harmonia accepit. 12. Aen. Augurium, citharamq; dabat, celeresq; sagittas. Quinct. lib. 2. ca. 8. Vt cithara, ita oratio perfecta non est, nisi ab imo ad summum omnibus intenta neruis consentiat.

Citharista, siue Citharistes, κιθαριστὴς, promontoriū Galliæ Narbonensis: testibus Ptol. lib. 2. cap. 10. & Antonino. Est etiam Citharista, qui citharam tantum pulsat, non etiā accinit. Cic. 3. Vert. etiam Aspendium citharistam sustulit.

Citharistria, *Quella che canta in su la cetera*, κιθαρίστρια, quæ citharā canit. Ter. Phor. nactus est puellulam Citharistriā. Ibidem eandem uocat fidicinam: Ille, qui illam amabat fidicinam.

Citharoedicus, a, um, κιθαρῳδικὸς, ut Citharœdica ars. Plin. lib. 9. cap. 8. & Citharœdicus habitus, Suet. in Nerua.

Citharoedus, *Che canta su la cetera, citarista*, κιθαρῳδὸς, qui cithara canit; & proprium (ut Moscopulus annotauit) qui & citharam pulsat, & ore accinit. Cic. 5. Tusc.

Cithaeron, κιθαιρὼν, mons Bœotiæ, teste Strabone, cuius radicem Asopus amnis alluit. Seruius falso credidit alterum esse ex iugis Parnasi. Est enim cithæron mons à Parnaso plus quàm triginta passuum millibus dissitus. Hic mons libero patri sacer erat: unde etiam ibi eius Orgia celebrabant. Ouid. 3. Met. festus facienda ad sacra Cithæron.

Citimus, pen. cor. *Vltimo*, superlatiuum à Cis uel Citra, uel potius ab antiquo nomine Citer, idem est, quod proximus nobis. Vnde Citima uocantur, quæ in cælo infima sunt, & nobis proxima. Cic. in Somnio: ultima cælo, citima terris luce lucebat aliena.

Cito, aduer. *Subito, tosto, presto*, ὀξέως, ταχέως. Cice. Varr. lib. 4. Quid potissimum scribam? cito me ad te esse uenturum. Citius, comparatiuum. Virg. Aen. 1. dicto citius tumida æquora placat. Citissime. Plin. lib. 16. cap. 40.

Cito, as, *Citare, chiamare*, προσκαλέομαι, προφέρω, frequent. à Cieo, uoco: & modo est iudiciale uerbum, pro In ius uocare, & diem alicui dicere: modo extra forum, pro, fidem auctoritatemq; alicuius obtestari. Cic. Ver. 4. Citat reum, nō respondet: Idem de Nat. deo. lib. 1. cum tanquam senatum philosophorum citaret.

Citrea, malus, *Cedro*, arbor toto anno pomifera. Folia habet lauri, fructum aureo colore, & odore gratissimo, quem Vir. 2. Geor. miris laudibus celebrauit, ibi, Media fert tristes succos, tardumq; saporem Felicis mali. Oris graueolentiam emendat, & uestes à tineis illęsas conseruat. Varia citrii mali genera uide apud Ruellium lib. 1. cap. 69.

Citrus, arbor est duarum generum: quarum altera lauri folio perpetuo uirens, eadem est cum malo medica, quæ citrum malum gignit, oris graueolentiam emendans, & uestes à tineis conseruans: altera syluestri cupresso similis est & caudice, & folio, & odorata, in Mauritania præcipue nascens: unde in Italiam ad pretiosissimarum mensarum materiam aduehebatur, quæ & Cedrine appellatur à Pli. lib. 13. cap. 15. Hæc arbor ab Homero Trogete, à quibusdam etiā Thyia appellatur. Citrum, neutri generis, citri arboris lignum. Varro. 3. de re rust. cap. 1. Nuncubi hic uides citrum, aut aurum? Mart. lib. 10. Et citrum uetus, Indicosq; dentes. Hinc Citreus, a, um, ex citro Cic. 6. Ver. Tu pulcherrimam mensam citream, à Q. Lutadio Diodoro abstulisti.

Citrinus color, à citri similitudine. Plin. lib. 19. cap. 5.

Cittium, oppidū Cypri: unde Cittieus Zeno. Laertius li. 7.

Citus, *Veloce*, ὀξὺς, celer, uelox. Liu. lib. 26. Eques citus ab Roma uenit. Hinc Citior, citissimus. Plau. Nullam ego rem citiorem apud homines esse, quàm famam reor. Est & Citus participium à Cieo, pro citatus, agitatus. Virg. lib. 8. Citæ Metium in diuersa quadrigæ Distulerant.

Civicus, a, um, *Cittadinesco*, ciuilis: ut, Ciuica corona, quã ciuis ciui, à quo seruatus fuisset in prœlio, testem uitæ dare solebat. Cic. pro Planc. ut coronam dent ciuicam, & se ab aliquo seruatos esse fateantur.

Civilis, & hoc ciuile, *Ciuile*, πολιτικὸν, quod est ciuium, seu quod ad ciues pertinet. Ciuilis homo, qui est peritus eorũ quæ ad administrandam remp. pertinent. Cice. 7. Phil. Cui pax, præsertim ciuilis, in primis fuit optabilis. Hor. 1. Epis. Nunc agilis fio, & uersor ciuilibus undis. Studia ciuilia. Cice. pro Font. Inimicior Fimbriæ Scaurus, ex ciuilibus studiis, atque obtrectatione domestica, quàm huic Galli. Ciuilior, & Ciuilius, comparatiua. Ouid. 4. Trist. El. 4. ipse pater patriæ: quid enim ciuilius illo?

Civilitas, *Ciuiltà*, τὸ πολιτικὸν, facilitas, modestia, magis ciui, quàm imperatori conueniens: quam Augusto tribuit Suet. cap. 51. Iulius Capitolinus laudat Antoninum Pium, quòd Imperatorium fastigium ad summam ciuilitatem deduxerit.

Civiliter, *Ciuilmente*, πολιτικῶς. Cic. 1. Offi. cum ciuiliter contendimus. Iuuen. Saty. 5. Poscimus ut cenes ciuiliter: Id est, ut tibi sit panis idem qui aliis conuiuis.

Civis, huius ciuis, *Cittadino*, πολίτης, ἀστὸς, urbis colonus, à coeundo (ut Ciceroni probatur) quòd uinculo quodam societatis ciues in unum coeant cœtum, & sub iisdem legibus uiuant. Ci. in Cati. Serui mehercule mei si me isto pacto metuerent, ut te metuunt omnes ciues tui; domum meam relinquendam putarem. Ciues & Peregrinus opponuntur. Cice. 6. Verr. neque liberum, neque seruum, neque ciuem, neque peregrinum. Idem: Colebatur à ciuibus, ab omnibus ad oenis uisebatur.

Civitas, *Città*, πόλις, collecta ciuium multitudo, ad eodẽ iure uiuendum. Ci. de Somn. Scip. Nihil est illi principi Deo acceptius, quàm consilia, cœtusq; hominũ iure sociati, quæ ciuitates appellantur. Idem pro Sextio: Tum conuenticula hominum, quæ postea ciuitates nominatæ sunt. Ciuitas, & urbs in hoc differunt, quòd incolæ dicuntur ciuitas: urbs uero complectitur ædificia. Ci. 4. Acad. nõ dubitauissent, quin & Roma urbs esset, & eam ciuitas incoleret. Idem pro P. Sylla: In qua ciuitate res tantas gesserim, memini: & in qua urbe, intelligo. Aliquando Ciuitas dicitur ius ciuium: unde, Ciuitate donare.

C A N T E L

Clades, dis, *Calamità, uccisione*, ἧττα, ὄλεθρος, cædes multorũ, calamitas, siue detrimentum, παρὰ τὸ κλάω, amputo, frango, aut certe, ἀπὸ τοῦ κλαίειν, à flendo siue lugendo: quãquã non desunt, qui à cadendo cladem dictam existimant, aut à calamis comminuendis, quasi calamidem. Pli. li. 16. cap. 31. maiestas populi Romani resurrexit, quæ ante uallata cladibus fuerat. Cic. de Cla. Orat. Cursum ingenii tui Brute premit hæc importuna clades ciuitatis. Virg. 12. Aen. Et subita turbaret clade Latinos.

Clam, *Celatamente di nascoso*, λάθρα, κρύφα, præpositio ablatiuo casui seruiens, idem significans, quod latenter. Plau. Amph. amare occœpit Alcumenam clam uiro. Iungitur aliquando & Accusatiuo. In Sal. Timens ne facinora eius clam uos essent. Quandoque loco aduerbii. Virg. 1. Aen. Clam ferro incautum superat.

Clamator, ris. Cic. de Or. Clamatores odiosi, & molesti.

Clamatorius, a, um, ut, Clamatoria auis, quæ à Labeone prohibitoria dicitur. Plin. lib. 10. cap. 14.

Clamito, as, re, frequentatiuum. Cic. 2. Tusc.

Clamo, as, are, *Chiamare, gridare*, βοᾶν, κλάζειν, est uociferari. Cic. ad Att. lib. 5. clamare omnes qui aderant, nihil impudentius. Teren. Ad. Clamant omnes, indignissime factum. Quandoque uocare. Virg. 4. Aen. Per medios ruit, ac morientem nomine clamat. Clamare, conqueri. Ter. Ad. Mihi quidem non placent: Et clamo sæpe. Liu. 3. Clamant, fraude fieri, quòd foris teneantur exercitus. Cic. pro Clu. Cum & de suo, & de uxoris interitu clamaret.

Clamor, *Grido*, κραυγὴ, βοὴ, uox intensa, & maiore cum impetu prolata. Cice. 6. Ver. ex clamore fama tota urbe percrebuit, expugnari deos patrios. Virg. 5. Aen. Resonat clamoribus æther.

Clamosus, a, um, κραυγαστικὸν, ad Heren.

Clanculum, diminutiuum à clam. *Di nascoso*, λαθραίως, Ter. in Eun. Ad te patris penum omne congerebam clanculum. Accusatiuo iunxit Terent. in Adel. Alii clanculum Patres quæ faciunt.

Clancularius, a, um, κρυπτὸν, κρύφιος, occultus, latẽs. Mart. lib. 10.

Clandestino, *Secretamente, occultamente*, κρύβδα, κρύβδην, occulte, latenter. Plaut. in Mil. hoc negocii clandestino ut agerem.

Clandestinus, a, um, pen. pro. *Occulto, secreto*, κρυφαῖος, occultus, secretus. Cic. in Orat. cur clandestinis consiliis nos oppugnant?

Clango, is, xi, uel gui, *Trombettare*, κλάγγω, tuba cano, uel increpo. Val. Flac. Luctificum clangente tuba. Aquilis item clangorem tribuit auctor Philomelæ apud Ouidium: Dum clangunt aquilæ.

Clangor, *Il suono delle trombe*, κλαγγὴ, sonus tubarum est. Vir. 2. Aen. Exoritur clamorq; uirum, clangorq; tubarum. Licet etiam dicatur de sono anserum, & aliarum rerum clare strepentium. Cic. 1. Tusc. Iouis satelles (intelligit aquilam) clãgorem fundit uastum. Col. de anseribus lib. 8. cap. 13. anser solertiorem custodiam præbet, quàm canis. nam clangore prodit insidiantem.

Clanius, κλάνιος Steph. fluuius Campaniæ iuxta Acerras orbem. Virg. 2. Geor. Vacuis Clanius non æquus Acerris. Pli. lib. 3. cap. 5. Glanicum uocat, eundemq; esse testatur cũ Lyri, Minturnas intersecante. Stephanus Glanim appellant. Plinio tamen Glanis Thusciæ fluuius est iuxta Aretium: de quo infra suo loco.

Clareo, res, rui, *Essere chiaro, illustre, noto*, διαδοξάζομαι, φαίνομαι, clarus sum, uel manifestus. Ennius apud Cice. 3. Offic. Ergo magisq; uiri nunc gloria claret. Idem de Sen. Cuius aduentu insula hodie claret Cypros. Claret lumen. Ennius Telamone, ut citat Nonius: Hoc lumen candidum claret mihi. Clarere, id est apparere. Cic. in Arato: primordia clarent. Claret, pro clarum est. Lucret. lib. 6. Quod in primo quoque carmine claret. Claret mihi, id est patet. Clau. in Pane. Ventura potestas Claruit Ascanio, subita cum luce comarũ Innocuus flagraret apex.

Claresco, scis, clarus uel clarior fio. Quinct. lib. 6. cap. 4. Neque tantum hoc ipsis monitoribus clarescit. Vir. 2. Aen. Clarescunt sonitus, armorumq; ingruit horror. Hinc fit Inclareo, ualde clareo: à quo inclaresco, ualde clarus fio.

Clarifico, as, *Far chiaro*, λαμπρύνω, illustro. Plin. lib. 10. cap. 13.

Clarigatio, belli denunciatio, exactio nũmaria. Liu. lib. 8.

Clarigo, as, pe. cor. res clare repeto, bellum indico, σημαίνω τὸν πόλεμον, à uocis claritate dictum, quasi clare ago, sicut litigo, litem ago: læuigo, læue ago. Plin. lib. 22. Hac semper & legati cum ad hostes, clarigatumq; mitterentur, usi, idest res raptas clare repetitum.

Clarisonus, a, um, ὀξύφωνος, Catul. Clarisonas imo fudisse è pectore uoces. Cic. in Arato: à clarisonis auris Aquilonis ad Austrum.

Claritas, *ChiareZZa, splendore*, γλαφυρότης, luciditas. Plin. lib. 2. cap. 8. Claritatis tantæ est uesper. Aliquando splendor, δόξα: ut, Claritas generis, Claritas rerum gestarum. Ci. 1. Offic. Ad claritatem, amplitudinemq; aptior uita eorum qui se ad remp. & ad res magnas gerendas commodauerũt. Idem ad Sulp. Quæ, quanquam ex multis pro tua claritate audiam, tamen libentissime ex tuis litteris cognoscam. Interdum facilitas, perspicuitas, ut, Claritas orationis.

Claritudo, dinis, claritas, Festo, ac Nonio testibus. Sal. Cũ tam multæ, uariæq; sint artes animi, quibus summa claritudo paratur. Claritudo uocis, εὐφωνία. Gell. lib. 7. cap. 5.

Clarium, oraculũ, κλάριον μαντεῖον, in Ionia fuit iuxta Clarum oppidum: à quo Clarius Apollo dictus. Pli. li. 5. c. 103.

Claro, as, *Far chiaro*, δοξάζω, clarum facio. Ausonius: Pollet Aristides, ueteres qui clarat Athenas. Cic. 1. de Diu. ex antiquo poeta: Iuppiter excelsa clarabat sceptra columna. Hor. Illum non labor Isthmius Clarabit pugilem. Lucr. li. 4. Multaq; nobis Clarãdũ est, plane si res exponere auemus.

Claros, κλάρος, Ioniæ ciuitas, Apollinis oraculo nobilis, iuxta Colophonem. Hanc Manto Tiresiæ filia cõdidit. Nearchus uero auctor est, inde urbi huic nomẽ factũ, quòd Apollini per sortẽ Claros obtigit. nã sortem, κλῆρον Græci nominant. Hinc Apollo Clarius dictus est, qui illic & fanum habuit, in quo responsa, epota aqua, edebantur. Est & Claros insula in mari Myrtoo, & ipsa Apollini sacra: de qua nonnulli intelligunt illud Ouid. 1. Metam. Mihi Delphica tellus, & Claros, & Tenedos, Pataræaq; regia seruit.

Clarus, a, um, *Chiaro, lucente*, αἴθριος, λαμπρὸν, quod est lucidum, non obscurum: ut, Clara dies. Ci. in Som. Scip. Ostẽdebat Carthaginẽ de excelso, & pleno stellarũ, illustri, & claro quodã loco. Vir. 1. Geo. Et claro siluas cernes Aquilone moueri. Figurate pro insigni atque excellẽti accipitur. Ci. 2. de Fin. Claris, & fortibus uiris commemorabilis. Item,

quoniam

quoniam quæ clara sunt, ab omnibus cernuntur, clarū pro aperto, & manifesto sumitur. Ci.7. Ver. Res erat clara, neq; solū argumentis, sed etiā certis testibus istius audacia tenebatur. Interdū pro audibili. Cic. pro Sylla: Vt omnes exaudiant, clarissima uoce dicam. Clare, σαφῶς. Terē. in And. unde est, dic clare. Cic. ad Att. lib. 2. Aperteq; loquantur, & clare gemant. Cælius Ci. lib. 8. Eo clarius id periculum apparet.

Classiarii, ἐπιβάται, classis milites. Hirc. lib. 3. Bel. ciuil. aqua prohibere classiarios instituit. Suet. in Galba: Cū classiarios ad pristinū statū redire cogeret. Apuleius usurpauit pro tubicine: Et laudū eius classiarius, atq; assiduus præco.

Classicula, æ. Cic. Att. Cassius cū classicula sua uenerat.

Classicus, a, um, ναυτικός, quod est classis. Proper. lib. 2. Et canerem Siculæ classica bella fugæ. Et Classici, primæ tantum classis homines. Etiam Classici dicebantur præcones, qui tuba uel cornu iussu magistratuum ex arce, uel circū muros populum ad comitium uocabant, dicti à Calando, siue à clangore. unde classica pro ipsis tubis. Virg. lib. 7. Classica nāque sonant. Vbi Seruius: Classicum dicimus, & ipsam tubam, & sonum. Classicum autem est flexilis tuba. Liu. lib. 5. Vocatis classico ad concilium militibus. Classicū dicimus, & sonum. Classicum item ineundæ pugnæ signum appellatur, quod tuba dari solet: unde Classicum canere, signū dare, quo milites pugnam ineant. Contra, Canere receptui, ἀνακαλεῖν, est à pugna reuocare. Accipitur etiā latius Classici uocabulum pro quouis tubæ sono, qui prodeunte Imperatore, aut eius iussu in castris fieri solent. Cæs. 3. Bel. Ciui. Pompeius eum Scipione honorem partitur, classicūq; apud eum cani, & alterum illi iubet prætoriū tendi. Virg. 2. Geo. Nec dum etiam audierant inflari classica.

Classis, nauium multitudo: quamuis abusiue pro una tantū naui ponatur. Virg. lib. 6. Lyciæ ductorem classis Orontē. Significat & ciuium partes pro censūs ratione distributas. Nam Liu. de Ser. Tul. rebus gestis scribit, urbem in quinq; classes diuisam, censumq; ab eo institutum, rem saluberrimam tanto futuram imperio, quo pacis belliq; munia, non uiritim, ut antea, sed pro habitu pecuniarū fierent. tum classes centuriasq; ad hunc ordinē ex censu descripsit. Qui centum millia æris, aut maiorem censum haberēt, inter primarios numerabantur, & sub primæ classis titulo. Ex his octoginta fecit centurias, quadraginta senum quadraginta iuuenum. Seniores ad urbis custodiam: iuniores, ut foris bellum gererent. Arma his, galea, clypeus, ocreæ, lorica, omnia ex ære hæc, ut tegumenta corporis essent. Præterea tela in hostem, hastæ, & gladius. Additæ sunt fabrorum duæ centuriæ, quæ sine armis stipendia facerent: datum munus, ut machinas in bello ferrent. Hinc Classici, huius primæ tantū classis homines dicebantur, qui (ut docet Gel. lib. 7. cap. 13.) centum & uiginti quinque millia æris, ampliusve, censi erant. Hinc etiam Classici testes, hoc est, assidui, & locupletes: qui (ut inquit Festus) signandis testamentis adhibebantur, hoc est, primæ classis homines, quasi primæ auctoritatis, & idonei ueritatis censores. Et metaphoricōs classicos auctores uocat Gell. lib. 19. cap. 8. Quasi primæ notæ scriptores, Latinæq; elegantiæ testes idoneos, cuiusmodi sunt, Cice. Cæsar, Salust. Virg. Ouid. Horat. T. Liu. Ex iis uero, qui intra centum, ad septuagintaquinque millia erant, censi, uiginti seniorum, & totidem iuniorum centurias conscripsit, qui bus pro scuto clypeus & reliqua omnia arma, præter loricam, sunt imperata. Tertia classis à septuagintaquinque ad quinquaginta millia. Arma, ut in superiore, præter ocreas. In quarta classe à quinquaginta ad uigintiquinque millia, centuriæ uiginti seniorum, uiginti iuniorum. Arma mutata, nihil præter hastam, & uerutum datum. Quinta classis centurias triginta habuit, fundas, lapidesq; missiles gerentes, & homines quintæ classis, pro tenuibus & minimæ auctoritatis dicuntur, οἱ τὸ ϑητικὸν τελοῦντες. In his erāt accēsi cornicines, tibicines in tres centurias digesti, qui non ultra undecim millia cēsebātur. Creata est præterea una centuria quæ fuit immunis militia. Infra classem aūt esse dicebantur secundæ classis, ceterarumq; omnium classium, qui minore summa æris, quàm classici illi, cēsebātur. Significat & Classis, equitum ordines. Virg. 3. Aen. Scio me Danais è classibus unum. Vnde & Classis procincta, παρεσκευασμένη σόλος, dicitur exercitus instructus. Apud antiquos Classes clypeatæ dicebantur, quos nunc exercitus uocamus. Classes quoq; in scholis sunt ordines discipulorū. Quinct. li. 1. ca. 2. auctor est, à præceptoribus suis pueros olim in classes distributos, ordinemq; discendi secundum uires ingenii datum.

Clathro, as, *Mettere la stanga*, clathris claudere. Colu. lib. 7. Satis est feris transuersis ita clathrare, ne spatiorum laxitas pecudi præbeat fugam. Hinc Fenestra clathrata apud Plau. in Mil.

Clathrus, & Clathrum, utroque modo, *Stanga*, claudo. Sunt Clathra, ligna quibus transuersis aliquid munimus, sedimusve, ut fenestræ, quæ uulgo ferratæ dicuntur. Horat. Obiectos caueæ ualuit si frangere clathros. Col. posuit pro lignis cancellatim compactis, quibus glebæ contunduntur: Hirpicem Varro appellat.

Clava, *Mazza*, fustis, teres ad claui similitudinem capitatus. κλάδον, κορύνη. Ci. de Sen. Sibi habeāt alii hastas, sibi clauā.

Clavator, inquit Festus, seruus, qui claua armatus dominū comitabatur. Plaut. Merc. comes, clauator, armiger. Idem Rud.

Claudia, familia, ab Appio Clauso Sabino cognomen accepit, qui post exactos reges cum quinque millibus clientum Romam uenit, partemq; urbis habitandam accepit. Ex hac familia fuit Appius Claudius Cæcus, qui uiam Appiam strauit, & aquam Appiam in urbe duxit; Pyrrhumq; intra urbem non esse recipiendum, sua sententia obtinuit. Patricia gens fuit, & Plebeia: patricia Pulchrorum, plebeia Marcellorum.

Claudianus, poeta Aegyptius, ut ipse de se testatur. Floruit sub Theodosio, & Honorio Augustis. Scripsit de Raptu proserpinæ lib. 3. & alia.

Claudicatio, χωλότης. Cic. 2. de Nat. deo.

Claudico, as, are, *Zoppicare, andar Zoppo*, χωλαίνω, altero tantum pede incedo, uel alterum pedem infirmum, & instabilem, aut curtum habeo ac uacillo. Cic. lib. 2. de Orat. grauiter claudicanti ex uulnere ob remp. accepto. Translate dicitur de eo, quod suis partibus rectum non est. Cice. 1. de Fin. Qui uerentur, ne si amicitiam propter nostram uoluptatē expetendam putemus, tota amicitia quasi claudicare uideatur. Liu. lib. 22. Si altera parte claudicet resp.

Claudítas, χωλεία, claudicandi uitium. Plin. Clauditatem affert.

Claudius, Κλαύδιος, nomen Romani Imperatoris, & Caligulæ patrui. Hic Britanniam insulam in deditionem accepit, & Orcadas Romano adiecit Imperio. Postremo ab Agrippina uxore uenenato boleto sublatus est. Fuit & aliud Claudius Romanorum item Imperator, qui Gothos Illyricum uastantes incredibili clade superauit.

Claudo, is, si, sum, *Chiudere, serrare*, κλείω, obsero, includo. Virg. lib. 3. Geor. Aut intus clausos nunc ad præsepia seruāt. Interdum pro circundare. ita enim interpretatur Nonius illud Virgilii Ecl. 6. Dictææ Nymphæ nemorum iam claudite saltus. Interdum pro obsistere, arcere, ut apud eundem lib. 10. Ecce maris magna claudit nos obiice pontus.

Claudus, *Zoppo*, χωλός, quasi pedibus clausus, id est impeditus. Plau. in Aul. Quasi claudus sutor domi sedet totos dies.

Clavicula, læ, κλειδίον, dimin. à claui, uel à claua uirga. Dicitur quoque Clauicula, capreolus, siue pampinus in uite. Cice. de Sen.

Claviger, κορυνηφόρος, qui clauam fert. Ouid. 7. Meta.

Clavis, *Chiaue*, κλεὶς, est qua ostia, arculæ, & id genus multa, & clauduntur, & aperiuntur: à clam, quòd quæ celare uolumus, hac claudere soleamus. Cic. pro domo tu heluoni spurcissimo, omnes horreorum claues lege tua tradidisti. Habet & clauim in accusatiuo. Plau. in Most. Clauim harumce ædium iube afferri. Vnde Conclauia, loca quæ sub una eademq; claue clausa sunt: & Conclauatus locus, una claue clausus Clauem Theodorus Samius primo monstrauit.

Clavola, læ, surculus arboris uel fruticis, plantationi aptus: quam & Taleam uocant Latini. Varro li. 1. de re rust. c. 40.

Claustrum, *Chiostro, claustro*, κλεῖϑρον, clausura, siue quo aliquid clauditur. Vir. 7. Aen. Portarum ingentia claustra. Ci. pro Flac. Omnes insulas, urbes maritimas claustris imperii nostri contineri. In plurali tam masculini, quàm neutri generis est.

Clausula, dicitur id quod aliquid claudit, hoc est, finit. Plin. lib. 11. cap. 45. Vngues, qui clausulæ neruorum summæ existimantur. Item pro exitu. Cic. pro Cœlio: cum clausula nō inuenitur, fugit aliquis è manibus. Nonnunquam accipitur pro sententia, quæ epistolam uel carmen claudit. Ci. Fami. 2. utar ea clausula, qua soleo.

Clausum, substantiuum, *Serrato*, κλεῖϑρον, pro tecto, siue loco concluso. Colu. lib. 9. cap. 8. infundendi grati apibus liquores, quibus intra clausum alantur. Virg. 4. Geo. in clauso linquunt.

Clavus, *Chiodo*, ἧλος, dictus est, quòd claudat, figat, atque contineat. à claudēdo. nam ideo clauum figimus, ut claudat seu contineat aliquid. Cæsar 3. Bell. Gall. Transtra confixa clauis ferreis, crassitudine. Liui. ait Dictatorem creatum figendi tantum claui caussa, ad pestilentiam sedandam. Clauus item, πηδάλιον, nauis est gubernaculum, siue temo, quòd eam dirigat, rectamq; teneat. Cice. in Catil. Ille autem

 clauum

clauum tenens, quietus sedet in puppi. Item Clauus genus tuberculi, rotunda specie, coloris albi: fit in plātis digitisq; pedum maxime: sic appellatum, quia ita pungit, ut quasi clauus ferreus infixus uideatur. Alii Clauum intelligunt, quē Celsus Foruncŭlum appellat, sola duritie a phymate differentem. Aegineta definit, esse tumorem cum abscessu, à crassis humoribus genitum, qui in carnosis præcipue locis consistit. Plin. Epist. 51. Erat illi natus insanabilis clauus. Fiunt & callosa quædam in candido oculi tubercula, quæ claui nominantur oculorum. Arbores quoque clauum huiusmodi patiuntur, qui & Fungus, & Patella dicitur, ut inquit Pli. li. 17. cap. 24. Idem scribit clauos innasci naribus, & purgari succo pyxacanthi. Sunt & Claui caligares, à caligis militaribus, quibus suffigebantur. Idem lib. 9. cap. 8. In quibus piscea omnibus annis Vergiliarum exortu existunt, squamis conspicui crebris atque præacutis, clauorum caligariū effigie. Præterea Clauus est uestimenti genus, ueluti quibusdā clauis aureis distinctum: quòd & à palmarum similitudine Palmatum uocabatur, & à uerrucis clauo similibus Verrucata uestis, quòd si latior ipsa uestis erat, Laticlauus dicebatur. Hora. lib. 1. Ser. Et latum demisit pectore clauum. Vnde Laticlauos appellari senatores legimus. Sue. de Ner. A laticlauo, cuius uxorem attrectauerat, cæsus. Ab Ouidio Clauus simpliciter dicitur pro senatoria dignitate. Curia restabat, claui mensura coacta est. Sue. de Aug. Clauo nec lato, nec angusto. Hinc etiam Clauata, dicuntur uestimenta clauis intexta, uel calceamenta clauis cōfixa. Et clauati socci, quòd soleas habeant clauis intertextas. Clauata uero uestimenta, quæ ex auro, aut ex cocco, aut aliis coloribus clauos & uerrucas habent. Lamp. in Ale. Pura mantilia, cocco clauata. Præclauium, pars uestis, quæ ante clauum texitur. Afran. apud Non. Tertium diem præclauium unum texere.

Clazomenae, p. c. κλαζομέναι, urbs Ioniæ Asiaticæ, quā cōdidit Paralus. Hæc prius Gryna nominabatur, unde & Apollo Gryneus dictus est apud Virg. quòd ibi esset eius oraculū.

Cleanthes, κλεάνθης, nomen philosophi, qui Zenonis Citiensis scholam successor excepit. Hic Phanii Asii filius, egregius pugil, cum Athenas uenisset, Zenoni adhærens generose philosophatus est, & in eiusdem permansit dogmatibus. Hic cum ualde pauper esset, mercenariam uitam agebat. Noctu quidem in hortis aquam hauriebat: per diem uero in studiis exercitabatur. unde Phreantes appellatus est, quasi puteos hauriens. Tradunt illum quæ à Zenone audierat, ossibus boum & testis fictilibus perscribere solitum, cum pecunia non suppeteret ad chartas emēdas. Huius insignis diligentia & acerrima censura abiit in prouerbium. nam cum aliquid summa cura, industriaq; elaboratum uolumus significare, dicimus illud ad Cleanthis lucernam esse euigilatū.

Clema, κλῆμα, herba est tithymali generibus assignata, Cyparissiæ non absimilia, quæ Dioscoridi Pityusa, Officinis Esula dicitur. Vide Diosc. lib. 3. cap. 148. & Ruel. lib. 3. cap. 146. Clema item Plin.

Clemens, tis, *Clemente, pio*. πρᾶος, ἐπιεικής, lenis, mitis, mansuetus. Cic. 2. de Fin. Et si satis clemens sum in disputando, tamē interdum soleo subirasci. Differt à Placido: quod Clemens sit circa recte agentes, Placidus circa delinquentes: & clementia est nullos lædere, placidi arridere omnibus: clemens animo, placidus uultu. Ter. in Ad. Clemens, placidus, nulli lædere os, arridere omnibus.

Clementer, πρᾴως, moderate. Ci. 6. Ver. Leuiter hominem clementerq; accepis. Clementer, & moderate ius dicere, Cæs. 3. Bel. Ciu.

Clementia, πρᾳότης. Cic. de inu. Clementia est, per quam animi temere in odium alicuius inuectionis concitati, comitate retinentur. Ter. Ad. Facilitate nihil homini melius, neque clementia.

Cleombrotus, Pausaniæ filius, Lacedæmoniorum dux. qui timens ne uideretur cum Epaminonda hoste sentire, temere cum eo pugnauit. nā & ipse uulneratus occubuit, & exercitus deletus est. Fuit & alter Academicæ sectæ Philosophus qui lecto Platonis libro de animæ immortalitate, seipsum ex sublimi saxo præcipitauit, ut citius ad beatorum cœtum præueniret.

Cleonae, mediocre oppidum, distans ab Argis stadiis centū uiginti, à Corintho nonaginta, non procul à Nemæa silua. Ouid. 6. Meta. Humilesq; Cleonæ. Vnde Cleonæus, a, um. Luca. Cleonæi proiecit terga leonis.

Cleopatra, Aegypti regina, Auletæ filia, soror & uxor Ptolemæi ultimi, mulier impudicissima, à Cæsare primum adamata: cui filium Cæsarionem peperit: deinde ab Antonio iustæ uxoris loco habita. postea, uicto apud Actium Antonio, admotis corpori aspidibus sese interemit.

Clepo, is, psi, ptum, *Rubbare, furare*, furor, furto surripio: tractum à κλέπτω. unde Cleptum, furto subtractū. Liui. Si quis clepsit, ne populo scelus esto, neve cui cleptum erit. Plaut. Rape, clepe, harpaga. Cic. de Rep. ut Spartæ rapere, ubi & pueri clepere discunt.

Clepsydra, p. c. κλεψύδρα, uas uitreum graciliter fistulatū quod æqualibus dimensionibus signatas horas ostendebat. Ad cuius etiam fundum erat foramen quod aquā guttatim emitteret, & ita horæ per aquæ diminutionem, quot essent, uideri poterant. Dicta est Clepsydra ab aquæ furto, quòd aquam aut celet, aut furetur. Cic. 3. de Ora. ad clepsydra latrare. Mart. lib. 2. Septē clepsydras magna tibi uoce petēti Arbiter inuitus, Ceciliane, dedit. Cōsimilia sunt hoc tēpore clepsydris uascula illa apud nos usitatissima, quæ in medio instar duorū turbinū coarctātur: ex quibus puluisculus per foramen minimum sensim delabitur e a parte superiore in inferiorē, atq; ita legitimū tēpus horæ metitur. Apud ueteres oratoribus acturis caussas forenses præscribebatur tēpus dicēdi datis clepsydris, quibus exhaustis, amplius dicere uetabantur. Pli. in Epist. Dixerā horis pene quinq;: nam tribus clepsydris, quas spatiosissime acceperā, sunt additæ quatuor. Est item Clepsydra astronomicum organum, sidera dimetiens, Martianus: Clepsydris lunæ magnitudo cognoscitur. Est item nomen fontis, in arce Messeniorum. Fuit & Athenis in arce fons, ita dictus, quòd flare incipiētib. Etesiis abūdet, iisdēq; desinētib. exarescat. uide Cœ. Rho. l. 18. c. 39.

Clerus, ri, uermiculus, teste Arist. in alueorum pauimētis nascens, quo excrescente, uelut aranea obducitur alueus, & faui carie pereunt. Pli. lib. 11. ca. 16. clerum interpretatur apū abortum, cum inde fœtum apes non eduxerint, morbo impeditæ.

Clibanus, ni, κλίβανος, instrumentum placentis potius, & id genus cibis, quam pani coquendo, dicatum, quod antiquitus ex testa, seu opere figulino fieri solebat, postea etiam ex ferro, uel ære. Col. lib. 3. Plin. lib. 19. Differt autem Clibanus à furno, quod hic maior sit, & immobilis: clibanus autem minor, ut quocunque uisum fuerit, possit transferri.

Cibanus, ni, mons, in extremis Italiæ finibus, non procul à Lacinio promontorio. Pli. lib. 3. cap. 10. Est item oppidum Isauricæ. Plin. lib. 5. cap. 27.

Clibanarius, qui bene ferro & armis munitus est tamen mit. Nazarius in Panegyrico ad Constant. Operimento ferri, equi, atque homines obsepti. clibanariis in exercitu nomen est. Dicti Clibanarii, quoniam more testudinis arcuatis armis (quæ clibani forma est) utebantur. Ammianus Marcellinus Clibanarios eosdem esse tradit, cum iis, qui Græco nomine appellantur Cataphracti.

Clidium, κλείδιον, thynni iugulus est. Plin. lib. 9. cap. 15.

Cliens, πελάτης, θεράπων, qui sub tutela & patrocinio alterius est: & est correlatiuum patroni. nā Patronus defensor caussæ est dictus, quasi pater: Cliens autem defensione indigens, id est, litigator, qui patronum colit, & sequitur: ut ab eo defendatur. moris enim fuit apud antiquos, ut prouinciales & socii populi Romani in clientelam sese darēt proceribus Ro. quos patronos sibi adoptabant, non modo publice, sed etiam priuatim: itaq; ut clientes eorum dicerētur: inter se uero hospites. Ferebat autem id huiusmodi necessitudo, ut clientes perpetuo patronum suorum patrocinio caput ac fortunas suas tuerētur: uicissimq; ipsi patronos suos omni obseruantia, atque obsequio colerent, & uenerarentur. Cic. in Diuin. in Verrem: Clarissimi uiri nostræ ciuitatis hoc sibi pulcherrimumq; ducebant, ab hospitibus, clientibusve suis, iniurias propulsare.

Clienta, tæ. Plaut. in Mil. Clientam meam. Idem in Rud. Clientas repperi.

Clientela, πελατεία, clientum multitudo. Cic. ad Atti. lib. 14. Scis quam diligam Siculos, & illam clientelam honestā iudicem. Item Clientela dicitur clientum officium erga patronos. unde Commi ttere, se in cliētelam alicuius, est sese alterius clientem profiteri, & eius patrocinio dedere. Terē. in Eun. Thais patri se commendauit in clientelam.

Clima, atis, *Clima*, Græca dictio, quæ spatium significat duobus respondens parallelis, quo dies longitudo ad dimidiatā horam uariatur. Vitru. lib. 1. cap. 1.

Climactericus, a, ū, Latine dici potest Scalaris, ἀπὸ τῶν κλιμακτήρων, à scalarum gradibus. Vnde numerus climactericus dicitur, ad quē per gradus, & ueluti scalas quasdā paulatim ascendimus: qualis est numerus, qui ex nouē nouenariis resultat: nā unitas ter sumpta cōficit ternariū: ternarius in se ductus, nouenarium: nouenarius autē nouies sumptus conficit 81. qui est numerus Climactericus. Hunc autem numerum in humanæ uitæ annis maxime formidabilem esse, à ueteribus proditum est, quippe qui raro sine uitæ, aut fortunarum periculo soleat transmitti. Hoc enim anno æta-

tis Plato philosophus, Diogenes Cynicus, Dionysius Heracleotes, Eratosthenes geometra diem suum obierunt. Alii annum ætatis 63. in primis periculosum iudicarunt, qui constat ex septies tribus ter multiplicatis, quem etiam Climactera uocabant. Vnde Augustus Caium nepotem lætum natalem diem suum celebrare iubet, quòd annum illum, omnibus senibus periculosissimum, euaserat.

CLYMENOS, herba fabæ caulem ferens, quadratum, folia plantaginis. Plin. lib. 25. cap. 7. Vulgus partim Cypriam, partim Saponalem appellat.

CLINAMEN, inis, neu. gen. *Inchinatione*, Inclinatio. Lucr. Id facit exiguum clinamen principiorum.

CLINGO, ueteres pro cingo usurparunt: à Græco κλείειν. Fes.

CLINO, as, *Chinare*, inclino: & licet non sit in usu, eius tamen composita usurpantur, Acclino, Declino, Inclino, & Reclino, pen. pro. Vir. lib. 12. Defigunt telluri hastas, & scuta reclinant.

CLINOPODION, herba serpyllo similis, surculosa, palmi altitudine. Plin. lib. 24. cap. 15. Putatur esse, quam officinæ Pulegium montanum appellant.

CLITELLAE, arum, *Basti*, ἀστράβη, ἐπισάγματα, ἀστράβαι, σαγμάρια, dicuntur, quibus sarcinæ colligatæ mulis, & id genus ueterinis, portantur, qui uulgo Basti uocantur. Hora. in Saty. Hoc muli clitellas tempore ponunt. Cic. ad Att. lib. 5. Clitellæ boui sunt impositæ: hoc est, homini nequaquã idoneo, delegata est prouincia. Hoc etiam nomine significatur locus Romæ, teste Festo, propter similitudinem clitellarum, & in uia Flaminia loca quædam deuexa subinde, & accliuia. Item quoddam tormenti genus, teste eodem.

CLITELLARIVS, qui clitellis utitur. Vnde Clitellarii muli dicuntur, qui neque ephippiati sunt, neque desultorii: nec bigas, aut quadrigas, aut currus ducunt, sed clitellati ferunt onera. Plau. in Must. Muliones mulos clitellarios habẽt, ego habeo homines clitellarios.

CLITERNIA, Pomp. lib. 2. Italiæ oppidum est, in tractu Apuliæ, ad Garganum montem. Vulgo Celano. Ptol. Cliternũ.

CLITORIVS, fons Arcadiæ, qui perpetuum uini odium inducit. Ouid. lib. 15. Meta. Clitorio quicunque sitim de fonte leuauit, Vina fugit.

CLITVS, κλεῖτος, Mantii fuit filius, qui ab Aurora raptus nunquam postea apparet. Fuit præterea Clitus (κλεῖτος) inter præcipuos Alexandri Macedonis familiares, idemq; clarissimus, tum quòd filius esset nutricis ipsius, tum quòd ab illo in dubio uitæ discrimine fuisset seruatus. Hunc tamen ipsum in conuiuio quodam liberius in Persicos mores inuectum, rex iam temulentus spiculo traiecit. cuius facti eum postridie tanta cepit pœnitentia, discussa iam ebrietate, ut totum triduum cibo abstinuerit, decreueritq; omnino inedia sibi necem consciscere. tandem, ægre admissa amicorũ consolatione, qui Clitum iure occisum asserebãt, sumptuosissimo eum funere sepeliuit. uide Arrianum, Q. Curtium, & Plutarchum in uita Alexandri.

CLIVIA, auspicia, quæ aliquid, (inquit Festus) fieri prohibebant. nam & omnia difficilia & ardua nominabantur Cliuia: unde & Cliui.

CLIVINA, auis, in auguriis dicebatur, quæ alio nomine uocabatur Prohibitoria: & à cliuiis auspicis dicta, quæ, teste Festo, dicebantur aduersa, quibusq; aliquid fieri prohibebatur. Plin. lib. 9. cap. 15.

CLIVVS, ui, *Colina*, γεώλοφον, est locus molliter arduus, & pro colle ponitur. Virg. 9. Eclo. Qua se subducere colles Incipiunt, molliq; iugum demittere cliuo. Cliuus Capitolinus. Cic. ad Att. lib. 5. Quem ego in cliuo Capitolino, te signifero ac principe, collocaram.

CLIVVLVS, li, diminutiuum à Cliuus. Col. lib. 6. cap. 36.

CLIVOSVS, a, um, adiect. βουνώδης, frequentes habens cliuos, ut Cliuosa loca. Col. de Arboribus cap. 4. Curandum est, ut locis aridis & cliuosis altius uites deponantur. Virg. 1. Ge. Cliuosis glarea ruris.

CLOACA, æ, pen. pro. ὑπόνομος, loca caua, siue ea publica sint, siue priuata, quo sordes cõfluunt. unde arcem facere ex cloaca, dixit Cic. in Ora. pro Plancio, pro, rem humilem & nullius fere momenti supra modum extollere. Fistulæ quoque fossæ, & uiæ illæ subterraneæ parietibus in modum aquæductus munitæ, per quas aquæ pluuiæ extra urbem, uel in fluuium dilabentes, urbis sordes secum rapiunt, Cloacæ dicuntur. Dicta est Cloaca, ut putatur, à colluendo, quasi colluaca. Festus à cloacando, hoc est, inquinando deriuat: cum tamen potius contra Cloacare uerbum à cloaca deductum uideatur. Cic. pro Cecin. Qui de fossis, de cloacis interdicit. Plau. uero in Curc. stomachum immundæ uetulæ & aluum, Cloacam nominauit.

CLOACALE flumen Cato dixit, pro cloacarum omnium colluuie. Fest.

CLOACARE, *Imbrattare*, inquinare: unde Cloacam dictam putat Fest.

CLODII forum, Italiæ oppidum in octaua regione. Plin. lib. 3. cap. 13.

CLODIORVM familiam, à Clodio Aeneæ socio dictam putauit Festus. Verius tamen est, Clodios (qui & Claudii dicuntur) à Sabinis ortum traxisse, nominisq; originem cepisse ab Appio illo Clauso, qui primus ex ea familia cum quinque clientum millibus se Romam contulit.

CLODIVS, prænomine Publius, adolescens fuit nobilis ex antiquissima Claudiorum familia, sed ciuis factiosus & notissimæ libidinis: ut qui & tres sorores per incestum polluerit, & in sacris Bonæ deæ muliebri ueste deprehensus sit. Hic grauissimas cum Cicerone inimicitias exercuit: cui, ut maius negocium facessere posset, tribunatum plebis petiit: quem cum per leges obtinere non posset, quòd patricius esset, Fonteio cuidam ex plebe se adoptandum dedit: atque ita tribunatum nactus, non quieuit, donec Ciceronem per uim ciuitate expelleret.

CLOELIA, nobilis uirgo Romana, quæ cum aliis uirginibus Porsenæ Hetruscorum regi obses data, deceptis custodibus una cum reliquis uirginibus incolumis ad suos per Tiberim renauit. quare Romani nouam in femina uirtutem nouo honoris genere ornandam rati, statuam ei equestrem in summa sacra uia posuerunt. Liu. 2.

CLOSTRVM, *Chiostro*, *claustro*, claustrum. Cato de re rust. ca. 13.

CLOTHO, una Parcarum, quæ humanæ uitæ stamina dispensant. Hesiodus in Theog. Themidos filias facit, & Iouis, Clotho, Lachesin, & Atropon.

CLVDO, is, *Chiudere*, *serrare*, κλείειν, claudo. Cic. 2. de natu. deo. Ipsum mare sic terram appetens littoribus cludit. Mar. lib. 11. Sed mors noctis iter properauit cludere blande. In ueteribus quoque numismatibus legimus, Ianum clusit.

CLVEO, es, ere, *Essere stimato*, *nominato*, perhiberi, putari, nominari. Plau. in Trin. Ita sis, ut nomen cluet. Idem in Epid. Senati qui columen cluent, id est habentur, & putantur columen senatus. Idem in Pœn. Si quod agit, cluet uictoris, id est uictoriæ tribuatur. Dicimus etiam Cluo, is, per tertiam inflexionem, quod sæpe pro splendeo accipitur. Prudent. Qui patria uirtute cluis. Cice. Interdum pro pugnare. Pli. lib. 15. cap. 29.

CLVMAE, ἔλυτρα, ἄχυρα, sunt folliculi hordei. Festus.

CLVNACVLVM, culter sanguinarius, quòd ad clunes dependeat. Festus.

CLVNICVLAE, dimin. est Clunis. Gellius.

CLVNIS, nis, sæpius in plurali Clunes, clunium, πυγαὶ, nates: tam mascu. quam fem. gen. Iuu. Tremulo descendunt clune puellæ. Plau. clunes infractos gero: Hor. Quòd pulchræ clunes, breue quòd caput. Hinc simias Clunas appellatas uoluit, quòd clunes tritas gerant.

CLVPEA, quæ & Clypea dicitur, ciuitas Africæ propriè dictæ, in promontorio Mercurii sita, ita dicta à clypei figura: unde & Aspis dicitur, teste Solino: quod etiam annotauit Hermol. in Plin. & Vadianus in Melã. Sil. lib. 3. In clypei speciẽ curuatis turribus Aspis. Luca. lib. 4. Et Clupeam tenuit stationis littora notæ. Ptolemæus uero duas urbes propinquas collocat in Hermæo promontorio, quarum unam Clypeã, alteram Aspidem appellat. Clupea etiam exiguus pisciculus est apud Plin. lib. 9. cap. 15.

CLVSINVS, dictus Ianus, quòd pace templi eius portæ clauderentur. Virg. 1. Aen.

CLVSINVM far, adorei, siue farris genus candidius, dictum à Clusio Etruriæ urbe. Colu. lib. 2. cap. 6.

CLVSIVM, oppidum Thuscium mediterraneum, ubi Porsena Hetruscorum rex sepultus creditur. Plin. lib. 36. cap. 13.

CLYMENE, κλυμένη, p. c. Oceani & Tethyos filia, Iapeti uxor, teste Hesiodo in Theogonia, de qua Virg. li. Geor. 4. Inter quas Clymene curam narrabat inanem. Fuit & altera Clymene, quæ cũ forma ualeret, Soli placuit, qui cõcubitu eius potitus, ex ea Phaetontem, & sorores genuit. Oui. li. 1. Met.

CLYPEVS, & clypeum, *Scudo*, ἀσπὶς, scutum maius, & tantum peditũ, sicuti Scutũ equitum, Seruio auctore. Liu. li. 8. Clypeis ante Romani usi sunt: deinde postquã stipendiarii facti sunt, scuta pro Clypeis fecere. dicti Clypei, ἀπὸ τοῦ καλύπτειν, quòd celent totum corpus, uel à clepere, quod est furari ab ictibus. Plin. lib. 35. cap. 3. ἀπὸ τοῦ γλύφειν, hoc est, sculpendo cœlãdoq; deduxit, ut dicatur clypeus, quasi γλυπτὸς, id est sculptus, g in c mutata.

CLYPEATVS, clypeo munitus. Plaut. in Curc. Sic apud Virg. 7. Aen. Clypeata agmina.

CLYPEVM quoque (ut Fest. scribit) antiqui ob rotunditatem etiam corium bouis appellarunt.

Clytaemnestra, uxor Agamemnonis, quæ ob amorem Aegisthi adulteri uirum occidit. Vnde etiam ab Oreste filio in patris ultionem fuit occisa, Euripides in Oreste, & Hom. in Od.

Clyster, eris, pen. pr. *Cristero, cueto, seruitiale*, ἀπὸ τοῦ κλύζειν, abluere. nam clystere aluum ægrotantium lauare, seu purgare solemus. Pli. Cucurbita infusa clysteribus intestinorum omnium uitiis medetur. Macer tamen huius nominis pen. corripit: Appositis digitis, aut intus clystere fusir. Oricularius clyster. Cels. lib. 7. cap. 27. Idem humor rosa mixtus in ipsum uulnus oriculario clystere agendus est.

C ANTE N & O.

Cneoron, frutex coronarius. Hyginus Casiam interpretatur. Vide Plin. lib. 21. cap. 9. Diosc. item thymelæam herbã Cneorum appellat.

Cnevs per e scribitur, sed profertur per g, prænomen Romanis peculiare: à neruo (ut uolunt) tractum. Festus à γίγνεσθαι deducit.

Cnidos, κνίδος, est urbs, in extremo cornu peninsulæ Cariæ adhærentis, in qua Venus colebatur: unde Cnidia dicta est. Potest etiam scribi Gnidos per g. Est & herbæ nomen, de qua Plin. lib. 21. cap. 16.

Coa uestis, βομβύκιον ἱμάτιον, siue substantiue Coa, in plurali num. subtilissimum erat uestis genus ex bombyce, adeo tenue, ut corpus pelluceret. Dictum à Co insula, in qua & bombycem nasci solere, sicut in Cea insula, auctor est Plin. lib. 11. cap. 23. Ouid. de arte amandi: Siue erit in Tyriis, Tyrior laudabis amictus: Siue erit in Cois, Coa decere puta. Eadem & Ceæ uestes dicuntur, à Cea insula. Plin. lib. 15. cap. 25.

Coaccedo, dis, *Accostarsi insieme*, simul accedo. Plau. Curc.

Coaceruatio, onis. Cic. in Parti.

Coaceruo, uas, *Ammassare, raunare*, ἐπισωρεύω, συμπορίζω, congrego, addo. Liu. 5. Armorum tumulos coaceruare. Cæsa. 2. bel. Gal. Coaceruatis cadaueribus. Cic. 2. pro lege Agr. Pecuniæ coguntur, & coaceruantur.

Coacesco, *Inacetire, diuenir acido*, συνοξύζω, ex con & Acesco, significat simul seu totum acidum fieri. Cice. de Sen. Vt non omne uinum, sic nõ omnis ætas naturæ uetustate coacescit.

Coactilia, inuolucra, uestibus inuoluendis, circũferendisq; idonea. Vlp. l. Argumento de Auro, & argen. leg.

Coactio, nis. Cice. de arusp. resp. Nocturnis uigiliis, & coactione hominum iustitium illud conceptum, ac meditatum est.

Coactor, ris. Cice. pro Rab. Post. Vt nostri coactores facere solent.

Coactvs, ctus. Ci. Att. quoniã efflagitas, coactu tuo scribã.

Coaddo, *Aggiungere insieme*, προσδίδωμι, simul addo. Cato cap. 40.

Coadvno, *Adunare*, ἀθροίζω, συναγείρω, In unum cogo. Plin. de uiris illustr. Coadunatis pastoribus, ciuitatem condiderunt.

Coaedificor, ur, Coædificatus locus, cui opponitur uastus. Cic. in Partit. Celebres, an deserti, coædificati, an uasti.

Coaequalis, le, æqualis, ἴσος, ὁμαλὸς. Col. lib. 8. cap. 14.

Coaequo, as, are, *Agguagliare*, ὁμαλίζω, æquare. Salust. Coæquare gratiam omnium difficile est. Colu. lib. 3. cap. 21. Cæteta coæquant.

Coaeuus, *D'una istessa età*, ὁμῆλιξ, eiusdem æui. Cic. In Vat.

Coagmenta, *Congiuntioni*, συναφαὶ, συνδέσεις, coniunctiones arctæ, & compares: à cogendo, id est stringendo. Pla. Most. coagmenta in foribus.

Coagmentatio. Cic. 2. de Nat. Deo.

Coagmento, as, *Congiungere*, συνίστημι, συναρμόζω, coniungo & compares coniunctiones cogo, ac stringo. Cic. in Catil. Viuendi finis est optimus, cum integra mente, certisq; sensibus, opus ipsa suum, eadem quæ coagmentauit, natura dissoluit. Et trãslatt, apud eundem de Orat. Verba uerbis quasi coagmentare negligat, id est ne nimium diligens sit in uerbis coniungendis. Pli. passiuum protulit: pluribus coagmentatur nucleis.

Coagulo, as, cogo, πήσσω. Gel. Semen in utero mulieris primis septem diebus coagulatur. Plin. lib. 11. cap. 15. Summa probatio est, ut lac coagulet. Coagulatio. Pli. li. 18. cap. 10.

Coagulum, *Cagliarino, coagolo*, πυτία, à cogendo, idest densando, siue stringendo, dicitur illud quo ad densandum lac utimur. Ouid 13. Meta. Lac mihi semper adest niueum; pars inde bibenda Seruatur, partem liquefacta coagula durant. Per metaphoram, quicquid ac coniungit, Coagulum dicitur. Gel. Vinculum illud coagulum animi.

Coaleo, les, συνίστημι, συμφύομαι, increſco. Pli. lib. 15. ca. 1. Vt nisi pinguissimo solo coalere non possit. Gel. lib. 12. ca. 1. Cuius in corpore concretus homo & coalitus sit. Tacit. Vetustate imperii coalita audacia.

Coalesco, is, ui, *Crescere, aumentare*, συνίστημι, συμφύομαι, concresco. Colu. de Arboribus. Sic interposito triennio coalescet ficus oliuæ. Sal. Incredibile memoratu est, quàm facile coaluerunt. Eius simplex protulit. Var. lib. 2. de re rust. seri, auralescere, aut meri.

Coangvsto, as, *Stringere*, στενοχωρέω. Cic. 3. de Leg.

Coangustor, aris, passiuum. Cels. lib. 7. cap. 27.

Coarcto, *Stringere, comprimere*, ἀντιπιέζω, comprimo, intro cohibeo. Cic. 1. de Orat. quæ coarctauit, & peranguste refersit in oratione sua dilatet nobis, atque explicet. Hinc coarctatio, & compressio. Liu. lib. 27. Coarctatio plurium in angusto.

Coargvo, is, *Riprendere, manifestare*, ἐλέγχω, reprehendo, redarguo, indico. Cic. de Inu. aliis constitutionibus factum coarguetur. Liu. 1. ut litteræ legatis darentur, quæ deprehensæ rem coarguere possent. Pli. lib. 18. cap. 26. Quam sententia futurorum euentus coarguit.

Coasso, as, *Intauolare*, quod & Coaxo dicitur, pro contabulo: unde Coassatio contabulatio ab assibus: quamuis reuera asseres tabulæ non sint, teste Vitru. sed crassior & angusta in modum paruæ trabis materia. Plin. lib. 36. cap. 15. Necessarium binas coassatione substerni.

Coaxare, proprium uocis ranarum, κοάζειν. Auctor Carminis de Philomela: Garrula limosis rana coaxat aquis.

Cobio, piscis quidam ex genere Chromborum. Plin. lib. 32. cap. ult.

Cobron, septima tithymali species est apud Pli. lib. 26. ca. 8.

Cocsva, *Di grana*, quod cocci colorem habet. Lampridius.

Coccinati, coccineis uestibus sunt induti. Mart. lib. 5.

Coccineus, a, um, ut, Coccinei acini. Pli. lib. 21. ca. 31. Coccineum autem colorem non eundem esse cum purpureo, ostendit Vlp. l. Sicut lana. de leg. 3. Purpuræ appellatione omnis generis purpuram contineri puto: sed coccum non continebitur.

Coccinum, substant. pe. co. uestis coccinea, κόκκινος χιτών. Mart. Coccina famosæ donas & ianthina mœchæ.

Coccinus, a, um, p. c. κόκκινος, cocco tinctum, siue cocci colorem referens. Hic Color exuberantiam quandam ac splẽdorem ruboris ostendit. Coccina uestis, cocco infecta.

Coccum, ci, uel etiam Coccus, *Grana, cocco*, κόκκος, granum ex arbuscula ilici simili, quod ad purpuram tingendam adhibetur. Plin. lib. 21. cap. 8. Animaduerto tres esse colores principales, unum in cocco, qui in rosis micat: gratius nihil traditur aspectu. Frutex est fullonius, cui adhærent grana, quibus fit color lanarũ præcipuus: cuius copia summa in ea parte Hispaniæ, quæ Tudertana appellatur. Stra. lib. 10.

Coccys, ycis, κόκκυξ, auis est ex genere accipitrum, quamuis aduncis unguibus careat, uerno tempore procedens, & sub Caniculæ exortum sese occultans. Latini Cuculum appellant. Vide Pli. lib. 10. cap. 9. Est & Coccys, piscis nomen apud Græcos, quem Latinorũ nonnulli Cuculum uertunt.

Cochlea, κόχλος, ἢ κοχλίας, ex genere est limacũ, & proprie is, qui testam habet. nam limax, quamuis aliquando generis nomen sit, proprie tamen de iis dicitur, qui testa carent. Cochleæ autem nomen iis proprium est, quæ domicilium suum circunferunt (siue ex terrestres sint, siue aquatiles) bina prætendentes cornua, quibus iter explorant, quòd oculis sint destitutæ. Pla. in Pœn. Vicisti cochleam tarditudine. Plin lib. 18. cap. 17. Limaces nascuntur in uicia, & aliquando è terra cochleæ minutæ erodentes eam. Cochlea etiam in torculari uocatur lignum erectum strias habẽs paulatim ascendentes, quod dum uertitur, attollit trabem preli, aut demittit. Est præterea Cochlea haustorium organum, quod uulgo Pompam uocant: cuius machinæ conficiendæ rationem. Vitru. lib. 10. cap. 11. describit, sic inquiens: Est autem etiam cochleæ ratio, quæ magnam uim haurit aquæ, sed nõ tam alte tollit, quàm rota. Cochlea etiam est genus ostii. Varr. 3. de re rust. Ostium habere humile, & angustum, & potissimum eius generis, quod Cochleam appellant. Cochleæ etiam lapides sunt ex flumine, rotundi ad cochlearũ similitudinem, quæ & Cochlaceæ dicuntur. Similiter Cochlea, siue Cochlis, idis, turris dicitur, siue scalæ rotundæ, ad cochlearum similitudinem, quibus in editiorem partem ædium per circuitum cõscendimus: quemadmodum & torcularia instar cochlearum facta, Cochleæ nominantur. Cic. de Diu. Vt si quis medicus ægroto imperet, ut sumat terrigenam, tardigradam, domiportam, sanguine cassam, potius quàm hominum more cochleam diceret.

Cochleare, ὀξίδυξ, & Cochlear, instrumẽtũ quo cochleæ & alia huiusmodi uescendo sumuntur. Mart. in Dist.

Cochlearium, rii, mensura minima rerum liquidarum, quæ duodecies sumpta explet cyathum. Plin. lib. 21. cap. 27. Hydropicis datur in aqua, cochlearii mensura. Est & Cochlearium,

rium,cochlearum uiuarium, in quo cochleæ propagationis ergo asseruantur. Var.3.de re rust.cap.14.

COCLITES,pen.cor.*Losclu,c'hanno un'occhio solo*,luscos dixerunt antiqui,id est,qui unum tantum haberent oculum, quasi Oclites. Plaut. in Curc. Vnocule salue.ex coclitum prosapia te esse arbitror.

COCTILIS,& hoc le,*Cosa cotta*,ἑφθὸς,res cocta, & non cruda: ut fictile, quod factum à figulo. Plin. lib. 7. Coctilibus laterculis.

COCTIBILIS,le,*Facile da cuocere*,εὔεψητος, quod facile coquitur: ut Coctibilis caro.Pli.lib.16.cap.6.

COCTILITIA TABERNA,apud Iul.Capit.in Pertinace,à quibusdam exponitur, in qua ligna uendebantur cocta, ne fumum emitterent.Solere autem ligna coqui, auctor est Vlp. l.Ligni appel.de uerb.sig.

COCTITO,ἑψθόω,frequent.quo Plau.sæpe utitur.

COCTIVVS, a, um, pen.prod. *Che facilmente si cuoce*, εὔεψητος, quod facile coquitur,uel maturatur: ut,Coctiuum legumē, Coctiuæ castaneæ,id est,nigræ, quæ magis in usu sunt. Plin. lib.15.cap.23.

COCTVRA,æ,ἕψησις,Coctio,aut id quod coquitur.Colu.lib. 12.cap.18. Si quinta pars picis Brutiæ in uniuersam cocturam adiiciatur.Coctura dicitur etiam cæli tēperies, à perfecta fructuum coctione. Pli.lib.14.cap.4. Ea cæli temperies fulsit,quam Cocturam uocant.

COCTVS,a,um,*Cotto*,ἑψητὸς, à coquendo, quod crudum non est,sed assum,elixum,aut frixum.Mart.lib.3. Esse negas coctum leporem.

COCVLVM,uas æneum coctionibus aptum, χαλκίον. Plau. Aeneis coculis excocta est mihi omnis materia. Alii Cocula accipiunt pro lignis minutis quibus facile decoquuntur obsonia.Fest.

COCVLVS,pen.cor.dimin.paruus Cocus,μαγειρίσκος.

COCVS,siue coquus,à coquo,is,*Cuoco,cuocmiere*, μάγειρος, qui cibos coquit. Mart. Nanque coquus domini debet habere gulam.Cic. in Pis.In ea cena cocus meus,præter ius feruēs, nihil potuit imitari.

COCYTIA,κωκύτια,sacra erant: quæ fiebant in honorē Proserpinæ,quam Pluto rapuit: à Cocyto inferornm fluuio nominata.Auctor Porphyrius in illud Horat.in Epod.Inultus ut tu riseris Cocytia.

COCYTVS,κωκυτός,pen.pro. Latine dicitur luctus: Inferorū fluuius à Styge profluens.κωκύειν enim gemere.Virg.6. Aene. Cocyti stagna alta uides, Stygiamq; paludem. Cice.in Tusc.Cocyti fremitus.

CODAM,*Coda*,ueteres dicebant,pro caudam. Nonius.

CODEX,qui & Caudex,*Tronco*,κορμὸς,truncus,uel stipes arboris,cui cortex detrahitur. Colu.lib.4.cap.8.Nec tam celeriter radiculæ inueterato iam codice enascuntur. Codex robustus,pro supplicii genere apud Plaut. in Pœnu.detrudam ad molas,inde ad puteum,atque robustum codicem. Locus dicitur Festo Pompeio,quo præcipitabatur malefactorum genus.Codex etiam dicitur liber.Cice.3.Vetr.L.Piso multos codices impleuit earum rerum,in quibus &c.Codex itē in negociatorum rationibus, dicitur præcipuus liber, data continens & accepta. Cic.pro Q.Rosc. Non habere se hoc nomen in codice accepti & expensi relatum confitetur, sed in aduersariis patere contendit. Litura codicis, Cic.5.Ver. Legere codicem, Cic.in Vatin.Referre in Codicem, Cice. pro Sylla.Scribere codicem,Cic.pro Rosc.Com.

CODIAMINON, Pli.lib.21.ca.11.herba bis quotannis florens, uere & autumno. Ruel.li.11.ca.100. bulbi genus existimat, cuius flos Codion appellatur.

CODICARIAE naues erant naues grauiores & firmiores,è codicibus, id est, crassioribus truncis confectæ. Varro: Antiqui plures tabulas coniunctas codices dicebant: à quo naues codicarias in Tyberi appellamus.Sal. Naues codicariæ aderant.

CODICILLI,sunt litteræ,id est,epistolæ. Cic.ad Q.Fr.lib.2. Epistolam hanc efflagitarunt codicilli tui.Idem Lepræ lib. 6.Quæsiui è Balbo per codicillos, quid esset in lege Codicillaris,re,ut, Potestas codicillaris Lampridio, est potestas conficiendi codicillos,quæ beneficio principis & diplomate regio obtinetur.

CODRVS,nomen proprium regis Atheniensis,qui pro patriæ salute certissimæ se morti obiectauit. responsum enim acceperant Peloponnenses,ira demum se superaturos, si hostiū regem non occidissent. fefellit ergo eos habitu pauperis, eosq; in suam necem per iurgia prouocando,à nullo cognitus,fecit fidem oraculo.unde Virg.5.Ecl.Si quos aut Phyllidis ignes,aut Alconis habes laudes,aut iurgia Codri.

COELA,æ,κοῖλα,Atticæ regiuncula est,Miltiadæ, & Thucydidis sepulchris nobilitata: cuius meminit Marcellinus in uita Thucydidis.

COELESYRIA,siue Syria cœle,κοιλησυρία, ea Syriæ pars est, teste Stra.lib.16. quæ ultra Seleucidem in Aegyptum & Arabiam recedit, proprieq; ea, quæ Libano & Antilibano includitur: ita dicta à cauitate, quam Græci κοιλότητα nominant.Mela lib.1.

COELIACVS morbus,κοιλιακὴ νόσος,qui īferius stomachi orificium infestat. hunc morbum Cels.lib.4. cap 11. describit his uerbis: In ipsius uentriculi porta consistit, is qui & longus esse consueuit, κοιλιακὸς à Græcis nominatur. sub hoc uenter induresscit,dolorq; eius est.aluus nihil reddit,ac ne spiritum quidem transmittit: extremæ partes frigescūt, difficulter spiritus redditur. Qui hoc morbo laborāt,etiam cœliaci appellantur.Pli.lib.23.cap.1.Decoctum eorum ueteres dysentericos & cœliacos iuuat. Medicinæ etiam,quibus huic malo occurritur,cœliacæ dicuntur. Varro:Quin ex floribus nucis Græcæ & cornu cœliacus fieri, atque urina pota refici.Pli.lib.20.cap.18.

COEMETERIVM,*Cimiterio*,à κοιμάω sopio,idem est,quod dormitorium. unde locum sepulturæ destinatum uocant Cœmeterium,quia ibi mortui dormire dicuntur,quasi mortuorum dormitorium.

COEMO,mis,*Comperare*,emo.Ter.Coemisse,hinc quæ illuc ueheres,multa.Cic.5.Ver.Ipsos sibi frumentum coemisse.

COEMPTIO, quo iurisconsulti fere utuntur, pro imaginario uenditionis genere,quo uxor ueniebat in ius mancipiumq; mariti,aut filius adoptiuus in ius mancipiumq; adoptantis. Cic.1.de Orat.Neque illud est mirandum,qui, quibus uerbis coemptio fiat,nesciat eundem cum mulieris,quæ coemptionem fecerit,caussam posse defendere.

COENA,næ,*Cena*, δεῖπνος, apud antiquos dicebatur (auctore Festo) quod nunc est prandium. uesperna autem dicebatur quam nunc cœnam dicimus : à κοινὸς, quod est communis, quia multi in commune cœnare consueuerunt.Cic.5.Tusc. Negauit se iure illo nigro, quod cœnæ caput erat, delectatum.Quæ sit cœna recta, uide in dictione recta. Mart.lib.6. Et tristi domicœnio labora.Plaut.Incœnem, dixit,sine cœna,siue incœnatum.

COENICVLARIA,æ,quæstus qui fit ex cœnaculorum ablocatione.unde cœnicularium facere dicebantur,qui domus totas conductas per singula cœnacula inquilinis locabant, ut inde quæstum facerent. Vlpia.l.si uero.§.sed & si quis.ff.de his qui deie.uel effu.

COENICVLARIVS homo,qui cœnaculum conduxit. Idem l. solutum.§.plane.ff.de pign.rat.actio.

COENACVLVM,*Cenacolo*,à cœnando nomen assumpsit, locus ad cœnandum idoneus. Varro: Sicut Penarium,ubi penus: ubi cubabant,Cubiculum : ita ubi cœnabant,Cœnaculum. sed postquam in superiori parte cœnitare cœperunt, superior domus uniuersa Cœnaculū dicta est, ut scribit Festus. Hæc autem incolebant tenuiores & inquilini, ut Iuue. Sat. 10. docuit: Lateranorum obsidet ædes Tota cohors, rarus uenit in cœnacula miles, id est, ad inquilinos & pauperes, qui in conducto habitant.Cic.de Leg.Agr. Romam in mōtibus positam,& cœnaculis sublatam,atque suspensam, &c. Solet tamen cœnatio,& cœnaculum,& dieta accipi pro loco,in quo æstate cœnatur.

COENATICVS,a,um,quod ad cœnā pertinet.Var.Cœna cœnatica,& spes cœnatica,id est spes cœnandi.Plaut.Capi.Est illic mihi spes cœnatica.

COENATIO, δειπνητήριον, locus ad cœnandum aptus, in imo domus,& hortis potentiorum. unde Iuuen. Algentem rapiet cœnatio solem. Sueton.in Ner. Præcipua cœnationum rotunda.

COENATIVNCVLA,dimin.Pli.in epis.Fons oritur in monte, per saxa decurrit,excipitur cœnatiuncula manu facta.

COENATORIA, orum, pro ueste cœnatoria,cum qua discumbere in conuiuiis solebant.Mart.lib.10. Cœnatoria mittat aduocato.

COENATVRIO, *Disiderar di cenare*, δειπνησείω, cupio cœnare. Mart. Vacerra cœnaturit,non cacaturit.

COENATVS, *Quello che ha cenato*, qui cœnauit, ut Pransus, Potus,Lotus,qui prandit,potauit,lauit.Cice.pro Deio. Quid igitur caussæ excogitari potest, cur te lautum noluerit occidere ? Cœnatum est: Liu.2.Cum cœnatum forte apud Vitellios esset.

COENIPETA,pe.cor. δειπνολόχος, qui ambit alienas cœnas.

COENITO,as,frequent.Cic.in epist. Ego si foris cœnitarem.

COENO,as,aui,& cœnatus sum,*Cenare*, δειπνέω, cœnā sumo. Cic.ad Q.Fr.Eo die cœnaui apud Crassipedem.

COENOBIVM, *Conuento de frati, doue si uiue à commune*, κοινόβιον, locus ubi communis uita ducitur. κοινὸς, communis, βίος uita.

COENOSVS,

Coenosvs,a,um,βορβορώδης,plenus cœno. Colu.lib.7.cap. 10. Cœnoso lacu.

Coenvla, diminutiuum, δειπνίδιον. Cic.5. Tusc. Hesterna cœnula non intellexistis me pecunia non egere?

Coenvm, Fango,βόρβορος,lutum. Cic.4.Tusc.Male olere omne cœnum. Per metaphoram: ponitur pro nullius dignitatis homine. Cic.pro Sext. Habeo quem opponam labi illi atque cœno.

Coeo,cois, coiui, coitum, ex con, & eo: & est tam actiuum, quàm neutrum: Congiungersi,essere insieme, significatq; conuenio,coniungo,contraho,colligo, συνέρχομαι, συνάγω. Terent. Eunu. Heri aliquot adolescentuli coimus in Piræeo. Virgil. lib.11. Coeant in fœdera dextræ. Lact. de ira: Denique si atomorum & coitio & conglobatio efficeret omnia. Cic.cũ accusatiuo usus est pro inire.5. Phil. Vtinam Cn. Pompeius cum C.Cæsare societatem aut nunquam coisses, aut nunquam diremisses. Gell.protulit passiuum: Coibatur societas inseparabilis. Sic ab Vlpiano, Societas coita, pro contracta & collecta accipitur. Coire etiam aliquando concumbere dicitur, ὀχεύειν. Lac.lib.3. Cynicis in propatulo coire cũ coniugibus mos fuit. Hinc coitus, pro cõcubitu, ὀχεία. Gel. lib.19.ca.2. Hippocrates coitu Venerio ita existimabat. Est item congregati, & fere ad facinoris aliquid perpetrãdum. Cic.pro Clu. Qui eorum coit, coierit, conuenit, conuenerit. Inde Coitio, pro eiusmodi conuentu. Cic.pro Plãc. Dubitatis, an coitio facta sit?

Coepi, Cominciai, ἐνεχειρησάμην, ἠρξάμην, uerbum defectiuum, à Cœpio pro incipio, quod apud antiquos in usu erat. Cato. Cœpiam seditiosa uerba loqui. nunc tantum præterito utimur cum deriuatis, cœperam, cœpissem, cœpero, cœpisse, cœptum ire. Ter. Adel. Prius olfecissem, quàm ille quicquam cœperit. Sal. in Cat. Cœpere se quisque magis extollere. Virg.3.Ge. Cœpit crudescere morbus.

Coepto,as, incipio. Ter. in Eun. Quid cœptas Thraso?

Coeptvm,ti, pro principio. Ouid.1.Meta. Dii cœptis Aspirate meis.

Coerceo,es, Restringere, constringere, καθείργω, ex con, & Arceo: significat restringere. Cice. in Læl. Quem serpentem multiplici lapsu, coercet ars agricolarum. Item continere. Lact. lib.3. Illud factis est ad coercendum furiosi hominis errorem. Item simul stringere, circundare. Ouid.lib.1.Meta. Vitta coercebat positos sine lege capillos. Luca.lib.4. Camposq; coercet Cinga rapax, id est, circundat. Idem compellere. lib.3. ad Heren. Alterum sequi, alterum uitare coercemur. Alii ita significationem huius uerbi distinguunt, ut aliquando uim in se contineat, & reprehensionem, atque animaduersionem, & pro repellere, siue punire ponatur: aliquando simpliciter sine ui, pro continere, comprehendere: proprie tamen de iis, quæ aut diffluunt, aut præter modum erumpunt.

Coercitio, Castigo, καθείρξις, à coerceo, idem est quod cohibitio, uel castigatio. Liui. lib.4. Damnum, aliam ne coercitionem. Fit autem à supino coercitum: unde coercitus. Ouid. in epist. Heroid. Clausa domo teneor, grauibusq; coercita uinclis.

Coertio, & fortasse sæpius quam coercitio: quod dici potest aut per syncopem factum esse à uerbali coercitio, abiecta media syllaba, aut, quod uerisimilius uidetur, ab antiquo uerbo arcio: quod etiam apud Festum legitur, quod ratione analogiæ facere debet supinum artum: sicut farcio, fartum, sarcio, sartum. Inde compositum Coertio mutatione primæ uocalis in secundam, sicut à farcio confercio, & supinum Coertum, sicut à conferció refertum. itaque inuenie mus regulare uerbale Coercio: quanquam arcio, & coertio nunc non sunt in usu. poterimus itaque utrouis modo scribere coercitio, siue coertio.

Coetvs Conuento congregatione, συνουσία, σύστημα, conuentus, cõgregatio, à coeundo in unum. Cic. de Senec. O præclarum diem, cum ad illud diuinum animorum concilium cœtumq; proficiscar.

Coexaucitatvs, Quinct.lib.2.cap.17.

Cogito,as, Pensare, ἐννοέω, διανοοῦμαι, frequen. à Cogo, quòd mens plura in unum cogit, unde, quæ sibi uidentur optima, elicere possit. nam cogo & cogito, sic se habent, ut ago & agito, facio & factito. Cogitare itaque est sensus interiores ad originem suam reuocare, siue mente agitare. Cice.2. de Legib. Illo loco libentissime soleo uti, siue quid mecũ ipse cogito, siue scribo, aut lego. Vnde cogitatio, uelut coagitatio, id est longa consilii explicandi agitatio. Hinc cogitato, cogitate, & cogitatim aduerbia, pro consulto, accurate. Cic. pro Archia: Quæ uero accurate, cogitateq; scripsisset, ea sic uidi probari, ut ad ueterum scriptorum laudem peruenirent. Cogitabilis, le, Sen.epist.59. Cogitabile est, quod est generale. Cogitatum, ti, substantiuum. Cic.2. de Legi. Agr. Vtrum cogitata sapientium, an optata furiosorum uidẽtur? A Cogito fiũt Excogito, ἐκφροντίζω, κατανοέω, perfecte cogito: licet pro inuenio sumatur: quod iccirco fit, quòd cũ quis perfecte cogitat, aliquid inuenit. Cic.1. Tuscu. Illa uis, quæ inuestigat occulta, quæ inuentio atque excogitatio dicitur. Præcogito, προνοοῦμαι, prius cogito. Quinct. lib.12. Licet præcogitare plura.

Cognati, Parenti, συγγενεῖς, ab eo dicti putantur, quasi una communiter nati. Cic. post Reditum. Pro reditu Pompilii nulli cognati & affines deprecati sunt. Pli. per translatio nem posuit pro similis. Eadem (inquit) caussa est, ut pleræque alitum oculos hominum potissimum appetant, quòd effigiem suam in iis cernentes, uelut ad cognata sua desideria tendant, id est, suæ naturæ quodammodo similia. Cognatorum autem significatio latius extenditur, quàm Agnatorum. In cognatis enim agnati continentur, non autem contra cognati in agnatis. Consobrini cognati quidem dicuntur, cum agnati tamen non sint. illi enim soli, qui paterna linea nobis coniunguntur, agnati uocantur: cognati etiam illi, qui materno genere nobis sunt coniuncti.

Cognatio, onis, parentela, συγγένεια, modo naturæ est, & sanguinis. Cic.4. Ver. Vt quisque te cognatione, affinitate, necessitudine aliqua attingebat. Modo aliarum rerum etiam Cognatio dicitur, id est, coniunctio, & similitudo. Cice. pro Arch. Omnes artes, quæ ad humanitatem pertinent, cognatione quadam inter se continentur.

Cognitio, iudicatio, γνῶσις. Cic.1. Acad. Cælestia uel procul esse à naturæ cognitione censeret. Idem 2. de Nat. deo. Celsos & erectos constituit, ut deorum cognitionem, cælũ intuentes, capere possent.

Cognitor, oris, Conoscitore, qui cognoscit. Ci. de Arusp. resp. Cum in me cognitorem flamma coniiciebatur. Est & cognitor forense uerbum. Cic. pro Sext. Rosc. Quid interest inter eum qui per se litigat, & qui cognitorem dat? Quamuis proprie Cognitor is dicatur, qui litem alterius coram eo, cui datus est, tractat: Procurator autem absentis nomine actor est. Ascon.

Cognitvs, ti, Conosciuto, γνωστός, notus. Cic.1. Offi. Incognita pro cognitis ne habeamus, uitandum. Cognitior, magis notus. Oui.4. Trist. Sed magis hæc, quo sunt cognitiora, grauant. Cognitissimus. Catul. Tibi hæc fuisse, & esse cognitissima. Ait Phaselus.

Cognobilis, Che si conosce, εὔγνωστος, qui cognoscitur. Gell.

Cognomen, Cognome, quod ab euentu imponitur alicui Cic. 7. Verr. Cui Gemino cognomen est, Liui.1. Mansit Siluius postea omnibus cognomen, qui Albæ regnarunt. Dicitur & Cognomentum. Cice. pro Mili. Cafinius cognomento Schola. Vnde Cognomines, eiusdem nominis, sic à Plauto duæ sorores Bacchides nominatæ, uocantur cognomines. declinaturq; hic & hæc Cognominis, huius cognominis. nam apud Plau. legitur: Illa mei cognominis fuit. Idẽ Bacch. Germanæ duæ meretrices cognomines. Pli. li.6. ca.2. Quo loco Henetos adiicit Nepos Cornelius, à quibus in Italia ortos cognomines eorum Venetos credi postulat.

Cognomino, as, cognomen impono. Pli. lib.21. cap.3.

Cognosco, is, Conoscere, intendere, γινώσκω, Virg.4. Eclo. Incipe parue puer risu cognoscere matrem. Varr. Vereor, ne me quoque, dum reuertero, præter canem agnoscat nemo. Donatus: Cognoscere, est diligenter, attenteq; considerare. Ter. in Hecy. Postquam ipse sese, & illam, & hanc quæ domi erat, cognouit satis. Cognoscere ex litteris, nuntiis, id est, quod certiorem fieri. Cic. Attic. lib.2. De me Imperator, scribis te ex Philotimi litteris cognouisse. Interdum intelligere. Cic. in Horten. Vnde facilius, quàm ex annalium monumentis, aut bellicæ res, aut omnis reip. disciplina cognoscitur? Aliquando ad forum pertinet: ut cognoscere de hereditate, est iudicium de hereditate exercere. Cognoscere de actis alicuius, est de actis eius inquirere. Cognoscere caussas, est in caussis iudicis officio fungi. Cic.2. lib. Offi. Cum quibus caussas cognouit.

Cogo, is, coegi, coactum, Constringere, sforzare, συνάγω, ex con, & ago in unum colligo. Cic.1. Tusc. Cælum hoc, in quo nubes, uentiq; coguntur. Ter. in Heau. Talenta ad quindecim coegi. Quandoque urgere. Idem lib.3. Offi. Num te emere coegit? Quãdoque mulgere. sic enim interpretatur Nonius illud Virg.3. Eclo. Cogite oues pueri. Quandoque coagulare. Idem lib.4. Georg. Frigore mella Cogit hiems. Quandoque imprimere. Idem: Quadrifidam quercum cuneis cũ forte coactis Scindebant. Quandoque in ordinem ponere. ut, omnes arbores in sulcum cogendæ sunt.

Cohaerarivs, rii. Cic.3. de Leg. Si quid erit, quod extra magistratus cohærario usus sit, qui cohæret, populus creato.

COHAERBO,res, *Accostarsi*,adhæreo. Cic. 1. Aca. Neque materiam ipsam cohærere potuisse, si nulla ui contineretur. Cohærere dicitur res aliqua, quando negocio conuenit. Terēt. And. Ipsus tristis, de improuiso nuptiæ: non cohærent. Cohæresco, scis. Cic. de nat. deo. Inte tiecto inani, cohærescunt tamen inter se. Cohærentia, æ. Cic. de nat. deo. Circuitus siderum ad mundi cohærentiam pertinent.

COHERES, coheredis, *Herede insieme*, συγκληρονόμος, simul heres institutus. Cic. Att. lib. 3. Dolabellam uideo cum coheredibus esse in triente.

COHIBEO, es, *Constringere, reprimere*, ἀνέχω, κατασέλλω, ex Cō, & Habeo, quasi mecum habeo, & retineo apud me, constringo. Plin. Et impetum furentis blanda oratione cohibuit. Plaut. in Mil. Cohibete intra limen etiam uos parumper, id est, continete.

COHIBITIO, cohibendi actus. Cic. 5. Verr.

COHONESTO, as, are, *Far' honore, honorare*, ἐπικοσμῶ, honestare, decorare. Oratio, antequam iret in exilium. Quem sæpe uestra laude cohonestatis, eundem in dubiis uitæ periculis uestra uirtute conseruetis.

COHORREO, es, horrore afficior. Cice. in Som. Sci. Equidem cohorrui.

COHORS, *Compagnia di fanti à piedi*, σπεῖρα, τάγμα, à cohortando dicta est, quòd Tribunus eam, ut sequatur, hortari soleat, seu quòd ipsa se mutuo frequenter ad pugnam hortetur. Cæs. 3. Bel. Gall. eductis quatuor cohortibus, quæ integræ ab labore erant. Est autem proprie Cohors peditum, ut turma equitum. Cic. pro Marcello: Huius gloriæ, Cæsar, socium habes neminem: nihil tibi cohors, nihil turma decerpit. Cohors etiam pro congregatione quorumcūque hominum ponitur. Suet. in Galba: receptus in cohortem amicorum, magnæ dignationis est habitus. Hora. 1. Epist. Quid studiosa cohors operum struit? Item pro comitatu, & familia magistratus, qui ibat in prouinciam unde cohors prætoria, quæ consuli aut prætori in prouincia præsto semper erat, quasiq; latus eius cingebat. Cic. in Verr. Quæ cohors, & qui comitatus fuerit, meministis. Horat. Laudat Brutum, laudatq; cohortem. Erant autem duæ Prætoriæ cohortes. una euocatorum, altera uoluntariorum, qui proconsules in expeditionem comitabantur, ut usu rerum peritiores domum redirent. Est & Cohors, ἔπαυλις, locus cinctus parietibus, quo gallinas, anates, & id genus reliqua habere in uilla solemus. Ouid. Abstulerat multas illa cohortis aues. Vnde etiam militares cohortes dictæ uidentur. Var. 4. de Ling. Lat. Cohors, quòd ut in uilla ex pluribus tectis coniungitur, ad quiddam fit unum sic ex manipulis pluribus copulatur cohors. In uilla uero cohors dicitur, quòd circa eum locum pecus cohercerétur. Possunt etiā dici Cohortes ab horto, nam cum ueteres Hortos, uicos dicerent, quòd qui arma ferre possent, ibi nascerentur, inde cohortem dixerunt, unum hominum ex eodem uico ad pugnam exeuntium, quod illi essent ex eodem horto, id est, uico geniti. nam & Galli, ut est apud Cæsarem, hoc modo pugnabant. Quisque enim pagus per se pugnam capiebat. Dicitur & Cors pro auum septo. Varro: In urbana quoque domo, cortem facere poterimus, in qua pascere ciconias, grues, pauones, dabitur. Mar. Raucæ cortis aues. Cortalis, le, ut Gallina cortalis, in corte nutrita. Col. in Præfat. totius operis.

COHORTATIO, onis. Cic. ad Brut.

COHORTOR, *Essortare*, παρεγγυᾶν, hortor. Cic. ad Ter. lib. 14. Eum per litteras cohortatus sum.

COHVM, lorum, quo temo buris cum iugo colligatur: à cauo dictum, inquit Varro, siue (ut Festus) à cohibendo. Cohum etiam poetæ cælum dixerunt, à chao, ex quo putabant cælum formatum. Fest.

COINQVINO, as, pe. cor. *Imbrattare*, κοινῶ, inquino. Hora. Mordisq; coinquinet albis. Cic. de Nat. deo. Matres coinquinare regias.

COIX, cis, genus stirpis, folio ad textum utili. Strab.

COLAPHVS, & Colaphum, *Guanciata, mostaccione, punzone*, κόλαφος, est alapa. Ter. in Ad. Colaphis tuber est totum caput.

COLCHICVM, κολχικὸν, bulbus est agrestis, exitu autumni croceum edens florem. maxima eius copia in Colchide nascitur: unde & nomen accepit. Officinæ Hermodactylon appellant. Diosc. lib. 4. cap. 72.

COLCHIS, idis, κολχὶς, regio Asiæ iuxta Pontū, regnum Aeetæ regis, & Medeæ patria, Corace monte à Septentrione, ab Ortu Iberia, à Meridie Phaside, ab Occidente Euxino ponto clausa. Huc ferunt Iasonem cum Argonautis nauigasse, Medeæq; artibus adiutum, aureum uellus retulisse. Incolæ dicūtur Colchi, κόλχοι. Hinc Colchicus, a, um. Hora. 2. Carm. Ille & uenena Colchica, Et quicquid usquam concipitur nefas, Tractauit. Item Colchiacus, a, um. Prop. Colchis Colchiacis urat ahena focis.

COLIS, huius colis, unico l, καυλὸς, κλῆμα, est tener in uite, uel in herba ramusculus, quem in uite etiam Pampinum uocant. Varro de re rust. lib. 1. cap. 31. Inde fit Coliculus. Col. lib. 11. cap. 2.

COLEVS testis, siue testiculus per diminutionem, περίνεος, à colo, is, quòd colat mulieris pubem: unde illud in Priap. Stamus sub Ioue coleis apertis. Cic. Pæto, lib. 9. Testes, uerbum honestissimum in iudicio, alio loco non nimis: at honesti colei Lanuuini, Cliternini non honesti. Dicitur etiam Culeus apud Poetas quinta uocali pro quarta supposita ratione Carminis. Martial. Cum depilatos Chreste culeos portas.

COLIPHIVM, *Focaccia, schiacciata sotto la cenere cotta*, κωλίφιον, panis genus, quo athletæ utebantur: ἀπὸ τῦ κώλα, καὶ ἶφι, à robore membrorum. Plautus: Coliphia mihi ne incocta detis. Iuue. Saty. 2. Comedunt coliphia paucæ. Mart. lib. 7. Cū coliphia sexdecim comedit.

COLLABASCO, scis, ruinam minitor. Plau. Stich.

COLLABEFACTO, as, are, labefactare. Ouid. 1. Fast. Et factum motu collabefactat opus.

COLLABEFIO, fis, collabefieri. Cæs. 2. Bell. Ciu. Adeo grauiter incitatæ confixerunt, ut altera perfracto rostro tota collabefieret.

COLLABOR, beris, *Cadere*, πίπτω, labi, uel simul cum alio labi. Plaut. Truc. Collapsus est in corruptelam suam. Oui. 6. Metam. Fugiens collabitur. Collapsus dicitur is, cui præ dolore concidit animus. Virg. 8. Aen. Famuli collapsum in tecta ferebant.

COLLABELLO, *Giungere labbra à labbra*, labra adiungo. Laberius apud Nonium. Collabella osculum, id est, iunctis labris osculare.

COLLACRYMATIO. Cic. 2. de Orat. Voce, uultu, collacrymatione.

COLLACRYMO, & COLLACRYMOR, *Lagrimare, piangere*, προσανακλαίειν, dicitur. Cic. in Som. Sci. Complexus me senex collacrymauit.

COLLARE, collaris, *Collare*, περιτραχήλιον, uinculi genus, quo canum colla astringuntur, ex corio firmo cum clauis capitatis. Varr. 2. de re rust. Ne uulnerentur à bestiis, imponuntur his collaria.

COLLARIA, riæ, fem. ge. pro ferro rotundo, quo constringuntur colla malefactorū. Plau. in Capt. Collus collaria caret.

COLLACTANEVS, *Fratello di latte*, ὁμογάλακτος, eisdem mammis nutritus. Iuue. Saty. 6. Notæ collactea Mauræ. Martian. Amica & collactea.

COLLATIA, ciuitas in prima regione Italiæ. Serui. enarrans illud Virg. 6. Aen. Hi Collatinas imponent montibus arces.

COLLATINA porta Romę, à Collatia oppido dicta prope Romam, ad quod per eam portam fiebat iter. Festus.

COLLATINA dea, quæ collibus præsidebat.

COLLATINVS, a, um. Virgil. 6. Collatinas imponent montibus arces.

COLLATIO, dicitur, quod in unum confertur, *Comparatione, similitudine*, ἔρανος, εἰσφορά. Budæ. Collationem antiqui uocabant, quæ Indictio alias Latine dicitur. Pli. in Paneg. Te collationes remisisse, donatiuum reddidisse. Liu. 4. Patres conferre ipsi primi: & quia nondum argentum signatum erat, æs graue plaustris quidam ad ærarium conuehentes, speciosam etiam collocationem faciebant. Est item Collatio, cōparatio. Plaut. in Mil. Vbi facta erit collatio nostrarum malitiarum, Collatio (inquit Cic. 2. de Inuen.) est oratio rem cum re conferens.

COLLATICIVS, a, um, εἰσενηνεγμένος, quod collatū est. Apul. lib. 4. Collaticia stipe de mensa. Collaticia instrumēta, Seneca in consolatione ad Martiam, uocat ea, quæ à pluribus commodantur. Quinct. Decla. 6. Collaticiam uocat sepulturam, quæ à pluribus confertur.

COLLATIVVS, a, um, Collatiuum uentrem uocat Plautus, magnum & turgidum, quò edulia multa conferantur.

COLLATO, as, are, *Ampliare, dilatare*, πλατύνω, διατείνω, ampliare. Cic. in Orat. Alia est collata & diffusa oratio.

COLLATOR, oris, à Confero. Plaut. Curc. Symbolorum collatores.

COLLATVS, us, ui. Hirc. de Bel. Hispania. lib. 6. In collatu pari erant conditione.

COLLAVDATIO, onis. Cic. 2. de Inuent. Scriptoris collaudatione.

COLLAVDO, das, *Lodare*, ἐπαινέω, laudo, approbo. Cic. Lētulo.

COLLECTA, æ, *Raccolta*, σύμβολον, quæ à pluribus colligitur: Symbolum alias dicitur. Cic. 3. de Orat. collectam à conuiua exigis.

COLLECTANEVS, a, um, συλλογισμαῖος, mistum, & ex diuerso usu

usu conflatum: ut Aes collectaneum. Pli.lib.24.cap.9.

COLLECTIO, onis, συλλογή. Cic. pro Pomp. Ut eorum collectio dispersa celeritatem persequendi retardaret. Collectiones etiam dicuntur tumores præter naturam ex humoribus collecti. Pli.lib.10.cap.8.

COLLECTICIVS, a, um. Cic. Mario: Collecticio exercitu.

COLLECTIVVS, a, um, quod colligit. Quinct.lib.7.cap.2.

COLLEGAE, rum, *Compagni, in officio*, συνάρχοντες, in dignitate & honore socii: dicti, teste Varr. quòd simul lecti sint. unde consules & prætores collegæ erant, teste Gell. lib.13.ca.14. quòd iisdem comitiis creabantur. Cic.4.Verr. Qui se Verris collegam esse dicebat.

COLLEGIVM, συνέδριον, συνάρχοντες, collegarum societas. Tres ouinero collegium facere existimauit Horat. Priscus. Cic.6.Verr. Tum ex amplissimo collegio decemuirali. Collegium item congregatio, & societas quorumcunque hominum. Plin. in epist. Tu domine dispice, an instituendum putes collegium fabrorum.

COLLEVO, as, *Mitigar, far lieue*, συνεπικουφίζω, mitigo. Pli.li.23, ca.1. Prodest renibus, & interaneis uesicæ: colleuat enim ea.

COLLIBERTI, συναπελεύθεροι, ab eodem domino, cuius serui fuerunt, libertate donati. Plaut. in Pœn. Collibertus meus eris.

COLLIBET, in tertiis tantum personis, idem quod Libet. Sal. in Cice. Ita à pueritia uixisti, ut nihil flagitiosum putares, quod alteri collibuisset. Horat.1.Ser. Si Collibuisset, ab ouo Vsque ad mala. Cic. ad Cassium li.15. Simul ac mihi collibitum sit de te cogitare.

COLLICIAE, interprete Festo, tegulæ sunt, per quas aqua, in uas defluere potest. Solent & in agris humidioribus colliciæ constitui, per quas aqua in fossas eliceretur. Pli.lib.18. cap. 19. In usu est, & collicias interponere, si ita locus poscat, ampliore sulco, quæ in fossas aquam deducant. Colum. Colliquias uocat, lib.2.cap.8.

COLLICVLVS, *Collina picciola*, λόφος, paruus collis. Apul. libro 1. Flo.

COLLIDO, is, pen. pro. *Percuotere insieme*, συμβάλλω, συγκρούω, simul percutio, Cic.3. de Nat. deo. Humor ita mollis, ut facile premi collidiq; possit. Lact. de Ira: Si ictu uehementiore collidantur, ignis excutitur. Collisus huius collisus, Plin. lib.9.cap.35.

COLLIGATIO, σύνδεσμος. Cic.1. de Orat.

COLLIGATVM, substantiuum: ut, omne colligatum solui potest, Cicero de Vniu.

COLLIGO, is, pen. pr. *Cogliere, ridurre ad uno*, συγκομίζομαι, συλλέγω, in unum redigo, Virg.5. Aene. Colligere arma iubet, ualidisq; incumbere remis. Quandoque aufero. Lucil. Rura huc, & colligis omnia furtim. Quandoque lego, decerpo. Virg. in Rosis: Collige uirgo rosas. Cum uero dicimus: Colligo me, colligis te, tunc pro reficere, & quasi dilapsum spiritum recipere ponitur. Cice.2. de Orat. Crassus colligendi sui caussa se in Tusculanum contulit. Idem 4. Tusc. Quid est se ipsum colligere, nisi dissipatas animi partes rursus in suũ locum cogere? Quòd si alium casum addamus, ut, Collegit se in arma, idem est, quod parauit, muniuitq;. Collegit se in iram, excitauit. Virg.12. Aene. Substitit Aeneas, & se collegit in arma.

COLLIGERE rationem, λογίζεσθαι, dicitur recte computare, ita ut quæ colligenda sunt, colligantur; quæ detrahenda, detrahantur.

COLLIGO, as, simul ligo. Ter. Eun. Colliganda eñ miseria modis. Cic. pro Rab. perduel. I lictor, colliga manus. Colligare se cum aliis, translate. Cic. ad Pæt. lib.9. Ita se cum multis colligauit. Cice. in Orat. Annorum 700. memoriam uno libro colligauit, id est compleaus est.

COLLIMARE, *Trarre à mira*, στοχάζεσθαι, διοφθαλμίζειν, oculorũ proprium est, cum eos in angulũ retorquentes, oblique aliquid aspicimus, penitusq; in rem aliquam defigimus: quemadmodum sagittarii solent, cum aliquid sibi ad ictum designant. Plau. Collimatis oculis ad umbram meam. Cic. lib.2. de Diuin. uidetur posuisse pro, signum oculis destinatum ferire. Quis est (inquit) qui totum diem iaculans, non aliquando collimet? Et lib.3. de Fin.

COLLINA porta, Romæ in colle Quirinali sita: unde & nomen accepit. Ouid. Templa frequentari Collinæ proxima portæ. Eadem nunc Salaria uocatur: quod nomen quoque uiæ est, in quam exit. Cornel. Tacitus: Tertium agmen per Salariam Collinæ portæ appropinquabat. per eam salẽ Sabini deferebant, ideo Salaria nocitata.

COLLINVS, a, um, pen. prod. ut, Collina uinea, quæ in colle plantata est. Colum. lib.12. cap.21. Collina aqua, Idem libro 1. cap.5.

COLLIQVATIO, σύντηξις, Cic. pro Clu. Colliquefactum in potione.

COLLIQVESCO, scis, *Diuenir liquido*, συντήκομαι, liquesco.

COLLIS, *Colle, collina, monticello*, βουνὸς, λόφος, minor mons, à colendo dictus. Var. Postea quàm superiora loca colere cœperunt, à colendo colles appellauerunt. Cic.5. Ver. Quos ego antea colles nitidissimos, uiridissimosq; uidissem.

COLLOCATIO, uerb. θέσις, τάξις. Cic.3. de Orat. Continuatio uerborum duas res, collocationem primum, deinde formam desiderat.

COLLOCO, as, are, *Collocare, riponere*, τίθημι, pono. Cic 7. Verr. Vbi iste castra luxuriæ collocarat. Idẽ 1. Offic. Melius apud bonos, quàm apud fortunatos, beneficium collocari puto.

COLLOCVPLETO, as, are, *Arricchire*, πλουτίζω, locupleto. Ter. Heaut. Collocupletasti te Antiphila. Ad Heren. lib.4. Exornatio est, qua utimur rei honestandæ & collocupletandæ caussa.

COLLOCVTIO, uerbale. Cic.1. Tusc.

COLLOQVIVM, *Ragionamento*. Ci.2. Phil. amicorũ colloquia.

COLLOQVOR, eris, colloqui, *Ragionare*, συνομιλεῖν, simul loqui. Cic.1. de Orat. Hoc uno præstamus feris, quòd colloquimur inter nos.

COLLVCEO, ces, cere, *Lucere, risplendere*, λάμπω, φαίνω, luceo. Virgil.5. Aene. Infelicis Elisæ Collucent flammis. Cic.2. de Nat. deo. Sol immenso mundo longe lateq; collucet.

COLLVCO, as, pen. pro. *Tagliare i rami di selua ombrosa*, κλαδᾶν, κλαδοτομεῖν, apud Catonem significat, profanæ siluę ramos decido, officientes lumini. Col. lib.2. ca.22. Neque arborem feriis collucare permittitur.

COLLVCTATIO. Col. lib.6. cap.5.

COLLVCTOR, aris, συμπαλαίω, simul luctor. Pli. li.17. ca.2.

COLLVDO, dis, dere, *Scherzare, burlare*, συμπαίζειν, simul ludere. Cic.4. Verr. Nisi tecum collusisset. Virg.1. Ge. Aut summa nantes in aqua colludere plumas. Hinc Collusor, oris, qui una cum altero ludit. Cic.2. Phil. Lenticulũ, de alea cõdemnatum, collusorem suum restituit. Colludere apud iureconsultos dicuntur inter se litigantes, cum actor & reus litem inter se simulant, alterq; se patitur superari, ut tertio cuipiam præiudicium afferatur: uel cum alter ex procuratoribus caussam domini prodit, &, cum uincere posset, patitur tamen sese condemnari. Vlp. l. Et elegãter. ff. de Dolo malo.

COLLVM, *Collo*, τράχηλος, pars corporis caput sustentans. Cic. 5. Verr. Hæc ciuitas mulieri præbeat in collum, hæc in crines. Legitur & Collus apud Plau. in Capt. Collus in collaria caret. Collum obstrictum, uerbum iuris: nam in ius collo constricto rei trahebantur. Plaut. in Curc. Collum obstringe: abduce istum in malam crucem.

COLLVO, is, *Lauare*, νίζω, lauo: ut, Colluere dentes, & Colluere gutur apud Persium. Item colluere amphoram, apud Catonem de re rust. cap.88. Amphoram defricato, colluitoq;. Pli. lib.20. cap.6.

COLLVSIO, onis, colludendi actus. Cic.5. Ver. Tuorum comitum collusio cum decumanis socia tuis.

COLLVSOR, oris, qui cum altero ludit. Cic.2. Phil.

COLLVSORIE, aduer. Vlp. l. si seruus plurium. ff. de lega.1.

COLLVSTRO, as, are, *Guardare intorno*, περισκοπῶ, circũspicio, Virg.3. Aen. Omnia collustrans, hanc primũ in littore classem Conspexi uenientem. Cic.5. Tuscu. Cum omnia collustrarem oculis, animaduerti columellam. Idem in Orat. In picturis alios horrida, & opaca, contra alios nitida, collustrata delectant.

COLLVTVLO, pen. cor. *Sporcare*, πηλόω, fœdo, dedecoro. Plaut. in Trin.

COLLVVIARIA, orum, ὀχετοὶ, dicta sunt in ductibus aquarũ, per quæ colluuies, & immunditiæ eiectantur. Vitruu. lib.8.

COLLVVIARIS, porcus dicitur, in colluuie nutritus, cibo permisto. Festus.

COLLVVIES, ei, συγχύσις, sordes, immunditiæ, ex concursu alicuius rei. Pli. lib.14. cap.19. Per translationem apud Cic. ad Attic. lib.9. Cum hoc in ea, quæ perspicitur futura, colluuie regnare.

COLLVVIO, onis. Cic. pro Sext. Ex omnium scelerum colluuione natus.

COLLYBVS, bi, pen. cor. *Il cambio, perdita de gl'aggi*, id detrimentum pecuniæ, quod in ratiociniis emptio auri, uulgo cambium dicitur, cum pecunia ad exteras nationes exportanda est, & apud nummularios aliis speciebus commutanda. Vt si argentea moneta aurea mutetur, aut genera quædam pecuniæ repudiata in una prouincia, alio quo genere permutanda fiat, rato, receptoq;, & promulgato in ea prouincia: id, quod ex summa apud nummularium deciditur, & ueluti deperit, collybus uerbo Græco appellatur, Cice.5. Verr. Ex omni pecunia deductiones fieri solebant: prospectatione, & collybo, pro nescio quo cerario. hæc furtorum improbissimorum

morum sunt uocabula. nam collybus esse qui potest, cum utantur omnes uno genere nummorum? Collybum appellat pecuniæ permutationem, & nummorum quasi intertrimentum. Cic. ad Attic. uide ne qua lacuna sit in auro. in collybo est detrimenti satis.

COLLYRA, p.c. κολλύρα, panis triangulus, & modicus. Plau. in Persa: Collyræ facite ut madeant. Cœl. lib. 2. cap. 30.

COLLYRIVM, κολλύριον, medicamentum oculorum. Hora. 1. Serm. Sat. 5. Hic oculis ego nigra meis collyria lyppus Illinere. Celf. lib. 5. Nec ignoro multis placuisse linamentū modum collyrii compositum. Non tamen solis oculis collyrium adhibetur, sed aluo quoque subiicitur in cura equorum & boum. Col. lib. 6. cap 6. Hoc etiam nomine uocatur quoddam terræ Samiæ genus, quòd præcipuus eius usus sit in collyriis. Vide Diosc. lib. 5.

COLO, as, p.p. Colare, ἠθέω, Manilius: Et colare uagos inductis retibus amnes. Est autem Colare, pauxillatim liquorem aliquem, stillatimq́; emittere, uel rem aliquam per colum purgare. Apul. li. Flor. de gymnosophistis: Non illi norunt aruum colere, uel aurum colare, uel equum domare. Vnde & Cola, per quæ liquor emittitur. Virg. in Georg. Colaq́; prælorum fumosis diripe tectis.

COLO, is, lui, tum, Adorare, amare con honore, lauorare, habitare, σέβομαι, λατρεύω, θεραπεύω, adoro, ueneror. Vir. li. 9. Sancti custos Soractis Apollo, Quem colimus. Colimus item pares amore, & officio, ut minores humanitate & beneficiis: hoc est, prosequimur amore, officio, & similibus. Plau. Cis. Quia me colitis, & magnificatis. Terent. Adelph. Et nos coluit maxime. Item Colere, exercere. Liu. lib. 2. Rem militarem colant. Idem habitare. Virg. 2. Eclo. Pallas, quas condidit, arces Ipsa colat. unde & Cælicolas dicimus, quòd cælum colant. Item diligere. Ter. in Heaut. forma impulsi nostra, nos amatores colunt. Item ducere. Virgil. lib. 3. Georg. Hanc olim ueteres uitam coluere Sabini. Item arare. Colu. lib. 1. Vbi sedulo colitur ager. Item ornare. Plaut. Quin tu te colis antequam exeas domum. Cic. Elegans & faceta, & culta oratio. Cultum, ti, substantiuum: ut, Pinguia culta, Claud. in laude Serenæ. Cultor, oris, uerbale. Liu. 4. Famem cultoribus agrorum timētes. Cic. 2. de Nat. deō. Quid iam de hominum genere dicam, qui quasi cultores terræ cōstituti, &c. Cultrix, femininum. Cic. 5. de Finib. Eorum alendorū quandam cultricem esse, quę sit scientia. Cultio, onis, cultus. Cic. 5. Verr. Quid est Sicilia, si ei agri cultionem sustuleris?

COLOCASIA, κολοκασία, faba Aegyptia, latissima habens folia. Pallad. Hoc mensæ colocasiæ bulbos ponemus: Amant humidum locum, pinguem, irriguum. Colocasium neutro ge. dixit Virg. in Pollione: Mistaq́; ridenti colocasia fundit acantho.

COLOCYNTHIS, colocynthidis, siluestris cucurbitæ genus, satiua minus. Pli. lib. 20. c. 3. Vulgo Coloquinthidā uocat.

COLON, pen. pro. κῶλον, est crassius intestinum, tabulatum, ex quo excrementa eum accipiunt colorem, quo egerūtur, plurimas cellulas, atque cauernas habens, ad renem sinistrum religatum. Gell. lib. 17. cap. 11. aluum uocat. Celf. lib. 1. c. 8. Laxius intestinum, uertit. Est autem Colon, quintum in ordine intestinorum, medium inter Cæcum, & Rectum locū obtinens. Serenus dictionis huius priorem syllabam cōtra artem corripuit, cum ait: Cum colon inuisum morbi genus intima carpit, Mande galeritam uolucrem. Colon etiam est membrum in oratione. Cice. de Clar. orat. In membra quædam, quæ κῶλα Græci uocant, dispertiebat orationem libentius.

COLICVS, ca, cum, ut colicus dolor, qui in colo generatur: & colici, qui hoc morbo laborant. Plin. lib. 20. cap. 4. Celsus lib. 1. cap. 14.

COLONIA AGRIPPINENSIS, Vbiorum ciuitas, cis Rhenum fluuium, dicta ab Agrippina Neronis matre, quæ ut sociis quoque nationibus potentiam suam ostentaret, in hoc oppidum, ubi genita erat, coloniam ex ueteranis deduci imperauit. Tacit. lib. 12.

COLONIA, Colonia, ἀποικία, gens ad habitandum aliquam terram missa, ab incolendo, id est, inhabitando terram dicta. Cæs. 8. Bel. Gal. In togatam Galliam mittit ad colonias ciuium Romanorum tuendas. Cice. de lege Agr. Maiores nostri colonias sic idoneis in locis contra suspicionem periculi collocarunt, ut non oppida Italiæ, sed propugnacula imperii esse uiderentur. Coloniarum aliæ Latinæ, aliæ ciuiū Romanorum dictæ. Bononia Latina colonia est, Mutina & Parma Rom. ciuium. Erat & aliud genus coloniarum, quales olim Pompeius Strabo trans Padum traduxerat. non. n. nouis colonis eas constituit, sed ueteribus incolis manentibus ius dedit Latii. Erant præterea coloniæ, quibus ius Italiæ dabatur. Coloniarum autem huiusmodi ratio erat. Cū, in urbe Roma multos ex ueteribus nouisq́; incolis paupertate premi, intellectum erat, adeo ut censui soluendo non sufficerent; triumuiri à senatu creabantur, qui, locis primū consideratis, in quibus reip. expediret propugnaculum constitui, noua edicta proponebant, danda esse nomina ab illis, qui nouam coloniam deduci uellent: sicq́; urbs pauperibus exonerabatur, & rei familiaris pondere grauati, ad nouas, quibus indigerent, diuitias gratis datas cum familia accedebant. accipiebant enim duo, quatuor, sex, aut septem agri iugera, & quandoque plura. Colonia etiam dicitur agricolationis locus, & aratoris officium, à colenda terra. Pau. Seruus qui coloniæ ascriptus est, ad periculum coloni pertinebit. Plau. in Pseu. Det nomen ad molariam coloniam.

COLONICVS, a, um, γεωργικός, quod est coloni, seu quod ad colonum pertinet. Varr. Atque etiam leges colonicas tollis. Colonicum pecus, dicitur hirsutum, cum molle dicatur tectum. Plin. lib. 8. cap. 47. Cohortes colonicæ. Cæsar. Cohortes duas, quæ Colonicæ appellabantur, tuendi oppidi caussa apud se retinent. Decuriones colonici, Sueto. in August.

COLONVS, ni, Contadino, habitatore, ἄποικος, à colendo, siue ab agrorum cultura, duo significat. nam aliquando coloni dicuntur, qui à metropoli (sic enim ciuitas dicebatur, quæ coloniam emittebat) in alium locum habitandi caussa deducebantur: iiq́; non propriis, sed metropolitarum uiuebant legibus. Cic. 3. de Nat. deo. Circen coloni nostri Circeienses colunt. Virg. 1. Aene. Vrbs antiqua fuit, Tyrii tenuere coloni. Ascribere colonos nouos, Ci. 2. Phil. Assignare agros colonis, 1. de lege Agr. Deducere colonos, 2. de leg. Agr. Quandoque Coloni, agrorum cultores dicuntur. Cic. pro Cecin. Qui colonus habuit conductum de Cesennia fundum. Vir. 1. Aen. Vt quamuis arido parerent arua colono.

COLONA, æ, coloni uxor. Oui. de Nuce.

COLONOS, agger fuit, non procul ab Athenis, in quem Oedipus Thebis exulans dicitur commigrasse: unde Sophocles tragœdiam de Oedipi calamitatibus conscriptam, Oedipū Coloneum appellauit. Erat hic locus Neptuno sacer, ubi etiam equestris eius statua fuit, item Thesei, Pirithoi, Adrasti, & Oedipodis. Hæc Pausanias in Atticis. Pollux uero lib. 7. auctor est, duo huius nominis loca in Attica fuisse, alterum ἵππειον appellatum, in quem confugit Oedipus: alterum in foro iuxta Eurysacium, ἀγοραῖον cognominatum.

COLONVS, a, um, γεωργικὸν, culturę idoneum. Ci. 5. Phil. Vti consules cognoscerent, qui ager colonus esset.

COLOPHON, pen. cor. κολοφὼν, urbs Ioniæ, nobilis oraculo Apollinis. Colophonii in equestribus certaminibus tantum excelluere, ut uictoriam sibi certam pollicerentur, quibus Colophonius accessisset equitatus. hinc factus locus prouerbio, Colophonem addidit, cum summa operi manus imponebatur. Ex Colophone originem duxerunt Mimernus tibicen, & poeta elegiacus, Xenophanes physicus, Polymastus musicus: quibus non nulli adiiciunt Homerum. Vir. in Ciri: Quæ Colophoniaco Scyllæ dicuntur Homero.

COLOPHONIA, æ, herba, notiore nomine Scammonia: dicta à Colophone Ioniæ urbe, unde laudatissima aduehebatur. Diosc. lib. 4. cap. 152.

COLOR, oris, Colore, χρῶμα, obiectū uisus, corpora omnia nobis conspicua reddens. Cic. 2. de Legib. Color albus præcipue decorus deo est. Duo sunt principales colores, albus, & niger: alii non dicuntur colores, nisi per participationem. Colores item appellantur pigmenta, quibus pictores rerū imagines delineant: cuiusmodi sunt purpurissum, cœruleū, auripigmentum, cerussa. Pli. lib. 36. cap. 6. Sunt colores austeri, aut floridi. floridi sunt, quos dominus pingenti præstat, minium, Armenium, cinnabaris. Colores etiam apud rhetores dicuntur ornamenta orationis, quę à Græcis σχήματα dicuntur, & τρόποι. Cic. ad Att. lib. 5. Hunc omnibus à me pictum artis coloribus, subito deformatum, non sine magno dolore uidi. Accipitur item Color pro uelamento, quo ueritas obscuratur, aut culpa excusatur. Iuue. Saty. 6. Dic aliquē, sodes, dic Quinctiliane colorem.

COLORO, ras, pen. pro. Colorare, dar colore, colorem induco, χρωματοποιῶ, ἐπιχρωματίζω. Cic. 1. de Nat. deo. Formare, fucare, colorare, animare non possent. Colorare, pro inducere prætextum. Val. lib. 8. ca. 2. Libidinosam liberalitatem debiti nomine colorando. Coloratæ uuæ. Colu. lib. 11. cap. 2. Cum coloratas & perlucidas uuas animaduertissent. Colorata oratio, coloribus oratoriis ornata. Cic. de Clar. orato. Vrbanitate quadam quasi colorata oratio. Coloratus pro fucato, Seneca epist. 16. Coloratior, Plin. lib. 16. ca. 12. Item Celf. lib. 1.

COLOSSEVS, ad colossi formam. Pli. lib. 33. cap. 7. Nero princeps iusserat se colosseum pingi, cxx. pedum, in linteo.

Colos-

Colossicvs. Plin. lib. 34. cap. 8. Signum colossicum nudum.

Colossinvs color, à Colosse Troadis urbe, ubi lana tingebatur, inter candorē, & purpuram. Thylesius de coloribus.

Colossvs, *Statua grande.* κολοσσὸς, statua immodicæ proceritatis, qualis Rhodi facta fuit à Charete Lysippi discipulo ex ære, altitudine lxx. cubitorum. unde inter septem orbis miracula numeratur.

Colostrvm, & Colostra, æ, *Fior di latte*, Palladius: Colostrā uocant pastores illud exiguum lactis, in quo est spissior natura. Mart. lib. 13.

Colostratio, morbus quo lactentes tentantur, si biduo à partu maternum lac gustauerint densatum in casei speciem lacte. Pli. lib. 11. cap. 41.

Colvber, pen. c. *Serpe, serpente, biscia*, ὄφις, serpens qui umbras nemorum incolit: Anguis & Hydrus, qui in aqua: Serpens, qui in terra serpit: Draco, templi: sed sæpe confundunt. Pli. lib. 32. cap. 5. Coluber est in aqua uiuens. Ouid. 15. Meta. Niueisq; frequens Sinuessa colubris. Colubram fem. ge. dici probat Nonius ex Lucilio lib. 20. Sat. Vt Marsus colubras Disrumpit cantu.

Colvm, pen. pro. *Colatoio*, ἠθμὸς, uas ex uiminibus contextū, ad uinum colandum aptum. Virg. 2. Georg. Colaq; prælorū fumosis deripe tectis. Colum niuarium, uas ex lapide spongioso factum ad colandas niues. Colum etiam genus morbi. Pli. lib. 26. cap. 1.

Colvmbar, genus uinculi. Plaut. in Rud. In columbari collus erit.

Colvmbaris, re, *Di colombo*, περιστερικὸς, columbinus: ut columbare stercus. Colum. lib. 9. Partes hæ columbari careant stercore.

Colvmbarivm, rii, *Colombaia*, περιστερεὼν, περιστεροτροφεῖον, locus ubi habitant columbę. Pallad. Columbarium potest accipere sublimis una turricula. Proprie tamen Columbariū, loculamentum in peristerotrophio, singulis columbarum paribus præparatum. Varr. lib. 3. cap. 7. Singulis paribus columbaria fiunt rotunda. Columbaria singula esse oportet, ut ea habeant quo introire & exire possint. Colu. lib. 8. cap. 8. Paxillis adactis tabulæ superponantur, quibus nidificent aues, uel fictilia columbaria recipiant.

Colvmbarivs, rii, *Chi ha cura di colombi*, περιστεροτρόφος, qui columbas curat. Var. 3. de re rust. cap. 7.

Colvmbatim, περιστεροειδῶς, ad similitudinem columbæ. unde Columbatim oscula iungere, frequens apud Catullum.

Colvmbinvs, a, um, *Di colombo*, περιστερώδης, quod est colūborum. Pli. Columbinus fimus in aqua decoctus. Columbinum ouum, Hor. 2. Ser. Sat. 4. Pulli columbini, Cic. in epist.

Colvmbvs, & Columba, *Colombo, colomba*, περιστερά, auis nota. Virg. 1. Aen. Præcipites atra ceu tempestate columbæ. Var. lib. 3. cap. 7. Duo facit columbarum genera: unum agreste, quod habetur in turribus ac culminibus uillæ, à quo appellatæ columbæ, quæ propter timorem naturalem summa loca in tectis captant: alterum columbarū genus clementius, quod cibo domestico intra limina pascitur. Columbæ agrestes à colore Liuiæ dicuntur, quasi liuidæ: domesticæ uero, Cellares. Ex columbo agresti, & columba domestica, uel econtrario, nascitur genus tertium columbarum: à nostris Miscellæ dicuntur, ob duorum generum cōmistionem. Columbos esse in tutela Veneris ideo fictum putant, qui fœtui semper indulgent. Distinguuntur autem columbæ a palumbis, quòd hi feri, & maiores sint, & in arboribus aut sepibus nidificent: columbæ minores, & mansuetiores, ut quæ cibo domestico intra limina pascantur. Pli. lib. 10. cap. 34. & 35. Cic. de fin.

Colvmella, *Colonnella*, diminut. à columna. Cic. 2. de Legib. Columellam tribus digitis altam. Est & cognomen L. Moderati, qui de agricultura tam uersu, quàm prosa elegantissime scripsit. Appellatur prætera columella à medicis quędam ueluti pellicula, in fine palati dependens, ut in hiante homine conspicitur: quæ si inflammetur, & tererem nacta fuerit figuram, columella, si uero rotundam, uua appellatur.

Colvmellares dentes, caninis proximi. Varr. lib. 2. de re rust. cap. 7. Quarto anno incipiunt nasci, quos uocant columellares.

Colvmen, στῦλος, ἔρεισμα, à columus, id est, culmus, significat culmen, uel columnam. Varr. 3. de re rust. cap. 7. In turribus, ac columinibus uillæ. Translate dixit Ter. in Phorm. Bono custos salue, columen uero nostræ familiæ. Vbi Dona. Columen familiæ, sustentatio, decus: unde columinæ dictæ. Plauto Cas. Egreditur senati columen, præsidium populi. Cic. in Anton. Columen amicorum Antonii Cotyla.

Colvmis, me, & Incolumis, me, *Sano, salvo*. σῶος, sauus, integer. Lib. 1. ad Her. Nauis in portum incolumis delata.

Colvmna regia, ciuitas in agro Brutio. Pompo. lib. 1.

Colvmna, *Colonna*, dicta, quòd culmina sustineat. Cic. in Antonium: Euersio illius execratæ columnæ. Inter Columnas & Pilas hanc differentiam esse uolunt, quòd columnæ uno scapo constant, id est, lapide oblongo perpetuo: Pilæ autē structura cōstant, aut lapidea, aut cæmentitia, aut latericia: non raro tamen etiam structiles columnas apud ueteres legimus. Columnarum tria sunt genera: teretes, quadrangulæ, striatæ. Antiqui, teste Quinctiliano, Columam dicebāt, detracta n, litera. unde columella dicitur, pro Columnella. Cæsar 2. Bel. ci. Columellæ pedum in altitudinē quinque.

Colvmnatvs, columna sustentatus. Var. 3. de re rust. c. 5.

Colvmnæ Herculis, *Colonne d'Hercole*, duæ esse perhibentur in occidente: quia ex Oceano mare nostrum intrantibus duo montes occurrunt, quorum alterum in Africa Abylam uocant, alterum in Europa Calpen. Aliqui hos mōtes procul spectantibus geminas columnas uideri dicunt. Alii dicunt columnas Herculis in Gaditana insula fuisse ex ære octo cubitorum, ad quas proficisci solebant qui nauigationem absoluissent, tanquam Herculi sacra facientes.

Colvmnatio, στύλωσις, columnarum extructio. Apul. lib. 3. Flor.

Colvmvs, à ueteribus dicebatur, qui nunc culmus.

Colvrnvs, a, um, ex materia coryli, teste Ser. in illud Virgil. In ueribus torrebimus exta colurnis. Festus tamen à coron arbore deduci ait.

Colvri, duo sunt circuli in sphæra, sese mutuo ad angulos rectos sphærales dispescētes circa polos mūdi, Zodiacumq; ita intersecantes, ut unus eorum per principia Arietis & Libræ feratur, alter per principia Cancri & Capricorni: ita dicti ab imperfecta sui conuersione. quippe Græci κόλουρον imperfectum uocant. nunquam enim integri apparēt. nam pars in Antarcticum uergens, nostris se non ingerit obtutibus. Boe. de Arith. lib. 2. Et Macr. in Somnium Scip. Colura quoque animalia sunt caudam non habentia, uel mutilam caudam habentia, quæ in sacrificiis non offerebantur.

Colvs, li, masc. ge. tormenti genus, quod fit ex corio. Festus.

Colvs, li, *Rocca da filare, conocchia*, ἠλακάτη, ἀτρακτυλὶς, fem. gen. tam quartæ, quàm secundæ declinationis, instrumentū quod pensa continet, à quo fuso fila ducuntur, habetq; pen. cor. Ouid. lib. 4. Metam. Et colus, & fusus digitis cecidere remissis. Cic. 2. de Orat. Quando ad me uenis cum tua colu, & lana?

Colvtea, κολουτέα Theophrasto, arbor siluestris apud Theophrastum 3. de Plantis, fructum ferens in siliqua, magnitudine lentis. Vide Ruel. lib. 1. ca. 70. Coluteum autem neu. ge. Plau. in Persa uidetur appellasse quoddam mali genus.

Colycæ, arum, specus in quibus aphronitrum inuenitur. Pli. lib. 31. cap. 10.

Colymbades, κολυμβάδες, uocabantur oliuæ quædam conditiciæ, ἀπὸ τοῦ κολυμβᾶν, innatare: quòd ob suam leuitatē salsi lagois innatabant. Pli. lib. 13. cap. 3. Colymbades sordida ulcera purgant. Vide Ruell. lib. 1. cap. 104.

Coma, æ, *Chioma, Zazzera*. κόμη, capillus, interprete Festo, aliqua cum cura compositus: ἀπὸ τοῦ κοσμεῖν, ab ornādo: unde & comete Latini deduxerunt. Cic. 3. Tusc. Scindens dolore intonsam comam. Ouid. 2. Meta. Permulcetq; comas. Coma metaphoricos etiam de fruticibus dicitur. Virgil. 4. Georg. Ille comam mollis iam tum tondebat acanthi.

Comans, tis, partic. sine uerbo: qui longiorem habet comā. Virg. 2. Aen. Comantem Androgei galeam. Equorum colla comantia, idem 12. Aen.

Comagena, pe. p. κομαγηνὴ, pars Syriæ, supra Ciliciam, excurrens usque in Mesopotamiam, à qua Euphrate fluuio dirimitur. Hinc Comagenū medicamentum dictum est, quod fiebat ex adipe anserino, in uase æreo cum cinnamo multa niue obruto, addita etiam herba quæ Comagena appellabatur. Pli. lib. 10. cap. 22. & lib. 29. cap. 4.

Comagenvs, a, um, Iuu. Sat. 6. Vel Comagenus aruspex.

Comana, orum, ciuitas in conuallibus Antitauri montis, insigni Bellonæ fano celebris. Inde Comani dicuntur sacri serui Bellonæ: quorum Strabo sua ætate supra sex millia fuisse tradit: qui omnes sacerdotis imperio parebant. Fuere & Comana Pontica, eidem deæ consecrata. Stra. lib. 12.

Comatvs, a, um, partic. sine uerbo, qui longiorem habet comam. Mart. lib. 1. Caluus cum fueris eris comatus. Silua comata, Catul. epigram. 4.

Comata Gallia, uno nomine appellata omnis Gallia Transalpina, à studio nutriendæ comę. Pli. lib. 4. cap. 17. Galliam Comatam in tres partes diuidit, omnibus distinctas. inter Scaldem & Sequanam Belgas ponit: inter Sequanam, & Garumnam, Galliam Celticam collocat, quā etiam Lugdunensem Galliam appellat. inde ad Pyrenæi montis excursum Aquitaniam uocat.

COMBE, es, κόμβη, Asopi filia, quæ prima æneam armaturam traditur inuenisse : unde & Chalcis est cognominata: à qua etiam Chaleidi urbi nomen factum putatur. de hac non nul li intelligunt illud Ouid. 7. Meta. Effugit natorum uulnera Combe.

COMBENNONES, in eadem benna, i. uehiculo, sedentes. Fest.

COMBIBO, bis, Beuere in compagnia, συμπίνω, simul bibo. Ouid. epist. 15. Et cogor lacrymas conbibere ipsa meas. Cóbibere artes, per translationem. Cic. 3. de Finib. Infici debet iis artibus, quas si, dum est tener, combiberit, ad maiora ueniet paratior.

COMBIBO, combibonis, masc. ge. compotor. Cic Pæto l. 9.

COMBRETUM, herba est baccari similis, sed procerior. Pli. libro 21. cap. 6.

COMBURO, is, pen. pro. ex con, & uro, b interposita, abbrusciare, consumare, ἐμπρήθω, συμπλέω, simul cum aliis uro : uel, ut suum simplex, uro. Cic. pro Cluen. Antequam luceret, combustus. Translate, Plau. Mil. Mihi nimis calor Comburebat gutturem.

COME, τραγοπώγων, herba quam Barbam hircinam uocant : à comæ similitudine. Pli. lib. 21 cap. 15. & l. 27. c. 13.

COMEDUM, pro Comedam scripserunt Veteres : quod & Nonius obseruauit. Plaut. in Bacch. Quod in lustris comedim. Cic. ad Pætum : Cura, ut ualeas: ne ego te iacente bona tua comedim.

COMEDO, is, pen. cor. & Comedo, comes, comest, in infinitiuo Comedere, uel Comesse, Mangiare, φάγω, ἐσθίω, idem significat quod Edo. Martialis. Scæuola tu comedis apud omnes, nullus apud te. Cic. Pollicetur prolaturum se, quæ comest. Supinum, comesum, & comestum. Sal. Comesa patrimonia, Comesa patina. Translate, pro consumere.

COMEDO, onis, & Comedus, di, pen. cor. qui bona sua consumit, ut ait Festus. Varro apud Nonium. Quòd comedonibus uenit usu.

COMES, itis, com. g. Compagno. ἀκόλουθος, συνοδοιπόρος, qui uel quæ sequendo aliquẽ se maiorem comitatur. Cic. de Amic. Neque se comitem illius furoris, sed ducem præbuit. Luca. li. 6. Scire senatus auet, miles te Magne sequatur, An comes. Aliquando tamen comitum appellatio paribus conuenit. Plau. Epid. Argentum numera; ne comites moter. ad Her. Qui cum ante lucem surrexisset, comitem suum inclamauit. Differt autẽ comes à socio, & sodali, quòd comes dicatur, qui quouis modo alterius sequitur ductum : socius plerunque in negociis seriisq; rebus, & fortunæ arbitrio subiectis: sodalis in leuioribus, ac sæpe uoluptuosis, ut pote qui eiusdem erant collegii, unaq; epulabantur. unde Cic. Norbanũ quæstorem suum appellat sodalem. Idem de Sen. Epulabar cum sodalibus Comes uero pro dignitate, gen. com. est. Ab Ammiano largitionum comes dictus est, qui præerat largitionibus imperatoris.

COMESSABUNDUS, a, um. Liui. 9. agmine comessabundus incessit.

COMESSATIONES, δόρποι, κῶμοι, conuiuia nocturna post cœnam, & alia intempestiua : sicut Merenda cibus, qui ante cœnam sumitur, & Ientaculum ante prandium. Comessari uerbum a Como deducunt, compotationum nocturnarum dee. Suet. in Vitel. Epulas dispertiebat in ientacula, prandia, cœnas, comessationes.

COMESSANS, tis, ἐπίκωμος, κωμαστής, κωμάζων, Comessator. Curt. lib. 9. Si quid uictis saltem aduersus comessantes animi fuisset. Modo comessantium aliquid agere, Liu. 3.

COMESSATORES, qui comessationibus indulgent. Cice. pro Cœlio.

COMESSO, comessas. Ter. Phædriam Intromittamus comessatum.

COMETAS, uel Cometa, Cometa, κομήτης, gen. masc. stella crinita. Lucan. lib. 1. Terris minitantem regna cometen. Cice. 2. de Nat. deo. Tum stellis, quas Græci cometas, nostri cincinnatas uocant: quæ nuper bello Octauiano magnarum fuerunt calamitatum prænunciæ. Virg. 1. Geor. Nec diri toties arsere cometæ.

COMINUS, aduerbium, Da presso, ἐγγὺς ὄντα, non est idẽ, quod prope, sed (ut ita dicam,) a prope : sicut eminus, à longe: ut, cominus te incessebant lapidibus, id est, è propinquo loco. Cice. 2. de Diuin. Nunc cominus agamus. Significat etiam statim. Virg. lib. 1. Geor. Iacto qui semine cominus arua Insequitur.

COMINIA, genus oliuæ, apud Pli. lib. 15. cap. 3.

COMIS, Benigno, piacevole, humano, ὁ προσήγορος, humanus, benignus, facilis. Cic. 2. de Fini. Quasi quis illum neget comem, & humanum fuisse. Idem pro Balbo : Comes, benigni, faciles homines dicuntur.

COMITAS, morũ suauitas, φιλοφροσύνη, Ci. de Amic. Amicitia debet esse ad omnem comitatem facilitatemq; procliuior.

COMITATUS, partic. Comitor, Accompagnato, παραπέμψας καὶ παραπεμφθείς, actiue & passiue accipitur. Actiue. Plin Quicunque eum comitati fuerant. Passiue. Cic 2 In Catil Illud moleste fero, quòd ex urbe parum comitatus exierit. Virg. 1. Aen. Ipse uno graditur comitatus Achate.

COMITATUS, comitatior. Cic. 5. Tuscu. puero ut uno esset comitatior.

COMITATUS, us, La compagnia, οἱ παραπέμποντες, comites, aliquem officii uel honoris gratia subsequentes. Cic. ad Lepidum : si modo tecti satis est ad comitatum nostrum recipiẽdum. Sal. in Catil. Prætoribus imperat, ut Allobrogum comitatus deprehendant.

COMITER, suauiter, mansuete, φιλοφρόνως, Comiter ac benigne appellare aliquem. Liui. 2. Ouid. 2. Fast. Comiter excipitur.

COMITIALIS, le, ἀρχαιρεσιακός, quod ad comitium pertinet: ut Dies comitialis, qui comitiis gerendis aptus, quo cum populo agi licebat, ut inquit Macrob. & quo populus R. conuenire solebat ad suffragium ferendum. Cic. ad Q. Fr. Consecuti sunt dies comitiales, per quos senatus haberi non poterat.

COMITIALIS morbus, ἐπιληψία, qui cum totius corporis cõuulsione principales cerebri operationes tollit, toto cerebro, uel duobus eius uentriculis affectis. Gignitur ex crassis humoribus, spiritus meatum in cerebri uentriculis obstruentibus, neruorum principio seipsum concutiente, ut quod noxium est, excutiat. Dictus Comitialis, quòd comitia uitiare diceretur. Interrumpebantur enim comitia, quoties aliquis ex hoc morbo concidisset. Cato : Quod comitia prohibere solet, nec id quidem mihi uitium fuit. Serenus : Est subiti species morbi, cui nomen ab illo, Quod fieri nobis suffragia iusta recusat. Hic morbus alio nomine dicitur sacer, & morbus maior, propter grauitaté, quoniam homo subito concidit, & spumæ ore mouentur Docet etiam Aristot. hunc morbum à priscis Herculeum fuisse nominatum, quia Hercules eo laborasse fertur : idq; ex atra bile plerisque contingere tradit. Plato & Apul. diuinum nuncuparunt: quod animi partem rationalem, quæ longe sanctissima esse uidetur, obsideat. Comitialis homo, qui hunc morbum patitur. Pli. Fel testudinum naribus illitum comitiales erigit, attollitq;. Plaut. tamen Comitiales homines in Penulo appellat litigiosos, qui in Comitio propter lites quasi habitare uidentur.

COMITIALITER aduerbium, ἐπιληπτικῶς. Pli. lib. 21. c. 11. Folia heliotropii contractionibus medentur, etiam si id comitialiter accidat : id est, etiam si contractiones fiant ex morbo comitiali.

COMITIAUSUS : ut, Comitiaria statio, quæ in modum comitiorum celebrabatur. Liu. lib. 23. Comitiaria duorum exercituum statione.

COMITIA, orũ, plur. nu. Congregatione, consiglio, ragunanza, ἀρχαιρεσίαι, καὶ τὰ ἀρχαιρέσια, cõuentus populi, qui fiebat, quando magistratus creabantur, à simul itando sic appellata. Ex comitiis autẽ alia erant consularia, alia prætoria, alia quæstoria, alia tribunicia, alia ædilicia : quibus scilicet cõsules, prætores, quæstores, tribuni, ædiles creabãtur. illæ enim coitiones populi ad creandos magistratus & ad leges ferendas dicebantur Comitia : quorum alia Calata erant, alia Centuriata, alia Curiata. Calata comitia uocabantur, quæ pro collegio põtificum haberi solebant, aut regis sacrorum, aut flaminum inaugurandorum caussa. Curiata (simile est apud Græcos, κατὰ φυλάς) qui ex curiis, erant, & ex censu & ætate per lictorem curiarum procalari, id est, conuocari solebant. Centuriata, cum centuriatim, id est, per singulas centurias calculus unus pro suffragio ferebatur. Et hæc per cornicinem ex regionibus & locis diuulgabantur. Dion. li. 7. hist. scribit in comitiis curiatis omnẽ potestatem creandi magistratus fuisse penes populum, in centuriatis penes diuites.

COMITIATUS, us, populi in Comitio cõgregatio. Ci. 3. de Legi. Lex de capite ciuis rogari, nisi maximo comitiatu, uetat.

COMITIATI tribuni militares, qui dicantur, docet his uerbis Ascon. Pædianus in 2. contra Verr. Tribunorum militariũ duo genera : primum eorum, qui Rufuli dicuntur : hi in exercitu creari solẽt. alii sunt Comitiati, qui Romæ comitiis designantur.

COMITIUM, tii, locus Romæ iuxta forum & curiam, dictus à coeũdo, teste Varrone, quòd populus tum litium, tum curiaturum comitiorum caussa eò solebat coire. Cic. 4. Verr. hoc ferendum cuiquam putas ? huius signis & tabulis forũ, Comitium ornari ?

COMITOR, Accompagnare, συμπαραμαρτέω, comitẽ me exhibeo : & proprie est minorum erga maiores. Pli. quicunque eum

eum comitati fuerant. Comito,as,actiue. Oui.li.2.de Pont. Quem pia nobiscum proles comitauit euntem. Comitatus iam eum significat, qui alterű honoris,aut officii caussa deducit,quàm eum,qui deducitur. Cic.de Inu.In itinere quendam est comitatus. Idem in Cati. Moleste fero,quòd parum exierit ab urbe comitatus.

COMMA,matis,κόμμα,incisio,à κόπτω,incido,minutissimæ distinctionis genus est, quod Incisum à Latinis dicitur,à Cicerone etiam Cæsum,quòd incidat cola & periodos. cõstat enim periodus omnis ex commatibus & colis,tanquam partibus.ex his cola dicuntur partes maiores periodi,cum scilicet oratio pene est perfecta,ita tamen ut animus audientis nondum conquiescat. commata uero dicuntur minimæ periodi particulæ,in quas cola rursus,uelut in partes, dissecantur. Commata etiam dicuntur aquarum emissoria,primű in Aegypto ad hoc structa , ut pro arbitratu accolarum Nilus admittatur in campos aruales, aut intra alueum cõtineatur. Vlp.de extraordinar.crimin.lege,Saccularii.

COMMACVLO,las,Macchiare,μιαίνω,maculo. Commaculare se ambitu,metaphoricῶs. Cic. pro Cœlio : Nunquam,si se isto ambitu commaculasset,ambitus alterum accusaret.Cõmaculare manus sanguine alicuius.Virg.de Medea. Ecl.8.

COMMADEO,des,Essere humido,madeo.Cato cap.156. Coquito usque dum commadebit.

COMMANDVCARE,Mangiare,masticare,μασᾶσθαι, dẽtibus molere,quod Cicero mandere dicit.Pli.lib.19.cap.8.Cű priores ob religionem eam minime commanducarent. Valer. Dentibus abscissam, & commanducatam linguam in eű expuit.unde Commanducatus cibus dicitur à Pli. lib.20.ca.3. multa iteratione molitus,ac prope liquefactus,quem mansum.Quinct.uocat. Commanducatur deponens , apud Lucil.lib.4.legitur pro comedit,uel deuorat : Assequitur (inquit)nec opinantẽ,in caput insilit,ipsum cõmanducatur.

COMMANDVCATVS,tus. Pli.lib.24. cap.4. Vlcera commanducatu sanari.

COMMANIPVLO,pulonis, miles eiusdẽ manipuli,apud Spart.

COMMEATVS,us,Licenza,saluocondotto,ἐξουσία,facultas abeũdi, ad Heren.Ille,qui ad diem commeatus non uenit, quòd eű aquæ interclusisset. Liu.lib.23.Magna pars sine commeatibus dilabebatur. Aliquando accipitur pro cibariis ad alimoniam.Cic.pro leg. Manil. Iam commeatu & priuato, & publico prohibemur.Cæsar 1.Bell.Ciuil. Reliquas merces commeatusq; ad obsidionem urbis reseruant. Aliquando pro transitu multitudinis. Apul.lib.6.

COMMEDITOR,aris,Pensare,imaginare,μελετῶ,meditor.ad Heren.lib.3.Locos egregie commeditari oportebit. Lucr.l.6. Et fragiles sonitus chartarum commeditatur,id est,facit.

COMMEMINI,idem quod memini.Cic.5.Tusc.

COMMEMORABILIS,le,dignus qui commemoretur.Cice.de Nat.deo.

COMMEMORATIO,Ricordanza,ὑπόμνησις.Terent.in And.

COMMEMORO,Ridurre in memoria,in memoriam reduco. Cic. in Catone. Quid quoque die dixerim , audiuerim, egerim, commemoro uesperi .

COMMENDABILIS,le,dignum,quod laudetur.Col.l.5.c.6.

COMMENDATIO,onis, Raccommendatione, Cic.ad Lent. lib.1. Nostra commendatione gratissimus in prouincia fuit. Idẽ; Magna est hominum opinio de te,magna commendatio liberalitatis ?

COMMENDATICIVS,a,um,συστατικός,in quo commendatur. Cic. Antonio ; statueram nullas ad te litteras mittere , nisi commendaticias.

COMMENDATRIX,quæ commendat.Cic.de Legib.uitiorum emendatricem legem esse oportet, commendatricemq; uirtutum .

COMMENDO , as, Laudare,raccommandare, ἐπαινῶ. ex Con , & mando, idem quod laudo.quandoque accusatiuum tantum habet. Cic.Post reditum. Cum eum,præter simulatam tristitiam,nulla res commendaret. Quãdoque post accusatiuum iungitur datiuus,& significat quasi carum quid committo. Cic. Q. Frat. Quàm multos mecum egisse putas,ut se Statio commendarem ? Teren. Eun. Ego me tuæ commendo & committo fidei.

COMMENDATVS,a,um,participium,commissus,fidei alicuius concreditus. Cic.pro Rosc.Amer. Cui fama mortui, fortunæ uiui commendatæ sunt. Plan. Cice. Meam dignitatem commendatam habeas.

COMMENDATVS,nomen ex partic. Cic.pro Bal. Quis est nostrum, cui non illa ciuitas sit huius studio , cura , diligentia, cõmendatior? Idem ad Bru. Cum tibi cõmendatissimi sint.

COMMENTACVLVM,li,(inquit Fest.)uirga qua in sacris utebãtur ad sacrificia euntes,ut à se obuios homines amouerẽt.

COMMENTARI, frequent. à Comminiscor, trattare,disputare, commentare,offerire,διαλαμβάνειν,cogitare, agitare, tractare. Cic.ad Attic.lib.4. Mecum in his locis commentor,ut ista improbem.Idem in Læl.Cum in hortos D. Bruti commentandi caussa uenissemus,id est,tractandi uel disputandi. Interdum significat comminisci, confingere fallaciam. Pla.in Casin. Vt cito commentatus est.Interdum scribẽdo aliquid componere. Pli.lib.17.c.25.Ideo ipso anno, cum commentaremur hæc,notatum est. Commentatus, partic.modo passiue. Cic.ad Tironem lib.12.Isq; diu commentata oratione uide ut probare possit te non peccasse. Modo actiue Cice, Attic.lib.5.Cum in uilla Merelli commentatus esset.

COMMENTARIENSIS,qui commentarios custodiarum,id est, eorum qui in custodia detinentur,conficit. Budæus.

COMMENTARIOLVM,ὑπομνημάτιον,Cic.4.de Fin.

COMMENTARIVM,Commentarius, & Commentarii,orum. plur.nom.ἀπομνημονεύματα,ὑπομνήματα , libri,in quibus non late res,sed quam breuissime poterant,explicãtur,simpliciterq; describuntur . Cic.in Bruto, Non est oratio, sed quasi capita rerum,& orationis commentarium. Sic Cæsaris commentarii dicuntur, quos Plutar. ἐφημερίδας, appellat:in quibus ad exequendam historiam aliis uidetur materiam subiecisse. Vnde Sen.lib.3.Decla. Nec hoc commentario contentus erat,in quo nudæ res ponuntur. Gellius: Probi grammatici commentarius satis curiose factus. Et iterũ Non nulli, qui commentaria in Virg.composuerunt. Præterea Commentarius quandoque dicitur qui commentarium composuit. Seruius super primo Ge. Superfluam mouent quæstionem commentarii.

COMMENTATIO,σκέψις,meditatio,atque contemplatio. Cice.1.Tuscu.Tota philosophorum uita, commentatio mortis est .

COMMENTICIVS,a,um,Finto,πλασματώδης,fictum, & ad tempus commentum. Cic.1.de Orat. Illa commenticia Platonis ciuitas.

COMMENTOR,oris, Inuentore, qui aliquid excogitat i ut, Vuæ commentor dicitur Bacchus ab Oui.l.3. Fast.i.inuentor.

COMMENTOR,aris,inuestigo. Cic.de Clar.ora.

COMMENTVM,Commento fittione,σκέψις,fictio,uel aliquid ingeniose excogitatum. Ter.in And. ipsis commẽtum placet. Cic.de Clar.orat. Vt sua commenta,& scripta meminisset. quod facit supinum commentum.

COMMEO,as,ex Con,& Meo,φοιτῶ,aliquo se cõferre, ultro citroq; ire. Plaut.Rud. Eum ad carnificem est æquius,quàm ad uenerem, commeare. Inde Commeatus dari dicitur, id est,tempus quo ire & redire commode possis. Lact.li.3.Philosophus ad meretricem commeabat. Ter. in Hecy. Senex rato in urbem commeat .

COMMERCOR,aris,Comperare,ἀγοράζω, multas res simul mercari. Plau.Capt. Pater captiuos commercatur alios.

COMMERCIVM, ἐμπορία , libera commeandi contrahendiq; facultas. Pli.in Paneg. Diuersas gentes ita commercio miscuit,ut,quod genitum esset usquam, id apud omnes gentes natum esse uideretur. Accipitur & pro consuetudine. Cice. de Sen. Nec habet ullum cum uirtute commercium.

COMMEREO,res,uel Commereor, reris, ἁμαρτάνω, grauiter pecco. Ter.in And. Quid commerui,aut peccaui pater? Vbi Donat. Commerui, maioris culpæ est: peccaui,multo minoris,uel leuioris. Idem in Phor.si te senserit timidű,arbitrabitur commeruisse.culpam.i.(inquit Donatus)commisisse. Idem in Hecy. Quæ nunquam erga me cõmerita est , quod nollem: & sepe,quod uellem, meritam scio . Vbi Donatus, Aduerte,(inquit)proprietatem Commerendi, & Merendi. mereri bona dicimus,cõmereri mala. Cic.de Ora. Interrogabatur reus,quam quasi æstimationẽ commeruisse se maxime diceret. Interdum in bonam partem accipitur. Plaut.in Most. Quid grauatis ? quasi gratiam non commeream.

COMMETIOR,tiris,Misurare,μετρέω,metiri. Cic. 1.de Inuen. oportet commetiri cum tempore negocium.

COMMENSVS,us,ui, Vitruu.lib.3.ca.1. Reliqua quoque membra suos habent commensus proportionis.

COMMETO,as,pe.cor.uetustissimi dixerunt pro aliquo me cõfero. Næuius : Cum ad lupam nostram eam multi crebro commetant lupi.

COMMIGRO,as, Andar ad habitar altroue,μετοικέω, migro,habitationem alio transferro. Ter.in And. Mulier quædam commigrauit huic uiciniæ. Cic.ad Q. Fra. lib.2.In tuam commigrabis.

COMMILES,tis. Cæs.Bel.ciu.Commilites nonnulli .

COMMILITONES, Compagni alla guerra, συστρατιῶται , qui simul militant. Suet.in Cæs. Milites suos blandiore nomine commilitones appellabat. Cic.pro Deiot. Meus in Græcia commilito fuit.

COMMILITIVM , συμμαχία , ipsa belli societas. Iustin.lib.5.

Cogitatione uetusti per tot bella commilitij. Tacitus li. 1. Chauci in commilitium adsciti sunt. Apud Apuleium Commilitia legitur fem. gen.

COMMINATIO, ἀπειλή, Cic. 3. de Orato.

COMMINISCOR, *Fingere, imaginarsi*, συμπλάττω, πορίζομαι, fingo, uel excogito: ab antiquo uerbo Meniscor: unde & Reminiscor. Ter. in Hec. Aliquid tulisse comminiscentur mali. Cic. 4. de Finib. Occurrentia nescio quæ comminiscebatur. Cic. 1. de Na. deo. Deos nihil agentes commentus est Epicurus. Commentus passiue Ouid. 6. Met. Dat gemitus fictos, commentaq; funera narrat.

COMMINISTRO, as, are, *Ministrare*, ὑπηρετῶ, ministrare. Pli. li. 28. cap. 8.

COMMINOR, aris, ari, *Minacciare*, ἀπειλέω, minor. Suet. in Cæs.

COMMINVO, nuis, *Minuire*. συντρίβω, διαθρύπτω, Cice. in Pis. illi statuam istius deturbant, affligunt, comminuunt, dissipant.

COMMISCEO, sces, scere, *Mescolare*, συμμίγνυμι, permiscere. Plaut. Persa. Commisce mulsum. Cic. 1. de Nat. Deo. In mare, & in femina commiscendorum corporũ mixtæ libidines. Commistus, partic. Virg. 2. Geor. Magnus alit magno commistus corpore fœtus.

COMMISERATIO, Cic. 1. de Orat.

COMMISERESCO, scis, scere, *Hauer misericordia*, οἰκτίζω, miserescere. Ter. Hecy. Ipsam Bacchidem, credo, ibi eius miserescerer.

COMMISEROR, raris, rari, οἰκτείρω, misericordiam mouere. Cic. 1. Verr. Commiserari, conqueri.

COMMISSVM, ἁμάρτημα, delictum, peccatum. Ci. pro Sylla.

COMMISSVRÆ, *Commissure giunture*, ἁρμογαί, ἀλλαγαί, iuncturæ, quales sunt tabularum & aliarum rerum. Cic. de Vniuer. Vt inter se ea commissura, iungerentur.

COMMITIGO, as, *Mitigare*, καταμαλάσσω. Teren. in Eun. Commitigari caput. Vbi Donat. Commitigari, tondendo deprimi.

COMMITTO, tis, *Commettere, imponere*. ἐπιτρέπω, πιστεύω, alicuius fidei Trado. Ter. in Eun. Ouem lupo commisisti. Quandoque est iniungere aliquid faciendum, & quasi commendare. Ci. pro domo: Cn. Pompeio plurima bella extra ordinem sunt commissa. Quandoque peccare. Ci. 2. Verr. Quæ tu sine Verre commisisti. Virg. 1. Aen. Quid meus Aeneas in te committere tantum, Quid Troes potuere? Inde commissa, peccata. Quandoque coniungere. Virg. 3. Aen. Delphinum caudas utero commissa luporum. Quandoque perpetrare. Salu. in Catil. Sempronia, quæ multa sæpe uirilis audaciæ commiserat. Quandoque incipere. Virg. l. 5. Et tuba cõmissos medio canit aggere ludos. Salu. Quibus dictis mos prœlium commisere. Quandoque occasionem præbere. Cic. Att. lib. 1. Non committam posthac, ut me accusare de epistolarum negligẽtia possit. Idem lib. 1. Offi. Sordidum est ad famam, committere ut accusator nominetur. Quandoque in contentionem deducere. Suet. in Cal. Nec cessauit inter se omnes committere. Committere prœlium, prœliari. Cic. lib. 4. Epist. Fam. Quo die prœlium Pãsa commisit. Proprie tamen, ratione præpositionis Con, significat simul iungere. Gellius: Nisi tenue discrimen obiiceret, maria, quæ nunc diuidit, committeret. Vide Vallam lib. 1. c. 38. & lib. 3. c. 81. Commissus. Cic. pro Fonteio: cõmissus fidei, permissus potestati. Committendus. Cic. Att. lib. 10. Fortunæ sunt committenda omnia.

COMMISSIO, binorum uel pugilum, uel musicorum, uel poetarum, uel rhetorum exhibitio, ad artis aut uirium ostentationem. Suet. in Aug. Pli. Epist. 144.

COMMISSORIVS, a, um: uide Vlpian. in l. si fundus. ff. de leg. commiss.

COMMODITAS, *Commodità*, ἐπιτηδειότης, Cic. 4. de Fin. non sunt in eo genere tantę commoditates corporis, tamẽq; multæ. Oui. Epist. 15. Cogimur ipsius commoditate frui.

COMMODO, as, *Commodare, imprestare*, συμφέρω, commoditati alicuius inseruio. Cic. ad Lepid: Cui ego, quibuscunque rebus potero, libẽtissime commodabo. Cic. Cæsari: Quicquid ei commodaueris, erit mihi gratum. Contra Incommodo, molestus sum, noceo. Ter. in And. Magis adeo, ut mihi incommodet, quàm ut obsequatur gnato. Commodare item, est utendum dare, alicuius rei usum ad tempus concedere. Cic. Mutuandis facultatibus, ac commodandis nulla re egemus. Nec rei tantum mobilis cõmodatio dicitur, ut Vlpianus existimauit, sed etiam soli. Lib. 4. ad Herẽ. Ait cuidam ædes maximas ad nuptias commodasse. Et licet (ut multi asserunt) commodentur, quæ non redduntur in eodem numero, & specie, ut uestis, equus, liber: mutuentur quæ non redduntur eodem numero, sed specie, ut uinum, frumentum, ouum. Cicero, tamẽ in Verr. Act. 6. usus est etiã de iis, quæ non eadem redduntur, sed similia. Publice cõmodasti tritici modios sexaginta.

COMMODVLE, aduerb. Plaut. in Sticho. Satis commodule.

COMMODVM, κατὰ τοῦτο, aduerb. id temporis, eo momento. Apul. Commodum limen euaserãt. Gell. l. 2. Taurus, sectatoribus commodum dimissis, sedebat pro cubiculi foribus. Commodum, sequente Cum, significat tantum. Cic. Attic. Commodum discesseras heri, cum Trebatius uenit. Item pro opportune. Plautus Merc. Commodum obuiam uenies patri.

COMMODVM, di, pe. cor. *Commodo, commodità*, ὠφέλεια, λυσιτέλεια, emolumentum, opportunitas. l. 2. ad Heren. Causa est, qua induxit eum commodorum spe. Et infra. Accusator in spe commodi cupiditatem ostendet aduersarii. Ter. in Hec. Multa ex quo fuerint commoda, eius incommoda æquum est ferre.

COMMODVS, a, um, *Commodo, utile*, πρόσφορος, ἐπιτήδειος, δεξιός, utile aptum, tempestiuum, opportunum. Terent. And. Commodiorem hominem, non uidi. Pli. in Epist. Viuere filium, atq; etiam commodiorem esse simulabat. id est, paululum iam à morbo esse confirmatum. Celsus. Maxime cõmodum est, modice exercere.

COMMODVS, M. Antonini philosophi filius fuit, patris dissimilimus, cui etiam in imperio successit. uide Herodianum l. 1.

COMMOERREO, *Contristarsi*, κατηφῶ, totus tristor. Plaut. in Epi.

COMMOLIOR, iris, iri, μηχανῶμαι, molior. Ci. 3. de Natu. de. Nec, quem dolum ad eum, aut machinam commoliar, scio.

COMMOLO, lis, lere, συναλήθω, mola contero. Col. l. 12. c. 50.

COMMONEFACIO, cis, *Ammonire*, ὑπομιμνήσκω, commoneo. Salu. in Cic. Vt nos commonefacias, quàm conuersa sit respub. Commonefio. Cic. 7. Ver. Nemo est, quin tui sceleris, ex illa oratione commonefiat.

COMMONEO, es, pen. cor. *Ammonire*, ὑπομιμνήσκω, admoneo, & construitur cum genitiuo. Ter. in An. Aliorum exempla commonent. ad Her. l. 4. Non illæ te nuptiales tibiæ eius matrimonij commonebant. Commonitus, partic. Liu. l. 34. Commonitosq;, in quo statu rerũ accepisset eos, & in quo relinqueret, dimisit.

COMMONITIO, ὑπόμνησις, Quinct. lib. 4 c. 1.

COMMONSTRO, as, are, *Mostrare*, δείκνυμι, mõstro. Ci. 2. de or.

COMMORATIO, interdum pro habitatione. Ci. ad Lepiã. l. 6. Amœnitas illa commorationis est, non diuersorij. Interdũ pro tarditate. Ci. Q. Frat. l. 3. Multos dies epistolam in manibus habui, propter commorationem tabellariorum. Commoratio, figura rhetorica. ad Heren. l. 4. Commoratio est, cum in loco firmissimo, quo tota caussa continetur, manetur diutius.

COMMORDERE, *Mordere*, δάκνειν, mordere. Pli. li. 24. c. 11.

COMMORIENTES, nomen fabulæ Plautinæ. Ter. in Prol. Ad.

COMMORIOR, reris, συναποθνήσκω, simul morior. Pli. li. 27. cap. 1.

COMMOROR, aris, *Tardare, indugiare*, Moror. Cic. ad App. li. 3. Triduum Ephesi commoratus sum. Commorari aliquẽ, est detinere. Plau. Merc. Properantem me commorare.

COMMORTALIS, le, ut, Commortalis natura. Col. li. 3. c. 10.

COMMOTIO, perturbatio: ut, Commotio animi. Cic. 3. Tusc.

COMMOTIVNCVLA, diminutiuum, Ci. ad Att. l. 12.

COMMOVEO, es, pen. cor. *Perturbare, commouere*, διαταράττω, perturbo. Ter. And. Commoui hominem. Interdum, quod uolo, persuadeo. Cic. lib. 1. Epist. Visi sumus senatum commouere. Interdum lædere. Col. li. 2. Ne in radicem uomis impactus colla commoueat. Interdum recedere. Cic. Tironi: Te istinc ne temere commoueas. Commotus, partic. Commotæ columnæ, apud Cic. 3. Ver. Tripodes commoti, Sen. in Medea. Nonnunquam perturbatus. Ter. Phor. Quidnam ille commotus uenit? Commotior, Comparatiuus. Cic. de Cla. or. Asper, maledicus, genere toto paulo feruidior, atque commotior.

COMMVLCEO, ces, *Placare*, καταψάω, mollire. Gell. lib. 7. cap. 3. Qui pro reis dicunt, iudices debent sententiis commulcere.

COMMVNICATIO, onis, Cic. pro Balbo. Communicatio ciuitatis.

COMMVNICO, as, *Communicare, conferire*, κοινωνέω, κοινόω, participare, impartiri. Cic. de Amic. Secundas res splendidiores facit amicitia, & aduersas, patiens, communicansq;, leuiores. Cum accusatiuo & ablatiuo habente Cum. Cic. pro Balbo: Qui uelint cum periculis nostris sua communicare. Idem Fam. 16. Cum mecum inimicitias communicasti: id est, quando ostendisti te esse inimicum inimicorum meorum. Idem ad Attic. Nihil mihi scito nunc tam deesse, quã hominem, qui cum omnia communicem, id est, cum quo

omnia loquar. Cum accusatiuo, & Inter. Cicero: Hæc breui inter nos communicabimus. Interdum habet De. Cic. Fam. 15. Vt quibus de rebus uellemus, inter nos communicaremus. Idem Lentulo Fam. 1. Pompeius mecum de te communicare solet.

Communio, is, nire, *Fortificare intorno, περιφράττειν*, circũ munire. Plaut. Rud. Oppidum communibo. Cæsar: Castella communit. Communitus particip. Cic. 3. Ver. Situs urbis communitur. Idem pro Cecinna. Quid refert habere fundum, si parum sit communitum ius?

Communes dies, *κοιναὶ ἡμέραι*, apud ueteres erant, qui alio nomine uocabãtur intercisi: quòd diis, hominibusq; essent communes. erant enim medij inter festos, & profestos: & quibusdam horis fas erat iur dicere, quibusdam non. nam cum hostia cædebatur, fari nefas erat: cæsa aũt & porrecta, fari licebat: rursus cum adolebatur hostia, non licebat.

Communis, ne, *Commune, κοινὸς*, quod multorum est: ab iisdẽ muniis, siue muneribus: unde & Immunis deducitur. Interdum ponitur sine casu. Cic. Off. 1. Magnum est, eisdem uti sacris, sepulcra habere communia. Interdum cum datiuo. Plau. in Rud. Mare quidem commune certum est omnibus esse. Cum datiuo, & ablatiuo, præeunte Cum. Cic. Fam. 13. Cum Patrone Epicureo mihi omnia communia sunt. Sine datiuo. Cic. de Sen. Quod illud est crimen senectutis, cum illud uideatis cum adolescentia esse commune? Cum genitiuo. Terent. in Adel. Commune omnium uitium, quòd nimirum ad rem attenti sunt senes. Cic. in Ver. Commune omnium inimicus. Cum inter. Ter. in Adel. Vetus hoc est, Communia esse amicorum inter se omnia.

Commune, nis, *Commune, κοινὸν*, pro cõmuni rep. inquit Asconius. Ci. 3. Ver. Quo modo iste cõmune Myliadum uexarit.

Communitas, *κοινότης*. Cice. 8. Philip. Quæ uobis potest cum hoc gladiatore legationis esse communitas? Consociatio hominum atque communitas. 1. Offi. Communitas hominis cum Deo. 1. de Natu. deo.

Communiter, *Communemente, κοινῶς*. Cic. de Sen.

Communio, onis, cõmunitas. Cic. 1. de Leg. cõmunio iuris.

Commurmuro, ras, murmuro. Pli. l. 10. c. 13. Congregatæ inter se cõmurmurant. Silius l. 15. Clauso cõmurmurat ore.

Commurmuror, ratis, deponens. Cic. in Pis.

Commutabilis, le, *μεταβλητὸς*, quod facile mutatur. Ci. de Ami.

Commutatio, tionis, Cæsar 5. Bell. Gal. Crebras commutationes æstuum.

Commutatus, us, ui, uerbale, *μεταβολή*. Lucr. l. 1.

Commuto, as, *Mutare, commutare, ἀλλάττομαι*, muto, permuto. Cic. 5. Ver. Vt ne uendendis decumis tempus, aut locum cõmutarent. Commutare uerba, in sermone discrepare. Ter. in Andr. Nunquam hodie tecum commutaturum patrem unum esse uerbum. Idem in Andr. Tria non commutabitis uerba inter eos.

Como, is, psi, ptum, *κομῶ*, comam compono. Ter. Heau. Dũ comuntur, annus est. Ouid. 3. Am. Comere sed solas digna Cypassi deas. Tibul. l. 1. Nec nitidum parca compserit arte caput.

Comptus, a, um. Virg. 10. Aen. Comptos de more capillos.

Comœdia, *Comedia, κωμῳδία*, fabulę genus, ciuilis priuatęq; uitæ imaginem uelut in speculo repræsentãs. In comœdia non nisi humiles, aut saltem priuatæ personæ, in tragœdia principes, heroes, atque adeo dii ipsi introducuntur, quòd si in comœdia deorum, aut principum personas contingat admisceri, eæ nõ proprie comœdiæ, sed tragicomœdiæ appellantur. Dicta est comœdia *ἀπὸ τῶν κωμῶν*, à uicis, ut quidam uolunt: quòd, Atheniensibus nondum in urbem coactis, & adhuc per uicos dispersis, prima poemaria huius rudimenta à iuuentute inuenta credantur: siue, ut alij malunt, à Como, lasciuię & comessationis deo: cui iuuentus indulgens, rudia & inculta carmina profundebat: quibus, quos uidebatur, nominatim perstringebat. uerum cum eo genere licentiæ poetæ nimis petulanter abuterentur, atque optimi cuiusque nomen inuaderent, lege cautum est, ne hoc poematis genere cuiquam in posterum uti liceret. Vertere ergo stylum (ut inquit Horatius) formidine fustis, & in ueteris comœdiæ locum noua successit, in qua ficta argumenta tractare ceperunt, & humanæ uitæ similitudinem ueluti penicillo quodã exprimere. Cic. 1. Offi. Duplex omnino est iocandi genus. alterum elegans, urbanum, ingeniosum, facetum: quo genere Plautus noster, & Atticorum antiqua comœdia referta est. Idem de Clar. Orat. Eius improbitatem ueteres Atticorum comœdiæ notauerunt.

Comœdice, *Mansuetamente, soauemente, κωμῳδικῶς, κατὰ κωμῳδίαν* mansuete, suauiter. Pla. Astitistis & dulce, & comœdice. Fest.

Comœdus, di, *Chi recita le comedie, κωμῳδὸς*, qui repræsentat comœdias, siue comœdiarum actor. Facere Comœdum in pronuntiando, Quint. l. 1. c. 12. Fieri comœdum ex pessimo histrione, Cic. pro Rosc. Com. Comicus, qui comœdias cõponit, ut Terentius, Plautus, & similes. Pli. l. 13. c. 1. Menandri poetæ comici ætate.

Comicus, a, um, ut, Comicus uersus. Pl. l. 14. c. 14. Artificium comicum, Cicer. pro Rosc. Com. Res comica, Horat. in Arte.

Comosus, a, um, *Zazzeruto*, Pli. l. 16. c. 6. & l. 21. c. 26.

Compactum, *συνθήκη*, quod inter aliquos cõuenit. Pla. capt. Rrode compacto geris, i. ex pacto, & à Liu. l. 5.

Compago, ginis, & Compages, compagis, pe. pr. *Congiuntione, ἁρμονία*, coniunctio & compositio. Ouid. 1. Meta. Atque ita disparibus calamis compagine ceræ. Cic. de Sen. Dum sumus in his inclusi compagibus corporis. Pacuuius: Saluete gemini mei compages sanguinis. Virgi. 1. Aenei. Compagibus arctis claudentur belli portæ.

Compar, par, *Pari, uguale, ἴσος*. Liuius: Comparem cladem ad Aegates insulas prælio nauali acceptam, qua fracti Sicilia cessere. Inuenitur & Compar substantiuum pro socio, seu coniuge. Plau. in Cass. Meus frater, compar, commaritus. i. socius, uel æqualis. Pl. lib. 18. c. 23. Coniuga ferme uagantur, nec nisi cum compare uita est. Rhetores Compar id esse dicunt, quod duabus aut pluribus sententiis breuibus, & inter se paribus exigitur.

Comparabilis, le, *παραβλητὸς*. Cic. 1. de Inu. Comparabile est, quod in rebus diuersis similem aliquam orationem continet.

Comparatiuus, a, um, quod per comparationem adhibetur. Cic. de Inu. oportebis illam ipsam comparatiuam iudicationem exponere. Hinc etiam Grammatici comparatiuum gradum appellarunt, cuius proprium est superare positiuum in ea qualitate quam obtinet, licet quandoque pro positiuo ponatur. Est autem Comparatio, ut docet Priscianus, ad unum uel ad plures, tam sui generis. Comparatiua & superlatiua, quæ à præpositionibus ueniunt, præter suã constructionem ablatiui & genitiui, aliquando accusatiuo iunguntur. Epist. ad Octauium: Propius urbem. Salust. Proxime Hispaniam Mauri sunt.

Comparate, alterius cõparatione. Cic. in Top. Cum quæritur quale quid sit, aut simpliciter quæritur, aut comparate; simpliciter, expetenda ne sit gloria: comparate, præponenda ne sit diuitiis gloria.

Comparatio, *Comparatione, παρασκευή*, apparatus: ut, Cõparatio noui belli, Cic. pro lege Man. Item acquisitio, ut, Comparatio uoluptatis. 2. de Fin. Item constitutio. Liuius: His sine sorte, sine comparatione prouincia data est. Est etiam id, quod analogia Græce dicitur, Cic. de Vniuers. Itẽ rei unius cum alia ex aliqua similitudine collatio. Cic. 2. Offi. Primum de honesto, tum de utili, post de comparatione eorum disserendum.

Compareo, res, *Comparere, φαίνομαι*, Appareo. Cic. 7. Verr. Quærite non uestigia, quibus exitus illorum ex illo loco compareant. Liuius: Nec auctor, nec causa terroris comparuit. Comparere pro Extare. Liuius: Quorum exigua pars comparet.

Comparo, comparas, pe. co. *Comparare, assimigliare*, multiplicis usus est. Significat enim aliquando comparationem facere: & tunc habet uel datiuum. Ci. de Ami. Hi nec comparantur Catoni. Vel ablatiuum cum præpositione Cum. Idem de Sen. Quę sunt uoluptates corporis cum auctoritatis prẽmiis comparandæ? Vel accusatiuum cum inter. Idem Offici. 3. Hæc etiam inter se comparare, & in his dubitare turpissimum est. Vel cum Ad. Ter. in Eun. Ne cõparandus hic quidem ad illam est. Vel accusatiuum solum. Cic. in Bruto: Vt comparent contraria. Sæpe pro constituo. Cic. de Nat. de. Ego me ita comparaui. Et, Natura ita comparatum est, i. constitutum. Ter. in Phor. Quàm inique comparatum est, ii qui minus habent, Vt semper aliquid addant diuitioribus. Item paro. Cic. Ver. 2. Conuiuium comparabat. Sic cõparare exercitum: & per translationem, Comparare risum, dolum, insidias, malum alicui. Item coniungo. Plaut. in Asi. compara labella labellis. Item cõpono. Sisen. l. 4. hist. Qui hoc malum publicum clandestinis consiliis comparauerint. Et comparare, emere, Cato de Re rust. Prædium cum comparare cogitabis, sic in animo habeto. Liui. l. 2. Ad frumentum comparãdum missi Cumas. Accipitur & pro acquirere. Ci. Off. 2. Prima adolescenti commendatio ad gloriam, si qua ex bellicis rebus comparari potest. Idem de Orat. Mihi hoc subsidium iam ab adolescentia comparaui.

Compasco, is, *Pascere con gl'altri, συννέμομαι*, simul pasco. Var. Colonus in agro surculario ne capras compescat. Pli. l. 9. c. 14.

cap.54. Nuper excogitatum, compascere in Lucrino. Compascor, passiuum. Varr. 2. de re Rust. ca. 2. Messe facta, spicilegium uenire oportet, aut si sunt spicæ raræ, & operæ caræ, compasci.

Compascvvs, ager, apud Cic. in Top. relictus ad pascendum communiter uicinis. Val. lib. 6. cap. 7. Ius compascuum, pro compascendi.

Compedes, fem. gen. *Ceppi*, *πέδαι*, *ποδοκάκη*, à Compes, qui non est in usu, uinculi genus, quo captorum pedes constringuntur. Teren. Phorm. Molendum in pistrino, habendæ cõpedes. Cic. Att. lib. 8. Age iam has compedes, fasces (inquã) hos laureatos, refere ex Italia, quàm molestum est. Compeda, dæ, antique. Varr. Paroi. Rete nexile, ac uiscum fuge, lineam compedam. Legitur & ablatiuus compede. Hora. Niuali compede uinctus. Iuuen. Sat. 4. Squallidus in magna fastidit compede fossor. Genera compedum sunt Numellæ, Boiæ, Pedicæ, Neruus.

Compedio, dis, ui, tum, pedes ligo. Var. pedes corrigiis compedin.

Compeditvs, *πεπεδημένος*, compedibus ligatus. Plaut. in Capt.

Compellatio, Cic. ad Cornifici.

Compello, is, compuli, compulsum, *συνελαύνειν*, *συνωθεῖν*, proprie significat (inquit Seruius) diuersa, uel diuersorum generum animalia eodem cogere. Virg. li. 6. Compulerãtq; greges Corydon & Thyrsis in unum. De hominibus. Cice. de Inuen. Dispersos homines in agris, ratione quadam compulit in unum locum. Liui. 3. Compulsis in oppida Aequis. Accipitur & pro cogo, adigo. Pli. lib. 36. cap. 5. Creditus aliquibus ad laqueum eos compulisse. Translate. Plau. in Asin. Nostros amores dispulsos compulit. Cic. Acad. 4. Cur orationem in tantas angustias compellimus?

Compello, as, *Fauellare*, *κοινολογοῦμαι*, alloquor. Virgil. lib. 2. Vltro flens ipse uidebar Compellare uirum. Cic. post red. in sen. Neque solum id dixit, sed quos ei commodũ fuit, compellauit. Aliquando accuso, Suet. in Cæs. quòd compellari ad se maiorem potestatẽ passus esset. Ci. ad Att. l. 2. Nigidium minari in concione, se iudicem qui non ad fuerit, compellaturum.

Compellvceo, ces, cere, *διαφαίνομαι*, unde compellucidus. Plau. Persa: Nihil est è nigro compellucidum.

Compendiario, aduerbium, *συντόμως*, Senec. Epist. 120. Ad maximas diuitias te compendiario uoco.

Compendiarivs, a, um, *Breue*, *succinto*, *σύντομος*, breuis, & ueluti ad certam metam per compendium ducens. Cic. l. 2. Offi. Præclare Socrates hanc uiam ad gloriam quasi compendiariam dicebat esse, si quis ita ageret, ut qualis haberi uellet, talis esset.

Compendifacio, cis, *συντέμνω*, orationis compendio utor. Plaut. in Most. Orationis operam compendifacito. Nonnunquam lucrifacio. Plaut. in Persa: hodie compendifeci duos panes in dies.

Compendiosvs, a, um, *Molto utile*, *λυσιτελὴς*, ualde utilis. Col. l. 1.

Compendivm, *σύντομος*, est id quod parsimonia quadam seruamus: sicut è contrario Dispendium quod uel incuria, uel immoderatione profundimus, aut perdimus. Pli. Bubulas carnes magno lignorum compendio percoquunt. Compendium etiã lucrum. Tibul. Nec uagus ignotis repetens compendia terris, Presserat externa nauita merce ratem. Item lib. 4. ad Her. Duæ res possunt homines ad turpe compendium commouere, inopia, atque auaritia. Compendium pro uia compendiaria & breui. Plin. lib. 5. cap. 5. Compendium uiæ quatriduo deprehensum est. Item Compendium, quæuis breuitas dicitur. Plaut. in Mil. Verba confer ad compendium.

Compensatio, *ἀμειβὴ*, auctore Modestino. l. i. ff. de cõpens. debiti & crediti inter se contributio. Cic. 5. Tusc. hac usurũ compensatione sapientem, ut uoluptatem fugiat. Ad Her. lib. 4. Fortitudo est contemptio periculi, cum ratione utilitatis & compensatione commodorum.

Compenso, as, *Compensare*, *remunerare*, *ἀνταμείβομαι*, *ἀντανταλλάσσομαι*, ex æquo retribuo, quasi pari pondere rependo. Cic. pro Mur. Neque ulla re alia, quæ à nobis consequuntur, nisi opera sua compensari putant posse. Ouid. Epist. 3. Tot tamen amissis te compensauimus unum. Val. Tarditatem supplicii grauitate compensat.

Comperendinatio, cum reus in tertium diem reiiciebatur. Gell. lib. 14. cap. 2. Accipitur tamen pro longa iudiciali dilatione. Cic. Verr. 3. Vt his ludorum diebus interpositis, nemo istum comperendinatum iudicaret.

Comperendinatvs, us, ui, Cic. 3. Verr. Adimo comperendinatum. Vbi Asconius: comperendinatum, pro comperendinatione posuit.

Comperendini dies, *κύριαι ἡμέραι*, quibus uadimonium iubere licet. Macrob. Val. lib. 2. cap. 33.

Comperendino, as, pen. cor. *Prolongare di dì in dì*, *ἀναβάλλομαι*, *ὑπερημερεύω*, de die in diem differo. Ci. 1. Verr. Tua ratio est, ut secundum binos ludos mihi respondere incipias: mea, ut ante primos ludos comperendinem. Vnde comperendinatio, quæ est (sicut docet Asconius) ab utrisque litigatoribus inuicem sibi denunciatio in perendinum diem. Comperendinari autem reus dicebatur, cum iudices adhuc incerti, quid deberent pronunciare, caussam in aliud tempus differebant. Comperendinare enim in diem perendinum differre.

Comperio, *Trouare*, & Comperior deponens differunt, auctore Diomede, quòd Comperiri est ex opinione colligere. Salu. in Iug. Comperior, Bocchum Punica fide, Romanos, & Numidam spe pacis detinuisse. Comperire uero ab alio cognoscere. Ter. Andr. Quærebam: comperiebam nihil ad Pamphilum attinere. Ea tamen differentia non seruatur.

Comperto, absolute, cum compertum esset. Taci. lib. 3. Neque dum comperto, quos illa uis perculisset. Iabolenus in l. Pantomimus. §. pro hærede. ff. de acqui. hær. comperto matrem suam intestatam decessisse.

Compertvm est mihi, pro comperi. Compertus, deprehensus. Suet. in Tib. Vt uxorem, in stupro generi compertam, dimitteret. Compertus stupri. Liu. lib. 22. Duæ Vestales eo anno stupri compertæ.

Compernes, dicuntur homines genibus plus iusto coniunctis, ut Festo placet, uel qui longos habent pedes, ut Nonio. Lucil. lib. 27. Sat. Compernem, aut uaram fuisse Amphytrionis coniugem Alcmenam.

Compesco, is, *Raffrenare*, *contenersi*, *συστέλλω*, cohibeo, contineo: quasi ab eodem (ut Festo placet) pascuo contineo. Pli. lib. 10. cap. 7. Libidinum imagines in somno compesci. Pli. in Epist. ad incendia compescenda. Iuuen. Digito compesce labellum.

Competenter, mediocriter. Vlpia. Sol. matrimon. l. si cum dotem.

Competentia, *ἀναλογία*, pro conuenientia. Gel. lib. 2.

Competitores, *συμμετιόντες*, qui in honoribus petendis concurrunt. Cic. ad Attic. lib. 1.

Competitrix, icis, Cic. pro Mur. habuimus scenam competitricem. Aliquando competere, teste Nonio, est parem esse, uel conuenire. Vnde in æstimatione rerum dicimus, hæc illi competit. Sene. Nihil ei magis competebat. Col. lib. 2. Si non competet, ut in uillam fœnum portetur, certe in metas extrui conueniet.

Competo, is, *Competere*, *συμμετίεμαι*, simul peto. Pli. de Viris ill. Vnam speciosam duobus competentibus, pater puellæ conditionem tulit. Item, pro constanter ualere, ut ait Nonius: Sal. lib. 1. hist. Si neque animo, neque lingua competeret.

Compilatio, furtum. Cic. Cœlio li. 2. Tu me hoc tibi mandasse existimas, ut mihi Chresti compilationem mitteres? Compilatus, qui furtum passus.

Compilo, as, p. p. *Pigliar d'ogni parte*, *ἐνσκευάζομαι*, *περισυλάω*, undique surripio. Dictum à *πιλῶ*, complano, nõ à pilis uel lédit, cuius prima corripitur. Vnde compilare, & Expilare hereditatem, id est, fraudare, diripere. Cic. 2. de Natu. deo. Omnia, quæ possunt, fana compilant. Horat. Ne me Compilasse putes Crispini scrinia lippi.

Compingo, gis, pegi, pactum, *Cacciare*, *congiungere*, à Con, & Pango, Contrudo, compello. Plaut. in Amph. Quid faciam si tres uiri me in carcerẽ compegerint? Cic. 2. de Ora. Tanquam in aliquod pistrinum detrudi, & compingi uidebam. Interdum compono. Virg. 2. Ecl. Septem compacta cicutis Fistula. Cic. 3. de Fin. Quid tam compactum & coagmentatum inueniri potest?

Compactio, coniunctio: ut, Compactio membrorum. Cic. 5. de Fin.

Compactilis, le, compactum Plant. lib. 11. cap. 18. Optimæ apes breues, uariæ, in rotunditatem compactiles. Vitru. lib. 4. cap. 7. appellat trabes compactiles, subscudibus compactas. Et lib. 10. c. 17. Compactiles postes.

Compita, *ἄμφοδα*, loca, quæ petuntur, i. adeuntur, per diuersas uias: cuiusmodi sunt triuia & quadriuia, in quæ plures coeunt uiæ. Oui. In ternas compita secta uias. Virg. 2. Ge. Pagos, & compita circum. Antiquis in usu erat & Cõpitos, masc. ge. ut annotauit Non. Var. de Scenicis originibus l. 3. Vbi Compitus erat aliquis Ci. contra Rul. In compitis auctionari.

Compitalia, orum, *ἀμφόδια*, festa, quæ in compitis peragebantur,

gebantur, à Seru. Tullio diis Laribus instituta, Pli. lib. 37. cap. ult. Cato de re rust. cap. 5. Rem diuinam, nisi Compitalibus, in compito ne faciat.

Compitalis, le, Suet. in Aug. Compitales lares.

Compitalicius, a, um: ut, Dies compitalicius, quo compitalia celebrabantur. Compitaliciæ ambulationes. Cice. ad Attic. lib. 7. IIII. Non. Ian. Compitalicius dies est. Et lib. 2. Hoc ambulationibus compitaliciis reseruemus. Compitalicia, orum, substantiue. Cic. in Pison. Cum in Kal. Ian. compitaliciorum dies incidissent. Vide Gell. lib. 20. cap. 24.

Complaceo, *Piacere sommamente*, ualde placeo. Ter. in Andr. Tibi complacita est. Præteritum Complacui, uel Complacitus sum: ut in superiore exemplo: & Plaut. in Rud. Hoc deo complacitum est.

Complaco, as, *Placare*, ἐξαρέσκομαι, ἱλάσκομαι, placo. Gell. lib. 7. cap. 3.

Complano, as, *Spianare*, χθαμαλόω, ὁμαλόω, planum reddo. Cato cap. 151. Id bene manibus, aut pedibus complanato. Cic. pro Domo. Melii regnum appetentis domus est complanata, id est, solo æquata.

Complaudo, dis, dere, plausu certatim comprobare. Cic. de Amic.

Complector, complexus sum, *Abbracciare, comprendere*, περιπλέκομαι, amplector, comprehendo. Ter. in And. Mediam mulierem complectitur. Complector te amore, id est, amo te. quod & fine ablatiuo dicitur. Cic. Curioni: De ipso T. Annio tantum tibi polliceor, te maioris animi erga te, si complecti hominem uolueris, habiturum esse neminem. Complector cogitatione, cogito: Complector animo. Cicero in Catone: Cum complector animo, quatuor reperio caussas, cur senectus misera esse uideatur. Complector, etiã passiue legitur. Scæuola in l. si sic stipulatus sim ff. de uerb. obli. Ipsius uis & hæredis uel sæpius facta complectitur. Cõplexus, particip. passiuum. Cic. pro Rosc. Am. Quo uno maleficio scelera omnia complexa esse uideantur, id est, comprehensa.

Compleo, ex Con, & Pleo, *Empire pienamente, compire, finire*, συναναπλήθω, συμπληρόω, penitus impleo. Gell. Venus nauem undis compleuerat. Sine ablatiuo. Cice. Somn. Scip. Quis est, qui complet aures meas, tantus & tam dulcis sonus? Per translationem pro finire. Idem in Catone: Leontinus Gorgias centum & septem compleuit annos. Interdũ pro supplere, perficere. Sal. in Catil. Cohortes pro numero militum complet.

Complementum, πλήρωμα, completio. Ci. in Ora. Inculcata reperias inania quædam uerba, quasi complementa numerorum.

Completus, a, um, *Fornito*, τέλειος, absolutus. Cic. in Ora. Aures perfecto, completoq; uerborum ambitu gaudent.

Complexus, us, *Abbracciamento*, συμπλοκή, nomen. Cic. pro Font. Num etiam de matris hunc complexu auellet, atque abstrahet? complexus, comprehensio. Cic. 5. de Fin. Totius complexu gentis humanæ.

Complexio, σύμπλεξις, συμπλοκή, complexus. Ci. in Orat. Nec acceruatim multa frequentans, una complexione deuinciet. Complexiones, copulationes, & adhæsiones. Cicer. 1. de Fin.

Complico, *Piegare insieme*, συμπλέκω, simul plico. Plaut. in Rud. Dum tibi hanc rudentem complico. Complicare epistolam, pro claudere. Cic. ad Atti. Cum complicarem hanc epistolam. Significat etiam contrahere: ut cum dicimus, cõplicare uela. Eius contrarium est Euoluo, quod scilicet implicatum & inuolutum erat, expedio. Cic. 3. Offi. Si quis uoluerit animi sui complicati notionem euoluere.

Complodo, is, συγκρούω, concutio, collido: ut, Complodere manus, Complodere pedes, est manuum, uel pedum collisione strepitum edere. Quinct. lib. 11. Complodere manus, scenicum est.

Comploratio, lamentatio. Liu. lib. 26.

Comploratus, tus, tui, ut, Comploratu iusto prosequi mortuos, Liu. lib. 25.

Comploro, ras, *Piangere insieme*, defleo. Liui. 5. Complorati omnes pariter uiui mortuiq;. Cic. pro domo: Inimicos, nõdum morte complorata, arbitria petentes funeris.

Complures, Complura, & Compluria, *Molti*, συχνοί, συμπλείονα, fine numero singulari, idem quod multi. Gellius positiui esse gradus, nõ cõparatiui, lib. 5. c. 21. docet. Cæsar 8. bel. Gal. Quod ubi accidit, cõplures hostium, magno nostrorum impetu pulsi, uulnerantur. Cic. 4. Verr. Scyphorũ paria cõplura. Ter. Phor. Nona hic cõpluria. Vbi Donatus: Secũdum regulam locutus est Terentius. nam hoc complure, & hæc cõpluria dicitur. Sic ueteres, quod nostri, dempta syllaba, complura dicunt. Sic Cato Originum 2. Fana hoc loco compluria. Cice. in Orat. Confirmandi genera compluria. Credo, quia ueteres hoc plure, non hoc plus, dicebant.

Compluries, *Piu e piu uolte*, πλειστάκις, aduerb. sæpe. Cato: Contumelias mihi dixisti compluries. Plaut. Pers. Sensi cõpluries.

Compluscvli, orum, dimin. Ter. Hec. Dies Complusculos.

Compluvium, uuii, à pluuia dicitur, locus in ædibus, quo de diuersis tectis aqua pluuialis defluit. Col. lib. 4. cap. 24.

Compluvius, a, um, ut, Cõpluuius lacus, qui ex pluuia aqua colligitur. Varr. 1. de re rust. cap. 13. Interius compluuium habeat lacum.

Compluviatus, ad compluuii modum factum. Pli. li. 17. ca. 21. Compluuiata copiosior uino est, dicta à cauis ædium cõpluuiis. Varr. 1. de re rust. cap. 8. Iugationis species duæ, una directa, altera compluuiata.

Compono, is, *Componere, mettere insieme*, συντίθημι, simul pono coniungo. Virg. 8. Aen. Componens manibusq; manus, atque oribus ora. Item disponere, constituere. Cice. pro Deiot. Locus erat quidam, in quo erant ea composita, quibus te rex munerare constituerat. Idem 3. de Ora. Collocationis est componere, & struere uerba. Pro ædificare. Virg. 3. Aen. Quàm tuta possis urbem componere terra. Item comparare. Sal. in Iug. Vbi Metelli dicta cum factis componit. Virg. 1. Ecl. Sic paruis componere magna solebam. Quandoque ornare: nam compositio apta ornatum affert. Idem 4. Geor. Dulcis compositis spirauit crinibus aura. Quandoque colligere. Cic. in Diu. in Verr. Si ab isto libro, quem tibi, nescio quis, ex alienis orationibus compositum, dedit. Quandoque reficere, recreare. Virg. 4. Geor. Vix defessa senem passus componere membra. Quandoque finire, claudere. Vir. 1. Aen. Ante diem clauso componet uesper olympo. Quandoque sedare. Virg. Ecl. 3. Non nostrum inter uos tantas componere lites.

Composito aliquid agere, ἐκ συνθήκης, pro, ut, inter nos cõuenit. Plinius. Nihil non composito fecimus: pactum seruauimus. Quandoque simulare. Sal. Non sunt composita mea uerba. Vnde Composito aliquid agere, hoc est, simulate, & data opera. Terent. in Phor. Composito factum, quo modo hanc amans habere possit sine dote. Compositus, Compositior, Compositissimus, nomen ex partic. Cic. 2. Verr. Perficiam, ut nemo unquam post hominum memoriã paratior, uigilantior, compositior ad iudicium uenisse uideatur. Idẽ ad Attic. lib. 6. Solent tuæ litterulæ compositissimæ & clarissimæ esse.

Comporto, as, *Portare in un luogo*, συμφορέω, in unũ locũ porto. Cic. in Pis. Cum arma in templo Castoris comportarentur. Comportare frumentum ex agris in loca tuta, Cice. Att. lib. 5.

Compos, *Colui che ha ottenuto qualche cosa*, ἐγκρατής, ἐπίβολος, ἐπιτυχής, qui assecutus est aliquid. Val. lib. 1. Imperatores compotes uictoriarum. Compos animi, νοῦν ἔχων, ἔμφρων, qui animũ suũ habet in potestate. Ter. in Adel. Vix sum cõpos animi: ita ardeo iracundia. Huic opponitur Impos: ut, Impos animi, pro insano, amente, qui animo sanus non est. Plau. in Capt. Eripite isti gladium, qui sui est impos animi. Sic Compos Voti, & Impos uoti. Ci. Nam ut uictores dicimus uoti compotes, qui quicquid uolunt faciunt, sic uictos è contrario uoti impotes, qui non possunt facere quod uolunt. Legimus etiam Compos miseriarum, in malam partem. Plau. in Epid. Manum mihi accipe ærumnarum, & miseriarum compotem. Sunt autem Compos & Impos gen. commu. ab antiqua & inusitata uoce Pos, potis: unde & possum, & possideo. pos autem idem est, quod potes, cuius genitiuo potis nunc loco nominatiui utimur. Virg. 3. Aen. Nec potis Ionios fluctus æquare sequendo. Teren. in Phor. Si tibi placere potis est Hoc est, si potest. Quod autem Persius dicit, Qui pote? uis dicam? Pote pro potis accipitur metri caussa. Iungitur quandoque Compos cũ ablatiuo. Sal. Neq; animo, aut lingua satis compos.

Composite, apte. Cic. 1. de Orat. Composite, ornate, copiose eloqui.

Compositio, nis, *Compositione*, σύνθεσις, compositio, structura. Cic. 1. Off. Apta compositio membrorum. Interdum dispositio. Idem 1. Off. Ordo est compositio rerum aptis atq; accommodatis locis. Nonnunquam conuentio, transactio. Idem 5. Phil. Pacis, concordiæ, compositionis auctor esse non destiti. Dicitur & compositio unguentorum. Pli. li. 20. cap. 24. Iuris compositio, Cic. 2. de leg.

Compostus, per syncopen. Virg. 1. Aen. Placida compostus pace quiescit.

Compositor, oris, Cic. in Orat. Non inuentor, aut compositor hæc complexus est. Ouid. 2. Trist. Plus sibi permisit compositore suo.

COMPOSITVRA,æ, uel Compoſtura. Cato de re ruſt. cap.25. Gell.lib.5.cap.20. Solœciſmus eſt impar compoſitura partium orationis.

COMPOTO,tas,pen.pr. *Beuere con gl'altri*,συμπίνω, ſimul poto. Compotatio,conuiuium.Cic.de Sene.Conuiuium Græci, compotationem uocant.

COMPOTOR,oris,συμπότης,Cic.2.Phil.

COMPOTRIX,cis,συμπότρια,fem. Terent. Andr. compotrix eius eſt.

COMPRAEDES,συνέγγυοι,eiuſdem rei ſponſores.Feſtus.

COMPRANSOR,oris,qui ſimul prandet.Cic.2.Phil.

COMPRECATIO,genus precationis,quæ ſolenni quodam ritu fiebat apud Romanos.Gell.lib.13.cap.21.Liu.lib.39. Nulli unquam concioni,Quirites,tã neceſſaria hæc ſolennis deorum comprecatio fuit.

COMPRECOR,is,*Pregare*, δέομαι,idem quod ſimplex.Teren. in Adelph.Deos comprecare,ut uxorem acceſſas.Comprecari celeſtium fidem, dixit Catullus,pro Deorum auxilium implorare.

COMPREHENDO,is,hendi,henſum, *Pigliare,comprendere,intendere*,λαμβάνω,συλλαμβάνω,manu capio.Cic.de Nat.deo.1. Quid opus manibus, ſi nihil comprehendatur? Sic comprehendere hoſtem, & comprehendere aliquem in fuga, apud Cæſarem, & Comprehendere arma, apud eundem, pro capere. Tranſlate,ponitur pro percipere,uel intelligere.Cic. Famil.lib.6.Quæ à ſapientiſſimis uiris tradita, memoria & ſcientia comprehendiſti, iis hoc tempore utare. Comprehendere animo,mente,ratione,ſenſibus,intelligentia,&c. Aliquando pro concludere,cõplecti.Cic.de Ora. Ac ne plura, quæ ſunt pene innumerabilia, conſecter, comprehendam breui. Aliquando pro complecti.Cic.Famil.13. uehementer mihi gratum feceris,ſi hunc adoleſcentem humanitate tua comprehenderis.

COMPREHENSIO,κατάληψις,Cic.3.de Fini. Cogitationes, comprehenſionesq; rerum pro ipſo comprehendendi actu, Cic.2.Philip.comprehenſio ſontium mea,animaduerſio ſenatus fuit.

COMPREHENSVM,ſubſtant. καταληπτὸν, Cice.4.Acad.Nihil haberet comprehenſi,percepti,cogniti,conſtituti. Comprehenſibilis,le.Cic.1.Acad.

COMPRESSE,συντόμως,arcte.Ci.de Fin. Latius loquũtur rhetores,dialectici compreſſius.

COMPRESSIO,nis, Cic.de Cla. compreſſione rerum breues.

COMPRESSIVNCVLA,læ, Plaut. Dulces amantum compreſſiunculæ.

COMPRESSVS,ſus,coitus Plau.compreſſu grauidam reliquit.

COMPRIMIS,in primis.Cic.pro Quinct.Vir comprimis honeſtus.

COMPRIMO,is,*Strengere,premere*,συμπιέζω,premo. Pla.Pſeu. Comprimere dentes uideor poſſe.Item cohibeo.Terent.in Heaut.Iſtas poſthac comprimito manus. Comprimere audaciam alicuius.Cic.ad Catonem. Comprimere aluum, id eſt ſiſtere, Celſus lib.6.cap.18. Comprimere, ſupprimere. Cic.Attic.lib.3.Scripſi equidem: ſed ita compreſſeram,ut nunquam amanaturum putarem. Comprimere uirginem, pro uitiare.Liu.1.

COMPROBATIO,onis,δοκιμὴ,Cic.5.de Fin.

COMPROBATOR,oris,Cic.1.de Inuen. Inuentionis comprobatores.

COMPROBO,bas, *Affermare,approuare*.Cæſ.5.Bell. Gal. Comprobat hominis conſilium fortuna.Cic.pro leg.Man.

COMPROMISSVM,poteſtas decidendi controuerſiam,data arbitro à litigatoribus promittentibus, ſe eius iudicio mulctam perſoluturos.Cic.ad Cornif.lib.12. probarunt mihi, ſeſe,quo minus id facerent,compromiſſo & iureiurando impediri.Compromiſſum facere.Cic.pro Roſc.Com.Quæro abs te, quid ita de hac pecunia, compromiſſum feceris. Ex compromiſſo ad arbitrium ire, Proculus in l.ſocietatem.ff. pro ſocio. Compromiſſarius iudex. Calliſtratus in l. cum lege Iulian.ff.de recep.arb.

COMPROMITTO, *Compromettere,far compromeſſo*, ἐπιτρέπω, eſt præeunte utriuſque litigatoris promiſſione,litem arbitrio boni uiri ſubmitto.Cic.ad Q. Fr.lib.2. Candidati compromiſerunt, petere Catonis arbitratu, ut qui contra feciſſet, ab eo condemnaretur.

COMPSANI,Hirpinorum populi in Italia.Pli.l.3.c.11.

COMPTVS,us,pro ornatu, *Ornamento*. καλλώπισμα, Donatus in Eun.Terent. Magis amanda, quæ naturæ beneficio,non factis comptibus,aut induſtria,eſt pulchra.Et Lucr.li.1.Virginei comptus.

COMPVGNO,pugnas, *Contendere*, ἀμφισβητῶ, ſimul pugno, & per metaphoram uerbis contendo.Gell.l.14.c.15.

COMPVLSO,as,συναράττω,collido. Col.lib.1.

COMPVNCTIO,Pl.l.21.c.19.Laterum compunctiones tollit.

COMPVNCTVS, *Segnato*,ἐστιγμένος,ſignatus.Cic.li.2.Offi.Barbarum compunctum notis Threiciis.

COMPVNGO,xi,ctum, *Pungere*, idem quod pungere.Col.lib.3. c.14.Cauendum,ne aculeis urticæ compungantur. Senſum compungere dicuntur,quæ ſenſus offendunt, ut ſplendor oculos,guſtum amaritudo.Luc.lib.2.

COMPVTATIO,Pli.l.17.c.22.Operarũ iſta computatio eſt.

COMPVTO,as, pe.c. *Potare,bruſcare,eſtimare,computare,numerare*, κλαδεύω,ἀποτέμνω,idem quod putare,ſiue ramos ſuperuacuos abſcindere. Frequentius ad mentem refertur, pro exiſtimo,iudico. Pli.lib.9.cap.15. computet aliquis, quantum Curius in triumphum tulerit.Lact.lib.3.Eam hominum ſapientiam pro ſumma ſtultitia computat. Item connumero, ſiue ratione ſubduco.Cic.in Lælio dixit, Ad calculum reuocare. Plin.in Epiſto. Si computes annos, exiguum tempus. Interdum Imputo. Plaut. in Merc. Computat uxor. id eſt, imputat.

COMPVTRESCO,ſcis,putreſco.Pli.l.13.c.13.Eos non computruiſſe.Col.l.5.c.10.Mutuo contactu computreſcent.

COMVM,κῶμον Ptolemæo, ciuitas Galliæ ciſalpinæ iuxta Larium lacum,Colonia à L. Scipione deducta, deinde à Pompeio iuſtaurata,poſtremo à Cęſare aucta,quo tempore pro Como Nouumcomum cœpit appellari, & incolæ Nouocomenſes.Pli.lib.3.cap.17.

COMVS,deus apud ueteres commeſſationum, nocturnarumq; ſaltationum præſes: Philoſtratus Imagine tertia.Hinc Comeſſari.

CONAMEN, conaminis, *Forza*,πεῖρα, conatus, niſus. Ouid.2. Metam.

CONAMENTVM,ti, *Sforzo*.Pli.lib.19.ca.2.conuolutum ligneis conamentis,id eſt,fulcimentis ligneis.

CONAROS, ab Alexandrinis appellatur frutex quidam aculeatus,qui à Dioſcoride Paliurus uocat. Vide Ruel.l.1.c.107.

CONATVS,us,ui, *Sforzo*,πεῖρα,niſus. Cic.2.de Nat.deo. Dedit natura belluis appetitum, ut conatum haberent ad naturales paſtus capeſſendos.Idem de Clar.orat.Conatum iracundiæ ſuæ morte ſedauit.

CONCACO,as,μυθόω,Seneca: omnia concacauit.

CONCAEDES,plu.num. ſepimenta, ex arboribus. Tacit.li.1. Romanus frontem ad tergum ualle, latera concædibus munitus.Cœl.Rhodig.lib.5.

CONCALEO,les, *Scaldarſi*,caleo.Plau.Amph.Concaluit locus.

CONCALEFACIO,uel Concalfacio,cis, calidum reddo. Cic. 2.de Orat.

CONCALEFACTORIVS,a,um. Pli.lib.21.cap.10. Vis ei concalefactoria.

CONCALEFACTVS,a,um,Cic.1.Tuſc.

CONCALEFIO,fis.Varr.3.de re ruſt.cap.9.ut æquabiliter oua concalefiant.

CONCALESCO,ſcis.Cic.1.Tuſ. Ardore animi concaleſcunt.

CONCALLEO,les, *Far il callo*,calleo,callis obducor. Cice.3.de Nat.deo.Callidos appello,quorum,ut manus opere,ſic animus uſu concalluit.

CONCAMERARE, *Fabricare in uolto*,καμαρῶν, eſt ad fornicis formam & arcuato opere ædificare.Pli.lib.11.ca.24. Architectura.Concameratio,ædificium,arcuato opere fiunt. Idem lib.5. Concamerationes etiam dicuntur pergulatum hortẽſium tecta,ad arcuati operis ſimilitudinem facta.

CONCASTIGO, gas, *Caſtigare*, σωφρονίζω, παιδεύω, caſtigo. Plaut.Tri.

CONCAVO,uas,uare,κοιλῶν,Cauare.Cõcauare barchia ĩ duos arcus.i.ſinuare,ut formã imitentur duorũ arcuum. Ouid. 2. Meta.In geminos,ubi brachia concauat arcus Scorpius.

CONCAVVS, *Concauo*,κοῖλος,ſinuoſus. Cic.de Fato: Stupidum eſſe Socratem dixit,quòd iugula concaua non haberet.

CONCEDO,dis, *Dar licenza*,παραχωρέω,permitto.Cic.Diu.in Verr.Concede quod facile eſt.Item recedere.Ter.in Hecy. Tempus eſt aliò concedere. Aliquando credere.Ter.Phor. Nunquam ne hodie concedes.

CONCELEBRO,bras,celebro,frequento.Concelebrare diem feſtum eſt feriari. Concelebrare conuiuium, cum quadam celebritate exhibere.Cic.de pet.Conſ.conuiuia amicis tuis concelebrentur.

CONCELO,as,are, *Celare*,ἀποκρύπτομαι,ἀποκρύπτω,celo. Gel. lib.11.cap.9.

CONCENTIO,onis,Cic.pro Sextio: clariſſima concentione in ore impuri nominis imminens concionata eſt.

CONCENTVRIO, as, dictum à Plaut.in Pſeud. pro colligere. Nonius.

CONCENTVS,us, *Concento,conſonanza*,συμφωνία, harmonia ex diuerſis reſultans uocibus. Virg.lib.1.Georg.auium concentus in agris.

Conceptacvlvm aut Conceptabulū, ὑποδοχὴ, ἐκδοχεῖον, quod aliquid continet, ut uena est conceptaculum fungi-ois. Pli.lib.11.cap.37.

Concepta verba, certa uerborū formula, quæ uti præscribatur, concipitue ue, ita enunciatur. Plau.in Asin. Vbi uerbis conceptis, aliquid sciens periuraris. Vide Concipere uerba.

Conceptivae feriae, τεταγμέναι ἑορταὶ, quæ quotannis à magistratibus uel sacerdotibus in dies certos, uel incertos concipi cōsueuerunt. Erant autem apud ueteres quatuor publicarum feriarū genera: Statiuæ, quæ certis diebus quotannis obseruabantur: Conceptiuæ, quæ quotannis quidem fiebāt, sed modo hoc, modo illo tempore, ut magistratui uidebatur, quales erant Latinæ Sementinæ: Imperatiuæ uero, quæ quotannis fieri non consueuerant, sed ob ualetudinē Principis, aut insignem uictoriam, aut etiam imminens periculum a magistratu imperabantur. Nundinæ feriæ erās rusticorum caussa, ut ad emenda necessaria nono die in urbem conuenirent. Vide Macr.lib.1.Sat.1.

Conceptio, onis, Concettione, generatione, σύλληψις, cōceptus. Plin.lib.11.cap.12. Chrysippus conceptionibus eam putas conferre multum. Contra naturam conceptio, Cic.1.de Diuin. Formularum conceptio, Paul.in l.actio negociorum.ff. de neg.gest.

Conceptvs, a, um, συνειλημμένος, apprehēsus, destinatus, ac contractus. Cic. de Arusp Resp. Ex uirginis furtiuo stupro conceptus. Concepta æstu pestis, Colu.lib.7.cap.5. Conceptus, us, ui, pro ipso fœtu. Plin.lib.10.cap.55. Non edendum grauidis nisi mortuo conceptu. Conceptus, conceptio. Cic. 1 de Diuin. ex hominum pecudum ue conceptu, & satu.

Concerno, is, Cerno. Q. Cic. de Petit. cons.

Concerpo, is, Squarciare, διασπάω, Discerpo. Liu.lib.38. Librum rationis eius, cum Lucium inspectante senatu, suis ipsum manibus concerpsisse.

Concertatio, onis, uerbale. Pli.lib.20.c.8.

Concertativvs, a, um, Quinct.lib.7.c.3.

Concerto, tas, Contendere, ἀγωνίζομαι, simul certo, contendo.

Concertatorivs, a, um. Cic. de Cla. ora. Concertatorium genus dicendi.

Concessatio, cessatio, quies: Col.lib.11.c.1.

Concessio, nis, συγχώρησις, Cic. ad Att. lib.3.

Concesso, as, Cesso. Plau. Pœn. Nunquam concessauimus.

Concessvm, si. Cic. pro Cœlio: Abhorret à maiorum concessis.

Concessvs, us. Cic. pro Cœlio: Concessu omnium.

Concha, æ, omne genus piscis firmiorem habens testam. Ouid. Ostrea quæ in conchis tuta fuere suis. uide Pli. lib.9.ca. 33.& 35. Vasis quoque genus quoddam concauum Conchā uocamus. Pli. Lauatur in conchis, siccaturq;. Item genus uasis uinarii, in quod è dolio hauritur uinum. Iuuen. Cum bibitur concha. Aliquando pro tuba. Ouid.lib.1.Metam. Concha q; sonanti Inspirare iubet. Cōchæ Cytheriacæ dicebantur, quæ margaritas producebant, & ob id Cytheriacæ, quia Veneri gratæ. Mart. Læuior ò conchis Galle Cytheriacis.

Conchis, huius conchis, κογχὶς, fabæ genus, siue edulium ex fabis. Iuuen. Sat.3. Mart.lib.13.

Conchylis, lis, pen. pro. uel Conchylium, lii, Cocchiglia, κογχύλη, κογχύλιον, genus conchæ, idem cum murice, cuius sanie pretiosissimæ lanæ tingebantur, austerum in glauco colorem, & irascenti mari similem referentes. Est autem diuersum à purpura, teste Pli. lib.9 cap 35. Ponitur quandoque pro ipso colore. Pli.lib.9. cap.38. Concharum ad purpuras & conchylia eadem est materia. Alio nomine Ostrum dicitur, quòd ex marinarum concharum testis eximatur. Conchylium itaque Muricem, & ostrum, in eadem significatione accipimus. Virg.4. Aenei. Tyrioq; ardebat murice læna. Idem 1. Georg. Vt gemma bibat, & Sarrano dormiat ostro. Iuuen. Saty.3. Horum ego non fugiam conchylia? id est, uestes murice infectas. Conchylium nonnunquam generale nomen ad omnes conchas. Pli.lib.9.cap.36. Lingua purpuræ longitudine digitali, qua pascitur perforando reliqua conchylia.

Conchyliatvs, a, um, κογχυλιωτὸς, ut, Cōchyliata uestis, murice tincta. Pli.lib.9.cap.39. In conchyliata ueste cetera eadem sine buccino. Cic. 2. Phil. Conchyliatis Cn. Pompeii peristromatis.

Conchyta, tæ, qui conchylia quærit in mari. Plaut. in Rud. Saluete fures maritimi, conchytæ. Dicuntur & Conchyliatii.

Concido, is, pen. pr. concidi, concisum, Tagliare minutamente, συγκόπτω, κατακόπτω, simul uel minutatim cædo. Pli. Caro eius concisa. Item frangere Pli. Nucleus dentibus concisus, super uulnus imponitur. Ab hoc cōcisa oratio, ueluti mēbratim cæsa est.

Concise, συντόμως, aduerb. Quinct. minute ac concise.

Concisvra, ræ, Seneca epist.101.

Concido, is, pen. corr. concidi concasum, Cadere, rouinare, κατεπίπτω, corruo. Cic. 3. Tusc. si cui simul animus cum re concidit.

Concieo, es, ere, uel Concio is, ire, Conuocare, commouere, concitare. Nam modo significant conuocare. Liui. lib.25. Galli, quos spes prædæ concierat. Modo commouere. Teren. Hecy. Verbum inter eas iram hanc concierit. Concitus, partic. à Concio. Lucan.lib.5. Inde ruunt toto concita pericula mundo.

Concitor, oris, κινητὴς, uerbale: ut, Belli concitores, Tacit.lib 4.

Conciliabvlvm, Luogo doue si fa consiglio, σύλλογος, locus in quem concilium conuenit. Liui. Nundinas & conciliabula obire solent.

Conciliatio, conciliandi actus. Ci.4. Acad. Honestum dicitur à conciliatione naturæ. Pro conuentione. Plau. Extat conciliatio.

Conciliatricvla, læ, diminut. Cic. pro Sext.

Conciliator, oris, Conciliator suillæ carnis lanius, Varro lib.2.cap.5.

Conciliatvra, ræ, pro conciliatione. Sen. epist.98.

Conciliatvs, us, Lucr. lib.1. Nec quicquam commutari sine conciliatu. id est congregatione seminum.

Conciliatrix, mulier, quæ uiros mulieribus, & uxores uiris conciliat, inquit Festus. Cic.1. de Leg. Oratio conciliatrix humanæ societatis.

Concilio, as, Pacificare, προσάγομαι, beneuolum facio. Liu. lib.1. Aeneas animos Aboriginum sibi conciliaret. Reconciliare uero quis dicitur, cum post inimicitias rursus aliquem in gratiam reducit. Item contrahere. Ter. in Heau. Exeo, ut pacem conciliem. Sic dicimus, concilio mihi odium, inimicitias, quasi comparo, acquiro. Sic & Recōcilio. Quin. Hinc conciliatus participium. Femina conciliata uiro. Catullus. Ter. Prodi male conciliate: id est, magno pretio empte, ut interpretatur Donatus.

Concilivm, concilii, à conciendo, conuocando, συνέδριον, senatus, uel cœtus consiliariorum. Virg.10. Aeneid. Conciliumq; uocat diuum pater. Concilium etiam pro coagmentatione ponitur. Lucr.lib.1. Corpora concilio quæ constāt principiorum. Est etiam Concilium flos iasiones herbæ. Pli lib.21.cap.21.

Concinnaticivs, a, um, eleganter instructus. Apul.l.2.

Concinne, Ornatamente, ornate. Cic. 2. de Ora. concinne distributa, sed non perite. Idem pro Quinctio: rogabat blande, & concinne.

Concinnitas, tis, Ornato, eleganza, κοσμιότης, elegantia. Ci. de Clar. orat.

Concinnitvdo, conuenientia, ὁμολογία, ἁρμονία, Cic. li.1. de Inuen.

Concinno, as, Adornare, acconciare, συντίθημι, συναρμόζω, apte compono. Plaut. Auceps quando concinnauit uiam. Concinnare uestem, Concinnare uiam, Concinnare lutum, apud eundem Plautum. Concinnare uinum, Plin.lib. 14.cap.10. Concinnare pelles, pro perpolire, apud eundem. Concinnatores caussarum. Vlpia.l. nec quicquam.ff. de offi. procon.

Concinnvs, a, um, Conciato, adorno, ἐμμελὴς, κομψὸς, composìtus, ornatus. ex Con, & Cinnus. Plau. in Persa: sat concinna facie.

Concino, nis, nui, centum. Cantare in compagnia, συμφωνέω, simul cano. Cic. 4. Tusc. Hæc cum flebilibus modis concinuntur. Per translationem pro conuenio. Idem 1. de Natu. deo. Stoici cum peripateticis re concinere uidentur, uerbis discrepare. Accipitur & pro prædicere. Idem pro Sextio: Hęc tum à me, tanquam fata, concinebantur.

Concio, is, conciui, Conuocare, commouere, conuoco, ut, Concire multitudinem, Liuius. Item cōmouere, ut, Concire irā. Terent. in Hecy.

Concio, onis, ἐκκλησία, à Concio, is, tria significat: suggestum, unde uerba fiunt. Liu.lib.2. summissis fascibus in concionem ascendit. Item multitudinem populi conuocatam. Tertio orationem ipsam, quæ ad populum habetur. Ci. Dolabellæ. Legi concionem tuam.

Concionabvndvs, concionatorem agens. Liu.5.

Concionalis clamor Cic. ad Q. Fr. lib.2.

Concionarivs, ria, rium, Concionatorius. Cic. ad Q. Fra. lib.2. concionario illo populo à se alienato.

Concionator, δημηγόρος, Cic. in Catil.

Concionatorivs, a, um, δημηγορικὸς, quod ad cōcionem pertinet. Gell.

Concionor, p.p. Far oratione, δημηγορέω, orationem habeo.

Asinius.Cic.lib.1c.fam.Cum Lepidus concionaretur.

Concipilo,as,apud Neuium pro corripio, & inuoluo: ut annotauit Festus.Qua uoce usus est & Plau.in Truc.

Concipio,is,p.c.simul capio,apprehendo, *Pigliare,apprendere,ingenerare*,συλλαμβάνω.unde Concipere mulieres dicuntur, ἀποκυΐσκειν,κυεῖν, cum genitale semen apprehenditur ad fœtum faciendum.Lact.li.3.Quid,quòd uxor potest esse communis, filius non potest: quoniam concipi non nisi ex uno necesse est. Inde Conceptus, & Conceptio. Transfertur ad animum.Quinctil. Nec tantum concipere animo scelus potui.Hinc conceptus mentis,dicuntur,quæ cōprehendimus & imaginamur.Interdū est deliberare. Virg.12.Aen. Aut tu bella cie,conceptumq; excute fœdus. Interdum con gregare. Col.l.1.Torrens imbribus conceptus.

Concipere verba, frequens est apud ueteres,pro, certam quandam uerborum formulam alicui dictare,quam ille totidem uerbis referat.unde Concipere uerba iuramenti, est præscribere,& dictare iuraturo,quibus uerbis uelimus fieri iuramentum.Liu.lib.7.& super lectum stans,ferro intento, nisi in,quæ ipse concepisset,uerba iuraret. Cōceptis itaque uerbis iurare, est iuramentum præstare certa quadam uerborum formula ab eo,qui iuramentum defert, præscripta. Ad hunc etiam modum ueteres dixerunt Concipere uadimonium,hoc est,dictare formulam uadimonii.Cic.ad Q. Fratrem: Negat quenquam fuisse,qui uadimonium concipere posset.

Concitatio,commotio: ut,concitatio multitudinis,Cic. pro Clu.

Concitator,oris,Cæs.8.Bel.Gal. cōcitator multitudinis.

Concitatrix,fem.ut,Concitatrix uis,apud Pli.l.26.c.10.

Concito,as,p.c.*Concitare,commouere*, παροξύνω,παροξύνω,frequent.à Concieo,commoueo,exstimulo. Cic.4.Acad.Quò spectat,nisi ut opifices concitentur? Sic Concitare discordiam, apud eundem.Et Concitare equum contra aliquem, Liuius 1.Hinc Concitatus,partic.Cic.2.de Fin.Admirabili quodam ad philosophiam studio concitatus. Ci.de Clar. ora.Concitatus nomen: ut,Concitatior cursus,id est,celerior,Liu.l.34.Concitatissimi equi,Idem lib.35.

Concivncvla,læ,dimin.Cic.ad Attic.lib.2.

Conclamo,as,are,*Gridare insieme*,simul clamare.Cic.6.Phil. A me conseruatam remp.conclamastis.Cōclamare pro clamare.Cæs.1.Bell. Gall. Conclamauit,quid ad se uenirent? Conclamare uasa, militaris locutio, pro denunciare inter milites,ut uasa colligant: quod fiebat cum exercitus moturus erat castra. Cæs.lib.1.Bel.ciui.

Conclamatio,onis,uerbale,clamor multorum.Sene.

Conclamito,tas,frequent. Plau.Merc.

Conclamatvm est, *Egli è finito*,transactum & finitū est. ab iis tractum, qui morientibus assistunt. solent enim illi eadem uerum faciem identidem frigida abluere, nomenq; eorum clara uoce inclamare, ne forte syncope correptos pro mortuis funerarent. nam qui animi deliquium patiuntur, mortuis simillimi sunt: unde & nonnullos pro mortuis elatos, & à rogo relatos accepimus.cum itaque, affusa subinde frigida,nomineq; sæpius inclamato, nihil proficeretur, post ultimam conclamationem comburebantur. Hinc Corpora conclamata, quibus extremum hoc conclamationis præstitum est officium.Luca. Corpora nondū conclamata iacent.

Conclavatae res,inquit Festus, quæ sunt sub eadē claue.

Conclave,uis,neu ge.*Luogo appartato*,μυχὸς,locus secretior in interioribus tectis,unam habens clauem communem domesticis, intra quem multa loca clausa sunt adhærentia triclinia.Cic.3.de Orat.Hoc interim spatio conclaue,ubi epulabatur Scopas,concidit. Quinctil. eandem referens historiam,Triclinium appellat.Conclauium,idem Plau.in Aul. Conclauium mihi peruium faciris.

Concludo,is, *Conchiudere*, συγκλείω, καθείργω, simul claudo. Cic.de Vniu.Animum in corpore conclusit deus.Item orationem terminare.Cic.6.Verr. Vt aliquando orationem cō cludam,ac definiam.

Conclvse,aduerbium. Cic.in Orato.apte, & concluse aliquid dicere.

Conclvsio dicitur,quā Græci ἐπίλογον, nostri modo Perorationem,modo Cumulum uocāt. nam Cumulus proprie aceruus est, & in conclusione omnia,quasi in unum aceruū, colliguntur.Vocis moderatio & uerborum conclusio, Cic. 3.de Orat.

Conclvsivncvla,diminut.apud Cic.4.Acad.

Concolor,loris,omn.ge. *D'un medesimo colore*, ὁμόχροος.eiusdem coloris. Pli.l.28.c.9.Virg.8.Aen.Fœtu cōcolor albo.

Concoquo,quis,pen.cor.*Cuocere,padire*,πέσσω,Coquo. Varr. de re rust.l.2.ca. 10. Ad focū ligna afferre & cibum concoquere etiam frequentissime accipitur pro mutare cibum in qualitatem corpori nostro conuenientem.Mart.lib.1.Bene concoquit Charinus, & tamen pallet. Interdum pro æquo animo ferre.Liu.lib.4. Quem senatorem concoquere ciuitas uix posset. Tracta translatio à concoctione, quæ fit in stomacho Concoquere odium. Cic.ad Q. Fr.lib.4 Eius ista odia non sorbeo solum,sed etiam concoquo.

Concoctio, πέψις, una ex naturalis animæ facultatibus, qua cibus mutatur in qualitatem parti nutriendæ cōuenientem.Concoctionis autem partes sunt tres, quarum prima in uentriculo, secunda in iecore, & uenis conficitur, tertia in ipsis partibus nutriendis.

Concordia, æ, Venetiæ oppidum, non procul ab Altino. Pli.lib.3.cap.18. Est item Concordia cognomento Iulia, Hispaniæ Bæticæ oppidum.Pli.lib.3.ca.1. Concordia item dea apud Romanos.Liu.lib.9.Cic.pro domo. Cella concordiæ.Cic.2. Phil.

Concordare,*Concordare esser d'accordo*,concordem esse.Oui. 10. Meta. Et sensit uarios,quamuis diuersa sonarent, concordare modos.

Concordia,*Concordia,accordo*,ὁμόνοια,unanimitas,& cōsensus,discordiæ contrarius. Sal.Concordia paruæ res crescūt, discordia maximæ dilabuntur. Dicitur Concordia à corde congruente. Discors concordia,dicitur rerum,quæ cum inter se diuersæ sint, tamen conmixtæ unum quoddam corpus conficiunt, dum una alterius uires temperat & coercet. Ouid.Met. Discors concordia fœtibus apta est. Discordem concordiam uocat. Lucan. lib.1. Simulatam amicitiam: ut cum illum amplecti & colere uidemur, quem tamen tacito odio prosequimur.

Concorditas,atis, *Concordia*,ὁμόνοια, pro concordia apud Pacu.

Concorporo, *Incorporare*, in unum corpus redigo. Plin.lib. 21.cap.24.

Concors,*Concorde,d'accordo*,ὁμόφρων.Cic.1.Tusc.Aliis cor ipsum animus uidetur: ex quo Excordes, Vecordes, Concordesq; dicuntur. Parcæ concordes, Virg.4.Eclo. Concordes stabili fatorum numine Parcæ. Hinc concordissime, Cice. pro Rab.

Concratitivs, a, um, quod ex confertis cratibus fit. Inde Paries concratitius,qui infertis cratibus constituitur. Papinian.in l.si fratres.

Concredo,is,*Credere,commettere alla fede*,ἐπιτρέπω,fidei alicuius trado. Cic. pro Quinctio: cui tu rem tuam commendare,& concredere solebas. Ventis aliquid concredere,Catullus.Cic.pro.Ros. Am. Cui fama mortui,fortunæ uiui cō medatæ sunt,atque concreditæ.

Concredvo,duis,dixere ueteres. Plaut. in Aul. si hoc concreduo.

Concremo,as,pen.cor. *Abbrusciare*,καίω,cremo. Pli.lib.12.c. 18.Periti rerum asseuerant, non ferre tantum Arabiam anno fœtu, quantum Nero princeps nouissimo pompæ suæ die concremauit. Concremare igni, Liu.6.Vrbs concremetur,Seneca Theb.

Concrepo,as,pen.cor. *Far strepito,risonare*, διακλάζω,persono.Et plus est,quàm sono.Ter. Ostium concrepuit. Concrepare digitis, Cic.3.Offi.Concrepare gladiis ad scuta, Liui. lib.28.Concrepare actiue positum.Oui.1. Fast. Temesæaq; concrepat æra.

Concresco,concreui,concretū,*Crescere insieme*,συμφύομαι, simul crescere. Non raro tamen accipitur pro coagulari. Virg.3.Georg.Concrescunt subitæ currenti in flumine crustæ.Sic dicimus Lac,uel aerem concrescere, pro condensari.Concretus,partic. Cic.1.Tusc. Crassus hic, & concretus aer. Aer concretus in nubem cogitur,Idem 1.de Natu. deo. Cælum crassum atque concretum,& Aer purus & tenuis,ue lut opposita ponit.Cic.1.de Nat.deo.

Concretio,onis.Cic.1.de Nat.deo.

Concretvm,ti,coniunctum.Cic.1.de Nat.deo.Quæ nil cō certi libeat.

Concretvs,us,ui, Pli.lib.12.cap.16.in concretu albicantis succi.

Concriminor,naris,*Incolpare*,criminor.Plaut.Mil.

Concrvcior,aris,*Essere cruciata*,ἀνιάω,doleo.Luc.l.3.

Concvbinatvs,us,ui.Suet.in Nero.cap.28.

Concvbinvs,& Concubina quòd simul cubent. Quinct.li. 1.cap . Cic.1.de Orat.

Concvbitvs,us,συνουσία,μίξις,coitus.Pli.l.10.c.63.

Concvbivm, noctis primus somnus: quòd eo tempore fere omnes cubent: hoc est,illa pars noctis,quæ est inter Primā facem,& noctem intempestam.uide nox.Nox concubia.Sisen.li.4.Histo.legati concubia nocte oppido digressi. Cic. 1.de Diuin.Concubia nocte uisum esse in somnis.

Concvbo,as,pen.cor.siue, quod usitatius est,Concumbo,is,

Dormire in compagnia, συγκαθεύδω, simul dormio, simul quiesco: & per translationem coeo, ὀχεύω. Oui.3.de Arte: eum uestris concubuisse uiris.

CONCVLCATIO, onis. Plin.lib.8. Obturbata conculcatione prius aqua.

CONCVLCO, Conculcare, premere, καταπατέω, ἐγκαλλομαι, idem quod calco calcibus premo. Cic.ad Attic.lib.8. Conculcari miseram Italiam uidebis. Proterere & Conculcare aliquẽ. Cic.pro Flac.

CONCVMBO, bis. Ci.de Inuen. Si peperit, cum uiro cõcubuit.

CONCVPIO, pis, Desiderare, ἐπιθυμέω, cupio. Cice.pro Quinctio: Sicut tu semper summe concupisti. Concupisco, scis, eiusdem significationis. Idem 1.Acad. Nihil desiderabile cõcupiscant. Concupiscor, passiuum. Pli.lib.11.cap.6. Id se facturas, quod concupisci possit. Cic.4.Tusc.ut adepta iam aliquid concupitum.

CONCVRO, as, Hauer cura, idem quod Curo. Plau.Bacch.

CONCVRRO, ris, Concorrere, ὁμοδρομῶ, συνθέω, simul curro. Cic.4.Ver. Tantus in curia clamor factus, ut omnes concurrerent. Concurrere dicuntur milites, cum irruunt in hostẽ. Virg.1.Aene. Audetq; uiris concurrere uirgo. Transfertur ad inanimata. Ter.Heaut. Cõcurrũt multæ opiniones, quæ mihi animum exaugeant. Concurrere, confluere. Cels.li.1. cap.12. Si in stomachum quædam biliosa concurrunt. Concurritur, impersonale: ut, Concurritur undique ad communem incendium restinguendum, Ci.10.Phil. Concurritur, pro committitur prœlium, Horat.1.Ser.Sat.1.

CONCVRSATIO, onis. Cic.pro leg.Agr.

CONCVRSATOR, oris. Liu.lib.32.

CONCVRSIO, onis. Cic.1.de Fin.

CONCVRSO, as, Cic.pro Sext.Rosc. Armati noctes diesq; concursabant. Huc, illuc cursu, & temere concursare, idem 2.de Nat.deo. Lucr.lib.2.

CONCVRSVS, us, συνδρομὴ, Cic.ad Brut. Concursus ad me factus.

CONCVSSVRA, pro Concussione utitur Tertullianus.

CONCVSSVS, us, ui, commotio. Pli.lib.35.cap.16.

CONCVTIO, tis, Commouere, crollare, διασείω, commoueo. Cic. in Ant.leges Cæsaris, ut remp.concuteret, euertit.

CONDALIVM, δακτύλιος, anuli genus, teste Festo. Pla.in Tri. Dictum Condalium, ἀπὸ τῶν κονδύλων, à digitorum articulis, qui anulis exornantur.

CONDATE, Ptolemæo l.2.c.8. Rhedonum urbs est in Gallia.

CONDECENTIA, εὐσχημοσύνη. Cic.3.de Orat.

CONDECENTER, πρεπόντως. Gell.l.6.c.12.

CONDECET, pen.cor. Conuenire, star bene, προσήκει, à Decet cõpositum, idem. Plaut.Pseud. Sed uide an ornatus hic me satis condecet.

CONDECORE, aduerb. Gell.lib.14.cap.4.

CONDECORO, pen.cor. Ornare, κοσμέω, τιμάω, orno, honesto. Ter.in Prol.Hecy. Vobis datur potestas condecorandi ludos scenicos.

CONDEMNO, as, ex Cõ, & Damno, Condannare, καταγινώσκω, κατακρίνω, proprie iudicis est, cum mulctam reo, uel pœnã per sententiam irrogat. Et construitur cum ablatiuo, uel genitiuo, Cic.3.de Orat. Capitis hominem innocentissimum condemnarunt. Idem pro Flacco: Scæuola aliis multis criminibus condemnatus. Extenditur etiam ad accusatorem, ut idem sit quod reum peragere, uel efficere, ut quis damnetur. Cic.2.Verri. Illum condemnem necesse est. Item extra forum: ut, Condemnare aliquem negligẽtiæ, impudentiæ, hoc est negligentiæ, impudentiæ uitio eum affinem iudicare. Cic.2.De Orat. Ceteros non dubitabo primum inertiæ condemnare, post etiam impudentiæ.

CONDENSEO, es, et. Lucr.l.1. Quia se condenseat aer.

CONDENSO, as, are, Inspessire, συμπηγνύω, spissare. Col.l.7.

CONDENSVS, a, um. Pli.lib.10.ca.73. Condensa arbore. Condensa acies, Condensa turma, Liui.lib.26. & Hirtius lib.5. Condensæ columbæ. Virg.2.Aen. Condensa arboribus uallis, Liu.lib.25.

CONDEPSO, is, ere, Mescolare, commiscere, à Græco δέψω. Nonius. Cato c.76, Conspergito, condepsitoq;.

CONDICO, is, p.p. Determinare, διομολογοῦμαι, cõstituo. Iustin. li.3. Inducias condixerant. Item pacificor, ineo. Liu.l 2. Hoc anno induciæ cum Latinis condictæ sunt. Dicimus etiã Cõdicere cenam pro prædicere, seu promittere. Sueto.in Tib. Sext.Claudio cenam ea lege condixit, ne quid ex consuetudine immutaret. Condicere rem aliquam, Iurecõsultis usitatissimum est, pro repetere. Iul.l.si alienũ.ff.de mortis causa don. Plau. Hic scit posse sibi condici, si conualuerit, donator. Condicere rerum, aut litium, antiqui dixerunt, pro denunciare res, aut lites. Liu.li.1. Quarum rerum, litium, caussarum condixit Paterpatratus, id est, quas res, lites, caussas paterpatratus denunciauit.

CONDICTIO, (ut docet Festus) in diem certũ eius rei, de qua agitur denunciatio est. Condiscere prisca lingua, est dicendo denunciare. Actio in personam Condictio appellatur. Vlp.in l.actionum genera.ff.de act.& obl. Actionum genera duo sunt.

CONDICTICIVS, a, um: ut Actio condicticia, qua aliquid cõdicimus, & repetimus: in iure ciuili Cõdictio uocatur. Vlp. in l.si duo.§.idem Iulianus.ff.de iureiur.

CONDICTVM, in commune dictum.i.promissio. Festus.

CONDIGNVM, pro digno usurpatur. Plau.in Amph.condignũ donum, qualis est, qui donum dedit. Condigne. Plau.Casi.

CONDIMENTA, ἀρτύματα, ἡδύσματα, gulæ irriramẽta, quæ ad condienda obsonia fiunt. Cic.li.3.Offic. Condimenti forsan nonnihil, utilitatis certe nihil habebit. Facetiæ sermonum condimenta.3.de Orat.

CONDIMENTARIVS, qui condimenta conficit, aut uendit. Est & condimentarius, a, um, quod ad condimẽta pertinet. Pli. lib.9.cap.8.

CONDIO, is, cõdiui, uel condii, tum, p.p. Far saporito, ταριχεύω, sapidum facio: cum epularum sapor sale, aut pinguedine, seu aromatibus commendatur. Iuue. Et quadringentis nummis condire gulosum Fictile. Transla. Condire tristitiam hilaritate. Cic.ad Attic. Hilaritatem illam, qua hanc tristitiam temporum condiebamus.

CONDITIO, onis, secunda syllaba pro d. actus condiendi. Ci. 2.de Nat.deo. Compositiones unguentorum: quo ciborum conditiones.

CONDITOR, oris. Cic post reditũ: Hi sunt cõditores cõuiuii.

CONDITVS, us, p.p. idem quod conditura. Col.l.2.c.22.

CONDITVS, p.p. nomen ex partic.ut, Condita oratio, per metaphoram, salibus quibusdam aspersa. Cic.2.de Ora. Nec.n. unquam fuit oratio, lepore & festiuitate conditior.

CONDISCO, is, ere, συμμανθάνω, idẽ quod disco. Cic.pro Plã.

CONDISCIPVLVS, li, Compagno ad imparar, συμμαθητὴς, qui cum alio discit. Cic.1.Tusc. Cum Aristoxeno æquali & cõdiscipulo suo. Condiscipulatus, us, Iustin.lib.12. Condiscipula, læ, apud Mart.lib.10.

CONDITANEVS, modo à condendo, siue reponendo, modo à condiendo fit: & significat quod condi, uel condiri potest. Vnde apud Varro. Conditaneam oleam in agro crasso.

CONDITIO, Conditione, κατάστασις, à Condo, is, fit: & pro fortuna, siue sorte, aut qualitate fortunarum, temporum, & rerum poni solet. Cic. O miseram conditionem administrandi Consulatus. Conditiones pacis, hoc est, pacta, leges, Cic. in Epist. Feruntur conditiones pacis ab illo, ut Pompeius eat in Hispaniam. Homo bonæ cõditionis, qui in bona fortuna est. Aliquando electionem significat. sic apud Terẽt. in And. Chrysis accepit conditionem, id est, pactioni, promissioniq; amatorum consensit. Heaut. Harum duarum conditionum nunc utram malis uide. Conditionalis, le. Martianus in l.cum heres.ff.de acquir.hered.

CONDITICIVS, a, um, Cosa condita, quod conditũ est, & seruatum. Col.l.9. Duobus mensibus acceptãt cõditicia cibaria.

CONDITIVVM, ui, substantiuũ, pro sepulcro. Sen.epist.61.

CONDITIVVS, a, um, Ciò che è atto, à condirsi, quod apte condi, & seruari potest. Varro lib.1. de re rust. Conditiua mala, struthea, cotonia, scantiana, superposita paleæ, seruari recte putant. Col.lib.8. Conditiuis cibis sustinendæ sunt, ne immaturis herbis citetur aluus.

CONDITOR, pen.cor. Fattore, δημιουργὸς, κτίστης, à Condo, qui aliquid facit, ut, Conditor legum, Plaut.in Epid. Conditor disciplinæ militaris, Pli.in epist. Conditor uero pen.pro.à Condio, is, qui fercula condit. Cic.post reditum: Conditor, instructorq; conuiuii.

CONDITORIVM, à condendo, ἀποθήκη, locus in quo aliquid reponitur. Vnde & pro sepulcro ponitur. Petronius Arbiter: In conditorium etiam prosecuta est defunctum, & Pli. epist.96. Sueto. accipit pro ipsa capsa, in qua mortui reconduntur, cum ait, Alexandri magni conditorium aureum fuisse. Conditorium muralium tormentorum, apud Ammianũ pro repositorio machinarum.

CONDITVRA, æ, condimentum. Plin.epist.96. Inuentæ mille conditura, quibus auiditas excitaretur.

CONDO, dis, didi, Ascondere, riporre, ἀποτίθημι, ἀποκρύπτομαι, ταμιεύω, repono, recondo. Virg.2.Aen. nota conduntur in aluo. Pli. Vt sub una ficu turmæ condantur equitum. Quandoque constituo, ædifico, quasi simul do: ut, Troiani Romã condiderunt. Et, Cic. multos libros condidit: id est, composuit. Vir.2.Eclo. Pallas quas condidit arces Ipsa colat. Quandoque potior: sic enim interpretatur Non. illud Virg. li.7. Optato conduntur Tybridis alueo.

CONDOCEFACIO, Instruire, ammaestrare, συμπαιδεύω, ἐθίζω, instruo,

struo,assuefacio.Ci.5.Tusc.Nemo est qui animum condocefaciat,ut ea,quæ bona,malave audiantur,possit cõtemnere.

CONDOCEFIO,is.Cic.de Nat.Belluæ domitæ, & condocefactæ.

CONDOCEO,ces,idem.Hirtius lib.5.Equo frænato, ut condocuerat.

CONDOLEO,les,*Doleo*,Cic.3.de Ora.latus ei dicenti condoluisse.

CONDOLESCO,is.Cice.1.Acad.

CONDONO,as,*Donare*,Dono.Ci.ad Philip.Vt eius filios, qui in tua potestate sunt,mihi condones.Condonare peccatũ, ignoscere.Sal.Haud facile alterius libidini malefacta condonabam.Condonatio.Cic.2. Verr. bonorum addictio, & condonatio.

CONDORMIO, mis, *Dormire insieme*, συγκαθεύδω, simul dormio.Pla.Mostel.cõdormiuimus.Condormisco,is,ere. Plautus Rud.Da mihi aliquid loci,ubi condormiscam.

CONDRILLON,siue Condrilla,Plinio,χονδρίλλη,Diosc. herba caule & flore agresti intubo similis. Est & alterum condrillæ genus,folium habẽs ueluti circumrosum, oblongum per terram stratum,caulem liquore lactis madentem Diosco.lib.2.cap.125.

CONDRIS,siue Chondris,herba nonnullis Pseudodictamus. Plin.lib.25.cap.8.

CONDVCIBILE,utile.Plau.in Bacch.facinus conducibile.

CONDVCO,is,pen.pro.*Congregare,condurre*,συνάγω, simul duco,congero.Cic.2.de Inuent. Crotoniatæ uirgines in unũ locum conduxerunt.Interdum conuerto. Lucil. Et uirtute tua,& claris conducere chartis. Interdum pretio utendum accipio.Cic.pro Cœlio: Domum conduxit in Palatio.Cõducere etiam dicitur,qui pretium accipit pro re aliqua facienda: quod & Redimere dicitur.Cic.de Diuin.2.Qui columnam illam conduxerat faciendam. Conducit, in tertia persona,uel conducere in infinito,significat utile esse.Col. lib.1.Id minime conducit agricolæ.Pla.in Capti. Quod in rem recte conducat tuam,id petam.Cic.Len.Reip.rationibus conducere. A Conduco, fit partic.Conductus,a,um. Plaut.Epid.fidicinam,nummo conducta quæ sit. Cice.pro Sext.Erat contentio non cum uictore exercitu,sed cũ operis conductis.

CONDVCTIO,onis,μίσθωσις.Cic.pro Cecin.habuit conductum de Cesennia fundum,cum idem ex eadem conductione fuerit in fundo. Conductio,pro collectione. Cice.1.de Inuent.

CONDVCTITIVS,a,um, *Che è solito à condursi*,μισθωτὸς, quod cõduci solet,siue ex eorum numero est,quæ cõducuntur. Plau. in Epid.fidicinam aliquam conductitiam. Conductitia domus,tamen dicitur,quæ conducta est. Sic conductitia opera,mercenaria,quæ conducta est.Varro: mercenariis & conductitiis operis liberorum.

CONDVCTOR,oris,μισθοδότης, qui pretio opus aliquod faciendum suscipit.Cic.ad Q.Fra.lib.3.Mihi respondit,seipsum eius operis HS.XVI.conductorem fuisse.

CONDVCTVM,subst.ut,Habere aliquid cõducti.Cic.pro Clu.

CONDVPLICATIO,onis,διπλασιασμὸς.Plau.Pœn.Quid hoc est conduplicationis? Est & Conduplicatio, figura rhetorum.Ad Heren.lib.4.Conduplicatio est unius uerbi uel plurium iteratio.

CONDVPLICO,as,are,*Raddoppiare*,διπλόω,duplico.Teren.in Phorm.Idem hoc tibi,conduplicauit.Diuitias conduplicare,Lucre.lib.3.Cic.1.de Diuin.Tenebræ conduplicantur.

CONDVRDON,herba est solstitialis,flore rubro.Plin.lib.26. cap.5.

CONDVS,qui condendis,cibis præpositus est: ut Promus, qui cibum promit.

CONDYLOMA,aris,pen.pro.κονδύλωμα,tuberculum insanabile(ut Iulius Pollux inquit)quod nascitur circa coronam ani,siue podicis,sanguinem iugiter profundens. Cel.lib.6. cap.18.

CONDYLVS,pen.cor.*Nodo delle dita*,κόνδυλος, nodus articulorum in digitis eminens,stricta in pugnum palma. nam quatuor digiti,ut scribit Aristoteles, ternos habent condylos, pollex uero duos.Mart.lib.1.Complicatis in condylos digitis uulnerabat.

CONFABVLO,as,are,συνομιλῶ,colloquor.Plau.Mostel.

CONFARREATIO,genus erat sacrificii inter uirum & uxorẽ in signum firmissimæ coniunctionis: sicut Diffarreatio simile erat sacrificium,quo coniuges per confarreationem con iuncti,dissoluebantur.Boet.in Top.Cic.Plin.lib.18.cap.3. In sacris nihil religiosius confarreationis uinculo erat: Tacit.lib.4.patricios,confarreatis parentibus genitos, tres simul nominari.

CONFATALIS,le,eodem fato obstrictum.Cic.de Fato.

CONFERCIO,is,*Impire*,ἐμφορέω,ex con,& farcio,significat cõpleo.Plin.lib.12.cap. 15. Myrrham in folles conferciunt. Confertus,partic.condensatus.Cic.in Catil.Vino languidi,conferti cibo.

CONFERTVS,a,um,à quo confertior.Liui.9.confertiores sterant.

CONFERTIM,dense.Liui.non semel.

CONFERO,confers,*Portare in un luogo, paragonare*, συμφορέω,in unum fero,congero.Cic.lib.3.Offi.Omnes curas, meas cõferebam.Pro confero,id est coniungo. unde conferre pedẽ, est pedem pedi conferere,& loco non cedere.Conferre manum,est pugnare.Ver.9.Aen.Et conferre manum,& procedere longius audet.Conferre gradum est, & æquis passibus incedere.Idem 3.Geor.Iunge pares,& coge gradum confer re iuuencos. Conferre signa est,duorum exercituum signa in eundem locum ferre.Liui.lib.1.Aliquoties Latinus exercitus cominus cum Romanis signa contulerat. Conferre etiam cum accusatiuo idem quod Eo.Cic.in Epist.Dolabella Laodiceam se contulit. Quandoque pro in comparationem deduco.Et dicimus,Confero te illi,& cum illo. Ouid. Confer Amyclæis medicamentum uellus ahenis Murice cũ Tyrio.Quandoque pro dispono. Plau.in Cur.Ita tuum cõferto amorem semper,si sapis,Ne,id,quod ames,populus si sciat,tibi sit probro.Pro transfero. Idem in Amph. Ne posterius in me culpam conferas.Pro communico. Terent.in Heaut.Conferunt consilia adolescentes.Pro coniungo,epi sto.ad Oct.Vt nouissima conferam primis. Conferre uerba in pauca pro reducere.Plau.Verba in pauca conferam. Pro transfero.Ter.in Eun.Metuet,quem ipsa nunc capit fructũ ne quando iratus tu alio conferas. Pro utilitatem affero. Colu.lib.1.ad æstiuos temperandos calores,plurimum conferunt salientes riui.Conferre beneficium in aliquem, est aliquem beneficio afficere.Exempla passim occurrunt apud Cice.

CONFERVA,quid sit,declarat Pli.lib.27.cap.9. his uerbis: Peculiaris est Alpinis fluminibus conferua,appellata à conferruminando,spongia aquarum dulcium uerius, quã muscus, aut herba,uillosæ densitatis.

CONFERVEO,es,simul ferueo,*Bollire*, & per translationẽ pro quouis modo incalesco.Horat.1.Serm.Sat.2.Mea cum conferbuit ira. Accipitur item,pro coeo,consolidor.Celsus lib. 8.cap.10.Siquando ossa non conferbuerint. Conferuesco, cis.Col.lib.12.Nec postea tangitur,donec conferuescat.

CONFESSIO,Liu.1.Ea erat confessio,caput rerũ Romã esse.

CONFESTIM,*Incontanente, subito*,παραχρῆμα,παραυτίκα, statim,e uestigio.Cæs.5.bell.Gall. Cæsar confestim legiones subsequi iussit.

CONFIBVLA,læ,à Cato.cap.12.de re rust.numeratur inter instrumenta torculari necessaria.uerba Catonis sunt hęc:Cõfibulas ligneas,queis arbores comprimat,si dehiscent, & cuneos sex.

CONFICIO,confeci,confectum,compositum ex Con,& Facio,*Finire,espedire,fornire*,περαίνω,διαπράττομαι,facio,perficio,exequor.Cic.fam.5.de Dionysio,si me amas,confice. Huc pertinent uariæ loquendi formæ. Conficere officium legationis,Cæs.Bel.Ci.3.Conficere nuptias,Terẽ.in And. Conficere negocium,Plau.in Cist.Conficere pacem, Cic. pro Flac.Conficere iter,ad Atti.Sic Conficere annos, uitæ cursum,curriculum.Cic.1.de nat.deo.Sol cursus annuos cõficit.Conficere annales,pro componere. Conficere pecuniam,pro curare.Ci.pro Syl.Duæ rationes conficiendæ pecuniæ,aut uersura,aut tributo.Conficere exercitum, Cice. pro leg.Manil.Conficere bibliothecam,Cic.Att.1. Conficere bellum,Cice. fam.5. Admittit quoque in hoc genere præpositionem.Cic.ad Att.12.Cum Appella confice de columnis.Conficere cibum,est mandere, & dentibus molere. Cic.de natu.deo.Conficere argentum, pro decoquere,seu male absumere,Ter.in Phor. Sic patrimonium conficere. Cic.pro Flac.Conficere hominem,interficere. Cic.in Pis. Plagis confectum ante oculos tuos cecidisse. Transfertur ad molestiarum, dolorumq; magnitudinem, & idem fere est,quod excruciare.Cic.Att.11.Me conficit solicitudo. Ci. Off.3.Si Phalarim,crudelem tyrannum & immanẽ, uir bonus,ne ipse frigore conficiatur,uestitu spoliare possit. Interdum absolute.Idem: Conficior uenisse tempus,&c.

CONFECTIO.Cic.pro Flac.Nec tributi confectio ulla recitatur.Belli confectio,Ci.14.Phil.Annalium confectio, Idẽ 2.de Orat.Escarũ confectio à lingua adiuuari uidetur,apud eundem 3.de nat.deo.

CONFECTOR,oris,Cic.2.de nat.deo.Hic noster ignis confector est,& consumptor omnium.

CONFECTVRA,ræ.Pli.lib.13.cap.12.Proximum amphitheatricæ datum fuerat à confecturæ loco. Colu. lib.2. cap.14.

Confectura mellis.

Confictio,onis.Cic.pro Rosc.Am.Criminis confictionem suscepit.

Confidenter,constanter.Plaut.Quæ non deliquit, decet audacem esse confidenter. Quandoque temerarie. Accius: Qui in puellæ domum tam confidenter irrupit. Confidentiloquius,comparatiuum à Cófidentiloquus. Plau.in Trin. Nihil est mendaciloquius,neque confidentiloquius. Confisus,participium.Virg.5.Aen.O nimium cælo & pelago cófise sereno.Copia & facultate caussæ confisus,Cic.pro Roscio.Com.

Confido,is,pen.pro.*Confidare, sperare*, πέποιθα, θαῤῥῶ, nihil addubito,pro certo duco.iungiturq; uerbis tam præsentis, quàm præteriti,& futuri temporis.Cic.Att. Confido rem, ut uolumus esse.Idem 6.Ver.Ego mei officii rationem confido omnibus probatam.Idem 4.Tusc. Quem te & opto esse,& confido futurum.Confidere arcæ alicuius.Ci. Att.lib. 1.Arcæ nostræ confidito,id est confide futurum,ut pretium tibi ex arca nostra persoluatur.Sibi confidere,est seipso niti,& aliunde non pendere.Cice.3.de Leg. Vir excellens & fortis confidere sibi debet,& suæ uitæ,& actæ,& consequéti.Hinc Confidens,entis,quod fere in malam partem accipitur,pro audaci,impudenti.Ter.in Phor. Homo confidés, qui illum dii omnes perdant.Hinc confidentia, audacia cũ improbitate coniuncta.Ter.And.O ingentem confidentiá. Aliquando pro constanti,& graui.Idem ibidem: Confidés, catus.Vbi Donatus: Confidentem pro cóstanti non in mala significatione posuit.Sæpius tamen in deteriorem partẽ accipitur.Cic.Tusc.3.Qui fortis est,idem est fidens:quoniá confidens mala consuetudine loquendi in uitio ponitur.

Configo,xi,xum,*Conficcare*, διελαύνω,fere idẽ quod figo :ut Configere tabulam aculeis,Colu.lib.7.cap.3.Configere sagittis,Cic.4.Aca.Configere tabulas inter sese,Cato ca.21. Configere curas omnes in salute reip.per metaphoram dixit.Cic.7.Phil.pro omnes cogitationes ad salutem reip.dirigere.Confixus.Cic.12.Phil.Meminerant, eius sententia confixum Antonium.Configere cornicum oculos prouerbialiter dicitur,teste Erasmo in Adagiis,pro, ueterum scientiam nouo inuento obscurare: aut(ut interpretatur Budæ.) callidos homines & uersutos astutia & calliditate superare.Cic.pro Mur.Inuentus est scriba quidam, Cn. Flauius, qui cornicum oculos confixit.

Configuro,as,are,συσχηματίζω,Colu.lib.1.cap.20.

Confingo,gis,*Fare, fingere*, πλάττω,fingo.Plin.lib.10.ca.33. Hirundines eadem materia nidos confingunt. Pro comminisci: ut,confingere dolum inter sese.Plau.Cap.Ci.5.Verr. Concedes,non hoc crimen nos in te confingere. Cófictus: ut,conficta lacrymæ,Ter.in And.

Confine,Per tráslationem,idem fere quod simile. Quinct. lib.6.cap.4.

Confinis,*Confinante*, ὅμορος,eosdem habens fines:unde Cófines agri,quorum fines coniuncti sunt. Liu.4. Excursiones in confinem agrum Labicanum factæ.Confinis meus etiam dicitur,qui agrum,aut uillam habet meæ contiguam,uel uicinam.Mart.lib.1.

Confinium,nii,*Confine*, μεθόριον,finis agri, ubi cum altero coniungitur.Cic.1.Offi.Conuenit in dando munificum esse,in omniq; re cótrahenda,uicinitatibus & cófiniis æquũ, & facilem.Translate pro quauis uicinitate. Lact. Ex quorũ confinio nasus exoriens.Confinia,nium.plur.nu.Sen.lib.1. de Ira: In confinibus hostis arcendus est.

Confio,is,*Essere fatto*, συμπεραίνομαι,idem quod fio. Virg.4. Aeneid.

Confirmatio,onis.orationis rhetoricæ pars, argumenta continens, quibus caussæ nostræ fidem quærimus. Cice. 1. de Inu.

Confirmitas,tis.Plau.Mili.Confidentiam, confirmitaté.

Confirmo,as,are,*Affermare*, κρατυνω, στηρίζω, firmum facere.Cic.pro lege Man.Mithridates suam manum iam confirmarat.Aliquando asseuerare.Cic.de Amic. Nemo unquam erit,&(ut confirmare possum)nemo certe fuit. Vnde Confirmator.pro Clu.Confirmator pecuniæ desiderabatur.

Confiscare,est in fisci ius reducere. Asc. Quia maior summa est pecuniæ publicæ,quàm priuatæ,factum est,ut Fiscus pro publica pecunia,& inde Confiscare dicatur. Sueton.in Aug.Cófiscatam semper pecuniam,repositamq; habuerat. Hereditates confiscare,Suet.in Domitiano: Confiscare itẽ non solum de bonis,sed etiam de hominibus dicitur.Sueto. in Calig Cum duos equites R.locupletes corripi,confiscariq; iussisset.Vide Fiscus.

Confisio,onis.Cic.4.Tuscu.Fidentia, id est, firma animi confisio.

Confiteor,eris,sus,*Confessare*, ὁμολογῶ,fateor.Lactan.lib. 5.Qui se cultores Dei confiterentur.Ter.Heaut. Ego ne cófitear meum non esse filium,qui sit meus? Hinc confessus,a, um,modo actiue: ut,Reus confessus.Ouid.2.de Ponto: Nó est confessi caussa tuenda rei.Aliquando passiue:ut, Confessa res,clara,Cicé.5.Verr.Ex confesso.Quinctil.lib.3.ca.11. In confesso est,Sen.de Benefi.lib.3.cap.11.In confessum uenire.Plin.epist.302.Res in confessum uenit.

Conflages,pen.pro.loca, in quæ diuersi conflant uenti.à Conflo.Fest.

Conflagrare,*Ardere, abbrusciare*, συμφλέγεσθαι,ardere, aut flammis consumi.Cic.in Catil. Inuidiæ incendio conflagrare.Plin.de uiris ill.Fulmine ictus cum regia conflagrauit.Conflagrare inuidia,elegáter,pro inuidiosum esse.Liu. lib.40.Si innocens sum,ne inuidia conflagrem.

Conflare,simul flare,*Soffiare, gonfiare*, συμπνεῖν, cum.s.diuersi uenti simul spirát.Item flando,cógerere. Stat.5.Theb. Conflataq; uentis Tempestas.Interdum est sufflare. Pli.li. 35.cap.11.Philiscus officinam pinxit pictoris, ignem conflante puero.Interdum liquefacere,& signare. unde conflare argenteam supellectilem,est liquefacere,& in massam redigere: & conflata pecunia, signata. Interdum ex composito,& consensu multorum adorno,Cic.Ver.3. Vnde hoc totum ductum & conflatum mendacium est. Interdum contrahere,& ut plurimum de malis dicitur.Dicimus enim,Tu tibi hodie conflasti inuidiam,inimicitias,odium.Sal. Magná illi inuidiam conflauerant. Item: Mihi conflaui æs alienũ. Cui respondet,Dissoluo æs alienum: quod est,æs alienum, restituo. Cic.11.Phil.Patri persuasi,ut æs alienum filii dissolueret.Interdum congregare. Lact. lib.2. Conflauit ex is omnibus populum.Interdum creare.Idem lib.7.Quicquid est in hoc opere mundi,conflauit,ac perfecit nihilo. Vir.li. 1.Georg.Rigidum falces conflantur in ensem, id est fabricantur.

Conflactile,pe.pr. χωνευτὸν,quod conflando factum est.

Conflactura,ræ, χώνευσις,conflandi ratio.Pli.lib.7.c.56.

Conflictatio,Gell.lib.6.cap. 3. Totius exercitus conflictatione.

Conflictio,onis,contentio,collisio.Cic.1.de Inu.Constitutio est prima conflictio caussarum ex depulsione intentionis profecta.Idem de parti.Rerum inter se pugnantium conflictio.Quinct.lib.3.ca.6.Sonus est duorum inter se corporum conflictio.

Conflicto,as,are,& Conflictor,aris,deponens, *Combattere, far giornata*, διαμάχομαι, pugno, percutio, affligo. Terét. Phor.Nec cum huiusmodi unquam usus uenit ut conflictares malo.Tacit.li.5.Plura per scelera remp. conflictauisset. Ad Her.lib.2.Homines magnis,& multis incommodis cóflictantur.Conflictatus,agitatus,uexatus.Plin.lib.23.cap.1. Agrippa conflictatus graui morbo pedum. Conflictatæ sæuissima hyeme uolucres,lib.18.cap.25.

Conflictus,us,ui, σύγκρουσις,collisio. Cice.2. de Diui. Si nubium conflictu ardor expressus se miserit.

Confligo,igis,*Far fatto d'arme*, συμβάλλω, συῤῥάσσω, dimico,acie decerno.Cæs.7.bel.Gal.Fore uti pars cum ciuitatis parte confligat.

Confluctuari, impersonale .Sen. Medea. Metu confluctuatur.

Confluere,simul fluere,*Concorrere insieme*.Plin.lib. 13. cap. 22.Translate pro conuenire.Cice.2.Tuscu. Si ad hæc studia plures confluxerint.

Confluens,*Congiongimento di due fiumi*, σύῤῥοια,alueus,in quẽ duo flumina conueniunt. Liui.1. Ad confluentes collocat castra.

Confluges,p.p.loca,in quæ riui diuersi defluunt. Nonius.

Confluxus, & Confluuium, σύῤῥους, quo multi riui simul fluunt.

Confodio,is,*Cauare*, ὀρύσσω,idem quod fodio. Plin. lib.17. cap.10.Confodi iubent mense Aprili. Interdum idẽ quod transfigo, διελαύνω.unde Confossus participium, hoc est, transfixus.Virg.9.Aen.Tum super exanimem sese proiecit amicum Confossus &c.

Confoedusti,apud ueteres dicebantur fœdere coniuncti. Festus.

Confoetasus,quæ cum omni fœtu adhibebatur ad sacrificium.Festus.

Confore,*Hauer ad essere*, ἔσεσθαι,futurum esse: à uerbo defectiuo Fore.Terent.And. Qui mihi exorandus est: & spero confore.

Conforire,ueteres usurparunt pro fœdare.Pomp. Conforisti me.

Conformatio.Cic.1.Tusc.Quæ conformatio,quæ magnitudo,qui locus.Est etiam color rhetoricus, de quo Pris.in præexercitamentis rhetorices.Conformatus,Mundus à natura

tura conformatus, Cic. lib. 3. de Nat. deo.

Conformis, conforme, *Conforme, simile, uguale*, σύμμορφον, eiusdem formæ. Per translationem pro conuenienti, & congruo. Vnde Conformo, as, propriè significat in formam redigere. Cice. 1. de Fini. Genuit & conformauit nos natura ad maiora. Colu. lib. 9. nisi in speciem uolucrum conformantur. assimulare ponitur. Ci. Lentu. ipse me conformo ad eius uoluntatem. Idem pro Archia poeta: Animum & mentem meam ipsa cogitatione hominum excellentium conformabam.

Confornico, as, are, *Fare in uolto*, in fornicem formare. Vitru. lib. 4. cap. 5.

Confoveo, ues, ere, simul fouere. Cato ca. 5. oleas stercore confoueto.

Confragosus, præruptus, asper, durus, Liui. 8. Confragosa loca.

Confragus, confragi, à Confringo. Lucan. lib. 6. Et eo ifraga densis Arboribus dumeta tegút. Id est, aspera & inacessa.

Confremo, is, *Fremere*, βρυάζω, συμβρυάζω, simul fremo Cælum confremit, Silius lib. 16. Omnes confremuere, Oui. 1. Meta.

Confrico, as, are, *Fregare insieme*, συντρίβω, simul fricare. Interdum Frico. Plau. Asin. Ni genua confricantur.

Confringo, is, *Rompere, spezzare*, διαῤῥήγνυμι, frango Plau. Capt. Aulas, calicesq; omnes confregit. Confringere consilia. Cic. 3. Verr. Confringat iste consilia senatoria. Confringere nauem, pro naufragium facere, Teren. And. Confractus, participium: ut, Confracta nauis est illis, id est naufragium fecerunt. Pla. Rud.

Confugio, is, ere, *Fuggire*, καταφεύγω, fugere. Cice. 4. Ver. Quo confugies? In agros confugere, Ci. Att. lib. 3. Confugere in arcem, 2. Tuscu. Confugere ad aliquem auxilii gratia, Virg. 2. Aen. Cic. 1. Tusc. Cum in aram confugisset, Cófugium, gii. Ouid. 4. Trist. Commune confugium ægris aut manibus, Stat. 12. Theb.

Confulcio, is, ire, *Appoggiare*, ἐρείδω, στηρίζω, fulcio. Lucre. lib. 2.

Confulgeo, es, ere, *Risplendere*, διαλάμπω, splendeo. Plaut. Amphi. Totæ ædes confulgebant tuæ, quasi essent aureæ.

Confundo, dis, *Confondere*, συγχέω, perturbo, & omnia in unum misceo. Plau. Most. Multa iura confundit coquus. Venerem confundere cum multo uino, id est libidinem cum ebrietate confundere, Oui. 1. Trist. Confusus, perturbatus. Liu. 6. Confusam ex recenti morsu animi cum pater uidisset, Migrat & in nomen: unde confusio, pauor, apud Pli. lib. 7. Confusurus, a, um, Ouid. 6. Meta. Sed fasq;, nefasq; Confusura ruit.

Confuse, aduerb. Cic. 1. de Inuen.

Confusim, aliud aduerb. Plin. lib. 18. cap. 16.

Confusio, onis, σύγχυσις, perturbatio. Confusio omnium rerum, Cic. 2. de Fin. Perturbatio uitæ, & magna confusio, Idem 1. de Nat. deo.

Confutatio, contrariorum locorum dissolutio.

Confuto, as, pen. pro. *Confutare, conuincere, riprouare*, ἀνασκευάζω, refello, redarguo: ab antiquo uerbo, Futo, si Festo credimus, qui antiquos usos ait pro arguo. Cic. 2. de Diui. Cotta sic disputat, ut Stoicorum argumenta confutet. Interdum conuincere: sic enim exponit Nonius illud Terét. in Phor. Confutauit uerbis iratum patrem. Pro commouere, & pro committere, apud ueteres. Nonius.

Congelatio, Plin. lib. 31. cap. 5.

Congelo, as, pen. cor. *Agghiacciare*, κρυσταλλοῦμαι, conglacio. Translate, accipitur pro in ocio degere: quod Erigere dixit Ter. Cic. Cœlio lib. 8. epist. congelasse amicum nostrum lætabat ocio. Congelor passiuum. Colu. lib. 1. Oleum si congelatur frigescit.

Congeminatio, uerbale. Plaut. Pœn. Quæ hæc congeminatio?

Congemino, as, are, *Raddoppiare*, duplico. Plaut. Amph. omnes congeminauimus. Pro multiplicare. Vir. lib. 12. Aenei. ictus congeminant.

Congemo, is, ere, *Gemere insieme*, simul gemo, Cic. pro Mure. congemuit senatus frequens, Lucr. Quid mortem cógemis? Virg. 2 Aen. transtulit ad fragorem cadentis arboris. supremum Congemuit.

Congener, pen. cor. congeneris, ut Degener: ὁμογενής, eiusdem uel consimilis generis. Plin. lib. 15. cap. 24.

Congenero, as, are, *Accompagnare*, adiungere. Accius apud Nonium.

Congenulare, *Inginocchiarsi*, γονυκλιτεῖν, genibus flecti. Cæcilius: Ipse regis ferit pectus aduersum congenulat.

Congerminascere. Quadrigarius apud Nonium. Facite exemplo eorum, ut nos cum illis congerminascere sciatur.

Congermino, as, are, συμφύεσθαι, coalescere consociari. Var. rerum hum. lib. 3. Vnam remp. coniuncti, & congerminati tenuere.

Congerro, onis, συνόμιλος, cum quo familiariter & facete confabulamur. Plau. in Truc. Nequam ueniunt ad scorta cógerrones.

Congeries, ei, coadunatio, cumulus. Pli. lib. 10. cap. 43. Pulueris congeries, Luc. lib. 8. Siluæ congeries, Ouid. 9. Meta.

Congero, is, pen. cor. *Congregare, adunare*, συμφορέω, congrego. Tibul. Diuitias alius fuluo sibi congerat auro. Congestus, partic. Cic. 2. de Diuin. Grana tritici in os pueri Midæ congesta.

Congestitius, a, um, συγχωστός, quod cógestum est. Col. lib. 1. cap. 10. Non deterius congestitia humo proueniunt. Locus congestitius, non solidus, ad iacienda fundamenta, Vitruu. lib. 3. cap. 3.

Congestus, us, ui. Col. lib. 9. Congestu culmorum & frondium supertegemus. Congestus arenæ, Lucr. lib. 6. Copiarum congestus, Tac. lib. 18.

Congiarium, rii, *Dono imperiale*, munus imperatorium (ut scribit Sen. lib. 4. de Benefi.) quo donabatur populus, sicut donatiuo milites. Sic Pli. in Paneg. laudat Traianum, quòd congiarium populo dedisset, quo locupletatæ sunt tribus. Tiberius enim congiarium populo trecentos nummos uiritim dedit: Caligula populo bis dedit, tricenis sestertiis. Nero quadragenos nummos populo diuisit. Est & congiarium mensuræ genus, apud Paul. Iureconf. Quinct. lib. 6.

Congius, gii, χοῦς, χοεύς, mensuræ liquidæ genus, capiens sex sextarios. Plin. lib. 14. cap. 10. Libram & quadrantem in congios duos musti macerant. Fidelia congialis, quæ congium capit. Plau. Aul. Congiarius cadus, qui congiú cótinet. Pli.

Conglacio, *Agghiacciare*, κρυσταλλοῦσθαι, est glaciem conuerti. Cice. 2. de Nat. deo. Neque conglaciaret frigoribus. Cœlius Cic. lib. 8. Curioni tribunatus conglaciat, id est, prorsus nihil agit Curio.

Conglobatim, aduerb. per globos, ἀθρόως, σφαιρηδόν.

Conglobatio, onis. Sen. Nat. quæst. 1. Multa conglobatione ignium indigens. Conglobatus, partici. Pl. lib. 2. ca 46.

Conglobo, as, pen. cor. *Adunare, ammassare*, εἰλέω, coaduno. Liui. 8. cum se in unum conglobassent.

Conglomero, as, are, *Inuolgere*, à glomus, eris, inuoluere. Ennius Thyeste. Omnia in me conglomeras mala. Passiue, Lucret. lib. 3. Si possit conglomerari.

Conglutinatio, nis. Cic. in Ora. conglutinatio uerború.

Conglutino, as, συγκολλῶ, coniungo, Cic. de Sen. Hominem eadem, quæ conglutinauit, natura dissoluit.

Congratulatio, Cic. ad Brutum. Omnium ordinum congratulatio.

Congratulor, aris, *Rallegrarsi*, συνήδομαι, συγχαίρω, ob felicitatem alicuius, uel honorem lætitiam uerbis, uel scriptis testari. Cic. pro Sex. Mihi homines præcipue congratulabantur.

Congredior, *Ridursi in compagnia, andare insieme à contendere*, συνδιατρίβω, συνέρχομαι, simul gradior, coeo, Varro in uná domum congressi simul discubuere. Item ad pugnandum, uel disputandum ire. Gel. ter cum hoste congressus. Virg. 12. Aen. Vix hostem alterne, si congrediamur, habemus. Ci. 1. de Natu. deo. Cum Academico, & eodem rhetore congredi conatus sum.

Congressus, us, ui, Cic. de Amic. Vt congressus hominum fugiat. Congressus pro prælio. Sal. Multi in eo congressu perierunt. Congressio. Ci. 1. Phil. Eum à tua congressione prohiberet.

Congræcor, aris, depon. & Congræco, as, neutrum, *Tauernare, sbeuacchiare*, κωμάζω, có potationibus indulgere. Plaut. in Bacc. Quodq; in lustris comedam, & congræcem pater. Tractum est ex more Græcorum, qui compotationibus ac deliciis plus æquo indulgebant.

Congregabilis, le, quod facile congregari potest. Cic. 1. Offic.

Congregatio, uerbale. Cic. 4. de Fin.

Congrego, as, are, à grege deriuatum, *Adunare*, συναθροίζω, contraho, cogo. Cic. 14. Phil. Ciues uniuni se in locum ad curiá congregabant. Congregatus, particip. Cic. pro domo: Multitudo congregata.

Congrex, *Aggiunto al gregge*, συναγελαστικός, gregi copulatus. Apul. lib. 7. Me congregem rector egregius permisit. Sic Segrex, à grege segregatus, ob excellentiam. Sen. in Hippol. Segreges sparsi per agros.

Congruenter, conuenienter. Cic. 3. de Orat.

Congruentia, tiæ, similitudo. Suet. in Othone: Congruentia morum.

Congruo, is, grui, *Confarsi, conuenire*, συμπίπτω, conuenio, consentio. à gruibus, teste Festo: quæ non se segregant, siue cú

uolant

uolant, siue cum pascunt. Cice. 4. Ver. Duos dies congruere nolunt cum solis lunæq; ratione. Congruens, tis. Plin. in Paneg. Congruens tenor uitæ.

Congrvs, siue Conger, κόγγρος, piscis est oblongus & lubricus, magnæ anguillæ non dissimilis, etiam hodie nomen retinens. Teren. Et congrum illum maximum in aqua sinito ludere paulisper.

Coniectaneum, efficax, perfectum. Cic. de Fin. Non.

Coniectio, nis, uerb. Cic. pro Cecin. coniectione telorum.

Coniecto, as, *Far congiettura*, τεκμαίρομαι, existimo. Teré. in Eun. Neque scio quid coniectem. Liu. 5. Euentu rem coniectantibus uisum.

Coniector, *Speculatore de sogni*, interpres somniorum: à coniectura. Cic. 2. de Diui.

Coniectvra, *Congiettura*, στοχασμὸς, ut ait Speusip. est rei latentis iudicium, quod quis per rationes, & signa, & tempora, & huiusmodi ennucit. Cic. Cornifi. Quantum copiarum haberes, coniectura consequi poteram. Quinct. lib. 3. Coniectura dicta est à coniectu, id est directione quadam rationis ad ueritatem. Coniecturo, ras, rare, idem quod conicere. Senecæ lib. 9. de Nat. Quæst.

Coniectvralis, le, *Cosa che si giudica per congettura*, στοχαστικὸν, quod per coniecturam colligitur. unde coniecturalem statum uocant rhetores, cum coniecturis quæritur, an aliquid factum sit. ad Her. lib. 1.

Coniectvs, us, *Il gettare*, βολὴ, iactus, coniectio. Plin. lib. 26. cap. 4. Aethiopide herba amnes ac stagna siccari coniectu. Sic coniectus radiorum, apud eundem: &, coniectus oculorum, Cic. pro Plan.

Conifera arbor, quæ conos fert, Oui. Coniferæ cyparissi.

Conicio, is, *Gettare, congietturare*, ῥίπτω, βάλλω, iacio, iaculor, simul iacio. Liu. 2. In hostem tela coniiciunt. Ter. Heaut. Hæc ubi aperuit ostium, continuo hic se coniecit intro, id est cum impetu introiuit. Cõiicere se in pedes, uel in fugã, id est fugere. Teréc. Phor. Hinc me coniicerem protinus in pedes. Coniicere in uincula: Salust. compiures Q. Metellus in uincula coniecerat. Coniicere uestem incollũ: Plau. in Epid. Pallolum tuum in collum coniice. Coniicere aliquem in lætitiam, est lætitia afficere. Teré. in Heaut. Obsecro ne me in lætitiam frustra coniicias. Per translationem significat interpretari, colligere, Ter. in Phor. Tu coniicito cetera. Et Plau. in Curc. Hinc coniicio somnium. Cic. 2. de Diui. Num igitur aut aruspex, aut augur, aut uates quis melius cõiecerit, eu morbo euasurum ęgrotũ, quam medicus?

Coniectvs, partic. Cic. de Amic. Omnium oculos in te esse coniectos.

Conila, æ, siue Conile, es, olus, à Dioscoride Myrrhis dictũ.

Conisco, as, *à ffaltar con le corna*, est cornu petere. Lucr. lib. 2.

Conisticae, aues, à nonnullis Puluetstrices dictæ. Cœl. li. 7. cap. 26.

Conivgalis, le, *Matrimoniale*, γαμήλιος, quod ad coniugium pertinet. Dii coniugales dicuntur, qui coniugiis præsunt: Iuno, Venus, Hymen. Seneca in Medea. Dii cõiugales, tuq; genialis tori Lucina custos. Legitur & coniugialis, in eadẽ significatione. Oui. 5. Meta. Fœdus coniugiale, st. Met. Iuca coniugialis, 6. Met.

Conivgatio, συζυγία, Cic. in Catil. Capitum coniugatio, & religatio. Bonus amoris coniugator, de Hymenæo dixit Catul. in Epith.

Conivgo, as, pen. cor. *Congiungere*, συζεύγνυμι, coniugo. Cic. 1. Offi. Ea iucundissima amicitia, quam similitudo morum coniuganit.

Conivgvs, pen. cor. σύζυγος, quod coniugatum est. Plin. lib. 8. cap. 13.

Conivgvla, a, um: ut. Coniugula myrtus, apud Cato. cap. 133. Plin. lib. 15. cap. 29. Cato tria genera myrti prodidit cãdidam, nigram, coniugulam.

Conivgivm, συζυγία, matrimonium. Virg. 1. Aen. Coniugio iungam stabili. Coniugium pro coitu. Virg. 3. Geor. Sine ullis Coniugiis uento grauidæ.

Conivngo, is, xi, ctum, *Congiungere*, συνάπτω, simul iungo: ut, Coniungere boues feriis, apud Cat. de re rust. cap. 138. Vir. 2. Eclo. Pan primus calamos cera coniungere plures Instituit. Coniunctus, participium: ut, Homines beneuolentia coniuncti. Cic. in Ver. Vitam uitiis, flagitiisq; coniunctam. Coniunctus, nomen Ci. de Amic. Inter se coniunctissimos, Curium, & Coruncanium. Coniunctio, uerbale, σύζευξις, Plin. lib. 15. cap. 29. Coniunctioni & huic arbori Venus præest. Coniunctio, pro mutua amicitia. Cic. ad Brutum: Coniunctio tua cum collega, concordiaq; nostra. Societas coniunctionis humanæ, Cic. 5. de Fin. Coniuncte aduerb. Cic. 2. de Orat. Si coniuncte sit elatum. Plin. epist. 94. Quem & ipse amo, sed coniunctius tu. Coniunctissime & amantissime cum aliquo uiuere. Cice. de Amic. Coniunctim. Cæs. 6. bel. Gal. Huius pecuniæ coniunctim ratio habetur.

Conivnx, *Moglie, ouero marito*, secundum Prisc. à Coniungo, is, siue coniux, secundum Phocam, à coniugo, as, uxor, seu maritus. Ouid. 2. Meta. Hoc certe factum coniux mea nesciet. Debita coniux, id est promissa. Ouid. epist. 7. Quondam sibi debita coniux. Deiectam coniuge esse, maritum amisisse. Virg. 3. Aen.

Conivratio. Teren. in Hecy. Quæ hæc coniuratio?

Conivrati, orum, οἱ συνωμόται, qui inter se coniurarunt. Cic. in Catil. Quanta manus est coniuratorum, tantam me inimicorum multitudinem suscepisse uideo. Interdum cum genitiuo: ut, Coniuratus Getarum, qui cum Getis conspirauit. Claud. 1. in Ruf.

Conivro, as, pen. pro. *Congiurare*, συνόμνυμι, συνόμνυμαι, simul iurare, cum scilicet multi in alicuius perniciem iurant. Sal. Coniurauere pauci, in quibus Catilina fuerat. Liu. li. 2. Trecenti coniurauimus principes iuuentutis Romanæ. Hor. de arte poe. posuit pro consentire. Alterius sic Altera poscit opem res, & coniurat amice. Est etiam Coniurare simpliciter iurare Gell. Verbis conceptis coniurasti sciens.

Conlatro, as, are, *Abbaiare*, καθυλακτέω, latratu infesto, obloquor Seneca de uita beata: Eu iis, qui philosophiam conlatrant.

Connato, pen. pro. *Nuotare insieme*, συννήχομαι, simul nato. Connatat nobiscum, dixit Plau. per translationem, pro, riualis est.

Connecto, ctis, *Annodare insieme*, συμπλέκω, simul necto. Quinct. lib. 5. cap ult. Quæ Græci inexplicabili serie connectunt. Falces, scalasq; connectere. Tacit. lib. 19. Connexus, partic. Cic. 2. de Nat. deo.

Connexio, onis, connectendi actus, conclusio. Quinct. lib. 5. cap. 14.

Connexivvs, a, um, quod aptum est connectere. Gell. li. 10. cap. 19.

Connexvm, xi, pro conclusione. Cic. 4. Acad.

Connexvs, us, ui, συμπλοκὴ. Lucr. lib. 3.

Connitor, eris, *Sforzarsi, partorire*, συντείνομαι, simul uel uehementer niti. Cic. 5. de Fin. Connituntur ut sese erigant. Conniti, pro parere. Virg. Ecl. 1. Silice in nuda connixa.

Connivsentia, æ, dissimulatio. Asconius.

Connivео, iui, uel xi, ctum, σκαρδαμύττω, καταμύω, oculos genis tego, oculos claudo. Plin. lib. 11. Grauiores alitum inferiore gena conniuent. Transfertur ad alia: unde Gell. lib. 15. dixit Conniuere caua uentris, pro claudi, & contrahi. Conniuere item, est clausis oculis aliquid dissimulare. Cic. 4. Phil. Quibusdam in rebus etiam conniueo. Sueto. in Cæs. Conniuebat in ceteris, id est reliqua uitis oculis uelut clausis præteribat. Persi. Sat. 6. Væ, nisi conniues.

Connvbivm, *Legge del matrimonio*, ἐπιγαμία, ius legitimi matrimonii à Nubo, cuius prima producitur, cum in cõnubio quandoque corripiatur. Virg. 1. Aen. Connubio iungam stabili. Cic. 1. Off. Sequuntur connubia, & affinitates. Connubialis, le, ut, Carmen connubiale, Claud. 7. Paneg. Vincla connubialia, Stat. 5. Theb.

Connvdo, as, are, *Nudare*, γυμνῶ, nudo. Plin. lib. 28. cap. 7.

Conon, κόνων, Atheniensium dux fuit, qui prælio uictus à Lysandro Lacedæmoniorum duce, sponte abiit in exilium ad Artaxerxem Persarum regem, cuius auxilio patriam, in libertatem restituit. Plutar. Fuit & alius Conon Samius astrologus, de quo Prop. lib. 4. El. 1. Hic septem libros de astrologia edidit.

Conopevm, *Padiglione da letto*, tentorium, & papilio ille lineus, uel laneus, seu bombycinus, qui toro circundatur ad arcendum culices: quo maxime utuntur Alexandrini, quòd ex Nilo culices confluant, quos κώνωπας dicunt. inde κωνωπεῖον. poetæ tamen Latini abiiciunt uocalem subinnctiuũ, & penultimam corripiunt. Proper. Fœdaq; Tarpeio conopes tendere saxo. Et Hora. lib. Epod. Et inter signa turpe militaria Sol aspicit conopeum. Posterius carmen est Iambicũ dimetrum, cuius ultima sedes poscit Iambum.

Conor, aris, *Sforzarsi*, πειρῶμαι, dare operam, ut aliquid fiat. Teren. in And. Debeo conari manibus, pedibus.

Conqvadrare, in quadratam figuram redigere. Col. lib. 8. cap. 3.

Conqvassatio. Cic. 4. Tusc.

Conqvasso, *Conquassare*, συσείω, concutere est. Cato ca. 15. Si uero caliu erit, conquassato. Corpus cõquassatum, Lucr. lib. 3. Conquassari terræ motibus, Cic. 2. de Diuin. Cõquassare nationes, pro uastare. Cic. pro Sext. Etiam exteras nationes illius anni furore conquassatas uidebamus.

Conqverор, reris, *Lamentarsi*, μέμφομαι, Cice. Metello, lib. 5. epistο.

CONQVESTIO. Cic. ad Q. fr. lib. 1.

CONQVESTVS, us, ui, μέμψις, μεμψιμοιρία, querela. Liu. 8.

CONQVIESCO, *Acquetarsi*, ἡσυχάζω, ἡσυχίαν ἄγω, quiesco. Cic. 5. de Fin. Conquiescere ne infantes quidem possunt. Cõquiescere in re aliqua, eleganter, pro re aliqua delectari. Cic. Curioni: Aetas nostra iam ingrauescens in amore, atq; in adolescentia tua conquiescat.

CONQVINISCO, is, *Chinare il capo*, caput inclino. Plaut. Conquiniscam ad cistulam.

CONQVIRO, is, *Cercare con diligenza*. ζητέω, est diligenter quærere. Cice. 5. Ver. Cum undique homines nequissimos conquisisset.

CONQVISITE, aduerb. pro docte, & diligenter. Gel. li. 3. c. 10.

CONQVISITIO militum, est militum delectus: cum cõsul, aut dux quos ei uisum fuerit, ad militiam conscribit etiam inuitos: quod in maioribus tantum reipublicæ periculis fieri cõsueuit. alioqui enim cõtenti erant iis, qui ultro nomina dabant. Cic. de Prou. cons. exercitus ille noster, durissima conquisitione coactus, omnis interiit. Homines autem illi, per quos milites conquirebantur, cõquisitores dicti. Ci. ad Att.

CONQVISITVS, nomen: ut, conquisitissimæ epulæ. Cicer. 5. Tuscul.

CONRES, simul rei. dictio frequens apud iuriscons.

CONREGIONE, ueteres pro, è regione dixerunt. Fest.

CONSALVTATIO, Cic. ad Att. lib. 2. Consalutatio forensis.

CONSALVTARE, *Salutare insieme*, προσαγορεύειν, est ultro, citroq; salutationem dare. Cic. lib. 2. de Orat.

CONSANGVINEI, rum, *Parenti*, συγγενεῖς, ὁμαίμονες, ἀγχιστεῖς, qui sanguine inter se connexi sunt. Cice. ad Attic. lib. 2. βοώπιδος, nostri consanguinei. Consanguineorum appellatione continentur etiam fratres ex eodem patre nati. lib. 3. Instit. tit. de legit. agn. success. §. 1. Arma consanguinea, Clau. in bel. Gild. Turba consanguinea, Ouid. epist. 14. Sopor consanguineus lethi, Virg. 6. Aen.

CONSANGVINITAS, *Parentado*, ipsa sanguinis cõiunctio. Liui. 7. Propinquus consanguinitate alicui, Virg. 2. Aen.

CONSANESCO, is, sanus fio. Cic. Sulp. lib. 4.

CONSANO, as, *Sanare*, sano. Colu. lib. 4. cap. 24. Plagæ consanentur.

CONSARCINO, *Cucire insieme*, συῤῥάπτειν, simul sarcire significat. & nullo delectu coniungere. Gel. lib. 13. ca. 23. uerbum consarcinatum. Fit à Sarcino, quod apud ueteres iurisconsultos frequentissime legitur pro sarcire.

CONSARRIO, is, ire, σκαλεύω, idem quod sarrio. Colu. lib. 11. cap. 3.

CONSAVCIO, as, actiuum, *Ferire*, κατατραυματίζω, à quo Consaucior, passiuum. Ad Heren. lib. 4. Vulnere corpus consauciari.

CONSCELERO, *Sporcare di sceleraggine*, μιαίνειν, est scelere conspurcare. Liu. lib. 40. Conscelerare aures paternas. Conscelerare oculos dicuntur, qui nefandum aliquod facinus aspiciunt. Ouid. lib. 7. Meta. Cur non & specto pereuntem, oculosq; uidendo Conscelero? Hinc Conscelleratus, a, um, ut Conscelerata mens. Ci. in Cati. Consceleratus uultus, ibidem. Filii consceleratissimi, Cic. pro Rosc. Amer.

CONSCENDO, is, *Entrare in mare per nauigare, ascendere*. ἀναβαίνω, nauim ingredior, nauigandi caussa. Vir. 1. Aen. Bis denis Phrygium conscendi nauibus æquor. Aliquando absolute. Cice. Att. lib. 9. Idibus Martiis Pompeium conscendisse. Scopulum conscendere, Virg. 1. Aen. Currum, Liui. lib. 38. Equum, Liu. lib. 25. In equum, Ouid. 6. Metam.

CONSCENSIO. Cic. 1. de Diu. Cõscensionẽ in naues cũ fuga.

CONSCIENTIA, *Conscienza*, συνείδησις, sui sciẽtia, notitia eius rei, quæ animo nostro inest. In bonam partem accepit. Ci. 5. Phil. In ipsa consciẽtia recte factorum magnus laborum fructus est. In deteriorem, 3. in Catil. Inuect. Conscientia conuictus conticuit.

CONSCINDO, dis, dere, *Lacerare, spezzare, squarzare*, διασπαράττω, in multas partes scindere. Ter. Eun. Ipsam capillo conscidit. Curæ conscindunt hominem solicitum. Lucre. lib. 5. Cõscindere sibilis, per translationem, pro exibilare. Ci. ad Att. lib. 2. Conscindere aliquem, pro accusare. Cic. ad Att. lib. 8. Is me ab optimatibus uiis conscindi.

CONSCIO, σύνοιδα, Hora. in Epist. Hic murus aheneus esto, Nihil conscire sibi, id est nullius rei sibi conscium esse.

CONSCISCO, is, consciui, itum, *Consentire*, συμψηφίζεσθαι, cõmuni consilio statuo, decerno, Liui. lib. 1. Censuit, consensit, consciuit, ut bellum cum priscis Latinis fieret. Valla lib. 5. cap. 89. scribit hoc uerbum ad mortem fere pertinere: ut, Consciscere sibi mortem. Cice. de clar. orat. Themistocles sibi mortem consciuit. Translate ponitur pro contrahere, Col. lib. 8. Diligens pastor stabulam quotidie cõuertit, nec patitur stercus humorem consciscere.

CONSCISSVRA, ræ, ipsa ruptio. Plin. lib. 34. cap. 8.

CONSCIVS, *Consapeuole*, συνειδώς, qui rem scit. Cice. Rutilio: Cum mihi conscius essem, quanti te facerem. Nonius de uerb. differen. Scius (inquit) secum, conscius cum altero: quã tamen differentiam fatetur non obseruari. nam postquam Scius in usu esse desiit, Conscius utriusque locum occupauit. Salust. Populares conscios sceleris sui. Cic. 3. Offic. Sibi autem nullius essent conscii culpæ.

CONSCRIBILLO, pro conscribo, ueteres dixerunt. Var. apud Nonium.

CONSCRIBO, *Scriuere*, συγγράφω, simul scribo, aut simpliciter scribo Cice. ad Att. lib. 12. De Antonio quoque Balbus ad me cum Oppio conscripsit. Idem: Legem Consules conscripserunt. Conscribere milites, est cogere, & in certum numerum ac scriptum redigere. Conscripti, qui in senatu scriptis annotati erant, qui per inopiam senatorum ex equestri ordine in senatorum numerum recipiebantur. Liu. li. 2. Traditum inde fertur, ut in senatũ uocarentur, qui patres, quiq; conscripti essent. conscriptos uidelicet in nouum senatum appellabant lectos.

CONSCRIPTIO, onis, συγγραφὴ, compositio. Cic. pro Cluẽ.

CONSECO, as, are, *Tagliare*, τέμνω, διατέμνω, seco. Oui. 3. Tri. Inde Tomos dictus locus hic, quia fertur in illo Membra soror fratris consecuisse sui. Consecare in tenues membranas, Plin. lib. 30. cap. 4.

CONSECRANEVM, *Che è consacrato*, ἀφιερωμένον, consecratum, uocabulum in castris repertum, ut conterraneum, commilitaneum, suffarraneum, Iulius Capit. in concione Maximini Cæs. Commilitones (inquit) factari, imo uere consecranei. Alio loco, Nullam ciuitatem æque militaneam, dixit. Tertullianus Consecraneos uocat, qui quasi uni sectæ mancipati sunt.

CONSECRATIO, onis, *Consacratione*, καθιέρωσις, dedicatio. Ci. pro domo: Consecrationes fiebant à pontificibus, aut à tribunis pl.

CONSECRO, as, καθιερῶ. Cic. 2. Tusc. Quasi addicti, & consecrati.

CONSECTARIVM, rii, ἀκόλουθον, est argumẽtum breuiter astrictum, in quo conclusio necessario sequitur antecedens. Ci. 4 de Fin. Nunc uenio ad illa tua breuia, quæ Consectaria esse dicebas. Bonum omne laudabile: laudabile autem omne honestum: omne igitur bonum honestum. Cõsectarius, adiect. Cic. 4. de Fin. Illud uero minime consectarium, sed in primis hebes.

CONSECTATIO. Cic. in Orat. In huius concinnitatis consectatione.

CONSECTATRIX. Cic. 3. Offi. Libidines consectatrices uoluptatis.

CONSECTIO, διατομή. Cice. 2. de Natu. deo. Arborum consectione.

CONSECVTIO, nis. Cic. in partit. Consecutio uerborum.

CONSECTOR, aris, *Seguitare auidamente*, ἀκολουθεῖν, συνομιλῶ, διώκω, auide insequor, uel frequenter sequor. Cæs. 5. bel. Gal. Equites, consectantur, atque occidunt. Cic. ad Att. lib. 2. Fusium clamoribus, & sibilis consectantur. Per metaphoram, pro aucupari. Cic. in Pis. Leuitatis est, inanem aucupari rumorem, & omnes umbras etiam falsæ gloriæ consectari. Cic. 2. Off. Alexander beneuolentiam Macedonum largitione cõsectabatur. Cõsectari passiue. Laberius apud Non. Vxorem tuam, à populo lapidibus consectari uideo.

CONSEMINEVS, a, um, dicitur de re, in qua uaria semina commista sunt. Vt Conseminex uinex, in quibus diuersa uitiũ semina aceruatim confusa sunt. Colu. lib. 3. cap. 11. Sic Silua conseminea, ex uariis arborum generibus confuse consita. Idem lib. 12. cap. 46. Conseminalis. Col. lib. 12. cap. 45. Conseminalium uinearum non est firmum uinum.

CONSENESCO. Cice. de Sen. Consenuerunt uires, atque defecerint.

CONSENSIO, *Consentimento*, ὁμόνοια, συμφωνία, ut Speusippus ait, cogitationum concordia. Cic. ad Cass. Totius Italiæ mira consensio.

CONSENSVS, us, nomen, ὁμόνοια, concordia. Ci. 3. de Na. deo.

CONSENTANEVS, a, um, *Consentaneo*, σύμφωνος, ὁμολογούμενος, conueniens. Cic. 5. de Fin. Actiones uirtuti consentaneas.

CONSENTIA, ciuitas in agro Brutio. Plin. lib. 3. cap. 5. Consentini incolæ.

CONSENTIA SACRA, quæ ex consensu multorum sunt statuta. Fest.

CONSENTIO, is, *Consentire*, ὁμολογέω, ὁμοδοξέω, συμφωνέω, idem sentio. Cic. 3. de Fin. Ratio nostra consentit, oratio pugnat. Consentiens. Cic. 2. de Diu. Animorum consentientium multitudine completum esse mundum. Cõsensus, partic. ὁμολογούμενος, confessus. Gell. li. 15. cap. 26. Syllogismus

mus est oratio, in qua consensis quibusdam & cõcessis, aliud quid necessario conficitur.

CONSEPIO, pis, ire, *Circondare di siepe*, περιφράττω, sepire. Cic. de Sen. Conseptum agrum, & diligenter consitum. Conseptum pti, quod undique clausum est. Colu. lib. 1 cap. 4. Difficiliora consepta. Conseptum fori, dixit, Quinct. lib. 8. pro ipsis cancellis.

CONSEQVENTIA, æ, *Conseguenza*, ἀκολουθία, consecutio. Cice. 2. de Diu. Qui euentorum consequentiam notauerunt. Est & Consequentia necessitas conclusionis ex præcedentibus. Cic. ad Treb. in Top.

CONSEQVIAE, sequelæ, à consequendo, ut ab exequẽdo exequiæ. Apul. lib. 10.

CONSEQVOR, pe. c. *Seguitare di fatto*, ἀκολουθέω, statim sequor. Virg. lib. 5. Aen. Quem deinde Cloanthus consequitur. Itẽ obtineo, adipiscor. Cic. in Ver. Act. 1. Quod ego meo labore, & uigiliis consecutus sum. Item exprimere. Idem Cæsari Iuniori: Extrema quanta & qualia sint, uerbis consequi non possum. Consequens, tis, participium. Cic. de Sen. Memoriam illius uiri excipient omnes anni cõsequentes. Cõsequens, nomen, argumenti conclusio. Cic. 4. de Fin. Cũ cõsequens aliquod falsum sit, illud, cuius id consequens sit, nõ posse esse uerum.

CONSEQVENTER, ἀκολούθως, Vlp. l. sed & si quid. §. ulti. ff. de usufr. & quemadmodum quis uta. & fru.

CONSERO, p. c. serui, tum, *Mescolare, mesciare*, συμπλέκω, cõiungo, connecto. Virg. 3. Aen. Loricam consertam hamis, auroq; trilicem. Conserere manus, est manus coniungere, & dextras mutuo apprehendere. Vnde manum conserere dicebantur litigantes, cum in agrum, aut aliam rem, de qua controuersia erat, profecti, rem litigiosam, aut aliquã eius particulam manu apprehendebant, iusq; suum in re præsenti uindicabant postea tamen, propagatis Italiæ finibus, prætoribusq; aliis negotiis distentis, placuit, ut litigãtes sine prætore in agrum proficiscerentur, glebamq; inde in ius ad prætorem deferrent; & in ea tanquam in toto agro uindicarẽt, aduersariumq; ex iure manu consertum (id enim formulæ nomen erat) ad prætorem uocarent. Pugnantes ita manum conserere dicuntur, cum cominus rem gerunt, & quasi manum manui admouent. Cic. ad Att. illum ruere nuntiant, nõ ut manum conserat, sed ut fugam intercludat. Pro eodẽ etiã dicimus, pugnam conserere. Virg. 2. Aen. Multaq; per cæcã congressi prælia noctem Conserimus. Consertus, cõnexus, contextus. Fab. lib. 5. cap. 10. ordo rerum tribus momentis consertus est.

CONSERO, pen. cor. seui, situm, *Piantare, seminare, inestare*, φυτεύω, locum aliquem seminibus, seu plantis oppleo. agri enim conseri dicuntur, semina uel plantæ seri. Virg. 1. Eclo. En queis conseuimus agros. Inde Consitio. Cice. in Cato. Nec consitiones modo delectant, sed etiam insitiones. Consitus, p. c. ut, Cæca mentis caligine consitus, Catul.

CONSERTE, aduerb. Ci. de Fato: omnia conserte, cõtexteq; fiunt.

CONSERTOR, oris. Plin. lib. 33. cap. 2.

CONSESSVS, συνέδριον, nõ est confessio, sed homines in uno loco sedentes: sicut conuentus, non est conuentio, sed homines qui in unum locum conueniunt. Cic. de Sen. Quibus cũ à cuncto consessu plausus esset multiplex datus.

CONSERRATVS, a, um, *Che ha i denti à guisa de sega*, πριονωτός, serræ in modum denticulatum. Plin. lib. 11. cap. 37.

CONSERVA, uæ. Teren. in Eun. conseruam domi uidebit.

CONSERVITIVM, tii. Pla. Capt. Perq; conseruitiũ commune.

CONSERVATIO, Cic. 1. Offic. attentos animos ad decori conseruationem.

CONSERVATOR, oris, σωτήρ, Cic. pro Sext. & conseruatores ciuitatis.

CONSERVATRIX, cis, Cic. 4. de Fini. natura sule esse conseruatrix sui.

CONSERVO, as, are, *Conseruare*, φυλάττω, tueor, custodio, obseruo. Cic. ad Att. lib. 6. ordinem conseruabo tuum. Idem Atti. lib. 5. Vt nos eam necessitudinem, quæ est nobis cum publicanis, obtinere & conseruare patiamur. Idem Metello: Beneuolentiam certo iudicio susceptam, quoad uoles, conseruabo. Interdum idem quod incolumem seruare, & à certissimo periculo eripere. Ci. in Catil. Non minus iucundi sunt dies illi quibus conseruamur, quàm quibus nascimur. Conseruatus, partic. Cic. Lent. lib. 1. Illud nostrum consilium in re laudandum est, quod meos ciues, & à me conseruatos, ferro uia armatis obiici noluerim.

CONSERVVS, ui, *Conseruo*, σύνδουλος, qui cum alio eidem domino seruit. Cic. ad Cassium: conseruo seruimus.

CONSIDEO, es, ante pen. cor. *Sedere insieme*, συνεδρεύω, simul sedeo. Cic. in Brut. In pratulo consedimus. Aliquando significat manere. Cic. de Fin. Cuius in mente consedit Iustitia. Aliquãdo rei humilitatem habet, & quasi denegatam altius euolandi facultatem. Cic. Consedit utriusque nomẽ in quęstura. Pro conquiescere: ut Considere in ocio. Pro sedari. Liui. ira consedit. Pro commorari, uel consistere. Cic. Phil. 13. Martiam legionem Albæ consedisse sciebat.

CONSESSOR, oris, σύνεδρος, una cum alio sedens. Ci. ad Att. lib. 1. Præclarum spectaculum mihi propono, modo te consessore spectare liceat.

CONSIDERATE, aduerb. Cic. pro Quinct. Prætores, ut considerate fieret, comparauerunt. Ibidem: Quid feci non consideratissime?

CONSIDERATIO, nis, σκέψις. Cic. 4. Acad. Consideratio, contemplatioq; naturę, animorum, ingeniorũq; naturale quoddam quasi pabulum.

CONSIDERO, as, are, *Considerare*, σκέπτομαι, dispicio, iudico, cogito: à siderum contemplatione, ut Festo placet, dictum. Cic. Terentiæ: Reliquum est, quod ipsæ optimæ considerabitis. Teren. Heaut. cum mecum in animo uitam tuam considero. Consideratus, particip. Cic. de Arusp. Resp. Nihil fo et non diu consideratum, ac multo ante meditatum. Consideratus homo, qui agenda considerat. Cice. pro Ceci. Illud considerati hominis esse putauit.

CONSIDO, dis, consedi, consessum, *Afermarsi in uiaggio*, συγκαθίζω, simul assido: differtq; à Consideo, quòd illud quietem, Consido motum afferat. Cic. ad Att. lib. 5. Antequam consedero. Accipitur interdum pro, sedes aliqua in loco figere. Virg. 1. Aen. Vultis & his mecum pariter considere regnis? Interdum desidere, uel dehiscere. Liui. lib. 33. In Veliterno agro terra ingentibus cauernis, consedit. Considitur, impersonale. Cic. 3. de Ora. In siluam uenitur, & ibi considitur.

CONSIGNATIO, sigilli impressio. Consignationes item dicũtur, quas uocamus documenta, uel chirographa. Quinct. li. 12. ca. 8. Promittit litigator testem, populum, paratissimas consignationes.

CONSIGNO, *Sigillare*, σημειοῦμαι, σφραγίζω, est, signo notare, uel signum rei alicui clausæ imprimere. Consignare epistolas, est, cum illis complicatis anulum nostrum imprimimus. Plau. in Cur. Eamus intro, ut tabulas consignemus. Consignare pecuniam inter aliquos, est deponere. Suet. in Claud. Dote inter aruspices consignata. Laudatio alicuius consignata, Cic. pro Flac.

CONSILEO, es, ere, *Tacere*, pro conticere posuit Ennius, teste Festo.

CONSILESCO, is. Gel. lib. 11. cap. 1. Omnis strepitus consilescit.

CONSILIARIVS, *Consigliero*, βουλευτής, σύμβουλος, qui ab aliquo in consilium adhibetur. Cic. 3. de Leg. & Plau. in Epid.

CONSILIATOR dicitur, qui alieni dat consilium. Pli. in epist.

CONSILIGO, inis, δίκταμνον Diosco. herba est, quæ uocatur ab herbariis Pata leonis. Pli. lib. 25. ca. 8. & Ruel. li. 2. c. 134.

CONSILINVM, Apuliæ oppidum Mela lib. 1.

CONSILIO, as, *Consigliare, deliberare*, βουλεύομαι, delibero consulto. Tacit. lib. 18. Et rediere Bononiam omnes simul consiliaturi.

CONSILIO, is, lui, uel liui, consultum, simul salio: unde consulto, as.

CONSILIOSVS, à Catone dictum, teste Gell. lib. 4. cap. 9. pro sapiente.

CONSILIVM, *Consiglio*, βουλή, βούλευμα, definitur à Ci. lib. 1. de Inu. aliquid faciendi, non faciendive ratio excogitata. Cic. Terentiæ: Vestrum iam consilium est, non solum meum, quid sit uobis faciendum. Quãdoque sumitur pro iudicibus constitutis. Cic. pro Rosc. Qui ex senatu in hoc consilium delecti estis propter sanctitatem. Et infra: Dii probibeant iudices, ut hoc, quod maiores consilium publicum uocari uoluerunt, præsidium sectorum existimetur.

CONSIMILIS, le, *Simile*, ὅμοιος, idẽ quod similis. Plau. Amph. Ain tu alterum te reperisse consimilem Sosiam domi? Ter. Eun. Consimilem luserat ludum. Cic. 1. Philip. Cum rẽ gessisset consimilem rebus iis, quas ipse gesseram.

CONSISTO, is, constiti, *Fermarsi*, ἐφίσταμαι, proprie est iter inceptum mora interrumpere. Terentius: Illico hic consiste. Vbi Donatus: Consistere est audacter, & constanter stare. Sic Consistere in anchoris, uel ad anchoram, apud Cæsar. Sed transfertur: ut, Consistere in sententia. Cic. ad Q. Fra. 2. Tantus clamor à nostris, ut neque mente, neque lingua, neque ore consisteret. Cato de re rust. cap. 125. Et si aluus non consistet, id est nõ desinat fluere. Var. Vt si pluerit, aqua non consistat. Dicimus item, salutem nostram, aut spem in hoc aut illo consistere, id est ab illo pendere. Cic. pro Marcel. Salus reip. in mortalis unius anima consistit. Consistimus quoque, cum, recuperatis uiribus, firmiores incipimus

esse, ut sine ulla corporis imbecillitate possimus ingredi. Cic.fam.7. Tanta me διάῤῥοια arripuit, ut hodie primũ uidear consistere. Vir. pro erigor posuit. Constitit in digitos.

CONSITOR, oris. Ouid.4. Meta. Et cum Lenæo genialis consitor uuæ.

CONSITVRA, ræ, Cic. de rep. ex Nonio. Ex agri consitura.

CONSOBRINA, æ, ἀνεψιά, matereteræ meæ filia, Cicer. pro Quinct.

CONSOBRINI, Cugini, ἀνεψιοί, ex duabus sororibus sunt editi, quasi Consororini. Patrueles autem, qui ex duobus fratribus. Sed fere uulgus omnes istos cõmuni appellatione Consobrinos uocat, quemadmodum & eos, qui ex fratribus, patruelibus, aut consobrinis propagantur, uel amitinis. Ci. ad Cœlium lib.2. Curius consobrinus tuus.

CONSOCER, ri, Consoceri dicuntur, quorum alter filium alterius filiæ maritum dedit. Suet. in Claudio.

CONSOCIATIO, uerbale, κοινωνία συναγελασμός. Ci.1. Offi.

CONSOCIO, as, are. Accompagnare, κοινωνέω, συναγελάζω, societatem ineo, communico. Plau. Rud. Vel consociare mihi quidem tecum licet. Liui. lib.8. Sed quòd cum Gallis arma quondam consociassent. Consociatus. Cic. in Para. Accusatorum atque iudicum consociatos greges.

CONSOLABILIS, le. Cic. Sulpi. est omnino uix consolabilis dolor.

CONSOLIDATIO, onis, uerbale, cuius propriam significationem dignosces ex.§. Item finitur. Institu. de usufru.

CONSOLIDO, as, are, Saldare, συμπωρόω, redintegrare, & in unum congerere, quod prius ruptum aut diuisum fuerat. Vsusfructus consolidatus, id est confirmatus. Vlp.l. idem Neratius. ff. de usufr. accresc.

CONSOLATIO, onis, Consolatione, παραμυθία, leuatio doloris. Cic. pro Mil.

CONSOLATOR, ris, παράκλητος. Cic. in Tusc.

CONSOLATORIVS, a, um. Cic. Atti. Litteras accepi consolatorias.

CONSOLOR, pen. pr. Consolare, παραμυθέομαι, παρηγορέω, solatium præsto, mœrorem leuo, siue id re fiat, siue uerbis. Ci. epist.51. Virtuti tuæ magis gratulari debeo, quàm consorari dolorem. Cic. Sulpi. Dices, quid me ista res consolatur. Passiue. Asinius: Cum ob ea quæ sperauerarn dolebam, consolabor ob ea, quæ timui. Reperitur & consolo actiuũ apud Var. in Oedipo Thyestæ: Oedipus Athenas exul uenire dicebatur, qui consolaret.

CONSONANTIA, tiæ, uocum concordantia, Græce συμφωνία.

CONSONO, p.c. Consonare, συμφωνέω, simul sono. Varro de Apibus: Consonat uehementer, perinde ut milites faciunt, cum castra mouent. Virg.5. Aen. Tum plausu, fremituq; uirũ, studiisq; fauentum Consonat omne nemus. Consonare sibi, pro constare. Sen. epi.31. Vt perfecta uirtus, sit æqualitas ac tenor uitæ, per omnia consonans sibi. Consonans, nomen adiectiuum ex participio. Ci. in Parti. Atque etiam est hæc distinctio in uerbis: altera natura, tractatione altera. Natura, ut sint alia consonantiora, grauiora, &c. Cõsonantes litteræ à grammaticis dicũtur, σύμφωνα, quòd cum uocalibus, non per se sonent.

CONSONVS, a, um, Silius lib.17. Vox consona linguæ. Cic. ad Att. lib.4. Credo Platonem uix putasse satis consonum fore, si &c.

CONSOPIO, pis, pire, Indurre in sonno, κατακοιμάω, in somniũ inducere. Cic.1. Tusc. A luna consopitus putatur.

CONSORS, tis, Di una istessa sorte, & conditione, κοινωνός, ὁμότιμος, eiusdem sortis, idest conditionis. Sappho ad Phaonem: Alcæus consors patriæq; lyræq; Laudis habet. Cice.5. Ver. Cum ex agris tres fratres consortes profugissent, quòd iis plus frumenti imperabatur. Consors, particeps: ut, consors consilii publici. Plin. epist.167. Generis consortes, consanguinei & propinqui. Ouid. epist.3. Socius & consors laboris. Cic. de Cla. Orat. Thalami consors. Ouid.10. Met. Thalami consorte carebat. Consortem Propertius posuit pro fimili, cum inquit: Tu qui consortẽ properas euadere casum.

CONSORTIVM, tii, Compagnia, κοινωνία, ἑταιρία, societas. Papin. l. si inter fratres. §. idem Papi. ff. pro socio. Dicitur & consortio, nis. Cic.3. Offi. Dissoluatur necesse est omnis humana consortio.

CONSPECTVS, pro aspectu, ὄψις, περιωπή. Virg.1. Aen. Vix è conspectu Siculæ telluris in altum Vela dabant læti. Dicitur & de mente. Cic. pro Bal. Vt Conspiciatis eum mentibus, quem oculis non potestis. Conspicere pro attendere. Cic. pro Mur. Debes M. Cato conspicere, quibus uitiis affectum esse necesse sit eum, cui uere illud obiici possit. Conspicere sibi, quæ sint in rem suam. Plaut. Trin. Conspicior, eris, passiuum. Cic. in Cati. Carere me aspectu ciuiũ, quàm infestis oculis omnium conspici mallem. Conspectus, nomen ex participio. Liu. lib.22. Turba, quàm dignitate, conspectior.

CONSPERGO, gis, Spargere, καταπάσσω, aspergo. Plaut. Curc. Vbi uino has conspersi fores. Cic.3. de Orat. Vt conspersa sit quasi uerborum, sententiarumq; floribus. Conspersum stellis caput. Cic.2. de Nat. deo.

CONSPICIENDVS, a, um, Illustre, degno d'esser guardato, περίβλεπτος, dignus qui conspiciatur, illustris, insignis. Ad Her. li.1. In gestu nec uenustas cõspicienda, nec turpitudo sit. Tibul. lib.1. El.2. Insideat celeri conspiciendus equo.

CONSPICIO, is, pen. cor. Guardare, mirare, ἀφορῶ, uideo, cerno. Plau. in Amph. Qui ipsus equidem nunc primum istanc tecum conspicio simul.

CONSPICILIVM, Occhiale, διόπτρα, dicitur, unde clanculum conspicere possis. Plau. In conspicilio asseruabam. Itẽ quæ uulgo ocularia dicuntur. Idem necesse est conspicilio uti. Sunt qui utrobique legant Conspicillum.

CONSPICOR, aris, Vedere, ἰδεῖν, ὁράω, à præpositione con, & antiquo uerbo Specio, idem quod conspicere. Ter. in Eun. Cur ego te in his conspicor regionibus? Cæs 2. Bel. ci. Hùc conspicatæ naues, Iubiaris anchoris sequi ceperunt.

CONSPICVVS, a, um, Sagace, accorto, à conspicio, ut Perspicuus à Perspicio. Modo significat sagacẽ, acutũ, ἔμφρων. Quinct. Conspicuus, sagax, callidus. Modo clarum. Vnde Mart. Conspicuum amphitheatrum appellat, lib.1. Hic ubi conspicui uenerabilis amphitheatri Erigit moles. Cõspicuus homo, qui in se omnium oculos conuertit. Liu.1. Romanis conspicuum eum diuitiæq; faciebant.

CONSPIRATIO, ὁμόνοια, pro concordia, & consensu. Cic. lib.2. Off. magnas utilitates adipiscimur conspiratione hominum, atque consensu. Et pro domo sua: hanc nostram conspirationem in rep. bene gerenda certi homines fictis sermonibus diremerunt. Accipitur item in deteriorem partem pro coniurare, & (ut Cicero loquitur) coire. Ci. pro Deiot. Conspiratio certorum hominum contra dignitatem tuam. Conspiratus, us, quo Gell. utitur, lib.1. cap.11. Conspirare quoque ponitur pro conuoluere, dictum à spiris, quæ sunt circuli, qui in seipsos recurrunt: unde conspirare serpentes dicimus, cum se in orbem conuoluunt. Plin. de uiris ill. Anguis se in Volumnii tabernaculo conspirauit. Conspirati, orum, οἱ συστάντες, qui coniurarunt. Suet. in Cæs. Assidentem conspirati specie officii circũsteterunt. Cõspiratæ res, uelut conflatæ in unum corpus. Sen. epist.81.

CONSPIRO, ras, pe. pr. Spirare insieme, congiurare, συμπνέω, συμφράττω, simul spiro, conflo. Colu. lib.4. Celestes admittat imbres, ac suis omnibus partibus ad educandam prolem nouam conspiret. Sumitur pro consentio. Cic. contra Rullum: Consentite nobiscum, conspirate cum bonis. Col. lib.12.

CONSPISSO, as, are, condenso. Pli. lib.35. ca.6. Col. li.2. c.18.

CONSPONSORES, qui de eadem re cõspondẽt. Cic. Att. lib.5. Inuestiges ex consponsorum tabulis. Idem epist. fami.98. Consponsores pro Pompeio.

CONSPVO, is, ere, καταπτύω, sputo aliquem fœdo, passiuum Conspuor. Plau. Ab omnibus derisus atque consputus.

CONSPVRCO, as, are, Sporcare, μιαίνω, commaculare. Col. lib.8. cap.3. Sapore tetro conspurcare omnia, Lucr. lib.6.

CONSPVTO, as, are, frequen. Plau. Curc. Consputatur, uitupératur. Cic. ad Qu. frat. lib.2. Clodiani nostros cõsputare cœperunt.

CONSTABILIO, is, ire, Fermare, καθίστημι, firmum facio. Plau. Capt. Rem meam constabiliui. Teren. Ad. Tuam rem constabilisses.

CONSTANTER, σταθερῶς, βεβαίως. Cic. de Amic. Multa eius uel prouisa prudenter, uel acta constanter ferebantur.

CONSTANTIA, ἀσφάλεια, Cic. ad Atti. O constantiam promissi, & fidem miram.

CONSTANTINOPOLIS, urbs à Constantino aucta, in finibus Thraciæ. uide Byzantium.

CONSTERNATIO, δυσθυμία, ἔκπληξις, concitatio quædam subita, ex aliquo metu deduci uidetur, à Sterno, quod significat deiicere, illi enim, qui ictu aliquo humi sternuntur, maxime perturbantur.

CONSTERNIVM, locus prope thermas, ubi uestes deponebantur.

CONSTERNO, as, aui, atum, Sbigottire, perdere animo, συστέλλω, ἐκπλήττω, perturbo, & proprie de animo dicitur teste Vall. lib.5. Sal. Qua uictoria elati hostes, nostri territi, atque animis consternati discessere. Idem: Equi exterriti, aut saucii consternantur.

CONSTERNO, is, straui, Distendere, καταστορέω, καταβάλλω, sterno, uel sternendo operio. Virg.3. Aen. Alte consternunt terram concusso stipite frondes. Sic Consternere aream silicibus & lapide, quod Galli dicunt Pauer. Col. lib.1. Area

optima

optima est silice constrata. Constratus, a, um, à Consternor, eris, στρωτὸς, καταστρωτὸς, tectus. Cic. pro Sext. Forum corporibus ciuium Romanorum constratum. Inde naues cōstratæ dicuntur, quæ ab aliquibus uocantur tectæ, quæ scilicet sua habebant catastromata, in quibus propugnatores consistebant. Cic. 5. Ver. Erat sola illa nauis constrata. Quæ autē carebant catastromatibus, Naues apertæ dicebātur. Hircius de bello Alex. Quatuor ad eas constratæ naues, & complures apertæ contenderunt.

Constipo, as, *Condensare, spessire*. ἐπιστάττω, condenso, & in unum cogo. Ci. de Leg. Agr. 2. Sed ne constipari quidem tātū hominum numerum posse in agrum Campanū intelligetis. Cæs. 5. bel. Gal. Vt se sub ipso uallo constipauerant.

Constituo, *Deliberare, constituire*, βουλεύομαι, statuo, propono decerno. Ter. Phor. Mihi dotem constituerunt dare. Virg. 1. Aen. Qui teneant (nam inculta uidet) hominesne, feræne, Quærere constituit. Item locum, siue tempus determino. Ter. Eun. Dati anuli, locus, tempus constitutum est. Ad constitutum uenire: subaudi, diem, uel tempus. Cic. pro Cecin. Homines inermes, qui ad constitutum experiendi iuris gratia uenissent. Ci. Mar. Si quid constitutum cum podagra habes, in aliam differas diēm. Quandoque conuenire, & pactum facere. Ter. Hec. Constitui cum quodam hospite, me esse illum conuenturum. Cice 1. Off. Si constitueris te cuipiam aduocatum in rem præsentem esse uenturum. Constituere pecuniam, est assignare. Aliquando gubernare, moderari, regere. Cic. Inscitia, senum constituenda, & regēda est prudentia. Interdum decernere. Nonnunquam parare. Ci. Erat ignarus quantum sibi, ac liberis suis iam tum mali constitueretur.

Constitutio, onis, *Constitutione, ordinatione, statuto*, διάταξις, statutum, decretum: à uerbo Constituo, quod inter cætera significat decerno, sancio, præscribo. Interdum idem quod institutio: ut, Religionum constitutio, apud Cic. 3. de leg. Idē Brut. lib. 3. Illud necesse me ad te scribere, quid sentirem rōta de constitutione huius belli. Est item Constitutio, rhetoribus prima caussarum conflictio, quæ alio nomine status appellatur. ad Her. lib. 1. Hæc exoratio in coniecturali constitutione caussæ ferme semper necessaria est. Ci. 1. de Inuen. Constitutiones apud rhetores sunt quatuor, coniecturalis, definitiua, generalis, translatiua: qui status etiam dicuntur.

Constitutus, a, um, *Ordinato, determinato*, διατεταγμένος, decretus, propositus. Constituta in mensem Ian. auctio, Ci. de leg. Agr. Corpus bene constitutum, bono præditum habitu.

Constitutus, tus, multitudo est hominum simul consistētium. Fest.

Consto, as, constiti, stitum, & statum, *Constare, perseuerare, esser manifesto*. Lucan. li. 7. Constatura fides superum. Marti. Constatura fuit Megalensis purpura centum. Est autem Constare, constanter permanere, perseuerare, ratum habere. Cice. Epi. 11. Qua in eadem sententia si constare uoluissent. Constare sibi, est, in eadem opinione constanter permanere. Idem 1. Tusc. Si tibi quidem constare uis. Constare mente, uel animo, est animi uel mentis compotem esse. Magno uel paruo aliquid constare dicimus, magno uel exiguo pretio comparatum. Cic. 6. Ver. si H-S. VIM. tibi constarent ea, quæ tu facile posses uendere H-S. CC. millibus? Idem Attico: Id pro prie dimidio minoris constabit. Cic. 1. de Nat. deo. Homo, qui ex animo cōstat & corpore. Interdum simul stare. Sisen. lib. 4. hist. Multitudinem procul hostium cōstare uiderunt. Interdum suppetere. Iuuen. Sat. 6. Quis feret uxorem, cui cōstent omnia? id est cui nihil desit. In tertia persona sumitur pro manifestum est. Cic. in Epist. moleste Pompeium id ferre constabat. Pro conuenit, ut, Hoc mihi tecum cōnstat. Li. 1. ad Her. quæ dicta sunt arbitror mihi constare cum cæteris scriptoribus. Rationem constare, est, legitimam rationem aut ostendi, aut apparere ostendi posse. Vlpian. Plane si defendendi gratia aliquid fecerit, rationem ei constare oportet. A Consto, fit Constans, pro eo, qui firmus est, & tenax propositi, *&εαβης*. Cic. ad Len. Magis iratorum hominum studium, quàm constantis senatus consilium uidetur.

Constrepo, is, ere, *Far strepito*, κτυπεῖν, idem quod Strepere. Gel. lib. 4. cap. 1.

Constringo, is, ere, *Stringere*, συστέλλω, significat arctare: ut, Constringere sarcinam, Plau. Tri. Cic. 1. de Ora. Quæ rem dissolutam ratione quadam constringeret. Cōstringendum se tradere libidinibus. Ci. 1. de Fin. Victi specie uoluptatis, tradunt se libidinibus constringendos. apud Quinct. lib. 2. cap. 4. Aptis uerbis constricta oratio. Cic. de Clar. Orat.

Constructio, nis, uerb. Cic. in Acad.

Construere, *Construire, ordinare, fabricare*, συντάττειν, κατασκευάζειν, simul struere, fabricare. Ci. in Cato. Vt ædificium idem destruit facillime qui construxit, sic hominem eadem optime, quæ conglutinauit, natura dissoluit. Cic. 2. Phi. Tanti aceerui nummorum apud istum construuntur, ut iam appēdantur, non numerentur pecuniæ. Constructus partic. Cic. 2 de Nat. deo. Dentibus in ore constructis manditur, atque extenuatur & molitur cibus. Constructio domus. Cic. 1. de Inuent. Domus ea, quæ ratione regitur, omnibus constructior est rebus & apparatior, quàm ea, quæ temere & nullo consilio administratur.

Constupro, as, are, μοιχεύω, stupro. Liu. lib. 29. Q. Cice. de petit. cons. Prope in parentum gremiis prætextatos liberos constuprarit. & ad Attic. lib. 1. Afflicta resp. est constuprato iudicio.

Consuadeo, es, ere, *Persuadere*, πείθω, idē quod Suadeo. Pla. Merc.

Consuasor, oris, Cic. pro Quinct. Hæc agebat consuasore Nævio.

Consudo, as, re, *Sudare*, ἱδρόω, sudo. Pla. Pse. beatus si consudaueris. Colu. li. 12. cap. 7. Dum consudant, reponuntur. Cato cap. 96. Siniro biduum consudent. Cōsudesco, is, ere, idē. Colu. lib. 12. cap. 48. Sicq; triginta dies pati consudescere.

Consuesco, cis, eui, & consuetus sum, *Auezzarsi, essere consueto*, ἐθίζομαι, soleo. Virg. 2. Geor. Adeo in teneris consuescere multum est. Colu. lib. 9. Nec magis humo, quàm stagno consueuerunt. Cic. 2. de Orat. Potest facere id, quod requiris, & cōsueuit. Interdum est familiaritate alicuius utor. Vnde & Consuetudo pro usu & familiaritate. Cice. pro Sext. Rosc. Erat mihi cum eo non modo hospitium, uerumetiam consuetudo. Dicitur item Consuesco, de re uenerea. Cic. 6. Ver. Mulieres, quibus iste consueuerat.

Consuefacio, is, *Assuefare*, usu doceo. Teren. in Adel. Nihil prætermitto, consuefacio. Ibidem: consuefeci filium.

Consuetionem, Plau. pro Consuetudine dixit, teste Festo. Consuetus. Ter. An. ut consuetum facile amorem cerneres. Ouid. 12. Meta. Et uestes, & Consuetissima quæq; Verba.

Consuetudo, dinis, *Consuetudine, uso, conuersatione, prattica*, συνήθεια. Pla. in Mil. Hoc adeo fieri credo consuetudine. Cato ad Cic. Contra consuetudinem meam hæc ad te pluribus scripsi. Et pro familiaritate. Teren. in And. neque me cōsuetudo, neque amor, neque pudor. Ci. ad Curionem. Carui fructu iucundissimę consuetudinis.

Consul, is, ὕπατος, πρόβουλος, Plutar. summum erat apud Romanos dignitatis fastigium, post exactos reges à Iunio Bruto primum introductum. Dicti consules à Consulendo, siue quòd reipublicæ consulerent, siue quòd à ciuibus consulebantur. De eorum officio uide Fenestellā de Rom. Magist. Cic. in Pis. Animo consulem esse oportet, consilio, fide, uigilantia, toto denique munere consulatus.

Consularis, qui Consulatum gessit. Cice. Lentulo: filium consularem amisit. Consularis ætas, in qua consulem esse licebat, quæ erat annorum trium & quadraginta. Ci. 5. Phi. Alexander, tertio & trigesimo anno mortem obiit: quæ est ætas nostris legibus decem annis minor, quam consularis. Consulariter, Liuius. 4.

Consulatus, us, dignitas, siue tempus, quo consul in officio est. Cic. pro Mur. Vt ei iam exploratus cōsulatus uideretur.

Consulo, is, sului, sultum, cum accus. *Dimandare consiglio*, συμβουλεύομαι, consilium peto. Quinct. Ego aures consulens meas. Inuenitur etiam apud uetustissimos in hac significatione habere duos accusatiuos. Cōsulam hanc rem amicos, quid faciundum censent. Consulo autem cum genitiuo Aequi uel Boni, significat in meliorem partem interpretari. Plin. lib. 33. Quærebat argentum Auaritia, boni consuluit interim inuenisse minium. Cum datiuo neutrum est, & significat consilium do: Medicus consuluit mihi. Interdum prospicio, & præsidium fero: ut, Consule honori tuo, Consule rebus tuis, Consule saluti tuæ, id est prouide. Interdum etiam de rebus animatis. Cic. Treb. Consuli quidem te à Cæsare scribis, sed ego tibi ab illo consuli mallem: hoc est, mallem ut Cæsar prouideret tibi, quàm te interrogaret. Aliquando post datiuum iungimus accusatiuum: ut, Consulo tibi commodum tuum. Quandoque cum In, pro contra. Teren. Pessime in te, atque illum consulit. Interdum est deliberare, sed in plurali tantum, & absolute: ut, Cōsulent senatores. Cæs. 7. Bel. Gal. Bis magno cum detrimento repulsi Galli, quid agant, consulunt. Et grauiter de se cōsulere, est aliquod perniciosum sibi consilium capere. Liu. Vt quicquam de se grauius consulerent, conscientia impulerat. Consulor, eris, passiuum. Cic. 3. Ver. Qui de iure ciuili consuli solent. Senatus nihil consulitur, Cic. Octauio.

Consultatio, uerbale, Terēt. Nulla tibi Pamphile hic iam consultatio est. Ci. 3. Off. De eius consultatione quærimus.

Consulte, aduer. *Prudentemente*, prudenter. Pla. Rud.

Consulto, as, *Consultare, deliberare*, βουλεύομαι, delibero. Ci. 2. Off.

2.Off.In quibus deliberare homines, & consultare de officio solent.

CONSVLTO, aduerbium deliberate. Plau. Pœn. Consulto hoc factum est. Cic. 1. de leg. Vt ea, quæ gignuntur, consulto nobis, non fortuito nata uideantur.

CONSVLTOR, oris, *Consultore, consigliere*, qui alium consulit, id est, qui consilium ab aliis inquirit. Cic. pro Mur. Vigilas tu de nocte, ut consultoribus tuis respondeas. Quandoque pro eo, qui alii consulit. Sal. in Iug. Ab eo petit, ut fautor, consultorq; sibi adsit.

CONSVLTORIA Hostia, erat qua diuina uoluntas per exta disquirebatur. De hac Virg. Mactat lectas de more bidentes. Vide Macr.

CONSVLTRIX, fem. Cic. 2. de Nat. deo. Natura consultrix.

CONSVLTVS, *συγκριτός*, quãdo participium est, significat eũ, à quo consilium petitur. ut, Medicus consultus dixit te febri laborare. Cic. pro Mil. Nihil de eius morte populus cõsultus. Quandoque nomen, & ponitur pro prudenti & sapiẽti. Ouid. lib. 2. de arte: Sit tibi credibilis sermo, consultaq; uerba. Hora. Eris tu, qui modo miles, mercator: tu cõsultus modo, rusticus. Liu. 10. Callidos, solertesq; iuris, atque eloquentiæ consultos. Hinc dicimus consultus iuris, & iuris consultior, & consultissimus. Idem lib. 2 Consultissimus iuris, ut illa quisquam ætate esse poterat. Et cõsultum, in neutro gen. idem quod statutum, siue decretum. Hinc senatusconsultum, pro eo quod senatus decreuit. Hora. in epi. Qui consulta patrum, qui leges iuraq; seruat. Dicimus etiam, Opus est consulto, id est opus est consulere: ut illud Salust. Priusquam incipias, consulto, postquam consulueris, mature facto opus est.

CONSVMMO, as, *Fenire condurre à fine, ἀποτελέω*, perficio. Cic. 6. Phil. Bella, à consulibus gesta & consumata. Idem 1. Offi. Latissime uidentur patere ea, quæ de officiis tradita à philosophis, & consummata. Pli. epist. 156. Quoquo modo cõsummare opera, ut incoharta sunt. Sacrum consummare, peragere sacrum, Sen. Hippol. Consummatus, a, um, perfectus. Mart. Consummatiq; Catonis. Colu. Consummatæ sapientiæ. Consummatio, perfectio, Colu. lib. 2.

CONSVMPTIO, nis, Cic. de Vniu. Consumptione & senio.

CONSVMPTOR, oris. Cice. 2. de Natu. deo. Ignis consumptor omnium.

CONSVMO, is, pen. pro. *Consumare, distruggere, ἀποδαπανῶ*, in nihilum redigo. Cic. 1. de Leg. Cum ea uetustas consumpserit. Sal. Rem familiarem consumpsi. Consumor, absumor: ut Consumi fisi, Cæsar 8. Bel. Gal. Cõsumi incendio, Liu. lib. 24. Consumi senio & mœrore, Liu. li. 40. Consumptus, absumptus: ut, Consumptus peste, Plin. lib. 11. cap. 58 Moerore consumptus. Tib. li. 2. Consumpta oratio, Salust. in Iug. Consumpta & exhausta actio, Cic. de Ora.

CONSVO, is, simul suo, *Cuscire insieme, congiungere, συῤῥάπτω*, compono. Plau. in Amph. Consutis dolis.

CONSVRGO, is, ere, *Leuarsi insieme, συνανίσταμαι*, simul surgere. Salust. Consurreaere omnes. Cic. ad Q. Frat. lib. 3. Consurrexit senatus. Consurgitur, impersonale. Cic. 6. Vae. Honorifice consurgitur.

CONSVRRECTIO, onis. Cic. de arusp. resp.

CONSVS, consiliorum deus putabatur: qui templum sub tecto circo habebat, ut ostenderetur tectum esse debere consiliũ. Consualia, ludi, qui fiebant in honorem consi Liu. lib. 1. Ludos ex industria parat Neptuno equestri solennes, Consualia uocant. Pli. de uiris illustr. Quibus negatis, ludos consualia simulauit Varr. 4. de lingua Latina. Cõsualia dicta à Cõso, quòd tũ feriæ publicæ ei Deo, & in circo ad aram eius ab sacerdotibus fiunt ludi illi, quibus uirgines Sabinæ raptæ.

CONSVTVRA, æ. Suet. in Vitel. cap. 2. Sectionibus & consuturis.

CONTABEO, es, uel Contabesco, is, *Ammarcirsi, μαραίνομαι, συνεκτήκομαι*, in tabem conuertor. Ci. 3. Tus. Luctu confecta contabuit. Plau. Merc. Cor meum guttatim contabescit.

CONTABVLATIO. Cæs. 2. bell. ciuil. Turris altitudo perducta ad contabulationem.

CONTABVLO, *Intauolare, σανιδόω*, è tabulis aliquid tegere. Sueto. in Cal. Xerxes Hellespontum contabulauerat. Pli. li. 36. ca. 15. Quernis axibus contabulare. Contabulare murũ turribus, Cæs. 7. bel. Gal. Contabulare turres, Idem 5. bel. Gal.

CONTACTVS. ctus. Col. li. 1 c. 3. Cõtactu eius languescunt.

CONTAGIVM, & Contagio, & Contages, pe p. *Male attaccaticcio*, morbus qui ex contactu contrahitur: ex con, & tago, is, quod est tango. Virg. Dira per incautum serpant contagia uulgus. Lucr. lib. 4. Quæ contage sua palloribus omnia pingunt. Contagiosus, a, um: ut, Contagiosus morbus, quo qui laborat, solo contactu alios inficit.

CONTAMINO, as, pe. c. *Contaminare, macchiare, μιαίνω*, ex Con, & Tamino, & est fœdo, maculo. Ter. in prol. An. Contaminari non decere fabulas. & Liu. lib. 4. Contaminari sanguinem suum patres rebantur. Hinc contaminatus, a, um. Ibidem: An esse maior contumelia potest, quàm partem ciuitatis, uelut contaminatam, indignam connubio haberi?

CONTECHNOR, aris, *Machinare, μηχανῶμαι*, fallaciam compono, Plaut. Pseud.

CONTEGO, pen. cor. *Coprire, περιστέλλω, καλύπτω*, cooperio. Cice. pro Sext. Messoria se corbe contexit. Contectus, participium. Cæsa. contecta stramine.

CONTEMERO, as, are, *Macchiare, sporcare, καταμιαίνω*, contaminare, fœdare, polluere. Mart. lib. 1. Ausus tam notas contemerare manus.

CONTEMNO, is, psi, ptum, sperno, uilipendo, *sprezzare, disprezzare, ὑπερφρονέω, ὀλιγωρέω*. Plau. in Asin. Imperiũ meũ contempsisti. Et est minus, quam despicio. Cic. de Sen. Contemni se putant, despici, illudi. Componitur ex Con & Temno.

CONTEMPTIM. Plau. in Pœn. Ne nos tã cõtemptim cõteras.

CONTEMPTIO, Fortunæ contemptio, Cic. in Parad.

CONTEMPTOR, aris, frequẽt. à contemno. Plaut. Mirari noli, neque me contemptarier. Contemptus, partic. spretus. Ci. pro Sex. Nullo præmio proposito, præter hoc, quod iam cõtritum & contemptum putatur, iudicium bonorum. Contemptus, nomen. Plaut. Pœn. Contemptiores mage erunt, atque auidi minus. Tenuissimus uictus, atque contemptissimæ escæ, Cic. 2. de Fini. Contemnendus. de Cla. Orat.

CONTEMPTOR, ris, deum cõtemptor Mezentius. Vir. 8. Aen.

CONTEMPTRIX, Plin. lib. 19. cap. 8.

CONTEMPLATIO, *Contemplatione, ἀναγωγή, θεωρία, σκέψις*, cõsideratio rerum occultiorum, Ci. 4. de Fin. Idem 2. Aca. Animorum naturale quoddam quasi pabulum, consideratio, cõtemplatioq; naturæ.

CONTEMPLATIVVS, a, um, *θεωρικός*, contemplationi deditũ. Sen. epist. 95. Philosophia cõtemplatiua simul est & actiua.

CONTEMPLATOR, oris: ut, Contemplator cæli. Cic. 1. Tuscu.

CONTEMPLATVS, us, ui. Oui. 5. Trist. A contemplatu summoueor; mali.

CONTEMPLOR, aris, *Considerare cose occulte, κατανοέω, ἀποσκοπέω*, diligenter intueor, & res abditas considero: à templo, id est à loco qui ab omni parte aspici potest, uel ex quo omnis pars potest uideri, quem augures Templum nominabant. Cic. pro Deiot. Animo contemplare, quod oculis non potes. Lact. lib. 6. Si solem contemplari uelint. Inuenitur & contemplo. Plaut. in Asin. Meum caput contempla. Ennius: Contempla, & templum Cereris ad læuam aspice.

CONTENDO, *Andare, contendere, domandare affaticosamente, στέλλομαι*, proficiscor, iter instituo, quasi contra tendo. Cæs. li. 1. Eodem itinere, quo hostes ierant, ad eos contendis. Item certare. Virg. lib. 4. Quis talia demens Abnuat, aut tecum malit contendere bello? Item cum conatu, ac nixu aliquid agere. Cic. 2. Tuscu. Onera contentis corporibus facilius feruntur, remissis opprimunt. Item festinare. Vir. 1. Aen. Quæ littora proxima, cursu Cõtendunt petere. Item astringere, Intorquere: ut lib. 4. Georg. Contende tenacia uincla. Item comparare: à quo contentio, Lib. 2. ad Heren. Si nostram caussam laudando extollemus, & aduersariorum per contentionem deprimemus. Item extorquere. Ci. de Ami. Extremum præceptum in beneficiis operaq; danda, ne quid contra æquitatem contendas. Item iacere, dirigere. Virg. 5. Aen. Qui tamen aerias telum contendis in auras. Item intendere. Hinc contendere arcum uel citharam, cum chordas intendimus. Et contendere neruos ingenii, corporis, siue industriæ, pro uires omnes in re aliqua explicare. Cic. 2. Verr. Magnum onus, sed dignum, in quo omnes neruos ætatis industriæq; meæ contenderem.

CONTENEBRASCIT, *Farsi sera, σκοτοῦμαι*, uerbum neutrum, pro aduesperascere. Varr. de Re rust. Pascunt, quoad contenebrauit.

CONTENTE, contentius, contentissime. Cic. 5. Tusc. Socratẽ ferunt, cum usque ad uesperam cõtentius ambularet. Idem 2. Tusc. Genu Antonium uidi, cum contente ipse pro se diceres, terram tangere.

CONTENTIO, *διάτασις*, pro impetu. Cice. pro Sext. Antiochus magna belli contentione superatus. Et 3. de Ora. Permulta magna animi contentione dicta.

CONTENTIOSE, aduer. ut, Contentiose agere, pertinaciter.

CONTENTIOSVS, a, um, Plin. epist. 19. Oratio pugnax & contentiosa.

CONTENTVS, a, um, *Contenuto, contento*, cum est partici. à contineor significat illud, quod ab alio continetur. cum uero significat eum, qui satiatus est, neque quicquam præterea desiderat, nomen est. Ter. in Eun. Neque tu uno contẽta eras.

Contentus pro extensus. Cic. Tusc. Tormenta telorum contenta, atque adducta uehementius.

CONTERMINVS, ni, *Vicino, confinante*, ὅμορος, finitimus, quasi eundem terminum inhabitans. Col. lib. 1. cap. 3. Pli. lib. 12. cap. 8. Conterminia Indis gens Ariana. Stabula ripæ contermina, Ouid. 8 Meta.

CONTERO, is, ere, *Ridurre in poluere, consumare*, συντρίβω, in puluerem redigere. Varr. de Re rust. cap. 7. Sellæ modicum conterunt cum aqua. Conterere radicem in puluerem, Pli. lib. 26. cap. 11. Diem conterere, id est consumere, Plaut. Cas. Conterere ætatem in litibus, Cic. 1. de Leg. Contritus. Pli. lib. 2. cap. 11. Datur dysentericis in uino contrita. Cice. 2. de Fin. Vetustate contritum prouerbium.

CONTRITOR, oris, uerbale Plau. Persa: Contritor cōpedū.

CONTERRANEVS, *Di una medesima terra*, ὁμοχώριος, ex eadem terra est: unde Catullum conterraneum suum Pli. in Præfa. prima uocat, qui non Veronæ, sed in Benaci insula natus erat. Verbum in castris natum, ut pleraque eodem fine desinentia.

CONTERREO, es, ere, ἐκπλήττω, Liu. 1. Nouum pugnæ conterruit genus. Conterret latratu canis aduenientem, Col. li. 7. c. 11. Conterrere uultu loquacitatē alicuius, Cic. 1. de Ora.

CONTESTANIA, regio citerioris Hispaniæ, Pli. lib. & cap. 3.

CONTESTATVS, ut Contestata uirtus. Cic. pro Flac. Cum ab hac perenni, contestataq; uirtute maiorum non degeneraret Flaccus.

CONTESTOR, aris, *Chiamare in aiuto*, ἱκετεύω, obtestor, imploro. Cic. 6. Verr. Deos hominesq; contestans. Contestari litem, inquit Festus, dicuntur aduersarii, quod ordinario iudicio, utraque pars dicere solet, testes estote. Ci. ad Atti. lib. 16. Litem cōtestabuntur. Cum, iudicio parato. Vnde contestatio.

CONTEXO, is, ere, *Tessere insieme, congiungere*, συνυφαίνω, simul texere. Cic. de Nat. deo. Villis ouium confectis atque contextis, homines uestiuntur. Contexere, coniungere. Pli. epist. 101. Vineæ porriguntur, unamq; faciem longe lateq; contexunt. Contexere amores, Catu. Contexere interrupta, Ci. 1. de leg. Contexere carmen, pro Cœlio. Contexere crimē, pro Deiotaro. Contextus, Argento & auro contextus, Tibul. lib. 1.

CONTEXTE, Cic. de fato. Conserteq; contexteq; fiunt.

CONTEXTIM, Pli. li. 10. c. 53. Nidificantes, pene contextim.

CONTEXTVS, us, συμπλοκή, Ci. de Fin. Pennarum contextu.

CONTICEO, es, pen. co. *Tacere insieme*, κατασιγάω, simul taceo. Virg. 2. Aen. Conticuere omnes. Cic. in Catil. Repente conticuit.

CONTICESCO, is, cum aliis tacitus fio, κατασιγῶ, Pli. lib. 11. cap. 10.

CONTICINIVM noctis, πρώτη νὺξ, νυκτὸς ἀρχή. Poll. primū tempus, quo omnia quiescendi gratia conticescunt. Plau. in Asi. Redito huc conticinio. Macrobius tamen & Censorinus Conticinium uocant, eam partem noctis, quæ media est inter gallicinium, & diluculum: & inde dictum uolunt, quòd galli tum conticescant.

CONTIGNATIO, σανίδωμα, solatium domus, siue stratum sit gypso, lateribusue, siue non stratum. Pli. Sesquipedalis paries non plus, quàm unam contignationem, tolerat.

CONTIGNO, as, σανιδόω, quasi tigna coniungo, uide Tignus.

CONTINENS, participium, *Che contiene, continente, terra ferma*, τὸ περιέχον, ea potest significare, quæ continent. Continēs etiam ille dicitur, qui se ab omni turpitudine continet. Ter. in Eun. Hoc nemo fuit, nec magis continens. Cōtinens uero fem. gen. sumitur pro terra, quæ non est insula, quam uulgo terram firmam appellant, qualis est Italia. Continens neut. gen. à rhetoribus accipitur pro firmamēto orationis. Cic. in Top. Quibus hoc, qua de re agitur, continetur, hæc Continentia uocentur, quasi firmamenta defensionis: quis defensio nulla sit. Pro continuo, seu propinquo. Vnde Vlpianus scribit, Cōtinētes prouincias accipi debere, quæ Italiæ coniunctæ sunt.

CONTINENTER, *Continentemente, del continouo*, ἐγκρατῶς parce & pudice. Plau. Illum pater arcte & continenter habet. Quādoque coniunctè. Idem: Trium dierum sitim continenter tulit. Cæsar: Belgæ cum Germanis bellū continenter gerunt.

CONTINENTIA, *Continenza, temperanza*, ἐγκράτεια. Cice. 2. Offi. Valetudo sustentatur continentia in omni uictu, omni cultu.

CONTINEO, es, pen. co. nui, tum, *Tenere, contenere*, λαμβάνομαι, idem quod tenere. Plau Rud. Animo male fit: contine quæso caput. Idem Casina. Contine pectus, face uentulum ami bo pallio. Aliquando pro moderari, coercere: unde continens, pro abstinente & integro. Lact. li. 3. Sobrium, castum, continentem uidebis. Item continuare: unde & continens, dicitur continuatum. Liui. Continens imperium usque ad nos habebitis. Suet. in Cal. Per hunc pontem ultro citroq; commeauit, biduo cōtinenti, id est continuo. Curtius: Omnia uelut continenti incendio ardere uisa. Cice. 1. Tusc. Nihil te interpellabo; continentem orationem audire malo. Item lib. 2. Offi. Pro simul tenere. Nulla res tam uehementer remp. continet, quàm fides.

CONTINGO, gis, tigi, tactum, *Toccare, accadere*, καθάπτομαι, tango. Col. lib. 1. fenestris à terra sic editis, ne manu contingi possint. Virg. 2. Aen. Funemq; manu contingere gaudent. Pro accidere, duntaxat in tertiis personis. Cic. 5. Tus. Quod philosophis quoque contingit. Impersonale cū infinitiuo, ut, Contigit mihi esse felici, uel felicem. Quandoque absolute, ut apud Ter. Hanc mihi expetiui, contigit. Contingēs patriæ. Cic. 2. de Diuin. Docet ratio mathematicorū, quanta humilitate luna feratur, terram pene contingens. Cōtingens, nomen: unde à dialecticis contingentia dicuntur, quę in utranque partem accidere possunt. Hinc Contactus, particip. ut, Contactus religione dies. Liu. Si diem contactum religione timeant Romani.

CONTINVO, as, *Continuare, perseuerare*, διατελέω, perseuero, perago. Apul. Scaphas ascendere, mari iter continuare. Sic Cōtinuare sermonem, Et Continuare per potationem, Pli. li. 14. cap. 22. Vnde Continuatio. Ci. 1. de Nat. deo. Est mirabilis quædam continuatio rerum, Continuitas, atis, continuatio, Plin. lib. 8. cap. 30.

CONTINVO, aduerbium, *Di subito, incontanente*, παραυτίκα, statim, confestim. Ter. in Eun. Continuo accurrit ad me. Cice. pro Rosc. Am. Non continuo, si me in gregem sicariorum contuli, sum sicarius? Hoc est, Si me in gregem sicariorum contulerim, non ideo sequitur, me esse sicarium? Interrogatiue apud eundem 2. de Ora. Si illæ seditiones saluti huic ciuitati fuissent, nū cōtinuo, si quis populi motus factus esset, id Norbano in nefario crimine esset ponēdū? pro, Nū ideo.

CONTINVVS, a, um, *Continuo, senza interuallo*, συνεχής, sine interuallo. Plau. in Mil. triduum continuum. Plin. in Epist. Litus ornant nunc continua, nunc intermissa tecta uillarum.

CONTINVSA, insula Hispaniæ adiacens, in freto Gaditano, aliis nominibus Gadita, & Tartessus appellata. Plin. lib. 4. cap. 22.

CONTOR, aris, *Scandagliare*, ἐξετάζω, à conto nautarum pertica, qua maris profunditatem explorant, idem significans quod inquiro, & tanquam conto exploro. Ci. ad Att. lib. 11. Cum ex eo de me contaretur, cum sibi ira dixisse narrabat.

CONTORQVEO, es, ere, *Lanciare, trarre*, λυγίζω, περιάγω, συστρέφω, in ambitum & gyrum torquere. Plin. lib. 11. cap. 37. Erecta autem, rugarumq; ambitu contorta. Cic. 2. de Natu. deo. Non est ætheris ea natura, ut ui sua stellas complexa contorqueat. Ibidem lib. 3. Quas sentētias colligit? quæ uerba contorquet? Contortulus, dimin. à contortus. Ci. 2. Tus. Stoici contortulis quibusdam ac minutis conclusiunculis, effici uolunt, non esse malum dolorem.

CONTORTE. Cic. 1. de Inu. nequid perturbare, nequid contorte dicatur. Contorquendus. Cie. 2. de Orat. Iudex tum ad se ueritatem, tum ad remissionem animi contorquendus.

CONTORTIO, onis. Cic. de Fato.

CONTORTVPLICARE, contorte inuoluere, quasi contorte plicare. Plaut. in Pers. Ita sunt Persarum mores, longa nomina, Cōtortuplicata habemus. Hoc est, adeo dura, ut uix efferri possint.

CONTORTVM, *Torto*, & Cōtortę res, perplexæ, & sibiipsis minime cohęrentes. Cic. lib. 2. de Ora. Contortas res & difficiles.

CONTRA, *Contro*, ἀντί, κατά cum genitiuo, aduersum, locūq; uel personam designat. Virg. Contra Neptunum, & Venerem, contraq; Mineruam. Inuenitur etiam pro è regione, siue ex opposito, & hoc tam cum casu, quàm sine casu. Virg. 1. Aen. Italiam cōtra. Iuue. Stat contra, stariq; iubet. Pro uicissim. Terent. in Ad. earum ille ut item contra me habeat, facio sedulo.

CONTRACTIO, nis, Ci. 3. de Ora. contractione breuius fieret.

CONTRACTIVNCVLA, læ. Cic. 3. Tusc. contractiunculæ quædam animi.

CONTRADICO, *Contradire*, ἀντιλέγω. Cic. 1. Tuscu. Vt cum is dixisset, quid sibi uideretur, tum ego contradicerem. Contradictum, & i. Quinct. in Procæ. lib. 4. Dissolute contradicta. Contradictio. Quinct. lib. 2. cap. 18.

CONTRAHO, is, contraxi, cōtractum, *Ristringere, raunare*, συστέλλω, συλλέγω, colligo, in unum congrego. Virg. 3. Aen. Contrahimusq; uiros. Pompeius Lentulo & Marcel. epi. ad Att. li. 8. Quodcunque militum contrahere poteritis, contrahatis. Contrahere auxilia, apud Liui. Contrahere pecuniam, Pli. Epist. 311. Contrahere amicitiam, Cic. de Amic. Compono, conflo: ut, Aes alienum contraxi, Cic. Q. fratri, lib. 1.

Constare

Contrare inter omnes uideo, nullum æs alienum nouũ con trahi ciuitatibus. Quandoque committo. Cic. ad Q. Fra. Ea molestissime homines ferre debent, quæ ipsorum culpa cõ tracta sunt. Quandoque transigo. Idem lib. 1. Off. Nulla uitæ pars neque si tecum agas quid, neque si cum altero contrahas, uacare officio potest, id est si negotii aliquid cũ alio geras. Quandoque constringo: unde cõtractio. Idẽ 1. Tusc. omnis animi contractio ex metu mortis. Quandoque conquiro. Lib. 1. ad Her. A nostra persona beneuolentiam con trahemus. Contrahere frontem, est fronti rugas inducere. Plau. in Prol. in Amph. Qui contraxistis frontem, quia tragœdiam dixi hanc? Contractus, partic. ut, Contractus exercitus, Liu. lib. 27. Contracta breuitas. Cic. 3. de Orat. Contractæ res, Idem 1. Offi. Paupertas contracta, Horatius. Cõ tractus, nomen. Cic. in Parad. opusculum lucubratum contractioribus noctibus. Colu. lib. 5. cap. 5. neque contractiora, quàm quatuor. Contracta & astricta eloquentia putanda est dialectica, Cic. de Cla. Orat.

Contraliceor, eris, *Mettere all'incanto cõtra alcuno*, ex aduerso liceor. Cæs. bell. Gall. quòd illo licente contra liceri audeat nemo.

Contrarie, aduerbium, ἐναντίως. Cic. 2. de Orat.

Contrarium est, quod positum in genere diuerso, ab eodẽ, cui contrarium esse dicitur, plurimum distat.

Contrarius, *Contrario*, ἐναντίος, repugnans. Cice. de Vniu. qui contraria regione, aut pone quos, aut ante labantur: & in 2. de Inuen.

Contrasto, as, ἀνθίστημι, resisto. Næuius: Contrastat mihi.

Contrauenio, is, *Contraporsi*, ἀπαντῶ, ex aduerso occurro. Cæs. 7. Bel. Gall. Hoc animo, ut si qua ex parte contraueniretur, depugnarent. Cic. lib. 1. Tusc. ne in mentem mihi aliquid contraueniret.

Contrectabiliter. Lucr. lib. 4. Contrectabiliter caulas intrare palati.

Contrectatio, onis. Cic. 2. de Nat. deo.

Contrecto, as, are, *Maneggiare*, καθάπτομαι, frequenter tango. Colu. lib. 12, cap. 4. Ne contrectentur pocula. Oculis cõ trectare. Tacit. lib. 3. Nudare corpus, & contrectandum uulgi oculis permittere.

Contremisco, is, ere. Cice. 1. de Orat. tota mente, atque omnibus artubus contremiscam. Sen. epist. 66. Non contre miscamus iniurias.

Contremo, is, ere, *Tremare*, τρέμω, Tremo. Cice. 3. de Orat. Cælum tonitru contremit. Idem pro Sext. Cuius nunquã fides contremuit.

Contribuo, is, ere, *Dare insieme*, συμφορέω, simul tribuere & conferre. Cic. 14. Philip. pecuniam dare, contribuere, solue re. Ouid. 7. Metam.

Contributa Iulia, Bæturiæ oppidum, in tractu Celtico. Plin. lib. 3. cap. 1.

Contributio, uerbale. Pap. in l. j. ff. ad leg. Rhod. de iactu.

Contristo, as, are, tristitia afficio. Cælius, Cic. lib. 8. Contristauit hæc sententia Balbum.

Controuersia, *Litigio, contesa*, ἀμφισβήτημα, lis, contentio. Cic. Aelio: Nullam arbitramur de ea hereditate cõtrouersiam eum habiturum. Sine controuersia, sine dubio. Idem lib. 3. Offic. Panætius sine controuersia de officiis accuratis sime disputauit.

Controuersiosus, *Litigioso*, ἀμφισβητήσιμος, litigiosus, Liu. 3.

Controuersor, aris, *Contendere, litigare*, ἀμφισβητῶ, ex contra & uersor, significat contendo. Cic. in Protagora: à uobis ò Protagora & Socrates postulo, ut inter uos non controuersemini.

Controuersus, a, ũ, *Litigioso, dubio*, ἀμφισβητήσιμος, litigiosum, quod est in controuersia. Cic. de Diu. Sumunt pro certo, quod dubium, controuersumq́; est. Gellius: Argumenta perspicua, & minime controuersa. Cic. de Legi. Res contro uersa, & plena dissensionis.

Contrucido, as, pen. pro. *Tagliare a pezzi*, ἀποκτείνω, trucido. Cic. pro Sext. Debilitato corpore, & contrucidato.

Contrudo, is, pen. pro. *spinger per forza*, συνωθῶ, simul trudo. Cic. 7. Verr. Eodem ceteros piratas contrudi imperarat. Contrudi in naues, Cic. in Sal. Contrudi in dolia, Varr. 1. de Re rust.

Contruncare, *Troncare*, κολοβόω, mutilum reddo. Plaut. in Sticho: Dum quod edant addas, meum, ne contruncet cibum.

Contubernales. συσσιτία, σύσσιτοι, σύσκηνοι, qui iisdem contuberniis utuntur. Cice. ad Papyrium, lib. 9. Habuisses non hospitem, sed contubernalem. Col. lib. 1.

Contubernium, *Alloggiamento*, ὁμωροφία, uerbum castrense. Vegetius lib. 2. de Re Milit. Decurio, qui caput erat contubernii. Cæsar 3. bell. ciuil. Depositis in contubernio armis. Pro cõiũctu, Ci. 7. Verr. Contubernium muliebris militiæ.

Contueor, eris, pen. p. *Guardar fisso*, ἐμβλέπω, θεωρῶ, fixo obtutu aspicio. Cic. 4. de Nat. deo. Si me roges, cur te duob contuear oculis.

Contuitus, us. Cic. pro Sext.

Contumacia, αὐθάδεια, Cic. pro Rosc. Est tuæ contumaciæ uitæq́; uniuersa uox. Aliquando in bonum. Cic. 1. Tusc. Adhibuit liberam contumaciam, à magnitudine animi inductam, non à superbia.

Contumaciter, αὐθαδῶς, inobedienter. Liu. 2. negligẽter, contumaciter omnia agere. Contumaciter repudiare morẽ patrium, Cic. 2. de Diui.

Contumax, pen. co. *Contumace, disubidiente*, αὐθάδης, ἀπειθής, pertinax, propositi tenax. Et proprie inferiorum est in superiores. Cice. Att. nefarium cognoui hominem, præterea in me contumacem. Ad Heren. l. In superiores contumax, in æquos & pares fastidiosus. Dictum uolunt Contumacem à contemnendo, siue, ut aliis placet, à tumore, id est superbia. Contumax (inquit Donatus) dicitur contemptor potiorũ. Mart. lib. 2. Me ne dixeris esse contumacem. Quandoque in bonam partem. Tacitus: Contumax etiam aduersus tormẽ ta seruorum fides.

Contumelia, *Ingiuria, uillania di parole*, ὕβρις, cõuicium, uel iniuria. tractum (ut Vlpianus & Seneca aiunt) à contemptu. Teren. in Eun. Hanccine ego ut contumeliã in me accipiã? Cic. 5. Verr. Solitus erat ab aratoribus non modo per iniuriam, sed etiam per contumeliam tantum exprimere frumẽ ti, quantum Apronius imperasset.

Contumeliose, Cic. 1. de Orat.

Contumeliosus, ὑβριστής, qui contumeliam infert. Cicer. Phil. 3.

Contumulo, as, *Sepelire*, θάπτω, tumulo tegere. Martia. lib. 8. Humo patria contumulati. Ouid. 3.

Contundo, is, contudi, pen. præteriti cor. contusum, *Pestare*, συντρίβω, simul tundo, comminuo. Horat. lib. 1. Epist. Duram qui contudit hydram. Inde Contusum, confractum. Co lu. lib. 7.

Contuor, eris, *Guardare*, ἐμβλέπω, aspicio. Plaut. Asi. Ipsum contuor.

Contuoli, oculi, sunt in angustum coacti, cõtinentibus pal pebris: à contuendo, id est, simul aspiciendo dicti. Festus.

Conturbatio, Enn. apud Cic. 4. Tusc.

Conturbo, *Turbare, conturbare*, συγχέω, συγχύω, est confundere res aliquas, & inter se commiscere. Vnde Catullus eleganter dixit, Conturbare basia, pro, Basiorum numerum cõ fundere. Transfertur ad animum, & significat turbationem afferre. Cic. pro Clu. Vnum me maxime conturbat. Conturbare absolute, uel Conturbare rationes, frequens est apud ueteres pro decoquere. Vlpian. l. quicunque. Digest. de Insti to. Act. Cic. pro Plancio: utrum me conturbare oportet, an ceteris, cum cuiusque dies uenerit, hoc nomen, quod urget, nunc cum petitur, dissoluere. Sic etiam accipiendum est illud, apud Martia. 9. Epig. lib. 4. Conturbabit Atlas.

Contus, ti, *Hasta longa, picca, lancia*, κοντός, Suidæ. hasta longior, duriorq́; ad percutiendum apta. Virg. 9. Aen. Duris de trudere contis. Vnde Contatos milites Vegetius appellat. Accipitur & pro pertica ferrum in capite habente, qua nautæ utuntur ad loca nauibus opportuna exploranda. Virg. 6. Aen. Ipse ratem conto subigit.

Conuador, pen. cor. aris, idem quod Vadari, id est, uadimonio obstringere. Plaut. in Curc. Qui me conuadatus es.

Conualeo, es, uel Conualesco, *Guarire, risanarsi*, ῥαΐζω, est ualetudinem, & robur recipere. Cic. ad Cornif. li. 12. Hircius tardius conualescit. Mart. lib. 10. Heredem scripsit me Numa, conualuit.

Conuallis, *Valle*, συνάγκεια, planities ex omni parte comprehensa montibus, collibusq́;. Liu. 1. Romani Sabiniq́; in media conualle duorum montium redintegrant prælium.

Conuaso, as, pen. pro. *Far fardello per rubbare*, σκευάζομαι, significat furto omnia colligo. Terent. in Phorm. Aliquid conuasassem. Nonius: Conuasare, dicitur furtim omnia colligere.

Conuecto, as, frequent. Virgil. 9. Aenei. Conuectare iuuat prædas.

Conuector, oris, qui in eadem nauigat naui. Cice. ad Atti. lib. 11.

Conueho, is, ere, *Portare insieme*, συγκομίζομαι, comportare. Plin. lib. 12. Tus Sabotam camelis conuehitur. Ci. pro Mil. lyntribus in eam insulam, materiam, calcem, cæmenta arma conuexit.

Conuello, is, *Suellere*, καταῤῥήγνυμι, uello, uel auello. Pl. ep.

210. Ac domus conuulsa sedibus suis ruitura supra uidetur. Id est, emota. Conuellere, pro auferre, destruere. Cice. pro Balbo. Cur ea, quæ mutare non possumus, conuellere malumus, quam tueri? Conuellere pro Confutare. Cic. 1. de Diuin. Hæc si tenemus, quæ mihi quidem non uidentur posse conuelli. Conuulsi nerui, & Conuulsi tendones, id est contracti, & uelut complicati. Plin. lib. 20. cap. 7. Conuulsa, & luxata leniunt.

CONVELO, as, are, *Velare*, συσκιάζω, καλύπτω, uelo. Pli. lib. 17. cap. 22.

CONVENAE, pen. cor. *Forestieri, che insieme si ragunano in un luogo*, συνηλύδες, qui ex diuersis populis gẽtibusq; in una mœnia conuenerunt, simulq; coalescunt. Cic. 1. de Orat. An uero is bi Romulus ille, pastores & conuenas consilio & sapientia congregauit?

CONVENIENS, entis, προσῆκον, congruens, consentaneus. Cice. 1. de Fin. Nihil scriptum ab eo conueniens congruensq; decretis eius reperies.

CONVENIENTER, apte, consentanee. Cic. 2. Offi. Conuenienter naturæ uiuere. Horat. Viuere naturæ si conuenienter oportet.

CONVENIENTIA, æ, *Conuenienza, conueneuolezza*, ὁμολογία, συμφωνία, congruentia, consensus. Cic. 2. de Nat. deo. Hanc tantam, tam uariis cursibus in omni æternitate conuenientiam temporum. Apud Antiquos pro conuentu. Plau. Mili. Facerent conuenientias.

CONVENIRE, *Venire insieme, conuenire, concordare*, συνέρχεσθαι, simul uenire, congregari, coire. Sal. Postquam unum in locũ omnes conuenere. Hinc conuentus. Quandoque concordare, ὁμολογεῖν Ouid. Non bene conueniunt, nec in una sede morantur Maiestas & amor. Conuenire item pro in iudicium uocare, siue actionem aduersus aliquem instituere. Statuere. Apuleius: Conuenimus, ad portum quàm primũ ire. Alloqui. Terent. And. Conueni quendam mei ordinis hominem. Cic. 2. Ver. Quin si ipse Verrem conueniat. Quandoquè aptum & decens esse. Cic. in Hortens. Quid uereris, ne non conueniat nostris ætatibus ista oratio. Consentire. Cic. lib. 1 de Fin. Hoc mihi cum tuo fratre conuenit, id est sine controuersia est. Nõnunquam sine nominatiuo. Iuuen. Sæuis inter se conuenit ursis. Item Terent. in Ad. hæc fratri mecum non conueniunt, neque placent, id est dissentimus, & dissimiles sumus. Plaut. in Capt. Ita conuenit inter me, atque hunc. Et iterum: Dicito patri, quo pacto mihi conuenit de huius filio. Conuenire in manu, uel in manum uenire, uxores dicebantur, cum per coemptionem in familiam & mancipium uiri & omnium bonorum consortium ueniebant. Vide Boetium in Top. Cic.

CONVENTA, cõditio dicebatur, cum primo sermo de nuptiis, & earum conditione habebatur. Festus.

CONVENTICVLVM, *Adunanza, massa*. plerunque in malam partem, pro conuentu improborum. Nonnunquam in meliorem. Cic. pro Sext. Conuenticula hominum, quæ ciuitates nominantur.

CONVENTIO, *Conuentione, congregatione, patto, accordo*. τὸ συμφωνῆσαι, ὁμολογία, συνθήκη, nomen generale ad omnia pertinens, (ut scribit Vlpian. l. 1. de pactis.) de quibus negotii cõtrahendi, trãsigẽdiq; caussa consentiunt, qui inter se agunt.

CONVENTVM, neutri gen. *Patto, accordo*, συνθήκη, conuentionẽ significat. Cic. 2. de Orat. in foro tabulæ, testimonia, pacta, conuenta, cognoscenda. Vlpian. l. iuris gentium. §. quinimo ff. de pactis. Silius lib. 8. Ter. Conuentaq; patrum Sidonia (?) fregere duces.

CONVENTVS, us, *Conuento, ridotto*, σύνοδος. dicitur, cum homines simul uenerint, uel ad iudicium: unde Plin. lib. 3. Scribit in Bætica fuisse iuridicos conuentus quatuor, Gaditanum, Cordubensem, Astygitanum, Hispalensem: uel quacunque de caussa.

CONVERBERO, as, *Battere*, μαστιγόω, Verbero. Pli. li. 11. ca. 23.

CONVERRITOR, apud Apuleium in Apologia pro Magia, Cõuerritorem pridianæ reliquiæ: ac si supinum esse conuersitium.

CONVERRO, ris, rere, simul uerro. Plaut. Sticho: capiam scopas, atque hoc conuerram. Ibidem: Reuerram hoc, quod cõuerri. Colu. lib. 7. cap. 6. Diligens pastor quotidie stabulum conuerrit.

CONVERSATIO, pro conuersione Sene. epist. 75. Sciatq; illa, quibus lædi uidetur, ad conuersationem uniuersi pertinere.

CONVERSE, uicide. Cato. cap. 143. Villam conuerse, mũdeq; habeat.

CONVERSIO, onis, ut, Conuersio uesicæ, id est inuersio. Plin. lib. 8. cap. 42. Vuluarum conuersio, apud eundem lib. 20. ca. 22. Cic. 3. de Orat. Neque semper utendum est perpetuitate, & quasi conuersione uerborum.

CONVERSO, as, are, *Volgere spesso*, στρέφω, frequent. à Conuerto. Cic. de Vniu. se ipse conuersans, cum materiam mutabilem arripuisset.

CONVERSOR, consuetudine utor. Hinc conuersatio. Plin. lib. 10. cap. 33. Frequentiur conuersatio suspecta. Tutior conuersatio, Quinct. lib. 8. cap. 2.

CONVERTO, *Volgere*, στρέφω, uerto. Ter. in Ad. Transacta re cõuertam me domum. Plin. de uiris illustr. Veientes ad dolos conuersi. Cic. de Orat. quocunque te animo & cogitatione conuerteris. Liu. lib. 22. In admirationem omnes conuerterunt. Cic. Appio, lib. 4. Gratulabor tibi prius, deinde ad me conuertar. Conuertere, pro ex una lingua in aliam uertere. Cic. de opt. genere Ora. Conuerti duorum eloquentissimorum nobilissimas orationes. Ibidẽ: Quod est eorum in orationibus è Græco conuersis fastidium? Conuersus participium. Ci. in Som. Scip. Huius anni nondum uigesimam partem esse conuersam.

CONVERTOR, teris, deponens, *Volgere*, στρέφω, pro Conuerto. Plaut. Amphy. In fugam se nemo conuertitur.

CONVESTIO, is, ire, *Vestire, ornare*, ἱματίζω, κοσμέω, περιβάλλω, uestire, & exornare: ut, Conuestiuntur herbis prata. Cic. 1. Tusc. Idem ad Qu. frat. lib. 3. omnia conuestiuit hedera. Idem pro domo, eius domum euersam duobus lucis conuestitam uidetis.

CONVEXO, as, uexo. Gell. li. 20. c. 6. Quæ me male cõuexauit.

CONVEXVM, *Piegato in arco, uuolto*, eu omni parte declinatum qualis natura cæli, quod ex omni parte ad terram uersus declinatum est. Virg. 4. Aen. Tedet cæli conuexa tueri. Hinc Conuexitas, ipsa porrectio aduersus nos. Plin. lib. 18. ca. 25. Mundi conuexitatis, terrarumq; globi differentia. Idem li. 31. cap. 3.

CONVICIATOR, λοίδορος, qui conuicium dicit, uel facit. Cic. pro Mur.

CONVICIOR, aris, *Dir uillania*. contumeliã dico. Quinct. li. 3.

CONVICIVM, *Ingiuria di parole*, λοιδορία, contumelia, inquit Labeo, quasi conuocium, mutata littera: cum enim in unum complures uoces conferunt, conuicium dicitur. Festus tamẽ à uicis, in quibus primo habitatum est, deriuat. Ci. pro Cœlio: contumeliam, si petulantius iactatur, Conuicium; sin facetius, Vrbanitas nominatur.

CONVICTOR, *Che uiue insieme*, συμβιώτης, quotidianus conuiua, & qui nobiscum uiuit familiariter. Horatius: Nunc quia sum tibi Mecœnas conuictor. Suet. in Tib. Nihilo lenior in conuictores Græculos. Ouid. 4. de Pon. Ille ego conuictor, densoq; domesticus usu. Cic. Tironi. Vtor quotidianis conuictoribus, hominibus doctis.

CONVICTVS, us, ui, *Conuersatione, commercio*, συμβίωσις, cõmercium: quòd qui una uersantur, sæpe etiam una epulentur. Colu. lib. 11. cap. 1. Conuictum domesticum uitet. Cõuictus humanus, & societas. Cic. 3. Offic. Lucceius Ciceroni, lib. 5. Vt ad conuictum nostrum redeas.

CONVINCO, is, *Conuincere*, κρατέω, Vinco: ut, Conuincere aduersarium testibus. Cic. 7. Verr. Idem de Ami. Leuitatis plerosque conuincunt. Idem s. in Catil. Conscientia cõuictus reticuit.

CONVISO, is. Cic. in Arato: & loca conuisit cauda tenus infera piscis.

CONVIVAE, inuitati ad conuiuium. Terent. Heaut. conuiuas moror.

CONVIVALIS, *Cosa che appartiene à conuiuio*, συμποτικόν, quod ad conuiuium pertinet. Liu. Multaq; conuiualia ex auro, & argento uasa. Conuiualia oblectamenta. Liu. lib. 39. Fabulæ conuiuales, Tacit. lib. 5.

CONVIVARI, *Mangiare insieme*, simul cibum sumere. Terent. Heaut.

CONVIVATOR, δαιτυμών, qui parat conuiuium. Liu. 5. li. 35.

CONVIVIVM, *Conuito*, συμπόσιον, σύνδειπνος, à uiuo fit, de quo Cic. de Sene. Bene maiores nostri accubationem epularem amicorum, quia uitæ coniunctionem haberet, conuiuium nominarunt.

CONVIVO, is, ere, *Mangiare in compagnia*, συνεστιάομαι, simul comessari. Plaut. in Amph. Misit ad nauim Sosiam, ut hodie tecum conuiueret.

CONVOCATIO, onis. Cic. post reditum in Sen.

CONVOCO, cas, care, *Conuocare*, συγκαλεῖν, simul uocare. Cic. 3. Offic. Piscatores, ad se conuocauit.

CONVOLO, as, are, *Volare insieme*, συμπέτομαι, simul uolare, per translationem concurrere. Cice. 3. Tusc. Multi sunt qui statim conuolent.

CONVOLVO, is, ere, *Volgere insieme*, συμπλέκω, simul uoluo. Cice. 1.

CONVOLVOLVS, pen. cor. ἴψ, uermiculus minor eruca, erodens pubescentes uuas: à conuoluendo, quia se inuoluat in pampino,

pampino, à Plauto Inuolulus, à Col. Inuoluola, à Suida ἴξ-λος appellatur. Plin. lib. 17. cap. 29. Ne conuoluolus fiat in uinea. Conuoluolus, item herba per fruteta nascens, florem ferens nullo odore, dictus, quòd sese rei cui adhæret, inuoluat. Plin. lib. 21. cap. 4. Vulgus campanellam uocat.

CONVOTI, *Obligati a' medesimi voti*, iisdem uotis obligati Fest.

CONVS, ni, *Pigna*, κῶνος, nux pinea, & cognatarum arborū fructus, pineæ nucis similitudinem referens. Colu. lib. 7. Remedio sunt cupressini quindecim coni. Hinc Coniferæ arbores dictæ quæ conos ferunt, id est nuces pineis similes. Virg. 3. Aen. Coniferæ cyparissi. A nucis huius similitudine Geometræ conum nominatuur, figuram ex lato in acutum desinentem, quæ turbini contraria est. Serenus: Donec in angustum conscendat littera conum. In galea item conus appellatur, summus apex in acuminatam desinēs figuram, cui cristæ inseri consueuerunt. Virg. 3. Aen. Et conum insignis galeæ, cristasq; comantes.

CONVVLNERO, as, *Ferire*, multis uulneribus afficere. Plin. lib. 21. cap. 17.

CONVVLSIO, nis, *Spasimo*, σπασμὸς. Pli. lib. 20. cap. 13. Vtile est conuulsionibus, & inflammationibus.

CONYZA, herba, quæ alio nomine Cunilago, uulgo à necandis pulicibus, & cimicibus, Pulicaria, & Cimicaria. Pli. lib. 21. cap. 9. Ruel. lib. 3. cap. 63.

COOPERIO, is, ire, *Coprire*, καλύπτω, tego. Cooperire lapidibus aliquem, lapidare. Cic. 3. Verr. Lapidibus coopertus esset in foro. Coopertus sceleribus, Cice. 3. Verr. Coopertus miseriis, Sal. in Iug. extorrem patria, domo inopem, coopertum miseriis.

COOPERCVLVM, li, *Coperchio*, quo quid cooperitur. Pli. li. 14. cap. 21.

COOPTATIO, onis. Cice. 3. de leg. Sublata cooptatione censoria.

COOPTO, as, are, *Eleggere*, ἀπολέγομαι, est eligere inter pares, aut fere pares. Cic. pro lege agr. is à collegio cooptaretur.

COORIOR, iris, iri, p. p. uel cooreris, pen. cor. *Nascere*, ἀνίσημι, simul oriri: ut, Coorta tempestas, Cæsar. 1 Bell. Ciui. Cic. 3. Verr.

COOS, siue COS, siue COA, insula in mari Icario, Rhodo proxima. Est item urbs eiusdem nominis, insulæ huius caput. Eadem & Meropis dicta est, à Merope quodam terrigena, si Stephano credimus. quanquam hoc nomen & Strabo agnoscit, qui in principio lib. 15. Indiam describens, Macedonas ait in India quinque millia & nouem urbes tenuisse, quarū nulla minor fuerit Co Meropide. Ex hac insula orti sunt uiri illustres non pauci, & in primis Hippocrates medicorum clarissimus. Apelles pictor eximius, Simus medicus, Philætas poeta, ac orator, Nicias Coorum tyrannus, Ariston Peripateticus. Hinc Cous, a, um, pen. pc. in Co oppido siue insula natus. Oui. Si Venerem Cous nunquam pinxisset Apelles. In primitiuo prima corripitur. Pap. in Syluis: Hunc ipse Coo plaudente Philetas. Solent in hac insula fieri uestes tenuissimæ ex bombyce ad feminarum ornamentum, quæ Coa uocabantur. Ouid. de Arte: Siue erit in Cois, Coa decere puta.

COPAS, siue COPES, *Copioso*, ueteres, teste Nonio, pro Copiosus posuerunt. Plau. Pie. ut gloriosum faciam, & copi pectore. Hinc Copona, uel Caupona, taberna uinaria, ob copiā rerum, quæ ibi uenduntur, & ipsa etiam Cauponis uxor.

COPHINVS, pen. cor. *Coffino*, *corba*, κόφινος, Latine corbis, uas est rusticum è uimine contextum, Iuuen. Cum dedit ille locum cophino.

COPIA, *Copia*, *abondanza*, εὐπορία, ab antiquo Copes, siue Copis, quod copiosum significabat. Pacuui. Periboea, ut citat Nonius: O prospere copem diem, Inde Copia, abundātia. Cic. in Parad. diuitiarum est fructus in copia: copiam autem declarat satietas rerum. Copia pro Commeatu, seu annona. Tacit. lib. 15. Parthos inopes copiarum. Copia, pro facultate aliquid faciendi. Virg. 1. Aen. Postquam introgressi, & coram data copia fandi.

COPIOLAE, Brut. Cic. Epist. 12. recurri ad copiolas meas.

COPIAE, copiarum. exercitus multitudo, *Gente d'arme*, δυνάμεις, ut Copiæ Pompeii. Cic. 1. Tusc. Copias maximas duxit ad Troiam. Aliquando etiam singularem. Cic. ad Att. lib. 8. Vt Brundusium ducerem hanc copiam. Contra etiam inuenimus Copias in plurali pro abundantia, siue facultatibus. Cice. de Amic. copiis, facultatibus, opibus.

COPIOR, aris, *a donare grati*, Castrense uerbum pro copia instrui, & augeri. Gell. lib. 12. cap. 1. Romani multis armis, & magno commeatu, prædaq; ingenti copiantur. Quod uerbum ex eadem figura est, qua Lignantur, Pabulantur, & Aquantur.

COPIOSE, Cice. de Sen. Quàm copiose ab eo agricultura laudatur.

COPIOSVS, a, um, εὔπορος. Cice. 3. Ver. Erat in primis copiosus.

COPO, onis, *Hoste*, *hostiere*, apud ueteres nonnunquam inuenitur pro Caupo, & Copona, pro Caupona. Festus.

COPTA, Panis durissimi genus, quod è Rhodo aduehebatur: quantum conijcere licet ex Mart. li. 14. Clara Rhodos coptam, quam tibi misit, edat.

COPTVS, Plin. lib. 37. cap. 1. oppidum Thebaidis, commune Aegyptiorum & Arabum emporium. Iou. Sat. 15. calidæ referemus mœnia Copti.

COPVLA, læ, *Legame*, *laccivolo*, *congiontione*, ἅμμα, σύνδεσμος, uinculum, quo aliquid copulatur. Oui copula detrahitur canibus, id est uinculum colli. Plau. in Epid posuit Copulas pro loris ad colligandum accommodatis, cum ait, Quæritant me, in manibus gestant copulas. Hinc grammatici coniunctiones Et, Que, cum similibus, copulas uocauere, quòd earum nexu uerba uerbis, & orationes orationibus coniungātur. Dicitur & Copula cuiuslibet rei duplex numerus: unde Copula matrimonii.

COPVLATE, Gel. lib. 10. cap. 24. Diequinti, pro aduerbio: copulate dictum.

COPVLATIO, onis, σύνδεσις, σύναψις, connexio, coniunctio. Cic. 1. de Fin.

COPVLO, as, are, *Congiongere*, συνδέω, συνδεάζω, colligare, uincire, coniungere. Cic. in Partit. Constructio uerborum tum coniunctionibus copuletur, tum dissolutionibus relaxetur. Copulor, aris, deponens, idem significat. Plaut. in Epid. Caue sis cum filia mea Hanc copulari. Copulatus, partic. Cic. 4. Tusc. Cogitatione quidem inter se differunt, re uero copulata sunt. Copulatus, nomen. Cic. 1. Offic. Nihil amabilius, nec copulatius, quàm morum similitudo bonorum.

COPVLATIVVS, a, um, *Congiontivo*, συνακτικὸς, quod copulat.

COQVINA, *Cocina*, μαγειρεῖον, ὀπτανεῖον, pen. pro. locus in quo dapes coquuntur. Nonius: Culinam ueteres coquinam dixerunt.

COQVINARI, *Essercitare l'arte del cuoco*, *cucinare*, μαγειρεύειν, est coquinariam artem exercere. Plaut. Aulul.

COQVINARIA, æ, *Cucinaria*, μαγειρικὴ, ars coquendi, quæ ad uictum spectant.

COQVINARIVS, a, um, *Ciò che à cucina s'appartiene*, μαγειρικὸς, quod ad coquinam pertinet: unde Vasa coquinaria dicta à Plin. lib. 33. cap. 11.

COQVITO, as, p. c. *Cucinare spesso*, frequētatiuum est à Coquo: quo Plautum usum esse pro coctitare, auctor est Festus.

COQVO, is, xi, ctum, *Cocere*, *cucinare*, ἕψω, ὀπτάω, est cibū esui aptum reddo. Inde carnes coctæ dicuntur carnes elixæ, siue assæ, siue alio modo ad edendum paratæ. Coquere cenam, prandium, cibum. Pla. Asin. & Rud. Plin. lib. 3. cap. 1. Huius proprietas, ut uentilctur in coquendo, donec desinat olere. Coquere bellum, & consilia per translationem, id est parare, & moliri clanculum. Liu. 8. ab urb. occulte Romanum coquebant bellum. Coquit me cura, Ci. de Sen. Fructus etiam coqui dicuntur, cum Solis calore ad maturitatem perducuntur. Vir. 2. Geor. Mitis in apricis coquitur uindemia saxis.

COCTIO, nis, πέψις, ipsa coquendi actus: unde Coctionem facere, pro concoquere, & conficere cibum in uentriculo. Pli. lib. 20. cap. 2.

COR, dis, *Cuore*, *coraggio*, καρδία, præcipuum inter uiscera, & uitæ sedes, & arteriarum, ac caloris natiui, quo animal regitur, quasi fons quidam & domicilium. Vide Gal. li. 6. de usu partium, & lib. 7. de Anat. administ. Cic. 2. de Diuin. Nullū animal, quod sanguinem habet, sine corde esse potest. Et quoniam ex ueteribus nonnulli mentis sedem in corde collocauerunt, (quod tamē secus se habet) factum est, ut Cor, pro animo siue mente positum inueniamus. Cice. 4. Tuscu. Aliis cor ipsum animus uidetur: ex quo excordes, uecordes & concordes dicti. Hinc etiam dicimus Cordi est, id est, placet animo meo. Ci. de Amic. Is mihi eo magis cordi est.

CORACINVS, p. p. κορακῖνος, coruinus. Est item Coracinus, piscis Nilo familiaris. Plin. lib. 32. cap. 5. Mart. lib. 13.

CORALIVM, *Corallo*, frutex sub aqua nascens, colore uiridi, baccas ferens candidas (teste Theophrasto in tractatu de gemmis) qui ex aqua exemptus, cōfestim lapidescit, ruboremq; contrahit. nascitur in mari rubro, sed laudatius in Oceano Septentrionali iuxta Orchadas insulas: item in mari Siculo circa Heliam & Drepanum. Oui. lib. 4. Met. Nunc quoque coraliis eadem natura remansit. Idem 15. Meta. Sic & Coralium quo primum contigit auras. Claudianus geminauit l, litteram, ut syllabam breuem extenderet: Vellitq; corallia Clotho.

CORAM, *In presenza*, ut Coram senatu orationem habui. Differt à Palam, quòd Corā magis ad personas certas, Palam

ad omoes refertur. Coram indiget adiectione, Palam nō indiget. Et ab ante, quòd Ante oculos, longe intelligi potest. Coram proximitatem significat. Terent. in Eun. Quæ mihi ante oculos coram amatorem abduxti tuum.

Coramae, es, herba nota, quam brassicam uocamus.

Corax, acis, rhetoris antiquissimi nomen, qui primus in Sicilia post Hieronis mortem artem dicendi conscripsit. Ci. in Bruto. Est item Cotaa, Sarmatiæ Asiaticæ mons. Ptol. li. 5. cap. 9. Plin. Coraaicum appellat lib. 5. cap. 27. Est itē Aetoliæ mons. Ptol. lib. 3. cap. 15.

Corbis, is, *Corbe, corba*, uas ex uiminibus. Cic. pro Sext. Messoria se corbe contexit. Dicta, quòd spicas aliudve quid eo corrucbant. olim enim spicas demessas in corbes conijciebant. Varr. de Re rust. lib. 1. cap. 5.

Corbitae, pen. pr. naues onerariæ: dictæ quòd in earum malum summo corbes solerent suspendi. Cic. ad Att. lib. 16.

Corbito, as, are, in corbitam immittere. Plau. in Cas. Corbitant, Vbi comesse possunt. Translate, pro, uentrem implent quasi nauigium onerent.

Corbula, unde Cato de Re rust. cap. 11. scribit uillicum habere oportere corbulas. Amerinas quatuor.

Corculum, *Cuore picciolo*, dimin. à Cor. Plau. Meum corculū, meus molliculus caseus. Fuit etiam hoc P. Nasicæ cognomen. Ci. 1. Tusc. Nasica ille prudens, Corculum appellatus. Corculum enim, teste Festo, dicebant antiqui solertem, & acutum. Plin. lib. 7. cap. 31. Catos, Corculos apud Rom. cognominatos ait, qui sapientia præstiterunt.

Corcyra, pen. pr. κέρκυρα, insula in Ionio mari, Vlyssis naufragio, & Alcinoi hortis clara: olim Phæacia à Phæace dicta. Luca. lib. 2. Hinc late patet omne fretum, seu uela ferantur In portus Corcyra tuos, seu læua petatur Illyris. Pli. li. 4. cap. 12. Insula ex aduerso Thesprotiæ Corcyra, à Buthroto XII. M. pass. Homero dicta Scheria & Phæacia. Hæc Pli. Est & altera insula, cognomento Melæna, quam Pompo. li. 2. inter Electridas numerat. Plin. lib. 3. cap. ult. Hinc Corcyræus, a, um. Cic. Att.

Cordate, *Coraggiosamente*, φρενῶς, νουνεχῶς, πεφροντισμένως, superiorer, prudenter. Plau. Pœn. Ducte, & cordate, & cate.

Cordatus homo, *Huomo prudente, coraggioso*, ἔμφρων, νοῦν ἔχων, prudens. Cic. 1. Tusc. Egregie cordatus homo.

Cordax, mēsura metrica, alio nomine appellatur trochæus. Cic. 3. de Orat. Trochæus, cordax ab Aristotele appellatur.

Cordolium, *Cordoglio*, dolor cordis. Plau. mihi cordoliū est.

Corduba, æ, pen. cor. κόρδυβα, oppidum Hispaniæ Bæticæ, utriusque Senecæ, & Lucani patria: ut testatur Mart. lib. 1. ad Licianū. Hinc Cordubensis cōuētus dictus. Pli. li. 3. c. 1.

Cordus, a, um, *Tardo, che nasce dopo il tēpo debito*, ὄψιγονος, quod serotina fœtura natum est: ut Cordum fœnum, autumnale, quod scilicet autumno secatur. Colu. lib. 7. cap. 3. Aluntur autumnali fœno, quod Cordum uocatur. Sic corda frumenta dicta sunt, quæ sero maturescunt. Et cordi agni, serotini, qui post tempus debitum nascuntur. Plin. lib. 8. cap. 47. Geruntur partus diebus CL. (Cordos uocabant antiqui) post id tempus natos. Dicitur & de hominibus, ultra tempus legitimum in utero gestatis. Vnde apud Suet. Cordi Cremetii nomen legitur. Quinetiam Quinct. lib. 1. præcipit scrutandas esse à subtili præceptore origines nominū, unde Agrippa, & Opiter, & Cordus, & Postumus dicantur. Varr. de Re rust. lib. 2. cap. 1. per aspirationem scribit Chordum, ἀπὸ τοῦ χορίου deriuat, quod significat inuolucrum, quo fætus in utero matris inuoluitur. Latini Secundas uocant.

Corfinium, oppidum in Pelignis, quod belli ciuilis tempore Domitius, cum pro Pompeio occupasset, obsidione coactus Cæsari dedidit. Hanc Marsi postea Italicam appellauere. Stra. lib. 5. Plin. lib. 3. cap. 12.

Corgo, aduerb. Apud ueteres, pro certe, quasi ex corde ago. Festus.

Corsacasia, herba, qua Magi tradidere aquam conglaciari. Plin. lib. 24. cap. 17.

Coriago, infesta (ut Colu. inquit lib. 6.) pestis bubulo pecori, cum scilicet pellis ita tergo adhæret, ut apprehensa manibus deduci à costis non possit. Vide Colu. lib. 6. cap. 12.

Coriannorum, κόριον Dioscori. herbæ genus etiam hodie nomen retinens. Plin. lib. 20. cap. 20.

Coriarius, *Cuoiaio*, βυρσοδέψης, qui coria concinnat, presertim crassiora. Plin. lib. 17. cap. 9. In coriariorum officinis pilo madefacto. Coriarius præterea est frutex, siue herba syluestris, foliis myrti cauliculis breuibus, uenena, & tineas pellens. Plin. lib. 24. cap. 11.

Coriogia, æ. Cic. de Diui. Abruptio corrigiæ.

Corinna, doctissimarum aliquot poetridum nomen: quarum prima Thebana, seu Tanagræa, quæ lyricorum principem Pindarum quinquies uicisse fertur: Secunda Thebais, ueterum monumentis celebrata.

Corinnus, Iliensis poeta, qui primus Iliada conscripsisse creditur, & Homero maioris operis argumentum suppeditasse. Suidas.

Corinthiarius, amator Corinthiorum uasorum. Suet.

Corinthia vasa, κορίνθια σκεύη, ex ære Corinthio, quæ tanto olim in pretio habita sunt, ut sæpe argenti, nonnunquā et auri æstimationem excederent. Aeris autem Corinthii non naturalis erat, sed artificio quæsita nobilitas, auro, argento æri permisto. Hæc autem metallorum commistio casu primum est adinuenta, confusis ex Corinthii incendio metallis. Plin. lib. 34. cap. 2.

Corinthus, κόρινθος, urbs Achaiæ, fere in medio Isthmi Peloponnesiaci sita: ab ortu Saronicum, ab occasu Crissæum sinum habens, qui & Corinthiacus dicitur: duobus inclyta portubus, quorum Lechæum Ionio, Schænus Aegæo imminet mari: Vnde & Bimarem Corinthum poetæ peculiari epitheto appellarunt. Oui. 4. Fast. Fertur autem Corinthus primo à Sisypho latrone Aeoli filio condita fuisse, & Corcyra nominata, auctore Strabone: postea Ephyre, deinde euersa, & instaurata à Corintho Marathonis, seu Pelopis (ut Suidæ placet) siue, ut alii malunt, Orestis seu Iouis filio, Corinthus appellata. Habuit autem hæc urbs montē prærupcum, iisdem mœnibus conclusum, in quo arx fuit nomine Acrocorinthus, & Pirene fons Musis sacer. Hanc urbem Cicero pro lege Manilia, Græciæ totius lumē appellat. Eo enim potentiæ propter situs opportunitatem excreuit, ut uix Romanæ urbi concederet: tantumq; in fastum euasit, ut populi Romani legatos iniuriosius appellare, & (si Straboni credimus) etiam sordibus perfundere non dubitaret. Quare commoti patres, cum etiam antea crescentem in dies urbis potentiam suspectam haberent, bellum illi inferendum censuerunt. Missus itaque in Græciam L. Mummius, Corinthum obsedit, tandemq; captam incendit, soloq; æquauit. Appollodorus auctor est, fuisse & alias hoc nomine ciuitates: quarum una in Thessalia, altera in Epiro, tertia in Elide. A Corinthus fiunt Corinthius, & Corinthiacus, & Corinthiensis.

Coriolana pyra, quæ dicantur, uide Plin. lib. & cap. 15.

Coriolanus, Martii ciuis Romani nobilissimi, cognomen fuit, ab eo in memoriam Coriolorum urbis à se expugnatæ usurpatum. Hic plebis odio in exilium actus, Volscis populi Romani hostibus se coniunxit, patriæq; infestissimū bellum intulit: neque à quoquam aut precibus aut minis flecti potuit, nisi à Veturia matre & Volumnia uxore. Liui. lib. 2. & Plu. in eius uita.

Corioli, κορίολλα Steph. Latii oppidum, à Cn. Martio expugnatum. unde & ipse Coriolanus dictus. Coriolani incolæ. Plu. lib. 3. cap. 4.

Corion, herba oleraceo frutice. In officinis Hyperici nomen retinet. Vulgus perforatam, & D. Ioannis herbam appellat. Plin. lib. 16. cap. 8.

Coris, κόρις Diosco. frutex folio ericæ, sed minore, & pinguiore. quidam Hypericum appellant. Plin. lib. 26. ca. 8. Est & aliud hypericon, quod alii Corin appellant, folio tamaricis, sed pinguioribus foliis, & rubentibus.

Corium, *Cuoio, pelle*, βύρσα, σκῦτος, δέρμα, animalium est presertim eorum quæ crassiorem pellem habent, ac duriorem quamuis quandoque de quacunque pelle dicatur, etiam rerum inanimatarum. Cæsa. 2. Bell. ciuil. Super lateres coria inducuntur, ne canalibus aqua immissa lateres diluere posset. Cic. 2. de Nat. deo. aliæ coriis tectæ sunt, aliæ uillis uestitæ, aliæ spinis hirsutæ. Apud Plin. Corium terræ est, non tā cutis eius, faciesq; summa, quàm tectoriū, & statumē quoddam crassius, cui & aliud quoque subesse potest corium. nā in parietibus struendis, ordines ipsi laterum Coria à Vitruuio dicuntur, id est quæ uulgo turba opificum appellat Cursus. Dicitur & Corius masc. gen. Plau. in Pœn. In tergo meo tres facile corios contriuisti bubulos.

Cornelia, Sempronii Gracchi uxor, & Tiberii & Caii Gracchorum mater, & maioris Africani filia: quæ à Valerio laudatus, quòd matronæ Campanæ, ornamenta sua pulcherrima ostentanti, non aurum, non gemmas, non denique uestes opposuerit, sed liberos, qui maxima sunt matronarum ornamenta. Fuit doctissima, & Latinæ puritatis diligentissima obseruatrix: quæ etiam epistolas tersissime scriptas reliquit: quarum meminit & Ci. in Bruto. Quinctilianus itē Corneliæ eloquentiam commendat his uerbis: Magni interest quos quisque audiat quotidie, quibuscum loquatur à puero, quemadmodum patres, pædagogi, matres loquātur. Eloquentiæ Gracchorum mater Cornelia pro illo tempore plurimum contulit.

Corneliorum, familia Romæ fuit in primis illustris: ex qua

qua non minimi nominis fuit Cornelius ille Cossus, qui cum Tribunus esset militum in exercitu, Volumnium Lartem, Veientum regem occidit, secundaq; opima spolia Ioui Feretrio retulit, Cossus cognominatus à corporis rugositate. Cossos enim eos, qui rugosi sunt, & aspera facie, a similitudine uermium, qui in ligno nutriuntur, Festus dicit uocari.

CORNEOLVS, a, um. Cice. de nat. Aures duros, & quasi corneolos habent introitus.

CORNEVS, a, um κεράτινος, quod ex corno est. Plau. Duram ac corneam uirgam. Cornea pyxis. Plin. lib. 21. cap. 20. Venabula cornea. Ouid epist. 4. Virgulta cornea. Virg. 3. Aen. Potest etiam esse à cornu deductum nomen: unde hybernæ coronæ Corneæ dictæ, quoniam, negante tum flores terra, lamina è cornu tinctis fieri solebant. Vnde Corneum rostrum, Cic. 2. de Natu. deo. Corneus color, qui corni similitudinem refert, Pli.

CORNICEN, pen. cor. κερατάυλης, qui cornu canit. Iuuen. Quadraginta dedit Gracchus sestertia dotem Cornicini. His olim etiam in prælijs utebantur. Liu. 2. Cornicines, tubicinesq; canere iubet.

CORNICOR, aris, pen. prod. deponens, Gracchiare, κρώζω, more cornicum garrio. Persius Sat. 5. Nescio quid tecum graue cornicaris inepte.

CORNICVLARIVS, nomen ordinis in militia, ut commentariensis, & Accensus. Docet Ascon. Cornicularium à corniculo sic inclinari, ut à cornu Cornicinem. nam qui corniculo militabat, is & cornicularius dicebatur. Maternus uidetur ostendere Cornicularium officium fuisse super sententiis damnatorum, lib. 2.

CORNICVLVM, dimin. A cornu, κεράτιον. Plin lib. 15. cap. 18. Aliis cornicula ante oculos prætenduntur. Idem lib. 9. cap. 32. de cochleis: Cornicula prætentant iter. Hoc etiam nomine uocatum oppidū iuxta Tarquinios, κόρνικλος Stepha. Et Corniculum, ornamenti genus, quo donabantur milites ab imperatoribus pro re bene gesta. Liu. lib. 10.

CORNIGER, Cornuto, κερατοφόρος, gerēs cornua, ut, Cerui cornigeri. Ouid. 7. Meta. Caput cornigerum. Ouid. Epist. 5. Fluuius corniger. Virg. 8. Aen. Taurus corniger. Cic. 2. de Nat. deo. Bacchus etiam corniger dictus, quia simulacro Liberi patris cornua adiiciebantur, quòd uini inuentor fuerit. homines enim nimio uini potu truces redduntur.

CORNIPES, pen. cor. κερατόπους, animal corneos habens calceos, sicut equus & capra, & huiusmodi unguium aut pedum animalia. Ouid. lib. 2. Fast. Cornipedi Fauno cæsa de more capella.

CORNIX, Cornice, cornacchia, κορώνη, auis uiuacissima, minor coruo, quæ ceterarum auium dux esse dicitur. Annosa cornix, Hora. 3. Carm. Improba cornix, Virg. 1. Geor. Idem 9. eclo. Ante sinistra caua monuisset ab ilice cornix. Cornices etiam accipi solent pro iis, qui se sapientiores ac duces aliorum uideri uolunt: unde Cornicum oculos configere, prouerbio dicimus, pro, ueterum scientiam nouo inuento obscurare. Cic. pro Mur. Inuentus est scriba quidam Cn. Flauius, qui cornicum oculos confixerit, & à prudentibus iuris sapientiam ipsorum compilarit. Diminutiuum cornicula. Horat. in Epist. Ne, si repetitum uenerit olim Grex auium pennas, moueat cornicula risum Furtiuis nudata coloribus. Est etiam Cornix annulus ferreus, quo ostium pulsatur, à figura, aut potius à garrulitate sic dictus.

CORNV, & hic Cornus, Corno, κέρας, secundum Priscia. à cunnore (ut scribit Varro) nominatur. Pli. lib. 8. cap. 15. Dentes mobiles confirmat ceruini cornua cinis. Hinc Vnicornis, Bicornis, Tricornis, Quadricornis. Per translationem Cornua, fluminum dicūtur flexus, & curuitates alueorum, quòd multis in locis ad cornuum similitudinem flectantur. Cice. Att. lib. 5. Ab utroque portus cornu moles iacimus. Item cornua antennarum significant utrāque partem antennæ. Virg. 3. Aen. Cornua uelatarum obuertimus antennarū. Similiter in prælio Cornua dicuntur aciei partes ab utroque latere prominentes. In exercitu enim est dextrum & sinistrum cornu, & quod inter utrunq; est, dicitur Media acies. Ter. in Eun. Tu Simalio in sinistrum cornu, tu Syrisce in dextrum. Item Cornu, genus tubæ obtortæ, à quo Cornicines dicti.

CORNVCOPIA, κέρας Ἀμαλθείας, cornu fuisse existimatur, quod Hercules cum Acheloo in speciem tauri mutato congressus ei detraxit: hoc Naiades acceptum, & omnium fructuum primitiis refertum, copiæ consecrarunt. apud Ouid. Achelous: Rigidum fera dextera cornu Dum tenet, infregit, truncaq; à fronte reuellit: Naiades hoc pomis & odore flore replerū Sacrarunt, diuesq; meo bona Copia cornu est.

CORNVPETA, pen. cor. κερυτιστής, animal quod cornibus petit, id est ferit.

CORNVS, Cornolo, κρανεία, fem. gen. tam quartæ, quàm secundæ declinationis, secundum Prisc. arbor ramos habens duritie & rigiditate cornibus similes, fructum circa solstitia ferens, primo candidum, postea sanguineum. Virg. 2. Georg. Et bona bello Cornus, id est apta hastilibus. Li. 9. uolat Itala cornus, id est telum ex corno factum. Cornum gen. neut. fructus. Idem 3. Aen. Bacchas, lapidosaq; corna.

CORNVTVS, a, um, Cornuto, ἀστεροειδής, κεράτινος, quod habet cornua. Varr. 2. de Re rust. cap. 7. Aetas cognoscitur equorū, & etiam cornutorum. Potest etiam dici Cornutum, quod procedit eu cornu. Mart. Occubuit tandem cornuto ardore potitus. Cornutæ quadrupedes, à Veteribus dicebantur elephanti. nam quos in his dentes multi dicunt, cornua sunt.

COROLLA, Coronetta, στεφάνιον, dimin. parua corona. Prop. Me iuuat externis positum languere corollis.

COROLLARIVM, ἐπιφορά, προσκατάβλημα, ἐπίῤῥυσις, ἐπίμετρον, auctore Varr. lib. 1. significat id, quod additū est supra mensuram, præter quàm quod debitum est, tanquam auctarium quoddā: à corollia nomen deductum, quòd hæ, cū placuerant actores, in scena dari solitæ sint: unde & Corollaria dicuntur ipsę coronæ. Sueto. in August. Itaq; corollaria & præmia alienis quoque muneribus ac ludis, crebra, & grādia de suo offerebat. Pli. lib. 21. Paulatim & Romæ subrepsit appellatio Corollis, inter initia propter gracilitatem nominatis, mox & Corollariis postquam è lamina ærea tenui inaurata aut inargentata dabantur. Cic. in frumentaria: Nolo hic colligere, qui numulis corrogatis de nepotum bonis uc descenicorum corollariis decimam emerunt. Hæc autē, cum pretii parui forent, factum est, ut Corollarium, pro re leuiori accipiatur. Plin. lib. 9. cap. 35. At illa corollarium id esse, sumpturamq; ea in cena taxationem confirmans.

CORON, κόρον Diosc. herba est eadem cum syluestri ruta.

CORONA, Corona, diadema, cerchio d'huomini, olim Strophium, ἀπὸ τοῦ στρέφειν, uertere. postea per diminutionem Strophiolum est appellatum: deinde etiam Serta in plurali numero à serendo. Et cum uideatur corona à χορῷ dici, caret tamē aspiratione. Cic. 6. Ver. Vnxisse unguentis, complesse coronis & floribus. Fuerunt autem apud Romanos diuersorum generum Coronæ, in magno pretio habitæ: scilicet, Triumphalis, quæ Imperatoribus post uictoriam ad urbem redeuntibus ad triumphum mittebatur. Hæc antiquitus ex lauro fiebat: postea etiam ex purissimo auro fieri cœpta: quod et inde aurum coronarium uocatur. Cic. de lege Agra. Obsidionalis, quam liberati ab obsidione dabant ei, qui ipsos liberauerat, ex gramine decerpto inde, ubi obsessos ille seruasset. nam (ut ait Pli.) summum apud antiquos signum uictoriæ erat, uictos porrigere herbam è terra. Ciuica, quam ciuis ciui, à quo seruatus est in prælio, testem uitæ, salutisq; perceptæ dat: & hæc erat primo ilignea, postea magis placuit ex quercu, quòd ante inuentas fruges arboris eius glandibus homines uictitarint. Muralis erat, qua donabatur ab Imperatore, qui primus murum subiisset, inq; oppidum hostium per uim ascendisset. Hæc corona, ad incitandos ad oppugnationem militum animos, ex auro fiebat. Vallaris, quę & Castrensis dicitur, similiter aurea, habens insigne ualli. Hac donabatur qui primus hostiū castra pugna introisset. Naualis quoque aurea, quibusdam quasi rostris nauium insignita, qua donari consueuerat, qui primus maritimo prælio, in nauem hostium ui transiluisset. Oualis myrtea erat qua utebantur Imperatores, qui ouantes introibant ciuitatem. Ouantes autem Imperatores post uictoriam urbē introibant, quoties bellum non rite indictum erat, neque cum iusto hoste gestum, utpote subactis seruis, aut piratis, aut humili alio quouis hoste: aut etiam quoties facta repente deditione, uictoria citra puluerē (quod dici solet) obtigerat. His itaque mittebatur corona ex myrto, quæ est arbor Veneri sacra, quòd huiusmodi uictorias Venereas magis iudicarent, quàm Martias. Corona etiam dicitur ornamentum muliebre. Horat. lib. 1. Carm. Et scindit hærentem coronā crinibus. Item ponitur pro conuentu hominum circunstāte. Cice. pro Mil. Non corona uester consessus cinctus est, ut solebat. Item pro circulo circa lunam, ἅλως. Item pro signo cęlesti supra humerum Arctophylacis. Vir. lib. 1. Geor. Gnosiaq; ardentis decedat stella Coronæ. Ferunt Ariadnam coronam dono accepisse à Theseo, inde nupsisse Libero patri: & post eius mortem coronam à Libero in cęlo fuisse collocatam. Alii dicunt hanc coronam dedisse Bacchum Ariadnæ, cum ad Minoem in Cretam uenisset. Alii dicunt coronam fuisse Baccho datam à Venere, cum Ariadnen uxorem duceret. Hæc Cancro, & Leone exoriente occidit & exoritur cum Scorpione Nonis Octobris, habet stellas nouem in orbem dispositas.

Coronamentvm,ti,coronarum materia, id est, flores, aut frondes coloris, aut odoris gratia coronarum confectioni congruentes. Plin.lib.21.cap.1. In hortis feri & coronaméta iussit Cato. Idem lib.eodem,cap.9.

Coronarivs,rii,qui coronas nectit. femininum Coronaria,mulier coronas conficiens. Pli.li.21. cap.2. Glyceræ coronariæ,dilectæ illi.

Coronarivm opus,in modum coronæ factum. Plin.lib.15. cap.30. coronarii operis.

Corone,es,p.p. siue Corona,æ,κορώνη, Peloponnesi oppidū est,ad unum Messenaicum, etiam hodie nomen seruans.

Coronaevs,a,um,ut, Sinus Coronæus, qui & Messeniacus, ab Acrita promontorio,ad Tænarum usque extensus. Plin. lib.4.cap.5.& Strab.lib.8.

Coronea,κορώνεια,urbs est Bœotiæ,non procul ab Helicone,in colle sita:dicta(ut Stephano placet,)à Corono Thersandri filio. Est & altera eiusdem nominis urbs in Phthiotide,non procul à Pagasis. Stra.lib.9. Pli.lib.4.cap.7. Stephanus & alias eiusdem nominis urbes commemorat.

Coroneola,genus rosę,autumni tempore proueniens. Pli. lib.21.cap.4.

Coronis,coronidis,p.p.fem.gen. *Sommità,cima,altezza*, κορωνίς,summitas,seu apex alicuius rei. Significat & extremam nauis partem,id est incuruum quiddam supra puppim,in rostri modum eminens. Denique Coronidem per translationem accipimus pro quocunque fine,& ultima manu,rei alicui imposita, siue etiam pro eo quod rei absolutæ ornatus magis,quàm necessitatis ergo accedit. Mart.lib.10. Sed nimius uideor,seraq; coronide longus Esse liber. Postremo grammatici,quoties persona actoris eodem metri genere finit,quo cœperat,Coronidem uocant,eamq; notant uelutí rostri figuram exprimentibus lineis.

Corono,as, *Incoronare*, στεφανόω. Virg.1.Aen.& uina coronāt. Coronatus. Cice.2.de leg. Epulas inibant propinqui coronati.

Coronvla,diminutiuū,στεμμάτιον,στεφάνιον,parua corona.

Coronopvs,κορωνόπους,oblonga herba,fissis foliis, per terram repens. Plin.lib.22.cap.19.& li.21.cap.16. Vulgo Dens canis appellatur. Ruellius.

Corophivm,piscis de genere cancrorum. Plin.lib.32.ca.11.

Corpilli,populi Thraciæ,Hebrum accolentes. Plin.lib.4. cap.11.

Corporale, *Corporale,corporeo*, σωματικόν,quod est, uel haber corpus,Sen.epist.59. Dicimus quædam corporalia esse, quædam incorporalia. Aliquando pro eo quod est corporis: unde Corporalia bona,apud Gel.lib.18.cap.1.& Corporalia uitia apud Sen.epist.54. Corporalis possessio pignoris,quam habemus de pignore corporeo. Papin.l. Debitor, ff.de pign.act.

Corporatio, *Corporatura*, σωμάτωσις,habitus corporis. Colu.lib.7. Custodiendum,ne in corporatione uiribus impar cum uiolentiore iungatur.

Corporatvra, *Quantità del corpo*,habitus & status ipsius corporis. Vege.lib.1. Scribit corporaturam boni tyronis implere sex pedum longitudinem. Col.lib.7. Modica corporatura,pecoris operarii debet esse. Vitruu.lib.6. Roscidus aer efficit ampliores corporaturas.

Corporatvs,a,um,σωματικὸς,corporeus, siue corpus habens. Cic.de uniuers. Cernitur, & tangitur, & est undique corporatus.

Corporevs,a,um, *Corporeo*, σωματικὸς, è substantia corporis. Cic.2.de Nat.deo.

Corporo,as, *Incorporare,unire in un corpo,uccidere*, σωματοποιῶ, cogo,coagmento,& in unum corpus redigo. Plin.lib.7.cap. 15. Tempore ipso animatur,corporaturq;. Apud antiquos Corporare pro interficere, quasi corpus sine anima relinquere. Ennius apud Noni. Corpus contemplatur, unde corporet uulnere. Accius: Corporare abs te ergo es ausus.

Corpvlentvs, *Grasso*, μεγαλόσωμος, homo obesi corporis. Plaut.in Epid. Corpulentior uidere,quàm agilior. Sic corpulentum pecus apud Colu.lib.6,cap.3. Hinc Corpulétia, carnositas. Plin lib.11.cap.53.

Corpvs,poris, *Corpo*, σῶμα,generaliter dicitur substātia omnis uisu tactuve perceptibilis. Cice.2.de Orat. Corpus intelligi sine loco non potest. Aliquando Corpus accipitur pro massa totius animalis,ex partibus similaribus & organicis compacta,quę una cum anima totum constituit animal. Cic.pro Marcello: Vita corpore & spiritu continetur. Aliquando pro sola carne. Cice.Gallo. Vires & corpus amisi. Martia.utráq; significationem uno uersu complexus est. Viuebant laceri membris stillantibus artus,Inq; omni nusquā corpore corpus erat. Corpus,pro uolumine. Cice.ad Lucceium,li.5. A principio coniurationis usque ad reditum nostrum,uidetur mihi modicum quoddam corpus confici posse. Corpus prò parte populi. Liu.1. Sui corporis creari regem uolebant. Corpus ciuitatis. Liu. 26. Corpus nullum ciuitatis,nec senatum,nec plebis consilium, nec magistratus esse. Collegiorum corpus. Caius in l.i.§.in collegia.ff.quod cuiusque uniuers. Corpusculū,paruum corpus: unde tomos. Corpuscula uocat. Cic.1.Acad.& 1.Tusc. Iuuē.Sat.10. Mors sola fatetur Quantula sint hominum corpuscula.

Corrado,is,p.p.συνάγω,simul rado, & in unum contraho. Teren.in Ad. Minas decem corradet alicunde.

Correpo,is, *Rampare,rampegare*, ἕρπω, ex Repo. Lucil. lib.8. Exiguam uector pauidus correpsit in alnum.

Corrideo,es,ere,συγγελάω,simul rideo. Lucr. lib.4. Omnia corridenr.

Corrigia,giæ, *Correggia,cinta,cintolo*, ζώνη,cingulum, quo cingimur. Cic.2.de Diuin. Abruptio corrigiæ. Quidam hoc nomen à corrigendo deducunt,uolunrq; lori quoddam genus fuisse,quo serui corrigebantur.

Corrigo,is,p.c.rexi,rectum, *Correggere,emendare*, διορθόω,ex con,& rego. Cic.ad Q. Frat.li.2. Cursu corrigam tarditatē.

Correctio,onis, *Correttione*, διόρθωσις,emendatio. Cic.4. de Fin. Hæc est correctio philosophiæ ueteris, & emendatio. Correctio etiam figura est apud rhetores, quæ tollit id quod dictum est,& magis idoneum reponit. Exemplū eius est in rhet.ad Her. Postquam isti uicerunt, atque adeo uicti sunt. quo modo enim uictoriam appellem, quæ uictoribus plus calamitatis,quàm boni dederit?

Corrector,Cic.pro Balbo, Horat.epist.1.

Correpo,is. Cic.Attic. Occulte in aliquam onerariam corrependum.

Correptor,oris,Sene.2.de ira: Non hostis, sed correptor peccantium.

Corripio, is, pen. cor. *Riprendere,ammonire*, ἐπιτιμάω, ἐπιλαμβάνομαι,reprehendo,arguo,obiurgo. Plin.in epist. Repeto me correptum ab eo,cur ambularem. Corripimus uero magis uerbis,quàm uerberibus. Proprie autē est aliquid celeriter rapere. Virg.1.Aen. Arcumq; manu, celeresq; sagittas Corripuit. Corripitur somno, Corripitur febribus, id est inuaditur,& alia huiusmodi. Corripere item,contrahere: unde correptas syllabas dicimus.

Corrivare,per riuos aquam eundem in locum ducere. Pli. lib.6. cap. 14. Angustias impedit corriuatus salis è cautibus liquor. Hoc est,multis ueluti riuis eundem in locum fluens. Idem lib.3.cap.7. Albula ex finibus Arretinorum profluit, tenuis primo,nec nisi piscinis corriuatus.

Corrivales *Riuali*, ἀντεραστὰι, qui duo, aut plures eandem amicam habent, quòd eundem riuum accedere uideantur. Quinct.14. Declam.

Corrivatio,onis,σύῤῥους,aquæ eundem aliquem in locum deductio,siue confluxus. Plin.lib.31.cap.3.

Corroboro,as,pen.cor. *Confermare,fortificare*, κρατυόω, κρατύνω, ἐπισχυρίζω,robustum & fortem reddo. Ci.5.de Finib. ad quorum usum iam corroborati,natura ipsa præeunte, deducimur. Translate. Cic.in Catil. Qui spem Coniurationē nascentem non credendo corroborauerunt. Idem Cassio, li.12. Manabat illud malum,& corroborabatur quotidie.

Corrodo,is,ere, *Rodere,consumare rodendo*, κατατρώγω,rodendo consumo,uel idem quod simplex rodo. Cic.2. de Diuin. Si mures corroserint aliquid,monstrum putamus. Var.3.de Re rust.cap.17. Insulas Lydiorum corrosas. Ossa corrosa, Iuue.Sat.15.

Corrogo,as,ἐρανίζω,idem est,quod rogando corradere, siue multis precibus contrahere. Liu.lib.33. Vela cum antennis ex nauibus corrogari iussit, ut umbra cenantibus in littore fieret. Ci.pro Quinctio: Ipse suos necessarios ab atriis Liciniis corrogat. Corrogara ad necessarios usus pecunia. Cæs.3.bel.ciui.

Corrvda,pe.pr. ἀσπάραγος ἄγριος,siluestris asparagus. Cato: In arundineto corrudam serito. Colu. lib.10. Prodit & asparagi corruda simillima filo. Pli.lib.20.cap.10. Syluestrē asparagum aliqui Corrudam uocant.

Corrvgo,as,are,pen.pr. *Crespare*, συνίστημι, in rugas contrahere: ut, Corrugare frontem,apud Plaut. Est præ indignatione frontem in rugas contrahere. Horar.1.epist. 5. Ne sordida nappa Corruget nares.

Corrvgi,aquæ ex montium iugis ductæ ad lauandum aurū, dictæ à corriuatione,auctor Plin.lib.33.cap.4.

Corrvmpo,is, *Corrompere,guastare*, διαφθείρω,contamino, uitio. Pli.lib.3.cap.22. Quæ nec aqua,nec igni posset corrumpi. Teren.in Ad. Pisces ex sententia nactus sum: hi mihi ne corrumpantur,cautio est. Transfertur ad animum. Cicer.1. Offi. Corrupti mores sunt. deprauatiq; admiratione diuitiarum. Animus largitione corruptus, apud eundē ad Attic. lib.8.

lib.8. Aliquando est inuitare, & illicere muneribus, Ci. pro Planc. Doce, quo diuisore tribus corrupta sit. Et paulo ante. Quam quisque tribum turpi largitione corrumperet. Hinc corruptus, a, um, quod modo participium est: ut, Iudicium corruptum. i. pecunia à iure, & æquitate abductum: apud Cic. pro Cluẽ. Modo nomen ex participio: unde Corruptior, & Corruptissimus. Plin. lib.15. cap. 17. Demptis forcipe corruptioribus acinis. Idem lib. 13. cap. 3. Corruptissimo in genere.

Corrvo, is, pe. co. *Cadere, rouinare*, συμπίπτω. concido, simul ruo. Cic. ad Q. Fra. li. 2. Ille pene timore, ego risu corrui. Corruere, pro labi, & errare. Ci. de Sen. Nec in extremo actu corruisse uideantur.

Corrvpte, aduerb. Ci. 1. de Finib.

Corrvptela, corruptio. Ter. in Ad. corruptela nostrum liberum.

Corrvptor, φθορεὺς, qui corrũpit. Ci. in Cati. Iuue. Sat. 1.

Corrvptrix, fœmininum, Ci. ad Q. fra. lib. 1. corruptrice prouincia.

Corsica, pe. cor. κύρνος, Ptolemæo, insula est maris Ligustici, longa passuum. 150. m. lata autem quinquaginta, sexaginta circiter stadiis distans à Sardinia. Tota maligne colitur, quòd aspera sit, & multis in locis inaccessibilis. Corsicam autem appellatam uolunt, à quadam bubulci ancilla, cui Corse nomen erat, ut refert Stephan. Incolæ Corsi appellantur. Vide Str. lib. 5. & Pli. l. 4. c. 6.

Corsoides, lapis canitiei, hominis similis. Pli. l. 37. c. 10.

Cortex, *Scorza, corteccia*, φλοιὸς, κέλυφος, tã masc. quàm fœm. gen. est ueluti corium cuiusq; rei: ut in arboribus liber, & in ceteris rebus crusta quædam ad tegendum data. nam corium proprie animalium est. Ouid. l. 1. Met. Sentit adhuc trepidare nouo sub cortice pectus. Virg. 7. Aen. Raptus de subere cortex. Diminutiuum. Corticula. Col. l. 12. c. 47.

Corticatvs, a, um, quod corticem habet. Col. li. 12. c. 13.

Corticosvs, a, um, *Pieno di scorza*, corticibus plenum. Plin. lib. 12. cap. 14.

Cortina, pen. pro. multa significat. Nam Cortinæ sunt uasa, in quibus pigmenta, colotesq; coquuntur, quibus lanæ intinguntur, & uela pinguntur immersa. Pli. lib. 35. cap. 6. Fit etiã apud infectores ex flore nigro, qui adhærescit æreis cortinis. Ser. in illud Virg. 6. Aen. Neque te Phœbi cortina fefellit. Cortinam interpretatur tripodem Apollinis, unde oracula reddebantur: uel quòd Apollinis tripus corio Pythonis serpentis tectus esset, uel quòd certa illic responsa funderentur: quasi Certina: uel quòd illic cor uatis teneretur. Illuc enim raptæ Phœbades uaticinabantur. Hæ alio nomine Delphicæ dicebantur, quòd in eum potissimũ usum fierent, ut Apollini Delphico dicarentur. Pli. lib. 34. cap. 3. Ex ære factitauere & cortinas tripodũ, nomine Delphicas, quoniam donis maxime Apollinis Delphici dicabantur. Cato cortinam plumbeam accipit pro uase, quo oleum fluit, cum in torculari à factoribus premitur. Item Cortinæ, περιπετάσματα, dicuntur aulæa, & uela ad locum aliquem contegendum. Vnde Hierony. in Exod. Decẽ cortinas facito de bysso retorta. Hæc etiam Velaria à uelis dicta. nam uelum, plagæ, & stragula inter se germana sunt. Item locus uelatus in theatro, ex quo egrediuntur histriones & mimi, Cortina dicitur. Virg. Magni cortina theatri.

Cortinale, à cortina, sumitur pro loco in quo sunt cortinæ, i. uasa quibus sapa decoquitur. Col. l. 1. c. 6.

Cortyna, siue Gortyna, γόρτυς, Steph. γόρτυνα Strab. insignis urbs Cretæ fuit, quam præterlabitur Lethæus amnis. Pli. lib. 4. ca. 11. & Pompo. Mela lib. 2. Circa hanc urbẽ calami nascebantur sagittis conficiendis in primis idonei. Vnde Cortynia tela, dixit Silius lib. 1. Item: Eois quamuis certet Cortyna sagittis. Cortynia uestis, pro uenatoria, apud Clau. lib. 2. de Rap. Proser.

Corvncanvs, primus Romæ Pontifex max. de plebe, quẽ Ci. pro domo, pontificij iuris peritissimum fuisse testatur.

Corvs, pen. pro. ἀργέστης, uentus flans ab Occasu solstitiali, Aquiloni oppositus: teste Pli. lib. 2. cap. 47. Iuuen. Atque habites Coro semper tollendus & austro. Quandoq; mutantes, o, in au, Caurum dicimus. Vir. 3. Geor. Semper hyẽs, semper spirantes frigore Cauri. Est item Corus, κόρος, mensuræ genus, quadragintaquinque modios continens, tum prior huius dictionis syllaba corripitur.

Corvsco, *Risplendere à guisa di baleno*, ἀστράπτειν, σίλβειν, resplẽdeo, splendeo: & proprie cæli est, cum in eo ignis ostenditur sine tonitru. Ci. 3. de Ora. Flamma inter nubes coruscat. Virg. 4. Ge. Elucent aliæ, & fulgore coruscant. Interdũ pro uibrare, haberq; accusatiuum. Virg. 10. Aen. Hastamq; coruscat. Interdum absolute pro uibrari. Iuuen. Saty. 3. Longa coruscat Sarraco ueniente abies.

Corvscvs, a, um, splendens, Virg. 2. Aen. Stat ferri acies mucrone corusco. Ignis coruscus, Hor. 1. Car. Auro coruscus, Virg. 9. Aen. Radii corusci, Ouid. 1. Met. Syluæ coruscæ, i. crispæ. Virg. 11. Aen.

Corvvs, *Corvo*, κόραξ, nota bellum auis omnium nigerrima. Cic. 2. de Nat. deo. Miluo est quoddam quasi naturale cum coruis. Græcis κόραξ dicitur: quo uerbo aliquando & Latini utuntur. Cic. Quare Coracem istum uestrum patiamur nos, quòd pullos excludat suos.

Corybantes, κορύβαντες, Cybeles sacerdotes, qui sacro correpti furore cymbala pulsabant, capitaq; saltando iactantes, alios in similem rabiem augabant. Hinc (inquit Strab. lib. 10.) qui capita saltando iactant, & numinis aspiratione, furiisq; agitantur, Corybantas dicimus. Hi primum idem Phrygiæ montem tenuisse dicuntur: postea in Cretam nauigasse, montemq; quendam incoluisse, quem à nomine relictæ sedis, etiam Idam appellarunt: ubi & Iouẽ infantem aluerunt, tympana iugiter pulsantes, ne Saturnus (qui cum Titano fratre conuenerat, ut sobolem omnẽ masculam interficeret) puerum uagientẽ audiret. Sunt qui Curetas & Corybantas, & Caberos & Idæos dactylos eosdem esse putent. Dictos uolunt à κορύπτειν, id est, caput saltando iactare: uel (ut Hermo. in Cast. sentit) à pupillis oculorũ, & genis, quas Græci κόρας uocant, quippe cum Iouis custodes essent, non modo excubare, sed etiam apertis oculis dormire cogerentur. Diodorus Corybantum scribit Iasonis & Cybeles filium fuisse, ac simul cum Dardano sacra matris deum in Phrygiam detulisse, eosq;, qui in sacrificia eius deę incũbere uoluerunt, de suo nomine Corybantas appellasse.

Corycaei, *Curiosi, spie*, κωρυκαῖοι, dicũtur exploratores. Cic. ad Attic. Omnes Corycæi subauscultare uidentur, nam tota Coryci montis Asiatici, seu (ut quidam dicunt) promontorii in Creta præter nauigatio latronibus plena fuit, qui dispersi per portus ad mercatores furtim accedebãt, & subauscultabant quid rerum ferrẽt, & quo nauigarent: ut postea discedentes adorirentur, ac diriperent. ex quo factum, ut omnes curiosi secreta auscultantes, Corycæi dicerentur, & in prouerbium cessent. Hinc Corycæos auscultauit. quod de eo dici solet, cuius consilia secreta patefacta sunt.

Corycivm, *Bolgia, bisaccia da caualcare*, κωρύκιον, θυλάκιον, dimin. à κώρυκος, quod significat peram, qua equites utuntur ad circunferendum uiaticum, uel aliud quiduis Suidas.

Corycvs, pen. co. κώρυκος, nomen urbis, & montis excelsi in Cilicia, optimum crocum ferentis: à quo Corycius, a, um, ut Crocum corycium. Mart. li. 11. Vltima Corycio quæ cadit aura croco. Specus Corycius non longe abest ab urbe Coryco: à quo Corycides nymphæ dictæ. Oui. li. 1. Met.

Corydalvs, pen. cor. *Lodola*, κορυδαλὸς, auis habens in uertice capitis pennas aliquot erectas, quæ coni galeæ speciem præbent. Vnde & nomen accepit. nam κορὺς galea. Latini Galeritam appellant, & Gallico uocabulo Alaudam.

Corylvs, p. c. κόρυλος Theophrasto, arbor ferens auellanas. Virg. lib. 2. Geor. Plantis eduræ coryli nascuntur. Hinc Colurnus, a, um: ut, Colurna opera, ex corylo arbore facta.

Coryletvm, locus frequentibus corylis consitus. Ouid. 2. Fasto.

Corymbi, *Coccole d'ellera*, κόρυμβοι, uuæ hederarum, quibus coronabatur Bacchus. Tibul. Sed uarii flores, & frons redimita corymbis. Plin. lib. 16. cap. 34. Racemis in orbem circumactis, qui uocantur Corymbi. Est etiam Corymbus fructus chrysocomæ, siue chrysitidis herbæ, & aliarũ, quæ uuas ferunt hederaceis similes. Pli. lib. 2. cap. 8.

Corymbia, æ, ferulæ caulis decoctus, muriaq; & melle conditus. Plin. lib. 9.

Corymbion, herba, quam Diosc. λυχνίδα στεφανωτικὴν, appellat.

Corymbifer, qui fert corymbos, Ouid.

Corymbites, κορυμβίτης, tithymali species. Pli. li. 26. ca. 8.

Coryneta, κορυνήτης, Suidæ latro famosissimus, Vulcani filius qui iuxta Epidaurum hospites claua, quæ coryna dicebatur, peremit: unde & hoc nominis sibi sumpsit. hunc Theseus interfecit.

Coryphaevs, est cuiuscunque ordinis caput, & præcipuus, παρὰ τὴν κορυφὴν, id est à uertice capitis. Cice. 1. de Natu. deo. Zenonem Philo noster Coryphæum appellare Epicureorum solebat.

Coryti, p. p. *Carcasso, turcasso*, γωρυτοὶ, thecæ arcuũ, siue sagittarum. Sta. lib. 9. Theb. Cælestibus implet Coryton telis. Virg. lib. 10. Corytiq; leues humeris, & letifer arcus.

Corythvs, κόρυθος, pen. corr. oppidum Tusciæ, à Corytho rege appellatum, Virg. lib. 9. extremas Corythi penetrauit ad urbes.

Coryza, æ, corruptæ naturæ defluxio, nares obturans, & uocem

cem obtundens : quam Latini grauedinem appellant. Celsus lib.6.ca.6. Grauedo nares claudit, uocem obtundit, tussim siccam mouet : sub eadem salsa est saliua : sonant aures: uenæ mouentur in capite.

COS, cotis, fem. ge. *Cote*, ἀκόνη, lapis quo cultri acuuntur. Liui. 1. nouacula cotem discissurum. Hinc Cotes, olearias & aquaticas dicimus, quòd illas ad ferrum acuendum oleo, has aqua madefacimus. Cic. in Tusc. tanquam è scrupulosis cotibus enauigauit oratio.

COS, κῶς, insulæ, & ciuitatis nomen : ut docuimus in dictione Coos.

COSMETA, *Cameriere*, κοσμητὴς, pe p. seruus in familia, cui dominæ, dominiue exornandi cura incumbit. Iuue. Sat.6. Ponunt Cosmetæ tunicas, tarde uenisse liburnus Dicitur.

COSMICVS, *Mondano*, mundanus. Mart. lib.7. Cosmicus esse tibi Semproni Tucca uideris : Cosmica Semproni tam mala, quàm bona sunt.

COSMITTO, *Commettere, imporre*, pro committo, m, litteram in s uertentes ueteres dixere, teste Festo.

COSMOGRAPHIA, mũdi descriptio. Differt à Geographia, tã quam totum à parte. geographi enim solius terræ situm describunt. cosmographi mundi totius tam elementaris, quã ætherii cognitionem inquirunt.

COSSA, κόσσα Stephano, oppidum est in Vmbria Italiæ regione. Pli. lib. 3. cap. 5. Hodie Orbitellum uocant.

COSSES, à Pli. uocantur uermiculi in ligno nascentes. lib. 30. cap. 13.

COSSI, σκώληκες ἐκ τῶν δένδρων, uermes in ligno editi, qui apud Phryges & in Ponto pro delicatissimis cibis sumũtur. Pli. lib. 17. & lib. 11. cap. 33. A similitudine horum uermium homines rugosi corporis, ab antiquis Cossi dicti sunt : unde & Cossutiorum familia apud Romanos.

COSTAE, arum, *Coste*, πλευραὶ, sunt ossa illa spinæ cohærentia, intestinaq; suo complexu coercentia. Fricat arbore costas.

COSTVS, fem. g. siue Costum, neu. κόστος Diosc. κοστάριον Stra. frutex in Arabia, India, Syria nascẽs, radicem ferens eximii odoris. Pli. lib. & cap. 12.

COSYRA, pen. pr. insulæ nomen in mari Libyco, cuius incolæ Cosyrei dicuntur. Ouid. 3. Fast. Fertilis est Melite, sterili uicina Cosyræ.

COTARIA, æ, *Luogo onde si cauano le coti*, locus unde eruuntur cotes. Alphenus. l. Cæsar. ff. de pub. Cæs. cum insulæ Cretæ cotarias locaret.

COTHON, onis, κώθων, insulæ exiguæ nomen, quæ Byrsæ Carthaginiensium arci subiacebat. Strabo lib. 17. Seruius uero in illud Virg. 1. Aen. Hic portus alii effodiunt, portus manu factos Cothonas uocari asserit. Est & Cothon, genus poculi fictilis, militum usui accommodatissimum. Suidas & Athenæus lib. 11.

COTHVRNATVS, a, um, Mart. Grande cothurnati pone Maronis opus.

COTHVRNVS, *Borzachino, coturno*, κόθορνος, calciamenti genus subere subleuatum, quo tragœdiarum actores in scena utebantur, ut proceriores uiderentur. Erat autem calciamentũ tam dextro, quàm sinistro pedi conueniens, & de suris solet religari. Vnde illud apud Virg. 1. Aene. Purpureoq; alte suras uincire cothurno. Iuue. breuiorq; uidetur Virgine Pygmæa nullis adiuta cothurnis. Aliquando pro sublimiori dicendi genere. Virg. eclo.7. Sola Sophocleo tua carmina digna cothurno.

COTINVS, pen. cor. oleastri genus, quo Olympionicæ coronabantur. Aristoteles Philostephanon appellat. Est & frutex in Apennino, ad liniamenta modo conchylii colore insignis. Pli. lib. 16. cap. 18.

COTICVLA, læ, *Paragone, tocca, sideruse*, diminutiuũ à cote. Pli. lib. 31. cap. 9. Accipitur item pro lapide, quo fit auri, uel argenti experimentum, qui alio modo Index, uel Lapis Lydius uocatur. Pli. lib. 33. cap. 8.

COTIDIE, *Ogni giorno*, ὁσημέραι, καθ᾽ ἑκάστην, quamuis à quoto & die componatur, per c, & non per q, scribendum esse quidam (ut Victorin. de ortographia) existimãt : quia tanta est affinitas inter c & q, ut q in c mutari facile patiatur, ut sequor secutus, loquor locutus.

COTONEA, æ, σύμφυτον πετραῖον, à Venetis dicta herba, quam Galli halum appellant, similis cunilæ bubulæ, tota odorata. Pli. lib. 26. cap. 7.

COTONEVM, nei, *Pomo cotogno*, mali genus, primum à Cydone Cretæ urbe aduectum : unde & Cydonion à Græcis appellatur. nam Coroneorum nomen à Catone profectum putatur. Pli. lib. 15. cap. 11.

COTTABVS, bi, ænea phiala, quam peracto conuiuio, mensæ imponere solebant uino plenam, deinde in minora pocula ab alto miscentes, sonum edere, qui si allisu maior ederetur, ab amasiis amari se augurabantur. Plau. in Triu. Cottabum uidetur appellasse, sonum flagrorum, qui inter uerberãdum redditur. Caue sis, (inquit) ne cottabi bubuli crebri in te crepent.

COTTANA, κόττανα, ficus exiguæ, uerum suauissimæ. Plin. lib. 14. cap. 5.

COTTIAE ALPES, pars Alpium, Lepontiis proxima, duodecim olim ciuitatibus insignia, nomine accepto à Cottio rege, Augusti Cæsaris amico, qui eum tractum structis molitibus transitu commodiorem reddidit.

COTVRNIX, *Starna, coturnice*, ὄρτυξ, auis aduena, terrestris magis, quàm sublimis : nostri Qualeam dicunt. uide Plin. lib. 10. cap. 23.

COTYLEDVM, herbæ genus, quæ, teste Ruellio, umbilicus Veneris à Romanis dicitur : quod nomen etiam hodie seruãt Officinæ.

COTYTTO, us, κοτυττὼ, dea impudentiæ habita est, cui Atheniis à Baptis nocturna sacra fiebant, quæ uocabantur Cotyttia. Hanc Probus saltatricem fuisse existimat : unde etiam sacerdotes eius lasciuis saltationibus mores eius referebãt. Iuue. Saty. 2. Cecropiam soliti Baptæ lassare Cotytto. uide Politiani Misc. cap. 10.

COVINVS, *Carretta*, uehiculi falcati genus fuit, quo Britanni, & Galli in prœliis utebantur. Mela. Inde Couinarius dicitur auriga, qui couinum regit, aut qui ex couino pugnat. Tacit. in uita Agric. Media campi couinarius, & eques strepitu ac discursu complebat.

COVS, κῶος, denominatiuum est à Co insula, Hippocratis patria. Vnde Coum uinum, Coi populi, Cic. 6. Verr.

COXA, & COXENDIX, *Coscia*, ἰσχίον, pro eodem accipiuntur. Sunt enim Coxendices, siue Coxæ, ossa duo, sacro ossi utrinque astricta, cauaq; quædam habentia acetabula, quibus ossium femoris capitula inseruntur. Pli. lib. 55. Coxendicibus & articulis omnibus cum axungia utilissima. Cato incantamentum docet ad sanandas coxendices luxas, hoc est, loco suo motas. Suet. de Augusto : Coxendice, & femore, & crure sinistro, non perinde ualebat. Pli. in epist. Coxam fregit, quæ parum apte collocata, reluctante ætate, male coiit.

C ANTE R

CRABRONES, *Calavroni*, ἀνθρῆναι, insecta uolucria, uespis similia. Pli. lib. 11. cap. 21. & lib. 30. cap. 13. & lib. 29. c. 4. Spicula crabronum, Ouid. 11. Meta. Asper crabro, Virg. 4. Geor. Irritare crabrones, Plaut. Amph.

CRAMBE, es, fem. ge. κράμβη, brassicæ species est apud Pli. lib. 20. cap. 9. amari saporis, tenuioribus foliis, & simplicibus, non ingrato gustu, sed quæ recocta fastidium pariat & nauseam. unde prouerbium, Crambe recocta mors est. Græcis tamen Crambe generale nomen est, ad ea omnia extẽsum, quæ Latinis brassicæ appellatione continentur. Crambe dicta, quasi καράμβη, παρὰ τὸ τὰς κόρας ἀμβλύνειν, id est, quod oculorum pupillas obtundat, hebetetq;. Vnde & κοραμβὴ ab Atticis appellatur. quanquam sunt, qui uocis huius etymon ad aliam eius herbæ naturam malint referre, ut Crambe dicta sit, quasi κάρα ἀμβῶ, seu potius ἀντιβῶ, id est quasi crapulæ occurrat, seu resistat. Nam uino aduersatur, ut inimica uitibus : unde sumpta in cibis ebrietatem arcet, & crapulam iam contractam discutit.

CRANIVM, calua capitis, & poculi genus, caluę figurã referẽs.

CRANTOR, κράντωρ, Solensis, Academicus philosophus fuit, Platonis auditor, & condiscipulus Xenocratis, & Palæmonis, qui nouis opinionibus Academiam Platonicam repleuerunt. hic scripsit librum de Consolatione, quem Cice. æmulatus est. Horat. lib. 1.

CRAPVLA, *Crapula*, κραιπάλη, lucta capitis, & omnis noxa à uinositate proficiscens. Cic. 2. Phil. Edormi crapulam, & exhala. Pli. lib. 23. cap. 1. Noultium resinatum nulli conducit, capitis dolorem & uertigines facit : ab hoc dicta Crapula est. Vbi hoc uidetur innuere, Crapulam dici ἀπὸ τοῦ, τὸ κάρηνον πάλλεσθαι, id est, ab eo quod caput uertigine concutiat. Arist. in Problemat. in eo distinguit Crapulã ab ebrietate, quòd ebrietas una cum mente adimit & sensum doloris crapula uero constante mente caput affligit.

CRAPVLOR, aris, deponens, κραιπαλᾶν, est cibo, & uino se ingurgitare.

CRAS, *Domani*, αὔριον, die proximo futuro. Hora. Quid sit futurum cras, fuge quærere. Martia. Cras te uicturum, cras dicis Posthume semper : Nescio cras illud Posthume quando ueniit. Nonnunquam ponitur indefinite pro quouis tempore futuro. Plaut. in Aul. Quæ cras ueniet, perendie feratur foras.

CRASSAMENTVM, πάχος, crassities. Gell. Surculi duo erant teretes, oblonguli, pari crassamento, eiusdem longitudinis. Sic Colum. Crassamentum uini fæculenti dixit, & lib. 12. cap. 55.

cap.15.Crassamen,pro sedimento.

CRASSATOR,ris,Cic.de Fato.Viator bene uestitus caussa crassatori fuisse diceretur,cur ab eo spoliaretur.

CRASSE,aduerb.*Grossamente*, παχυλῶς, Col.lib.12.cap.43.uasa iubebat intrinsecus,& extrinsecus crasse picari.

CRASSESCERE, *Diuentar grasso,ingrassare*, παχυνέσθαι, est crassum fieri,uel pingue. Pli.lib.1. Qui neque in nebulam densetur,nec crassescat.

CRASSITVDO,nis,*Grossezza*,συσασία,παχύτης. Cæs.2. Bell. ci.Crassitudo parietum quinque pedum.Cic.de Diui.Crassitudinem aeris.

CRASSIVENIVM,aceris arboris genus, à uenarum crassitudine.Pli.lib.16.cap.15.

CRASSVS,*Grasso*,παχυλὸς,spissus,densus,pinguis.Ter.in Hec. Magnus,rubicundus,crispus,crassus.Cic.1.Tusc.Crassus,& concretus aer. Plau.in Pseu. Seias eum posse gerere crassas compedes.Crassa Minerua dicitur aliquid fieri, quod indoctius fit,non exquisita arte.Horat.2.Sermo.Rusticus,abnormis,sapiens,crassaq; Minerua.

CRASSVS, prænomine Marcus,Romanorum omnium ditissimus, qui negabat quempiam habendum esse diuitem, nisi qui exercitū annuo reditu posset alere. Hic cum Pompeio & Cæsare triumuir factus,cupiditate auri, ut fertur, in Parthos expeditionem suscepit: à quibus ipse cum filio adolescente & uniuerso exercitu deletus est.

CRASTINO,aduerb.*Domani*,αὔριον,idem quod cras.Gel.

CRASTINO,as,*Allungare di di in di*, αὐρίζειν, significat de die in diem traho,& differo. Hinc Procrastino,& Recrastino.

CRASTINVS, na,num. à Cras fit: ut,dies crastinus, proxime adueniens. Vir.1.Geor. Nunquam te crastina fallet Hora.

CRATER,eris, p.p.*Coppa*, κρατὴρ, uasis genus capacius,quo in libationibus,& solennioribus epulis uti solent. Vir.9. Aen. Sed magnum metuens se post cratera tegebat. Ab huius uasis similitudine, Crater in monte Aetna appellatus est, foramen illud,per quod ignis euomitur.Et crater in fontibus dicitur receptaculum,quod & Labrum dicitur,in quod stillis aqua decurrit. Item signum cæleste,quod oritur 16. kal. Martii, uespere. Item sinus in littore Campano à Miseno Athenæum usque extensus, duobusq; pene coeuntibus promontoriis incuruatus. Stra.lib.8.

CRATERA, æ, pen.pro.crater. Horat.in Serm. Crateræ limus adhæsit.

CRATERRA,ab antiquis dicta est,teste Nonio,quam nos Situlam uocamus. Cic.2.de Natu.deo. In medioq; sinu fulgens craterra relucet.

CRATERITES, gemma prædure naturæ, inter chrysolithi & electri colorem.Pli.lib.37.cap.10.

CRATIS,*Graticcio*,ταῤῥὸς, rara quædam lignorum, uel uiminū uel ferramentorum connexio. Cæs.7.Bel.Gall. fossam cratibus contegunt.

CRATICIVS,a,um, *Cosa fatta di graticcio*,ex cratibus,ut Craticii parietes,qui cratibus insertis fiebant. Vitruu.lib.2. Craticii parietes uelim ne inuenti quidem essent.

CRATES, κράτης, nomen philosophi Thebani: qui, ut philosophiæ uacare posset, proiecto in mare non paruo auri pondere, Abite (inquit)pessum malæ cupiditates:Ego uos mergam,ne ipse mergar à uobis.Suidas autem tradit,Cratetem omnem pecuniam in substantiam redegisse, & apud trapezitam deposuisse ea lege,ut,si filii philosophi essent,eam Egenæ plebi diuideret: sin idiotæ,eis, quod acceperat, bona fide restitueret.ita enim iudicabat uir sapientissimus, homini philosopho,sapientiæ sectatori, nihil deesse ad beate uiuendum.

CRATICVLA,*Gratella,graticola*, à cratis dimin.In qua cibi torrentur.Mart.lib.14.Parua tibi curua craticula sudet ofella.

CRATINVS,poeta comicus,qui primus in Dionysiis Athenis, satyricam fabulam induxit. Hora.Eupolis,atque Cratinus, Aristophanesq; poetæ. Hic supra modum gulæ ac omni uoluptatum generi deditus, fuit præcipue ebrietati: ad quod alludit Horat.in epist. Prisco si credis Mecœnas docte Cratino, Nulla placere diu, nec uiuere carmina possunt, Quæ scribuntur aquæ potoribus.

CRATIO,is,ire, *Erpegare*,ταῤῥόω,idem quod occo, Pli.lib.18. c.28. Vtilissimum simul & herbæ arare,deinde cratire.

CRATIPPVS,Mitylenęus philosophus, Ciceronis filii pręce.

CRATIS, Africæ fluuius. Pli.lib.37.ca.2.

CREBER,bra,brum,*Spesso*,πυκνὸς, frequens, quasi crescens numero. Virg. 3.Georg. Non tam creber,agens hiemem,ruit æquore turbo.

CREBRO, frequenter. Cic. Att.lib.2.Litteras omnibus de rebus crebro mittas.

CREBRESCO, is,brui, *Essere fatto celebre,diuolgare*, διαθρυλλῦμαι,celeber fio,& diuulgor.A quo Percrebresco.Plin.epist. 147.Tum crebrescere fragor. Optatæ auræ crebrescūt,Vir. 3.Aen. Sermonem crebrescere,Idem 12.Aen.

CREBRISVRVS, uallum crebris suris, id est, palis munitum. Festus.

CREBRITAS,tis,frequentia. Cic.de Clar. Orat.Crebritas litterarum.

CREDIBILE,*Credibile*, πιστὸν, quod facile credi possit. Cice.4. Verr.

CREDIBILITER,Cic.pro Deiot.

CREDITOR,oris, *Creditore*, χρήστης,δανειστὴς,cui debetur.Caius de uerb.sign. Creditorum appellatione, non hi tantum accipiuntur, qui pecuniam crediderunt, sed omnes, quibus ex qualibet caussa debetur. Hor.2.Serm.Integer est mentis Damasippi creditor?

CREDITVM,*Credito*,quod debetur: ut Publicū creditū.Quinctil.lib.5.cap.10.Sene.de Benefic.lib.2.Accipiam,tanquam creditum,non beneficium.

CREDO,is,credidi,creditum,*Credere,commettere alla fede d'alcuno,dare in prestito,pensare*, πιστεύω, dictis, uel factis fidē habeo. Et ponitur uel absolute.Cic. in Bruto: Audiui equidem ista de maioribus natu, sed nunquam sum adductus, ut crederē. Vel cum accusatiuo.Cic.Att.7. Omnia facilius credere possum,quàm quod scribitis. Vel cum accusatiuo, & datiuo. Idem Fam.13.Hoc mihi uelim credas.Vel cum datiuo solo. Idem Fam. 5. Non satis credidi homini pudenti. Virgil.2. eclog.Nimium ne crede colori. Vel cum præpositione De. Cic.Fam.3. Bis ad te scripsi te leuiter accusans,quòd de me cito credidisses.Aliquando fidei committere.Plaut.in Aul. Mihi id aurum credidit.Lact.li.4.Iudæis solis arcanum Dei creditum fuerat Interdum mandare.Colu.lib.2.Ea, quæ terræ credidimus.Quandoque mutuum dare.Mart.Dimidium donare Lino, quàm credere totū Qui mauult, mauult perdere dimidium.Cum accusatiuo,mediante In, significat immittere,iniicere.Virg.lib.2.Georg. Inq; nouos soles audēt se gramina tuto Credere. Interdum pro puto. Cic. Fam.9. Tu omnia,credo, uidisti. Idem Fam.13. Quod ad te de decem legatis scripsi,parum intellexisti,credo.

CREDVAS pro credas dicebant ueteres. Plau.Nec tu creduas. Creditur,impersonale. Cice.pro Sext. Rosc. Non temere creditur.

CREDVLITAS,tis,ταχυπειθεια,credendi facilitas. Cic.in Episto.Famil.

CREDVLVS, a,um, *Facile al credere*, εὐπειθὴς, qui facile credit. Cic.de Amic. In fabulis stultissima persona est credulorum senum.

CREME,es,κρέμη,urbs Ponti,à qua gentile Cremesius.

CREMENTVM,*Accrescimento*, αὔξησις,à cresco,id est, augmentum.

CREMERA,fluuius Tusciæ,apud quem Fabii à Veientibus occisi.Liu.lib.2.Ouid.2.Fast.Vt celeri passu Cremeram tenuere capacem.

CREMIVM,*Carne fritta in la padella*, caro frixa in frixorio. Vtitur hac uoce Psalmorum interpres. Ossa mea sicut cremiū aruerunt.

CREMMYON, κρεμμυὼν Stephano, oppidum nō procul à Corintho.Oui.lib.7.Quodq; suam securus arat Cremyona colonus.Vbi alterum m,uersus gratia,est elisum.

CREMO,as,*Abbrusciare*,comburo. Pli.lib.17.ca.1. Neronis incendia,quibus cremauit urbem. Hinc concremo. Liui.Domos concremarunt.

CREMONA, urbs Galliæ Cisalpinæ, non procul à Mantua. Stra.lib.5.

CREMOR,oris, *Amido*, apud Catonem accipitur pro lacte expresso ex grano aqua macerato. Celsus: Cremor ptisanæ sumendus est.

CRENAE,*Tagli,tagliature*,γλυφίδες,sunt incisurę,à quibus Crenata herbarum folia uocantur: id est secta per ambitum.In sagitta quoque partis extremæ sectio,in quam neruus inseritur, Crena dicitur. Sed & in ipso arcu summa cornua crenas suas habent,in quibus collocatur,sedetq; neruus. Crenæ item dicuntur asperitates quædā œsophagi, in rubi modum denticulatæ. Pli.lib.11.cap.37.

CREATIO,onis,creandi actus.ut,Creatio magistratuum. Cice.3.de Leg.

CREATRIX,icis,ut,Rerum creatrix natura,Lucr.l.1.

CREO,*Creare*,κτίζειν,δημιουργεῖν,producere, gignere. Cice.5. de Fin. Omnium rerū,quas & creat natura,& tuetur. Creare fraudem alicui, cædes, lites. Magistratus creari: Cæs. 7. Bel.Gal. Cum magistratus antiquitus creari, consuessent. Creator,effector,conditor. Cice.pro Balbo.Creator huius urbis Romulus.Idem 2.de Diui. Nobis hæc portenta deum dedit ipse creator.

CREON,ontis,κρέων,nomen Corinthiorum regis, qui Creusam

tam filiam Iasoni desponsauit, de quo Seneca in Medea. Alter fuit Thebanus, Oedipi regis Thebanorum socer, & pater Iocastæ.

CREPAX, acis, à crepando, ut ab edendo Edax. Vnde Crepacē malam, quodam in Carmine dixit Mecœnas, referente Sen. epist. 115.

CREPAE, à principio captæ sunt appellatæ, quòd cruribus crepent. Fest.

CREPERVS, a, um, pen. c. *Dubbio*, dubius: unde Creperum bellum, anceps, & dubium. Lucre. lib. 5. Sunt creperi certamina belli. Hinc crepusculum dicitur, tempus medium inter diē & noctem.

CREPI, luperci dicti sunt, à crepitu pelliculaurm, quem faciunt uerberantes. Mos enim erat Romanis, nudos discurrere in Lupercalibus, & obuias quasque feminas pellibus ferire. Festus.

CREPICVLVM, li, ornamentum capitis, crepitū faciens. Fest.

CREPIDA, æ, pen. cor. *Pianella*, κρηπὶς, Tuscum calceamentū, teste Seruio, quod corrigiis ligabatur. Apud Latinos poetas corripit primam, quamuis apud Græcos scribatur per uocalem longam η. Persius: Non hic, qui in crepidis Graiorum ludere gestit. Cic. pro Rab. Posthu. Scipionis non solum chlamyde, sed etiam cum crepidis in Capitolio statuā uideris. Hor. in Ser. Sapiens crepidas sibi nunquam, Aut soleas fecit. Græca uox est, Gellio, & Persio auctoribus.

CREPIDATVS, a, um, *Che ha le pianelle*, crepidis indutus. Cice. in Pis.

CREPIDO, dinis, *Riuiera bagnata dall'acqua, la bocca del pozzo*, κυματωγὴ, pen. pr. significat oram terræ, quam aqua alluit: ex hoc appellata, quòd ibi aqua alluens crepitat cumcurrit, aut undas appellit. Col. lib. 9. Maris atrocitas obiectu crepidinis frangitur. Per translationem uero & putei extremam oram, quæ ad ipsum puteum respicit, quæ uulgo dicitur Os putei, & editioris cuiusque loci extremitatem solemus Crepidinem appellare, ut apud Hieron. In crepidine uiæ. Seneca: Quis crederet iacentem super crepidinem Marium, aut fuisse, aut futurum Consulem? Pro abrupti saxi altitudine. Virg. lib. 10. Forte ratis celsi coniuncta crepidine saxi Expositis stabat scalis.

CREPIDVLA, læ, κρηπίδιον, Gell. lib. 13. cap. 12.

CREPITACILLVM, diminutiuum à crepitaculo. Lucr. l. 5.

CREPITACVLVM, *Cembalo*, σεῖστρον, κρόταλον, sistrū, æreum instrumentum, quod manibus percussum reddit sonum, in Isidis sacris solenne, teste Val. lib. 4. cap. 29. Col. lib. 9. cap. 12. Quinctil. lib. 9. cap. 4.

CREPITO, as, *Far strepito*, ψοφῶ, crepitum edo. Pli. lib. 12. ca. 17. Myrtata crepitant in igne.

CREPITVS, tus, *Strepito*, ψόφος, κορκορυγὴ, sonitus qui ex concussione & impulsu resultat: unde pedentis sonum Crepitum uentris dicimus. Plaut. in Curc. Ex unoquoque eorum eiiciam crepitum polentarium. Et Crepitus plagarum dixit Cic. in Ver. 7. Crepitus dentium, Cic. 4. Tusc. Crepitus armorum, Pli. lib. 2. cap. 57. Crepitus forium, Plaut. in Curc. Crepitus frænorum, Var. lib. 2. cap. 7. Crepitus gladiorum, Hirtius lib. 6. Crepitus imbrium, Pli. lib. 12. ca. 1. Crepitus pedum, Cic. in Top.

CREPO, as, pui, pitum, *Far strepito, suonare*, λακεῖν, significat sonare. Oui. Et crepat ad medios laurus adusta focos. Per translationem pro queri, accusare. Horat. lib. 1. Carm. Quis post uina, graue pauperiem crepat? Hinc Concrepo: id est persono: unde Concrepare digitis, est digitis sonum edere. Cice. Offic. 3. Si uir bonus digitis concrepuerit.

CREPVNDIA, orum, *Ornamenti da bambini*, dicuntur prima munuscula quæ dantur pueris: ut sunt fasciolæ, linteoli, bullæ, coralia: à crepando, id est, tinniendo dicta, quoniam infantes crepitaculis maxime gaudent. Plaut. in Rud. Sunt crepundia. Ensiculus aureolus, securicula anceps, sicula argenteola. Pli. li. 11. Semestris locutus est Crœsi filius in crepundiis. Cic. de Clar. orat. Totum aliquem non næuo aliquo, aut crepundiis, sed corpore omni uelle cognoscere.

CREPVSCVLVM, *Quando si fa sera, ouero giorno*, δείλη, lux dubia, ante solis ortum, & ante occasum: à crepero, id est, dubio: quia tunc multis dubium est, dies sit iam, an nox. Hinc Crepusci apud Sabinos nominati, qui eo tempore erant nati.

CRESCO, is, creui, cretum, *Crescere, aumentare*, αὐξάνω, προάγομαι, φύομαι, augeor. Iuuen. Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit.

CRETA, tæ, & Crete, tes, *Creta, Candia*, κρήτη, insula in medio ponto, centum urbium fama clara, quæ (ut scribit Strabo) à Septentrione Aegæo alluitur, simul & Cretico pelago, ab Austro Libyco: ad Occidentem Aegilam, & Cytherā spectat: ad Orientem Carpathon. Habet in longitudine ducēta septuaginta millia passuum, in latitudine quinquaginta millia. Circuitus eius quingenta octoginta nouem millia passuum complectitur. Hodie Candiam uocant. Insignes in ea urbes sunt Gortyna, Cydon, Gnossus Minois regia, & Strabonis cosmographi patria. Nullū in Creta animal noxium est, optimiq; uini fertilissima est, de qua Virg. 3. Aen. Creta Iouis magni medio iacet insula ponto, Mons Idæus ubi, & gentis cunabula nostræ, Centum urbes habitant magnas, uberrima regna. Primum dicta est Cureta, ab habitantibus Curetibus, & per syncopam Creta. Alii dicunt Cretā dictam, à Crete quodam Iouis filio, Curetum rege. Alii à Crete nympha Hesperidis filia. Arrianus non à Crete uominatiuo, sed à Cres, Cretis genitiuum faciente, nominatam dicit: sic enim uocatū ait eum, qui Iouem abscondit in monte Lycæo. A quo etiam eius insulæ populi Cretes uocantur, & mulieres Cressæ, similiter Cresseus, & Cressius, κρήσσιος. Sunt autem hæc nomina quæ ex masculino femininum ad similem formam mittunt: scilicet Cres Cressa, Libys Libyssa, Phœnix Phœnissa, Thrax Threissa. Tibullus: Phœbo gratissima dona Cres tulit. A Crete uero fiūt Creticus, Cretensis, & Cretæus. Est & Creta oppidum Scythiæ.

CRETA, æ, terra tenax, *Creta*, κιμωλία γῆ, uel à Creta insula, in qua optima prouenit: uel à crescendo, quoniam proprietas eius est, ut macerando crescat. Cimoliæ cretæ duo genera, candidum unum, alterum ad purpurissum inclinans, utrunque uestibus aptum. Laudatur & Thessalica. Item quæ argentaria appellatur, nitorem argenteum reddens. Creta Asiatica. Cic. pro Fla. Hæc laudatio obsignata erat creta illa Asiatica, quæ est fere omnibus nota nobis. Tenax creta, Virg. 1. Georg.

CRETACEVS, a, um, adiectiuum ut, Cretacea siligo, quæ creuit in loco cretoso. Pli. lib. 18. cap. 9.

CRETATVS, ta, tum, *Cretato, incretato*, creta inspersum: unde cretati pedes, creta dealbati, quales solent esse seruorū pedes, qui trans mare uænales aduehebantur.

CRETICVS, a, um, *Di candia*, à Creta insula: ut, Creticum mare, Horat. 1. Carm.

CRETICVS, substantiuum, κρητικὸς, genus pedis est, qui constat prima & tertia longis, & media breui: ut Sanitas. Alio nomine Amphimacrus. obtinet locum principem in oratione soluta.

CRETIO, onis, iurisconsultorum uerbum est: quod pro aditione hereditatis accipitur. Cic. ad Atti. Ex eo cognoui cretionem. Cretio (inquit) Alciatus lib. 3. Dispun. ca. 7. est certus dierum numerus, in quo institutus heres aut adit hereditatem, aut finito tempore excluditur. Cretio dicta à decernendo, quòd eo tempore heres debeat decernere.

CRETOSVS, a, um, creta plenum: ut Ager cretosus.

CRETVLA, dimin. Cic. 6. Verr.

CREVSA, κρέουσα, Creontis Corinthiorum regis filia fuit, quā Iason, repudiata Medea, uxorem accepit: quamobrem Medea indignata, carminibus suis ignem inextinguibilem, scriniolo inclusum per filios suos Creusæ muneris loco misit: filios uero præmonuit, ut statim oblato munere discederēt. Creusa igitur uidendi cupida, nihilq; mali suspicans, scriniolum aperuit, & continuo euolauit ignis, Creusamq; & totam Creontis regiam exussit. Ouid. li. 1. de Arte, Cui nō defleta est Ephyræ nata Creusæ.

CRIBRO, as, *Criuellare*, σήθω, purgo: cribramus enim triticum, & huiusmodi, ut à puluere, & rebus immundis secernatur. Plin. lib. 25. cap. 5. Cribrarius, ria, rium, quod ad cribra pertinet. Plin. lib. 18. Item cribraria, quæ simili modo in tertio remansit cribro.

CRIBRVM, *Cribro, staglio*, κόσκινος, ἠθμὸς, instrumentum ex pellibus suillis, ut plurimum, crebris pertusum foraminibus, ad frumenta purganda. Ouid. l. 12. Meta. Rari sub pondere cribri. Cribro aquam haurire, uel gerere, Prouerbium in eos qui operam perdunt. Plaut. Pseu. Non pluris refert, quàm si imbrem in cribrum geras. Sunt & Cribra, quæ è setis equorum, farinæ à furfuribus separādæ gratia, facta sunt, quæ Fa rinaria, Setacea, & Subcernicula dicuntur. Sunt & Excussoria è lino, & Pollinaria à polline, quæ à nonnullis ab incernendo, Incernicula dicta sunt.

CRIMEN, *Delitto, mancamento, colpa*, αἰτία, proprie dicitur delictum. Eodem ego te condemnabo crimine. Item appellatur id, quod per contentionem alicui obiicitur. Cic. in Phil. Hereditatem mihi negasti obuenisse, utinam hoc tuum uerum crimen esset. Et sic dicitur à Cerno, sicut à Discerno Discrimen. Virg. 7. Aen. Sere crimina belli. i. contētiones, ex quibus bellum oriatur. Aliquando ponitur pro falsa suspicione. Idem 11. Aen. Formidine crimen acerbat.

CRIMINALE, ἐγκληματικὸν, quod est criminis: ut criminalis caussa.

CRIMINATIO, ipsa contentiosa contumelia. Cice. pro lege agr.

agr. Illa criminatione, qua in me absentem usus est.

CRIMINOR, *Incolpare, accusare*, ἐπισκώπτομαι, διαβάλλω, accuso, contumeliose reprehendo. Cic. ad Attic. Me comperisse omnia criminabatur. Et dicimus, Criminor te furi illi, uel apud illum. Ter. Hoc metui, ne me criminaretur tibi. Cice. 3. Offic. C. Marius. Q. Metellum apud populum R. criminatus est, bellum illum ducere. Criminat, pro Criminatur, apud Enni. lib. 3 Sat. Falso criminat apud te.

CRIMINOSE, aduerbium. Cic. pro Rosc. Amer.

CRIMINOSUS, a, um, *Ingiurioso, che ha difetto in se*, qui crimen infert. Cic. pro Clu. Tribunus pl. criminosus, popularis homo, ac turbulentus. Criminosum, quod in se crimen habet. Col. lib. 1 Criminosum senatori fuit, supra quinquaginta iugera possedisse.

CRINALIS, le, adiect. quod pertinet ad crines: ut, Vitta crinalis. Ouid. 9. Metam. Crinalem capiti uittam nataeq; sibiq; Detrahit. Crinale, subst. neu. gene. Ouid 5. Meta. Ornabant aurata monilia collum, Et madidos myrrha curuum crinale capillos.

CRINES, *Crini, capelli*, τρίχες, capilli, ἀπὸ τοῦ κρίνειν, id est à discernendo dicti. Virg. 4. Aen. Et crines flauos. Crinis etiam piscium dicitur. Pli. lib. 9. cap. 30. de Polypo pisce: Afflatu terribili canes agebat, nunc extremis crinibus flagellatos. Crinis etiã uidetur esse genus uinculi ea crine aequinae caudae confectio. Pli. lib. 17. cap. 18.

CRINIGERUS, ra, rum, qui multos habet crines. Luca. lib. 1.

CRINIRE, *Mettere i capelli*, τριχοφυεῖν, est crines emittere: quod uerbum legitur apud Stat. 4. Theb. Frondenti crinitur cassis oliua.

CRINISUS, κρίνισος, Siciliae fluuius, Segestae urbi uicinus: de quo Seruius huiusmodi refert fabulam. Cum Laomedon Neptuno & Apollini mercedem pro aedificatione murorũ Ilii recusaret, Neptunus iratus Troiae cetum immisit, ut eã uastaret. Consultus Apollo sinistra dedit responsa, puellas scilicet, beluae esse obiiciẽdas. Hippotes igitur nobilis Troianus timens, ne & Hegesta filia sua ceto, ut Hesiona exponeretur, naui eam imposuit, ut potius se non uidente mergeretur fluctibus, quàm coram deuoraretur. Sed illa casu in Siciliam delata, Criniso placuit, qui in canem, seu ursum mutatus, eam oppressit, suscepitq; ex eo concubitu Acestem, Siciliae regem. Virg. lib. 5. Aene. Troia Criniso conceptum flumine mater, Quem genuit, &c.

CRINITUS, a, um, *Che ha capelli*, κομήτης, quod crines habet. Virg. Aene. Crinitus Iopas. Crinita Stella. Cic. 2. de Natu. deo. Tum stellis iis, quas Graeci cometas, nostri Crinitas uocant. Idem 6. Ver. Gorgonis os pulcherrimum, crinitum anguib. Galea crinita triplici iuba, Virg. 1. Aene. Male crinita mulier, Ouid. 3. de Arte.

CRINON, Pli. lib. 21. cap. 5. Lilium rubens appellat, quod alio nomine Cynorrhodon. Graeci tamen fere omnes τοῦ κρίνου appellatione omnia lilii genera intelligunt. Theophrastus quatuor ponit liliorum genera, ex quibus quod Vere erumpit mox post uiolam albam, peculiari nomine κρίνον appellat.

CRISPATUS, a, um. ut, Braus crispata cacumine. Cla. 2. de raptu Pro.

CRISPISULCANS, adiectiuum: ut Crispisulcans fulmen. Cic. in Topi. Cum in Aiacis nauim crispisulcans igneum fulmẽ iniectum est.

CRISPO, as, are, *Increspare*, crispum reddere. Plin. lib. 28. cap. 8. Fimi cinere crispari capillum. Crispari terra herbis, dicitur per translationem. Colu. lib. 10. Nunc apio uiridi crispetur florida tellus. Crispans, tis, partic. Virg. 1. Aene. Bina manu lato crispans hastilia ferro.

CRISPUS, a, um, *Crespo, torto, intorto*, ut Crispus capillis, id est, intortus. Plau. in Truc. Compositos, crispos cincinnos tuos unguentatos. Crispum folium, Pli. lib. 12. ca. 25. Folium oliuae, uerum crispius, & aculeatum. Crispissimum folium, apud Col. lib. 11. cap. 3. Crispa abies, Cic. 3. Tusc. Crispioris elegantiae materieu, Pli. lib. 13. cap. 9.

CRISPUS Salustius, Latinae historiae princeps, teste Martiale, cuius hoc de illo extat elogium. Crispus Romana primus in historia. Thucydidi ex Graecis opponitur à Quinctiliano elegantia dicendi, Attica breuitate, sententiarum crebritate. Taxatur autem à Pollione, ut nimis antiquarius, & ex Cat. originibus uerba mutuatus.

CRISPULUS, diminut. à Crispus. Martial. lib. 5. Crispulus iste quis est?

CRISSA, ae, κρίσσα, oppidum maritimum Phocidis, à Crisso Phoci filio conditum: unde Crissaeus sinus, qui & Corinthiacus appellatur.

CRISSARE, πυγίζειν, & Ceuere, non nisi posito pudore exponi possunt. Est enim primum mulierum apte se mouantium, dum in re Venerea sunt. Iuuen. Frictum crissantis adorat. Alterum masculorum, dum paedicantur. Mart. Sed paedicaris, sed pulchre Naeuole ceues. Ceuere etiam adulantium gestus significat. Persius: An Romule ceues?

CRISTA, *Pennacchio*, λόφος, conus ille in uertice galli, & aliarum quarundam auium. Pli. lib. 10. cap. 29. Vpupa crista refenda plicatili. Ad huius similitudinem etiam Cristam uocamus, conum galeae. Virg. Aen. Tum galeam Messapi habilem, cristisq; decoram Induit. Crista etiam herbae species, cuius meminit Pli. lib 27. ca. 5. Ruellius eandem esse credit cum ea, quae Gallice Veruena dicitur.

CRISTATUS, a, um, qui cristas habet: ut, Cristatae aues: estq; periphrasis gallorum gallinaceorum Mart. l. 14. Cristataeq; sonant undique lucis aues. Cristata galea, Liuius.

CRISTULA, lae, dimin. Col. lib. 8. c. 2. Rectis, rutilisq; cristulis.

CRITICUS, a, um, *Giudiciale, che fa giudicio*, pen. cor. κριτικὸς, idẽ quod iudicialis, uel iudicem agens: ἀπὸ τοῦ κρίνειν, à iudicãdo: unde & poematum censores, & iudices alienorum operum, olim Critici dicti. Horat. 2. epist. Ennius & sapiens, & fortis, & alter Homer. Vt Critici dicunt. Critici dies uocantur, qui à medicis iudiciarii dicuntur, in quibus de morbis ratione ferri iudicium potest.

CRITOLAUS, Peripateticae sectae philosophus, qui cum Carneade, & Diogene Stoico Romam missus legatus. Cic. lib. 2 de Orat. De Critolai libra, idem Cic. Tuscu. quaest. lib. 5. Quaero, quam uim habeat libra illa Critolai, qui cum in alteram lancem animi bona imponat, in alteram corporis & externa, tantum propendere illam boni lancem putet, ut terram & maria deprimat.

CROCALLIS, gemma cerasum repraesentans, teste Pli. lib. 37. cap. 10.

CROCATUS, a, um. Plin. lib. 16. ca. 34. Semen nigrum, alii crocatum.

CROCEUS, a, um, κρόκινος, κρόκεος, ut, Vestis crocea. Virgil. 1. Aen. Et circumtextum croceo uelamen acantho.

CROCIAS, κροκίας, gemmae species, à croci similitudine. Plin. lib. 37. cap. 11.

CROCINUM unguentum, quod exprimebatur ex aromatibus, & croco in oleo macerato: ut docet Diosc. lib. 1. Propert. lib. 3. Et crocino nares murrheus unxit onyx. Pli. lib. 13. ca. item 13. & lib. 21. cap. 19.

CROCINUS, na, num, *Che è di color di Zafferano*, κροκοειδὴς, quod est lutei coloris. Plin. lib. 21. cap. 19. Semen his optimum crocinum.

CROCIS herba, cuius contactu phalangia emoriuntur. Plin. lib. 27. cap. 27.

CROCITO, tas, frequentatiuum. Plau. Voce crocitabat sua.

CROCODILINUS, na, num, quod ad crocodilum pertinet: ut, Crocodilinae ambiguitates. Quinctil. lib. 5. cap. 10.

CROCODILON, siue Crocodilorum oppidum, κροκοδείλων πόλις, oppidum Phoenices ad Carmelum montem. Strabo lib. 16. & Plin. lib. 5. cap. 19. Est & alterum oppidum in Arsinoitica praefectura, ad Nilum fluuium: ita dictum, quòd in eo crocodili pro diis colerentur. Hanc urbem postea Arsinoen appellarunt. Stra. lib. 17.

CROCODILUS, *Coccodrillo*, pen. pro. animal quadrupes, ex genere amphibiorum, tam in terra quàm in aqua uiuens, figura lacertae non admodum dissimile, incredibili magnitudine, armatum unguibus, soli Aegypto & iis regionibus, quae Nilo alluuntur, cognitum, cute ita dura, ut in solo uentre, penetrari possit. Conspecto homine emittit lacrymas, mox appropinquantem deuorat. Vnde factus locus prouerbio, Crocodili lacrymae, quod de iis dici solet, qui sub specie pietatis alios fallunt. Cic. 2. de Nat. deo. Crocodili bestiae sunt aquatiles, quae in terra tamen gignuntur. Est & mons Ciliciae. Pli. lib. 5. cap. 27.

CROCODILEA, κροκοδειλέα, fimus crocodili terrestris, quo mulieres faciem illinebant ad coloris commendationem. Crocodilorum enim duo commemorantur genera: quorũ alterum aquaticum est, Nilo tantum familiare, & lacubus Nilo uicinis: alterum terrestre, odoratis tantũ uescens herbis, quem Scincum Diosc. appellat Huius excremẽta in primis odorata sunt, mulierumq; fucis expetita. Hor. in Epod. Colorq; Stercore fucatus crocodili. Pli. lib. 28: cap. 8.

CROCODILIUM, herbae species, chamaeleontis figura, radice longa, gustu nasturtii, semine rotundo. Pli. lib. 27. c. 8.

CROCOTA, uestis muliebris crocei coloris. Ci de arusp. resp. Clodius à crocota, à mitra, à muliebribus soleis, est factus repente popularis. Crocotula, dimin. Plau. in Epid. Crocotularius, crocotarum uestium infector, Idem in Aul.

CROCOTILUM, ueteres ualde exile dicebant. Plaut. Extortis talis cum crocotilis crusculis. Festus.

CROCUS, *Zafferano*, κρόκος, uel Crocum, flos qui Safranũ uulgo di-

go dicitur, à Croco puero (ut poetæ fabulantur) dictus, qui cum Smilacem puellam tenerrime deperiret, amoris impatientia uersus est in florem sui nominis. Ouid. 4. Metam. Et Crocon in paruos uersum cum Smilace flores. Salu. Pastus nemore, in quo crocum gignitur. Præstantissimum nascitur circa Corycum Ciliciæ montem.

CROESVS, κροῖσος, rex Lydorum, Alyattæ filius, omniū, quos hominum memoria celebrat, ditissimus. Hic cum se omniū mortalium felicissimū crederet, monitus est à Solone, Neminem ante cineres beatum dicendum, quòd, quoad uiuimus periculum sit, ne instabilis huius mundi felicitas, dolore aliquo contaminetur. quam Solonis sententiam uerissimam esse, Crœsi calamitas postea declarauit. uictus enim à Cyro, pyraq; impositus, tandem salubre Solonis consilium agnouit, eiusq; nomen sæpius inclamauit. Vnde admiratus Cyrus, quisnā esset deorum, hominum ue, quem ille in extremo periculo solum inuocaret, remq; totam edoctus, humanæ uicissitudinis memor, Crœsum ab incendio liberauit, summoq; semper apud se in honore habuit. Plut. in uita Solonis, & Herod. lib. 1.

CROTALIA, κροτάλια, à Plin. lib. 9. cap. 35. dicuntur margaritæ, ita in ornamentis collocatæ, ut ex collisione sonum generent.

CROTALVM, *Campanella, nacara*, crepitaculum ex ligno, ære, alia ue materia: unde & Aegyptiorum sacerdotū sistra, quibus in Isidis sacris utebantur. A nonnullis Crotala appellantur, ἀπὸ τοῦ κρούειν, à percutiendo. Quidam putant fuisse annulum æreum, qui ferreo baculo quateretur. Alii circulum æneum, multas habentem annexas laminulas, siue orbiculos mobiles, qui collisi sonum edebant. Virg. in Copa: Crispum sub crotalo docta mouere latus.

CROTO, urbs maritima in ea parte Italiæ, quæ olim magna Græcia dicta est, tanta salubritate aeris, ut inde ortum sit prouerbium, Crotone salubrius. A Diomede condita creditur. Incolæ Crotoniatæ dicti, eo nomine celeberrimi, quòd maximam in exercendis corporibus curam ponerent. Vnde Milo ille Crotoniates, qui integrum uno die bouem fertur absumpsisse.

CROTON, onis, κρότων, frutex ad magnitudinem paruæ ficus assurgēs, folio platani, sed leuiore, ac nigriore, ramis ac caudice arundinum modo concauis, semine uuarum aspero: quòd purgatum effigiem ricini animalis repræsentat: unde & nomen accepit.

CRVCIABILIS, le, Apul. de asi. aur. lib. 10.

CRVCIABILITAS, atis. Pla. Cist.

CRVCIABILITER, Hircius. 5. Bel. Afric. cruciabiliter interfecti.

CRVCIAMENTVM. Cic. Phil. 6. cruciamenta morborum.

CRVCIARIVS, a, rium, cruce dignus, apud Apul. de Asino aureo lib. 10.

CRVCIATVS, tus, λύπη, tormentum, afflictio. Cic. ad Attic.

CRVCIFIGO, is, ἀνασταυρόω, σταυρόω, in crucem tollo. Suet. in Domi.

CRVCIO, as, torqueo, affligo, ἀνιάω. Ter. in Eun.

CRVDARIA, argenti uena, quę in summa fodina reperitur. Pli. lib. 34. cap. 6.

CRVDELIS, *Crudele, aspro*. ὠμὸς, immitis, & asper. Cic. pro Deiot. Crudelis Castor, qui nepos auum in discrimen capitis induxerit. Quidam à Cruore dictum uolunt, quem crudeles effundunt: Ego malim à Cruditate deriuare. nam quēadmodum in pomis, quæ mitia non sunt, cruda dicuntur, ita & homines immites Crudeles dicuntur. Virg. 6. Aene. Vidi & crudeles dantem Salmonea pœnas.

CRVDELITAS, tatis, Cic. pro Rosc. Am. populus R. qui quondam in hostes lenissimus existimabatur, hoc tempore domestica crudelitate laborat.

CRVDELITER, aduerb. ὠμῶς, atrociter, inclementer. Cice. 1. Offic.

CRVDESCERE, *Incrudire, incrudelire*, ὠμοῦσθαι, est crudum, uel crudius fieri, à Crudeo, es, Virg. 3. Georg. Cœpit crudescere morbus.

CRVDITAS, tatis, ἀπεψία, uentriculi uitium, cibum ægre concoquentis.

CRVDVS, a, um, *Crudo, non cotto*, ὠμὸς, quòd coctum non est: unde carnes crudæ dicuntur, quæ neque elixæ sunt, neque assæ. Fructus item crudos appellamus, qui iustam coctionem, id est maturitatem non sunt assecuti. Cice. de Senec. Poma, quæ cruda sunt, ui auelluntur. Item crudi cibi, qui nondum concocti sunt in uentriculo. Iuuen. Et crudum pauonem in balnea portas. Crudum item hom nem dicimus, cuius uentriculus probo coctionis officio non fungitur. Cic. 2. de Finib. Asoti, qui in mensam uomant, crudiq; postridie se rursus ingurgitent. Cic. de Sen. Caret uinolentia, cruditate, insomniis. Col. lib. 7. Cruditatis signa sunt, crebri ructus, uentris sonitus, fastidia cibi. Crudum uulnus, recens, & adhuc cruentum. Pli. epist. 11. crudum adhuc uulnus medentium manus reformidat.

CRVENTO, as, *Insanguinare*, αἱματόω, cruore inficio. Cic. de Arusp. resp. Secures suas cruentari scelere noluit. Cruentati oculi, Pli. lib. 28. cap. 7.

CRVENTVS, a, um, *Sanguinoso*, αἱματηρὸς, αἱμακτὸς, quod cum cruore est: ut Cruenta uictoria. Sal. in Catil. Cruentam, atque luctuosam uictoriam hostibus relinquatis. Aliquando pro crudeli: ut, Cruenta uox, & Cruēta oratio. Cic. in Ant. Antonius cruentus sanguine ciuium Romanorum.

CRVMENA, pen. cor. *Borsa*, βαλάντιον, loculus, à κρεμάω, suspendo: quòd plerunque suspensa gestetur. Horat. 1. epist. Non deficiente crumena.

CRVOR, oris, *Sangue*. αἷμα, ἰχὼρ, sanguis, qui ex aliquo uulnere spargitur. Virg. 8. Aen. Tepidusq; cruor fumabat ad aras. Idē lib. 4. usurpauit in num. plu. siccabat ueste cruores, quod Seruius tanquam noue dictum annotauit: cum neque Sanguines dicamus, neque Cruores. Cic. pro Sext. Rosc. Cruorem inimici quàm recentissimum.

CRVPELLARII, qui sint, docet Tacit. lib. 3. his uerbis: adduntur è seruitiis gladiaturæ destinati, quibus more Getico cōtinuum ferri tegmen (Crupellarios uocant) inferendis ictibus inhabiles, accipiendis impenetrabiles.

CRVRICREPIDAE, arum. Plau. in Trin. quibus crura crepuerunt ferro.

CRVS, cruris, *Gamba*, σκέλος, à currendo, quod crurum ministerio in cursu utamur: siue (ut aliis placet) à κρόνῳ, quòd inter ingrediendum huc atque illuc feriant. Sunt autem Crura à genibus usque ad imum pedem. Celsus: Crus ex duobus ossibus constat ex tibia & sura.

CRVSCVLVM, σκελίδιον. Martial. Pectus cicadæ, crusculumq; formicæ.

CRVSMA, atis, *Cembalo*. κροῦσμα, sistrū, & uelut cymbalū quoddam, tintinnabulis refertum, quo gestientes mulieres oblectabantur: ἀπὸ τοῦ κρούειν, à pulsando, quòd sonum emitteret, dum pulsaretur. Mart. li. 6. Edere lasciuos ad Bætica crusmara gestus. Bætica autem crusmata uocat, quòd iis mulieres Hispanæ uti solerent.

CRVSTA, æ, *Crosta*, πλὰξ, ὄστρακον, excrementum, quod uel ob putredinem, uel concretionem super alicuius rei superficie nascitur. Virg. lib. 4. Georg. Concrescunt subitæ currenti in flumine crustæ. Item Crusta, qua quid integitur, ut Crusta locustæ. Pli. lib. 19. cap. 30. In parietibus item, atque in pauimentis Crustæ dicuntur, tenuia marmoris, uitri, alterius ue materiæ segmenta, quibus illa integebantur. Pli. lib. 36. c. 6. In uasis item aureis argenteis ue Crustæ dicebantur, quæ ex diuersi generis materia illis illigabantur. Cic. 5. Verr. Vasis crustæ, aut emblemata detrahebantur. Crustas item medici appellant, duros quosdam ueluti cortices, quibus uulnera ulcera ue obducuntur.

CRVSTO, *Incrostare*, κονιάω, crustā inducere, & materia aliqua dura integere. Pli. lib. 15. ca. 17. Mala generosissima eadem ratione crustant gypso uel cera. Vnde Crustati parietes, crusta marmoris intecti. Secabantur enim marmora in laminas, & parieti apponebantur. Pli. lib. 36. cap. 6. Item uasa argentea, quæ auro illigabantur, etiam Crustata dicebantur. Et Crustata animalia, crustis intecta. Pli. l. 11. c. 37.

CRVSTARIVS, κονιάτης, qui incrustat. Pli. lib. 33. ca. 12.

CRVSTOSVS, a, um, quod crustam habet. Pli. lib. 12. c. 9.

CRVSTVLA, æ, πλακίδιον, diminutiuum à Crusta. Apul.

CRVSTVLATA, æ, placentæ genus, quod & Crustulum. Spartianus.

CRVSTVLVM. Horat. lib. 1. epist. Pueris dant crustula blandi Doctores, elementa uelint ut discere prima. Genus dulciarij putat Porphyrio.

CRVSTVLVM, à crusta pultis, eo quòd ut coriū exuritur, Crusta dicta.

CRVSTVM, ψώμιον, frustum eorum, quæ comeduntur. Virg. 7. Aen. Patulis ne parcere quadris Fatalis crusti.

CRVSTVMERIVM, κρυστομερία. Stephano, oppidum in Latio, Albanorum colonia. Pli. lib. 3. cap. 5. Virg. l. 7. Aen.

CRVSTVMINA pira, *Pereghiacciuole*, ex parte rubentia, Glaciola nunc dicta: à Crustumino agro appellata. Pli. lib. 15. & l. 12. c. 7. Col. l. 5. c. 10. & l. 12. c. 10. Virg. 2. Georg.

CRVSTVMIVM, oppidū Tusciæ, à quo & Crustumina tribus, & Crustumina pira.

CRVSTVMIVM, apud Luca. lib. 2. fluuius est, ex Apennino ortum trahens, Ariminumq; prætetlabens. Pli. l. 3. c. 15.

CRVX, *Croce, forca*, σταυρὸς, furca, siue patibulum, in quo damnati figuntur: à κρούειν, ferire. Cic. 7. Verr. In crucem esse sublatum. Crux etiam quicquid nos cruciat. Ter. in Eunu. Illis crucibus,

crucibus, quæ nostram adolescentiam habent despicatam. Hanc Veteres Gabalum uocauere. Varr. Innocentes in gabalum suffigimus.

Crypta, κρύπτη, cauerna, uel testudo subterranea, uel in monte excauata: à κρύπτω, occulto. Iuue. Medium cryptam penetrare Suburræ.

Cryptoporticus, nomen compositū ex Græco Latinoq; & significat subterraneam porticum, Pli. in epist.

Crystalus, fem. gen. Cristallo, κρυσταλλοι, & Crystallum neutri, gemma candida, & pellucida, παρὰ τὸ σταλάσσειν τὸ κρύος, ab eo quòd gelu contrahatur. Pli. lib. 37. ca. 2. Crystallum non alibi reperitur, quàm ubi maxime hybernæ niues rigent: glaciemq; esse certū est: unde & Græci nomen dedere. Hæc ille. Inde Crystallinus, a, um.

C A N T E V

Cuba, Sabinis uocatur, quam militares Lecticam: unde uidetur deriuatum esse Cubiculum. Festus.

Cubiculare, ris, θαλαμικόν, quod ad cubiculum pertinet: ut cubicularis lectus, apud Cic. 5. Tusc. Cubicularis pro cubiculario, Suet. in Nerone.

Cubicularius, Cameriere, qui in cubiculo ministrat, Cic. 5. Verr.

Cubiculum, Camera, locus uno uel plurib. cubilibus instratus, nocturnæq; quieti destinatus. Cic. 5. Verr. In cubiculum introductus.

Cubile, pen. pro. Letto, κοίτη, εὐνή, lectus, quòd in eo cubetur. Cic. 5. Tusc. Terra cubile erat Anacharsi. Cubilia item dicuntur loca, in quibus feræ cubant. Cic. 2. de Nat. deo. Delitescunt cubilibus bestiæ. Dicitur & de structura. Plin. lib. 35. Ea, inquit, maxima moles fuit, nec sedit in cubili. Vtitur hac uoce & Vitr. lib. 2. in eadem significatione. Cubile salutatorium, dicitur in quo simulacra deorum imponi solent: quod & Lararium alio nomine dicitur. Pli. lib. 15. cap. 11. Omnia iam & uirorum salutatoriis cubilibus inclusa.

Cubitale, lis, uel Cubital, cubiti ornamentum, Hor. in Ser.

Cubitalis, πηχυαῖος, ut, herba cubitalis apud Pli. Cauea cubitalis apud Liu. id est, uno cubitu alta.

Cubito, as, frequent. Dormire nel letto, κοιτάζω. Cice. pro Cœl. Propter nocturnos metus pusio cum maiore sorore cubitauit.

Cubitus, ti, & Cubitum, Gomito, braccio da misurare, πῆχυς, ἀγκών, curuatura brachii, ubi lacerto iungitur. Plaut. Stic. Cubitis depulsa de uia. Inniti cubito, Virg. 4. Aen. Ossa ingentia cubiti, Ouid. 12. Meta. Cic. de Legi. Columellam tribus cubitis non altiorem. A medicis tamen Cubitus uocatur os illud brachii, cui innitimur, quod ab ima manu ad brachii curuaturam extenditur. Accipitur & pro mēsura cubiti. Pli. lib. 7. cap. 16. Constat autem cubitum ex sex palmis, id est, digitis uigintiquatuor: ut auctor est Vitr lib. 3. Est præterea cubitus regius, qui maior est communi cubito tribus digitis, ut refert Herod. lib. 1. Est & Cubitus geometricus, qui tantum ualet, quantum sex nostra cubita, ut Origenes, Augustinusq; tradiderunt.

Cubo, as, bui bitum, Giacere, riposarsi, quamuis Cubatio, non Cubitio. est autem Cubare, iacere, ut, cubare in lecto, Plau. Cubare in faciem, est cubare supinum, apud Iuue. Et absolute apud Cic. 5. Verr. Cum iste etiam cubaret. Sic ire cubitū, & Surgere cubitu. Cat. Dicitur & de ægrotis. Horat. Cubat hic in ualle Quirini, id est ægrotat. Cic. 4. Tuscu. Narrabat eum grauiter & copiose, nihil esse bonum, nisi quòd honestum, cubantem disputasse. Col. lib. 7. Cubitorem bouē appellat, qui sæpe decumbit ex pertinaci contumacia.

Cubus, κύβος, est figura ex omni latere quadrata: quales sunt tesseræ, quibus in alueolo luditur. In numeris etiam Cubus dicitur, cum omne latus eiusdē numeri æqualiter in se soluitur: ut fit, quando ter terna dicuntur, atque idem ipse numerus triplicatur.

Cucubo, as, pen corr. ὑλάζω, proprium est uocis noctuæ. Vt in carmine de Philomela, Noctua lucifuga cucubat i tenebris.

Cuculio, est (ut Capitolinus docet) genus pilei uiatorū. Cato de re rust. c. 2. uidetur ostendere uestis rusticæ genus fuisse, qua operæ aduersus tempestatum iniuriam tegebantur.

Cuculus, κόκκυξ, Hor. in Ser. Magna compellans uoce cuculum. Mart. tamen penultimam corripuit: Quamuis per plures cuculus cantauerit annos Est autem Cuculus auis notissima, quæ in aliarum auium nidis oua parit. Plau. certe in Asin. Cuculum uocat adulterum, quòd scilicet ex alienis uxoribus liberos gignat, quos mariti pro suis educent. Plaut. in Asin. At etiam cubat cuculus

Cucullatus, a, um, qui cucullo indutus est. apud Col. lib. 1.

Cucullus, Veste che ha il capuzzino, fiaschetto, genus uestis est, Iuue. Saty. 6. Sumere nocturnos meretrix Augusta cucullos. Colu Quæ prohibentur pellibus manicatis, centonib. confectis, uel sagis, aut cucullis. Iuue. Contentusq; illic Veneto, duroq; cucullo. Cucullus etiam pro tegmento papyraceo, quo pigmentarii utuntur, sumitur. Mart. lib. 3.

Cucuma, æ, pen. corr. Bronzino, cuocome, uas æneum calefaciendæ aquæ idoneum. Petronius Arbiter in Sat. Frangitur ceruix cucumæ, igneniq; ualescentem restinguit. Cucuma itē tuguriolum exiguum, in quo pauperiores habitabant. Mart. lib. 10. Cucumam fecit Otacilius. Budæus scribit Cucumā esse genus baculi ferrati. Iuriscon. ad legem Iul. de sicariis.

Cucumella, dimin. Alphonsus. l. si quando. ff. si serui. uendi.

Cucumer, siue Cucumis, pen. pro. cucumeris, siue cucumis in genitiuo, Cocomero, σίκυς, ἢ σίκυος, herba est sarmentis prælongis humi repentibus, & in ramos uitis modo se diffundētibus, folio rotundo, cucurbita aliquanto minore, flore luteo, fructu oblongo. Varr. lib 4 de Ling. Lat. auctor est, Cucumeres à curuitate dictos, quasi curuimeres. Vnde & Tortum cucumerem uocat. Virg. lib. 4. Georg. Tortusq; per herbam Cresceret in uentrem cucumis. Vide Pli. l. 19 c. 5.

Cucumerarium, σικυήλατον, locus cucumeribus cōsitus. Cyprianus pro tugurio custodiarum posuit.

Cucumis anguinus, siue siluestris, herba solo fructu à satiuo cucumere distās, quem multo minorem habet, glandibusq; longiusculis similem. officinæ cucumerem asininum appellant. Pli. lib. 20. cap. 2.

Cucumis, genus piscis, ex genere concharum. Pli. l. 32. c. 11.

Cucurbita, æ, Zucca, κολοκύνθη, herba hortensis est notissima, etiam hodie in Officinis nomen retinens, fructus magnitudine omnes tum herbarum, tum arborum fœtus exuperans. Pli. li. 19. c. 5. duo eius facit genera, Plebeium, quod humi repit: & Camerarium, facili, flexibiliq; ramorum curuitate tecta, pergulas, & testudines operiens.

Cucurbitina, Pere Zucole, κολοκυνθινά, pyra dicimus, & Cucurbitinas ficus, ob cucurbitæ similitudinem. Cato de re rust. cap. 7.

Cucurbitarium, rii, κολοκυνθών, locus in quo feruntur cucurbitæ.

Cucurbitula, æ, nunc uulgo Ventosa dicitur. Prima enim huiusmodi uascula ex cucurbitis fiebant. Celsus lib. 2. c. 11. Vsus cucurbitulæ præcipuus est, ubi non in toto corpore, sed in parte aliqua uitium est. Iuu. Sat. 14. Iampridem caput hoc uentosa cucurbita quærat.

Cucurio, ris, pen. pro. κοκκύζω, gallorum proprium est, Auctor carminis de Philomela, Cucurire solet Gallus, gallina gracillat.

Cudo, is, cudi, Battere, stampare, improntare, coniare, non cusi, ut quibusdam uidetur, supinum facit cusum, ut, excudo, excudi, excusum: nam excussum, est ab excutio. Virg. 1. Aen. Silicis scintillam excudit Achates. Vbi Seruius; excudit, id est, feriendo elicit. nam cudere, est ferire: unde & Incus dicitur, quòd illic aliquid cudamus, id est feriamus. Cudi pecunia dicitur, cum illi signum principis, uel reip. imprimitur Ter. in Heaut. Argentum cudo quod tibidem. Passiuum protulit idem in Eun. In me istæc cudetur faba. quod est, in me hoc malum recidet. Metaphora ducta ab area, in qua fabæ triturantur. Ibi enim quamuis faba præcipue cudatur, tamen omnes ictus in aream recidunt.

Cudo, onis, masc. ge. capitis tegumentum, ex corio confectū, quo uice galeæ uti solent. Silius lib. 16. Cudone comantes disiecit crines.

Cuias, cuiatis, Di qual patria, di qual natione, di qual setta, ποδαπός, significat unde, & non tantum patriam, gentem, nationemq; innuit, ut apud Cic. 5. Tusc. Socrates quidem cum rogaretur, cuiatem se esse diceret, Mundanum inquit: sed etiā partes & sectam: ut, Cuiates philosophi uos estis: Stoicine, an Epicurei? Sic nostras & uestras. Cic. Cœl. Non solū etiam ista uestra oratoria, sed hæc etiam leuia nostratia. Dicitur & Cuiatis communi gen. unde apud Plaut. frequenter legitur Cuiatis es? id est, cuius patriæ, & gentis? Accius Telepho i ut citat Noni. Qui neque cuiatis esset, unquam potuimus, scire.

Cuius, cuia, cuium, Di chi, adiectiuum est, per tria genera declinabile, ut, Meus, mea, meum: Refertur autem ad personā possessoris. Virg. ecl. 3. Dic mihi Damœta, cuium pecus? an Melibœi? Pro eodem interrogamus per Cuius, genitiuum à Quis, quæ, quod, uel quid: ad quem respondetur etiam in eodem casu præterquam in possessiuis tam pronominibus, quàm nominibus. Vt cum quærimus, Cuius est hæc uestis? respondemus, mea, uel herilis. Cuia res est. Cic. 3. Verr. Vt optima conditione sit is, cuia res sit, cuium periculum. Cuia interest. Cic. pro Mur. Cædes crimini datur ei, cuia iterfuit.

Cuiusmodi, Di qual maniera, uox indeclinabilis, cōposita ex duobus genitiuis Cuius, & Modi. Ponitur relatiue, infinite, interrogatiue, admiratiue. Plau. in Men. Cuiusmodi homines

nes erunt? E. Egn. & Menæhmna. Et aliter apud Cic.2.de Inuen Legem,cuiusmodi sit, in præsentia conseruari à iudicibus. Pro eodem dicimus, Cuiusmodicunque. Ci. pro Clu. Cuiusmodicunque mater sit. Sal.diuisum enunciauit: Neq; solum ciues,sed cuiuscunque modi genus hominum.

CVLCITRA,pen.cor. *Letto,materazzo,* στρῶμα, non stragulum est,quo dormientes integimur, sed id,quod plumis,tomento,floccis,aliaue materia fultum dormituris substernitur.nomē autem habet à calcando,quòd calcibus,id est,pedib.inculcatur. Cice.4. Tuscu.Collocemus in culcitra plumea,psaltriam adducamus.Culcitrula,dimin.Pla.Mos.

CVLCITVLA,fasciculus quidā ligneus in sacris dicebatur.Fes.

CVLEOLA,sunt cortices nucum uiridium.Festus.

CVLEVS,*Sacco*, κολεὸς,uel etiam Culeum, seu ge.ut Colleũ, saccus ex lino,uel canabe, uel corio factus,ab occulendo,id est,claudendo.Eo utimur ad portanda frumenta. Plin.lib.7. cap.20.Vehicula cum culeis,donec exinanirentur,sustinere solitus. Est etiam Culeus pœna parricidarum. Nam parricidæ sanguineis uirgis uerberati,in culeo cum cane,simia,gallo,& serpente inclusi mari inijciebantur. Cic.Q.Fr.insuere aliquem in culeum.Iuu. Cuius supplicio non debuit una parari simia, nec serpens unus, nec culeus unus. Est & nomen mensuræ uiginti amphorarum capacis: ut est apud Pli.lib. 14.cap.4. & Colu.lib.3.cap.3. Hinc Sesquiculeare dolium, apud Colu.

CVLEX,*Zanzara*,uermiculus paruus,alatus. Plin.lib.11.cap.8. Plaut.in Curc.

CVLIGNA,potorium uas,teste Festo.Cato cap.132. Ioui dapali culignam uini,quantum uis polluceto. Idem: Culignā in fœno græco ponito.

CVLINA,pen pro.*Cucina*, μαγειρεῖον, (ut Varro de uita Pop R. scribit) dicta, quòd ibi colebant ignem locupletiorem domus.Plau.in Cas. Senex in culina clamat.Iuu cōtinens pro contento posuit,scilicet pro cibis coctis,cum inquit: Sequitur sua quemque culina. Cic. in epist.iogērium culinarum.

CVLVLLVS, calix fictilis, quo in sacris utebantur pontifices, & Vestales uirgines,testibus Porphyrione & Acrone. Accipitur & pro urceolo. Hora.in Arte: Reges dicuntur multis urgere culullis.

CVLMEN,*Colmo tetto,sommità d'alcuna cosa,* στέγος,τὸ, uertex,uel fastigium domus,uel alterius rei.Ab antiquis culmina dicta sunt tecta,quia ædificia è culmo,id est, paleis è messibus collectis,contegebant. Virg.1.eclo.Pauperis & tuguri cōgestũ cespite culmen.Culmē,summitas alicuius rei.Pl.lib 9.c.35. Culmen omnium rerum pretii margaritæ tenent.; Culmen pro culmo,siue stipula,Ouid.4 Fast.

CVLMVS,*Gamba del frumento*, κάλαμος, καλάμη, ἀνθέριξ, frumēti calamus à radice usque ad spicam: dictus , quòd colatur: unde olim & Columus dicebatur.Vir.1.Geo.Culmũq; leuē, stipulasq; uolantes.Vbi Seruius: Culmus dicitur ipse calamus: stipulæ uero,folia quæ ambiunt culmum.

CVLPA, *Colpa*, αἰτία, ut scribit Donatus, est eius, qui insciens aliquem læsit.Cic.1.Offi.Ne maior pœna,quàm culpa sit.

CVLPATIO,uerbale.Gell.lib.10.cap.11.

CVLPITO,as,are,frequent.Plau.in Cist.

CVLPO,as,Plau.Bacch. Illum laudabunt boni,hunc ipsi culpabunt mali.

CVLTELLATVS,a,um,formam cultelli habens.Pli.l.31.c.8.

CVLTER,*Coltello*, μάχαιρα,dicitur omne instrumentum,quo aliquid scinditur. Plau.Epid.Acutum cultrum habeo. Vnde culter Tonsorius,dicitur nouacula, qua tonsores barbas radunt.Cic.2.Offic.Cultros tonsorios metuens, sibi candente carbone adurebat capillum. Item Culter uenatorius,uenabulum uel potius ferramentum uenabuli. Culter etiam dicitur uomer aratri, quo terra priusquam proscindatur,secatur,futurisq; sulcis uestigia præscribuntur. Pli li.18.c.18. Veteres etiam in nominatiuo Culterum dixerunt. Prop. Cū fallenda meo pollice cultra forent.

CVLTIO,onis,Cic.de Sen.Qui se agri cultione oblectabant.

CVLTOR,oris,Cic.Offi.ueritatis cultores,fraudis inimici.

CVLTRARIVS, minister qui uictimam cultro immolat,Suet. in Calig.

CVLTRATVS,a,um: ut, Cultratus mucro, qui scindit,ut culter. Pli.lib.13.cap.4.

CVLTVRA,ræ,idem quod cultus: ut, Cultura agri, Cic 5.Ver.

CVLTVS,us,*Il culto,il colto.* à Colo: unde etiam totidem pene habet significata,quot suum primitiuũ. Interdum enim Cultus,est terræ præparatio. Cic.1.de Leg. Nullius agricolæ cultu stirpes tam diuturnæ seminantur. Alias ornatus: ut, Cultus corporis, Cultus animi. Cice 1.Offi.studeat parare ea, quæ suppeditent & ad cultum,& ad uictũ. Item Cultus deorum,id est,ueneratio. Cic.1. Tusc.Hæc nos primum ad illorum cultum,deinde ad ius hominum erudiuit.

CVLTVS,cultior, cultissimus,quanto est cultior, tanto lætior auis conspicitur.Idem lib.1.cap.1. Is demum cultissimũ rus habebit. Animus cultus, Cic.2.Tusc.

CVM, *Con,conciosia,* σὺν, μετά cum genitiuo, præpositio copulatiua,quæ ablatiuo solet coniungi: ut, Cum Socrate profectus sum. Aliquando pro contra, πρός: ut, Cum hoste pugno. In compositione uero postposita inuenitur: ut, Mecum,Tecum,Secum,Quicum,Quibuscum. Aliquando aduerbium est,pro quando. Virg 3.eclo.Cum faciam uitulam pro frugibus,ipse uenito.Iungitur modo indicatiuo,ut,Cū dico: modo subiunctiuo, ut Cum dicerem. Interdum accipitur pro dum. Cic.Cum me in Africam contulissem. Interdum pro Quamuis, & exigit post se Tamen, iungiturq; subiunctiuo. Cice.pro Deiot.Cum in omnibus caussis grauioribus initio dicendi commoueri soleam , tamen in hac multa ita me perturbant. Aliquando pro Quoniam,ut caussam denotet: & similiter subiunctiuo iungitur: ut,Cum inueniam Latinos proprios sermone hæc parum attigisse,conatus sum pro uiribus. Iungitur quandoque Cum,& Tum, quæ licet idem fere significent , diuerso tamen modo ordinantur. nam in cum est quiddam minus, in tum quiddā maius: & hoc duobus modis fit: ut aut generale præcedat, & sequatur speciale: aut ambo sint specialia. Primo modo sic. Quinct. Quod cum omnibus confitendũ est ,tum nobis præcipue,qui rationem dicendi a bono uiro non separamus, id est omnibus malum , mihi autem maxime. Altero modo. Idem: Quod opus Marcelle Victori tibi dicamus,quem cū amicissimum nobis, cum eximio litterarum amore flagrantem, dignissimum hoc mutuæ in nos caritatis pignore iudicamus,id est, multum propter amorem tuum in nos, plus tamen propter amorem litterarum. Aliquando etiam Cū & Tum coniunctiuo iunguntur. Cic. Curioni lib.1.episto. Qui cum suis uirtutibus, tum uero te filio superasset omniũ fortunas. Quando autem fit sub duobus uerbis , fieri debet sub eodem modo & tempore. Cic. Atti.lib.1.cum meus me mœror conficit , tum uero hæc addita cura uix uitam mihi reliquam facit. Quanquam etiam interdum diuersorũ modorum & temporum uerbis iuncta inueniuntur. Idem eidem lib.3.Quod cum semper antea intelligerem, tum uero proxime iudicaui. Idem in princ.lib.1.de Natu. Deo. Cum multæ res in philosophia nequaquam satis adhuc sint explicatæ,tum difficilis Brute quæstio est de natura deorum. Ponitur quandoque Tum sine Cum , geminatum uel triplicatum in rebus paribus.Quinct. Tū lusum, tum in narrando miræ iucunditatis,tum in concinnibus eloquentem: ita dicuntur omnia,tum rebus,tum personis accommodata. Ponitur nonnunquam Tum pro aliquando, sic fere geminatũ. Cic.Tum hoc,tū illud argue,id est, modo hoc, modo illud. Quandoque pro tunc. Virg.8. Aen. Tum primum nostri Caicum uidere trementem. Quandoque est aduerbium ordinis pro deinde. Idē 6. Aen. Tum Stygio regi nocturnas inchoat aras. Quandoque pro præterea Ter.in Prol.Eun Tū si quis est,qui dictum in se inclementius Existimet esse.

CVMAPTAM, una particula,antiqui pro cum altero usurpabāt breuitatis gratia: ut annotauit Festus.

CVM DICTO, *Subito detto,* ἅμ' ἔπος, σὺν τῷ λόγῳ, statim post uerba,& uix dum finito sermone.Apul.

CVM IMPERIO esse, cui nominatim mandabatur à populo imperium.

CVM MAXIME, *Grandissimamente*,uehemētissime,Cic.pro Clu.

CVM PARTIM,uide Partim.

CVM POTESTATE esse , dicebatur qui à populo alicui præficiebatur negocio.Cic.lib.1.de Inuen Priuatus,an cum potestate.

CVMPRIMIS,in primis.Cic.3.Verr. Homo domi suæ comprimis locuples. Cumprime,olim dicebatur pro Cum primis. Q.Quadrigarius, cuius operam apud Gallos cumprime fortem resp.sensit.

CVM STOMACHO aliquid facere,cum indignatione.

CVMAE,arum, ciuitas Lucaniæ ad mare, iuxta Puteolos. Seruius in illud Virgi.lib.3.Aene.Cumæam accesseris urbem. Eubœa(inquit) insula est,ex cuius ciuitate Chalcide coloni profecti sunt ad nouas sedes quærendas , & haud longe à Baiis inuenerunt uacuum litus: ubi uisa muliere grauida (quod illi fœcunditatis augurium interpretabantur) ciuitatem condiderunt , quam Cumas appellarunt , siue ἀπὸ τῆς κύοντος, à pregnante,siue ab undis, quas Græci κύματα appellant. Inde Cumani & Cumæi.

CVMATILIS color,à fluctuum similitudine appellatus,qui & Cæruleus alio nomine dicitur κύματα,fluctus. Plau Cumatilem togam,aut plumatilem. Hūc colorem periphrasticōs designat Ouid.lib.3. Suæ artis,cum ait, Hic undas imitatur, habet quoque nomen ab undis.

CVMERA,

CVMERA,p.c. *Bugnola*,uas ingẽs uimineum,uel etiã fictile,quo frumenta cõduntur,ut inquit Acrõ. Festus uero auctor est, Cumeras ex sparto,palmarum ue foliis confici solere.Hor. lib.1.Ser.Cur tua plus cumeris laudes granaria nostris ?

CVMERVM, antiquis uasis genus erat,quod opertũ in nuptiis ferebatur,in quo erat nubentis supellex.Festus.

CVMINVM,siue Cyminum,pen.pr. *κύμινον*,herba notissima, folio fœniculo non dissimilis,in uino epotum pallorem fertur generare.unde Hor.lib.1.epist.Biberent exangue cuminum.Pers.Sat.5. Pallentia grana cumini.Est item Cuminũ agreste,satiuo multo efficacius. Diosc.

CVMVLATVS,a,um,Cic.de Orat.omni rerum genere cumulata oratio?

CVMVLATE, abundanter. Cic.2.de Diuin.bene,cumulateq; perfecta.

CVMVLATIM,aceruatim,*σωρηδὸν*,Varr.de re rust.l.3.c.15.

CVMVLO,as,are, *Accumulare,amassare, σωρεύειν,ἐπιτιθέναι*,coaceruare, & quasi ad cumulum addere. Virg.11.Aen. Cumulatq; altaria donis. Tractum à mensuris,quibus nõnihil solet addi.Cic.ad Att.li.14. Non possum non confiteri,cumulari me maximo gaudio.

CVMVLVS,pen.co. *Cumulo,mucchio,massa,σωρὸς*,maiorum rerũ ueluti aceruus quidam. Liui.10. Consulis corpus obrutum super stratis Gallorum cumulis. Vir. Cumulum pro magna aquæ mole posuit.1.Aene.Insequitur cumulo præruptus aquæ mons. Cumulus item est, qui additur mensuræ plenæ, inquit Festus,& accipitur pro quauis accessione. Cice. pro Sext.Roscio : Vt ad illam opimam prædam damnatio Roscii,uelut cumulus accedat.

CVNAE,arum,& Cunabula,orum, *Cuna,culla, κοιτίδες*,lectuli, in quibus infantes solent iacere. Cic.1.Tusc.Si puer paruus occidit in cunis,ne querendum quidem. Dicuntur & Incunabula : nam In, præpositio hoc loco nihil significat. Sunt qui Cunabula,& Incunabula à cunis distinguant,& ea proprie dici existiment, quæ ad cunas instruendas,& ornandas pertinent : Cunas uero exiguum illud fulcrum, ex ligno aalia ue materia,in quo infantis lectulus sternitur. Plaut.in Amph.Nec eum puerum quispiam colligare quiuit in cunabulis.Et in Tru. Fasciis opus est,puluinis,cunis, incunabulis.Per translationem idem in Pseudolo : Sapit usque à cunabulis.i.usque ab ea ætate,quę in cunabulis agitur. Liu. lib.4.Ab incunabulis imbutum odio tribunorum. Virg.l.3. Cunabula pro initiis posuit : Mons Idæus,ubi & gentis cunabula nostræ.In Sal.Quandoque Incunabula uocamus nutritionem pucrilem: unde locum incunabulorum uocamus eum,in quo ab ipsa statim infantia educati sumus. Sueto.in Vespa.Locum incunabulorum assidue frequentauit.

CVNCTATIO,onis. Cic.Attic. Audio hanc cunctationem nõ probari.

CVNCTABVNDVS.Liu.6. Cunctabundos egressos castris esse.

CVNCTANTER,aduerb.*σχολαίως*,cum mora.Liu.1.

CVNCTATOR,*μελλητὴς*,dilator,pro crastinator. Cœlius Cic. Nosti , Seruius quam cunctator. Hoc cognomen ab æmulis Fabio Maximo inditum : qui cunctabunda quadam prudentia uires Annibalis fregit. Vnde illud Ennii. Vnus homo nobis cunctando restituit rem.

CVNCTI, *Tutti, σύμπαντες*, significat quidem omnes,sed qui sunt coniuncti : Omnes uero,etiam si disiuncti.Virg.1.Ge. Cuncta tibi Cererem pubes agrestis adoret. Cic. in epist. Cunctus populus,cuncta gratia.

CVNCTOR, aris, atus, *Indugiare,differire di di in di, μέλλω,ὀκνῶ*, uerbũ deponẽs,moror,procrastinor, de die in diem differo.Virg 4.Aen.Reginã thalamo cunctantẽ ad limine primi Pœnorum expectant.Cæs.1.Bel.ciu.Si cunctetur, atque agat leuius.Cunctans,cunctantior,cunctantissimus.Liu.lib. 30.Vt dubites,utrum ingenio cunctatior fuerit.

CVNEARE,*Puntellare,σφηνοῦν*, est cuneis adactis firmare. Pli. l. 16.c.40.Si quid cuneandum sit in ligno, clauisq; fingendũ. Cuneari item est in cunei formam coarctari.unde Pli. li.3. scribit Hispaniam angustiis quibusdam cuneari.

CVNEATIM,per cuneos.Animian. Imperator cuneatim stipatus.Cæs.7.Bel.Gal. Hostes in foro cuneatim cõstiterunt.

CVNEATVS,a,um,*Puntellato,σφηνοειδὴς*, in formam cunei factum.unde à Liuio forma scuti Cuneatior appellatur,cuius summum latius , imum strictius erat. Item Cuneatus ager, apud Col.lib.5.cap.2. Vtputa cum est longus pedes centũ, latus ex altera parte pedes uiginti, ex altera pedes non amplius decem.Ouid.13.Met. Prominet in pontum cuneatus acumine longo Collis.

CVNEOLVS,li,dimi.à Cuneus, id est clauus ligneus,quo duo uel plura tigna connectuntur. Cice.de Vniu. Crebris quasi cuneolis iniectis.

CVNEVS, *Conio, σφὴν*, instrumentum ferreum , aut ligneum, quo finduntur ligna : prima pars acutior, sequens latior , & amplior. Virg.1. Georg. Cuneis scindebant fissile lignum. est & Ciceronis uox in Tusc. Per trãslationem sumitur pro peditum multitudine,in cunei formam redacta,teste Vegetio lib.2.Hinc & Cunei dicti loca in theatro, in quibus uulgus spectatorum stabat inter sedentium subsellia.Iuue. Cuneis an habent spectacula totis. Virg.lib.2.Georg.Vitruu. lib.7.Cunei spectaculorum in theatro ita diuidantur, ut anguli trigonorum , qui currunt circa curuaturam circinationis,dirigant ascensus.Inde theatrum à Virg. Cuneatum dicitur.Excuneati,ab Apul.dicti,quibus sedendi locus nõ fuit in cuneis confertis.

CVNEVS,promontorium Lusitaniæ, nomen habẽs à figura cunei,quo ligna funduntur,cuius extrema pars acuminata est, paulatim in latitudinẽ procedens. Pomp.l.3. Lusitania trãs Anã,in tria promontoria dispergitur. Anæ proximum,quia lata sede procurrens,paulatim se ac sua latera fastigiat, Cuneus ager dicitur : sequens,Sacrum uocant : Magnum,quod ulterius est. Hæc ille. Ptolemæus non leui errore hoc promontorium Sacrum esse existimauit : ut docet Vadianus in locum Pomponii iam citatum.

CVNICVLVS, *Coniglio,δασύπους*, animal lepori simile , quod sub terra effossa latere solitum est. Mart. Gaudet in effossis habitare cuniculus antris. Varro 3.de re rust.c.12. Cuniculi dicti, q sub terra cuniculos ipsi facere soleant, ubi lateant. Est & foramen sub terra occultum,ad suffodiendas urbes inuentum. Plin. Tentata per cuniculum fuga. Vnde Cuniculis oppugnare , dolo & fraude aliquid contra aliquem moliri. Et agere cuniculos, quod uulgus minare dicit. Cæs. 8. Bell. Gal. Tectos cuniculos agunt ad caput fontis. Cuniculus insuper pro canali accipitur. Pli.lib.9.cap.38.

CVNICVLATIM,cuniculi modo. Pli.lib.9.cap.33. Cuniculatim,pectinatim.

CVNICVLARIAE,insulæ in mari Ligustico.Pli.l.3.c.6.

CVNICVLARIVS,rii,qui sub terris cuniculos fodit. Veget.libro 2.cap.11.

CVNICVLOSVS,a,um,plenus cuniculis.Catullus.

CVNILA,*κόνυζα* Dioscoridi, herba, quam uulgus à necandis pulicibus, Pulicariam appellat : Latini Cunilaginem . uide Pli.lib.20.cap.16.

CVNILAGO,inis,tertium genus cunilæ,quam Græci Masculã appellant,odore fœdo,radice lignosa,folio aspero. Pli.lib. 20.cap.16.

CVNINA,dea quæ cunis infantium præsidere putabatur.

CVNIRE,stercus facere.à cunis infantium , sæpe stercore fœdatis. Festus.

CVNNILINGI,dicebantur homines sordidissimi,à cunnis lingendis.

CVNNVS,pars mulieris pudenda.uox Martiali familiaris.

CVNYZAMIS,midis,herba,alio nomine Cunilago. Plin. lib. 19.cap.8.

CVPA,siue,Cuppa, *Botta*,uas uinariũ amplũ,in quo uinũ in apotheca conditũ seruabatur. Vlpianus de Legat.3.l. Cuius. Cupis etiã utebantur ad naues,quæ reficiendę erãt,sustinẽdas. Lucanus: Nanque ratem uacuæ sustentãt undique cupæ.

CVPEDIA,orum, *Cibi delicati*,à Romanis appellabantur lautiores cibi, siue à Cupedine Romano equite , cuius ædes solo æquatæ aream foro cupedinario extruendo præbuerunt ; siue quòd delicatiores eiusmodi cibi rebus Cupidinis alimẽta præbeant. Plaut.in Stic.Nihil moror cupedia. Cupedia, cupediæ.Cic.4.Tusc.Liguritio,temulẽtia,cupedia. Vbi Cupediam uidetur posuisse pro uitioso cupediorum appetitu. Cupedula,æ,dimin.Gell.li.6.ca.13. Non cupedúlas ciborũ, sed argutias quæstionum.Est etiam Cupes, qui lautiores cibos frequentat.Plau.in Tri.Mendax,cupes,auarus.

CVPEDINARII, *Viuanderi*,qui esculenta & poculenta cocta uẽdunt. Ter.in Eun.Cupedinarii,Cetarii,lanii,coqui.

CVPEDINARIVM forum,& Cupedinis forum, in quo delicatiores epulæ coctæ uendebantur,quòd ibi fuerit domus Cupedinis Romani equitis. Var.lib.1.

CVPIDO,dinis, *ἐπιθυμία*,idem quod cupido. Lucr.lib.6.Et finem statuit cupedinis atque timoris.

CVPIDE,Cic.pro Rosc.Cupide & libenter mentiar. Cupidissimus. Cic.ad Att.li.4. Cupidissimus mei. Cupidissimus pacis, Asinius ad Cic.lib.10.epist.

CVPIDINEVS,a,um,*ἐρωτικὸς*, Ouid.1. de rem.am.sagittæ cupidineæ.

CVPIDITAS,atis, *Cupidità,cupidigia,ἐπιθυμία*,auiditas, appetitus.ut Cupiditas cibi,Cels.lib.8.& Cic.4.Aca. Cic.in Par. Nunquam expletur cupiditatis sitis. Temeraria dominatrix animi cupiditas,Cic.1.de Inuen.

CVPIDO,dinis,masc.ge. *Cupido, Amore, Dio, ἔρως*, amoris Deus, quem Hesiodus natũ uult ex Chao & Terra : Simonides &

Cicero ex Matre & Venere: Arcesilaus ex Nocte & Aethere: Alcæus, ex Lite & Zephyro: Sappho ex Venere & Cælo: Sene. ex Venere & Vulcano. Duplex autem est, Ouidio dicente, Alma faue dixi geminorum mater Amorum. Honestus uidelicet & turpis: illumq; ex Venere & Ioue patre natum uolunt: hunc autem Erebi & Noctis filiū esse, quod & ipsum refert Cic. lib. 3. de Nat. deo. Fingitur à poetis armatus flammis, & telis aureo uidelicet & plumbeo, (ut patet ex Ouid. lib. 1. Met. De Daphne & Apolline,) item cæcus, nudus, alatus, arcitenens, uolatilis. Eius quoque formæ descriptio extat multis uerbis apud Apul. de Asino aureo. Vir. de Vino & amore: Bellum sæpe petit ferus exitiale Cupido. Cupido uero fem. ge. πλεονεξία, ἐπιθυμία, pro cupiditate accipitur: quamuis cupiditas leuior sit, quàm cupido. Lucil. li. 19. Cupiditas ex homine, cupido ex stulto nunquā tollitur, quòd cupiditas pars sit temperatior defluens à cupidine. Est autem animi affectio, à libidine, & cupiditate proficiscens: qualis est auaritia, qua opes cupiuntur: qualis iracundia, qua ultionem appetimus, & similia. Vir. 6. Aen. Quæ lucis miseris tam dira cupido? Plau. Pœn. Cupido uersatur in corde. Mortis cupido, Ouid. in Ibin. Inuenitur etiā nonnunquam in masc. ge. Hor. 2. Carm. Nec leues somnos timor, aut cupido Sordidus aufert.

Cvpidvs, *Auido, ingordo, bramoso*, ἐπιθυμῶν, auidus, qui rei alicuius desiderio tenetur. Ter. in Hec. Eius uidendi cupidus.

Cvpienter, Plaut. in Pseu. Cum quid cupienter dari Petimus nobis.

Cvpio, is, cupiui, cupitū, *Desiderare*, ἐπιθυμῶ, opto, desidero. Cic. de Orat. Neque uero nobis cupientibus atque optantibus fructus ocii datus est. Cupere alicui, pro bene uelle. Cic. Q. Fr. li. 1. Ego Fundanio nō cupio? non amicus sum? Cupire in quarta coniugatione apud antiquos legitur. Lucr. l. 1. Perfringere ut arcta naturæ primus portarum claustra cupiret. Cupiens, nomen, idem quod cupidus. Plau. in Mil. Huius cupiens corporis est. Cupientissimus, Sal. Marius cupiētissima plebe consul factus. Cupitus pen. pr. partic. Ouid. 3. Fast. Mars uidet hanc, uisamq; cupit, potiturq; cupita.

Cvpitor, oris. Tacit. l. 12. Matrimonii cupitor.

Cvpra, Piceni ciuitas est, nō procul ab Asculo. Pli. li. 3. c. 13.

Cvpressvs, si, *Cipresso*, κυπάρισσος, arbor procera, caudice oblongo & recto, folio pini, sed carnosiore, molliloreq;. Duo eius sunt genera: Femina, quæ sterilis est, ad metæ formā in fastigio conuoluta: & Mas, latius spargens ramos, conosq; proferens pineæ nuci non absimiles. Mira huius est inter arbores fœcunditas, quippe quæ trifera est, fructusq; habet & Ianuario, & Maio, & Septembri maturos. Numeratur inter arbores funestas, eo quòd & tarde crescat, & succisa non repullulet. ideo funebri signo ante defunctorum ædes eam posuere maiores. Legitur & Cupressus, us. Ouid. 3. Tri. Funeris ara mihi ferali cincta cupressu.

Cvpressinvs, a, um, pe. c. *Di cipresso*, κυπαρίσσινος, ex cupresso. Pli. lib. 13. ca. 4. Cupressinum oleum.

Cvpresseᴠs, a, um, κυπαρίσσινος, ex cupressu cōfectū. Liu. 7.

Cvpressetvm, ti, pen. p. *Luogo che ha molti cipressi*, κυπαρισσών, locus cupressis consitus. Cic. 1. de Leg. In cupressetis Gnosiorum.

Cvpressifer, a, um, ferens cupressos. Oui. epist. 9.

Cvprvm, κύπριος χαλκός, genus quoddam æris, quod à Plinio Aes Cyprium uocatur. unde apud Palladium Cyprini claui dicuntur. Cupreus, a, um, ut, Cupreū uas. Pli. li. 23. c. 3.

Cvr, *Perche*, interrogandi aduerb. Ter. in And. Cur me excrucio? cur me macero? Aliquando relatiue accipitur. Cic. pro Rosc. Com. Non fuit caussa, cur tantum laborem caperes.

Cvra, *Cura, pensiero, trauaglio*, φροντίς, solicitudo, quòd cor edat, & excruciet. Teren. Phorm. Cura & sumptu absumitur. Virg. 1. Aenei. Quando hæc te cura remordet. Quandoque pro studio; ut, Salus tua est mihi curæ, id est ad salutem tuā studium adhibeo. Pro opere, quod adhibita cura fit. Martia. Teq; piger curæ præmia ferre tuæ, id est præmia operis abs te facti. Pro amore. Virg. 4. Aen. At regina graui iandudum saucia cura. Pro munere, quo curator fungitur. Vlpi. l. heres absens. §. si quis tutelam. ff. de iudic.

Cvrantia. Cic. ad Q. Fr. Quod me admones de nō curātia.

Cvratio, *Cura*, θεραπεία, ut docet Donatus, medicorum est, Curamentis, Curatura diligentiæ. Cic. ad Tiron. Curationes eius nō probo. Pro iniunctione muneris. Cice. in Orat. pro Rab. Posth. Rabirius curationem & quasi dispensatione regiam suscepit. Curatio, onis, pro cura. Ci. 1. de Nat. deo. Ab omni curatione & administratione rerum uacent.

Cvrator, *Curatore, tutore*, ἐπίτροπος κύριος, κηδεμών, generali nomine dicitur præpositus alicui negocio: ut, Reficiendis muris curator Demosthenes fuit. Cic. de opt. gen. or. Curatores urbis & annonæ ædiles. Idem 2. de Leg. Instit. de curatorib. §. j. Masculi quidem puberes, & feminæ uiripotentes, usque ad uicesimumquintum annum completum curatores accipiunt. Festus scribit Curatorem esse, qui pupillis loco tutoris datur, quasi qui pupillarium bonorum curam gerat. Sic curator, qui rei frumentariæ & agris diuidundis præpositus est. Suet. in Calig. Curatorem munerum ac uenationum occidit. Sal. De rep. uestra, cuius huc curator missus es, paucis accipe.

Cvratoria, æ, curatoris pupillorum munus. Heren. lib. 1. ff. de excusat. tutel. Librum excusationem tutelæ, & curatoriæ. Ibidem l. 2. Excusantur à tutela, & curatoria.

Cvratvs, cum cura factus. Bene curata cute nitidus, Hora. 1. epist. Pli. lib. 18. cap. 6. Filiam ualidam, bene curatam, ac uestitam. Curate, pro accurate. Tacit. lib. 2. Eius negocii initium, finem curatius edisseram.

Cvrcvlio, curculionis, masc. gen. *Tignuola*, τρώξ, animal paruum frumentum corrodens: quasi gurgulio, quòd nihil in eo pene aliud quàm guttur uideatur. Virg. 1. Ge. Populatq; ingentem farris aceruum Curculio. Est etiam Curculio, γαργαρεών, fistula colli exterior, per quam spiritus attrahitur atque emittitur. Dicitur etiam spiritalis fistula, quę sem per patet, ut spiritus liberum habeat exitum, qui ad pulmonem corq; defertur. Trachiam arteriam medici appellant; Pli. Arteriam asperam cuius operculum est Epiglottis. Scribitur autem Curculio, per c, non Gurgulio per g, ut constat ex argumento Plautinæ Comœdiæ, quam Curculionē inscripsit: in qua primæ uersuum litteræ Curculionis nomen exprimunt.

Cvres, plu. nu. Sabinorū oppidum: cui imperabat T. Tatius.

Cvretes, κουρῆτες, populi Cretæ insulæ, qui & Corybātes, & Dactyli Idæi appellati sunt: ex Ida Phrygiæ monte (ut quidam uolunt) oriundi: à cuius etiā nomine, Cretæ montem, quem primum insedere, Idam appellarunt. Dicti κουρῆτες, teste Stra. li. 10. ἀπὸ τῆς κουρᾶς, à tonsura. anteriorem enim capitis partem detonsam gestabant, ne hostes eos cæsarie apprehenderent. Alii Curetas dictos putant, ἀπὸ τῆς κουροτροφίας, quòd Iouem aluisse dicantur. Auctor est idem Strabo, loco iam citato, Curetas in Græciam quoque traiecisse, tandemq; consedisse trans Acheloum fluuium: ibiq; cum intonsa seruarent capita, Acarnanas uocari cœpisse.

Cvria, *Corte*, συνέδριον, ἀρχεῖον, à cura dicta. Curia, inquit Fest. locus est, ubi publicas curas gerebant: item sedes ac templum publici consilii. Ci. de Sen. Non curia uires meas desiderat. Est autem Curia duplex, sacrorum scilicet & senatus. In curiis enim uel sacerdotes res diuinas, uel magistratus humanas curabant. Et non solum pro loco, sed etiā pro hominibus sumitur, βουλή. Lucan. Victo iure minax iactatis curia Gracchis. Curiæ etiam nominantur, populi partes, quales fuerūt eæ, in quas Romulus populum distribuit, numero triginta: quas, quoniam tunc reip. curam per earum partium sententiam expediebat, Curias appellauit. Curia in qua habebatur senatus, templum erat. Curia Calabra, à calando, id est à uocando, dicta est, quòd calata, id est uocata in Capitolium plebe, iuxta hanc curiam pontifices pronunciare solent, quòd dies à calendis ad nonas superessent. Curia Hostilia, quam primum ędificauit Hostilius rex Romanorum.

Cvriales, qui sunt eiusdem curiæ, ut tribules, eiusdem tribus. Curiales flamines, curiarum sacerdotes. Curiales mensæ, in quibus immolabatur Iunoni, quæ curis est appellata. Plau. in Aul. Neque quisquam curialium Venit, diuidere argentum oportuit. Cic. 2. Offic. Cimonem Athenis etiam in suos curiales Laciadas hospitalem fuisse.

Cvriatvs, a, um, ut Curiata lex, à curiatis comitiis dicta. Ci. ad Atti. Qui se affuisse dicerent, cum lex curiata ferretur. Et Curiata, comitia, conuentus qui curiatim cogebantur. Gell. lib. 15. ca. 27. Curiata comitia erant, quæ curiatim per lictorem calabantur, id est conuocabantur.

Cvrio, nis, sacerdos curiæ. in curiis enim sacerdotes ita res diuinas curabant, ut senatus res humanas in curia Hostilia curare solebat: ut scribit Varro. Curio maximus dicebatur, cuius auctoritate curia, omnesq; Curiones regebantur. Curiones quoque dicti præcones. Iul. Capitolinus: Ille per curionem dici iussit. Plau. uero in Aul. Agnum curionem appellat macilentum, tanquam ob curam maceratum, confectumq;. Item cognomen Scriboniæ gentis.

Cvriona sacra, quæ à Curionibus in curiis fiebant. Festus.

Cvrionivm, æs, quod dabatur Curioni ob sacerdotium curionatus. Festus.

Cvriose, ἐπιμελῶς, Cic. ad Attic. lib. 9. Cum de eo curiose quæsisset Dionysius.

Cvriositas, nimia diligentia. Cic. ad Att. lib. 2.

Cvriosvs, *Curioso*, περίεργος, κενόσπουδος, à multa cura dicit, siue

siue in bonum, siue in malum. in malum, quoties plus dili-
gentiæ, quàm oporteat, adhibetur. in bonum, cum cura su-
pra modum utimur ad res bene gerendas. Est igitur curio-
sus, qui multum, siue diligenter aliquid curat. Cice. Appio
Pulch. Homo, non modo prudens, uerumetiam curiosus.
In bonam quoque partem, Col. li. 3. Vsus est aduerbio: Cu-
riose, inquit, fodito.

CVRIS, *Hasta*, lingua Sabinorum hasta dicitur: unde Romu-
lus Quirinus, qui eam ferebat, est dictus. Et Iuno Curitis,
quæ & ipsa hastam ferre putabatur. Macr. lib. 1. Satur. ca. 9.
& Ser. in 1. Aen.

CVRIVM, rii, κούριον, urbs Cypri insulæ, à Curio Cinyræ filio.
Est item eiusdem nominis oppidū in Aetolia. Stephanus.

CVRIVS, nomen Romani ciuis, summæ frugalitatis, & forti-
tudinis. Hic cum rapas in foco torreret, & Samnitum lega-
ti magnum auri pondus publice missum attulissent, inuita-
rentq́; ut eo uti uellet; respondit, Curium malle imperare
locupletibus, quàm locupletem fieri; & qui acie uinci non
potuit, eum pecunia corrumpi non posse. Hunc omnium
primum de Sabinis triumphasse, auctor est Liui. Idem Pyr-
rhum Epirotarum regem, acie uictum, Italia expulit.

CVRO, as, are, *Hauer cura, por cura, affaticarsi*, σπουδάζειν, operam
dare, in re aliqua elaborare, rei alicui studere, diligentiam
curamq́; adhibere. in qua significatione ponitur interdum
absolute. Ter. in And. Obserues filium Quid agat. SOS. Cu-
rabo. Et hoc aliquando cum Vt. Cic. fam. 16. Cura igitur
nil aliud, nisi ut ualeas. Aliquādo cum Ne. Idem fam. 2. Cu-
res, ne quid mihi ad hoc negocii aut oneris accedat, aut tē-
poris. Interdum cum accusatiuo. Cic. Attic. 8. Tu fasciculū
uelim cures ad eum perferendum. Et fam. 7. Mandatum tuū
curabo diligenter. Sic Curare pecuniam, pecuniam ad dis-
soluendum conficere. Idem: L. Cincio H-S. DCCC. pro si-
gnis Megaricis curaui. Et Curare se, uel curare corpus, pro
reficere. Cic. fam. 16. Cura igitur te, & confirma. Virg. Cor
pora curamus. Pro mederi, curationem adhibere. Cice. de
Senec. Adolescentes grauius ægrotant, & tristius curantur.
In passiua significatione sic usus est. Cic. Tusc. 3. An cū cor-
pora curari possint, animorum nulla medicina sit? Et cum
ablatiuo, addita præpositione Ab. Idem pro Clu. Mulier,
exclamat se ab eo nullo modo curari uelle, quo curante o-
mnes suos perdidisset.

CVRRICVLO, *Correndo, prestamente*, δρομαίως, cursim, statim.
Plaut. in Epist. Curriculo occœpi sequi. Ter. in Heau. Cur
riculo percurrere.

CVRRICVLVM, breuissimum uehiculi genus, quò ueteres ad
cursum in ludis Circensibus utebantur. Plau. Mercu. Quin
pedes uos in curriculum coniicitis? Est etiam curriculum
cursus. Cic. 2. de Leg. Quod sine curriculo & sine certatio-
ne corporum fiat. Curriculum uitæ. Cic. pro Rab. Exiguum
nobis uitæ curriculum natura circumscripsit, immensum
gloriæ. Item Curriculum significat tempus. Virg. lib. 8. In-
de ubi prima quies medio iam noctis abactæ Curriculo ex
pulerat somnum, id est, medio tempore. Curriculum item
locum siue interuallum, ubi curritur à carceribus ad calcē.
Horat. 1. Carm. Sunt quos curriculo puluerem olympicum
Collegisse iuuat.

CVRRO, ris, cucurri, cursum, *Correre*, τρέχω. Ci. Att. 10. Curio
cucurrit Puteolos, ut ibi cōcionaretur. Sic, Currere cursum
Currere spatium, dicimus. Interdum accipitur pro fluere.
Virg. 3. Ge. Concrescunt subitæ currenti in flumine crustę.
Pli. l. 11. c. 51. Doliis etiam inanibus currit. Sic & Cicero,
currere orationem, dixit 2. de Fin. Currens. Vnde Curren-
tem incitare, dicimus, pro incitatum iam, & in rem aliquā
incumbentē, instātius hortari, uel impellere Ci. Att. Quod
me hortaris, ut eos dies consumam in philosophia explicā
da, currentem tu quidem. Curritur impersonaliter. Ter. in
prolo. Heaut. Si qua laboriosa est, ad me curritur.

CVRRVCA, ἐπιλαΐς, ὑπολαΐς, parua auis, quæ alienos pullos
pro suis educat. Iuu. Sat. 6. Tu tibi nunc curruca places.

CVRRVS, us, uehiculi genus, *Carretta*. Virg. 12. Aen. Quadriiu
go uehitur curru. Hoc nomine bigæ etiam & quadrigæ cō-
tinentur. Pro triumpho. Cic. ad Cato. lib 5. Quem ego cur
rum, aut quam lauream cum tua laudatione conferrem?

CVRSIM, δρομαίως, currendo. Cice. 11. Phil. in Asiam irrupit
cursim.

CVRSO, *Correre spesso*, ἀνατρέχω, multū curro. Cic. 1. de Diu.

CVRSITO, frequent. à curso. Ter. in Hecy. Cursitando totum
hunc contriui diem.

CVRSOR, *Cursore*, δρομεύς, qui currit. Cice. 2. Tuscu. in stadio
cursores exclamant. Cursor item tabellarius, à celeritate
eundi. Mart.

CVRSORIVS, a, um, quod ad cursum pertinet: ut nauis curso-
ria. Sido.

CVRSVRA, suræ, cursus. Varr. Equi alii sunt idonei ad rē milita
rem, alii ad uecturam, alii ad admissuram, alii ad cursuram.

CVRSVS, us, & Cursio, *Corso*, δρόμος, tam de nauigante, & equi
tante, quàm pedibus iter faciente. Plin. lib. 12. cap. 19. Recto
cursu per sinus impellunt. Cic. ad Cass. Omnis hominū cur
sus est ad uos.

CVRTIVS fons, insigni aquæductu memorabilis. Plin. lib. 36.
cap. 15.

CVRTO, as, diminuo. Hor. 1. Ser. Sat. 3.

CVRTVS, a, um, *Corto, breue*, breuis, paruus, mutilus. Hora. Nunc
mihi curto Ire licet mulo. Sic Curtum calicem dixit Mart.
pro fracto: & Persius Curtam supellectilem, pro exigua: &
Cicero Curtam sententiam, id est, decurtatam. Celsus quo-
que lib. 7. cap. 9. Curta uocat, partium corporis desormita-
tes, particulæ alicuius defectu prouenientes.

CVRVAMEN, *Piegatura*, ἐπικαμπὴ, κλίμα, curuatio, siue curui-
tas. Oui. li. 1. Met. Sectus in obliquum est lato curuamine li-
mes. Gel. Sub alio atque alio cæli curuamine.

CVRVATIO, uerbale, ἐπικαμπὴ, Pli. lib. 17. cap. 23. Col. lib. 4.
cap. 12.

CVRVATVRA, æ, Pli. lib. 17. cap. 19. Ne curuatura fugiat. Ouid.
2. Meta. Aurea summæ Curuatura rotæ. Accuruo, iuxta Cur
uo, Col. lib. 4.

CVRVESCO, κυρτοῦμαι, curuus fio. Incuruesco: Cic. 3. Tusc.

CVRVIPES, ἀγκυλόπους, qui curuos habet pedes.

CVRVLIS, & hoc Curule, ut Aedilis curulis, & apud Hor. Ebur
curule. nam senatores, qui curuleum magistratum gerebāt,
honoris gratia in curiam uehi soliti erant cūrru, in quo sel-
la erat eburnea, supra quam considerent. Curulis etiam in
fem. gen. accipitur pro ipsa sella. Lucan. lib. 3. Vacuæq́; loco
cessere curules.

CVRVO, as, *Piegare, torcere*, καμπυλιάζω, κάμπτω, κύρτω, flecto,
uel curuum efficio. Virg. 2. Ge. Ituræos taxi curuantur in ar
cus. Lact. lib. 2. Curuant cæleste animal ad ueneranda terre
na. Curuatus, participium. Stat. 5. Syl. Et simulant fessos
curuata cacumina somnos.

CVRVVS, ua, uum, *Torto, piegato*, ἐπικαμπὴς, καμπύλος, inflexus,
tortus. Virg. 2. Georg. Et curuæ rigidum falces conflantur
in ensem.

CVSPIS, pidis, fem. gen. *Punta*, ἐπιδορατὶς, αἰχμὴ, acuta pars
gladii, hastæ, claui, & huiusmodi. Mart. Aetola cuspide fixit
aprum. Cuspis longa pro ueru. Mart. lib. 14. Spumeus in lon
ga cuspide fumet aper. Cuspides, pro tubulis fictilibus. Var.
1. de Re rust. cap. 8.

CVSPIDO, as, *Far la punta à qualche cosa*, ἐπιδορατίζω, cuspidem
rei alicui induco. Pli. lib. 15. Alii præfixa his pila cuspidant.
Cuspidatus, qui Cuspidem habet. Pli. lib. 18. cap. 19. Stimu-
lus cuspidatus.

CVSPIDATIM, *Acutamente*, acute, & ad similitudinem cuspidis.
Plin. lib. 17. cap. 14. cuspidatim decisus descendat in rimam
calamus.

CVSTODELA, à ueteribus custodia dicebatur. Festus.

CVSTODIA, stodiæ, *Guardia*, φυλακὴ, ipse custodiēdi actus. Ho
rat. li. 1. epist. Vt piger annus Pupillis, quos dura premit cu-
stodia matrum. Celsus l. 2. c. 2. Qui ista nunquam sine custo
dia sui tuta habuit. Sæpe etiam inuenitur pro ipso loco, in
quo quis custoditur. Cice. in Catil. Tu te ipse in custodiam
dedisti. Col. lib. 1. Explorent an ipsæ sedes custodiæ satis tu-
tæ munitæq́; sint. Quandoque pro eo, qui custodit. Tibul.
Sed precium si grande feras, custodia uicta est. Pro eo, qui cu
stoditur. Suet. in Domit. Plerasq́; custodias audiebat. Et Di
gest. de reorum custodia scribitur. Ne quis receptam custo-
diam sine caussa dimittat. Et alibi: Et si custodia se interfe-
cerit, militis culpæ ascribitur.

CVSTODIO, is, iui, itum, *Custodire, guardare*, φυλάττω, σώζω, ser-
uo, obseruo. Cic. Dolabellæ: Fac ut diligentissime te ipsum
mi Dolabella custodias. Custodio, pro obseruo, Q. Cic. de
petit. cons. Fac ut se abs te custodiri atque obseruari sciant.
Cice. 1. in Catil. Oculi & aures omnium te speculantur &
custodiunt.

CVSTODITE, aduerb. Pli. epi. 111. Parce, custoditeq́; ludebat?

CVSTOS, odis, *Custode, guardiano*, φύλαξ, qui rem aliquam tue-
tur & curat. Ter. in Eun. Num tu hic relictus es custos? Inter
dum significat prohibitorem: ut apud Virg. de Priapo: Et
custos furum atque auium. Ibi enim Custos furum non dici
tur, qui eos custodit, sed qui eos arcet. Virg. 8. Aene. At do-
mus Herculei custos Pinaria sacri. Cice. lib. 2. Offic. Malus
custos est diuturnitatis, metus. Custos etiam dictus in iudi-
cio, cui curæ erat accusatorem obseruare, ne à reo corrum-
peretur. Cice. in Diuin. in Verr. Custodem, inquit, Tul-
lio me apponite. Quid? mihi quàm multis custodibus opus
erit, si te semel ad capsas meas admisero? Custodes etiā in
uitibus dicuntur nouelli palmites, duarum, uel trium, non

amplius gemmatum.Pli.lib.17.cap.12.

Cvticvla,δερμάτιον,Iuue.Sat.11.

Cvtilia, agri Reatini lacus, in quo filuofa infula innatat, quę nunquam die & nocte eodem permanet loco. Pli.lib.2. cap.95.& lib.3.cap.12.

Cvtis,pellis,fiue corium, Cotenna,pelle,cuoio, χρὼς,δέρμα, Iuuen.Saty.6.Et fe cutis arida laxet.Cic.in Epift. fiquid intra cutem fubeft uulneris.

C ANTE Y

Cyamea,gemma quæ fracta fabæ fimilitudinem præfert. Pli. lib.37.cap.11.

Cyamos,κύαμος,herba Aegypto peculiaris,latiffimis foliis, quæ & Colocafia dicitur, & Faba Alexandrina, Plin. libro 21.cap.15.

Cyamvs,κύαμος,faba genus leguminis.

Cyane,es,nympha Sicula, quæ in fontē fui nominis cōuerfa fertur.Oui.l.5.Meta. Corripit hoc nomen tam penultimā, quàm primā fyllabam.Oui.l.5.Met. Inter Sicelides Cyane pulcherrima Nymphas.Et Paulo poft: Venit & ad Cyanē. Nimis fœde itaque lapfi funt,qui mediam indifferentē effe affirmant,freti corrupta Ouidii auctoritate l.9.Met.ubi fic legunt: Cognita Cyane præftanti corpore nympha.Ibi.n. germana lectio non habet Cyane,fed Cyanee per quatuor fyllabas. Neque ibi poeta de Cyane Sycilię nympha loquitur, Sed de Cyanee Mæandri fluminis filia, quæ à Mileto compreffa Caunum & Byblida genuit.

Cyane,es,κυανή,oppidum Lyciæ. Pli.lib.5.cap.27. Eft item fontis nomen in agro Syracufano.hic Anapo mixtus in mare illabitur.Ouid.3.de Ponto: Quaq; fuis Cyanen mifcet Anapus aquis.

Cyaneae,fiue Cyaniæ, infulæ, feu magis fcopuli fub Thracio Bofphoro,modico fpatio inter fe diftantes.Vnde factus eft locus poetarum fabulis, qui Cyaneas inter fe concurrere tradiderunt,quòd ex aduerfo intrantibus geminæ cernebantur,naue uero paululum in alterum latus deflexa,una tātum uidebatur.Val.Flac.lib.4. Arg.

Cyanee,per quatuor fyllabas,Mæandri Phrygii fluminis filia fuiffe fertur, quæ à Mileto compreffa Caunum & Byblida genuit.Ouid.l.9.Met.Producit autem hæc dictio primā fyllabam & ultimam,duas autem medias corripit,ut conficiat Choriambum. Cyane uero pro Siciliæ Nympha tres tantum habet fyllabas,quarum ultima longa eft, duæ priores corripiuntur, ut fit Anapæftus.

Cyanevs,adiect.Cęruleus, quòd fcilicet cyani gemmæ colorem refert. Varro:Cyanea penula amictus graffatur.Cyanus etiam flos eft cærulei coloris in fegetibus nafcens.Pli. lib.21.cap.11.

Cyanos,fluuius Colchidis,qui in Phafim influit,Pli.l.6.c.4.

Cyanos,Turchina,κύανος,auctore Pli.l.37.c.9.Gemma eft ex iafpidum genere,colore cæruleo.unde quibufdam eadē effe creditur,quæ hodie ab Italis Turchina uocatur.Alii hoc nomine Lazuli lapidem malunt fignificari. Quorū opinio iccirco mihi uerifimilior uidetur,quòd Pli.loco iam citato prodiderit,cyanū fæpe aureo pulufculo intermicare:quod in lazuli lapide frequenter ufu uenit,ut qui fere in auri fodinis inueniatur:in ea uero gemma,quam uulgus Turchinā uocat,(nos Eranū effe credimus)id nunquā cōpertum eft.

Cyathisso,hiffas, Dar da bere. κυαθίζω, potū fubminiftro. Plau.Tibi fæpiffime Cyathiffo,apud nos.quando potas?

Cyathvs,Bicchiere,κύαθος,calicis genus,à χύειν,fundere, mutatione litteræ afpiratæ in tenuē. Succeffit autē in fympofii locum in conuiuiis,ut docet Varro.Iuuen.Sat.5. Cardiaco nunquam cyathum miffurus amico. Inde translatus eft ad menfuram,quorum duodecim fextarium cōplent. Ad cyathum ftare,uel à Cyathis effe κυαθίζειν, dicebatur qui potus menfuram cyathis,metiebatur.Apuleius Pocillatorem dixit,alii Pincernam.Pli.l.22.fcribit, Cyathum per fe pendere drachmas decem. Cyathus etiam fluuii nomen in Aetolia,apud Polybium,ut notat Cœl.Rhod.lib.15.

Cybele,es,pe.co. κυβέλη, nam,ut docet Seruius,anapæftus eft in hac dictione Cybele,fuit uxor Saturni,ita dicta à Cybelo Phrygię monte feu oppido , ubi eius facra primo funt inftituta.Scribit Feftus. Cybelen à nonnullis ideo appellatam,quia ageret homines furorem,quippe Græci κυβιστᾶν, in caput faltare dicunt: qua uoce etiam utitur Homer.16. Iliad. Sacerdotum autem Cybeles proprium erat caput rotare.Suidas fcribit Rheam quoque uocari,& montanā effe deam : ideo uehi leonum iugo.Hæc primum Ops,& Terra dicta fuit,quòd fit dea telluris,quę & Vefta dicitur,propter quod curru uehi à poetis fingitur, quia terra pendet in aere: & rotis fuftineri, quia rotatur femper & uoluitur mundus. Mater deum,quia omnia gignit.Et mater alma,ab alendo.Et mater Phrygia, à monte Phrygiæ, quem plurali numero Dindyma uocant. In eo facra fibi per Corybantes inftituit: à monte Phrygiæ,qui βερέκυντος appellatur. Et Pales,quòd fit pabulorum dea Rhea,ἀπὸ τοῦ ῥέω,fluo.quod terra affluens fit omnium rerum. Idæa & Phrygia,& Peffinuntia à Peffinunte Phrygiæ emporio. Claud. Turrigenāq; petit Cybelen.Mart. Et Cybeles picto ftat Corybāte tholus. Ex Apuleii fententia eadem erat dea Cybele, Bellona, & Ifis.Quandoque tamen metri gratia fcribitur per duplex ll,& fit Cybelle,ut fit Bacchius pes,ex prima breui, & duabus longis. Propertius: Vertice turrigero iuxta dea magna Cybelle.Luca.lib.1. Et lotam paruo reuocant Almone Cybellen. Hanc Cic.de arufp.refp.appellat matrem magnam, matrem Idæam de leg.

Cybira, oppidum Lycaoniæ, non procul à Mæandro fluuio, Cic.6.Verr.

Cybirates,uel Cybirata,nomen gentile.Cic.Ibidem.

Cybiraticvs,a,um.Ibidem.

Cybivm,bii,κύβιον, pifcis genus, ita fciffum, ut mediū æque pateat in omnes partes ad fimilitudinē teffetarū.Mart.l.5.

Cyclades,infulæ maris Aegæi,tefte Stra.li. 10.circa Delum in orbem fitæ : unde & nomen acceperunt.Oui.1.Trift.Cycladas Aegeas obftupuiffe reor. Alii dicunt uocari Cyclades,non quia in rotunditatem fitæ fint,fed quòd longo ordine eas circuire neceffe fit propter promontoria. Vnde & Virg.3.Aen.Sparfafq; per æquor(dixit)Cyclades.Sunt autem numero quinquaginta tres.

Cyclaminvs,fem.ge.κυκλάμινος,uel Cyclaminum , herba eft, quam noftræ ætatis ruftici Panem porcinum uocant, quod eius pabulum porcis in primis iucundum effe, fubulci experiantur.Pli.lib.21.cap.9.

Cyclas,dis,ueftis feminea rotunda.Iuue. Hæ funt,quæ tenui fudant ex cyclade.Prop.Et cyclade longa Verrit humum.

Cyclopes,pen.pro.κύκλωπες,gigantes, feu populi antiquiffimi in Sicilia , iuxta Aetnam , uno oculo in fronte: qui omnium primi æris fabricam inueniffe traduntur, hinc factus locus fabulæ,ut Vulcani miniftri credantur,& Ioui fulmina fabricare.Virg.lib.8.Aen. Ferrum exercebant uafto.Cyclopes in antro. Dicti putantur ab eo, quòd oculum unum orbiculatem in fronte haberent. κύκλος enim circulus,ὤψ lumen. Cice. in Verr. Cyclops Aetnam folam, & eam partē Siciliæ tenuiffe dicitur.

Cydippe,κυδίππη,puella quædam pomo decepta ab Acontio, ut fuperius traditum . Ouid. Littera Cydippem pomo prælata fefellit.

Cydna, æ, κύδνα, olim dicta Macedoniæ ciuitas quæ poftea corrupto nomine Pydna appellata eft.Stephanus.

Cydnvs,κύδνος,Ciliciæ fluuius, non fpatio aquarum, fed liquore memorabilis : quippe leni tractu è fontibus labens , puro folo excipitur,nec torrentes incurrunt.li.11.Iuftinus. Tibullus.lib.1.At te Cydne canam,tacitis qui leniter undis Cæruleus placidis per uada ferpis aquis. Solinus fcribit amnem à candore,Syrorum lingua nomen fortitum. Vitruu.l. 8.cap.3. Cydni aquas podagra laborantibus apprime falubres effe,cruribus in eis merfis.Pli.lib.13.

Cydon,κυδωνία,infigne Cretæ oppidum: à quo Cydonius, a,um.Ouid.1.Meta.Cydonio fundebat fpicula cornu.Virg. eclo.10.Ire libet, Partho torquere Cydonia cornu Spicula. Malum Cydonium,quod Cato primus omnium Coroneū appellauit.Pli.lib.15.cap.11.His proxima amplitudine mala,quæ uocamus Cotonea,& Græci Cydonia, ex Creta infula aduecta.Seren.Aut quę poma Cydon Cretæis mifit ab oris. Inde Cydoniten appellat Palladius cibum ex Cydoniis decoctis,& melle confectum. Cotoneatum uulgo dicitur. Cydones item dicuntur urbis huius incolæ, fagittandi peritia infignes.

Cygnevs,a, um, media producta, κύκνειος, ut, Vox cygnea, quæ eft cygni:Cygnea cantio , Prouerbium conueniens in eos qui fupremo uitæ tempore facunde differunt. Cic.3. de Orat. Illa tanquam cygnea fuit diuini hominis uox & oratio.

Cygnvs,uel potius Cycnus, Cigno, κύκνος, Latine olor, auis candida, anfere maior, argutam uocem habens , praefertim imminente iam morte. Cice.1.Tufc.Cygni non fine cauffa Apollini dicati funt, fcilicet quòd ab eo diuinationem habere uideantur, quia prouidentes quid in morte boni fit, cū cantu & uoluptate moriantur. Martial. lib. 13. Dulcia defecta modulatur carmina lingua Cantator Cygnus funeris ipfe fui. Rauci cygni. Virgil.11.Aen. Dant fonitum rauci per ftagna loquacia cygni. Fuit autem Cygnus (ut poetæ fabulantur) Ligurum dux, Phaethontis amator, qui poft illius interitum diutino fletu in hanc alitem mutatus effe fertur.

Cylbiani montes,maioris Phrygiæ colles.Pli.l.5.c.29.

Cy i n

Cylindraceus, a, um, factum ad similitudinem Cylindri, id est, teres & oblōgum. Pli. scribit siliquas pisi, quod genus leguminis est, cylindraceas esse. Anaximander item dixit terram esse formæ cylindraceæ.

Cylindrites, κυλινδρίτης, lapis est oblongus & teres, ex genere pyritarū, colorem æris referens: ita dictus, quòd cylindri figuram habeat.

Cylindrus, *Pietra lunga, e tonda*, κύλινδρος, columnula lapidea rotatilis, qua rei rusticæ scriptores aream æquari iubēt. Virg. 2. Georg. Area tum primum ingenti est æquanda cylindro. ἀπὸ τῦ κυλίνδειν, à uoluendo. Neque uero solum de hoc rustico instrumento Cylindrus dicitur, uerum etiam de eo omni, quod figuram habet absolute teretem ita, ut facile uolui possit. Cic. de Fato. Et cylindrum uolui, & uersari turbinem putat. In gemmarum quoque generibus cylindri dicuntur teretes, & columellæ formam imitantes, quos mulieres ex auribus solent suspendere. Iuue. Sat. 2. Donant arcana cylindros. Pli. lib. 37. cap. 5. de beryllis loquens: Ideo cylindros quidam ex his facere malunt, quàm gemmas, quoniam est summa commendatio in longitudine. Ex quibus uerbis colligitur cylindros oblongos esse, gēmas uero quadratas, angulosas, aut rotundas. Solinus similiter scribit, Indicos reges gemmas in longissimos cylindros fingere consueuisse.

Cyllene, mons Arcadiæ, in quo Maia à Ioue compressa, Mercurium peperit. Virg. lib. 8. Aene. Hinc Cyllenis, idos, patronym.

Cyllenius, p. p. Mercurius dicitur, quòd in Cyllene Archadiæ monte fuerit genitus: quam opinionē ipse etiam Virg. sequitur lib. 8. Aen. Luca. lib. 1. Motuq; celer Cyllenius hæret. Cic. in Arat. Cedit clara fides Cyllenia.

Cyllo, nis, uidetur uitium significare. In Sal. Quicquid impudicorum, cyllonum, parricidarum, fuit in urbe.

Cyma, *Cima*, κῦμα, tenerior delicatiorq; cum aliarum herbarum, tum præcipue brassicæ cauliculus, qui in prima germinatione in summa stirpe prouenit. Pli. lib. 19. c. 8. & lib. 20. cap. 9. Celsus: Mali est succi brassica, magisq; etiam cyma eius. Col. Maior pars eius brassica in Cymam prosilit. Pro eodem etiam dicimus Cyma, atis. Colu. lib. 10. Frigoribus caules, & Veri cymata mitti.

Cymba, *Barca*. πορθμεῖον, κύμβη, genus nauis piscatoriæ. Cic. 3. Offic. Cymbarum ante hortulos multitudo. Est itē Cymba, portitorum nauicula, qua amnes aut lacus traiiciuntur: unde etiam poetæ Charonti Cymbam assignarunt. Virg. 6. Aen. Gemuit sub pondere cymba.

Cymbalistae, κυμβαλισταὶ, qui pulsant cymbala. Apul. de Deo Socratis: Strepitu cymbalistarum, & tympanistarum, & choraularum.

Cymbalum, *Cembalo*, κύμβαλον, Instrumentum musicum, in sacris matris deum. Cic. in Pis. Neque collegæ tui cymbala, ac crotola fugi. Vnde Cymbalissare, cymbala quatere. Cassius Hemina li. 4. Mulier cantabat tibiis Phrygiis, & altera cymbalissabat.

Cymbula, æ, dimin. Pli. in epist. Cymbulæ onerariis adhærescunt.

Cyminum, p. p. *Comino*, herbæ genus, cum semine eiusdem nominis, quod nos y, in u uertentes, Cuminum dicimus.

Cyminus, Hetruriæ lacus, ad sex millia passuum ab urbe Viterbio, Cymino monti suppositus: ut Appianus ostendit. De huius lacus origine talia refert Seruius: Aliquādo Herculem ad hos populos uenisse: & quum à singulis prouocaretur, ad uirium ostentationem, uectem ferreum, quo exercebatur humi defixisse, quē cū nemo illorū posset euellere, Herculem tandē eum sustulisse: tātamq; repente aquæ uim erupisse, ut Cyminum effecerit lacum. Hæc Seruius illud Virg. explicans Aen. 7. Et Cymini cum monte lacum.

Cymothoe, pen. cor. nympha marina, Nerei & Doridis filia dicta, quod per fluctus discurrat. Virg. 1. Aene. Cymothoe, simul & triton adnixus. Est item Cymothoe, fons notissimus Achaiæ proprie dictæ, inter Patras & Pheras urbes. Pli. lib. 4. cap. 5.

Cyna, æ, arbor est in Arabia, folio palmæ simili, ex quo Arabes uestes sibi conficiunt. Pli. lib. 12. cap. 11.

Cynici, philosophi quidam fuerunt, sectatores Antisthenis, qui primus nouum hoc philosophiæ genus introduxit: ita dicti siue à Cynosarge gymnasio, in quo Antisthenes profitebatur: siue à canina mordacitate, qua in hominum uitas nullo discrimine inuehebantur: aut (ut alii uolunt) ab eo, quod canum more in propatulo coire non dubitarent: Laertius. Ex hac secta fuit Diogenes ille Cynicus. Philosophiā cynici naturalem & rationalem tollebant, soliq; morali innitebantur. Repudiabant liberales artes, maxime geometriā & musicam. Placebat eis, finem esse, secundum uirtutem uiuere. Nobilitatem & diuitias abiiciebant. uide Cic. 1. li. offi.

Cyniphius, ut grex hircorum. Mart. Cyniphio poterit plāta latere sinu.

Cynocephalea, pen. pr. κυνοκεφάλεια, herba, quæ ab Aegyptiis Osirites appellatur, diuina prorsus, & ad omnia uenena efficax. Pli. lib. 30. cap. 2.

Cynocephali, pe. cor. homines, uel feræ in Aethiopia, canina habentes capita, cetera homini similes. August. lib. 16. de ciui. Dei: Quid dicam de Cynocephalis, quorum canina capita, atque ipse latratus magis bestias, quàm homines, cōfitentur? Pli. lib. 7. Gens, quam Cynocephalos uocamus, lacte uiuunt. Gell. lib. 1. cap. 5.

Cynocephalion, κυνοκεφάλιον, Dioscoridi herba est quā Græci notiore nomine ψύλλιον, nos Pulicarē appellamus.

Cynorrhodon, rubentis lilii flos, teste Pli. lib. 21. cap. 5. dictus, quòd à cane rabido morsis medeatur. Eadem & Rosa siluestris appellatur. Pli. lib. 25. cap. 2.

Cynosura, æ, p. p. κυνόσουρα, sydus septentrionale, ex septem cōstans stellis, quod & Vrsam minorē appellamus. Alio nomine etiam Phœnice appellatur, teste Higino, eo quòd à Phœnicibus inter nauigandum potissimum soleat obseruari, queādmodum & Elice, hoc est, Vrsa maior, à Græcis nautis. Ouid. de Trist. Esse duas Arctos, quarum Cynosura notatur Sidoniis, Elicem Graia carina notet.

Cynthia, Diana à Cyntho monte in Delo insula, in quo nata cum Phœbo est: unde & Apollo Cynthius appellatur.

Cynthus, κύνθος, Deli mons usque adeo editus, ut totam insulam dicatur obumbrare. In hoc monte Apollo & Diana nati traduntur quorum alter Cynthius, altera Cynthia ab eo appellati sunt. Virg. 2. Aene. Qualis in Eurotæ ripis, aut per iuga Cynthi Exercet Diana choros.

Cyparissus, nomen pueri, Telephi filij, quem Apollo amauit, postea in sui nominis arborē conuersi. dicitur & per synæresim Cypressus: deinde, conuersione y in u, Cupressus. Dicta Cyparissus, ut Didymo placet, ἀπὸ τῦ κύειν παρίσως, æqualiter pariendo: quòd æqualiter & ramos perdat, & fructus. Fructus eius à figura Coni appellantur. Vnde ipsa arbor perpetuo epitheto Conifera appellantur. Virg. Aeriæ quercus, aut coniferæ cyparissi. Vide cupressus.

Cyperos, κύπερος, iunci genus angulosum. Pli. lib. 21. ca. 18. Legitur & in neutro genere Cyperum apud Varro lib. 3. de Re rust. cap. 16.

Cypiros, ξιφίον, herba, folia habens ad iridis similitudinem mucro nata, quæ à Latinis Gladiolus dicitur. Est & per se Indica herba quæ Cyperis uocatur, gingiberis effigie. Pli. lib. 21. cap. 18.

Cyprinus, κυπρῖνος, piscis ex genere chombrorum. Pli. lib. 32. cap. 11.

Cyprium, æs, quod uulgari usu nominatur Cuprum. unde Cuprini claui. Pli. Teritur cyprio ære in cypro mortario. Cyprium absolute, pro ære cyprio, ex Cypro insula aduecto. Pli. lib. 36. cap. 26.

Cyprius, a, um: unde tres paruæ insulæ huic propinquæ Cypriæ nominantur, & Venus Cypria, siue quòd in Cypro genita fuerit, siue quòd ei primum in Cypro templum sit constitutum. Cyprus etiam dicitur arbuscula, quæ à Latinis Ligustrum uocatur, semine atro non absimili sambucino acino. Pli. lib. 12. cap. 24.

Cyprus, κύπρος, insula in Pamphylio mari, in sinu maximo, qui & Issicus dicitur, inter Ciliciam & Syriam, diues, & miræ fertilitatis. unde & macaria, id est, beata, olim uocata: maxime etiam luxui dedita, unde & Veneri sacra. Hora. li. 1. Carm. Sic te diua potēs Cypri. Ea quondam nouem erat regnorum sedes. Vrbes illius præclaræ, Cythera, à quibus Venus dicta est. Cytherea, Paphos, Palæpaphos, & Salamina. Hæc inter maiores nostri maris insulas locum sibi uendicat: à Septentrione Ciliciæ opposita, à meridie Aegyptum spectat, ab Oriente Syriam, ab Occidente Pamphyliam. Ambitus insulæ trium millium, quadringentorum ac uiginti stadiorum, teste Stra. lib. 14.

Cypseli, κύψελλοι, aues ex hirundinū genere. Pli. l. 10. c. 39.

Cypselus, Corynthiorū tyrannus, pater Periandri. Herod. lib. 5. & Plutar.

Cyrene, es, & Cyrenæ, arum, insigne Libiæ oppidum, inter Mareotidem, & Zeutiganam prouinciā situm. à Batto Theræo conditum, & à Cyrene, Penei amnis, filia, quam Apollo adamatam in eam Libyæ partem transtulit, ita nominatum. Ab hac urbe totus ille Libyæ tractus, inter Africā proprie dictam, & Libyam Marmaricam, siue Mareotidem intermedius, uno nomine Cyrenaica regio dicitur. Adiectiua Cyrenæus, Cyrenaicus, Cyrenensis.

Cyrenaici philosophi, ab Aristippo Cyrenæo, primo sectæ eius auctore, nomen traxerunt, qui summum bonum

corporis uoluptate metiebantur. Cic. Tusc. li. 3. & Laertius in uita Aristippi.

Cyrnaevs, a, um. Virg. eclo. 9.

Cyrnea, æ, uasis uinarii genus, teste Non. Plau. Amph. Imple ui cyrneam.

Cyrvs, nomen duorum fluuiorũ, quorũ unus Armeniæ & Hiberiæ fines interluit, & per Albaniam labitur: alter iuxta Pasagardas per cauam Persidem: à quo Cyro maiori, qui iuxta hunc amnem expositus fuit, nomen inditum. Stra. l. 15.

Cyrvs, κῦρος, Cambysis filius ex Mandane Astiagis regis filia, & Persarum Medorumq; rex, qui primus, deuicto Astyage, ultimo Medorum rege imperium transtulit in Persas, & subacta Asia, totum Orientem in potestatẽ redegit. postremo, cum bellum Scythis intulisset, eosq; clade magna affecisset, Tomyris eo tempore Scytharum regina, compositis insidiis ducenta millia Persarum cum ipso rege trucidauit, ita ut neque nuncius tantæ cladis superfuerit. Caput Cyri amputatum, in utrem humano sanguine plenum coniectũ, cum hac exprobratione: Satia te sanguine, quem sitisti. Res eius gestas uide latius apud Xenoph. in Pædia, Herod. & Iustin. lib. 1.

Cyte, es, siue Cyta, æ, κύτα Stepha. oppidum Colchidis, Medeæ patria, teste Stephano, herbis ueneficis famosa. Hinc Cytæus, a, um, unde Virgo Cytæa appellatur Medea à Val. Flac. lib. 6. Item Cytæis, idis, Prop. lib. 2. Non hic herba ualet, non hic nocturna Cytæis.

Cythera, orum, insula, quinque millia à Maleæ promontorio distans: in quam ferunt Venerem primum uectam concha marina.

Cytherea, κυθέρεια, dicta est. Virgil. lib. 10. Est Paphos, Idaliumq; mihi, sunt alta Cythera. Idem: Parce metu Cytherea. Degenerat tamen hoc deriuatiuum à natura sui primitiui. Corripit enim secundam syllabam, quæ in primitiuo producitur.

Cytorvs, mons Paphlagoniæ, in quo buxus plurima nascebatur: unde & buxifer à Catullo dicitur. Virg. 2. Ge. Vndantem buxo spectare Cytorum. Ab hoc, quæ buxea sunt, Cytoriaca dicuntur. Ouid. 4. Meta. Sæpe cytoriaco deducit pectine crines. Fuit & Cytorus, Sinopensium emporiũ, à Cytoro Phryxi filio conditum. Stra. lib. 12.

Cyzicvs, κύζικος, siue Cyzicum, insula in Propontide, duobus pontibus iuncta continenti, habens urbem eiusdem nominis: cui nomen indidit Cyzicus rex, quem Iason per imprudentiam interemit. Ouid. lib. 1. Fast. Hinc Propontiacis hærentem Cyzicon oris, Cyzicon Aemoniæ nobile gentis opus. Incolæ Cyziceni.

DE LITTERA D

DAae, Daarum, Δάαι Stepha. populi sunt Scythiæ, ex genere Nomadũ, ut auctor est Seruius in illud Virg. 8. Aene. Indomitiq; Daæ.

Dacia, per c, Δακία, regio Scythiæ, Europæ, quam quidam Thraciæ partẽ, quidam conterminam dicunt. Hæc (ut Ptole. scribit lib. 3. ca. 8.) ad Septentrionem Carpato monte à Sarmatia diuiditur, ad Occasum autẽ Tibisco fluuio ab Iazygibus Metanastis: ad Meridiẽ & ad Ortum usque ad Danubium extenditur. Huius regionis populi Daci (Δάκοι) dicuntur, olim etiam Daui teste Strab. lib. 7. Getis proximi ad Ortũ. Vnde & in Comœdiis serui introduci solent, Daui, & Getæ nominati. Hodie tota hæc regio Valachiæ nomine cognita est.

Dactylicvs, a, um. Cic. in Orat. ille dactylicus numerus.

Dactylis, dactylidis, Δακτυλὶς, uitis genus, dictum à gracilitate digitali. Pli. lib. 14. cap. 3. Has etiam Dactylos uocat Colu. lib. 3. cap. 2.

Dactylvs, pes metricus, cum syllabam longam duæ breues subsequuntur, Herous Ciceroni ductus, lib. 3. de Orat. quòd eo scribantur facta heroum & principum. Item Dactyli, fructus palmæ. Apicius: Et croci drachmæ singulæ dactylorum ossibus torridis quinque. Dactylus præterea graminis genus, de quo Pli. lib. 24. cap. 19. Dactylus item piscis è genere concharum. Plin. lib. 9. cap. 6.

Dactylus Idæus, gemma. Pli. lib. 37. cap. 10.

Dacvs, a, um, Δάκος, è Dacia. Spartianus: Ad bellum Dacum.

Daedala, Δαίδαλα, τὰ, neu ge. urbs Lyciæ, appellata à monte uicino, seu à Dædalo ibi sepulto.

Daedalvs, pe. c. Δαίδαλος, Atheniensis faber egregius, Icari pater, qui serram, asciam, perpendiculũ, terebram, glutinũ, ichthyocollã inuenit, malumq; & antennã naui imposuit. Hic accusatus ꝙ Perdicẽ, sororis filium, interemisset, iudicii metu in Cretã fugit, ubi Labyrinthũ fabricauit, cui Minotaurus includeretur, opus portentosissimũ humani ingenii. Dictus Dædalus (ut quidam existimant) ἀπὸ τοῦ δαιδάλλειν, uariare, seu ornare. Alii hoc uerbum à Dædalo deriuatũ putãt, ob multiplex, uariumq; ingeniũ hominis, propter quod Græci δαίδαλον, uarium dicunt, & ingeniosum Lucretius quoq; terrã ob rerũ artificiorumq; uarietatẽ, Dædalã nominat. Ennius simili modo Mineruam. Virgil. Circen. Plautus Logodædalos uocauit, qui dolum celant sermonis ornatu.

Daemon, Demonio, δαίμων, Deus, siue sapiens, ἀπὸ τοῦ δαίειν. August. lib. 9. de Ciu. Dei: Dæmones dicuntur, quoniã Græcum uocabulum est, ob scientiam nominati. Nostræ religionis homines appellant spiritus in cælo à deo creatos, qui de cælo deiecti, partim in terræ infimo, partim in hoc aere dãnati sunt. Dæmon etiam animus humanus in corpore situs uocatur.

Daemonion. Cic. de Diu. quod Dæmonion appellat.

Daemonicvs, a, um, Lact. l. 4. Dæmonicis fraudibus irretiti.

Daemonivm, δαιμόνιον, idem quod dæmon, numen, deus.

Dalmata, æ, δαλμάτης, qui ex Dalmatia est. Cic. Vatinio. li. 5. epist. Dalmatis dii male faciant.

Dalmatia, δαλματία, regio Illyrici contermina Liburniæ.

Dalmaticatvs, Dalmatarum uestibus indutus. Lamp. in Commodo.

Dalmaticvs, a, um. Cic. Vatinio lib 5. epist.

Dama, δορκὰς, genus capræ siluestris, tam masc. quàm fem. gen. Ver. in Pharmaceutria: Cum canibus timidi uenient ad pocula damæ. Mart. Imbelles damæ quid nisi præda sumus? Diminutiuum damula.

Damascvs, urbs nobilissima, caput Syriæ: unde Damascena pruna, auctore Plin. lib. 15. dicta: & regio ipsa Damascene, quæ totam illam Syriæ partem cõplectitur, quæ adiacet Libano monti.

Damassonivm, δαμασώνιον, herba est, plantaginis folia habens, angustiora tamen & in terram reflexa. A Dioscoride Alisma appellatur. Nonnulli putant eam esse, quam uulgus Plantaginem aquaticam uocat: alii illam, quæ ab officinis Fistula pastoralis, dicitur.

Damivm, teste Festo, sacrificii genus erat.

Damnas, Condennato. ἁλοὺς, ὀφλών, pro damnatus apud Iurecõsultos. Vtebantur autem hoc uerbo cum testator suo testamento damnabat heredem ad præstandum alicui aliquod legatum. Quintil. lib. 7. Heres meus uxori meæ damnas esto dare argenti.

Damnatio, onis, κατάγνωσις, damnandi actus, reorum acerbissimæ damnationes, Cic. in Pis.

Damnatorivs, a, um. Cic. 5. Verr. Verres in Xenonem iudicium dabat illud suum damnatorium. Damnatoria tabella, Suet. in Augusto.

Damnifico, Danneggiare, far danno, ζημιόω, damnum infero. Damnificus, qui infert damnum. Plaut. in Cist. nequam bestiam, & damnificam. Damnigerulus, idem in Truc.

Damno, as, Condennare, καταγινώσκω, condemno, quandoque ablatiuo, quandoque genitiuo iungitur. lib. 4. ad Here. Maiores nostri si quam unius peccati mulierem damnabãt, simplici iudicio maleficiorum multorum conuictam putabãt. Cic. in Tuscu. Animos quasi capite damnatos morte multant. Quando uero non apponitur pretium, uel peccatum, pœna ue peccati, accusatiuo tantum iungitur, & significat culpo. Cic. 4. Tusc. Rerum naturam potius, quàm errorem, damnare uoluimus. Interdum accipitur pro exheredare: unde à duobus filiis alterum heredem institutum, alterum damnatum legimus. Interdum pro obligare, & necessitate obstringere. Ter. in Phor. Tuus est damnatus gnatus, nõ tu. Hinc Damnatus: ut Damnatus capitis, uel capite. Interdum idem quod obligatus, uel astrictus. Vnde heredes dicebantur Damnati ad præstandum legatum, id est astricti & obligati. pro quo ueteres etiam dicebant damnas. Itẽ, Damnatus uoti, uel uoto, dicitur is, qui iam eius, cuius gratia uotum fecerat, factus est compos. Et damnare aliquem uoto dicebantur dii, cum alicui tribuebãt id, cuius gratia uotum susceperat: contra Macrobii sententiam: qui arbitratur eũ dici damnatum uotis, qui iam uota persoluit. Hoc autem uerum non esse, apertissime conuincitur uno Liuii testimonio lib. 7. Dictator (inquit) inter ipsam dimicationem ædẽ Iunoni Monetæ uouit: cuius damnatus uoti, cum uictor Romam reuertisset, Dictatura se abdicauit. Et paulo post: Anno postquàm uota erat, ædes Monetę dedicatur. Audis ne Dictatorem protinus parta uictoria fuisse damnatum uoti, cũ tamen uotum adhuc non persoluisset? quod subsequẽti demum anno fuit persolutum?

Damnose, aduerb. ut, Damnose bibere. Hora. 2. Ser. Sat. 8.

Damnosvs, a, um, Dannoso, ζημιώδης, βλαβερὸς, damnum, uel detri-

detrimentum habet coniunctum. Colu.li.2.per partes non nunquam damnosum est, in summa tamen compendiosum. Aliquando sumitur actiue,pro eo quod damnū infert. Plau. in Bacch. Quid tibi commerci cum diis damnosissimis? Aliquando passiue,idē in Epid. Damnoso sene,pro eo qui damnum subeat.Damnosus,profusus. Suet. in Nero. Nō in alia re damnosior,quàm in ædificando.

DAMNVM, *Danno*, βλάβη, à demendo,cum diminutione res deterior fit. Cic.Damni nihil facis.

DAMON, Δάμων, nomen philosophi Pythagorici,qui cum Pythia arctissimo amicitiæ uinculo cōstrictus fuit. De quo ita Cic.lib.3.Offic.Damon & Pythias Pythagorei,hoc animo inter se fuerunt, ut cum eorum alteri Dionysius diem necis destinauisset, & is qui morti addictus esset, paucos sibi dies commendandorum suorum caussa postulauisset, uas factus est alter sistendi eius, ut, si ille non reuertisset, moriendum esset ipsi, qui cum ad diem se recepisset, admiratus eorum fidem Tyrannus, petiuit, ut se ad amicitiam tertium ascriberent.

DAMOPHILA, Δαμόφιλα, Lesbia Poetria fuit, Sapphus coætanea, cuius meminit Philostratus in uita Apollonii.

DANAE, per tres syllabas, Δανάη, nomen Acrisii filiæ, quæ à Ioue in aurei imbris effigiem conuerso compressa, Perseum peperit, qui auum suum occidit. Oui.lib.2.de Trist. Qui Danaen Danaesq; nurus, matremq; Lyæi.

DANAVS, Aegypti frater, Argiuorum rex, qui Sthenelo rege expulso, Argos tenuit, ibiq; quinquaginta annos regnauit, genuit quinquaginta filias, quæ una nocte uiros suos, Aegypti filios, interfecerunt, præter unam Hypermnestram, quæ Linum maritū seruauit. unde apud inferos supplicii loco illis præscriptum est, dolium pertusum aqua implere, è quo tantundem effluat, quantum infundatur. Inde originem traxit prouerbium Dolium Danaidum : quod in auaros competit, quorum auaritiæ nihil est satis : aut in prodigos, quorum profusioni ne ipse quidem Pactolus satisfaciat : aut in homines futiles, qui arcana fidei suæ credita non queunt continere.

DANISTA, *Vsuraio creditore*, δανειστής, fœnerator, creditor. Plau. Morigerus est mihi danista, qui de me argentum non petit.

DANTISCVM, nobile Poloniæ emporium est, ad mare situm, ubi Vistula amnis in Oceanum influit. Germani sua lingua uocant Dantzsuich.

DANVBIVS, Ἴστρος, maximus Europæ fluuius, qui ortus in iugis Arnobæ montis Germaniæ, ex aduerso Raurici Galliæ oppidi, multis ultra Alpes millibus, ac per innumeras lapsus gentes Danubii nomine, immenso aquarum auctu, ubi primum Illyricum alluit, Ister appellatus, sexaginta amnibus receptis, medio ferme numero eorum nauigabili, in pontū uastis sex fluminibus euoluitur. Hæc Pli. lib.4.cap.12. Ammianus quoque li.22. Amnis (inquit) Danubius oriens prope Rauracos montes, limitibus Rheticis per latiorem orbē protensus, ac sexaginta nauigabiles pene recipiens fluuios, septem ostiis per hoc Scythicum latus erumpit in mare. Hunc secundum post Nilum facit Ausonius, & Ouid.lib.4. de ponto, ubi de Scythiæ fluminibus.

DANVNT, quandoque à ueteribus dicebatur pro dant: & Duis pro dederis. Plaut. Cui seruitutem Dii danunt lenoniam. Nonius.

DAPALIS cœna, *Cena suontuosa*, λιπαρὸς, δαψιλής, quæ diuersis & amplis dapibus constat. Pli.lib.10.cap.10.

DAPATICE, aduerbium, λιπαρῶς, id est, laute, Festus.

DAPATICVS, a, um, *Ampio, magnifico*, amplum, magnificū. Fest.

DAPHNE, Δάφνη, Penei fluuii filia, quæ cum uim Apollinis nō posset effugere, implorato paterno nomine, conuersa est in Laurum. Ouid lib.1.Metam. Est item Daphne, ingens lucus, & opacus. Strab.lib.15.

DAPHNIA, gemma comitialibus morbis utilis existimata. Pli. lib.37.cap.10.

DAPHNIS, teste Seruio, Mercurii filius, in Sicilia natus, iuuenis formosissimus, qui primus Bucolicum carmen inuenisse dicitur. Suidas.

DAPHNON, *Luogo oue sono molti lauri*, lauretum, locus multis consitus lauris. Mart. lib.10. Disposuit daphnona suo Torquatus in agro.

DAPINO, as, pen. pro. significat dapes parare. Plau. in Cap.

DAPS, dapis, *Viuanda*, inquit Festus, apud antiquos dicebatur res diuina, à Græco Δαίς. Liui.1. Adhibitis ad ministerium dapemq; Potitiis ac Pinariis. Quomodo uero dapes construantur, uide Cato.de re rust.ca.132. Ceterum dapes non solum deorum, uel nostræ in sacrificiis deorum, sed etiam magnifici & opipari apparatus sunt. Mart. Dapibusq; instructa superbis. Virg.4.Aen. Diripiuntq; dapes. Præterea & cibos uitabiles & infandos Dapes uocari, Nonius ex duobus Virgilii locis affirmat, quorum alter est Aene.3. de Cyclope : Nam simul expletus dapibus, uinoq; sepultus : Alter in Buco. Quas illi Philomela dapes, quæ dona parauit.

DAPSILE, δαψιλῶς, aduerb. abundanter. Suet. in Vesp.

DAPSILIS, le, pe.cor. *Abondante, liberale*, δαψιλής, abundans, liberalis, largus. Plau. Most. Dapsiles sumptus facit. Col.l.4. At spionia dapsilis, multo & amplitudine magis uuarum, quàm numero fertilis. Plau. in Aul. Dotes dapsiles nihil moror, id est, affluentes, & largas.

DARADVS, Ptolemæo fluuius Africæ. Plinius Darat uocat, libro 5.cap.1.

DARDANARII, *Rinendaiuoli*, προπῶλαι, qui omnia præemunt, uti carius uendant : dicti à Dardano quodam mago, à quo etiam Dardaniæ artes magicæ. unde Columella: Dardaniæ ueniunt artes.

DARDANIVM, genus ornamenti, quod lacertis adhibebatur. Pli.lib.33.cap.3.

DARDANVS, Electræ, Iouisq; filii nomen, qui cum Iasium fratrem interemisset, inde fugiens in Samothraciam primum, deinde in Asiam uenit, locaq; tenuit Hellesponto proxima, urbemq; ibi Dardanum condidit, regionemq; totam Dardaniam appellauit, quam postea Tros Ericthonii filius Troiā appellauit. Virg.3.Aene. Dardanus Iliacæ primus pater urbis, & auctor.

DARES, etis, Δάρης, historicus Phrygius, qui primus bellū Troianum, cui ipse interfuerat, Græce conscripsit : quod postea à Cornelio Nepote in Latinam linguam uersum.

DARIVS, nomē regis Persarum, qui triginta sex annos regnauit : cui Xerxes filius successit in regnum. Darius etiam ultimus Persarum rex, quem Alexander exiguis copiis facile profligauit.

DASYPVS, huius dasypodis, *Coniglio*, δασύπους, animal, quod nos leporem, aut (ut aliis placet) cuniculum uocamus. Plin. lib.10.cap.63. Dasypodes omni mense pariunt, & superfœtant, sicut lepores. ex quo loco satis constat Plin. dasypodē à lepore distinxisse, contra Budæum, qui putat Pli. ea in re deceptum, eo præcipue argumento nixus, quòd Aristoteles plerisque in locis dasypodem à lepore non uideatur distinguere. Si tamē diligentius scriptorem illum excussisset, inuenisset locum manifestissimum, ubi ille duo hæc indubie secernit. Locus is est lib.1. de Historia animali. ubi sic habet. Animantium aliæ mites, ut boues : aliæ peruicaces brutæ omnino, ut sues siluestres : aliæ timidæ, ut cerui, lepores, cuniculi.

DATARIVS, a, um, gratuitum. Plaut. Nulla est mihi salus dataria.

DATATIM, in uicem dando. Plau. Tum isti, qui pila ludunt ser ui scurrarum datatim in uia. Pomp. Adelphis : ut citat Nonius. In lecto datatim lusi tecum, id est, coeundo. Nam Datatim ludere, est mutuo coitu uti.

DATO, as, frequent. Plau. in Most. Fenore argentum datas.

DATOR, ris. Virg.1.Aen. Adsit lætitiæ Bacchus dator.

DATVM, ti. Cice.de Amic. Vt par sit ratio acceptorum & datorum.

DATVS, us. Plau. in Trin. Aurum meo datu tibi ferre.

DAVLIA, Vel Daulis, Δαυλὶς Ptolemæo, oppidum Phocidis, olim subditione Terei regis Thracum. unde Philomela ab Ouid. Daulias dicitur, quòd in Daulide urbe in auem sui nominis fuerit conuersa.

DAVCVS, herba similitudine fœniculi, candidioribus tamen foliis, & minoribus, hirsutisq;, caule pedali recto, Plin. libro 25.cap.9.

DAVNVS, filius Pilumni, & Danaes, auus Turni, qui in Apulia regnauit, à quo etiam regio illa Daunia dicta est. Alter fuit Daunus prioris filius, qui ex Venilia sorore Amata, Turnū suscepit. Virg. lib.12. Dauni miserere senectæ. Est quoque fluuii nomen in Apulia, unde Hora.lib.3.Car.Ode.33. Pauper quæ Daunus.

DAVNI, Italiæ populi, à Dauno duce, Diomedis socero. Plin. lib.3.cap.11.

DAVTIA, quæ & Lautia, munuscula, legatis data hospitii gratia. Fest.

D ANTE E

DE, *De, di, da*, παρά, præpositio est, quę separata significat à uel, ab, uel ex: ut, Audiui de patre meo. Itē propter. Ter. in Eun. Quātum me amas de fidicina hac? Item deorsum, sicut Sus sursum : unde Susq; deq; fero, ueteres dicebant : id est, sursum, an deorsum res feratur, parui facio. Composita uero aliquando detractionem notat, ut Decortico, Delibro. In aliquibus deorsum, ut Descendo, Defluo. Interdum nō, ut Delumbe, non habens lumbos. Interdum actiua est, siue intensiua, ut Deamo, Deprauo. Interdum diminutiua, ut Decresco, Deferuesco. Interdum priuatiua, siue negatiua, ut Desperatus,

speratus, Demens, Dedecet. Interdum deficientem uim sui simplicis indicat, ut Disco Dedisco: Tego, Detego: Doceo, Dedoceo. Significat quandoque omnino: ut Demando. Quandoque aperte, seu palam: ut Demonstro.

DEA, deæ, Virg. 2. Aene. Nec uox hominem sonat, ô dea certe. Auxiliaris dea, Ouid. 9. Meta. Vltrices deæ, Sen. in Octauia. Cice. pro Rab. Diis, deabusq; immortalibus pacem, ac ueniam peto.

DEACINATVS, adiectiuum: ut Deacinata dolia, à quibus abstersi sunt acini. Cato de re rust. cap. 26.

DEALBO, *Biancheggiare*, λευκαίνω, album reddo. ut Dealbare parietem. Curius ad Cic. epist. lib. 7.

DEAMBVLO, *Passeggio*, περιπατέω, de loco ad locum ambulo. Terent. in Adelph. Deambulare huc libitum est. Deambulatio, Ter. Heaut.

DEAMO, *Amar di cuore*, ualde amo. Ter. i Heau. Deamo te Syre

DEARMATVS EXERCITVS, *Essercito disarmato*, exarmatus, & spoliatus. Liu. 4. Consul triumphans in urbem redit, prælatis spoliis, quibus dearmatum exercitum hostium sub iugú miserat.

DEARTVO, as, *Smembrare*, ἀπαρθρόω, quasi per artus incido. Pla. in Capt. Deartuatus sum miser scelesti huius technis.

DEBACCHARI, *Furiare per ebriezza*, παροινεῖν, proprie est præ ebrietate ualde furere: quanquá etiam debacchari dicimus eú, qui præ furore mentis suæ non satis compos, nihil considerate agit. Ter. in Adel. Si satis debacchatus iam es leno.

DEBELLARE, *Vincere in guerra*, καταπολεμεῖν, bello uincere, & proprie debellamus homines: expugnamus castra, urbes, naues, & huiusmodi. Pli. lib. 6. Darium Alexander debellauit. Liu. lib. 8. Debellatum est cum Græcis, id est, finitum belliú. Virg. 6. Aen. Parcere subiectis, & debellare superbos. Debellato, uice aduerbii. Liu. lib. 3. Scipionem, uelut iam debellato, auertit fama redintegrandi belli.

DEBELLATOR, uerbale: ut, Cruenti gurgitis debellator, Statii. lib. 9. Thebaid.

DEBEO, es, debui, debitum, *Douere, essere debitore, tenuto obligato*, ὀφείλω, pertinet ad omnia, quibus deuincti sumus. Cic. Planco: Perfice, ut ne minus respub. tibi, quàm tu reip. debeas. Sæpissime uero pro oportet. Cic. ad Attic. Debebunt Pompeium hortari, ut sit amicus.

DEBILIS, le, ἀδύνατος, ex de, & habilis, quasi parum habilis. Ci. in Catil. Infirmos, ac debiles fore putabam. Imbecillus ac debilis senes, pro Sext.

DEBILITAS, atis, ἀδυναμία, infirmitas. Cic. 2. de Fin. Ob eamq; debilitatem animi multi parentes reliquerunt.

DEBILITATIO. Cic. in Piso. Quid debilitatio atque abiectio animi tui?

DEBILITO, as, are, ἐξασθενίζω, debilem reddo. Cic. in Vatin. Quæ leges sæpe tribunicios furores debilitarunt & represserunt. Debilitari passiue. Cic. 2. de Fin. Turpe esse uiro debilitari, dolere, frangi.

DEBITIO. Cic. pro Planco: Dissimilis est pecuniæ debitio & gratiæ.

DEBITOR, χρεώστης, ὀφειλέτης, teste Modestino, dicitur is à quo inuito exigi pecunia potest. Cic. Att. lib. 3. Titinnius debitoribus suis renunciauit, ut eodem fœnore uterentur.

DEBITVM, substantiuum, *Debito*, χρέος, ὀφείλημα, æs alienum, quod debetur. Debitus, a, um, partic. quod debetur. Idem in Phil. O fortunata mors, quæ naturæ debita, pro patria est potissimum reddita. Frequéter apud Ciceronem accipitur pro Meritus, siue Iustus. in epist. ad Attic. Huic habiti à me honores, nulli, nisi debiti. Idem 9. Phil. Iustum ac debitum honorem alicui decernere.

DEBLATERO, as, are, *Parlare stoltamente*, φλυαρῶ, est stulte loqui, inquit Fest. nam βλάκας stultos uocant Græci. Nonius uero deblaterare, obloqui, & confingere interpretatur. Plau. Aul. Deblaterasti iam uicinis omnibus. Gell. lib. 9. cap. 15. Deblateras uersuum multis millibus.

DECACHINNARE, *Beffare*, ἀποκαγχάσαι, deridere. Tertullianus.

DECACVMINO, as, *Tagliare la cima*, ἀκρωτηριάζω, βλαστολογέω, cacumen præcido. Col. li. 6. Adhuc tenera decacuminetur.

DECACVMINATIO. Pli. lib. 17. Similem & decacuminatio rationem habet.

DECANTO, as, *Diuulgare, celebrare*, ἐπιφημίζω, laudo, celebro, diuulgo. Interdum, iterum atque iterum repeto. Cic. Att. li. 5. Hæc decantata erat fabula. Idem 3. de Orat. Qui alicui peruulgata præcepta decantet. Idem 3. de Fin. Quæ quidem res efficit, ne necesse sit iisdem de rebus semper quasi dictata decantare.

DECAPVLO, as, pen. pr. *Votare, euacuare*, depleo, euacuo: à capulis deductum, quæ sunt uasa ansata, quibus oleum depleri solet. Pli. lib. 15. cap. 6. Sæpius dic decapulandum.

DECAVLESCO, scis, ἀποκαυλοῦμαι, caules amitto, Plin. libro 19. cap. 7.

DECEATES, populi Liguriæ. Pli. lib. 3. cap. 5.

DECEDO, is, *Partire*, ἀποχωρέω, abeo, discedo. Cœl. Ciceroni: Quod tibi decedenti pollicitus sum. Proprie uero a mandato custodiæ loco recedo: ut Consules de prouincia dicuntur decedere. Cic. ad Att. Non putet nos senatus ante oportere decedere, quàm nobis successum sit. Decedere de summa, est de summa aliquid detrahi. Ter. Adel. De summa nihil decedet. Item decedere, est, detrahi, siue minui. Lact. lib. 2. Id solidum existimandum, cui nihil decedere: id perfectum, cui nihil possit accedere. Decedere uia, est per errorē siue honoris gratia digredi. Suet. in Cæsar. Cum, luminibus extinctis, decessisset uia. Decedere de suo iure, est non summo iure agere, sed aliquid sui iuris condonare. Cic. 2. Offi. Est liberale, paululum nonnunquam de suo iure decedere. Rursus ponitur pro mori. Cic. ad Att. lib. 1. Pater nobis decessit. Decedere de statione uitæ, figurate, apud eundem in Catone: Vetat Pythagoras sine iussu imperatoris de præsidio, & statione uitæ decedere.

DECEM, indeclinabile, à δέκα. Ter. in Heaut. Decem dierú, nia mihi est familia.

DECEMBER, ποσειδεών, nomen mensis, quòd decimum locú teneret, antequam additi essent Ianuarius, & Februarius. Legitur & Decembris, adiect. Hor. 2. Serm. Age libertate Decembri Vtere.

DECEMIVGIS, currus quem decem equi iuncti trahunt. Suet. in Nero.

DECEMPEDA, δεκάπους, pertica, qua mensuratur terra, à numero pedum dicta. Cic. 17. Phil.

DECEMPEDATOR. Idē 13. Phil. Agri publici decempedator.

DECEMPRIMI, dicuntur à Cicerone, qui δέκα πρῶτοι Græce, pro Roscio Am. Decretum fit ut Decemprimi proficiscā tur ad L. Syllam.

DECEMSCALMVS, actuariolum, quod decem scalmis agebatur, Cic Att. lib. 16.

DECEMVIRI, summus magistratus Romæ fuit, in consulum locum suffectus. Liu. 3. Anno trecentesimo altero, quàm cōdita Roma erat, iterum mutatur forma ciuitatis ab consulibus ad decemuiros.

DECEMVIRALIS, le: ut, decēuirales leges, quæ sunt leges xii. tabularum, quibus perferendis decemuiri consulari potestate creati sunt. Liu. lib. 3. Prius quàm urbem egrederentur, leges decemuirales, in æs incisas publice proposuerunt. Decemuirale collegium, Cic. 6. Verr.

DECEMVIRATVS, tus, dignitas & officium Decemuirorú. Cic. de leg. Agr. Vt ii decemuiratum habeant, quos plebs designauerit.

DECENNALE, δεκαετὴς, decē annorum: ut, Bellum decēnale.

DECENNIS, ne, *Di dieci anni*, δεκαετὴς, decem annorú: à quo Decennium: Decennis semina. Pli. l. 18. c. 5. & c. 44.

DECENTER, καθηκόντως, pulchre, apte, conuenienter. Cic. pro Cecin. Decentissime descripta à maioribus iura finium, possessionum, aquarum. Hinc, Decus, Decor, Decorus, Decorum, & Decoro.

DECENTIA, εὐκοσμία, cōuenientia, pulchritudo. Cic. 2. de Natu. deo. Venustatem atque ordinem, &, ut ita dicam, decentiam oculi iudicant.

DECERMINA, teste Festo, quæ purgandi caussa decerpuntur: cuiusmodi sunt frondes sacræ, quibus in lustrationibus uti solent.

DECERNO, is, creui, cretum, *Determinare*, διορίζομαι, cōstituo, siue de magnis rebus certam sententiam profero: ut, senatus decretum. Cic. lib. 1. Offi. Expectanda magis decernendi ratio, quàm decertandi fortitudo. Ter. in And. Quicquid peperisset, decreuerunt tollere: id est, deliberarunt. Interdum est, ex potestate constituere: unde decreta syderum. Scribit Firmic. sydera decernere felicitates infelicitatesq; mortalibus. Per translationem pro dimicare. Virg. 11. Aen. Ipsumq; iubet decernere ferro.

DECERPO, is, psi, tum, *Carpire, tor uia*, ἀπολέγω, ἀποδρέπομαι, ex de, & carpo, detraho, siue à re aliqua carpo: ut, decerpere uuas. Pli. in epist. Decerpere fœtus arborum, Plin. lib. 4. 22. Decerpere folia, Col. lib. 5. cap. 10. Hora. 1. Ser. Sat. 2. Ex te decerpere fructus. Cic. 5. Tusc. Humanus animus decerptus ex mente diuina.

DECERTATIO, Cic. 11. Phil.

DECERTATORIVS, a, um, ut, Pugna decertatoria, Quinct. libro 6. cap. 4.

DECERTO, as, frequent. *Combattere, guerreggiare*, ἁμιλλῶμαι. Cice. pro Planc. Erat non iure, non legibus decertandú. Decertatur impersonale. Cic. 1. Offic. Cum de imperio decertatur. Decertatus, particip. Stat. libro 1. Theb. Alternaque

regna

regna prophanis Decertata odiis. Labores decertati, certádo peracti, Claud. 1. Paneg.

Decessio, nis, *Partita*. Cic. Q. Fra. Spem maturæ decessionis.

Decessor, ris, qui iam magistratu defunctus decedit de prouincia, & successori suo eam tradit. Vlpian. in l. obseruare. ff. de offi. procons.

Decessus, us, *Partita*. Cæsar 3. bell. Gal.

Decet, *Conuenirsi*, πρέπει, conuenit, aptum est, consentaneum est. Et modo personale est, in tertiis tamen duntaxat personis declinatum. Ouid. de Rem. Lude, decent animos mollia regna tuos. Modo impersonale, habetq; fere accusatiuum. Cic. 5. Tusc. Oratorem irasci non decet, simulare non dedecet. Nō nunquam datiuum. Terē. Ad. Facite ita ut uobis decet.

Decies, aduerb. δεκάκις, Plaut. Stic. Decies in die mutat locum.

Decido, p. p. *Tagliare*, ἀποκόπτω, abscindo, amputo. Plaut. in Merc. Decide mihi collum, si falsum ad te loquar. Per translationem deliberare. Hora. Et post decisa negotia campo. Eleganter ponitur pro litem consensu mutuo dirimere: trāsigere, iurisconsulti uocant. Cice. 4. Verri. Res ad istum defertur, & istius more deciditur.

Decido, is, p. c. *Cadere in giù*, καταπίπτω, deorsum cado. Ci. 2. Offi. Ficta omnia celeriter tanquam flosculi decidunt. Decidere equo, uel ex equo. Cæs. 2. Bel. Gal. & Plin. lib. 28. ca. 8. Sic per metaphoram, Decidere spe, uel à spe, spem amittere. Ter. in Heaut. Quanta spe decidi? Deciduus, a, um. Pli. lib. 11. cap. 37. Ceruis tantum Cornua solida, & omnibus annis decidua. Decidium, pro occasu. Sen. epis. 30. Bassus noster uidebatur mihi fortiter ferre decidium sui.

Decimae, arum, siue Decumæ, *Decime*, δεκάτη, decima pars quarumcunque rerum, quæ soluitur principibus & sacerdotibus. Plau. Vt decimas solueret Herculi. Legitur & Decuma in singulari nu. Cic. 5. Vert. Affirmante se plus decuma non daturum. Idem de Nat. deo. Neque Herculi quisquam decumam uouit unquam.

Decimanus, siue **Decumanus**, δέκατος, idem fere quod decimus. quia tamen ita usu uenire solet in rerum natura, ut decima quæque sint maxima, factum est ut decumanus accipiatur pro Magno. unde decumana porta castrorum, quæ in his maxima est, erατq; in postica castrorum parte, ut ex Cæsare lib. 3. Bel. Gal. intelligitur. Decumana oua, quæ ceteris maiora sunt: & Decumani fluctus, qui reliquos magnitudine superant. Nam & ouum decimum maius nascitur, & fluctus decimus fieri maximus dicitur, ut scribit Festus. Ouid. 11. Met. Vastius insurgens decimæ ruit impetus undæ. Decumanus accipenser, apud Cic. 2. de Fin. ex Lucilio. Decumanus ager, ex quo decimæ recipiuntur. Cic. 5. Verr. Et Decumanus limes, in limitatione agrorum, à magnitudine & longitudine dictus putatur, qui agrum ab exortu æquinoctiali ad occasum æquinoctialem secat. nam alter ex transuerso occurrens, cardo appellatur, à Septentrione in Meridiem ductus. Plin. lib. 18. Decumani etiam (ut Asconius Pedianus docet) uocantur publicanorum principes, à quibus decumæ, siue decimæ exigebantur. Cic. 4. Verr.

Decimo, as, are, *Decimare, torre la decima*, ἀποδεκατεῖν, δεκατεύειν, est decimam partem detrahere. unde decimari legiones dicuntur, quādo decimus quisque supplicio afficitur ab imperatore. Liui. lib. 2. Sorte decimus quisque ad supplicium lecti.

Decimum, aduerb. Liu. 6. ab urb. Nos reficietis decimum tribunos.

Decimus, ultimus ex denario, uel unus ex decem. Plaut. in Amphi.

Decimodia, uasis genus decem capiens modios. Colu. lib. 12. cap. 18.

Decipio, is, pen. cor. *Ingannare*, ἐξαπατάω, defraudo, deludo, à capio. Ouid. epist. 11. Vltimus est aliqua decipere arte labor. Cic. 1. Offi. quæ coactus quis metu, aut deceptus dolo promiserit?

Decipula, æ, παγίς, Instrumentum aliquod decipiendis, uel auibus, uel muribus idoneum, Pro quo & Decipulum neut. gen. dixit Apul. lib. 8.

Decircino, as, contrarium suo simplici Circino, quod est, rotundum facio. Manil. lib. 3. Quem teretis natura soli decircinat orbem.

Deciremis, fem. gen. nauigii genus, habens decem remorū ordines. Plin. lib. 7. cap. 56.

Decisio, onis, determinatio, uel diremptio litium mutuo consensu. Cic. pro Cecin. Quid nostra decisio de æquitate.

Decius, Decii tres, pater, filius, & nepos dicti, qui pro patria se deuouerunt, pater bello Gallico, filius bello Hetrusco, nepos eo, quod Pyrrhus gessit pro Tarentinis. Cic. 1. Tusc. Si mors timeretur, nō cum Latinis decertans pater Decius, cum Hetruscis etiam filius, cum Pyrrho nepos, se hostium telis obiecissent.

Declamatio, onis, μελέτη, domestica exercitatio, qua oratores feciis causis solent præludere, parandæ eloquentiæ caussa. Pueris quoque in ludis ficta quædam themata solent præscribi, quibus ad eloquentiam sibi uiam sternerent. Ci. pro Mur. Non placet mihi declamatio potius, quàm persuasio. Idem pro Planc. peruulgata declamatio.

Declamator, oris, qui domesticis, scholasticisve meditationibus se exercet, ut postea seriis in causis sit paratior. Cic. in Orat. Non declamatorem aliquem de ludo, sed perfectissimum oratorem quærimus.

Declamatorie, aduerb. μελετητικῶς, more declamantiū. Hieron.

Declamatorius, a, um, ut, Genus dicendi declamatorium, declamationibus magis, quàm seriis orationibus accommodatum. Cic. Q. frat. lib. 3. puer magis illo declamatorio genere delectari uidetur.

Declamito, as, are, frequent. Cic filius ad Tironem: declamitare Græce apud Cassium institui.

Declamo, as, are, *Essercitarsi dicendo*, μελετᾷν, est ficto themate se exercere. Ouid. 2. de Arte: Sed neque declament medio sermone diserti Contra aliquem uehementissime declamare. Cic. 6. Ver. Ille insanus, qui pro isto contra me uehementissime declamasset.

Declaratio, Cic. ad Planc. lib. 10. Rursus declaratio animi tui.

Declaro, *Dechiarare, mostrare apertamente*, ἐμφανίζειν, δηλοῦν, est aperte monstrare. plus enim est quàm significare. Cice. Luceio: hoc sæpius dicendum, tibiq; non significandum solum, sed etiam declarandum arbitror. Declarare consulem, ueteres dixerunt pro renuntiare, cum scilicet is, qui consularia decedebat, collectis, pronuntiabat, quis futurus esset consul. Cic. pro Mur. Vt eiusdem hominis uoce & declaratus consul esset, & desensus.

Declinatio, Curt. lib. 7. Macedo lanceam omisit, quā Dioxippus cum exigua corporis declinatione uitasset.

Declino, as, pen. pro. *Declinare, abbassare*, ἀποκλίνω, ἐκκλίνω, ὑπεξίσταμαι, significat deorsum aliquid flectere. sed quoniam sæpius caput, aut etiam totum corpus declinando, periculū deuitatur, consuetudo inualuit, vt pro vitare poneretur: vt in gladiatoribus uidemus: qui vt petitiones aduersariorum facilius declinare possint, modo se huc, modo illuc flectūt. Ponitur uel absolute. Ci. pro Sext. Magna rerum permutatione impendente, declinasse me paululum. Vel cum accusatiuo. Cic. Offic. 1. Declinet ea, quæ ei nocitura uideātur. Vel cum ablatiuo & præpositione. Idem Tuscu. 4. Quomodo, quæ bona natura appetimus, sic à malis natura declinamus. Aliquando cum præpositione A. Cic. Atti. Non arbitratur eum, à Capua declinaturum. Vel cum De. Idem de Finib. 5. Paululum ad dextram de uia declinaui. Transfate. Idē Amic. Declinandum est de uia, modo ne summa turpitudo sequatur, id est, de summo iure decedendum est, & aliquid amicitiæ condonandum. Plau. in Aul. Declinaui paululum me extra uiam. Pro deduco. Liui. 1. Si quo inde agmen declinare uoluissem. Pro eximo. Teren. in Hecy. Neque declinatam quicquam ab aliarum ingenio ullam reperias.

Decliuis, ue, *Inchinato, piegato, chino*, deorsum inclinatus. Cæs. 2. bel. Gal. Collis à summo æqualiter decliuis. Plin. in epist. Mulier, ætate decliuis, diuidua, mater. Decliuitas, atis, inclinatio. Cæs. 7. bel. Gal. Exiguum loci ad decliuitatis fastigiū magnum habet momentum.

Decoctor, oris, qui patrimonio absumpto ad inopiam redactus est. Cice. in Catil. exercitum collectum ex rusticis mendiculis, & decoctoribus.

Decoctum, cti, subst. ius, in quo aliquid coctum est. Plin. lib. 24. cap. 9. Ad dentium dolorem, auriumq; decoctum eorum salutare.

Decoctus, us. Plin. lib. 37. cap. 12. gemmæ mellis decoctu nitescunt.

Decoctura, æ. Pli. lib. 23. cap. 1. Decoctura cæliacos iuuat.

Decollo, as, are, *Por giu dal collo, tagliar il collo*, de collo deponere, ut interpretatur Non. citans illud Cæcilii. In tuo collo est: decolles caue. Significat etiam caput alicui auferre. Fenestella l. 2. Cæsar à piratis captus, postea ceperit eos, & decollauerit. Per metaphoram pro destituere, siue decipere. Plaut. in Capt. Illic mihi una spes cœnatica: Si ea decollabit, redibo huc ad senem ad cœnam asperam, id est si fefellerit ea spes, quasi collum fregerit. Quin etiam, quod Varro lib. 1. de Re rust. cap. 2. Decollare dixit, Columella eandem rem tractans, deesse scripsit lib. 1. cap. 3.

Decoloratio, Ci. 2. de Diu. Decoloratio ex contagione.

Decolor, pen.co. *Senza colore, scolorito, κακόχρουν, δυσειδής*, quod colore uitiato est, uel male coloratum. Tibul. Quæ ferret à celeri decolor Indus aqua. Nonnunquam pro turpi & inhonesto accipitur. Oui. in epist. Deianiræ ad Herculem: Fama Pelasgiades subito peruenit ad urbes Decolor, & factis inficianda tuis. Aetas decolor. Virg. 8. Aen. Deterior donec paulatim ac decolor ætas, Et belli rabies, & amor successit habendi. Vbi Seruius: Decolor ætas, uitiosa: in omni enim uitioso corpore inest pessimus color.

Decoloro, as, pen. pr. *Discolorare, τὸ χρῶμα διαφθείρω, ἀχρωμόω*, colore pristino priuo, aut colorem uitio. Lib. 4. ad Her. Si tumore aut liuore decoloratum est corpus mortui, significat eum ueneno necatum. Colu. lib. 12. cap. 16. uuas in aheneum feruens demitti, & exiguum pati, dum decolorentur.

Decoquo, is, pe. cor. *Consumare, scemare, cuocendo, ἀφεψέω*, paulatim diminuere & coquendo absumere. Plin. lib. 31. cap. 3. Neronis principis inuentum est decoquere aquam. Ita Decoquere mustum, uel aliud ad tertias, & quartas, Columellæ, & Pli. sæpe. Vnde decocta aqua, & Decoctum, *ἀφέψημα*. Plin. lib. 22. Decoquere pro conuertere accipere uidetur. Omnem, sic succum alienum in uenenum decoquit. Interdum est, substantiam consumere, & creditores solutione defraudare, quod sæpe euenit iis, qui gulæ omnia dedunt, aut qui scorta sectantur: translatione sumpta ab iis rebus, quæ ad ignem diutius commoratæ ad nihilum redigi solent. Et fere intransitiue ponitur. Cic. 2. Phil. Tenes ne memoria, prætextatum te decoxisse? Interdum etiam transitiue dicimus Decoquere patrimonium. Ita usus est Spartianus, cum scribit Adrianum senatoribus, qui non uitio suo decoxerant patrimonium, pro modo senatoriæ professionis expleuisse. Colum. lib. 12. Res ipsa iam domino decoxit, id est detrimentum dedit. Tale quid in se habet Defrigo: ut, Hic defrixit: id est bona consumpsit.

Decor, oris, pen. pro. *Bellezza, beltà, ornamento, κάλλος*, masculgen. pulchritudo quædam ex decentia rerum, personarúmque in locis, temporibus siue in agendo, siue in loquendo. Virg. lib. 5. Diuini signa decoris, Ardentesque notate oculos. Cic. 4. Aca. Spoliauit uirtutem suo decore. Hinc Decorum, ri, quod non tam ipsum honestum significat, quàm quod hominibus, & communi opinioni honestum uidetur, & pulchrum, & probabile. Cic. 1. Offi. Quæ autem pars subiecta est eius generi, eam sic definiunt, ut id decorum uelint esse, quod ita naturæ consentaneum sit, ut in eo moderatio & temperantia appareat cum specie quadam liberali. Ibidē: Hoc loco continetur id, quod dici Latine Decorum potest. Græce enim *πρέπον* dicitur. Decore, aduerb. pulchre, decenter. Cic. 1. Offic. Verentur, ne, si quo casu euenerit, ut corporis partes quædam aperiantur, aspiciantur non decore. Decor uero decoris, pen. cor. est adiectiuum à decus, pro Decorus, a, um. Sal. Equis & armis decoribus multis.

Decore, *πρεπόντως*, decenter. Cic. 1. Offi. Omnis adhibenda erit cura, meditatio, diligentia, ut ea si non decore, at quàm minime indecore facere possimus.

Decoro, as, pen. cor. *Adornare, ἐπιπρέπω, τιμάω*, orno, honesto. Hora. At bene nummatum decorat Suadela, Venusque. Cicer. 1. Tusc. Ex Ennii Epitaphio: Nemo me lacrymis decoret nec funera fletu Faxit. Cic. de Clar. Orat. Hæc omnia uitæ decorabat grauitas & integritas.

Decortico, as, *Scorticare, scuoiare, ἀπολέπω, περιφλοίζω*, corticem detraho. Plin. lib. 6. cap. 39. Decorticatio. Plin. lib. 17. cap. 24.

Decorus, a, um, *Bello, adorno, εὔχαρις, πρεπώδης*, pulcher, decens, honestus. Plin. lib. 12. cap. 5. Sepes munita uallo arboris decora specie subter intuenti. Cic. 2. de Nat. deo. auri uenas penitus abditas inuenimus, & ad usum aptas, & ad ornatum decoras. Vir. 1. Aen. Decoram Cæsariē nato genitrix.

Decotes, dictæ togæ attritæ, quasi cotibus detritæ. Festus.

Decrepiti, *ἐσχατογήρωντες, παρήλικες*, extremæ ætatis senes: à crepando dicti (ut quidam uolunt) id est clamando, & cooquerendo: aut à decrescendo, quòd incuruati, & contracti, minores fieri uideantur. aut certe ab adiectiuo creperus, quod anceps & dubium significat: quòd uita eorum id ætatis in dubio sit constituta. Terent. in Eun. Cum meo decrepito hoc eunucho. Cic. pro Cæl. Tristis, ac decrepitus senex.

Decresco, *Sminuire, scemare, μειόω*. Cice. de Diui. Ostreis, & conchyliis omnibus contingit, ut cum Luna crescant, pariterque decrescant.

Decretorius, a, um, *Giudiciario, κρίσιμος*, ponitur pro iudiciario, in quo scilicet iudicium ferri potest: ut Dies decretorius, qui & Criticus & Crisimus. Decretorium sidus, uel tempus dicitur id, ex quo de prouentu aliquarum rerum futuro sumitur iudicium. Plin. lib. 18. Res summa uitium agitur, decretorio uuis sidere illo, quod Caniculam appellamus. Idem: Aquila exoritur uesperi decretorio die, florentibus oleis. Aliquando dicitur, quod est decretum, firmatum. Quinct. Quidam pugnam illam decretoriam imperitis, ac sæpe pullatæ turbæ relinquunt.

Decretum, ti, *Constitutione, deliberatione, δόγμα, ψήφισμα*, statutum, sententia. Cic. 4. Aca. Sapientia neque de seipsa dubitare debet, neque de suis decretis. Vnde decreta pontificum, constitutiones. Decreta senatus, à consultis sic distinguuntur ab aliquibus, ut decretum dicant particulam quandam esse senatusconsulti, ut cum prouincia alicui decernitur: tanquam decreta sint specialia, consulta generalia.

Decretus, a, um, particip. à decernor, cōstitutus. Ci. de Pro. Cons. Prouinciam desponsam, non decretā, habere uidetur.

Decumbo, as, *Giacere*, iaceo, quasi deorsum cubo. Apul.

Deculco, as, *Calcare, πατέω*, Calco. Plin. lib. 17. cap. 20.

Deculto, as, ex de, & occulto, abiecto o & altero c, ualde occulto. Festus.

Decuma, & **Decumanus**, uide Decimæ, arū, & Decimanus.

Decumbo, is, *Giacere, κατάκειμαι*, decubo, iaceo, recubo. Cic. 3. Ver. Cum Apronius in triclinio decubuisset. Hiero. Quintum iam diem decumbens lectulo. Col. lib. 7. cap. 9. Si quem mater decumbens oppresserit. Significat etiam ad mensam sedere. Plaut. in Merc. Ad cœnam uocas, uenio, decumbo. Ter. in Phor. Prior bibas, prior decumbas. Aliquando mori. Cic. 2. Tusc. Si satisfactum iis sit, se uelle decumbere.

Decupa, æ, quid sit, à uiris etiam doctis dubitatur, legitur tamen apud Ciceronem in Pis. Panis & uinum a propola atque decupa. Quo loco legendum putat Budæus De cupa, duabus dictionibus: ut sit sensus, Pisonem non uiuere frugaliter, sed uinum à propolis emere, atque id è cupa, id est nō diffusum aut asseruatum, sed ut è cupa affertur, id est pene mustum: non enim futuris annis prouidebat.

Decuplus, a, um, quod rei alicuius quantitatem decies in se continet. Liui. lib. 39. Vt decuplo tanto pluris, quàm quanti essent, æstimarentur.

Decures, antiqui pro decurionibus usurparunt. Festus.

Decuria, æ, *δεκάς*, manipulus decem militum, uel aliorū hominum: cui qui præest, Decurio nominatur. Colu. Classes etiam non maiores, quàm denum hominum, faciundæ, quas Decurias appellauerunt antiqui. Decuria senatoria. Ci. 4. Verr. Hic alteram decuriam senatoriam Iudex obtinebit. Decuria iudicum Cic. 5. Phil.

Decuriare, est milites conscriptos in decurias distinguere. Cic. pro domo: Cum decuriatos ac descriptos haberes exercitus perditorum.

Decuriatio. Cic. pro Plan. Decuriatio tribuum, descriptio populi.

Decuriatus, us, ui, *διάταξις*, ipsa decuriatio. Liu. li. 22. Vbi ad decuriatum & centuriatum conuenissent, sua uoluntate ipsi inter sese decuriati equites, centuriati pedites coniurabant.

Decurio, onis, *Decurione, λοχάρχης, δεκάρχος, δεκατόταρχος*, dictus est, auctore Vlpia. quod initio cum deducerentur coloniæ consilii publici gratia, decima pars deductorum conscribi solita sit. unde Cic. in orationibus citat Decreta decurionum. Erant tamen alii urbani, alii municipales decuriones. Vrbanus decurio turmæ præerat, quæ duobus & triginta equitibus constabat. Varro autem tradit in singulis turmis equitum decuriones esse ternos. itaque cum turma in tres decurias diuidatur, singularum decuriarum præfecti, Decuriones dicti sunt, quòd denis equitibus præsint. Est aūt decurionis militaris officium, contra scienter uti, turmales sub sua cura positos erudire ad omnia, quæ equestris pugna deposcit. Neque uero belli solum, sed domi quoque hac uoce utimur, pro eo qui præest cubiculariis. Suet. in Domi. Saturius decurio cubiculariorum. Decurio quoque palatii dictus est ab Ammiano, qui præpositus erat palatio, qui est medio dignitatis. In municipiis decurio idem creditur, qui est senator Romæ. Cic. pro Sext. Recita quæso Sexti, quid decreuerint Capuæ decuriones. Plinius Iunior in episto. Esse autem tibi cētum millia nummum, satis indicat, quòd apud nos decurio es. igitur ut te non decurione solum, uerū etiā equite Romano perfruamur, offero tibi ad implendas equitis Romani facultates trecenta millia nummum.

Decurro, is, decurri, & interdum decucurri, decursum, *Correre in giu, καταθέω*, deorsum curro. Vir. 2. Ae. Laocoon ardens summa decurrit ab arce. Item Decurrere, currendo accelerare, & festinare. Liui. Cum citatos decurrere hostes uidisset. Interdum confugere. Cic. pro Quinct. Ad hæc extrema & inimicissima iura tam cupide decurrebas. Decurritur, impersonaliter, pro confugitur. Cæsar. 1. Bel. Ciuil. Decurritur ad illud extremum atque ultimum S. C. Decurrere etiā

milites

milites dicuntur, cum proposito certamine exercent sese. Virg. 11. Ter circum accensos cincti fulgentibus armis Decurrere rogos. Interdum, ad finem usque currere. Cice. de Sen. Nec uero uelim, quasi decurso ultæ spatio, à carcere ad calces reuocari. Idem pro Quinct. Prope acta iam ætate decursaq;.

DECVRSIO, Cic. 5. de Fin. Tiberina decursio festo illo die regem Persen captum adduceret eodem flumine inuectum.

DECVRSVS, us, decursio. Liui. 1. Ne subito ex collibus decursu Albanorum intercluderentur ab oppido. Decursus pro simulacro præliorum. Gell. 7. Vt in decursibus ludicris fieri uidemus.

DECVRTATVS, partic. à Decurto, *Accorciato, troncato*, κολοβός, κεκολοβωμένος, mutilatus. Ci. Mutila sentit quædã & quasi decurtata.

DECVS, oris, pen. cor. & gen. neu. *Honore, laude, dignità*, τιμή, ἀξιοπρεπές, honor, laus, ornamentum. Virg. lib. 5. Oblitus decorisq; sui, sociumq; salutis. Vnde Decora militiæ, coronæ, armillæ, & hastæ puræ, quibus milites donabantur. Contrarium dedecus, pro ignauia siue infami turpitudinis genere. Hinc Decoro, as pen. cor. honesto. Horat. At bene nummatum, decorat suadela, Venusq;.

DECVSSATIM, per decusses. Colu. lib. ult.

DECVSSIS, ut ex ipsa statim compositione apparet, decem asses ualebat. Vitruuius pro numero denario, quem δεκάδα uocant Græci, non semel usurpauit. Ita enim scribit lib. 3. cap. 3. Platoni placuit denarium numerum ea re esse perfectũ, quòd ex singularibus rebus, quæ Monades apud Græcos dicuntur, perficitur decussis.

DECVSSO, as, are, est ad decussis figuram redigere, hoc est, res aliquas eo ordine collocare, ut inter se litteræ Græcæ χ, aut Latinæ X, speciem præbeant. ea enim figura apud Latinos uocatur Decussis: quia, ut nos hodie, ita ueteres quoq; hac figura numerum denarium significabant. Quòd si litterã X, per medium seces, relinquetur V, quæ figura denarii dimidium, hoc est, quinarium numerum commõstrat. Vnde etiã Latini eam figuram Quincuncem uocauerunt: & eas arbores quæ ita erant collocatæ, ut huius figuræ V, speciem referrent, dicebantur in Quincuncem digestæ. Sed de hoc plura suo loco. Decussis uero, ut diximus, constabat ex duobus quincuncibus ita collocatis, ut X, litteræ imaginem exprimerent. Inde Decussare, est aliquid ad eius figuræ imaginẽ redigere. Cic. de Vniuers. Hanc coniunctionem duplicem in longitudinem diffidit, mediæq; accommodans mediam, quasi decussauit. Colum. lib. 4. duas regulas eius latitudinis, quo pastinator fulcum facturus est, in speciem Græcæ litteræ χ, decussabimus.

DECVSSVS, us, ui, decutiendi actus. Plin. lib. 11. cap. 37.

DECVTIO, is, pe. co. ssi, ssum, ex De, & Quatio, *Crollare, gettare à terra*, ἀποσείομαι, quatiendo deiicio, demeto, decido. Liu. li. 1. Summa capita papauerum dicitur baculo decussisse.

DEDECET, pen. cor. *Disconuienfi*, ἀπρεπές ἐστι, indecorum est, non decet. Modo personale est. Cice. 1. Off. Si quid dedecet in illis, uitemus & ipsi. Ouid. 6. Meta. Admouiq; preces, quarum me dedecet usus.

DEDECORO, cõras, cotare. Ter. Hec. Et me, & te dedecoras.

DEDECORVS, a, um, p. c. Tacit. lib. 3. Sext. Pompeius M. Lepidum, ut socordem, inopem, & maioribus suis dedecorum.

DEDECVS, *Infamia, dishonore*, αἰσχύνη, ἀκοσμία, ignominia ex re turpiter gesta, probrum, turpitudo. Ci. 2. Tusc. Dolorem existimo maximum malorum omnium. M. Etiam ne maius, quàm dedecus?

DEDICATIO. Cic. pro domo: superstitiosa dedicatio.

DEDICO, as, pen. cor. *Consacrare*, ἐκθειάζω, ἀφοσιόω, consecro, religiosum facio. Liui. 1. Multa loca sacris faciendis dedicauit. Apud antiquos etiam legitur pro exponere. Cæcil. lib. 1. Annal. ut citat Nonius: Legati, quo missi sunt, ueniunt, dedicant mandata.

DEDIGNOR, aris, *Sprezzare, sdegnare*, ἀπαξιόω, indignum reputo, contemno. Virg. 4. Aen. Quos ego sum toties iam dedignata maritos. Ouid. 1. de Ponto: Is me nec comitem, nec dedignatus amicum est. Dedignatio, uerbale. Pli. in Paneg. contumacia, & dedignatione parendi.

DEDISCO, is, dici. *Desimparare*, μεταμανθάνω, ἀπομανθάνω, quod didici, obliuiscor. Cic. 3. de Orat. iuuentus nostra dedisceret pene discendo.

DEDITIO, dedendi actus. Cic. pro lege Manil.

DEDITITIVS, a, um, à deditus, ἔκδοτος, qui se in alterius imperium dedidit. Cic. ad Brut. Id S. C. plerique interpretantur ad nos deditícios pertinere.

DEDO, is, didi, ditum, *Darsi in tutto*, ἐκδίδωμι, in perpetuũ do, uel totum subdo: siue in manus, potestatemve, & arbitrium do. Vnde Dedere se hostibus dicitur, qui se in hostium potestatem tradit. Et traditio ipsa Deditio dicitur, Et qui ita se dedunt, Deditij uocantur. Liuius li. 1. Sic ad supplicium Numitori Remus deditur. Cæs. lib. 1. Heluetij legatos deditione miserunt. Forma deditionis describitur apud Liuium in ditione Collatiæ. Ita enim rex interrogauit. Estis ne uos legati oratoresq; missi à populo Collatino, ut uos populumq; Collatinum dederetis? Sumus. Est ne populus Collatinus in sua potestate? Est. Deditis ne uos populũq; Collatinum, urbem, agros, terminos, aquam, delubra, utensilia, diuina, humanaq; omnia, in meam, populiq; Romani ditionem? Dedimus. Et ego recipio. Aliquando dedere, est simpliciter dare. Ter. An. Verberibus te cæsum in pistrinum Daue dedam. Dedere se angoribus, aut uoluptatibus. Ci. 1. Off. Dedere se libidinibus, idem 1. Tusc. Dedere se languori & desidiæ, Idem 1. Off. Dedere aures suas poetis, idem pro Archia. Deditus, partici. addictus: ut, Deditus amori animus. Ter. in Hecy. Deditus amatoriis leuitatibus, Cic. 1. De Finib. Deditus uoluptatibus. Deditus litteris à pueritia, ad Lentulum lib. 1. Dedita opera, data opera, pro Roscio Amer.

DEDOCEO, *Insegnare il falso*, μεταδιδάσκω, est secus, atque quis doctus est, docere. Quinct. lib. 2. Dedocendi onus plus quàm docendi est. Propter quod Timotheum, clarum in arte tibiarum, ferunt duplices ab iis, quos alius instituisset, solitum exigere mercedes, quàm si rudes traderentur. Cice. 1. de Fin.

DEDOLEO, les, *Non dolersi*, ἀπαλγέω, nõ doleo, uel dolore me priuo. Ouid. lib. 3. Fast. potui dedoluisse semel.

DEDOLO, as, *Polire*, ἀποξέω, dolabra uel eiusmodi ferramento, quæ scabra atque impolita sunt læuigo. Colu. lib. 5. Partes eorum putres dedolandæ. A uerbo dolo: unde mediam habet breuem. Martia. lib. 11. Fractaq; fabrili dedolat ossa manu. nam syllaba prior in uerbo Dolo corripitur.

DEDVCO, cis, pen. pro. xi, ctum, *Scorgere, tirare, condurre al basso*, Proprie ex superiori loco in inferiorem ducere: & tunc modo habet ablatiuum sine præpositione. Virg. in Pharm. Carmina uel cælo possunt deducere Lunam. Modo cum præpositione A, De, Ex. Cæsar Bell. 3. Deducere de rostris conantem concionari. Cato de Re rust. cap. 157. De capite, & de oculis omnia deducet, & sanum faciet. Aliquando de loco ad locum, siue de re ad rem ducere. Cic. Ac. 7. De iis oppidis præsidia deduceret. Sic Deducere ex præsidiis, & aliis locis cohortes, Cæsar. 3. de Bel. Gal. Deducere ex hortulis in Academiam. Cic. 2. de Natu deo. Hircius de Bel. Alex. li. 4. Deducere ex regno, pro auferre regnum, posuit. Deducere de fundo, Cice. pro Cecin. Deducere de uia, idem de fato. Atque hæc quidem magis, proprie dici uidentur, quàm quæ sequuntur, quæ translata potius sunt. Cic. Fam. 1. Quod instituit referre de religione, ab eo deduci non potest: id est, abduci, reuocari. Q. Cic. de Per. cons. Vt de illa animi prauitate deducas. Lact. lib. 4. Nomen religionis à uinculo pietatis deductum. Rem aliquam deducere in controuersiam, in iudicium, in ius, in fraudem, in discrimen, in periculum. Itẽ cum Ad. Cic. pro Flacco: Qui ad hoc iudicium deducti non sunt. Interdum subtrahere. Ter. in Eun. Si qua est habitior paulo, pugilem esse aiunt, deducunt cibum. Vbi proprie (inquit Donatus) deducunt, pro subtrahunt, uel subducunt. Ci. Aca. lib. 1. Vt dies plerosque deduceret, id est proferret. Põ po. uocem deducas oportet, ut mulieris uideantur uerba. Pro tenuiorem facias. Vnde Horat. Tenui deducta poemata filo. Metaphora sumpta à lana, quæ purgata in fila trahitur. Deducere riuos, cum ex maioribus fluminibus aquam per riuulos in prata deriuamus. Virg. 1. Georg. Riuos deducere nulla Religio uetuit. Item, de summa aliquid demere. Cic. Off. li. 1. Consuetudo exercitatioq; capienda, ut boni ratiocinatores officiorum esse possimus: & addendo, deducendoq; uidere, quæ reliqui summa fiat. Deducere etiam dicitur, qui alicui officii gratia uel honoris comitatur. Liui. Frequentes eum domum deduxerunt. Deducimus sponsam marito, uel ad maritum, uel amicam ad amantem. Ci. Verr. 4. Ad quem iste deduxerat Tertiam, Isidori mimi filiam. Tibull. Vt iuueni primum uirgo est deducta marito.

DEDVCTIO, onis, *Sottratione, condotto*, actus deducendi. unde aquarum deductiones dicimus, cũ ex fonte aut flumine per riuos aqua deducitur. Cic. pro lege Agra. Quæ erit in istos agros deductio? Idem de diuin. 1. Albanæ aquæ facta deductio. Pro detractione minoris summæ à maiori. Ci. in Ver. Certis nominibus deductiones fieri solebant.

DEDVCTOR, oris. Q. Cic. ad M. Fratrem. Huius rei tres sunt partes, una salutatorum, altera deductorum, tertia assectatorum.

DEERRO, *Errare, vagare*, ἀφαμαρτάνω, ἀποπλανῶμαι, è de uia siue ratione declinare. Virg. 7. Eclog. Vir gregis ipse caper deerrauerat.

deerrauerat. Ad Her.lib.1. Si non deerrabimus ab eo, quod cœpimus exponere.

Defamo,as, *Vituperare, infamare*, βλασφημέω, fama priuo, sicut Diffamo. Gell. Vocabula eorum defamata atque deformia.

Defaeco, *Purgare, leuar la fece*, ἀποτρυγόω, διαβλύζω, à fæce purgo. Plin.lib.18. Vina defæcari, etiam diffundi, Higinus suadet. Hinc Vinum defæcatum, à fæce repurgatum. Colu. lib.ult. Plaut.in Aul. Nunc defæcato demum animo egredior domo, id est ab angore purgato.

Defatigatio. Cic.de Sen. Corpora exercitationum defatigatione ingrauescunt, animi autem se exercendo leuantur.

Defatigo,as, *Affaticarsi, stancarsi*, καταπονῶ, καματῶ, lassum reddo. Cic.pro Marcel. Noli in conseruandis bonis uiris defatigari. Defatigare aliquẽ assiduo labore, Cæs.7. bell.Gal. Cic.3.de leg. Ille non modo censores, sed etiam iudices omnes potest defatigare. Defatigatus, labore confectus. Teren. in And. Deceptus sum, non defatigatus.

Defectio, *Debolezza, rebellione*, κάματος, λειποθυμία, à deficio: debilitas, lassitudo. Suet.in Calig. Ita patiens laborum erat, ut tamen nonnunquam, subita defectione, ingredi, stare, uix posset. Defectio, etiam est rebellio militum ab imperatore, uel ciuitatis à domino. Liui.li.1. Ad defectionem uoluntatorios traxere. Cic.4. Tusc. Intemperantia est à tota mente, ac recta ratione defectio. Idem in Catone: Defectiones Solis & Lunæ: id est obscurationes.

Defectivus,a,um, *Manco*, ἐλλειπτικὸς, mancum, & imperfectum. unde Defectiua uerba apud grammaticos.

Defector,oris, ἀποστάτης, qui de uno exercitu ad aliũ transit. Suet. In Ner. Reuocatis ad pœnitentiam defectoribus.

Defectus,a,um, partic. Deficior, habet significationem actiuam in uoce passiua. Mart. Dulcia defecta modulatur carmina lingua. Hinc defectior, & defectissimus. Colu.in præfat. Defectissimum uiribus. Sic defectus robore animi, pro destitutus. Quinct.lib.5. Aqua, ciboq; defecti.

Defectus,us, nomen, *Disagio*, ἔλλειμμα, penuria. Liui.lib.4. Defectus aquarum circa torridos fontes. Defectus Solis aut Lunæ, ἔκλειψις, est eorum corporum obscuratio: non quòd reuera lumine destituantur, sed quòd ita nobis appareat, corpore aliquo opaco eorum conspectum nobis auferente, terra uidelicet inter Solem & Lunam interueniente, aut Luna inter Solem & terram: quorum hoc Solis, illud Lunę ecclipsim generat. Virg.2.Geor. Defectus Solis uarios, Lunæq; labores. Gell.lib.2. De Lunæ motibus, Solisq; defectibus. Defectus animi, siue defectus animæ, (ut Celso moris est loqui) animi deliquium uocatur. Defecti uero sunt, quos Græci ταφετὰς, quasi elanguescentes, siue extabescentes dicunt. Plinius: Prodest prægnantibus, & defectis.

Defendo,is,di,sum, *Defendere*, ἀπείργω, ἀμύνω, tueor, auerto prohibeo. Duobus autẽ modis ab aliquo defendi dicimur: à patrono nostro, uel defensorę: ut cum dicimus Sext. Rosc. fuisse defensum à Ci. Altero modo dicimur defendi ab aduersario, id est ab iniuria, uel contra iniuriam aduersarii. Cic.1.Offi. Qui non defendit, nec obsistit, iniuriæ, tam est in uitio, quàm qui, &c. Differt tamẽ defendere à propugnare: quia defensio est, quocunque modo fiat, propugnatio nõ nisi per contentionem. Dicimus autem, Defendo frigus tibi: &, Defendo tè à frigore. Virg.Ecl.7. Solstitium pecori defendite. Et paulo ante: Dum teneras defendo à frigore myrtos. Interdum pro arceo. Gell. Q. Claudius defendebat hostes à pinnis facillime.

Defensio,onis. Cic.4.Aca. Vt ea pars defensionis relinquatur. Idem pro Clu. Innocentiæ defensio respirat.

Defenso,as,are, frequent. Salust. Alios ab hostibus defensabant.

Defensor. Cic.3.Ver. Defensorem in mea persona, non accusatorem laudari uolo. Paterni iuris defensor, & quasi patrimonii propugnator sui, 1.de Orat. Custos defensorq; iuris & libertatis, pro Rab.

Defensito,tas. Ci.lib.1.Offi. caussas defenditare. Idem de Cla.Orat.

Defero, pen.cor. detuli, delatum, *Conferire, portare*, φέρω, προσφέρω, affero. Plau.in Amph. Nauis huc nos dormientes detulit? Regit semper accusatiuum casum, & hoc aliquando cũ datiuo. Plau.in Trin. Quibus me oportet has deferre epistolas. Aliquando cum præpositione Ad. Idẽ in Asin. Egon ut non domo uxori meæ Surripiam in deliciis pallam quã habet, atque ad te deferam? Aliquando cum In. Plin.lib.12. ca.19. Deferunt in portum Gebanitarum. Sic Deferri in errorem, deferri in præceps. Pro nunciare. Cic.Fam.15. Quæ ad me delata essent, scribenda ad uos putaui. Idem Fam.5. Scito à me tribunos mil. & contubernales duntaxat meos delatos esse. Solebant autem prouinciis præfecti decedentes, cum rationes suas deponerent, etiam eorum nomina, qui se cum illis præclare gessissent, deferre, quo & ipsi aliquando pro meritis suis aliquid beneficiorum à senatu consequerentur. Cic.in Verr. Serui cuiusdam nomen defertur is accusatur: ficti testes in eum dantur. Vbi sciendum, deferre nomen alicuius, non esse proprie accusare, sed ante accusationem apud iudicem uel magistratũ aliquem de aliquo crimine denuntiare. Deferre quoque caussam dicitur cliens ad patronum, cum eum consulit. Cic.in Verr. Ad me hanc querimoniam Sicilia detulit. Pertinet etiam ad dignitatẽ. Liu.lib.1. Omnes Numæ Pompilio regnum deferendum decernunt. Cic. Trebatio: Vniuersum studium & beneuolentiam ad te defero, id est tibi attribuo. Hinc Delatus,a,um, ut nauis in portum delata, deuecta: delatus lectica, deportatus.

Delator, occultus accusator. Martia. Et delator habet, quod dabat, exilium.

Delatio,onis, ἔνδειξις. Cice.pro Clu. Qui sibi delationem nominis ostentarat. Cœl.Cic.lib.8. inter postulationem, & nominis delationem uxor à Dolabella discessit.

Deferveo, *Cessare di bollire*, ἀποζέω, feruere desino. Gell. Olla deserbuerat. Translate, mitesco. Cic.pro Cœlio. Aetas deferbuerit.

Defervefacio, *Far bollire forte*, θερμαίνω, valde feruere facio Plin.lib.23.cap.7. Radix caprifici, deferuefacti in uino, dentium dolores sedat.

Defervesco, ἀποζέω, feruorem amittere: & per translationem ardorem animi, inuita ratione excitatum, deponere. Cic.4.Tusc. Si quam habent ulciscendi uim, differant in tẽpus, dum deferuescat ira. Per translationem. Colu. proprie pro refrigerari posuit, lib.2.de fœno loquens: Prudentes agricolæ non ante componunt, quàm per paucos dies temere congestum in se concoqui, & deferuescere patiantur.

Defessus,a,um, Cic.pro Arch. Aures conuitio defessæ conquiescunt.

Defetiscor, *Stancarsi, straccarsi*, κάμνω, κοπιῶ, deponens, ab antiquo uerbo Fatiscor per mutationem a, litterę in e, significat labore deficio. Terẽ.in Phor. Neque defetiscar unquã experirier, Donec, quod pollicitus sum, effecero. De huius uerbi præterito inter grammaticos non conuenit. Priscianus enim uult eius præteritum esse Defessus sum, sicuti à fatiscor fessus sum. Diomedes Fessus, & Defessus nomina esse uult, non participia, cuius sententia uidetur uerisimilior. neque enim fessus, aut defessus tempus ullum importat more participiorum. neque actionem aut passionem, sed idem omnino significat quod lassus, quod certe nomen esse nemo dubitat. Differunt autem hæc duo à participio fatigatus, sicut calidus & calefactus: quorum hoc & tempus & passionẽ significat, illud solam qualitatem. Sic Fatigatus dicitur ille, quem res aliqua fatigauit: Fessus autẽ & Defessus simpliciter, qui labore deficit. Verba autem hæc Fatiscor, & Defetiscor in usu non sunt, sed eorum loco utimur uerbo neutro Fatisco. Colu.lib.2. Omni solo, quod prædictorum leguminum segeribus fatiscit.

Deficio, deficis, *Mancare*, ἐπιλείπω, ἐκκάμνω, ex De, & Facio significat deesse, uel non sufficere: & iungitur fere datiuo. Cic.in Verr.3. Vererer ne oratio deesset, ne uox uiresq; deficerent. Et more suo hic fecit Ci. ut per Desum, Deficio exposuerit. Deficere absolute positum pro deesse. Hircius: Neque tanti sum animi, ut sine spe castra oppugnanda censeam: neque tãti timoris, ut ipse deficiam. Deficere animo, Idem: Martius Rufus cohortatus suos ne animo deficiant, id est terreantur. Cum accusatiuo, pro destituere positum. Cic.4.Verr. Iam me uires deficere cœperunt. Lactan.lib.7. Non enim uerendum, ne te in tam bona caussa deficiat oratio. Cæsar.lib.2. Ipsos res frumentaria deficere cœpit. Non recte autem dicas per nominatiuum rei animatæ, Vxor me deficit: sed à me deficit. Item Deficere cum accusatiuo significat non suggerere. Virg.1.Geor. Cum iam glandes atque arbuta sacræ Deficerent siluæ. Interdum absolute pro finire, desinere: ut, Hic præ mœrore defecit. Martianus: Tũ demum id agere consilium erat, cum uita defecit. Construitur quandoque cum ablatiuo, pro carere. Col.lib.3. uide ne uitis pristino alimento deficiat. Capitur & pro rebellare, desciscere. Sal.in Iug. Quod oppidum primum omnium ab rege defecerat. Cic.in Lælio. Difficile est amicitiam manere, si à uirtute defeceris. Liui.lib.2. Eodem anno duæ coloniæ, Pomeria & Cora ad Aruncos deficiunt. Inde Defectores, qui transeunt de uno exercitu ad alium.

Defigo,is, pen.pr. defixi, *Impiantare, ficcare*, καταπηγνύω, deorsum figo, immitto. Virg.lib.2.Geor. Altius & penitus terræ defigitur arbos. Defigere sicam in corpore, apud Ci. Defigere gladium iugulo, apud Liuium. Ex hac uerbi significatione,

sione, elegantes simul ac uariæ translationes existont: ut cũ aliquem dicimus, Pauore defixum esse, aut stupore, mœstitiare. Cice. Aca. 4. Aduersantur primum, quòd parum defigunt animos. Idem pro domo: Sententiam dixi eam, quam populi sermo in animis uestris iam ante defixerat. Ci. Phil. 11. In cuius possessiones atque fortunas non impudentissimos oculos spe & mente defigeret? Plin. lib. 8. cap. 26. Oculorum aciem traditur defigere in terram. Cic. in Ver. Act. 1. Vt non modo in auribus uestris, sed in oculis omnium sua furta atque flagitia defixurus sim, hoc est, Vt non modo auditui & intellectui perspicua sint, sed etiam sub oculis poni uideantur.

DEFINIO, is, *Definire, ὁρίζω, ομαι*, decerno, & quasi finiendo certos rei, de qua agitur, terminos præscribo. Cic. de Som. Scip. Sic habeto: omnibus, qui patriam conseruauerint, adiuuerint, auxerint, certum esse in cœlo, ac definitum locum, ubi beati æuo sempiterno fruantur. Idem de Amic. Altera sententia est, quæ definit amicitiam paribus officiis ac uoluntatibus. Sic Definire imperium, prædia, hortos: pro, dimensa inter se diuidere. Definitum est, pro decreui, constitui. Plaut. in Cist. Non remittam, definitum est. Definire præterea est uocabuli alicuius uim describere. Cic. lib. 1. de Inuen. Cum nominis controuersia est, quia uis uocabuli definienda uerbis est, constitutio definitiua nominatur.

DEFINITE, expresse, manifeste. Cic. pro Balb. Lex Gellia & Cornelia definite potestatem Pompeio ciuitatem donandi dederat.

DEFINITIO, onis, quæ & Finitio dicitur, *Definitione, ὅρος, ὁρισμὸς*, est oratio explicans quid sit id, de quo disputatur, ut Homo est animal rationale & mortale. Quinct. Finitio, est rei propositæ propria & dilucida, & breuiter comprehensa uerbis enuntiatio. Cic. 1. Off. Omnis, quæ à ratione suscipitur de aliqua re institutio, debet à definitione proficisci: ut intelligatur quid sit id, de quo disputatur.

DEFINITIVVS, a, um, *ὁριστικὸς*, ut Definitiua constitutio. Cic. 1 de Inu. Cum nominis controuersia est, quia uis uocabuli definienda est, Constitutio definitiua nominatur.

DEFINITVS, a, um, assignatus. Ci. de Som. Certus in cœlo, ac definitus locus.

DEFIOCVLVS, *Senza un'occhio, ἑτερόφθαλμος*, captus uno oculo. Mart. lib. 12. Hinc defioculus, & inde lippus.

DEFIT, *Manca, λείπει*, deest, cum datiuo. Virg. eclo. 2. Lac mihi non æstate nouum, nec frigore defit. Vbi Priscia. Deficio loco passiui defio facit. Cic. in Tuscu. Mihi fortuna magis nunc defit, quam genus.

DEFLACCARE, *Fraccare*, uetus & prorsus obsoletum uerbum est, quo antiquissimi usi sunt pro atterere. Nonius. nisi forte Defloccare quis malit legere, & à flocco eius originem trahere: ut, defloccare, proprie sit, floccos consumere: quod fit, cum uestes nimio usu atteruntur. Huic coniecturæ illud fidem potest astruere, quòd apud Plau. in Epid uocantur Defloccati senes, qui decrepiti sunt, & ita attriti, ut uestis, quæ floccos suo nimio usu amisit.

DEFLAGRATIO, onis, *ἐμπρησις*, combustio. Cic. 3. de Fin. negant se recusare, quo minus, ipsis mortuis, terrarum omniũ deflagratio consequatur.

DEFLAGRO, as, *Ardere, abbrusciare fortemente, καταφλέγομαι, ἐμπρήθομαι*, comburor, igne consumor: & semper ablatiuum postulat. Cic. 4. Acad. Fore aliquando, ut omnis hic mundus ardore deflagret. Per translationem, languescere. Liui. lib. 40. Spes animum subibat, deflagrare iras uestras posse.

DEFLECTO, is, *Torcere, piegare, καταχάμπτω, ἀποκλίνω*, torqueo curuo. Colu lib. 3. ramum oliuæ deflecte. Cic. lib. 3. Off. pro declino per translationem posuit: In quo uerbo lapsa consuetudo de uia deflexit.

DEFLEO, es, ere, *Piangere, καταδακρύω*, deploro. Asinius Cice. lib. 10. Illud initium ciuilis belli defleo.

DEFLEXVS, us, nomen, curuatio. Col. Ne deflexu frangatur.

DEFLO, as, are, *πνέω, πτύω*, idem quod flare. Pli. lib. 28. ca. 1.

DEFLOCCATI senes, *γέροντες κατατετριμμένοι*, qui florem uirium deposuere, quasi attriti, metaphora tracta à uestibus, quæ multo usu floccos suos amittunt. Plau. in Epid. Defloccati senes quæritant me.

DEFLORESCERE, *Sfiorire, ἀπανθεῖν, ἀπανθίζεσθαι*, flores amittere. Plin. lib. 17. Deflorescentem uitem, & oleam percutit imber. Ad Her. posuit, pro nigorẽ amittere. Formæ, (inquit) dignitas morbo deflorescit. Apud Colu. li. 2. cap. 12. Accipi uidetur pro flores acquirere, & eosdem amittere.

DEFLORO, *Sporcare, macchiare, sfiorare, μιαίνω*, idem quod contaminare, uitiare, quasi floribus & ornatu spoliare. Liu. lib. 37. Gloriam eius uictoriæ defloratã ad Thermopylas esse.

DEFLVO, deorsum fluere, *Scorrere a l'ingiù, καταῤῥέειν*, proprie de fluminibus. Plin. lib. 6. cap. 7. Defluit in Rhenum Moganus. Per translationem decurrere, delabi. Cic. in Lælio: Ad leues amicitias defluxit oratio. Sal. in Iug. Vbi per socordiam uires, tempus, ingenium defluxere: id est, quasi cecidere, & periere. Lactan. lib. 3. pro in nihilum redigere posuit: Corpus relictum ab anima defluit. Quandoque Defluere est secundo amne fluere. Virg. lib. 3. Geor. Missusq; secundo defluit amni. Defluere etiam dicitur, quod ętate morboue soluitur. Vnde defluere capillus dicitur, & capillus, qui defluit, defluus.

DEFLVVIVM, capillorum fluxus. Plin. lib. 12. cap. 39. Defluuia comarum facere dicitur. Idem lib. 21. cap. 13.

DEFLVXVS, us, *κατάῤῥοια*, idem quod defluuium.

DEFODIO, is, pen. cor. *Sepelire, κατορύττω*, sepelio, obruo. Liu. Defossi annis quindecim supra quingentos. loquitur de libris Numæ. Colu. lib 8. pro fodiendo plantare, cum dicit, Scrobem defodiamus in limine stabuli. Itẽ est, deorsum fodere. Idem lib. 2. Solum in altitudinem trium pedum defodiatur. Defossus, us, ui. Plin lib. 18. cap. 8.

DEFORMO, as, *Far brutto, desformare, ἀπομορφόω, ἀμαυρόω*, quasi de forma deiicio, ab integra forma ad corruptam traduco. Ad Heren. lib. 1. Qui sunt qui Italiam deformauerunt? Cic. de Arusp. resp. In qua Pompeiũ ornat, an potius deformat? Item est figurare, & delineare, & noua forma insignire. Vitru. lib. 5. Tragicæ scenæ deformantur columnis, signis, & regalibus rebus. Idem: Architectus graphidis peritus, ut deformatione possit lineis imitationem, quam uelit, ædificiorũ. Hinc deformatio, onis. Liui. 9. Vt suæ quisque conditionis oblitus, ab illa deformatione tantæ maiestatis auerteret oculos.

DEFOMICATVM lignum, dixerunt antiqui, quod à fomitibus, quibus consoueri solet, erat succisum. Festus.

DEFORE, compositum à Fore, idem significans quod defuturum esse. Cic. de Leg. agra. Arbitrantur non defore, qui illã restituerent.

DEFORMIS, & hoc Deforme, *Difforme, rozzo, brutto, αἰσχρὸς*, turpis, fœdus. Cice. pro Cœlio: Id nunquam tam acerbe ferret M. Cœlius, ut eum pœniteat non deformem esse natũ. Cic. Marcel. lib. 4. Nec eam diligere minus debes, quòd deformior est.

DEFORMITAS, atis, *Bruttezza, ἀμορφία, αἰσχρότης*, turpitudo. Cic. 1. de Leg. Deformitas animi, & corporis prauitas. Idẽ in Off. Turpitudine, si in deformitate corporis aliquid habeat offensionis, quanta illa fœditas turpificati animi debet uideri?

DEFORMITER, aduerbium, *αἰσχρῶς*. Quinct. lib. 8. cap. 3.

DEFRAVDO, as, *Ingannare, ἀποστερέομαι*, uel per syncopen defraudare, est per fraudem circumuenire aliquem. Plaut. in Asin. D. Me defraudato. Defraudem te ego? Defraudare genium, est, naturæ, quod appetit, negare. Terẽ. in Phor. Quod ille unciatim uix de demenso suo, Suum defraudans geniũ, compatsit miser. Cõtra, Indulgere genio, est uoluptati operam dare. Quæ loquẽdi formulæ inde tractæ sunt, quòd antiqui Genium uocabant naturæ Deum, hospitalitatis præsidem. Vnde homo genialis, dicitur liberalis, & hospitalis, & splendido apparatu assuetus.

DEFRAENATVS, a, um, *Sfrenato, ἀχάλινος*, effrænatus, quasi sine fræno. Ouid. 1. Meta. Et defrænato uoluuntur in æquora cursu.

DEFRICO, as, pen. cor. *Fregare, καταψύχω*, idem quod fricare. ad Herẽ. Vt in balneas uenit, cœpit, postquam perfusus est, defricari.

DEFRIGESCERE, *καταψύχεσθαι*, frigescere. Col. li. 12. c. 10.

DEFRINGO, is, *Rompere, frangere, ἀποθραύω*, frango. Col. li. 6. Plerunque fit, ut aut crure aut cornibus boum ramuli uitium defringantur. Virg. 2. Georg. Summas defringe ex arbore plantas. Cice. pro Cec. Qui prætereuntes ramum defringerent arboris.

DEFRVGO, as, pe. pr. *Tor uia tutti i frutti, καρπίζομαι, ἐκκαρπίζομαι*, omnem fructum exhaurio. & agricola agrum defrugare dicitur, cum nimis fœtura exinanit agros, uel per inscitiam, aut negligẽtiam perdit lacessitue fruges: ut cum uel festinata sementis est, uel serotina. Plin. lib. 18. Oraculum illud magnopere custodiẽdum, Segetem ne defruges. Col. Constat segetem nimia defrugatione exinaniri.

DEFRVTARE, *Far uin cotto, ἕψω*, mustum decoquere, ut inde defrutum fiat. Col. lib. 2. Defrutum quoque facere & defrutare uinum licet.

DEFRVTARIVS, a, um, ut, Vasa defrutaria apud Col. li. 12. ca. 19. Quæ ad defrutum idonea sunt. Sic cella defrutaria, apud eundem lib. 1. cap. 6.

DEFRVTVM, *Vin cotto, ἕψημα, παρέψημα* Hippocrati, à deferuendo (ut inquit Pallad.) uinum decoctum, Plinio auctore, usque ad mediam partem. Sapa uero à sapiditate, multum ad

ad tertiam partem decoctum. At Col. aliter, Mustum, inquit, quam dulcissimum decoquitur ad tertias, & decoctum Defrutum uocatur. Sic Nonius: Sapa, quod nunc Mellaciū dicimus, mustum ad mediam partem decoctum: Defrutum, si ex duabus partibus ad tertiam redigatur deferuefaciēdo.

DEFVGERE, *Recusare*, recusare, in totum fugere. Ci. pro Sylla: attende, quam ego defugiam auctoritatem consulatus mei.

DEFVNCTORIE, πρὸς ἀφοσίωσιν, languide, & remisse. Vlpia. lib. 1 t. ad Senatusconsult. Tertul. Quæ defunctorie petiit.

DEFVNDO, *Versare*, καταχέω, effundo, & interdum fundo. Cato de Re rust. Aquam defundito. Col. Cum refrixerit, in uasa defundas.

DEGENER, *Traligno, bastardo*, ἀγενής, qui maiorum suorum uirtuti non respondet. Virg. 2. Aen. Degeneremq; Neoptolemum narrare memento. Quandoque pro ignobili & uili. Virg. 4. Aen Degeneres animos timor arguit. Est adiectiuum generis omnis, tertiæ declinationis. facit in ablatiuo Degenere, uel Degeneri. Luc. lib. 4. Si me degeneri strauissent fata sub hoste.

DEGENERO, ras, *Degenerare, tralignare*, ἐξίστασθαι, μεταπίπτειν, ἐκπίπτειν, à genere decidere. Ci. de Prou. Conf. Cuius utinā filii non degenerassent à grauitate paterna. Vir. li. 2. Geor. Pomaq; degenerant succos oblita priore. id est, deterioris fiunt saporis. Prop. Dii mihi sunt testes nō degenerasse propinquis. Dicimus autem degenerare tam à malo, quàm à bono. Liui. lib. 9. Ne degeneraueris à familia imperiosissima, & superbissima.

DEGERO, is, ere, *Portare*, gero. Plaut. in Men. Mea ornamenta ad meretrices degerit, id est defert. Quidam legunt Apud meretrices, & Degerit pro absumit exponunt. Idem: illud tuæ degeris amicæ.

DEGLABRARE, *Pelare*, ἀποψιλοῦν, depilare, & glabrum facere.

DEGLVBO, is, ere, deglubi, deglubitum, *Sgranare, scorticare*, ἀποδέρω, ξυρόω, corticem eximere, siliquam aut folliculum excutere, & granum sua nudare tunica. Varr. 1. de Re rust. ca. 48. Quod eo folliculo deglubitur granum. Item excoriare. Vnde prouerbiali sententia dici solet Boni pastoris est tondere pecus, non deglubere.

DEGLVTINARE, *Dissoluere, discollare*, ἀποκολλᾶν, est dissoluere, quod glutinatum erat. Plin. lib. 25. cap. 13. Palpebras deglutinat.

DEGO, is, *Condurre, menare*, ἄγω, ex de, & ago, abiecto à, præteritum facit Degi, sine supino, idem est, quod ago, duco, perago. Et fere habet post se accusatiuum tempus denotantem: ut, Degere uitam, ætatem, annum. Ci. de Sen. Degere omne tempus ætatis sine molestia. Ter. Hunc diem cupio perpetuum in lætitia degere. Interdum absolute, sine aliquo accusatiuo, pro uiuere. Lact. lib. 5. Eum uoluit sub aliena ditione, atque imperio degere. Legitur & passiuum Degitur in tertiis tantum personis. Cic. t. de Nat. deo. Quæ uita deorum sit, quæq; ab iis degatur ætas. Degere prō detrahere. Plau. in Aul. Istum soror laborem degam, & diminuam. Idē in Epid. Degitur corium de tergo meo.

DEGRAVO, as, are. *Aggrauare, premere*, βρίθειν, καταβαρύνειν, deprimere. Liui. 4. Etiam peritos nandi lassitudo, & uulnera degrauant. Labore operis degrauari, Colu. lib. 6. cap. 2.

DEGRVMARI, ἀπευθύνειν κατὰ στάθμην, ad grumæ mensuram dirigere. Est autem Gruma, teste Nonio, mensura quædā, qua flexæ uiæ ad lineam diriguntur. Lucilius: Viamq; degrumari uis.

DEGVLO, as, pen. co. *Inghiottire*, καταλαιμάω, καταλιχνεύω, abligurio, quasi gulæ trado. Plaut. Degulato patrimonio pauper factus.

DEGVSTO, *Gustare, assagiare*, γεύομαι, ἀπογεύομαι, idem quod gustare, seu delibare. Plin. lib. 18. cap. 2. Ne degustabant quidem nouas fruges, aut uina. Degustare pabulum, Varr. 2. de Re rust. cap. 5. Per translationem accipitur pro leuiter aliquid attingere. Cic. 5. Tusc. Visne igitur, quoniam hæc te uita delectat, ipse eandem degustare? Huc etiam referendū illud Lucre. lib. 1. Ignes degustant tigna celeri flamma, id est leuiter attingunt. Degustare conuiuam, dixit Cic. lib. 4. ad Atticum, pro, sententiam eius expiscari.

DEHAVRIO, is, ire, haurio. Cat. cap. 66. Amurcam dehaurito.

DEHINC, *Dipoi, per lo innanzi*, τοντεῦθεν, ἀπὸ τούτου, id est post hac. Teren. in And. Dehinc ut quiescant porro moneo. Itē significat deinde, ut sit aduerbium ordinis. Sal. Arduum uidetur res gestas scribere: primum quòd facta dictis exæquāda sunt: dehinc, quia plerique delicta, quæ reprehenderis, maleuolentia putant esse dicta.

DEHISCERE, *Aprire forte, spalancare*, χαίνειν, aperiri. Plin. lib. 8. Acus unus piscium dehiscente propter multitudinem utero, parit.

DEHONESTAMENTVM, *Guastamento*, αἰσχύνη, quod honestatē alicui rei adimit. Vnde uultus dehonestamentum dicitur cicatrix, uultum hominis dedecorans. Gel. lib. 2. Quo dehonestamento corporis maxime lætabantur. Pro cōtumelia usus est Tacit. lib. 12. Auribus decisis uiuere iubet, ostentui clementiæ suæ, & in nos dehonestamento.

DEHONESTO, as, *Dishonorare*, ἀτιμάζω, contrarium uerbi honesto.

DEHONESTVS, a, um, ualde honestum. Gell. lib. 19. cap. 10.

DEHORTOR, aris, *Sconfortare*, μεταπείθω, dissuadeo. Cic. in Pis. reip. tempus aut me ipsum, aut alium aut inuitabit, aut dehortabitur.

DEIANIRA, Δηϊάνειρα, filia fuit Oceani Aetoliæ regis, Acheloo desponsata est primo, deinde Herculi. itaque nuptiarū gratia ortum est inter eos certamē: sed, Acheloo uicto, Herculi cessit. porro cum Hercules transiturus esset Euenū Aetoliæ fluuium, qui tum temporis maxime excreuerat, Nessus Centaurus seipsum ultro obtulit ad transuehendā Deianiram: quam cum Nesso commisisset, ipse primus intrepide tranauit fluuium. Nessus autem adhuc in altera ripa stās, nouam nuptam uitiare uoluit: quod uidens Hercules sagittis Hydræ sanguine infectis Centaurum transfixit: qui se moriturum sentiens, ut hostem ulcisceretur, Deianiræ uestem suam proprio sanguine perfusam dono dedit, asserens ei uim amatoriam inesse, & si hac maritus indueretur, ipsum ab aliarum mulierum amore iri auocatum. Mulier itaque nimis credula munus accepit, & cum audisset maritum suum in Eubœa amore Ioles Euryti filiæ detineri, Nessi uestem uiro perferendam Lychæ famulo tradidit. Hercules igitur nihil mali suspicans, cum sacrificaturus eam induisset, tantis cruciatibus affectus est, ut in furorem uersus, Lycham è Cæneo monte in Euboicum mare deiecerit. ipse autem, arcu & sagittis Phyloctetę commissis, se in ardentem pyram, in Oeta monte constructam, coniecit. quod Deianira audiens, dolore percita, Herculis claua se interfecit. Quid. 9. Metam.

DEIDAMIA, Δηϊδάμεια, filia fuit Licomedis, regis Scyri insulæ, quam Achilles, cum inter regis huius filias sub muliebri habitu lateret, grauidam fecit, & ex ea Pyrrhū genuit. Stat. in Achill.

DEIECTIO, nis. Ci. pro Cæc. Quis illam uim, deiectionemq; fecerit?

DEIECTVS, us, dictio, καταβολή. Liu. 9. deiectu arborum.

DEIERO, p. c. *Giurare santamente*, ἐπομόω, διόμνυμι, sancte iuro, iureiurando affirmo. Gell. lib. 1. Cum amicus eum rogaret, ut pro re caussaq; eius falsum deieraret. Ter. in Eun. Illu, liquet mihi deierare, his mensibus sex prorsum non uidisse.

DEIICIO, is, pe. c. *Gettare abbasso*, καταβάλλω, deorsum iacio. Virg. 8. Aen. Toto genitor quæ plurima cælo Deiicit in terras. Liu. lib. 1. Pro iaciendo desigo posuit. Alter elatam securim in caput deiecit. Per translationem pro auerto. Ci. in Phil. Nec uero usquam, nec à rep. oculos deiiciebam. Itē pro deturbare. Item 2. Verr. Pollicitus est quantum uellent pecuniæ, si me ædilitate deiecissent. Idem pro Mur. Q. Tubero prætura deiectus est. Deiicere de gradu, id est dignitate. Cic. Att. li. 16. Ex quo mihi uidetur στρατύλαξ, ille deiectus de gradu. Deiicere de gradu, pro, de constantia deducere. Cic. 1. Offic. Fortis & constantis est, non perturbari in rebus asperis, nec tumultuātem de gradu deiici, ut dicitur. Sic deiicere de possessione, de sententia, de dignitate.

DEIN, *Dopo, poscia*, ἐντεῦθεν, per apocopen dictum à deinde, ut exin, ab exinde, proin à proinde, subin pro subinde. significat autē idem quod deinde, & est poetis familiarius, quàm oratoribus. Teren. in And. Accepit conditionem, dein quæstum occipit.

DEINDE, ἔπειτα, ordinem, siue tempus importat. & est idē quod postea. Componitur ex de, & inde. Cic. ad Q. fr. lib. 3. Quas ad te deinde litteras mittemus. In carmine fere semper conctactionem patitur, fitq; dictio dissyllaba. Virgil. 3. eclo. Incipe Damœta, tu deinde sequere Menalca.

DEINCEPS, *Ordinatamente, dipoi*, ἑξῆς, per ordinē, per uices, siue, quod uulgo dicere solemus, unus post alium. Liu. lib. 1. Duo deinceps reges, alius alia uia, ille bello, hic pace, ciuitatem auxerunt. Cic. Thermo: Tres fratres, quos uideo deinceps tribunos pl. per triennium fore, te nolo habere iratos. Col. 6. Quod quomodo faciendum sit, non pigebit deinceps præcipere. Interdum pro posthac, siue in posterum. Cic. Att. lib. 7. Velim deinceps meliora sint. Interdum pro prætereа. Liu. 1. Aduocato concilio, originem nepotum, ut geniti, ut educati, ut cogniti essent, cædem deinceps tyranni, seq; eius auctorem ostendit.

DEINSVPER, p. c. *Di sopra*, ἄνωθεν, desuper. Sal. lib. 1. Hist. ut citatur à Nonio: Ad medium deinsuper astantium manibus in murum attollitur.

DEINTEGRO, *Di nuouo*, ἐξ ὑπαρχῆς, denuo. Tere.io And. Quas faciet deintegro comœdias. Deintegro incidere in morbũ, Cice.ad Cornifi. lib. 12. Gratulari alicui deintegro, Idem Attico.

DEIOPEIA, p.c. una ex nymphis Iunonis, quã illa apud Virg. 1. Aenei. Aeolo uxorem pollicetur. Deiopeiam Connubio iungam stabili, propriamq; dicabo.

DEIOTARVS, Galatiæ rex fuit populo Romano amicissimus, qui tẽpore belli Pharsalici Pompeii partes secutus est, eoq; profligato ad Cæsaris uictoris clementiam confugit, à quo regis quidem nomen retinuit, parte tamen regni mulctatus est.

DEIPHOBE, es, Δηιφόβη, nomen proprium sibyllæ Cumanæ, Glauci filiæ, quæ Aeneam ad inferos duxit. Virg. 6. Aen.

DEIVGO, gas, p.c. disiungo, ἀποζυγόω: Pacuuius Chryse, ut citat Nonius: Per nostram egregiam unanimitatem, quã memoria deiugat.

DEIVNGO, is, *Disgiungere*, ἀποζεύγνυμι, disiungo. Cic. de Vniuers.

DEIVRIVM, ὁρκισμός, sanctum iusiurandum. Gell. lib. 7. cap. 8.

DEIVRO, as, are, ἐπομόω, διόμνυμι, deiero, id est sancte iuro. Plau. in Cas. Per deos omnes, & deas deiurauit. Idẽ in Rud.

DEIVVO, as, antiqui dicebant pro non iuuare. Plaut. in Trin. Deserere illum, & deiuuare in rebus aduersis pudet.

DELABOR, eris, delapsus sum, *Scorrere abbasso, cadere abbasso*. καταπίπτω, κατολισθαίνω, significat deorsum labi, decidere. Virgil. in Sileno: Serta procul capiti tantum delapsa iacebant. Liui. Cælo repente delapsus. Et cum præpositione. Ci. Offic. 1. De manibus audacissimorum ciuium delapsa arma ceciderunt. Translate, Cic. de Orat. Insperanti mihi cecidit, ut in illum sermonem delaberer. Idem in Lælio: Iam a sapientum familiaritatibus, ad uulgares amicitias oratio nostra delabitur. Et de Orat. lib. 2. In hoc uitium scurrile delabitur. Fami. lib. 6. Quotidie mihi delabi ad æquitatem uidetur, id est paulatim ad æquitatem propius accedere. Off. lib. 2. Habenda est ratio rei familiaris: quam quidem delabi sinere, flagitiosum est. Id est, ad nihilum redigi.

DELACERO, as, *Stracciare*, διασπαράσσω, διασπαράττω, in partes lacero, conscindo. Plau. Capt. Qui me tuis scelestis falaciis delacerauisti.

DELACRYMATIO. Plin. lib. 37. cap. 11. Via eius delacrymationibus mordendo proficit.

DELACRYMARE, *Lagrimare*, ἀποδακρύειν, est lacrymas, uel aquam more lacrymantis demittere. Col. lib. 5. de uite: Ne interdum delacrymet.

DELAEVO, as, λεαίνω, læuo. Col. de Arb. cap. 6. Plagam acutissimo ferro delæuato.

DELAMBO, is, ere, lambo. Stat. 1. Theb. delambit uellera lingua.

DELAMENTOR, aris, καταδακρύω, defleo. Ouid. 11. Meta.

DELANIO, as, p.c. διαξαίνω, discindo, & quasi lanam traho, unde Laniu, qui pecus discindit. Festus.

DELAPIDATA, *Selciata, lastricata*, λιθόστρωτα, lapide strata, cuiusmodi est uia Appia, quam à porta Capena Brundusium usque quadratis saxis strauit Appius ille Cæcus. Ex Festo.

DELASSO, as, *Stancare*, καματόω, lasso. Horat. 1. Serm. Sat. 1.

DELATORES, *Accusatori occulti*, occulti accusatores.

DELEBILE, *Che si puo cancellare*, ἐξαλειπτόν, quod deleri potest. Mart. lib. 7. Casibus hic nullis, nullis delebilis annis Viuet.

DELECTAMENTVM, ti, *Diletto*, τερπωλή, τερπνότης, oblectatio. Cice. de Sen. Possem persequi per multa delectamenta rerum rusticarum.

DELECTATIO, *Delettatione*, τέρψις, iucunditas, quam ex re aliqua percipimus: quam sic definit Cic. lib. 4. Tusc. Delectatio est uoluptas suauitate auditus, animum deliniens: & qualis hæc est aurium, tales sunt oculorum, & tactuum, & odorationum, & saporum.

DELECTO, *Dilettar, dar piacere*, τέρπω, & Oblecto, composita sunt à Lacto, frequentatiuum ab antiquo uerbo Lacio. Cic. Ruso: Me superiores litteræ tuæ admodum delectauerunt. Cic. Pæto: Tu te istic Atheniano iure delectato, ego me hic Hirtiano. A Delecto fit Delectatio, Delectamen, & Delectamentum. Proprie est attrahere, ducere. Ennius: Et me Apollo ipse delectat ac ducit Delphicus. Quadrigarius: Fabius de nocte cœpit hostium castra oppugnare, hostem delectare. Et quoniam quæ grata ac iucunda sunt, nos attrahere solent, factum est ut Delectare sit, iucũditate afficere. Delector, est, delectatione, uel iucunditate afficior. Col. li. 1. Matrona amœnitate aliqua delectanda erit, quo patiẽtius moretur cum uiro. Sic oblector, & huiusmodi, quæ significationem passiuam inoatam habent. Lact. lib. 2. Auro, & gemmis, & ebore delectantur. Cic. Cœlio: In communibus miseriis hac tamen oblectabar specula.

DELECTVS, us, *Elettione*, ἐκλογή, electio. inde delectus militũ, cum imperator, quos ei uisum fuerit ad militiam colligit, etiam inuitos: quod in maioribus tantum reip. periculis fieri consueuit: alioqui contenti erant iis, qui ultro nomina dabant. Cic. ad Atti. Nullus usquam delectus. Idem de Prouin. cons. Exercitus ille noster, superbissimo delectu, & durissima cõquisitione coactus, omnis interiit. Hinc dicimus, in usu uerborum & sententiarum adhibendum esse delectũ id est, iudicium. Cic. de Cla. Orat. Verborum delectum originem esse eloquentiæ.

DELEGATIO debiti, nisi consentiente & stipulante promittente debitore, iure perfici non potest, Cice. Att. Delegatio in mancipe, annua die.

DELEGO, as, *Deputare, assignare*, ἐπιτρέπω, cum quempiam meo loco, officio, negotiove exequendo præficio. Col. li. 4. Quis non imprudentissimum quẽque huic negotio delegat? Cic. Post delegatam mihi hanc prouinciã: id est, post onus mihi impositum. Interdum legatos mittere. Liui. Decernunt, ut duodecim delegarentur ad regem. Veteres pro discedere & dispertire posuerunt. Plau. in Amph. Si cui fautores delegatos uiderit. Et Delegata, dicebant diis consecrata, quæ nũc dedicata dicimus. Delegare etiam frequens est apud iurisconsultos pro assignare, id est alium pro se debitorem dare, quo recepto à creditore, prior debitor liberatur. Iustini. C. de Nouationib. & delegat.

DELENIFICVS, blandiloquus. Plau. in Mil. Delenifica uerba.

DELENIO, is, ire, *Addolcire*, πραΰνω, à Lenio, demulceo, uel mansuetum reddo. Colu. lib. 10. Iracundia notæ melioris apium facile delenitur.

DELEO, les, deleui, deletum, *Cancellare*, ἐξαλείφω, περιγράφω, ex de, & leo (ut inquit Prisc.) proprie est scripturam, picturam, uel aliquid simile induco, siue extero. Cic. pro Clu. Digito legata deleuit. Per metaphoram pro euertere. Cæs. 2. Bel. Ci. Spe prædæ in urbem irrumperent, urbẽq; delerent. Tollere, remouere. Cic. pro lege Man. Delenda est uobis illa macula, Mithridatico bello suscepta. Hinc Deletus, a, um.

DELETALIS, le, quod delet. Varr. Sumam spongiam deletilẽ. Interdum passiue, pro eo, quod deleri solet: ut, charta, seu tabula deletitia.

DELIACVS, a, um, Δηλιακός, ex Delo. Plin. lib. 34. Antiquissima æris gloria Deliaci fuit. Cic. pro Rosc. Domus Chrysogoni referta uasis Corinthiis & Deliacis.

DELIBERABVNDVS, a, um, deliberans. Liu. 2. Consules uelut deliberabundi capita conferunt, diu colloquuntur. Idẽ lib. 1. Rex uelut deliberabundus, in hortum ædium transit.

DELIBERATIO, Cic. 1. Offi. Triplex consilii capiendi deliberatio.

DELIBERATIVVM, συμβουλευτικόν, genus est, quod in consultatione positum, habet in se suasionem & dissuasionem. Cice. 1. de inu.

DELIBERATVM, substantiuum. Cæs. 1. Bel. Ci. Illi deliberata respondent.

DELIBERATOR, oris. Cice. pro Sext. Illi deliberatori merces duplicata.

DELIBERO, as, *Deliberare*, διαγνώσκω, à libella, qua quid põderatur: & significat consultare, decernere, perpendere. Ci. Postquam reuersus ab exilio, noctem sibi ad deliberãdum postulauit. Idem in Verr. Deliberatum est, id est fixum, & decretum est. Aliquando dubitare. Cic. lib. 3 Off. Deliberant, utrum id sequantur, quod honestum esse uideant. Deliberatur, impersonale. Cæs. 7. Bell. Gall. Deliberatur de Auarico in communi consilio. Deliberatus, partic. Hora. 1. Car. Cõbiberet uenenum Deliberata morte. Deliberatus, nomẽ ex partic. Ci. Me. lib. 5. Neque illi quicquam deliberatius fuit, quàm me, quacunque ratione posset euertere.

DELIBO, as, p.p. *Menomare gustando, Assaggiare*, ἀπολείβω, decerpo, quasi libando minuo. Cic. pro Scat. Non sum tam insolens in dicendo, ut omni ex genere orationem aucuper, & omnes undique flosculos carpam, atque delibem. Non nunquam pro leuiter attingere, & quasi summis labris degustare. Idem Fam. 10. Putabam, posse me nec de laude ieiuni hominis delibare quicquam. Interdum uiolo. Gel. li. 1. Cõpensatur leue damnum delibatæ honestatis. Compositum à uerbo, Libo, Græce, λείβω: quod idem significat, quòd rigo, uel humecto: unde cum summa tantum labra rigamus, & leuiter degustamus, proprie libare dicimus.

DELIBRO, as, p.c. *Scorzare, leuare la scorza*, ἀπολεπίζω, decortico librum, id est corticem arbori detraho. Col. lib. 3. Corticem circuncidito, & materiam delibrato. Est etiã Delibro, à libra deductum, & à libro, as, cuius pen. producitur. Vide Libro.

DELIBVTVS, *Onto*, ἀλειφόμενος, unctus, quasi oleo aut alio liquore imbutus. Cic. de Cla. Orat. Multis medicamentis delibutus. Transfertur ad animum. Teren. in Phor. Si te delibutum

butum gaudio reddo. Sal. Vxor sacrilega, ac periuriis delibuta. Participium est sine uerbo.

DELICATE. Col. Cultam, uestitamq; familiam utiliter magis habeat, quàm delicate. Cic. de Offi. Delicate, ac molliter uiuere.

DELICATVS, a, um, *Delicato, pulito*, τρυφερὸς, ἁβρὸς, ἁβρύντος, à Delicium fit, & idem est, ut qui in deliciis uiuere assuetus est. Cic. 6. Verr. Tam delicati esse non possumus. Per metaphoram mollis ac tener dicitur: ut Molles, & delicatæ uoluptates 1. de Natu. deo.

DELICIAS facere, θρύπτεσθαι, καταπυγᾶν, lasciuire, ac lusitare: quod aliter dicitur deliciari. Plau. Eia delicias facis mi Menæchme.

DELICIA, æ, auctore Festo, tigni genus, quod è culmine ad tegulas angulares infimas uersus fastigiatum collocatur. unde & tectum ipsum deliciatum, & tegulæ deliciares appellantur. Cato de Re rust. cap. 14.

DELICIVM, cii, in singulari, & Deliciæ, arum, in plurali, *Delicie, delicateZZe*, τὰ παιδικὰ, oblectamentum, quæ nobis uoluptati sunt: à delicio, quod ex de, & lacio, componitur. Mart. lib. 13. Delicium paruo donabis Dorcada nato. Cice. 6. Verr. Incipiam ab ea ciuitate, quæ tibi una in amore atque in deliciis fuit. Suet. Titus amor, ac deliciæ generis humani. Legitur & Delicia, femi. gene. Plaut. Mea uoluptas, mea delicia.

DELICO, as, p. c. *Mostrare*, δηλῶ, explico, interpretor Titinnius lib. 5. ut citat Nonius: Quid iste uult sermo? mater delica. Veteres etiam delicare, pro dedicare, quandoq; dicebãt.

DELICVS porcus, qui dicatur, exponit Varr. 1. de Re rust. cap. 15. His uerbis: Cum porci depulsi sunt à mammã, à quibusdam Delici appellantur.

DELICTVM, *Diletto, peccato*, πταῖσμα, peccatum, à delinquo, is, quòd qui peccat, delinquat officium suum. Cice. pro Cœc. Iniuriarum delictum esse.

DELIGO, gis, *Eleggere*, ἐπιλέγομαι, ex de, & lego. Deligere & Eligere sic differũt, ut Deligere sit, quid magis idoneum ad rem agẽdam est, cernere. Eligere uero, uel ad nostrum emolumentum, uel ad illius qui eligitur, dignitatem. Cæs. 3. bel. Gal. Duces deliguntur. Cic. 2. Offi. Opinionem afferunt populo, eorum se fore similes, quos sibi ipsi delegerunt ad imitandum. Deligere pro colligere. Tenui prima deligere angue rosam, Ouid. epist. 4. Delectus, particip. Ci. pro Rosc. Am. Ad eamne rem estis delecti, ut eos condemnaretis.

DELIGO, as, are, *Legare*, δέω, δεσμεύω, ligo, uincio. Varr. 1. de Re rust. cap. 47. Integenda binis tabellis, dextra ac sinistra deligatis. Deligate ad palum, Cic. 7. Verr. Deligatis omnibus membris, Idem 6. Verr.

DELIMO, pen. pro. *Limare*, ἀποῤῥινίω, à uerbo limo, idem quod lima abrado. Plin. lib. 34. cap. 11. Alii delimatam æris scobẽ aceto spargunt.

DELINEO, as, *Designare*, διαγράφω, καταγράφω, ex De & Linea, designo & rudíter depingo. Pli. de Apelle: Arrepto carbone extincto è foculo, imaginem in pariete delineauit.

DELINGERE, *Leccare*, Plau. in Cur. Delinges salẽ. Vide Lingo.

DELINIMENTVM, oblectamentum, θέλγητρον. Liui. 4. Aptissimum tempus erat, delinimentum animis, Nolani agri diuisionem obiici.

DELINIO, is, ire, *Vngere, placare, mitigare*, si partium compositionem spectes, idem erit quod perungo, frequentius tamẽ accipitur pro placo, & illecebris quibusdam allicio. Plaut. Stic. Vt eum aduenientem meis dictis deliniam. Cice. pro. Mil. Vt non modo uirtute flecteret, sed etiam tribus suis patrimoniis deliniret. Delinitus, partic. Cice. in epist. Virtuti nuntium remisisti, delinitus illecebris uoluptatis.

DELINITIO. Cic. 2. Offi. Delinitio multitudinis ad breue sit tempus.

DELINITOR, Cic. de Cla. Orat. Iudicis delinitor esse debet orator.

DELINO, is, pen. cor. *Cancellare*, καταχρίω, deleui, & deliui, delitum, pen. cor. fœdare. Cic. Caluo: Litteræ delitæ mihi à te redditæ sunt. Prisc. lib. 9.

DELINQVO, is, deliqui, delictum, *Fallire, peccare*, πλημμελέω, proprie non prætereunda prætermitto. Plaut. in Amph. Ex me quæris quid deliquerit? Quoniam uero prætermittere ea, quæ præteriri non debent, peccare est, Delinquere pro peccare ponitur. Cic. de Natu. deo. Ferretne ciuitas ulla latorem istiusmodi legis, ut condemnaretur filius, si pater deliquisset? Delinquor, passiuum. Cic. 1. Off. Siquid delinquitur, magis in aliis cernimus, quàm in nobismetipsis.

DELIQVEO, es, ere, delicui, *Rissoluersi, diuenir liquido*, τήκομαι, συντήκομαι, in totum resolui, & dissolui. Ouid. 4. Meta. Protinus imbutum cœlesti nectare corpus Delicuit. Colu. lib. 12. cap. 4.

DELIQVIVM, defectum, *Diffetto, mancamento*, ἔκλειψις. Plau. in Capt. Nullam caussam dico, quin mihi & parentum, & libertatis, apud te deliquium sit. Deliquium solis, cum Luna inter Solem terramq; interposita, lumen eius nostro eripit conspectu. Pli. lib. 2. cap. 12. Deliquium animi, cum animus linquitur, & quis animo deficit.

DELIQVVM, deliqui, *Meno, manco*, ἔλαττον, idem quod minus, interprete Festo. Plau. in Cas. Tibi nil domi deliquum est.

DELIQVESCO, is. Col. li. 12. ca. 41. Vt omnia poma deliquescant cũ musto. Per translationẽ. Ci. Tus. Nec sitiẽter quid expetens, ardeat desiderio, nec alacritate futili deliqueat.

DELIRATIO, onis, *PaZZia senile*, παραφροσύνη, παραφρόνησις, senilis stultitia, alienatio mentis, ab ætate uel morbo proueniens: quæ significatio sumpta est ab ineptis aratoribus, à lira, id est sulco aberrantibus. Plin. lib. 18. cap. 20. Cic. de Sen. Ista senilis stultitia (quæ deliratio appellari solet) senum leuium est, non omnium.

DELIRIVM, *PaZZia*, παραφροσύνη, est alienatio mentis, ex intemperie cerebri uitiãte actiones principis facultatis: qualem & in senibus uidemus, & in iis qui morbis ardẽtissimis infestantur.

DELIRO, as, p. p. *Partirsi dal dritto*, παραφρονέω, παραπαίω, παραρῶ, à recto decedo. Translatio ab aratore. nam lira est recta fossa, quæ in agris ducitur, ut in eam aqua pluuia & terræ uligo defluat. & quia rectus est sulcus, delirare dicuntur, qui extra sulcum, id est à recta uia declinant. Cice. 1. Tuscu. Adeo ne me delirare censes, ut ista esse credam? Hora. lib. 1. Epist. ad Lollium: Quicquid delirant reges, plectuntur Achiui. Compositum ex de, & liro, quasi deorsum liro. lirare ueto, est agros in sulcos dirigere. Alii delirare à Græco ληρεῖν, quod ineptire est, trahunt.

DELIRAMENTVM, deliratio. Plaut. in Amph. Hæc quidem deliramenta loquitur. Idem Men. audin' tu ut deliramenta loquitur?

DELIRITAS, pro deliratione. Laberius: Quoniam mens quę deliritas uos suppilatores facit. Nonius.

DELIRVS, p. p. *PaZZo, quello che si parte dalla ragione*, παραπλήξ, παράφρων, qui insanit, & qui à ratione discedit. ratio enim est uia recta, per quam omnes dicuntur. Cic. de Orat. Tum Annibal respondisse fertur, multos se deliros senes uidisse, sed, qui magis deliraret, quàm Phormio, uidisse neminem. Idem 2. de Diuina. An tu censes ullam anum tam deliram futuram fuisse, ut somniis crederet?

DELITEO, tes, ex de, & lateo, *Occultarsi, nasconderse*, ἐλλοχῶ, φωλεύω, occultari, latere. Virg. 2. Aen. Per noctem obscurus in uluа Delitui.

DELITESCO, eiusdem significati. Varr. 3. de Re rust. ca. 12. Lepores delitescunt in uirgultis. Transfertur ad alia. Cic. pro Cœcin. Caue in ista tam frigida, tam ieiuna calumnia delitescas. Delitens, partic. Plin. lib. 35. cap. 2. Non placent spatia montis in cubiculo delitentia.

DELIVS, δήλιος, qui ex Delo insula: unde Apollo Delius. ferunt enim Latonam, ex Ioue grauidam, metu Pythonis serpentis, qui eam toto terrarum orbe Iunonis iussu persequebatur, in Delum insulam fugisse, ibiq; Dianam & Apollinẽ eodem partu edidisse. etiam apud Cic.

DELMINIVM, δελμίνιον, Dalmatiæ & oppidũ. Ptol. li. 2. c. ult.

DELOS, δῆλος, insula maris Aegæi, Cycladum omnium clarissima, in qua Latona Apollinem & Dianam dicitur esse enixa. Cic. 3. Ver. Proditum est litteris, Latonam ex longo errore & fuga grauidam, temporibus exactis fugisse Delum, atque ibi Apollinem Dianamq; peperisse. Aristoteles Delum appellatam existimat ἀπὸ τοῦ δηλοῦν, quòd, cum antea mari operta esset, repente sese ostenderit. Aliis nominibus & Ortygia appellata est Asteria, Cynthia, Lagia, Chlamydia, Cynethus, & Pyrpile, ab igne ibi reperto. Pli. li. 4. c. 12.

DELPHI, δελφοί, tam pro oppido, quàm pro oppidanis, pluraли tantum numero. ciuitas in Bœotia iuxta Parnassum, dicta à Delpho Neptuni filio. Delphis Apollinis erat oraculum toti terrarum orbi celeberrimum. unde Apollo Delphicus dictus est. Horat. 1. lib. Car. Vel Bacco Thebas, uel Apolline Delphos. Macr. in Sat. Apollinem Delphicum appellatum existimatur à prisca Græcorum uoce δελφός, quæ solẽ significat, quòd interdiu, stellis omnibus obscuratis, solus lu ceat: qua ratione etiam Sol à Latinis appellatus est etiam.

DELPHICVS, ca, um, unde Delphica laurus.

DELPHIN, siue delphis, *Delfino*, δελφὶν, δελφὶς, & delphinus, genus piscis, uel potius maris bellua. parit catulos decimo mense, interdum & binos nutrit uberibus, sicut balæna, & decem annis ad summam magnitudinẽ peruenit. uide Plin. lib. 9. cap. 8. Est etiam syderis nomen. Varr. 2. de Re rust. ca. 5. Maxime idoneum tempus ad concipiendum à delphini exortu, usque ad dies quadraginta.

DELPHI-

Delphinium, *δελφίνιον*, herba florem habens purpureũ uiolæ non dissimilẽ, sesquipedales ex una radice surculos emittens: folia autem diuisa & prælunga, quæ delphinorum effigiem repræsentant: Vnde tractum est nomen. Alterum præterea est delphinij genus, quod Romani Buccinum uocant, superiori non dissimile, sed ramis longe gracilioribus. Vtit usque meminit Dioscorides.

Delta, insula in Nilo Aegypti fluuio, non procul ab Alexandria, ita dicta, quòd litteræ Græcæ Δ imaginem referat. Hirtius lib. 4. Bell. Ciu. Locus est illarum fere regionum nobilissimus, non longe ab Alexandria, qui nominatur Delta, quod nomen à similitudine litteræ cœpit. Est item Delta nomen urbis non procul à Syria. Steph.

Delubrum, *Delubro, tempio, chiesa, τέμενος τό*, locus in quo Dei simulacrũ dedicatũ est, ita dictum, quòd in eo dij ponantur. Varro, & Macro. Sat. li. 3. c. 4. Vir. 2. Aen. At gemini lapsu delubra ad summa dracones Effugiũt. Alij accipiunt pro loco ante aras, ubi aqua currit: à diluendo, religio enim sacrificij apud antiquos exigebat, ut ante sacrũ sacrificulus manus ablueret. Alij delubrum Dei simulacrum accipiunt, à delibrato ligno dictum. Cic. pro Arch. Delubra musarum colere.

Delucror, aris, *πελαίω*, luctor. Plau. Persa.

Deludo, is, *Beffare*, irrideo. Plaut. in Asin. Furcifer etiam me delusisti.

Delumbo, as, *Indebolire*, *ἐξασθενίζω*, debilito, quasi lumbos frãgo. Plin. lib. 28. cap. 4. Hoc sæpe, delumbata quadrupede, approbatur. Cic. in Orat. Nec minutos numeros concidat, delumbetq; omnes.

Delumbis, be, quod lumbis caret, & ideo debile, *ἀσθενής*, in lumbis enim uires corporis sitæ sunt. Pli. lib. 10. ca. 33. Perdix prægrauẽ, aut delumbem sese simulans. Delumbis, mollis & effœminatus. Persius Sat. 1. Summa delumbe saliua.

Deluo, deluis, delui, utum, *Lauare*, *ἀπολούομαι*, depurgo, diligenter lauo. Cato. Laserpitium aceto deluito. Item est madefaciendo aliquid delere. Var. Obortæ inter legendum lacrymæ litteras deluebant.

Deluto, pen. cor. as, are, *Smaltare, lutare*, *καταπηλόω*, est luto aliquid obducere. Cato de Re rust. cap. 128. Habitationem delutare cum uoluetis.

Demadeo, es, pen. cor. *Essere humido*, *βρέχομαι*, madeo. Oui. 5. Trist. Et te flente suos demaduisse sinus.

Demades, *Δημάδης*, Atheniensis orator, Demosthenis æmulus, eiq; aduersas in rep. partes fouens. nihil enim aliud Demosthenes quam patriæ libertatem spectabat: ille ex Macedonum gratia potentiam quærebat & opes. Plutar. in uita Demosthenis.

Demagis, *Molto piu*, ualde magis, ex de. & magis. Lucill. lib. 16. Rex solos demagis istos ex nimbo Austellos. Item Demagis antiqui pro minus dicebant, ait Festus.

Demando, andas, *Commettere*, *ἐπιτρέπω*, cõmitto. Liu. 8. Curam eorum nominatim legatis, tribunisq; demandabant.

Demano, as, *μετοχετεύεσθαι*, mano. Catu. Lingua sed torpet: tenuis sub artus Flamma demanat, sonitu suopte.

Demaratus, Lacedæmoniorum dux, qui cum Athenienses, apud quos exulabat, ingens aduersus Lacedæmonios bellũ parare animaduertisset, plus se patriæ, quamuis ingratæ, debere ratus, quàm priuatæ amicitiæ, omnium, quæ agebãtur, ciues suos fecit certiores. Vixit tempore Philippi regis Macedonum. Alius fuit (ut scribit Liu. lib. 1.) Corinthius negociator diues, qui ob seditiones domo profugus, tyrãnidem Cypseli fugiens, in Hetruriam commigrauit: & à Tarquiniensibus, Hetruriæ populis, exceptus, Tarquinium Priscũ, regem populi Romani ex illustri Hetrusca uxore genuit.

Demeaculum, *κατάβασις*, descensio ad loca subterranea. Apul. lib. 6. Proserpinæ nuptiarum demeacula.

Demeare, *καταπορεύεσθαι*, est deorsum penetrare, descendere. Apul.

Demens, *Pazzo, stolto, fuor di mente*, *παράφρων*, *παράνους*, Ci. in Off. In tranquillo tempestatem aduersam optare, demẽtis.

Demensus, a, um, *Mesurato*, partic. à demetior, idem quod mẽsuratus, *διαμετρητός*, *διαμεμετρημένος*. Ci. de Or. Vt uerba uerbis quasi demensa & paria respondeant. Demensum uero subst. mensura erat frumenti, quam seruis admetiebãtur singulis mensibus domini, ad totius mensis uictum. Terẽ. in Phor. Quod ille unciatim uix de demenso suo, Suum defraudans genium comparsit miser. Serui. enim quatenos modios accipiebant frumenti in mensem, ait Donatus.

Dementer, insane. Cic. 3. in Catil. Tanta res tam dementer credita.

Dementia, *παράνοια*. Cic. 3. Tusc. Animi affectionem, lumine mentis carentem, nominauerunt amentiam, eandemq; dementiam.

Dementio, tis, *Impazzire, uscir di mente*, *παραφρονῶ*, de mente exeo, deliro, insanio. Lactan. lib. 4. Instinctu dæmonis percitus, dementit.

Demento, as, desipio, insanio, *Impazzire*, *ἐξίστημι*, *μωραίνω*. Apu. in Magia, Confessa est sese mea Magia in amorem deductã dementare. Dementare pro impellere ad insaniam: sed in sacris tantum litteris.

Demereo, res, rui, ritum, quasi lucror, *Guadagnare, meritare, obligare alcuno per meriti*, *ὑπερχοσῶμαι*. Plau. Pseud. Quid mercedis Petasus hodie domino demeret. Gell. Thais Corinthia ob elegantiam uenustatemq; grandem pecuniam demerebat. Est etiam Demereo præcipue cum accusatiuo personæ iunctum, idem quòd suo sibi merito aliquem deuincire. Ouid. in Epist. Heroid. Crimine te potui demeruisse meo. Suet. de Augusto: Auunculum in Hispanias, aduersus Cn. Pompeij liberos, subsecutus, magnopere demeruit.

Demereor, *εὐεργετέω*, de aliquo bene mereor, concilio. Quinct. Vt pleniori obsequio demererer amãtissimos mei. Colu. lib. 1. Amœnitate aliqua demerenda erit, quo patientius moretur cum uiro.

Demergo, is, *Affondare*, *καταδύω*, aqua obruo. Ouid. Epist. 5. Obscœnam ponto demergite puppim. Demersus ære alieno. Liui. 2. Totam plebem ære alieno demersam esse. Cicer. pro Sylla: Patriam demersam extuli. Demersæ leges opibus, Idem 2. Off.

Demetior, iris, *Misurare con ragione*, *διαμετρέω*, diligenter, & quadam ratione metior. Cic. 3. de Orat. Laborat, ut uerba uerbis, quasi demensa, & paria respondeant. Ci. 2. de Natu. deo. Atque ita demetita signa sunt, ut in tãtis descriptionibus diuina solertia appareat.

Demeto, tis, meto. Catul. Sole sub ardenti flauentia demetit arua.

Demetrius, Antigoni Macedonũ regis filius, & patris in regno successor, qui, ob insignem in espugnandis urbibus uirtutẽ, *πολιορκητής*, id est, urbiũ expugnator dictus. Hic post Alexandrũ præter alios Macedonas nomine ac uirtute clarus, transmisso Euphrate, Babyloniam occupauit: Athenas Cassandri Ptolemæiq; imperio liberauit: Cyprum, uicto Ptolemæo nauali prœlio, recepit: postremo, cum bellum aduersus Antiochũ suscepisset, acie uictus, uiuus in illius potestatẽ peruenit; & in Chersoneso liberæ custodię permissus, morbo ex incontinentia correptus, perijt. Hunc Plutar. in Parallelis cũ Antonio triumuiro in contentionem adducit. Fuit & alius Demetrius Phalereus, Theophrasti discipulus, qui ob eximias uirtutes Atheniensibus præfuit annis decẽ, trecentisq; sexaginta statuis æreis honoratus est. Ci. in Bruto. Demetrius Phalereus, eruditissimus quidẽ ille omnium horum, sed non tam armis institutus, quàm palæstra. itaque delectabat magis Athenienses, quàm inflammabat. Hic primus inflexit orationem, eamq; mollem teneramq; reddidit & suauis, sicuti fuit, uideri maluit, quàm grauis.

Demigro, *Andar di luogo, in luogo*, *μετοικίζω*, est de uno loco in alium domicilium transferre. Cic. 1. Tusc. Vetat Deus iniussu hinc nos suo demigrare. Sic dicimus, Demigrare è uita, pro mori. Cic. pro Rabirio: fortissimorum ciuium mentes, quæ mihi uidentur ex hominum uita ad deorum religionẽ & sanctimoniam demigrasse.

Deminuo, is, ere, *Sminuire, scemare*, *ἐλαττόω*, idem quod diminuere. Plau. in Truc. Iam de hoc obsonio deminui quinque nummos.

Demiror, pen. pro. *Marauigliarsi forte*, *ὑπερθαυμάζω*, *ὑπεράγαμαι*, ualde miror. Cic. ad Att. lib. 14. Etsi addis Lamiã: quod demiror equidem. Aliquando est nescire: quoniam (ut Donatus inquit) admirationem ignorantia facit. Ter. Quã caussam repererit, demiror.

Demisse. Ci. 5. Tusc. Non est ausus elate & ample loqui, cũ humiliter demisseq; sentiret. Cæs. 2. Bell. Ciuil. Hæc quàm potest demissime atque subiectissime exponit. Volare demissius, Ouid. 3. Trist.

Demitigo, as, mitigo. Ci. ad Att. l. 1. Quotidie demitigamur.

Demitto, *Mandar giu*, *καθίημι*, deorsum mitto. Virg. eclo. 4. Iã noua progenies cælo demittitur alto. Inde demissiciæ tunicæ, longæ & demissæ ad talos, & nulla zona succinctæ. Plau. in Pœn. Sane genus hoc mulierosum est, tunicis demissitijs. Idẽ Demittere animũ, est humiliare. Ita dicimus esse demisso animo, qui est deiectis spiritibus. Ci. in Epis. Timido animo, humili, demisso. Idem de Fini. Si uincunt, efferunt se: uicti debilitantur, animosq; demittunt. Cæs. 1. Bell. Gall. Tristes capite demisso terram intueri. Itẽ demittere significat defodere. Idẽ Geor. 2. Alteq; iubebit in solido puteũ demittere. Demittere mentes. Virg. li. 12. Aen. Demittunt mẽtes, it scissa ueste Latinus. Id est, desperant, interprete Seruio, ut contra sperantes aliquid, Erigunt mentes. Demissio, uerbale. Cic. 3. Tusc. Verisimile est, in quẽ cadit ægritudo, cadere

in eundem infractionem quandam animi, & demissionem.

DEMIVRGVS, δημιουργός, summus erat magistratus in quibusdam Græciæ ciuitatibus. Liu. lib. 32.

DEMO, is, *Detrarre, scemare*, ex de, & emo abiecta e, detraho, ἀφαιροῦμαι. Ter. in Eun. Aurum mulier sibi clam demit. Demptus. Plin. lib. 15. cap. 17. Demptis fortius corruptioribus acinis. Ouid. 2. Meta. Paulatimq; metu dempto.

DEMIVM, δήμιον, gemma, à pinguedine dicta. δημὸν enim pingue. nec fuit in usu antiquorum gemmarum ulla frequentior. Pli. lib. 37. cap. 7.

DEMOCRITVS, nomen philosophi Abderitæ, qui, accepta à fratribus natu maioribus paternæ hereditatis portione, cognoscendarum rerum cupiditate accensus, bonam orbis partem peragrauit. postea in patriam reuersus, cum summa inopia, in hortulo iuxta suæ urbis muros, se ad solas rerum naturas contemplandas contulit. Hic quocunque, fortunæ casu, & mutabilium rerum auditu, in risum soluebatur, ut Heraclitus in fletum: unde Gelasinus nominatus est. tandem teste Cic. lib. 5. Tusc. se excæcauit, ut naturæ secreta subtilius rimaretur. Agebat centesimum & nonum annum, cum mortuus est. Dixit omnia ex atomis fieri, ac plures esse mundos & corruptibiles. In omni philosophiæ genere adeo profecit, ut Pentathlos dici posset. nanque naturalia, moralia, mathematica, liberales disciplinas, artiumq; omnium peritiā callebat. Constat patre locupletissimo natum fuisse, ut qui totis Xerxis copiis epulum dederit.

DEMOLIOR, *Disfare, struggere*, καταστρέφομαι, à mole: diruo, deiicio. Plau. in Amph. Hasce illico toto demoliar cardine. Ci. 3. Off. Demoliri ea, quorum altitudo officeret auspiciis.

DEMOLITIO, ut, Demolitio statuarum, Cic. 4. & 6. Ver.

DEMONNESVS, Δημόννησος, insula circa Chalcedonem. Steph.

DEMONSTRATIO, rhetoribus, τὸ ἐπιδεικτικὸν, caussæ genus, quod in laude, uel uituperio uersatur. Cic. 1. de Inuent. Deliberatio & demonstratio genera sunt caussarum.

DEMONSTRATOR, oris. Colu. lib. 3. cap. 10.

DEMONSTRATIVVS, a, um, ἐπιδεικτικὸς, ut, genus demonstratiuum caussæ, in quo orator demonstrat, quod sit in alicuius personæ laudem, uel uituperium. Cic. 1. de Inuent. Aristoteles tribus in generibus rerum uersari rhetoris officium putauit, demonstratiuo, deliberatiuo, iudiciali.

DEMONSTRO, as, *Dimostrare*, δείκνυμι, indico, ostendo, declaro. Plau. in Asin. Aedes demonstraui nostras. Ter. Heaut. Audistin' homo iste modo quam uillam demonstrauit? Cice. 4. Ver. Qui cum leges doceant, consuetudinemq; omnium annorum demonstrent. Interdum est argumentis notissimis ad rei alicuius cognitionem perduco. unde Demonstratio, argumentum firmissimum, per se rei dubiæ faciens fidē. Cic. 3. de Orat. Definit esse rationem, quæ ex rebus perceptis ad id, quod non percipiebatur, adducit.

DEMOPHOON, ontis, uel Demophon per contractionē, Thesei ex Phædra filius, & rex Athenarum. Vide Phyllis.

DEMORIOR, ἀποθνήσκω, prorsus morior. Colu. lib. 5. Si caput demortuum est, Demoritur te, id est te deperit, ardet amore tui. Plau. Mil. Demortuus. Cic. Att. lib. 16. Nostri familiares demortui.

DEMOROR, *Indugiare molto, aspettare*, multum moror. Lactā. li. 4. Cum Moses 40. diebus demoraretur. Accipitur pro detineo. Cic. 3. de Orat. Ne diutius uos demorer. Pro expectare. Virg. 10. Aen. Mortalia demoror arma. Demoratus passiue. Gell. lib. 10. cap. 8. Demoratos uos uideo.

DEMOSTHENES, orator Græcorū omniū oratorū princeps: hic natus patre, qui Cultellarius cognominatus est, quòd domi haberet officinam & operarios cultellorum. relictus puer in hereditate locupleti, tutorum fraude, & negligentia direptis bonis, uix habuit unde præceptoribus mercedē solueret. grauissimis concionibus Philippum insectatus est, ut pote publicæ libertatis insidiatorem. post cuius mortem patria pulsus, tandem reuocatus est. sed, iam mortuo Alexandro, & Antipatro rebus Græcis præposito, cum manifestam sibi necem imminentem uideret, ueneno sumpto uitam finiuit. Plutarchus.

DEMOVEO, es, ere, *Mouere di luogo*, ἀποκινέω, de loco mouere. Cic. 4. de Fin. Tantam uim esse honestatis, ut nullis nec suppliciis, nec præmiis demoueri possit ex eo, quod rectum esse decreuerit.

DEMVGIO, is, ire, καταμυκάομαι, mugitu implere. Ouid. 11. Meta. Sanguine littus, Vndaq; prima rubet, demugitæq; paludes.

DEMVLCEO, ces, *Toccare gentilmente*, καταψηλαφάω, leniter mulceo: ut cum catulos blande & molliter attrectamus. Ter. in Heau. Non possum pati, quin tibi caput demulceam. Liu. 9. Ne dorsum demulceatis, cum ex equis descendetis.

DVM, τὸ τέλος, τὸ τελευταῖον, tandem, uel ad post remum.

Teren. in Adel. Ego nouus maritus anno demum quinto & sexagesimo fiam? Pro omnino, presertim quando iungitur cum Is ea, id, uel cum Ita. In Sal. Ea demū magna uoluptas, æqualem uerbis uitam agere.

DEMVSSATA, cōtumelia, *Ingiuria dissimulata*, dissimulata, Apul. lib. 1. Mussitare enim proprie est dissimulandi caussa tacere. Teren. in Adel. Accipienda & mussitanda iniuria adulescentium est.

DEMVTILO, as, are, *Mozzare*, κολοβόω, mutilo. col. de Arborib.

DEMVTO, as, are, διαλλάττω, μεταβάλλω, muto. Plaut. Trin. Demutant mores ingenium tuum. Demutatio, onis. Plin. lib. 18. cap. 8.

DENARIVS, ria, rium, decenarius, quod decem continet. Plin. lib. 36. cap. 6. de ratione aquæ ducendæ. Fistulas decem pedum longitudinis esse legitimum est, & si quinariæ erunt, sexagena pondo pendere: si denariæ, centena uicena. Cice. de Offi. emere denario, quod sit mille denarium.

DENARIVS, denarii, apud Romanos nummus erat argenteus, quatuor ualēs sestertios, ita dictus quòd pro decem assibus in solutionē cedebat, quoad, perpetuis bellis exhausto ærario, placuit denarium sedecim assibus permutari: quod contigit, cum Annibal perpetuos sedecim annos totam Italiā crudelissime uexabat. Pendebat autē argenti siliquas xxiiii. Siliquæ autem duodeuiginti conficiebant drachmam. tres itaque denarii pendebūt drachmas quatuor: octo drachmæ conficiunt unciam: uncia, sex constat denariis. Hæc ex Prisciano Bud. autem in libro de Asse ostendit drachmā Atticam & Romanum denarium eiusdem fuisse ponderis & precii. Quod & ipsum non obscure indicat. Pli. lib. 21. cap. ulti. Drachma (inquit) Attica denarii argentei habet pondus: eademq; sex obolos pondere efficit. Denarii dimidium Quinariū appellabant, quinarii autē dimidium Sestertium, qui & Nummus uocabatur. Veteres etiā pro eodem denariū dixerunt in neut. gen. Plau. in Rud. Centū denariu Philippea.

DENARRO, *Narrare per ordine*, καταλέγω, per ordinem narro. Gell. lib. 2.

DENASCOR, eris, pro mori, *Morire*, θνήσκω, Cassius Hem. Quæ nata sunt ea omnia denasci aiunt. Ex Nonio.

DENASO, as, pen. pro. *Leuare il naso*, ἀποῤῥινόω; nasum aufero. Plaut. in Capt. Os denasabit tibi mordicus.

DENDRACHATES, gemma ex Achatæ generibus. Plin. lib. 37. cap. 10.

DENDRITIS, δενδρίτις, gemma, de qua Plin. lib. 37. cap. 13.

DENEGO, as, pen. cor. *Denegare, negare*, ἀπαρνοῦμαι, recuso. Ter. in And. Denegarat se commissurum mihi gnatam suam. Interdum non do. Cic. in Verr. Quæ iucunda uidentur esse, naturæ denegarem.

DENI, denæ, dena, pro decem. Plin. lib. 10. cap. 63. Viuunt Laconici annis denis. Cæs. 5. Bell. Gall. Vxores habent deni inter se communes.

DENICALES feriæ, quibus hominis mortui caussa familia purgabatur. Colu. lib. 2. cap. 22. & Cic. de Leg.

DENIGRO, as, *Far nero*, nigrum facio. Plin. Capillum denigrat suffitu.

DENIQVE, *finalmente*, τέλος, cum plura sunt enumerata, subiungitur Denique. Cic. Cum ibi non multitudinem militū, non idoneos imperatores, non pecuniam sibi præsto uiderent, non denique ullam rem, quæ pertineat ad bellum administrandum. Pro omnino. Ouid. Si qua metu dempto casta est, ea denique casta est.

DENOMINATIVA, παρώνυμα, dicuntur quæcunque ab aliquo solo casu, hoc est, solo fine sunt differentia, & secundum illud nomen habent appellationem: cuiusmodi sunt adiectiua à substantiuis deducta: ut à studio studiosus, à robore robustus. Nomen enim denominatiuum, habet communicare cum nomine uniuoco in principio, sed differre in fine. In denominatione autem tria requiruntur: scilicet denominans, denominatum & denominatiuum. Denominās est forma accidentalis, quæ importatur per nomen abstractum: & dicitur Denominans, quasi de se aliud nominans, quia de se dat concreto ut prædicetur, & denominet subiectum. Denominatum autem est res ipsa, siue subiectum, cui accidens inhæret. Sed denominatiuum est accidens quod prædicatur denominatiue de suo subiecto, ut album uel nigrum.

DENOMINO, as, *Dar nome*, ἀπονομάζω, nomē impono. Quinct. lib. 1. cap. 10. Propria sunt uerba, cum id significant, in quod primo denominata sunt.

DENORMO, as, *Difformare, disguagliare*, ἀμορφοῦν, est deturpare & inæqualem facere, ut interpretatur Acron illud Hora. 2. lib. Serm. O si angulus iste Proximus accedat, qui nunc denormat agellum.

DENOTO, as, pen. cor. *Denotare*, σημειοῦμαι, noto. Liui. 4. Haud dubie Icilios denotante senatu. Cic. pro lege Man. Vno die

tota

tota Asia ciues Romanos necandos denotauit.

DENS,dentis,ab edendo: sicut Græci,ὀδὼς,ab ἔδω,Dente, nostræ significationis.Cic.3.de Natu.deo. Primus dentis euulsionem inuenit.Sed & omne,quo aliquid teneri uel dissecari potest,solet dens appellari.Virg.lib.6.Tum dente tenaci Anchora fundabat naues.Dentes diuersa sortiuntur nomina.Qui enim primum apparent,apertis labiis,primores uocantur,lati & acuti,quibus cibus inciditur.Ipsi enim non cibo tantum & alimentis necessarii, uocis etiam sermonisq; regimen tenent,concentu quodam excipientes ictum linguæ.Qui uero sequuntur,quasi rotunda specie acuti in modum serræ,Serrati dicuntur,ab antiquis Canini appellãtur in quocunque animali.Plin.lib.11. Lupi dexter caninus in magnis habetur operibus.Sequuntur Maxillares, qui duplices sunt,cibumq; conficiunt,ob id Molares dicti. Iuuen.Interq; molares Difficili crescente cibo. Genuini,nouissimi nascuntur homini,ut ait Plin.Animalium aliis sunt dentes continui,ut homini & equo,aliis exerti,id est, extra os producti,ut apro & elephanto.

DENSATIO,onis.Pli.lib.31.cap.7.Prima densatio Babylone.

DENSE,aduerb.Plin.lib,16.cap.37.Cęseq; densius innumero hærede prosint. Ouid.de Pon. Nulla tamen subeunt mihi tempora densius istis.

DENSEO,es,ere,πυκνοῦσθαι,coire.coagulari. Plin.lib.20.cap.14.Ipsa coire,densereq; lac non patitur. Legitur & in actiua significatione pro densare.Virg.7.Aen. Agmina densentur campis. Hinc Condenseo,& ipsum actiuum. Lucre.li.1.Quia se condenseat aer.

DENSITAS,πυκνότης,Pli.li.11.ca.3.Arctẽ spiritũ densitate.

DENSO,as,Spessire,condensare,πυκνόω,σωματοποιῶ,cogo, spisso.Virg.1.Geor.Et Iuppiter humidus Austris Densat.

DENSVS,a,um,Spesso,denso,πυκνὸς,δασὺς, firmum, compactũ. Cic.de nat.loca siluestribus sæpibus densa.Pli.lib.10.ca.69.

DENTALE,γύης,lignum,cui uomer arãdi caussa inducitur: sed pro uomere poni solet.Virg.2.Geor. Duplici aptantur dentalia dorso.Dicitur & Dens,(ut Var. scribit)quòd eo quasi dente moleretur terra.

DENTATVS,Dentato,dentoso,ὀδοντώδης,qui magnos habet dẽtes.qui & Dentosus dicitur.Plau.Pseu.Non ego te ad illum duco dentatum uirum. Item, quod dentes habet, siue magni,siue parui sint.Mart.lib.1. Sic dentata sibi uidetur Aegle,Emptis ossibus Indicoq; cornu.Dentata carta.Cice.ad Q.frat.lib.2.Carta dentata res agetur.Dentatus Curii cognomen fuit,quòd cum dentibus natus.Plin.lib.7.

DENTEX,icis,piscis,in cuius cerebro inuenitur gemma, quæ Synodontites uocatur.Pli.li.37 cap.10.Aelianũ li.11. c.40.

DENTICVLATVS,a,um,Fatto à denti,ὀδοντωμένον, quod serræ modo Dentatum est.Pli.Bina brachia denticulatis forcipibus.Denticulatæ falces,Colu.lib.2.cap. 21.Denticulatum olus,Plin.lib.26.cap.15.

DENTICVLVS,li,ὀδόντιον,paruus dens: à quo Denticulo,uerbum,denticulos rei alicui induco: unde Serra denticulata, & herbæ denticulatæ, quæ foliorum ambitum quibusdam quasi denticulis habent incisum.

DENTIFRANGIBVLVM,uox à Plauto conficta pro quauis re, qua dentes confringi possunt.Plau.in Bacc.Dentifrangibula hæc meis manibus gestiunt. Reperitur & in gen. mascu. apud eundem in Bacc.

DENTIFRICIVM, Nettadenti,ὀδοντότριμμα, medicamentum quo dentes fricantur,ut fiant candidi.Plin.lib.28.cap.11.

DENTIO,is,ire,Fare i denti,ὀδοντιάω, ὀδοντοφυῶ,dentes emitto.Plin.lib.30.cap.3.Cinis eorum pueros tarde dentientes adiuuat cum melle.Plau.in Mil.Auribus peraudienda sunt, ne dentes dentiant. Id est,ne inuicem atterantur & concutiantur fame.

DENTISCALPIVM,Stalzadenti, ὀδοντογλυφὶς, instrumentum quo scalpuntur dentes:Mart.lib. 7. Et dentiscalpia septem.

DENTITIO,dentium emissio. Plin.lib.28.cap.19.

DENVBO,is,Maritarsi,γαμέω,coniungi matrimonio. Tacit.li.5.Drusi filia denupsit in domum Rubellii Blandii. Per trãslationem etiam uites Nubere dicuntur, infirmioresq; plãtæ,cum arboribus firmioribus associantur.Colu. lib.10.Semina depositis cupiunt denubere plantis.

DENVDO,Spogliare,nudare,ἀπογυμνόω, nudum reddo . Cice.7. Verr.Ne denudetur à pectore,ne cicatrices populus Romanus aspiciat.

DENVNCIATIO,onis,prædictio,παραγγελία.Cic.2.de Diui. Quæ est ista à Diis profecta quasi denunciatio calamitatũ?

DENVNCIATIO,minæ.Cæs.3.Bel.Ciui. Cum neque pollicitationibus,neque denũciatione periculi permouere posset.

DENVNTIO,as,Denontiare,far noto, ἐπαγγέλλω, παραγγέλλω,futurum aliquid nuntio.Cic.de Sen.Quomodo Carthagini bellum inferatur,multo ante denuntio. Pro significare.Cic.1.Tusc.Si quid tale acciderit, ut à Deo denuntiatũ uideatur ut exeamus è uita,læti pareamus. Denuntiare alicui testimonium,est aliquem ad iudicium uocare ferendi testimonium gratia. Cice.pro Sext.Rosc.Non putasti me familiarissimis tuis testimonia denuntiaturum.

DENVO,aduerb.Di nouo,un'altra fiata,ἐξυπαρχῆς, quasi de nouo,de integro.Liu.lib.30.Hetruria rebellante denuo.

DEOCCO,as,are,Sarchiare,βωλοκοπεῖν,occo.Pli.lib.18. ca.15.

DEONERO,as,are,Scaricare,ἀποφορτίζω,Onus adimo.Cice.1. Verr.Cum ex illius inuidia deonerate aliquid, & in te traiicere cœperit.

DEORO,ἐπιλέγω,pro peroro nonnulli usurparunt.Festus.

DEORSVM,Ingiu,di sotto,κάτω,Cic.1.de Nat.deo. Cum pondere & grauitate directo deorsum feratur.Terẽ.in Eun.Ego te Parmeno quietũ reddam,ne sursum deorsum cursites.Nã Athenarum portus in imo,urbs in editiore loco sita erat.

DEOSCVLOR,Basciare,osculor.Mart.lib.8.Hos deosculatur.

DEPACISCOR,eris,siue Depeciscor,Far patto, συντίθεμαι,Paciscor.Cic.pro Sex.Rosc.Ipse sibi tria prædia depactus est. Idem 3.Verr.Nec ante dimissus, quàm ad conditiones eius depactus est.

DEPALMARE,est palma pcutere,Dar guanciate,κολαφίζειν.Gel.

DEPANGO,is,Piantare,ficcare in terra,καταπήγνυμι,planto,infero,humi defigo.Col.li.4.Inde depactus.Pli.lib.16. ca.16.

DEPARCVS,a,um,φειδωλὸς,nimis parcus.Suet.in Nerone.

DEPASCO,is,Pascere,consumare pascendo,κατανέμομαι, pascẽdo absumo,Colu.lib.7.ca.15.Si hœdi roscidas herbas depauerint.Cic.de Ora.Luxuries stylo depascenda.Depascor, uerbum deponens.Pli.lib.11,cap.19.Papilio ceras depascitur.

DEPASTIO,onis.Plin.lib.17.cap.28.Depastio animalium.

DEPASTVS,a,um,passiue,Plin.lib.17.cap.24.Depastam arborem relinquunt.Actiue ut,Apis depasta florẽ thymi, Clau.2.de Rap.Pros.

DEPAVPERO,as,are,Far pouero,πένητα ποιῶ,facere pauperem. Varro: prius quàm domum depauperasset sumptu suo.

DEPECISCOR,depectus,συντίθεμαι.pro Depaciscor.

DEPECTO,ctis,xui,uel,xi,xum,Pettinare diligentemente,κτενίζω diligenter pecto.Ouid.lib.3.Fast.Depexos crinibus Indos Vicit.Interdum pectendo aufero.Virg.2.Georg. Velleraq; ut foliis depectant tenuia Seres. Depectere, uel depexum reddere,frequens apud comicos,pro demulcere uerberibus siue molle reddere.

DEPECVLOR,pen.pro.Spogliare,robbare,ex de,& peculor:Sunt qui dicant,depeculari proprie esse furari,quæ ad remp. siue principem,siue ad sacra pertinent. Auctor certe ad Herennium docet aliud esse furtum,aliud peculatum. Ci.in Diui. in Verrem: Quibus in prouinciis multas domos, plurimas urbes,omnia fana depeculatus. Idem 6.Verr. Apollonium Drepanitanum omni argento spoliasti, ac depeculatus es. Transfertur ad incorporea.Ibidem: Qui laudem,honorẽq; familiæ uestræ depeculatus est.

DEPELLO,is,depũli,depulsum,Discacciare,rimouere,ἀπελαύνω, ἀπάγομαι,abigo,auerto. Cic.3.de Leg. Quos ne depellere quidem à se sine ferro potuit resp.Idẽ in Catil.Nõ facile tã tam molẽ mali à ceruicibus nostris depulissem. Depellere agnos à lacte,est à lacte remouere.Vir.7.Ecl.Depulsos à lacte domi quæ clauderet agnos.Pro eodẽ, Depellere à matre.Var.2.de Re rust.Cũ depulsi sunt à matribus agni,adhibẽda diligẽtia,ne desiderio senescãt.Itẽ depellere, absolute.Vir.1.ecl.Quo sępe solemus Pastores ouium teneros depellere fœtus. Depulsus.Ci.2.de Nat.deo.Cũ depulsum & quasi detrusum cibũ accepit. Interdũ pro ablactato. Vir.3. Ecl.Dulce satis humor,depulsis arbutus hœdis.Depulso,as, are,frequent.Plaut.Stic.Cubitis depulsa de uia. Depultus, partic.antiquum,pro Depulsus: ut Pultare pro pulsare. ad Heren.Si præceps in Neptunias depultus erit lacunas.

DEPVLSIO,onis,actus ipse depellendi.Cic.4. Aca. Omnium deinde inanium uisorum una depulsio est.Depulsor. Ci.in Ant.Depulsor dominatus,quàm particeps,esse maluit.

DEPENDEO,des,Pendere,dipendere,ἀποκρέμαμαι, de re aliqua pendeo.Colu.lib.4.Si per unumquemque pampinũ maior numerus uuarum dependeat.Aliquando est sustentari, cum salus nostra in manu alicuius est sita.Cic.Omnis illorum salus à nostra salute dependebat.

DEPENDO,dis,Pesare,ponderare,ἐκτίνω,Pondero. Et quoniã Romani eo tempore,quo ære graui utebantur,nõ numerabant pecuniam,sed ponderabant stateris; factũ,ut adhuc manserint hæ loquendi formulæ,Pendere uectigal,Pendere tributum,id est soluere.Eodẽ modo,Dependere preciũ,Depẽdere pœnã.Cic.lib.1.epist.Dependendum tibi est,quod mihi pro illo spopondisti.Idẽ Att.lib.1.Mihi abiurare certius est, quàm dependere. Depẽdere caput felicibus armis,dixit Lucanus li.8.Pro,uictoriæ adipiscẽdæ caussa uitã profundere.

Dependere pœnas, est soluere. Cic. in Catil. Latorem legis Semproniæ iussu populi pœnas reip. dependisse.

DEPERDO, is, ἀποβάλλω, Caius scribit Deperditũ dici, quod in natura rerum esse desiit: Diminutum, quod usu raptũ est. Cic. 5. Tuscu. Qui timebit, nequid ex his deperdat, beatus esse non poterit. Cæs. 1. Bell. Gall. Populi Romani hanc esse consuetudinem, ut socios non modo sui nihil deperdere, sed gratia, dignitate, honore auctiores uelit esse. Cice. pro Cæc. Cum de iure ciuitatis nihil potuerit deperdere.

DEPEREO, ris, ex de, & pereo, *morire, perire*, παραπόλλυμαι, pereo. Deperierunt naues, Cæs. 5. Bell. Gall. Scheda nequa depereat, Cic. Att. lib. 1. Deeoe lacrymis deperit, Ouid. Epist. 12. Deperire pro mori, Cic. in Topi. Quandoque impatienter amare. Plaut. in Cas. Hic Casinam deperit.

DEPESTA, uasa uinaria erant, quæ sacris Sabinis in deorum mensa collocari solent. Varro lib. 4. de lingua Latina.

DEPEXO, as, frequent. Teré. in Heau. Adeo exornatum dabo, Adeo depexum, ut dum uiuet, meminerit semper mei.

DEPECVLATOR, oris. Cic. 2. Verr. Depeculatorem ærarii, uexatorem Asiæ atque Pamphyliæ, prædonem iuris urbani.

DEPILES, pe. cor. *Senza peli*, ἄτριχες, ψιλοί, qui sunt sine pilis. Varr. lib. 1. de Vita Popu. Roma. Pueri glabri ac depiles.

DEPILO, las, pen. cor. *Spelare trar uia i peli*, ψιλόω, pilos detraho. Marti. Cum depilatos Chreste coleos portes. Item rarefacio Lucil. lib. 19. Omnes depilati sumus rarefacti, ut exponit Nonius.

DEPINGO, is, ere, *Depingere*, καταγράφω, est perfecte pingere, Cic. 3. de Orat. Pamphilum sinamus in insulis tantam rem depingere. Manus, obscœnas depinxit tabellas, Prop. lib. 2. Depingere uerbis rem aliquam. Cic. 2. de Finib. Illius tabulæ, quam Cleantes sane commode uerbis depingere solebat. Depingere facta alicuius. Ter. in Phor. Eorum facta imprudens depinxit senex. Depingere cogitatione. Ci. 4. Ac. quæ cogitatione depingimus.

DEPLANGO, is, *Percuotere*, plango, uel uehemẽter plãgo. Oui. 4 Meta. Cadmeida palmis Deplanxere domum.

DEPLANO, as, pen. pro. *Spianare*, ἐξομαλίζω, complano, planum facio. Lact. lib. 4. Montes deplanabo.

DEPLANTO, as, *Suellere piantare*, ἀποφυτεύω, quod plantatum erat euello. Plin. Quæ cortice nituntur, uel leni aura ocyssime deplantantur.

DEPLEO, ples, *Votare*, καταντλέω, exhaurio. Papinius: Da mihi, si ueteres digno depleuimus haustu, Da fontes mihi Phœbe nouos.

DEPLORO, ras, *Lamentarsi piangendo*, ἀποδύρομαι, plorando lamentor. Cic. in Cato. Non libet deplorare uitam. Et lib. 2. Offic. Admonebat me res, ut hanc intermissionem eloquentiæ deplorarem. Aliquando est plorandi finem facere, unde deplorata cadauera quibus ultimus luctus persolutus erat. Liu. 4. Ante omnia deplorati erant equites. Remp. item dicimus deploratam, de qua nihil melioris spei superest. Aegroti deplorati, quibus nullo remedio potest succurri. Plin. lib. 28. cap. 8. Prodest deploratis in phthisi. Idem lib. 26. ca. 6. Deplorata aurium ostia eo remedio sanantur.

DEPLVMIS, me, *Senza piume, senza penne, spennacchiato*, ἄπτερος, Implumis, sine pennis. Plin. 10. cap. 34. Deplumes.

DEPLVO, is, ere, καταβρέχω, deorsum pluo. Tibul. li. 2. Hæc fore dixerunt belli mala signa cometem, Multus ut in terras deplueretq; lapis.

DEPOLIO, is, ire, *Polire, finire*, auctore Festo, pro perficere, ἐξεργάζομαι, quia in omni opere politio ultimum sibi uendicat locum. Inde depolitum, perfectum, pro simplici posuit. Plin. lib. 36. cap. 25. Si eo re depolitum est, nigri pauimenti usum obtinet.

DEPONENS, uerbum, ideo dicitur, quia deponit aliquid de quantitate communis uerbi, scilicet passiuam significationem, & futurum participium in dus, quod est significationis passiuæ nam cum participia quatuor habeat uerbum commune, ut criminans, criminaturus, criminatus, & criminandus, deponens tantum habet tria, ut minor, minans, minaturus, & minatus: non autem minandus.

DEPONERE, *Disporre per giu*, κατατίθεσθαι, est deorsum ponere, ut deponere sarcinam. Plau. in Cur. Caput deponit tũ hoc misit, ei subducto anulum. De rebus incorporeis: ut, Deponere dolorem, deponere molestias. Cic. Att. Existimaui honestissime molestias posse deponi, si me ad philosophiã retulissem. Sic Deponere inuidiam, curas, simultatem, inimicitias. Item Deponere memoriam, uel e memoria, uel memoria, pro obliuisci. Deponere ædificationem, est abiicere animum ædificandi. Cic. Fam. 3. Si audierit te ædificationẽ deposuisse. Deponere prouinciam, Cic. ad Att. 2. Cum aliquis sponte sua ante legitimũ tẽpus eam recusat, non autẽ, exacto prouinciali tempore, magistratu decedit. Pro prima re. Plau. Vt me deponat uino, eam affectat uiam. Deponere etiam aliquid dicuntur certãtes pignore, cum aliquid apud arbitrum deponunt, quod futurum sit uictoris Virg. in Buc. Pro fidei alicuius committere. Cice. 3. Off. Si gladium quis apud te sana mente deposuerit. Depositus, ad custodiendum traditus: ut, Depositam pecuniam recuperare, Ci. pro lege agr. Depositus pro desperato. Cice. 3. in Ver. Mihi uideor maxime ægram, & prope depositam reip. partem suscepisse. Virg. 12. Aen. Vt depositi perferret fata parentis.

DEPONTANI, auctore Festo, dicuntur senes sexagenarii, qui de ponte deiiciebantur, hoc est, suffragio quod per pontem ferebatur, priuabantur.

DEPOPVLATIO, onis, *Sacco, distruttione*, πόρθησις, uastatio, direptio. Cic. pro Fonteio: Prouincia à Thracum depopulatione defensa. Idem de Arus. resp. Qui excisionem, inflammationem, euersionem, depopulationem, uastitatem meis omnibus tectis atque agris intulerunt.

DEPOPVLATOR, oris, πορθητής, uastator, direptor. Cice. pro domo sua: Depopulator fori, obsessor patriæ.

DEPOPVLOR, aris, ari, *Saccheggiare, guastare, predare*, καταπυλεῖν, διαπορθεῖν, est destruere, siue deprædari, uastare, & diripere. Pli. lib. 18. cap. 20. Salassi cum subiectos Alpibus depopularentur agros. Ci. 5. Ver. Qui cum agros maximos, ac feracissimos per seipsum, hoc est, per Apronium, Verrem alterum, depopularetur. Legitur etiã Depopulo actiue apud Hirtium li. 6. de Bello Hispaniensi: Agros (inquit) uestrãq; prouinciam uestro impulsu depopulauit.

DEPORTATIO, uide Deporto.

DEPORTO, deportas, deportare, *Portare qualche cosa di luogo in luogo, confinare*, ἀνακομίζω, κατακομίζω, reportare, de loco quopiam aliquid afferre. Cice. pro domo: Hoc simulacrum ad ornatum ædilitatis suæ deportauit. Idem pro Pompeio: Victorem exercitum deportauit. Deportare in insulam, est quempiam insulæ alicuius finibus circũscribere. Vnde deportati, exules certæ alicuius insulæ aut alterius loci limitibus circũscripti, quos nisi aperto uitæ discrimine, egredi nõ liceat. Vlp. Hec est differentia inter Deportatos & Relegatos quòd in insulam relegari ad tempus, & perpetuũ quis potest: Deportatos autem eos accipere debemus, quibus princeps insulas adnotauit, uel de quibus deportandis scripsit. Transfertur ad ea, quæ laudem, & uituperationẽ habent. Cic. Trebatio: Nihil ex ista prouincia potes, quod iucundius sit, deportare. Transfertur & ad uerba. Vir. 5. Aen. Adytis hæc tristia dicta reportat.

DEPOSCO, is, ere, depoposci, ἐξαιτεῖν, instanter petere, & quodam quasi iure exigere. Cic. 6. Verr. Non quæ deleret Iouis Opt. Max. templum, sed quæ præclarius magnificentiusq; deposceret. Cæs. 8. Bell. Gall. Cõcitatorem belli Carnutum ad supplicium deposcit.

DEPOSITARIVS, qui depositũ accipit l. 1. Digest. ti. Depositi.

DEPOSITVM, ti, subst. *Il deposito, quello che si da in saluo*, παρακαταθήκη, quod alicui sub fide tradit. Ci. 3. Offi. Si, qui apud te pecuniam deposuerit, bellum patriæ inferat, reddes ne depositum? Non reddere depositum, maxima iniustitia est.

DEPOSTVLO, as, *Domandare con instanza*, uehementer postulo. Hirt. 6 bel. Hisp. Ciuitates auxilia sibi depostulabant.

DEPRAEDOR, populor. *Saccheggiare*.

DEPRAELIOR, ris, *combattere*, Præliot. Hora. 1. Car.

DEPRAVATE. Cic. 1. de Fin. Deprauate iudicant.

DEPRAVATIO, onis. Cic. partit. Deprauatio uerbi.

DEPRAVO, pen. pro. *Falsare, corrompere*, λυμαίνω, διαστρέφω, prauũ facio, corrumpo. Ter. in Phor. Nihil tam benedictum, quin male narrando possit deprauarier. Cic. 1. de Fin. Quæ corrigere uult, deprauare mihi uideatur.

DEPRECATIO, onis, ἐξαίτησις, postulatio ueniæ. Cic. 1. de Inuen. Deprecatio est, in qua ignoscẽdi postulatio cõtinetur.

DEPRECATOR, oris, *Intercessore*, intercessor, depulsor. Ci. li. 1. epist. deprecatorem me pro illius periculo præbeo. Idem pro Flacco: Sperabam honoris potius L. Flacci me adiutorem futurum, quàm miseriarum deprecatorem.

DEPRECOR, *Pregare grandemente*, δέομαι, εὔχομαι, ualde precor. Suet. in Cæs. Cum deprecantibus amicis aliquandiu denegasset. Ci. in Lælio: Blosius Cumanus, cũ ad me deprecatum uenisset. Et li. 1. ad Her. Deprecatio, cum & peccasse cõsulto fecisse reus confitetur, & tamẽ postulat, ut sui misereatur. Quandoque præ eis negationẽ importat, ut in Dedecet, & significat recusare, & precibus cõtendere ne quid fiat. Asinius Cice. Nec periculum est ullum, quod pro libertate aut refugiam, aut deprecer. Virg 12. Aen. Equidẽ merui, nec deprecor, inquit. Oui. li. 1. de Ponto: Sæpe precor mortẽ, mortẽ quoque deprecor idem. Liu. de Bell. Maced. utranque significationem complexus est: Ego si quid scelerate in fratrẽ admisi, nullã deprecor pœnam: si innocens sum, ne inuidia

dia conflagrem, deprecor. Horum prius pro recuso sumitur, posterius pro uehementer precor. Suet. in August. Cũ Lectorius in deprecanda grauiore adulterii pœna, allegaret se esse professorem. Ad Her. li. 4. Audes supplicium deprecari? Interdum depellere, uel à se remouere, ut deprecari inuidiam, ignominiam. Quinct. lib. 3. scribit Deprecationem depulsionem esse. Item Cic. in Cati. li. 1. ut à me quandam prope iustam querimoniã detester atq; deprecer, percipite, quæ dicam. Et lib. 2. de rep. Claudii inuidiam Gracchi caritas deprecabatur, id est, propulsabat, & defendebat. Salust. in Iug. Imperium inimici, & cruciatus corporis deprecor. Quandoque est precibus eximere. Cic. de lege agra. Si quid deliquero, nullæ mihi sunt imagines, quæ me à uobis deprecentur. Pro Sylla: Multorum hic uitam est à L. Sylla deprecatus.

DEPREHENDO, is, *Cogliere, trouare vn mancamento*, φωράω, καταλαμβάνω. incautum quempiam capio: ut, Deprehensus sum in adulterio, in scelere. Cic. 5. Ver. Quod in altero uitiũ reprehendit, in eo ipse deprehenditur. Deprehensus ab hostibus, à tempestate. Virg. 4. Geor. Deprehensis olim statio tutissima nautis. Vnde & Deprehensa, genus animaduersionis in milites, qui certo in errore deprehensi fuissent, castigatione maior, ignominia minor. Interdum est cognoscere, Cic. pro Cœlio: Cum ego facinora oculis prius, quàm opinione, manibus ante, quàm suspicione deprehẽdi. Lact. lib. 1. de Ioue loquens: Nonne à sua prima pueritia impius & pene parricida deprehenditur?

DEPREHENSIO, onis, comprehensio. Cic. pro Clu. Subita ueneni deprehensio.

DEPRIMO, is, depressi, *Abbassare, humiliare*, ταπεινόω, conculco, in inferiorem partem demitto. Varro: Ab eo depressus, à quo erigi, extolliq; sperabam. Lact. lib. 6. Altera quæ ad inferos deprimat, id est deorsum mittat. Lib. 3. ad Her. Quàm maxime sedata & depressa uoce principia dicemus, id est submissa. Depressus, nomen ex participio, humilis, ut Depressior locus. Col. lib. 1. cap. 12. Cum ex depressiore loco fuerint orsa fundamenta. Idem lib. 2. cap. 9.

DEPROMO, profero. Cic. 2. Offi. Altera ex arca, altera ex uirtute depromitur.

DEPSO, is, subigendo manibus aliquid molle & tenerum reddo. Cato de Re rust. cap. 76. Manibus bene depsito. Depsticus, a, um, subigendo confectus. Cato cap. 74. Panem depsticum sic facito.

DEPVBES, uel Depubis, qui ad pubertatis annos non peruenit. Hinc Depuber porcus, quem lactentem occidimus. Festus.

DEPVDET, *Cittare la vergogna, diuenir sfacciato*, ἀπερυθριᾶν. pudorem abiicere. Oui. Depuduit, profugusq; pudor sua signa reliquit.

DEPVDESCO, scis, quo usus est Hieronymus ad Eustochium.

DEPVDICO, as, pen. pr. *Tor l'honore*, διαφθείρω, uiolo, pudicitiã aufero, usus est Laberius in Mimis, teste Gell. lib. 16. cap. 7. in principio.

DEPVGNO, as, are, *Contendere, combattere*, διαμάχομαι, decerto, dimico. Cic. de Sen. Depugnauit apud Thermopylas. Depugnatur impersonale. ad Att. lib. 16. Ante depugnabitur. Depugnatus, partic. Plau. Men. Metuo, ne uenian, depugnato prælio.

DEPVRGO, as, *Purgare*, ἐκκαθαίρω, purgo. Cato de Re rust. Terram depurgato ab herba. Depurgare crimina, pro excusare, & diluere. Liu. lib. 39. Filium mittere Romam ad depurganda crimina, statuit.

DEPVRO, as, pen. pro. exiergo. unde depuratum dicimus, mundatum.

DEPVTO, as, pen. pro. κατατέμνω, reseco, ramis sarmentisve superfluis arborem uitemve libero. Col lib. 3. Vineam imbecillam in brumam amputato, quàm partem non deputaueris, circa Kal. Feb. deputato. Item existimare, censere, quod uulgo dicitur Reputare, non, ut multi putant, delegare. Ter. in Hecy. Meam herus operam deputat parui pretii. Plaut. in Amph. Nec quicquam sit, quin me omnes esse dignum deputent. Deputare secum ratione. Ter. in Ad. Frustra egomet mecum has rationes deputo. Cic. de Diuin. Vide ne quem tu esse hebetem deputes.

DEPVVIO, is, *Battere, percuotere*, τύπτω, μαστιγόω, ex De & Pauio: hoc est, cædo. Lucil. Palmisq; misellam Depuuit me, id est, uerberauit.

DEQVEROR, *Lamentarsi, querelarsi*, μέμφομαι, Queror. Val. Fla. lib. 1. Arg. Ante omnes secum dequesta labores.

DERADO, is, ἀποξύω, radendo aufero. Plin. Quod derasum est, tenuius.

DERBICES, populi Asiæ, auctore Pli. proximi Hyrcano mari, qui leuissimum quodq; delictum capite puniunt. Str. li. 2.

DERCETO, nomen fabulosæ deæ, quæ apud Ioppen, auctore Plinio, iuxta Ascalonẽ colitur. Filiã habuit Semiramidem, quã à columbis educatam ferunt. Ob id sacras genti aues eas esse, ostẽdit Tibull. Alba Palæstino sancta colũba Syro.

DERELICTIO, onis, Cic. 3. Off. communis utilitatis derelictio contra naturam est. Derelictus, ad Heren. lib. 4. Commodius est in derelicta, quàm in celebri regione locos comparare. Pro derelicto habere. Cic. ad Att. Hæc oppida illũ pro derelicto habere.

DERELICTVS, us, ui. Gell. lib. 14. cap. 12.

DERELINQVO, is, ere, *Abbandonare*, prorsus relinquere. Cice. pro Cæc. Derelinquo iam communem caussam.

DEREPENTE, *Di subito*, ἐξαίφνης. Ci. pro Ligar. Si, cum hoc domi faceremus, tu derepente irrupisses.

DERIDEO, des, p. p. *Beffare*, καταγελάω, cum alterius contemptu rideo. Plau. in Aulul. Neque ædepol ego te derideo.

DERIPIO, pis, *Rapire, pigliare prestamente*, καταρπάζω, abstraho, auello. Virg. lib. 2. Geor. Colaq; prælorum fumosis deripe tectis, id est, properanter tectis effer. Plaut. in Men. Quis est, qui capillo me huc de curru deripit? Diripere uero, significat diuersa rapere, ut in urbium expugnatione. Gellius Cum oppidum Cœpio consul diripuisset. Domus direpta, Virg. 2. Aen. Membra direpta manibus nefandis, Ouid. 3. Meta. Opes direptæ, Claudianus. Direptio. Cic. 2. Offi. Expilatio, direptioq; sociorum. Direptor, 3. Verr.

DERISOR, καταγελαστής. Plin. lib. 11. cap. 38. Supercilia, quibus iuxta tempora inflexa, derisores significant. Deridiculũ irrisio, Plau. in Pseu.

DERIDICVLVS, a, um, derisione dignus, καταγέλαστος, καταγέλαστος. Varr. 1. de Re rust. Sequetur ut duos uillicos, & duas uillicas habere debeat, quod est deridiculum. Deridicula uanitas, apud Gell. lib. 10. cap. 21.

DERIVATIO, inflexio criminis ab eo, ad quem pertineat, ad eum, ad quem non pertinet. Cic. pro Mil. Dicam, non deriuandi criminis caussa, sed ut factum est.

DERIVO, as, pen. pro. *Deriuare*, παροχετεύω, riui more aquam deduco, aliove deflecto. Colu. lib. 1. Humorem in cloacas, atque inde extra segetes deriuemus. Per translationem pro deflecto. Teren. in Phor. ex crimine hoc Antiphonem eripiam, atque omnem in me deriuem iram senis.

DERODO, is, derosi, derosum, *Rodere*, Rodo. Pli. lib. 11. cap. 37.

DEROGITO, as, are, rogito. Plau. in Asina. Vnumquodque derogita.

DEROGO, as, pe. co. *Leuar via qualche parte*, est alicui rei aliquid detraho. Vnde derogare legi, est aliquid de lege detrahere. Abrogare autem legem, est omnino tollere. Ad Her. Cum duæ leges inter se discrepant, uidendum est primum, num quæ abrogatio aut derogatio sit. Cic. lib. 2. de Inu. Indignũ est de lege aliquid derogari, uel legem abrogari. Dicimus autem Derogo legi, uel de lege, & Abrogo legi uel legem. Ad Heren. Cum ostenditur id factum esse, quod ea lex sanciat, cui legi abrogatum, uel derogatum sit. Item Derogare legem. Cic. pro Fonteio: Quorum uirtuti fidem in testimonio inimicitiarum suspicio derogauit.

DERTONA, æ, pen. pro. Δέρτων Stephano, Insubriæ oppidum ad Padum fluuium, quod à Ptolemeo Taurinis annumeratur. hodie Tortona.

DERVMPO, is, abrumpo. unde collis ardua, & deruptus, id est abruptus, siue præruptus, Tacit. lib. 2. Idem lib. 9. Per inuia, & rupes deruptas.

DERVNCINO, dissipare, à runcinis, id est serris maioribus, quibus fabri lignarii maiora ligna secant. Plaut. in Mil. lapide deruncinauit militem.

DERVO, is, *Ruinare à basso*, decido, Apul. Prolapsus deruissem. Cic. ad Att. lib. 16. pro aufero, de laudibus Dolabellæ deruã cumulum.

DESACRO, as, *Consacrare*, ἀφιερόω, idem quod sacrare: ut, desacrare aliquid Triuiæ, apud Stat. 9. Theb.

DESAEVIO, is, ualde sæuio. Colu. lib. 6. cap. 2. Vnum diem noctemq; desæuiant. Item sæuire desino. Virg. 4. Aen. Dum pelago desæuit hyems.

DESCENDO, is, *Descendere*, καταβαίνω, κατέρχομαι, ex loco superiore in inferiorem me confero. Cic. 4. Tuscu. Vt in inferiorem ambulationem descendimus. Translate, descendo in prælium, descendo in campum, descendo in forum, & huiusmodi alia. Persius Descendere in sese posuit, pro, suam infirmitatem agnoscere: Vt nemo in sese tentat descendere nemo.

DESCENSIO, onis. Liu. lib. 22.

DESCENSVS, us, κατάβασις. Virgil. 6. Aen. Facilis descensus Auerni.

DESCISCO, is, sciui, scitum, *Mancare di fede*, ἀφίσταμαι, rebello. Liu. 2. Præneste à Latinis ad Romanos desciuit.

DESCOBINATVS, *Ferito, tagliato, ἀποξυσμένος*, faucius, abrasus: Var. in Meleag. Satius est, saluis cruribus, in circo expectare, quàm his descobinatis in sylua, curare. Nonius.

DESCRIBO, is, ere, *Trascriuere, descriuere, ricopiare, depingere, ἀπογράφειν*, proprie significat de exemplari scribere. Cic. Corpi. Dicam tuis, ut eum describant. Pro disponere. Idē in Lælio: Mei sunt ordines, mea descriptio. Item pro depingere. Plau. in Asin. Non potuit pictor rectius describere eius formam. Pro simplici scribo. Vir. in Daphnide: In uiridi nuper quæ cortice fagi Carmina descripsi. Lact. li. 5. Quid est, cur illam uel in carminibus, uel in omni sermone describā. Descriptus, partic. Ci. 1. in Catil. Ratio totius belli descripta.

DESCRIPTIO, onis. Descriptio equitum, peditumq́;, Cice. 4. Tuscul.

DESCRIPTVS, a, um. Cic. 3. Fin. Natura nihil aptius, nihil descriptius.

DESECO, as, *ἀποτέμνω*, abscindo, amputo. Cice. Att. Tu illud desecabis.

DESECRO, as, *Dissagrare*, quod sacrum erat, profanum facio. unde sacerdotes sceleris alicuius damnari, antequam supremo supplicio afficiantur, consueuerunt desecrari: quod uulgus uocat degradari.

DESERO, is, eui, desitum, *Inestare, piantare*, sero, siue planto. Varr. lib. 1. de Re rust. cap. 23. In recentibus pomariis, desitis seminibus.

DESERO, is, pen. cor. rui, tum, *Abbandonare, ἀπολείπω*, derelinquo. Teren. in Heaut. Mulier telam deserit continuo. Deserere item signa milites dicuntur, Deserere patriam, Deserere imperatorem.

DESERTO, as, frequent. à desero. Accius: Cum me solum desertassent.

DESERTORES dicuntur, proditores, qui eos, quos maxime defensos oportebat, in discrimine reliquunt. Cæs. 6. Bell. Gal: In desertorum ac proditorum numero ducuntur.

DESERTVM, ti, *Dishonorato, solitario, ἔρημος*, locus solitarius, ac inhabitatus. Virg. 1. Aen. Ipse ignotus, egens, Libyæ deserta peragro.

DESERTVS, a, um, partici. *ἀπολελειμμένος*, destitutus. Ci. pro Clu. Locus à uoce tribuni desertus. Idē in Part. Ora. Ager desertus à plebe. Migrat etiam in nomen. Idem in Piso. Vt nullius unquam reditus fuerit desertior. In desertissima solitudine. 6. Verr.

DESERVIO, *Seruire humilmente, θεραπεύειν, ὑπουργεῖν*, est humiliter seruire. Cic. Tiron: Valetudini, dum mihi deseruis, seruisti non satis.

DESES, desidis, *Ocioso, νωθής*, ociosus. Liui. lib. 1. Desidem Romanum regem inter sacella & aras acturum esse regnum rati. Vnde Desidiosus, qui totus desidet, & nihil agit. Oui. de Rem. Quæritur, Aegisthus quare sit factus adulter: In promptu caussa est, desidiosus erat. Inertissimum, & desidiosissimum otium, Cic. 2. de leg. agr.

DESIDEO, des, desedi, desidere, *Stare ocioso*, ociosum sedere. Teren. in Hecy. Frustra ubi totum desedi diem. Cic. de Diuin. Cum ad infinitam altitudinem terram desedisset.

DESIDIOSE, aduerb. *ῥαθύμως*. Agere ætatem desidiose. Lucre. lib. 4.

DESIDO, dis, disedi: nam præteritum à sedeo mutuatur, teste Valla lib. 5. *Descendere, à sedere, stare al basso*, ad sedendum descendo. Sæpe pro dehisco Cic. 1. de Diuin. Tantos terremotus in Liguribus, factos esse, ut multa oppida corruerint, terræq́; desederint.

DESIDERABILIS, le, *ἐπιθυμητός*, expetendus. Cic. de Fin.

DESIDERATIO, uerbale, *ἐπιθύμησις*. Cic. de Sen.

DESIDERATIVA uerba terminātur in rio, ut esurio, parturio: & desiderium significant. Cic. 2. Phil. Vtinam aliquando dolor populi Romani pariat, quod iandiu parturit. Parturio itaque significat cupio parere: esurio, cupio edere: scaturio autem pro primitiuo capitur scateo. non enim desideratiuum est significatione, sed uoce tantum.

DESIDERIVM, *Desio, ἐπιθυμία*. Cur Desiderio Bibulæ Sertorius ardet. Cic. 4. Tusc. Desiderium est libido eius, qui nondum adsit, uidendi.

DESIDERO, as, *ἐπιποθέω*, à Sidus deducitur, ut placet Festo: idem est quod cupere, optare. Cic. de Sen. Non caret is, qui non desiderat. Idem Att. lib. 3. Sin erit bellum, partes meæ non desiderabuntur, id est non requirentur. Desiderari in acie milites dicuntur, qui in prælio ceciderunt: quòd in recensione, quæ à prælio fieri solet, non compareāt. Curtius: In eo prælio quinquaginta millia desiderata sunt. Desiderare in aliquo integritatem, est huiusmodi uirtutem in aliquo requirere. Cic. de Clar. Orat. In Catone perfectissimo Stoico, summam eloquentiam non desiderem. Desideratus particip. Cic. post red. ad Quir. omnia desiderata magis, quam assidue perspecta, delectant.

DESIDIA, æ, *Pigritia, poltroneria, ῥᾳθυμία*, ignauia, inertia. Cic. de leg. agr. Qui propter desidiam in ocio uiuunt.

DESIGNATORES dicebantur, qui constituendæ funebri pompæ præerant, unicuique incedendi locum, ordinemq́; præscribentes. Cic. ad Att. lib. 4 Desertus à suis, uix iam Decimum designatorem retinet. Vlpian. l. athletas. ff. de his qui not. insa. Designatores autem ludicram non facere, Celsus probat. Bud. in Annot.

DESIGNO, *Disegnare, dinotare, ὑποτυποῦν, σημειοῦσθαι*, quasi per signa demonstrare. Cice. 1. in Catil. Notat & designat oculis ad cædem unumquenque nostrum. Aliquando deligo, ut, designare consulem. Sal. Sperans, si designatus foret, facile se ex uoluntate Antonio usurum. Interdum destinare. Col. li. 3. Ipsum agrum, quem seminario designaueris, planū & succosum. Aliquando rem aliquam insignem patrare, & accipitur in utrāque partem. Teren. in Ad. Modo quid designauit? Designatio. Cice. 3. de Orat. orationem de infinitæ rei quæstione sine designatione personarum & temporum.

DESILIO, is, secunda cor. *Discendere di salto, καταπηδάω*, desilui, desultum, saltu descendo. Plin. de uiris illust. Dum à templo Dianæ desilit, talum intorsit. Desilire ab equo. Vir. 11. Aen. Desilire de nauibus, Cæs. 1. Bell. Gall Desilire de rheda, Cic. pro Mil.

DESINO, is, pen. cor. ex de, & sino, *Cessare, lasciar, παύομαι, καταλήγω*, finio, cesso. Ter. in Phor. Haud desinam, donec perfecero. Idem in prol. And. Desinant maledicere. Ci. Mario: Libenter me hercle artem desinerem. Est autem desinere artem relinquere. Aliquando pro terminare. Plin. in Paneg. Incipimus inde, desinimus ibi, à quo incipi, in quo desini sub alio principe non posset. Idem in Epist. Desint ibi triclinium. Desinitur, impersonale, & desitum est. Ouid. 1. de Arte: Tunc bene desinitur. Cic. 2. de Fin. Desitum est contra eos Disputari. Desitus, pen. cor. particip. Cic. ad Pætum lib. 9. Qui primus Papisius est nocari desitus.

DESIPIO, is, *Essere pazzo, fuor di mente, παραφρονεῖν, ἀφραίνω*, desipui, desipiui, & desipii, ex de, & sapio significat insipienter ago, siue deliro: & construitur cum ablatiuo. Ci. Cœlio: In quo cum obiurgarer quòd nimio gaudio pene desiperem. Plau. in Epid. genitiuo iunxit: Desipiebam mentis, cum illa scripta mitterem.

DESISTO, is, *Cessare, lasciare, ἀφίσταμαι*, cesso. Virg. 1. Ae. Mene incepto desistere uictam? Plau. in Men. Quid ille abs te iratus Destitit? Desistere etiam, subsistere, uel in loco aliquo morari, significat. Plau. in Most. Quid illic destitisti, obsecro, tandiu? Desistere, inquit Vlpianus est à negotio abstinere, quod calumniandi animo instituerat.

DESITIATES, *Δεσιτιᾶται*, Liburniæ populi Pli. lib. 3. ca. 22.

DESOLO, as, pen. longa, *Distruggere, ἐρημόω*, solum & desertum facio, à Solus, a, um. Virg. 11. Aen. ingentes & desolauimus agros.

DESPECTIO, *Disprezzo*, contemptus. Cic. in Hortens. Consolabitur eam humanarum opinionum alta quædā despectio.

DESPECTO, as *κατακύπτω*, sæpe deorsum aspicio. Virgil. 8. Aen. Nunc terras ordine longo Aut capere, aut captas iam despectare uidentur.

DESPECTVS, a, um, *Sprezzato, παροραθείς*. Contemptus. Ci. in Pis. abiectus, contemptus, despectus ab omnibus.

DESPECTVS, us, *Il prospetto d'un luogo inferiore, il dispregio, κάθορμα*, significat prospectum e a superiori loco in inferiorem. Cæs. lib. 7. Bell. Gall. Erat ex oppido despectus in campum. Pro contemptu, *παρόρασις*, ad Heren. ludibrio, & despectui paternis inimicis erunt.

DESPERANTER. Ci. Att. Desperanter tecum locutus est.

DESPERATIO, *Disperatione, ἀπόγνωσις*, ut inquit Ci. li. 4. Tus. Desperatio est ægritudo sine ulla rerum expectatione meliorum.

DESPERATVS, Cic. in Cati. Exercitus est senibus desperatis.

DESPERO, as, pen. pro. *Disperare, ἀπογινώσκω, ἀνελπίζω*, sperare desino, omni spe destitutus sum. Ci. 1. Off. Considerandum est, ne temere desperet propter ignauiam. Idem in Pis. Diffidens ac desperans rebus tuis, in lamentis, luctuq́; iacuisti? Idem in Læl. Huius salus desperanda est. Dicimus enī, Desperare saluti, uel salutem, uel de salute. Desperatus in morbo, de quo nulla salutis spes habetur.

DESPICATIO, uerbale, *καταφρόνησις*, cōtēptus. Ci. 5. de Fin.

DESPICATVS, us, ui, contemptus. Despicatui duci, est cōtēni. Cic. pro Flacco: Siquis despicatui ducitur.

DESPICIENTIA, *Dispregio*. despectio. Ci. l. 1. Tus. Totā uim bene uiuēdi in omni rerū humanarū cōtēptione, ac despicientia ponamus. Ci. in Catone: Cōtēni se putāt, despici, illudi.

DESPICIO, is, *Guardare à l'ingiu, disprezzare, καθοράω*, deorsum aspicio. Col. li. 1. Area ita cōstituenda est, ut despici possit.

Translare

Translate pro contemno. Cic. lib. 2. Offic. Despiciunt autē eas, & contemnunt, in quibus nihil uirtutis putant.

DESPICOR, aris, atus, contemno. Ter. in Eun. Quæ nos, nostramq; adulescentiam habent despicatam. Dona. Despicatam, contemptam: à Despicor, Despicatus, pro cōtemnēdo. Ci. pro Sex. Cessi tribuni pl. despicatissimi hominis furori.

DESPOLIO, as, are, est exuere, *Spogliare*, ἀποσυλάω. Cic. Att. li. 7. despoliatus est.

DESPONDEO, es, *Promettere, sposare*, ex de, & spondeo. spondeo autem ueteres pro dico usurpabant. unde respōdeo factum est, quod est posteriore loco dico. postea uero spōdere, usurpari cœptum est, pro promittere, ἐγγυᾶν. unde qui puellam spōdet, Sponsor: quæ spondetur, Sponsa: cui Spōdetur, Spōsus: stipulatio qua rogatur pecunia dotis à sponso, Sponsio, hoc est, promissio appellatur: & dies qua puella promittitur, Sponsalis dies dicitur, & Spōsalia, mentio & promissio futurarum nuptiarum. Est autem despondere, promittere: quod ad nuptias proprie pertinet, & ad eum præcipue, cuius interest locare mulierem uiro, siue uirum mulieri. Sulpitius in periocha Andriæ: Nam aliam pater ei desponderat gnatam Chremetis. Despondebitur. Ter. And. Ne expectetis dum exeant huc, intus despondebitur. Desponsus, participium: ut, Thalamo alicuius desponsa puella, Stat. 10. Theb. Connubia desponsa, Catul. Desponsa & destinata laus. Cic. de Arusp. respon. Despondere animum ille dicitur. Liui. lib. 3. Nec ipsi solum desponderant animos, sed contemni cœpti erant à finitimis. Apud Col. absolute legitur pro mori. Nam de turdis sic ait: Difficulter in aliam regionem trāsferuntur, quia caueis clausi, plurimi despondent. Despondere sapientiam, idem lib. 12. Quàm probabilis ratio est, in socordiam compelli, quia desponderis sapientiam?

DESPONSO, as, μνηστεύω, uxorem promitto. Despōsatus: Suet. in Cæs. Cossutia prætextato desponsata fuerat.

DESPVMO, as, *Schiumare*, ἀπαφρίζω, spumam aufero. Virg. lib. 1. Geor. Et foliis undam tepidi despumat aheni. Translate pro decoquere. Pers. Stertimus, indomitum, quod despumare Falernum sufficiat.

DESPVO, is, *Sputare in giu*, καταπτύω, deorsum spuo, cretionem demonstro. Persius: acres Despuat in mores. Despui, passiuum. Plin. lib. 10. cap. 23. comitialem propter morbum despui suetum. Despuitur, impersonale. Liui. 5. Vbi nunc despui religio est.

DESQVAMO, *Scagliare*, ἀπολεπίζω, squamis exuo. Plau. in Aulu. Desquama pisces. Desquamare etiam de aliis rebus dicitur. Plin. lib. 17. cap. 24. Subarator imprudens luxauit radices, corpusq; desquamauit. Idem lib. 23. cap. 7. Summo cortice desquamato. Idem lib. 35. cap. 17.

DESTICO, as, pen. cor. apud auctorem Philomelę legitur, pro sonum edere, qualem reddunt sorices. Et grillus grillat: desticat inde sorex.

DESTICO, insula exigua, Thraciæ adiacens. Plin. lib. 4. ca. 12.

DESTINATIO, pro deliberatione. Plin. lib. 7. cap. 35. destinatio expirandi. Destinatus, pro definito. Quinct. lib. 3. cap. 8. Certis destinatisq; personis.

DESTINO, as, pen. cor. προορίζειν, τάττειν, deliberare, construere. Col. lib. 2. Solum quod excolere destinamus, pingue sit. Cic. 1. Tusc. Præsto fuit ad horam morti destinatam. Sueto. de Cæs. de ampliando imperio maiora in dies destinabat. Pro alligare. Apul. lib. 4. de Asin. Arreptum me loro quàm ualido, ad ansulam quandam destinato. Quandoque mittere. Iuuen. Destinat hoc monstrū cymbæ liniq; magister Pōtifici summo. Aliquando emere. Plau. in Rud. Minis triginta sibi puellam destinat. Destinare etiam aliquando inuenitur pro notare. Q. Curtius li. 9. Dioxippus coniectū oculorum, quibus, ut fur, destinabatur, ferre non potuit.

DESTITVO, is, *Abbandonare, lasciare in pericolo*, μεθίημι, καταλείπω, ex de, & statuo, significat derelinquo, in periculo desero. Virg. 1. ecl. Et freta destituent nudos in littore pisces. Cice. 4. Phil. Quid? eundem in decemuiratu non destituisti? Interdum est priuare, & construitur cum ablatiuo. Col. lib. 9. Nimiam siccitatem destituere plantas naturali alimento. Interdum dissoluere. Næuius: Nauem iubet destitui anchoris. Interdum statuere. Cæcilius: Destituit omnes seruos ad mensam ante se. Plaut. in Rud. Duo destituit signa senex. Destitutio. Cic. pro Quinctio.

DESTRINGO, gis, *Spiccare, strepare*, κατασφίγγω, decerpo, colligo. unde destringere oleā dicimus, pro, oliuas manibus colligere, Et oleas strictiuas, siue destrictiuas, quæ opponuntur caducis. Col. lib. 12. Tum & olea destringenda est. Est item destringere sudores, aliasve sordes cuti adhærentes abradere. Mart. lib. 14. Pergamus has misit: curuo destringere ferro. Per metaphoram apud Cic. pro Rab. Nec amicum prudentem corruere patitur, nec illius animi aciem destringit

splendor sui nominis.

DESTRVCTILE, ἀφανιστόν, quòd destrui potest. Lact. lib. de Ira Dei.

DESTRVO, is, xi, ctum, *Destruggere*, ἀποσκεδάζομαι, ἀνασκευάζω, quod structum erat, corrumpo. Cic. de Sen. Vt nauē idē destruit facillime, qui construxit. Quinct. lib. 5. cap. 7. Singulos ut exornare, ita destruere contingit.

DESVBITO, aduerb. idem quod subito. Plau. in Most.

DESVBVLO, as, à subula, est perfodere, ut interpretatur Nonius, citans illud Var. ex Sesquiulysse. Alteram Carneadem desubulasse. Desudascitur impersonale. Plaut. Vbi damnis desudascitur.

DESVDO, as, *Sudar grandemente*, καθιδρόω, ualde sudo. Per translationem ponitur pro laborare. Cic. de Senect.

DESVEFACIO, is, ere, feci, factum, *Disusare*, à consuetudine abstrahere. Cice. pro Clu. Multitudinem iam desuefactam à concionibus ad ueteris consuetudinis similitudinem reuocauerat?

DESVEFIO, desuefis, desuefieri, *Lasciare l'usanza*, à consuetudine abducor. Varr. 1. de Re rust. ca. 9. Minutatim desuefiunt.

DESVESCO, is, desueui, desuetum, *Disusare*, ἀηθέω, & Desueo, es, eui, desuetum, prius neutrum, secundū actiuū, unde Nonius. Desueui illū, pro Desuefeci illum, id est cōsuetudinem illi abstulit. Tit. Desueui, ne quo ad cœnā iret extra cōsiliū meū. Vbi Desueui, dixit pro, in desuetudinē adduxi. Desueo tamen hodie raro est in usu: quemadmodū & simplex Sueo. Quandoque Desuescere, accipitur pro consuescere, ut de præpositio augeat. Plaut. in Asin. Aues desuescunt.

DESVETVDO, *Disusanza*, ἀήθεια, à desuesco. Liu. lib. 1. Mitigandum ferocem populum armorum desuetudine ratus.

DESVLTORES, dicuntur, quorum ars est binos trahere equos & alternatim ex uno in alterum mira celeritate transultare. Liu. lib. 23. Quibus, desultorum in modum, binos trahentibus equos inter acerrimam pugnam in recentem equum ex fesso armatis transultare mos erat. Varr. lib. 2. de Re rust. Equos eligit aliter quadrigarius ac desultor.

DESVLTORII uero ipsi equi sine ephippiis, κέλητες, dicti, quòd ex his facile desiliāt desultores, qui duo singulis equitibus præsto erant. Suet. in Cæs. Equos desultorios agitauerunt nobilissimi iuuenes. Cassiod. uero in epis. diuersum ab hoc genus fuisse docet in ludis Circensibus: Equi (inquit) desultorii sunt, per quos Circensium ministri missos denuntiant exituros, ut luciferi quadam in astris similitudine præcursorias uelocitates imitari uideantur. Per translationem desultorius instabilis, dicitur. Cic. pro Mur. Qui nescio quo pacto mihi uidetur prætorius candidatus in consularē, quasi desultorius in quadrigarum curriculum, incurrere. Apul. 1. de Asin. Hæc ipsa uocis immutatio desultoriæ scientiæ stylo respondet. Martian. de nuptiis philologiæ: Leuitate pernix desultoria gestiebat.

DESVM, dees, deest, *Mancare*, quod deficio. Seneca: Felix est, cui nihil deest ad bene beateq; uiuendum. Deesse officio suo, est officio suo non satisfacere. Deesse occasioni, est occasionem sese offerentem non accipere. Plin. lib. 11. cap. 25. Nullo momento meditari cessat ne quando desit occasioni. Pro eodem fere usurpamus, Sibi ipse deesse. Ci. pro Rosc. Ame. Vide ne tibi desis. Deesse amici periculo, est amico in periculo non opitulari. Non nunquam pro abesse accipitur.

DESVMO, is, *Pigliare, prendere*, λαμβάνω, Sumo. Liu. lib. 4.

DESVPER, ἄνωθεν, à superiore loco. Cæs. 1. Bel. Gal. Reperti sunt nostri milites, qui in phalangas insilirent, & desuper uulnerarent.

DETEGO, is, pen. co. *Scoprire*, ἐκκαλύπτομαι, ἀποκαλύπτω, quod tecum erat aperio, nudo. Plaut. in Most. Texit, detexitq; me illico. Translate. Liui. 10. Detegant nequicquàm conditas insidias.

DETER siue Deterus, a, um, adiectiuum inusitatum, uilis, paruus, quasi detritus, à quo deterior, deterrimus. Terē. Heaut. Deteriores omnes sumus licentia. Plaut. Most. Hominum omnium deterrime.

DETERGEO, deterges, detersi, detersum, & Detergo, is, *Forbire, nettare, purgare*, ἀποψάω, ἐναπομόργνυμαι, purgo, sordibus libero. Colu. lib. 3. Quoties falcem acueris, ea pelle aciem detergito. Aliquando translate: ut, Detergere fastidia, pro auferre. Col. lib. 8. cap. 10. Detergere spurcitias, Idem lib. 1. cap. 5. Detergere remos, remos confringere. Cæsar Bel. Ci. lib. 1. Remos si detergere possent, cōtendebant. Detergere palmites, est superuacuos palmites decerpere. Col. lib. 4. c. 27.

DETERGO, is. Cic. in Arat. Caligans detergit sidera nubes.

DETERMINATIO, onis. Cic. 2. de Natu. deo.

DETERMINO, *Porre i termini, diffinire*, ὁρίζω, terminis, & uelut limitibus quibusdam designo. Liui. 1. Deos precatus, regiones ab Oriente ad Occasum determinauit. Plaut. in Pœn.

Eius nunc regiones,limites,confinia Determinabo. Translate pro Definio.Cic.de Orat.Id quod dicit, spiritu, non arte determinas.

DETERO,is,detriui,detritum,*Tritare,consumare*, usu consumo, deterius reddo: unde toga detrita, longo iam usu deterior reddita. Lænam æstate deteris,prouerbio in eos dici consueuit,qui rebus necessariis alieno tempore abutuntur. Accipitur & pro triturare. Colu.lib. 2.cap. 6. Area optima est silice constrata,quo & celeriter frumenta deterantur. Non nunquam destruo,corrumpo,imminuo. Pli. Nimia cura deterit magis,quam emendat.Deterere laudes alicuius, pro Laudes eius imminuere. Horat.lib. 1. Carminum: Laudes egregii Cæsaris culpa deterere ingeni.

DETERREO,es,deterrui,*Spauentare sbigottire*,καταπλήττω,ἀπείργω,ualde terreo,quasi terrore quodam prohibeo.Cice.lib. 1.Tusc.Non deterret sapientem mors. Deterritus, partici, deterritus pudore,Cic.ad Att.lib.10.Deterritus ab officio.

DETESTABILIS,le,ἀπευκτόν,abominabile.Cic.in Off. Nulla tam detestabilis pestis est,quæ non homini ab homine nascatur.

DETESTATIO,onis,μῦσος,abominatio,execratio.Ci. pro domo: Pro detestatione tot scelerum. Iurisconsultis Detestatio est annunciatio,quæ fit absenti adhibitis testibus. Apul, lib.7.detestationem posuit pro testium abscissione.

DETESTOR,aris,*Maledire*,μυσάττομαι,abominor,execror. Cic.in Vat.Omnes te tanquam malum auspicium detestantur.Passiue.Hora.li.1.Car.Bellaq; matribus detestata.Pro simplici testor. Plau.Men.Summum Ioué, deosq; detestor.

DETEXO,is,*Tessere*,ὑφαίνω,texo,perficio. Vir.ecl. Viminibus molliq; paras detexere iunco.Cic.in Arat.

DETINEO,es,*Intratenere,ritardare*,ἐπιλαμβάνομαι,κατέχω, teneo,siue remoror.Cic.Att.lib.4.Consilium tuum, etsi non in longinquum tempus differs, tamen suspensum detines. Ter.in Eun.Detineo te fortasse. Per translationem.Teré, in Phor. Pol me detinuit morbus. Sal. Me ambitio mala detinuerat. Seruare,& custodire.Sal. Imperium facile iis artibus retinetur,quibus initio partum est.

DETONDEO,es,detondi, *Tosare*, ἀποξυράω, penitus tondeo, Colu.lib.8.

DETONO,as,ἀποβροντάω,tonare desino.Quinct.lib. 12.ca. 9,

DETORNO,as,*Lauorare al torno*,ex materia quapiam torno aliquid efficio.Pli.l.33.Ex quo ligno uelares detornát anulos,

DETORQVEO,es,si,tum,*Torcere,piegare*,ἀνακάμπτω, deflecto curuo.Col.lib.4. Malleolum est necesse longiorem facere, si uolumus detortum pangere, Per translationem pro abstraho,aliorsum torqueo.Cic.1.Offic.Voluptates maiores partes animi à uirtute detorquent.Pro deprauo,siue in aliú sensum,quàm dictú aut factum sit,aliquid interpretor.Col. li.3.ca.10.Praue detorta & inueterata opinio rusticorum.

DETRACTO,as,*Dir male dell'absento*, clanculum absenti obloquor,

DETRACTOR,oris,qui absentis famæ detrahit.

DETRACTIO,onis,ablatio.Cic.3.Off.Non magis est contra naturam morbus,quàm detractio, aut appetitio alieni.

DETRAHO,is,xi,ctum,*Tor via*,ἀποσύρω,trahendo aufero.Ter. in Heaut.Occurrunt serui,soccos detrahunt. Interdum adimere siue derogare.Ci.3.Off.Nunquam cómittit, ut quod alteri detraxerit,sibi assumat. Translate,Detrahere famæ, honori,opinioni alicuius,pro,famam alicuius,honoré, existimationem lædere.& tunc cum datiuo.Ouid.de Trist.Detrahat auctori multum fortuna licebit.

DETRECTO,as, frequent. *Refiutare,recusare*, διαδύομαι, defugio,deuito,recuso.Virg.3.Georg.Nec mihi displiceat maculis insignis & albo,Aut iuga detrectans. Detrectare militiam,Cæsar.lib.7.pugnam.Liu.lib.24.

DETRIMENTOSVS,a,um,quod adfert detrimentum. Cæs.7. bel.Gal.

DETRIMENTVM,*Danno*,βλάβη,βλάμμα,damnú dictum secúdum Varronem à detritu,quòd ea, quæ trita sunt, minoris pretii sunt.Horat.1.Epist.Detrimenta,fugas seruorum,incendia ridet.

DETRVDO,is,pen.pro.*Cacciare in giu*,κατωθέω,deorsum trudo siue trudendo deiicio.Liu.lib.2. Iam impetu conabátne detrudere uirum. Per translationem pro compello Cic.lib. 3.Off.Si necessitas nos ad ea detruserit, quæ nostri ingenii non erunt.

DETRVLLARE,est,detrulla in trullam transfundere:quo uerbo usus est Apitius,quod ipsum & diffundere secundum Plinium uocatur.

DETRVNCO,as,*Troncare*,ἀποκόπτω,κολοβόω, truncando deiicio,amputo,quasi à trunco abscindo.Liu.li.31. Detruncata corpora,brachiis abscissis.Distronco auté, in diuersas partes truncо.Plau.in Truc.Iam ego te hic agnum faciam, & medium distruncabo.Detruncatio ramorum. Pli.li.14.c.9.

DETVMEO,es,ἀποτυφοῦμαι,est tumorem amitto. Vnde Papinius li.5.Theb.Cú uellet significare,mare pacatius factú esse,dixit mare detumuisse. Detumuere(inquit)animi maris.

DETVRBO,as,*Gettare à basso con violenza*,ἀνατρέπω, καταρράττω,cum uiolentia deiicio. Virg.5.Aene. Puppi deturbat ab alta. Col.uero lib.5,ad pampinationem transtulit:Vinitor (inquit)superuacuos pápinos deturbet. Cic.ad Cn. Pomp, ad animum transtulit: Scito,tuos ueteres hostes litteris tuis perculsos,atq; è spe deturbatos iacere. Deturbare de mente,dixit Cice.in Pis.pro,mente spoliare: Sua quéque fraus, suum facinus,sua audacia de sanitate & mente deturbat.

DETVRGEO,es,deturfi,*Sgonfiare*,ἀποτυφοῦμαι,turgere desino,tumorem pono,decresco.Pli.Deturgente Nilo, mures inueniuntur.

DETVRPO,*Disformare,imbrettare*,μολύνω, αἰσχύνω, turpem ac deformem reddo. Suet.in Calig. Pulchros & comatos occipitio raso deturpabat.Cic.Simplici usus est:Iouis aram sanguine turpari.

DEVASTO,as,are,καταπορθέω,depopulor,profligo. Liui.lib. 11.Marrucinos,& Pelignos deuastat. Agmina ferro deuastata,Ouid.13.Meta.

DEVCALION,filius Promethei,cui Epimetheus patruus Pyrrham filiam coniugio iunxit. Porro cum hic apud Thessalos regnaret,ingens diluuium contigit,quapropter arrepta naui solus Deucalion cum Pyrrha seruatus, in Parnassum monté delatus est.cessantibus uero aquis Themistos oraculum adiit,cósultaturus de humani generis restitutione:quæ respondit,ut ossa magnæ matris post tergum iaceret. coniectis igitur post tergum lapidibus,quos Deucalion iecerat, in mares: quos Pyrrha,in feminas uertebantur.Iuue.Sat.1. Paulatimq; anima caluerunt mollia saxa.Oui.lib.1. Meta.

DEVCALIONEVS,a,um,ut Deucalionei imbres,qui pro maximis ponuntur à poetis.Lucan.lib.1.Deucalioneos fudisset aquarius imbres.

DEVEHO,*Portare al basso*,καταφέρω,deorsum ueho,defero,Pli. in Epist.Fruges deuehit in urbem.Ci.Att. Celeriter Veliá deuectus sum,

DEVELLO,is,*Suellere*,ἀποτίλλω,ἀποσπάω,uello.Pl.l.21.c.11.

DEVELO,as,*Scoprire.leuare il velo*, ἀποκαλύπτω, uelum aufero, detego.Ouid.6.Meta. Oraq; deuelat miseræ pudibunda sororis.

DEVELTON,Δεύελτος Ptol.oppidum Thraciæ.Pli.li.4.c.11.

DEVENEROR,aris,*Riuerire*, σεβάζομαι, idem quòd ueneror, Ouid.Epist.2.

DEVENIO,is,p.c.*Scendere di luogo alto*,κατήκω, de loco editiore descédo.Vir.li,4.Aen.Speluncá Dido,dux & Troianus eandem Deueniunt.Aliquando pro uenio.Cic.ad Att Nolebá nostrú familiaré sermoné in alienas manus deuenire. Lib. 4.ad Her.Videtur esse arrogantia,illa relinquere, & ad sua deuenire.Plaut. in Asin.Quid si forte in insidias deuenero?

DEVENVSTO,as,*Imbrattare*,λυμαίνομαι,deturpo, Gel.lib.12.

DEVERBERO,as,*Percuotere grandemente*,ualde uerbero, Ter.in Phor.Quot me censes homines iam deuerberasse usque ad necem,

DEVERRO,is,*spaZZare*,καταπαίρω, euerro, uerrendo purgo, Col.lib.8. Stabula frequenter deuerrenda & purganda.

DEVERSVS,Veteres dicebant quasi deorsum uersus. Festus.

DEVESTIO,ueste exuo,Apu.l.3.Omnibus laciniis se deuestit.

DEVEXITAS,atis,decliuitas. Plin.in epist, Inde non loci deuexitate,sed ipsa sui copia,& quasi pondere impellitur.

DEVEXO,as,κατασκύλλω,ualde uexo, Lactan.lib.4. Animos deuexant.

DEVEXVS,a,um,*Chino*,καταιβάτης,decliuis,siue deflexus. Col. lib.8.

DEVINCIO,is,*Ligare,obligare*,ἀναρτῶμαι,ἐξαρτῶ, καθάπτω, ligo,constringo.Plau.in Capt.Istas maiores catenas, quibus sunt deuincti,demito. Per translationem.Teren. in Heau. Vbi semel animus se cupiditate deuinxit mala. Aliquando pro obligo.Cic.Lentulo,lib.1.epist.Hic tibi præstanti tua in eum liberalitate deuinctus est.Deuinctus,particip.deuinctus colla catenis,Silius lib.11. Deuinctus,nomen ex participio. Hora.1.Ser.Sat.5.Animæ,quales neque candidiores Terra tulit,neque queis me sit deuinctior alter.

DEVINCO,is,*Vincere*,καταυικάω,uinco,supero.Cice.de Sene. Qui Pœnos classe primus deuicerat.Deuictus animus. Ter. in And.Animus uirginis misericordia deuictus.

DEVIRGINO,as,*Suerginare*,διακορέω,uitio uirginem.Nonius.

DEVITATIO,onis.Cic.Att.lib.16. Facilior deuitatio legionum fore uidetur,quàm piratarum.

DEVITO,as,pen.pro.*Schifare*,ἀποστέλλομαι,ἐκφεύγω,declino. Cic.2.Verr.Vt procellam temporis deuitaret.

DEVIVS,a,um,*Suiato,tolto dalla buona uia*, à recta uia remotum: unde

unde Cic. Anagninos uocat deuios, quòd essent extra uiam militarem collocati. Et Horat. scortum deuium, quasi à recta uia remotum. Propert. Laetor quòd sine me, deuia rura colis. Cic. in Laeli. Per translationem: Quid potest esse tã deuium, quàm animus eius, qui ad alterius non modo sensum, sed etiam uultum atque nutum conuertitur.

DEVNX, mensurae, uel ponderis species, cui duodecima deest uncia, id est quae undecim constat unciis: dictus .n. deunx, quasi una uncia dempta de asse. Mart. lib. 6. Misceri sibi pro suos deunces, sed crebros iubet. Erat etiam Deunx mensura, qua ueteres agros suos metiebantur. Col. lib. 5. cap. 1. Ex deunce aliquem heredem facere, est alicui totam hereditatem unica uncia detracta relinquere. Cic. pro Cec. Facit heredem ex deunce & semuncia Cecinnam, ex duabus sextulis M. Fulcinium, Aebutio sextulam aspergit.

DEVOCO, as, p. c. *Chiamare in dietro*, μετακαλέω, uocando deduco Liu. l. 4. Laetus à tumulo suos deuocat. Cic. lib. Tusc. Socrates primus philosophiam deuocauit è caelo.

DEVOLO, as, pen. corr. *Volare d'alto*, καθίπταμαι, ex loco superiori in inferiorem uolo. Pla. in Amph. Angues iubati deorsum in impluuium. Translate pro decurro. Liu. lib. 3. Praecipites pauore in forum deuolant. Idem lib. 2. pro desilio: Deuolant de tribunali, ut lictori auxilio essent. Aliquando discedere. Auctor ad Her. Falsi amici sereno uitae in tempore praesto sunt: simulacq; homini fortuna inuiderit, deuolant omnes.

DEVOLVO, uis, κατακυλίω, ex loco superiori uoluo. Colum. lib. 1. Aqua per saxa praecepe deuoluitur. Liu. lib. 21. Saxa ingentia in agmen deuoluunt. Per translationem, Deuoluta est res, id est, translata. Idem l. 5 Eo deuolui rem, ut aut patricii, aut patriciorum asseclae habendi trib. plebis sint.

DEVORO, as, pen. cor. *Diuorare*, καταδίω, uorando absumo. Cato de re rust. Bos si aegrotare coeperit ouum gallinaceũ crudum, & integrum deuoret. Refertur & ad alios sensus. Mart. Oculis deuorantibus draucos, id est, auide aspicientibus. Plaut. Auscultate, & mea dicta deuorate. Pro concoquere Cic. 6. Phil. Paucorum diem molestiam deuorate.

DEVOTIO, execratio. Suet. in Calig. Pisoni non prius furcen fere in animum induxit, quàm ueneficiis & deuotionibus impugnari se comperit. Hae deuotiones erant, quales dirae apud priscos.

DEVOTO, as, frequent. ex deuoueo. Cic. Quae uis, quae Deciũ deuotauit, ac immisit in armatas hostium copias?

DEVOTORIVS, a, um, adiect. ut Carmina deuotoria, apud Liui. & Macrobium, quibus homines, urbesq; deuouentur.

DEVOTVS, *Destinato, deuoto*. προστεθειμένος, κατηρυγασμένος, destinatus. Virg. 4. Aen. Pelli deuota futurae. Accipitur & pro diro & execrando. Ouid. in epist. Medeae: Viuite deuoto femina uirq; toro. Deuoti item dicuntur, qui mutuae amicitiae legibus ita se astrinxerunt, ut iisdem casibus obnoxii sint. Caes. 3. Bel. Gal. Cum sexcentis deuotis: quorum haec est conditio, ut omnibus in uita commodis una cum iis fruantur quorum se amicitiae dediderunt.

DEVOVEO, es, pen. cor. *Far uoto, uotare*, κατορυγεύζω, solenniter uoueo. Vouere autem est, aliquid sanctè promittere. Cic. 3. Offi. Quid Agamemnon? cum deuouisset Dianae, quod in suo regno pulcherrimum natum esset illo anno, immolauit Iphigeniam. Interdum idem est, quod praeuio uoto morti sese dedere. Virg. 12. Aen. Quorum se deuouet aris. Liu. l. 9. Me deuouere pro populo R. uel in medios me mittere hostes paratus sum. Item est diris imprecationibus malum alicui optare. Ouid. in Ibin. Illum ego deuoueo, quem mens intelligit, Ibin. Inter carmina magica duo erant apud maiores maximae religionis: quorum altero dii tutelares urbiũ euocabantur ab hoste uictore, ne deos captiuos ducere uiderentur: altero deuouebant, id est morti dedebant hostiũ exercitus, & singula interdum.

DEVRO, is, ere, *Abbrusciare*, καίω, ἀποτεφρόω, idem quod urere. Liu. lib. 39. Alter Consul agros Ligurum deussit, depopulatusq; est. Deurere morsu dicitur serpens, uel afflatu, cum inflammat. Mons deustus, Tacit. lib. 4. Pars Circi deusta, ibidem.

DEVS, Dio, à θεός, alii ἀπὸ τοῦ δέους, id est, à timore: quòd primos in orbem deos timorem credebant induxisse. In qua etiam sententia Papinius fuisse uidetur, cum ait: Primus in orbe deos fecit timor. Cic. de Arusp. resp. Quis est tam uecors, qui cum suspexit in caelum, deos esse non sentiat? Idẽ 2. de Legib. Nulla gens est neque tam immansueta, neque tam fera, quae non, etiam si ignoret qualem habere deum deceat, tamẽ habendum sciat. Deus autem & si definiri nequeat, tamen ita describi potest: Deus est mens uniuersi: uel, Deus est animus per immensas mũdi partes, omnemq; naturam commeans, atque diffusus, ex quo omnia quae nascuntur animalia uitam capiunt.

DEXTANS, dextantis, decem unciae, cum scilicet assi deest sextans: sicut Deunx, cum assi una deest uncia. Fest. Col. lib. 5. cap. 1. Pars dimidia & tertia uigintiquatuor millia, hoc est dextans, in quo sunt scrupula ccxl.

DEXTER, dextri, uel Dexteri, *Destro, atto*, δεξιός, Virg. 1. Aene. Quo tandem mihi dexter abis? Dextrum cornu, & sinistrũ in acie tenere. Liu. 3. Ouid. 2. Met. Signaq; sex foribus dextris, totidemq; sinistris. Dexterior, comparatiuus. Ouid. 2. Meta. Nec te dexterior tortum declinet ad anguem. Interdum aptus, conueniens: quòd dextera manus agilior sit & promptior sinistra. Stat li. 3. Syl. Signa fraenatae moderatus alae Castore dextro. Antiqui Dextimum & Sinistimum, dicebant. Varro περὶ λέξεων; Primo compito dextimam uiam munit Epicurus. Sal. in Iug. Sylla cum equitatu apud dextimos. Aliquando prosper, propitius. Quinctil. in proce. li. 4. Adsit Domitianus dexter ac uolens. Ouid. 2. Fast. Dexter ades ducibus.

DEXTRA, uel Dextra manus, *Man destra*, δεξιά, Virg. 2. Aene. Si pergama dextra Defendi possent, etiam hac defensa fuissent. Dare dextram, auxilium praestare. Virg. 6. Aen. Da dextram misero. Antiqui per dextram iurabant, tanquam fidei sedem & uirtutis ministram. Dextram (inquit Seruius) Numa Pompilius Fidei consecrauit. Cic. 11. Phil. Dextrae, quae fidei testes esse solebant, perfidia & scelere uiolatae. Dextella, lae, diminutiuum. Cic. Att. lib. 4.

DEXTERE, *Attentamente, felicemente*, δεξιῶς, feliciter, apte, cum quadam dexteritate. Liui. 1. Liberaliter, dextereq; obeundo officia, Hor. 1, Ser. Sat. 9. Nemo dexterius fortuna est usus.

DEXTERITAS, tis, *Destrezza*, δεξιότης, aptitudo. Liui. lib. 37. Multa in eo & dexteritas, & humanitas uisa.

DEXTRATIO, Solinus: Tarpeium Iouem terna dextratione lustrauit.

DEXTROVERSVM, uersus dextram partem. Cic. 2. de Diu.

DEXTROVERSVM, Idem. Plau. in Curc.

D ANTE I

DI, & Dis, praepositiones eiusdem significationis sunt: quae ambae inseparabiles sunt, & in compositione solum reperiuntur.

DIA, Δία, insula est maris Aegei, una Cycladum, Naxos etiam dicta & Sicilia minor, & Dionysias à uini fertilitate. Pli. li. 4. cap. 12. Ouid. in Trist. Quã breuis aequoreis Dia feritur aquis. Est item Dia Thessaliae urbs ab Acaco condita. Alia item Thraciae, ad Athon montem. Tertia, Euboeae. Quarta, insula iuxta Scyllaeum Peloponnesi promontorium, oppidum habens eiusdem nominis. Quinta Lusitaniae, ad Oceanum. Sexta, Italiae iuxta Alpes. Septima, Scythiae, circa phasim. Octaua, Capiae. Nona, Bithyniae iuxta Pontum. Stephanus.

DIABATHRA, ae, διάβαθρα, genus solearum Graecarum, inquit Festus. Diabathrarius, qui soleas huiusmodi conficiebat. Plaut. in Aul.

DIABOLVS, διάβολος, Latine Calumniator. διαβολή, calumnia.

DIACHETON, spina magnitudine arboris modicae, flore rosae, cuius radix unguentis expetitur; alio nomine Aspalathus. Pli. lib. 24. cap. 13.

DIACODION, medicamentum ex capitibus papaueris. Plin. lib. 20. cap. 18.

DIACONVS, *Ministro*, διάκονος, est minister, à διακονέω, ministro: quo cognomine, Mercurius appellatus fuit, quem cõmunem esse uoluerunt deorum tum superorum, tum inferorum ministrum.

DIADEMA, pen. prod. *Diadema*, διάδημα gestamen capitis, regnum insigne: ἀπὸ τοῦ διαδεῖν, hoc est à circunligando. Erat enim fascia quaedam, qua caput circunligabatur. Cic. 2. Phil. Diadema ostendis, gemitus toto foro. Pli. lib. 11. cap. 16. Regibus apum in fronte macula, quodam diademate candicans.

DIADEMATVS, diademate ornatus. ut Diadematus Apollo. Pli. lib. 34. cap. 8.

DIAETA, coenaculum, in quo aestate coenatur ad umbram, hieme ad solem. Plin. in Epist. Ex triclinio in diaetam transitus. Dicta Diaeta ἀπὸ τῶν διαιτῶν, à conuiuiis, quae in ea peragebantur. quanquam Varro Latinam uocem existimat, ita dictam, quòd in ea per diem ederetur. Sumitur item Diaeta, pro uictus ratione, & praescripta uiuendi formula. Cic. Atti. lib. 14. Diaeta curari incipio.

DIAETARII, διαιτητικοί, uocantur ministri diaetae seruientes quorum meminit Vlpianus de Fundo instructo.

DIAGLAVCION, genus collyrii, ex glaucio herba temperatũ. Pli. lib. 27. cap. 10.

DIALECTICE, διαλεκτικῶς, aduerb. Cic. 1. Acad.

DIALE-

DIALECTICVS, a, um, quod pertinet ad Dialecticum: ut Dialecticæ captiones, Cic. 2. de Fin. Disputationes dialecticæ, Quinct. lib. 5. cap. 14.

DIALECTICVS, tici, substant. qui tractat dialecticam. Cic. in Orat.

DIALECTICA, διαλεκτική, ars disserendi, cuius finis est uerũ à falso discernere, ἀπὸ τοῦ διαλέγεσθαι, à disputando. Cic. in Topic. Iudicandi uias diligenter persecuti sunt ea scientia, quam dialecticen appellãt. Idem 4. Acad. Dialectica ueri & falsi quasi disceptatrix & iudex. Dialectica, orum, plu. nu. gen. neu. Cic. Att. lib. 11. Hominem remotum à dialecticis, in arithmeticis satis exercitatum.

DIALIS, le, *Di Gioue*, quod Iouis est, quem Δία uocant Græci. unde Flamẽ Dialis, Iouis ministerio assignatus à Numa, ut docet Liu. lib. 1. Dialem consulem dixit Cice. pro consule unius diei, ludens nimirum in uoce ambigua, non secus ac si à die dialis diceretur.

DIALOGVS, gi, *Dialogo*. διάλογος, disputatio, duorum uel plurium interrogationem mutuamq́; responsionem continẽs, ἀπὸ τοῦ διαλέγεσθαι, disputare. Quinctil. definit esse sermonem ex interrogatione responsioneq́; compositum, de ea re, quæ uel philosophiam, uel reipub. partes attingat, disceptans. Cic. de Clar. Orat. Cum disputatio est inter eos, ut est consuetudo dialogorum.

DIALOGISMVS, διαλογισμὸς, à Rufiniano refertur inter schemata διανοίας, cum scilicet quis secum rem aliquam uolutans, tanquam cum altero colloquens, interrogat & respondet. Exemplum insigne est illud in Eunucho Ter. Quid igitur faciam? non eam ne nunc quidem Cum accersor ultro? an potius ita me comparem, Non perpeti meretricum contumelias. Exclusit, reuocat. redeam? non si me obsecret.

DIAMETER, pe. co. διάμετρος, est recta linea, figuram qua longissime patet ex æquo secans. ueluti diameter orbis est, linea quæ sic à summo ad imum tenditur circulum, ut per cẽtrum eat, definitore Macrobio in Somnio Scipionis lib. 1. Sic in quadrangulo Diameter uocatur, linea à superiori lateris dextri angulo ad inferiorem lateris sinistri perducta, hoc dissentit Euclidis definitio. Latini Dimetientem uocant. nam Græcis διάμετρος παρὰ τὸ διαμετρεῖν, id est, à dimetiendo, dicitur. Col. lib. 6. Est area rotunda, cuius diametros habeat pedes septuaginta.

DIANA, Ἄρτεμις, Iouis filia ex Latona, eodem cum Apolline partu edita. Eadem & Luna dicitur, siue quod noctu una, hoc est, sola, & sine stare luceat: siue quod lumen à Sole accipiat, quasi lucens aliena. Præterea & Noctiluca dicta est: sub quo nomine etiam templum in Palatio dedicatũ habuit. Hanc parturientes Iunonis Lucinæ nomine inuocabant: Iunonem quidem appellantes à iuuando: Lucinã uero, quod partum in lucem proferre putaretur. Virgil. 4. eclo. Casta faue Lucina, tuus iam regnat Apollo. Alii Lucinam dictam putant, quod oculis & luci præsit: alii à luco, quem Romæ in Exquiliis habebat. Eadem & Proserpina dicta est, & Dictynna. Apud inferos Hecate dicitur, uel quod centum annos errare faciat insepultos. Dicta est & Pergea (περγαία) à Perga Pamphyliæ oppido, in quo tẽplum habuit insigne. Plures tamen Dianas fuisse Cic. l. ult. de Natu. deo. scribit: sed illa nominatissima est, quæ eodem partu cũ Apolline ex Ioue & Latona nata est. Hæc ob uirginitatis amorem, fertur hominum consortia fugisse, & ut à se libidinis pruritum amoueret, uenando siluas incoluisse, paucarum uirginum comitatu contenta. Arcum ferebat & pharetram, succincta semper incedens, & cothurno induta. Ob hanc caussam siluarum & nemorum dea putabatur. Dicta est Fascelis, à fasce lignorum, ubi eius simulacrum abditum erat, quod occiso Thoante Tauricæ regionis rege, ab Iphigenia Agamemnonis filia in Italiam delatum est. Laudatissimũ templum habuit apud Ephesios: aliud item in Taurica regione, ubi carne tantum humana litabatur. De hac Luc. lib. 1. Et Tauroscythicæ non mitior ara Dianæ. Dianam autẽ dictam putant, quasi Iouianam, ἀπὸ τοῦ Διός. fuit enim, (ut iam diximus) Iouis filia ex Latona.

DIAPENTE, διὰ πέντε, musicæ mensuræ genus, tribus constãs tonis, & hemitonio minore. Vide Macrobium in Somniũ Scipionis.

DIAPHRAGMA, atis, διάφραγμα, quamuis ex ui uocabuli omne illud significet, quod in re aliqua medium est, unde & cartilaginem illam, quæ nares dirimit, Græci, διάφραγμα appellant, peculiariter tamen medici hac uoce utuntur pro musculo quodam rotundo, qui spiritalia uiscera à naturalibus, hoc est, cor, & pulmones à iecore & liene, uelut paries quidam interiectus, intersepit & dirimit.

DIARIVM, rii, *Il uiuer d'ogni giorno*, uictus quotidianus, i. quod in unius diei cibum datur. Mart. lib. 11. Puerisq́; diaria poscunt. Accipitur & pro libello, in quo acta quotidiana perscribuntur. Iuuenalis Diurna, plurali tantum numero.

DIARIVS, a, um, ἐφήμερος: ut, Diaria febris, hoc est, febris unius diei.

DIBAPHA, *Porpora tinta due fiate*, purpura Tyria bis tincta. Plin. lib. 9. cap. 39.

DICA, iudicium. Ter. in Phor. En unquam iniuriarum audisti mihi scriptam dicam? Cic. 4. Ver. Scribitur Heracliodica.

DICACITAS, φιλολοιδορία, sermo cum risu alios incessens, inquit Quinctil. lib. 6. ca. 4. Cic. in Orat. Sales in dicendo mirum quantum ualent: quorum duo genera sunt, unum facetiarum, alterum dicacitatis.

DICATIO. Cice. pro Balbo. Dicatione potest fieri ciuitatis mutatio.

DICACVLVS, & Dicacula, diminut. Plaut. in Asin. Satis dicacula es.

DICAEARCHEA, urbs olim celeberrima in ora Lucaniæ, quæ nunc Puteoli. Sunt qui Dicarchiam uocent hanc urbem per quatuor syllabas. Vnde possessiuum Dicarchæus apud Sidonium Apollinarem legitur: Nanque Dicarchex translatus puluis arenæ.

DICAEARCHVS, philosophus Siculus, ex Messana ciuitate, Aristotelis auditor, philosophus, orator, & geometra: scripsit de republica Spartiatarum. Suidas.

DICAX, *Dicace, maldicente*, φιλοσκώμμων, qui malignis salibus maledicit. Cice. in Orat. Demosthenes non tam dicax fuit quàm facetus.

DICHORAEVS, pedis genus ex duobus constans trochęis: ut Audiamus.

DICO, as, prima cor. *Dedicare, consecrare*, ἀνατίθημι, ἀφιερόω, cõsecro, dedico. Cic. 1. Tusc. Dicari Apollini cygni. Pro addicere, & se totum alicui tradere. Cic. Cœl. li. 2. Balbum quanti faciam, quamq́; me ei totum dicauerim, ex ipso scies. Idẽ 3. de Orat. Qui tum adolescentes Crasso se dicarant. Dicate se in aliquam ciuitatem, & Dicare se ciuitati, Cice. pro Balbo.

DICO, is, pen. pro. dixi, dictum, *Dire, parlare*. λέγω, loquor, eloquor. Cic. pro Quinctio: Quid hoc iniquius dici aut commemorari potest? Apud Oratores uero loqui est, qualiacunque uerba proferre: dicere uero eleganter & facunde. Quinctil. lib. 10. Nam mihi ne dicere quidem uidetur, nisi qui disposite, ornate, copiose dicit. Cic. in Orat. Aliud uidetur oratio esse, aliud disputatio: nec idem loqui esse, quod dicere: disputandi, ratio, & loquendi, dialecticorum: oratorum autem dicendi, & orandi. Dicere etiam uocare est. Virgil. 1. Aene. Est locus, Hesperiam Graii cognomine dicunt. Quandoque indicare. Virg. 3 eclog. Dic mihi Damœta, cuium pecus? an Meliboei? Quandoque denunciare: Teren. in And. Sed dico, ne temere facias. Quandoque promittere. Pompo. in Pistoribus: Nummus certos dico quinquaginta millia. Sal. li. 2. Hist. Curio quibus potuit pecunias dictas coegit. Pro dicãre. Virgil. 6. Aen. Iunoni infernæ dictus sacer. Pro significare. Ter. in Eun. At nesciebam id dicere illam. Pro cantare. Virg. 3. eclog. Alternis dicetis, amant alterna Camœnæ. Pro pronunciare. Hinc dicere sententiam, cum tanquam consiliarii, quid nobis uidetur, pronunciamus. Quincti. Apud iudices quidem secundum legem dicturos sententiam de confessis præcipue ridiculum est. Dicere leges, nihil aliud est, quàm ferre leges. feruntur enim leges apud suos, dicuntur autem uictis. Liuius: Quandoque perinde ac uicto iam sibi leges dicerentur. Dicere diem, est citare, uel in ius uocare, & diem præfigere, quo ad caussam dicẽdam præsto sit. Liu. 3. Cum diem Appio Virginius dixisset. Interdum etiam extra iudicium Dicere diem, est certum diem constituere. Teren. And. Hic nuptiis dictus est dies. Dicere caussam, dicitur reus, cum accusationibus respõdere cogitur. Liu. de Bell. Maced. Scipio iussus dicere caussam. Dicere dotem, est promittere in dotem. Ter. Heaut. Quid dotis dicam te dixisse filio? Dicere cenam, Plau. Stic. Ius dicere, est magistratuum. Cice. de Prouin. Consul. Emisti grandi pecunia, ut tibi de pecuniis creditis ius in liberos populos dicere liceret. Idem pro Flac. Qui anno ante Romæ ius dixerat. Dicere magistrum equitum, pro, creare. Liu. 5. Is sibi magistrum equitum Postumium Aebutium dicit. Dicere multam, antiqui tum dicebant, cum ad populum & in comitiis multa disceptanda irrogabatur, quod ipsi, Certare multa, dicebant. Liu. lib. 25. Duo trib. pl. ducentum milium æris multam Postumio dixerunt. Dicere multationem, siue multam pecoris, Pli. lib. 18. cap. 3. Varro: Cum eiusmodi multa pecoris armentiq́; à magistratibus dicta erat, abigebantur oues bouesq́;. Dicere repudium, Tacitus li. 3. Dicere sacramentum, dicebantur milites, cum ad iusiurandum adigebantur, remp. se non deserturos. Liui. lib. 25. & lib. 54.

Hodie consules creetis, quibus sacramenta liberi nostri dicant. Hor. 2. Car. Ode 17. Non ego perfidum Diui sacramētū. Dicere de scripto. Cic. pro Planc. Recitetur oratio, quæ propter eius magnitudinem dicta de scripto est. Dicere sententiam, quia dicitur, cum iudicium suum ea de re explicat. Cic. 6. Ver. Mos est Syracusis, ut, si qua de re ad senatum referatur, dicat sententiam qui uelit. Cœlius Ciceroni Consulem designatum primum sententiā dicentem. Dicere pro sententia, idem quod dicere sententiam. Liu. lib. 31. Nemo uestrum, pro sententia quicquam dicere uult, aut audet. Dicere ex tempore. Pli. epist. 17. Dicit semper ex tempore, sed tanquam diu scripserit. Quinct. lib. 6. cap. 3. Dicere testimonium, & testimonia, est testificari & probare. Ci. ad Q. Fra. lib. 3. Cum testimonium secundum fidem & religionem grauissime dixissem. Idem pro Sylla: Qui in illum testimonia grauia dixerunt. Dicere pro testimonio, quod nunc dicimus Deponere. Cic. 7. Ver. Dicet is pro testimonio de missione nautarum. Dicere ad uoluntatem alicuius, est assentari, adulari, Cic. de Amic. Diceret, pro, dicere posset. Terent. And. Diceret, Quid feci, quid commerui pater? Dicassis, pro dicas: Dice, pro dic, apud comicos frequentia. Plaut. Curc. idem Rud.

Dictamnum, siue Dictamus, δίκταμνον, Dios. herba in Creta præcipue nascens, acris, leuia, pulegio similis. Produnt in Creta capras sagittis percussas, huius herbæ pastu eas excutere. Virg. 12. Aen.

Dictator, δικτάτωρ, apud Romanos erat, cui periculosissimo reip. tempore summa potestas permittebatur, quam dictaturam uocabant. ita dictus siue à dictando iure, siue quòd à consule diceretur, cuius dicto audiētes omnes essent. creabatur enim uiua uoce, non per suffragia, nec durabat ultra sex menses. Et quia summa potestas erat dictatoris in populum, is quoq; Magister populi appellatus est, ut scribit Var. Ci. 3. de Fin. Rectius magister populi (is enim est dictator) quàm Sylla. Erat autem extraordinarius magistratus, habēs ius animaduertendi in cuiuscunque ciuis Romani caput, nec ab eo prouocandi ius erat: nec alio pacto creari solebat, quàm cum uis aliqua maior repente oborta in gentem urbi cladem minitari uideretur. Liu. lib. 9. Fabius L. Papiriū Dictatorem dixit. Dictatrix, icis, quæ dicit agenda. Plau. Persa: Tu eris dictatrix nobis.

Dictatorius, a, um, quod est dictatoris. Liu. 6. Dictatorium fulmen in se intētatō. Dictatorius gladius, Ci. pro Clu. li. 7.

Dictatura, δικτάτωρος ἀρχὴ Liu. Dictaturæ semper altius fastigium fuit. Dictaturam gerere. Cic. 1. Off.

Dicte, Ptol. lib. 3. Mons Cretæ, a Dicte nympha, quæ in eo colebatur: unde Dictæus, Cretensis. Virg. 4. Geor.

Dicteria, orum, Motti che pungono, σκώμματα, dicta salsa & acuta Mart. Dicteria dicis in omnes.

Dictio, Voce, λεξις, φράσις, λόγος, pars minima orationis significatiua, ex qua instruitur oratio, & in quam resoluitur. Aliquando ponitur pro enunciatione. Cic. 2. de Inuent. Aliud enim sententiæ dictio, aliud accusatio aut recusatio conficere debet. Item pro faconda & oratoria oratione. Ci. lib. 2. Tusc. Cum ante meridiem dictioni operam dedissemus. Idem de Clar. Orat. Malim mihi L. Crassi unam pro Curio dictionem, quàm castellanos triumphos duos. Dictio pro oraculo. Liui. 8. Data dictio erat, caueret Acherusiam aquam.

Dictito, as, à Dicto, secundum à Dico frequentatiuum, passim, & frequenter dico. Cic. 3. Verr. Vt hoc tam palam dictitent. Idem ad Lentulum: Quem post reditum dictitant fracto animo fuisse. Idem 3. Off. Dictitabat se hortulos aliquos emere uelle.

Dicto, as, Dettare, ὑπαγορεύω, ὑπομνηματίζω, frequent. à Dico: est autem Dictare, aliquid tractim pronunciare, ut calamo excipi possit. unde dictata dicuntur ueluti themata atque præscripta, quæ magister ludi pueris præbere consueuit. Ci. ad Att. 13. Non modo Tironi dictare, sed ne ipse quidē auderem scribere. Hora. Vt puerū sæuo credas dictata magistro. Nec in literis tantum, sed in aliis quoque artibus dictata dicuntur. Iuuen. Peragit dictata magistri Omnia. Sue. in Cæs. Vt disciplinam singulorū susciperent, ipsiq; dictata exercentibus darent. Vbi per Dictata gladiatoria præcepta significantur. Accipitur etiā Dictare, pro suggerere: ut Ratio dictat. Dictare, pro edicere, seu polliceri. Quinct. lib. 11. cap. ult. Non nunquam ad librarios suos ita respiciunt, ut sportulā dictare uideantur.

Dictum, Detto, ῥῆμα, ἀπόφασις, & nomen esse potest, & participium, εἰρημένον. Terentius utrunque complexus est, cum dixit: Nullum est iam dictum, quod non dictum sit prius. ubi prius est nomen, secundum participium. Dictum nomen accipitur pro quouis sermone. Ouid. 13. Meta. Neque abest facundis gratia dictis. Vernile dictum, scurrile, & procax. Tacit. lib. 18. Vernile dictum omnem inuidiam in eum uertit. Dicto audiens, obediens. Cice. 6. Verr. respondit, dicto audientem fuisse prætori. Dictis aliquem aggredi, Virg. 4. Aen. Talibus aggreditur Venerem Saturnia dictis. Et quāuis dicta generaliter de quouis sermone dicantur, apud ueteres tamen pro facetiis, & iocis poni solent. Cice. lib. 2. ad Att. nostri, cum essent facete, & breuiter, & accurate iocati, ea proprio nomine appellari Dicta uoluerunt. Teren. Eun. Tuum obsecro ne hoc dictum erat? Vbi Donatus. Dictū id, quod facetis hominibus adscribitur.

Dicturio, is, dicere cupio. Macr. Ne dicturientem retardē.

Dictynna, cognomen Dianæ. Callimachus ait, Dictynnam à retibus piscatoriis, quæ δίκτυα dicunt, denominatam, intra quæ fugiens euaserit uiolentiam Minois regis, eam libidinis caussa insequentis.

Dictynnæum, Dictynnæ templum, in monte Cretæ. Strab. lib. 10.

Dido, us, quæ & Elisa, filia Beli, Tyriorum regis, quæ primis nuptiis Sichæo Herculis sacerdoti iuncta fuit. quē cum Pygmalion Elisæ frater, thesauris eius inhians, ante arā obtruncasset, illa in somnis monita, cum iis, quibus Pygmalionem inuisum esse sciebat, effossis clam thesauris, nauim conscendit, & in eam Africæ partem, quæ Zeugitana appellata est, delata, tantum sibi soli emit, quantum Taurino corio posset circundare. quo in loco, cum corium in tenuissimas partes dissecuisset, locumq; satis amplum complexa esset, urbem condidit, quam Carthaginem appellauit, arcemq; in medio urbis, quam à corio bubulo Byrsam uocauit. Deinde cū Iarbas Getuliæ rex nuptias eius ambiret, recusantemq; ui armisq; cogeret, sibi ipsi manus intulit, præferens honesta morte occumbere, quam prioris lecti iura secundis nuptiis polluere. Virgil. lib. 1. & 4. Aene. Fabulatur Aeneam, capta Troia, profugum, ui tempestatis Carthaginem fuisse delatum, Elisamq; amore eius captam, cum præter spem desereretur, mortem sibi consciuisse. Quæ tamen res grauissimorum historicorum fide facile refellitur, qui Carthaginē tradunt septuagesimo demum anno post Romam conditam ab Elisa condi cœpisse. ab Aeneæ uero in Italiā aduentu usque ad urbem conditam numerantur anni amplius quàm trecenti. Hac de re extat elegans apud Ausonium epigramma, quo illa se ab impudicitiæ nota uindicat.

Dido, didis, dididi, diditum, Distribuere, diuidere, διανέμω, distribuere significat, & digerere: dictūq; uidetur Dido, quasi diuido, ablata media syllaba. Hor. 2. Ser. Sat. 2. Albuti senis exemplo dum munia didit. Frequenter accipitur pro diuulgo, siue dispergo. Virg. 7. Aene. Diditur hic subito Troiana per agmina rumor. Idem 8. Aen. Tua terris didita fama. Est autem hoc uerbum Lucretio in primis familiare.

Diduco, is, pen. prod. Dipartire, guidare in diuerse parti, διασπάω, διαλαμβάνω, in diuersas partes, & diuersa loca duco, distraho, dirimo. Cæs. 6. Bel. Gal. Diducendi erant milites. Colu. lib. 6. de bobus domandis: Diductis malis educito linguam. Idem lib. 4. Validam uitem in ramos diducere censeo. Persius. Virg. lib. 1. Ge. Collectum humorem bibula diducit arena. Cic. de Orat. Riuis est diducta oratio, non fontibus.

Didyme, es, p. c. Διδύμη, insula in mari Siculo. Mela lib. 2.

Didymæus, Διδυμαῖος, Apollo dictus est, quod geminā speciem sui numinis præferat. Ex uno enim fonte lucis gemino sidere spatia diei & noctis illustrat: interdiu per seipsum lumen præbens, noctu uero Lunam illuminans. Vnde & Romani (ut inquit Macrob.) Solem Didymæi Apollinis appellatione uenerantur. Dictum est & Didymæum templum Apollini dicatum apud Miletum. Strabo lib. 4.

Diecula, ἡμερίδιον, diminutiuum à die, Terent. in And. Non satis habes, quod dieculam addo? Id est aliquam temporis dilationem. Cic. Attic. Quid mali C. Iulius fecerit, cum dieculam duxerit.

Dierecti, teste Nonio, à die uocati sunt crucifixi, quasi ad diem erecti. Festus scribit directum per antiphrasim dici apud ueteres, uolentes significare malum diem. unde dierecta, āduerbialiter dicimus. Pla. Quin tu dierecta cum fucula & cum porculis. Dierecta, (inquit) quasi in malam diem.

Dies, Di giorno, ἡμέρα, tam masc. quàm fe. ge. est in numero singu. plurali uero tantum masculinum. Illud tamen interest, quòd dies in fe. ge. denotat tempus indeterminatū: & ideo diminutiuum eius est Diecula, quod significat breue tempus & moram. Dies uero cum tempus significat uigintiquatuor horarum, uel etiam spatium illud ab oriente Sole ad Solem occidentem, gen. masc. est. nam illud tempus est determinatum. Sic diem hesternum, & diem hodiernum, potius dicimus, quàm hesternam, uel hodiernam. Contra pro tempore incerto dicimus Longa dies, pro longo tempore, non autē

Longus

Longus dies. Iuue. Longa dies igitur quid contulit? idest, lõgum tempus. Virg. 11. Aen. Multa dies, uariusq; labor mutabilis æui Rettulit in melius. Iureconsulti item bima, trima, quadrima die, usurpant pro tempore biennii, triennii, quadriennii. sed confunditur quandoque hæc differentia. Vir. 2. Aen. Iamq; dies infanda aderat. Cic. ad Q. F. Antiquior dies in tuis fuisset adscripta litteris, quàm in Cæsaris. Plin. lib. 13. cap. 24. Eadem die germinat. Dies qui ciuilis dici solet, à media scilicet nocte in sequentem (ut Macrob. lib. 1. cap. 3. tradit) ita diuiditur. Primum diei tempus dicitur Mediæ noctis inclinatio: deinde Gallicinium, siue Gallicantus, quòd tum galli cantent. inde conticinium cum & Galli conticescunt, & homines quiescunt: deinde Diluculum, cũ incipit dignosci dies: inde Mane, πρωὶ, cum dies est clarus: inde Meridies, diei medium. inde iam supra uocatur occiduum tempus, quod & Serum diei uocatur, & Mox suprema tempestas, hoc est, diei nouissimum tempus: sicut est expressum in duodecim tabulis: Solis occasus suprema tempestas esto. deinde Vespera, seu Vesper, à stella quam Græci Hesperam, Plautus Vesperubiginem, Ennius Vesperum, Martialis Phosphorum, Virgil. Hesperon appellant. inde crepusculum uespertinum, à Crepero, quod dubium significat, tãquã lux dubia, quod incertum sit, id tempus noctis an diei existat. Ab hoc tempore Prima fax noctis, quòd tum primũ faces, hoc est lumina inferri incipiant. deinde Nox cõcubia, à cubando: deinde Intempesta, quę non habet idoneum tẽpus rebus agendis. In has partes distribuebant diẽ, qui constat ex uigintiquatuor horis, & lucem tenebrasq; continet: eumq; Diem ciuilem uocabant, quòd in aliis atque aliis ciuitatibus & regionibus alio atque alio modo obseruaretur. Athenienses enim Diem ciuilem auspicabantur à Sole occidente ad solem iterum occidentem: Babyloni ab ortu Solis ad Solem secundo exorientem: Vmbri à meridie ad meridiem subsequentem: Romani autem à media nocte, ad mediam noctem: quorum à nobis quoque consuetudo obseruatur: adeo, ut si quid ante mediam noctem gestum sit, id præcedenti diei ascribatur, quòd à media nocte, subsequenti diei annumeretur. Interdum Diem dicimus, ut solam lucem intelligamus: Tenebras uero sub noctis nomine. Virg. 6. Aen. Noctes atque dies patet atri ianua Ditis. Est & Dies naturalis, ab ortu ad occasum Solis. Dies totius anni ex institutione Numæ, aut Festi erant, aut profesti, aut intercisi. de quibus uide Macrob. 1. Sat.

DIESCIT, *Si fa giorno*, ἡμέρα γίνεται, dies fit: sicut Noctescit, nox fit.

DIESPITER, diespitris, Ζεὺς, Ζὴν, diei pater, id est, Iupiter. Horat. li. 1. Car. Nãque diespiter Igni corusco nubila diuidẽs. Macro. Ipsi quoque Romani Diespitrem Iouem appellant.

DIFFAMO, p. p. *Diuulgare mala fama*, διαφημίζω, malam famam spargo. Tacitus: A Nerone probroso carmine diffamatus, contumelias ultum ibat. Adulteriũ diffamatũ, Oui. 4. Met.

DIFFARREATIO, sacrificii genus inter uirum & uxorem, quo coniugium dissoluebant, per confarreationem contractum.

DIFFERCIO, à, Farcio, *Empire, distendere*, συμπληρόω, impleo. Horat. lib. 1. Sat. 5. Inde forum Appi Differtum nautis.

DIFFERENTIA, διαφορά. Cic. 4. Acad.

DIFFERITAS, pro differentia, quo antiqui utebantur. Lucre. lib. 4. Nonius.

DIFFERO, *Differire, prolongare*, ἀναβάλλομαι, spatium temporis extendo. Virg. lib. 6. Distulit in seram commissa piacula mortem. Vnde dilatio temporis prorogatio. Pli. lib. 18. cap. 10. Nec ulla segetum minus dilationem patitur. Ci. 3. Phil. Quæ est igitur expectatio, aut quæ minima dilatio temporis? Dilator, oris, cunctator. Horat. in Arte. Dilator, spe longus, iners. Dilatus, partic. Cic. 4. Verr. Priuato illo iudicio transacto, aut dilato. Pœna dilata in tempus mortis. Ouid. 3. Trist. Interdum est in diuersa loca ferre. Plaut. in Rud. Nos cum scapha tempestas dextrouersum differt ab illis. Interdum diffamare. Lucil. Gaudes, cũ me de ista foris sermonibus differs. Interdum scindere. Teren. in Ad. Differor doloribus. Interdum in ordinem ponere. Virg. lib. 4. Geor. Ille etiam seras in uersum distulit ulmos. Interdum distare. Cic. Diuin. in Verr. At uide quid differat inter meam opinionem & tuam.

DIFFIBULO, *Disfibiare*, ἀποπορπάω, aperire, discingere, fibulam resoluere. Papin. Emicat, & torue chlamydem diffibulat aura.

DIFFICILE, Plin. lib. 27. cap. 12. Semen durum, & quod difficile euellatur.

DIFFICVL, pro difficili apud Antiquos ex Varronis testimonio. Quod utrum sit magnum, an paruum: facul, an difficul.

DIFFICVLTER, Cic. de Inuent. Quid difficulter fieri & quid facile fieri possit?

DIFFICILIS, le, *Malageuole*, δύσκολος, Teren. in Heaut. Nihil tam difficile, quin quærendo inuestigari possit. Si de homine dicatur, idem erit quod morosum. Ci. de Sen. Moderati, nec difficiles senes. Inde difficultas. Ci. pro Clu. Prospicio quantum in agendo difficultatis, & quantum laboris sit habitura. Eleganter pro inopia: ut difficultas rei nummariæ, Ci. 4. Verr. Ostẽdit se in summa difficultate esse nummaria.

DIFFIDENTER, Cic. pro Cluent.

DIFFIDENTIA, æ, Cic. 4. Tusc. Metus est diffidentia expectati & impendentis mali. Idem 2. de Inuent. Quod genus fidẽtiæ contrarium est diffidentia. Oui. 2. de Rem. Fit quoque longus amor, quem diffidentia nutrit.

DIFFIDO, is, pe. pr. *Diffidarsi, non hauer speranza*, ἀπιστέω, ἀπελπίζω, in re aliqua non satis præsidii mihi positum esse iudico. Cic. 2. de Diuin. Dubitans plerunque, & mihi ipse diffidẽs. Ibidem: Eudemus ita grauiter ægrotus fuit, ut omnes medici diffiderent. Dicimus autem diffido tibi, & diffido de te. Ser. Sul. Ciceroni: Plura de hac re scribere pudet, ne uideat prudentiæ tuæ diffidere. Ad Heren. Dè nobis nõ diffidimus. Diffisus, particip. Cic. pro Mur. Fatebor me quoque in adolescẽtia, diffisum ingenio meo, quæsisse adiumẽta doctrinæ.

DIFFINDO, diffidi, pen. præteriti correpta, diffissum, *Fendere, tagliare in piu pezzi*, διασχίζω, in partes findo. Vir. 9. Aen. Et media aduersi liquefacto tempora plumbo Diffidit. Diffindere diem, teste Budæo, est Rem in crastinum remittere. Tria enim, inquit, idem erant apud antiquos pronunciandi genera: aut enim dies diffindebatur, hoc est, res in posterum diẽ reiiciebatur: aut comperendinabatur, id est in tertium diẽ differebatur: aut iudex non liquere pronunciabat. Vlpia. l. ij. si quis caution. Et ideo etiam lex XII. tabul. si iudex, uel alteruter ex litigatoribus morbo sontico impediatur, iubet diem iudicii esse diffisum. Cic. de Vniu. Hanc omnem coniunctionem duplicem in longitudinem diffidit.

DIFFINGO, is, ere, *Guastare, rompere*, διαφθείρω, destruo quod fictum, & formatum est. Horat. lib. 3. Car. Neque diffinget, infectumq; reddet. Vbi Acron: Diffinget, id est confundet, immutabit. Idem Car. Diffingas retusum in Massagetas, Arabasq; ferrum. Vbi Acron: Diffingas, contusum reformes. nã sicut fingere, formare dicitur: sic & diffingere, est quassarum reformare. Idem 2. Ser. Nihil hinc diffingere possum, id est non possum negare, rem sic non se habere.

DIFFINIO, diffinis, pen. pro. ex Dis, & Finio, *Diffinire, terminare*, ὁρίζω, dispertiendo distinguo. Vnde Diffinitio, ὅρος, ὁρισμὸς, quæ & Definitio, & Finitio appellatur, constans ex genere & differẽtiis: ut, Homo est animal rationale, mortale. Quint. Finitio, est rei propositæ propria & dilucida, & breuiter comprehensa uerbis enunciatio. Dicta autem est diffinitio sumpta translatione ab his, qui fundos prædiaq; diuidunt alia ab aliis. nam ut illi agrum ab agro diffiniunt, atq; habitam de finibus controuersiam distinguunt, sic per diffinitionem res à rebus distinguuntur, & ueluti certis quibusdam finibus circunscribuntur.

DIFFITEOR, ex dis, & fateor, nego. Asinius. Cic. Nunquã diffitebor, multa me, & simulasse inuitum & dissimulasse cum dolore.

DIFFLO, as, *Gettare à terra soffiando*, est flatu prosterno. Plaut. in Mil. Cuius tu legiones diflasti spiritu, quasi uentus folia.

DIFFLVO, *Scorrere in piu parti*, διαῤῥέω, est in diuersas partes fluo. Diffluere luxuria, est immodicæ luxuriæ indulgeo. Teren. in Heaut. Vt eius animum, qui nunc luxuria & lasciuia Diffluit, retundam.

DIFFRINGO, is, *Frangere in piu parti*, διαῤῥήγνυμι, in uarias partes frango. Plau. Asin. Crura hercle diffringentur.

DIFFVGIO, is, pen. cor. *Fuggire in diuerse parti*, διαφεύγω, in diuersas partes fugio. Virg. lib. 3. Geor. Quo tota exterrita siluis Diffugiunt armenta. Cic. 5. Verr. Diffugerunt permulti. Item pro refugere, renuere. Varr. 2. de Re rust. Nec tamẽ diffugio quin dicam.

DIFFVGIVM, gii, Tacitus: Proximorum diffugia.

DIFFVNDO, diffudi, diffusum, *Versare, spargere in piu parti*, διαχέω, uarie fundo, hinc inde spargo. Colu. lib. 2. Dens aratri, si qua parte penetrauit, non minute diffundit humum. Pro dilatare. Cic. lib. 1. de Orat. Diffusa ramis patulis platanus. Diffundere animum alicuius, est exhilarare aliquem. Ouid. 1. de Arte. Diffundetq; animos omnibus ista dies. Diffusus, particip. Cic. 2. de Orat. Pollicitus, se ius ciuile, quod nunc diffusum, & dissipatum est, in certa genera coarctaturum.

DIFFVSE, aduerb. Ci. 1. de Inuent. Enumeratio est, per quam res disperse & diffuse dictæ, unum in locum coguntur.

DIFFVSIO, onis, dilatatio: ut, Diffusio animi. Sene. de uita beata.

DIGAMMA, Aeolicum, dicta est F. littera, quòd duplicis F. imaginem referre uideatur. Cic. ad Att. lib. 9. Fundum suũ Formianum

mianum uocat Digamma, quòd nomen eius ab F littera initium sumeret. Deliciuni(inquit)digamma uenderem.

Digeries, *Dispositione*, διακόσμησις, διάταξις, digestio, dispositio. Macrobius.

Digero, is, pe.c. digessi, digestum, *Ordinare, disporre*, διατάττω, διαθετῶ, διακοσμῶ, ordino, dispono. Virg. 3. Aene. Digerit in numerum. Quandoque dilucido, interpretor. Idem lib. 2. Ita digerit omnia Calchas. Quandoque diuido, distinguo, Pli. lib. 18. Quandoqne concoquo.

Digestio, Cic. ad Attic. lib 4. Stomachus concaluit, ut digerat multa cruda facilius. Quatuor autem in quoque corpore fiunt digestiones: prima in uentriculo, secunda ab hepate, tertia in uenis, quarta in singulis membris, dum, quod unicuique membro utile est, ipsi membro fit nutrimentum, inutile autem per poros & meatus excernitur. Macrob. li. 7. c. 4.

Digitale, *Di misura d'un dito*. δακτυλιαῖος, quod habet mensuram digiti. Pli. lib. 22. Anchusæ radix in usu est digitali crassitudine. Digitalia, subslantiuum digitorum tegmenta dicuntur. Var. lib 1. de re rust. Olea, quæ digitis nudis legitur, laudabilior, quàm illa, quæ cum digitalibus.

Digitatus, qui digitos habet, Pli. lib. 11. ca. 47. Auium quædam digitatæ.

Digitus, *Dito*, δάκτυλος, Plau. in Persa: Si me uno digito attigeris, te ad terram affligam scelus.

Digitorum nomina sunt hæc: Pollex, ἀντίχειρ, ὁ μέγας. Index λιχανός, δεικτικός: Infamis, siue famosus, μέσος, σφάκελος: Medicus, παράμεσος, δακτυλιώτης, ἰατρός. id est, medicinalis, seu anularis. quod in eo anuli primum gestari consueuerunt. Minimus, μικρός, qui & Auricularis, ὠτίτης, Indicem, qui pollici proximus est, alio nomine Salutarem ueteres uocauerunt. Mart. lib. de Nup. Phil. Quidam redimitus puer ad os compresso digito salutari, silentium commouebat. Medius digitus alia habet nomina. nam dictus est Verpus, à uerrendo podice. ob quam etiam caussam Impudicus, & Infamis uocatus est & quando porrigebatur, signum derisionis & contumeliæ erat. Mart. Ostendas digitum, sed impudicum. Iuue. Mediumq; ostenderet unguẽ. Persius: Frontem atque uda labella Infami digito, & lustralibus ante saliuis Expiat.

Digitulus, δακτυλίσκος, Ter. in Eunu. Qui mihi nunc uno Digitulo fores aperis fortunatus. Digitum tollere, fauere, suffragari: Horat. Vulgus utroque suum laudabat pollice ludum.

Digitellus, siue Digitellũ, ἀείζωον, herba est, quæ alio nomine Sedum, siue Semperuiuum maius appellatur. Plin. lib. 25. cap. 13.

Digitus, in aquæductibus certus quidam aquę modulus, quo ex castello in uicos, aut regiones, aut etiam in nobiliorum ædes aqua diuidebatur. Frontinus.

Digladior, *Far alle coltellate*, διαξιφίζομαι, διαμάχομαι, gladiis certo. Cic. Per translationem pro dissentire, & contendere posuit. Quid (inquit) Antipater digladiatur cum Carneade tot uoluminibus?

Dignatio, onis, *Ampiezza, honore*, ἀξίωσις, amplitudo propter honores gestos, aut magistratum, uel ob oris, morumq; maiestatem. Cic. Attic. lib. 4. Nec quicquam, nisi de dignatione, laborat. Suet. in Vesp. Africam integerrime, nec sine dignatione administrauit. Liui. 2. Appius, haud ita multò post in principum dignationem peruenit.

Digne, honeste, uti decet. Plaut. Cic. de Sen. Nunquam satis laudari digne poterit philosophia.

Dignitas, ἀξία, amplitudo quædam, ob honores gestos, uitæ integritatem, uel rerum gestarum magnitudinem. Cic. Thermo: Vt omnibus in rebus ei te commodes, quoad fides, dignitasq; sua patitur. Interdum pro uirili pulchritudine. Idem lib. 1. Offic. Pulchritudinis duo sunt genera unũ muliebre, quam uenustatem appellamus: alterum uirile, quam dignitatem dicimus. Est etiam dignitas in sermone, cum scilicet oratio est grauis. ad Heren.

Digno, as, *Giudicar degno, degnare*, ἀξιῶ, dignum iudico. Pacuuius: Quis deos infernos, quibus cælestes, dignet decorare honoribus? Huius passiuum est Dignor, quod est dignus habeor. Virg. 3. Aen. Coniugio Anchisa Veneris dignitate superbo. Cic. Oecon. Homo ex eo numero hominum, qui apud nos hoc nomine dignantur, id est digni habẽtur. In frequentiore tamen usu est Dignor deponens pro dignum iudico. Virgi. 1. Aene. Haud equidem tali me dignor honore. Suet. in Aug. Vniuersum genus operas publico spectaculo præbentium etiam cura sua dignatus est. Dignandus. Cic. 1. Acad. Quæ secundum naturam essent, ea quadam æstimatione dignanda docebat.

Dignosco, *Cognoscere*, διαγινώσκω, discerno. Lact. lib. 6. Inuicemq; se dignoscunt. Sueton. in Othone. Galericulo capiti adaptato, ut nemo dignosceret. Colu. lib. 2. cap. 2. Dignoscere terram sapore. Pli. lib. 1. cap. 17. Dignosci uix potest à mastiche uera.

Dignus, a, um, ἄξιος, cui aliquid merito debetur: ut, dignus laude, dignus castigatione. Plaut. in Rud. Neque digniorem censeo uidisse me quenquam, cui deos, atque homines censeam benefacere magis decere. Ter. in Heaut. Ego te mecũ esse dici tantisper uolo, Dum quod te dignum est facias.

Digredior, eris, *Partirsi*, ἀπαλλάττομαι, discedo. Vir. 3. Aen.

Digressio, ἀπαλλαγή, pro discessu. Cic. ad Q. Fr. li. 1. Tum congressio, tum digressio nostra. Digressio à proposito. Cic. de Orat.

Digressus, us, ui, digressio. Cic. 1. Tusc. Tenuissimum lumẽ facit proximus accessus ad Solem, digressus autem longissimum. Idem ad Q. Fr. li. 1. Digressum nostrum non tulissem.

Digressus, particip. Digressa dicitur, quæ diuortium cum marito fecit. Suet. in Cæs. Digressam à marito post biduum statim duxerat.

Diiambus, διίαμβος, pes metricus ex duobus iambis cõstans.

Diimanes, ab antiquis crediti sunt esse animæ hominũ, quæ è corpore emigrauerant: unde etiam uetusta sepulcrorum monumenta Diis Manibus uidemus esse inscripta. Alii manes eosdem esse putant, quos in uita Genios appellamus: uoluntq; homini duos assignatos esse Genios, qui ne mortuorum quidem corpora deserant, sed una cum iis sepulcra inhabitent. Apuleius de Dæmonio Socratis: Manes animę dicuntur melioris meriti, quæ in corpore nostro Genii, & à corpore separatæ Lemures uocabantur. Quòd si domos infestarent, Laruæ dicebantur: contra, si boni fuerint, Lares familiares. Seruius arbitratur Manes per antiphrasim quasi minime manos dictos. Sabinorum enim lingua Manum bonum dicebatur: unde & immanis. numerantur etenim manes inter noxia numina: unde subinde inferiis erant placandi, ne nocerent. Vide Manes.

Diiouis, Iupiter appellatus est, Vide Diespiter.

Diiudicatio, Cic. 1. de Leg. Illa quidem magna diiudicatio est.

Diiudico, *Giudicare distintamente*, διαδικάζω, diligenter aut diuisim iudico. Cic. in Tusc. Vtrum igitur inter has sententias diiudicare malumus, an ad propositum redire? Teren. in Heaut. Ego dicam quod mihi uenit in mentem, tu diiudica. Ibidem: Pergin' istuc prius diiudicare, quàm scis, quid ueri siet? Pro decernere. Cic. 3. in Catil. Illæ dissensiones eiusmodi fuerunt, ut non reconciliatione concordiæ, sed internecione ciuium diiudicatæ sint.

Diiungo, is, *Separare*, διαζεύγνυμι, separo, diuido. Cic. Atti. lib. 7. Diiungere me ab illo uolo.

Dilabidus, adiectiuum, quod facile diffluit. Pli. lib. 8 ca. 55. Vestes leporino pilo propter breuitatem pili dilabidas.

Dilabor, pen. pro. *Partirsi ascosamente*, παραπιδράσκω, diffugio, seu clam discedo. Cic. 1. Tusc. Cum de immortalitate animarum cœpi cogitare, assensio illa omnis dilabitur. Proprie uero dilabi, est deorsum labi, corruere. Lact. lib. 3. Domus ab habitatore deserta dilabitur. Cic. in Læl. Iam à sapientium familiaritatibus ad uulgares amicitias oratio nostra dilabitur, id est decurrit. Aliquando pro deficere. Lact. lib. 7. Dilabentis mundi senectutem, id est deficientis. Dilapsus partic. Ad Heren. li. 4. Hi simulac fortuna dilapsa est, deuolant omnes.

Dilacero, as, *Lacerare*, διασπάω, lacero. Lact. lib. 1. In quibus dilaceratus est. Metaphorice significat perdere. Cic. pro Mil. Annum integrum ad dilacerandam remp. Dilacerantur opes, Ouid. epist. 1. Dilacerandus, Catullus.

Dilanio, *Stracciare*, διαρρήγνυμι, in diuersas partes lanio. Cic. pro Mil. Nocturnis canibus dilaniandum. Comas dilaniare, Ouid. 3. Am.

Dilapido, as, *Consumare*, disperdo. Cic. ad Augustum: Publicam dilapidabat pecuniam. Proprie tamen Dilapidare, est lapidibus purgare. Cato de re rust. ca. 46. Locum bipalio dilapidato, id est Rectius tamen, Delapidato.

Dilapsus, tepide fluuius, Cic. 2. de Leg. Dilapsa aqua. 2. de Nat. deo.

Dilargior, iris, *Donare à diuersi*, διαδίδωμι, uarie largior. Cic. de Lege Agr. Sylla omnia, quibus uoluit, est dilargitus.

Dilato, as, *Allargare*, Cic. pro Flac. Non dilatabo orationem meam.

Dilaudo, as, *Laudare*, ἐπαινέω, ualde laudo. Cic. Att. lib. 6. Audebo legere unquam, eos libros, quos tu dilaudas, si tale quid fecero?

Dilemma, atis, argumentum quod utrinque aduersarium capit. Cicero complexionem uocat.

Diligenter, Ter. in Eun. Curato istam diligenter uirginẽ.

Diligentia, Plau. in Rud. Curate hæc magna diligentia. Diligentia

ligentia ad corpus, & ad animum refertur: cura, ad animũ; opera, ad corpus.

DILIGENS, *Diligente, assiduo*, ἐπιμελὴς, gnauus, solers, minime segnis: à diligendo, quod ea quæ diligimus, studiose obeamus. Cic. 6. in Verr. Diodorus, homo frugi, ac diligens, qui sua seruare uellet. Idem de Amicitia: Scipio querebatur, quòd in omnibus rebus homines diligentiores essent, ut capras, & oues quot quisque haberet dicere posset; amicos quot haberet, dicere non posset.

DILIGO, is, dilexi, dilectum, *Amare, diuidere*, φιλεῖν, amo, minoris tamen uis fit. Cic. ad Brutũ: Me aut amabis, aut, quo contentus sum, diligẽs. Ouid. 2. de Ponto: Diligitne nemo, nisi cui fortuna secunda est. Quandoque diligere significat diuidere. Plaut. in Curc. Clypeatus elephantum machæra diligit. Titin. apud Nonium: Pernam cotam diligit.

DILOGIA, διλογία, figura cum ambiguum dictum duas res significat.

DILORICO, as, pen. pr. *Squarciare*, διασχίζω, discindo. Cic. 2. de Orat. Non dubitauit rei diloricare tunicam, & iudicibus cicatrices aduersas ostendere. Egesippus li. 1. quemcunque reperiebant, diloricabant, id est loricam dissoluebant, ut diffibulare, est discingere, & fibulam soluere.

DILVCEO, es, ere, diluxi, διαλάμπω, perfecte lucere. Gell. li. 1. Eo die, qui post eam noctem diluxerit. Hor. in epist. Omnẽ crede diem tibi diluxisse supremum. Translate pro patere, Liu. 3. Dilucere res magis patribus.

DILVCESCIT, ἡμέρα γίνεται, dies fit. Cic. in Catil. Cum iam dilucesceret.

DILVCIDE, clare, perspicue. Ter. in Phor. Dilucide expediui iudicibus.

DILVCIDO, as, *Dichiarire*, ἐμφανίζω, σαφηνίζω, declaro, clarum facio. Ad Her. lib. 3. In docendo rei dilucidandæ caussa dolum appellauimus.

DILVCIDVS, clarus, *Chiaro*, Cic. 3. de Fin. Dilucida oratio.

DILVCVLASCIT, ὄρθρος γίνεται, dilucescere incipit.

DILVCVLO, aduerbium, *al far del giorno*, λυκόφως, summo mane. Cic. ad Attic. lib. 16. Cum uenissem diluculo ad pontem Tiretium.

DILVCVLO, as, *Farsi giorno, aggiornare*, ὀρθρίζω, significat diluculum fieri, Gel. Die crastino, ubi primum diluculabit.

DILVCVLVM, li, *L'alba*, ante solis ortũ, aurora, quasi parua diei lux. Cic. pro Rosc. primo diluculo nuncius Ameriam uenit.

DILVDIA, orum, *Intermissione de giuochi*, ludorũ intermissio. Horat. lib. 1. epist. Displicet iste locus, clamo, & diludia posco. Vbi Acron. Diludia sunt tempora, quæ gladiatoribus conceduntur, ut intra quinque dies pugnent. Porphyrion: Diludia intermissio ludorum.

DILVO, is, lui, lutum, *Lauare*. ex di, & antiquo uerbo luo, lauo; purgo. Cæs. 2. Bel. Ciui. Ne canalibus aqua immissa laterea diluere posset. Item aquam, uel alium liquorẽ miscere. Virg. 4. Georg. Cui tu lacte fauos, & miti dilue Baccho. Persius: Diluis helleborum, pro, medicamentis temperas. Translate. Cic. 3. Tuscu. Quæ cogitatio omnes molestias extenuat, & diluit. Diluere crimina, id est refellere: ut oratores, quando refellunt obiectiones aduersarii. Cic. 7. Verr. Quo facilius crimen inimicorum diluere possim. Pro explicare. Pla. in Rud. Abstine maledictis, & mihi, quod rogaui, dilue.

DILVTVM, uocatur id liquidum, in quo aliquid certo tempore fuit maceratum. Pli. lib. 27. ca. 7. Bibitur & madefacti absinthii dilutum. Diluti ratio est, ut quisquis fuerit modus aquæ, tegatur per triduum.

DILVTVS, a, um, *Misto, temperato*, κεκραμένος, διαλυμένος, temperatum: unde uinum aqua mistum dicitur dilutum. Mart. Diluti bibis unciam Falerni. A quo Dilutius, & Dilutissimum. unde Celsus præcipit hieme meracius esse bibendum, æstate dilutius. Dilutus color, ueluti aqua adhibita minus intensus. Gell. Luteus color rufus est dilutior.

DILVVIVM, *Diluuio*, κατακλυσμὸς, terræ inundatio ab immodicis imbribus, uel maris fluuii ue incremento proficiscens. Pli. in epist. Hic assiduæ tempestates, & crebra diluuia. Diluuium metaphorice pro euersione Troiæ dixit Virgil. Diluuio ex illo diuersa per æquora uecti. Dicitur & Diluuies, diluuiei, fem. gen. Lucr. lib. 6. Pars etiam glebarum ad diluuiem reuocatur imbribus. Diluuio, uias, are, aquis obruere, Lucr. lib. 1.

DIMANO, as, *Deriuare in diuerse parti*, διαῤῥέω, diuerse mano. Ci. pro Cœlio: Meus hic forensis labor, uitæq; ratio dimanauit ad existimationem hominum commendatione meorũ.

DIMENSIO, διαμέτρησις, Cic. 1. Tuscu. De dimensione quadrati.

DIMETIENS, tis, fem. ge. διάμετρος, linea recta, figuram, qua longissime patet, ex æquo secans. Pli. lib. 2. cap. 23. Quantas dimetiens habeat septimas.

DIMETIOR, iris, mensus sum, διαμετρέω, metior. Cic. de Sene. Mori uidebamus in studio dimetiendi pene cæli atque terræ. C. Gallum. Idem in Orat. De syllabis prope dinumerandis & dimetiendis loquemur. Dimensus, particip. Cic. 4. de Sen. Ista sum omnia dimensus.

DIMETOR, p. p. aris, atus, sum metor. Cic. 2. de Nat. deo. Eorũ cursus dimetati, temporum uarietates cognouimus.

DIMICATIO, Cæsar 7. Omnium superiorum dimicationẽ fructum in eo die, docet consistere. Cice. pro Sylla: Subeunda dimicatio.

DIMICO, as, p. c. *Combattere*, ἀγωνίζομαι, pugno. Cæsar 7. Bel. Gal. Ne contra suam uoluntatem dimicare cogeretur. Cic. de Nat. Cum Posthumius cum Octauio dimicaret.

DIMIDIVS, a, um, *Partito per mezzo*, ἡμίτομος. quasi per mediũ diuisus. Cic. de Nat. Maior, quam dimidia pars terræ. Gell. lib. 3. ca. 14. Dimidiatum est, non quod ipsum dimidiatum, sed quæ ex dimidiato pars altera est. Mart. Dimidium donare Lino, quàm credere totum.

DIMIDIATVS, a, um, *Partito in due parti uguali*, dicitur de rebus quæ continuæ sunt, & non separantur: quasi dismediatus, & in partes duas pares diuisus. Cice. in Verr. Exemit ex anno unum dimidiatumq; mensem Idem 5. Tusc. Epigrãma exesis posterioribus partibus uersiculorum, dimidiatis fere. ut autem qui ex mille denariis, qui ei debebantur, quingentos recepit, dimidium se recepisse dicet, non dimidiatum: ita si scyphus argenteus cum alio communis, in partes duas diuisus sit, dimidiatum dicemus, non dimidium scyphum. Gell. lib. 3. cap. 14.

DIMIDIATIM, aduerbium, *Per mezzo*, Plaut. in Mil. Dimidiatim dum appetunt, id est dum sibi uolunt dari dimidiam partem.

DIMINVO, nuis, *Diminuire*, minuo. Cice. de Clar. Orat. Interitu talis auguris dignitatem nostri collegii diminutam dolebam.

DIMINVTIO capitis, apud iurisconsultos est prioris status permutatio, cum s. aut libertatem, aut ciuitatẽ amittimus, aut per adoptionem, alterius nos potestati submittimus. Est autem triplex capitis diminutio, maxima, media, & minima. uide lib. 1. de Capt. diminut. Cic. 2. Tuscu. Solem, Lunamq; accretione, & diminutione luminis.

DIMMITTO, is, *Mandare in diuerse parti, lasciare*, διαπέμπω, diuersa in loca mitto. Virg. 1. Aene. Per litora certos dimittam. Aliquãdo abire, permittere, abeundi potestatem facere. Cice. lib. 1. Off. Cum Pompilio uideretur unam dimittere legionem. Sal. Ei pollicitus operam suam, domum dimittit i Aliquando permittere. Cic. lib. 1. de rep. Tum annui consules, tum dimissi populo fasces. Aliquando derelinquo. Cic. lib. 12. epist. Non idcirco eorum usum dimiseram, quòd iis succenserem. Dimissus, omissus. Cic. in 4. Acad. In ista philosophia, quæ nunc prope dimissa reuocatur. Hinc Dimissio, Cic. in Parad.

DIMOVEO, ues, remoueo, & de proposito deduco, ἀποτρέπω, Virg. lib. 2. Georg. Agricola incuruo terram dimouit aratro. Cic. pro Cecinna: Dimoueri, & depelli de loco necesse est eum, qui deiiciatur. Idem in Parad. Voluptas, quo est maior, eo magis mẽtem ea sua sede, & statu dimouet. Pla. Persa: De hac sententia non dimouebor.

DINDYMENE, & Dindyme, Cybele: quòd in Dindymo eius sacra fierent. Mart. lib. 8. Non per mystica sacra Dindymenes Iurat Gellia.

DINDYMVS, Δίνδυμα τὰ, in singulari masc. ge. in plurali neutri: iuga montis Idæ, matri deum dicata. Prop. Dindymus & sacræ fabricata iuuenta Cybellæ. Virg. lib. 9. Aen. Ite per alta Dindyma.

DINVMERATIO, onis, exornatio quædam uerborum. Cic. de Orat.

DINVMERO, as, numero. Plau. Rud. Mille nummos dinumeraui. Ter. Adel. Iube nunc iam dinumeret illi uiginti minas.

DIOBOLARES, meretrices dicuntur, quæ duobus obolis conducuntur, inquit Festus. Plaut. in Pœn.

DIOECETES, διοικητὴς, qui procurationem suscepit. Cic. pro Rab.

DIODORVS, pen. pro. Διόδωρος, cognomento Chronus, dialecticus, ex Iasso Asiæ ciuitate qui Platonis tempore Euclidẽ audiuit. Dictus Chronus ab Apollonio Chrono eius præceptore, cuius ut famam obscurauit, ita & cognomen usurpauit. Dialecticus etiam appellatus, quòd (ut ait Laertius) primus inuolutum differendi genus inuenerit. Stra. li. 14. Et Laertius. Diodorus comicus poeta, cuius comœdias enumerat Athenæus. Diodorus Alexandrinus, filius Pollionis philosophi, eius, qui composuit Dictionarium Atticum. Floruit Adriani temporibus. Suidas. Diodoros præterea duos è Lydia Tyberii tempore Strabo commemorat, ambos oratores.

res. Præterea fuit & Diodorus Siculus nobilissimus historicus, qui uariam historiam libris quadraginta conscripsit, quam Bibliothecã nominauit. floruit Augusti temporibus.

DIOGENES, nomen philosophi Cynici celeberrimi, Antisthenis discipuli, de quo scribitur, quòd cũ Antisthenes nullum discipulorum reciperet, & perseuerantem Diogenem remouere non posset, nouissime claua minatus est, nisi abiret. cui ille subiecisse dicitur caput, atque dixisse. nullus tam durus baculus erit, qui me à tuo posset obsequio separare. Habitauit in portarum uestibulis, & porticibus ciuitatum: cumq; se contorqueret in dolio, uolubilem se habere domũ iocabatur, & se cum temporibus immutantem: frigore.n. os dolii uertebat in Meridiem, æstate ad Septentrionem; & utcunque Sol se inclinauerat, Diogenis dolium uertebatur. Ferunt accedentem Alexandrum rogasse, ne sibi apricanti à Sole obstaret. Obiit ferme nonagenarius.

DIOMEDES, rex Aetoliæ, Tydei & Deiphyles filius, qui cum reliquis Græcis ad Troiam profectus adeo strenue se gessis, ut post Achillem & Aiacem Telamonium fortissimus haberetur. Hom. In Iliad. In Apulia Arpos condidit. Hora. lib. 1. Ser. Qui locus à forti Diomede conditus olim. Diomedes alter, rex Thraciæ, qui dum equos suos humana carne aleret in Tyrida oppido, ab Hercule equis ipsis ad deuorandum obiectus est. Ouid. in Ibin. & 9. Meta.

DIO Syracusanus nobilis, qui adeo Platonẽ amauit, ut se eidem totum traderet. Hic patriam asseruit in libertatem, expulso Dionysio tyranno. Plutarchus, & alii. Dio Cassius, patria Nicæus historicus, scripsit Romanam historiam libris LXXX. præterea res gestas Traiani principis, uitam Arriani philosophi. Suidas.

DIONYSIA, orũ, festa Athenis in honorẽ Dionysii instituta.

DIONYSIUS, Bacchus: & Dionysia, Bacchanalia, Bacchi festa. Fuit & hoc nomine philosophus Heracleotes, Zenonis Stoici auditor. Fuerunt præterea hoc nomine duo Syracusanorum tyranni, pater, & filius, uterque Platonis auditor. Dionysius Halicarnasseus, Augusti temporibus Romanam scripsit historiam, ut Suidas testatur: scripsit etiam de characteribus antiquorum oratorum: præterea de compositione orationis, & elocutione.

DIONYSIUS Areopagita, præsul Atheniensis, Pauli discipulus, solus Paulo concionante è philosophis, qui aderant, credidit. Hic cum esset in Aegypto, quo se disciplinæ caussa contulerat, uideretq; eclipsim nulla ratione, cum Christus passus est, una cum Apollophane sophista præceptore suo dixit: Aut Deus naturæ patitur, aut mundi machina dissoluetur. Scripsit ad Timotheum Præsulem Ephesi, de diuinis Nominibus lib. XII. de Hierarchia cælesti, de cælestibus Ordinibus: præterea alia complura opuscula. Suidas.

DIONYSIOPOLIS, Thraciæ urbs. Plin. lib. 4. cap. 11. & Mela lib. 2.

DIORYGES, fossæ manu factæ in Aegypto, ad Nili aquas in agros deriuandas. Mela, & Strabo.

DIOSCURI, *Διόσκουροι, ἢ Διόσκοροι*, à Græcis dicuntur Castor & Pollux, quasi Iouis filii. Antiquitas credidit hos salutares esse nauigantibus, si gemini apparent, (apparent autẽ ignis specie, antennæ aut malo insidentes) contra tristes, si singuli apparent. *Διόσκουροι*, apud Græcos (inquit Cic. li. 3. de Nat. deo.) multis modis nominantur. Primi tres qui appellantur Anaces, Athenis ex rege Ioue antiquissimo & Proserpina nati, Tritopatreus, Eubuleus, Dionysius: Secundi Ioue tertio nati ex Leda, Castor & Pollux: tertii dicuntur à nonullis Aleo & Melampus, Emolus, Atrei filii, qui Pelope natus fuit.

DIOTA, *Vasi da due manichi*. *Διώτας*, sunt uasa, seu dolia fictilia, duas ansas habentia, ad seruanda uina accommodata. Hora. Deprome quadrimum Sabina, O Thaliarche, merum diota. Dictæ diotæ à binis auribus, siue ansis, quæ Græci *ὦτα* appellant.

DIPHTHONGUS, conglutinatio duarum uocalium in eadem syllaba uim suam seruantium: dicta quòd duarum in ea uocalium sonus audiatur.

DIPLOMATA, litteræ principũ signis obsignatæ: quales sunt, quas litteras patentes, aut bullas pontificias uocant. Cic. ad Balbum: Diploma non est datum. Suet. in Augu. In diplomatibus, libellisq; signandis sphinge usus est.

DIPONDIARIUS, a, um, Pli. lib. 34. cap. 2.

DIPONDIUM, & Dipondius, siue dupondium & Dupondius, à duobus ponderibus, nam (ut Varro docet) duos asses pendebat. Pli. lib. 33. cap. 3. Libralis, unde etiam nunc libella dicitur, & dupondius appendebatur assis.

DIPSAS, adis, serpẽtis genus uiperæ simile: à *διψῶ*, sitio. morsu enim humorem omnem consumens, sitim maximam inducit. Vide Lucan. lib. 9.

DIPSON, ontis, fluuius est Ciliciæ ex Tauro profluens. Lucan. lib. 8.

DIRADIO, as, est ad radiorum figuram componere. Col. Validam uitem in ramos diducere censeo, & atque diradiare.

DIRAE, *Maledittioni*, *ἀραὶ*, execrationes, & imprecationes: quibus quisquis deuotus erat, credebatur maximo affici infortunio. Cic. de Diui. M. Crasso quid acciderit, uidemus, dirarum obnunciatione neglecta. Diræ, inferorum furiæ. Virg. lib. 12. Aen. Diræ, Quas & Tartaream Nox intempesta Megæram Vno, eodemq; tulit partu. Dicuntur autem in cælo Diræ: Furiæ, in terris: Eumenides in inferis.

DIRCAEUS, Thebanus. nam pars Bœotia, in qua fons Dircæ, Dircæa dicta est. Virg. Amphion Dircæus, Thebanus.

DIRCE, Lyci Thebanorum regis uxor, quam ille duxerat repudiata Antiopa. sed hæc uerita, ne Antiopam reuocaret, impetrauit à marito, ut posset illam in uinculis detinere. Antiopa uero tempore partus soluta, gemellos, quos ex Ioue cõceperat, peperit Amphionem, & Zethum, qui Lycum interfecerunt, Dircen caudæ indomiti equi alligarũt. quæ diu ita per terram raptata, tandem deorum commiseratione in sui nominis fontem conuersa est. Propert. lib. 3. Lucan. lib. 3, Dircæ. Ab hoc fonte Thebani dicti Dircæi. Alia fuit Dirce Babylonia, quę sua forma tumens cum Palladi cõuiciaretur, inter lauandum in piscem conuersa est. Ouid. l. 4. Met.

DIRCENNA, fons gelidissimus, in Hispania Tarraconẽsi. Martial. lib. 1.

DIRECTE, siue Directo, *ἐπ' εὐθείας*, Cic. in Para. Alterum ad finẽ directo spectat. Ibidem: Vt cum semel dictũ sit directe.

DIREPTIO, onis. Cic. epist. Vrbs relicta direptioni atque incendiis.

DIREPTOR, Cic in An. Direptor & uexator urbis.

DIRIBITORES, distributores. Cice. post Reditum, ad senatũ: Quando illa dignitate tos diribitores, custodesq; uidistis?

DIRIBITORIUM, *Luogo doue si pagauano gli esserciti*, locus in quo recensebatur exercitus, & stipendia numerabantur: à diribendo, id est distribuendo, item locus, in quo ministri uersabantur: & diribitores ministri. Apul lib 2. de Asin. Diribitores splendide amicti, quercula scitule ministrata.

DIRIGEO, ges, gui, *Diuenir rigido*. *πήγνυμαι*, præ frigore, aut timore, aut alio casu uiribus destituor. Virg. lib. 8. Aene. Diriguit uisu in medio, calor ossa reliquit. Idem 3. Aene. gelidus formidine sanguis Diriguit.

DIRIGO, gis, *Drizzare*, *ἀπευθύνω*, ex di & rego, significat obliquum emendo, & rectum facio, Cic. 3. de Ora. Nec sunt hæc musicorum acerrima norma dirigenda. Planc. Cic. Ad Mutinam iter dirigerem. Virg. 7. Aen. Direxere acies. Hinc Directus. Cato cap. 18. Arbores ad stipitem directos pedes sedecim. Cic. de Nat. deo. Simplex & directum. Idẽ pro Caeci. Fundi extremam partem oleæ directo ordine definiunt.

DIRIMO, is, iremi, iremptum, *Spartire*, *διαλύομαι*, ex dis, & Emo, s, in r, mutata, significat separare. Virg. 1. Aen. Et prœlia uoce diremit. Sic dirimere litem, id est dissoluere: dirimere tempus, differre, Cic. de Diuin. Quid habet aruspex, cur pulmo incisus etiam in bonis extis dirimat tempus, & proferat diem? Inde Diremptio, productio temporis uel magistratus in aliud tempus. Cic. pro Planc. Nihil iam est quod populo supplicetur, nihil quod diremptio expectetur. Aliquando pro destruere. Sal. Ea res consilium diremit. Diremptus, us, ui, separatio. Cic. 1. Tusc. Est interitus quasi discessus, ac diremptus earum partium, quæ ante interitum iunctione aliqua tenebantur.

DIRIPIO, pis, *Tor per forza*, *ἄγω καὶ φέρω*, in diuersas partes rapio. Cic. Att. lib. 3. Partiam diripiendam reliquimus.

DIRITAS, crudelitas. Cic. in Vatin.

DIRUS, a, um, *Crudele empio*, *ἀτάρατος*, *παλαμναῖος*, crudelis, sæuus, quasi deorum ira immissus. Virg. 3. Georg. Dira per incautum serpant contagia uulgus. Cic. de Diuin. In dira & uitiosa excurrimus. Hinc Diræ, furiæ, quasi deorum iræ. Aliquando pro magno. Idem: Iam tum relligio pauidos terrebat agrestes Dira loci.

DIRUMPO, pis, *Rompere à forza*. *διαρρήγνυμι*, uarie rumpo, seu uiolenter scindo. Plau. in Curc. Nihil metuo, nisi medius dirumpar miser. Refertur quandoque ad animum. Cic. ad Attic. lib. 7. Dirumpor dolore.

DIRUNCO, teste Festo, id est depurgo. uerbum agriculturæ antiquum, à runca deductum instrumento excidendis dumetis idoneo.

DIRUO, is, *καταβάλλω*, euerto. Cic. ad Q. Frat. Vrbes dirutas uibes.

DIS, ditis, deus diuitiarum, qui à Luciano claudus fingitur in accessu, in recedendo alatus, quòd diuitiæ longissimo tempore partæ, nisi caute dispenses, uelocissime elabantur. Fingitur etiam cæcus, quòd nullo prorsus iudicio indignissimũ

quemque

quenque maxime opibus oneret, digniores prætereat. Dis etiam creditur esse inferorum Deus, quòd diuitiæ ea intimis terræ uisceribus effodiantur. Ponitur & pro diuite. Ter. in Adel. Dis quidem esses Demea. Hinc ditissimus. Cic. de Diui. Midam ditissimum fore præditum est.

DISCALCEO, as, *Discalzare, ἐξυποδύω*, est calceos exuere. Sue. in Nerone: Prodiit in publicum sine cinctu, & discalceatus.

DISCAPEDINO, as, *Aprire*, a capedine fit apetio. Apuleius.

DISCAVEO, à Plauto in Men. usurpatum est pro diligenter cauere.

DISCEDO, dis, *Partirsi, ἀποχωρέω*, Plin. Facessite hinc, atque à nobis discedite. Interdum pro excipere: ut, Cum decessi à patentibus, nemo est mihi te carior: id est, parentibus exceptis. Cice. Lentulo: Cum à uobis salutis, nemo est, cuius officiis me tam esse deuinctum confiteat. Interdum pro diuidi. idem lib. 3. Offic. Cum terra dicessisset, magnis quibusdam imbribus Discedere in sententiam, est alterius sententiam probare. Mos enim fuit antiquorum, cum in tanto senatorum numero, longum foret singulorum sententias audire, eos tantum, qui ceteris dignitate antecellebant, sententiam rogare: deinde duabus tribus ue iam dictis sententiis, reliqui in illorum, quorum iudicio subscribebant, sedilia transibant.

DISCESSIO. Cic. 2. Offic. Eorum neque accessione melior uita fit, neque discessione peior. Interdum pro diuortio. Ter. in And. Incommoditas huc omnis redit, Si euenit discessio. In foro quoque dicimus discessionem fieri in sententiā alicuius, cum senatores è sua sede ad eum transeunt, cuius sententiam approbant. Cice. 6. Verr. Cum iam non solum discessio facta esset, sed etiam perscriptum, atque in tabulas relatum.

DISCESSVS, us, ui, *La partita, ἀποχώρησις*, Cic. 5. de Fin. Discessu à suis, atque ipsa relinquenda luce non moueatur. Discessum è uita, pro morte posuit. Idem lib. 1. de Diui. O præclarum discessum è uita. Discessus terræ, pro terræ hiatu. Item Discessus cæli, pro subita cæli diruptione, qualem nobis uidemur uidere, cum fulgura, aut coruscationes apparent. Ci. 2. de Diuin. Nec cæli discessus, nec lapideus, aut sanguineus imber, nec faces uisæ terrebunt?

DISCEPTATIO, pro arbitratu. Vlp. l. enim ij. §. si cui. ff. de transact. Hæc habens disceptationem prætoris. Est etiam alius huius uerbi elegans usus apud Cic. Fam. 10. ad Plancum. In uno prœlio omnis fortuna reip. disceptat.

DISCEPTATOR, rei, sententiæq; moderator, arbiter. Cice. in Partit. Aut auscultator est (loquit) qui audit, aut disceptator, id est rei, sententiæq; moderator. Cice. ad Sulpit. lib. 13. Vt omnibus in rebus, quæ in aliquam controuersiam uocarentur, te arbitro, & disceptatore uterentur.

DISCEPTATRIX. Cic. 4. Acad. Dialecticam esse dicitis ueri & falsi quasi disceptatricem & iudicem. Disceptatio, *διαχειροτονία*, lis. Cic. 2. de Diuin. Cum quibus omnis fere nobis disceptatio contentioq; est.

DISCEPTO, tas, *Disputare, contendere, διαλέγομαι, ἀμφισβητῶ*, disputo, contendo, Cic Fam. 4. Postquam armis disceptari cœptum est de iure publico. Aliquando moderor, iudico. Cice. pro Mil. isti est præpositus quæstioni, qui hæc iuste, sapienterq; disceptent.

DISCERNICVLVM, *Scriminale, καλαμίς*, Var. li. 4. de Lin. Lat. Discerniculum est, quo discernitur capillus. Nonius: Discerniculum, acus quæ capillos mulierum ante frontem diuidit: à discernendo. Transumitur & ad quamuis differētiam. Gellius: Duas species hellebori, discerniculo coloris insignes, candidi & nigri.

DISCERNO, is, discreui, discretum, *Diuidere, separare, διαλέγω, διακρίνω*, separo, diuido. Cic. 3. Tusc. Democritus alba & nigra discernere non potuit. Quandoque distincte cognosco. Ter. in Adelph. Nequeo satis discernere. Discernere litem. Virg. 12. Aen.

DISCERPO, pis, psi, ptū, *Sbranare, squarzare, διασπάομαι*, ex Dis, & Carpo, in partes distraho. Cice. in Topic. Cum res quasi in membra discerpitur. Discerptus, partic. Cice. 3. de Orat. Quæ complecti tota nequeunt, hæc facilius diuulsa & quasi discerpta contrectant.

DISCEVS, à Pli. lib. 2. cap. 25. Accipi uidetur pro cometa.

DISCINCTVS, *Discinto, ἄζωστος*, participiū à discingo. Liuius Districtis gladiis discinctos destituit. Antiqui negligentes & desides appellabant Discinctos & intemperantes, contra accinctos, solertes, strenuos, quod à re ipsa deductū est. molles enim demissis, discinctisq; uestibus uti solent: strenui uero atque industrii, quo sint ad res exequendas promptiores, succincti incedunt. Persius Sat. 3. Non pudet ad morem discincti uiuere Nacæ? Nepos discinctus, id est omni luxuria diffluens, Hor. Epod. Ode. 1. Oui. 1. Am. Ipse ego segnis eram discinctaq; in otia natus. Liu. li. 35. Discinctus & inermis eques. Seruius: Discincti inhabiles sunt militiæ. omnes enim qui militant, cincti sunt. unde discincti, inefficaces & ignaui: præcincti, strenui uocantur.

DISCINDO, dis, discidi, pen. c. a Dis, & scindo. *Fendere, καταῤῥήγνυμι, διακόπτω*. Discidi uero, pen. pro. fit à discido, quod est compositum à dis, & cædo. Ter. in Adelph. Vide ut discīdit mihi labrum. Idem in Eun. Vestem omnem misere discidit. Discindere amicitias. Cic. de Amic. Tales igitur amicitiæ dissuendæ magis, quàm discindendæ. Discissus, particip. Virg. 3. Georg. Discissos nudis laniabant dentibus artus.

DISCINGO, is, xi, ctum, *Scingere, διαζώννυμι*, quod cinctum est dissoluo. Cic. ad Q. Fr. Cæsar mihi in sinu est, neque discingor. Mart. lib. 9. Peltatam Scythico discinxit Amazona nodo. Translate pro confutare, uel retundere. Vnde Discingere dolos ratione, dixit Silius lib. 7.

DISCIPLINABILIS, le: Ad Herenn. lib. 3.

DISCIPLINA, *μάθημα, μάθησις*, accipitur & in malā partem. Plau. in Bacch. Eademne erat hæc disciplina olim: Et in bonam. unde Cic. queritur se incidisse in perturbationem ueteris disciplinæ. Sic apud Val. Max. caput est de militari disciplina. i. de obseruatione bonorum morum inter milites. Pro instituto. Plau. in Asina. Eadem nos disciplina utimur. Pro secta philosophorum, Cic. 5. Tusc. Omnes fere philosophi omnium disciplinarum hoc animo esse potuerunt. Doctus ex disciplina Stoicorum, de Cla. ora. Disciplina pro bene uiuendi exemplo, Plaut. in Mostel.

DISCIPLINOSVS, qui tam bonas, quàm malas artes facile discit. hinc in reprehensione dictus disciplinosus gladiator à Catone.

DISCIPVLVS, *Discepolo, φοιτητής, μαθητής*, qui disciplinā ab alio percipit. Cic. 2. Offic. Orator dulcis, ut Theophrasti discipulum possis agnoscere. Pli. lib. 10. cap. 29. Audit discipula intentione magna.

DISCLVDO, dis, *Separare, διακλείω*, separo. Cic. 3. Tuscul. Perturbationes semotas à mente, & disclusas. Significat & separatim includere. Cic. 1. Tusc. Iram & cupiditatem locis disclusit. Varr. 3. de Re rust. cap. 17. In piscinis dispares disclusos habent pisces.

DISCO, didici, *μανθάνω*, Ci. 4. Aca. Ab eo Dialecticā didicerat.

DISCOBOLVS, qui discum iaculatur. Quinct. lib. 2.

DISCOLOR, *Di diuersi colori, ποικίλος*, diuersorum colorū. Mart. lib. 14. Discolor hic gemino calculus hoste perit. Pro dissimili Hor. lib. 1. epist. Vt matrona meretrici dispar erit, atq; Discolor. Cic. in Val. Discoloribus signis sententiæ iuratorum hominum notarentur.

DISCONVENIO, Hor. 1. epist. Vitæ disconuenit ordine toto.

DISCOQVO, is, ere, *Cuocere, ἀφεψῶ*, ualde decoquo. Pli. lib. 22. cap. 25. Nostri præcipiunt arietinum in aqua cum sale decoquere.

DISCORDIA, dissidium, quasi cordium dissensio. Cic. 4. Tusc. Discordia est ira acerbior, intimo odio & corde concepta. Veteres pro Discordia dixere Discorditas, & Discorditer. Discordabilis, le, quod discordat. Plau. in Cap. Dicito inter nos fuisse ingenio haud discordabili.

DISCORDIALIS, qui lites generat, & parit. Pli. l. 37. c. 10.

DISCORDIOSVS, qui discordias seminat. Sal. in Iug. Vulgus Numidarum seditiosum, atque discordiosum erat.

DISCORDO, as, are, *ἀντιγνωμονῶ, στασιάζω*, dissidere, dissentire. Cic. 1. de Finib. In animis inclusæ, inter se dissident atq; discordant.

DISCORS, discordis, *Discorde*, ex Dis, & cor, qui corde, id est animo, dissidet: Secum ipsa discors, apud Liu. 2. Ouid. 3. Am. Quid tibi discordes addere in arma uiros. Antiqui dicebant Discordis, huius discordis. Pompe. Blanda, fallax, superba, discordis.

DISCREPANTIA, tiæ, Cic. Offic.

DISCREPITO, as, frequen. Luc. l. 2. Positura discrepitant res.

DISCREPO, pas, *Discordare, διαφωνέω*, non conuenio, quasi diuersimode crepo. Cic. lib. 1. Offi. Vt in fidibus, aut in tibiis, quamuis paulum discrepent, tamen id à sciente animaduerti solet. Pro dissidere, uel differre. Cic. Ruso: A meis rationibus tuæ discrepant. Liui. lib. 38. posuit impersonale. Inter scriptores rerum discrepat.

DISCRETIO, à discerno, *Separatione, διάκρισις*, separatio. Lact. lib. 7. Quæ discretio mors uocatur ad Heren. li. 4. Discretio nominatur, quæ rerum consequētium continet perspicuam cum grauitate expositionem.

DISCRETVS, ta, tum, *Separato, διακεχωρισμένος*: ut discreta femina, apud Col. id est separata. Plin. lib. 15. cap. 30. Discretæ suis nominibus siluæ.

DISCRETE, *Separatamente*, separatim. Cic. lib. 1. de Inuen. Discrete & electe in genus quodque caussæ, quid cuique conueniat, ex

ueniat,ex copia hac digeremus. Pro eodem legimus Discre tim. Var. de re rust. lib. 1. cap. 3.

DISCRIMEN, *Differenza, separatione, pericolo*, διαφορά, separatio, differentia. Cic. Totum discrimen summi boni in ea rerum comparatione positum putat. Sal. Inter bonos & malos nullum est discrimen. Accipitur & pro interuallo. Cic. de Lege Agr. Duo maria pertenui discrimine separata. Item pro diuisione capillorum, quæ fit discerniculo. Discrimen, certamen. Virg. 5. Aen. Aequo discrimine Pistrix Centaurusq; locum tendunt superare priorem. Discrimen, periculum. Idē lib. 1. Per tot discrimina rerum Tendimus in Latium.

DISCRIMINALE, *Scriminale*, acus quæ crines diuidit.

DISCRIMINATIM, differenter. Varr. lib. 1. de re rust.

DISCRIMINO, nas, *Diuidere, dipartire*, διορίζομαι, διαχωρίζω, diuido. Lucr. lib. 2. Quædam ratio discriminat omnes. Cic. ad Attic. Etruriam discriminat Cassia. Discriminatus, distinctus. Liu. lib. 21. Virgiliarum somniiq; nec die nec nocte discriminata tempora.

DISCRUCIOR, aris, *Affligersi*, ἀνιῶμαι, tam ad animum, quàm ad corpus refertur. Cic. 11. Phil. Vt Trebonium, & Brutum discruciatos necaret. Plau. in Aul. Discrucior animi cum genitiuo. Idem in Cas. cum ablatiuo: Discrucior amore.

DISCVLVS, li, diminutiuum à disco. Cic. Att. Cenam pataui disculo.

DISCVMBO, is, *Sedere à mensa*, κατάκειμαι, ἀνάκειμαι: est mensæ accumbo. Gellius: Apud cenam Fauorini, cum discubitum fuerat. Cic. Attic. Discubuimus omnes. Vnde discubitorius lectus apud Plin. Super quo discumbebant antiqui cenaturi.

DISCVNEATVS, quasi immisso cuneo apertus ac patens, ut ligna adactis cuneis. Pli lib. 9. cap. 30. Conchæ se contrahūt, sed frustra, discuneatæ.

DISCVPIO, *Desiderar grandemente*, ἐπιθυμῶ, ualde cupio. Cœlius Cice. lib. 8. fam. Te uidere, & omnia intima conferre discupio.

DISCVRRO, ris, *Correre in diuerse parti*, διατρέχω, in diuersas partes curro. Liui. lib. 1. Iuuentus Romana ad rapiendas uirgines discurrit.

DISCVRSIO. Lactan. de Opif. Totos dies in discursione consumunt.

DISCVRSVS, us, *Discorso*, Cæs. 8. Bell. Gall. Magno clamore discursuq; passim se fugæ mandant. Plin. lib. 2. cap. 36. Discursus stellarum.

DISCVS, *Piatto grande*, δίσκος, uas latum, (ut Iulius Pollux inquit) ad portandas carnes aptum, forte lanx. Cice. de Orat. Quorum auditores discum audire malunt, quàm philosophum. Est & Discus, rotunda quædam moles saxea uel plūbea, siue ferrea, cuius iactu iuuenes inter se certabant, uictorq; euadebat, qui aut altius in sublime, aut longius in tractu ultra designatum spatium proiecisset. Mart. li. 14. Splendida cum uolitent Spartani pondera disci. Disci autem figura uidetur fuisse plana & rotunda.

DISCVTIO, tis, pen. co. cussi, cussum, *Scuotere, dibattere*, διασείω, ex dis, & quatio, proprie in diuersas partes quatio, & deiicio. Liu. Tribus arietibus aliquantum muri discussit. Oui. 2. Meta. Tempora discussit claro caua malleus ictu. Translat. modo pro remoueo. Cice. 13. Phil. Discussa est illa caligo: uidemus omnia. Discutere, medicis est ulcus citra supputationem disiicere.

DISCVSSORIA medicamenta, & uis discussoria. Pli. li. 30. ca. 10. Cinis inanium cochlearum discussoriam uim habet. Modo refello. Cic. 4. Aca. Vt occurrere possimus interrogationibus eorum, captionesq; discutere.

DISERTE, *Facondamente*, modo facunde. ut Cic. lib. 1. de Ora. ut prudentibus diserte, stultis etiam uere dicere uideatis. Modo distincte, & expresse. Liu. lib. 31. In fœdere Luctatii diserte adscriptum, ita ratum fore, si populus censuisset.

DISERTVS, a, um, *Bel parlatore*, λόγιος, à dissero: qui prudenter disputat: unde M. Antonius apud Cic. ait, à se disertos uisos esse multos, eloquentem uero neminem. Cic. ad Att. lib. 10. Celer tuus disertus est magis, quàm sapiens. Hora. Fœcundi calices quem non fecere disertum?

DISIECTO, as, Lucr. lib. 2. Disiectare solet manum mare, transtra, carinas.

DISIVNCTIO, separatio, Cic. Molestissima disiūnctio nostra.

DISIICIO, cis, *Gettare in diuerse parti*, διαρρίπτω, in diuersas partes iacio. Vir. 1. Aen. Disiecitq; rates. Hinc Disiectus, dispersus. Hor. 1. Car. Tectaq; Penthei Disiecta non leui ruina.

DISIVNGO, *Disgiungere, separare*, διαζεύγνυμι, διΐστημι, separo. Cic. Lent. Ab orationibus disiungo me, referoq; ad mansuetiores Musas. Disiunctus partic. Cic. pro Rosc. Ame. Vita disiuncta à cupiditate, & cum officio coniuncta. Disiunctus, nomen ex partic. Cic. 4. Acad. Nihil ab ea cogitatione, quā habemus de grauitate sapientis, errore, leuitate, temeritate disiunctius.

DISPALESCERE, est palā omnibus innotescere. Plaut. in Bac.

DISPALO, as, p. p. *Andare errando*, διαζεύγνυμι, separo, teste Nonio: à præpositione dis, & uerbo palare: quod est uagari. Dispalor. Sisenna l. 3. Hist. ut citat Nonius: Tanto passu dispalantur. Et apud eundem: Dispalati, ab signis digressi omnes, ac dissipati. Gell. lib. 1. Ne sparsi dispalatiq; prorueren.

DISPANDO, is, ere, *Spandere*, διατείνειν, extēdere. Lucr. l. 1. Denique fluctifrago suspensæ in littore uestes Vuescunt, eædē dispansæ in sole serescunt. Plau. in Mil. dispessis per e, scribit, Eundum actutum extra portam dispessis manibus.

DISPAR, is, *Dispari*, ἀνώμαλος, ἀνόμοιος, inæqualis, dissimilis. Cic. de Amic. Dispares enim mores, disparia studia sequuntur. Virg. 2. eclo. Est mihi disparibus septem compacta cicutis Fistula.

DISPARILIS, le, dispar. Cic. 1. de Diui.

DISPARO, as, are, *Separare*, διαζεύγνυμι, separare, & seiungere. Plaut. Rud. Iupiter nos per gentes alium in alia disparat. Hinc Disparata uocant Dialectici, quæ negatiue opponuntur. Cic. 1 de Inuent. Disparatum est id, quod ab aliqua re per appositionem negationis separatur, hoc modo, sapere, non sapere.

DISPARTIOR, iris. Ci. de Leg. quod positum est in una cognitione, in infinita dispartiuntur.

DISPELLO, lis, dispuli, dispulsum, *Scacciare in diuerse parti*, διελαύνω, in uaria loca pello. Liu. l. 5. Cum equitem passim liberi frænis dispulissent equi. Cic. lib. 1. Tusc. Ab animo tanquam ab oculis caliginem dispulit. Virg. 1. Aene. Acet quos æquore: turbo Dispulerat: id est, disiecerat.

DISPENDIOSVS, sa, sum, damnosus. Colu. lib. 2. Dispendiosa est cunctatio.

DISPENDIVM, dii, *Spesa, danno*, sumptus, negligentia, aut immoderatione factus. Pli. Magno lignorum dispendio fit. Aliquando damnum. Ter. in Hecy. Vt gratiam ineat sine suo dispendio. Virg. 3. Aen. Hic tibi ne qua moræ fuerint dispēdia tanti. Dispendium uia obliqua. Luca. li. 8. Aemouiæ deserta petens dispendia siluæ.

DISPENDO, dis, *Tener occupato*, διακρατῶ, distineo. Colum. lib. 8. ca. 2. Quæ pastoris unius dispendant curam. Aliquando expendo, erogo: unde dispendium, & dispenso, distribuo. Colum. lib. 4. Cælestes imbres alendis seminibus dispenset. Aliquando expando, & tunc non à pendo, sed à pando componitur. Plautus: Dispendite hominem diuorsum, atque distendite.

DISPENSATIO. Cic. ad Att. 15. Profectionem meam Erotis dispensatio impedit.

DISPERDO, dis, disperdi, *Consumare*, consumo. Cice. pro Lege agr. A maioribus nostris possessiones relictas disperdit, & dissipat,

DISPENSATOR, *Dispensatore*, οἰκονόμος, qui familiæ necessaria dispensat. Mart. l. 6. Dispensatoris nobile cernis opus.

DISPENSO, as, διάγω, frequent. Dispendo. Cic. Att. li. 11. De domesticis rebus flictor, quòd, qui eas dispensauit, ubi terrarum sit, nescio.

DISPEREO, ris, *Perire à fatto*, ἀπόλλυμαι, ἔρρω, ex dis, & pereo: uario modo pereo. Var. 1. de re rust. Fructus solent disperire. Dispeream, iurantis uox. Plaut. in Amph. Dispeream, si intus adhuc fui.

DISPERDITIO. Cic. 3. Phil. Ad disperditionem urbis uenire conatus.

DISPERGO, gis, dispersi, sum, *Spargere in diuerse parti*, διασκεδάζω, in diuersas partes spargo. Cic. 4. Aca. Cur mortifera tam multa terra mariq; dispserit. Dispersus. Cic. 1. de Or. Quę sunt conclusa nunc auribus, dispersa, & dissipata quondam fuerunt.

DISPERSE. Cice. 6. Verr. Quæ disperse à me multis locis dicentur.

DISPERSIM. Var. de re rust. lib. 1. cap. 1. Scripserint dispersim alius de alia re.

DISPERSVS, us, ui. Cice. Att. lib. 9. Dispersu illorum actio de pace sublata.

DISPERTIO, tis, & Dispertior, tiris, *Partire*, διανέμομαι, deponens, ex dis, & partior: in diuersas partes diuido. Plaut. in Aul. Iniuria dispertiuisti. Sic Dispertire exercitum per oppida, Liu. lib. 29. Dispertite tyrones inter legiones. Hirc. 5. Bel. Afr. Cic. 6. Ver. A quibus legum, morum exempla hominibus, & ciuitatibus data, ac dispertita dicuntur.

DISPESCO, scis, cui, *Separare*, διείργω, διαλαμβάνω, disiungo, quasi pecus à pastione arceo. Pli. lib. 5. cap. 9. Africam ab Aethiopia dispescens. Dispescere (inquit Festus) proprie est pecus à pastione deducere.

DISPESSVS, a, um, διαπεπταμένος, expansus, à Dispando. Plaut.

in Mil. Dispessis manibus.

Dispectvs,us,ui,pro delectu. Sen.2.de Ira: pueri,neglecto dispectu officiorum,ad lusus & ineptos æqualium iocos spectent.

Dispicio,cis,*Discernere*,διακρίνω,discerno. Quinct.l.2. Proprietates ingeniorum dispicere,prorsus necessarium. Item considerare, & tanquam in omnem partem lumina mentis intendere. Cic.li.1. Tusc. Acie mentis dispicere cupiebant. Colum.in Præfat. operis: Cum magnitudinem totius rei dispicio.

Displicentia,usus est Sen.de Tranquil.uitæ. Hinc illud tædium displicentia sui. Displicina,æ,apud Plaut.in Cist.

Displiceo,ces. Cic. Att.lib.2. Displiceo mihi,nec scribo sine summo dolore.

Displico, as, *Spiegare*, pene idem,quod explico. Displicatæ uolucres,disgregatæ,latius dispersæ. Varr.de re rust.lib.3. Si quando displicatæ sunt, cymbalis, & plausibus reducunt in eundem locum.

Displodo,is,διαῤῥήγνυμι,cum crepitu rumpo. Hor.in Epod. Et,uesica sonat quantum displosa,pepedi. Displosus,partic. Lucr. lib. 6. Sæpe ita dat pariter sonitum displosa repente, id est,dirupta.

Displvviatvm à Vitruuio dicitur figura quædam cauædii, lib.6.cap.1. Displuuiata sunt, in quibus deliquiæ arcam sustinentes stillicidia reiiciunt.

Dispoliabvlvm. Plaut.in Bacc. Vsus est pro dispoliatione.

Dispolio,ἀποδύω. Ter.in An. Ipsam dispoliare non licet.

Dispondevs,διςπόνδειος,pes qui cóstat ex duobus spódeis.

Dispono,nis,διατίθημι,ordino. Pli.ad Fuscum epist.lib.9. Quæris ut in Tuscis diem æstate disponam. Disponere suo quidq; ordine,Col.lib.12.ca.1. Quinctus Cic.de Peti.cons. Fac ut iis hominibus descriptum ac dispositum suum cuique munus sit. Idem Att.li.4. Tyrannino mihi libros disposuit. Dispositus,us,dispositio. Tacit.lib.18. Disposítu, prouisuq; rerum ciuilium peritus.

Disposite,distincte. Cic.6.Verr. Non possum disposite istú accusare.

Dispositio,onis,διάταξις,οἰκονομία,ordinatio. Colu.lib. 12.cap.2. Nihil pulchrius in omni ratione uitæ,dispositione atque ordine. Dispositor,oris. Sen.lib.5.Nat.quæst. Dispositor ille mundi deus.

Dispvdet,dispuduit,uel dispuditú est,*Vergognarsi grandemente*,impersonale pro simplici,cum quodam augmento: ut dispudet sic, quod multis modis pudet. Ter.in Eun. Dispudet, mihi sic data esse uerba.

Dispvlvero,as,*Ridurre in poluere*,κονιορτόω,in puluerem redigo. Næuius: Saxa,siluas,lapides,montes,disiicis, dispulueras. Nonius.

Dispvnctio,onis,*Il cancellare*,ἐξάλειψις,uerbale à Dispungo,interdum est deletio,interdum supputatio, id est datorum & acceptorum collatio. Vlp.l.cum plures.ff.de bon.au ctor.iud.poss.

Dispvngo,gis,dispunxi,dispunctum,*Cancellare*,ἐξαλείφω, est delere. Accipitur pro numerare,λογίζεσθαι,quasi puncto notare. Seneca de breuit. uitæ: Dispunge,& recense uitæ tuæ dies. Inde Dispungere rationes, pro, examinare calculum. Papinianus.ff.de uerb.signifi.

Disputo,tas,pen cor. *Disputare*,διαλέγομαι, ex Dis,& Puto, quod ualet purum facere: unde Disputare (inquit Varro) ualde purum facere: & per translationem, pro disceptare, disserere. Plaut.in Most. Eam rem uolutaui, & diu disputaui. Item Disputare rationem cum aliquo, idem in Aul.dixit: Vbi disputata est ratio cum argentario,Etiam plus ipsusdebet argentario. Disputare,rem aliquam agitare, ita ut uerú tandem cognoscatur. Cic.de Amic. Catonem induxi senem disputantem. Lact.lib.7. Immortales esse animas Pherecydes & Plato disputauerunt.

Disputatio,διάλεξις,λόγος. Cic. Lentulo: Scripsi Aristotelico more tres libros in disputatione ac dialogo de oratore.

Disputator. Cic.1.Offic. Disputator subtilis,orator parum uehemens.

Disputatrix,à Quinctiliano Dialectica dicitur. Disputabilis,le,Sen.ad Lucil.

Disqviro,ris,*Inuestigare,cercare diligentemente*,ἐξετάζω,per omnes partes quæro. Hor.2.Ser. Impransi mecú disquirite.

Disqvisitio,ἐξέτασις,pene idem quod Disceptatio. Suet. in Cæs. Q. Catulum de refectione Capitolii ad disquisitionem populi uocauit. Pertinet etiam ad forum. Liu. Sed non, quid ego fecerim, in disquisitionem uenit. Cic.de Arusp. resp. Ad facinoris disquisitionem interest adesse quamplurimos.

Disraro, as,castro,& diuersis modis, quod densum erat,rarum facio. Col.li.5. Potest intercidi & disrarari: quod opus rustici Castrationem uocant.

Dissectvs,a,um,per anatomé exenteratum. Pli. & Celsus.

Disseco,cas,pen.cor.dissecui, dissectum, *Tagliare in pezzi*,in uarias partes diuido,σχίζω. Pli.lib.11.cap.37. Lacedæmonii pectus dissecuere.

Dissemino,as. Cic.in Cati. Latius opinione disseminatum est malum.

Dissensio,διχοστασία. Cic.pro Sylla: Vt hoc dissidio ac dissensione facta oppidum in sua potestate posset, & Pompeianos habere.

Dissentanevm,*Non corrispondente*,ἀσύλλογον,ἐναντίος, dissentiens. Cic.in Par. Aut consentanea,aut dissentanea.

Dissentio,is,uel Dissentior,iris,*Non accordarsi,non consentire*, ἀντιγνωμονῶ,διαλλάττω, diuersum ab aliis sentio. Cic. de Amic. Ab iis, qui pecudum ritu ad uoluptatem omnia referunt,longe dissentimus.

Dissepimentvm,ti,quo res illa dissepitur,& diuiditur: unde membranulam illam in nuce intermediam, dissepimentum uocari,ait Fest.

Dissepio,dissepsi,disseptum,*Guastare*,quod septum erat dirimere,& disiicere. Stat.10.Theb. Disseptoq; aggere rursum Vtitur.

Dissereno,as,serenum fieri. Liu.lib.39. Cum undique disserenasset.

Dissero,ris, pen.cor.disseui,dissitum,*Seminare*, κατασπείρω, idem quod simplex sero. Col.li.11.cap.3. Panax,leni & subacta terra, rarissime disseritur. Dissero uero disserui, dissertum,est disputare. Cic.de Amic. Lælii persona uisa est idonea, quæ de amicitia ea ipsa dissereret, quæ disputata ab eo meminisset Scæuola. Ibidem: Audite quæ inter me & Scipionem de amicitia disserebantur.

Disserto,as,frequent.à dissero. Gel. Cú de antiquitate quorundam uerborum dissertaremus: id est dissertationibus có tenderemus. Tacit.lib.11. Vbi hæc,atque talia dissertauere. Dissertatio,Pli.lib.10.cap.68. Dissertabundus. Gell. In corona astantium dissertabundum inuenimus.

Dissideo,des,pen.c. *Discordare*,στασιάζω,διαφέρομαι,discordo. Cic.in Læl. Cum is capitali odio à Q. Pompeio dissideret. Transfertur ad inanimata, Plin.lib.37. Adamas dissidet magnete lapide.

Dissidivm, *Separatione, discordia*, στάσις, διάστασις, discordia. Ter.in And. Valeant,qui inter nos dissidium quærunt. Oui. lib.14.Met. Pro discessu posuit: Non bene dissidium Phrygii latura mariti.

Dissidentia,*Discordanza*,διάστασις,discordia. Pli.l.19.c.4.

Dissilio,lis,p.c. *Saltare*,διαπηδάω,ex dis,& salio,significat loco moueor. Apul. Vestibulo ossa dissilierant. Proprie autem est in diuersas partes salire. Pli.lib.35. Silicem Tusculanum dissilire igni. Aliquando pro frangi. Virgil.3.Georg. Æraq; dissiliunt uulgo.

Dissimilares partes,à medicis appellantur partes corporis compositæ, quæ è similaribus constitutæ, eas possunt resolui.

Dissimilis,le,*Dissimile*,ἀνόμοιος. Cic.2.de Diui.

Dissimiliter. Cic.4. Tusc. Ceteriq; dissimiliter morbi nascuntur.

Dissimilitvdo. Cic.5.Ver.

Dissimvlabilis,unde indissimulabilis apud Gel.l.10.c.22.

Dissimvlatio. Cic.4.Acad. Libenter uti solitus est ea dissimulatione.

Dissimvlator. Cic.2.de Ora. Dissimulatores studiorum.

Dissimvlo,las,astute celo, ne quid nosci possit, uel intelligi. Cic.pro Clu. Neque id obscure ferebat,nec dissimulare ullo modo poterat. Ouid.lib.5.Fast. Iam satis est uirtus dissimulata diu.

Dissimvlanter. Cic.de Orat. Id dissimulanter facere,prudentia est.

Dissimvlantia,tiæ,*Simulatione*,Dissimulatio. Cic.2.de Orat. Socratem opinor in hac dissimulantia longe omnibus præstitisse.

Dissimvlatim, Quinctil.lib.10.cap.1. Præparat dissimulatim insidias.

Dissipabilis,le,quod separari facile potest. Cic.3.de Nat. deo. Aer natura cedens est maxime,& dissipabilis.

Dissipatio,onis. Cic.1.de Natu.deo. Interitus & dissipatio corporum.

Dissipo,pas,pe.co. *Dissipare,dispergere*,διασπείρω,διασκεδάννυμι, dispergo,diuulgo. Colum.lib.2. Quatuor & uiginti uehes stercoris in iugerum disponemus, dissipabimusq;. Cic. pro Lege Man. Medeam prædicant in fuga fratris sui membra in iis locis, qua se parens persequeretur, dissipauisse. Dissipare rumorem, Dissipare sermones, diuulgare. Cice pro Flac. Sermo est tota Asia dissipatus. Cice. Cœl.libro 2. Multi

Multi occisi,capiti: reliqui dissipati.

DISSITVS,pen.cor. *Distante*, διέχων, ἀποστατεὶς,distans,remotus,quasi procul situs.Apul. in Flor. Neque longule dissita,neque proxime adsita.

DISSOCIABILIS,le,quòd sociari, congiungiq; non potest. Tacit.in uita Agricolæ.Res olim dissociabiles miscuit,principatum,& libertatem.

DISSOCIATIO.Pl.l.22.c.21.Tanta dissociatio deprehēditur.

DISSOCIO, as, are, *Scompagnare*, διαζεύγνυμι, & à societate disiungere. Cic.de Amic. Morum dissimilitudo dissociat amicitias.

DISSOLVBILIS,le,διάλυτος, quod facile dissolui potest. Cic. 2.de Nat.deo.Animal dissolubile. Coagmentatio dissolubilis,idem lib.1.

DISSOLVO, *Sciorre*, διαλύω, quod ligatum erat soluo. Plaut. Pœn.Vbi dissolutus tu sies,ego pendeam.Cic.de Sen.Opus ipsa suum eadem,quæ coagmentauit,natura dissoluit.Dissoluere amicitias, Cic.de Amic. Dissoluere interrogationes, 4.Acad.Est etiā expedire.Ter.in Heaut.Dissolui me ocyus, operam ut tibi darem. Dissoluere aliquem, non diu suspensum tenere,paucis,quod uolumus,dicere. Plaut. Merc.Dissolue iam me: nimis enim diu pendeo. Item diuersis personis,soluere.Cic.lib.2.Offic.Nunquam nec maius æs alienum fuit,nec facilius dissolutum.

DISSOLVTE, Cic.pro Cæcin. Ius suum dissolute relinquere.

DISSOLVTIO,διάλυσις,Cic.in Partit.Constructio uerborū tū coniunctionibus copuletur,tū dissolutionibus relaxetur.

DISSOLVTVS,a,um,*Sciolto*,διάλυτος,quod ligatū non est.Pli. lib.28.cap.7.Capillo,cinctuq; dissoluto.Dissoluti,qui moribus,legibusq; soluti,luxum uitæ sequuntur. Cic.6.Ver.Negligentes ac dissoluti si cupiamus esse.

DISSONVS,a,um,*Discordante*,διάφωνος,dissimiliter sonans.Liui.4. Dictator circumagenti se ad dissonos clamores hosti undiq; obiecerat uictorem peditem,equitemq;.Vnde Dissono,as,discordo.Col.lib.1.cap.1. An uniuersa, quæ maiores prodiderunt,huius temporis culturæ respondeant,an aliqua dissonent.

DISSVASOR,qui dissuadet.Cic.ad Brut.Etesiarum diebus Auster me in Italiam, quasi dissuasor mei consilii, retulit. Sic Luc.lib.4.gladium uocat Dissuasorem iusti, quòd nos mortis metu à iusto deterreat.

DISSVADEO,des,*Sconfortare*,μεταπείθω,Cic.de Offi. Cum de captiuis dissuasurus esset. Oui.1.Met. Pudor est,qui suadeat illinc,Hinc dissuadet amor.Dissuasio,Cic.pro Clu.

DISSVAVIOR,aris,*Basciare grandemente*,καταφιλέω,cū uoluptate quadam exosculor. Ci.Tiron.Tuos oculos dissuauiabor.

DISSVLTO,tas,*Saltare in diuerse parti*,διασκιρτάω,frequentat.à dissilio,in diuersas partes salio.Pli.lib.37.Ferrum utrinque dissultat.

DISSVO,*Discuscire*, ἀποῤῥάπτω,quod sutum erat, dissoluo.unde dissuere amicitias per translationem dixit Cic.1.Offic.

DISTABESCO,is, tabesco. Cato de re rust.cap.24. Sinito cum musto distabescat.

DISTANTIA, διάστημα,differentiam, interuallum.Cic.de Amic. Tanta est inter eos quanta maxima potest esse,morum studiorumq; distantia.

DISTAEDET,ualde tædet. Terent.in Phorm.Me cum hoc distædet loqui.

DISTARE,*Essere differente*,διαφέρειν,differre. Cic.2.Offi.Quibus rebus exculta hominum uita tantum distat à uictu, & cultu bestiarum.Proprie significat abesse. Hir.4.Bel.Alex. Cum hi tam paruo spatio distarent ab ipsis. Plin. Quinque millia passuum distat ab urbe.

DISTENDO,dis, *Distendere*, διατείνω, in diuersas partes tendo. Col.l.5. Stabilior est uinea, quæ uelut anchoris quibusdam distenditur. Est & implere tractum ab utre, qui cum plenus est,tenditur.Virg.4.Ge.Dulci distendunt nectare cellas.

DISTENTVS,*Pieno,occupato*,διατεταμένος,repletus.Pli.Distētus solitaria cena.Nonnunquam occupatus.Cic.ad Att.Breuitate epistolæ scire poteris eum ualde esse distentum.Distētissimus,pro occupatissimo,apud eundem li.3. de Nat.deo. & ad Attic.lib.13.

DISTERMINO,ὁρίζω,separo,uel diuersas res termino.Luc.li. 1.Et Gallica certus Limes ab Ausoniis disterminat arua colonis.

DISTERO,ris,pe.cor.*Tritare sottilmente*,κατατρίβω,multum siue crebro tero. Cato de re rust.ca.75.Casei pondo duo bene distere in mortario.

DISTICHON,carmen duorum uersuum,στίχος,enim uersus.

DISTILLARIVS,rii,concinnator, siue uenditor distillationū. Seneca.

DISTILLATIO,quam Græci catarrhum, coryzam, branchum uocant. Pli.lib.20.cap.6.Phthisicis distillationibus ex ipso cibus prodest.

DISTINCTE, Cic.2.Tusc. Profitentur se neque distincte,neque distribute,neque eleganter scribere.

DISTINCTVS,us,ui.Tacit.lib.5. Distinctu pennarum à ceteris auibus diuersum.

DISTILLO,las,*Distillare*, καταῤῥέω,κατασταζω, paulatim fluo, Virg.3.Georg.

DISTINCTIO,Cic.1.de leg.Lex est distinctio iustorum & iniustorum.

DISTINEO,es,*Tenir impedito*,περισπάω,diuersis rebus,impeditū teneo.Cic.Mario: Nos hic multitudine & celebritate iudiciorum, & nouis legibus distinemur. Lucr.lib.5. Et mare, quod late terrarū distinet oras.i.occupat.Item arcere.Virg. lib.11.Dum distinet hostem Agger murorum.

DISTINGVO,guis,*Distinguere*,διορίζω,ἀποδιαστέλλω,discerno. Cice.in Parad.Caussa hæc, non natura distinguit. Distinctus.Cic.2.de Nat.deo.Littora collucent,distincta tectis & urbibus.

DISTITO,as,frequent. à Disto,δίστημι.Colu.lib.7. Distitent inter se aliquanto spatio.

DISTORQVEO,es, *Distorcere*, διαστρέφω, in diuersum torqueo. Ter.Eun.Ah,illud uide os ut sibi carnifex distorsit.

DISTORTIO,onis,διαστροφὴ,Cic.4.Tusc.& 5.de Fin.Si peccetur distortione,& deprauatione,aut motu deformi.

DISTRACTIO,διασπασμὸς,separatio.Cic.3.Offic.Nulla nobis cum tyrannis societas est, sed potius summa distractio.

DISTRAHO, *Tirare in diuerse parti*, περισπάω, ἀφέλκω, diuerse traho,diuido. Ter.Phor. Quòd si eo meæ fortunæ redeunt, Phanium,abs te ut distrahar. Virg.lib.6. Turbatis distractus equis.Refertur plerunque ad animum. Cic.3. Offic. Distrahitur in deliberando animus. Pro uendo. Vlpia. de Transf.Si uni pluribus ue fundus ad alimenta fuerit relictus, uelintq; eum distrahere, necesse est pretorem de eius distractione & transactione arbitrari.Apul.lib.1.Caseus recens erat,& sciti saporis, admodum commodus pretio distrahi. Pro compono,sedo. Cic. pro Cæc. Omnia iudicia aut distrahendarum controuersiarum, aut puniendorum maleficiorum caussa reperta sunt.

DISTRIBVO,is,διανέμομαι,diuido, quasi diuersis tribuo.Ter. in Adelph. Dedit in sumptum dimidium minæ: id distributum sane ex sententia.

DISTRIBVTE.Cic.2.Tusc.Profitentur,se neque distincte,neque distribute,neque eleganter,scribere.de Inuen.2. Sin distributius tractare quis uolet.

DISTRIBVTIO. Cic. pro Clu.Distributionem inuidiæ & criminum.

DISTRICTE,Pli.lib.9.epist.ad Sabinianum: Districte minatus,nunquam me postea rogaturum.

DISTRINGO,*Stringere strettamente*, διαστέλλω,διασφίγγω,arcte stringo.Cic.lib.3. Offic. Fraus distringit,non dissoluit periurium. Quandoque radendo sordes detergo. unde distringere sese dicuntur,qui in balneis sudores, & sordes à corpore abradunt.Mart.lib.14.Pergamus has misit, curuo distringere ferro. Pli.lib.34.cap.8.de Lysippo: Plurima signa fecit fœcundissimæ artis,inter quæ distringentem se. Distringere gladium,est nudare & uagina eximere. Cice.lib.3.Offic. Gladium distrinxit,iurauitq; se illum statim interfecturum. Quandoque colligere. Colu.lib.ult.Sereno cælo manibus distringi oliuam oportet. Quandoque impeditum teneo. Quinctil. Quibus componendis, biennium, tot alioqui negociis districtis, impendi.

DISTRVNCO,as,*Troncare*, κολοβόω,mutilo, uel in partes disseco.Plau.Truc.Ego te hic medium distruncabo.

DISTRVO,is,διασκεδάζω,separatim struo.Suet.in Calig. Distructis,ac instructis,pro loci dignitate,cōpluribus cellis.

DISTVRBATIO.Cic.3.Offic. In Corinthi disturbatione peccatum.

DISTVRBO,*Disturbare*,διαῤῥίπτω,ἀνασατόω,disiicio,euerto.Cice.pro domo: Distrahi à complexu suorum.Idem pro Sex. Rosc.Qui fidem lædit,disturbat humanæ uitæ societatem.

DISVLCVS, à ueteribus porcus dicebatur, diuisas in ceruice setas habens.Fest.

DITESCO,*Arrichire*,πλουτέω,diues fio: augmentatiuū ab inusitato uerbo Diteo.Lucr.l.4.Partu possunt ditescere dulci.

DITHYRAMBVS,διθύραμβος, uiri Thebani nomen, qui primus hymnos inuenisse creditur,qui in honorem Bacchi solent decantari: à cuius nomine ipsi etiam hymni Dithyrābi creduntur appellati.Hor.lib.4. Car.Seu per audaces noua dithyrambos Verba deuoluit.

DITIO,ditionis,*Giurisdittione,imperio,signoria*,ἐπικράτεια,imperium,dominium.Cic.2.de Leg.Ditione atque numine deorum geruntur res. Hoc nomē quāuis à Dis,Ditis,deriuari uideatur,attamen contra naturam primitiui corripit primā.

DITIOR, oris. Cice. de Amic. Ditior mihi uidetur esse uera amicitia.

DITO, as, *Arricchire*, πλουτίζω, à dis, ditis, diuitem facio. Liu. li. 21. Castra militem ditauere.

DITROCHAEVS, διτρόχαιος, pes cõstans ex duobus trochæis.

DIV, *Lungamente, di giorno*, μεθ' ἡμέραν, aduerbium pro die. Plau. Nec noctu, nec diu quietus. Interdum significat longo tempore, δηθά. Cic. de Sen. Quid est in hominis uita diu. Hor. in epist. Quo semel est imbuta recens seruabit odorem Testa diu. Habet autem diu frequenter post se particulam Cũ. Plaut. in Merc. Haud sane diu est, cum illi dentes exciderũt.

DIVAGOR, pen. corr. *Andare uagabondo*, oberro, huc illuc uagor. Lactan. lib. 5. Animus in multa dispersus, huc atque illuc diuagatur.

DIVARICO, as, pen. cor. διατείνω, extendo, diuido. unde & tibias diuaricatas dicimus, in diuersas partes discretas. Ad ramos transtulit Cato: Arbores, hoc modo putentur, rami diuaricentur. Nonius: Diuaricari dictum est distendi, ab iis, qui initio naturæ ita sunt pedibus discretis, ut eos in diuersum habeant separatos. Simplex est Varico: quo usus est Quinctil. Varicare (inquit) supra modum in stando deforme est.

DIVELLO, diuellis, diuulsi, diuulsum, σπάω, κατασπάω, abstraho. Sal. Diuelli liberos à complexu parentum. Membra diuulsa, Ouid. 3. Trist. eleg. 9. Vnda diuulsa remis, 8. Met.

DIVENDO, διαπιπράσκω, uarie uẽdo. Cic. de lege agr. Vt Decemuiri, bona populi R. possint diuendere.

DIVERBERO, ras, *Percuotere*, διακόπτω, Virg. 5. Aen. Verberando sagitta Hirtacidæ iuuenis uolucres diuerberat auras.

DIVERBIA, ἐπιρρήματα, partes comœdiarum, ubi plures personæ uersantur. Liuius: Inde ad manum cantari histrionibus cæptum, diuerbiaq; tantum ipsorum uoci relicta. Seruius aliter, Diuerbium, inquit, primus actus comœdiæ, Græce πρότασις.

DIVERSITO, as, *Piegare spesso*, τρέπομαι, frequen. à diuerto. Gel. Nec ad uerborum uenustates diuersitandum.

DIVERSOR, saris, *Albergare*, ἐπισταθμεύω, κατάγομαι, hospitio alicuius utor, ad hospitium diuerto. Cic. 2. in Ver. Rubrium parum laute diuersare dicit. Idem 5. Tuscu. Cum Athenis apud eum diuersarer. Idem 1. Verrem: Domus, in qua iste diuersabatur. Accipitur & pro conuersor, Val. lib. 1. Tabernã, in qua is diuersabatur, petere conatus.

DIVERSOR, *Albergatore*, qui in caupona hospitatur. Cic. lib. 2. de Inu. Caupo cum quibusdam diuersoribus, &c.

DIVERSORIOLVM. Cic. ad Cornif. Sinuessanum diuersoriolum.

DIVERSORIVM, *Albergo, alloggiamento*, καταγώγιον, à diuertendo, hospitium, caupona, locus, ad quem non habitandi, sed ad tempus commorandi caussa diuertimus. Cice. in Catil. Commorandi natura diuersorium nobis, non habitandi dedit.

DIVERSORIVS, a, um, ut taberna diuersoria, id est caupona. Plaut. Truc.

DIVERSVS, sa, sum, *Separato*, κεχωρισμένος, separatus. Hirt. 2. Bell. Afr. Numidas diuersos, dissipatosq; in omnes partes fugere.

DIVERSVS item aduersarius. Suet. de Clar. Gramma. Interrogatus à Varrone diuersæ partis aduocato Interdum uel dissimilis. Cic. 4. Aca. Qui à te totus diuersus est.

DIVERSITAS, atis, *Diuersità*, διαφορά, ἐναντίωσις, dissimilitudo. Plin. in epist. Imitarer, quantum diuersitas ingeniorum pateretur.

DIVERSE, *In diuerse parti*, κεχωρισμένως, in diuersas partes. Ter. in And. Curæ meum animum diuerse trahunt.

DIVERSVM, pro diuerse. Plaut. Mil. Dispendite hominem diuersum.

DIVERTICVLVM, *Diuolgimento*, ἀτραπός, est uia, per quam de itinere nostro alio diuertimus. Ter. in Eunu. Vbi ad ipsum ueni diuerticulum, constiti. Seruius: Diuerticula sunt semitæ transuersæ, quæ sunt à latere uiæ militaris. Diuerticula etiam domicilia in uia, ad quæ diuertendum sit. Liui. 1. Cum gladii abditi ex omnibus locis diuerticuli protraherentur. Fraudis & insidiarum diuerticulum. Cice. pro Rosc. Com.

DIVERTO, is, & Diuertor, eris, *Diuertire, torcere*, ἐκτρέπομαι, ab itinere deflecto. Cice. 6. Phil. Nunciant se, Pompeii conueniendi caussa diuertisse Massiliam. Per translationem pro digredi. Cic. lib. 12. epist. Redeamus ad illud unde diuertimus. Lact. lib. 9. Huc necessario diuertendum erat. Est item in diuersorium, uel hospitium se recipere. Cice. Cum Alter ad cauponem diuertit, alter ad hospitem. Idé pro Mil. Clodium suspicari debuit ad uillam suam diuersurum. Idem 1. Offic. Quicunque Laciades in uillam suam diuertisset. Pro Deiot. Cum domum regis diuertisses. Diuertor Cic. Attico Itinctis caussa ut diuertar, est deuium.

DIVES, diuitis, *Ricco*, πλούσιος, χρηματικός. Cic. in Parad. Quem intelligimus diuitem, aut hoc uerbum in quo homine ponimus? opinor in eo, cui tanta possessio est, ut ad liberaliter uiuendum facile contentus sit. Et modo construitur cum genitiuo. Virgil. 2. Georg. Diues opum uariarum. Modo cum ablatiuo. Cic. lib 2. Off. P. Crassus, tum cognomine Diues, tum copiis. Est autem generis omnis: facit enim accusatiuũ diuitem, & hoc diues. Ouid. lib. 1. de Arte: Addidit externo marmore diues opus. Hinc Diuitior comparatiuum. Cic. de Orat. Licentior & diuitior dithyrambus.

DIVEXO, xas, *Affliggere in uarij modi*, ἄγω καὶ φέρω, ἐλαύνω, uariis modis affligo. Cic. in Phil. Omnia diuexare, atque diripere cupiens.

DIVIDIA, æ, tædium, & molestia: sic enim exponit. Non. Pla. Bacch. Illæc res magnæ diuidiæ est mihi. Festus diuidiam, discordiam interpretatur.

DIVIDICVLA, teste Festo, dicuntur castella, ex quibus à riuo communi aquam quisque in suum fundum ducit.

DIVIDO, dis, p. c. diuisi diuisum, *Separare*, διαιρεῖν, separare. Virgil. in epigr. quodam: Diuisum imperium cum Ioue Cæsar habet. Ponitur & pro prædicare Plaut. in Aul. Me non diuides. Diuidere sententiam, διαιρεῖν τὴν γνώμην, forensis est locutio, quam Asconius Pædianus interpretatur his uerbis: Cum aliquis (inquit) in dicenda sentẽtia duas, plures ue partes cõplectitur, si non omnes probantur, postulatur ut diuidantur, i. ut de singulis rebus seorsum referatur, ut pars altera, si ita opus fuerit, approbetur, altera repudietur. Cic. lib. 1. epist. 2. Postulatum est, ut Bibuli sententia diuideretur.

DIVIDVE, Idem in Cas. Quod tibi ægre est, idem mihi est diuidue.

DIVINATIO, μαντεία, μαντική, prudentia futurorũ. Cice. 1. & 11. de Diui. Versari quandam inter homines diuinationem. uim scilicet cognoscentem, & uidentem, & explicantem signa, quæ à diis hominibus portendantur. Dicitur etiam Diuinatio, iudicium, siue cognitio, quæ circa constitutionem accusatoris, uel subscriptoris consistit: cum scilicet ex duobus, pluribus ue accusationem ambientibus, deligendus est qui maxime sit idoneus. Ratio nominis hæc est, quia in aliis iudiciis iudex ea, quæ testibus, tabulis, uel argumentis probata sunt, sequi debet. cum autem accusator est eligendus, ex leuibus quibusdam & exilibus iudiciis & coniecturis, iudicare debet, & pene diuinare, qui ad accusandum maxime sit idoneus. Asconius.

DIVINATVS, participium passiuum. Ouid. de nuce: Vt diuinatas auferat augur opes.

DIVIDVVS, a, um, *Separabile*, διχότομος, διαιρετόν, quod separabile aut separatum est. Ci. de Vniu. Ex ea materia, quæ indiuidua est, & ex ea quæ corporibus diuidua gignitur. Ter. in Adelph. Totum diuiduum face. Ouid. 1. Fast. Insula, diuidua quam premit amnis aqua, id est, quam ambit fluuius ab utraque parte.

DIVINIPOTENS, θεοκρατής, qui in diuinis potestatem habet. Apul.

DIVINE, θείως, ad deorum similitudinẽ, deorũ more. Quinc. lib. 1. cap. 10. Quæ Tullius in Oratore diuine exequitur.

DIVINITVS, *Da dio, diuinamente*, θεόθεν, à deo, siue à diuis. Vir. 4. Ge. Haud equidem credo, quia sit diuinitus illis Ingenium. Interdum idem est, quod diuine, i. humanis uiribus excellentius. Cic. 2. de Or. Ille locus inductus est à me diuinitus.

DIVINITAS, atis, *Diuinità*, θεότης, sors, uel potestas diuina. Pli. lib. 19. cap. 12. Opus ingens, occultumq; diuinitatis. Cic. de Orat. Aristoteles menti tribuit omnem diuinitatem.

DIVINO, nas, *Indouinare*, μαντεύομαι, futura præsagio. Dictum uidetur à diuinus, quia diuinum quiddam futura prædicere, aut occulta in lucem proferre. Ter. in Hecyr. Plane hic diuinatio. Cic. Attic. Non equidem hoc diuinaui, sed aliquid tale putaui fore.

DIVINVS, a, um, *Diuino*, θεῖος, quod ad deum pertinet. Plaut. in Curc. Rei diuinæ operam dabo. Diuinæ rei operam dare, & Rem diuinam facere, est diis sacrificare. Cic. 6. Vet. Res illũ diuinas apud eos deos in suo sacrario facere uidisti. Diuina uerba, pro piacularibus quibusdam uerbis, quibus prodigia solent procurari. Cato de re rust. Si de cælo uilla tacta sit, de ea re uerba diuina uti fiant, procuret. Cic. 1. de Diui. Aristoteles eos, qui ualetudinis uitio furerent, & melancholici dicerentur, censebat habere aliquid in animis præsagiens atque diuinum. Diuinum interdum eximium, & humana forte maius. Virg. eclo. 3. Diuini opus Alcimedontis. Item qui diuinat, prædicit. Mart. Non sum diuinus, sed scio quid facias. Auis diuina imbrium, id est, diuinatrix & prænuntia, Horat. 3. Carm.

Divisio, *Separatione*, *διαίρεσις*, partitio. Ci. 1. de Nat. deo. Diuiſio trium regnorum, cæli, maris, & inferorum. Apud rhetores Diuiſio eſt, (ut ſcribit auctor ad Herennium) per quã aperimus quid conueniat, quid in controuerſia ſit: uel per quã exponimus, quibus de rebus dicturi ſumus. Quinct. li. 7. Diuiſio rerum plurium in ſingulas: partitio, ſingularum rerum in partes diſcretus ordo. Cic. 3. de Nat. deo. Quadripartita, inquit, fuit diuiſio tua.

Divisor, ris, *Partitore*, *διαιρέτης*, uocabatur, qui pecunias inter tribus uiritim candidatorum nomine diuidebat in creãdis magiſtratibus. conſueuerant enim petitores magiſtratuum apud Romanos, pecunia ſibi ſtudia conciliare ſuffragatorum, & per centurias tribuſq; diuidere nummos. Cice. pro Planc. Doce, uel una tribus per quem ſequeſtrem, quo diuiſore corrupta ſit. Eſt & Diuiſor, qui præpoſtera Venere pueros corrumpit. Cic. Pæto: Num honeſtum eſt uerbum diuiſor? at ineſt obſcœnũ. cui reſpondet intercapedo. Plau. in Aul. Me quidem non diuides.

Divisura, ræ, *Diuiſione*, *διατομή*, diuiſio. Pli. lib. 12. ca. 26. Ab hac ferula differt, foliis tantum & platani diuiſura. Idem li. 14. cap. 3. Folio paruo & rotundo, ſiue diuiſuris. quas inciſuras multis aliis locis appellat.

Divisus, us, ui, *διαμερισμὸς*, diuiſio, id eſt partitio. Liu. li. 33. Vectigalia publica prædæ, ac diuiſui quibuſdam magiſtratibus erant.

Divitiae, arum, *Ricchezze*, *πλοῦτος*, numero tantum multitudinis, opes amplæ fortunæ. Cicero diſcrimen uidetur facere inter diuitias & opes: Sunt ergo diuitiæ ad neceſſarium uſum, opes ad magnificentiam. expetuntur autem diuitiæ tum ad uſus uitæ neceſſarios, tum ad perfruendas uoluptates. 1. de Off.

Divito, tas, pen. cor. *πλουτίζω*, diuitem facio, Accius: Augures uerbis aures diuitant alienas, ſuas ut auro locupletent domos.

Divm, ſubſtantiuum, formatum à genitiuo Græco *Διὸς*, à nominatiuo *Ζεύς*. unde Sub dio aliquid fieri, dicimus, id eſt, ſub Ioue, ſub cælo, non ſub tecto. Hor. lib. 3. Carm. Nec te candide Baſſareu Sub dium rapiam. Idem: Vitamq; ſub dio, Et trepidis agat in rebus.

Divortivm, *Diuerzo, partimento*, *ἀποτροπός*, à diuertendo, ſiue (ut ueteres loquebantur) à diuortendo. idem eſt quod diuerticulũ, id eſt, ſemita tranſuerſa, qua à uia regia deflectimus. Virg. 9. Aene. Obiiciunt equites ſeſe ad diuortia nota. Frequenter accipitur pro diſtractione matrimonii, quam Ter. Diſceſſionem uocat. nam diuerto apud iuriſconſult. ſæpe uſurpatur pro diſcedere à coniugio. Fiebat autem diuortium hiſce fere uerbis: Res tuas tibi habe, Res tuas tibi age. Cic. in Phil. Antonius cũ mima fecit diuortium. Et paulo poſt: Ille uxorem ſuam ſuas ſibi res habere iuſſit. Diuortium etiam ſeparatio dicitur. Cic. ad Cœl. lib. 2. Mons diuiſus aquarum diuortiis. Pro Clu. Nouis inter propinquos ſuſceptis inimicitiis ſæpe fieri diuortia atque affinitatum diſſidia uidimus.

Divrno, as, diu uiuo à die: ut Perennare ab anno. Nonius.

Divrnvs, a, um, *Di giorno*, *ἡμερήσιος*, à die, ſicut nocturnus à noctu. Cic. de Sen. An cenſes, me tantos labores, diurnos, nocturnoſq; ſuſcepturum fuiſſe.

Divrnvm, ni, *Giornale*, *ἐφημερὶς*, liber continens acta ſingulorum dierum. Iuuen. Longi relegit tranſacta diurni. Alias accipitur pro uictu atque mercede unius diei. Seneca: Diurnum accipit.

Divs, *Diuino*, diuinus, tanquam *ἀπὸ τοῦ Διὸς*, i. ab Ioue genus ducens. Vir. l. 11. Quas ipſa decus ſibi dia Camilla Delegit.

Divtine, aduerbium, *δηθὰ*, diu. Plaut. Rud.

Divtinvs, na, num, *Continuo*, *διηνεκὴς*, longus, ſeu cõtinuus. Cic. l. 10. epiſt. Libertatis deſiderio, tædioq; diutinæ ſeruitutis. Sic Cæſar, Diutinus labor: & Liuius, Diutinum bellum.

Divtvle, *Vn pochetto di tempo*, *ἐπ' ὀλίγον*, aliquandiu. Gell.

Divtivs, comparatiuum ab aduerbio diu. Cic. 7. Verr. Potero hoc ego onus tantum diutius tacitus ſuſtinere.

Divtissime, admodum diu. Cic. de Ami. Diutiſſime ſenex.

Divtvrnitas, tatis, *πολυχρονία*, ut diuturnitas belli, Cæſ. diuturnitas temporum, Cic. de Sen.

Divtvrnvs, na, num, *χρονιαῖος*, diutinus, à diu. Cic. de Sene. Græcas litteras ſic auide arripui, quaſi diuturnam ſitim explere cupiens.

Divvlgo, as, *Diuolgare*, in uulgus ſpargere. Cic. Balbo: Viſum eſt occultius agendum, neque ullo modo diuulgandum.

Divvlgatvs, nomen ex participio. Cic. Furnio lib. 10. Magiſtratus leuiſſimus & diuulgatiſſimus.

Divvs, a, um, *Diuo, diuino*, *θεῖος*, diuinus, quia ueteres in ſingulari dium dicebant, quem nos deum. unde nunc quoque in plurali dicimus dii, diis: unde illud frequens Ciceroni, Si diis placet. Seru. deos & diuos ita diſtinguit, ut dii dicantur æterni, diui autem qui ex hominibus fiunt. unde etiam hac appellatione quidam Romanorum Imperatores poſt mortem decorati. Diuum, pro aere. Horat. Sub diuo morieris, Pli. li. 14. cap. 21. Vina expoſita ſub diuo in cadis.

D ANTE O

Do, das, dare, dedi, datum, *Dare*, *δίδωμι*, uariam habet conſtructionem. Quandoque duos datiuos exigit, pro aſcribere, imputare: quamuis alter eorum non ſemper ponatur, ſed non nunquam ſubintelligatur. Cic. lib. 2. Offic. Nec Marco quidem Seio uitio datum quòd in caritate annonæ aſſe modiũ dedit populo. Terent. Vnum tantum expreſſit: Nunc quam rem uitio dent, quæſo animaduertite, ſubintelligitur poetæ. Plaut. in Amph. Nunc tibi hanc pateram, quæ dono mihi ob uirtutem data eſt, Alcumena tibi condono. Aliquando ultra datiuum ponitur accuſatiuus cum Ad. Cice. Corn. Litteras ad te nunquam habui, cui darem, quin dederim. Aliquando præter datiuum ponitur accuſatiuus cum In. Terent. in Phorm. Dic, quid uelis dari tibi in manum, ut herus his deſiſtat litibus. Nonnunquam loco datiui ponitur accuſatiuus cum Ad. Cic. 2. Phil. Ad ſepulturam corpus uitrici ſui negat à me datum. Interdum accuſatiuus cum In. Cice. Terentiæ: In uiam quòd te des hoc tempore, nihil eſt. Dare cuipiam pecuniam à trapezita, eſt pecuniam à trapezita ſumere, & alteri dare. Plaut. in Capt. Sequere me hac, uiaticum ut dem à trapezita tibi. Quandoque plures habet accuſatiuos, à diuerſis pendentes præpoſitionibus. Col. lib. 9. Aſcenſus deinde auibus ad tabulata per utranque cellam datur. Sæpius tamen poſt accuſatiuum datiuum, regit. Plaut. in epiſt. Dederim uobis conſilium cautum, quod laudetis. Pro uendo, ut in loco illo Cic. quem paulo ante ex 2. lib. Offic. citauimus. In caritate annonæ aſſe modium populo dederit. Item pro offerre. Terent. in Hecy. Vt res dant ſeſe, ita magni, atque humiles ſumus. Item dicere. Terent. in Heaut. Quamobrem has partes didicerim, paucis dabo. Item obtemperare. Idem in Ad. Date mihi, id eſt accõmodate meæ uoluntati. Dare etiam mulieres dicuntur, cum copiam ſui faciunt. Martial. Caſta fuit, non dat, non tamen illa negat. Idem: Non ſolet accipere. quid ſolet ergo? dare. Item conctare, ut apud eundem in Eun. Ludum iocumq; dices fuiſſe illum alterum, præut huius rabies quæ dabit. Dare manus, eſt ſe uictum fateri, *τὰς χεῖρας προΐεσθαι*. Dare pœnas, eſt ſuſtinere, *δίκην ὑπέχειν*. Lactantius lib. 8. Sed tamen docent nos ſanctæ litteræ, quemadmodum pœnas impii ſunt daturi. Dare ueniam, interdum eſt agnoſcere, interdum concedere quod petitur. Ter. Da ueniam quæſo filio tuo. Cice. de Orat. Dabis hanc ueniam mi frater. Dare operam, eſt adiuuare, inſeruire. Ter. in Phor. Nos operam dabamus Phædriæ. Dare poteſtatem, eſt rem in alterius arbitrio permittere Pli. Suarum omnium rerum poteſtatem auunculo dederat. Dare fidem, eſt aliquid ſancte promittere. Dare actionẽ uel iudicium, eſt actorem ad intendendam actionem admittere. Cic. 4. Verr. Dare linamentum in plagam, eſt feſtucas lintei in uulnus inſerere. Cœl. lib. 7. cap. 9. Dare in manum, de manu in manu tradere. Ter. in And. Hanc mihi in manũ dat. Dare ſe in diſciplinam, eſt ſe alicui inſtituendum permittere. Gell. lib. 5. cap. 10. Dare uerba alicui, eſt decipere. Plau. Aul. Datum eſt, id eſt fato conceſſum. Ter. in Eun. Eſt illuc datum profecto, ut grata mihi ſint, quæ facio omnia. Sic Virg. 7. Aen. Non dabitur regnis (eſto) prohibere Latinis. Datur cernere, id eſt poteſt cerni, uel licet cernere. Pli. epiſt. 10. Quantum mihi cernere datur, multa in Euphrate ſic eminent. Datus, participium: ut, Reddere data. Ouid. de Ar. Multa rogant tradenda ſibi, data reddere nolunt.

Doceo, doces, docui, doctum, *Inſegnare*, *παιδεύω*, *διδάσκω*, alicuius rei cognitionem alteri trado. Cum duobus accuſatiuis: ut, Doceo te litteras. aliquando cum uno tantum, licet alter poſſit intelligi. pretium autem, quòd à diſcipulo exoluitur doctori, ponitur in ablatiuo. excipiuntur hi quatuor genitiui, tanti, quanti, pluris, & minoris, cum ipſorum compoſitis. Cice. 2. Phil. Iam inuideo magiſtro tuo, qui te tanta mercede nihil ſapere docuit. Iuue. Chryſogonus quanti doceat. Aliquando cum ablatiuo. Cic. Pæto: Socratem fidibus docuit. Vbi nonnulli uolunt intelligi uerbum Canere, uel aliquod ſimile. Interdum oſtendere. Virg. 5. Aene. Docuit poſt exitus ingens. Interdum certiorem reddere. Sal. in Iug. Si legatos miſerat, qui ſenatum de cæde fratris docerent. Cic. Appio Pul. Ne litteras quidem ullas accepi, quę me docerent quid ageres.

Dochimvs, mi, pedis genus in numeris oratoriis: de quo Cice. in Ora. Dochimius è quinque conſtat ſyllabis, breui, duabus longis, breui, lõga: ut eſt hoc, Amicos tenes, item hoc, reipublicæ.

Docilis, qui facile discit. Cic. Treb. lib. 7. epist. O medicum suauem, meq; docilem ad hanc disciplinam.

Docilitas, εὐμάθεια, apprehendendæ doctrinæ facilitas. Cic. pro Sext.

Doctrina, *Dottrina*, διδασκαλία, eruditio. Cic. pro Arch. poeta: Ego multos homines fine doctrina, per seipsos & moderatos, & graues extitisse fateor: etiam illud adiungo, sæpius ad laudem atque uirtutem naturam fine doctrina, quam fine natura ualuisse doctrinam.

Docte, ἐπισταμένως. Cic. 3. de Orat. Docte & delicate. Docte & perite facere, in Sal.

Doctor, διδάσκαλος, qui docet. Pli. in Paneg.

Doctus, a, um, ὁ ἐν τοῖς λόγοις διδσκιμῶν, ut πεπαιδευμένος. Cic. l. 1. Offi. Nec me dedidi, indignis docto homine uoluptatibus. Artes doctæ, Oui. 9. Met. Dicta docta, Lucr. l. 1. Docti doli, Plau. Mil. Facies docta, Ouid. 2. Am. Dicitur autē Doctus, qui rationem rei tantum tenet: peritus, qui cum ratione experientiam. Cic. lib. 3. Offic. Cum sint docti à peritis, facile desciscunt à sententia.

Documentum, *Ammaestramento*, admonitio. Cic. 6. Phil. Ex quo nos documentum capere fortuna uoluit, quid esset uictis extimescendum.

Dodona, pe. pe. Δωδώνη, ciuitas in Chaonia, regione Epiri, iuxta quam propinquum erat nemus Ioui sacrum, quercetū totum, ubi Iouis Dodonæi templum fuisse narratur.

Dodonæus, a, um, Δωδωναῖος, ut Dodonæus Iupiter, qui in Dodonæo nemore colebatur. Item Dodonæum æs, tintinabuli quoddam genus die noctuq; continuo crepitans. Ausonius: Nec Dodonæi cessat tinnitus aheni. Dictam uolunt Dodonam à nympha quadam marina eius nominis, aut, ut aliis placet, à Dodone quodam Iouis & Europæ filio. Vide Stephanum.

Dodra, potionis genus, ex nouem rebus. Ausonius.

Dodrans, τριμοιρία, pondus, uel mensura constans ex nouē unciis: ita dictum, quòd ad conficiendum assem desit quadrās. Mart. l. 8. Soluere dodrantē nuper tibi Quinte uolebat.

Dodrantalis, le: ut Dodrantalis stirps. apud Col. li. 11. c. 3. hoc est, trium palmarum, seu digitorum duodecim, cui ad perficiendam pedis mensuram deest quadrans.

Dogma, atis, i. nostri modo decretum, modo scitū, modo placitum appel[l]at. sunt enim dogmata uniuscuiusque sectæ decreta, quæ (ut inquit Cicero) prodere scelus est, non minus quàm patriam, sine quibus nec sectæ philosophorū, nec religionum uires constare possunt. unde Laertius ait, sectam eā non appellari, quæ dogmata non habet. Cic. 4. Tusc. Quoniam id haberent Academici decretum (sentitis enim iam hoc me dogma dicere) nihil posse percipi. Idem 4. Acad. Sapientiæ quod futurum est, quæ neque dubitare debet de suis decretis, quæ philosophi dogmata uocant? Habent & ceteræ artes sua dogmata: ut in re medica alia Hippocratis, alia Asclepiadis dogmata fuerunt. à Plin. frequenter placita appellantur: ut, placita Magorum, placita Babyloniorum l. 2. Dicitur autem dogma ἀπὸ τοῦ δοκεῖν, opinari.

Dogmatistes, qui aliis dogmata præscribit. Hieronymus.

Dolabra, bræ, p. c. *Lascia*, ἀξίνη, instrumentum fabrorum, quo ligna dolant. Colu. lib. 3. Quæ falce amputari non possunt, acuta dolabra abradito.

Dolabella, dimin. à dolabra. Col. lib. 5. Circa crus dolabella dimouenda est terra. Hoc etiam cognomine usa est Cornelia gens Romanorum.

Dolabelliana pyra, ab insitore Dolabella sic dicta. Plin. lib. & cap. 15.

Dolenter, Plan. Cic. lib. 10. Quicquid tibi scribo, dolenter magis, quam inimice facio. Ouid. 4. Met. Ni illo fertur uolucrum moderator equorum Post Phaethontæos uidisse dolentius ignes.

Doleo, es, dolui, dolitum, *Dolere*, ἀλγέω, Ter. in Eunu. Dolet dictum imprudenti adolescenti. Hoc uerbum, si ad corpus referatur, neutrum acquisitiuum est: ut, Oculi dolent uiro tuo. Plau. in Amph. Mihi etiam misero nunc malæ dolent. Sin de rebus alienis, effectiuum est: ut, Doleo tuis rebus aduersis. Aliquando etiam cum accusatiuo: ut Doleo tuam miseriam. Doleo tuam uicem, σὴν χάριν ἄχθομαι. Doleo Vicem Reip. ὑπεραλγῶ τῶν κοινῶν. Salust. Quasi dolens eius casum.

Dolia, orum, *Botte*, πίθοι, uasa maiora, uino seruando idonea. Ter. in Heaut. Relem omnia dolia. Cic. de Clar. Orat. Num igitur qui hoc sentiat, si is potare uelit, de dolio sibi hauriendum putet?

Doliaris, & hoc doliare, quod ad dolii magnitudinem, accedit, unde Plaut. in Pseud. Festiuiter appellat anum uentricosam, doliarem.

Doliarium, rii, apud iureconsul. pene uidetur pro ipsis doliis, uel cella, in qua dolia uinaria sunt. Si (inquit) ex doliario pars omni uenierit.

Doliarius, qui dolia facit, & componit. Pli. lib. 3. cap. 6.

Doliche, insula XVII. M. passuum à Naxo distans, eantumdem ipsa in longitudinem patens, prius Icaros dicebatur: unde nonnulli nomen mari traditum putāt potius, quàm ab Icaro Dædalio filio. Macris etiam & Ichthyoessa aliquando uocata est. Pli. lib. 4. cap. 12.

Dolio, lis, liui, litum. Varro in Agathone. Cælatos in manu dextera scyphus, cælo dolitus, artem ostentat Mentoris. Nonius.

Doliola, *Botticini*, πιθίσκοι, dimin. à doliis. unde & locus in urbe sic uocatus, quòd post Alliensem cladem Gallis urbem inuadentibus, doliola, in quibus sacra pontifices condiderant, eo in loco fuerint defossa à flamine Quirinali, ut Liu. lib. 5. scribit. qua de caussa in eodem loco ne despuere quidē alicui licebat. Festus.

Dolo, as, *Pulire*, πελεκάω, ἀποξέω, dolabra, siue ascia læuigo. Propert. Properantis falce dolatus. Cic. de Diui. Quis robur illud dolauit?

Dolones, δόλωνες, ita dicti à fallendo quod ingentes conti, ferro breuissime cum speciem præferant ligni, intus ferrum acutum habeant. Virg. lib. 7. Sæuosq; gerunt in bella dolones. Vbi Seruius ait. Dolonem flagellum esse, intra cuius uirgam lateat pugio. Plutar. in Tiberio interpretat ut sicam latronum. In instrumento autem nauali Dolones dicuntur uela minora, quæ celeritatis caussa solent erigi. Liu. li. 46. Dolonibus erectis altum petere contendit. Ibidem: Sublatis dolonibus effuse effugere contendit.

Dolopes, populi Thessaliæ, in extremis finibus Phthiotidis. Stra. lib. 9. Virg. lib. 1. Aen. Quis talia fando Myrmidonum, Dolopum ue. Pli. lib. 4. ca. 1. Dolopas in Aetolia constituit. Dolopeius, a, um, Val. 2. arg.

Dolor, ἄλγος, το, animi uel corporis cruciatus. Cic. 2. Tusc. Dolor est motus asper in corpore, à sensibus alienus. Ter. in And. Eius labore, atque eius dolore gnato ut medicarer tuo. Cic. Sulpicio lib. 4. Est omnino uix consolabilis dolor.

Dolose. Cic. 3. Off. Quicquā agi dolose aut malitiose patet?

Dolosus, a, um. Fraudulentus, Cic. pro Rab. Dolosis cōsiliis.

Dolus, doli, *Inganno*, *fraude*, δόλος, Græca dictio, quæ apud Latinos accipitur pro fraude, quæ fit ad fallendum aliquem. Plau. in Capt. Doli non doli sunt, ni astu colas. Ter. in And. Siquid consilii habet, ut consumat nunc, cum nihil obsint doli. Cic. pro domo: Ne qua calumnia, ne *qua fraus, ne quis* dolus adhibeatur. Veteres tamen etiam in bonam partem accipiebant, pro solertia & calliditate, quæ aduersus hostes adhibebatur. unde dolum malum dixerūt discriminis caussa: quòd & bonus quidam dolus diceretur. Ter. in Eun. Erat suspicio, dolo malo hæc fieri omnia. Vlpia. de Dolo malo, l. 1. Dolum malum Seruius ita definit, machinationem quandam alterius decipiendi caussa, cum aliquid simulatur, & aliud agitur. Cic. 3. Offic. Cum ex Aquillio quæreretur, quid esset dolus malus, respondebat, cum aliud simulatum est, aliud actum.

Domabilis, le Hor. 4. Car. Ode 14 Te Cātaber nō ante domabilis M[...]r. Ouid. 9. Met. Nullaq; domabile, flamma.

Domi[ti]catim, per uarias domos. Suet. in Cæs.

Domesticus, ca, cum, *Di casa*, οἰκιακός, quod ad domū pertinet, ut domesticus usus, & consuetudo, apud Cic. Aliquando ma[n]suetus, ac mitis. Plin. Mite animal, atque domesticum. Dom[esti]cus qui in eadem domo nobiscum habitat.

Domicilium, *Habitatione di lungo tempo*, οἰκητήριον, habitatio longi temporis, unde mutare domicilium dicuntur, qui migrant, ut aliam urbem habitent, tanquam illius ciues futuri. Cic. 7. Verr. Diuinum domicilium nocturno latrocinio cōpilauit.

Domicoenium, οἰκοσιτία, cena quæ fit domi. Mart. l. 5.

Domina, næ, δέσποινα, herba domini uxor, quæ in familiam, aliam uerem imperium habet. Cic. in Parad. Cupiditas honoris, dura domina.

Dominium, nii, *Dominio*, imperium. Varr. 2. de re rust. ca. 6. In mercando, emptionibus, traditionibus, dominiū mutant.

Dominatio, δεσποτεία, imperium. Cic. 5. Ver.

Dominator. Cic. 1 de Nat. deo.

Dominatrix. Cic. 1. de Inuent. Temeraria dominatrix animi cupiditas.

Dominatus, principatus, τυραννίς. Ci. 4. de Fin.

Dominor, ris, *Signoreggiare*, ius & imperium in rem aliquam habeo: & frequentissime habet datiuum. Virg. 1. Aene. Victis dominabitur Argis. Modo accusatiuum, cum In. Ouid. lib. 1. Met. Quod dominari in cetera posset. Modo ablatiuū cum In. Sulpicius Cic. Casus & natura in bonis dominatur. Dominor aliquando passiue. Cic. 1. Offi. O domus antiqua, quam

quàm dispari domino dominaris.

DOMINVS, *Padrone*, δεσπότης, qui domui præest, & in familiã imperium habet. Ter. in Eun. Apparet seruum hunc esse domini pauperis. Item dominus uocatur, qui in regnum uel ciuitatem imperium habet, & cui populi subsunt. Virg. 1. Aeneid. Romanos rerum dominos. Dominus, maritus. Idem l. 4. Connubia nostra reppulit, acdominum Aeneam in regna recepit. Domina, blãditiis apta uox. Ouidius: Hæc tibi sub domino est Pirrhe puella suo. Et iterum: Nam furor in dominam temeraria brachia mouit. Item ponitur pro conuiuii exhibitore. Cic. in Vatin. Cum ipse epuli dominus albatus esset. Ouid. Et domino soluere uota Ioui.

DOMINICVS, κυριακός: ut, dominicus dies, qui antea dies solis dicebatur, quòd Christi domini nostri resurrectione sit insignis. Dominicæ habitationes apud Colu. lib. 9. ca. 1. Et, Rationes dominicas pecuarias conficere, apud Varr. 2. de re rust. cap. 10.

DOMIPORTA, cochlea, quòd domum suam perpetuo circunferat. Cic. 2. de Diu. Domiportam, sanguine cassam.

DOMITOR, oris, δαμαστής, qui domat. Oui. 2. Trist. Quid tibi de tetrico referam domitore Chimæræ? Domator. Tibul. Conuersus terga domator.

DOMITVRA, ræ, domandi actus, δάμασις. Pli. lib. 8. c. 45.

DOMITVS, us, ui, idem. Cic. de Nat. de Domitu nostro.

DOMITRIX, cis. Virg. 3. Georg. Domitrixq; Epidaurus equorum.

DOMITO, as, are, frequent. à domo, as. Virg. 1. Georg. Domitare boues.

DOMNVS, per syncopen, apud uetustos poetas pro Dominus. Lucr. At cum membra domnus præsentit frigida seruis.

DOMO, domas, domui, domitum, & domaui, domatum, καταπονῶ, δαμάζω, olim tertiæ cõiugationis fuit, (ut Prisciano credimus) ut & cetera omnia primæ coniugationis uerba, quæ præteritum faciunt per ui, diuisas syllabas. Est autem Domare, mansuefacere. Virgil. 3. Georg. Talis Amyclei domitus Pollucis habenis Cyllarus. Hinc domitos populos. Cic. de Prouin. cons. Atque hanc Macedoniam domitis iam gentibus finitimis, pacatam, & quietã. Equorum domitor. Vir. 7. Aen.

DOMVITIO, ex domo & itio, quasi reuersio ad domum. Cic. lib. 1. de Diuin. Rhodiorum classi domuitionem dari.

DOMVS, *Casa*, οἶκος, δόμος, proprie ædificium ad habitandum factum, quod ex tecto & parietibus constat: improprie pro quocunque habitaculo. unde & templa, & auium nidi, domus dicuntur. Virgil. Ostia iamq; domus patuere ingentia centum. Idem 8. Aenei. Antiquasq; domos auium Aliquando familia. Idem lib. 5. Sergestusq;, domus tenet à quo Sergia nomen. Aliquando pro tota aliqua gente. Idem 1. Aene. Cum Domus Assaraci. Aliquando pro patria. Idem 3. Aen. Da propriam Thymbræe domum, da mœnia fessis. Facit genitiuum domus, & domi, datiuum domui, accusatiuum domum, uocatiuum domus, ablatiuum domo. differunt tamen duo hi genitiui domi, & domus, ut domus, ædificium ipsum significet, quod ex tecto, & parietibus constat. apte itaque dicemus, Partem domus sum demolitus: non, partem domi. Pro eodem etiam apud ueteres legitur domuis. Varro: Porrexit in interiorem partem domuis. sed cum dicimus domi, οἴκοι, locum significamus in quo quis habitat: ut, domi maneo. Terent. in Adelph. Quid ais bone uir, est frater domi? Inuenitur tamen domus apud antiquos genitiuus domi, pro domus. Plau. in Trin. Commeminit domi. In num. plu. facit nominatiuum domus, datiuum & ablatiuum domibus, accusatiuum domos, uel domus, genitiuum domorum, & nonnunquam domuum domum. Plin. lib. 8. cap. 57. Multi & hos incolas domum posuere mures. Legitur nonnunquam in ablatiuo singulari domu. Plaut. in Mil. Ait sese Athenas fugere cupere ex hac domu. Domi, & In domo, idem significant. Quint. In domo furtum factum ab eo, qui domi non fuit. Dicimus etiam, Reuertor domum, & ad domum. Ex eo domo, uel à domo, οἴκοθεν. Admittunt autem obliqui huius nominis aduerbialiter positi sex tantum adiectiua mea, tua, sua, nostra, uestra, & aliena: ut, Eram domi meæ, Tu eras domi tuæ. Cic. pro domo: Quid tibi necesse fuit, sacrificium, quod alienæ domi fieret, inuisere?

DONA, orum, *Presenti*, δῶρα. Ouid. 1. de Arte: Munera, crede mihi, placant hominesq; deosq;. Differt donum à præmio: ut præmium sit quod datur ex præcedenti merito; donum, quoduis munus quocunque modo datum. Donatus in illud Terent. in Eun. Quoduis donum & præmium à me optato: id optatum feres: distinguit donum à munere, ut donum deorum sit, munus hominum: quæ tamen differentia nullo modo obseruatur. Aliquando Donum dicitur de rebus perniciosis. Virg. ecl. 6. Quas illi Philomela dapes, quæ dona parari. Donum honorarium, id est, quod datur patrono: ab honore dictum, quòd huiusmodi muneribus clientes patronos suos soleant honorare.

DONARIA, *Doni che s'offeriscono à Dio*, ἀναθήματα, dona, quę Deo offeruntur. Macrobius: Clypei, coronæ, & huiusmodi donaria. Nonnunquam pro loco, in quo dona reponuntur. Virg. lib. 3. Georg. Ductos alta ad donaria currus. Gell. lib. 2. cap. 10. Vbi reponi solerent signa uetera, & alia quædam religiose donariis consecrata. Apul. Donarium deæ perquam opulentum.

DONATICAE coronæ, quibus uictores in ludis donabantur. Festus.

DONATIVVM, munus quod à principe uel imperatore militibus donatur. Suet. in Domit. An duplum donatiuum militi donaret.

DONATIVVS, creditor, qui donationem facit. Paulus Iureconsult.

DONATVS particip. δωρητός, munere affectus. Vir. 5. Aen. Nemo ex hoc numero mihi non donatus abibit.

DONAX, calamus crassiore ligno, & tenui foramine, quem totum fungosa replet medulla, in aquaticis nascens, sagittis aptissimus. Pli. lib. 16. cap. 36.

DONEC, *Finche, mentre che*, ἕως, ἔστ᾽ ἄν, quoad, uel quousque. Ter. in Ant. Nunquam destitit orare usque adeo, donec perpulit. Iungitur autem tam indicatiuo, quam subiunctiuo, & cuiuis etiam tempori. De præsenti exemplum est apud Pla. in Cist. Non destiti Instare usque adeo donec adiurat se anus. De præterito supra positum est exemplum ex Terentio. Exempla futuri nusquam non occurrunt. Virg. 1. Aene. Donec regina sacerdos Marte grauis geminam partu dabit Ilia prolem. Sic cum omnibus subiunctiui temporibus iungitur. Col. Donec ea aqua, quam adieceris, decoquatur. Cato de Re rust. Donec pecunia satisfecerit, pecus & familia, pignori sunto. Terent. in Phorm. Donec tibi, quod pollicitus sum, effecero. Pro quàm diu. Ouid. de Pon. lib. 3. Donec eris felix, multos numerabis amicos. Veteres pro donec dixerunt donicum. Cato de Re rust. Vsque licebit uellas, donicum semen uideris ire.

DONATIO, δόσις, δωρεά, Cic. in Orat. Vt corona aurea donaretur, eaq; donatio fieret in theatro. Dicimus autem, dono tibi munus, & dono te munere. Donare ciuitatem, est efficere ciues, & iura ciuium dare. Cic. pro Arch. poeta: Qui ciuitate multos donauit.

DONO, nas, Cic. in Pis. Mihi populus R. immortalitatem donauit.

DONYSA, Δόνυσα, insula in mari Aegæo, una Sporadum. Virg. 3. Aeneid.

DORCAS, adis, dama, seu caprea. Pli. lib. 28. ca. 8. Dorcadis pelle collo suspensa. Mart. lib. 13. donabis dorcada nato.

DORICVS, ut lingua Dorica, qua regionis eius populi utebantur. Dories ante Achiui, postea Dories dicti à Dorico quodam (ut Plato ait. 3. de leg.) qui eius regionis exules restituit: aut (ut Seruio placet) à Doro Neptuni filio, aut à Doride Oceani & Tethyos filia.

DORII, & Dorienses, siue Dories, populi Achaię, à Doride regione Græciæ, iuxta Meleacum sinum. Sunt & Dorii in Asia, Caribus uicini, à superioribus oriundi. Herod. l. 1.

DORIS, Oceani & Tethyos filia, quæ Nereo fratri nupta immensam uim marinarum nympharum peperit quæ Nereides dictæ. Nonnunquam pro mari. Virg. in Gallo: Doris amara suam non intermisceat undam.

DORMIO, is, κοιμάομαι, καθεύδω, Plau. in Trin. Dormibo placide in tabernaculo. Cic. Attic. Mane dormiit ad horas tres. Aliquando cum accusatiuo, & Plin. in epist. Nihil est, quod in dextram aurẽ, fiducia mei, dormias: Dormire in utramuis aurẽ, est animo securo, uacuoq; esse. Ter. in Heau. Adem ptum tibi iam saxo omnem metum, In aurem utramuis otiose ut dormias. Dormire in utrumuis oculum, idem. Plau. in Pseud. De ista re ih oculum utrumuis conquiesco.

DORMISCO, is, dormio. Plaut. Curc. Cum dormiscit, ei subduco anulum.

DORMITO, as, *Hauer sonno*, νυστάζω, frequent. est: quãuis diminutionẽ significati habeat. Hor. Quandoque bonus dormitat Home. 1. Plau. in Amph. Te dormitare aiebas. Cic. Varr. lib. 9. fam. Cenaro mihi, & iam dormitanti.

DORMITATOR, qui solet dormire, & omnia negligentius agere. Plaut. in Trin. Homo est aut dormitator, aut sector Zonarius.

DORMITORIVS, a, um, ut, Cubiculum dormitorium, ubi dormitur. Pli. Iunior in epist.

DORMITORIVM, idẽ quod dormitoriũ cubiculũ. Pli. l. 30. c. 6.

DORSVALIA, *Coperte de caualli*, ἐπινώτια, tegumenta, quibus equi aut boues teguntur. Iul. Cap.

DORSVM, si, *Dorso, schiena.* tota posterior corporis pars, à collo usque ad os sacrum. & Dorsus masc. ge. Plau. Mil. Dorsus totus prurit. Non solum autem dicitur de animantibus, sed etiã de inanimatis. Virg. 1. Aene. Dorsum immane mari in summo. Idem 10. Aen. Dorso dum pendet iniquo. Antiqui Dorsum dicebant, quòd nunc Dorsum dicimus. unde Dossuaria iumenta à Varr. Dicta l. 10. c. 10. quæ dosso uehunt.

DORTIVM, Δόρτιον, Ptol. c. 9. l. 3. Mœsiæ superioris ciuitas.

DORVS, Neptuni filius, qui in Doride Græciæ regione regnauit, à quo ipsi etiam populi Dorii appellati putantur. Seru. in illud Virg. 2. Aen. Iuuat ire, & Dorica castra, Desertosq; uidere locos. Est etiam urbs quædam Phœnices, apud Iosephum: cuius ciues Doritæ appellantur, teste Stephano.

DOS, dotis, προίξ, propriè dicitur quod marito cum uxore datur. Ter. in And. Dos est Pamphile decem talenta. Duo autem dotium genera enumerantur à Iurisconsul. Profectitia scilicet, & Aduentitia. Profectitia dos est, quæ à parentibus profecta est bonis eorum: aduentititia uero, quæ aliunde aduenerit, ut si quis patri certam pecuniam dederit, quã nubenti filiæ reddat. Sumitur pro omni, quod alicui datum est uel à natura, uel ab hominibus. unde Dotes animi dicuntur, prudentia, iustitia, fortitudo, & huiusmodi: Dotes corporis, pulchritudo, robur, incolumitas, & his similia. Oui. 3. Trist. Nam tibi cum facilis mores natura pudicos, Et raras dotes, ingeniumq; dedit.

DOTALIS, le, *Dotale*, quod ad dotem pertinet. Plau. in Asin. Dotalem seruum uxor tua adduxit. Idẽ in Mil. Hasce ædes dicas dotales tuas. Liu. l. 26. Hæc tibi à me dotalia dona accedẽt.

DOTO, as, dotem do. Suet. in Vesp. Vitelii hostis sui filiam dotauit, & instruxit. unde dotatam mulierum dicimus, quæ dotem habet: indotatam, quæ dotis ad maritum nihil attulit. Plau. in Asi. Hæ sunt, atq; aliæ multæ in magnis dotibus incõmoditates, intolerabiles. Nam quæ indotata est, ea in potestate est uiri: dotatæ mulctãt & damno & malo uiros. Dotatum etiam latius intelligimus eum, qui bonis quibusdam animi, corporis, aut fortunæ præditus est. Oui. 11. Met. Quæ dotatissima forma Mille procis placuit.

D ANTE R

DRACHMA, δραχμὴ, genus ponderis ex decẽ & octo siliquis: i. tribus scrupulis constans. Est & genus numismatis, denarium ualens Romanum. Ter. in And. Vix drachmis obsonatus est decem: Cic. 1. de Diu. Ab iis drachmas ipsi petunt.

DRACO, onis, *Drago*, δράκων, serpens annosus, qui multa ætate in insolitã magnitudinem excreuit: ita dictus ἀπὸ τοῦ δέρκειν, quòd hoc animal acutissimi uisus esse credatur: unde etiam à poetis thesaurorum custodiis fingitur præesse. Dracones etiam dicuntur à Pli. lib. 17. cap. 23. à turnu sitatis similitudine palmites emeriti, pluribusq; annis indurati.

DRACO, antiquissimus Atheniensium legislator, cuius leges Solon, præter quam quæ de cæde erant constitutæ, abrogandas curauit ob seueritatem. nam una omnibus pœna constituta erat, ut etiam qui desidiæ damnati essent, aut qui olera surripuissent, capite plecterentur. Gell. c. 18. l. 11.

DRACONTIVM, herba hortensis folio hederæ, magno, & candidis notis insigni, Diosc. Offic. Serpentariam, & Colubrinam appellant. Est etiam hoc nomine genus uitis apud Colu. lib. 3. cap. 2. quod uini generositate cum Amminеis conferri possit.

DRACVNCVLVS, paruus draco. Est & herbæ genus, quod Pharmacopolæ Serpentariam appellant: Vide Dracontion. Est etiam piscis ex concharum genere. Pli. lib. 32. cap. 11.

DREPANVM, urbs Siciliæ trans Lilybæũ promontorium, non procul ab Eryce monte. Virg. 3. Aen. Hinc Drepani portus.

DROMAS, adis, cameli species, à uelocitate cursus. Liu. l. 37.

DROMONAS, δρομάδες, genus piscis Pli. lib. 32. cap. ult.

DROPAX, acis, unguenti genus, ad euellendos è corpore pilos. Martial. lib. 3. Psilothro faciemq; lauas, & dropace caluam. Idem lib. 10.

DRVENTIA, æ, fluuius prouinciæ Narbonensis. Pli. l. 3. c. 4.

DRVSOMAGVS, Rhætorum oppidum. Ptol. l. 2. c. 12.

DRYADES, δρυάδες, nymphæ siluarum præsides, à δρῦς, quod quamuis propriè quercum significet, accipitur tamen pro quauis arbore. Virg. 1. Georg. Ferte simul Faunique pedem, Dryadesq; puellæ.

DRYIDAS, δρυΐδας, Gallorum magi. nomen habere creduntur à dictione δρῦς, quæ olim quamuis arborem, hodie uero peculiariter quercum significat, quòd maxime in lucis uersabãtur. Pli. lib. 16. cap. 44. Cæs. lib. 6. Com. Druidæ rebus diuinis intersunt, sacrificia publica ac priuata procurant, religiones interpretantur. ad hos magnus adolescentium numerus disciplinæ caussa concurrit, magnoq; sunt apud eos in honore: nam fere de omnibus controuersiis publicis priuatisq; constituunt. Hanc religionem (inquit Suetonius) sub Augusto interdictam, Claudius Imperator quintus penitus aboleuit. Pro iisdem etiam dicimus Druidea, Druidum. Cæs. Bel. Gal. lib. 6. De his duobus generibus alterum est Druidum, alterum equitum. Et paulo post: Omnibus Druidibus præest unus.

D ANTE V

DVAS, pro des. Plaut. in Aul.

DVBENVS, teste Festo, pro domino ueteres dixerunt.

DVBIE, *Dubbiosamente*, Cice. 1. de Diuin. Potest accidere ut aliquod signum dubie datum, pro certo sit acceptum.

DVBIO, as, apud antiquos legitur pro dubito. Plaut. Dubiat quid agat.

DVBITABILIS, le. Oui. l. 10. Met. Nec erit dubitabile uerum.

DVBITANTER, Cæcil. Imperator clamat, ut milites à sinistro cornu remoueãt, & Gallis nõ dubitãter immittãt. Nonius.

DVBITATIM, Sisenna apud Nonium. Hostem non dubitatim cum scalis iter facere cernebat.

DVBITATIO, onis, ἀπορία, Cic. 2. de Orat.

DVBIS, Galliæ fluuius, Vesontionem Sequanorum oppidum medium secans, Dolamq; alluens. Cæs. 1. Bell. Gall.

DVBITO, as, *Dubitare*, ἀμφιβάλλω, ἀπορῶ. Cic. 4. Aca. Dubitãt, hæsitant, reuocant se interdum. Pro uereri, cunctari. Plaut. in Epist. Quid istuc dubitas dicere?

DVBITANS, Cic. pro domo: Identidem se ipse reuocando dubitans, hæsitans. Dubitatus. Ouid. 2. Meta. Intrauit dubitati tecta parentis. Dubitatus amor, apud eundem ad Liuiam. Dubitatur, impersonale. Cic. 4. Verr.

DVBIVM, ii. Ci. de Nat. homo sine dubio uersutus, & callidus.

DVBIOSVS, a, um, dubius. Gell. l. 3. c. 3. Dubiosæ non erant.

DVBIVS, qui duas uias habet, & utrã eligat, nescit. Vir. 8. Aen. Nec dubiis ea signa dedit. Nonnunquam accipitur pro ancipiti periculo. unde in dubium uenire, pro in discrimen adduci. Ter. in Ad. Tua fama & gnatæ uita in dubium ueniet. Sic salutem dubiam dixit in epist. ad Ligarium, quæ in periculo uersatur. Cena autem dubia dicitur, cum tanta apponitur ciborum copia, ut cogaris dubitare, quid potissimum sumas. Ter. in Phor. Cena dubia apponitur.

DVCATVS, us, ἡγεμονία, præfectura, quod uulgus capitaneatũ appellat. Suet. in Nero. Rufinum, quia ferebatur ducatus & imperia ludere mergendum mari demandauit. Scribit Lampridius, Heliogabalum præpositurаs, & ducatus, & officia palatina uendidisse.

DVCENARIVS, *Capitano di ducento soldati*, διακοσιάρχης, qui ducentus milites ducebat in acie secunda. apud Sueto. legitur quartam iudicum decuriam ab Augusto additam esse, quæ ducenariorum diceretur. Ducenarii autem uidentur nominati, à censu ducenariorum sestertiorum. Ducenarius, a, um, ut, ducenaria pondera, id est ducẽtarum librarum, apud Pli. lib. 7. cap. 20.

DVCO, is, duxi, ductum, *Condurre*, ἄγω, ἡγοῦμαι. Sen. fata uolentẽ ducunt, nolentẽ trahunt. Quandoque significat respicere, existimare. Cic. Trebat. Ego si mei commodi rationem ducerem, te mecum esse maxime uellem. Virg. li. 10. Tanton' me crimine dignum. Duxisti? Quandoque allicere, delectari. Cic. in Verr. Act. 2. Si quis honore aut gloria ducitur. Quandoque uoluere, cogitare. Virg. lib. 6. Sic equidem ducebam animo, rebarq; futurum. Nudare, ducere. Idem lib. 12. Auxilium ducto mucrone, petebat. Contrahere. Idẽ 9. ecl. Astrũ, quo segetes gauderent frugibus, & quo Duceret apricis in collibus uua colorem. Ducere somnos, est dormire. Virg. 4. Aen. Nate dea, potes hoc sub casu ducere somnos? Ducere muros, struere. Idem 1. Aen. Pars ducere muros, Molirique; arcem. Quandoque contraho. Mart. Qui ducis uultus, & non legis ista libenter. In longum protrahere. Cic. ad Cæs. lib. 1. Ne res duceretur. Demittere, descendere. Plaut. in Aul. Ego me duco ab arbore. Gerere. Virg. li. 9. Hi bellum assidue ducunt cum gente Latina. Ad supplicium ducere, Curtius dicitur & de re obscœna, pro, uirilia sua turpiter contrectare. Plau. Si tenderis, ducite, ne disrumpamini.

DVCTARIVS, a, um, ἑλκτὸς, ductilis. Inde ductarius funis, teste Vitr. l. 10. c. 2. qui per orbiculos trochleæ traiicitur.

DVCTILIS, le, *Che facilmente si guida doue si uuole*, ἐλατὸν, ἀγώγιμον, quod facile ducit, attenuaturq;. unde Aes ductile, quod malleis attenuatur in laminas. Pli. li. 34. c. 8. Ductilis scena dicebatur, cũ, tractis tabulatis, hac atque illac species picturæ interior uidebatur. Ductile flumen, Mart. lib. 12.

DVCTIM, paulatim, & cum mora. Plau. in Curc. Immergere in me liquores tuos sino ductim. Colu. lib. 5. ca. 25. Maior pars operis in uineam ductim potius, quàm cæsim facienda est, id est potius ductu falcis, quàm ictu.

DVCTITO, as, περιάγω, sæpe circunduco. Ter. in Adel.

DVCTO, as, *Menar in questa e'n quella parte*. ἄγω, huc illuc duco. Sal. Exercitũ, quẽ in Asia ductauerat. Ductare etiam est rem

uenercam

uene ream exercere: unde Plaut. Rudens in uoce ambigua. Errabo potius, inquit, quàm quis me ductet. Ter. Phor. Vt phaleratis dictis ducas me, & meam ductes gratis. Huc respicit Quinct. cum ait, Ductare exercitum, non sine rubore dici.

DVCTOR, tis, *Conduttiere*, ἡγεμὼν, στρατηγός, qui præest exercitui. Vir. 2. Aen. Fracti bello, fatisq; repulsi Ductores Danaû.

DVCTVS, us, nomen, *Condotta*, ἀγωγή, ductio. Liu. 4. Ductu Fabii nihil dignum memoratu actum. Ductus aquarum, Ci. 2. Off. & 2. de Leg.

DVDVM, *Poco fa, pur hora*, πάλαι, de exiguo tempore dicitur, teste Valla, dimidiæ scilicet horæ, uel horæ unius, duarum, uel trium, ita tamen ut tempus unius diei raro excedat: ut, dudum intraui, dudum te expecto: id est hora est, ut duæ, uel tres, ex quo intraui, & ex quo te expecto. Quandoque etiã transcendit diem. Teren. in And. Oro Chreme, Vt beneficium, uerbis initum dudum, nunc re comprobes.

DVELLA, duæ sextulæ, hoc est, tertia pars unciæ.

DVELLO, as, *Combattere*, μάχομαι, bello, unde Duellator, qui duellum peragit. Plau. in Capt. Duellatores optimi. Duellicus, a, um, id est bellicus. nam Duellũ ueteres dixerũt, quod nos bellum: Plaut. in Epid. Quem memorant apud reges armis, arte duellica, diuitias magnas sibi adeptum.

DVELLONAM, Bellonam antiqui appellabãt. Var. lib. 4. de lingua Latina.

DVELLVM, elli, *Guerra*, ab antiquis dicebatur, quod nos per duas syllabas bellum efferimus: cum à duabus partibus de uictoria contendentibus dimicatur; nõ tantum duorum, ut quidam existimauerunt, sed multorum, & ipsorum exercituum. alioqui non diceretur à Plauto, duellum inter Thebanos & Teleboas: & ab Horatio, Græcia barbariæ lento collisa duello. Liu. li. 36. Quod populo Romano, eo tempore duellum iussisset cum rege Antiocho esse. Cic. 2. de leg. Aes atque ferrum duelli instrumenta.

DVICENSVS, (inquit Festus) cũ altero, hoc est, cũ filio cẽsus.

DVIDENS, hostia ab antiquis appellata est, quam nos bidentẽ dicimus. Festus.

DVINT, antiqui dixere, pro dederint, &

DVIS, pro dederis. Pla. Libellum pro eo argento ne duis. Teren. in And. Tibi dii dignum factis exitium duint.

DVLCACIDVS, a, um, uox est Q. Sereno admodum familiaris, pro eo quod mistum quendam saporem habet ex acido & dulci.

DVLCE, *Dolcemente*, γλυκερῶς, aduerb. Plaut. in Mil. Astitit & dulce & comœdice. Cic. de Clar. Orat. Historia scripta dulcissime.

DVLCEDO, *Dolcezza*, γλυκύτης. Oui. 1. de Ponto: Nescio qua natale solum dulcedine cunctos Ducit.

DVLCEO, ces, dulcui, *Addolcir*, γλυκαίνομαι, à quo dulcesco, is, dulcis fio. Cic. in Catone: Vua maturata dulcescit.

DVLCIARIVS, a, um, ut dulciarius panis, qui conficitur ex saccharo & nucibus pineis, uel amygdalis. Pistor dulciarius, qui panes, & mellita concinnat edulia: de quo Mart. lib. 14. Mille tibi dulces operum manus ista figuras Extruit: huic uni parca laborat apis. Lamprid. de Heliogabalo: Dulciarios habuit, qui de dulcibus exhiberent, quæcunque coqui de diuersis eduliis exhibuissent.

DVLCICVLVS, a, um, dimin. à dulcis ut, dulciculus caseus, Pla. Dulcicula potio. Cic. 3. Tusc.

DVLCIFLVVS, a, um, quod dulciter fluit. Dulciloquus, qui suauiter loquitur. Dulcisonus, suauiter sonans.

DVLCIS, *Dolce, soaue*, γλυκερὸν, γλυκύ, suaue: quod quidam à delicio deducunt, quòd dulcia maxime alliciant. Ci. 3. Nat. deo. Omne animal sentit calida & frigida, dulcia & amara.

DVLCITAS, tis. Næuius. ô suauis linguæ sonitus, ô dulcitas.

DVLCITVDO, nis. Accius. Tanta huic inuasit in corda dulcitudo. Cic. 3. de Orat. Gustatus dulcitudine præter ceteros sensus commouetur.

DVLCOR, ris. Plin. contractata dulcorem amittit.

DVLCO, as, *Addolcire*, γλυκαίνω, dulce efficio. Sidon. Apollinaris ad Agricolam: Vitæ tam dulcatæ ingenuitatem.

DVLICHIVM, Δουλίχιον, insula est in mari Ionio, nõ procul ab Itacha. Vir. 3. Aen. Dulichiumq;, Sameq;. Hinc Dulichius, a, um, Prop. Dulichias Pallas spatiatur ad aras.

DVM, *Mentreche, finche*, aduerbium temporale, & modo pro quãdo, ὅταν, ponitur. Pli. lib. 7. cap. 53. Nullis euidentibus caussis obiere, dum calceãtur matutino, duo Cæsares. Modo pro donec, ἕως. Teren. in Eun. Expectabo dum ueniat: id est donec ueniat. Modo pro postquam, ἐπεί. Mart. Audieris dum grande sophos. Quando autem in cõpositione ponitur post nec, uel non, uel haud, πω, semper aduerb. temporis est, ut Necdum, Nondum, Hauddum, μήπω, οὔπω, pro non adhuc. Est etiam cõiunctio, & significat modo, uel dummodo. Sal. in Iug. Neque, id quibus modis assequeretur, dũ sibi regnũ pararet, quicquam pensi habebat. Interdum est adiectio. Teren. Adesdum, paucis te uolo.

DVMETVM, ti, *Spineto, spineta*, φραγμών, locus dumis, id est spinis obsitus. huiusmodi loca, auctore Festo, antiqui appellabant Dumecta, quasi dumiceta, quæ postea, sublatis per syncopen duabus litteris, dicta sunt dumeta. Cic. 5. Tusc. Septũ undique & uestitum uepribus & dumetis. Idem 4. Acad. Cũ sit campus, in quo exultare possit oratio, cur eam in Stoicorum dumeta compellimus?

DVMVS, gene. mascu. *Spino, spina*, φραγμός, dicitur omnis spina. Ouid. 12. Meta. Solidoq; reuellere dumo Annosam pinum magno molimine tẽtat. A quo dumosus, a, um, uepribus plenus. Virg. 1. eclog. Dumosa pendere procul de rupe uidebo.

DVNTAXAT, *Solamente*, cõponitur ex Dum, & taxo, as, pro æstimo: & significat solum. Cic. pro Deiot. Quod ipsum etsi nõ iniquum est, in tuo duntaxat periculo. Interdum habet ante negationem & post, Sed etiam. Liu. li. 46. Nec animum nobis duntaxat fidelem præstitit, sed omnibus interfuit bellis.

DVO, *Due, dui*, δύο, & δύω, Attice, & Ambo, ut docet Priscianus genitiuos & accusatiuos secundum secundam declinationẽ proferunt, duorum, amborum, duos, ambos. Datiuus autem & ablatiuus tertiam inflexionem sequũtur. In genitiuo frequens est syncopa Duum, pro duorum. Inuenitur etiam accusatiuus masculinorum quãdoque similis nominatiuo, proferturq; in o, more Græco. Horatius Duo si discordia uexet inertes. Vir. 11. Aen. Si duo præterea tales Idæa tulisset Terra uiros. A duo fiunt Duodecim. Cic. 2. de leg. Discebamus pueri duodecim.

DVODENVS. Cæs. 5. Bel. Gal. Vxores habent duodeni inter se communes. duodenarius, duodeuiginti, δυοῖν δέοντα εἴκοσι: & huiusmodi. ducenties, ducentenus, duodecies. Liu. lib. 38. Tibetis duodecies campum Martium, inundauit. duodeuicies, duodeuigesimus, ducentesimus.

DVONVM, Veteres pro bono dixerunt, ut duellum pro bello. Festus.

DVPLARIS NVMERVS, διπλοῦς, dicitur in quo minor bis numeratur. Duplariæ siue duplares actiones, dicuntur à iurisconsultis, quæ in duplum dabantur, sicut quadruplariæ, quæ in quadruplum. Duplares milites, in ueteri militia dicebantur, qui torque aureo ob uirtutem donati, duplam annonã accipiebant amplius, quàm ceteri: quemadmodum Simplarii, qui annonam simplam accipiebant, præter eam, quæ in singula militum capita distribuebatur. Ita dicti, quod duplã & simplam annonam extra ordinem accipiebant. Vegetius lib. 2. Torquati, inquit, duplares & torquati simplares erãt, quibus torquis aureus soldius uirtutis præmium fuit, quem qui meruisset, præter laudem interdum duas consequebatur annonas, Duplares duas, Simplares unam.

DVPLEX, huius plicis, *Doppio*, διπλοῦς, δισσός, cuius duæ sunt partes. Virg. 1. Aen. Duplicem gemmis, auroq; coronam. Non nunquam etiam pro duobus accipitur: ut apud Cic. 1. Tusc. Disseruit duas esse uias, duplicesq; cursus animorum è corpore descendentium. Quandoque latum. Virg. 1. Geor. Duplici aptantur dentalia dorso. Idem 3. Geor. At duplex agitur per lumbos spina. Vbi Seruius: Aut reuera duplex, aut lata. Duplices tantum numero plurali gene. masc. tabellarũ genus est, in quibus litteræ secretiores, & amatoriæ scribi solebant: quæ quidem aliquando etiã triplices erant. Mart. Tunc triplices nostros, non uilia dona putabis, cum se uentutam scribet amica tibi. Sic duplices, triplices, quadruplices, & quintuplices porticus dicuntur, in quibus ordines columnarum duplicati, triplicati, quadruplicati, & quintuplicati sunt. Vitruuius li. 5. In duplici palæstrarum porticu collocanda complura membra.

DVPLICARII, uel (ut aliis placet) Dupliciatii, *Soldati che hanno doppia paga*, milites erant, qui duplum accipiebant stipẽdiũ. Liui. 2.

DVPLICITER, duobus modis. Cic. ad Pætum: Dupliciter delectatus sum tuis litteris.

DVPLICO, plicas, *Raddoppiare*, διπλόω, duplicem facio, gemino. Cic. 1. de Nat. deo. Cum sæpius duplicaret numerũ dierum. Vnde & pro augere. Virg. in Buc. Et sol crescentes decedens duplicat umbras.

DVPLICATO. Plin. lib. 2. cap. 17. Saturni & Iouis stellæ duplicato digrediuntur.

DVPLVM, dupli, subst. ut condemnari dupli. Cato de Re rust. in Præf. Maiores nostri sic habuere, furem dupli condemnari, fœneratorem quadrupli. id est ut bis tãtum reddebat, quãtum furatus est. Pœna dupli, Cic. lib. 3. Offi.

DVPLVS, dupla, duplum, *Doppio*, διπλάσιος, bis tantum. Plaut. in Pœn. Duplum pro furto mihi opus est. Idem in Capt. Qui locant cædundos agnos, & duplam agninam dabunt, id est qui sub nomine agninæ carnis ouillam quoque uẽdunt, & ita

& ita duplum.i. duplicatam & duorum generum agninam præbent, menrientes agnioam esse.

Dvplionem, ζημίαν τῦ διπλασίου, ueteres dixerunt multam dupli. Plin. lib. 18. cap. 3. Noxamve, duplionemve prætotis arbitratu deterni.

Dvrabilis, le, Ouid. Quod caret alterna requie, durabile non est.

Dvracina persica, *Persichi che non si spiccano da l'osso*, quorú corpus ligno adhæret auelliq; nequit. Pli. li. 15. cap. 12. Persicorum palma duracinis. Idem lib. 15. cap. 18.

Dvracinae vvae dicuntur, quæ duram & firmam corticem habent, à duritie, uel à duris acinis. Plin. lib. 14. cap. 1.

Dvramen, & duramentum, *Ramo della vite*, brachiú uitis. Col. lib. 5. cap. 21. Duramentum etiam pro firmitate. Sen. de Trá quil. uitæ: Dices tenera esse uirtutum principia, tempore duramentum & robor accedere.

Dvrateus, a, um, *Di legno*, ligneus. Lucre. lib. 1. Nec cum durateus Troianis Pergama partu Inflammasset equus nocturno Graiugenarum. Adiectiuum est Græcum. Illi enim δοῦρα uocant, quæ nos ligna. Durius, a, um, durateus, id est ligneus. Inde Nox duria, apud Val. Flac. 2. Arg. pro ea nocte, qua durius equus à Troianis exceptus, & in urbé admissus.

Dvre, & Duriter, σκληρῶς, aduerbia inter se differunt, secúdú Donatum, quòd Duriter fit, sine sensu laboris: Dure crudeliter: præterea Dure in alterum, duriter in nos aliquid facimus. Teren. in And. Primum hæc pudice uitam, parce, ac duriter agebat. Sed hæc differentia à scriptoribus nullo pacto obseruatur. Terent. in Adel. Factum à uobis duriter. Verba sunt Aeschinis ad Mitionem patrem, quibus cum illo expostulat, quòd ipse, & simulatus ille hospes Milesius, nimis duriter consuluissent, non de se ipsis, sed de uirgine illa, & eius amatore.

Dvreo, es, durui, *Indurire, indurare*, σκληρύνομαι, durus sum, à quo duresco, durus fio. Cic. 2. de Nat. deo. Aquilonibus durescit humor. Ouid. 2. Meta. Oraq; durant, signumq; exangue sedebat.

Dvria, siue Durius, Δουρίας Straboni, fluuius Edetanorum, in tractu Tarraconensis Hispaniæ. Pli. lib. & cap. 3. & Mela. li. a Sal. Turiam uocat, de eo sic scribens lib. 4 Hist. Inter læua mœnium dextrum flumen Turia, quod Valentiam paruo interuallo præterfluit. Quam scripturæ rationem in Claudiano quoque obseruauimus: qui sic habet: Floribus, & roseis formosus Turia ripis. Phocas, aliiq; nonnulli non obscuri grammatici, nomen hoc neutro genere efferendum contendunt, ut & Mulucha, pro Africæ fluuio. Est & alter eiusdem nominis fluuius in latere occidentali Hispaniæ, per Vettones, & Vaccæos in Oceanum influens, teste Stra. lib. 3. Ptol. lib. 2. cap. 6. Doriam appellat. Plin. item lib. 3. ca. 16. Durias duos commemorat ex Apennino ortos, & in Padum influentes: item alium in finibus Germanos, Sueuos à Carnuntis dirimentem lib. 4. cap 12.

Dvritas, atis, σκληρότης, duritia. Cic. in Orat.

Dvritia, tiæ, & Durities, tiei, *DureZZa, asprezza*, σκληρότης, firmitas. Plin. lib. 9. cap. 36. Tanta duritia aculeo est. Accipitur & pro asperitate, Cic. in Partit. Fortitudinem audacia imitatur, patientiam duritia immanis.

Dvrities, ei. Cice in Catone. Quanta in altero comitas, in altero durities.

Dvricoria, *che hãno il corio duro*, σκληρόδερμα, quæ sont duri corii. unde ficus duricoriæ, quę habent durum corticem. Plin. lib. 15. cap. 18.

Dvro, as, *Far duro, fermo, durare, tolerare*, σκληρύνω, durum facio, firmo, solido. Col. lib. 7. Annicula mula feris loris pascitur, ut ungulas duret. Cæs. 5. Bel. Gal. Hoc se labore durant adolescentes. Mart. lib. 13. Sorba sumus molles nimium durantia uentres. Liui. lib. 21. Cæmenta non calce durata erant. Quinct. lib. 1. Per translationem posuit pro cófirmare. Multa (inquit) linguæ uitia, nisi primis eximuntur annis, inemé dabili in posterum prauitate durantur. Aliquando tolerare, καρτερεῖν. Virg. 1. Aen. Durate, & uosmet rebus seruare secundis. In qua significatione quandoque iungitur accusatiuo, maxime apud poetas. Horat. lib 1. Carm. Vix durare carinæ Possunt imperiosius æquor. Vbi Durare æquor, dixit poeta, pro, ferre. Item perseuerare, permanere. Terent. Ad. Non hic durare quisquam potest.

Dvrocortorvm, Galliæ Belgicæ urbs. Ptol. lib. 2. cap. 9.

Dvrvs, ra, rum, *Duro*, σκληρὸς, στερεὸς, solidus, firmus. Virg. 4. Aen. Sed duris te cautibus horrens Caucasus. Per translationem capitur modo pro patiente, ac tolerante laborum. Idem 2. Georg. Scipiadas duros bello. Et 6. Aen. Gens dura atque aspera cultu. Modo pro sæuo, crudeli aspero. Idem 3. Georg. Magnum cui uersat in ossibus ignem Durus amor. Idem 7. Ver. Quis tam fuit illo tempore durus, & ferreus. Accipitur item pro noxio. Virg. 4. Georg. Aut durum tineæ genus. Durus ad studia, qui studiorum delectatione non capitur. Cic. pro Archia: C. Mario, qui durior ad hæc studia uidebatur, iucundus fuit. Duriusculus, diminut. Plin. in Præfat. Ille, permutatis prioribus syllabis, duriusculum se fecit.

Dvvmvir, duumuiri, eadem forma, qua triumuir, quòd scilicet duo tantum in eo officio essent. De eorum officio tradit Alciatus, Duumuiros primos in albo describi solere, & fascibus uti. Præerant etiam carceribus, & uectigalibus in suo municipio locandis. Liui. 1. Hac lege Duumuiri creati. Cice. in Orat. Duumuirorum iudicium, aut triumuirorum dico nunquam. Duumuiri nauales, apud Liu. 9.

Dvvmviralis, le, quod ad duumuiratus munus pertinet, ut, Dignitas Duumuiralis. Quando uero de homine dicitur, eum significat, qui aliquando Duumuiratum gessit: ut consularem uocamus, qui consulatu perfunctus est, & triumphalem, qui triumphum peregit. Vlpia. l. 1. ff. de albo scrib. Inter duumuirales antiquissimus.

Dvvmviratvs, us, dignitas duumuirorum. Plin. lib. 4. Episto. ad Sempronium. Paul. lege honores. ff. de decur. Is qui non sit decurio, Duumuiratu, uel aliis honoribus ciuilibus fungi non potest.

Dvx, ducis, communis generis, *Duca, guida*, ἡγεμὼν, ἀγωγὸς, qui, uel quæ ducit. Virg. 1. Aen. Portantur auari Pygmalionis opes pelago: dux femina facti. Cic. in Ver. Relicti à duce, præfectoq; classis.

D ANTE Y.

Dynastes, huius dynastæ, qui in ciuitate plurimum pollet: à Græco δυνάστης, posset. Cic ad Att. lib. 2.

Dyrrhachivm, Δυῤῥάχιον, urbs est in ea parte Macedoniæ, quæ mari Adriatico incumbit, distans à Brundusio cexx. m. pass. traiectu. Dictum uolunt Dyrrhachium à nomine eius, qui urbi portum adiecit: nam antea Epidamnus uocabatur, teste Plin. lib. 3. cap. 23.

DE LITTERA E

E, Et ex, ἐκ, ἐξ, præpositiones sunt, quæ & separantur, & componuntur. Separatæ, modo temporales sunt: ut, Ex illo celebratus honos, hoc est, post illud tempus. Modo locales: ut, E cælo. Modo ponuntur pro à, uel ab: ut Audiui è patre meo. Modo significant pro, uel ad, (πρὸς, cú genitiuo) ut, Ex dignitate, Ex usu, Ex utilitate: hoc est, pro dignitate, uel ad dignitatem. E repub. pro repub. Modo secundum, κατὰ, ut, Ex Platonis sententia: id est, secundum Platonis sententiam. Modo in Cicero: E renibus laborabat, id est morbum patiebatur in renibus. Cópositæ quandoque priuationem indicant, ut Elinguis, Exanguis: quandoque uehementiam uel perfectionem, ut Eludo Exoro. Quandoque extra, ut Educo: Excludo. Componitur autem E, cum b, ut Ebibo: d, ut Educo: g, ut Egredior: i, ut Eiicio: l, ut Eludo: m, ut Emitto: n, ut Enitor: r, ut Erigo: u, ut Euebo. Ex uero componitur cum a, ut Exaudio: c, ut Excurro: e, ut Exeo: f, ut Efficio: o, ut Exoleo: p, ut Expello: q, ut Exquiro: s, ut Exsequor: t, ut Extendo: u, ut Exuro. Verú quando post ex sequitur f, mutatur x, in f, ut Effundo. Cum uero sequitur s, abiicitur s, ut Exequor, & Exicco: in aliis integra, manet.

E ANTE A. ET B.

Eatenvs, p.c. *Fin'à tanto*, καθ' ὅσον, ταύτῃ, significat usque eo, uel ad eum modum: cui respondent quatenus, usquequo quoad, ut qua, ne quid. Caius de Institoria actione: Eatenus dabitur in eum actio, quatenus ex ea re locupletior factus est. Cic. 2. de Leg. Hoc ciuile, quod uocant: eatenus exercuerunt, quoad populo præstare uoluerunt. Idem de Opt. gene. or. Verba persequens eatenus, ut ea non abhorreant à more nostro. Colu. lib. 12. cap. 9. Caules lactucæ ab imo deputatos, eatenus, qua tenera folia uidebuntur. Suet. in Tib. Eatenus tueri se oiebat, ne quid perperam fieret.

Ebenvs, uel Ebenum, p.c. *Ebeno*, ἔβενος, καὶ ἔβελος, Suid. lignú intus nigrum, foris buxi aspectu, adeo solidum & ponderosum, ut in aqua non superfluitet. creditur tamen tenuis esse (ut Aetius tradit) substantiæ, & abstergentis uirtutis. unde oculorum caliginem discutere creditur. Hæc arbor nascitur in India, & cæsa durescit in lapidem, uriturq; odore iucundo. Virg. lib. 2. Geor. Sola India nigrum Fert ebenum. Vbi Seruius: Atqui & in Aegypto nascitur. sed Indiam, omnem plagam Aethiopiæ accipimus. Plin. lib. 12. cap. 4.

Ebibo, is, pen. cor. ἐκπίνω, bibendo euacuo. Plau. Amph.

Eblandior, diris, *Togliere per lusinghe*, est blanditiis aliquid extorquere. Liui. lib. 27. Neque omnia emebat, aut eblandiebatur.

batur. unde eblandita suffragia, quæ precibus & blanditiis impetrantur, apud Cic. pro Planc.

EBORATVS, a, um, quod extrinsecus ex ebore est, quod & Eburatum dicitur. Plau. in Persa: Lectos eburatos, auratos.

EBVRNEVS uero, & eburnus, ab ebur: quòd est ex solido ebore. Quinct. lib. 6. Cum in triumpho Cæsaris eborea oppida essent translata.

EBRIACVS, a, um, *Ebriaco*, μεθύων, μεθυστικός, antiquis, teste Nonio, in usu erat pro Ebrio, uel Inebriato. Plaut. in Aul. Homo ebriacus somno sanari solet. Ita enim legit Nonius. Alii tamen ibi Ebriatus legendum contendunt: ut sit à uerbo Ebrio, cuius compositum est Inebrio.

EBRIETAS, μέθη, quam Cato dicebat nihil aliud esse, quàm insaniam uoluntariam. Plin. lib. 3. cap. 14. Ebrietatem arcet pecudum assus pulmo.

EBRIOLVS, ab ebrius, Plaut. Curc. Tristes atque ebrioli incedunt.

EBRIVLO, as, pen. cor. μεθύσκω, ebrium facio. Laberius: Ebriulati mentem hilarem accipiunt. Nonius.

EBRIOSITAS, propensio in ebrietatē. Cic. 4. Tusc. Inter ebrietatem & ebriositatem interest, aliudq; est esse amatorem, aliud amantem.

EBRIOSVS, *Che spesso è ebriaco*, οἰνόφλυξ, qui sæpe fit ebrius. Ci. de Fato. Hunc scribunt ipsius familiares & ebriosum, & mulierosum fuisse.

EBRIVS, a, um, *Ebro, ebriaco*, μεθύων, μεθυσθείς, μέθυσος, qui nimio potu alienatus est mēte. Plau. Amph. Homo hic ebrius est. Cic. Pæto lib. 9. Habuisti in tua potestate, ex quo uel ex sobrio, uel certe ex ebrio scire posses. Vnde, Nō sobrius, pro ebrio sumitur. Mart. Et non sobria uerba subnotasti. Inter Ebrius & Ebriosus hoc interest, quòd Ebrius actum præsentem designat: Ebriosus habitum & procliuitatem.

EBRON, Ἑβρών, mons Palæstinorum, haud longe à Gaza Siriæ ciuitate.

EBVDES, insulæ sunt quinque numero, in oceano Britannico, angusto freto diuisæ. à Plinio Hæbudes dicuntur, a Stephano, Αἴβουδαι.

EBVLLIO, is, *Bollire*, ἐκφυσῶμαι, ὑπερζέω, inter bulliēdū effundor. Per metaphoram pro iactabunde aliquid ostento. Cic. 3. de Fin. Dixerit Epicurus, semper Beatum esse sapientem: quod solet ebullire nonnunquam.

EBVLVM, frutex ex sambuco foliis & baccis simillimus, in tantum tamen altitudinem non assurgens, neque arborescens. Virg. in Sileno: Sanguineis ebuli baccis. Col. Et rutilas ebuli creat uuida baccas.

EBVR, eboris, *Auorio*, ἐλέφας, dens elephanti, quasi è barro: sic enim elephantum uocabant ueteres, à barritu. Cic. 4. Acad. Non est è saxo sculptus, aut ebore dolatus. Ebur pro uasis, aut aliis rebus ex ebore dolatis. Horat. li. 2. Carm. Ode 18. Nō ebur neque aureum Mea renidet in domo lacunar. Antiquis in usu fuit nominatiuus Ebor: à quo remansit genitiuus Eboris. & adiectiuum Eboreus.

EBVRNEOLVS, dimin. Cic. 3. de Orat. Cum eburneola fistula.

EBVRNEVS, a, um, *D'auorio*, ἐλεφάντινος, ex ebore. Plin. lib. 36. cap. 5. Iouem fecit eburneum in Metelli æde. Aut quod instar eboris album est: ut Eburnea facies. Ouid. 3. Meta. Impubesq; genas, & eburnea colla.

EBVRNVS, a, um, eburneus. Tibul. Plectro modulatus eburno.

EBVRONES, Ἐβούρωνες, populi Galliæ Belgicæ. hodie Leodienses.

E ANTE C

ECASTOR, aduerb. iurandi. Donatus: Ecastor, per Castorem & Pollucem. Plau. in Amph. Ecastor te experior quanti facias uxorem tuam. Ter. in And. Perecastor scitus puer natus est Pamphilo. Sunt qui per diphthongum malint scribere: ut Aecastor dictum sit, quasi per ædem Castoris. Hoc iuramento (ut ait Macrob.) uiri nō utebantur, nec mulieres per Herculem: Aedepol autem iuramentum erat tam mulieribus, quàm uiris commune.

ECBATANA, nium plur. pen. cor. Ἐκβάτανα, metropolis est maioris Mediæ, à Seleuco condita, teste Plin. lib. 6. cap. 14. Str. lib. 11. Media in duas partes diuisa, quarum alteram maiorem uocant, cuius metropolis fuit Ecbatana ciuitas, & Medici imperii caput, nunc etiam Parthi regia utuntur. Fuit & in ora Syriæ eiusdem nominis oppidum, in monte situm, postea Carmelum appellatum. Plin. lib. 5. cap. 19.

ECCE, *Ecco*, ἰδού, aduerbium demonstrandi: quod apud Vir. aliquid repentinum, insperatumq; significat: ut, Ecce autē gemini à Tenedo tranquilla per alta. Scribit Asconius etiam hoc propriū esse Ciceronis, ut in rebus improuisis hac particula utatur: ut in oratione pro Clu. Ecce tibi eiusmodi sortitio, ut in primis Balbo esset iudicandum. Nōnunquam etiam in rebus lætis hac particula utimur. Oui. 3. Am. Ecce Corinna uenit. Habet autem modo nominatiuum, modo accusatiuum. Cic. Att. lib. 1. Ecce aliæ deliciæ equitum. Idē 2. de Fin. Ecce miserum hominem, si dolor summum malum est.

ECCERE, iusiurādum, ac si dicatur, per Cererem, ut Aecastor, Aedepol. Alii Eccere accipiunt pro ecce. Plaut. in Amph. Eccere, iam tu autem facis, ut tuis nulla apud te sit fides.

ECCLESIA, *Adunanza*, ἐκκλησία, Latine cœtus, concilium, concio. Inde à Christianis Ecclesia dicitur: & Christus caput Ecclesiæ.

ECCVM, eccam, eccos, eccas, aduerbia sunt demonstrandi. Eccum, ecce hic, subintellige uirum, de quo agebamus. Eccam ecce hic, subintellige feminā, de qua agebamus. Ellum, ecce illum, scilicet uirum, resoluendo per aduerbia, nō per nomina. Ex his itaque non obscurum est, quid discriminis sit inter Eccum & Ellum: quòd scilicet Eccum demonstrat hominem, qui non procul abest à loco in quo sumus: ut Eccū Parmenonem, id est. Ecce hic Parmenonem: contra, Ellum, eum qui longius abest.

ECDICVS, Latine interpretatur defensor, uel uindex. Erant autem Ecdici, teste Budæo, in municipiis, qui Romæ tribuni plebis, qui, scilicet plebis caussam aduersus iniuriā optimatum tuebantur. Cic. ad Thermum, lib. 13. epist. Fam. Dixerat mihi Euthydemus, se curaturum ut ecdici Milesii Romam mitterentur.

ECHENEIS, ἐχενηΐς, genus pisciculi, quem Latini Remoram appellant. Pli. lib. 9. Est paruus admodum piscis assuetus petris, Echeneis appellatus, hoc carinis adhærente, naues tardius ire creduntur, inde nomine imposito. Luca. lib. 6. Non puppim retinens, Euro tendente rudentes, In mediis echeneis aquis.

ECHIDNA, ἔχιδνα, idem serpens esse creditur, qui à Latinis Vipera dicitur. A poetis accipitur pro quouis serpente, & præcipue pro hydra illa Lernæa, quæ ab Hercule interfecta est. Ouid. lib. 3. Fasto. Sanguine Centauri Lernææ sanguis echidnæ Mistus.

ECHINOMETRA, ἐχινομήτρα, echinorum genus. Pli. li. 9. c. 31.

ECHINVS, p. p. *La coperta spinosa delle castagne*, ἐχῖνος, tegmen spinosum, quo seruantur castaneæ. unde castaneæ echinatæ dicuntur. Pli. lib. 15. cap. 23. Castaneis armatum echinato cortice uallum est. Ab huius tegminis similitudine dictus est echinus piscis quidam, quem Plin. lib. 9. cap. 31. scribit esse ex cancrorum genere, cui spinæ pro pedibus sunt, cui ingredi, est in orbē uolui. Capitur fere inter saxa, ubi se cōtinet ne a fluctibus iactetur. Mart. lib. 13. Iste licet digitos testudine pungat acuta, Cortice deposito mollis echinus erit. Est & Echinus apud Græcos terrestre animal. cui est apud nostros nomen Hericio siue Herinaceo, aut etiam Herici: Præterea echinus genus uasis æneî, in quo calyces lauātur: quā alii Ampullam dicunt esse uitream. Horat. li. 1. Serm. Sat. 6. Pocula cum cyatho dum sustinet, astat echinus.

ECHITES, ἐχίτης, gemma est colore uiridi subobscuro. Pli. li. 37. cap. 11.

ECHITE, tes, ἐχίτη, herba est similis scammonio: Plin. lib. 24. cap. 15.

ECHO, *Echo*, ἠχώ, soni uel uocis repercussio à uerbo Græco ἠχῶ, quòd est resono. Ouid. lib. 3. Met. Planxerunt Dryades, plangentibus assonat Echo. Fit præcipue in conuallibus, & locis concameratis, ubi scinditur resultans aer, & acceptæ uoces numerosiore repercussu multiplicātur: nomenq; echo eiusmodi uoci a Græcis datum est, ut Pli. scribit, quoniam non est uagandi liberrimus campus, sed obiectu reflectitur. Quæ caussa etiam multas uoces, multis in locis reciprocas facit. sicut in urbe Cyzico turres septē acceptas uoces multiplicāt. Et Olympiæ porticus fuit, quam Heptaphonon appellabant, quoniam septies eadem uox ibi reddebatur. In hanc sentētiam ait Lucr. Sex etiam ac septem loca uidi reddere uoces, unam cum faceres. Eadem à Latinis dicitur imago. Val. Fl. lib. 3. Arg. Rursus Hylam, & rursus Hylan per lōga reclamat Auia, respōnsant syluæ, & uaga certat imago. Horatius: Quem Deum cuius recinit iocosa Nomen imago. Vbi Porphy. Imaginem interpretatur uocis reflexionē: itaque dictam uult, quasi imitaginē. Scribit Oui. lib. 3. Met. Echo nympham fuisse, quæ cum à Narcisso, cuius amore deperibat, sperneretur longo mœrore contabuit, & corpore demum in saxum conuerso nihil, nisi uocem, retinuit.

ECLIPSIS, figura qua in oratione aliquid reticemus, quod ad perfectionem eius sit necessarium. Latine defectio, ἀπὸ τοῦ ἐκλείπειν, deficere. Teren. in And. Verbum unum caue de nuptiis, deest, dicas. Eclipsis Lunæ, defectus Lunæ: cum Sol per interpositionem terræ ita Lunæ opponitur, ut illam illuminare non queat. Eclipticus, a, um, ἐκλειπτικός, defectiuus. Plin. lib. 2. cap. 16.

ECLOGA

Ecloga, electio, expianatio: ab ἐκλέγω, eligo. Dicitur & sermocinatio, seu colloquuium. unde eclogæ Virgilii. & eclogarii apud Cic. ad Att. lib. 16.

Econtrario, All'incontro, contra. Ci. 3. de Finib. Econtrario moderati habitus.

Ecquando, Quando mai, an aliquando. Ci. de leg. Agr. Quæro à populari tribuno pl. ecquãdo nisi per triginta tribus crea ti sint.

Ecquis? Ecbi? ἦτις; nunquis: ex En pro ecce, & Quis: ubi En, ratione q, sequentis, mutatur in c. Terẽt. in Eun. Ecquid nos amas de fidicina, id est non ne me amas ob fidicinam? Oui. lib. 2. Fast. Ecquid in officio totus est socialis?

Ectypa, ἔκτυπα, opera è typis formata. Plin. lib. 37. cap. 10.

E ANTE D

Edacitas, ἀδδηφαγία, pro uoracitate. Cic. ad Q. Frat. Edacitatem pueri pertimesco. unde edax currus, qui multum unguinis absumit edaces triremes, quòd magnis constent impendiis. tempus edax rerum, quòd omnia spatii longitudine consumat.

Edax Ingordo manicatore, ἀδδηφάγος, uorax. Ci. pro Flac. Edax hospes.

Edera, æ, Cic. Q. Fra. Topiarium omnia conuestiuit edera.

Edentatus, Sdentato, dentibus priuatus. ut Edentare, edentulum facere. Plaut. in Rud. Improbissimo homini malas edentauerunt.

Edentulus, Senza denti, νωδὸς, qui sine dentibus est. Plaut. in Cast.

Edessa, ciuitas Mesopotamiæ, siue (ut Pli. mauult) Syriæ Cœles, olim Rages dicta, teste Hiero. de traditionibus Hebraicis. In hac Abagarus Torparchus regnauit: cuius extat ad Christum epistola, & Christi ad eundem responsio: ut uidere est apud Eusebium hist. Ecclesiast. li. 1. Hæc olim & Bambyce dicta. Strabo.

Edico, cis. pen. pro. edixi, edictum, Comandare, παραγγέλλω, iubeo, decerno: & est proprie magistratuum.

Edicta, διατάγματα, προστάγματα, διαγράμματα, quæ sunt consulum, prætorum, & ædilium litteræ, quibus aliquid imperatur. Cic. pro Quintio: Quod prætor non fieri, sed ex edicto suo fieri iubet. Est etiam Edictum priuati hominis. Teren. in Heau. Primum hoc te oro, ne quid credas me aduersus edictum tuum Facere esse ausum. Itẽ Edicere pro denuntiare, siue præmonere. Plau. in Truc. Edico prius, ne duplices habeatis Linguas. Terẽt. in Hec. Edicam seruis, ne quoquam efferri sinant. Cice. 2. de Fin. Est tibi edicendum, quæ sis obseruaturus in iure dicendo. Vnde & Edicere diem ad conueniendum, edicere conuentum, edicere militibus prædam, apud Liuium. Ponitur etiam simpliciter pro dicere. Plaut. Truc. Sanus si uidear, edicam.

Edictio, onis, πρόσταγμα, edictum, mandatum, imperium. Plaut. Capt.

Edicto, as, are, Dire, ἀποφάσκω, eloquor, enuncio: frequẽt. ab edico: quod interdum pro simplici accipi, supra ostẽdimus. Plaut. Epi. Amorum summã edictaui tibi. Idem Amph. Edictas facta tua.

Edilis, le, pen. pro. pluraliter Edilia: uel Edulis, & Edulia, per quintam uocalem, Cose mangiatiue, ἐδώδιμα, βρώσιμα, dicuntur omnia, quæ ad esum pertinent. Gell. lib. 17. ca. 11. Quòd ex salutis usu foret, ut edilia defenderet ab arteria, depelleretq; in stomachum. Horat. lib. 2. Serm. Sat. 4. Vinea submittit capreas non semper edules.

Edisco, is, Imparare à mente, παρατίθημι τῇ μνήμῃ, memoria complector. Cic. 2. Tusc. Ita dulces, ut non legantur modo, sed etiã ediscantur. Ediscendus ad uerbũ libellus, Ci. 4. Aca.

Edissero, dissseris, pen. cor. Dechiarare, διεξέρχομαι, ἐξηγοῦμαι, explano, declaro. Pacu. Edissere fabulam hanc. Vir. lib. 2. Aen. Mihiq; edissere uera roganti. Plau. in Capt. Hæc mihi edissere. Ci. de Cla. Or. Quis docẽdo, edisserendoq; subtilior?

Edisserto, as, frequentat. Plau. in Amph. Ordine omne, ut quicquid actum est, edissertauit.

Editio, ἔκδοσις, ut, editio librorum. Quinct. in Procem. li. 1.

Editio, traditio. Liu. 4. Antias & Tubero Manlium, & Sulpicium cos. in eum annum edunt. cæterum in tam discrepanti editione & Tubero & Macer libros linteos auctores profitentur.

Edititius, iudex, quem altera pars elegerit. Ci. pro Planc.

Editus, a, um, Alto, ὑψηλὸς, altus, à uerbo edo. ut, edita loca dicuntur alta, & sese edentia, id est ostendentia. Liui. lib. 28. Tumulo editissimo. Editi colles, Cæs. 7. Bel. Ciui. Horatius metaphorice pro forti usurpauit lib. 1. Serm. Sat. 3. Viribus editior cedebat.

Edo, es, est, edi, esum, uel estum, Mangiare, uel edo, edis, correpta prima syllaba ab ἔδω, uescor. Virg. 4. Aen. Est mollis flãma medullas. Cic. ad Att. lib. 13. Edit, & bibit ἀδεῶς. Infinitiuum facit duplicẽ, Esse, ab edo, es: edere uero, ab edo, edis. Cic. 2. de Orat. Quem cum Catulus nuper audisset, fœnum alios aiebat esse oportere.

Edor, ederis, estur, præteritum esus sum. Pli. lib. 20. cap. 9. In Aegypto propter eius amaritudinem non estur.

Estur, impersonale. Plau. Most. Dies noctesq; estur, bibitur. Edendus, partic. Cice. de Amic. Multos modios salis simul edendos esse, ut amicitiæ munus expletum sit. Quandoque significat consumo. Horat. lib. 1. Epist. Quæ lædunt oculos, festinas demere, si, quod est animum, differs curandi tempus in annum.

Edo, edis, edit, pri. pro. edidi, editum, Mandar fuori, dar in luce, ἐκδίδωμι, est emittere, & quasi extra dare. unde edere librum est, librum publice legendum emittere. Ci. Nec se tenuit, quin contra doctorem suum librum ederet. Et quoniã, quæ generantur, ex utero in lucem prodeunt. Edi etiam pro nasci accipitur. Horat. lib. 1. Carm. Mecœnas atauis edite regibus. Sæpe significat exhibere: ut, Edere munus gladiatorium. Plaut. Edit quisque quod potest. Edere animam, pro mori. Cic. pro Sext. Spiritum P. Sextius animam, quam uix retinuit, edidisset. Sic Edere uitam: Edere frõdem, siue fructũ dicitur arbor apud Col. Edere herbas campi dicuntur. Edere leges, est conscribere, & promulgare. Edere nomen, pro imponere. Liui. lib. 1. L. Tarquinium Priscum edidere nomen. Est etiam Edere nomen, proferre uel efferre nomen suum, ut describatur. Qui etiam, Edere nomina, hodie dicere possumus quod procuratores apud acta curiæ præsentare dicunt. Edere oraculum, est diuinare. Edere rationes, facere computum cum aliquo. Ci. ad Att. lib. 7. Non rationes expectabam, quas tibi edidit. Edere scelus, committere. Edere testes, proferre.

Editus, partic. ut Editus Iouis satu apud Cic. Off. 1.

Edo, edonis, Mangione, idem quod edax, qui & mãduco dicitur. Nonius: Edones, & phagones, ab edacitate: unum Latinũ, & aliud Græcum. Varro: Edones Romam, ut turba intendat annona. sed propter phagones ficedulam pinguem, aut turdum non uideo.

Edoceo, ces, Insegnare con diligenza, διδάσκω, diligẽter doceo. Stat. 3. Theb. Non te cœlestia frustra edocuit, lauroq; sua dignatus Apollo est. Cic. in Tusc. Edocuit tamen ratio.

Edolo, as, pen. cor. Polire perfettamente, καταξέω, perfecte dolo, polio. Nonius: Edolare fabrorum est uerbum, cum materiarum complanatur asperitas. Translate Varro: Vnum ego libellum nõ edolem? Ci. Att. lib. 13. Quod usseras, edolaui.

Edomo, as, Domare, δαμάζω, domo. Ci. pro Sylla. Improbi ac perditi ciues, edomiti, atque uicti.

Edon, ἠδὼν, teste Seruio mõs Thraciæ, aut certe Macedoniæ, quæ Thraciæ proxima est, qui a Plin. lib. 4. cap. 11. appellatur Edonus. Vicini populi Edonii, uel Edoni, pen. longa. Horat. lib. 2. Carm. Non ego sanius Bacchabor Edonis.

Edonides, ἠδωνίδες, mulieres bacchantes, quæ furore diuino agitatæ mysteria Bacchi celebrabant. Ouid. Protinus in siluis matres Edonidas omnes. Quæ uidere nefas, torta radice ligauit.

Edonius, & Edonus, Thracius. Virg. 12. Aen. Ac Edoni Boreæ cum spiritus alto Insonat Aegæo. Sic Statius dixit, Edonas hyemes, pro frigore acerrimo, quale est in finibus Thraciæ.

Edor, ab antiquis appellatum far, quod postea Ador, teste Festo. dictum ab edendo, quòd populus Romanus trecẽtis prope annis ex omni frumẽti genere solo farre usus fuerit. Pli. lib. 18. cap. 7.

Edormio, is, Dormire à satietà, dormire ad satietatem. Cice. 4. Acad. Cum edormiuerunt, illa uisa, quàm leuia fuerint, intelligunt. Edormire uinum, siue crapulam, est dormiendo concoquere. Cic. 2. Phil.

Edormisco, scis, edormio. Ter. in Ad. Edormiscã hoc uilli.

Educatio, tam institutionem, quàm nutritionem complectitur. Ci. 3. de Fin. Bestiarum in fœtu & educatione laborem cum cernimus, naturæ ipsius uocem uidemur audire.

Educator, oris, τροφεὺς, nutritor. Ci. 2. de Nat. deo. Omniũ rerũ, parens, (ut ita dicã) atq; educator, & altor est mundus.

Educatrix, fem. gen. τροφὸς, ἡ. Cic. 1. de Legib.

Educo, cis, pen. pro. eduxi, eductum, Menar fuori, ἐξάγω, extra duco. Liui. lib. 1. In aciem copias eduxit. Virg. pro extraho posuit lib. 10. Eduxit corpore telum. Aliquando erigere. Idem lib. 6. Aramq; sepulcri Congerere arboribus, cæloq; educere certant. Aliquando nutrire. Terẽ. in Ad. Hunc maiorem adoptaui mihi, eduxi à paruulo meo. Educere, uerbũ est forense apud Cic. 5. Ver. Aditum est ad Metellum: eductus est Apronius: eduxit C. Gallius.

Educo, as, are, pen. cor. Alleuare, ἀγεῖσθαι, ἀνάγειν, nutrire. Ter. Ad. Vna à pueris paruoli Sumus educati.

EDVLCO

EDULCO, as, are, *Addolcire*, γλυκαίνω, dulce facere. Cn. Matius, apud Non. Edulcare conuenit uitam, Curasq; acerbas sensibus gubernare.

EDULIUM, *Companatico*, ἔδεσμα, ἐδωδὴ, quicquid ad prandiũ, cœnamq; edendi gratia apponitur, præter panem.

EDURE, dure. Ouid. 3. de Arte. Nec tamen edure, quod petit ille, nega.

EDURO, as, are, *Indurare*, σκληρόω, σκληραγωγῶ, ad laborem assuefacio. Col. lib. 11. cap. 1. A pueritia rusticis operibus edurandus futurus uillicus. Edurare, neutrum, pro Perdurare. Sene. de Breui. uitæ: Quina aut dena secula edurant.

EDURUM, *Molle, non duro*, ἀπόσκληρον, non durum, quasi extra durum. Virg. lib. 2. Geor. Plantis eduræ coryli Nascuntur. Quanquam uetusta quædam exemplaria habent, Plantis & duræ. utranque lectionem Seruius agnoscit. Pli. lib. 14. cap. 3. In pergulis seruntur escariæ appellatæ eduræ. Interdum Edurum pro ualde duro. Virg. 4. Georg. Eduramq; pyrum. Seruius.

E ANTE E ET F

EFFARI, *Parlare, proferire*. ἐκφαίνειν, ἀποφάσκειν, proprie est loqui. Cice. pro domo. Neque uerbum ullum solenne potuit effari. Virg. 2. Aen. Sic ore effata recepit ad sese. Effari etiã Augures dicebantur, cum ultimas augurii sui preces proferebant. unde effata sunt, ultimæ præcationes augurum, quas post fines auspiciorum extra urbem effabantur, ut Varr. & Seruius aiunt. Et ager post pomœria, ubi capiabantur auguria, dicebatur effatus. Cic. 2. de Legib. Interpretatur fatidicorum & uatum effata incognita. Effari templum, Cic. ad Att. lib. 13.

EFFATUM, Cic. 4. Acad. Fundamẽtum dialecticæ est, quicquid enuntietur (id appellant ἀξίωμα, quod est quasi effatũ) aut uerum esse, aut falsum.

EFFARCIO, is, effarsi, effartum, *Impir bene*, ἐκπληρόω, maxime impleo Cæs. lib. 7. Hæc interualla grandibus in fronte saxis effarciuntur.

EFFASCINO, nas, *Ammaliare*, καταγοητεύω Fascino. Solinus: Quædam in Africa hominum familiæ sunt, uoce atque lingua effascinantes. Est itaque Effascinare, noxio uisu, & fictis laudationibus exitium afferre. Plinius refert ex Cicerone mulieres, quæ duplices habent pupillas, oculis fascinum circumferre.

EFFAXILLO, as, exero, quòd exerto brachio, axilla ostẽdatur. Festus.

EFFICIENTER, Cic. de Fato: Non sic caussa intelligi debet, ut quod cuiq; antecedat, idem caussa sit; sed quòd cuique efficienter antecedat.

EFFECTUS, us, nomen. Plin. in Paneg. Vim effectumq; censuræ tuum.

EFFECTOR. Cic. de Diuin.

EFFECTRIX. Cic. de Fin: Pecunia est effectrix multarum uoluptatum.

EFFERO, effers, *Portar fuori, inalzare*, ἐκφέρω, extra fero. Ter. in Adel. Nunquid nam effert? occidi. Efferre pedem, egredi. Virg. lib. 2. Me ne efferre pedem genitor? Hinc Efferri cadauer dicitur, ἐκκομίζεσθαι, ἐκφέρεσθαι, dum sepeliebatur, quasi extra urbem ferri. siquidem apud ueteres solebant extra urbem sepeliri, nisi qui gessissent magistratus: honestiores tamen circa uias. Liui. Depugnabunt pro te ipsi, ac moriẽtur, ac se ultro efferrent. Interdũ est pro uehere, extollere. Virg. Extulit hæc Decios. Nonnunquam pro in altum eleuare. Virg. 5. Aen. Ostendit dextram insurgens Entellus, & alte Extulit. Interdum proferre, ut apud eundem: Vt belli signũ Laurenti Turnus ab arce Extulit. Interdum eleuare, minuereq;, quasi extra ferre, id est euacuare. Cic. lib. 2. de Orato. Illa, quæ aut conciliationis caussa leniter, aut permotionis uehementer aguntur, contrariis commotionibus efferenda sunt, ut odio, beneuolentia, misericordia, inuidia tollantur. Aliquando pro manifestum facere. Terẽ. in Phor. Vides tuũ peccatum elatum esse foras.

ELATUS, particip. Liu. 7. Coruus è conspectu elatus.

EFFERO, as, pen. corr. *Incrudelire*, ἀγριόω, ἀποθηριόω, efferum, id est crudelem, instar feræ, facio. Cic. 1. de Nat. deo. Arbitror multas esse gentes immanitate efferatas.

EFFERUS, a, um, *Crudele*, θηριώδης, ualde ferus. Virg. 8. Aen. Sæuitq; iuuentus Effera.

EFFERUESCO. Col. lib. 12. cap. 15. Vt in efferuescendo uinum se bene purget. Translate pro uehementer commoueri. Cice. pro Planc. Illæ undæ comitiorum, ut mare profundum, & immensum, sic efferuescunt quodam quasi æstu. Nonnunquam pro erumpere. Cic. de prou. Cons. Totum Pontum armatum efferuescentem in Asiam, atque erumpentem, ægre repulsum. Legitur & Efferueo in tertia decliuatione. Vir. 4. Geor. Stridere apes utero, & ruptis efferuere costis.

EFFICACITER. Plin. lib. 28. cap. 51. Capitis ulcera manantia, urina tauri efficaciter sanat. Idem lib. 18. cap. 6. Efficacissime contingit.

EFFICAX, cacis, *Efficace*, ἐνεργὴς, δεινὸς, quod ad agendum aliquid uim habet. Pli. lib. 24. cap. 15. Efficacibus docuit exemplis. Ibidem: Aduersus serpentes ex aceto pota efficax. Cœlius ad Cic. Nosti Marcellum, quàm tardus, & parum efficax sit.

EFFICACIA, ἐνέργεια, id est uis ad aliquid efficiendum. Plin. lib. 11. cap. 5. Efficaciæ, industriæq; neruos.

EFFICACITAS, idem Cic. 4. Tusc. Neruis, & efficacitati similes. Q. Cic. de peti. consul. Qui tantum habet in libidine artis, & efficacitatis, ut &c.

EFFICIENTIA, æ, idem quod effectus. Cic. 2. de Nat. Deo.

EFFICIO, is, *Far con effetto*, διαπράττω, perficio, faciendo assequor, præsto. Ter. And. Quid est, quod tibi mea ars efficere hoc possit amplius? Pro eodem dicimus Effectum dare, uel reddere. Ter. in And. Hoc ego tibi effectum reddam.

EFFIGIES, giei, *Effigie, sembianza*, εἰκὼν, ἐκμαγεῖον, signum ad alterius similitudinem, ueramue imaginem factum. Pli. lib. 10. cap. 44. Vnde origo fabulæ, Diomedis socios in earum effigies mutatos. Effigies humanitatis & probitatis patris filius, apud Ci. 2. de Fin. Dicitur etiam Effigia. Plau. in Rud. Veneris effigia hæc quidem est.

EFFIGIO, as, *Figurare*, εἰκονίζω, ad effigiem formo. August. lib. 7. de Ciu. De materiis, licet à fabro effigiatis.

EFFINGO, is, *Figurare, ritrarre*, διατυπῶ, ἀπεικάζω, effigiẽ rei alicuius ad uiuum exprimo. Cic. 1. Tusc. Quæ tam immensa magnitudo, quæ illa multa possit effingere? Quinct. Mihi uidetur M. Tullius, cum se totum ad imitationem Græcorũ contulisset, effinxisse uim Demosthenis, copiam Platonis, iucunditatem Isocratis.

EFFICTUS, Cic. pro Rosc. hæc conficta arbitror à poetis, ut effictos nostros mores in aliis personis uideremus.

EFFICTIO, ad Heren. li. 4. Effictio est, cum exprimitur & effingitur uerbis corporis cuiuspiam forma, quoad satis sit ad intelligendum.

EFFLAGITATIO, Cic. ad Brut. Neminem magis decet, quàm te, temp. amare, uel rebus gestis, uel studio, atque efflagitatione omnium.

EFFLAGITATUS, us, nomen, *Domanda con instanza*, pro uehemẽti postulatione. Cic. 7. Verr. Coactu, atque efflagitatu meo.

EFFLAGITO, as, *Domandare con instanza*, λιπαρῶ, uehementer flagito. Virg. 12. Aen. Notumq; efflagitat ensem.

EFFLEO, es, ere, *Consumar piangendo*, flendo cõsumo. unde efflere oculos dixit Quinct. 6. declam. pro nimio fletu se exæcare.

EFFLIGO, gis, p. p. efflixi, efflictum, *Affligere*, affligo. Plaut. in Asin. Quam tu propediem effliges scio.

EFFLICTIM, uehementer. Plau. in Amph. Efflictim amare.

EFFLO, as, *Cacciar con fiato*, ἐκφυσάω, flatu abigo, expiro. Varr. lib. 1. de Re rust. Bestiolæ, si quæ prope nascuntur, aut inferuntur, efflantur, aut ariditudine cito pereunt. Inde efflare animam, pro mori. Suet. Prius quàm efflaret animam, pro mortuo deseri iussit. Efflauit extremum halitum, id est mortuus est. Cic. 2. Tusc.

EFFLORESCO, *Fiorire grandemente*, ἐξανθέω, ualde floreo, & per translationem uigeo, excello. Ci. in Lælio: Efflorescit amicitia.

EFFLUO, *Spargersi fuori*, ἀποφέρομαι, ἐκρέω, extra fluo, effundor. Cato de Re rust. cap. 1. Vinum effluet, aqua manebit. Cic. 2. Tusc. Num tu ingemuisse Epaminundam putas, cum una cũ sanguine uitam effluere sentiret? Translate. Pro diuulgari. Teren. in Eun. Vtrunque falsum est, effluet, id est non tacebitur. Effluere etiam dicitur, quod è memoria excidit. Ci. 2. de Fin. Bona præterita non effluere sapienti, mala meminisse non oportet.

EFFLUENTIA, æ, *Spandimento*, ἐκροὴ, effluxus. Pli. lib. 26. ca. 10.

EFFLUUIUM, uii, ἔκρυσις, effluendi actus, Plin. lib. 7. cap. 51.

EFFOCO, as, are, *Soffocare*, πνίγω, ἄγχω, suffoco. Sene. de Breu. uitæ.

EFFODIO, dis, pen. pro. *Far fosse, cauare*, κατασκάπτω, ἐξορύττω, fodiendo eruo. Plau. in Cas. Ex sterquilinio effossa tua illæc præda est.

EFFOEMINATE. Cice. Caue ne quid indecore effœminateq; faciat.

EFFOEMINO, as, p. c. *Effeminare*, ἀποθηλύνω, in mulierem mollitiem cõuerto. Sal. Corpus animumq; uirilem effœminat.

EFFOEMINATI, ἐντεθηλυμένοι, θηλυδρίαι, molles & lasciui dicuntur. Cic. 3. Phil. Intolerabile est seruire impuro, impudico, effœminato.

EFFOETUS, a, um, *Quella cosa, c'ha già mandato fuori il suo parto*, quod iam fœtum edidit. Colu. lib. 7. cap. 12. Primus effœtæ partus

partus amouendus est. Item pro fœtu qui emissus est. Idem lib.8.cap.5. Cum grex fuerit effœtus, hoc modo deponatur. Effœta, quoque dicitur, quæ parere desiit, quasi frequẽti partu lassata. Plin.lib.10.cap.53. Est tanta gallinis fœcunditas, ut aliquæ sexagena pariant oua, aliquæ quotidie, aliquæ in tantum, ut effœtæ moriantur. Quo in loco effœtas dixit gallinas, fœtu destitutas, eneruatas. Effœtæ uires, quæ uigore pristino amisso elanguerunt. Vir.5. Aen. Frigent effœtæ in corpore uires. Similiter effœtam tellurem dicimus, ut idẽ lib.1.Geor. Effœtos cinerem immundum iactare per agros. Vbi Seruius: Continua fertilitate lassatos: ut etiam frequẽti partu effœta dicitur mulier. Colu.in Præfat.1. lib. Quod existiment ubertate nimis prioris æui fatigatum, & effœtũ solum, nequire pristina benignitate præbere mortalibus alimenta. Cic.in Cato. Libidinosa & intemperans adolescentia effœtum corpus tradit senectuti, id est debile & infirmũ. Effœte, aduerbium, Mart.lib.1.

EFFORO, as, p.c. *Forare*, τετραίνω, τετράω, perforo. Colu.ca.1. lib.9.

EFFRAENATVS, *Sfrenato*, qui frænum detraxit, nec regi potest. translate dicitur de re, quæ omnem egreditur modum. Cic. de Arusp.resp. Cuius ego de effrænato & præcipiti furore quid dicam? Idem 3.de Fin. Libido effrænatam appetẽtiam efficit.

EFFRAENATE, dissolute. Cice.4.Tuscu. An propter infinitum odium tyranni effrænatius in Arantem inuaserit. Idem de Sen. Cuius uoluptatis auidæ libidines temere & effrænate ad potiundum incitantur.

EFFRAENATIO, onis. Cic.5.Phil. Quæ effrænatio impotentis animi?

EFFRAENVS, a, um, uel effrænis, & hoc effræne, *Che non ha freno*. ἀχάλινος, carens freno. Liu.4. Frænos ut detrahãt equis, imperat.

EFFRICO, as, fricando excutio. Sene.epist.96. Rubigo animorum effricanda.

EFFRINGO, gis, *Frangere*, διαῤῥήγνυμι, est ui quadam, & impetu frango. Terẽ.in Ad. Fores effregit, atque in alienas ædes irruit.

EFFRACTOR, qui fracto ostio, aut sera in ædes, uel arcam alienam irrumpit. Pau in l.iii.de offic. præfe uigil. Cognoscit Præfectus uigilum de incendiariis, effractoribus, furibus. & Vlp.l.j.de effract.

EFFRACTARIVS, rii, qui effringit. Sen.epist.69.

EFFRACTVS, partic. Cic.pro Mur. Eamq; urbem sibi Mithridates Asiæ ianuam fore putasset, qua effracta, & reuulsa, tota pateret prouincia.

EFFVGIO, is, διαδύομαι, fugio, euado. Virg. 3. ecl. Nunquam hodie effugies. Interdum celeriter transeo. Vir.3.Aen. Effugimus scopulos Ithacæ. Cic.pro Pomp. rex ipsũ è manibus effugit.

EFFVGIVM, gii, *Il scampo*, ἀποφυγὴ, euasio. Liu.li.24. Si effugiũ petuisset, id est uia euadendi. Cic.de Nat. Quasdam animãtes habere effugia pennarum.

EFFVLCIO, is, fulcio. unde effultus, partic. Virg.7.Aen. Atque harum effultus tergo, stratisq; iacebat Velleribus.

EFFVLGEO, es, ἀποστίλβω, uehementer fulgeo. Virg.8.Aen. Instructo Marte uideres Feruere Leucaten, auroq; effulgere fluctus.

EFFVNDO, is, *Spargere, spandere fuori*, ἀποχέω, ἐκχέω, extra spargo. Plau.in Asin. Totamq; effudit fidelıam. Per translationem consumere. Cic.lib.2.Off. Multi patrimonia effuderunt, inconsulte largiendo. Sic effundere ærarium dixit, Ci. 3.Tusc. pro euacuare. Nonnunquam pro erumpere, & magna cupiditate egredi. Cic.ad Brutum: Timore perculsa ciuitas, tota ad te se cum coniugibus & liberis effundebat. Quandoque emittere. Virg.3.Geor. Ruuntq; effusi carcere currus. Quandoque profligare. Salust. Effuso, ac profligato peditatu.

EFFVSIO, Cic.2.de Nat.deo. Aquæ etiam admixtum esse calorem, primum ipse liquor, tum aquæ declarat effusio. Interdum prodigalitas. Cic.pro Rosc.Ame. Quos sumptus, quas effusiones fieri putatis.

EFFVSE. Cic.pro Sext.Rab. Large, effuseq; donare alicui.

EFFVTIO, effutis, pe.p. *Parlare imprudentemente*, ἀναβλύω, ἐξαγορεύω, inepte, & inconsulte loquor. Translatio sumpta à uase futili, quod paruulo ore, fundo acuto, nihil in se cõtinet. Teren.in Phor. Ne uos forte imprudẽtes foris Effutiretis. Horat.in Art. Effutire leues indigna tragœdia uersus. Varro. Enax uerbum nihil significat, sed effutitum naturaliter est. Nonius Effutire exponit pro dicere cum mendacio, adducitq; Cic.5.Tusc. Vbi sic ait: Nec hoc sic agit, ut ex tempore quasi effutire uideatur. Effutitus partic. Cic.2.de Diuin. Quorum partim ficta aperte, partim effutita temere.

E ANTE G

EGELIDO, *Disghiacciare*, quod gelatum est dissoluo. Sidonius.

EGELIDVS, a, um, *Tepido*, quod de summo gelu aliquid remisit. Ouid. Sed gelidum Borean, egelidumq; Notum. Col.li.10. Nunc uer egelidum, nunc est mollissimus annus. Seruius ualde gelidum interpretatur, explicans locum illum. Virg. 8.Aen. Egelido secretum flumine.

EGENVS, pen.pro. *Bisognoso*, ἄπορος, cui desunt uitæ necessaria. Liu.9. Omnium egena corpora humi prostrauerunt. Virg. 8.Aen. Rebusq; ueni non asper egenis.

EGEO, es, egui, alicuius rei inopia laboro, *Hauer bisogno*, ἀπορῶ, ἀπορέομαι, & tam genitiuo, quàm datiuo iungitur. Cic.1.de Fin. Consumptus patrimoniis egent. Idem 2.de Diui. Illud Romanis hominibus gloriosum, ut Græcis de philosophia litteris non egeant. Hinc egens. Ci.de Amic. Egentes abundant, & imbecilli ualent. Egentior, us. Cic.Att.lib.6. Nihil rege egentius. Egestas, Vir.& Cic.

EGERO, is, egessi, egestum. Col.lib.8. Stercus ex columbariis egeritur.

EGERMINO, as, *Germogliare*, βλαστάνω, germino. Col.lib.5.cap. 5. Malleolus cum egerminauerit, ad unam materiam reuocato. Idem lib.4 cap.17.

EGESTA, urbs in Sicilia, quam Aeneas condidit, & ab Acestis matre Egesta eam nominauit. Erat autem Egesta filia Hippotæ Troiani, quam pater ne marinæ beluæ traderetur, impositam nauiculæ diis & uentis commisit, quę tandem in Siciliam delata à Crimiso amne compressa, Acestem edidit. hæc postea Segesta dicta, & Segestani, incolæ. Pli.lib.3.c.8.

EGESTIO, nis. Pli.Epist.e19. Publicarum opum egestione.

EGESTVS, us. Sen.3. de Natu. Corpora ad egestum uenter exhaurit.

EGREDIOR, eris, extra gradior, exeo, *Vscir fuori*, ἐκβαίνω, ἐξέρχομαι. Ter. in And. Vnde egreditur? Ibidem. Egreditur ab ea, de domo eius. Dicimusq; Egredior templo, & è templo, & templum.

EGREGIE, excellenter. usurpatur pro ualde. Ter. in And. Horum ille nihil egregie præter cetera studebat. placet.

EGREGIVS, a, um, *Egregio, scielto*, ἐξαίρετος, ἀπόλεκτος, quasi ex toto grege electus, excellens. Ter.in And. Forma egregia, & ætate integra. Proprium comparatiuum non habet: quo tamen usi sunt ueteres. Lucr.li.4. Nam nihil egregius, quàm res secernere apertas A dubiis. Iuuen. Etiam Lucretium imitatus ab Egregie aduerbio formauit comparatiuum Egregius, pro magis egregie. Egregius, inquit, cenat, meliusq; miserrimus.

EGRESSVS, Cic.in Pis. Frequentia sua uestrum egressum ornando.

EGVLA, sulfur, lanis suffitu, mollitiem, candoremq; inducens. Plin.lib.35.cap.15.

EGVRGITO, as, exhaurio. Plau.in Epid. Atque egurgitem domo prorsus.

E ANTE H ET I

EHEM, *Oh, eh*, ἆ, interiectio subito aliquid deprehendentis. Teren.in Eun. Quis hic loquitur? ehem, tu ne eras hic mi Phædria? Idem in Ad. Ehem opportune, te ipsum quærito.

EHEV, *ahi, ahi*, αἴ, interiectio dolentis. Virg.2.Eclo. Eheu, quid uolui misero mihi?

EHO, *O la*, ὦ, εἶα, interiectio ad se uocantis. Interdum etiam excitatiua particula est, qua attentionem nobis paramus eius, cum quo loquimur. Ter. Eho, dic mihi, si omnes coniectum hunc in nuptias Inimici uellent, quòd, nisi hoc, consilium darent? Idem in Eun. Ehodum, dic mihi, est ne, ut fertur, forma? Alias interiectio admirantis, ut apud eundem in And. Eho, an tute intellexisti hoc assimularier.

EI, οἱ, αὐτῷ, datiuus ab Is, ea, id, aliquando habet qualitatis uim. Teren.in And. Ei ne ego ut aduerser? id est tali, tam bono. In metro plerunque monosyllaba dictio est, ut Cui, & Huic: licet quandoque etiam duarum syllabarum reperiatur: ubi e, modo corripitur, modo producitur. Iuue. Ite uiam pergant, & eidem incumbere sectæ. Lucr.li.6. Scilicet & fluuius qui uisus maximus ei.

EIA, *Hor su, hor via*, εἶα, modo adhortantis est. Mart.li.2. Eia age rumpe moras. Interdum corripientis. Ter.in Eun. Eia, haud sic decet. Varios præterea usus habet.

EIACVLOR, aris, deponens, & Eiaculo actiuum, *Lanciare*, ἐκβάλλω, longe iaculor. Ouid.4.Meta. Foramine longas Eiaculatur aquas.

EIECTAMENTVM, ti, pro excremento. Tacit.de morib. Germanic.

EIECTIO, Cic.Att.lib.2. Mortem & eiectionem timemus.

EIECTITIVS, a, um, ἐκβόλιμος. Pl.l.11. Vulua eiectitiis uocatur.

EIECTO, as, are, frequent. Plaut. Merc. Ne hic re opprimeret imprudentem, atque eiectaret. Fauilla eiectata. Oui.2.Met.

EIACIO,

Eiecto,as,expello. Cic. Terentiæ lib. 14. Eiicere nos,magnū fuit. Pro extēdo. Virg. 10. Aen. Eiectoq; incumbit cernuus armo. Pro naufragu idē posuit 4. Aen. Eiectum,littore egentem Excepi. Eiicere pro abortiri,ut intelligas accusatiuum partum. Vlpia. l. si seruum. ff. ad legem Aquil. Si mulier pugno percussa eiecerit.

Eivlatio, ὀλολυγμὸς, clarus,& sonorus plāctus Plau. Capt.

Eivlat. Cic. de Arusp. resp. Eiulatus & gemitus Philoctetæ.

Eivlo,as,are,uoce in altum sublata plorare. Cic. 2. Tusc. Herculem uiderat in Oeta magnitudine dolorum eiulantem.

Eivro,as,are, *Giurare*, ἐξομνύω, ἀπαυδάομαι, idem est quod præstito ante iuramento,se re aliqua liberare. Vnde, Eiurare iudicem iniquum,est,interposito iuramento sibi iudicem suspectum esse nomine iniquitatis,eius iurisdictionem declinare. Cic. 12. Phil. Sic me iniquum eiurabant, de me querebantur. Eiurare forum iniquum est iurisdictionem fori alicuius detractare,interposito prius iuramento, se in eo foro ius suum tueri non posse. Cic. 5. Verr. Negociatores putant esse turpe id forum sibi,in quo negocientur, iniquum eiurare. Cic. in Epist. ad Pætum: Quod mihi bonam copiam eiures,nihil est,id est quod iures tibi non suppetere facultates ad faciendum impendium cenæ: quam Cice. per iocum ab eo petebat. Pro eodem legitur Eierare. Cic. 2. de Orat. Eiero,inquit,iniquus est.

Eivsmodi, *Di cotal maniera*, τοιοῦτος. & Eiuscemodi, nomina sunt indeclinabilia,ex duobus genitiuis composita,idem significantia quod Talis. Ter. in And. Qui cum ingeniis conflictatur eiusmodi. Ci. pro Pomp. Genus belli est eiusmodi.

E ANTE L

Elabor,pe.pr. *Fuggire, sdrucciolare*, διεξάγω. effugio ut anguilla manu comprehensa lapsu fugit. Virg. 1. Aen. Antenor potuit mediis elapsus Achiuis Illyricos penetrare sinus. Cum uellet significare eum è manibus pene Græcorum ipsum cōprehēdentium euasisse. Sic Plau. in Capt. Ea spes elapsa est. Planc. ad Cic. Elapsus sum iis.

Elapsvs. Cic. in Som. Scip. Eorum animi qui se corporis uoluptatibus dediderunt,corporibus elapsi circum terram ipsam uolutantur.

Elaboratio,ad Here. Hæc non uidentur fieri posse sine elaboratione.

Elaboro,as,are, *Affaticarsi grandemēte*, ἐξεργάζομαι, ἐκπονέω, est summo labore niti. Cice. Capi. Enitere,elabora,effice. Elaboratus amor, Horat. Epod. 14.

Elacata,genus salsamenti,uulgo Malandrea. Col. li. 8. c. 17.

Elacatasvm, ἐλακάταιον, mons Thessaliæ. Stephanus.

Elactesco,scis,est album fieri ad modum lactis. Pli. lib. 20. cap. 21.

Elaea,urbis nomen in Creta insula. Plin. lib. 4. cap. 12. Est etiam insula in Propontide,contra Rhyndaci amnis ostiū. Idem cap. ult. lib. 5. Est item Elæa, Aeolidis oppidum, non procul à Caico fluuio. Pomp. lib. 1. & Pli. lib. 5. cap. 30.

Elangveo,gues, ἐκκάμνω, languore conficior. Pli. de Vir. Illust. Campaniæ deliciis elanguit. Liu. 23. Neque tamē elanguit cura hominū ea mora. Idem 5. Differēdo elanguit res.

Elangvesco,scit,ualde infirmus fio. Gel. li. 2. Omnis uigor animi,corporisq; elanguescit. Liu. 1. Vt elanguescendū aliena ignauia esset. Cornus elanguescens,& iam casura, Silius lib. 4.

Elaps,genus serpentis. Plin. lib. 32. cap. 5.

Elapido,lapidibus purgo. Pli. lib. 17. cap. 4. Elapidato loco.

Elargior,giris, *Donare*, διαδίδωμι, διανέμομαι, largior. Liui. Elargiendo de alieno,popularem fieri quaerentes.

Elassesco,is,ere, καταπονοῦμαι, ἐκκάμνω, lassum fieri. Pli. lib. 16. cap 11.

Elate,es, Plin. lib. 12. cap. ult. Species abietis, quam alii Palmam,alii Spathen appellant. Diosc. uero, Galenus, Aegineta,& Hesychius Elaten uocant tenerum palmæ germē. quorum sententia uidetur uerisimilior.

Elate,aduerb. Ci. in Orat. ut Demosthenes certe possit summisse dicere,elate Lysias fortasse non possit,id est grauiter, & ample.

Elaterivm, ἐλατήριον, medicamenti genus ex siluestri cucumere confectum,ad purgādum aluum accommodatum. Pli. lib. 20. cap. 1.

Elatio, Cic. de Fin. Lætitia quasi gestientis animi elatio uoluptaria.

Elatro,as,quasi quodam cum latratu eloquor. Horat. lib. 1. epist. ad Lollium.

Elatvs, καταφρονούμενος, μεταίωρος, superbus,arrogans à uerbo effero Cice. contra legem agra. Quibus illi rebus elati, & inflati. Elatus arrogantia,superbia, insolentia, Cæsar. 3. Bel. Ciui.

Elavo,p.c. *Lauare*, ἐκπλύνω, eluo,lauo. Col. lib. 11. cap. 10. Cum fuerit oliua elota. Elauare se bonis, per translationē pro spoliare. Plau. in Asin.

Eldana, ἐλδαναία, oppidum Vaccæorum. Ptol. lib. 2. cap. 6.

Elea, ἐλέα, Stra. lib. 6. Ciuitas est Lucaniæ, à Phocensibus cōdita, Parmenidis, & Zenonis Pythagoricorum patria: qui ab ea Eleatæ dicuntur.

Electio,nis, *Elettione, eletta*, ἐκλογή, αἵρεσις, selectio,& approbatio. Cic. in Orat. Iudicium,electioq; uerborum.

Electo,as,frequentatiuum ab elicio. Plaut. in Asin. Electabo,quod illud sit,id est,elitiam.

Elector,oris. *Elettore*, qui eligis auctor ad Heren.

Electra,secūdū Hesiodo, nympha Oceani & Thetios filia, uxor Atlantis: cuius filia quædam etiam Electra dicta, quæ Ioui Dardanum peperit: dicente Virg. lib 8. Dardanus Iliacæ primus pater urbis & auctor, Electra,ut Graii perhibent Atlantide cretus. Et subdit: Electram maximus Atlas Edidit,ætheros humero qui sustinet orbes.

Electrivs,a,um,ut Electria tellus,id est, Samos: sortita nomē ab Electra Dardani matre,filia Atlātis. Val. Flac. Arg. 1.

Electrvm, ἤλεκτρον, gummi siue lacryma, succusve creditur est ex arboribus pinei generis profluens. A Latinis succinum dicitur. Multum laborarunt ueteres ubinam electrū nasceretur: aliis dicentibus ad Padum fluuium esse populos arbores,ex quibus deflueret: aliis credentibus in insulis quibusdam maris Adriatici gigni quas idcirco Electridas uocauerunt. hodie uero notissimum est, electrum prouenire in īnsula maris Germanici non procul à litore Prussenico, quā Germani sua lingua Sudauu appellant. ex cuius insulæ scopulis in mare delapsum,partim Oceani æstu ad litus eiicitur,partim rusticorum opera in ipso mari colligitur. Neque tamē uerum est,ex arboribus defluere,sed è saxis. Primo autem cum emanat,liquidum est,sed maris aerisq; frigiditate in eam,quam uidemus,duritiam cōcrescit. Est itaque electrum,nihil aliud quam bituminis genus,maris regionisq; frigore ex liquida consistentia in duritiam commutatū. Ab huius similitudine uerisimile est dictum esse quoddam metalli genus,quod ex parte quadam auri & argenti commistione conficitur,dicente Plin. lib. 33. cap. 4. Aurum in quo quinta argenti portio est,electrum uocatur.

Electvs,us, Ouid. 2. Epist. In necia electu parua futura mora est.

Eleemosyna, *Limosina*, ἐλεημοσύνη, quod inopi datur: ab ἔλεος, miseratio. Spartianus de Caracalla, Nō lentus in eleemosynam.

Elegans,p.c. *Elegante, polito*, à uerbo Eligo, ut Cice. lib. 11. de optimo dic. gen. innuere uidetur, cum inquit: Nam si elegātem se uideri uolet,eliget quibus utatur. Est igitur Elegās, idem quod cultus,ornatus, φιλόκαλος, κομψός. Cic. 2. de Fin. Mundos,elegantes,optimis cocis,pistoribus. Ter. in Eunu. Cum ipsum me noris, quàm elegans formarum spectator siem. Vbi Donatus: Elegans spectator est,qui sit cunctantis & fastidiosi iudicii,cui non quid placet facile. Cice. 6. Ver. Istos,qui se elegantes dici uolunt. Gel. lib. 11. ca. 2. Elegans homo non dicebatur cum laude,sed id fere uerbum ad ætatem M. Catonis, uitii non laudis fuit. Cato l. de Moribus: Auaritiam omnia uitia habere putabant, sumptuosus, cupidus,elegans qui habebatur,is laudabatur.

Eleganter, κομψῶς, Idem 1. de Fin. Hoc ipsum elegantius poni,meliusq; potuit. Idē ad Brutum: Tibi is exponet, qui & optime omnia nouit,& elegantissime expedire, & deferre ad te potest.

Elegantia, *EleganZa, politeZZa, netteZZa*, φιλοκαλία, κομψότης, munditia,lautitia,ornatus. Cic. in Orat. Fucati medicamenta candoris & ruboris omnia repellentur: elegātia modo & munditia remanebit 2. de Fin. Contemnit disserendi elegantiam. Idem 3. de Fin. Agricultura abhorret ab omni politiore elegantia. Elegantia in oratione uirtus est. huius duæ sunt partes, Latinitas,& explanatio. Latinitas, quæ sermonem purum seruat ab omni uitio: explanatio, quæ reddit apertam & dilucidam orationem.

Elegia,pen.pro. *Elegia, uerso misserabile*, ἐλεγεία, ἐλεγεῖον, siue Elegeia per quinque syllabas, Latine sonat,carmen miserabile,ab ἐλεέω, misereor,quòd hoc potissimum genere carminis miserabiles hominum ærumnæ,& amoris querimoniæ soleant decantari. quanquam postea etiam rebus etiam lætis seruire didicerit,ut testatur Horat. de Arte: Versibus, (inquit) impariter iunctis querimonia primum, post etiam inclusa est uoti sententia compos. Ad huius uocis etymologiam alludit Ouid. in epicedio Tibulli his uersibus: Flebilis indignos Elegeia solue capillos: Ah nimis ex uero nunc tibi nomen erit.

Elegia,elegiorum,pro carminibus elegis. Plaut. Merc. Meæ impleantur carbonibus elegiorum fores.

ELEGIDION,ἐλεγείδιον,Perſius Saty.1.Si qua elegidia crud Dictarunt.

ELEGVS,a,um,ut elegus uerſus,flebilis. Horat. lib.1. Carm. Ode 33.

ELEGVS,gi,ἔλεγος,ἐλεγεία,idem quod elegia,ſiue carmen elegiacum.Oui.2.Faſt.Nunc primũ uelis elegi maioribus itis.

ELEI,p.p.ἠλεῖοι,populi in Peloponneſo, Elidem incolentes, clariſſimi propter ludos Olympiacos,quorum præfecturã Elei habuerunt.unde Elei equi.Lucan.lib.1.

ELIADES,equæ dicuntur,quæ ex Olympico certamine palmam referunt.Seruius in illud Virg.1. Geor. Eliadum palmas Epirus equarum.

ELELEIS,idis,mulieres bacchantes: ἀπὸ τοῦ ἐλελίζειν,à uociferando.Ouid.14.Epiſt.Nunc feror,ut Bacchi furiis Eleleides actæ.

ELEMENTA,orum,Elementi,στοιχεῖα,ſunt principia omnium rerum,ex quibus reliqua omnia componuntur, & in quæ reſoluuntur,ignis aer,aqua,& terra.Cic.2.de Nat.deo.Omne corpus aut aqua,aut ignis, aut aer,aut terra, aut quæ ex iis componuntur.Horum ſimilitudine etiam notas litterarum elementa uocamus: quòd ex iis primum ſyllabæ,deinde ex ſyllabis dictiones conſtituãtur. ſicut enim illa coeuntia omne corpus efficiunt: ſic hæ coniunctæ litteralem uocẽ quaſi corpus aliquod componunt.Sic lex Moyſi,& omne uetus teſtamentum,elementum dicitur ab Apoſtolo: è quibus quaſi ex elementis & religionis exordiis Deum diſcimus.

ELEMENTARIVS,a,um,Sen.lib.5.Ridicula res elementarius ſenex.Iul.Capitol.Puer litteris elementariis imbutus.

ELENCHVS,chi,Latine argumentum,ab ἐλέγχομαι,argumentor.plerunque tamen pro argumento ſophiſtico. Sunt etiã Elenchi margaritæ.Plin.lib.9.cap.35.Iuuen.Sat.6. Auribus extenſis magnos commiſit elenchos.

ELEO,es,ῥυπαίνω,maculo.Lucil.li.6.Si ueſtimẽta eleuit luto.

ELEPHAS,elephantis,& elephãtus,ti,animal, eſt omnium terreſtrium maximum,duos habet dentes,ex quibus fiunt opera eburnea.Vires tauri,aut elephantis. Idem 2.de Nat.deo. Manus data elephantis,quia propter magnitudinem corporis difficiles aditus habebant ad paſtum. Poetæ nonnunquã Elephantum pro ebore poſuerunt.Virg.lib.3.Geor. In foribus pugnam ex auro,ſolidoq; elephanto.Elephãti biennio utero graueſcunt,nec amplius quàm ſemel gignũt, nec plures quàm ſingulos: uiuunt annos trecentos.Hos primum uidit Italia. Pyrrhi regis bello in Lucanis: unde & boues Lucas nominauit: quoniam Itali maximam quadrupedẽ, quã haberent,uocarent Bouem.

ELEPHANTIA,ſiue Elephantiaſis,ἐλεφαντίασις, morbus eſt, quem uulgus medicorum Lepram uocat: ita tamẽ ut alium eſſe intelligamus à Lepra Græcorum, quæ ſcabiei ſpecies eſt,cutem manifeſtis cruſtis obducens. Oritur Elephantiaſis à ſanguine atræ bilis naturam habente, qui temporis proceſſu in perfectam atram bilem conuertitur. Rationem huius nominis referunt ad elephanti naturam, cuius cutis ulceroſis quibuſdam uallibus infeſtatur. Plin.lib. 26. auctor eſt,elephantiaſim in Italia ante Cn. Pompeii tempora non fuiſſe.

ELEPHANTIACVS,ἐλεφαντιῶν,ἐλεφαντιακὸς, qui morbo elephantiæ laborat.

ELEPHANTINI libri,apud priſcos fuerũt,in quibus S.C.ſcribebantur.

ELEPHANTINVS,a,um,pen.cor. Elephantinum emplaſtrum deſcribit Celſus lib.5.cap.19.ſic dictum,quòd ſit percandidum,quaſi eburneum.

ELEPHANTIS,tidis,poeta,qui libellos ſcripſit, quibus uaria genera concubitus complexus eſt.Mart.lib.12.Nec Molles Elephantidis libelli. Eſt etiam Nili inſula infra ultimam eius fluuii cataractam.Plin.lib.5.cap.9. Strabo Elephantinam appellat.

ELEVO,as,pe.cor.Leuare,laZare,μετεωρίζω,ἐπαίρω, ſurſum leuo,in altum tollo,Plaut.Cape dum lapidem hunc,atque eleua. Item rem aliquam minuo,extenuo.Liu.li.3. Si uana noſtra auctoritas ad plebem eſt,uos eleuatis eam.Ci. in Tuſc. Nihil eſt,quod tam eleuet ægritudinem.

ELEVS,untis,ſiue potius Elæus,ἐλαιοῦς,Steph.oppidũ in Thracia Cherroneſo. Pli.li.4.cap.11.Incolæ Elæuntii, ſiue Eleuſii,ἐλαιούσιοι.

ELEVSA,ſiue potius Elæuſa,inſula Ciliciæ adiacens. Plin.lib. 5.cap.31.

ELEVSIS,& Eleum,ciuitas in Attica prouincia, in qua regnauit Eleuſius,qui cum Cererem filiam quærentem liberaliſſime hoſpitio ſuſcepiſſet,illa pro munere oſtendit ei omne genus agriculturæ,filium etiam eius Triptolemum., recens natum,per noctem igne fouit,per diem diuino lacte nutriuit: cumq; grandiuſculus factus eſſet, curiui ſuo impoſitum per totum orbem miſit ad uſum frumentorum hominibus indicandum ex quo.Eleuſini Cereri ſolennia ſacra inſtituerunt.Strabo lib.8.

ELEVSINVS,a,um,Virg.1.Geor.Tardaq; Eleuſinæ matris uoluentia plauſtra.

ELICES,pen.cor.Foſſi d'intorno à i campi, ἀγωγοὶ, ſulci aquarii, per quos aqua collecta ex agro educitur: ab eliciendo dicti. Colu.lib.1.cap.8.

ELICIO,is,pen.cor.cui,citum,Elicere,ἐξάγω,educo.Oui.Credibile eſt lacrymas elicuiſſe deo.Ci.1.de Orat. Verbum ex eo nunquam elicere potui de ratione dicendi.

ELICIVS.Iupiter in Auentino colebatur: ab eliciendis fulminibus.Ouid.3.Faſto.Nunc quoque te celebrant, Eliciumq; uocant.

ELIDO,dis,pen.pr.eliſi,eliſum,Fracaſſare,ἐκθλίβω,effringo excludo,occido.Cic.3.Tuſc.ægritudines,ipſo trunco euerſo, omnes elidendæ ſunt. Plaut. in Rud. Iubeo oculos elidere. Virg.8.Aen.Geminoſq; premens eliſerit angues. Plin.lib. 11.cap.37.Ceteris oſſibus leonis eſt tanta duritia, ut ignis elidatur,uelut è ſilice.Suet.in Cæſare:Præ turba eliſi, exanimatiq; ſunt.

ELIGO,gis,p.e.Eleggere,far elettione,ἐκλέγω, αἱροῦμαι, è quouis numero,ex omni copia.Cic.4.Acad.Quam potiſſimum ſententiam & diſciplinam melius eliget? Idem 1. Verr. Quoties ille tibi poteſtatem optionemq; facturus ſit, ut eligas utrum uelis. Electus.Ci.1.de Fin.Electis uerbis dictatæ res. Deligo uero ſignificat ex magis idoneis aliquem legere ad aliquid agendum.

ELIMINO,as,p.e.Cacciare di caſa,mandar fuori,ἐξωθέω, ἐκβάλλω,extra limen eiicio,excludo.Pompo.ad Nonium: Eliminabo extra ædes coniugem. Ennis Medea: Antiqui herilis fida cuſtos corporis quid ſic extra ædeis eliminatur? Eliminare dicta,dixit Hora.lib.epiſt.pro enunciare,quaſi extra limen efferre.

ELIMO,as,Limare,ἐκδιαῤῥινῶ,proprie eſt lima conficere.Oui. 4.Met.Retiaq; & laqueos,quæ lumina fallere poſſent, Elimat. Inde Elimare opus,pro ornate,& abſolute conficere. Cic.ad Att.lib.16.Velim σχόλιον,aliquod elimes ad me. Interdum pro lima abradere.Pli.lib.34.cap.18. Elimatam ſcobem in fictili crudo coquunt in caminis.

ELINGVIS,gue,ἄγλωττος,ſine lingua. Item qui loqui nõ poteſt,etiamſi linguam habeat.Cic.pro Flac.Conuicit,& elinguem reddidit.

ELINGVO,as,Priuare della lingua,ἀπογλωττίζω,linguam extraho.Plau.in Aul.Si ego te non elinguandam dedero uſque à radicibus.

ELIQVAMEN,quod eliquatum eſt ex re aliqua,ut ea carnibus aut piſcibus uulgus Salmuriam uocat.Col.lib.9.cap.14.

ELIQVESCO,is,liquidum fieri.Varr.1. de Re ruſt. de olea loquens.Alia ad cibum eligitur,alia ut eliqueſcat.

ELIQVO,as,pen.cor.Far liquido,τήκω,ἐκτήκω,liquidum facio, ut cum aurum igni diſſoluimus. Eſt etiam liquide purgare. Sen.lib.3.Nat.quæſt.

ELIS,ἦλις, oppidum in Occidentali tractu Peloponneſi, non procul ab Alpheo fluuio,iuxta quod certamen olympicum celebrari ſolet.Plin.lib.5.Ptol.quoque lib.3.cap.16.regionem omnem circumiacẽtem Elidem appellat. Hinc Eleus, a,um.Virg.lib.3.Geor.Hic uel ad Elei metas & maxima cãpi ſudabit ſpatia. Itẽ patrony.fem.Elias,adis,ut,equæ Eliades,quæ apud Elidem certamine curruli palmas merentur. Seruius in illud Vir.1.Geor.Eliadũ palmas Epirus equarũ.

ELISA,ἔλισσα,Beli Phœnicum regis filia, Dido cognominata,quòd complura ſupra animi muliebris fortitudinem geſſerit. nam & fratris inſidias fugiens Carthaginem condidit: cumq; à ſuis ciuibus cogeretur Iarbæ nubere, morte ſpontanea ſe à ſecundis nuptiis liberauit.Seruius.

ELIXO,as,Leſſare,cuocere à leſſo,ἕψω,ἑψέω,aqua coquo.

ELIXVS,a,um,Leſſo,aqua coctum. Elixum (inquit Nonius) eſt quicquid aqua mollitur,uel decoquitur.nam lixam,aquã ueteres dixerunt: unde & Lixe dicti,qui militibus aqua ad caſtra,uel ad tentoria ſolent ferre.Horat.2.Serm.Sat.2.At ſimul aſſis Miſcueris elixa.Varro per translationem Calceos elixos ſcribit,quaſi madeſactos.

ELLEBORINE, herba exiguis ſoliis, alio nomine Epipactis. Plin.lib.7.cap.2.

ELLEBORVM,herba inſignem purgandi uim habens Latini Veratrum appellant.Eius duæ ſunt ſpecies,album,& nigrũ. Elleborum album ſolia habet plãtaginis,aut betæ ſilueſtris ſed breuiora nigrioraq;, & canalium dorſo rubentia. Præſtantiſſimum naſcitur in Anticyra inſula,ubi & tutiſſime ſumebatur,cerebri purgandi gratia.Vnde factum eſt, ut quos cerebro minus ſano eſſe uelimus,ſignificare, Anticyram nauigare iubeamus.Elleborum nigrum, Romanis Veratrum

nigrum

nigrum dicitur. Folia habet platani, sed minora & spondylio proxima, pluribus incisuris, nigrioraq; & subaspera.

ELYCHNIVM, *Stopino*, ἐλλύχνιον, funiculus ille papyraceus, seu sparteus, cannabinusve, aut stupeus, in lychno, qui oleo affuso lumen præbet. Pli. lib. 23. cap. 4. Et è medulla eius elegantium lucernarum ellychnia fiunt.

ELOCO, as, are, *Affittare*, ἀπομισθόω, ut elocare fundum, est certo pretio eius usum alicui concedere. Cic. 5. Ver. Xenon fundum elocatum esse dicebat. Elocare boues, Colu. lib. 1. cap. 7. Elocare sese curandum. Plin. lib. 26. cap 1. Elocare funus, Pli. lib. 21. Elocare filiam, est eam uiro tradere.

ELOCVTIO, pars rhetoricæ, quæ à Cic. 1. de Inuent. definitur, idoneorum uerborum ac sententiarum ad inuentionem accommodatio.

ELOGIVM, *Testimonio, testimonianza*, ἐλογεῖον, testificatio de aliquo honoris uel uituperationis caussa. Vituperationis, Quinct. Nô est iudices, quod puteis ideo nullum adiectum ad exheredationem iuuenis elogium, quia de scelere constaret. Honoris, Cic. in Cato. In Calatinum illud elogium unicum complurimæ consentiunt gentes, populi primariū fuisse uirum. Aliquando accipitur pro simplici testificatione sententiæ. Cic. in Cato. Solonis quidem sapientis elogium est.

ELONGO, as, *Prolungare*, protraho. Pli. Quo tempore dies elongantur.

ELOPS, piscis apud antiquos nobilissimus, unus omnium squamis ad os uersis contra aquam nando meat: à nonnullis Acipenser dictus. Plin. lib. 9. cap. 17.

ELOQVENTIA, dictio ex omni parte perfecta. Cice. in Partit. Nihil aliud est eloquentia, quàm copiose loquens sapiētia. Terent. in Eunu. Dixine ego in hoc esse uobis Atticam eloquentiam?

ELOQVIVM, modo sermonem, modo facundiam, modo elogium significat. Plau. Dulci ac blando eloquio amicam solatus. Apul. Platonis eloquio munitus. Oui. 2. de Pont. Eloquii nitor ille domesticus.

ELOQVOR, *Parlare, apertamente*, ἀποφάσκω, clare & aperte animi sensa explico. Quinct. Eloquor cum omnia quæ mente conceperim, promo, atque ad audientes profero. Virg. Eloquar, an sileam? Aliquando eloqui, est dicere: quod propriū est oratoris. Cic. 1. de Orat. Oratoris est composite, ornate, copiose eloqui. Hinc eloquentes, qui in dicēdi ratione perfecti sunt: unde Antonius apud Ciceronem dicit se disertos uidisse plurimos, eloquentem neminem: quasi dicat, se plurimos eximios oratores uidisse, perfectum autem, in quo nihil desideraretur, neminem. Cic. 1. de Orat. Mirari desinamus, quæ caussa sit eloquentium paucitatis: cum ex iis rebus uniuersis eloquētia constet quibus in singulis elaborare per magnū est. Idē in Ora. ad Brut. Is erit eloquens, qui poterit parua submisse, modica temperate, magna grauiter dicere.

ELVCEO, ces, *Rilucere, esser lucido, manifesto*, ἐκφαίνομαι, lucidum esse, & per translationem manifestum. Virg. 4. Geor. Elucēt aliæ, & fulgore coruscant. Cic. 1. de Diuin. Vt illa tertia pars orationis & mentis eluceat. Elucet animi excellentia in despiciendis opibus. Cic. 1. Off.

ELVCESCERE, magis lucidum fieri. Hieron. Quod ut clarius elucescat.

ELVCIFICO, as, *Priuar di luce*, ζοφόω, luce priuo: quamuis Nonius interpretetur lucidare. Laberius apud Gel. lib. 10. cap. 17. Volo elucificare exitum ætatis meæ.

ELVCTOR, aris, *Vincere à la lotta*, luctando uinco, euado. Pli. li. 34. cap. 10. In ore fornacium, qua flammæ eluctantur, id est luctando exeunt. Liu. lib. 24. Tenentibusq;, cum tot, ac tam ualide eluctādæ munus essent, sese eripuerunt. Vir. 2. Geor. Aqua eluctabitur omnis. Locorum difficultates eluctatus, Tacitus in uita Agricolæ. Niues eluctari, Idem lib. 19. Luca. lib. 2. Tyrrhenas uix eluctatus in undas.

ELVCVBRO, as, & Elucubror deponens, *Vegghiare per operar qualche cosa*, νυκτογραφέω, est lucubrationibus, id est uigiliis, conficio. Cic. Att. lib. 7. Epistolam erant elucubratus.

ELVCVM, pen. pro. ueteres languidum, uel allucinatorem, aut nugarum amatorem. Varro de lingua Latina lib. 5.

ELVDO, is, pen. pro. *Beffare, ingannare*, διαπαίζω, manifeste derideo, decipio. Cic. 4. Acad. Illum eluditis. Teren. in Eun. Eludet, ubi te uictum senserit. Cic. in Catil. Quamdiu nos etiā furor iste tuus eludet?

ELVGEO, es, *Lasciare il pianto*, lugere desino. Liui. lib. 34. Quid aliud in luctu, quàm purpuram, atque aurum deponūt? quid aliud, cum eluxerunt, sumunt? Accipitur pro Lugeo. Cic. ad Papirium: Patriam eluxi iam grauius, quàm mater unicum filium.

ELVINA, dicta Ceres ab Eluio oppido, ubi colebatur. Iuuena Sat. 3.

ELVMBVS, & Elumbis, qui euulsum habet lumbum, uel qui præ lumbi debilitate sese erigere non potest. Accipitur pro molli.

ELVO, is, elui, elutum, *Leuare, purgare lauando*, ἐκπλυνω, lauando purgo. Eluo, is. Ci. pro Sextio. Macula, quam nemo iam posset eluere. Oui. 11. Meta. Corpusq; simul, simul elue crimē. Elutus, ut Eluta, & siccata uinaria uasa. apud Col. lib. 6. cap. 34. Horat. 2. Serm. Sat. 4. Irriguo nihil est elutius horto.

ELVSCARE, *Far losco*, πηρῦν τὴν ὄψιν, est luscum facere, id est alter oculi lumine spoliare. Apud iureconsultos ad legē Aquiliam scribitur, Aquilia eum teneri, qui eluscauerit discipulum in disciplina.

ELVTIA, orum, teste Pli. li. 34. ca. 16. Dicuntur metalla auraria in quibus aqua immissa elutis sordibus metallum ostendit.

ELVTRIO, as, *Tramutare di uno in un'altro uase*, μεταγγίζω, de uase in uas transfero. Plin. lib. 14. cap. 17. Sufferuefactis decies mox elutriatis.

ELVVIES, ei, uel eluuio, onis, *Vorragine, inghiottimento*, βάραθρον, διαχώρημα, est uorago, uel terra aquarum impetu hausta. Curtius lib. 6. Torrentesq; atque eluuies iter morabantur. Cic. in Off. Eluuionis, & pestilētiæ. Ponitur etiam pro quauis calamitate. Cic. pro domo: Tu ad illam labem, atque eluuiem ciuitatis sine summa ui peruenire potuisti?

ELVXATVS, *Dislocato*, ἐξαρθρωτὸς, Luxatus. Plin. lib. 20. cap 9. Fistulas eluxatas & tumores reuocari.

ELYSIVM, locus ubi piorum animæ habitant, ἀπὸ τῆς λύσεως, solutione. Virg. 5. Aen. Sed Amœna piorum Concilia, Elisiumq; colo. Sunt & Elysii campi in Bœotia circa Thebas, ut inquit Lycophron: de quibus sensisse uidetur. Virg. li. 1. Geo. Cum ait: Quamuis Elysios miretur Græcia campos.

E ANTE M

EMACIO, as, are, *Smagrare, dimagrare*, ἰσχναίνω, macrum, siue aridum reddo. Colum. lib. 2. cap. 14. Saserna putat aliis iuuari agros, aliis emaciari. Hinc Emaciatus, ut emaciatæ uites, apud Colum. lib. 2. cap. 10.

EMACITAS, τὸ ὠνητικὸν, inclinatio uoluntaria emendi. Col. lib. 5. Quosdam emacitas in armentis exercet.

EMACROR, pen. cor. macrum fieri. Pli. lib. 18. cap. 10. Terram emacrari existimantes.

EMACVLO, as, *Leuar le macchie*, est maculas auferre. Plin. lib. 21. cap. 19.

EMANCIPO, as, p. c. est eum, quem in potestate habeo, sui iuris efficio, quasi extra mancipium. i. extra dominium meum pono. unde pater dicitur emancipare filium, cum eum paterno iure liberat & sui iuris efficit. quod quibus modis fieri soleat, uide Institut. de Adopt. & emancip. Plin. epist. 67. Hunc pater emancipauit, ut heres matris existeret. Liberos proprie Emancipari, seruos manumitti dicimus.

EMANCIPATI, (inquit Festus) duobus modis intelliguntur, aut ii, qui ex patris iure exierunt: aut ii, qui aliorum fiunt dominii: quorum utrunque fit emancipatione. Emancipare se alicui, siue (ut ueteres loquebantur) emancupare, est se totum alicui tradere, & ueluti in mancipium illius transferre. Plau. in Bacch. Nunc mulier tibi me emācupo: tuus sum. Cic. in Catone. Ita senectus nimis honesta est, si ius suum retinet, si nemini emancipata est.

EMANCIPATVS ad omne facinus. Apul. lib. 10. Assumpto nequissimo & ad omne facinus emancipato seruulo. Emancipare agrum, est è mancipio, i. possessione sua emittere, & alteri posside ndum tradere, ita tamen ut inde ad nos singulis annis redeat prouentus. Pli. lib. 7. epi. Agrum ex meis actori publico emancipaui. Vbi Plin. emancipare non pro uendere posuit, sed pro alienare: cum enim uellet uectigal publice donare in alimenta puerorum, fundum suum imaginaria uenditione reip. donauit, & subinde uectigalē recepit.

EMANEO, uerbum militare. Proprie enim dicuntur emanere milites, qui diutius sine legitimo Imperatoris commeatu absunt à castris. Modest. l. desertorem. Digest. de re militari: Is qui in exploratione emanet hostibus insistentibus, capite puniendus est.

EMANO, as, ἀπορρέομαι, ἐκβρύω, extra mano, effluo, Col. lib. 5. Sale cum adipe defricatur, dum saniei uis emanet. Plin. lib. 20. cap. 6. In angulo oculi humor emanans. Interdum actiue ponitur. Idem lib. 23. cap. 3. Vtilis & saniem emanantibus, id est emittentibus. Emanare res aliqua dicitur, cum spargitur in uulgus. Liu. lib. 29. Periculum erat, ne magis emanarent. Emanare in uel ad uulgus. Cic. pro Rosc. Am. Nequaquam oratio mea exire, atque in uulgus emanare poterit.

EMANSOR, proprie (ut inquit Modestinus. l. j. §. desertorem. ff. de re milita.) dicitur miles, qui ultra tempus commeatus, ab imperatore impetrāti, abest à castris. Desertor autem, qui per tempus longū uagatus reducitur. Erroneus, qui frequenter sine caussa uagatur.

EMARCVM, teste Colum. lib. 3. cap. 2. est genus uuæ à Gallis sic appellatæ.

EMARGINO, nas, pen. cor. *Scrostare*, significat crustas & pusulillos, & margines ulcerum adimo. Pli. lib. 28. cap. 9.

EMASCVLO, as, castro. Seruius ait, apud quosdam populos sacerdotes solitos se quibusdam herbis emasculare, ut Venerem arcerent.

EMATH, nomen duarum Syriæ urbium: quarum maior, Antiochia: minor appellatur Epiphania. unde etiam hodie proficiscentibus in Mesopotamiam prima mansio Emas dicitur, corrupto uocabulo, sed pristini nominis uestigia retinente.

EMATHIA, *ἠμαθία*, Stephano, & Suidæ Macedonia, ab Emathio rege. Pli. lib. 4. cap. 10. Macedonia centum quinquaginta populorum, duobus inclyta regibus, quondam terrarum imperio, Emathia ante dicta. Poetæ Emathiam aliquando usurpant pro Thessalia, suo quodam iure uicinorum locorũ appellationes confundentes. Virg. 1. Georg. Non fuit indignum superi, bis sanguine nostro Emathiam, & latos Hæmi pinguescere campos? Lucan. lib. 1. Bella per Emathios plus quàm ciuilia campos, id est per campos Pharsalicos, qui in Thessalia sunt, teste Pli. lib. 4. cap. 8.

EMATVRESCO, is, ere, maturum fieri. Plin. lib. 15. cap. 4. Nonnunquam ante candidum rufescit, si non ematuruit. Ouid. Trist. Ematuruerit Cæsaris ira.

EMAX, gen. comm. *ὠνητικός*, qui uel quæ facile inclinatur ad emendum. Ci. in Parad. Non esse cupidum pecuniæ, nõ emacem, uectigal est.

EMBAMMA, atis, *Guazzetto, sapore*, *ἔμβαμμα*, condimẽtũ, quod ad condienda obsonia fit. Colu. lib. 12. cap. 15.

EMBLEMATA, *Opera di musaico, opra intarsiata*, *ἐμβλήματα*, dicuntur opera elegantiora, ex tessellis, segmentisq; ita coagmentatis, ut rei alicuius imaginem, tanquam penicillo depictã, repræsentent: cuiusmodi sunt, quæ in parietibus camerisq; Museata, siue Vermiculata in pauimẽtis Tessillata, in lignis Segmẽtata dicuntur. Dicta Emblemata *ἀπὸ τοῦ ἐμβάλλειν*, ab inserendo: quòd ex tessellis, siue segmentis institutis cõstarent. Budæus in Annotationibus, Emblemata, inquit, uermiculatum opus significant, ex tessellis insititiis apcatũ. Inde illud Ciceronis in Bruto de Calidii oratione: Nullum nisi loco positum, & tanquam in uermiculato emblemate (ut ait Lucilius) structum uerbum uideres. Et in Oratore de collocatione uerborum loquens, ex Lucilio: Quàm lepide *λέξεις*, compostæ, ut tesserulæ omnes Arte, pauimento, atq; emblemate uermiculato. Emblemata etiam in uasis argenteis, aureisq; & Corinthiis ornamenta erant apud antiquos exemptilia, cum libitum erat: cuiusmodi ætas ista nõ nouit ut arbitror. Id autẽ ex Tullio intelligi facile potest in Verr. act. 5. in qua Verrem Siciliæ prætorem refert Haluntinos uasa omnia, in unum acetuum conferre coegisse: quo facto, Verrem ex omnibus uasculis emblemata, id est pretiosissimam partem, retulisse, ita ut Haluntini domũ pura, nudaq; uasa referrent. Quoniam uero emblema, insertum quid, & insitum significat: ideo Quinctil. lib. 2. posuit emblema pro ornatu temporario & exemptili.

EMBOLIVM, lii, *Argomento, intraito della comedia*. *ἐμβόλιον*, à ueteribus dicebatur argumentum & ingressus scenicus, *ἀπὸ τοῦ ἐμβάλλειν*, id est ingredi. Huiusmodi sunt illud argumentum de Pasiphae à tauro compressa, quod Domitiani tẽporibus in scena repræsentatum fuit, ut testatur Martialis his uersibus: Iunctam Pasiphaen Dictæo credite tauro. Cice. ad Att. Embolium nouum cogito. Idem pro Sext. Qui omnia sororis embolia nouit? Ergo saltatores & psaltrias quos introduci solitos in scenam, Polybius Athenæusq; testantur, & alia ridiculorum genera Embolia dici possunt.

EMBRYO, nis, uel Embryon, brii, *ἐμβρύων, ἢ ἔμβρυον*, fœtus est in utero conceptus, antequam lineamenta suæ speciei accipiat: quod fere solet accidere circa quadragesimum secundum à conceptu diem.

EMEDVLLO, as, *ἀποσμυελόω*, medullam eximo. Plin. de limonio: Alarum grauecolentiam emendat radicis emedullatæ uncia. Per translationem pro declaro. Plau. Narra rem, atq; emedulla.

EMENDATA, Ci. de opt. gen. Ora. Pure & emẽdate loquẽtes.

EMENDATIO, Ci. 4. de Fin. Hæc est philosophiæ ueteris emẽdatio.

EMENDATOR, Cic. pro Bal. O præclarum Interpretem iuris, correctorem, atque emendatorem uostræ ciuitatis.

EMENDATRIX. Cic. 1. de Leg. Lex uitiorum emendatrix.

EMENDICO, cas, p. p. *Mendicare*, *ἐρανίζω, ομαι, ἐπαιτέω*. significat more mendicantium aliquid peto. Sueto. in Cæsare: In Hispania à sociis pecunias accepit, emendicatas in auxiliũ æris alieni. Inde Emendicata suffragia dicunt, quæ abiectis & humilibus precibus extorquẽtur. l. singuli. C. de Accusat. Singuli, uniuersiq; iudices cognoscant, in pluribus criminibus non oportere emẽdicatis suffragiis decretorum, aut relationibus à publicis personis destinandis credere. Honos emendicatus. l. i. C. ubi quis de curiali uel coh.

EMENDO, as, corrigo, quasi à menda purgo. Cic. Atti. li. 2. Me rogat, ut annales suos emendem. Hinc mores emendati dicuntur à Cic. de Amic.

EMENTIOR, *Dir bugie*, mendacium aliquot effingo. Ci. in parti. Alii ementiti sunt in eos, quos oderant. Accipitur non inelaganter pro simulare. Ci. pro domo: Qui ne ementiendo quidem potueris auctorem adumbrare meliorem? Oui. 5. Met. At Nileus, qui se genitum septemplici Nilo ementitus erat. Sic dicimus Ementiri uocem, uel manum alicuius pro assimulare & effingere. Ementiri auctoritatem alicuius ordinis. Cic. pro domo sua: Satis ne tibi uidetur à senatu iudicatum, me nõ ementitum esse auctoritatem eius ordinis: Ementiens, particip. Cic. 1. de Diuin. Videmus hæc signa nunquam fere ementientia. Ementitus, partic. Ci. 3. Tus. Ut quantum sit ementita opinio, appareat.

EMEREO, res, emerui, emereor: & tam in bonam, quàm in malam partem accipitur. Plaut. Aul. Quid ego emerui mali, Quamobrem ita faceres? Prop. lib. 4. Emerui generosos uestis honores.

EMEREOR, reris, emeritus, *Meritare*, *ἀξιοῦμαι, μισθοφορῶ*, mereor. Lactan. lib. 4. Oportet spiritum iustitiæ operibus emereri, ut fiat æternus. unde Emeriti milites nominantur, qui militia perfuncti, ab eaq; absoluti uacationem iam habent. Luc. lib. 1. Quæ sedes erit emeritis? Emerita arma. Ouid. 4. Trist. Miles ut emeritis non est satis utilis armis. Emeritũ stipẽdium, passiue, quod peractum est, cum iam milites missionem, ut ueterani, impetrauerunt. Emeritos boues, Virgilius per translationem appellat, pro defessis, & opere ac labore solutis. Emeriti senes nocantur à Valerio lib. 5. qui solent habere alios, qui pro se laborent. Emeritæ apes, Pli. li. 11. cap. 18 Emeriti anni, iam effœti. Mart. li. 7. Emeritæ sunt annuæ operæ, pro absolutæ, Cic. Att.

EMERGO, is, *Sorgere*, *ἀναδύομαι*, emergere dicitur, qui subter aquam mersus, rursus in lucem redit. Ci. 2. de Nat. Deo. Ad uolantem ad eas aues, quæ se in mari mergerent: quæ cum emersissent, piscemq; cepissent, usque eo premere eorũ capita mordicus &c. Translate dicimus Emergere ex calamitate, aut morbo, pro expedire se à morbo aut calamitate. Liu. 25. Emersura uirtus ex omni sæuitia fortunæ. Cice. pro Cluen. Multorum improbitate depressa ueritas emergit. Emergi, impersonale. Ter. Ad. Tot res repente circumuallant, unde emergi non potest.

EMERITA, orum, pro commodis militum ueteranorum. Modest. in l. desertorem. Digest. de re militari.

EMETIOR, tiris, emensus sum, *Misurare*, *διαμέτρεω*, idem quod metiri: Hinc Emetiri iter, per translationem, pro conficere iter: & Emetiri labores, quòd alio modo dicimus Exantlare labores. Liu. lib. 25. Aliquantum emensus est iter. Cice. de Clar. Orat. Ego autem uoluntatem tibi profecto emetiar, sed rem ipsam nondum posse uideor. Emensus, passiue. Liu. lib. 21. Postquam multo maiorem partem itineris emensam cernunt. Virg. 1. Geor. Emenso cum iam decedet Olympo.

EMERITA Augusta Hispaniæ oppidum, ad Lusitaniam spectans. Pli. lib. 9. cap. 41.

EMETO, tis, meto. Hora. in epist. Emetit Orcus Grandia cum paruis.

EMICO, as, *διάττω*, effulgeo, resplendeo. Plaut. Ex oculis quasi radii emicant lolia. Emicare, extra salire, exilire. Virgil. 6. Aen. Iuuenum manus emicat ardens Littus in Hesperium. Pli. lib. 11. cap. 37. Cecionæ Volaterrano dracones emicuisse de extis traditur. Emicare in iugum, pro attollere sese, & erigere. Colum. lib. 4. cap. 20. Emicare, pro excellere. Plin. lib. 35. cap. 11. Post eum emicuit longe ante omnes Euphranor Isthmius. Præ omnibus emicat Nisus, Virg. 5. Aen.

EMIGRO, as, pe. cor. *Andar ad habitar altroue*, *μετοικίζω*, idẽ quod migro. Cic. 4. Ver. Ex illa domo sic emigrabat, ut &c. Emigrare è uita, est mori. Cic. 1. de Legib.

EMINATIO, *ἀπείλησις*, Plaut. Capt. Quæ illæc eminatio est?

EMINENTIA, *ἐξοχή*, excellentia Cic. de Nat. 1.

EMINEO, nes, p. c. nui, *Soprastare*, *ὑπερέχω*, excello: ab è & maneo. Plin. lib. 16. cap. 31. Æsculus, quantum corpore eminet, tantum radice descendit. Cæs. Bel. Ciu. lib. 2. Ita ut capita tignorũ extrema parietum structura tegerentur, ne quid emineret, ubi ignis hostium adhæresceret. Interdum adiunctã habet præpositionem e, uel ex. Cic. Tuscu. 1. Globus terræ eminens è mari. Nonnunquam Extra. Pli. li. 17. ca. 26. Duo oculi extra terram emineãt. Interdum Per. Liu. Eminet ferrum per costas. Per translationem pro conspicuũ esse. Cic. 3. Verr. Toto exore crudelitas eminebat. Sic Eminere aliquis

quis dicitur, qui ceteris antecellit. Cic. in Orat. Demosthenes unus eminet inter omnes in omni genere dicendi. Eminens. Cæs. Bel. Ciu. 2. Trabes eminentiores, quàm extremi parietum. Cic. Tusc. 3. Eminens effigies uirtutis.

Eminor, naris, ἀπειλέω, idem quod minari. Plau. Capt.

Eminulus, *Non troppo alto*, ἀνανεύμενος, parum eminens. Var. lib. 2. cap. 5.

Eminus, p. c. *Da longi*. *πόῤῥωθεν*, *μακρὰν*, significat à lõginquo loco, & differt à longe: quod non recte dixeris, Eminus habito, ut Longe habito: sed, Eminus iaculor. importat enim eminus tacitũ quendam motum de loco. Cæs. li. 1. Bel. Ciu. Utrinq; eminus fundis, sagittis, reliquisq; telis pugnabatur.

Emissarium, *Condutto d'acqua*, locus, per quẽ aqua è lacu, aut stagno emittitur. Cice. ad Tiro. Nullo aprico horto, nullo emissario.

Emissarius, rii, *Spia*, προαγωγὸς, qui ante exercitum emittitur, uel ad explorandum, uel ad prœlium lacessendum, uel qui dominum circunstat, & præsto est, ut emitti possit. Cic. Mario: Persuaserat nonnullis inuidis meis, in me emissariũ semper fore. Item furtorum conciliator (ut Asconius docet) qui scilicet emittitur, ut exploret res furto opportunas. Cic. 3. Verr. Turpio quidam, istius exactor, & emissarius. Emissarius item uocatur equus, qui ad generandam sobolẽ emittitur. Sed uidetur ratio uelle, ut dicatur Admissarius, quòd ad sobolem procreandam, feminæ adiungatur. unde admissura, quando mares brutorum ad feminas admittuntur. Plin. lib. 17. cap. 23. Emissarium appellat palmitem, qui emissus ex deputatione infertur imis scamnis, ut per singulos annos ad superiora scandat.

Emissitius, a, um, *Spione*, qui ad explorandum emittitur. Et oculi emissitii, extra educti, & foras porrecti. Plau. in Aulu. Circumspectatrix cum oculis emissitiis. Et Cic. de Leg.

Emissio, onis. Cic. 2. Tusc. Tormenta telorum eo grauiores emissiones habent, quo sunt contenta, atque adducta uehementius.

Emitto, tis, emisi, emissum, *Mandar fuori*, ἐκπέμπω, foras mitto. Cic. 3. Catil. Ut abs te non emissus ex urbe, sed in urbem immissus uideatur. Emittere aquam ex piscina, uel lacu. Ci. Att. lib. 4. Lacus Velinus à Curio emissus. Varii prætera sunt uerbi huius usus, qui subiectis patebunt exẽplis. Plaut. in Merc. Emittit oculos, circũfert se. ad Her. 4. Quòd si nũc hæc urbs inuictissima uocem emittat, non hoc pacto loquãtur? Idem de Diuin. lib. 2. Si nubium conflictu ardor expressus se emiserit, id esse fulmen. Sic emittere arcu sagittas, aut tela. Pli. lib. 9. cap. 8. de Delphinis: Ut arcu emissi ad respirandum emicant. Idem lib. 10. cap. 33. de hirundinibus. Pullos adultiores circumagi docent, & fociis saturitatem emittere, id est uentrem purgare. Admittit quoque & præpositiones. Cic. pro Plan. Emissus aliquis è carcere. Et li. 2. ad Atti. Emittat ad me Publius, qui obsignet. Cæs. Bel. Ciu. 1. Emittunt noctu per uallum. Liu. 24. Primos equites clamore sublato in hostem emisit. Emittere manu aliquem, pro libertate donare. Plaut. in Capt. Non erit tam auarus, quin te gratis emittat manu. Teren. Ad. Haud dubium est, quin emitti æquum siet, i. liberum fieri. Aliquando pro edere. Ci. Fam. lib. 7. Si quando aliquid dignum nostro nomine emisimus.

Emodulor, μελῳδέω, idem quod modulor. Oui. li. 1. Amorum.

Emo, emis, emi, emptum, *Comperare*. ὠνοῦμαι, ἀγοράζω, aliquid mihi comparo: construitur cum ablatiuo, uel genitiuo horum nominum, tanti, quanti, pluris, minoris, & huiusmodi. Cic. lib. 3. Offi. Emit tanti, quanti Pythius uoluit. Gell. Libros plurimos ære pauco emi. Emptus, partic. Hor. 1. episto. Nocet empta dolore uoluptas.

Emolior, iris, iri, ἐκβάλλω, eiicio, expello. Cels. li. 4. ca. 6. de pleuritide. Sicca tussis, quæ nihil emolitur. Col. li. 8. cap. 5.

Emollio, lis, *Far molle*, μαλάσσω, mollio, molle facio. Liu. 37. Humor arcus, fundas, & iaculorum amenta emollierat. Unde emollire aluum est lauare. Pli. lib. 10. cap. 9. Aluum leuiter emollit lapsana. Cum ad hominem transfertur, significat effœminatum reddo. Liu. 27. Metuens, ne suum exercitum nimis urbis amœnitas emolliret. Idem 31. Emollitus amœnitate Asiæ hostis.

Emollidus, a, um, ab Emollio, *Molle*, μαλθακὸς, μαλακὸς, mollis. Liu. 24. Labor & æstus emollida & fluida corpora Gallorum reddit.

Emolumentum, ti, ὠφέλημα, utilitas. Cic. in Epist. Si id tibi esse emolumento sciam.

Emorior, ἀποθνήσκω. Plaut. in Men. Tarenti emortuus est. Legitur & infinitiuus Emoriri. Ter. in Eun. Risu omnes, qui aderant, emoriri.

Emortualis dies, quo quis mortuus est. Plau. in Pseu.

Emoueo, es, *Mouere*, ἀπείργω, μεταθεῖν, est è loco mouere. Vir. 2. Aen.

Empanda, Paganorum dea fuit, quòd patentibus pagis præesset. Festus.

Empedocles, philosophus Agrigentinus, quẽ nescias utrũ inter poetas, an inter philosophos annumeres, quippe qui rerum naturam elegantissimo carmine explicuit.

Emphasis, ἔμφασις, figura, cum tacita uerbis subest significãtia eius duo sunt genera: unum quo plus significatur, quàm dicitur: ut, Cantando tu illum? quasi dicat, indoctus peritissimum: Alterum, quo etiam illud significatur, quod non dicitur. Virg. lib. 1. Geor. Cum iam glandes atque arbuta sacræ Deficerent siluæ. i. non solum aliis siluis, sed etiam sacræ.

Empirice, medicinæ pars, quæ sola experientia curat. Plin. lib. 29. cap. 1.

Empiricus, qui sola experientia medetur. Cic. in Acad.

Emplastratio, onis, ἐμφύλλισις, in arboribus dicitur, cum cortex eximitur inoculationis gratia, ut aptari queat cortex par ex altera arbore. Colum. li. 6 de Arboribus cap. 26. Est autem Emplastratio uerbale, à uerbo Emplastro, cuius passiuum usurpauit Colum. lib. 11. cap. 2. Possunt, inquit, oleæ emplastrari lib. 5. cap. 11.

Emplastrum, stri, *Empiastro*, medicamentum ex uariis rebus constans, à uerbo ἐμπλάττω, subigo, & uersando mollio. Pl. lib. 21. cap. 4. Imponuntur emplastra uulneribus: malagmata super integram cutẽ iniiciuntur: pastilli illinuntur. Cels. lib. 5. cap. 17.

Emporium, *Mercato*, ἐμπόριον, locus ubi res uænales exponuntur. Plau. in Amph. Cic. Att. lib. 5. Cum per emporium Puteolanorum iret facerem. ἀπὸ τοῦ ἐμπορεῖν, à negociando

Empticius, qui emptus est, siue emi solet. Varr. lib. 3. de Re rust. Aptum glans empticia facit pinguem, gratuita exilẽ.

Emptito, tas, pen. cor. frequenter emo. Pli. li. 33. cap. 1. Col. lib. 8. cap. 10.

Emptio, Cic. Att. lib. 11. Emptione ab hasta.

Empturio, is, cupio emere. Var. in procœmio lib.

Empusa, genus laruæ, & terriculamenti, dicatum Hecatæ, uno pede incedens: unde & nomen. Eustachius, Cœl. Rhod. lib. 6. cap. 38. lect. ant.

Empyreum cælum, appellatur à theologis (nam philosophi cæli huius nusquam meminerunt) decimum cælum, primũ mobile ambitu suo complectens, Dei & beatorum sedes: ita dictum quasi igneum, quòd puritate sua reliquis cælis, ut ignis ceteris elementis, antecellat.

Emunctio, onis. Quinct. lib. 11. cap. 3.

Emungo, gis, emunxi, emunctum, *Nettarsi il naso, soffiarsi il naso, mocchare*. ἀπομύττω, nares purgo: quod fit, cum mucus ex eis detrahitur. mucus uero est cerebri excrementum ex naribus profluens. Emungere lucernam, uel candelam, est extremã ellychnii partem, quæ iam exusta lumini officit, digitis aut instrumento alio auferre. Per translationẽ. Emungere pro, fraude auferre. Ter. in Phor. Emunxi argento senes. Cubito se emungere, scomma est prouerbiale, quod in eos dici consueuit, qui artem aliquam immundã exercent: illi enim cum manus semper habeant inquinatas, cubito digitorum loco utuntur. Emunctus particip. exhaustus, & pecunia denudatus. Plau. in Bacch. Miserum me auro esse emunctum. Emunctæ naris homo dicitur is, qui acri est iudicio. Hor. 1. Serm. Sat. 4. ad Her. Quiesce re, cuius pater cubito se emungere solebat.

Emunio, is, iui, itum, κατασφαλίζω, munio: ut, Emunitus in modum arcis, Liu. 22. Tacit. in uita Agri. Manus, siluis, ac paludibus emuniendis, conterunt. Emunire uites ab iniuria pecoris, Colum. lib. 5. cap. 6.

Emusco, as, muscum adimo. Colum. lib. 11. cap. 2. Oleæ emuscantur.

Emutio, tis, tiui, titum, pe. pr. *Mutire*, γρύζω, minimam uocem emitto, uel strepitum. Plau. in Merc. Etiam emutis?

E ANTE N

En, *Ecco*, ἰδοὺ, ἠνὶ, ecce, & tam nominatiuo, quàm accusatiuo iungitur: ut, En, Priamus: En agros, & quam bello Troiane petisti, Hesperiam metire iacens. Oratores per nominatiuum frequentius. Cic. pro Deiot. En crimen, en caussa.

Enarro, as, ἐξηγοῦμαι, διηγέομαι, perfecte, narro. Ci. pro Marcel. Nulla dicendi tanta uis aut copia, quæ, non dicam exornare, sed enarrare res tuas gestas possit. Terent. in Adelph. Omnem rem sciet enarrauimus ordine. Enarratio. Quincti. lib. 1. cap. 9. Enarrabilis, le, quod enarrari potest. Quinct. li. 6. cap. 4.

Enascor, eris, *Nascere*, φύομαι, ἐκφύομαι, nascor, siue ex alio nascor. Varr. 1. de Re rust. cap. 41. Idem lib. 2. cap. 9. Ci. Att. Ex multis curis est una enata.

Enato, as, are, ἐκνήχομαι, natando euado. Hirt. lib. 4. Ad oppidum enatauerunt.

Enavigo,as,are,nauigando euadere. Pli.lib.6.cap.17. Cic.4. Tusc. Tanquam è scopulosis cotibus enauigauit oratio.

Enavo,as,idē quod nauare: unde opera enauata. Tacit.lib.19.

Enceladus, ἐγκέλαδος, Gigantum maximus, Titanis & Terræ filius, quem Iuppiter fulmine ictum Aetnæ monti suppo suit. Virg.lib.3.Aen.

Encomium,mii,laus alicuius. Solent autem encomia cani, uel dici uictoribus,& in eo repeti solet, quicquid illi in uita laude dignum gessere.

Endoploro,ras,pen.pro. antiqui dixerunt, teste Festo, pro imploro.

Endoprocinctu, ueteres dixerunt, teste Festo, pro in procinctu.

Endromis,idis, ἐνδρομὶς, uestis genus hirsutum. Mart.lib.4. Iuuen.Sat.6.

Eneco,as,cui,ctum, ἀποκναίω, ἀποκτείνω, perimo. Hora.lib.2. Bos est enectus arando. Cice.3.de Diu. Auis fame enecta. Pro molestum esse, apud comicos.

Energia,pen.pro. *Efficacia*, Latine efficacia Hieron.

Eneruis,ue. Quinct.lib.9.cap.4.& Plin.in Paneg.

Eneruo,uas, *Indebolire, snervare*, debilito, quasi neruis & robore spolio. Cic.de Sene. Non plane me eneruauit senectus. Eneruatus, particip.uc, Eneruati,& exangues homines, Ci. pro Sext. Languidus & eneruatus philosophus, primo de Orat. Eneruata & muliebris sententia, 1.Tusc.

Eneruus,a,um, debilis, quasi sine neruo. unde Eneruа saltatio apud Apul. quasi effœminata.

Enhydris, coluber in aqua uiuens, unde nomē accepit. Pli. lib.30.cap.3. Herodot.in Melpomene pro lutra accepisse uidetur.

Enim, γὰρ, caussalis coniunctio est, secundum fere locum in oratione obtinens: ut, Cole pudicitiam: hæc enim hominē uindicat à scelere.

Enipeus, fluuius Thessaliæ, iuxta quem Cæsar uicit Pompeium. Luc.li.7. Sanguine Romano quam turbidus ibit Enipeus. Est & alter fluuius in Elide, in Alpheum illabens. Strabo.lib.8.

Eniteo,es, *Risplendere*, διαλάμπω, καλλωπίζομαι, ualde niteo.

Enitesco,cis, nitidior,& clarior fio. Ad Heren.lib.1.

Enitor,eris, enisus, uel enixus, *Partorire, sforzarsi*, ἀποτίκτω, pario. Plau.in Amph. Geminos Alcmena enititur. Interdū est conari, laborare. Sal.in Iug. Ab adolescentia ita se enixum, ut ab optimo quoque probaretur.

Enixe, *Studiosamente*, φιλοτίμως, studiose,& cum magno conatu. Plau.in Trinum. Ci.pro Sext. Pro eodem legitur & Enixim. Idem: Enixim contra fortunas atque honores huius ordinis omnia fecisse.

Enna, ciuitas Siciliæ edito in loco & undique præcipiti sita, à Syracusanis (Stephano teste) condita, umbilicus Siciliæ dicta, quòd in medio insulæ constituta sit. Olim templum Cereris habuit uetustissimum. unde Ennæa Ceres. Strabo, & Cic.7.in Verr. Vulgus hodie Annam appellat, ubi qui regis locum tenet, ob loci commoditatem, totius insulæ solet conuentum habere.

Ennam, ἢ γάρ, antiqui dixerunt pro etiam ne, teste Festo.

Ennius, ἔννιος, poeta antiquissimus apud Romanos, Q.Valerio & C.Manilio Cons. natus. Hic Tarentinus (si Eusebio credimus) fuit. At Pompo. Mela scribit, Rudias Apuliæ, seu Calabriæ oppidum, Ennio ciue esse nobile. Cui astipulatur Silius, cum ait, Miserunt Calabri, Rudiæ genuere uetustæ quin ipse Cic. pro Archia, Rudium hominem uocat. Eusebius dicit Ennium à Catone quæstore Romam translatū. Scipionis etiam Africani familiaris erat: unde & in sepulcro Scipionum putatur esse constitutus. Sequutus est M.Fuluium Nobiliorem ad bellum Aetolicum, cuius filium erudiit. ab hoc & Cato iam senex dicitur Græcas litteras didicisse. Scripsit plurima, inter quæ annales, Bellum Punicum secundum hexametris, quæ omnia penitus interciderunt, exceptis uersibus aliquot, quos Macrobius ostendit ab eo sumpsisse Virgilium,& paucis immutatis in opus suum transtulisse. Sententiarum grauitate imprimis excelluit, sed cui uerborum cultus minime responderet. unde interrogatus aliquando Virg. quid ageret, aurum se ex Ennii stercore colligere respondit. Periit articulari morbo, quem ex immodico uini usu contraxerat. Hora. Ennius ipse pater nunquam, nisi potus, ad arma Prosiluit dicenda.

Eno,as,are, natatione euado. Liu.li.33. Naues multæ ita haustæ mari, ut nemo ad terrā enauerit. Vir.6.Aen. Gelidas enauit ad Arctos. Ci.de Fin. Qui enat è cōcha, pinoteres dicit.

Enodis,de,pen.pro. ἀγόμφωτος, sine nodo. Virg.2.Georg. Enodes trunci. Per Metaphoram, quod sine difficultate est. Plin.in Epist.

Enodate, *Chiaramente*, δήλως, clare, perspicue. Cic. 3. de Fin. Hæc nobis explicanda sunt: sed si enodatim, uos ignoscetis.

Enodatio, διήλωσις, explicatio, expositio. Cic.in Top.

Enodo,das, *Snodare*, ἐξαμματόω, nodis purgare. Colu. lib.5. cap.5. Vlmi summæ uirgæ falce debent enodari. Per metaphorā accipitur pro explicare. ad Heren.li.2. Contrariæ legis enodabimus uoluntatē. Hinc enodatus partic. Cic.2.de Inu. Perspicue cōscripsit, atque enodata diligēter exposuit.

Enormis,me, *Enorme, smisurato*, ἄμετρον, dicitur magnū, sine mensura, nimiū, quòd normam & mensuram excedat. Plin. in epist. Diiudicandum est, immodicum sit, an grande: altū, an enorme. Pli.li.17.ca.12. Eædem enormes cerasis, lauris.

Enormitas. Plin.lib.17.cap.9.

Enotesco,is, *Farsi noto*, γνωρίζομαι, notus fio. Pli.in.Epist.

Ens, τὸ ὄν,& Entia, τὰ ὄντα, *Ciò che è, quelle cose che sono*, à uerbo Sum deducta, uoces sunt solis pene philosophis usurpatæ. Quinct.lib.8.cap.3. Multa ex Græco formata noua, ac plurima à Ser. Flauio, quorum dura quædam admodum uidentur, ut Ens,& Essentia.

Ensis, *Spada*, ξίφος, gladius, mucro, spatha. Virg.

Ensiculus, ξιφίδιον, Plau.in Ruden. In eo ensiculo litterarū quid est.

Ensifer,ri. Oui.2.de art. Ensifer Orion aspiciendus erit.

Entelechia, ἐντελέχεια, perfectio, uis ex se mouens. Aristoteles ipsam animam ita appellauit lib.2.de Anima. Cice.1. Tusc. Cōtinuatam & perennem motionem interpretatur.

Entheus,a,um, ἔνθεος, numine diuino plenus. Sta.Syl.2. Hic thyrsos, hic plectra ferit, hic enthea lauro Tempora.

Entheatus,a,um, diuino numine afflatus. Martia.lib.6.

Enthymema,atis,pen.pro.& Enthymematum,ti, commentum uel commētationē Quinctilianus interpretatus, quòd mentis actio omnis atque sententia Enthymema nominatur, ut docet Cicero in Topicis, inquiens: Ex hoc illa rhetorum sunt ex contrariis conclusa, quæ ipsi Enthymemata appellant. Enthymema (inquit Rufinianus) dicitur, cum periodus orationis ex contrariis sententiis astringitur: quale est illud Ciceronis in Diuinat. Tamen hic operam tuam polliceberis, qui te neque uelle sua caussa, nec, si uelis, posse arbitrantur? Dialecticis Enthymema est syllogismus imperfectus, in quo ex unico enunciato infertur conclusio: ut, Castitas uirtus est, ergo amplectenda. Vbi ad perfectionem syllogismi deest prior enunciatio, quam maiorem uocant, Virtus omnis est amplectēda. Iuuen.Sat.3. Aut Curtum sermone rotato Torqueat enthymema.

Enubo,is,pen.pr. *Maritare fuori dell'ordine & grado suo*, est extra suum ordinem nubere. Liu.lib.10. Virginiam, plebeio nuptam, quòd è patribus enupsisset, sacris arcuerunt. Enuptio. Idem lib.39. Vt, Hyspalæ gentis enuptio esset.

Enucleate, exquisite, clare. Cic.4.Tusc. Enucleate disputāt.

Enucleo,as, *Aprire*, aperio,& nucleum è calyce extraho. Per translationem Enucleare significat declarare, & explanare. Cic.in Par.

Enucleatus partic. Cic.pro Plan. eblandita, non enucleata suffragia.

Enudo,as,are, per translationem exponere. Ci.1. de Leg. Rerum plurimarum obscuras intelligentias enodauit.

Enumeratio, κατάλογος, argumenti genus frequens apud oratores, cum, plurimis rebus expositis, & ceteris infirmatis, una reliqua necessario confirmatur, hoc pacto: Necesse est aut inimicitiarum caussa ab hoc esse occisum, aut metus, aut spei, aut alicuius amici gratia: aut, si horum nihil est, ab hoc non esse occisum. Est etiam Enumeratio pars epilogi, cum argumēta aut omnia, aut præcipua per totam orationem sparsa, in fine repetuntur. ad Herennium.

Enumero,as,are, Proper.l.1.Ele. Enumerat miles uulnera.

Enunciatio,onis, ἀξίωμα, enunciatum, pronunciatum, oratio ueri aut falsi significatiua. Cic.de Fato: Omnis enunciatio, aut uera, aut falsa est. Ibidem. Explicanda ratio enunciationum.

Enuncio,as, *Proferire, esprimere*, ἀποφαίνω, ἀποφθέγγομαι, eloquor, effero, exprimo. Cic.2.de Fin. Ad beate uiuendum breuiter enunciatæ sententiæ. Ponitur & pro simplici nunciare, uel significare. Cic.epist.ad Att.lib.1. Cossinius mihi nisus talis est, qualem esse eum tuæ litteræ enunciarāt. Pro diuulgare,&, quod arcanum erat, retegere: ut, Enunciare aduersariis amicorum consilia, Cic.pro Rosc.Ame. Enunciare mysteria dicendi, idem 1.de Orat.

Enunciatus, Quinct.lib.2.cap.5. Sermo secundum naturam enunciatus.

Enunciatiuus,a,um, Sene.epist.118. Motus animorū, enunciatiui corporum.

Enunciatrix,cis. Quinct. lib.2.cap.15. Ars iudicatrix, & enunciatrix.

Enunciatum,ti, ἀξίωμα, oratio perfecta, ueri aut falsi significatiua,

ficatiua,quæ & Effatum,& Pronunciatum dicitur. Ci.de Fato: Nec,si omne enūciatum aut uerum est,aut falsum, sequitur illico,caussas esse immutabiles.

ENYO,*Ἐνυώ*,Bellona dea bellorum præses: quanquā etiā figurate pro ipso bello,siue prœlio accipitur. Mart. in 2. Nec te decipiat ratibus naualis Enyo.hoc est,prœlium nauale.

E ANTE O

EO,is,iui,uel ii,itum,*Andare.πορεύομαι,εἶμι*,notæ significationis est.Ire,redire,contraria.Mart.lib.6.Et Capitolinas itéq; reditéq; uias.Interdum significat uenire in Ter.in Ad.Quæso ut una mecum ad matrem uirginis eas.Ire pedibus.Plau. Stic.Pedibus ire non queo.Ire autem in sententiā pedibus, est alterius sententiæ nō uerbo,sed corpore accedere. Liu. lib.7.Qui hoc sentitis,in dexteram partem pedibus transite.deinde frequentes in dexteram pedibus transierunt.Hæc ratio inuenta est,quòd nonnunquam longū esset audire singulos. Aliquando ne pedibus quidem, præ multitudine ad sententiam ire poterant,ideoq; manu sententiam significabant:quod Quinctilianus intelligit,ubi ait: Manibus pedibusq; imus in sententiam necessitatis. Huic cōtrarium est, ire in alia omnia,hoc est,ab auctore sententiæ alicuius dissentire. Cic.epist.fam.lib.1.epistto.2.De tribus legatis, frequentes ierunt in alia omnia.Nauibus instructis ire, Virg. 2.Aen.Cic. Att.lib.10.Nauigio esse iturum trans mare, credere non possum.Ire rectis sensibus,Cic.13.Phil. Si me rectis sensibus euntem dii immortales,adiuuerint.Ire inficias negare. Ter.in Ad.Si inficias ibit,testis mecum est annulus quem amiserat.Ire in aciem,pro militare.Quinct. lib.9.ca. 2.Ire in articulum dicitur seges,cum nodos,uelut articulos quosdam acquirit. Pli.lib.18.cap.17. It dies,pro præterit, & elabitur. Plau.Rud. It res,pro succedit,Cic.Att.li.14.Itur impersonale,Teren.in And.Hoc uerbum, præter naturam aliorum uerborum quartæ coniugationis, facit futurum in Bo: ut, Eo,Ibo.

EO,*Tanto,τοσούτῳ*,pro tanto,ut Eo magis, Quo magis. Sal.in Proœ.Belli Cat.Statui res gestas populi Romani perscribere,eo magis,quòd mihi à partibus reip.animus liber erat. Quandoque ponitur pro ideo. Teré.in Eun. Eo ne es ferox, quia habes imperium in beluas.Aliquādo Vsque illuc.Liu. lib.2.Ipsa uestigia quærentem dominū eo deductura erant. Aliquādo usque ad id,ut apud eundem in prœmio operis: Quæ ab exiguis profecta initiis,eo creuit, ut iam magnitudine laboret sua.Sic dicimus,eo magnitudinis, pro, ad eā magnitudinem: Eo sapientiæ,ad eam sapientiam.

EOVS,oa,um,*Orientale.* Orientalis:habetq; primam syllabam indifferentem.deriuatur enim ab *ἠώς*, quod est,Aurora: & scribitur quandoque per s.Productionis exempla nusquam nō occurrunt.Reliquum est,ut aliquot exemplis doceamus posse breuiari.Virg.2.Aenei.Confligunt Zephyrusq;, Notusq;,& lætus Eois Eurus equis. Ouid. 2. Amor. Gallus & Hesperiis & Gallus notus Eois.

EOVSQVE,*ἐπὶ τοσοῦτον*,in tātum.Val.li. 8. Natam uitem eousque creuisse,donec cunctas dominationis suæ partes inumbraret.

E ANTE P

EPAMINONDAS,*Ἐπαμεινώνδας*,nobilis fuit Thebanus,Polymni filius,singulari modestia,prudentia, & grauitate præditus,rei militaris peritus, manu strenuus, animo maximo: adeo autem amans ueritatis, ut ne ioco quidem mētiretur: ad hæc multiplici artium cognitione eximius. nam & fidibus nouit,& ad earum sonum accinere: qua in re præceptorem habuit Dionysium.tibiarum autem artem ab Olympiodoro hausit,quemadmodum saltationem à Calliphrone.In Philosophia uero Lysiæ Pythagoræo operam dedit. Hic cum apud Leuctra Lacedæmonios plaga pestifera adeo affecisset,ut ex eo tempore Lacedæmoniorum opes corruerint,& principatum Græciæ amissum ultra reparare nequiuerint,dicere solebat,orbum se,non tamen sine liberis mori,& ex se natam relinquere pugnam Leuctricam. Hic post clarissima facinora edita,extremo tempore apud Mantineā cum acie instructa,& ducis optimi,& militis fortissimi officio fungitur,sparo agresti telo,percussus ictu mortifero, relatusq; in castra semianimis, requisiuit à circunstantibus, saluus ne esset clypeus: cum saluum esse flentes sui respondissent,allatum,ueluti socium laborum gloriæq; osculatus est.Iterum quæsiuit,essent ne fusi hostes:cum id quoque, ut cupiebat,audiuisset,euelli tum denique spiculū iussit,atque ita multo sanguine profuso, in lætitia & in uictoria mortuus est.cuius morte Thebanorum uires hebetatæ sunt, ut non tam illum amisisse,quàm cum illo interiisse omnes uiderentur.nam ante Epaminondam Thebani alieno imperio paruerunt,& post interitum eiusdem in seruitutem pristinam reuoluti sunt: ut manifestum sit, gloriam Thebanā cum illo natam,& cum illo extinctā fuisse.Vide Xenophontem lib.ult. Rer. Græcarum & Iustinum.

EPHEBIVM,*ἐφηβεῖον*,dictum palæstræ membrum,in quo ephebi exercentur:de quo Vitru.lib. 5.sic inquit:In duplici porticu collocentur hæc membra,ephebium in medio: hoc autem est exedra amplissima,&c.

EPHEBVS,pen. pro.*Giouanetto di prima barba.ἔφηβος*,dicitur, qui iam ad annos pubertatis peruenit: ea *ἐπὶ* & *ἥβη*, pubertas. Iuuen. Armenius Zelotes cunctis narratur ephebis. Teré.in And.Postquam excessit ex ephebis. Cic.pro Flacco:Quem tu ephebum cognouisti.

EPHEMERIS,p.c.*Giornale,ἐφημερὶς*,in quo res gestæ per singulos dies scribuntur. Latine Acta diurna,& Diarium dicitur: ab *ἐπὶ* & *ἡμέρα*,dies. Propertius pro libro fœneratoris posuit. Me miserum,his aliquis rationem scribit auari, Et ponit duras inter ephemeridas. Cic.pro Quinct.Quinctius ad ephemeridem reuertitur,inuenitur dies profectionis. Kalendarium à Seneca dicitur,à Cicerone Aduersaria, orum.

EPHEMERON,*ἐφήμερον*,duarum herbarum nomen Dioscoridi,quarum alteri folia tribuit lilii,sed tenuiora, caulē parem,florem candidum,amarum,semen molle, radicem unā digitali crassitudine,odore non iniucundo. Dictum autem Ephemeron putatur,quòd florē habeat fugacissimum, qui unico die marcescat. Alterum ephemeri genus ab eodem Colchicum appellatur,à quibusdam etiam bulbus agrestis, sub autumni exitum florem fundens croceo similem, folia habens pinguiora,quàm bulbus,caulem semipedalem,semē rufum,radicem ex nigra rufescentem, quæ desquamata intus albicet,succumq; lacteum fundat. Vulgus Caninecam appellat,quòd gustatum canes enecet.

EPHESVS,urbs Ioniæ,celeberrimo Dianæ templo clara, ab Amazonibus condita.hoc templum ducentis uiginti annis à tota Asia factum fuit,in solo palustri, ne terræ motus sentiret.in eo centum uiginti septem columnæ fuerunt,singulæ à singulis regibus factæ,sexaginta pedum altitudine: inter quas triginta sex cælatæ miro artificio.

EPHIPPIA,orum,*Selle de canalli.ἐφίππια, ἀπὸ τοῦ ἐπὶ, τοῖς ἵπποις*,proprie tegmina,seu stragula,quibus equi sternuntur, uel sellæ equis ad insidendum impositæ. Cice.de Finib. Ne hoc ephippiis,& anatophoris. Horat.in epist. Optat ephippia bos piger,optat arare caballus. Hinc equites equippiati,qui ephippia habent in equis. Cæs.lib.4.

EPHORVS,historicus Cumæus,Isocratis auditor. Ephori item apud Lacedæmonios magistratus eiusmodi,quales apud Romanos tribuni pl. qui a Theopompo sic appositi regibus sunt,ut apud Romanos consulibus tribuni.ut enim à consulibus ad tribunos prouocare quisque poterat,sic Lacedæmonii à regibus ad ephoros. Olim pro ministris regū fuerunt, paulatim deinde eo peruenerunt,ut sensim à rege magistratum proprium constituerint, nomine Ephoriam. ita dicti *ἀπὸ τοῦ ἐφορᾶν*,intueri,quòd ad ciuitatis salutem oculos intentos haberent.

EPHYRA,yræ,urbs Peloponnesi,in ipso sita Isthmo, alio nomine Corinthus. Ephyræ nomen accepisse uolunt ab Ephyra nympha,Oceani & Tethyos filia. Virg.4.Georg. Lucan. lib.6.Hinc Ephyræus,ræa,ræum, Corinthius. Propertius: Non ita complebant Ephyrææ Laidos ædes. Luca.li.6. Insedit castris,Ephyræaq; mœnia seruat. Virg.1.Geor. Ephyreius per quinque syllabas extulit. Illusas auro uestes, Ephyreiaq; æra. Fuit & alia eiusdem nominis urbs in Epiro,alia rursus in finibus Thessaliæ: item aliæ apud Steph.

EPICHARMVS,philosophus Syracusanus,Pythagoræ auditor, comœdiæ auctor. Horat.lib.2.Epist. Plau.ad exemplar Siculi properare Epicharmi. Scripsit de natura rerum,& medicina. Cic.lib.1.Tusc.

EPICEDIVM,*ἐπικήδειον*,carmē,quod in laudem defuncti, corpore nondum humato,cani solet: aliter Nænia dictum.

EPICROCVM, genus uestimenti, croceo colore infectum. Festus.

EPICTETVS,p.p.*Ἐπίκτητος*,nomen philosophi Stoici,qui ex Hierapoli Phrygiæ urbe originem ducens,Romæ epaphrodito cuidam Neroni familiari seruiuit,atque ad Marci usq; Antonini tempora peruenit. Domitiano autem imperante eius dominatu offensus,Roma Hierapolim migrauit, ratus uerum esse,quod est apud Tragicum,patriam esse cuiusque, ubi quis recte ageret. Tāta uero apud omnes homines eius uitæ admiratio extitit,ut Lucian. Syrus Epicteti lucernam fictilem tribus drachmarum millibus, ob eius auctoritatē, uenisse tradat. Scripsit Enchiridion,opus utile.

EPICVRVS,eius sectæ auctor,quæ ab eo Epicurea dicta. Summum bonum in uoluptate ponebat,non tamen in uoluptate corporis, ut Aristippus,sed animi: id est,in absentia omnium dolorum. Deorum prouidentiam è rebus humanis

tollebat. Traditur fuiſſe continentiſſimæ uitę: nomen tamé illud uoluptatis, in qua ſummum bonum ponebat, effecit, ut homines uoluptatii Epicurei dicantur.

EPICVS, a, um, ab ἔπος, carmen, & proprie Hexametrum: unde Epicus poeta, carminis heroici ſcriptor. Ci. de Opt. gen. or. Licet dicere Ennium ſummum epicum poetam. Epicum poema, Cic. ibidem. Vide Cœl. Rhod. lib. 17. cap. 20.

EPIDAMNVS, *Durazzo*, oppidum in ea parte Macedoniæ, quæ Adriatico mari incumbit. Dictum ab Epidamno rege barbarorum. ſed Romani eo coloniam deducentes (inquit Pli. li. 4. cap. 27.) Dyrrhachium dicere maluerunt, propter inauſpicatum nomen Epidamni, tanquam à damno dicatur Epidamnũ. Appianus ſic habet. Epidamnus rex urbem cõdidit, quæ ab ipſo nomen aſſumpſit. huius ex filia nepos Dyrrhachus portum urbi adiecit, quod Dyrrhachium appellauit.

EPIDAVRVS, ἐπίδαυρος, ſiue Epidaurum, ciuitas in Peloponneſo, Aeſculapii templo celeberrima. Plin. Hoc etiam nomine dicta urbs Dalmatiæ, ad Illyricum mare ſita: de qua Lucan. lib. 2. Illyris Ionias uergens Epidaurus in undas. Pauſaniæ & Straboni Lymira cognominata, quòd ſit portuoſa: diruta à Gothis, è cuius ruinis Raguſia iuxta ædificata.

EPIGRAMMA, tis, ἐπίγραμμα, inſcriptio, ἀπὸ τοῦ ἐπιγράφειν. Cic. pro Archia. Quòd epigramma in eum feciſſet, tantum modo alternis uerſibus longiuſculis. Idem ad Att. li. 2. Epi. 11. Epigrammatis tuis.

EPILOGVS, pe. c. *Conchiuſione*, ἐπίλογος, poſtrema pars orationis, quàm Latine concluſionem, ſiue Perorationem dicere poſſumus. Ci. 4. Tuſc. Num etiam Rhetorum epilogum deſideramus? Rhetores tripartitum epilogum faciunt, conſtãtem enumeratione, amplificatione, & commiſeratione.

EPIMENIDES, p. c. ἐπιμενίδης, poeta Epicus fuit, patria Cretenſis, teſte Apuleio lib. 2. Florido. qui à patre Agiaſarcho in agrum ad cuſtodiẽdum pecus miſſus, in quodã antro obdormiuit annos LXXV. unde emanauit prouerbium, Epimenidis ſomnum dormire.

EPINICIA, orum, *Giuochi, & feſte per le uittorie*. Græci uocant celebritates pro parta uictoria: ab ἐπὶ, & νικάω: Suet. uero accipit pro carminibus in laudem uictoris compoſitis, cum in Nerone ſcribit: Sequenti die lætum inter lætos cantaturũ epinicia.

EPINYCTIDES, puſtulæ minutæ. Iulius Pollux: Epinyctis, puſtula ſubliuida, modice tumeſcens, & plenas ſanguinis in tibiis & pedibus. Accipitur etiam pro oculorum morbo. Pli. lib. 20. cap. 6.

EPIPHANIA, ἐπιφάνεια, apparitio, ſeu manifeſtatio, ἀπὸ τοῦ ἐπιφαίνεσθαι, ab apparendo. Inde Epiphania, orum, à Chriſtianis dicuntur feſta quædam, quæ nos Apparitionem domini uocare poſſumus.

EPIPHORA, pen. cor. ἐπιφορὰ, morbus oculorum, quem uulgo Lacrymam uocant, cum deſcenſus humoris cuiuſdam mordacis oculos angit: ἀπὸ τοῦ ἐπιφέρειν, ab inferendo. Plin. lib. 20. cap 2. Caro peponum epiphoris oculorum imponitur. Dicitur & de aliis membris. Pli. lib. 20. cap. 13. Teſtium epiphoris peculiaris eſt. Cic. in epiſt. Balbus ad me ſcripſit tanta ſe epiphora oppreſſum, ut loqui non poſſit.

EPIRHEDIVM, uehiculi genus, non diſsimile bennæ: compoſitum nomen ex ἐπὶ & rheda. Iuue. Sat. 8. Tritoq; trahunt epirhedia collo.

EPIROTICA mala, ἠπειρωτικὰ μῆλα, dicuntur, quæ in Epiro Græciæ regiones naſcuntur: à noſtris dicuntur Orbiculata à figura orbis.

EPIROTICVS, a, um, ἠπειρωτικὸς. Cic. Att. lib. 12. Niſi te Epiroticæ litteræ impedient. Epirotici boues, ex Epiro. Var. 2. de Re ruſt. cap. 5. Epirotici non ſolum meliores totius Græciæ, ſed etiam Italiæ.

EPIRVS, p. p. ἤπειρος, regio Græciæ, in qua olim Pyrrhus regnauit: hęc primum Moloſsia dicta eſt, & à Chaone Heleni fratre Chaonia, nũc uero Albania uocatur. Strab. li. 8. Oui. lib 8. Miſit apros, quanto maiores herbida tauros Non habet Epirus. Terminatur Epirus à Septentrione Macedonia, ab Oriente Achaia, ab Occidente Ionio mari. Hinc Epirota, qui eſt ex Epiro. Liu. 5. lib. 42.

EPISCOPVS, *Veſcouo*, magiſtratus nomen apud ueteres: cuius officium erat, panis & ceterarum rerum, quæ ad cibum pertinent curam habere: ut colligi poteſt ex uerbis Arcadii. ff. de Mune. & Hono. Latine ſpeculator, ab ἐπισκοποῦμαι, ſpeculor, conſidero. unde ad antiſtites tranſlatũ eſt: quod illorũ præcipue munus ſit, gregis ſibi commiſsi uitam explorare.

EPISTOLA, læ, ἀπὸ τοῦ ἐπιστέλλειν, mittere, quia ad abſentes mittere. Ci. Q. fra. lib. 1. Eſt epiſtolæ proprium, ut is ad quẽ ſcribitur, de iis rebus, quas ignorat, certior fiat.

EPISTYLIVM, *Capitello*, ἐπιστύλιον, capitellum quod ſuper columnam ponitur. Corpus enim columnæ Scapum uocant, fundamẽtũ Baſim: illud uero, quod columnæ ſuperponitur, Epiſtyliũ appellãt. Vide multa de Epiſtyliis apud Vitruuiũ.

EPITAPHIVM, phii, *Epitafio*, ἐπιτάφιον, inſcriptio, quam ſepulcris incidi uidemus in laudem defunctorum: quale eſt illud apud Virg. in Daphnide: Daphnis ego in ſiluis, hinc uſque ad ſidera notus, Formoſi pecoris cuſtos, formoſior ipſe. Dictum Epitaphium, quòd humato iam corpore, ἐπὶ τῷ τάφῳ, id eſt in ſepulcro ſoleat inſcribi.

EPITHETON, p. c. ἐπίθετον, à Quinctiliano dicitur appoſitũ, ab aliis adiectiuum: παρὰ τὸ ἐπιτίθεσθαι τῷ ὑπαρκτικῷ, ab eo qđ ſubſtãtiuo apponatur. Epitheta tribus de cauſsis nominib. adduntur: Diſcretionis: ut, Phrygiæ molimur montibus Idæ. Eſt enim & Ida Cretæ mons. Proprietatis: ut, Terribili implexum ſetaq;, & dentibus atris. Ornatus: ut, Alma Venus. Differt autẽ Epitheton ab Antonomaſia, quod illud nunquã ſolum ponitur, ſed nomini proprio alicuius adiicitur: Antonomaſia autẽ per ſe proprii nominis uice ponitur.

EPITOGIVM, um, quod ſupra togã ferebatur. Quinct. li. 1. c. 5.

EPITOME, mes, & Epitoma, mæ, p. c. ἐπιτομὴ, breuiarium, abbreuiatio, uel compendium: à uerbo Græco ἐπιτέμνω, abbreuio. Ci. ad Att. li. 13. Epitomen Bruti Cællanorũ miitas.

EPITRITVS, p. c. ἐπίτριτος, pes ex quatuor ſyllabis conſtans, quarum una ſemper ab aliis tribus diſcrepat. Eſt autẽ in quadruplici differentia. Primus conſtat ex iambo & ſpondeo, id eſt ex prima breui & tribus longis: ut Sacerdotes. Secundus ex trochæo & ſpondeo. i. ex ſecunda breui, aliis lõgis, ut Cõditores. Tertius ex ſpõdeo & iambo. i. tertia breui, aliis longis: ut, Hereditas. Quartus ex ſpondeo & trochæo, i. ex quarta breui, ceteris longis: ut, Cæleſtinus. Epitritus etiam proportio dicitur, continens aliquem numerum, & eius partem tertiam: ut quatuor epitriti proportionẽ habet ad tria, Duodecim ad nouem, Quadraginta ad triginta.

EPITYRVM, genus edulii, Siciliæ frequẽtius quam Italiæ, teſte Var. lib. 6. de lingua Latina Plau. in Mil. Si unum epityrum edam. Quidam exiſtimarunt cibi caſeati genus eſſe: quòd Græci τυρὸν caſeum appellãt. quibus aperte refragatur Columellæ auctoritas, qui Epityrum in oliuis cõdituræ genus eſſe docet. Idẽ ſentit & Cato. qui de Re ruſt. ca. 119. eius cõfectionẽ perſcribit his uerbis: Epityrũ albũ, nigrũ, uariũq; ſic facito: Ex oleis albis, nigris, uariiſq; nucleos eiicito: ſic condito: Concidito ipſas: addito oleũ, acetũ, coryandrũ, cyminũ, fœniculũ, rutam, mentã. In orculã condito: oleum ſupra ſiet: ita utitor. Sunt qui hoc conditure genus Pityrũ uocare malint: itaque tã apud Catonẽ, quàm Columellã legẽdum cenſeant: uocis originẽ repetentes à Pityri oliuæ genere, conditure huiuſmodi aptiſsimo. Verum hi parum diligẽtes Catonis uerba uidentur expẽdiſſe, qui nõ ex certo quopiã oliuæ genere, cui Pitytis nomẽ fuerit, Epityrũ, ſiue Pityrũ fieri docuit, ſed ex quauis oliua, tam alba, quàm nigra, aut uaria. Columella quoque ex pauſia uel orchite ante maturitatẽ decerpta conficiẽdum præcipit, nulla pityris facta mẽtione. Potius itaque iis accedẽdũ putauerim, qui genus hoc conditure ἀπὸ τοῦ πιτύρου, à furfure dictum exiſtimant.

EPODVS, epodi, pe. pr. ἐπῳδὸς, genus carminis, in quo ſingulis uerſibus ſingulæ clauſulæ ſubiiciuntur, & ueluti accinuntur, idq; fere alio genere carminis, & plerũq; breuiori: cuiuſmodi ſunt pleraque apud Hor. Iambico dimetro poſt heroicũ, aut trimetrũ Iambicũ ſtatim ſuccedẽte. Quinct. l. 10. c. 1. Iãbus nõ ſane à Romanis celebratus eſt, ut proprium opus à quibuſdã interpoſitus, cuius acerbitas in Catulo, Bibaculo, Horatio: quãquam illi epodos interuenire non reperiatur.

EPOTO, as, potãdo exhaurio. Ci. pro Clu. Epoto poculo mortuum.

EPOS, carmen eſt, ut ait Diomedes, pro carmine hexametron, diuinarum rerum & heroicarum, humanarũq; comprehenſio. Mart. Scribebamus epos, cœpiſti ſcribere, ceſsi. Hora. 1. Serm. Sat. 10. Forte epos acer, Vt nemo, Varius ducit.

EPVLAE, arum, *Viuande*, σιτία, quaſi edipulæ, cibi in quotidianum hominum uſum comparati. Cic. 3. Phil. Vino, & epulis retentus eſt: ſi epulæ potius, quàm popinæ nominãdę ſunt. Epulæ, etiã beſtiarum cibus. Virg. 5. Aen. Epulaſq; draconi Quæ dabat. Epulũ uero ſignificat ſolenniores cibos: & proprie publicũ cõuiuium in propatulo ciuibus exhibitũ, ſiue in dedicatione tẽpli, ſiue in triumpho, ſiue in funere, ſiue ludorum cauſſa. Ci. pro Mur. Cum epulum Q. Maxi. Africani patrui ſui nomine populo R. daret. Sed confunduntur quandoque. nã Epulum pro priuato conuiuio inuenitur, & Epulæ pro conuiuio publico. Ci. pro Plan. Sepulcrum L. Catilinæ hominum audaciſsimorum conuẽtu epuliſq; celebratũ eſt. Idem de Cla. Ora. Carmina in epulis cantata à ſingulis conuiuis de clarorum uirorum laudibus. Epulam quoq; in ſingulari numero Veteres dixere, teſte Feſto.

EPVLARIS, re, θοινητικὸς, quod ad epulas pertinet: ut, Epulare ſacrificium.

sacrificium. Cic. 3. de Orat. Cum essent ipsi à Numa, ut etiã illud ludorum epulare sacrificium facerent, instituti. Epulares etiam uocabantur, qui in sacris epulabantur. Varr. Dum epulares nocte epularentur.

EPVLATIO, Col. lib. 11. cap. 1. Quæ ad epulationẽ pertinerẽt.

EPVLARI, εὐωχεῖσθαι, est conniuari, Liu. lib. 25. Vulgo apertis ianuis in propatulo epulati sunt. Cic. 2. de Fin. Cum in uoluptate sint, qui epulentur. Idem de Sene. Epulabar cum sodalibus. Epulatus. Cic. 1. Tuscu. Epulatos cum matre adolescentes somno se dedisse.

EPVLONES, δαιτυμόνες, de his Liu. lib. 33. Romæ (inquit) eo anno primum triumuiri epulones facti: hi epulas Ioui, ceterisq; diis instituendi potestatem habebant. Cic. de Arusp. Resp. Vosq; Pontifices, ad quos epulones Iouis opt. Maxi. si quid est prætermissum, aut commissum, afferunt. August. l. de Ci. asseruit epulones perpetuos fuisse, qui ad auream Iouia mensam statuæ appositam perpetui erant conniuæ, ut mimorum potius & parasitorum contuberna, quàm Dei sacra celebrarentur. Dicuntur etiam Epulones quilescunque epulis intersunt, quos etiam ueteres Epulonos dixerunt per secundam inflexionem. Inde Coepulonus, iisdem epulis uescens. Pla. Persa: O mi Iupiter terrestris & coepulonus.

E ANTE Q

EQVA, æ, in datiuo & ablatiuo pluralibus Equabus, ἵπποι, Oui. 2. Meta. Nobilimmq; greges custos seruabat equarum.

EQVARIA subst. equorum grex. Varr. in Proœ. 1. de Re rust.

EQVES, ἱππεύς, Virg. lib. 8. Præmissi equites ex urbe Latina. Sumitur quandoque pro ipso equo. Idem 3. Geor. Impositi dorso atque equitem docuere sub armis insultare solo, & gressus glomerare superbos. Equites etiam dicebãtur à Romanis qui equestrem dignitatem erant adepti aut ex equestri ordine progoati: quorum ordo, quãuis dignitate senatoria aliquanto erat inferior, proximam tamẽ obtinebat dignitatem. neque solum dignitate, uerumetiam censu distinguebantur equites à senatoribus. cẽsus enim senatorius duplo maior erat. uã ante Augusti tempora census senatorius erat octingentorum millium, id est Coronatorum xx. M. Census autem equestris quadringentorum millium, id est Coronatorum x. M.

EQVESTER, huius Equestris, & hic & hæc Equestris, & hoc Equestre, ἱππικός, quod pertinet ad equitem: ut, Equestres copię, Ci. 1. de Fin. Equestris disciplina, Idẽ 5. Ver. Equestris ordo, Idẽ ad Brutũ. Equestrẽ uero ordinem, ἱππικὸν τάγμα, mediũ fuisse cõstat inter patricios & plebẽ: hi olim sub Romulo regibusq; Celeres dicebantur, teste Pli. lib. 33. cap. 2. à Celere (ut quidam putant) Remi interfectore: deinde à flectendis equis, Flexumines uocitati: postea Trossuli, à Trossulo oppido Tusciæ, quòd id sine ullo peditum adiumento equites cepissent.

EQVESTRIA, orum, ἱππικά, quatuordecim ordines graduũ in Orchestra, in quibus sedebãt equites. Sen. l. 7. de Ben. Equestria omnia equitum Romanorum sunt. Sic Popularia dicebantur, ubi plebs ipsa in theatro sedebat. Sueto. in Dom. Et quia pars maior intra popularia deciderat, quinquagenas tesseras in singulos cuneos equestris ac senatorii ordinis pronunciauit.

EQVESTRIS, colonia, Galliæ Belgicæ oppidum. Pli. li. 4. c. 17.

EQVIDEM, In uero, certamente, γέ, καὶ δῆτα, affirmatiua coniunctio est, idem significans, quod certe. Cic. de Ami. Equidem ex omnibus rebus, quas mihi aut fortuna, aut natura tribuit nihil habeo quod cum amicitia Scipionis possit comparari. Sunt qui existimeot compositum ab Ego & Quidem: sed cum inueniatur coniunctum cũ uerbis cuiusuis personæ in utroque numero, constat, ubique nõ posse exponi per Ego. Persius Sat. 5. Non equidem hoc dubites amborum fœdere certo Consentire dies. Cum uerbo tertiæ personæ idem posuit Sat. 1. Per me equidẽ sint omnia protinus alba. Satius itaq; erit dicere, Equidẽ mihi aliud significare, quã Quidẽ.

EQVIFERVS, ri, equus ferus. Pli. lib. 8. cap. 15. & lib. 28. cap. 6.

EQVILE, Stalla de canalli, ἱππόστασις, ἱπποστασία, stabulum equorum, unde Var. li. 2. ca. 7. Suadet, frænos in equili suspẽdere.

EQVIMENTVM, merces quæ datur pro admissura equi. Varro.

EQVINVS, a, num. Hor. de ar. Humano capiti ceruicem pictor equinam iungere si uelis. Ci. Tusc. gladius seta equina appensus.

EQVIO, is, de equis dicitur, cum coitum appetunt. Col. lib. 7. Equienti mulæ cruda brassica datur. Pli. lib. 80. cap. 63.

EQVIRIA, ludi curules, à Romulo in honorẽ Martis instituti. hi in campo Martio celebrabantur 3. Kal. Mar. Oui. 2. Fast.

EQVISO, onis, Cozzone da canalli, qui equorũ curã gerit, eosq; instituit. Varro: equus traditur magistro, ut equiso docet tollutim incedere. Veteres autem (ut Noni. annotauit) nõ modo equorum magistrum, sed aliarum etiam rerum gubernatorem Equisonem uocabant. Vt Equisones nautici dicebantur, qui nauim exercebant.

EQVITABILIS, le, ut, Locus equitabilis, in quo equi facile inambulari possunt. Liu. Equitabilis, & uasta planities.

EQVITATVS, us, modo equitum turmam significat. Tacit. lib. 19. Nutantem exercitum equitatus incursas. Modo actum ipsum equitandi Pli. lib. 33. Feminæ equitatu atteri & adurí solent. Cic. Att. Sed iam quid opus equitatu.

EQVITIVM, tii, Mandra de canalli, ἱπποφόρβιον, equorũ armẽtũ. Vlp. l. plenũ §. equitii ff. de usufru. legato. Tacit. de Germa. Mos est ciuitatibus ultro equitium conferre principibus.

EQVITATIO, Plin. lib. 28. cap. 4. Equitatio stomacho & coxis utilissima.

EQVITARI, passiue. Pli. li. 8. c. 18. Etiã equitantur in prœliis.

EQVITO, as, Canalcare, ἱππεύω, ἱππάζομαι, equo iter facio. Horat. 1. Ser. Sat. 4. Equitare in arundine longa. Macrob. Sat. li. 6. cap. 9. auctor est, ueteres etiam equitare de ipso equo dixisse, & equitem pro equo nonnunquam acceptum inueniri. Lucil. Nempe hũc currere equum nos, atque equitare uidemus. Quanquam alii distinctionem post dictionẽ Equum faciant: ut, Nos, sit accusatiuus, ad hunc modũ Nempe hunc currere equum, nos atque equitare uidemus: ut sit sensus, Videmus equum currere, & nos equitare.

EQVVLA, læ, Canallina, parua equa. Varro: Nemo est tam negligẽs, quin summa diligentia eligat asinum, qui saliat equulã.

EQVVLEVS, lei, Poledro, ronzino, ἱππάριον, pullus equinus. Cic. in Hort. Domitores equorũ cibum sæpe subtrahũt, ut fame debilitetur equuleorũ nimis effrænata uia. Est & tormenti genus, quo ad exprimendã è noxiis, conscíisve ueritatẽ Romani utebantur: dictũ (ut quibusdam placet) ab equi forma: tametsi alii ardentẽ laminã malunt interpretari. Ci. pro Deiotaro: Facti enim in equuleo quæstio, iuris in iudicio. Idẽ 7. Phil. Ponite ante oculos uincula, uerbera, equuleum. Sed in hac significatione alii malunt scribere Eculeus per c.

EQVVLVS, Canallino, dimin. ab equus. Cic lib. 2. de Nat. Omnia in maturis meliora: ut in equo, quàm equulo: in cane, quàm catulo. Var. 2. de Re rust cap. 7. scribit equulum post annum & sex menses domari posse.

EQVVS, ἵππος, Cic. de Amic. Nemo est, qui non equo, quo cõsueuit, libentius utatur, quàm intractato, & nouo. Equorum alii Gradarii, qui molli gradu, & sine succussura incedunt: contra Succussores sessorẽ frequenter inquietant. Alii dicũtur Veredi, in cursu uelocissimi, quibus maiores usi sunt in uenatione. Equus Troianus, prouerbiali schemate, de occultis latebris, conspirationibusq; ad perniciẽ alicuius tendentibus. Ci. pro Mur. Intus, intus inquam, est equus Troianus, a quo nunquam me consule dormiẽtes opprimemini. Equis & quadrigis, id est omni conatu. Cic ad Q. fra. lib. 2. Curse cotrigam tarditatem, cum equis, tum uero quadrigis poeticis. Viris equisq;. Cic. 2. Offi. Cum his uelis equisq; (ut dicitur) si honestatem tueri sententia est, decertandum est.

E ANTE R

ERADICO, as, pen longa, ἐκριζόω, una cum radice euello. Trãslate pro funditus perdo. Ter. in And. Dii te eradicent.

ERADO, is, ere, Radere leuar uia. ἀποξυνέω, idem quod expungere. Col. lib. 3. Surculos, eradito tam alte, quàm cuneum immisisti. unde eradere aliquem ex albo Senatorum est, eum ex Senatorũ numero expungere. Tacit. lib. 4. Merulam, senatorio albo erasit. Erasus, particip. Pli. in Paneg. Datũ est iis, qui post edictum tuum in locum erasorum subditi fuerant.

ERASISTRATVS, nomen medici eximii, ex Aristotelis familia nati.

ERATOSTHENES, Cyrenæus, Aristonis Chii, & Callimachi poetæ discipulus, Plato minor ob doctrinã uocitatus. Suid.

ERCISCERE, Diuidere, partire, prisca lingua significat diuidere. Apud Ci. 2. de Ora. Ercisceri in secunda coniug. legitur. Inde Iudicium familiæ erciscundæ i. rei familiaris diuidendę.

EREBVS, ἔρεβος, fluuius inferorum. Virg. 6. Aen. Magnos Erebi tranauimus amnes. Quandoque pro obscuriori inferni parte: ut, Imas Erebi descendit ad umbras. Varro ex Erebo natam Noctem ait. Vnde & illud: Erebo creata fuscis crinibus Nox te inuoco. Hęc Festus. Alii malunt Noctem Erebi uxorem fuisse: ex quibus est Cic. de Nat. Deo. Frequentissime autem Erebus pro ipsa inferorum sede accipitur. unde Proserpina ab Ouid. lib. 5. Meta. Regina Erebi uocatur.

ERECHTHEVS, Atheniensium rex, cuius filiæ mortem pro patria contempserunt. Cic. pro Sextio, & Demosthenes.

EREPTA, αὐτόσχεδια, ὅπη παρείκῃ, ex occasiõe rei pręsentis.

EREMIGO, as, are, enauigare, emetiri. Plin. lib. 2. cap. 67.

EREMVS, pen. pro. gen. fem. Luogo solitario, ἔρημος, solitudo.

E REPVBLICA, ex utilitate reip. Sue. in Cæs.

EREPO, is, ere, Salir cosa alta, & difficile, ἐξερπύζω, ex loco abdito in lucem repo. Plau. Aul. Foras lumbrice, qui sub terras

 erepsisti

erepsisti modo. Interdum, ad loca alta, & prærupta euado. Suet. Tib. Territus, quòd is à tergo insulæ erepsisset ad se.

ERETRIA, æ, oppidum Eubœæ insulæ. Pli. lib. 35. cap. 6. & Home. 2. Iliad.

ERGA, *Verso*, πρὸς, licet eandem uim habere uideatur cum Contra, beneuolentiæ tamen plena est. Cic. ad Lentulum epist. a. Ego omni officio, ac potius pietate erga te, ceteris satisfacio omnibus.

ERGASTVLVM, li, seruus, qui ergastulo inclusus, uel ex uinculis, aut compedibus opus facit. Plin. Coli rura ergastulis pessimum est. In epist. Cic. Quacunque iniit, ergastula soluit.

ERGASTVLARIVS, rii, qui præest ergastulis. Colu. lib. 1. cap. 8.

ERGO, aliquando particula inceptiua est, conueniens maxime indignationi, ut in carmine illo Augusti Cæsaris, quo Virgilii poema uetat aboleri, Ergo ne supremis potuit uox improba uerbis Tardinum mandare nephas? Aliquãdo hortatiua. Virg. 2. Aen. Ergo age care pater. Aliquando uim nominis habet, accipiturq; pro ablatiuo caussa, in qua significatione pulleriorem producit: quam alias habet indifferentem. Virg. lib. 6. Illius ergo Venimus.

ERICHTHONIVS, Atheniensium rex, è semine Vulcani in terram proiecto editus. unde & nomen habet, ἀπὸ τῆς ἔριδος, καὶ χθονὸς, id est ex certamine, atque humo. Nam cum Vulcanus diis arma fecisset, eiq; Iupiter optionem dedisset præmii, quod uellet, postulandi, iurassetq; per infernam paludẽ se nihil negaturum: tum ille Mineruæ nuptias postulauit: quas cum Iupiter iuramento astrictus, ei negare nõ posset, Mineruam tamen monuit repugnare, pudicitiamq; defendere. tum in illa colluctatione Vulcanum in terram profudisse aiunt semen, atque inde editum esse puerum draconũ pedibus, nomine Erichthonium: qui cum adoleuisset, ut pedum deformitatem tegeret, primus currus usum adinuenit. Hanc fabulam refert Ser. in illud Virg. lib. 3. Geor. Primus Erichthonius currus, & quattuor ausus Iungere equos. Ab eo populus Atheniensis Erichthonius dictus est.

ERIDANVS, Po, ἠριδανὸς, Italiæ fluuius in Vesulo monte nascens, & per agrum Gallicum in mare Adriaticum influens. Hodie notiore nomine Padus appellatur. Eridanum autem dictum uolunt ab Eridano Apollinis & Clymenes filio, qui à luce illius incendii, quo bonam terrarum partem exussit. Phaeton cognominatus est. Virgilius regem fluuiorum appellat. Est item Eridanus, cæleste signum Arieti proximũ. Cic ex Arato.

ERIGONE, Icari filia, teste Hygino, quæ ex dolore paternæ necis, quem rustici temulenti occiderant, se ipsam suspendit, Deorumq; miseratione in cælum translata, Virginis nomẽ obtinuit. Vir. 1. Geor. Qua locus Erigonen inter, Chelasq; sequentes Panditur.

ERIGONEIVS, Ouid. lib. 5. Fast. Nocte sequente diem Canis Erigoneius exit. Id est, oritur Canis, sydus cæleste.

ERIGO, is, erexi, erectum, *drizzare, alzare*, ὀρθόω, ab è, & rego: significat attollere. Cic. pro Rosc. Amer. Homo se erexit. Per translationem pro consolari. Idem pro lege Man. Afflictum erexit, perditum recreauit. Erectus. Ego uos erectos ad libertatem recuperandam adhortabor. Idem ad Brutũ: Erectior senatus erat, nolltis cohortationibus excitatus.

ERIPHYLE, uel Eriphyla, uxor Amphiarai, quæ, accepto à Polynice aureo monili, maritum latentem, ne ad bellum Thebanum, ubi se moriturum sciebat, proficisci cogeretur, Polynici prodidit. Virg. lib. 6. Mœstamq; Eriphylen. Cice. 6. Verr. Eriphylam accepimus in fabulis ea fuisse cupiditate, ut, cum uidisset monile ex auro & gemmis, pulchritudine eius incensa, salutem uiri proderet.

ERIPIO, pis, p. c. *Rapire, torre per forza*, ἐξαρπάζω, ἐξαιροῦμαι, ui tollo: &, ut ait Pomponius Iurisconsultus, per raptum è manibus aufero. Ter. in Heaut. Crucior bolum tantũ mihi ereptum de faucibus. Virg. 12. Aen. Accelera & fratrem, si quis modus, eripe morti. Cic. De Diu. Eripere aliquẽ à morte.

ERITHALES, herba semper uirens, alio nomine Sedum. Plin. lib. 25. cap. 13.

ERO, puella, è Sesto Thraciæ urbe, cuius mutuo amore correptus Leander Abydenus adolescens, noctu eius caussa Hellespontum solebat traiicere. uerum cum aliquando maris tẽpestatibus agitato se cõmisisset, uiribus destitutus, submersus est. Cuius cadauer cum fluctuum impulsu Sestum esset delatum, Ero doloris impatientia, ex editissima sese specula in mare præcipitauit. Ouid. & Musæus.

ERODIVS, ἐρωδιὸς Homero, auis est, quæ in coitu sanguinem exudat. Suidas Ciconiam putat esse, putatq; Erodion dictã quasi Elodion, quòd in paludibus uersetur. Augustinus fulicam esse credit, Theodorus Ardeolam.

ERODO, is, ere, *Rodere*, idem quod rodere. Pli. lib. 11. cap. 19. & lib. 12. cap. 6.

EROGO, as, *Spendere*, expendo. Ci. 7. Verr. Multas pecunias isti erogatas in operum locationes falsas. Inuenitur & Exrogare, quod est (ut Festus inquit) ex lege uetere per nouam legem eximere.

ERRABVNDVS, di, πλανώμενος, ualde errans. Vir. 6. Ecl. Si qua forte ferant oculis sese obuia nostris Errabunda bouis uestigia.

ERRATICVS, qui errat. Cic. de Sen. Vitem serpentem multiplici lapsu, & erratico. Pli. lib. 19. cap. 8. Est & erraticum intubum. Sic, Erratica brassica, apud Col.

ERRATIO, Cic. de Vni. Deus motum cæli ab omni erratione liberauit.

ERRATVM, ti, peccatum, σφάλμα, πταῖσμα. Cice. Tironi. Tantum mihi dolorem cruciatumq; attulerunt errata meæ ætatis, ut &c.

ERRO, as, σφάλλομαι, est putare, uerum esse, quod falsum est: uel falsum esse, quod uerum est. Ci. 12. Phi. Cuiusuis est hominis errare: nullius, nisi insipientis, perseuerare in errore. Idem 5. Verr. Errauit, an potius insaniuit Apronius? Teren. Eun. Tota erras uia. Proprie autem Error, est deflexio à uia cum scilicet uię, ignari extra institutum iter deflectimus. Et Errare est huc illuc, quo nos fortuna feret, diuagari. Virg. 1. Aen. Monstrare mearum Vidistis si quam hic errantem forte sororum. Sed quoniam pecudes errando, id est uagando pascuntur, Errare ponitur pro pascere. Virg. 3. Eclog. Mille meæ Siculis errant in montibus agnæ. Inter Errorem & Errationem hoc interesse Donatus existimat, quòd Error animi sit, Erratio pedum. Teren. in Adel. Minor est erratio: id est, minus est spatii per quod erretur.

ERRONES, *Vagabondi, vaghi, erranti*, πλανῆται, qui incertis sedibus uagantur. Sappho apud Oui. in Epist. Nec uos erronem telluri admittite nostrum. Vlpi. Errones appellantur serui, qui non quidem fugiunt, sed frequenter sine caussa uagãtur.

ERROR, ris, πλάνη, approbatio ueri pro falso, & certi pro incerto, uel è conuerso. Horat. in arte. Quo uirtus, quo ferat error.

ERVBESCO, scis, rubore suffundor. Ouid. 1. Amo. El. 8. Tacitis erubuisse genis. Cic. 1. de Leg. Erubescunt pudici etiam loqui de pudicitia.

ERVCA, cæ, κάμπη, genus uermis, qui in olerum folia repit, ab roditq; unde ab erodendo Eruca appellata. Colum. lib. 12. Est etiam herba, Venerem excitans. Oui. de Reme. Nec minus erucas iubeo uitare salaces.

ERVCTO, as, *Ruttare, rutteggiare*, ἐξερεύγω, est frequentatiuũ uerbi Erugo, is. Erugere enim (ut Festus docet) semel factum significat, Eructare sæpius. Est autem Eructare, ructando aliquid eiicere. Horum omnium primitiuum est uetus uerbũ Rugo, is, ruxi, ructum. unde fit Ructus, us, quod crudi stomachi sonitum significat, quem edere solẽt, qui plus æquo onerant uentriculum. Item Ructo, ctas, sonitum eiusmodi edo. Iuue. Si bene ructauit, si recte minxit amicus. Pro eodẽ non nunquàm inuenimus, Ructor deponens. Horat. Hic dum sublimes uersus ructatur. Ructatio, Colu. lib. 7. Eructare autem proprie significat, ructando aliquid emittere. Virg. 3. Aen. de Polyphemo: Saniem eructans. Per translationem accipitur pro quouis modo eiicere. Virg. 6. Aen. de Acheronte. Cocyto eructat Arenam.

ERVDERO, as, *Purgare, nettare*, ἐξερεισόω, ruderibus expurgo. Sunt autem rudera purgamenta, puta cæmentũ, lapides confracti, arena, calx. Varr. 1. de Re rust. cap. 5. Solum oportet esse eruderatum.

ERVDIO, is, *Ammaestrare*, κατηχέω, παιδεύω, ex rudi doctum facio. Ci. 1. Tusc. Philosophia ad modestiam, magnitudinẽq; animi nos erudiuit. Hinc Eruditio, doctrina. Cice. 1. Acad. Sine eruditione Græca intelligi non possunt. Eruditulus, li, dimin. Catul. in Mamurram & Cæs. Vno in lectulo, erudituli ambo. Eruditus, edoctus. Cic. Q. frat. lib. 1. Diuturna seruitute ad nimiam assentationem eruditi. Pli. lib. 11. cap. 24. Tertium araneorum genus erudita operatione conspicuũ. Disciplina iuris ciuilis eruditissimus, Ci. 1. de Ora. Quinct. lib. 1. cap. 1. Hoc eruditius quæritur.

ERVGATIO. Plin. lib. 28. cap. 12.

ERVGO, as, are, *Distendere, discrespare*, ἀπορυτιζω, ex cutem extendere, & rugas tollere. Pli. lib. 21. cap. 19. Erugant corpora.

ERVILIA, æ, genus leguminis, folio, quàm faba, longiore. Colum. lib. 2.

ERVMPO, is, *Vscire fuori con empito*, ἐξορμάω, cũ impetu egredior. Cæs. 1. Bel. Ciu. Quo paratiores essent ad insequendũ, siue noctu, siue interdiu erumperent. Inuenitur interdum actiue positum cum accusatiuo. Teren. in Eunu. Iam ne erumpere hoc licet mihi gaudium?

ERVNCO, as, *Purgare l'herbe*, ἐκβοτανίζω, herbas noxias, & spinas, frutetaq; extirpo. antiqui enim, teste Festo, runcam dicebant,

cabant, quæ deinde runciua cœpit uocari, instrumentum ferratū, quo radices spinæq; inageis soleut excindi. Hinc Runcare, & Eruncare.

Euvo, is, ἐξερύω, extraho. Pli. li. 11. c. 37. Nulli sine redundantia eius eruitur oculus. Lact. li. 4. Ipse sibi oculos eruat, ut omnes cæci sint. Ioterdum est in totum destruere. Virg. 2. Aene. -Troianas ut opes, & lamentabile regnum Eruerint Danai. Elt etiam perscrutando inuenire, & ueluti ex latebris in lucem proferre. Cic. pro Mur. Ex annaliuni uetustare eruenda est memoria nobilitatis tuæ.

Euvptso, cum milites ex urbe uel castris impetum in hostes faciunt Cæs. 1. Bel. Ci. Ab eruptionibus caoeant.

Euvvm, genus legnminis, siliqua cylindracea, fructu lignoso. Col. Eruum lætatur loco macro, nec humido: quia plerunque corrumpitur. Virg. 1. ecl. Eheu quam pingui macer est mihi taurus in eruo. Dictum Eruum ab eruendo. carpitur enim, & manu uellitur.

Erycina, ἐρυκίνη, Veneris cognomentum est, ab Eryce Siciliæ monte, in quo religiosissime colebatur.

Eurmantheus, a, um. Val. 1. Argo. Erymanthei sudantē pondere monstri Amphitryoniaden. Erymanthius, a, um: ut, Aper Erymanthius: Cic. 6. Verr. Aiebant in labores Herculis non minus hunc humanissimum Verrem, quàm illum aprum Erymanthium referri opotrere. Erymanthia, idos, patronymicum fem quod aliquando legitur pro ipsa Arcadia. Oui. 2. Met. Neailibuaq; plagis siluas Erymāthidos ambit. Erymanthis ursa, dicta est Calisto Lycaonis uxor, quæ uersa est in ursam. Ouid l. 2. Meta. Custos Erymanthidos ursæ, Arctophylax. Idem 1. Trist. el. 3. Tingitur oceano custos Erymanthidos ursæ.

Erymanthvs, mons Arcadiæ, in quo aprum agrorum uastatorem Hercules domuit. Virg. l. 8. Aen. Fixerit æripedē ceruam licet, aut erymanthi Placarit nemora. Est & fluuius in Alpheum defluens. Pli. lib. 4. cap. 6.

Erysipelas, atis, Risipila, neu. gen. à Celso dicitur esse ulceris genus, cum super inflammationem rubor ulcus ambit, isq; cum dolore.

Erythace, ἐρυθάκη, herba, quam alii sandaracham, alii corinthum nominant. Hic est apum, dum operantur, cibus, saporis amari, sed plenus humoris. Varr. 3. de re rust. c. 16. Erythacen uocant, qua sauos extremos inter se conglutinant.

Erythraevm mare, ἐρυθρὰ θάλασσα, pars Oceani, Arabiam à Meridie alluens, ad Occidentem Arabico ad Ortum Persico sinu terminata. Ratio nominis uarie traditur à scriptoribus. Proxime tamen ad ueritatem uidentur accessisse, qui ab Erythra rege Persei & Andromedes filio dictum putant: cui etiam opinioni subscribit Arrianus Gestorum Alexandri li. 8. Reliquas opiniones lector poterit uidere apud Strabo. lib. 16.

Eutthros, frutex, alio nomine Rhus appellatus. Plin. libro 14. cap. 11.

Eryx, mons in Sicilia, ab Eryce ibi sepulto, & nomen ciuitatis in quo templum Veneri cōstruxit Eryx eius filius. Oui. 1. de Arte. Colle sub umbroso, quam tenet altos Eryx.

E ANTE S

Esca, Esca, cibo, ab edendo: cibus omnium animalium. Oui. 1. Am. el. 6. Nux erat esca tibi. Accipitur pro eo, quod datur auibus piscibus ue decipiendi gratia. Cice. de Sen. Plato escā malorum uoluptatem appellat: quòd ea uidelicet homines capiantur, ut hamo pisces.

Escarivs, a, um, σιτηρὸς, quod ad escam pertinet. Plin. lib. 36. cap. 26. Ad escaria uasa totum rubens uitrum, non translucens. Escaria mensa, teste Festo, dicitur quadrata, in qua homines epulantur. Vincula escaria. Plaut. Men. Isthæc nimis lenta uincla sunt escaria.

Escvlentvs, a, um, τρώξιμος, quod esui aptum est. Cic. 2. de Nat. deo.

Escvlvs, arbor ex genere glandiferarū, eadem cum illa, quā Theophrastus πλατύφυλλον, id est, latifoliam appellat. Dicta Esculus, teste Seruio, quòd primi mortales, nondum inuentis frugibus, glande eius pro esca uterentur. Idem tamen auctor est principium huius uocis diphtongo scribi consueuisse. cui consuetudini hodie doctiores non obtemperant, plus originis rationi, quàm Seruii auctoritati, tribuentes. De hac arbore uide Plin. lib. 12. cap. 1. & lib. 16. cap. 4. & lib. 17. cap. 10.

Esito, as, κατατρώγω, frequent. à supino Esum formatū. Gel. lib. 4. cap. 11. Pythagoram philosophum non esitauisse ex animalibus.

Essedarii, qui esseda regunt, aut qui ex essedis pugnant. Cice. Treba.

Essedvm, di, pen. cor. uehiculum Gallorum, Britannorumq;, apud Belgas primo repertum. Virg. 3. Ge. Belgica uel molli melius feret esseda collo. Legitur etiam Esseda generis feminino. Sen. epist. 57.

Esto, ἔστω, ἔσο, futuri temporis imperatiui. Interdum concedentis aduerbium est. Virg. 4. Aen. Esto, ægram nulli quondam flexere mariti.

Estrix, estricis, gen. fem. ab Edo, es, est. Plaut. Cas.

Esvriales feriæ, dicuntur à Plaut. in Capr. quibus ab edēdo feriamur.

Esvries, ei, Esuritio, onis, & Esurigo, inis, Fame, πεῖνα, idem quod fames, edēdi auiditas. Varro: Esurigo findebat costas. Catul. 20. Epigr. Aureli pater Esuritionum.

Esvrio, is, ire, pe. cor. Esuriui, itum, Hauer fame, πεινάω, fameo, cibum appeto. Est autem absolutum: quanquam & cum accusatiuo inuenitur Plaut. in Curc. Nisi pecuniā mature parsit, mature esurit. Terent. in Heaut. Est spes, nos esurituros satis.

Esvritor, uerbale, Martial. lib. 3. Romam petebat esuritor Thurius.

Esvrio, onis, qui esurit. Plaut. in Persa: O Saturio, opportune aduenisti. S. Mendacium dicis. nam esurio uenio, non saturio.

Esvs, us, ui, Il mangiare, actus edendi. Pli. l. 10. c. 7.

E ANTE T

Et, coniunctio copulatiua: ut, Cice. eloquens fuit, & philosophus. Duplicatur interdum, ac cōpletiua est in diuersis reb. Virg. 1. Aen. Multum ille & terris iactatus, & alto. Modo accipitur pro etiam. Idem 2. Aen. -Quorum Iphitus æuo Iam grauior, Pelias & uulnere tardus Vlyssi. Modo interrogatiua. Virg. 1. eclo. Et quæ tanta fuit Romam tibi caussa uidendi? Modo indignatiua. Idem 1. Aen. Et quisquam numen Iunonis adoret Præterea? Ponitur interdum pro, hoc est. Pla. Annos natus iam sexaginta, & senex. Plerunque sententiarum initiis competit. Quinct. Et finitæ quidem sunt partes duæ, quas hæc professio pollicetur. Interdum ponitur pro aduerbio ordinandi, ut, Corpusq; lauant frigentis, & ungūt id est deinde ungunt.

Etenim, Perciocche, καὶ γάρ, idem ualet quod, enim, quia: & fere primum in oratione locum uendicat. Cice. 2. Verr. Etenim quoniam numerum iniuriarum uobis non possum exponere, genera ipsa cognoscite. Idem 2. de Diui. Etenim ex diuisione hoc secundum est. Inuenitur & secundo loco, ut, Vos etenim iuuenes animos geritis muliebres: Cic. de Offic. ex uetere poeta. Accipitur aliquādo pro quippe. Cic. pro Flac. Neque in toto Aemonensium testimonio commouebor: etenim quibus ego istam laudationem remitrā, id est quippe quibus, &c. Nonnunquam diuisa compositione per duas dictiones effertur. Cic. de Clar. Orat. Et dicere enim bene nemo potest.

Eteocles, p. c. Ἐτεοκλῆς, Oedipi filius, ex nefando Iocastę matris concubitu editus, cui cum fratre Polynice ita conuenerat, ut alternis annis regnarent. Exacto deinde primo anno, cum Eteocles, qui, quòd maior natu esset, primo anno regnarat, renueret fratri regno cedere: Polynices adiutus à Tydeo & Adrasto socero, fratri bellum intulit, in quo ambo mutuis uulneribus ceciderunt.

Etesiae, ἐτησίαι, uenti, quos Strab. lib. 1. Subsolanos uocat, id est Euros. Hi quotannis in uigore æstatis perflant xl. diebus post caniculæ exortum. Dicti Etesiæ, id est annui. ἔτος enim annus, ἐτήσιος annuus: quod ex omnibus uentis ii maxime stati sint, & singulis annis eodem tēpore redeant. Pli. lib. 37. cap. 5. & Gell lib. 2. cap. 18.

Ethice, es, uel Ethica, æ, pars philosophiæ ad mores pertinens. Cic. de Fato: Quia pertinet ad mores, quos ἤθη Græci uocant, nos eam partem philosophiæ de moribus appellare solemus: sed decet augentem linguam Latinam, nominare Moralem.

Ethologvs, qui gestu ipso corporis, & sono uocis ita exprimi mores hominum, ut gestibus loqui uideatur. Cice. 2. de Orat. Mimorum est, & ethologorum, si nimia est imitatio, sicut obscœnitas.

Etnvsa, olim insula in mari Myrtoo, deinde continenti. Plin. lib. 6. cap. 80.

Etiam, Anchora, etiandio, Plaut. Tu'ne etiam id resciuisti? Aliquando significat Adhuc. Ter. in Andr. Nihil suspicans etiā mali. Aliquando præterea. Idem in And. Etiam puerum conuenti Chremis. Etiam, responsio affirmatiua. Pli. ad Tacit. Studes? inquam. Respondit, etiam. Aliquando & affirmandi uim habet nulla præeunte interrogatione. Cic. pro Rosc. Si non, quomodo tabulas conficis? Si etiam, quamobrem hoc nomē triennio amplius in aduersariis relinquebas. Accipitur & pro Quinpotius. Pli. in Paneg. Nullius ab eo auctoritas imminuta, aucta etiam. Etiam atque etiam, pro ualde. Cic. de Fin. 6. Iste locus est Piso tibi etiam atque etiam confir-

confirmandus. Etiamdum, pro Adhuc. Ter. Hoc ego mali non pridé inueni,neque Etiamdum sit pater.Etiam ne.Plau. in Asin. Age eccea.D.Etiam ne? L. Age quæso hercle usque ex penitis faucibus. Cic.Att. 10.Etiam ne Balbus in Senatum uenire cogitet? Etiamnū idem quod adhuc,uel ad hoc usque tempus. Plaut.Truc. Mihi etiam num quid sit negocii,falsus incertusq; sum: Pro eodem legimus Etiamnunc. Idem in Amph.Etiamnunc nausco. Ponitur & pro statim,illico,uel extemplo. Idem in Aul. Abscede hinc etiamnunc. Etiamtum,pro usque tunc usque ad id tempus. Ter.Hecyr. Narrat ut uirgo ab se integra etiamtum siet. Cic. de Orat. Omnes etiam tum retinebant illum Periclis succum.

Etsi,*Benche,tutto che,anchor che*,χαίτοι,Cic.pro Milone: Etsi uereor Iudices. Interdum etiam cum subiunctiuo inuenitur. Cic.de Amic.Etsi illis plane orbatus essem. Nonnunquam interrogatiue profertur. Cic.Att. Etsi quæ fuit illa temeritas? Interdum inuenitur iunctum cum Quamuis. Cice.ad Att.l.16. Etsi,quamuis non fueris suasor profectionis meæ, approbator certe fuisti.

Etymologia,Cic.1.Acad.Verborum Explicatio probatur, id est qua de caussa quæq; essent ita nominata, quam Etymologiam appellant.

Etymon,mi,idem quod Etymologia. Varr.1.de re rust.

E ANTE V

Evacuare,*Votare*,κενοῦν,unde euacuare aluum.Pli.l.20.c.6.

Evado,dis,si,sum,*Scampare,fuggire,diuentare*,διαδύομαι,ἐκδύω,effugio,exeo.Virg.Aene.9. Nostras ne euadere demens sperasti te posse manus? Cic.pro Cœlio: Si euasissent subito ex balneis mulieris amici,Liciniumq; comprehēdissent, id est si è balneis erupissent.Cæsar: Reliquos equites consectati,paucos, qui ex fuga euaserant,reliquerunt: Sic Euadere è manibus hostium, apud Liuium, & Euadere ex iudicio aliquo apud Cic.Sal.in Iug. At ni Marius signa inferre,atq; euadere oppido properauisset,profecto cuncti,fidem mutauissent.Cic.Tuscu.1. Accedit,ut eo facilius animus euadat ex hoc aere.Idem de Sen.Mihi quidem nunquam persuaderi potuit,tum animum esse insipientem, cum ex insipienti corpore euasisset.Ponitur etiam pro,ad finem perduci,Ter. in And. Quam timeo,quorsum euadas, id est ad quem finē perueniat oratio tua. Item pro fieri. Cic.in Verr. Tu eiusmodi euasisti,in furis ac diuisoris disciplina educatus. Euadere in muros,uel in cacumen montis, est ascendere. Virg. lib.2.Euado ad summi fastigia culminis. Euadere ardua, apud Liuium. Euadere ante oculos, pro apparere. Virg.2. Aen.Vt tandem ante oculos euasit,& ora parentis. Euadere ad coniecturam,consequi coniectura. Plau.Nunquam hodie quiui ad coniecturam euadere. Euadere in malum.Ter. in Adelph. Nimia illæc licentia Profecto euadet in aliquot magnum malum.

Evagatio,uerbale.Pli.lib.2.cap 17.

Evagor,aris,*Vagare*,παρεκβαίνω,latius uagor,expatior. Liui. 21.Frontibus aduersis concurrendum erat, quippe nullo circa ad euagandum relicto spatio. Per metaphoram est extra propositum dicere.Cic.in Offi.Nam qui appetitus longius euagantur.

Evaleo,es,p.c.*Ingagliardirsi*,ualidior fio unde Eualesco,robur & uires acquiro.Pli.l.15.Quæ postquam eualuit.

Evan,unum est ex Bacchi cognominibus.Oui.lib.4.Meta.

Evantes,dictæ Bacchæ,quæ liberi patris Orgiæ celebrantes, Euantis nomen identidem acclamabant.Virg.5.Aen.

Evander,Carmentis filius qui cum patrem imprudens occidisset, relicta Arcadia, in Latium sese contulit, atque pulsis Aboriginibus in Palatino mōte consedit,ubi oppidum Pallanteum fundauit, à nomine Pallantis (ut Virgilio placet) proauī sui. Virg.8.Aene. Arcades his oris,genus à Pallante profectum,qui regem Euandrum comites,qui signa sequuti Delegere locum, & posuere in montibus urbem, Pallantis proaui de nomine Pallanteum. Legitur & nominatiuus Euandrus.Idem 8.Aen.

Evaneo,es,& euanesco,scis,secunda syllaba pr.*Suanire,sparire*, ἀφανίζομαι,è conspectu abeo. Pli.lib.9.cap.51. Eodem tempore euanescunt. Cic. de Clar.Orat. Isq; & orationes reliquit,quæ iam euanuerunt.Idem ad Att.lib.3. Extenuarii, & euanescere spem nostram uidi.

Evanidus,a,um,inanis,caducus. Colum.de Arb.ca.17. Nam quæ in proceritatem extenduntur,euanidæ fiunt,parum fructus ferunt.Pli.lib.37.cap.5. Quædam ex iis senescunt,paulatim uiriditate euanida.Ouid.5.Met. Pectoraq; in tenues abeunt euanida riuos.

Evangelia, orum, sacrificia & supplicationes, pro iucundo nuncio decerni, solita uel etiam merces allati iucundi nuncii.Cic.Att.lib.2. O suaues duas epistolas, quibus euangelia deberi fateor. Idem ad eundem: Ita ne nunciat Brutus, illum ad bonos uiros euangelia?

Evangelivm,*Buona noua*, bonum nuncium: ab εὖ bonum, & ἀγγέλλω nuncio: unde non immerito à Christianis Euangelium appellatum est, salutiferum illud nuncium, à Christo,ueracissimo patris nuncio,nobis allatum,quod omnibus ad dominum redeuntibus æternæ felicitatis hereditatem promisit.

Evanno,as,are, *Suentolare*,uanni motu euentilo. Varr.1. de Re rust. Quod leuissimum est in eo,euannetur foras.Per translationem pro amouere, ut annotauit Nonius, citans illud Pomponii ex Pannuceatis.Euannetur: &,mea ocyus opera ut fiat,fecero.

Evaporatio,ἐξατμισμός,uaporis expiratio.Sen.lib.1. Nat. quæst.

Evasto, as, are, *Dare il guasto*, δενδροτομέω,idem quod uastare. Liui 10. Exercitus omnia quinque mensium spatio euastauerunt.

Evax,εὐοῖ,interiectio exultantis. Plaut. in Men. Euax,iurgio uxorem tandem abegi.

Evboea,Εὔβοια, nomen insulæ in mari Aegæo, tam angusto euripo à Bœotia diuisa,ut ponte illi cōiungatur.Hodie uocant Nigropontum. Hinc Euboicum mare: quod duplex esse dicitur: alterum in Aegæo mari,alterum in Campano, seu Tusco: quod in Aegæo,Eubœæ adiacet, à qua denominatum: quod in Tusco,Cumarum, Baiarumq; alluit oram, ab Euboicis aduenis & Cumarum cōditoribus nūncupatū.

Evboicvs,a,um: ut,Carmen Euboicum,Ouid. 4. Fast.

Evclides,philosophus Megarensis, Socratis auditor, scripsit dialogos plurimos, quorum nomina recensent Suidas, & Laertius. Fuit & alter,Platonicus,philosophus,& geometra insignis tempore primi Ptolemæi, posterior aliquanto iis,qui Platonis temporibus uixerunt, antiquior uero Eratosthene,& Archimede. hic multa de geometria, & musica conscripsit,quæ extant.

Evdoxvs,peritissimus astrolog' fuit & geometra, patria Gnidius,qui primus apud Græcos annum ad Lunæ cursum ordinauit. Lucr.lib.10. Nec meus Eudoxi concedet fastibus annus. Scripsit leges, & de geometria atque astrologia libros edidit. Cic.lib.de Diuin.2.Eudoxus,Platonis auditor,in astrologia facile princeps.

Evectio,teste Budæo,diploma,siue chartula,signo principis obsignata,qua potestas permittitur aliquid euehendi. unde C.de Cursu publ. cauetur, ut euectiones ab omnibus postulentur.

Evectvs,tus,euectio,quæ fit uel nauibus,uel curribus. Pli.li. 18.cap.5.Cato spectari iubet, ut operariorum copia prope sit,ut nauigiorum euectus.

Eveho,is,ἐξάγω,extra ueho.Cic.de Clar. Orat.ut semel è Piræo eloquentia euecta est. Per translationem extollo.Virgil.6.Aenei. Pauci,quos æquus amauit Iuppiter,aut ardens euexit ad æthera uirtus.

Evelatvm,*Suentolato*,ueteres dixere pro euentilato. Festus.

Evello,lis,euelli,& euulsi,euulsum,*Sirpare*,ἀποτίλλω, extraho,extirpo: ut,Euellere sibi capillum præ luctu. Cic.3.Tuscu.Idem ad Att.5. Excisa est arbor,non euulsa. Sic,Euellere se è complexu,apud eundem.Translate,Euellere sibi scrupulum ex animo,Cic.pro Rosc.& pro Clu.Euellere opinionem ex animis hominum.Euulsio,Cic.de Nat.deo. Euulsionem dentis Aesculapius inuenit.

Evenio,euenis, pe.c.eueni, euentum, *Venire,accadere,auuenire*, uenire,accidere. Plaut.Cas. Sine modo rus eueniat remittā ad te uirum. Nonnunquam etiam significat euadere, id est, per quamcunque difficultatem ad aliquid peruenire, exitū habere.Plaut.in Most. Hæc blanda dicta quo eueniant,madeo metu. Sæpius tamen ponitur pro contingere,accidere, συμβαίνειν,ἀποβαίνειν,& tam in malam,quàm in bonā partem accipi solet. Cic.Offic.3.Quod in poematibus,& in picturis usu euenit.Idem Fam.2. Ex quo uereor,ne idem eueniat in meas litteras. Quandoque est obuenire, & forte alicui obtingere.Salust.in Iug.Metello, Numidia euenit.Euenit, impersonaliter pro ita cecidit.Ter.in And. Quid tu Athenas insolens.C.Euenit.

Eventilo,as,*Criuellare,suentolare*,λικμάω, uētilatione purgo. Col.lib.1.Frumenta euentilata mundiora sunt.

Eventvm,ti,neu.gen.Lucr.li.1.Euentum dici poterit,quodcunque erit actum. Cic.in Partit. Cuiusque facti, & euenti caussa ponetur.

Eventvs,*Accidente,caso*,σύμβαμα,gen.masc.& quarti ordinis, quod casu aut fortuna nobis euenit,tam bonum,quàm malum.Cic.lib.1.de Orat.Vt enim quis optime dicit,ita maxime uarios euentus orationis pertimescit. Virg.6.Aen. Cæcosq; uolutat Euentus animo secum.

Evenvs,pen.pr.Εὔηνος,fluuius Aetoliæ,in Callidromo mōte nascens,

nascens,& iuxta Calydonem in mare Ionium influens : ita dictus ab Euano Martis filio, qui se in hunc fluuium praecipitauit. Ouid.lib.9.Met.

Euenus, Εὔηνος, philosophus, qui ignem optimum ciborum condimentum esse dicere solebat, ut refert Plutarchus.

Euerbero, uerbero. Ouid.14.Meta. Cineres pulsis euerberat alis.

Euergetes, cognomen Ptolomaei, Aegyptiorum regis, qui Philadelpho successit, à maximis eius in ciuitates meritis impositum. Εὐεργέτης, enim beneficus. Euergetae item populi Scythiae, quòd benefici fuerint in Argonautas, tempestate ad eorum littora delatos. Steph.

Euergo, is, Mandar fuori, ἀποχέω, emitto. Liu. Mentes spem faciebant, eo magis, quòd nullos euergerent riuos.

Euerriculum, li, Rete da pescare, σαγήνη, rete piscatorium à Graecis dictum : & à uerrenda aqua sic appellatum. Var.3.de re rust. cap.17. Cum neque euerriculo in litus educere possent pisces. Cic.5.Verr. Expilatorem Siciliae Verrem, euerriculum appellat. Idem lib.3.de Nat.deo. Doli mali actionē Euerriculum appellat omnium malitiarum : quòd scilicet ea euerrantur omnes fraudes è uita hominum ciuili.

Euerro, is, ri, sum, Spazzare, σαρόω, scopis expurgo. Col.li.8. Stabula frequenter euerrenda & purganda. Transl. pro expilare. Cic.3.Verr. Quam domum, quam urbem, quod fanū denique non euersum, atque extersum reliquisti?

Euersiones, ἀνατροπαί, ἀνασκαφαί. Pli.lib.12.cap.17. Praecipitia, uehiculorum euersiones. Cic.de Sen. Rerum publicarum euersiones.

Euersor, oris. Cic.pro Domo: Euersor huius imperii. Virg. 12.Aen. Priami regnorum euersor Achilles.

Euerto, tis, ti, sum, Ruinare, καθαιρέω, ἀνασκάπτω, exscindo, diruo. Cic.lib.2. Offic. De euertendis diripiendisq; urbibus ualde illud considerandum est. Virg.3.Aen. Priamiq; euertere gentem.

Euestigio, aduerb. Incontanente, subito, αὐτίκα, confestim, statim. Ser. Sulpicius Cic.lib.4.Fam. Euestigio eo sum profectus prima luce.

Euganei, Εὐγάνεοι, populi fuerunt ad intimum maris Adriatici sinum, Alpes uersus, qui deinde à Troianis & Henetis, qui Antenore duce in eam Italiae partem uenerunt, sedibus suis pulsi, Alpes Graias tenuerunt. Liu.lib.5. Dicti Euganei ἀπὸ τῆς εὐγενείας, à generis nobilitate, teste Pli.lib.3.cap.20. Hinc Euganeus, a, um. Iuue. Euganea quantumuis mollior agna.

Euge, interiectio assentientis, & gratulantis. Plau. In Epid. Euge, corpulentior uidere atque agilior. Idem in Merc. Euge, mi Demipho, salue.

Eugeniae, pen.pro. uuae quaedam, à generositate sic dictae. nā εὐγένεια nobilitas. Col.lib.3.cap.2.

Eugium, ὑμήν, pellicula quaedam in pudendo muliebri, quam primo coitu rumpi nonnulli ex antiquis putauerunt. Nonius : Eugiū, pars media inter naturalia muliebria. Nauius: Sine eugio puellam inuenit. Laberius. An concupiscis eugium scindere?

Euhyus, Bacchi cognomine, à Ioue illi inditum eo in bello, quod gigantes cum diis gesserunt. fabulantur enim poetae, Liberum patrem se in leonem conuertisse, unumq; è gigantibus occidisse. & ob rem tam strenue gestam, Euhyon, id est bonum filium à Ioue salutatum. Stat.lib.1. Inde femininum Euhyas, quod Bacchi sacerdotem significat. Hor.3.l.Car.

Euidenter, perspicue. Liui. 6. Cum tam euidenter poenituerit.

Euidens, Euidente, manifesto. quod aperte uidetur. Ci.de Vniu.

Euigilo, as, Destarsi, suegliarsi, ἀγρυπνέω, expergiscor. Pl.epist. 5. Euigilaueram : nuncius à Spurina. Stat.5.Syl. Excidit, & mediis miser euigilauit in undis. Nonnunquam elucubro, & per uigilias aliquid conficio. Cic.Att.lib.9. At quàm expedita tua consilia, quàm euigilata tuis cogitationibus.

Euincio, is, ire, corono. Virg.8.Aen. Euincti tempora ramis.

Euinco, ἐκνικάω, uinco, uincendo extorqueo. Liu.2. Euincūt instando, ut litterae sibi ad Tarquinios darentur. Hor.2.Ser. Sat.3. Sic puerilius his ratio esse euincet amare. Inde Euictus, uictus, conuictus. Cic.5.Verr. Tam multis testibus euictus, ora iudicum aspicere auderet. Virg.4.Aen. Tu lacrymis euicta meis.

Euiratus, Castrato, ἐξ ἀνδρὸς γεγονώς, castratus. Translate pro effoeminato. Plau. Adolescens euiratus ac mollis.

Euiro, as, castro, uirilitatem execo : translate, effoeminatum reddo, Varr. Marcip. Euirauit omnes Veneri uaga pueros. Nonius.

Euiratio, uirilium exectio : unde Euirationem pilorum, dixit Pli.lib.29.cap.1. pro depilatione.

Euiscero, as, Sbudellare, uisceribus spolio. Virg.11.Aen. Pedibusq; euiserat uncis.

Euitabilis, le : ut non euitabile telum. Ouid.6.Met.

Euito, as, Schifare, ἀλεύομαι, Vito. Cic.de Amic. Quas tum euitare, tum eleuare, tum ferre sapientis est. Est & Euito, a uita, pro, uitā eripio. Cic.3.Tusc. è uetusto poeta : Vidi Priamo uitam euitari. Euitatio malorum, Quinctil.

Eumenides, Furie infernali, furiae infernales, κατ' ἀντίφρασιν, dictae, quòd minime beneuolę sint. εὐμενὴς enim beneuolus. Has tres ferunt fuisse, Acherontis & Noctis filias, uno partu editas. Et apud inferos uocantur Canes : unde Lucan. Iam uos ego nomine uero Eliciam, Stygiasq; canes in luce superna destituam. Apud mortales Furiae, ab effectu. Cic.1. de legib. Agitant & insectantur impios Furiae non ardentibus tedis, ut est in fabulis, sed angore conscientiae, & fraudis cruciatu. Apud superos dicuntur Dirae. Virg.lib.12.Aen. At procul ut Dirae stridorem agnouit, & alas.

Eumolpidae, Εὐμολπίδαι, sacerdotes, seu magistratus Athenis, in memoriam & honorem Eumolpi regis. Diodorus. Cicero ...

Eumolpus, Atheniensis, quem Suidas Musei poetae filiū fuisse scribit, & Pythiorum uictorem. Alii Orphei uatis filium, qui poeta fuit Homero antiquior. Ab hoc Eumolpidas, sacrorum quorundam praesides, dictos uolunt. Aeschines contra Ctesiphontem.

Eunucho, as, εὐνουχίζω, castro. Varr. in lege Maeuia apud Nonium : Qui se eunuchat, aut alibi liberos producit.

Eunuchus, Castrato, castratus : ab εὐνή, cubile, & ἔχω custodio: quia id hominum genus adhibebatur seruandis cubilibus regum. Cic. in Orat. Eunuchi è Syria Aegyptoq;. Iuu. Sat.12. Qui se Eunuchum ipse facit.

Euocati, qui repentina aliqua necessitate in bellum tumultuarie uocantur. Suet. in Galb. Delegit equestris ordinis iuuenes, qui Euocati appellarentur. Cic. ad Appium: Antoniū praefectum uocatorum misi ad te.

Euoco, as, ἐκκαλέω, extra uoco. Ter. in Eun. Num quē euocari hinc uis foras? Cic. Att.2. Sic te iis litteris euocabam, ut nihil acrius fieri posset. Sic qui in prouinciis erant, saepe ad dicendam caussam Romam euocabantur. Cic. in Ver.3. Pericles Romam euocatus est, quòd auctor iniuriae illius fuisse argueretur. Euocare item, est ad subitam tumultuariamq; militiam uocare. Caes. Bel.Ci.1. Magnus numerus equitum, quos ex municipiis Domitius euocauerat. Euocare deos, ueteres dicebant, pro precibus elicere numina illa, in quorū esse tutela urbs obsessa putabatur, ut ea relicta, in eorum, qui obsidebant, urbem transirent: unde Macrob. Sat.lib.3.cap.9. Hinc Euocator, & Euocatio : Cic. in Catone, Euocator seruorum : ad Heren. Euocationes hominum.

Euoe, interiectio bacchantium, quam in Liberi patris Orgiis identidem inculcabant Bacchae. Ouid.6.Metam. Eululant, Euoeq; sonant.

Euolaticus, tica, ticum : ut, Euolatici homines. Plau. Mil.

Euolito, as, are, frequent. Extra uolo. Col.l.8.c.8.

Euolo, as, are, Volar fuori, ἐκπέταμαι, extra uolo. Cic.1.de Legi. Glādifera illa quercus : ex qua olim euolauit Nuncia fulua Iouis miranda uisa figura. Translate est eripere se. Cic. 3 Verr. Ille cupere aliqua euolare, si posset. Euolare poenam. Cic. de Prouin.cons. Quam poenam si tum euolarunt, at aliā multo grauiorem subierunt.

Euolo, as, are, Rubbare, rapire, ἁρπάζω, furari, rapere, quasi in uolam recipere. Plaut. Cist. Cistellam hic mihi Euolauit.

Euoluo, is, ere, de loco uoluere. Lucr. lib.3. Nudu euoluunt saxa lacertis. Euoluere librum, Cic.1.Tusc. Euoluere, meditari. Virg.4.Georg. Gelidis haec euoluisse sub antris. Euolutus. Liu.16. Interuentu hominum euolutam repente, atque ex oculis elapsam.

Euolutio. Cic.1.de Fin. Quid poetarum euolutio uoluptatis affert.

Euomo, is, ere, ἐξεμέω, uomendo eiicio. Cic.1.de Nat.deo.

Euphrates, is, fluuius Mesopotamiae, quem Strabo scribit ex Niphate monte Armeniae, magnum profundum, & celerem nasci : influere autem in mare rubrum, prius tamen Babyloniam per medium diuidere, & Tigri coniunctum Mesopotamiam facere. Sal. quoque asserit, tam Tigris, quàm Euphratis in Armenia fontes demonstrari. Cui etiam astipulatur Pli.lib.6.ca.14. ubi Euphratē in Charanitide, Armeniae maioris praefectura, nasci tradit. Dictus putatur Euphrates, ἀπὸ τοῦ εὐφραίνειν, à laetificando : quòd circumiacentem agrum rellagnationibus adeo laetum foecundumq; reddat, ut sequente anno sponte aestibilis fiat seges. Plin. lib.18.cap. 15. & 16.

Eupolis, priscae comoediae scriptor, in reprehendendis hominum uitiis libertimus. scripsit Comoedias septemdecim, ex quibus nouem uictoriam meruerunt. periit in proelio naual, inter

li, inter Lacedæmonios, & Athenienses commisso. cuius mors quantum ciuitati luctum attulerit, illud unũ documento esse potest, quod publico edicto cautum est, ne poetæ in posterum militare liceret.

EVRIPIDES, insignis poeta tragicus, natus eo die, quo numerosus ille Xerxis exercitus ab Atheniensibus fusus est. Floruit tempore Archelai Macedonum regis, à quo etiam summo in honore est habitus. Scripsit fabulas lxxv. ex quibus quinque tantum uictoriam meruerunt. Castitate uitæ tanta fuit, ut uulgo μισογυνὴς, mulierum osor fuerit cognominatus. Periit, noctu ab Archelai canibus, ut fertur, discerptus. Ossa eius regis iussu Pellam sunt translata, repulsis Atheniẽsium precibus, qui sæpe per legatos tentauerant, ut ciuis sui reliquias sibi in patriam referre liceret. Cic.

EVRIPVS, fretum, id est mare angustum inter Aulidem Bœotiæ portum, & Eubœam insulam, quod unius diei & noctis spatio septies recurrit eo impetu, ut nauigia, repugnantibus uentis, plena secum rapiat. Mela. Sunt item Euripi, canales, seu ductus aquarum aliunde deductarum in sublime salientium qui si maiusculi sunt, Nili dicuntur. Cic. lib. 1. de Leg. Ductus aquarum, quos isti Nilos, Euriposq; uocant, quis non irriserit? Euripi quoque sunt fossæ in ludis circundatæ pro septis, quorum loca temporaria prius clostra fuerunt Plinius.

EVRONOTOS, uentus inter Eurum & Notum flans. Plin. libro 2. cap. 27.

EVROPA, tertia pars orbis, ab Asia Tanaide fluuio, ab Africa Mediterraneo mari discreta: dicta ab Europa, Agenoris Phœnicum regis filia, quam Iuppiter (ut poetæ fabulantur) in bouem transformatus, raptam abduxit in Cretam. Habet quatuor sinus magnos. primus est à Gaditano freto ad Lacinium usque promontorium Italiæ in Locris. Secundus à Lacinio ad ipsa Epiri Acroceraunia. Tertius inde ad Hellespõtum. Quartus ab Hellesponto ad Mæotidis ostia.

EVROTAS, fluuius Laconiæ, Spartam præterlabens, teste Liuio 34. Virg. in Sileno: Quæ Phœbo quondam meditante beatus Audiit Eurotas.

EVRVS, uentus spirans ab Ortu brumali: Latine Vulturnus. Pli. li. 2. c. 47. Ouid. 1. Met. Eurus ad Auroram, Nabathæaq; regna recessit.

EVRYALE, pe. c. Εὐρυάλη, fuit regis Minois filia, quæ Neptuno Orionem peperit. Aliã fuit Prœti Argiuorum regis filia. Tertia ex Gorgonibus una, quæ tres fuerunt in extrema Africa, circa Atlantem montem: quæ omnes unum oculum habebant, quo inuicem utentes, quoscunque aspiciebant, cõuertebant in saxa. Seruius enarrans illud Virg. li. Aen. 7. Gorgones, Harpyæq;.

EVRYDICE, uxor Orphei, cuius amore captus Aristæus, cum uim ei inferre pararet, illa per auia fugiens, incidit in colubrum in herba delitescẽtem, cuius morsu interiit. Orpheus autem, accepta cithara inferos adiit, ubi Plutonem Proserpinamq; tam suaui carmine demulsit, ut ei uxorem ab inferis reducendã permitterent, ea tamen conditione, ne prius eam, quàm ad superos rediisset, intueretur. Quã legem cum ille amoris impatientia non seruasset. Eurydice denuo ad inferos est retracta. Virg. lib. 4. Georg. Restitit, Eurydicenq; suã in luce sub ipsa, Immemor, heu, uictusq; animi, respexit.

EVRYSTEVS, Εὐρυσθεὺς Suidæ, Steneli Mycenarum regis filius, qui Iunonis instinctu imperabat Herculi, ut uaria monstra superaret, quo posset perire. unde durus Eurystheus uocatur à Virg. lib. 1. Georg. quòd nullis Herculis laboribus potuerit mitigari.

EVTERPE, una ex musis, quæ tibias inuenit, à concentu suauitate nomen trahens. est enim εὖ bene, & τέρπειν, delectare.

EVVLGO, gas, are, ἐξαγορεύω, in uulgus edo. Liu. l. 9. Ciuile ius, repositum in penetralibus Pontificum, euulgauit.

EVXINVS PONTVS, mare illud quod incipiens à Bosphoro Thracio uergit in orientem & septentrionem, prius Pontus Axenus dictus, id est inhospitalis, propter immanitatẽ eorum, qui eius maris littora incolebant. Illi enim hospites immolare solebant. Strabo lib. 7. Ouid. de Pon. Frigida me cohibent Euxini littora ponti: Dictus ab antiquis Axenus ille fuit.

E ANTE X

EX, præpositio; interdum. n. significat locum: ut, Ex cælo, apud Catullum: Spectatũ ex cælo Mars pater ipse ueni. Interdũ tẽpus, ut idem sit, quod post. Cic. 1. Phil. Ex eo die, quo in ædem Telluris conuocati sumus. Ex illo, i. post illud tempus. Virg. 2. Aen. Ex illo fluere, & retro sublapsa referri Spes Danaum. Nonnunquam personã: ut, Audiui hoc ex patre meo. Aliquando caussam. Sen. de Benefic. Si quis patriæ meæ pecuniã crediderit, non dicam me illius debitorem, nec ex hoc æs alienum profitebor. i. non propterea profitebor æs alienum. Nonnunquã etiam accipitur pro Cum. Plau. in Merc. Resinã ex melle Aegyptiam uorato. Ex æquo, idem est, quod æqualiter. Tacit. l. 18. Discrimen ac periculum ex æquo patiemur. Liui. l. 42. In animum inducerent, ut ex æquo fœdus fieret. Ex animo, hoc ex, non simulate. Ter. in Eun. Vtinam istuc uerbum ex animo, & uere diceres. Ex animi sententia, pro uoto. Ex ante diem Nonarum, hoc est, ante diem Nonarum finitum. Cic. Att. l. 3. De Quincto fratre nũcii tristes, uenerant, ex ante diem Nonarum Iuniarum, usque ad pridie Kal. Sept. Ex cõposito, ut conuenerat, uel dedita opera, Liu. l. 1. Tum ex composito orta uis. Ex consuetudine. Pli. epist. l. 2. Hunc oro ex consuetudine tua legas, & relegas. Ex continenti, statim. Iustinus l. 1. Ex continenti, ne daro in pœnitentiam spatio res per quenquam enarretur &c. Ex dignitate, pro dignitate, ut dignitas postulat. Cic. Licinio epist. l. 5. Vt spero, statues ex nostra dignitate. Ex facili, facile. Pli. li. 22. c. 15. Hippocrates sorbitionis gratia laudauit, quoniam lubrica ex facili hauriretur. Ex fide, fideliter. Suet. in Galba: Nummulario, non ex fide uersanti pecunias, manus amputauit. Ex industria, i. dedita opera. Liui. l. 1. Ex industria factus ad imitationem stultitiæ. Ex insperato, præter spem. Liu. li. 28. Ex insperato repente misistis nobis huc P. Scipionem. Ex integro, uel De integro, quod barbari dicunt. De nouo. Pli. in epist. Sciebam datum à senatu ius ex integro agendi. Ex professo, i. serio, non dissimulate, & quasi ex professione. Quinct. l. 12. c. 1. Ex professo philosophiam ostentãtibus parum decori sunt pleríque orationis ornatus. Ex præscripto, secundum id, quod nobis præscriptum est. Col. l. 1. c. 1. Neq; enim semper eundem, uelut ex præscripto, habitum gerũt. Ex quo, i. postquam. Liu. l. 1. Duodequadrãgesimo ferme anno, ex quo regnare cœperat. Ex tẽpore aliquid agere, absque ulla præmeditatione. Plin. in epist. Dicit semper ex tempore, sed tanquam diu scripserit.

EXACERBO, as, ad iracundiam prouoco. Liu. 8. Cum omnes affirmarent, infestius Papirium exarsurum, agitatum contentione ipsa, exacerbatumq;. Suet. in Galba: Eo nomine omnes, exacerbauit.

EXACERBESCO, scis, *Inacerbire, farsi aspro*, ualde acerbus fio. Apul. in Apolog. Quis est tam mitis quin exacerbescat?

EXACESCO, is, ere, *Inacitire*, ἐξοξύνομαι, acidum fieri. Colum. lib. 12. cap. 17.

EXACTIO, onis, εἴσπραξις, acerba & imperiosa petitio, cuiusmodi est uectigalium & tributorum collectio. Cic. 2. de Legib. Eaq; pecunia non minor esset facta superiore exactione. Exactio operis dicitur, cum certum pensum in singulos dies exigitur. Col. lib. 1. cap. 8.

EXACTOR, oris, qui aliquid exigit. Cæs. 3. Bel. Ci. Erat plena lictorum, & imperiorum prouincia, confecta præfectis, & exactoribus. Nonnunquam expulsor, Liui. 9. ab Vrbe. Regum exactores Iunii, Valeriiq;.

EXACTVS, a, um, *Passato, trascorso*, παρεληλυθὼς, præteritus, elapsus. Virg. lib. 3. Georg. At tribus exactis, ubi quarta accesserit æstas. Exacti menses, in grauidis dicuntur, qui partui sunt uicini. Virg. 3. Geor. Exactis grauidæ cum mensibus errant. Nonnunquam expulsus: ut, Exactis regibus, apud Cice. de Ora. Exactus uero nomen, ualet absolutus, & ad unguem factus. Pli. epist. 176. Quod ille obsequium Seruiano, exactissimo uiro, præstitit. Mart. l. 4. Nil exactius, eruditiusq;.

EXACTVS, us, exactio. Quinct. Inuenit mercis exactum.

EXACVO, *Aguzzare*, ἐξωνύω, Acuo, acutum facio, Cic. Attic. Velim cohortere, & exacuas Cloatium. Virg. 3. Geo. Dentesq; Sabellicus exacuit sus. Ad hominem translatum, idem fere est, quod incitare. Claud. de Bello Getico: At iuuenem stimulis immanibus æmula uirtus Exacuit. Exacuere animũ, est acutiorem, & perspicatiorem reddere. Plin. Nasturtium Venerem inhibet, animum exacuit. Exacutus. Pli. l. 18. c. 18. Latior, sed exacutior in mucronem fastigiata. Exacutio. Pl. l. 17. c. 14. Calami exacutio medullam ne nudet.

EXADVERSVM, ex opposito, eregione. Ter. in Phor. Exaduersum ei loco Tonstrina erat. Pro eodem etiam legimus Exaduerso. Plau. in Merc. non ne exaduerso uides?

EXAEDIFICO, as, are, *Fabricare compintamente*, ἐξοικοδομέω, ædificium absoluere. Cæs. 1. Bel. Ci. Quod oppidum Labienus sua pecunia exædificauerat, Cic. 1. de Ora. Non grauare exædificare id opus, quod instituisti. Aliquando, domo eiicio. Plaut. in Trin. Exædificasset me ex his ædibus. Exædificare inchoatam ignauiam, per translationem, i. perficere, & ad summum perducere. Plaut. ibidem: Quid interest, dare te argentum amanti adolescentulo, animi impoti, Qui exædificaret suam inchoatam ignauiam. Hinc exædificatio, Cic. de Orato.

EXAEQVO, as, *Far uguale*, æqualem facio. Cæs. 1. Bel. Ci. Pompeius neminem dignitate secum exæquari uolebat. Exæquatus, ta,

tus,ta,tum, Lucr. Exæquataq; sunt creperi certamina belli.

Exævio, *Lasciar la crudelià*, Deſæuio, ſæuire deſino. Liu. Stetit ibi,dum reliquum tempeſtatis exæuire.

Exaggeratio,nis, *Accreſcimento,amplificatione*, coaceruatio:ponitur pro excellentia,tranſlatione ſumpta à terra,quæ in aggerem erecta,ſuſtollitur in faſtigium. Ci.l.2.Tuſc. Hoc tibi propone,amplitudinem, & quaſi quandam exaggerationē, quàm altiſſimam animi,qui maxime eminet in contemnendis doloribus,unam eſſe omnium rem pulcherrimam. Oratoris Exaggeratio dicitur, quando pluribus uerbis una eademq; re uehementer offertur. Apud Catonem luculenta illa exaggeratio eſt: Succidas humanas facis,decem funera facis, decem capita libera interficis, decem hominibus uitā eripis, indicta cauſſa,iniudicatis,indemnatis.

Exaggero,as, *Accreſcere,amplificare*, συσωρεύω, in unum ueluti aggerem congero. Plin.lib.19.cap.8. Exaggerando aliam accumules. Eſt præterea amplificare, & uerbis extollere. Cic.5.Tuſc. Xenocratem exaggerantem uirtutem,& extenuātem cetera. Exaggeratus uirtutibus animus, Cic. in Parad.

Exagito,tas, *Turbare*, οἰστρηλατέω, uexo. Pla.in Merc. Mala bilis cruciat me,atque exagitat. Nonnunquam,ad iram prouoco. Sal.in Cat. Tanta uis hominis magis leniēda,quàm exagitanda uidebatur. Ponitur & pro excutere. Cic.pro Cluen. Exagitabantur omnes eius fraudes,atque fallaciæ. Exagitator rhetorum. Plat. Cic. Orat.

Exagoga,æ,qui exportat. Plaut.in Truc.& Rud.

Exalbesco,is,ere, *Diuentar bianco*, pallescere,& colorē priſtinum in album commutare. Exalbeſcere metu, Cic. 3.de Or.

Exalbidvs,a,um, *Bianchiguo*, Albidus,niſi, Ex,aliquid minuat de ſignificatione. Plin.lib.24.cap.19. Folia urticæ in medio exalbida.

Exalbvrno,as,are,eſt alburnum detrahere. Eſt autem Alburnum ea arborum pars, quæ proxima eſt cortici. Plin. libro 16.cap.40.

Exalto,as, *Eſſaltare,inalzare*, μετεωρίζω, in altum eleuo. Col. lib.3.cap.13.

Exalvminatvs,ta,tum,ad colorem aluminis accedens. Pli. lib.9.cap.35.

Examen,inis, *Schiera d'api*, ἑσμὸς, σμῆνος, noua apū ſoboles,quā parentes ex ſuis aluearibus ad nouas ſedes quærendas exire cogunt. Cic.de Sen. Res ruſticæ lætæ ſunt hortis,pomariis, apum examinibus. Examina piſcium, Pli.lib.31.c.1. Examina infantium, Plin.in Paneg. Examina ſeruorum, Cic.de Aruſp.reſp. Rurſus examen,ſtilus eſt in lance ſiue ſtatera,qui, quo pondus ſe uergit,exit.

Examino, ἐξετάζω, perpendo,ueluti trutina quadam expendo. Pli.in Epiſt. Examina ſingula uerba,& expende. Cice.2. de Orat. Quæ non aurificis ſtatera,ſed quadam populari trutina examinatur. Examinare dicuntur apes,id eſt uernare. Col.lib.12.cap.14.

Examvrcari,oleum, *Leuar la fece de l'oglio*, ἀπαμοργεύεσθαι, dicitur,quando ſublata amurca defæcatum fit. Apul.l.4.

Exangvis,gue, *Senza ſangue*, ἔξαιμον, ſine ſanguine. Cic.7.Ver. Exangulum corpora mortuorum. Accipitur etiam pro pallido,quòd pallentes uideantur ſanguine carere. Oui.3.Triſt. Aſpicis exangui chartam pallere colore. Horat.epiſt.1. Cuminum dixit exangue, quòd ſemen illius epotum pallidos reddat bibentes.

Exanimalis, *Senza anima*, ἄψυχος, quod eſt ſine anima. Plau. in Bacch. Neque Bellona mihi unquā,neque Mars creduat, ni illum exanimalem faxo. Idem in Ruden. Poſuit pro eo, quod animam eripit: Ita (inquit) multæ in pectore ſunt curæ exanimales.

Exanimatio,ſubſequitur metū, & eſt comes pauoris. ut ait Cic.4.Tuſc. Idem 1.Offic. Ne in exanimationes incidamus.

Exanimo,as, *Spauentare,sbigottire*, συστέλλω, ἐκπλήττω, quādo ab animo fit,ſignificat perterreo. Ter.in Andr. Oratio hæc me miſeram exanimauit metu. Quando uero ab anima eſt,anima priuo,neco. Curtius: Multos exanimauit rigor inſolitus niuis. Cic. Att. Aduentus Philotimi exanimauit omnes.

Exanimvs,ma,mum,& Exanimis me,& Exanimatus,ata,atū, *Sbigottito,ſpauentato*, ἄψυχος, idem ſignificant: licet Seruius uoluerit hæc inter ſe differre. Nam ut Exanimus,ſiue Exanimis,modo idem eſt quod mortuus,ut apud Liu.li.8. Vt uno ictu exanimē equo præcipitaret. Virg.6.Aen. Exanimumq; auro corpus uendebat Achilles. Modo exterritus. Idem l.4. Audiit exanimis,trepidoq; exterrita curſu. Per medios ruit. Sic Exanimatus,non ſolum pro exterrito, ſiue perturbato, (ut apud Ter.in And. Ibi tum examinatus Pamphilus Bene diſſimulatum amorē & celatum indicat) ſed etiam pro mortuo accipitur,ut apud Liu.li.22. Cui mors filii falſo nunciata erat,ad primum conſpectum redeuntis filii gaudio nimio exanimatam.

Exanio,nias,ſaniem,uel alium inutilem liquorem exprimo. Colum.lib.ult. Vt omnem amaritudinem eius & pallorem exaniet.

Exantlo,las, *Cauar fuori*, uerbum Græcum eſt,ſignificans exhaurio. Plaut.in Stich. Vinum populo panxillulo ſæpe exantlauit. Inde accipitur pro perpeti, Cic.lib.1.Tuſcul. Cum exantlauiſſet omnes labores. Lucil.l.30. Quantas ærumnas, quantos labores exantlaris. Aliquando perficere. Pacu. in Peribœa, ut Nonius citat: Non poteſt hic ſine tua opera exantlari clauus.

Exaptvs, *Atto*, antiqui dixerunt pro Aptus. Lucr.li.4. Brachia nec porro ualidis exapta Lacertis Eſſe.

Exardeo,es, *Ardere grandemente*, ἐκφλέγομαι, ualde inflammatum eſſe. Transfertur ad multas res. Exardere in iras, apud Mart. Veluti excandeſcere. Cic.5.Tuſc. Contra quorum diſciplinam ingenium eius exarſerat. Idem 4.Verr. Exarſit iracundia. Idem pro Rab.Poſt. Ad innocentium periculum tēpus illud exarſerat.

Exardesco,is,ere, Cic.2.de Orat. Nulla materies tam facilis ad exardeſcendum. Transfertur ad animum, Cic.3.Verr. Vt hæc audiuit, exarſit ad id, quod ipſe nunquam uiderat. Idem de Amic. Ex quo eorum exardeſcit amor.

Exarefio, *Seccarſi*, μαραίνομαι, exareſco,niſi quòd Exareſio, paſſionem quandam uidetur importare. ut Exareſcere dicatur quod ſponte ſua aridum fit: Exareſieri, quod ui aliqua externa redditur aridum. Sed hæ differentiæ à doctis ridentur magis quàm obſeruantur. Pli.lib.26. Articulus morborū impoſitis,antequam exareſiat.

Exareno,as,purgo,& ueluti arenas aufero. Pli.l.33.c.3.

Exaresco, Col.lib.4. Sole ſiccari,atque exareſcere Cic. Pæto. Si qua fuit in me facultas orationis, niſi me ad has exercitationes retuliſſem,exaruiſſet.

Exarmo,as, ἀφοπλίζω, armis ſpolio. Suet.in Dom. Mineruam ſomniauit excedere,negātem ultra ſe eum tueri poſſe,quòd exarmata eſſet à Ioue. Exarmare feras,dentes,ungues eis adimere. Lampr.in Heliog. Habuit leones exarmatos in deliciis. Exarmare accuſationem, Pli.lib.3.epiſt. metaphorice dixit,pro debilitare,& infirmare.

Exaro,p.c. *Cauar fuori arando*, arando eruo. Ci.de Diu.2. Eſt ne quiſquam ita deſipiens, qui credat exaratum eſſe,deum, dicam,an hominem? Loquitur de Tage, quem antiquitas fabulata eſt,in agro Tarquinienſi,aratro altius impacto,repēte è ſulco emerſiſſe. Eſt etiam Exaro, ex aratione percipio. Cic.5.Verr. Iis plus frumenti imperabatur,quàm quantum exararant. Tranſl.ſignificat ſcribo: qui enim ſtylo ſcribunt in codicillis, ii quaſi ſulcos more aratorum ducere uidētur. Ineſt autem in hoc uerbo tacita quædā feſtinationis,& breuitatis ſignificatio, cum ſcilicet paucis & obiter aliquid ſcribimus. Cic. Cornif. Hæc,cum eſſem in ſenatu,exaraui.

Exascio,as,are,dedolare. Tranſlatio à fabris lignariis ſumpta,qui ligna prius aſcia dolant,deinde poliunt. Plau.in Aſin. Iam hoc opus eſt exaſciatum: id eſt, dolatum, nondum tamen expolitum.

Exaspero,as, *Inaſpire,incrudelire*, ὀξύνω, exacuo, ualde aſperū facio. Sil. Saxoq; exaſperat enſem. Tacit. Saxo exaſperatur ferrum. Exaſperare fauces,eſt aſperas reddere. Pli.li.23.c.4. Per metaphoram pro irritare, Col.li.9.c.15. Non conuenit æſtu medio exaſperatas apes laceſſiri. Liu.28. Ad quorū primum aduentum exaſperati animo,mox leniti ſunt.

Exatio,as,ſatio. Liu.lib.38. Populum R. Ne morte quidē Scipionis exatiati.

Exatvro,as,ſaturo. Oui.5.Met. Sed quæ uiſceribus ueniebat bellua ponti Exaturanda meis. Tranſlate apud Cic.7. Verr. Cum eius cruciatu atque ſupplicio paſcere oculos,animūq; exaturare uellent.

Exavctoro,as,pen.pr. *Diſobligare*, ἀφίημι, ab auctoramento, id eſt obligatione militari,& iuramento libero.

Exavctorati, ἀφειμένοι, milites dicuntur, qui miſſionē habuerunt. Liu.lib.25. Volonum exercitus, qui uiuo Graccho ſumma fide ſtipendia fecerat, uelut exauctoratus morte ducis,ab ſignis diſceſſit. Lamprid. Scribit Alexandrum tumultuantes legiones exauctorauiſſe, id eſt militaribus inſignibus priuaſſe.

Exavdio, dis, ἐξακούω, modo eſt, quod petimus impetrare. Virg.1.Aenei. Nulli exaudita deorum Vota, preceſq; meæ. Modo,perfecte audire. Liui.lib.1. Equitem clara increpans uoce,ut hoſtes exaudirent. Cic.in Cat. Quæ exaudio,diſſimulare non poſſum.

Exavgeo,es,ualde augeo. Ter.Heaut. Concurrunt multę opiniones,quæ mihi animum exaugeant.

Exavgvro,as,ex ſacro profanum facio. Contrarium eius eſt Inauguro,per auguriū ſacrū facio. Liu.1. Vt libera à ceteris religionibus area eſſet,exaugurare fana ſacellaq; ſtatuit.

Exavspico,

EXAUSPICO, exauspicas. Plau. Cap. Exauspicaui ex Vinculis.

EXBALLISTO, ballista prosterno. Plau. in Pseu. Hunc exballistabo lapide.

EXCAECO, as, *Acciecare*, τυφλόω, luminibus orbo. Cic. 1. Aca.

EXCALCEO, ceas, calceos detraho. Suet. in Vitel. Pro maximo munere à Messalina petiit, ut sibi pedes præberet excalceandos.

EXCALEFACIO, aut Excalfacio, *Riscaldare*, Pli. l. 31. c. 10.

EXCALFACTORIUS, θερμαντικὸς, Excalfactoria uis apud Plinium.

EXCALPO, pis, *Scalpire*, scalpro excauo. Cato c. 18.

EXCANDEFACIO, *Infocare*, candens & ignitum reddo. Excandefacere frumentum, uel annonam, est caritatem eius augere. Var. 3. de re rust. cap. 2. Collegiorum cenæ excandefaciebant annonam. Excandefacere annonam dixit pro eo, quod paulo post dixit, Incendere annonam.

EXCANDESCENTIA, æ, *Infiammatione per ira*, θύμωσις, ab Apul. lib. de Dogmatibus Platonis, appellatur ea animæ pars, quę irritabilis est, habens domicilium in corde, quam alio nomine irascentiam nominat. Cic. 4. Tusc. Excandescentia fit ira modo nascens, & modo desistens: odium, ira inueterata: inimicitia, ira ulciscendi tempus obseruans.

EXCANDESCO, is, excandui, ab Excandeo, significat incẽdor. Cato de re rust. c. 95. Si in tecto coquas, excandescet. Translate accipitur pro irasci, quòd ira, uelut igne quodam, animus soleat incendi. Cœlius Cic. li. 8. Epist. Id postquam resciit, excanduit.

EXCANTO, as, *Incantare, ammaliare*, incanto. Pli. lib. 28. c. 2. Qui fruges excantasset. Aliquando pro Incantatione è loco aliquo euocare. Propert. lib. 3. eleg. 3. Sciat excantare puellas. Hor. Epod 5. Quæ sidera, excantata uoce Thessala, lunamq; cælo deripit.

EXCARNIFICO, *Stracciare, tagliare in pezzi*, dilanio, carnem disseco. Cic. 3. de Nat. Anaxarchum à Cyprio tyranno excarnificatum accepimus. Translate pro excruciare ponitur. Terent. in Heaut. Huiusmodi mihi res semper comminiscere, ubi me excarnifices.

EXCAVO, as, *Cauare*, cauo. Cic. 6. Verr. Vas uinarium, trulla excauata, cum manubrio aureo.

EXCEDO, dis, *Partirsi*, ἀποχωρέω, discedo. Cæs. 4. Bel. Gal. Cũ omnibus suis domo excesserant. Ibidem: Aurigæ è prælio excedunt. Excedere è uita, est mori. Cice. de Clar. Orat. Ad eos, qui è uita excesserunt, reuertamur. Excedere absolute. Cice. post reditum in senatu. Cum is excessisset, qui cædi & flammæ restiterat.

EXCELLENTER, Cic. 1. Offi. Quæ fortiter, excellẽterq; gesta.

EXCELLENTIA, præstantia. Cic. 1. Offic. Nobis personam imposuit natura magna cum excellentia, præstantiaq; animantium reliquorum.

EXCELSE, Cic. in Orat. Omnia excelsius, magnificentiusq; dicet, & sentiet.

EXCELSITAS, altitudo. Cic. 3. Offic. Excelsitas animi, & magnitudo.

EXCELSUS, quod altus. Cic. 1. Tusc. Te natura excelsum quẽdam uidelicet, & altum, & humana despicientem genuit.

EXCELLO, is, uel Excelleo, les, lui, sum, *Sopranzare*, ὑπερέχω, supero. Construitur tam cum datiuo, quàm cum accusatiuo. Cic. pro Pomp. Vt is, qui dignitate principibus excellit, facilitate infimis par esse uideatur. Lact. li. 7. Qui omnes licet eloquentia excelluerit.

EXCEPTIO, onis, παραγραφὴ, exemptio. Cic. de Amic. Sit inter eos omnium rerum sine ulla exceptione communitas. Exceptio, item dicitur, quæ à reo opponitur aduersus petitionem actoris. Cic. 2. de Inu. Prætoriis exceptionibus multæ excluduntur actiones. Vlp. l. 1. ff. de Except. Exceptio dicta est quasi quædam exclusio, quæ interponitur actioni cuiuslibet rei, ad excludendum id, quod in intentionem, condemnationemq; deductum est.

EXCEPTITIUS, a, um, qui excipitur. Pli. lib. 18. ca. 10. uocat siliginem exceptitiam, quę ab alia siligine excipitur, quòd sine arista crescit.

EXCEPTO, as, ἐξαιρέω, ἐκλαμβάνω, excipio. Cic. in Parad. Barbatulos mullulos exceptantem de piscina, & pertrectãtem. Virg. lib. 3. Geor. Exceptantq; leues auras, id est frequenter ad se trahunt & capiunt. Cæs. 7. Bel. Gal. Singulos exceptãs, in murum extulit.

EXCERPO, pis, psi, ptum, *Cauar fuori cernendo*, ἀπολέγω, secernẽdo extraho. Terent. in Phor. Tu id, quod boni est, excerpis: dicis, quod mali est. Est etiam eximere. Hora. 1. Serm. Sat. 4. Ego me illorum, dederim quibus esse poetas, Excerpam numero. Cic. in Offic. Ex malis oportet excerpere, si quid inest boni.

EXCERNO, nis, excreui, tum, *Purgare*, ἐκκρίνω, purgo. Col. lib. 2. In area frumenta sic aggerenda, ut omni flatu possint excerni. Ita dicimus Excernere, pro, onus uentris deiicere. Cels. l. 4. In inferiores partes ea, quæ excreturi sum', emittit. Hinc Excrementum, purgamentum & stercus. Plin. lib. 10. cap. 43. Scribit eorum, quòd excrementis calceamenta fœdasset, à mancipe proximæ sutrinæ fuisse exanimatum.

EXCRETUM, purgamentum, quod excerniculo à frumento separatur. Col. lib. 8. cap. 4.

EXCESSUS, us, ui, ab excedo. Cic. 1. Tuscu. neque excessu uitæ sic deleri hominem. Ponitur aliquando etiam absolute pro morte. Idem de Legi. Post excessum suum Romulus Proculo dixit, se esse deum.

EXCETRA, træ, dicta est hydra Lernæa, quòd uno cæso capite tria excrescebant. Plaut. in Pers. Nam cum leone, cum excetra, deluctari mauelim, Quàm cum uxore. Oui. Pars quota Lernææ serpens eris unus Echidnæ? Scribit Diodorus, Herculem debellasse hydram non solum ferro, sed etiam flammis, adhibito Iolao, qui incisam ceruicem ardente face euestigio inureret. Constat (secundum historicos) Hydram in Lerna Argiuorum regione paludem extitisse, aquas euomẽtem, quæ uastabant uicinas ciuitates, in qua, uno meatu clauso, multi erumpebant. quod Hercules uidens, loca ipsa exussit, & sic aquæ meatus clausit. nam hydra, ἀπὸ τοῦ ὕδατος, ab aqua nomen accepit. Plato asserit in Euthydemo, Hydram fuisse callidissimum sophistam, cui propter sapientiam, pro uno sermonis capite amputato, multa repullulabant.

EXCHALCEO, exchalcias, uerbum nõ illepide à dictione Græca Cholcos formatum à quibusdam: significat autẽ ære spoliare, & auferre nummos. unde Porphyrio in Hor. lib. 1. Ser. Sat. 8. Inquit: Voranus Q. Catuli libertus omni loco, omni tempore furacissimus fuisse dicitur. de quo etiam illud traditur, cum deprehensus à nummulario esset, de cuius mensa nummos subtractos in calceos sibi infarcierat: quidam iocans, Belle, inquit, te nummularius ille exchalciant, cum aspiratione scilicet secundæ syllabæ: simul ut chalcon id est, ablatum ex calceamento obtereret. Vide etiam Cœl. Rhod. lib. 19. cap. 9.

EXCIDIUM, dii, *Ruina*, ἀνάστασις, ἅλωσις, ab excido deduci manifestum est, pro euersione. Liu. 27. Magonum se excidio eius urbis terrorem ceteris iniecturum.

EXCIDO, dis, p. c. *Cadere*, ἐκπίπτω, ab Ex & cado, a, in i, mutata præteritum Excidi, supinum Excasum facit: significatq; ex loco, uere aliqua cado. Virg. l. 1. Ge. Incautis pastoribus excidit ignis. Per translationem, Excidere animo, est obliuisci Idem 1. Aen. Nec dum etiam caussæ iratum, sæuiq; dolores Exciderant animo. Interdum dissentire. Lucil. l. 27. Ego ab Archilocho excido. Excidere nobis aliquod uerbum dicitur, cum imprudentes proferimus. Cic. pro Sylla: Verbum ecquod unquam ex huius ore excidit, unde quisquam posset offendi? Cic. ad Brut. Ita multa peccata, ut uictoria excideret è manibus Excidere uxore, est ambitæ uxoris spem amittere. Ter. And. Herus uxore excidit.

EXCIDO, dis, excidi, pen. lon. excisum, à Cædo, *Fendere, incidere*, excindo, uel eruo. Cic. lib. 1. Offic. Nec lapides ex terra exciderentur. Item penitus destruo. Idem in Catone. De Carthagine non ante desinam, quàm excisam cognouero. Excisio tectorum, Cic. pro domo.

EXCINDO, dis, *Rouinare*, diruo. Cic. pro Planc. Vrbem declinaui, quæ se uel potius excindi, quàm è suo complexu ut eriperet, facile pateretur.

EXCIO, cis, exciui, excitum, pe. p. uel Excieo, es, exciui, excitũ, p. c. *Chiamare, incitare*, ἐκκαλέω, euoco. Plau. in Epid. Quid est pater, quòd me exciuisti ante ædes? Aliquando expergefacere. Liu. li. 1. Hercules ad primam auroram somno excitus. Idem li. 4. Dictatorem ex somno exciuit. Sic Excire cubilibus, Liu. 5. Excire animas sepulcris, Virg. 4. Aen. Aliquando commouere, uel elicere. Plaut. in Cist. Et mihi exciuisti lacrymas. Ita Excire tumultum, Excire aliquem ad cupiditatẽ discendi, Liu. 1.

EXCIPIO, pis, pen. cor. *Eccettuare, riceuere*, ἐκλαμβάνω, eximio, huc ad me traho. Plaut. Rud. Sum ne ego scelestus, qui illuc hodie excepi uidulum? Aliquando eximo numero. Cic. 1. Tuscu. Si solum eos diceres miseros, quibus moriendum esset, neminem eorum, cui uiuerent, exciperes. Aliquando idẽ est quod recipio. Virg. lib. 3. Heu quis te casus deiectam cõiuge tanto Excipit? Aliquando inquirere. Cic. lib. de Ora. quædam dari ex hac uita ad pertrahendos animos hominũ, & ad excipiendas eorum uoluntates. Aliquando parare. Virgil. li. 9. Cristasq; rubentes Excipiam sorti. Aliquando per dolum capere, intercipere. Cic. Att. lib. 8. Admoniti sumus, ut caueremus, ne exciperemur à Cæsare. Cæs. 6. Bell. Gall. Multos ex fuga dispersos excipiunt. Virg. 8. Aen. Excipit incautum. Aliquando colligere, Mart. Ventris onus misero

(nec

(nec te pudet) excipis auro. Aliquando abscondere. Plaut. in Aul. Neque furem excipies. Excipere brachiis, Col. li. 9. cap. 15. Excipere clamoribus, pro applaudere, Pli. epist. 28. Gremio alicuius excipi, Claudi. Paneg. 6. Excipere osculo, Pli. in Paneg. Excipere pro audire. Pla. Amph. Quid memoret, hinc excipiam. Excipere auribus, Pli. epist. 84. Subire & excipere tela, Cic. de prou. cons. Excipere cicatrices aduerso corpore, 7. Verr. Excipere gladio, Q. Curt. li. 9. Excipere item dicuntur, qui alio dictante aliquid describunt. Suet. de Tiro. Comperi, notis excipere uelocissime solitum. Excipere se in genua, pro erigere, Sen. epist. 67.

Excipulus, li, ἐκδοχεῖον, instrumentum, quo aliquid excipitur, intercipitur, ut est septum ex uiminibus alia ue materia contextum, ad capiendos pisces. Pli. li. 9. c. 21. Idem l. 11. c. 7. Videtur accipere pro genere uasis. subditur excipulus utriculo hœdino: humor lactis uidetur effluere.

Excipuus, a, um, quod excipitur: ut præcipuum, quod ante capitur. Festus.

Excisso, sas, ἀποτεμνῶ, lanio, uulnero. Nonius: Excissatum, laniatum, uulneratum. Plaut. in Cist. Capillo scisso, atque excissatis auribus.

Excisorius, a, um, ab Excido, ut Excisorius scalper, quo cariosa exciditur caro. Apud Cels. lib. 8. cap. 3.

Excitate, aduerb. uehementer, lucide. Pli. lib. 37. cap. 7. mares excitatius fulgent: feminæ crassius nitent.

Excitatus nomen ex particip. Pli. lib. 20. ca. 17. Optimum quam excitatissimi odoris, id est odoris uehementissimi. Excitatus humo. Cic. 2. de Nat. deo. Humo excitatos, celsos, & erectos constituit, ut deorum cognitionem, cælum intuentes, capere possent. Excitare aliquem de spectaculis, est aliquem ludos spectantem loco suo depellere: quod decoctoribus accidere solet, qui quòd equestrem censum habere desiissent, à 14. gradibus arcebantur. Quinct. lib. 3. ca. 6. Si excitatus fuerit de spectaculis, & iniuriarum aget, depulsio actoris erit.

Excito, tas, p. c. frequent. ab Excieo, *Eccitare, Stimolare*, aliquãdo est commouere: ut Excitare aliquem ad uirtutem, Cæs. 7. Bell. Gal. Excitare ad arma ciuitatem, Cic. 1. de Diu. Ter. in Heaut. Vides quantum mali ex ea re excitet? Aliquando expergefacere. Liu. 11. Scipiones me ambo excitãt sæpe somno. Mortuos ab inferis excitare, Cic. in Orat. in Top. Excitare ædificium, pro erigere. Sene. epist. 53. Duo ædificia excitata, ambo Excelsa, ac magnifica. Excitari, passiue. Cice. 5. de Fin. Excitantur spe gloriæ. Miles truci excitatur classico, Hor. Epod. 2.

Exclamatio, ad Her. li. 3. Acutas uocis exclamationes uitare debemus: ictus. n. fit & uulnerantur arteriæ. Est & Exclamatio, schema rhetoricum Her. lib. 4. Exclamatio est, quæ conficit significationem doloris, aut indignationis alicuius per hominis, aut orbis, aut loci, aut rei cuiuspiam compellationem, hoc modo: Te nunc alloquor Africane, cuius mortui quoque nomen decori ciuitati.

Excludo, dis, pen. p. exclusi, sum, *Escludere, serrar fuori*, ἐκκλείω, extra claudo, eiicio. Per translationem pro liberare. Accius apud Nonium. Que uirtute hic se seruitute exclusit? Item pro incubando pullum emittere. Col. lib. 9. Auium oportebit mores prænosci, quia aliæ melius excludant, aliæ editos pullos commodius educent. Interdum pro cælare, & in rudi materia alicuius rei figuram inducere. unde dicuntur & in arte argẽtaria exclusores. i. ex quadam confusione massæ ad suam formam expressores. Excludi tempore, aut temporis spatiis, est impediri, ne quis quid possit agi ob temporis angustiam. Cic. in Verr. Angustiis temporis excluduntur omnes. Excludere, etiam, quod petitur, reiicere. Cic. de Arusp. resp. Quod Metellus excluserat, acerrimeq; una uoce ac mẽte restiterat Exclusus. Cic. 2. Phil. Exclusi tuis uocibus, ad prædes tuos milites misit. Exclusissimus. Plaut. Men. Nunc ego sum exclusissimus.

Excogito, as, cogitando inuenio. Cic. 6. Ver. Nouum supplicii genus excogitauit. Cice. Attic. lib. 9. Cogita, mi Attice, uel potius excogita. Excogitatus. Suet. in Calig. Templum, sacerdotes, & excogitatissimas hostias instituit. i. exquisitas. Excogitatio. Cic. 2. de Orat. Quæ ab oratore pariuntur, excogitationẽ non habent difficilem. Excogitator. Quinct. Decla. 10. Excogitator hic mortis alterius aduocat.

Excolo, lis, excolui, excultũ, *Ornare, polire*, ἐπικοσμῶ, ἐξεργάζομαι, orno, polio. Cic. in Par. Nihil tam horridum, tam incultum, quod non splendescat oratione, & tanquam excolatur. Excultus. Cic. 2. de Legi. Ex Agresti, immaniq; uita exculti ad humanitatem sumus.

Exconsul, & exquæstor in Cod. Iustiniani leguntur pro consulari, & quæstorio, qui. s. aliquando consulatus, aut quæsturæ honore functus.

Excoquo, is, ere, ualde coquo, *Cuocere molto*. Vir. 1. Ge. Siue illis omne per ignem Excoquitur uitium: atque exudat inutilis humor. Plau. Pers. Vsque dum domi ero, dum excoxero lenoni malum. Idest, excogitauero, & ad tempus præparauero.

Excors, dis, *Pazzo, sciocco*. ἄκαρδος stultus, amens, quasi sine corde. Non defuerunt enim qui cor in homine mentis domicilium esse putauerint. Cic. de Nat. quæ anus tam excors, quæ extimescat?

Excreo, ἐκπτύω, quadam ui expuo. Plaut. in Amph. Hac tegula tuum diminuam caput, ut cum dentibus linguam excrees. Excreabilis, le, quod excreari potest. Pli. l. 20. c. 14.

Excrementum, quod egeritur è cibo potuq;. Tacit. lib. 20. Præcabatur principem, ut genas, & oculorum orbes dignaretur respergere oris excremento.

Excresco, is, *Crescere in alto*. ἐκφύεσθαι, in altum erescere. Lucan. li. 4. Colle tumet modico, leniq; excrescit in altum Pingue solum tumulo.

Excretum, *Espurgato, cresciuto*. ἔκκριτον, ἀπόκριτον, egestũ, expurgatum, ab Excernor. Col. li. 8. Furfures à farina excreti. Vnde Excreta tritici, dicuntur uulgo grana, quæ ex incerniculo pro immundis seponuntur. Col. li. 8. Excreta tritici minuta commode dantur gallinis. Excretus, a, um, absque uerbi origine: nam, excrescor, Latinum non est. habet autem actiuam significationem, aut certe neutralem. idem enim pene est quod adultus. Virg. li. 3. Ge. Excretos prohibent à matribus hœdos.

Excruciabilis, le, dignus qui excrucietur. Plau. Cistel.

Excrucio. Ter. Heaut. Solicitudinem istam, quæ te excruciat, omittas. Excruciare animi. Ter. Phor. Me antipho excruciat animi.

Excubiæ, arum, *Vigilie, uegghie*, φρουρὰ, uigiliæ: licet Vigiliæ tantum nocturnæ dicantur: Excubiæ, & diurnæ & nocturnæ. Pli. lib. 10. ca. 23. Excubias habent nocturnis temporibus. de gruibus loquens. Cic. pro Marcel. Non modo excubias & custodias, sed etiam laterum nostrorũ oppositus pollicemur.

Excubitus, us, ui, pro excubiis. Hirtius de Bel. Hispa.

Excubitor, *Suegliatore*. προέκκοιτος, φρουρὸς. qui excubat. Cæs. 7. Bel. Gal. Hæc noctu excubitoribus ac firmis præsidiis tenebantur.

Excubo, as, pe. c. excubui, bitum, *Vegghiare, far guardia*, προκοιτέω, φρουρέω, σκηνέ... uigilo, quasi foris cubo, ut milites extra castra, uel extra tentorium ad Imperatoris custodiam noctu armati consident. Sal. in Iug. Castra munire, excubitũ in porta cohortes ex legionibus mittere. Cic. de Diuin. Ab Anaximandro physico moniti Lacedæmonii sunt, ut urbẽ & tecta linquerent, armatiq; in agro excubarent, quòd terræ motus instaret. Excubare animo, pro uigilare. Cic. 4. Tuscu. Qui semper animo sic excubat, ut ei nihil improuisum accidere possit. Excubatio. Val. Maxi. lib. 4. de Amic. Pro salute amicorum perpetuam excubationem.

Excudo, is, pe. pr. excudi, excusum, *Percuotendo trar fuori*, ἐκχαράττω, ἐκτυπόω, cudendo elicio. Virg. l. 1. Aen. At primũ silicis scintillam excudit Achates. Accipitur etiam pro cudendo conficio. Virg. 6. Aen. Excudent alii spirantia mollius æra. Hinc excudere opus, pro componere. Cic. Att. lib. 15. De Gloria excudam aliquid. Virg. 1. Ge. Vt uarias usus meditãdo excuderet artes. Vbi Seru. Excuderet, id est studiose inueniret. Pro ui, uel precibus aliquid extorquere. Col. lib. 11. cap. 1. Excudit mihi, cultus hortorum prosa, ut oratione cõscriberem. Id est, uehementi flagitatione impetrauit. Excudere etiam dicuntur gallinæ oua, quando ex illis pulli nascuntur: quod & Excludere dicimus. Col. li. 9. Negatur anser aliena excudere oua, nisi subiecta sua quoque habuerit. Varr. de re rust. lib. 3. cap. 9. de gallinis loquens: Diebus fere 20. excudunt.

Exculco, as, are, *Calpestrare*, calcando exprimo. Plaut. in Cap. Pugnis exculcabo furfures. Ex pro explodo, siue pedum plausu eiicio. Inde Exculcatus, quod pro obsoleto usurpauit Gell. lib. 21. cap. 7.

Excuspo, is, uel (ut alii legunt) Excalpo, *Sculpire, scalpellare*, διαγλύφω, perfecte scalpo, uel scalpendo conficio. Cic. Att. lib. 13. Nescio quid è quercu exculpseram. Quinct. lib. 2. ca. 19. Si Praxiteles signum aliquod ex molari lapide conatus esset exculpere. Exculpere alicui oculum, est oculum eruere. Ter. in Phorm. Vel oculum exculpe. Nonnunquam accipitur pro extorquere. Ter. in Eunuc. Possum ne hodie ex te exculpere uerum?

Excuratus, a, um, ab inusitato uerbo Excuro, *Esquisito, fiido*, exquisitus, quasi cum cura paratus. Vnde uictus excuratus. Plaut. in Pseud. Ita excurato uictu, ita magnis deliciis. Excuratus homo, Idem Cas.

Excurio, as, curia eiicio. Varro: Apollonium excuriauit.

uit. Nonius.

Excurro, is, excurri, uel interdum etiam apud antiquos excucurri, *Scorrere, trascorrere, ἐκτρέχω*, extra curro. Plaut. in Mostel. Dabo ei talentum, qui primus excurrerit. Liui. 5. Cum plures igni, quàm ferro, armati excurrissent. Translate Excurrere dicitur, quicquid ordinem aut modum. i. mensuram, numerum ue egreditur. Vnde summa aliqua dicitur excurrere, quando ad maiorem summam accedit paruula quædam summa minoris numeri, uel monetæ: ut si dicamus, Centum aureos & quindecim solidos, uel Decem talenta, & aliquot drachmas. Plan. l. Publia Mæuia. ff. Deposit. uel contrà: Debeo mihi decem, quos apud Titium deposuisti. item *καὶ περισσότερον* decem item ex ratione patris uestri decem, & quod excurrit. Summa autem in qua nihil excurrit, Quadrans uocatur: & uerbum Quadrare contrarium est uerbo excurrere. Quo uerbo semel, atque iterum utitur. Cic. in 3. Verr. Sic etiam excurrere dicitur litus uel peninsula, cum aliqua sui parte in mare protenditur. Liu. 26. Ab intimo sinu peninsula excurrit. Excurrere etiam dicuntur milites, quando nõ iusto prœlio, sed latrocinantium more, agrum hostium populantur. Liui. 2. In fines Romanos excurrerunt populabundi magis, quàm iusti more belli. unde etiam eiusmodi subitæ irruptiones Excursiones dicuntur. Cic. pro Leg. Man. Cum una excursio equitatus totius anni uectigal auferre posset. Excursor, qui excurrit. Cic. 4. Verr. Turpio quidam, istius excursor, & emissarius. Excursus, particip. Ter. Ad. Prope iam excurso spatio. Excursus, us, ui, excursio, uel digressio. Plin. epist. 101. Aratus minutissima etiam sydera colligit: modũ tamen seruat. non enim excursus hic eius, sed opus ipsum est. Virg. 4. Ge. Excursusq; breues tentant.

Excusabilis, excusatione dignum. Ouid. 2. de Pon. Eleg. 8.

Excuso, as, *Scusare, ἀπολογοῦμαι*, obiectum crimen purgo, & à me repello. Cic. Bru. Collegæ mandasti, ut te mihi per literas excusaret. Quandoque idem est quod afferre in excusationem id quod peccandi caussam præbuit. Quinctil. Si interpellatus tempestatibus serius uenisses, excusares mare. Liu. de Torquato: Oculorum ualetudinem excusauit. Excusatio. Cic. de Amic. Nulla excusatio peccati, si amici caussa peccaueris. Excusate, aduerb. Quinct. Fieri id uidetur excusate, id est citra culpam, ait Budæ. Pli. epist. 198. Exoratus excusatius facies.

Excusor, qui aliquid excudit. Quinctil. pro uasculario uidetur posuisse, qui ex metallo aliquo uascula excudit. lib. 2. ca. 21. Excusores uocare possimus, qui omne genus librorum suis typis excudant.

Excussè, aduerb. Senec. de Benef. lib. 2. cap. 17. Si cum tyrone & indocto non tam rigide, nec tã excusse, sed languidius occurremus.

Excussorius, a, um, quod ad excutiendum pertinet: ut, Excussorium cribrum, quod excutit, & transmittit farinã ignobiliorem, ex qua fit panis secundarius. Pli. lib. 18. c. 11. Cribrorum genera Galli ex setis equorum inuenere: Hispani è lino excussoria & pollinaria.

Excutio, tis, p. e. excussi, sum, *Scuotere, scossare, ἐκτείνω*, ab Ex, & Quatio, proprie est quatiendo deiicere. Iungitur hoc uerbũ fere accusatiuo modo rei inanimatæ, modo personæ. De accusatiuo rei inanimatæ hæc erunt exempla. Cic. de Nat. de. 2. Non intelligo cur nõ idem putet, si innumerabiles unius & uiginti formæ literarũ aliquo coniiciantur, posse ex his in terram excussis, annales Ennii, ut deinceps legi possint, effici. Pli. lib. 16. ca. 40. Ad excutiendum ignem non semper lapidis occasio est. Pro eodem Virg. 1. Aene. dixit Excutere Ignem. Excutere oculos, apud Plau. pro eruere. Et Excutere clauum lapide, apud eundem, pro expellere. Idem in Aul. Quia mihi misero cerebrum excutiunt tua dicta. Idem dixit. Nauem malleo excussam: id est, percussam. Ter. in Heauton. Lacrymas, excussit miser, id est fecit ut subito excident. Cic. pro Syl. Noli aculeos orationis meæ, qui reconditi sunt, excussos arbitrari, id est eiectos. Excutere metum pro deponere. Excutere iugum, pro nolle parere. Cum accusatiuo personæ etiam non iniucundas habet translationes. Pli. Excusso Circensibus auriga, id est de curru deiecto. Virg. 7. Aene. Quinetiam patria excussos infesta per undas Ausa sequi. Vbi Excussos, dixit pro expulsos. Cic. de Arusp. Non ignouit, mihi crede, non: nisi forte ignotum putas, quod te iudices dimiserunt excussum & exhaustum, id est spoliatum pecuniis, quibus eos corrupisti. Paul. Iurec. Non prius pupillus ad magistratus reuerti potest, quàm omnes tutores excussi fuerint, id est quàm actiones tutelæ expertus sit, an ab eis suum ius seruare possit. Aliquando inest in hoc uerbo diligens quædam inquisitio. Quinct. li. 7. c. 1. Excusserunt illi patrem, & aurum in sinu eius inuenerunt. Cic. pro Rosc. Nihil est Glaucia, quod metuas: non excutio te, i. non inquiro qua possem diligentia. Vlp. l. si mandauero. ff. mand. Si tibi mandauero, ut uires excuteres hereditatis, id est diligentius æstimares, exactius expendere. Cic. 2. Offi. Explica atque excute intelligentiam tuam. Idem 11. Phil. Iuuentutem omnem ex tota Italia excussimus. i. elegimus, ut docet Nonius. Excutere debitorem frequens est apud Iurisconsultos, pro auctionem bonorum eius facere, & experiri, an sit soluendo. unde iure nouissimo sancitum est, ne fideiussori molesti simus, nisi prius excusso debitore. Excussus, partici. ut, Excussus pectore nostro, is dicitur, cuius obliti sumus. Virgil. 5. Aen. Excussaq; pectore Iuno est.

Exdecimatus, electus, interprete Festo: à uerbo Decimo.

Exdorsuo, as, *ἀπονωτίζω*, dorsum confringo. Pla. in Aul. Tu Machærio, congrum, murænam exdorsua, quantum potes.

Execo, cas, pro. cor. *Tagliar uia, ἀποτέμνω* ab ex, & seco, significat excido. Col. li. 3. Arborem quam inserere uoles, diligenter execato ea parte, quæ maxime nitida, & sine cicatrice est. Sic Execare linguam, excidere. Cic. pro Clu. Stratonem Iudices in crucem actum execta scitote lingua. Execare restes, est uirilia amputare. unde Execti, quibus detracti sunt colei. Cic. 2. de Nat. deo. Vetus hæc opinio Græciam opplеuit, exectum Cælum a filio Saturno. Exectio idem pro Clu. Cum illa exectio fundi in armario animaduerteretur.

Execratio, *κατάρα, βδέλυγμα*: aliquando sumitur pro sacramenti genere, quo quis diras capiti suo imprecatur, si peierauerit. Sal. in Catil. Fuere, qui Catilinam dicerent, cum ad iusiurandum populares sceleris sui adduceret, humani corporis sanguinem uino per mistum, in pateris circumtulisse: inde cum post execrationem omnes degustauissent, aperuisse consilium suum. Execrabilis & Execrandus, idem significant, quod detestandus. Cic. 2. Phil. Non te execrandum populo R. non detestabilem, non omnes tibi deos, omnes homines tibi inimicos esse & futuros sciebas? Liu. 2. Odii execrabilis indicium est. Execratus. Hor. Epod. 16. Phocæorum Execrata ciuitas.

Execror, aris, deponens, *Maledire, καταρῶμαι*, detestor, & alicui dirum exitium imprecor. Virg. 3. Aen. Terram altricem sæui execramur Vlyssis.

Exedo, exedis, uel exes, *Mangiare, κατέδω, κατεσθίω*, erodo, cõsumo, Lucr. li. 3. Sed Tityus nobis hic est, in amore iacentẽ Quem uolucres lacerant, atque exest anxius angor. Exesus. Cic. 5. Tusc. Epigramma exesis posterioribus partibus uersiculorum. Exesor, oris, Lucr. lib. 4. Aestus ab undis Aequoris exesor murorum littora circum. Aliquando pro peredere, & totum absumere. Ter. in Phorm. Tu tibi hoc in tristi: tibi omne est exedendum.

Exedra, *ἐξέδρα*, apud ueteres locus erat in porticibus patẽs, & soli peruius. Vitruu. lib. 5. Constituantur in tribus porticibus exedræ spatiosæ, habẽtes sedes, in quibus philosophi, rhetoresq;, & qui studiis delectantur, sedentes disputare possint: Budæ. in Annot. in Pand. ostendit Exedras hodie non Inepte dici posse loca illa in monachorum peristyliis, quæ illi barbare Capitula uocant. Dicta est autem Exedra à sedium frequentia, & sedendi commoditate: quòd huiusmodi loca, circum quisque suas habebant sedes. Cic. li. 3. de Or. Cum in eam exedram uenissem, in qua Crassus posito lectulo requieuisset Exedrium, ge. neu. Cic. Gallo, fam. l. 7.

Exemplum, *Essempio*, est uirtus, uel uitium, uel aliud quibus, quod in alio nobis imitandum, uel uitandum proponitur. Ille autem in quo sunt huiusmodi uirtutes, uel uitia, dicitur Exemplar. Cic. 7. Verr. Vetus est, quod dicam, & propter seueritatem exempli nemini fortasse uestrum inauditum. Idẽ pro Cæcin. Falcula, exemplar antiquæ religionis. Nonnunquam tamen confunduntur. Ouid. ad Liuiam, de Druso: Occidit exemplum iuuenis uenerabile morum. Ter. in Adelp. Exemplum omnibus curarem ut esses: Cic. pro Muræ. pro eodem dixit Exemplum & Exemplar. nam cum dixisset. Domesticum te exemplum habere dixi ad imitandum: subdit Ad imitandum uero tam mihi propositum est exemplar illud, quàm tibi. Festus ita distinxit Exemplar ab Exemplo, ut Exemplum sit illud, quod nobis proponimus, ut sequamur aut uitemus. Exemplar, ex quo simile faciamus. Plin. lib. 35. Sunt, qui Venerem illo pictam exemplari putant. Sed sæpe confunduntur, ut Exemplũ sit, ex quo simile faciamus Quinctil. li. 10. sic Musici uocem dicentium, rustic. probatam experimento culturam in exemplum intuentur. Ponitur aliquando Exemplum pro exscriptione. Cic. Appio: Ex literis, quarum ad me exemplum misisti. Ouid. de Trin. Pluribus exemplis scripta fuisse reor. Rursus dicitur illud, quod adhibetur rei aut probandæ, aut ornandæ caussa. unde pars probationis uocatur ab exemplis: & in elocutione Exemplum inter ornamenta numeratur, pro quo Exemplar dici non potest. Quinct. li. 10. ca. 2. Iis quæ in exemplum assumimus, subest

mimus, subest natura & uera uis. Similiter exemplum dicimus specimen alicuius rei, quem uenalem habemus. Auctor ad Heren. li. 4. Si quis purpuram uendens dicat, Sume à me, sed huius exemplum aliunde rogabo, tibi quod ostendam. Exempli caussa: &, Exempli gratia. Cic. in Offic. Exempli caussa ponatur aliquid quod pateat latius: Pli. lib. 2. ca. 17. Multa promi possunt secreta naturæ: Exempli gratia, In Martis sydere, &c. Exemplar, pro eo quod exscribitur. Asinius Cic. lib. 10. Ex litteris, quas Pansæ misi, cognosces omnia: nam tibi earum exemplar misi. Exemplare, huius exemplaris pro Exemplar. Lucr. lib. 2.

Exeo, exis, *Vscire*, ἐξέρχομαι, ἔξειμι, extra eo, egredior. Teren. in Adelph. Fieri potis est, ut ne qua exeat. Et construitur tam cum accusatiuo, quàm cum ablatiuo: ut Exeo domum, & Exeo domo. Per translationem est liberari. Cic. Vt tandem ex tot ærumnis atque miseriis exeamus. Item uitare. Virg. 5. Aene. Corpore tela modo, atque oculis uigilantibus exit. Item erumpere, ut apud eundem lib. 2. Non sic aggeribus ruptis cum spumeus amnis Exit. Lactantius. Potuerunt libri aboleri, & tamen res in memoriam exire, id est fieri memorabiles. Pli. lib. 7. Exit hic animi tenor aliquando in rigorē quendam. Exire in tertium diem, Pli. iunior dixit pro differri. Exire de potestate, mentis impotem fieri. Cic. li. 4. Tusc. Iratos proprie dicimus exisse de potestate, id est de cōsilio, de ratione, de mēte. Exire in altitudinem dicitur arbor. Pli. lib. 13. cap. 4. Religent comas, ut in altitudinem exeant. Virgil. 2. Ge. Exiit ad cælum ramis felicibus arbos. Exiit dies, pro præteriit, Liu. lib. 5. Exeunt libri, pro editi sunt. Cic. ad Attic. lib. 13. Exire è uita, pro mori. Cic. 2. de Fin. Exire in easdem litteras, id est terminari. Quinct. lib. 1. c. 5. Sors exit. Cic. Att. lib. 1. Cum de Consularibus mea prima sors exisset. Exire de patriciis, est, ex patricio plebeiū fieri. Cic. pro domo. Exiens, exeuntis, partic. Cic. 1. de Diui. Quinto anno exeunte. Exitus, aliud partic. apud antiquos: unde apud Festum, Ad exitam ætatem, ad ultimam ætatem. Exitus, us, ui, euentus, finis, Cic. Sulp. li. 4. Perspicis, qui cursus rerum, qui exitus futurus sit. Idem Tusc. 1. Initium nobis rerum omniū ortus noster affert, exitum mors. Idem pro leg. Man. Huius orationis, difficilius est exitum, quàm principium inuenire. Felix exitus. Cic. Cœl. lib. 8. Hæc æstas habuit hunc exitum satis felicē. Incertus exitus, & anceps fortuna belli, pro Marcello. Horat. 4. Carm. Fortuna lustro prospera tertio belli secundos reddidit exitus.

Exemptilis, le, quod eximi potest. Col. lib. 8. cap. 11.

Exemptio, Col. lib. 3. cap. 18.

Exemptor, oris, Pli. l. 36. c. 15. Exemptores affirmant, compleri sponte illa montium ulcera. Exemptores uocat qui eximunt lapides sub terra.

Exentero, ras, *Suentrare*, ἐξεντερίζω, interiora auferre. transfate, dixit Plau. in epist. Acutum cultrum habeo, qui seni exēterem marsupium. Exenteror, pro crucior. Plaut. Epid.

Exequiæ, arum, *Essequie, pompe funerali*, ἐπικήδεια, funebre officium, quod scilicet in funere exequimur: dictæ, quòd homines pompam post sequuntur. Cic. 2. de Leg. Sepultura, ac iustis exequiarum caruerunt. Ter. in Phor. Exequias Chremeti. Exequias celebrare, apud Liui. 2. Cohonestare exequias, Cic. pro Quinct. Ducere exequias, Plin. lib. 8. cap. 42. Prosequi exequias funeris, Cic. pro Clu.

Exequiales, ut carmen exequiale. Ouid. 14. Met.

Exequior, exequias facio. Varro: Semiatrati exequiantur.

Exequor, p. c. *Essequire, fornire, mandare ad essecutione*, ἀπιτελέω, perficio. Plau. in Truc. Nullam rem oportet aggredi dolose, nisi astute, accurateq; exequare. Apul. In propatulo iussa domini exequebar. Accipitur nonnunquam pro persequi: unde Exequor iniurias, ulciscor. Pli. lib. 3 epist. Hospitum iniurias accusationibus uarijs executos. Sic exequi uerbia, exprimere. Cic. Varroni: Habent multo occultiora, quæ uix uerbis exequi possunt. Exequens, Gell. lib. 10. cap. 11.

Executio, Tacit. lib. 3. Executionem eius negocii lubens suscepit.

Executor, Suet. in Vesp. offensarum minime memor, Executor ne.

Exerceo, ces, cui, citū, *Essercitare*, κατατρύχω. ab ex & arceo, quasi extra arceo, premo, fatigo. Ter. in Ad. Ego te exercebo, hodie, ut dignus es. Quādoque est in opus cogere. Virg. 3. Ge. Exercete uiri tauros. Quandoque tractare. Col. lib. 4. Qui urbanas & delicatas artes exercuerit. Quandoque habere. Sal. in Proœ. Iug. Discordias, simultates cum hostibus exercebat. Quandoque lucrari. Ter. in Heaut. Qui opere rustico Faciundo facile sumptum exercerot suum. Quandoque pro terram colere. Virg. lib. 1. Geor. Exercetq; frequens tellurem. Quandoque insequi. Virg. lib. 4. Aen. Tum uos, ò Tyrii, stirpē & genus omne futurum Exercete odiis. A supino Exercitum fit Exercitor, qui alterum in re aliqua exercet. Plaut. In Trin. Hic quisquis est, Curculio est Exercitor. Est etiam Exercitor, teste Vlp. l. 1. ff. de exer. actio. ad quem reditus & obuentiones nauis perueniunt.

Exercitium, γυμνασία, ἄσκησις, usus exercendi. Gell. libro 17. cap. 8.

Exercito, tas, *Essercitare*, γυμνάζω, frequent. ab exerceo. Cic. pro Clu. Homo ingeniosus, & in dicendo exercitatus. Ter. Hec. Prior amor me ad hanc rē exercitatum reddidit. Liu. 5. Non promptus ingenio tantum, sed usu etiam exercitatus. Exercitatior, Exercitatissimus Cic. 1. Offi. Paratiores, & tā quam exercitatiores ad bene de multis promerendum. Idē pro leg. Man. Carthaginienses in maritimis rebus exercitatissimos. Exercitator, Pli. l. 35. c. 11. Exercitatrix. Quinct. l. 1. c. 15. Exercitatio lib. 1. ad Her. Exercitatio est assiduus usus, consuetudoq; dicendi. Cic. 2. de Nat. deo. Motu & exercitatione recalescunt corpora. Quinct. lib. 1. c. 2. Memoria præcipue firmatur atque alitur exercitatione.

Exercitus, a, um, partic. ab Exerceo: ut Homo exercitus, multis negociis & experientia doctus, Plin. in epist. Vidistine unquam quenquam tam laboriosum, tā exercitum, quàm Varenum meum? Aliquando pro, in laboribus perferendis assueto. Virg. l. 3. Aen. Nate, Iliacis exercite fatis.

Exercitus, tus, στρατὸς, στρατιὰ, militum copie, ab exercēdo, quia (ut inquit Var.) exercendo fit melior. Veget. lib. 1. Numerus militū exercitatur, unde & re ipsa atque opere Exercitus nomen accepit. Virg. 9. Aen. Iamq; omnis campis exercitus ibat apertis.

Exero, is, ui, tū, extraho. Statius: Fulgentemq; exerit ensem.

Exerti dentes, extra os producti. Pli. lib. 11. cap. 37.

Exerto, tas, frequent. ab Exero, προφαίνω, Vir. 3. Aen. At Scyllam cæcis cohibet spelunca latebris Ora exertantem.

Exfodio, quod fossum erat, extraho. Plaut. Aul. Exfodio aulam auri plenam.

Exgrumo, as, are, dicuntur cochleæ grumos eruentes, & ex grumis exilientes. grumus enim terræ collectio. Varr. 3. de Re rust. cap. 14. Ipsæ exgrumantes ad propalam uitam diu producunt.

Exgurgitare, extra gurgitem eiicere. Vnde per metaphorā, Plaut. in Epid. dixit Exgurgitare pecuniam domo.

Exheredo, as, are, ἀποκληρόω, hereditate spoliare. Cice. pro Clu. Cum filium exheredaret. Mart. l. 3. Exheredauit te Philomusē pater. Ad Heren. lib. 4. A necessariis exheredatus. Quinct. l. 7. c. 2. Exheredationem meruisti.

Exheres, dis, comm. gen. priuatus hereditate. Cic. 1. de Ora. Quæsitum est, possetne paternorum bonorum exheres esse filius, quem pater testamento neque heredem neque exheredem scripsisset nominatim.

Exhexemerus dies, exemptilis: dictus, quòd ex mense eximi solebat, ut annus cum Solis ac Lunæ ratione congrueret. Cic. 4. Verr.

Exhalatio, exspiratio, ἀποφορὰ, ἀτμὸς. Pli. lib. 31. cap. 3. Certior multo nebulosa exhalatio est. Vnde exhalationes terræ sunt tenues spiritus, qui per æstum maximum terra diffusa exhalantur. Cic. 1. Tusc.

Exhalo, as, *Esalare*, ἐξατμίζω, expiro, & ueluti per halitū aerem emitto. Lact. li. 7. Quos morbus interimit, spiritum diutius exhalant. Virgil. lib. 7. Sæuamq; exhalet opaca Mephitim. Pli. lib. 17. c. 4. Quæ terræ exhalat nebulas. Cic. 5. Verr. Qui nondum conuiuii crepulam exhalassent. Exhalare animam, est mori. Ouid. 15. Meta. Pro eodem, Exhalare uitam, Virg. 2. Aen.

Exhaurio, is, ire, si, stum, *Vacuare, trar fuora*, ἐξαντλέω, humorem euacuo. diciturq; exhauriri tam ipse humor, quàm id, quo humor continetur. æque enim dicitur usitate Exhaurire uinum, & Exhaurire dolium. Cic. 2. Phil. Tantū uini exhauseras, ut tibi necesse esset in populi R. conspectu uomere postridie. Exhaurire poculum. Cic. pro Clu. Is, exhausto illo poculo, est mortuus. Idem pro Sext. Crassus eadem sibi manu uitam exhausit, qua mortē sæpe obtulit hostibus. Ad Att. 2. Tantus fuit amor, ut exhauriri nulla posset iniuria, id est deleri. Ad Q. Fr. 1. Exhaustus est sermo hominum. id est, de ea re iā loqui est desitū. Et ad Att. 1. Multa sunt, quæ me angunt: quæ mihi uideor, aures nactus tuas, unius ambulationis sermōe exhaurire posse. i. deponere. Ad eūdē 5. Reliquū est, ut, antequā proficiscare mādata nostra exhaurias. i. exequaris. Virg. 4. Aen. Quæ bella exhausta canebat? i. finita.

Exhaustum, sti, subst. Vir. 2. Ge. Est etiā ille labor curādis uitibus alter, Cui nunquā exhausti satis est. Exhausti. i. (inquit Ser.) exhaustionis. quod quia asperū uisum est, se ad figuram trāstulit, & ait, Exhausti: ut, Seruātissim⁹ æqui, pro æquitatis.

Exhebenus, ni, ἐξέβενος, gemma speciosa, & candida. Plin. lib. 37. cap. 10.

EXHERBARE, *Stirpare l'herbe, ἐκβοτανίζειν*, est herbas extirpare. Col.lib.5.

EXHIBEO, es, *Dare in publico*, profero, & in publicum deduco, & uidendi, tangendiq́; hominis facultatē præbeo. Paulus: Exhibere est facere in publicum potestatem, ut ei, qui agit, experiundi sit copia. Cic.7.Verr. Is omnino seruus in familia non erat, cum statim exhiberi iubet. Exhibere reum, locutio est Iurisconsultis familiaris, pro, sistere, & (ut uocāt) personaliter præsentare. Vtuntur etiam Iurisconsulti hoc uerbo in alia significatione, pro, uitæ necessaria suppeditare. Paul.in l.nesennius.ff. de neg.gest. Exhibere negocium est molestia afficere. Cic.l.3.Offic. Cū audisset adolescens negocium exhiberi patri. Sic Exhibere molestiam.

EXHIBITIO, Gell. Pecuniam datam chirographi exhibitionibus.

EXHILARO, as, *ἐκφαίνω*, lætum & hilarem facio. Pli.lib.16.c.25. Neque ilex, picea, larix, ullo flore exhilarantur. Exhilaratus, partic. Cic. Pæto lib.1.

EXHORREO, es, *Tremare di paura, φρίττω*, à quo Exhorresco, pro expauesco, præ timore horreo. Planc.Cic. Non possum nō exhorrescere, si quid intra cutem subest uulneris. Nonnunquam actiue, cum accusatiuo. Virg.7.Aen. Vultus ne ue exhorrescat amicos.

EXHORTOR, aris, *Essortare, προτρέπω, προτρέπομαι*, uehemēter hortor. Oui.13.Met. Trepidos ciues exhortor in hostē. Exhortatus. Virg.12.Aen. Sic exhortata reliquit Incertam.

EXIBILO, as, *Sibillare, ἐκσυρίττω*, cum sono uocis, tumultuatiaq́; sibi latione expello. Cic.in Parad. Histrio, si uersus pronunciatus est una syllaba breuior, aut longior, exhibilatur atque exploditur.

EXIGO, is, exigi, exactum, *Escludere, serrar fuori, riscuotere, ἐξωθέω, ἐξάγω*, excludo, eiicio, expello, quasi extra ago: Plau.in Aul. omnes exegit foras. Est præterea, rē aliquam iure mihi debitam peto. Cic. Cassio: Longiores expectabo, uel potius exigam. Hinc Exigere pecuniā dicimur, quæ nobis debetur: & Exactores, qui pecunias publicas exigunt. Interdum est postulare. Lact.l.4. Sapientia spectat ad filios, quæ exigit amorem. Interdum agere, seu traducere. Ter.in Hec. Exopto, ut reliquā exigat uitā. Interdum inquirere. Virg.1.Aen. Quærere constituit, sociisq́; exacta referre. Suet.in Cæs. Britanniam petisse spe margaritarum, quarum amplitudinem conferentē, interdum sua manu exegisse pondus. Interdum facere. Virg.6.Aen. Quos improba uentris Exegit cæcor rabies. Interdum definire, constituere. Idem li.4. Decreuitq́; mori, tempus secum ipsa, modumq́; Exigit. Interdum complere. Plaut.in Amph. Menses iam tibi exactos esse uides. Aliquādo extorquere. Cic.pro Font. Titurium quaternos denarios in singulas urni amphoras portorii nomine exegisse. Exigere pœnam, est sumere pœnā. Oui.4.Met. Exigit indicii memorem Cythereia pœnam.

EXIGVE, parce, & tenuiter. Ci.3.de Or. Cū Exigue dixisses.

EXIGVVS, a, um, *Picciolo, ὀλίγος*, paruus. Cic.pro Deiot. Copias exiguas uix tueri potest. Vir.4.Ge. Pulueris exigui iactu cōpressa quiescent. Exiguus animi. Claud.in Eutrop. Abundās Corporis, exiguusq́; animi. Exiguum, subst. Ouid.5.Trist. Exiguum pleno de mare demat aquæ. Exiguum aliquando pro exigue. Plin.epist.50. Fortasse in omni re, in hac certe perquam exiguum sapio.

EXIGVITAS, atis, *ὀλιγότης*, ut Exiguitas copiarum recessum, non dimicationem, mihi præsagiebat. Exiguitas lactis, Var. Exiguitas cibi, Col. Exiguitas temporis, Liu. Exiguitas corporis, Cæs. Exigue scripta epistola, Cic.Att.l.11.

EXILIVM, lii, *Essilio, bando, φυγὴ, φυγαδεία*, patriæ priuatio, & natalis soli mutatio, legibus, principis ue imperio indicta. Cic.5.Tusc. Exilium, si rerum naturam, non ignominiā nominis quærimus, quantum demum à perpetua peregrinatione differt? Et in orat. pro Cæc. Triplex autem numeratur exilii genus. nam aut certorum locorum interdictio est: aut lata fuga, ut omnium præter certum locum, aut relegatio in insulam. Erat autem Exilium pœna capitalis: & Exilio mulctatus, capite damnatus dicebatur. exulis enim caput de ciuitate eximi dicitur. quoties uero ciuitas retinetur, relegatio proprie, non exilium dicitur.

EXILIO, is, pe.c. *Saltar fuori, ἐκπηδάω*, ab Ex, & Salio, saltando egredior, uel erumpo. Luca.l.1. Sic fata, relictis Exiluit stratis. Accipitur pro uehementer gaudere. Cic. Tironi: Tuis litteris perlectis, exilui gaudio. Ter.in Phoe. Illico cognoui, ad te exilui. i. ueluti saliendo & gestiendo cucurri.

EXILIS, le, p.p. *Tenue, sottile, λεπτὸς*, tenuis: ut, Exilis uox. Plin. l.11.ca.51. Bubus tantum feminis uox grauior, omni in alio genere exilior, quàm maribus. Var.3.de re rust.ca.1. Aprum glans empticia facit pinguem, gratuita exilem. Cic.de Diu. secut nitidum, atque plenum: horridum, & exile.

EXILITAS, atis, tenuitas: ut, Foliorum exilitas. Pli.l.21.c.6.

EXILITER, tenuiter. Ci.1.de Or. Ieiune & exiliter disputare.

EXIMIE, excellēter. Pli.li.22.c.22. Petris tollit eximie uerrucas. Eximie ornatū templum, Liuius. Eximie diligere, Cic.

EXIMIVS, a, um, *Eccellente, eccettuato da gli altri, ἐξαίρετος*, excellentes, egregius: ab eo quod in sacrificiis optimum ex toto grege pecus eximebatur, ut diis offerretur. Eximii porci dicebantur maiores, qui ad sacrificium electi erant signati macula, aut nota: ut Egregiæ oues, è grege electæ. & quia id, quod à ceteris eligitur & eximitur, non uulgare esse solet, factum est, ut Eximium ponatur pro insigni. Virg.4.Georg. Quatuor eximios præstanti corpore tauros. Sumitur & in malam partem. Cic. in Verr. Tam eximiam inimiciam, tam acerbam.

EXIMO, is, *Cauar fuori, eccettuare, ἐξαίρω, ὑπεξαιροῦμαι*, ab Ex & Emo: excipio, aufero. Cato.ca.111. Vbi triduum præterierit, eximito de dolio. Plaut. Nunquam omnes balneæ mihi hanc lassitudinem eximent. Eximere reum, est quouis modo auferre. Pomponius Iuriscon. Eripere, est de manibus auferre per raptum: eximere uero quoquo modo auferre: ut puta si quis non raperet aliquem, sed morā faceret, quo minus in iudicium ueniret, ut actionis dies exiret, uel res tempore amitteretur; uidetur exemisse, quamuis corpus non exemerit. Eximere diem, est extrahere. Cic.ad Q.Fr. Clodius diē dicendo eximere cœpit. Sic Eximere horam. Cic.5.Philip. Horam eximere nullam, in tali ciue liberando, sine scelere non possumus. Aliquando cum datiuo: ut, Eximere noxæ, pro absoluto habere, uel pœnam remittere. Liu.8. Non noxæ eximitur Fabius. Eximere notæ, remittere infamiā. Gel. lib.4.cap 20. Notæ iam destinatæ exemptus est à Censoribus. Eximere honoribus, id est priuare. Pli.in epist. Quid miserius, quàm exactum, & exemptum honoribus senatoriis, laboribus & molestia non carere? Eximere numero, reiicere, & tanquam indignum ab aliorum numero excludere. Quinctil. lib.1. Eximere metu, est metu liberare. Plaut.in Rud. Exemptus. Hor.2. epist.2. Quid te exempta iuuat spinis pluribus una.

EXIN, *Depoi, ἔπειτα*, siue Exinde, significant deinde. Liu.li.1. Exin, duabus admotis quadrigis, in currus earum distentum illigat Metium. Cic.de Diu. Exinde, Cic.de Diuin.

EXINANIO, is, *Votare, κενόω*, ab Ex, & Inanio: euacuo, attenuo. Pli.lib.10.cap.60. Oua sale exinaniri creduntur. Cic.7. Verr. Nox illa tota exinanienda naui consumitur. Exinanitio. Pli.lib.13.cap.22.

EXINSPERATO, *παρ' ἐλπίδα*, aduerb. præter spem. Liu.l.1.

EXISTIMATIO, *δόξα*, bona fama. ut Homo magnæ existimationis, id est de quo omnes bene existimāt. Paulus Iurecon. Existimatio est dignitatis illæsæ status, legibus ac moribus comprobatus. Accipitur etiam nonnunquam actiue pro opinione hominum, quam de nobis conceperunt. Cic. pro Cœlio: Est illa quidem nostra existimatio, sed iudicium certe parentis.

EXISTIMATOR. Cic.in Ora. Meminerimus, nos istæ auctores, ut existimatores uideamur loqui, non magistri.

EXISTIMO, as, *Pensare, ὑπολαμβάνω, οἴομαι*, puto, & quasi æstimatione statuo. Quinctil. Ex præteritis existimari solent præsentia.

EXISTO, is, *Essere, apparere, ἀνακύπτω, ἀναφαίνομαι*, appareo, emineo, prodeo exurgo. Valla l.5. Existit, atque Extat, quorum uerborum unum atque idem præteritum est, simile quiddā significant: quod est, eminet, & superest: sed primum cum motu, alterum sine motu: ut illud sit, prodit, uel exurgit: hoc uero, superstat. Cic.1.de Nat.de. Quicquid oritur, caussam habeat à natura necesse est: ut etiam si præter consuetudinem extiterit, præter naturā tamen non possit existere. Cic. de Diu. Summersus equus uoraginibus non existit. Et li.2. Offic. Tantæ discordiæ secutæ sunt, ut & tyranni existerēt, & optimates exterminarentur. i. emergerent.

EXITIABILIS, le, *ὀλέθριος*, exitialis. Ouid.lib.6.Met. exitiabile ferrum.

EXITIALIS, le, *Mortifero, θανάσιμον*, mortiferum, perniciosum. Virg.lib.6.Aene. Sed me fata mea, & scelus exitiale Lacænæ, His mersere malis.

EXITIVM, tii, *Ruina, ὄλεθρος*, pernicies, clade: ab exeundo: ut Festus innuit. Antiqui enim (inquit) exitium pro exitu ponebant: nunc exitium, pessimum exitum dicimus. Ter.in Phor. Quod ego nunc subito huic exitio remediū inueniā miser? Ci.1.in Cati. Qui de huius urbis, atq; adeo orbis terrarum exitio cogitēt. Exitiosus, a, um. Cic.de Arusp.resp.

EXITVS, us. Cic.Orat. Nunquam ad exitum perueniri potest.

EXIVRO, as, *Affirmare con giuramento, ὄμνυμι*, pro iuramento assero, & affirmo. Plaut. Amph. Quando exiurasti, te mihi dixisse per iocum.

EXLEX,

Exlex,ἄνομος,expers legis,fine lege.Lucil.Sat.2. Vagus exulet,erret Exlex. Varr.An ne exlex solus uiuis. Cic.pro Clu. Non quo exlegem Syllam putarent. Horat.in Arte: Et potus,& exlex.

Exloquor,ἀποφάσκω,pro Eloquor.Plau.i Mil.Exlocuta es.

Exobsecro,as,are,Pregare grandemente,λιπαρῶ,ἀντιβολῶ,pro ualde obsecro usurpauit Plaut.in Asin. Supplicabo,exobsecrabo.

Exoculasso,exoculassis, exoculassere, idem quod exoculare.Plaut.Rud.Si non ei caput exoculassitis.

Exoculo,as,are, effodere oculum.Exoculatus, priuatus oculis. Apul.Cæcam & prorsus exoculatam esse fortunam.

Exodium,dii,ἐξόδιον, carmen erat ridiculum, quod in exitu chori cantabatur à iuuenrute in fine fabularum Attellanarum.Tractum est uocabulum,ἀπὸ τῆ ἐξόδου, ab exitu, quòd in fine fabulæ ab exeunte iuuenum choro iactabatur: unde etiam ueteres Exodium pro exitu, & fine uniuscuiusque rei acceperunt. Var.Cum in uinculis publicis esset,& iam bibisser κώνειον in exodium uitæ. Iuue.Sat.6. Vrbicus exodio risum mouet Attellanæ Gestibus Autonoes.

Exoletus,a,um, puber, iustæ staturæ altitudinem iam adeptus.Plaut.Trin. Exoletam uirginem. Exoleti item, dicuntur scorta mascula, quæ iam prouectioris sunt ætatis, quàm ut amari sint idonea. Cic.pro Mil. Clodius semper secum scorta,exoletos, lupas ducebat. Aliquando Exolescere, est inueterascere,in usu esse desinere. In Sal. Aetas tua iam ad ea patienda,quæ alteri collibuisset,exoleuerat. Agretius: Adolescere augmenti,est, Inolescere coagmenti, Exolescere uanescentis.Pli.li.37.Carchedonii nescio an in totum exoleuerint. Col.lib.2.Multa sunt,quæ negligentia exolescat, & fiant sterilia. Vnde Exoletus,uetustus, & ab usu remotus. Quinct.li.8. Exoletos scrutatus auctores. Liu. Exoleto iam uetustate odio.

Exoluo,is,Sciogliere, ἀπολύω, quod ligatum erat,soluo. Aliquando cum accusatiuo solo. Plaut.in Amph. Ego istā exoluam? Aliquando & ablatiuum. Cic.lib.3.epist.Si me occupationibus relaxaro: nam ut iis me plane exoluam,non postulo.Ter.i Hec.Illas errore, & te simul suspicione exoluas. Accipitur pro satisfacio. Cic.in Verr. Ille tantum decumanis,quantum iste imperauit,exoluit. Exoluere aliquem religione,est illum omni prorsus religione liberare. Liui.lib.9. Exoluamus religione populum R.

Exomides,ἐξωμίδες, uestes substrictæ, & breues,teste Gell. lib.7.Sine manicis,& citra humerum desinentes.

Exonero,as,are,Scaricare,ἀποφορτίζω,onere leuo.Ter.Hec. Cesso,quin hunc humerum exonerem pallio. Translate accipitur pro,molestia quapiam aliquem libero ibidem: Nos exonerastis metu. Exonerare uentrem,Mart.l.10.

Exopto,as,are,Desiderare grandemente,bramàre, εὔχομαι, expeto,ualde desidero.Cic.1.Offic. Quæ maiori parti pulcherrima uidentur,ea maxima exoptant.Exoptatus. Virg.2. Aen. Nec dulces natos,exoptatumq́; parentem. Cic.Att.li.5. Nihil exoptatius aduentu meo. Exoptatissima gratulatio , ad Att.lib.4.

Exorabilis,le,qui exorari potest,& à quo facile obtinemus quod petimus. Cic.ad Q.Fr. lib.1. Iracundiæ si exorabiles, summa leuitas.

Exorator,qui orando impetrat.Ter.in Prol.Hecy.

Exoratus,partic.Cic.pro Clu.

Exorbeo,es,bui,bitum,uel exorptum,Sorbire,ἐκροφέω,sorbēdo exhaurio.Iuue. Sat.6.Lacrimasq́; labellis Exorbes.Idem Sat.10.per metaphoram in fœda significatione usus est:cum ait: Quot longa uiros exorbeat uno Maura die. Exorbere ciuilem sanguinem, pro auide haurire , & copiose effundere.Cic.2. Phil.

Exorbo,as,Orbare,accecare. ἐξοφθαλμίζω, priuo orbe oculorum,cæcum reddo.Exorbate animam. Plaut. in Bacchi.pro occidere.

Exorbito,tas,ab eo,quod rectum est,aberto,quasi exorbita recedo.August.libro 9.de Ci. Quod exorbitet ab itinere sapientiæ.

Exorcismus,mi,ἐξορκισμὸς,adiuratio: cum homini,dæmoni ue magico carmine,uel efficacibus sacræ scripturæ uerbis necessitas imponitur proloquendi ea , de quibus rogatur. Quo genere adiurationis qui utuntur,Exorcistæ græco uocabulo appellantur: ἀπὸ τῆ ἐξορκίζειν,adiurare.

Exordine,fine intermissione.Virg.lib.4.Ge. Septem illum totos perhibent exordine menses Fleuisse.

Exordior,iris,exorsus, Cominciare,dar principio,ἄρχομαι,incipio,operis aliquid inchoo.Plaut.in Asi. Consilia exordiar. Est etiam hoc uerbum rhetoribus frequens , pro orationem auspicari,uel procœmio uti. Cic.de Orat. Qui non in exordienda oratione perturbantur,uidentur impudentes.Cic.2. de Orat.Iubent exordiri ita, ut eum qui audiat,beneuolum nobis faciamus. Proprie autem exordiri textores dicuntur, cum telæ futuræ stamen instruunt.quo fit ut apud Ciceronē duo hæc,Exordiri,& Pertexere,in eadem oratione sæpe cōiuncta uideamus: ut in 3.Phil. Pertexe Antoni,quod exorsus es. Exorsus. Cic.pro Cœlio: Quid clamore exorsa uerbis paruam rem magnam facis.

Exordium,dii,Essordio,principio,ἀρχὴ,initium,principiū. Ci. 1.de Inuent. Huius exordium mali explicemus. Est etiam Exordium apud rhetores,prima pars orationis,qua auditoris attentio captatur,beneuolentia,& docilitas. ad Her. l.1. Exordium est principium orationis,per quod animus auditoris uel iudicis constituitur , uel apparatur ad audiendum. Pro eodem etiam legitur Exorsum in neut.gen. Virg.2.Ge. Non hic te carmine ficto, Atque per ambages,& lōga exorsa tenebo.Item exorsus,us,masc.gene. Cic.pro lege Man.Is est exorsus orationis meæ.

Exorior,exoriris,p.p.per quartā coniugationem: uel Exoreris,per tertiā,Nascere,uscir fuori,ἀναφαίνομαι,nascor,emergo,exurgo. Virg.11.Aenei. Exoritur clamorq́; uirum,clangorq́; tubarum.Idem 4.Aen. Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor.Aliquando pro recreari.Cic.ad.Attic.lib.7.Nunc paulum exorior , & maxime quidem iis litteris , quæ Roma afferuntur.Exoriri item dicitur,quod repente,& præter opinionem fit. Ci.contra Rullum.Repentinus Sylla nobis exoritur.Ter.in Hec.Hæc sunt à mea uxore exorta omnia,idest prouenerunt.Sidera quoque dies,& aurora exoriri dicūtur, cum in nostro hæmisphærio incipiunt appatere.Cic.de Diui.Post solstitium Canicula exoritur.Catullus: Aurora exoriente uagi sub lumina solis.Exortus participium. Cic.2.de Nat.deo.ex poeta quodam: Fontea tum uero proles exorta repente est.

Exornatio,διασκευὴ,κόσμησις, ornamentum,uel ipse exornandi actus.rhetores duplicem constituunt exornationem, rerum,& uerborum.ad Her.lib.1.Verborum exornatio est, quæ sermonis insignita continetur perpolitione: sententiarum exornatio,quæ non in uerbis,sed in ipsis rebus quandā habet dignitatem.

Exornator.Cic.2.de Orat.

Exorno,as,Apparecchiare,adornare,διασκευάζω,ἐγκαλλίζω, diligenter orno,magnifice apparo.Cic.Fabio lib.7.Epist. Signa emo,quæ exornent mihi in palæstra locum. Ter.in Eunuc. Varia ueste exornatus fuit.

Exoro,as,Impetrare pregando,orādo impetro.Ter.in Phor. Nequeo te exorare,ut maneas triduum hoc. Cic.8.Phil. Vt sis popularis, exorare nō possumus. Aliquando pro uehementer orare. Pla.in Mil.Exoro & quæso,ut eius mihi sit copia.

Exors,tis,ἀπόκληρος,extra sortem.Vir.5.Aen. Te uoluit rex magnus olympi Talibus auspiciis exortem ducere honorē. Liu.23.Vnum esse exortem Punicæ amicitiæ.Sic Exors culpæ,apud eundem lib.22.

Exortus,us,ui,ut Exortus solis.Ad Her.lib.3.

Exortiuus,a,um,Orientale,ἀνατολικὸς,orientalis. Pli.lib.18. ca.34.A parte exortiua solstitialem habebit exortum, id est orientem uersus.Idem lib.7.cap.43.Exortiuam dixit mensuram,quæ ortus nostri spatium complectitur.

Exos,exossis,ἄνοσος,fine osse.Lucr.l.3. Exos & exanguis.

Exosso,as,Cauar l'ossa,ἐξοστείζω,ossa detraho. Ter.in Ad.Vbi ego uenero,exossabitur de pisce. Interdum ossa comminuere,uel confringere.Plaut.in Amph.Exossatum esse oportet quem probe percusseris.

Exosus,a,um,actiue dicitur de eo, qui odio habet. Virgil.5. Aen.Iupiter omnipotens,si nondum exosus ad unum Troianos.Aliquando passiue,ut apud Gell.lib.2.cap.18. Epicteti duo uersus feruntur: ex quibus latenter intelligas, non omnes modo diis exosos esse.

Exoticus,a,um,ἐξωτικὸς,peregrinus, aduentitius. Plaut. in Most. Non omnes possunt olere unguenta exotica.i.aliunde apportata.Idem in Men.Mare superum omne, Græciáq; exoticam sumus circumuecti.

Expalleo,es,& expallesco,Diuenir pallido,ὠχριάω, pallid' fio. Pli.Epist.5. Expalluit notabiliter,quamuis palleat semper. Ouid.6.Met.Horruit infelix,totoq́; expalluit ore.

Expallio,palliū auferre.Pla.in Caf.Expalliarus sum miser.

Expalpo,as,ἀποθωπεύω,quasi palpationibus elicio. Plaut.in Aul. Nunc seruus argentum à patre expalbabit.

Expanditor,Pli.in Paneg. Amnem expāditorem dixit,qui se extra alueum suum expandit,& effundit.

Expando,dis,di,sum,Spandere,spiegare, ἐξαπλόω, ἐκπετάννυμι,extendo,explico.Col.lib.12.ca.13. Herbæ sub umbram expanduntur. Prp explicare. Lucr.lib.1. Et rerum naturam expandere dictis.

Expango,is,constituo.Pli.lib.2.cap.26.Ausus,stellas,ac fide-

ra ad normam expangere.

EXPAPILLO, as, usque ad papillam denudo: unde brachium expapillatum, id est exertum, inquit Festus. Plau. Mil. Læuo expapillato brachio.

EXPATIOR, aris, *passeggiare, uagare*, latius egredior, quasi spatium transeo. Ouid. 15. Met. Expatiemur equis.

EXPATRO, as, *Fornire*, patro perficio. Catul. in Cæsarem.

EXPAVEO, ues, p.c. expaui, p.p. siue Expauesco, is, πτοιοβοῦμαι, terreri. Liu. 6. Cum expauisset minor Fabia.

EXPATO, as, pen. cor. in locum patentem me do, ut interpretatur Festus, uel in spatium me confero. Paeuuius: Expatant se omnes.

EXPECTATIO, ποθή, πόθημα, desiderium. Cic. ad Attic. lib. 2. Quantam tu mihi moues expectationem de sermone Bibuli. Vincere expectationem omnium, est, opinionem & existimationem superare. Cic. 7. in Verrē. Expectatus. Cic. Tiro. lib. 16. Clarus omnibus, expectatusq; uenies. Idem Planco l. 10. Expectatissimæ litteræ. Expectatus etiam pro odioso: ut, Expectati parentes, inquit Donatus, dicuntur, odio digni, quorum mors in dies singulos expectanda sit. Ter. in Ad. Vbi te expectatum eiecisset foras.

EXPECTO, as, *Aspettare, attendere*, περιμένω, ἀναμένω, ab Ex & Specto. solemus enim expectantes, sæpius exspicere, an ueniat. Cic. de Amic. Amicorum caussa honesta faciamus: ne expectemus quidem, dum rogemur. Ter. in Phorm. Senem quo ad expectatis uestrum? Pro desiderate. Cic. 14. Phil. Ea res, quàm auidissime ciuitas expectat. Pro sperare. Virg. lib. 1. Ge. Sed illos Expectata seges uacuis elusit aristis. Expectare, metuere. Cic. de Amic. De Gracchi tribunatu quid expectem, non libet augurari.

EXPECTORO, ras, *Mandar fuori del petto*, ἀποστερνίζω, extra pectus eiicio. Cic. lib. 3. de Orat. Pauor mihi sapientiam omnem expectorat.

EXPECVLATI serui à Plauto dicuntur, qui peculio sunt exhausti.

EXPEDIO, dis, pe.c. *Spedire, finire, sciogliere*, λύω, ἀπολύω, extrico, libero, & quasi pedum ligamenta dissoluo. Sisen. lib. 3. Hist. Inermes armat, impeditos expedit. Pro explico. Ter. And. Viden' tuis consiliis Miserum impeditum esse? D. At iam expediam. Pro extra fero, profero. Virg. 1. Aene. Cereremq; canistris Expediunt. Expedire uirgas, id est proferre. Cic. 7. Verr. Virgas expediri iubet. Pro extollo. Idem 11. Aen. Expediuntq; manus. Item, utile esse, sed tantum in tertia persona singularis uel plur. num. Ter. in Heaut. Expedit bonas esse uobis. Est etiā euentum habere: Plaut. in Amph. Nequiter pene expediuit.

EXPEDITE, facile. Cic. de Inu. Vt expeditius ratio tradatur, ea, quæ proposuimus, breui nominabuntur. Col. l. 2. c. 10.

EXPEDITIO, στρατεία, cum exeunt milites ad bellum. Curtius: Omnem expeditionem ac militarem apparatum adduxit. Et suscipere expeditionem.

EXPEDITVS, a, um, *Spedito, pronto*, ἔζωμος, prōptus, paratus, accinctus. Cic. pro Mil. Fit ei obuiam Clodius, expeditus in equo. Expeditu cena, breuis, & succincta. Pli. in Epist. Expeditum iter, Cic. ad Att. lib. 16. Omnibus copiis te implicet, ne ad me iter expeditum tibi sit. Idem de Amic. Reditus in cælum optimo cuique expeditissimus est. Expeditior labor, facilior, Col. l. 2. c. 4. Expediti milites, leuioris armaturæ, & sine impedimentis. Sal. Iug. Numidas equites expeditos educit. Expedita legio, Expeditus exercitus. Liu. 24. Cū legione expedita profectus. Cic. ad Cato. l. 14. epist. Expedito exercitu ita noctu iter feci.

EXPELLO, lis, expuli, *Cacciar fuori, scacciare*, ἐξωθέω, ἐκβάλλω, eiicio. Horat. 2. epist. 2. Expulit helleboro morbum. Expulsio, onis, ἐκβολή. Cic. Parad. Expulsiones uicinorum, latrocinia in agris.

EXPENDO, dis, di, sum, *Misurare à peso, pesare*, σταθμῶμαι, pōdero. Plau. in Asi. Quot pondo te censes esse nudum? Ego, qui te expendi, scio. Quandoque examino, considero. Cic. l. 1. Offic. Expendere oportebit, quid quisque habeat sui. Quandoque luere, exoluere. Virg. 2. Aen. Scelus expendisse merētem Laocoonta ferunt. 11. Aen. Scelerum pœnas expēdimus omnes. Aliquando erogo, consumo unde expensa uocamus in rationibus, id est in usum aliquem erogata. Expensus, pōderatus: ut, Aurum expensum, Cic. pro Flac.

EXPENSA, æ, & Expensum, si, *Espesa*, δαπάνη, sumptus, i. quod in usum aliquem erogatur. Plaut. in Truc. Vsuraria accipiat illico expēsa. Expensum ferre, est scribere se pecuniam dedisse, ut ait Asconius. Cic. 3. Verr. Elapsurum te omni suspicione arbitrabare, si quibus pecuniam credebas, iis expensum non ferres? Neque solum de pecunia, sed etiam de aliis rebus dicitur. Cœlius Cice. Mentio facta est de legione ea, quàm expensam tulit Cæsari Pompeius.

EXPERRECTVS, Experrecta nobilitas, Cic. pro Sex. Rosc. Colu. lib. 9. cap. 7. Vt apes sint experrectiores. Expergor, passiuum. Luer. lib. 5. Expergitus, partic. Idem l. 3.

EXPERGEFACIO, ἀνεγείρω, excito è somno. Cic. 6. Ver. Si forte expergefacere te posses. ad Her. li. 4. Italiam tumultus hic expergefecit metu subito. Plaut. in Curc. Magnum flagitiū, expergefacis.

EXPERGISCOR, passiuā significationē habet, *Suegliare, destare*, ἀνεγείρω, pro excitari. Cicero: Expergiscimini aliquando, atque exurgite. Ab Expergiscor fit Experrectus, secundum Diomedem: Expergitus autem ab Expergor: & Expergefactus ab Expergefio. Festus ita distinguit, ut Experrectus fit, qui per se euigilare cœpit: Expergitus, ab alio excitatus. Legitur & Expergisco, neutrum absolutum. Pomponius Agamemnone supposito: ut citat Nonius: Cum tam clare tonuerit, ut, si quis dormitaret, expergisceret.

EXPERGO, gis, rexi, rectum, διυπνίζω, quasi exporrigo, à somno excito. Accius in Antig. Vigiles expergite pectora tarda sopore, exurgite. Hinc Experrectus, ut quibusdā placet: quāquam rectius Diomedes, qui ab Expergiscor deduci maluit: cuius etiam significationem retinet. Experrectus enim dicitur, teste Festo, qui sponte euigilauit. Cic. 1. de Diu. Experrectus hora secunda.

EXPERGO, gis, si, sum, *Bagnare, spruzzare*, δεύω, διυγραίνω, à Spargo: est, madefacio. Virg. 3. Aen. Sanieq; expersa natarent Limina.

EXPERIENTIA, ἐμπειρία, cognitio per usum reperta, & proprie singularium: Ars uero uniuersalium, ut ait Arist. 1. Meta. Man. lib. 1. Per uarios usus artem experientia fecit, Exemplo monstrante uiam. Planc. Cic. Fortuna me quæ ad hanc experientiam excitauit.

EXPERIMENTVM, ti, *Proua*, experientia. Quinct. l. 3. c. 8.

EXPERIOR, riris, expertus, *Prouare, far esperienza*, ἀπόπειραν ποιοῦμαι, πειρῶμαι, probo, tento, periculum facio: à peritia deriuatum. Cic. Att. lib. 7. Omnia experiar, &, ut spero, assequar. Ab Experior fit Experiens, nomen ex participio. Hor. 1. epist. Et decus & pretium recte petit experiens uir. Item Expertus, quod fere actiue accipitur, Sene. in Thyeste: Loquor expertus. Aliquando passiue. Pli. lib. 16. cap. 13. Experta prodimus, id est usu cognita. Est etiam Experiri, actionē intendere in iudicio. Vlp. l. Prætor ait. ff. ui bon. rap. In eum in anno, quo primum experiendi potestas fuit, in duplum actionem dabo.

EXPERS, tis, *Senza parte, non partecipe*, ἄμοιρος, qui rei alicuius nullam habet partem. Cic. 2. de Ora. Antonium omnino omnis eruditionis expertem atque ignarum fuisse. Plaut. in Amph. Diues operis, & laboris expers. Cic. 6. Verr. Vacui, expertes, soluti, ac liberi ab omni sumptuum molestia. Sic expers doloris, qui non sentit dolorē: expers lucis, qui non habet lucem. Iungitur etiam ablat. Plaut. Persa: Ea res me domo expertem facit. Id est, ut me abesse domo facit. Sal. in Catil. Patria, fama, atque fortunis expertes sumus.

EXPES, sine spe. Hor. in Arte: Factis enatat expes Nauibus.

EXPETO, tis, ἐφίεμαι, auide cupio, Ci. 2. Offi. Expetuntur diuitiæ ad usus uitę necessarios. Expetere pœnas ab aliquo. Cic. pro lege Man. Dii immortales pœnas à populo R. ob aliquod delictum expetiuerint. Expetere preces à deo, pro, precari deum. Plaut. Ruden. Qui sunt, qui à patrona, preces mea expetentes sunt? Supplicium expetere. Liu. 26. Tanta auiditas supplicii expetendi. Aliquando euenire. Plaut. in Amph. In seruitute expetunt multa iniqua.

EXPETISCO, is, uehementer desidero. Plau. in Mil. Expetiscit pulchritudinem.

EXPETESSO, is, ere, *Disiderare, dimandare*, ἐπιθυμεῖν, peto, desidero. Plau. in Trin. Nec satis cogitatū, utrā potius harū mihi artē expetessam. Idē in Asi. Vltro amas, ultro expetessis.

EXPIABILIS, le, ἀκάθαρτος, purgabilis & facilis expiatu: ut, Expiabilis religio, apud Cic. 4. Tusc. Bellum expiabile, 13. Philip.

EXPIATIO, ἁγνισμός, Cic. 1. de Leg. Scelerū nulla expiatio.

EXPILATIO, Cic. 2. Offi. Expilatio, direptioq; sociorum.

EXPILATOR, oris, fur, prædator, direptor. Cic. ad Q. F. l. 1. Cū domus hospitem, non expilatorem recepisse uideatur.

EXPILO, las, p.p. *Rubbare*, περισυλάω, diripio: à Græco πιλῶ, id est complano, quòd qui è domo supellectilem detrahunt, æquare ac complanare omnia uideātur. Cic. in Part. Socios spolias, ærarium expilas. Oui. lib. 3. Met. Expilatq; genis oculos. Expilatus. Cic. 3. de Orat. Sumenda sunt nobis ab iis ipsis, à quibus expilati sumus.

EXPINGO, is, ἐκγράφω, pingo. Cic. 5. Tus. Ita expictus, ut, quæ ipse non uiderit, nos ut uideremus effecerit. Pli. l. 33. c. 7. Pericula expinguimus, ne quis miretur & rogos pingi.

EXPIO, as, are, *Purgare, mondare, nettare*, καθαίρω, ἁγνίζω, purgare, &

re,& mundum ac purum facere. Liu.lib.2.ut cædes manifesta aliquo piaculo lueretur,imperatum patri, ut filium expiaret pecunia publica. Expiare scelera,punire. Cic.in Pis. Tua scelera dii immortales in nostros milites expiauerunt: i.propter te afflixerunt nostros. Sal.de rep.const. ad Cæsarem: Neque barbaro ritu cæde cædem, & sanguine sanguinem expiandum. Expiatus. Cice.1.Phil.Expiato foro,dissipato concursu impiorum.

Expiratio ἐκπνευσις,Ci.2.de Nat.de.Expirationib. alitur.

Expiro, as, are, *Mandare fuori il fiato, morire, ἐκπνέω.* spiritum emitto, efflo. Lucil.libr.3. Expirans animam pulmonibus æger agebat. Expirauit,i. mortuus est,Liu. 2. Translate, Plin.in Paneg. Expirante iam libertate.i. declinante libertate. Expirans. Lucr.libe.2. Sanguinis expirans calidum de pectore flumen.

Expiscor,caris, *Pescare, inuestigare, guadagnare. ἐξακριβοῦμαι,* indago,diligenter inquiro: ductum à piscatoribus,qui pisciū latebras diligenter perscrutantur. Ter.in Phor. Perinde expiscare,quasi non noris. Quandoque lucrifacio,elicio. Plaut. Nescio quid ab eo expiscatur.

Expisso,as, *συμπηγνυμαι,* spissum facere. Plin.lib.20.cap.7. & 25.cap.13.

Explanate,aperte, *σαφῶς.* Cic.in Or.Explanatius,uberius.

Explanatio. Cic.1.de Diu.Somnis,oraculis,explanationes adhibitæ sunt interpretum. Explanatio item figura est rhetorum.ad Her.lib.4.

Explanator,oris,qui interpretaẗ & exponit.Cic.2.de Diu.

Explano,as,pe.pr. *Spianare, dechiarare, manifestare, καταλεαίνω,* planum facio: ut, Explanatus in denos pedes cortex, Plin. lib.16.cap.8.Declarare, Ter.in Phor. Quem amicum tuum ait fuisse istum? explana mihi. Sal.in Catil. De cuius moribus hominis pauca explananda sunt. Cic.2.Acad. Argumentis utebantur ad concludendum id,quod explanari uolebāt. Explanatus. Cic.1.Acad. In lingua explanatam uocum impressionem ponebant.

Explanto,as, *Spiantare, ἐκτίλλω,* plantas euello. Colum.lib. 4.cap.14.

Explendesco,is,re, *Splendere, ἐκφαίνομαι,* luceo. Sueto.in Tit.Vesp. In puero [illegible] corporis animiq; dotes explenduerunt.

Explebilis,le,quod expleri potest.Cic.4.Tusc.

Explementum,ti, *ἐκπλήρωμα.* Sen.epist.121.Explementum uentris.

Explenunt,pro explent,scripserunt ueteres.Festus.

Expletio,onis, *ἐκπλήρωσις.* Cic.5.de Fin.

Expleo,ples, *Satiare, impire, compire, ἐμπίπλημι, ἀναπληρόω,* impleo,satio. Cic.de Orat. Neque inferciens uerba,quasi rimas expleat. Virg.lib.4.Ge.Improbus ingluuiem ranisq; loquacibus explet. Sal. Neque prius iugulandi finis fuit,quàm Sylla omnes suos diuitiis expleuit. Interdum perficio: Virgil.6.Aen.Explebo numerum. Interdum exonero: nam ex, quandoque priuatiua est. Ennius: Nauibus explebant sese: Explere animum curis,pro Exonerare. Ter.in Hecy. Exple animum,eiq; hoc crimine expedi. Explere animum,satisfacere animo. Ter.in And. Dum tempus ad eam rem tulit,siui animum ut expleret suum. Expletus.Cic.2.de Fin.Expletā, & perfectam formam honestatis.

Explicabilis,le: ut,Explicabilis mensura,Pli.l.4.c.13.

Explicate,clare & aperte, *δήλως, σαφῶς.* Cic.3.de Orat.

Explicatio,explicādi actus: ut,Rudentis explicatio,Cic. 2.de Diu.Explicatio,declaratio. Cic.3.de Fin.Multū ad ea, quæ quærimus,explicatio tua ista profecerit.Explicatus,us, idem. Cic.de Nat.deo.3.Alterno crurum explicatu.Idem: Natura deorum difficiles admodum explicatus haberet.

Explicator,qui aliquid explicat.Cic.in Orat.Laudatus est ut rerum explicator,prudens,seuerus,grauis.

Explicatissime,Cic.1.Acad.

Explicitius,comparatiuum ab Explicitus. Cæs.1.Bel.ci.

Explicitus,Cic.Attic. lib.9.Eius rei à re illa,defensio est explicita.id est,explanata. Explicitus liber, pro absoluto. Mart.lib.14.

Explico,as,explicui, & explicaui,explicitum, & explicatū, *Disuolgere, spiegare, ἐκπτύσσω,* extēdo,euoluo,& proprie de iis rebus dicitur,quæ plicis inuolutæ sunt: ut,Explicare uestes, Cic.Explicare uelum, Plaut Explicare plagas,Mart. Dicitur & de aliis rebus.Virg.2.Ge.Sed trudit gemmas,& frondes explicat omnes. Mart de pauone.Miraris quoties gemmantes explicat alas. Ouid. Atque explicat ensem. Explicare aciem,ordines, agmen, dicuntur imperatores, cum milites suos in patentem locum exponunt ad concertationem ineundam. Liu.4.Planitiem ad explicandas utrinque acies satis amplam. Explicare litteras,siue epistolā,pro aperire, apud Cic.ad Q.F. Explicare & diffundere umbram,i.redde re. Mart.Claudia diffusas ubi porticus explicat umbras. Explicare negocium aliquod,siue mādatum,pro expedire,exequi.Explicare se laqueis,& periculis,pro liberare. Explicare annonam, i.ampliare, & faciliorem reddere. Cæs. lib.2. Bel.Gal. Legiones explicandæ rei frumentariæ caussa relictas.i.ut per eas faciliorem haberent rem frumentariam. Transfertur ad res difficiles,& pro explanare ponitur. Cic. Att.13. Quòd me hortaris,ut eos dies consumam in philosophia explicanda. Ad eundem lib.10. Meas cogitationes explicaui tibi superioribus litteris.

Explodo,dis, cum sono eiicio. Cic.2.de Diuin. Hoc genus diuinationis uita iam communis explosit.

Explorate,certo. Cic.ad Q.Fr.Ad te explorate scribo.

Exploratus,nomē ex participio,significat certū: ut,Exploratā salus: Cic.ad Appi. Vt exploratam spem salutis ostēde. Exploratum est mihi, uel Exploratum habeo,i. certo scio. Cic.de Sen.Quis est tam stultus,cui sit exploratum,se ad uesperam usque esse uicturum? Idem Attic.Quid exploratius, quàm illius animus in remp.Idem post reditum: Cum mihi esset exploratissimum, P. Lentulum consulem futurum. Idem Att.Cæsarē hoc idē probaturum, exploratum habeo.

Explorato,ablatiuus participii absolute positus, Tacit. lib. 18.Explorato,profectos amicos,insomnem egit,id est postquam exploratum est illi.

Exploro,ras, *Gridare, cercare con diligenza, ἀποδύρομαι,* antiqui utebantur pro exclamo, siue eiulo. Varro. Gemit,explorat, turbam omnem concitat. Festus: Exploro antiqui pro exclamare usi sunt, sed postea,prospicere,& certum cognoscere, cœpit significare,& sagaciter inquirere. Virg.lib.1.Aen.Vt primum lux alma data est, exire, locosq; Explorare nouos, quas uento accesserit oras,Quærere constituit.Interdum obseruare.Idem 9.Aene. Trepidi Troes formidine portas explorant. Pro siccare.1.Aen. Explorat robora fumus. Explorator,qui explorat. Pli.lib.16.cap.9.

Expolio,as, *Spogliare, λαφυραγωγέω, σκυλεύω.* Cic.pro Deio. Filium suum expoliare maluit, quàm tibi pecuniam nō subministrare. Expoliare honorem & dignitatem Cæsaris.lib. 8.com.Bel.Gal.

Expolio, lis, lire, *Polire, adornare, κατακοσμεῖν, διαπονεῖσθαι,* exornare,absoluere,extremam manum imponere. Plaut. in Mil. Meum opus ita dabo expolitū,ut improbare nō queas. Cic.de Inuent.lib.2. Nihil omni ex parte perfectum natura expoliuit.Expolitus. Dens expolitior, Cat.Libellus pumice expolitus,Idem.

Expolitio,Cic.ad Q.F.Vrbanam expolitionem urget Philotimus.

Expono,nis,nere,p.p.ab Ex,& Pono, *Metter fuori, dichiarare, ἐκτίθεσθαι,* emittere,& quasi extra ponere: ut, Exponere uasa, Cic.Exponere in sole fœnum, ut siccescat,Colu. Exponere in terrā copias,Liui. Exponere ex nauibus milites, Cæs. Et Virg.10. Socios de puppibus altis Pōtibus exponunt. Plaut. in Truc. Istos urbanos amasios Hoc ictu exponam. Aliquādo abiicere,& sorti ac fortunæ cōmittere.unde infantes abiecti & cōmissi fortunæ Expositi dicuntur. Teren.in Heaut. Cum exponēdam do illi,de digito anulum detraho, & cum dico,ut una cum puella exponeret. Liui.1.In proxima alluuie,pueros exponunt. Cic.3.Verr. Cum tibi exposita esset omnis Pamphylia ad prædandum. Aliquando explicare,interpretari. *ἐξηγεῖσθαι.* Cic.1.Phil. Exponā uobis consilium profectionis, & reuersionis meæ. Interdum pro expendo, *καταβάλλω.* Solinus.Cum magnā pecuniam exposuisset.

Expopulor,aris, *Depredare, ἀνδραποδίζω,* Populor. Hinc Expopulatio,Col.lib.3.cap.2.

Exporrigo,is,uel per sincopen Exporgo, *Sporgere, παρεκτείνω,* extendo quasi porro ago. Hirt.5.Bel.Afri. Aciē propius instituit exporrigere munitiones.Exporrigere frontem,est, ut contrahere frontem,est ringi. Ter.in Adel. Lætari. Da te hodie mihi exporrige frontem.

Exportatio, Cice.2.Offic. Earum rerum exportatio,nulla esset.Exportatio,pro exilio: Sen.de Tranquil.uitæ.

Exporto,as, *ἐκφορέω,* extra porto. Cic.6.Verr. Per istos,quæ uolebat,occulte exportanda curabat. Exportare ex oppido, Cic.6.Verr.

Exposco,is, *ἐξαιτέω,* enixe aliquid peto. Virg.3. Aene. Precibusq; iubent exposcere pacem. Virg.4. Aen.Iliacosq; iterū demens audire labores Exposcit,pro expetit,cupiens rogat. Cic.pro Mil.Misericordiam imploro,& exposco.

Expositio,onis, *ἐξήγησις,* explicatio.ad Her. li.1.Narratio defensoris breuē & simplicem expositionem habere debet.

Expostulatio, *ἔγκλησις, μέμψις,* querela aduersus illum, qui peccauerit. Cic.ad Q.Fr. lib.2.expostulationes cum absente Pompeio.

Expostulo,las, *Dimandare con istanza, lamentarsi, ἐξαιτέω,* uehe

menter peto. Cic.pro Q. Rosc. Vix medius fidius tu Fanni hoc à Ballione expostulare auderes. Sæpius accipitur pro cõ queror cum eo, qui fecit iniuriam. Ter.in Ad. Vltro iniuriã si quam fecere ipsi, expostulant. Habet autem fere post se ablatiuum personæ, mediãte præpositione cum, aut has particulas, Mecum, Tecum, Secum, Nobiscum, Vobiscum. Cic. lib.1 epist. Locus alienus uidetur tecum expostulandi. Non nunquam præter hunc ablatiuum personæ, habet & ablatiuum rei, de qua quis expostulat, mediante præpositione De. Cic. Metel. Lenis & à te existimari debeo, qui nihil tecum de iis rebus expostulem. Loco cuius ablatiui nonnunquam legitur accusatiuus, dependens à præpositione Ob, uel Propter subaudita. Ter. in And. Adeamne, & cum eo iniuriam hanc expostulem? id est, propter hanc iniuriam.

EXPOTVS, ueteres dixerunt pro Epotus. Plau. in Trin.

EXPRESSE, manifeste. Pli. in Epist.

EXPRESSIO, Celsus dixit, pro quo Barbari medici Colaturã usurpant.

EXPRESSVS, a, um. Cic. pro Cœl. Habuit ille permulta maximarum non expressa signa, sed adumbrata uirtutum. Idem Lentulo: Hæc profecto uides quanto expressiora, quãtoq; illustriora futura sint.

EXPRIMO, mis, *Esprimere*, ἐκθλίζω, ἐκπιέζω, premendo extraho: ut, Exprimere oleum, Exprimere liquorem. Pli. l. 14. Ex presso uino infunditur aliqua uinaceis. Aliquando declaro. Pli. in epist. Illud parum expressisti. Aliquando, assimilare, effingere. Pli. in epist. Esse nobis curæ solet, ut facies nostra ab optimo artifice exprimatur. Item, ui & necessitate impetrare, quòd & Extorquere dicimus. Cic. pro Quinct. Extorquendum est inuitor: eripiendum atque exprimendum est: Exprimere formulas, pro cõficere. Cic. pro Rosc. Com. Expressæ sunt enim ex uniuscuiusque damno, incommodo, calamitate, iniuria publicæ à prætore formulæ.

EXPROBRO, bras, *Rimprouerare, gittare in occhio*, ὀνειδίζω, commemorans obiicio. Ter. in And. Istæc cõmemoratio, quasi exprobatio est immemoris beneficii. Sumitur tamen pro quacunque culpam obiicere. Ouid. lib. 12. Meta. Trepidoq; fugam exprobrauit amico. Aliquando est obiicere culpa nõ uerbis sed re, & aliquo facto. Cic. de Inuent. Num tibi casus bellicos exprobrare, aut obiicere uideor.

EXPROMISSOR. Pomp. de uerb. oblig. Satis acceptio est stipulatio, quæ ita obligat promissorẽ, ut expromissores quoque ab eo petantur. Expromissores sunt ii, qui pro eo promittunt, qui ipse efficaciter obligatus non est: ut qui pro seruo promittit centum aureos domino, si eum manumiserit: nec enim cum seruo contrahitur uero obligatio.

EXPROMITTO, is, pro alio promitto. Vlp. de Iure dot. Debitor mulieris, iussu eius, pecuniam uiro suo expromisit. Idem de Donat.

EXPROMO, mis, *Trar fuori, pronontiare*, προφέρω, extra promere, efferre. Plau. Mil. Neque heminas octo exprompsi in urceũ. Varr. 2. de Re rust. ca. 2. Exprompsit nummos. Interdum est eloqui. Cic. 4. Acad. Expromam illa inuidiosa. Liu. 29. Expromerẽt, quid sentirent. Expromitur, passiue. Cic. 2. in Catil. Quorum omnis industria uitæ, expromitur. Exprõptus, in medium prolatus, inquit Donatus. Ter. in And. Opus est tua mihi ad hanc rem exprompta memoria.

EXPVGNABILIS, le. Stat. 4. Theb. Et nullo ruis expugnabilis astro.

EXPVGNATIO, onis, ἐκπολιόρκησις, Cic. pro lege Mani.

EXPVGNATOR, πολιορκητής, ut, Expugnator pudicitiæ, Cic. 3. Verr.

EXPVGNO, as, κατεπολεμῶ, pugnando capere.

EXPVLSIM, antiqui dixerunt, pro, expellendo, ut à cædendo fit Cæsim. Varro apud Nonium: Videbis pueros pila expulsim ludere.

EXPVLSO, sas, frequent. ab expello pulsando excutio. Expulsor. Cic. pro Quinct. Bonorum possessor, expulsor, ereptor. Expultrix, Cic. 5. Tusc. O philosophia uirtutis indagatrix, expultrix uitiorum.

EXPVMO, as, are, *Schiumare*, ἐξαφρίζομαι, in modum spumæ emanare.

EXPVNGO, gis, *Cancellare*, ἐξαλείφω, quod scriptum est, deleo, Plau. in Cistel. Volo persoluere: ut expungatur nomen, ne quid debeam. Vnde etiam milites expungi dicuntur à militia, cum nomina eorum ex albo eraduntur. Plau. in Cur. Miles pulchre centuriatus est expuncto in manipulo. Expungi, dicuntur iudices, cum amouentur à iudicãdo, ueluti erasi ex albo iudicum. Persius Sat. 2. per translationem posuit pro expellere, & loco mouere. Pupillum ue utinam, quem proximus heres Impello, expungam. Expungere rationes, est ultimam manum calculo imponere. Hermog. de Diuers. temp. præscri. Tractum à more supputantium, qui semel atque iterum dispuncto calculo, ubi minores omnes summas in unã contraxerint, reliqua omnia solent expungere.

EXPVO, ἐκπτύω, saliuam, aliudue quid ex ore eiicio.

EXPVRGO, as, ἐκκαθαίρω, perfecte purgo. expurgare se à criminis alicuius suspicione, est se innocentem probare. Plau. in Mil.

EXPVTO, tas, pe. cor. *Tagliare, potare*, ab Ex, & Puto, significat ramos ex arboribus, uel sarmẽta ex uitibus resecare. Col. l. 11. Palos exputatos acuere. Per translationem pro excogitare. Plancus Cic. l. 10. Fam. Quæ mẽs eum, aut quorum consilia, à tanta gloria auocarint, exputare non possum.

EXPVTRESCO, κατασήπομαι, apud Plaut. in Curc. pro penitus putresco.

EXQVILIAE, arum, tantum plurale, mõs Romæ, dictus ab excubiis regis Tulli Hostilii, qui hunc collem urbi adiecit, (ut auctor est Liu. l. 1.) & in eum, ut frequentius habitaretur, domicilium suum transtulit. Ouid. li. 1. Fast. Adde quòd excubias, ubi rex Romanus agebat, Qui nunc Exquilias, nomina collis habet. Sunt qui ab Excolendo, Exquilias dictas uolũt, quòd ea pars urbis, cum antea neglecta iacuisset, à Tullo rege fuerit exculta. Exquilinus, na, um, ut, Exquilina porta, Mons Exquilinus. Varr. Exquilinus mons septiceps.

EXQVIRO, is, *Cercare diligentemente*, ζητάζω, ἐξετάζω, diligenter inquiro, eligo. Cice. 4. Acad. Neque studium exquirendi defatigati relinquimus. Ter. in Andr. Ea me exquirere, iniqui patris est. Exquisite, Cic. de Clar. Or. Exquisitius, 1. Tusc. Exquisitim, Varro apud Nonium. Exquisitus, a, um, Cic. 1. de Orat. in Pis. 1. Offic.

EXSCRIBO, is, ἀπογράφειν, describo, exemplum sumo. Cic. 3. Verr. Exscribere tabulas, 4. Verr. Col. l. 12. c. 3.

EXSICCO, as, Q. Cic. Tironi, lib. 16. Fam. Furtim exsiccatæ.

EXSIGNARE, ἐκσημαίνειν, signare. Liu. 1. Ei sacra omnia exscripta exsignataq; attribuit.

EXSORDESCO, ἀνακαθαίρομαι, sordidus fio, Gell. l. 9. c. 2.

EXTA, orum, *L'interiora*, ἱερά, uiscera in corpore animantis ex quibus aruspices futura prænoscebant. Exta (inquit Festus) dicta, quòd ea diis prosecentur, quæ maxime extant, eminentq;. Pli. lib. 11. ca. 3. Exta homini ab inferiore uiscerum parte separantur membrana. Virg. 2. Ge. Pinguiaq; in ueribus torrebimus exta colurnis. Cic. de Inuent. Pucrorum extis deos manes mactare.

EXTABESCO, scis, ἐκτήκομαι, tabe conficior, & ueluti emarcesco. Cic. 2. Tusc. Corpus macie extabuit. Idem 2. de Natu. deo. Posuit pro euanescere. Opiniones fictas, atque uanas diuturnitate extabuisse.

EXTEMPLO, *Subito, incontanente*, αὐτίκα, statim. Var. l. 5. de ling. Lat. Extemplo. i. continuo, q̃ omne templum debeat esse cõtinuo septum, nec plus quàm unum introitum habere. Liui. l. 3. Secundæ belli res extẽplo urbanos motus excitauerunt.

EXTEMPORANEVM, ἀμελέτητον, αὐτοσχέδιον, pro subitario accipimus.

EXTEMPORE, *All'improuiso*, ex improuiso. Aliquando Extẽpore, pro temporis conditione. Cic. li. 3. Offic. Ex tempore officium quæritur.

EXTEMPORALIS, le, *Cosa fatta all'improuiso*, αὐτοσχέδιος, subitaneum: ut, Extemporalis oratio, impræmeditata, Quinct. li. 4. cap. 1. Extemporalis actio, idem lib. 10. cap. 7. Extemporalis rhetor, qui extempore dicit. Mart. lib. 5. Extẽporalis garrulitas. Quinct.

EXTEMPORALITAS, αὐτοσχεδιασμός, facultas ex tempore aliquid dicendi, faciendiue. Suet. in Tito. Vel in orando, uel in fingendis poematibus promptus, facilisq;, ad extemporalitatem usque.

EXTENDO, dis, di, sum, uel tum, *Estendere, porgere*, ἐκτείνω, ἀποτείνω, porrigo, explico. Col. l. 5. Ad summum palum recta uitis extenta. Liui. 7. Extendere omnes imperii uires consules delectu habendo iussit. Virg. 6. Aen. Et dubitamus adhuc uirtutem extendere factis? Extensus. Cic. 4. Acad. Cum extensis digitis aduersam manum ostenderat. Extentus. Cic. 2. de Orat. Extento brachio paululum etiam de gestu addidit.

EXTENTO, tas, are, frequent. Plaut. in Bacch.

EXTENVATIO. Cice. 3. de Orat. Distincte concisa breuitas, & extenuatio.

EXTENVO, as, *Assotigliare, estenuare*, λεπτύνω, ualde tenue facio, comminuo. Cic. 2. de Nat. deo. Dentibus extenuatur & molitur cibus. Extenuare mala ferendo, est fortitudine leuiora reddere. Ouid. 3. Trist. Extenua forti mala corde ferendo. Extenuare rem aliquam uerbis, est minorem facere, quàm reuera sit. Cic. 2. de Offi. Neque uerbis auget munus suum, sed extenuat. Ad Her. li. 2. Defensor caussam fuisse negabit, aut eam uehementer extenuabit. Extenuatus. Cic. 2. de Nat. deo. Aer fusus & extenuatus sublime fertur.

EXTEREBRO, tas, *Triuellare, pertuggiare*, ἐκτρυπάω, terebrando extraho.

extraho. Cic. 1. de Diui. Ex eo auro, quod exterebratum esset, buculam curasse faciendã. Translate, aliquid extorqueo. Plaut. in Persa: Nunquam exterebrabis, ut sis prior, Quàm ego siem. Nonnunquam perscrutari. Varro: Omnes perquirit, atque exterebrat artes.

EXTERGO, gis, si sum, *Nettare, forbire*, σμόργυμι, ἐκκαθαίρω, est tergendo purgare. Cato de re rust. Extergeo, per secundam inflexionem. Plaut. cap. in Rud. Quanto magis extergeo, rutilũ fit. Cato de re rust. cap. 16. Die tertio extergeto spongia. Inde Extersus, expolitus. Pli. lib. 34. cap. 9. Aera extersa rubiginem celerius trahunt, quàm neglecta.

EXTERMINATOR, euersor. Cic. pro domo sua.

EXTERMINO, nas, *Esterminare, cacciar fuori*, ἐξορίζω, extra terminos eiicio. Cic. lib. 3. Offic. Hoc omne genus pestiferum ex hominum communitate exterminandum. Exterminare urbe atque agro. Cic. 5. de Nat. deo. Exterminare morbum, abigere, depellere. Plin. lib. 31. cap. 10. Pro euertere. Cic. post redit. ad Quir.

EXTERNO, nas, ab Ex, & sterno, mente exturbo, dementem facio. Catul. in Argon. Externatus. Catul. Externata malo. Equi externati, id est perterriti, Ouid. in Ibin. Ouid. 11. Met. Externata fugam frustra tentabat.

EXTERNVS, na, num, *Forestiere*, ἐξωτερικός, ab Extra, quicquid ab Exteriori parte est: cui opponitur Internus. Liui. lib. 1. Timor patres incessit, ne ciuitatem sine imperio uis aliqua externa adoriretur. Cic. 2. Offic. Homines externos nõ egere, ornamento est reip.

EXTERO, ris, ἐκτρίβω, ἀποσμάω, terẽdo excutio, ex tritura percipio. Col. lib. 2. Cum amplior messis prouenerit, quicquid exteretur, capisterio expurgandum. Varro lib. 1. de Re rust. Agitato perticis, quoad ungulis è spica exteruntur grana. Exterere aciem ferri, pro acuere. Exterere litteram, expungere, & delere. Varr. 2. de re rust. cap. 1.

EXTERVS, ra, rũ, siue Exter, ab Extra, *Forestiere, d'altro paese*, ἐξωτερικός, alibi natum, uel quod aliunde aduenit. Cic. in Cati. Exterus hostis, atque longinquus. Virg. lib. 4. Extera quærere regina. Exter bonos. Statius.

EXTERIOR, ἐξώτερος, Cice. de Vniu. Cum alterum esset exteriorem amplexus orbẽ. Plau. Men. Exterior sis. Comes exterior. i. inferiore indignigniore q; loco incedens. Hor. 2. Ser.

EXTERRANEVS, ante tempus natus, uel potius eiectus: dictus quòd eum mater exterrita eiecerit. Festus.

EXTERREO, res, rui, ritũ, *Spauentare*, καταφοβέω, terreo. Cic. 2. Off. Præter modũ pleriq; exterrẽtur. Exterreri metu. Liu. 4.

EXTERRITVS, pauefacto. Virgil. Plausumq; exterrita pennis Dat tecto ingentem.

EXTEXO, is, ἀνυφαίνω, retexo, destruo quod textũ est. Plaut. in Bacc. per translationem posuit, pro auertere quempiam ab eo quod cogitauit: Extexam (inquit) ego eum, si Di uolunt.

EXTILLO, a, *Stillare*, ἐκσταλάζειν, est guttatim effluere. Col. lib. 12. cap. 48. amurcam extillare. Extillare lacrymis, est totum in lacrymas dissolui. Ter. in Phor.

EXTIMESCO, περιφοβοῦμαι, ualde timeo. Et modo absolute accipitur. Ter. in Hecy. Extimui illico. Plau. in Cist. Extimuit tum illa. Modo actiue. Cic. in Catil. Quod adulescentes, indocti contemnunt, id docti senes extimescent? Cæs. 3. Bell. Gall. Quarum rerum omnium nostr is nauibus casus erat extimescendus.

EXTIMVS, mi, *Piu in fuori*, ἐξώτατος, superlatiuum ab Exterior. Pli. li. 2. c. 78. Iisdem imperia, quæ nunquam extimis gentibus fuerint. Extimum promontorium, Idem l. 6. c. 28.

EXTIMVLO, παροξύνω, incito. Col. l. 6. c. 17. Armentum, si prohibeas libidines, extimulatur furiis. Tigris fame extimulata, Oui. 6. Met. Extimulare dictis, Ouid. 6. Fast. Extimulator acerrimus, Tacit. lib. 3.

EXTINGVO, is, *Estinguere, ammorZare, spegnere*, σβέννυμι, ἀποσβέννυμι, ab Ex, & Tinguo proprie dicitur de iis, quæ incensa sunt. Plaut. in Asin. Neque illa ulli homini nutet, nictet, annuat, Post id, si lucerna extincta sit, nequid, &c. Idem in Persa: Da illi cantharum, extingue ignem, si cor uritur, Caput ne ardescat. Per trãslationem uero accipitur pro opprimo, sic tamen, ut minorem in se uim habeat, quàm opprimo. Cice. in Læl. Primum danda opera est, ne qua amicorum dissidia fiant: sin tale aliquid euenerit, ut extinctæ potius amicitiæ, quàm oppressæ uideantur. Aliquando pro occidere, destruere, διαφθείρειν. Lact. lib. 3. Cælestes animas una cum corporibus extingunt. Ter. in Ad. Seni animam primum extinguere ipsi, qui illud produxit scelus, id est auferrem. Virg. 4. Aen. Implessemq; foros flammis, natumq; patremq; Quum genere extinxem. Extingui, mori, Cic. de Senect. Extingui homini suo tempore optabile est. Aliquando est perfecte distinguere, ἀφορίζειν. Cic. in Hortẽ. Quam si subtraxeris, qui extingues artificem ab inscio?

EXTINCTVS, Cice. pro Balbo. Cum Scipiones extincti occidissent.

EXTINCTOR, oris, Belli domestici extinctor, Cice. de arusp. respõ. Extinctor incẽdi, in Pisõ. Extinctor patriæ, pro Sylla.

EXTINCTIO, Cic. 1. Tusc. Si supremus ille dies nõ extinctionem, sed commutationem affert loci, quid optabilius?

EXTIRPO, *Stirpare, suellere*, ἀποῤῥιζόω, proprie est una cũ stirpe euello. Col. l. 2. c. 2. Et extirpandis radicibus. Matt. l. 6. Extirpare pilos corporis. Per translationem accipitur pro funditus extinguo. Cic. de Amic. Quamobrem si cadit in sapientem animi dolor, (qui profecto cadit, nisi ex eius animo humanitatem extirpatam arbitremur) quæ caussa est, ut amicitiam funditus tollamus è uita? Extirpare perturbationes: Cic. 4. Tusc. Extirpare & funditus tollere uita: Idẽ de Fato.

EXTIRPATIO, onis, eradicatio, Col. l. 2. c. 2.

EXTISPICES, haruspices, qui extis inspectis futura prædicunt. Cic. 2. de Diui. Extispiciũ, ipsa extorũ inspectio. Accius in Medea: Extispiciũ ex prodigiis congruens ars te arguit.

EXTO, tas, extiri, supinum Extitum, & nonnunquam Extatum, unde participium Extaturus, uel Extiturus, *Stare, sourastare, essere eminente*, ἐξέχω, ἀναφαίνομαι, emineo, supersum. Virg. 3. Ge. Summis uix cornibus extant. Extare etiã opus aliquod dicitur, quod non deperiit. Cic. ad Metellum: Illud S. C. Dũ extabit, officium meum in te obscurum esse nõ poterit. Extaturus, Pli. l. 17. c. 22. Extantia, æ, Col. lib. 5. c. 5. Capita sine ulla extantia bubus obnoxia non sunt.

EXTOLLO, lis, tuli, elatum, *InalZare, accrescere*, ἐξαίρω, in altum eleuo, educo, effero. Plaut. Amph. Angues extollunt capita. Translate pro amplificare. Sal. Iug. Eorum uirtus tanta haberetur, quantum ea uerbis potuere extollere præclara ingenia. Apud antiquos etiam pro differre. Cæcilius Plotio, ut citat Nonius: Hodie extoller nuptias.

EXTORQVEO, ques, torsi, tum, *Rapire per forZa, tormentare per sapere il uero*, ἐξιτάζω, ζαγκανίζω, est tormẽtis, uel alia quauis ui, aliquid exprimo. unde extorquere ueritatẽ, est adhibitis tormentis uerã confessionẽ exprimere. Donatus: Torquemus homines, extorquemus ueritatem. Ci. in Catone. Nec mihi hunc errorem, dum uiuo, extorqueri uolo.

EXTORRIS, ris, *Cacciato della patria, fuor'uscito*, ἄπολις, ἐξόρισος, extra patriam eiectus. Cic. 4. Verr. Extorres profugerunt.

EXTRA, *Fuori*, ἔξω, ἐκτός, Cic. 2. de Finí. Et in corpore, & extra esse quædam bona. Idem de Vniuers. Partes ita collocatæ, ut nulla pars excederet extra. Extra, pro prẹter. Ter. Phor. Neque cognatus, extra unam aniculam, quisquã aderat. Extra iocum. Cic. Trebatio: Extra iocum, homo bellus es. Extra quã, pro nisi, in exceptionibus concipiendis ponebant. Cice. 1. de Inu. Postulat is, qui cum agitur, à Prætore exceptionem, extra quam in reum capitis præiudicium fiat. Vbi, si particula deesse uidetur, Extra quam si: ut Vlp. in l. 5. §. Labeo scribit. ff. de flumin. Sed ita excipiendum ait, extra quã si quid ita factum sit, uti de lege fieri licuit. Liu. 36. Cãpanos Atellanos, Calatinos, extra quàm qui eorum aut ipsi, aut parentes eorum apud hostes essent, liberos esse iusserunt.

EXTRANEVS, *Straniere, forestiere*, ἀλλότριος, alienus, quasi exterraneus. unde Extraneus heres, apud Sue. in Claud. Bona extranea, i. externa, quæ & bona fortunæ dicuntur. ad Her. l. 4.

EXTRAORDINARIVS, ria, rium, præter ordinem. Brutus Cice. Tum & facilitatem laudabo tuam, cum exploratum habere cœpero, Cæsarem honoribus, quos acceperit, extraordinariis fore contentum.

EXTRARIVS, a, um, *Forestiere*, ἀλλότριος, qui ex ea, in qua agimus, ciuitate oriundus non est, aut qui ex nostra familia non est. Pomp. Minabatur, si extrario nupsisset. Canis extrarius, pro non domestico, Suet. in Vespa. Extraria lux, Lucr. lib. 4. Extrarium, quicquid est extra rem, de qua agitur. ad Her. sine ulla assumptione extraria defensionis.

EXTREMITAS, tatis, extremum: ut, Extremitas circuli, Pli. l. 2. c. 17. Cæli extremitas, Cic. de Vniu. Cic. 1. de Fin. Infinitasq; regiones, quarum nulla ora, nulla extremitas.

EXTREMO, aduerb. Cic. Att. l. 12. Quòd scribis extremo.

EXTREMVS, *Vltimo, estremo*, ἔσχατος, ultimus, postremus. Virg. 10. Ecl. Extremum hunc Arethusa mihi concede laborem. Cic. pro Clu. In extrema parte quæstionis. Nonnunquam pro nequissimo, quasi à consortio humanitatis remoto. Virgil. 4. Aen. Extremam (ut perhibent) Cœo Ence eladoq; sororem Progenuit. Seneca: In hoc summa bonitas, in illo extrema malitia. i. maxima, & medici affirmant, deteriores ceteris esse, qui ultimi nascuntur.

EXTRACTORIVS, Pli. lib. 24. c. 11. extractoriam uim habet, id est uacuatoriam.

EXTRAHO, is, ere, xi, ctum, *Trar fuori*, ἐξέλκειν, extrahere, Cice de Nat. Epicurus ex animis hominum radicitus extraxit religionẽ. Ci. pro Clu. Extrahit domo Oppianic' à Manilio.

Extrahere diem, est, diem consumere. Cæs. lib. 1. Bel. Ci. Catone dicendi mora dies extrahente. Extrahere aliquem, pro inducere. Liu. l. 51. Vulgus extrahere ad consulatum nitebátur. Extrahere se ex aliquo negócio, Ter. in Phor. Cic. Q. F. lib. 2. Per obtrectatores Lentuli res calumnia extracta est.

EXTRICABILE, à quo quis se facile potest extricare.

EXTRICO, cas, pen. pro. *Districare*, ἐκλύω, à tricis, sunt autem Tricæ capilli, uel aliæ quæuis res tenues, quæ gallinatum pedibus nonnunquam adhærent, earumq; gressum impediunt. Est igitur Extricare, explicare. Pla. in Epid. Aliqua ope exoluam, extricabor aliqua. Vatinius. Cic. in epist. De Dionysio tuo ad hue nihil extrico. Extricare locum aliquem, pro purgare. Col. li. 4. Siluestris ager, etsi frutetis aut arboribus óbsessus est, facile extricatur.

EXTRINGO, gis, extrinxi, extrictum, *Strignere*. Cic. 4. Ac.

EXTRINSECVS, ab exteriori parte. Cic. 5. de Ora. Adhibita est ars extrinsecus? Varr. lib. 1 de Re rust. cap. 41. Non denudes medullam, ne extrinsecus imbres noceant. Cic. 4. Acad. Irrumpunt extrinsecus in animos nostros imagines nobis dormientibus.

EXTRO, as, antiqui dicebant pro exeo; ut nos, pro ingredi, intrare. Afranius: Simul limen intrabo, illi extrans illico.

EXTRORSVM, εἰς τὰ ἔξω, uersus exteriorem partem.

EXTRVCTIO, onis. Cic. 14. Philip.

EXTRVDO, dis, *Cacciar fuori*, ἐξωθέω, extra trudo, per uim expello. Ter. in Hec. Pamphilum extrudit. Pro alienare. Hora. 2. Epist. Laudat uænales, qui uolt extrudere, merces.

EXTRVO, is, *Edificare, fabricare*, κατασκευάζω, ædifico, construo. Cæs. 3. Bell. Gall. Omnem eam materiam, quæ erat cæsa, pro uallo extruebat. Extruere ædificium in alieno. Cic. pro Mil. Extruere mésas epulis, & poculis, 1. Tusc. Extruere thermas de marmore, Mart lib. 9. Extructus, Cic. in Pis.

EXTVBERATIO, tuberculorum eruptio. Pli. lib. 31. cap. 9.

EXTVBERO, as, *Gonfiare, enfiare*, ἐκφυσάω, intumesco, excresco, & quasi in tuberis formam effigiur. Pli. lib. 22. ca. 13. Radice foliosa, ex qua media ueluti extuberat. Idem l. 37. Cauæ aut extuberantes uidentur minores æqualibus. Nonnunquam actiue, pro tuberibus inæquale reddere. Sen. lib. 6. Nat. quæst. Valles extuberat.

EXTVMESCO, *Gonfiare*, in tumorem redigi. Pli. l. 37. c. 5.

EXTVMIDVS, da, dum, Var. 2. de Re rust. cap. 51. mediam paulo extumidam.

EXTVNDO, is, tudi, tusum, ui, uel blanditiis aliquid extorquere. Suet. Nec, ut appeteret, cómpelli, nisi à matre potuit. ea demum extudit magis conuicio, quàm precibus. Extondere, studiose facere. Virg 8. Aen. Lapsa ancillia cælo Extuderat. Idem 4. Ge. Vt uarios usus meditando extunderet artes, Ita enim legit Nonius.

EXTVRBO, bas, *Scacciare, disturbare*, παρωθοῦμαι, è loco deiicio, extra turbo, expello. Cic pro Clu. Lectum illum genialem, sibi ornari, & sterni, expulsa atque exturbata filia, iubet. Pla. in Cist. Istam exturbes ex animo ægritudinem. Col. lib. 8. cap. 17. Piscis sedibus suis non exturbatur. Exturbare calculos eiicere, & expellere. Plin. lib. 20. cap 10. de asparago loquens: Radix calculos exturbat. Exturbatus, Catul. Illa procul radicibus exturbata.

EXTVSSIO, is, ἐκβήσσω, tussiendo aliquid eiicere. Plin. lib. 35. cap. 15.

EXVBERO, as, *Abondare*, ἀφθονέω, abundo, ab adiectiuo Vber, quod fœcúdum significat. Virg. 2. Ge. Pomisq; exuberat arbor. Col. in præfat lib. 1. Idem lib. c. 4. posuit, actiue, Fauorú ceras exuberant, pro uberes reddunt.

EXVCCVS, a, um, ἄχυμος, sine succo Sene. in Epist. Scis illum infirmi semper & exucci corporis fuisse. Quinct. lib. 12. ca. 10. Aridi, & exucci.

EXVDO, das, *Mandar fuori con sudore*, ἀφιδρόω, ἐξιδίω, ueluti per sudorem emitto. Pli lib. 24 cap. 9. Vnum arbor ipsa exudat. Virg. lib. 1. Georg. Exudat inutilis humor, dixit neutraliter, pro sudando effluit. Col. lib. 12. cap 48. Oliua quicquid habuit amurcæ exudauit.

EXVERRÆ, purgatio quædam domus, ex qua mortuus ad sepulturam ferendus est, certo genere scoparum adhibito: ab extra uerrendo. Fest.

EXVRVTO, is, ere, ti, sum, præuenire, præoccupare. Plau Pœn.

EXVGO, is, xi, ctum, & Exugeo, ges, *Succhiare*, ἐκθηλάζω, sugendo elicio. Plaut. in Epist. Eorum exugebo sanguinem. Idem in Rud. Exugebo quicquid humoris tibi est. Tertiæ declinationis, Idem in Pœn. Ego illi sanguinem exugam. Col. li. 4. cap. 24. Ab uno latere exugitur.

EXVL, lis, *Bandito, esule*, φυγὰς, ἄπολις, si Nonio credimus, dicitur quasi extra solum eiectus. Cic. pro Domo: Hunc tu exulem appellare ausus es, cum tantis sceleribus esses & factis notatus? Et iterum: Quid enim exul? Ipsum per se nomen calamitatis, non turpitudinis. Apud Iureconf. Exules ii proprie sunt, quibus aqua & igni interdictum est: cetera non Exilia, sed Relegationes sunt. Vide Exilium.

EXVLCERATIO, ἕλκωσις. Pli. lib. 20. cap. 3.

EXVLCERATORIVS, a, um, exulcerádi uim habés. Pl. l. 33. c. 7.

EXVLCERATRIX, cis. Pli. lib. 27. cap. 11. Vis ei llipsica, & exulceratrix.

EXVLCERO, as, *Impiagare*, ἑλκόω, ulcus induco. Pli l. 20. c. 6. Lepras, exulcerat. Var. l. 2. de Re rust. c. 9. de Canibus loquens: uorer, & digitos muscæ, ricini, & pulices solent exulcerare. Per translationem pro exacerbare. Cic. 2. de Orat. Quæ sanare nequeát, exulceráti. Idé pro Deiot. Exulcerato animo.

EXVLO, las, *Essere in essilio*, φεύγω, patria priuatus sum & duobus modis dicitur, scilicet de loco, in quo exul est, & de quo eiectus est. Ter. in Eunu. Domo exulo. Plaut. in Most. Exulet à patria sua. Exulans. Cic. 2. de Diu. Cum Annibali apud eum exulanti depugnare placeret.

EXVLTANTER. Pli. Epist. 61.

EXVLTANTIA, tiæ, idem quod exultatio. Gell. lib. 12. cap. 5.

EXVLTIM, exultando. Hor. 3. Car. Ludit exultim.

EXVLTO, tas, tare, *Allegrarsi grandemente, gioire*, ἀγάλλομαι, γαυριάω, ab Ex, & Salto, a, in u, mutata, significat supra modum exilire, atque efferri, & quasi gestibus saltibusq; lætitiú, aut etiá alium affectú animi ostendere. Cic. l. de Rep. Est quiddam turbulentum in hominibus singulis, quod exultat uoluptate, aut molestia frangitur. Idem in Catone. Annibalé iuueniliter exultantem patientia sua molliebat. Virg. lib. 5. Exultantiaq; haurit. Corda pauor. Cic. li. 4. de Rep. Quæ omni crudelitate sic exultat, ut uix hominum acerbissimis uulneribus satietur. Quo in loco (ut Nonius interpretatur) accipitur pro sæuire: quáuis alii malint ibi pro gaudere, & delectari accipi. Proprie uero est extra saltare. Virg. lib. 3. Exultantq; uada, atque æstu miscentur arenæ. Plin. lib. 8. cap. 51. Quo libuerit, exultant.

EXVLVLATVS, partic. sub uoce passiua actiue significans. Oui. 4. Trist. Dum stupet Ideis exululata iugis.

EXVLVLO, ualde ululo. Ouid. 1. Metam. Noctisq; silentia ruris Exululat.

EXVM, extra sum. sic enim lictor in quibusdam sacris clamitare solebat: Hostis uictus, mulier uirgo exesto. Hoc est, non introito.

EXVNDO, extra alueú effluo. Pli. l. 5. c. 103. Fons exúdat. Col. l. 8. c. 17. Riui, per quos exundat piscina, præfigátur ænei cancelli. Transfertur ad alia. Tacitus in Dial. de Orat. Exundat, atque exuberat admirabilis illa eloquentia. Exundatio. Plin. lib. 19. cap. 11.

EXVNGO, is, ungo. Plau. in Rud. An exungare ciccus.

EXVNGVLO, as, ἐξονυχίζω, ungues auferre, Plau. in Truc.

EXVO, is, exui, exutum, *Spogliare*, ἀποδύω, indumenta detraho. Lact. lib. 1. Exuuntur uestibus flagitante populo. Exuere se fortunis paternis, spoliare. Liu. lib. 1. Se agro paterno, auitoq; exuisse. Sæpe pro soluo. Virg. 1. Aen. Sustulit exutas uinclis ad sidera palmas. Quandoque pro denudo. Idem 5. Aen. Magna ossa, lacertosq; Exuit. Translate pro depono, Cic. pro Ligario: Nonne humanitatem omnem exuisses?

EXVPERABILIS, le, qui potest superari. Stat. 1. Theb. Nec exuperabile diris ingenium mortale queror. Virg. 3. Ge. Non exuperabile saxum.

EXVPERANTIA, præstantia. Cic. Tusc. Exuperantia uirtutis.

EXVPERATIO. Ad Her. lib. 4. Fit per exuperationem.

EXVPERO, as, supero, excello. Cic. 4. Tusc. Quis te exuperauit unquam impudentia?

EXVRDO, das, *Assordare*, ἐκκωφόω, surdum reddo, passiuú posuit Val. Max. li. 1. Græcis actionibus aures curiæ exurdantur, id est obtunduntur. Plin. lib. 31. cap. 10. Pannicula flos, si aures intrauerit, exurdat. Exurdare palatum, dixit Hor. pro stupefacere, Ser. lib. 2. Sat. 8.

EXVRGO, gis, surgo. Cic pro Clu. Paulisper exurgere. Per tráslationem pro erigere se, & recreare ex diutino malo. Cic. pro Lege Agr. Ne quando recreata exurgere, atque erigere se possent, funditus sustulerunt.

EXVRO, is, p. p. exussi, exustú, *Abbrusciare*, κατακαίω, igne prorsus consumo. Cic. in Pis. Bœotii exusti. Ex animo exuri. Idé 3. de Natu. deo. Mihi ex animo exuri non potest, esse deos. Igni exuritur scelus, Virg. 6. Aen. Exustus. Pli. lib. 2. cap. 18. Media terrarum, exusta flammis, & cremata.

EXVSCITO, as, ἀνεγείρω, Suscito. Cic. pro Mur. Te gallorum, illum buccinarum cantus exuscitat. Exuscitare se Brutus ad Cic. Tu te exuscita, ut eam ciuitatem, in qua maxima gessisti, liberam, atque honestam fore putes.

EXVSTIO. Cic. in Som. Scip. Eluuiones exustionesq; terrarú.

EXVVIÆ, rum, *Spoglie*, ἔναρα, λάφυρα, spolia hosti detracta: dicta ab exeundo, ut Induuiæ, ab induédo. Vir. 2. Aen. Exuuias indutus

indutus Achilli. Et non solum hominum tegmina, aut uestes, dicuntur, sed etiam ceterorum animalium. Virg. lib. 2. Geor. De serpente: Cum positis nouus exuuiis, nitidusq; iuuenta Voluitur. Plaut. in Most. Mane castigabit eos exuuiis bubulis. Cic. pro Pomp. Locum exuuiis nauticis ornatum.

DE LITTERA F

F Littera à Prisciano inter mutas numeratur, ab aliis inter semiuocales, eo quòd à uocali incipiat, & in seipsam terminetur. Hæc alio nomine dicta est digamma Aeolicum, quòd duplex gamma imagine referat. Eŭdem sonum habet, quem apud Græcos φ. unde etiam dictiones aliquot Græcæ, in Latinorum usum receptæ, quæ apud illos per φ, scribuntur, apud Latinos scribuntur per F: ut, Fama, Fanū, & similia. Vetustissimi hac littera loco aspirationis uti solebant. Dicebant enim Fordeum, Trafo, Vefo, pro Hordeum, Traho, Veho. Fuerunt præterea apud antiquissimos qui loco F, uterenrur B, Bruges dicētes pro eo, quod posteri Fruges dicere maluerunt. Hanc Claudius Cęsar inuersam u consonātis uicem noluit præstare: quod etiā hodie in plerisque uetustis monumentis conspicitur: nunquam tamen efficere potuit ut omniū cōsensu reciperetur.

F, ANTE A

FABA, æ, *Faua*, *κύαμος*, genus leguminis. Ter. in Eunu. Istæc in me cudetur faba. Faba Græca, *λωτὸς* dicitur. Pli. lib. 16. ca. 30. Faba porcina, *ὑοσκύαμος*, herba, quam uulgus uocabulo deprauato uocat Iusquiamum. Vide Hyoscyamus.

FABVLA, læ, *Fauola*, *nouella*, *μῦθος*, rumor populi, & res passim diuulgata, etiam si uera sit, à fando dicta. Iuuen. It noua, nec tristis per cūctas fabula cænas. Ter. Hec. Nos fabulę sumus, senex atque anus. Dicitur etiam fabula, narratio ad delectationem & utilitatem inuenta rerum nec uerarum, nec uerisimilium: ut, quòd Daphne uersa sit in laurum, & Tantalus apud inferos fugientia captet flumina. Hor. in Serm. Sat. 1. Mutato nomine de te Fabula narratur. Cic. 3. de Nat. Deo. Quid uos illa delectat explicatio fabularum. Apologus autem differt à Fabula, ut species à genere. Dicuntur etiā Apologi fabulæ quæ sub tectorio ridiculæ alicuius narrationis, & inter bruta animantia colloquii, recondit aliquid, quod ad uitam & mores pertineat: quales sunt fabellæ illæ, quæ Aesopi nomine circunferuntur. comœdiæ itaque & Tragœdiæ fabulæ sunt, non apologi. Huiusmodi autem fabulæ diuersa sortiuntur nomina pro habitu & qualitate personarū, quæ in eis introducuntur. Aliæ enim Togatæ dicebantur, quarum personæ togis & Romanorum cultu erant ornatæ. aliæ Palliatæ, cum personæ Græco more palliis indutæ in scenam prodibant. erat enim Pallium Græcis peculiare, ut Romanis Toga. Togatarum genera sunt quatuor. Prætextatæ dicuntur, in quibus reges Romani, uel duces inducuntur personarum dignitate & sublimitate tragœdiis similes. Prętextatæ autem dicuntur, quia fere regum uel magistratuum prætexta utentium in huiusmodi fabulis personæ introducebantur. Secundum genus Tabernariæ dicuntur, humilitate personarum, & argumētorum similitudine comœdiis pares: in quibus non magistratus, sed humiles, & priuatæ personæ induci solent: quales fere sunt mercatores, aut institores, qui in tabernis merces suas uendere consueuerunt. Erāt præterea fabulæ Attelanæ, iocis & salibus quamproxime ad satyram accedentes: ab Attelis Campaniæ oppido, in qua plurimæ actitatæ sunt, nomē sortitæ. Planipediæ, à planis actorii pedibus dictæ, qui ob humilitatem argumenti & utilitatem personarum neque cothurnis utebantur, neque soccis.

FABVLAE. Plau. in Sticho: Nucibus, fabulis, ficulis.

FABVLVM, li, faba, apud Gell. lib. 4. cap. 11. Opinio uetus falsa conualuit, Pythagoram abstinuisse fabulo, quē *κύαμον* Græci appellant. Cic. de Diui. Pythagoricis interdictum putatur, ne faba uescerentur.

FABACIA, ciæ, *κυαμίτης*, genus cibi ex fabis. Pli. lib. 18. ca. 12.

FABAGINVS, a, um, ex fabis: ut, Fabaginum acus. Cato. de Re rust. cap. 54.

FABALIA, lium, *Stoppie di faua*, stipulæ fabarum, hoc est, culmi illi ex quibus siliquæ fabaceæ dependent. Pli. lib. 18. cap. 12.

FABALIS, & hoc le, ut, Stipula fabalis. Oui. 4. Fast. Stipulamq; fabalem Sæpe tuli plena februa testa manu. Ac paulo post declarat, quid sit Stipula fabalis: sic inquiens: Duræ culmen inane fabæ.

FABARIS, fluuius in Sabinis. Virg. lib. 7. Qui Tyberim, Fabarimq; bibunt. Alio nomine uocant Farfarum, auctore Seruio. Plau. Dissipabo te tanquam folia Farfari. Oui. Et amœnæ Farfarus umbræ.

FABARIVS, a, um, quod ad fabam pertinet: ut, Fabariæ Kalendæ. i. Kal. Iuniæ, quia hoc mense adultæ fabæ diuinis rebus adhibebantur, teste Macrobio in Satur. Pilum fabariū, apud Catonem cap. 12.

FABELLA, diminut. est à fabula. Cic. pro Cœlio.

FABER, ut faber ferrarius, qui aliquid ex ferro conficit: faber tignarius, qui tigna ad ædificia concinnat: faber aurarius, qui ex auro aliquid excudit: & sic de ceteris. Plaut. in Most. Nequior factus est Vsus ædium, atque haud fabri culpa.

FABER, ra, rum, fabrilis. Ouid. 8. Meta. Dædalus ingenio fabræ celeberrimus artis. Apul. lib. 2. Flor. Faberrimo signaculo.

FABIANVS, a, um, à Fabio. unde arcus Fabianus, qui cōstructus est iuxta regiam in uia sacra.

FABIORVM familia, Romæ nobilissima, nomen sortita ab eo tempore quo Romani pene omnes agriculturā exercebant: quòd prius qui hoc nomen adeptus est, in faba serenda excelleret: ut & Cicerones, Pisones, Lentuli dicti à lente, cicere, & pisis bene serendis. Horum tanta Romæ potentia fuit, ut bellum aduersus Veientes, soli cum suis clientibus & seruis in sese receperint: cumq; ex leuibus aliquot prœliis sæpius uictoriam reportassent, tandem ad Alliam fluniū insidiis circumuenti, ad unum omnes cæsi sunt. Ouid. lib. 2. Fast. Vna dies Fabios ad bellum miserat omnes: Ad bellum missos abstulit una dies. Ex tanta clade unus tantum superfuit; qui nōdum armis per ætatem idoneus, in urbe relictus erat: ex cuius sanguine per longam nepotum seriem natus Fabius ille Maximus, qui dictator aduersus Annibalem creatus, cunctabunda quadam prudentia rem Romanam, aliorū imperatorum temeritate labefactatam, primus restituit. Fuit & alius Fabius, Allobrox cognóminatus, à rege Allobrogum ad Isaram flumen interempto.

FABIVS PICTOR, antiquitatis bene peritus. Cic. in Bruto.

FABRATERIA, oppidum Campaniæ. Iuuen. Sat. 3. Sil. li. 8. Ci. ad Pætum lib. 9. fam.

FABRE, artificiose. Pla. in Pœn. Exornatus fabre ad fallacias. Vsitatius est compositum eius Affabre.

FABREFAGIO, is, *Edificare*, *fabricare*, *καλλιεργῶ*, *τεκταίνομαι*, ædifico, artificiose compono. Plaut. in Capt. Nec fallaciam astutiorem ullus fecit poeta, atque ut hæc est Fabrefacta à nobis. Plin. de Viris ill. Classem magis ualidam, quàm decoram, fabrefecit.

FABRICA, cæ, *Bottega del legnaiuolo*, *fabrica*, *ἐργαστήριον*, *τεκτονικόν*, proprie fabri lignarii officina: quamuis & de aliis officinis dicatur: nam & fabricam ferream dixit Pli. lib. 7. cap. 56. Ponitur etiam pro arte, & fabricatione alicuius rei. Vnde & ædificium Fabricam dicimus, & machinationē. Plaut. in Pœn. Hoc consilium capio, & hanc fabricam apparo, ut filias dicas tuas.

FABRICATIO. Cic. 2. de Nat. deo. Si erit tota hominis fabricatio perspecta. Transfertur ad animum. Curtius: Multa fabricatus ingenio.

FABRICATOR, oris. Cic. in Ver. ille fabricator tanti operis.

FABRICO, cas, & Fabricor, aris, deponens, *Fabricare*, *τεκταίνομαι*, *σκευοποιῶ*, fabrili arte aliquid conficio. Oui. li. 13. Met. Craterem Aeneæ quem iam fabricauerat Alcon. Fabricatus. Cic. 1. de Vniuers. Et globosus est fabricatus. Fabricator, oris. Quinct. lib. 2. cap. 16. Deus ille princeps, parens rerum, fabricatorq; mundi. Fabricor deponens. Cic. de Orat.

FABRILIS, le, pe. pr. *Fabrile*, *τεκτονικὸς*, quod est fabri: ut, Opus fabrile. Horat. 2. lib. epist. Liu. 7. Bel. Pun. Fabrile erratum, Cic. ad Att. lib. 6. Fabrile glutinum. Pli. lib. 28. cap. 11. Fabrilis manus, Mart. lib. 11.

FABVLINVS Deus, qui pueris primo fari incipientibus præesse putabatur: cui etiam Romani sacrificabant, cum primum liberi eorum fari incipiebant. Nonius.

FABVLARIS, re, fabulosus, *μυθώδης*, ut, Historia fabularis, in qua multa falsa, & minime uera scribuntur. Sueto. in Tib. Curauit historiæ fabularis notitiam.

FABVLATOR, oris, facetus collocutor. Suet. in Aug.

FABVLOR, laris, *Ragionare*, *fauellare*, *fauoleggiare*, *μυθολογέω*, *ὁμιλέω*, à fando deriuatur: & significat loqui. Plaut. in Capt. Quid fabulabor? Idem in Cist. Hęc nostram rem fabulatur. Id est, de re nostra loquitur. Fabulari, pro inepte garrire. Liui. lib. 25. Quid de imperatore Paulo senatus decreuit potius, quàm quid Sergius Galba fabuletur, audi. Confabulor. Ter. Si quando ad eum accesserat confabulatum. Fabulo in actiua uoce, pro eodem. Plau. in Mil.

FABVLOSIOR. Pli. lib. 33. cap. 2. Vnde fabulose aduerbium, falso, uel per fabulas. Pli. lib. 30. ca. 11. Fabulosissime, li. 5. c. 1.

FABVLOSITAS, tis, hoc est, fabulantiū uanitas. Pli. li. 36. c. 13.

FABVLOSVS, sa, sum, *Fauoloso*, *μυθώδης*, dicitur, quod commentitium est: uel quod fabulis & figmentis celebratur: uel, de

quo

quo multa finguntur. Hora. lib. 1. Car. Vel quæ loca fabulosus Lambit Hydaspes.

FACESSO, is, facessi, supinum in usu non est. Legitur tamẽ par tic. Facessitus, tãquam supinum esset Facessitum. Ci. in Ver. Cum audisset sibi negocium facessitum, *Andare à fare*, Significat autem proprie ad faciendum eo: ut, Viso, ad uidendum eo. Virg. continuo matris præcepta facesit. Interdum est di scedere. εἴργεσθαι, ἀπέρρειν. Nec mirum: altera enim signifi catio alteram gignit: nam qui ad faciendum quicquam it, discedit, ut id faciat. Ter. in Phor. Hæc hinc facessat. Donatus: Facessat, pro hinc se faciat, id est abeat. Cic. in Horten. Facessant igitur, qui docere nihil possunt, quo melius, sapiẽ tiusq; uiuamus. Negocium facessere, est cuipiam molestum esse. Cic. Ap. Pulchro Cum est nobis allatum de temeritate eorum, qui tibi negocium facesserẽt. Passiuum protulit idẽ pro Clu. Si cui forte hac lege negocium facesseretur.

FACETE, pro eleganter, urbane, χαριέντως. Cic. 6. in Verrem: & pro Rosc. Ame.

FACETIAE, arum, *Facetie, burle, piacenoleZZe*, ἀστεϊσμοί, sunt quasi deliciæ quædam sermonis, & dicta urbana sine scurrilitate: quanquam etiam in factis intelligi possunt. Plaut. in Mil. Quemuis potis es facere, ut fluat facetiis Catullus. Est enim Leporum Disertus pater, & facetiarum. Ci. 1. Offi. Sale uero & facetiis Cæsar Catuli patris frater uicit omnes. Idem 2. de Orat. Duo genera facetiarum: alterum æquabiliter in omni sermone fusum: alterum peracutum, & breue.

FACETOSVS, a, um, facetus. Cic. 2. de Fin. In quantam hominum facetosam urbanitatem incurrãtis, non dico.

FACETVS, ti, *Faceto*, ἀστεῖος, χαρίεις, qui salibus & sermonis urbanitate, citra scurrilitatem tamen, abundat. Cice. ad Q. Frat. Neque parum facetus scurra Sext. Næuius. Idem 2. de Legib. Facetissimus poeta ueteris comœdiæ Aristophanes. Quidam à faciendo deriuant, ut is sit qui gestibus aut uerbis ita alium imitatur, ut se illum faciat. Alii à fando deducunt. Veteres etiam Facetum dixerunt, quicquid uenustũ esset, & elegans.

FACIES, ei, *Faccia*, πρόσωπον, & Vultus (πρόσοψις) differunt: quòd Vultus uoluntatis indicium sit, quod pro motu animi in facie ostenditur: unde Seruius. Vultus est uoluntatis indicium, qui pro uoluntatis uarietate mutatur. Vir. 4. Aen. Spẽ uultu simulat, premit altum corde dolorem. Inde etiam cæli & terræ. Vultum appellamus, quia mutari contingit. Facies uero, pars anterior capitis humani, constans ex fronte oculis, naso, malis, ore, & mento. Sal. in Cat. Prorsus in facie, uultuq; uecordia inerat. Sumitur tamen Facies pro totius corporis forma. Terẽ. in Eun. O faciem pulchram. Vt enim ab aspectu Species, à fingendo Figura, ita à faciendo, uel à factura corporis, dicitur Facies. Plau. in Pœn. Sed earum nutrix qua sit facie, mihi expedi. Neque solum de hominibus dicitur, sed etiam de rebus inanimatis: ut Egregia litterarũ facies: ut Facies dicatur cuiusque rei superficies. Vt cum dicimus Faciem terræ, Faciem maris. Sal. li. 2. Hist. Sardinia in Aphrico mari facie uestigii humani. Accipitur tamen nonnunquam Vultus pro facie, presertim apud poetas: qui pro eodem dicunt, Fœdato uultus & Fœdata facie. Cic. de Orat. Quæ nobis non possumus fingere facies, uultus, sonus. Quandoque etiam facies, pro specie dicitur. Vir. 6. Aen. Quæ scelerum facies, ò uirgo, effare. Antiqui declinabant, hæc Facies, huius Facies, Vel Facii, pro Faciei, ut te stimoniis aliquot docet Gel. li. 9. cap. 14. Vertere se in omnes facies. Virg. lib. 12. Aen.

FACILE, *Facilmente, ageuolmente*, ῥᾳδίως, ἀπραγμόνως, aduerbiũ, nullo negocio. Cic. lib. 1. episto. Ceteris iniuriis facile resistemus. Est etiam confirmantis aduerbium, significãs, haud dubie, certo, nullis aduersantibus, iungiturq; eleganter cũ nomine Princeps. Cic. 3. l. epist. Tu qui esses ordinis tui facile princeps. Admittit & superlatiuum, ut, Facile doctissimus. Facile primus. Item adiectiua diuersitatem importantia: ut, Facile dissimilis. Aliquando & uerba cum præpositione Præ composita: ut, Facile præstat æqualibus. Nonnunquam pro libenter. Cic. 4. Tusc. Sed te aberrare proposito, facile patiebar. id est, non inuitus.

FACILIS, le, Terent. in Heaut. Hæc dum incipias, grauia sunt, dumq; ignores: ubi cognoris, facilia. Idẽ apud Vir. 4. Geor. Bonam atque iustam rem oppido imperas, & factu facilem. Aliquando facilis, dicitur exorabilis, & ad ignoscendũ paratus: ut, faciles uenerare Napæas, Teren. in Heaut. Mihi si unquam filius erit, næ ille facili me utetur patres. Ex facili, pro facile. Colu. lib. 6. cap. 1.

FACILITAS, atis, *Facilità, ageuoleZZa*, ῥᾳστώνη, Cic. 4. Tusc. In bonis rebus, quòd alii ad alia bona sunt aptiores, Facilitas nominetur: in malis procliuitas, ut significet lapsionem. Facilitas carminis, uel orationis, est perspicuitas quædam & claritas, qua mentem scribentis facile assequimur. Accipitur etiam facilitas pro lenitate illa, qua facile patimur nos exorari. Ter. in Hecy. Vt facilitas mea illorum corrumpat animos. Id est, indulgentia.

FACINOROSVS, a, um, flagitiosus, Cic. in Catil. lib. 1. de Leg.

FACINVS, oris, uocabulum medium, quo tam in bonã, quàm in malam partem uti possumus. est enim facinus insigne aliquod factum, siue bonum, siue malum. In bonam partem accipitur apud Sal. pro uirili & strenuo facto. Præclari facinoris, aut bonæ artis famam quærũnt. Sæpius in malam. Cice. lib. 3. Offi, Ab hoc nulla fraus, nullum facinus aberit.

FACIO, cis, feci, factum. Interdum proscribere, i. componere. Donatus in Terentium: Facit, qui materiam componit, ut Menander. Pro æstimare. Plau. in Curc. Aesculapii ita sentio sententiam, Vt me nihil faciat, nec me saluum uelit. Sic dicimus Magni facio, Parui facio, Tanti facio: quod est, magno pretio æstimo, nullius æstimo, tanti æstimo. Plaut. in Curc. Respicio uos nihili meam gratiam facere. Idem in Rud. Minacias ego istas flocci non facio tuas. Cice. Cecinnæ: Pompeium faciebant plurimi: Iungitur & cum genitiuis Lucri, & Sumpti, ut Lucri facio, idem sit quod facio lucrum: & Sumpti facere, idem quod facere sumptum. Plaut. in Persa. Fecisti lucri: Idem in Cas. Transfertur ad innumeros propemodum usus. nam & facere uerba, dicimus. i. loqui: facere iter, ire. facere terrorem, terrere: facere aliquem certiorem, significare alicui rem aliquam: facere urinã, meiere: facere sordes, sordescere: facere pediculos, emittere: facere copiam, potestatem præbere: Facere lucrum, lucrari. Facere etiam, pati est: ut, feci iacturam, damnum, naufragium. Item facere pro sacrificare. Virg. 3. Ecl. Cum faciam uitula, pro frugibus, ipse uenito. Cic. pro Mur. Nolite à sacris patriis Iunonis sospitæ, cui omnes consules facere necesse est, consulem potissimum auellere. Plau. Plenam faciã tibi fideliam, id est implebo. Item conuenire. Mart. Non facit ad sæuos ceruix nisi prima leones. Item rem obscœnam facere. Plau. Mauult ancillæ facere, quàm libertæ. Pertinet & ad pecuniam, quæ fieri dicitur, cum cogitur, seu colligitur, Sal. Iug. Quæ pecũnia ad Hispaniense bellum Metello facta erat. Faciam te ut plurimum amem. i. plurimum amabo. Faciam ut tibi prosim. i. tibi prodero. Facto opus est, fieri opus est, quod etiam dicimus, Opus est factu. i. Factũ itur mihi contumelia. Cato pro se contra Cassium: Euenit ita Quirites, ut in hac contumelia, quæ mihi propter huiusmodi petulantiam factum itur, rei quoque publ. mediusfidius miserear. Plaut. in Aul. Quem tu senecta ætate ludos facias. id est, derideas Facere are, apud Lucr. lib. 6. pro Arefacere. Facere ægre alicui, hoc est, facere alicui rem molestã. Ter. Eun. Voluit facere contra huic ægræ. Facere animum alicui est, incitare, & animum alicui augere. Liu. 25. Missum à Metaponto præsidium, Romanis fecit animum. Liu. li. 1. Eã alitem ea regione cæli, & eius diei nuncium uenisse, circa summum culmen ominis auspicium fecisse. Facere copiam & potestatem alicui. Plau. Capt. Gratiam habeo tibi, cum copiam istam mihi, & potestatem facis. Facere cum aliquo, est partes illius fouere, aut sequi. Gell. lib. 15. cap. 22. Ex eis nationibus, quæ cum Sertorio faciebant. Cic. pro Quin. Cũ ueritas cum hoc faciat. Fac esse, & permittentis & concedẽtis est locutio: ac si dicas, esto, uel pone ita esse. Ci. in Verr. Fac ita esse: tamen hoc ferendum nullo modo est. Facere fidem, est facere ut quis credat. Facere gradum, est ambulare. Cic. 2. de Orat. Quotiescunque gradum facis, toties tibi tuarum uirtutum uenit in mentem. Gradum ad aliquid facere, est per quosdam ueluti gradus, ab una re paulatim ad aliã transitum facere. Quinct. lib. 3. cap. 6. Ad ea, quæ sunt potentiora, gradum ex his fecisse contenti. Facere gradũ, pro promouere, Liu. 6. Iam eo gradum fecisse plebeios. unde si porro annitantur, peruenire ad summa, & patribus æquari possent. Facere gratiam iurisiurandi, soluere uinculo iusiurandi. Plau. Rud. Iurisiurandi uolo Gratiam facias. Facere gratiã, pro, onus, quod subire quis teneatur, ei remittere. Suet. in Othon. Reddendi equi gratiam fecit eis, qui maiores annorum quinque & triginta retinere eum nollet. Facere gratiam delicti, pro ignoscere. Sal. in Iug. Boccho delicti gratiam facit. Facere gratum, pro gratificari. Terẽ. Eun. Omnite turba euolues, & illi gratum feceris. Facere iniuriã. Plau. Merc. Filio suo innocenti fecit tantam iniuriam. Facere initium, incipere. Cic. ad Att. lib. 9. Si qua ratione initium fecit, eadem cetera aget. Facere largitionem, seu largitiones, est largiri. Cic. 3. Tusc. Cum largitiones maximas fecisset. Ne longum faciam, id est ut breuiter dicam, apud Horat. 1. Serm. Sat. 3. Facere maximi. Ter. Phorm. Merito te semper maximi feci Chreme. Catullus, Ludere hanc sinit, ut lubet, nec pili facit uni. Pluris facere. Cic. Att. lib. 8. Facio pluris

eis omnium hominum neminem. Facere manum, pro colligere milites. Cic. in Verr. Illi nocte facta manu, armataq; ueniunt. Facere missum, dimittere. Cic. 3. Offi. Iurauit, se illum statim interfecturum, nisi iusiurandum dedisset, se patrem missum esse facturum. Facere modum alicuius rei, est temperare, seu modum non egredi. Cic. 1. de Leg. Ipsis magnopere auctorem fuisse, ut aliquando controuersiarum aliquem facerent modum. Facere modos, est inter actus fabularum intercinere. Cic. de Orat. Neque id actores prius uiderunt, quàm illi, qui fecerunt modos. Facere mutuum cũ aliquo. Plau. Curc. Ea me deperit: Ego autem cum illa nolo facere mutuũ Id est, nolo eam deperire ut me deperit. Naufragium facere. Cic. ad Tironem: Qui cupide profecti sunt, multi naufragia fecerunt. Facere nomen, est nominare. Liui. 8. Scelerato campo, credo ab incesto id ei loco nomẽ factum. Facere nomen alicuius amplum, est conciliare famã. Liu. 28. Vbi per aliquot annos maximis rebus gerendis amplissimum nomen apud exteras gentes populo Romano familiæq; uestræ fecerant. Facere nomina, idem quod debitorem se constituere. Cic. 3. Offi. Emit: nomina facit: negocium conficit. Cic. Gallo lib. 7. Nomina se facturũ, qua ego nellem die. Id est pecuniam crediturum, in eam diem solũdam, quàm ego postulassem. Facere nomen cum uineis, i. facere supputationem reditus uinearum. Col. lib. 3 c. 3. Quod quasi nomen si, ut fœnerator cum debitore, ita rusticus cum uineis suis fecerit. Facere ocium, id est dare. Virg. 1. Ecl. O Melibœe, deus nobis hæc ocia fecit. Facere oua, pro parere. Varr. 3. de Re rust. cap. 9. Facere par. Plau. Tri. Feceris par tuis ceteris factis. Facere periculum, est tentare, & experiri. Ter. in And. Qui scis ergo istuc, nisi periculum feceris? Facere potestatem, permittere, concedere. Cic. in Catil. Si quid dẽ his rebus dicere uellet, feci potestatem. Facere potestatem, siue copiam sui, est aditum ad se præbere, & permittere ut secum agatur. Facere omnibus sui conueniendi potestatem. Cic. 8. Phil. Facere progressum in studiis. Cice. 4. Tusc. Facere prouentum maiorem est, uberiores fructus dare. Colu. lib. 2. cap. 15. Ea res maiorem facit prouentum. Facere quæstum, lucrari. Quæstum facit meretrix suo corpore. Liu. 6. Bel. Pun. Quid me faciam, nescio, Terent. in And. Quid iis fiet, si huc Paulus uenerit? Cice. ad Att. lib. 6. Quid tu huic homini facias? Cic. pro Cecin. Quid de P. Clodio fiat, rescribe, Cice. ad Att. lib. 2. Facere rem, est parare opes. Ter. in Adel. Nunquam rem facies. Facere rem diuinam, sacrificare. Plau. in Amph. Ego rem diuinam intus faciam. Facere reum, est, accusare. Taci. lib. 1. Arminium, apud Varum, qui tum exercitui præsidebat, reum fecit. Facere sacrificium, & sacra. Cic. de Cla. Orato. Qui cum sacrificium publicum faceret. Liu. 5. Qui sacra publica populo R. faceret. Facere sanguinem, pro effundere. Liu. 35. Nondum bello ita commisso, ut strictos gladios aut sanguinem usquam factum audissent. Facere stipendia sub aliquo, militare. Pli. de uiris illust. Sub Orestle in Sardinia stipendia fecit. Facere stipendiarios, est cogere ad soluendum tributum. Cæs. 1. Bel. Gal. Heduos, stipendiarios sibi factos. Facere stomachum alicui est commouere aliquem, & bilem excitare. Cic. Lentulo li. 1 Epi. Non illi quidem ut mihi stomachum facerent. Facere sumptum, quod alias facere expensas, uel Expendere dicitur. Plau. Capt. Quin ita faciam, ut recupias facere sumptum, etsi ego uetem. Facere uadimonium, pro promittere. Plau. Epid. Ilicet ut uadimonium mihi hic ultro facit. Facere uela. i. uelificare. Virg. 5. Aen. Vela facit tamen, & plenis subit ostia uelis. Facere uestigium, ambulare, & progredi. Cic. pro Rab. Post. Hic uos aliud nihil orat, nisi ut rectis oculis hanc urbem sibi intueri, atque in hoc foro uestigiũ facere liceat. Facere uitium, est corruere, uel uitiari, & aliqua parte labefactari: & proprie de ædificiis dicitur. Cic. in Top. Si ædes excisæ corruerunt, uitiumve fecerunt. Facere uitium, pro uitiare. Vitruuius: Si uenti frigidi sunt, iidem faciunt uitia pauimentis. Facere uolupe animo suo. Pla. Asin. Hic senex si quid clam uxore suo animo fecit uolupe. Facere uota, i. supplicare. Pli. l. 17. c. 2. Pro arboribus uota facit.

Factio, factionis, *Fattione, congiura, setta*, ἀἵρεσις, ab initio (ut auctor est Festus) honestum uocabulum fuit: unde Factiones histrionum, & quadrigariorum dicebantur. nunc uero (inquit) nomine Factionis seditio, & arma dicuntur. Nam est diuisio ciuium in diuersa studia, cum aliqui se principes & primarios in ciuitate efficere conantur, inter quos est æmulatio: utroque, quàm maximam corradere potuit, ciuium trahente multitudine, quos Clientes uocant. Nonius, Factio dicitur malorum consensus, & conspiratio. Sal. de Bel. Iugur. Inter bonos amicitia, inter malos factio. Hinc Factiosi, στασιαστικοὶ, qui procliues sunt ad factionem. i. discordiam & seditionem. Sal. in Catil. Cn. Piso, adolescens nobilis, summæ audaciæ, egens, factiosus. Factiosus, diues & potens. Idem in Aul. Venit hoc mihi in mentem te esse hominem diuitem, Factiosum. Quatuor apud antiquos fuerũt aurigantium factiones, Veneta, Prasina, Alba, Rosea, à coloribus nominatæ. Cassiodorus quatuor colores harum factionum, cum partibus anni quaternis assimilat. Prasinus, uirenti ueri dicatus erat: Roseus, flammeę æstati: Venetus, nubilæ hiemi. Albus pruinoso autumno. Suet. scribit his addidisse Domitianum duas, alteram Aurati, alteram Purpurei pãni. Hæ certamine curuli & pernicitate cursus inter se decertabant, Factio interdum idem est quod confectio: unde factionem testamenti dicimus pro iure, seu potestate conficiendi testamenti. Cic. in Topi. Quas is instituisset: qui testamenti factio nulla esset, hoc est, qui conficiendi testamenti non habebat potestatem.

Factitius, a, um, *Fittitio*, σχεδιαστὸς, παρέγγραπτος, τεχνικὸς, quod arte aliqua effectiuum est, hoc est, quod naturale non est: ut, Vinum factitium, Color factitius, Sal factitius. Plin. lib. 13. cap. 17. Ergo in utraque gente bina laudaui genera, rei renum & factitium, Factitia uerba dicuntur, quæ & fictitia appellantur, quæ ad soni alicuius similitudinem efficta sunt: ut, Crocire, Hinnire, Clasis, Tintinnabulũ & similia.

Factito, as, sæpe facio. Cic. lib. 2. Off. Hæc apud maiores nostros factitata. Hor. in arte. Nec satis apparet cur uersus factitet.

Factor, oris, *Fattura*, qui uinum, uel oleum, uel quid simile facit. Cato de Re rust. cap. 13. Seruus una cum factoribus ubi cubet.

Factum, cti, Vir. li. 1. Aen. Fortia facta patrum. Factum mutare, pro sententiam mutare. Terẽ. in And. Haud muto factũ.

Factura, ræ, *Fattura*, ποίησις, compositio rei, quam facimus. Pli. lib. 34. cap. 14. Alibi uena bonitatem hanc præstat, alicubi factura.

Factus, us, *Fatto*, ποίησις, idem est quod confectio. Vnde factus olei dicitur, quantum una uice conficitur. Cato de Re rust. cap. 67. Factoribus det in singulos factus olei sextarios hoc est in singulas olei confectiones, uel quoties oleum cõficitur. Var. de Re rust. lib. 1. ca. 14. Hostum uocant, quod ex uno factu olei reficitur. Factum dicunt, quod uno tempore conficitur. Factus uillæ pro structura, opere, & ex ædificatione. Idem lib. 3. de Re rust. cap. 2. Quo exornatior uilla esse posset fructu, quàm factu.

Facula, *Facella*, δᾳδίον, λαμπάδιον, dimin. parua fax, teda ex arboribus pinei generis, sæpius diffecta, ut facilius ardeat, quanquam & ex cera & ex pice fieri possit. Prop. li. 2. Eleg. 20. Quorum alii faculas, alii retinere sagittas.

Facularii, δᾳδοῦχοι, dicuntur qui faculas gestant.

Facultas, tis, *Facultà, arbitrio, potestà*, ἐξουσία, proprie facilitas agendi: ut, Ter. in And. Dii date facultatem obsecro, Huic pariundi. Præterea facultas, est uis quædam, quæ facit, ut id facilius fieri possit, quod de unaquaque arte præcipitur. est enim genus omnium artium, quo in omnium artium definitione uti possumus: ut cum dicimus. Dialectica, est facultas differendi: rhetorica est facultas dicendi, & sic de aliis. Facultates quoque in plurali tantum numero dicuntur opes, quoniam cum diues quis existit, facile quod uult, agit. Cic. ad Att. lib. 11. Si quas habuimus facultates, eas, tum Pompeio, cum id uidebamur sapienter facere, detulimus. Facultatem à Facilitate sic distinguit Pli. epist. 115. Nimia assiduitate facilitas magis, quàm facultas, nec fiducia, sed temeritas paratur.

Facundus, di, *Facondo, eloquente*, εὔλογιμος, λόγιος, disertus: à fando, qui ea quæ mente conceperit, ad audientes facile atque ornate proferat. Ouid. de Art. Non formosus erat, sed erat facundus Vlysses.

Facunde, diserte. Liui. 28. Tanta inerat Scipioni, ad omnia naturalis ingenii dexteritas, ut hostem etiam infestissimũ facunde alloquendo sibi conciliaret.

Facundia, λογιότης, facultas differendi. Pli. lib. 7. cap. 30.

Facundiosus. Sempro. Asel. referente Gellio lib. 4. cap. 9.

Fæcatum Vinũ, *Il uino che si trahe dalla feccia*, τρυγώδης οἶνος, è fæcibus expressum. Cato de Re rust. cap. 114. Vinum fæcatum sic facito: Fiscinas olearias Campanicas duas illi rei habeto: eas fæcis impleto, sub prœlumq; subdito, exprimitoq;. Pli. li. 14. ca. 10. Tertium est fæcibus uini pressum, quod Fæcatum Cato appellat.

Fæciniæ Vuæ dictæ, quæ plus, quàm ceteræ, fæcis afferũt: Alio nomine à colore Rubellanæ, & à loco Nomentanæ. Colum. lib. 3 cap. 2.

Fæculentus, ta, tum, fæcis plenum: ut, Fæculenta aqua. Pl. lib. 31. cap. 3.

Fæcutinus, pen. pro. τρύγινος, idem quod fæcatus Gell. lib. 13. cap. 29.

Faex, cis, *Feccia, τρύξ, ὑποστάθμη*, per æ, diphth. (ut Apul. docet) ut differat in datiuo, à præterito uerbi facio, & est excrementum cuiuscunque rei: cuius diminutiuum est Facula. Horat. 1. Carm. Ode 35. Diffugiunt cadis cum fæce siccatis amici. Fæces unguenti, est materia crassior, ex qua expressum est unguentum. Fæcem ciuitatis, homines uiles, & abiectos aliquando uocamus: non quòd homines sint sordes, sed quòd uitam agant sordidam, & abiectam. Cic. pro Flacco: Opifices, & tabernarios, atq; illam omnem fæcem ciuitatũ, quid est negocii concitare? Sordes & fæx urbis, Ci. Att. li. 1. Fæx Romuli, pro plebe Romuli, turbulenta, Ci. Att. li. 2. epis. 1.

Fagus, gi, *Faggio, φηγός*, arbor glandifera, ita dicta ἀπὸ τοῦ φαγεῖν, a comedendo: quod ante inuentas fruges (ut fabulantur poetæ) homines eius arboris glandibus solerent uictitare. Inde Fagineus, Faginus, & Fageus, *φήγινος*, quæ eiusdem sunt significationis, quòd scilicet ex fago arbore est. Ouid. 3. Fast. Bis sua faginea tempora frõde tegit. Sic faginus axis apud Virg. 3. Geor. Post ualido nitens sub pondere faginus axis. Et pocula fagina apud eundem 3. Ecl. Glãs fagea apud Pli. lib. 16. cap. 5.

Fagutal, Romæ sacellum Iouis, in quo erat fagus arbor, Ioui sacra. Pli. lib. 16. cap. 10.

Falacrinum, *φαλάκριον*, Ptol. 7. Promontorium Siciliæ.

Falæ, turres ligneæ, ob altitudinem dictæ, quibus in oppidorum oppugnationibus, & in spectaculis utebantur. à Falando. Tusci enim Falandum cœlum uocabant.

Falarica, cæ, *φαλαρική*, teli genus erat missile, oblongo hastili, quo utebantur pugnantes ex falis, hoc est, turribus ligneis, quæ ad depellendos à mœnibus propugnatores extruebantur. Virg. 9. Aen. Sed magnum stridens contorta falarica uenit. Liu. li. 1. Bel. Pun. Falarica erat Saguntinis missile telum, hastili oblongo, & cætera tereti, præterquam ad extremum, unde ferrum extabat. Vide Phalarica. quanquam etymi ratio postulat, ut Falarica potius per F, scribatur, quòd Græca dictio non sit.

Falcarii, qui falcibus utuntur. Cic. 2. contra Catil. Dico te prima nocte uenisse inter falcarios. quem locum Priscianus exponẽs, inter falcarios, inquit, id est in eum locũ, ubi sunt falcatii.

Falcatus, a, um, quod formam falcis habet. Pli. lib. 10. ca. 11. Sola, uolucrum in cælum aspicit crebro, in sublime caudam falcatam erigens. Amygdalæ falcatæ, apud Pli. lib. 17. c. 10. Rursus Falcatum, dicitur falcibus instructum: unde Falcati currus, quos Macr. Currus cum falcibus appellat, cum ait: Inducebat etiam currus cum falcibus, & elephantos cũ turribus. Stat. lib. 10. The. Falcato lustrante mœnia curru.

Falcula, læ, *δρεπάνιον, δρεπανίς*, parua fala. Col. lib. 12. c. 18. Falculæ, & ungues ferrei quamplurimi parandi. Dicuntur etiam Falculæ, pardorum & pantherarum extremitates unguium in falcis formam incuruatæ: a quibus Falcones dictos putat Fest. Pli. lib. 8. ca. 15. Mirum pardos, pantherasq;, leones, & similia, cõdito in corporis uaginas unguium mucrone, ne refringatur hebetetur q;, ingredi, auersisq; falculis currere, nec nisi appetendo, protendere.

Falcidia Lex, *φαλκίδιος νόμος*, quæ amputat legata, quando ut minimum quarta pars bonorum nõ superest heredibus.

Falcifer, falcem ferens. unde Saturnus Falcifer à poetis appellatur, quòd primus in Italia agriculturæ usum creditur indicasse. Macr. lib. 1. Satur. Mart. lib. 5. Falciferi defendere templa tonantis.

Falco, onis, auis ex accipitrũ genere, dicta (ut Festus innuit) quod ungues more falcis habeat introrsum flexos. Felicissimum omen ueteres putabant, si Falco à sinistra uolasset, unde à Græcis *ἱέραξ*, quasi sacra auis uocatur. Cãpani Capyn olim uocabant, à qua nonnulli uolunt Capuæ nomen esse impositum: quòd ex uolatu falconis de ea ædificanda sumptum fuerit augurium. Sunt autem Falcones omnes feminæ: mares uero, quos uulgus uocat Moscardinos.

Falere, neut. gen. Var. de Re rust. cap. 5. Subter columnarum stylobatem est lapis à falere, pedem & dodrantem altus. ipsum falere ad duos pedes altum à stagno. Verbum nobis hodie incognitum.

Falerii, orum, oppidum fuit Faliscorum in Tuscia. Ptol. lib. 3. cap. 1.

Falernus ager, teste Pli. lib. 14. ca. 6. Campaniæ tractus est, qui à ponte Campano incipiebat læua petentibus urbanã coloniam Syllanam. Vitiferos habet colles, generosissimo uino nobiles, quòd à regionis nomine etiam Falernum est appellatum huic inter generosa Italiæ uina secunda nobilitas tribuebatur. prima enim laus dabatur Pucino. Pro uino frequentissime neut. gen. est. Tibullus tamen in mascu. gen. usurpauit. Fumosos ueteres, proferre Falernos.

Falisci, populi Hetrusci, quorum oppidum Falerii. Ouid. Adde senem Tatium Iunonicolasq; Faliscos: Faliscus uenter, nomen Lucanicis, inuentus primo in Faliscis. Papin. li. 4. Siluarum: Non Lucanica, non graues Falisci. Mart. lib. 4. Et Lucanica uentre cum Falisco.

Fallaciæ, arum, *Inganni, στροφαί*, technæ, doli mali: uerba ad fallendum composita. Cic. 2. de Diui. Tota res inuenta fallaciis, aut ad quæstum, aut ad superstitionem, aut ad errorẽ. Ter. And. Fallacia alia aliam trudit. Colu. lib. 11. cap. 1. Res habet aliquem fallaciam.

Fallaciter, *δολίως*, Cic. 1. de Diui. Fallaciter portenta interpretari. Idem 3. Offi. Ratio postulat, ne quid insidiose, ne quid simulate, ne quid fallaciter. Vendicare se alicui fallacissime, Cic. de Arusp. resp.

Fallam, pro fallacia dixere ueteres, ut annotauit Nonius, Nonii antiqui poetæ locum citans, ex Decumis. Hanc feci fallam.

Fallax, cis, *Fallace, ingannatore*, qui consueuit fallere. Plin. lib. 25. cap. 13. In his naturam esse apparet, in illis coniecturam sæpius fallacem. Mart. lib. 5. Sic auidis fallax indulget piscibus hamus. Cic. de Amic. Si spem afferunt, ut tanquã in herbis non fallacibus fructus appareat.

Fallaciosus, a, um, *ἀπατηλός*, fallaciis plenum. Gellius.

Fallo, lis, fefelli, falsum, *Ingannare, gabbare, ἐξαπατάω, παρακρούω*, decipio: à fando, (ut inquit Varr.) cum contra, quam diximus, facimus. nam, si quis re decipit, improprie fallere dicitur. Cic. pro Rosc. Ame. Perditissimi est hominis, simul & amicitiam dissoluere, & fallere eum, qui læsus non esset, nisi credidisset. Ponitur & pro lateo. Liui. Speculator Carthaginiensis, qui per biennium fefellerat, Romæ deprehensus. Fallit me, id est ignoro. Ci. de Ora. Neque hoc te Crasse fallit. Ibidem: Quem nostrum fefellit, Ita nos esse dicturos? Fallere spem. Cic. in Cati. Si uis improborum spẽ meã fefellerit. Falsus sum, decipior. Plau. Aul. Quanquam Haud falsa sum nos odiosas haberi. Ter. And. Falsus es. id est erras.

Falsarius, *μεταγράφων*, qui scripta publica falsificat. Sueto. in Nero.

Falsa, Plau. in Capt. False faciam, ut uerus hodie reperiare Tyndarus.

Falsidicus, ci, & Falsiloquus, *ψευδολόγος*, qui falsa loqui consueuit: Plau. in Capt. Me meamq; rem, tuis falsidicis fallaciis dilacerauisti. Idem: quarum rerum te falsiloquum esse nolo.

Falsificus, *ψευδοποιός*, qui facit fallacias. Plau. in Mil.

Falsimonium, nii, *Frode, fallacia, ἐξαπάτη*, fraus, fallacia. Plaut. Bacch. Quos cum censeas Tibi amicos, reperiuntur falsi falsimoniis.

Falsiparens, tis, id est cuius pater is esse creditur, qui minime est. Catullus ad Manlium, epigr. 63. Falsiparens de Hercule dicit, quem ex Ioue & Alcumena natum, plurimi credebant Amphitryonis esse filium, qui uerus erat Alcmenæ maritus.

Falsitas, *ψεῦδος*, cui contraria est ueritas. Cic. pro Clu. Parum firmamenti, & parum uirium falsitas habet.

Falso, sas, falsum facio. Modest. l. penul. ff. ad. l. Corn. de fal.

Falso, non uere. Salu. in proœ. Iug. Falso queritur de natura sua genus humanum. Plau. in Bacch. Neque tu me habebis falso suspectum.

Falsum habere, fallere. Salu. in Iug. Neque ea res me falsum habuit.

Falsus, a, um, *ψευδής*, quod fallit, quod uerum non est. Terẽ. in Eun. Quæ uera audiui, Taceo: Sin falsum, aut fictum, continuo palam est. Falsum testamentum, suppositicium est, uel corruptum. Ter. in And. Falsus es, id est, deciperis, ut interpretatur Donatus. Cic. de Diui. Complexus falsæ beneuolentiæ in amore simulato.

Falx, cis, *δρέπανον, ἅρπη*, ferramentum aduncum, quo segetes & herbæ secantur: item illud, quo uites, & arbores putãtur. Var. lib. 1. de Re rust. cap. 50. In Vmbria falce secundum terram succidunt stramentum. Virg. 3. Eclo. Vites incidere falce nouellas. Cic. 5. Tusc. Immissi cum falcibus multi purgarunt, & aperuerunt locum. Falces in Campania Seculæ dicuntur, à secando. Falcium hæc enumerantur genera à Catone cap. 10. & 11. Fœnariæ, Stramentariæ, Arborariæ, Vineaticæ, Siluaticæ, Ruscariæ. Falx etiam appellabatur bellica machina, quæ adunco præfigebatur ferro: dicta, quòd in curuata esset ad similitudinem falcis, ut ex muris lapides extraherentur. Cæs. 3. Bel. Gal. Falces præacutæ, insertæ, affixæq; longuriis, non absimili forma muralium falcium.

Fama, mæ, *φήμη*, à fando: quicquid de aliquo diuulgatur, siue in bonum, siue in malum. Virg. lib. 4. Neque enim specie, famave mouetur, id est infamia, ut exponit Nonius. Idem 4. Aen. Fama, malum, quo non aliud uelocius ullum, Mobilitate uiget, uiresq; acquirit eundo. Fama etiam, de re inueterata.

rata. Mart. li. 5. Quicquid fama canit, donat arena tibi. Quin ctil. Fama est, olim Iouem in imbrem aureum conuersum, puellæ in gremium descendisse. Sic Fama Scipionum, laus, celebritas. Virg. 1. Aen. Sum pius Aeneas, fama super æthera notus. Cic. de Fin. ἀδοξίαν, aptius est bonam famam appellare, quàm gloriam.

FAMELICOSVS, βουλιμιώδης, frequenter famelicus. Festus.

FAMELICVS, Affamato, βουλιμιῶν, qui fame laborat. Terent. in Eunuc.

FAMELLA, diminutiuum à fama. Festus.

FAMEO, es, Hauer fame, λιμώττω, & Famesco, scis, fame laboro.

FAMES, famis, Fame, λιμὸς, ὄρεξις, edendi cupiditas: à φάγω, edo. Cic. pro Aul. Clu. Bestiæ, fame dominante, ad eum locum, ubi pastæ sint, reuertuntur. Accipitur interdum pro caritate ex annonæ penuria nascente. Cic. Terentiæ: Verendum est, ne breui tempore fames in urbe fit.

FAMIGERABILIS, Conosciuto per fama, clarus fama. Apuleius.

FAMIGERATOR, qui rei alicuius famá spargit. Plau in Trin.

FAMIGERATIO, διαβόησις, famæ dissemmatio. Plau. Trin.

FAMILIA E, Famiglia, τῆς οἰκίας, appellatione comprehenduntur tam liberi, quàm serui utriusque sexus, unius, quem Patrem familias uocamus, iuri subiecti. Apud antiquissimos Famelia scribebatur per e, litteram, tantumq; de seruis dicebatur: ab Osca dictione Famel qua illi seruum appellabát, ut auctor est Festus. Postea commutata e, in i, Familia appellata est. Quo uocabulo Varronis etiam seculo serui significabantur, ut ostendit lib. 1. cap. 16. Deinde tamen paulatim inualuit usus, ut etiam liberi Familiæ nomine, & quicunque sub unius patrisfamilias iure uiuerent, comprehenderentur. Plau. Trucul. Hæc una opera circumit per familias. Post ad eos quoque translatum, qui ex eadé sunt cognatione: ut Cæsarum familia, Scipionú familia. Suet. in Nero. Ex gente Domitia duæ familiæ claruerunt, Caluinorú, & Aenobarborum. Familia pro secta. Cice. 2. de Diuin. Magnus locus, philosophiæq; proprius, à Platone, Aristotele, Theophrasto, totaq; Peripateticorú familia tractatus uberrime. Vide latius nominis huius significationem apud Paulum Iurisconf. l. Pronunciatio. ff. de uerb. sign.

FAMILIARIS, οἰκειακὸς, quando adiect. est, significat quòd ad familiam pertinet, unde Familiaria negocia, res familiaris. Ad Herennium in operis præfatione: Negociis familiaribus impediti. Gel. li. 3. Memoriæ mandatum est, Platonem philosophum tenui admodum pecunia familiari fuisse. Familiaris focus, Col. lib. 11. cap. 1. Sepulchra familiaria, quæ quis sibi ac familiæ suæ constituit: Interdum necessarius, ac adq; familiaritate coniunctus. Cic. Att. Homo familiarissimus mihi, & omnibus in rebus coniunctus. Idem de Amicitia: Videmus P. Aemilium C. Luscinio familiarem fuisse. Arbor familiaris Italiæ, id est passim nascens, apud Pli. lib. 23. cap. 5.

FAMILIARIS Sella, ἀφεδρὼν, à ueteribus appellata fuit, sella perforata, eiiciendis alui excrementis accommodata. Varr. 1. de Re rust. cap. 13.

FAMILIARITAS, tatis, Familiarità, dimestichezza, συνήθεια, consuetudo inter familiares. Cic. de Amic. Cum accepissemus à patribus, maxime memorabilem C. Lelii, & P. Scipionis familiaritatem.

FAMILIARITER, συνήθως, domestice. Cic. 6. Verr. Cum is L. Sisenna tam familiariter uteretur. Familiariter ferre mortem alicuius, id est moleste. nam quæ sunt nobis familiaria, ea animo nostro chara, inquit Donatus. Ter. in And. Huius mortem tam fert familiariter.

FAMOSVS, sa, sum, Famoso, δύσφημος, frequentius in deteriorē partem accipitur pro infami. Sal. Largitione famosam, impudentemq;. Inde Famosa mulier dicitur, quæ impudicitiæ nomine male audit. Cic. 2. de Orat. Ad famosas uetuit mater accedere. Interdú in actiua significatione. unde famosi libelli apud Iurisconsultos, qui alicuius famam lædunt. Interdum in bonam partem, presertim apud Plin. Iuniorem, & eius seculi scriptores. nam Cic. seculo in malam partem semper. Pli. lib. 6. epist. Caussam pulchram, & famosam. Tacit. lib. 21. Famosæ urbis supremam diem traditur sumus.

FAMVLANTER, suppliciter, in modum famuli. Nonius Famulanter, suppliciter. Accius Tereo. Semela natum affare, & famulanter pete.

FAMVLARIS, re, δουλικὸς, quod pertinet ad famulum siue famulam. Cic. 1. Tusc. Qui se in medios immisit hostes famulari ueste, ne posset agnosci si esset ornatu regio. Iura famularia dare, pro imperare populo regia potestate. Ouid. 15. Meta. Manus famularis, Sene. Herc. Oetæo. Turba famularis mensas instruit, Sta. 2. Achil. Famulare, neutrum pro aduerbio, seruiliter. Stat. 3. Syl. Nec famulare timens. Id est, more famuli.

FAMVLATIO, famulorum, famularumq; multitudo. Apul. li. 2.

FAMVLATVS, us, & Famulitium, δουλεία, pro seruitute. Cice. de Amic. Qui aliquandiu in famulatu fuerint. Idem 3. Offi. Miser uirtutis famulatus seruientis uoluptati. Varr. Duro famulitio astrictus. Dicitur & Famulitium seruorú copia. Macr.

FAMVLOR, aris, ὑπηρετέω, famuli officio fungor. Pli. li. 2. cap. 63. Vt alimentis nostris famuletur. Fortuna famulante aliquid agere, id est adiuuante fortuna. Clau. de Bel. Get. Cic. de rep. Cum hi famulantur.

FAMVLVS, li, Seruo, famiglio, ὑπηρέτης, originē habet ab Oscis Italiæ populis, apud quos seruus Famul dicebatur. Cice. de Amic. Parare pecuniam, equos, famulos. Lucr. lib. 3. Proindeac famul infimus esset.

FAMVLVS, a, um, famularis. Oui. 2. de pont. Nec dedignata est abiectis Illyris armis Cæsareum famulo uertice ferre pedē. Famula, læ, ancilla. Virg. 8. Aen. Famulasq; ad lumina longo Exercet penso.

FANATICVS, a, um, à fano quòd in templis sacerdotes oraculum edituri, huiusmodi furore corripiebantur. Virg. 6. Aen. & Lucan. lib. 5. Liu. lib. 38. Matri magnæ à Pessinunte occurrere cú insignibus suis, uaticinantes fanatico carmine, Deā Romanis uiam belli & uictoriam dare. Quinct. l. 11. Caput iactare, & comas excutientem rotare, fanaticum est. Iuuen. Sat. 2. Et crine senex fanaticus albo. Fanatico carmine uaticinari, Liu. 38. Cic. de Diuin. Philosophi superstitiosi, & pene fanatici.

FANDVS, a, um, θέμιστος, fatu dignum, quod iustum, æquum est. Cic. 1. de Diu. ex uetusto poeta: Neque me Apollo fatis fandis inuitam ciet. Virg. 1. Aen. At sperate deos memores fandi, atque nefandi.

FANESTRIS colonia, Vmbriæ oppidum. Pli. lib. 3. cap. 14. Fanum Fortunæ uocat.

FANNIA Lex, sumptuaria ad nimium conuiuiorum luxum cópescendum à Fannio consule lata. Hæc ludis R. item ludis plebeiis, Saturnalibus, & aliis quibusdam diebus in singulos dies centenos æris insumi concessit, decemq; aliis diebus in singulis mensibus tricenos, ceteris omnibus diebus denos. Macr. lib. 2. cap. 24. Gell. lib. 2. cap. 24.

FANVM, ni, Tempio, chiesa, σηκὸς, ναὸς, templum, à Fauniis Latinorum diis, qui in dormientibus responsa dare solebant, ut ait Martianus Capella: uel à Fauno, qui (auctore Probo grāmatico) primus oraculi conditor fuit. Festus: Fanum à Fauno uel à fando, quod pontifex in dedicatione templi, certa uerba præfari soleat. Cic. 2. de leg. Athenis fecerunt contumeliæ fanum, & Impudentiæ.

FANVM, Fortunæ, agri Gallici urbs, teste Plin. lib. 3. cap. 14. In littore Adriatico, inter Pisaurum & Senogalliam, non longe à Metauro amne: dicta, quòd in ea pulcherrimum Fortunæ templum fuerit. Incolæ Fanenses, & colonia ipsa Fanestris à Pomponio appellatur.

FAR, farris, Farro, olim generale nomen fuit ad omnia genera frumenti, ita dictum à ferendo, quod à terra proferatur: siue (ut Varroni placet) à faciendo, quod in pistrino fieret, id est præpararetur, & contunderetur. Hinc Triticeum far, pro tritico ueteres dixerunt, & Hordeaceum far pro hordeo, & Far adoreum, pro certo frumenti genere, quod alio nomine Apor appellabatur. Colu. lib. 8. cap. 5. Farre hordeaceo cum aqua incocto, uel adoreo farre uino respersо. Et paulo post: Vua labrusca cum farre triticeo minuto cocta. Proprie autem Farris nomine certum quoddam fruméti genus intelligimus, quod primum ab edendo Edor, deinde litteræ primæ immutatione Ador appellatum, quod paulo ante etiam Far adoreum diei indicauimus. Pli. lib. 18. cap. 8. Vulgatissima frumenti genera, Far, quod adoreum ueteres appellauere, siligo, & triticum. Et rursum: Ex omni genere durissimum far & contra hiemes firmissimú: primus antiquo Latio cibus. Et iterum lib. eodem, ca. 7. Populus R. farre tátum è frumento CCC. annis usum, Verrius tradidit. Farris quatuor genera, Clusinum, Vermiculum duplex, & Trimestre, quod & Alicastrum uocatur. Colu. lib. 2. cap. 6.

FARCIMEN, farciminis, Salciccia, lucanica, ἀλλᾶς, intestinum uarie ac minutim concisa carne refertum. Varr. lib. 6. de lingua Latina.

FARCIO, is, farsi, fartum, Ingrassare, impire, συμπληρόω, σιτίζω, sagino, pinguefacio, saturo, quasi farre impleo. Colu. lib. 8. cap. 7. Communis est cura farcientium. Significat & quouis modo. Pli. in epist. Architectus, affirmat parietes imposita onera sustinere non posse: quia sint ceméto medii farti, nec testaceo opere præcincti. Farcire alicui centones. Pla. Epid. Alium quæras, cui centones farcias, id est quem tu gloriosis mendaciis, & consarcinatis fabulamentis expleas. Fartus, seu Farctus. Cic. 7. Verr. Puluinus Melitensi rosa farctus.

FARFARVS, siue Farfar, Syriæ fluuius, qui ex radicibus Libani montis

montis emittitur, & per Anthiochiam fluens, Syriaco miſcetur mari. Farſarus etiam fluuius, per Sabinos fluẽs, de quo Ouid. Et amœnæ Farſarus undæ. Alio nomine Fabaris. Vir. lib. 7. Qui Tybrim Fabarimq; bibunt. Farſarum uocat Pla. in Pœn. arborem populum.

FARFENVM, uirgulti genus eſt, inquit Feſtus.

FARFVGIVM, gii, *χαμαιλεύκη*, herba Nymphææ nõ abſimilis, circa fluuios naſcens, populi folio. Alio nomine Farranum. Pli. lib. 24. cap. 15.

FARINA, næ, *Farina, ἄλευρον, ἄλφιτον*, frumentum mola comminutum, & in puluerem redactum: quod nomen à farre deductum tradit Pli. lib. 18. cap. 9. Scribitur tamen unico r, quamuis Far in obliquis r, geminet. corripit enim primam syllabam. Martialis: Paſcitur & dulci facilis gallina farina. Oui. de Med. faciei: Nam quæ pulucreæ fueriut concuſſa farinæ.

FARINACEVS, a, um, *Di farina, ἀλευρώδης*, quod factum eſt ex farina.

FARINARIVM, *Luogo da tener farina, ἀλευρών*, locus ubi ſeruatur farina.

FARINARIVS, a, um, quod ad farinam pertinet. Pli. lib. 18. Farinario cribro.

FARIS, *Parlare, φάσκεις*, uel fare, fatur, fatus. à Fero deductum eſt, quòd inter alia ſignificat loqui. Quanquam Fari, teſte Varrone minus ſit, quàm loqui. pueri enim cum primũ uocem edere incipiunt, quæ intelligi poteſt, Fari dicuntur. Pl. lib. 11. cap. 51. Qui celerius fari cœpere, tardius ingredi incipiunt. Loqui autem nemo dicitur, niſi qui ſeruato quodã uerborum ordinis perfecte quæ ſentit efferre poteſt. unde pueri, qui nondum fari didicerunt, Infantes dicuntur. Hæc tamen Varronis differentia non obſeruatur. Virg. lib. 6. Sic fatur lacrymans, claſſiq; immittit habenas. Legitur & in ſignificatione paſſiua. Suet. Prætorum faſti dies ſunt, quibus ius fatur, id eſt dicitur: ut Nefaſti, quibus non dicitur. Huius uerbi prima perſona deberet eſſe For, ut inquit Priſci. quæ tamen non eſt in uſu. A Fari fit Fandus, a, um, de quo ſuo loco. Fando, gerundium, Cic. pro Quinctio: Poſtulatio, mitto æqua, uerum ante hoc tempus ne fando quidem audita. Fãs participium. Proper. lib. 3. El. 7. Subtrahit hæc fantem torta uertigine fluctus. Fatus particip. Vir. 2. Aen. Sic fatus deinde comantem Androgei galeam, clypeiq; inſigne decorũ Induitur.

FARRAGO, farraginis, *Commiſtione di diuerſe coſe, χιλὸς, ἄγρωστις*, à farre quod ex multis ſatis ut hordeo, uicia, & leguminibus fit, pabuli cauſſa. Var. Far ferro cæſum, Farrago dictum, aut quod primum in Farracea ſegete ſeri cœptum ſit. Diuerſarum quoque rerum commiſtio Farrago dici poteſt. Iuuc. Sat. 19. Quicquid agunt homines, uotum, timor, ira, uoluptas, Gaudia, diſcurſus, noſtri eſt farrago libelli. Perſius autem Sat. 5. Farraginem pro farre, uel frumento poſuit, cum inquit: In tenui farragine mendax.

FARREATIO, genus ſacrificii erat, quo ſacerdotum nuptiæ cõfirmabantur. nam (ut auctor eſt Boetius in Topica Ciceronis) tria erant genera uxorum: unum cum uxor tãtum in lecti partem ueniebat, quam matronam uocabant: Alterũ cũ in manum, mancipiumq; uiri conueniebat, omniumq; eius fortunarum fiebat particeps, & marito ſuo inteſtato: ut heres ſuccedebat, & maritus uicifſim illi: cuiuſmodi uxores matresfamilias uocabãtur. Tertium, cum adhibito libo farreo, certa ſacrificiis ſolennitate nuptiæ contrahebãtur. Sed huiuſmodi ſolennitate in contrahendis nuptiis ſoli ſacerdotes utebantur.

FARREVS, a, um, quicquid ex farre confectum. Col. lib. 7. c. 11.

FARREVM, rei, *ψαιστὸς*, genus libi ex farre factum. Pli. lib. 18. c. 3. Farreum quoque ueteres uocabant horreum, à farre: ut Granarium à grano.

FARTILIS, & hoc le, *Ingraſſato*, idem quod fartus. Plin. lib. 10. cap. 22.

FARTIM, pene idem quod aceruatim, cumulatim. Apul.

FARTORES, *Salciccia, che fanno ſalciccie, ἀλλαντοπῶλαι*, qui farcimina faciunt, ex inſecta carne, adipe, & huiuſmodi: aut certe qui aues macras ab aucupibus emptas, lucri gratia farciunt, id eſt ſaginant. Ter. in Eun. Lanii, coqui, fartores, aucupes. Cic. in Offi. cetarii, lani, coqui, fartores. Hoc etiam uocabulo, auctore Feſto, appellati ſunt nomẽclatores, quòd obuiorum nomina candidatis in aurem infarcirent.

FARTVM, ti, genus libi, à farciendo dictum: quod multis uariis rebus farciretur. Perſ. Saty. 2. Extis, & opimo uiscere farto Contendit. Veteres enim (ut Cato de Re ruſt. ſcribit) ſtruẽ farris, tritici hordei, fabæ, ſeminis rapacii, ture ac uino additis, ante meſſem parabant in porcæ præcidaneæ immolationem, Ianoq; & Ioui, ac Iunoni ſacrificabant: quæ diuerſarum rerum congeries Fartum appellabatur. Eſt item Farſum, quo quid farcitur, uel fartum eſt. Colu. lib. 3. Semper proderit, ſimulac folia agere cœperit ficus, rubricam, amurca diluere, & cum ſtercore humano ad radicem infundere: ea res efficit uberiorem fructum, & fartum fici ſpecioſus, & plenius. Fartũ ueſtis, pro ipſo corpore poſuit Pla. in Moſt.

FARTVRA, ræ, dicitur actus, modusve farcienda altilia. Colu. lib. 9.

FAS, *Ciò che è giuſto, lecito, & honeſto, θέμις, ὁσία*, nomen eſt defectiuum. tres tantum caſus habens, eosq; in ſingulari numero, nominatiuum uidelicet, accuſatiuum, & uocatiuum. Eſt autem Fas idem quod pium religioſum, & fari dignũ & ad Deos refertur, ut Iuſtum ad homines. Virg. 1. Georg. Fas & iura ſinunt, id eſt diuina, & humana iura permittunt. Plaut. in Aſin. Neque pol te accuſo, neque id me facere fas exiſtimo. Cic. pro Mil. Clodium nihil delectat, quod aut per naturam fas ſit, aut per leges liceat.

FASCEATIM, Quinct. lib. 1. cap. 4. Adiiciebant & aſſeuerationem, ut he: & attractionem, ut faſceatim: qui mihi non approbantur.

FASCELIS, idis, dicta Diana, à faſce dignorum, in quo abſconditum eius ſimulacrum Oreſtes & Iphigenia ex Taurica regione Ariſtociam attulerunt.

FASCEOLA, æ. Cice. de Art. mulicbres ſoleæ purpureæq; faſceolæ.

FASCIA, æ, *Faſcia, ἐπίδεσμος, σπάργανον*, genus linteoli, quo pueri uel aliud quid ligari ſolet. Cic. 2. de Diuin. Defert ad coniectorem quidam ſomniaſſe ſe ouum pendere ex faſcia lecti ſui cubicularis. Et proprie, pro tegumento crurum pedumq; Faſciæ poni conſueuerunt, ideoq; Crurules, Peduleſq; dicuntur. Vlpian. Faſciæ crurules, peduleſq; ueſtis loco ſunt, quia partem corporis ueſtiunt. Scribit Pli. li. 8. mures portendiſſe exitium Carboni imperatori, arroſis faſciis quibus in calceatu utebatur. Col. li. 7. Recte genibus applicantur, ac faſciis circundantur. Faſcia pectoralis, qua mulieres mammas tegunt, Mart. lib. 14. Item Faſciæ dicuntur ſectiones quædam orbis, quæ ab Aſtrologis zonæ, ſiue Plagæ appellantur. Martianus: Orbis terræ in quinque zonas, ſiue melius faſcias diſcernitur. Aliquando ponitur pro nube, in modum faſciæ cælum percurrente. Iuue. Saty. 14. Nil color hic cæli, nil faſcia nigra minatur.

FASCIO, as, are, *Faſciare, σπαργανοῦν*, eſt faſcia ligare. Spartianus de Antonino Pio: Sed cum eſſet longus & ſenex incuruatuſq;, tiliaciis tabulis in pectore poſitis faſciabatur, ut rectius incederet. Mart. lib. 12. Nec faſciato naufragus loquax trunco.

FASCICVLVS, li, *Faſcio picciolo, δέσμη*, paruus faſcis: ut Faſciculus litterarum. Cic. ad Qu. frat. lib. 2. Idem ad Tironem. Faſciculus alter ad me iam ſine tuis litteris per latus eſt. Accipitur & pro olfactoriolo. Cic. lib. 3. Tuſc. Faſciculum ad nares admouebis.

FASCINATIO, Pli. lib. 28. cap. 2. Cur & faſcinationibus adoratione peculiari occurrimus? Idem lib. 19. cap. 4. Fit autem à *βασκαίνω*, inuideo, indignor, iraſcor.

FASCINO, nas, *Amaliare*, eſt malefico aſpectu, uel peſtifera laudatione alicui noceo. Virg. 3. Ecl. Neſcio quis teneros oculus mihi faſcinat agnos. Lingua mala faſcinare aliquid, Catul. ad Leſbiam. Faſcinans, tis. Pli. lib. 13. cap. 4.

FASCINVM, *Malia, incantamento, ſtregamento, βασκανία, γοητεία*, quoddam incantationis genus, quo homines ita ligantur, ut liberi non ſint, nec mentis compotes, ſæpeq; ad extremã maciem deueniãt. Hor. pro uirili membro poſuit in Epod. Ode 8. Illiterati num minus nerui rigent, Minusve languet faſcinum? In eadem etiam ſignificatione legitur in Priapea. Pædicabere faſcino pedali. Quæ loca explicãs Cœl. Rhod. Antiq. lect. lib. 4. cap. 7. Lectum eſt, inquit, apud Varronem, in Italiæ compitis Liberi patris ſacra ſolita celebrari tanta turpitudinis licentia, ut in eius honorem uirilia colerẽtur pudenda, palam exultante nequitia. nam liberi patris membrum per dies feſtos magna celebritate ploſtellis per agros prius, mox & in urbem uectabatur. Lauinii integer menſis Libero dicabatur: quibus diebus unuſquiſque ſpurciſsimis abutebatur uerbis, donec per forum id tranſueheretur membrum cui inſpectantibus omnibus, matrefamilias honeſtiſſimam, coronam neceſſe erat imponere. Sic deus is propitiabatur, ad ſeminum prouentus: ſic ab agnis faſcinatio auerruncabatur. Vnde opinor turpi membro impoſitum nomẽ, ut Faſcinum ab effectu diceretur. Hæc Cœlius.

FASCIOLA, *Picciola, faſcia, ἐπιδέσμιον*, parua faſcia. Hor. 2. lib. Serm. Sat. 3. Inſignia morbi, Faſciolas, cubital focalia.

FASCIS, huius faſcis, maſc. gen. *Faſcio, δέσμη*, lignorũ aliarũve rerum colligatarum congeries. Cæſ. 8. Bell. Gal. Faſces ſtramentorum ac uirgultorum. Sic Faſces calamorũ, apud Mar. lib. 14. Per tranſlationem quandoque ponitur pro onere, *ἄχθος*. nam faſces lignorum, ſeu aliarum rerum, graues ſunt portantibus.

portantibus.Vir.in Bucol.Ego hoc te fasce leuabo. Erant præterea Fasces apud Romanos magistratuū insignia,quæ illis à Lictoribus præferebantur, consulibus quidem duodeni,proconsulibus autem & prætoribus tantum seni,dictatoribus uiginti quatuor,quor scilicet utrique consuli, quorū ipse potestatem unus omnem obtineret.Ci.de Inuent.quæ flores cum fascibus mihi presto fuerunt.Fiebant autē ex betula arbore in eum usum ex Gallia in Italiam translata. Figura Fascium erat huiusmodi. Detractis ex Betula arbore uirgis,ita includebatur securis, ut acies ferri in summitate emineret,reliqua pars circūducto loro tegeretur. Quod eo consilio à maioribus fuit excogitatum, (ut docet Plutarchus in Problematibus)ut ostenderent magistratuum iram in summendo supplicio non debere esse præcipitem, eosq; fasces habere,sed tamen ligatos quiq; sine iusta caussa non deberent dissolui. Præterea si subito in aliquem magistratus exeanduisset,ut ea mora,dum uirgæ aut securis expeditur,furor ille aliqua in Parte subsideret.Duo autem uidebātur esse facinorosorum genera:quorum alterū speratur posse emendari,alterum plane est deploratum.qui igitur corrigi poterant,uirgis castigabantur: malitia uero deplorata securi amputabatur. Quoniam uero Fasces erant magistratuum insignia; factum est,ut pro ipsis etiam magistratibus ponantur.Virg.li.2.Geor.Non illum populi fasces, nō purpura regum Flexit.Hinc Summittere fasces, est auctoritatem uimq; Imperii,reuerentiæ alicuius submittere. Sic Publicola,teste Liuio lib.2.Cum populo R.acturus,eius maiestati fasces submisit,id est lictores,ceteraq; magistratus insignia à se recedere iussit,ut ueluti priuatus populi iudiciū subiret.Ad hunc etiam modum intelligendum est illud Pli. lib.7.cap.30.Cn.Pompeius confecto Mithridatico bello, intraturus Possidonii sapientiæ professione clari domum, fores percuti de more à lictore uetuit,& fasces lictorios ianuæ submisit is,cui se oriens,occidensq; submiserat, id est lictores suos ad ianuā subsistere iussit, ut ueluti priuatus familiariter cum Possidonio colloqueretur. Fasces autē submittebat minor magistratus,cum occurreret maiori. quod uidetur significare Cicero in Bruto.

FASELVS,pen.pr.siue Phaselus,φάσηλος,Straboni & Appiano nauigii genus fuit mistam habens formam ex oneraria, & longa triremi,quod tam uelis quàm remis agi poterat. Nonius Faselum interpretatur nauigium Campanum. Sunt tamen qui in Pamphilia primum inuentum esse,& Phaselide oppido nomen accepisse existiment.Vir.4.Geor.Et circum pictis uehitur sua rura phaselis.Sal.lib.3.hist. Et forte in nauigando cohors una grandi phaselo uecta,à ceteris deerrauit.Vide latius infra in dictione Phaselus.

FASTIDIES,αἱ ἔνδικοι,δικάσιμοι ἡμέραι,dicti sunt,quibus sine piaculo prætoribus licebat tria uerba fari, scilicet do,dico,addico,& Nefasti,quibus non licebat fari.Cice.in Ver. eximere dies de fastis.Oui.lib.1.Fast. Ille nefastus erit, per quem tria uerba silentur: Fastus erit,per quem lege licebit agi.Fasti etiam libri erant,in quibus totius anni res populo R.scriptæ continebantur,& caussę festiuitatum explicabantur,quales sunt libri illi quos Ouid.ad imitationē Callimachi de caussis festorum conscripsit: quorum argumentum ipse explicat lib.1.Fast.his uersibus.Sacra recognosces annalibus eruta priscis, Et quo sit merito quæq; notata dies.Inuenies illic & festa domestica uobis: Sæpe tibi pater est: sæpe legendus auus. Pro eodem etiam legimus Fastus,huius Fastus,per quartam decli.Luca.lib.10.Nec meus Eudoxi uincetur fastibus annus.Et ut auctor est Priscianus, eadem forma dicitur Fastus,uel Fasti,qua Senatus, uel Senati,Ornatus,uel Ornati,Apparatus,uel ti, Ante tempora Appi Cæci Romani fastos non habebant,paucíq; sciebant, posset lege agi,necne,donec Cn.Flauius Apii scriba,compilatis patroni scriniis,fastos populo publice legendos proposuit:quod adeo gratum populo R.extitit,ut illum primū tribunum plebis,deinde etiam Aedilem cur.designarint. Fastus uero pro superbia,τῦφος,semper est quartæ: & est proprie indigna sui ipsius per superbiam existimatio, cum contemptu aliorum.Pli.lib.11.cap.37. Hæc maxime indicant fastus.Idem lib.9.cap.35.Superbo simul ac procaci fastu.

FASTOSVS,a,um,qui magno fastu alterum contemnit. Marti. lib.10.

FASTIDIO,dis,pen.pr.diui,ditum,à fastu fit, *Hauer in fastidio, fastidire*.nam propie fastidire est,cum fastu quodā cōtemnere.ἀποστρέφομαι,cum accusatiuo,δυσχεραίνω,παρόπτομαι. Vir. 2.Ecl.Inuenies alium,si te hic fastidit Alexis. Dicitur etiam de stomacho,cum cibum aliquem respuit: construiturq; sæpissime cum accusatiuo,interdum etiam cum genitiuo.Horat.in Ser.Num esuriens fastidis omnia, præter Pauonem, Rhombumq;? Plau.in Aul.fastidit mei.Lucil.lib.7.Difficiles sumus,fastidimus bonorum.

FASTIDIOSE.Cic.1.de Orat. Quàm diligenter,quàm sæpe fastidiose iudicamus? Idem 2.de Orat.Nolo dicere de tam suaui homine fastidiosus.

FASTIDIOSVS,qui omnia fastidit,δύσκολος,ὑπερκέμπτος.Ci. de Clar.Orat.Antonius,facilis in caussis recipiendis erat, fastidiosior Crassus.

FASTIDITVS,παροφθείς,fastidio habitus. Lucan.Pars magna Senatus Fastidita iacet.Pl.in Præf.Res ardua uetustis nouitatem dare,obsoletis nitorem,fastiditas gratiam.Verba fastidita repellere,Oui.4.de Pont.

FASTIDIVM,dii,*Fastidio,tedio, sprezzamento*,καταφρόνησις,cōtemptus,atque etiam tædium.Cic.12.Philip.Si essent arrogantes,non possem ferre fastidium.Quinct.lib.9.c.3.Quotidiani sermonis fastidium leuat. Fastidium meum,quo ego alios fastidio: fastidium mei,quo ab aliis fastidior. Quinctilianus: Ceu mulier omnibus exposita mortalibus, uanitatem fastidio mei despectūq; captauit.Plin.lib.7.cap.6.Fastidium in cibis,redundatio stomachi,indicia sunt hominis inchoati.

FASTIGIO,as,*Aguzzare,tirare in punta*,ὀξύνω,acumino, & quasi in fastigium erigo.Pli lib.18.ca.7.Frumenta hieme in herba sunt,uerno tempore fastigiantur in stipulum, quæ sunt hyberni temporis. Sic dicimus Fastigiatum in metam:quod summa sui parte acutius quam ima, metæ habet similitudinem: & Fastigatum in mucronem,quod summa sui parte cuspidata mucronem refert.Liu.37.Ipse collis est in modum metæ in acutum cacumen à fundo satis lato fastigiatus. Pro eodem etiam legimus Fastigo,as,Sili.lib.5. Mediamq; per aluum Sensim fastigans. Apud Cæsarem Collis leuiter fastigatus.

FASTIGATIO.Pli.lib.17.cap.14.Vt fastigatio læui descendat cuneo.

FASTIGIVM,gii,*Fastigio, sommità,acutezza*,κολοφών,altitudo & summitas operis,quæ a latitudine surgere incipiens,paulatim tollitur in acumen. Hinc illam formam in quacunque re,Fastigium,κορυφὴν,dixere.Virg.lib.1.Aen. Et fastigia suspicit urbis.Quandoque est,quod uulgus Statum uocat. Vnde apud Liuium,Ciues eiusdem fastigii, id est eiusdem status, fortis,conditionis,aut dignitatis.Curtius: Humanum fastigium exceditis: humanæ conditionis modum.Hinc Attollere fastigium,id est augere nomen,existimationēq;. Quandoque accipitur pro profunditate,siue altitudine.Virg.lib. 2.Geor.Forsitan & scrobibus quæ sint fastigia,quæras. Per translationem pro cuiuslibet rei fine & extrema manu,quæ operi imponitur.Cic.lib.3.Offi.Operi inchoato, prope tamen absoluto,tanquam fastigium imponimus. Tracta est metaphora à ratione ædificiorum, quibus acuminatum illud tectum,quod proprie Fastigium uocatur, ultimo loco imponitur.

FATALIS,le,πεπρωμένον,quicquid nobis ex fato debetur.Ci. 3.de Diui.Si possunt prouideri,quia certa sunt & fatalia:diuinatio nulla. Fatale remedium.Val.lib.1. Fatalis remedii opem impetraturam se credidit. Accipitur nonnunquam Fatalis pro eo,quod fatum,id est mortem affert.inde Fatalem ensem dicimus,& Fatale cicutæ poculum.

FATALITER aduerb.Cic.2.de Diu.Omnia quæ fiunt, quæq; futura sunt ex omni æternitate definita dicis esse fataliter.

FATEOR,teris,fassus,*Confessare*,ἀνομολογοῦμαι,σύμφημι, confiteor.Mart.lib.5.Ingeniū,studiumq; tibi,moresq;,genusq;. Sunt equitis,fateor,cetera plebis habes.Seruius inquit,fateri esse coactorum,& culpabilium.Virg.4. Aen. Anna(fatebor enim)miseri post fata Sichæi.Donatus item,Fateri,nō testis est,sed rei.Ter.in Eun.Non potest sine malo fateri,uideo.Cic.3.Tusc.Vt uictum se quandoque esse fateatur.

FATICANVS,ni,pen.cor.qui fata canit, id est futura prædicit. Ouid.9.Meta. Hæc ubi faticano uenturi præscia dixit ore Themis.

FATICINVS,ni,idem.Ouid.15.Meta.

FATIDICVS,ci,ἔνθεος,μάντις,λόγιος,qui nobis fata, id est decreta deorum exponit.unde Fatidici libri,qui continent fata populorum,quales erant Romæ Sibyllini libri,qui & ab historicis.fatales appellantur. Fatidici uates,& Fatidica Māto nominantur,quoniam erat fatiloqua, id est futurorū uaticinatrix.Virg.8.Aen.Vatis fatidicæ,cecinit quæ prima futuros Aeneadas magnos.

FATIFER,a,um,μόρσιμος,mortiferum,quasi fatum,id est mortem afferens.Virg.8.Aen.Fatiferum ensem.

FATILOQVVS,fatidicus.Liu.3.Venerabilior diuinitate Credita Carmentæ matris,quam fatiloquam miratæ hæ gētes fuerant.

FATIGO,gas,*Faticare*,καταπονῶ,καματόω,lasso, siue ad lassitudinem perduco: quasi fatim ago.est autem Fatim, ualde. Virg.

Virg.lib.5.Velutes iaculo ceruos,cursuq; fatigat.Aliquãdo percutio.Vir.9.Aen.Versaq; iuuẽcũ Terga fatigamus hasta. Aliquãdo perturbo,cõmoueo,ut Quæ mare nunc, terrasq; metu cœlũq; fatigat. Aliquãdo excito.Idem:Sociosq; fatigat:Præcipites uigilare uiri.Aliquãdo cohibeo.Ci.l.3.Off. Qui non uerbis suor,sed uinculis & carcere fatigandi.

FATIM, *Copiosamente*, ἀφθόνως, abunde,copiose, à quo Affatim, eiusdem significationis: & Fatisco,& Fatigo.

FATISCO,is,ere, χαίνω, est abundanter aperiri,quasi fatim hiscere.Virg.1.Aen.Accipiunt inimicum imbrem,rimisq; fatiscunt.Vbi Seruius: Fatiscunt,abundanter aperiuntur: Fatim enim,abundanter ueteres dixerunt: unde & affatim:hiscere autem aperiri. Fatiscor à fateor deduci, notauit Gell. lib.17.cap.2.ex Q.Claudii Ann.lib.2.Fatiscere etiam accipitur pro deficere.Col.lib.5.cap.14.Omni solo,quod prædictorum leguminum segetibus fatiscit, una præsens medicina est,ut stercore adiuues.Virg.2.Georg.- Ne puluere uictis fatiscat.

FATOR,faris,multũ loquor.est enim frequẽt.à uerbo Fari. Fes.

FATVA,Deæ cuiusdam nomen erat ,cui à Romanis matronis in operto sacra fiebant nocturno tempore: Viri autem tanta cura ab eius sacris arcebantur,ut,uel in ædem eius inspexisse,capitale haberetur,Rationem affert Macrob.li.1. Sat. cap.12. Fatuam,dum inter homines ageret, Fauni uxorem fuisse tanta pudicitia,ut perpetuo gynæcio,id est mulierum conclaui inclusa , nullum unquam uirum , præter maritum aspexerit.Varro eandem esse existimat,quæ & Telluris , & Terræ nomine à Romanis colebatur.Fatuæ autem nomen à fando deductum uolunt: quòd infantes partu editi , non prius uocem edunt,quàm terram attigerint. Eadem & Bona Dea uocata est: quòd omnium nobis ad uictum bonorũ caussa est: & Fauna,quòd omni usui animantium fauet: & Ops,quòd ipsius ope uita constat.

FATVITAS,atis, *SciocheZZa*, ἀνοία, stultitia,stoliditas. Cic.ad Att.lib.11.Ego huius miserrima fatuitate conflictor. Idem 2.de Inuent.Inertiam,negligentiam , fatuitatem nominari oportere.

FATVM,ti, *Fato*, εἱμαρμένη, τὸ πεπρωμένον , à participio Fatus, teste Prisciano,deducitur,quòd Fatum nihil aliud sit,quam dictum & iussum diuinum.Cic.lib.1.de Diuin. Fieri igitur, omnia a fato,ratio cogit fateri . Fatum autem id appello quod Græci εἱμαρμένην,id est ordinem,seriemq; caussarũ, cum caussæ caussa nexa,rẽ ex se gignat.ea est ex omni æternitate fluens ueritas sempiterna. Chrysippus,referẽte Gellio,definit Fatum esse,sempiternam quandam, & indeclinabilem rerum seriem.Seneca in Quæst.nat. Quid intelligis fatum? Existimo necessitatem rerum omniũ actionumq; quam nulla uis rumpat. Apud poetas Fatum quandoque capitur pro natura,ut docet Gell.lib.13.cap.1.Exponens hunc locũ Ciceronis ex prima Phil. Multa autem impendere uidẽtur præter naturam etiam,præterq; fatum.Virg.4.Aenei. Nam quia nec fato,merita,nec morte peribat. Quandoque pro oraculo quod dii fantur.Virg.lib.5.Aen. Oblitus fatorum, Italasne capesseret oras.Quandoque pro morte.Pli.in Paneg.In principe,qui electo successore fato concessit.

FATVVS, *SenZa sapore, sciocco,balordo*, ἄχολος , idem quod insipidus,& proprie de cibis dicitur , qui cum non sapiunt , fatui dicuntur.Mart.in Distichis:Vt sapiant fatuæ fabrorum prãdia betæ,O quam sæpe petet uina piperq; coquus.Quoties autem ad homines transfertur,idem est quod insipiens , uel insulsus.Ter.in Eun.Fatuus est,insulsus,tardus . Vbi Donatus: Fatuus,inepta loquẽs: à fando fatuus dicitur. Inde Fauni fatui,& Nymphæ fatuæ dictæ sunt.Et iterum,Fatui sunt, qui uerbis & dictis stulti sunt: Insulsi uero corde & animo. Fatuus à fando,inquit Varro,qui fatur,quod puer primo fatur,id est qui inepta loquitur.Cic.3.de Orato.Hoc præceptum est magis monitoris nõ fatui, quàm eruditi magistri.

FATVOR,aris, ὑθλέω, ληρολογῶ, idem quod ineptire. Seneca de Morte Claudii: Audi me,& desine fatuari . Nonnunquã idem est quod diuino furore corripi.Iustinus lib.43. Fauno fuit uxor nomine Fatua,quæ assiduo diuino spiritu impleta uelut per furorem futura prænonciabat , unde adhuc qui inspirari solent,Fatuari dicuntur.

FATVCLVS,qui & Faunus dictus est, Pici Latinorum regis filius fuit,cuius uxor Fatua,uel Fauna dicta fuit. Vide Seruiũ in illud Virg.7.Aen.Hunc Fauno & nympha genitum Laurente.

FAVENTIA,urbs Italiæ,hodie Faenza,incolæ Fauentini.Plin. lib.3.cap.15.

FAVEO,es,faui,fautum, *Fauoreggiare* , προσίθεμαι , συμπράττω, alicubi bene cupio.Ter.in Eun. Illi faueo uirgini . Fauere etiam tacere est.Ter.in And.Fauete , adeste æquo animo. Fauere faucibus,antiqui dixerunt pro silere.Cic.3.de Diui. Qui silentio nocturno fauent faucibus. Loquitur de gallis.Pro eodem,Fauete linguis.Ouid.15.Met. Animis linguisq; fauete.Virg.5.Aenei.Ore fauete omnes.Vbi Seruius , Fauet ore quis per taciturnitatem.Fauetur,impersonaliter.Cice. 2.de Orat.Hominum studiis,ceteris commodandi,fauetur. Ventis fauentibus nauigare,Ouid.15.Met.

FAVII,antea Fouii,à familiæ autore dicti,qui ex ea natus,cũ qua Hercules in fouea concubuit . alii putant ita uocatum, quòd primus ostenderit,quemadmodum ursi, & lupi foueis caperentur.utcunque sit,constat à fouea dictos fuisse. unde Fouii non Faui primum dicti.

FAVILLA,læ, *Fauilla*, αἰθάλη , proprie scintilla igne destituta, quanquam etiam indifferenter pro quouis cinere accipitur. Pli.lib.36.cap.25.Idem lib.18.cap.35. Contectus ignis à se fauillã discutit.Scintilla, σπινθὴρ, uero proprie est , quæ è silice,cum is cæditur,exilire solet.Virg.lib.1.Aen. Silicis scintillam excudit Achates.

FAVISSAE, θησαυροὶ, cellæ quædam in area Capitolina,ubi reponi solebant signa,& thesauri,& alia quędam religiosa donariis consecrata.Gell.lib.2.cap.10.Dictæ Fauissæ,quod in eis flata signataq; pecunia conderetur. unde & à priscis Latinis Flauissas dictas fuisse comperitur, quas Gręci Thesauros appellant.

FAVITORVM,antiqui dicebant pro fautore : quod & Nonius annotauit,citans locum Lucilii ex l.29.Fauitorem me tibi putes .

FAVNI,agrorum & siluarum dii,qui post prolitam tẽpus moriuntur,quod è terra geniti sint. Ouid.1.Met.Sunt Fauni,Satyriq;,& monticolæ Siluani.Ex quo loco apparet,alios esse Faunos,alios Satyros,& rursus alios Siluanos.

FAVNVS, φαῦνος, filius Pici & pater Latini,antiquissimus Aboriginum rex,deus post mortem habitus,qui regnauit in Latio. is genuisse fertur Faunos,Satyros,Panes,& Siluanos,rusticorum numina.

FAVONIANA,pyra rubra,à Fauonio institore dicta. Plin.lib.& cap.15.

FAVONIVS, ζέφυρος, uentus ab occasu æquinoctiali spirãs,cõtra Subsolanum,teste Pli.li.2.ca.47.à fouendo dictus, quòd cuncta fouet.est enim genitalis spiritus mundi.Ci. in Ac. Mare fauonio nascente purpureum uidetur.

FAVOR,oris,à Faueo.est uoluntas,studium, uel uox alicui bene cupientis.Ouid.in Ibin: Sit quoque(quod rarum est)solito defecta fauore Fortunæ facies inuidiosa tuæ.Pli.lib.14. cap.4.Maior fauore hominum fama.Cice.pro Rosc. Com. Quam expectationem,quod studium , quem fauorem secũ in scenam attulit Panurgus?

FAVORABILIS , gratiosus , ac fauoris plenus apud omnes. Quinct.lib.11.cap.1.Aliter pro alio dicendum est,ut quisque honestus,inuidiosus,fauorabilis erit.Dicitur etiam Fauorabilis actiue,pro eo,qui fauet. Liu.21.Antam fauorabilis populi es dictatoria inuidia petit.

FAVORABILITER,plausibiliter.Quinct lib.4. Plerisque moris est,in aliquem plausibilem locum quàm maxime possint fauorabiliter excurrere.

FAVORINVS,philosophus,de quo frequens mentio apud Gel. oriundus Arelate,celebri Galliæ Narbonensis oppido.Inde in Græciam profectus,sub Dione Philosophiæ operam dedit.Hic tria præcipue in se solebat admirari: quòd , Gallus cum esset,Græcissaret: cumq; eunuchus esset,in adulterii tamen suspicionem aliquibus ueniret : & cum imperatorem inimicum haberet,adhuc tamen uiueret . erat enim Adriano Cæsari infensissimus. Hæc ex Philostrato.

FAVSTIANVM VINVM,quod in mediis collibus Falerni agri gignebatur.Nam quod in summis iugis , Gauranum uocabant: quod in mediis collibus,Faustianum: quod in ima radice,Falernum,Pli.lib.14.cap.6.

FAVSTVLVS,pastor,Remi & Romuli nutritor.Liu.lib.1.

FAVSTE,feliciter.Cic.pro Mur.Sum precatus , ut ea res fauste,feliciter,prospere eueniret.

FAVSTITAS,tatis,pro felicitate εὐτυχία,apud Hora.4.Carm. Ode 5.

FAVSTVS,a,um,à fauore, εὐτυχὴς, prosperum ac felicem significat,cui fortuna fauet.Terẽt.in And. O faustum & felicem hunc diem.

FAVTOR,qui alteri bene cupit.Cice.pro Plan. Multi fautores laudis tuæ. Fautrix: Ci.pro Plan.nostra illa fautrix suorum regio.

FAVVS,apum cellulæ: à fouendo,quòd in his sobolem foueãt. Virg.4.Georg.Prima fauis ponunt fundamina.Plaut.Meus fauulus.

FAVX,cis,uel potius in plu.num.Fauces.num singularis numerus raro est in usu. λάρυγξ,superior pars gulæ mẽto propinqua,sed interior ubi os angustatur.Pli.lib.11. Summũ gulæ

fauces

fauces uocantur, postremum stomachus. Cice. 5. Tuscu. Has imagines loqui uolunt: quod fieri nec sine lingua, nec sine palato, nec sine faciũ, larerumve & pulmonũ ui & figura potest. Fauces per translationem dicuntur, stricti ingressus uallium, seu alterius loci: ut, Fauces Orci. Virg. 6. Aen. Vestibulum ante ipsum, primisq; in faucibus Orci.

Fax, cis, *Face*, δᾴς, fustis incisus, & cera, uel oleo inunctus, ac compositus ad lumen faciendum: fitq; præcipue ex arundinibus aridis, & picei generis arboribus: cuiusmodi sunt teda, & Larix. Varro de Vita populi R. lib. 2. Cum à noua nupta ignis in face afferretur, de foco eius sumptus, fax ex pinu ablata esset, ut eam puer ingenuus afferret. Per translationem accipitur pro incitatore, & auctore alicuius facinoris. Pli. in epist. Theophanes, fax accusationis, & origo. Ci. pro Domo: Nonne senatui prouidendum fuit, ne in hanc tãtam materiam sedirionis ista funesta fax seditionis adheresceret? Addere faces alicui, est eum incitare, incendere, inflammare ad aliquid agendum. Tacit. lib. 17. Flagrantibus iam militum animis ueluti faces addiderat Mæuius. Primã facem, noctis principium uocitabant, quòd tum primũ uti facere incipiamus: Gell. Cum iam prima fax noctis, & densiores esse tenebræ cœpissent, discessimus. Facem in nuptiis præferre solebant, siue ad obseruandam antiquam consuetudinem, quòd nõ nisi noctu duci nouas nuptas à sponsis mos erat: siue in honorem Cereris, quæ facem in quæranda Proserpina gestauerat: siue ut noua nupta ignem, & aquã, quæ duo sunt in uita maxime necessaria, cum uiro communicare uideretur. etenim aqua quoque aspergi solebat, ut casta puraq; ad sponsum duceretur.

Faxo, is, pro faciam. Virg. li. 12. Ego sidera faxo Firma manu. Verbum est defectiuum, quod rantum habet futurum indicatiui, nec id omnino integrum, ad hunc modum Faxo, is, it, & in numero plurali Faxunt: & in futuro optatiui, & præsenti subiunctiui, Faxim, is, it, faximus, itis, faxint. Teren. in Heaut. Vtinam Dii faxint. Ennius apud Cic. de Sen. Nemo me lacrymis decoret, nec funera faxit.

F ANTE E

Febricito, tas, πυρέττω, febre laboro. Col. lib. 7.

Febricula, læ, πυρέτιον, parua febris. Planc. Cic. lib. 10. fam. Ex labore in febriculam incidit assiduam, & satis molestã.

Febriculosus, cum multa febri. Gell. Morbus febriculosus.

Febrilis, le, ad febrẽ pertinens. Apul. Ardore æstuãs febrili.

Febrio, is, iui, itum, πυρέττω, febrem patior. Cels. lib. 6. ca. 11. Potiones, si febriat puer, aquæ.

Febris, febris, *Febre*, πυρετὸς, à feruitate morbi, uel (ut Seruius docet) à feruore: est intemperies calida totius corporis. Cic. ad Tironem: Is mihi nunciauit te plane febri carere. Febres periodicæ, quæ stati temporis periodo accedunt & recedunt, ut quotidianæ, tertianæ, quartanæ. Pli. li. 20. ca. 3. Adalligata febribus, quas Græci Periodicas uocant. Sunt & alia febrium genera, quæ ex libro Galeni, de Febribus petenda relinquimus.

Februa, orum, καθάρματα, dicebantur, quæ purgamenti caussa in quibuscunque sacrificiis adhibebãtur. Pli. Priscis temporibus opinio obtinuit, Februa esse omnia, quibus malefactorum conscientiæ purgarentur. Ouid. 2. Fast. Februa Romani dixere piamina patres.

Februarius mensis dictus, quòd tum, idest extremo anni mẽse, populus februaretur, i. purgaretur. per duodecim enim dies continuos Februarii celebrabantur Februa: hisq; diebus pro impetrãda mortuorum manibus quiete, omnis populus piaculis, sacrificiisq; circa sepulcra accẽsis facibus cæreisq; intentus erat. Et Iuno Februata, siue Februalis, quòd ei hoc mense sacra fiebant.

Februo, as, lustro, purgo, *Purgare*, καθαιρέω, ἁγνίζω, à ferueo, hoc enim adolendo, & flammis feruentibus fieri solebat. uel à Sabinorum lingua, qui Februm purgamentũ dicunt. Varro de uita populi R. in eorum enim sacris liba cum sint facta, incerni solent farris semine, ac dicere, se ea februare, id est pura facere.

Februus, ᾅδης, dictus est Pluto, Inferorum Deus, quòd ei mẽse Februario sacrificaretur. Macrob. lib. 1. Sat.

Feciales, *Araldi*, φητιαλεῖς Plut. dicti à faciendo, (ut auctore est Festus) quòd belli pacisq; faciẽdæ penes eos ius erat. neque enim licebat bellũ alicui inferre, nisi hi & iusta caussa susceptum declarauissent, & prius induxissent. Varro. itaque bella tarde, & nulla temeritate suscipiebant: quòd bellum nullum, nisi pium, putabant geri oportere. Et priusquã indiceretur bellum iis, à quibus iniurias factas sciebant, Feciales legatos res repetitum mittebant quatuor, quos Oratores uocabant. Cic. 7. in Verr. Habemus hominem in Fecialium manibus educatum, unum præter ceteros in publicis religionibus fœderum sanctum ac diligentem. Fecialis, & hoc ale. Cic. 1. Offi. Belli æquitas sanctissime feciali populi R. iure præscripta est.

Fel, fellis, *Fele*, χολὴ, humor flauus in corpore, in sima hepatis parte, in uesicula quadam contentus, quàm Cistulam fellis appellant. Humor autem ipse à medicis Flaua bilis appellatur. Cic. de Diuin. Gallinaceũ fel. Aliquãdo Fel, quòd sit amarissimus humor, pro animi amaritudine ponitur. Plaut. in Truc. In melle sunt linguæ sitæ uestræ, atque orationes, Corda in felle sunt sita. Fel terræ genus herbæ (quæ & Centaurion, teste Pli. lib. 5. cap. 6.) propter amaritudinẽ summam appellatur.

Felleus, a, um, Pli. lib. 26. cap. 12. Sudores felleos mouent.

Felis, huius felis, masc. gen. *Gatto*, αἴλουρος, animal quadrupes, quod nobiscum in domibus tenemus ad murium uenatum. Pli. lib. 10. cap. 73. Feles quo silentio, quam leuibus uestigiis quàm multo speculatu musculos exiliunt. Varr. lib. 3. Parietes tectorio leuigant, ne felis aliave bestia introire ad nocendum possit. De animalis huius natura sic scribit Aelia. lib. 7. cap. 40. Vt ex felibus mas est libidinosissimus, sic amantissima catulorum femina: quæ uenereum iccirco maris consuetudinem refugit, quòd is calidissimum, ignisq; simile semen emittat, genitale ut feminæ adurat. eiusce rei mas non ignarus, communes catulos interimit. hæc autem nouorum catulorum desiderio permota, eius libidini morem gerit. Quòd autem ab omni tetro odore feles abhorreant, eo excrementa sua, fossa prius facta, in terra occulrant. Hæc ille. Sunt & feles feræ, domesticis aliquanto maiores, pelle nigris maculis uariegata, ex quibus domesticum nostrum animal uidetur propagatum.

Felicitas, atis, εὐδαιμονία, prosperitas. Cic. pro Font. Præcipere Ex eò genere homines, quorum industria, uirtus, felicitas cognita in re militari sit, diligenter uobis retinendos existimetis. Felicitas terræ, fœcunditas, fertilitas, apud Pli. in epist. Erat & dea apud Romanos hoc nomine, cui ad impetrandum prosperos rerum institutarũ successus sacra fiebant. August. 4. Ciuit. Quid felicitas? dea est, ędem accepit, atam meruit, sacra ei congrua instituta sunt.

Feliciter, εὐδαιμόνως, εὐτυχῶς, prospere, beate, fortunate. Cic. 3. de Fin. Necessario sequitur, omnes sapientes semper feliciter, absolute, fortunate uiuere. Virg. 1. Georg. Hic segetes, illic ueniunt felicius uuæ.

Felicito, as, εὐδαιμονίζω, felicem facio. Contrarium est Infelicito, infelicem reddo. Plaut. Pœn. Dii illum infelicitent omnes.

Felix, icis, *Felice, fortunato*, εὐδαίμων, μακάριος, prosper, beatus, fortunatus. Virg. 3. Aen. Viuite felices, quibus est fortuna peracta Iam sua. Interdum significat, qui scilicet alios felices reddit. Idem 5. Aen. Sis felix, nostrumq; leues quæcunque laborem. Vbi Seruius: Felix, propitia. Felix enim dicitur, & qui habet felicitatem, & qui facit esse felicem. Vnde & deos felices, uel infelices dicimus, ex rebus, quas præstãt. Idem in Daphnide: Sis bonus ò felixq; tuis. Aliquando idẽ quod utilis, siue commodus. Mart. Illa manus quondam studiorum fida meorum, Et felix domino, notaq; Cæsaribus. Aliquando fœcundus, ferax, fertilis. Virg. 2. Georg. Exiit ad cælum ramis felicibus arbos. Mart. lib. 13. Hos Amiternus ager felicibus educat hortis.

Fellico, as, *Tettare, poppare*, θηλάζω, lac exugo. Solinus in Collect. Mater pullo præbet ubera fellicanda. Forte legendum Vellicanda.

Fello, las, *Succiare, poppare*, θηλάζω, lac exugo. unde etiam ad obscenam eorum libidinem transfertur, qui uirilia intra os recipiunt, & illa perinde ac papillas exugunt.

Felsina, urbs Italiæ, postea Bononia appellata. Pli. cap. 15. lib. 3.

Femen, inis, μηρὸς, Femur. Proprie tamen Femina, teste Valla lib. 4. sunt interiores partes, Femora exteriores: femina posteriores, femora anteriores. Pli. lib. 11. sic de apibus scribit: Prioribus pedibus femina onerant, propter id natura scabra. Et lib. 28. Femina atteri equitatu, notum est. Femina enim interiora equitando atteruntur, non exteriora. Lucret. lib. 4. Ideo fastigia posse Surarum ac feminum pedibus fundata plicari. Hinc Apuleius finxit uocabulum, Interfemineum, pro pudendis muliebribus, ueluti positis inter femina. Col. lib. 7. Vtile sub femina manum subiicere, ne ad huiusmodi tactum postmodum pauescãt. Existimat Seruius Femen in nominatiuo non reperiri: Priscianus docet esse in raro usu. Femina etiam inferiores partes significant: nam à flexu dicta uidentur. ubi igitur iunctura cum flexu pedis est, Femina dicuntur. Plaut. in Asin. Asinos uetulos, quibus obtritæ ad femina erant ungulæ. Colu. lib. 6. Femina secari & interdum inuri solent. Cic. de Nat. Redundans pedibus, feminibus, cruribus.

FEMORALIA, περιζώματα, pro uerêdorum segminibus. Suet. de Aug. hieme thorace laneo, & femoralibus, & tibialibus muniebatur.

FEMUR, oris, μηρὸς, quod & Femor dicitur, secundum Phocam à ferendo, quòd his præcipue partibus sustinetur animal atque feratur. Vide Femen. Liu. 54. Scipionis femur tragula confixum. Ci. de Cla. Orat. Frons non percussa, non femur.

FENESTRA, stræ, θυρὶς, ἀπὸ τοῦ φαίνειν, lucere. Fit enim ad lucem reddendam. Oui. Qua lumen thalamis parua fenestra dabat. Interdum ponitur pro aditu, & occasione. Terent. in Heaut. Hui, quantam fenestram ad nequitiam patefeceris. Cic. in Tusc. Ex partes quasi fenestræ sunt animi.

FENESTRATUS, ta, tum, apertum. Plaut. Nulla fenestratior domus.

FENESTRO, as, fenestras aperio Pli. lib. 11. cap. 37.

FENESTELLA, Finestrella, θυρίδιον, & Fenestricula, dimin. à fenestra. Col. lib. 1. cap. 6. Granaria modicis fenestellis Aquilonibus inspirentur. Est etiam Fenestella nomen proprium historici, sæpius à Plinio citati, qui nouissimo tempore Ti. Cæsaris claruit. Fenestella item alius, cuius de magistratibus Romanorum liber extat.

FERABITES, pen. pro. dicitur agrestis. Sisenna apud Nonium: Partim ferabite, partim lauru ac piuu abundant.

FERACITAS, tatis, ἀφορία. Col. lib. 3. cap. 2.

FERAE, arum, θῆρες, à ferendo, quòd cum impetu, & sine ratione ferantur: aut quòd naturali utantur libertate, & pro desiderio ferantur. Proprie autem Feræ dicuntur, quæ ferocitatem habent: ut leones, pardi, lupi: quæ ubi mansuefactæ sunt, cicures appellantur. Ouid. in epist. Ariad. Mitius inueni, quàm te genus omne ferarum. Interdum Feræ significatio latius extenditur, ut omnis fere bruta terrestria complectatur. Cic. 1. Offi. Expertes rationis & orationis feræ.

FERALIA, orum, νεκύσια, feriæ Romanorum, diis manibus sacratæ, à ferendis ad tumulum epulis. Ouid. 2. Fast. Hàc, quia iusta ferunt, dixere Feralia lucem. Vltima placandis Manibus illa fuit. Cic. Att. lib. 7.

FERALIS, le, Mortale, crudele, θανάσιμος, νεκρικὸς, ὀλέθριος, funestum, dirum, exitiale, à Feralibus ducibus, quibus epulæ in mortuorum sepulcra inferebantur. Vir. 4. Aen. Ferali carmine bubo Visa queri. Generaliter dicitur de omni re ad mortuos pertinente. unde Ferales uittæ, funeri accommodatæ. Ferali amicula, uestimenta, quibus cadauera defunctorum uestita sepulcro conduntur. Feralis fœdera, Tedæ ferales, & Arma feralia, mortifera. Ferialis cultus, pro funebri & lugubri. Feralis arbor. Pli. lib. 16. cap. 10. Picea: feralis arbor, & funebri indicio ad fores posita. Ferales præcones, quos ante ambulones atratos Latine appellare possumus, ex quorum grege sunt funerum indictores. Budæus.

FERAX, cis, ἄφορος, fertilis, fœcundus. Plaut. in Epid. Nullum agrum opinor in agro Attico æque feracem. Cic. de Inuen. Agri sunt feraces.

FERCULUM, Viuande, παρατιθέμενον, παραφερόμενον, teste Nonio est missus cibi, ita dictus, quòd ad mẽsam inferatur. Horat. 2. Ser. Sat. 2. Multaq; de magna superessent fercula cena. Aliquando pro gestamine, quo põps deferri solet. Suet. in Cæsare. Pontico triumpho, inter pompæ fercula trium uerborum prætulit titulum, VENI, VIDI, VICI, id est, inter pompæ triumphalis gestamina quo nomine continẽtur simulacra oppidorum, spolia hostium, coronæ, machinæ, & id genus alia. Acron docet, Fercula, esse pulpita, in quibus deorum simulacra reponebantur: quia in pompa Circensi huiusmodi simulacra deorum ferebant. Cic. lib. 1. Offi. Cauendum est, ne tarditatibus utamur in ingressu molliotibus ac similes pomparum ferculis esse uideamur.

FERE, Quasi, παρὰ μικρὸν, σχεδὸν, idem quod pene: ut, Fere hominem occidisti: id est, parum abfuit, quin hominem occideris. Fere pro plerunque. Ter. Phor. Pauper, cui opera uita erat, ruri fere se continebat. Quinct. lib. 2. ca. 5. Fere minus ualent præcepta, quàm experimenta. Interdum ita construitur, ut intelligatur quædã uniuersitas. Quinct. Hæ fere sunt emendate loquendi scribendiq; partes, id est fere omnes. Cic. de Amic. Memini in eum sermonem incidere, qui tum fere erat in ore.

FERENTARII, orum, ἀκροβολισταὶ, leuis armaturæ milites: à ferendo auxilio: excursu leues, armis grauibus non impediti, sed ense & telis tantum instructi. Hęc Nonius. Varro autem Ferentarios uocat milites, qui fundis, lapidibusq; pugnabant: quę tela feruntur, non tenentur. Sal. in Catil. Postquã eo uentum est, unde à ferẽtariis prœlium committi posset. Hi & Velites uocabantur, ut inquit Festus: quòd uestiti inermes sequerentur exercitum.

FERENTINUM, pen. pr. φερεντία, Ptolemæo oppidum est Tuscorum, iuxta Fesulas, incolæ Ferentini. Plin. lib. 3. cap. 5. & Mela lib. 2. Ferentinates autem Latii populi sunt, apud eundem Pli. loco iam citato Ser. lib. 4.

FEREOLA, læ, uitis cuiusdam genus est apud Col. lib. 3. cap. 2.

FERETRIUS, dictus Iuppiter, non à pace ferenda (ut quibusdã uisum) sed à ferendis spoliis. nam Romulus, deuictis Ceninensibus, hostium spolia ferculo ad id facto in Capitolium detulit, ibiq; ex quercu suspensa, Ioui consecrauit, eodemq; in loco Ioui Feretrio templum condidit, auctorq; fuit posteris, ut eo capta ex hostibus spolia deferrent. Bina postea inter tot annos, tot bella, opima parta sunt spolia. Liui. li. 1.

FERETRUM, tri, pe. cor. Bara, cataletto, lectus, uel aliud, quo mortuus efferri solet. alio nomine Capulus, à capiendo. Pli. lib. 7. cap. 52. Varro quoque auctor est, xx. uiris agros diuidentibus Capuæ, quendam, qui efferretur feretro, domum remeasse pedibus. Feretra item dicebantur, quibus fercula spoliave in pompis gestabantur. Liui. 1. Spolia ducis suspensa, fabricato ad id apte feretro.

FERIAE, arum, Ferie, giorni quieti, ἑορταὶ, τελεταὶ, dies cessationum ab opere: dicti, uel à feriendis uictimis, uel ab epulis ferendis: in his enim epulæ fiebant ex pecorum, frugumq; prouentibus. Cic. 2. de Leg. Feriis iurgia amouento. Festus: Ferias antiqui festa uocabant: & aliæ erant sine die festo, ut nundinæ: aliæ cum festo, ut Saturnalia: quibus adiungebantur epulationes ex prouentu fœtus pecorum, frugumq;. Feriarum apud antiquos multa erant genera, quæ polluti dicebantur, si in iis aliquod opus fieret. Erant enim inter ferias, aliæ publicæ, aliæ familiis quibusdam proprię. Feriarum publicarum quatuor erant genera, ut docet Macr. lib. 1. Saty. cap. 16. Statiuæ, uniuerso populo communes, quæ certis & constitutis diebus fiebant, in quibus præcipue seruabantur Agonalia, Carmentalia, Lupercalia. Conceptiuæ, quæ quotannis à magistratibus uel sacerdotibus concipiebantur in certos, siue incertos dies, ut sunt Latinæ, Sementinæ, Paganalia, Compitalia. Cice. 1 de Nat. Deo. Cum feriis Latinis ad eum ipsius rogatu accersituq; uenissem. Imperatiuę, quas consules, uel prætores pro arbitrio indicebant, extra ordinem, pro salute reip. aut principis, aut ob rem feliciter gestam. Nundinæ, paganorum erant ac rusticorum, quibus ad negociũ & merces conueniebant. Erant prætetea propriæ familiarium feriæ, quas quæque familia ex usu domesticæ celebritatis obseruabat, ut Claudiæ, feriæ, & Aemilię. Item singulorum, ut natalium dierum, quæ Natalicię dicuntur, & fulgurum, & funerum expiationes. A feriis festi dies dicti Feriati, id est in quibus feriæ celebrabantur. Vide Ferio, as.

FERINA, absolute aliquando usurpatum: & subintelligitur caro. Virg. 1. Aen.

FERINUS, a, um, quod ferarum. Cice. 1. de Inuent. Fuit quoddam tempus, cum homines sibi uictu ferino uitam propagabant.

FERIO, is, ire, Ferire, παίω, τύπτω, siue præterito aut supino percutio. Virg. 9. Ecl. Occursare capro, cornu ferit ille, caueto. Ferire itẽ est sancire, firmare. unde Ferire fœdus dicimus. Virg. 10. Aen. Tarchon iungit opes, Fœdusq; ferit. Cic. pro domo: Cautiones fiebant pecuniarum, fœdera feriebantur prouinciarum. Origo inde tracta est, quòd antiqui fœdus & pacem cum hostibus ineuntes porcam saxo silice feriebant: ut constat ex lib. 1. Liuianæ historiæ. Ferire item pulsare est. Plau. in Amph. Feriam fores aperite. Ferire iugulũ est, iugulare. Ferire munere, est multare munere, seu munus emungere. Ter. Phor. Ferietur alio munere. Spectris feriuntur oculi, Cic. Cassio, lib. 15. epist. Ferire aures, pro excitare, Quinct. lib. 9. cap. 3.

FERIO, as, & Ferior, aris, deponens, Far ferie, far uacanza, σχολάζω, σχολὴν ἄγω, uaco ab opere, uel studio. Inde Feriatus, a, um, quietus, ociosus, nihil agens. Trebonius. Cic. Nũ putes feriatũ illũ à studiis futurũ. Ci. 1. de Nat. de. Deũ sic feriatũ uolumus cessatione torpere. Feriati dies, ἑορταὶ, in quibus feriæ aguntur. Pli. in epi. Sequens mẽsis cõplures dies feriatos habet. Pli. l. 18. c. 6. Malum patremfamilias, quisquis interdiu faceret, quod noctu posset, nisi in tempestate cæli: Peiorem, qui profestis diebus ageret. quod feriatis deberet.

FERITAS, tatis, FiereZZa, crudeltà, ἀγριότης, naturæ quædã asperitas contraria mansuetudini. Cæs. 8. Bel. Gal. Cultu & feritate non multum à Germanis differebant. Ci. pro Sex. Ros. Eosq; ex feritate illa ad iustitiam, mansuetudinemq; transtulerunt.

FERME, σχεδὸν, fere. Ter. in And. Iam ferme moriens me uocat. Id est, cũ parũ abesset, quin moreretur. Ponitur quãdoque pro facile. Idẽ in An. Fidelẽ haud ferme mulieres inuenias uirũ. Vbi Donatus: Ferme pro facile posuit. Pla. Pœn. Facio quod manifeste deprehẽsi mœchi haud ferme solẽt.

FERMENTESCERE, ζυμοῦσθαι, est crescere, & rarescere addito fermento: & proprie de pane dicitur. Quamuis ad terrã transferatur:

transferatur: quæ tunc fermentescere dicitur, cum densitas illa glebarum rarefit,& resoluitur. Pli.lib.28.ca.8. Cum teratur inter digitos,fermentescens. Idem lib.17.cap.2. Tellus illo modo fermentescit.

Fermento,tas,ζυμόω,fermento misceo, seu crescere facio, Plin. cum fieret panis hordeaceus ciceiculæ farinæ admixtione,fermentabatur. Transfertur etiam hoc uerbum ad terræ culturam,quæ tunc fermentari dicitur, cum rarefit, & spissæ illæ glebæ resoluuntur,& augentur, & ueluti inflantur ut farina illa subacta, & in massam redacta, intumescit addito fermento. Varro lib.1.de Re rust.ca.38. Præstare columbinum stercus,quòd calidissimum sit,& fermentare possit terram. Col.lib.2.cap.15. Terram fermentat stercus columbinum. Idem lib.4.cap.1. Vocat terram fermento intumescentem,pro fermentatam.

Fermentum,ti,*Fermento, leuatoio*,ζύμη, ζύμωμα, farina quæ subigitur prius quàm addatur sal,ad pultis modum decocta, & relicta donec acescat. dictum,quòd feruendo crescat. Pli. lib.18,cap.7. Spuma ita concreta pro fermento utuntur. Iacere in fermento,per translationem de femina dixit Plaut. in Mer.pro,inflata est,& irata. Idem in Cas. Nunc in fermẽto tota est: ita turget mihi. Fermentum, translatum ad terram,illud significat,quod glebas resoluit, tumidamq; terrã ac ratam reddit. Col.lib.4.cap.1. Repastinata humus, uelut fermento quodam intumescit.

Fero,fers,tuli,latum,φέρω,porto. Virg.lib.5. Vix illam famuli Phegeus,Sagarisq; ferebant. Aliquando tolero. Terẽt.in Heaut. Quem feret,si parentem non feret suum? Aliquando duco. Liu.lib.1. Pergit ad proximam speluncam: si forte eo uestigia ferrent. Virg.lib.6. Hinc uia tartarei,quæ fert Acherontis ad undas. Sæpe etiam pro dicere,ut cum dicimus: Sic ferunt homines: idq; tam actiue,quàm passiue,& tam personaliter quàm impersonaliter. Liu.li.1. Faustulo fuisse nomen ferunt. Ci.de Amic. Quod Tarquinium dixisse fertur. Vir.1.Aen. Quàm Iuno fertur terris magis omnibus unam Posthabita coluisse Samo. Aliquando,exhibeo. Idẽ 3.Aen. Sacra Dioneæ matri,diuisq; ferebam. Aliquando concupisco. Luca.lib.1. Fert animus caussas tantarum exponere rerum. Pro extollo. Sal. Consulares omnes sententiã eius laudant,uirtutem animi ad cælum ferunt. Pro gigno,produco. Virg.11.Aen. Si duo præterea tales Idæa tulisset Terra uiros. Pro habeo. Idem Ferre sui dederat monumentum & pignus amoris. Aliquando affero. Idẽ: Legati responsa ferunt. Aliquando confero. Idem: Quibus acer Eryx in prœlia suetus Ferre manum. Aliquando disturbo. Idẽ lib.1.Aen. Quippe ferant rapidi secum,uerrantq; per auras. Aliquando ostẽto. Idem lib.11. Captiuo siue ut se ferret in auro Venatrix. Aliquando consulo: ut, Pompeius tulit ad populum. Sic Ferre ad senatum,est senatum aliqua de re consulere. Aliquando aufero. Virg.in Daphnide: Postquam te fata tulerunt. Aliquando refero,seu recipio. Ter.in Ad. Pro labore ab his fero odium. Aliquando assequor. Idem in Eunu. Quoduis à me præmium optato. id optatum feres. Quòd si cũ hoc uerbo, Præ me, Præ te,uel Præ se, addatur, significat dicto,uel facto,uel gestu aliquid ostendo,ut, Præ te fers iram. Ci. Qui accipit iniuriam meminit,& præ se fert,idest se mentẽ persequendæ iniuriæ habere ostendit. In eundem sensum accipi solent, Præ me duco, Præ me gero. Ferre auras, est assuescere aeris uarietati,quæ obest. Virg.lib.2. Geor. Cũ semel hæ ferunt aruis,aurasq; tulerunt. Ferre tribum, ferre centuriam,prærogatiuam dicitur is,qui tribum uel centuriam habuit sibi suffragantem. Cic.pro Planc. Vna centuria prærogatiua tãtum habet auctoritatis,ut nemo unquam prior eã tulerit,quin renunciatus sit? Idem 4.Phil. An tum,unam tribum sine Curione ferre potuisses? Ferre suffragium,est suffragari. Cic. Att. Vt uniuersus populus suffragium de cæde P.Clodii ferat. Ferre sententiam,est pronunciare. Cic.pro Clu. Vos autem iudices de hominum fortunis sententiã feretis. Ferre fortunam,pro uti. Ferre expensum,est id, quod alicui dederis,in rationes referre. Cui opponitur Referre acceptum,quod est,id,quod acceperis ab aliquo, in rationes referre inter accepta. Vide Adrianum Cardinalem, qui diligentissime hæc explicuit.

Ferocio,cis,ciui,uel ferocii,ferocitum,ἀγριαίνομαι,ἀγριαίνομαι,ferox fio,uel ferociam exerceo. Gel.lib.1. Ouid. Nullis assueta iuuencus, Mox intractati more ferocit equi. Et Gel. lib.1.

Ferocia,æ,θράσος,Ferocitas. Cic.lib 6.de rep. Qui comprimit effrænatam illam ferociam. Idem de Arusp.resp. Impetum gladiatoris,ferociamq; compressi.

Ferocitas,tatis,*ferocità*,superbia,sæuitia,& (ut inquit Speusippus) excessus audaciæ,haud metuens,quę metuenda sunt. Ci.1.de Off. Equos ferocitate exultãtes domitoribus tradere solẽt. Idẽ de Sen. Infirmitas puerorum, ferocitas iuuenũ.

Ferociter,superbe. Plau.Amph. Superbi nimis ferociter legatos nostros increpãt, Liu.3. Caput Legati ferociter ostẽtantes. Idem 23. Ferocius, Cic.ad Q.fr.

Feroculus,diminutiuum. Hirtius de Bel. Afr. Quid tu miles tam feroculus es?

Feronia,æ,Φερωνία,nemorum Dea,à ferẽdis arboribus. Vir. 7.Aen. Et uiridi gaudens Feronia luco. Item urbs,sub monte Soracte,in qua eiusdem nominis dea erat.

Ferox,cis, τολμητίας, αὐθάδης,elatus,sæuus, animosus ad certandum cum altero,& uim alteri inferendam, atque nocendum. Horat. Latium ferox. Sal. Ille animo feroci negat se fusum toties Numidam pertimescere. Virg.4. Aen. Stat sonipes,& fræna ferox spumantia mandit. Plau.in Mil. Animo eram ferocior.

Ferramentum,instrumentum,ex ferro. unde Ferramenta fabrilia dicimus. Cic.1.de Nat. Quæ molitio, quæ ferramẽta, qui uectes. Col.lib.3. Cacumina fici acutissimo ferramento amputare prodest.

Ferraria,æ,subst. *Minera di ferro*, σιδηρωρυχεῖον,locus in quo ferrum foditur: ut Auraria, Argentaria, Aeraria, in quibus aurum argentum,& æs effoditur. Cæs.7.Bell. Gall. Apud eos magnæ sunt ferrariæ. Liu.34. Vectigalia magna instituit ex ferrariis,argentariisq;. Est etiam nomen urbis celeberrimę in Italia circumpadana. Item promontorium in Hispania, non procul à Carthagine noua,ita nominatum, quòd fodinas habeat ferri feracissimas. Mela lib.2.

Ferrarius,a,um,σιδηρικὸς,quod ad ferrum pertinet,ut Faber ferrarius, Fodina ferraria, Officinæ ferrariæ, Metalla ferraria. Pli.lib.34.cap.24. Ferraria aqua, qua utuntur fabri ferrarii ad extinguendum candens ferrum Pli.lib.28.c.16.

Ferreus,a,um,σιδήρεος,ex ferri materia. Pli.lib.10.cap.42. Ferreo uerberatur radio. Ferream Fabricam inuenere Cyclopes, Pli.lib.7.ca.56. Virg.3.Aen. Confixum ferrea texit Telorum seges. Idem 12.l. Ferreus ingruit imber. Translate produro,& inexorabili. Cic.ad Treb. Ferreus essem, si te non amarem. Idem Att.13. O te ferreum,qui illius periculis non moueris.

Ferratus,a,um,σιδηρόδετος,id cui ferrum inductum est,unde Ferrata spicula. Virg.li.3.Geor. Ferratos sustinet orbes.

Ferrugineus,a,um,*Di color di ruggine, ferrigno*,quod colorem habet ferri longa rubigine exesi: qui est ex ruso & nigro cõmistus,qualis est. Sunt qui uelint Ferrugineum colorem eũ esse,quem alio nomine uocamus Cæruleum, adducti, opinor,auctoritate Plauti in Mil qui eundem colorem Thalassicum uocat & ferrugineum. sed certe Plau. non iccirco uocat colorem ferrugineum Thalassicum, quòd maris colorem referat,sed quòd nautæ eiusmodi colore soleant uti in mari iubet enim ibi Palestrio, Pleusidem, qui meretricẽ abducturus erat,ferruginea ueste exornatum uenire, ut facilius persuadeat militi se esse nauclerum. Non absimilis error est eorum,qui ferrugineum arbitrantur esse colorẽ Hyacinthi: quòd Virg.4.Geor. Hyacinthos uocat Ferrugineos. Constat enim uel Ouidii testimonio, florem Hyacinthum purpurei coloris esse, utpote qui Hyacinthi pueri sanguinem,ex quo enatus fertur,dicatur referre. certum est itaque Virg. Hyacinthum non dixisse ferrugineum, quòd ferrugineum colorem imitetur,sed eadẽ ratione,qua.6.Aen. cymbam Charontis dicit esse ferrugineam, quòd scilicet funesta putabatur & luctuosa. solent enim lugentes uestibus ferruginei coloris uti: quòd is color fuscus sit,& subobscurus. sic & Virg. Hyacinthum florem uocat ferrugineum,id est lugubrem & funestum,alludens nimirum ad fabulam illam, qua fertur hunc florem ex sanguine Hyacinthi pueri ab Apolline iactu disci occisi,primum fuisse enatum. Verisimile autẽ est hunc colorem eum esse,quem supra diximus,qui scilicet ferruginis,à qua nomen habet, colorem imitatur: huncq; eundem esse,quem ueteres appellauerunt Bæticum, seu Hispanum. quod etiam non obscure ostendit, Virg.lib.9.Aen. cum uocat Ferruginem Iberam,id est Hispanicam. quo coloris genere etiã hodie nautæ Hispani, atque adeo omnes tenuiores utuntur. Constat autem, hunc colorem fuisse uilissimũ uel eo argumẽto,quòd Plaut.in loco iam citato ferrugineas uestes piscatoribus tribuit. nam cum iussisset Pleusidem aduenire exornatũ causia & palliolo ferrugineo, ut probe nauclerũ ementiretur,subdit: Atque apud hunc fenẽ omnia hæc sunt. nam is piscatores habet. Huc accedit,quòd Pli.li.19.c.6. scribit lacertas uirides ferrugineis maculis esse distinctas. Lacertæ autẽ maculas eius esse coloris, quẽ iã indicauimus, nemo dubitat, qui uel semel lacertam uiderit. Non tamen inficias iuerim, pro ea quæ est apud Latinos in distinguendis coloribus,uel ipso Plinio teste,uocabulorum inopia,colores aliqua ex parte ad hunc accedentes

etiam Ferruginis nomine fuisse appellatos. unde Claud.li. 2. de Raptu Proserpinę, uiolas etiã ferrugineas uocat. quare plurimum ab iis dissentio, qui hunc eundem faciũt cum colore cæruleo, quem alio nomine Venetũ appellãt. quorum errorem manasse arbitror ex loco Vegetii lib. 5. ca. 37. quòd ibi Vegetius nautis uideatur tribuere colorem cæruleum, siue Venetum, quibus, ut supra ostendimus, Plau assignat uestes ferrugineas. arbitrati sunt itaque eũdem esse colorem, quem Plau. Ferrugineum, & Vegetius Cæruleum, siue Venetum uocat. Sed hoc argumentum quàm falsis innitatur fundamentis, facile diiudicabit, qui citatum Vegetii locum non oscitanter excusserit. neque enim ibi cæruleum colorem nautis omnibus attribuit, sed iis tãtum, qui in bello nauali scaphis quibusdam exploratoris hostium consilia inuestigant: quibus etiam uelum nauis, atque ipsos adeo rudẽtes cæruleo colore tinctos esse iubet, ut, aquæ marinæ similitudine, hostium oculos facilius fallant.

Ferrvgo, inis, *Ruggine del ferro*, ἰὸς σιδήρου, rubigo ferri proprie dicitur, ut ærugo, æris. Pli. lib. 23. ca. 8. Illitaq; inde ferrugo incipientes lichenas sanat. Translate Ferrugo color rufus dicitur nigrioris rubedinis, similitudine coloris ferri, rubigine exesi: unde Virg. lib. 9. Ferrugine clarus Ibera.

Ferrvm, ri, σίδηρος. Cic. de Nat. Deo. Ex terræ cauernis ferrum elicimus. Ferrum aliquando pro gladio. Cic. 1. Tuscu. In seruorum Ferrum & manus incidisset. In ferrum, atque in uincula coniecti. Cic. 7. Verr.

Ferrvmen, inis, pen. pro. *Saldatura*, κόλλα, συναφὴ, quoddam quasi gluten, iunctura, seu ligatura, qua metalla, siue etiam aliæ res consolidari solent. Pli. lib. 36. ca. 23. Calcem uocat ferrumen cæmentorum, id est lapidum, quod illa consolidentur & glutinentur cæmenta. Ferrumen auri, uocatur Chrysocolla.

Ferrvminatio. Paul. l. in rem actio. §. item quęcunque. ff. de rei uen. Ferruminatio per eandem materiam facit cõfusionem: plumbatura non idem.

Ferrvmino, as, *Saldare, congiungere*, συνάπτω, iungo, consolido proprie de metallis dicitur, quamuis & ad alia transferatur. Pomponius iureconsultus: Si tuum scyphum alieno plumbo plumbaueris, argento ferruminaueris. Plin. pro glutinare posuit lib. 36. Vitrum sulfuri incoctum ferruminatur in lapides, id est glutinatur in formam lapidis.

Fertilis, le, *Fertile, abondante, frutuoso*, εὔφορος, ferax. Col. lib. 4. Ex iis partibus trunci fumantur, quæ sunt fertiles. Fertiles agros colere, Cic. 1. de Diuin. Virg. 2. Geor. Hic fertilis uuæ, Hic laticis. Pli. lib. 14. in Proœ. Tanto priscorum cura fertilior, aut industria felicior. Oui. 4. de Pon. Fertile pectus habes. Ouid. 1. de arte: Fertilior seges est alienis semper in agris.

Fertilitas, εὐετηρία, εὐθηνία, Feracitas. Cic. 1. de Diu. Quę sit uel sterilitas agrorum, uel fertilitas futura. Cæsar 2. Bel. Gall.

Ferveo, es, ferui, uel ferbui, *Bollire*, ζέω, proprie est, ex igne supposito calere. unde aqua proprie feruere dicitur, cum ui ignis commouetur & agitatur. Transfertur ad ea quæ quouis modo calefiunt, siue aliquo æstu agitantur. sic Vinum feruere dicimus, quod ex musto transit in uinum. Pli. lib. 14. ca. 9. Mare feruere dicitur, cum æstu & fluctibus agitatur. Oui. 11. Meta. Pontus uertigine feruet. Feruere opus dicimus, dũ studio & diligentia elaboratur. Hominem quoque, ira, odio feruere dicimus, dũ ira, aut odio incensus est. Ci. pro Quin. Vsque eo feruet, ferturq; auaritia, ut &c. Hora. 1. epist. 1. Pectus auaritia, miseraq; cupidine feruet. Oui. 2. Met. Animus tumida feruebat ab ira. Martia. Fora litibus omnia feruent. Feruens, quod bullit, aut calidum est. Pli. lib. 7. cap. 2. Feruẽtis aquæ contactum fugere. Migrat interdum in nomẽ. Horat. 1. Ser. Sat. 10. Quale fuit Cassi rapido feruentius amni Ingenuum. Col. lib. 12. cap. 50. Aqua feruentissima. Cice. 1. Offi. Fortis animus & magnus in homine non sapiente feruentior plerunque est.

Fervesco, is, ut, Terræ feruescunt sole, Lucr. lib. 6.

Ferventer, Cœlius Cice. De damnatione feruenter loqui est cœptum.

Fervo, uis, ui, *Bollire*, Férueo. Virg. 3. Georg.

Fervefacio, cis, *Far bollire*, θερμαίνω, bullire facio. Cato de Re rust. Oleum feruefacito. Feruefacio, pro calefacio. Pla. Pseud. Ipsæ se patinæ feruefaciunt illico. Feruefacta iacula, Cæs. 5. Bel. Gal.

Fervidvs, a, um, Feruens, & maxime calidus. Pli. lib. 13. cap. 4. Nulla est frugifera nisi in feruida terrarum parte. Cice. 2. de nat. Reliqua quarta pars mundi natura feruida est: id est ardens maxime. Ponitur & translate pro uehementi, feroci. Liu. 27. Cum toto eo bello damnosa præpropera, ac feruida ingenia imperatorum fuissent. Et Ci. de Clar. Ora. App. Claudii uolubilis, sed paulo feruidior erat oratio.

Fervla, læ, *Bacchetta*, νάρθηξ, baculus, siue uirga, qua puerorũ manus feriuntur, unde & nomen habet: quanquam sint, qui à ferendo malint deducere, quòd propter leuitatem senes ferula pro Scipione solent uti. Iuu. Sat. 1. Et nos ergo manũ ferulæ subduximus. Mart. lib. 10. Ferulæq; tristes sceptra pædagogum Cessent. Col. Nec manibus mites ferulas. Idem: Ferulæq; minaces Plantantur. Ferula annumerata est inter externos frutices à Pli. lignum corticis loco habet. ligni autem loco fungosam intus medullam, ut caulis fœniculi: quãuis in multo maiorem altitudinem & crassitudinem excrescat. Nascitur in locis calidissimis: nulli fruticum leuitas maior. ob id gestata, facilius baculorum usum senectuti præbet. Col. lib. 5. In quo scrobe destinaueris nuces serere, ibi semen ferulæ iacito.

Fervlacevs, a, um, ναρθήκινος. Pli. lib. 18.

Fervor, oris, *Bollore*, ζέσις, calor, uehemens: qualis est solis æstus. Pli. lib. 11. cap. 31. Indi furantur æstiuo feruore aurũ. Hor. 1. Carm. Ode 16. Me quoque pectoris Tentauit in dulci iuuenta feruor. Cic. de nat. Mundi feruor ille purior.

Fervs, a, um, *Fiero, seluatico*, ἄγριος, agrestis, & indomitus, cui opponitur Cicur: & per translationem atrox, seuerus, qui ferinum animum habet. Virg. 2. Aen. Ferus omnia Iuppiter agras Transtulit. Ci. ad Att. lib. 11. O fera tempora, cum dubiret Curtius cõsulatum petere. Hinc Feritas, naturæ quædam asperitas. Perferus, ualde ferus. Var. li. 2. de Re rust. Boues perferi multi in Dardania.

Fescennini uersus, carminis genus obscenitate & opprobrio plenum: ita dictum, ex Fescennia urbe primum allatũ. Macro. lib. 2. Sat. Cum Fescenninos in eum Augustus scripsisset. Festus.

Fescennia. Hetruriæ ciuitas. Pli. lib. 3. cap. 15.

Fescenninvs, a, um. Virg. 7. Aen. Hi Fescenninas acies.

Fessvs, a, um, *Stanco, lasso*, κεκμηκὼς, fatigatus, & tam ad animũ quàm ad corpus refertur. Virg. 1. Aen. Cerealiaq; arma Expediunt fessi rerum. Vbi Serui. Fessi rerum, id est penuria fatigati. Idẽ 2. Eclo. Thestylis & rapido fessis messoribus ęstu. Pli. lib. 7. cap. 52. Puerum æstu & itinere fessum.

Festinanter, celeriter. Cice. 5. de Fin. Nimium festinanter dictum. Festinantius, Pli. lib. 17. cap. 11.

Festinatio, *Fretta*, σπουδὴ, properatio. Cic. pro Mil. Quid afferebat festinationem?

Festinato, aduerbium, ἐπισπερχῶς. Plin. lib. 18. cap. 10. Nisi festinato peragatur. Quinct. lib. 4. cap. 2. Nihil festinato fecisse uidetur Milo.

Festino, as, *Affrettare*, σπεύδω, propero. Vir. 2. Aen. Festinate uiri. Interdum trepidare, & turbari. Sal. Festinãtibus in summa inopia patribus. Terẽ. in Adel. Quid festinas Geta? animum recipe.

Festinor, aris, passiuum. Tacit. de moribus Germ. Nec uirgines festinantur. Id est, cito ad coniugium abripiuntur. Festinatus, parti. Pli. in Pane. Festinatis honoribus amplificat.

Festinvs, celer. Ouid. 11. Meta. Cursu festinus anhelo Adulat.

Festive. Cic. ad Q fr. li. 2. A te actam fabellam uideo festiue.

Festivitas, *Piaceuolezza*, ἀστειότης, lepor & urbanitas sermonis li. 1. ad Heren. Illud genus narrationis, debet habere festiuitatem.

Festivvs, a, um, *Piaceuole, faceto*, ἀστεῖος, εὐτράπελος, lepidus, urbanus, facetus: ut, dictum festiuum. Cic. lib. 1. Offi. Dulcem, & facetum, festiuiq; sermonis. Ter. in Adel. O mi pater festiuissime.

Festra, ostium minusculum in sacrario, ab fenestra per detractionem mediæ syllabæ. Festus.

Festvca, cæ, *Ramuscello, festuco*, κάρφος, minima quæque res, & leuissima. Col. lib. 8. cap. 15. Per quos festucæ, surculiq; in auiariis passim spargendi sunt. Pli. lib. 9. cap. 19. Feminã coitum fugere, donec mas festucam aliquam imponat auersæ. Festuca uirga prætoria, qua quis fiebat liber. Plaut. in Mil. Ingenua, an festuca facta? serua, an libera est? Persius Sat. 5. Non festuca lictor quam iactet ineptus.

Festvcarivs, Gel. lib. 20. cap. 9. Conferens uim illam ciuilem, & festucariam, quæ uerbo diceretur, non quæ manu fieret, cum ui bellica.

Festvs, sta, stum, *Festa, di festino, di festo*, ἑορτάσιμος, ἑορταστὸς, solenniter lætum, & feriatum. unde Festi dies, in quibus uel sacrificia diis offerebantur, uel epulationes celebrabantur, uel ludi in honorem deorum agebantur, uel feriæ obseruabantur. Virg. 1. Georg. Festis quædam exercere diebus Fas & iura sinunt. Idem: Festosq; dies de nomine Phœbi. Cice. pro Clu. Quandoque Festus, ad festum diem pertinens: ut, Festæ frondes, quæ festis adhibentur.

Fesvlae, arum, olim Hetruriæ insignis urbs, hodie modicus

cus meus non procul à Florentia. conditam uolunt ab Atlante Mauritaniæ rege.

F ANTE I

Fiber, *κάστωρ*, animal in Põto, sic dictum à fibris, idest ab extremis oris amnium, quas colit, & ubi maxime solet uideri. effossis enim in ripa cuniculis, caudam intra aquas tenet reliquo corpore in sicco habitat. Albertus Magnus dicit, habere pedes anserinos posteriores, quibus facilius natat, anteriores caninos. Vide Castor. Est & Fiber, genus uespæ quadrupes incitarissimum, teste Festo. Plaut. Sic me subia quotidie, quasi fiber salicem. Fibrinus, a, um. Pli. lib. 17. cap. 28.

Fibra, arum, *ἶνες, λοβοὶ*, omnium extremitates rerum. unde & iecoris, & cordis, & cuiuscunque uisceris extremæ partes, Fibræ dicuntur. Virg. lib. 6. Nec fibris requies datur ulla renatis. Et Celsus pulmonis fibras nominat, cum lib. 4. cap. 1. inquit: Pulmo in duas fibras ungulæ modo diuiditur. Quin, & minuta radicum in arboribus herbisq; capillamenta, hoc nomine appellantur. unde Pli. lib. 17. cap. 11. de arborum sationibus ait, solum eligi oportere quam maxime sinuosum ne sol exurat fibras. Virg. 1. Georg. Et amaris intuba fibris. Ci. de Diu. Persius Sat. 1. Nec enim mihi cornea fibra est. i. nõ sunt mihi ita dura præcordii, ut laudis amore nõ capiar. Bud. Idem Sat. 5. Quòd latet, arcana non enarrabile fibra.

Fibratus, a, um, ut, Fibrata radia cæparum modo, Plin. lib. 25. cap. 5.

Fibula, læ, *Fibbia, πόρπη, περόνη*, proprie ornamentum cinguli ad uestem subligandam. Virg. 1. Aen. Aurea purpuream subnectit fibula uestem. Quandoque pro circulo æneo, quo adolescentulorũ uirilia solent coerceri, conseruandæ uocis gratia, quæ ex Veneris usu debilior reddi solet, & asperior. Solet etiam huiusmodi fibula comœdorum, histrionumq; pudendis adhiberi, quod illi potissimum hominum generi uocalitas sit necessaria. Mart. lib. 7. Menophili penem tam grãdis fibula uestit, Vt sit comœdis omnibus una satis. Aurea fibula donabantur antiquitus milites. Liu. 39. Quinctius suos equites catellis, ac fibulis donauit. Fibulæ item in ædificiis dicuntur ferramenta, quibus tigni coniunguntur. Cæs. 4. Bell. Gall.

Fibulo, as, are, *Affibbiare, ἐμπορπᾶν*, fulcire, coniungere. Col. lib. 1. Omnes parietum iuncturæ testaceis puluinis fibulantur. Infibulo, super glandem penis fibulam, id est circulum æneum induco. quod fiebat duabus de causis, uel uocis seruandæ gratia, uel ualetudinis. Vide Cel. lib. 7. cap. 25.

Ficaria, riæ, locus ficis arboribus consitus. Pallad. lib. 4.

Ficarius, a, um, *σύκινος*, quod ex ficu est. Pli. lib. 11. cap. 35. Ficarios culices caprificus generat. Cato. cap. 48. Ficarias crates imponito.

Ficatum iecur, suillum maxime, à sue fico pasta.

Ficedula, *beccafico, συκαλὶς*, auis est, quæ ficuum esu pinguescit. Martial. lib. 13. Cum me ficus alat, cum pascar dulcibus uuis, Cur potius nomen non dedit uua mihi? Iuue. Saty. 14. Mergere ficedulas didicit nebulone parente. Vbi dictionis huius antepenultima corripitur, quæ in uersu Martialis iã citato producitur. Pli. lib. 10. cap. 29. Alia ratio ficedulis. nã formam simul coloremq; mutant: Hoc nomen non nisi autumno habent, postea Melancoryphi uocantur. Hæc auis à Romanis habita in deliciis. unde Gell. lib. 19. cap. 8. scribit, tantam fuisse ueterum in cenis instruendis luxuriam, ut negaret ne auem ullam, præter ficedulam totam, comesse oportere.

Ficetum, ti, *Ficaretto, συκὼν*, locus ubi ficus consitæ sunt. Varro. In locis frigidis ficeta fieri non possint. Mart. iocum captans ex ambiguo Ficetum posuit pro obscœnis partibus ficosis, id est multis ulceribus, quæ ficos uocant, obsitis li. 12. Vt pueros emeret Labienus, uendidit hortum: Nil nisi ficetum nunc Labienus habet.

Ficitas, ficorum fructuum abundantia. unde ficitor. Næuius.

Ficitor, pe. cor. *συκαλόγος*. ficorum amator, seu ficorum collector. Næuius apud Nonium. Ficitores omnes cupiunt ficitatem.

Ficte. Cic. Appio Pul. lib. 3. Cauerem, ne cui suspicionem ficte reconciliatæ gratiæ darem. Ficte, & simulate loqui. Cic. Qu. frat. lib. 1.

Fictilia, le, *Di terra, πλαστὸν*, à figulo factum: ut Fictilia dolia, Pli. lib. 35. cap. 12. Vrna fictilis, Cic. 10 Parad. Pocula fictilia, Tibul. lib. 1. eleg. 1. Fictilia uasa, Cic. Att. lib. 6. Difficiles, Proper. lib. 4. eleg. 1. Fictile, lis, subst. Iuue. Sat. 11. Et quadringentis nummis condire gulosum Fictile. Idem Sat. 3. Fictilibus cenare pudet. Ausonius. Fictilibus cenasse ferunt Agathoclea regem. Pli. lib. 35. Fictilia pluris constant, quàm murrhina.

Fictor, *πλάστης*, qui ex creta atque argilla opera facit. Cic. 1. de Nat. Deo. Deos ea facie nouimus, qua pictores, fictoresq; uoluerunt. Fictria, icis. Cic. de Nat. Diuina prouidentia fictrix & moderatrix materiæ.

Fictus, participium, à Fingor, *Formato, finto, simulato, πλαστὸς, πεπλασμένος*, formatus. Cic. in Piso. Ex argilla fictus homulus. Aliquando ex parti. fit nomen, & tunc significat falsus, simulatus. Ter. in Eun. quæ uera audiui, taceo. sin falsum, aut fictum, palam est. Cic. de Amic. In Amicitia nihil fictum, nihil simulatum.

Ficulneus, a, um, siue Ficulnus, ex ficu arbore. Pli. lib. 25. c. 28. Sunt & ficulnei caules. Horat. 1. Serm. Sat. 8. Olim truncus eram ficulnus inutile lignum. Eadem autem forma Ficulnus, & Ficulneus dicimus, qua Salignus, & Saligneus, Ilignus, & Iligneus. Cato: Fibulæ unde fiant aridæ, iligneæ, ulmeæ, nuceæ, ficulneæ. Ficulnea arbor, Colu. lib. 5. cap. 11. Ficulnea ligna, Pli. lib. 16.

Ficus, *Fico*, tria omnino significat, fructum scilicet notissimũ quem Græci *σῦκον* uocant: deinde arborem ipsam, quæ hũc fructum profert, quem illi *συκῆν* appellant: tertio hulceris quoddam genus in locis pilosis nascens, à similitudine fici fructus ita appellatum. pro hac itaque significationum uarietate diuersa habet genera, & declinationes. nã cum pro fructu accipitur, tam secundæ declinationis est, quàm quartæ: & est generis feminini. Var. lib. 1. de Re rust. Fici semẽ naturale intus in ea fico, quam edimus. Et paulo post: Resticulas per ficos: quas edimus, maturas perferunt. Pli. li. 15. c. 18. E reliquo genere pomorũ ficus amplissima est. De quarta declinatione etiam frequentia occurrunt exempla. Mart. Ficus non habet noua ager. Diminutiuum est Ficulus, *συκίον*. Plau. in Stich. Nucibus, fabulis, ficulis.

Ficus, *Fico, συκῆ*, pro arbore generis fem. est, & secundæ uel quartæ declinationis. Pli. lib. 16. Fici, quarum radices longissimæ sunt. Iuue. Sterilis mala robora fici. Cic. de Ora. secundum quartam declinationem inflexit: Cum quereretur, quòd diceret, uxorem suam suspendisse se de ficu.

Ficus pro morbo, *Mal del fico, porrofico. σῦκον*, masc. gen. & secũdæ declinat. Mart. lib. 1. Dicemus ficos Ceciliane tuos. Nascitur hoc uitium fere in capite, tum in capillo, tum in barba, & locis obscenis, quæ pilis integuntur. Cels. lib. 5. ca. 3. Est etiam ulcus, quod à fici similitudine *σύκωσις* à Græcis nominatur. Caro excrescit: & id quidem generale est: sub eo uero species sunt. nam alterum hulcus durum & rotundum: alterum humidum, & inæquale.

Fideicommissarius, habet passiuam significationem. nã is dicitur, qui fideicommissionem accepit. Vlpian. l. Fideicommissa. de Lega. iij.

Fideicommissum, species dispositionis ultimę uoluntatis, cum testator alicuius fidei alicui committit, quod alteri sit traditurus: quod iccirco Fideicommissum dictum est, quòd ex fide eius, cui committebatur, pendebat. Postea fideicommissa, ut omnis fraudi humanæ occasio amputaretur, ab Augusto ad necessitatem iuris sunt retracta.

Fideicommissus, a, um, ut Libertas fideicommissa, i. fideicommisso relicta. Vlpia. l. Titius. ff. de actio. emp.

Fideiubeo, bes, pro alio promitto. Vlp. l. si dubites. §. filiusfamil. ff. de fideiuss. Filiusfamilias pro patre poterit fideiubere.

Fideiussio, *ἐγγυή, ἐγγύησις*, sponsio pro alio facta. Iabo. l. Sed et si. ff. de fideiuss. Seruus fideiussionis nomine obligari non potest.

Fideiussor, *Malleuadore, μεσεγγυητὴς, ἐγγυητὴς*, spõsor, qui pro alio aliquid promittit. Donatus: Fideiussor est auctor credendi, alium aliquid daturum, facturum ue, sua fide, suoq; periculo promittens. Vlpian. in tractatu de fideiussor. Vbi illud obiter animaduertendum est, pro eodem dici, Fideiubeo, & diuisis dictionibus, Fide mea esse iubeo. Paulus l. ubi autem. ff. de uerb. obl. Si filiusfamilias ita stipulatus fuerit, quantam pecuniam Titio credidero, fide tua esse iubes.

Fidelia, æ, *κεράμιον*, genus uasis Samii, teste Nonio, ad usus plurimos accommodati. Persius: Disce, nec inuideas, quòd multa fidelia putet In locuplete penu: De eadẽ fidelia duos dealbare parietes, est eadẽ opera duos uelle demereri. Curius Cic. lib. 7. fam. Tractum ab iis, qui parietibus albarium inducturi, colores habent in fictilibus præparatos.

Fidelis, le, à fide, *Fedele, πιστὸς*, qui seruat fidem. Ci. Sulpitio lib. 4. Si quem tuorum fidelium uoles, ad me mittas. Idẽ Qu. fratri. Græcorum familiaritates parum fideles. Ter. in Hec. Quam fideli animo, & benigno in illam fui. Transfertur ad inanimata. Pli. lib. 16. cap. 38. de harundinum comis. Glutino tenacior, rimisq; explendis fidelior pice.

Fidelitas, obseruatio fidei. Cic. ad Q. fr. lib. 1.

Fideliter, *πιστῶς*. Horat. 1. epist. Nec retinent patulæ commissa fideliter aures. Fidele, aliud aduerb. Plau. Capt. Fac fidele sis fideli.

FIDENA,æ, Φιδήνη, Φιδήνα Stephano, & Fidenę, arũ, Φιδῆναι Straboni, urbs Latinorum mediterranea. Virg. li. 6. Urbẽq; Fidenam. Iuue. Sat. 5. Viuat Fidenis, & agello cede paterno. Hinc Fidenates, Φιδηναῖοι, Φιδηνᾶται, Stephano dicti, Fidenatum incolæ. Pli. lib. 3. cap. 5.

FIDANTIA, tiæ, Fidanza, θάρσος, firma animi confisio, & fortitudinis pars, per quam animus multum in se fiduciæ cũ certa spe collocauit. Ponitur autem in laude, ut & Fidens, unde deducitur. Confidens autem & Confidentia plerunque in malam partem interpretamur. Cice. 3. Tuscu. Qui fortis est, idem est fidens: quoniam Confidens mala loquendi cõsuetudine in uitio ponitur: ductum à confidendo, quod laudis est: qui autem est fidens, is profecto non extimescit. Idẽ 4. Tusc. Si fidentia, id est firma animi confisio, scientia quædam est, & opinio grauis, non temere assentiens: metus quoque est diffidentia expectati & impendentis mali.

FIDENTIA, æ, oppidum Italiæ, incolæ Fidentini. Pli. lib. 5. ca. 15. Est & Hispaniæ Bæticæ urbs, alio nomine Iulia. idem li. 3. cap. 1.

FIDENTER, θαρσαλέως, intrepide, cum fiducia. Ci. 1. de Ora. Fidenter confirmare. Fidentius alicui scribere, ad Atti. li. 6.

FIDES, fidei, πίστις. Ci. 1. Offi. Fundamentum iustitiæ est, fides, id est, dictorum, conuentorũq; constantia & ueritas ex quo credamus, quia fiat, quod dictum est, appellatam fidẽ. Terẽt. Heau. O Iuppiter, ubinam fides? Constans fidei. Tacit. l. 19. Neque fidei constans, neque strenuus in perfidia. Fidei plenus. Ci. de Sen. Fides tabularum, i. auctoritas. Ci. pro Arch. Bonæ fidei possessor, qui ignorauit rem, quam emit, alienã esse: aut putauit eum, qui uendidit, ius uendendi habere. Budæus. Bona fide, i. serio. Plau. Aul. Dare fidẽ, sancte promittere. Cic. 2. de Fin. Ob fidem, quam dederat hosti, ex patria Carthaginem reuertisse. Accipere fidem, & dare. Virgil. 8. Aen. Accipe, daq; fidem. Dare fidem publicam, est publico nomine securitatem, uel impunitatem promittere. Cice. 3. Catil. Fidem ei publicam dedi. hortatus sum, ut ea, quæ sciret, sine metu indicaret. Accipere fidem publicam, est, quod barbari dicunt, impetrare saluum conductum. Sic, interponere fidem publicam, saluum conductum dare. Salu. in Iug. L. Cassius Iugurtham, interposita fide publica, Romam duceret. Venire fide publica, Venire sub saluo conductu. Salu. Ibidem. Affecta fides. Tacit. lib. 19. Et credebatur affectam eius fidem præiuuisse. Id est, fidem læsam: sicuti Liui. dicit, Res affectas lib. 6. Afflictam fidem uocat lib. 17. Habere fidem alicui, est credere. Ter. And. Propemodum habeo iam tibi fidem. Implorare fidem alicuius, i. auxilium. Ter. Ad. Ille fidem nunc uestram implorat Demea. Ciere fidem, idẽ. Iuu. Sat. 5. Nos hominum, diuumq; fidem clamore ciemus. Liuius: Saguntinis fidemq; nostram implorantibus. Interponere fidem. Cic. de Clar. Orat. Lusitanis à Galba contra interpositam fidem interfectis. Fidem liberare, est præstare quod quis pollicitus est. Ci. pro Flac. Fufiis satisfacit absentibus, & fidem suam liberat. Mutare fidem, est pactum rescindere, & uiolare promissum. Sal. in Iug. Profecto cuncti, aut magna pars Crithensium fidem mutauissent. Fallere fidem, est, quod quis sua fide promisit, non seruare. Ci. 1. Off. Ad supplicium redire maluit, quàm fidem hosti datam fallere. Præstare fidem. Cic. Att. lib. 9. Meum officium, fidem, pietatem iis præsto. Ou. 3. Fast. Bacche fidem præsta. Item Bonæ fidei homo uocatur, cui res tuto creditur. Suet. in Augu. Populo promissum congiarium reposcente, bonæ se fidei esse respondit. Cic. Lentu. lib. 1. epist. Fidem pro promissione, & quasi sponsione posuit: Pompeii fides, quam de me Cæsari dederat. Facio fidem, est rem per argumenta, tabulas, aut testes probare. Cic. 2. de leg. agr. Fac fidem, te nihil nisi populi utilitatem quærere. Interdum fides pro fiducia, Ter. And. Tristis seueritas inest in uultu, in uerbis fides. Est item Fides, uocabulum negociatoribus proprium, pro constantia illa promissorum, qua debitores suo loco & tempore præstant, quod promiserunt: Cic. pro Pompeio: Scimus Romæ, solutione impedita, fidem concidisse. Idem Att. lib. 11. Huius pecuniæ permutatione fidem nostram facile tuebere. Cæs. 3. Bell. Gall. Cum fides tota Italia esset angustior neque creditæ pecuniæ soluerentur.

FIDES, fidium, λύρα, χέλυς, κιθάρα, lyra, siue cithara, aliud ue instrumentum musicum in chordis habens harmoniam. Ci. de leg. Neruos iussit in Timothei fidibus incidi. Idẽ de Or. Omnes uoces, ut nerui in fidibus, ita sonant, ut à motu animi sunt pulsæ. Legitur & in singulari num. Fides, fidis. quod non temere alibi reperias, quàm apud poetas. Cic. in Arat. Cedit clara fides Cyllenia. Persi. Sat. 6. Atque marem strepitum fidis intendisse Latinæ. Oui. in epist. Oenones: Me fide conspicuus Troiæ munitor amauit.

FIDICEN, κιθαρῳδός, qui cythara, lyraue canit. Ci. Pæto: Socratem fidibus docuit nobilissimus fidicen. Hora. 4. Carm. Romanæ fidicen lyræ.

FIDICINIVS, a, um, quod ad fidicinem pertinet. Pla. in Rud.

FIDICVLA, læ, Cetherina, cetheretta, λυρίον, dimin. à fide, seu fidibus, cum lyra, siue cithara significatur. Gell. lib. 1. Achæos Homerus pugnam indipisci ait, non fidicularum tibiarũq; concentu conspiratam. Cic. lib. 3. de Nat. Si platani fidiculas ferrent numerose sonantes. Est & Fidicula inter astra constituta, quæ Fides à Columella, ab Higino Lyra nominatur. Plin. lib. 18. Fidicula occasu suo autumnum inchoat. Præterea Fidiculæ, κώρυκες, numero tantũ plurali, sumitur pro instrumẽto torquendi, ex duobus, ut putatur, obliquatis lignis cõpacto, ab extorquẽda ueritate ac fide, uel à nerueis funibus, quibus homines torquẽdi ligabantur. Sue. in Tib.

FIDIVS, Iouis filius creditus est, quem ut fidei præsidem uolebant. Pla. Per Deum Fidium credis iurato mihi. Vnde Mediusfidius.

FIDO, is, sus, Confidarsi. fidarsi, θαῤῥέω, πέποιθα, fidem habeo, credo: & tam cum ablatiuo, quàm cum datiuo construitur. Iuu. Fidimus eloquio Ciceronis. Vir. 9. Aen. Et fidere nocti. Pli. in epist. Solemus, qui ingenio parum fidimus, satietatis periculum fugere.

FIDVCIA, æ, Fiducia, fede, fidanza, θάῤῥος, θάρσος, idẽ pene quod fidentia, certa quædam opinio & spes de se uel de alio concepta. sumiturq; tã in meliorẽ partẽ, quàm in deteriorẽ. Ci. 2. Ver. Habeo hominẽ præpotentẽ, cuius fiducia prouinciã spolio. Idẽ de Ami. In uita nulla stabilis beneuolẽtiæ possit esse fiducia. Vir. 1. Aen. Tanta ne uos generis tenuit fiducia uestri? Idẽ 9. Aen. Cernis quæ Rutulos habeat fiducia rerũ. Accipitur etiã Fiducia apud ueteres pro fundo, uel alia quauis re, ea lege uendita, ut aliquãdo redeat ad uenditorẽ. Boetius in 4. Cõment. Top. Fiduciã (inquit) accepisse dicitur, cuicunque res aliqua ea lege mancipatur, ut mancipanti aliquando remancipet. Veluti si quis tẽpus dubiũ timens, amico potentiori fundũ mancipet, redditurus, cũ tẽpus illud dubium præterierit. Ci. pro Flac. Pecuniã adolescentulo grãdi fœnore, fiducia tamẽ accepta, occupasti. hanc fiduciã tibi cõmissam tenes hodie, atque possides. Inde Fiduciariã mãcipationẽ ueteres uocauerunt, quã hodie dicimus uenditionem cũ regressu, siue sub redimendi potestate contractũ: & rem ipsam fiduciariã, quæ alteri ea lege traditur, ut postea reddatur ei, qui emancipauit. Liu. 35. Optimũ ratus eã Nabidi Lacedæmoniorũ tyranno, uelut fiduciariam, dare, ut uictori sibi restitueret: si quid aduersi accidisset, ut ipse haberet. Fiduciarius heres uocatur ab Iaboleno in l. Seius. ad Trebell. quem ulli nos uocamus Fidei commissarium, quòd hereditatem uelut fiduciariã uidetur accepisse, quã mox alteri sit traditurus. Cæs. Bel. Ciu. li. 2. operam Legati uocat fiduciariam, quia Legatus potestatem suam ab imperatore accipit quam redeunti ad exercitum imperatori debet cedere.

FIDVS, a, um, cui fidendum est. Cic. de Amic. Tarquinium, dixisse fertur, tum, cũ exul esset, se intellexisse, quos fidos amicos habuisset, & quos infidos. Idem 2. de Fin. Iustitiæ fida custodia.

FIVS, πιστῶς, fideliter. Cic. Cœl. lib. 1. Nec me ista terrẽt, quæ mihi à te ad timorem fidissime proponuntur.

FIGLINVM, ni, κεράμιον, opus ipsum figuli. Pli. lib. 34. cap. 10.

FIGLINVS, a, um, κεράμεος, ut, Figlina creta, qua figuli utuntur. Pli. lib. 10. cap. 21. & Var. 3. de Re rust. cap. 9.

FIGMENTVM, quod fictum est. Cic. 3. de Orat. Sine figmentis fucoq; puerili.

FIGO, is, xi, xum, Ficcare, πήγνυμι, ἐρείδω, immitto, planto, affigo Vir. 4. Geor. Ipse feraces Figat humi plantas. Ci. Att. li. 1. Scripsisti ad me, quoddam caput legis Clodium in curiæ poste fixisse. Figere per translationem pro firmare. Ci. Att. lib. 8. Scito labare meum consilium, illud, quod iam satis fixum uidebatur. Interdum pro percutere, ferire. Iuue. Sat. 1. Cum tener uxorem ducat spado, Mæuia Tuscũ Figat aprũ. Figere arma dicebantur gladiatores iam emeriti, cũ arma sua templi parietem, aut columnam suspendebant. Hora. 1. epist. Veianius, armis Herculis ad postem fixis, latet abditus agro. Figere spem suam in aliquo, est omnem spem suã in eo repositam habere. Figere beneficiũ clauo trabali, prouerbialis locutio est, pro, operam dare, ut perpetua beneficii extet memoria. Cic. 7. Ver. Ut hoc beneficium, quemadmodum dicitur, trabili clauo figeret.

FIGVLINA, næ, seu, Figlina, officina figuli. Plin. lib. 7. cap. 56. Figlinas primus inuenit Chorœbus Atheniensis.

FIGVLARIS, re, quod ad figulum pertinet. Plau. Epi. Versatiores, quàm rota figularis. Creta figularis, qua utuntur figuli, Col. lib. 6. cap. 16.

FIGVLVS, κεραμεύς, qui ex creta, atq; argilla opera facit. Pli. lib. 35. cap. 12.

FIGVRA,

FIGVRA,æ,*Figura,aspetto*,εἶδος,forma,species,à fingendo dicta: σχῆμα,τύπος.Ci.lib.1.Offi.Principium corporis nostri magnam natura ipsa uidetur habuisse rationem, quæ formam nostram,reliquamq; figuram, in qua esset species honesta, eam posuit in promptu.Idem 5.de Fin. Figura est forma & statura corporis nostri ad naturam apta.Teré.in Eun.Noua figura oris,color uerus,corpus solidum & succi plenũ.Oui. 2.Met.Adimam tibi nanque figuram,Qua tibi quaque places nostro importuna marito. Figura(inquit Asconius)est circa gestum,situmq; membrorum,status,circa ornatum & habitum uestis. Figuræ etiam apud grammaticos & rhetores uocantur flosculi quidam orationis à consueto loquẽdi usu recedentes.Quinct.lib.9.cap.1.Figura est conformatio quædam orationis,remota à communi,& primũ se offerente ratione.

FIGVRATIO,Pli.lib.11.cap.37.Vt in unoquoque poscit figuratio.Pro imaginatione.Quinct.Decl.6. Si quisquam figuratione quadam in hac malorum conditione iudicem ponat.id est,imaginetur.

FIGVRO,ras,*Figurare,formare*,σχηματίζω,formo, & figuram induco.Cic.de Vniu.Mundum deus ea forma figurauit, qua una omnes reliquæ formæ concluduntur.Lact.lib.6.Hominem figurauit ex limo terræ. Figuratus.Cic.2. de Nat.deo. Quid de bubus loquar? quorũ ipsa terga declarant non esse se ad onus accipiendum figurata. Oratio figurata, figurarũ coloribus,ueluti flosculis,quibusdam exornata.

FILIA,liæ,θυγάτηρ,proles femina.Virg.7.Aen.Sola domum, & tantas seruabat filia sedes.Cic.pro Clu.Despondit ei filiam suam.

FILICTVM,cti,locus filice herba obsitus.Col.lib.2.cap.2.

FILIIFAMILIAS,liberi patrisfamilias potestati subditi. Cic. pro Cœl.Filiumfamilias,patre parco & tenaci Filiifamiliarum.Tacit.lib.1.

FILIVS,lii,*Figliuolo*,τέκνον,υἱός,ἀπὸ τῆς φιλίας,ab amore:quod omnium constantissimus amor sit parentum in filios. Cic. 2.de Fin.Effigiæ probitatis paternæ filius. Ex improbo patre probum filium nasci,Cic.pro Q.Rosc. Appellatione Filiorum(ut Iureconsulti sentiunt) etiam filiæ continentur, sed non econtrario.Fratris filius pro nepote.Teré.in Phor. Phædriam,mei fratris uideo filium mihi ire obuiam.Cæsa. 5.Bel.Gal.Quòd ei & filius,& fratris filius ab Cęsare remissi essent.Dicitur & de brutis.Col.lib.6.cap.37.Nepotibus, quàm filiis,utilior. Terræ filii,dicuntur obscuro,ignotoq; genere nati: siue quòd terra sit omnium communis parẽs, siue quòd iuxta poetarum fabulas gigantum genus ignobilissimum è terra procreatum dicatur. Vnde apud Iuuenalem fraterculus gigantum pro homine ignobili legitur.Ci.Att. lib.1.Huic terræ filio,nescio cui,committere epistolã tantis de rebus non audebam. Fortunæ filius, cui omnia prospero fortunæ euentu succedunt,Hor.2.Ser.Sat.6.

FILIOLVS,li,*Figliuolino*.τεκνίον,Iuuena.Sat.4. Quod tibi filiolus,uel filia nascitur ex me.Cic.Att.lib.1. Filiolo me auctũ scito.

FILIOLA,læ,θυγάτριον,Cic.1.de Diuin.

FILIX,icis,*Felce*,πτέρις,herba est sine caule,sine flore, sine semine. Duo eius sunt genera; mas scilicet & femina. Filix mas,quæ proprie Græcis πτέρις appellatur,folia habet cubitali longitudine,ex uno pediculo exeuntia,incisa, & alarũ auium modo explicita, odore subgrauia, radicem uero in terræ superficie foris nigram,crassam,oblongam, adnascentias appendices ve multas habentem.Filix femina,quæ Græcis θηλύπτερις,dicitur,folia habet mari similia, non tamen uno singulariq; pediculo herentia, sed adnascẽtes ramulos, multos altioresq; habentia.Radix quatuor drachmarũ pondere sumpta latos lumbricos enecat: mulieribus tamen nõ danda,quòd in grauidis abortum,in ceteris sterilitatem facere credatur.Latissime sese per agros diffundit hæc herba,& ægerrime extirpatur.Virg.2.Georg. Et filicem curuis inuisam pascit aratris.

FILVM,li,*Filo*,νῆμα,μίτος,quod ex lino lana ve trahendo ducitur.Oui.4. Meta. E quibus una leui deducens pollice filum. Deducit aranea filum pede,Idem 1.Amor.Hor.2.Car. Ode 3.Dum res,& ætas,& sororum Filia trium patiuntur atra. Id est,Parcarum. Aliquando ponitur pro linea fabrorum. Varro: Sumptoq; atramento sutorio filum duxit.Aliquando pro lineamentis faciei,& uenustate formæ.Gell.lib.14. cap.4.Forma ac filo uirginali dixit imaginem iustitiæ fieri solitam.Idem lib.1.cap.9.tradit,Pythagoram explorare solitum discipulos ex torius corporis,atque habitu.Transfertur & ad phrasim orationis.Horat.2.epist.1.Tenui deducta poemata filo.Tracta est metaphora à textoribus,qui telam tenuissimo filo texentes probatissimam conficiunt. Cic.de Amic.Aliud quoddam expetimus filum orationis tuæ.

FIMBRIA,κράσπεδον,θύσανος,uestium ora dicebatur,quæ incisas habebat serræ dentibus non absimiles.Pli.lib.7.c.51. Signa letalia,fimbriarum curam,& stragulæ uestis plicaturas.Nonius cuiuslibet rei extremitatem hoc nomine significari tradit.unde & cincinnorum fimbrias dixit Cic.in Pisonem: Erant(inquit)illi compti capilli,& madentes cincinnorum fimbriæ.Inde Fimbriatus,per ambitũ incisus. Suet. in Cæs.Vsum ferunt lato clauo ad manus fimbriato. Fimbriata urticæ folia scribit esse Plin.ex quo colligimus, qualis fuerit positura & flexura fimbriarum.

FIMETVM,ti,*Cesso,letamaio*,κοπρών, sterquilinium, quo fimus congeritur.Pli.lib.24.cap.2.Fimeta sub dio concauo loco, & qui humorem colligant,intecta stramento,ne in sole arescant,fieri iubet Virg.

FIMVS,mi,*Letame*,κόπρος,ἀποπάτημα,lætamen dicitur, & excrementa animalium,quibus agri stercorantur.Pli.li.19.ca. 9.Varro principatum dat turdorum fimo ex auiariis. Vir.1. Geor.- Ne saturare fimo pingui pudeat sola. Legitur & fimum neut.gen.Pli.lib.29.cap.6. Columbarum fimũm,cum aceto ad epiphoras laudatur.Et paulopost. Turturis fimum albugines extenuat Apuleius & feminino genere utitur,cũ ait: Liquida fimo strictum egesta.

FINALIS,le,τελικός,τελευταῖος,quod ad finem pertinet:ut Finalis caussa,cuius gratia opus aliquod fit.

FINDO,dis,fissum, *Spezzare, fendere*,σχίζω, scindo, & diuido. Oui.1.Trist.eleg.7.Terra ferret stellas, cælum findetur aratro.Findere freta classe,Prop.lib.3.Rura finduntur uomere,Claud.1.in Eutrop.Vir.6. Aen.Hic locus est, partes ubi se uia findit in ambas.Fissus,participium: ut, Lignũ fissum, Virg.9.Aen.Paries fissus tenui rima. Ouid.4.Meta.Fissus, us,ui,σχίδος,pro fissura.Cic.3.de Nat.Deo. Quis inuenit fissum iecoris?

FINGO,is,xi,ctum,*Fingere, formare*,πλάττω,σχηματίζω, compono,formo.unde & figuli dicuntur: & uas fictile,quod formatur ex argilla,aut creta.Sal.in Cati.Quæ natura uenti prona,atque obedientia finxit.Lact.li.1. Homines eorum simulacra finxerunt.Generale uocabulum est ad omnia,quæ ingenio manuq; artificiose formantur,ut apud Cic.li.1.Offi. Apium examina,non fingendorum fauorum caussa congregantur,sed, cum congregabilia natura sint, fingunt fauos. Virg.8.Aen.Et corpora fingere lingua,id est lambendo formare.Aliquando simulare: quoniam ea,quæ simulamus, ita formamus,ut uera esse uideantur.Cic.de fin. Talibus exemplis non fictæ solum fabulæ,sed etiam historiæ refertæ.

FINIO,is,iui,itum,*Compire, finire*,περαίνω,τελέω,perficio, absoluo.Plin.de uiris ill.Cum inter Romanos & Albanos bellum fuisset exortum,placuit rem paucorũ certamine finire. Animã finiuit,Oui.7.Met.Dolores finire,Vir.11.Aen. Gladio finire dolorẽ,Oui.1.de Pon.Aliquãdo est terminũ ponere,metari.Sic dicimus finire alicui prouinciã certo tẽpore, pro,præscribere alicui tẽpus administrandæ prouinciæ,quo elapso de prouincia debeat decedere.Cic.Att.l.8.Marcello cõsuli,finienti prouincias Gallias Kal.Martiis, restitit. Sic etiã Finire regiones animo dicebantur augures, cũ fines tẽpli animo designabant.Liu.1.Signũ, contra quod longissime conspectum oculi ferebant,animo finiuit.Finire agros, est cuilibet agri sui fines præscribere.unde & Finitores,γεωμέτραι,dicuntur terræ mensores,aut etiã alii arbitri, qui lite de agrorũ finibus exorta suos cuiq; limites præscribunt. Plau.in Pœn.Regiones,limites,cõfinia determinabo.ei rei factus finitor sum ego.Ci.pro lege agr.Finitorem mittant: ratum sit.Finitor rerũ maximus,Sta.8.Theb.Finitorẽ item uocant Latini,circulum,partẽ cæli, conspicua nobis à non cõspicua dirimẽtẽ.Accipitur et Finire pro definire.Quinct. li.2.Rhetorice finitur uarie.Sic Finis, & Definitio pro eodem accipiuntur.Quinct.li.2.c.16.Hic frequentissimus finis,Rhetoricen esse uim persuadẽdi.Finire absolute,pro uita decedere.Tacit.l.5.Tiberius finiuit,octauo,& septuagesimo ætatis anno.Finitus,partic.pro eo quod cessauit, & finẽ fecit.Pli.li.18.c.27.Dabitur & aliud finiri frigoris indiciũ.

FINIS,is,*Fine,termine*,τέλος,gen.tam masc.quàm fem. Virg.1. Aen.Quem das finem rex magne laborum? Idem li.3.Hæc finis Priami fatorum.Est autem,finis, terminus, siue extremitas in unaquaque re.Est Finis intentionis,i.intentio operarii.Hinc artifices finẽ uocant id, quòd omnia referuntur, & cuius gratia cetera fiunt:ut,Finis medici,est curare:Finis oratoris,est apte ad persuadendũ dicere. Fines,finiũ sæpius in plur.num.pro terminis,& limitibus.Ter.in Heau.Simus & Crito ambigunt de finibus.Pli.Iunior in epist.Est in Nicomedensium finibus amplissimus lacus.Cęs.Bel.Gal.Quorum per fines ierant.Cice.pro Mur.Regere fines.Nonnunquam etiam in singulari num.inuenitur in hac significatione.Liu.34.In Ligurum extremo fine in agmen incidũt Romanum.

manum.Idem 40. Ad extremam finem prouinciæ Galliæ. Tacit.lib.16. Apud finem Ligurum id temporis erat.

FINITE, aduerb. Cic.2.de Fin. Auarus erit, sed finite.

FINITIMUS, ma, mum, Vicinoτατόσορος. uicinus, seu propinquus, fines nostros attingens. Liu.li.1. Iā res Romana adeo erat ualida, ut cuilibet finitimarum ciuitatum bello par esset. Mari finitimus est aer, Cic.de Nat.deo. Falsa ueris finitima sunt, Idem 4.Acad. Inferre bellum finitimis. Idem pro lege Man.

FINITIO, onis, ὁρισμὸς, ὅρος, Idem quod definitio. Quinct.lib.5.cap.13.

FIO, fis, factus, Essere fatto, diuenire. γίνομαι, significationem passiuam habet, quamuis uocem habeat uerbi neutri: unde etiā inter neutra passiua à grammaticis numeratur. ueteres Facior dicebant uoce passiua. unde apud Catonē legitur: Græco ritu faciebantur Saturnalia. Hinc mansit præteritum Factus sum. In præsenti optatiui & præterito imperfecto subiunctiui contra morem aliorum uerborum quartæ coniugationis assumit e litteram inter i, & r, ut Fierem dicimus pro Firem, & Fieri pro Firi: in reliquis temporibus à præsenti formatis sequitur inflexionem uerborum quartæ coniugationis. Horat.1.epist.1. Nunc agilis fio. Idem 4.Carm. Ode 13. Fis anus, & tamen uis formosa uideri. Terē.in Eun. Verū ne fiant Ei uiginti dies. Ci.pro domo: Quid te aut fieri, aut fingi dementius potest? Componitur. Fio pene cum omnibus dictionibus, cum quibus cōponitur Facio, exceptis præpositionibus, cum quibus raro componitur: ut Calefacio, Calefio: Tepefacio, & Tepefio. Ponitur quādoque pro æstimari. Cic.in Lelio: Ille finis teterrimus, ut, quanti quisque se ipse faciat, tanti fiat ab amicis. In tertia persona quandoque pro euenit, contingit. Idem lib.1.Offi. Fit interdum, ut nonnulli, omissa imitatione maiorum, suum quoddam institutum consequantur. Fiet tibi acceptum, pro, referetur, Pli. in Epist.120. Fient in illum exempla, Ter.Eun. Fieri obuiā, Cic.Att.lib.16. Fiat, particula est permittentis, ac concedētis, aut annuentis aliquid. Plau. Pseud. Meis date locum fallaciis. S. Fiat: geratur mos tibi. Fieri potest, pro possibile est. Cic.de Amic. Neque fieri possit, ut non statim alienatio, facienda sit.

FIRMAMENTUM, Fermezza, στερέωμα, κῦρος. Cic.de Amic. Cōstantiæ, quam in amicitia quærimus, firmamentum est fides. Gell.lib.13.cap.21. Neruos uocat firmamenta membrorū: quòd in illis consistat totius corporis robur. Rhetores etiā firmamentum appellant, quod à Quintiliano uocatur Cōtinens caussæ, à Græcis συνέχον, id est cardinem illum, circa quem totius caussæ decisio uersatur. Nostri hodie Iurisconsulti uocant Punctum decisorum litis. ad Heren.lib.1. Nec ratio, quare fecerit, nec firmamentum quæritur.

FIRMAMEN, nis, Fermezza, στερέωμα, firmamentum. Ouid.10. Metam.

FIRMO, as, καθίστημι, κρατυνω, stabilio. Liu. Firmabat eū Africis præsidiis. Tac.lib.4. Asylum ut firmaretur petentibus. Firmatus. Vir.4.Ecl. Vbi iam firmata uirum te fecerit ætas.

FIRMATOR. Taci.lib.2. Drusus pacis firmator.

FIRMUM, Pomponio, φίρμιον Ptol. Piceni castellum. Plin.lib.3.cap.13.

FIRMUS, mi, ἐρρωμένος, βέβαιος, constans: à ferendo, quòd constanter omnia ferat. Ter.in Hecy. Ex quo firmiorē posthac inter nos amicitiam fore scires? Firmus cibus, ualidus, & ut Varro de Re rust.lib.2.cap.12. loquitur, alibilis. Firma potio, multi nutrimenti. Celsus lib.2.cap.18. Firmior ex frumento potio est, quo firmius fuit ipsum frumentum. Firma ualetudo, integra, ualida. Et qui robusti est corporis, Firmus dicitur. Cic. Tironi: Ne te tam longæ nauigationi, nisi bene firmum, committas. Item firmus, munitus. Plancus Ci. lib.10.fam. Antonius ab equitatu firmus esse dicebatur. Firmum uinum, potens, & durabile. Virg.2.Geor.

FIRME, ἐρρωμένως, βεβαίως. Plau. Persa. firme ut quisque rem accurat suam, Sic ei procedit. Cic. Att.lib.11.

FIRMITAS uini, quam uulgus durabilitatem uocat. Pli.lib.14. cap.1. Principatus datur Ammineis propter firmitatē. Alioqui Firmitas idem est, quod constantia. Cic. Dolabellæ. Firmitatem & constantiam eandem cognosces, quam reliquisti. Firmitas, soliditas. Cic.2.Phil. Gladiatoria totius corporis firmitas. Plau.in Most. specta postes, Quanta firmitate facti, & quanta crassitudine.

FIRMITER. Pla. Pse. Eum promisisse, firmiter dixit mihi. Varr. 3.de Re rust.cap.9. Cubilia Gallinarum affixa firmiter.

FIRMITUDO, firmitas. Cic.ad Att.lib.10. Magni æstimo tibi firmitudinem animi nostri probari. Vocis firmitudo, ad Heren.lib.3.

FISCELLA, læ, Cestello, τάλαρος, diminut. à Fiscina, uas uimineum, aut ex iuncis, quo lac coagulatur, dum caseus exprimitur, uel in quo casei feruntur. Tib.lib.2. Tunc fiscella leui detexta est uimine iunci. Itē Fiscella dicitur, qua boum ora capistrantur. Plin.lib.18.cap.19. Fiscellis capistrari boues oportet, ne germinum tenera decerpant. Cato de Re rust.ca.54. Boues fiscellas habere oportet, ne herbas sectentur cum arabunt.

FISCELLUS, li, idem. Col.lib.12.cap.38.

FISCINA, næ, pen.cor. etsi diminut. esse uidetur à fiscus, eiusdem tamen est significationis cum primitiuo. uide Fiscus. Varr.de Re rust.lib.1.cap.22. ex uiminibus materiaq; rustica fiunt corbes, fiscinæ, rastelli. Fiebant etiā fiscellæ ex sparto: quod iunci genus est. Col.lib.12.cap.2. Si sparti fœcunda regio est, fiscinæ, sportæve ex uimine fieri debent. Denique Fiscinæ nomine comprehenditur omne uasis genus, ex uimine, aut iunco, aut simili materia contextum. unde etiā Cic.in oratione pro Flacco posuit pro calathis illis ficeis, in quibus ficus inclusæ in alias regiones deferuntur. Homini (inquit) Phrygi fiscinam ficorum obiecisti.

FISCUS, ei, masc.gen. Fisco, Ascon. Fisci, fiscinæ, fiscellæ, spartea, sunt utensilia ad maioris summæ pecunias capiendas. unde, quia maior summa est pecuniæ publicæ, quàm priuatæ, factū est, ut Fiscus pro pecunia publica dicatur. Hæc Asco. Alii tamen malunt Fiscum principis dici Aerariū uero publicum. Plin.ad Traia. At fortasse non eadem seueritate fiscum, qua ærarium cohibes: immo tanto maiore, quanto plus tibi licere de tuo, quàm de publico, credis. Cic.2.Ver. Et negocio fisci Sicilienses minabantur. Tacit.lib.1. Cum fisci inter signa, interq; aquilas ueherentur. Inde Confiscare dicimus, pro, in ærarium redigere. Sueto.in Augu. Fiscus item pro qualo oleario, qui cetuici torcularis supponitur, ne fæces in lacum cum oleo defluant: uel etiam, in quo oliuæ ponuntur, cum prelo supponuntur, ut amurca, id est olei fæx, aliquantisper examietur, id est exudet, & per uimina perfluat. Col.lib.12.cap.47. nouo fisco inclusa, prelo supponitur. Eodem lib.cap.49. Intrita oliua nouo fisco includitur, & prelo subiicitur. Item cap.50.

FISSILIS, le, σχιστόν, quod findi potest. Col.lib.9.ca.1. Fissilis stipes. Virg.1.Geor. Fissile lignum. Plau.in Aul.

FISSIO, Cic.2.de Nat.Deo. Cum terræ subigerentur fissione glebarum.

FISSURA, æ, rima, diuisio, quæ fit findendo. Col.lib.5. cap.10. Pli.lib.10.cap.63 Hinc Bifidus, & Trifidus, in duas, uel tres partes diuisum, unde orbis à poetis dicitur Trifidus; quòd in tres partes sectus sit.

FISTUCA, cæ, machina, qua pauitores utuntur, utrinque ansata, qua pali magna ui in terram adiguntur. Vitru.7. Si congesticius locus fuerit, fistucationibus solidetur. Vtitur & hac uoce Pli.lib.36. Fistuca alia est magnæ molis, qua trabalis materies in terram pangitur, aut in alueum fluminis, quæ funibus tollitur, & pondere suo remissa illiditur. Cæs. 3. de Bell.Gal. Hæc cum machinationibus immissa in flumen defixerat, fistucisq; adegerat.

FISTUCATUM, fistuca exæquatum: unde & Fistucatio apud Vitruu.loco iam citato, pro exæquatione areæ. & Pli.li.17. cap.11.

FISTULA, æ, Fistola, σύριγξ, proprie dicitur, per quam aqua educitur fusa: à fundendo, siue ferendo: ut tubi à tumore, & canales à canna, quod ad earum similitudinem facti sunt. sunt qui putent deduci à φυσάω, inflo, uel inspiro. Cic. pro Rab. Marius fistulas, quibus aqua suppeditabatur Iouis Opt. Maxi.templo, præcidi imperarat. Ita apud Var.li.3. de Re rust. cap.5. Ab huius similitudine dictum instrumentum musicū, quo flatu canitur, cuius Pan dicitur inuentor fuisse. Pli.lib. 7.cap.56. Virg.2.Ecl. Est mihi disparibus septem compacta cicutis Fistula. Fistulæ item à Medicis appellantur, hulcera manantia, angusta, sinuosa, ex abscessibus fere male curatis ortum trahentia. Plin.lib.20.cap.6. Est etiam Fistula in homine, per quam spiratur seu cibus deiicitur. nam duas esse fistulas scribit Lact.de Opificio hominis, spiritalem, & cibalem: illa spiritum meare, hac cibum potumq; descendere. spiritalem Cor. Asperam arteriam nominat. Pli.lib.9. cap. 7. Balenæ, delphines fistulis spirant, quę ad pulmonem pertinent.

FISTULATOR, Trombetta, συρικτὴς, tibicen. Gell. & Cice. 3.de Orat.

FISTULO, as in modum spongiæ cauernulas habeo. Pli.li.18. cap.11.

FISTULOSUS, a, um, χαυνώδης, spongiæ modo, foraminibus plenum. unde Caseus fistulosus, Colu.lib.7.cap.8. Fistulosa terra, Pli.li.17.c.5. Fistulosus cancer, morbus, Cato c.157.

FIXULAM, à fingendo, pro fibula Veteres usurparunt. Fest.

F ANTE L

FLABELLUM, li, Suentolo, paramosche, ῥιπιδίον, diminut. à Flabro,

bro, instrumentum, quo fit uentilatio per æstatem ad refrigerandum. Ouid. de Arte: Proficit & tenui uentos mouisse flabello. Flabellum seditionis, translate, Cic. pro Flac. Cuius lingua, quasi flabello seditionis, illa est egentium concio uentilata. Flabellifer adiect. Plau. Trin.

FLABILIS, le. Cic. 1. Tusc. Nihil flabile. pro aerio.

FLABRA, orum, πνόαι, ῥιπαὶ, à Flo, as, flatus, uel flamina uentorum. Propert. Neque hic Boreæ flabra, neque arma timet. Virgil. 2. Georg. Non hiemes illam, non flabra, nec imbres Conuellunt.

FLACCESCO, *Diuenir flacco*, χαλάω, langueo, à quo Flaccesco, χαλᾶσθαι, languidus fio. Col. lib. 2. Paucis horis, dum flaccescat, in sole habeto. Cic. de Clar. Orat. Flaccescebat oratio. Conflaccesco, usus est Gel. lib. 2. pro detumesco: Fluctus, simul ac uentus se posuit, sternuntur, & conflaccescunt.

FLACCIDUS, a, um, *Languido, flacco*, χαλαρὸς, languidus. Pli. lib. 25. cap. 39. folio maximo, flaccido, albicante. Vnde Flaccidi, siue Flacci dicuntur, quorum aures pendulæ sunt. Col. li. 8. Caper flaccidis auribus habetur optimus. Hinc cognomé Valeriæ familiæ Romanæ, quòd primus in ea gente aures haberet deorsum pendentes. Cic. de Nat. deo. Deos flaccos, frontones, capitones.

FLAGELLA, orum, *Tralci, capi di uiti*, βλαστοὶ, in uitibus dicuntur teneriores palmites, ex anniculis sarmentis enati: prius Flabella (ut quibusdam placet) à uentorum flatu & agitatione dicta. Virg. 2. Georg. Ne ue flagella Summa pete. Frequentissime autem accipitur pro loro, siue alio quouis uerbere, quibus seruos nudatos cædere solebant. Marcel. I. in fetuorum ff de Pœnis: Ex quibus caussis liber fustibus cæditur, ex iis seruus flagellis cædi, & domino reddi iubetur. Cice. pro Rab. Porcia lex uirgas à ciuium R. corpore amouit: hic misericors flagella retulit. Flagella etiam sunt, quibus hodie aurigæ utuntur, quæ excussa clarum reddunt sonum. Virg. 5. Aen. Insonuitq; flagello.

FLAGELLO, as, *Flagellare, battere, sferzare*, μαστίζω, flagello, cædo. Mart. lib. 1. Lumina sideribus certent, mollesq; flagellét Colla comæ. Item increpare atque personare. Flagellare annonam, est annonam duriorem facere, ut Hermol. scribit Pli. l. 33. c. 13. Præualens manceps annonam flagellet.

FLAGITATOR, qui assidue petit. Plau. in Most. accipitur & pro creditore repetente pecuniam sibi debitam. idem in Cassi. Ne quis formidet flagitatorem suum.

FLAGRANTER. Tacit. li. 2. Specie recusantis flagrantissime cupiuerat.

FLAGRANTIA. Gell. lib. 17. ca. 10. Flagrantia oculorum, pro impudentia, ardore quodam, Cic. pro Cœl.

FLAGITIOSE, inique, scelerate. Cic. 1. Vert. iudicia male & flagitiose tueri. Impure, ac flagitiose uiuere, idem 3. de Fin.

FLAGITIOSISSIME inseruire aliorum amori, idem in Catil.

FLAGITIOSUS, a, um, *Maluagio*, ὑβριστὴς, scelerat⁹. Cic. de Amic. Flagitiosa uita, 2. de Fin. Flagitiosæ libidines, 4. Verr.

FLAGITIUM, tii, *Sceleraggine, ribaldaria*, ὕβρις, μοχθηρία, crimen grauius: à flagitando dictum, siue à flagris: quod uel flagitatione, id est expostulatione, uel flagris dignum sit. Cic. in Catil. Strupra, adulteria, & omne tale flagitium illecebris excitare uoluptatis. Flagitium aliquando periculum, & dánum esse uult Nonius. Lucil. l. 19. Rectius multo, & sine flagitio. Plaut. in Epid. Flagitio cum maiore post reddes.

FLAGITO, as, *Dimandare con istanza*, προσαιτῶ, instanter peto, exigo & quasi iure quodam meo deposco: habetq; in se maiorem uim, quàm Postulo: & quandoque accusatiuo rátum iungitur. Cic. pro Quinctio. Hoc caussa postulat, non tamé flagitat. Quandoque habet accusatiuum cum ablatiuo mediante præpositione. Cæs. Comm. 1. Ab Heduis frumétum flagitat. Quandoque construitur cum duobus accusatiuis: ut apud Suet. in Vitel. Fœneratorum & publicanorum, qui unquam se aut Romæ debitum, aut in uia portorium flagitassent, uix ulli pepercit. Flagitare, pro accusare Tacit. lib. 17. Vt peculatorem flagitari iussit. Compositum est, Conflagito. Pli. lib. 34.

FLAGRATORES, dicebantur, qui mercede flagris cædi se permittebant. Festus.

FLAGRIONES, dicti sunt serui, quod flagris subiecti sint. Nonius.

FLAGRO, as, *Ardere*, φλέγομαι, ardeo: à flamma, uel à flatu, quo alitur incendium, quando flatu excitatur ignis. Virg. 1. Aen. Flagrantisq; Dei uoltus. Ouid. 6. Fast. Flagrabant sancti sceleratis ignibus ignes. Transfertur quandoque ad desideriú amoris, odii, iræ, uirtutis, aut uitii. Lact. lib. 1. Quid Apollo, nonne ob amorem, quo flagrabat, turpissime gregem pauit alienum? Et l. 7. Qui, iustitia, opum inexplicabili quadam siti flagrant. Liu. lib. 1. Ciuitas intestino flagrabat odio. Flagrans pinus, Virg. l. 9. Aen. Flagrans cupiditas, Cic. 4. Tusc. Eximio litterarum amore flagrans, Quinct. in proœ. l. 2.

FLAGRUM, gri, μάστιξ, quo cædi consueuerunt serui. Iuu. Sat. 5.

FLAMEN, nis, neut. gen. *Soffio, fiato*. πνεῦμα, flatus dicitur, à flo, flas. Virg. 10. Aen. Ceu flamina prima. Masculino autem genere Flamen sacerdotem significat. Sumebant Flamines cognomina ab eo deo, cui sacra faciebat: ut Flamen Dialis ἀπὸ τοῦ Διὸς, à Ioue, quasi Iouialis: Martialis, à Marte: Quirinalis, a Quirino, à Romulo. Ratio autem nominis tracta est a filo, quo caput cinctum habebant: ut docet Seruius in uerbis. Flamines in capite habebant pileum, quod cum per æstus ferre non possent, filo tantum capita religare cœperunt: nam nudis penitus capitibus incedere nefas erat: unde à filo, quo utebantur, Flamines dicti, quasi filamines. Pli. li. 18. cap. 12. Varro flaminem faba non uesci tradit. Cice. 2. de Leg. Diuis aliis alii sacerdotes, omnibus pontifices, singulis flamines sunt.

FLAMINIA, flaminis domus. Gell. lib. 10. c. 15.

FLAMINIA Via, quæ per portam Flaminiam, ad Tiberim sitam, Ariminum usque ducit dicta Flaminio consule, qui eá strauit. Cic. 12. Philip. Tres uiæ, a supero mari Flaminia, ab infero Aureliæ media cassia. Ouid. 1. de Pont. eleg. 9. Flaminiæ Claudia iuncta uiæ.

FLAMINICA, Flaminis uxor. Gell. lib. 10. ca. 15. Hoc etiam nomine appellabantur uirgines Flaminicæ, Dialis præministræ Festus.

FLAMINIUM, nii, Flaminia dignitas, siue sacerdotium. Liu. 26. Claudius, flamen Dialis, quod exta perperam dederat, Flaminio abiit. Gell. lib. 10. cap. 15. Vxorem si amisit, flaminio decedit. Abire, & decedere flaminio, eo modo dictum, quo abire magistratu.

FLAMINIUS, lictor, qui flamini Diali sacrorum caussa præsto erat. Fest.

FLAMINIORUM nobilis fuit Romæ familia: ex qua T. Flaminius, qui ad Thrasimenum lacum ab Annibale cum uniuersis pene copiis deletus est. Hic uiam Flaminiam strauit à Roma Ariminum usque.

FLAMINIUS Camillus, puer patrimus, & matrimus, Flamini Diali in sacrificiis præministrans. Antiqui enim ministros Camillos dicebant. Festus.

FLAMMA, mæ, *Fiamma*, φλὸξ, à φλέγω, ardeo. Virg. 8. Ecl. Corripuit tremulis altaria flammis. Interdú pro periculo. Cic. 2. Tusc. quæ flamma est, per quam non concurrerint?

FLAMMEARIUS, rii, infector flammei coloris. Plau. in Aul.

FLAMMEOLUS, flammæ colore, dilutiore tamen. Col. l. 10.

FLAMMESCERE, φλογοῦσθαι, est accendi, & flamma corripi.

FLAMMEUM, mei, κρόκεος πέπλος, Her genus ueli lutei, seu crocei, quod à nouis nuptis gestabatur, dictum quod eo assidue utebatur Flaminica, id est flaminis uxor, & quia Flamini non erat permissum cum uxore diuortium facere, institutú est, ut etiam nouæ nuptæ hoc amiculi genere uterentur boni ominis caussa, in signum indissolubilis coniugii. Lucanus de Martia iterum nubente Catoni: Lutea demissos uel arút flammea uultus. Pli. lib. 21. cap. 8. Lutei uideo honorem antiquissimum in nuptialibus flammeis feminis concessum. Dimin. est Flammeolum. Iuuen. Sat. 10.

FLAMMEUS, a, ú, *Di fiamma, fiammegiante*, φλόγεος, φλογόεις, ignitus, accensus, flammæ calorem referens. Cic. 1. de Diuin. ex Accio poeta: Orbem flammeum Radiatum solis. Col. lib. 6. uelut halitu flammeo fructus uratur. Cic. 2. de Natu. deo. Sunt stellæ natura flammeæ. Interdum Flammeum, quod flammæ colorem refert: id est unde Flammearii dicti, qui flammeum colorem tingebant, ut Violarii, qui uiolaceum.

FLAMMIFER, a, um, flammam afferens, inflammans. Cice. 4. Acad. Pestem abige à me Flammiferam hanc uim quæ me excruciat.

FLAMMIGER, a, um: ut, Sol flammiger, Val. 5. Arg. Flammigerare, flammas emittere, Gell. lib. 17. cap. 10.

FLAMMIGENA, næ, φλογογενὴς, è flamma genitus.

FLAMMIVOMUS, a, um, πυρίβολος, quod flammas uomit.

FLAMMO, mas, φλογίζω, incendo, inflammo, & per metaphorá incito. Tacit. lib. 18. Exercitus flammauerat arrogantia uenientium à Vitellio militum. Idem l. 20. Flammauere insuper allatæ à Vespasiano litteræ. Hinc Flammatus, a, um, incensus, incitatus. Virg. 1. Aen. Talia flámato secum dea corde uolutans. Flammatus Iupiter, id est flammam dextra manu tenens pro sceptro ita enim apud antiquos pingebatur. Cic. 1. de Diu æthereo flammatus Iupiter igni. Interdú pro exardere. unde flammantia lumina, è quibus quidam quasi flammæ color emicat: quod iratis accidere solet. Virgil. 3. Ge. Flammantia lumina torquens.

FLAMMULA, læ, φλόγιον, dimin. est à flamma. Col. l. 9. c. 14. Papiliones circa flammulam uolitans. Cic. in Ac.

FLANDRIA, driæ, regio est in finibus Belgarú, ad littora Oceani se-

ni septentrionalis posita: In qua sunt urbes insignes Gandauum,& Brugæ.

Flatus,tus,πνοὴ,spiritus,uentus,flamen. Cic.in Araro: Arã, quam flatu permulcet spiritus Austri. Et paulo post. Validis erumpit flatibus ignes.Idem 1.Offic.Prospero flatu iudicio rum utimur.

Flator,oris,tibicen ab inflatu,tibiarum Festus.

Flaveo,es,ui,Biondeggiare,esser di color d'oro,ξανθίζομαι, Flauus sum,i.eius coloris,cuius est aurum.Col.l.2.Flauentibus satis,messis facienda.Vir.3.Ge.Torquens flauentes litter arenas.Idem 10. Aene.Flauentem prima lanugine malas Dum sequeris Clitium.Id est habentem malas flauentes.

Flavesco,is, est flauum fieri.Virg.4.ecl.Flauescet cãpus arista.Pli.l.9.c.35.Herbulæ ante messem flauescunt.

Flavia Familia,à flauedine capillorum dicta,quæ tres conti nuos Romano populo imperatores dedit,Vespasianum,Titum,Domitianum.

Flavia colonia, Palestinæ urbs, primum ab Herode condita, & in gratiã Ti.Cæsaris Cæsarea appellata: postea, deducta eò à Flauio Vespasiano colonia,Flauia appellata.Pli. lib.5.cap.13.

Flavinium, locus Italiæ in Sabinis sub Soracte monte. Seruius in illud Virg.7.Aene.Hi Soractis habent arces,Flauiniaq; arua.

Flavus,a,um,Biondo, di color d'oro,ξανθὸν,color ex uiridi, & ruso,& albo concretus: hoc est, fuluo clarior, qualis est color auri,& mellis,& aristarum cũ iam maturuerunt. Flaua mella.Mart.lib.1.Flauaq; de rubro promere mella cado. Flauus crinis.Virg.4. Aen. Nondum illi flauum Proserpina uertice crinem Abstulerat.Flaui capilli.Ouid.l.1 Fast.Niueusq; color flauiq; capilli.Virg.lib.1.Ge. Flaua Ceres alto nequicquam spectat Olympo. Vbi Seruius. Flaua Ceres dicitur propter aristarum maturitatem. Sic Flauam aquam, Flauas frondes olearum dicimus.

Flebilis,flebile,Degno d'essere pianto,πολύδακρυ,δακρυώδης, quod dignum est,ut defleatur,Cic.pro Planco,ò flebiles uigilias.Hor.l.1.Car.Multis ille quidem flebilis occidit.Nulli flebilior,quàm tibi,Virgili.

Flebiliter adverb.cum fletu.Cic.2.Tusc.

Flecto,ctis,flexi,flexũ,Piegare,torcere,καμπυλιάζω,κάμπτω, torquere,& curuare.Pli.li.15.c.45. Elephantus poplites intus flectit,hominis modo. Flectere iter ad locum aliquem, est cursum eò dirigere,uel iter instituere. Liu.8.ab Vrb. Ad Priuernum cos. flexit iter. Et per translationem Flectere animum.Ter.in Hec.Istuc est sapere,ubicunque opus sit,animum flectere. Flectere aliquem precibus, est aliquem exorare.Cic.l.4.Acad. Si te oratio Luculli flexit. Flectere uocẽ de Græco Gell.l.4.c.3. Flexus,partic. Ouid.4.Met. Flexuq; genu submisit.

Flemina,dicuntur à Festo,cum ex labore uix sanguis effluit circa talum.Plaut.in Epid. Præ lassitudine inuaserunt in genua flemina.

Fleo,fles,fleui, fletum, Lagrimare,piagnere, δακρύω,κλαίω. lacrymas emitto.Ouid.1.de Rem.am. Vt flerent, oculos erudiere suos.Fletur,impersonale. Ter.in And.In ignem posita est,fletur.Flens,partic.Ouid.1.Trist. Vxor amans flentẽ. Fleturus,Idem 4.Trist.Fletus,aliud partic. quem multis lacrymis prosequimur,δεδακρυμένος.Virg.6. Aen. Hic multum fleti ad superos.Id est, quorum mortem magna lamentatio sequitur.

Fletus substantiuum,δάκρυον,κλαυθμὸς. Cic.ad Ter.li.14. Quod ego maximo cum fletu legi. Cõpositum est Defleo, flendo deploro,καταδακρύω.Cic.li.1.Tusc.Non liberi defleti,non fortunæ omnes à uictoribus possiderentur.

Flexanima oratio dicitur,quæ animum flectere possit. Cic. 2.de Orat.

Flexibula,Satyræ nomen apud Varronem,aliquoties à Nonio citatæ, quæ uox ex Latino Flectere, & Græco βουλὴ coaluisse uidetur: ut sit Flexibula,quasi consilium flectens.

Flexilis,le,pen.corr.Pieghevole,λυγώδης,λυγιστὸς,quod facile flecti potest. Plin. lib.11.cap.37. Cornuflexile. Ouid.5. Metam.

Flexibilis,καμπύλος,λυγιστὸς,quod facile in quamuis partem curuari potest. Ouid.3.Am. Nobis flexibiles curuantur Apollinis arcus. Flexibilis ætas,pro molli, quæ facile flecti potest in quamcunque partem. Cic.ad Brutum. Videtur in eo esse indoles: sed flexibilis ætas.

Flexio,uerbale, flectẽdi actus,ut uirilis laterum flexio, Cic. in Orat.Idem in Pis.Quæ diuerticula,flexionesq; quæsisti? Hinc Circumflecto,circundo,circumplico. περιστρέφω. Vir. 3. Aen. longos & circumflectere cursus. Deflecto, Inflecto, Reflecto,Offlecto,suis locis.

Flexuose,aduerb.Pli.l.18.c.35. Si flexuose uolitet flamma.

Flexuosus,sa,sum,Intorcichiato,quod uarios, uel multos habet flexus: ut,Flexuosa uitis,Cato de re rust.cap.33.Cic.de Nat.Auditus flexuosum iter habet.Pli.lib.11.cap.37.

Flexiloquus,qui ambigua,& obscura loquitur. Cice.2.de Diuin.

Flexumines, equites Romani erant à flectendis equis dicti. Pli.lib.33.cap.2.Equitum nomen sæpe uariatum est. Celeres sub regibus appellati sunt, deinde Flexumines, postea Trossuli.

Flexus,us, Piega,λύγισμα,κάμψις,καμπὴ, curuatio. Quinct. l.8.c.2. Propter flexus capillorum.Idem lib.9.c.2.Qui cursu parum ualent,flexu eludunt. Flexus ætatis,cum ætas incipit inclinari.Cic.in Proœ. de Ora.Si infinitus forensium rerum labor ætatis flexu constitisset.

Flexura,Piega,στροφὴ,καμπὴ,λύγισμα.flexus. Col.l.5.c.5.

Flictus,ictus. Virg.9.Aene.Dant sonitum galeæ flictu. Quo in loco Seruius putat dictum esse Flictu pro afflictu per aphæresin. Hinc affligo, προσαράσσω, Confligo, Infligo,& Profligo,quæ habent penultimam prod.Est autem Affligere,proprie prosternere. Cæsar: Neque, si quo afflictæ casu fuerint,erigere sese possunt. Per translationem pro perturbare.Sen Vt animum uariis curis afflictum oratione leniré. Hinc Afflicto,afflictat, τρύχω, frequentatiuum; de quo & aliis compositis locis suis.

Fligo,gis,xi,ctum,percutio. Liu.Andron.in Aegystho: Ipse se in terram saucius fligit cadens.Nonius.

Flo,flas,flaui,flatum,Spirare,soffiare,πνέω.spiro. Cic.Att.l.7. Flauit ab Epiro lenissimus Auster. Flare simul & sorbere, prouerbiali metaphora dicitur pro eo quod est, duabus rebus diuersissimis,naturaq; disiunctis eodem tempore operá dare. Plau. Most.Simul flare,sorbereq; haud factu facile est. Hinc Flatus,tus,Flator,oris. Flamen,inis. Flabellum,li, & adiect.Flabilis,le,quæ uide supra suis locis.Aliquando Flare,χωνεύω,signare est,quòd æs siue argẽtum flando, hoc est, flatu calefaciendo,signetur. Hinc flatum æs, & Flata pecunia dicitur. Eius composita sunt, Afflo, quod est ad aliquid spiro.Cic.in Cato. Cum admiraretur Lysander suauitatem odorum,qui afflarentur è floribus. Per translationem: Lact. lib.7.Vnde odor ille sapientiæ tam iucundus afflauerit,nullo modo sensere.Virg.lib.1.Aene.Lætos oculis afflarat honores,id est afflando dederat. Difflo, flatu dispergo,disturbo. Plaut.in Milite: Cuius tu legiones difflauisti spiritu. Lucil. lib.26. Pars difflatur uento, pars autem obrigescit frigore. Deflo,deorsum uel ualdo flo,καταχωνεύω. Varro: Vas fictile,eo quòd est leuissimũ ad summum deflatum,ut traiiciatur in alia uasa. Inflo, ἐμφυσάω,φυσάω,turgefacio, quales sunt utres uento distenti. Inflare calamos, uel tibias est calamis, uel tibiis canere, quia huiusmodi instrumenta sonum non edunt,nisi flatu expressum. Virg.6.Eclo.Tu calamos inflare leuis,ego dicere uersus. Per metaphoram Inflari accipitur pro superbire & arrogantia turgescere.Cic.3.Tusc.Sic igitur inflatus, & tumens animus in uitio est: sapientis autem animus semper uacat uitio, nunquam turgescit. Inflatio, ἐμφυσήματος.Perflo,διαπνέω,διαφυσάω, flando percurrere,flatu implere,uel commouere. Idem 1.Aene.Et terras turbine perflant.Reflo,contra spiro,ἀντιφυσάω.Cic.5.Tuscu.Reflantibus uentis reiiciemur.Sufflo,ὑποφυσάω. Nonius: Sufflatum dicitur tumidum,& quasi uento quodam latius factum.Hinc Insufflo,& Exsufflo,suis locis.

Floces uini,Feccia di uino,στέμφυλα, fæx uini ex uinaceis expressa.Gell.l.11.c.7.Floces prisca uoce significare uini fæcẽ è uinaceis expressum sicuti fæces ex oleis.Cæcil. Neque floces neque floces uolo mihi,uinum uolo.Gell.Apludam edit,& floces bibit.Vox est obsoleta.

Flocci facio,Cic.Att.Totam Rempub. Flocci non facere.

Flocculus dimin.Pli.li.16.cap.7. Nascuntur in robore pilulæ intus habentes flocculos molles, lucernarum luminibus aptos: nam & sine oleo flagrabant.

Floccus,flocci,Fiocco,κροκὺς,lanarum particula diuisa à uellentibus inutiliter euolans.Varro:Diligentiores tegeticulis subiectis oues tondere solent,ne qui flocci intereant. In uestibus item Flocci dicuntur lanæ particulæ eminentiores, quæ filum tegunt. Vnde Celsus signa mortiferi morbi esse scribit,siquis in febre & acuto morbo manibus in ueste floccos legit,(quod Græci κροκυδίζειν appellant)fimbriasve deducit.Pli.lib.10.Hirundines nidum mollibus plumis floccisq; consternunt.Et quia floccus res est nullius precii, factum est ut dicamus Floccifacio,& Floccipendo, pro contemno,περὶ οὐδενὸς ποιοῦμαι.Teren.in Eun.Inuidere omnes mihi,mordere clanculum: ego non floccipendere. Idem autem significant Floccifacere aliquem,& Non facere flocci, diuisa compositione.Cic.ad Att.li.4. Totã denique Remp. flocci non facere. Idem ad eundem lib.13. anco scire: nec

tamen

tamen flocci facio.

FLORA, ræ, *Flora*, dea quædã à Romanis in honore habita, quã floribus præesse uolebãt. Hanc meretricem fuisse aiunt, quæ cum magnas opes corporis quæstu quæsiuisset, populum R. scripsit heredẽ, certamq; pecuniam reliquit, cuius ex annuo fœnore suus natalis dies celebraretur editione ludorũ, quos appellant Floralia, siue ludos Florales. quod cum flagitiosum uideretur, deã finxerunt esse, quæ floribus præsit, eamq; oportere placari, ut fruges cum arboribus aut uitibus bene prosperéq; florescerent. Celebrabantur illi ludi omni cum lasciuia, conuenientes memoriæ meretricis: præter uerborum licentiam nudabantur, flagitante populo, meretrices, quæ mimarum functæ officio, in conspectu multitudinis ad satietatem usque impudicis motibus detinebantur. Hæc à Græcis χλωρὶς dicitur. Ouid. 4. Fast. Chloris eram, quæ Flora uocor. etiam apud Cic.

FLORALIA, orum, *ἀνθεστήρια*, dies Festi, ludiq; in honorem Floræ instituti, quæ florum dea habita fuit. Quinct. lib. 1. cap. 9. Oui. 4. Fast. Floralia etiam dicuntur loca, in quibus sunt flores. Var. lib. 1. de Re rust. cap. 23.

FLORALICIVS, a, um, quod ad Floralia pertinet. Mart. li. 8. Et floraliciæ lassæt arena feras.

FLORENTIA, æ, urbs insignis Hetruriæ, olim Fluentia, quòd sita sit ad fluentum Arni fluminis: & populi ipsi, Fluentini: quorum meminit Cato in Originibus.

FLOREO, res, rui, *Fiorire, ἀνθεῖν*, est floridum esse, seu flores producere. Cic. 1. Tusc. Florere omnia, fontes scatere. Pli. li. 19. cap. 6. Florent cum fraxino serpillum, abrotonum. Per translationem, est uigere, siue excellere. *ἀκμάζειν*. Cic. in Lel. Magna Græcia, quæ nunc quidem deleta est, tum florebat institutis & præceptis. Lact. li. 6. Iniusti diuitiis, & honoribus florent. Cic. 11. Phil. Nihil semper floret: ætas succedit ætati. Ouid. Nos quoque floruimus, sed flos fuit ille caducus. Florentissima fortuna, Cic. ad Att. li. 10. Idem 1. de Legib. Qua nihil à diis immortalibus uberius, nihil florentius, nihil præstabilius hominum uitæ datum est. Defloreo, Effloreo, Refloreo, suo loco.

FLORESCO, is, ere, *Fioreggiare, ἀνθεῖσθαι*, est floridum fieri. Col. lib. 5. Venti ad florescendum & ad bonitatem nim cõferunt. Var. l. 1. de Re rust. Pratum aqua defendi debet ante, quàm florescere incipiat. Per metaphoram pro augeri, *αὐξάνεσθαι, ἀκμάζειν*. Cic. pro Marcel. hæc tua iustitia, & lenitas animi floresceret quotidie magis. Cic. pro Cœl. Nolite iudices bone, nunc primum florescentem, firmata iam stirpe uirtutis, tanquam turbine aliquo, aut subita tempestate, peruertere.

FLOREVS, rea, reum, *ἀνθινὸς*, quod est ex floribus: ut, Florea corona. Plaut. in Men. Mart. Et cingant floreu serta caput.

FLORIANVS, imperator, qui Tacito successit, dolens Probum, militiæ peritum, à magna exercitus parte esse electum, sibi ipsi uenas incidit, effusoq; sanguine consumptus est. Auctor Aurelius.

FLORIDVLVS, diminutiuum: ut, Ore floridulo nitens, Catullus in Epithalamio Iuliæ.

FLORIDVS, a, um, *Di fiori, ἀνθώδης*, quod floribus abundat, siue quod ex floribus est. Tibul. lib. 1. eleg. 2. Cum posti florida serta darem. Floridus homo. Cic. de Clar. Orat. At est floridior, ut ita dicam, quàm Hyperides. Floridus color. Plin. lib. 35. cap. 6.

FLORIFERTVM, *ἀνθοφορία*, dies erat festus apud Romanos, ita dictus, quòd eo die spicæ ad sacrificium ferebantur. Festus.

FLORIGER, & Florifer, *Che produce fiori, ἀνθοφόρος*, ferẽs florẽs: ut, Saltus floriferi, apud Lucr. lib. 3.

FLORILEGVS, a, um, *Che raguna fiori. ἀνθολόγος*, qui flores legit: ut, Apes florilegæ. Ouid. 15. Metam. Florilegæ nascuntur apes.

FLORVLENTVS, *Pieno di fiori, ἀνθηρὸς*, floribus plenus.

FLOS, ris, masc. gen. *Fiore, ἄνθος*, à Græco nomine φλὸξ, ut quidam putant, quia emicat, scintillatq;, ut flamma. Pli. lib. 12. cap. 10. Flos arboribus suauitate inenarrabili. Ouid. 9. Met. Naiades hoc pomis, & odoro flore repletum, Sacrarunt. Virgil. 4. ecl. Ipsa tibi blandos fundẽt cunabula flores. Per translationem accipitur pro ornamento. Cic. 2. Phil. Flos iuuentutis. Flos ætatis, *ἀκμὴ τῆς ἡλικίας*, integra ætas, qualis est iis, qui iam iustum incrementum sunt adepti. Cic. 4. Phil. Gratia non uirtute, sed ætatis flore collecta. Flos iuuentæ, apud Virg. 5. Aene. Et primo flore iuuentæ. Nonnunquam etiam pro uirginitate. Catul. in Epithalamio: Cum castũ amisit, polluto corpore, florem. Flos uini, dicitur exigua quædam quasi spuma, quæ uino in doliis supernatare solet, cum in uitibus florent futuri tacenti. Pli. lib. 14. ca. 21. Flos uini candidus probatur, rubens triste signum est. Aliquando Flos uini accipitur pro uini odore. Plau. in Curc. Flos ueteris uini naribus meis obiectus est.

FLOSCVLVS. Cic. 2. Offi. Ficta celeriter tanquam flosculi decidunt.

FLOS AERIS, *χαλκοῦ ἄνθος*, est portio æris tenuissima, quæ ab ære expuitur, cum frigida affusa extinguitur. solet autem inueniri in fundo uasorum instar granorum milii, colore æris rubri. Vide Gal. lib. 9. de Facult. simpl. medic.

FLOS SALIS, *ἁλὸς ἄνθος*, portio salis leuissima & candidissima, fauillæ ritu efflorescens. Hoc præterea nomine ab antiquis dicebatur res à superiori diuersissima. humidioreq; naturæ & coloris crocei, & salis quasi quædam rubigo, odore quoque ingrato, ceu gari. Inuenitur in Aegypto, Nilo flumio & fontibus quibusdam innatans. Naturam habet asperam, excalfactoriam & stomacho inutilem. Vide Pli. lib. 31. cap. 7. & Diosc. lib. 5. cap. 83.

FLVCTIFRAGVS, a, um, *Che rompe l'onde*, fluctus ipsos frangens. Lucretius: Fluctifrago suspensæ in littore uestes.

FLVCTIVAGVS, *ποντοπόρος*, quod fluctibus uagatur: unde nautæ fluctiuagi, & unda fluctiuaga appellatur à Papinio.

FLVCTVATIO, nis, Fluctuatio stomachi. Pli. lib. 20. cap. 8. Validius cocta fluctuationes stomachi sistit. Fluctuatio animorum. Liu. 9. ab Vrb.

FLVCTVO, tuas, *Ondeggiare, κυμαίνειν, κυματίζεσθαι*, proprie est fluctibus agitari. Plaut. in Rud. Atque ut nunc ualide fluctuat mare, nulla nobis spes est. Cic. 7. in Ver. Quadriremẽq; in salo fluctuantem reliquerat. Per metaphorã etiam transsumitur pro iactari, dubitare, & diuersis cogitationum quasi fluctibus, & ueluti marino quodam æstu agitari. Virg. 8. Aen. Magno curarum fluctuat æstu. Liu. 3. Bel. Mac. Ephesi regẽ est consecutus. fluctuantem adhuc animo, incertumq; de Romano bello. Pro eodem etiam legitur Fluctuor deponens. Ibidem: Fluctuantur incerti animi. Curtius: Fluctuari animo rex, & modo suum, modo Parmenionis consilium expẽdere. Hinc fit participium. Fluctuatus. Pli. lib. 4. ca. 12. Delos diu fluctuata, ut proditur, sola motum terræ non sensit. Accipitur etiam nonnunquam Fluctuare pro fluitare & supernatare. Pli. lib. 36. cap. 17. Lapidem è Scyro insula integrum fluctuare tradunt, eundem comminutum mergi.

FLVCTVATIM, aduerbium, iactanter, solute. Afran. Volo fluctuatim ire ad illum. Nonius.

FLVCTVOSVS, *Procelloso, tempestoso. κυματώδης*, undosus, procellosus, inquietus: ut, Mare fluctuosum. Gemmæ fluctuosæ, quæ maculas habent fluctuum quandam similitudinem referentes. Pli. lib. 37. cap. 5. Ii sunt fluctuosi, & rerum imagines cõplexi, ut uerbi gratia, papauerum, aut auium, pinarumq;, uel cauliculorum, & similium. Loquitur de smaragdis.

FLVCTVS, ctus, ui, à fluo, *Onde, κῦμα*, moles aquæ ui uenti concitatæ, Vnda. Cic. 6. Vert. Qui fluctu totus operiretur. Fluctus, pro impetu. Cic. ad Att. lib. 7. Fluctum totius barbariæ una ferre urbs non poterat. Fluctus fortunæ, Pli. l. 5. c. 17.

FLVENTISONVS, a, um: ut, Littus fluentisonum, apud Catul. in Arg.

FLVENTVM, ti, *Fiumicello, torrente, ῥεῖθρον*, paruum flumẽ, siue decursus aquæ. Virg. 4. Aen. Xanthiq; fluenta Deserit.

FLVIDVS, da, dum, pen. cor. *ῥευστικὸς*, modo diffluens. Pli. lib. 9. cap. 30. Vnum hoc animal, fluida carne non habet callum. Nonnunquam pro Languidus. Liu. li. 4. Bell. Mac. uocat corpora Gallorum emollida & fluida.

FLVITO, tas, p. c. *Scorrere di continuo, ἐπιῤῥέω*, sæpe siue continue fluo. Cic. pro Sext. Reipublicæ nauis, ereptis senatui gubernaculis, fluitans in alto tempestatibus seditionum. Liu. li. 1. Cum fluitantem alueum, in quo expositi erant pueri, tenuis in sicco aqua destituisset. Nonnunquam pro supernatare: *ἐπιπλεῖν, ἐπινήχεσθαι*. Pli. Omnes pisces, cum sint extincti, fluitant. Pro nutare, quod Terentius uocat Labascere. Tacit. li. 18. Vnde creditur Cæcinnæ fides fluitasse. Hora. Ser. 2. Sat. 3.
--cæca fluitantia sorte.

FLVMEN, is, *Fiume, ποταμὸς*, fluuius, hoc est, aqua continue decurrens: & maior, est quàm riuus: Torrens contra, qui æstate siccatur. Virg. 4. Ge. At mater sonitum thalamo sub fluminis alti Sensit. Sed quando genitiuo iungitur, capitur pro fluxu. Pli. Ne flumini eius riui esset impedimento.

FLVMENTANA porta Romæ, quam Tyberis urbem intrans, in sinistra ripę parte relinquit, ita dicta, quòd pars Tyberis per eam partem, ubi nunc hæc porta sita est, fluxisse creditur. Festus. Cic. de Inuen.

FLVMINEVS, a, um, *ποτάμιος*, ex flumine. Ouid. 4. Fast. Ne sua fluminea corpora mergat aqua. Idem 2. Met. Flumineæ uolucres.

FLVO, fluis, fluxi, fluctum, *Correre, scorrere, ῥέω, ῥύω*, proprie decurro. Virg. 1. Ge. Atque auro plurima fluxit. Quoniam uero ea quæ fluunt, latius diffundi uidentur, Fluere quandoque capitur pro latius excrescere. Idem Ge. 2.--Ramos compesce fluentes.

fluentes. Rursus, quia, quæ decurrunt, quodam modo minui uidentur, Fluere pro deficere sumitur. Idem lib. 2. Aen. Ex illo fluere, ac retro sublapsa referri Spes Danaum. Hinc fluxa diximus, quæ instabilia, ac momentanea sunt, & cito peritura. Item procedere, nasci. Lact. lib. 2. Ab hac gente proximi quique populi multitudine increscente fluxerunt. Hinc Affluo, Confluo, defluo, de quibus supra, Circunfluo, περιῤῥέω, diffluo, καταῤῥέω, uarie fluo. Lact. lib. 7. Corpus, post se cessum animæ, statim diffluit in terram, tabescitq;. Per translationem luxurior, corrumpor, διαλύομαι, φθείρομαι. Terent. in Heaut. Vt illius animum, qui nunc luxuria & lascivia diffluit, retundam, & redigam. Influo, intro fluo, εἰσῤῥέω. Cæsar: A lacu Lemano, qui in flumen Rhodanum influit. Cic. in Læl. per translationem dixit: Quibus blanditiis C. Papyrius influebat in aures, id est seorsim irrepebat. Interfluo, in medio fluo. μεσοῤῥέω. Perfluo, διαῤῥέω, & transfluo, per medium fluo, non contineo. Ter. in Eun. Plenus rimarum sum, hac atque illac perfluo. Profluo, de quo alibi. Perfluo, suiefluo, προῤῥέω, uel præterfluo. Plin. lib. 4. cap. 5. Præterfluente Alpheo amne. Præterfluo, fluendo prætereo, uel ante fluo, παραῤῥέω. Liu. lib. 1. Infima ualle præterfluit Tybris. Quinctil. per translationem lib. 11. Frustra docemur, si, quicquid audimus, præterfluat. Refluo, retro siue rursus fluo, ἀναῤῥέω. Vnde Fluxus, & Refluxus, pro accessu, & recessu aquæ in Oceani æstuariis. Superfluo, superabundo, ἐπιῤῥέω. Col. lib. 4. Per medullam transmittit, quicquid aquarum cælestium superfluxit. Subterfluo, inferius fluo, ὑποῤῥέω.

FLVONIA, niæ, Iuno, quam mulieres colebant, quòd sanguinis fluorem in conceptu retinere putabatur. Boca. in Genealogia Deo.

FLVSTRVM, stri, *Bonaccia*, status & tranquillitas maris, cum fluctibus non agitatur. hanc Græci μαλακίαν uocant. Auctor Festus.

FLVTÆ, arum, *Anguille*, πλῶται, anguillæ, siue murenæ dicebantur in freto Siculo, quòd sole torrefactæ, cum se curuare, ac mergere non possint, aquis superfluant. Macr. lib. 3. c. 15. Colum. lib. 8. cap. 17.

FLVVIALIS, le, *Fluviale, di fiume*, ποτάμιον, ex fluuio est: ut Aqua fluuialis, & Fluuialis lupus, qui in fluuio uiuit. Col. li. 8. cap. 16. Virg. 4. Aene. Dic corpus properet fluuiali spargere lympha. Idem 1. Georg.

FLVVIATILIS, le, pen. cor. ποτάμιον, fluuialis. Pli. lib. 36. c. 23. Fluuiaticus, idem quod fluuiatilis Colum. lib. 8. cap. 15. Cic. de Nat.

FLVVIATVS, a, um, in flumine maceratus. Pli. l. 16. c. 39.

FLVVIVS, ποταμὸς, quòd fluat semper. Virg. 3. Ge. Fluuiosq; innare rapaces.

FLVXIO, nis, *Flusso*, ῥεῦμα, actus fluendi. Cic. de Diuin. Pli. lib. 20. cap. 54.

FLVXVS, xa, xũ, *Che scorre, che passa tosto*, ῥεδευστικὸς, quod fluit. Pli. lib. 9. cap. 38. Cum fœtificauere, fluxos habent succos. Per translationem accipitur pro, instabile, momentaneum, & cito periturum. ὀλιγοχρόνιον. tracta est metaphora ab aqua fluuiali, quæ nunquam in eodem loco cõsistit, sed cito præterfluit. Virg. lib. 10. Aen. Nos ne tibi fluxas Phrygiæ res uertere fundo conamur? Sall. in Catil. Diuitiarum & formæ gloria, fluxa & fragilis habetur. Aliquando pro laxo, ac minime astricto. Vnde uestimenta fluxa. Luca. Illic & laxas uestes, & fluxa uirorum Velamente uides. Sic Suet. in Cæs. ca. 45. Fluxiore cinctura cingeretur. Et Virg. 1. Aene. Vestium sinus fluentes dixit. Apul. lib. 1. accepit passiue, Fontanos, inquiens, latices, de corporibus humanis fluxos. Et Fluxi, dicuntur remissi, soluti, libidinosi, molles, effeminati. Suet. in Tiberio: Drusus animi fluxioris, remissiorisq; uitæ erat. Mart. Cinædo curatior fluxo.

FLVXE, affluenter, abundanter. Var. lib. 1. de Re rust. c. 21.

F ANTE O

FOCALE, lis, pen. pro. ἀποσυνάδιον, fasciæ quædam collũ ambiens, fauces à frigore defendens, & pronunciationi conducens. Dictum Focale à Faucibus, au, in o mutato. quod etiã contingit in uerbis Suffoco, & Præfoco. Sen. l. 3. nat. Quæst. Videbis quosdam graciles, & palliolo, focaliq; circundatos. Quinct. li. 11. Focalia, & ligamina aurium, sola excusare potest ualetudo. Et Hor. 2. Serm. Sat. 3. Insignia morbi Fasciolas, cubital, focalia.

FOCANEVS, palmes, qui ex fauce uitis, hoc est, ex bifurco medio erumpit. Col. lib. 4. cap. 24.

FOCARIA, æ, *Concubina*, à ueteribus dicebatur concubina, quã domi habebant ad curam rei domesticæ. l. iij. C. de Donat. inter uirum & uxorem.

FOCILLATIONES, à fouendo dicuntur, hoc est, à calefaciendo. Festus.

FOCILLO, las, *Riscaldare, ristorare*, ἀναλαμβάνω, significat calefacere, recreare. Pli. epist. 16. lib. 3. Suet. in Aug. ca. 16. Antonii societatem, semper dubiam, & incertam, ueriisq; reconciliationibus male focillatam abrupit. Pro eodem etiam quandoque legitur Focillor deponens: quod & Nonius annotauit, citans Varro. testimonium ex libris de uita populi R. non in commune spectant, sed suum quisque diuersi cõmodum focillatur, id est fouet.

FOCVLA, lorum, *Nodrimenti*, τροφαὶ, dicuntur nutrimenta. Pla. in Persa: Nam iã intus uentris fumant focula. Ex Nonio.

FOCVLVS, li, *Focarello*, dimin. à Focus, ἐσχάριον. Val. lib. 1. Cum carbasum foculo imposuisset. Cic. pro Domo.

FOCVNATES, Plinio populi sunt in alpibus, l. 3. c. 20.

FOCVS, ci, *Focolaro*, ἐσχάρα, à fouendo id, in quo ignis seruatur. Ouid. lib. 6. Fast. At focus à flammis, & quòd fouet omnia, dictus. Ponitur & pro priuatis domibus, sicut Ara pro templo. Plaut. in Amphit. Vrbem, agrum, aras, focos, seq; dederunt. Cic. de Sen.

FODICO, cas, re, p. c. *Stimulare, pungere, cavare*, νύττειν, stimulare, pungere, peruellere, siue fodere. Horat. Emamur, Qui fodicet lat. s. Per translationem accipitur pro angere, siue dolore afficere. Cice. 3. Tusc. Non est enim in nostra potestate, fodicantibus iis rebus, quas malas esse opinamur, dissimulatio, uel obliuio. Fodicare animum. Plau. Bacch. Istæc lepida aculeata sunt, Animum fodicant, bona dissimulant facta, & famam sauciant.

FODINA, næ, p. p. *Miniera*, μέταλλον, locus ubi quid effoditur: ut, Auri fodina, ubi foditur aurum: Argenti fodina, ubi effoditur argentum. Pli. l. 33. c. 6. Odor ex argenti fodinis inimicus omnibus animalibus, sed maxime canibus.

FODIO, dis, fodi, fossum, *Cavare, fossare*, ὀρύττω, pala, alio ue ferramento terram, aliud ue quid eruo. Liu. 8. Bell. Pun ergentum incolæ fodiunt. Sic fodere Metallum: Pli. lib. 2. ca. 63. Fodere ense iugulum, hoc est, percutere, seu ferire. Mart. li. 2. Fodere stimulis, est pungere. Cic. 2. Phil. Fodere calcaribus. Virg. lib. 6. Spe u spumantis equi foderet calcaribus armos. Dicitur etiam Fodire per quartam uerborum coniugationem. Col. lib. 11. c. 1. Ruocari, & adhuc fodiri possunt. Fouea, de quo infra. Affodio, uide suo loco. Confodio, quod est cauo, siue in totum foro, διορύττω. Plaut. in Aul. confodere hortum. Interdum transuerbero, occido. Sall. in Catil. pugnãdo confoditur, διελαύνεται. Circũfodio, περιορύττω, terram circunquaque eruo. Col. lib. 3. Arborem, sæpius circunfodito. Defodio, κατορύττω. uide suo loco. Effodio, extra fodio, uel fodiendo eiicio, ἐξορύττω. Plaut. in Aul. Oculos effodiam tibi. Infodio, fodiendo sepelio, ἐνορύττω. Virg. li. 2. Ge. Ante supinatas Aquiloni ostendere glebas, Quam lætum infodias uitis genus, id est obruas. Perfodio, perforo, διορύττω. Plaut. in Asin. Vbi parietes perfoderis. Col. lib. 12. Tu grauibus rastris cunctantia perfode terga. Gell. l. 2. Quadringenti omnes perfossi gladiis. Præfodio, ante fodio. Pli. lib. 7. Refodio, rursus fodio. ἀνορύττω. Pli. Suffodio, subtercauo, ὑπορύττω. Col. li. 2. Neque suem uelimus impasci, quoniam rostro suffodiat. Transfodio, ab uno latere ad aliud fodio, διελαύνω, διορύττω. Oui. Gemino transfodit uulnere pectus. Et hæc omnia habent fo syllabam corr. in omnibus temporibus à præsenti manãtibus. quæ à præterito sunt, eandẽ producunt.

FOECIALIS. Cic. Offic. Belli æquitas fœciali populi Ro. iure perscripta.

FOECVNDE, aduerbium. Plin. lib. 16. c. 36. Recisa fœcundius resurgit.

FOECVNDO, das, *Far abondante*, εὐθηνίζω, fructiferum facio. Virgil. lib. 4. Georg. Et uiridem Aegyptum nigra fœcundat arena.

FOECVNDVS, da, um, *Fecondo, fertile, abondante*, εὔφορος, ferax fertilis, fructuosus. Cic. de Nat. deo. nihil genuit natura fœcundius. Ouid. lib. 4. Fast. Forda ferens bos est, fœcundaq;, dicta ferendo. Col. lib. 8. ca. 14. Id neque æque fœcundum est, nec tam preciosum. Plaut. in Cist. Amor & melle & felle est fœcundissimus. Interdum sumitur pro abundanti & pleno. Hor. ep. Fœcundi calices quem non fecere disertum? Huius cõtrarium est Infœcundus, non ferax ἄφορος. Virg. lib. Geor. 2. Sponte sua, quæ se tollunt in luminis auras Infœcunda quidem. Infœcunditas, ἀφορία, δυστοκία, pro sterilitate: sicut Fœcunditas, πολυφορία, εὐτοκία, εὐθηνία, pro abundantia. Colu. in Procemio operis: ciuitatis nostræ principes audio culpantes, modo agrorum infœcunditatem, modo cœli noxiam frugibus intemperiem. Pli. lib. 20. cap. 6. Fœcunditatẽ etiam feminarum hoc cibo augeri. Cic. 1. de Nat. de. Aquarum inductionibus terris fœcunditatem damus. Fœcunditas animi, Pli. in Præfat. l. 3.

FOEDO, as, are, *Bruttare, imbrattare*, μολύνειν, μιαίνειν, polluere, inquinare. Virg. 2. Aen. Quæ caussa indigna serenos Fœdauit

uit uultus? Per translationem accipitur pro dehonestare. Cato apud Pli.lib.29.cap.1. Spurcius nos, quàm alios Opicos, appellatione fœdant. hoc est, dehonestant. Accipitur & pro frangere, corrumpere. Virg.2.Aen. Impulerat ferro argolicas fœdare latebras. Liu.lib.3.ab Vrb. Fœdati agri, terror iniectus urbi est.

Foede, *Bruttamente, crudelmente*, αἰσχρῶς, turpiter, crudeliter. Liui.lib.3.ab Vrb. Noua fama de Virginea, adeo fœde ad libidinem petita, accenderat. Fœde diuexari, Cic.1.Tusc. Fœde interemptus, Liu.5.Bell.Pun. Admissum fœde, dictumq; superbe, Lucr.lib.5. Fœdissime caussam agere, Cic.Att.l.9.

Foederati, *Confederati, uniti*, ὑπόσπονδοι, σύμμαχοι, dicuntur populi, qui fœdere icto cum aliis populis in societatem coiuerunt. Nanque inter ciuitates prouinciarum, aliæ ciuium Romanorum, aliæ Latinorum, aliæ Fœderatorum, συμμαχίδες πόλεις, aliæ Stipendiariæ dicebantur. Suet. in Calig. Libera ac fœderata oppida sine lictoribus adibat. Cic.2.de Ora. Siquis apud nos seruisset ex populo fœderato. Idem 5. Ver. Fœderatæ ciuitates duæ.

Foedifragus, pen.cor. *Che rompe patti*, ὁ παρασπονδήσας, qui fœdera fregit. Cice.1.Offic. Pœni fœdifragi, crudelis Annibal.

Foeditas, atis, *Bruttezza*, αἶσχος, turpitudo. Cic.3.de Fin. Nisi eos per se fœditate sua turpitudo ipsa deterreat. Liu.1.ab Vrb. Auertere omnes à tanta fœditate spectaculi oculos.

Foedo, as, Ci.de Arusp. Qui togatum domestici belli extinctorem nefario scelere fœdauit. Virg.in 2. & patrios fœdasti sanguine uultus.

Foedus, da, dum, *Deforme, brutto*, αἰσχρὸς, δυσειδὴς, quod est deforme. Cic.ad Att.lib.15. Parum ne fœda persona est senectutis? Ponitur quandoque pro execrando. Virg.li.7. Auersusq; refugit Fœda ministeria. Quádoque pro crudeli. Ter. in Eun. O facinus fœdum. Donatus: Fœdum, crudele. ea enim, quæ crudelia sunt & nefaria, ipsa crudelitate fœda & maculosa dici possunt. Sic dicimus Fœdum exemplum crudelitatis, & turpitudinis plenum. Liu.7.Bel.Pun. Aiebant, multo fœdioris exempli, eum ipsum creari, qui comitia haberet.

Foedus, ris, *Tregua, patto, conuentione*, σπονδὴ, συνθήκη, τὸ ἐσπεισμένον, à ferio, ut quibusdam placet, cum œ diphtongo, ut e, longa sit, quoniam Ferio è breue habeat. proprie enim fœdus pacem significat, quæ feritur inter dimicantes. Quidam huius nominis etymologiam manasse putant à Fecialibus, hoc est sacerdotibus per quos fiebāt fœdera. Alii à fide, quia in fœdere interponatur fides. Alii à fœde cædendo, nam ad fœdera sancienda utrinque Feciales adhibebantur, qui firmato fœdere porcam cædebant silice: eiusmodi exitium imprecantes capiti illius, qui prior fœdus uiolasset: de qua re uide Liu.lib.1. ab Vrb. ubi ritum & formulam antiquissimi fœderis inter populo R. Regem, & Albanorum Dictatorem icti, latissime exequitur. tria autem (ut idem Liu. ostendit libro 4.Bel.Mac.) erant fœderum genera, quibus populi & reges mutuas amicitias inibant: unum cum bello uictis dicebantur leges. ubi enim omnia ei, qui armis plus posset, dedita essent, quæ ex iis habere uictos, quibus mulctari eos uellet, uictoris arbitrium erat. Alterum, cum pares bello æquo fœdere in pacem atque amicitiam ueniebant, redditis per conuentionem iis rebus, quarum bello turbata erat possessio. Tertium, cum qui hostes nunquam fuissent, ad amicitiā sociali fœdere iungendam coibant. Accipitur etiam Fœdus pro necessitudinis alicuius uinculo: unde Fœdera amicitiæ dicimus pro necessitudine illa, quæ est inter amicos. Ouid. 3.Trist.eleg.6. Fœdera lecti, pro coniugali uinculo. Luca.li. 2. Da fœdera prisci Illibata tori. Fœdus coniugale, Ouid.11. Met. Accipitur etiam pro lege, ut apud Virgil.1.Aene. Regemq; dedit, qui fœdere certo. Et premere, & laxas sciret dare iussus habenas. Facere fœdus cum aliquo. Cic.de Sen. Cū sententia Senatus inclinaret ad fœdus faciendum cum Pyrrho. Ferire fœdera. Cic.pro Cœl. Ideo ne ego pacem Pyrrhi diremi, ut tu amorum turpissimorum quotidie fœdera ferires? Firmare fœdera, Virg.12.Aen.

Foemina, næ, *Femina*, γυνὴ, θήλεια, latioris significationis est, quàm mulier, nam non solum de hominum genere, uerumetiam de brutis, & plantis dicitur. Pla.in Persa: Atticam ciuitatem maiorem fecit, atque auxi ciui femina: Pli.lib.9.c.50. Femina piscis coitus tempore marem sequitur. Idem li. 22.cap.18.de chamæleonte herba. Ex nigris aliqui marem dixere, qui flos purpureus esset: & feminam, cui uiolaceus. Hinc Femineus, a, um, & Femininus, a, um, θηλυκὸς. Virgil. 11.Aen. Femineo prædæ & spoliorum ardebat amore. Vbi Seru. Femineo, impatienti, irrationabili. Ibidem: Femineū cæli clamorem ad sidera tollunt. Pli.lib.2.cap.101. Femineum lunæ, ac molle sidus, Quinct.lib.1.cap.4. Aut quæ feminina positione mare, aut neutrali feminas significant. Dimin. Femella: & Feminula, γυναιον, γυναικάριον. A femina, etiam sit Effemino, ἐκθηλύνω, de quo suo loco.

Foenarius, a, um, *Ciò che à fieno s'appartiene*, quod ad fœnū pertinet: ut, Falces fœnariæ, quibus fœnum secamus.

Foenebris, bre, p. indifferenti, δανειστικὸν, quod ad fœnus pertinet: ut, Lex fœnebris, qua fœneratorum auaritia coercetur. Liu.5.Bel.Mac. Fœnebris res, idem 7. ab Vrb. Malum fœnebre, Tacit.lib.5.

Foeneraticius, a, um, δανειστικὸς, quod datum est fœnori, uel quod ad fœnus pertinet: ut, Fœneraticia pecunia, ex usuris collecta.

Foenerato, aduerb. *Con usura*, id est, cum fœnore. Fœnerato reddere, σὺν δανείῳ ἀμείβεσθαι. Plaut.in Men. Næ illam fœnerato abstulisti. hoc est, sub graui usura, uelut à fœneratore, quam multo cum fœnore restituas.

Foeneralia, orum, tēpus quo fœnus cessabat, reddebaturq; pecunia. Liu.5.Bel.Mac.

Foeneratio, onis, δανεισμὸς, fœnerandi actus. Cic.pro Flac.

Foenerator, oris, *Vsurario*, δανειστὴς, qui dat ad fœnus. Cic. 2.Offic.

Foenero, as, pen.co. *Dare & prestare ad usura*, & Fœneror, aris, deponens, eiusdem sunt significationis, δανείζω, hoc est, ad usurando: & modo datiuo iunguntur, modo accusatiuo. Pli. lib.2.cap.6. Fœnerat sol lumen suum ceteris sideribus. Cic. neque enim beneficium fœneramur: id est fœnori damus. Martial. Hæc sapit, hæc omnes fœnerat una deos. Fœneror, δανείζομαι, cum ablatiuo, significat, ad usuram accipio: ut est l. Digest.31. Beneficium fœneratum dicitur, quod cū fœnore redditur. Ter.in Phorm. Fœneratum istuc beneficium tibi pulchre dices. Et paulo post hoc ipsum exponens. Vbi Donatus, Fœneratum, hoc est, cū fœnore redditum, & multiplicatum. Interdum est cum fœnore reddere. Ter. Adelph. Metuisti, si nunc de iure tuo concessisses paululum, ne non tibi istuc fœneraret.

Foeniculum, li, *Finocchio*, μάραθρον, herba nota, à fœnore ut quidam existimant, quòd semen hoc terræ mandatum magno fœnore reddat fructum. Pli.lib.20.cap.23. Fœniculum nobilitauere serpentes, gustatu senectam exuendo, oculorumq; aciem succo eius reficiendo. unde intellectum est hominum quoque caliginem præcipue eo leuari.

Foenicularius, ria, rium. Cic.ad Att.lib.12. utrum ipse in fœnicularium, an in campum Martium cogitet. Quem locum exponit Paulus Manutius in suo commentario. quod perperam exposuerat uetus interpres.

Foenile, lis, *Fenile*, χορτιὼν, locus est, in quo asseruatur fœnū. Virg.3.Ge. Nec tota claudas fœnilia bruma.

Foeniscia, æ, idem quod fœnisecium. Varr. de Re rust.libro 1.cap.49.

Foenisecium, secii, *La ricolta del fieno*, χορτοτομία, fœni sectio. Col.lib.2.c.18. Minora pecora post fœnisecia permittemus admitti.

Foenisex, cis, *Segnatore da fieno, fenainolo*, χορτοκόπος, qui fœnum secat. Pli.lib.18.cap.29. Pro eodem etiam dicimus Fœnisecа, æ, pen.cor. Persius Sat.6. Fœnisecæ crasso uitiarunt unguine pultes.

Foenumgraecum, τῆλις, genus herbæ est (ut inquit Pli.lib. 24.cap.ult.) quam alii Telin uocant, alii Carphos: aliqui Buceras, alii Aegoceras, quoniam siliquas habet corniculis similes. Siliquam uocat Col.lib.11.cap.2.

Foenum, fœni, *Fieno*, χόρτος, herba in pabulum resecta: ita dicta à fœnore, quòd sine cura fœnus præbeat, uel à fœtu, quòd herbæ eædem manentes quotannis nouas pariant. Horat.1. Serm.Sat.4. Fœnum habet in cornu, longe fuge. Cic.de Orat. Crassum cum Catulus nuper audiuisset, fœnum alios aiebat esse oportere.

Foenus, oris, *Vsura*, τόκος, (ut ostendit Gel. ex lib.3. Varronis de Ling.Lat.) idem est quod usura, ita dictum à fœtu. Nihil enim aliud est Fœnus, quàm fœtus, hoc est, partus pecuniæ. Quidam tamen à fundo, quòd cum o, non cum u, apud antiquos scribebatur, quòd prouentus proprie esset ex naturali terræ fructu: postea uero ad usuram est translatum, quasi pecunia per se fructum producat, sicut terra. Plaut.in Asin. Nā si mutuo non potero, certum est, sumam fœnore. Cice.pro Cœl. parcat iuuentus pudicitiæ suæ; ne effundat patrimonium; ne fœnore trucidetur. Propert.lib.1.eleg.7. Sæpe uenit magno fœnore tardus amor. Ouid.1.Fast. Hordeaq; ingenti fœnore reddat ager.

Foenusculum, li, diminutiuum à fœnore. Plaut. Adderes fœnusculum.

Foeteo, es, *Puzzare*, δυσωδέω, male oleo. Plau.in Asin. an fœtet anima uxori tuæ? Mart.lib.5. Fœtere multo Myrtale solet uino.

FOETIDVS, a, um, *Fetido, puzzolente*, δυσώδης, male olens. Cic. in Pis.

FOETIDITAS, δυσωδία, fœtor. Sen. epist. 111.

FOETOR, oris, δυσωδία, malus odor. Cic. in Pis. Colum. libro 11. cap. 18.

FOETIFICO, cas, *Partorire*, γεννοτοκέω, pario. Pli. l. 9. c. 38.

FOETIFICVS, a, um. Pli. lib. 9. cap. 58.

FOETO, tas, *Partorire*, τίκτω, fœtum emitto. Col. l. 8.

FOETVRA, ræ, *Tempo del partorire*, τόκος, pecoris prouentus: à fœtando dictus. Virg. ecl. 7. Si fœtura gregem suppleuerit, aureus esto. Var. lib. 2 de Re rust. ca. 1. accipit pro ipsa fœtatione, siue pro toto illo tempore ab admissione usque ad partum. Transfertur & ad inanimata. Pli. in Præfat. totius opt. Opus natum apud me, proxima fœtura, narrare constitui.

FOETVS, tus, *Il parto*, γονὴ, à fouendo, quoniam & dum in utero est, & post quàm eductus fœtus est, à matre fouetur, id est calefit. Est autem Fœtus generale nomē ad omnia pene, quæ nascuntur. Sunt enim fœtus omnium quadrupedum, siue feræ sint, siue cicures: præterea etiam auium & piscium, atque adeo ipsorum etiam hominum. Pli. Legimus mulierem Aegyptiam binos fœtus quater enixam. Idem lib. 8. ca. 18. Totus tigridis fœtus, ab insidiatore rapitur. Cic. 3. de Fin. Bestiarum in fœtu & educatione laborem cernimus. Neque animalium tantum fœtus dicuntur, uerum etiam inanimatorum. nam & arborum fœtus passim legimus, & fœnum terræ fœtum uocamus. Cic. 2. de Orat. Edit fœtus meliores & grādiores ager. Virg lib. 1. Georg. Arborei fœtus alibi, id est fructus, ut poma. Idem 2. Georg. Fœtu nemus omne grauescit. Vbi Seruius: Fœtu, id est utilitate: nam omnis utilitas fœtus est. Fœtus animi, per translationem. Cic. 5. Tusc. Ex quo triplex ille animi fœtus existet.

FOETVS, ta, tum. *Pieno, grauido, pregno*, ἔγκυος, proprie de minore pecore dicitur: ut Ouis fœta, id est grauida, & in utero ferens. Virg. 1. ecl. Non insueta graues tentabunt pabula fœtas. Dicitur & partu liberata, hoc est, quæ pepeeit. Virgil. 9. Aen. Fecerat & uiridi fœtam Mauortis in antro. Enixam autem fuisse, lac, quod pueris præbebatur, ostendit. Transfertur & ad alia: ut, Loca fœta furentibus Austris, apud Virg. 1. Aen. i. plena. Cic. de Nat. deo. Terra fœta frugibus. Composita sunt, Confœtus, Festus: Confœtus sus dicebatur, qui cū omni fœtu adhibebantur ad sacrificium. Defœtus, & Effœtus, de quibus alibi.

FOLIACEVS, a, um, φύλλινος, uel foliis simile. Pli. lib. 19. cap 7. Foliacea, semina.

FOLIATVM, μαλαβάθρινον, unguenti genus, quod & Nardinū uocat. Plinius, à nardi folio, quo confectum est. Mart. li. 11. At mea me libram foliati poscit Amica. Hoc Pli. scribit constare omphacio, balanino, iunco, nardo, amomo, myrrha, balsamo. Hoc unguenti genus Plaut. in Curc. Græca uoce uocat Petalion. πέταλον enim Græci uocant folium.

FOLIOSVS, a, um, φυλλώδης, foliis plenus. Pli. l. 24. c. 15.

FOLIVM, lii, *Foglia*, auctore Festo, à Græco φύλλον, sed ideo per simplex l, scribitur, quia antiqui non geminabant consonantes. Est autem Folium, teste Valla, & arborum, & herbarum, & florum: cum frondes arborum tantum dicantur. Virgil. 2. Georg Folia haud ullis labentia uentis. Folia etiam appellantur chartæ librorum, quas reuoluimus, à palmarum foliis, in quibus olim scribi solebat, quæ Græca uoce φίλυραι uppellantur: quarum extremitas Margo dicitur: & pagina, σελὶς, utraque pars folii. nam folium duas paginas habet. Hinc Trifolium τρίφυλλον, Quinquefolium, πεντάφυλλον, Latifolium, πλατύφυλλον, quod habet lata folia: Millefolium, μυριόφυλλον herba, & huiusmodi multa.

FOLLICO, as, pe. cor. *Soffiare col naso*, follium more reciproco spiritu nares agito. Apul. lib. 9. Meta. Nares follicantes languidas. Est item follium laxitatem imitari. Vnde Hieronymus caligas monachorum follicantes dixit, quales hypocritas gestare ait.

FOLLICVLARE, pars remi, quæ folliculo tecta est. a quo nita follicularis dicta est. Auctor Festus.

FOLLICVLVS, li, θυλάκιον, cum sit diminutiuum à Follis, accipitur tamen pro omni eo, quod turgidum est & lauū in morem follis. Vnde frequentissime accipitur pro theca, seu siliqua leguminum frumēti, uel lini, uel cuiuslibet alterius rei, quæ granum continet inuolutum. ἔλυτρον, Col. lib. 2. cap. 8. Folliculum durabilem aduersus longioris temporis humorem habet. Accipitur item Folliculus pro maiori pilæ genere, quod ex aluta conficiebatur, soloq; implebatur uento: quod & Follem frequentius inuenimus appellari. Sueton. in Aug. Post bella ciuilia ad pilam, folliculumq; transiit. Quandoque pro pelle, seu sacculo: ut lib. 1. Rhet. ad Her. Malleolus iudicatus est matrem necasse: eo damnato, statim folliculo lupino os obuolutum est. Cic. de Inuen. Os autem obuolutum est folliculo. Liu. 5. ab Vrbe: Eques in castra folliculis frumentum ueheret. Non inuenuste aliquando transfertur ad corpus humanum, siue quòd ad follis similitudinē semper attrahat, & emittat spiritum, siue quòd ad sacci, coriacei similitudinem pelle sit circundatum. ueteres enim saccos ex corio factos Folles appellabant. Lucil. li. 26. ut citat Nonius: Folliculo nunc sum indutus.

FOLLIS, lis, masc. gen. *Mantice*, φῦσα, instrumentum, quo attrahitur uentus atque emittitur ad ignem excitandum. Ver. li. 8. Alii uentosis follibus auras Accipiunt, redduntq;. His utuntur ferrariæ, argentariæq; officinæ. Vtuntur & coqui sed paruulis, ne opus sit ignem insufflare buccis, quod qui faciunt, Sufflatores uocantur. Primus Anacharsis philosophus folles ignis exsuscitatores inuenit, ut refert Strabo li. 7. Est item Follis, pilæ genus omnium maximum, constans ex aluta uento inflata: quod etiam hodie Italis plurimo est in usu. Mart. lib. 14. Folle decet pueros ludere, folle senes. Quoniā uero hoc pilæ genus pugno excutitur, Pugillatorius follis quandoque uocatur. Plaut. in Rud. Ego te follem pugillatorium faciam. Quandoque accipitur pro marsupio, receptaculoq; nummorum, ex pelle aut corio confecto. Iuuen. Et tenso folle reuerti. Nam sicut folles pilæ uento intumescunt, ita crumenæ pecunia turgent. Vegetius auctor est, ex disciplinæ militaris consuetudine decem folles, hoc est, decem saccos, per singulas cohortes solere disponi, in quibus militum pecunia condebatur. Cic. de Nat. Formæ, quas uos effici sine follibus, & incudibus non putatis.

FOMENTVM, ti, θαλπαλέα, καταιόνημα, à fouendo, id est calefaciendo uel nutriendo. unde fomenta dicuntur, applicationes rerum calidarum, & humidarum ad partes corporis læsas, medendi gratia. Plin. Iunior: Cuius grauissimo uulneri magno aliquo fomento medendum fuit. Fomentum per translationem. Cic. 2. Tuscul. Hæc sunt solatia, hæc fomenta summorum dolorum.

FOMES, fomitis, *Esca*, à fouendo, hoc est, nutriendo igne dicitur. Est enim assula ex arbore excussa dum cæditur. Ponitur & pro omni materia sicca, quæ facile igni inflammatur, ἔναυσμα, ζώπυρον. Virg 1. Aene. Rapuitq; in fomite flammā. Per translationem Fomes dicitur, quicquid excitat nos, ad aliquid agendum. Gell. lib. 15. cap. 2. Fomitem esse quendā dicens, & incitabulum ingenii, uirtutisq;.

FONS, fontis, *Fonte, fontana*, κρήνη, πηγὴ, à fundendo, quòd fundat aquam, tantum masculini generis. Cæs. 8. Bell. Gall. Sub oppidi murum fons prorumpebat. Fons per translationem accipitur pro origine. Cic. 3. Tusc Non rem ipsam caussam atque fontem esse mœroris. Idem ad Brutum: Nec in senatu sceleratissimorum consiliorum fontes aperire dubitaui. Fontem pro aqua fontana posuit. Vir. 12. Aen. pro parte totum usurpans. Alii fontemq; ignemq; ferebant.

FONS SOLIS, ἡλίου πηγὴ, in desertis Lybiæ est, ultra Cyrenaicā regionem, iuxta Iouis Ammonis oraculum, cuius aqua mane & uesperi tepida est, meridiano autem tempore gelidissima, sub mediam uero noctem feruidissima. unde & Fontem Solis appellarunt, quòd à Sole regi uideatur, & pro ratione diuersorum cardinum, quos ille perlabitur, calorem tepore, teporemq; frigore permutet. Apud Ammonios (inquit Herod. lib. 4.) aqua fontana est, quæ sub matutinum quidem tepet: sub horam, qua forum frequentissimum est, frigescit: sub meridiem multo frigidior est: eaq; hora hortos irrigant. Declinante iam die remittitur frigus, donec Sol occidit: tunc tepescit, magis ac magis calescens usque ad mediam noctem, quo tempore feruens exæstuat: prætérita nocte media, ad auroram usque refrigescit. Cognominatur autem Fons Solis. Hæc ille. Meminit huius fontis & Ouid. li. 15 Met. quamuis Ammonis, nō Solis fontem appellat. Medio (inquit) tua, corniger Ammon Vnda die gelida est, ortuq; obituq; calescit. Silius quoque lib. 3. Ammonis oraculum describens, Stat (inquit) fano uicinus nouum & memorabile lympha, Quæ nascente die, quæ deficiente tepescit: Quæq; riget, medium cum Sol accendit Olympum. Pli. lib. 5. cap. 103. duos huius naturæ fontes commemorat, quorum alterum à uicino oraculo Ammonis fontem appellat: alterum apud Troglodytas collocat, Aethiopiæ populos, cuiq; Solis fontem nominat.

FONTANALIA Varroni, Fontinalia Festo, feriæ erant fontibus dicatæ, quibus & coronæ in fontes coniiciti, & putei coronari solent.

FONTALIS, le, *Di fonte*, πηγαῖος, idem quod fontanus, quod scilicet ex fonte est. Plau. in Sticho: Vide, Vtram tibi lubet etiam nunc capere, Cape prouincium. S. Quid istuc est prouinciæ? T. utrum fontali, An Libero imperium te inhibere mauis? Vbi interpres: Id est, nam uelis imperium habere an præesse aquæ, an uino præbendo? Fontalem, aquam di-

xit è fonte scaturientem.

FONTANVS,a,um, *Fontano,di fonte*, πηγαῖος, quod ex fonte est. Pli. Fontanæ aquæ cyathos duos.

FONTEIA,uirgo Vestalis,Fonteii soror,cuius meminit Cic.in Orat.pro Fonteio.

FONTICVLVS,li,*Fonticello*, πηγίον, diminutiuum paruus fons: à quo Fonticellus. Plin. Vbicunque moueris humum,fonticuli scatent.

FONTINALIS,porta dicta est Romæ,alio nomine Capena,ob propinquitatem scaturientium fontium. Iuu. Sat.2. Substitit ad ueteres arcus,madidamq; Capenam. Liu. Aediles alteram porticum ad portam Fontinalem perduxere.

FORAGO,p.p.filum est,auctore Festo,quo textrices opus diurnum distinguunt: à forando dictum.

FORAMEN,is,pen.pr.à forando,*Forame,buco*, τρώγλη,ὀπή, quicquid perforatum est.Cic.1.Tusc. Foramina illa,quæ patent ad animum à corpore, callidissimo artificio natura fabricata est. Foramen ad excrementa corporis, apud Plin. libro 11.cap.12.

FORAMINOSVS, a, um, τρηματώδης, quod foraminibus abundat.

FORAS,*Fuora,fuori*, ἔξω,& foris, ἔξωθεν, aduerbia loci sunt,à foris,hoc est,spectaculis deriuata (ut Seruio uidetur) siue (qđ uerisimilius est) à foro: quòd domum exeuntes fere ad interiorem partem urbis,in qua forum est, soleamus accedere: in qua etiam sententia est Festus. Differunt autem inter se hæc duo aduerbia,ut Foras motũ importet ad locum. Plau. in Cas. Foras tacitus exeo cum ornatu quem uides. Cic.pro Cœ. Domus in qua nihil geratur, quod foras proferendum sit. Foris motum in loco,& de loco significat. Ter.in Eunuc. Quæ dum foris sum,nihil uidetur mundius,Nec magis compositum quicquam. Plaut.in Asin. Ille opere foris faciundo lassus,domum noctu aduenit.Cic.in Part.Illa uero indigẽt, & nec eo dicuntur sine arte; quòd ita sunt, sed quòd ea non parit Oratoris ars,sed foris ad se delata,tamen arte tractat.

FORATVS,tus,tui,*Forato,bugio*, τρῆμα, τρῆσις, idem fere quod foramen,uel potius ipsa perforatio. Lact.lib.de Opifi. Oculorum orbes concauis foraminibus conclusit: à quo foratu frontem nominatam Varro existimauit.

FORBEA,genus cibi à ueteribus dicebatur,quo calido uesci solebant,Græci φορβὴν uocant. Festus.

FORCIPES,pen.cor.*Tanaglie*, πυράγρα, quasi Formicapes dictæ sunt,quòd iis forma,id est calida capiantur. Virg.li.8. Illi inter sese magna ui brachia tollunt. In numerum,uersantq; tenaci forcipe massam. Et est tam masculini, quàm fem.gen. secundum Prisc.Ouid.12.Met. Terribilem stridore sonum dedit,ut dare ferrum Igne rubens plerunque solet,quod forcipe curua Cum faber eduxit,lacubus demittit. Col. lib.16. cap.26.Ligneis regulis,ueluti forcipibus,apprehendere testium neruos.Pli.lib.7.ca.56.inuentorem forcipis fuisse tradit Cinyram Cyprium,Agrippæ filium.

FORDA,dæ,*Vacca pregna*, βοῦς ἐγκύμων, ἢ ἔγκυος, bos pregnans, à ferendo.Ouid.4.Fast. Forda ferens bos est,fœcundaq;,dicta ferendo.Col.lib.6.cap.24.Post unum coitum forda non admittit taurum.

FORE, ἔσεσθαι,habet significationem participii futuri , una cũ infinito esse.idem enim est Fore,quod futurũ esse.ideo iungitur cũ nomine,uel interdum cũ participio,quod in nomẽ transmigrauit: ut., Spero te amicum fore: non , amaturum fore.Cic.Treba. Scribit ad me Cæsar,se tibi nondum familiarẽ esse satis propter occupationes suas,sed cito fore. Cæsar: Nonnulli Cæsari nunciabant,non fore dicto audientes milites.Composita sunt Abfore,Adfore,Confore,Defore, & Profore: quæ sæpius sola ponuntur, hoc est,sine nomine aut participio à tergo. Abfore quid significent , quemq; in Oratione usum habeat,explicuimus supra. Adfore,idẽ est, quod adfuturum esse. Ouid.14.Met. Esse quoque in fatis reminiscitur,adfore tempus. Adforem,adessem. Virg.1. Aen. Atque utinam rex ipse Noto cõpulsus eodem Adforet Aeneas.Confore, συντελέσεσθαι,conuenturum esse.Terent.in And.Restat Chremes,qui mihi exorandus est: & spero cõfore,id est conuenturos esse. Defore , ἐλλείψειν, defuturum esse.Cic.contra Rul. arbitrantur non defore, qui illam restituerant.Profore, συνοίσειν,profuturum esse. Hor.in epist.fugiam quæ profore credam.

FOREM,*Saria*, γενοίμην, Fores,Foret, & in tertia persona pluralis numeri forẽt,& in futuro infinitiui Fore,pro, futurum esse.Forem autem idem omnino significat,quod essem.Sal. in Iug.uellem,ut hæc,quæ scribo,uana forent.

FORENSIA,*Vesti che s'usano nelle piazze*, δικανικά, uestes,quibus in foro utebantur. Suet. de Aug. Forensia autem & calceos nunquam non intra cubiculum habuit. Alio nomine dicuntur Togæ forenses,uel Vestimenta forensia.Col.lib.12.cap. 45.Arculæ faginee,in quibus uestimenta forensia cõduntur.

FORENSIS,& hoc Forense,*Ciò che al for giudiciale s'appartiene*, δικανικός, adiectiuum est,à foro deriuatum , quo significatur omne illud,quod ad forum iudiciale pertinet. unde Forẽses caussæ,quæ in foro iudiciali agitantur, apud Cic.3. de Nat. deo. Forensis homo,qui in foro uersari,& caussas agere consueuit. Forensis Rhetorica,quæ foro, iudiciisq; est accommodata. Cic.2.de Fin. Ac rhetorica philosophorum,nõ nostra illa forensi.

FORES,*Porte*, θύρα,proprie(inquit Seruius) quæ foris aperiuntur.unde Plutarchus memorat, primum Valerio,Poplicolæ fratri,cum de Sabinis triumphasset, domum publice positã, cuius fores extra aperirentur: cum antea ceterarum ædium intro impellerentur. Cic.pro Cœl.Fores effregit,restituentur.Valuæ autem dicuntur,quæ intus reuoluuntur.quanquã usus hodie obtinuit,ut omnia ostia Fores appellentur.Hoc nomen etiam singulariter hæc foris , huius Foris , declinatur. Ouid.1.de Amor. Difficilem moto cardine pande forẽ. Cic.pro Corn.Aperuit forem scalarum.Ter. Quidnam foris crepuit? Vbi Donatus. Foris,singularis numeri,nominatiui casus.Plau.in Amph.increpuit foris.Hor.lib.1.Ser.Sat. 2.Exclusus fore,cum Longarenus foret intus.Foriculę,arũ, de quo infra.

FORFICES,pen.cor. *Forbice*, ψαλίδες,quibus telam seu fila incidimus.Seruius.Forfices sunt,quibus incidimus: Forcipes, quibus aliquid forum tenemus, quasi Foruicapes: nã Forum est calidum.Col.lib.12.cap.43. uitiosa uuæ grana forficibus amputant.Diminutiuum est.

FORFICVLAE,arum, ψαλίδια.Pli.lib.25.ca.5. de Helleboro: Incisum forficulis cribrant. Ab huius instrumenti similitudine, etiam Forficulæ dicuntur , extremitates brachiorum, & ueluti manus cancrorum,scorpionum,& quarundam locustarum.Pli.lib.31.cap.11. Hæ ab eodem Pli.lib.9.ca.31.Forcipes uocantur.

FORI,orum, κατάστρώματα,ζυγά,numero plurali.sunt tabulata nauium uel locus in naui apertior, qui iter nauem perambulantibus præbet:ita dicti(ut Seruio placet & Festo)quod per eos ferantur incessus. Cic.in Virg.4.Aen. -Faces in castra tulissem, implessemq; foros flammis. Item Fori dicuntur,Circensia spectacula, id est loca erecta, ut ex iis spectetur. Liu.lib.1.Diuisa loca patribus,equitibusq;, ubi sibi spectacula quisque in Circo faceret,Fori appellati.

FORVLI,diminutiuum, de quo suo loco. Fori etiam in hortis sunt angustiores quidam sulci,& oblongi,iter præbẽtes circum porcas (ita enim uocant terram editiorem inter duos sulcos) quemadmodum fori in nauibus facultatem præbent nautis ultro citroq; discurrendi. Col.lib.10.Angustosq; fores aduerso limite ducens. Legitur etiam Forus in singulari numero pro uia illa in nauibus. Ennius multa foro ponẽs, ageaq; longa repletur. Gell.lib.17.cap.10. Stans in summæ puppis foro.

FORIA,orum,*Sterco liquido*, stercora liquidiora, quod facile ferantur foras.Inde Conforire, stercore liquido fœdare. Nonius.

FORICA,æ,pen.cor.*Condotto,chiauigia*, ἀφεδρών, locus in quem alui stercora deiicimus. Iuuen.Sat.3. Inde reuersi conducũt foricas. Et proprie de publicis dicitur, Latrina de priuatis, à latendo.

FORICVLAE,arum,*Porticelle*, θυρία, dimin.à foribus.Varr.lib. 1.de Re rust. Et ideo oporothecas qui faciunt,ad Aquilonẽ ut fenestras habeant,atque ut perflentur, curant: neque tamen sine foriculis ne cum humorem amiserint, pertinaci uento uieta fiant.

FORICVLVS, θυραῖος,deus putabatur,forium præses: sicut Cardinea dea , quæ Cardinibus præerat: & Limentinus Deus, qui præerat limini.

FORINSECVS,penul.corr. *Di fuori*, ἔξωθεν,ab exteriori parte. Plin.lib.13. cap.22. Lignum corticis loco habent, hoc est, forinsecus.

FORIO,ris,riui, *Cacar liquido*, ἀποσκυβαλίζω, uentrem deonero, excrementa liquida eiicio compositum est,Conforio.Põp. in Macco: Conforisti me Diomedes.Ex Nonio.

FORIOLVS,li,cum accentu in antep.qui uentrem solutum habet,& foria facile emittit. Laberius: Foriolus esse uideris, in coleos cacas.Nonius.

FORIS. Cic.in Ver.non quæram foris.

FORMA,mæ,*Forma,bellezza,faccia,apparenza*, σχῆμα, μορφή, τύπος,figura,siue facies uniuscuiusque rei. Cic.1. de Nat.deo. Omnium animantium formam uincit hominum figura.Idẽ 2.de Diuin. In nubibus nunquam animaduertisti leonis formam? Cic.1.de Nat.deo. Rotunda forma ullam negat esse pulchriorem Plato.Quinctil.lib.1.cap.10.Quicquid formę quadrati detraxeris,amplitudini quoque peribit.Idem li.1. cap.1.

cap. 1. Neque enim mihi placet, ut litterarum nomina, & contextum prius quàm formas paruuli discant. Est autem hoc uocabulum medium, quod modo cum laude, modo cum uituperio dicitur pro ratione adiuncti. Ter. Andr. erat forma præter ceteras honesta, & liberali, &c. Puer egregia forma, Cic. 4. Tusc. Sic Infelicem, uitiosam, uel illaudatam formam dicimus, pro deformitate. Interdum tamen Forma absolute ponitur pro pulchritudine. Virg. 8. Aen. Formæ sibi conscia coniux. Stata forma quid sit, docet Gell. lib. 5. cap. 11. Inter pulcherrimam feminam & deformissimam media quædam forma est; qualis ab Ennio in Menalippa, perquã eleganti uocabulo, Stata dicitur: quam Fauorinus appellat Vxoriam. Ennius autem in ista, quam dixi, tragœdia eas ferè feminas ait incolumi pudicitia esse, quæ stata forma forent. Transfertur etiam ad incorporea pro effigie quadam; Cic. lib. 1. Offic. Formam quidem ipsam, Marce fili, & tanquam faciem honesti uides. Forma item apud Col. dicitur instrumentum, in quo exprimitur caseus lib. 7. ca. 8. Liquor (inquit) in fiscellas, aut in calathos, uel formas transferendus est. Forma pro specie frequenter accipitur apud Rhetores. Quinctil. lib. 7. cap. 5. Abdicationum formæ sunt duæ. Forma pro regula. Virg. 6. Aen. Quam pœnam, aut quæ forma uiros, fortuna ue mersit. Vbi Seruius: Forma, regula. Singulis enim sceleribus statuta sunt supplicia ex more Romano. Accipere formam, id est, modum. Virg. 1. Georg. Curui formam accipit ulmus aratri. Hinc Deformis, Informis, Vniformis, Multiformis, Semiformis. Col lib. 9. Remedia creduntur esse aduersus tonitrua, quibus uitiantur oua, pulliq; semiformes interimuntur, antequam toti partibus suis consumentur.

FORMVLA, læ, diminutiuum, uide infra.

FORMALIS, le, *Formale*. Suet. in Domitiano epistolam formalem accipit pro ea, quæ certa forma, qua dictabatur, excipiebatur à scribis. Pli. lib. 34. cap. 9. Formalis temperatura æris tenerrimi.

FORMATVRA, æ, *μόρφωσις*, conformatio, siue forma uniuscuiusque rei. Lucret. lib. 4. Formaturaq; laborum, pro parte figuræ.

FORMIAE, arum, *φορμίαι*, urbs Căpaniæ, maritima, iuxta Caietam, Læstrigonum quondam sedes, à Laconibus (ut Strabo auctor est) condita: à quibus primù Hormiæ dictæ sunt, siue à frequentia, bonitateq; *τῶν ὅρμων*, id est stationum, ut Festo placet: siue *ἀπὸ τῆς ὁρμῆς*, id est, ab impetu Læstrigonum (ut Seruio placet) qui antropophagi fuisse perhibentur. Quicquid id est, primum Hormiæ dictæ putantur, & deinde aspiratione in F commutata, Formię. Verisimile est, illud esse oppidum, quod quinto à Caieta lapide situm vulgo Molam vocant. Cic. sæpe, & alij.

FORMICA, cæ, *Formica*, *μύρμηξ*, à ferendis micis dicitur. Mica vero proprie est puluisculus ille, qui in areis quasi argentú fulget: à quo & panis, & omnium rerum minimæ partes, Micæ dicuntur, quasi minutim cadentes. Vel simpliciter à ferendo, quòd nullum animal frequentius pondera conuehat, neque, si mensuram corporis respicias, maiora. Cic. 3. de Nat. deo. Num existimas formicam anteponendam huic pulcherrimæ vrbi, quod in vrbe sensus sit nullus, in formica non modo sensus, sed etiam mens, ratio, memoria? Formicula, *μυρμήκιον*.

FORMICAE Indicæ, animalia Aegyptij lupi magnitudine, & felium colore, sed cornuta, aurum ex terræ cauernis eruentia, in regione septentrionalium Indorum, qui Dardæ vocantur, erutumq; summa cura asseruantia. Accolæ æstiuos feruores maxime obseruant, illisq; præ æstu in cuniculis latitantibus, aurum surripiunt. Sæpe tamen odore admonitæ formicæ è cauernis prouolant, eosq; lacerant. Plin. libro 11. cap. 31.

FORMICATIO, onis, *Mal della formica*, *μυρμηκίασις*, extuberatio quædam parua & callosa, in summa cute latissimis radicibus inhærens, superne angustior, quæ inter scalpendum mordentis formicæ sensum præbet: unde ex Græcis nonnulli hoc mali genus *μυρμήκια*, appellarunt. Plin. li. 8. c. 7.

FORMICANS PVLSVS, *σφυγμὸς μυρμηκίζων*, debilis, & frequens, omniumq; maxime letalis: ita dictus, quòd veluti formicas per arteriam discurrentes tactu repræsentet. Plin. libro 7. cap. 51.

FORMICINVS, a, um, p. p. *Simile a formica*, *μυρμηκώδης*. Plaut. in Men. Mouet formicinum gradum. hoc est, incedit more formicæ.

FORMICOSVS, a, um, *Pieno di formiche*, *μυρμηκώδης*, plenum formicis. Plin. lib. 10. cap. 74. Formicosam arborem sorices cauant.

FORMIDABILIS, le, *Formidabile*, *φοβερὸν*, formidandum. Ouid. 2. Met. Nullæ in fronte minæ, nec formidabile lumen.

FORMIDO, dinis, secunda syllaba producta, *Paura*, *φόβος*, *δέος*, metus, pauor. Cice. 4. Tuscul. Formidinem metum permanentem definiunt. Horat. Oderunt peccare mali formidine pœnæ.

FORMIDO, das, p. p. *Hauer gran paura, temer forte*. *ὑποστέλλομαι*, *περιφοβοῦμαι*, vehementer timeo. Plaut. in Capt. Nimisq; hercle illum male formidabunt. Idem Cistel. Intus paueo, & formido foris. Formidans, particip. Plaut. Amph. Metuens pueris, mihi formidans. Formidatus, particip. Hora. 3. Carm. Ode 6. Hic classe formidatus, ille Missilibus melior sagittis. Hinc Reformido, valde formido. Col. li. 8. Si vexationem viæ non reformidet.

FORMIDOLOSE, aduer. *περιδεῶς*, quòd formidinem inferret. Cic. pro Sextio.

FORMIDOLOSVS, a, um, *Che è temuto*, modo actiue sumitur, pro eo qui timet, *περίφοβος*. Ter. Eun. Num formidolosus es mi homo? C. Egon formidolosus? Modo passiue pro eo qui formidatur, *περιδεής*. Sal. Regibus aliena virtus formidolosa est. Cice. 4. Tuscul. In ijs rebus, quæ formidolosæ videntur.

FORMATOR, qui format: vt, Formator animi. Col. in Præfat. l. 1. Animi sibi quisque formatorem, præceptoremq; accersat. Formatus, particip. Ouid. 3. Met. Vultuq; immotus eodem Hæret, vt è pario formatum marmore signum.

FORMO, as, *Formare*, *χαρακτηρίζω*, *καθίστημι*, *τυπόω*, *μορφόω*, formam rei alicui induco. Cice. 4. Acad. Parmenides ignem, qui moueat terram, quæ ab eo formetur. Virg. 9. Aen. Tempore quo primum Phrygia formabat in Ida Aeneas classem. Sueton. in Domi. Edicta alieno formabat ingenio. Id est, in ijs componendis aliena opera vtebatur. Hor. 3. Car. Mentes asperioribus Formandæ studijs. Formare iuuentutem, est à rudiore ingenio ad meliorem quandam formam traducere. Pli. in Panegyr.

FORMOSVS, a, um, *Bello*, *εὐειδής*, *εὔμορφος*, pulcher, speciosus. Cice. 1. de Nat. deo. Quotus quisque formosus est? Virg. 2. Eclog. Formosum pastor Corydon ardebat Alexin. Cice. 6. Verr. Mulierum nobilium & formosarum gratia.

FORMOSITAS, tatis. Cic. 1. Offic.

FORMVLA, læ, diminutiuum est à forma: quod aliquando pulchritudinem significat, cum quadam tamen diminutione, siue blandimento. Plaut. in Persa: Tempori hanc vigilare oportet formulam atque ætatulam. Pro lege, & constitutione. Cice. lib. 3. Offi. Aquilius protulerat de dolo malo formulas. Etiam formulæ dicuntur, quæ nos instrumenta vocamus, vt, testamentorum formulæ, apud Cic. 1. de Or. Formula dicendi, pro ratione loquendi. Cice. de Opt. gen. or. ad quam eos dicendi formulam reuocent. Formulam intendere, est dicam impingere, vel dictare actionem. Sueton. in Vitel. Cum libertino cuidam, acerbius debitum reposcenti, iniuriarum formulam, quasi calce ab eo percussus, intendisset. Cadere formula, uel excidere formula, est aliquid de conceptis formulæ uerbis immutare. Erant enim iuris formulæ certis quibusdam uerbis conceptæ; à quibus si quis uel minimum recessisset, cadebat caussa, hoc est, amittebat caussam. Quinctil. lib. 3. Cum in omnibus fere caussis, in quibus cecidisse quis formula dicitur, hæ sint quæstiones. Sunt qui pro eodem accipiant Cadere formula, & Cadere caussa: quibus non facile assentior: etiamsi unum sequi solet ex altero. nam qui Formula cadebat, idem etiam cadebat caussa. quod & ipsum non obscure ostendit Quinct. lib. 7. cum ait: Est enim certa seruitus ad certa se uerba astringendi: idq; faciundum in lib. Cice. de Orat. ostat M. Antonius: cum, si uno uerbo sit erratum, tota caussa cecidisse uideamur.

FORMVLARIVS, rij, dicebatur caussidicus, qui ex formula iuris agere consueuit. Quinct. in 12.

FORNACALIA, orum, feriæ farris torrendi gratia institutæ. Ouid. lib. 2. Fast. Curio legitimus tunc Fornacalia uerbis Maximus indicit.

FORNACARIVS, rij, *Fornaio*, cui accendendæ fornacis, coquendiq; panis cura incumbit. Vlpianus l. Si seruus. ff. ad legem Aquiliam.

FORNACEVS, a, um, factum in modum fornacis. Pli. lib. 35. ca. 14. Parietes, quos appellant fornaceos.

FORNACVLA, diminut. à fornax. Iuuen. Sat. 10. Magna est fornacula.

FORNAX, fornacis, *Fornace*, *κάμινος*, quæ rei alicuius coquendæ, aut calefaciendæ gratia igni succenditur: cuiusmodi sunt quibus calx, aut lateres coquuntur. Cic. 2. de Natu. deo. apparent in ardentibus fornacibus uolitantes. Pli. l. 9. c. 8.

FORNICARIVS, rij, opifex, aut propola, qui tabernas à fisco conducit sub fornicibus, ut ibi merces suas uænalas habeat. In Pandectis, l. cum quidam. de Vsuris. Fiscus ex suis contra-

ctibus

usuras non dat, sed ipse accipit, ut solet à fornicariis. Bud. in Annotat.

Fornicatio, onis, *Edificio in uolto, l'hauere à fare con concubine*, καμάρωσις, fornicis structura. Sen. Societas nostra lapidum fornicationi similis est, quæ casura, nisi inuicem obstarent, hoc ipso sustinetur. Item, πορνεία, pro scortatione, præcipue apud sacræ scripturæ interpretes: a uerbo Fornicari, quod est cum scortis rem habere, sub fornicibus prostare solitis.

Fornico, cas, pen. pc. *Fabricare in uolto*, καμαρόω, fornices extruo, uel fornicis figuram rei alicui induco. Pli. lib. 31. c. 10. Idem lib. 16. cap. 42. Populus contra omnia inferiora pandi tur: palma è contrario fornicatur, hoc est, sursum incuruatur, cum fornicis cornua deorsum soleāt inclinari. Inde Fornicatus participium, quod ad fornicis modum ædificatum est, quod & Concameratū opus, & Arcuatum uocamus. Cic. in Topic parietem uel solidum, uel fornicatum.

Fornicor, aris, πορνεύω, cum meretricibus rem habeo: à fornicibus, in quibus meretrices prostare consueuerant.

Fornix, cis, pen. genitiui cor. & gen. masc. *Volto, arco*, καμάρα, arcus in ædificiis, & quodcunque opus concameratū: à Furuo, atro: nam loca in artum ædificata subobscura sunt. Cic. in Topic Non debebit præstare, quod fornix uitium fecerit. Virg. 6. Aeneid. Mœnia conspicio, atque aduerso fornice portas. Idem in. Aene. Aut amnis ripis, aut alti fornice saxi. Pli. lib. 33. cap. 4. Quoniam uero meretrices in huiusmodi lo cis, id est sub fornicibus habitare consueuerunt, ponitur Fornix pro lupanari, seu meretricia cella, χαμαιτυπεῖον. Senec. lib. 1. Controuer. Rhedoles adhuc fuliginem fornicis. Et in Priapeia. Nigri fornicis oblitus fauilla. Erant etiam Fornices arcus, in memoriam rerum à triumphalibus uiris gestarum extructi, quasi monumenta uictoriarum. Cic. 2. de Orat. caput ad fornicem Fabii demitteret. Huiusmodi fornices etiam hodie Romæ extant, quos arcus triumphales uulgo uocant: quorum antiquissimus est D. Vespasiani nomine erectus in triumpho Iudaico. Alii autem duo maxime insignes, alter Septimio Seuero, alter Constantino erectus est.

Forabilis, le, quod forari potest. Ouid. 12. Met. nulloq; forabilis ictu. Hinc Perforo, τρυπῶ, τιτραίνω, διατιτράω, pen. ul. corr. ab uno latere ad alterum foro. Idem lib. 5. ferramentum, quo priores uitem perforabant. Liui. Vna perforata naui.

Foro, ras, *Forare, pertugiare*, τιτραίνω, τράω, penetro. Col. lib. 5. cap. 9. Amygdala si parum ferax erit, forata arbore lapidem adigito. Plaut. Most. Ita te forabunt patibulatum per uias. Col. lib. 8. c. 3. Foratis parietibus.

Fors, ò fors, à forte, fem. gen. *Fortuna, caso*, casus est extemporalis: Fortuna autem, ipsa dea: ut annotauit Nonius, citans locum Accii ex Andromeda: Multi, quibus natura praus magis, quàm fors, aut Fortuna abfuit. Cic. ad Att. li. 14. Fors in aliquibus rebus plus, quàm ratio, potest. Interdum tamen pro ipsa Fortuna ponitur. Cic. ad Att. 4. Sed de illa ambulatione Fors uiderit. Ter. in Hec. Fors fuat pol, id est, Donato expositore, fortuna faueat.

Forsan, *Forse*, ἴσως, dubitandi aduerb. est. Virg. 1. Aene. Forsan & hæc olim meminisse iuuabit.

Forsitan, *Forse*, ἴσως, eiusdem significationis cum Forsan, & fortasse. Cic. de Or. Maior ars aliqua forsitan requirenda.

Fortasse, siue Fortasse, *Forse*, ἴσως, dubitandi aduerbiū. Cic. Cæl. l. 1. epist. Fortassis uaticinor. Ter. Eun.

Forte, aduerbium, *Perauentura*, fortuito, τυχὸν, hoc est, casu, & ueluti per sortem. Virg. in Bucol. Forte sub arguta consederat ilice Daphnis. Cic. 5. de Ora. Ne forte hoc magnū ac memorabile uideatur.

Fortesco, scis, κραταιοῦμαι, fortis fio: Næuius: fortescunt uires. Gell. l. 19. c. 7. refert inter antiqua & obsoleta.

Forticulus, li, dimin. à fortis. Cic. 2. Tusc.

Fortifico, cas, ἰσχυρίζω, fortem facio. Plaut. Fortifica animum.

Fortis, te, *Forte, gagliardo*, ἀνδρεῖος, tam de corpore, quàm de animo dicitur. Cic. 2. Tus. Fortes Fortuna adiuuat. Idem de Senect. Senectus animosior est, quàm adolescentia, & fortior. Idem pro Sext. Rosc. Vir contra audaciam fortissimus. Idem de Or. In flexio laterum fortis & uirilis. Plaut. in Asin. Qui me uir est fortior ad sufferendas plagas? Virg. 1. Aene. fortemq; Cloanthum. Quandoque celer. Virg. 11. Aen femina forti Fidis equo? Quandoque formosus. Plau. in Mil. Ecquid fortis uisa est? Quandoque diues. Idem Trinummo: sororem spopondisse suam in tam fortem familiam?

Fortitudo, dinis, *Fortezza*, ἰσχύς, ἀνδρεία, est (ut loquit Cic. 2. de Inuent.) considerata periculorum susceptio, & laborū perpessio: uel (ut idem Tusc. 4. definit) scientia rerum perferendarum, uel affectio animi in perferendo, summæ legi parens, sine timore. Macrob. Fortitudinis est, animum supra periculi metum agere, nihilq;, nisi turpia, timere, tolerare fortiter uel aduersa, uel prospera. Fortitudo præstat magnanimitatem, fiduciam, securitatem, cōstantiam, tolerantiam, firmitatem. Cic. 13. Phil. Est fortium uirorum, uirtute præstare tantum, ut possint fortunæ culpam non extimescere. sed ab hoc ordine non fortitudo solum, uerum etiam sapientia postulatur. Idem 1. Offi. domesticæ fortitudines non inferiores militaribus.

Fortiter, *Fortemente*, ἀνδρείως, animose, infracto animo. Cice. de Sen. Quem ego meum casum fortiter ferre uisus sum. Idem 4. Phil. Nec solum id animose, & fortiter, sed considerate etiam, sapienterq; fecerunt. Plaut. Merc. In amorem cōiecit fortius. Plin. lib. 16. cap. 40. Fortissime ulmus seruat rigorem.

Fortuito, *A caso per sorte*. τυχὸν, κατὰ τύχην, casu, temere, forte fortuna. Cic. de Lege Agr. Paucas tribus non certa cōditione iuris, sed fortuito, sortisq; beneficio ad usurpandam libertatem uocare. Idem 5. de Fin.

Fortuitu. Cic. 6. Philip. Quod uerbum tibi non excidit (ut sæpe fit) fortuitu: sed scriptum, meditatum, cogitatum attulisti.

Fortuitus, ta, tum, pen. *Ciò che accade per sorte*, τυχηρὸς, quod casu accidit. Cic. 1. Tusc. Democritum, efficientē animum concursu quodam fortuito, omittamus. Quinctil. libro 10. cap. 7. Nec tumultuarii, aut fortuiti sermonis contextum mirabor.

Fortuna, næ, *Fortuna*, τύχη, est accidentium rerum subitus, ac inopinatus euentus. Cæs 7. Bell. Gall. Miseratur communē Galliæ fortunam. Cic. 2. de Diuin. Quid est enim aliud fors, quid fortuna, quid euentus, quid casus, nisi cum sic aliquid cecidit, sic euenit, ut uel non cadere atque euenire, uel aliter cadere atque euenire potuerit? Est autem Fortunæ uocabulum medium: sed, cum fortunam solam dicimus, intelligimus felicitatem. Fortuna dea credita est antiquis, quæ apud Prænestinos & Antiates præcipue colebatur. Iuuen. Sat. 10. Nullum numen abest, si sit prudentia: sed te Nos facimus Fortuna deam, cæloq; locamus. Ter. Phor. O fortuna, ò fors fortuna, quantis commoditatibus, Quàm subito, hero meo Antiphoni ope uestra hunc onerastis diem. Vbi Don. Aliud fortuna, aliud fors fortuna. Fortuna, dictu est incerta res: Fors fortuna, εὐτυχία, εὐπορία, euentus fortunæ bonus. Nam Fors fortuna Dea habebatur, trans Tyberim ædē habens, cuius festum colebant, qui sine arte aliqua uiuebant. Cic. de Amic. Nō enim solum ipsa fortuna cæca est, sed eos etiam plerunque efficit cæcos, quos complexa est. Accipitur etiam Fortuna in utroque numero pro diuitiis. Cice. in Diu. in Verr. Cur, de quibus in prouincia nō optime es meritus, eos nunc plane fortunis omnibus conaris euertere? Idē de Amic. Sæpe enim quibusdam aut animus abiectior est, aut spes amplificandæ fortunæ fractior. Hor. 1. epist. 5. Quò mihi fortuna, si non conceditur uti? Fortunæ, arum, pluraliter pro felicitate. Ter. in And. omnes omnia bona dicere, & laudare fortunas meas, qui gnatum haberē tali ingenio præditum. Et pro rerum statu. Cic. pro Sylla: Hic uos orat Iudices paruus, ut se aliquando, si non integra fortuna, at afflicta, patri suo gratulari sinatis.

Fortunatæ insulæ, μακάρων νῆσοι, à fructuum ubertate aerisq; temperie dictæ sunt: de quibus Stra. l. 3. sic scribit: Fortunatæ insulæ contra extremam Mauritaniam ad Occidentem sunt. Sunt autem sex numero, ut ex Iubæ sententia tradit Pli. li. 6. c. 32. quarum prima Ombrion appellati ait, secundam Iunoniam, tertiam eodem nomine, quartā Caprariam, quintam Niuariam, perpetua niue nebulosam, sextam Canariam, plenā canibus ingentibus. Fortunatæ insulæ (inquit Mela l. 3.) abundant sua sponte, genitis, & subinde aliis super aliis innascētibus, nihil sollicitos alunt, beatius, quàm ullæ urbes excultæ: una singulari duorum fontium ingenio maxime insignis. alterum qui gustauere, risu soluuntur in mortem: ita affectis remedium est ex altero bibere. Solinus magna ex parte fabulosa esse scribit, quæ de fortunatis insulis traduntur: unamq; tantum esse, quæ omnihil habeat fertilitatis, nimio tamen calore infesta. hodie omnes uno nomine Canariæ uocantur, à fertilitate cannarum, in quibus nascitur saccharum.

Fortunate, aduerb. εὐτυχῶς, feliciter, prospere. Cic. 3. de Finib. Necessario sequitur, omnes sapientes semper feliciter, absolute, fortunate uiuere.

Fortunatim, *Auenturosamente*, εὐδαιμόνως, aduerb. fortunate. Plau. Si dederit Iupiter, ut fortunatim omnia succedant.

Fortunatus, ta, tum, *Felice, auenturoso*, εὐδαίμων, εὐτυχὴς, felix. Ter. in Ad. fortunatus, qui isthoc animo sies. Virg. in Da

 phnide:

phnide: Fortunate puer, tu nunc eris alter ab illo. Aliquando idem est quod propitius. Afranius: Deos ego omnes, ut fortunati sint, precor. Cic. de Nat. Scopas, fortunatus homo, & nobilis.

Fortuno, nas, *Felicitare, prosperare*, εὐδαιμονίζω, secundo. Cic. Curioni: Tibi patrocinium dii fortunent. Idem M. Marcello: eum honorem deos tibi fortunare uolo.

Foruli, orum, oppidum Sabinorum, saxoso in loco situm: unde Stra. lib. 5. Petram uocat ad rebellandum, quam ad habitandum aptiorem. Virgil. libro 7. Forulos, & flumen Himellæ.

Forum, ri, *Foro, piazza, palazzo*, ἀγορὰ, proprie dicitur locus, quo res uenales afferuntur: à ferendo nomen habens. Vnde Forum suarium, Romæ dictũ fuit, in quo sues uendebantur: Boarium, in quo boues: Piscarium, in quo pisces, ἰχθυοπωλεῖον: Olitorium, λαχανοπωλεῖον, in quo olera. Cupedinis forũ, in quo cupediæ, hoc est, lautiores cibi uendebantur. Quę omnia, teste Var. l. 4. de Ling. Lat. postea in unũ locum sunt contracta, quem Macellum appellauerunt. Est præterea Forum, quod Græco uocabulo uocamus Emporiũ, hoc est oppidum, uel alius quiuis locus, quo undique mercatores conuenire solent ad emendum, aut uendendum. Sal. in Iug. Erat haud longe ab eo itinere, oppidum Vacca, forum rerum uænalium. Hinc plerisque etiam oppidis nomen à foro mansisse uidemus: ut Forum Liuium, Forum Iulium, Forum Aurelium, Forum Sempronii, quod à Liuio, Iulio, Aurelio, uel Sempronio in his locis institutæ sunt nundinæ, ad quas totius prouinciæ mercatores merces suas afferebant. Cic. in Catil. scio præmissos, qui te ad Forum Aurelium præstolarétur armati. Fora, uasa quibus antiqui utebantur in torcularibus. Col. li. 12. c. 18. Tum lacus uinarii, & torcularii, & fora, omniaq; uasa. Dicitur etiam Forum locus, in quo iudicia exercentur. δικαστήριον. Cic. ad Att. Quod me in forum uocas, eò uocas, unde etiam bonis meis rebus fugiebam. Fora tria iudiciaria antiquitus Romæ fuisse manifestum est, Forum Latium, siue Romanum, antiquissimum: Forum Cæsaris Dictatoris, in quo loricatam sibi fieri statuam passus est: Forum Augusti, quod cum æde Martis ultoris extruxit. Foro uti, est præsentem rerum statum boni consulere, &, utcunque sese obtulerit fortuna, ita animum applicare. Ter. in Phor. Scisti uti foro. Donatus uulgare prouerbium admonet esse: ductamq; metaphoram à mercatoribus, qui nó ante locum commercii præscribunt, quanti uendant, quæ aduehúnt: sed secundum annonam fori, quam deprehenderint, consilium de non uendendis, aut uendendis mercibus sumunt. Seneca: Vtamur foro, &, quod fors feret, æquo feramus animo. Agere forum. Cic. Appio lib. 3. Qui te forum Tarsi agere, statuere, iudicare dicerent. Forum à subsellis et iudiciis distinguit Cic. de Or. ne semper forum, subsellia, rostra, curiamq; mediteris. Id est, caussas ciuiles, publica iudicia, conciones, & sententias in senatu dicendas.

Forum Claudii, oppidum Alpinum, Centronum metropolis, apud Ptolemæum libro 3. cap. 1. sunt qui Tarentesiam uocent.

Forum Clodii, oppidum Etruriæ, cuius incolæ Foroclodii nominantur à Pli. li. 3. ca. 5. Fuit præterea eiusdem nominis oppidum in octaua regione Italiæ. idem l. 3. c. 15.

Forum Bibalorum, Hispaniæ Tarraconensis oppidum, non procul à Vaccæis, de quo Ptol. lib. 2. c. 6. Sunt qui Fomillam appellent.

Forum Cornelii, oppidum in uia Aemilia, quod & Forũ Syllæ appellatur, utroque nomine deducto à Cornelio Sylla dictatore, qui ibi primus forum instituit. Forocornelienses agri meminit Pli. l. 3. c. 14. Hodie Imolã uocant, quasi Aemiliam à nomine uiæ, in qua sita est.

Forum Iulii, siue Forum Iulium, oppidum est Narbonensis prouinciæ, Octauianorum colonia, teste Plin. lib. 3. cap. 4. hodie seruatis non obscuris prisci nominis uestigiis Freiulium uulgo appellatur. Fuit & Carnorum, siue Iapidum oppidum eiusdem nominis, teste Ptolemæo l. 3. c. 1. à quo tota regio hodie corrupto nomine Freiulium appellatur.

Forum Segusianorum, Galliæ Lugdunensis oppidum est, apud Ptolemæum l. 2. c. 9. idem cum eo (ut putatur) quod hodie Burgum Bressiæ appellant.

Forum Liuii, oppidum Aemiliæ, in octaua regione Italiæ, Cornelii Galli poetæ natalibus nobilitatum. Plin. libro 3. cap. 15.

Forum Gigurrorum, à Ptolem. lib. 2. cap. 5. appellatur urbs quædam Hispaniæ, in tractu Tarraconensi, quæ à non nullis eadem esse creditur, quam Hispani sua lingua uocant, Medina de Rioseco.

Fossa, sæ, *Fossa*, τάφρος, βόθρος, locus est, unde effossa est terra. Cic. 5. Tuscu. Transitum fossæ ponticulo ligneo coniungere. Vlp. scribit, Fossam esse receptaculum aquę manufactum, ad castra, seu urbes, oppida ue munienda. Cic. ad Attic. lib. 4. Populi R. exercitus Cn. Pompeium fossa & uallo septum tenet.

Fossae Marianæ, apud Ptolem. lib. 2. c. 9. Galliæ Narbonẽsis oppidum est, ad alterum ex Rhodani ostiis situm: ita dictũ à propinqua fossa, quam Marius ex Rhodano duxit in uicinum lacum.

Fossatum, ti, idem quod fossa. Plin. lib. 17. cap. 21. fossatum purgari.

Fossae Papirianæ, Tuscorum ciuitas, hodie Fossonouum. Ptolem.

Fossilis, le, pe. cor. *Ciò che si può cauare*, ὀρυκτὸς, quod foditur. Pli. lib. 36. cap. 18. Theophrastus auctor est, ebur fossile candido, & nigro colore inueniri. Idem lib. 33. cap. 6. Salem fossilem adiiciunt, id est qui foditur. Varr. 2. de Re rust. Melior fossilis sal, quàm marinus.

Fossio, *Cauamento*, ὄρυξις, ipsa fodiendi actio. Col. li. 5. Deinde malleolo inter ordines posito, crebris fossionibus pastinarum resoluere. Cic. de Sen. quid agri fossiones, repastinationesq; proferam?

Fossitius, a, um, ὀρυκτὸς, idem quod fossilis. Plin. lib. 36. cap. 13. Arenæ tria genera, fossiria, fluuiatilis, aut marina.

Fossor, *Zappatore*, δικελλίτης, σκαπανεὺς, ὀρυκτὴς, qui fodit. Robustus fossor, Virgil. lib. 2. Georg. Rigidus fossor, Martial. lib. 7.

Fossula, pe. cor. ὀρυγμάτιον, dimin. à fossa, Cato de Re rust. c. 161. fossulas facito, qua radices asparagi demittas.

Fossura, ræ, *Cauatura*, ὄρυγμα, διορυγὴ, fossio. Col. l. 5. Planã fossuram maxime probamus.

Fotus, ta, tum, participium à foueo, πεπυριαμένος, Cic. 2. de Nat. pulli aluntur ab iis, ut à matribus, à quibus exclusi, fotiq; sunt.

Fotus, huius fotus, ipse fouendi actus, πυρίασις, περιβολὴ. Pl. l. 23. c. 1. Decoctura eorum, cæliacos iuuat potione & fotu.

Fouea, æ, lege Fodio, is.

Foueae, *Fosse, cauerne*, βόθυνοι, à fodiendo, scrobes, siue speluncæ. Plau. in Pœn. decipiemus fouea lenonẽ Lycum. Pli. l. 10. c. 38. anates in foueas delapsæ solæ euadunt.

Foueo, ues, ui, tum, *Tener caldo, couare*, ἀγκάλαις, περιέπω, θάλπω, proprie est calidum tenere, aut calefacere. Plau. in Cap. Iuben, an non iubes, epulas foueri foculis feruentibus? Plin. lib. 8. c. 36. Fœtus rigentes apprimendo pectori fouent, non alio incubitu, quàm oua uolucres. Aliquando nutrire. Plau. in Merc. Alios enecat, extinguit, alios sub lacte fouet, & erigit. Virg. lib. 3. Ge. Progeniem, nidosq; fouent. Cic. de Nat. Ex ouis pulli orti matres relinquunt, à quibus exclusi, fotiq; sunt. Est etiam Fouere, καταντλᾶν, πυριᾶν, medicorum uocabulum, pro, partem læsam humidis calidis ue fomentis foris applicatis tepefacere, humectare, & dolorem lenire. Idẽ l. 12. Fouit ea uulnus lympha longæuus Iapix. Interdum cóstituo. Idem l. 4. Ge. Sæpe etiam effossis (si uera est fama) latebris sub terra fouere larem. Sic enim legit Nonius: quanquam in uulgatis exemplaribus quibusdam legatur Fodere. Interdum tueri, ut apud eundem li. 9. Castra fouere. Interdũ amplecti. Idem 3. ecl. ipse Neæram Dum fouet. Hinc Confoueo, Circũfoueo, Refoueo, fo syllaba correpta, suis locis.

F ANTE R

Fraceo, fraces, ere, *Guastarsi*, σήπεσθαι, στεμφυλοῦσθαι, ἐξίστασθαι, à quo Fracesco, corrumpor, & quasi uetustate putresio. Col. l. 12. Oleum, si congelatur, fracescat. Var. l. 1. de re rust. c. 55. ut ibi mediocriter fracescat.

Fracidus, a, um, à fraceo, *Che comincia à guastarsi per la maturità*, σαπρὸς, iam putrescens. Cato de Re rust. cap. 64. ut fracida fiat oliua.

Fraces olei, *Polpa d'oliua, fece d'oglio*, dicuntur carnes & fæces oliuarum, quæ in oleo subsidunt. Plin. lib. 15. cap 6. Oleum deterius in amurca & fracibus. Col. l. 6. c. 13. Quidam fraces uino, & adipe commiscent.

Fraeno, nas, *Frenare*, χαλινόω, equo frænũ iniicio. Cæs. 8. Bel. Gall. Equites frænatis equis in stationibus disponit. Liui. 1. bel. Pun. Instructus, frænatusq; equus. Per translationé accipitur pro cohibere, continere. Cic. 5. Ver. Cum eius animũ ad persequendum non negligentia tardaret, sed conscientiã sceleris auaritiæq; suæ frænaret. Et pro Mil. Clodii furores nullis legibus frænare poteramus. Virg. 1. Aen. Luctãtes uentos, uinclis, & carcere frænat. Hinc Defræno, & Effræno, ἀποχαλινόω, frænum detraho, siue absque fræno rectore neduco. Hinc Defrænatus, & Effrænatus, participia, siue nomina ex participiis: quæ de iis dicuntur, qui ueluti fræno excusso regi non possunt. Ouid. 1. lib. Meta. Et defrænato

uoluuntur in æquora cursu. Cic. 4. Tusc. effrænatam appetẽtiam. Refræno, cohibeo, & quasi fræno retineo. Lact. l. 6. Virtus est, iram cohibere, libidinem refrænare. Suffræno, arcto, constringo, unde suffrænatio, structuræ genus, cum, uelut fræno, lapides arctantur & colligantur. Pli. l. 36. c. 21.

Frænum, ni, *Freno, morso*, χαλινὸς, cum æ, diphtongo in plurali numero tam masc. quàm neutrius generis, instrumentum, quo equus coercetur: à frangendo, quod equorum ora frangat. Seneca: Hippolytus arctis cõtinet frænis equos. Ouid. 2. de Arte. Tempora lenta pati fræna docentur equi. Translate Cicero ad Att. usus est. Alter frænis eget. Fræna Pelethronii inuenere, qui & strata equorum primi monstrauerunt, teste Pli. lib. 7. cap. 56. Hinc Effrænus, na, num, & Effrænis, & hoc Effræne, ἀχάλινος, idem quod indomitus, quasi sine fræno. Virg. lib. 3. Ge. Gens effræna uirum Rhiphæo tunditur Euro. Vbi Seruius: Gens effræna, id est sæua, rectorem recusans. Infrænus, eiusdem significationis. Virg. 4. Aeneid. Hinc Numidæ infræni cingunt. Quo in loco Numidæ uocantur Infræni, quòd illorum equi nullis frænis coerceantur. Frænum mordere, τὸν χαλινὸν δάκνειν, obluctari. translatio ab equis, qui cum Frænum excutere non possint, perpetuo tamen mordent & arrodunt. D. Brutus ad Cic. Si frænum momorderis; peream, si te omnes conantem loqui ferre poterunt. Accipere frænum, per translationem, est dedere se alicui. Virg. 12. Aen. Ni frænum accipere, & uicti parere fatentur.

Fraga, orum, *Fraga*, κόμαρος Apuleio, mora in herbis humi repentibus nata. Virg. 3. ecl. & humi nascentia fraga.

Fragilis, le, pen. cor. *Frale*, εὔθρυπτον, εὔθλαστον, quod facile frãgi potest. Pli. lib. 12. cap. 8. Saccharum mel dentibus fragile. Idem lib. 12. cap. 7. grandius, fragiliusq;. Per translationem accipitur pro fluxo, seu caduco. Cic. de Amic. Res humanæ fragiles, caducæq; sunt.

Fragilitas, tatis, *Fragilità*, facilitas frangendi. Pli. lib. 34. ca. 14. Tenuiora ferramenta oleo restingui mos est, ne aqua in fragilitatem durentur. Translate pro imbecillitate accipitur. Cic. 5. Tusc. humani generis imbecillitatem, fragilitatemq; extimescere.

Fragesco, cis, ab antiquo uerbo Fragen, es, χαλάω, χαλάζομαι, frangor, lãguesco. Accius Aegasto, ut citat Nonius: Neque fera hominum pectora fragescunt, donec uim persenserint imperii. Idem Eurysace: Nunquã erietam immanis.

Fragmen, inis, κλάσμα, pars rei fractæ. Virg. 11. Aen. fulua resplendent fragmina arena.

Fragmentum, ti. Cic. de Nat. Fragmentum lapidis.

Fragor, oris, *Lo strepito, che fa alcuna cosa che si frange*, κτύπος, sonitus, qui ex aliqua re inter frangendum redditur. Virg. l. 2 Ge. Et horridus altis montibus audiri fragor. Seruius: Horridus fragor, sonitus, qualis fieri solet ex aridis, cum franguntur, arboribus. Ad Her. Fragor ciuitatis auditus est.

Fragosa, aduerb. Pli. lib. 16. cap. 20. respuuntur, & fragosius sidunt.

Fragosus, sa, sum, à fragor, *Aspero, duro*, τραχὺς, χαλεπὸς, asper. unde Confragosus. Col. li. 2. Locus lapidibus confragosus. Fragosa oratio, cui contraria est lenis. Quinctil. l. 9. c. 4.

Fragrantia, εὐωδία.

Fragro, as, are, *Rendere odore*, ὀσφραίνομαι, redoleo, oleo, odorem emitto frangendo, quia res fractæ uehementius olent. Virg. 1. Aen. Redolentq; thymo fragrantia mella. Mart. l. 1. Ne grauis hesterno fragres Fescennia uino.

Framea, eæ, p c. Germanicum uocabulum, quo hastam significabant. Tacit. de Ger. Iuuen. Sat. 13. Et Martis frameam.

Francones, Germaniæ populi, quos non nulli Francos oriẽtales uocant, à septentrione Chattis & Cheruscis, à meridie Noricis finitimi: ad occasum Rhenum fluuium, ad ortum Hercyniæ siluæ partem, qua Boemiam attingit, habentes. hi bonam Galliarum partem occuparunt, ubi hodie Lutetia Parisiorum sita est: & ab illis Francia dicta putatur.

Frango, gis, fregi, fractum, *Spezzare, rompere*, ῥήγνυμι, κατοῤῥήγνυμι, κατάγω, rumpo. Cic. 7. Verr. frange ceruicem. Vbi illud obiter notandum est, Frangere ceruicem, tam de eo dici, qui alteri per uim ceruicem rumpit, quàm de eo, qui patitur. Sic dicimus etiam: Fregit nauim, ἐναυάγησεν: fregit brachiũ, ἀπεῤῥήξατο τὸν βραχίονα, quasi ipse fregerit, & non potius passus sit. Ter. in Andr. Is fregit nauem apud Andrũ. Cic. de Orat. excusauit Vespa, quòd cum brachium fregisse diceret. Plin. in epistola. Fregit coxam. Transfertur & ad incorporea: ut, Frangere animum, pro deiicere. Plaut. in Cistel. meum frangit amantem animum. Cic. 3. Offic. Qua re audita, fractum animum Annibalis scribit. Frangere audaciam hostis, Liu. 4. Bell. Pun. Frangere consilia perditorum. Cic. ad Lentulum: Nec mihi aliter potuisse uideor hominum perditorum de me consilia frangere. Frangi, debilitari, succumbere. Cic. de Finib. Turpe uiro, dolere, frangi, succumbere. Frangi dolore, Cic. 2. Tuscul. Frangi metu, idem 1. Offic. Frangi pudore, Idem 2. Tuscul. Minis frangi, Stat. 9. Thebaid. Hinc Fractus, participium seu nomen ex participio. Cic. ad Attic. lib. 2. Deformatus corpore, fractus animo. Calamitate fractus, & afflictus, Cic. pro Sylla. Affringo, Cõfringo, Defringo, Diffringo, Effringo, Infringo, Offringo, Perfringo, Refringo, & Suffringo, uide suis locis.

Fractior. Cicero de Amic. spes amplificandæ fortunæ fractior.

Frater, tris, *Fratello, frate*, ἀδελφὸς, iisdem parentibus genitus: quasi fere alter, ut post Nigidium docet Gell. libro 13. cap. 10. nisi malimus à Græco deducere. illi enim φράτορας coniunctos appellant, & φρατρίας contubernium. Pli. epist. 164. Cum affectum tuum erga fratris filiam cogito. Frater germanus. Cic. 3. Verr. C. Fannius, frater germanus Q. Titinii. Fratres gemmi, δίδυμοι, duo eodem partu editi: quos minus recte geminos fratres, conuerso ordine, appelles, ut docet Quinctil. lib. 9. cap. 4. Cic. pro Cluent. C. & L. Fabricii, fratres gemini. Fratres patrueles, ἀνεψιοὶ, τὰ τῶν ἀδελφῶν τέκνα, sororesq; patrueles, ἀνεψιαὶ, dicuntur, qui quæ ue duobus ex fratribus progenerantur, ut docet Iusti. l. 3. Instit. Suet. in Cæs.

Fraterculus, li, *Fratellino, fraticello*, ἀδελφίδιον, paruus frater. Iuuen. Sat. 4. fraterculus esse gigantum. id est, homo obscurus, tanquam è terra subito fuerit enatus, quemadmodũ de gigantibus poetæ fabulantur. Cic. 5. Verr. mihi, fraterculo tuo, credas.

Fraterne, *Fraternamente, fratellanolmente*, φιλαδέλφως, amore fraterno. Cic. ad Qu. frat. lib. 2. facis fraterne, quòd me hortaris.

Fraternitas, atis, *Fraternità*, ἀδελφότης, fraterni amoris cõiunctio. Quinctil. Declam. 16.

Fraternus, na, num, *Fraterno*, ἀδελφικὸς. Fraterna inuitatio, Cic. Fraterna mors, Virgil. Fraternæ acies, apud Statium. Fraternum parricidium, Cic. pro Clu.

Fratricida, dæ, ἀδελφοκτόνος, qui fratrẽ occidit. Cic. pro Domo. parricida, fratricida, sororicida.

Fratilli, κροσσοὶ, uilli sordidi in tapetis, quòd per terram ferantur. Auctor Festus.

Fratro, as, are, de puerorum mammis dicitur, quòd uelut fratres pares oriantur, quod etiam in frumento spica facere uidetur. pro eodem ueteres dixerunt Fraterculare. Festus: Sororiare mammæ dicuntur puellarum, cum primum tumescunt, ut Fraterculare puerorum. Pla. Tunc mammulæ primum sororiabant: illud uolui dicere, fraterculabant.

Fratria, æ, *Moglie del fratello*, εἰνάτηρ, uxor fratris, ut Festus docet. contra Nonius Fratrias dici uult fratrum inter se uxores.

Fraudatio, onis. Cic. 3. Offic. Inter bonos bene agier oportet, & sine fraudatione. Idem in Catil. hinc fides, illinc fraudatio.

Fraudator, oris, Cic. pro Flac. Fraudatorum & inficiatorum impudentiam. Fraudator, & interceptor prædæ, Liu. 4. ab Vrbe.

Fraudo, das, *Fraudare, ingannare*, πλεονεκτέω, ἀποστερέω, παρακόπτω, id est decipio, & rem alicuius per fraudem interuerto. Habet autem ut plurimum post se accusatiuum personæ cum ablatiuo rei. Virgil. 4. Aeneid. Quem regno Italiæ fraudo. Liui. 2. ab urbe. Fraudans se ipse uictu suo. Aliquando solo accusatiuo contentum est, omissa re, qua quis fraudatus dicitur. Cic. pro Rosc. Com. Aeque nefarium est, pupillum fraudare, & socium fallere. Interdum etiam inuenitur cum accusatiuo rei. Cæs. 3. Bel. ciui. Fraudare stipendium militum. Fraudare genium, est non satisfacere appetitui & uoluptati. nam Genius apud ueteres habebatur naturæ & uoluptatis deus: unde geniales homines dicti, dapsiles, & ad excipiendos conuiuas liberales. Plau. in Aul. Egomet me fraudaui, animumq; meum, geniumq; meum. Cic. in Verr. Ne grano quidem uno potest arator fraudare decumanum. Contrarium est, Curare genium, id est, laute uiuere. Fraudare desiderium alicuius, est, non facere quod cupit.

Fraudulenter, δολίως, dolose, Colum. lib. 1. cap. 8. Pli. lib. 30. cap. 10.

Fraudulentus, a, um, *Pieno d'inganni*, δολερὸς, ἀπατηλὸς, dolosus, fallax. Cic. 1. Offic. improbos, maledicos, fraudulentos.

Fraus, fraudis, *Fraude, inganno*, κατασκεύασμα, ἀπάτη, deceptio, impostura. Cic. 1. Offic. Vi, aut fraude fit iniuria. fraus quasi uulpeculæ, uis leonis uidetur. Plaut. in Mil. ut ne legi

fraudem faciam talariæ. Quandoque pro periculo. Virg. lib. 5. Quis Deus in fraudem, quæ dura potentia nostra Egit? Pro crimine. unde capitalem fraudem admittere, teste Vlpiano de ædil. edict. est tale aliquid admittere, propter quod capite puniendus sit, qui deliquit. Liu. 3. Bel. Pun. Qui capitalem fraudem ausi. Inde fraudi esse, pro Crimini dari, culpæ ascribi, aut uitio uerti. Cic. 5. Phil. Censeo, ut iis, qui in exercitu Antonii sunt, ne sit ea res fraudi, si ante kal. Febr. ab eo discesserint. Liu. lib. 1. ab Vrb. Quod sine fraude mea, populiq; Quiritium fiat, facio. hoc est, quæ res sine meo crimine fiat.

FRAVSVS, antiquum participium actiuæ significationis, quo significatur is, qui fraudem commisit, ut Festus, & Nonius annotarunt. Plau. in Asi. Metuo, ne quã fraudem frausus siet.

FRAXINEVS, a, um, ex fraxino, ut, frondes fraxineæ, Colu. lib. 11. cap. 2. Fraxinus, a, um, per tres syllabas, ut, uirga fraxina, Ouid. epist. 11.

FRAXINVS, ni, pen. corr. *Frassino, μελία*, genus arboris notissimæ, cuius umbra, teste Pli. lib. 16. cap. 13. usque adeo inuisa est serpentibus, ut citius in ignem confugiant, quàm ad fraxini umbram.

FRAGO, as, uigilias circumeo, quòd eo labore homo frãgatur. Festus.

FREGELLAE, arum, *Φρέγελλαι* Steph. olim ciuitas fuit clarissima inter Formias & Sinuessam sita non procul à Liri amne, quem nunc Garilianum uocamus. cuius etiam hodie non obscura extant uestigia. hæc cum à Romanis defecisset, diruta fuit. Strab. Sil. lib. 8. Obsessæ campo squalente Fregellæ. Fregellani populi, Pli. lib. 3. ca. 5. Fregellanus, adiect. ut Fregellana nitis, Col. lib. 3. cap. 2.

FREMITVS, tus, *Strepito, romore, φλοῖσβος, βρόμος*, sonus fluctuũ, & in populo indignante murmur, & strepitus. Virg. 2. Geor. Fremitu assurgens Benace marino. Cic. ad Att. Qui fremitus hominum?

FREMEBVNDVS, di, ualde fremens. Ouid. 12. Meta. Curru fremebundus ab alto. Cice. de Natu. Tanta moles labitur Fremebunda.

FREMO, mis, mui, mitũ, *Fremere, far strepito, βρέμω, θρυλλέω, ἐμβριμάομαι*, sonitum edo, qualis fit à fluctibus maris. sæpe accipitur pro, murmure, & uoce indignationem ostendo. Virg. 1. Aen. de uentis: Circum claustra fremunt. Cic. ad Att. Fremit sibi ereptum consulatum. Infremo, *ἐμβρέμω*, p. c. ualde fremo. Lact. l. 1. Si belli terror infremuit.

FRENDEO, des, dui, in supino Fressum auctore Festo, *Frangere, fremere co denti, θλάω*, significat frango. unde Faba fressa, *κύαμος θλαστὸς*, dicitur, quę mola leuiter fracta est. Col. l. 2. c. 11. Cicera bubus fressa dantur in Hispania Bætica. Varr. 2. de Re rust. c. 4. dicuntur nefrendes ab eo, quòd nondum fabam frendere possint, i. frangere. Cic. Tusc. Nemeæus leo frendens. Est etiam Frendere, præ iracundia simul cõcussis, dentibus uocem emittere, *βρύχειν*. Plau. in Cap. Frendebat dentibus. Hinc Infrendeo, ualde frendeo. Virg. l. 3. Aen. Dentibus infrendens. Legitur & Frendo, frendis, tertiæ coniugationis. Plaut. in Truc. dentibus Frendit, icit femur. Frendẽs, partic. ut, frendens leo, ira dentes concutiens.

FRENTANI, populi Italię, non procul à Daunis & Picentinis, diuersi ab iis, quos alibi Ferentinos, & ab iis, quos Ferentinates diximus appellari. horum regionem Pli. lib. 3. cap. 11. Frentanam uocat, à Frentone uicino fluuio.

FREQVENS, tis, omn. gen. *Frequente, spesso, συχνὸς, θαμινὸς*, densus, creber, à multis frequentatus. Valla li. 4. c. 96. Frequentẽ locum dicimus, quẽ frequentare multi solent: ut, Vrbs frequens, Oppidum frequens, Platea frequens, ubi multi homines aut habitant, aut diuersantur. Quando autem de persona, aut de re animata loquimur, duobus modis dicitur: uel de sola sic, Sit miles frequens spectator prœliorum. i. creber & assiduus: uel de turba sic, Frequens populus, Frequens senatus, i. copiosus, & multus. & id quidem cum nomine collectiuo in singulari, cum ceteris uero in plurali, ut, frequentes ciues, frequentes senatores: hoc est, multi. ueruntamen cũ dico, sis frequens, innuo actionem: cum, frequens locus, passionem: ille frequentat, iste frequentatur. Hæc ille. Cic. ad Lentul. Caussam frequẽti senatu obtinemus. Pli. in epist. frequenti auditorio inter se iocabantur. Cic. de sen. Caret frequentibus poculis: id est, non uersatur inter pocula.

FREQVENTAMENTVM, ti, genus modulationis Musicæ. Gell. lib. 1. cap. 11.

FREQVENTARIVS, ria, rium, ueteres dixerunt pro frequente.

FREQVENTATIO, onis. Cic. de Part. Frequẽtatio argumentorũ, & coaceruatio uniuersa. Auctor ad Her. li. 4. Frequẽtatio est, cum res, in tota caussa dispersæ, coguntur in unum locũ.

FREQVENTER, *Spesso, συχνῶς, πολλάκις*, sæpe, dense. Ad Her. l. 4. Vt frequenter & assidue consequamur artis rationem studio, & exercitatione. Cic. in Orat. Translatione fortasse crebrior. Et Frequentissime.

FREQVENTIA, tiæ, *Frequenza, concorso, moltitudine, πλῆθος, σύλλογος*, qualiscunque hominum multitudo. Cic. de Amic. ut aliquis nos Deus ex hac hominum frequentia tolleret.

FREQVENTO, tas, *Frequentare, continuare, φοιτάω, ἐπιχωριάζω*, frequentem adeo. Sal. in Catil. Iuuentutem, quæ domum Catilinæ frequentabat. Frequentari domus dicitur, quæ à multis aditur. Cic. 1. Offic. & Liu. 7. ab Vrb. Frequentare, pro frequenter repetere, apud Gel. lib. 13. cap. 23. Quæ à poetis uel oratoribus, ornãdæ rei gratia, pluribus nominibus frequentantur. Nonnunquam idem est, quod frequens reddere. Cic. in Catil. 4. quos casu hæc dies ad ærarium frequentauit, id est frequentes reddidit. Idem in Offic. Vrbes sine cœtu hominum non potuissent nec ædificari, nec frequentari. Hinc frequentatus, particip. Cic. de Clar. Ora. Alterum genus est non tam sententiis frequentatum.

FRESSA Faba, uide Frendeo.

FRETVM, ti, *Mare, πορθμὸς*, à feruendo dictum, ut Varro inquit, à similitudine feruentis aquæ, quod in fretum sæpe concurrat æstus, atque feruescat. propriè enim significat loca maris angustiora, quæ quod aqua minus liberum habeat fluxum, uehementius solent concitari. unde angustiæ illæ, quibus Atlanticum mare irrumpit terras, Latini Fretũ appellant. Sic angustum illud mare, quod Siciliam ab Italia dirimit, Fretum appellatur. Cic. 7. Verr. ne freto ante sua tecta, & domos nauigarent. Ibidem: Te iubere in ea parte figere, quæ ad fretum spectaret. Loquitur de C. Verre, qui in Sicilia insula iussit cruces figi in ea insulæ parte, quæ fretũ spectabat. Apud ueteres legitur & Fretus, genere masculino. Ennius. Omnem perulat cæli fretum. Lucr. lib. 6. Nam fretus ipse anni permiscet frigus ad æstum. Cic. in Verr. 7. Act. perangusto fretu diuisa seruitutis ac libertatis iura. Sic enim Gellius legit. Hinc transfreto, tas, pen. co. fretum traiicio, trans fretum nauigo. *διαπορθμεύομαι*. Pli. in Paneg. Remisq; trãsfretare obstantia freta.

FRETVS, a, um, uide Fruor.

FRIABILIS, le, *Che facilmente si puo frangere, ψαθαρὸν, ψαθυρὸν, εὔθλαστον, θρυπτὸν, εὔθρυπτον*, quod facile friatur, & minutim teri potest. Pli. lib. 18. Optima est, quæ candidissima, & friabilis.

FRICATIO, & Fricatus. sic etiã duo manseruat participia præterita temporis Frictus, & Fricatus. Iuu. Si pruris frictus Angulus. Marer: Vrticæ foliis reuocatur uulua fricata. Sed hoc in simplicitarum, frequens in cõpositis. Cic. lib. 12. epist. ad Att. Quæ res forsitan sit refricatura uulnus meum. Pli. li. 8. Pantheras per carnes affricatas aconito uenantur barbari.

FRICATVS, tus. Pli. lib. 13. c. 7. Emendat dentium uitia crebro fricatu. Affrico, ad aliquid frico, *προσψάχω, προστρίβω*. Col. lib. 8. Pecudes arbori affricant, parietibus ue detergunt. Cõfrico, simul frico. *συντρίβω*. Plaut. in Asin. Non feres, ui genua confricentur. Defrico, *ἀποψάχω*, fricando purgo. lib. 4. ad Her. Cœpit defricari. Infrico, intus frico. Col. lib. 7. Fuligo ex aheno ulceri infricata. Perfrico, *κατατρίβω*. Idem ibidem: Nares perfricato. Plin. in Prolo. Perfricui faciem, nec tamen profeci. Mos est eorum qui cum pudore aliquid agunt, ut faciem perfricent, natura ipsa ad id impellente, quasi ad abigendum sanguinem, qui ex præcordiis ad faciei superficiem confluit. hinc ortum prouerbium, ut, quoties dicere nolumus, nos pudorem deposuisse, dicamus: Perfricui faciem. Refrico, *ἀναψάχω*, fricando aperio: ut, Refricare uulnus, uel cicatricem. Cic. in Rul. Ne refricare iam obductam reip. cicatricem uideret. Per translationem, Refricare dolorem, Refricare desiderium, pro, renouare, siue reuocare, *ἀνανεῶσαι*. Cic. lib. 2. epist. Verebar, ne refricarem meis litteris desiderium, ac dolorem tuum. Habent autem omnia hæc penult. corr.

FRICO, cas, *Fregare, ψήχω, ψάχω*, notæ significationis. Virgil. lib. 3. Georg. Fricat arbore costas. Præteritum Fricui, supinum Frictum.

FRICTIO, nis, idem. Cels. lib. 2. In itinere frequens frictio. Fricatio, idem. Col. lib. 6. cap. 12. sanguis fricatione assidua discutitur.

FRICTVS, us, fricandi actus. Iuuenal. Frictum crissantis adorat.

FRIGEDO, dinis, *Freddo, ψῦχος, ψυχρότης*, antiqui dicebant pro frigore. Varro: Aquilloniam seruat frigedinem. Ex Nonio.

FRIGEFACTO, *Raffreddare, ψύχω*, à quo Frigefio, notæ significationis: & Frigefacto, as, frequentatiuum. Plaut. in Pœn. hoc frigefactas, cum rogas.

FRIGEO, ges, frixi, teste Prisciano, *Raffreddarsi, ψυχρός εἰμι, καταψύχομαι*, frigidus sum. Virg. lib. 11. Corpusq; lauant frigentis,

gentis, & ungunt. Fit autem Frigeo, ut quibusdam placet, ἀπὸ τοῦ φρίσσω, horreo. unde φρίκη, horror, seu frigus dicitur. Siue (ut alii malunt) παρὰ τὸ ῥῖγος. Sic enim Græci frigus & rigorem uocant. Frigere etiam dicuntur, qui segnes sunt. Ter. in Eunuc. Frigent. Id est, languidi sunt, quales ii, quibus res parum succedunt ex sententia. Cic. 4. Verr. Cum omnia iudicia frigerent. Ter. in Eun. Sine Cerere & Baccho friget Venus. hoc est, languida est. Cic. ad Att. lib. 1. Cum Romæ à iudiciis forum frixerit. Hinc Refrigeo, anutto. Col. l. 7. Si bos in opere faciundo refrixit.

Frigero, ras, frigefacio, καταψύχω. Composita eius magis sunt in usu: ut, Refrigero, quod est, rem aliquam calidã frigidam facio. Perfrigero, διαψύχω, uehementer frigefacio. Pli. Omnium uarum uis eadem perfrigerare est, astringere.

Frigesco, scis, *Diuenir freddo*, ἀποψύχομαι, frigidus fio. Cato de Re rust. cap. 65. Vbi erit tam crassum, quam uiscum, finito frigescat. Cœlius ad Cic. Si parthi nihil uos calefaciunt, nos hic frigore frigescimus. Vbi metaphorice accipitur pro ociosum esse. Lact. lib. 7. Vt paulatim frigescentibus membris anima efflatur.

Frigidarium, rii, *Rinfrescatoio*, λουτρὸν ψυχρὸν, ahenum in balneis, quo frigida aqua continebatur, sicut Caldarium, quo calida, & tepidarium, quo tepida. Frigidaria cella, locus erat in balneis, in quo frigida lauabantur. Pli. l. 5. epist.

Frigidulus, *Fredarello*, ὑπόψυχρος, dimin. à frigidus, subfrigidus. Catul. Argon. Frigidulos udo singultus ore cientem.

Frigidus, frigida, frigidum, *Freddo, che ha freddo*, ψυχρὸς, quod habet frigus. Ouid. Frigidius glacie pectus amantis erat. Quandoque dicitur segnis, languidus. Virg. 11. Aen. Largus opum, & lingua melior: sed frigida bello Dextera. Sic frigidus homo, qui omnia remisse agens. Cic. 3. in Verr. Alii frigidiores. Ideo ioci dicuntur frigidi, qui parum habent uehementiæ ad excitandum risum. Frigidus perniciosus, inquit Seruius in hunc Virgilii locum: Frigidus, ò pueri fugite hinc, latet anguis in herba. Frigida per se positum, accipitur pro aqua, quæ calida non est, aut tepida. Plau. in Most. Iampridem frigida non laui magis libenter. Pli. in epist. Per solem plerunque frigida lauabatur. Vnde, Frigidam suffundere, prouerbio dicimus, pro, rem aliquam inflammare. Tractum est prouerbium a fabris ferrariis, qui igni suo frigidã aspergũt, quo uehementius ardeat. Frigide aduerb. ψυχρῶς. Quinctil. lib. 6. cap. 2.

Frigilla, læ, σπίζα, auis sic dicta, quòd frigore cantet. Mart. l. 9. Nunc sturnos inopes, frigillarumq; querelas Audit.

Frigo, frigis, frixi, frictum, *Friggere*, φρύγω, τηγανίζω, torreo. Festus: Frigere, & frictum à Græco. Inde Frictorium, & Frixorium, φρύγανον, in quo quid frigitur. Plaut. in Bacch. frictum illum reddã. Idem in Pœn. Triticum, & frictas nuces. Pli. lib. 18. ca. 7. Postera die frigunt. Celsus: magis alis assa, quàm frixa.

Frigorificus, a, um, ψυχροποιὸς, frigus inducens. Gel. l. 17. c. 8. Acetum maxime frigorificum.

Frigus, ris, pen. cor. *Freddo*, ψύχος, ῥῖγος, pro horrore, qui est contrarius calori. Virgil. lib. 1. Georg. Frigusq;, caloremq;. Aliquando pro metu: ab eo, quod præcedit, ad id quod sequitur. Virg. 1. Aen. Extemplo Aeneæ soluuntur frigore mẽbra. Seruius: Frigore, id est, timore. Reciproca translatione, & Timor pro frigore, & Frigus pro timore ponitur, ut in Ter. Vxorem tuam pauitare aiunt, hoc est, non timere, sed laborare frigoribus. Rursus, Frigus dicitur ipsa aeris natura. Virg. lib. 2. Georg. At sceleratum exquirere frigus Difficile est. Frigus, id etiam appellatur, cum pro risu, & gratia uel fauore sperato, res in diuersum exit. Cic. ad Q. fr. lib. 1. tantum fuit frigus, ut populi conuicio nos coactus sit dimittere. Quinct. lib. 6. rigor, & deformitas afferunt frigus. Vbi absurdam rei speciem significat, quam incommodus euentus consequitur.

Friguttio, tis, tiui, est minutim subsilire: à frigilla auicula deductum. Plaut. in Cas. Quid frigutis?

Frio, as, *Fregolare*, λεπτοποιέω, tero. Pli. l. 13. c. 4. In Aethiopia friatur. Varro. 1. de Re rust. ca. 9. cum fodiatur, facile frietur. Affrio, Infrio, ἐπιτρίβω, terẽdo digitis leuiter inspergo, paululum ìntero.

Frisii, populi sunt ad Oceanum Septentrionalem siti, Batauis & Sicambris finitimi, etiam hodie nomen retinentes.

Frit, dicitur illud in summa spica iã matura, quod est minus quàm granum. Varro lib. 1. de Re rust. c. 48.

Fritillus, li, πύργος, tabula lusoria, inquit Porphyrius. solẽt enim tesseræ coniici in fritillum, tanquam uasculum, quo agitatæ deinde mittuntur in alueolum. Iuuen. Saty. 14. Paruosq; eadem mouet arma fritillo. Dictus Fritillus (ut quidã putant) à strepitu ipso tesserarum, uel quòd super eò tessaræ feruntur. Mart. l. 4. Incertis sonat hinc & hinc fritillus.

Friuolus, friuola, friuolum, p. c. *Di niun momento*, ψυχρολόγος, φλυαρὸς, à Frio, as, inane, nullius momenti, quasi triabile. Pli. lib. 7. ca. 7. putet æstimantem, quàm sit friuola animaliũ superbissimi origo. Friuolã originẽ pro infirma dixit, & ueluti friabili. Ad Her. Friuolus, & illiberalis est sermo.

Friuola, orum, auctore Festo, sunt uasa fictilia quassa. In Pandectis, in l. Solutum. de pignor. actio. Non enim credibile est, hoc conuenisse, ut ad uniuersam pensionem insulæ friuola mea teneantur. Vbi Friuola pro suppellectili tenui, & uili accipiuntur. Iuue. Sat. 3. Et ne te teneam Romanorum omnia regum Friuola. Quibus uerbis paupertatem regũ Romanorum significauit. Idem in tertia: Iam friuola transfert. à Græcis γρυτάρια dicuntur. unde & grytopolæ, huiusmodi suppellectilia uenditantes: quos Latine uocamus Friuolarios. Bud. in Annot.

Friuiculum, li, leuis offensiuncula inter uirum & uxorem, quam sequitur secessio. Vlp. l. cum hic. de donat. inter uirum & uxorem: Si diuortium non intercessetit, sed friuiculum interuenerit; donatio ualebit. Quo tamen in loco malim legere Frigusculum: ut frigusculum sit, quando, ex coniugali amore dissidio enato, uehemens ille ardor refrigescit.

Frixorium, rii, *Padella*, φρύγανον, sartago, in qua quid frigitur: quæ & Frictorium appellatur, à supino Frictum. uide Frigo.

Frondarius, a, um, *Di fronde*, φύλλινος, quod ex frõdibus est: ut, Frondariæ fiscinæ, Pli. l. 18. c. 31.

Frondatio, φυλλοτομία, frondium & ramorum resectio. Colu. lib. 5. cap. 6.

Frondator, oris, *Potatore*, φυλλοτόμος, qui arborum ramos superuacuos amputat: & qui manibus folia uitium, uellit, quo ardor solis uuam maturiorẽ reddat. unde Ser. Virg. ecl. 1. Hinc alta sub rupe canet frondator ad auras.

Frondeo, des, dui, *Essere fronzuto*, φυλλοφυῶ, frondes habeo. Vir. 3. ecl. Nunc frõdent siluæ. Sic frõdens uitis, Col. l. 3. c. 1.

Frondesco, scis, scere, φυλλῶδαι, est frondes emittere. Colum. lib. 5.

Frondeus, a, um, φύλλινος, ex frondibus: ut, Frondea corona, Pli. lib. 12. cap. 4.

Frondifer, ra, rum, φυλλοφόρος, frondes ferens, Lucret. lib. 1. Frondiferasq; domos auiũ. Nemus frondiferum, idẽ li. 5.

Frondo, das, *Sfrondare, sfogliare*, φυλλοφυέω, frõdes amputo, à quo Frondator, Frondatio: & Defrondo, frondes deiicio.

Frondosus, sa, sum, πολύφυλλος, φυλλώδης, quod frondibus abundat: ut, Frondosus ramus, Liu. 10. ab Vrb. Et frondosi montes, Var. 1. de Re rust. cap. 5. Virgil. 4. Georg. Corporaq; ipsa boum frondoso desere luco. Idem 3. Ge. Frondosa reducitur æstas.

Frons, tis, *Fronte*, μέτωπον, à ferendo (ut quibusdam placet) quòd indicia animi præ se ferat. A dextra & sinistra temporibus, à superiori capillorum radice, ab inferiori uero parte supercilius terminata corrugatur in tristitiam, & lætitiam dilatatur. Hinc factum est, ut Frons accipiatur pro uultu, & pro animi nostri affectu, quem ex fronte perspicimus. Cicero ad Att. lib. 4. Pompeius, Scauro studet: sed vtrum fronte, an mente, dubitatur. Frontem explicare, vel exporrigere dicimur, cum hilarescimus: contrahere, cum ringimur: hoc est, vbi quid molestum est. Frons enim (inquit Pli. l. 11.) homini tristitiæ, hilaritatis, clementiæ seueritatis index est. Teren. in Adel. Exporge frontem. hoc est, uide hilaciter. Hor. lib. 3. Carm. Sollicitam explicuere frontem. Plaut. in Cas. Porrectiore mecum loquaris oportet. Sic etiam dicimus, Frontem exporrectam, vel explicatam, pro hilari uultu: contra obductam, corrugatam, contractam, caperatam, pro mœsto vultu. Plautus. Caperata frons seueritudine. Nubila frons, serena frons, explicita frons. Frontem perfricare, pro deponere pudorem. Plin. Perfricui frontem, & nihil profeci. Caluus apud Quinct. lib. 9. ca. 2. Perfrica frontem, & dic te digniorem, qui prætor fieres, quàm Catonem. Persius: Exclamet Melicerta perisse Frontem de rebus. Dicitur Frons etiam de rebus inanimatis pro principio cuiusque rei. Virg. Fronte sub aduersa scopulis pendentibus antrum. Et licet frequentissime generis feminini proferatur, à Cæcilio tamen masculino genere ponitur: Hi sunt, inquis, inimici pessimi, fronte hilaro, tristi corde. De quo Gel. lib. 15. cap. 9. Hinc Bifrons, διμέτωπος. Cice. Attico. Ex fronte (ut aiunt) meum erga te amorem perspicere potuisses.

Frons, dis, *Fronda, foglia*, φύλλον, πέταλον, generis fœminini, à Fero, quòd frondes arborum huc atque illuc à uento ferantur. Proprie autem Frondes arborum dicuntur, teste Valla: folia uero tam arborum, quàm herbarum, & florum. Varro. 1. de Re rust. Quod Cato ait circa fundum ulmos & populos, unde frons ouibus, bubus fit.

FRONTALE,lis,*Frontale.* προμετωπίδιον,est ornamentum frontis,præcipue in equis,& elephantis.Liu.7. Bel.Mac. Ingentes ipsi erant.addebant speciem frontalia,& cristæ, & tergo impositæ turres.

FRONTATVS,a,um, *Che ha la fronte.* quod frontem habet, uel quod in fronte rei alicuius est positum. unde Frontati lapides, à Vitruuio dicuntur, quos Græci διατόνους appellant, quia per latitudinem totam porrecti, utranque parietis frōtem conficiant. Pli.lib.35.cap.22.

FRONTO,onis,*Che ha gran fronte*,μετωπίας, latam habens frontem.Cic.1.de Nat.deo.silos,flaccos,frontones,capitones.

FRONTO,philosophiæ simul,& dicendi præceptor M.Antonini principis,adeo ab illo dilectus,ut ille statuam ei à senatu statui peteret. Auctor Capitolinus. Frontonis alterius sub Nerone meminere Tacitus, Iuuen. Mart. Clarum militiæ Fronto togæq; decus.

FRVCTIFER,ra,rum, καρποφόρος, quod fert fructum, fœcundum,& fertile. Pli.lib.12.ca.3.Dicentur intec fructiferas.

FRVCTIFICVS,a,um,fructuosus,κάρπιμος,γόνιμος.

FRVCTVARIVS,ria,rium,quod fert fructum,ἐπικάρπιος. Col. lib.8. Pars fructuaria diuiditur in cellam oleariam, torculariam, & cellam uinariam. Palladius: nouellos, & fructuarios,serues. Varro.de Re rust.cap.4. Parere tot oportet porcos,quot mammas habeat: si minus, fructuariam idoneam non esse.Cœlius Cic.epist. Agros, quos fructuarios habent ciuitates,uult immunes esse.

FRVCTVOSISSIMA ars medicina,hoc est,haud parum fructus atque utilitatis afferens. Pli.lib.29.c.1.Cic.2.Offic.Est paullum de suo iure decedere,interdum est fructuosum.

FRVCTVOSVS,a,um, *Fruttuoso*, πολύκαρπος, fœcundus, utilis, quasi fructum afferens. Cic.2.Tusc. Ager, quamuis fertilis, sine cultura fructuosus esse non potest.Idem 1.de Fin.uiuendi artem,tā operosam, & perinde fructuosam, relinquerit?

FRVCTVS,ctus, *Frutto*,καρπὸς. & apud antiquos Fructi, & Fructuis. Ter.in Adelph. Hoc fructui pro labore illis fero. Varr. Quæro,utrum fructuis,an delectationis caussa uendatis. Dicuntur autem Fructus à fruendo, teste Varrone, quia illis fruimur. Et proprie dicitur omne illud, quod in fundo nascitur. Per translationem accipitur pro utilitate.unde Fructū capere,ex aliquo,hoc est,utilitatem, & commodum. Cic.de Amic. Amicos eos potissimum diligunt, ex quibus sperant se maximum fructum esse capturos.

FRVGALIOR,temperatior,Ter.in Heaut. Vt frugalior sim.

FRVGALISSIMVS,diligentissimus.Col.lib.1.Magistros pecoribus oportet præponere frugalissimos. Cic.4. Ver. homo frugalissimus,atque integerrimus,te, hominem plenum stupri,flagitii,sceleris,domum suam inuitauit.

FRVGALITAS auctore Cic.3. Tusc.ea uirtus dici potest, quam Græci σωφροσύνην,Latini tum temperantiam,tum moderationem appellare consueuerunt. Seneca: Luxurioso frugalitas pœna est.Cic.pro Deiot. frugalitatem, id est modestiā, & temperantiam, uirtutem esse maximam iudico. Idem 3. Tusc.quam Græci nocant,σωφροσύνην.ego uero soleo tum temperantiam,tum moderationem appellare, nonnunquā modestiam: sed haud scio an recte frugalitas appellari possit. Et paulo post, Frugalitas (ut opinor) à fruge,qua nihil melius è terra oritur.

FRVGALITER,sobrie,& modeste σωφρόνως. Plaut. in Epid cā rē sobrie & frugaliter accurauit. Cic.pro Domo sua: omnia signa frugaliter domum suam deportauit.

FRVGES,gis, *Tutti i frutti della terra che conuertiamo in nostro nodrimento*,καρπὸς,uel hæc Frux,gis,secūdum Priscian.dicitur generaliter,omne illud,quod ex fructu terræ in alimonia uertimus: neque solum quod ex frumentis & leguminibus,uerumetiam quod ex uino uel ex siluis cæduis, cretæ fodinis, lapicidinis capitur. Festus,Seruius,& Donatus,Frugis uocabulum,à frumine,eminente sub mento gutturis,seu gurgulionis parte, qua cibus in aluum demittitur à ferendo cibo appellatum dicunt.Errant igitur,qui discernunt legumina à frugibus. Nam Cic.ait, Olei & frugum minutarum: cū de leguminibus diceret:ut ostēderet, etiā legumina Fruges uocari. Liu.l.5.ab urb.Eam gentē traditur fama, dulcedine frugum,maxime uini noua tum uoluptate captā. Virg 3. eclo. Cum faciam uitula pro frugibus,ipse uenito.Recipere se ad frugem bonam,Cic.pro Cœl.Corrigere aliquem ad frugē, hoc est,ita emēdare,ut frugi homo euadat. Plau.Trin.Quin eum restituis? quin ad frugem corrigis? Redire ad frugem bonam.Lamprid.in Heliog. Milites se parsuros dixerunt,si ad frugem bonam rediret. Nominatiuo singulari Frux,usus est Auson.in Monosyllabis.

FRVGI, *Buono,utile,necessario, moderato, modesto*, χρηστὸς, nomen à fruge denominatum, omnis generis & indeclinabile est idē significans quod utilis, & necessarius. Quinctil.taxat eos,à quibus dicitur Frugalis & non Frugi, tanquam Frugalis sit dictio parum proba: cum tamen frugalior & frugalissimus à Terētio & Cic. religiosissimis linguæ Latinæ custodibus, usurpentur. Donatus in illud Eun. Frugi es, Frugi,inquit,id est utilis,& necessarius, a frugibus quæ quòd his fruamur, dictæ sunt. Vnde antiqui seruum laudare uolentes,Frugi dicebant,tanquam sobrium,utilem, & necessarium. Plaut. in Amph. seruum frugi sese instituere. Pro eodem apud ueteres legimus,Bonæ frugi seruus,pro frugis. Vlpia.l. Neratius ad l.Aquil.Si frugi bonæ seruus intra annum,mutatis moribus,occisus sit. Cic.Att.li.4 Permodestus ac bonæ frugi homo. Plaut.in Trin Is probus est,quem non pœnitet, quàm probus sit, & frugi bonæ. Apud Gell.tamen Frugis bonæ legitur. Huius uocis significationem latius exprimit Cic.lib. 3.Tusc.Sed quia(inquit)nec qui propter metum præsidium relinquit, (quod est ignauiæ) nec qui propter auaritiam clā depositum non reddit, quod est iniustitiæ: nec qui propter temeritatem male rem gessit (quod est stultitiæ) Frugi appellari solet: eas tres uirtutes,fortitudinē,iustitiam,& prudentiam,frugalitas complexa est. Ergo,frugi hominem,bonum,& uirtute præditum intelligimus. Accipitur etiā pro eo,qui in uictu, uestitu, similibusq; temperans est.ut cōtra, luxuriosus,nequam. Hor. Parcius hic uiuit,frugi dicatur.

FRVGIFER,ra,rum,*Che produce frutti*,καρποφόρος,fructus ferēs: ut Arbores frugiferæ,quæcunque fructum ferunt,quæ & Fructiferæ dicuntur. Ouid.5.Metam. Frugiferas messes alimentaq; mitia reddat. Per translationem pro eo, quod utilitatem affert. Cic.3.Offic. Tota philosophia frugifera, & fructuosa.

FRVGIFERENS, rentis,pro frugifero. Lucr.l.1.Quæ mare nauigerum,quæ terras frugiferentes Concelebras.

FRVGILEGVS,a,um,σιτολόγος, formicarum epitheton,à granorum colligendorum consuetudine. Ouid.7. Met.Hic nos frugilegas aspeximus agmine longo Grande onus exiguo formicas ore legentes.

FRVGIPERDA salix,Pli.li.16 c.26. Ocyssime salix amittit semen: ob id dicta ab Homero frugiperda.

FRVISCOR,eris,*Godere*,καρποῦμαι,a fruor deducitur, eiusdēq; significationis est. Metellus ad Domitios: Summa gloria fruiscor. Plau.in Rud. accusatiuo iunxit. Hinc tu,nisi malū, fruisci nihil potes. Gell.lib.17.cap.2.

FRVMEN,inis,λάρυγξ, summa pars gulæ interior,per quam cibum lingua demittit in uentrem. Ser in 1.Aen. Frumen eminens sub mento, gutturis pars: Laryngem Græci uocant: Latini, & Cels. Fauces.

FRVMENTACEVS,a,um, *Di frumento*,σιτικὸς,quod ex frumento est. Hierony.panibus frumentaceis minor turba pascitur.

FRVMENTARIVS, a, um, *Cio che à frumento si conuiene*, σιτηρὸς, quod ad frumentum pertinet. Cic. 5. Verr. Neminem uestrum præterit, iudices, omnem utilitatem prouinciæ Siciliæ consistere in re frumentaria. Plin.lib.18.cap.6.Siluestris pyrus, malusq; frumentarii soli notæ. Sic lib.27. cap. 5. Frumentarior mercator, qui frumenta comparat, ut inde lucrum faciat. Plaut.in Pseud. Quæ amica es frumentarius. Cic.3.Off. Frumentarius ille Rhodius.

FRVMENTATIO, *Raccolta di frumento,distributione di frumento*, σιτολογία, uerbum est castrense,quo significatur egressio militum ad frumentum in castra congerendum. Cæs.7. Bell. Gal. Omnes nostras frumētationes obseruabat. Liui.8.Bel. Gall. Parum tuta frumentatio erat. Frumentatio etiam dicebatur distributio frumenti.σιτομετρία. Suet.in Augusto: Impetum se cepisse scribit,frumentationes publicas in perpetuum abolendi.

FRVMENTATOR,σιτολόγος,qui frumentatum proficiscitur. Liu.1.bel.Mac.Cum frumentatoribus est circumuentus.

FRVMENTOR, aris, *Raccogliere frumento*, σιτολογέω,frumentum colligo. Cice.ad Attic.lib.8.Vt frumentatum eas. Liui.1. bell.Maced. Cum in propinquo agro frumentarentur Romani.

FRVMENTVM, ti, *Frumento*. σῖτος, à fruendo,id est uescendo. Horat. 1. Epist.15. Maior utrum populum frumenti copia pascat. Cic. Attic. Frumenti genera (ut scribit Pli.lib.18. cap.7.)hæc uulgatissima sunt,far, quod Adoreum dixerunt, siligo,triticum,hordeum. Frumenta dici putat Seruil. quæcunque emittunt aristas. Varr.de Re rust.cap.48. In segetibus frumentum quod culmus extulit. In ficis item frumenta dicuntur grana illa exigua, quibus sunt refertæ. Plin. libro 15.cap.19.

FRVISCOR, eris, *Fruire,godere*, pro fruor, Cato posuit auctore Festo,& Fruniscum dixit prudentem, hoc est,eum, quo perfrui liceret: sicut econtrario Infrunitum, κακόζηλον, ἀπειρόκαλον,Hermolaus insipientem,ac stolidum,qui nulli usui esset. quamuis alii Fronitum per o, legendum putent. nam

Græci

Græci φρένιμον prudentem dicunt, ἄφρονα uero dementem. Lucil.lib. 18. Aeque fruiscor ego, ac tu. Cœlius lib. 2. Domus suas quousque ire iubet, & sua omnia frunisci. Nonius in Par. Eo quòd magnopere quæsierunt, id frunisci nô queunt. Gellius citans hoc exemplum, Fruisci legit.

FRVOR, frueris, fructum in supino, secundum Priscianum: sicut struo, structum, *Godere, fruire, usare*, Cic. in Hort. Et amœnitate summa fructus est. Nonnunquam etiam Fruitum. Vlpia. l. Pomponius. ff. de usufr. ea. rer. quæ usu conf. Licet proprietarius mihi pensionem soluerit, tamen usumfructum amittit: quia non meo nomine, sed suo fruitus est emptor. unde participium Fruiturus. Cic. lib. 3. Tusc. Zeno dicere solebat, eum esse beatum, qui præsentibus uoluptatibus frueretur, confideretq; sese fruiturum. Est autem frui, fructum capere. ἀπολαύω, καρποῦμαι, νέμομαι. Teren. in Adelph. huic demus, qui fruatur. Id est, unde fructum capiat, & alatur. Don. Virg. 7. Aene. Fruiturq; deorum Colloquio. Vbi Ser. Fruitur, pascitur: quod de rebus tátum bonis dicimus. Perfruor, omnino fruor.

FRVSINO, nonis, pe. c. ciuitas Campaniæ, & Frusinates populi ad Falernum, quorum meminit Pli. lib. 3. cap. 5. Iuue. Sat. 3. Aut Fabrateriæ domus, aut Frusinone paratur. Sil. l. 12. Bellator Frusino. Sed hic populum significat. Ptolemæus Frusinum inter Larii oppida enumerat lib. 3. cap. 1.

FRVSTATIM, *A pezzo à pezzo, à brano, à brano*, μερικῶς, κατὰ μέρη, per frusta. Pli. l. 20. c. 19. Frustatim in patinis.

FRVSTILLATIM, εἰς λέπτα, κατὰ μέρη, per frustilla. Plaut. in Curc.

FRVSTRA, *In uano*, τηλιάλλος, μάτην, incassum, nequicquá. Cice. de Sen. Ita uixi, ut non frustra me natum existimem. Frustra esse dicitur, quod ex sententia non euenit. Salust. Cuius neq; cósiliú ullú, neq; incœptú frustra erat. Idem: Ea res frustra erat. Plau. in Amph. Seruus, & hera frustra sunt duo. hoc est, uterque fallitur. Frustra habere aliquem, pro decipere. Plaut. in Amph. Dominum frustra habet.

FRVSTRATIO, onis, euentus præter opinionem. Planc. ad Cice. lib. 10.

FRVSTRO, as, *Ingannare, defraudare*, ψεύδομαι, ψεύδομαι ἐξαπατάω, decipio, fallo. Cels. Non frustrabo uos milites. Inuenitur frustror, uerbum commune secundum Priscianum. Plau. in Amph. Nescio quis hanc frustratur mulierem. Passiuo usus est Pli. de Vir. illust. primum à Fabio Frustratus, deinde à Flacco repulsus. Sic etiá Fenestella: Frustratus, à spe deiectus, in castra se recepit. Frustrari item est frustra facere, ἀποστερεῖν, ματαιοῦν. Colum. lib. 1. cap. 1. imprudenter facta opera frustrantur expensas. Idem in Præfat. lib. 1. ne, imbribes, uentisq; imminentibus, opera inchoet, laboremq; frustretur.

FRVSTVM, sti, *Pezzo, particella*, τεμάχος, περίκομμα, κερμάτιον, particula: à frangendo. Virg. 1. Aene. Pars in frusta secant. Cic. de Diuin. Necesse est cadere frustum ex pulli ore, cum pascitur.

FRVSTVLVM, li, τεμάχιον, dimin. apud Plautum, à Frustum: à quo Frustillum.

FRVSTVLENTVS, ta, tum, *Pieno di pezzi*, plenus frustis. Plaut. in Curc. Frustulenta est aqua.

FRVTETOSVS, θαμνώδης, locus, fruticibus abundans. Pli. lib. 19. cap. 1.

FRVTETVM, ti, sen Fruticetú, θάμνον, θαμνώδης τόπος, λοχμώδης, locus fruticibus abundans. Pli. lib. 18. Fruteta igni optime tolluntur. Colum. lib. 6. cap. 22. melius nemoribus herbidis, & frutetis, quàm lapidosis locis, durantur ungulæ. Hor. 3. Car. ode 12. Latitantem fruticeto excipere aptum.

FRVTEX, ticis, θαμνός, teste Valla lib. 4. dicitur, qui ad iustam magnitudiné arboris non assurgit, & statura similis est multis herbis, sed non demoritur, neque arescit, ut herba. Plin. lib. 16. cap. 36. Dictus Frutex, ut quibusdam uidetur, à fruticando, hoc est, pullulando, quòd succisus semper suppullulet. quanquam uerisimilius est Frutico uerbum à frutice deriuari. Aliquando ponitur pro stirpe. Suet. de Vesp. Singulos repente ramos à frutice dedit.

FRVTICATIO, in arboribus dicitur, cum multos ramos fruticantes producunt. Pli. lib. 17. cap. 1. Est & Fruticor, aris, deponens. Cice. ad Attic. Excisa est arbor, non euulsa: itaque quàm fruticetur, uides.

FRVTICESCERE, θαμνοῦσθαι, est frutices emittere. Pli. lib. 17. capite 27.

FRVTICO, cas, pen. corr. *Germogliare*, θαμνίζω, frutices emitto. Plin. lib. 17.

FRVTICOSVS, a, um, θαμνώδης, quod longe lateq; fruticat. Pli. lib. 12. cap. 4. Idem lib. 20. cap. 13. Rami fruticosiores.

FRVTINAL, dictum est templum Veneris Frutæ. Festus.

FRVX, nominatiuus antiquus, à quo obliqui Frugis, frugi, frugem, &c. Ausoni. in Monosyllabis.

F ANTE V

FVAT, *Sia*, dixerunt antiqui pro sit, ab antiquo uerbo Fuo, pro Sum: unde adhuc remansit præteritum Fui. Virg. 10. Aene. Tros Rutulus ue fuat, nullo discrimine habebo. Plau. in Amphit. Nec quisquam tam audax fuat homo, qui obuiam obsistat mihi.

FVCINVS, pen. cor. lacus in quarta regione Italiæ, prope Albenses Marsorum populos. Virgil. 7. Aen. Vitrea te fucinus unda.

FVCO, cas, *Colorare, imbellettare*, φυκιόω, ψιμμυθιόω, ἐγχρίζομαι, pingo, fucum rei alicui induco, unde Fucatæ mulieres dicuntur, quæ medicamentis quibusdam colorantur, & uitia corporis inductis coloribus tegunt. Virg. lib. 2. Geor. Assyrio fucatur lana ueneno. Cic. 1. de Nat. Formare, fucare, colorare, animate non possent. Cic. de Clar. Orat. In qua naturalis inesset, non fucatus nitor. Per translationem accipitur pro ficto & simulato. Cic. in Lælio: Secerni blandus amicus à uero, & internosci tam potest, quàm omnia fucata à sinceris.

FVCOSVS, hoc est, non sincerus, quasi fuco tectus. Cic. pro Rabir. Post. Merces fallaces, & fucosæ. Fucosæ amicitiæ, specie splendidæ. Cicero. ad Attic. libr. 1. Illæ ambitiosæ, fucosæq; amicitiæ sunt in quodam splendore forensi, fructum domesticum non habent.

FVCVS, ci, κηφήν, genus est insecti apis similitudine, sed maiori corpore, quod non mellificat, neque operam aliquá præbet in faciundo opere, nisi quòd ad fouendos fœtus concalefaciendo adiuuat: & consumit alimenta, quæ apes congesserunt. unde etiam non inuenuste transfertur ad ignauissimos aliquot homines; qui cum nihil egregium per se præstare possint, alienis tamen laboribus insidiantur, falcemq; in messem iniiciunt, cuius ipsi sementem non fecerint. Fucorum naturam eleganter exprimit Pli. lib. 11. ca. 1. & 11. Fuci (inquit) sunt sine aculeo, imperfectæ apes, nouissimæq;, à fessis & iam emeritis inchoatæ, serotinus fœtus, & quasi seruitia uerarum apum. Dictus Fucus, ut non nulli putát, quasi fur, quòd furtim mella deuoret. quanquam uerisimilius est Fucum dictum, quòd apibus fucum faciat, & prætextu calefaciendi alnei illorum mellificia absumat. Sunt etiam qui à uerbo Græco φάγω deduci putent, quòd apum mellificia ab sumat. Fucus marinus, herba est, quæ & Alga marina dicitur. Pli. lib. 26. cap. 10. Præcipue uero liberat eo malo φῦκος θαλάσσιον, id est fucus marinus lactucæ similis: qui conchyliis substernitur. Tria autem eius sunt genera latum, & alterum longius, quadantenus rubens. Tertium crispis foliis, quo in Creta uestes tinguntur, omnia eiusdem usus. Accipitur etiá Fucus pro medicamine, quo mulieres faciem tingunt, ut cádorem, aut ruborem inducant, aut ut uitia corporis occultent. Plaut. in Capt. Vetulæ, edentulæ, quæ uitio corporis fuco occultant. Tibullus: Quid fuco splendente comas ornare, quid ungues Artificis docta subsecuisse manu? Per translationem sumitur pro fraude, astutia, siue insidiis, in quibus ueritas occultatur, πανουργία. Vnde Facere fucum, idem est quod decipere. Q. Cic. de Petit. consul. Iam illud teneto diligenter, si eum, qui tibi promiserit, fucum, ut dicitur, facere uelle senseris; ut te id audisse, aut scire dissimules. Teret. in Eun. fucum factum mulieri. Sine fuco, idem est, quod simpliciter, & sine fraude. Cic. lib. 1. de Orat. Sententiæ ueræ sine pigmentis, fucoq; puerili.

FVGA, gæ, *Fuga*, ἀνάδυσις, ἀναφυγή, ipse fugiendi actus. Verr. 3. Aen. Longumq; fugæ ne linque laborem. Aliquando celeritas. Virg. 11. Aene. Dimitte fugam. Quo in loco Seruius fugam pro celeritate interpretatur. Idem fugam pro cursu posuit, Volucremq; fuga præuertitur Hebrum. Et Quintil. Nauigationem dixit Fugam, & naues fugientes, quæ uelocem faciunt cursum. Aliquando Fuga dicitur impetus: auctor est Nonius, citans illud Virgil. Simul arua fuga, simul æquora uertit. A Fuga, siue à fugiendo, fiunt Perfuga, Transfuga, Lucifuga, Noctifuga, Solifuga, Lucrifuga: quæ omnia exponútur per participium Fugiens: ut, Perfugiens, Transfugiens, Lucemfugiens, & sic de ceteris.

FVGALIA, festa fuerunt Romæ, in memoriam exactorum regú liberatæq; reipublicæ instituta. Censorinus de Die geniali festum hoc Regifugum uocat, quòd eo die Tarquinius ab exercitu ad Porsenam Etruscorum regem fugisset. Celebrabantur autem Fugalia mense Februario post exacta Terminalia. August. lib. 2. de Ciui.

FVGAX, acis, *Fugace*, φευκτικός, qui facile fugit. Huiusmodi. n. uerbalia in ax, habitum important actus per uerbum significati: ut edax, & Bibax. Cice. in Salustium. Ego fugax

crispe Salusti? Sal. in Cic. pedes fugaces. Virgil. 10. Aen. Si forte fugacem Conspexit capream. Inuenitur aliquando pro fugiens. Virg. lib. 11. Conuersisq; fugax aufertur habenis. Apud eundem lib. 10. etiam legitur pro ueloci. Palmúq; fugacem. Quo in loco Seru. interpretatur Fugacem pro celeri & ueloci. Accipitur etiam pro eo, quod cito præterit. Sic Horat. lib. 2. Carm. uocat annos fugaces, quòd cito elabantur. Sic etiam Pli. lib. 15. cap. 12. mala Persica uocat Fugacia, quòd decerpta facillime corrumpantur.

Fvgio, gis, fugi, fugium, *Fuggire*, φεύγω, cum cursu & celeritate discedo: cui opponitur Fugare, quod est in fugam aliquam conuertere, & fugientem insequi. Et modo absolute ponitur. Plaut. in Amph. Cum pugnabant illi maxime, ego fugiebam maxime. Virg. 3. Aen. Fugimus spumantibus undis. Modo transitiue cum accusatiuo, pro, fugiendo uitare. Virgil. 1. Eclog. Nos patriam fugimus. Cic. pro Lege Agr. Nec quorum oculos offendebat, eorum ipsorum conspectum fugere ausus est. Aliquando pro nescire: sed hoc duntaxat in tertiis personis. διαφεύγει τὴν μνήμην. Cic. lib. 1. Tuscul. Nisi quæ me forte fugiunt. Aliquando pro cedere. Pli. lib. 35. Fictilia scarificationis candicantiam fugiunt. Hinc ortum, ut uina, quæ annis cedunt, hoc est, ætatem ferre non possunt, fugere dicantur, & Vina fugientia, quæ diutius seruari non possunt. Fugientes etiam litteræ dicuntur exolescentes, quæ uetustati cedunt: quod fit etiam cum membranæ præpingues litteras non retinent. Bud. Fugiens laboris, Cæsar lib. 1. Bel. ciu. Hinc Aufugio, aliò fugio, ἀποφεύγω, ἀποδιδράσκω, ex ab, & fugio, b, in u, mutata, ut fieret uox auditu lenior. Confugio, simul fugio: Defugio, Diffugio, de quibus alibi. Effugio, extra fugio, disfedo, deuito, ἐκφεύγω. Effugium, & Effugia, giæ, sicut Lana, & Lanitiū. Perfugio, quod est auxilii gratia ad aliquem fugio. καταφεύγω, Vnde Perfugium, καταφυγή. Perfuga, qui ad hostes transit & perfugit. Refugio, ἀναφεύγω, retro fugio. Gell. In ultimam regionem refugisset. Accipitur etiam Refugere pro confugere. unde Refugium. Per translationem ponitur pro recusare, & odio habere, ἀναδύεσθαι. Colum. lib. 4. Multi refugiunt & reformidant talem positionem roris. Profugio, longe fugio, ἀποφεύγω, à quo Profugus. Subterfugio, secreto fugio, uel euito. διαδύομαι, Cic. pro Cælio: Qui nolunt pœnam aliquam subterfugere, solum uertunt. Suffugio, latenter fugio, ὑποστέλλομαι. Suet. uero pro retro fugio in Tiberio posuit, dicens: Adulationes adeo auersatus est, ut consularem, satisfacientem sibi, ac per genua orare conantem, ita suffugerit, ut caderet supinus. Transfugio, αὐτομολέω, transeundo fugio ab uno ad alium locum. Vnde Transfuga, qui ad hostes fugit. Liu. lib. 1. Sextus filius eius, transfugit ex composito Gabios. Salust. in Cic. Leuissime transfuga. Habent autem hæc omnia fu, syllabam in præsenti correptam.

Fvgitarii, apud antiquos fugitiuorum seruorum reprehensores erant: qui eam operam profitebantur, ut fugitiuos inuestigatos reducerent. In Pandectis in l. si apud te. Nó enim ambo pecuniam, ego, & fugitiuarius deposuimus. Varr. hoc uerbo metaphoricōs quodam modo usus est, cum inquit lib. 3. cap. 14. Ne fugitiuarius sit parandus, id est ne, si locus fugæ pateat cochleis, cogatis postea, tanquam fugitiuos seruos, sic cochleas fugitiuas persequi. Budæus in Annotationibus.

Fvgitivvs, a, um, *Fuggitiuo*, δραπέτης, qui aufugit, unde Fugitiuus seruus dicitur, qui à domino ea mente recedit, ne ad eum redeat; qui ue eò se confert, unde eum dominus recuperare non possit, aut abducere. qui autem incendium, ruinam, hostem, aut præceptorem, cui in disciplinam traditus erat, quia immoderate eo utebantur, aufugit, non fugitiuus dicendus est. Plaut. in Menæc. Qui fugitiuis seruis indunt compedes. Idem in Capt. Haud nos deceat fugitiuos imitari. Fugitiuum argentum. Terent. in Heaut. Fugitiuus lapis. Cic. in Tusc. Viuebat cum fugitiuis. Plin. lib. 32. cap. 11. Fugitiua gaudia, hoc est, fugacia, quæq; cito euanescunt. Mart. lib. 7. Viue uelut rapto, fugitiuaq; gaudia carpe.

Fvgito, as, pen. cor. *Schiffare, fuggire in diuerse parti*, δραπετεύω, φυγγάνω, deuito, uel detrecto, uel etiam huc illuc fugio. Plaut. in Asin. Herum nosmet fugitare censes? Ter. in Eun. Fugitando fugi, ne quis me cognosceret. Hinc fit participium, Fugitans, studiose fugiens: quo usus est Ter. in Phor. pro nomine uerbali. Herus meus (inquit ibi Geta) liberalis est, & fugitans litium. Cic. pro Sext. Rosc. Qui quæstionem fugitant. Fugitor uerbale, pro eo qui fugit. Plaut. in Trin. Credo aerem fugitorem fore.

Fvgo, as, *Fugare, mettere in fuga*. τρέπομαι, expello, & in fugam conuerto. Plaut. in Amph. Memorat, legionem hostium ut fugauerit. Plin. lib. 11. cap. 53. Vultures unguento fugantur. Cic. pro Cec. Qui armis pulsus, fugatusq; est.

Fvlcio, is, si, tum, *Sostentare, fortificare*. ἐρείδω, στηρίζω, munio, sustento. Iuue. Sat. 3. Nos urbem colimus tenui tibicine fultam. Mart. Fulcitur testa fagina mensa mihi. Cic. post red. in sen. Horum consulum ruinas uestra uirtute fulcistis. Hinc Suffulcio, ὑποστηρίζω. Varro: Vt maioribus perticis suffultæ uites, auras non pertimescant.

Fvlcimentvm, ti, *sostegno, sostenimento*. ἔρεισμα, στήριγμα, quod aliquid fulcit & sustinet. Plaut. in Trin.

Fvlcrvm, cri, *Lettiera*, ἐρμὶς, quo lectus sustinetur, à fulciendo dictum. Virg. 6. Aene. Fulgent genialibus altis Aurea fulcra toris. Gel. lib. 20. cap. 11. Suet. in Claud. qui more ueteri ad fulcra lectorum sedentes uescerentur.

Fvlgeo, ges, si, sum, *Risplendere*, à φλὸξ deducitur, quod apud Græcos flammam significat: unde & pro lucere, & splendorem emittere sumitur. στίλβω, σελαγίζω. Lucan. lib. 10. Fulget gemma toris. Cic. in Catil. Fulgent purpura. Accipitur & pro Fulgurare. Cic. 1. de Nat. deo. Hinc augures nostri, cum dicunt, Ioue fulgente, tonante: dicunt etiam, Cælo fulgente, tonante. Fulgere, pro ferire prisci dicebant, auctore Festo Pompeio: unde Fulgur dictum est. Hinc Affulgeo, alluceo, προςτίλβω. Liui. Et nauium speciem de cælo affulsisse. Confulgeo, simul totus fulgeo. Plaut. in Amph. Ardere nec sui ædes, ita tum confulgebant. Effulgeo, splendorem emitto, ἀποστίλβω. Præfulgeo, uide loco suo. Refulgeo, splendorem reddo. Pers. in Præfat. sui poematis: Si dolosi spes refulserit nummi.

Fvlgetra, træ, fem. gen. Pli. lib. 27. cap. 8.

Fvlgetrvm, tri, *Lampo, baleno, folgore*. ἀστραπὴ, στεροπὴ, à fulgendo, idem quod fulgur hoc est, illa uibratio luminis, quæ ante cernitur, quàm tonitruum audiatur, cum simul fiert certū sit. Pli. lib. 2. cap. 43.

Fvlgidvs, a, um, pen. co. *Chiaro, splendido*, στιλπνὸς, clarus, splendidus.

Fvlginates, Italiæ populi, in Vmbria. Pli. l. 3. c. 14.

Fvlgo, is, sum, tertiæ coniugationis, *Risplendere*, στίλβω, fulgeo. Virgil. lib. 8 Paribus quas fulgere cernis in armis. Effulgo etiam dicebant pro Effulgeo. Idem lib. 9. Auroq; effulgere fluctus.

Fvlgor, oris, pen. pro. *Splendore*, σέλας, splendor. Virgi. 5. Aeneid. Squammam incendebat fulgor. Accipitur etiam pro fulgure. Cic. 2. de Diuinat. Tum & fulgores, & tonitrua extitere.

Fvlgvr, uris, pen. cor. *Lampa, baleno*, ἀστραπὴ, idem quod fulgetrum. Differt autem à Fulmine, teste Sen. lib. 2. Nat. quæst. quod Fulmen dicatur, cum ignis emittitur. Fulgur autem, cum ignis tantum ostenditur. unde domum fulmine accensam dicimus, non fulgure. est enim fulgur nihil aliud, quam splendor ipsius fulminis: fulmen autem, ipsum telum. utrunque tamen ignem esse constat. illud tamen interest, quòd fulgur tantum uirium non habet, ut ad terram possit deferri. Pli. lib. 2. cap. 49. Cic. de Diuin. Quid de fulgurum ui dubitare possumus?

Fvlgvratio, Sen. 2. Nat. quæst. Fulguratio ostendit ignem, Fulminatio emittit.

Fvlgvrator, fulgurum inspector est, teste Nonio. Cic. 2. de Diuinat. aruspices, & fulguratores, & interpretes ostentorum.

Fvlgvrio, is, pe. c. *Gettar folgore*, ἀστράπτω, fulgur iacio. Næuius apud Nonium: Sane suo sonitu claro fulgurauit Iupiter.

Fvlgvritvs locus, *Folgorato, tocco dal folgore*, κεραυνωθεὶς, idest, fulmine ictus: qui statim fieri religiosus putabatur, quòd eū Deus sibi dicasse uideretur. Festus.

Fvlgvritas, tatis, afflatio fulminis. Lucilius apud Nonium: Fulguritatem arborum. Antiquum est, & obsoletum.

Fvlgvro, as, pen. cor. *Folgorare, balenare*, ἀστράπτω, fulgur emitto. Plin. lib. 18. cap. 35. Cum ex quatuor partibus cæli fulgurabit. Cic. de Diuin. Ioue fulgurante comitia populi habere nefas.

Fvlgvritassvnt, pro fulgure percutiuntur, Plau. in Trin.

Fvlgvralis, le, Cic. 1. de Diuin. Fulgurales libri. hoc est, qui de fulgurum inspectionibus tractant.

Fvlica, cæ, pen. cor. *Folica*, κέπφος nonnullis, aliis λάρος, auis est aquatica, magnitudinem columbæ non multum excedēs à furuo, id est nigro, aut certe à fuliginis colore dicta. gaudet præcipue mari, stagnisq; amplioribus. In siccum se recipiens, clarioreq; uoce clangens, nautas imminentis tempestatis admonet, Virg. lib. 1. Georg. In sicco ludunt fulicæ, Pli. lib. 18. ca. 35. Fulicæ matutino clangore tempestatis signa sunt. Legitur & Fulex in eadem significatione: ut Rauca fulex, apud Cic. 2. de Diuin.

Fvligo, inis, p. p. *Fuliggine*. ἄσβολη, λιγνὺς, nigrum illud excrementum, quod ex fumo caminis aut furnis adhæret: à furuo,

idest

id est nigro colore nomen habens, Pli.lib.35.cap.6. Adulteratur balnearum fuligine. Cic.2. Phil. Hinc Fuliginosus.

FVLLO, nis, *Purgatore, γναφεύς*, qui purganda uestimenta accipit: ita dictus à fouendis aqua calida uestibus. Pla.in Aul.

FVLLONICA, cæ, substantiue acceptum modo significat officinam fullonis, *γναφεῖον*, Vlpi.l. apud Trebatiú.ff.de aqua plu. arcen. Apud Trebatium relatum est, cum in fundo aqua oriretur, eum qui fullonicas circa fontem instruisset, & ex his aquam in fundum uicini immittere cœpisset. Modo etiam ipsam fulloniam artem. Plaut. Asin. Si non didicisti fullonicá, non mirandum est. Pli.lib.7.cap.56. Fullonicam artem Nicias Megarensis inuenit. Legitur & Fullonica neutro genere, & plu.num.pro fullonum officinis, à nominatiuo singu. Fullonicum. Vlpi.l.Si cuius ff de Vsufr.

FVLLONIVS, a, um, quod ad fullonem attinet. Plaut. in Pseu.

FVLMEN, inis, *Fulmine, κεραυνός, σκηπτός*, ignis è nubibus erumpens: de quo uide Fulgur. Liui.1.ab urb. fulmine ictus. Aliquando pro ui, & impetu. Ci. ad Papir. Insanire tibi uideris, quòd imitere uerborum meorum fulmina? Idem 2. Tuscul. Fulmina fortunæ contemnamus. Fulmineus, a, um, Ouid.2. de Pont. Et qui fulmineo sæpe sine igne tonat. Fulmineum os apri, fulminis modo obuia quæque prosternens. Ouid. 2. Fast.

FVLMINATVS, a, um, Fulmine ictus, *κεραυνωθείς*, Pli.lib.2.c.54.

FVLMINO, as, are, *Fulminare, κεραυνοβολέω, κεραυνόω*, est fulmé iacere. Senec. Minore igne ad fulgurandum, quàm ad fulminandum opus est. Pli.lib.2.cap.7.

FVLTVRA, ræ, *Sostegno, ἔρεισμα, στήριγμα*, sustentatio. Pli.lib.36. cap.55.

FVLVVS, ui, *ξουθός*, color dicitur, qui ex rufo & uiridi uidetur esse mistus in aliis plus uiridis, in aliis plus rufi habés. nam & aquilam fuluam, dicunt poetæ, & fuluum aurum, & arenam fuluam, & leonem fuluum: quæ tamen res colore nonnihil differunt. quinetiam iaspidem fuluam uocant, quam tamen constat esse uiridis coloris. Virg.4. Stellatus iaspide fulua Ensis erat. Vbi Seruius Iaspide fulua, pro uiridi: ut, Fuluaq; caput nectentur oliua. Ci. de Leg. Nuncia fulua Iouis miranda uisa figura.

FVMARIVM, rii, *καπνεῖον*, locus ubi uina fumo condiebantur. Mart.lib.10. Improba Massiliæ quicquid fumaria cogunt. Vina fumo præcocem trahunt maturitatem, & celerius uetustescunt: ut docet Colum.lib.1.cap.6.

FVMEVS, a, um: ut, Vinum fumeum, fumo conditum. Martial. lib.13.

FVMIFICO, as, *Fum care, soffumicare, θυμιάω*, idem quod fumigo, uel suffio. Plaut. in Mil. Vt Arabico fumicem odore.

FVMIFICVS, ca, um, quod fumum emittit. Oui.7. Met. Fumificisq; locum mugitibus impleuere.

FVMIGATIO, *θυμίαμα*, pro suffitu.

FVMIGO, as, pen. cor. *Profumare. soffumicare, θυμιάω*, suffio, Var. 3. de Re rust. cap.16. Mellarius inspicere debet, fumigans leniter.

FVMO, mas, *Far fumo, fumare, τύφομαι*, fumú emitto. Virg.1.ecl. Et iam summa procul uillarum culmina fumant. Ci.7. Verr. Cum fumantes nostras naues reliquissent. Fumare aper dicitur, uel ursus, cum è naribus deorsum spiritum emittit instar fumi. Mart.lib.12. Fumantẽ uiui uasum ne læseris ursi. Hinc Infumo, pen. pro. quod est ad fumum sicco.

FVMOSVS, a, um, quod fumum emittit. *καπνώδης*. Cato de Re rust. ca.130. Neque fumosa erant, & bene ardebunt. Interdum etiam Fumosum dicitur, quod fumo tinctum est. Virg. 2. Geor. Colaq; prelorum fumosis deripe tectis. & Fumosæ imagines, à Cicerone in Pis. pro stemmatibus maiorum, quæ domi asseruabãtur, iam ob uetustatem fumo denigratæ. Ad hoc etiam alludit Iuuenalis, cum ait, Fumosos equitum cum Dictatore magistros. Quanquam in quibusdã exẽplaribus corrupte legebatur Famosos. Infumibulum per quod fumus erumpit. *καπνοδόχιον*.

FVMVS, mi, *Fumo, καπνός*, uapor niger ex igni exhalans: à colore furuo, hoc est, nigro dictus. Virg.2. Aen. Mistoq; undantem puluere fumum. Translatio pro splendidis & magnificis pollicitationibus, quæ suo tamen carent effectu. Inde, Vendere fumos, dixit Martialis, pro simulatam apud principem gratiam pretio uendere. Huiusmodi homines Fumi uẽditores dicuntur: qualis insignis deprehensus fuit Alexandri Seueri tempore, Thurinus quidam, qui cum nihil apud principem aut gratia, aut auctoritate ualeret, simulata tamẽ principis amicitia, non modica clientes pecunia emungebat. Sed tandẽ deprehensus fuco, ut crimini responderet supplicium, alligatus palo iussu principis uiridum lignorum fumo est enectus, pronunciante præcone, Fumo perit, qui fumos uendidit. Cic. in Pis. Paulisper stetimus in illo ganearum tuarum nidore, atque fumo.

FVMOSVS, a, um, *Affumicato, καπνώδης*, fumum referens. Plin. lib.37.cap.7.

FVMIFER, ra, rum, *Fumoso, καπνοφόρος*, fumum afferens, fumosus. Virg.9. Aen. Fumiferos infert Mezentius ignes. Fumifera nox pro caligine è fumi densitate nascente. Idem li.8. de Caco: Glomeratq; sub antro Fumiferam noctem.

FVNALIA, lium, *Torchi, δᾷδες*, dicuntur faces ex contortis funibus cera aut pice circundatis. Cic. de Sen. Delectabantur cereo funali, & tibicine. Idem Val. Max. lib.3. ca 6. Funales uero equi sunt, qui fune, hoc est, tele iuncti, currum triumphalem præcedunt *σειραφόροι*. Suet. in Tib. Currum Augusti comitatus est sinisteriore funali equo.

FVNAMBVLVS, *σχοινοβάτης*, qui graditur per funes. Terent. in Prol. Hecyr.

FVNCTIO, nis, lege Fungor, ris.

FVNDA, dæ, *Fromba, σφενδόνη*, instrumentum è funiculo factú, quo funduntur, hoc est, iactantur lapides: Virg.lib.1. Geor. Stuppea torquentem Balearis uerbera fundæ. Vocat autem poeta fundam balearem, quòd duæ illæ insulæ Baleares peritos in primis mittebant funditores. Teré. in Eun. Fundam tibi nimis uellem dari. Est etiá retis piscatorii genus, quod in orbem spargitur, *ἀμφίβληστρον*, quod & Reticulum dici solet. Virg.1. Georg. Funda iam uerberat amnem. Accipitur quandoque pro sacculo in modum retis facto, in quo pecuniæ & alia geruntur. Macro. Demissa in fundam pauperem manu, paucos denarios protulit. Quod sacculi genus etiam Reticulum uocatur. Horat. Reticulum panes uænales inter onusto Forte uehas humero. Aliquando pro circulo ex auro, siue alio metallo, quo gemmæ ita nectuntur, ut auró non nisi margines amplectatur. Pli. Funda includunt perspicuę.

FVNDAMEN, & Fundamentum, ti, *Fondamento, θεμέλιον, ὑπόθεσις, βάσις*. super quod quid fundatur. Virg.4. Geor. Et lentú de cortice glutẽ Prima fauis ponunt fundamine. Idé 1. Aen. Fundamenta locant alii. Iacere fundamenta reip. est, dare reip. principium. Cic. Cornif. epist. li. 12. fundamenta ieci.

FVNDI, orum, *φοῦνδοι*, oppidum est Campaniæ inter Taracinã & Caietam, quod intercedit: hodie ædificiorum ruinæ ac uestigia cernãtur: à quo Fundanus lacus, & Fundanus ager. Pli.lib.3.cap.5. Generosa uina Fundana. Ci. Att. Fundis accepi tuas literas cœnans.

FVNDIBVLARII, *σφενδονῆται*, iidem qui funditores.

FVNDITO, as, pen. cor. *Spargere spesso, σπερμολογέω*, crebro fundo Plau. in Amph. Dum cruciatu tuo istæc uerba funditas. Idem in Pœn. Tantula tanta uerba funditat. Funditare ré, pro consumere, ac profundere. Plaut. in Merc.

FVNDITORES, *σφενδονῆται*, qui funda dimicant. Sal. Cum funditorum & sagittariorú delecta manu. Cæs.3. Bel. Gal. Funditores Baleares subsidio mittit. Sic Liu.1. Bel. Pun.

FVNDITVS, pen. cor. *Dal fondo, ἐκ βάθρων, ἄρδην*, aduerbium à fundo, ut cælitus à cælo. Cic.6. Ver. Qui monumenta Scipionis funditus sustulit, ac deleuit. Hoc est, ab ipsis fundamentis. Cic. Torquato li.6. Necesse est temp. aut, armis positis, recreari aliquando, aut funditus interire.

FVNDO, fundas, *Fondare, gettare il fondamento, καταβάλλομαι, θεμελιόω*, fundamentum iacio. Cice. pro Corn. Illud maxime uostrum fundauit imperium. Virg.8. Aen. Saxo colitur fundata uetusto Vrbis Agyllinæ sedes. Transfertur & ad incorporalia, pro firmo, siue stabilio. Quinct. Fundatam paternis auitisq; opibus domum exhaurit. Hinc Effundo, effundas, à fundo euerto, *ἀποθεμελιόω*. Cæcilius. Respublica, amisso & effundato pulcherrimo statu, non paruam fecerat iacturam. Suffundo, pro fundamento subiicio. Varro: Latericiis lapidibus suffundatis.

FVNDO, dis, fudi, fusum, *Liquefare, spargere. fondere, χέω, χωνεύω*, liquefacio. unde metalla dicuntur fusa, cum liquefacta sunt ui caloris. Item fundere aliquem dicuntur artifices, cum effigiem alicuius arte fusoria exprimunt. Pli.lib.34.ca.8. Theodorus ex ære fundit. Fusile, Fusor, & Fusurius, suo loco. Quoniam uero quæ fusa ac liquida sunt, spargi solét, fundere pro spargere ponitur. Claudian. Et pessima fudit Vina cadus. Lactan.lib 6. Fudendus ad ultimum cruor. Aliquãdo pro prosternere. *ἐδαφίζειν, καταβάλλειν*. Virg.1. Aen. Corpora fundat humi. Aliquando pro dissipare. Liu.li.1. Exercitum fundit, fusum persequitur. Aliquando pro abundanter prębere. Virg.4. Ecl. Ipsa tibi blandos fundent cunabula flores. Aliquando pro large loqui. Idem lib.3. Talia fundebat lacrymans. Aliquando pro demittere, ut apud eundem: Cristisq; à uertice flammam Fundit. Hinc Affundo, ad aliquid fundo, *ἐπιχέω*. Pli. Affuso uino austero. Confundo, perturbo, opprimo, siue omnia in unum misceo, coniungo. *συγχέω*. Liu. lib.1. ab urb. Duo populi in unum confusi sunt. Virg. lib.3. Ore Arethusa tuo Siculis confunditur undis. Pli. Et si misceantur, facile confundunt colorem. Circunfundo, circum-

circa

circa spargo. περιχέω. Apul. Eo liquore stabulum omne circũfundit. Virg. 2. Aen. Troiana iuuentus Circunfusa ruit. Defundo, deorsum fundo, καταχέω. li. 2. ad Heren. Cœpit, postquam defusus est, defricari. Diffundo, & Effundo, de quibus supra. Infundo, in rem aliquam quippiam fundo. ἐγχέω. Col. lib. 2. Merumq; faucibus si æstuauerint boues, infundet. Hinc Infundibulum, de quo suo loco. Quandoque Infundere, est supra fundere. ἐπιχέειν. Virg. 1. Georg. Certatim largos humeris infundere rores. Infusum, idem est Pli. quod clyster. τὸ ἐγκλυζόμενον. Perfundo, ualde, siue per omnes partes fundo, spargo. Ouid. Perfuditq; genas lacrymis. Profundo, προχέω. Refundo, ἀμείβομαι, ἀντεμβάλλω, rependo. Sen. Id erat non tam accipere beneficium, quàm refundere. Interdum restituo, quod sparsum erat. Idem: Quicquid deerit, ex meo refundam. Interdũ reiicio, ἀναφέρω: ut, Omnem culpam in te refundam. Interdum idem est, quod euomo. Pli. Quod hesterna crapula ingurgitauerat, palam refudit, ἀναδίδωκε. Suffundo, est supra fundo, aut fundendo initio. Colum. lib. 7. Vtrunque in os suffunditur. Interdum forinsecus spargo, ὑποχέω, cum Infundo potius de interiori parte dicatur. Virg. 1. Georg. At si uirgineum suffuderit ore ruborem, Ventus erit. Seruius Suffuderit, forinsecus habuerit. Hinc Suffusio, ὑπόχυσις, ὑπόχυμα, morbus est oculorũ, quem uulgo Cataractam uocant, ortum trahens ex uitioso humore inter duas tunicas collecto, uisumq; deprauante. Cel. lib. 7. cap. item 7. Suffusionis plures species sunt: quædã sanabiles, quædã curationem non admittunt. Interdũ cõfundo, siue rubore perfundo. Cic. pro inspergo posuit, ad Lentulum scribens: Noui animum cum mihi amicissimum, tum nulla in ceteros maleuolẽtia suffusum. Superfundo, ἐπιχέω. Lactan. lib. 6. Extinguitur protinus, tãquam igni aquam superfuderis. Transfundo, de uno uase in aliud fundo, spargo immitto ve. διαχέω. Cato de Re rust. Vbi dies XXX prætererint, transfundito. Ci. Dolab. Libentius omnes meas laudes ad te transfuderim, quàm aliquam partem exhauserim ex tuis.

Fundum, di, *Fondo, profondo*, πυθμὴν, ima pars cuiusque rei, quę aliquid liquoris in se continet, uel ad continẽdum facta est, ut dolii, nauis, aluei, fluminis, lacus, maris, Virg. 2. Aen. Imo Nereus ciet æquora fundo. Largitio fundũ non habet, Ci. 2. Offic. Sen. epist. 1. Sera in fundo parsimonia. Hinc Fundamentum, de quo supra, & Profundum, quod proprie imum significat. unde profundũ mare, quòd procul habeat fundũ.

Fundus, di, *Fondo, possessione, podere*, χωρίον, ἀγρὸς, est quęuis possessio rustica; ita dicta, quòd fundat quotannis multa, uel quòd sit rei familiaris fundamentum. Plaut. in Capt. quasi fundum uendam, meis me addicam legibus. Fundi appellatione, (ut docet Florentinus Iureconsultus) omne ædificiũ, & omnis ager continetur: sed in usu, urbana ædificia, Aedes: rustica, Villa dicuntur. Locus uero sine ædificio in urbe, Areæ: rure autem, Ager appellatur. Idemq; ager cum ædificio, Fundus dicitur. Accipitur etiam Fundus per translationem pro cuiusuis negocii fundamento. Plautus in Trinummo: Conueniendus est, ut, quę cum eius Filio egi, ei rei fundus pater sit. Hoc est, auctor, & approbator. Sic, populum fundum fieri, teste Festo, est populum eius rei, quam alienat fieri auctorem. Ci. pro Balbo: Quid dici potuit imperitius, quàm fœderatos populos fieri fundos oportere? Et paulo post.

Funerae, arum, apud ueteres dicebantur mulieres, ad quas funus pertinet; ut sunt mater, & soror defuncti. nam Præficæ ut Plãctus sunt principes, ita doloris sunt expertes. Vir. 9. Aen. Nec tua funera mater Produxi. Quem in locum Seruius, Funeræ, inquit, dictæ sunt, quasi Funereæ, ad quas pertinet funus.

Funebris, funebre, pen. cor. *Funebre, funesto*, ταφήϊος, quod ad funus pertinet: ut, Funebris pompa, Funebre carmen, ἐπιτάφιον, ἐπικήδειον. Quinct. quid sibi uelit ille funebrum longus ordo pomparum. Funebres tibiæ, quibus funere canebatur. Funebris oratio, Cic. 2. de Orat. Funebre uestimentum, Idem 2. de Leg. Funebria iusta, Liu. 1. ab urb. Interdum accipitur pro exitiali seu pernicioso, quodq; multa affert funera. Sic funebre bellum, φθισήνωρ πόλεμος Homero, legitur apud Horatium in Serm.

Funerarius, a, um, ταφήϊος, quod ad funerationem pertinet: ut, Funeraria actio. Vlpia. l. At si quis. ff. de reli. & sump. fun. Qui mandatu alterius funerauit, non habet actionem funerariam.

Funereus, a, um, ταφήϊος, Funebris: ut Funerea fax. Virgil. 4. Aen. & fronde coronat Funerea.

Funero, ras, pen. cor. *Sepelire, fare il funerale*, κηδεύω, καταθάπτω, iusta mortuo persoluo, pompam funebrem duco. Plin. lib. 33. cap. 10. Qui funerari se iussit sestertiis undecim millibus. Suet. in Dom. Cadauer eius Phyllix nutrix in suburbano suo funerauit. Horat. 3. Carm. 8. Funeratum dixit pro occiso, id quod sequitur ponens pro eo quod præcedit.

Funesto, stas, *Funestare*, μιαίνω, cæde polluo, funere inquino. Cic. pro Font. eorum aras ac templa humanis hostiis funestant. Idem pro Rab. Funestari concionem carnificis contagione. Domus funestata, aliquo funere affecta. Plau. Paternam domum funestaui.

Funestus, sta, stum, *Funesto*, ὀλέθριος, perniciosus, exitialis. Ci. Att. Maiores nostri funestiorem esse uoluerunt diem Alliensis pugnæ, quam urbis captæ. Idem in Catil. Hoc tibi perniciosum esse confido, & funestum futurum. Item quod funeribus adhibetur: ut, Funesta tibia, qua ad funera canebant. Funesta arbor, dicitur à poetis Cupressus, cuius ramus poni ante domum funereã solitus sit, ne pontifex per ignorantiam ingrediens pollueretur.

Funeta, arcus sunt in uitibus, cum breuiores palmites sarmẽto iunguntur inter se funium modo. Pli. lib. 17. cap. 22.

Fungor, eris, functus, *Fare, essercitare ufficio, usare*, τελέω, ἀποπλήθω, significat officium aliquod exercere, munus obire & construitur cum ablatiuo: ut Fungor Prætura Ci. 5. de Fin. In sensibus hæc est sua cuiusque uirtus, ut ne quis impediat, quo minus suo quisque sensus munere fungatur. Aliquando cum accusatiuo. Ter. in Adel. Neque boni, neque liberalis functus officium est uiri.

Functio, onis, uerbale. Cice. 2. Tusc. Labor est functio quædam uel animi uel corporis, grauioris operis, uel muneris. Hinc Defungor: id est, expedio, finem facio, perago, cesso, & liberor ab aliquo officio, uel munere. Virg. 6. Aen. O tandem magnis pelagi defuncte periclis. id est, qui euasisti pericula. Liuius: Defuncta morbis corpora salubriora esse cœpere. id est, quæ euaserunt morbos. Terẽ. in Adel. Vrinã hoc sit modo defunctum. id est, utinam hoc malum ultimum sit, in quo finem faciat peccandi Aeschinus. Functos uita dicimus, mortuos. Perfungor, perfecte fungor, ad finem usque exequor. ἐπιτελέω, ἐκτελέω. Cic. Lent. Cum & honoribus amplissimis, & laboribus maximis perfuncti essemus.

Fungositas, atis, hoc est, raritas & leuitas, qualis in spõgiis apparet. Plin. tota fungositas derasa.

Fungosus, a, um, rarum & leue, ad similitudinem fungi. μυκητώδης. Pli. fungosa medulla.

Fungus, gi, *Fungo*, μύκης, à funere (ut quidam docent) descendit, quòd uescentibus periculosissimus sit, uel ipso Plinio teste, qui eos annumerat inter ea quę temere manduntur. tantra est fungis cum uenenis cognatio, ut, si uel caligaris clauus, aut ferri rubigo, aut panni marcor adfuerit, aut si serpẽs primo patescentem adhalauerit, omnis statim succus decoquatur in uenenum. Fungi nomen generale est. Pli. lib. 22. cap. 25. Fungorum lentior natura, & numerosa genera: sed origo non nisi ex pituita arborum. Tutissimi, qui rubẽt callo, minus diluto rubore, quàm boleti, mox candidi. Fungorum diuersa sunt genera nam sunt boleti, pratẽses albi, qui in pratis nascuntur; Spongioli, à similitudine spongiæ; Digitelli, à digitis: à porrigine Porriginosi. Fungus arborum morbus, Pl. l. 17. c. 24. Fungus, pro homine stupido, & ĩsulso. Plau. in Bacch. Adeon' me fuisse fungum, ut qui illi crederẽ?

Funginus, a, um, *Fonghino, di fongo*, quod est ex fungo. Plaut. in Trin. Hic quidem Fungino genere est, capite se totũ tegit.

Funiculus, li, *Cordicella, funicella*, καλώδιον, σχοινίον, diminutiuum à fune. Cic. 2. Inuent. Funiculo, qui à puppi religatus erat, scapham annexam trahebat. Ponitur quoque pro mensura quadam Persica sexaginta continente stadia, ut placet Herodoto: quanquam Pli. ex Eratosthenis sententia quadraginta tantum stadiorum esse tradit.

Funirepus, pi, *Che camina su per le corde*, σχοινοβάτης, Apuleius: Funirepus periclitatur.

Funis, *Corda, fune*. κάλος, σχοῖνος, μήρινθος, restis ex cannabe, aut alia materia contorta: hodie tantum masculini generis est, olim etiam femi. Virg. lib. 5. Aen. Volucrem traiectam in fune columbam, Quo tendant ferrum, malo supendet ab alto. Lucr. apud Gel. lib. 13. cap. 10. Haud, ut opinor, enim mortalia secla superne Aurea de cælo demisit funis in arua. Colum. l. 6. c. 2. Cannabisq; funibus cornua iuuencorũ ligato.

Funus, neris, *Funerale, pompa funebre*, κηδεία, pompa, quæ fit in exequiis mortuorum à funalibus, quòd incensi funes mortuis præferebantur: quoniam noctu efferebantur cadauera. uel potius à φόνος, Ionice, pro φόνος, quod cædem, uel cladẽ significat. Cic. de Amic. Quàm ciuitati charus fuerit, mœrore funeris indicatum est. Interdum pro cadauere, νεκρὸς. Ter. in And. Effertur funus. Interdum pro morte. Virg. 4. Aen. Nec moritura tenet crudeli funere Dido. Quandoque pro sepulchro. τάφος. Virg. 4. Aen. Ergo instauramus Polydoro funus.

Fvo,fuis,fuit,futū,*Essere*,antiquissimi dixerunt pro fum. Plau. in Amph. Ne quis tam audax fuat homo, qui obuiam obsistat mihi: Hinc mansit præteritum Fui. Vide Fuar.

Fvr,*Ladro,robatore*,φώρ,κλέπτης,generis communis notæ significationis est,à ferendo(ut quidam putant)hoe est,ab auferēdo dictus Vel(ut docet. Varr.lib.14.rerum diuin.à furuo,nigro,quod furta clam fiant,& plerunque nocte. Aut certe, quod Gellio magis placet, à Græco nomine φώρ. ita enim antiqui illi uocabant,quem nunc κλέπτην dicunt.Pla.in Aulu.Tametsi fur mihi es,molestus non ero furi.Idem in Rud. Fures mihi estis,hoc est,furamini res meas.Cice.pro Mil. Nocturnum furem quoquo modo, diurnum autem si se telo defenderit,interfici impune uoluerunt. Fur item à Varrone dicitur,qui fucus in apibus nominatur lib.3.de re rust. cap.16.Interdum fur capitur pro seruo. Virg.3.Eclo. Quid domini facient,audent cum talia fures?Composita sunt Bifur,& Trifur,τρίφωρ.Pla.non fur,sed trifur.hoc est, summe fur.Aurifur,qui furatur aurum,χρυσοκλέπτης.

Fvrvncvlvs,de quo supra,&

Fvrcvlvs secundum Priscianum.

Fvracitas,tatis,procliuitas ad furandum. Pli.lib.10.ca.29.

Fvraciter,aduer.Cic.in Vati.Cum omnium domos furacissime scrutarere.

Fvrax,cis,*Furace,dato al robare*,ἐπίκλοπος, qui procliuis est ad furandum.Cice.de Orat.Ridiculum est illud Neronianum in furace seruo: solum esse,cui domi nihil sit obsignatum. Idem in Pis.Nam Furacissimis manibus.

Fvrca,cæ,*Forcella, forcina*,ὑποςάτη,σήριγμα, à fero instrumētum,quo stramenta feruntur.Hora.in Epi.Naturam expellas furca licet,usque recurret.Dicitur etiam Furca,omne id quo quid sustentatur in modum furcæ factum.Pli.lib.9.cap.8.Tunc piscatores circundant retia,furcisq; subleuant. Vnde Bifurcus,Bifurcatus,& Bifurcatim.

Fvrcvla.Liu.8.Bel.Mac.Ad inane suspenso furculis ab hostibus muro peruenerunt.Est & furca,supplicii genus, quo afficiebantur serui.Cice.de Diui.seruus per circum furcam ferens ductus est.

Fvrciferi,ὑποςάται,Plutarcho dicebantur serui, qui ob leue delictum cogebantur à dominis ignominiæ magis,quam supplicii caussa circa uicinos furcam in collo ferre subligatis ad eam manibus, & prædicare peccatum suum, simulq; monere ceteros,ne quid simile admitterent. Vnde Plutar. in uita Coriolani: Furcifer huic nomen est, quod maxima pœna apud antiquos seruo peccanti erat, ut his plaustri lignum,cui temo affigitur,spectante uicina ferens circūageret:quod ubi factum erat,infidus à domesticis,& uicinis existimatus,Furcifer appellabatur.nam Latini lignū illud Furcam appellant. Cic.in Vatin.Id tu tibi furcifer sumes?Hinc Trifurcifer,summus furcifer dicitur: sicut Triuenefica,summa uenefica.

Fvrcilla,læ,*Forcinna*,diminutiuum à diminutiuo Furcula, instrumentum,quo frumenta cillentur,hoc est, mouentur. (nam cillere mouere est)& quo fœnum,stramenta,& id genus reliqua iumentis ministrantur.Hoc rustici in fœno colligendo utuntur.Varr.lib.1.de Re rust.Herba debet, quoad perarescat,furcillis uersari.

Fvrenter,*Furiosamente*,μανικῶς,more furiosi.Cic. Att.lib.6. Pueri aiunt eum furenter irasci.

Fvrfvr,furfuris,pen.genitiui cor.*Semola,crusca*,πίτυρον,purgamentum farinæ.Plaut.in Capt. Qui alunt furfure sues. Vnde Furfureus,a,um,siue Furfuraceus, quod ex furfure cōstat: ut, Panis furfuraceus, siue furfureus πιτυρίας,πιτυρίτης ἄρτος. Furfures item Latini appellant uitium capitis, quod & Græci πίτυρα,siue πιτυρίασιν uocant, cum scilicet quædam quasi furfuraceæ squammulæ absque ulceratione à cute resoluuntur.præsertim in capillo,siue barba, nonnunquam etiam in superciliis. Celsus & Serenus porriginem nominant. Pli.lib.20.cap.9.

Fvrfvrosvs,sa,sum,πιτυρώδης,quod furfures habet admistos,aut quandam furfurum similitudinem refert. Pli.li.12. cap.25.

Fvriæ,arum,*Furie*,ἐριννύς,ἀλάςορες,Cornuto,ἀμενίδες,deæ furoris Noctis,Acherontisq; filiæ,quæ tres esse putabātur, Alecto,Tisiphone,& Megera.Virg.12.Aen.Dicuntur geminæ pestes cognomine Diræ. Quem locum exponens Seruius,Diræ,inquit,in cælo,Furiæ in terris, Eumenides apud inferos.unde & tres esse dicuntur. Vocantur etiam canes, ut est apud Virg.6.Aen. Visæq; canes ululare per umbram Aduentante dea.Hactenus Seruius. Furiæ ab Atheniēsibus κατ' ἀντίφρασιν Eumenides dicebantur,quasi placabiles & benignæ: apud quos & fanum habebant solennibus sacrificiis celebratum,quemadmodum & lucum in Latio, qui Furinæ dicebatur.Numen autem earum præcipue circa scelerum speculationem, ultionemq; & in animorum male sibi consciorum exagitatione uersari putabatur ut est uidere apud Euripidem in Oreste.Cic.3.de Nat.Deo.Sin hæc dea est,cur non Eumenides? quæ si deæ sunt,quarum & Athenis fanum est,& apud nos(ut ego interpretor)lucus Furinæ,Furiæ deæ sunt,speculatrices & uindices scelerū.Virg.4.Aen. Heu furiis incensa feror.Cic.pro Roscio: Furiarum nomine à poetis nihil aliud significari ait,quàm animum sibi male conscium & scelerum quibusdam quasi stimulis assidue exagitatum.Trium autem Furiarum numerus triplicem animi denotat affectum,iram,cupiditatem, & libidinem, quibus mortales in omnia facinora præcipites rapiuntur. ita ultionem desiderat,cupiditas opes,libido uoluptates.

Fvrialis,le,*Furiale*,Cice.2.Tusc.Hæc me irretiuit ueste furiali inscium.Furaliter aduerb.Oui.3.Fast.Furialiter odit.

Fvriatvs,a,um,ἐκμεμηνώς,furore concitatus.Virg.2. Aen. Furiata mente Corebus.Vbi Seruius: Furiatus dicitur, qui ex caussa furit: Furiosus,à quo Furor nunquam recedit.

Fvribvndvs,*Furibondo,infuriato grandemente*,ἐξεςάμενος,παρακεκινηκώς,μανιώδης,qui uehementer furit.Cic.pro Sext.

Fvrinalia,sacra sunt Furinæ deæ,cuius etiam festa Furinales feriæ uocabantur, & sacerdos qui hæc sacra peragebat, Flamen Furinalis dictus est.Varro,& Festus.

Fvrinvs,a,um,quod ad furem pertinet.Plau.Pseu.Furinum est forum.

Fvrio,as,*Infuriare*,ἐκμαίνω, furore concito, in furorem ago. Horat.lib.1.Carm.Quæ solet matres furiare equorum.

Fvriose,aduerb.μανικῶς,dementer,insane. Cic.ad Att. Solet eum,cum aliquid furiose fecit,pœnitere.

Fvriosvs,a,um,*Furioso*,μανιώδης,qui uehementi furore afficitur.Differt autem Furiosus ab insano mali magnitudine. Insanus enim is dicitur,cui mentis sanitas non satis cōstat, ita tamen ut officium tueri possit,& communem uitę cultū: furiosus autem,qui omnino mente alienatus est. Cic.in Catil.quo te ista tua cupiditas effrēnata & furiosa rapiebat? Seruius in illud Virg.2.Aen. Furiata mente Corœbus, Furiatus(inquit)dicitur,qui ex caussa furit: furiosus,à quo furor nunquam recedit.quod tamen omnino uerum non est. sunt enim furiosi,qui intermissionem habent, morbiq;, & sanitatis interualla,Vlpian.l.Qui testamento.ff.Qui testamentum facere nō possunt.Nec furiosus adhiberi testis potest,cum compos mentis non sit: sed si habet intermissionem,adhiberi potest.In hoc autem furiosus differt à mente capto,quòd furiosus rabie quadā animi agitur: is uero, qui mente captus est,inquiete agit,nullaq; furori ostendit indicia.unde mente captus uidetur dici,qui eo morbo laborat, quem Gręci uocāt μώρωσιν,cum scilicet λογιςικὸν,hoc est, pars rationalis animę uitiata est.

Fvrnacevs,a,um,quod in furno coctum est. Plinius: furnaceis panibus binas adnciunt libras.

Fvrnaria,ę,*L'arte del fornaio*,ἀρτοπωλική, absolute dicitur autē quis furnariam exercere,qui ex furno,panis coctura,quęstū facit.Suet.de Vitel.Antiochi cuiusdam, furnariam exercentis filia.

Fvrnvs,ni,*Forno*,ἰπνὸς,κλίβανος,πνιγεύς, in quo panis coquitur: ita dictus à furuo,id est nigro colore,propter fuliginē, uel propter obscuritatem,quam intus habet,ut inquit Porphyrio.Differtq; à clibano, quòd clibanus mobilis est, & quasi paruus furnus,testaq; aliquando tegitur,sed fere è metallo fit.interdum etiam ex lapide constat, non tam pani, quam aliis dapibus coquendis feruiens. furnus uero ex cementis,seu lateribus & calce constat,magnusq; & immobilis est.Plin.cortices quoque decussi ligni clibanis, & furnis prębent usum Plaut.Cas.Vna ædepol opera in furnum calidum condito.Os furni,Præfurnium dicitur.

Fvro,is,ere,*Furiare,essere furioso*,μαίνομαι,furiosus sum, furore exagitor.Cic.2.de Diuin.Qui ualetudinis uitio furunt, & melancholici dicuntur. Idem de Claris Orat. Eos furere, & bacchari arbitrabatur. Aliquando,uehementer irasci, & præ iræ magnitudine furioso similem fieri.Cic.Qu. Fratri: Clodius furebat,à Racilio se contumaciter,uexatum. Cœlius Cic.in Epist.Furit Domitius tam gauisos homines suū dolorem. Dicimus quempiam furere audacia, aut scelere, aut libidine: hoc est,præ audacia,scelere, aut libidine præcipitem ferri,& à furioso non admodum differre.Ci.in Catil.Furens audacia,scelus anhelans Catilina. Idem 4.Tusc. Inflammatus,& furens libidinibus.

Fvror,aris,*Furare,rubbare*,κλέπτω,furtum facio. Cice. 6.Ver. In furando manibus suis,oculis illorum utebatur.Idē Verres solet hæc,quæ rapuit,& furatus est,dicere se emisse. Furari pro furtim assequi.Cic.pro Balbo.Non furatus esse ciuitatem dicitur.

Fvror,roris,*Furore,impeto,pazzia*,μανία,τῆς διανοίας παραφορὰ,

pa,grauior,diuturniorq; mentis alienatio quo modo autē differat ab insania,docet Cic.3.Tusc.his uerbis. Insaniā esse censuerunt inconstantiam sanitate uacantem,quę tamen posse tueri officium,& uitæ communem cultum furorē autem rati sunt mentis ad omnia cæcitatem. Virg.2.Aen.Instamus tamen immemores,cæciq; furore.Ci.de Arus. resp. Quæ potest homini maior esse pœna furore,atque dementia? Aliquando accipitur pro mente ui quadam diuina concitata,qualis est furor poetarum.negabat Democritus quēpiam poetarum magnum esse posse sine furore.Cic.1.de Diuin. Inest animis præsagitio extrinsecus iniecta atque inclusa diuinitus ea si exarsit acrius, furor appellatur, cum à corpore animus abstractus diuino instinctu concitatur. Dictus furor,quòd eo correptus huc atq; illuc temere feratur.

FVRTIFICVS,a,um,ἐπίκλοπος,quod furtum facere solet.Pla. in Persa.Furtifica leæna? Idem in Pseu.Furtificas manus.

FVRTIM,aduerbium,*Nascosamente,celatamente*,λαθραίως, latenter.Virg.lib.3.Aen.Furtim mandarat alendum. Cic.aduersus legem Agr.ut occulte latet? ut recondita est? ut furtim tota decemuiris traditur? Furtim habere seruum alienū, est occultare: cui opponitur palam habere.

FVRTIVE,pro furtim.Pla.Pœn.

FVRTIVVS,a,um,pen.pr.*Furtiuo,rubato*,κλοπιμαῖος,κλοπικός, quod furto ablatum est, Plaut. in Curc. Qui scias mercari furtiuas,atque ingenuas uirgines.Quandoque Furtiuum dicitur clandestinum.Cice.in Pis.Furtiuum iter per Italiam. Liu.4.Bel.Pun.Furtiuæ excursiones.

FVRTVM,ti,*Furto*,κλοπή,κλέμμα,ut Paul.Iureconsul. definit, est contrectatio rei fraudulosa,lucri faciendi gratia,uel ipsius rei,uel etiam usus eius,possessionisve, quod lege naturali prohibitum est admittere.Cic.pro Cluen. Strato furtū fecit.Veteres tamen dicebant Furtum,quicquid Clam cōmitteretur: unde Furta pro adulteriis, coitu,q; clandestino frequenter legimus apud poetas.Virg.4.Geor. Martisq; dolos,& dulcia furta.Tibul.Celari uult sua furta Venus.Item pro Insidiis.Virg.lib.11.Furta paro belli conuexo in tramite syluæ.Sal.li.1.hist.Metu gentis ad furta belli peridoneæ.

FVRVNCVLVS,*Ladroncello*,dimin.à fur.Cic.in Pis. Olim furunculus,nunc etiam rapax. Accipitur quandoque pro mustella siluestri,qua in cauernis cuniculi capiuntur. alio nomine dicitur uiuerra,Græce ἰκτίς. Est & Furunculus,δοθιὴν,tuberculum acutum,cum inflammatione,ac dolore in carnosis maxime partibus,ut scribit Galenus. Prouenit ex humoribus crassis,differtq; à phymate, quòd hoc maius est furunculo,rotundius atque planius.Pli.lib.26.cap.12. Passim nascuntur,qui Furunculi uocantur.Est præterea Furunculus in uitibus tuberculum in modum uerrucæ eminens: quod fit, dum ex cicatrice germen procedit.Colum.lib.5. & cap.14. Dictus Furunculus quod quasi furtim nascatur.

FVRVVS,a,um,*Oscuro,nero,bruno*,μέλας,ἀμαυρός, σκοτεινός, niger,ater,obscurus.Ouid.5.Met.Ex Acheronte suo furuis peperisse sub antris.Hostiæ furuæ dicebantur,quæ nigri erant coloris: quod hostiarum genus Diis inferis gratissimum putabatur.

FVSCATOR,oris,Luca.lib.4.- Quicquid cæli fuscator eoi Intulerat.

FVSCINA,næ,pe.cor.*Tridente*,δίκρανος,τρίαινα,telum tridens, siue trisulcum,aut bisulcum,quo piscatores affigunt anguillas,& ea quæ in imo aquæ fundo natant.erat autem hoc insigne.& ueluti sceptrum Neptuni,ut in Priap.Neptuni fuscina telum.Cic.1.de Nat.Dant deo arcum,hastam, clypeum, fuscinam,fulmen. Hoc etiam retiarii in gladiatoriis ludis utebantur.Iuuen.Sat.2.Tunicati fuscina Gracchi.Mart.lib. 1.Fuscina dente minax.

FVSCVS,ca,cum,*Fosco*,φαιός,color subniger, non plane niger, qualis est Indorum meridionalium, & Aethiopum color. Fuscus pilus. Pli.lib.8.cap.21.Fuscum Falernum,Martialis. Fuscus equus,Ouid.2.Fast. Fusca uox est ea, quæ clara aut canora non est.Cic.2.de Nat.deo.Fusca laterna.Mart.l.14.

FVSCO,as,*Far fosco*,ὑπομελανίζω,subnigrum facio. Ouid.1.de Arte am.Fuscantur corpora campo.

FVSE,*Abondeuolmente*,πλατέως,copiose.Ci.3.de Fin. Potest id quidem fuse,& copiose,& augeri,& ornari.

FVSILIS,le,pen.cor.χυτός,quod fundi potest unde Fusilia uasa,& Fusilia signa,ex metallo aliquo fusa.Ouid.11.Metam. Fusile per rictus aurum fluitare uideres.Colum.li.6. ca.33. Fusili sale.

FVSIM,χύδην,sparsim.fuse autem,significat copiose.

FVSIO,onis,χύσις.Cic.1.de Nat.Ipsumq; mundum Deum dicit esse,& eius animi fusionem esse uniuersam.

FVSIVS,pro Furius antiqui dixerunt Festus.

FVSORES,*Coloro che fanno lauori di getto*,χωνευταί,à fundendo.

FVSORIVS,a,um,χωνευτικός,quod ad fusionem pertinet, seu quod fundi potest: ut,opus fusorium: fusorium uas, in quo metalla liquefiunt: ars fusoria, ars fundendi, conflandive metalla.

FVSTERNA,æ,pars abietis superior,durior, & nodosior: nam inferior,minusque nodosa Sapinus dicitur.Pli.lib. 16.c.39.

FVSTIGO,as,are,fuste uerbero,ξυλοκοπῶ.

FVSTIS,huius,masc.gen.*Bastone*,βάκτρον,ἀλακτηρία, baculus, stipes.Cic.pro Cec.Si saxis,aut fustibus aliquem de fundo præcipitem egeris? Plin.lib.14.cap.13.

FVSTVARIVM,rii,ξυλοκοπία,pœna,quæ fuste infligitur. Cic. 3.Phil. fustuarium meruerunt legiones, quę consulem reliquerunt.

FVSVRA,ræ,χύσις,fusio,siue liquefactio.Pli.lib.33.cap.6.

FVSVS,a,um,*Sparso*,χυθείς,conflatus,liquefactus. Aliquando, dispersus.Cic.de Orat.Genus facetiarum æqualiter tota in oratione fusum.

FVSVM,si,*Fuso*,ἄτρακτος,instrumentum, quod mulieres nendo digitis uoluunt: à fundendo dictum,quòd,dum trahitur, uoluendo quasi liquefieri uidetur.Ouid.4.Met.- Versato ducentem stamina fuso.

FVTATIM,profusim.Plaut.in Truc.

FVTILE,ψυχρῶς,aduerb.pro futiliter. Ennius in Phœnice, ut citat Noni.ut,quod factum est futile, nos feramus fortiter.

FVTILIS,le,pen.cor.χυδαῖος, à fundendo(ut Festo uidetur) aut certe,quod Vallæ placet,ab antiquo uerbo Futio: à quo & Effutire,proprie dicitur,quod liquorem sibi commissum non satis fideliter continet,sed protinus effundit, χυδαῖος. unde Futile uasis genus dicebatur auctore Donato, quod latissimi oris,ex altera parte arctum,quod statim positum effundebatur. Vtebantur in sacrificiis deæ Vestæ: quia aqua ad sacra hausta in terra non ponitur, quod si fiat,piaculum est.unde excogitatum uas est,quod stare non posset, sed positum statim effunderetur. A quo Futiles, χυδαῖοι,φλυαροί, dicti sunt,qui continere tacenda non possunt, sed ea effundunt.Terent.in And.Tam iners,tam nulli consilii sum:seruon' fortunas meas me commisisse futili? Accipitur etiam futilis pro uano,leui,& inutili. Cic.1.de Nat. Deo. Futiles commentitiæq; sententiæ.Sic Pli.lib.33.cap.2.Caussam futilem uocat,quæ leuis est,& nullius momenti.

FVTILITAS,atis,leuitas,inutilitas.Cic.2.de Nat. Hæc plena sunt futilitatis.

FVTINVS,erat deus,in cuius sinu pudendo nubentes præsidebant,ut illarum pudicitiam prior deus delibasse uideretur.

FVTIO,futis,*Mandar fuori*,ἐκχέω,effundo: à quo componitur Effutio,de quo paulo ante in dictione.

FVTIS,uas aquarium,quo aqua in triclinium infundebatur. Si pontinus.

FVTO,as,redarguo: à quo Confuto,& Refuto, ἐλέγχω. Cato futauit usus est,pro sæpius fuit.

FVTVO,futuis,futui,fututum,ὀχεύω,βινέω,συνουσιάζω, obscœnum uerbum,quod à Futio deduci uidetur: cum nihil aliud sit futuere,quam semen effundere. Valla lib.1.

DE LITTERA G

G Littera muta est,quæ in uerborum præteritis mutatur in c: ut,Legor lectus, Agor actus. Aliquādo in s,ut,Spargo sparsi Mergo mersi.Aliquādo in x, ut Rego rexi,Pingo,pinxi. In Græcis quibusdam dictionibus nos g,pro k,Substituimus: nā quod illi κύκνος nos cygnus, quod illi κώβιος nos gobius: uel gobio scribimus.

G ANTE A

GABALVS,pen.pro.σταυρός,apud ueteres crux, siue patibulum dicebatur. Var. Nos barbari, quod innocentes in gabalum suffigimus homines: uos non barbari, quòd noxios absoluitis? Nonius.

GABATAE,arum,pen.cor.γαβάθαι,uasa concaua, eduliis pulmentariisq; aptissima. Mart.li.7.Transcurrunt gabatæ,uolantq; lances,Et alibi,Sic implet gabatas,paropsidesq;.

GABII,orum,γάβιοι,Volscorum urbs fuit lxx.millibus passuū ab urbe distans, à Galacto & Bio fratribus Siculis condita, sicut scribit Solinus fraude Sexti Tarquinii superbi filii in Romanorum ditionem redacta,ut tradit.Liu.lib.1.ab urb.

GABINI,γαβῖται,dicti sunt homines Gabiis habitantes. Gabiorum meminit & Virg.lib.6.Aen.Hi tibi Nomentum,& Gabios,urbemq; Fidenam,Hi Collatinas imponent montibus arces.

GABINENSIS,adiectiuum.Pli.li.2.ca.94. In Gabinensi agro.

GABINVS,a,um: ut,Gabina Iuno,Virg.c.Aen. Vrbs Gabina, Ouid.2.Fast.Robore freta Gabino,Claud.3.paneg.

GABINVS CINCTVS,toga erat,ut docet Seruius, sic in tergū reiecta,

reiecta, ut una eius licinia reuocata hominem cingeret: quo uestimenti genere utebatur consul bella indicturus. Virg. 7. Aen. Ipse Quirinali trabea cinctuq; Gabino Insignis. Eodē etiam Decios indutos fuisse legimus, cum se pro repub. deuouerent.

GADES, dium, γάδειρα, τὰ, duæ insulæ sunt, teste Pli. lib. 4. ca. 22. ultra finem Bæticæ prouinciæ, & in extremo nostri orbis uersus Occidentem, ubi Europa ab Africa dirimitur. Harum maior Erytia dicta est à Tyriis ab Erithræo mari oriundis, qui in hac insula urbem condiderunt: Distat à calpe, teste Strabone septingentorum quinquaginta stad. interuallo, parua quidem insula, sed uirorum dignitate excellēs. In qua equestris ordinis Gaditanos, γαδειρεῖς, γαδειρῖται, γαδειρανὲς, quingentos in uno censu numeratos aliquando fuisse compertum est. Insula hæc ubi cōtinenti est proxima interluitur freto DCC. non amplius pedum. Huic adiacet altera insula minor, & ipsa Gadis appellata, unius tantum stadii Euripo interlabente ab altera dirempta, in qua tanta est pabuli lætitia, ut pecudum ibi pascentium lac serum nō efficiat, neque ex eo caseus fieri possit, nisi multa admista aqua. Quin illud etiam traditur, pascentes in hac insula pecudes, nisi subinde sanguinē exhaurias, intra triginta dies pinguitudine suffocari. Quæ res poetis occasionem uidetur ministrasse eorum quæ de Geryonis armentis fabulati sunt. Auctor est Strab. lib. 3. Pli. tamen uult Geryones in maiori insula habitasse. Cic. pro Corn. Gades Herculis interum, ac laborum terminus. Declinatur autem hoc nomen in utroq; numero. Dicimus enim Gadis in numero singulari pro alterutra harum insularum, uel in plurali numero Gades. Pli. li. 4. cap. 22. Gadis longa est XII. M. lata. III. M. passuum.

GADITANVS, a, um, pen. pro. γαδειρικός, ut mare Gaditanum, & Gaditanæ puellæ, quæ lasciuiæ nomine olim in pretio fuerūt. Gaditani oriundi sunt à Tyriis. unde Luca. Tyriisq; ü Gadibus hospes.

GALATIA, γαλατία, regio minoris Asiæ, ab oriente Cappadociam & Halym fluuium, ab occidente Bithyniam & Asiam, à meridie Pamphyliam, à Septentrione Pontum Euxinum habens.

GALATAE populi Lucan. lib. 7. Viuaut Galatæq;, Syriq;. Hæc & Gallogræcia dicitur, populiq; ipsi Gallogræci. nam cum à rege Bithynio Galli simul & Græci in auxilium uocati uenissent, partem regni tenuerunt, & ab utrisque populis Gallogræci sunt dicti.

GALBA, bæ, uermiculus miræ exilitatis, qui nascitur in esculis: à quo qui primus Sulpiciorum cognomen Galbæ tulit, ab exilitate ita uocitatus est: quem alii è contrario, quod præpinguis fuerit, ita nominatum scribunt talem enim Galli uocant Galbam. Alii quòd oppidum Hispaniæ, frustra diu oppugnatum, illatis demum galbano facibus, succenderit. Non nulli, quòd in diuturna ualetudine galbeo, hoc est, remediis lana inuolutis assidue uteretur.

GALBANATVS, nomen simile participio formauit Martialis, quod est Galbano indutum: accipiturq; pro homine molli & effeminato: Licet (inquit) occupato galbanatus in lecto.

GALBANEVS, a, um, adiect. à Galbanus. Virg. 3. Georg. Galbaneoq; agitare graues nidore chelydros. Idem 4. Geor.

GALBANVM, ni, pe. cor. succus est siue lacryma ferulæ in Syria nascentis, quam Metopium uocant, teste Diosc. lib. 3. Græci χαλβάνην dicunt per ch, nostri mutata aspirata in suam mediam Galbanum uocant. Luc. lib. 9. Hic ebulum stridet, peregrinaq; Galbana sudant. Pli. lib. 12. cap. 25. Dat & Galbanum Syria. Est etiam hoc nomine genus uestimenti delicatorum, à colore albo, ac sublucido, quod nullos habet pilos. Iuue. Sat. 2. Cærulea indutus scutulata & Galbana rasa.

GALBEVM, ornamenti muliebris genus. Festus.

GALBINVS, a, um, pen. pro. mollis & lasciuus. Mart. Galbinos habet mores. Tunica quoque galbina à colore dicta est. Flauius Vopiscus in Aurel. Inter hæc fuit tetricus chlamydæ coccea, tunica galbina. Quanquam in hoc Vopisci loco malim legere Tunica Gabina.

GALBVLA, auicula, quæ uuis maturescentibus, calamis & retibus capitur. Mart. lib. 13. Galbula decipitur calamis & retibus ales, Turget adhuc uiridi cum rudis uua mero. Quidam eandem esse existimant cum ea, quam Græci ἰκτερὸν appellant. Pli. tamen lib. 33. cap. 11. auctor est, quem Græci ἰκτερὸν uocant, à Latinis Galgulum appellari.

GALBVLI, σφαιρίδια, τῶν κυπαρίσσων, pilulæ cupressi arboris, in quibus semen reconditur. Var. lib. 1. de Re rust.

GALE, les, γαλῆ, à Græcis appellatur animal illud notū, quod Latini Mustelam nominát: ut multis argumentis docet Sipontinus, recentiorum omnium Græcorum errorem redarguens, qui felem γαλῆν nominant. nam quæ de gale tradit Aristoteles, eadem omnia mustelæ assignat Pli. neque ad felis naturam possunt accommodari.

GALEA, leæ, Celata, elmo, κόρυς, instrumentum est ferreum ad capitis munitionem inuentum. Ci. in Verr. Galeas æneas. Pli. lib. 7. cap. 56. Galeam, gladium, hastam. Lacedæmonii inuenere.

GALEATVS, galea indutus: ut, Galeata Minerua, Ci. 1. de Nat. Deo.

GALENA, dicitur plumbi & argenti uena communis, quæ & μολύβδαινα uocatur. Pli. lib. 34. cap. 18. docet idem eodem lib. cap. 16.

GALENVS, pen. pro. γαληνός, nomen medici excellentissimi, ex Pergamo Asiæ urbe. Floruit temporibus Traiani adusq; Antonini Pii tempora. Plurima reliquit de re medica uolumina.

GALEO, as, are, galeam induere. Hirt. 5. Bel. Afr. Milites in cāpo iubet galeari, & ad pugnam parari.

GALEOLA, læ, κορύδιον, cum accentu in antepenultima, uas sinuosum, à galeæ similitudine dictum, auctore Nonio. Varr. de uita populi R. ubi erat uinum in mensa positum, aut galeola, aut sinu?

GALEOTAE, γαλεῶται, erant uates quidam in Sicilia & Atticæ: à Galeote Apollinis filio, qui frater Telemessi eius fuisse traditur, qui Telmessum urbem in Caria condidit, oraculo ea Dodona accepto. Vnde Aelianus scribit Dionysiū tyrannum Galeotas solitum consulere in Sicilia. Meminit horum Cic. lib. de Diuin.

GALEOTES, tæ, γαλεώτης, species est stellionis, Plinii temporibus Italiæ incognitum. hic & Colotes & Ascalabotes appellatur. Cic. de Diuinat. Plin. lib. 29. cap. 4.

GALERITA, pen. pro. Lodola, κορυδαλὸς, auis quæ nunc Alauda dicitur. Varro galericum appellat, quia plumam elatam in capite habet galeri similitudine. Pli. lib. 10. cap. 49.

GALERICVLVS, πιλίδιον, πιλίσκος. Suet. in Othone, ca. 12. Galericulo capiti propter raritatem capillorum adaptato.

GALERVS, ri, pen. pro. Capello, καυσία, πῖλος, pileus rotundus, à galeæ similitudine dictus, ut inquit Varro. Iuue. Sat. 6. Flauo crinem abscondente galero.

GALESVS, si, fluuius iuxta Tarentum. Virg. lib. 4. Georg. Qua niger humectat flauentia culta Galesus. Hor. 2. car. ode 6.

GALEOS, γαλεός, piscis est à Rhodiis olim maximo in pretio habitus, qui a nostris etiam Mustela dicitur. Pli. lib. 32. c. 2.

GALGVLVS, li, ἰκτερὸς, est, quæ si spectetur à quopiam morbo regio laborante, sanatur æger, & auis emoritur. Plin. lib. 30. cap. 11.

GALLA, fructus quercuum, κηκὶς. Plin. lib. 20. cap. 20. Ceruicis dolores cum galla & lini semine pari mensura sedat. Vir. 4. Geor. Proderit & tonsum gallæ admiscere saporem. Gallā bibere ac rugas conducere uentri, ait Lucilius.

GALLIA, γαλλία, Stephano, κελτογαλατία Ptolemæo, Europæ pars: à candore populi dicta. Gala enim lac Latine dicitur. nam mōtes & rigor cæli ab ea parte Solis ardorem excludunt, ut eorum corpora non colorentur. Est autē triplex, Togata, Comata, & Braccata. Gallia Togata dicitur Cisalpina, quæ scilicet inter alpes est, & rubiconem fluuium, antiquum Italiæ limitem: ita dicta, quòd populi illi, Romanorum more, toga uterentur. Braccata autem Gallia dicta est Gallia Narbonensis, Romanorum prouincia: à braccis uillosæ uestis genere appellata, quibus peculiariter eius prouinciæ homines utebantur. Comata cognominatur omnis trāsalpina Gallia, à comæ nutriendæ studio. Hæc rursus in tres partes diuiditur, Belgicam, Celticam, & Aquitanicam, quę Aremorica ante dicta est. Nam à Scalde ad Sequanam Belgica: ab eo ad Garumnam, Celtica, eademq; Lugdunensis: inde ad Pyrenęi montis excursum, Cice. In Ant. Gallia comata, Aquitania.

GALLAECIA, regio est citerioris Hispanię. Pli. lib. 4. cap. 20.

GALLICVS, ca, cum, quod est ex Gallia: ut Gallica terebra apud Col. lib. de arboribus, cap. 8. Alpes pascens, præcipui candoris. Ager Gallicus, & picenus, Cic. de Cl. Plin. lib. 26. cap. 15.

GALLISCANVS, a, um, idem quod Gallicus Ci. pro Quinctio.

GALLICAE, arum, genus calceamenti, quo utuntur Galli pluuioso tempore. uulgus (inquit Baysius) uocat Galozas. Ci. 2. Philip. Nam quod quęrebas, quomodo redissem: primum luce, non tenebris: deinde cum calceis & toga, nullis nec gallicis, nec lacerna. Quo tamen in loco omnia pene exemplaria habent, Caligis sed corrupte, ut satis constat ex Gellii lib. 13. cap. 20.

GALLICINIVM, Quella parte della notte quando cantano i galli. ἀλεκτρυοφωνία, pars noctis, qua galli cantant, quæ est quarta castrensis uigilia. Apul. lib. 1. de Asino aureo: Noctis gallicinio uenit.

GALLINA, næ, Gallina, ὄρνις, ἀλεκτορὶς, auis nota. Ter. in Phor.

Anguis

Anguis per impluuium decidit de tegulis: Gallina cecinit. Tria autem gallinarum genera enumerantur à Varrone de Re rust. lib. 3. cap. 9. Villaticæ, Rusticæ, siue agrestes, & Africanæ. Villaticæ dicuntur uulgatissimæ illæ, quas in uillis & nonnunquam etiam in urbe alı uidemus. Rusticæ, siue Agrestes, medii cuiusdam generis sunt inter uillaticas & Africanas: quæ Varronis tempore raræ erant in urbe: & in ornatibus publicis poni solent cum psitacis, & merulis albis, aliisq; rebus inusitatis. Ideo autē dictæ sunt agrestes, quòd non in uillis, sed fere in siluis oua facerent. Hæ primū allatæ sunt è Gallinaria insula maris Ligustici: ubi hoc gallinarum genus, agreste est, & ferum. paulatim deinde cicures factæ omnem Italiam impleuerunt, & ex Italia in Galliam & Germaniam translatæ sunt: à quibus ea de caussa Longobardicæ gallinæ uocantur. Tertium gallinarum genus est, quas quòd primum ex Africa in Italiam sint translatæ, Africanas uocauere. Hæ (ut loco iam citato ait Varro) grandes sunt, uariæ, gibberæ, & à Græcis Meleagrides appellantur. uulgus hodie uocat gallinas Indicas.

Gallinaceus, a, um, Di gallina, ὀρνίθειος, quod ex gallinis est, ut Pullus gallinaceus, Var. 3. de Re rust. cap. 9. Gallinaceum fel, Cic. 2. de Diu. Gallinacea oua, Var. lib. 3. cap. 9.

Gallinaceus, cei, subst. Gallo, ἀλεκτρυών, ipse gallus. Fescennius Niger, ob unius gallinacei direptionem, decem commanipulares, securi percuti iussit. Plin. lib. 37. cap. 10. & lib. 8. cap. 7.

Gallinaria, riæ, γαλλιναρία, insula est in mari Tusco secundum Italiam, contra montes Ligusticos, à gallinarum agrestium copia, ut inquit Varro lib. 3. de Re rust. appellata. Est & silua Gallinaria, γαλλιναρία ὕλη, Cumis uicina, de qua Cic. in epist. ad Pætum. De hac Strabo ita scribit: Hoc in sinu fructuosis uirgultis frequens, & arboribus silua est, aquarum indiga.

Gallinarium, rii, Pollaio, ὀρνιθὼν, locus in quo aluntur gallinæ. Colum. lib. 9. Gallinaria constitui debent parte uillæ, quæ hybernum spectat orientem. Græci auctore Polluce πεταυρῖον, uulgus à pullis gallinaceis, Pullarium appellat.

Gallinarius, rii, & Gallinaria, riæ, Gallinaio, ὀρνιθοκόμος, qui & quæ gallinas curat. Pli. lib. 10. cap. 55.

Gallulasco, cis. Nonius poeta in Exodio, ut citat Nonius. Puerum mulieri præstare nemo scit, quanto melior sit, cuius uox gallulascit, cuius ramus roborascit.

Gallo, as, βακχεύω, bacchor, gallos, Cybeles sacerdotes, imitor. Varro Eudæmonibus, ut citat Nonius. Et deam gallantes uario retinebant studio. Nonius.

Gallograeci, iidem sunt, qui Galatæ eorum regio est Galatia, quam Gallorum aliquot populos insedisse, Plin. lib. 5. cap. 32. testatur, & Ptol. lib. 5. tabula Asiæ prima. Str. quoque lib. 4. Tectosages è Narbonensi, Tolistobogios, & Trocinos, è Celtica Galliæ profectos, Phrygiam, Cappadociæ & Paphlagoniæ uicinā, occupasse scribit. Meminit & Liui. lib. 38.

Gallograecia, γαλατία, regio Asiæ minoris Cappadociæ, Bithyniæ, & Pamphyliæ finitima, quæ alio nomine Galatia dicitur: cuius incolæ Galatæ dicuntur, & Gallogræci.

Gallus, a, um, sicut Gallicus, & Gallicanus, quod originem habet ex Gallia. Sal. li. 4. Hist. Duæ Gallæ mulieres. Catul. de Berecyntia: Ite ad alta Gallæ Cybeles nemora simul.

Gallus, li, γάλλος, Cybeles sacerdos, à Gallo Phrygiæ fluuio, cuius aquam qui gustassent, reddebantur insani. Oui. 4. Fast. Amnis it insana nomine Gallus aqua. Gallus gallinaceus ἀλεκτρυὼν, nota auis, nocturnus uigil, quem excitandis à somno in opera mortalibus, genuisse prouidentia diuina uidetur. Cic. 2. de Diuin. Democritus quidem optimis uerbis caussam explicat, cur ante lucem galli canant: depulso enim de pectore, & in omne corpus diuiso, & modificato cibo cantus edere, quiete satiatos. Et paulo ante: Quia galli uicti silere solent, canere uictores. Galli item Europæ populi sunt: de quibus in dictione Gallia. Gallus item fortunam corporis significat, ut inquit Quinct. id est, castratum: nam tales erant Galli sacerdotes Cybeles. Fuit item hoc cognomen Cornelii præstantissimi poetæ, cuius etiam hodie aliquot extant fragmenta. Hic primus Aegypti præfectus fuit, Augusto Cæsari familiarissimus: cuius tamen iussu, cum in proditionis suspicionem uenisset, fuit interfectus.

Gammarus, ri, pen. cor. ἀστακὸς, aquaticum animal, simile cancro: uel (ut quidam putant) ipse cancer, cui bina brachia denticulatis forcipibus ad caput porriguntur. Mart. lib. 2. Concolor in nostro gammare lance rubes. Iuuen. Sat. 5. Sed tibi dimidio constrictus gammarus ouo Ponitur. Veneti adhuc hodie nomen retinent. Plin. lib. 9. cap. 13. Leonem appellat quod nomen Massilienses etiam habent.

Ganea, æ, & ganeū, bordello, χαμαιτυπεῖας, πορνεῖον, ἀσωτεῖον, lupanar meretricum, gulosorum diuersorium, in terra, non, ut cœnacula superius. Est enim locus abditus, & uelut subterraneus, uinolentiæ & libidini aptus. Cic. in Pis. Paulisper stetimus in illo ganearum tuarum nidore. Ter. in Ad. Credo abductum in ganeum. Pli. tamen accepisse uidetur pro ipsa ingluuie, cibarıisq; ait enim de porco lib. 8. Neque alio ex animali numerosior materia ganeæ.

Ganeones, bordellieri, ἄσωτοι, dicti à ganeis, teste Nonio, quē admodum Popinones à popinis, qui ganeas frequentant. Varro in Mod. Et hoc interest inter Epicurum, & ganeonea nostros, quibus modulus est uitæ culina. Cic. in Catil. Quis ganeo? quis adulter? Terent. in Heaut. Helluo, ganeo, damnosus.

Ganges, gis, & Gangetis, γάγγης, Indiæ fluuius maximus, qui uniuersam secat Indiam, secum aureas arenas trahens, alio nomine Physon à Græcis dictus quem sacræ litteræ inter eos annumerant, qui de paradiso profluunt. Fontes eius alii incertos esse tradunt, uicinaq; omnia rigare alii in Scythicis nasci, ipsamq; Indiam secare dixerunt, fluereq; in eum triginta amnes. Minima Gangis latitudo per octo millia passuum, maxima per uiginti patet altitudo, ubi uadosissimus est, mensuram centum pedum implet. Dictus Ganges à Gange Aethiopum rege, ut ait Suidas. Ouid. lib. 4. Metam. Decolor extremo qua cingitur India Gange.

Gangeticus, ca, cum, γαγγητικὸς, à Gange fluuio deductū. Col. lib. 8. cap. 8. Gangeticas & Aegyptias aues.

Ganglion, γάγγλιον, tumor in capite, uel collo. Cels. lib. 7.

Gangraena, næ, Gangrena, γάγγραινα, caro emortua ex ulcere, uel inflammatione: cui nisi opportuno remedio occurratur, ad uicina proserpit: παρὰ τὸ γραίνω τὸ ἐσθίω, hoc est, à comedendo, seu depascendo. Lucil. lib. 1. Sat. Serpere uti gangræna malo. Var. Si ob eam rem gangræna nō fit ad brachium uentura. Vide Cels. lib. 5.

Gannio, is, niui, uel ganniı, itum, Far uoce di uolpe, κνυζάομαι, proprie uulpium est, teste Donato: dicitur tamen & de canibus, cum claro ululatu, dolorem quendam, gaudium ve testari uidentur.

Gannitio, & Gannitus, κνυζηθμὸς. Lucretius, Longe alio pacto gannitu uocis adulant. Inde ad homines translatum. Persius Sat. 5. Secretam gannit in aurem. Hinc Oggannio, in aurem secreto loquor. Apul. lib. 2. In aurem mulieris oggannit. Aliquando multum dico, inculco. Plaut. in Asi. Cui nunquam unam rem me licet semel præcipere, fieri, quin centies eandem imperem, atque ogganniam.

Ganymedes, γανυμήδης, Trois filius, formosissimus puer, quem cum Iuppiter deperiret, iussit in cælum ab aquila portari, & sibi à calicibus esse, repudiato ministerio Hebes, quæ ante illius raptum miscendo nectari preerat. Hanc fabulam tangit Virg. 1. Aen. cum inter caussas odii Iunonis in Troianos, recenset rapti Ganymedis honores. Higinus in Astronom. Poet. tradit Ganymedem inter sidera translatum confecere signum illud, quod Aquarium uocamus.

Garamantes, γαράμαντες, populi interioris Lybiæ Psyllis finitimi, à Garamante Apollinis filio cognominati, qui ibi Garamantam oppidum ex suo nomine condidit.

Garamanticus adiectiuum: ut, Garamantica signa, apud Sil. lib. 1.

Garganus, ni, pen. cor. γάργανος, mons in Apulia, cuius accolæ proprie Appuli dicuntur. hodie uulgo uocant Montem S. Angeli. Lucan. lib. 4. Appulus Adriaces exit Garganus in undas.

Gargarisso, dias, ψιθυρίζω, φλυαρέω, antiquis idem erat quod garrio. Var. in epist. ad Fusium, ut citat Nonius.

Gargarus, gari, & in plurali numero Gargara, γάργαρα, cacumen est montis Idæ, teste Macrobio, in ea parte, ubi ad Mysos declinat: tanta frugum ubertate affluens, ut, quoties infinitum rei alicuius numerum uelimus denotare, à Gargarorum frugibus sumamus similitudinem. Vnde & Ouid. lib. 1. de Arte amandi, cum uellet Romanorum puellarum numerum immensum ostendere, dixit tantam esse Romæ puellarum copiam, quantam in Gargaris segetum.

Gargarizatio, & Gargarizatus uerbalia. Pli. lib. 28. cap. 19. & lib. 30. cap. 4.

Gargarizo, as, are, γαργαρίζω, est liquorem ore haustum sæpe ad gurgulionem, id est guttur reuocare. Plin. lib. 20. cap. 17. Cels. lib. 4. cap. 2.

Garyophyllum, garyophylli, seu potius Caryophyllon, Garofalo, καρυόφυλλον, frutex est, teste Ruellio, in Oriente nascens, sambuci forma, semine grano piperis grandiori, fragilioriq;, ex atro rufescente, in claui modum capitato, exertis in aduersum quatuor denticulis sese stellatim decussantibus, prominulo apice, quadrati alueoli sinu medio umbraculatim prodeunte.

Garrio,garri,garrini,uel garrii,*Ciarlare,ragionare nettamente*, garrire,στωμύλλω,φλυαρέω,ἀδολεσχέω,inepte loquor. Cic.l. 2.de Orat.philosophi garrire cœperunt. Proprie tamē Garrite est auium.

Garrvlvs,a,um,*Garrulo,ciarlone*, ἀδόλεσχος, inepte loquax. Ter.in Ad.Ne quid de fratre garrulæ illi dicerem. Sed hæc significatio est metaphorica.proprie enim aues garrulæ dicuntur. Virg.1.Georg.Garrula cum tignis nidum suspendit hirundo.Garrulus cantus,Pli.lib.10.cap.29. Garrula sistra, Mart lib.14.

Garrvlitas,tis,*Ciantiame*, ἀδολεσχία, actus ipse garriendi. Mart.lib.5.Auctoris pereunt garrulitate sui. Pli.lib.26.ca. 2.Quinct.lib.2.cap.4.Ouid.5.Metam.

Garvm,ri,γάρον,liquamen est ex intestinis piscium sale maceratis: ita dictum,quòd primum ex garo pisce confici solet. Pli.lib.31.cap.8.Liquoris genus,quod garum uocauere, intestinis piscium,ceterisq;,quæ abiicienda essent,sale maceratis.Mart.lib.13.Nobile nunc sitio luxuriosa garum.

Garvs,ri,γάρος,piscis est ex genere locustarum,ex cuius intestinis primum garum confici cœpit.Pli.lib.31.cap.7.& lib. 32.cap.1.

Garvmna,næ,nobis Galliæ fluuius est, Celtas ab Aquitanis diuidens.Vide Melam.

Gavdeo,gaudes,gauisus,*Allegrarsi,dilettarsi*, χαίρω, γηθέω,est secum,& apud se lætari,neque respicit alium: contra Gratulor,est alterius caussa lætari.Cicero Cœlio:Mihi gaudeo tibi gratulor.Teren.in Heaut.Gaudere adeo occepit,quasi qui cupiunt nuptias. Differunt autem gaudeo, & lætor nā gaudere dicimur,cum re aliqua exhilaratur animus,nullum tamen eius foris apparet indicium. contra lætari quis dicitur,cum ita mouetur animus,ut in uultu & gestibus lætitiæ signa prodantur.Cic.4.Tusc.Vt confidere decet, timere nō decet: sic gaudere decet,lætari non decet.Quandoque cum ablatiuo construitur,& tunc accipitur pro delectari. Virg. in Buc.Numero Deus impare gaudet.Cice. de Sen. Quam gaudebat bello Punico suo Næuius. Interdum etiam habet post se accusatiuumGaudium nam quemadmodum dicimus uiuere uitam,somniare somnia: sic,gaudere gaudium.Cœlius Cic.In theatrum Curionis Hortensius introiit, puto, ut suum gaudium gauderemus lib.1.Voti gaudeo. Gaudere in sinu,prouerbialis locutio.quam & poetæ usurpant,significat,secum lætari. Cic.li.3.Tusc.In sinu gaudeant, gloriose loqui desinant.Tibul.Qui sapit,in tacito gaudeat ille sinu.Properr.lib.2.In tacito cohibe gaudia clausa sinu.Congaudeo,simul gaudeo,συγχαίρω.Adgaudeo,ἐπιχαίρω, gratulor.Lact.lib.4.Ego,cui adgaudebat: hoc est, quasi applaudebat.

Gavdiolvm,χαρμάτιον, & compositum Gaudiloquus, qui cum gaudio loquitur,ut apud Plau.Dictum Gaudium,quasi Gaurium.Græci enim γαυρὸν lætum,gloriosum dicunt.

Gavdivm,dii,*Allegrezza,gaudio*,χαρὰ,χάρμα, est affectio animi,alicuius præsentis boni opinione concepta: & proprie cum exhilaratur animus aliqua re, nequetamen ita ad exteriora diffunditur ultra modū,ut facile appareat.Ci.4.Tusc. Cum ratione animus mouetur placide,atque constanter,tū illud gaudium dicitur:cum inaniter, & effuse exultat,tum illa lætitia gestiens,uel nimia dici potest.

Gavia,auis est aquatica in petris nidificans. Pli.lib.10.ca.32.

Gavlvs,γαυλὸς,nauis genus.Fest.Est item insula Siciliæ adiacens ab ea parte,qua Africam spectat.Pli.lib.3.cap.8.

Gavranvs,a,um,ut gaurani montes,apud Pli.li.3.c.5. Gauranum uinum,quod in summis agri Falerni iugis nascebatur.nam quod in mediis, Faustianum, quod in imis Falernum dicebatur.Pli.lib.14.cap.6.

Gavros,γαῦρος,mons Campaniæ, Massicis, & Surrentinis propinquus,in quo nascitur uinum præcipuæ bonitatis.Ci. contra Rullum.Statius lib.3.Silu.Bacchæi uineta madentia Gauri.

Gavsape,pe.cor.γαύσαπον,ἀμφίμαλλον,ἀμφίταπον, nomen indeclinabile,uestis militaris,seu straguli genus,quod olim ex stramento confici solet,quanquam postea etiam ex lana fieri cœpit maioribus uillis: quo etiam in urbe utebantur, hyberno potissimum tempore,aduersus frigoris tempestatumq; iniurias.Pli.lib.8.cap.48. Apud antiquissimos inuenitur Gausapes,is,Gausapa,gausapæ,& Gausapum gausapi. Ouid.lib.2.de Arte amandi: Gausapa si sumpsit, gausapa sumpta proba. Pers. Sat. quatta posuit Gausape pro barba hirsuta & prolixa.

Gavsapina penula,uillosæ uestis genus, quo hyberno tempore,& frigido utebātur.hanc describit Mart. in Distichis. Pro eodem dicitur & gausapina. Idem: Mense uel augusto sumere gausapinas.

Gaza,zæ,*Masseritia,ricchezza*,γάζα, dictio Persica significans opes,supellectilem,& omne quod possidemus. Pomponius Mela,Gazam Persæ ærarium uocant.Curtius li. 3. pecuniā regiam(gazam Persæ uocant)cum pretiosissimis rerū efferri iubet. Virg.5.Aen.Et gaza lætus agresti.Ci.2.Off.Omni Macedonum gaza potitus est Paulus. Est etiam Gaza nomē ciuitatis in Perside,ita dictæ, quòd Cambyses eo, uelut in munitissimam totius regni arcē, omnes opes pecuniamq; congesserat.

Gazeticvs,ca,um,quod est ex Gaza urbe Persica, circa quā nobilissima uina nascebantur,teste Mela. Sidonius in Faustum: Vina mihi non sunt Gazætica,Chia,Falerna.

G ANTE E

Gebenna,mons est in Gallia,Aruernos ab Heluiis diuidens ab ea parte,qua Cadurci & Ruteni Aruernos spectant. Cęs. lib.7 Bel.Gall Luc.li.1.in plurali numero usus est, pro oppido in Gebenna monte sito: Pendentes rupe Gebennas.

Geenna,geennæ,γέεννα,quid significet,explicat Hiero. hisce uerbis: Erat(inquit)idolum Bahal iuxta Hierusalem ad radicem montis Mora,in quibus Siloa fluit. Hæc uallis & parua campi planities irrigua erat,& nemorosa, plenaq; deliciis,& lucus in ea idolo consecratus.In tantam autem populus Israel uenerat dementiam,ut deserto templo uicinia ibi hostias immolaret,rigorem religionis deliciæ uincerēt, filiosq; suos incenderent dæmonibus,uel initiarent. Et appellabatur locus ipse Geennon,id est, uallis filiorū Ennon. Duplicem autem esse gehennam nimii ignis & frigoris, in Iob plenissime legitur.

Gelabilis,gelabile,*Che si puo congelare*, πήγνυσθαι δυνάμενον quod gelu durari potest,à quo Ingelabilis.Gell.l.17.cap.8.

Gelasco,is,ere,*Agghiacciarsi*,κρυσαλλοῦσθαι,Gell.lib.17. cap. 8.Vina rarenter congelascunt.Pli.lib.14.cap.21.Vini natura non gelascit.

Gelasini,pen.pro.γελασῖνοι,dentes anteriores,quos ridendo ostendimus,ἀπὸ τοῦ γελᾶν,hoc est, à ridendo. Gelasini item lineæ sunt,quæ in ridentis facie apparent. Mart.lib.7. Nec grata est facies,cui gelasinus abest. Item mimi, qui gesticulatione faceta populum oblectant. unde Gelasinus ille Plautinus.

Gelicidivm,dii,κρυμὸς,κρύμνος,ipsum gelu.Col.lib.2.c.8.

Gelidvs,da,dum,pen.cor *Gelido, freddo, gelato*, κρυερὸς, frigidus, Virg lib.3.Aen.Gelidusq; coit formidine sanguis.Gelidus æther Virg.8.Aen.Gelidus amnis,gelida rupes, gelidum flumen,apud eundem.Gelidæ naturæ sidus, Plin.lib.2. cap.86.Gelida absolute: subaudi aqua.Horat.2.Carm Sat. 7.Perfundit gelida.Gelide,aduerb.Horat.de Arte:Res omneis timide,gelideq; ministrat.Hinc Egelidus, quod nō est calidum,neque frigidum, (nam e, quandoque priuationem denotat)quamuis Seruius pro ualde frigido exposuerit.Suetonius de Augusto: Perfundebatur egelida aqua, uel sole multo tepefacta.Ouid.Sed gelidum Boream, egelidumq; Notum Vbi gelido egelidum opposuit. Prægelidus, ualde gelidus,uide suo loco.Cic.in Catil. Si aquam gelidam biberint.

Gelatio uerbale,Pli.lib.7.Hinc Congelo, pen. cor. Colu. lib.1.Regelo,suo loco.

Gelatvs caseus.Idem lib.7.cap.8.Et neutro genere, Pli.lib. 15.cap.6.

Gelo,gelas,*Agghiacciare*,κρυσαλλοῦμαι, πήγνυμαι, interdum actiuum est,idem significans quod frigore astringo passiuū Gelor legitur apud Iuuenal.Sat.6.Pauidoq; gelātur Pectore.Sic Gelatum lac,Col.lib.10.cap.38.

Gelv,*Gelo, ghiaccio*,κρυμὸς,κρυμνὸς, aquæ concretio ex frigore.Aliquando pro frigore,unde gelidum frigidum dicimus. Antiqui etiam Gelus,geli dixerunt,teste Nonio, & similiter Gelum geli.Lucr.lib.6.Demittit qua sæpe gelum.

Gemebvndvs,στονόεις,abunde gemens,Ouid.14.Metam.Ille quidem totam gemebundus obambulat Aetnam.

Gemellar,aris,neut.gen.uasis genus, cui fortassis ex eo inditum nomen,quòd geminas mensuras contineat. Colum. lib.12.cap.50.

Gemellipara,pe.cor.διδυμοτόκος,Latonæ epitheton,quę Apollinem & Dianam uno partu edidit.Ouid.5.Fast.Curua Gemelliparæ spicula ferre deæ.

Gemellvs,a,um,*Gemello*,dimin.à Geminus.Virg.Ecl.1.Modo nanque gemellos.Gemellæ uites,ē Col.lib.3.cap.2.dictæ sunt,ab uuis semper geminis.Pli.lib.14.cap.2.

Geminatio,uerbale.Cic.3.de Orat. Geminatio uerborum habet interdum uim,leporem.Congemino.Plau.in Amph. Omnes congeminauimus.Ingemino,repeto,duplico.Verg. lib.1.Georg.Aut quater ingeminant.

Geminatvs sol,Cic.de Nat.Geminata ars,Pli.lib.29.cap.1. Geminata uictoria,Liu.1.ab urbe.Geminatus honor,idem lib.9.Bel.Maced.

Gemino,

Gemino,nas,pen.cor.duplico.Terent. in Adelph. Geminabit,nisi caues.

Geminus,na,num, *Doppio*, δίδυμος, proprie idẽ est quod duo. Virg.lib.6.Sunt geminæ Somni portæ. Vnde gemini dicuntur duo uno partu editi. Virg.lib.8.Aen.Geminos huic ubera circum Ludere pendentes pueros. Si autem tres fuerint, Trigemini dicuntur: si quatuor, Quatergemini. Col.lib.4. Albanas equitiæ familiæ trigeminorum matres. Quandoq; pro simili ponitur. Pacuuius: Par fortitudo, gemina confidentia. Cice.pro Roscio: Par auaritia, similis improbitas, eadem impudentia, gemina audacia. Idem pro Rosc. Com. Simillima, & maxime gemina, societas hereditatis est. Est etiam cæleste signum, quod Astrologi uocant Geminos, Castorem & Pollucem intelligẽtes, qui a matre Leda uno partu creduntur editi: de quibus Seneca: In magna tempestate apparent quasi stellæ cælo insidentes, adiuuantq; se tunc periclitantes existimant Pollucis & Castoris nomine. A Columella dicitur Geminum astrum, quod xiiii. Kalendas Iunij sol ingreditur. Geminus etiam Iani epithetum est, quòd gemina facie pingi soleat: cuius rationem hanc affert Macrobius, quòd Ianus omniũ sui seculi fuerit prudentissimus: neque solum ea uiderit, quæ ante se erant, hoc est, præterita, uerumetiam ea quæ post se erant, hoc est futura prospexerit.

Gemma, gemmæ, *L'occhio della uite, gemma*, ὀφθαλμός, oculus uitis, quem primo emittit. Virg. Turgent in palmite gemmæ. Cic.de Amicitia: Existit tanquam ad articulos sarmentorum ea, quæ gemma dicitur. Ab huius similitudine, Gemma uocatur omnis lapis pretiosus, siue pellucidus sit, siue non, λίθος τίμιος. Virg.5.Aen.Et tereti subnectit fibula gemma.

Gemmo, mas, est gemmas in uitibus, ac arboribus emittere. Cic.3.de Orat.gemmare uites, rustici dicunt. Sic Colu.lib. 4.cap.24.

Gemmasco, is, ere, *Pullulare, gemmare*, ὀφθαλμίζειν, est gẽmas emittere. Pli.lib.17.cap.15. Vt gemmascere incipient, ligetur calamus, Col.lib.5.cap.10. Nucem Græcam serito circa Kal.Ian.quæ prima gemmascit. Accipitur item Gemmascere pro, gemmæ duritiem & formam acquirere. Plin. lib.37. cap.10.

Gemmans, ut Gemmantes alæ pauonis, lucentes in modum gemmarum. Mart.lib.13. Gemmantes explicat alas. Herbæ gemmantes rore, coopertæ rore, tanquam lucidis gemmis, Lucr.lib.2.

Gemmatus, a, um, *Adornato di gemme*, gemmis instructus, & ornatus. Pli.lib.37.cap.2. Monilia gemmata, Oui.10. Metam. Gemmati magna specie annuli, Liu.1.ab urbe.

Gemmeus, a, um, *Di gemma*, quod ex gemma est. Ci.6.in Verr. Mittit trullam gemmeam rogatum. Radix gemmeæ rotunditatis, id est, rotunda in modum gemmæ, Pli.lib.18.cap.7.

Gemmifer, a, um, ut Gemmiferi amnes. Plin.lib.37.cap.13. Gemmiferi amnes sunt Acesinus, & Ganges. Corona gemmifera, Val.Flac.Argon.5. Mare gemmiferum, Prop.lib.3. eleg.4.

Gemmula diminut.à gemma, quo etiam flores significantur, quibus, tãquam gemmis, uerno tempore cuncta pinguntur. Apul.lib. 10. quòd uer in ipso ortu gemmulis floridis cuncta depingeret.

Gemisco, is, ere, gemo: ut Ferale gemiscunt, Claud. 3. de rap.

Gemmosus, sa, sum, multis gemmis exornatum. Apul. lib.5. gemmosis monilibus onustas.

Gemo, is, iui, itum, *Gemere*, στένω, στενάζω, est pre animi angustia in sonum prorumpo. unde Gemitus, στεναγμός, Mart.lib.9. Qui seruum te gemis esse diu. Per metaphoram etiam de iumentis, & rebus inanimatis dicitur, cũ nimio pondere pressa sonum edunt. Virg.6. Aen. Gemuit sub pondere cymba. Pli. in Epist. Cum stridunt funes, curuatur arbor, gubernacula gemunt. Legitur etiam Gemor passiuum, pro deploror. Cic.ad Att.li.1. Hic status una uoce omnium gemitur. Quãdoque pro flere, aut canere, de iis solum auibus, quæ flebilẽ cantum habent, ut turtur, & columba. Virg.1.Ecl. Nec gemere aeria cessabit turtur ab ulmo.

Gemitus, us, *Gemito, sospiro*, στεναγμός, suspirium. Ci.6.in Verr. tantus est gemitus factus. Gemitus delphini est similis humano. Plin.lib.10.cap.26. Legitur & Gemiti, in genitiuo Plaut.in Aul.

Gemoniae scalæ, dicebantur, ad quas corpora damnatorum impacto unco trahebantur. Corn.Tacitus. Corpus Sabini in gemonias trahunt. Pli.lib.8.cap.40.

Gemursa, tuberculum sub pedum digitis nascens: ita dictum, quòd gemere faciat eum, qui id gerit, inquit Festus. Pli.lib. 26.cap.1.

Gena, næ, *Guancia, gota*, βλέφαρον, ὀμματόφυλλον, est membrana tam superior, quàm inferior, quæ tegit oculum: Cice. in Pis. Pilosæ genæ, dentes putridi. Ter. Hodie non compressi genam genæ. Plin. Aquatilia non habent genas. Ex his Plinii locis luce clarius ostenditur Genas esse duo illa oculorũ opercula, quibus coeuntibus, pupilla obtegitur, quas uulgus imperitum uocat Palpebras: cum Palpebræ, eodem Pli.teste, sint pili illi in ciliis, hoc est, in extremo ambitu genarum, quas etiam defluere tradit iis, qui plus satis Veneri indulgent. Genæ etiam dicuntur partes illæ ab oculis ad mentum, quæ barba uestiuntur: quæ & malæ dicuntur dictæ genæ, quod in his pili gignantur. Virg.8.Aen. Tum mihi prima genas uestibat flore iuuentus. Vide Pli.lib.11.cap.37.

Genealogia, giæ, *Genealogia*, sermo de origine generationis. Cic.3.de Nat. qui à genealogis antiquis sic nominantur.

Gener, ri, *Genero*, γαμβρός, filiæ meæ uir, quasi generis propagator: adhibetur enim ad genus augendum. Cic.Att. Se ad generi pedes abiecit: Pers.Sat.2. Hunc optent generũ rex, & regina.

Generalis, le, γενικός, καθολικός, uniuersalis, ad omnes pertinens. Quinct.lib.9.cap.1. Ci.1.de Inuent. Cum de genere negotii controuersia est, constitutio generalis uocatur.

Generaliter, γενικῶς, καθόλου, simul omnia sub genere amplectendo. Cic. 1. de Inuent. Ipsum generaliter definire, difficile est. Plin.in Epist. Memini te quædam notasse generaliter.

Generatim, κατὰ γένη, per singula genera, seu per singulas species. Virg.lib.2.Georg. Quare agite ò proprios generatim discite cultus Agricolæ. Generatim distributi in ciuitates, Cæs.7.Bell.Gall. Aliquando Generatim dicitur nõ per singula genera, sed generaliter, confuse, κεφαλαιωδῶς. Cic. lib.2.de Orat. Infinitum mihi uidetur id dicere, in quo aliquid generatim quæreretur, hoc modo, Expetendane esset eloquentia, expetendine honores.

Generabilis, le, quod facile generatur. Pli.lib.2.ca.45. Hic est ille generabilis rerum naturæ spiritus. Hinc Congenero, συγγεννάω, pro adiungo, associo. Ennius: Quem mihi congenerat affinitas. Degenero, de quo in dictione Degener. Ingenero, quod modo significat genero, modo gignendo in sero. ἐγγεννάω, ἐμφυτεύω. Lactan.lib.6. Deus cum hominem primum fingeret, mirabili prouidentia ingenerauit ei prius illas animi commotiones, ut posset capere uirtutem. Cic.li. 1.Offi. Natura homini ingenerat præcipuum quendã amorem in eos, qui procreati sunt. Progenero, generationẽ propago. Colum. Humidæ res, & siccæ, quas terra progenerat, facile uitiantur. Hinc Progenies, pro genere, & familia. Regenero, ἀναγεννάω, rursus genero. Lact.li.4. Ex eorum semine regenerari eum iussit.

Generasco, is, re, *Nascere*, γίγνομαι, nascor. Lucr. lib.3. Cur omnia membris Ex ineunte æuo generascunt, ingenioq;.

Generatio, onis, γένεσις, Pli.lib.10.cap.52.

Generator, oris, γεννήτης, genitor, procreator. Ci.de Vniu.

Genero, generas, *Generare*, γεννάω, gigno, fœtum procreo: & proprie de maribus dicitur. Virg.8.Aen. At Maiam (auditis si quicquam credimus) Atlas, Idem Atlas generat. Ci.in Partit. Quemadmodum quisque generatus, quemadmodũ educatus. Inuenitur tamen etiam de feminis. Pli.lib.8.cap.44. Quæ nõ primo initio generare cœperit. Et de herbis, Gel. lib.5.cap.6. Per translationem pro inuenire. Quinct.li.10. cap.2.

Generose, γενναίως: ut Perire generosius, Hor.1.car. ode 38.

Generositas, tatis, nobilitas, εὐγένεια. Colum.lib.3. Quæ pretio parata disponitur, certam generositatis fidem non habet. Interdum idẽ, quod magnanimitas. Generositas tauris est in aspectu, Pli.lib.8.cap.45.

Generosus, sa, sum, *Generoso, nobile*, γενναῖος, εὐγενής, nobile, & præclaro genere ortum. Pap.5.Sylu. Titulis generosus auitis. Suetonius in Tib. Condemnatam generosissimam feminam Lepidam, in gratiam Quirini consularis, prædiuitis, & orbi. Per trãslationem accipitur pro magnanimo. Ci. lib.3.Off. De imperio certatum cum rege generoso, atque potenti. Transfertur & ad inanimata: ut cum dicimus arbores generosas, & uitem generosam, & ipsum etiam uinum generosum. Horat.lib.1.Epist. Ad mare, cum ueni, generosum & lene requiro. Virg.lib.2.Georg. Continuo pecoris generosi pullus in aruis. Colum.lib.3. Vlmus, quam Atiniã uocant rustici, generosissima est.

Genesis, pen.cor. huius geneseos, *Generatione*, γένεσις, Latine generatio accipitur & pro sidere natalitio, quod conuersione cæli oritur eo momento, quo quis nascitur. Iuuen. Saty. 14. Nota mathematicis genesis tua. Idem Sat.6. Inspecta genesi collyria posit. Suet.in Vespa. Monentibus amicis cauẽdum esse Metium, quòd uulgo crederetur genesim habere imperatoriam, insuper consulem fecit. id est, quòd opinio esset,-

esset, à mathematicis prædictum esse, fore ut imperaret.

GENETHLIACI, orum, *Coloro che pronosticano delle natiuitati*, γενεθλιακοί, qui ex die & hora natiuitatis, quos horoscopos uocant, fortunam hominum, & successum pronunciant. Gell. li. 14. cap. 1.

GENEVA, oppidum est Allobrogum ad Lemanum lacum, proximum Heluetiis, quod etiam hodie nomen retinet. Cæs. Bel. Gal. li. 1. ex quo deprehēdi potest error eorum, qui hoc oppidum Gebennam appellant: cum Gebenna, eodem Cæsare teste, sit mons ille, qui Auernos ab Heluiis diuidit. De quo uide suo loco. Glareanus in Annot. in eum Cæsaris locum sic inquit: Quatuor hæc nomina Genua, Geneua, Genabum, & Gebenna, multum obscuritatis lectori ingerunt, ac non attentum sæpe fefellerunt: quæ ipsa longe diuersa sunt. Genua enim Ligurum caput in Italia ad mare est nostrum: Geneua uero Allobrogum, ad ostia Lemani lacus, ubi, Rhodanus exit. Genabum Carnutum oppidum ad Ligerim amnem, hodie, ut quidam putant Aurelia: denique Gebenna mons est, qui Heluios ab Auernis separat: ut li. 7. Cæsar.

GENIALIS, & hoc geniale, quod ad Genium naturæ & uoluptatis Deū pertinet: ut Genialis dies, lætus, & uoluptarius. Iuue. Genialis agatur Ista dies. Genialis torus, siue lectus, θάλαμος, γαμικός, qui in nuptiis sternitur in honorem Genii. Virg. 6. Aen. Lucent genialibus altis Aurea fulcra toris. Cic. pro Cluent. Lectum illum genialem. Virg. 1. Geor. Inuitat genialis hiems. Genialis homo, hoc est, hospitalis & dapsilis.

GENIALITER, opipare & laute. Ouid. 11. Met. hospitis aduētu festum genialiter egit.

GENICULATIM, γονυδόν, per genicula. Pli. lib. 21. cap. 11.

GENICULATVS, ta, tum, πολυγόνατον, quod frequentibus geniculis constat, ut heliotropium, quæ ob id Genicularis herba uocatur. Cic. de Sen. Culmo erecta geniculato, uaginis iam quasi pubescens includitur.

GENICVLVM, li, γόνυον, dimin. à genu. Genicula dicuntur stipulæ, uel caulis herbacei internodia, & ueluti articuli ac nodi quidam. Plin. lib. 16. cap. 39. Arundini in geniculo.

GENISTA, genistæ, *Ginestra*, σπαρτίον, arbuscula quædam humilis est, fronde minuta, flore luteo, apibusq; gratissimo, semine lenticulis haud absimili, quod Phaseolorum modo siliquis innascitur. ita dicta, quòd in modum genu flexilis sit ad nexus. Vide Ruell. lib. 1. cap. 84. & lib. 3. cap. 100. 41. Plin. lib. 21. cap. 9. Florem esse dixerim genistas. Mart. Non pyra, quæ lenta pendent religata genista. Virg. 2. Geor. Molle siler, lentæq; genistæ. Humiles genistæ, ibidem.

GENITALIS, & hoc genitale, *Genitale, natio*, γενεθλιακός, idem est quod natalis. unde genitale solum, dicimus patriam in qua nati sumus, quod & natale solum appellatur. Et Genitalem diem, quo scilicet in lucem editi sumus. Genitalia semina, quibus aliquid procreatur & gignitur. Vir. li. 2. Geor. Vere tument terræ, & genitalia semina poscunt. Col. lib. 7. cap. 9. Feminis uluæ cicatricibus clauduntur, ne sint genitales. id est, ne possint generare. Genitalia membra, siue genitales partes, τὰ αἰδοῖα, dicuntur pudenda, tā in uiro, quā in femina. Col. li. 7. Genitalia substantiue, tam de membro uirili, quàm cæterorum animalium. Pli. lib. 10. cap. 63. Genitaliter, Lucr. li. 4. Vt semina possint Seminibus commisceri genitaliter apta.

GENITOR, toris, *Genitore, padre*, γονεύς, γεννήτης, ὁ γεννήσας, pater dicitur, qui scilicet genuit. Cice. de Vniu. Quo nihil ab optimo & præstantissimo genitore melius procreatum. Genitores omnium uitiorum Græci, Pli. lib. 15. ca. 4. Genitor dubius, id est, pater incertus, Ouid. 5. Met. Occidit Astreus, Matre Palæstina, dubio genitore creatus. Genitor deorum, id est, Iuppiter. Idem 2. Trist. Iure igitur genitorq; deum, rectorq; uocatur. Similiter genitrix, γεννήτειρα, ἡ γεννήσασα, mater dicitur, quæ scilicet genuit. Virg. 1. Aen.

GENITIVVS, a, um, *Che ha forza di generare*, γεννητικός, quod uim habet generandi. unde genitiuus humor, & genitiuus casus, γενική. Interdum idem est quod, à natura ingenitus, & cum nascēte congenitus: ut Genitiuæ notæ, quæ sunt maculæ à natura ingenitæ. Suet. de August. Corpore traditur maculoso, dispersis per pectus, atque aluum genitiuis notis. Interdum pro gentilicio. Ouid. 3. de Pont. Adiectiq; probent genitiua agnomina Cottæ.

GENITRIX frugum Ceres, id est, inuentrix. Ouid. 5. Metamorph.

GENITVRA, ræ, *Generatione*, γένεσις, quādoque generationem significat. Pli. lib. 18. cap. 24. Inter diligentissimos cōuenit, ut in alitum quadrupedumq; genitura, esse quosdam ad conceptum impetus terræ. Accipitur etiam pro semine humano, quod Græce Sperma uocamus. Pli. lib. 12. cap. 22. Datur & contra profluuia geniturę uiris. Genituram horoscopum uocauit Suet. in Augusto: Genitura sua uix & cunctanter edita, exiliuit Diogenes. Tantam autem mox fiduciam fati Augustus habuit, ut thema suum uulgauerit, nummumq; argenteum, nota sideris Capricorni, quo natus est, percusserit. Iul. Firmicus lib. 3. Secundum hanc genituram, & secundum testimonia, quæ huic genituræ perhibentur, etiam hominum uolunt fata disponi.

GENITVS, *Generato, nato*, γεννηθείς. à gigno, gignis, idem quod natus. Plin. lib. 11. cap. 37. Septimo mense genitis sæpenumero foramina aurium, & narium defuere. Genitus ad perdenda uina, Genitus ad superbiam: multaq; id genus alia passim occurrunt apud eundem Plin.

GENIVS, nii, *Genio*, δαίμων, ueterum sententia dicitur uniuscuiusque anima rationalis. Fuere etiam qui dicerent Genios deos, aquam, terram, ignem, & aerem, quæ rerū semina sunt elementaq; appellata. Duodecim quoque signa, Lunamq; & Solem inter hos deos putabant: & à gerendo, quòd multa gerere possent, Gerulos, deinde Genios uocitarunt. Censorinus scribit Genios dictos, quia, ut gignamur, curent: siue quòd una gignantur nobiscum, uel etiam quia nos genitos suscipiant, ac tueantur, προστάται, ἢ προστατοῦντες. Certe à gignendo Genius appellatur. Teren. in And. Quod ego per hanc te dexteram oro, & genium tuum. Eundem esse Geniū & Larem, multi ueteres memoriæ prodiderunt. Euclides Socraticus, duplicem omnibus nobis genium dicit appositum hoc est, duos lares. Hi etiam Penates dici solent. Ab aliquibus Genius dicitur hospitalitatis, uoluptatis, & naturæ Deus. Hinc Indulgere genio, est operam dare uoluptati, & quo quenque natura trahat, subsequi. Pers. Saty. 5. Indulge genio, carpamus dulcia. Defraudare genium, negare naturæ quod appetit. Ter. in Phor. Belligerare cum geniis suis, idē quod defraudare genium. Plaut. in Truc. A nomine genius fit genialis, de quo supra. Interdum etiam Genius accipitur pro gratia, ac uenustate alicuius rei. Mart. Victurus geniū debet habere liber.

GENO, is, ere, genui, genitum, *Generare*, antiquis in usu erat pro gignere. Prisc. lib. 10. Gigno, genui: pro quo Genuo uetustissimi protulisse inueniuntur. Var. in Andab. Hæc loca aliquid genunt. Idem 1. de Re rust. cap. 40. Quædam ad genendum. Infinitiuum passiuum Lucret. protulit lib. 3. Corpus durare, geniq;.

GENS, gentis, *Gente*, ἔθνος, à genus deducitur, u, littera detracta, idem fere quòd natio: quanquam gentis appellatio generalior esse uidetur, multasq; sub se comprehendere nationes. Gens enim Itala Latinos habet, Hetruscos, Campanos Vmbros, Picentes, & huiusmodi. Ci. 2. de Nat. Deo. Deum non curare singulos homines, nec ciuitates, nec nationes, nec gentes. Et 1. Offi. Propior est eiusdem gentis, nationis, linguæ coniunctio. Virg. 1. Aen. Gens inimica mihi Tyrrhenum nauigat æquor. Interdum pro familia, φῦλον. familiam ut gens Aelia, gens Valeria, pro Aeliorum & Valeriorum familia. Inde gentiles dicti, ex eadem gente, id est, familia oriundi. Sine gente, id est, ignobilis, Hor. 2. Serm. Sat. 5. Qui quamuis periurus, erit sine gēte, cruentus Sanguine fraterno. Gens per translationem de apibus dicitur. Col. li. 9. cap. 9. Intestino bello totæ gentes consumuntur. Et de piscibus. Virg. 4. Geor. Circum gens humida ponti. Vbicunque terrarum & gentium. Cic. 7. in Verrem. Idem in Cati. ubi nam gentium sumus? Nusquam gentium, id est, nusquam omnino. Ter. Adel. Fratrem nusquam inuenio gentium.

GENTICVS, pen. cor. gentilitius: unde genticus mos, gentis consuetudo. Corn. Tac. lib. 3.

GENTILES, *Della medesima famiglia*, οἱ ἐκ τῶν αὐτῶν, οἰκεῖοι, γεννῆται, qui ex eadem familia sunt, & eiusdem nominis sunt: Vide Cincius: Gentiles mihi sunt, qui meo nomine appellantur. Cic. 1. Tuscul. Meo regnante gentili. Hoc est, Seruio Tullio, quia eiusdem nominis erat. Idem in Topicis: Gentiles sunt, qui inter se eodē sunt nomine ab ingenuis oriundi, quorum maiorum nemo seruitutem seruiuit, & qui capite diminuti non sunt. Ad Heren. lib. 1. Si paterfamilias intestatus moritur, familia, pecuniaq; eius agnatorum, gentiliumq; esto.

GENTILITAS, familia hominum, ingenuorum, qui sunt eiusdem nominis. seruorum autem, aut libertinorum nulla est gentilitas. Interdum Gentiles dicuntur, qui sunt eiusdem nominis, etiamsi familia non sint oriundi. unde & serui dicebantur gentiles dominorum, quoniam dominorum nomine uocabantur. Pli. lib. 33. cap. 1. Singuli Marcipores, Luciporesue dominorum gentiles omnem uictum in promiscuo habebant. Item Iuuenalis dicitur, quod est gentis alicuius peculiare, & proprium: ut Iuuenalis Gentilia tympana dixit, id est, gentis propria. Suetonius de Tiberio: Capillo

Capillo pone occipitium submissiore, ut ceruicem etiam obtegeret, quod gentile in eo uidebatur. Rursus scriptores rerum sacrarum Gentiles uocant idolorum cultores, qui aliterquam Christiani de Deo sentiunt, quos nonnulli uoce Græca malunt Ethnicos appellare. Qui loquendi ritus à Iudæis manauit, qui nationes omnes, præter suam, Gentes, seu Gentiles, uocitabant.

GENTILITAS, gentilitatis, *Moltitudine ò di gente, ò di famiglia, ò di natione, gentilità*, ἡ ἐκτῶν ἀνδρῶν οἰκειότης, gentilium coniunctio, & necessitudo. Cic. lib. 1. de Orat. In ea caussa fuit oratoribus de toto illiпis & gentilitatis iure dicendum. Interdum accipitur pro ipsis gentilibus, hoc est, pro multitudine ipsa uel familiæ, uel nationis alicuius. Plin. de Viris Ill. Gētilitas eius Manlii cognomen eiurauit, ne quis postea Capitolinus uocaretur. Plin. in Panegyrico sparsas gentilitates colligere.

GENTILICIUM sacerdotium, quod ad ius familiæ pertinet, & nunc uulgo Ius patronatus dicitur. Gentilicium hoc illi, id est, hoc illi à gente sua proprium est. Pli. in Epist. Passenius scribit elegos gentilicium hoc illi: est enim municeps Propertii. Plin. lib. 19. cap. 1. In Serranorum familia gentilicium est, feminas linea ueste non uti. Interdum, nō quod familiæ alicui, sed populo aut nationi cuipiam est peculiare: ut Gentilicium nomen. Gell. lib. 14. cap. 1. Vulgus, quos gentilicio nomine Chaldæos dicere oportet, Mathematicos nominant.

GENTILICIVS, a, um, ex gente, aut familia: ut, gentilicia nomina dicuntur, quæ originem gentis uel familiæ declarant, ut Porcius, Cornelius. Gentilicia sacra, quæ genti, hoc est familiæ alicui sunt peculiaria. Cic. de Arusp.

GENV, *Ginocchio*, γόνυ, neut. gen. & indeclinabile in numero singulari, & in plurali Genua, sunt curuaturæ illæ, quibus crura & femora committuntur. Dicta genua, quòd hæc, dū infans est in utero matris genis opposita sunt: siue à generando, quòd in genibus est uitalitas. Plin. lib. 11. cap. 45. Hominis genibus religio quædam inest, obseruatione gentium: hæc supplices attingunt, ad hæc manus tendunt, hæc ut aras adorant, fortassis quia inest iis uitalitas. Nanque in ipsa genu utriusque commissura, dextra læuaq; à priori parte gemina quædam buccarum inanitas inest qua perfossa, ceu iugulo, spiritus fugit. Hæc Plin. Virg. 5. Aen. Genua labant, uastos quatit æger anhelitus artus. Genua submittere, pro flectere. Plin. lib. 8. cap. 1. Regem adorant, genua submittunt. A Genu fit nomen adiectiuum Geniculatus, a, um, de quo supra. Veteres declinauerunt, Genus, masculino genere. Lucil. lib. 4. Sat. apud Nonius. Legitur etiam Genus neutr. gen. in eadem significatione Ci. in Arato. Atque inter flexum genus, & caput alitis hæsit. Genualia, indumenta genuum. Oui. 10. Met. picto genualia limbo.

GENVA, γένυα, Ligurum caput in Italia ad mare nostrū. Hinc incipit Appenninus mons, distatq; à Sabatiis stadiis ducentis sexaginta. Genua uero est extremum Allobrogum oppidum, proximum Heluetiorum finibus: de quo suo loco diximus. Inter Varum & Genuam habitant Ligures. Dicta Genua à genu, quia habet tāquam genu recuruum à latere maris. Vel à Genuo Saturni filio, qui fertur eam cōdidisse. Vel (ut quidam aiunt) à Genuino Phaetontis socio.

GENVINI, σωφρονιστῆρες, κραντῆρες, dentes posteriores, qui in extrema gingiua in homine gignuntur nouissimi. Gignuntur enim, teste Plin. lib. 11. cap. 37. circiter uigesimum annū multis etiam circiter octogesimum. Dicti Genuini, quòd à genis dependeant. Ci. 2. de Nat. Deo. Aduersi diuidūt escas, intimi conficiunt, qui Genuini dicuntur. Quoniam autem hi dentes in postrema mādibulæ parte ueluti occultati sunt neque ita facile patent aspectui, ut primores, aut canini, factum est, ut Rodere dente genuino, & Frangere genuinum, accipiantur pro, clam alicui detrahere. Persius Sat. 1. Genuinum fregit in illis.

GENVINVS, a, um, *Natio, domestico*, γνήσιος, natiuus ac peculiaris. Apul. Genuino sermone nomen Augusti Cæsaris inuocare tentaui. Gell. lib. 2. cap. 2.

GENVS, *Genere, generatione*, à Græco γένος, proprie principium est uniuscuiusque generationis, uel ab eo qui genuit, uel à loco in quo quis genitus est: ut, Orestes à Tantalo ducit genus: &, Plato genere Atheniensis est. Patria enim generationis uniuscuiusque principium est, quemadmodum & parentes. Plin. de Viris illust. Pyrrhus rex Epirotarum, materno genere ab Achille, paterno ad Hercule oriundus. Terēt. in Ad. hæc te admittere indigna genere nostro? Præterea ēt Genus uocamus multitudinem aliquorum, ad unum aliquid & ad se inuicem quodam modo se habentium, ut Romanorum genus dicimus, quod ad Romulum refertur, & cognationem in se habet, per quam à ceteris distinguitur. In hac etiam significatione accipimus Genus, cum Genus humanum, uel Genus hominum dicimus: quandoquidem omnes homines ad unum principium referuntur, ad primum. s. parentem, aut certe ad omnium rerum cōditorem Deum: & inter se habent quandam cognationem. qua à reliquis animantibus distinguuntur Rursus appellatur Genus, cui supponitur species, & quod prædicatur de pluribus differentibus specie. quæ significatio tracta uidetur à prima significatione est enim genus hoc modo acceptum principium omnium, quæ sub ipso sunt, specierum: ut puta, animal genus est, quod de homine, elephanto, equo, auibus, aliisq; specie differentibus prædicatur. homo uere est species, quoniā de Socrate, Platone, Aristotele, aliisq; non specie, sed numero differentibus dicitur. Item genus dicitur, quicquid est, per quod alicuius rei qualitas indicatur, εἶδος. unde genus mortis, genus uitæ, genus pœnæ, genus marmoris, genus coloris, & huiusmodi. Ter. in Eun. Est genus hominum, qui esse primos se omnium rerum nolunt. Virg. 1. Aen. Quod genus hoc hominum? Nonnunquam sumitur pro accidente partium orationis, ut cum dicimus, animal est generis neutri.

GEOGRAPHIA, γεωγραφία, dicit terræ descriptio. γαῖα enim siue γέα, siue etiam γῆ terrā, & γράφω scribo significat. Ci. Attic. lib. 2. De geographia dabo operam, ut tibi satisfaciam.

GEOMANTIA, pen. pro. γεωμαντία, diuinatio ex terra.

GEOMANTES, γεωμάντης, qui ex terra diuinat.

GEOMETRES, & Geometra, pen. cor. *Misuratore della terra*, γεωμέτρης, terræ mensor. Ci. 4. Acad. Quomodo geometres cernere potest, quæ internosci à falsis non possunt?

GEOMETRIA, æ, γεωμετρία, terræ mensuratio, uel ars ipsa terram dimetiendi: quanquam etiam latius ad aliarum rerum dimensionem extenditur. Est autem Mathematicæ pars, ut astrologia, musica, & arithmetica, circa formas præcipue seu figuras uersans. Ci. 3. de Fin. ea uerba, quibus utimur pro Latinis, ut philosophia, rhetorica, dialectica, geometria.

GEOMETRICA, rum, γεωμετρικὰ τὰ, sunt ipsa de Geometria præcepta. Cic. 1. Tusc. Quasi Geometrica didicisset.

GEOMETRICE, es, γεωμετρική, ars terram aliudve quid dimetiendi: quæ & Geometria dicitur. Pli. lib. 35. cap. 10.

GEOMETRICVS, a, um, quod ad geometriam spectat. Cice. 1. Tuscul.

GEORGICA, orum, libri tractātes ea, quę ad agrorum cultum pertinent.

GEORGICVS, a, um, γεωργικός, quod ad agriculturam spectat: ut, Carmen georgicum. Col. lib. 7. cap. 5.

GERMANE, *Da fratello*, in modum germani fratris. Cic. ad Qu. Frat. lib. 2. nihil dissimulans, germane, fraterneq; rescribam.

GERMANIA, niæ, γερμανία, regio quæ à Gallis, Rhætis, ac Pannoniis, Rheno & Danubio fluminibus, à Sarmatis, Dacisq; metu mutuo, ac montibus separatur: cetera ambit Oceanus, latos sinus, & insularum immensa spatia complectens. Rhenus, Rhæticarum alpium inaccesso, & præcipiti uertice ortus modico flexu in occidentem uersus, septentrionali Oceano miscetur. Danubius molli & clementer edito montis Arnobæ iugo effusus, plures populos adit, tandemq; in Ponticum mare sex meatibus erumpit: septimum os paludibus hauritur. Germani ipsi indigenæ existimantur: quoniam non est uerisimile aliquos Asia, aut Aphrica, aut Italia relicta Germaniam petiisse, informem terris, asperam cælo, aspectuq;, neque cuiquam, cuius patria non sit, magnopere expetendam. Hi antea Teutones appellabantur à Teutono Deo eorum, quem terra ortum existimabāt: siue à Teutono oppido cuius adhuc tenues supersunt reliquiæ, etiam hodie nomen seruantes. Germaniæ uocabulum ut auctor est Strabo li. 7. à Romanis primum inuentum est, quoniam cum primum Rhenum, deuictis Gallis, transgressi fuissent, uidentes eos & feritate animorum, & proceritate corporum, & colore flauo, forma præterea, & moribus, & uiuendi ritu Gallis simillimos, Germanos eos, hoc est fratres Gallorum esse existimauerunt. Sunt qui Germanos inde dictos putent, quod peculiari eius regionis ritu, se mutuo sua lingua Germanos, hoc est, fratres consalutent. Eruditi tamē inter Germanos huius uocis etymologiam ex sua lingua petunt. Illi enim Gar, siue Gertotum dicunt, & Manvirum, quasi plane uirum. Quibus ut facilius accedam, facit Alemanni, uocabulum, quòd apud inferiores Germanos idem sonat, quod Germanus apud superiores. illi enim pro eo quod est totum, dicūt Al, quod in superiori Germania Gar, uel Gerdici ostendimus.

GERMANICVS, sicut Hispanus Hispanicus, ab Italo Italicus. Vnde Germanici dicti sunt Imperatores aliquot à deuictis Germanis. Rursus ab hoc fit Germanicanus, quo est Sueto. in

in Vespasiano Exercitu Germanicano, qui Vitellium Imperatorem fecisset. Quo in loco Germanicani dicuntur, non qui ex Germania erant oriundi, sed qui in Germania militabant.

GERMANITAS, tatis, *Fratellanza*, ἀδελφότης, uinculum necessitudinis, quale solet esse inter fratres. Cic. pro Ligario: moueant te horum lacrymæ, moueat pietas, moueat germanitas. Liu. 7. Bel. Mac. Ab ea germanitate fraternam sibi cum iis charitatem esse.

GERMANVS, a, um, *Fratello*, iisdem parentibus natus: quod nomen à Germine deductum putat Fest. Germen (inquit) est, quod arborum surculis nascitur: unde, & Germani quasi eadem stirpe nati. Hinc Germani fratres αὐτοκασίγνητοι, dicuntur, qui patre eodem, eademq; matre editi sunt, quemadmodum Vterini dicuntur, qui ex eodem utero prodierunt, qui scilicet matre eadem, diuersis autem patribus sunt procreati. Ter. in And. Si te in germani fratris dilexi loco. Aliquãdo sine fratre ponitur. Ter. in Ad. O mi Aeschine, ò mi germane. Ibidem: Nunc tu mihi es germanus pariter corpore & animo. Ci. 1. de Fin. frater cognatione patruelis, amore germanus. Accipitur item pro uero, & syncero, quod Græci γνήσιον dicunt: ut, Germana iustitia, Cic. 3. Offic. Germanæ iustitiæ solidam & expressam effigiem nullam tenemus: Germana patria, Cic. 2. de Legib. Hæc est mea, & huius fratris mei germana patria. Germanum nomen, Plaut. Capti. Germanæ gerræ, Plaut. idem Pœn. Germanissimus Stoicus, plane Stoicus. Cic. 4 Acad. Virg. lib. 4. Aen. Inueni Germana uiam. Germana soror. Cic. 2. de Diu.

GERMEN, minis, *Germe*, βλαστὸς, quod ex arborum oculis nascitur, surculus scilicet prægnans: à generando quòd sit generationis principium. Vir. 2. Geor. Aliena ex arbore germẽ.

GERMINASCO, scis, *Germogliare*, βλαστάνω, germen emitto, à quo Congerminasco, per translationem coalesco. Quadrigarius: Facite, extempla eorum ut cum illis congeminascere sciatur.

GERMINATIO, βλάστησις, pullulatio. Plin. lib. 16. cap. 25. Col. lib. 4. cap. 24.

GERMINATVS, us, idem Pli. lib. 15. cap. 8. Oleam si capra depauerit primo germinatu, sterilescere auctor est M. Varro. Hinc Congermino, coalescere facio, consocio, coniungo. Var. lib. 3. Rerum human. Unam temp. coniuncti ac congerminati tenuere. Egermino, ἐκβλαστάνω, germen foras emitto. Colum. lib. 5. Progermino, in germina excresco, idem ibidem.

GERMINO, nas, *Germogliare*, βλαστάνω, germen emitto. Pli. lib. 13. cap. 4.

GERO, geris, gessi, gestum, *Portare, hauere, fare, etc.* κομίζω, φέρω. propriè significat porto. Virg. 7. Aen. Bella manu, letumq; gero. Interdum est habere, ἔχειν. Idem li. 5. Et nos aliquod nomenq;, decusq; Gessimus. Interdum facere, πράττειν. Idẽ lib. 9. Nec tecum talia gessi. Interdum administro, ut gerere magistratus, apud Cic. Cum accusatiuo reciproco significat uiuere, aut hoc, aut illo modo se habere: ut, Moderate se gerere, χρῆσθαι ἑαυτῷ μετρίως. Cic. de Amic. Qui ita se gerunt, eorum probetur fides. Salust. in Iug. Formam alicius gerere, Plaut. in prol. Amph. Honores gerere. Plin. in epist. Ingenium callidum gerere, Plaut. in Asin. Gerere inimicitias, Liu. 10. Bel. Maced. Iras gerere, Plaut. in Pœn. &c. Gestor, gestoris, qui gerit. Plaut. Pseud. Hinc Aggero, Congero, Digero, locis suis. Egero, ἐκκομίζω, effero. Col. l. 2. Auis stercus, quod ex columbariis egeritur. Quandoque pro euomo, uel uentrem exonero ponitur. ἀποδίδω, ἐκχέω. Ingero, unde alibi. Oggero, ἐπέχω, ingero, seu adiicio: ut, Oggerere oculum alicui, est oculum alicui rei adiicere. Plau. in Truc. Vnus eorum aliquis oculum amicæ oggerit. Progero foras gero. Colum. lib. 2. quicquid ouilibus stabulisq; conuersum progesserunt. Regero, scriptis mando, quod legendo, aut audiendo didicerim, ἀπομνημονεύω. Quinct. lib. 3. ca. 8. Sunt uelut res regestæ in hos commentarios, quos puer deduxerat schola. Vnde Regesta dicuntur, quædam in tabulas, aut etiam in libros redacta. τὰ ἀπομνημονευμένα, τὰ ὑπομνήματα. Aliquãdo Regero, id est, quod refero, reiicio, ἀναδίδωμι. Pli. lib. 2. cap. 9. Quoniam haustum omnem lucis illo regerat, unde acceperit. Sic Regerere crapulam, dixit Apuleius, pro euomere. Inde Regestus particip. Vt, Terra regesta, eodem relata, unde fuerat egesta. Ouid. 11. Metam. Indiciumq; suæ uocis tellure regesta Obruit. Inuenitur etiam Regestum substantiue pro terra ex sulco egesta. Col. lib. 4. cap. 2. Suggero, ὑποτίθημι, subministro, suppedito. Terẽt. in Ad. Cur tu sumptum suggeris. Cic. 2 de Orat. Singulis generibus argumentorum copiam suggerunt. Interdum, in memoriam redigo, ἀναμιμνήσκω. Cic. 2. de Fin. Si memoria defecerit, tuum erit ut suggeras. Hinc Suggestus, βῆμα, locus editior, ex quo habetur concio. Sunt & alia composita, ut, Belliger, Armiger, Moriger, & multa huiusmodi.

GERRAE, arum, *Ciancie*, γέῤῥαι, crates uimineæ à Græcis primum appellabantur: quæ uox postea uulgo pro nugamentis, rebusq; friuolis usurpata est, auctore Festo Pompeio, hac quidem occasione. Athenienses enim eum Syracusas obsiderent, & crebro gerras poscerent, irridẽtes Siculi, Gerras clamitare cœperunt. Hinc in prouerbium cessit. Plau. in Asina. Videlicet Solon est, Leges ut conscribat, quibus se populus teneat gerræ. Idem in Pœn. Tuæ blanditiæ mihi sunt, quod dici solet, Gerræ germanæ. Ausonius ad Sym. Friuola gerris Siculis uaniora.

GERVLVS, li, p. c. *Facchino, portatore*, ὁ κομίζων, qui fert aliquod onus baiulum autẽ dicimus, qui mercedis gratia onera ferre consueuit. Sueto. in Calig. Ex gerulorum diurnis quæstibus pars octaua exigebatur. Hinc Nugigerulus, nugarum apportator, Plaut. in Bacchid.

GERVNDIVM, hoc uerbum sit, (ut quibusdã uidetur) siue particip. siue (ut alii malunt) nomen participiale, caret numeris & personis, & sub una uoce actiuam & passiuam significationem gerit. Vnde à gerenda duplici significatione, quidam gerundia dicta esse existimant. Gerundia ante se nullũ habent casum: post se, casum habent uerbi actiui: nã in passiua significatione nullum habent post se casum. Habet autẽ gerundium quatuor omnino casus, nominatiuum, genitiuũ, accusatiuum, & ablatiuum. De nominatiuo exemplum est apud Virg. 11. Aen. Pacem Troiano à rege petendum. Genitiuus iungitur nominibus substantiuis in utraque significatione. Virg. 1. Ecl. Et quæ tanta fuit Romam tibi caussa uidẽdi? In passiua significatione gerundium nullum habet post se casum: ut non dicimus, Vrbs est in periculo capiendi ab hostibus. inueniuntur aliquãdo gerundia genitiui casus passiue accepta, sed absque casu, ut apud Iustinum Trogi abbreuiatorem lib. 17. Athenas erudiendi gratia missus. Datiui casus gerundia nulla sunt, nisi fortassis Soluendo, & Inficiãdo, quæ aliqui uolunt esse nomina adiectiua indeclinabilia, alii gerundia datiui casus. Cic. in Orat. Cum est inficiando reus, duo prima sunt. Soluendo exigit datiuum, licet nõ semper adponatur. Quinct. Pauperi soluendo non sumus. Cice. Lentulo: Cum soluendo ciuitates nõ essent. Interdum etiã habet adiunctum genitiuum. Quinct. Quibus artis suæ soluendo nõ sit humanitas. Accusatiuus gerundii iungitur uerbis significantibus motum ad locum, & hoc cum præpositione Ad, aut etiam aliis uerbis cum præpositione Inter, & aliquando etiam cum præpositione Ante. Virg. in Buco. Inter eundum Occursare capro (cornu ferit ille) caueto. Idem in Geor. Ante domandum Attollent animos. Ablatiuus tribus modis accipitur. Primo sine regimine: ut, Legendo disco: & Currendo cecidi. Et ponitur actiue & passiue. Actiue. Virg. 3. Ecl. Cantando tu illum? Passiue. Idem: Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis. Idem alitur uitium crescitq; tegendo, id est, dum cantatur, & dum tegitur. Secundo cũ Præpositione de, ex, à, ab, cum, uel in. Cice. ex quo ardescit siue amor, siue amicitia: utrunque enim dictum ab amando. Idẽ: In defendẽdo maior labor est, quàm in accusando. Quinct. Cum præcipere de apte loquendo cœperimus. Tertio cum uerbis significantibus motum de loco: ut, Venio ab arando redeo à spectando. Licet magis usurpemus ab aratione, & à spectaculo.

GERVNDIVA, nomina adiectiua, quæ fiunt à gerundiis: ut à legendi, legendo, legendum, fit legendus, legenda, legendum.

GERVSIA, *Senato*, γερουσία, in Græcis urbibus uocabatur cõuẽtus senum, quem & nos senatum & senaculũ, ab ætatis uocabulo dicimus. Pl. l. 35. Sic extruxere domum regiam Attali Trallibus, itẽ Sardibus Crœsi, quàm gerusiam fecere. Vitruuius: Crœsi domũ Sardiani collegio gerusiam dedicarunt. Varro. Senaculũ uocatũ ubi senatus, aut ubi seniores consisterent, dictum gerusia. Hoc nomine dicebatur summus Lacedæmoniorum senatus, in quem nemo nisi graui ætate uenerandus, probisq; moribus spectatus, admittebatur.

GERYON, γηρυών, nomẽ regis Hispani, quẽ Hercules interfecit, eiusq; boues abstulit. Hunc tricorporẽ fuisse fabulãtur, ob triplex regnũ. Præfuit enim tribus insulis, quæ adiacent Hispaniæ, Baleatricæ maiori, & minori, & Ebusæ. Fingitur etiã bicipitẽ habuisse canẽ, quia & terrestri & nauali certamine plurimũ potuit. Declinatur ẽt Geryones, ne, & Geryonæus, secũdũ Priscianũ. Vir. 8. Aen. Tergemini nece Geryone. Sic enim habẽt emẽdatiora exẽplaria. Lucr. l. 5. Quodve tripectora tergemini uis Geryonai. Quo in loco Geryonai antiquus est genitiuus primæ declinationis, per diuisionem diphthongi factus: quales crebri occurrunt apud Lucretiũ.

GERYONACEVS, cea, ceum, γηρυόνειος. Plau. in Aulu. quingentos coquos, cum senis manibus, genere Geryonaceo.

GESTAMEN,inis,φόρημα, quidquid geritur, ut uestes, arma, sceptrum.Virg.lib.3.Magni gestamen Abantis.Id est,quod geri solebat à magno Abante.Plin.lib.37.cap.8. hoc gestamen diuites in ceruice gratissimum norunt.

GESTATORIUM,rii, *Lettica*, φορεῖον,lectica,sella, omne id,in quo gestamur.Sue.de Clau.Solitus etiam in gestatorio ludere.

GESTATIO,onis,φορά,uectio,portatio.Cels.lib.2. cap.14.Gestatio longis,& iam inclinatis morbis aptissima est. Gestatio item locus erat,in quo gestabantur homines ualetudinis,uel uoluptatis gratia.Pl.in epi.Gestatio in modum circi,quæ buxum multiformem circumit.

GESTATORIUS,a,um,φορητός:ut,Sella gestatoria, in qua aliquis geritur.Suet.in Ner.

GESTATUS,us,φορά,gestatio. Plin.lib.15. cap. 25. adeo teneris,ut gestatum non tolerent.Id est,gestari non possint.

GESTICULARIA,æ, *Che giuoca di mani, ouero di persona*,ὀρχήστρια, χειρονόμος,ἡ,idem quod mima,uel gesticulatrix, quæ scilicet corporis gesticulatione populum oblectat.Gel.l.1.c.5.

GESTICULATIO,onis,ὀρχησμός,μίμησις, gesticulandi actus.

GESTICULATOR,oris,μῖμος,ὀρχηστής,qui corporis gestu populum oblectat.Colum.in Præfat.lib.1.

GESTICULOR,laris, *Atteggiare, giocolare*, ὀρχέομαι, χειρονομέω, gestum facio,unde Gesticulari carmina dixit Sue. in Nero. pro,ad numeros carminis saltare.

GESTIO,stis,gestiui,& gestii, *Rallegrarsi, far festa*,γαυριῶ, proprie est lætitiam animi,aut alium affectum gestibus corporis exprimo.Cic.lib.2.de Fin. Quorum alter lætitia gestit, alter dolore cruciatu.Interdum etiam Gestire,est uehementer cupere,& gestibus cupiditatem præ se ferre, ὁρμῶ, προθυμοῦμαι.Ter.in Phorm.Ipsum gestio dari Mihi in conspectum.Plaut.in Amph.Gestiunt pugni: hoc est, cupiunt uerberare.Persius Sat.1.In crepida Graiorum ludere gestit.Gestiens particip.Cic.5. Tusc. Elatus inani lætitia, exultans, & temere gestiens.Hinc prægestio,ualde gestio, ut exponit Priscianus.Horat.lib.2.Carm.Cic.pro Cœl.Prægestit animus uidere lautos iuuenes.

GESTIO,onis, *Amministratione*,διοίκησις, curatio, & administratio.Cic.1.de Inuent.In negocii gestione considerãtur.

GESTITO,tas,frequentatiuum à gesto,as. Plaut. in Cist. Mea hæc herilis gestitauit.Idem in Amph.Volucrem uocem gestito.

GESTO,stas,assidue,gero.Plaut.in Stic. me illa aluo menses gestauit decem.Cic.in Ant.Caput gestari iussit in pilo. Terent in Ad.Quem ego puerum tantillum in manibus gestaui meis.

GESTATUS,partic.Mart.lib.1.Gestatus biiugis Regulus esset equis.

GESTOSUS,sa,sum,ὑποκριτικός,magna gestuum concinnitate pollens.Gel.lib.1.cap.5.Gestuosas Hortensii manus,& argutas.

GESTUS,sta,stum,πεπραγμένος,particip.à Gero.Ci.pro Mur. Gestus est mos & uoluntati,& dignitati tuæ.

GESTUS,stus,ὑπόκρισις,est actio quædam,& quasi pronunciatio corporis gestio uero,est administratio & actio quamuis piarum in usu sit,inquit Valla lib.4. Cic. 2.de Natu.Deo.In corporum etiam motione atque gestu. 4. Acad. Et hoc Zeno gestu conficiebat.

GETAE,γέται,populi in Scythia Europæa : Appianus Dacos appellat.Strabo uero lib.7.Getas à Dacis ita distinguit, ut Getæ sint,qui ad Pontum in orientem uergunt : Daci, qui in oppositum uersus Germaniam,& ad Istri fontes, quos olim Dauos uocatos nonnulli uolunt.ex quo apud Atheniẽses Dauorum & Getarum seruilia nomina in usu maxime fuerunt.Aelius Spart.scribit Getas dictos fuisse, qui postea Gothi appellati sunt.De his Oui.de Ponto:Nulla Getis toto gens est truculentior orbe.Huius nominis nominatiuus singularis est Geta,uel Getes.Getarum deserta, Vir.3.Geo. Pharetrati Getæ,Ouid.4.Trist.Eleg.9.Geticus,a,um,γετικός,ut Humus Getica.Ouid.3.de Ponto:Qui Getica longe non ita distat humo.Littus Geticum.Idem 3.Trist.Eleg.12. Nam procul à Getico littore uitis abest.Plectrum Geticũ, Sta.2.Syl.

G ANTE I

GIBBER,ra,rum, *Gobbo*,ὑβός,κυφός,κυρτός,gibbo deformatus: & proprie is, cui spina extrorsum flexa tumorem in dorso erexit.nam quibus illa introrsum flectitur, tumorem efficiens in pectore,Regibberi dicuntur. Plin. lib.10.cap.26. gallinarum genus gibberum.Varr.2.de Re rust.cap.9.Gallinæ Africanæ sunt uariæ,gibberæ.

GIBBOSUS,a,um,gibber,gibbo deformatus.

GIBBUS,a,um,conuexus.Cel.lib.8.cap.1. caluaria ex interiore parte concaua,extrinsecus gibba,utrinque læuis.

GIBBUS,bi, *Gobbo*,ὕβος,κύρτωσις,κύφωσις, tumor dorsi, aut è pectoris,ex spinæ flexu enatus.Mart.Ridetur Atlas cũ compare gibbo.Nõ nunquã accipitur pro quouis alio corporis tumore.Iuu.Sat.6.Mediisq; in naribus ingens Gibbus.

GIGANTOMACHIA,æ gigantum pugna: qualem poetæ in câpis Phlegræis inter deos & gigantes gestam fabulantur eũ illi Iouem de cæli possessione deiicere conarentur.

GIGANTEUS,a,um,γιγάντειος.Oui.2.Trist. Cũque gigantei memorãtur prælia belli. Furiæ giganteæ, Claudia.4. Pane.

GIGAS,gigantis, *Gigante*,γίγας,dictio cõposita creditur à uerbo Græco γίνομαι, quod est nascor, & à γαῖα, Doriee γᾶ, quod terram significat:quasi ex terra genitus.credidit enim uetustas,gigantes homines fuisse excellẽtissimæ staturæ,draconum pedibus,ab irata tellure procreatos in deorum perniciem,ut scilicet superis bellum inferrent,Iouemq; de cæli possessione deiicerent.quo commẽto quid significare, uoluerint poetæ,explicat Macr.lib.1.Sat.c.20.his uerbis: Gigantes quid aliud fuisse credendũ est,quàm hominũ quãdã impiam gentem,deos negantem, & ideo existimatã Deos pellere de cælesti sedem uoluisse?Cic.2.de Nat.De. Nec uero,ut fabulæ ferunt, dii bellis,præliisq; caruerunt:& cũ Titanis,cũ gigantibus propria bella gesserunt. Hæc & dicuntur,& creduntur stultissime. Oui. Affectasse ferunt regnũ cæleste Gigantes.Iuu.Sat.4.Vnde fit,ut malim fraterculus esse Gigantum.Id est,obscuro & ignoto genere natus,ut gigantes,qui nullo parente è terra prognati creduntur.

GIGERIA,orum,teste Nonio,intestina sunt gallinarũ, & quæ cum his coquuntur.Lucil.lib.8.Gigeria sunt sine alio.

GIGNO,gnis,genui,genitum,γεννάω,genero.Ci.1.de Fin.Ad maiora quædam nos natura genuit,& conformauit.

GENITUS,Oui.2.Met.Scilicet ut nostro genitum te sanguine credas.Hinc Ingigno,ἐγγεννάω,ingenero,gignendo infero.Cic.5.de Fin.maior aliquauis,atque diuinior hãc uim ingenuit.Col.lib.4.Naturali,& ingenita sterilitate laborãtibus. Antiqui pro eodem dixerunt Geno,de quo supra:unde adhuc manserunt genui præteritum,& supinũ Genitum. Lucr.lib.3.Totum posse extra corpus durare,geniq;.

GILUUS, *Gizzolino*,color medius inter album, & rufum ; qui à Græcis teste Gel.l.13.c.ult.appellatur κίῤῥος. hic à nonoullis uocatur melinus,quasi mellinus,quòd mel eiusmodi colorẽ habeat.Virg.3.Glauciq; color deterrimus albis, & giluo.Vbi Seruius:aliud est,candidum esse,id est, quadam nitenti luce perfusum: aliud,album,quod pallori constat esse uicinum.giluus autem melinus est color.Alii autem legunt Albis & Giluo: ut non album, & Giluum, sed albogiluum uituperet.quod si singuli colores uituperandi sunt, quanto magis mistus uterque,id est,albogiluus?

GINGIVA,æ, *Gengiua*, pars oris,cui dentes inhærent. Iuu.Saty. 10.Frangendus misero gingiua pannis inermi.

GINGRIO,gris,grii,gritum, *Fare la uoce dell'ocha*, κλαγγάζειν, anserum uocis proprium.unde genus quoddam tibiarũ exiguarum,Gingrinæ dicuntur: & tibicen ipse,gingritor. Auctor Festus.

GITH,μελάνθιον,genus seminis,quod uulgo NigellamRomanam appellant.Colu.lib.7. Pli.lib.20.cap.17.Gith ex Græcis alii melanthion,alii melaspermon uocant. Ruellius eredit esse semen illud,quod rustici in Gallia uocant Proiuretum,quasi minutum piper, quòd renuiores hoc semine cibos condire soleant uice piperis.

G ANTE L

GLABELLUS, Glabra etiam,siue Glabella,μεσόφρυον, uocatur interstitium,supercilia supra nasum distermĩnans : quia sine pilis esse consueuit.Capella lib.1.Nup.Philologiæ.

GLABER,ra,rum, *Pelato, senza peli*, ψιλός,λεῖος,φαλακρός,quod est læue & sine pilis.Plaut.in Aul.Tu istum gallum, glabriorem reddes mihi, quam uolsus ludius. quem locum explicãs Nonius de Doctorum Indagine : Legitur(inquit)quòd ludis præsulis pueri essent glabri ac depiles propter ætatem,quos antiqui ludios appellabant.Varr.de re rust.cap.2. Si quem glabrum facere uelis. Sic Glabræ sues apud Col.in Præfat.lib.1.

GLABREO,es, φαλακροῦμαι,glaber sum, & depilis : quanquam etiam ad terram transfertur, quæ glabrere dicitur, ubi satis stirpibusq; nuda est.unde loca glabrentia,apud Colum.lib. 2.cap.9.

GLABRESCO,is,ψιλόω,ψιλοῦμαι,glaber, hoc est,sine pilis,aut capillis fio: quod euenit nõnunquam morbo aliquo. Transfertur & ad alia: ut,Glabrescere dicitur area,cum,herbis attritis,uel euulsis,complanatur. Col.lib.2.c.20.glabrescit,& fit idonea seminibus area.id est,fit munda.

GLABRETA,rum,φαλάκραι,loca satis,stirpibusq; nuda: quæ & calueta à non nullis appellantur: in quibus scilicet propter noxium aliquem humorem nihil gignitur.Col.l.2.c.9.

GLABRO, as, are, *Pelare*, ψιλῶ, μαδίζειν, pilos auferre. Col. lib. 24. cap. 53.

GLABRIONES, *Coloro che non hanno peli su la persona*, μαδῶντες, dicti sunt qui corpus glabrum, & pilis nudum habent: unde Glabriones Acilii Romæ.

GLACIALIS, le, *Di ghiaccio*, κρυσταλλώδης, κρυμώδης, à glacie deducitur. & est quod in glaciem astringi solet. Iuu. Sat. 2. Vltra Sauromatas fugere hinc libet, & glacialem Oceanū. Fretum glacialem, Clau. t. Paneg. Frigus glaciale, Oui. 9. Met.

GLACIO, as, *Agghiacciare, ghiacciare*, συμπήγνυμι, uerbum est actiuum idem significans, quod in Glaciem conuerto. Hor. Carm. lib. 3. Ode 10. Vt glaciet niues puro numine Iuppiter. Inde passiuum Glacior, in glaciem conuertor. κρυσταλλοῦμαι. Pli. lib. 24. cap. 13. Flore eius aquam glaciari Pythagoras tradit. Idem lib. 14. ca. 22. Glaciatæ moles prodigii modo. Caseus glaciatus, id est coagulatus, & concretus, Colu. lib. 7. cap. 8 2.

GLACIES, ciei, *Ghiaccio*, κρύσταλλος, aqua concreta gelu, quasi gelacies. Plin. lib. 8. cap. 38. Aure ad glaciem apposita. Virg. 10. Ecl. Ah tibi ne teneras glacies secet aspera plantas.

GLADIATOR, is, *Schermitori, coltellatori*, μονόμαχοι, serui erant, quos lanistæ armorum artem edocebant, ut postea populi delectandi caussa in arena depugnarent. Cic. 3. Phil. Quod gladiatores nobiles faciunt, ut honeste decumbant. Idem ad Cassium. Cædē gladiator quærit. Inter gladiatores erant Retiarii, qui aduersus Mirmilones pugnabant. De quibus loco suo. De gladiatorum origine ac caussa Iulius Capitolinus habet hoc pacto, Multi dicunt, apud ueteres hanc deuotionem contra hostes factam, ut ciuium sanguine litato, specie pugnarum fortunam satiarent. Alii hoc litteris tradunt, ituros ad bellum Romanos debuisse pugnas uidere, & uulnera, & ferrum, & nudos inter se coeuntes, ne in bello armati hostes timerent, aut uulnera & sanguinem perhorrescerent. hinc mos tractus uidetur, ut Imperatores ad bellū proficiscentes, munus darent gladiatorium.

GLADIATORIVS, ria, rium. *Ciò che à schermitori si appartiene*, μονομαχικὸς, quod ad gladiatores pertinet: ut, Spectacula gladiatoria, Ludus gladiatorius, Munus Gladiatorium. Cic. in Catil. Nemo est in ludo gladiatorio paulo ad facinus audacior, qui se non intimum Catilinæ esse fateatur. Terent. in Phor. Hi gladiatorio animo ad me affectant uiam. Quo in loco Animum gladiatorium uocat Terentius, animum tam pertinacem, qui uel magno suo periculo rem aliquam perficere non dubitet, certus aut omnino superare, aut labori succumbere. gladiatoribus enim, ubi semel in arenam descēderint, ea necessitas imponitur, ut aduersarium uictum occidant, aut idem ab illo capiteue. Cic. 4. Tuscu. An uero uir fortis, nisi stomachari cœperit, non potest fortis esse? Gladiatorium id quidem. Salustius decreuere, ut gladiatoriæ familiæ inter municipia distribuerentur.

GLADIATVRA, tæ, *Scrimaglia*, μονομαχία, congressus gladiatorum Corn. Tacit. lib. 3. Adducuntur è seruitiis gladiaturæ destinati.

GLADIOLVS, li, *Coltellino*, ξιφίδιον, paruus gladius. Quo etiam nomine à Romanis dicta est herba quædam, quàm & Græci ξίφιον appellant, propterea quòd folium habeat gladii figuram referens. Iridi persimilis est, nisi quod folio minore sit, & angustiore, & gladii modo mucronato, neruosumq; in caulem exeunte, in quo purpurei flores, in ordinem digesti. Plin. lib. 21. cap. 11.

GLADIVS, dii, *Spada, coltello, pugnale*, ξίφος, μάχαιρα, ensis: à clade dici uidetur, c in g, mutata (ut scribit Varro) quod ad cladem sit inuentus. Cæs. 7. Bel. Gal. Gladiis districtis portas occupauerunt. Teren. in Adel. Suo sibi hunc gladio iugulo. Suo gladio iugulari dicitur, qui suopte inuento, dolove capitur metaphora ab iis, qui in pugna suis ipsorum telis aliquoties confodiuntur. Gladio plumbeo iugulare, est leui argumento nulloq; negocio conuincere quempiam. Cice. ad Att. Cum illum plumbeo gladio iugulatum tamen iri diceret. Antiquissimi etiam Gladium dixerunt in neutro genere, ut probat Varro hac Lucilii auctoritate, Hi zrebat gladium mucrone in pectore totum. Est & Gladius, ξιφίας, genus piscis marini, rostro mucronato, quo naues perfodit, & demergit in Atlantico Oceano. Plin. lib. 32. cap. 2. & 11.

GLANDARIVS, a, um, denominatiuum à glande: ut, Glādaria silua, quæ seruatur, glandis ferendæ caussa. Cato de Re rust. cap. 1. Varr. 1. de Re rust. cap. 7.

GLANDIFER, ra, rum, *Che produce ghiande*. βαλανοφόρος, quod glandes producit. Cic. 1. de Leg. glandifera illa quercus.

GLANDIVM, dii, ἀδένες, pars apri glandulosa, quę est circa ceruicem: uel ipsa ceruix: in hac enim glandulæ positæ sunt. Plaut. in Capt. Prætruncauit tribus tergoribus glandia. Pli. lib. 8. cap. 52. interdicta cœnis abdomina, glandia, testiculi.

Idem lib. 6. cap. 38.

GLANDVLA, læ, ἀδένες, dimin. à glans, significat carnem glandulosam in sue: cuius sapor ab antiquis commendabatur. Mart. Partitur apri glandulas palæstritis.

GLANDVLAE, arum. Pli. lib. 11. cap. 37. in suibus glandulas appellari testatur, quæ in homine uocantur tonsillæ, hoc est, partes illas faucium, quæ utrinque iuxta gargareonē sitæ, a Græcis παρίσθμια, appellātur. Quidam etiam Glandulas appellant, tumores ea pituita nascētes, quos Græci χοιράδας, Latini strumas appellant: quæ nihil aliud sunt, quàm adenes indurati, præcipue in collo, alis, uel inguinibus.

GLANDVLOSVS, a, um, ἀδενώδης, plenum glandibus. Colum. lib. 7. cap. 9.

GLANIS, γλάνις, Hetruriæ fluuius, in Tiberim influens. Plin. lib. 3. cap. 5. Item piscis genus. Idem lib. 32. ca. 10. Verrucas tollit glanis iecur tritum.

GLANS, dis, *Ghianda*, βάλανος, fructus quercus, roboris, esculi, cerri, ilicis, fagi, suberis, & siqui sint similes. Cice. de Arat. Vir. 4. Ge. Nec de concussa tantum pluit ilice glandis. Sed quia ex his homines quondam uiuebant, glādis appellatione (ut Vlpianus sentit) omnes fructus continentur. Glans etiam dicitur plumbum, quod est in modum glandis formatum, quod antiqui loro alligatum in hostem torquebant, & ad se retrahebant. Sal. in Iug. Pars eminus glande aut lapidibus pugnare. Item Glans pars summa colis dicitur, quæ præputio tegitur, oculo similis. Præputium enim pellis est, qua glans tegitur: Coles ipse penis, a quo colei pendent.

GLAREA, reæ, pen. cor. *Ghiara*, terra lapidosa, qualis in fluuiorum ripis, uel maris littoribus esse solet. Cic. Qu. Fr. Eo loco puluis non glarea est iniecta. Cliuosi glarea ruris.

GLAREOLA, cum accentu in antepen. Plau. Glareolam manu effundens.

GLAREOSVS, a, um, *Ghiaroso*, quod abundat glarea. Liui. 8. Bel. Pun. Saxa glareosa uoluens.

GLASTVM, sti, *Guado herba*, ἰσάτις, herba similis plantagini, qua Britanni se inficiunt, ut auctor est Cæs. l. 5. Bel Gal. quo horridiori sint aspectu in pugna efficit enim cæruleū colorem. Pli. li. 22. ca. 1. Simile Plantagini glastum in Gallia uocatur: quo Britannorum coniuges nurusq; toto corpore oblitæ, quibusdā in sacris nudæ incedūt, Aethiopum colores imitātes. Glasto infectores cæruleum colorem pannis inducunt.

GLAVCEOLVS, dicitur equus, qui felineis oculis est.

GLAVCITO, tas, apud auctorem Philomelæ, uerbum est proprium catulis. Alaucitat (inquit) & catulus, at lepores uagiūt.

GLAVCOMA, ma, is, γλαύκωμα, uitiū humoris eius, qui crystallinus appellatur, in colorē glaucū mutantis oculū. Serenus: Si uero horrendū ducent glaucomata plumbū, Spiritus alterius prodest, qui grana cymini Pallentis mandens uisus exhalat in ipsos. Pli. l. 29. c. 6. Glaucomata dicūt magi, cerebro catuli septē dierū emendari. Legitur & Glaucoma, æ, fem. gen. Pla. in Milite: Glaucomam ob oculos obiiciemus.

GLAVCVS, a, um, *Colore mescolato tra'l bianco e'l uerde*, γλαυκὸς, color dicitur, qui admistum habet uiridi alborē: qualis in noctuarum, quas Græci γλαῦκας appellāt oculis apparet. Gel. lib. 2. cap. 26. Sed ne uiridis quidem color pluribus, quàm à nobis, uocabulis dicitur: Neque non potuit Virg. colorem equi significare uiridem, uolens cæruleū magis dicere equū quàm Glaucum: sed maluit uerbo uti notiore Græco, quam usitato Latino. Sic etiam alibi uocat frondes salicis glaucas & oliuæ glaucas. Item in hominibus & equis Glauci oculi, pro uiridibus dicuntur, quales sunt felis, leonis, & noctuæ. Pli. lib. 8. cap. 21. Oculis glaucis, colore sanguineo. Hic color à Latinis uocatur cæsius, quasi cælius, ut ex Nigidio probat Gel. nam à ueteribus illis linguæ Latinæ auctoribus Minerua Cæsia uocatur, quæ ab Homero γλαυκῶπις dicta est. Præterea maris color etiam glaucus dicitur, quem & cæruleum passim appellatum inuenimus.

GLAVCINVS, a, um, p. c. quod glaucum habet colorem: unde Glaucinæ uestes, quæ & Glaucina absolute dicuntur. Mart. lib. 9. Pallia donauit glaucina Cosme tibi.

GLEBA, bę, *Zolla*, βῶλος, frustū terræ, ita dictū, qđ sit quasi globus. Ci. cōtra Rul. Nō adimitur cuiquā gleba de Syllanis agris. Vir. 1. Ge. Multū adeo, rastris glebas qui frāgit inertes.

GLEBOSVS, a, um, *Che abonda di Zolle*, quod glebæ in morem est conuolutum, uel quod glebis abundat. Pli. lib. 35. cap. 15.

GLEBVLA, læ, βωλίον, Col. lib. 1.

GLESSVM, ἤλεκτρον, idem quod succinum, uel electrum quo glessaria insula abundat. Pli. lib. 37. cap. 3. Certum est gigni in insulis septentrionalis Oceani, & à Germanis appellari glessum: itaque & à nostris unam insularum ob id Glessariā appellatā, Germanico Cæsare ibi classibus rem gerēte: Austraniam à Barbaris dictā. Nascitur autem defluente medulla pinei generis arboribus: ut gūmi in cerasis, resina pineis.

GLEVCINVM, γλεύκινον, olei factitii genus, mustum & aromata admista habens. Rationem conficiendi uide apud Colu. lib. 12. cap. 51. Dictum Gleucinum à musto, quod à Græcis γλεῦκος, appellatur lib. 15. cap. 7.

GLIRARIVM, γλιρεών, ubi nutriuntur glires. Varr. 3. de Re rust. cap. 15.

GLIS, gliris, masc. gen. *Ghiro*, ἐλειός, animal muri simile, maiori tamen corpore, nutritur in arboribus, & bonam anni partē somno consumere dicitur. Vide Pli. li. 8. ca. 57. Mart. Somniculosos ille porrigit glires. Idem lib. 13.

GLISCO, cis, *Crescere, aumentarsi*. αὐξάνω, ἐπιτείνομαι, cresco, augeor, inualesco. Cic. in Hort. Iuuenilem libidinem copia uoluptatum gliscit, ut ignis oleo. Liu. li. 6. ab urb. Gliscente in dies seditione. Gell. lib. 2. cap. 7. Eadem ipsa, quæ crescente luna gliscunt, deficiente contra luna deficiunt. Gliscere etiā terra dicitur, cum pinguescit. ἀνθηρὰ, λιπαρά. Colum. li. 2. stercorare terram conuenit: nam eo quasi pabulo gliscit. Item ardeo, uehementer cupio, προθυμοῦμαι. Papi. lib. 3. Et consanguineo gliscis regnare superbo Exule. Hinc Pergliscо. Col. li. 8. Quæ prima luna saginari cœpit, uigesima pergliscit. hoc est, crescendi uel pinguescendi finem accipit.

GLOBO, as, are, *aggomitolare*, σφαιρόω, aliquid solidum in rotunditatem componere. Pli. lib. 2. cap. 2. Formam eius in speciem orbis absoluti globatam esse. Ibidem cap. 25. dependētes ubique guttæ paruis globantur orbibus. Globari in rotunditatem, idem lib. 18. cap. 13.

GLOBOSVS, a, um, σφαιρικὸς, pro rotundo, spissatoq;. Cice. de uniuers. Et Globosus est fabricatus, quod σφαιροειδὲς Græci uocant.

GLOBVLVS, diminutiuum, σφαιρίδιον, paruus globus. Pli. lib. 33. cap. 5. Accipitur pro genere edulii in globi modum conuoluti. Cato de Re rust. cap. 79. Globulos sic facito.

GLOBVS, bi, *Globo. sfera*, σφαῖρα, est corpus solidum, undequaque rotundum. Virg 6. Aen. Lucentemq; globum lunæ. Ci. de Nat. Deo. Cumq; duæ formæ præstantissimæ sint, ex solidis globus (sic enim sphæram interpretari placet) ex planis circulus Globum definiunt geometræ, esse corpus solidum, unica superficie contentum, in medio habens cētrum, à quo omnes lineæ ad superficiem ductæ sunt æquales. Ponitur quandoque pro multitudine hominum, in unum collecta, & quasi conglobata. Sal. Alii globis eruptionem tentauerunt.

GLOCIDO, as, pen. cor. *Chiocciare*. proprium est uocis gallinarum, cum ouis incubituræ sunt, quòd fit crebris singultibus, interiecta uoce acuta. Fest.

GLOCTO, cis, idem quod glocido. Colum. lib. 8. cap. 5.

GLOMERAMEN, inis, Luc. lib. 2. Dissimiles igitur formæ glomeramen in unum conueniunt.

GLOMERO, ras, pen. pro. *Inuiluppare, auiluppare*, περιειλέω, implico, & in globi speciem formo, siue filum in globi figuram conuoluo Ouid. 6. Metam. Lanam glomerabas in orbes. Per translationem sumitur pro congregare. Vir. 9. Aen. Et fœdam glomerant tempestatem imbribus atris collectæ ex alto nubes. Glomerata clades, Cic. 2. Tusc. Virg. 4. Geor. Magnum mistæ glomerantur in orbem. Hinc Agglomero, applico, adiungo. Virg. 2. Aen. Et lateri agglomerāt nostro.

GLOMVS, glomi, & glomus, glomeris, *Gomitolo, gomitello*, ἀγαθίς, filum, uel aliquid simile in globi figuram conuolutum. Plin. lib. 32. cap. 11.

GLORIA, riæ, *Gloria*, κλέος, δόξα, est frequens de aliquo fama cum laude. Quinct. Consentiens laus bonorum Gloria appellatur. Cic. lib 1. Offi. Vix inuenitur, qui non quasi mercedem rerum gestarum desideret gloriam. Inter Gloriam, & claritatem hoc interest, ut inquit Seneca li. 3. epist. quòd gloria multorum iudiciis constat, claritas bonorum.

GLORIABVNDVS, καυχηματίας, qui abunde gloriatur. Gel. li. 5. cap. 5.

GLORIANDVS, à glorior, gloria & prædicatione dignus. Cic. 5. Tuscu. Beata uirgo, glorianda, prædicanda, & præseferenda est.

GLORIATIO, καύχησις, gloriosa prædicatio. Ci. 3. de Fin. Virtus est digna gloriatione.

GLORIOLA, læ, δοξάριον, dimin. à gloria Cicero Lucceio: Ut nosmetipsi uiui gloriola nostra perfruamur.

GLORIOR, aris, *Gloriarsi*, μεγαλαυχέω, καυχάομαι, gloria & prædicatione se efferre, aut aliquid iactanter de se pronunciare, & construitur modo cum præpositione. Cic. 3. de Fin. Quis aut de misera uita possit gloriari, aut nō de beata? Modo cum præpositione In. Cic. in Offic. Nobis quoque licet in hoc quodam modo gloriari. Modo sine præpositione. Ci. 5. Verr. Ut tu in multis epistolis tuis ad amicos gloriaris. Cæs. 8. Bel. Gal. Quòd insolenter aduersarii sui gloriarētur. Nonnunquam à tergo accusatiuum habere inuenitur. Cic. de Sen. Equidem posse uellem idem gloriari, quod Cyrus. Sal. in Cic. Quasi uero togatus, & non armatus, ea, quæ gloriaris, confeceris.

GLORIOSE, cum gloria & laude. Cic ad Cœlium: Satis gloriose triumpharem Accipitur & in malam partem. Ci. 2. de Fin. Quid attinet gloriose loqui, nisi constanter loquare?

GLORIOSVS, a, um, *Glorioso*, ἔνδοξος, gloria plenus, hoc est, præclarus, excellēs, & cui omnes plurimum laudis, & gloriæ tribuūt: ut, gloriosus homo, gloriosus triumphus. Pla. in Epid. Magnus miles Rhodius, raptor hostium gloriosus. Ci. 1. de Diuin. Magnificum etiam illud, Romanisq; hominibus gloriosum. Idem 1. de Fin. Illustria & gloriosa facta. Contrarium est Inglorius, ἄδοξος, ἀκλεής. qui nulla laude, aut gloria dignus est, & ueluti ignobilis. Virg. lib. 4 Geor. Latamq; trahens inglorius aluum. Interdum tamē affectionem significat, & in malū: ut gloriosus dicatur, qui se inaniter iactat, uel alterius inani laudatione effertur, & laudari quærit, καυχηματίας, κενόδοξος, ἀλαζών, unde Miles gloriosus inscribitur Plauti comœdia. Idem in Trucul. Vos ne quam, & gloriosæ, malæq;. Plin. in Epist. Miserat epistolas ad aniculam quandam iactantes, & gloriosas.

GLOS, *Cognata*, γάλως, mariti soror, atque itē fratris uxor. Nonius.

GLOSSA, sæ, *Lingua*, γλῶσσα, per duplex ss, lingua dicitur. unde glossæ à quibusdam pro interpretationibus ponūtur, quòd uice linguæ, hoc est, uice doctoris, fungantur. Quinct. lib. 1. cap. 1. Protinus enim potest interpretationem linguæ secretioris (quas Græci glossas uocant) dum aliud agitur, ediscere. Quem locum Quinctiliani sic uulgo interpretantur, ut Glossæ dicantur interpretationes linguæ secretioris. Quòd certe neque uerum est, neque Fabii menti conueniens: ut latius docebimus in dictione Glossema. Hinc illud sufficerit dicere, glossas & glossemata esse uoces obscuriores, & minus usitatas, quæ interpretatione indigent.

GLOSSEMATA, γλωσσήματα, dicuntur uoces occultiores, abstrusiores, & minus usitatæ, quæ scilicet interpretatione egent: quales sunt uoces aliquot in tragœdiis, heroicis uersibus, & simili genere grauioris poematis. Quinct. li. 1. cap. 14. Circa glossemata etiam, id est uoces minus usitatas, non ultima eius professionis diligentia est. His uerbis Fabius innuit, glossemata uoces esse, quæ expositione indigent, nō, ut uulgo accipitur, ipsas expositiones. Sic Varr lib. 2. de lingua Latina exponens uersum Ennii, Cælitum Camilla expectata aduenis &c. Camillam, inquit, qui glossemata interpretata sunt, dixerūt administram. hoc est, qui uoces priscas, & minus usitatas sunt interpretati. Eiusdem etiam significationis est glossa quod facile deprehendet, qui locum Quinctiliani, quem supra in dictione glossa, ex libri primi cap. 1. citauimus, diligentius cum hoc loco quem iam ex ca. 14. eiusdem libri adduximus uelit conferre. Ibi enim linguā secretiorem appellat, quas hic uoces minus usitatas.

GLVBO, is, *Scortecare, scorzare*, ξυρέω, pellem uel corticem detraho. Unde & pecus glubi dicitur, cum pellis detrahitur: & arbores, cū cortice denudātur. Cato de Re rust. c. 33. Salictū suo tēpore cædito, glubito, arcteq; alligato. Catullus Glubit magnanimos Remi nepotes. Glubi pecus dicitur (ut Festus uult) cuius pellis detrahitur. Glubere ramos, distinguere, ualde stringere, inquit Nonius. Varro de re rust. Durities enim ea, non solum stringit baccam, sed etiam ramos glubit, ac relinquit ad gelicidium resectos.

GLVMA, mæ, λέμμα, folliculus grani frumentarii: à glubēdo, quod eo folliculo deglubatur granum, hoc est decorticetur. Var. lib. 1. de Re rust. cap. 48. de frumento loquens: Granum dictum est, quòd est intimum, solidum: Gluma, qui est folliculus eius: Arista, quæ, ut acus tenuis, longa eminet è gluma. Proinde ut grani techa sit, gluma, & apex arista.

GLVTEN, inis, & Glutinum, ni, *Colla, incollamento*, id uocant Latini, quod Græci κόλλαν. Plin. lib. 13. cap. 39. Idem lib. 26. cap. 8.

GLVTIO, tis, tiui, titum, *Inghiottire*, καταπίνω, deuoro. Iuue. Sat. 4. Quales tunc epulas ipsum glutisse putamus Induperatorem?

GLVTINOSVS, sa, sum, tenax, κολλώδης, κολλητικός. Plin. lib. 35. cap. 16. Colum. in Præfat. lib. 1. Glutinosa terra maxime exuberat.

GLVTINAMENTVM, ti, κόλλησις, compactio. Pli. lib. 13. ca. 12.

GLVTINATOR, oris, *Incollatore*, κολλητής. Ci. Att. lib. 4. quibus Tyrannio utatur glutinatoribus.

GLVTINO, nas, pen. cor. *Congiugnere, incolare*, κολλάω, συνδέω, coniungo, ferrumino. Pli. li. 35. cap. 15. Hinc Agglutino, Cōglutino, συγκολλάω, συμφύω. Plin. lib. 13. folia arida uulnus cōglutināt. Deglutino, & Reglutino, à glutine libero, ἀνακολλάω. Idem lib. 25. palpebras deglutinant.

Glutus, a, um, apud antiquos inuenitur pro bene subacto. Cato cap. 41. Locus bene glutus fiet. Pli. lib. 17. cap. 18.

Gnaus, ἐμπείρως, perite, & quandoque aperte. Apuleius: Qui gnare id nostris oculis contemplati sumus.

Gnaruter, pro gnare antiqui dixerunt: à quo Prognariter, audacter, intrepide. γενναίως. Plau. Age, indica prognariter.

Gnarus, ri, & Narus, *Dotto, perito, sperto*, ἐπιστήμων, sciens, peritus. Cic. in Orat. Pericles gnarus, quibus orationis modis animi moueantur. Accipitur aliquando passiue, pro cognito. Tacit. lib. 5. Trudebanturq; in paludem gnaram uincentibus, iniquam nesciis. Pli. lib. 9. cap. 35. Veteres Narus dixerunt sine g, etiamsi in composito Ignarus, prius n, uertebant in g, Cic. in Orat. Noti erant, & Naui, & Nari: quibus cum In præponi oporteret, dulcius uisum est, ignoti, ignaui, & ignari dicere quã ut ueritas postulabat. Gnaritas, atis, scientia. ἐπιστημοσύνη. Sal. Fiducia gnaritatis locorum, occulta fuga sparsi. Contraria sunt, Ignarus, & Ignaritas.

Gnatus, ti, *figliuolo*, υἱὸς, filius: cui eadem ratione præponitur G, qua & Gnato. Cice. pro Planc. Quanquam ad præcepta ætas non est gnati. Idem 1. de Diu. O gnata, &c. Dulces gnati, Lucr. lib. 4.

Gnauus, ui, & Nauus, celer, strenuus, *Presto, diligente*. δραστήριος, φίλεργος, à nauium celeritate, ut quibusdam placet. Grammatici Prothesim figuram appellant, quando apponitur litera principio dictionis: ut Gnatus, pro Natus: Gnotus, pro Notus. Plau. Most. Gnauos esse ad hanc rem mecũ uos omnes uolo. Hor. 1. epist. 6. Gnauus mane forũ, & uespertinus, pete tectum. Gnauiter, aduerbium, diligẽter. Liu. 10. ab urb. Ibi aliquandiu nec cessatũ ab armis, nec gnauiter pugnatũ.

Gnsus, corporis insigne & prænomen: à generando dictum, ut ex Græco γίγνεσθαι apparet. Festus.

Gnidius, gnidia, gnidium, ut, Gnidia Venus. Cic. de Diu.

Gnidus, γνίδος, urbs insignis in extremo cornu peninsulæ Cariæ adhærentis sita, Veneris templo & simulacro à Praxitele sculpto imprimis nobilis. Horat. 1. Carm. Ode 30. O Venus regina Gnidi, Paphiq;. E Gnido uiri memorabiles fuerunt, Eudoxus mathematicus, Platonis sodalis, Agatharchides Peripateticus, historiæ conditor, Theopompus Iulio Cæsari familiaris, Artemidorus eius filius: & bis antiquior Ctesias, qui res Syriacas, Persicasq; conscripsit.

Gnomon, onis, *Il segno che dimostra l'hore*, γνώμων, est stylus in medio horologii solaris, umbra sua horas indicans, quẽ Pli. umbilicum Solis uocat. Ita enim ait lib. 2. cap. 72.

Gnossis, idis, patronymicum femininum. Ouid. Epist. 15. & Gnossida Bacchus amauit.

Gnossos, κνωσσὸς, urbs Cretæ, Minois regia, alio nomine Ceratus, ut scribit Strabo, à fluuio eius nominis.

Gnossius, a, um, quod est ex Gnosso urbe: ut Gnossius ciuis, Gnossia littora, Gnossia regna. Cic. de Leg. Ouid. in Epist. Parid. Non habuit tempus, quo Gnossia regna uideret, Aptius. Pro eodem etiam dicitur Gnossiacus, a, um, ut, Corona Gnossiaca apud Statium lib. 1. Syl.

Gnosseus, a, um, Lucan. lib. 3. Creta uetus populis, Gnossasq; agitare pharetras Docta.

G ANTE O

Gobius, gobii, *Go*, κωβιὸς, piscis exiguus, qui & Gobio dicitur. Iuuen. Saty. 11. Cum sit tibi gobio tantum In loculis. Mart. lib. 13. Principium cœnæ gobius esse solet.

Gorgias, γοργίας, Leontinus rhetor, Empedoclis discipulus, & Isocratis præceptor, ut scribit Quinct. lib. 3. cap. 1. cui tãta fuit artis fiducia, ut de omni re, quæcunque in disceptationem quæstionemq; uocaretur, se copiosissime dicturum esse profiteretur. Meminit eius Cic. in Bruto, & libris de Oratore. Hic arte sua tantum pecuniæ corrasit, ut auream statuam primus omnium poneret in templo Apollinis Delphici.

Gorgones, pe. co. γοργόνες, Phorci filiæ, Medusa, Stheno, & Euryale. quæ Dorcadas insulas, in Oceano Aethiopico sitas habitasse dicuntur, contra Hesperidum hortos. Nomẽ habent à truculentia, quam Græci γοργότητα appellãt. Scribit Diodorus feminas fuisse in Africa bellicosas, aduersus quas Perseus bellum gesserit, & earum reginam Medusam debellauerit, ac interfecerit. Vide Medusa, & Pegasus. Cic. In Verr. Gorgonis os pulcherrimum, cinctum anguibus.

Gorgoneus, nea, um, γοργόνειος, nomen possessiuum. Ouid. 4. Metam.

Gortynis, idis, γορτυνὶς, patronymicum femininum. Luca. lib. 6. Dictæa procul ecce manu Gortynis arundo Tenditur in Scæuam.

Gortynius, ia, um, γορτύνιος, ut, Gortynia spicula, apud Statium 5. Theba.

Gothia, regio Europæ, contermina Daniæ, & Noruegiæ. Ex qua Gothi immanes populi, qui olim Italiam armis subegerunt, Romamq; ipsam totius litteraturæ fomitẽ solo æquarunt, suamq; in totum orbem inuexerunt barbariem. Hæc dictio potius uidetur unico t, scribenda, cum à Latinis poetis prima syllaba fere semper corripiatur. Ausonius: Hinc possem uictos, inde referre Gothos. Et sęepius apud Claudianum. Non multum tamen peccauerit, qui consonantem geminabit: quod & in Græcis aliquot codicibus factitatũ animaduertimus.

G ANTE R

Grabatus, ti, pen. pro. *Lettuccio*, κράββατος, Suidæ, lectus exiguus, in quo meridiari solent: dictus quasi Carabatus, quòd in eo capite recumbamus: κάρα enim caput, βατὸν, peruium Græci dicunt. Alii κράββατον, παρὰ τὸ κρεμᾶν τὰς βάσεις, hoc est, a suspendendis pedibus dictum malunt. Vnde & pro lectis pauperum & mendicantium Grabati accipi solent. Cic. lib. 2. de Diuin. diuersa facit lectos, & grabatos, cum ait: Venit enim iam in contentionem, utrum sit probabilius, Deosne immortales, circumcursare omnium mortalium, non modo lectos, uerumetiam grabatos, &, cũ stertẽtes aliquos uiderint, obiicere iis uisa quædam tortuosa, & obscura. Apud Latinos primam corripit: sed apud Græcos eandem producit, & duplici ββ scribitur. Virg. in Mor. Membra leuat sensim uili demissa grabato.

Gracilis, le, adiectiuum, pen. cor. *Sottile, magro, scarmo, tenue*, ἰσχνὸς, λεπτὸς, tenuis, macilentus. Terẽt. in Eun. Haud similis uirgo est uirginum nostrarum, quas matres student Demissis humeris esse, uincto pectore, ut graciles sient. Turpilius, Nolli quàm sit gracili corpore. Gracilis lapis, Gracile marmor. Gracili nucleo glans, Graciles uindemiæ apud Pliniũ leguntur. Gracilis liber. Mart. lib. 8. Si quid forte petam timido, gracili q; libello. Gracilis ponitur pro molli. ἁβρὸς. Horat. lib. 1. Carm. Quis multa gracilis te puer in rosa.

Gracilens, gracilentis, omn. gen. antiquis idem erat quod gracilis. Neuius in Protesilao: Dæmam gracilentis colorẽ, dum ea hoc gracilens fit. Nonius.

Gracilentus, a, um, idem quod gracilis. Ennius lib. 7. Deduntur habiles gladius filo gracilento. Nonius.

Gracilitas, tatis, *MagreZZa, tenuità*, ἰσχνότης, corporis habitus tenuior. Cic. 2. de Claris Orat. Non tam habitus corporis optimos, quàm gracilitates consectentur.

Gracilitudo, dinis, Gracilitas. Accius in Amphit. statuæ gracilitudo, & propemodum luctus facit, ne dubitem. Nonius.

Gracilesco, is, ere, *Smagrirsi*, ἰσχναίνομαι, gracilis & tenuis fio. Plin. lib. 17. cap. 22. Cum festinationem pariendi gracilescat.

Gracus, siue quod usitatius est, Graculus, κολοιὸς, nomẽ auis, cornici similis, nisi quòd minor est: à uoce quam facit, uel à gerendo dicta, quòd iacta segetum semina gerat: uel quia ea oliueris cubitu se recipiens, duas pedibus baccas, tertiam ore ferat. Seu etiam, quòd gregatim uolitet: siue à gracilitate corporis. Est huic furandi natura, ex quo nonnulli monedulam eam appellauere, à furandis monetis. Exprimit sermonem humanum, & cauea emissus reuertitur. Harum auiũ tria sunt genera: Maiusculæ similiores sunt cornicibus, nisi quòd nigriores: minimæ, & inter eas mediæ, quibus rostra, & pedes rubent. Pli. lib. 10. cap. 29. Quo in loco ex eo, quod Plin. Graculos monedulas dicit per appositionem nulla intercedente coniunctione, apparet monedulam esse speciem graculi. Sumitur etiam Graculus pro piscis genere, qui & Monedula dicitur à Plinio, Græce κολίας.

Gradarii, *Caualli che han buono andare*, ἱπποφορεῖς, equi, qui sine succussatione molliter incedunt. Lucil. li. 14. Ipse equus non formosus, gradarius optimus.

Gradatim, *Passo, passo, à passo à passo*, κλιμακηδὸν, aduerbium significat per gradus. Pli. lib. 33. cap. 4. Fossæ sternuntur gradatim. Gradatim, pro sensim, paulatim, ordinate, & lente, βάδην. Cic. Dolabellæ: Ita pedetentim & gradatim tum accessus à te ad caussam facti, tum recessus. Idem 2. Tusc.

Gradatio, κλίμαξ, apud rhetores dicitur, cum ex prima sententia oritur secunda, & ex secunda tertia, atque ita deinceps. Cic. 3. de Orat. Est gradatio quædam, & conuersio, & uerborum concinna transgressio. Auctor ad Heren. l. 4. Gradatio est, in qua non ante ad consequens uerbum descenditur, quàm ad superius consensum est: hoc modo: Nam quæ reliqua spes libertatis manet, si illis & quodlibet, liret, & quod licet possunt, & quod possunt, audent, & quod audent, faciunt, & quod faciunt uobis molestum non est?

Gradatus, a, um, κλιμακώδης, in modum graduum factũ. Pli. lib. 13. cap. 4.

Gradior, eris, gressus, *Andare, passeggiare*, βαίνω, significat uado, incedo, ambulo, eo, progredior. Vir. 1. Aen. Ipse uno graditur comitatus Achate. Cic. 2. de Nat. Deo. Iam uero alia

animalia gradiendo,alia serpendo ad pastum accedunt. Idē 1.Tusc.Fidenti animo gradietur ad mortem. Hinc Aggredior,Antegredior,Cōgredior,Digredior,Egredior, de quibus alibi.Ingredior, εἰσέρχομαι,εἰσβαίνω,intro gradior.Pro per.lib. 2.Tuus ingreditur noua templa sacerdos.Aliquando capitur pro simplici gradior,incedo.Virg. lib. 1. Georg. Continuo pecoris generosi pullus in aruis Altius ingreditur. Interdum est prodire,& se ostendere.Plaut.Nihil te pudet scelestè in conspectu ingredi? Interdum est quasi incipere,εἰσπορεύεσθαι.Lactant.lib.6.Durum iter ingressus est. Introgredior,εἰσβαίνω.Virg.li.1.Aen.Postquam introgressi,& coram data copia fandi.Progredior ultra procedo,προβαίνω,Cic.in Lælio: Id primum uideamus, si placet quatenus amor in amicitia progredi debeat. Hinc Progressus,& Progressio,pro processu.Idem lib.1.Tusc.Qui errantiū stellarum motus,progressiones,institionesq; notauit.Aliquando est anteire.Plau. Extremum intra carcerem ipsum progreditur Parthenopæum.Prætergredior,παραβαίνω,παραμείβω,ultra transeo.Cic.Appio Pul. Currens Lepta uenit, mihiq; nunciauit,te iam castra prætergressum esse. Regredior,ἐπανέρχομαι,retrogradior,reuertor.Lactant.lib.6.Cū uentum fuerit ad extremum,unde iam regredi nō licet.Supergredior,superambulo,supero, ὑπερβαίνω,ὑπερβάλλω. Subtergredior,ὑποβαίνω. Transgredior,μεταβαίνω, ultra gradior,uide suo loco. Transgressio,μετάβασις,apud rhetores dicitur,cum ab ea sententia,quàm proposuimus,conuertimus sermonem ad aliquam personam,aut rem,aut fortunam,& tanquam præsentem appellamus.

Gradivvs,pen.pro.ἄρης,Martis cognomen, à gradiendo(ut Festus ait)quia gradatim,& per ordines in bellum itur. Siue à uibratione hastæ quod Græci uocant κραδαίνειν. Sunt tamen qui à gramine dictum putēt, quia gramine sit ortus. Vnde & graminea corona in re militari maximæ est honorationis. Hæc ille.Alii gradiuum non Latinum , nec Græcum,sed Thracium uocabulum esse , & significare bellicosum,ac fortem dicunt.Vir.3.Aen.Gradiuumq; patrem,Geticis qui præsidet aruis.Gradiuus,Mars dicitur,cum sæuit,inquit Seruius,cum tranquillus,Quirinus. Denique in Vrbe duo eius templa sunt: unum Quirini intra urbem , quasi custodis & tranquilli. Alterum in Appia uia, extra urbem prope portam.quasi bellatoris uel Gradiui.Hæc Seruius.

Gradivicola,læ,qui colit Martem.Silius lib.4. Et Gradiuicolam celso de colle Tudertem.

Gradvs,huius gradus,masc.gen.*Scaglione, grado*,κλῖμαξ,à gradiendo,id est,eundo.Sunt autem gradus ex quibus scalæ cōstant,ex quibus ad ædificiorum altiora conscenditur. Virg. 1.Aen.Aerea cui gradibus surgebant limina. Gradus etiam idem interdum est quod gressus,βῆμα,hoc est,gradientium pedum uicissitudo,ut apud eundem,Gradibusq; sonare Cōpositis.Addere gradum,pro accellerare.Liui.3.Dec.lib.6. Alacresq; milites alius alium ut adderet gradum,memor ad defendendum ire patriam,hortabantur.Gradum facere,βάσιν,κλίμακα ποιεῖν,dicimus,ut si in arborem, tectumve scandere uelim ex saxo,aut scamno,aliquave alia re,gradum facio. Valla li.5.cap.26.Gradum facere,non est transitum facere: sed aliquam rem gradum & quasi scalam ad alia facere.Ouid.4.Met.Notitiam , primosq; gradus uicinia fecit. Gradum iacere ad aliquam rem aliqui,metaphorice : quod barbari,facere ingressum dicunt.Cicero contraRullū.Hūc quasi gradum quendam atque aditum ad cetera iactum intelligetis.Gradum inferre. Liui. Tandem gradum Romani acrius intulerunt,cessitq; Lusitanus. Gradu mouere,est retro agere,propellere retrorsum.Liu.Primum gradu mouerunt hostem,deinde pepulerunt.Deiici de gradu,est amittere constantiam & animi magnitudinem , ἀπὸ τοῦ φρονήματος καταβλῆσθαι.Cic.1.Offi.Fortis animi est,non perturbari in rebus asperis,nec tumultuantem de gradu deiici, ut dicitur.Sic etiam Gradu dimoueri, est ab existimatione pristina deiici,& deturbari.Cic.1.Tusc.Non sentiunt uiri fortes in acie uulnera: uel si sentiunt,se mori malunt, quàm tantū modo de dignitatis gradu dimoueri.Venire gradibus. Cic. 1.de Nat.Deo.à beatis ad uirtutem , à uirtute ad rationem uideo te uenisse gradibus. Interdum etiam Gradus accipitur pro existimatione,& loco honoris.Cic.2.Phil. Est que zela mihi necessaria pro hoc gradu,in quo me S.P.Q.R.collocauit.Gradus quoque cognationis dicti sunt, ad similitudinem scalarū locorumve decliuium , quos ita ingredimur, ut à proximo in proximum,id est,in illum , qui quasi ex illo nascitur,ueniamus.Quapropter graduum huiusmodi alios superioris ordinis esse Caius scribit, ut sunt pater & mater, qui sunt in primo gradu,in secundo auus , & auia, in tertio proauus,& proauia: Alios inferioris,ut liberi: Alios ex trāsuerso siue latere,ut fratres & sorores,liberiq; eorū.A Gradus sunt Tardigradus,da,dum pen.cor.βραδύπους,qui tarde graditur.Vnde testudinem tardigradam dicimus.Spissigradus,pro frequenti graduum motu incedente. Plaut. Spissigradissimos,tardiores,quā corbitæ sint in tranquillo mari.

Graecanicvs,canica,canicum.Pli.lib.34.cap.9.

Graecari,pen.pro.ὑπερμαζᾶν,κωμάζειν , est conuiuiis, & libidinibus operam dare: quòd Græci liberius se haberent in conuiuiis. Nam quandoque uerba trahuntur à moribus nationum.Hor.2.lib.Serm.Sat.3.Assuetum græcati.

Graecia,ἑλλάς,Europæ regio est,olim omni disciplinarum genere excultissima , hodie non sine ignominia nominis Christiani Turcarum imperio subiecta. Hæc à Ptolemæo Achaia nominatur.Principiū sumit ad meridiem ab Isthmi Corinthiaci angustiis,indeq; ad Septentrionem in Thessaliam usque,& partem Aegæi maris extenditur.Ad occasum Archeloo fluuio ab Epiro dirimuntur : Ab ortu rursus habet mare Aegæum,qua parte Sunium eo abluitur.Scinditur in multas regiones,quarum præcipuæ sunt Attica,Bœotia, Phocis,& Locri.Dicta est Græcia,à Græco primo eius prouinciæ rege,teste Pli.lib.4.cap.7.Cic.pro Flacco:Hæc cuncta Græcia,quæ fama,quæ gloria,quæ doctrina , quæ plurimis artibus,quę etiam imperio,& bellica laude floruit,paruum quendam locum Europæ tenet,semperq; tenuit:Italiæ maritimam oram bello superatam cinxit urbibus.Idē 1.pro lege Agraria.In angustiis & faucibus Gręciæ posita erat Corinthus.Magna Græcia dicta est extrema Italiæ ora , à Locris Italiæ fronte initium sumens,in tres recedēs maris Ausonii sinus patens in longitudinē LXXXII.pass.M.ut ex sententia Varronis tradit Pli.lib.3.ca.10.Hanc Græci subactā maximis potentissimisq; urbibus frequentarunt : in quibus numerantur Croton,Arpi,Thurium,Tarentum,aliiq; cōplures.Cic.2.de Orat. Referta quondam Italia Pythagoræorum fuit,tū cū erat in hac gente magna illa Græcia,&c. Idem 4.Tusc.Cum floreret in Italia Græcia potentissimis & maximis urbibus,ea quæ magna est dicta,&c.

Graecostasis,pen.cor.γραικόστασις, quasi Græcorum statio,locus de quo Var.de lingua Latina,lib.5.sic habet: Ante curiam Hostiliam rostra,cuius id uocabulum ex hostibus capta fixa sunt rostra, Dextra è Comitio locus substructus, ubi nationum subsisterent legati,qui ad senatum essent missi: is Græcostasis appellatus.Cic.ad Quinct.Frat.lib.2. eius operæ à Græcostasi, & gradibus clamorem satis magnum sustulerunt.

Graecvla mala,à patria sic dicta Pli.lib.15.cap.14.

Graecvs,ἕλλην,qui est ex Græcia.Ci.pro Flacco:Tria Græcorum genera,Athenienses,quæ gens Ionum habetur, Aeoles alteri,Dores tertii.Idem Qu.Frat.lib.1. Familiaritates Græcorum neque tam fideles sunt : & inuident non nostris solum,uerum etiam suis.Idem de Arusp.resp. Artibus Græci,Galli robore,Hispani numero,Pœni calliditate ualent.

Graece,ἑλληνιστί.Cic.de Orat.Cum ea, quæ legerem Græce,latine redderem.

Grasciensis,se,Gell.lib.19.cap.10. Cubantem in sympodio Græciensi.Sic apud Pli.Græciense melinum,li.35.ca.6.

Graecvlvs diminutiuum,ἑλληνιστής,Iuuen.Sat.3.Græculus esuriens in cælum,iusseris,ibit.Assentator Græculus, Cice. pro Mil.Idem 2.de Orat.

Graecvs,ca,cum,adiectiuum:ἑλληνικὸς , ut Litteræ Græcæ. Cic.de Claris Orat.Gallus , qui maxime omnium nobiliū Græcis litteris studuit.Exemplaria Græca, Horat.in Arte. Græco more bibere,Cic.3.Verr.

Graivgenae,arum,pen.cor.ἕλληνες,Græci dicti sunt. Vir. 3.Aen.Graiugenumq; domos.Cic.de Nat.

Graivs,ἕλλην,γραϊκός,idem quod Græcus.Virg. lib.4.Aen.

Graivs,ia,ium,ἑλληνικός,Græcus,a,um.Idem 3. Aen. Graias regnare per urbes.Cic.de Nat.

Gallae,rum,*Zanche*,fustes furculas habentes sunt quibus nituntur,qui super iis ambulant.

Grallatorivs,ria,rium,ut Grallatorius gradus, id est magnus,quales solent esse grallatorum,cui opponitur Testudineus gradus,hoc est,lentus,quali incedunt testudines. Plau. in Amph.

Grallatores,qui grallis gradiuntur, ac passus ingentes faciunt,καλοβάθραι.Plau.in Pœn.At si ad prandium in ædem uos dixissem ducere,Vinceretis ceruum cursu, & grallatorē gradu.Grallatores(inquit Festus)appellabantur pantomimi , qui uti in saltatione imitarentur Aegipanas , adiectis perticis furculas habentibus,atque in his superstātes ob similitudinem crurum eius generis gradiebantur utique,propter difficultatem consistendi.

Gramen,inis,*Gramigna*,ἄγρωστις,herba uulgatissima: sic dicta à gradiendo,hoc est,progrediendo, siue serpendo,quòd geniculatis internodiis mirifice serpat , crebroq; nouas spargat

gat radices. Hæc herba (ut auctor est Pli. lib. 24. cap. 19.) iumentis est gratissima, siue uiridis sit, siue in fœno siccata. Vir. in Buc. Nulla neque amnem Libauit quadrupes, nec graminis attigit herbam. Gramen floreum. Mart. l. 9. Sic in gramine floreo reclinis.

GRAMIAE, siue GRAMAE, λῆμαι, γλάμαι, sunt oculorum pituitæ. unde Gramosus, a, um, siue Gramiosus, id est lippus. Cæcilius apud Nonium: Gramosis oculis ipsa, atratis dentibus.

GRAMINEVS, a, um, *Gramignoso, di gramigna*, quod ex gramine est factum: ut, Graminea corona. Gel. l. 5. c. 6. Obsidionalis corona est, quam ii, qui liberati sunt obsidione, dant ei duci, qui liberauit: ea corona graminea est, obseruariq; solitum, ut fieret è gramine, quòd in eo loco generatum esset, intra quem clausi erant, qui obsidebantur. Sic Pli. l. 22. c. 3. Et Liui. 7. ab Vrb. Cespes gramineus, Ouid. 2. Amo. Eleg. 5. Campus gramineus, Ouid. 3. Fast.

GRAMINOSVS, a, um, *Pieno di gramigna*, χορτώδης, plenus gramine. Colu. in Præfat. lib. 1. graminosus, siccus, spurcus. Sic lib. 7. cap. 9.

GRAMMATICA, cæ, uel Grammatice, ces, γραμματικὴ, est rectæ loquelæ, rectæq; scripturæ scientia, quæ usu, ratione, auctoritateq; constat. Latini in nom. plu. Litteras uocant. Cic. 3. de Fin. Quanquam ea uerba, quibus ex instituto ueterum utimur pro Latinis, ut ipsa philosophia, ut rhetorica, dialectica, grammatica, geometria, musica, quanquam Latine ea dici poterant, tamen quoniam usu præcepta sunt, nostra ducamus. Quinct. l. 1. c. 14. Grammatice, litteratura est, non litteratrix. Et c. 1. Et grammatice, quam in latinum transferentes litteraturam uocauerunt, fines suos norit.

GRAMMATICA, orum, studium litterarum, quod profitentur ii, qui grammatici uocantur. Cic. 1. de Ora.

GRAMMATICE, γραμματικῶς, ut, Grammatice loqui, est ubi cura sermonis uitium non admittitur: Latine loqui, ubi elocutione elucescit oratio. Quinctil. lib. 1. cap. 6. mihi non inuenuste dici uidetur, aliud esse Latine, aliud Grammatice loqui.

GRAMMATICVS, ca, cum, γραμματικὸς, quod ad grammaticã pertinet, ut, Figuræ grammaticæ, grammaticus stylus, grammatica oratio, ars grammatica. Ad Her. l. 4. Hæc qua ratione uitare possimus, in arte grammatica dilucide discemus. Grammaticus substantiuum, qui grammaticam docet: Latine dici potest litteratus. Suet. de Clar. Gram. Appellatio grammaticorum Græca consuetudine inualuit: sed initio litterati uocabãtur. Corn. quoque Nepos in eo libello, quo distinguit litteratos ab eruditis, litteratos quidem uulgo appellati ait, eos, qui aliquid diligenter, & acute aliquid scribere possunt, aut dicere: ceterum proprie sic appellandos poetarum interpretes, qui à Græcis grammatici nominantur. Hactenus Suet. Cic. 2. Tusc. Vt si Grammaticum se professus quispiam, barbare loquatur. Horat. in Arte: Grammatici certant, & adhuc sub iudice lis est. Grammatici à ueteribus etiam critici dicti sunt, quòd sibi de omni genere scriptorum diiudicandi sumebant potestatem. Eosdem litteratores uocitatos, Messala Coruinus auctor est. Sunt tamẽ qui grammaticum à grammatista distinguunt, ut litteratum à litteratore, tanquam grammaticus absolute, & perfecte doctus sit, sicut litteratus: grammatista, sicut litterator, tenuiter eruditus: in malam enim partem accipitur. Quorum opinionem Orbilius etiam exemplis confirmat. Nam apud maiores (ait) cum familia alicuius uænalis produceretur, non temere quem litteratum in titulo, sed litteratorem inscribi solitum esse, quasi non perfectum in litteris, sed imbutum.

GRANARIVM, granarii, *Granaio*, σιτοφυλακεῖον, σιτοβολὼν, locus in horreis seruandis seminum granis paratus, uel in quo grana frugum reponuntur. Varr. 1. de Re rust. c. 57. triticum condi oportet in granaria sublimia. Pro granariis quidam habent sub terris speluncas, quas uocant Syros, alii puteos. Persius Sat. 5. Iam nunc granaria laxes. Hor. 1. Serm. Sat. 1. Cur tua plus laudes cumeris granaria nostris?

GRANATVM, ti, accipitur pro malo Punico. Pli. li. 20. c. 41. Vomitus sistit cum succo granati.

GRANATVS, ta, tum, *Granato, che ha molti grani*, quod abundat granis. Colum. lib. 12. cap. 45. mala dulcia granata, quæ Punica uocantur.

GRANDAEVITAS, atis, πολυετία, Accius: Nec uos, nec ille impune irrideret meam grandæuitatem.

GRANDAEVVS, ua, uum, *Di molta età*, πολυετής, prouectioris ætatis, quasi grandis æui, id est senex. Virg. 1. Aen. Grandæuus Alethes.

GRANDESCO, cis, *Crescere, diuenir grande*, αὐξάνω, φύομαι, μεγαλύνομαι, cresco, grandis fio. Cic. 1. de Diu. Lentiscus triplici solita grandescere fœtu. Hinc Ingrandesco, ualde grandis fio. Col. quæ lens ut ingrãdescat ante quam seritur, fimo arido permisceri debet.

GRANDIGRADIO, grandigras, *Caminare à gran passo*, antiquum uerbum est, quo Plau. in Truc. usus, pro grandi gradu eo. Abire hinc ni propere grandigras.

GRANDILOQVVS, p. c. *Che ragiona di cose grandi*, μεγαλοῤῥήμων, qui grandi & sublimi dicendi genere utitur. Cic. in Or. Grandiloqui, ut ita dicam, fuerunt, cum ampla, & sententiarum grauitate, & maiestate uerborum.

GRANDINOSVS, sa, sum, *Tempestoso, che abonda di tempesta*, χαλαζώδης, quod abundat grandine. Col. l. 3. c. 1.

GRANDIO, dis, diui, ditum, *Aggrandire*, ἀναστείνω, αὔξω, grãdem facio, Plau. in Aul. Istum tibi ego grandibo gradum.

GRANDIS, grande, *Grande*, πολυετὴς, proprie ætatis magnitudinem denotat. Cic. pro Cluent. Reliquit grandem, & nubilem filiam. Quòd si, natu, addatur, prouectiorem ætatem significat. Cic. pro Rosc. Com. ordine senatores, grandes natu, natura sanctos. Etiam ad inanimata refertur: ut, Grande æs alienum. Pli. l. 7. c. 38. Grandi Gnidiorũ æræ alieno permutare eam conati. Grãde pondus argenti, Cic. pro Cecin. Grande gaudium, Plaut. in Sticho.

GRANDITAS, tis, *GrandeZZa*, πολυετία, proprie ætatis magnitudo. Sisenna lib. 4. Hist. Neque ætatis granditatem, neque ordinis honestatem, aut dignitatẽ sibi esse excusationi. Accipitur etiam pro quauis alia sublimitate. Cic. de Clar. Orat. Idq; apparet ex genere, & granditate uerborum.

GRANDIVSCVLVS, la, lum, *Grandetto, grandicello*, dimin. à grandis. Ter. in And. Grandiuscula profecta est illinc.

GRANDO, dinis, *Tempesta, grandine*, χάλαζα, pluuia in aere congelata: quòd granis similis sit. Cic. de Orat. Grando mista imbri largifluo. Virgil. 1. Georgic. - Crepitans salit horrida grando.

GRANIFER, ra, um, ferens granum: ut Agmen granifer ũ, dictę formicæ ad Ouid. 7. Met. Graniferumq; agmen.

GRANOSVS, sa, sum, quod intus habet grana. Pli. l. 28. c. 31.

GRANVM, grani, *Grano, granello*, κόκκος, proprie semen frugum dicitur, ut tritici, hordei, & huiusmodi. Var. 1. de Re rust. ca. 48. Granum dictum, quod est intimum solidum. Et paulo post: Granum à gerendo: id enim seritur, uti spica gerat frumentum. Cice. 1. de Diuin. Midæ illi Phrygio, cum puer esset, dormienti formicæ in os tritici grana congesserunt. Hinc Granarium, de quo supra. Granum etiam generaliter dicitur pro omni eo quod minutum est, & similitudinẽ aliquam habet cum grano frumenti. Vnde & mali Punici acinos, grana, ipsumq; malum granatum dicimus. Fructum quoque arboris cuiusdam ilici similis, quem Dioscorides κόκκον βαφικὴν appellat, à quibusdã Granum dicitur. quod quia copiosissime nascitur in Bætica prouincia, factum est, ut ea regio ab eo Granata dicatur.

GRAPHIARIVM, rii, *Pennaiolo*, γραφιοθήκη, theca, in qua styli reponuntur, quibus & scribere simul & pingere solebãt, antequam penicilli, & colores inuenirentur. Mart. l. 14. Hæc tibi erunt armata suo graphiaria ferro.

GRAPHICE, ces, γραφικὴ, ars pingendi, quæ & pictura à Latinis dicitur. Pli. l. 35. cap. 10. Pueri ingenui ante omnia graphicen, hoc est, picturam, in buxo docebantur.

GRAPHICE, *Galantemente, politamente*, eleganter, polite, Plaut. in Persa: Graphice facetus fiam. Idem in Trin. Exornetur graphice.

GRAPHICVS homo, γραφικὸς, dicitur ad unguem factus, absolutusq;, & quasi pictoris manu expolitus. Plaut. in Epid. Næ tu habes seruum graphicum, & quantiuis pretii, si seruat fidem.

GRAPHIS, dis, *Disegno, abboZZamento*, γραφὶς, est delineatio futuræ picturæ, quæ & ἰχνογραφία à Græcis dicitur. Frequens est huius dictionis usus apud Vitr. li. 1. ubi graphidem accipit pro primo illo linearum ductu, & umbrarum delineatione in instrumentis sciothericis quam & Sciographiam idemtidem appellat. Dicta Graphis à stylo, quem Græci γραφίον & γραφίδα quoque nominant. Pli. li. 36. Graphidis uestigia extant in tabulis, ac membranis.

GRAPHIVM, phii, γραφίον, stylus ferreus, quo ueteres in cereis pugillaribus solebant scribere. Ouid. l. 1. Amo. elc. 11. Quid digitis opus est graphium lassare tenendo?

GRASSATOR, oris, *Malandrino, ladrone, assassino da strada*, λωποδύτης, proprie dicitur, qui urbis uicos obsidens, obuios aut uestibus, aut pecunia spoliat, quales sunt qui prima face in maioribus urbibus, ministris uestes detrahunt, aut cenas, quas dominis ferunt, ui eripiunt, metu uerborum aut mortis intentato. Iuuenalis: Interdum & ferro subitus grassator agit rem. Callistratus, l. capitalium. ff. de pœn. Grassatores qui prædæ caussa id faciunt, proximi latronibus habentur. Suet.

in

in Augusto: Igitur grassatores, dispositis per oportuna loca stationibus, inhibuit. Cic. de Fato. Viator, à grassatore spoliaretur.

GRASSOR, assaris, *Assassinare*, si originẽ spectes, nihil aliud est, quam cum impetu & uehementia incedere. creditur enim frequentatiuum esse à uerbo Gradior. frequentissime tamẽ accipitur pro, uias obsidere, obuiosq; uestibus, aut pecunia, aut alia quauis re spoliare. Festus: Grassari proprie dicuntur latrones uias obsidentes. Gradi siquidem ambulare est, unde tractum Grassari, ab impetu gradiendi. Sed cum quis grassatur, id est, cum impetu siue frequenti gradu uadit in aliquem, & bono & malo animo grassari potest: ideo & in bonam & in malam partem accipi potest: ut apud Sal. in Iug. Imperator uitæ mortalium animus ad gloriam uirtutis uia grassatur. Liu. lib. 3. ab Vrb. Se iure grassari, non ui. hoc est, iure procedere. Næuius: Nunc Sæpe hac eadem grassatus uia. Sæpius tamen in deteriorem partem accipitur pro, ui aliquem adoriri. Plaut. in Rud. certum est mori, quàm hunc pati leonem in me grassari. Cæsar: Grassari in hostes uetat. Liu. lib. 2. Trecenti coniurauimus principes iuuentutis Romæ, ut in te hac uia grassaremur. Grassatur pestis, hoc est, cũ ingenti clade hominum inualescit. Oggrassor, contra cum impetu gradior. Plaut. in Pœn.

GRASSATIO, à Grassor, λωποδυσία, actus ipse grassandi. Pli. l. 3. c. 22. Nero nocturnis grassationibus conuerberatam faciẽ illinens sibi cum thure ceraq;.

GRASSATVRA, ræ, grassatio. Suet. in Tib. Tuendæ passis à grassaturis, & latrociniis curam habuit.

GRATE, Cic. pro Planc. Me & grate, & pie facere.

GRATES, *Gratie*, χάρις, numero tantum plurali, & in hac tantũ terminatione pro gratia, quæ referri debet pro accepto beneficio. Virg. lib. 3. Aen. Grates persoluere dignas, Non opis est nostræ. Cic. in Som. Scip. Grates (inquit) tibi ago summe Sol.

GRATIA, tiæ, *Gratia*, χάρισμα, interdum idem est quod beneficium: inde dictum, quòd gratis nobis detur. Cic. li. 1. epist. Cum præsertim considerem, nullam esse gratiam, quam uel non capere animus meus posset. Ter. in And. Ego Charine neutiquam officium esse liberi puto, Cum is nihil promereat, postulare id gratiæ apponi sibi. hoc est, postulare, ut sibi habeatur gratia. Frequenter item Gratia accipitur pro memoria accepti beneficii. Hinc dicimus agere gratias, pro, uerbis ostendere, nobis aliquid fuisse gratum. Habere autem gratias, χάριν εἰδέναι, pertinet ad animum, cum memorem accepti beneficii mentem animumq; habeo, & inuicem gratificandi uoluntatem. Referre uero gratiam, ἀποδοῦναι χάριν, est facto acceptum beneficium remetiri: ut si à me subleuatus aliquo beneficio, alió me uicissim subleues, gratiam mihi refers. Accipitur & in malam partem pro, iniuriam iniuria compensare, & par pari reddere. Cic. in Sal. Non sperasti, mutuam me tibi gratiam relaturum. Referre igitur gratiam, tam in meliorem quàm in deteriorem partem sumitur: cum sit, acceptum beneficium, uel iniuriam re ipsa compensare. Rectiusq; huic uerbo accusatiuum singularem Gratiam iungimus, quàm pluralem Gratias. Et cõtra usitarius dicimus, teste Valla. Habere gratias, quàm gratiam. Nunquam autẽ, uel rarissime. Agere gratiam, sed semper fere, Agere gratias, Liu. 5. bel. Mac. Satiatus tandem cõplexu filii, Renunciate, inquit, gratias regi me agere: referre gratiam aliam nunc non posse, quàm ut suadeam, non antè in aciem descendat, quàm in castra me rediisse audierit. Cic. pro Planc. Cui pro me senatus gratias agendas putauit, ego à me gratiam referendam non putem? Interdum efferuntur hæ locutiones per uerba passiua: ut, Habetur tibi gratia, & Refertur gratia. Ter. Eunu. Et habetur, & refertur à me Thais tibi, ita ut merita es, gratia. Vbi Don. Qui habet apud se gratiam, nondum retulit: retulit, qui destitit habere multum ergo hic dixit, Et habetur gratia, & refertur. Quem sensum transtulit Sal. in bellum Iug. Arma, pecuniam sume, utere, &, quoad uixeris, nunquam redditam tibi gratiam putaris: semper apud me integra erit. Cum illo magna est mihi gratia. Cic. ad Lentul. Hoc est, mutuo nos amamus plurimum. Cum bona, & cum mala gratia. Ter. in Phor. Hæc potius cum bona componantur gratia, quàm cũ mala? Est gratia, pro ago gratias. Plaut. in Men. Gratia est. Esse in gratia, pro gratiosum esse, & gratia aliquid ualere. Cic. ad Att. li. 2. Erit nebulo iste cum his dinastis in gratia. Facere gratiam, hoc est, ex iure strictiori aliquid imminuere, uel remittere aliquid, quod sibi debeatur. Vnde Facere gratiam iusiurandi, est iusiurandum remittere. Plau. in Rud. Iurisiurandi uolo gratiam facias. Liui. lib. 3. Omnium tibi, quæ impie nefarieq; per biennium alia super alia es ausus, gratiam tibi facio. Accipitur interdum pro fauore. Salust. in Iug. Ita bonum publicum priuata gratia deuictũ. Hinc Inire gratiam ab aliquo, est fauorem eius emereri. Ter. in Eun. Adibo, atque ab eo gratiam hanc, quam uideo uelle, inibo. Vbi Donat. Gratiam inire, est dare beneficium, ac per hoc, inire gratiam id est amicitiam. Recipimus in gratiam eum, qui uult nobis reconciliari, cum aliquando fuerit inimicus. Cic. pro Rab. Quem enim ex tantis inimicitiis receptum in gratiam summo studio defenderim, hunc afflictum uiolare non debeo. Redire in gratiam, est reconciliari. Cic. ad Atti. lib. 1. Cum Lucceio in gratiam redi. Gratia pro caussa, ratione, siue occasione: idq; in ablatiuo dũtaxat. Ter. in And. Hic nunc me credit aliquã sibi fallaciam Portare, & ea me hic restituisse gratia. Vbi Donat. Gratiam ueteres pro caussa ponebant. Sal. Rem omnem aperit, cuius gratia mittebãtur. Poetæ tres Gratias finxerunt, Iouis, & Autonoes, siue potius Liberi patris & Veneris filias, quæ & χάριτες à Græcis appellantur: quarum unam Aglaiam nominarunt ab hilaritate, seu lætitia: quòd hilariter præstandum sit beneficium: secundam Thaliam, à uiriditate: quod beneficii memoria semper uirere debeat, & nunquam marcescere: tertiã Emphrosynen, ab oblectatione, eo quòd non minus in dando beneficio, quàm in accipiendo nos delectari conueniat. Harum una auersa pingitur: duæ ad nos conuersæ: quo illud significatur, duplicem pro accepto beneficio gratiam rependi oportere. Nudæ sunt: beneficia enim sine fuco esse oporter. Connexæ, quòd beneficium semper beneficium pariat: quodq; perpetuum esse debeat beneuolentiæ fœdus. Hilares: tales enim esse debemus in dandis accipiendisq; beneficiis. Iuuenes: beneficii enim accepti gratia senescere non debet, sed perpetuo florere. Virgines sunt, & in Acidalio Orchomeni fonte lauantur. uel quòd plura beneficia esse, nullamq; retributionis spem habere, uel quòd nihil turpe rogare oporteat.

GRATIFICATIO, onis, χάρισμα, Cic. 1. de Nat. de. Vos autem quid mali datis, cum imbecillitatem, gratificationem, & beneuolentiam ponitis? Impudens gratificatio, Idem 3. de lege Agraria.

GRATIFICOR, aris, *Far cosa grata*, χαρίζομαι, χάριν φέρω. rem gratam facio. Cic. Lentulo: Quòd Pompeio se gratificari putant. Differunt tamen Gratificari, & Gratum facere: quod Gratificari in se contineat quiddam maius: est enim beneficium esse. unde Cic. li. 1. de Nat. deo. ait, Deum hominibus gratificari, non gratum facere: quasi Gratificari sit beneficia conferre, Gratum facere, obsequi, & inseruire. Cic. Si hunc iuueris, gratissimum mihi feceris.

GRATIOSVS, osa, osum, χαρίεις, χαριεργός, qui gratia apud omnes plurimum ualet. Cic. Lent. Vehementer confidit se his nostris litteris apud te gratiosum fore: id est, ualde gratum. Cic. pro Mur. Nil tibi consulatum petenti à me defuit, quod esset aut ab amico, aut à gratioso, aut à consule postulandum.

GRATIOSE, *Gratiosamente*, χαριέντως, cum gratia. Vlpia. l. tutor qui repertorium. §. comportet. ff. de amit. tur. Si neque sordide, neque gratiose, sed non bonam conditionẽ elegerint?

GRATE, ἀγνώμενος, grato animo Cic. pro Planc. confiteare aliquando, quod faciam, me & grate & pie facere.

GRATIS, *Senza premio, senza pagamento*, δωρεὰν, προῖκα, gratuito, sine præmio aut pretio. Cic. 3. in Verr. Gratias prætor factus est. Suet. de Clar. gram. Sunt qui tradant, tanta eum honestate præditum, ut temporibus Syllanis proscriptorum liberos gratis, & sine mercede ulla in disciplinam receperit. Gratis, & Pretio, contraria. Cic. pro Rof. Com. Questus est Saturius, communem factum esse gratis cum Roscio. Aliquando significat sponte, ἀσμένως. unde deducitur Ingratis, ἀκουσίως, inuite, non ultro: quia ultroneagrata sunt; ingrata, quæ ab inuitis & recusantibus fiunt. Ter. in Eun. Opus faciam, ut defatiger usque, ingratis ut dormiam. Cicer. pro Quinctio: Exprimendum est inuite atque ingratis quod non debet.

GRATOR, atis. *Ringratiare, allegrarsi*, συνήδομαι, idem quod Gratulor, hoc est, ob felicitatem uel commoda alterius, lætitiã meam testor. Virg. 4. Aen. Inueni germana uiam, gratare sorori. Dicitur quis & sibi gratari, cum ob prosperum rei alicuius successum, secum lætatur. Ouid. 8. Met. Totoq; libens mihi pectore grator. Gratari superis, est diis gratias agere, & ob felicem rei alicuius successum sacrificare, quod Græci dicunt, χαριστήριον θύειν. Ouid. 2. Fast. Gratare, Iliacis, thuraq; pone focis. Hinc Gratabundus, a, um, idem quod Gratulabundus. Tacit. lib. 17. Et proximi militum gratabundi respondent.

GRATVITO, ἀμισθὶ, gratis. Cic. 2. Offic. Caussas gratuito defendere.

GRATVITVS, ta, tum, p. c. *Gratuito*, ἄμισθος, quod datur gratis, id est

est sine præmio, aut pretio. Cic. 1. de Leg. Quid liberalitas? gratuita ne est, an mercenaria?

Gratulatio, onis, *Allegrezza, congratulatione*, συγχάρμα, modo significat testationem gaudii ob felicem alicuius successum. Cic. Att. Mihi facta statim est gratulatio. Modo idem est quod gratiarum actio, quæ à senatu nomine alicuius Imperatoris, qui rē in bello feliciter gesserat, ad omnium deorum templa soler decerni. Cic. in Catil. mihi uni conseruatæ reip. gratulationem decreuistis.

Gratulor, ris, ri, *Rallegrarsi, congratularsi*, συνήδομαι, συγχαίρω, est testari uerbis se gaudere de fortuna & felicitate alterius, seu sua, tanquam alterius. Triplicem fere habet constructionem. Interdum enim absolute ponitur sine aliquo casu à tergo. Ouid. 3. de Art. Am. Ego nunc me denique natum Gratulor. Interdum solo datiuo contentum est. Trebonius Ciceroni lib. 12. Tibi, quod uare facere possum libenter quoque gratulor. Nonnunquam etiam accusatiuum habet cum datiuo. Cic. 2. Verr. Appellat hominem, & ei uncæ maximam uictoriam gratularer. Inuenitur etiam aliquando cum solo accusatiuo, ita tamen, ut datiuus subaudiatur. Ter. in Eun. Aduentum gratulantur. Conuertitur aliquando accusatiuus in ablatiuum cum præpositione. Cic. Lentulo: Quod mihi de nostro statu gratularis, minime miramur. Interdum etiam sine præpositione. Cœlius Cice. Gratulor tibi affinitate uiri medius fidius optimi. Accipitur præterea Gratulari pro, superis pro re bene gesta gratias agere, quēadmodum triumphantes solebant, qui equis albis, curruque aurato in Capitolium uecti, Ioui pro felici rerum successu taurum immolabant. Ennius in Hecuba. Iupiter tibi summe, tandem male re gesta gratulor. Liuius: Triumphantes in Capitolium ascendebant. Ioui Opt. Max. gratulaturi.

Gratulabundus, a, gratulans. Gell. l. 3. c. 15.

Gratus, ta, *Grato*, εὐγνώμων, qui gratiam pro beneficio refert, uel saltem memor est accepti beneficii. Cic. 1. de Leg. Gratus est, qui in referenda gratia nō commodum, sed eum ipsum, cui refert gratiam, cernit. Idem: Tu quàm gratus erga me fueris, ipse existimare potes. Cic. Planco: Re ipsa atque animo gratissimus. Gratus interdum idem est, quod iucundus, χαρίεις. Liu. 2. ab Vrb. Gratæ in uulgus leges fuere. Ter. And. Et id gratum fuisse aduersum te, habeo gratiam. Gratū facere, χαρίζομαι obsequi, & inseruire. Cic. lib. 13. epist. Si hunc iuueris, gratissimum mihi feceris. Ingratus, ἀγνώμων, ἀχάριστος.

Gravate, aduerb. *Grauosamente*, ἀκουσίως, δυσχερῶς, inuite, non libenter. Plaut. in Bacc. Quàm grauate pater dedit. Cic. pro Balbo: Benigne, non grauate.

Gravatim, ἀκουσίως, idem quod grauate. Liu. ab Vrbe. Haud grauatim socia arma Rutulis iunxit.

Graucasum, Caucasum montem nominarunt Scythæ, quod illorum lingua significat niue candidum. Pli. l. 6. c. 17.

Gravedinosus, a, sum, κορυζῶν, κορυζώδης, non solum qui grauedine infestatur, sed etiā qui ad eum morbum est procliuior. Cic. 4. Tusc. Dicimus quosdam grauedinosos, quosdam torminosos, non quia iam sint, sed quia sæpe sunt. Plin. l. 18. c. 15. appellat eruum grauedinosum, quòd bobus in pabulo grauedinem facit.

Gravedo, inis, κόρυζα, capitis morbus, cum humor crassior ex cerebro in nares decumbit, easque claudit, uocem obtundens, & tussim siccam mouens, Cels. lib. 4. cap. 2. Aliud à destillatione malum, quamuis non multum distans, grauedo est. Hæc nares claudit, uocem obtundit, tussim siccam mouet: sub eadem falsa est saliua, sonant aures, uenæ mouētur in capite, turbida urina est. Hæc omnia κορύζας uocat Hippocrates: nunc uideo apud Græcos in grauedine hoc nomē seruari: destillationes καταστάγμους appellari. Plaut. in Asin. Quasi grauedo profluat. Cic. Attic. lib. 6. Grauedini omni ratione subueni. Pli. l. 23. Grauedinem capiti faciunt.

Graveolens, grauеolentis, δυσώδης, quod male olet. Virg. 4. Aen. Ad fauces graueolentis Auerni.

Graveolentia, æ, *Puzza*, δυσωδία, grauis odor. Pli. lib. 10. cap. 9.

Gravesco, scis, *Aggrauarsi, farsi graue*, βαρύνομαι, βαρέομαι, grauis fio, oneror. Virgil. lib. 2. Georg. Nec minus interea fœtu nemus omne grauescit. Id est, oneratur. Pli. lib. 11. ca. 41. Cameli lac habent, donec iterum grauescant. Hoc est grauidæ fiant, & prægnantes. Valetudo grauescit, id est, grauior fit. Tacit. lib. 1. Grauescere ualetudo Augusti. Idem lib. 14. Malis publicis in dies grauescentibus. Aggrauesco, & Ingrauesco, suo loco.

Gravidus, da, dum, *Grauida di peso, grauida*, ἔμφορτος, onustus, grauis. Plaut. in Truc. Neu qui manus attulerit steriles intro ad nos, Grauidas foras exportet. Sed hoc translatitium est. proprie enim mulier dicitur grauida. Cic. pro Clu. Cū mulier esset grauida, & iam appropinquare partus uideretur. Aluus grauida, Ouid. 2. Am. eleg. 14.

Graviditas, tatis, *Grandezza*, κύησις, prægnatio, conceptio. Cic. 2. de Nat. Ipse sol, mundum omnem sua luce compleat, ab eoque luna illuminata grauiditates, & partus afferat.

Gravido, grauidas, ἐγκύμονα ποιῶ, proprie est mulierē grauidam reddere, quamuis etiam ad alia transfertur. Cice. de Nat. Terra grauidata seminibus omnia parit. Cæcilius in Tyche: Hic re inhoneste grauidauit probri. i. onerauit.

Gravis, & hoc Graue, *Graue, ponderoso*, βαρὺ, significat ponderosum, quod scilicet sua pte natura deorsum fertur: cui opponitur leue, cuius natura est sursum ferri. Virg. 1. Georg. Vomis & inflexi primum graue robur aratri. Per translationē dicitur morbus grauis, senectus grauis, id est molesta, δυσφορὸς, βαρὺς, χαλεπὸς, quoniam qui molestiam ex senectute, morbo, cæterisque huiusmodi sentiunt, quasi onere intolerabili premuntur, quod cupide uellent deponere. Cicer. in Cato. Quòd nunquam senectutem tibi grauem esse senserim. Grauis item accipitur pro constanti & seuero, quadamque auctoritate & reuerentia pleno, quod Græci dicunt σεμνόν. quæ significatio inde ducta est, quòd, quemadmodum grauia & maiora onera non facile loco mouentur, ita homines seueri & cōstātes nec minis, nec precibus ab æquitate auelluntur. Cic. de Orato. Vir auctoritate grauis. Idem in Hortensio: Quid aut Herodoto dulcius, aut Thucydide grauius. Grauitas, σεμνότης, pro firmitate ac constantia animi, ac in uultu, moribus, uerbis, rebusque agendis quadam seueritate. Sed de hoc latius infra suo loco. Variis aliis modis dicitur Graue, sed ad hos reduci possunt. Nā ponitur pro perniciōso, acerbo, nocente. Cic. lib. 3. Offic. Grauem aduersarium imperii sustulissent. Pro forti & robusto, ἰσχυρὸς. Virg. lib. 5. Prima pares ineunt grauibus certamina remis. Pro grandæuo. Idē 5. Aen. Hic grauis Entellus dictis castigat Acesten. Pro utili, solido, firmo, constante, σπουδῆς ἄξιος. Cic. lib. 1. Offic. Vt iam sint alia grauiora, atque meliora. Pro tristi. Virg. lib. 8. Grauior ne nuncius aures Vulneret. Aes graue à Romanis dicebatur, æs rude, & quod non erat signatum: iccirco, quod non numero, sed pondere in solutionem rederet. Liu. lib. 4. ab Vrb. Aes graue plaustris quidam ad ærarium conuehenter, speciosam collationem faciebant. Pro eodam etiam æs rude dicitur à Pli. lib. 33. ca. 3. Seruius, inquit, rex primus signauit æs: antea rudi usos Romæ, Remeus tradit. Pro necessario. Lucil. lib. 19. Habeasque animo, mihi admodum caussam grauem fore, quæ me ab ullo commodo abducat tuo. Pro pleno. Virg. 1. Aene. Tum pietate grauem ac meritis si forte uirum quem Conspexere, silent. Pro fœcundo, & frugifero. Idem: Quid labor aut benefacta iuuant? quid uomere terras Inuertisse graues? Pro multo: Varr. apud Nonnū: Vbi graues pascantur & alantur pauonum greges. Sal. lib. 3. Cœpit per omnem prouinciam graue pretium fructibus esse. Pro amaro. Varr. Quinquatribus, ut citat Nonius, Absinthium ut bibam graue & castoreum. Nonnunquam etiā pro grauido. Virg. 1. Aen. Sacerdos Marte grauis.

Graviscae, Ptolemæo, castellum est in Tuscia, quod hodie Montem altum uocant: ita ductum ab aeris grauitate. Virg. 10. Aen. Intempestæque Grauiscæ.

Gravitas, atis, *Grauezza, peso*, βάρος, βαρύτης, idem quod pondus, siue ponderositas. Cic. 2. de Nat. deo. Tanta contentio grauitatis, & ponderum. Accipitur & pro constantia, quam Græci σεμνότητα uocant. Cic. Att. li. 10. Tu rum Sexto seruasti grauitatem eandem, quā mihi præcipis. Grauitas morbi. i. magnitudo, apud Cic. 2. de Nat. de. Grauitas cæli, i. intemperies aeris, Idem Att. l. 11.

Graviter, *Grauemente, molestamente, seueramente*. βαρέως, δυσχερῶς, idem quod moleste. Sal. in Cic. Grauiter & iniquo animo paterer male dicta tua M. Tulli. Accipitur item pro bono ornate, & cum quadam auctoritate. Cic. de Orat. Thucydides res gestas narrat, grauiter sane, & probe. Interdum pro ualde, σφόδρα. Cæcilius Plocio, ut citat Nonius: Placere occepit grauiter, postquam est mortua. Cicer. in Catil. Si me meis ciuibus suspectum tam grauiter atque offensum uiderem. Sic Grauiter ægrotare, id est periculose, apud eundem primo Offic.

Gravo, as, *Grauare, caricare*, φορτίζω, βαρύνω, proprie idē quod onero, siue graue reddo. Cic. 2. de Diuinat. Iam uero semper uiridis, semperque grauata Lentiscus triplici solita grādescere fœtu. Liu. 5. belli Pun. Grauatis omnibus uino somnoque. Caput grauatum, hoc est, grauedine laborans. Colu. l. 6. c. 9. Signa febricitantis manantes lacrymæ, grauatum caput, oculi compressi. Interdum Grauare accipitur pro, molestia afficere. Virg. 2. Aen. Nec me labor iste grauabit. Nonnunquam etiam pro, grauius & molestius aliquid reddere. Oui. 5. Trist. Eleg. 12. At tu fortunam, cuius uocor exul abhorre.

Nomine mendaci parce grauare meam. Hinc Aggrauo, grauius efficio, ἐπιβαρύνω. Col.lib.1. Ratio rustici aggrauatur exiguo profectu operis. Degrauo, deorsum grauo, βρίθω, καταβαρύνω. Idem lib.1. degrauatum pondere suo præcepa attrahetur. Virg.li.3.Aen. Degrauat Aetna caput. Ingrauo, & Prægrauo, ualde grauo. lib.8.bel.Mac. Cum prægrauaret multitudo, credere sensim cœpit. Et lib.7. Onerata & prægrauata telis corpora.

GRAVOR, aris, *Aggrauarsi, hauer à male*, βαρύνομαι, δυσφορῶ, deponens, offendor, & grauiter fero. Plaut. in Trin. Non grauabor, faciam ita ut uis. Cic. de Amic. Ego non grauarer, si mihi ipse confiderem. Liu.1. ab Vrbe: Minus tamen plebs grauabatur, se templa deum ædificare manibus suis. Grauari cũ accus. Quinct.lib.1.cap.1. Quę si quis grauabitur, non rationi defuerit, sed oneri. Lucr. Romanos odere omnes, dominosq; grauantur. hoc est, grauiter ferunt dominos. Grauatus, participium. Plaut. in Rud. Haud grauatam Patronam exequuntur. Id est, quæ facit, quod ab ea petitur, non inuita. Et etiam Grauor uerbum passiuum à uerbo grauo, post se exigens ablatiuum: ut, Lentiscus triplici fœtu grauata, apud Cic.2. de Diuin.

GREGALIS, le, *Di uno istesso gregge*, ἀγελαῖος, ex eodem grege. Var.l.2. de re rust. Equi boni futuri signa sunt, si cum gregalibus in pabulo contendit in currendo. Dicitur quoque de hominibus: idq; fere in deteriorem partem. Cic. pro Domo 1. Quod uos Catilinæ gregales dicere solebatis.

GREGARIVS, a, um, *Di gregge*, ἀγελαῖος, ex grege: ut, gregarius bos, qui adhuc in grege pascitur, nondum iugo domitus: gregarius miles, non electus, sed tumultuarie collectus. Cic. pro Planc. At id gregarii milites faciunt inuiti. Colum. in Præfat. lib.6.

GREGATIM, ἀγεληδὸν, per diuersos greges, Varro li.4. de Lingua Lat. Graculi gregatim uolitant. Pli.lib.8.ca.5. Elephanti gregatim semper ingrediuntur. Transfertur & ad homines. Cic.7. Verr. Ciues Romanos gregatim coniectos in lautomias.

GREGO, gas, *Congregare, aggregare, raccogliere*, ἀγείρω, à Grex deductum, colligo, congrego. Composita magis in usu sunt: ut, Abrego, a grege abduco. Aggrego, προσαγελάζω, adiungo. Lact. lib.4. Homerus summum illum Iouem dæmonibus aggregauit. Congrego, συναγελάζω, coniungo, & quasi in eundem gregem compello. Idem in eodem: Alium sibi populum fideliorem ex alienigenis congregaret. Segrego, separo, diuido. Festus: Segregare est, ex pluribus gregibus partes seducere. Disgrego, dispergo.

GREMIVM, *Grembo, seno*, est inter complexum fœnorum, feminum ue: in quo complexu mulieres concipere solent. Differt autem à sinu: quoniam sinus est intra pectoris brachiorumq; complexum: unde sinus uestium: quales erant tunicæ Romanorum: & modo quorundam religiosorum supra cincturam laxitas illa uestis, quæ cingulum operit. Littora quoque curua, & quasi brachiis mare amplectentia, sinus uocamus Et per translationem gremium terræ appellamus cũ semen suscipit, conceptumq; retinet, quasi uiuentem fœtũ postea paritura. Quare cum lactantur infantes, ad sinum admonentur: pueri uero iam facti à sedentibus matribus, utique cum illis blandiuntur ad gremium accipi solent: ut Cic. in Bruto: Filius in gremio matris educatus. Virg.1.Aeneid. de cupidine sub imagine pueri Ascanii. Gremio fouet inscia Dido. Quinetiam matres nutrices ue cum supergenua collocant infantem, aut extremis uestibus repositum, & ad uterum usque sublatum gestant, in gremio magis, quã in sinu gestare dicuntur. ut idem de eodem: Et fotum gremio Dea tollit in altos Idaliæ lucos.

GRESSVS, sa, sum, βεβακὼς, partic. à Gradior. Virg.6. Aene. Et pariter gressi per opaca uiarum.

GRESSVS, sus, *L'andare*, βάσις, incessus, ambulatio. Cic.1. Offi. cauẽdum est, ne tarditatibus utamur in gressu mollioribus. Virg.3. Ge. Insultare solo, & gressus glomerare superbos.

GREX, gregis, *Gregge, greggia*, ἀγέλη, ποίμνη, differt ab Armento, teste Valla, lib.2.cap.24. quod Grex minorum animaliũ sit congregatio, ut ouium porcorum, caprarum: Armentum maiorum, ut camelorum, boum, equorum. Virg.3. Geo. Hæc satis armentis: superat pars altera curæ, Lanigeros agitare greges, hirtasq; capellas. Inuenitur tamẽ quandoque Grex de maioribus dici, ut de bobus, equabus, & similibus: sed tunc fere habet adiunctum nomen adiectiuum, aut genitiuũ determinantem, aut potius detorquentem eius significationem ad rem aliquam, pro qua, si solum positum esset, non ita apte acciperetur. Ver. eclo.6. Aut aliquam in magno sequitur grege. Vbi adiectiuum Magno efficit, ut Grex accipiatur pro armento. Sic Hora. cum uellet significare boum armenta, dixit, Greges mugientium. Item Cic.3. Phil. cædis greges armentorum. Idem 3. Verr. Greges equarum abigendos curasse. Ex his itaque exemplis omnino dicendum uidetur, gregis appellationem generaliorem esse, quàm armenti. hoc enim de maioribus duntaxat animalibus dicitur, illud autem, quoties solum ponitur, fere de minoribus, cum adiuncto autem etiam de maioribus. Neque solum pro quadrupedum congregatione, uerumetiam pro auium, atque adeo ipsorum hominum multitudine accipitur. Hor.1. epist.3. Ne, si forte suas repetitum uenerit olim Grex auium plumas, moueat cornicula risum Furtiuis nudata coloribus. Terent. in Eun. Vnum etiam hoc uos oro, ut me in gregem uestrum recipiatis. Sed hæ significationes impropriæ sunt, & translatitiæ.

GRIPHVS, phi, γρῖφος, rete, sagena, item ænigma, hoc est, sermo ita implicitus, ut facile dissolui non queat. Gell. libro 1. capite 2.

GROSSVLVS, exiguus ficus. Col. de Arb. cap. 18.

GROSSVS, grossi, masc. uel fem. ge. *Fichi che non si maturano mai*, ὄλυνθος, ficus immaturus. Pli.l.13.c.7. Grossus non maturescit. Cels.l.5. Grossi in aqua cocti. Pli.l.15.c.18. Deprehensas in his hieme grossos. Idem l.13.c.7.

GRVES, *Gru*, γέρανοι, aues, minime soliuagæ, quæ non se segregant, siue cum uolant, siue cum pascuntur: à sono uocis ita dictæ. Excubias nocte diuidunt, capite subter alam condito dormiunt, alternis pedibus insistentes. uolantes autem ordine quodam, y litteram faciunt: quod Palamedem primum deprehendisse ferunt. unde & Palamedis aues appellantur à Martiale. Virg.l.1. Ge. Strymonię dant signa grues. Mira de gruibus apud Pli.l.10.c.23.

GRVMA, mæ, στάθμη, mensura quædam, qua flexæ uiæ ad lineã diriguntur, ut est agrimensorum & similium. unde apud Ennium l.17. referente Nonio, legitur Grumã dirigere. Hinc deponens Degrumor, aris, pro dirigere ad exigentiam grumæ. Lucil. Viamq; Degrumaris. Dicuntur præterea Grumę, teste Nonio, quadriuia, in quibus quatuor directæ conueniunt uiæ.

GRVMVS, mi, *Mucchio, monticello*, βρόμβος, terræ collectio, minor tumulo, quem etiam cliuulum uocamus. Col. lib.2.cap.18. Grumos dissipabimus. Grumus salis. Pli. lib.33.cap.4. Torretur cum salis grumo. Diminutiuum est grumulus. Plin. libro 29.cap.6.

GRVNDIRE, γρυλλίζειν, ueteres dicebant, quod nos grunnire dicimus. Claud. lib. annalium 15. ut citat Nonius: Grundibat grauiter pecus suillum. Hinc Grundules lares dictos accepimus, quos Romulus constituisse dicitur in honorẽ scrophæ, quæ triginta pepererat porcos. Cassius Hemina: Sus parit porcos triginta, cuius rei fanum fecerunt laribus grundulibus.

GRVNNIO, is, niui, & grunnii, itum, γρυλλίζω, ὕζω, proprium est uocis porcorum. Iuu. Sat.15. Et cum remigibus grunnisse Elpenora porcis.

GRVNNITVS, tus, γρυλλισμὸς, ὑισμὸς. Cic.5. Tusc. Nec grunnitum audit, cum mactatur sus.

GRVO, gruis, grui, *Far uoce di gru*, κλαγγάζω, de gruibus dicitur, ut Grunnio de suibus. Hinc Congruo, pro conuenio. Terẽt. in Heaut. Concede hinc domum, ne nos inter nos congruere sentiant. Hinc & Congruus, grua, gruum, & uerbum Ingruo, suis locis.

GRVS, is, Cic. de Nat. Grues in tergo præuolantium capita reponunt.

GRYLLVS, li, *Grillo*, γρύλλος, genus est locustæ, simile cicadę, lõgiori tamen corpore, ubique gentium. pernicies agris, retro ambulat, terram terebrat, & noctu stridet: unde & nomen accepit. Pli. lib.29.cap.6. Auribus prodest gryllus cum sua terra effosus, & illitus. Magnam auctoritatem huic animali perhibet Nigidius, maiorem Magi, quoniam retro ambulet, terramq; terebret, stridat noctibus.

GRYNEVS, a, um, γρύνειος, cognomen Apollinis, inditũ à Gryneo nemore iuxta Claxomenem Asiæ ciuitatẽ, in quo Apollo colebatur. Virg.6. eclo. His tibi Grynei nemoris dicatur origo. Vbi Ser. Gryneum nemus est in finibus Aolidis, Apollini consecratum. Dictum est Agrinio uicino oppidulo. Str. lib.13.

GRYPHES, *Griffi, griffoni*, γρῦπες, qui & Gryphi, animalia pennata, & quadrupedia: omni ex parte leones: alis tantum & facie aquilis similia, equis uehementer infesta. Virg. Ecl.8. Iungantur iam gryphes equis. Plin. lib.10.cap.49. Pegasos equino capite uolucres, & gryphas auritos aduncitate rostri, fabulosos reor: illos in Scythia, hos in Aethiopia. Singularis nominatiuus est Gryps gryphis, uel Gryphus, gryphi. prioris iam dedimus aliquot exempla. posterioris testimonium est apud Plin. lib.7.cap.2. Arimaspi assidue bellum gerunt cum gryphis, ferarum uolucri genere.

Gur-

GRYPHVS, *Colui che ha il naso aquilino*, γρυπὸς, sine aspiratione, dicitur, qui nasum habet aduncũ. fortassis à gryphorum similitudine, quos Græci γρῦπας uocant. feruntur enim gryphes rostrum habere incuruatum in morem aquilæ.

G ANTE V

GVBERNACVLVM, li, *Temone*, πηδάλιον, clauus nauis, quo illa gubernatur, & regitur. Cic. 2. de Inuent. Hic ille naufragus ad gubernacula accessit. Per trãslationem accipitur pro administratione. Cic. pro Domo: Cum senatum à gubernaculis deiecisses, populum è naui exturbasses. Reip. gubernacula tractare, apud eundem pro Sextio. Gubernacula uitæ, apud Plin. lib. 11. cap. 37. Legitur & Gubernaclum, per syncopen. Virg. 8. Aene. Nanque gubernaculum multa ui forte reuulsum.

GVBERNATIO, onis, *Governo, administratione*, κυβέρνησις, proprie de nauis directione dicitur: quamuis per translationem pro quauis administratione capiatur. Cic. 4. de Fin. Etsi in ipsa gubernatione nauis est euersa. Idem 3. in Catil. Vix uidetur humani consilii tantarum rerum gubernatio esse potuisse.

GVBERNATOR, toris, *Temoniero, governatore*, κυβερνήτης, rector nauis, qui clauum moderatur. Cic. de Sen. Gubernator clauum tenens sedet in puppi. Idem 7. Phil. Summi gubernatores in magnis tempestatibus à uectoribus admoneri solent. Gubernator equorum. Quinct. lib. 8. c. 6. Translatio est, cum in rebus, animalibus ue aliud pro alio ponitur: ut de agitatore, Gubernator magna contorsit equum ui. Custos & Gubernator reip. idem 7. Verr.

GVBERNATRIX. Cic. de Orat. Eloquentia gubernatrix ciuitatum.

GVBERNO, as, *Reggere, governare, amministrare*, κυβερνάω, proprie nauim rego. Cic. 1. Offi. Vt si nautæ certent, quis eorum potissimum gubernaret. Per translationem pro moderor, administro, διοικέω. Cic. Curioni: Teq; hortor, ut omnia gubernes, ac moderere prudentia tua. Idem Att. lib. 8. Sed hæc Deus aliquid gubernabit.

GVLA, læ, *Gola*, οἰσοφάγος, est fistula colli interior, constans ex carne & neruo, per quam cibus & potus in uentriculum defluit: Græci οἰσοφάγον appellant. uide Pli. l. 11. c. 37. Inuenitur nonnunquam Gula pro anteriore parte colli, quam iugulum uocamus. Sal. in Catil. Laqueo gulam fregere. Cic. 6. in Verr. Quem obtorta gula in uincula abripi iussit. Sed in hac significatione uix inuenies in medicorum aut physicorum scriptis. Illi enim Gulam, ut iam diximus accipiunt pro fistula illa, qua cibus & potus in stomachum demittitur. unde etiam per translationem accipitur pro uoracitate. Iune. Quanta est gula quæ sibi totos Ponit apros.

GVLLIOCAE, nucum iuglandium summa & uiridantia putamina. Festus.

GVLOSE, Col. in Præf. l. 1. Contemptissimorum uitiorum officinas gulosius condiendi cibos. Degulo, las, suo loco.

GVLOSVS, a, um, γαστρίμαργος, qui est deditus gulæ uitio. Martial. lib. 8.

GVMMATAE arbores dicuntur, quæ gummi producunt. Palladius: In cerasis hoc seruandum est, & in omnibus gummatis.

GVMMI, *Gomma*. κόμμι, indeclinabile & Gummis, gen. fem. est gutta uiscosa ex arboribus quibusdam per corticem diffluens. Pli. lib. 13. cap. 11. Gummi optimum esse ex Aegyptia spina conuenit. Cic. de Fin. Compellant gummas ex ordine nostras. Colum. lib. 12. cap. 50. Noua dolia liquida gummi perluere.

GVMMINVS, na, num, κόμμινος, eu gummi confectum: ut Gũminum oleum, neruis in primis utile, teste Pli. l. 15. c. 6.

GVMMITIO, κόμμωσις illinitio quædam eu glutinoso illo arborum succo, quæ doliis fieri solebat. Pli. lib. 16. Multi, cum semel nouũ dolia uel serias crassa gõmi liuerunt, unũ in perpetuum gummitione contenti sunt.

GVMMOSVS, a, um, quod multum gummi habet. Plin. lib. 12. capite 9.

GVRDVS, di, *Balordo*, pro stolido, uox est Hispanica. Quinct. li. 1. cap. 5.

GVRGES, gitis, *Gorgo, Dive*, ἄβυσσος, proprie locus est in flumine profundus, in quo aqua uertitur: quamuis generaliter de omni aquarum congerie dicatur, & de ipso etiam mari. Martial. lib. 1. Raptus fluminieo uenit de gurgite piscis. Pli. lib. 8. cap. 5. Ne crescat gurgitis altitudo. Virg. 1. Aen. apparent rari nantes in gurgite uasto. Ponitur etiam translate, pro homine insatiabili: aut alia quauis re inexplebili. Cic. in Pis. Ille gurges, atque helluo. Idem in Arusp. resp. Quæ unquam Charybdis tantos exhaurire gurgites posset?

GVRGVLIO, onis, siue potius Curculio, γαργαρεών, à rei anatomicæ peritis uocatur caruncula quædã in fine palati ad fauces dependens inter tonsillas, quam alio nomine columellam appellamus. Varro lib. 2. de re rust. ca. 3. uidetur posuisse pro colli parte anteriore, quam & Guttur appellat. Collo, inquit, breui, gurgulione longiore. Rursus Gurgulio, uermis quidam, qui in horreis nascens frumentum absumit, τρώξ, ὠξ, sic dictus, quòd totus sit guttur. Virg. lib. 1. Georg. Populatq; ingentem farris aceruum Gurgulio. Rectius scripseris Curculio per secundam consonantem. sic enim ueteres scripsisse constat ex argumento Plautinæ comœdiæ eiusdem nominis, in quo primæ uersuum litteræ Curculionis nomen exprimunt.

GVRGVSTIVM, stii, οἰκίδιον, & dimi. Gurgustiolum, genus habitationis angustum, à curculione uerme sic dictũ. Seruius docet gurgustium esse obscuram & latẽtem tabernam. Cic. in Pis. E gurgustio te prodire.

GVSTATORIVM, rii, crater, in quod aqua è fonte profluit. Pli. in epist. lib. 5. Gustatorium, grauiorq; cenatio margini imponitur.

GVSTATVS, us, idem significans quod gustus, γεῦσις, hoc est, sensus ille, quo rerum sapores discernimus. Cic. 2. de Nat. Gustatus qui sentire eorum, quibus uescimur, genera debet, habitat in ea parte oris, qua esculentis & poculentis iter natura patefecit. Hinc Degusto, ἀπογεύομαι, delibo, labris admoueo. Sal. in Catil. Cum post execrationem omnes degustassent. Prægusto, προγεύομαι, ante gusto.

GVSTO, as; *Gustare*, γεύομαι, libo, labris primoribus attingo. Cic. ad Gallum: Fugi in Tusculanum, cum quidem biduum ita ieiunus fuerim, ut ne aquam quidem gustarem. Per translationem accipitur pro leuiter attingere. Cic. pro M. Cœlio. Multos uidi, qui primoribus labris gustassent genus hoc uitæ.

GVSTVS, us, *Gusto*, γεῦσις, unus ex quinque sensibus exterioribus, quo saporum diuersitatem discernimus, Pli. li. 10. c. 71. Veræ laudis gustum non habere, metaphorice. Cic. 3. Phil. libidinosi, auari, facinorosi, ueræ laudis gustum non habẽt.

GVTTA, tæ, *Gotta, ghocciola*, σταγών, σταλαγμὸς, minima pars aquæ, uel alterius materiæ liquidæ, quę & stilla uocatur. Cic. de Nat. Guttæ imbrium quasi cruentæ. Plaut. in Cas. Dii me infelicitent, si in os meum Vini guttam indidi. Plin. lib. 38. ca. 2. Distillantes guttæ in lapides durescunt. Diminutiuum Guttula. Plaut. in Epid. Ah guttula pectus mihi ardens aspersisti.

GVTTATIM, *A goccia, à goccia*, κατὰ σταγόνας, per singulas guttas. Plaut. Cor meum guttatim contabescit.

GVTTATVS, ta tum. *Pomellato*, quod colorẽ habet maculis quibusdam in modum guttarum distinctum. Mart. l. 5.

GVTTANS, tis, σταλάζω, formã participii habet, quasi à gutto, tas, pro guttatim stillare. Pli. l. 20. c. 8.

GVTTVR, turis, *Gola, cãna della gola*, βρόγχος, pars colli anterior. Pli. li. 11. c. 37. Guttur homini tantum, & suibus intumescit. Accipitur item pro uia ea, qua spiritus à pulmone ad os trãsmittitur, quæ in homine aspera arteria appellatur. Cic. 2. de Diuinat. Haud modicos tremulo fundens è gutture cantus. Virg. in Georg. Et ouantes gutture corui. Olim erat masc. gen. unde Inferiorem gutture, dixit Plaut. in Aul. pro imo.

GVTTVRNIVM, turnii, πρόχοον, uas, ex quo aqua guttatim in manus datur, ab eo, quòd propter angustias guttatim fluat. Festus.

GVTTVROSI, *Gozzuti*, dicuntur, quorum guttur tanquam spongia quædam intumescit, quod uitii genus Græci βρογχοκήλην appellant, cum scilicet inter cutem & asperam arteriã, aut etiam in alia colli parte tumor nascitur. cui uitio peculiariter obnoxii accolæ alpium, qui aquam bibunt ex niue resolutam. Vlpian. de ædili. edicto: Si quis natura gutturosus sit.

GVTTVS, ti, πρόχοον, poculi genus angusto collo, quo in sacrificiis utebantur. Pli. li. 6. Curius iurauit, se ex præda nihil attigisse, præter guttum fagineum, quo sacrificaret. Erat etiam Guttus, uasis genus, in quo oleum asseruabatur. Gellius: Guttum Samium ore tenus imprudens inanem, tanquam inesset oleum, affert. Vtebantur etiam gutto in balneis, ad conseruanda unguenta. Dictus Guttus, teste Varrone, à gutta, quòd propter colli angustiam humor inde guttatim efflueret. Diminutiuum est Guttulus. Plaut. Vt guttulam hauriret ex guttulo.

G ANTE Y

GYGES, γύγης, nomen uiri proprium, qui cæli & terræ filius fingitur, gigas maximus, & centimanus, frater Briarei. sunt tamen qui Briareum, Gygen, & Aegeonu eosdem putant. Ouid. 4. Trist. Centimanumq; Gygen, semibouemq; uirũ. Alius fuit Gyges quidam Lydus, cui cum Candaules rex uxorem suam nudam ostendisset, illa aduersus maritum indignata, Gygen ad cædem eius impulit, seseq; cum regno Lydiæ illi tradidit. Historiam hanc uide latius apud Herodotum

tum lib.2. De hoc Gyge sic scribis Cic. lib. 3. de Offic. Hinc ille Gyges inducitur à Platone; qui, cum terra discessisset magis quibusdam imbribus, in illum hiatum descendit, æneumq; equum (ut ferunt fabulæ) animaduertit, cuius in lateribus fores essent: quibus apertis, hominis mortui corpus uidit magnitudine inusitata, anulumq; aureum in digito: quem ut detraxit, atque ipse induit, tum in consiliú pastorum se recepit. ibi cum palam eius anuli ad palmam conuerterat, à nullo uidebatur, ipse autem omnia uidebat: idem rursus uidebatur, cum in locum annulum inuerterat. itaque hac opportunitate anuli usus, reginæ stuprum intulit, eaq; adiutrice regem dominum interemit, sustulit quos obstare arbitrabatur, nec in his facinoribus eum quisquam uidere potuit. Sic repente anuli beneficio rex exortus est Lydiæ. Hæc Cicero.

GYMNAS, adis, gen. femin. *Essercitio*, γυμνὰς, exercitium. Stat. 4. Syl. Therapnæa resolutus gymnade Pollux. Idem 5. Achil.

GYMNASIARCHVS, uel Gymnasiarcha, γυμνασιάρχης, præses gymnasii, id est, loci, in quo Athletæ nudi exercebatur. Cic. 6. Verr. Demetrius Gymnasiarchus. Accipitur & pro ludi literarii præfecto.

GYMNASIVM, sii, *Luogo da essercitarsi*, γυμνάσιον, locus est, ĩ quo fit aliquid exercitii, ἀπὸ τοῦ γυμνάζειν, ab exercendo. unde upud ueteres loca illa, in quibus palæstritæ nudi exercebantur, peculiari nomine gymnasia uocata sunt. Plau. in Amph. Omnes plateas perreptaui, gymnasia, myropolia. Verum postea Gymnasium pro ludo literario, & omni loco, in quo fias aliquod genus exercitationis, sumi cœpit, cum philosophi gymnasia tenuerint, & in illis disputauerint. Cic. de Or. Clamabunt credo omnia gymnasia, atque omnes philosophorum scholæ, sua hæc esse omnia propria. Plin. in epist. Gymnasiis indulgent Græculi. Vnde apud Rhetores Progymnasmata, dicuntur, id est, exercitationes quædam in dicendo, antequam ad ueras actiones descendant.

GYMNASTICA, sticæ, γυμναστική, ars seu doctrina, qua pueri exercentur, disciplina exercitationis. unde Arist. præcipit li. 8. Polit. Adolescentes gymnasticæ & pædotribicæ uacare debere, ut ita fiant exercitatiores, firmioresq;. Plato li. 7. de L. Gymnasticæ nomine exercitationes omnes bellicas contineri docet: eamq; diuidit in saltationem, & luctationem.

GYMNASTICVS, a, um, γυμναστικὸς, quod pertinet ad exercitium. Plaut. in Rud. pro exercitio gymnastico & palæstrico.

GYMNICI LVDI, *Lotta*, ἀγῶνες γυμνικοὶ, dicti sunt, in quibus se nudi atque uncti exercebant palæstritæ: à Lycaone in Arcadia primum inuenti. Pli. lib. 7. cap. 56. Gymnicos ludos etiam Romæ editos fuisse à Nerone, testatur Suetonius in uita eius.

GYMNICVS, a, um. Cic. de In. Gymnicum certamen.

GYMNOSOPHISTAS, γυμνοσοφισταὶ, philosophi Indorum: sic dicti, quòd nudi in siluis agerent, uoluptatum omnium expertes, quibus mortalium uita corrumpitur. Pli. lib. 7. cap. 2. Philosophos eorum, quos Gymnosophistas uocant, ab exortu ad occasum perstare, contuentes solem immobilibus oculis, feruentibus arenis toto die alternis pedibus insistere. Ferunt Alexandrum magnum, cum in Indiæ expeditione ad gymnosophistas penetrasset, grauissime ab illis fuisse increpitum, quòd, mortalis cum esset, mortali tamen sorte nó contentus, totum Orientem latrociniis infestaret. De his Cic. Tusc. 5.

GYNAECEVM, cei, pen. pro. γυναικεῖον, locus secretior in ædibus, ubi solæ mulieres habitát. Græci enim mulieres γυναῖκας uocant. Plaut. in Most. Ad eam rem facere uolt nouum gynæceum. Cic. 5. Philip. Syngrapha facta est in Gynæceo. Pro eodem etiam dicitur Gynæconitis, γυναικωνῖτις. Aemilius Paulus: Matersamilias in Græcia neque in conuiuium adhibetur, nisi propinquorum, nec sedet, nisi in interiore parte ædium, quæ Gynæconitis appellatur.

GYPSATVS, a, um, *Ingessato, imbiancato*, γυψωτὸς, gypso illitus. Tib. lib. 2. eleg. Barbara gypsatos ferre catasta pedes. Colu. uasa noua, sine pice, operculata, & gypsata. Ouid. 1. Amor. eleg. 8. Despice gypsati crimen inane pedis. Cic. in epist. ad Treb. Quibus Medea manibus gypsatissimis persuasit, ne sibi uitio uerterent, quòd abesset à patria. Pro, manibus medicamentis, ueneficiisq; infectis.

GYPSVM, psi, *Gesso*, γύψος, materia est calci similis ex lapidibus exustis, ut plurimum confecta, qua tectoria parietibus inducuntur, & signa arte plastica conficiuntur. Pli. lib. 36. cap. 24. Cognata calci res gypsum est. Iuu. Sat. 2. Quanquam plena omnia gypso Chrysippi inuenias. Plura eius genera. nam è lapide coquitur, ut in Syria, & Thuriis: è terra foditur, ut in Cypro, & Perrhæbis: è summa tellure & Tymphaicum est.

GYRO, as, *Girare*, γυρόω, in gyrum uertor. Vnde Regyro, pen. pen. quod est in gyrum reflecto. Varr. Quàm non solum à lateribus per fenestras, sed etiam subtus à solo uentus regyrare possit.

GYRTON, onis, siue Gyrtona, næ, γυρτώνη Ptolemæo, γυρτὼν Stephano perrhæbiæ oppidum, ut Stephano placet, ita dictum à Gyrtone Phlegiæ fratre. Ptolemæus Gyrtonam in Stymphalia Macedoniæ regione. Pli. in Magnesia collocat.

GYRVS, ri, *Giro, circuito*, γυρὸς, circumuolutio in orbem ambitus, circuitus, circulus. Virg. 5. Aenei. Septem ingens gyros, septena uolumina traxit. Ducere seu compellere in gyrum, est angustiis quibusdam limitibus coarctare: & non sinere latius euagari. quæ translatio tracta est ab equis, qui cú freno discunt parere, non in liberum ducuntur campum, sed in spacium aliquod angustius, ubi sæpius sit flectendum, quod & ipsum gyrus appellatur Cic. 3. de Orat. ex ingenti quodam oratorem, immensoq; campo in exiguum sane gyrum compellitis. Idem 1. Offic. Homines secundis rebus effrænatos, sibiq; præfidentes, tanquam in gyrum rationis & doctrinæ duci oportet.

DE LITTERA H

H Finalis in syllaba esse non potest, præterquam in Ah, & Vah, interiectionibus, quæ uel per apocopen dictæ sunt, cum complete sint Aha, & Vaha, uel quia abscódita uoce solent proferri interiectiones. Iungitur autem uocalibus omnibus, & quatuor consonantibus, scilicet, c, ut Chremes: p, ut Philippus: r, ut Pyrrhus: t, ut Thraso; & hoc ut ualentius sonet dictio. Ante Ciceronis tempora, ut ipse in Orat. testatur, solis uocalibus addebatur aspiratio, non autem consonantibus, quemadmodum hodie: quorum etiam pronunciationé ipse aliquandiu se fuisse sequutum fatetur. Quin ego ipse (inquit) cum scirem ita maiores locutos esse, ut nusquam nisi in uocali, aspiratione uterentur: loquebar sic, ut Pulchros & Cethegos, Triumphos & Carthaginem dicerem: aliquando, idq; sero, conuicio aurium cum mihi extorta ueritas esset, usum loquendi populo concessi, scientiam mihi reseruaui. Gel. etiam lib. 2. cap. 3. auctor est, in pleris que Latinis dictionibus præter etymologiæ rationem, addi aspirationem, quod crederent sonum firmiorem reddi & uegetiorem: idq; exemplo Atticorum, qui extra morem ceterarum Græciæ ciuitatum multas dictiones aspirant. Aspiratio autem (ut idem Gellius auctor est) non solet litteris interseri, quemadmodum nos hodie facere consueuimus, sed more Græcorum supra literas annotari: quod & ipsum se uidisse affirmat, in quodam uetustissimo codice, quem Virgilii autographen fuisse putat.

H ANTE A

HA, interiectio est corripientis, siue admonentis, ne quid fiat, ne ue quis in re cœpta progrediatur. Plau. in Most. Ha caue, ne illi obiectis nunc in ægritudine Te has emisse.

HA, HA, HE, interiectio ridentis est. Terent. in Eun. Ha, ha, he. THR. quid rides?

HABENA, næ, pen. pro. *Briglia*, ἡνίον, ἀγωγεὺς, ῥυταγωγεύς, retinaculum & lorum illud, quo equi reguntur, & cohibentur. Virg. lib. 9. Aen. Ipse ter adducta circum caput egit habena. Sumitur etiam Habena pro potestate, & facultate. Idem 12. Aen. Iraruumq; omnes effundit habenas. Vbi Seruius: Habenas, potestatem, facultatem. Cic. 2. de Orat. senatum seruire populo, cui populus ipse moderandi & regendi sui potestatem, quasi quasdam habenas tradidisset. Rerum habenæ traduntur Asdrubali, Silius lib. 1.

HABENTIA, æ, *L'hauere, robba*, ab antiquis usurpatum est, pro diuitiis ab habeo, sicut à sapio, sapientia. Claudius. 7. Annal. ut citat Nonius: Verebar enim, ne animos eorum inflaret habentia.

HABENVLA, læ, diminutiuum. Celsus lib. 7. cap. 20. Ab ora uulneris, demenda habenula paulo latior est, quo maior plaga sit.

HABEO, bes, bui, bitum, *Hauere*, ἔχω, in potestate teneo, possideo. Virg. 5. Aen. Hostis habet muros. Per translationé ponitur pro tenere, κρατῶ. Sal. in Iug. Tale periculum reip. haud occultum habuit. Pro facere. Idem in Catil. Comitiis habitis, consules declarantur M. Tullius, & C. Antonius. Pro tolerare. Idem: Neque cuiquam mortalium iniuriæ suæ paruæ uidentur: multi eas grauius æquo habuere. Pro detinere. Idem: Quæ res eo magno diuturnoq; bello inter se habuit. Pro credere, existimare, νομίζειν. Ter. in Andr. Semper eius dicta, atque habita est soror. hoc est, existimata & reputata. Pro habitare. Sal. in Catil. Falsa existimans ea, quæ de inferis memorantur, diuerso itinere malos à bonis loca tetra, occulta, fœda, atque formidolosa habere. Pro intelligere. Ter.

re. Ter. in Heaut. Habet omnem rem. Habere frustra, decipere, & deludere. Plaut. in Amph. Is aduenientis seruum, ac domino frustra habet. Nihil pensi habere, hoc est, nihil pendere, non curare, περὶ οὐδενὸς ποιεῖσθαι. Habere honorem, exhibere. Ter. in Eun. Hic tibi pro eo munere honos est habitus ab eo. Accipitur & pro tractare. Ter. in Hec. Nunquã secus habui illam, ac si ex me nata esset. Bene habere, idem est quod bene ualere, & incolumen esse: sicut Male habere, infirmum, & ægrotum esse. Bene habet, uel Male habet: uel etiam sic, Res bene, uel male habet: hoc est feliciter, uel infeliciter cedit. Liu. lib. 7. ab Vrb. Bene habet, iacta sunt fundamenta. Belle habeo: bene ualeo, uel incolumis sum. Cic. in epist. Tullia nostra ualet, Terentia minus bene habuit. Idem Habet, per se positum significat percussus est, ut Donatus inquit, & proprie de gladiatoribus dicitur, quod prius alii sanguinem uideant, quam illi sentiant se percussos esse. Ter. in And. Certe captus est, habet. Sat habeo, ἅλις ἔχω, id est sufficit. Cæs. 3. Bel. ci. Nostri uero cui satis habebant sine detrimento discedere. Quandoque habere, est, seruare, detinere, ut est illud Sal. in Catil. in custodiis haberentur. Quandoque præbere, exhibere, ut apud eundem in Ciceronem: Ita largitionibus corruptus est, ut sese ac fortunas suas uænales habeat. Habere gratiam, uel gratias, in animo est, cum memorem accepti beneficii mentem animumq; habemus, & inuicem gratificandi uoluntatem. Cicero: Nec enim mihi gratiam modo habuisti, uerumetiam cumulatissime retulisti. Idem maximas tibi Pansa gratias & habemus, & agere debemus. Habere iter, est proficisci. Habere uerba, λόγους ἔχειν, est loqui. Habere fidem uerbis, πιστεύειν, est credere. Terent. in And. Nam propemodum habeo tibi iam fidem. Habere rationem salutis, honoris, rei familiaris, est habere respectum, λόγον, ἢ πρόνοιαν ποιεῖσθαι. Sed si cum ablatiuo construatur mediãte Cum, ut Habere rationem cum re aliqua, ἔχειν πρᾶγμα πρός τι, idem est, quod habere negocium & cõmercium. Cic. in Catil. Rem habet cum terra, quæ nunquã recusat imperium. Et ad Atticum: Cum omnibus Musis rationem habere cogito. Habere rem cum muliere, συνεῖναι, est coire. Habere rem cum aduersario, ἀντιδικεῖν, est litigare. Habeo conuenire, habeo polliceri, habeo audire, pro cõueniendum est mihi, pollicendum, audiendum. Cic. Len. Tãtum habeo polliceri. Idem in Catone. Neque eos solum cõuenire habeo: quos uidi, sed etiam quos audiui, & legi. Idẽ in Orat. Audire habeo, quid hic sentiat. Vide Vallam libr. 5. Susq; deq; habere, uel Susq; deq; ferre (utroque enim modo dicimus) est æquo animo ferre, & non magni pendere, & pene idem cum eo, quod Græci dicunt, ἀδιαφορεῖν. Plaut. in Amph. Ea quæ sunt facta, infecta esse acclamitat. Quę neque sunt facta, neque ego in me admisi arguit? Atque id me susq; deq; esse habituram putat. Huius uerbi cõposita sunt, Adhibeo, Cohibeo, Exhibeo, Inhibeo, Præbeo, Prohibeo, Perhibeo, Posthabeo, & Redhibeo, de quibus suis locis. Aegre habere, δυσχεραίνειν, idem quod ægre ferre. Liu. 7. ab urb. Ita ægre habuit, filium, id pro parente ausum. Sicuti pleraq; mortalium habentur: hoc est, ut solet accidere rebus hominum, Sal. in Catil. Habere delectum, id est deligere. Cic. 3. de Fin. Cum enim uirtutis hoc proprium sit, earum rerum, quæ secundum naturam sint, habere delectum. Delectum militum habere: est, cogere milites, & ex illis aptiores deligere. Cæs. 1. Bel. ci. Tota Italia delectus habetur, arma imperãtur, &c. Habere in deliciis, uehementer amare. Cic. 1. de Diuin. Simia, quam rex Molossorum in deliciis habebat, & sortes ipsas, & cetera quæ erant ad sortem parata, disturbauit. Habere derelictui uineam, id est relinquere incultam. Gell. lib. 4. cap. 12. Siquis arborem suam uineamq; habuerit derelictui. Habere pro derelicto oppidum aut regionem, est curam eius nullam gerere. Cic. ad Att. lib. 8. Id ergo in eã partem accepi: hæc oppida, atque oram maritimam illum pro derelicto habere: nec sum miratus, eum qui caput ipsum reliquisset, reliquum membra non parcere. Habere despicatum pro spernere, & contemptui habere. Ter. in Eun. An id flagitium est, si in domum meretriciam Deducar, & illis crucibus, quæ nos nostramq; adolescentiam Habent despicatã, & quæ nos semper omnibus cruciant modis, Nunc referam gratiam. Habere despicatui, pro despectui: Plaut. Men. Tu hunc post hunc diem pedem intro non feres, ne frustra sis, Quando tu me bene merentem tibi habes despicatui. Habeo dictum, pro dixi. Plaut. Persa: Satis iam habeo dictum. Habeo dicere, id est, habeo, quod dicam. Cic. 3. de Nat. deo. Hæc fere dicere habui de Nat. de. Idem de Parti. Quod habes igitur de caussa dicere. Habere dignitatem alicui: hoc est, alicuius dignitatem plurimi facere, Plin. in Paneg. Ita se habet, Cic. de Sen. Quod quidem, ni, ita se haberet, ut animi immortales essent: haud optimi cuiusque animus maxime ad immortalem gloriam niteretur. Habere pensi, Sal. in Catil. Prorsus neque dicere, neque facere quicquam pensi habebat. Periculum habere, esse in periculo Col. lib. 11. ca. 1. Sed periculum pro præsenti. Cæs. 1. Bell. ci. Semper se reip. commoda priuatis necessitudinibus habuisse potiora. Habeo in promptu, hoc est, prompta est mihi de hac re memoria. Cic. 4. Acad. Oportet igitur & ea quæ pro perspicuitate responderi possunt, in prompta habere. Sic habeto, id est, ita tibi persuadeto, uel pro comperto teneto. Cic. ad Tiro. Sic habeto, mi Tiro, neminem esse, qui me amet, quin idem te amet. Habere statiua, id est, in æstiuis agere. Liu. 2. Bel. Mac. Ibi statiuis rex per aliquot dies habitis, fluctuatus animo est. Habere suspectum. Liu. 4. bel. Pun. Quia & ipsum, ut ambiguæ fidei uirum suspectum iampridem habebat. Habere sibi res suas, iubebatur uxor, quæ à uiro repudiabatur, Cicer. 6. Phil. Illam suas sibi res habere iussit. Habere sibi res suas, iubebatur uxor, quæ à uiro repudiabatur, Cic. 6. Philip. Illam suas sibi res habere iussit. Sic habendum est, hoc est, ita intelligendum. Cic. de Amic. Sic habendum est, nullam in amicitia pestem esse maiorem, quàm adulationem, blanditias, assentationem.

HABESSIT, pro habeat, antique dictum. Cic. 2. de Legib. Separatim nemo habessit deos, ne ue nouos: sed ne aduenas, nisi publice ascitos, priuatim colunto.

HABILIS, le, *Habile, atto, acconcio, conueniente.* εὐάρμοστος, προσήκων, quod est aptum & optime quadrat. Virg. 6. Aen. Nanq; humeris de more habilem suspenderat arcum Venatrix. Cice 1. de Or. Si mihi calceos Sycionios attulisses, nõ uterer, quamuis essent habiles, & apti ad pedem, quia non essent uiriles. Huius contrarium est, Inhabilis, ἀνάρμοστος, ineptus, indecens, quasi parum habilis, hoc est, minus aptus.

HABILITAS, ἁρμογή, cõuenientia, aptitudo. Cic. de Legib. 1. Omitto opportunitates, habilitatesq; reliqui corporis.

HABITABILIS, οἰκήσιμος, quod habitari potest. Cic. 1. Tusc.

HABITATIO, οἴκημα, οἴκησις, pro loco, quem habitamus. Cice. Memmio: Peto à te, ut ei de habitatione accõmodes. Col. l. 2. Villico iuxta ianuam fiat habitatio.

HABITATOR, οἰκήτωρ, pro incola. Lucan. lib. 1. Rarus & antiquis habitator in urbibus erat Hesperiæ. Cohabito, συνοικέω. Inhabito, ἐνοικέω. Cic. de Natu. Incolæ, atque habitatores.

HABITIOR, id est obesior. Plaut. in Epid. Corpulentior hercle, atque habitior, id est pinguior. Ter. in Eun. Si qua habitior paulo.

HABITISSIMVS, pinguissimus. Gell. l. 4.

HABITO, as, pen cor. *Habitare, dimorare,* οἰκέω, frequentatiuum est ab Habeo: unde etiam quandoque cum accusatiuo construitur, quemadmodum primitiuum. Virg. 2. ecl. Atque humiles habitare casas. Ter. in And. In hac habitasse platea dictum est Chrysidem. Huius passiuum in tertia persona protulit Virg. l. 3. Effuge, cuncta malis habitantur mœnia Graiis. Inter Habitare autem & Cõmorari hoc interest, quod hoc sit ad tempus, illud uero perpetuum: quanquam hæc differentia sæpe confunditur. Habitare etiam antiqui acceperunt pro frequenter uel passim habere. Varr. l. 16. Rerum diuin. ut citat Nonius: Hoc modo antiquos secundis rebus comas habitasse. Tecum habita, prouerbii speciem habet, pro eo quod est, domi tuę habita, & tuo te pede metire. Persius Sat. 4. Tecum habita, ut noris, quam sit tibi curta supellex. Hoc est, domi tuæ uiuito, ut intelligas, quàm tenuis sit tua fortuna. Tractum uidetur, ab aulicis, quibus cum alienis opibus, ut suis, intumescant, domi nihil est miserius.

HABITVDO, dinis, *Habitudine, complessione,* ἕξις, ipse corporis habitus, quem Barbari uocant complexionem. lib. 4. ad Herennium: Corporis bonam habitudinem tumor imitatur sæpe.

HABITVS, us, *Habito, qualità, forma,* σχῆμα, qualitas, & forma est corporis, & cuiuscunque rei. Cic. de Inuen. Iustitia est habitus animi. Plaut. Qualis habitus oris. Virg. li. 1. Georg. Cultusq; habitusq; locorum. Accipitur etiam pro cultu corporis, uestiumq; ornatu. Vnde habitus senicus, habitus militaris, habitus religiosus dicitur. Plaut. Quis habitus iste tam prolixus? Pl. Qui ad nos lugubri habitu uenerat. Habitus, ἕξις, est promptitudo frequentatis actibus collecta: & à Philosophis definitur, quod sit alicuius rei siue in animo, siue in corpore natura concepta, sed usu corroborata & plena perfectio.

HABITVS, ta, tum, *Hauuto,* participium à passiuo Habeor, quod uarias habet significationes, quemadmodum & uerbum, à quo descendit. Pli. lib. 16. cap. 34. Vt mirum sit, ullum honorem habitum ei. Interdum, affectus. Ter. in Heaut. Vt patrẽ tuum uidi esse habitum. Aliquando idem quod existimatus. Cæs. 7. Bel. Gal. Hic summo in Aruernis natus loco, & ma-

gnæ

gnæ habitus suctoritatis. Interdum de pingui est, & bona totius corporis habitudine, εὐεκτικ. Sed hac significatione nomen potius est, quàm participium.

Hac, *Per di qua*, aduerb. motus per locum. Ter. in Eun. Ite hac uos omnes.

Hactenus, p.c. *Fin qui, fino à qui*, ex hac aduerbio, & tenus cõpositum, μέχρι τοῦδε, μέχρι ἐνταῦθα, idem significat quod hucusque. Cic. de Amic. Hactenus mihi uideor de amicitia, quod sentirem, potissime dixisse. Aliquando significat non ultra, uel non amplius. Suet. in Nero. Ceux tempore interpellatus tumultuosioribus litteris hactenus excâduit, ut malum iis, qui descissent, minaretur.

Hadria, siue potius Adria, ἀδρίας Suidæ & Stephano) secundus Europæ sinus, inter Lacinium Italiæ, & Acroceraunium Epiri promontorium irrumpens dextra Macedoniæ partẽ, Dalmatiam, Illyricum, & Istriam, sinistra Apuliam, Frentanos, Picentes, & Venetos alluens. Lucan. lib. 5. Sonat tonto uagus Hadria ponto. Videtur tamen hoc nomen rectius sine aspiratione scribi posse. Accepit enim nomen ab Atria nobili Circumpadanæ regionis oppido (ut docet Cato in Originib. & Plin. lib. 3. cap. 16.) quod insignem, circa Padi ostia habebat portum: è quo quidem oppido uicinum mare primum Atriaticum dictum fuit, & deinde litteræ unius immutatione Adriaticum. Fuit item Hadria, siue Adria, oppidum in finibus, Picæni, Romanorum colonia, v 11. M. pass. à mari distans, à qua uicinus ager, Ager Hadrianus, siue Adrianus dictus est.

H ANTE AE

Haedilia, *Le stalle de capretti*, ἐριφοστασίαι, sunt hædorum stabula: qua ratione etiã dicũtur Capilia, Ouilia, Porcilia, Equilia, & his similia, quod in his ea animalia contineantur. Hora. 1. Car. Ode 17. Nec uirides metuunt colubros, Nec Martiales ædilia lupos. Vbi Acron, Hędilia, septa hædorum, per continens, id quod continetur, συνεκδοχικῶς.

Haedillus, &

Haedinus, a, um, ἐρίφειος, nomen possessiuum, ut, Caro hædina, quæ est ex hædo.

Haedinae, pelliculæ. Cic. pro Mur. At ille homo eruditissimus, ac Stoic⁹ strauit pelliculis hædinis lectulos Punicanos.

Haedulus,

Haediculus, ἐρίφιον. Plau. in Asi. Dic igitur me tuum passerculum, Gallinam, coturnicem, agnellum, hædillum. Iuuen. Sat. 11. E Tiburtino ueniet pinguissimus agro Hædulus.

Haedus, di, *Capretto*, ἔριφος, siue, ut alii scribunt Hœdus, est fœtus capræ. Qui per æ, diphtongum scribunt, uolunt dictum esse Hædum, ἀπὸ τῶν αἰδοίων, hoc est, à testiculis. Alii uero qui per œ, scribunt, à lingua Sabina eius originem petunt. Illi enim Hœdum dicebant, quod Romani dicebãt fœdum. Cic de Sen. Villa abundat porco, hœdo, & agno. Virg. 1. ecl. Sic canibus catulos similes sic matribus hædos.

Haematites, p p. αἱματίτης, lapis est durissimus, rubore adeo saturo, ut niger uideatur, coti tamen attritus rubedinem manifestam ostendis, sanguinis colori simillimã. Quatuor fere enumerantur hæmatitæ differentiæ, duritiæ tantum distinctæ, & colore magis minus ue nigricante. Optimus tamen est, teste Dioscor qui friabilis est, & in quædam quasi fila potest secari. Nomen habet, ἀπὸ τοῦ αἵματος, hoc est à sanguine, uel quod totus concreto sanguini similis fit, uel quod cote madefactę attritus, facultatem habeat sistendi sanguinis. Vide Gal. lib. 9. Sim. med. Diosc. Mater. med. li. 5. & Pli. lib. 37. cap. 16.

Haemus, αἷμος Suidæ) mons est Thessaliam à Thracia diuidens, sicut dictus ab Hæmo & Boreæ & Orisbyiæ filio. In hoc monte Martis domicilium constituerunt Poetę. In eius montis radicibus sunt amœna illa loca, quæ Græcis Tempe dicuntur. Luca. Tunc linquitur Hæmus Thracius.

Haereditarius, a, um, *Hereditario*, κληρονομικός, κατὰ κληρονομίαν κατιών, quod ad hæreditatem pertinet. Cice. 6. Verr. Simul cum ceteris Chelidonius hæreditariis ornamentis ponentur. Hinc Bona hæreditaria, & Successio hæreditaria. Morbos etiam hæreditarios uocamus, qui parentum uitio nobis obtingunt.

Haereditas, tatis, *Heredità successione*, κληρονομία, successio est in uniuersum ius quod defunctus habebat tempore mortis. Ea apud antiquos diuidebatur in duodecim uncias, quæ assis nomine continetur. Cic. 1. Offi. Optima autem hæreditas à patribus traditur liberis, omniq; patrimonio præstãtior, gloria uirtutis, rerumq; gestarum.

Haeredium, redii, χωρίον πατρικόν, paruum prædium, quòd nobis ex hæreditate prouenit. Varr. lib. 1. de re rust. cap. 10. Plt. lib. 19. cap. 4.

Haereo, es, si, sum, *Essere strettamente congiunto & unito*, ἔχομαι, συμφύομαι. attereri insideo, & coniunctus sum. Vir. 1. Aen. Hærent parietibus scalæ Et quoniam qui in aliqua re dubitant, non mouentur: ideoq; hærere, ac suspensi esse uidentur: factum est, ut Hærere aliquando ponatur pro dubitare, & ancipitem esse ἀμφιβάλλειν, ἀπορεῖν. Ter. in Eun. Hæreo qui faciam. Cic. in Ant Hærebat nebulo, quo se uerteret, nõ habebat Quandoque simpliciter esse manere, uel insidere. Terent. in Hecy. In te hęret omnis culpa. Virg. lib 4 Multa uiri uirtus animo, multusq; recursat Gentis honos: hærent infixi pectore uultus. Huius uerbi composita sunt, Adhęreo προσφύομαι, affixus, uel coniunctus sum. Lactant. lib. 5. Quibus postea eiectis, omnes, qui sanati fuerint adhærent religioni, cuius potentiam senserant. Cohæreo, συμφύομαι, simul hæreo, coniungor, & conuenio. Lactant. lib. 1. Ea enim quæ est solis calore flagrãtior, proxima est, & cohæret Oriẽ ti. Hinc Cohæresco. Boetius in Top. Cic. Hæc talia sunt, ut sæpius quidem adiunctis sibi cohærescant. Inhæreo, à quo Inhæresco: de quibus alibi.

Haeres, dis, generis communis, *Herede, successore*, κληρονόμος, qui defuncto succedit in ius uniuersum quód habebat: ab Hæreo, quòd qui hæres est, hæret, hoc est, proximus est illi, cuius est hæres. Quidã tamẽ hoc nomen ab Herus deriuant, quòd dominus fiat bonorũ, quæ ad eum perueniunt. Hæres enim apud ueteres (auctore Festo) dominus dicebatur. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Vt hæres tam circũ loculos uel claueis, lætus, ouãsq; Curreret. Ou. 6. Met. Et auiti nominis hęres Tãtalus Cic. pro Quinct. Hæredẽ testamento reliquis hunc P. Quinctium. Secundus hæres dicitur, qui hæredi instituto substituitur, ut inquit Boetius in Comm. in Top. Ciceronis, ea lege, ut si prior hæreditatem non adeat, deuoluatur ad secundum. Cic. 2. de Inu. Qui patris pupilli hæredes secũdi sunt. Hæredes arboris, pro surculis, & ramis. Pli. lib. 16. c. 37. Cæsæq; densius in numero hærede prosiot. Hinc Cohæres, qui simul hæres institutus est, cum altera, συγκληρονόμος. Exhæres, qui extra hæreditatem est, id est, quæ hæreditate priuatus est, ἀκληρόνομος.

Haeresco, *Accostarsi, unirsi insieme*, κολλῶμαι, idem pene est, quod adhærere uel affixum manere: unde Adhæresco, & Cohæresco.

Haeresis, is, pen. corr. *Heresia, setta*, αἵρεσις, Græca dictio est, qua optio: uel electio, & secta significatur: ab αἱροῦμαι, quod significat eligo, uolo, expeto. Vnde sumitur pro opinione tenaci, & confirmata de aliquo dogmate, & sententia, in qua persistamus, electa. Cic. in Para. Cato autem perfectus, mea sententia, & Stoicus, & ea sentit, quæ non sane probantur in uulgus, & in ea est hæresi, quæ nullum sequitur florem orationis, neque dilatat argumentum, sed minutis interrogatiunculis, & quasi punctis, quòd proposuit efficit Hinc componũtur Diæresis, διαίρεσις, diuisio: Aphæresis, ἀφαίρεσις, ablatio: Synæresis, συναίρεσις, coniunctio. Hæresiarcha, hæreticorum princeps. Hæreticus proprie dicitur, qui est alicuius opinionis, uel sectæ. Vnde à Theologis hæretici dicũtur, qui sectam aliquã diuersam à recepta religione aut instituunt aut sectantur.

Haesitantia, tiæ, ἰσχνοφωνία, titubatio, balbuties & difficultas explicandi quod sentias. Cic. in Phil 3. Qui propter hæsitantiam linguæ, stuporemq; cordis, cognomen ex contumelia traxerit.

Haesitatio, nis, *Dubitatione, dubbio*. ἀπορία, pro dubitatione, cunctatione & perplexitate. Cic. Appio Pulchro: Noli ignoscere hæsitationi meæ. Accipitur & pro titubatione, linguæ hæsitantia, ἰσχνοφωνία. Idem 1. de Orat. Qui timor? quæ dubitatio? quanta hæsitatio, tractusq; uerborum?

Haesito, hæsitas, pe. c. *Arrestarsi, dubitare*, frequent. ab Hæreo, ἐνίσχομαι, identidem & multum hæreo, & progredi non possum Ter. in Phorm. In eodem luto hæsitas. Vbi Hæsitare in eodem luto, prouerbialiter dictum est, pro eo, quòd est, ita implicitum esse alicui negocio, ut te commode explicare non possis, sed semper dissimile aut deterius incidas. Tractum à uiatoribus, qui simul atque in lutum inciderunt, cum alterum pedem conantur educere, altero altius immerguntur. Aptissime autem competit in eos, qui uersuram faciũt, Nam illi mutant quidem creditorem, ære tamen alieno se non liberant. Accipitur etiam Hæsitare pro dubitare, & sese explicare non posse. Cic. 1. de Finib. bonorum & malorum. Aperiendum est igitur, quid sit uoluptas: quam si explicauisset, non tam hæsitaret. Idem 1. de Orat. Carbo hæsitans in maiorum institutis, rudis in iure ciuili. Hæsitare lingua, est titubare. Idem de lingua hæsitans, & uoce absonus. Hæsitantia uerba, apud eundem pro Domo sua.

Haesitator, ris, *Dubitatore, dimoratore*, μελλητής, cunctator, & dubitator. Plt. 10 epist. Sum ipse in edendo hæsitator, tu tamen meam quoque cunctationem, tarditatemq; uicisti.

Haenus, ni, *Agnello*, ἀρνός, fœtus ouis, ἀπὸ τοῦ ἁγνότητος, hoc est, à

est,à puritate dictus,ut Festo placet, eo quod sit hostia pura & immolationi apta. Alibi tamen idem Festus, sibi non satis constans,à Græco ἀμνὸς deducit; quod illis idem significat quod nobis Agnus. Varro l.4.de Ling. Lat. originé huius dictionis ex Latino sermone repetit,agnum dictum asserés, quod ouillo pecori sit agnatus. Quicquid,id est consuetudo obtinuit,ut potius sine aspiratione scribatur. Quin ipse etiã Festus,cum à puritate deductum uelit;in eorum tamen ordinem retulit,quæ ab a,littera initium sumunt. Hinc fit diminutiuum Hagnellus;siue Agnellus,ἀρνίον. Plau.in Asin. Dic igitur me tuum passerculum,gallinam,coturnicem,hagnellum,hædillum.

Halcyon,halcyonis,ἀλκυὼν, auis est maritima, hyberno tẽpore,in mari oua pariens, pullosq; suos educans: quo tempore summa est in mari tranquillitas, quã Alcedonia Plautus appellauit. Fabulantur poetæ, Halcyonem Aeoli filiam, & Ceyeis uxoré in hanc auẽ mutatã fuisse: Aeolumq; hoc filiæ suæ posteritate tribuere, ut quandiu illa pullis procreãdis uacet,tandiu summa in mari sit Tranquillitas. Seru. Ceycem Luciferi filium fuisse tradit, & Halcyones maritum: à qua cum prohibitus,isset ad cõsulendum Apollinem de statu regni naufragio periit. Cuius corpus cum ad uxoré delatum fuisset,illa se præcipitauit in pelagus. Postea miseratione Tethyos,& Luciferi cõuersi sunt ambo in aues marinas, quæ halcyones uocantur. Sane sciendum est, quòd cum de muliere dicimus,hæc Halcyone facit.cum de auibus, hic & hæc Halcyon,hi & hæ Halcyones. Istæ autem aues nidos faciunt in mari media hieme: quibus diebus tanta est tranquillitas,ut nihil penitus in mari possit moueri. Inde etiam dies ipsi,Halcyonia nominantur. Hæc Seruius. Dictæ autẽ sunt Halcyones,παρὰ τὸ ἐν ἁλὶ κυεῖν,hoc est,ab eo quòd in mari oua pariant. Quò fit,ut prima uocalis,si originem spectemus,aspiranda uideatur. Eustathius tamen contra etymi rationem tenui spiritu notandam præcipit, adiecto etiã generali canone, quo negat uocabulum ullum esse aspirandũ, quod initium sumat ab αλ,subsequente κ.

Halecula, Col.li.8.c.17. Itaque præberi conuenit tabentes haleculas,& salibus exesam chalcidem. Est item Halec, siue Halex,liquaminis genus,quod ex piscium intestinis confici solet. Mart.l.11. Cui portat gaudẽs ancilla paropside rubra Halecem,sed quam protinus illa uoret. Pli.lib.31.c.8. Halec imperfecta,nec dum colata. Legitur & in neut. gen. Hor.2. Ser.Sat.4. Ego fæcem primus & Halec Inueni. Plau.in Aul. Qui mihi holera cruda ponunt,halec danunt. Vbi tamen ratio carminis clamat legendum esse Halecem: alioqui uersui deerit syllaba.

Halaesa,ἄλαισα,Siciliæ oppidum, inter Agathyrsum & Cephaledium situm, triginta pass.M.& distãs ab utroque teste Stra.l.6. Hinc deducitur adiectiuum.

Halisini,urbis huius incolæ,quorum meminit. Pli.l.3.c.8.

Halito,as,pen.corr. *Spirare,risiatare,* ἐκπνέω,expiro,halitum identidem emitto. Ennius: Sublime iter quadrupedantes, flammam halitantes.

Halitus,halitus,pen.cor. *Halito,spirito,vento,fiato,* ἀνάπνοη, spiritum significat: & est nomen uerbale ab Halo,sicut spiritus à Spiro, Pli.li.9.c.7. In aquas quidem penetrare hunc uitalẽ halitum quis miretur? Efflare extremum halitum. Cice.2. Tusc. Halitus solis,i.uapor,& calor. Colu. Disiectum deinde protinus fimum inarari & obrui conuenit,ne solis halitu uires amittat. Halitus terræ, ἀναθυμίασις, pro uapore,qui per terræ rimulas sursum ascendit. Pli.lib.11.ca.12. Obuio terræ halitu infectus.

Hallucinatio,onis, uerbale, idem significans quod error quod stupor. Nonius ex aliquo ueterum: Vt assiduo oscitantem uidit,atque illius quidem delicatissimas mentis & corporis hallucinationes.

Hallucinor,aris, *Fallare,inzannarsi,* παραφέρω,διαπλαίω. significat aberrare,falli,uel etiam obstupefieri, ut Nonius docet. Proprie tamen ad oculos refertur, ut idem sit, quod in conspiciendo falli, & errare, dum alterum pro altero aspicimus: ἀπὸ τοῦ ἄλλου, quod significat aliud uel ἀπὸ τοῦ ἀλύειν, quod est languere uel obstupescere, ut auctor est Cloatius Verrius apud Gell.l.15.c.12. Cic.ad Att.16. Ego tamen suspicor hunc,ut solet,hallucinari. Aspiratur (ut inquit Gell. lib.2.c.3.)ut sonus firmior sit & uegetior.

Halo,las, *Spirare,mandar fuori odore,* ἀτμίζω,ἐκπνέω, spiro, uel odorem emitto. Virgil.4.Georg. Inuitent croceis halantes floribus horti. Huius composita sunt Adhalo, Exhalo, de quibus supra. Vnde exhalatio ἀναθυμίασις. densiorum spirituum euaporatio,quæ à Cic. Halitus terræ appellatur. Inhalo, ἐπεράγω,ἐμπνέω. Lactan.de Ira Dei: Si ceræ inhalaueris.

Halter,halteris,pe.genitiui pro. ἀπὸ τοῦ ἄλλεσθαι,hoc est,à saliendo,dictus est. Sunt enim Halteres,ἁλτῆρες,pilæ plumbeæ,massulæue,quibus utraque manu se librabant,qui saltu certabant,ut certius assilirent. Mart. in Apoph. Quid persunt stulto fortes haltere lacerti? Exercet melius uinea fossa uiros.

Hama,æ,instrumentum ad incendium compescendum. Pli.in epist. Et alioqui nullus usquã in publico sipo,nulla hama.

Hamatus, a,um, *Hamato,pieno di hami,* ἀγκιστρωτὸς, hamo instructum & munitum significat. Cic.4. Acad. Hamatis,uncinatisq; corpusculis. Hamata munera,quæ ita dãtur, ut alia subinde dona ad se alliciant. Plin.in epist. Volo enim eum, qui sit uere liberalis,tribuere patriæ, propinquis, affinibus amicis: sed amicis dico pauperibus, non ut isti, qui iis potissimum donant, qui donare maxime possunt. Hos ego uiscatis, hamatisq; muneribus non sua promere puto,sed aliena corripere. Sagittæ hamatæ. Ouid.3. Trist. Eleg. 10. Pars cadit hamatis misere confixa sagittis. Vngues hamati. Ouid. 12. Metam. Hamatisq; uiri laniauerat unguibus ora.

Hamo,as, *Piegare,torcere à guisa di hamo,* ἀγκιστρόω, curuo: à quo Hamatus,curuatus,de quo supra. Hinc Adhamo, as, pe.pro. quod est obligo. Cic.l.2.Acad. Qui enim seruis honores adhamauerunt,uix admittuntur ad eos.

Hamulus,li,dimin. Hamulum Celsus uocat uncinũ,quo chirurgi pterygion ex oculo eximunt. Celsus l.5.

Hamus,mi, *Hamo,* ἄγκιστρον,catenam significat. Cicero de Senectute,escam Malorum uoluptatem appellat,quod ea uidelicet capiantur,ut Hamo pisces. Virg.l.3.Aen. Loricã cõsertam hamis,auroq; trilicem.hoc est,hamis aureis. Accipitur etiam Hamus,pro unco, ex quo piscatores escam suspẽdunt ad capiendos pisces. Ouid.de Arte aman. Casus ubique ualet: semper tibi pendeat hamus: Quo minime credis gurgite,piscis erit. Præterea ab huius unci similitudine Hamus accipitur pro instrumẽto ferreo,quo diuitum arcæ nummariæ obsepiuntur. Iuu.Sat.14. Dispositis prædiues hamis uigilare cohortem. Quo in loco hamus priore corripit, quàm poetæ omnes producunt: aut certe dicendum eritis, litterã in dictione Prædiues cum præcedente uocali absumi: in qua sententia est Mancinellus. Hamus etiam aliud instrumentum ferreum significat,quo linum pectitur. Pl.l.19 c.1. Et ipsa tamen pectitur ferreis hamis,donèc omnis membrana decorticetur. Hinc hamatilis. Plaut. in Rud.

Haringa,apud Priscos significabat hostiam,quæ inde dicta erat,quòd eius adhærentia inspicerentur. Auctor Festus. A Donato autem Haruga uocatur hostia ab hara, cui includitur.

Hariolatio,μαντεία,actus ipse hariolandi. Cic.de Diu.

Hariolor,aris, ari, *Profetare indouinare,* μαντεύομαι, diuino. Cic.de Diu. Nec eos,qui quæstus caussa hariolantur, agnosco. Idem Att.l.8. προθεσπίζω igitur noster Attice,nõ hariolans ut illa,cui nemo credit,sed coniectura perspiciens.

Hariolus,li,cum accentu in antepe. *Profeta indouino,* μάντις, futurorũ diuinator. Dictus hariolus, quasi fariolus à faris, uel à fando,sicut Hanula,quasi fanula: hoc est, parua fana: aspiratione,ut plerũque fieri solet,pro f,littera posita. Ter. in Phor. Interdixit hariolus. Plaut.in Cist. Hariola es. Cic. 1.de Diu. Sibyllinorum uersuum decem interpretes desertos ex ciuitate esse uoluerunt: ex quo genere sæpe hariolorum etiam,& uatum furibundæ prædictiones.

Harmodius, & Aristogiton,ciues Atheniẽses fuerunt, quibus cum remp. tyrannide liberassent, hoc honoris à ciuibus suis tributum est,ut nemo unquam ipsorum nomine uocaretur.

Harmonia,p.c. *Harmonia,concordanza,concento,* ἁρμονία, Latine cõpositio,concordia,conuenientia,cõcentus, ἀπὸ τοῦ ἁρμόζειν,quod est congruere. Musici harmoniam uocant intẽtionem,concentumq; neruorum in integros modos sine ulla offensione consonantium. Cic.Tusc.1. Harmoniam autẽ ex interuallis sonorum nosse possumus: quorum uaria compositio etiam harmonias efficit plures. Quinctil.li.1.c.10. Nec illa modo contenti dissimilium concordia, quam uocant harmoniam:sonum quoque his motibus dederũt. Hæc etiam alio nomine dicitur Symphonia. Est etiam Harmonia Mulieris proprium: quo nomine Gelonis filia, Themistii uxor,appellata est,ab ἁρμόζω,coapto. Est præterea Harmonia, Martis & Veneris filia Cadmi uxor, cui Vulcanus pulchrum, sed exitiale monile dedit, eo quod ex coniugis adulterio fuisset prognata. Reliqua uide supra in dictione Cadmus,& apud Ouid.l.4.Met.

Harmonicus,a,um,ἁρμονικὸς,quod ad harmoniam attinet. Pli.lib.2.cap.109. Harmonica ratio,quæ cogit rerum naturam sibi ipsam congruere, addit huic mensuræ stadia septẽ millia.

Harpago,o.p.p. in geuitiuo Harpagonus, *Vncino con che si legano le naui insieme nella guerra, ἁρπάγη, ἁρπάγων*, instrumentum est ferreum in fine aduncum, quo in naualibus prœlijs naues apprehenduntur, & tanquam in continenti coguntur dimicare: ita dictum à uerbo Græco *ἁρπάζω*, quod est rapio. Est & aliud instrumentum hoc nomine, quo ea quæ in puteum uel fluuium deciderint, extrahuntur. Cuius inuentor traditur fuisse Anacharsis philosophus, teste Pli. lib. 7. c. 56. Est etiam Harpago instrumentum ferreum, quod à non nullis Canis uocatur, quo uasa uinaria constringuntur, ut commodius inducantur circi. Liu. l. 30. bel. Pun. usus est accusatiuo Græco Harpagonas. Asseres (inquit) ferreo unco præfixi (Harpagonas uocant milites) ex Punicis nauibus inijci in Romanas cœpti.

Harpago,as,p.p. *Rapire, ἁρπάζω*. rapio. Plau. in Aul.

Harpastum, *Palla dal calzo, ἁρπαστόν*, genus est pilæ, grādioris quàm pila paganica, minoris tamē quàm follis: ita dictum ab *ἁρπάζω* uerbo Græco, quod est rapio, eo quòd plures proiectum harpastum conentur arripere, & extra ludi limites eijcere. Nam hoc pilæ genus non repercutitur, sed cum multi ludentes in duas partes diuisi sunt, quisque annititur pilā arripere, & ad suos, qui post se sunt uiciniores limitibus, transmittere: eiusq; partis uictoria est, quæ pilam extra limites eiecerit. Laboriosum ludi genus est, grandioribusq; tātum conueniens. Cum enim multi simul pilam arripere conantur, in terram se inuicem prosternunt, puluereq; & sudore infecti flauescunt. Mart. l. 14. Seu lentum ceroma teris, tepidumq; trigona, Siue harpasta manu puluerulenta rapis.

Harpax,gis; uel gos, *ἅρπαξ*, à Syris uocatum est electrum, eo quòd festucas & paleas ad se rapiat. Pli. lib. 37. c. 2.

Harpa,es, ensis in summitate falcatus, quo Mercurius usus fertur in occidendo Argo, & Perseus in amputando Medusæ capite. Ouid. 5. Metam. Vertit in hunc Harpen madefactam cæde Musæ.

Harpocratas,pe.c. *ἁρποκράτης*, simulacrum in sacris Isidis & Serapidis erat, quod digito labijs impresso, admonere uidebatur, ut silentium fieret. Hic dicebatur silentij Deus. Re uera autem Græcus philosophus fuit Harpocrates, cuius eruditio ac præcepta in id maxime tendebant, ut silentium præciperet, & omnibus rebus anteponeret. Catullus in Gellium: Gellius audierat patruum obiurgare solere, Si quis delicias diceret, aut faceret: Hoc ne ipsi accideret, patrui perdespuit ipsam Vxorem, & patruum reddidit Harpocratem. Vbi reddere Harpocratem prouerbialiter dictum est, pro silentium imponere.

Harpyias, *Harpie, ἅρπυιαι*, monstra fuerunt, qualia describit Virg. l. 3. Aen. Tristius haud illis monstrum, nec sæuior ulla Pestis, & ira Deum Stygijs sese extulit undis. Virginei uolucrum uultus, fœdissima uentris Ingluuies, uncæq; manus, & pallida semper Ora fame. Dictæ ab *ἁρπάζειν*, unde à Suida uocantur *ἁρπακτικοὶ δαίμονες*, hoc est, rapaces dæmones. Dicuntur autē fuisse Ponti & Terræ filiæ, ut ait Seruius: unde in insulis habitant, partem terrarum, partē maris tenentes: dictæ *ἀπὸ τοῦ ἁρπάζειν*, i. à rapiendo. Volatiles, uultu uirgineo, manibus uncis. Alij Neptuni filias faciūt, qui fere prodigiorum omnium pater est, nec immerito. Nam secundum Milesium Thaletē, omnia ex humore procreantur: unde est, Oceanumq; patrē rerum. Hinc fit ut quotiescunque desunt parentes, redeatur in generalitatē. Sic & peregrinos, Neptuni filios dicimus, quorum ignoramus parentes. Alij autē dicunt Harpyias, filias Thaumantis & Electræ fuisse. Has Virgil. tres esse dicit, Aello, Ocypeten, Celæno, quarum postremam Homerus Podargen uocat, & ex ea Zephyrum uentū, Achillis equos, Balium uidelicet & Xantum genuisse dicit. Hesiodus tantum duas nominat, Aello uidelicet & Ocypetem. De Harpyis quoque supra non nulla dicta sunt in dictione Calais: non nulla etiam infra dicentur in dictionibus Phineus & Zethes. Virg. li. 3. Aen. Accipiunt Strophades, Graio sunt nomine dictæ Insulæ Ionio in magno, quas dira Celæno, Harpyiæq; colunt, aliæ, &c.

Haruspex,icis, *Indouino, profeta, ἱεροσκόπος*, qui harugis. i. hostiis inspectis futura prædicit *μάντις*. Ter. in Phorm. Haruspex uetuit ante brumam aliquid noui Negocii incipere. Hunc locum exponens Donatus, Haruspex, inquit, ab Haruga deriuatur, quæ est hostia, ab Haru, in quo concluditur & seruatur. Melius itaque cum aspiratione scribitur.

Haruspica,æ, *Indouinatrice*, diuinatrix. Plau. in Mil. Da qui faciat, qui condias: da quòd dem Quinquatribus Percantatrici, collectrici hariolæ, atque haruspicæ.

Haruspicina,æ, pen. pro. *L'arte d'indouinare, ἱεροσκοπική*, est ars diuinandi ex cæsis hostiarum extis. Cic. 1. de Diuina. Vt ordiar ab haruspicina, quam ego reip. caussa communisq; religionis colēdam censeo. Vnde Haruspicinam facere, est exercere huiusmodi artem. Cic. ad Leptam: Quare bono animo sint, & mei, & tui familiares: neque enim erat ferendum, cum qui hodie haruspicinam facerēt, in senatu Romæ legerentur, &c.

Haruspicium,cii, *σπλαγχνοσκοπία*, idem quod haruspicina, id est ars diuinandi ex inspectione extorum. Catullus tamē pro ipsa arte uidetur posuisse, cum ait: Nascatur magus ex Gelli, matrisq; nefando Coniugio, & discat Persicum, aruspicium.

Haruspicinus,a,um, pen. pro. Vnde Libri haruspicini dicuntur, qui de haruspicina, hoc est, haruspicum arte præcepta traduut. Cic. de Diuinat. Quod Hetruscorum declarāt, & haruspicini, & fulgurales, & rituales libri: nostri etiam augurales.

Hasta,stæ, *Hasta, lancia, λόγχη, δόρυ*, est instrumētum illud ex ligno terete cuspide præferrata, qua milites in bello utuntur. Cic. de Fini. 2. Euelli iussit eam, qua transfixus erat, hastam. Hastam abijcere, est caussæ diffidere, & contentionem relinquere. Cic. pro Mur. Vides ne tu illum tristem, demissum? iacet, diffidit, abiecit hastas. Hastæ subijcere bona alicuius, est ea publica auctione, eiq;, qui plurimum obtulerit, addicere. Solet enim hasta figi in omnibus auctionibus: unde factum est, ut Hasta nonnunquam pro ipsa auctione ponatur. Cic. Phil. 8. Itaque hastam semper uidere cupiunt ij, qui nostris bonis imminēt. Sub hasta subire, est uendi. Plau. in Most. Vel isti, qui trium nummorum caussa subeunt sub hasta. Ab hasta fit diminutiuum Hastula, quod paruam hastam significat.

Hastarium,rii, *Vendita all'incanto, λαφυροπωλία*, uenditio auctionaria. unde Tertullianus in Apologet. In hastario uectigales sumus.

Hastati, *αἰχμηταί*, dicti sunt, qui primi in acie cum hastis constitui solebāt. Hastatus uero primus dicebatur, qui duas centurias. i. ducentos milites ducebat in acie secunda, quem nunc Ducenarium uocant, ut Vegetius denotat. Varro de Ling. Lat. lib. 4. Hastati milites dicebantur, qui primi hastis pugnabant. Vide in dictione Antepilanus. Cic. de Diuinat. Euelli primi hastati signum non potuerit.

Hastile,lis, pen. pr. *Fatto à guisa d'hasta*, dicitur quod ad hastæ formam factum est, hoc est, lignum teres, oblongum, cuiusmodi est hasta. Cic. pro Rab. Cum denique Q. Scæuola confectus senectute, præpeditus morbo, mancus, & membris omnibus captus ac debilis, hastili niniaus, &c. Virg. 5. Aenei. Præfixa hastilia ferro.

Hau, interiectio est mentis conturbatæ. Ter. in Eun. Hau obsecro mea Pythias quid istuc nam monstri fuit? Interdum etiam inuenitur geminatum. Ter. Adelph. Hau hau mi homo, sanus ne es?

Hauo, *Non, οὐχ*, aduerb. negandi, significat non. Teren. in And. Haud mutuo factum. Cice. de Orato. Haud quaquam eloquens.

Haudquaquam, *οὐδαμῶς*, hoc est, nullo pacto, uel nullo modo. Liu. 10. bell. Pun. Asdrubalem propediem affore cum manu haudquaquam contemnenda. Cic. pro Clu. Haud Hætes est Cluentius.

Haurio,ris, hausi, haustū, *Tirar fuori, attingere, ἀρύομαι, ἐξαντλῶ, ἀναιμόω*, significat proprie extraho humorem, & educo ex profundo aliquo loco. Cic. 1. de Diu. Qui cum uidisset haustam aquā de iugi puteo, terræmotus, dixit instare. Idem de Clar. Or. Si is potare uelit, de dolio sibi hauriendum putet. Idem de Diu. Aqua è puteo hasta Haurire auribus, est audire. Virg. li. 4. Vocemq; his auribus hausi. Haurire oculis, est aspicere: pro quo poetæ etiam interdum dicunt Haurire, omisso ablatiuo Oculis. Virg. 10. Aen. Suspiciens hausit cælum, mentemq; recepit. Accipitur etiam pro confodere, seu uulnerare. Virg. 10. Aen. Per tunicam squallentē auro latus haurit apertum. Item tenere. Virg. lib. 4. Ge. Et medium sol igneus orbem Hauserat. Item defatigare. Idem. Exultātiaq; haurit Corda pauor pulsans. Item Exequi, implere, *διατελεῖν, ἐκτελεῖν*. Lucil. lib. 30. ut citat Nonius: Quando haurire animus Musarum, & fortia gestit. Item luere. Virg. 4. Aene. Spero equidem medijs, si quid pia numina possunt, Supplicia Hausurū scopulis. Quo in loco Virgilij obseruato, Hausurum dici absque t, pro Hausturum. Item cōsumo, *ἀναλίσκω*. Liu. l. 5. Tam longi temporis opus incendium hausit. Haurire calamitatem, Haurire dolorem. Haurire gaudium: uide Bud. in annot. & in epist. Huius compositum est Exhaurio. *ἐξαντλῶ*. Legitur etiam nonnunquam præteritum Hauriui, & supinum Haurirum. Varro ad Cic. Cum idē quoque haurierit. Apul. l. 5. de Asino: Lagena facilis hauritur.

Haustō,stas, frequent. ab Haurio: à quo fit compositum Exhausto. Festus: Exhaustant, efferunt.

Haustus,stus, *Sorbimento, notatione, ἄντλησις*, sorbitio, & eductio

ctio liquotis ex aliquo loco. Col.li.1. Si deerit defluens unda, putealis quęratur in uicino aqua, quæ nō sit haustus profundi.i. quæ non è profundo puteo hauriatur, & extrahatur. Cic. pro Cæcin. Aquæ ductus, haustus. Iter auctus. Ouid. 6. Met. Haustus aquæ mihi nectar erit.

Havstvs, sta, stum, *Consumato, deuorato*, ἀντλημένος, partic. accipitur pro absumptus, deuoratus. Ci. de Fin. Omnia dixi hausta esse ex fonte Naturæ. Liu.l.1. Nec ferro tantum periere, sed in paludes quidam coniecti, profundo limo cum ipsis equis hausti sunt. Idem 3. Bel. Mac. Multæ naues eiectæ, multæ ita haustæ mari, ut nemo in terram enauerit.

Havstrvm, stri, ἄντλιον, teste Budæo, est machinæ genus rotā habens, qua calcata aquam è puteis, uel fluminibus haurimus: quod & Tympanum uocatur. Lucr.l.5. Vt fluuios uersare rotas, atque haustra uidemus. Nonius tamē mauult Haustra esse ipsos cados, hoc est, situlas in huiusmodi machinis, quibus aqua hauritur.

H ANTE E

Heavtontimorvmenos, ἑαυτὸν τιμωρούμενος, nomen est comediæ Terentianæ, quod nos Seipsum excrucianter interpretari possumus. τιμωροῦμαι enim idem est quod, sæuio, punio, crucio, & ἑαυτὸν, seipsum. Inducitur enim senex Menedemus seipsum excrucians, quòd filium Cliniam duritia sua in militiam proficisci compulerit.

Hebdomas, adis, *Settimana*, ἑβδομὰς, & Hebdomada, dæ, dicitur numerus septenarius, sicut Ogdoas numerus octonarius, & Enneas nouenarius, Decas, denarius. Cic. Tironi lib.16. epist. Symphoniam Lysonis uelim uitasses, ne in quartā hebdomadam incideres. Vbi per quartam hebdomadam intelligit diem uigesimum octauum, qui numerus cōstat ex quatuor septenariis. Septimi autē quique dies in febribus Critisimi sunt, & periculosi. Neque uero solum de diebus dicitur, sed etiam de annis, & quibuscunque rebus, quæ septenario numero comprehenduntur. Gel. Tum tibi addit, se quoque iam duodecimam annorum hebdomadam ingressum esse, & ad deum diem septuagintaquinque librorum hebdomadas scripsisse.

Hebe, ἥβη, filia fuit Iunonis absque patre, ut Latinorū poetæ asserunt. Apollo.n. cum Iunoni nouercæ cōuiuium in patris sui domo parasset, inter alia lactucas agrestes ei apposuit, quas cum Iuno auide comedisset, illico usque tunc sterilis, prægnans effecta est, peperitq; Heben, quam postea Iupiter ob formæ elegantiā ad officium pincernatus assumpsit, deamq; iuuentutis effecit. Tandem cum ipse una cum ceteris Diis apud Aethiopes comessaturus iuisset, cōtigit, quòd administrans eius Hebe pocula, petq; lubricum minus caute incedens, caderet, reuolutisq; uestibus obscena superis mōstraret: quamobrem ab officio est amota, eiusq; loco Ganymedes subrogatus. Postremo Herculi in Deos relato, uxor data. Auctor Seruius. Homerus autem ex Ioue eam conceptā esse tradit, neque omnino ab officio remotā, sed ceterorum Deorum pincernā fuisse, Ganymedem uero solius Iouis. Ouid.l.9. Metam. Hoc illi dederat Iunonia muneris Hebe, &c. Hæc Dea iuuentutis putabatur. ἥβη enim (ut ait Suidas) florem ætatis & primam pubem significat.

Hebenvs, ni, gen. fem. & hoc Hebenum, ni, p.c. *Hebeno*, ἔβενος Diosc. arbor est in India, atque Aethiopia nascens, cuius lignum tam solidum est, & ponderosum, at in aqua subsidat: color eius foris est buxo non absimilis, intus omnino niger. Sunt, qui sine aspiratione scribebant: quo pacto etiam scribitur apud Græcos. Vide supra Ebenus.

Hebeo, bes, *Essere ottuso*, ἀμβλυώσσω, hebes sum. Liu.li.3.bel. Pun. Num ferrum hebet? An dexteræ torpent? Verba sunt Annibalis suos increpantis. Virg.5. Aene. Sed enim gelidus tardante senecta Sanguis hebet, frigentq; effœtæ in corpore uires.

Hebes, hebetis, *Grossolano, pigro, senza ingegno*, ἀμβλὺς, obtusus, piger, tardus, & acumine carens. Cic. lib.2. Acad. Quid? Lunæ quæ lineamenta sunt possne dicere, cuius & nascentis, alias hebetiora alias acutiora uideantur cornua? Hic Cicero hebeti opposuit acutum. Ouid.3. de Arte aman. Ponite iam gladios hebetes, pugnetur acutis. Vnde per translationem Ingenium hebes dicitur, sicut etiam obtusum: & Homo hebes, hoc est, tardus. Cic. Philip.10. Scilicet hæc Pansa aut non uidet, (hebeti enim ingenio est) aut negligit? Id est ingenio, non acuto, sed tardo. Idem 2. de Diuinat. Vides ne Epicurum, quem habetem & rudem dicere solent Stoici, quemadmodum &c.

Hebesco, scis, *Diuenir piu ottuso, balordo*, ἀμβλυώσσομαι, hebetior fio. Cic.1. Tusc. Sic mentis acies seipsam intuens, nonnunquam hebescit, i. obtusior, desidiosior, & remissior fit. Saluſ. Postquam diuitiæ honori esse cœpere, & eas gloria, imperium, potentia sequebatur, hebescere uirtus cœpit.

Hebeto, as, pe.c. *Oscurare*, ἀμβλυώω, ἀμβλύσσω, obtundo, obscuro. Pli. in Paneg. Cic. Attic. Locus, ubi stomachus Hebetabat olim. Eodem ergo tempore nec animos modo, sed & corpora ipsa languescere, gladios etiam incuria hebetari, retundiq; gaudebant.

Hebetatio, uerbale, ἀμβλυωσις, idē quod hebetudo. Pli.li.8. c.6. Medetur & lumborum dolori, oculorum hebetationi, mente captis, & melancholicis.

Hebetvdo, ἀμβλυωσις, rei alicuius carentis acumine, uel mentis, ingenii, uisus, similiumq; obtusitas.

Hebraei, ἑβραῖοι, dicti sunt Iudęi, ab Heber, qui fuit abnepos Sem filii Noe: prius Hebræi cognominati, ac deinde una detracta littera Hebræi, sicut docet Aug.l.10. Ciui. Et quia in eius familia remansit lingua, quæ prius humano generi creditur fuisse communis, cum gentes linguarum diuersitate sunt diuisæ, deinceps Hebræa est nuncupata.

Hebraicvs, a, um, ut Lingua Hebraica.

Hebrvs, ἕβρος, fluuius in Thracia nascitur iuxta Adrianopolim, in monte Rhodope, labiturq; in Aegæū mare, è regione Samothraciæ Insulæ. Celebratur propter aurum quod ex arena eius colligitur. Poetæ fabulantur in hunc Orphei caput, cum Cicones eum confecissent, proiectum esse, unde & Oeagrius dicitur ab Oeagro Orphei patre. Virgil. lib.4. Georgic.

Tum quoque marmorea caput à ceruice reuulsum
Gurgite cum medio portans Oeagrius Hebrus
Volueret, &c. Ouid. lib.11. Metam.
Membra iacent diuersa locis, caput Hebre lyramq;
Excipis, & mirum, &c. Mart.l.6. Hebrum (inquit) Odrisię niues complent, qui inter diuersos Barbaros fluens, etiam Ciconas perluit. Hebrus hodie Mariza dicitur.

Hecate, p.c. ἑκάτη, Iouis & Latonæ filia, & soror Apollinis, quæ & Diana dicitur. Huic triplex numen attribuitur: unde etiam à Virgilio Tergemina uocatur. Nam in cælo creditur esse Luna, in terris Diana & apud inferos Proserpina. Dicta Hecate, teste Seruio, quòd centum uictimis placetur, aut quòd centum annos errare faciat insepultos. Verisimilius tamen uidetur Hecates nomen factum esse à masc. ἕκατος, quo nomine Græci uocāt Apollinem: sicut à Cynthio Cynthia, à Delio Delia, à Phœbo Phœbe. Dictus autē Sol est Hecatos, ab ἑκὰς longe, quòd eminus radios suos ad nos mittat, & quodammodo iaculetur. Hæc & τρικέφαλος, quia (ut inquit Orpheus in argon.) tria habuit capita, dextrum equinum, sinistrum caninum, medium suis agrestis. Ouid.9. Met. Tuq; triceps Hecate. Alia fuit Hecate herbarum ueneficiorumq; peritissima, quæ in Taurica Cherroneso regnauit, teste Dionysio Melesio. Filia fuit Persæ, filii Solis, & fratris Aeetæ: à quo & Perseis, siue Perseia cognominatur. Ouid.7. Metam. Ibat ad antiquas Hecates Perseidos aras. Valerius Flaccus lib.6. Hanc residens altis Hecate Perseia lucis Flebat. Cic. de Nat. Hecate quæ matre Asteria est sorore Latonæ.

Hecatombe, ἑκατόμβη, sacrificii genus, in quo ritus hic seruabatur, ut centenæ sui generis mactarentur uictimæ: ut cētum sues, centum hœdi. Iul. Capitolinus: Tantum sane lætitiæ in Balbino, qui plus timebat, ut hecatomben faceret, quod tale sacrificium est: Centum aræ, uno loco construuntur ex cespite: ad eas centum sues, uel centum oues mactātur. Iam si Imperatoris sacrificium sit centum leones, centū aquilæ & cetera huiusmodi animalia feriuntur: quod quidē Græci quondam fecisse dicuntur, cum pestilentia laborarēt. Dicta Hecatombe à numero uictimarum: uel à numero sacrificantium, quia centum Peloponnesi urbes id faciebant, Iuu. Sat.12. Existunt qui promittant hecatomben.

Hector, ἕκτορ, Priami regis filius Troianorum omnium fortissimus, ab Achille interfectus: dictus (ut scribit Plato) ab ἔχω, defendo, quòd urbem contra hostium impetum tenuerit, patriamq; seruarit: eo nanque sospite Troia nunquam potuit expugnari. Vxorem habuit Andromachen, ex qua Astyanactem suscepit, quem Vlysses capta Troia è fastigio turris præcipitauit. Solus Græcos, quemadmodum Achilles solus Troianos, fugabat: ex quibus Protesilaum & Patroclum, aliosq; permultos interfecit. Tandem ab Achille interemptus est: à quo etiam bigis alligatus, circum Patrocli sepulcrum, Troiæq; muros. Tandem eius corpus per duodecim dies insepultum ab Achille seruatum Priamus auro redemit, idq; ueteri more honorificentissime cremauit. Vide Hom.l.23. Iliad.

Hectorevs, a, um, pe.c. adiectiuum est possessiuum: ut Gens Hectorea quæ ab Hectore originem duxit: & Nomen Hectoreum. Ouid. in Heroid. Epist. Nomine in Hectoreo palli da semper eram.

Hecvba, ἑκάβη, Priami Troianorum regis uxor fuit, filia Dy

 mantis,

mancis, teste Homero, aut (ut Ver. Euripidem secutus sensit) Cissei filia, capta Troia (ut Poetæ fabulantur) in canem versa. Quam fabulam inde ortam putat Seruius, quòd cum à Græcis captiua abduceretur, & filii sui Polydori corpus in mare abiectum agnouisset, quoniam aliter iniuriam ulcisci non posset, Græcos insanis lacessiuerit conuiciis.

HEDERA, æ, p.c. *Hedera, hellera, κισσὸς*, herba est perpetuo uirēs, quę cum per se stare non possit, arboribus & muris adheret. Huius tria præcipua sunt genera. Quædam enim à baccarū albedine, candida dicitur. Altera nigra, quòd baccas ferat subnigras, aut certę croceas: quæ & Dionysia appellatur. Tertia Elix dicitur, fructum nullum gignens, sed albas habens utriculas, & folia parua, angulosa, & reliquis generibus multo concinniora. Virg. 7. Eclog. Candidior cygnis, hedera formosior alba. Vbi Seru. Alba hedera, quia sunt & nigræ hederæ: ut, Aut hederæ pāduncę uestigia nigræ. Dicta Hædera ab Herendo, quòd hereat semper, & sequatur quicquid proximum est: quamuis per diphtongum non scribatur: corripit enim primam syllabam. Virg. in Pharmaceutria. Atque hanc sine tempora circum Inter uictrices hederā tibi serpere lauros. Quidam ab Edu deducūt, quòd parietes edat, atque consumat. Festus: Hedera dicta, quod hæreat, uel quòd edita petat, uel quia id, cui adhæserit, edat: quæ in tutela Liberi patris putabatur esse, quia ut ille semper est iuuenis, ita hæc semper uiret.

HEDERACEVS, a, um, *De hellera, κισσινὸς*, quod ex hederis est: ut Corona hederacea, materia hederacea. Cato cap. III. Col. lib. 8 cap. 10.

HEI, *Oime. οἴ*, interiectio dolentis, siue ingemiscentis, datiuo iungitur pronominis. Vt apud Virg. 2. Aen. Hei mihi, qualis erat. Aspiratur natura, quòd is animi affectus aspiratione melius declaretur.

HELENA, næ siue Helene, nes, p.c. *ἑλένη*, filia fuit Iouis ex Leda, Castoris & Pollucis soror: uel ut alii, Tyndari regis Laconiæ, & Ledæ. Hæc ob formæ elegantiam, qua ceteris præstabat, à multis amata est, & primum à Theseo adhuc uirguncula rapta, sed postea, absente Theseo, à Castore, & Polluce repetentibus citra iniuriā restituta: mox adulta Menelao Lacedæmonum regi nupsit. Paris autē Priami filius, nemini forma cedens, illius pulchritudine illectus, Spartā nauigauit, ibiq; Helenam ipsam, absente Menelao, à quo prius benigne fuerat acceptus, rapuit. Alii tamen dicunt, cū postulata Hesiona negaretur, Paridem illam regionem bello uastasse, & expugnata Sparta Helenam captiuam abduxisse. Hac itaque iniuria uniuersi Græcorum principes cōmoti, primum omnes in Aulide coniurarunt de repetenda Helena, & euertendo Ilio. Quò in bello occiso Paride, Deiphobo eiusdem fratri nupsit: cumq; Græci armis diffidentes ad proditionem conuersi, discessum ex composito simulassent, illa ex arce, accensa face, ad occupandam urbem Gręcos reuocauit. capta urbe, Menelaum in cubiculū, ubi Deiphobus dormiebat, uocauit: quo interfecto, tum uiro in gratiam rediisse. hoc igitur modo Menelao restituta, cum eodem nauem ascendens, tempestatibus in Aegyptum delata est: inde rursus nauigans cum marito incolumis in Lacedæmoniam peruenit. Virg. lib. 7. Ledeamq; Helenam Troianus uehit ad urbes.

HELIADES, *ἡλιάδες*, fuerunt filiæ Solis & Clymenes, sorores Phaetontis, quarum nomina sunt Phaetusa, Lampetusa, & Lampetia. Hæ iuxta Padum mortem Phaetontis fulmine deiecti flentes in arbores, quas alnos uocant, uersæ sunt electrum lacrymantes. Vocantur autem Heliades à patre Sole, qui Græcis ἥλιος dicitur. Ouid. lib. 2. Metam. Nec minus Heliades lugent, &c. Eædem & Phaetontiades appellantur à fratre Phaetonte. Virg. eclog. 6. Tum Phaëthontiades musco circundat amaræ Corticis atque solo proceras erigit alnos.

HELICON, p.c. *ἑλικὼν*, mons Bœotiæ iuxta Thebas, atque (ut Stra. lib. 9. scribit) Phocidi uicinus, non procul à Parnasso, eiq; æmulus & altitudine & circuitu: qui & ipse Apollini sacer est & Musis. Vnde Heliconides, *ἑλικωνίδες*, & per epenthesin Heliconiades Musæ sunt appellatæ. Dictus Helicon ab Helicone, qui ibi cum Cithærone fratre singulari certamine pugnasse fertur.

HELIOCAMINVS, ni, p.p. *ἡλιοκάμινος*, uaporarium quoddam solare in aprico loco situm, ad calorem solis excipiendum. Vlp. l. si arborem. ff. de Seruit. urb. præd. Si arbor, inquit, in heliocamino, uel solario solem adimat, dicendum erit, quia umbram fecit in loco, cui sol fuit necessarius, contra seruitutem impositam fieri. Heliocaminus, inquit Budæus in prioribus Annot. in Pandect. ad uerbum Solaris fornax dici potest. Est autem solare uaporarium, in aprico situm ad calorē solis excipiendum, quo antiqui utebantur. Pli. in epist. li. 2. de diæta quadam loquens: In hac heliocaminus quidē, alia xystum, alia mare, utraque solem, cubiculum autem ualuis, cryptoporticum fenestra prospicit.

HELIOGABALVS, *ἡλιογάβαλος*, Antonini Caracallæ filius, furtim susceptus ex Soæmide Phœnissæ, filia Mesæ, quæ soror erat Iuliæ uxoris Seuer. Mesæ enim filiæ duæ erant, Soæmis, & Mamæa: quarum utranque Antoninus creditur polluisse, atque ex illa quidem Bassianum, qui postea dictus est Heliogabalus, ex hac uero Alexianum suscepisse, qui deinde dictus est Alexander. uide Herod. lib. 5.

HELLEBORVS, siue Helleborum *ἑλλέβορος*, Diosc. herba est insignem purgandi uim habens, quam Latini Veratrum appellant. Eius duo sunt genera, Album, quod uomitione caussas morborum extrahit: & Nigrum, per aluum quicquid noxium est, deiiciens: alio nomine Melampodium dictum à Melampode quodam (siue is medicus, siue pastor fuerit) qui eo Prœti filias in furorem actas, traditur persanasse. Præcipuus huius usus est in educendis noxiis humoribus, principis animæ facultatis sedem infestantibus: unde melancholicis & furiosis dari solet, & comitiali morbo laborantibus. Hinc factum est, ut quos cerebro minus sano esse uelimus significare, Helleboro opus esse dicamus, aut Helleborum edere iubeamus. Pli. li. 25. c. 13. Efficacius helleborum ad uomitiones & ad bilem nigram extrahendam. Plaut. in Pseud. Helleborum hisce hominibus opus est. Masculino genere usus est. Virg. 3. Ge. Hellebororq; graues, nigrumq; bitumē. Col. l. 10. Sed negat helleboros, & noxia galbana succo. Pręcipit Apuleius nominis huius primam uocalem esse aspirādam, etymon, spectans. Volunt enim Helleborum dictum, *παρὰ τὸ τῇ βορᾷ εἰλεῖν*. Apud Dioscoridem tamē, ceterosq; Græcos, tenui spiritu constanter scribitur.

HELLEBOROSVS, *ἑλλεβοριῶν*, dicitur, qui plus hellebori sumpsit, quam par fuit. Plaut. in Rud. Helleborosus sum. T. At ego certius Helleborum enim, si plus ęquo sumatur, non mediocre periculum creat: sin minus sumatur, magnam ægritudinem leuare non potest. Vnde stomachatur Persius in imperitus medicos qui cum modum mistionis ignorarent, nō dubitabant tamen, rem tam incipitem & periculosæ aleæ plenam, non sine graui sumentium discrimine aggredi. Diluis (inquit) helleborum.

HELLESPONTVS, fretum angustum, inter Aegeum mare & Propontidem, septem stadiorum spatio Asiam ab Europa diuidens. dictum ab Helle Athamātis filia ibi submersa. Ci. de Finib.

HELVARI, *Diuorare, consumare, λαφύσσειν, ἀσωτεύεσθαι*, prodigere, per luxum consumere, uorare. Cic. pro Domo sua: Cur ille gurges, heluatus tecum simul reip. sanguinem, ad cælum tamen extruxit uillam in Tusculano uisceribus ærarii? Idem pro Sext. Quid? tu meo periculo gurges, ac uorago patrimonii heluabere.

HELVATIO, onis, *λαφυγμὸς*, prodigalitas, uoracitas. Cic. post red. in Sen.

HELVELLAE, arū, *λαχανάρια*, sunt Holera minuta (ut inquit Festus) quoniam Hellus, & Hellusa ueteres dicebant, pro Holus & Holera. Cic. ad Gallum lib. Fungos, heluellas.

HELVETII, *ἑλουήτιοι* Ptolemæo, fortissimi Gallorum populi, inter Rhenum, & Rhodanum fluuios, Iuram montem, & Alpes siti: in quatuor olim pagos diuisi: quorum eo tēpore, quo aduersus Cæsarem bellum gerebant, caput erant Auenticum: ut est uidere apud Cæs. bel. Gal. Com. 1. Ptolem. li. 2. c. 9. inter Heluetiorum ciuitates annumerat & Ganodurum, & Forum Tiberii. Hodie in tredecim distincti sunt, siue ciuitates, siue pagos, quorum nomina sunt Tigurū, Berna, Lucerna, Vria, Suicia, Syluania, Tugium, Glarena, Basilea, Friburgum, Salodrum, Abbatiscella, & Scaphusia. Statū habent popularem, æqua uiuentes libertate. à quibusdam appellantur Suiceri, à Suicia pago, qui primus omnium Austriæ Ducum iugum excussit.

HELVO, onis, *Mangione, diuoratore, ingordo, λαφύστης, ἄσωτος*, homo immoderatæ uoracitatis, prodigus, gulæ uentriq; deditus. Heluo, (inquit Festus) qui immoderate bona sua consumit: ab eluendo. Aspiratur autem, ut auiditas magis exprobretur, sic enim fit uox incitatior. Ter. in Heaut. At ego (si me metuis) mores caue in te esse istos sentiam. CL. Quos? C. Si scire uis, ego dicam, Gerro, iners, heluo, iners, ganeo, damnosus. Cic. per translationem Heluonem librorum dixit, pro nimis auido lectore librorum, qui legendo satiari nequit. Heluo patriæ, per translationem, pro eo qui turpissimo scelerum genere patriam perdit & infamat, uel patriæ bona prodigit ac deuorat. Cic. pro Sext. Gurges, atque heluo, idem in Piso. Heluo impurus. Idem 2. de lege Agra. Heluo immanis spurcissimus, nequissimus, apud eundē pro Domo sua, & post reditum in senatu.

HELVOLVS,

HELVOLVS, a, um, pen. cor. quod accedit ad heluum colorem, sed tamen dilutiorem, ut plus ex albo participet, quam eu ruso. Vnde Heluolæ uuæ dicuntur, quæ eius sunt coloris. Co Iu. lib. 3. cap. 2. Sunt & helmolæ, quas non nulli Varias uocant, neque purpureæ, neque nigræ ab heluo (ni fallor) colore uocitatæ.

HELVVS color, medius est inter rufum & album. Var. I. 2. de re rust. c. 5. de corio boum loquens: Corium, inquit, attactu nõ asperum ac durum, colore potissimum nigro, deinde rubeo, tertio heluo: quarto albo.

HEM, *Oh, ah,* φεῦ, interiectio corripientis seipsum, uel indignãtis, uel admirantis. Serui. Sulp. Cic. epist. lib. 4. Hem nos homunculi indignamur, si quis nostrum interiit, aut occisus est, quorum, &c. Apul. Hem hominis audaciam. Quandoque demonstrantis est. Terent. in Andria: Hem puer hercle puer est.

HEMERODROMI, ἡμεροδρόμοι, dicuntur cursores, qui die uno ingens spatium cursus emetiuntur. Liu. li. 1. bel. Maced. Nisi speculator (hemerodromos uocant Græci) ingens die uno cursu emetiens spatium, contemplatus regium agmen, è specula quadam prægressus nocte media Athenas peruenisset. Inter huiusmodi hemerodromos clarissimus fuit Philonides Alexandri Magni cursor.

HEMINA, pen. cor. κοτύλη, genus est mensuræ, dimidium continens sextarii: à Græco ἥμισυ, quod dimidiũ significat. Gel. lib. 3. cap. 13.

HEMINARIVS, a, um, κοτυλιαῖος, quod heminæ mensuram habet. Per translationem accipitur pro exiguo. Quinctil. lib. 6. ca. 4. Fabius Maximus incusans Augusti congiariorum, quæ amicis dabantur, exiguitatem, heminaria esse dixit. id est, tenuia & exigua.

HEMISPHAERIVM, *Mezza sphera,* ἡμισφαίριον, dimidia sphæra, hoc est, cæli dimidium. Varro lib. 3. de Re rust. c. 5. Intrinsecus sub tholo stella Lucifer interdiu, noctu Hesperus, ita circumeunt, ad infimum hemisphærium ac mouentur, ut indicent, quot sint horæ.

HAEMVS, seu potius hæmus, αἷμος, mons in Thracia, excelsitate conspicuus, ex cuius uertice uulgata olim opinio fuit Ponticum simul & Adriaticum mare & Istrum amnem, & alpes conspici posse: nam excelsitate sua sex millia pas. continet. Dictus Hæmus, à nomine regis Hæmi: à cuius sorore alter quoque mons Thraciæ Rhodope nominatur: in quos transfiguratos esse Rhodopem & Hæmum fabulæ canunt. Ouid. li. 6. Met. Threiciam Rhodopen habet angulus unus, & Hæmum, Nunc gelidos montes, mortaliu corpora quondam. Alii dictum uolunt Hæmum ab Hæmo Boreæ & Orithyiæ filio. Vide Hæmus. Est & Hæmus nomen Græculi histrionis, cuius meminit Iuuen. Sat. 6. Dicas hæc mollius Hæmo Quanquam & Carpophoro, facies tua computat annos.

HENDECASYLLABVS, *Verso d'undeci sillabe,* ἑνδεκασύλλαβος, uersus undecim syllabarum, qui Phalæcius dicitur ab inuentore: quales ille Catullianus, Passer deliciæ meæ puellæ.

HENETI, ἐνετοὶ, Paphlagoniæ populi fuerunt, qui Antenore duce cum in intimum maris Adriatici sinum uenissent, permisti Troianis, omnes uno nomine Veneti appellati sunt. Liu. li. 1. ab urb. Casibus deinde uariis Antenorem cum multitudine Henetum, qui seditione è Paphlagonia pulsi, & sedes, & ducem, rege Philemone ad Troiam amisso, quærebãt uenisse in intimum maris Adriatici sinum: Euganeisq;, qui inter mare, alpesq; incolebant, pulsis, Henetos, Troianosq; eas tenuisse terras: & in quem primum egressi sunt locum, Troia uocatur: pagoq; inde Troiano nomen est: gens uniuersa Veneti appellati.

HEPAR, atis, p. genitiui c. *Fegato,* ἧπαρ, primum est sanguinis generandi instrumentorum, uenarumq; omnium principium, quod Latine Iecur appellatur. Est item Hepar, piscis nomẽ ex genere locustarum, cuius meminit Pli. l. 32. c. 11.

HEPATARIVS, a, um, *Cio che à fegato s'appartiene,* ἡπατικὸς, ad hepar pertinens: ut, Morbus hepatarius. Plau. in Curc.

HEPATICI, *Fegatosi,* ἡπατικοὶ, qui ex hepate laborant: & proprie ii, quibus imbecillum est iecur. Pli. l. 26. c. 6.

HEPTERES, ἑπτήρης, nauis est septem habens remorum ordines. Liu. 4. Dec. lib. 7.

HERA, æ, priore c. *Padrona, donna,* δέσποινα, femininum ab Herus, idem est quod domina. Ouid. epist. 9. Aequaq; formosæ pensa rependis heræ. Ennius apud Cic. l. 1. Offi. Vos ne uelit, an me regnare hera, quid ue ferat fors, Virtute experiamur. Quo in loco non nulli male accipiunt Herã pro Iunone. Nam in ea significatione (ut supra ostendimus) priorem producit, cum hic corripiatur. Neque alioqui apte hic locus de Iunone intelligi potest, cui nihil cum bello est commercii, sed de Fortuna potius, quæ in bello suo arbitrio uictoriam, cui sibi uisum est, parti, credimus tribuere.

HERACLEA, æ, pe. p. ἡράκλεια, multæ fuerunt hoc nomine urbes: inter quas maxime insignis fuit ea, quæ Pontica cognominata fuit, ad Pontum Euxinum sita, iuxta Mariandynos: à qua Dionysius philosophus Zenonis discipulus Heracleotes à Cicerone in Tusculanis appellatus est. Heraclea item Magnæ Græciæ ciuitas fuit, in finibus Italiæ, inter Sirin, & Acirin amnes, non procul à Crotone, aliquãdo Siris appellata, teste Pli l. 3. c. 11. Fuit prætérea aliud eiusdem nominis oppidum, ultra Caspios montes, non procul ab Oxo amne, qui Margianam Sogdianamq; irrigat, ab Alexãdro Magno primum conditum: quod deinde euersum Antiochus restituit, & Achaida appellauit: ut refert idem Pli. li. 6. c. 16. Est & Heraclea in Caria apud eundem l. 5. c. 29. Item alia in Sicilia medio fere spacio sita inter Lilybæum, & Pachynum promontoria: cuius meminit Pomp. lib. 2. in descriptione Siciliæ. Est & Heraclea Cretæ, apud Pli. lib. 4. ca. 12. Item alia in Narbonensi Gallia, ad ostium Rodani, apud eundem lib. 3. cap. 4. Fuerunt & aliquot alia eiusdem nominis oppida, quæ commemorantur à Stepha.

HERACLEOTES, siue Heracleota, ἡρακλεώτης, gentile ab Heraclea urbe deductum: unde Dionysius philosophus Heracleotes dicitur à Cic. 2. Tusc. Hinc Heracleoticus, a, um, ἡρακλεωτικὸς, denominatiuum: ut Heracleotici cãcri, apud Pli. l. 9. c. 31. Heracleoticum origanum, apud eundem li. 25. c. 4. Heracleoticum ostium Nili, quod alio nomine Naucraticõ appellatur eundem l. 5. c. 10. Heracleotica nux, quæ & Auellana: uide in dictione Iuglans.

HERACLIDES, pe. c. ἡρακλείδης, insignis Philosophus fuit ex Heraclea Ponti ciuitate, Platonis, & Aristotelis auditor, uir insigni ingenio, sed habitu adeo molli, ut pro Pontico Põpicus diceretur. Auctor Laertius. Reliquit ingenii sui monumenta non pauca, quæ nõ extant. Huius meminit, & Cic. 5. Tusc. Fuit præterea hoc nomine Lycius quidam Sophista non ignobilis, qui cum aliquandiu Smyrnæ docuisset, sub tẽpora Seueri se Romam contulit: coram quo ea tempore dicturus, perturbatus nobilitate auditorum, sermone excidit. Solus sophistarum ad hanc artem industria & labore, natura minime fauente contendit. Hæc ex Philostrato. Heraclides alius fuit è Mopso, ciuitate Ciliciæ, grãmaticus nobilis, ut scribit Stephanus. Alius preterea pictor nobilis Macedo, qui initio naues pinxit: capto q; Perseo à Paullo Aemilio Athenas commigrauit, eodem tempore, quo & Metrodorus philosophus & pictor. Pli. l. 35. c. 11. Fuerũt & alii multi Heraclidæ, ingenio & doctrina insignes.

HERACLITVS, p. p. ἡράκλειτος, nomen proprium Philosophi Ephesii, qui, ut tradit Suidas, nullum inuenitur habuisse præceptorem: tantum natura, & diligentia sola profecit. Quidã tamen audisse Xenocratem, & Hippasum Pythagoricu uolunt. Floruit temporibus ultimi Darii. Scripsit poetice multa: quæ ab Aristotele sæpe pro testimoniis citantur. De hoc sic scribit Cic. lib. 5. Tusc. quæst. Est (inquit) apud Heraclitũ physicum de principe Ephesiorum Hermodoro. Vniuersos ait Ephesios esse morte mulctandos, quod cum ciuitate expellerent Hermodorum, ita locuti sunt. Nemo de nobis unus excellat: sin quis extiterit, alio in loco, & apud alios sit. Hęc ille. Hunc aiunt, cum hydropicus esset, spretis medicis, oblitum bubulo fimo soli siccandum se præbuisse, dormientemq; à canibus dilaceratum esse. Suidas. Hic quoties domo egrediebatur, flebat, sicut Democritus ridebat, quod alteri omnia quæ agimus, miseriæ: alteri ineptiæ uiderentur. Horum meminit Cic. li. 4. Acad. Cognominatus est σκοτεινὸς, quasi tenebricosus. De industria enim adeo obscurabat stylum, ut eius uolumina philosophi sudantes uix intelligant. Huius dictionis penultima syllaba perperam corripitur, cũ scribatur per ει diphthongum. Lucr. l. 1. Heraclitus init, quorum dux agminis primus. Fuerunt alii quatuor Heracliti primus, poeta lyricus: secundus Halicarnasseus, summæ elegantiæ: tertius Lesbius, qui Macedonum scripsit historiam: quartus uir ridiculus.

HERBA, æ, *Herba,* βοτάνη, πόα, ab aliquib' scribitur per diphthõgum, quòd credant ab hærẽdo deductum, eo quòd terræ hæreat. Sed hæc Etymologia, ut nimis friuola, ridetur à Tortellio, neque cuiquam eruditorum placet. Significatio eius nota est. Cic. de Ora. Lepidus in herba Recumbebat. Virg. 9. Eclog. Quis caneret nymphas? quis humum florentibus herbis Spargeret? aut uiridi fontes induceret umbra? Herbam porrigere, siue Dare herbam, tritum est prouerbium, pro eo quod est, se uictum fateri, & aduersarium suum uictorem agnoscere. Tractum (ut indicat Festus) ab eo, quod olim pastores cursu certãtes, cum superati essent, herbam ex eodem loco statim decerptam, aduersario porrigebant, uictoriæ agnitæ symbolum. Nonius: Herbam ueteres palmam, uel uictoriam dici uoluerunt. Virgil. 3. Georg. Atque immemor

herbæ Victor equus. Accius Meleagro. Gaudent, currunt, celebrant, herbam conferunt, donant, tenent pro ſe quiſque. Hæc ille.

Herbaceus, a, um, *Di herba*, quod eſt ex herba: ut, Corona herbacea: aut quod in herbam excreſcit, & aſſurgit. Pli. lib. 12. cap. 13.

Herbarius, a, um, *Ciò ch'all'herbe s'appartiene*, quod ad herbas attinet. Inde Herbaria ars dicitur, qua herbarum uires dignoſcimus: pro qua etiam Herbariam ſubſtantiue dixit. Pli. lib. 7. cap. 56.

Herbarius, ſubſtantiuum, *Herbolaio, herbaiuolo*, βοτανολόγος, qui herbas, earumq; uires cognoſcit, & ex iis medicamenta efficit. Pli. lib. 20. cap. 17.

Herbilis, & hoc herbile, quod herba paſtum eſt: ut Anſeres herbiles, quos Feſtus maiores eſſe aſſerit, quàm qui frugibus alti ſunt.

Herbesco, is, ere, *Produrre herba, uerdeggiare, conuertirſi in herba*, βοτανοῦσθαι, eſt herbam producere, uel in herbam conuerti. Cic. de Sen. Pro eodem etiam apud Plinium legitur Herbaſcere, lib. 19. cap. 8.

Herbeus, a, um, *Verde di color d'herba*, idẽ quod uiridis, uel herbæ colorem habens. Plaut. in Curc.

Herbula, æ, *Herbetta*, diminutiuum. Cic. 2. de Nat. deo.

Herbosus, a, um, *Herboſo*, βοτανώδης, herbis abundans. Ouid. 14. Met. Soluitur herboſo religatus ab aggere funis.

Herbidus, a, um, βοτανώδης, idem quod herboſus, hoc eſt, plenus herbis. Herbidus color, eſt qui herbam refert, hoc eſt, uiridis. Plin. lib. 12. cap. 14. Herbidæ ſegetes, Colu. lib. 1. cap. 6. Liu. 1. ab Vrb. & 9.

Herbita, ἥρβιτα Ptolem. Siciliæ urbs eſt: à qua Herbitenſes populi: quorum meminit Pli. lib. 3. ca. 8. hodie ſanctum Nicolaum uocant.

Herceus, p. p. ἑρκεῖος, dictus eſt Iupiter, quem etiam Penetralem uocabant, quod intra conſeptum domus cuiuſque colebatur. Græce enim ἕλκος ſeptum, clauſtrumq; nominatur. Ouid. in Ibin: Cui nil Hercei profuit ara Iouis.

Hercle. Cic. Epiſt. Et Hercle ſine dubio erit ignominia.

Herculanus, na, num, ἡράκλειος, nomẽ poſſeſſiuum ab Hercule deductum. Gell. lib. 1. ca. 1. Comprehenſa, inquit, menſura, Herculani pedis, ſecundum debitam membrorum omnium inter ſe competentiam modificatus eſt. Herculaneæ formicæ. Pli. lib. 30. ca. 4. Herculaneæ urticæ genus odorem fundens. Pli. lib. 11. cap. 15.

Hercules, ἡρακλῆς, Iouis & Alcmenæ filius, qui ob fortitudinem & gloriam creditus fuit inter Deos eſſe relatus. Cic. lib. 3. de Nat. deo. ſex hoc nomine fuiſſe appellatos commemorat: quorum primus fuit, qui certauit cum Apolline de tripode. Alter, Nilo natus Aegyptius, quem aiunt Phrygias litteras conſcripſiſſe. Tertius, ex Idæis Dactylis, cui inferias afferunt. Quartus, Iouis filius, ex Aſteria Latonæ ſorore, qui Tyri colitur, filiamq; habuit Carthaginem. Quintus, in India, qui & Belus dicitur. Sextus Thebanus, ex Alcmena & Ioue tertio genitus, cui aliorum geſta aſſignant. Herodotus ſcribit, Herculem unum eſſe ex duodecim diis Aegyptiorum, Græcosq; ab Aegyptiis hoc nomen mutuatos indidiſſe filio Amphytrionis. Varro. XLIII. Hercules nominat. Veruntamen omnes, qui robore præſtiterunt, hoc nomine ab Hercule Alcmenę filio appellatos fuiſſe affirmat. Macro. lib. 1. Satur. cap 20. aſſerit Herculem eſſe Solem: Et reuera, inquit, Herculem Solem eſſe, uel ex nomine claret. Ἡρακλῆς enim quid aliud eſt, niſi ἥρας, id eſt, aeris κλέος? Quæ porro alia aeris gloria, niſi Solis illuminatio eſt, cuius receſſu, profunditate ſpiritus occulitur tenebrarum? Duodecim autem illi labores, quos Hercules creditur confeciſſe, nihil aliud ſignificant, quàm XII. ſigna zodiaci, quæ Sol ſingulis annis conficit. Sed de hoc uide plura apud Macrob. Herculem autem Alcmenes filium maxime nobilitauit implacabile Iunonis odium, quæ quod ex pellice natus eſſet, perdere illum cupiens, nouis ſemper monſtris obiecit: quæ res expectationem eius maxime feſellit. Ille enim ſemper uictoriam referens, immortale ſibi decus peperit, adeo ut illa prius iubendo, quàm hic laborando defatigaretur. Quo factum eſt, ut licet multi fuerint Hercules, qui uariis temporibus floruerunt, omnes heroica uirtute rerumq; geſtarum magnitudine inſignes, tamen huic uni reliquorum omnium labores tribuantur: quorum quando nuſquam non mentio occurrit, uiſum eſt celeberrimos aliquot ſubiicere. Primo itaque cum adhuc incunabulis iaceret, geminos angues à Iunone immiſſos eliſit. II. Theſpii filias numero quinquaginta adhuc puer, ſed corporis robore præſtans, una nocte compreſſit, ſuſcepitq; quinquaginta filios, quos Theſpiadas uocauerunt. III. Iam adultus Hydram colubris & capitibus pullulantem, face & ferro in Lerna palude oppreſſit. IIII. Ceruã aeripedem, aureaq; habentem cornua in Menalo mõte curſu comprehendit, atque interfecit. V. In Nemea ſilua iuxta Cleonas inuſitatæ magnitudinis leonem iugulauit, & detractam pellem pro inſigni geſtauit. VI. Diomedem Thraciæ regem, qui equos ſuos hoſpitum carnibus & ſanguine paſcebat, deuicit, uictumq; ipſius equis in pabulum dedit. VII. In Erymantho Arcadiæ monte terribilem aprum, & omnia circa illum locum deuaſtantem, cepit, eumq; uiuum ad Euryſtheum attulit. VIII. Stymphalides aues ſagittis, ut quidam uolunt, interfecit: ut alii, ſonitu ahenei crepitaculi uſque ad inſulam Aretiada fugauit. IX. Taurum (cui Neptunus furorem immiſerat, eo quòd Minos Neptuno ſacrificaturus optaſſet uictimam maieſtate illius dignam: cui cũ pulcherrimus taurus ab eodem Deo fuiſſet oblatus, ipſum Minos ſeruare uoluiſſet) Inſulam Cretam fere totam deuaſtantem domuit, eumq; uinctũ ad Euryſtheum attulit: qui poſtea eum Atticæ regioni immiſit, cui plurimum damni intulit: ſed à Theſeo interfectus fuit apud Marathonem, ut canit Ouid. li. 7. Met. X. Acheloum ſuperauit, ut ſupra dictum eſt. XI. Buſiridem Aegypti regem hoſpites ſuos mactantẽ occidit. XII. Antæum gigantem in Libya lucta uictum ſuffocauit. XIII. Calpen & Abylam montes antea coniunctos, diuiſit. XIIII. Aurea mala in Heſperidum hortis, interempto prius dracone priuilegii, qui ea cuſtodiebat, ſuſtulit. XV. Cælum, iam feſſo & ſuccumbente ponderi Atlante, humeris tulit. XVI. Geryonem Hiſpaniæ regem tricorporem bello ſuperauit, eiusq; armenta abduxit. XVII. Cacum latronẽ, Vulcani filium, ſemihominẽ, & flãmiuomum, oppreſſit. XVIII. Lacinum latronem, extremam Italiæ oram infeſtantem, ſuſtulit, ibiq; Iunoni templum conſtituit, quod Iunonis Laciniæ appellauit. XIX. Albionem & Bergionem iter ipſius impedientes, haud longe ab oſtio Rhodani, à Ioue patre lapidum imbre adiutus, deuicit. XX. Pyrechmum Euboiæ regẽ, Bœotiis bellum inferentem, profligauit, eumq; pullis equinis alligatum in diuerſas partes diſcerpſit. XXI. Centauros domuit. XXII. Augiæ ſtabulũ repurgauit, uide ſupra. XXIII. Heſionem Laomedontis filiam monſtro marino expoſitã liberauit, occiſo prius ceto: ſed cum Laomedon equos præſtantiſſimos in præmium illi pollicitos, denègaret, Hercules indignatus, Troiam euertit, & occiſo rege Heſionẽ Thelamoni, qui primus murum cõſcenderat, in prædæ partẽ cõceſſit. XXIIII. Diripuit inſulã Con, regemq; Eurypylum cũ uxore & liberis trucidauit. Vide ſupra in dictione Cos. XXV. Amazonas debellauit, earumq; reginã Hippolytem cepit, cui baltheum abſtulit, Euryſtheoq; regi tradidit, captã uero Amazonem Theſeo bellorum ſocio dedit. XXVI. Ad inferos deſcendit, & Cerberum iter prohibentẽ, triplici catena uinctum ad ſuperos traxit. Sunt qui dicant Herculem etiam adiuuaſſe Theſeum in rapienda Proſerpina: alii ſolum Theſeum eam eduxiſſe ad ſuperos, Ditemq; uulneraſſe. XXVII. Alceſtim Admeti regis cõiugẽ ab inferis ad uirum reduxit. XXVIII. Ab inferis reuerſus Lycum Thebarum regem, eo quod Megaræ cõiugi uim uoluiſſet inferre, interemit. XXIX. Aquilam, quæ Promethei in Caucaſo religati perpetuo renaſcẽs iecur excedebat, ſagittis traiecit. XXX. Cygnum Martis filium equeſtri certamine uicit. XXXI. Occidit Theodamantem, quod ei cibum denegaſſet, illiusq; filium Hylã ſibi chariſſimum, ſecum adduxit. XXXII. Cercopas uicit dũ Omphalæ Lydorum reginæ ſeruiret. XXXIII. Pylum diripuit, eiusq; regẽ & Neleum, cum tota domo, præter Heſtorẽ trucidauit: inſuper Iunonem Neleo opem ferentem telo triſulco uulnerauit. XXXIIII. Eurytum Oechaliæ regẽ occidit, ipſamq; Oechaliã urbem deleuit, & Iolen Euryti filiam ſibi in uxorem denegatã, (quam tamen parens antea ei deſponderat) ui obtinuit, eamq; ſecum in Euboeam abduxit. Quod cum Deianira cõiunx reſciuiſſet, maritum ſuum Ioles amore detineri, per Lycam Seruum ueſtem illi miſit. Neſſi Centauri ſanguine infectam, futurum rata ut ea ratione languentem uiri amorem excitaret, eumq; ab aliis auulſum, ad ſe unum reuocaret, quemadmodum Centaurus ipſi perſuaſerat. Cum itaque Hercules ueſtem ſacrificaturus induiſſet, in tantam rabiem uerſus eſt, ut conſtructa pyra ſeipſum combuſſerit. Poſt mortem uero in Deorum numerum relatus eſt. Habentur & aliæ res ab eo geſtæ apud Diod. Siculum, quas ſiquis uolet inde petat.

Hercule, & Hercle, Hercules, mehercules, & mehercule, νὴ τὸν ἡρακλέα, aduerbia ſunt iurandi, ab Hercule deducta: quaſi dicas, per Herculem. Terent. in Eunu. Hercle hoc factum eſt. Cœlius Cic. Et hercule confecta omnia fœde & inhoneſte ſunt. Idem de Clar. Ora. Et Hercules hæ quidem extant. Idem de Orat. Libentius dixerim Mehercule, quàm Mehercules.

Herculeus, a, um, p. cor. quanquam Gręce ἡρακλεῖος dicatur

cum

cum *u* diphtongo in pen. Est autem proprie nomen possessiuum, significans id, quod ad Herculem pertinet: ut Claua Herculea. Labor Herculeus, Hora. lib. 1. Carm. Perrupit Acheronta Herculeus labor, hoc est, labor ipsius Herculis. Nonnunquam Herculeum laborem, prouerbiali hyperbole pro immenso, & pene insuperabili labore accipimus. Herculeus nodus, prouerbii item speciem habet pro nodo indissolubili. Herculeus morbus dicitur, quē Comitialem alio nomine uocamus, quod Hercules morbū hunc aliquando passus credatur.

Hercvlee, *Fortemente, gagliardamente*, ἡρακλείως, pro fortiter dixit Cic. l. 8. de Amic. Nunc fert etiam Herculee.

Hercvlis portus, ἡρακλέους λιμὴν, oppidum est in ora Ligustica, cum portu, apud Ptolem. lib. 3. c. 1. & apud Pli. l. 3. c. 5. Est & Herculis portus in littore Brutio, non procul à Metauro fluuio: cuius meminit Pli. l. 3. c. 5.

Hercynia, silua, ἑρκυνία Straboni, est omninm Germaniæ siluarum longe maxima: quàm Cæs. l. 6. Comm. describit his uerbis: Huius Hercyniæ siluæ, quæ supra demonstrata est, latitudo nouem dierum iter expedito patet. Non enim aliter finiri potest: neque mensuras itinerum nouerunt. Oritur ab Heluetiorum & Nemetum & Rauracoron finibus, rectaq; fluminis Danubii regione pertinet ad fines Dacorum, & Anartium. Hinc se flectit sinistrorsus diuersis à flumine regionibus, multarumq; gētium fines propter magnitudinem attingit. Neque quisquam est huius Germaniæ, qui se aut audisse, aut adisse ad initium eius siluæ dicat, cum dierum iter 40. processerit, aut quo ex loco oriatur acceperit. Plura de Hercynia silua uide eodem loco apud Cæs.

Heri, *Heri, hieri*, χθὲς, ἐχθὲς, id est, hesterno die. Cic. ad Att. Lepidus ad me heri uesperi litteras misit Antio. Dicitur etiam Here, propter cognationem litterarum i, & e, ut Vespere, & Vesperi. Ter. in Eun. Inhonestum hominem quem mercatus est here? Ab Heri fit Hesternus, a, um, χθιζὸς, χθεσινὸς, sicut à Cras Crastinus: ut Dies hesternus, Nox hesterna. Ouid. Epist. 18. Est mare (confiteor) nondum tractabile nanti: Nocte sed hesterna lenior aura fuit. Accipitur nonnunquā pro pridianus. Ter. in Eun. Quo pacto ex iure hesterno panem atrum uorent.

Herifvga, gæ, *Che fugge il padrone*, fugiens herum: ut Famuli herifugæ. Catullus. Patria ò mea creatrix, patria ò mea genitrix, Ego quam miser relinquēs, dominos ut herifugæ famuli solent, ad Idæ retuli nemora pedem.

Herilis, le, p. p. *Del padrone*, δεσποτικὸς, possessiuum est ab hero deductum: ut Herilis filius, Herilia imperia. Ter. in And. Herum fefelli: in nuptias conieci herilem filium.

Hermae, ἑρμαὶ, statuæ erāt siue signa, & præcipue trunci, quorum capita permutari poterant: euiusmodi Athenis plurimi erant, Mercurii imaginem referentes: à quo & nomen acceperunt. Nam Mercurius Græcis dicitur ἑρμῆς. Cic. ad Attic. lib. 1. Hermæ illi tui Pentelici cum capitibus æneis, de quibus ad me scripsisti, nunc admodum me delectant. Probus Aemilius in Alcibiadem Plutarchi: Id eum appareret, priusquam classis exiret, accidit ut una nocte omnes Hermæ, qui in oppido erant, Athenis deiicerentur, præter unum, qui ante ianuam erat. Suidas dicit Hermas statuas dictas, quòd plurimum Mercurii statuæ delinearentur. Vnde uidetur profectum esse uulgatum illud prouerbium: Non ex quouis ligno fit Mercurius. Solent autem Hermæ præcipue circum sepulcra erigi, ad propagandum defunctorem memoriam. Solent præterea Romani Mercurii, ac Mineruæ statuas coniungere in gymnasiis, dicareq;, quas Hermathenas Cicero nominat lib. 1. ad Atti. Epist. 2. Quod ad me (inquit) de Hermathena scribis, permihi gratum est, ornamentum academiæ proprium meæ, quod & Hermes commune omnium, & Mineruæ singulare est insigne eius gymnasii.

Hermaphroditvs, p. p. ἑρμαφρόδιτος, Mercurii & Veneris filius ut ex ipsa statim uocis compositione apparet. Nā Mercurius, ἑρμῆς, Venus, ἀφροδίτη à Græcis dicitur. Hic cum uagabundus in Cariam ad limpidissimum fontē, quē Salmacis Nympha incolebat, peruenisset, illa subito eius amore correpta (erat enim adolescens formosissimus) cum neque blanditiis, neque precibus ad concubitum flecti posset, simulato recessu post uepres latuit: Is autem Nympham abiisse ratus: fontem nudus intrauit: quod uidens Salmacis, subito accurrit, & abiectis uestibus arctissime eum cōplexa est. Sed cū ne tunc quidem obstinatum exorare posset à diis petiit, ut ex duobus corporibus in unum redigerentur. Cuius precibus exauditis, ambo in unū corpus coaluerunt, in quo sexus uterq; remanebat integer. Quod cum uidisset Hermaphroditus, à superis petiisse dicitur, ut ea fonti natura maneret, ut qui uir eum intraret, ἀνδρόγυνος. i. utrunque sexum habens, exiret. Hinc omnes Androgyni uocantur Hermaphroditi.

Hermes Trismegistus, ἑρμῆς ὁ τρισμέγιστος, philosophus in Aegypto post Mosen claruit, eo tempore, quo Philosophiæ studia in Aegypto cœperunt efflorescere: cum antea tantū circa astronomiam, & Mathematicas disciplinas uersarentur, quæ ad exercendum ingenium magis, quàm ad illustrādum animum ualent. Scripsit lingua patria dialogum, in Latinum sermonem postea conuersum, ubi Asclepius introducitur. Deum omnino unum opinatur omnium conditorē, erroremq; fatetur parentum suorum, qui superstitiones idolorum inuenerūt. De hoc plura apud Suidam, & Augustinus de Ciuit. Dei Hermes alter item philosophus Aegyptius, auditor Syriani sophistæ, condiscipulus Procli sub Adriano principe, uir non minore iustitia, quàm doctrina præditus. Moriens iurauit & immortalem se esse, & incorruptibilem animum habere. Hæc Suid. Cic. Attic. Hermas de quibus ad me scripsisti uehementer expecto.

Hernia, *Hernia*, κήλη, morbus est seroti intumescentis: & proprie, cum erupto peritonæo, corpus in aliquod scrotum deciderit. Eius multæ sunt species: Enterocela, ἐντεροκήλη, enim dicitur cum intestina dilabuntur in scrotum, hoc est in sacculum illum qui ambit testiculos, quem Græci uocāt ὄσχεον: Epiplocela, ἐπιπλοκήλη, cum omentum: Epiploente rocele, ἐπιπλοεντεροκήλη, cum intestina simul cum omento eodem fuerint delapsa: Hydrocela, ὑδροκήλη, cum in alteru m è testibus humor confluit. Has species nostri uocant Hernias (ut inquit Celsus) à duritie pellis, quæ fit post intestinorū descensum. Hernium enim durum & asperum dicitur. Tractum à Sabinorum lingua, qui Herniam saxum uocāt. Mart. Derisor Fabianus herniarum, Omnes quem modo colei timebant Dicentes tumidas in hydrocelas. Ramices uero uocant, cum integro peritonæo scrotum aliqua ex caussa intumescit, quorum etiam aliquot faciunt species. Procelam enim, πωροκήλην, uocant, cum ex abscessu aliquo circa scrotum materia subduruit: Sarcocelam, σαρκοκήλην, cum in ipso scroto concreuit caro: Cirsocelam, κιρσοκήλην, cū tumescentes uenæ scrotum replent: Bubonocelam, cum illæso peritonæo aliquod superiorum corporum non in scrotum, sed in inguem tantum descenderit. Hæc tamen differentia inter ramices & hernias, ne ab ipsis quidem medicis semper obseruatur. De Bronchocela ante diximus. Neque enim illa inter species herniæ est connumeranda: utpote quæ non pudendas partes, sed collum infestat. Est enim Bronchocele tumor magnus & rotundus inter cutem & asperam arteriā, cui modo caro hebes, modo humor aliquis includitur: interdum etiam minutis ossibus pili immisti. Sunt etiā qui Herniam interpretentur testium thecam, in illo uersu Mart. Ingens iratis apparuit hernia sacris.

Heroicvs, a, um, ἡρωικὸς, ut Heroica ætas in qua heroes floruerunt. Et Heroicus uersus, quòd eo genere carminis heroum gesta describantur. Cic. de Leg. l. 2. Ne plus quatuor heroicis uersibus, quos longos appellat Ennius. Herois, idis, ἡρωὶς, apud Martialem, uide in dictione Heroides.

Heroides, *Donne illustri*, ἡρωίδες, ἡρωίναι, à ueterib⁹ dictæ sūt feminæ illustriores, quales sunt heroum uxores & filiæ. Papin. lib. 3. Syl. Qua ueteres Latias, Graiasq; heroidas æquas. Mart. Mutatas formas heroidas, insuper iisdem Addidit.

Heroina, æ, ἡρωίνη, dicta fuit ab antiquis quælibet femina illustris: ut sunt heroum filiæ, & uxores. Prop. l. 1. Eleg. Illa sit Inachiis & blandior heroinis.

Heros, *Barone & signore, heroe, huomo illustre*, ἥρως, in genitiuo herois, p. p. Dicti sunt autem à ueteribus Heroes uiri nobiles, & illustres, qui mortales cum essent, rerum tamen à se gestarum magnitudine, quàm proxime ad Deos immortales accesserunt, eamq; apud uulgus opinionē emeruerunt, ut post mortem in Deorum numerum credantur relati, quales fuerunt semidei illi, de quibus fabulatur antiquitas, quos altero parente Deo, altero mortali prognatos credebant: quanquam esse uerisimilius hoc commentum à mulieribus excogitatum ad prætexendam adulteriorum turpitudinem. Lucian. in 3. Dialog. mor. definit Heroes hunc in modum: ἥρως ἐστὶν μήτε ἄνθρωπος, ἐστὶν, μήτε θεὸς, καὶ συναμφότερον ἐστί. hoc est, Heros est, qui neque homo est, neque Deus, & simul utrunque est. Quod ad huius uocis originem attinet, uariæ sunt opiniones. Sunt enim, qui Heroem dictum putent, ἀπὸ τοῦ ἔρω, τῆς ἀρετῆς, hoc est, ab amore uirtutis, prima uocali tenu mutata in aspiratam. August. lib. 10. de ciuitate Dei, putat Heroes dictos, ἀπὸ τῆς ἥρας, hoc est, à Iunone, primumq; nescio quem eius filium Heroem appellatum. Hoc uidelicet mysticum significante fabula, quod aer Iunoni deputetur, ubi uolunt cum dæmonibus Heroas habitare. Quo nomine appellant alicuius meriti animas defunctorum. Idem lib. 7. auctor est inter lunæ gyrum & nimborum ac uentorum cacumina, aerias esse animas: sed eas animo,

non oculis uideri,& uocari Heroas,& Lares, & Genios. Martianus Capella in nuptiis Philologiæ, dicit Heroas ab Hêra,quæ terra dicitur,nuncupatos. Horatius in arte poetica: Intererit multum,Dauus ne loquatur, an heros. Ci.ad Att.lib.1.Heros ille noster Cato & lib.14.Illi non heroes, sed Dii futuri quidẽ in gloria sempiterna sunt. Vir. 6. Aen. Tum maximus heros Maternas agnoscit aues.

HEROVS,a,um,*Heroico,ἡρῷος*,idem quod Heroicus: unde Heroi pedes dicuntur,quibus in carmine heroico utimur. Ci. 3.de Orat.Quare plurimum ad heroum nos dactyli,& anapæsti,& spondei pedem inuitant.Heroi carminis opus,Propert.lib.3.Eleg.3.

HERVS,ri,*Padrone,signore,δεσπότης*,dominus. Virg.3. Aenei. Nec uictoris heri tetigit captiua cubile. Herus interdum herilem filium significat,*δεσπόσυνος*.Cic. pro Corn. Idem heros.1x.Gaditanos.Ter.in And.Quæ si non astu prouidẽtur,me,aut herum pessundabunt.Verba sunt Daui de Pamphilo herili suo.

HESIODVS,pen.cor.*ἡσίοδος*,poeta uetus,ex Ascra uico Bœotiæ: unde & Ascræus dictus est,Homeri(ut creditur)coætaneus.Hic primus de agricultura uersibus scripsit, quem Vir. imitatus est De morte eius scribit Plutarchus in conuiuio septem Sapientum apud Nemeum Locricum occisum fuisse,à Locrensibus quibusdam adolescentibus,cum quorũ sorore clam rem habebat hospes quidam Milesius,quo Hesiodus familiarissime utebatur.Suspicati itaque fratres puellæ Hesiodum ab initio rei totius conscium fuisse,dispositis insidiis eum trucidarunt,& in mare abiecerunt. Corpus autẽ à delphinis protinus acceptum,ad Rhium Molycricũ est aduectũ.Ci.Off.Quæ acceperis,si modo possis iubet Hesiod.

HESPERIAE,*ἑσπερίαι*,duæ sunt,una quæ Hispania dicitur,altera Italia,quæ sic discernuntur: aut enim Hesperiam solã dicimus,& significat Italiam.Virg.1.Aen. Est locus, Hesperiam Graii cognomine dicunt. Aut addimus adiectiuũ Extremam,uel Vltimam.& significat Hispaniam,quæ in occidentis est fine.Horat.lib 1.Carm.Qui nunc Hesperia uictor ab ultima Et hæc ab Hespero occidentali stella dicta est: Italia uero ab Hespero Atlantis fratre, qui à germano pulsus,Italiam tenuit,& ei nomen uel suum, uel suæ pristinæ regionis imposuit.Macrob.tamen uoluit Hesperiam dictam esse Italiam,quod occasui subiecta sit.

HESPERIDES,pen.cor.*ἑσπερίδες*,appellatæ sunt Hesperi fratris Atlantis filiæ,Aegle,Arethusa, & Hesperethusa, quas Poetæ fabulantur habuisse hortos, nemore aurifero pretiosos,ubi erat draco custos peruigil,mala aurea uigilanter obseruans,quem interfecit Hercules,pomaq; aurea retulit ad uitricum Eurystheum. Plin & Solinus interpretantur fuisse æstuarium maris,meatu flexuoso instar draconis,quod hortos Hesperidum amplectebatur,ubi præter oleastrum,aliud nihil ex narrato illo aurifero nemore extare prodiderunt. Varro per mala aurea,oues significari dicit, quas Hercules ex Africa in Græciam exportauerit.Nam *μῆλον* apud Græcos significat ouem & pomum.Hinc Melotæ,*μηλωταὶ*, dictæ uestes ex pellibus ouium confectæ. Aliter tradit Diod. lib.5.Bibliothecæ,quem uidere potes.Cic.de Natu.Parcæ, hesperides,omnia.

HESPERVS,pen.cor.*ἕσπερος*,Atlantis frater, unde Hesperia. Scribit Diod.hunc Hesperum conscendisse cacumen montis Atlantis,ad cursus astrorum obseruandos,& nunquã deinde comparuisse: cui uulgus honores diuinos exhibuit, astrumq; lucidissimum eius nomine appellauit.Vir. Eclog. 7 Ite domum saturæ,uenit Hesperus,ite capellæ. Hæc etiã Serotina stella,& Vesper dicitur,& Vesperugo, & Lucifer, & Venus.de quibus suo loco.Huius meminit Cice.lib.2.de Nat.De.Infima est,inquit,quinque errantium,terreq; proxima stella Veneris,quæ *φωσφόρος*, Latine Lucifer dicitur, cum antegreditur Solem:cum subsequitur autem Hesperus.

HESTERNVS,a,um,*Da hieri,χθιζός*,quod heri fuit: ut,Dies hesternus:Nox hesterna.Cic.de Nat. uelut à re ipsa hesterno die dictum est.Ouid.in Epist.Erus ad Leandrum: Est mare (confiteor)nondum tractabile nanti: Nocte sed hesterna lenior aura fuit. Interdum idem est,quod Pridianus.Teren. in Eun.Quo pacto ex iure hesterno panem atrum uorent.

HETRVRIA,*τυῤῥηνία* Stephano,regio est Italiæ ad primã usque Tiberis ripam protensa,Macra fluuio à Liguria discreta:cuius hodie præcipua metropolis est Florentia.Dicta est autẽ Hetruria,quasi *ἑτερορία,ἀπὸ τοῦ ἑτέρου,καὶ ὅρου*,eo quòd extendebatur ad alteram ripam Tiberis,qui est terminus inter Latium & Hetruriam.Cic.de Ar. Aruspices ex Hetruria acciendos puto.

HEV,*Ohime,ahi,οἴμοι*,interiectio est dolentis, & interdum exprobrantis. Iungitur nominatiuo, accusatiuo, & uocatiuo: de quibus ubiq; occurrunt exempla. Inuenitur etiam apud Plaut. sæpiuscule cum datiuo,nisi exemplaria sint uitiosa. Ita enim legitur in Mil. Heu mihi,nequeo,quin fleam: Idẽ in Mercu. Heu miseræ mihi.Ibidem: Heu misero mihi: Si ille abierit,mea omnes dicant esse ignauia. Sunt tamen,qui his omnibus in locis legant Hei.Pro eodem etiam dicimus Eheu: de quo suo loco diximus. Interdum etiã geminamus Heu.sed tũc fere ponitur sine casu.Plau.in Pseud. Heu heu, quàm ego malis modis perdidi,quod tibi detuli.Cic.Tusc. Heu me infelicem.

HEVS,*Oh,o,ὦ*,aduerbium uocantis.Vir.1.Aen. At prior,heus, inquit,iuuenes monstrate mearum, Vidistis siquam hic errantem forte sororum.Aliquando duplicatur, Heus,heus. Nonnunquam interiectio dolentis est: ut,Heus,etiam mẽsas consumimus,inquit Iulus.Aspiraturq; magis usu, quàm ratione originis,cum & Festus à Græco *εὖ* trahere uideatur,quæ uox doloris est,unde & ęgritudinem deductam esse tradit.Cic.Epist.Heus tu quid agis.

HEXAMETRVM,pe.cor.*Di sei misure,di sei piedi,ἑξάμετρος*, quod est sex mensurarum siue pedum: unde uersus hexametri dicuntur,qui sex constant pedibus.Ci.de Orat.lib.3. Solitus est uersus hexametros,aliosq; uariis modis atque numeris fundere ex tempore.

H ANTE I

HIASCO,is,ere,*Aprirsi,χαίνειν*, hiare, & aperiri. Cato de Re rust.cap.17.Vbi primum incipiunt hiascere,tum legi oportet.Hoc est,quando primum incipiunt corticem interapertum ostendere.De nucibus loquitur.

HIATO,tas,frequẽt.*Aprirsi assai,χασμάω*.est à uerbo Hio,hias, significans sæpe,uel multum aperior.Plaut.Si qua forte concio est,ubi cum hiatare nondum in mentem uenit,&c.Laberius passiuo usus est: Hiatantur fores, inquit, pro eo, quod est,hiatant,id est patent.

HIATVS,tus,*Hiato,apertura,χάσμα*,proprie ẽ apertio oris. Ci. de Nat.Deo.Quædam animalia cibum oris hiatu, & dentibus ipsis capessunt. Per translationem accipitur pro terræ chasmate,aliarumq; rerum apertione.Ouid.in Epist. Bris. Deuoret ante precor subito telluris hiatus.

HIC,iste,& ille,*Questo,cotesto,quello*, differunt in hunc modum: ut Hic,cum suis deriuatis & compositis dicatur de persona, aut re loquentis,aut certe de re,aut persona illi proxima. Iste magis spectet personã audientis,quàm nos uocamus secundã personã,hoc est,personam uel rem, ei cui loquimur proximã Ille uero ad tertiã personã refertur, quæ remota est,tam à loquente,quàm ab audiente.Ci.Curioni:Putares ne unquã accidere posse,ut mihi uerba deessent,neque solũ ista uestra oratoria,sed etiã hæc leuia nostratia? Eadẽ quoque ratio est eorũ aduerbiorum,quæ Localia nominata,ab iisdem pronominibus formantur: ut Hic denotet locũ primum,in quo est is,qui loquitur,aut scribit: Istic secundũ locum ubi est,cui loquimur,aut scribimur: Illic tertium & remotum quendam locum,in quo neque ego sum qui loquor aut scribo,neque tu, sed tertius quidam locus remotus ab utroque nostrum.Quare sic apte loquemur: Hic noui habemus nihil: quod si quid istic nobis acciderit, scire cupio.Itẽ sic:Regis Hispanorũ oratores,qui diebus superioribus hac iter habuerunt,ad quod tempus istuc peruenerint, facio te certiorem.Cic.Valerio: Ibi malis esse, ubi aliquo numero sis,quam istic,ubi solus sapere uideare.Ille uero,*ἐκεῖνος*, cũ aduerbiis ab eo formatis(quẽadmodũ iam diximus)significat rem seu locũ ab utroq; remotũ.Plau Quis est,quẽ uidemus uenientẽ pannosum ac squalidum?Ille ne est noster Syrus?Plin. Hæc omnia ad nos ex illa prouincia comportantur Illinc lucci,illinc extremo orbe quæ sitæ luxuriæ opes. Duobus autem modis construuntur,demonstratiue & relatiue. Ter.in Eun.Viden'tu illum Thais?Sene.Et qui hoc facit,sane prudens appellandus est,Et tunc Hic,eandem significationem habet, quàm Is: à quo in nominatiuo pluralis numeri & masc.ac femi.generis,scriptura distinguitur. Hi enim & Hæ cum aspiratione & una uocali, ab eo quod est Hic & Hæc descendunt.Ii uero,& Eæ,cũ duabus uocalibus sine aspiratione fiunt ab Is,ea,id Sciendum quoq; est, quod Hic,cũ pronomen est,indifferenter producitur,aut corripitur.Vir.4.Aen.Solus hic inspexit sensus animũq; labãtem. Idem 2.Aen.Hec finis Priami satorũ,hic exitus illum Sorte tulit.Quando uero aduerb.est,producitur:ut, Posthabita coaluisse Samo,hic illius arma. Hic interdum accipitur pro talis,ut apud Virg.9. Aeneid. Hunc ego te Euryale aspicio.Hic aduerbium non inuenuste accipitur pro tunc.Virg. lib.1.Aeneid. Hic regina grauem gemmis, auroq; poposcit, Impleuitq; mero pateram. Præterea quemadmodum Hic pronomen accipitur aliquando pro talis, ita Hic aduerbium pro in tali loco, Plaut. Hic ne esse opportuit, qui frugi essent?hoc est,in tali loco,& tã sordido.Accipitur

quandoque Iste pro Hic. Cic. Cum isto tempore stent cum gladiis armati. Hic & is, alio modo usurpari solent ab auctoribus: ut, Alexander paruis copiis fretus superauit Darium cũ infinito exercitu, & id γὰρ ταῦτα, uel hoc in adolescẽtia.

Hicce, & Hiccine, ἦ τοσί, illud eiusdem significationis cum hic, hoc semper interrogatiue ponitur, quasi hic ne? Dicitur & Hicce, Hæcce, & Hocce, τοτί. Vnde apud Terẽ. Hice, plurali numero dicitur, pro eo, quod est: hi, cum ait, Hice arbitrantur, nunc hoc munere suam esse Thaidem. Cic. pro Mil. Hiccine uir.

Hieratica, ἱερατική, chartæ quoddam genus subtilius, religiosis tãtum uoluminibus dicatum, quos ab adulatione Cæsaris Augusti nomen accepit. Plin. lib. 13. cap. 11.

Hierodvli, lorum, pen. pro. *Ministri de sacrifici*, ἱερόδουλοι, sacrorum ministri. Iulius Firmicus lib. 8. Matheseos scribit futuros æditu os, aut hierodulos, qui habuerint horoscopũ in uigesimasexta parte Geminorum.

Hieroglyphicae litterae, ἱερόγλυφα γράμματα, dictæ sunt apud Aegyptios notæ quorundam animalium, aut aliarum rerum sacris monumentis, quæ illi Hieroglyphica uocabant, incisæ: quibus uice litterarum utebantur, cum litteræ adhuc non essent inuentæ. Quod etiam apertissime testatur Cornel. Tac. Primi (inquit) Aegyptii per figuras animalium sensus mentis effingebant.

Hieronymvs, ἱερώνυμος, proprium nomen ecclesiastici disertissimiq; uiri, cuius opera in pretio habentur. Latine sacrũ nomen interpretari possumus, quasi ἱερονόνυμα, ò paruo in y commutato.

Hierosolyma, lymæ, & Hierosolyma, lymorum, & Hierosolymæ, lymarum, numero plurali: urbs Iudææ, totius Orẽtis clarissima, quæ & Hierusalem uocabatur, ἱεροσόλυμα. Cic. pro Flacco: Cum aurum ex Italia Hierosolymam exportari soleret. Suet. in Nerone: Spoponderunt ei regnum Hierosolymorũ. Hierosolyma (ut scribit Hegesippus) quæ primo Solyma dicebatur, postea quàm rex Cananæus, cognomento Iustus, qui fuit conditor Solymorum, templum ei addidisset. nam Græci ἱερὸν, templum uocant. Eusebius lib. 9. Euang. præp. Hierosolyma appellari ait, quasi hieron Solomonis, hoc est, ædem Solomonis, à templo quod Solomon Hierosolymis magnificentissimum construxit.

Hierosolymarivs, dictus est Cn. Pompeius ab Hierosolymis expugnatis. Cic. lib. 2. ad Att.

Hila, ἦλεον, intestinum tenue, ab hira, siue ab hilum (inquit Varro lib. 4. de lingua Latina) quod est minimum. unde quãdoque hilæ, pro intestinis fartis, aut lucanicis, accipi solẽt. Plaut. atque hilas est fumatas, & sumen. Ab Hila, siue ab Hira, ut Festo placet, fit diminutiuum Hilla. Horat. 2. Ser. Sat. 4. Perna magis, an magis hillis Flagitat immorsus refici: Quandoque pro eo intestino, quod in anũ resoluitur, quód medici uocant rectum. Laberius: Quo modo uideo adulescenti cædis hillas.

Hilare, & Hilariter aduerbia, *Allegramente, giocondamente, lietamente*, φαιδρῶς, læte, seu cum hilaritate. Cice. de Fin. lib. 5. Dicimus aliquem hilare uiuere igitur si semel tristior effectus est, hilara uita amissa est? Idem 3. de Orat. Quis unquã res, præter hunc, tragicas pene comice, tristes remisse, seueras hilare, forenses scenica prope uenustate tractauit.

Hilaresco, *Farsi allegro, allegrarsi*, ἱλαγρωύζομαι, hilaris fio. Varr. In uotum amicorum domus fumat, hilaresco.

Hilaria, orum, ἱλάρεια, tantum pluraliter, & gen. neut. ut Sãturnalia, antiqui diem æquinoctii uerni colentes appellarunt, ut inquit Macrobius, nempe octauum Kalendas Aprilis, quo fit æquinoctium uernum: quo primum tempore sol diem longiorem nocte protendit. De his meminit Flauius Vopiscus in Aureliano.

Hilaris, hilare, pen. cor. *Allegro, giocondo, lieto*, ἱλαρὸς, φαιδρὸς, iucundus, lætusq;. Horat. 1. epist. 19. Oderunt hilarem tristes, tristemq; iocosi. Pro eodem etiam dicimus Hilarus, ri. Cic. de Fin. 5.

Hilaritas, pro festiuitate & iucunditate, ἱλαρότης, Cic. Dolabellæ: Hilaritas illa nostra, & suauitas, quæ te præter ceteros delectabat, erepta mihi omnis est. Idem 2. de Fin. Non hilaritate, nec lasciuia, nec risu, aut ioco comite leuitatis, sed sæpe etiam tristes firmitate & constantia sunt beati.

Hilarvlvs, li, diminut. Cic. ad Atti. lib. 16. Atticæ, quoniam hilarula est, meis uerbis suauium des.

Hilarvs, ri, Teren. in Ad. Hilarum ac lubentem fac te in nati nuptiis. Cic. de Fin. lib. 5. Hilara uita.

Hilaritvs, hilariter. Plaut. in Mil. onerato hilaritus me.

Hilaro, ras, *Allegrare*, φαιδρύνω, ἱλαρύνω. lætitiam, iucunditatemq; do. Cice. lib. 2. de Fin. Omnem iucundum motum, quo sensus hilaretur, Græce ἡδονὴν, Latine uoluptatem uocant. Palladius: Quæ mansiones hyemi parantur, ita sunt cõstitutæ, ut possit eas hyberni solis cursus hilarare.

Hilvm, li, *Il negro della fava*, paruum illud nigrum, quod in summitate fabæ adhæret: unde & pro re exigua sumitur, quæ parui, uel nullius pretii est: quod Græci dicunt γρῦ. Ci. lib. 2. Tusc. Tum illud, quod Sisyphus uersat saxum, sudans nitendo, nec proficit hilum. id est quicquam, tantillum, minimumq;. Ab hoc nomine fit Nihilum, quasi ne hilum quidẽ, & per apocopen Nihil, & per syncopen Nil. Lucr. Ex nihilo nihil, in nihilum nil posse reuerti. Var. lib. ulti. de Anal. Itaque ut eum, quem putamus esse non hili, dicimus Nihili, sic, in quo putamus esse ne quicquam, dicimus Nequam.

Himera, ἱμέρα, fluuius Siciliæ, qui in duas partes diuiditur, & in altera dulcem saporẽ, in altera salsum retinet. Est etiã urbis nomen eiusdem insulæ. Cic. in Ver. Sil. lib. 4. Qua mergitur Himera ponto. Vide Plin. lib. 3. cap. 8.

Hinc Cic. de Fin. uia quę est hinc Indiam.

Hinnio, nis, niui, nitum, pen. pr. *Annitrire*, χρεμετίζω, propriũ est uocis equorum. Quinct. lib. 1. cap. 5. Ne balare quidem, aut hinnire fortiter diceremus.

Hinnitvs, tus, χρεμετισμὸς. Cic. 1. de Diu. Exaudiuit hinnitum, respexitq;, & equum alacrem aspexit.

Hinnvs, hinni, dicitur animal, quod ex equo & asina nascitur. Var. lib. 2. de Re rust. cap. 8. Muli & hinni bigeneri ex equa enim & asino fit mulus: cõtra ex equo & asina hinnus.

Hinnvlvs, li, pen. cor. νεβρὸς, ceruorum, caprearum, capreolorum, damarum, & similium fœtura. Accipitur etiam pro paruo hinno, hoc est, pro fœtu ex equo & asina nato. Plin. lib. 7. cap. 44. Equo & asina genitos mares hinnulos antiqui uocabant.

Hio, hias, *Sbadigliare, spirare con la bocca aperta*, χαίνω. proprie ore aperto spiritum emitto. Cic. Orat. Poetæ, qui ut uersus facerent, sæpe hiabant, ut Nęuius. Plin. lib. 8. cap. 25. Inuitat ad hiandum sui pabuli gratia. Accipitur etiam hiare pro sponte, uel aliqua ui externa aperiri, siue scindi: ut ligna hiant aridate, & tellus æstu. Salu. lib. 4. hiauit humus multa, uasta, & profunda. Hiare flores dicuntur, cum aperiũtur. Proper. lib. 4. Nec flos ullus hiet pratis. Hiare orationem, dixit Quinct. lib. 8. cap. 6. quæ male coniuncta concinnataq; est. Per translationem, significat mirari, dubitare, stupere. Virg. lib. 6. Incertus clamor frustratur hiantes.

Hisco, scis, inchoatiuum irregulare. nam secundum regulam debebat facere Hiasco.

Hippace, ἱππάκη, caseus ex lacte equino coagulatus. Pli. lib. 28. cap. 9.

Hippaco, cas, pen. pro. significat animam celeriter duco (inquit Festus) ab equi halitu, qui est supra modum acutus.

Hippago, ginis, genus nauigii conuehendis equis aptũ, quod à Iulio Polluce ἱππαγωγὸς dicitur: & à Liuio hippagoga lib. 4. Bel. Maced.

Hippias, ἱππίας, philosophus Eleus fuit, teste Cice. lib. 3. de Orat. qui audiente pene tota Græcia gloriatus est, nihil esse ulla in arte rerum omnium, quod ipse nesciret: nec solum has artes, quibus liberales doctrinæ atque ingennæ continerentur, geometriam, musicam, litterarum cognitionem, & poetarum, atque illas, quæ de naturis rerum, quæ de hominum moribus, quæ de Rebus pub. dicerentur: sed & anulum quem haberet, pallium quo amictus, soccos, quibus indutus esset, se sua manu confecisse.

Hippocomi, ἱπποκόμοι, mangones, ab equis curandis, colorem fuco, robur inani sagina (ut ait Quinct.) mentientes.

Hippocrates, pen. cor. ἱπποκράτης, nomen medici excellentissimi, patria Coi: cui tanta fuit artis peritia, ut uulgo crederetur Aesculapio prognatus. Eius libri tanquam diuino ore manauerint ore, ubique celebrantur. Excessit è uita annos natus ciiij. suscepit filios Thessalum & Draconem. Hęc ex Suid.

Hippocrene, pen. pro. ἱπποκρήνη, fons in Bœotia non procul ab Helicone monte, quem poetæ fabulantur factum esse ungula Pegasi equi alati: cui fabulæ occasionem uidetur ministrasse Cadmus, qui cum in Bœotia locum urbi condendę quæreret, huc illuc obequitans, hunc fontem primus creditur inuenisse. & quoniam Cadmus litterarum inuentor creditur, factum est, ut hic fons Musis sacer habeatur. Persius ad uerbum reddens uocem Græcam Fontem caballinum appellat. nam ἵππος nobis equum sonat, & κρήνη fontem.

Hippodame, es, pen. cor. ἱπποδάμη, & Hippodamia, æ, pen. pro ἱπποδάμεια, filia Oenomai regis Elidis & Pisarum, qui cum ex oraculo se à genero interemptum iri didicisset, & illa à multis procis ob formæ præstantiam expeteretur, curule certamẽ procis instituit cũ ipsa, (habebat enim equos uelocissimos, qui ex uentorum flatu creati erant) ea lege, ut qui uinceret filiam haberet, uictus subiret mortem. Tredecim igitur uictis & occisis, Pelops Tantali filius, uisa puella

la eius amore protinus exarsit: cuius nuptias ut assequeretur, Myrtilum, eius aurigam, pollicitis corrupit, sic ut ille axes infirmos & fragiles subiunxerit, uel ut alii uolunt, obicem axi non obiecerit: & sic fracto uel dissoluto curru, Oenomaus excidit, moriensq; Myrtili caput deuouit: obtestás Pelopẽ, ut uicem suam ulcisceretur: quod & factum est. Cú enim pactum sibi perfidiæ præmium à Pelope posceret, ab eodem in mare deiectus est, atque hoc modo Pelops puella & regno potitus est. De hac Ouid. Venis us in Phrygios Hippodamia sinus. Virg. 3. Geor. Hippodameq; humeroq; Pelops insignis eburno.

Hippodromus, pen. cor. *Luogo doue corrono i caualli*, *ἱππόδρομος*, equorum curriculum, hoc est, ampla planities, in qua de pernicitate certatur citra pugnæ simulacrum. nam stadium, in quo equites imaginario prœlio concurrere solent, catadromus, *κατάδρομος*, dicebatur. Mart. li. 5. Puluereũq; fugax Hippodromon ungula pulsat. Plaut. in Cist. quo pacto eam ab Hippodromo uiderim herilem filiam nostram sustollere.

Hippolyte, Amazonum regina, quam Hercules prælio uictam Theseo dedit uxorem. Fuit etiam hoc nomine Acasti Magnesiæ regis uxor, quæ Peleum, quòd libidini eius non paruisset, apud uirum accusauit, tanquam ei uim inferre uoluisset.

Hippolytus, pen. cor. *ἱππόλυτος*, Thesei, & Hippolytæ Amazonis filius fuit: qui cum cœlibem ducens uitam sese uenatu exerceret, & constanti animo sperneret mulieres, à Phædra nouerca, absente patre, amatus est: cuius turpi desiderio cum obtemperare noluisset, illa apud uirum illum detulit, quòd sibi uim inferre uoluisset. quamobrem cum uideret Hippolytus patrem, dolo nouercæ persuasum, de nece sua cogitare, conscenso curru fugam arripuit. sed dum phocæ, quæ tum forte in littus eiectant, equorum & rotarũ strepitu perterritæ magno impetu se in mare præcipitarẽt, exterriti equi, frustra obluctante Hippolyto, currum per scopulos, & saxa traxerunt, iuuenemq; infelicem loris implicitum in partes discerpserunt. hunc postea Aesculapius reuocauit ab inferis, & pristinæ incolumitati restituit. Hippolytus uero, relicta terra Attica, in Italiam uenit, ne patris irã rursus experiretur, & se Virbium appellari iussit, quòd bis uir fuisset. Oppidum non procul à Roma ædificauit, quòd à nomine acceptæ coniugis, Ariciam appellauit. Sed hanc fabulam esse constat, ut inquit Plato in Cratylo.

Hippomanes, pen. cor. gen. neutr. secundum Priscianum, *ἱππομανὲς*, ab equæ furore nomen habet, quasi *τῆς ἵππου μανία*. quid autem significet, non satis conuenit inter scriptores. Seruius scribit esse uirus, ex equarũ inguinibus defluens quo tempore feruntur in amoris furorem, quod in humana uiscera descendens, furorem facit. Virg. lib. 3. Georg. Hinc demum, hippomanes uero quod nomine dicunt Pastores, lẽtum distillat ab inguine uirus. Sic Colum. lib. 7. Curandum est, ut tam feminis, quàm admissariis desiderantibus, coeundi fiat potestas, quoniam id præcipue armentum, si prohibeas, libidinis extimulatur furiis. unde etiam ueneno inditum est nomen *ἱππομανὲς*, quòd equinæ cupidini similem mortalibus amorem accendat. Pli. uero lib. 28. cap. 11. & li. 8. cap. 42. asserit esse carunculam in fronte pulli equini, caricæ magnitudine, colore nigro: quam statim edito partu mater è fronte dentibus conuellit. quòd si quis prius abstulerit, pullum mater ad ubera non admittit. Virg. 4. Aen. Quæritur & nascentis equi de fronte reuulsus, Et matri præreptus amor. Hac caruncula mulieres medicamenta componentes uertere homines feruntur in furorem.

Hippona, *ἱππώνα*, dea erat, quam stabularii maxime colebãt cuiusq; effigies in stabulis adorabatur. Apul. lib. 3. Metam. In ipso meditullio Hipponæ deæ simulacrum residens ædiculæ, accurate corollis roseis ornatum. Iuue. Sat. 8. Hipponã, & facies olida ad præsepia pictas.

Hipponax, *ἱππώναξ*, Iamborum poeta, tante deformitate, & fœditate uultus, ut eius effigies è pictoribus quibusdam publice proposita fuerit deridenda. quamobrem indignatus Hipponax tam amare in illos est inuectus, ut aliquos ex iis credatur compulisse ad suspendium. Hic creditur inuenisse Scazontem carminis Iambici genus, quod ab eius nomine Hipponacticum uocamus, siue Hipponacteum. Cice. in Orat. Hipponacteos effugere uix possumus: magna enim parte ex iambis nostra constat oratio. Vide Pli. lib. 36. cap. 5. Hipponacteum præconium, pro infami nota posuit Cic. epist. lib. 7.

Hippoperæ, pen. pro. *Bolge, ualigie, bisaccie*, *ἱπποπήραι*, dicuntur sacculi, quibus equites necessaria itineri secum circunferunt. Sene. in epist. ad Lucil. M. Cato censorius canterio uehebatur, hippoperis quidem impositis, ut secum utilia portaret. Hæ à Festo uocantur Bulgæ, Galli Malas uocant.

Hircosus, sa, sum, *Che sente di becco*, *τραγομάσχαλος*, *κινάβρώδης*, qui hircum olet: hoc est, cuius alæ fœdum spirant odorem. Pers. Sat. 3. Hic aliquis de gente hircosa centurionum. Idem Sat. 5. Dixeris hæc inter hircosos centuriones.

Hirquitallire, *τραγίζειν*, proprie de pueris dicitur, siue adolescentulis, qui iam pubescentes, uocem emittere incipiunt grauem & subraucam. quo tempore & pueros ipsos Hirquitallos appellant: siue quòd tum primum se Veneri initiantes, hircum incipiunt olere: siue quòd uocem edant grauiorem, hircinæq; non dissimilem.

Hirquus, per q, *Cantone dell'occhio*, *κανθὸς*, est angulus oculi. Virg. 3. Eclog. Transuersa tuentibus hirquis. Tractum est ab oculis hircorum, qui ob libidinis ardorem, retortis in angulum oculis, capras oblique aspiciunt. Vide Seruium in locum Virg. iam citatum.

Hircus, ci, per c, *Becco, capro, caprone*, *τράγος*, dicitur caprarum admissarius, hoc est, caper, qui iam coire, & fœtere cœperit. Horat. Epod. 16. Amatq; salsa leuis hircus æquora. Plautus ad hominem transtulit immundum & libidinosum. Plau. in Asin. Flagitium maximum feci miser Propter operã illius improbi hirci edentuli. Mulgere hircos dicitur prouerbialiter, de re absurda. Virg. 3. Eclo. Atque idem iungat uulpes, & mulgeat hircos. Hircus item dicitur alarum grauεolẽtia, ad hirci animalis fœtorem accedens. Horat. Epod. 12. Grauis hirsutis cubat hircus in alis. Catullus etiam Caprum appellat. Valle sub alarum trux habitare caper.

Hircinus, a, um, *τραγικὸς*, ab hirco formatum. Apul. Homo hircina libidine fœtens. Plin. lib. 11. cap. 27. In pellibus hircinis.

Hirnea, æ, uasis genus, quod Plau. in Amph. Cirream appellat. Cato de Re rust. cap 81. Indito in hirneam fictilem.

Hirpiæ familiæ, in Faliscorum agro fuerunt, quæ in sacrificio annuo, quod fiebat in monte Soracte, ambulantes super ambustam struem lignorum non adurebantur. Plin. lib. 7. cap. 2. Hi à Solino uocantur Hirpi.

Hirsutus, a, um, pen. pro. *Peloso*, *τριχώδης*, *λάσιος*, pilosus, setosus, horridus. Ci. de Nat. Animantes quædam hirsutæ spinis. Mart. lib. 10. Hirsutis ego cruribus genisq;, Os blæsum tibi, debilisq; lingua est. Virg. 7. Eclog. Stant & iuniperi, & castaneæ hirsutæ. Quo in loco Virg. uocat castaneas hirsutas, quæ adhuc suis echinis includuntur. Plin. lib. 10. cap. 9. eius comparatiuum protulit: candidior satiua, & hirsutior. Ouid. 2. Trist. Nihil est hirsutius illis. ubi pro inamœno accipitur.

Hirtus, a, um, *λάσιος*, hirsutus. Virg. lib. 3. Geor. Hirtasq; capellas. Plin. lib. 32. cap. 37. Hirtus setis masculus marinus. Ouid. 10. Metam. Canities rigidis stetit hirta capillis. Col. lib. 10. Talis humus sepibus hirtis Claudatur. Hirta corpora, Plin. lib. 7. cap. 2. Hirtæ oues, Varro de Re rust. li. 2. ca. 2.

Hirudo, pen. pro. huius hirundinis; *Sanguisuga, sanguettola*, *βδέλλα*, sanguisuga, ab hærendo carni dicta *βδέλλα*. Hora. de Arte Poet. Non missura cutem nisi plena cruoris hirudo. Hirudo ærarii, per translationem, hoc est, exhaustrix. Cice. ad Att. lib. 1. hirudo ærarii, misera & ieiuna plebecula.

Hirundininus, a, um, quod est hirundinis: ut, Hirundininus nidus apud Plaut. in Rud. Hirundininus sanguis, Plin. lib. 30. cap. 14.

Hirundo, dinis, *La rondine*, *χελιδὼν*, auis notissima in tectis nidificans, sub initium ueris ad nos trãsuolans. Vir. 4. Geor. Ante, Garrula quàm tignis nidum suspendat hirundo.

Hisco, cis, ere, *Aprirsi la bocca, aprirsi*, *διανοίγεσθαι τὸ στόμα*, Demostheni, proprie est labra diducere, & loquendi gratia os aperire: unde etiam accipitur pro eo quod est, trepide, hæsitanter, & imperfecte paura eloqui: quod Græci dicunt *γρύζειν*. Cic. 5. Phil. Respondere ne ad hæc, aut omnino hiscere audebis? Virg. 3. Aen. Raris turbatus uocibus hisco. Dicitur tamen etiam de aliis quibusuis rebus. Vnde terra etiam hiscere, *χαίνειν*, dicitur, cum præ nimio æstu aperitur, & rimas agit. Ouid. 6. Epist. Hiscere nempe tibi terra roganda foret. Plaut. in Pseu. Tace, ædes hiscunt. hoc est, patescunt, & aperiuntur. Inter Hiare & Hiscere hoc interesse puto, quod Hiare, est patentem esse: Hiscere uero, patescere, id est, patefieri. Quandoque Hiscere accipitur pro hæsitare, & dubitare, *χασμᾶσθαι*. Næuius: Hiscit: dubius est, quid agat. Dehisco, & Fatisco, suis locis.

Hispalis, Bæticæ prouinciæ urbs clarissima, Romanorũ colonia. Plin. lib. 3. cap. 1. Hodie Siuilia dicitur.

Hispania, *ἱσπανία*, *ἰβηρία*, regio Europæ, quę à montibus Pyrenæis incipiens, per columnas Herculis circumiens, usque in Borealem Oceanum protenditur. Decem millibus stadiis (ut Appianus scribit) eius latitudo commensuratur. Lõgitudo prorsus eadẽ esse uidetur. Terra, frumenti, uini, olei, auri,

auri,gemmarum,metallorumq; longitudo ferax. Ex qua etiã bellicoſiſſimi uiri,ac uelociſſimi equi procreantur. Refert Varro,in Hiſpaniis equas credi ex uento concipere, quòd equos habeat hæc regio curſu tam ueloces,ut merito ex uẽtis concepti ferantur. Cic. Att. Et dux Hiſpaniæ. Diuiditur autem omnis Hiſpania,teſte Plin.lib.3.cap.1.2.& 3.in Citeriorem,& Vlteriorem. Vlterior rurſus ſecatur in duas partes,in Bæticam,quæ hodie Granata dicitur, & Luſitaniam, quam uocant Portugalliam,quæ Ana fluuio à Bætica diſtinguitur. Vlterioris Hiſpaniæ conuentus erant quatuor. Gaditanus,Cordubenſis,Aſtrigitanus,& Hiſpalenſis. Citerior autem Hiſpania,quæ & Tarraconenſis dicebatur,in ſeptem diuidebatur conuentus: quos uide apud Plinium. Hodie diuiditur in quinque regna: Caſtellam,quæ cum Legione permiſta,unum efficit regnum,Gallæciam,Cathaloniam, Arragoniam,& Nauarram. Omnis autem Hiſpania ab Ibero fluuio primum dicta fuit Iberia: poſtea ab Heſpero Atlantis fratre,ſiue(ut alii malunt)ab Heſpero ſtella lucidiſſima quæ ueſpertino tempore in Occidente apparet, ſolem ſubſequens,uocata eſt Heſperia, ultimo uero ab Hiſpali urbe, ad fretum Atlanticum ſita,quem hodie Sibiliam uocant,dicta fuit Hiſpalia: unaq; deinde littera immutata, Hiſpania. Vnde

HISPANIENSIS,& Hiſpanus fiunt: ſicut à Sicilia Siculus, & Sicilienſis: à Corintho,Corinthius,& Corinthienſis. Sed qui in Hiſpania natus eſt,Hiſpanus,ἴβηρ,dicitur: Hiſpanienſis,ἰβηρικὸς,qui aliubi ortus in Hiſpania uerſatur: hoc eſt,qui licet in Hiſpania ſit,non tamen in ea natus eſt. Vnde Hiſpanienſes uocamus negociatores,qui in Hiſpania negociantur. Sic Hiſpanienſem exercitum uocabant Romani, qui in Hiſpania militabat. Cic. de Nat. Aeſtus maritimi Hiſpanienſes,uel Britannici: Pli.lib.13. Cæſar Hiſpanienſi triumpho Chium,& Falernum dedit: cum in Hiſpania bellum aduerſus Romanos,non Hiſpanos geſſerit.

HISPIDVS,da,dum,pen.cor. *Peloſo,aſpero*,λάσιος,δασὺς, hirſutus,aſper,ſetoſus,horridus. Virg. Cui laterum tenus hiſpida nanti Frons hominem præfert. Pli.lib. 16. Continentur hiſpido calyce. Hiſpidus aſpectus,apud eundem lib. 22.c.6.

HISPIDOSVS,a,um,λάσιος,τριχώδης,idẽ quod hiſpidus. Catul. Non dico pueris,ſed hiſpidoſis.

HISTER,ὑποκριτὴς, Hetruſcorum lingua dicebatur Ludio. Auctor Liu.lib.7.ab urbe. Vide Hiſtrio.

HISTORIA,ſtoriæ,*Hiſtoria*,ἱστορία. Latine narratio, & rerum geſtarum expoſitio. propriè tamen eſt earum rerum,quibus gerendis interfuit is,qui eas narrat. unde nomẽ habet, ἀπὸ τοῦ ἱστορεῖν,quod ſpectare,uel cognoſcere ſignificat. Plaut. in Menech. Quin nos hinc domum redimus. niſi ſi hiſtoriam ſcripturi ſumus. Cic. 4. Acad. Sane doctum hominem,ut indicat ipſius hiſtoria,ſcripta Græce. Accipitur etiam latius nomen hiſtoriæ,ut non ſolum de narratione rei geſtæ dicatur, uerum etiam de quauis interpretatione ſeu expoſitione. Vnde Plin. opus ſuum ad D. Veſpaſianum,de Naturali hiſtoria inſcripſit. Hiſtoriam Cicero aliis uocabulis uocat, memoriam publicam,memoriam rerum ueterum, commemorationem antiquitatis,monumenta rerum ueterum,monumẽta temporum,locorum,hominum,rerum geſtarum, omniũ ſecretorum memoriam.

HISTORIALIS,hiſtoriale,quod ad hiſtoriam ſpectat. Pli.lib. 36.cap.33.

HISTORICVS,*Hiſtorico*,ἱστοριογράφος,hiſtoriarum ſcriptor. Cicer. pro Mur. Tua nobilitas hominibus litteratis, & hiſtoricis eſt notior,populo,& ſuffragatoribus obſcurior. Hiſtoricus,a,um,ἱστορικὸς. quod hiſtoriæ proprium eſt: ut Fides hiſtorica. Ouid. 3. Amor. Obligat hiſtorica nec ſua uerba fide. Hiſtoricum ſcribendi genus,Cic. de Clar. Orat.

HISTRICVS,ca,cum,pen.cor. ὑποκριτικὸς, quod ad hiſtrum, hoc eſt,ad hiſtrionem pertinet. Plaut. in Pœn. Imperator hiſtricus. Hinc formauit diminutiuum Hiero. contra Ruf. hiſtriculæ,& liuidæ mentis hominem.

HISTRIO,nis,& Hiſtriones, *Hiſtrioni, che recitano alle comedie*, ὑποκριταὶ,μῖμοι,artifices ludiones, qui perſonati in ſcenis fabulas agunt,ab Hiſtria regione, ex qua primum ueniſſe, indeq; nomen ſortitos eſſe,aſſerit Feſt. cui tamen refragantur Liuius,Valeriuſq;, ſcribentes nomen hiſtrionis fuiſſe inditum,quia Hiſter Tuſco uerbo ludio uocabatur. Cice. 4. Tuſc. Aguntur iſta ab oratore quidem melius, quàm ab ullo hiſtrione. Idem de Orat. Roſcius,& Aeſopus,hiſtriones clari.

HISTRIONALIS,le,*Ciò che ad Hiſtrione ſi conuiene*, ὑποκριτικὸς, ad hiſtrionem pertinens: ut, Studium hiſtrionale. Cice. de Orat. Vt laſciuia uerborum hiſtrionales modos exprimant.

HISTRIONIA,niæ,uel Hiſtrionica,æ,ὑποκριτικὴ,ars hiſtrionum. Plaut. in Amph. Iouem facere hiſtrioniam.

HISTRIONICVS,ca,cum. ὑποκριτικὸς,quòd eſt hiſtrionis,ſeu quod ad hiſtrionem pertinet.

HIVLCO,as,*Aprire, fendere*,σχίζω,διασχίζω,χασμώδη ποιῶ,aperio,findo hiulcum facio. Catul. Aeſtus hiulcat agros.

HIVLCE,aduerb. Cic. de Orato. Ex quo ſic locutum eſſe eius patrem iudico,non uaſte,nõ hiulce,ſed preſſe,& æqualiter.

HIVLCVS,a,um,*Feſſo,aperto*,χασμώδης,fiſſus, fatiſcens. Virg. 2. Geor. Hoc ubi hiulca ſiti findit Canis æſtifer arua. Per tranſlationem etiam orationem dicimus hiulcam,quæ male cohæret. Cic. de Ora. Nec aſper uerborum concurſus ſit, neve hiulcus. Diomedes Hiulcos uerſus appellat exiles, & quaſi in media parte hiantes.

H ANTE O

HOC,*Queſto*,τοῦτο,pronomen demonſtratiuum neutri generis cuius maſculinum eſt Hic. Virg. 4. Aen. Hoc illud Germana fuit? Migrat interdum in aduerbium, idq; ſignificat quod Huc. Virg. 8. Aen. Hoc tunc ignipotens cælo deſcendit ab alto. Sic enim legit Priſcianus. Ci. Ep. Hoc ſcribo parcius.

HODIE,*Hoggi,hoggidì*,σήμερον,καὶ τήμερον ἀττικῶς,hoc die. Ci. 3. Verr. Nonæ ſunt hodie Sextiles: hora nona cõuenire cœpimus. Accipitur item pro nunc,ſiue hoc tempore, ſiue hac ætate. Ter. in Eun. O populares, ecquis me uiuit hodie fortunatior? Cic. pro Domo ſua: Hodieq; Volaterrani fruuntur nobiſcum ſimul hac ciuitate. Hinc

HODIERNVS,a,um: ut,hodiernus dies,ἡ τήμερον ἡμέρα,Ci. in Catil.

HOLOCAVSTVM,uictima,quæ,detractis extis,integra aræ imponebatur: παρὰ τὸ ὅλον καίεσθαι, quòd totum cremaretur.

HOLOPHANTA,qui ob confingenda mendacia uili conducitur mercede. Plau. Curc. Holophantam,an ſycophantam hunc dicam,neſcio.

HOLOSERICA VESTIS,uel ſubſtantiue Holoſerica, orum, *Veſta tutta di ſeta*,ὁλοσηρικὰ,genus ueſtis, quæ tota ex ſerico conſtabat,nulla alia materia admiſta qua primus,teſte Lampridio uſus eſt Heliogabalus. Tacitus autem Imperator holoſericæ ueſtis uſum uiris omnibus interdixit. Quàm rarus autem fuerit apud ueteres holoſerici uſus,quantaq; eius caritas,docet Vopiſcus in Aureliano his uerbis: Veſtem holoſericam neque ipſe in ueſtiario ſuo habuit, neque alteri utẽdam permiſit. Et cum ab eo uxor ſua peteret, ut unico pallio blatteo ſerico uteretur,ille reſpondit, Abſit ut auro fila penſentur. libra enim auri tunc libra ſerici fuit. Hactenus ille. Sericæ autem uestes à Seribus Indiæ populis ſunt appellatæ,apud quos uermiculos exiguus,qui σὴρ appellatur,conficit molliorem illam lanam,quam Sericũ appellamus: quod uermiculi genus,antea orbi noſtro ignotũ,à monachis quibuſdam è Serinda,Indorum urbe, ad Iuſtinianum Imperatorem allatum, hodie per omnem Europam ſparſum eſt. De uermiculi huius natura,uide plura apud Bayſium.

HOMEROMASTIX,ὁμηρομάστιξ,cognomen Zoili cuiuſdã,qui eo ſolum nomine innotuit,quòd præſtantiſſimum poetarũ omnium Homerum,libris aduerſus eum editis, auſus fuerit inſcitiæ arguere: quos libros cum Ptolemæo Aegypti regi obtuliſſet,rex,tum quidem diſſimulata indignatione,quam ex hominis impudentia conceperat,poſt aliquot dies pecuniæ aliquid petẽti,quo inopiam ſubleuaret, Mirum(inquit) te inopia premi,qui multo Homero es doctior,cũ ille, qui ante annos mille fato functus eſt,etiam hodie tot hominũ millia paſcat. Tãdem parricidii accuſatus, iuſſu regis in crucem ſublatus eſt. Dictus Humeromaſtix quaſi Homeri flagellum: μάστιξ enim Græcis flagellum. Vnde & Comici uerberones Maſtigias identidem appellant. Extenditur & latius Homeromaſtigos appellatio,ut omnibus plane detractoribus accommodetur,qui inſatiabili reprehendendi libidine optima quæque lacerant. Plin. in Proœ. operis: Vt obiter caueam iſtos Homeromaſtigas. Sic Virgiliomaſtix,Virgilii reprehenſor: & Ciceromaſtix quo nomine Licinius eũ librum inſcripſit,quem in Ciceronem edidit, teſte Gellio lib.17.cap.5.

HOMERVS,ri,pen.pro. Ὅμηρος,nomen poetæ Græci excellẽtiſſimi,qui fuit ante Romam conditam annis circiter centum ſexaginta,ut Cornelius Nepos in libris Chronicorũ tradit. Hic fuit cæcus,& ob id Homeri nomen ſortitus eſt, cum prius Meleſigenes diceretur,quòd ad Meletem fluuium natus eſſet. Cumæi nanque & Iones captos oculis ὁμήρους, appellant,quòd humeris,ideſt,itineris ducibus,egeãt. Hinc Cæcutiens Mæonius nuncupatur,à Martiano li.2. de Nup. Philologiæ. Petrarcha in Bucol. Cæcumq; ſenẽ,ſed multa uidentem. De patria eius nihil certi traditur fecit enim nominis eius claritas,ut,quem uiuũ,rebuſq; omnibus egẽtem,nemo agnouerit, nunc multæ Græciæ urbes certatim ſibi uendicent,adeo ut quibus potiſſimum credere debeamus,non facile fuerit diſcernere. Quod etiam teſtatur Ci

cero

cero pro Archia: Homerum (inquit) Colophonii ciuem dicunt esse suum, Chii suum uendicant, Salaminii repetunt: Smyrnæi uero suum esse confirmant: multi præterea pugnant inter se. Extat ea de re distichon Græcum apud Gell. lib. 3. cap. 11.

Ἑπτὰ πόλεις διερίζουσι περὶ ῥίζαν Ὁμήρου,
Σμύρνα, ῥόδος, κολοφὼν, σαλαμὶν, χίος, ἄργος, ἀθῆναι.

Reliquam eius uitam breuitatis caussa hic prætermittimus: quam qui latius nosse cupit, Herodotũ adeat, & Plutarchũ.

Homicida, dæ, pen. pr. *Homicidia, micidiale,* ἀνδροφόνος, qui hominem necat. Cic. 2. Philip. Fateor eos plus quàm sicarios, plus quàm homicidas, plus etiam quàm parricidas esse. Interdum cum laude dicitur, pro uiro forti, qui multos in bello occiderit unde Horatius Homicidam Hectorem dixit.

Homicidium, dii, *Homicidio,* ἀνδροφονία, μιαιφονία. hominis necatio. Quinct. lib. 5. cap. 9. & Val. Max. lib. 1. cap. 5. & Plin. lib. 18. cap. 3.

Homilia, ὁμιλία, Græcis colloquium, & cœtum significat: unde etiam concionem, siue orationem, quæ in cœtu habetur, scriptores Ecclesiastici Homiliam uocant.

Homiliaticus, deduxit Hieronymus ad Heraclium.

Homo, inis, *Huomo,* ἄνθρωπος, ab humo dictus, ut Varroni placet. Cicero de Legibus. Animal hoc prouidum, sagax, multiplex, acutum, memor, plenum rationis, & consilii, quẽ uocamus hominem, præclara quadam conditione generatum esse à supremo deo. Idem 3. Off. Homo rationis est particeps, per quam consequentia cernit, principia & caussas rerum uidet. Idem 2. de Nat. Deo. Homo ortus est ad mundum contemplandum & mirandum. Et paulo post: Deus homines humo excitatos, celsos & erectos constituit, ut Deorum cognitionem cælum intuentes capere possent. Ouid. 1. Metam. Pronaq; cum spectent animalia cætera terram, Os homini sublime dedit, cælumq; tueri iussit, & erectos ad sydera tollere uultus. Homo autem utrunque sexum complectitur, tam uirum, quàm feminam. Plau. in Cist. Metus utrobique me agitat, illius hominis miseræ misereri. Sulpicius ad Cic. Epist. Fam. quæ si hoc tempore non suum diem obiisset, paucis post annis tamẽ erat ei moriendum, quoniam homo nata fuerat.

Homoeomeria, ὁμοιομέρεια, similitudo partium. Lucr. li. 1. Hinc & Anaxagoræ scrutemur homœomeriam. Seruius super illud Virg. lib. 4. Aen. Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor. Secundum, inquit, Anaxagoram, qui dicit homœomeriam, id est, omnium membrorum similitudinem esse in rebus creandis: id est, ex ossibus, ex sanguine, ex medullis, nã omnia pro parte sui transeunt in procreationem. Homœomeria item appellatur, cum partes eandem rationem, atque idem nomẽ cum toto obtinent. sic terram uel aquam ὁμοιομερῆ esse dicimus, quòd quãuis exiguam terræ aquæve partem, terram aut aquam appellemus. Sic etiam a Medicis in corpore animalis partes illæ minimæ ὁμοιομερεῖς appellantur, quas nos similares nominamus: quales sunt caro, os, cartilago, & eiusmodi.

Homonymon, pen. cor. eiusdem nominis. propriè enim Homonyma dicuntur res diuersæ eodem appellatæ nomine: ut Taurus Asiæ mons, & bos masculus, eodem nomine, cũ sint res diuersissimæ. Homonyma itaque dici possunt, quæ à grammaticis uocantur Aequiuoca.

Honestas, atis, *Honestà,* τὸ καλὸν, dignitas, decus, laus uirtute comparata. Cic. in Off. In officio colendo sita est honestas omnis, & in negligendo turpitudo. Idem pro Mur. Nolite eũ ante partis honestatibus, atque omni dignitate priuare.

Honeste, aduerb. *Honestamente, honoreuolmente,* καλῶς, cum honore & dignitate. Terent. in Eun. Honeste quo modo hinc abeam, nescio. Cic. de Amic. quamuis honeste id facerent, ius tamen amicitiæ deserere arguerentur.

Honestissimus, ἐντιμότατος, honore plenissimus. Cice. Lent. is dies nobis honestissimus fuit in senatu.

Honesto, stas, *Fare honore, honorare,* ἐπικοσμῶ, τιμάω, decoro, honore afficio. Plaut. Capt. Ne me secus honore honestes, quam ego te, cum seruiebas mihi. Cic. 1. Off. Nec domo dominus, sed domino domus honestanda est. Salust. in Catil. Indignos homines honore honestatos uidebam. Cohonesto, cum aliis honesto, συνεπικοσμῶ, Cic. Brut. Quos cohonestaris, si resp. municipum tuo studio, & diligentia bene administrata erit. Dehonesto, contrarium suo simplici.

Honestum, sti, *Ciò che è honesto, uirtù, honestà,* τὸ καλὸν, uirtutẽ, probitatemq; significat, quo cauetur, ne quid indecore, libidinose, turpiter fiat, cogiteturve. Quinct. li. 2. cap. 4. Iustum, pium, religiosum, cæteraq; his similia honesto complectimur.

Honestus, a, um, *Honoreuole, degno, honesto,* σεμνὸς, ἔντιμος, σεβάσμιος, honore, & dignitate plenus. Salust. in Iugurt. Quibus omnia honesta, atque inhonesta uendere mos erat. Itẽ pulcher, καλὸς, ἀστεῖος. Terent. in Eun. Ita me dii ament, honesta est. Sic etiam Inhonestus, modo turpis, id est honoris expers, Cic. pro domo: Atilium hominem turpissimum, atque inhonestissimum iudicares. Modo deformis. Terẽt. Eun. Illumne, obsecro, inhonestum senem, & mulierem?

Honor, oris, & Honos, *Honore, ornamento,* τιμὴ, reuerentia, quam alicui exhibemus in uirtutis testimonium. Cice. pro Cœlio: Nemini unquam præsenti Puteolani maiores honores habuerũt Accipitur & pro magistratu. Idem de Cla. Orat. Honos est præmium uirtutis, iudicio studioq; ciuium delatum ad aliquem. Aliquando pro pulchritudine. Vir. li. 1. Et lætos oculis afflarat honores. Aliquando pro cultura obseruantiaq;. Idem lib. 6. Semper honore meo, semper celebrabere donis. Inuenitur & pro ipsis sacrificiis, uel odoribus, quos ueteres Diis suis accendebant. Virg. 1. Aen. Aut supplex aris imponat honores? Aliquando pro præmio. ut apud eundem: Ipsis præcipue ductoribus addit honores. Mortis honos, id est sepultura: ut, Cernit ibi mœstos, & mortis honore carentes. Aliquando pro amore. Idem 11. Aen. Si quis amatæ Tangit honos animum. Honorem præfari dicimus, cum rem aliquam turpem dicturi, paucula uerba præmittimus, quibus turpitudinis ueniam à præsentibus precamur. Cice. Pæto: Si dicimus, ille patrem strangulauit, honorem non præfamur: sin de Aurelia aliquid, honos præfandus est. Pro eodem etiam dicimus, Habere honorẽ auribus. Curtius lib. 5. ad ultimum opus (honos auribus sit habitus) ius corporis uelamenta proiiciunt.

Honorabilis, le, *Degno d'honore,* ἔντιμος, ἀξιότιμος, honore dignus. Liu. 4 ab urbe: uerendum magis, quam honorabilem faciant.

Honorarium, rii, γεράριον, donum erat, teste Budæo, quod consulibus olim in prouincias aduenientibus honoris loco dabatur. qualia hodie principibus suas primum urbes ingressis porrigi, ueluti bene ominandi gratia, solent. Honorarium ob id dictum, quòd honoris caussa dabatur, non tanquam debitum exigebatur. Cic. in Pis. Qui modus tibi fuit frumenti æstimandi, qui honorarii? si quidem potest ui, & metu extortum honorarium nominari. Est etiam Honorarium apud Iurisconsultos munus, quod patronis dabatur à clientibus. olim enim patroni nõ exigebant officii sui mercedem clientes tamen, ne accepti beneficii immemores uiderentur, patronis suis munus aliquod offerebant, quod honorarium uocabant, eo quod magis ad honorandum patronum, quam ad mercedis satisfactionem soleat offerri.

Honorarius, a, um, γεράσιος, quod ad honorem pertinet: ut, Ius honorarium, id est Prætorium, ab honore Prætorum. Honorarius arbiter dicitur, quem honoris caussa utraque pars summum facit suæ caussæ & controuersiæ iudicem. Ci. 5. Tusc. Quorum controuersiam solebat tanquam honorarius arbiter iudicare Carneades. Ludi honorarii, quos antiqui Liberalia dicebant, ut inquit Fest. dicti honorarii, ab honore uidelicet eorũ, qui munera ex populo edebãt. Hinc

Honorarius tumulus, κενοτάφιον, qui honoris caussa erigitur. Suet. in Claud. Cæs.

Honorate, *Honoratamente,* cum honore & dignitate. Cic. 11. Phil. Quàm honorate, quam grauiter sæpe in senatu prædicauerunt? Tacit. lib. 10. filium eius honorate custodierunt.

Honorifice, honorate. Cice. 6. Verr. In curiam uenimus: honorifice sane consurgitur. Idem ad Cœlium: nunquam, nisi honorificentissime, Pompeium appellat.

Honorifico, as, *Honorare,* honore afficio. Lactant. lib. 7. Vt honorificent regem magnum.

Honorificus, ca, cum, *Ciò che fa honore,* τίμιος, quod honorem confert. Cice. Cœlio: Honorificus in me consul fuit. Honorifica mentio alicuius, apud eundem ad Q. Fr.

Honoro, ras, pen. pro. *Honorare,* ἄγω ἐντιμῶς, honore afficio. Cice. 1. de Diu. Amphiaraum sic honorauit fama Græciæ, Deus ut haberetur. Honorare alias à Cicerone dicitur, Honorem habere alicui, Honestare, Honorem debitum alicui præstare, Honore augere. Honore amplissimo ornare. Vnde Honoratus, qui in honore habetur, ἔντιμος. Cice. lib. 1. Offic. Dicendum est, qualem hominis honorati & principis domum placeat esse. Idem de Sen. Manent in claris, & honoratis uiris, Inhonoro, contrarium suo simplici.

Honorus, ra, rum, τίμιος, decorus, honorificus. Tacit. lib. 3. quæ in Drusum, patrem Germanici, honora & magnifica Augustus fecisset. Honora oratio, apud eundem lib. 3. Vnde inhonorus, sine honore. Plin. lib. 5. cap. 30.

Hoplomachus, ui, qui scuto reliquisq; armis instructus, in arenam descendit. nam ὅπλον apud Græcos modo scutum, modo omnia generaliter arma denotat, quæ pugnantibus usui sunt. Martial. lib. 8. Hoplomachus nunc es: fueras ophthalmicus

chalmicus ante.

HORA, ræ, *Hora*, ὥρα, apud ueteres accipitur pro cuiusuis temporis parte: unde quatuor illæ anni partes, Ver, Aestas, Autumnus, & Hyems anni horæ dictæ sunt. Hodie tamen magis accipimus pro æqualibus illis spatiis, in quæ dies diuiditur. Dictæ autem sunt Horæ (ut Macrob. putat) à Sole. Aegyptii enim Solem uocabant Horum. Vnde etiam Horæ ab Ouid. Solis ministræ finguntur. Siue (ut alii malunt) ἀπὸ τοῦ ὅρου, quod terminum significat, siue ab ὁρίζειν, quod est terminare, definire, uel diuidere. Sunt enim horæ, nihil aliud, quàm spatia quædam æqualia, in quæ dies diuiduntur. Alii malunt horas dictas, ἀπὸ τοῦ οὔρεῖν, quo uerbo urina significatur. ferunt enim Hermetem Trismegistum horas primum obseruasse ex urina sacri cuiusdā animalis, quod Serapi erat dicatum nam cum animaduerteret ab eo animali diei & noctis unius spacio, æqualibus interpositis interuallis, urinam duodecies emitti, placuit in totidem horas diem ciuilem diuidere: qui tamē postea duplicato numero in horas XXIIII. est distinctus. Ter. in Eun. Dum hæc dicit, abiit hora. Cic. 6. Verr. Hora amplius iam in demoliendo signo permulti homines moliebantur. Hora etiam quandoque pro die accipitur. Cic. 3. Verr. ut, cum horis nostris nos essemus usi, tu quadragesimo post die responderes. Vbi Asconius, Horas suas uocat uiginti dies, qui accusatori dabantur ad accusandum legitimi, totidemq; defensori. Virg. 1. Geor. Nunquā te crastina fallet Hora. Omnium horarum hominem, ueteres appellabant eum, qui seriis pariter ac iocis esset accommodatus, & qui cum assidue libeat conuiuere. atque ita appellatū Asinium Pollionem, auctor est Fabius lib. 6. cap. 4. circa finem. Hora præterea Deæ cuiusdam nomen erat apud Romanos, ita dicta ἀπὸ τῆς ὥρας, hoc est, à uenustate & pulchritudine, cui præesse putabatur. Hanc Romani putabāt esse Hersiliam Romuli uxorem, quæ post Romuli apotheosin in cælum translata, pro Hersilia uocata est Hora. Ennius: Teq; Quirine pater ueneror, Horamq; Quirini. Apud Ouid. tamen in fine lib. 14. Metam. legitur Ora, priore correpta. Priscum (inquit) pariter cum corpore nomē Mutat, Oramq; uocat: quæ nunc Dea iuncta Quirino est.

HORAEVM, dicitur mel æstiuum, ceteriq; omnes fructus, qui æstate colliguntur, ἀπὸ τῆς ὥρας, hoc est, à pulchritudine, quòd fructus eo anni tempore collecti, pulchritudine & bonitate ceteris præstent. Dicuntur & hoc nomine quædam salsamenta ex piscibus confecta. Athenæus: Salsamentum horæum est, aut thynneū. in horæo macra pinguib. in thynneo macris pinguia præferimus.

HORARIVM, rii, substantiuum, ὡρολογεῖον, est instrumentum quoduis, quo diei horas deprehēdimus. Censorinus cap. de dieb. Nasica censor ex aqua fecit horarium.

HORARIVS, a, um, quod est unius horæ: unde Secretum horarium, dicitur secretum unius horæ: Suet. in Domit. Inter initia principatus quotidie secretum sibi horarium sumere solebat.

HORATIVS, ὁράτιος, poeta Venusinus, Lyricorum & Satyrarū scriptor, qui anno Imperii August. Cæsaris XXXIII. ætatis uero suæ LVII. moriens. Augustum reliquit heredem, maxima pompa apud Mœcenatem in Esquiliis sepultus. Oui. Detinuit nostras numerosus Horatius aures.

HORCTVM, & Forctum, *Buono*, pro bono Veteres usurparunt. Festus.

HORDA, dæ, uacca prægnans, βοῦς ἐγκύμων, ἢ ἔγκυος, nam quæ sterilis est Taura appellatur. Varr. 2. de Re rust. cap. 5. Quæ sterilis est uacca, Taura appellatur: quæ prægnans, Horda. Ouid. mutata aspiratione in digamma Aeolicum pro eodē dixit Fordam, putatq; à ferendo deriuari. Forda ferens bos est fœcundaq; dicta ferendo.

HORDEACEVS, cea, um, κρίθινος, ex materia hordei: ut, Panis hordeacius. Plin. lib. 18. cap. 11.

HORDEARIVS, ria, rium, quod hordeo uiuit. Plin. lib. 18. cap. 7. Gladiatores cognomine hordearii uocabantur. Vnde æs hordearium ueteres dicebant, quod pro hordeo equiti dabatur. Fest. Hordearia pruna. Pli. lib. 15. cap. 13. Hordearia appellata à comitatu frugis eius.

HORDEVM, dei, *Orzo*, κριθή, ab horrore, quoniā licet calamus altior frumento, quàm hordeo sit: arista tamen mordacior est hordeo. Vel dicitur ab oriēdi celeritate, quod ante omnia frumēta fit aridum, aut certe ab antiquo adiectiuo Hordus, quod apud uetustissimos significabat grauidū: pro quo posteriores mutata aspiratione in digamma Aeolicum dixerunt Fordus. Plin. lib. 18. cap. 7. Hordeum frugum omniū mollissimum est: seri non ualet, nisi in soluta, & sicca terra, ac nisi læta.

HORDICIA, orum, dicta sunt ab antiquis sacra, in quibus hostiæ hordæ, id est, prægnantes, immolabantur, κυητοφόρος.

Festus.

HORIZON, huius horizontis, pen. pr. *Horizonte*, ὁρίζων, finitor uel terminator Latine dicitur, ἀπὸ τοῦ ὁρίζειν, quod est terminare. Est autem circulus, uel cæli terminus quodam circo designatus: qui super terram uidetur, quem sibi uniuscuiusque circūscribit aspectus. Centum & octoginta stadia non excedit acies contra uidentia. Vbicunque terrarum steteris, uideris tibi quandam cæli conclusionem uidere, quam Horizontem uocauerunt. Cic. 1. de Diui. Cum illi orbes, qui cælum quasi medium diuidunt, & aspectum nostrum definiunt, qui à Græcis ὁρίζοντες nominantur, à nobis finientes rectissime nocari possunt, uarietatem maximā habeant, aliiq; in aliis locis sint: necesse est ortus, occasusq; siderum non fieri eodem tempore apud omnes.

HORNVS, na, num, *D'uno anno*, ὡραῖος, à pronomine Hic, & Annus, idem est, quod huius anni, uel quod ad ætatem unius anni non excessit. Vnde Hornam frugem dicimus, quæ hoc anno prouenit. Acron uero Hornum, quod est unius anni dixit: ut res horna: id est, annua, uel noua. Propert. lib. 4. Illa dies ignis cædem denunciat hornis: id est, anniculis. At Porphyrio Hornum, huius anni exposuit. Vnde super illud Horatii in Epodo: Et horna dulci uina promēs dolio: Horna, inquit, uina dicuntur huius anni. Nonius uero, illius anni interpretatus est, & adducit Lucil. lib. 18. ita scribentem: Vtrum anno, aut horno te abstuleris. Hornam messem, prouerbiali figura dixit Plaut. pro maximo emolumento. quasi dicas, tantum lucri, quantum eo anno sit prouenturum in agris. Vide Adagiorum librum.

HORNOTINVS, a, um, ὥριος, pe. cor. sicut à diu Diutinus, huius, uel unius anni. Cic. 5. Verr. Hæ litteræ hoc, quantum est ex Sicilia frumenti hornotini, exarauerunt. Cato de Re rust. cap. 17. Hornotinæ nuces uirides. Colum. lib. 3. Plantas hornotinas.

HOROLOGIVM, gii, *Horologio, horiuolo*, ὡρολογεῖον, quasi horarum ratio, instrumentum quo horæ designantur, quod olim Solarium dicebatur, quoniam in Sole tantum horarum ratio conspiceretur. Apud antiquos enim erat concha hemicyclia, lineis debita proportione distincta, cui prælongus ex ære, aut ligno baculus Soli oppositus supereminebat, & eius umbra in lineas incidens horas ostendebat. Quāquam & alia habuerunt Prisci horologia, quæ aquæ aut etiam arenulæ fluxu horas indicabant, quas ab aqua sensim defluente Clepsydras uocabant. Vide Plin. lib. 7. cap. 60. Cic. Tuscul. Horologium mittam, & libros, si erit sudum.

HOROSCOPVS, pi, pe. cor. à perspectandis horis, significat eā cæli partem, quæ hora qualibet ab inferiori hemisphærio surgit ab Oriente. Astrologi nostri seculi Ascendens appellant. Aug. lib. 5. de Ciu. Si tam celeriter alter post alterū nascitur, ut eadem pars horoscopi maneat, paria cuncta quæro, quæ in nullis possunt geminis inueniri. Horoscopus item id temporis momentū significat, quo quisque nascitur, quasi horæ inspectionem, & notationem. Pers. Sat. 6. Geminos horoscope Varo Producis genios. Est etiam Horoscopus interdum adiectiuum: ut, Instrumenta horoscopa, & Vasa horoscopa dicuntur, in quibus horæ dignoscuntur. Plin. lib. 2. cap. 72.

HORREARIVS, ταμίας, dicitur custos uel exercitor horrei.

HORRENDVS, a, um, *Horrendo*, φρικτὸς, timendus, abhominandus. Virg. 3. Aen. Monstrum horrendum informe, ingens. Tibul. Eleg. 10. lib. 1. Quis fuit horrendos primus qui protulit enses? Cic. Tusc. Nihil habet mors, quod sit horrendū.

HORREO, res, rui, *Hauere paura, freddo*, φρίσσω, horrorem habeo, proprie cum pili setæve in animante eriguntur. Verum quoniam hoc aliquando ex frigore fit, factum est, ut Horrere aliquando accipiatur pro frigere. Iuuen. Sat. 1. Et horrenti tunicam non reddere seruo. Et quia frigus sæpe à timore proficiscitur, fit, ut Horreo accipiatur pro timeo. Vir. li. 3. Gen. Nec uanos horret strepitus. Liu. 2. ab urbe: Consules nihil aliud, quàm suas uires, sua arma, horrebant. Ci. Att. Horrere mammas. Horrere item tremere significat. Colum. lib. 2. cap. 4 frigoribus hyemis intolerabiliter horrent. Item asperum esse: quoniam corpora quæ horrent, aspera redduntur. Virg. 11. Aen. Tum late ferreus hastis Horret ager. Similiter est stupere, mirari. Virg. lib. 3. Horrendum, ac dictu uideo mirabile monstrum. Construitur hoc uerbum modo absolute. Ter. in Eun. Totus horreo. Modo cum datiuo. Pli. in Paneg. fragilitatis humanæ uices horret. Modo cum ablatiuo mediante præpositione: ut apud Lactant. lib. 6. de mortis generibus horret animus recordari. Modo cum accusatiuo. Virg. lib. 3. Geor. Aut impacatos à tergo horrebis Iberos. Abhorreo, Cohorreo, Exhorreo, Inhorreo, & Perhorreo, suis locis. Cic. Att. Horrere minas alicuius.

HORRESCO, is, φρικιῶμαι, horridus fio: ut cum quis intrinsecus

tus algorem seu tremorem in se citari & crescere sentit, pauore, stupore, aut febri inualescente. Cic. de Fin. Qui sibi in iecto terrore mortis horrescunt. Virg. lib. 6. Horrescit uisu subito, caussasq; requirit. Plaut. in Asin. Horrescet saxo lex na, leges cum audiet. id est expauescet. Item contremiscere. Virg. lib. 3. Geor. Campiq; natantes Lenibus horrescunt flabris. Aliquando habet post se accusatiuum. Idem lib. 3. Aen. Nec tu mensarum morsus horresce futuros id est expauesce. Abhorresco, Exhorresco, Inhorresco, & Perhorresco, suis locis.

Horreum, ei, *Granaio*, σιτοδοχεῖον, σιτοφυλακεῖον, ab horrore, quasi horridum, propter asperitatem aristarum. prisci enim fruges in suis spicis cum aristis in granariis condebant. Varro ab hordeo tractum existimat, quemadmodum à farre Farreum. Nam quemadmodum Farreum, dicitur locus, in quo reponitur far, ita Horreum locus hordeo asseruando accōmodatus. Virg. 1. Geor. Immensae raperunt horrea messes. Nō solum autem horreum accipitur pro loco destinato ad custodiam frugum, sed etiam rerum aliarum pretiosarum, sepositarum ad quotidianum usum: ut apud Apuleium in Metam. Iureconsulti Horrea frequenter usurpant pro repositoriis mercium, & rerum pretiosarum. Cic. in Ver. Neque in segetibus, neque in areis, neque in horreis.

Horribilis, le, φρικτός, φοβερός, formidabilis. Cic. quod dictu horribile uidetur. Virg. 4. Geor. Ignemq;, horribilemq; feram.

Horride, *Rozzamente, aspramente*, aspere, & inculte. Cice. in Orat. Putant, qui horride, inculteq; dicat, eum solum Attice dicere.

Horriditas, atis, horror, φρίκη, Neuii. Omnia mihi horriditati erant maximae.

Horridulus, la, lum, dimin. idem quod subhorridus id est parum bene cultus. Persius: Scis comitem horridulum trita donare lacerna. Cic. ad Att. lib. 2. illa tua horridula mihi, atque incompta uisa sunt. Sic in Orat. Horridulae orationes.

Horridus, da, dum, *Horrido, aspro, peloso*, δασύς, λάσιος, hispidus, asper. Virg. 4. Aen. Glacie riget horrida barba. Interdum pro inculto, & ornato. Terent. in Phorm. Capillus passus, nudus pes, ipsa horrida. Per translationem oratio dicitur horrida, quae dura est, aspera, & ieiuna. Et horridus, φρικτός, timendus. Virg. 3. Aen. Horridus in iaculis. Horrido contrarium est Nitens, uel Nitidum. Cic. 3. de Orat. Ira de horridis rebus nitida, de ieiunis plena est oratio tua.

Horrifer, ra, rum, horrorem incutiens. Cic. Ora. Horriferum portentum. Ouid. 1. Metam. Septemq; triones Horrifer inuasit Boreas.

Horrifico, cas, φρικόω, horrorem incutio. Virg. 4. Aen. Terribili monitu horrificant.

Horrificus, ca, cum, φρικοποιός, quod horrorem facit, ut Horrificum bellum, apud Cic. pro Domo Virg. 3. Aen. At subitae horrifico lapsu de montibus adsunt Harpiae.

Horripilo, as, pen. cor. horridiore, asperioreq; pilo frutificare. Apul. lib. 3. Aures immodicis horripilant actibus.

Horrisonus, na, num, *Che ha suono horrido, terribile*, φρικτόπυκτος, quod horridum sonum habet, ut, Horrisonus fremitus, Vir. 9. Aen. Cic. 2. Tusc. Horrisonum fretum.

Horror, roris, *Tremore, horrore, freddo, battimento di cuore*, φρίκη, tremor, proprie cum totum corpus uel frigore, uel pauore intremiscit, & succussatur. Cels. lib. 3. ca. 3. Frigus uoco, ubi extremae partes membrorum inalgescunt: horrorem, ubi totum corpus intremiscit. Cic. Dii immortales, qui me horror Perfudit: Vir. 3. Aen. Mihi frigidus horror Membra quatit. Idem 4. Aen. Arrectaeq; horrore comae. Refertur & ad toruitatem aspectus. Apul. Quem cum aspexisset, horrore hominis deterritus, statim retrocessit. Quandoque ad uenerationem pro metu illo, qui ex religione incutitur. Virg. 1. Aen. Horrentiq; atrum nemus imminet umbra. Lucanus: Arboribus suis horror inest.

Horsum, δεῦρο, uersus hunc locum: Terē. Hecy. horsum pergunt.

Hortatio, onis, προτροπή, hortandi actus. Cic. 5. de Fin. mihi grata est hortatio tua.

Hortator, oris, προτρεπτής, qui hortatur, & suadet, ut aliquid fiat. Cic. pro Sext. Rosc. isto hortatore ad Syllam legati non adierunt.

Hortatiuus, a, um, προτρεπτικός, adhortationi accommodatus. Quinct. Haec adhortatiuum genus maxime pertinent.

Hortatus, us, *Essortatione*, προτροπή, adhortatio. Cic. pro Archia: haec uox huius hortatu, praeceptisq; confirmata, nonnullis aliquando saluti fuit. Plin. lib. 13. cap. 1.

Hortamen, inis, & Hortamentum, ti, idem, προτροπή. Liui. 10. ab urb. Decii euentus, ingens hortamen ad omnia pro repub. audenda. Idem lib. 7. Pugnatum in conspectu parentum, coniugumq;, ac liberorum: quae magna etiam absentibus hortamenta animi.

Hortensis, & hoc Hortense, κηπαῖος, quod in horto nascitur. Plin. lib. 19. cap. 10. Morbos hortensia quoque sentiunt.

Hortensius, a, um, κηπαῖος, hortensis. Pli. lib. 19. ca. 8. Beta hortensiorum leuissima est. Idem lib. 23. cap. 24.

Hortensius, cui Quinto fuit praenomen, Romanus orator, qui in foro Romano caussarum rex ob eloquentiam dictus est: licet eius scripta infra famam fuerint. De quo Cicero in Bruto sic Primum memoria tanta, quantam in uiro cognouisse me arbitror, ut quę secum commentatus esset, ea sine scripto uerbis eisdem redderet, quibus cogitasset.

Hortor, aris, *Confortare, essortare*, προτρέπομαι, παρακαλῶ, est uerbis quempiam ad aliquid faciendum impellere, uel consilium dare ad rem aliquam aggrediendam. Et differt à Moneo, quia monemus auctoritate & consilio: hortamur rationibus & precibus, etiam plerunque blandiendo. Ci. de Pro. Hortari milites ad laudem. Terent. in Hecy. Te sedulo & moneo, & hortor, ne cuiusquam misereat. Cic. ad Lentulū: Pompeium & hortari, & orare, ut magnam infamiā fugiat, non desistimus. Hortari passiue. Tacit. lib. 6. Sententiam expromere, qua hortaretur Claudius Octauiam despondere Domitio.

Hortulus, li, *Horticello, giardinetto*, κηπίον, dimin. est ab Hortus. Plin. lib. 35. cap. 5. Erat Protogenes in suburbano hortulo suo. Ci. 1. de Nat. Deo. Democriti fontibus Epicurus hortulos suos irrigauit.

Hortus, horti, *Horto giardino*, κῆπος, est locus in agro, siue etiā in urbe, in quo arbores, & olea oriuntur. Horat. 2. Ser. Saty. 4. Irriguo nihil est elutius horto. Cic. 13. Phil. In hortos paternos immigrauit. Apud ueteres accipiebatur pro uilla, quòd in illis uiri ad bella orirentur. Plin. lib. 19. ca. 4. In xii. tabulis legum nostrarum nusquam nominatur Villa: semper in significatione ea Hortus: in horti uero Heredium. Fest. Hortus apud antiquos omnis uilla dicebatur, quòd ibi, qui arma capere possent, orirentur. constat itaque, si etymologiae rationem spectemus, scribendum esse Ortus sine aspiratione: fecit tamen receptus à doctioribus usus, ut aspiretur, ad differentiam fortassis participii Ortus, uel nominis quartae inflexionis. utcunque tamen quis scribat, non multū peccauerit. Valla lib. 3. cap. 9. ponit differentiam inter Hortum in singulari numero, & Hortos, in plurali, ut Hortus dicatur, ubi olera nascuntur, hoc est, quae his herbae satiuae, quibus uescimur: Horti uero, qui arboribus consiti sunt, & uoluptaris caussa comparati unde in superiori dicendum putat Vnum hortum, Duos aut tres hortos: in posteriore uero, per numeros distributiuos loqui praecipit, ut scilicet Vnos, binos, ternos, quaternos dicamus. haec tamen differētia etiamsi frequentius uera est, non semper tamen obseruatur. Testimonia uide apud Vallam loco iam citato. Horti pensiles, qui supra aedificia facti, uel supra columnas erecti pendent. Plin. lib. 36. cap. 14.

Horula, pen. cor. diminut. hora parua, ὥριον.

Horus, Isidis filius, quem cum illa amisisset, ueritа ne illi obueniret, quod Osiri patri acciderat, multum fleuit: sed eo inuento, moerorem in laetitiam conuertit. Horus praeterea ab Aegyptiis uocatur Sol, unde & Horas dictas putat Macrob.

Hospes, itis, gen. communis. *Albergatore, forestiere*, καταλύτης ξένος, dicitur qui, quaeve alterum hospitio suscipit, uel ab eo excipitur. proprie autem dicuntur Hospites amici diuersarum patriarum, qui se mutuo recipiunt, cum alter in alterius patria peregrinus est. Ouid. lib. 1. Metam. Non hospes ab hospite tutus. Cic. pro Deiotaro: Per dextram istā, quàm hospes hospiti porrexisti. Hospes item pro peregrino accipitur. Cic. Acad. 1. Nam nos in nostra urbe peregrinantes, errantes, tanquam hospites, tui libri quasi domum deduxerunt. Sunt qui putent hoc nomen esse omnis generis, quòd in numero plurali interdum legamus neutrum genus Hospita, ut apud Virg. 3. Aen. Quo tutior hospita lustres Aequora. Sed uerisimilius est, hoc esse ab adiectiuo Hospitus, a, um cuius etiam femininum saepius inuenitur in singulari numero: ut Auis hospita, apud Statium 1. Achil. & Nauis hospita apud Ouid. 1. Fast. & Terra hospita apud Virg. 3. Aen. Inhospitus, a, um, suo loco.

Hospita, tae, ξενοδόχη, ξένη, quae aliquem hospitio excipit, aut ab alio excipitur. Cic. 4. Ver. Eum multo magis figura & lineamenta hospitae delectabant. Accipitur & pro peregrina. Ter. in And. Huiusce propter consuetudinem hospitae.

Hospitalis, & hoc Hospitale, ξενικός, adiectiuum: quod est hospitis, siue quod ad hospitem pertinet. Liu. lib. 1. Cum in hospitale cubiculum deductus esset. Et lib. 2. Multos Romae hospitium, urbisq; charitas tenuit. Accipitur item Hospitalis,

talis,pro liberali & facili ad suscipiendum hospites hospitio,qui & Genialis dicitur ξένιος,φιλόξενος.Cic.3.Ver. hospitalissimus,amicissimusq; nostrorum hominum existimatus.Hospitalis Deus,ξένιος,dictus est Iuppiter,quòd in eius tutela hospites esse credebantur. Inhospitalis,ἄξενος, auarus,cuius domus hospitibus non patet. Item Locus inhospitalis,ad quem hospitibus non patet accessus.

Hospitalitas,atis,φιλοξενία, facilitas in excipiendis hospitibus.Cic.2.Offic.Recte à Theophrasto laudata hospitalitas.

Hospitaliter,benigne,liberaliter.Liu.1.ab urbe Inuitati hospitaliter per domos.Idem lib.6.uocari eos hospitaliter magis,quàm hostiliter iussere.

Hospitium,tii,*Hospitale,alloggiamento,hospitio,albergo*, ξενὼν,ξενικὸν,domus quæ gratis liberaliterq; uenienti hospiti patet.Liui.lib.2.benigne excepti, diuisiq; in hospitia curatis uulneribus. Sciendum antiqui instituti fuisse,ut hospitii necessitudo non modo inter priuatos,sed etiam inter populos cótraheretur: quod genus amicitiæ Græci προξενίαν, Latini hospitium publicum uocauerunt. nam quod hospitium inter priuatos contrahebatur,Græce ἰδιοξενία, Latine priuatum hospitium dicebatur:cuius erat nota,pignusq; tessera hospitalis,ut ille apud Plaut. ait in Pœnulo: Deum hospitalem & tesseram Mecum fero.Liu.lib.7.Bell.Maced. publicum ciuitati nostræ hospitium est.Cic. Fuit mihi cum illo uetus hospitium.Idem 4.Verr.Dixit Lentulus,se de his Dionis incommodis pro hospitio, quod sibi cum eo esset, iam ante cognosse. Hinc & ædes quæ publice parantur ad egenos recipiendos,Hospitia non inepte possunt appellari: quæ nonnulli uocabulo non satis Latino uocant Hospitalia.

Hospitor,ris,*Alloggiare,essere alloggiato,albergare,essere albergato*,amice in hospitiú recipio.ξενοδοχέω, uel hospitio utor, καταγομαι,Seneca de uita beata:Veniant, hospitentur. Et per translationem Hospitari, pro in alieno solo crescere. Pli.lib.17.cap.20.de castanea loquens.Translata nescit hospitari,pauetq; nouitatem.

Hospitus,a,um,ξενικὸς,ab hospite deductum. Virg.3.Aen. Quo tutior hospita lustres Aequora.Sic auis hospita, id est: peregrina,apud Statium 1.Achil.Nauis hospita, apud Oui. 1.Fast.Tera hospita,apud Virg.3.Aen.Inhospitus,suo loco.

Hostia,æ,*Hostia,uittima*,θυσία,ἱερεῖον, ab hostibus dicta est. Proprie enim erat animal,quod immolabatur ab Imperatore,ad bellum proficiscente pro impetranda contra hostes uictoria: aut quod iam profligatis hostibus mactari solet ab eo,qui potitus erat uictoria.Cic.de Inu. Præbere Hostias ad sacrificium: Ouid.1.Fasto.Hostibus à domitis hostia nomen habet.Festus putat Hostiam proprie dictam fuisse sacrificium,quod Laribus immolabatur: eo quòd hostes ab illis arceri putabant: unde & ipsi Lares Hostioli dicti sunt. Alii Hostias ab antiquo uerbo Hostio dictas putant, quod apud antiquos inter alia significabat ferio uel retundo, ut probat Nonius hac auctoritate Pacuuii in Teucro: Nisi coerceuero proteruitatem,atque hostiero ferociam.Pro eodem etiam dicitur Victima, quæ cæditur uictis hostibus. Ouid.1.Fast.Victima,quæ cecidit dextra uictrice, uocatur. Gel.hoc putat discriminis esse inter Hostiam & uictimam, quòd hostia à quouis sacerdote mactari posset: uictima tantum ab eo,qui hostes uicisset.

Hosticus,ca,cum,pen.cor. *Inimico*,πολέμιος,ἐχθρὸς. Horat. lib.1.Serm.Sat.9.Hunc neque dira uenena,nec hosticus auferet ensis.

Hostilis,le,pen.pro.*Ciò che è d'inimico*, πολεμικὸν, quod est hostilis Virg.11.Aen.Indutosq; iubet truncos hostilibus armis,ipsos ferre duces. Hostilis in remp. animus, Cice. ad Brut.Idem pro Cluen.Hostile odium & crudelitas. Facere hostilia,uel Pati hostilia,est facere,uel pati,quæ ab hostibus possent expectari.Tacit.lib.15. pro Armeniis hostilia facerent. Hostilia referre.Liu.lib.1.Bell.Pun. Legati retulerunt omnia hostilia.

Hostiliter,ad modum hostium,πολεμικῶς,Cic.5.Philip. Quid Annibal fecit hostiliter,quod hic non fecerit.

Hostimentum,ti,ἀμοιβὴ,ἀντάμειψις,ἀντιπελάργησις, retributio: ab antiquo uerbo Hostire, quod inter cetera significat æquare,uel compensare. Plaut. in Asin. hostimentum est opera pro pecunia. Festus: Hostimentum est beneficii pensatio.

Hostio,stis,*Ricompensare*,ἀμείβω, æquam compensationem retribuo.Plaut.in Asin.promitto,hostire contra,ut merueris,id est æqua reddere.Quandoque comprimo, coerceo. Pacuuius in Teucro, ut citat Nonius: Nisi hostiero ferociam. Quandoque offendo.Idem Eriotopægnion lib.2.ut citat idem Nonius: Id mihi molestum est, quòd hostit uoluntatem tuam.Rehostio,uicem refero,ut inquit Festus.Vtrunque obsoletum.

Hostis,is,πολέμιος,communis gen. ab hostio, stis, quod significat comprimere.Dicuntur autem Hostes, cum quibus publice bellum habemus: Inimici,cum quibus priuata odia exercemus.Apud antiquos tamen hostis dicebatur peregrinus,quem nunc uocamus hospitem, ab hostiendo, hoc est, ab æquando: quòd suis legibus uiuens, nobis quodam modo æquari uideretur.Cic.1.Offi. qui proprio nomine perduellis esset,hostis uocabatur, lenitate uerbi tristitiam rei mitigante: hostis enim apud maiores nostros is dicebatur, quem nunc peregrinum dicimus.

Hostorium,rii, lignum æquatorium, baculus quo modius & ceteræ mensuræ æquantur. Alio nomine Radius dicitur.

Hostus,teste Varrone lib.1.de Re rust.ca.24. dicitur tantum olei,quantum ex uno factu conficitur.Factum autem vocát quod vno tempore conficiunt.Vide Catonem cap.6.

H ANTE V

Huber,huberis,*Abondante,fruttifero,grosso,diuitioso*,εὔφορος, εὔπορος,secundum Apuleium,cum h,ab ὕω pluo. Alii magis ab humero,sicut Tuber à Tumeo,m,in b,conuerso. Loca enim arida infœcunda sunt: contra quæ humecta sunt,feracia.Non desunt tamen hodie, qui sine aspiratione scribere malint.Est autem Huber,siue Vber idem quod fœcundus,& fertilis: & in hac significatione est adiectiuum omnis generis: quamuis in plurali numero neutrum genus non inueniatur.Caro lib.2.Orig.Ita res huber fuit.Cic.ad Quin.Fr. Multis locis aquam profluentem,& eam huberem uidi.Idé 2.de Nat.Deo.Huberrimi,lætissimiq; fructus virium.Idem de Clar.Orat.Nemo plenior, & huberior ad dicédum fuit. Neutro genere vsus est Seneca: Et omnia, inquiens, quod huberi cingitur solo. Huius contrarium est Inhuber. Gell. Inhuberes,macræq;.Huber uero substantiuum,οὖθαρ, idem fere est quod mamma.Virg.3.Eclog.Binos alit hubere fœtus.Proprie hubera uidétur dici interiora mammarum:mámæ uero,huberum eminentiæ.Virg.lib.3.Geor.Pressis manabunt hubera mammis.Inuenitur & Huber substantiuum, pro hubertate,vt,Huber agri,quo pacto & Græci οὖθαρ ἀρούρης,dicunt.Virg.1.Aen.Terra antiqua,potens armis, atque hubere glebæ.Pallad.lib.1.cap.33. Pratis recentia stercora sufficient ad huber herbarum.

Huberius,& Huberrime,*Piu abondantemente*,ab adiectiuo Huber deducta,idem significantia, quod copiose,& copiosius. Cic.ad App.lib.3.tuæ litteræ planius loquebantur, & huberius,quàm vulgi sermo.Idem 2.de Diuin.locus philosophiæ proprius,à Platone,Aristotele, Theophrasto, tractatus huberrime.

Hubero,ras,*Far abondante,far diuitioso,fecondare*,καρπίζω,εὔφορον ποιῶ,huber,& fœcundum facio.Pallad.lib. 4. Hoc velut coitu steriles arbores huberantur.Huberare,εὐθηνεῖν, καρποφορεῖν,pro huberem esse,dixit Colum.lib.5.ca.9.olea nó continuo biennio huberat.id est,fœcunda est.

Hubertas,atis,εὐθηνία,abundantia,copia. Pli.lib.7.cap.2. hubertas soli.Cic.2.de Nat.Deo.mammarum hubertate saturantur.

Hubertim,*Abondantemente*,ἀφθόνως,εὐθηνῶς,copiose.

Hubertus,ta,tum,εὔπορος,abundans.Gell.lib.17.cap. 14. genera dicendi iam antiquitus tradita ab Homero sunt, tria in tribus,magnificum in Vlysse,& hubertum, subtile in Menelao,& cohibitum,mistum moderatum in Nestore.

Huc,*Qua*,δεῦρο,aduerbium ad locum,Terent.in Eun. Cum illo hospite Abii huc.Huc,& illuc,incertum iter ostendunt. Ci.ad Att.Ne cursem huc & illuc deterrima uia.Hucusque, usque ad hunc locum.Plin.lib.6.cap.29. Hucusque Nestoris exercitum duxit.

Huccine,interrogatiuum,ab Huc & Ne, interposita syllaba,ci.Cic.7.Verr.Huccine tandem omnia reciderunt?

Hui,*Hui,oh*,interiectio est admirantis,inquit Donat. Terent. in Heaut.Hui,tam graueis hos quæso?Cic.ad Att. Hui, totiesne me litteras dedisse Romam, cum ad te nullas darem? Hui,Hem,& ceteris eiusmodi, utimur aduersus eos,quibus irascimur,interprete Donat.Terent.in Eun. Dico eam esse liberam.Thr.Hem. Ch.Ciuem Atticam.Thr.Hui. Idem in Andria,Hui,tam cito?

Huic,*Costui*,τούτῳ,ταύτῃ,datiuus pronominis,Hic,hæc, hoc: qui in carmine fere unica syllaba effertur:ut apud Vir.Huic coniunx Sichæus erat. Quandoque etiam per duas, sed rarius.Stat.lib.1. Theb. Lætus huic domino uideas dare iura nepotes.

Huiusmodi,& Huiuscemodi,*Di questa guisa,di questa maniera*, τοιοῦτος,nomina adiectiua omnis generis indeclinabilia,cóposita ex genitiuis Huius, uel Huiusce, & Modi à Modus, idem significant,quod talis Terent. in Heaut. Huiusmodi, obsecro,

obsecro,aliquid reperi.Ibidem: Huiusmodi mihi res semper comminiscere.Ci.3.de Leg. mœreo casum huiusmodi.

HVMANE,Benignamente,humanamente,ἀνθρωποπαθῶς, benigne, mansuete,leniter.Terent.in Adel.Vix humane patitur.Ci.Att.lib.5.Quòd Puteoleos prosequitur,humane:quòd queritur,iniuste.Humane ferre morbum,Cic.2.Tusc.

HVMANITAS,atis,Humiltà,ἀνθρωπισμὸς,ἀνθρωπότης,proprie naturam humanam significat.Cic.pro Rosc.Amer. Magna est uis humanitatis,communio sanguinis, natura ipsa. Et quoniam eruditio & bonarum artium disciplinę soli homini sunt propriæ,factum est,ut humanitas accipiatur pro eruditione,& bonarum litterarum scientia, ut apertissime ostédit Gel lib 13.cap.16.adducens locum hunc Varr. ex lib.1. Rerum humanarum: Praxiteles propter artificium egregium nemini est paulum humaniori ignotus.Cice.in Verr. Tu sine ulla arte,sine humanitate,sine ingenio,sine litteris solus iudicas? Idem de Orat.Homo non hebes,neque communium litterarum & politioris humanitatis expers. Præterea,quia homo inter omnia animalia maxime mitis est, idcirco humanus pro facili & miti ponitur, & humanitas pro facilitate,mansuetudine,beneuolentiaq;, quam Græci φιλανθρωπίαν,uocant,quasi amorem in homines. Cic.lib.1. Offic.Non modo id uirtutis non est, sed est potius immanitatis,omnem humanitatem repellentis.

HVMANITER,φιλανθρώπως,cum humanitate.Ci.ad Marium lib.7.epist.Docebo,quid sit humaniter uiuere.Idem ad Att. lib.1.Humaniter feremus.id est,æquo animo, & ut hominé decet.

HVMANITVS,Da huomo,more humano.Pli.lib.10.cap.63.Cic. 1.Phil. Si quid mihi humanitus accidisset.id est, si fortasse morerer.

HVMANVS,na,num,Humano,benigno,ἀνθρώπινος,ἀνθρώπειος,de nominatiuum est ab homine deductum,sicut à fera Ferinus. Ci.4 Ver.Quod est aliud in illa prouincia genus humanũ? Pli.lib.11.cap.49.Sunt humano calculo remedia præcipuæ. id est,calculo,in homine generato.Cic.pro Rosc.Am. Portentum atque monstrum certissimum est, esse aliquem humana specie & figura,qui tantum immanitate bestias uicerit. Accipitur etiam pro eo, quod ab hominis natura non abhorret.Ter.in Ad.Persuasit nox,amor,uinum, adolescentia: Humanum est.Vbi Donatus: Hoc dicere solemus, ubi peccatum quidem nó negamus,sed tolerabile esse dicimus. Significat etiam Humanus,benignum,comem, commodũ, quem Græci φιλάνθρωπον dicunt.Ter.in And.Hæc ego putabam esse omnia humani,mansuetiq; animi officia.

HVMECTO,as,Bagnare,far humido,δεύειν,βρέχω, humidum facio.Virg.lib.4.Georg. Qua niger humectat flauentia culta Galesus.

HVMECTVS,a,um,humidus:ut, Humectus locus. Varro 1. de Re rust.cap.24.

HVMEO,mes,mui,νοτίω,Nicandro,ὑγρὸς εἶναι, madidus sum. Ouid.10.Metam.lacrymisq; cadentibus humet.

HVMEROSVS,a,um,quod latos humeros habet.εὐρύνωμος, Humerosus locus.Col.lib.3.cap.10.locis,quos humerosos rustici uocant.Humerale,lis,humerorum tegumentum, ut Tibiale,tegumentum tibiarum.Paulus,Si tibiale uel humerale miles alienauit,castigari uerberibus debet.

HVMERVS,ri,Homero,spala,ὦμος,est pars illa corporis, à qua dependent brachia: quæ etiam alio nomine uocatur Armus auctore Festo,quòd ab ea parte arma dependeant. Virg.li. 2.Aen.Latos humeros,subiectaq; colla. Humeri etiam de bobus dicuntur.Cic.2.de Nat.Deo.Dicuntur etiam humeri in auibus partes illæ,à quibus dependent alæ. Col lib.8. cap.2.de gallinaceis: Iubæ per colla,ceruicesq; in humeros diffusæ.

HVMESCO,scis,Diuenir humido,ὑγραίνομαι,ὑγρὸς γίνομαι, humectus fio.Virg.lib.2.Georg. Humescunt spumis, flatusq; sequentum.

HVMIDVLVS: ut Linum humidulum apud Ouid. 3. de Arte amandi: Fallet & humiduli quæ fiet acumine lini.

HVMIDVS,a,um,ὑγρὸς,νοτερὸς,quod humorem habet. Virg. 2.Aen.Et iam nox humida cælo Præcipitat. Cice. in Verr. Ignem ex lignis uiridibus,atque humidis fieri iussit.

HVMIFER,a,um,νοτίζόμενος,humorem afferens.Cic.1.de Diuin.Naribus humiferum duxere ex aere succum.

HVMIGATVS,Bagnato,ἐμβεβρεγμένος,humore perfusus. Apuleius lib.1.Flor.cæspes libamine humigatus.

HVMILIS,le,χθαμαλὸν,ταπεινὸν,quod à terra non alte attollitur.Virg.2.Ecl.Atque humiles habitare casas.Idem 4.Ecl. Non omnes arbusta iuuant,humilesq; myricę.Accipitur & pro contempto,abiecto, demisso, quod & Græci ταπεινὸν dicunt.Cic.5.de Fin. Qui altiore animo sunt, nihil abiectum,nihil humile cogitant.Idem de Amic.Nihil altum,nihil magnificum suspicere possunt, qui suas omnes cogitationes abiecerunt in rem tam humilem,tamq; contemptã. Item ad Att.lib.7.Neque id faciam humili animo.

HVMILITAS,atis,Bassezza,humiltà, ταπεινότης, χθαμαλότης, contrarium altitudini.Cic.5.Tusc.Sidera inter se altitudine,humilitate distantia.Humilitas,ignobilitas, paupertas. Cic.lib.1.Offic.Quorum prima ætas propter humilitatem & obscuritatem in hominum ignoratione uersatur. Idé 13. Philip.Is autem humilitatem despicere audet cuiusquam, qui ex Fadia sustulerit liberos?Humiltas, ut opponitur superbiæ,ταπεινοφροσύνη,definitur à Speusippo,facilitas animæ,omnis expers iracundię.uerum in hac significatione usitatius modestiæ uocabulo utimur.

HVMILITER,Bassamente,ταπεινῶς,hoc est,demisse: contrariũ habet Alte.Plin.in epist.Aut attolluntur altissime, aut humillime deprimuntur.Liu.4.Bel.Pun.Multitudo aut seruit humiliter,aut superbe dominatur.Cic.Tusc. Humiliter, & Demisse sentire.

HVMO,mas,Sepelire,coprire di terra,θάπτω,humo,contego,sepelio.Cic.lib.1.Tusc.Magorum est mos non humare corpora suorum,nisi à feris sint ante laniata. Ibidem: Corporibus, humo tectis: ex quo dictum est Humari. Plin. lib.7.cap.54. Sepultus intelligitur,quoquo modo conditus:humatus uero,homo contectus.Gel.lib.7.cap.8. In pueri sepulcro humatus est.

HVMATIO,ταφὴ,Cic.1.Tusc.Aliquid etiam de humatione & sepultura dicendum existimo Exhumo,è terra extraho. Inhumo,terræ inijcio,ἐνταφιάζω.Plin.lib.17. Inhumare taleas.Ab Humatus fit Inhumatus,insepultus.

HVMOR,oris,Humore,liquore,νοτὶς,ὑγρότης,aqua,liquor:ab Humus fit,quia aquæ terris inclusæ sunt.Ci.de Diuin. Humor allapsus extrinsecus potest sudorem imitari. Idé 2.de Nat. Deo.de astris loquens: Et terrenis, maximisq; humoribus, longo interuallo extenuatis alantur Virg.1.Geo.Hic sterilem exiguus ne deserat humor arenam.Humor pro portione uini aquosa.Virg.1.Georg.Aut dulcis musti Vulcano decoquit humorem. Sic alibi Humida uina uocauit tenuia, quæq; plurimum aquosæ substantiæ haberent admistum.

HVMVS,mi,fem.gen. Terra,γαῖα,γῆ,terra.Virg. 2. Georg. At quæ pinguis humus,dulciq; uligine læta. Humi,genitiuus uice aduerbij ponitur,& hoc tam cum verbis motus, quàm cum verbis quietis.Plin.lib.1.cap.13.Humi viee pedum serpunt.Cic.de Sen.Humus subacta,atque pura.Col.lib.9.ca. 14.Insistentes humi.Oui.5.Metam.Sternit humi iuuenem. Virg.1.Aen.Corpora fundat humi.

HVNNI,Οὖννοι,populi sunt, qui quondam in Scythia Europæa super Mæotim paludem incoluere: deinde mutatis sedibus ingenti multitudine in Pannoniam irrupere.Hæc gens temporibus Valentiniani principis duce Atila totam pene Europam peruagata,Galliam, Italiamq; fœdissimis cladibus affecit: donec Leonis Pontificis precibus victa, rursus se recepit in Pannoniam.Quare credibile est, Hunnos eos esse, qui etiam hodie Pannoniam incolunt,paucis immutatis litteris Hungari vocati. De his Hieronymus ad Oceanum: ab vltima Mæotide,inter glacialem Tanaim,& Massagetarum immanes populos,erupisse Hunnorum examina.

H ANTE Y

HYACINTHIA,orum,substantiuum(vt ait Hieronymus contra Iouin.) dicebantur quædam sacra nocturna, à Lacedæmonijs reperta in honorem Hyacinthi pueri, ab Apolline disci iactu interfecti.Ouid.lib.10.Meta. Annua prælata redeunt Hyacinthia pompa.

HYACINTHVS,ὑάκινθος Suidæ,)est genus violæ vernæ, colore obscuræ purpuræ,quam à Romanis Vacinium appellari auctor est Dioscorides. Galli teste Ruellio, seruato Latini nominis vestigio vocant Vacietam,herbam autem Carpam agrestem.Hoc violæ genus venis quibusdam nigris est distinctum,ita discurrentibus lineis,vt duarum Græcarum litterarum α,& ι,figuram referant: quæ res poetis duplicis fabulæ occasionem præbuit.nam & Hyacinthum puerum dilectum ab Apolline,quem imprudens disci iactu interfecit in hunc florem mutatum tradunt, interiectionemq; dolétis αι,quæ ex duabus illis litteris conficitur, uel testimonium doloris,quem Apollo ex eius morte conceperat,habere inscriptam.Præterea etiam Aiacem in eundem florem conuersum aiunt,dum impatientia prælati sibi Vlyssis seipsum interemit:duasq; primas eius nominis litteras in hoc flore mansisse impressas. Ouid. utranque fabulam complexus est lib.13.Metam.his uersibus:Rubefactaq; sanguine tellus Purpureum uiridi genuit de cæspite florem, Qui prius Oebalio fuerat de vulnere natus. Littera communis mediis pueroq;uiroq; Inscripta est foliis,hæc nominis,illa querelæ. Est etiam Hyacinthus gemmæ nomen, coloré habens amethysto

thysto gemmæ non absimilem, sed tamen dilutiorem. Plin. lib. 37. cap. 9.

HYACINTHINVS, a, um, p. c. ὑακίνθινος, habens colorem hyacinthi. Persius. Sat. 1. Hic aliquis, cui circum humeros hyacinthina læua est. Flos hyacinthinus, Catullus in Epitalamio Iuliæ.

HYADES, ὑάδες, stellæ septem in capite Tauri, quę quoties nascuntur, uel occidunt, pluuias creant, ἀπὸ τοῦ ὕειν, pluere. Cic. de Natu. Has græci stellas hyadas uocitare consueuerunt à pluendo. Ouid. lib. 5. Fast. Ora micant Tauri septem radiantia flammis, Nauita quas Hyadas graius ab imbre uocat. Fabulantur poetæ Hyades Bacchi nutrices fuisse, quæ & Dodonides Nymphæ uocatæ sunt, à Dodona ciuitate Epiri: quæ cum Iunonis iram uererentur, fugerentq; Lycurgi regis sæuitiam, à Ioue in cælum esse translatas. Alii tradunt Atlantem ex Aethra uxore Hyantem filium suscepisse, septemq; puellas, quorum hæc sunt nomina: Ambrosia, Eudora, Pasithoe, Coronis, Plexauris, Pytho, & Tyche, quæ eum fratrem à Leone deuoratum implacabili luctu prosequerentur, dolorisq; magnitudine extabescerent, Iouis miseratione in septem stellas sunt conuersæ, & ut perpetuum maneret tantæ pietatis testimonium, à fratris nomine Hyades sunt appellatæ. Hæ à Latinis uocantur Suculæ, ignorantia Græcæ linguæ, ut Tiro Ciceronis libertus putauit. nā cum scirent prisci illi linguæ Latinæ auctores ὕας, à græcis dici, quas nos uocamus sues, putauerūt etiam ὑάδας, Latine posse uerti Suculas: tanquam Hyades, ἀπὸ τῶν ὑῶν, hoc est, à suibus, ac non potius ἀπὸ τοῦ ὕειν, hoc est, à pluendo dicerentur. Sed de hoc Tironis iudicio, uide Gell. lib. 13. cap. 7.

HYAENA, ὕαινα, animal ferum, & crudele, quod sermonem humanum assimilat, pastorumq; nomina addiscit, ut eos foras euocatos dilaniet. Plin. lib. 8. cap. 30. Hyænis utranque esse naturam, & alternis annis mares, alternis feminas fieri. Parere sine mare uulgus credit: Aristo. negat. Et paulo post: Multa præterea mira traduntur: sed maxime, sermonem humanum inter pastorum stabula assimilare, nomenq; alicuius addiscere, quem euocatum foras laceret. Hyænæ meminit Ouid. lib. 15. Metam. Et quæ modo femina tergo Passa marem, nunc esse marem miramur hyænam.

HYALISVS, si, Cic. Orat. Qui aut Hyalisi, non potuerunt, aut coæ Veneris pulchritudinem imitari.

HYALVS, p. c. ὕαλος, uitrum. Vnde color hyali, dicitur color uiridis, qualis est color uitri. Virg. lib. 4. Geor. Milesia uellera nymphæ Carpebant hyali saturo fucata colore.

HYBERNA, orum, numero plur. *Luoghi doue inuernano i soldati*, χειμάδια, dicuntur loca in quibus milites hyeme stationem habent: sicut Aestiua, in quibus æstiuo tempore commorātur. Cæsar: Legionibus in hyberna deductis. Cic. ad Catonem: Exercitum in hyberna dimisi.

HYBERNACVLA, hybernaculorum, castra hyberna. Liui. lib. 5. Hybernacula ædificari cœpta. Taci. Cohortes hybernaculis locatæ.

HYBERNIA, ὑβερνία, insula inter septentrionem & occidentem Solem, dimidio minor quàm Britannia, cui propinqua est. Ab hyberno tempore (ut quidam putant) sic appellata, propter hyemis magnitudinem. Hinc

HYBERNICVS, ca, cum, ut mare Hybernicum Claudianus hāc insulam uocauit Hybernen. Ita enim ait in 7. Paneg. Scotorum cumulos fleuit glacialis Hyberne.

HYBERNO, nas, *Inuernare*, διαχειμάζω, hyemo, hyemem, ago, stationem hyberno tempore habeo. Liu. li. 7. Quia procul ab domo hybernassent. Cic. pro lege Mani. quemadmodum milites hybernent, quotidie sermones ac litteræ præferuntur.

HYBERNVS, a, um, *Inuernale, d'inuerno*, χειμερινός, quod est hyemis: ut Hyberna glacies, quod nomē ab hyeme deduci aspiratio indicio est. Plin. lib. 8. cap. 47. Multi Hybernos agnos præferunt uernis. Soles hyeles hyberni. Virg. 2. Geo. Quid tantum oceano properent se tingere soles Hyberni. Ci. de sen. Hybernus ignis.

HYBLAEVS, a, um, ut apes Hyblææ, quæ in Hybla monte pascuntur. Virg. 1. Ecl. Hyblæis apibus florem depasta salicti.

HYBRIS, idos, uel Hybrida, æ, proprie dicitur sus imparibus prognata parentibus, hoc est, ex altero fero, & altero domestico: quæ tamen appellatio etiam aliis animalibus conuenit, teste Porphyrione, atque adeo ipsis hominibus, imparibus editis parentibus. Plin. lib. 8. cap. 53. Appellatio uidetur tracta à Græco nomine, ὕβρις, quod inter cetera significat adulterium. uidetur enim esse quædam quasi adulterii species, cum aliquod animal cum alterius generis animali habet consuetudinem. Suetonius in Augusto Themasinū quēdam uocat Hybridam, quòd natus esset ex patre Parthico, & matre Romana.

HYBRIS, ὕβρις, quis ex accipitrum genere, quæ interdiu minus apparet, quia non clare uidet, sed nocte uenatur more aquilæ. pugna etiam cum aquila acriter.

HYDASPES, fluuius Indiæ qui per Parthos & Medos fluens in Indiam extenditur, Indo flumini miscetur. Alii non in Indum, sed in mare labi tradunt, de quo Lucan. lib. 6. Qua apidus Ganges, & qua Nysæus Hydaspes. Dictus ab Hydaspe, antiquissimo Medorum rege.

HYDRA, dræ, *Hidra*. ὕδρα, serpens in aquis uiuens uide Hydrus.

HYDRAVLOS, masc. gene. ὕδραυλος, musicum organum, aquæ decursu sonum reddens. Plin. lib. 9. cap. 8. Delphinus musica arte mulcetur, præcipue hydrauli sono. Hinc Hydraulicus, ca, cum. Idem lib. 7. cap. 37.

HYDRIA, *Vrna d'acqua*, ὑδρία, urna, seu uas aquarium. Cice. 4. Verr. Dicebant hydrias argenteas, multa mancipia pretiosa Verri data esse. Ibidem: Cum in hydriam sortes conicerentur.

HYDROCELE, ὑδροκήλη, hernia aquosa, cum scilicet, aqua in scroto colligitur. Mart. lib. 12. Dicentem tumidas in hydrocelas.

HYDROCHOVS, ὑδροχόος, signum cæleste, quòd Latine Aquarium dicimus, παρὰ τὸ χεῖν τὸ ὕδωρ, ab aqua fundenda dictus.

HYDROMANTIA, diuinatio quæ fit per aquam. Augusti. lib. 7. de Ciui. scribit, Numam Pompilium hydromantiam fecisse, ut uideret ludificationes dæmonum quod genus diuinationis Varro à Persis dixit illatum.

HYDROMELI, aquæ mulsæ genus, ex imbre purissimo, & mel le temperatum, & iam uetustate uini saporem referens. nā quod recens est, & ad præsentem usum confectum, Melicraton potius nominatur. Plin. lib. 31. cap. 6. Vide Marcellum in Diosc. lib. 5. cap. 9.

HYDROPICVS, qui hydrope laborat. Horat. 1. Epist. 3.

HYDROPS, pis, gen. masc. Latine dicitur Aqua intercus, quòd sub cute aqua nascatur, qua corpus turgescit. Horat. 2. lib. Carm. Crescit indulgens sibi durus hydrops: Nec sitim pellit, nisi caussa morbi Fugerit uenis. Huius tria sunt genera: Tympanites, à tympano instrumento musico, cum corpus spiritu magis, quam aqua distenditur, pulsatumq; tympani sonum reddit. Ascites, ἀπὸ τοῦ ἀσκοῦ, hoc est, ab utre, cum alimenta in aquam conuertuntur, quæ inter intestina & tunicam, quam Peritonæon uocant, uelut in utrem colligitur. Tertium genus, pene incurabile, uocant Leucophlegmatian, uel Hyposarca, cum solidæ corporis partes in aquam resoluuntur, adeo ut corpus pallidum reddatur. Celsus lib. 3. cap. 21.

HYDRVS, & Hydra, *Hidra*, ὕδρος, καὶ ὕδρα, genus anguium in aqua degentium. Sed hydrus mas, hydra femina. Pli. lib. 29. cap. 4. Pulcherrimum anguium genus est, quod in aqua uiuit: Hydri uocantur, nullis serpentium inferiores ueneno. Aelianus lib. 9. auctor est in Corcyra hydras procreari quæ grauem odorem exhalantes, insectatores reprimunt. Hydram finxerunt poetæ esse multorum capitum in Lerna palude, quorum aliquot excisis, totidem continuo renascebantur, quæ tādem ab Hercule & sagittis & igne interfecta est. Reuera Hydra sophistria fuit acutissima, quæ ita quæstiones solet proponere, ut uno soluto dubio, multa subnascerentur.

HYEMALIS, le, hybernus, *Inuernale*, χειμερινός, ut Hyemalis dies. Col. l. 11. c. 1. Hyemalis uis, Cic. 5. Tusc. In ea tamē gēte primū hi, qui sapientes habentur, nudi ętatē agunt, Caucasi niues hyemalemq; uim perferunt sine dolore. Hyemalis nauigatio, & minime portuosa, apud Ci. 12. Epist. famil.

HYEMO, hyemas, hyemare, *Inuernare*, παραχειμάζω, hyemem perago stationem hybernam aliquo in loco habeo, quod & Hyberno dicitur. Cæs. 1. Bell. Gall. legiones tres, quæ circum Aquileiam hyemabant, ex hybernis educit. Cice. pro Font. Cn. Pompeius hyemauit in Gallia. Horat. 1. Epist. 17. Mediis hyemet mercator in undis. Hyematio, onis, παραχειμασία, hyemis traductio. Varr. 3. de Re rust. cap. 16. Vt ne plus tertia pars eximatur mellis, reliquum hyemationi relinquatur. Hyemare item in tertiis duntaxat personis, interdum uerbum est ex iis, quæ grammatici Exceptæ actionis appellant, quorum actio soli Deo, uel Naturæ conuenit: cuiusmodi sunt Pluit, Ningit, & similia: quæ interdum sola ponuntur sine nominatiuo, qui facile in iis intelligitur: interdum eundem habent expressum. Sic aliquando dicimus Hyemat absolute, χειμάζει, idest, hyems urget, uel frigus uehemens est. Colum. lib. 11. cap. 1. hyemat cum frigore & gelicidiis. Interdum expresso nominatiuo, Deus, Natura, Ventus, Sydus, uel Dies hyemat. Pli. lib. 18. cap. 26. Delphini uespertini occasu continui dies hyemant. Colum. lib. 11. cap. 2. Auster, aut Africus hyemat.

Hyems,mis,*Verno,uernata,χειμὼν*,pars anni frigidissima, media inter autumnum,& uer.Virg.1.Geor.Hyemes optate serenas agricolæ.ἀπὸ τοῦ ὕω,pluo, quòd id tempus anni pluuiosum sit.Varro ab hiando deriuat,quòd anima,quæ à nobis efflatur,tum appareat.spiritus enim noster hyeme quasi in nebulam concretus cernitur. Interdum pro tempestate, procella,uentorum impetu.

Hylas,ὕλας,filius fuit Theodomãtis,quem Hercules rapuit, secumq; cum reliquis Argonautis Colchos nauigans duxit uerum cum inter remigandum Hercules remum suum fregisset,una cum Hyla naui egressus est, ut alium in Mysiæ siluis quæreret. inualescente autem æstu, cum siti premeretur,Hylam cum urna mittit ad Ascanium fluuium, ut inde sibi aquam afferret.uerum cũ ripa altior esset, quàm ut stãs haurire posset,procumbens in pectus Hylas, urnam è manibus amittit: quam cum subito recipere conaretur, pondere eius demersus est. Quæ res poetis occasionem præbuit fabulandi,Hylam à Nymphis fuisse raptum.Hercules autem cum Hylas nusquam compareret, casum eius tam ægre tulit,ut,relictis Argonautis,Mysiam totã oberrans,Hylã quæreret.Iuue.Sat.1.Et multum quæsitus Hylas,urnãq; secutus.

Hyllvs,ὕλλος,Suidæ,filius fuit Herculis ex Melita Aegei fluminis filia: à quo Hyllinenses populos,& Hyllicum portũ denominatum tradunt.Hylus,simplici l,alius fuit filius Herculis ex Deianira,qui Iolen,patre mortuo, uxorem duxit, ut ait Ouid.lib.9.Metam.Hic postea cum ceteris fratribus, qui ex Hercule superstites fuerunt,ab Eurystheo pulsus, Athenas confugit, ibiq; Misericordiæ,uel Clementiæ templum condidit,quod & accepti ab Atheniensibus beneficii testimonium,& miseris in posterum asylum esset, & perfugium.Seneca in Hercu.Oetæo Si uera pietas Hylæ quærẽda est tibi,Iam perime matrem.

Hymen,enis,ὑμὴν,à ueteribus accipiebatur pro uirginitatis pellicula,quam primo coitu rumpi putauerunt: quanquam inter rei anatomicæ peritos satis constat, in uirginum dissectionibus pelliculam eiusmodi nullam inueniri. Accipitur item pro Deo nuptiarum præside,qui & Hymenæus,& con iunctis dictionibus Hymen Hymenæus dicitur.Catullus in Epithalamio: Hymen, ò Hymenæe Hymen Hymen ò Hymenæe.

Hymenaevs,pen.pro ὑμέναιος,Deus nuptiarum putatus est, ἀπὸ τοῦ ὑμέναιος,hoc est,à membrana,quæ claustrum uirginitatis esse,& primo coitu rumpi putabatur.Hic Veneris & Liberi filius dictus est,uel(ut quidam aiunt)ex Vrania progenitus,qui primus certas nuptias instituerit. Alii putant Hymenæum uirum Atticum fuisse, qui raptas à latronibus uirgines,parentibus intactas restituit:ideoq; in nuptiis eius nomen inuocari, tanquam defensoris uirginitatis: ideoq; hanc uocem nuptialem factam apud Græcos quemadmodũ Romani in nuptiis uirginalibus Thalasii nomen inuocant. Alii dicunt Hymenæum fuisse quendam iuuenem, qui de nuptiarum ruina oppressus interiit.Vnde postea institutum ut expiationis gratia nominaretur in nuptiis. Sunt etiam, qui putent hymnum ipsum in uirginalibus nuptiis cantari solitum,uocari Hymenæum. Terent. in Adel. hoc mihi in mota est, Tibicina,& Hymenæum qui cantent. Vbi Donatus,Sic accipe,inquit,Hymenæum in nuptiis, quemadmodum θρῆνον in funere,uel in sacris hymnum. Accipitur etiã pro ipsis nuptiis.Virg.1.Aen.Pergama cum peteret,inconcessosq; Hymenæos.

Hymettivs,a,um,ὑμήττιος Steph.ex Hymetto monte. Pli. lib.36.cap.3.L.Crassus orator primus peregrini marmoris columnas habuit Hymettias.Vbi columnas Hymettias uocat ex Hymetto monte excisas.

Hymettvs,ὑμηττὸς Steph.& Suidæ,per duplex tt,mons Atticæ clarissimus,semper florens,cuius mel Pli.scribit esse pretiosissimum.Mart.lib.14.Hoc tibi Thesei populatrix misit Hymetti.

Hymnvs,*Laude*,ὕμνος,Latine laus,canticum.Mart.lib.12.Inuitus puerum fatetur hymnus.

Hypagvm,pen.pro.nonnulli uoluerunt esse nauticum instrumentum,adducti,ut opinor, trunca Plinii lectione, quã ex lib.7.cap.56.adducunt ad hunc modum: Velum Icarus, malum & antennam Dædalus.Hypagum Salaminii, aut Pericles Atheniensis.Ex quo loco sic citato ex iis quæ præcesserant de antennis & uelis,coniecturam fecerunt, Hypagum etiam esse instrumentum nauticum.Sed isti profecto, si paulo ulterius progressi essent,uidissent proculdubio Hypagũ, siue potius Hyppagum(ut nos legendum docebimus)nauis genus esse,non instrumentum nauticum. Subdit enim Plin. Tectas longas Thasii.Illud enim uult Plin.nauim illam,qua ad transuehendos equos utimur,à Salaminiis,aut certe à Pericle fuisse inuentam,quemadmodum nauim tectam à Thasiis Hoc autem nauigii genus ἱππηγὸς à græcis uocatur, quod nos u in a longum mutato Hyppagum uocamus.Polyb.li.1.Ἐπὶ δὲ τούτοις ἐπέστησαν τὰς ἱππηγοὺς ῥύματα. δόντες ἐξ αὐτῶν ταῖς τῆς τρίτης στόλης ναυσί.hoc est,Post hæc disposuerunt hyppagos,dantes ex iis lora, & fune tractorios nauibus,quæ in tertia classe erant.

Hyperbasis,ὑπέρβασις,siue hyperbaton,pen.cor. ὑπέρβατον,Latine transgressio uerbi,interprete Quinct.lib.8.cap. 6.quam frequenter ratio compatationis & decoris poscit. Fit enim frequẽtissime aspera & dura dissoluta & hians oratio,si ad necessitatem ordinis sui uerba redigãtur. Longius ergo uerbum proprie hyperbaton est. insigne huius exemplum est illud apud Virg.12.Aen.

Interea reges (ingenti mole Latinus
Quadriiugo uehitur curru,cui tempora circum
Aurati bis sex radii fulgentia cingunt,
Solis aui specimen.bigis it Turnus in albis,
Bina manu lato crispans hastilia ferro.
Hinc pater Aeneas, Romanæ stirpis origo,
Sidereo flagrans clypeo,& cælestibus armis,
Et iuxta Ascanius, magnæ spes altera Romæ)
Procedunt castris. Quo in exemplo post octauum demũ uersum nominatiuo redditur uerbum. Vide Macrob. Satur. lib.& ca.6.Dictum Hyperbaton,ἀπὸ τοῦ ὑπερβαίνειν, quod est,transcendere.

Hyperbole,les,pen. cor. ὑπερβολὴ, dici potest eminentia, uel(ut ait Cic.)Superlatio: à Quinctiliano Superiectio interpretatur,à quibusdã uero Excessus: ab ὑπερβάλλω,quod est extendo,excedo,est enim Hyperbole figura,cum sententia aliqua fidem excedit augendæ rei gratia:ut Niue candidior: & Fulminis ocyor alis.Item,Vix ossibus hærent. Vir. 12.Aen.Qui candore niues anteirent,cursibus auras. Ci.in Top.In hoc genere oratoribus & philosophis concessum est,ut muta etiam loquantur, ut mortui ab inferis excitentur,ut aliquid, quod fieri nullo modo posit, augendæ rei gratia dicatur,aut minuendæ: quæ hyperbole dicitur. Vide Quinct.lib.8.cap.6.

Hyperborei,montes & populi septentrionales, ita dicti, quòd supra Boreæ flatum siti esse crederentur.Cic. de Nat. Apollinem ex Hyperboreis ferunt aduenisse. Festus docet Hyperboreos esse,supra Aquilonis flatum habitantes:quoniam humanæ uitæ modum excedant, uiuendo ultra centesimum annum.quasi ὑπερβαίνοντες ὅρον humani seculi. Ferũt magnam his de cælo clementiam concessam esse,auras spirare salubres,nihil noxii flatus habere, domos esse nemora uictum arbores ministrare, discordiam nescire,ægritudine non inquietari,ad innocentiam omnibus æquale uotum esse,mortem accersere,& uoluntario interitu obeundi tarditatem castigare. Sed hæc fabulosa sunt.Diodorus oppositã Celtis Oceani accolis esse insulam scribit, haud multo Sicilia minorem,ualde fertilem,& biferam,hoc est,bis quotannis fructus ferentem: habitariq; ab iis,qui Hyperborei appellantur, eo quòd uento Boreæ sunt expositi.Hyperborei inquit Pomp.Mela, super Aquilonem Iciphæosq; montes sub ipso syderum cardine iacent,ubi sol non quotidie ut nobis,sed primum uerno æquinoctio exortus, autumnali demum occidit: & ideo sex mẽsibus dies,& totidem aliis nox usque continua est.Terra angusta,aprica,per se fertilis: cultores iustissimi,& diutius quàm ulli mortalium,& beatius, uiuunt,&c.Hactenus Mela.Plura de his uide apud Plinium lib.4.cap.12.

Hypercatalecticvm Metrũ,ὑπερκαταληκτικὸν, cui una syllaba,uel duæ superant.Virg.1.Aen.Alloquitur Venus, ò qui res hominumq; deorumq;.Et Horatius:Siluę laborãtes geluq;.Illud dactylicum hypercatalectic ũ est:hoc uero Iambicum Hypercatalecticum.

Hyperion,*Sole*,p.p.Hyperionis in geniti.p.c.ἀπὸ τοῦ ὑπὲρ, κινεῖν,quod est eo.à poetis accipitur pro Sole:quãuis aliqui Solis patrẽ esse uelint.Ouid.1.Fasto.Placat equo Persis radiis Hyperiona cinctũ.Diodorus scribit, Hyperiona Saturni fratrẽ fuisse,Cæli filiũ,qui Solis & Lunæ aliorũq; astrorũ motus,horasq; primũ summa cura obseruationeq; à se percepta,ceteris noscenda tradidit:ideoq; horũ parentẽ nominatum esse,ueluti ipsorum naturæ contemplatorem. Ci. in Prognos.Vt cum luna means Hyperionis officit orbi.

Hypermeter,& Hypermetrus,dicitur uersus abundans una syllaba quæ plerunque à prima syllaba subsequentis uersus incipiente à uocali,absumitur.Virg.lib.1.Geor. Aut dulcis musti Vulcano decoquit humorem,Et foliis undam.

Hyphen,ὑφὲν,subunio interpretatur,ex ὑπὸ sub & ἓν unum. quod fit, cum duæ dictiones proferuntur sub uno accentu. Notatur autem linea ab ultima primæ dictionis littera ad primã sequẽtis subducta.Vir.1.Aen.Neque enim ignari fu-

mus

mus ante malorum. Vbi Ser. Antemalorum, ὑστέν elt. Teren. And. Et heum semperlenitas Verebar quorsum euaderet. Vbi Donatus: Semperlenitas, ὑσέν.

Hypocaustum, sti, ὑπόκαυστον, locus ad sudandum, παρὰ τὸ ὑποκαίειν, hoc est, à succendendo. solent enim hypocausta sub pauimento habere fornaces, quibus accensis ipsa calefiebant. Latine dicitur Vaporium, ab excitandis uaporibus. Papi. lib. 1. Syl. Tenuem uolunt hypocausta uaporem. Plin. ad Gallum: Applicitam est cubiculo hypocaustum perexiguum, quod angusta fenestra suppositum calorem, ut ratio exigit, aut effundit, aut retinet. Vitruuius appellat Hypocausim, cum scribit facienda esse ahena supra hypocausim tria, caldarium, tepidarium, frigidarium.

Hypocrisis, *Simulatione, hipocrisia*, ὑπόκρισις, est simulatio alienæ personæ, cum scilicet quis se aliū uiderit cupit, quā est: ἀπὸ τῦ ὑποκρίνειν, quod inter cetera significat simulare: unde etiam in comœdiis aut tragœdiis actio ipsa uocatur hypocrisis, eo quòd actores alias simulant personas. A Rhetoribus item Hypocrisis appellatur, quam Latini Pronunciationem seu Actionem uocant, in gestu motuq; præcipue consistentem: cui Demosthenes primas, secundas, & tertias tribuit.

Hypocrita, *Simulatore, Hippocritā*, ὑποκριτὴς, simulator alienæ personæ: unde histriones, & mimi, planipedes, & si qui alii sint fabularum actores, qui personam aliquā assumunt, proprie uocantur Hypocritæ. Transfertur & ad eas personas, quæ aliud in pectore gerunt, aliud in ore, cumq; se pro bos, piosq; uideri cupiant, longissime tamen absunt ab ea persona, quam simulant.

Hypodiastole, ὑποδιαστολὴ, quam nos Subdistinctionem uocare possumus, est dextera pars circuli, ad imam litteram in fine dictionis applicata, qua nota Græci male coherentia discernunt.

Hypodidascalus, *Repetitore, secondo maestro*, ὑποδιδάσκαλος, dicitur is, quem uulgus in ludo litterario submonitorē uocat, uel coadiutorem. ita dictus παρὰ τὸ ὑφ᾽ ἑτέρῳ διδάσκειν, hoc est, ab eo quod sub alio doceat. Cice. ad Papyriō: Sella tibi erit in ludo, tanquam hypodidascalo.

Hypomnema, atis, p. p. ὑπόμνημα, & Hypomnematum, sumitur pro interpretatione & commentariis. Ci. Tiro. Multum mihi eripitur operæ in exscribendis hypomnematis.

Hypotheca, p. p. *Pegno*. ὑποθήκη, Latine pignus, teste Martiano, qui dicit. Inter pignus & hypothecam tantum nominis sonus differt: cui assentitur Valla. Cicero ad Thermum: Cures uelim, ut de hypothecis decedat.

Hypothesis, pen. cor. *Argomento, materia, soggietto*, ὑπόθεσις, suppositio, scopus, institutum. unde accipitur pro argumento, præcipua libri totius capita paucis perstringente. A Rhetoribus item Hypothesis dicitur quæstio finita, circa quam totius disputationis cardo uersatur. Quæ uero infinitæ sunt, & generaliter proponuntur, Theses potius appellantur. si itaque in deliberationem ueniat, Num omnino ducenda sit uxor, Thesis erit: sin hoc in contentionem adducatur, num Catoni Martia ducenda sit, Hypothesis censebitur. Cice. in Topi. Quod Græci Hypothesim uocant, nos caussam ex definito quæstionum genere. Idem Atr. Hypothesin hanc habent, clarissimum uirum interfectum.

Hypsipyle, ὑψιπύλη, Lemni regina fuit, Thoantis filia, quę cum reliquæ mulieres eius insulæ omnes uiros ex communi sententia occidissent, sola patrem seruauit. ob quam pietatem è Lemno eiecta, capta fuit à piratis, & Lycurgo Thraciæ regi uendita: à quo liberaliter habita fuit, & nutriendo filio eius præposita. nam paulo ante fugam gemellos pepe rar, quos conceperat ex Iasone, quem in Colchos nauigantem hospitio simul & lecto exceperat. Postea cum, Argiuis ad Thebanam expeditionem proficiscētibus, Langiam fontem ostensura, Archemorum alumnum humi deposuisset, ea absente adrepens serpens puerum intereinit: quo nomine cum à Lycurgo ad supplicium quæreretur ab Adrasto, ceterisq; Argiuis seruata est. Vide Statium in Theb. & Ouid. in Epist. Heroid.

Hyrcania, regio Asiatica, magna ex parte plana, & præclarissimis urbibus adornata, quarum celeberrimæ sunt Talebrota, Samaria, Carta, & Tape: adeo autem fertilis & opulēta, ut uitis uini metretam ferat, & ficus sexaginta modios ficorum: frumentum ex semine nascatur, quod cadit ex culmo, in arboribus mellificetur, perfluat mel ex oleis. Dicta hyrcania, ab Hyrcana silua, quæ Scythiæ subiacet. Habet ab Oriente mare Caspium, à Meridie Armeniam, à Septentrione Albaniam, ab Occasu Iberiam.

Hyrcanus, a, um. Virg. 4. Aen. Hyrcanæq; admorunt ubera tigres.

Hyssopus, pen. pro. ὕσσωπος, femi. gene. & Hyssopum neutri cum y, & gemino ss, secundum Apul. herba notissima pulmoni ualde utilis. Colum. lib. 6. cap. 10. Veterem tussim sanant duæ libræ hyssopi macerati sextariis aquæ tribus. Pli. lib. 25. cap. 11. Hyssopum in oleo contritum phthiriasi resistit, & prurigini in capite. Apud Macrum legitur Hysopum unico s, duabus prioribus syllabis contra artem correptis. Est (inquit) hysopum siccum, calidumq; , & tertius illi est in utrisque gradus.

Hystrix, Hystricis, pen. cor. ὕστριξ Suidæ, animal est spinis contectum, ex herinaceorum genere. Plin. lib. 8. cap. 35. Hystrices generat India, & Africa, spina contectas ex herinaceorum genere.

DE LITTERA I

I Littera uocalis est, quę etiam consonās fieri consueuit, & modo pro simplici consonāte, modo pro duplici accipitur. Pro duplici consonante accipitur, quando in eadem dictione ponitur in medio duarū uocaliū ita, ut posteriori cohereat in eadem syllaba: ut Maius, Pompeius, Peius. Simplex autem consonans esse intelligitur, quoties in principio ponitur dictionis ita, ut cum sequēte uocali cohereat in eadem syllaba: aut quoties sub sequitur immediate aliquam consonantem: ut Ianus, Coniuro. Notandum tamen i, litteram pro consonante aspirari non posse, cum nulla consonans ante se aspirationem accipere ualeat. Vnde Hierosolyma sex syllabarum est, Hiulcus trium.

I ANTE A

Iacchus, nomen Bacchi, ab ἰαχῶ, clamo, uocifero, nam qui Baccho sacrificabant, ululatibus, & clamoribus omnia implere solebant. Virg. Ecl. 7. Populus Alcidæ gratissima, uitis Iaccho. Ponitur quandoque pro uino. Virg. 6. Ecl. Inflatum hesterno uenas, ut semper, Iaccho.

Iaceo, ces, iacui, iacere, *Giacere, Stargiu*, κεῖμαι, ἔρριμμαι, cubare, decumbere, & prostratum esse. Vir. in Buco. Silenum pueri somno uidere iacentem. Idem 7. Ecl. Strata iacent passim sua quæque sub arbore poma. Dicimusq;, Iaceo in strato, iaceo humi. Liu. lib. 2. de Bel. Pun. Humi iacentem inter custodias, stationesq; militum circunspexerunt. Quandoque accipitur pro situm esse. Salu. In medio campus iacet, aquis undique scatens. Quādoque etiam accipitur pro mortuum esse, aut sepultum, eo quòd mortuorū cadauera nihil aliud possunt, quàm iacere. Luca. lib. 8. Ille iacet, lætæ paci quem prætulit orbis. Aliquando deiectum esse, ac contemni. Cice. a. de Fin. Maximas uirtutes iacere necesse est, uoluptate dominante. Iacens animus, id est non alacer, sine spe deiectus. Cic. de Amic. est amici, niti, & efficere, ut amici iacentem animum excitet. Composita sunt, Adiaceo, iuxta iaceo, πρόσκειμαι. Interiaceo in medio iaceo, παράγκειμαι. Liui. Descendunt in planitiem, quæ inter Capuam Tiphatamq; interiacet. Subiaceo, subtus iaceo, ὑπόκειμαι. Lactā. li. 3. Quoniam utrisque subiacet fortitudo. Obiaceo, de quo alibi. Habent autem hæc omnia pen. cor. in trisyllabis.

Iacio, cis, ieci, iacere, iactum, *Trarre, tirare, lanciare*, ῥίπτω, βάλλω, significat emitto, ac ui impello. Cic. 6. Ver. In quem scyphum de manu iacere conatus est. Iacere fundamenta, est ponere uel collocare lapides, quibus ædificium superstruatur. Sueto. in Caio: In area Capitolina nouæ domus fundamenta iecit. Per translationem autem accipitur, pro inchoare, & rei alicuius exordium statuere. Cic. 1. Philip. In quo tēplo, quantum in me fuit, ieci fundamenta pacis. Gradum iacere, atque aditum ad cetera, idem quod est ueluti uiam parare, qua ad reliqua progrediamur. Ci. 1. de lege Agra Hūc quasi gradum quendam atque aditum ad cetera iactum intelligatis. Iacere, pro enunciare, siue spargere in uulgus. Tacit. lib. 1. Quædam de habitu, cultuq;, & institutis eius iecerat. Iacere apud aliquem quidpiam. Tacit. li. 4. Neque raro, neque apud paucos talia iacebat. Iacere in aliquem aliquid metaphorice, pro eo quod est dictum aliquod in quempiā torquere. Liu. 4. Bel. Macedo. Rem defendam, non nos, in quos iecit magis hoc consul uerbo tenus, quàm ut re insimulaLet. Iacere contumeliam in aliquem, Cice pro Syl. Hinc Abiicio, ἀπορρίπτω, Adiicio, Circumiicio: unde Circumiecta impedimenta dicimus. Deiicio, καταβάλλω. Disiicio, Eiicio, Iniicio, Interiacio, Obiicio, Proiicio, Reiicio, Subiicio, Traiicio, quæ omnia uide suis locis.

Iactanter, *Con soperbia, ambitiosamente*, ἀλαζόνως, insolenter, & cum Iactantia: à participio Iactans. Tacit lib. 2. Perisse Germanicum, nulli iactantius mœrent, quàm qui maxime lætantur. Id est, maiori cum ostentatione.

Iactantia, æ, *Superbia, iattanza, vanto, μεγαλαγορία, μεγαλαυχία, ἔνδειξις, νεανίευμα*, quæ & Iactatio dicitur. definitur à Cic. 4. Tuscul. uoluptas gestiens, & se afferens insolentius. Quinct. lib. 9. cap. 1. Veritus opinionem iactantiæ. Tacit. li. 3. Iactantia gloriaq; ad posteros.

Iactantia, *μεγαλαυχία*, gloriatio, siue gloriosa de se ipso prædicatio, de qua paulo ante. Est interdũ Iactare idẽ quod inaniter loqui. Virg. 2. Eclog. Vbi hæc incondita solus Montibus & siluis studio iactabat inani. Aliquando frequenter emittere, siue eiaculari. Idem lib. 2. Geor. Et, si non alium late iactaret odorem, Laurus erat. Et alibi: Ipsi lætitia uoces ad sidera iactant, id est crebro emittunt. Aliquando frequenter ducere: ut apud eundem: Haud unquam manibus iactata fatiscit, id est, ductata.

Iactatus, us, ui, agitatio, succussio: ut, Iactatus maris, *σάλος*, Plin. lib. 14. cap. 18. mari nauigato, cuius iactatus bis, quæ durauerint, tantum uetustatis adiicere sentiuntur, quantum habuerint. Oui. 6. Metam. Excussit pennas, quarum iactatibus omnis Afflata est tellus.

Iactatio, onis, uerbale, *Crollo, iattanza, σάλος, σεισμὸς*, agitatio, succussatio. Liu. 10. Bel. Pun. Simul sperans leuiorem in nauigatione quàm in uia iactationem uulneris fore. Ci. pro Mur. Quo tandem animo me esse oportet, prope iam ex magna iactatione terram uidentem. Idem 4. Tusc. Iactatio est uoluptas gestiens, & se efferens insolentius. Insolentiam, & Iactationem hominum ferre, Ci. ad Att. lib. 10. Iactatio uerborum, Idem ad Brutum.

Iactator, oris, *Vantatore, μεγάλαυχος, ἀλαζὼν*, gloriosus insolenter se uenditans. Quinct. lib. 11. ca. 1. de Cic. Is quidem rerum à se gestarum maior, quàm eloquentiæ, fuit in orationibus utique iactator. Claud. 3. Paneg. Immodicus proprii iactator honoris.

Iactito, tat, *θρυλλέω, καλλωπίζομαι*, frequentatiuum à Iacto. Liui. 7. Iuuentus, inter se ridicula intexta uersibus iactitare cœpit.

Iacto, tas, *Lanciare, uantarsi, ἀναρρίπτω*, frequenter, & multum iacio. Seneca: Dum lapillos iactaret in puteum. Virg. lib. 1. Georg. Deucalion uacuum lapides iactauit in orbem. Aliquando idem est quod sæpe multumq; animo reuoluere *ἐπαναπολεῖν*. Idem 12. Aen. Atque illum tales iactantem pectore curas. Aliquando fatigare, uexare, concutere, *κλονεῖν, ἐλαύνειν*: ut Idẽ 1. Ae. Iactatos æquore toto, Troas reliquias Danaum, atque immitis Achilli. Vbi Serui. Iactamur in mari, fatigamur in terris. Per translationem tamẽ etiam latius accipitur pro quouis modo uexare, siue exagitare. Ci. in Ver. Act. 2. Iactatur domi suæ uir primarius, & homo honestissimus. Aliquando pro sese efferre, siue ambitiosius gloriari. *μεγαλαυχεῖν*. Cic. pro Rosc. Am. Hæc tu Eruci tot, & tanta si nactus esses in reo, quàm diu diceres, quo modo te iactares. Quinctil. lib. 4. cap. 13. Aduersarius fiduciam partis suæ iactat.

Iactus, us, ui, *Tiro, il trarre, βολὴ*, actus ipse iaciẽdi. Vir. 4. Geor. Iactu se dedit in æquor. Iactus pilarum, Ouid. 2. Trist. Iactus fulminum, Cic. 3. Cati. Iactus absolute, *βόλος*, pro iactu retis. Valer. lib. 4. cap. 1. A piscatoribus in Milesia regione uerriculum trahentibus, quidam iactum emerat. Iactus item accipitur pro mercium in mare proiectione, quæ in magnis tempestatibus fieri solet nauis exonerãdæ gratia. Vnde extat Titulus lib. 14. Pandectarum, ad legem Rhodiam de Iactu: quo cauetur, si leuandæ nauis gratia iactus mercium factus sit, omnium contributione esse sarciendum, quod pro omnibus damni factum est. Iactus partici.

Iactura, iacturæ, *Danno, perdita, ἀποβολὴ*, proprie dicitur damnum illud, quod ex iactu consequitur, hoc est, ex proiectione mercium in mare, quæ fieri solet in magnis tempestatibus ad exonerandam nauem. Salustius ad Cæsarem: Si quid aduersi coortum est, de illis potissimum iactura fit, quæ minimi pretii sunt. Per metaphoram tamẽ accipitur pro quouis damno: ut apud Cic. 2. de Fin. Facere iacturam rei familiaris. Ouid. 9. Meta. Hunc tamen ablati domuit iactura decoris.

Iaculabilis, le, *Che si può tirare*, quod Iaculari, hoc est, longe proiici potest: ut, Telum Iaculabile. Ouid. 7. Meta. Sed non formosius isto Viderunt oculi telum Iaculabile nostri. Pondus Iaculabile, Stat. Theb. lib. 6.

Iaculator, ris, uerbale, *Tiratore, lanciatore, ἀκοντιστής*, qui iaculũ emittit, Hora. 3. Car. Ode 4. Enceladus iaculator audax.

Iaculatrix, cis, *ἀκοντίστρια*, mulier iaculationem exercens: ut, Diana iaculatrix. Ouid. 5. Met. Iaculatricemq; Dianam.

Iaculor, aris, p. c. *Tirare, lanciare, ἀκοντίζω*, deponens, Iaculũ emitto, telum coniicio. Ouid. 1. Met. Qui fera terribili Iaculatur fulmina dextra. Aliquãdo simpliciter accipitur pro proiicio. Cic. Off. Iaculans totam Diem: Colu. lib. 2. Faba, quæ longius emittetur, pura eo perueniet, quo uentilator eam Iaculabitur. Legitur & Iaculo actiuum. Claud. Latis Iaculabat in aruis. Hinc fit Eiaculo, quo usus est A. Gellius, Arionem (inquit) cum fidibus & indumentis, cum quibus se in salum eiaculauerat, extitisse.

Iaculum, li, pe. c. *Dardo, ἀκόντιον*, proprie telum, siue hastile, quod manu eiaculari potest. Virg. 9. Aen. Et Iaculum contorquens mittit in auras. Cic. de finibus si Annibal murum iaculo traiecisset.

Iaculus, li, *σαυρία*, serpentis genus, arbores subiens, è quibus ui maxima se eiaculatur, penetratq; quodcunque animal obuium. Lucan. lib. 9. Et natrix uiolator aquæ, iaculiq; uolucres. Aelianus lib. 2. cap. 49.

Ialysos, *Ἰάλυσος*, oppidum Rhodi insulæ, cuius meminit Pli. lib. 5. cap. 31. Et Pomp. lib. 2. In Rhodo, inquit, tres quondã urbes erant, Lindos, Camiros, Ialysos. Ialysos autem hæc ipsa est, quæ Telchinas olim aluit, maleficum genus hominũ, & præstigiis infame.

Iam, *Gia, homai, hora, ἤδη*, aduerb. temporis, quod pene est idem quod nunc, illico. Terent. in Adel. Conueniam iam ipsum. Idem in Eun. Aut iam reuertere, aut mox noctu te adigent horsum insomnia. Interdum hortantis est, & ueluti moram increpantis. Teren. in Eun. Iam ne imus? Nonnunquam pro modo. Virg. lib. 3. Georg. Iamq; hos cursu, iam præterit illos, hoc est, modo hos, modo illos. Interdum pro præterea, & quasi nodus est quidam coniungens sententias: ut apud eundem: Iam maris immensi prolem, & genus omne natantum, Iam uarias pelagi uolucres. Hoc idem efficit coniunctum cum uero. Cic. Iam uero urbibus constitutis, &c.

Iam Antea. Cic. At. Iam Antea petiui abs te.

Iambicum carmen, cuius multa genera latissime exequitur Mycillus.

Iamblichus, Pythagoricus philosophus, è Chalcide Syriæ, Porphyrii discipulus, qui tempore Constantini magni floruit: sub quo breui tempore tãtum profecit, ut secũdas post præceptorem Romæ obtineret, nec ab eo quidquam differre uideretur doctrina: nisi quòd ille melior facilitate candoreq; orationis, hic paulo durior habebatur, ac, ut de Xenocrate Plato dicebat, uenere dicẽdi carebat moribus adeo probatus, ut eius uitæ abstinentia, modestiaq; ea tempestate nulli non cognita fuerit.

Iambus, *ἴαμβος*, pes metricus, constans ex priore breui, & posteriore longa. Horat. in Arte: Syllaba longa breui subiecta uocatur Iambus. Dictus Iambus, ut quidam uolunt, ab inuẽtore. Fellus *ἀπὸ τοῦ ἰαμβίζειν* deducit, quod est conuiciari, seu inuehi: cum tamen uerisimilius sit *ἰαμβίζειν* uerbum, ab Iambi pedis natura esse deductum.

Iamdiu, *Gia molto tempo, gran tempo fa, πάλαι*, multo iam tempore. Cic. de Sen. Carthagini male iam diu cogitanti.

Iamdudum, *Già buona pezza di tempo, παλαιάγχι, πολὺν ἤδη χρόνον*, ex Iam & Dudum componitur, & frequentius de præsenti tempore dicitur: ut, Iamdudum te expecto. Cic. in Epist. Vides me sudare iamdudum. Aliquando de longiori. Plin. lib. 19. Iamdudum ex eadem Hispania uenit in Italiam. Ponitur & pro continuo, & quamprimum. Virg. 2. Aen. Iamdudum sumite pœnas.

Iamssatt, *Ἰαμησσαὶ*, æstuarium est maris Britannici, in quod illabitur fluuius ille, quem Tamesim Cæsar uocat. Plin. lib. 4. cap. 3.

Iamiam, *Hor hora, παραυτίκα, ὅσον οὐκ ἤδη*, repente, sine mora: ut, Iamiam aderit. Ponitur & cum præsenti, licet in futurũ resoluatur Virg. 2. Aen. Iamiamq; manu tenet & premit hasta quasi mox tenebit, & nunc uidetur tenere. Plerunque per indignationem accipitur Idem: Iamiam nec maxima Iuno Nec Saturnius hæc oculis pater aspicit æquis. Et per miserationem: Salust. in Iugur. Iamiam, animo meo charissime frater, lætandum magis, quàm dolendum puto casum tuum. Et per hortationem Quinct. Iamiam commilito, quicunque casus manet, etiamsi Imperator damnaturus est, habes solatium.

Iam, Iamq;. Cic. de Fin. Iamiamq; possim emergere.

Iamolim, *Per lo passato, d'assai tempo, ἐκ παλαιοῦ*, multo iam tempore. Ci. Iamolim à principio illud statueram. Sumitur pro aliquando. Virg. 2. Georg. Et iam olim seras posuit cum uinea frondes. Olimiam, pro iampridẽ *ἐκ πολλοῦ ἤδη*. Quint. Olimiam Imperator inter fulgentes uirtutes liuor locum quærit, id est à longo tempore.

Iampridem, *Già tempo, già molto, παλαιάγχι*, aliquanto iam tempore. Seneca: Iampridem te expectantes ibi sederamus. Dicitur & de longiori tempore, ut idem sit quod iamolim. Plin. Quod maiores nostros iampridem fecisse manifestum est. Accipitur item pro statim, siue continuo. Lucan. lib. 1. Tollite iampridem, uictricia tollite signa. Cic. Academ.

Iampridem

Iampridem instituí.

Iamtvm, *Allora*, ἐξ ἐκείνου, significat ex eo tempore. Vir. 8. Aen. Iamtum relligio pauidos terrebat agrestes.

Iamvero. Cic. pro Pomp. Iam uero uirtus Cn. Pompeii.

Iana, prius dicta fuit, quæ postea præposita littera d, Diana appellata est, teste Nigidio.

Ianevs, ab antiquis dicebatur, qui nunc ianitor, teste Festo.

Ianicvlvm, oppidum fuit in Ianiculo monte trans Tiberim ita dictum à Iano cõditore, ut quidam putauerunt: uel quòd tanquam Ianua esset Romanis in Hetruriam proficiscentibus. Virg. 8. Aen. Hanc Ianus pater, hanc Saturnus condidit urbem. Ianiculum huic, illi fuerat Saturnia nomen.

Ianitor, oris, p.c. *Portiere*, θυρωρὸς, cui Ianuæ custodia est cõmissa. Cic. 5. Ver. Hunc uestri ianitores, hunc cubicularii diligunt. Iani or carceris, apud eundem legitur 7. Ver. Ianitor inferorum, Cerberus. Virg. 6. Aen. Licet ingens ianitor antro Aeternum latrans exangues terreat umbras.

Ianitrix, cis, fem. gene. *Portonara*, θυρωρὸς, ἡ, mulier, cui ianuæ custodia est commissa. Plaut. in Curc. Anus hic recubare solet custos ianitrix. Pli. li. 25. cap. 30. Laurus triumphis proprie dicatur, ianitrix Cæsarum, id est quæ solet plantari ante domos Cæsarum.

Ianthinvs, a, um, p.c. ἰάνθινος, idem est quod uiolaceus. nam Græci, ἴα uiolas, & ἄνθη flores uocant. Ianthinum itaque dicitur, quod floris uiolæ colorem refert. Vnde uestis ianthina, & ianthina, orum, substantiue dicuntur uestes uiolacei coloris. Mart. Coccina famosæ donas & ianthina mœchæ. Plin. lib. 21. cap. 6. Ex his uiolis, quæ sponte apricis ac macris locis proueniunt, purpureæ, latiore folio, statim ab radice carnosa exeunt: solæq; Græco nomine à ceteris discernuntur, appellatæ ἴα ab his ianthina uestis.

Ianva, æ, *Porta*, θύρα, primus ingressus ad interiora domus: à Iano dicta, quod huic Deo consecratum erat omne principium. Et proprie domus est Ianua: Ostium uero partium, ut cubiculorum licet confundantur. Nam & Ianua, à quo ianitor pro ostio ponitur: & Ostium, à quo ostiarius, pro ianua. Cic. de Orat. Vt illud Nasicæ, qui cum ad poetam Ennium uenisset, eiq; ab ostio quærenti Ennium. Et paulo post: Cum ad Nasicam uenisset Ennius, & eum à ianua quæreret, exclamat Nasica. Valla lib. 4. cap. 8. Porta murorum est, munitionumq; atque castrorum: Ianua parietis, atque domorum. Cic. 3. Ver. Seruis suis imperat Rubrius, ut ianuam clauderent, & ipsi ad fores assisterent. Oui. 1. Amor. Clausa tuo maius ianua fulmen habet.

Ianval, libi genus, quòd Iano rantummodo libabatur. Fest.

Ianalis, le, adiectiuum à Iano: ut, Ianalis uirga. Oui. 2. Fast. Virgaq; Ianalis de spina sumitur alba. Ianalis porta, quæ & Belli porta uocabatur Romæ, à Iano dicta: ubi & positum fuit eius signum. Hanc Numa instituit, ut esset clausa semper, nisi cum bellum foret.

Ianvarivs, rii, *Gennaio*, ἰανουάριος, γαμηλιὼν, primus mensium, à Iano appellatus, quem Numa Pompilius primum anni esse uoluit, tanquam bicipitis Dei mensem, respicientem, & prospicientem transacti anni finem, futuriq; principia.

Ianvs, ἰανός, ab hiatu dictus est: detracta aspiratione: quẽ quidam Solem putant: ideoq; geminum, quasi utriusque ianuæ cælestis potentem, qui exoriens aperiat, occidens claudat. Alii ianum mundum, id est cælum intelligunt, quasi Eanum ab eundo, ut inquit Cic. lib. 2. de Nat. Deo. eo quòd mundus semper eat, dum in orbem uoluitur, & ex se initium faciens in se refertur. Hinc & bifrons pingitur: duas enim facies habere dixerunt: alteram suo loco, alteram à tergo, eo quòd annus ex se initium faciens, fini occurrat: uel quòd præterita sciuerit, & futura præuiderit: seu quòd superorum & inferorum ianitor extiterit. Huius templum erat Romæ ad infimum Argiletum, à Numa Pompilio positum, quod tempore belli patebat, tempore pacis claudebatur: unde Patuleius, & Clusius cognominabatur, ut auctor est Seru. Constat autem templum hoc ter fuisse clausum. Primum regnant Numa: iterum post bellum Punicum secundum: tertio post bella Actiaca, quæ confecit Augustus, quo tempore pax quidẽ fuit, quantum ad exteras pertinet gentes: sed bella flagrauere ciuilia. Huius autem claudendi, uel aperiendi templi ratio uaria est. Alii dicunt, Romulo contra Sabinos pugnante, cum iam prope uinceretur, calidam aquam ex eodẽ loco erupisse, quæ fugauit exercitum Sabinorum. Hinc ergo tractum morem, ut pugnaturi aperirent templum, quod in eo loco fuerat constitutum, quasi ad spem pristini auxilii. Alii dicunt Tatium & Romulum facto fœdere hoc templum ædificasse. Vnde & Ianus ipse duas facies habet, ut ostendat duorum regum coitionem: uel quòd ad bellum ituri debeant de pace cogitare. Est alia melior ratio, quod ad prælium ituri, optent reuersionem. hæc Seru. Hunc alii quadrifrontem fecerunt, ob quatuor orbis cardines, & Ianum quadrigeminũ uocitarunt, & Iunonium quasi Calendarum principem. Calendæ enim sunt Iunoni dicatæ. Ianus etiam erat locus Romæ, ubi fœneratores consistebant è regione Basilicæ: quoniam in eo Iani simulacra collocata uisebantur. Ouid. Qui puteal Ianumq; timet, celeresq; Calendas. Horat. in episto. Hæc Ianus summus ab imo Prædicat. Suet. in Domi. Ianos, inquit, arcusq; cum quadrigis, & insignibus triumphorum per regiones urbis extruxit. Ianus antiquissimus Italiæ rex quem geminam faciem prætulisset ferũt: quod ad regis prudentiã solertiãq; referẽdũ est: qui & præterita nosceret, atq; prospiceret futura: unde etiã bifrons dicitur. Hic Saturnũ à filio fugatũ è Creta classeq; in Italiã aduectum, suscepit hospitio: & quoniã ab eodẽ ruris agriculturã edoctus est, regni partem illi concessit, amboq; una regnarunt cõcordes, uicinasq; oppida cõmuni opera condiderunt. Romani hunc omnibus ianuis præesse crediderunt, unde & clauigerum ipsum uocarunt. Eum autem primum in Italia diis templa fecisse, ritusq; sacrorũ instituisse, ac ideo eũ in sacrificiis præfationẽ meruisse perpetuam, auctor est Macrobius ca. 7. 8. 9. li. 1.

Iapetvs, pe.c. ἰαπετὸς, Cæli & Terræ filius (ut inquit Hesiodus) uir quidem potens apud Thessalos, sed proterui ingenii, magisq; filiorum, quàm sua uirtute clarus. Ferũt hũc Asiam Nympham uxorem duxisse, & ex ea Hesperum, Atlãtem, Epimetheum, & Prometheum suscepisse. Valer. Flac. l. 1. Iapeti post bella trucis, Phlægræq; labores. Hunc quidã Promethei patrem fuisse asserunt. Oui. 1. Met. Quã satus Iapeto mistum fluuialibus undis, Finxit in effigiem moderantum cuncta Deorum.

Iapygia, æ, ἰαπυγία, regio est in finibus Italię, in Cherronesi formam coacta, cuius Isthmus à Tarento Brundusium usq; extenditur. Alio nomine Messapia dicitur. Auctor Strab. li. 6. Serui. in illud Vir. Ille urbem Argyripam patriæ cognomine gentis Victor Gargani condebat Iapygis aruis. Iapygia (inquit) pars est Apuliæ, in qua mons est Garganus, qui usque ad mare Adriaticum extenditur. Quod si uerum est, longe maiores sunt Iapygiæ fines, quàm quos modo ex sententia Strabonis descripsimus. Nam Garganus mons multis passuum millibus extra iam dictam peninsulam situs est. Dicta est autem Iapygia, ab Iapyge Dædali filio, ut tradit Solinus in Polyhistore.

Iapys, ygis, ἰάπυξ, uentus est ab occasu solstitiali spirans, qui alio nomine Caurus dicitur, teste Gel. lib. 2. Noct. Att. Dictus Iapyx à Græcis, quòd ab Iapygia spirare uideatur: quare & commodissimus est ex Italia in Græciam nauigantibus. Horat. li. 1. Carm. Ode 3. Ventorumq; regat pater, Obstrictis aliis, præter Iapyga.

Iarbas, ἰάρβας, Gætulorum rex, qui cum Didus ambire nuptias, ab ea repulsus, nascenti adhuc Carthagini bellum intulit: quod cum pœni propulsare non possent, reginam suã ea adegerunt, ut nuptiis suis pacem redimeret. quod cum illa alia ratione effugere non posset, simulac se ante Sichæi (id defuncti mariti nomen erat) manes placare uelle. Eam itaque ad rem impetrato spatio, pyram ingentem extruxit, cui superincumbens, suis sibi manibus necem consciuit.

Iason, ἰάσων, filius fuit Aesonis ex Polymela, seu, ut alii uolunt, Alcimede, quẽ pater moriens Peliæ fratri in tutelã cõmẽdauit, tradito etiã regno, ea tamẽ lege, ut illud adulto Iasoni restitueret. Porro Alcimede suspectũ habens Peliã, Iasonẽ Chironi alendũ dedit. itaq; Iason adultus ad repetẽdũ paternũ regnũ uenit: sed Pelias cõmentus fraudẽ, Iasonem Colchos ad auferendũ aureum uellus nauigare iussit. Quæ res licet primo fieri non posse uideretur, tamen, præparata Argo naui, cum reliquis heroibus Colchos profectus est. Inter nauigandum autem primum ad Lemnum insulam appulit, ubi ab Hypsipyle & hospitio & thalamo susceptus est. Deinde ad Phineum regem, à quo muneris loco edoctus est, quo modo per Cyaneas petras inter se cõcurrentes ad Colchos usque tuto nauigare posset. Quo cum peruenisset, Medea, Colchorũ regis filia, forma eius capta, à certissimo eũ eripuit exitio: ostensa ratione, qua & æripedes tauros perdomare, & draconem peruigilem sopire, posset. Eius itaque consilia secutus Iason, aureũ uellus sustulit, & inde clam cũ sociis & Medea fugã arripiens, ad Istri ostiũ peruenit aduersoq; flumine subiens, cũ eum tandẽ in locũ peruenisset, ubi Danubius Liburniæ montibus proximus est, nauim, qua uectus erat, suis sociorũq; humeris superatis montibus, in mare Adriaticum deportauit: tãdẽq; sospes in patriã reuectus, duos ex Medea filios suscepit. sed cum postea Creusæ, Corinthiorum regis filiæ, amore flagrãs, eã uxorẽ duxisset, Medea ægre ferens diuortium, Creusam cũ regia exussit. Sunt qui tradant, Medeæ postea reconciliatũ Iasonẽ, Aeeten socerũ, à Persa fratre pulsum, in regnũ restituisse, multaq; alia

præclara gessisse, adeo ut diuinos in Asia honores fuerit promeritus. Describitur latius tota hæc fabula ab Apollonio Rhodio, & Val. Flac. Corripit autem hoc nomen pe. genit. syllabam. Ouid. 7. Metam. Multaq; perpessi claro sub Iasone, tandem, &c. Et alibi. Quem nisi crudelem, non tangat Iasonis ætas? Hinc fit patronymicum Iasonides: ut, Iasonidæ iuuenes, apud Statium lib. 10. Theb.

I ANTE B

IBERVS, p.p. ἴβηρ, fluuius Hispaniæ, qui apud Cantabros oriẽs per xl. passuum Millia fluit, & in mare Balearicum exit. Dictus (ut Eustathius ait) à rege eiusdem nominis. Luca. lib. 4. Qui præstat terris, aufert tibi nomen Iberus.

IBERIA, ἰβηρία, primum appellata fuit Hispaniæ regio, utrinque Ibero fluuio proximo, quam postea Celtæ Gallorũ populi, relictis sedibus suis, habitauere. Vnde composito ex utraq; gente nomine Celtiberi appellati sunt, & regio eorum Celtiberia. Postea tamen uniuersa Hispania Iberia dicta est, & Hispani ipsi Iberi, siue Iberes, ἴβηρες, Vir. 3. Geor. Aut impacatos à tergo horrebis Iberos. Luc. Occurrat Iberibus alter. Est & alia regio hoc nomine iuxta Pontum inter Colchida, & Armeniam, uenenorum ferax, quæ Caucasiis montibus circundatur: cuius similiter populi Iberi, & Iberes dicti sunt, à quibus (ut Var. scribit) uenerunt, qui in Hispania habitauerunt: & ab illis Hispania, Iberia, & fluuius Hispaniæ, Iberus dictus est.

IBERICA herba, spartum dicebatur antiquis. Quinct. lib. 8. ca. 2. Qui in actione Ibericas herbas, se solo nequicquam intelligente, dicebat, nisi irridens hanc uanitatem Cassius Seuerus, spartum eum dicere uelle indicasset.

IBERIS, idis, herba eadem cum Lepidio siluestri. Plin. lib. 25. cap. 8.

IBERVS, ra, rum, Vir. l. 9. Pictus acu chlamydẽ, & ferrugine clarus Ibera. Dionysius cõtra tradit Iberes populos à Pyrenæis montibus profectos, in Asia sedes posuisse. unde ea pars Asiæ Iberia nuncupatur. Iberiã regionẽ mulier captiua sub Constantino, Helenæ filio, conuertit ad Christianam fidẽ, in ea pudicam traducens uitam, & in oratione iugiter persistens.

IBI, *Iui, in quel luogo*, ἐκεῖ, aduerbium loci, significat in eo loco: quo proprie utimur in demonstrando: Ibidem uero relatiuum est, idem significans, quod in eodem loco, αὐτόθι. Cic. pro Domo sua: Ibi positis est, ubi templi aditus est. Idem in Epi. Nemo est, quin ubiuis, quam ibi, ubi est, esse malit. Accipitur aliquando pro aduerbio temporis, idẽq; ualet, quod tunc. Ter. in Eun. Ibi illa cum illo sermonem occipit. Composita Inibi, & Alibi, seu Aliubi, & Ibidem, uide suis locis.

IBIDEM, p.p. *In quello istesso luogo*, αὐτόθι, in eodem loco. Virg. 1. Aen. Ter fluctus ibidẽ Torquet agens circũ. Cic. pro Quin. Quod ibi recte custodire poterunt, id ibidem custodiant.

IBICES, capræ siluestres sunt, pernicitatis mirandæ. Plin. lib. 8. cap. 53.

IBIS, ibis, ἶβις, auis soli Aegypto peculiaris, quæ serpentibus uescitur. Hæc (ut Hierony. scribit) duplex est: altera nigra tota est, altera ciconiæ non absimilis, diuersa tamen à ciconia. De hac Cic. lib. 2. de Nat. Deo. Ibes maximam uim serpentium conficiunt, cum sint aues excelsæ, rigidis cruribus, corneo proceroq; rostro: auertunt pestem ab Aegypto, cũ uolucres angues ex uastitate Libyæ uento Africo inuectas interficiunt, atque consumunt. Hæc ille. Traditur autẽ Ibis clysteris usum prima commonstrasse, quòd consuetudinem habeat se purgandi, rostri aduncitate eam perluens partem, qua ciborum onera redduntur. Plin. lib. 8. cap. 27.

I ANTE C

ICARIVS, ἰκάριος, pater fuit Penelopes. Ouid. Epist. 1. Me pater Icarius uiduo discedere lecto Cogit. Hinc fit, ἰκαρὶς, patronymicum femininum, quod poetæ accipiunt pro Penelope Icari filia. Ouid. in Ibin: Et uelut Icaridis famulæ periere, prociq;. Item Icariotis, idis. Idem 3. de Ponto: Morte nihil opus est, nihil Icariotide tela.

ICARVS, p.c. ἴκαρος, Oebali Laconum regis filius fuit, pater Erigones, qui cum acceptum à Libero patre uinum rusticis distribuisset, illiq; ex nimio potu ebri, facti essent, arbitrantes sibi toxicum esse datum, Icarium interfecerunt. quod ubi Erigone cognouit, doloris impatientia laqueo uitam finiuit: quæ deorum miseratione in cælum translata, signum efficit Virginis. Tibul. lib. 4. ad Messallam: Cunctis Baccho iucundior hospes Icarus, ut puro testantur sidera cælo. Itẽ Proper. lib. 2. Icare Cecropiis merito iugulate colonis.

ICARVS, ἴκαρος, Dedali filius fuit, qui una cum patre è Creta fugiens fretus alarum fiduciam, cum ultra patris iussa altius euolasset, solisq; ardore cera, qua pennæ continebantur, liquefacta esset, ita ut ab alis deflueret, decidit in mare, quod est inter Samum, & Myconum, quod ab eius nomine Icarium dictum est, ut fabulantur poetæ. Ouid. 3. Trist. Icarus Icarias nomine fecit aquas. Verius tamen est, Icarium mare nomen accepisse ab Icaria insula, medio fere inter Samum & Myconum spatio sita.

ICHNEVMON, ἰχνεύμων, animal est magnitudine felis specie muris: uulgo nunc murem Indicum uocant. Nascitur in Aegypto, & cum aspide pugnat. Ichneumonia Aegyptii adorant: quoniam oua crocodilorum conterat, & luto conuolutus, cum os aperiunt, ita in uentres eorum insilire solear, ut exesis intestini eos interimat. Plin. lib. 8. cap. 24. Ci. de Nat. Possum de Ichneumonium utilitate dicere.

ICO, cis, ici, ictum, *Percuotere, ferire*, πλήττω, τύπτω, ferio, percutio. Plin. lib. 2. cap. 55. Lauri fruticem non icit. Icere colaphum, κολαφίζειν, est impingere alicui colaphum. Plau. Colaphum icit. Icere fœdus, Cic. in Piso. Tu fœdus, quod meo sanguine in pactione prouinciarum iceras, frangere uoluisti. Legitur & passiuum Icor. Pli. lib. 16. cap. 30. fulmine laurus sola non icitur. Liu. lib. 1. In turba ictus Remus cecidit.

ICON, onis, *Imagine, effigie*, εἰκὼν, effigies, imago, & statua ex mẽbris ipsis à pictoribus, seu statuariis expressa. Pli. lib. 24. Imagine ex membris ipsorum similitudine expressa, quas Iconas uocant. Est & Icon, teste Cic. ad Heren. figura, cum scilicet formæ ad formam cum quadam similitudine fit collatio, aut laudis aut uituperationis caussa. Exemplum esse potest illud apud Virg. 4. Aen. Omnia Mercurio similis, uocemq; coloremq;, Et flauos crines, & membra decora iuuentæ.

ICONICVS, a, um, εἰκονικὸς, quod est ita pictum, siue sculptum ut uiuam rei alicuius effigiem, membrorumq; omnium similitudinem referat. Suet. in Calig. Simulacrum stabat in templo aureum, iconicum. Plin. lib. 35. cap. 8. Adeo iam ars perfecta erat, ut in eo prælio iconicos duces pinxisse tradatur.

ICTVS, us, *Colpo, percossa*, τυπὴ, ὦσις, πληγὴ, idem quod percussio: à uerbo Ico. Cic. 3. Offic. Ictu fulminis deflagrauit. Legitur & Icti genitiuus, à nominatiuo secundæ declinationis. Claud. Quadrigarius apud Gel. Ne Gallus impetũ ictu haberet. Ictus, a, um, particip. πεπληγμένος, τετυμμένος, idẽ quod percussus. Ouid. 1. Trist. Non aliter stupui, quàm qui Iouis ignibus ictus Viuit.

I ANTE D

ID, *Ciò, questo*, τοῦτο, neutrum genus pronominis Is: uariũ in oratione usum habens. Eleganter adiunctum habet genitiuum: ut, Id ætatis, Id temporis, id est ea ætate, eo tempore. Cic. in epi. Id ætatis iam sumus, ut omnia fortiter ferre debeamus. Id quod res est, idem est, ac si diceremus, quod uerũ est. Te. in Ad. Verum cogito id, quod res est, τὸ ὄν. Idipsum, idẽ est, quod hoc. Cic. Lent. Multi rogabantur, atque idipsum consulibus inuitis. Ab Id, fit Ideo, ταύτῃ, ob eam caussam: & idcirco, ὑπὲρ ὧν, διὰ τοῦτο, propter hoc: quæ uide suis locis.

IDA, dæ, ἴδη, mons altissimus, qui ad Troadem spectat, habetq; multos pedes. Latus eius Septẽtrionale, ex angustiis Abydi usq; ad Aesapũ, & Cyzicenũ agrũ, ad Propontidẽ pertinet: Occidentale ad Hellespontũ respicit: Australe promontoriũ facit, quod Lectũ appellatur. Orientalia Idæ ad Mysos declinant. Abundatq; mons aquis, & multa flumina ex eo descendunt: in cuius summitate locus fuit Gargarus appellatus, quæ & Gargara in plurali numero appellantur, tam pro monte ipso, quàm pro oppido in dorso montis. Ouid. lib. 4. Fast. Dindymon & Cybelen & amœnam fontibus Idã. Ida etiam appellata fuit Dardani Scytharum regis filia.

IDAEI dactili, δάκτυλοι ἰδαῖοι, iidem qui Corybantes, quos Iouem aluisse ferunt, & ne uagitu puer proderetur, nouo lusus genere excogitato clypeolis æneis inter se cõcutiẽtes, æris tinnitu & numerosi pedis compositione, qui Dactylus inde dictus est, Saturnum celauisse. Dicti Idæi, ab Ida Phrygiæ monte, quem primum incoluerunt. Sunt & gemmæ quædam in Creta ferrei coloris, humani pollicis imaginem referentes, quos Dactylos Idæos nominant. Vide Pli. li. 37. c. 10.

IDAEVS, a, um, ἰδαῖος, nomen ab Ida deductum. Proper. Cedite iam diuæ, quas pastor uiderat olim Idæis tunicam ponere uerticibus. Est & Ida Cretæ mons, ita dictus à Corybantibus, siue Dactylis Idæis, qui cum in Cretam uenissent, mõtem, in quo consederunt, patrii montis nomine appellarũt. Virg. 12. Aen. Dictamnum genitrix Cretæa carpit ab Ida. Cic. de Sen. Pastor Idæus.

IDALIVM, ἰδάλιον, Cypri oppidum, quod ab euentu nomẽ accepit. nam cum oraculum Chalcenori datum esset, ut illic urbem conderet, ubi primum orientem solem conspicaretur, unus è comitibus, qui forte astabat, ad eum conuersus, ἴδον ἅλιον, inquit, id est, uide solem. arreptoq; Chalcenor omine ciuitatem statuit, & ab ea uoce Idalium nominauit. Auctor Stepha.

IDALIVS, a, um, ἰδάλιος, adiect. ab Idalio Cypri oppido: unde

Venus

Venus Idalia,& Idalium nemus est appellatum. Virg.li.10. Est Amathus, est celsa mihi Paphos, atque Cythera, Idaliæq; domus,&c.

IDCIRCO,uel Icirco, *Perciò, ὑπὲρ οὗ, διὰ τοῦτο*, coniunctio, idem quod ideo significans.Cic.7. Ver. Reperietis idcirco hæc in uno homine constituta,ut ceteris formidines,&c.

IDEA,æ,pen pro. *ἰδέα, ἀπὸ τοῦ εἴδεσθαι*, est prima rerum species, & inchoata intelligentia. Cic.in Orat. Has rerum formas appellat Ideas. Plato,easq; gigni negat,aitq; semper esse, ac ratione & intelligentia contineri:cetera nasci,occidere fluere,labi,nec diutius esse uno,& eodẽ statu. Ideas(inquit August.lib. 70. Quæstionum)Latine possumus uel formas, uel species dicere,ut uerbum è uerbo transferre uideamur. Ideas primus Plato appellasse perhibetur. Sunt autem Ideæ exemplaria æterna eorum,quæ naturaliter fiunt, immortales,Immutabiles,Inuiolabiles. Et, ut res apertior fiat, opus est,præter omnes homines, intelligere quendam hominẽ, & præter omnes equos,equum: & præter animalia, animal ingenitũ.Et quemadmodũ ex uno sigillo cõplures fiunt impressiones,sic ex uno homine sexcenta millia hominum.Et hæc est Platonis idea: à quo Arist. dissentiens, nullas putat esse ideas.Euseb.1. Præp.Ideam sic definit: Idea est perpetua substantia,caussa,& principiũ,ut singularia talia sint, qualis est ipsa:& quẽadmodũ sensibiliũ exẽplaria ad hæc corpora præcedũt,sic quæ omnia in seipsa cõtinet pulcherrima atq; perfectissima,huius mundi exemplar est, ad quã à creatore Deo ab uniuersa substantia mundus simillime formatus est.

IDEM, *Quello istesso, quel medesimo, ὁ αὐτὸς, τὸ αὐτό*, componitur ex Is,& Demum. In masc.gene.nominatiui singu. producit priorẽ,quã in neu.gen.corripit,tam in nominat. quàm accusat. Virg.4. Aen. Idem ambas ferro dolor, atque eadẽ hora tulisset. Iuuen. Si fecisset idẽ, caderet sub iudice morum. Accusatiuus mascu & fem gen.mutat m,in n,ante d, euphoniæ caussa:ut Eundẽ,Eandẽ. Ceteri uero casus ex integro & corrupto composito inueniuntur,ut Eadem,Eiusdem, Eidẽ, Eodem: iidem,eadem,eisdem,uel iisdem,eosdẽ. Itaque per duo ii,uel,per e,& i,regula exigit scribi tam nominatiuum pluralem masculinum,quàm datiuum & ablatiuum pluraIes. Solent tamen poetæ per synæresin duo ii,in unum contrahere. Vnde iidem,& iisdẽ in carmine sunt dissyllaba. Ponitur interdum pro etiam. Cic. Et huic coniuncta beneficia,quam eandem,uel benignitatem, uel liberalitatem appellare licet,id est quam etiam. Quinct. M. Cato nullã adulteram non eandem esse maleficam dixit. Ab Idem fit Itidem quasi Item idem,quod est similiter eodem modo uide suo loco.

IDENTIDEM,pe.c. *Souente, spesse fiate, θαμινὰ, αὖθις καὶ αὖθις*, componitur ex Idem geminato: sed prius m,in n, mutatur, & t,interponitur euphoniæ caussa,significatq; & frequẽter, &(ut inquit Val.lib 2.)cum quodam interuallo. Liu.lib.1. Vnam,longe ante alias insignem specie, à globo Thalassii cuiusdam raptam ferunt,multisq; sciscitantibus cuinam eã ferrent,idẽtidem,ne quis uiolaret, Thalassio ferri clamitatum. Suet.in Cæs.cum M.Cato identidem denunciaret, delaturum se nomen eius,id est frequenter. Cic. de Fini. Hoc enim identidem dicitis.

IDEO, *Perciò, ὑπὲρ οὗ, διὰ τοῦτο*, coniunctio rationalis significans idcirco. Cic.in Verr. Ideo Claudius,retulit,ut iste auferret. Idem 2.de Inuent. Hæc ideo diligentius inducitur præscriptio,ut possit,&c.

IDEO,quòd. Cic. in Ver. Ideo quod &c.

ID est. Cic. contra Rul. Maxima multitudo, id est tota Italia.

IDICVS,a,um,possessiuum ab Ida monte. Pli.lib.16. Idicarum cedrorum. Veteres tamen Idicas pro montanis omnibus sumunt,ut inquit Nicander.

IDIOTES,siue Idiota,pen.pro. *Ignorante, idiota, ἰδιώτης*, proprie, priuatus,nulloq; munere publico fungens. unde *ἰδιωτεύειν* dicunt Græci pro,priuatam uitam agere. apud Latinos tamen fere accipitur pro illiterato,& imperito. Lucil. Illiteratum me,atque idiotam diceres? Cic.7. Verr. Quæ non modo istum,uerum etiam quemuis nostrum, quos iste idiotas appellat,delectare possent.

IDOLVM,li,pen.pro. *Idolo, simolacro, εἴδωλον*, simulacrum, imago. Cic.1.de Finib. Imagines,quæ idola nominant. Nonnũquam accipitur pro spectro,siue phantasmate. Plin.in epist. Mox apparebat idolon senex,macie & squalore confectus, promissa barba.

IDOMENEVS,per quatuor syllabas, *Ἰδομενεύς*, Deucalionis filius, Cretensium rex,qui contra Troianos strenue dimicauit. Troia autem euersa, cum in patria renauigaret, subito oborta tempestate solenne uotum concepit,si se Neptunus incolumem in patriam reduceret,se illi immolaturum quod primum sibi occurreret.contigit autem,ut filius eius ei primus occurreret: quem cum immolare uellet, à suis pulsus, fugit in Calabriam: ubi iuxta Salentinum promontorium oppidum condidit. Hæc Seruius in illud Virg.3. Aen. Et Salentinos obsedit milite campos Lyctius Idomeneus.

IDONEA,orum. Tacit.lib.4.apud idonea prouinciarum:id est, idoneos locos.

IDONEE,apte. Cic.1.de Inuẽt. Exordium est oratio, auditoris animum idonee comparans ad reliquam dictionem.

IDONEVS,a,um, *Atto, conueneuole, ἐπιτήδειος*, cõueniens, aptus, & alicui rei natus. Terẽt.in And. Adeon' uidemur uobis esse idonei,in quibus sic illudatis? Idoneus auctor, *ἀξιόπιστος*, sufficiens. Cic.ad Att. Non mihi satis idonei sunt auctores ii, qui à te probantur.

IDVLIS,ouis,quæ omnibus idibus Ioui immolabatur. Festus.

IDVARE, *Diuidere*, lingua Hetruscorum diuidere est. inde uiduã dictam putat Gellius.quasi uæ iduam,hoc est ualde diuisam.

IDVMAEI, *Ἰδουμαῖοι*, populi inter Iudæam & Arabiam siti, ad Occasum Casio monti proximi. Orti sunt à Nabathæis,teste Strab.lib.16.qui orta domi seditione,relictis sedibus suis extrema Iudææ occuparunt. Horum regio Idumæa dicitur, ab Idume oppido: cuius meminit Lucan. lib. 3. Gazaq;, & arbusto palmarum diues Idume.

IDVMAEVS,mæa,um, *Ἰδουμαῖος*. Virg.3.Geor. Primus Idumæas referam tibi Mantua palmas.

IDVS,duum,dibus, *εἰδοί*, pluralis tantum numeri, & fem gene. in Martio,Maio,Iunio,& Octobri dies est decimusquintus in reliquis decimus tertius. Dictæ Idus, ut quidam putant, ab antiquo uerbo Iduare,quod ẽ diuidere, propterea quòd circa medium mensis existentes,in duas partes propemodũ æquales,mensem diuidere uideantur. Varro uocis huius etymon è lingua Sabinorum, aut Hetruscorum ductum putat: qua de re uide ipsum lib 4.de lingua Latina. Ab Idibus autẽ denominationem sumunt septem dies Nonas immediate subsequentes: non quòd ipsæ sint Idus,sed quòd eas antecedant. Vnde Octauo,septimo,sexto,quinto,quarto,tertio,& pridie Idus dicimus: hoc est, Octauo uel septimo die ante Idus. Ab Idibus Idules dictæ sunt oues, quæ singulis Idibus Ioui immolabantur. Cic. Epist. Hæc Idibus mane scripsi.

I ANTE E

IECVR,iecoris,& iecinoris,qui genitiuus (ut inquit Priscia.) uidetur esse à nominatiuo Iecinus,qui non est in usu. *Fegato.* Est autem Iecur,uiscus intestino sanguini simile, sedes concupiscentiæ,uenarum omnium principium, & primum sanguinis generandi instrumentum, uentriculum lobis quibusdam,quasi digitis circumquaque complectens. A Græcis dicitur *ἧπαρ*. Mart.lib. 13. Aspice quàm tumeat magno iecur ansere maius. Cic.de Nat. Cerebrum, cor,pulmones, iecur.

IECVSCVLVM,li, *Fegatello, ἡπάτιον*, diminutiuum, paruum iecur. Pli.lib.11.cap.37. Murium iecusculis fibræ ad numerum lunæ in mense congruere dicuntur.

IEIVNE,aduerbium: ut, Ieiune de re aliqua disputare, agere dicere.hoc est,exiliter,frigide,& languide admodum. Ci.in Orat. Nec satura ieiune,nec grandia minute dicere.

IEIVNITAS,atis, *Digiuno, astinenza dal cibo, νηστεία*, proprie est abstinentia à cibo,quanquam per translationem pro exilitate,& ariditate accipitur:cui contraria est Vbertas,& Copia Cic.2. Tusc. Repetiebantur nonnulli,qui cum obruerẽtur copia sententiarum,atque uerborum,ieiunitatem, & famem se malle,quàm ubertatem & copiam dicerent. Sic de Clar.Orat.

IEIVNIVM,nii, *Il digiuno, νηστεία, ἀσιτία*, abstinentia à cibo, uel dies quibus à cibo abstinemus Liu.6.Bel.Maced. Libros Sibyllinos cum adiissent,renunciauerunt, ieiunium instituendum Cereri. Ieiuno laborare,apud Col.lib.3.ca.11. Oui.1. Metam. Longa domant illos inopi ieiunia uictu. Idem 15. Meta. Carne feræ ledant ieiunia.

IEIVNO,pen.pro. *νηστεύω*, à cibis abstineo.

IEIVNVM intestinum, *νῆστις*, medium inter ecphysin, & Ileon situm obtinet:inde nomen habens,quòd perpetuo inane reperiatur.nulla enim cunctatione expellit,quicquid acceperit,affluentis in se bilis acrimonia lacessitum. hoc antiqui Hiram,& per diminutionem Hillam dixerunt(ut inquit Festus)& Hillum neutro genere.

IEIVNVS,a,um, *Digiuno, che non ha anchora mangiato, ἄσιτος, ἄγευστος*, qui cibum nondum gustauit. Plau.in Pseu. In cœnam qui ieiunus uenerit,aut sitiens. Idem Capt. Neq; ieiuniosiorem neq; magis effractum fame uidi. Ieiunus animus,per trãslationẽ,pro languido & imbecillo,apud Cic.4 Phil. quoniam qui ieiuni sunt,minimũ habent uiriũ. Ieiuna auiditas,hoc ẽ maxima,& qualis ieiunis esse solet. Pli li.10.c.3. Ea ieiunæ semper auiditatis,& querulæ murmurationis. Ieiuna oratio cui opponitur copiosa & plena. Ieiuna glarea,apud Vir.pro

ficca & sterllis terra. Ieiuna salius, apud Colum. quæ ab homine ieiuno expuitur.

IANTACVLVM, li, *Collatione, ἀκρατισμὸς*, cibus qui ante prandium sumitur. Mart. in Dist. Surgite, iam uendit pueri ientacula pistor.

IANTO, ientas, *Far collatione, ἀκρατίζομαι*, aliquid ante prandiũ gusto, Varro in Mar. ut citat Nonius: quòd pulli ieutent. Afranius: Ientare nulla inuitat.

IASVS, *Ἰησοῦς*, Hebræorum lingua sonat seruatorem.

I ANTE G

IGITVR, *Adunque, dunque, ἄρα, τοιγαροῦν*, collectiua uel rationalis coniunctio est, ex præcedentibus conclusionem inferens udbibeturq́; (ut inquit Valla) breuioribus conclusionibus. Cic. pro Lig. Habes igitur Tubero, quod accusatori maxime optandum, confitentem reum. Ponitur interdum pro inde, siue postea. *εἶτε*, Ter. in Eun. Quid igitur faciam? Plaut. in Amph. Sin aliter sient animati, neque dent, quæ petant: Sese igitur summa ui, eorum oppidum expugnare.

IGNARVS, a, um, *Rozzo, ignorante, negligente, ἀγνὼς*, compositum ab In, & Gnarus, idem significans quod nescius. Ci. Ignarus sum quid agatur. Terẽ. Eun. Imprudens harum rerum, ignarusq́; omnium. Vir. 3. Aen. Aut quis te ignarum nostris deus appulit oris? Vbi ignarum dixit pro imprudente. Idẽ 1. Aen. O socii neque enim ignari sumus ante malorum Vbi Ignari posuit pro immemores. Accipitur etiam interdum passiue, pro Ignoto: uel ignorato: ut annotauit Gel. Noct. Atti. lib. 9. cap. 12. Virg. 10. Aen. Ignarum Laurens habet ora Mimanta. Ouid. Metam. lib. 7. Proles ignara parenti. id est, parenti incognita.

IGNAVIA, æ, *Paura, pigritia, dapocaggine, ῥᾳθυμία, ἀργία*, ab Ignauus fit: & est contraria fortitudini, cum quod ratio aggredi fortiter suadet, id nos formido aggredi dissuadet, & ab audendo retinet. Salu. in Catil. Scitis milites, socordia, atque ignauia Lentuli quantam sibi nobisq́; cladem attulerit. Ci. in Lxl. Odit bonitas, malitiam, temperantia libidinẽ, ignauiam fortitudo. Idem ignauiam pusilli & abiecti animi uitium esse ostendit, ad Cœlium scribens, quòd nunquam bello ciuili interfuisset, illi tribuebatur ignauiæ. Quid autem sit fortitudo, docet auctor ad Heren. lib. 4. Ista non est fortitudo (inquit) sed temeritas: propterea quòd fortitudo contemptio est laboris, & periculi cum ratione utilitatis, & cõpensatione commodorum. Temeritas est cum inconsiderata dolorum perpessione gladiatoria periculorũ susceptio. Ignauo item opponitur strenuus. Sal. in Cat. Compertum ego habeo, milites, uerba uirtutẽ nõ addere, neque ex ignauo strenuum, nec fortem ex timido exercitum oratione Imperatoris fieri Ex his colligi potest Gnauum esse, qui industrius est, & strenuus, siue fortis, Cuius contrarium est.

IGNAVE, siue Ignauiter, aduerb. *Pigramente, lentamente, ῥᾳθύμως*, lente, & segniter. Cic. 2. Tusc. Hoc in dolore maxime est prouidendum, ne quid abiecte, ne quid timide, ne quid ignaue faciamus. Hircius ad Cic. Quæris, an ego, cũ omnes caleant, ignauiter aliquid faciam.

IGNAVIT, teste Nonio, antiqui dixerunt pro ignauum fecit. Afranius Aeneadis decimo, ut citatur à Nonio: Sæpe ignauit fortem in spe expectatio. Verbum est obsoletum.

IGNAVVS, qui non est industrius, id est qui negligit, aut formidat rem aliquam egregiã aggredi, aut in re bene cœpta perseuerare. *ἀργὸς, ῥάθυμος, ἄνανδρος*. Vir. 4. Geor. Ignauum fucos pecus à præsepibus arcent. hoc est, inutile, & nullius artis. Cic. 1. Tusc. ignauus miles, ac timidus, simul ac uiderit hostem, abiecto scuto fugit. Liu. 5. ab Vrb. fusos esse ab ignauissimo, & fugacissimo hoste. Differt hoc tamen, quantum intelligo inter Gnauum & Industrium, quòd Gnauus proprie his is, qui ad subeunda pericula, ac labores tolerandos, sapiens & fortis est: Industrius, qui ingenio cum multum ualeat, ut artifex bonus, aliquid struere & negociari, non ociari studet. Cic. pro Pomp. homines gnaui & industrii. Componitur ignauus ex In, & Gnauus, siue ex In, & Nauus, n, in g, mutata. Vide Gnauus.

IGNESCO, scis, scere, *Diuenir di fuoco, πυροῦμαι*, ab antiquo Igneo, gnes. idem est quod ignitum fieri, & in ignem conuerti. Plin. lib. 34. cap. 8. Prætenui pyropi bractea ignescit. Ci. 2. de Nat. Deo. Ex quo euenturum nostri putant id, ut ad extremum omnis mundus ignesceret. Per translationem accipitur pro uehementer irasci. Virg. 9. Aen. Rutulo muros, & castra tuenti Ignescunt iræ. Col. lib. 10. Aure amor ignescis menti, sæuitq́; medullis.

IGNIA, quædam uasorum fictilium uitia, quæ coquendo contrahuntur. Festus.

IGNIARIVM, rii, *Focile, battifuoco, πυρεῖον, ἔναυσμα, ὑπέκκαυμα*, est quo ignis elicitur, cõstatq́; è silice, & ferro, quæ collisa ignẽ emittunt: unde scintillæ decussæ, & in somite linteoq́; adusto exceptæ, flammam excitãt. Olim & ex lignis fiebat, mutuo attritu ignem concipientibus. Pli. lib. 16. cap. 40. Calidæ morus, laurus, hedera, & omnes, è quibus igniaria fiunt. Exploratorum hoc usus in castris, pastorumq́; reperit, quoniam ad excutiendum ignẽ non semper lapidis occasio est. Teritur ergo lignum ligno, ignemq́; concipit attritu.

IGNEVS, a, um, *Di fuoco, πύρινος, ἔμπυρος*, quod est ex igne, siue quod ignis naturam habet. Cic. 2. de Nat. Deo. omne, quod est calidum, & igneum, cietur, & agitur motu suo. Igneus color, qui ignem imitatur, Pli. lib. 8. cap. 38. Igneus fetor, Idẽ lib. 2. cap. 60.

IGNICVLVS, culi, *πυρίδιον*, proprie diminu. est ab Ignis. Iuue. Sat. 3. Igniculum brumæ, si tempora poscas. Per metaphorã accipitur pro stimulo quodam, quo incitamur ad capessendam uirtutem. Cic. 3. Tusc. paruulos nobis dedit igniculos, quos celeriter malis moribus, opinionibusq́; deprauati sic restinguimus, ut nusquam naturæ lumen appareat. Ingenii igniculi. Quinct. in Proœ. lib. 6. Desiderii igniculus, Cic. ad Trebonium li. 15. epist. Virilis igniculus, Idem ad Att. li. 15.

IGNITVS, a, um, *Affocato, infocato, πύρωσις, διάπυρος*. nomen adiectiuum pro candente, ut, Ferrum ignitum. Accipitur item pro eo quod quandam ignis similitudinem refert, quodq́; calidæ, igneæq́; est naturæ. Sic Apuleius ignitam esse Martis stellam dixit. Ignitius uinum, hoc est, generosius, Gel. li. 17. cap. 8.

IGNIFER, ra, rum, *Che porta fuoco, πυροφόρος*, ferens ignem: ut Lampades igniferæ, Lucr. lib. 1. Ouid. 2. Metam. Non tamẽ ignifero quisquam consistere in axe Me ualet excepto.

IGNIFLVVS, a, um: ut, Cauernæ igniflux, apud Clau. lib. 6. Panegyr.

IGNIPOTENS, tis, *πυροσθενής*, dictus Vulcanus, quòd ignis potestatem habeat. Virg. 8. Aen. Pallentem morte futura Feceraeignipotens.

IGNIS, is, *Fuoco, πῦρ*, à gignendo, id est nascendo dicitur, quòd in eo nihil nascatur. Cic. Offi. Pati ab Ignem accipere. Vir. 4. Geor. Aestuat ut clausis rapidus fornacibus ignis. Per metaphoram accipitur pro amore. Virg. 4. Aen. Vulnus alit uenis, & cæco carpitur igni. Interdum pro eo, uel ea, quã amamus: quòd amantes amore ueluti flagrẽt. Virg. 3. Ecl. Meus ignis Amynthas.

IGNIS sacer, quis dicatur, explicat Cels. lib. 5. his uerbis: Sacer ignis malis hulceribus annumerari debet. Eius duæ species sunt. Alterum est, subrubicundum, aut mistum rubore atque pallore, exasperatumq́; per pustulas continuas; quarum nulla altera maior est. in his semper fere pus, & sæpe rubor cũ calore est. Fit maxime in pectore, aut lateribus, aut eminentibus partibus, præcipueq́; in plantis. Alterum est in summæ cutis exulceratione, sed sine altitudine, latum, sublinidum. Serui. in illud Vir. 3. Geor. Contractos artus sacer ignis edebat. Sacer, inquit, ignis est, quem Græci *ἱερὰ νόσον*, appellant. Quod tamen manifeste falsum est. nam *ἱερὰ νόσος*, ut inter medicos omnes conuenit, idem est morbus cum epilepsis, siue morbo comitiali, quem & Latini morbum sacrũ appellant. Rectius itaque sentit Manardus, ignem sacrum à Latinis appellari, quod Erysipelas dicunt Græci. Pli. lib. 26. cap. 11. Ignis sacri asserit esse genera, inter quæ periculosissimum est, quod Græce Zoster uocatur, hominem medium ambiens, &, si cinxerit, enecans.

IGNIPES, ignipedis, *Che ha piedi di fuoco, πυρόπους*, igneos pedes habens quod epitheton Solis equis tribuit. Ouid. 2. Meta. Ignipedum uires expertus quorum. Mart. lib. 1. Ignipedes posset sine Colchide uincere tauros. Sic enim legunt nonnulli. Quo tamẽ in loco legendum est, Aeripedes tauros loquitur enim poeta de tauris illis Aeetæ Colchorum regis, quos poetæ fabulãtur habuisse pedes æneos. Quod & ipsum indicat Ouid. in epist. Medeæ ad Iasonem his uersibus: Aere pedes solidi, prætentaq́; naribus æra.

IGNISPICIVM, *L'arte dello indouinare dal fuoco, πυροσκοπία, πυρομαντία*, ea forma dicebatur ab antiquis, qua Haruspicium. Erat autem diuinationis genus, quod ab ignis inspectione sumebatur. Pli. lib. 7. cap. 56. Aruspicium Delphus, ignispicia Amphiaraus, auspicia auiũ Tiresias Thebanus inuenit.

IGNITABVLVM, ignis receptaculum, *πυρεῖον*. Festus.

IGNIVOMVS, pen. cor. *Che uomita fuoco, πυρίπνοος*, ignem uomens. Lactant. in Carm. de Resurrectione Domini: Altius ignivomum Solem cæli orbita ducit.

IGNOBILIS, bile, *Ignobile, uile, δυσγενὴς, ἄσημος*, dicitur ignotus, incognitus, uilis, & abiectus: cuius contrarium est Nobilis. Virg lib. 7. Solus ubi in siluis Italis ignobilis æuum exigeret. Ci. 1. Tusc. Philosophum non ignobilẽ. Virg. 1. Ignobile uulgus.

IGNOBILITAS, tatis, *Ignobiltà, humiltà, δυσγένεια*, humilitas, obscuritas, conditio, atque fortuna hominum infimorum.

Cic. pro Rosc. Am. Quos nemo propter ignobilitatem nominat, sexcenti sunt. Idem 5. Tusc. Num ignobilitas, aut humilitas, aut etiam popularis offensio sapientem beatum esse prohibebit? Ignobilitas generis, Cic. pro Mur. Viris fortibus ne ignobilitas generis obiiceretur. Ouid. 2. Meta. Res obscura quidem est ignobilitate uirorum.

Ignomines, *Che non hanno laude, senza nome*, ἀνώνυμοι, δυσκλεεῖς, qui laude & gloria carent, inglorii, illaudati. à quo

Ignominia, æ, *Infamia, uituperio, uergogna, biasimo*, ἀτιμία, δυσφημία, nominis nota, interprete Nonio, infamia, dedecus, contumelia, macula, probrum. Componitur ex in, & nomẽ, n, littera commutata in g. dicitur enim ignominia, quasi boni nominis priuatio. Cic. lib. 4. de repub. cum omnis ea iudicatio uersetur tantummodo in nomine, animaduersio illa Ignominia dicta est. Idem Thermo: si adolescens nobilis ignominia affectus esset.

Ignominio, as, *Far uergogna, far uituperio*, ἀτιμάζω, ignominia afficio, uerbum est parum usitatum: legitur tamen participium Ignominiatus, pro ignominia affectus. Gell. l. 9. c. ult. Quibus modis ignominiatus, tractatusq; sit à C. Cæsare Laberius poeta.

Ignominiose, aduerb. *Vergognosamente, con infamia*, ἀτίμως, cũ ignominia, & dedecore.

Ignominiosus, a, um, *Vituperato, suergognato*, ἄτιμος, notatus infamia. Quinctil. l. 7. c. 1. Exul eras, & ignominiosus. Accipitur & pro eo, quod affert ignominiam. Liu. 3. ab urb. Hos ignominiosa fuga domum se recipientes Romanus consul consequutus.

Ignorabilis, le, *Incognito*, ἄγνωστος, quod nõ cognoscitur, uel quod facile ignorari potest. Plau. in Pseud. Quis hic est, qui oculis obuiam ignorabilis obiicitur? Gel. l. 9. c. 12. Alterum illud ignorabilius, obscuriusq; est. Cic. 2. de Inuen. Quod leuius, facilius, non ignorabile, non fortuitum.

Ignorantia, æ, & Ignoratio, onis, uide Ignoro, as.

Ignoro, as, pen. pr. *Non sapere*, ἀγνοέω, nescio. Cic. pro Mil. At uero tu solus ignoras? tu hospes in hac urbe uersaris? tuæ peregrinantur aures? Ignoror passiue. Ouid. 1. Trist. Ele. 4. Ignoraretur forsitan illa fides. Ab Ignoro, fit Ignoratio, & Ignorantia, ἄγνοια: sed ignoratio ad actum, & rem pertinet, quæ penitus nescitur, nec sciri potest, nisi prodatur. Ci. lib. 3. Offic. Quotus quisque reperitur, qui, impunitate, & ignoratione omnium proposita, abstinere possit iniuria? Idẽ de Amic. Qui aliquandiu, propter ignorationem stirpis & generis, in famulatu fuerint. Idem pro Aul. Clu. Quod erat odium, Dii immortales, quæ superbia, quãta ignoratio sui. Ignorantia uero, ingenii uitium est, cum quis ignorat, quid facere debeat, aut dicere. Quinct. l. 7. c. 2. Ignorantia prætẽdi non potest. Cic. pro Flac. Vbi adolescentes nihil possent discere, nisi ignorãtiam litterarum. Quid autem intersit inter Imprudentiam & Ignorantiam, docet Donatus his uerbis: Imprudens, per se: Ignarus, per alios.

Ignosco, scis, ui, tum, *Perdonare, saper bene*, ἐπιγινώσκω, ualde nosco, & disco. Auget enim hic In, præpositio uerbi significationem. Var. Adeste, & à me, quæ feram, ignoscite. Verũ hoc rarum est, & propemodum obsoletum. nam frequẽtius Ignoscere, est ueniam dare, excusatum habere, &, ut ait Cic. ad Att. sceleris pœnam prætermittere, συγγνώμην ἔχειν, συγγινώσκειν. Vbi In præpositio priuatiua est, quasi non agnosco errorem. Plaut. in Aul. Te oratum aduenio, ut animo æquo ignoscas mihi. Ter. in Ad. Ignotum est, tacitum est. Lactan. l. 5. posuit pro ignoro, & non intelligo, ἀγνοέω. Tum (inquit) quid legerint, ignouerunt. Gell. li. 2. Contra patriũ (inquit Cic.) arma pro amico sumenda non sunt: hoc profecto nemo ignouit, id est, nesciuit. Ab Ignosco fit participiũ Ignoturus. Cic. in Catone: Ignoturum alteri, quòd patrem, alteri, quòd tutorem secutus esset. Cato. l. 5. Orig. Quod eorum nemo mihi ignoturus est. Quidam tamen contra regulam à præsenti tempore protulerunt futurum Ignosciturũ. Piso Fru. lib. 1. Annal. Quodcunque deliquisset, ignosciturum affirmabat.

Ignoscens, ignoscentior, nomen ex participio. *Colui che facilmente perdona, perdonatore*, συγγνωμονικός, qui facile cõdonat, & ignoscit. Ter. in Heaut. Quanto tuus est animus natu grauior, Ignoscentior, Vt meæ stultitiæ iustitia tua sit aliquid præsidi.

Ignoscentia, æ, *Perdono*, συγγνώμη, cõdonatio peccati. Gellius libro 7. cap. 3. Ignoscentias utiles esse rebus humanis docet.

Ignoscibilis, le, συγγνωστός, uenia dignus. Gell. l. 13. c. 20.

Ignotus, a, um, nomen adiectiuum, non participium, ut quidam putauerunt, *Incognito, non conosciuto*, ἄγνωστος, Incognitus, id est, qui ignoratur. Virg. li. 3. Aen. Ignoti noua forma uiri. Locis ignotis errare, Oui. 4. Met. Verba obscuriora, & ignotiora. Quinctil. lib. 7. c. 4. Pars ignotissima turbæ, Claud. 1. in Europ. Interdum actiue ponitur pro eo, qui ignorat, ἀγνοῶν. Cicero ad Lucceium: Simulacra corporis ignotis nota faciebant.

I ANTE L

Ile, ilis, neut. gene. ἔκφυσις, intestinum est omnium arctissimum, immediate uentriculo adhærens, in homine, & oue Lactes dictæ, in ceteris animantibus Ile appellatum. Pli. lib. 11. cap. 37.

Ileos, εἰλεός, uel Ileus, morbus gracilioris intestini, quando scilicet, obstructis tenuibus intestinis, exitus excrementis negatur. unde eos, qui hunc morbum patiuntur, stercus per os uidemus eiicere. Plin. lib. 30. cap. 7. Grauissimum uitium Ileos appellatur.

Ilerda, dæ, Ἰλέρδα, oppidum citerioris Hispaniæ, in conuentu Tarraconensi, non procul à Sycori fluuio. Ptolem. lib. 2. cap. 6.

Ilergetes, Hispaniæ populi, in tractu Tarraconensi, nõ procul ab Ibero amne. Pli. lib. 3. cap. 3.

Ilex, icis, gene. fem. πρῖνος, arbor est glandifera, magnitudine roboris, folio aculeato, læui cortice: cuius duo sunt genera: quæ uide apud Plin. lib. 16. cap. 6. Virg. lib. 2. Aen. Talis erat species auri frondentis opaca Ilice. Procera ilex, Hora. Epod. 15. Ramosa ilex, Ouid. 8. Metam. Arguta ilex, Virgil. Eclog. 7.

Ilia, æ, Ἰλία, quæ & Rhea, Numitoris Albanorum regis filia, quam Amulius, pulso iam Numitore fratre, & interfecto eiusdem filio Lauso, uirginem uestalem fecit, ne qua superesset de proles Numitoris. Veruntamen Iliadum aquam pro Sacris quæreret, obdormiuit, & in somnis illi uisum est, se à Marte comprimi, & sic geminos concepit: quos cum peperisset, Amulius, re cognita, paruulos exponi iussit, matrẽq; Iliam uiuam apud Tiberim fluuium infodi: unde poetæ eã Tiberi nupsisse fingunt, qui ob id quoq; uxorius amnis Hora. l. 1. Carm. dicitur. Quid uero pueris acciderit, uide in dictione Amulius. Virg. l. 1. Aen.

-Donec regina sacerdos.
Marte grauis geminam partu dabit Ilia prolem.

Ilia, ilium, *I fianchi*, λαγών, κενεών, partes sunt imi uentris, inter coxas & pubem positæ, teste Celso li. 4. ca. 1. Persius Sat. 4 Ilia subter Cæcum uulnus habes. Pli. l. 11. c. 37. Ilia appellat arterias quasdam, quæ inter uesicam, & aluum sitæ, tendunt ad pubem. Sunt qui hoc nomen etiam secundæ declinationis esse asserant, adducentes testimonium ex libro 4. Corn. Celsi, ubi sic legunt: Deinde super rectum intestinũ progressa iliis feminæ latera sua innectit. Quo tamen in loco pleraque exemplaria Ilibus habent, nõ Iliis. Et profecto cum nominatiuus singularis, Ile, passim legatur, nemini dubium esse debet, quin in numero plurali etiam sit tertiæ declinationis.

Iliacus, a, um, pen. cor. Ἰλιακός, possessiuum deductum ab Ilio, agri Troiani urbe. Virgil. 1. Aen. Ter circum Iliacos raptauerat Hectora muros. Ilius, a, um, idem Virgil. 9. Aeneid. Quam miserã tenuit non Ilia tellus. Iliacus morbus à Plau. uocatur, qui infestat Ilia: sed hoc ut pleraque alia apud Pla. crediderim esse fictitium, ut ambiguitate uocis risum captaret.

Ilias, adis, Ἰλιάς, Homeri opus clarissimũ, omnium, quotquot unquam extiterunt, poetarum scriptis citra controuersiam prælatum. Dicta Ilias ab eo, quòd bellum contineat apud Ilium inter Græcos & Troianos ob raptum Helenæ gestũ. Oui. l. 1. Trist. Ilias Ipsa quid est, nisi turpis adultera, de qua Inter amatorem pugna, uirumq; fuit? Quoniam uero hoc in opere nullum mali genus non recensetur, factum est, ut Ilias malorũ, Ἰλιὰς κακῶν, pro ingenti calamitate accipiatur. Ci. ad Att. lib. 8. Tanta impẽdet malorum Ilias. Præterea, quia hoc opus in primis prolixum est, ut xxiiij. continẽs uolumina, factum est, ut, ut cum opus aliquod impendio prolixius iudicare uolumus, dicamus id Iliade esse prolixius.

Ilicet, per syncopam dictum, *Di subito*, quasi ire licet. Donatus: Sic iudices de concilio dimittebantur, suprema dicta cũ Præco pronunciasset, Ilicet. quod significat, ire licet. Ter. in Phor. Hoc nihil est: ilicet. Vbi Donatus: Ilicet, rei finem significat. Ilicet pro statim, confestim. Virg. 2. Aene. Ilicet ignis edax summa ad fastigia recti Voluitur. Ilicet aduerbiũ affirmantis. Plaut. in Epid. Ilicet, ut uadimonium mihi hic ultro facit.

Iliceus, a, um, *Di elce*, πρίνινος, quod est materiatum ex ilice. Stat. l. 6. Theb. Orniq; iliceæq; trabes.

Ilicetum, ti, πρινών, locus ilicibus consitus. Mart. l. 12. Surgẽtem locus excipit superba Vicini strue cultus iliceti.

Iligneus, siue Ilignus, na, num, *Di elce*, πρίνινος, idem quod iliceus. Ter. in Ad. Lectulos iligneis pedibus faciundos. Colu. lib. 11.

lib.21.ca.4. Ilignea frondem bubus recte præbebimus. Sic Ilignea corona apud Pli.l.16.c.4. Ilignea glans, Pli.l.16.ca.5.& Horat.2.Serm.Sat.4.

ILIONEVS, Ἰλιονεὺς, nomen proprium uiri Troiani, Phorbantis filii, qui qualis in bello fuerit, nusquam legitur: eloquentia uero excelluisse, deletoq; Ilio cum Aenea fugisse, & apud eundem legati uice functum, auctor est Virg.1.Aeneid. Postquam introgressi, & coram data copia fandi, Maximus Ilioneus placido sic pectore cœpit. Vbi Seru. Non mirũ, inquit, si eloquens à Virgilio introducatur Ilioneus, cum pater eius Phorbas. Homero teste, semper Mercurio, Deo eloquentiæ, fauente pugnauerit.

ILITHYIA, dea parturientibus propitia, quæ & Iuno Lucina appellatur. Ouid.9.Metam. Præpositam timidis parientibus Ilithyiam.

ILIVM, ἴλιον, urbs fuit Phrygiæ minoris, siue Troadis, M.D. pass. à mari distans, à Dardano Iouis filio condita, ab Ilo uero rege ampliata & Ilium nominata, cum antea Troia à regione illa, in qua sita fuit, diceretur: Regia fuit Priami: postea uero ob Helenam à Paride raptam decennali bello obsessa, ac demum expugnata est. Cic. de Diuin. Achiui ita profecti sunt ab Ilio, ut &c. Virg. lib.2. Ceciditq; superbum Ilium, & omnis humo fumat Neptunia Troia. Dicta est etiã ilios. Ouid.l.14.Met. Postquam alta cremata est Ilios. Hor. Non semel Ilios Vexata. Ilium proprie ciuitas est: nam regio, Troia est: quamuis interdum pro ciuitate Troiam ponat Virg. ut l.3. Aen. Et campos, ubi Troia fuit.

ILLABOR, pen.pr. illaberis, illapsus, *Cascare, scorrere, sdrucciolare*, εἰσολισθαίνω εἰσρέω, incido, influo. Cic. de Sene. uoluptas ad sensus affluit, & illabitur: Pli.lib.5.c.29. loquens de Mæandro fluuio: lenis illabitur mari. Virg.2.Aen. Sensit medios Illapsus in hostes.

ILLABORATVS rata, ratum, ἀνέργαστος, quod sine labore & diligentia confectum est. Quinct. de Cic.l.10.c.3.

ILLAC, *Per quel luogo*, aduerb. per locum. Ter. Eun. Plenus rimarum sum: hac atque illac perfluo.

ILLACRYMABILIS, *Che non si moue à pietà*, ἄδακρυς, δυσάλγητος, qui tam durus est, ut ad lacrymas, aut ad misericordiam commoueri non possit. Hoc epitheton Hor. tribuit Plutoni, lib.2.Carm.

ILLACRYMO, as, p.c. *Piagnere*, ἐπιδακρύω, idem fere quod lacrymo. Cic. de Nat. Quid dicam de Socrate? cuius morti Illacrymari soleo Platonem legens. Liu.li.27. Illacrymasse dicitur. Illacrymare morti, uel errori alicuius, est propter errorem uel mortem eius lacrymas emittere. Idem.10.bel.Mac. Qui morti innocentis, qui meo infelici errori unus illacrymasti. Dicitur & de rebus insensibilibus, pro exudare, seu humorem emittere. Virgil.1.Ge. Illacrymat mœstum templis ebur, æraq; sudant.

ILLAESVS, *Non offeso*, ἀβλαβὴς, nomen adiectiuum compositũ ex In, & negatiuo, & participio Læsus. Mart. lib.1. Illæsum timidis unguibus hæsit onus. Cupressus illæsa bruma, Stat. 6.Theb.

ILLAETABILIS, *Tristo, maninconioso*, ἄχαρις, iniucundus, tristis. Virg.3.Aeneid. Hinc Drepani me portus & illætabilis unda Accipit.

ILLAPSVS, huius illapsus, εἴσρους. Col.li.2.c.2. Ne præcludatur humoris illapsu atque exitu.

ILLAQVEO, as, *Allacciare*, ἐμπαγίζω, laqueo, constringo. Cice. de Arusp. resp. Illaqueatus omnium legum periculis.

ILLATEBRO, as, pen.corr. *Ascondere dentro*, ἀνακρύπτω, in latebria abscondo. Gellius ex 5.Annal.Q.Claudii: Illatebrauit sese.

ILLAVDABILIS, le, *Indegno di laude*, ἀνεγκωμίαστος, qui non est dignus ut laudetur: ut, Carmen illaudabile. Stat.5.Syl.

ILLAVDATVS, illaudati, *Non laudato, non degno di laude*, ἀνεγκωμίαστος, ἀναξιόλογος, idem quod Illaudabilis, teste Gellio & innominabilis, qui neque mentione, aut memoria ulla dignus est, neque unquam nominandus: Sicut quondam à cõmuni consilio Asiæ decretum fuit, uti nomen eius, qui templum Dianæ Ephesi incenderat, nemo ullo tempore nominaret. Est enim nomen hoc, idoneum ad exprimendum sceleratissimi hominis detestationem. Virg.lib.3.Ge. Quis aut Eurystea durum, Aut illaudati nescit Busiridis aras? Est autẽ Illaudatus nomen, non participium: neque enim uerbum habet à quo descendat, neque ullum importat tempus. Nã dicitur Illaudatus, non qui laudatus non sit: sed qui laudari non meruit, ut est li.7. Aen. Diues inaccessos ubi Solis filia lucos. pro inaccessibiles, non ad quos nullus accessit, sed ad quos nullus accedere debet. Sic fontem inexhaustum dicimus non tam eum, qui nunquam exhaustus sit, quàm qui exhauriri non potest.

ILLE, Illa, Illud, illius in genitiuo, pe. indifferente, *Quello, colui*, ἐκεῖνος, pronomen est demonstratiuum, tertiam designans personam, tam à loquente, quàm ab audiente remotam, de quo satis multa dicta sunt in Dictione Hic. Interdũ emphasim habet, uehementiamq; addit orationi, quod Græci exprimunt per ὁ articulum. Ter. And. Hic, ille est. Virg. in principio 1. Aen. Ille ego, qui quondam gracili modulatus auena Carmen. Cic. pro Flac. Huic illi legato.

ILLECEBRAE, arum, pen.c. *Carezze*, θέλγητρα, ἐπαγωγαί, blandiciæ, & pellaciæ, ab illiciẽdo dictæ, quod animum ad se alliciant: quemadmodum uoluptates, & diuitiæ, quæ nulli nõ adblandiuntur. Vtimur autem hoc nomine tam in bonam partem, quàm in malam. Cic.lib.6.de Rep. Suis te oportet illecebris ipsa uirtus trahat ad uerum decus. Idem pro Cœlio: Erant apud illum illecebræ libidinum multæ. Legitur etiam in singulari numero Illecebra. Idem pro Mil. Quis ignorat maximam illecebram esse peccandi immunitatis spem?

ILLECEBROSE. Plaut. in Bacc. Illecebrosius fieri nihil potest.

ILLEPIDE, ἀχαρίτως, iniucunde, & infacete. Pli. in Præf. operis: Nec Plancus illepide, cum diceretur Asinius orationes in eum parare. Hor.2.Epist.1. Non quia crasse Compositũ, illepide ue putetur.

ILLEPIDVS, a, um, *Senza piaceuolezza*, ἄχαρις, ἀναφρόδιτος, in quo nihil leporis est, nec elegantiæ. Cic.3.de Nat.de. Parẽtum habere auarum, illepidum, in liberos difficilem. Scortillum non illepidum, nec inuenustum, Catullus.

ILLEX, illegis, *Senza legge*, ἄνομος, qui sine lege uiuit. Plau. Persa: In iure illex, labes populi. Quo in loco Illex Valla idem significare arbitratur, quod Exlex. Illex, icis, communis generis, interdum substantiue accipitur pro illecebris, & incitamento, ἐπαγωγή: ut, Illex animi Venus. Interdum adiectiue sumitur, ut idem sit quod illiciendi uim habens: ut, oculi illices, apud Apul.

ILLI, cum, circunflexo, *Iui, in quel luogo*, ἐκεῖ, pro ibi, uel illic. Terent. in Ad. Ego illi maximam partem feram. Vbi Donat. Errant, qui putant, illi, esse pronomen, cum sit aduerbium loci: ut Virg.l.1. Aen. Illi mea tristia facta Degeneremq; Neoptolemum narrare memento.

ILLIBATVS, ta, tum, *Incorrotto, puro, non guasto*, ἄλωβος, purus intactus. Est autem nomen, non particip. cum Illibo non legatur. Liuius lib.3. Illibatum robur hominis. Col.l.12.c.1.

ILLIBERALIS, le, *Non liberale, non cortese*, ἀνελεύθερος, parcus, nõ munificus. Cic. Memmio, lib.13. Non te in me illiberalem, sed me in se negligentem putabit. Interdum illiberale dicitur, quod contra sit, ac liberum hominem decet. Illiberale facinus: libero homine indignum. Ter. Ad. Ex illa familia Tam illiberale facinus esse ortum? Iocus illiberalis, Cic.1. Offic.

ILLIBERALITAS, tatis, ἀνελευθερία, parsimonia, auaritia, sordes: cui opponitur liberalitas. Cic.2.Offic. Habenda est ratio rei familiaris, sed ita, ut illiberalitatis auaritiæq; absit suspicio.

ILLIBERALITER, *Non da gent'il'huomo*, ἀνελευθέρως, ἀγεννῶς, nõ liberaliter, iniuste, aliter, ac hominem liberum decet. Illiberaliter apud ueteres dicebatur factum (inquit Donatus) si quis excessisset omne genus maleficii. Ter. in Ad. Factum à uobis duriter, Immisericorditerq;, atque etiam, si est pater Dicendum, magis aperte, illiberaliter. Idem in Phor. Quã is aspernatur nunc tam illiberaliter. Cic. Attic. Nihil ab eo neque indiligenter, neque Illiberaliter.

ILLIBERIS, Ἰλλίβερις, oppidum in finibus Galliæ Narbonensis, iuxta Pyrenæos montes, teste Strab.l.4. Plinius in descriptione Galliæ Narbonensis Illiberim sua ætate exiguum oppidulum fuisse indicat, &, ut ipsius uerbis utar, magnæ quondam urbis tenue uestigium. Ptolem.li.2.ca.6. Illiberim alteram collocat in Bætica Hispaniæ regione, quam non nulli eandem esse existimant cum ea, quam hodie Granatã appellant.

ILLICIO, cis, *Adescare*, ἐπάγω, θέλγω, attraho, & quasi inesco, ex In, & antiquo uerbo Lacio. Ter. in And. Homines adulescentulos, imperitos rerum, in fraudem illicis?

ILLICITVS, a, um, *Illicito*, ἀθέμιτος, quod nõ licet. Ci. pro Clu. Multitudini illicitum est contradicere.

ILLECTVS, attractus, inuitatus. Cic.lib.4.Tusc. Libido ad id, quod uidetur bonum, illecta & inflammata uidetur.

ILLECTVS, tus, ui, ἐπαγωγή, blanditiæ, & illectamentũ. Plau. Bacc. Magis illectum tuum, quàm lectum metuo. Est itẽ Illectus, cõpositum à participio Lectus, ἀνεπίλεκτος, idem significans quod non lectum. Ouid.l.1. de Arte am. Si non accipiat scriptum, illectumq; remittat.

ILLICIVM, cii, ab illiciendo, pro incitamento, *Incitamento, stimolo*, θέλγητρον, ἐπαγωγή. Varro li.3. Si transituræ sunt apes ea, apiastro perfricandũ, quod illicitum hoc illis. Cic. ad Att.

ILLICO,

Ilico, *Di subito, immantenente, αὐτόθι*, aduerbium loci, idem significans, quod ibidem, quasi in eodem loco. Ennius: Ecquiu, quò irent, nesciebant, illico manserunt. Ter. in Adelp.: Otiose nunc iam illico consiste. Donatus: Illico, modo locum, modo tempus significat. Plerúque ponitur pro statim, siue cótinuo, *παραυτίκα*. Cic. pro Mur. Simulatq; increpuit suspicio tumultus, illico artes nostræ conticescunt.

Illigo, as, are, *Legare, auiluppare, ἐνδεσμῶ*, iunecto, intexo: ut cum emblemata poculis, uel aurum argento illigare dicimus. Per translationem sumitur pro implicare, siue inuoluere, *ἐμπλέκειν*. Cic. de Orat. Orator illigat sententiam uerbis. Liu. lib. 2. Belli Mac. Postea quàm nos illigari nolle Romano bello uidit. Idem Familiari amicitia plerique illigati Philippo erant.

Illido, dis, pen. p. *Rompere, frangere, προσβάλλω, ἐνάγω, προσαράσσω*, duro alicui corpori affigo, atque ita confringo. Valer. Max. lib. 1. ui subitæ tempestatis tota cum classe uicinis Deg littoribus illisus est. Hoc est, impegit ad uicina littora, & naues fregit. Cic. de Arusp. resp. Iam ista serpens, compressa atque Illisa, morietur. Virg. 5. Aen. Effractoq; illisit in ossa cerebro. Dentes illidere labellis. Lucre. l. 4. Illidere dentem alicui rei, pro imprimere. Hor. 2. Serm. Sat. 1. Et fragili quærens illidere dentem, Offendit Solido. Illidere manus, Cic. 3. Tusc. Aequora illisa scopulis, Virg 3. Ge.

Illimis, me, *Puro, senza fango, ἄιλυος, καθαρὸς*, purus, quasi sine limo. Ouid. 3. Metam. Fons erat illimis, nitidis argenteus undis.

Illinc, *Di li, di quel luogo, ἐκεῖθεν*, aduerbium de loco. Ter. Ad. Illinc huc transfertur uirgo. Cic. 8. Phil. Omnem se amorē abiecisse illinc, atque in hanc transfudisse. Hinc illinc, prouerbiale. Ter. Ad. Dum cognatus hinc Illinc ueniret.

Illinio, is, ire, *Vngere, ἐπιχρίω*, inungo. Col. lib. 6. ca. 14. tum ceruix aqua frigida defricanda, & spuma argentea illinienda est. Pli. l. 10. c. 18. Cornicis nidum illinire.

Illino, nis, pe. c. illeui, illitum, tertiæ coniugationis, *Vgnere, ἐπιχρίω, ἐμπλάττω*, inungo, liquidi quippiam rei alicui induco. Cice. de Orat. color uenustatis fuco illitus. Horat. 2. Serm Sat. 4 Et quodcunque semel chartis illeuerit. Inde fit illitus, ta, tum, penult. corr. *ἐπικεχρισμένος*. Virgil. Illita telu dolis.

Illiquefacio, cis, *Liquefare in qualche cosa, ἐντήκω*, in re aliqua liquefacio Cic. 4. Tusc. quæ sunt ad perfundendum animum tanquam illiquefactæ uoluptates.

Illiteratus, ta, tum, *Non letterato, ignorante, ἀπαίδευτος, ἀγράμματος*, litterarū expers. Cic. 2. de Ora. Quem cognouimus uirum bonum, & non illiteratum, sed nihil ad Persium. Pli. in epist. 147. Est liberius mihi non illiteratus.

Illitus, us, ui, illinendi actus. Pli. l. 24. c. 6.

Illo, *ἐκεῖσε*, aduerbium ad locum. Terent. And. Cum illo aduenio.

Illocabilis, & hoc le, *Che non si può allogare, δυσέκδοτος*, quod locari non potest: ut, Virgo illocabilis, quæ ob deformitatem, aut inopiam uirum inuenire non potest. Plaut. in Aulul. Virginem habeo grandem, dote cassam, atque illocabilem.

Illotus, a, um, pe. pro. *Che non è lauato, sporco, immondo, brutto, ἄλουτος*, quod lotum non est, hoc est, quod sordidum est, & immundum. Vnde dicimus, Illotis manibus, uel pedibus rem aliquam aggredi. hoc est, irreuerenter, confidenter, & imperite rem aliquam attentare: uelut si grammatista aliquis triuialibus illis disciplinis uix ad summam cutem tinctus, enarrationem Virgiliani poematis audeat aggredi. Tractum est adagium à sacrorum ceremoniis: in quibus omnia pura cóuenit esse, & probe lota. Illoti echini, Hor. 2. Serm. Sat. 8.

Illuceo, es, secunda syllaba prod. *Lucere, ἐμφαίνομαι, ἐπιλάμπω*, in re aliqua luceo. Plaut. Capt. Tuo quæ capiti illuceat.

Illuc, *A quel luogo, ἐκεῖσε*, aduerbium significatiuum motus ad locum, ut, Huc atque illuc intueri, apud Cic. de Orat.

Illucesco, cis, lucidus fio: quo in tertiis personis utimur: ut Illucescit, dies fit. Liu. lib. 3. 2. bell. Pun. Vbi illuxit, recepere classem. Cic. de Nat. Cum Sol illuxisset.

Illudo, dis, pen. pro. *Beffare, dileggiare, dar la berta, ἐμπαίζω, ἐντρυφάω*, derideo, ludibrio habeo. Dicimus autem, Illudo tibi, & Illudo te, & Illudo in te, id est, insulto. Cic. de Orat. Illudere in aliquem. Virg. 2. Aene. Certantēq; illudere capto. Ter. in And. Adeon' uidemur uobis esse idonei, in quibus sic illudatis? Idem in Phor. Satin' superbe illuditis me? Vbi Donatus: Et datiuum, & accusatiuum casum regit Illudo. Virg. 9. Aen. Verbis uirtutem illude superbis. Significat interdum per ludum noceo. Virg. 3. Ge. Nouariæ illudant pestes. Illusus, participium. Tacitus lib. 14. Sæpe asperis facetiis illusus. Vestes illusæ auro: id est, in quibus artifex, ludēs, auro aliquas depinxerat, inquit Seru. in illud Virg 2. Georgic. Illusasq; auro uestes.

Illuminate, *ἐμφανῶς*, clare, aperte. Cic. 3. de Orat. Qui explicate, abundanter, illuminate, & rebus, & uerbis dicunt.

Illumino, as, are, *Illuminare, alluminare, λαμπρύνω*, clarum & lucidum reddo. Cic. 2. de Nat. de. Vt Sol mundum omnē sua luce compleat, ab eoq; luna illuminata, grauiditates & partus afferat. Cic. 3. de Ora. Quæ sententiis orationem, uerborumq; conformationibus illuminent.

Illuminus, na, num, *Senza lume, ἀφεγγὴς*, sine lumine. Apul. li. 6. Et illuminarum Proserpinæ nuptiarum. Et l. 3. Seruato noctis illumino tempore. i. obscuro.

Illunis nox, *Notte senza lume de la luna, σκοτομήνη νὺξ, ἀσέληνος*, dicta est à Pli. Epist. 106. pro obscura: quasi sine luna. Apul. lib. 9. Meta. per primam & secundam declinationem inflexit. Illuuie, inquiens, caliginis: à nominatiuo Illunus, a, um.

Illusio, onis, *ἐμπαιγμὸς*, irrisio. Cic. 3. de Orat. Illusio à præceptis Cæsaris non abhorrens, &c.

Illustramentum, ti. Quinct. lib. 11. c. ult. Hæc sunt uel illustramenta pronunciationis.

Illustratio, onis. Quinct. lib. 6. c. 2. *ἐνάργεια*, à Cic. illustratio dicitur.

Illustris, stre, *Illustre, chiaro, nobile, αἴθριος, λαμπρὸς, φωτεινὸς*, clarus, lucidus. Col. l. 1. Balnearia sint illustria. Pli. l. 9. c. 16. Noctibus illustribus, æque quam die cernunt. Plaut. Rud Illustriores fecit, fenestrasq; indidit. Per translationem accipitur pro nobili, celebri. *ἐπιφανὴς, ἐνδόξιμος*. Cic. de Amic. Genus hoc sermonum positum in hominum ueterum auctoritate, & eorum illustrium, plus uidetur habere grauitatis. Idem in Vere. Tam illustre ac nobile domicilium. Illustre, notumq; omnibus factum, apud eundem, 7. Ver. Facta illustria, & gloriosa, Idem 2. de Fin. Fama illustris, Virg. 7. Aen. Illustris, & lata uia, Cic. 5. Vere.

Illustro, as, *Illustrare, λαμπρύνω, καταλάμπω*, rem aliquam lucidam & splendidam facio, uel lucem & splendorem affero. Col. l. 1. ergastulum, plurimis, & iis angustis, illustratum fenestris. Per translationem accipitur pro nobilitare, & celebrem reddere, *διαφημίζω* Cic. Lentulo l. 1. epist. Illustrabis tuam amplitudinem hominum iniuria. Nonnunquam pro declarare, aperire, *δηλῶ*. Cic. in Cat. Omnia illustrata, & patefacta uidistis. Idem de Orat. Patefacere & illustrare obscura. Illustrare philosophiam Latinis litteris, idem l. 1. Acad. & 1. Tusc.

Illusura, ræ, illusio, ipse actus illudendi. Pli. l. 27. c. 8.

Illuuibilis, le, *Che non si può lauare, δυσέκπλυτος*, quod elui nō potest. Plau. in Men. Odore illuuibili.

Illuuies, uiei, *Sporchezza, bruttura, ἀλουσία*, squalor, immunditia, sordes. Ter. in Heaut. Immunda illuuie.

Illyricus, ca, cum. Virg. 1. Aen Illyricos penetrare sinus.

Illyris, idis, *Ἰλλυρίς*, siue Illyrium, rii, uel Illyricum, ci, regio Europæ satis ampla, secundum dextrum maris Adriatici latus extensa, à ceteris partibus Istria, Mysia superiori, & Macedoniæ parte, quæ Adriatico mari incumbit, terminata Dicta ab Illyrio Polyphemi, (ut Appianus scribit) siue, (ut Eustathio placet) Cadmi filio. Hodie Sclauoniam uocant. Ci. Att. Pompeius Proficiscitur per Illyricum.

Ilus, li, *Ἶλος*, filius fuit Trois, regis Troianorum, & pater Laomedontis, quem, matura ætate moriens, regni heredem reliquit. Ab huius nomine celeberrimum illud Mysiæ minoris, siue Troadis caput, Ilii nomen accepit: siue quòd ab illo primum fuerit conditum, cum Dardanus antea Dardaniam condidisset: ut placet Homero li. 13. Iliad. siue quòd à Dardano primum conditum instaurarit Ilus, quod non obscure innuit Virgilius lib. 8. Dardanus Iliacæ primus pater urbis, & auctor. Strabo li. 13. primum omnium Ilum ausum fuisse in campis habitare, proindeq; in mediis campis fuisse sepultum. cuius sepulcri meminit & Hom. 11. Iliad.

I ANTE M

Imaginarii, *σημειοφόροι*, dicti sunt qui ferebant signa militaria, in quibus Imperatorum imagines erant.

Imaginarius, a, um, *φανταστικὸς, σκιαγραφικὸς*, quod uerum non est, sed quod animo ita concipimus, ac si uerum esset. cuiusmodi apprehensionem dicimus Imaginationem. Sueton. in Claud. Stipendia instituit, & imaginariæ militiæ genus, quod uocatur super numerum, quo absentes, & titulo tenus fungerentur. Imaginariis fascibus cedere, Liuius 3. ab Vrbe. Emptio imaginaria, Vlpianus. l. is qui suis. ff. de manumiss.

Imaginatus, a, um, *ἀπεικονισμένος*, ad alicuius imaginem factum. Lactant. libro 15. Terram digitis suis imaginatam metiuntur.

Imaginatio, *φαντασία, ὑποτύπωσις*, pro huiusmodi conceptu: ut, Imaginationes libidinum, apud Pli. l. 20. c. 7.

Imagino,

IMAGINO, nas, *Rappresentare, εἰκονίζω, ἀπεικάζω*, imagines repræsento. Gel. lib. 15. Speculum in loco certo positum nihil imaginat.

IMAGINOR, aris, *Imaginarsi, φαντάζομαι, ὑποτυπόομαι*, significat rei alicuius, quæ facta sit, uel fieri possit, uel etiam quæ fieri non possit, similitudinem mente concipio. Pli. li. 20. c. 13. Ideo pro profluuio genitali datur, & Venerem crebro per somnia imaginantibus. Pli. in Epist. Imaginatus uenisse Neronem.

IMAGINOSVS, sa, sum, *εἰκονώδης*, in quo sunt plures imagines. unde speculum imaginosum, à Catullo dicitur.

IMAGO, nis, *Imagine, figura, simolacro, sembianza, εἰκών*, simulacrũ, species, exemplar, & alicuius rei repræsentatio. Cic. de Amic. Nemo unquam animo aut spe maiora suscipiet, qui sibi non illius memoriam atque imaginem proponendam putet. Virg. 2. Aen. Vmbra Creusæ Visa mihi ante oculos, & nota maior imago. Cic. in Orato. Demosthenis imaginem ex ære uidi. Olim nobiliores maiorum suorum imagines ad uiuum expressas, in atriis suspendere solebant, illarum multitudine nobilitatem metientes. quo factum est, ut imagines pro nobilitate accipiantur. Cic. de Lege Agr. Si quid deliquero, nullæ sunt imagines, quæ me à uobis deprecentur. Plin. in Epist. l. 9. Quibus uideor pronum ad honores iter, & non subitas imagines relicturus. Subitas imagines appellat nobilitatem parum antiquam, sed repente, fortunæq; beneficio quæsitam. Imago pro uagina, quòd ueluti sit imago eius rei, quam claudit. Virg. lib. 8. Cu. nam seruans sub imagine falsam. Rhetores imaginem, *εἰκόνα*, uocant quandam orationis figuram, cum res gesta non simpliciter indicatur, sed ut gesta sit, ostenditur, ut est illud: Ipse inflammatus scelere in forum uenit: ardebant oculi: toto ex ore crudelitas eminabat.

IMAGVNCVLA, *εἰκόνιον*, dimin. parua imago.

IMAVS, p. p. *ἴμαος*, Caucasi montis pars, Indiam à Scythia diuimens. Scythiamq; ipsam in duas secans partes, quarum altera Scythia intra Imaum, altera Scythia extra Imaum appellatur. Vide Pli. l. 6. c. 17. & Ptol. Asiæ Tabul. 9.

IMBECILLIS, & hoc imbecille, & Imbecillus, a, um, *Debole, languido, ἀσθενής*, debilis, languidus, infirmus: quasi bacillo destitutos: quæ significatio tracta uidetur à tenerioribus plantis, quæ citra bacilli adminiculum uix possunt subsistere. Pli. in Paneg. Quis est tam imbecilli ingenio? Cic. de Amic. Vt si parentibus nati sint humilibus, si propinquos habeant imbecilliores. Horat. 2. Serm. Imbecillus, iners. Cic. de Amic. Imbecilla humana natura est ad contemnendam potentiã.

IMBECILLITAS, atis, *Debolezza, ἀδυναμία, ἀσθένεια*, debilitas, infirmitas, & tam ad animum, quàm ad corpus refertur. Cic. de Amic. illud considerandum uideri solet, num propter imbecillitatem atque inopiam desideranda sit amicitia. Imbecillitas materiæ murorum, Cæs. 2. Bel. ci. Imbecillitas consilii, Cic. 1. Offic. Imbecillitas ætatis, Cic. ad Brutum.

IMBECILLITER, *Debolmente, ἀδυνάτως*, debiliter, & remisse, ac languide. Cic. 4. Acad. Iis, quæ uidentur, imbecillius assentiuntur. Idem 5. Tusculan. Qui imbecillius horrent dolorem.

IMBELLIA, liæ, *ἀνανδρία*, inertia, & belli imperitia. Macro. libro 3. Sat. Tunc Pœnus eludens ignauiam, imbelliamque militum.

IMBELLIS, & hoc imbelle, *Inetto alla guerra, timido, ἀπόλεμος, ἄμαχος, ἄνανδρος*, timidus, ignauus, quasi bello parum aptus. Cic. 1. Offic. Nunquam periculi fuga committendum est, ut timidi, imbellesq; uideamur. Ouid. in epist. Tres sumus imbelles. Imbellis, inermisq; seminatã turba, Liu. 8. Bel. Pun. & 8. bel. Maced. Imbelle telum, Virg. 2. Aen. sine ictu, Imbelles damæ, pro timidæ. Mart. l. 13.

IMBER, bris, *Pioggia, pioua, ὄμβρος*, gen. masc. in ablatiuo Imbre, uel Imbri. Virg. 4. Aen. Ventis pulsatur & imbri. Lucretius: Ex igni terraq; animæ nascuntur & imbre. Est autem imber (ut Apul. l. de Mundo loquit) agmen aquarum largius ex concretis effusum nubibus. Nimbus uero repentina, & uehementior pluuia: quæ quanto est improuisior, tanto est præcipitatior, & breuiore astringitur casu. Virg. 1. Georg. Maximus agricolis pelagoq; parabitur imber. Per translationem pro quouis humore aqueo accipitur. Virg. lib. 1. Aene. pro aqua marina accepit, cum ait: Accipiunt inimicum imbrem. Imber pro lacrymarum effusione. Ouid. 3. Amor. Eleg. 5. Spargebat tepido flebilis imbre sinus. Lactis, lapidum, sanguinis, & terræ imber. Cic. 1. de Diu. Ferreus imber, Virgil. 12. Aen. Tempestas telorum, & ferreus ingruit imber. Videtur à Græco *ὄμβρος* deriuari, quod imbrem sonat. sine aspiratione autem scribi debere ex compositis apparet, quæ sunt September, October, Nouember, & December.

IMBERBIS, & hoc be, *Senza barba, sbarbato, ἀγένειος, ἀπώγων* quod non est barbatum. Horat. de Arte. Vel quia turpe putant parere minoribus, & quod Imberbes didicere, senes perdenda fateri. Cic. 1. de Nat. deo. Apollinem semper imberbem.

IMBIBO, is, pen. corr. *Beuere, apprendere, ἐμπίνω*, idem fere quod bibo, uel humorem attraho, & in me recipio. Pli. l. 20. c. 14. Imbibitur ad serpentium ictus decoctum. Idem li. 24. ca. 15. per infundibulum imbibitur in uetere suffi. Imbibere item per metaphoram apprehendere significat. Ci. 2. Ver. An iste unquam de se bonam spem habuisset, nisi de uobis malã opinionem animo imbibisset? Liu. 2. ab Vrbe: tantum certamẽ animis imbiberat.

IMBREX, icis, pen. cor. *Embrice, coppo, σωλὴν*, canalis est, uel tegula curua, & obtorta, per quam imber defluit. Plautus in Mil. Meas confregisti imbrices, & regulas Sisenna l. 3. Hist. Dissipatis imbricum fragminibus. Ex quibus locis constat, imbrices genus esse tegularum incuruã ex opere siglino, quo etiã hodie in plerisque locis utimur ad arcẽdũ imbrem. unde Imbricata tecta appellamus, quæ ex imbricibus sunt confecta. Vide infra.

IMBRICATVS, a, um, *Che ha figura d'embrice, σωληνοειδής*, imbricis modo incuruatus, imbricum figuram referens. Pli. li. 11. c. 8. imbricatis flexibilibus uertebris. Vitruuius l. 2. Inserta cæmenta, alia super alia sedentia, inter se imbricata firmiorem præstant structuram. Quo in loco uocat Imbricata cæmenta, imbricum in morem inter se composita.

IMBRICATIM, imbricis modo. Pli. l. 9. c. 34.

IMBRICVS, ca, cum, *Piouoso, ὀμβροφόρος*, imbres ferens. Plaut. in Merc. Hic Fauonius serenus est, hic Auster Imbricus.

IMBRIFER, ra, rum, *Che apporta pioggia, ὀμβροφόρος*, pluuias afferens, ut Auster imbrifer, Cælum imbriferum. Col. l. 1. c. 5. Vbi uliginosa regio est, aut cæli sunt imbriferi. Virg. 1. Ge. Vel cum ruet imbriferum uer.

IMBVBINARE, est puerili stercore inquinare. Imbulnare autem est menstruo mulierum sanguine polluere. Lucilius apud Nonium: Hæc te imbubinat: at hic contra te imbulbitat. Deductum à Græco *βόλβιτον*, quo stercus significatur.

IMBVO, is, bui, butum, *Tingere, empire, immergere, ἐμβρέχω, ἐμβάπτω*, liquore, uel odore aliquid inficio, &, ut ita dicam, imbibere facio. habetq; fere præter accusatiuum, etiam ablatiuũ eius rei, qua quid imbuitur. Col. l. 10. Quibus liquoribus mũdam lanam imbuere oportebit. Hor. l. 1. epist. Quo semel est imbuta recens, seruabit odorem Testa diu. Cic. Phil. 14. Imbuti sanguine gladii. Per translationem sumitur pro instituere, erudire: unde imbutum litteris, Imbutum bonis moribus, dicimus. Imbutum uitiis, inquinatum. Salustius, Auaritia quasi malis uenenis imbuta, corpus, animumq; uirilẽ effeminat. Cic. l. 1. Offic. Parentum præceptis imbuti. Gellius: Farinam fermento imbutam. id est, conditam. Aliquãdo prætermittitur ablatiuus. Cato de Re rust. Dolia olearia noua sic imbuito. Virg. 1. eclog. Illius aram Sæpe tener nostris ab ouilibus imbuet agnus. id est, inficiet suo sanguine.

IMITABILIS, le, quod quis potest imitari. Cic. in Orat. orationis subtilitas imitabilis uidetur esse existimanti: sed nihil est experienti minus.

IMITAMEN, inis, neut. gene. *Imitatione, μίμησις*, imitatio. Ouid. 4. Fast. Priscíq; imitamina facti.

IMITAMENTVM, ti, *Imitatione, μίμησις*, idem quod imitatio. Gellius l. 7. c. 5. oppleuit omnia, non simulacris, nec imitamentis, sed luctu atque lamentis ueris. Tacit. l. 13. Peractis tristitiæ imitamentis.

IMITATIO, onis, *μίμησις*, Cic. 14. Philip. uirtutem imitatione dignam.

IMITATOR, toris, *μιμητής*. Cic. de Legib. Permulti imitatores principum existunt. Martial. l. 8. Si quis erit recti custos, imitator honesti.

IMITATRIX, cis. Cic. 1. de Leg. Imitatrix boni uoluptas.

IMITOR, aris, *Imitare, μιμοῦμαι*, aliorum exempla sequor: sed ad mores tantum, dicta, factaq; pertinet: Sequor & ad corpus, & ad mores spectat. Plin. in Epist. illos habui in manibus, ut non æmularer, imitarer, & sequerer. Cic. de Clar. Ora. Quẽ Cotta cum uerbis, tum sono ipso subrustico imitabatur. Imitari chirographum alterius, est, adulterare. Cic. de Nat. de. Chirographum sex primorum imitatus est. Imitari pro simulare. Tacit. l. 1. Quanquam mœstitiam imitarentur. Imitatus, partic. passiue sumptum, Cic. de Diuin. Imitata & efficta simulacra.

IMMADEO, es, ere, *Essere humido, ὑγραίνεσθαι*, madidum esse. Pli. l. 17. c. 2. Cum à siccitate continua immaduerit imbre. Oui. 3. Trist. Credibile est lacrymis immaduisse genas. Terra immaduit, Idem 6. Met.

IMMANE, Immaniter. Salust. Immane quãtum animi exarsere.

IMMANIS,

IMMANIS,& hoc immane, pen.pr. *Crudele, fero*, ἄγριος, ἀπηνής, significat crudele,ac minime bonum,nocés,ac ferum. Virg. 4.Ge.Immanem ante pedes hydrum. Idem 1.Aen. Pygmalion scelere ante alios immanior omnes. Cic.ad Q.fra.l.1. Quod si te sors Afris , aut Hispanis ; aut Gallis præfecisset, immanibus,ac barbaris nationibus. Immania saxa,à Virgilio dicuntur pro asperis & horrendis.1.Aen. Tenet ille immania saxa. Immane aliquando ponitur pro ingenti, immẽso, ὑπερμεγέθης, ὑπερμήκης, Virg.l.6.Aen. Posuitq; immania templa. Aliquando pro fœdo : sic enim interpretatur Nonius illud Accii in Andro. Immane se habet templum obuallatum ossibus .

IMMANITAS,tis, ἀπήνεια, ἀγριότης,sæuitia.Cice.lib.1. Offic. Quo detestabilior illorum immanitas , qui lacerauerunt omni scelere patriam. Immanitas pretii , id est magnitudo, Pli.lib.35.cap.11.

IMMANSVETVS,a,um, ἀτιθάσσος, ἀδάμαστος, ἄγριος,asper,indomitus. Cic.1. de Leg. nulla gens est neque tam immansueta, neque tam fera , quæ non deum habendum sciat. Ouid. Epist.17.

IMMARCESCO,is, διαφθείρομαι, σήπομαι, μαραίνομαι,corrumpor,putresco.Horat.1.Serm.Sat.7.Immarcescunt epulæ sine fine petitæ .

IMMATVRITAS,atis, ἀωρία. Cic.pro Quinctio : Quid hæc immaturitas tanta significat ?

IMMATVRVS,a,um, *Non maturo,acerbo*, ἄωρος,non maturus,proprie de fructibus, & frugibus dicitur, cum ante tempus colliguntur.Pli.lib.12.cap.13. Apparet,aut aliud esse,aut colligi immaturum. Transfertur & ad alia : ut, Consilium immaturum,id est,præcipitatum. Liu.2.Bel.Pun. Se,consilia ante tẽpus immatura non præcepturum . Immaturus amor, id est, intempestiuus.Liu.lib.1.ab Vrbe : Abi hinc cum immaturo amore ad sponsum.Immatura mors,qua quis, ante confectã ætatem senio,eripitur,ac moritur. Cic.2.Phil. Negaui posse mortem immaturam esse consulari.

IMMEDICABILIS,le, ἀνίατος, ἀθεράπευτος,quod medicaminibus non potest sanari.Ouid.1.Met. Solet immedicabile cancer Serpere. Telum immedicabile,Virg.12.Aen.

IMMEMOR,ris,omnis gen. ἀμνήμων,qui non meminit. Cic. Att.Nonsum Immemor mandati : Virg.1. Aen.Meriti tanti non Immemor unquam Immemor beneficii,passiue. Ter. in And. Istæc commemoratio,quasi exprobratio est immemoris beneficî. Vbi Donatus : Immemoris beneficii , cuius nemo meminerit .

IMMEMORABILIS,le, ἄφραστος, quod commemorari non debet , aut non potest. Plaut. Capt. Spurcidici insunt uersus immemorabiles.Spatium immemorabile,id est maximum, Lucr.lib.4.

IMMEMORATVS,ta, tum, ἀμνημόνευτος, non commemoratus. Hor.1.Epist.Iuuat immemorata ferentem Ingeniis.

IMMENSITAS,sitatis, ἀμετρία, ἀπειρία,infinitas. Cic.1.de Natu.de.In hac immensitate latitudinum.

IMMENSVS,a,um, *Smisurato,grande*, ἀμέτρητος,nomen à participio Mensus. ualde magnum,& quod mensurari præ magnitudine non potest.Cic.1.de Diuin. Obseruata sunt hæc tẽpore immenso. Virg.3.Aene. Clamorem immensum tollit, quo pontus,& omnes Intremuere undæ.

IMMEO,as,are,innato. Plin.libro 6.cap.25. Delphini immeantes Nilo .

IMMERENS, *Innocente*, ἀναίτιος,innocens,qui nihil cõmeruit. Suet.in Tito : Multum questus,eripi sibi uitam immerenti. Plin. Epist.9. Honestissimum credidi non premere immerentem. Horatius 2. Carm. Ode 13. In domini caput immerentis .

IMMERENTER, *Immeritamente*, ἀναξίως,præter meritum. Valer.l.6.c.2.Immerenter damnata.

IMMERGO,is,ere,si,sum, *Immergere*, ἐμβάπτω, intingo : ut Immergere panem aceto.Interdum submergo, καταδύω. Vir. 3.Aen.Vastoq; immergite ponto.Liu.3.bel.Pun.Ex insolẽtia in eas se immersetant.Cic. pro Clu.Is se blanditiis in illius consuetudinem penitus Immersit.

IMMERITISSIMVS, & aduerbium Immerito, ἀναξίως, præter meritum. Terent. Phorm. Te nos accusare audio immerito , & me omnium immeritissimum. Cic.de Orat. Si Immerito .

IMMERITVS,a,um, *Che non ha meritato*, ἀνάξιος, ἀναίτιος , qui nihil non meruit.Virg.3.Aen.Postquam res Asiæ, Priamiq; euertere gentem Immeritam,uisum superis.

IMMERSABILIS,le, *Che non puo essere sommerso*, ἀβάπτιστος, quod mergi non potest. translate pro forti, firmo , qui nullis aduersarum rerum fluctibus mergi potest. Horat.1. Epist. de Vlysse : Aspera multa Pertulit,aduersis rerum immersabilis undis .

IMMIGRO,as,are, *Andare ad habitare*, in domum aliquam habitandi gratia se conferre. Cic. 13.Philipp. In domum immigrabit .

IMMINEO,nes, *Sourastare*, ἐφίσταμαι, ἐπιτίθεμαι,insto,impẽdeo. Cic.1.Tusc.Mors propter incertos casus quotidie imminet. Liu.2.ab Vrbe : Cum haud cuiquam in dubio esset , bellum ab Tarquiniis imminere. Imminere exitio alterius , ἐφεδρεύειν,est insidiari ad inferendum alteri exitium. Ouid. l.1. Met.Imminet exitio uir coniugis,illa mariti.

IMMINVO,is,ere, *Scemare*, ἐλαττοῦν, diminuere. Ouid. in Epist. Sapphus : Postquam se dolor imminuit.Cic.Att.l.1. Dolor accessit bonis uiris,uirtus non est imminuta.

IMMINVTIO, ἐλάττωσις,Cice.Pulchro, lib.3.Sine Imminutio dignitatis.

IMMISCEO,es,ere, *Mescolare*, ἀναμίγνυμι,admisceo. Liuius 3.ab Vrb. Immisti turbæ militum togati. Idem 5.ab Vrb. Falisci Fidenati bello se immiscuerant.Virg.11.Aen.Mediis se immiscuit armis.Ouid.7 Met.Summis immiscuit ima.

IMMISERABILIS,le, *Di cui niuno ha misericordia*,qui nullius misericordia subleuatur.Horat.3.Carm.Si non periret immiserabilis .

IMMISERICORDITER. Terent. Adelph. Factum immisericorditer .

IMMISERICORS,dis, *Non misericordioso*, ἀνελεήμων, immitis, sine misericordia. Cic. 2. de Inuent. Ipsum immisericordem fuisse .

IMMISSIO.Cic.de Sen.Sarmentorum immissio.

IMMISSVM,si, ἐμβεβλημένον, differt à Proiecto (ut Iabolenus de uerborum significatione inquit) ut Proiectum dicatur, quod ita prouehitur,& extenditur ex aliquo ædificio,ut nusquam quiescat,qualia sunt Mœniana & Suggrundia: Immissum uero, quod ex nostro ædificio protensum, in alieno recumbit: ut sunt signa,& trabes,quæ ex nostro pariete in parietem uicini immittimus.

IMMITIS,pen.cor. *Crudele,senza misericordia*, ἀπηνής, ἄγριος, asper,crudelis. Cic. Attic.Pompeio Immitio eram,quàm ipsi Cæsari.Vir.2.Aen. Troas relliquias Danaum, atque immitis Achilli.Pro acerbo, & immaturo, ἄωρος,ut, Immitia poma,apud Plin.l.15.Immite pelagus,inquietum,Apul.

IMMITTO,tis, *Mettere dentro*, ἐμβάλλω, ἐμφυτεύω, ἐπαφίημι, infero,intromitto. Virg.2.Aene. Rumpere claustra manu,sociosq; immittere portis. Cic.Tusc. Immittere se in hostes. Immissa barba,pro prominenti & prolixa, καθειμένον : Virgil.3.Aen.Respicio,dira illuuies, immissaq; barba. Accipitur etiam immittere pro eo , quod uulgo dicimus subornare.Salustius in Catil.Alii Tarquinium à Cicerone immissum aiebant .

IMMO.Cic.pro Clu.Non quod res alia esset,immo eadem.

IMMOBILIS,le, ἀκίνητος,quod moueri nõ potest. Vir.7. Aen. Soloq; immobilis hæret.Oui.13.Met. Scopulis immobilior. Cic.de Somn.Terra Immobilis manens.

IMMODERATE,immodice,extra modum.Cic.2.Tusc.An temperantia sinet te immoderate facere quicquam ?

IMMODERATIO,onis, ἀμετρία.Cic.pro Syl. immoderatione uerborum .

IMMODERATVS,a,um, *Immoderato*, ἄμετρος, intemperans, uel nimius in re aliqua. Cic.ad Att.lib.13. Alexandrum superbum,crudelem,immoderatum fuisse. Idem pro Sext. Rosc. Ventis uehementioribus, aut immoderatis tempestatibus, aut nimio calore .

IMMODESTE, ἀμέτρως,immoderate. Plaut.Amo immodeste.

IMMODESTIA,æ, ἀμετρία,intẽperantia, immoderatio. Plaut. Merc.amori accedunt Incogitantia,immodestia,Petulãtia.

IMMODESTVS,a,um, *Immodesto*, ἄμετρος,immoderatus, non tẽperatus. Ter.Heaut. in conuiuio quã immodestus fuisti.Ci. 1.Off.Genus iocandi immodestum.

IMMODICE, ὑπερμέτρως,nimis immoderate.Col.l.2.c.16.Frequenter id potius,quam immodice facere. Immodice ferre aliquem casum,pro immoderate. Cic.4.Tusc.

IMMODICVS,a,um, *Fuor di misura,smisurato*, ὑπέρμετρος,nimius. Colum.lib.1.cap.3. Sua lege Licinius damnatus est , quòd agri modum,immodica possidendi libidine transcendisset. Ouid. 3.de Ponto , Eleg. 1. Immodicum tempora frigus habent .

IMMODVLATVS,a,um,non modulatus . ut,Poemata immodulata , Horat. in Arte poet. Non quiuis uidet immodulata poemata .

IMMOLATOR,oris,qui immolat,& sacrificat.Cic.1.de Diu.

IMMOLITVS,pen.pro.ædificatus.Liu.li.34. Quæ loca publica inædificata,immolita ue priuati habebant,intra dies triginta demoliti sunt.

IMMOLO,las,pen.cor. *Sacrificare*, θύω,sacrifico,quod uerbũ tractum est à consuetudine sacrificantium , qui uictimis iam mactandis

mactandis molam salsam solent inspergere. Festus: Immolare est mola, id est, farre molito, & sale hostiam fusam sacrificare. Cic. 2. de Diuin. Cum pluribus diis immolatur. Hor. Epod. 5. Libidinosus immolabitur caper. Cic. pro Fon. Consuetudo hominum immolandorum apud Gallos. Accipitur aliquando pro occido, Virg. 12. Aene. Pallas te hoc uulnere, Pallas immolat.

IMMORIOR, eris, in re aliqua morior. Ouid. 2. de Ponto: Fortiter Euxinis immoriemur aquis. Sic immori hastæ, apud Valer. Flac. lib. 6. Argon. Immori studio alicui, hyperbolica locutio, pro tam pertinaciter ei incumbere, ut sola morte quis uideatur posse diuelli. Horatius. 1. Episto. 7. Immoritur studiis.

IMMOROR, immoraris, pen. corr. immorari. *Dimorare*, ἐμμένω, moram trahere. Quinct. lib. 1. cap. 16. Ignes, aquas, & (ne terrenis immorer) solem, lunamq;.

IMMORTALIS, le, *Immortale, eterno*, ἀθάνατος, qui perpetuo uiuit, nunquam moriturus. Ter. in Eun. Dii immortales, homo homini quid præstat? Immortalis memoria, Cic. pro Balbo. Immortalia opera, nullo tempore intermoritura. Liui. 1. ab Vrb. His immortalibus editis operibus. Immortale, pro immortaliter: ut, Flos immortale uirens, apud Valer Flac. 7. Argon.

IMMORTALITAS, tatis, ἀθανασία, sempiterna uita. Cic de Amic. Nisi immortalitatem optare uellet, quid non est adeptus, quod homini fas esset optare?

IMMORTALITER, *Eternamente*, perpetuo. Cice. ad Q. fratrem. Quod scribis te à Cæsare quotidie plus diligi, immortaliter gaudeo.

IMMOTVS, a, um, à moueo, ἀκίνητος, quod non mouetur. Virg. 3. Georg. Sæpe sub immotis præsepibus. Idem 4. Aen. Mens immota manet.

IMMVLGEO, es, *Molgere*, ἐναμέλγω, lac ex uberibus in rem aliquam exprimo. Virg. 11. Aen. Teneris immulgens hubera labris.

IMMVGIO, gis, ûi, & immugii, tum, *Muggire*, μυκάομαι, idem quod mugio. Virg. 3. Aen. Immugiit Aetna cauernis. Idem 11. Aen. Immugit regia luctu.

IMMVNDVS, a, um, *Immondo, lordo*, δυσκάθαρτος, impurus. Ter. Heaut. Inmunda, illuuie. Virg. 3. Aene. Contactuq; omnia fœdant Immundo. Idem 5. Aene. immundoq; fimo sacroq; cruore.

IMMVNIS, ne, pen. pro. *Esente*, ἀτελής, qui est liber ab onere publico qui nullo fungitur officio, qui uel ætate, uel alio priuilegio præstare munia non tenetur. Cic. 5. Verr. Immunes ciuitates ac liberæ. Immunes agros, liberosq; arare, Cice. 4. Verr. Inmunis, pro ocioso. Cic. de Amic. Non est inhumana uirtus, neque immunis, neque superba. Virg. lib. 4. Geor. Immunisq; sedens aliena ad pabula fucus. Immunis cum genitiuo. Ouid. 3. Met. Nullum passa iugum, curuiq; immunis aratri. Virg. 12. Aen. Aspicit Vrbem immunem tanti belli. Legitur aliquando & cum ablatiuo. Liu. 1. ab Vrb. una centuria acta est immunis militia.

IMMVNITAS, atis, *Esentione*, ἀτέλεια, exemptio, & uacatio munerum & onerum. Cic. Philip. 2. Ne qua post Idus Martias immunitatis tabula figeretur. Idem ad Cassium lib. 11. Tabulę figuntur, immunitates dantur. Pli. Paneg. Eandem immunitatem in paternis bonis filio tribuit.

IMMVNITVS, ta, tum, *Non fornito, non fortificato*, ἀτείχιστος, nō munitus. Est autem nomen, non participium, cum immunio nō dicatur. Cic. pro Cecin. Si uia sit immunita, iubet, quà uelit, agere iumentum. Liu. l. 5. bel. Pun. Edicto proposito, ut quibus oppida, castellaq; immunita essent, in loca tuta commigrarent. Vrbs immunita, Ouid. 10. Met.

IMMVNIFICVS, ca, cum, *Non liberale*, ἀνελεύθερος, auarus, sordidus, tenax, illiberalis. Plaut. in Trin. Ciui immunifico lcis, quod cantari solet: Quod habes, ne habeas.

IMMVSSVLVS, ales ex genere aquilarum, (inquit Festus) sed minorum uirium quàm aquila: quæ uolucris raro, & non fere, præterquam uere apparet: quia æstum, algoremq; metuit. appellatur autem ita, quòd subito, & inexpectata se immittat. Hæc Festus. Pli. l. 10. c. 7. Sanqualem auem atque immissulum, Augures Romani magnæ quæstioni habent.

IMMVTATIO, nis. Cic. Orat.

IMMVTABILITAS, atis, ἀμεταβολία. Cic. de Fato.

IMMVTESCO, is, ere, immutui, *Star cheto, ammutire*, κωφῶμαι, mutum fieri, tacere. Quinctil. l. 10. c. 3. Stat. 5. Theb. Ruptis immutuit ore querelis.

IMMVTO, as, are, *Mutare, uariare*, μεταβάλλω, ἀλλοιόω, idē quod simplex muto. Cic. Orat. Ennius pro Afris Immutat Africā. Ter. Eunu. Adeo ne homines immutarier Ex amore, ut non cognoscas eundem esse? Interdum permuto. Plaut. Epidico: Hic sunt quadraginta minæ: si quid erit dubium, immutabo.

IMMVTABILIS, le, *Immutabile*, ἀμετάβλητος, quod nullo modo mouetur ac flectitur. Cic. 2. de Nat. deo. Stellæ spatiis immutabilibus ab ortu ad occasum commeant. Idem de Fato. causas immutabiles, quæ prohibeant qui quam secus eadere, atque casurum sit.

IMPACATVS, a, um, non pacatus. Virg. 3. Ge. Aut impacatos à tergo horrebis Iberos. Odia impacata, Clau. 2. in Eutrop.

IMPAGES, pen pro. ἐμπήγματα, dicuntur, quæ à fabris in tabulis figuntur, quo firmius cohæreant: à pangendo, id est figēdo. unde & poetæ uersus pangere dicuntur, & agricolæ pangere plantas. Festus.

IMPANCRO, as, teste Nonio, antiquì dicebant pro inuado: quod uerbum est à Græco tractum, quasi πᾶν κρέας, hoc est, omnem carnem consumo. Varro: In regiam arcam impancrarunt.

IMPAR, imparis, *Disuguale*, ἄνισον, non par, inæquale: ut, Imparia arma, id est: inæqualia. Virg. 4 Ge. Aut asper crabro imparibus se immiscuit armis. Cic. Stellarum numerus par an impar sit, nescitur. Ouid. 4. de Pont El. 9. Fortuna est impar animo, id est non respondet animi magnitudini. Impar numerus, qui non potest diuidi in duas partes æquales: unde & περιττὸν, uocant Græci. Virg. Ecl. 8. Numero deus impare gaudet. Par impar, ἀρτιάζειν ἢ περιττόν, lusus puerilis genus est, quo manu nuces, pecuniam, aliud ue quid occultantes exquirunt coniecturam collusoris: Hor. 2. Serm. Sat. 3. Ludere par impar, equitare in arundine longa.

IMPARITER, inæqualiter. Horat. in Arte: Versibus impariter iunctis.

IMPARATVS, a, um, *Non in ordine*, ἄσκευος, non paratus. Terent. Phorm. Vt ne imparatus sim, cum adueniet Phor. Cic. pro Mil. Quanquam paratus in imparatos Clodius, tamen mulier inciderat in uiros.

IMPARENS, tis, non parens, inobediens. Festus.

IMPARTIO, is. Cic. in Ver. cogitationes mihi nullam partem neque nocturnæ, neque diurnæ quietis impartiunt.

IMPASCO, is, impaui, impastum, in loco aliquo pasco. Col. lib. 6. cap. 5. In ea loca perducendi sunt, quibus nullum impascitur pecus.

IMPASTVS, nomen compositum ab In, priuatiuo, & participio Pastus, idem qnod non pastus, ieiunus. Virg. 9. Aene. Impastus ceu plena leo per ouilia turbans. Turba impasta [illegible]rum, Sili. lib. 7.

IMPATIBILIS, ile, δύσοιστος, δυσανέκτος, intolerabilis, qui ferri non potest. Cic. 2. de Fin. Quem uos impatibilem facitis. Impatibilis cruciatus. Impatibilis dolor, Plin. lib. 25. cap. 5. Idem lib. 20. cap. 18. Cum impatibilis ualetudo odium uitæ fecisset.

IMPATIENS, impatientior, impatientissimus, *Che non può patire, impatiente*, nullius laboris, aut doloris patiens. Plin. lib. 8. cap. 1. de Elephantis Impatientes frigoris. Ouid. 1. de Remi. am. Impatiens animus, nec adhuc tractabilis arte. Pisum impatientissimum frigorum, Pli. l. 8. c. 12. Ouid. 3. Trist. Ele. 2. Mollis & impatiēns ante laboris eram.

IMPATIENTIA, tiæ, ἀθλησία, Plin. lib. 11. cap. 23. frigorum impatientia.

IMPATIENTER, ἀμενητής, ægre, & moleste. Pli. epist. 7.

IMPAVIDE, ἀδεῶς, intrepide, audacter. Liu. l. 39. poculo impauide exhausto.

IMPAVIDVS, a, um, *Che non teme, senza paura*, ἀδεής, qui nihil timet. Virg. 12. Aeneid. Fixumq; latronis Impauidus frangit telum.

IMPECCABILIS, *Che non pecca*, ἀναμάρτητος, ἄπταιστος, expers peccat. Gell. lib. 17. cap. 19.

IMPEDIMENTVM, ti, *Impedimento*, ἐμπόδισμα, κώλυμα, quo quis impeditur, ut non perficiat quod cupit. Cic. 1 de Orat. Demosthenes impedimenta naturæ, diligentia, industriaq; superauit. In exercitu impedimenta, ἀποσκευαὶ, dicuntur instrumenta, uel sarcinæ, uel etiam aliæ quæuis res, quæ ad usum exercitus circumferuntur. Curtius: Magno consilio iacturam sarcinarum impedimentorumq; contempsit. Cæsar 1. Bell. Gall. Ad impedimenta, & carros suos se cōtulerunt. Impedimentorum nomine etiam iumenta contineri docet Frontinus in Strateg. cum ait, in Hispania à Petreio in magna aquarū & pabuli inopia impedimenta fuisse interfecta.

IMPEDIO, is, ire, *Impedire*, πεδεῖν, ἐμποδίζειν, est implicare, inuoluere, ac proprie de pedibus dicitur: quanquam ad alia etiam transfertur. Ter. in And. Tot me impediunt curæ. Ibidem: Viden'me tuis consiliis Miserum impeditum esse? Cic. 4. Verr. Sin illud dices, te Heracli uoluntate ab lege recessisse, ipse te impedies. Impedire aliquando accipitur pro conspurcare, sordidare, polluere, μιαίνειν, Plaut. in Amphit. Qui domi uxorem meam impudicitia impediuit. Impedire, ob-

re, obstare ne quid fiat, impedimento esse, κωλύειν. Cic. ad Att. l. 8. Vt te mecum coniungeres prius, quam Cæsar tuum iter impedire. Hinc

Impeditio, onis, *Impedimento*, κώλυσις, ἐμπόδιον, prohibitio. Cic. 1. de Diuin. Vrget animus in somniis, liber ab omni impeditione curarum.

Impeditus, particip. *Impedito*, ἐμπεποδισμένος, πεπεδημένος. Cic. pro Sext. Impeditus domesticis malis.

Impeditus, tior, tissimus, nomen: ut, Impeditissimæ siluæ, Cæs. 8 Bell. Gall. Impeditior pugna, Liu. 4. Bel. Pun.

Impedo, as, p. c. *Fortificare con pedagno*, ἐμπεδόω, χαρακόω, pedaminibus subilineo. Col. l. 4. c. 11. Vinea uehementioribus statumioibus impedanda est. pro pedamentis fulta est.

Impello, lis, *Spingere, incitare*, ἐνάγω, ἀναπείθω, induco, incito. Salust. Aliter haud facile eos ad tantum negocium impelli posse. Cic. pro Syl. Qui barbaros ad bellum impelleret. Terent. in And. Dum in dubio est animus, paulo momento huc illoc impellitur. Virg. 4. Aen. Date tela, impellite remos.

Impulsor, quod fere in mala re usurpatur, ut Adiutor in bona. Ter. in Eunu. Me impulsore hæc non fecit. Aliquando est contorquere. Virg. li. 1. Aen. Conuersa cuspide montem impulit in latus. Aliquando est labefactare. Pli. lib. 13. cap. 11. Immenso & Achaicæ uictoriæ momento ad impellendos mores. Hinc Impulsus, participium, πεσών, pro labefactato, & pene perfracto, translatione sumpta ab arboribus, aut columnis, quæ conuelluntur, & paulatim nutant. Aliquando significat, loco pellere. Liuius. Impulsa frons prima, & trepidatio subsidiis illata. Iuue. Sat. 10. Impulsæ præceps immane ruinæ. Impellere ianuam digito, Cic. 4. Tusc.

Impulsus, us, nomen, παροξυσμός, incitatio, instigatio. Cic. 1. de Nat. deo. Is ardor non alieno impulsu, sed sua sponte mouetur. Impulsu tuo, suo, uestro, hoc est, ductu, & suasu, atque hortationibus. Cic. pro Rosc. Am. Ipsos certo scio non negare, ad hæc bona Chrysogonum accessisse impulsu suo.

Impulsio, onis, impulsus. Cic. l. 2. de Inu. Impulsio est, quæ sine cogitatione per quandam affectionem animi facere, aliquid hortatur: ut amor, iracundia, ægritudo. Inductio & impulsio ad hilaritatem, apud eundem 3. de Orat.

Impulsor, oris, qui impellit ad aliquid faciendũ. Ter. in Eun. Me impulsore hæc non fecit.

Impendeo, des, di, sum, *Essere sopra, soprastare*, ἐπικρέμαμαι, ἐπαιωροῦμαι, ἐπικρεμάννυμαι, ἐφίσταμαι, uerbum est neutrum idem significans quod supra aliquid pendeo: ut cum gladium, uel saxum alicuius capiti dicimus impendere. Cic. 1. de Fin. Accedit etiam mors, quæ, quasi saxum Tantalo, semper impendet. Accipitur per metaphoram Impendere pro instare, uel imminere. Cic. de Arusp. resp. Multo ante prospexi, quanta impenderet procella reip. Idem Planco: Agitur præclare, si nosmetipsos regere possumus, ut ea quę partim iam adsunt, partim impendent, moderate feramus. Inuenitur aliquando hoc uerbum habere post se accusatiuum. Ter. in Phor. Impatutum subito tanta te impendent mala.

Impendio, *Grandemente, con spesa*, ἐκτόπως, aduerbium intendendi, idem significans, quod supra modum, impẽse, uel plus satis: soliq; comparatiuo iungitur. Gell. lib. 11. ca. 18. Quoniam uidebantur impendio acerbiores. Impendio magis, pro multo magis. Cic. ad Att. lib. 10. At ille impendio magis odit Senatum. Sic etiam dicimus, Impendio minus, pro multo minus. Plaut. in Aul. minus minusq; impendio curare.

Impendiosus, a, um, *Che fa molta spesa*, δαπανηρός, qui plus æquo impendit, & plus consumit quam par est. Plau. Bacc.

Impendium, dii, *Espesa, spesa*, δαπάνη, ἀνάλωμα, dicitur impensa, ab impendendo ære. Cic. pro Quinct. Qui ab adolescentulo quæstum sibi instituit sine impendio. Impendium etiam teste Varrone, dicitur pecunia, quæ in fœnore sorti accedit, hoc est, usura ipsa, quæ fœnus cum sorte coniunctum unum fiat quasi compendium. Cic. ad Att. l. 6. Cogito fœnus & impendium recusare.

Impendo, dis, di, sum, actiuum, *Spendere*, δαπανάω, ἀναλίσκω, in rem aliquam expendo, & insumo, Pli. in Epist. In aquæductu, Nicomedienses impenderunt H-S. XXX. CCC. XIX. Vnde Impensa, & Impendium. Per translationem, Impendere operam, Impendere laborem, dicimus, pro eo quod est operam, uel laborem, in re aliqua collocare. Pli. iunior ad Cæcilium Marcum, Cum audis, quid studiis laboris impenderit. Dicimus autem, Impendo operam huic rei, & in hanc rem. Col. in Præf. l. 1. Vt rosariis impenderet curam. Cic. in Verr. Impendere pecuniam in res oanas.

Impenetrabilis, le, *Non penetrabile*, quod penetrari non potest. Liu. 2. bel. Pun. cum aueris impenetrabiles essent. Mens impenetrabilis, iræ, Silius li. 17. Armis impenetrabilis, Stat. 3. Theb. Pudicitia impenetrabilis, Tacit. l. 4.

Impennatas agnas, inquit Festus, in Saliari carmine ueteres prospicis usurpant, quæ non habent aristas. agnas enim nouas uoluerunt intelligi.

Impensa, æ, *Spesa*, δαπάνη, ἀνάλωμα, expensa, sumptus Cic. ad Att. Possessores nullam impensam fecerant. Accipitur & pro beneficio. Martia. lib. 1. Epig. Impensis uitam principis annumeres.

Impensius, pro uehementius, siue multo magis, σφοδρότερον. Col. Delectant impensius ea, quæ propriis generibus distinguntur, quàm quæ passim uelut abiecta sunt. Pli. lib. 6. Epist. Quo impensius rogo, ut timori meo consulas.

Impense, *Molto, Grandemente*, σφόδρα, ἄγαν, ualde, uel nimis. Terent. in Adel. Magis impense cupitis. Cic. Att. Impense Rogare aliquem.

Impensibilis, le, ἀδαπάνητος, ἀνεξέταστος, idem quod inconsiderabilis, quod satis expendi non potest. Gell. libro 11. capite 5.

Impensus, nomen ex participio, *Insolente, immodesto*, ἀλαζών, insolens, immodestus. Plaut. in Capt. Cuius cibo iste factus est impensior. Plautus in Bacch. Ingrato homine nihil impensius est.

Imperceptus, quod satis perceptum non est. Gellius lib. 14. capite 1.

Impercussus, adiectiuum, *Senza strepito*, ut, Pedes impercussos mouere, hoc est, sine strepitu. Ouid. 3. Amor. El. 1.

Imperditus, a, um, *Che non si può destruere*, quod perdi non potest. Virg. 10. Aen. Et uos ô Grais imperdita corpora Teucri. Vbi Seruius Imperdita Corpora Grais, quos Græci perdere nequiuerunt. Pectora imperdita, Stat. 3. Theb.

Imperfectus, a, um, *Imperfetto*, ἀτελής, nõdũ absolutus. Virg. 8. Aen. Pars imperfecta manebat.

Imperfossus, a, um, ἀτρύπητος, non perfossus. Ouid 12. Metam. Manet imperfossus ab omni Indq; crucotatus Ceneus Blateius ictu.

Imperator, oris, *Imperatore, capitano generale*, πολέμαρχος, ad quem rei militaris summa refertur: ab imperando dictus, quod exercitui, quæ factu opus sunt, imperet. Id autem nominis nemo consequebatur, nisi re bene gesta, atque aliquot millibus externorum hostium cæsis. Pli. lib. 7. cap. 26. Toties Imperator, ante quàm miles. Cic. Phil. 4. Faciam, ut Imperatores instructa acie solent, quanquam paratissimos milites ad prœliandum uideant, ut eos tamen adhortentur. Idẽ 2. Tusc. In primis laudabat illud, quod diceret, eosdem labores non esse æque graues Imperatori & militi. Græci αὐτοκράτορα uocant.

Imperatrix, cis, Cic. pro Cœl. Prægestit animus iam uidere, fortes uiros ab Imperatrice in insidiis, atque in præsidio balnearum locatos.

Imperatorius, a, um, *Imperiale, imperatorio*, quod ad Imperatorem pertinet: ut, Imperatoria donatio, Cic. 5. Verr. Imperatorium ius. Idem 3. Ver. quæ signa atque ornamenta ex urbe hostium belli lege, atque Imperatorio iure sustulit.

Imperiose, seuere, acerbe, imperiosi domini more.

Imperiosissima, & superbissima familia, Liui. 9. Ab imperiosus fit Imperiosior. Horat. lib. 1. Carm. Ode 13. imperiosius Aequor.

Imperiosus, *Imperioso*, qui nimius est in imperando, aut qui nimis acerbe imperat. Cic. in Ora. Cognoscat rerum gestarum, & memoriæ ueteris ordinem, maxime scilicet nostræ urbis, sed & imperiosorum populorum, & regum illustriũ. Liu. lib. 7. Eodem tenore hæc imperiosa dictatura geretur. Sic etiam Cic. li. 1. de Fin. Manlium illum Torquatum qui filium, quod iniussu suo cum hoste pugnasset, securi percussit, uocat Imperiosum, hoc est, nimis seuerum & crudelem in imperando. Imperiosus sibi, qui sibi ipse imperat, qui uitæ suæ modum habet. Hor. 2. Serm. Sat. 7. Quisnam igitur liber? sapiens, sibiq; imperiosus.

Imperitia, æ, *Ignoranza*, ἀπειρία, Inscitia. Plin. lib. 17. capite 2.

Imperitus, a, um, *Ignorante, poco prattico*, ἀδαήμων, ἄπειρος τῶν πραγμάτων, uõ expertus, inquit Donatus: inscius, ignarus, rudis, indoctus. Ter. in Ad. Homine imperito nunquã quicquam iniustius. Imperitus & Callidus contraria sunt, ut Rudis & Astutus. Cic. pro Rosc. Com. Callidum imperitus nõ fraudat. Imperita multitudo, Imperitum uulgus. Cic. 1. Offic. Qui ex errore imperitæ multitudinis pendet, hic in magnis uiris non est habendus. Pli. lib. 34. ca. 34 Quod imperitum uulgus appellat ferrum uiuum. Imperitus rerum, Ter. in Andr.

Imperite, ἀπείρως, indocte. Cic. de Clar. Orat. Dicebat Scipio non imperite. Idem pro Balbo. Quid potuit dici imperitius?

Imperito, tas, pen. cor. *Commandare, imperare*, frequentatiuum est ab Impero, quod modo significat iubeo, κελεύω, ἄρχω. Liu. 1.

Liu.1.ab urb. Qui Cære opulento tum oppido imperitans. Horat.2. Serm. Sat.7. Nempe Tu, mihi qui imperitas, aliis seruis miser,

IMPERIVM, rii, *Commandamento, imperio*, ἐπίταγμα, significat iussum uel præceptum Cic.epist. Esse cum Imperio. Virg.4. Aen. Imperio læti parent. Aliquando dicitur dominium aut regnum, ἡγεμονία, ἀρχὴ, δεσποτεία: ut apud eundem 1.Aen. Imperium oceano famam qui terminet astris. Aliquando est potestas uel iurisdictio. Vlp.de Iurif.om.iudi.l.Imperiũ: Merum est imperium, habere gladii potestatem ad animaduertendum in facinorosos homines. mistum est, cui etiam iurisdictio inest, quod in danda bonorum possessione consistit: ut Iurisdictio, iudicis dandi licentia.

IMPERO, ras, pen.co. *Imperare, commandare*, κελεύω, ἐπιτάττω, iubeo, præcipio. Cic.3.de Leg. Qui bene imperat, paruerit aliquando necesse est: & qui modeste paret, uidetur, qui aliquando imperet, dignus esse. Imperare tributũ, dicitur princeps, quando subditos imperio cogit ad conferendum tributum. Imperare pecuniam, arma, naues, obsides. Cic.ad Atti. lib.4. Obsidibus acceptis, nulla præda, imperata tamen pecunia. Cæs.lib.1.Bel.ciu. Tota Italia defectus habentur, arma imperantur. Cic.7.Verr. Superiorum Prætorum consuetudo cum hæc fuisset, ut ciuitati certus numerus nautarum, militumq; imperaretur. Imperare, pro uelle. Ter.in And. Animo otioso esse impero. Vbi Donatus: Impero, pro uolo. Imperor, aris, passiue. Hor.1.Epist.5. Hæc ego procurare, & idoneus imperor, & non Inuitus.

IMPERATVM, unde facere imperata, pto, parere mandatis, apud Cæs.1.Bel.Gal. Liuius, Qui cum imperata consulibus fecissent.

IMPERMISSVS, a, um, ἀθέμιτος, illicitus: ut, Gaudia impermissa, id est illiciti concubitus, apud Horat. 3. Carm. Ode 6.

IMPERSONALE, Verbum, ἀπρόσωπον, dicitur quod non habet certas aut distinctas personas, aut numeros: sed sub eadem uoce omnibus personis utriusque numeri attribuitur. Eius duæ sunt species. quædam enim sunt impersonalia actiuæ uocis, quædam passiuæ.

IMPERTERRITVS, a, um, *Che non ha paura*, ἀνέκπληκτος, ἄδρης, qui nulla re terretur. Virg.10.Aen. Manet imperterritus ille. Imperterritus equum impellebat. Silius l.7.

IMPERTIO, is, *Partire, impartire, far partecipe*, μεταδίδωμι, participem facio, tribuo. Cic.de Orat. te exorabo profecto, ut mihi tuæ suauitatis aliquid impertias. Idem in Catil. Collegæ meo laus impertitur. Habet autem hoc uerbum post se uel datiuum personæ, cum accusatiuo rei, cuius quis particeps fit: ut in exemplis iam adductis. Vel accusatiuum personæ cum ablatiuo rei. Ter.Eun. Plurima salute Parmenonẽ suũ impertit Gnato. Legitur & Impertior deponens. Cic.pro lege Man. Lucullo tantum impertior laudis, quantum uiro forti debetur. Idem pro Archia: Multis gratuito ciuitatem in Græcia impertiebantur.

IMPERVIVS, a, um, ἄβατος, ut, Amnis imperuius, non uadosus. Ouid.9. Met. Verticibusq; frequens erat, atque imperuius amnis.

IMPESCO, is, in lætam segetem pascendi gratia immittere. Festus.

IMPETIGO, inis, tertia syllaba pro. *Volatica*, ἄλφος, quibusdam, aliis, λειχὴν, fœdatio cutis, serpens cum prutitu: quam alii scabiem siccam, asperam, & prominentem intelligunt. alii morbum similem scabiei squammosum, corpusq; dehonestantem. Ab impetu nomen deductum Serenus: Si uero uitium est, quod ducit ab impete nomen, Hoc matutina poteris cohibere saliua. Et apud Col.l.5. scribitur, quod impetigines, & scabies aceto & alumine defricantur in equis. Plin. li.13.c.7. Hyberna caprificus in aceto cocta & trita impetigines tollit. Impetiginis species sunt quatuor, quas uide apud Cels.l.5. Olim etiam pro eodem dicebatur Impetix, teste Fest. Item Petigo: quod uicina petat, sese latè summa cute diffundens. Lucr.li.30. ut citat Nonius: Illuuies, scabies oculos, huic, denique petigo conscendere.

IMPETO, tis, *Assaltare*, προσβάλλω, inuado, adorior. Varr.3. de Re rust.cap.16. Impetentes à se eiiciunt fucos. Apul. Iurgiis me impetens.

IMPETRABILIS, le, passiue, *Che facilmente si può impetrare*, κατορθωθῆναι δυνάμενος, quod facile potest impetrari. Liui.6. Bel.Mac. Præmissis à Philippo, qui spem impetrabilis ueniæ ostendebant. Aliquando actiue accipitur pro eo, qui facile impetrat. Plaut. In Most. Non potuit uenire orator magis ad me impetrabilis.

IMPETRASSO, pro impetro ueteres dixere. Plau.in Aul.

IMPETRATIO, onis, Cic.ad Att.l.11.

IMPETRITVS, a, um, *Impetrato*, βέβαιος, quod est stabilis, quasi in petra fixus. Plau.in Asin. Impetritum, inauguratum est.

IMPETRO, as, pe.cor. *Ottenere*, κατορθόω, obtineo, & quasi id, quod cupio, facio: ex In, & Patro: unde & perpetro, pro perficio. Cic. Impetrare salutem alicui: Terent.in Hecyr. Videndum, ne minus propter iram hanc impetrem, quod possim.

IMPETVS, us, *Empito, assalto, uiolenza*, ὁρμὴ, φορὰ, ῥύμη, βία, uis, uel uiolenta inuasio. Pli.de Viris illust. Cum primo impetu Ianiculum cepisset. Lucret.lib.1. Ruuntq; Impetibus crebris. Cic.pro Rosc.Am. Vos debetis in eos impetum facere, qui merentur. Legimus etiam pro eodem ablatiuum Impete ab antiquo nominatiuo Impes, qui nunc nõ est in usu. Stat. lib.7. Theb. Aurigamq; impete uasto Corripiunt. Plaut.in Amphit. Quis tam uasto impete has Fores toto conuulsit cardine?

IMPETVOSVS, a, um, βίαιος, qui magno fertur impetu. Pli. lib. 35.cap.20.

IMPEXVS, a, um, *Non pettinato*, ἀκτένιστος, non pexus: ut, Barbæ impexæ. Virgil.3.Georg. Stiriaq; impexis induruit horrida barbis. Antiquitas tristis & impexa, id est, inculta, apud Tacitum in Dialogo de oratore. Comæ impexæ, Ouid.5.Fast.

IMPIATVS, sceleratus, inquit Festus. Significat etiam maculatum, & pollutum. Apul. Cruore humano aspersum, atque impiatum. Thalami impiati facinore. Senec. Hyppol.

IMPIE, *Empiamente, crudelmente*, ἀνόσιως, δυσσεβῶς, scelerate, nefarie: & proprie quando quis de Deo, patria, aut de parentibus male meretur, aut de iis, qui parentum loco sunt. Cic. 5.Tusc. Vituperare quisquam, uitæ parentem, & hoc parricidio se inquinare audet, & tam impie ingratus esse, ut eã accuset, quam uereri deberet?

IMPIETAS, atis, *Crudeltà*, ἀσέβεια, δυσσέβεια, sceleratus, inhumanusq; affectus aduersus Deum, patriam, parentes, eos, qui parentum loco sunt. Cic.1. de Finibus. Si impietas molita quippiam est.

IMPICO, as, are, *Vngere di pece*, πισσόω, pice illinere. Colum.lib. 12.ca.29. Amphoram oblinito & impicato diligenter.

IMPIGER, pen.cor. *Diligente, sollecito*, ἄοκνος, non piger, sed strenuus & diligens. Tibul. Impiger Aeneas, uolitantis frater Amoris. Cice. Quis est tam impiger in scribendo, quàm ego? Horatius 1.Episto. Impiger extremos currit mercator ad Indos. Cic.pro Font. Virum ad labores belli impigrum.

IMPIGRE, aduerb. *Diligentemente, uelocemente*, ἀόκνως, diligenter. Liu.2.ab urb. Impigre secuti sunt. Pla.in Rud. Impigre exurrexi. Liu.4.bel.Pun. Omnia impigre facta.

IMPIGRITAS, atis, *Sollicitudine*, ἀοκνία, diligentia. Cice. libro 3. de Rep. ut citat Nonius: fortitudinis, impigritatis, patientiæ.

IMPINGO, gis, impegi, impactum, *Sbattere, percuotere, spingere*, ἐπάγω, καταρράσσω, συμπαραρρήγνυμι, ex In, & Pango, significat impello, & illido. Cic.lib.3. Tuscu. Huic calix mulsi impingendus est. Impengendus dixit, quasi illidendus, & nolenti ingerendus. denotat enim uim aliquam. Virg.lib.5. Aeneid. Exanimata sequẽs impingeret agmina muris. Plau.in Cap. pro impono usurpauit: Iubete huic crassas compedes impingier. Impingere dicam, idem est, quod actionem intendere. Ter.in Phorm. Dicam tibi impingam grandem. δίκην ἐπάξω συμμεγάλην.

IMPINGVO, guas, *Ingrassare*, πιαίνω, λιπαίνω, pinguem facio, sagino, Vnde impinguatus, pinguis factus.

IMPIO, as, *Contaminare, uiolare*, μιαίνω, contamino, scelere polluo: ex In, & Pio, cui opponitur Expio. Plau.in Rud. Si erga parentem, Aut deos me impiaui, impius fui.

IMPIVS, a, um, *Empio, scelerato, crudele*, ἀνόσιος, ἄθεος, sceleratus, nefarius, & præcipue, qui de Deo, patria ue, aut parentibus male meretur. Terent.in Eunu. [illegible] illum scelerosum, atque impium inueniam. Idem [illegible] Me fugerat, deorum immortalium has esse in impios & consceleratos pœnas constitutas. Gens impia, Virg.2.Georg. Domus impia, Ouid.8. Metam.

IMPLACABILIS, & Implacabile, *Implacabile, che non si puo placare*, ἀκαταπράϋντος, qui placari non potest. Cic.ad Q. Frat. Si implacabiles iracundiæ sunt, summa est acerbitas. Cic.in Pis. Si aspernaretur amicitiam meam, seseq; mihi implacabilem inexpiabilemq; præberet. Ouid.3.de Pon.El.3. Non implacabilis ira.

IMPLACABILITER, ἀκαταπραΰντως, Tacit.lib.1. Cui implacabilius irascebatur.

IMPLACATVS, a, um, *Non placato*, nõ placatus: ut, Gula implacata. Ouid.8.Met. implacataq; urgebat Flamma gulæ.

IMPLACIDVS, a, um, *Inquieto*, ἀστεργὴς, ἄγαιος, inquietus, non placidus: ut, Diuũ implacidissimus Mars, Stat.9.Theb. Hor. 4.Carm. Genaunos, implacidum genus.

IMPLANO,

Implano,as,p.c. *Ingannare*, ἀποπλανάω, decipio. Cyprianus: Si quis putat se aliquid esse, cum non sit, se ipsum implanat. Hinc Implanator, pro Impostore.

Impleo,p'es, *Empire*, ἐμπλήθω, ἐμπίμπλημι, πληρόω, ἀναπληρόω, plenum facio. construitur cum ablatiuo, uel genitiuo. Virg.1.Aeneid. Impleuitq; mero pateram. Interdum etiam inuenitur habere ablatiuum cum præpositione. Cic 4. Aca. De quibus rebus uolumina impleta sunt à Chrysippo. Implere suum officium, est quod barbari dicunt, Facere suum debitum. Pli. in epist. Vereor, ne nō implesse officii mei partes uideas Impleri etiam dicuntur feminæ brutorum animātium, cum adhibito admissario fœtum concipiunt. Pli.l.34. c.63. Canes implentur uno coitu. Col.l.7. Quinquennia parum habetur idoneus feminis implendis.

Implexus, *Inuolto, intricato*, ἐμπεπλεγμένος, inuolutus, innexus. Pli.l.33.c.1. Et apud Homerum, uirorum crinibus aurū implexum. Virg 4.Ge. Cœruleos implexæ crinibus angues, Eumenides.

Implicatio,onis, ἐμπλοκή, Inuolutio, connexio. Cic.s de Natu.deor. Implicationem neruorum corpore toto pertinentem.

Implicite,aduerb. *Intricatamente*, ἀσαφῶς, perplexe, latenter, inuolute, cuius antitheton est Expedite. Cic.s.de Inuentio. Non, ut negocialis, implicite, & absconditæ, sed patentius, & expeditius.

Implico,eas,pen.cor. *Ingroppare, auiluppare*, ἐμπλέκω, ἐνι πλέκω, idem est quod inuoluere uel innectere. Virg.1.Aeneid. Implicuitq; comam læua. Ouid.1.Metam. Dixit, & implicuit materno brachia collo. Per translationem accipitur pro sermonibus obruere, & circumuenire. Liu.7.Bel.Pun. Eum incertis implicantes responsis. Præteritum eius est Implicui, & interdum implicaui: Supinum Implicitum uel implicatum. Cic.1.Offic. Quæ inter se colligata & implicata sunt. Idem in Pison. Auaritia criminibus infinitis implicata est. Implicari morbo, detineri. Liu.3.ab urbe. Quies necessaria morbo implicitum exercitum tenuit. Cic.1.Acad. Nullis occupationibus implicatus Deus. Implicare caput, hoc est, ornare, Plaut. Pœn. Implicitorus, particip. Ouid.5. Fast. Sertaq; cælestes implicitura comas. Implicito,as,are, frequētatiuum. Pli.lib.9.epist. ad Caninium: Varios orbes implicitat. hoc est, inuoluit.

Imploratio,onis, ἀνάκλησις, inuocatio, auxilii petitio in rebus afflictis. Cic.de Orato. Omnium deorum & hominum imploratio.

Imploro,as, *Dimandare aiuto*. ἀνακαλῶ, ἐπικαλοῦμαι, inuoco: proprie dicitur, cum quis in malis positus, cum miseratione auxilium petit. Ter. in Adelph. Fidem nostram implorat. Cic.7.in Verr. Vos etiam atque etiam imploro & appello sanctissimæ Deæ.

Implumis,& hoc implume,pe.p. *Senza piume*, ἄπτερος, ἄπτιλος, quod plumis caret. Pli.l.8.c.55.

Impluo,is,implui,uel impluui,implutum,impluere, *Piouere sopra qualche cosa, Sopiouere*, ἐμβρέχω, super aliqnid pluere. Pla. Mosl. Cum impluit ceteris, ne impluat mihi.

Impluuia,æ, *Piuuiale*, χλαῖνα, uestis erat, qua sacerdotes per imbrem utebantur. pluuiale nunc uulgo appellatur. Varr. Saliō sereno tempore impluuia amictum fuisse criminabantur. Hæc Sipontinus. Alii tamen à colore hoc uestis genus dictum putant. nam Impluuiatus color a Nonio dictus est, quē nos Fuscum siue Pullum uocamus, quasi fumato stillicidio implutus.

Impluuiatus color, φαιός, id est, quem nos fuscum aut pullū dicimus: unde dictus, teste Nonio, quasi fumato implutus. Vide Thylesium in libello de coloribus.

Impluuium,ui, (inquit Varro) est locus sub cælo in medio domus relictus; unde lumen deorsum caperent: ita dictus, quòd eò implueret. Festus: Impluuium, quò aqua impluit collecta de tectu. Terent in Phorm. Anguis per impluuium decidit de tegulis. Cic.in Vers. Hæc duo signa quæ nunc ad impluuium tuum stant.

Impolite, ἀκόμψως, ineleganter. Cic.1.de Orat. Cum sæpissime tibi Senatus breuiter impoliteq; dicenti sit assensus.

Impolitia,tiæ, *Rozzezza*. ἀκομψία, ἀκοσμία, inelegantia. Gell.li.4 c.22. Si eques Romanus equum habere panum nitidum uisus erat, impolitiæ notabatur. Impolitias facere dicebantur censores, inquit Festus, cum equiti æs abnegabant, ob equum male curatum.

Impolitus,a,um, *Rozzo, goffo*, ἀπαρίξεστος, rudis, nondum perpolitus. Cic.de prouin.cons. Impolitæ uero res, & acerbæ si erunt relictæ, quanquam sunt abscissæ, tamen efferent sese aliquando. Idem de Clar.Orat. Forma admodum impolita, atque rudis.

Impollutus,a,um, *Non macchiato, non uiolato*, ἀμίαντος, ἀμόλυντος, non pollutus, ut Fides impolluta, Silius lib.13.

Impomenta, quasi impoimenta, quæ post cenam mensis imponebant. Festus.

Impono,is,pen pro *Imporre, sopraporre*. ἐντίθεμαι, ἐπιτίθημι, supra pono. Virg.1.Aeneid. & montes insuper altos Imposuit. Imponere finem uel clausulam rei alicui, est idem quod finire uel absoluere. Virg.7.Aeneid. Finemq; imponere curis. Interdum iniungo, ἐπιβάλλω, ἐπιτάττω, προστάσσω, ut, Impono tibi hoc onus. Terent.in Andr. Quiduis oneris impone, impera. Cum datiuo uero significat decipere, ἐξαπατᾶν. Quinct.io Decla. Spes tibi perpetuæ laudis imposuit. Cice. ad Q fratrem lib.2. Cui egregie imposuit Milo noster. Imponere extremam manum, significat perficio. Donat. Imponitur extrema manus rebus, cum perficitur id quod cœperit. Virg.7.Aeneid. Extremam Saturnia bello Imponit regina manum.

Imporcitor,oris, qui porcas facit. Est autem porca, ut inquit Varr.lib.1.de Re rust. terra eminens inter duos sulcos. Contra Festus, sulcos rariores, qui aquæ ducendæ gratia fieri solent, porcas uocari tradit: crebriores autem limos appellari.

Imporco,cas, αὐλακίζω, porcas in agro facio. Col.li.1.c.10. Imporcatum solum occabimus.

Importo,as, *Portare dentro*. εἰσφέρω, infero. Cæs.8.Bel.Gal. Angustis itineribus frumentum importare in oppidum instituit. Cic.2.Offic. Per eosdem, si quid Importetur nobis incommodi, propulsemus. Cæs.5. Bell. Gall. Aere utuntur importato.

Importune,aduerb. *Fuor di tempo, fuor di proposito*, ἀκαίρως, intēpestiue, præter loci, temporis, aut personarum rationem, ut, Importune insistere, apud Cic.1.Acad.

Importunitas,tatis, ἀκαιρία, intempestiuitas, quæ neque loci, ut ait Donatus, neque temporis obseruat commoditatem. Terent.in Andr. Importunitatem spectate aniculæ. Accipitur tamen non raro pro immanitate. Cice. pro Cluent. Importunitatem matris a filii capite depellite. Idem in Pison. Animal ex omnium scelerum importunitate, concretum.

Importunus,a,um,pen.pro. *Importuno, fastidioso*, ἄκαιρος, qui aliquid facit præter rationem loci, seu temporis, aut personarum. Terent.in Heaut. Ille fuit senex importunus semper. Nonnunquam idem est quod immanis. Virg.11.Aene. Bellum importunum ciues cum gente deorum, Inuictisq; uiris gerimus. Vbi Seruius, Importunum, inquit, bellum, inde uocar, quòd portu, id est quiete careat. Cic.in Anto. Non possum æquo animo uidere tam importunos, tam sceleratos hostes. Pauperies importuna, id est, grauis, & molesta, Hor. lib.Carm.

Importuosus,a,um, *Senza porto*, ἀλίμενος, quod est sine portu. Salust.in Iug. Mare sæuum & importuosum.

Impos, impotis, pen.gen.corr. *Che manca di qualche cosa, che non ottiene qualche cosa*. ἀκρατής, ἀκυρής, qui rem aliquam in potestate sua non habet, cui ue quòd cupit ex uoto non succedit. Sic Impotem rationis, ἀκρατῆ λογισμοῦ, dicimus eum, qui rationem non habet cupiditatibus dominantem Item Impotem animi, ἄφρονα, cui mens sana non est, cuiq; animi instrumentum uitiatum. Plaut. Capt. Eripite huic gladium, quæ sui est impos animi. Impos uoti, ἀτυχής, cui aliquid ex uoto nō successit. Antitheton est Compos: de quo suo loco.

Impossibilis,le, ἀδύνατος, ἀνένδεκτος, quod fieri non potest: non semel legitur apud Quinct ut l.5.cap de Argum.

Impostores, *Ingannatori*, φένακες, dicuntur deceptores uersuti, qui aliis imponunt, hoc est, decipiunt. Vlp l 3 § medios. ff.de uar.& extraor.cog.

Impostura,ræ, *Fraude, inganno*, ἐξαπάτη, φενακισμός, fraus, deceptio: unde Imposturā facere, ἐξαπατᾶσθαι, φενακίζειν, est decipere, circumuenire. Vlp de crimine stellionat.l.3.

Impotens,tis,p.c. *Impotente, debole, che non può raffrenar i suoi affetti*, ἀκρατής, qui affectuum suorum potens non est, sed ab appetitibus suis uincitur. Cic.5. Philip. Aduolabat ad urbem à Brundusio homo impotentissimus. Idem Lepid. Sin ista pax perditorum hominum in possessionem impotentissimi dominatus restituta est. id est, superbissimi. Sic etiam Impotentem decemuirorum dominatum dixit Liu. pro libidinoso, & rationis frænis minime coercito Accipitur etiā ἀδύνατος, pro inope, tenui, debili. Cic. pro Mur. Ad salutem innocentium, ad opem impotentium.

Impotentia,æ, *Debolezza, impotenza*, ἀδυναμία, ἀσθένεια, plerunque imbecillitatem significat, siue infirmitatem, ut inquit Donatus. Ter.in Adelph. Propter suam impotentiam se semper credunt caluier. Quoties autem ad animum transfertur, significat uitium illud, cum quis iracundiæ uel aliis animi sui affectibus imperare non potest. ἀκρασία, ὕβρις,

Cic.4.Tusc. Inflammant appetitione nimia, quam tum cupiditatem, tum libidinem dicimus, impotentiam quandam animi à temperantia & moderatione plurimum dissidentem. Cic.5.Tusc. Qui nihil metuant, nihil agant, nihil concupiscant, nulla impotentia efferantur. Ad eundem etiam modum Tyrannus impotentissimus, dicitur à Quinctiliano: & Decemuiri, quorum principatus erat superbus, uiolentus, & immoderatus, à Liuio impotentes domini nuncupantur: & à Seneca Impotentia fortunæ ascribitur: cuius successu elatiores, insolentioresq; reddi homines consueuerunt.

IMPRAESENTIARVM, *Al presente, ἐν τῷ παραχρῆμα, ἐν τῷ παρόντι*, unica dictio est, idem significans, quod tempore præsenti. neque solum dicitur de eo, quod nunc præsens est, sed sæpius de eo quod præsens fuit, aut præsens erit. Cato cap. 144. de lege oleæ legendæ. Ea ita quam si quem socium impræsentiarum dixerit. Vlpian. de tab. exhib. Cur noceat ei, qui responderit, quod impræsentiarum ei uidebatur? Idem: Tempus ei dandum est, si non potest impræsentiarum exhibere.

IMPRANSVS, a, um, *Che non ha ancora desinato, ἀνάριστος*, qui nondum pransus est. Horat. 2. Serm. Sat. 2. Verum hic impransi mecum disquirite. Plaut. in Amph. Illo die impransus fui.

IMPRECATIO, onis, uerbale, *ἀρὰ*, id est, execratio, deuotio, diræ.

IMPRECOR, aris, *ἐπεύχομαι*, mali quippiam precor. Virgil. 4. Aeneid. Littora littoribus contraria, fluctibus undas Imprecor.

IMPRESSIO, *Violenza, assalto uiolento, προσβολὴ*, id est, uiolentus impetus, qualem facere solent acies instructæ, cum altera in alteram irrumpere conatur. Cic. pro Flac. Non impressio, non occasio, non uis, non tempus, ad iniuriam faciendam Flacci animum impulerunt. Hircius in Commen. Cæsar equitum turmas iubet in hostium equitatum facere impressionem. Per translationem item impressiones dicuntur imagines, quas imaginatiua animæ facultate apprehendimus. Cic. 4. Acad. Cum uisa in animos imprimuntur, inter ipsas impressiones nihil interesse.

IMPRIMO, mis, pen. cor. *Imprimere, stampare, calcare, ἐντυπόω, ἐμπιέζω, ἐναποσφραγίζω*, rei cuipiam molli figuram aliquam inducto. Cic. lib. 1. Tusc. An imprimi, quasi ceram, putamus animum?

IMPROBABILIS, le, *Che non si può prouare, ἀνεπιδείκτος*, quod probari non potest. Cic. 4. Acad.

IMPROBATIO, nis, uituperatio. ad Heren. 2.

IMPROBE, *Maluagiamente, πονηρῶς, ἀδίκως*, non probe, praue, peruerse. Cic. 5. Verr. Est aliquid quod improbius fieri potest? Idem 1. Offic. Quibus improbe datum est.

IMPROBITAS, atis, *Maluagità, μοχθηρία*, malignitas. Cicero 4. Verr. Ea sumam, quæ maximæ improbitatis excellere uidebuntur.

IMPROBO, as, are, *Dannare, uituperare, rifiutare, ἐγκαλέω, ψέγω*, damno, reiicio, uitupero, Plaut. in Merc. Qui bono sunt genere nati, præditi ingenio malo, Suapte culpa ex genere capiunt genus, ingenium improbant. Cæs. 1. Bell. ciui. Curio utrunque improbans consilium, quantum alteri sententiæ deesset animi, tantum alteri superesse dicebat. Hor. Epod. 5. Per improbaturum hæc Iouem.

IMPROBVLVS, diminutium, ab improbus. *Cattiuello*. Iuuenal. Sat. 5.

IMPROBVS, a, um, pen. cor. *Tristo, maligno, μοχθηρὸς, πονηρὸς, κακοτρόπος*, non probus, malignus, & nequam. Plau. in Pseud. Perditi, negligentes, ingenio improbo. Terent. in Andr. Si quia magistrum cepit ad eam rem improbum. Interdum sæuus. Virgil. 10. Aeneid. Lauit improba teter Ora cruor. Interdum turpis, ut Nonius exponit. Lucil. Omnes formosi, fortes, ubi ergo improbus est? Plaut. Improbiorem non uidi faciem mulieris. Interdum magnus, & indefessus, *ἀκάματος*. Virg. 1. Georg. Labor omnia uincit Improbus. Vbi Seruius: Improbus, uel magnus, uel nulli probabilis. Quandoque insatiabilis, damnosus. Virgil. 1. Georg. Improba merx, iniusta. Plaut. in Mil. Quæ improba est, pro mercis uitio dominum pretio pauperat. Improbum os, inuerecundum, improbitatem, præ se ferens. Suet. de Clar. gramm. Salustium historicum, quòd eum oris improbi, animo inuerecũdo scripsisset, acerbissima satyra lacerauit.

IMPROBRO, as, p. c. *Biasimare, ἀποδοκιμάζω, ἀτιμάζω*, probro afficere. Plaut. Truc. Rus tu improbras.

IMPROCERVS, ra, rum, penult. prod. *Basso, ἀμήκης*, humilis, non procerus. Gell. lib. 4. cap. 19. Corpora eorum improcera fieri.

IMPROFESSVS, participium absque verbo. Martian. in l. interdum. §. iidem etiam. ff. de publ. Si quis improfessus seruus fuerit, & aliquid grauius admisisse dicatur, ut cognoscat procurator.

IMPROMISCVVS, *ἄμικτος*, nõ promiscuus, impermistus. Gel. lib. 12. cap. 4. Suauitas tam impromiscua, tamq; ab omni fuco remota.

IMPROMPTVS, a, um, *Non pronto, βραδὺς*, tardus, contrarius prompto. Liuius 7. ab Vrbe. Infacundior, & lingua impromptus.

IMPROPERO, ras, pen. cor. *Rimprouerare, dir uillania, ὀνειδίζω*, crimen, aliquid aliud obiicio. Plaut. in Rud. Etiam nunc improperas flagitii? Aliquando pro tutto propero. Plin. lib. 35. cap. 13. Labyrinthum, quo siquis improperaret sine glomere lini, exitum inuenire nequeat.

IMPROPERATVS, nomen, *Non affrettato*, non festinatus. Virg. 9. Aen. Dubius uestigia Turnus Improperata refert.

IMPROPRIE. Gell. lib. 17. cap. 2. Vt scribere ausi sint, Ciceronem parum integre, atque improprie locutum. Plin. lib. 8. cap. 10. Odorantur haud improprie appellata manu. De elephantis.

IMPROPRIVS, a, um, *Improprio, ἄκυρος*, non proprius. Quinctil. libro 8. cap. 2. Apud nos improprium, apud Græcos ἄκυρον.

IMPROSPERE, *Infelicemente, δυστυχῶς*, infeliciter, non prospere. Col. l. 1. c. 1. Vbi quid cesserit improspere.

IMPROTECTVS, *ἀνυπεράσπιστος, ἀδιοίκητος*, indefensus, protectore destitutus. Plin. lib. 33. cap. 16. Imparatis, improtectisq; nobis.

IMPROVIDE, *Incautamente, non accortamente, ἀπρονοήτως*, incaute. Liu. 7. Bel. Pun. Neque tam improuide issent.

IMPROVIDVS, a, um, *Incauto, non accorto, ἀπρονόητος*, qui nõ prouidet, quod futurum est. Cic. de Leg. Necessitas fatalis improuidas hominum mentes occupauit. Improuida tela, passiue, quæ non præuidentur. Plin. in Epist. Tela cæca & improuida feruntur.

IMPROVISA, *All'improuista, ἀπρονοήτως, ἀπροσδοκήτως*, ex improuiso, de improuiso, de repente, subito, repente. Plaut. in Truc. Improuise se partibus expoliet.

IMPROVISVS, a, um, pen. pro. *Improuiso, non preuisto, ἀπρονόητος*, quod non est præuisum, inopinatum, subitum, repentinum. Cic. ad Attic. lib. 15. Cum hominem temperantem tantus improuisus morbus oppresserit. Hor. 2. Carm. Ode 13. Sed improuisa leti Vis rapuit, rapietq; gentes. Improuisior, Tacitus lib. 1. Quo improuisior, grauiorq; pestis.

IMPROVISO, *ἀπροσδοκήτως*, Cicero 12. Philip. Cur tam improuiso?

IMPRVDENS, tis, *Imprudente, ἀγνὼς*, ignarus, non prudens, insciens. Cic. pro Rosc. Amer. Hæc omnia imprudente L. Sylla facta esse certo scio. Terent. in Hecyr. Plus hodie boni Feci imprudens, quàm sciens ante hunc diem unquam. Construitur interdum cum genitiuo. Colum. in Procem. lib. 1. Imprudentes negocii sui, id est, ignari. Ter. in Eun. Imprudens harum rerum.

IMPRVDENTER, *δι' ἀγνοίαν*, inscie, & per imprudentiam. Terent. in And. Hæc soror, ad flammam accessit imprudentius. Cic. 1. de Inu. Qui imprudenter læserunt.

IMPRVDENTIA, æ, *Inauertenza, ἀγνοία*, inscitia, error, inscientia. Cice. 1. de Inuentio. Imprudentia est, cum scisse aliquid is, qui arguitur, negat. Terent. in Eunuch. Peccatum imprudentia est.

IMPVBES, is, uel Impubis, & hoc Impube, uel Impuber, eris, *Giouinetto, senza barba, ἄνηβος*, qui ad annos pubertatis nondum peruenit: hoc est, qui nondum lanuginem circa genitalia membra emisit, quam Latini pubem uocant. Cice. in Cat. Cum filium eius impuberem necandum esse dixit. Ouid. 2. Fast. Nam puer impubes, & adhuc non utilis armis. Liu. 2. ab Vrbe. Productis omnibus, elegisse impuberes dicitur. Inde Impubescens dicitur, qui nondum lanuginem emittit. Plinius.

IMPVDENS, tis, pen. corr. *Impudente, senza uergogna, ἀναίσχυντος, ἀναιδὴς*, qui nullo pudore ducitur, quem nihil pudet, inuerecundus, perfrictæ frontis. Cic. 4. Acad. Verum igitur nos impudentes, qui labi nolumus? an illi arrogantes, qui sibi persuaserint scire solos omnia?

IMPVDENTER, *Sfacciatamente, ἀναιδῶς, ἀπηρυθριάκως*, idẽ quod petulanter, inuerecunde. Cic. de Amic. plerique peruerse, ne dicam impudenter, amicum habere talem nolunt, quales ipsi esse non possunt.

IMPVDENTIA, æ, *Sfacciatezza, ἀναισχυντία*, inuerecundia. Cic. 5. Ver. Quid ad hanc impudentiam addi potest?

IMPVDICATVS, adiectiuum, stupratus, inquit Festus.

IMPVDICITIA, æ, *καταπυγοσύνη, ἀσέλγεια*. Cic. Epist. ad Octaui.

IMPVDICVS, a, um, p. p. *Impudico, non casto, ἀσελγὴς, ἄναγνος*, non pudicus, impurus, qui pudicitiam suam prostratam habet. cum

cum de mare d... mulìebria pati ur, ... impudico dam... qui ... pudore ducitur. Plaut. ... impudicus, Quam li beram esse oportet, ...

IMPVGNATIO, onis, προσβολή, πολιορκησις, oppugnatio. Cic. Attic. lib. 4.

IMPVGNO, as, are, *Oppugnare, impugnare*, προσβάλλω, πολιορκῶ, significat oppugnare. Cice. Attic. Sceleratos ciues ab impugnanda patria deterrere. Plaut. in Mi. Impugnando capere, certa res est. Per translationē ponitur pro aduersari. Horat. 2. epist. 1. Nostra sed impugnat. Impugnatus, partic. uictus. Pli. l. 8. c. 24. Impugnatus taurus.

IMPVLSIO, Impulsor, & Impulsus, Vide supra in uerbo Impello.

IMPVNE, aduerbium, *Senza punitione, senza pena*, ἀτιμωρητὶ, ἀζημίως, sine pœna, absque mulcta, impunite. Ouid. 2. Metam. Haud impune feres. Aliquando idem est, quod sine noxa. Cic. pro Clu. Licet impune confiteri. Virg. lib. 2. Georg. Et sæpe alterius ramos impune uidemus Vertere in alterius. Vbi impune, uidetur posuisse pro, sine detrimento matris. Aliquando accipitur pro frustra. Iuuen. Sat. 1. Impune ergo mihi recitauerit ille togatas?

IMPVNISSIME, Plaut. in Pœn.

IMPVNITAS, atis, *Perdono*, ἀτιμωρησία, uenia peccati, licentia, libertas, cum scilicet is, qui peccauit, nulla mulctatur pœna. Sal. in Cat. Si quis indicasset, præmium decreuere, seruo libertatem, libero impunitatem. Cic. 2. de Fin. Quæ libido se non proiiciet, proposita impunitate?

IMPVNITVS, a, um, liber, *Non punito, assoluto*, ἀτιμώρητος, inultus, non punitus, pœnis solutus: ut, Impunita iniuria. Cicer. 7. Verr. Possemus hanc iniuriam inultam impunitamq; dimittere?

IMPVNIVS, magis impune, ac cum minori periculo. Cic. 6. Verr.

IMPVNO, onis, à ueteribus impudens dicebatur. Lucil. l. 2. ut citat Nonius: Homo impuratus, & impuno, & rapax.

IMPVRATVS, a, um, impurus. Ter. in Phorm.

IMPVRE, *Immondamente, impudicamente*, ἀκαθάρτως, αἰσχρῶς, turpiter, impudice. Cic. 3. de Fin. Impure ac flagitiose uiuere.

IMPVRITAS, atis, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, turpitudo, impudicitia. Cic. 2. Philip. Cum omnes impuritates pudica in domo susciperes.

IMPVRVS, a, um, pen. pro. *Immondo, sporco, scelerato*, ἄναγνος, ἀκάθαρτος, immundus, turpis, impudicus: quanquam etiam frequenter pro scelerato & improbo accipi solet. Terent. in Adelph. O hominem impurum. Cic. lib. 4. de rep. ita sensit, ut loquitur, est homo impurus. Idem: In illa tetra atque impura legatione.

IMPVTATVS, a, um, ἄτμητος, non putatum, seu amputatum, nomen est, non participium: cum Imputo non legatur. Pli. l. 4. Ex imputata uite libari uina diis, nefas statuit.

IMPVTO, as, pen. cor. *Imputare*, προστίθημι, est commodi uel incommodi alicuius caussam in aliquem reiicere, & asserere eum fuisse eius rei caussam & originem. Et tam in bonā partem accipitur, quam in malam: Quinct. lib. 5. cap. 10. An ei cædes imputanda sit. Pli. lib. 18. cap. 1. Culpam nostram illi imputamus. Interdum supputare, & subducere rationem, λογίζεσθαι. Vlp. Si matrem aluit pupilli tutor, putat Labeo imputare eum posse. Col. l. 1. c. 7. Longe plus tenuinis impu... Interdum imperare, imponere tributum. Plin. in Ep... Eidem ciuitati imputata sunt terna millia.

IMPVTRESCO, is, σήπομαι, putresco. Col. l. 6. c. 17.

IMVS, a, um, *Basso, infimo, ultimo*, κατώτατος, ὕστατος, infimus, extremus. Virgil. 6. Aeneid. Fundo uoluuntur in imo. Cic. in Somnio Scipionis. Ima sede semper hæret terra. Aliquando pro intimo. Virgil. 6. Aeneid. Fuditq; preces rex pectore ab imo.

I ANTE N

IN, *In, ad*, ἐν, εἰς, præpositio est, quæ & separari, & componi solet. Separata tam accusatiuo, quam ablatiuo deseruit. Cum accusatiuo constructa uarias habet significationes pro ratione adiuncti. Quandoque enim in bonam partem accipitur, idemq; significat, quod erga. Vir. 1. Aen. Accipit in Teucros animum, mentemq; benignam. Quandoque in malam pro aduersus, uel contra, κατά, ut, In parricidam dico, & in tyrannum pugno. Pli. Cum mihi sermo in adulterum esset. Virgil. 1. Aeneid. Quid meus Aeneas in te committere tantum. Quandoque ad. Idem 1. Aeneid. Impulit in latus. Quandoque post. Liui. Bellum in trigesimum diem indixerant, id est, post triginta dies, uel triginta diebus exactis. Iungitur etiam aliquando accusatiuo pro ablatiuo: ut Vereor te in os laudare, pro in ore. Terent. in Adelph. In quem exempla fiant ... id est, in quo. Interdum idem quod usque ad. Martia. lib. 1. In ... Acerra bibit. hoc est, usque ad lucem. Non ... pro Terent. in Andr. O cera & pisciculos minutos ... hoc est, pro cena uel gratia cenæ. Cic. 5. Verr. Ne amplius in iugera singula quam terna medimna exigerent. hoc est, pro singulis iugeribus. Cum uerbis autem motus constructum idem ... quod intro ... Recepit se in ... Redit in urbem. Cum autem iungitur ablatiuo, tunc habet eandem uim, quam apud Græcos ἐν: ut, In urbe, in tempore. Aliquando significat inter. Virgil. 1. Aeneid. Penthesilea furens mediis in millibus ardet. Composita quoque uariis capitur modis. Nam modo ponitur pro intra, uel intro: ut Ingredior, Induco. Modo pro contra: ut Inclamo, Insulto. Modo intensiua est: ut Increpuit, Insonuit. Sic Infractum aliquando inuenitur pro, ualde fractum. Virgil. 12. Aeneid. Turnus ut infractos aduerso marte Latinos. Idem alibi: Nosco crines, incanaq; menta. hoc est, ualde cana. Modo negatiua, seu priuatiua: ut, Ignarus, Inutilis. Modo supra: ut Immineo, Inpendeo. Modo sine, ut iniussu meo. Modo solemnitatem quandam importat: ut, Indico, cis, quod significat ritu solenni quicquam iubeo. Modo motum ad locum: ut Infero, Importo. Habet nonnunquam qualitatem ad deteriuspendentem: ut, Quam semel informes uidisse Cyclopas. Non enim Informis, nullius formæ, sed malæ fortunæ significat. Componitur In, cum omnibus litteris tam uocalibus, quām consonātibus. Sed quando iungitur uocalibus, uel c, d, f, g, h, n, q, s, t, semper remanet n: Inauris, Ineo, Initio, Inops, Inuoco, Incedo, Induco, Infero, Ingero, Inhibeo, Innuo, Inquiro, Insisto, Intueor. Quando uero cum b, m, & p, mutatur n, in m: ut, Imbibo, Immunis, Impono. Cum l, & r, mutatur n, in l, uel in r: ut Illudo, Irruo.

IN DIEM addicere, ἐμπροθεσμίως προστίθεσθαι, est ... ita uendere, ut nisi alius ad certum diem maius pretium obtulerit, illius sit, qui primo obtulit.

IN DIES singulos, *Ogni dì*, καθ' ἑκάστην ἡμέραν, per quotidie dies. Cic. Metello. Eius mei consilii maiorem in dies singulos fructum, capio.

IN DIEM uiuere, *Viuere à giornata*, est præsentis tantum diei habere rationem, neque solicitum esse de uictu ... diei: sicuti uixisse traditur Diogenes Cynicus, qui ob id ἐφημέριος, hoc est, in diem uiuens est appellatus.

IN DIES, *Ogni dì*, id est per singulos dies: & fere construitur cū comparatiuo, aut alia quauis dictione incrementum importante. Liu. l. 1. ab urbe. Crescente in dies multitudine. Cic. 1. Phil. Cum serperet in urbe infinitum malum ... manaret in dies latius. Interdum etiam sine aliquo incremento. Hirtius: Vt omnes in dies, horasq; parati essent.

IN HORAM, *D'hora, in hora*, ἐπὶ ὥραν, plerumque cum uerbo Viuo cōiungitur, sicut & in diem. Dicimus enim Viuere in horam, sicut, Viuere in diem: quæ duo ... significationis, hoc est, non habere rationem ... aut horæ: sed ita uiuere, ac si proxima hora nobis ... riendum. Cice. Neque qui in horam uiuunt, ... de fortunis & bonis ciuium, sed ne de utilitate quidem ... cogitauerunt. In horas uero, εἰς ὥρας, fere coniungitur cū uerbo incrementum significante: sicut In dies, pro eo quod est de hora in horam, magis ac magis. Virgil. 10. Eclog. Gallo, Cuius amor tantum mihi crescit in horas, Quantum uere nouo uiridis se subiicit alnus. Aliquando etiam sine dictione incrementi, pro eo quod est singulis horis. Hor. 2. Serm. Sat. 7. Clauum ut mutaret in horas, hoc est, sæpissime, quasi singulis horis.

IN MANV, uel in manibus, *In potestà, in arbitrio, in mano*, πρὸ χειρός, esse dicitur, quod est in potestate, uel in promptu, & in facili: ut Victoria in manibus est. id est, propemodum iam tenetur. Ter. in Hec. Tibi in manu est, ne fiat. In manibus, μετὰ χεῖρας, pro inter manus. Cic. in Cato. Septimus mihi liber Originum est in manibus. id est, septimo libro nōdum summa imposita est manus.

IN MANVM dare, ἐγχειρίζειν, est (ut Donatus interpretatur) clā & sine arbitris dare. Teren. in Phorm. dic, quid uelis tibi dari in manum.

IN MEDIVM, εἰς τὸ μέσον, id est, in usum cōmunem. Cic. lib. 1. Debemus communes utilitates in medium afferre.

IN MENTEM uenit, *Venire, tornare in mente*, ... εἰς νοῦν, idē quod recordor, siue memini. Cic. 5. de Fin. Venit mihi Platonis in mentem. Idem ... 3. Epist. Solet mihi in mentem uenire illius temporis. Virg. 4. Aene. Non uenit in mentem, quorum consederit armis.

IN NVMERVM ludere, *Ballare à tempo*, ἐρρύθμως παίζειν, est, inquit Ser. ludere & saltare ad modum rhythmi, & cantilenæ. Vir. 6. Ecl. In numerum Faunosq; ferasq; uideres Ludere.

In ordinem redactus, siue coactus, [illegible] idem [illegible] quod ceteris hom[illegible] otis o[illegible] nis [illegible] Vn [illegible] nem [illegible] g[illegible] fu[illegible] functi summis honoribus, eo ca[illegible] nihil e[illegible] eant Liu. l. 31. u[illegible] em redacti, [illegible] est, contéptui ha[illegible], quàm al[illegible] is è populo. Sueto. in [illegible] tum [illegible] iberet.

In [illegible] *auuenire*, [illegible] *ἐς τὸ ἔπειτα*, posthac. [illegible] p[illegible] rum nisi adh bebis modum. Quin[illegible] l b[illegible] ia linguæ uit a incmendabili in posterum prauita[illegible] tur.

In rem præsentem, non tempus, sed locum significat, quasi in loc[illegible] m[illegible] ernue [illegible] unde iudex in rem præsentem uenisse [illegible] m acc[illegible] it ad locum, de quo est controuersia. Cice. lib [illegible] ffic. Vt si constitueris te cuipiam in rem præsentem [illegible] sse uenturum. Idem pro Cecin. Placuit Cecinnæ con[illegible]ere, quo die in rem præsentem ueniretur. Sic, In re præsenti di ceptare, hoc est, eo ipso in l[illegible]co, de quo est controuersia. Liu lib. [illegible]. Scribit missuros se in Africam, qui inter populum Carthaginiensem & regem Masinissam in re præsenti disceptarent.

In spem uenio, *Entrare in speranza*, *εἰς ἐλπίδα ἥκω*, sperare incipio. Cic. li. 2. de Orat. In spem ueneram, posse me aliquid d[illegible]cere.

In tempore, *Opportunamente, à tempo*, *ἐν καιρῷ*, opportune. Salust. Mithridatis in tempore bellaturi. Ter. in And. Venit in tempore.

Inabruptus, a, um, *ἀδιάῤῥηκτος*, qui abrumpi nõ potest. Sta. 5 Syl. Iunxit inabrupta concordia longa catena.

Inaccessus, a, um, *Doue non si può andare*, *ἄβατος*, *ἀπρόσιτος*, ud quod non acceditur, uel accedi non potest. Plin. lib. 12. ca pi[illegible] 4. S[illegible]ba regio à dextra maris scopulis inaccessa. Virg. [illegible] Aene. Diues inaccessos ubi Solis filia lucos Assiduo resonat cantu. Vbi Seruius, Inaccessos lucos, interpretatur, inac[illegible]dos hoc est, ad quos nemo debeat accedere. non autê [illegible]cessi[illegible]les, cum Vlysses eò accesserit. Sic Illaudatum Bu[illegible] Virgilius, non quòd nunquam fuerit laudatus: [illegible] ab Isocrate fuisse laudatum: sed quod laudari n[illegible]

In[illegible] correp. *ἴναχος*, fluuius est in latere Pelopon[illegible] Ar[illegible] suum in sinum Argolicũ illabens. Hunc [illegible]tor[illegible] sua patrem fuisse, quàm Iupiter cum ui[illegible] Iunonis præsentiens in uaccam mutauit. [illegible] b[illegible]. Meta. Inachus unus abest, imoq; reconditus antro [illegible]tibus auget aquas, natãq; miserrimus Io Luget. Fuit & In[illegible]us Argiuorum rex qui Inacho fluuio nomê ded[illegible] Argiui ipsi Inachidæ appellari sunt. Huius filia [illegible]am cum Iupiter uitiasset, & in Cretam ud[illegible]et [illegible] pe[illegible]icii impatiens, grauissimis odiis eã exa[illegible]res poetis occasionem fabulandi dedit, Io Inach[illegible]am [illegible]isse, Iunonis metu à Ioue in uaccam muta[illegible]m [illegible]a coniuge dono accepisset, œstro immis[illegible] fuisse exagitatam, ut furore correpta nusquam c[illegible]ret, donec in Aegyptum transuecta, in Isidem Deam [illegible]tata est.

Inachis *Ἰναχίς*, patronymi femin. est, ab Inacho deductum: quod a poetis a[illegible]pitur pro Io, Inachi filia, quam Iupiter metu uxoris in uaccam dicitur transformasse. Ouid. lib. 1. Metam. Inq; nitentem Inachidos uultus mutauerat ille iuuencam.

Inadulabilis, le, *Non soggetto alle adulationi*, *ἀκολάκευτος*, non obnoxius adulationi. Gell. lib. 14 c. 4.

Inaedifico, as, are, *Fabricare, edificare*, *κατοικοδομεῖν*, *οἰκοδομεῖν* locum aliquem ædificiis implere. Cic. de Arusp. respõ. Sacella suffossa, incensa, inædificata. id est, pronis ædificiis occupata. Sic Inædificare plateas, dixit Cæsar lib 1. Bel. Ci. pro, plateas ædificiis obstruere. Aliquãdo accipitur pro iungere, uel adaptare in ædificio. Pli. lib. 10. cap. 3. Inædificatur nido lapis aetites.

Inaequabilis, le, inæqualis: ut Inæquabili uarietate distinguere, Cic. in Partit.

Inaequalitas, atis, *ἀνωμαλία*, disparitas. Col. l. 3. c. 21. Opus est inter has inæqualitates magno temperamento.

Inaequaliter, Col. de Arb. ca. 7.

Inaequalis, le, *Disuguale*, *ἀνώμαλος*, *ἄνισος*, nõ æqualis, dispar. Mart. l. 1. Pinguis inæquales, onerat cui uillicu mensas. Inæqualis percussus uenarum, Pli. lib. 7. c. 51.

Inaequo, as, *Spianare*, *ἰσόω*, complano, planum, & æquum facio. Cæsar 1. Bell. Ciui. Hæc leuibus cratibus terraq; inæquat.

Inaestimabilis, le, *ἀτίμητος*, *ἀσάθμητος*, quod æstimari nõ potest. Liu. 5. Bell. Maced. Quod è grege se Imperatorum, uelut inæstimabilem, [illegible] uisset. Inæst[illegible] gaudium, Cic. de Fin.

I[illegible] Hora. [illegible] Br[illegible]is.

I[illegible] us. [illegible] 1. securitas inaffectatæ orati[illegible] et.

Inalbesco, [illegible] re, *Diuenir* [illegible], *λευκαίνομαι*, album fieri. Cel. lib. 2. Venæ [illegible] lingua inalbescunt. Idem l. 3. Totum corpus cum albore inalbescit.

Inalgesco, is, *Diuenir freddo*, *ψύχομαι*, algesco. Celsus lib. 3. cap. 3. Frigus uoco, ubi extremæ partes membrorum inalgescunt.

Inamabilis, le, *ἀνέραστος*, qui non potest amari, in quo nihil est quod ametur. Plin. Epist. 18. Id genus operis inamabile. Ouid. 5. Trist. Eleg. [illegible]. Locus est inamabilis.

Inamaresco, is, ere, *Diuenir amaro*, *πικραίνομαι*, amarum fieri. Hor. 2. Serm. Sat. 2. Nanque inamarescunt epulæ sine fine petitæ.

Inambitiosus, a, um, nullo modo ambitiosus. Oui. 11. Met. Secretos montes, & inambitiosa colebat Rura.

Inalpini, qui alpes incolunt. Brutus ad Cic. & Plin. libro 3. capite 5.

Inambulatio, onis. Cic. in Brut. Nulla inambulatio.

Inambulo, as, are, *Passeggiare*, *περιπατῶ*, significat spatiari. Ci. 2. de Orat. Inambulans, utque ascensus ingrediens arduos. Idem ad Att. Ante lucem inambulabam domi.

Inamoenus, a, um, *ἀηδής*, iniucundus. Ouid. 10. Met. Persephonen adiit, inamœnaq; regna tenentem. Feritas inamœna, Stat. 1. Sil.

Inanesco, scis, *Vanire*, *κενοῦμαι*, Inanis fio: ab Inaneo.

Inania, æ, inanitas, uacuitas. Plaut. in Aulul. Inaniis oppletæ sunt.

Inaniloquus, qui inania loquitur, *κενολόγος*. Plau. Pseud.

Inanimatus, a, um. Cicero. in Animata inanimatis anteponantur.

Inanimus, a, um, *Senza anima*, *ἄψυχος*, anima carens. Cic. lib. 2. Offic. Inanima, ut aurum, argentum. Idem 2. Tusc. Inanimum est omne, quod pulsu agitatur externo.

Inanio, nis, niui, nitum, *Vuotare*, *κενόω*, uacuo, Plin. libro 20. capite 3.

Inanis, ne, pen. pro. *Vuoto*, *κενός*, *διάκενος*, uacuus Cic. 7. Verr. Inanem te esse nauem in Italiam deducturum. Ponitur quandoque *κενὸν*, pro aere. Lucr l. 1. Longum per inane resoluit. Quandoque pro ocioso. Hor. in Serm Inania Hoc iuuat. Sic & uacuus pro ocioso dicitur a Virgil. in Sileno, Quæ uacuas tenuissent carmina mentes.

Inanitas, atis, *Vacuità*, *uanità*, *κενότης*, pro uacuitate. Cice. de Fato: Cum duo indiuidua per inanitatem ferantur. Item pro uanitate. Virgil. Instabiles animos ludo prohibebis inani.

Inaniter, aduerb. *Vanamente*, *κενῶς*, uane. Cic. 4. Tusc. Cum inaniter & effuse animus exultat. Inaniter, pro frustra, *μάτην*. Ouid. [illegible]. Met. Et medicas exercet inaniter artes.

Inanitus, pen. pro. euacuatus. Pli. lib. 25. cap. 5. Cortice inanito medu[illegible]la cadit.

Inapparatio incuria, negligentia, apparationi contraria. ad Herenn. libro 2. Inopia, stultitia, imprudentia, inapparatio.

Inapertus, a, um. non patens, non expositum: ut Senectus inaperta fraud[illegible] Silius lib. 7.

Inardesco, cis, *Essere acceso*, *ἐκπυροῦμαι*, flammam concipio, igne accendor. Inardeo uero, in re aliqua ardeo. Hor. Epod. 3. Humeris Herculis inarsit.

Inaresco, cis, *ξηραίνομαι*, *ἀποξηραίνομαι*, aridus fio. Columel. libro 1.

Inargentatus, a, um, *Inargentato*. argento coopertus, obuolutus. Plin. libro 33. cap. 2. lamina ærea, inaurata, aut inargentata.

Inargute, *Non argutamente*, non acute. Gell. lib. 11. c. 13. Non inargute, nec incallide opposuisti hoc Tullianum.

Inarime, *Ἄριμοι* Home. *πιθηκοῦσαι* Stepha. insula est in sinu Puteolano, non procul à Neapoli, ut ait Pli. li. 3. c. 6. in qua mons fuit qui terræmotum passus alteram fudit insulã, quæ Prochyta ab effusione dicta est. Sub hanc quoque insulam Typhoea gigantem à Ioue detrusum, Virg. his uersibus declarat: Tum sonitu Prochyta alta tremit, duiũq; cubile Inarime, Iouis Imperiis, imposta Typhœo. Eadem & Aenearia à statione nauium Aeneæ. & à coxendicis forma Ischia dicitur. Ab Homero in catalogo insula hæc *Ἄριμοι* uppellatur. Primus Virg. cum illud Home. *εἰν Ἀρίμοις* transferret, ex *εἰν* Iunum præpositione, & *Ἀρίμοις* unã dictionem conflauit, numero, & declinatione mutatis. Inarime uero ab Arimis, siue populis, siue beluis ita priscu Hetruscorum lingua

simias

ſimias dictante, quas Græci πιθήκους uocant. unde nomen inſulis Pithecuſis,ut Strab.placet,ex hiſtoria fabuloſa, quã Harpocration, Xenagoras & Suid. ita referunt. Fratres (aiunt)duo fuerunt, Candulus,& Atlas, omnium ſcelerum, quibus humana uita damnata eſt, auctores, & inuentores. quibus morum peruerſitas, Cercopum nomen dedit. impoſtores enim ac planos, quales hi præcipui fuere, ita Græci uocant,ab animalibus, quæ κέρκῳ, id eſt, caudæ motu blandiuntur. Iis ſummum ſtudium fuit appulſos, & aduenas dolis,quibuſcunque circumuenire. quod cum in ipſum etiam Iouem tẽtaſſent,ab eo ex hominibus in ſimias mutati ſunt, quas Græci πιθήκους uocant.unde inſulis,quas tenebant,Pithecuſæ uocabulum datum. Hinc Ouid.Xenagoram ſecutus 14.Metam.cecinit,Inarimẽ, Prochytemq; legit,ſteriliq; locatas Colle Pithecuſas, habitatum nomine dictas. Quanquam Pli.lib.3.ait. Inarime dicta, Græcis Pithecuſa, non à ſimiarum multitudine, ut aliqui exiſtimauere, ſed à figulinis doliariorum.

INARO,pen.cor. *Arare*, ἀρόω,aro. Plin.lib.18.cap.14. Inarari ſolum opus eſt. Interdum idem eſt, quod arando obruere: ut cum lupinum, ſabalia, aut quid ſimile ſtercorandi agri gratia aratro obruimus. Varro lib.1.de Re ruſt.cap.24. Lupinũ pro ſtercorẽ inarare ſolent. Inarare arbores,apud Colum. lib.2.cap.2.

INARATVS,a,um, *Non arato*, ἀνήροτος,non aratus. Virg.2.Geo. Nec nulla interea eſt inaratæ gratia terræ.

INARTIFICIALITER, *Non artificioſamente*, ἀτέχνως. Quinctil. lib.2.cap.17.

INASSATVS, *Arroſtito*, ὀπτὸς, ἐπιδαλδός,aſſatus. Plin.lib.18.cap.8. Glaucomata iecinoris recentis inaſſati. Idem libro 30. capite 8.

INASPECTVS,a,um, *Non viſto*,non uiſus, non conſpectus. Stat. 1.Theb.

INASSVETVS,a,um, *Inuſitato, non conſueto*, ἀήθης,inſuetus, inuſitatus. Ouid.4.Faſt. Lumen inaſſueti uix patiuntur equi. Idẽ in Ibin. Cogit inaſſuetas ſumere tela manus.

INATTENVATVS,a,um,non attenuatus, aut imminutus. Ouid. 8.Metam.

INAVDAX,acis, *Timido*, δειλὸς,timidus. Hor.3.Carm.Ode 20.

INAVDIO,dis, ὑπακούω,rem antea occultã audio. Plaut.in Aul. Credo illum inaudiſſe,mihi eſſe theſaurum domi. Cic.Pãſæ: Quorum erupit illa uox, de qua ego ex te primum inaudieram. Et ad Pætum,epiſt.l.9.

INAVDITVS,a,um, *Inaudito, nuouo*, ἀνήκουστος,non auditus, nouus. Liu.5.bel.Maced. Nomina gentium inauditarum. Tacit.li.17.Inauditi,atque indefenſi, tanquam nocentes, perierant. Cic.1.de Orat. Nihil dicam reconditum, nihil inauditum uobis.

INAVDITIVNCVLA,læ, ἀκροαμάτιον, iucunda narratiuncula, auditu non indigna. Gell.lib.5.cap.11.

INAVGVRATO,hoc eſt,præcedente augurio,& addicentibus auibus. Liu.l.1.ab urb. Id inaugurato Romulus fecerat.

INAVGVRO,as,pen.corr.eſt,præcedente augurio dedicare, uel conſecrare. apud ueteres enim nefas erat, quempiam in dignitatem aliquam,aut ſacerdotium aſſumi,aut etiam ædem alicui Deorum conſecrari, niſi augurato,hoc eſt addicentibus auibus. Cic.2.Phil. Cur non inaugurare? ſume diem,qui de qui te inauguret. Liu.3.ab urb. Fama exierat,locum inaugurari. Huic contrarium eſt Exaugurare.

INAVRATVS,a,um, χρυσοβαφὴς,auro intectus. Cicer.in Piſon. Ouid.2. Faſt. Coruus inauratum pedibus cratera recuruus Tollit.

INAVRIS, *Ornamento dell'orecchie*, ἐνώτιον, ἐλλόβιον, ornamẽtum ab aure pendens. Plaut.in Epi. Non meminiſti me inaurem ad te afferre.

INAVRITVS,a,um, *Che non ha orecchie*, ἄωτος, carens auribus. Gell.l.7.c.6. Indora,inaurita ue.

INAVRO,as, *Dorare, indorare*, χρυσόω, auro tego,uel aurum induco. Per metaphoram accipitur pro diuitem facio. Cic. ad Treb.lib.7.Fam. Puto te malle à Cæſare conſuli, quàm inaurari. Hor.1. Epiſt.12. Vt te Confeſtim liquidus fortunæ riuus inauret.

INAVSPICATO, *Senza auſpici, con importuni auſpici*, ἀπαισίως,non captatis,uel perperam captatis auſpiciis. Cic.1.de Diuina. Quòd inauſpicato pomœrium tranſgreſſus eſſet. Et quia ueteribus ita perſuaſum erat,nihil feliciter ſuccedere,niſi aues addixiſſent,factum eſt,ut Inauſpicato accipiatur pro infeliciter. Vnde Crito ille Terentianus dicit ſe inauſpicato Athenas ueniſſe.

INAVSVS,a,um,quod quis non audet. Sen.Thyeſte: Inauſa audeat. Virg.8.Aene. Ne quid inauſum, Aut intentatum ſceleris ue,doli ue fuiſſet.

INCAEDVVS,a,um, *Che non ſi taglia*, ἄτμητος, ex in & cæduus:ut Incædua ſilua. Luc.lib.3. Multos incædua ſilua per annos. Sic Incædui montes,ſiluoſi,quos Intonſos Virgilius appellat. Seruius: Intonſi montes, ſiluoſi, Incædui. Et Ouid. 2. Faſt.

INCALESCO,ſcis,lui, *Scaldarſi, diuenir caldo*, διαθερμαίνομαι, ualde calidus fio. Plin.lib.14.cap.11. Incaleſcentibus, operculiſq; ſudantibus. Colum.lib.2.cap.4. Anni tempore iam incaleſcente. Liui.lib.9. Bell.Macedon. Cum iam uino incaluiſſent.

INCALFACIO,cis, *Scaldare*, θερμαίνω, calidum facere. Ouid.4. Faſt. Culmos Titan incalfacit udos. Idem 15.Meta. Coniectos incalfacit hoſtia cultros.

INCALO,incalas,penult.correp καλεῖν, idem quod uocare,teſte Feſto.

INCALLIDE, ἁπλῶς,ſimpliciter,non aſtute. Idem lib.3. Offic. Non incallide tergiuerſantur.

INCALLIDVS,a,um, *Semplice, non aſtuto*, ἄδολος, ἁπλοῦς, non aſtutus. Cicero 1.de Inuent. arbitror fuiſſe non incallidos homines.

INCANDESCO,ſcis,incandui, *Diuenir affocato, corrucciarſi grandemente*, ἐκπυροῦμαι, πυρόεις γίνομαι, candens, & ignitus fio. Ouid.7.Meta. Volat hoc,atque incandeſcit eundo. Per metaphoram accipitur pro uehemẽter iraſci,& iracundia quodammodo accendi.

INCANESCO,uerbum, πολιόω,canus fio. Catull.in Argon. Spumis incanuit unda.

INCANTAMENTVM,ti, ἐπῳδὴ, γοητεία, Pli.li.28.c.25. Valeant ne aliquid uerba,& incantamenta carminum.

INCANTO,tas, ἐπᾴδω, γοητεύω, uerbis ſolis, uel etiam rebus quibuſdã adiunctis,aliquid ſupra naturã molior. Pli.l.28.c.2. Qui malum carmen incantaſſet. Vnde Incantatio.

INCANVS,a,um, *Canuto*, πολιὸς,idem quod canus,aut ualde canus,Seruio teſte. Plaut.in Ruden. Criſpum, incanum uideris. Virgil.3.Georg. Noſco crines,incanaq; menta. Incana herba,ſubalbida lanugine canitiem referens, Colum.lib.8. capite 2.

INCASSVM,aduerb. *In uano*, ϕροῦδα, μάτην,fruſtra,inaniter: tractum à caſſibus,ut ait Seruius. Saluſt. Quę profecto incaſſum agerentur. Virg.7.Aen. Turne tot incaſſum fuſos patiere labores? Incaſſum tela iactare, Liu.10. ab Vrbe. Ignis incaſſum furit, Virg.3.Ge.

INCASTIGATVS,a,um, ἀνεπανόρθωτος, non caſtigatus. Hor.1. Epiſt.10. Nec me dimittes incaſtigatum.

INCAVO,as,p.c. *Cauare, incauare*, κοιλόω, κοιλαίνω,idem quod cauo,excauo,effodio. Colum.lib.4.cap.25.

INCAVTE, ἀπρονοήτως, improuide,imprudenter. Cic.ad Attic. li.7. Stulte omnia,& incaute agi iudico. Liu.39. Dum incautius ſubit muros.

INCAVTVS,a,um, *Incauto, non aueduto*, ἀδόκητος, ἄπληκτος, qui ſibi cauere nequit. Cic.2. Phil. Trebonius oppreſſus eſt ab hoſte incautus. Virg.3.Georg. Dira per incautum ſerpant contagia uulgus.

INCEDO,dis,ceſſi,ceſſum,pen.pr. *Caminare pompoſamente*, εἰσέρχομαι,ingredior: ſed proprie cum pompa,& quodam faſtu. σοβεῖν. Cic.Epiſt. Inceſſi omnibus lætitiis. Virg.l.1.Aen. Aſt ego,quæ diuum incedo regina,Iouiſq; Et ſoror,& coniux. Áliquando ſimpliciter ire, βαδίζειν. Liu.li.25. Segniter agmen incedere.

INCESSVS,ſus, βάδισμα, βάδισις. Valla: Incedere eſt ambulare: unde Inceſſus ſiue tardus,ſiue feſtinus. proprie tamẽ ſublimior quidam,& faſtum præ ſe ferẽns. Cic.2.de Fin. Si uultum,ſi inceſſum fingeres,quo grauior uiderere,non eſſes tui ſimilis. Virg.1.Aen. Et uera inceſſu patuit Dea. Accipitur tamen quandoque pro quouis greſſu,ſiue hominum, ſiue aliorum animalium. Pli.lib.10.cap.38. Inceſſus omnibus animalibus certus.

INCELEBRIS,bre,p.c. *Non celebre*, ἀδοκίμαστος, ἄσημος, non celebre:ut, Vallis incelebris, Silium lib.8.

INCENDO,dis, *Infiammare, abbruſciare*, ἐμπυρίζω, ἐμπρήθω, ἐμπίπρημι, inflãmo. Plau.in Men. Incendite odores. Cic.7.Ver. Inflãmari nauem, incendiq; iuſſit. Hinc per tranſlationẽ, Incendere aliquem ira,uel amore: hoc eſt,ad amandum, uel iraſcendum inducere. Plau.in Aſi. Semper me ira incendit.

INCENDIARIA,auis infauſta,alio noĩe Spinturnix,cuius conſpectus tã inauſpicatus habebatur, ut eã ſolam ob cauſſam, urbẽ ſæpius luſtratam fuiſſe,memoriæ proditum ſit. Quidã Incendiariam auẽ eſſe uolunt,quęcunque appatuerit ex aris uel altaribus carbonem auferens. Pli.l.10.c.13.

INCENDIARIVS,rii, πυρπολητὴς, qui ædificiis ignem iniicit. Quinct.Declamatione 9. Morabar inter ſacrilegos,incẽdiarios. Vtuntur etiã hac uoce Suet.in Vitellio,& Tacit.l.15.

INCENDIVM,dii, *Incendio*, ἔμπρησις, ἐμπύρωσις, inflammatio. Plin.lib.12.cap.19. delubrum incendio conſumptum. Per

metaphora accipitur pro uehementia amoris. Plaut. in Asin. Ex amore tātum est homini incendium. Cic. Par. Incendium facere.

INCENSIO, onis, ἐμπρησις, πυρπόλησις, inflammatio. Cicero pro Sylla: Incensione urbem, internecione ciues liberauit.

INCENSVS, a, um, ἀτίμητος, qui non est census, hoc est, qui cēsum suum non est professus: quod criminis grauissimi loco habebatur apud Romanos, adeo, ut, qui censum non esset professus, libertate spoliaretur. Cic. pro Cecinna: Cum populus incensum uendit, hoc indicat, cum ii, qui in seruitute iusta fuerunt, censu liberentur, eum, qui, cum liber esset, censeri noluerit, ipsum sibi libertatem abiudicasse.

INCENTIO, onis, ἐπῳδή, cantio, seu cantilena. Gellius lib. 4. c. 13. docet plurimis hominum morbis medicinam fuisse incētiones tibiarum. Incentio, incantamentum, quod uocis modulatione fiebat. Gell. l. 16. c. 11.

INCENTIVVS, a, um, ἐπαυλητικός: ut Tibia incentiua, apud Varronem, quæ à dextra canit: ut Succētiua, quæ à sinistra succinit. Verba Varronis sunt hæc lib. 1. de Re rust. cap. 2. dextra tibia alia, quàm sinistra, ita ut tamen sit quodam modo coniuncta: quòd est altera eiusdem carminis modorum incentiua, altera succentiua. Accipitur pro incitatiuo, quòd milites incentione tubarum ad bellum solent incitari. Plin. in Panegyr. Spartanæ tibiæ incentiuum aliquid feruntur habuisse.

INCEPTO, ptas, ἐπιχειρῶ, ἐπιβάλλω, frequentatiuum ab Incipio. Ter. Heaut. Vah: uideo quod inceptet facinus.

INCERNICVLVM, li, Crinello, τηλία, instrumentum, quo frumēta purgantur, antequam molantur. Plin. lib. 8. cap. 44. Decretum facere, quo caueretur, ne frumentarii negociatores ab incerniculis eum arcerent. Cato de Re rust. c. 3.

INCERNO, nis, Crinellare, διαλέγω, ἀποκρίνω, ἀποκριθιάω, à Cerno, significat cribro. Cato de Re rust. ca. 48. Terram cribro incernito. Vitruu. Incernatur marmor.

INCERO, as, pen. pro. Incerare, κηρόω, aliquid cera tegere. Iuue. Satyr. 10.

INCERTO, tas, Far dubbio, ἀδηλόω, εἰς ἀμηχανίαν καθίστημι, incertum reddo. Plaut. in Epi. Longa dies meum incertat animum.

INCERTVS, a, um, Dubio, incerto, ἄδηλος, ἄπορος, Plaut. in Pseud. Certa amittimus, cum incerta petimus. Ter. in Heaut. Animo fere perturbato, atque incerto præ ægritudine. Incertum uulgus, non sibi constāns. Cic. pro Mur. Nihil incertius uulgo.

INCESSO, is, ssi, uel iui, Molestare, prouocare, προκαλοῦμαι, à supino uerbi incedo formatum idem fere significans, quod lacesso, uel conuiciis infestor. Quintil. lib. 7. cap. 3. Satius est omni se ante actæ uitæ abstinere conuicio, quàm aut leuibus, aut friuolis, reum incessere. Dicimus etiam, Incessit me cupiditas, uel incessit mihi cupiditas, uel incessit in me cupiditas, pro, Inuasit, uel cepit me cupiditas. Sunt tamen, qui in hac significatione uelint esse præteritum à uerbo Incedo: quibus non facile assentior, quòd in præsenti, aut futuro, aliis ue temporibus, in quibus Incedo distingui potest ab Incesso diuersitate scripturæ, non utamur Incedo in hac significatione. non enim dicimus, Incedit me cupiditas, uel Incedet. uerisimilius itaque uidetur præteritum Incessit in hac significatione esse ab Incesso. Liu. lib. 1. Timor patres incessit, ne ciuitatem sine imperio uis aliqua externa adoriretur. Et iterum: Cupido incessit animos iuuenum. Valer. Max. datiuo iunxit: Nec mihi cunctæ complectendi cupido incessit. Terent. in Adelph. Coniunxit cum accusatiuo mediante In: Noua, inquit, nunc religio in te istæc incessit. Aliquando sine datiuo uel accusatiuo expresso, & significat ingruo, ἐπιβάλλω. Colum. lib. 2. cap. 21. Si pro cellæ uentorum, aut turbidines incesserint. Idem cum datiuo posuit: Si sterilitas annorum incessit hominibus. Interdum ingredior. Idem li. 3. Cum autumnus incesserit.

INCESTE, aduerb. fœde, turpiter. Cic. pro Cœlio.

INCESTIFICVS, a, um, Senect. Thyeste: Incestificus, execrabilis.

INCESTO, as, Macchiare, uiolare, μιαίνω, polluo. Suet. in Tiberio. Inuicem incestarent se coram illo. Tacitus lib. 5. Marius defertur incestasse filiam. Virgil. 6. Aeneid. Incestat funere classem.

INCESTVS, stus, & Incestum, sti, dicitur flagitium, quod committitur cum ea, cum qua alioqui non erat futurum legitimum matrimonium, ut cum matre, sorore, sacris, uirginibus, aut similibus: ita dictum (ut Nonius putat) quasi non castum. Alii Incestum deducunt à cesto Veneris cingulo, quo amor maritalis in legitimis nuptiis conciliari putabatur: ut Incestus dicatur concubitus illegitimus, cui singulum illud, iustarum nuptiarum insigne, non adhibetur. Papinia. leg. si adulterium. ff. ad legem Iuliam. de adult. Incestū autem, quod per illicitam matrimonii coniunctionem admittitur, excusari solet, uel sexu, uel ætate, uel etiam puniendi correctione, quæ bona fide interuenit. Cic. 4. Tusc. Adulteria, incesta. Seru. in illud 6. Aene. Incestat funere classem, Incestum interpretatur quamcunque pollutionem.

INCESTVS, sta, stum, Macchiato, uiolato, μιαρός, idem est quod pollutus. Cic. de Ar. Clodius ex incesto stupro emissus: Propert. l. 3. El. Scilicet incesti meretrix regina Canopi.

INCHOATIVA Verba, ἀρκτικὰ ῥήματα, à Prisciano appellantur, quæ à uerbis secundæ potissimum coniugationis, aut à nominibus quibusdam adiectiuis deducta, in sco, syllabām desinunt: cuiusmodi sunt Calesco, & Frigesco, à Caleo, & Frigeo, itē Mitesco, Dulcesco, Sterilesco, à nominibus adiectiuis Mitis, Dulcis, & Sterilis deducta. Huius generis autē uerba Priscianus Inchoatiua appellauit, quòd putauerit per ea significari inchoationem actionum, quæ per uerba primitiua denotantur. Quem ob id non immerito reprehendit Valla l. 1. Elegantiarum, docens ea Augmentatiua potius appellanda, cum incrementum potius importent, quàm inchoationem. Eius rei exempla quæ hic citra modum, nullo iudicio, minoreq; ordine, & plane quod à Græcis dici solet, παρὰ μέλος, καὶ ἀπροσδιονύσως, congesta erant, studioso lectori ex Valla petenda relinquimus.

INCHOO, as, Cominciare, dar principio, ἄρχομαι, à nomine Chaos, ut auctor est Festus, eo quòd Hesiodus omnium rerum initium dixerit esse Chaos. Est autem inchoare idem quod incipere. Cic. Orat. Inchoare, & Informare oratorem perfectum. Virg. 3. Ge. Te sine nil altū mens inchoat. Quandoque perficere, τελεῖν, Virg. lib. 6. Tunc Stygio regi nocturnus inchoat aras. Vbi Ser. Inchoat, perficit: & est uerbum sacrorum. Idem Ser. in illud 3. Ge. Te sine nil altum mēs inchoat: auctor est, antiquos olim scripsisse Incoho, aspiratione interposita inter duas uocales, quòd putarent nullum uerbum esse latinum, quod ante o finale haberet alterum o: quod tamen hodie uidemus in uerbo Boo, & composito Reboo. In secunda autem syllaba uerbi Inchoo nullam scribebāt aspirationem, quòd tres tantū putarent esse uoces Latinas, quæ post c litteram aspirationem reciperent, Sepulchrum, Orchus, & Pulcher, ex quibus, inquit Seruius, pulcher tantum hodie recipit aspirationem.

INCIDO, dis, incidi, incisum, pen. pro. Tagliare, intagliare, διατέμνω, κατακόπτω, ἐγκολάπτω, ex In, & cædo, quod est ferio, seu seco. Virg. 3. Eclog. Atque mala uites incidere falce nouellas. Accipitur & pro insculpo. Plin. in Paneg. Non trabibus, aut statuis nomen tuum, sed monumentis æternæ laudis incidituг.

INCISVS, sa, sum, ἐγκεκολαμμένον, per incisionem inscriptū, uel insculptum. in qua significatione habet post se datiuum: ut apud Suet. de Clar. Grammaticis: Fastos marmoreo parieti incisos publicaret. Interdum accusatiuum cum præpositione In. Liui. 3. ab Vrbe: Leges in æs incisas in publico proposuerunt. Nonnunquam etiam ablatiuum cum eadem præpositione: quod est contra Vallam. Cic. in Orat. de Signis: In ære incisum tradiderunt. Incisum aliquando significat amissum, ἀποκεκομμένον. Liui. lib. 3. Spe incisa, Appius mortem sibi consciuit.

INCIDO, dis, incidi, pen. cor. Accadere, incorrere, ἐμπίπτω, ex In, & Cado: supinum facit Incasum, licet parum usitatum. Omnia enim à Cado composita proferunt supinum cum a, sicut Cado: quæ uero à Cædo pro ferio mutant e, in i, ut Incisum, Recisum. Vnde ab Incido, Incasum, Incasurus. Pli. lib. 1. Hæc ideo facta, quia incasura erant illa. Est autem incidere, proprie idem, quod in aliquid, seu supra aliquid cadere. Liu. lib. 22. Saguntí ruinæ uestris capitibus incident. Sumitur tamen frequenter pro, casu incurrere, περιπίπτειν, aut de improuiso labi, præsertim quando construitur cum accusatiuo mediante In: ut Incidi in latrones, Incidi in errorem. Cic. Curioni: Quòd in id reipublicæ tempus non incideris, sed ueneris. Incidere ergo casu uenire est: Venire uero, certo iudicio, & sententia, & consulto. Quod ipse Cic. in eo quod sequitur declarat: Iudicio enim tuo, non casu, in ipsum discrimen rerum contulisti Tribunatum tuum. Iungitur quandoque cum datiuo: ut, mihi incidit suspicio. Quandoque absolute ponitur: ut Incidūt sæpe multæ caussæ: Obiurgationes incidunt necessariæ: &, Incidit de uxoribus mētio. Item, Incidit quæstio: Aliud ex alio incidit. In quibus tamen intelligitur datiuus, similiterq; exponuntur, ac si datiuum haberent: ut Incidit mentio. hoc est, casu nobis euenit, ut de ea re faceremus mentionem.

INCIENS, propinqua partui, quòd fœtus eius sit incitatus. Festus.

INCILE, huius incilis, διῶρυξ, teste Vlp. l. j. ff. de Riuis, est locus

cus depressus ad latus fluminis: ex eo dictus, quòd incidatur. scinditur enim lapis uel terra unde primum aqua ex flumine agi possit, quemadmodum in pistrinis frumentariis uidemus. Quod autem ad incile opponitur aquæ deriuandæ, compellendæ ue ex flumine caussa (quod uulgo Clausa dicitur) siue id ligneum sit, siue lapideum, siue ex quolibet alia materia, ad continendam transmittendamq; aquam excogitatum, latine (Vlp. teste) Septum dicitur. Item Incile, dicitur locus per quem primum deducitur ex quocunque riuo aqua, irrigandi caussa.

INCILO, las, pen. pro. ἐγκαλέω, ψέγω, increpo, improbo. Plau. Nequis nostra incilet facta. Lucret. lib. 3. Iure increper, inciliet q;.

INCINGO, is, Cignere, περιζώννυμι, cingo, circunligo. Liu. 8. ab urbe: Incinctus cinctu Gabino. Virg. 7. Aene. Pampineasq; gerunt incincti pellibus hastas.

INCINO, nis, penul. corr. Cantar per ragione, ἐπᾴδω, cum quadam modulatione cano. Propert. Seu uarios incinit ore modos. Hinc fit frequentatiuum Incanto, tas, & Incentio, de quibus supra.

INCIPIO, pis, pen. cor. ex In, & Capio, Cominciare, incominciare, ἄρχομαι, ἀπάρχομαι, significat inchoo. Terent. in Adelph. Hac spe illi hoc inceperunt. Coniungitur cum uerbo infinito: ut incipio timere Deum, tu incipis esse probus, ille incipit doceri à præceptore, illum incipit tædere laboris. Potest tamen esse sine infinito. Plaut. in Capt. Hic annus incipit uicesimus. Aliquando cum ablatiuo, cum præpositione A. Pli. lib. 14. Vnde potius incipiemus, quàm à uitibus? Hinc Inceptum, ti, ἀρχὴ, institutum, principium. Cic. in Catil. si non modo factum, sed inceptum ullum, conatum ue contra patriam deprehendero. Inceptor, oris, qui incipit Ter. in Eun. O mearum uoluptatum omnium inuentor, inceptor, perfector. Inceptio, onis, principium. Ter. in And. Inceptio est amentium, non amantium.

INCISE, Minutamente, in piu parti, κατὰ κόμματα, incisim. Cic. in Or. Quo pacto deceat incise, membratimue dici.

INCISIM, minutatim, κατὰ κόμματα, ἀποχεκομμένως. Cic. in Or. Hæc duo binis pedibus incisim.

INCISIO, onis, Taglio, intaglio, διακοπὴ, actus ipse incidēdi. Colu. lib. 3. Infra incisionem & alligaturam, falce acuta leuiter uitem uulnerato ex utraque parte. Incisio alias in oratione pars membri est, quod Græci κόμμα nominant. Cic. in Or.

INCISVM, si, κόμμα, Oratores uocant sensum, non expleto numero conclusum, quod plerisque pars membri esse uidetur: ut Domus tibi Deerat? At habebas. pecunia superabat? at egebas. Fiunt autem singulis uerbis incisa. Cic. in Or. Quę, nescio, cur, cum Græci κόμματα & κῶλα nominant, nos nō recte Incisa & membra dicamus.

INCISVRA, ræ, Taglio, διατομή, ipsa incisio. Plin. lib. 11. cap. 39. Pili recisi non ab ipsa incisura augentur, sed ab radice exeunt. Incisuræ etiam dicuntur in manibus, quæ uulgo lineæ uocantur. Plin. lib. 11. cap. 52. In manu duas incisuras longas habentes.

INCISVS, us, pen. pro. incisio. Pli. lib. 16. ca. 12. Fructum quædā proximo anno ab incisu largiuntur.

INCITA, æ, penul. cor. paupertas. Plaut. in Trin. Ad incitas redactus.

INCITABVLVM, li, Incitamen, inis, & Incitamentum, ti, idē significant. ἐναύσμα, ὁρμητήριον, Gell. l. 15. c. 15. Fomitem esse quendam dicens, & incitabulum ingenii.

INCITAMENTVM, ti, Cic. pro Arch. Maximum & periculorū incitamentum, & laborum.

INCITATE, Incitatamente, Cic. ad Attic. lib. 2. Quas Numestio litteras dedi, sic te his euocabam, ut nihil incitatius fieri posset.

INCITATIO, onis, instigatio, commotio. Cic. 2. de Orat. Languentis populi incitatio, & effrænati moderatio.

INCITEGA, pen. pro. pro machinula, in qua amphora uini constituebatur, unde subinde uina in conuiuia subministrarent. Festus.

INCITO, tis, pen. cor. ab In, & Cito, quod est frequentatiuum, à uerbo Cieo, Incitare, prouocare, προκαλεῖσθαι, καὶ παρορμᾶν, προτρέπειν, ἐπάγειν. Vnde & pro irritare, & prouocare sumitur. Cæsar 3. Bell. Gall. Sed multa tamen Cæsarem ad bellum incitabant. Treb. ad Cic. lib. 12. Epist. Ne putes in Asia feriatum illum ab his studiis, in quæ tua cohortatione incitatur, futurum. Incitatus, participium: ut, Incitatus ira, aut aliqua perturbatione, Cic. lib. 1. Offic. Iracundia incitatus populus. Incitatum, pro uehementi nomen ex participio. Cic. in Brut. Nihil grande, nihil incitatum, nihil ornatum. Idem in Somn. Scip. Totius mundi incitatissima conuersione sonitus.

INCLAMO, as, pen. pro. Riprendere gridando, sgridare, ἐγκαλεῖν, est clamore obiurgare. Cic. de Orat. Nemo inclamauit patronorum. Plaut. in Asin. Hospitem inclamauit. Aliquando accipitur pro intro uocare. Ouid. lib. 2. Fast. Fit sonus, inclamat comites.

INCLAREO, es, uel inclaresco, is, inclarui, Diuenir chiaro, noto, manifesto, ἐπιφαίνομαι, διαφημίζομαι, clarum fieri, manifestum, & notum. Pli. l. 35. c. 11. Inclaruit maxime discipulo Nicea.

INCLEMENS, tis, Duro, aspro, ἀπηνὴς, durus & asper, contrarium clementi. Liuius 8. ab Vrbe: Inclementem Dictatorem.

INCLEMENTER, Aspramente, ἀπηνῶς, ἀνεπιεικῶς, dure, aspere, Plaut. in Amphit. Iterum hic in me inclementer dicit. Liui. lib. 3. Ignosce patrio dolori, si quid inclementius in te sum inuectus.

INCLEMENTIA, æ, AsprezZa, durezZa, ἀπήνεια, ἀνεπιείκεια, duritas. Virgil. 2. Aeneid. Verum inclementia diuum Has euertit opes.

INCLINO, as, pen. pro. Chinarsi, inchinare, καταστρέφω, κατακάμπτω, ἐγκλίνω, inflecto. Iuuen. Sat. 9. Atque ipsos etiam inclinare maritos. Liu. 10. Bell. Maced. placet regem impelli ad consilia belli, ad quæ iam sua sponte animum inclinasset. Idem 1. ab Vrbe. Romana inclinatur acies. id est, retrocedit.

INCLINATIO, onis, Inclinatione, ἔγκλισις, inflexio. Plin. lib. 18. cap. 43. de lignorum sectione loquens: Altera inclinatione egerunt scobem. Inclinationes rerum & temporum dicuntur, quando resp. ad mutationem spectare uidetur. Cice. in Philip. Minimis momentis maximæ inclinationes temporum fiunt.

INCLINAMENTVM, ti, ἔγκλισις, pro deriuatione, uel terminatione. Gell. lib. 4. cap. 9. Hoc inclinamentum huiuscemodi uerborum.

INCLINATVS, us, ἔγκλισις, declinatio. Gell. l. 3. c. 12.

INCLVDO, dis, pen. prod. Rinchiudere, serrare di entro, κατακλείω, ἐγκλείω, intus claudo. Virg. 2. Aene. Inclusos utero Danaos. Cic. de Senect. Dum sumus inclusi in his compagibus corporis. Idem de Vniuer. Sed quia nondum omne animal in mundo incluserat. Inclusio, onis, Cic. in Vat. Bibulum, cuius inclusione contentus non eras, interficere uolueras.

INCLVSVS, a, um, Cic. in Cat. Intus inclusum periculum est.

INCLYTVS, a, um, pen. corr. cum y, Inclito, glorioso, illustre, διάσημος, περιβόητος, idem est, quod gloriosus, excellens atque insignis, quiq; ueluti fulgore quodam famæ resplendet. Componitur enim ex ἐν, & κλυτὸς, quod clarum significat, gloriosum. Cic. Orat. Inclytus dicimus breui prima littera: Virg. 2. Aen. Inclyta bello Mœnia Dardanidum. Liui. 6. bel. Pun. Inclytum diuitiis templum.

INCOACTVS, a, um, Non sforZato, ἑκούσιος, pro uoluntario. Valerius libro 4. ca. 7. Incoactam uoluntatem in amicitiis contrahendis.

INCOCTILIA, Vasi di metallo stagnati, à ueteribus dicta fuerunt uasa ænea, quibus plumbum incoctum erat, ne quid ex ære ingrati saporis cibis accederet. Pli. l. 34. c. 17.

INCOCTVS, a, um, ἐνεψημένος, particip. passiuum est à uerbo incoquo: idem ualens, quod in aliquo coctus. Pli. l. 18. c. 11. Cruor incoctus herbis, Horat. Epod. 3. Incoctum generosum pectus honesto, Pers. Sat. 2. Vellera incocta Tyrios rubores, Virg. 3. Ge.

INCOENO, as, apud Suet. in Tiberio legitur pro Cœno.

INCOENATVS, ἄδειπνος, non cœnatus. Cato de Re rust. Cubet incœnatus. Plau. in Pseu. It incœnatus cubitum.

INCOENIS, ne, SenZa cena, ἄδειπνος, sine cœna, qui non cœnauit. Plaut. in Cas. Incœnem extrudere cupiunt ex ædibus.

INCOGITABILIS, le, ἀλόγιστος, incogitans, qui non solet cogitare. Plau. in Mil. Exordem, cæcum, incogitabilem. Lact. l. 1. Cæci, incogitabiles, excordes. Dicitur etiam passiue de re, quæ non cogitatur.

INCOGITANS, tis, Inconsiderato, ἀλόγιστος, ἄλογος, inconsideratus, non satis perpendens ea, quæ aggreditur. Ter. in Phor. Quod nisi fuissem incogitans. Et iterum: Adeon' te esse incogitantem, atque impudentem?

INCOGITANTIA, æ, Plaut. in Merc.

INCOGITATVS, a, um, incogitans. Plaut. Bacchid. Iracundo animo, indomito, incogitato, Sine modo, & modestia sum. Hic actiue accipitur: apud Senecam uero epist. 58. passiue.

INCOGNITVS, a, um, ἄγνωστος, non cognitus. Cic. contra Rul. Incognitam rem cognoscere: Virg. 1. Aene. Sed res animos incognita turbat.

INCOHIBESCO, is, pro, non cohibere. nam in, negat. Lucret. bis lib. 3.

INCOHIBILIS, le, quod coire, & coniungi non potest. Gell. libro 5. cap. 3.

INCOLA, le, Habitatore, ἔνοικος, μέτοικος, ab incolēdo deducitur,

sicut ab accolendo Accola. Est autẽ Incola, qui in aliena urbe, uel rep. habitat, quasi ciuis aut municeps. Cic. li. 1. Offic. Peregrini & incolæ officium est, nihil præter negocium suum agere. Pomponius Iureconf. scribit, Incolam esse, qui in aliqua regione domicilium conduxit, quem Græci πάροικον appellant. Nec tantum qui in oppido morantur, incolæ sunt, sed etiam qui in alicuius oppidi finibus ita agrum habent, ut intra eum se, quasi in aliquam sedem recipiant. Inquilinus autem, qui in alienas ædes, alienaq; prædia ex conducto habitat, siue in Vrbe, siue ruri. Cic. in Phil. Te inquilino, non domino, personabant omnia uocibus ebriorum. Vnde Inquilinus probri uel odii caussa quis appellatur, quasi domum propriam non habeat. Salust. in Cic. M. Tullius inquilinus eiuis urbis Romæ. Qui autem inquilinis cenacula locant, à Iureconsultis dicuntur facere cenaculariam. Ponitur tamen quandoque Inquilinus, pro cohabitatore. Martial. Vicinus Nouio uel inquilinus Sit, si quis Nouium uidere non uult.

INCOLO, lis, ἐνοικέω, κατοικέω, inhabito. Cic. 1. Tuscul. Quem locum incolunt. Idem 1. de Diuinat. Loca, quæ à quibusque incoluntur.

INCOLVMIS, me, p.c. *Sano, & saluo*, ἀνόσος, σῶος, ὑγιής, idem est quod sanus & saluus. Cic. 4. de Fin. Vt se & saluum in suo genere, incolumẽq; uellent. Idem pro Rosc. Quibus incolumibus, & domi dignitas, foris auctoritas retineretur. Aedes incolumes, pro integris & non ruinosis, apud Vlp. l. qui bona fide. §. cum inter. ff. de damn. infect. Hor. 1. Serm. Sat. 4. Vitam, famamq; tueri Incolumem possim, &c.

INCOLVMITAS, atis, *Sanità, salute*, ὑγίεια, ἀσφάλεια, est, ut Cic. inquit, salutis tuta atque integra conseruatio. Idem Trebatio: Si quis erit mihi aditus de tuis fortunis, id est, de tua incolumitate, agendi.

INCOMES, p.c. huius incomitis, sine comite. Festus.

INCOMITATVS, a, um, *Scompagnato*, ἀπαράπεμπτος, non comitatus, comitibus destitutus. Cic. 1. de Orat. Cuius artem cum indotatam esse atque incomitatam uideres, uerborum eam dote locupletasti.

INCOMITIO, as, are, inquit Festus, est tale commissum facio, propter quod necesse sit in comitium, hoc est, in conuẽtum uenire. Plau. in Curc. Adolescens ne me incomities.

INCOMMODATIO, incommoditas. Cic. Att. l. 1.

INCOMMODE, *Incommodamente, disconciamente*, ἀνιαρῶς, ἀχρήστως, ἀνεπιτηδείως, intempestiue, cum incommodo Ter. in Hec. Quia tam incommode illis fors obtulerat aduentum meũ. Cic. de Amicit. Cum illo actum optime est, mecum autem incommodius. Incommodissime nauigare, Cice. ad Attic. libro 5.

INCOMMODITAS, atis, *Incommodità, danno*, βλάβη, ἀνεπιτηδειότης, damnum, molestia. Ter. in And. Incõmoditas huc omnis redit, Si eueniat discessio. Liu. 10. ab urb. Romæ incommoditate temporis tristis nuncius fuit.

INCOMMODO, das, *Incommodare, nuocere*, βλάπτω, noceo, seu damnum infero. Cic. pro Quinct. Cum ipsi nihil alteri scientes incommodarint. Ter. in And. Magis mihi ut incommodet, quàm ut obsequatur gnato.

INCOMMODVM, di, *Danno, incommodità*, βλάβη, βλάβος, damnũ, detrimentum. Plaut. in Amph. Ira diis placitum, ut incommodi plus maliq; adsit. Cic. 1. de Fin. Non ob ea solum incommoda, quæ eueniunt improbis. Incommoda ferre, pro incommodare. Cic. ad Quinct. Frat. Te quasi inimicis incõmoda laturum.

INCOMMODVS, a, um, *Incommodo, molesto, dannoso*, βλαβερὸς, ἀνεπιτήδειος, ἀνιαρὸς, quod damnum affert, uel molestum est. Ter. in Hec. Ain' tu tibi hoc incommodum euenisse iter' Cicero 5. Verr. Quæ aratori non modo incommoda non est, sed etiam grata. Incommoda uxor, & importuna, Plaut. in Asina.

IN COMMVNE, *Communemente*, εἰς κοινὸν, κοινῇ, æqualiter omnibus. Ter. in And. Id te oro, incommune ut consulas.

INCOMPARABILIS, le, *Incomparabile*, cui nihil potest comparari. Plin. lib. 7. cap. 25. Illa fuit uera & incomparabilis inuicti animi sublimitas. Quinctil. lib. 1. ca. 3. Incomparabilem magistrum domi habeat.

INCOMPERTVS, a, um, *Non trouato*, ἄδηλος, ἀγνώριστος, incognitus. Pli. li. 34. ca. 13. Origo atque natura eius incomperta est mihi. Liu. 8. bel. Pun. Incompertum est.

INCOMPOSITVS, a, um, *Non ornato, non elegante*, ἀκαλλώπιστος, ἀδιάτακτος, ἀσύνθετος, incomptus, inornatus, inelegans: contrarium composito: ut, Incomposita oratio. Liu. 4. ab urbe. Tempanii oratio incomposita fuisse dicitur. Moribus incompositis, Quinctil. lib. 4. ca. 5. Motus incompositos dare, Virg. 1. Ge. Incomposite, inelegãter, Liu. 5. bel. Pun. Negligenter & incomposite uenientem.

INCOMPREHENSIBILIS, le, ἀκατάληπτος, quod comprehendi non potest. Plin. in Epist. In disputando incomprehensibilis. Incomprehensibilis arenæ paruitas, Columel. lib. 10. in Proœmio.

INCOMPREHENSVS, *Non compreso*, ἀσύλληπτος, ἀδιάληπτος, nõ comprehensus. Lact. l. 3. Non oportere incomprehensæ atque imperfectæ rei perfectum nomen imponi. Cice. Acad. Quæ nos incomprehensa, & non percepta dicimus.

INCOMPTVS, *Non ornato, non acconcio*, ἄκομψος, inornatus. Cic. ad Attic. lib. 2. Tua illa horridula mihi, atque incompta uisa sunt. Capilli incompti, Caput incomptum, apud Horatium.

INCONCESSVS, a, um, *Non concesso*, ἀθέμιτος, non concessus, illicitus, negatus, prohibitus. Quinct. l. 10. c. 2. Homini inconcessum. Virg. 1. Aen. Inconcessosq; hymenæos.

INCONCILIATE, aduerb. ἀπερισκέπτως, perperam, inconsulte. Plaut. in Most. Ne inconciliate quid nos porro postulet.

INCONCILIO, as, are, *Disturbare*, ταράττω, turbo, dispergo. Pla. in Bacch. Inconciliare copias omnes meas. Accipitur etiam pro irritare & inimicũ facere. Plaut. in Trin. Inconciliastin' eum, qui mandatus est tibi?

INCONCINNITER, ἀνάρμοστως, inornate, incompte, impolite. Gell. lib. 10. cap. 17.

INCONCINNVS, a, um, *Mal composto, disconcio*, ἐκμελὴς, ἀνάρμοστος, ἄμουσος, ἄκομψος, inelegans, inornatus, incompositus. Cic. de Or. Qui in aliquo genere aut inconcinnus, aut multus est, is ineptus dicitur. Hor. 1. Epi. 19. Asperitas agrestis, & inconcinna, grauisq;.

INCONCVSSVS, *Che non si commoue*, ἀδιάσειστος, ἀκατάσειστος, ἀσάλευτος, qui non concutitur. Lactan. lib. de Ira Dei: Nisi pedes inconcussa stabilitate figantur. Stat. 4. Syl. Inconcussiq; penates.

INCONDITE, aduerbium, *Disordinatamente*, ἀνάρμοστως, incomposite, inordinate. Cic. 3. Offic. Dicam, ut potero, incondite fortasse.

INCONDITVS, a, um, pen. cor. ex In, & Conditus, quod à Condo fit, *Disordinato, mal composto*, πλημμελὴς, ἐκμελὴς, ἀσύντακτος, αὐτόσχεδος, ἀκόσμητος, idem est quod inordinatus, incompositus, Liui. lib. 4. In eum milites carmina incondita, æquantes eum Romulo, canere. Eius simplex protulit Plaut. in Amph. In cunis conditus est. Interdum pro inconscripto. Sal. in Iug. Ruere cuncti ad portas, incondita tenere. Quo in loco Inconditum accipitur pro inconscripto: ut indicat Seruius in illud Virg. 2. Eclog. Vbi hæc incondita solus Montibus & siluis studio iactabat inani. Corpora incondita, id est, insepulta, apud Lucanum lib. 6. Cic. de Clar. Inconditum genus dicendi.

INCONDITVS, pen. pro. ἀνάρτυτος, à uerbo condio, non conditus, insipidus.

INCONFESSVS, non confessus. Quid. 2. Meta. Inconfessa quid esset.

INCONGELABILE, *Che non si puo congelare*, ἀκρυστάλλιστον, ἀπηκτὸν, quo non potest congelari. Gell. Mare omne incongelabile.

INCONGRVENS, tis, *Disconueneuole*, ἀνάρμοστος, quod non congruit rei, de qua agitur. Plin. in Epist. Sententiam dissolutã, atque etiam incongruentem, uocant. Gell. lib. 2. c. 5. Sibi, & nobis incongruens.

INCONNIVENS, pen. prod. omn. gen. *Che non moue le palpebre de gl'occhi*, ἀσκαρδάμυκτος, quod palpebras non mouet: à uerbo Conniueo Gell. lib. 2. cap. 1. Stare solitus Socrates dicitur à summo lucis ortu ad solem alterum orientem inconniuens.

INCONSCIVS, a, um, ἀσυνείδητος, non conscius. Liu. l. 21.

INCONSEQVENTIA, æ, ἀνακόλουθον, uitium orationis, cum aut res, aut uerba prætermittuntur, quæ ad superiora subsequi pareret. Quinct. lib. 8. cap. 6. Quæ est Inconsequentia rerum fœdissima.

INCONSIDERATVS, a, um, qui non considerat. *Che non considera, trascurato*, ἀσκεπτος, ἀλόγιστος. Cic. pro Quinctio. O cupiditatem incõsideratam. Inconsiderata fama popularis, Cic. 3. Tuscul.

INCONSIDERANS, tis, *Inconsiderato*, ἀσκεπτος, inconsultus, & inconsideratus. Cic. 2. de Diuin. Ita leues atque inconsiderantes sumus.

INCONSIDERANTIA, æ, ἀλογιστία, inconsulta ratio. Cice. ad Quinct. Fratrem. Cuius in hoc uno inconsiderantiam sustinebo.

INCONSIDERATE, *Inconsideratamente*, ἀσκέπτως, ἀπερισκέπτως, inconsulte, temere, ut apud Cic. in Offic. Temere, fortuitu, inconsiderate facere aliquid. Gell. lib. 17. cap. 1. Vt scribere ausi sint, M. Ciceronem improprie, atque inconsiderate locutum.

INCONSOLABILIS, le, *Che non riceue consolatione*, *ἀπαρηγόρητος*, *ἀπαράκλητος*, cuius dolori consolatio mederi nulla potest. Ouid. 5. Met. Inconsolabile uulnus Mente gerit tacita.

INCONSTANS, tis, *Instabile, leggiero, inconstante*, *ἀβέβαιος*, *ἀσταθής*, qui sibi non constat, leuis, mobilis, uolubilis. Cic. Planco, lib. 10. fam. Frigidas, & inconstantes litteras Lepidi. Pli. lib. 29 cap. de Medicina: Mirum, nullam artium inconstantiorem fuisse.

INCONSTANTER, *Inconstantemente*, *ἀβεβαίως*, *ἀσταθῶς*, leuiter nullaq; constantia. Cic. 4. Tusc. Inconstanter dicta.

INCONSTANTIA, æ, *Inconstanza, instabilità*, *ἀστασία*, leuitas. Cic. Att. lib. 10. Nemo doctus mutationem consilii inconstantiam dixit esse.

INCONSVETVS, a, um, *Non consueto, inusitato*, *ἀήθης*, non assuetus. Silius lib. 11. Stupet inconsuetus opimæ Sidonius mensæ miles.

INCONSVLTE, *Pazzamente, senza consiglio*, *εἰκῇ*, *ἀβούλως*, stolte, temere, ab re, nulloq; consilio. Salust. Inconsulte ac ueluti per dementiam cuncta simul agebant. Inconsulte ac temere aliquid dicere, apud Cic. lib. 1. de Natu. Deo. Inconsulto, ad Heren. lib. 2.

INCONSVLTV meo, *Senza mio consiglio*, *ἄνευ ἐμοῦ γε συμβουλεύοντος*, dixerunt ueteres pro me inconsulto, Plaut. in Tri. me absente atque insciente, inconsultu meo ædes uenales inscribis.

INCONSVLTVS, nomen, *Senza consiglio, imprudente*, *ἄβουλος*, *δύσβουλος*, imprudens, temerarius, quasi nullius consilii, qui nullo sano consilio, ea quæ aggreditur, expedit. Ci. pro Deiot. Homo inconsultus, & temerarius hæc non uidebat. Quin. Declamat. 19. O inconsultam & muliebrem amentiã. Quandoque participium est, & accipitur pro eo, à quo consilium non est petitum. *ἀσυμβούλευτος*. Var. lib. 1. de Re rust. Inscio atque inconsulto domino, serui sæpe ex agro discedunt. Interdum accipitur pro eo, cui deest consilium. Virg. 3. Aenei. Inconsulti abeunt.

INCONSVMPTVS, a, um, *Non consumato*, *ἀδαπάνητος*, non consumptus, Ouid. 7. Metam. pars inconsumpta reperta est.

INCONTAMINATVS, *Puro, sincero, non contaminato*, *ἀμίαντος*, *ἀμόλυντος*, impollutus, purus, sincerus. Varr. 3. de Re rust. ca. 9. Facie incontaminata. Liu. 4. Ne quid synceri, ne quid contaminati sit.

INCONTENTVS, adiectiuum à uerbo tendo, is, *Non tirato*, *ἀνέντατος*, contento contrarium, hoc est, quod non est tensum, sed laxum. Cic. 4. de Fin. Vt in fidibus, si nulla earum ita contenta numeris sit, ut concentum seruare possit.

INCONTINENS, tis, omnis generis, *Incontinente, immoderato*, *ἀκρατής*, intemperans qui se à libidine, gulaue non continet. Plaut. in Asin. Madidum, incontinẽtem, osorem uxoris suæ. Interdum accipitur pro eo, qui sibi commissum fideliter nõ continet. Plin. lib. 8 cap. 43. de asinis loquens: Incontinens uterus urinam genitalem reddit.

INCONTINENTER, *Intemperantemente, incontinentemente*, *ἀκρατῶς*, *ἀνεγκρατῶς*, intemperanter, sine continentia. Ci. 3. Offi. Nihil iniuste, nihil libidinose, nihil incontinenter faciẽdũ.

INCONTINENTIA, æ, *Incontinenza, immoderanza*, *ἀκρασία*, intemperantia, immoderatus uoluptatum usus. Cic. pro Cœlio. Multa de incontinentia, intemperantiaq; disseruot. Accipitur aliquando pro imbecillitate aliquid sibi cõmissum retinendi. Vnde Incontinentiam urinæ dicimus, pro imbecillitate musculi retentiui, urinam male retinentis. Pli. lib. 8. cap. 18.

INCONVENIENS, omnis ge. *Inconueniente, che non sta bene*, *ἀπρεπής*, indecens. Quinct. lib. 1. ca. 9. Sequentium ac priorum inter se inconuenientes positio. Cassius ad Cic. lib. 12. Hæc nouissima nostra facta, non subita, nec inconuenientia.

INCONVENIENTIA, *ἀσύμφορα*, etiam dicuntur, quæ ob diuersitatem inter se non conueniunt. Sen. de uita beata.

INCOQVO, quis, incoxi, ctum, *Cuocere dentro à qualche cosa*, *ἐνέψω*, in re aliqua coquo. Virg. 4. Geo. Radices incoque Baccho.

INCORDIO, as, are, *Mettere nel core*, in cor immittere. Antiquũ est uerbum, quo Plaut. usus est in Cistel.

INCORPORALIS, le, *ἀσώματος*, quod nõ habet corpus. Quinctil. lib. 5. cap. 10. Ius incorporale apprehendi manu nõ posse. Seneca Episto. 91. à corporibus se ad incorporalia transtulit.

INCORPOREVS, a, um, *Senza corpo*, *ἀσώματος*, corpore carens. Cic. 3. de Finib. Omnis ista incorporearum rerum æstimatio. Gell. lib. 5. cap. 15. Corpus ne sit uox, an incorporeum.

INCORRECTVS, a, um, *Incorretto, scorretto*, *ἀνεπανόρθωτος*, non correctus: ut Opus incorrectum. Ouid. 3. Trist. Ele. 14. Nũc incorrectum populi peruenit ad ora.

INCORRVPTE, pure, sincere. Cice. pro Marcello. Qui multis post seculis de te iudicabunt, & quidem incorruptius, quàm nos.

INCORRVPTVS, a, um, *Incorrotto, integro*, *ἄφθιτος*, *ἄφθαρτος*, quod corruptum non est, aut corrumpi non potest. Pli. lib. 13. ca. 9. Incorrupta etiam in aquis durat. Ci. de Clar. Orat. Cæsar consuetudinem uitiosam & corruptam pura & incorrupta consuetudine emendat. Animus incorruptus, Cic. 1. Tuscu. pro integro, quiq; muneribus à fide officioue abduci nõ potest. Incorruptior custos canis, Colum. lib. 7. cap. 12. Horat. 1. Serm. Saty. 6. Ipse mihi custos incorruptissimus omneis Circum doctores aderat.

INCOXO, as, in coxam sedeo. Pacuuius, Incoxãti mihi pes obstupuerat. Pompo. in Pannuceatis, ut citat Nonius: Neque cacandi caussa unquam incoxaui nate.

INCREATVS, *ἄκτιστος*, non creatus. Lactant. li. 1. Deus increatus.

INCREBESCO, is, ere, *Accrescere, diuolgare*, *διαθρυλλοῦμαι*, diuulgor, inualesco. Liu. 7. ab urb. Gallici belli fama increbescebat. Idem 4. Bel. Pun. Cum increbesceret rumor, bellum in Sicilia esse. Præteritum eius est Increbui, ut annalogia uidetur exigere: non Increbrui, ut quidam hodie scribunt. Cic. 14. Phil. Cum hac consuetudine quæ increbuit. Increbuit Auster hoc est, & uehementior factus est. Ventus increbrescit, Cic. ad Treba. Epist. lib. 7. Et Cæsar lib. 2. bel. ci.

INCREDIBILIS, le, *παράδοξος*, non credibilis. Cice. ad Sulp. lib. 11. Incredibile est, quas mihi gratias omnes agant. Ibidem: Incredibile hoc mihi obtigit.

INCREDIBILITER. Cic. de Sen.

INCREDVLVS, a, um, *Incredulo*, *ἀπειθής*, cui quid facile persuaderi non potest. Horat. in Arte: Incredulus odi.

INCREMENTVM, ti, *Aumento, accrescimento*, *αὔξησις*, augmẽtum, à uerbo Incresco. Quinct. lib. 8. cap. 4. Quatuor generibus uideo constare amplificationem, incremento, comparatione, ratiocinatione, congerie. Incrementum est potissimum, cum magna etiam uidentur, quæ inferiora sunt. Cice. 1. de Fin. Negat summo bono afferre incrementum diem. Incremento ingenti res auctæ, Liu. 1. ab urbe. Quinct. lib. 3. c. 8. Huic studium & incrementum dederit utilitas. Incrementa, semina, unde aliquid crescit. Ouid. 3. Metam. Populi incrementa futuri.

INCREPITO, as, pen. cor. *Riprendere, dir uillania*, *ἐπιπλήττω*, frequentatiuum ab Increpo, idẽ quod arguere, conuiciari. Vir. lib. 10. Aen. Hostis amare, quid increpitas? Cæs. 1 Bel. Gall. Increpitare, atque incusare reliquos Belgas. Aliquando est in excusationem afferre. Virg. lib. 4. Georg. Aestatem increpitans seram. id est, caussatus æstatem fuisse tardiorem.

INCREPO, as, crepui, crepitum, pen. cor. *Far strepito, riprendere*, *ἐπιβρέμω*, *ἐπικτυπέω*, significat sonum, & crepitum emitto. Virg. 9. Aen. At tuba terribilem sonitum procul ære canoro Increpuit. Dicimus ergo, Tuba increpuit sonum: Tuba, siue sonus increpuit: &, Ego increpui tuba. Plau. in Amphi. Si minusculo digito increpuerint fores. Liui. 1. ab urbe Vt primo statim concursu increpuere arma, micantesq; fulsere gladii. Per translationem ponitur pro reprehendo, *λοιδοροῦμαι*, *ἐπιτιμάω*, *ἐπιπλήττω*, idq; cum crepitu, & uerborum, pedumve strepitu: hoc est, contra aliquem crepando & strependo insurgo. Plaut. in Amph. Superbi nimis ferociter legatos nostros increpãt. Præteritum eius est Increpui. Pli. iii Epist. Saluius legatos grauiter increpuit. Cic. ad Q. Frat. Cato Pompeii in me perfidiam increpauit. Item pro Intonare. Turpilius: Age tu hymenæum increpa. Increpare, pro accusare. Cic. Hortensio: Dialecticam aut illudit, aut increpat. Ouid. lib. 3. Met. Increpor à cunctis.

INCRESCO, scis, *Accrescere, prender aumento*, *ἐπιδίδομαι*, *αὐξάνομαι*, augeor, inualesco. Lucan. lib. 2. Mœstamq; genis increscere barbam. Ouid. 9. Met. Vt dolor increuit.

INCRVENTVS, a, tum, *Senza sangue, non sanguinolento*, *ἀναίματος*, *ἀναίμακτος*, sine cruore: ut, Incruenta uictoria, in qua nullus cruor effusus est, aut pauci sunt occisi. Liu. lib. 7. & 27. Idem 8. Haudquaquam incruento milite suo. Incruentatus, a, um, *ἀναίμακτος*, non maculatus cruore. Tacit. lib. 20.

INCRVSTO, as, are, *Incrostare, far crosta, smaltare*, crustam inducere, siue crustam applicare. Varr. 3. de Re rust. cap. 14. Has saginare solent ita, ut ollam cum foraminibus incrustent sapa & farre. Horat. 1. Serm. Sat. 3. At nos uirtutes ipsas inuertimus, atque Syncerum cupimus uas incrustare. Id est, uirtutem quasi uitium interpretamur. Incrustatio, onis, *κονίασις*, crustæ ad parietem, aut pauimentum, aut uas aliquod applicatio.

INCVBATIO, nis. Plin. lib. 10. cap. 54. Rara incubatio ouis noxia.

INCVBATOR, ris.

INCVBATVS, tus. Plin. lib. 10. cap. 54.

INCVBITIO, nis Plin.lib.10.cap.64.

INCVBITVS, tus, ἐπωασμὸς, Plin.lib.10.cap.54.

INCVBO, bas, pen.cor. incubui, incubitum, *Appoggiarsi, star sopra, couare, ἐγκεῖμαι, ἐπίκειμαι*, proprie idem est quod incumbere, inniti, quasi iure quopiam cubare. Habet autem plerunque datiuum Quinct.lib.10. Velut thesauris clausis incubabit. Virg.1.Aen. Ponto nox incubat atra. Incubare ouis dicuntur aues, ἐπωάζειν, cum excludendi fœtus gratia oua fouent. Lactant.li.de Opifi. Ciborum expertes incubăt ouis. Dicimus quoque Incubare oua, in eadĕ significatione. Var. lib.3.de Re rust. Negant plus uigintiquinque oua incubare. Quo in loco Incubare uerbum est actiuum: cuius etiam passiuo aliquoties usus est Plin. ut lib.20.cap.54. Oua incubari intra decem dies edita, utilissimum. Idem lib.29.cap.3. Triduo incubata tolluntur. Pro eodem legitur & Incubare absolute: ita tamen, ut subaudiamus datiuum, Ouis, uel accusatiuum Ouo. Colum lib.8.cap.5. Gallinæ incubare cupiunt ab Idibus Ianuariis. Et paulo post: Inhibetur cupiditas incubandi pinnula per nares traiecta. Incubare Ioui, est in Capitolio dormire, ad accipiĕda à Ioue Responsa. Plau. in Curcul. Te incubare satius fuerat Ioui qui tibi auxilio in iureiurando fuit. Serui. in illud Virg.7. Aen. Pellibus incubuit stratis Incubare, inquit, proprie dicuntur ii, qui dormiunt ad accipienda responsa. Accipitur aliquando pro inhabitare. Apule.lib.7.Meta. Tabernulam quandam sic Macrobius Dionysium appellat Siculæ aulæ incubatorem. Incubare pecuniæ, pro inhiare, & uehementer cupere. Ci. pro Clu. Qui pecuniæ, quam condiderat, spe iam atque animo Incubaret. Interdum significat curam habere: translatione sumpta ab auibus, quæ incubatu fouent oua. Apul.li.4.Met. Aureos folles incubabat.

INCVBITO, as, frequent. Colum.lib.8.cap.14. Cellas, In quibus incubitant.

INCVBVS, ἐφιάλτης, morbus est noctu quiescentes infestans, cum scilicet externa quædam uis quiescentes, uidetur inuadere, & ueluti suo pŏdere pressos grauare. nascitur hoc morbi genus copia uaporum, ex uoracitate, & cruditate in caput redundantium. Antiquitas credidit esse dæmones hominum insultores.

INCVLCO, as, are, *Infarcare, innaliggiare*, ἐμπαράττω, infercio, & quasi calcando immitto. Pli.lib.19.ca.2. Canis rabiosi morsibus inculcata. Cic.1.Offic. Græca uerba inculcantes. Idem de Fato: Quid attinet inculcare fatum?

INCVLPATVS, a, um, *Incolpato, senza colpa*. ἀδιάβλητος, ἀνέγκλητος, qui culpa caret. Gell.lib.2.cap.6. Inculpatus instat est absolutæ uirtutis. Ouid.9.Metam. Sed uita, fidesq; Inculpata fuit.

INCVLTE, aduerbium, *Rozzamente, inornatamente*, τραχέως, aspere, horride, inornate. Cic. de Clar. Orat. Dicere non inculte solebat. Idem pro Quinct. Vixit semper inculte, atque horride.

INCVLTVS, a, um, *Rozzo, inculto*, ἀγεώργητος, non cultus: proprie dicitur de agris, quorum cultus deseritur. Liu.1.ab urb. Caritas annonæ ex incultis agris. Cic.de Natu Deo. Terræ regio inhabitabilis & inculta. Per translationem accipitur pro inornato, neglecto, horrido, & illaborato. Cic. de Cla. Orat. Vir ut uita, sic oratione durus, incultus, horridus. Et paulo post. Cotta Inculta uia, & horrida ad eandem laudem peruenerat.

INCVMBA, æ, est pars pilæ in fornicibus, cui onus ædificii incumbit. Vide Annot. Budæi in Pande.

INCVMBO, bis, ere, *Appoggiarsi, attaccarsi, dar opera à qualche cosa*, ἐπίκειμαι, ἐπερείδω, innitor, inhæreo, super aliquid iaceo. Virg.8.Eclo. Incumbens tereti Damon sic cœpit oliuæ. Pli. lib.1. Vndique terræ incumbit. Virg.5.Aen. Incubuitq; toro. Aliquando accipitur pro, obnixe rei alicui operam dare, σπουδάζειν. in qua significatione accusatiuo iungitur mediăte Ad uel In, ut à Cic. fere semper usurpatur ad Att. lib. 2. Incumbamus ad illa præclara studia. Idem Cornificio: Te hortor, ut omni cura in remp. incumbas. Aliquando post accusatiuum adhibetur adiectiuum, ut effectus rei, quæ designatur, demonstretur: ut idem pro Sylla: Neminem esse ex illo honoris gradu, qui nŏ omni studio incubuerit ad rempub. conseruandam. Si uero non ponitur adiectiuum, tunc subintelligitur: ut, Incumbere ad bellum. Quando significat subire, ingruere, ἐπιβάλλειν, ἐγκεῖσθαι, καταφέρεσθαι. Lactă. lib.2. Si morborum pestifera uis incubuit. Virg.1.Aen. Incubuere mari. Quinct.lib.5.cap.9. Cum magna uis uenti in mare incubuit.

INCVNABVLA, orum, uide Cunæ. Cic. ad Att.lib.2.

INCVRIA, æ, *Negligenza, poca cura*, ἀμέλεια, negligentia. Cice. Att. Vituperanda est rei tam necessariæ tanta incuria. Incuria, fame, uel morbo consumi, apud eundem de prouinciis cons.

INCVRIOSVS, a, um, ἀμελής, ἀπερίεργος, negligens, curæ expers. Apul. Incuriosum agnum, dixit pro pingui, quòd qui omni prorsus cura sint liberi, pulcherrime pinguescant.

INCVRRO, ris, *Correre contro à qualch'uno incorrere*, ἐμβάλλω, ἐπιτρέχω, contra aliquem curro, uel incido in rem aliquă. Liu. lib.1. Equites utrinque à cornibus positos, cum iam pelleretur media peditum acies, incurrisse à lateribus ferunt. Aliquando, est irruere. Salus. Catilina inter confertissimos hostes incurrit. Incurrere crimen. Lactant. Loquacitatis crimĕ incurram. Aliquando incursiones facere, agrumq; hostilem populari. Brutus Cic. Vastet ea loca, quæ incurret.

INCVRSIO, impetus. Colum. Hosticis incursionibus uastatas fruges. Incursus, sus. Cice. pro Cecin. Tela, & incursus refugit.

INCVRSO, as, are, frequentatiuum ab Incurro, ἐπιτρέχω, est currendo petere, & offendere. Plaut. in Asin. Vbi uiuos homines mortui incursant. Ouid.2.Meta. Sub æthere fixis Incursant stellis. Tacit.lib.19. Nutantem aciem uictor equitatus incursat. Incursans, antis, particip. Pli.lib.11.cap.37. Natura oculos composuit lubricos propter incursantia, & mobiles.

INCVRVESCO, incuruescis, *Diuenir torto*, κυρτοῦμαι, incuruus fio. Ci.lib.1. Tusc. Ramos baccarum ubertate incuruescere.

INCVRVO, as, *Torcere*, κυρτόω, incuruum facio. Plin.lib.16.cap. 42. Olea incuruatur. Cic.2. de Fin. Incuruatum bacillum. Virg 5.Aen. Incuruant uiribus arcus. Membra incuruata, Ouid.6.Metam.

INCVRVVS, *Torto grandemente*, κυρτὸς, κυφὸς, ualde curuus. Ter. in Eun. Incuruus, tremulus. Incurua carina, Ouid. 15. Meta. Cic.1.de Diuinat. Incuruum & leuiter à summo inflexum bacillum.

INCVS, udis, pen. pro. femin. gen. *Incude*, ἄκμων, instrumentum ferreum est super quod fabri ferrum cudunt. Cic. 1. de Nat. Deo. Figuræ, quas uos effici posse sine follibus & incudibus non putatis. Reddere uersus incudibus, sumitur pro emendare. Hor. in Arte: Et male tornatos incudi reddere uersus.

INCVSATIO, onis, ab Incuso, αἰτίασις, reprehensio, querela. Cic.3.de Orat. Habent uitiorum & peccatorum acrĕ quandam incusationem, aut querelam.

INCVSO, as, a *ccusare*, αἰτιῶμαι, mores, factum ve alicuius reprehendo, idq; cum querela, quod officii limites sit prætergressus. Cæs.1.Comm. Vehementer eos incusauit.

INCVSVS, a, um, pen.pr. à uerbo incudo: ut Incusus lapis, apud Virg.1.Geor. Lapidemq; reuertens Incusum. Quem locum exponens Seruius, incursum (inquit) lapidem, id est, manualem molam, cudendo asperatam.

INCVSTODITVS, a, um, ἀφρούρητος, ἀφύλακτος, non custoditus. Ouid. lib 2.Metam. Incustoditæ Pylios memorantur in agros Processisse boues.

INCVTIO, tis, pen.cor. cussi, cussum: ex In, & Quatio, q, in c, & a, in u, mutatis, *Scuotere, squassare*, ἐμποιῶ, ἐντείνω, ictum infero, impingo, infligo: ut, Incutere Scipionem eburneum in caput alterius, apud Liu.5.ab urbe. Incutere colaphum, Iuuena Sat.9. Nos colaphum incutimus lambenti crustula seruo. Per translationem sumitur pro immittere, ἐμβάλλειν. Virg.1.Aen. Incute uim uentis. Cic. de Vniuers. Errorem incutiunt rationis expertibus. Incutere metum, terrorem hostibus, apud Liuium.

INDAGANTER, aduerb Colum.lib.5.ca.1. Boni uenatoris est, indaganter quamplurimas feras capere.

INDAGATIO, ἀκριβασμὸς, inquisitio, perscrutatio. Cic.1.Offi. indagatio & inuentio ueri.

INDAGATOR, ris, θηρατὴς, uenator, inquisitor. Colum. lib.9. cap.8. indagatorem conueniet matutina tempora uestigandi eligere. Indagator aquarum, Idem lib.2.cap.2.

INDAGATRIX, cis, Cic.5. Tuscul. Philosophia uirtutis indagatrix.

INDAGO, as, pen.pro. *inuestigare, cercare*. θηρῶμαι, τῷ ἀρκυοστασίῳ, περιβάλλω, περισχίζω, proprie uenatorum uerbum est, idem significans, quod feras inuestigare. Cic.2. de Fin. Canis natus ad indagandum. Per translationem accipitur pro quouis modo inquirere, uel perscrutari, ἀκριβάζειν. Cic. de Opt. gene. dicen. Inusitatas uias indagemus, tritas relinquimus.

INDAGO, ginis, *inquisitione*, τοῖχοι, ἀρκυοστάσιον, series plagarŭ, quibus saltus, stabulaq; ferarum cinguntur à uenatoribus. Virg.4.Aen. Saltusq; indagine cingunt. Lucan.lo 6. Vastaq; feras indagine claudit. Hic (inquit Budæus) Lucanus per metaphoram indaginem uocauit fossam, & turrium munitarŭ seriem. Cæs.8.Bell.Gal. Altissimo flumine uel indagine munitum. Per translationem accipitur pro captionibus, quas quis non facile queat effugere. Tacit.lib.13, de Sene. Romæ testamenta

testamenta & orbos uelut eius indagine capi.id est,captatorem esse orborum,ita ut nullus captiones eius euadat.Item generaliter sumitur pro quauis indagatione, seu inquisitione. Plin.lib.7.cap.49.In qua sententia fuisse Aristotelem uideo,& ea multis persuasisse doctrinæ indaginibus.

INDE, *indi,de li,di quel luogo*, ὀκεῖθεν, aduerbium est importans motum de loco,idem significans,quod ex eo loco. Cice.de Nat.Iam inde abortu.Liu.lib.1.ab urb. Primo in Macedoniam uenisse,inde in Sicilian,quærentem sedes, delatum. Aliquando dicitur non de loco,sed de rebus. Idem in Præfat.Inde tibi,tuæq; reip.quod imittere, capias. Aliquando pro deinde,ἔντεῦθεν,ut apud eundem. Crimini dabant, in Numitoris agros ab his impetum fieri: inde eos collecta iuuenum manu,hostilem in modum prædas agere.Hinc fiunt Deinde,Exinde,Perinde,& Proinde,quę habent accentum in antepenult.

INDEBITVS,a,um,non debitus,*Non douuto*, ut, Fletus indebitus.Seneca.Her. Oetæo. Indebitos nato quidem Compesce fletus macer Alcidæ inclyti. Ouid.Epist.15.Non indebita posco.

INDECENS,tis,omn.gen.*Non conueneuole,disconcio*, ἀπρεπής, ἀπρεπὴς,non decens,turpis,præter decorum.Mart.l.5. Oculoq; ludos spectat indecens uno.Sen.de Benef.lib. 1 cap.7.

INDECENTER,ἀπρεπῶς.Plaut.Merc.Clamant, indecenter obstrepunt.Martial.lib.12. Quàm sit lusca Philænis indecenter.

INDECET,*Esser inconueniente, star male*,ἀπρεπές ἐστι,uerbum est in tertiis duntaxat personis usitatum,idem significans quod dedecet.Plin.Iunior in Epist.Confusa quædam, & quasi turbata indecent.

INDECLINABILIS,le,*Che nõ si puo schiffare*,ἀδιάδραστος, quod declinari,uel uitari non potest.Gell.lib.6.cap. 2. Fatum est sempiterna quædam & indeclinabilis series rerum.Indeclinatus.Ouid.4.de Ponto: Qui perstas indeclinatus amico.

INDECOR,pen.cor.huius indecoris,etiam pen.cor. *Dishonore, biasimo*,ἀσχήμων,ἀπρεπής,idem est quod indecorus.Seruius putat compositum esse à nomine Decor,& penultimam obliquorum naturaliter produci,quamuis à Virg.aliquot in locis corripiatur,ut lib.7.Non erimus regno indecores.Item l.12.Nec genus indecores.Vbi Seruius ait. Aut systole est, haut certe dicimus nominatiuum non inuenitur in multis nominibus fit.Nonius ostendit apud antiquos fuisse in usu nominatiuum Indecoris,& hoc Indecore,citans illud Accii ex Athamante: Cuius sit uita indecoris,mortem fugere turpem haud conuenit. Hodie tamen nominatiuus non est in usu,siue ille fuerit Indecor,siue Indecoris. Vtcunque est, pen. obliquorum semper corripitur. Quare magis uideri debet compositum à decus, quàm à Decor: sicut à Corpus fiunt Bicorpor,& Tricorpor: aut certe Bicorporis,& Tricorporis licet enim nominatiui non sint in usu,frequenter tamen utimur eorum obliquis.

INDECORE,ἀπρεπῶς,indecenter,turpiter.Cic.1.Offi.

INDECORVS,ra,rum,*inconueniente,brutto*,ἀπρεπής,turpe,contrarium decoro: ut,Indecora lasciuia ludere.Plin.lib.18.ca.34.Cic.1.Offi.Iusta omnia decora sunt: iniusta indecora. Indecorus quæstus,Liui.lib.21.Indecorus uisus, Pli.lib.13. cap.12.

INDEFENSVS,*Non difeso*,ἀνυπεράσπιστος,ἀναπολόγητος,nõ defensus,defensore,patronoue destitutus.Liu.lib.4. Hic præbituri uos telis hostium estis indefensi,inulti? id est,sine defensione.Plin.lib.18. cap.7. Indefensa membranis continentur.

INDEFESSVS,a,um,*Non stracco*, ἀκάματος, non fatigabilis. Ouid.9.Met.Ego sum indefessus agendo.

INDEFINITVM,nullis rationibus circunscriptum,ἀπαρέμφατον.unde grammatici,indefinite signum esse positum affirmant,quando nec relatiue,nec interrogatiue positum est. Significat & obscurum.Gell.lib.16.cap.4.Indefinitus, inexplicabilisq; sermo.

INDELEBILIS,le,*Sempiterno, perpetuo*,ἀνεξάλειπτος, quod deleri non potest.Ouid.lib.15.Metam.Nomenq; erit indelebile nostrum.

INDEFLETVS,a,um,*Non pianto*,ἄκλαυστος, non defletus, cuius mortem nemo lacrymis est prosecutus.Ouid.7.Meta.Indefletæq; uagantur Natorum,matrumq; animæ.

INDEFLEXVS,a,um,*Non piegato*,non inclinatus.Pli. in Paneg. Aetatis indeflexa maturitas.

INDELIBATVS,a,um,*Non tocco,integro*,illibatus, intactus. Oui. 1.Trist.Eleg.4.Indelibatas cuncta sequuntur opes.

INDEMNATVS,a,um,*Non dannato*,ἄκριτος,ἀκατάγγελτος,non damnatus.Cice.pro lege Agra.C.Bona indemnatorum ciuium.

INDEMNIS, ne, *Senza danno*, ἀθῶος, ἀζήμιος, nullo affectus damno.

INDEMNITAS,atis,uiratio damni.Papinian.in l. fideiussor.ff. de nego.gest.existimans indemnitati suæ consuli posse.

INDEPLORATVS,ta,tum,*Non pianto*,ἄκλαυστος,indefletus. Ou. 3.Trist.Eleg.3.Indeploratum barbara terra teget.

INDEPRECABILIS,ἀπαραίτητος, quod nullis precibus potest auerti.Gell. Pœna indeprecabilis subeunda esset.

INDEPTO,as.Varr. Nec partem aliquam Indeptauit hereditatis.

INDESERTVS,a,um,*Che mai si abbandona*,quod nunquam deseritur.Ouid.2.Amor.Eleg.9. Indeserta meo pectore regna gere.

INDESES,*Non pigro*,ἄοκνος,impiger,qui deses non est.Gel. lib. 7.cap.21.Existimandum est,non omnino inculpatum,neq; indesidem uisum esse.

INDESINENTER,*Continuamente*,ἀπαύστως, sine intermissione, semper.Varr.1.de Re rust.cap.9.Indesinenter æger est.

INDETONSVS,sa,sum,*Non tosato*,ἀκαρτος,ἄκουρος, non tonsus. Ouid.4.Met.Indetonsusq; Thyoneus.

INDEX,cis,*Demostratione,inditio*,μηνυτής,μηνύτρια,generis cõmunis,pro eo uel ea,qui uel quæ aliquid indicat, & defert. Asconius scribit esse qui facinoris,cuius ipse est cõscius,latebras indicat,impunitate proposita.Salust.in Catil.Conclamabant indicem falsum esse.Mart.lib.1. Indice nõ opus est nostris,aut uindice libris.Cic.7.Verr. Cuius rei, neque index,neque uestigium aliquod, neque suspicio cuiquam esset ulla.Plin.lib.8.cap.16.Leonum animi index cauda, ut equorum aures.Cic.in Orat.Imago animi uultus est, indices oculi. Est præterea Index in libris, quem alio nomine uocamus elenchum:barbari uocant repertorium.Ci.ad Att. lib.4.Membranulam,ex qua indices fiant, quos Græci συλλάβους appellant. Index item dicitur digitus pollici proximus,λιχανὸς,quòd in indicanda re quapiã eo uti soleamus. Lapis quoque,quo auri bonitatem exploramus, à Latinis index appellatur.Oui.2.Metam.Silicem, qui nunc quoque dicitur index.

INDIA,ἰνδία,regio Orientalis,Asiæ terminus, quæ tam uasta perhibetur,ut eam tradant esse tertiam partem omniũ terrarum.Pompon.scribit tantum spatium littoris eam occupare,quantum per sexaginta dies,noctesq; uelificãtibus cursus est.Tradunt in ea fuisse quinque millia oppidorum, quorum nullum Coopido minus fuerit.Nomen habet ab Indo flumine,in quẽ ab Occidentali plaga definit, qui solus præter Nilum crocodilos creat.A Septentrione Tauri iugis,ab ortu Eoo pelago,à Meridie suo,hoc est, indico clauditur. Gemmis abundat;capticanes & elephantos procreat. Arbores habet semper frondẽtes,tellus bis fruges in anno ad maturitatem perducit. Piper,calamum aromaticum,& cinnamia ad nos mittit. Indi prope gentium soli nunquam emigrauere finibus suis.Illic binæ æstates, lenes auræ, temperies cæli,ubertas soli,aquarum abundantia: quę omnia faciunt, ut maiora in India, quàm in ceteris regionibus nascantur animalia.Cic.de Finib.Via,quæ est hinc in Indiam. Ab India fit Indus.

INDICATIO,onis,*Estima del precio di qualche cosa*, τίμησις, æstimatio alicuius rei,siue appretiatio,quam uocant. Plin. lib. 22.ca.24.Mellis caussas atque differentias, & indicationem diximus.Plaut.in Persa:Tua merx est,tua indicatio.

INDICATIVVS,a,um,ὁριστικὸς,ἀποφαντικὸς,dicitur id,quo aliquid indicatur.unde indicatiuus modus, quo præsentẽ actũ indicamus.

INDICATVRA,ræ,æstimatio,τίμησις.Plin.in Præfat.

INDICATVS,a,um,particip.τετίμητος.Plin.lib.18. Emi lienẽ uituli,quanti indicatus sit,iubent.

INDICIVM,dicii,*Manifestatione, segno*,μήνυσις,μήνυτρον, proprie est delatio,detectione criminis, facta à quopiam, qui eius conscius fuerit.Salust.in Catil.Senatus decreuit,indicium falsum uideri. Accipitur item pro signo, argumento, uestigio,siue nota alicuius rei,γνώρισμα.Idem post reditum Hoc indicium animi sui fore non putauit. Idem pro Cluen. Indicia & uestigia ueneni.

INDICINA,næ,indicium: qua uoce usus est Apuleius.

INDICO,cas,are,pen.cor. *Manifestare, palesare*, ἐκφέρω, δείκνυμι,manifesto,palam facio. Plaut.in Asin. Emori me malim, quàm hæc eius uxori non indicem. Aliquando demonstro, indicio sum,ἐπισημαίνω. Lactant.lib.7. Ipsa uirtutis perpetuitas indicat,humanum animum,si uirtutem ceperit, permanere. Aliquando defero,accuso,ἐνδείκνυμι. Vnde Vlpia. in l. indicasse.ff.de uerbo.sign.Indicasse,inquit,reum, est detulisse,arguisse,accusasse,conuicisse. Sed hæ significationes in idem recidunt. Aliquando negationis uerbum est, & rebus uenalibus accommodatum,quod in mercibus distrahẽdis usurpatur,quãdo ille cuius est merx,pretium statuit rei, quam

quam nenundas. Est enim Indicare, τιμᾶσαι, uenditoris, sicut Liceri emptoris. Plaut. Perſ. Indica, fac pretium D. tua merx eſt, tua indicatio eſt. Idem in Mil. Venio ad macellũ, cogito, piſces indicant caros. Cic. lib. 3. Offic. Scæuola Publii filius, cum poſtulaſſet, ut ſibi fundus indicaretur.

INDICO, cis, xi, ctum, pen pr. multa ſignificat. nam aliquando ſignificat denunciare, *Denontiare*, παραγγέλλειν, ἀπαγγέλλειν. Quamuis inter ſe differant, quod maiorem uim habeat indicere, quàm denunciare. Nam denuntiare proprie eſt ſignificare, & ſimpliciter ſumi poteſt: ut uentus denũciat plouiam: & Denuncio me tibi propediem affuturum. Cic. pro Planc. Denunciaſti homo adoleſcens, quid de republica ſentires. Indicere uero, eſt ſolenniter, & quadam cum auctoritate ſignificare quod Ci. li. 1. Offi. aperte docuit, qui utrũq; uerbum coniunxit. Ex quo inquit intelligi poteſt, nullum bellum eſſe iuſtum, niſi quod aut rebus repetitis geratur, aut denunciatum ante ſit, & indictum. In his uerbis duo genera belli gerendi fuiſſe ſignificat: primum rebus repetitis, quæ ſi negabantur reddi, & bellum cum illis geſtum fuiſſet, iuſtũ habebatur: alterum honeſtius iuſtiusq; erat co cum repetitis rebus, niſi redditæ fuiſſent, bellum gerendum eſſe maturo decernebatur conſilio tum ad fines hoſtium, denunciatis belli ſuſcipiendi cauſſis, bellum indicebatur Sed quo pacto indiceretur, Liu. lib. 1. declarat his uerbis, Quandocunque pars maior, eorum qui aderant, in eandem ſententiam ibant, bellum erat conſenſu fieri ſolitum, ut fecialis haſtam ferratam, aut ſanguineam præuſtam ad fines eorum ferret, & non minus tribus puberibus præſentibus diceret: Quod populi Priſcorum Latinorum, hominesq; priſci Latini aduerſus popu. R. Quiritium fecerunt, deliquerunt, quod pop. R. Quiritium bellum cum priſcis Latinis iuſſit eſſe, ſenatus ve popu. R. Quiritium cenſuit, conſenſit, conſciuit, ut bellum cum priſcis Latinis fieret: ob eam rem ego, populusq; Romanus, populo Priſcorum Latinorum hominibusq; priſcis Latinis bellum indico, facioq;. Id ubi dixiſſet, haſtam in fines eorum emittebat. Voluptatibus bellum indicere, per tranſlationem dicimus pro, cum uoluptate pugnare, libidiniq; & gulæ frænum inticere. Cic. de Sen. Nec bellum uideat indixiſſe uoluptati. Sic etiam dicimus Indicere concilium, Indicere tributum, hoc eſt ſolenniter & publica auctoritate ſignificare, συγκαλέσασθαι. Liu. lib. 5. ab urbe. Ipſum qui concilium indixerat, non adeſſe. Idem lib. 4. Vnde eam pecuniam confici poſſe, niſi tributo populo indicto. Cic. in Verr. Act. 5. Legem ſibi indicunt innocentiæ. Indicere ſpectaculum, eſt denunciare & ſignificare futurum ſpectaculum. Liu. lib. 1. Indici finitimis ſpectaculum iubet. Indicere funus, eſt euocere homines per præconem ad funus. Suet. In Cæſ. Funere indicto rogus extructus eſt. Indicere iuſtitium, eſt imperare ceſſationem dicendi iuris: quod non aliter, quàm in maximo reipub. luctu, aut periculo fieri conſueuit. Liui. 10. His nunciis ſenatus conterritus, iuſtitium indici iubet.

INDICTIO, onis, eſt tributi, uel exactionis genus, quod à principibus populo indicitur, hoc eſt, imperatur, Pædianus in 4. Verr. Omne genus peoſitationis in hoc capite poſitum eſt, canonis, oblationis, indictionis. De hoc titulus eſt de Indictionibus lib. 10. Codicis Iuſtiniani. Vide Annot. Budæi in Pand.

INDICTIVVS, ua, uum, σύγκλητος, quod indictum eſt: ut, Funus indictiuum, ad quod per præconem populus ſolet euocari. Et Indictiuæ feriæ, quas conſules uel prætores indicũt.

INDICTVS, cta, dictum, *Manifeſto con ſolennità*, παραγγελθέν, dicitur quod eſt ſolenniter promulgatum: ut, Indictum bellũ dicitur, quod publica auctoritate, & ſolenni ritu eſt denunciatum. Indictum funus, denũciatæ exequiæ. Indictæ dapes, Oui. 4. Faſt. Indictas concelebrantq; dapes. Eſt præterea Indictus, a, ctum, nomen compoſitum à participio Dictus, & Præpoſitione In, quod idem ſignificet, quod non dictus. Terent. in Phorm. Quod dictum, indictum eſt. Liu. lib. 1. Eu ſe, ut indicta ſint, reuocare non poſſe. Sic, Indicta cauſſa, ἄκριτος, non dicta, non defenſa. Ci. pro Q. Rabirio: Indicta cauſſa, ciuem Romanum capitis condemnari coegit.

INDIDEM, pen. cor. *Da quello iſteſſo luogo*, αὐτόθεν, ab Inde, & Idẽ ex eodem loco. Cic. pro Ruſ. Amer. indidem ne Ameria, an hoſce ex urbe ſicarios?

INDIFFERENS, tis, gene. omn. *Indifferente*, ἀδιάφορον, quod ſua natura, neque bonum eſt, neque malum. Ci. 3. de Fin. Quod illi ἀδιάφορον dicunt, id mihi ita occurrit, ut Indifferens dicerem Indifferens homo, qui non diſcernit, nec eſt difficilis aut moroſus in re aliqua. Suet. in Iul. Cæſ. Circa uictum Oppius indifferentem fuiſſe docet. Indifferens dolor apud Stoicos, Gel. lib. 12. cap. 55.

INDIFFERENTER, *Indifferentemente, ſenza differenza*, ἀκρίτως, ἀδιαφόρως, Indifferenter ferre eſt, æquo animo ferre, nõ magni pendere, Susq; deq; ferre. Suet. in Domi. Occiſum eum populus indifferenter, miles grauiſſime tulit.

INDIFFERENTIA, tiæ, *Indifferenza, ſomiglianza*, ἀδιαφορία, ſimilitudo, affinitas. Gell. lib. 13. ca. 3. Hoc ſcripſi de utriusq; uocabuli indifferentia. Ibidem cap. 28. quanta apud ueteres indifferentia ſit.

INDIGENA, næ, pen. cor. & commu. gen. *Colui che habita in quello ſteſſo luogo doue egli è nato*, αὐτόχθων, qui eo in loco, quem incolit, natus eſt: quaſi inde genitus. Omnes habitatores aut indigenæ ſunt, aut aduenæ, aut conuenæ Aduenæ, de uno loco uenientes: Conuenæ de diuerſis Indigenæ. qui in ea ipſa regione, in qua habitant, ſunt geniti. Cice. de Natu. Tertius Hercules eſt ex Idæis Indigenis. Liu. li. 21. Nec maiores eorum indigenas, ſed aduenas Italiæ cultores. Aliquando adiectiui uim habet, iungiturq; ſubſtantiuis cuiuſuis generis. Ouid. 6. Metam. Indigenæve dei, Plin. lib. 14. cap. 6. Dixiſſe hoſpiti de indigena uino.

INDIGEM, liberum, dixit Cic. de Orat. pro ſine liberis.

INDIGENTIA, tiæ, ἔνδεια, inopia, egeſtas, penuria. Cic. de Amic.

INDIGEO, diges, gere, *Hauer biſogno*, ἀπορέω, δέομαι, ἐνδεῶς ἔχω, ex In, & Egeo, compoſitum, d, euphoniæ gratia interiecto: ſignificat idem quod ſimplex egeo: iungiturq; nunc genit. nunc ablat. Terent. And. Quaſi tu huius indigeas patris. Cic. de Orat. lib. 2. Illa non tam artis indigent, quàm laboris. Caſſius Cic. Cohortatione te puto non tam artis indigent, quàm laboris. Caſſius Cic. Cohortatione te puto nõ indigere. Huius impersonali Plin. lib. 10. uſus eſt: Cum præſidio earum indigetur. Ab Indigeo fit participium, Indigẽs, σπανίζων, ἐνδεές. Cic. de Amic. Quid ille erat indigens mei? Benigne facere indigentibus, Idem 2. Off. Ferre opem indigentibus, Idem 2. de Fin.

INDIGESTE, *Diſordinatamente*, ἀδιαθέτως, ἀτάκτως, inordinate, incompoſite. Gel. lib. 10. cap. 11. Breuiter, indigeſte, incondite.

INDIGESTVS, a, um, *Diſordinato*, ἄτακτος, ἀδιάθετος, ſine ordine. Plin. lib. 30. cap. 15. Ouid. li. 1. Metam. Rudis, indigeſtaq; moles.

INDIGETES, pen. co. *Santi, ò i deificati*, Dii ex hominibus facti. quo nomine dictus eſt Aeneas, cum pugnans cum Mezentio, nuſquam apparuiſſet. Alii indigetes dicunt eſſe deos tutelares, quorum nomina uulgari non licet. Liui. 8. ab urb. Lares dii Nouenſiles, dii Indigetes. Virg. 1. Geor. Dii patrii indigetes, & Romule, Veſtaq; mater. Vbi Seruius: Patrii dii ſunt, qui præſunt ſingulis ciuitatibus, ut Minerua Athenis, Iuno Carthagini: Indigetes dii ex hominibus facti, quaſi in diis agentes. Abuſiue tamen omnes dii generaliter poſſunt dici, Indigetes, tanquam nullius rei egentes. Vide Macrob. lib. 1. de Som. Scip.

INDIGITAMENTA, libri pontificales, qui & nomina deorum, & rationes ipſorum nominum continent. Feſtus: Indigitamenta, incantamenta, uel indicia interpretatur.

INDIGITO, tas, pen. co. *Chiamare, nominare*, ὀνομάζω, antiquum uerbum eſt, idem quod uoco, nomino: ita dictum ab indicando, quaſi indicio: uel à digitis, quòd, quempiam nominantes, quaſi digito oſtendamus. Macrob. Veſtales ita Apollinem indigitant, Apollo medice. Idem: Ita ab incolis indigitantur.

INDIGNABVNDVS, indignans. Liui. 8. muliebriter indignabunda.

INDIGNATIO, onis, ira. Iuuen. Sat. 1. Facit indignatio uerſus. Plin lib 9. cap. 30. Conuertit in ſe cuſtodum indignationẽ.

INDIGNOR, ris, *Sdegnarſi*, ἀγανακτέω, δεινοπαθῶ, grauiter fero ſtomachor, mihi indignum uidetur. Cic. 1. de Inuent. Duodecimus locus eſt, per quem indignamur. Ouid. 9. Metam. Quoque Indignere magis, nymphæ latura coronas. Ser. Sulpicius Cic. li. 4. Hem nos homunculi indignamur, ſi quis noſtrum interiit. Indignans, particip. Freta indignantia, Oui. 11. Metam. Corda indignantia longam pacem. Stat. 3. Theb. Indignans, nomen, qui facile indignatur. Colum. lib. 8. cap. 17. Genus ſeruitutis indignantiſſimum. Indignatus, a, um, partic. Virg. 1. Geor. Atque indignatum magnis ſtridoribus æquor Procellæ indignatæ, Stat. 3. Syl.

INDIGNITAS, atis, uide Dignitas.

INDIGNVS, a, um, *Indegno*, ἀνάξιος, non dignus. Terent. in Eun. Si ego dignus contumelia hac Sum maxime: at tu indignus, qui faceres, tamen. Liu. 4. Per indigniſſimos eu plebes candidatos, omnium etiam dignorum tædium fecerant. Interdum pro miſerabili, fœdo, crudeli δεινός. Idem: Indignis cũ ſim acceptus modis. Virg. 6. Aen. Atque illi Miſenum in littore ſicco, Vt uenere, uident, indigna morte peremptum. Interdum pro magno: unde Ennius Indignas turres dixit.

INDIGNE, *Indegnamente*, ἀναξίως, inhoneste, præter dignitaté. Terent. in Adel. Cui miseræ indigne per uim uitium obtulerat. Idem. Clamant omnes indignissime factum esse.

INDIGNVM, aliquando interiectionis uim habet, & per parenthesim interponitur. Ouid. 1. Metam. Nisi post altaria Phineus illet, & [illegible] sceleratio profert ara.

INDIGVS, a, um, *che non ha bisogno*, ἐνδεὴς, ἄπορος. hoc est, egenus, uel qui indiget. Plin. lib. 8. cap. 40. Stipendiorum indiga. Virg. lib 2. Geo. Haud opis indiga nostræ. Cic. de Inuent.

INDILIGENS, tis, omn. gen. *Negligente*, ὀλίγωρος, ἀμελής, negligens Terent. in Adel. Vereor, ne indiligens, nimium fies. Plin. lib. 13. cap. 12. Cum fuerit indiligentior.

INDILIGENTER, ὀλιγώρως, negligenter. Teren. in Phor. Mei patris bene parta indiligenter tuetur. Cic. ad Att. lib. 16. Nihil ab eo, neque indiligenter, neque illiberaliter factum.

INDILIGENTIA, æ, ὀλιγωρία, negligentia. Cic. ad Q. Frat.

INDIPISCOR, is, *Cõseguire*, περιποιοῦμαι, assequor, adipiscor. Pla. in Aulul. Neque partem tibi ab eo, cui sit, indipisces. Pro eodem dicimus Indipiscor, eris, in præterito Indeptus. Liu. lib. 26. Quam quis indeptus nauem erat. Gell. lib. 12. pro incipere uidetur posuisse. Achæos Homerus pugnam indipisci ait, non tibiarum concentu, uerum consensu tacito nitibundos.

INDIRECTVS, a, um, *Inornato*, ἄτακτος, ἀδιάθετος, incompositus, & inornatus. Quinct. lib. 5. cap. 13. Indirecta actio.

INDISCRIMINATIM, *Indifferentemente*, ἀκρίτως, ἀδιαφόρως. indifferenter, & sine discrimine. Varro 4. de lingua Latina.

INDISCRETVS, a, um, ex in, & discretus participio uerbi discerno, compositum, *Che non si può discernere*, ἄκριτος, quod discerni non potest. Plin. lib. 35. cap. 10. Similitudinis indiscretæ.

INDISERTE, sine aliqua eloquentia Cic. ad Q. Frat. li. 1. Orationem meam collaudauit non indiserte Antilius.

INDISERTVS, a, um, *Senza eloquenza*, ἀδύνατος, non disertus. Cic. 2. de Natu. Deo. Neque indisertum Academicum pertimuissem. Idem 3. de Fin. Interpretes indiserti.

INDISSOLVBILIS, bile, *Che non si può slegare*, ἄλυτος, quod dissolui non potest. Cic. de Vniuer. Esse indissolubiles non potestis.

INDISSOLVTVS, ta, tum, colligatus, non solutus. Ci. de Vniu. Hæc sunt indissoluta me inuito.

INDISTINCTVS, a, um, *Confuso, non distinto*, ἄτακτος, ἀδιάθετος, inordinatus, confusus. Quinct. lib. 8. cap. 2. Neque inordinata, neque indistincta. Indistincte, inordinate, confuse. Gel. lib. 10. cap. ult.

INDISTRICTVS, a, um, *Non offeso*, non districtus. Ouid. 2. Met. Indistrictus abibo. Id est, illæsus.

INDIVIDVVS, dua, um, *Indiuiduo. Che non si può separare*, ἄτομος. quod non potest diuidi, uel quod non separatur. Cice. 1. de Fin. Atomos, id est, corpora indiuidua. Indiuiduum à dialecticis dicitur terminus singularis, qui de uno solo prædicatur, ut Socrates de seipso.

INDIVISVS, a, um, *Indiuiso*. ἄσχιστος, non diuisum. Indiuisæ ungulæ, quæ fissæ non sunt. Varr. 2. de Re rust. cap. 7.

INDO, dis, didi, ditũ, *Imporre*, ἐντίθημι, impono. Plaut. in Capt. Pægnium uocitatus est: post uos nomen indidistis Tyndaro. Quandoque infero, immitto. Idem in Cas. Si ego in os meum uini guttam indidi. Interdum imprimo, ἐντείνω. Plaut. in Asin. In nostras scapulas cicatrices indiderunt.

INDOCTILIS, le, *Cui non si può insegnare*, δυσμαθὴς, ἀδίδακτος. qui doceri non potest. Seruius: Indocile est, quod penitus non potest discere. Plin. lib. 30. cap. 45. Hirundines sunt indociles. Cic. 1. de Natu. Deo. Nimis indociles quidam, tardiq; sunt.

INDOCTE, ἀμαθῶς, imperite. Cic. 2. de Natu. Deo. Non indocte solum, uerum etiam impie faciat, si Deos esse negat.

INDOCTVS, a, um, *Ignorante*, ἀμαθὴς, ἀπαίδευτος, rudis, qui doctus non est. Cic. 1. de Fin. Non admodum indoctus. Plau. in Trin. Indoctus quàm docte facis. Cic. in Brut. Indocti, inurbani, rustici.

INDOLENTIA, tiæ, cum nihil dolet, ἀναλγησία. Cic. 2. Offic. Rem expetendam, uel uoluptate, uel indolétia metiuntur.

INDOLEO, les, & Indolesco, cis, *Dolersi grandemente*, ἀλγέω, ualde doleo. Pli li. 31. cap. 5. Tanta intentione oculorum opus est, ut indolescant. Cic. 2. Philip. Quis, qui non indoluerit? Ouid. 2. Trist. Multos indoluisse malis. Indoleo genitiuo iunctum. Ouid. 11. Meta. Successorumq; Mineruæ Indoluit.

INDOLES, lis, *Natura, ingegno*, ab Inolesco fit, per interpositionem d. & in pueris quidem, atque adolescentibus est significatio quædam futuræ probitatis. Cic. de Sene. Adolescentibus bona indole præditis sapientes senes delectantur In uiris uero signum est præsentis uirtutis. Idem 3. Offic. Homines, in quibus est uirtutis indoles, commouentur. Vnde & pro præstantia quadam uirtutis, atque animi ponitur. Liu. lib. 1. Tanta, inquit, in ea uirtutis indoles fuit. Lucan. lib. 1. Indole si dignum Latia, si sanguine prisco Robur inest animis. Aliquando etiam in malum dicitur: ut apud Liuium li. 21. Cum hac indole uirtutum ac uitiorũ sub Asdrubale meruit. Transfertur quoque ad muta, atque inanimata. Idem: In frugibus, pecudibusq; semina ad seruandam indolem ualent.

INDOMABILIS, *Che non si può domare*, ἀδάμαστος, qui domari non potest. Plaut. in Casina. Si esses equus, esses indomabilis.

INDOMITVS, a, um, *Indomito*. ἀδάμαστος, ἀδάμαστος, ἀδάμητος, qui domari non potest, & mitescere. Plaut. in Trin. Vt adolescenti thesaurum indicem indomito, pleno amoris ac lasciuiæ. Indomiti boues, apud Varr. 2. de Re rust. cap. 5. Indomitus iuuencus, Colum. lib. 6. cap. 2. Indomitæ animi cupiditates, Cic. 3. Ver. Indomita ingenia, Liu. lib. 21. Aliquando pro magno. Virg. 3. Aen. Nate quis indomitas tantus dolor excitat iras? Seruius.

INDORMIO, is, ire, *Dormire sopra qualche cosa, soprasedere, soprastare*, ἐπικοιμῶμαι, est, in re aliqua dormire. Horat. 5. Serm. Saty. 1. Congestis undique saccis indormis. Per metaphoram accipitur pro cessare. Cic. ad Q. Frat. lib. 2. In isto homine colendo indormiui diu. Indormire caussæ, est segnius tractare negocium. Cic. 2. Phil. An faces admouendæ sunt, quæ te excitent tantæ caussæ indormientem?

INDOTATVS, ta, tum, *Indotato, senza dote*, ἄπροικος, non dotatus, uel dote carens. Terent. in Adel. Indotata est. Indotata ars, Cic. 1 de Orat.

INDVBITO, as, *Dubitare, diffidarsi*, ἀπιστῶ, diffido. Stat. 3. Syl.

INDVBITATVS, a, um, de quo dubitari non potest. Quinct. lib. 9. cap. 4. Quæ indubitata sunt. Indubitata spes, idem lib. 31. cap. 3.

INDVBITABILIS, le, idem. Quinct. lib. 4. cap. 5.

INDVBITANTER, ἀναμφιβόλως, certo. Plin. lib. 18. cap. 11.

INDVCIÆ, arum, *Tregua*. ἐκεχειρία, dicuntur quædã quasi pax, uel potius cessatio à bello in certum tempus inter hostes pacta: ita dictæ, quòd in certum diem à pugnando ocium præbeant. Cic. lib. 1. Off. Cum triginta dierum essent cum hoste pactæ induciæ, noctu populabantur agros, quòd dierum essent pactæ, non noctium induciæ. Gellius putat inducias dictas ex tribus dictionibus, Inde uti iam, quòd elapso tempore induciarum, deinceps omnia belli iure agantur. Has Lycaon primus inuenit, fœdera Theseus.

INDVCO, cis, pen. pro. *Introdurre, persuadere, indurre*, εἰσάγω, εἰσάγω. proprie introduco. Plaut. Induce eam in domum. Quandoque est persuadere, illicere, inclinare, ἐπάγειν. Luc. Huius ego animum si induco, ut ab amore meretricis deuertat. Ter. in And. Vide, quo me inducas. Quãdoque abolere, uel lere, περιγράφειν, διαγράφειν, ἀλείφειν. Suet. in Cæs. In integrũ restituis, inducto priori decreto Et alibi multa, inquit, & delata, & inducta, & superscripta inerant. Verbum id iuris est. Origo ea, quòd quæ in pugillaribus ceratis scripta erant, ducto per ceram stylo, interlini solent, & oblitterari. Accipitur & pro introducere. Cic. 3. Off. Gyges inducitur à Platone. Tracta hæc significatio à fabularum actionibus. ibi enim personæ induci proprie dicuntur, cum ad agendũ pro scenium ingrediuntur. Inducere animum, est sibi persuadere. Teren. in Adel. Sic animum induxi meum.

INDVCTIO, onis, *Induttione*, idem quod ductus, siue ductio: ut, Inductio aquarum. Cic. 2. de Nat. Deo. Aquarum inductionibus terris fœcunditatem damus. Præterea genus argumẽti, ἐπαγωγή, quo fit à particularibus ad uniuersalia progressus. Inductio (inquit Budæus) argumentatio est, quę ex concessis sensim laqueos texit ad irretiendum eum, qui semel se interrogandum præbuit.

INDVGREDI, *Intrare*, antiqui dicebant metri caussa, pro ingredi: sicut Induperator, pro Imperator: Indupeditus, pro Impeditus. Lucret. lib. 1. Viamq; Indugredi sceleris.

INDVLCO, cas, *Addolcire*, γλυκαίνω, dulcem facio.

INDVLCORO, ras, pen. pro. indulco, ἡδύνω.

INDVLGENTER, *Piaceuolmente*, obsequenter, blande, ad nutum, & pro arbitrio alicuius. Cice. ad Att. lib. 9. Admonens, cum illum uidero, ne minus indulgenter, & ut cum grauitate potius loquar.

INDVLGENTIA, æ, obsequium, patientia, quædam lenitas pre sertim in filios. Cic. Att. li. 10. Filium patris indulgentia deprauari. Aliquando pro molli permissione, φιλοστοργία, ἐνδοσις. Quinct. lib. 1. cap. 3. Mollis illa educatio, quam indulgentiam uocamus, neruos omnes & mentis, & corporis frãgit. Aliquando pro pulchritudine. Stat. Egregiæ tanta indulgentia formæ.

INDVLGEO, ges, dulsi, tum, *Compiacere, far cosa grata*, καταχαρίζομαι,

[illegible] obsequor, [illegible] o,& pl [illegible] .C in L[illegible]. Peccat [illegible] gens, præcip [illegible] cum [illegible] finis. Idem [illegible] sons. [illegible] ualetudini tuæ. Terent. in Heaut. Nimium [illegible] li indul[illegible] n accipiur [illegible] etiam dare, & cupiditati[illegible]bus n[illegible] V[illegible]g.4. Geor. Quod nec concubitu indulgent. Idem: [illegible] ge ordinibus. A[illegible] cum accusatiuo. Ter. in Eun. [illegible] moll[illegible] tiæs: nimis me indulgeo. [illegible] [illegible]. Gell. lib. 20. cap. ult. Animus eorū laxati[illegible] potuisset. Ab Indulgeo fit Indulgens nomen ex part[illegible] quod [illegible] quando significat eum, qui alteri indulget. [illegible] b.[illegible] cap. 30. Nutr[illegible] eum indulgentiorē esse, quam m[illegible] m, sæ, e conuenit. Interdum accipitur pro pulch[illegible] insignē formā aliquid indulgetur. Quin. Dec[illegible] n.18. Si fi[illegible] obtigerit indulgētior facies, uultus erat [illegible] re [illegible] mater amplexus.

INDV[illegible]TAS, tis, indulgentia, συγχώρησις. Sisenna hist. lib. 3. ut Nonius. Ba[illegible] assidua indulgitate utitur.

INDVMENTVM, ti, ἔνδυμα, uestimentum: ab induo. Gell. li. 16. cap. 19.

INDVCVLA, læ, uestis interioris genus est, ab induendo dictū. Plaut. in Epid. Quid erat induiatan regillam induculam?

INDVTVS, huius indutus. Gerere uestem indutui, Tacit. li. 16.

INDVO, is, ui, tum, Vestire, ἐνσκευάζω, ἐνδύω, ομαι, περιβάλλω, ομαι, ex in & duo, duis, a Græco δύω, ingredior. Construitur autem uariis modis nam quandoque habet duos accusatiuos [illegible] acti ua, in passiua autē unum: & hoc apud poetas, & h[illegible] cos, non apud oratores, quos imitandos in prim[illegible] Virg. li. 2. Clypeiq; insigne decorum Induitur. Curtius: Thoracem indutus procedit ad milites. Aliquādo cum u[illegible] tantum accusatiuo construitur. Curtius Loricam, quam raro induebat, amicis orantibus sumpsit. In hac constructione sumitur pro assumo. Cic. 3. Offi. Deponit personam amici, qui induit iudicis. Interdum etiam habet accusatiuum cum datiuo. Cic. lib. 2. de Finib. Ex eius spoliis sibi & torquem & cognomen induit. Suet. in August. Si mane sibi calceus perperam, ac sinister pro dextro indueretur. Aliquādo ultra uerbis actiuis peculiarem, habet alium accusatiuū cum præpositione in, & tunc pro conuerto, siue transformo sumitur. Virg. lib. 1. Geor. Cum se nux plurima siluis Induet in fl[illegible]em. C[illegible] 2. de Diuin. Cum se in nubem induerint. Et pr[illegible], cu immitto. Cic. in Horten. In id ipsum se indu[illegible] quod timebat. Gell. Aesopus res salubriter animaduersas [illegible] animos hominum cum audiendi quadam illecebra indit. Denique cum pro uestio capitur, construitur cum ablatiuo [illegible] ne præpositione. Curtius: Veste Arabica induitur. Lib. 4. ad Heren. Palla inaurata indutus. Quandoque pro illino sumitur. Plaut. Most. Satis boni sunt, si sunt induti pice. Colum. ad uites transtulit pro onero, cum dixit: Ita se induunt uuis, ut nequeant capere maturitatem. Sumitur & pro implico. Cic. 3. Verr. Sua confessione induatur, ac iuguletur. Cæs. lib. 7. Quo qui intrauerant, se ipsi acutissimis uallis induebant. Et iterum: Aut se stimulis inopinantes induebant.

INDVPEDIRE, apud antiquos, pro impedire. Lucr. lib. 4. Quāto minus indupediri Pauca queunt.

INDVPERATOR, is, Imperatore. pro imperatore poetæ usurparunt. Cic. de Diuin. Vt et esset Induperator ex Ennio. Iuuen. Sat. 4. Quales tunc epulas ipsum glutisse putamus Induperatorem?

INDVRO, as, are, Indurare, far duro, σκληρύνω, durū facere. Oui. 6. Metam. Indutoq; niues, & terras grandine pulso.

INDVREO, es, siue Induresco, is, Diuenir duro, σκληρύνομαι, durus fio. Colum. lib. 1. cap. 21. Antequam grana indurescant. Quinct. lib. 1. cap. 4. Frangas citius, quam corrigas, quæ in prauum indurverunt.

INDVS, ἰνδός, fluuius Orientis, secundum Gangem longe maximus Indiam ab occasu alluens: à quo tota regio nomē accepit. Hunc in se sex amnes aiunt recipere: de quo Arrian. de gestis Alexandri lib. 5.

INDVSIARII, qui conficiunt indusia. Plaut. in Aulul.

INDV[illegible]T[illegible]S, qui huiusmodi ueste est indutus. Plaut. in Epid. I[illegible]iatam, patagiatam, crocotulam. Varro Intusium appel[illegible]ri, non per d, cum ait: Quod intus, à quo Intusium.

I[illegible]DVSIVM, sii, Camiscia, χιτωνίσκος, genus uestis, quasi intusiū, quod intus, & mox supra subuculam sumebatur.

INDVSTRIA, æ, Arte, ingegno, ἐπιμέλεια, studiū. Auctor ad Her. in Præfat. operis: Vt industria nostra tuæ morē geramus uolūtati. Cic. 5. Ve[illegible]. In qua meam industriam ac diligentiā spectari uolo. De industria aliquid facere, hoc est, dedita opera. Cic. [illegible] Off. Iniuriæ, quæ nocendi caussa de industria inferuntur. Ex industria, idem Quinct. lib. 7. Mastrugam, quod Sardum est, illudens Cicero ex industria dixit.

INDVSTRIE, studiose. Colum. lib. 9. cap. 8. Higinus secretas di[illegible]

[illegible] m[illegible] st ie colli[illegible]

INN[illegible] ue indu[illegible] st[illegible] dice b[illegible] tuu[illegible] & illude[illegible].

INDVSTRI[illegible], a, um, [illegible] stia ell. Cic. [illegible] Ver. Homo nauus, & indu[illegible].

INDVVIAE, arum, ab induen[illegible], Vestimenti, ἐνδύματα, dicuntur indumenta, quibus quis in[illegible] uuiæ ab exuendo, quibus uictores [illegible] b.[illegible] cap. 4.

INEBRAE aues, quæ in augu[illegible] al[illegible] hibent & prorsus omnia inebra appellantur, q[illegible] ir agentem. Fest.

INEBRIO, as, are, Inebbriare, μεθύω [illegible] do Iuuen. Sat. 10. M[illegible] etiam uinosus inebri[illegible].

INEDIA, æ, ἀσιτία, abstinentia a cib[illegible] C[illegible] de Fin. Vigiliis & inedia necatus. Plin. lib. 11. cap. [illegible].

INEFFABILIS, le, Ineffabile, Che non si puo esprimere, ἀνεκλάλητος, quod effari non possis. [illegible] 28 cap. Externa uerba, atque ineffabilia. Idem in Præfat. lib. 5. Populorum eius nomina sunt ineffabilia.

INEFFICAX, cis, omn. gen. ἀνενέργητος, quod uim aliquid efficiēdi non habet. Plin. lib. 27. cap. 12. Inefficacius, quam superiora. Idem lib. 34. cap. 11. Cypria longe inefficacior.

INEFFIGIATVS, ta, tum, Senza forma, che non ha alcuna effigie, ἄμορφος, quod non est factum ad aliquam effigiem. Gell. lib. 17. cap. 10. Vt illa bestia fœtum ederet [illegible] iarum.

INELABORATVS, a, um, Senza politezza. [illegible] satis exculptum. Quinct. lib. 4. cap. 2. Sim[illegible] bo ratæ similis.

INELEGANS, tis, Rozzo, senza eleganza, ἄγλαφος, sine elegantia. Cic. de Clar. Orat. Orati[illegible] non in[illegible] pia.

INELEGANTER. Cic. 2. de Fin. D[illegible] inel[illegible] iter.

INELVCTABILIS, le, Che non si puo domare, ἀνίκητος, quod uinci non potest, hoc est domari, & lucta cu[illegible]. Vir. 8. Aen. Fortuna omnipotens, & ineluctabile fatum.

INEMENDABILIS, le, ἀδιόρθωτος, quod emendari non potest: ut, Prauitas inemendabilis, Quinct. lib. 1. cap. [illegible].

INEMPTVS, a, um, Non comperato, ἀπρίατος, non emptum. Virg. 4. Geor. Dapibus mensas onerabat inemptis.

INENARRABILIS, le, Che non si può narrare, ne raccontare, ἀνεκδιήγητος, quod enarrari non potest. P[illegible] b. 8. cap. 7. Misericordiam uulgi inenarrabili habitu quærētes. Inenarrabilis subtilitas, Plin. lib. 11. cap. 1. & lib. 10. cap. 2. Mart. lib. 8. Inenarrabile munus.

INENARRATVS, ta, tum, Gel. lib. 11. cap. 6.

INENODABILIS, le, Che non si puo snodare, sciogliere, ἀδιεξίτητος, ἄλυτος, inextricabilis, quod enodari & dissolui non potest. Cic. de Fato: Nec est caussa, cur suscipiat res duas inenodabiles.

INEO, is, ire, Entrare, incommenciare, acquistarsi, prendere, εἰσέρχομαι, ingredi. Plaut. in Cist. Si tu iul[illegible]es, inibitur rerum, id est, ingrediatur rerum. Cic. pro Balbo: Ne quis castra Imperatoris iniret. Plaut. Init te unquam febris? id est, nunquam ne te corripuit febris? Inire bellum, incipere, & aggredi, ἐγχειρεῖν. Salust. in Catil. Vos moneo, ut prælium cum inibitis, memineritis uos libertatem & patriā in dextris uestris portare. Inire certamen, Cic. 4. de Fin. Inire beneficium, id est incipere. Teren. in And. Beneficium uerbis initum dudum, nunc re comprobes. Inire consi[illegible]um, pro capere. Cic. ad Brut. Consi[illegible] inire cœpi Brutina plane. Inire caussam & rationem alicuius rei, hoc est, rationem uel caussam cogitādo inuenire. Liu. lib. 14 non nullarum cupiditatum ne caussam quidem, aut rationem inire possum. Inire consu[illegible]m, est auspicari. Cæsar: Qua ex die consulatum iniit Lentu[illegible]us. Inire cubile alicuius, pro, cum uxore eius concumbere. Cic. de Arusp. resp. Quod ineas cubile, non sentis. Inire gratiam ab aliquo, χάριν τινὶ χαρίζειν, est beneuolentiam alicuius demereri. Ci. ad Att. lib. 7. Cum bonis omnibus summā ineat gratiam. Inire nexum, pro uinciri, & deuinciri, illigari, & detineri. Liui. 7. Inire rationem, pro uiam ac modum aliquid agendi quærere. Terent. in Heaut. Ratio de integro ineunda est mihi. Inire pro coire. Pli. li. 7. cap. 4[illegible]. Si ineantur opportuno tempore. Initus, us, nomē, coitum significat. Pli. lib. 8. cap. 42. Nec tamen quindecim initus eiusdem anni ualet tolerare. Sic lib. 10. cap. 63. Varr. 2. de Re rust. cap. 7.

INEPTE, ἀπειροκάλως, minus apte, & imprudenter. Plaut. in Most. Inepte stultus es, Cic. 1. Tuscul. Facit inepte, quisquis Mineruam docet.

INEPTIA, ἀπειροκαλία. Ter. in Phor. Vt mittā illius ineptias. Cic. Tusc. Ineptiæ pene aniles.

INEPTIO, is, iui, itum, Far sciocchezze, inettie, ληρεῖν, ψυχρολογεῖν, facio, aut dico, quod neque loco, neque tempori, neque rebus neque personis conuenit. Ter. in Phor. Ineptis. Idē in Ad.

INEPTVS,

INEPTVS,a,um,*ψυχρολόγος, ἀπειρόκαλος, φλύαρος*, ex In, negatiua particula & aptus componitur.quid autem significet docet Cic.lib.2.de Orat.Qui,tempus quid postulet, non uidet,aut plura loquitur,aut se ostentat,aut eorum, quibuscū est,uel dignitatis,uel commodi rationem nō habet,aut denique in aliquo genere aut inconcinnus, aut multus est, is ineptus dicitur.

INERMIS,me,*Senza arme,disarmato,inerme,ἄοπλος*, non armatus.Cic.pro Cecin.Arma qui non habuerint, eos inermes fuisse iudices.Et per translationem Inermis dicitur, qui nihil habet,quo caussam suam defendat.Cic.1.de Fin.In altera philosophiæ parte, quæ *λογικὴ* dicitur, inermis ac nudus est.

INERMVS,ma,mum,idem Virg.12.Aen. Et uulgus inermum. Salust.in Iug.Neque quenquam decere ab inermis pedibus auxilium petere.

INERMO,as,are,*Disarmare*,armis spoliare.Festus.

INERRANS,*ἀπλανής*,non errans.unde inerrantes stellæ, quæ & fixæ appellantur.Cic.2.de Natu.Deo.Eæ stellæ,quę inerrantes uocantur.Idem: Habent suam sphæram stellæ inerrantes ab æthereа coniunctione secretam.

INERRO,as,*ἐμπλανῶμαι*,in loco quopiam oberro.Plin.lib.1. epist.Dianam montibus inerrare.Ignis inerrat ædibus,Sta. 1.Syl.

INERS,tis,*Senz'arte, stupido, disutile, poltrone*,ab antiquis accipiebatur pro eo qui artem nullam nosset,quem Gręci *ἄτεχνον* appellant.Cic.lib.3.de Fin.Lustremus animo has artes,quibus qui carebant,inertes nominabantur.Postea tamen consuetudo obtinuit,ut pro ignauo potius,& deside accipiatur. Terent.in And.Tam iners, tam nulli consilii sum. Cice. 4. Verr.Inertior,ignauior,magis uir inter mulieres nequam, impura inter uiros muliercola.Virg.lib.4. Geor. Seu stabit iners,seu profluet humor.Donatus in Adelph.Intelligamus aliter dici non inertem Socratem,aliter non inertem seruū. Iners membris,Plin.lib.8.cap.21.Iners in Venerem,id est, segnis ad coitum,Colum.li.6.cap.27.Aetas iners senectus, Tibul.lib.1.Eleg.4.Corda inertia,Vir.9.Aen.Corpora inertia,Idem 2.Aen.

INERTIA,æ,*Pigritia, poltroneria, ἀπραγμοσύνη, ῥᾳθυμία*, proprie artis ignorationem significat: accipitur tamē pro ignauia,desidia.Cic.in Parti.Animi quemadmodū affecti sunt, uirtutibus,uitiis,artibus,inertiis.Idem lib.1.ad Quin.Frat. Duo illa relinquamus,idq; largiamur inertiæ nostræ.

INERTICVLA,*ἀμέθυστος*,uitis genus est, uinum ferens neruis innoxium: unde & nomen habet, quòd scilicet iners habeatur in tentandis neruis. Colum.lib.3.cap.2.Inerticula nigra potest in secunda quasi tribu esse: quòd & boni uini est, & innoxia.

INERVDITVS,a,um,*Ignorante,ἀμαθής, ἀπαίδευτος*. non eruditus.Cic.1.de Fin.Epicurus ineruditus.Suet. de Clar. gram. Eruditissimum furem.

INESCO,cas,*Ingannare, adescare, δελεάζω*, quasi esca decipio traullatio sumpta à piscibus & auibus,quæ proprie inescari dicuntur,cum escam captantes capiuntur.Terent.Adel. Nescis inescare homines.Liui.22.Annibal credere, uelut inescatam temeritatem consulis.

INEVITABILIS,& hoc le,*ἀναπόδραστος*, quod uitari non potest. Ouid. ad Liuiam: Sed rigidum ius est, & ineuitabile mortis.

INEXATVRABILIS,le,*ἀπλήρωτος*,insatiabilis. Virg. 5. Aen. Iunonis grauis ira & inexaturabile pectus.

INEXCOGITATVS,quod excogitatum non est. Pli.lib.36.ca. 15.Nouum & inexcogitatum remedium.

INEXCVLTVS,a,um,*Inornato, rozzo, ἀκόμψος, ἀνέργαστος*, inornatus.Gel.lib.13.cap.21.M.Cato uillas suas inexcultas, & rudes prædicas fuisse dicit.

INEXCVSABILIS,le,*ἀπροφάσιστος*,quod excusari non potest. Ouid.7.Met.Gratis dira,feliu,& inexcusabile pectus.

INEXERCITATVS,a,um,*Non essercitato, ἀγύμναστος*, exercitato contrarium.Cic.de Sen.Inexercitati histriones.

INEXHAVSTVS,a,um,*Che non si può uotare,ἀνεξάντλητος*,quod exhauriri non potest.Cic.3.de Leg. Erat in eo inexhausta auiditas legendi.Inexhausta metalla,quæ exhauriri nō possunt,præ abundantia. Virg. lib.7.Aen. Insula, inexhaustis Chalybum generosa metallis.

INEXORABILIS,le,*Che non si può placare,δυσπαραίτητος*,implacabilis,qui exorari non potest.Virgil.2.Aenid.inexorabile fatum.

INEXPECTATVS,a,um,*ἀπροσδόκητος*,contrarium expectato. Ouid.12.Met.Nec inexpectatus in armis Hostis adest.

INEXPERRECTVS,a,um,*Non suegliato*,non experrectus. Ouid. 11.Met.Soptus uenis,& inexporrectus Aphydnas.

INEXPERTVS,a,um,*Non prouato, ἀπείρατος*,intentatus, Virg.4. Aen.Nequid inexpertum frustra moritura relinquat.

INEXPIABILIS,le,*Che non si può purgare, ἀκάθαρτος*, quod expiari non potest. Cic.2.Tuscul.Cæremoniis sepulcrorum, quas maximis ingeniis præditi, nec tanta cura coluissent, nec inuiolatas tam inexpiabili religione sanxissent.Inexpiabile odium Romanorum in Annibalem,Liu.lib.32.

INEXPLANATVS,a,um,*Impedito*,ut aperte proferre non possit. Plin.lib.11.cap.37.Metellum Pontificem linguæ adeo inexplanatæ fuisse accepimus,ut multis mensibus tortus credatur,cum meditatur in dedicanda æde Opiferæ dicere.

INEXPLEBILIS,le,*Che non si può empiere,insatiabile, ἀπλήρωτος*, quod expleri non potest. Cic.5.Tusc. Omnia rapide appetentem,cum inexplebili cupiditate.Pro eodem etiam legimus Inexpletus: ut,Cædes inexpletæ.apud Stat.8. Thebai. hoc est,nondum completæ.Lacrymans inexpletum, Vir.8. Aen.id est,Inexplebiliter, nomen pro aduerbio, ut inquit Seruius.

INEXPLICABILIS,le, *ἄλυτος, ἀδιέξιτητος*, quod explicari non potest.Plin.lib.21.cap.1.De generibus singulis dicere, immensum & inexplicabile est.Inexplicabiles fraudes, Ci. 2.Tusc.Plin.lib.5.cap.5.ad Garamantas iter inexplicabile. Inexplicabiles uix continuis imbribus,unde sese quis facile extricare non queat,Liui.lib.40. Laquei inexplicabiles, Quinct.lib.5.cap.10.

INEXPLICITVS,a,um,*Intricato,inuiluppato,δυσέλικτος*, intricatum,inuolutum,quod facile explicari non potest. Martial. lib.9.

INEXPLORATVS,a,um,*Oscura,non inuestigata, ἀκατασκόπητος*, explorato contrarium.Liu.lib.26.Inexplorata stagni uada. Accipitur interdum pro incerto, & incomperto, *ἄδηλος*. Plin.lib.35.cap.6.Inexploratæ adhuc inuentionis mihi.

INEXPLORATA,siue Inexplorato, *ἀκατασκοπήτως*, sine exploratione & inquisitione. Liu.lib.6.Inexplorato pabulatū cohortes misere.Gel.lib.5.cap.29.Non temere, nec inexplorate.

INEXPVGNABILIS,le,*ἀνάλωτος*,quod expugnari non potest. Liui.2.Alto, & munito loco arcem inexpugnabilem fore. Cic.5.Tuscul.Tutum,inexpugnabilem,septum,atque munitum.

INEXPVTABILIS, quod numerari non potest. Colum. lib. 9. cap.4.

INEXTINCTVS,a,um,quod non extinguitur. unde Ouid. lib. 6.Fast.ignem Vestæ uocat inextinctum, quòd, semper suppeditatis fomentis a sacris uirginibus,nunquam penitus extinguatur.

INEXTIRPABILIS,le,*Che non si può sterpare*, quod extirpari nō potest.Plin.lib.15.cap.20.Radices inextirpabiles.

INEXTRICABILIS,*Che nō si può stricare, ἄφυκτος, ἄλυτος*, quod extricari non potest,seu,unde quis extricare se non potest. Virg.6.Aen.Inextricabilis error. Plin.lib.36.cap.13.Labyrinthum inextricabilem.Inextricabilia uitia, Idem lib.20. cap.21.Cic.Acad.Hæc Inextricabilia esse dicitis.

INEXVPERABILIS,le,*Insuperabile,che non si può uincere, ἀνυπέρβλητος*,quod superari non potest: ut,Inexuperabilis uis fati,Liui.8.Idem 5.Alpes inexuperabiles.

INFABRE,pen.cor.*Impolitamente, senza artificio,ἀκόμψως,ἀτέχνως*,inartificiose,inornate,impolite: sicut Affabre,pulchre, & ornate. Liu.lib.39.Horat.2.Serm.Saty.3. Quid scalptum infabre.

INFABRICATVS,a,um,*ἀκατασκεύαστος,ἀνέργαστος*, non fabricatus,impolitus.Virg.4.Aen.& robora siluæ Infabricata.

INFACETIAE,arum,*RusticheZZa*,inurbanitates,& rusticitates. unde Catullus annales Volusii dicit esse plenus infacetiarū.

INFACETVS,a,um,*Non faceto,non ciuile*, inurbanus, rusticus, nihil salis habēs,aut leporis.Plaut.in Truc.Infacetus Lemno aduenis? Non infacetus homo,Cic.3.Off. Non infaceto lepore,Plin.lib.37.cap.1.Infacetum mendacium, Cicer.pro Cœlio.

INFACVNDIA, æ, *Non facondo*, dicendi inscitia. Gell. lib. 11. cap.16.

INFACVNDVS,nulla dicendi facultate præditus Liu.4.

INFAMIA,æ,*Infamia,dishonore, ἀτιμία, δυσφημία*,probrum,nota turpitudinis.Terent.in And.Ne unquam infamiæ ea res sibi esset.Ci.5.Verr.Nihil ad tuas aures, de tua infamia peruenisse.

INFAMIS,me,pen.pr.*Infame,uituperato,ἄτιμος*, qui ob uitium aliquod,aut turpitudinem male audit, aut cui fama est parum secunda,aut integra. Cice.6. Verr. Multas familias in perpetuum infames tuis stupris,flagitiisq; fecisti. Terent.in Heaut.Ea caussa magis Patiar flagitiis tuis me infamem fieri? Infamis dictus est ab antiquis, digitus medius propter ignauiam: quoniam indigere uideatur aliorum defensione. Persius Sat.2.Infami digito lustralibus ante saliuis Expiat.

Inne.

Iuue Mediumq; ostenderet unguem. Nam ueteres, cum ali quem medio digito indicabant, latenter eius significabant infamiam: cuius rationem propter nimiam obscœnitatem hic consulto prætermisimus. Si quis tamen nosse cupiat, uideat prouerbium, Digitum medium ostendere.

INFAMO, as, are, pen. pro. *Suergognare, infamare, ἀτιμάζω*, infamia afficio, ignominiam uel notam inuro. Cic. Dolabellæ: Vt tua moderatio aliorum infamet iniuriam. Quinct. lib. 10. cap. 1. Senecam infamauit. Interdum pro diuulgare. Liu. lib. 40. Infamandæ rei caussa ianuam obseruari iubet. Infamare agrum, deuastare. Colum. lib. 1. cap. 7. Vt ager sæpius infametur. Infamatus participium, Ouid. 14. Metam.

INFANDVS, a, um, *Cosa da non dire, ἄφατος*, ingens, immensus, inenarrabilis, nefarius: à fando, quod oratione exprimi non possit, aut debeat. Virg. 2. Aen. Infandum Regina iubes renouare dolorem. Mart. lib. 9. Infandas pœnas. Cic. de Orat. Si crudelis, si infanda. Virg. 4. Aen. Infandum si fallere posset amorem. Ponitur & pro interiectione Idem li. 1. Geo. Infandum, sistunt amnes, terræq; dehiscunt. Idem li. 1. Aen. Nauibus (infandum) amissis.

INFANS, tis, *Fanciullo, bambino, νήπιος, βρέφος*, substantiuum, dicitur puer, qui nondum fari cœpit. Cic. 3. Verr. Infanti pupillæ fortunas patrias ademit. Ouid. 15. Meta. Sine uiribus infans. Accipitur aliquando pro brutorum animalium, atque ipsarum etiam auium fœtu. Plin. Quadrupedes infantes suos cognoscunt. Idem lib. 10. cap. 61. Geminos uolitat amplexa infantes. Adiectiuum uero capitur pro paruo. Idem lib. 22. cap. 22. Infantis boleti. Interdum non facundus. Cic. in Bruto: Scipionem, accepimus, non infantem fuisse. Per translationem pro stulto, & quasi loqui nesciente. Ci. ad Q. Frat. Nihil accusatore Lentulo infantius. Libro Rhet. 2. ad Her. Dum expedite loqui uolunt, infantissimi reperiuntur.

INFANTIA, tiæ, *Età del fanciullo fino à sette anni, νηπιότης*, ætas hominis usque ad annum septimum, quòd ad id fere tempus satis commode fari non possumus. Quinct. lib. 1. cap. 1. Quantum in infantia præsumptum est temporis, adolescentiæ acquiritur. Dicitur etiam infantia, cum quis rem aliquam nouit, quàm tamen explicare non potest. Cic. lib. 3. de Orato. Neque infantiam eius, qui rem norit, sed eam explicare dicendo non queat, neque inscitiam eius, cui res non suppetit, uerba non desint, esse laudandam.

INFANTARIA, pro puerpera. Mart. lib. 4. infantaria non est.

INFARCIO, cis, impleo, *Impire, infarcire, ἐμπλάττω*. Pli. lib. 35. cap. 14. Furnacum modo circundati, utrioque duabus tabulis inferciuntur uerius, quàm instruuntur. Colu. lib. 12. ca. 53. Largum salem infarcito. Infarcire uerba, inculcare, & sine ordine inserere. Cic. in Orat. infarciens uerba, quasi rimas expleat.

INFATIGABILIS, *Che non si stracca, ἀκάματος*, qui non defatigatur: ut, Infatigabilis cursus, Plin. lib. 18. cap. 32.

INFATVO, as, are, *Far impazzire, ἐμμωραίνω*, fatuum, facio fit enim à Fatuus, & præpositione In, quæ eius significationem auget Cic. pro Flac. Neminem adeo infatuare potuit, ut ei nummum ullum crederet. Idem 3. Phil. Vt hominem stultũ magis etiam infatuet mercede publica. Infatuatæ mulieres dictæ, quæ Faunorum ludibriis attinguntur. Et similiter Infatuati uiri, quos nunc uulgus spiritu correptos nominat.

INFAVSTVS, sta, stum, *Sfortunato, infelice, δυστυχής*, infelix, infortunatus. Ouid. lib. 4. Met. Bella infausta gerunt.

INFECTORES, *Tintori, βαφεῖς, δευσοποιοί*, qui lanam colore aliquo inficiunt, id est, tingunt. Ci. Cœlio: Curius dibaphum cogitat: sed eum infector moratur. Plin. lib. 10. cap. 7. Quo infectores lanarum utuntur. Infector succus, quo lanæ, uel quidpiam aliud tingitur, & inficitur. Plin. lib. 12. cap. 23.

INFECTVS, a, um, *Tinto, macchiato*, ab Inficio, idem est, quod tinctus, maculatus, uenenatus, *βεβαμμένος, διεσθαρμένος*. Plin. lib. 11. cap. 37. Mulieribus etiam palpebræ infectæ quodam modo, tanta est decoris affectatio, ut tingantur oculi quoq;. Suet. in Caligula: Inuenta & arca ingens uariorum uenenorum plena: quibus mox à Claudio demersis, infecta maria traduntur, non sine piscium exitio. Seneca: Diu in istis uitiis iacuimus: elui difficile est: non enim inquinati sumus, sed infecti. Est præterea Infectus nomen adiectiuum, compositum ex In, negatiua particula, & participio Factus, idẽ significans quod non factus: ut, Infectum argentum, *ἄγυρος ἀργὸς, ἀνέργαστος*. Infecta pace, Infecto negocio, *ἀπράκτος*. Plaut. in Capt. Quòd male feci, crucior modo, si infectum fieri possiet. idem in Amphitr. Facta, infecta esse acclamitat. Ter. in Eun. Infecta pace, ultro ad eum uenies. Liui. lib. 34. Argenti infecti &c. id est, non signati, nec cælati.

INFECTVS, tus, *Tintura, βαφή*, accipitur pro tinctura. Pli. lib. 8. cap. 48.

INFELICITAS, atis, *δυστυχία*, aduersa fortuna. Terent. Adel. Quid hoc infelicitatis? Cic. lib. 5. de Fin. Infelicitatem in dolore ponitis.

INFELIX, cis, *Infelice, misero, sfortunato, δυστυχής*, infortunatus, miser. Terent. in Eun. At ego infelix, neque ridiculus esse, neque plagas pati Possum. Infelix, & ærumnosus, Ci. 7. Ver. Infelix, non fœcundus, inquit Seruius in illud Virg. 5. Eclo. Infelix lolium, & steriles dominantur auenæ. Cic. pro Rab. Caput obnubito, arbori infelici suspendito. Virg. 2. Georg. Frugibus infelix.

INFELICITER, *Infelicemente, disgratiatamente, δυστυχῶς*, misere, calamitose. Terent. in Eun. Liu. lib. 1.

INFELICITO, as, are, *Fare infelice, δυστυχῆ ποιῶ*, infelicem & miserum facere. Plaut. in Cas. Dii me infelicitent.

INFENSO, as, are, *Esser più che nemico*, pro infensum esse. Taci. li. 13. Vt, quasi infensantibus diis, exitio tradi crederetur. Idẽ lib. 5. Infensare pabula. Idem lib. 13. Infensare Armeniam.

INFENSVS, a, um, *Più che nimico, ἐχθρός*, iratus, male alicui cupiens. Terent. in And. Me infensus seruat, ne quam faciam in nuptiis fallaciam. Suet. in Vitel. Nullis infensior, quàm uernaculis. Cic. 1. Verr. Qui illi inimici, infensiq; sunt.

INFER, *Di sotto*, apud antiquos legitur pro infra, sicut Super. Cato de Re rust. cap. 149. Vbi super, inferq; uicinus permittet. Sunt tamen qui hoc in loco Super & Infer malint esse antiqua adiectiua: ut, Super uicinus dicatur, qui à superiori parte fundum contingit: Infer, qui ab Inferiore.

INFERCIO, cis. Cic. Orat. Ne inferciens uerba quasi rimas expleat.

INFERI, rum. Cic. de Nat. Hercules apud inferos.

INFERIAE, arum, *χοαί, ἐναγίσματα*, sacrificia, quæ inferis soluuntur. unde Inferias facere, est manes sacrificiis placare. Virg. 10. Aen. Viuentes rapit inferias. Cic. de Nat. Deo. lib. 3. Tertius est ex Idæis dactylis, cui inferias afferunt. Virg. 9. Aen. Abseoti ferat inferias. Ouid. 5. Fasto. Inferias tacitis manibus illa dabunt.

INFERIOR, & hoc inferius, comparatiua ab Inferus. Cice. 2. Vert. Tu cum omnibus rebus inferior sis. Tacit. lib. 3. Inferius ne estate sua rati, si palam lamentarentur.

INFERIVS, comparatiuum aduerbiale, Oui. 2. Met. Inferiusq; suis fraternos currere Luna admiratur equos.

INFERNALIS, & hoc le, *Infernale, dall'inferno, καταχθόνιος*, ab Infernus fit, cum est & substantiuum: unde, Infernales Furiæ.

INFERNAS, atis, sicut supernas, omnis gener. Pli. lib. 16. ca. 32.

INFERNVS, *Inferno, ᾅδης*, pro inferorum loco, in singulari gen. masc. in plurali neutri generis esse, auctores sunt grammatici: cuius tamen rei nullum ex classicis testimonium proferunt: nisi fortassis ex sacræ scripturæ interpretibus, quos ea in re non imitabimur. Est enim re uere infernus, a, um, nomen adiect. significans id quod est infra nos, sicut supernus, quod supra nos est. Pli. lib. 2. cap. 47. Infernus fluctus ex imo maris spirat. Infernæ umbræ, Mart. lib. 1. Inferna stagna, Liu. 8. Inferni dii, Idem lib. 31. Ab infernus fit, Inferne, aduerbiũ κάτωθεν.

INFERO, pen. cor. infers, intuli, illatum, *Portar dentro, εἰσφέρω*, intro porto. Lact. lib. 2. Aurea uasa templis inferantur. Interdum pro iniicere, *ἐμβάλλειν*: ut, Inferre manus. Cice. in Parad. Et æque peccare se, si priuatis, ac si magistratibus manus inferantur. Inferre se, pro, cum impetu irruere. Liu. lib. 2. Adeo concitato impetu se intulerant Hetrusci, ut funderent ipso incursu Aricinos. Inferre damnum, cladem, detrimentum. Cæs. 2. Bel. Ciuil. Magnisq; ultro illa is detrimentis, eos qui irruptionem fecerant, in oppidum reiiciebant. Interdum subiicere, seu apponere, *ὑποφέρειν*. Lactant. lib. 1. Quod clarum fiet exemplo, quod inferemus. Interdum introducere, Liu. li. 1. Lucus erat, quem medium ex opaco specu fons perenni rigabat aqua, quo quia se persæpe Numa sine arbitris, uelut ad congressum Deæ, inferebat, Camœnis eum locum sacrauit. Interdum pro ingerere, Cic. li. 1. Offi. Turpe est, & ualde uitiosum in re seuera, conuiuio dignum, aut delicatum aliquem inferre sermonem. Interdum pro concludere. Seneca: Cum his argumentis quod proposuerat, intulisset. Interdum pro contra ferre. Cæs. lib. 1. Romani conuersa signa bipertito intulerunt. Inferre arma, est bellum gerere, *ἐξενεγκεῖν πόλεμον*. Epist. ad Octa. Quibus cogitas arma inferre? Inferre crimen, est obiicere. Idem in Læli. Ne in criminibus aut inferendis delectetur amicus, aut credat oblatis. Sumptum inferre. Ci. in Parad. Quamcunque in domum stuprum intulerint, eandem esse labem libidinis.

INFERVS, a, um, Inferior, Infimus, *Ciò che è di sotto, infero, ὁ κάτω, κατώτερος, κατώτατος*, quod est infra, quemadmodum Superus, a, um, quod est supra. Cic. 1. Tusc. Tanquam ab oculis caliginem dispulit, ut omnia supera, infera, prima, media, ultima uideremus. Ab Inferus dicti sunt Inferi, quòd infra nos circa terræ centrum credantur habitare. Ci. pro Cluẽ.

Nisi forte ineptiis, ac fabulis ducimur, ut existimemus illũ apud inferos impiorum supplicia perferre. Inferum mare Tyrrhenum, sicut Superum, Adriaticum: quòd ex urbe Roma uersus Adriaticum euntes, fere semper ascendunt, cõtra ad mare Tuscum uenientes descendunt. Aut certe, quòd Adriaticum mare Italiam ab Oriente alluit, Tyrrhenum ab Occidente, & Meridie.

INFERVEO, es, siue Inferuesco, is, *Bollire*, idem quod ferueo. Horat. 2. Sermo. Satyr. 4. Hoc ubi confusum sectis inferbuit herbis.

INFERVEFACIO, cis, Colum. lib. 9. cap. 15.

INFESTA signa, *Insegne, bandiere contro al nimico*, πολεμικὰ σημεῖα, dicuntur, quæ aduersum tendunt. Cæs. 8. Bel. Gal.

INFESTE, noxie. Liu. lib. 26.

INFESTIVVS, *Non piaceuole, non faceto*, ἐκτράπελος, σκαιός, infacetus, iniucundus. Gel. Homo subagresti ingenio, & infestiuo.

INFESTO, stas, *Molestare*, ἐνοχλέω, diuexo, molestiam infero. Pl. lib. 7. cap. 2. Quos à gruibus infestari Homerus prodidit. Infestare, pro uitiare. Plin. lib. 25. Arborem musco rubro infestari. Infestantur uinera Austris, & Euris. Colum lib. 3. ca. 12. Infestat infantes editos plenilunium, Plin. lib. 7. cap. 6. Vnde Infestatio, ἐνόχλησις.

INFESTVS, a, um, *Inimico, più che inimico*, ἐχθρός, ἐχθιστος, qui alicui bellum infert: & est plus quàm inimicus. Cice. 5. Verr. Quis hunc audet dicere aratoribus infestum, & inimicum fuisse? Accipitur etiam passiue pro eo, qui infestatur. Cice. pro Roscio Amer. Filii uita infesta sæpe ferro, & insidiis appetita. Nigidius Infestum à festinando dici putat. qui enim instat alicui, cumq; properans urget, & opprimere eum studet, atque festinat: & contra de cuius periculo, & exitio festinatur: horum uterque Infestus dicitur, ab instantia fraudis, quàm uel facturus alicui, uel passurus est. Infestum mare habere, ut annotauit Nonius, significat latrocinando mare infestare. Cic. lib. 3. de Rep. Cum quæreretur ex eo, quo scelere impulsus, mare haberet infestum uno myoparone: eodem, inquit, quo tu orbem terræ. Senectus infesta, hoc est, molesta, & grauis. Liu. 1. Indies infestior Tullii senectus infestius cœpit regnum esse. Signa infesta, quæ aduersum tendunt. Cæs. 2. Bel. Gall. Vbi, quos fugere credebant, infestis signis ad se ire uiderunt. Liu. 1. Infestis hastis prouolant duo Fabii.

INFICIAS, tantum accusatiui casus est, & pluralis num. & solum, cum Eo, is, iungitur, & sine præpositione: ut, Hic inficias iturus est, hoc est, negabit. Ter. in Adel. Si inficias ibit.

INFICIALIS, le, ut Inficialis status, quo itur inficias, & negantur obiecta. Cic. in Top. Inficialis, aut coniecturalis, appellatur.

INFICIATIO, onis, ἐξάρνησις, negatio. Cic. 2. de Orat. Nostræ causæ plerunque inficiatione defenduntur. Vide Inficior.

INFICIATOR, toris, *Negatore*, ἔξαρνος ὤν. qui negat se uel debere, quod actor petit, uel commisisse, quod accusator obiicit. Cic. lib. 2. de Orat. Si ille inficiator probasset iudici. Vnde status coniecturalis dicitur Inficialis, quo negamus, quod uel petitur, uel obiicitur. Cic. in Catil. Hoc non tam milites acres, quàm inficiatores lentos esse arbitror. Mart. lib. 5. In ius, ò fallax, atque inficiator, eamus.

INFICIO, is, ere, pen. cor. ex In, & Facio, *Tingere, macchiare, Gâsto*, tingo, imbuo. Plaut. in Truc. Infecisti pallulam. Cæs. 5. Bel. Gal. Omnes se Britanni glasto inficiunt. Per translationem sumitur pro uitio, seu maculo, διαφθείρω. Ci. l. 5. Tusc. Ocio, languore desidia animum infecimus. Liui. Hoc luxu, & peregrinis infecti moribus. Item uenenare, φαρμάττειν. Virg. lib. 2. Geor. Pocula si quando sæuæ infecere nouercæ. Plin. lib. 11. Nimio fumo inficiuntur apes. Hoc uerbum Diomedes à Fuco componi existimat: dicit enim: Facio, Conficio: Fuco, Inficio, sed aspera animis uidetur compositio, licet à significatione non abhorreat.

INFICIOR, aris, deponens, *Negare*, ἀρνοῦμαι, ἐξαρνέομαι, nego dicto, non facto. Vnde Inficiationes, ἐξαρνήσεις, debitæ rei negationes. Plaut. in Cistel. Omnia inficiatur, quæ dudum confessa est. Cic. in Catil. Cum id posset inficiari, repente confessus est.

INFIDELIS, le, *Infedele, senza fede*, ἄπιστος, qui promissis non stat, nec fidem promissam exoluit, quin potius uiolat. Cæs. 7. bel. Gal. Qui erant per se infideles, aperte bellum parare cœperunt. Cic. ad Catonem li. 15. Vt ex alienissimis socios amicissimos, ex Infidelissimis firmissimos redderem.

INFIDELITAS, atis, fides uiolata, perfidia. Cæs. 8. Bel. Gal. Infidelitatem eius sine ulla perfidia iudicauit comprimi posse. Cic. pro Mil. Quantæ infidelitates in amicis. Idem 5. Tusc. Amicitiarum infidelitatem extimescebat.

INFIDELITER, ἀπίστως. Cic. ad Brut. Infideliter suadere.

INFIDVS, a, um, pen. pro. *Infido, di cui non si dee fidare*, ἄπιστος, nõ fidus, cui non est fidendum. Cic. de Amic. Cum exul esset, se intellexisse, quos fidos amicos haberet, quos infidos. Liu. 7. Latinorum infidum iandiu fœdus. Virg. 1. Georg. Infidos agitans discordia fratres. Hora. 1. Carm. Ode 35. Vulgus infidum.

INFIGO, gis, pen. pro. *Ficcare, dentro*, ἐμπήγνυμι, ἐλαύνω, intus figo. Cic. 4. Tusc. Gladium hosti in pectus infixit. Infixa in tergis hostium pila, Liu. lib. 27. Infixa animis religio, Idem 29. Telum infixum educere, Ouid. 13. Met. Hæcent infixi pectore uultus, Virg. 4. Aen.

INFIMATES, *Huomini di bassa conditione*, οἱ ὑστερίζοντες, qui ex infima plebe sunt, ut Summates, qui maximæ & summæ nobilitatis. Plaut. in Stich. Summates, atque Infimates.

INFIMO, as, p. c. *Abbassare*, deprimo, infimum facio est enim cõtrarium uerbo Sublimo. Apul. de Dæmonio Socratis: Ingenia illa ad beatitudinem sublimata sunt, hæc ad miserias infimata.

INFIMVS, a, um, superlatiuum. Plaut. Curcul. In loco infimo boni homines atque dites ambulant. Infimi homines, id est, contempti, nullo in honore habiti, uel abiectæ conditionis. Ter. in Eun. Quem ego esse puto infra omnes infimos homines. Cic. pro Flac. Si quem infimo loco natum, nullo splendore uitæ, nulla commendatione famæ, defenderem. Idem 2. de Fin. In quo nihil æque nec summum, nec infimum, nec medium, nec ultimum, nec extremum sit.

INFINDO, is, ere, *Fendere*, ἐγκόπτω, findendo incido. Vir. Eclog. 4. Telluri infindere sulcos.

INFINITAS, tis, ἀπειρία, perpetuitas. Cic. 1. Offi. Vt ab illa discedatur infinitate.

INFINITE, perpetuo, indesinenter. Cic. in Parad. Supellectilẽ & uestem infinite concupiscenti.

INFINITIO, onis. Cic. 1. de Fin. Infinitio, quam ἀπειρίαν uocant.

INFINITO, ablatiuus loco aduerbii. Plin. lib. 15. cap. 8. Quicquid in Creta nascitur, infinito præstare ceteris eiusdẽ generis alibi genitis.

INFINITVS, a, um, *Infinito, senza fine*, ἄπειρος, finito contrariũ. Cic. pro Rosc. Com. Qui tantas, & tam infinitas pecunias repudiarit. Infinitæ altitudinis spelunca, Cic. 8. Verr. Infinitum imperium, quod minime ferendum uideretur. Ci. 4. Verr. M. Antonii infinitum illud imperium senserant.

INFINITIVVS modus, ἀπαρέμφατον, sine alterius uerbi adminiculo poni solet: ut apud Virg. 1. Aen. Mene incepto desistere uictam? Quo in loco subintelligitur, Oportet uel Decet. Ponitur etiam frequentissime infinitiuus pro præterito imperfecto indicatiui. Terent. in Eun. Inuidere omnes mihi: pro inuidebant. Ideo autem dicitur Infinitiuus, quia alii modi definiunt personas & numeros: hic autem sine numeris & personis est, & habet solum præfinitum tempus, præsens, præteritum, & futurũ: ut, Amare, præsens: Amasse, præteritum: Amatum ire, futurum.

INFIRME. Cice. Epi. Intelligebam, socios infirme animatos esse.

INFIRMATIO, confutatio. Cic. lib. 1. de Inuent. Indicatio est, quæ ex infirmatione & confirmatione rationis nascitur cõtrouersia. Infirmatio rerum iudicatarum, Ci. pro Lege Agr.

INFIRMISSIMVS, homo, Cic. in Pisonem. Caput infirmum, Horat. 1. Epist. 17. Leuissimæ, ac infirmissimæ caussæ, Cice. pro Clu.

INFIRMITAS, ἀσθένεια, debilitas illa, quæ uel ex ætate, uel ex morbo contigit. Cic. de Sen. Vt infirmitas est puerorum: sic senectutis maturitas naturale quiddã habet. Idem pro Syll. Infirmitatem corporis animi uirtute superauit.

INFIRMO, as, are, *Indebolire*, καταλύω, ἀκυρόω, debilitare, infirmum reddere, & etiam refellere: ut, Infirmare argumẽta. Cic. de Diuin. Nec ea dico, quæ si dicam, infirmare nõ possis. Infirmare fidem testis ad iudicem, Cice. pro Rosc. Com. est infirmum reddere testem, aut saltem fide indignum. Idẽ 7. de Nat. De. Quæ uos Academici infirmatis & tollitis?

INFIRMVS, *Infermo, debole*, ἀσθενής, ἄκυρος. non firmus, imbecillis, & debilis. Cic. 1. Acad. Assidamus, inquit: sum enim admodum infirmus. Inops & infirma classis. Ci. 7. Verr. Aetate affecta, & uiribus infirmis homo, Idem 6. Verr. Infirmi saporis uinum debile, & quod linguam non ferit, aut pungit. Colum. lib. de Arb. cap. 3. Humidis & planis locis infirmi saporis uinum, nec perenne faciunt.

INFIRMIOR, comparatiuus. Horat. 1. Serm. Sat. 9.

INFIT, *Comincia, dice*, uerbum defectiuum, auctore Festo, idem est quod Incipit. Plaut. in Aulul. Infit postulare. Sæpius accipitur pro loquit. Liu. 1. Infit unum se tertium & nonagesimum agere.

INFLAMMO, as, φλογόω, φλογίζω, incendo. Cicero. 6. Verr.

Quam cum inuestigare Ceres uellet, dicitur inflammasse te das iis ignibus, qui ex Aetnæ uertice erumpunt. Idē 7. Verr. Classem, in littus expulsam, & eiectam, inflammari, incendiq; iussit. Per translationem pro augere. Cic. 2. Verr. Cum sint parati, qui concionibus & legibus hanc inuidiam Senatus inflammare conentur. Inflammare passiue, pro uehemēter appetere, & desiderare aliquid. Cic. de Amicitia: Honorum cupiditate quidam inflammantur.

INFLATIO, nis. Cic. de Diuinat.

INFLATVS, animus, superbus, elatus. Cic. 3. Tusc. Inflatus, & tumens animus in uitio est.

INFLATVS, us, ἐμπνδυσις, ipse inflandi actus. Cic. 4. Acad. Qui, primo inflatu tibicinis, Antiopam esse aiunt. Inflatus diuinus, pro afflatu, & inspiratione. Cic. 1. de Diuin. Instinctu, in flatuq; diuino futura renunciat.

INFLECTO, is, ere, *Piegare, torcere*, κάμπτω, idem quod flecto: Cæs. 1. Bell. Gall. Cum ferrum se inflexisset. Ci. 7. Verr. Vbi primum ex alto sinus ad urbem ab littore inflectitur. Vestigium cursus sui inflectere, à cursu suo declinari. Cice. 2. de Natu. Deo. Oculos aliquorsum inflectere, Ci. ad Quir. post Red. Voces inflectere cantu, Tib. lib. 2. Eleg. 7. Inflexus, participium: ut, Aratrum inflexum, Virg. 1. Georg. Incuruum, & leuiter à summo inflexum bacillum, Cice. 1. de Diuinat. Ceruix inflexa, Virg. lib. 3. Aen. Genu inflexum, Propert. li. 3. Eleg. 9. Inflexus, us, nomen: ipse inflectendi actus. Pli. lib. 11. cap. 25.

INFLEXIBILIS, le, ἀκαμπὴς, quod inflecti non potest. Pli. li. 28. cap. 12. Plin. Epist. 317. Inflexibilem obstinationem debere puniri.

INFLEXIO, onis, κάμψις, Cic. de Vniuers. Laterum inflexio, idem 3. de Orat.

INFLIGO, gis, pen. pro. *Percuotere, dare colpi*, ἐντείνω, προσρίβομαι, ictum infero, incutio, ex In, & Fligo, uerbo antiquo, quod sternere significabat. Plin. lib. 8. cap. 36. Sæpe in arena colaphis inflictis exanimantur. Cic. in Piso. Quæ discessus meus reipublicæ uulnera inflixit. Idē in Vatin. Si hanc reip. mortiferam plagam inflixisses.

INFLO, flas, are, *Infiare, gonfiare*, ἐμφυσιωματόω, turgefacia, à folle, qui flatu turgescit, tractum. unde tibicem buccinam uel calamos inflare dicitur. pro tibia canere, uel calamis. Varro 3. de Re rust. cap. 13. Cum eo uenisset cum cithara, & cantare esset iussus, buccinam inflauit. Inflare ambas buccas, iratorum proprium. Horat. 1. Serm. Sat. 1. Quin Iuppiter ambas Iratus buccas infler. Inflare, turgescere, tumere, & efferri, uel superbire. Cic. 1. de Leg. Antipater paulo inflauit uehementius.

INFLVO, is, xi, xum, *Scorrere, inondare dentro*, εἰσρέω, illabor, intro fluo. Colum. lib. 1. Ne quis humor influere possit. Cic. 4. Tusc. Hypanis fluuius ab Europæ parte in Pontum influit. Influere in aures hominū, id est, sensim irrepere. Ci. in Læl. Quibus blanditiis Papirius influebat in aures.

INFODIO, di, sum, *Cauare, incauare*, ἐνορύττω, humi defodio, terra obruo, Virg. 2. Geor. Quàm lætum infodias uitis genus. Nonnunquam fodio. Colum. lib. 4. Campestris locus alte duos pedes infodiendus est.

INFORMATIO, nis, *Il primo schizzo*, ὑποτύπωσις, περιγραφὴ, proprie dicitur prima illa & rudis forma, quæ ab artifice operi alicui inducitur. per translationem accipitur pro rudi quadam & imperfecta notione à natura primum animo impressa. Cic. 1. de Natu. Deo. Quod genus hominū, quod non habeat anticipationem quandam Deorum, quàm appellat πρόληψιν Epicurus, hoc est, anteceptam animo rei quandā informationem.

INFORMIS, me, *Sformato senza forma*, ἄμορφος, sine forma. Plin. lib. 7. cap. 15. Caro informis, inanima. Informe cadauer, ad Heren. Cum res muta, aut Informis sit eloquens, & formata: Virg. 8. Aen. Hyemes informes, Hora. 2. Car. Ode 10.

INFORMO, as, re, *Fare la prima bozza, fare il primo schizzo*, ὑποτυποῦν, σχηματοποιεῖσθαι, περιγράφειν, μορφοῦν, est primam illam & rudem operi alicui formam inducere. Virg. lib. 8. His informatum manibus, iam parte polita, Fulmen erat. Per translationem accipitur pro, in mores cōponere, ἠθοποιεῖν, seu certam formam morum imprimere animo. Ci. pro Archia: Quibus artibus ætas puerilis ad humanitatem informari solet. Animus bene à natura informatus, Cic. 1. Off.

INFORO, as, pen. cor. à foro compositum, *Far fauola del foro, forare*, ἐν ἀγορᾷ διαθρυλλεῖσθαι, κακῶς ἀγορεύειν Herodiano, in foro traducere, fori fabulam facere: ut Incomitiare, per comitium diuulgare. Plaut. in Cur. Licet ne inforare, si incomitiare non licet? C. Non inforabis me quidem. Aliquando componitur ex In, & Foro, as, ἐντιτραίνω, intus foro. Pli. lib. 17. cap. 14. Timebant prisci truncum findere: mox inforare ausi medium.

INFORTVNATVS, a, um, *Infelice, misero, sfortunato*, δυστυχὴς, infelix, miser, calamitosus, ærumnosus. Terent. in Eunuc. O infortunatum senem. Cice. ad Attic. lib. 2. Nihil me infortunatius.

INFORTVNIVM, ii, *Infelicità, disgratia, miseria*, δυσπραγία, δυστύχημα, infelicitas, calamitas, ærumna. Terent. in Adel. Si attigisses, ferres infortunium. Infortunium habere, calamitosum esse. Liui. 1. Ni pareat patri, habiturum infortunium esse.

INFORTVNITAS, atis, idem Gel. lib. 6. cap. 1. felicitas & infortunitas.

INFRA, *Di sotto*, ὑπὸ, ὑπένερθεν, ab In, nasci uidetur, cuius significatio nota est. Et sine casu quidem aduerbium est, adiuncto uero casu, præpositio: ut apud Terent. in Eunuc. Ego te esse infra omnes infimos puto homines. Hinc Inferus, Inferior, Infimus, Infernus. Docet Valla, Infra, ad dignitatem, & locum referri: ut infra dignitatem meam est, & Infra tectum: Intra ad numerum, & spatium, ut, Intra uiginti dies, & Intra muros: non autem, Infra. Sunt autem Infra, & Supra, inter se relatiua, sicut Intra, & Extra, Super, & Subter.

INFRACTIO, onis, *Rottura*, κλάσις, θλάσις, ab Infringo, idem quod fractio: ut, Infractio ossis: Infractio animi, id est, demissio, & torpor animi, rebus aduersis fracti. Cic. 3. Tuscul. Verisimile est, in quem cadit ægritudo, in eundem cadere timorem, & infractionem quandam animi.

INFRACTVS, a, um, *Rotto, spezzato*, καταρραχθεὶς, idem quod fractus: nisi si qua maior uis ex natura præpositionis accedat. Cic. 1. Academ. Tu autem te negas infracto remo commoueri. Idem pro domo sua, Infractus furor tuus inanes faciebat impetus. Sic Infractus animus dicitur, qui demissus est, & deiectus, & rerum aduersarum fluctibus pessundatus. Cic. 1. Academ. Non modo non infracto animo erat, uerum etiam confirmato & renouato. Res infracta, id est, perdita, afflicta, & desperata. Cic. Att. lib. 9. Tum poterimus deliberare, non scilicet iam integra re, sed minus infracta, quàm si una proieceris te. Oratio infracta, id est, humilis & demissa, qualis solet esse, eorum, quibus parum propitia est fortuna. Liu. lib. 38. Oratio fuit summissa, & infracta, extenuātis opes suas. Legitur aliquando Infractus, in contraria significatione, pro non fracto. ἀρραγὴς, ἄρρηκτος. Plin. lib. 8. cap. 50. Longis auriculis, infractisq; armis. Ad eundem etiā modum interpretatur Seruius illud Virg. 12. Aen. Turnus ut infractos aduerso Marte Latinos Defecisse uidet.

INFRAENATVS, a, um, *Sfrenato*, ἀχάλινος, nomen adiectiuum est, idem significans, quod non frænatus. Liu. lib. 36.

INFRAENO, as, are, *Frenare, mettere il freno*, χαλινόω, proprie equis fræna imponere. Liu. lib. 37. Non sternere, non infrænare, aut ascendere equos facile poterant. Per translationē accipitur pro cohibere, seu detinere. Plin. lib. 9. cap. 31. Anchoris nauigia infrænant.

INFRAENVS, a, um, & Infrænis ne, *Senza freno, sfrenato*, ἀχάλινος, sine fræno, non frænatus. Virg. lib. 10. Illum infrænis equi lapsu tellure iacentem. Idem 4. Aen. Hinc Numidæ infræni cingunt. Vbi Numidas infrænos uocat, quòd equis uterentur infrænatis, quos sola regebant uirga. Infrænus cursus, Colum. lib. 10.

INFRAGILIS, le, *Fermo, saldo, non fragile*, ἄρρηκτος, firmus & ualidus. Ouid. 5. Trist. Si uox infragilis, pectus mihi firmius esset. Animum in fragilem tenere, Idem ad Liuiam.

INFREMO, is, re, *Fremere*, βρέμω, βρενθύομαι, φρυάττω, idē quod simplex fremo, hoc est, murmure indignationem ostendo. Virg. 10. Aen. de apro: Infremuitq; ferox. Accipitur aliquando pro personare, & sonitu horrorem incutere. Silius lib. 3. Nec bellum raptis tam dirum mille carinis Acrius infremuit.

INFRENDEO, es, ere, infrendui, ὑποπρίειν, τοὺς ὀδόντας, βρύχειν. proprie significat dentes irascendo quatere, & inuicem collidere. Virg. 3. Aen. Dentibus infrendens gemitu.

INFRENDES, pueri sine dentibus, qui frendere non possunt.

INFREQVENS, tis, omnis gene. *Poco frequentato*, μανὸς, parum frequentatus: ut, Infrequens forum, in quo pauci cōueniūt. Infrequens senatus, paucorum senatorum conuentus, Liui. 3. Infrequens senatus indicio erat sociis, afflictam ciuitatē pestilentia esse. Infrequens in loco aliquo quis esse dicitur, qui raro eum frequentat. Cic. ad Quin. Frat. Sum Romæ infrequens.

INFREQVENTIA, tiæ, μανότης, raritas, paucitas. Cic. ad Quin. Fratr. Summa infrequentia, à consulibus retentus est. Liui. 2. Nec agi quicquam per infrequentiam poterat senatus.

INFRICO, as, are, *Fregare*, ἐντρίβω, idem quod fricare, & fricando contundere, uel illinere etiam fricando. Colum. lib. 12. cap. 30.

INFRIGO,is,xi, ctum, *Friggere, infieme*. simul frigo, in patella, aut alio quouis instrumento. Plin. lib. 20. cap. 13. Dederunt & cum bitumine infrictam potioni propter anhelitum.

INFRINGO,gis, *Rompere grandemente, κατάῤῥηγνυμι*. ualde frango. Plin. lib. 11. cap 6. Ne insidens ales infringat. Cic. pro Mil. Infringere gloriam alicuius. Cæs. 3. bel. Ciuil. Vt primus excursus, uisq; militum infringeretur. Interdum est illidere, & infligere, *ἐντρίβεσθαι*. Terent. in Adel. Plus quingentos colaphos infregit mihi. Hinc fit Infractus, idē, quod fractus, uel ualde fractus. Vide supra.

INFRIO,as, *ἐντρίβω*, rem friatam & comminutam rei alicui intero. Cato de Re rust. cap. 79. Papauer infriato. Colu. lib. 6. cap. 5. Paulum triti salis uulneribus infriatur.

INFRVCTVOSVS,a,um, *Infruttuoso, ἄκαρπος*, quod non fert fructum. Colum. lib. 11. cap. 2. Infructuosa cultura. Infructuosæ preces, uotæ, frustra factæ, & ex quibus nihil ei, qui rogat, fructus, aut utilitatis prouenit. Plin Epist. 176. Obuersantur oculis cassi labores, & infructuosæ preces.

INFRVNITVS, apud Senecam lib. 3. de Beneficiis, legitur pro stolido & insipiente Vide Fruniscor.

INFVCO,as,are, p. p. *Imbellettare, coprire, dissimulare*. *φυκόω*, fuco tingo, & per translationem tego, dissimulo. Cic. 3. de Orat. Animi iudicio infucata uitia noscuntur. Plaut. in Mil. Metuo, nequid infucauerit. Si hic non uidebit mulierem, aperitur dolus. Vbi Infucare aliquid, dixit pro, fallaciam aliquã tam latenter struere, & quibusdam quasi coloribus ita dissimulare, ut deprehendi uin possit.

INFVLA, pe. c. *ταινία*, fascia est in modũ diadematis (ut inquit Seruius in 10 Aen.) à quo dependent uitæ ab utraque parte. Festus: Infulas, sacerdotum filamentum uocabant. Alii scribunt infulas filamenta alba esse, quibus templa ornabãtur: & moris fuisse, ut nubentes priusquam mariti domum ingrederentur, infulis postes ornarent. Cic. 3. de Orat. Pamphilum, nescio quem sinamus in infulis tantam rem, depingere. Idem 4. Verr. Sacerdotes Cereris cum infulis, ac uerbenis. Virg. 3. Georg. 3.

INFVMIBVLVM, *καπνοδόχη*, spiraculum, per quod fumus exit.

INFVMO,as, p. p. *Seccare al fumo, καπνίζω*, ad fumum sicco. unde Carnes infumatæ, fumo siccatæ. Plau. Hillas infumatas. Pli. lib. 28, cap. 9. Infumata pilis oculorum medetur.

INFVNDO,is,ere, *Infondere, gettare dentro, ἐνίημι, ἐγχέω*, intro fundere. Ci. 11. Phil. Sororis filio infudit uenenum. Infusio, onis, infundendi actus. Plin. lib. 10. cap. 21.

INFVNDIBVLVM,li, *Imbottatoio, piria, χώνη, ἐπίχυσις*, instrumentum quo in uasa liquores infundimus. Cato: In cella olearia hæc opus sunt, dolia olearia, & opercula, labellum unum infundibula duo. Plin. lib. 14. cap. 15. Is nidor per infundibulum imbibitur in uetere tussi. Rustici nostrates Luram uocitant. antiquiores autem os utris, Luram dicebant. unde Lurcones, capacis gulæ homines nomen acceperunt, qui à Græcis appellantur *λαιμάργοι*, & *γαστρίμαργοι*.

INFVSCO,as,are, *Offuscare, ὑπομελαίνω*, fuscum reddere. Plin. lib. 9. cap. 29. Infuscata aqua absconduntur. id est, obscurata, & turbida facta, uel turbata. Infuscare uellera. Colum. lib. 7. cap. 3. Infuscati barbarie, trãslate pro inquinari. Ci. de Cla. Orat. Nec eos aliqua barbaries domestica infuscauerat.

INFVSCVS, *Fosco, φαιός*, idem quod fuscus. Colum. lib. 9. ca. 10.

INFVSVS,us, Infusio. Plin. lib. 14. cap. 6. Sonitus aurium emendat infusu.

INGAVNI, Liguri populi fuerunt, qui Albingaunum oppidum in ora Ligustica condiderunt.

INGEMINO,as,are, *Raddoppiare, διπλασιάζω, διπλόω*, idem quod geminare, aut frequenter gemino. Virg. 1. Georg. Ter gutture uoces, aut quater ingeminant. Ouid. 6. Fast. Hostiles ingeminauit opes. Ingeminare, neutrum. Virg. 5. Geo. Ingeminant Austri. Vbi Seruius ingeminant, pro ingeminãtur, positum esse ait.

INGEMISCO,cis, eiusdem significationis. Cic. in Epist. Pueri Spartiatæ non ingemiscunt uerberum dolore laniati. Ingemiscere malo alicui, est mali alicuius gratia ingemiscere. Idem 2. Tuscul. Quem uidit nemo ulli ingemiscentem malo.

INGEMO,mis,ui,itum, secunda syllaba cor. *Gemere, στένω, στενάζω, ἐπιστενάζω*, uehementer gemo, & grauiter fero. Ci. 5. Philip. Vna illa in re ciuitas seruitutis oblita ingemuit. Habet aliquando post se accusatiuum. Virg. in Daphnide: Daphni tuum Pœnos etiam ingemuisse leones Interitum.

INGENERO,as, *Ingenerare, ἐγγεννάω, ἐμποιῶ*, ingigno, gignendo insero. Cic. 1. Off. Natura ingenerat præcipuum quendã amorem in eos, qui procreati sunt.

INGENICVLARE, *Inginocchiarsi, γονυπετεῖν*, est, genu flectere.

INGENICVLVS, signum in cælo, quod Græco uocabulo *ἐγγόνασιν* nominant. Firmicus lib. 6. Ingeniculus, qui & Engonasin, in extremis partibus oritur. Hoc sidere nati, erunt mendacea, fugaces, callidi. Hic est Hercules (ut Higinus docet) qui dextro genu nixus, sinistro pede capitis Draconis dexteram partem opprimere conatur.

INGENIOSE, aduerbium, *εὐφυῶς*, subtiliter, & cum ingenio. Cic. 1. de Inuent. Ingeniose, & diligenter electas res.

INGENIOSVS,a,um, *εὐφυής, δεξιός*, qui naturalem uim ad aliquid agendum accommodatam habet. Cic. pro Clu. Homo in primis ingeniosus, & in dicendo exercitatus. Idem pro Q. Rabir. Quo quisque ingeniosior, & solertior, hoc docet iracundius, & laboriosius.

INGENIVM,nii, *Natura ingegno. φύσις*. à gignendo, propie natura dicitur cuique ingenita. Terent. in And. Qui cum ingeniis conflictatur eiusmodi. id est, cum hominibus eius naturæ. Est etiam ingenium, uis quædam naturalis nobis insita, ad inueniendum, quod ratione iudicari possit. *εὐφυΐα*. Cic. li. 5. de Fin. Ingenii est docilitas, memoria: quæ fere omnia appellantur uno ingenii nomine: easq; uirtutes qui habent Ingeniosi uocantur. unde præclara ingenia, & obtusa ingenia dicimus, id est, acuta & rudia.

INGENS,tis, *Grande, smisurato*. *ἄμετρος, μέγεθος*, magnus & immẽsus. plus enim est ingens, quàm magnus. Teren. in Eun. Magnas agere gratias Thais mihi? C. Ingentes. Virg. 1. Geor. Populatq; ingentem farris aceruum Curculio. Ingens animus, *μεγαλοψυχία*, fortis, magnus, & constans. Plin. in Panegyr. Ingentis animi specimen haberetur. Horat. lib. 2. Serm. Ingens uirtus atque animus. Virg. 3. Georg. Ingentes tollent animos.

INGENVATVS, *ἐλεύθερος*, ingenuis moribus dotatus. Plaut. in Mil. Qui lepide ingenuatus esset, uitam longinquam darẽt.

INGENVE, aduerbium, *ἐλευθερίως, ἁπλῶς*, libere, & simpliciter. Ingenue loqui dicimus, cum quis ita loquitur, ut liberõ hominem decet: hoc est, ut nihil timide dicat, aut seruiliter. Sic Ingenue fateri, est libere, & audacter, simpliciterq; fateri. Cic. ad Metel. Quòd me abs te cupisse laudari, aperte atque ingenue confitebar. Ingenue educari, hoc est, liberaliter, & quemadmodum hominem liberum decet. Idem 3. de Finib. Honesta in familia institutus, & educatus ingenue.

INGENVITAS, *ἐλευθεριότης*, liberalitas, nobilitas, honestas. Cic. 3. Ver. Vestitus, quem illi mos, & ius ingenuitatis dabat. Præ se ferre probitatem quandam, & ingenuitatem, idem 1. Acad. Idem 3. Verr. Detrahes ornamenta non solum fortunæ, sed etiam ingenuitatis.

INGENVVS,a,um, *Libero, gentile. ἐλεύθερος, γνήσιος*, qui in libertate natus est: cuius antitheton est Libertinus. Est enim Libertinus, *ἀπελεύθερος*. qui ex iusta seruitute manumissus est: aut certe qui liber quidem natus est, sed ex parentibus libertis. Vnde interrogare hoc modo solemus, Ingenuus ne, an libertinus est? id est, liber natus, an seruitute liberatus, siue ex libertinorum genere ortus? Terent. in Phorm. Ingenuam, liberalem nactus es. Cic. 3. Verr. Hominem ingenuum, domi nobilem. Ingenua facies, quæ & liberalis dicitur, hoc est, elegans. Plaut. in Pœn. Facies ingenua est. Artes, siue disciplinæ ingenuæ, id est, liberales, & ingenuis, hoc est, liberis dignæ. Cic. 2. de Fin. Græcis omnes ingenuas disciplinas habemus.

INGERO,is, pen. corr. *Portar dentro, por dentro. ἐμφορέω*, inserto, impono. Plaut. in Pseud. Tu, qui urnam habes, aquam ingere. Ingerere cibum, uel potionem ægroto, pro porrigere. Celsus. Conuicia ingerere alicui. Horat. 1. Serm. Sat. 5. Ligna ingererem foco. Tibul lib. 2. Eleg. 1. Mala multa in aliquem ingerere. Plaut. Bacchid. Osculum ingerere, Suet. de Clar. gram. Semen solo ingerere, pro seminare. Colum. lib. 2. cap. 10. Ingerere dicta in aliquem, pro maledicere, & conuiciari. Plaut. in Asin. Cum dicta in me ingerebas, odium, non uxor eram. Ingestum, pro eo quod uiolenter oblatum est. Tacitus lib. 1. Nomen patris patriæ Tiberius à populo sæpius ingestum repudiauit. Cic. Att. Sed ingero prætereita.

INGESTABILIS,le, *Che non si può portare, ἀφόρητος*, quod gestari non potest. Plin. lib. 7. cap. 6. Ingestabile onus.

INGIGNO,is, ingenui, ingenitum, *Ingenerare, ἐγγεννάω*, inter gignendum insero, ingenero. Cic. lib. 2. de Fin. Natura cupiditatem ingenuit homini ueri inueniendi. Natali & ingenita sterilitate laborantibus, Colum. lib. 3. cap. 7. Ingenita nobilitas, Ouid. ad Pisonem.

INGITAS, quasi indigitas, paupertas. Plaut. in Pœn. Ad ingitatem lenonem rediget. Alii legunt, Inopitas. Vide supra.

INGLOMERO,as,are, *Accumulare, περιστρογγυλίζω*, accumulare, coaceruare, & uelut in globi formã inuoluere. Stat. 1. Thebai. Sed plurimus Auster Inglomerat noctem.

INGLORIVS,ria,rium, *Senza gloria, ignobile, ἄδοξος, ἀκλεής*, qui nullam laudem, aut gloriam sua uirtute, aut fortitudine consecutus est. Virg. 9. Aenei. Ense leuis nudo, parmaq; inglorius

rius alba. Cic. 1. de Leg. Miseri, qui sunt inglorii.

INGLVVIES, uiei, *Ingordigia*, λιχνεία, λαφυγμὸς, λαιμαργία, insatiabilis uoracitas. Terent. in Eunuc. Harum uidere ingluuiem, sordes, inopiam. Accipitur etiam pro sinu gutturis, in quem aues cibos recenter deuoratos demittunt. Colum. li. 8. cap. 13. de gallinis loquens: Nisi uacua est ingluuies, cruditatem significat. Apuleius pro curculione posuit, cum ait: Restis ad ingluuiem astricta.

INGRANDESCO, scis, dui, *Diuenir grande, aggrandirsi, farsi grande*, μεγαλαίνομαι, augeor, grandior fio. Colum. lib. 11. cap. 3. Licet porrum, si iam ingraduit, transferre. Idem lib. 2. cap. 10. Vt celeriter prodeat, & ingrandescat.

INGRATE, aduerbium, ἀχαρίστως. Pli. lib. 27. cap. 2. Ingrate deorum munera intelligit. Idem lib. 18. cap. 3. Non ingrate nominando M. Varronem. Id est, libenter. Cic. Cassio: Ingrate nostra felicitate abutuntur.

INGRATIS, ἀέκητι, ἀέκοντος, præter gratiam, præter uoluntatem. Plaut. in Amph. Ingratiis excitauit. Cic. pro Quin. Extorquendum est inuito atque ingratis, quod non debet. Vide Gratis.

INGRATIIS, ablatiuus aduerbialiter positus, pro Ingratis: ut, Ingratiis tuis, id est, præter gratiam tuam uel meritum. Pla. Merc. Tuis ingratiis. Idem in Casi. Vobis inuitis, atque ambo rum ingratiis.

INGRATVS, a, um, *Ingrato, non grato, non ricordeuole de benefici*, ἀηδὴς, iniucundus, non gratus, non acceptus. Plin. lib. 15. cap. 25. Non ingratæ amaritudinis. Ioci non ingrati, Oui. 3. Fasto. Onus ingratum, Catullus. Ingrata oratio, cui opponitur iucunda, Quinct. lib. 8. cap. 3. Ingrati saporis caseus, Colum. lib. 7. cap. 8. Ingratus item dicitur, ἀχάριστος, ἀγνώμων, qui non meminit accepti beneficii, nec gratiam ullam reddit. Terent. in And. Adeone me ingratum, aut inhumanum, aut ferum? Cic. ad Att. Nihil cognoui ingratius: in quo uitio nihil mali non inest. Ingratus animus, Sen. Episto. 1. Inter uitia nullum frequentius, quàm ingrati animi. Ingratus, inuitus, & coactus, inquit Donatus. Terent. in Eunu. Ingratus ut dormiam.

INGRAVESCO, is, *Diuenir piu graue, piu molesto*, ἐπιβαρύνομαι, grauior & molestior fio. Cic. de Sen. Corpora defatigatione, & exercitatione ingrauescunt. Idem ad Brutum: Ingrauescit in dies malum. Ingrauescentem morbum præuidere, Cic. 2. de Diuin. Ingrauescens ætas, id est, senectus. Ci. de Amic.

INGRAVO, uas, p. c. *Aggrauare*, δεινοποιεῖν, exaggero, & grauius facio. Virg. 11. Aen. Ingrauat hæc sæuus Drances.

INGREDIOR, eris, *Entrare*, εἰσέρχομαι, εἰσβαίνω, introeo. Prope. lib. 2. Nouus ingreditur tua templa sacerdos. Accipitur aliquando pro simplici gradior. Virg. 1. Geor. Pecoris generosi pullus in aruis Altius ingreditur. Pro incipio. Cice. de Orat. D. Quod nunc facere Ingredimur.

INGRESSIO, onis, *L'entrata*, εἴσοδος, actus ipse ingrediendi. Cice. 5. Phil. Ab ingressione fori populum propulsari uideres. Idem de Orat. 1. Video hanc primam ingressionem meam è media philosophia repetitam.

INGRESSVS, us, *L'andare*, βαδισμὸς, incessus, ambulatio. Cic. 1. de Nat. Deo. Ingressus, cursus, accubatio, inclinatio, sessio. Idem 1. de Orat. Orationis uestigia, ingressumq́; non uidi. Ingressus, initium, ἀρχή. Quinct. lib. 9. ca. 4. Si pars posterior in clausula deprehendatur, rursus prior in ingressu.

INGRVO, is, *Assalire*, ἐπιβάλλω, est confertim, & cum elamore impetum facio, more gruum, qui non nisi magno agmine & uehementi clangore uolitant. Plaut. in Amph. Nostri contra ingruunt. Colum. lib. 2. Ingruente hyeme frumenta iacimus. Dicitur de bello, de pluuia, de tempestate, & huiusmodi.

INGVINA, pen. cor. βουβῶνες, à rei anatomicæ peritis proprie dicuntur partes illæ corporis concauæ, pubi utrinque uicinæ, tumoribus quibusdam contra naturam obnoxiæ. Passim tamen à scriptoribus inguina, τὰ αἰδοῖα, accipiuntur pro ipsis pudendis, tam feminarum quàm uirorum. Martia. Mistisq́; mouemur Inguinibus. Obscœnum inguen, Horat. 1. Serm. Sat. 8 Candida inguina, Virg. 6. Ecl.

INGVRGITO, as, p. c. *Trangugiare*, γαστρίζω, λαιμάω, ἐγχέω, ἐμφορῶ, cum uehementia ingluuio, gulam impleo, cibo aut potu intemperanter me obruo. Plaut. in Curc. Vide, ut ingurgitat impura in se merum. Cic. in Anton. Cum se cibis ingurgitasset. Ingurgitare ingenium poculis. Gel. lib. 14. cap. 2. Ingurgitare se in flagitia, Ci. in Pis. Ingurgitare se in philosophia, Gel. li. 5. Lactant. lib. 4. Sicut sus, quæ se ingurgitat cœno.

INGVSTABILIS, le, *Ingustabile, che non si può gustare*, ἄγευστος, quod gustari non potest: ut, Ingustabilis fons, Plin. lib. 2. cap. 106. Idem lib. 10. cap. 26. Baccas acerbas & ingustabiles.

INGVSTATVS, a, um, *Non gustato*, nomen adiectiuum, ab In, particula negatiua, & participio Gustatus: idem significās quod non gustatus. Horat. 1. Serm. Sat. 8. Ingustata mihi porrexerit ilia rhombi.

INHABILIS, le, *Inhabile, non atto*, ἀνεπιτήδειος, non aptus. Col. lib. 2. cap. 1. Progenerandis fœtibus inhabilem. Inhabilis magnitudo, Liu. lib. 33. Inhabile telum, Idem lib. 24.

INHABITABILIS, le, ἀοίκητος, quod habitari non potest. Cic. de Natu. Deo. Terræ regiones inhabitabiles. Sic Plin. lib. 6. cap. 17.

INHABITO, as, are, *Habitare*, ἐνοικέω, in loco aliquo habito. Liui. lib. 24. Procul aberant uici, qui inhabitantur. Pli. in epis. Inde inhabitātibus tristes. Inhabitat animus in oculis, Pli. lib. 11. cap. 37.

INHAEREO, es, *Accostarsi, appoggiarsi*, προσκολλῶμαι, ad rem aliquam hæreo. Colum. lib. 3. Cacumina oliuæ, sicut matri inhærent, utraque parte abradito. Inhærebat oculis memoria imaginis: hoc est, semper præ oculis erat, apud Pli. in epist. Inhærere uestigiis, Colum. lib. 9. cap. 8. Inhærere uoluptatibus, Cic. 1. de Fin.

INHAERESCO, scis, *Attaccarsi*, προσκολλῶμαι, προσίσχομαι, adhæro. Cic. lib. 3. de Natu. Deo. Prouisum, ut si qua minima bestia conaretur irrumpere, in sordibus aurium, tanquam in uisco, inhæresceret. Inhærescunt penitus in mentibus, Ci. 3. Tusc.

INHALO, as, p. p. *Fiatare*, ἐμπνέω, ἐπεκδίνω, halitum inspiro. Ci. in Pis. Cum isto ore fœtido teterrimam nobis popinam inhalasses.

INHIBEO, es, secunda sillaba cor. *Vietare*, ἀπείργω, ἀποτρέπω, ex In, & Habeo, compositum: est rem cœptam, ne ulterius progrediatur, impedire, ut docet Valla lib. 5. Virg. 12. Aen. Parcite iam Rutuli, & uos tela inhibete Latini. Mentem inhibere à turpi probro, Catullus. Fletus alicuius inhibere, Ci. in Ant. Inhibere supplicium alicui, adhibere: Ouid. 5. Trist. Inhibere aluum, id est, sistere: cui cōtrarium est soluere, Pli. lib. 19. ca. 18. Inhibere imperium, est, alicui, qui in magistratu est, interdicere, ne utatur potestate. Liu. lib. 31. Imperia inhibita ultro citroq́;. Inhibere remos, est, in re aliqua cœpta subsistere, & ulterius non progredi. Quinct. in Præfat. li. 12. Tullius ipse, quamuis tāta, tamq́; instructa naui, hoc mare ingressus, contrahit uela, inhibetq́; remos.

INHIBITIO, onis. Cic. lib. 13. Ar. Inhibitio Remigum.

INHIO, as, are, *Star con la bocca aperta, desiderare con la bocca aperta*, ἐπιχαίνειν, luporum proprium est, qui aperto ore, linguaq́; exerta cibum appetere dicuntur. Frequenter tamen per trāslationem accipitur pro rem aliquam uehementer appeto. Construitur autem modo cum datiuo, modo cum accusatiuo. Apul. lib. 11. His inhians propius accessi. Corn. Tacit. Pariter hortis inhians. Cic. in Cat. Romulus lactens uberibus lupinis inhians. Plaut. in Stich. Tuam hereditatem inhiat, quasi esuriens lupus. Stat. in Theb. Fraternos inhiantē obitus.

INHONESTE, αἰσχρῶς, turpiter. Teren. in And. Inhoneste optauit parare hic diuitias potius, quàm in patria honeste pauper uiuere. Cic. ad Att. lib. 2. Fauonius accusauit Nasicam inhoneste.

INHONESTISSIMA cupiditas. Idem pro domo sua: Profecto illum hominem turpissimum atque inhonestissimum iudicares. Sal. in Cic. Quæ honeste nominari non possunt, inhonestissima.

INHONESTO, as, are, ἀτιμάζω, dedecorare. Oui. 4. Trist. Ele. 7. Ne cadat, & multas palmas inhonestet adeptas.

INHONESTVS, a, um, *Dishonesto, brutto*, αἰσχρὸς, turpis, fœdus. Teren. in Eunuc. Inhonestum hominem. Cice. ad Quin. Fratr. lib. 1.

INHONORATVS, a, um, *Dishonorato*, ἀτίμητος, honorato contrariū. Cic. 3. Tus. Multi inhonorati proferūtur. Suet. in Clau. Inhonoratior triumphus, lib. 33.

INHONORVS, *Senz'honore*, ἀκλεὴς, ἄδοξος, ἄτιμος, qui ignobilis est, & sine honore. Plin. lib. 5. cap. 30. Inhonore ciuitates. Facies inhonora, Sil. lib. 10. Sacerdos inhonorus, Stat. 3. Thebaid.

INHORREO, es, *Essere aspro, horrido*, φρίσσω, horridus sum. Liu. 8. Haud secus, quam uallo septa, inhorret acies.

INHORRESCO, horridus fio. Plin. lib. 10. cap. 41. Inhorrescunt edito ouo. Virg. lib. 1. Geor. Spicea iam campis cum messis inhorruit.

INHOSPITVS, a, um, ἄξενος, quod hospitio aptum non est, aut commodum. Ouid. 1. Met. Inhospita tecta tyranni, id est, in quibus non fit tutum hospitari. Virg. 4. Aenei. Et inhospita Syrtis. Vbi Seruius: Inhospita, barbara, aspera. Horat. Inhospita tesqua, hoc est, asperrima loca, accessu difficilia.

INHOSPITALIS, le, qui nullos recipit hospites. Plin. lib. 9. in Præfat.

Præfat. Pontus Euxinus ab inhospitali feritate ἄξενος appellatus.

INHOSPITALITAS, atis, ἀξενία, Cic. 4. Tusc.

INHVMANE, *Crudelmente, inhumanamente*. ἀπανθρώπως, duriter, & contra legem humanitatis. Terent. in Heaut. Nimis grauiter crucias adolescentulum, nimisq; inhumane. Ci. 3. Off. Inhumane feceris, contraq; naturæ legem.

INHVMANITER, aliud aduerb. eiusdem significationis. Cic. ad Q. Frat. Illum tam inhumaniter fecisse.

INHVMANITAS, tis, *Discortesia, inhumanità*, ἀπανθρωπία, ἀπανθρωπία. Cic. 2. Philip. Sit hoc inhumanitatis tuæ. Idem 1. de Orat. Non superbia, atque inhumanitate.

INHVMANVS, a, um, *Inhumano, crudele*, ἀπάνθρωπος, crudelis, humanitatis expers. Cic. 4. Verr. Inhumanus homo. Idem pro Quinctio: Inhumanus præco. Terent. in Phorm. Homo inhumanissimus. Inhumana uox, Cic. 3. de Finib. Inhumanus, non humanus, sed diuinus. Apul. li. 5. Inhumanæ mensæ lautitiis.

INHVMATVS, a, um, *Insepulto, non sepelito*, ἄταφος, ἄθαπτος, insepultus. Cic. 4. Tusc. Diogenes iussit se proiici inhumatum. Idem de Diu. Is cum esset proiectus inhumatus.

INHVMO, as, p. c. *Sotterrare*, ἐνθάπτω, humo intego, terra obruo. Plin. lib. 17. Non inhumare taleas, utilius compertum.

INIBI, p. c. *In quello istesso luogo*. αὐτόθι, ex In, & ibi, quasi intus ibi, uel in eo ipso loco. Apul. Multa inibi dicta sunt, quæ commemorare non est opus. Plaut. Vos inibi adeste. Aliquando significat prope. Cæcil. Plotio ut citat Noni. Liberne es? non sum: uerum inibi est. Et Pacuuius apud eundem Nonium. Aliquando significat inter illos. Plaut. in Capt. Inibi emit olim amissum filium. Alias ponitur pro Sic. Pacuuius Ilione, apud eundem Nonium, Profecto, aut inibi est, aut iam potiuntur frugum.

INIICIO, cis, pe. c. *Gittare dentro*. ἐμβάλλω, ἐπιβάλλω, proprie intro iacio, immitto. Terent. in And. Quæ sese in ignem iniicere uoluit, prohibui. Iniicere manus, ἐπιβάλλειν τὰς χεῖρας, est manibus apprehendere, & tanquam rem suam sibi uendicare. unde manus iniectio, dicitur uendicatio rei nobis debitæ, nulla iudicum auctoritate expectata. Cic. Epist. Iniicere cupiditatem alicui. Quinct. Patri in filium, patrono in filium, patrono in libertum manus iniectio fit. Paul. l. pen. ff. de seruis exp. Si Titius seruum uendidit ea lege, ut si Romæ moratus esset, manus iniicere liceret &c. Vir. 10. Aenei. Iniecere manum Parcæ. hoc est, tanquam rem suam sibi uendicauerunt, & abstulerunt. Aliquando est cum impetu iacere, seu impetum facere. Ouid. Iniicere angnipedum capetiuo brachia collo. Aliquando simpliciter iacere. Plaut. in Epid. Tragulam iniicere adornat. Aliquando innectere uel ligare. Idem in Capt. Iniicite huic manicas mastigiæ. id est, innectite. Liu. lib. 1. Iniectæ Turno catenæ. Hinc Superiniicio, προσεπιβάλλω. Virg. 4. Georg. Et raras superiniice frondes.

INIMICE, ἐχθρωδῶς, hostiliter, auerso animo. Cic. 2. Phil. Tecum agam non inimice.

INIMICITER, eiusdem significationis. Accius Didascalicorum lib. 2. ut citat Nonius. Pacare hostem ferocem, inimiciter accensum.

INIMICITIA, æ, ἔχθρα, ἀπέχθεια, singulari numero dixit Cic. lib. 3. Tusc. Inimicitia, ira ulciscendi tempus obseruans. Cæs. lib. de Anal. plurali semper numero dicendas putat Inimicitias. Terent. in Phorm. Nunquam tam graues inimicitias caperem in nostram familiam.

INIMICO, as, cum accusatiuo, ἐχθραίνω, inimicum facio. Hor. lib. 4. Carm. Ode ult. Ira procudit enseis, & miseras inimicat urbes.

INIMICOR, aris, ἀπεχθαίνομαι, deponens, inimicitias exerceo. Q. Cic. de Petitione consul. Alienant sese, & inimicantur.

INIMICVS, ci, *Inimico, nemico*. ἐχθρὸς, qui alium odio prosequitur, ulciscendiq; tempus expectat: ab In, priuatiua particula, & Amicus. Est autem Inimicus proprie priuatus, Hostis publicus. Suet. in Tib. Scribis hoc familiariter, necdum plane Inimicus, aut hostis. Plaut. in Persa: Inimici famam non ita, ut nata est, ferunt. Cic. 5. de Finib. Si quis sibiipsi inimicus est.

INIMICVS, a, um. Cic. 4. Verr. Videte, quàm non inimico animo sim acturus. Transfertur & ad res inanimatas, accipiturq; pro noxio. Plin. lib. 11. cap. 53. Inimicæ oculis uomisiones.

INIMITABILIS, & hoc bile, ἀμίμητος, quod nemo facile queat imitari. Quinct. lib. 1. cap. 17. Opera nobis inimitabilia.

INIQVE, aduerb. *iniquamente*, ἀγνωμόνως, ἀδίκως, iniuste. Cice. ad Brut. Inique facis.

INIQVITAS, atis, *iniquità, ingiustitia*, ἀγνωμοσύνη, ἀδικία, παρανομία, iniustitia, malignitas, iniuria. Pli. lib. 22. cap. 19. Id accideret ne ob iniquitatem præpotentium. Iniquitas loci, inæqualitas. Liu. 7. Si ab eo consilio iniquitate loci deterrerentur. Iniquitas temporis, difficultas. Liu. lib. 35. Seruierunt, temporum iniquitate pressi.

INIQVVS, a, um, ab In, & æquus: æ, in i, productam conuersa, *Iniquo*. ἀνώμαλος, idem est proprie, quod inæqualis, hoc est, non planus. Vnde iniquus locus, non æqualis. Liu. 2. Loco iniquo subeundum erat ad hostes. Per translationem uero dicitur de hominibus improbis, qui sunt æquitatis expertes ἀνεπιεικὴς, ἀγνώμων. Terent. in And. Ea nunc me exquirere iniqui patris est. Idem in Heaut. Quàm iniqui sunt patres in omnes adolescentes iudices? Cic. 2. Tusc. Ferunt iniquo animo. Aliquando capitur pro magno, seu immenso, ἄμετρος. Virg. 1. Geo. Iniquo pondere rastri. Aliquando pro angusto. Idem 4. Geor. Spatiis exclusus iniquis.

INITIA, item dicebantur Cereris sacra, quæ & μυστήρια, Græco nomine appellantur. Varro lib. 2. de Re rust. Initiis Cereris porci immolantur. Alio nomine Initiationes nuncupantur, quæ (ut ait Tertul.) semper arcent profanos, & arbitris carent. Cic. Ep. Initia ut appellantur.

INITIO, as, *Ordinare nelle cose sacre*, μυῶ, sacris imbuo. Cic. 1. de Nat. Deo. Vbi initiantur gentes orarum ultimæ. Pli. lib. 30. cap. 2. Magicis cœnis eum initiauerat. Vnde Initiatus, sacris imbutus. μεμυημένος. Cic. 2. de Leg. ait mysteria appellari Initia, quibus ex agresti uita exculti ad humanitatem sumus, tanquam ea sint uitæ principia. Proprie tamen Initia dicebantur Cereris sacra, quibus neminem interesse fas erat, nisi initiatum. Varro de Re rust. lib. 3. ca. 1. Initia uocantur, quæ Cereri fiunt sacra. Liu. li. 31. Acarnanes duo per initiorum dies, non initiati, templum Cereris, imprudentes religionis cum cætera turba ingressi sunt. Pueri quoque Eduliæ, Potinæ, & Cubæ, edendi, potandi, & cubandi Deabus, initiabantur, teste Varrone lib. 4. de lingua Latina cum à lacte & cunis, ad solidiores cibos & lectulos transibant. Alias Initiari est inchoare & auspicari. κατάρχεσθαι. Firmicus: Ver initiatur, cum primam Arietis partem Sol fuerit ingressus.

INITIVM, tii, *Principio*, ἀρχὴ, cœptum. Valla: Principium rei maioris, Initium uocatur: ut, Initium orationis Quinct. Quod principium Latine, uel exordium dicitur, maiore quadam ratione Græci uidentur prooemium nominasse, quod à nostris initium modo significatur: illi satis clare partem hanc esse ante ingressum rei, de qua dicendum sit, ostendunt. Terent. in Hecy. Hic adeo his rebus annulus initium fuit inueniundis.

INITO, as, frequentatiuum ab Ineo, ἐμβατεύω, Diomed. Ab Ineo, is, Inito dicimus. Pacuuius: Loca arida initas.

INIVCVNDE, aduerb. Cic. ad Att. lib. 1. Quæ res mihi asperius à nobis atque nostris, & iniucundius actæ uidebantur.

INIVCVNDITAS, atis. Cic. 2. de Nat. Deo. Ne quid habeat iniucunditatis oratio.

INIVCVNDVS, a, um, *Ingiocondo, tristo molesto*, ἀηδὴς, insuauis, tristis, molestus. Ci. 1. de Fin. Minime nobis iniucundus labor.

INIVDICATVS, a, um, ἄκριτος, non iudicatus. Gell. lib. 13. cap. 23. Decem hominibus uitam eripis, indicta caussa, iniudicatis, indemnatis. Quinct. lib. 10. ca. 1. Id iniudicatum relinquo.

INIVGES hostiæ, ἄζυγες θυσίαι, uocabantur, quæ nunquam domitæ, aut iugo subditæ fuerant. Festus & Macrob.

INIVNGO, is, *Imporre, commettere*, ἐντέλλομαι, προστάττω, impono demando, præcipio: ut Iniungo tibi hoc onus, uel munus. Liu. 3. Comitiorum illi habendorum, munus consensu iniungunt. Idem lib. 26. Seu æquum, seu iniquum onus iniungendum esse. Sic Cæs. 1. Bell. Gall. & 2. Bel. Ciu. Proprie tamen Iniungere, est intus, uel supra iungere. ἐπιζευγνύειν, ἐπιζευγνύναι. Colum. li. 2. Singulis brachiis licebit bina iniungere flagella. Iniungere detrimentum reip. est inferre. Brut. ad Cic. 11. Epist. Ne quid detrimenti reip. iniungant, summa à nobis dabitur opera. Iniungere iniuriam, Liu. 3. Iniungere seruitutem, in seruitutem redigere, Idem 5. Iniungere tormentum, Plin. in Paneg.

ININVRATVS, a, um, *Che non ha giurato*, ἀνώμοτος, qui non iurauit. Plaut. in Amphit. Nam iniurato scio plus crederet mihi. Cice. in Cael. Cum id iurati dicunt, quod ego iniuratus insimulo.

INIVRIA, æ, *ingiuria*, ἀδικία, ὕβρις, ex eo dicta est, quod non iure fiat: omne enim, quod non iure fit, (inquit Vlpian. l. 1. Digest. de iniuriis, & fam. li. bell.) Iniuria dicitur, siue uerbis, siue re. Re, cum manus inferuntur: uerbis, cum fit conuicium. Specialiter uero, eodem Vlpiano teste, Iniuria dicitur Contumelia, à contemnendo. Interdum etiam, eodem teste iniuriæ appellatione damnum, culpa datum significatur: interdum etiam Iniquitas, cum quis inique uel iniuste sententiam dixerit. Ter. Heaut. Matres omnes filijs in peccato adiutrices, auxilio in paterna iniuria solent esse. Nonnunquam

Iniuria,aduerbialiter sumitur pro immerito,ἀλόγως, οὐδ᾽ εἰκότως. Plaut.in Mil.Amant te omnes mulieres, neque iniuria,Qui sis tam pulcher. Cice.in Catil. Ego tibi iniuria suspectus sum.

INIVRIOSE,Cic.pro l.Man.Maiores uestri,mercatoribus Iniuriosius tractatis bella gesserunt.Colum.lib.1.cap.8.Iniuriose tractentur.

INIVRIOSVS,Ingiurioso,ὑβριστὴς, cum de persona dicitur, eum significat,qui iniuriam infert.Cice.1.Offic. In eo peccant, quòd sint iniuriosi in proximos. Quando uero de rebus dicitur,id significat,quod iniuriæ plenum est.ὑβριστικὸς, ut,Iniuriosus ictus.Plin.lib.17.cap.24.Aut eum circunfossor iniurioso ictu uerberauit. Iniuriosa uita,quæ alteri damnum infert & iniuriam.Cic.1.de Fin.Non ipsa turpitudo deterret ab Iniuriosa,facinorosaq; uita.

INIVRIVS,a,um,Iniquo,ἄδικος.quod est iniquũ. Ter.in Hecy. Iniurium autem,ulcisci aduersarios? Vbi Donatus:Iniuriũ, iniquum: indignantis modo significatio est,& uim aduerbii habet.Iniurius,qui audet aliquid contra ordinem iuris. Terent.in Heaut.Multis modis iniurius Clitipho est.Ci. Off. Negat,quia sit iniurium.

INIVSSVS,a,um,Non commandato, ἀπαράγγελτος, non iussus. Virg.6.Ecl.Non iniussa cano.Idem 1.Georg. Iniussa uirescunt Gramina.

INIVSSVS,sus,substant.in ablatiuo usurpatur:ut,iniussu meo, id est me non præcipiente.Ter.in Phorm.uxorem duxit Antipho iniussu meo?Cic.ad Att.lib.4. Ne iniussu populi iudicarent.

INIVSTE,ἀδίκως,inique,iniuriose.Plaut.Pseud.Non soles respicere te,cum dicas iniuste alteri. Cice.pro Flacco: Facis iniuste.

INIVSTITIA,æ,ἀδικία,iniquitas.Ter.Heaut.Eum eieci hinc miserum iniustitia mea.Cic.Offi.Iniustitiæ genera duo.

INIVSTVS,a,um,Ingiusto,ἄδικος.non iustus.Cic.2.de Orat.Iracundiam non iniustam,sed meritam.

INNASCOR,eris,ἐμφύομαι,ἐγγεννῶμαι,nascendo inseror. Ci. lib.1.Off.In hac elatione & magnitudine animi nimia cupiditas principatus innascitur.Terent.in And.Hoccine credibile est,Tanta uecordia innata cuiquam ut siet?

INNATO,as,are,Notare,ἐννήχομαι,intus nato. Virg.2.Geo.Torrentem undam leuis innatat alnus.Cic.de Nat. Innatarunt pisciculi in concham.

INNAVIGABILIS,le, Innauigabile, ἄπλοος, ubi quis nauigare non potest.Liu.5.Viæ clausæ,Tiberis innauigabilis.

INNECTO,is.ere,Ligare,ingroppare,ἐμπλέκειν,colligare,circũligare.Virg.8.Aen.Tum lactea colla Auro innectuntur.Col. lib.11.cap.1.Mancipia compedibus diligenter innexa.

INNITOR,pen.pr.inniteris,innisus uel innixus, Appoggiarsi,attaccarsi,ἐνισχυρίζομαι,ἐπερείδομαι,inhæreo,incumbo. Construitur autem cum datiuo,uel ablatiuo.Datiuo.Cic.Acad. Intendit Apollo Arcum lunæ Innixus. Quinct.lib.6.cap.2. Omnia curæ tutelæq; unius innixa.Liu.li.28. Steterunt scutis innixi.Virg.4.Aen.Cubitoq; innixa. Ablatiuo: Liui.4. Hasta innixus se in pedes excipit.Admittit & accusatiuum, mediante præpositione In.Plin.lib.7.cap.53.In Pansam fratrem innixus,obiit.

INNO,nas,Notare,ἐπινήχομαι,ἐπιπολάζω,ἐπικυματίζω, ἐπινέω,per duplex nn,ex In,& No,quasi intus no.Ci.2.de Nat. Deo.Partim submersorum,partim fluitantium, & innantiũ beluarum.Liu.li.21.Dum innare aquæ,& capere onera possent.Virg.2.Geor.Fluuios innare rapaces. Horat.3. Carm. Ode 17.Et innatantem Maricę Littoribus tenuisse Lyrim. Hinc Innato,frequentatiuum.

INNOCENS,is,Giusto,ἄκακος,innoxius,crimine purus. Cic.5. Tusc.Innocens dicitur,non qui leuiter nocet, sed qui nihil nocet.Cice.pro Rosc.Innocens si accusatus sit, absolui potest.

INNOCENTER,Innocentemente,ἀκάκως,innoxie,sine noxa. In Salust.Antequam eos uita innocentissime acta commendauit.Pli.lib.18.cap.31.Innocentius decrescente luna, quam crescente,fiunt.

INNOCENTIA,Innocentia,ἀκακία,integritas,seu,ut Ci.3.Tusc. ait,Affectio animi talis,quæ noceat nemini. Salust. De innocentia sua certior factus.

INNOCVVS,a,um,Che non nuoce ad alcuno,ἄκακος, actiue accipitur pro eo qui non nocet.Plin.lib.8.Eosdem pestiferos ferunt in Græcia,innocuos esse in Sicilia.passiue uero pro eo cui non nocetur ἀσφαλής.Virg. 10. Aen. Et sedere carinæ Omnes innocuæ,id est,sine detrimento. Vbi Seruius ostendit,illud interesse inter Innocuum, & Innoxium, ut Innocuus dicatur,cui nocere nemo possit,Innoxius, qui non nouit nocere.Quam tamen differentiam irridet Valla li.6.putatq; in loco Virg.iam citato naues non idcirco dictas esse innocuas,quòd eis noceri non posset, sed magis, quòd nemini nocuissent.

INNOTESCO,is,Farsi noto,γνωρίζομαι,notus fio,Lactant. lib.1. Quibus forte scripta eius innotuerunt. Plin.lib.35.cap.11. Ctesilochus Apellis discipulus petulanti pictura innotuit.

INNOVO,as,Cic.in Pis.

INNOXIVS,a,um,Innocente,ἄκακος,ἀβλαβὴς, innocens, culpa carens,qui nemini nocet.Salust.Innoxii,florentes, sine metu ætatem agere.Serpens innoxius,Virg.5.Aen.Verba non innoxia,Idem 2.Geor.Innoxius,passiue,cui noceri non potest.Col.lib.2.cap.10.Sic condita,erit à circulionibus innoxia.Idem lib.5.cap.9.Innoxius ab iniuria pecorum.

INNVBILVS,a,um,Chiaro, sereno,non nubiloso,αἴθριος,clarum,serenum,nubilo contrarium.Lucr.lib.3. Semperq; innubilus æther.

INNVBIS,& hoc Innube,pen.pro.Senza nuuoli,ἀνέφελος,sine nubibus: ut,Dies innubis,quo nullæ apparent nubes. Seneca in Hercule: Et fulsit Iolæ,qualis innubis dies.

INNVBO,is,ere,Andar à marito,ἐγγαμεῖν,proprie est transire ad domum mariti.accipitur tamen simpliciter pro transire.Lucil.lib.6.Sat Inuadere atque innubere censent. Festus. Vnde Innubere in illustrem familiam dicuntur mulieres, quæ nobili uiro nubunt. Huic opponitur Enubere, quod eam respicit familiam,è qua mulier nuptui traditur. unde Enubere è patribus,dicitur mulier patricii ordinis,quę uiro plebeio nubit.

INNVBVS,pen.cor.Che mai si è maritato.ἄγαμος, qui uxorẽ non duxit.Innuba,quæ nunquam nupsit.Sic laurus dicitur innuba apud Ouid.lib.10. Meta. propter Daphnem uirginem, quam fabulantur in laurum fuisse conuersam. Oui.14.Met. Contempto munere Phœbi Innuba permaneo.

INNVMERABILIS,le, ἀναρίθμητος, quod numerari non potest.Cic.5.Verr.Innumerabilem pecuniam.Lucr.lib.2.

INNVMERABILITAS,atis,ἀπειρία,infinitas. Cic.1.de Natu. Deo.

INNVMERABILITER,Lucr.lib.5.

INNVMERVS,a,um,innumerabilis.Plin.lib.2.cap.3. Innumeræ rerum effigies. Lucan. Innumeræ concurrunt undique gentes.

INNVMEROSVS,a,um, idem cum superioribus. Plin. lib. 10. cap.65.

INNVPTVS,a,um,ἄγαμος,non nuptus.Virg.2.Aen.Innuptæq; puellæ Sacra canunt.Cic.3. de Orat. Qua tempestate Paris Helenam innuptis iunxit nuptiis: id est, præter ius fasq; cõtractis.

INNVTRIO,is,ire,Nodrire,ἐντρέφω,in loco aliquo nutrio.Plin. in Epist.Homines innutritos mari.

INNVO,is,Accennare,ἐπινεύω,signo aliquo capitis uoluntatem ostendo siue affirmem,siue negem.Cic.pro Mur. Nõ se purgauit,sed indicauit,atque innuit.

INO,ἰνὼ, nomen Cadmi,& Hermiones filiæ, uxorisq; Athamantis Thebarum regis,& Liberi patris nutricis. Eadem, Cic.teste,est,quæ Leucothea,λευκοθέα,id est,alba dea,à nobis uero Matuta,& Aurora dicitur.Vnde Ouid.in Fast. Leucothee Graiis,Matuta uocabere nostris.Fabulã Inus Ouid. lib.3.Meta.refert, quemadmodum Ino cum Melicerta filio propter timorem de scopulo se præcipitem misit in mare, amboq; facti sunt dii marini. Illa Leucothea: Melicertes, Palæmon(qui & Portunus)uocati sunt. De quibus Cypria. Melicertes & Leucothea præcipitantur in maria, & fiunt postea maris numina.

INOBLITVS,a,um,perpetuo memor.Oui.4.de Pont.eleg.15. Semper inoblita repetam tua munera mente.

INOBRVTVS,a,um,non obrutus.Ouid.7.Meta. Deucalioneas effugit inobrutus undas.

INOBSCVRO,ras,are,Oscurare,ἀμαυρόω,ἀποκρύπτω, obscurum reddere.Ci.9.Phil. Nulla eius legationis posteritatem inobscurabit obliuio.

INOBSEQVENS,tis,omn.gen.ἀνυπήκοος,inobediens.Sene.in Hippol.Inobsequentes protinus frænis equi Rapuere currum.

INOBSERVABILIS,le,quod obseruari non potest. Plin.lib.2. cap.17.Cuius est maxime inobseruabilis cursus.Catul.Argon.Tecti frustraretur inobseruabilis error.

INOBSERVATVS,a,um, Non guardato, non custodito, ἀπροφύλακτος,non obseruatus.Mart.lib.8.Luserat hoc casus, nisi inobseruata maneret.Ouid.4.Metam.Vt puer,& uacuus,& inobseruatus in herbis.Inobseruata uarietas, Pli.li.28.cap.5.

INOCCIDVVS,a,um,non occiduus: ut,Visus inoccidui, id est, oculi semper uigilantes. Stat.6. Theb. Spectat inocciduis stellatum uisibus Argum.

INOCCO,as,Coprire,βωλοκοπέω,cooperio,quod fit cum semen in agro seminatũ est,& glebas sarculis,aut cratibus dissoluimus,

tum,ut semen hamo contegatur. Colum.li.1.cap.8. Semen, ficco solo ingestum,& iam inoccatum. Componitur ex In, & Occo,as.

Inoculatio,nis,emplastratio,ἐνοφθαλμισμὸς, Plin. lib.17. cap.14.

Inoculator,ris, Plin. lib.18 cap.23

Inoculo,as,pen.cor. ... oculum unius arboris alteri adhibeo, seu oculum ... aperio. Colum. lib.11. cap.2. Arbores ... inoculantur.

Inodoro,as,are,odore inficere. Colum.12. cap.3. Mandentium halitus inodorare.

Inodorus,ra,rum,Senza odore,ἄοδμος,ἄοσμος quod est sine odore, Persius Sat.6. ... a inodora dabit. ... lib.7. cap.6. animalia inodora,inauriteue. Alii legunt ... ora.

Inoffensus,a,um,Non offeso,ἀβλαβὴς, ... quod non offenditur.ut, Inoffensa tempora à ualetudine, hoc est, nullo morbo læsa,& offensa. Gell. lib.1. cap.1. Valetudine inoffensa uixit.

Inofficiosus,a,um,Discortese, ἀκαθήκων, qui facit contra officium,uel qui officium non præstat. Cice.ad Att lib.13. fuissemus in hos inofficiosi. Inofficiosum testamentum dicitur(ut ait Pau.Iuris con. quod non ex officio pietatis parentum confectum est, ... sine legitima caussa exheredatis. Cice.3. ... estamentum non inofficiosum, non inhumanū.

Inolesco,cis,leui,lui,etom,& itum,Crescere,aggrandirsi,ἐμφύομαι,super ineresco. Virg.2.Georg. Vdoq; docent inolescere libro. Inoleuit,actiue. Gel ... 12.cap.5. Natura,induit nobis,inoleuitq; id est,inseruit.

Inominatus,a,um,Infelice,sfortunato,δυσοιώνιστος, male ominatus,infelix. Hurat. Epod.16. Inominata cubilia.

Inopaco,as,are,Oscurare,ἐπισκιάζω,opacum reddere. Colu. lib.8.cap.15. Inopacant auium receptacula.

Inopia,æ.Pouertà,bisogno,ἀπορία,egestas,indigentia. Cice.de Amic. Amicitiam ex inopia,atque indigentia nasci uolunt.

Inopinans,Che non considera quello che puo accadere,ἀπροσδόκητος, improuidus,cuiq. aliquid accidit præter opinionem. Cæs. 6.Bell.Gall. Multos in agris inopinantes deprehendit.

Inopinanter,ἀπροσδοκήτως,subito, & præter expectationē. Suet.in Tib.cap.6 ... qui sibi, cæterum agenti,grādem mullum inopinanter obtu erat, perfricari eodem pisce faciem iussit. Inop... ,um,ἀπροσδόκητος,quod prę ter opinionem euen... C... Hæc habemus in promptu,nihil oportere in... uideri Repentina, & inopinata grauiora, Idem 3. Tusc.

Inopinate,& Inopinato,ἀπροσδοκήτως,præter spem. Liui. 4.Bel.Maced. Ne inopinato accideret. Idem lib. 6. ... um inopinato in castra Romana Numidæ irrupissent.

Inopinus,a,um,p.p. Inopinatus,ut, Inopina quies, Virgil.5. Aen. Gaudia inopina, Stat. ... Syl. Dolor inopinus, Stat.1. Theb.

Inopiosus,a,um,Senza aiuto,ἄπορος,sine ope, Plaut. Res multas tibi mandaui dubi... genas, inopiosas consi... .

Inops,inopis,Pouero senza aiuto,ἄπορος,pauper. Cice.2. Offic. Cum premerentur inopes ... ab iis, qui maiores opes habebant. Aliquando ... sine auxilio. unde Inopem animi Inopem prudentiæ dicimus,sine ope animi, sine ope prudentiæ iungitur enim cum ... omnium rerum. Inops ausi... ,Liui.3. Inop... ,Idem lib.16. Inops dicendi sapientia, Cic.1.de Diuin. Inops remedii Pli.lib 16. cap.1. Aliquando Inops dicitur insepultus,ἄθαπτος. Virg.li. 6 ... omnis,quam cernis,inops,inhumataq; turba. Ex iure ... pontifi... o terra inijci... arur & circa cadauera, & circa absentium corpora quibusdam solennibus sacris additis. Inops igitur dicitur insepultus quasi sine terra, quę Ops dicitur

Inopportunus,a,um,Cic.de Ora. Sedes huic non inopportuna sermoni.

Inora, Senza bocca,ἄστομα,animalia sine ore: quales sunt Astomorum populi,halitu uiuentes,& odore. Plin.lib. .cap.2.

Inoratus,a,um,non oratus. Cic.pro Rusc.Am. Ameriam re inorata reuertunt.

Inordinatissimi ... P... .cap.22.

Inordinatus,a,um, Disordinato, ἄτακτος, non ordinatum. Cic de Vniuers. Idq; ex inordinato in ordinem adduxit Inordinati,& incompositi milites, Liu. lib.22.

Inornate,ἀκόσμως,ad Heren. lib.4. Non inornate dicere.

Inornatus,a,um,Disornato, ... ἀκόσμητος, ἄκοσμος, ἀκαλλώπιστος, ornato contrarium. ... Orat. Tenuis,& inornata. Inornata uerba, Horat de arte. Inornati capilli, Oui. 5. Metam.

In posterum, Per l'auuenire, τὸ λοιπὸν, εἰς τὸ ἔπειτα, uide Postremo.

In praesentia, Cic. ... ro in præsentia pacem nos habere.

In primis,pen.pro. In prima,ἐν τοῖς πρώτοις, duæ partes sunt, positæ loco aduerbii ordinis, quæ idem ualent quod ante omnia. Salust. Quæ res in primis mihi uidetur caussa fuisse facinoris maturandi. Cic In Ver. Homo in primis domi suę nobilis.

Inquam,Dico,uerbum est defectiuum,idem significans, quod dico,dicebam,uel dixi. Terent. in And. Iam,inquam,hic adero. Plaut. in Capt. Quis agit hoc? quis profitetur? inquam. Cic.de Fin. Id ergo,inquam.

Inquantum,In quanto,aduerb.id est,tantum quantum. Plin. in Epist. A me,inquantum potuerit,requirentur.

Inquies,tis,gen.omn. Inquieto,ἀκοίμητος, ἄπαυστος, pro Inquietus,ta,tum,quod est sine quiete. Salust.lib. 1. Hist. Humanum genus inquies,atque indomitum. Plin. in Præfat. Nat.hist. Potuisse se desinere,ni animus inquies pasceretur opere. Apul.lib.2 Inquieti procacitate præditus asinus. Inquies uero substantiuum femin.gen. idem est quod inquietudo,solicitudo. Plin.lib.24.cap.22. Inquies nocturna.

Inquieto,as, Inquietare,turbare, ἐκταράσσω, turbo, quietem agere non permitto. Colu.lib.9. Ne ab aliis auibus inquietentur.

Inquietudo,inis, Inquietudine, perturbatione, ταραχὴ, priuatio quietis. Sen.de Beneficiis lib.1.cap.8.

Inquilinus,ni,pen.pro.ex In & Colo,ἔνοικος, qui in alieno priuato habitat: proprie tamen in conducto, siue in urbe,siue ruri,ut inquit Valla lib.4. Sueto in Claud. Iussit,inquilinos priuatarum ædium pensionem annuam repræsentare fisco. Cic.2. Phil. Te inquilino personabant omnia uocibus ebriorum. Inquilini etiam interdum dicuntur, qui in eisdem habitant ædibus. Mart.lib.1. Vicinus Nouio uel inquilinus sit. Vide Incolo,is.

Inquino,as, Imbrattare, κοινόω, μολύνω, maculo, deturpo Horat. lib 1. Serm. Merdis caput inquiner albis Coruorum. Cic.1. Tusc. Domesticis uitiis atque flagitiis sese inquinassent. Fit a Cunio,is,(ut inquit Festus) Cunire uero est stercus facere. Inquinatus,a,um,fœdatus,contaminatus, pollutus. Cic.de Arusp.Resp. Fœdior,atque inquinatior. Idem pro Flac. Nihil illo inquinatius. Sordidissima & inquinatissima ratio, Cic.1. Off.

Inquinamentum,ti,ῥυπαρία,sordes, immunditia. Gell lib. 1 cap 6.

Inquinate,sordide,turpiter. Cic.de Clar. Orat. Neque tamen est admodum inquinate locutus. Compositum est, Coinquino. Colum.lib.8. Totam progeniem coinquinat.

Inquio,it,Dire,φημί,defectiuum est, significans idem quod dico. Cic.lib. .de Orat. Aucupari uerba oportebit,inquio. Iuuen.Sat.3. Quando artibus,inquit,honestis. Nullus in urbe locus. Cic.in Ver. Vbi sunt Pamphile, inquiunt scyphi? Idem 2.de Orat. Tu uero,inquisti,molestus non eris. Terēt. in Heaut Eccum me,inque. Ad Heren lib 4. Quid tibi uis, aliquis inquiat. Plaut.in Aul. Ita Dii faxint,inquito.

Inquiro,is,pen.cor. Cercare,inuestigare ... ἐπιζητέω,inuestigo,quasi intus quæro. Cic.1.Off. Peregrini atque incolæ officium est,nihil de alieno inquirere. Inquirere pro eo quod uulgo dicunt,facere informationem. Cic.6.Verr. Dū in illum inquiro. Inquirere in patrimonium & uasa,hoc est patrimonii & uasorum ualorem ... citari. Senec. Epist lib. 1. Sed nomina facturi diligenter in patrimonium & uasa debitoris inquirimus. Sic illud Ouidii: Filius ante diem patrios inquirit in annos.

Inquisitio,onis,inuestigatio. Cic.1.Off. Hominis est propria,ueri inquisitio,atque inuestigatio. Inquisitio, pro informatione,quam uocant. Cic.4.Verr. Ecquem existimatis nunquam contra inquisitionem accusatoris,tantis opibus,esse defensum?

Inquisitor,oris,qui inuestigat Plin.lib.18 cap.40. Scrutatur uestigia,comitantem ad feram inquisitorem loco trahens. Inquisitor,qui inquirit,&,ut uulgo loquuntur, informat se de aliqua re. Plin. Epist.9. Norbanum inquisitorem reum postulauit. Cic. Hic Achaicus inquisitor.

Insaluberis,bre,pen.pro. Non sano, νοσώδης, salubri contrarium. Plin.lib.18.cap.5. Insalubrem agrum.

Insalutatus,a,um,ἀπροσηγόρευτος,non salutatus. unde insalutato hospite discedere dicuntur,qui clanculū se subducūt.

Insania,æ,Cic ... incidere in Insaniam.

Insanabilis ... Che nō si può sanare,ἀνίατος,ἀθεράπευτος, quod sanari non potest. Cic. pro Sext. Plaga insanabilis.

Insanio,is,iui,tum,Impazzire, à Sanus compositum, pro eo quod est ... arere,uel insanū esse,μαίνομαι,παραφρονέω. Terē. in Adelph. Insanire occipiunt ex iniuria. Quādoque est carmen componere. Virg.3.Ecl. Insanire libet.

Insanitas,tis,Pazzia,μανία,παραφροσύνη. insania. Ci.3.Tusc.

Insane, ἐπιμανῶς, uehementer: quòd insani omnia uehementer faciunt, inquit Varro, neque rei alicuius seruant modũ.

Insanus, p.p. *Pazzo*, παράφρων, μανιώδης, qui non est sani consilii, & qui non habet mentem integram. Teréc. in Eun. Hic homines è stultis insanos facit. unde Insania, æ, stultitia, dementia, μανία, παραφροσύνη. Cic. Orat. In alienos insanus insanisti. Ter. in Adel. Adiges me ad insaniam. Item Insanus, magnus dicitur. Virg. 9. Ecl. Insani feriant, sine, littora fluctus. Insanum studium equorum, armorũ, &c. ὑπερμανία, ἐπιμανία, id est, immodicum. Sunt qui existiment insanũ aliquando accipi pro ualde sano, ut In, particula intendendi uim habeat, sicut in dictione Inclytus, & Infractus: citantq; illud Persii ex Sat. 3. Et insano multum laudanda magistro. Quo tamen in loco accipi congrue potest, pro nimis concitato ad curam discipuli, a quo subueretur reportare notam indiligentiæ. Nam ueteres præter notam significationem peruicaces & intractabiles appellabant Insanos. Contentiosi quoque, qui nunquam succumbebant, aliosq; improbabant, Insani uocari sunt.

Insatiabilis, le, *Non satieuole, che non si può satiare.* ἀπλήρωτος quod satiari non potest. Insatiabilis cupiditas, Cic. 1. Tusc. & 1. de Fin. Insatiabilis uoluptas, idem 4. de Fin. Insatiabilis animus, Liu lib. 4. Insatiabiliter, aduerbium Pli. in Epist.

Insatiuus, a, um, *Che non si semina*, αὐτοφυής, quod non seritur, quod sponte prouenit. Pli. lib. 19. cap. 12. Insatiuum Rumex uocatur.

Insaturabilis, le, *Che non si può satiare*, ἀπλήρωτος, quod saturari non potest. Ci. pro Sex. Manebat insaturabile abdomé.

Insaturabiliter. Cic. 2. de Nat. Deo. Aetas annis præteritis insaturabiliter expletur.

Inscendo, is, *Ascendere*, ἐπιβαίνω, idé est quod ascendo. Plau. in Amphit. Quadrigas si nunc inscendas Iouis. Gellius usus est huius passiuo Inscendor ait enim lib. 5. cap. 2. de Bucephalo Alexandri equo: Haud unquam sese ab alio inscendi, nisi a rege, passus est.

Insciens, tis, *Ignorante*, ἀγνοῶν, ignarus, inquit Donatus. Plau. in Trin. Me absente, atque insciente, ædes uenales hasce inscribit litteris. Ter. in Heaut. Si peccaui, insciens feci.

Inscienter, δι᾽ ἄγνοιαν, per imprudentiam, siue ignorãtiã. Cic. in Top. Si partiri uelis tutelas, inscienter facias.

Inscientia, æ, ἄγνοια, ignorantia. Cic. 1. Acad. Inter scientiam & inscientiam comprehensionem illam, quam dixi, collocabat.

Inscite, incompte, impolite, ineleganter. Plaut. in Trin. Si quid scis me fecisse inscite, aut improbe. Cic. de Fin. Inscite facere aliquid.

Inscitia, æ, *Ignoranza*, ἀνεπιστασία, ἀνεπιστημοσύνη, ab Inscitus, a, um, ignorantia. Terent. in Heaut. Tantam inesse animo inscitiam? Cic. de prouinc. Inscitia negocii gerendi.

Inscitus, a, um, *inelegante, mal composto*, ἄμουσος, inelegans & male compositus. Cic. de Diuin. Quid inscitius est. Plau. in Men. Mulier hæc inscita est, & stulta.

Inscius, *Che non sa, imprudente*, ἀνεπιστήμων, nescius. Ci. 4. Aca. Qui distingues artificem ab inscio. Inscia ac temeraria turba, Liu. lib. 24.

Inscribo, bis, *Sopra scriuere*, ἐπιγράφω, est rei alicui titulum, uel auctoris nomen addere. Cic. lib. 1. Tuscu. Philosophi in iis libris, quos scribunt de contemnenda gloria, sua nomina inscribunt. Interdum dilacerare, ἐπιγράφειν. Plau. in Asin. Corpus tuum uirgis ulmeis inscribam, id est ita dilacerabo ut notæ inscriptæ appareant.

Inscriptio uerbale, ἐπιγραφὴ, ἐπίγραμμα, modo titulus, modo nota. Plin. lib. 29. cap. 1. Hinc illa infelicis monumẽti inscriptio, turba se medicorum periisse. Cic. Top. Inscriptio libri.

Inscriptus, a, um, *Non scritto*, ἄγραφος, quandoque pro non scripto sumitur, ut apud Varr. lib. 2. Greges ouium ad publicanum profitentur, ne, si inscriptum pecus pauerit, lege censoria committat mulctam. Quinct. lib. 3. cap. 8. Alia scripta, & alia inscripta.

Inscriptum, ti, *Breue, bollettino*, breue quoddam in chartula scriptum, cuiusmodi solẽt dare præfecti urbium iis, qui merces exportant. Luci. Facit idem, quod illi, qui inscriptum è portu exportant clanculum, ne portorium dent. Inscriptum pro inscriptione. Gell. lib. 20. cap. ult. Quædam alia inscripta nimis lepida.

Insculpo, is, psi, ptum, *Scolpire*, ἐγγλύφω, à Scalpo, recte Diomede, non à Sculpo, quod Latinum non est mutatur autem prima uocalis in ultimam, ut in compositis uerbis Calco, Inculco, Conculco, & Proculco. Vnde gemmam scalptam contendit dicendum, non sculptam. Est autem Insculpere, incidere, aliquid in æs, in argento, in marmore, in gemma, & simili materia. Plin. in Epist. Incisa, & insculpta publicis æternisq; monumentis. Per metaphoram dicitur aliquid insculptum esse in animo, quod ita memoriæ [illegible] nostro impressum est, & infixum, ut facile excidere non possit. Ci. de Natu. Deo. Omnibus innatum est, & in animo quasi insculptum, esse deos.

Inseco, as, are, *Tagliare*, ἐντέμνω, ἐγκόπτω, idem quod secare, siue intus secare. Liu. lib. 39. Insecta cute, ubi latior, quam altior plaga est. Colu. lib. 4. cap. 15. Insecatur superior pars curuaturæ usque ad medullam. ad Her. Insecare aliquid dentibus.

Insecabilis, le, *Che non si può tagliare*, ἄτμητον, quod secari, ac diuidi non potest, quales sunt atomi. Quinct. lib. [illegible] Quatuor elementa, aut corpora insecabilia esse tradunt.

Insecta, ἔντομα, Aristot. animalcula sunt, partim terrestria, ut scolopendræ, stelliones. partim uolucria, ut apes, uespæ: partim cum utroque participantia, ut formicæ: partim pennis & pedibus carentia, ut tineæ, quæ in homine nascuntur: dicta Insecta ab incisuris, quæ nunc ceruicum loco, nunc pectorum sunt atque alui. Hæc Albertus magnus appellat annulata. Vide Plin. lib. 11. cap. 1.

Insector, aris, frequentatiuum, *Perseguitare*, διώκειν, sæpe & multum persequi. Cic. pro Font. Insector ultro, atque insto accusatori. Legitur etiam in actiua uoce Insecto, sed apud uetustissimos duntaxat. Plaut. in Capt. Nos insectabit lapidibus. Insectari terram rastris, Virg. 1. Georg.

Insedatus, a, um, *Non acquetato*. non sedatus, turbulentus, cõmotus. Cic. in Partit. graue, insedatum, turbulentum.

Insedabiliter, Lucr. lib. 6. Insedabiliter sitis arida corpora mersans. Deductum ab Insedabilis.

Insemino, as, are, *Seminare*, ἐμβάλλω, ἐμφυτεύω, inserere. Gel. lib. 19. cap. 5. Aquam niualem uisceribus inseminare.

Insenesco, scis, ere, *Diuenir uecchio in qualche negotio*, ἐγγηράσκω, diutissime immorari, quasiq; in eo ætatem consumere, & senem fieri. Quinct. lib. 10. cap. 3. Singulis actionum partibus insenescere. Tacit. lib. 3. Cum plerique iisdem negotiis insenescerent.

Insensibilis, le, *insensibile*, ἀναίσθητος, quod sub sensum cadere non potest. Gell. lib. 17. cap. 10.

Insensibilis, le, idem Luc. lib. 2 Ex insensibilibus.

Insepultus, a, um, *Non sepulto*, ἄταφος, non sepultus. Cice. 4. Catil. Cerno animo, miseros atque insepultos aceruos ciuium. Horat. Epod. 5. Post insepulta membra different lupi.

Insequor, pen. cor. *Seguitare, seguir dietro, perseguitare*, ἀκολουθῶ, ἐφέπομαι, sequor, uel subsequor. Virg. 1. Aen. Insequitur clamorq; uirum, stridorq; rudentum. Cice. de Clar. Orato. Hunc Themistocles est insecutus. Item persequi, & insectari, διώκειν. Virg. 1. Aen. Nunc eadem fortuna uiros tot casibus actos Insequitur. Insequi clamore ac minis. Cice. pro Clu. Ab Insequor fit participium Insequens. Epist. ad Octauium: Quæ non insequens hora antecedente calamitosior pop. R. illuxit? Insequens officium, de quo mox acturi aut deliberaturi sumus. Plancus ad Senatum lib. 10. Epist. Ciceronis: Huic prius excusandum me esse arbitror, quam de insequenti officio quicquam ulli pollicendum. Insequenter, aduerbium, pro inconsequenter, ἀνακολούθως. Gel. lib. 10. ca. 20. Obscure & insequenter particula illa posita.

Insectatio, nis, Liu. 2. Inde illam absentis insectationem esse natam, quòd morando spem destituerit.

Insero, is, pen. cor. inserui, insertum, *inserire, per dentro*, ἐπιβάλλω, ἐντίθημι, ἐμβάλλω, ἐγκεντρίζω, significat, immitto, impono, immisceo. Terent. in Heaut. Vidin' ego te modo manum in sinum huic meretrici Inserere? Pli. lib. 10. ca. 57. Penna per transuersas inserta nares. Quando facit inseui, insitum, significat idem quod insemino. Colum. lib. 5. Arboribus rumpotinis, si frumentum non inseritur, in utranque partem uiginti pedum spatia interueniunt, hoc est, si inter arbores frumentum non seminetur. De arbore dicitur, quando scilicet scisso trunco, surculus fœcundæ arboris inseritur in sterili: siue cum oculus unius arboris alteri adhibetur, quod quidam inoculationem uocant: uel quando arbor seritur, aut plantatur. Virg. 1. Eclog. Insere nunc Melibœe pyros. Colum. de Arb. cap. 8. Vitem, quam insiturus es, resecato. Per translationem. Lactant. lib. 1. Odium & inuidiam & dolum hominibus inseuit. Diome. Insetor, insertus & insitus facit. Et tradunt quidam Insitus arborum esse, Insertus, hominis uel alicuius rei. Seruius: Insitas arbores dicimus: insertas uero caussas aut fabulas. Insitus, pen. cor. participium, ἔμφυτος, innatus, ingenitus Cice. 6. Verr. Siculis tam persuasum est, ut animis eorum insitum, atque innatum esse uideatur. Insitus urbi ciuis. Salust. in Cic. Insitus geminos per latrocinia militiam exercere.

Inserpo, is, ere, εἰσέρπω, idem quod serpere, & obrepere. Sta. 1. Theb. Iam somnus auaris Inserpit curis.

INSERTO, AS, *Accommodare*, παρεντίθεμαι, frequentatiuum à supino [illegible] formatum. Virg. [illegible] Aen. Clypeoq; sinistram Insertabat aptans. Dextras insertare catenis, Stat. 12. Theb.

INSERVIO, is, *Seruire*, δουλεύω, θεραπεύω, obsequor alicui, & seruicii officium præsto. Cic. 1. Orat. Ei potissimum inseruit. Antiqui etiam accusatiuo iungebant. Plaut. in Most. Nō meretricum est, unum inseruire amantem. Inseruire suis cōmodis, est utilitati suæ consulere. Cic. 2. de Finib. Quos suis commodis inseruituros arbitramur.

INSIBILO, as, are, *Sibbiare*, ἐμφυσάω, sibilo, uel spiro. Ouid. 15. Met. Insibilat Eurus. Insibilat ignis, Silius l. 12.

INSICCATVS, a, um, *Non seccato*, non siccatus. Stat. 3. Theb. Vulneraq; ista ferens putri insiccata cruore.

INSIDEO, es, pen. corr. *Sedere sopra qualche cosa*, ἐπικάθημαι, in re aliqua siue super rem sedeo. Liu. 7. Equo insidentem se in spatium emisisse. Aliquando pro inhæreo, ἐμφύομαι. Cic. lib. 9 Tusc. Cum hic feruor inueterauerit & tanquam in uenis medullisq; insederit. Aliquando locum aliquem occupo ad intercipiendum prætereuntes, ἐνεδρεύω: ut Insidere arcem militibus. Liu. lib. 16. Quingentis militibus arcem insedit. Insidere itinera. Liu. lib. 25. Quā fugam inclinaturam crede bat, omnia itinera insidere iubet. Vnde Insidiæ, ἐνέδρα. & Insidior, aris, ἐνεδρεύειν. de quibus mox dicemus. Aliquando obsidere, παρακαθέζεσθαι, & modo cum accusatiuo construitur. Liu. li. 22. Mago locum monstrabit, quem insideatis. Modo datiuo. Virg. lib. 11. Siluis insedit iniquis. Liui. lib. 9. Insessis omnibus uiis, per quas commeatus ex Samnio subuehebatur. Insideri, passiue. Liu. lib. 25. Vix omnes hostium præsidiis insiderentur.

INSIDIAE, arum, *Insidie aguati*, ἐνέδρα, ἐπιβουλή, dolosa expectatio ad aliquem aggrediendum: ab insidendis locis, quæ ad insidias diligimus. Cæs. 2. Bel. Gall. Insidias ueritus. Cic. pro Planc. Multæ insidiæ sunt bonis.

INSIDIATOR, ris, Cic. pro Mil. Insidiator in foro collocatus.

INSIDIOR, aris, *Insidiare, far aguati*, ἐνεδρεύω, ἐπιβουλεύω, insidias tendo. Ouid. 13. Met. Hostibus insidior. Insidiator oris, ἐπίβουλος, qui tendit insidias.

INSIDIOSE, cum insidiis, μετ' ἐπιβουλῆς, Cic. lib. 3. Offic. Insidiose, simulate, fallaciter.

INSIDIOSVS, *Pien d'inganni*, ἐπιβούλευτος, ἐπιβουλευτικός, qui sæpe insidiatur, plenus insidiis, fallax. Cic. 4. Verr. Quis acerbior? quis insidiosior? Insidiosus latro, Mart. lib. 14. Pli. l. 29. cap. 1. In qua conditione insidiosissima auctoritatem pessimis boni faciunt.

INSIDO, is, pen. pr. insedi, insessum, *Sedere*, ἐγκαθίζω, ἐπιβάλλω, significat ad sedēdum descendo, uel clam & sensim delabor. Virg. 5. Aen. Vbi apes æstate serena Floribus insidunt. Quinctil. lib. 10. cap. 7. Dum illa uerba fabricentur, & memoriæ insidant. Stat. passiuum protulit 2. Thebaid. Fessis insiditur astris.

INSIGNIA, gnium, *Insegne, arme*, παράσημα, dicūtur, ea, quæ in uestibus, uexillis, & huiusmodi insignita sunt: aut ipsæ uestes, uexilla, & alia, quæ fiunt, aut feruntur ita ab aliis discreta, ut nosci possint, cuius sint, & ad quos pertineant: ut uestes militares, & insignia militaria, regalia, consularia ue, quibus acies ab acie, eques ab equite, rex & consul à uiro priuato cognosci debet. Virg. lib. 2. Danaumq; insignia nobis Aptemus clypeos. Salust. Cum fascibus, atque aliis imperii insignibus ad Manlium tendit. Mos enim fuit antiquorum, ut bene meritis insignia tribuerent magistratuum. unde scribit Tacitus decreta fuisse Narcisso quæstoria insignia à Claudio Cæsare. Ab eodem insignia Prætura Crispino decreta fuerunt. Et non solum signa & ornamenta ob uirtutē quæsitu, sed etiam Insignia laudis, & Insignia gloriæ dicimus: ut Cic. App. Insignia uirtutis multi sine uirtute assecuti sunt. Dicimus etiam in numero singulari, Insigne, is, Oui. 1. de Arte. Este procul uittæ tenues, insigne pudoris. Sic etiam dicimus Insigne regni, pro diademate, quo reges utuntur. Cic. 3. Philip. Si Cæsar ab ipso regni insigne accipere uoluisset.

INSIGNIO, is, iui, itum, *Riramare, ornare*, ἐπισημαίνω, ἐπισφραγίζω, signis noto, seu distinguo: ut apud Claud. li. 1. Sedesq; paternas Insigni at acu. lib. 4. ad Heren. Quo magis insignita sit forma. Virgi. 7. Aeneid. Clypeum sublatis cornibus Io Auro insignibat. Insignire annum cladibus, Tacitus, pro insignem facere.

INSIGNIS, & hoc insigne, *Nobile, manifesto, chiaro*, ἐπίσημος, eximius, nobilis: & proprie is, in quo aliena sunt signa, quibus ab aliis discernitur. Vrg. lib. 3. Georg. Maculis insignis & albo, hoc est, qui maculis ab aliis distinguitur. Liu. 1. Flaminem insigni ueste adornauit. Insignire itaque generaliter dicitur, quicquid signo aliquo, uel nota inter alia eminet. Vnde qui nobilitate, aut uirtute aliqua, aut etiam uitio inter alios eminent, Insignes dicuntur. Virg. 1. Aen. Insignem pietate uirum. Sic etiam insignes latrones dicimus, qui maiore audacia grassantur, & suis facinoribus omnibus innotuerunt. Item Insignia etiam facinora dicimus, quę uulgaria non sunt, sed rara: nihilq; habent mediocre, sed aut insigniter bona, aut mala. Insignis homo omnibus notis turpitudinis, Cic. pro Rab. Ter. in Eun. Caussam quærebat, quam ob rem aliquid insigne faceret. Donat. Insigne aliquid, magnū, & nobile facinus. Sic etiam Isignia scelera, à Tacito dicuntur. Omne enim quod excellit, siue illud sit uitium, seu uirtus, Insigne dicitur. Vnde etiam quandoque simpliciter pro magno sumitur. Lucil. Cocus non curat caudam insignem esse, modo pinguis fiet.

INSIGNITAS, ἐπιφάνεια, pro claritate, & nobilitate, &c.

INSIGNITER, παρασήμως, ἐπισήμως, ualde. Cic. in Partit. hospitibus præcipue atque insigniter diligendis. Cicero pro Quinct. Neque quisquam inuentus est tam insigniter improbus.

INSIGNITVS, penult. prod. particip. aut nomen ex participio, *Ornato*, ἐπίσημος, insignis, Cic. 1. de Diuinat. In quibus tanquam insignitæ notæ ueritatis appareant. Tacitus li. 4. Insignitius flagitium.

INSILE, insilis, pen. cor. est suspendiculum, uel perpendiculum, quod telam demissam examinat: ita dictum, ut credit interpres Lucretii, quòd applausa pectine tela resultet & subsiliat. Lucr li. 5. Nec ratione alia possunt tam leuia gigni Insilia, ac fusi. Alii uolunt Insilia esse duo instrumēta lignea, pedibus textorum supposita, quibus alternis resurgentibus, & depressis, telæ aperiuntur, & contrahuntur.

INSILIO, is, pen. cor. insilui, insilii, insilii, insultum, *Assalire, saltare in qualche cosa*, ἐναλλομαι, ἐπιπηδάω, saltu ingredior, uel super aliquid salio significat. Stat. lib. 9. Theb. Insiluere uadis. Lucan. lib. 3. Insiluit solo nociturus pondere pupp.. Insilire in equum, Liu. 6. Plaut. in Rud. E naui in scalpham insiluimus. Pli. lib. 8. cap. 16. Insilit saltu.

INSIMVL, *Insieme*, ἅμα, ex In & simul significat una. Stat. 1. Sil.

INSIMVLATIO, δίωξις, quæ (ut inquit Donatus) est falsi uel ueri criminis incusatio. Cic. pro Fonteio: Iniquam probrorū insimulationem. Accipitur & pro suo simplici Simulo, προσποιοῦμαι. Cic. l. 1. Off. Furere insimulauit.

INSIMVLO, as, *Accusare, incolpare*, accuso, προσβάλλομαι, ἐνδείκνυμι, διώκω, Cic. Trebat. Hic tu me insimulas? Iungitur quandoque genitiuo. Terent. in Phorm. Si herum insimulabis auaritiæ.

INSINVATIO, onis, Cic. 1. de Inuen. Insinuatio est oratio quadam dissimulatione & circuitione obscure subiens auditores animum. Quinctil. lib. 4.

INSINVATVS, *Rauolto, torto*, συνεσταλμένος, inflexus, complicatus. Apul. li. 9. Siccine uacuus & ociosus insinuatis manibus ambulabis mihi? Tali enim habitu manus ociosorum complicantur. Liu. pro eodem dixit, Compressis manibus: cuius hæc sunt uerba ex li. 7. Quid aliud caussæ esse credamus, cur ueteranus, compressis, quod aiunt, manibus, sedeas?

INSINVO, as, *Dimostrare*, ὑποδύομαι, ἐγκολπίζω, ἐγκοτοικίζω, εἰσοικίζομαι, παρεισδύομαι, in notitiam alicuius adduco. Suet. de Clar. Gram. Augusto insinuatus est. hoc est, in notitiam Augusti peruenit. Cic. de Amic. Callidus ille ne se insinuet, studiose cauendum est. Plaut. in Mil. Insinuat sese ad illam amicam heri mei. Dicitur autem Insinuo, quasi in sinum, uel pectus immitto. Apud. Virg. lib. 2. Aen. legitur Insinuat pro passiuo Insinuatur. Nouus per pectora cūctis Insinuat pauor. Vbi Seru. Insinuat, inquit, pro Insinuatur.

INSIPIDVS, a, um, δύσχυμος, quod iniucundum habet saporē, aut quod saporis omnis expers, ἄποιος. Per translationem accipitur pro stulto, & insipienti. ἀνόητος. Gell. l. 6. c. 1.

INSIPIENS, tis, *Pazzo, sciocco*, ἀνόητος, ἄφρων, μωρός, nō sapiēs, qui non cogitat quæ agenda sunt. Cic. 2. de Fin. Turpe est sapientem ex insipientium sermone pendere.

INSIPIENTER, ἀνοήτως, imprudenter. Plaut. in Truc. Vt istuc insipienter factum, sapienter feras. Cic. de Sen. Insipienter sperare aliquid.

INSIPIENTIA, tiæ, ἀνοησία, imprudentia. Plaut. in Amph.

INSIPO, as, are, uerbum obsoletum, quod Festus interpretatur inicere. Cato de Re rust. cap. 85. Omnia in ollam nouam insipato.

INSISTO, stis, *Affermarsi, star fermo*, ἐνστηρίζω, ἐφίσταμαι, ἐνίσταμαι, significat in re aliqua consisto. Cæs. 2. Bell. Gall. Hostes etiam in extrema spe salutis uirtutem præstiterunt, ut, cum primi eorum cecidissent, proximi iacentibus insisterēt. hoc est, super mortua cadauera starent, & pugnarent. Insistere uestigia, pro firmare. Virgil. lib. 11. Vtq; pedum primis infans uestigia plantis Institerat. Item insistere, pro operam dare, ἐπιβάλλομαι, ἐνίστημι. Item solicitare, urgere, ἐγκειμαι, Pli. Frequen-

Frequentiusq; , ut id ageret, insistebat Auctor ad Heren. in hac significatione cum datiuo coniunxit. Nunc identidem nosmetipsi uobis insistemus. id est, uim faciemus. Item pro resistere, immorari, & quasi sistere gradum: cuius contrarium Progredi. Cic. in Orat. Saepe accidit, ut aut citius insistendum sit, aut longius procedendum. Insistere hastae, hoc est inniti. Plin. de Viris illust. Hastae insistens. Insistere uestigiis alicuius, est, sequi aliena uestigia, Plin. lib. 6. c. 17.

INSITIO, nis, ἐμφυτεία, ἐγκεντρισις, Incalmento, inserendi actus. Ouid. de rem. 1. Venerit insitio. Cic. de Sen.

INSITITIVM, Incalmato, ἐγκεντριστόν, dicitur illud, quod insitum est, ut surculus insiticius: per metaphoram accipitur pro omni eo, quod naturale non est, sed aliunde ascitum. [illegible] in Epist. Cum hoc insitio, & inducto tam praeclara opera perfeceris.

INSITIVM, ἰσθέσις, ab infectione dictum: pulmenti genus, ex insitiis, & minutatim tritis carnibus confectum Apitius.

INSITIVVS, a, um, idem quod insiticius quod [illegible] naturale non est, sed aliunde ascitum. Gell. Insitiuo, degenerisq; alimento.

INSITOR, ris, qui inserit. Plin. lib. 18. cap. 33.

INSITVM, ti, κλάδος, φυγάριον, surculus ex una recisus arbore, & in aliam implantatus. Colu. de arb. ca. 26.

INSITVS, ius, insitio. [illegible] l. 16. c. 1.

INSOCIABILIS, le, Che non si puo accompagnare, quod coniungi non potest. Plin. lib. 16. cap. 43. Indomita, & insociabilis gens, Liu. l. 37. Regnum insociabile, Tacit. lib. 13. Liu. l. 27. Omnes generi humano insociabiles erant.

INSOLABILITER, ἀπαραμυθήτως, sine consolatione. Hor. 1. Epist. 14. Rapere de fratre dolentis insolabiliter.

INSOLENS, pen. co. Insolente, arrogante, fastidioso, non usato, ἀηθης, insuetus & insolitus. Horat. 3. Carm. Ode 29. Fortuna saeuo laeta negocio, & Ludum insolentem ludere pertinax. Salust. Insolens uera audiendi. Gell. lib. 5. Tanquam scopulum, fugias inauditum, atque insolens uerbum. Per translationem ponitur pro superbo, qui praeter legem agit humanam, atque naturalem, ἀλαζών. Cic. pro Marcello. Victoria sua natura insolens & superba est. Idem de Sen. Nec erat ei uerendum, ne uera de se praedicans nimis uideretur insolens, aut loquax.

INSOLENTER, Superbamente, arrogantemente, insolentemente, ἀηθῶς, arroganter, & superbe. Cic. 4. Tusc. Insolenter se efferre. Liuius 2. Adeo superbe, insolenterq; hostis eludebat. Aliquando ponitur pro raro. Cic. 1. de Inuent. Insolenter & raro.

INSOLENTIA, ae, Insolenza, superbia, arroganza, ἀηθεία, res non solita. Cic. 1. de Inuent. Ob insolentiam reclamantes Liu lib. 37. Offenderunt aures insolentis sermonis. Insolentia, pro arrogantia, superbia, ἀλαζονεία. [illegible] Verr. Nihil de insolentia, nihil de singulari nequitia. Insolentia, pro nouitate. Cic. pro Deiot. Moueor [illegible] insolentia.

IN SOLIDVM, siue In solidum, integre. Sen. de Benef. lib. 2. Praesentia nondum [illegible] solido sunt. Debere in solidum pecuniam, Iabolenus [illegible] ff. de duob. reis. Obligari in solidum, Vlp. l. his uerbis. eodem tit. Spondere in solidum, Iulianus. l. reos. eod. tit.

INSOLITVS, a, um, Insolito, ἀηθὴς, non suetus. Virg. [illegible] Insolitis tremuerunt motibus Alpes. Caes. 3. Bell. ciu.

INSOLO, las, pen. pro. Seccar al sole, ἡλιάζω [illegible], ad solem sicco Colum. lib. 12. [illegible] 39. Quas per triduum insolare. Vnde Insolatus, in sole, seu ad solem siccatus, aut [illegible]. Col. li. 5. Vuae commodius insolatae percoquuntur. Insolare quoque puellae crines dicuntur, dum passos capillos ad solem expandunt siccandi gratia. Plin. l. 22. c. 14. De ceraloq [illegible] candidissima post insolationem.

INSOLVBILIS, le, ἄλυτος, quod solui non potest. Quinct. lib. 5. cap. 9.

IN SOLVTVM accipere est aliquid accipere in satisfactionem, aut certe deductionem rei debitae. Sen. lib. 2. de Benefic. cap. 26. Inde est, ut omnia meruisse se existimet, & in solutum accipiat. Sic etiam dicimus In solutum cedere, id est cedere in solutionem. Exempla nusquam non occurrunt apud Iurisconsultos.

INSOLVM, ueteres pro Insolitum dixerunt. Afran. Orbitatem senectuti tuae malum metui: quod insolum non uenit [illegible] eo.

INSOMNIA, niae, Vigilia, ἀγρυπνία, ἀϋπνία, ut [illegible] alia. Caecilius Plotio, apud Nonium: Consequitur comes insomnia. Donatus in illud Terent. ex Eunuc. Noctu te adigent horsum insomnia. Legitur, inquit, & adiget, ut sit Insomnia numeri singularis.

INSOMNIOSVS, Che sogna molte cose, ἐνυπνιώδης, qui multum somniat. Cato de Re rust. cap. 117.

INSOMNIS, insomne, Senza sonno, uigilante, ἄϋπνος, peruigil, unde Insomnes noctes, Virg. 9. Aeneid. Oculi insomnes, Stat. 3. Thebaid.

INSOMNIVM, nii, neut. gen. Sogno, [illegible] somnis uidemus. Tibull. Dii meli[illegible] omnia uera. Cic. de Senect. Caret [illegible] somniis.

INSONS, tis, ἄκακος, ἀναίτιος, In[illegible] Regni crimine insons. Plaut. in Asin. [illegible] tes miseras [illegible] cibam.

INSONO, as, are, Suonare, ἐνηχέω, Sono. Lucan lib. 2. Ins[illegible] tubae. Ouid. 15. Met. Calamis agrestibus insonat ille.

INSONVS, a, um p. c. Senza suono, che non ha suono, ἄφωνος, sine sono. Apul. Insono uestigio me per[illegible]

INSOPITVS, a, um, pen. prod. Vigilante, [illegible] gi: ut Insopitus draco. Ouid. 7. Metam. Insopitumq[illegible] conem.

INSORTITVS, a, um, ut Insortita spicula. Plaut. Casin.

INSPECTO, as, Guardare con diligentia, ἐφοράω, καθοράω, continuo sine attente intueor. Gell. lib. 5. Inspectante populo, animam efflauit. Cic. ad Brut. Vtinam inspectare posses timorem de illo meum. Inspectare etiam dicuntur satellites, quos princeps pro fide, custodiaeq; corporis sui caussa circum se habet. Suet. in Caes.

INSPERABILIS, le, quod uix sperari potuisset. G[illegible] 4. capite 18.

INSPERANS, tis, omnis gen. Che non spera, senza speran[illegible] ἀνέλπιστος, qui non sperat. [illegible] e. 1. de Orat. Insperanti mihi cecidit, ut in istum sermonem delaberemini. Insperatus, a, um, non speratum: ut Gaudium insperatum. Ter. in Heaut. Insperatum, nec opinatum malum [illegible] c. 3 [illegible] se.

INSPERATO, ἀνελπίστως, praeter spem, [illegible]

INSPERGO, is, ere, Spargere, aspergere, ἐπιπάσσω, passim infundo. Cic. 2. de Diuinat. Simulac molam & uinum inspersit [illegible] ris. Colum. lib. 11. cap. 2. Pars oleis inspergenda. Naeui inspersa egregio corpore, Horat. 1. Serm Sat 6.

INSPICIO, is, Guardare, ἐφορῶ, ἐπισκοπέω, aspicio, intueor. Ter. in Ad. Inspicere tanquam in speculum uitas hominum iubeo. Cic. de Lael. Ne quis inspiciat tabellam.

INSPECTIO, onis, Consideratione diligente di qualche cosa, ἐπισκοπή, [illegible] diligens rei alicuius animaduersio. Colum. lib. 1. ca. 4. Prima inspectione neque uitia, neque uirtutes abdita ostendit. Cic. 5. [illegible] Nos inspectionem solum habemus, id est, cognitionem.

INSPICO, as, [illegible] p. Agu[illegible] are, [illegible] in modum spicae acuo. Virg. [illegible] faces inspicat acuto. Seruius. Acuto ferro incidit, ad speciem & imaginem aristarum.

INSPIRO, as, pen. pro. Inspirare, ἐμπνέω, afflo. Colu. lib. 1. Modicis fenestellis Aquilonibus inspirentur. Virg. 1. Aen. Occultum inspires ignem. Idem 4. Georg. Venenum Morsibus inspirant.

INSPOLIATVS, a, um, Non spoliato, non spoliatus. Quinctil. lib. [illegible] cap. 2.

INSPVO, is, re, Sputare sopra qualche cosa, ἐπιπτύω, super aliquid spuere. Plin. lib. 12. cap. 21. Si inspuatur, mori serpentem. Insputo, as, frequentatiuum. Plaut. Capt. Quibus insputare saluti fuit.

INSTABILIS, le, ἀστατος, ἀβέβαιος, inconstans, uariabilis. Vir. l. 4. [illegible] Instabiles animos.

INSTABILITAS, atis, Inconstanza, ἀστασία, inconstantia. Pli. lib. 24. c. 17. Instabilitatem mentis.

INSTANS, tis, Instante, pro instanti temporis momento, apud classicos scriptores non legimus. legimus autem Instans tempus, pro tempore praesenti, uel momento illo temporis, quod nunc instat: non tamen absolute pro quouis minimo temporis puncto. Tacit. [illegible] Praeterita, instantia, futura pa[illegible] [illegible] Quint. [illegible] o. Praeteritum, ostas, futurum A[illegible] instans tempus.

INSTANTER, Continuamente, κατεπείγως, sedulo perseueranter. Qu[illegible] instanter, pugnatum [illegible] q; d[illegible] um.

INSTANTIA, ae, [illegible] sedulitas, assiduitas & continua [illegible] lib. 3. cap. 5.

INSTAR, A guisa, a similitudine, [illegible] indeclinabile licet Probus Instaris genitiuum [illegible] dixerit, fere sine praepositione ponitur. [illegible] idem [illegible] significat quod aequiparationem, siue ad mensuram. Colum. lib. 1. [illegible] instar quinque modiorum [illegible] nentur. Modo ad similitudinem, ut illud Cic. accipi potest. Fuit non uici [illegible] ad urbis. Et in P[illegible] Vous il[illegible] hi quidem immortal[illegible] instar fuit, quo in patriam [illegible] Suet. [illegible] ius [illegible] instar p[illegible] V[illegible] gen[illegible] post dedi [illegible] est, ef[illegible] [illegible] olinus cum praep[illegible] usus est. Ad instar animo A[illegible] super [illegible]

INSTAVRATIO, [illegible] festio. Cic. Arusp. resp. Dii ludorum instauratio[illegible]

INSTAV

Instauraticius dies, ultimus Circensium erat, Iouia propitiandi gratia additus: de cuius institutione uide Macro. lib. 1. Sat. cap. 7.

Instauratitii ludi, qui in locum eorum, qui aut prætermissi erant, aut perperam facti, instaurabantur. Cic. 1. de Diuin.

Instauro, as, *Rinouare, ristaurare*, ἀνανεόομαι, ἀνανεάζω, Festus putat dictum esse ab Instar, quòd proprie aliquid instaurari dicatur, cum ad pristinam similitudinem reficitur. Vnde Donatus in illud Terentii, Amantium iræ, amoris redintegratio est: hoc est, instauratio. Virgilius ad animum transtulit, cum ait: Instaurati animi regis succurrite tectis. hoc est, recreati, & restituti. Alii nolunt Instauro compositum esse à Stauro antiquo uerbo, quod idem significabat, quod hodie Instauro negantq; ab Instar deriuatum esse, propterea, quod raro usu ueniat, ut euersa ædificia ad similitudinem pristinã restituantur. Multaq; ab istis argumenta adducuntur, quibus probare conantur Instauro non esse dictum ab Instar, sed ab antiquo uerbo Stauro, à quo & Restauro aliqui usurparunt. Melius itaque dicemus Instaurare, nihil aliud esse, quàm reficere, restituere, integrare. Liu. li. 4. Phalisci perpelli ad instaurandum bellum, neque clade Romanorum, neque sociorum precibus potuere. Sic Cic. de prouinciis consul. in Pisonem, & Gabinium: Periculum est, ne instauratas maximi belli reliquias ac renouatas audiamus. Virg. lib. 3. Ergo instauramus Polydoro funus, id est supplemus, & facimus funus, quod fieri pro loco & tempore concedebat. Cum ergo instauro nihil in significato conueniat cum instar, nullo pacto ab Instar formari dicendum putant, presertim cum nec ad analogiam pertineat quod Instaro, non Instauro facere deberet. Restauro autem, quamuis pene aboleuerit, & pro eo Instauro melius utamur, tamen Lactan. lib. 7. usus est pro reduco, seu reformo, renouo, reficio ne: Verum ille (inquit) eum iustos ad uitam restaurauerit.

Insterno, *Distendere di sopra, coprire*, ἐπιστρώννυμι, supersterno, superextendo. Pli. lib. 19. cap. 5. Cauerna palea insternatur. Liu. lib. 30. Tabulas superinstrauit. Virg. 2. Aen. Fuluiq; insternor pelle leonis. Instratus ornatu regio. Pli. lib. 8. ca. 42. Vnde instrata, equorum ornamenta dicuntur. Et Instratus lectus dicitur, ueste stragula excultus, ἐστρωμένον. Vlpian. Instratum, significat omnẽ uestem stragulam insternendi caussa paratam, στρῶμα.

Instigatio, onis, instigandi actus. ad Heren. l. 2.

Instigo, as, pen. pr. *Instigare, stimolare*, παροξύνω, ἐπικεντέω, ex In & obsoleto uerbo Stigo, cuius originem referunt, ad uerbum Græcum στίζω, quod est pungo, seu stimulo. Vnde instigo, pro instimulo: & tam in bonum quàm in malum sumitur. Instigare, incitare, & quasi impellere obiurgatione quadam. Ter. in Andr. Si hic non insanit satis sua sponte, instiga. Liu. 10. Hæc precatus uelut instigante Dea. Cic. in Pis. Ignibus iniectis instigante te?

Instillo, as, are, *Gocciare, instillare*. ἐνσταλάζω, ἐπισταλάζω, guttatim infundo. Cic. de Sen. Nisi tanquam lumini oleum instilles, extinguntur senectute. Per translationem pro, sensim in animum mittere. Cic. ad Attic. lib. 9. Tuæ litteræ mihi quiddam, quo starem, instillarunt.

Instinctor, ctoris, impulsor. Tacit. li. 1. Sceleris instinctor.

Instinctus, us, ui, *Inspiratione diuina*, παρορμησις, instigatio, & quam diuinam uocant inspirationem. Cic. 1. Tuscul. Sine cælesti mentis instinctu. Instinctu alicuius facere, hoc est, impulsione Pli. in Pan. Multa fecimus instinctu quodam & imperio. Instinctus, a, um, partic. instigatus. Liu. 5. Diuino spiritu instinctus.

Instipulor, aris, διαμολογοῦμαι, est certa & solennia quædã uerba concipere, quibus is qui interrogatur, aliquid se daturum facturum ue promittit. Stipulationis huiusmodi exemplum insigne est illud apud Plau. in Pseud.

Minæ uiginti sanæ ac saluæ sunt tibi
Hodie, quas aba te inde est instipulatus Pseudolus.
S. Velim quidem hercle. B. Roga me uiginti minas,
Si illic hodie illa sit potitus muliere,
Sine eam tuo gnato hodie, ut promisit, dabit,
Rogato obsecro Hercle, gestio promittere,
Omnibus modis tibi esse rem ut saluam scias:
Atque etiam habeto mulierem domo tibi.
S. Nullum periculum est, quod sciam, stipularier.
Vt concepisti uerba, uiginti minas dabin'?
B. Dabuntur.

Instita, æ, pen. cor. κρήπιας, tenuis fasciola, qua honestæ tantũ matronæ utebantur (inquit Acron) quæ stolæ imam partem ambiebat. Horat. lib. 1. Serm. Sat. 2. Subsuta talos tegit instita ueste. Ouid. in Arte: Quæq; tegis medios instita longa pedes.

Instito, as, ἐνίσταμαι, contra sto, urgeo. Cæs. l. 1. bel. Gal. Institare, & prœlium redintegrare cœperunt.

Institor, oris, pen. nominatiui cor. *Fattore di mercante*, παλιγκάπηλος, dicitur, qui à mercatore negociationi alicui est præpositus: quales sunt illi, quos negociatores tabernis suis solent præponere, uel merces aliquas uendendas committere. Dicti autem sunt Institores (ut indicat Vlpi. in l. iij. ff. de institor. act.) ab insistendo, eo quòd negocio insistant. Iuue. Sat. 7. Institor hybernæ tegetis, niueiq; cadurci. Liu. 6. Vrbi frequentandæ multitudo institorum, opificumq; retenta. Institor eloquentiæ, Quinctil. lib. 12. cap. 2. Commoueatur ne quisquam eius fortuna, quem tumidum, ac sui iactantem, & ambitiosum institorem eloquentiæ in ancipiti sorte uideat. Poetæ fere semper accipiunt Institorem, pro eo, qui uenditor est mercium delicatarum, cuiq; uestiarii & lintearii dãt uestem circunferendam & distrahendam. Ouid. de Arte. Institor ad dominam ueniet discinctus emacem. Plaut. ancillã pro domina negociantem Institricem uocat. Virgiliarum quoque sidus Institor uestia dicitur, quòd mense Nouembri cum earum occasus est, ex hoc sidere coniecturam faciunt hiemis. nam si nubilus fuerit earum occasus, pluuiosam hiemem denunciat. Ideoq; negociatores statim augent lacernarum precia, quibus pluuio tempore utimur: si uero sereno tempore occiderint, asperitas hiemis denunciatur.

Institorius, a, um, ἐμπορικὸν, καπηλικὸν, quod ad institorẽ pertinet: ut Ars institoria. Suet. in Claud. Matronatum institorias operas imitantium. Institoria actio, δίκη ἐμπορικὴ, dicitur qua dominus institorem conuenit, uel pro institore conuenitur. Vlpian. l. quicunque. ff. de Instit. actione: Si libitinarius seruum pollinctorẽ habuerit, isq; mortuum spoliauerit, dandam in eum quasi institoriam actionem: quãuis & furti, & iniuriarum actio competeret.

Instituo, is, ex In, & Statuo, *Proporre, instituire, ordinare*, προαιροῦμαι, propono, constituo, decerno, certum mihi est. Cic. 4. Verr. Tu, qui institueras in eos animaduertere. Aliquando incipio, ἐνίσταμαι. Cic. pro Cluen. Vt facere instituistis, benigne, attenteq; audiatis. Aliquando doceo, instruo, παιδοτριβέω, παιδεύω. Sen. Suus non modo litteris, sed & bonis moribus instituendi adolescentes. Cic. pro Quinct. Quem tu à puero instituisses. Dicitur & de malis artibus. Iuuen. Instituitq; rudes melior Locusta propinquas, id est docet eas ueneficia. Aliquando ordino, & proprie de ludis, de orationibus, de moribus hominum dicitur. καθίστημι, νομίζω. Terent. Optime uitam instituit. Salust. Ita se ab adolescentia uitam instituisse, ut omnia bona in spe haberet. Institutus, a, um, particip. constitutus, ordinatus. Cic. Atti. lib. 1. Magistratus hic multos annos post decemuiros iostitututus est. Institutus, eruditus. Cic. 3. de Fin. Eos melius à natura institutos fuisse, quam institui potuissent à philosophia. Institutus, inceptus. Cicer. pro Domo: Institutas ceremonias persequi non potuit.

Institutio, onis, *Institutione, introduttione*, παιδεία, ἀγωγὴ, instructio, doctrina. Cic. 1. Offic. Magis ad institutionem uitæ communis spectare uideotur. Institutiones item dicuntur libri, siue præcepta, ad artem aliquam uiam sternentia, quas εἰσαγωγὰς appellant Græci. Vnde etiam Quinct. opus suũ, quo futurum Oratorem instituit, Institutiones oratorias inscripsit.

Institutum, ti, *Vsanza, proposito, ordine*, ἔθος, bonus mos, consilio & ratione sumptus & domestica disciplina quæ litteris non mandatur, sed obseruatur communi opinione bonorũ uirorum per quandam consuetudinem. unde de Institutis antiquis, titulus est apud Valerium Max. lib. 2. id est, de moribus antiquorũ, usu & consuetudine receptis. Cic. de Clar. Orat. Iuris publici leges, & instituta cognouerat. Aliquando idem est quod propositum, προαίρεσις, σκοπὸς. Cic. Top. Ad huius libri institutum nihil pertinet.

Insto, as, *Instare*, ἐνίστημι, ἔγκειμαι, idem est quod urgeo, & fere datiuo iungitur. Cic. pro Quinct. Tibi instat Hortensius, ut eas in consilium. Interdum incumbo, ἔγκειμαι, ἐφίστημι. Virg. 1. Aen. Instans operi, regnisq; futuris. Instare etiam dicuntur hostes, cum undique urgent. Liu lib. 2. Vt non sisterent modo Sabinas legiones ferociter instãtes cedentibus, sed subito in fugam auerterent. Quandoque uero accusatiuum habet. Plaut. in Curc. Si magis me instabunt ad Prætorem, sufferam. Interdum etiam accipitur Insto pro insisto, hoc est, ingredior. Idem in Asin. Rectam instas uiam. id est, insistis, uel ingressus es rectam uiam. Inuenitur etiam sine aliquo prædictorum casuum, licet possit intelligi. Salust. in Catil. Veterani acriter instare. Instare pro instabant. Ter. in And. Ille instat factum. id est, contẽdit. Aliquando idem est, quod propinquum esse. Salust. in Catil. Optimum factũ ratus, noctem, quæ instabat, ante capere.

Instisto, as, are, sæpe contrastare, repugnare. Cæs. lib. 1. bell. Gall.

Gal. Id Heluetii rursus institare cœperunt.

Instragulum, li, στρῶμα, stragulum. Caro de Re rust. c. 10.

Instratum, substantiuum, *Coperta da Caualli*, ἐπίστρωμα, ab insternendo, equorum operimentum. Vlp. l. instrato. ff. de uerb. sig. Instratum omne uestimentum contineri, quod inicitur. Labieus sit.

Instrenuus, a, um, *Non bellicoso, non generoso, instrenuo*. ἄνανδρος, ῥᾴθυμος, contrarius strenuo, ad res gerendas minime promptus. Plaut. in Most. Nequam homo, indiligens, instrenuus. Instrenuus animus, ingenerosus, ignobilis. Ter. in Heauton. Animi est pudentis signum, & non instrenui.

Instrepo, is, ere, *Far strepito*. ἐμβομβεῖν, in re aliqua strepitum edo: ut, cum apes floribus instrepere dicimus. Aliquãdo accipitur pro simplici strepo, cum quadam tamen intentione soni, ex ui præpositionis accedente: ut sit, grauem strepitũ, & sonum emittere. Virg. 3. Ge. Valido nitens sub pondere faginus axis Instrepit. Liu. 4. Si quid instreperit terroris.

Instringo is, ere: Catul. de Lesbia. Quin te animo offirmas, teq; instringisq;, redigisq;.

Instructio, nis, *Ordinatione*, κατασκευὴ, constructio. Traian. in Epist. Pli. Instructio noui balinei oneratura uires Prusensium. Instructio exercitus, Instructio militum, apud Cice. 2. de Nat. deo.

Instructor, oris, *Colui che ordina*, κατασκευαστὴς, qui instruit. Cic. post Red. in sen. Conditores, instructoresq; conuiuii.

Instructus, tus, *Apparecchio*, κατασκευασμὸς, apparatus. Cic. 3. de Or. Oratio eodem instructu ornatuq; comitata.

Instrumentum, ti, *Instrumento*, ὀργαλεῖον, σκεῦος, ab Instruo fit: quo nomine significatur omne illud, quo quis ad operandum utitur. Sic dicimus arma, instrumenta belli esse, σκεῦη πολεμικά. Cic. in Acad. Totius belli instrumentis, & apparatu. Item id, quo quis instruitur, hoc est, docetur, διαθήκη. unde dicimus instrumentum uetus, & instrumentum nouum, pro lege ueteri, & lege noua. ex his enim homo instruitur, quid agere aut uitare debeat. Aliquando sumitur pro apparatu, quo fundus, taberna, & id genus alia instruuntur: κατασκευή. Cic. pro domo: In fundum consulis, nõ modo instrumenta uillæ, sed etiam arbores transferebantur. Idem in Ver. Hæc omnia in instrumento ac supellectili C. Verris nominabantur. Suet. in August. Alexandria capta, nihil sibi, præter calicem, ex instrumento regio retinuit. Sic apud Iurecousultos titulus est de Fundo instructo, & instrumento legato. Aliquando instrumenti nomine intelligitur monumentum scripturarum, ad res gestas pertinentiũ, quale ferme est Repertorium, quod uulgo Inuentarium appellatur. Suet. in Vesp. Instrumentum imperii pulcherrimum confecit.

Instruo, is, xi, ctum, *Apparecchiare, ordinare*. σκευοποιῶ, κατασκευάζω, ordino, apparo, compono: & dicitur de acie, de classe, de causa, ac etiam de mente alicuius, ἐκτάττω, παρατάττω. Cic. pro Muræn. Tu actionem instituis, ille aciem instruit. Lact. lib. 1. Græcorum leuitas instructa dicendi facultate, & copia, incredibile est, quantas mendaciorum nebulas excitauerit. Colum. lib. 5. Nauigia instruuns armamentis. id est, armant. Instruere epulum, παρασκευάζειν, ἐξαρτύσαι, est apparare. Gell. lib. 2. Cenam, ita ut lex sanxisset, pomis, oleribus instructam. Instruere discipulos, διδάσκειν, docere, litteris & disciplinis imbuere: quamuis Valla neget, se in eo significatu reperisse. Quinct. lib. 2. cap. 5. Orationum lectione susceptos à se discipulos instruxerit. Idem lib. 1. in procem. Eorum scientia quibus solis quidam nomen studiosos instruat.

Instupeo, es, *Stupire*, ἀναισθήτως ἔχω, stupeo, ut ualde stupidus, & sensus expers sum. Plin. lib. 28. cap. 4. Membro instupente.

Insuasum, si, neut. gen. appellabant antiqui colorem (inquit Festus) similem luteo, qui fiebat ex fumoso stillicidio. Plau. in Truc. Tibi insuaso fecisti propudiosa pallulam. Vide Sussum.

Insuauis, e, *Non soaue, aspro, ingiocondo*. ἀηδὴς, Iniucundus Ci. de Amic. Insuauem illam admirationem ei fore.

Insubide, aduerbium est, quo utitur Gell. lib. 5. cap. 2. Intempestiue atque insubide disserebat. id est, priusquam subiret, aut in mentem ueniret, quid diceret. Macr. Sat. Ipsam uidendi naturam non insubide introspexit Epicurus. Insubidus, Gell. lib. 19. cap. 9. Tanquam uallos quosdam, & insubidos.

Insubres, ἴνσουβροι, populi Cisalpinæ Galliæ, cuius ciuitates sunt, Mediolanum, Papia, Lauda, Nouaria, Vercellæ, & Cõmum. Cic. pro Balbo: Fœdera Germanorum, Insubrium, Heluetiorum. Strabo li. 5. Insubres hac ætate sunt, qui Mediolanum metropolim habuere. ea quidem pridem uicus erat: (omnes enim uicatim habitabant) hac uero tempestate eximiæ dignitatis trans Padum ciuitas est. Regio dicta Insubria.

Insucco, cas, *Bagnare, imbrattare, intengere*, ἐγχυλίζω, ἐγχυματίζω, ἐμβρέχω, succo imbuo, humecto, irrigo. Colum. lib. 7. cap. 5. Inuoluta lanis, oleo atque uino insuccaris.

Insuefacio, is, ere, ἐθίζειν, unde insuefactus, assuefactus. Cæsar 4. bel. Gal. Equos insuefactos incitarent.

Insuesco, is, & Consuesco, *Assuefarsi, auezzarsi*, ἐθίζομαι, assuesco. Ter. in Ad. Qui mentiri, aut fallere insueuit patrem. Tacitus: Duas pellices, quarum corpori insueuerat. Id est, cum quibus consuetudinem habuerat. Insuescere ferui parta uictoria, Liu. lib. 35. Insuesci, passiue. Colum. lib. 11. cap. 3. Sic insuesci debent, ut in id spatium, quod sulcis interiacet, inclinentur.

Insuetus, a, um, *Non usato, insolito, disusato*. ἀήθης, insolitus, uel cui non assueuimus: ut apud Virg. 6. Aene. Insuetum per iter gelidas enauit ad Arctos. Insuetus alicui rei, dicitur is, qui rei alicui non assueuit. Liuius lib. 28. Barbarum, insuetumq; moribus Romanis. Insuetus contumeliæ, Idem ad Att. li. 5. Insuetus laboris, Cæsar 7. bel. Gall.

Insula, læ, pen. corr. *Isola*, νῆσος, dicitur terra, quæ undique aquis clauditur, proprie autẽ in mari. unde quidam à salo appellatas Insulas uolunt: quod in salo, id est, mari, sitæ sint. Hinc peninsula, χερρόνησος, quæ quasi insula est, & undique fere aquis clausa, angustoq; tantum terræ spatio, quod dicitur Isthmos, continenti annectitur. Mediamnis autem, μεσοποτάμιος, uocatur, quam amnis circuit. Insulas tamen nullo discrimine uocamus etiam eas, quæ flumine uel lacu ambiũtur. Cic. 3. de Leg. Insula in Fibreno flumine. Idem pro Mil. Insula in lacu Prelio. Insulæ etiam dicuntur domus in urbe ab aliis separatæ, & uicos undique habentes, quòd, ut insulæ sunt in mari loca undique ambita, undiq; discreta à continenti, ita domus nullis connexa ædificiis cohærentibus Insulæ nominantur. unde Spartianus scribit CCCXXXV. insulas olim Romæ incendio absumptas fuisse. Vlpian. l. stipulationes non diuiduntur. Digest. de uerb. obl. Plane si insulam fulciri quis stipulatus sit, non est expectandum, ut insula ruat. Cic. pro M. Cœlio: Intelligo Clodii insulam esse uenalem.

Insularis, & hoc re, *Ciò che appartiene ad isola*, νησιωτικός, quod est insulæ, & ad insulã pertinet: ut, Morbus insularis, ex insulis inuectus. Plin. Insularis pœna, qua quis in insulam deportatur. Ammianus Marcel. Insulari pœna mulctati.

Insularius, qui insulas, hoc est, ædes potentiorum, ab aliis ædificiis discretas custodiæ caussa inhabitat. hoc uerbo usus est Pomp. in l. si ita. ff. de usu, & habitatio.

Insulse, *Imprudentemente*, ἀπειροκάλως, ἀναισθήτως, imprudenter, inepte. Cic. ad Cæs. iuniorem, l. 5. Epi. Ita locutus insulse est, ut mirum senatus conuicium exceperit.

Insulsitas, atis, *Inettia, sciocchezza*, ἀπειροκαλία, ἀναισθησία, ineptia. Cic. ad Attic. lib. 13. In uilla, cuius insulsitatem bene noram.

Insulsus, a, um, *Non salato, goffo*. ἀνάλμυρος, proprie dicitur quod salsum non est. sæpius tamen per translationem accipitur pro fatuo, inepto, siue insipiente, ἀπειρόκαλος, ἀναίσθητος. Plaut. in Rud. Te ex insulso salsum feci. Ter. in Eunu. Fatuus est, insulsus, tardus. Cic. 2. de Orat. Sic insulsi extiterũt, ut nihil aliud eorum, nisi ipsa insulsitas, rideatur. Insulsus mos, idem l. 4. ad Att.

Insultatio, onis, amara irrisio, & insolens in calamitate alicuius contumelia. Quinctil. lib. 8. cap. 5. Extrema quasi insultatio.

Insulto, tas, *Assalire, dileggiare*, ἐπιπηδάω, frequentatiuum ab Insilio, cuius supinum est Insultum. Inde Insulto propria est multum & cũ impetu super rem aliquam salire. Et aliquando habet post se accusatiuum. Ter. in Eun. Istas calcibus sæpe insultabis frustra. Sæpius tamen datiuum. Virg. 3. Georg. Insultare solo. Per translationem pro irrideo, & contumeliosus in aliquem aliquid uel dico, uel facio, ἐνυβρίζω, παροινέω. Salust. Multos ab adolescentia bonos insultauit. Cic. pro Flac. Non insultabo uehementius, neque in istum nugatorem inuehar. Idem pro Milon. Clodius tot annos in hanc temp. insultauit.

Insultura, ræ, ἐπιπήδησις, insultandi actus. Plau. Istam insulturam & desulturam nihil hic moror.

Insum, ἔνειμι, in re aliqua sum. Terent. in Eunuch. In amore hæc omnia insunt uitia. Cic. Epist. In qua uita nihil insit nisi miseria.

In summa, *In somma*, κεφαλαιωδῶς, & summatim eandem fere habent significationem. Quinct. In summa, nõ recedo: Perinde ac si diceremus, Vt summatim comprehendam.

Insumo, mis, per simplex m, pen. prod. *Consumare, spendere*, ἀναλίσκω, δαπανάω, significat impendo, consumo. Gel. l. 2. cap. 24. Lex Fannia in singulos dies, centenos æris insumi concessit.

cessit. Cic.ad Att.lib. 5. Nullus teruncius insumitur in quen quam. Insumere curam. Plin.lib.9.cap.46. Omnis cura ad speculandum hoc malum insumitur. Insumere operam. Cic. 5.Verr. Tantum præsens lucrum, nulla opera insumpta, con tempsit.

INSVO, is, *Cuscire, uenire in qualche cosa*, ἐνράπτω, in re aliqua suo, includo. Virg. 5. Aene. Terga boum plumbo insuto, ferroq; rigebant. Oui. 3. de Arte Am Insuto uestibus auro. Valerius Max. lib. 1. Tarquinius M. Tullium duumuirum, culeo insutum, in mare abiici iussit. Per translationem accipitur pro implicare, immiscere, coniungere. Liuius lib. 40. Priuatáq; publicæ rei impensam insuerat. Cic. pro Sext. Rosc. Insui in culeum.

INSVPER, pen.c. *Oltre à Ciò*, πρὸς τι, ad hoc, præterea. ne te fugiar, latius insuper Epicurus. Plaut. Ter. Lucr. alii.

INSVPERABILIS, le, *Insuperabile, inuincibile*, ἀδάμαστος, quod superari, & domari non potest: ut, Morbus insuperabilis, id est, incurabilis, ἀθεράπευτος, ἀνίατος. Plin. in Episto. Si esset insuperabilis, sponte exiret è uita. Interdum idem est quod imperuius, ἀνέμβατος, inaccessus: proprieq; de montibus dicitur, qui facile traiici non possunt. Liuius lib. 21. Alpium insuperabili transitu. Insuperabilis bello, ἀνίκητος, qui bello superari non potest. Virg. lib. 4. Aeneid. Genus insuperabile bello.

INSVRGO, is, ere, *Leuarsi*, ἀνίσταμαι, sursum me erigo. Virg. 11. Aeneid. Altius insurgens. Insurgere remis, uehementer adniti. solent enim remiges, cum totis uiribus remis incumbunt, è sedilibus suis assurgere. Virg. 5. Aen. Nunc nunc insurgite remis. Insurgere altius in oratione uerba dicuntur, cum subsequentia pondere superant priora. Quinct. l. 8. c. 4. Verbis altius atque altius insurgentibus.

INSVSVRRO, as, *Mormorare*, ἐμψιθυρίζω, leui susurro alicui in aurem dico. Idem 5. Tusc. Demosthenes illo susurro delectari se dicebat mulierculæ, insusurrátis alteri, Hic est ille Demosthenes.

INSVSCEPTVS, a, um, non susceptus. Ouid. ad Liuiam: Vota insuscepta reliquit.

INSINCERVS, ra, rum, *Non sincero, corrotto*, ἄναγνος, nõ sincerus, parum integer, corruptus. Gell. lib. 5. cap. 3. Insincerus philosophus, sed acerrimus sophistarum. Cruor insincerus, Virg. 4. Georg.

INTABESCO, is, ere, *Ammarcirsi*, μαραίνομαι, ἐκτήκομαι, est tabe consumi. Col. lib. 4. cap. 3. Sic intabescit, ut nullis deinceps impensis recreari possit. Horat. Epod. 5. Cibo Interminato intabuissent pupulæ. Ouid. 15. Metamor. Missa solet medio glans intabescere cælo. Cic. de Nat. Diuturno morbo Intabescere.

INTACTVS, cta, ctum, *Non tocco, incorrotto*, ἀμίαντος, ἀμόλυντος, ἄφθαρτος, integer, immaculatus, impollutus. Liuius lib. 5. Integri, intactiq; fugerunt. Intacti religione animi uir, quem nulla religio tangit, Liuius lib. 5. Intactus à sibilo, nunquam exsibilatus, aut explosus, Cœlius Ciceroni, epist. lib. 8. Virgo intacta manet, Catullus in carmine nuptiali. Carmẽ intactum Græcis, Horat. lib. 1. Serm. Saty. 10. Grex intactus, Virg. 6. Aen.

INTACTILE, *Che non si può toccare, che fugge il tatto*, ἀψαυστον, tactũ refugiens, siue quod tangi non potest. Lucr. lib. 1. Sin intactile erit.

INTALEARE, ἐγκόπτειν, antiqui dicebant pro, scindendo forma re, teste Varrone, quemadmodum Tagliare, pro scindere.

INTAMINATVS, ἀμόλυντος, ἀμίαντος, incontaminatus. Hora. 3. Carm. Virtus repulsæ nescia sordidæ Intaminatis fulget honoribus.

INTANTVM, & inquantum, *In tanto, in quanto*, idem ualent, quod Eatenus, & Quatenus. Sen. de Benef. l. 1. Danti intantũ producenda notitia est muneris sui, inquantum delectatura est cui datur. Virg. 6. Aene. Nec puer Iliaca quisquam de gente Latinos In tantum spe tollet auos.

INTEGELLVS, a, um, dimin. ab integro. Cic. in Epist. ad Dolabellam.

INTEGER, a, um, pen. cor. *Intero, integro*, ἀκμαῖος, si de ætate dicitur, intelligitur ea, quæ in flore consistit scilicet iuuentute, in qua robur uiuidum, & sanguis adhuc integer est, qui ætate in senium uergente minuitur. Ter. in Andr. Egregia forma, atque ætate integra. Integra res, quæ est perfecta, ὁλομελής, de qua nihil est imminutum: ut, Integrum corpus, cui nihil deest. Integer uir, ἀκέραιος, χρηστός, qui est innocẽs, candidus, nulloq; uitio corruptus. Cic. pro Planc. Cum illo nemo esset neque integrior, neque sanctior. Integer homo, & castissimus, Cic. 1. de Orat. Integer æui, ἀκμάζων, dicitur, cui adhuc ætas integra superest. unde Ennius deos integros æui uocat, quòd, cum immortales sint, nihil de eorum æuo imminuatur. Cic. pro Rab. Si mihi esset integrum, suscipe-rem hoc crimen. In integro res esse dicitur, hoc est, in potestate ita, ut adhuc possit uel fieri, uel omitti. Idem lib. 3. de Orat. Quoniam hæc neque in integro esse possunt. Integer, pro firmo, recenti, & laboribus non fracto. Cæsar: Cum crebro integri defessis succederent. Item pro sobrio, ex crapula nihil sentit detrimenti. Cic. de Nat. de. Multo plura euenirent, si ad quietem integri iremus. Integrum se seruare, pro, neutri parti se addicere. Cic. ad Att lib. 7. Quod me amicissime admones, ut me integrum, quod possim, seruem; gratum est. In integrum restituere, est in pristinum statum reducere. Ter. in Phorm. Restitui in integrum æquum est. Cic. 7. Ver. Vt damnati in integrum restituãtur, uincti soluantur. Hinc aduerbium, Ab integro, denuo, rursus, ἐξ ὑπαρχῆς. Virgil. 4. Eclo. Magnus ab integro seclorum nascitur ordo. De integro, Ter. in Heaut. Ratio de integro ineunda est mihi. De integro incidere in morbum, Cic. ad Cornif. Epist. l. 12.

INTEGRASCO, is, *Essere reintegrato*, ἀνανεάζομαι, instauror, ab integro redeo, Ter. Hoc malum integrascit. Vbi Donatus, Integrascit, id est, integratur.

INTEGRE, *Integramente*, aduer. pure, sincere, caste: ut, Integre uiuere, apud Cic. 4. de Fin. Incorrupte atque integre iudicare, Idem 1. de Fini. Caste integreq; uersari in periculis amicorum, Idem pro lege Manil.

INTEGRITAS, atis, *Integrità*, ἀδιαφθορία, ἀδιαφθοΐα, incorruptio, innocentia. Cic. 3. Verr. Mulierem eximia pulchritudine, sed eam summa integritate, pudicitiaq; existimari. Integritas corporis, id est Integra ualetudo, ὑγίεια. Cic. 5. de Fin. Quod cumulatur ex integritate corporis, & ex mentis ratione perfecta.

INTEGRO, as, pe. c. *Reintegrare*, ἀνανεάζω, rursus incoho, instauro, siue innouo. Virg. 4. Geo. Ramoq; sedens, miserabile carmen Integrat. Cic. 5. de Inu. Sic animus defessus audiendo, aut admiratione integratur, aut risu renouatur. Stat. 8. Theb. Bellum integrabat Enyo.

INTEGO, is, p e. integere, *Coprire*, καλύπτω, σκεπάζω, idem quod simplex tegere. Cæsar 2. Bell. ciu. Integebantur porticus lignis coniunctis inter se.

INTEGVMENTVM, ti, *Coprimento, coperta*, σκέπασμα, quo quid integitur. Cice. in Pison. Vereor, ne quis sit, qui istius insignem nequitiam, frontis inuolutam integumentis, nondum cernat.

INTELLECTVS, ctus, *Intelletto*, νοῦς, σύνεσις, nobilissima animæ rationalis pars, quæ & Mens, & intelligẽtia dicitur, qua præditus homo unus, cæteris antecellit animantibus, cuiusq; opera res incorporeas, & ab omni materia seiugatas notiones atque formas solus apprehendit. Improprie tamen passim apud scriptores intellectus uocabulum etiam de brutis animantibus dicitur, in eadẽ scilicet significatione, qua nos, & sensus, & perceptionis, & cognitionis uocabulis utimur. Plin. lib 20. cap. 35. Columbis inest quidam gloriæ intellectus. Intellectus pro significatione. Quinct. lib. 5. ca. 10. Verba quædam diuisos intellectus habent. Idem lib. 1. cap. 11. Quidam litteris instituendos, qui minores septem annis essent, non putauerunt, quod illa primum ætas & intellectum disciplinarum capere, & laborem pati non possit. Sic intellectus saporum, id est, perceptio, & sensus. Plin. lib. 11. cap. 37. Intellectus saporum est ceteris in prima lingua, homini & in palato.

INTELLECTIO, nis, Cic. ad Herẽ. Intellectio est cum res tota parua de parte cognoscitur, aut de toto pars.

INTELLIGENS, tis, *Intendente, sapiente, dotto*, συνετός, sagax, sapiens, doctus, prudens. nomen ex participio. Cic. de Finibus. Doctus, & intelligens uir. Terent. in Eunuch. Dii immortales, homini homo quid præstat? stulto intelligẽs Quid interest?

INTELLIGENTER, aduerbium. Cic. in Parti. Sumuntur autem trium rerum gratia: ut amice, ut intelligenter, ut attente audiamur. Plin. in Epist. Quàm studiose, quàm intelligenter lectitabat.

INTELLIGENTIA, tiæ, *Intelligenza*, νόησις, σύνεσις, facultas animæ nobilissima, qua res etiam incorporeas, & ab omni materia abstractas contemplamur. Cic. 1. de Nat. de. Mens simplex fugere intelligentiæ nostræ uim ac notionem uidetur. Idem 1. de Diu. Pars animi, quæ rationis atque intelligẽtiæ sit particeps. Intelligentiæ itẽ dicuntur particulares notiones, quas mente apprehendimus. Idem 1. de Leg. Natura homini rerũ plurimarum obscuras, & necessarias intelligẽtias enodauit, tanquam fundamenta scientiæ.

INTELLIGIBILE, *Che si può intendere*, νοητός, quod mente percipi potest.

INTELLIGO, is, pen. corr. xi, ctum, *Intendere*, συνίημι, intellectu apprehendo, seu mente percipio. Cice. ad Tiro. Tu istic, si quid librarii mea manu non intelligent, monstrabis. Ter. in

Andr.

And. Quantum intellexi modo senis sententiam de nuptiis. Idem 3. de Nat. deor. Sed ea magis ex aliorum contentione, quàm ipsa per sese cognosci, atque intelligi potest. Intelligitur, impersonale. Cic. 1. de Fin. Ex quo intelligitur nec intemperantiam propter se fugiendam esse. Huius compositum est, Subintelligo, quod est mediocriter intelligo.

INTEMPERANS, tis, *Intemperamente, immoderato*, ἀκρατὴς, ἀκόλαστος, immoderatus, incontinens, uoluptatibus, & uentri præter modum indulgens. Ci. de Sen. Libidinosa etenim, & intemperans adolescentia effœtum corpus tradit senectuti. Idem 1. Acad. Intẽperantis enim arbitror esse, scribere quod occultari uelit.

INTEMPERANTER, aduerb. *Intemperatamente*, ἀμέτρως, immoderate, immodice. Cic. 2. Phil. Nimis iracunde hoc quidem, & ualde intemperanter. Idem 5. Phil. Ne honoribus nostris elatus, intemperantius suis opibus utatur.

INTEMPERANTIA, æ, *Intemperanza, incontinenza*, ἀκολασία, ἀκρασία, incontinentia, immoderatio. Cic 4. Tusc. Omnium autem per turbationum fontem esse dicunt intemperantiã, quæ est à tota mente, etiã à recta ratione defectio, sic auersa à præscriptione rationis, ut nullo modo appetitiones animi, nec regi, nec contineri queant. Pli. li. 11. c. 33. Intemperãtiam risus constare lineis magnitudine quidam putant.

INTEMPERATE, aduerb. ἀκολάστως, incõtinenter. Cic. de Vniu. Qui autem immoderate & intemperate uixerit, eum secundus ortus in figuram muliebrem transferret.

INTEMERATVS, a, um, *Inuiolato, incorrotto*, ἀμίαντος, ἀμόλυντος, ἄφθαρτος, inuiolatus, incorruptus. Cic. de Amic. Intemperata quędam beneuolentia. Virg. 2. Aen. Si qua est, quæ restat adhuc mortalibus usquam Intemerata fides. Intemerata sacra dicuntur, quæ rite perfecta sunt, & ut sacrificii ratio exigebat. Virg. lib. 3. Aeneid. Corripio è stratis corpus, tendoq; supinas ad cælum cum uoce manus, & munera libo Intemerata focis. Vbi Seru. Intemerata, rite perfecta, ut si leniter est fundendum uinum, aut mola iniicienda, sic fiunt, ut ratio exigit sacrificialiter si fiant temerata ac turbata sunt facta. Intemerandus, non uiolandus, aut contaminandus: referturq; ad res sacras. Val. Flac. 5. Argon. An Martia templa Intemeranda minus.

INTEMPERIÆ, arum, ἐρινύες, ἀμαυρίδες, erant quædam Deæ habentes uim nocendi, & per intemperantiã sæuiendi: quas Cato de Re rust. c. 141. facto sacrificio iubet propulsari. Pla. Laruæ hunc atque intemperiæ agitant senem.

INTEMPERIES, ei, *Mala dispositione, distemperanza*, δυσκρασία, rerum mistarum inconueniens temperatura. Sic intemperiem cæli dicimus, cum aer qui immoderate aut calidus est, aut frigidus, aut humidus, & siccus. Cic. Att. Ne qui uideor non stulte illius amici intemperiem tulisse. Rursus stulte illius iniuriam faciam illustrem. Col. lib. 1. in Præfat. Sæpenumero ciuitatis nostræ principes audio culpantes, modo agrorũ infœcunditatem, modo cæli per multa iam tempora noxiã frugibus intemperiem. Liu. l. 8. ab urb. Fœdus insequens annus seu intemperie cæli, seu humana fraude fuit.

INTEMPERATVS, a, um, *Incontinente, intemperato*, ἄμετρος, ἄκρατος, incontinens, immodicus. Cic. in Pis. Quid ego illorum dierum epulas, quid lætitiam & gratulationem tuam, quid cum tuis sordidissimis gregibus intemperantissimas perpotationes prædicem, &c. Idem de Amic. Intemperata quædã beneuolentia.

INTEMPESTA NOX, *Quando ogn'un dorme*, ἀωρονυχία, Var. lib. 4. de Ling. Lat. inter uesperuginem & iubar dicta nox intempesta: ut in Bruto Cassij, quod dicebat, Lucretia, Nocte intempesta nostram deuenit domum: intempestam Aelius dicebat, cum tempus agendi est nullum, quod alii concubium appellarunt, quod fere omnes tunc cubarẽt: alii ab eo quod sileretur, Silentium noctis, quod idem tempus Plautus Cõticinium. Videbimus (inquit) factum uolo, redito cõticinio. Hæc Varro. Virgil. 1. Georg. Aut intempesta silet nox. Et 3. Aen. Et lunam in nimbo nox intempesta tenebat. Vbi Seru. intempesta, media, hoc est, nimium obscura. Intempesta dicta est nox media, inactuosa, carens actibus, per quos tempus dignoscimus. Vnde est, Intempestiue uenisti, id est, ἀκαίρως, Hæc Seruius. Cice. 7. Verr. Repente nocte intempesta seruorũ fit armatorũ cõcursus, atque impetus. Macr. l. 1. Sat. & Censorinus de Die Natali c. de diebus, Intempestam noctem docent esse eam partem noctis, quæ est inter noctem concubiam & mediam noctem: putantq; dictam Intempestam, quasi intempestiuam, quod ea pars noctis intempestiua sit rebus agendis. Vide Macr. & Censorinum locis iam citatis: ubi omnes diei & noctis partes ex ordine explicant. Intempestæ Grauiscæ. Virg. 10. Aen. Et Pyrgi ueteres, intẽpestæq; Grauiscæ. ubi Seruius, Grauiscarum oppidum alii intempestum dicunt, quasi uentis ac tempestatibus carens: quod nulla potest ratione contingere. Intẽpestas ergo Grauiscas, accipiamus pestilentes, & secundum Plin. in Naturali histor. & Catonem in Originibus: ut, Intempestas intelligas sine temperie, id est, æqualitate, aut temperatura. Nã, ut ait Cato, ideo Grauiscæ dictæ sunt, quod grauem aerem sustinent.

INTEMPESTAS, atis, *Mala dispositione*, δυσκρασία, intemperies: ut, Intempestas cæli, hoc est, iniuria. Pli. li. 18. c. 6. Malum patrem familias, quisquis interdiu faceret, quod noctu posset, nisi intempestate cæli.

INTEMPESTIVE, aduerb. ἀκαίρως, importune. Cic. lib. 1. Offic. Ne si irascamur aut intempestiue accedentibus, aut impudenter rogantibus, in morositatem inutilem & odiosam incidamus.

INTEMPESTIVVS, a, um, *Fuor di tempo, importuno*, ἄκαιρος, ἄωρος, quod fit præter opportunitatem temporis: habetq; antitheta Tempestiuus & Opportunus. Cic. de Amic. Nunquã intempestiua, nunquam molesta est amicitia. Idem ad Att. l. 4. Si nihil habebis, tamen scribas aliquid, nunquam enim mihi tua aut intempestiua epistola, aut loquax uisa est. Intempestiuus, pro ominoso, & mali portenti. Pli. l. 18. c. 35. de iudiciis tempestatum: Anseres continuo clangore intempestiui, pecora exultantia, & indecora lascivia ludentia, eandẽ significationem habent.

INTENDO, *Tirare, drizzare, caricare*, ἐντείνω, ἐπιτείνω, uehementer tendo, uel extendo, ut Intendere arcum. Cic. 7. Verr. Tabernacula quemadmodum consueuerat temporibus æstiuis, quòd antea iam demonstraui, carbaseis intenta uelis collocari iussit in littore. Idem in Catone: Intentum animũ tanquam arcum, habebat: nec languens succumbebat senectuti. Intendo, aliquando idem est quod animaduerto, diligenterq; intueor, ἀφορῶμαι. Virg. 5. Aen. Intenti expectant signũ. Intendere animum rei alicui, est animum adiicere, & applicare. Salust. in Iug. In regnum Adherbalis animum intẽdit. Intẽdere animum re aliqua, per translationem dicimus, pro eo quòd est, rei alicui arduæ totis ingenii uiribus incumbere: cui opponitur, Relaxare animum, quòd est intensam animi curam re quapiam amœniore remittere. Cic. in Hortensio: Quæro, non quibus intendam rebus animum, sed quibus relaxem. Interdum Intendere idem est quod innectere, illigare, ἐνιπλέκειν. Virg. 2. Aene. Et stuppea uincula collo intendunt.

INTENTATVS, a, um, nomen, *Non tentato*, ἀπείρατος, non expertus, non tentatus. Cic. in Læl. Nemo est, qui non, quo cum consueuit, libentius utatur, quàm intentato & nouo. Virgil. 10. Aen. Hæc intentata manebat Sors rerum. Mart. li. 2. Nil intentatum Selius, nil linquit inausum.

INTENTE, aduerbium, *Intentamente, diligentemente*, ἐπιμελῶς, accurate, diligenter. Audire aliquem intente, & modeste. ad Heren. Alia meliora sunt, quæ multo Intentius Petimus in uita: Quinct. lib. 2. cap. 1. Liu. 7. bell. Pun. Hostilium intente monuit, ut in eo spem non moturos quicquam Hetruscos poneret.

INTENTIO, siue Intensio, *Intentione*, ἔκτασις, extensio, cui opponuntur Laxatio, & remissio. Colum. lib. 6. cap. 6. Cruditatis signa sunt crebri ructus, ac uentris sonitus, fastidia cibi, neruorum intentio, hebetes oculi. Intentio corporis, Cice. 2. Tusc. Intentio uocis, quæ & uociferatio dici potest. Pli. lib. 28. cap. 16. Intentio & remissio contraria. Cic. 1. Tuscul. Vt onera contentis corporibus facilius feruntur, remissa opprimunt: simillime animus intentione sua depellit pressum omnem ponderũ: remissione autem sic urgetur, ut se nequeat extollere. Est præterea intentio, finis, quo animus, ad quod intenditur, dirigitur, σκοπός. Pli. in Epist. Tu ergo intentionem scribentis accommoda. Intentio etiam accipitur pro diligentia, & studio. Quinct. lib. 8. cap. 2. Idipsum in consilio est habendum, non semper tam esse acrem iudicis intentionem, ut obscuritatem apud se ipse discutiat. Plin. in Episto. Vt tantum curæ intentionisq; suscipere & possint, & uelint. Intentio, apud oratores est oratio crimen, debitum ue alicui obiiciens. Cic. 1. de Inuent. At si qua intentionis depulsio non est, ea nec constitutio, nec pars constitutionis est. Intentio, augmentum, incrementum, ἐπίτασις. Gell. li. 16. c. 5. Ve, particula, sicuti quædam aliæ, tum intentionem significat, tum minutionem.

INTENTO, as, are, *Minacciare*, διαπειλοῦμαι, προτείνομαι, ἀπειλέω, comminor. Virg. 1. Aene. Præsentemq; uiris intentant omnia mortem. Liu. 8. bel. Mac. Vno in loco ferro igniq; gesta res est, à duobus irrito incepto, cum intentassent magis, quàm iniissent certamen, Aetoli abscesserunt. Id est, cum non tam certamen iniissent, quàm specie certaminis hosti terrorem incutere conati essent. Intentare manus alicui, pro iniicere. Hircius 6. bel. Hisp. Eum qui legatos iugulasset, lapidare, &

re, & ei manus intentare cœperunt. Intentare arma Latinis, Liu.6.ab urb. Intentare siccam, Cic.pro Mil. Intentatus partic. Liu.9.ab urb. Gladii etiam plerisque intentati, & uulnerati quidam, necatiq;. Est & Intentatus nomē, idem significans quod inexpertus: de quo egimus paulo ante.

INTENTVS, siue Intensus, partic. ab Intendo, *Intento*, ἐντεταμένος, extensus, porrectus. Cic.de Or. Voces & chordæ sunt intentæ. Pli.lib.8.c.8. Intentos ingentes artus desigunt humi. Intentus, attentus, προσεχής. Liu.3.ab urbe. Operi certe (id quod constat) agresti intentus, &c. Quinct.l.10.c.1. Vix singula quisquam intentissima cura consequi possit.

INTENTVS, tus, tui, *Intento, intentione*, uerbale est à uerbo Intendo, quod significat rei alicuius in alteram extensionem: ut, Intentus gladii in iugulum. Intentus palmarum, id est, manuum extensio cum quadam comminatione: cuiusmodi fieri uidemus in seditione & discordia, aut reclamatione alicuius turbæ: cuius non solum uoces, uerumetiam manus intētæ conspiciuntur in eum, quem explodere & aiicere cupiūt. Cic.pro Sex. Voces quidem, & palmarum intentus, & maledictorum clamorem omnem præsuderunt.

INTEPEO, es, ere, & Intepesco, scis, *Diuenir tepido*, χλιαίνομαι, incalescere, & tepidum fieri. Propert.lib.4. Eleg.1. Et lacus æstiuis intepet Vmber aquis. Oui.5.Fast. Et uariæ radiis intepuere comæ.

INTER, *Tra, fra*, μεταξὺ, extra compositionem medium quiddā importat: & tam de loco, quàm de tempore, & persona dicitur. Cic.Att.lib.3. Inter me & Brundusium Cæsar est. Idem de Amic. Quæ sæpe inter me, & Scipionem de amicitia disserebantur. Inter cenam, hoc est, in cena, uel dum cenatur. Cic.2. Phil. Si inter cenam, in tuis illis immanibus poculis, hoc tibi accidisset. Inter falcarios, dixit Cice. in Cat. pro eo quod est, In eum locum, ubi sunt falcarii. Dico (inquit) te priore nocte uenisse inter falcarios (non agam obscure) in M. Leccæ domum. Inter se diligere, est se mutuo diligere. Cic.2.de Nat.de. Dii inter se diligunt. Idem Q. Fr. Pueri ualent, & nos, & inter se amant. In compositione sæpe idem ualet quod in medio, ut interpono, Intersero: Modo priuationem, seu destructionem importat: ut, interficio, Interimo. Modo idem ualet, quod Ex, uel In uniuersum: ut, Interbibo, pro ebibo. Modo significat maxime: ut, Interdico, Interminor. Componitur autem fere cum omnibus litteris, & integra manet: a, ut Interaresco: b, ut Interbibo: c, ut Intercedo: d, ut Interdico: e, ut Intereo: f, ut Interficio: i, ut Interiacio: l, ut Interlinio: (notetur intelligo, ubi r, mutatur in l) m, ut Interminor: n, ut Internosco: p, ut Interpello: r, ut Interregnum: s, ut Intersum: t, ut Interturbo: u, ut Interuenio. Ab Inter fiunt Interea, & Interim.

INTERALBICO, as, are, est colorem album per interualla ostēdere, inter alios colores emicantem: quod in quibusdā uarii coloris gemmis accidere solet, & in uestibus quibusdam, quarum subtegminis color distat à colore staminis. Pli.l.37.c.10. Leucochrysos fit chrysolitho interalbicante.

INTERAMNA, Ἰντέραμνα, urbs Vmbriæ, ita dicta quod inter duos amnes sit constituta, Narim scilicet, & Tyberim. Cic. Attic. & pro Dom.

INTERANEA, orum, *Interiori*, τὰ ἐντερὰ, dicūtur intestina, à præpositione Intra, eo quod intra corpus sint condita. Plin. Medelæ sunt innumeræ ad interanea.

INTERAMNIS. Cic.pro Mil. C. Cassius Interamnis.

INTERARESCO, *Seccarsi affatto*, διαξηραίνεσθαι, est penitus arescere, hoc est, omnino aridum fieri: sicut Interbibere funditus ebibere. Cic.5.Tuscul. Nihil enim interarescere, nihil extingui, nihil cadere debet eorum, in quibus uita beata consistit.

INTERBIBO, is, pen.corr. *Bere affatto*, ἐκπίνω, διαπίνω, totum bibo. Plaut.in Aul. Præterea tibicinam, Quæ mihi interbibere sola, si uino scateat, Corinthiensem fontem Pirenem potest. Donatus.

INTERBITO, as, are, *Interuenire*, ἐπέρχομαι, interuenire. Plau.in Mostel. Hic ego tibi præsidebo, ne ulla interbitet quæstio. Verbum est antiquum, compositum ex Inter, & Ito, interposita littera b: caussa solidioris soni.

INTERCALARIS, & hoc re, παρεμβεβλημένος, ἐμβόλιμος, interiectitius, interpositicius. Vt Intercalaris mēsis, dictus est, cui inserebatur dies, qui deerat ad complendum annum. diuersis quidem rationibus diuerso tempore. Is autem mensis erat Februarius, quoniam erat ultimus anni. Non tamē intercalabatur in fine mensis, sed post uigesimum & tertium diem Terminalibus iam peractis: deinde reliquos Februarii dies, qui erant quinque post intercalationem, subiungebant, uetere religionis suæ more, ut Februarium omnino Martius sequeretur. Vide de hoc plura in dictione Bissext°. Intercalares kalendæ, dicuntur kalendæ mensis intercalaris, id est, Februarii. Alii intelligunt Kalendas Martias, nō quod eo mense intercalarentur dies, sed quod essent proximæ diebus intercalatis: id est, quod statim sequerentur intercalationem, quinque tantum diebus interpositis, aut certe eò quòd in omnibus mensibus dies qui Idus subsequuntur, denominationem sumunt à mense subsequente. Cic. ad Liga. Famil.6. Ego tamen cum ad tertium Kalendas intercalares rogatu fratrum tuorum uenissem mane ad Cæsarem. Intercalares dies, ἐπακτὰς ἡμέρας, Græci Embolismos siue Hyperbolicos nominant. Intercalaris uersus, qui frequenter inter aliquos uersus interponitur, ut est apud Virgil. Incipe Mænalios mecum mea tibia uersus.

INTERCALARIVM, rii, substantiue, pro tempore quod intercalatur, ut annus cum cursu Solis conueniat. Cic.4.Verr. Tunc Cephaleditani decreuerunt intercalariū quadraginta quinque dies longum, ut reliqui menses in suam rationem reuerterentur.

INTERCALARIVS, a, um, ἐμβολιμαῖος, idem quod Intercalaris Liu.7.bel.Mac. Triumphauit mense intercalario pridie kalendas Martias. Cic. in Verr.

INTERCALO, las, are, *Intraporre, intramettere*, παρεμβάλλειν, παρεντιθέναι. interserere, seu interponere. Cato de Re rust. ca.150. Si intercalatum erit Kalendis Maiis, annos xxx. ne amplius promittat. Plin.lib.18.cap.25. Ita ut aij. annis continuis non intercalaretur. Intercalare, differre. Liuius 9. ab urbe. Sed si me audiatis, prius quàm dedantur hic in comitio uirgis cæsos, hanc iam ut intercalatæ pœnæ usuram habeant. Budæ. Cicero Attic. Te rogo ut pugnes, ne Intercaletur.

INTERCAPEDO, penult.prod. geniti. Intercapedinis, *Internallo*, διάστημα, διαχώρημα, interstitium temporis, uel loci, inter duo spatia interceptum. Cic. Tironi Famil.16. Itaque iam me non pœnitebit intercapedinem scribendi fecisse. Idem 2.de Fin. Alii audaces, proterui, iidem intemperātes & ignaui permanentes: quas ob caussas in eorum uita nulla est intercapedo molestiæ.

INTERCEDO, is, pen.prod. ssi, sum, *Intercedere, intramettersi*, διΐστασθαι, παρεγγυᾶσθαι, proprie idem est quod medium esse, & inter duo spatia siue temporis, siue loci interponi. Cæs.lib.1. Non se hostem uereri, sed angustias itineris, & magnitudinem siluarum, quæ inter eos, & Ariouistum intercederēt. Cic.lib.2.de Orat. Vix annus intercesserat. Intercedere etiā illud est, quod barbare dicimus, Opponere se, hoc est, rē aliquam impedire, & prohibere ne statuatur, διακωλύομαι ad uerbum, Plutarch. ἀντιπίπτω, ἐμποδὼν ἵσταμαι, ἐνίσταμαι, ut Tribuni intercesserunt, hoc est, opposuerunt se, & rem impediuerunt, contradixerunt. Cæsar lib.8. Quod ad Aricianos spectat, nihil intercedit, quo minus Samniti populo pacis, belliq; arbitrium sit. Ter. in And. Si nulla ægritudo huic gaudio intercesserit, id est, interuenerit, uel impediuerit. Dicimus etiam intercedit, ἐστὶ, mihi tecum necessitudo, id est, amicitia. Intercedit tibi cū illo affinitas, hoc est, media est, quæ me tibi, & te illi conciliat. Cic. Appio Pul. Famil.6. Veteres mihi necessitudines cum his omnibus intercedunt, quibus ego agere de te non destiti. Gellius pro inhibere ac coercere posuit: Ne sibi (inquit) intercedamus, quo minus suapte potestate uti liceat. Similiter Suet. in Cæsare: Ceterum Cœlio Metello Tribuno plebis turbulentissimas leges aduersus collegarum intercessionem ferenti auctorem, propugnatoremq; se pertinacissime præstitit. Intercedere itē aliquādo accipitur pro spondere, seu fideiubere, ἐγγυᾶσθαι. Cic. Att. lib.1. Accersiuit ad se, promisit, dedit. Idem Phil.2. Tantum pro te intercessisse dicebant. Quidam etiā hoc uerbum usurparunt pro eo quod est, conciliandi gratia interuenire, & pacificatorem, deprecatoremue agere. Apuleius: Dū pro inope & calamitoso intercederem.

INTERCEPTIO, onis. Cic.pro Clu. Per quem porro datū? unde sumptum? quæ deinde interceptio poculi?

INTERCEPTOR, oris, Liu.4.ab urb. Prædæ ne interceptorem fraudatoremq; etiam malum minari militibus? Interceptor litis alienæ. Liu.3.ab urbe.

INTERCESSIO, sionis, *Oppositione, impedimento*, διακωλυσία, impeditio, & prohibitio, nequid fiat: quam uulgi uocabulo Oppositionem uocamus. Erat autem Intercessio proprie Tribunorum, quibus ius fuit intercedendi, hoc est, uitandi prohibendiq;. Nam (ut Gellius docet) Tribuni plebis antiquitus creati uidentur, non iuri dicendo, sed intercessionibus faciendis, ut iniuria, quæ coram fieret, arceretur, & ui nim fieri prohiberent. Cic. in Ant. Quas tu mihi intercessiones inquis. Cæs.1.Bel.ci. Refertur statim de intercessione Tribunorum. Intercessioni cedere, uel prouocationi: hoc est, non procedere ultra, & admittere oppositionem.

INTERCESSOR, oris, is, quem uulgus Oppositorē uocat. Cic.

3.de

3.de Leg. Parere iubet lex intercessori, Ibidem: Intercessor rei male salutaris ciuis esto.

INTERCIDO, is, pen.p. cidi, cisum, ex Inter, & Cædo: diphthongo, in i, productam mutata, *Tagliare di mezzo, διακόπτω, διατέμνω*, per medium seco. Cæsar li.2. Vt si possent, castellum cui præerat Titurius Quinctus legatus, expugnarent, pontemq; intercideterent. Vnde intercisæ pactiones, dicuntur abruptæ, & non integræ. Cic. in Para. Qui tuas mercedum pactiones in patrociniis intercisas, &c. Intercisi dies dicebantur, Deorum, hominumq; communes: ita dicti quod ueluti diuisi essent, partemq; sibi Dii, partē homines uendicarent. Macr. lib.1. Sat. Intercisorum dierum quibusdam horis fas est, quibusdam fas non est ius dicere. nam cum hostia cæditur, fari nefas est: inter cæsa & porrecta fari licet. Quibus uerbis significatur medio illo interuallo, quod erat inter uictim cæsa, & exta porrecta, dum sacerdos ceremonias quasdā peragit, fas esse Prætori ius dicere, & fari uerba illa, Do, Dico, & Addico. Et ita dies intercisi ex parte festi, & ex parte profesti sunt. Cic. ad Att. Ne quid inter cæsa & porrecta (ut aiunt) oneris mihi addatur, aut temporis. Quo in loco non nulli male legunt Intercæsa unica dictione, quemadmodum etiam in loco Macrobii iam citato: cum tamen Intercæsa Latinum nō sit. Nam ab Intercido dicitur intercisum. Est itaque legendum utroque loco Inter cæsa, diuisis dictionibus: ut Inter cæsa & porrecta, intelligamus tempus illud intermedium, quod est inter uictimas cæsas, & exta porrecta. hoc est, illud tempus quo exta porriciuntur: quo medio tempore sacerdotes solent ceremonias quasdam peragere, ut auctor est Var. li.2. de Ling. Lat. Cicero autem loco iam adducto prouerbialiter dixit, Inter cæsa & porrecta, pro eo quod est inter hæsitationē & cunctationem rei alicuius cœptæ, aut perficiundæ, aut omittendæ.

INTERCIDO, is, p.c. cidi, casum, *Cadere, morire, διαπίπτω, διεκπίπτω*, pereo, intereo, & temporis spatio euanesco. Liui. lib.2. Credo, quia nulla gesta res insignē fecerit Consulatum, me moriā intercidisse. Pli. l.35. Siue extant, siue intercidere. Cic. pro Deiota. Pereant amici, dum una inimici intercidāt. Pli. l.9.c.51. Ea excludunt quinquagesimo die, è quibus multa propter numerū intercidūt. Intercidere, pro cadere. Liu. 6. Bel. Pun. Ita in arcto stipatæ erant naues, ut uix ullum telum in mare uanum intercideret.

INTERCINCTVS, partic. ab Intercingo, maculis quibusdā circumquaque distinctus. Pli. li.27.c.10. Candore intercincto uariis coloribus.

INTERCINO, nis, p.c. *παρᾴδω, διαυλέω*, cantū immisceo. Hor. in Epist. per translationem dixit. Neu quid medios intercinat actus, Quod non proposito conducat. hoc est, nihil scribat, quod non ad propositum faciat.

INTERCIPIO, is, pen.c. *Tor di mezzo, pigliare, ricevere, ὑποτέμνομαι, ἀπολαμβάνω, μεταλαβεῖν, διαλαμβάνω*, incautū per insidias capio, interuerto, efficioq; ne quid eo perueniat, quo destinatum est. Cic. pro Clu. Id cum daretur in mulso, Balbutium quēdam eius familiarem intercepisse, bibisse, statimq; esse mortuum. Idem ad Q.F. Ego ad te ne hæc quidem scribo, ne cuiusquam animum meæ litteræ interceptæ offendāt. Intercipere regnum. Plin. de Viris illustri. Intercipere uictoriam, Idem in Paneg. Interceptus mortalitate, præuentus, præpeditus, Idem in Epist. Intercipi morbo. Col. lib.7. ca.3. Quandoque tamen significare potest, totum capio: sicut exponit Donatus illud Ter. in Eunu. Quod nos capere oportet, hæc intercipit.

INTERCISIO, sionis, uerbale: ut, Intercisiones stomachi, apud Pli. l.20.c.24. quas Diosc. li.3.c.20. *δηγμοὺς στομάχου*, morsus, & erosiones stomachi uocat.

INTERCISE, aduerbium, *Partitamente, συντόμως*, sectim, & per incisiones. Cic. in Partit. Inuertatur ordo, & idem quasi sursum uersus, retroq; dicatur: deinde idem intercise, atque permiste.

INTERCISI dies, erant Deorum, hominumq; communes, de quibus uide paulo ante, in dictione Intercido.

INTERCLVDO, is, p.p. ab Iter, & Cludo: n, euphoniæ caussa interiecta, *Serrar il passo. ἀπολαμβάνω, διείργω*. Iter impedire, quasi iter claudere. Cic. ad Ter. Epist.14. Etiam illud metuo, ne iam intercludamini, ut cum uelitis exire, non liceat. Aliquando etiam accipitur pro impedio. Virg.2. Aen. Sæpe illos aspera ponti interclusit hiems, & terruit Auster euntes. Commeatum inimicis intercludere, est impedire, & itinera obsidere, ne inimicis commeatus possit deferri. Cæsar 1. Bel. Gal. Eo consilio, uti frumento, commeatuq;, qui ex Sequanis & Heduis importaretur, Cæsarem intercluderent. Fugam intercludere, iter occupare, per quod inimici fugam arripere possent. Cæsar 7. Bell. Gall. & Liu. lib.5. Bel. Pun. Hostes intercludere ab oppido, & ponte, & commeatu omni, Cæsar lib.1. Bel. ci. Dolore intercludi, id est, impediri, Cic. ad Att. lib.8.

INTERCLVSIO, onis, impedimentum, occupatio. Ci.3. de Or. Clausulas enim, & interpuncta uerborum, animæ interclusio, atque angustiæ spiritus attulerunt.

INTERCOLVMNIVM, *Spatio fra l'una & l'altra colonna, μεσοστύλιον*, dicitur spatium illud in ædificiis, quod est medium inter columnas. Vide Columna. Ad Herenn. Vt ædes interco lumnium.

INTERCONCILIARE, *Conciliarsi, farsi beneuolo, ἀμφιλέγεσθαι*, beneuolum reddo. Quinctil. lib.12.c.10. Siue aliud interconciliandi uidetur præstare officium.

INTERCVLCO, as, are, ex Calco compositum, in medio, uel inter aliqua calco. Col. lib.12. cap.43. Et deorsum uersus spectantes ollæ componuntur, ita distantes, ut interculcari possint uinacea.

INTERCVRRO, is, ere, intercurri, intercursum, *Trascorrere, intrauenire, μεσιτεύω*, interuenire, & intercedere, ait Bud. Cic. 8. Phil. Pugnatur acerrime: qui intercurrerent misimus tres principes ciuitatis: hos contempsit. Idem 2. Tusc. Ergo his laboriosis exercitationibus & dolor intercurrit. Intercurso, as, are, frequentat. Pli. lib.29.c.4. Vnum simile formicæ, sed multo maius, rufo capite, reliqua parte corporis nigra, albis intercursantibus respersum guttis.

INTERCVRSVS, us, ui, interuentus, intercessio. Liu. 2. ab Vrbe. Consulum intercursu rixa sedata est.

INTERCVS, utis, p. gen. c. *Tra carne, & pelle*, adiectiuum est, idem significans quod intestinus, a, um, quasi inter carnem & cutem, uel quasi intra cutem. Vnde Aqua intercus, *ὕδρωψ*. Cic. 3. Offic. Si quis medicamentum cuipiam dederit ad aquam intercutem, &c. Sic Vitium intercus appellat Gell. l.13.c.8. quod foris non apparet, quasi intra cutem consistens. Cum (inquit) uitia facundissime accusaret, intercutibus uitiis ipsi madentes.

INTERCVTANEVS, nea, um, *τὸ ὑπὸ τῷ δέρματι*, quod intra cutem est.

INTERDATVS cibus, apud Lucr. li.4. hoc est, per corporis partes diuisus. Propterea capitur cibus, ut suffulciat artus, Et recreet uires interdatus.

INTERDICO, is, pen. pr. *Prohibire, uietare, interdire, παραγγέλλω, ἀπαγορεύω, εἴργω*, ueto, prohibeo. Interdicitur autem locus, homo, res. Et cōstruitur cum datiuo, & ablatiuo. Cic. in Catone Male rem gerentibus, patriis, bonis interdici solet. Interdum etiam res qua quis prohibetur, in accusatiuo ponitur. Suet. de Nerone: Et cum interdixisset usum amethystini ac Tyrii coloris præclusit cunctos negociatores. Seneca li. 3. de Ira. Si iubet Cæsar, statim illi domum meam interdicam. Quod est contra Sipontinum, qui negat posse construi cum accusatiuo. In passiuis autem locutionibus accusatiuus huiusmodi in nominatiuum cōuertitur. Cic. pro domo sua: ut M. Tullio aqua & ignis interdicatur, *πυρὸς καὶ ὕδατος εἴργεσθαι*. Significat quandoque obstare: & tunc duntaxat cum datiuo construitur. Cic. in Verr. 4. Nemo nostrum posset ædes suas, nemo fundum, nemo bona patria obtinere: si cum hæc à quopiam uestrum petita fiunt, pater improbus, cui nemo interdicere possit, det quem uelit, iudicem.

INTERDICTVM, cti, substantiuum, *Vietato, interdetto, diuieto, παράγγελμα, ἀπόρρημα*, idem quod uetatio, siue prohibitio. Vnde interdicta Prætorum, dicūtur formæ, & conceptiones uerborum, quibus Prætor aut iubebat aliquid fieri, aut prohibebat: quod tunc maxime faciebat, cum de possessione inter aliquos contendebatur. Cic. contra Rullum: Ergo hac lege prætorum interdicta tollentur. Idem ad Attic. Cæsaris interdicta respuentur. Interdictus, a, um, participium, idem quod uetitus, seu prohibitus. Horat. 1. Episto. 6. Cui potior patria fuit interdicta uoluptas. Suetonius in Caligula cap. 25. Breuiq; missam facit, interdicto cuiusquam in perpetuum coitu.

INTERDICTIO, onis, uerbale ab interdico, *ἀπόρρημα, παράγγελμα*, idem quòd prohibitio. Cic. pro domo sua: Id autem ut esset faciundum, non ademptione ciuitatis, sed tecti, & aquæ, & ignis interdictione faciebant.

INTERDIV, *Di giorno, μεθ' ἡμέραν*, aduerb. tēporis, significat per diem; cui contrarium est noctu. Cato de Re rust. Canes interdiu clausos oportet, ut noctu acriores & uigilātiores sint. Olim etiam eodem dicebatur Indius. Pla. in Most. Sed quid hoc? occlusa ianua est interdius.

INTERDVCTVS, us, *διαστολή*, interpunctio, & distinctio, quæ inter sententias à librariis duci solet. Cic. in Orat. Ne infinite feratur, ut flumen oratio, quæ non aut spiritu pronunciantis, aut interductu librarii, sed numero coacta debet insistere.

INTERDVM, aduerb. *Qualche uolta, ἐνίοτε*, idem quod aliquādo, uel

uel nonnunquam,ex Inter, & Dum, quod antiqui Interduatim dicebant. Virg.l.2.Ge. Interdum aut edere pandunt uestigia tigræ. Ter.in Eun. Cibum nonnunquam capiet cum ea,interdum propter dormiet. Cic.de Fin. Interdum,uel potius nimium sæpe.

Interea, *Tratanto, fra questo mezzo, μεταξὺ, ἐν τούτῳ*, aduerbium temporis est, compositum ex integris duobus, Inter, & ea,quod cum sit neutrum plurale debuit corripi: sed quia factum est aduerbium,producit a,sicut præterea,antea,& similia. Potest tamen & ablatiuus singularis intelligi, qui in compositione solet huiusmodi inueniri: ut, Quapropter, Quocirca. Significat autem interim,tantisper, hoc interim spatio. Ter.in Hec. Quid interea? ibat ne ad Bacchidem? Vbi Donatus: Interea, inter eos die. Idem in Andria: Credo,impetrabo,ut aliquot saltem nuptiis protrahat dies: Interea fiet aliquid,spero. Interdum significat tamen. Virg.1. Ge. Nec nulla interea est inaratæ gratia terræ. Cic.Epist. Tu interea cessabis.

Interea loci, *Fra questo tempo, ἐν τῷ μεταξὺ*, idem est,quod Interea temporis. Sæpe enim Locus accipitur pro tempore,ut apud Ter.in And. Et multa alia, quæ non est nunc narrandi locus. Ter.in Heaut. Dum ego propter te errãs patria careo demens,tu interea loci Conlocupletasti te Antiphila.

Interemptio,nis. Cic.pro Pomp. Iter in Hispaniam Gallorum interemptione patefactum est.

Intereo,is,interii, *Morire affatto, διαφθείρομαι, ἔῤῥω, ἀπονίζομαι, παραπόλλυμαι*, pereo,occido,morior,intercido. Ci.3. de Nat.de. Non intelligo, quomodo calore extincto corpora intereant: non intereant aut humore, aut spiritu amisso. Ita interit mora, Ouid.1.de Arte. Morte interite, Idem in Ibin. Interire radicitus,est penitus,& sine ulla spe renascendi interire: metaphora ducta à plantis, quæ cum radicibus euulsæ,nunquam repullulant. Lact.l.7. Sed & genus omne impiorum radicitus interibit. Habet autem Interire maiorem uim,quàm perire. Ter.in Hecy. Perii, interii, cur mihi id non dixti? Interitus, *ἀφάνισις*, pro morte, Cic.1.Tusc. Est enim Interitus,quasi discessus,& secretio,ac diremptio earũ partium, quæ ante interitum iunctione aliqua tenebantur. Interitus legum,hoc est,abolitio. Cic.in Catil. Aruspices legum interitum,& urbis occasum appropinquare dixerunt. Interitus uero participium, *διεφθαρμένος*, reperitur in passiua significatione apud Quinct. Claudium: Pugna acris rẽ commissa,& multus utrinque interitus.

Interequito,as, *Caualcare tra in mezzo, διιππεύω*. in medio equito. Cæsar lib.6.Bel.Gal. Ordines interequitant. Liu.5.Bel. Mac. obstabant duces hastilibus cedentes terga trepidantiũ, & redire in ordines cogentes, sed interequitantes alarii uõ patiebantur.

Interest,cõponitur ex In, & Re, & Est,ut sit quasi In re est, *Appartenere, essere differenza, διαφέρει*. Vnde Mea interest, *διαφέρομαι τούτου, διαφέρομαι τοῦτο, μέλλομαι τούτου*, in re mea est,in mea utilitate, Ideoq; construitur cum his ablatiuis, Mea,tua,Sua,Nostra,& Vestra,& Cuia: siue sit personale,siue impersonale cum in aliis nominibus genitiuo iungatur: ut, Socratis interest,id est in re Socratis est. Pro eodem interdum inuenitur, In re est,diuisis dictionibus. Liui. Quid enim in re est aliud, si plebeiam Patricius duxerit? Quid iuris tandem mutat? Plautus: Si tuam est quippiam in rem,id est si tua interest. Ponitur quandoque sine aliquo casu. Plin.lib.9. Seri etiam radices illitas fimo interest. Sic dicimus, Interest unde quis gaudeat: id est, multum facit, uel magna differentia est. Valerius Maxi. Nihil interest,an humi,an sublime putrescam. Cic. gentinum lũxit,cum ais: Permagni interest, quo tempore hæc epistola sibi reddita sit. Similiter Liuius: Si nihil interest regis,peto,ut dum dico,uinculis liberet. Nam hæc nomina, Magni,Parui, Tanti, Quanti,& aduerbia Facile Multum, Plus,Plurimum,Parũ, Paulum,Paululum,Pauxillum,Nihil,Nũquid,Aliquid,Magis,Minus,Maxime,Minime,iunguntur cum his uerbis, Interest,componitur ex Inter,& Est,significatq; interdum præsentem esse, *παρατυχεῖν, παρεῖναι*, & sic construitur cum datiuo. Cic.Lentulo: Quæ gerantur,accipies ex Pollione,qui omnibus negociis non interfuit solum, sed etiam præfuit. Interdum in medium esse,interiacere, *παρεγκεῖσθαι*: Liu.2. de bel.Pu. Id mutari uictoriã rati, q̃ interesset amnis. Col. Arbores,quæ intererunt,ablaqueabantur. Interdum differẽtiam importat, *διαφέρει*, & construitur cum duobus accusatiuis,mediante Inter. Cic.1.Offic. Inter hominem & beluam hoc maxime interest. Dicimus quoque, Sapiens interest à stulto,& Interest stulto. Ter.in Eunsc. Homini homo quid præstat? Stulto intelligens quid interest? Idem alio modo protulit in Adel. Hoc pater,hoc dominus interest.id est,hoc interest inter patrem & dominum.

Interfacio, interfeci, interfactum, *Fare in mezzo, μεταξυποιέω*, interim,seu per interualla facio. Liu.5.bel.Pun. Reliquit tamen modicum præsidium,ut simul interfaciendo muro adiuuaret,&c.

Interfatio, interfatur, interfari, *Interrompere, intrametterſi à parlare, διακόπτειν*, interpellare, loquentem interrumpere. Virg.1.Aene. Nec plura quærentem Passa Venus, medio sic interfata dolore est. Liu.3.ab urb. Prius quàm aut ille postulatum perageret, aut Virginio respondendi daretur locus, Appius interfatur. Interfacio,uerbale. Quinct.li.4. Interim expediet narrationes breuiter interfatione distinguere.

Interfector,ris. Cic.pro Mil. Tib.Gracchi Interfectores.

Interfeminium, *τὰ γυναικεῖα*, Apul. appellat genitalia muliebra,eo quòd inter femina sint collocata. Vide in dictione Femen.

Interficio,cis,p.c. *Vccidere, ammazzare, κατεργάζομαι, διαχειρίζομαι, ἀποκτείνω*. significat occidere, Cæs.7.Bel. Gal. Equitem Romanum, qui rei frumentariæ iussu Cæsaris præerat,interficiunt. Interficere uita,hoc est,uita priuare. Plau. in Truc. Salue,qui me interfecisti pene & uita, & lumine. Interficere pessimis exemplis. Plaut.Most. Pro Iuppiter: nã quod malum uersatur meæ domui: ut Dii Deæq; omnes me pessimis exemplis interficiant. Interfectus omni supplicio. Cic. pro lege Man. Vos legatum populi R. omni supplicio interfectum inultum relinqueris? Interfectus usus ædium, Plautinus sermo.in Mercat. Vsus,fructus,uictus, cultus iam mihi harumce ædium interemptus est,interfectus est,alienatus est: occidi. Interfici etiam inanimata dicuntur. Virg.4. Ge. Fer stabulis inimicum ignem, atque interfice messes. id est, perde & crema Interfector, ctoris, *φονεύς*, Brutus Cice. Hic ipse puer,quem Cæsaris nomen incitare uidetur in Cæsaris interfectores. Cic.post red. Si hostes atque interfectores reip. reuixissent.

Interfio,is,interfieri, *Consumarsi, morire, ἀναιρεῖσθαι, διαφθείρεσθαι*, pro consumi,& interire apud antiquos. Lucr.lib.3. Vt aut putrescat corpore posto. Aut flammis interfiat,malis ue ferarum.

Interfluo,fluis, *Scorrere per mezzo, διαῤῥέω*. per medium fluo. Liu.7.bel.Pun. Et Aetoli nauibus per fretum,quod Naupactum,& Patras interfluit(Rhodion incolæ uocant)exercitu staiecto,depopulati erant.

Interfluus,a,um, *Che scorre di mezzo, μεσόῤῥοος*, quod interfluit. Pli.l.6.c.26. Interfluo Euphrate,id est,interfluente.

Interfringo, gis,ere, *Rompere, frangere, διαῤῥήγνυμι*, idem quod in fringere. Cato c.44. Qui locus recte ferax erit,quæ arida erunt,& si quid uentus interfregerit,ea omnia eximito. Sic Pli.lib.17.cap.18.

Interfuro,furis,furere, *Furiare di mezzo*, in medio duorum insanio. Stat.1.Achi. Dumq; arma parantur Doricis,& alternum Mauores interfurit orbem.

Interfundo, *spargere di mezzo, διαχέω*, per medium fundo. Pli.l.2. Idem Oceanus interfusus intrat per tot maria, quibus Africam,Europam,Asiam dispertit. Virg.4. Ge. Et nouies Stix interfusa coercet.

Intergerini parietes appellantur,qui intergerunt.hoc est, ferunt,& sustinent onera,quos è creta iubet Vitruuius constituere. Dicti intergerini, quòd inter nouos parietes, aut fundamenta pro fultura intergeruntur. Vitru. Et catenis colligatæ in eo loco,qui finitus erit, constituantur & intergerinis è creta,heronibusq; ex ulua factis calcetur. Festus: Intergerini parietes dicuntur,qui inter confines construuntur,& quasi intergeruntur. Budæus putat eosdem parietes intergerinos dici,qui à Papiniano Concraritii uocantur,qui communiter à duobus; uicinis ædificantur, ad gerendum onus duorum ædificiorum, quæ illis incumbunt. Barbari uocant Medianum parietem. Pli.lib.35.c.14. Romæ non fiunt talia ædificia,quia sesquipedalis paries non plus quàm unam cõtignationem tolerat: cautumq; est, ne communis crassior fias,nec intergerinorum ratio patitur.

Inter hæc, *Fra questo mezzo, μεταξὺ*, duæ dictiones loco aduerbii positæ,eiusdem significationis cum Interea.

Interiaceo,es,p.c. *παρεγκεῖμαι*, uide in simplici iaceo.

Interibi, *Fra questo mezzo, ἐν τῷ μεταξὺ*, aduerb. idem significans quod interea. Plaut.in Asin. Age tu interibi de suauiũ. Gel.lib.2.c.7. Consul interibi dum ea pugna fit, se in locos subducit tutos atque editos.

Interiectio, *Interposizione, παρένθεσις*, interpositio,& insertio. Quinct.l.4.c.2. Ne sententia quidem uelut fatigatũ intentione stomachum iudicis reficere dissuaserim, maxime quidem breui interiectione. Idẽ l.8.c.2. Etiam interiectione,qua & oratores & historici frequenter utũtur, ut medio sermone aliquẽ inserant sensum, Impediri solet intellectus, nisi quod interponitur,breue est. Auctor ad Heren.li.10. Et

tamen occulte dicemus interiectione uerborum.

INTERIECTVS, us, ui, *L'interporre, παρένθεσις, παρεμβολή*, ipse interiiciendi actus. Cic. 2. de Nat. deo. Interpositu, interiectuq; terræ.

INTERIICIO, is, tertia syllaba cor. *Gettare fra qualche cosa, παρεντίθημι, παρεμβάλλω*, inter aliquid iacio, interpono, intermitto, intermisceo. Colu. lib. 1. Vt si qua interiecta sint liramentis, aut paleis spinarum, uel germinum semina intereāt. Liu. lib. 1. ab urbe. Aliasq; interiectas collibus ualles. Cæsar lib. 7. Bel. Gal. Galli inter equites, raros sagittarios, expeditosq; leuis armaturæ interiecerant, qui suis cedentibus auxilio succurrerent. Hinc

INTERIECTIO pars orationis, animi affectum exprimens, ita dicta quòd orationi interiiciatur.

INTERIECTVS, partic. Cæsar 7. Bel. Gal. Neque inter se contingant trabes, sed paribus intermissæ spatiis singulæ singulis saxis interiectis, arcte contineātur. Interiectus inter Philosophos, id est, intermedius, inquit Budæus. Cice. 2. Offic. Aut interiecti inter Philosophos, & eos qui remp. administrarent, delectarentur re sua familiari. Idem 2. de Nat. deo. Nasus quasi murus oculis interiectus.

INTERIECTVM, tempus, *Tempo interposto, ὁ παρεμβεβλημένος χρόνος*. hoc est, interpositum.

INTERIM, p. c. aduerb. temporis, *Fra questo mezzo, μεταξύ*, idem significans quod interea, tantisper, hoc interim spatio. Ter. in And. Funus interim procedit, sequimur. Cic. 3. de Orato. Hoc interim in spatio conclusae illud concidit. Idem pro Ligario: Interim Varus, Vticam uenit. Ponitur & pro aliquando ἔσθ' ὅτε. Quinctil. l. 1. c. 9. Prima barbarismi ac solœcismi fœditas absit. Sed quia interim excusantur hæc uitia, aut cōsuetudine, aut auctoritate, aut uetustate, denique uicinitate uirtutum acriter se in illud tenue discrimen Grammaticus intendat. Aliquando pro repente. Ter. in Hec. primum dies complusculos bene conueniebat sane inter eas: interim Miris modis odisse cœpit Sostratā. Vbi Donatus Interim, exponit pro repente. Interim Aliquando discretio est rei, quæ ad narrationem pertinet, ut apud Ter. in And. Tristis interim, nonnunquam collacrymabat.

INTERIMO, mis, p. c. *Ammazzare, uccidere, ἀπαλλάττω, ἀφανίζω, διαφθείρω*, interficio. Cic. 1. de Nat. de. Si quæ interimāt innumerabilia sunt, etiam ea quæ conseruent infinita esse debent. Interdum ponitur pro priuo. Plaut. Cist. Nam dudum, ut concurrimus, Alcesimarchus ne se uita interimeret.

INTERIOR, *Più à dentro, ἐνδότερος*, & Interius, *ἔσω*, ab Interus antiquo positiuo. Vide Intra. Cic. Q. F. Interior uicinus.

INTERITIO, onis, uerbale, *Il morire, ἀναίρεσις*, idē quod interitus. Cic. in Frum. Cum bis in eadē prouincia magnæ fugitiuorum copiæ uersatæ sunt, tum interitio facta nulla est. Sic enim legit Nonius. Sunt tamen, qui legunt hic, Internecio.

INTERITVS, us, *La morte*, uide supra in uerbo Intereo.

INTERIVNGO, subsitto, *Raggiungere, far fermare, ἀφίσταμαι*, tractū à curru, cuius iora interiecta sude iunguntur, ut quiescat. Mart. l. 1. Et cum currere debeas Bouillas, Interiūgere quæsis ad Camœnas. Interiungere equos, est equos è curru soluere, ut & pastu, & quiete reficiantur. Idem li. 3. Et hora lassos Interiungit equos meridiana. Interiūgere dextras, quod & Iungere dextram dextræ dixit Virg. Liu. 2. bel. Pun. Tum dextræ interiectæ, militesq; concione dimissa, à notis, ignotisq; benigne atque hospitaliter inuitati.

INTERLINO, is, p. c. interlinere, interlini, interliui, uel interleni, *Cancellare, καταλείφω*, scripturam, uel picturam lituris corrumpo. Cic. pro Cluen. Qui tabulas publicas municipii sui corrupisse iudicatus sit, qui testamentum interleuerit. Ibidem: In eo codice non haberet, qui tum interlitus proferebatur.

INTERLOCVTIO, onis, sermonis interpositio. Quinct. l. 5. c. 7. Breui interlocutione patroni refutandus est.

INTERLOQVOR, p. c. *Rompere il parlare, διακόπτω*, alio loquente sermones intermiscere, ac quodammodo interturbare loquentem. Ter. in Heaut. Siccine mihi interloquere? Quandoque significat aliquid inter agendum definio. Vnde Interlocutoria sententia uocatur, quæ non definit controuersiam, sed aliquid obiter ad caussam pertinens decernit. Gel. lib. 14. ca. 2. Aliter atque aliter eadem in caussa, eodemq; in tempore sentire, & interloqui uideatur.

INTERLVCEO, ces, pen. cor. *Tralucere, παραφαίνω*, in medio luceo, uel interea luceo, uel inter aliquid luceo. Liu. 9. bel. Puni. Duos Soles uisos, & noctu interluxisse, & facem stellæ septies ab ortu Solis ad Occidentem porrigi uisam. Interlucet, per translationem, pro interapparet, & interconspicitur. Ad Heren. ut loci distincte interlucere possint. Liu. li. 2. ab urb. Quibus inter gradus dignitatis, fortunæq; aliquid interlucet, posteri fama ferent. Virg. 9. Aen. Interlucetq; corona Non tam spissa uiris.

INTERLVCATIO, uerbale. Pli. li. 17. c. 17. Interlucatio arboribus prodest: sed omnium annorum trucidatio inutilissima. Eadem dicitur Collucatio, apud Catonem, & Varronem.

INTERLVCO, cas, pe. p. *διακαθαίρω*, ramos seu plantas inutiliter pullulantes cum interuallo resecare: & à luce deductum uidetur, quod cum cæduntur rami, lux fiat ipsi arbori amplior. Pl. lib. 17. c. 23. Deputantur enim pariter cum uite interlucata densitate ramorum, qui sint superuacui.

INTERLVNIVM, nii, *σύνοδος*, dicitur id spatiū tēporis, in quo nec amplius luna uetus apparet, nec adhuc noua uidet: quia radiis solaribus superne illustrat, nō aūt ab ea parte, quæ nobis cōspicua est. Pli. l. 7. c. 5. Septimo nō nisi pridie, postero ue plenilunii die, aut interlunio cōcepti nascūtur. Idē. li. 16. cap. 39. Inter omnes cōuenit, utilissime in coitu lunæ sterni quē diē alii interlunium, alii silētis lunæ appellant. Horat. 1. Car. Ode 25. Thracio Bacchāte magis sub interlunia uēto.

INTERLVO, luis, *Bagnare in mezzo, παραρρέω*, interfluo. Clau. lib. 1. Trinacria, quondam Italiæ pars una fuit, sed pontus, & æstus Mutauere situm, rapuit confinia Nereus Victor, & abscissos interluit æquore montes. Aliquando lauare est, *διανίπτειν*. Cato de Re rust. Manus interluito, postea uino sumito. Virg. 3. Aene. Hæc loca ui quondam & uasta conuulsa ruina, (Tantum æui longinqua ualet mutare uetustas) Dissiluisse ferunt: cum protinus utraque tellus Vna foret, uenit medio ui pontus, & undis Hesperiam Siculo latus abscidit. aruaq;, & urbes Littore diductas angusto interluit æstu.

INTERMANEO, es, ere, *Stare in mezzo*, inter, uel in medio maneo. Luca. l. 6. Defessus Cæsar mediis intermanet agris.

INTERMEDIVS, a, um, *Fra mezzo, παρεγκείμενος, μέσος*, interiacens. Cic. in Orat. Est autem quidam interiectus, intermedius & temperatus, nec acumine posteriorum, nec flumine utens superiorum: uicinus amborum, in neutro excellens. Varro lib. 3. de Re rust. In lateribus dextra & sinistra porticus sunt, primoribus columnis lapideis intermediis arbusculis humilibus ordinatæ.

INTERMENSTRVVS, strua, struum, adiectiuum: ut, Luna intermenstrua. Pli. l. 18. c. 32. Maxime autem intermenstrua dimidiaq; stercorato.

INTERMEO, as, are, *Scorrere di mezzo, παραρρέω*, idem quod interfluere, hoc est, per medium meare, & fluere. Plin. lib. 5. cap. 30. Longeq; clarissimum Asiæ Pergamum, quód intermeat Silenus.

INTERMESTRIS luna, *σύνοδος*, dicitur interlunium, & coitus lunæ. Pli. li. 16. c. 38. Nisi intermestri luna, atque dimidiatu, ne tangas materiam. Intermenstruum, idem est. Var. li. 1. de Re rust. Quod à noua luna crescit ad plenam, & inde rursus ad nouam lunam decrescit, quoad ueniat ad intermenstruū: à quo die dicitur luna esse extrema, & prima.

INTERMICO, as, penult. corr. *Risplendere in mezzo, διαστίλβω*. In medio splendeo. Claud. lib. 2. Rutilum squammis intermicat aurum.

INTERMINATVS, a, um, *Non terminato, ἀπεράτωτος, ἀόριστος*, non terminatus, termino carens, indefinitus. Cic. de Nat. de. Cō fugitis ad Deum, cuius operam profecto non desideraretis, si immensam & interminatam in omnes partes magnitudinem regionum uideretis.

INTERMINOR, aris, p. c. *Minacciare qualche grā male, ἀπειλέω, ἐμβριμάομαι*, magnum malum denuncio, uehemēter minor. Ter. in And. Dixi ne tibi? Interminatus sum, ne faceres? num ueritus? Interminari uitam. Plaut. Cas. Imitatur malarū malam Disciplinam, uiro quæ interminatur suo uitam. Id est, quæ uitum se interfecturam minatur.

INTERMINVS, a, um, *Senza termine, ἀπέρατος, ἀόριστος*, quod nō habet terminum. Sidon. ad Fontei. Dominis Simplicio & Apollinari intermina intercessione uos cōperi, &c. Hanc tamen uocem apud quempiam ueterum nō facile inuenias.

INTERMISCEO, es, ere, *Meschiare di mezzo, παραμίγνυμι*, miscere in medio. Virg. Eclog. 10. Doris amara suam non intermisceat undam.

INTERMISSIO, sionis, uerbale, *Intermissione, διάλειψις*, uacatio ab aliquo munere per aliquod tempus. Cic. 1. de Nat. deo. Nec tamen uideo, quomodo uideatur iste deus beatus, cum sine ulla intermissione pulsetur, agiteturq; atomorū incursione sempiterna.

INTERMISSVS, us, *διάλειψις*, idem quod intermissio. Pli. l. 10. cap. 29. Luscinia diebus, ac noctibus quindecim garrulus sine intermissu cantus.

INTERMITTO, *Tralasciare, διαλείπω, ἀνίημι*. ad tēpus omitto, cesso. Cic. Et si ego id tempus intermiseram, potius quàm omiseram. Cic. 2. Offic. Acriores autem morsus sunt intermissæ libertatis, quàm retentæ.

INTERMORIOR, eris, *Morire, παραπόλλυμαι*, morior, pereo à intereo.

intoreo, pedor. Bithynicus ad Cic. lib. 6. Epist. Peto à te, ut absentem mei quibuscunque in rebus opus fuerit, tuearis: si nullum officium tuum apud me intermoriturum existimas. Intermortuum uero, Latini dicunt eum, qui inter mortem uitamq; ex dolore procumbit, similis expiranti. Suet. de Nero. Postquam deinde Galbã, & Hispanias desciuisse cognouit, collapsus, animoq; male fracto diu, & sine uoce, & prope intermortuus iacuit. Cic. in Piso. Vos eandem illam manum ex intermortuis Catilinæ reliquiis concitastis. Id est, ex reliquiis propemodum extinctis. Memoriã generis prope inter mortuam reuocare, idem pro Muræna.

INTERMVNDIVM, dii, spacium medium inter plures mundos: Sicut Intercolumnium, spacium inter columnas. Voluit enim Epicurus infinitos esse mundos, & inter eos spacia magna inania, per quæ atomi uolitantes alios atque alios mundos coagmentarent. Cic. li. 3. de Fini. Indiuidua cum dicitis, & Intermundia, quæ nec sunt ulla, nec possunt esse, intelligimus. Idem 1. de Nat. de. Tanquã modo ex Epicuri intermundiis descendisset. Budæus.

INTERNASCOR, eris, *Nascere in mezzo*, παρεμφύομαι, in medio nasci. Plin. lib. 18. cap. 16. Internascentesq; herba excludi. Liu. 8. Bel. Pun. Angustiæ & internata uirgulta ordines dirimebant.

INTERNECIO, πανωλεθρία, uitæ priuatio. Cic. 5. Verr. Tamen aratorum internecio facta nulla est.

INTERNECO, as, pen. cor. internecaui, internecatum, & internectum, *Vccidere, ammazzare*, ἐξολεθρεύω, deleo, simul interficio, & multitudinẽ totam ferme complectitur. Plaut. in Amphi. Legiones reueniunt domum, duello extincto maximo, atque internectis hostibus. Cic. 14. Phil. Internecti notha testamenta credo subiiciunt.

INTERNECINVS, a, um, p. p. *Ciò che si appartiene ad vccisione*, πανωλέθριος, quod ad internecionem pertinet. Vnde Internecinũ testamentum dicitur, auctore Festo, propter quod dominus eius necatus est. Internecinum bellum, cuius exitus, alteri parti internecionem affert. Liu. li. 9. Nullus modus fuit cædibus, deletaq; Ausonum gens, uix certo defectionis crimine, perinde ac si internecino bello certasset.

INTERNECTO, is, re, *Ligare insieme*, συνδέω, συμπλέκω, colligare, inter se connectere. Stat. 8. Theb. Vix magna lauare uulnera, & efflantes libet internectere plagas.

INTERNIGRANS, p. c. internigrantis passim nigricans. Stat. 6. Theb. Noctemq;, diemq; Assimilans, maculis internigrantibus albæ.

INTERNITEO, es, ere, *Lucere tra l'altre cose*, inter alia nitere, uel pellucere. Curtius: Spissæ nubes intendere se cælo, & quicquid lucis internitebat, offusa caligine extinctum est. Idem alibi, Armorum internitentium fulgor.

INTERNITIO, nis. Cic. pro Syl. Internitione ciues liberaui.

INTERNODIVM, dii, *Spatio tra l'uno et l'altro nodo*, φάλαγξ, est spacium intermedium inter duos nodos, quale videmus in arũdinibus, & culmis. Pli. l. 7. c. 2. Arundines uero tantæ proceritatis, ut singula internodia alueo nauigabili ternos interdũ homines ferant. Ouid. 11. Meta. Longa internodia crurum. Idem 6. Met. Mollia nodosus facit internodia poples.

INTERNOSCO, *Discernere, conoscere tra gli altri*, διαγινώσκω, inter alios nosco, siue discerno. Cic. 2. de Ora. Quos cum humare uellent, non potuerunt obtritos internoscere.

INTERNVNCIVS, cii, *Messetto, mezzano, interprete, sansale*, διάκτωρ qui inter alios medius est ad aliquid tractandum, & modo huic, modo illi per uices nunciat. Ter. in Eun. Eho, num nã tu hic relictus custos, Nequis forte internuncius clam à milite ad istam cursitet? Internuncius, & minister rei alicuius. Liu. 3. bel. Mace. Augures interpretes, & internuncii Iouis, Cic. 8. Phil. Huius feminum est Internuncia.

INTERNVS, Interaneus, ἐντόσθιος, ὁ ἔνδον, ἐνδόμυχος, & Interne ab Intra.

INTER opus, μεταξὺ ἐργαζόμενος, hoc est, in ipso opere, uel cũ opus sit. Tibul. Crura sonant ferro, sed canit inter opus.

INTERO, ris, ere, *Tritare*, ἐντρίβω, terendo immitto: ut, Interere panem lacti. Var. 2. de Re rust. cap. 9. Necnon ita panem hordeaceum dandum, ut nõ potius eum in lacte des intritũ, &c. Cato de Re rust. cap. 156. Et eo cyminum interito. Ter. in Phorm. Ad te summa solum Phormio redit: Tute hoc intristi, tibi omne est exedendum. Vbi Donatus, Parœmia apta parasito, quæ de cibo est. Hoc autem inter rusticos de alliato mortario dici solet. Et bene Intristi: proprie enim intrita dicitur huiusmodi cibus. Hæc Donatus.

INTERORDINIVM, nii, τὸ μεσόρχιον, spatiũ quod est inter ordines. Col. l. 5. c. 5. Sed de spatiis ordinum eatenus præcipiẽdum habemus, ut intelligant agricolæ, siue aratro uineas culturi sint, laxiora interordinia relinquenda, &c.

INTERORDINARIVS, & Interordo. quæ huc congesta erant, resecuimus, eo quòd uideremus Calepinum ea in re corruptis exemplaribus fuisse deceptum. Nam quod ad priorem dictionem, attinet in eo loco, quem ex Columella adducit Inter ordinaria, regendum est, diuisis dictionibus, ad hunc modum: Consitis pluribus inter ordinaria, semina malleolis. Idem dicendum de posteriore. Nam in eo loco, quem ex Columella adducit legitur, inter ordines, diuisis dictionibus. Hoc ideo admonere uisum est, ne quid temere quis à nobis credat amputatum.

INTERPELLATIO, onis, Cic. de prou. Consʃ. Interpellatio mei familiaris, qua paulo ante interrupta est oratio mea. Idem Leptæ lib. 16. Itaque litteræ quidem meæ impediuntur, in quibus sine ulla interpellatione uersor. Pli. in Epist. Interdũ lasso mihi opportuna interpellatione subueniunt.

INTERPELLATOR, toris, interuentor, qui interrumpit sermonem, aut aliquid aliud agentem. Cic. 3. Offi. Dictabat se hortulos aliquos emere uelle, quo inuitare amicos, & ubi se oblectare sine interpellatoribus posset. Auctor ad Her. lib. 1. Dialectici alieni sermonis molesti interpellatores.

INTERPELLO, las, lare, *Interrompere*, διακόπτειν, παρενοχλεῖν τῷ λέγοντι, καὶ λόγον ὑποβάλλειν. est loquentem, uel aliquid agentem interrumpere. Cic. 1. Tusc. Sed nihil te interpellabo: continentem orationem audire malo. Hirc. 2. Bel. Asia. Cum in Asiam uenisset, reperiebat Titum Appium, conatũ esse tollere pecunias ex fano Dianæ: sed interpellatum aduentu Cæsaris profugisse. Aliquando est dicere, uel commouere. Lucil. l. 28. ut citat Nonius: Verum tu quid agis? interpella me, ut sciam. Aliquando rogare. Val. Max. lib. 3. Cato togatus, ut socios apud auunculum adiuuaret, constanti uultu non facturum se respondit. Iterum deinde ac sæpius interpellatus, in proposito perstitit. Interpellare uirginem uel matronam de stupro, frequens est apud Iurisconsultos, pro ambire, uel petere eius concubitum. Interpellare stuprum, idem est, quod impedire, & interrumpere. Liu. 3. ab urb. Stupro interpellato magis, quàm cæde motus. Interpellare debitorem, est debitum exigere. Pomp. Si nemo sit, qui à parte promissoris interpellari traiectitiæ pecuniæ possit. Interpellare partam uictoriam impedire, remorari. Cæs. 3. Bel. ciui. Sed siue ipsorum perturbatio, siue error aliquis, siue etiã fortuna partam iam, præsentemq; uictoriam interpellasset, dandam omnibus operam, ut acceptum incommodum uirtute sarciretur. Interpellare de negocio aliquem, λόγους περί τινος προσάγεσθαι, est cõuenire, & uerba cũ eis facere. Sen. lib. Declam. 8. Diues pauperẽ de nuptiis filiæ interpellauit.

INTERPENSIVA, apud Vitruuium, perticarum, tigillorum, asserum ue genera sunt, quæ ab angulis parietum ad angulos tignorum, ad imbres in colliquias deriuandos, uel aliam quẽuis usum interlocantur, quasi ea quæ à pendendo Græci appellant κρεμαστήρια.

INTERPENSIVI parietes, κρεμαστήριοι, sunt qui supra cõtignationem struuntur, nec in Solo fundamentum habent, sed in pendenti surgunt Hermolaus.

INTERPLICO, as, are, παρεμβλέκω, passim implico. Sta. 4. Theba. Albaq; puniceas interplicat infula cristas.

INTERPOLATIO, onis. Pli. l. 13. c. 12. de chartis: Hanc excepit Romæ Fannii sagax officina, tenuatamq; curiosa interpollatione principalem fecit è plebeia.

INTERPOLATOREM, *Rigattiere*, ἐπισκευαστὴν, uocamus, qui antiquas uestes reconcinnat, ac renouat, ut facilius uendat.

INTERPOLO, as, are, *Rinouare, instaurare*, ἀνασκευάζω, est immutare, uel instaurare, & rebus uetustis nouam formam inducere: à poliendo dictum, ut Perottus existimat. Vnde Vestimẽta interpolata, quibus à fullonibus ita noua lana est inducta, ut pro nouis fallere possint. Cic. Q. Fr. Vult, inquã, Appius, renouare eundem magistratum, quo minus togam prætextam quotannis interpolet. Sic Mancipia interpolata dicuntur, quæ cum sint, ueterana tamen à uænalitiariis ita ornantur, finguntur, & quasi renouantur, ut pro nouis uendi possint. Vlpian. in l. Præcipiunt Aediles. ff. de Aedil. edict. Quia igitur Vænalitiarii sciunt facile decurri ad nouitiorum emptionem, iccirco interpolant ueteratores, & pro nouitiis uendunt. Plinius lib. 12. cap. 14. At hercle Alexandriæ, ubi tura interpolantur. id est, rudia cum sint, poliuntur. Conuehebatur enim illuc thus rude, aspectu simile corticei. Plautus in Amphit. Illic me homo interpolabit, meumq; os finget denuo.

INTERPOLATRIX, ἀνασκευάστρια, mulier quæ antiquas uestes renouat, ut eas facilius uendat. Pomponius: Interpolatricẽ accersire oportet, quæ huic uestem adducat.

INTERPOLIS, & hoc le, ἐπισκευαστός, quod interpolatum est. Pli. li. 19. Est quidem eius natura interpolis, rursusq; quàmlibet, uetustum nouo miscetur. Sic per translationem mulieres etiam interpoles dicuntur, quæ uitia deformitatis arte

occultant. Plaut. in Most. Nam istæ ueteres, quæ se unguēto unctitant interpoles, Vetulæ, edentulæ, quæ uitia corporis fuco occultant.

INTERPOLVS, la, lum, *ἐπισκευαστὸς*, idem quod interpolis, hoc est, reconcinnatus. Vlp. l. Labeo. Digest de Contrahen. emptio. & uendi. Si uestimenta interpola quis pro nouis emerit. Trebatio, placere, ita emptori præstandum quod interest, si ignorans interpola emerit.

INTERPONO, nis, ere, *Interporre. παρεντίθημι, παρεμβάλλω*, interfero, intericio. Cic. de Ami. Quasi enim ipsos induxi loquentes, ne Inquam, & inquit, sæpius interponeretur. Interponere accusatorem, est submittere, uel subornare. Cice. 3. Ver. Interposuistis accusatorem, qui cum ego mihi centum & decem dies solos in Siciliam postulassem, centum, & octo sibi in Achaiam postularet. Interponere auctoritatem suā, est auctoritate sua īpedire, ne aliquid fiat. Cic. 3. Phil. Quòd si auctoritatem tuam interponis sine armis, magis quidem laudo. Fidem suam interponere, est aliquid in fidem suā recipere. Cæsar 5. bel. Gal. Ipsi uero nihil nocitum iri, inq; eā rem se suam fidem interponere. Interponere postulata est, proferre ea, quæ quis sibi postulet concedi. Cic. 8. Phil. Postulata hæc ab eo interposita sunt, quo minus, quod opus esset ad bellū, à uobis pararetur. Interponere se rei alicui, est se immiscere. Cic. in Diu. in Ver. Cur te interponis inuitissimis his, quibus maxime lex consultum esse uult.

INTERPOSITIO, onis, *παρένθεσις*, insertio, interiectio. Ci. de Inu. Quæstionem autem eam appellat, quæ habeat in se controuersiam in dicendo positam, sine certatum personarum interpositione. Interpositio, pro iis quæ lineis superscribi, & interscribi solent, dum aliquid emendatur. Cic. ad Tir. li. 16. Tu istic, si quid librarii mea manu non intelligent, monstrabis. Vna omnino interpositio difficilior est, quā ne ipse quidem facile legere soleo, de quadrimo Catone. Interpositus, a, um, partic. Pli. lib. 28. c. 18. Interpositis quinis diebus. Hoc est, interiectis, uel intermissis.

INTERPOSITVS, us, ui, *Interpositione, παρένθεσις, παρεμβολὴ*, idē quod interpositio. Cic. 2. de Nat. deo. Tum ipsa incidens in umbram terræ, cum est è regione solis interpositu, interiectuq; terræ repente deficit. De luna.

INTERPREMO, pen. cor. *συμπιέζω*, comprimo, uel premendo collido: unde Interpremere fauces, est faucibus compressis spiritum intercludere. Plau. in Rud. Aedepol, infortunio hominem prædicas donabilem, Qui sacerdotis scelestus fauces, interpresserit.

INTERPRES, tis, *Interprete. ἑρμηνευτὴς*, est qui in aliqua re agēda medius est, ueluti conciliator, & auctor, *πρόξενος*. Virg. li. 4. Aen. Tuq; harum interpres curarum, & conscia Iuno. Interpretes ab Asconio dicūtur, per quos inducitur pactio. Quoniam uero huiusmodi homines, animos eorum, quibus dati sunt interpretes, sciscitantur, & inuicem illi exponunt, factum est, ut interpres pro eo accipiatur, qui obscura exponit. Virg. 3. Aen. Troiugena interpres diuum. Vbi Seruius: Interpres uaticinator, qui mentem Deorum mortalibus publicat. Cic. 1. de Diui. Interpretes portentorum Galeotæ in Sicilia nominabantur. Interpres item, qui uertit aliquid ex una lingua in aliam. Cic. de Opt. Orat. Nec conuerti ut interpres, sed ut orator, sententiis iisdem, & earum formis, tāquam figuris, uerbis ad nostram consuetudinem aptis.

INTERPRETAMENTVM, ti, *Interpretatione, ἑρμηνεία*, interpretatio. Gell. Ex quibus diuersa Latinæ linguæ interpretamenta collegimus.

INTERPRETATIO, tionis, *ἑρμηνεία*, expositio. Cic. Offi. Nimis callida, sed malitiosa iuris interpretatio. Interpretatio, inquit, auctor ad Heren. lib. 4. est, quæ non iterans idem redintegrat uerbum, sed id commutat, quod positum est alio uerbo, quod idem ualeat. Interpretatio, coniectura & iudicium. Liu. 5. ab urb. Non crediderit factum, an tātum animo roboris fuerit, nec traditur certum, nec interpretatio est facilis, Budæus: Interpretatus, a, um, participium: expositus, explicatus. Cic. 2. de Leg. Vesta quasi focus urbis, ut Græco nomine est appellata: quod nos prope idem Græcū interpretatum nomen tenemus.

INTERPRETOR, aris, p. c. *Interpretare, esponere, ἑρμηνεύω, ἐξηγέομαι*. expono explico explano. Cic. lib. 1. Offic. Nec quicquā aliud est Philosophia, si interpretari uelis, quàm studium sapientiæ. Interpretari, pro iudicare. Cic. ad Att. Quòd si audirem, Athenas peterem, sane ita cadebat, ut uellem. Nunc nostri hostes ibi sunt, & te non habemus: & ueremur, ne interpretentur illud oppidum non satis ab Italia abesse. Interpretari memoriæ alicuius: hoc est, reducere in memoriam. Plau. in epist. Inique iniurius es. P. Quid iā? M. quia tuæ memoriæ Interpretari me æquum censes.

INTERPVNCTIO, onis, idem quod interpunctū. Ci. pro Mur. Res enim sunt paruæ prope in singulis litteris, atque interpunctionibus uerborum occupatæ.

INTERPVNCTVM, cti, neutr. gen. *διαστολὴ*, distinctio. Cic. 3. de Orat. Clausulas, & interpuncta uerborum, animæ interclusio, & angustiæ spiritus attulerunt.

INTERPVNCTVS, a, um, *διεσταλμένος*, quod punctis distinctum est, Cic. 2. de Orat. Sed & festiuitatem habet narratio distincta personis, & interpuncta sermonibus.

INTERPVNGO, gis, xi, ctum, *διαστέλλω, διαστίζω*, punctis distinguo, unde interpunctus, particip. de quo iam egimus.

INTERPVTO, as, p. c. *περικαθαίρω*, quasi per circuitum putare, & purgare. Col. lib. 3. Rosam fruticibus, ac surculis disponi per surculos pedales conuenit, per idem tempus, quo & uiolam: sed omnibus annis fodi ante Kalendas Martias, & interputari oportet: hoc modo multis annis perennat.

INTERQVIESCO, is, re, *Riposarsi, ἡσυχάζω*, idem quod quiescere. Plin. in episto. Iulio mense, quo maxime lites interquiescunt, positis ante lectos cathedris, amicos collocant. Ci. de Cla. Ora. Cū hæc dixissem, & paululū interquieuissem, &c.

INTERRADO, is, p. p. *Radere d'ogni intorno, διαξέω*, hinc illinc abrado. Col. de Arbo. cap. 19. Nam si spisse posueris, neque infra quicquam serere poteris, nec sic ipsæ fructuosæ erūt, nisi eas interraseris. Pli. lib. 15. cap. 1. Oleæ attondentur, sicut & uites, atque etiam interradi gaudent. Interradere, pro exculpere, hinc ille eradere, & excauare. Plin. lib. 35. cap. 1. de pictura: Nec tantum, inquit, ut parietes toti operiantur: uerū & interraso marmore, uermiculatisq; ad effigies rerum animaliumq; crustis. Budæus.

INTERRASILIS, sile, idem, quod interrasus, hoc est per interualla erasus, & exculptus. Plin. lib. 12. cap. 19. Coronas ex cinnamomo interrasili auro inclusas.

INTERREGNVM, ni, *μεσοβασιλεία*, regni interuallum, & spatium temporis, quousque in locum demortui regis alius ordinatur. Cic. ad Att. Nam permagni eius interest, rem ad interregnum non uenire.

INTERREX, egis, *Vice Re in morte del Re, μεσοβασιλεὺς*, dicitur is, qui regis mortui munere fungitur, donec nouus rex creatus sit. Hic autem magistratus, introductus fuit post mortē Romuli. Nam cum inter patres de rege creando conuenire nō posset, res ad interregum rediit, placuitq; remp. à Patribus administrari, donec nouus rex creatus esset. Vide Liu. l. 1. ab urb. Cic. contra Rullum: L. Flac. Interrex legem de Sylla tulit, ut omnia quæcunque ille fecisset, rata essent. Idem 3. li. epist. Ego omnibus, unde petitur, hoc consilii dederim, ut à singulis Interregibus, binas aduocationes postulent.

INTERRITVS, a, um, pen. cor. *Che non ha paura, ἀδεής*, idē quod imperteritus. Ouid. 10. Metam. Quid, quod inest uirtus, & mens interrita læti?

INTERROGATIO, *ἐρώτησις*, & Interrogatiuum, *ἐρωτηματικὸν*, deducuntur. Cic. de Fato: Recte genus hoc interrogationis ignauum, atque iners nominatum est. Instare interrogationi, Quinct. lib. 5. cap. 7. Longius repetita interrogatio, Quin. Ibidem.

INTERROGATIVNCVLA, læ, dimin. Cic. in Parad. Sed multis interrogatiunculis, & quasi punctis, quod proposuit, efficit.

INTERROGO, as, *Interrogare, dimandare, ἐρωτάω, πυνθάνομαι*, quæro, rogo. Cic. in Orat. Vt interrogando urgeat, & rursus quasi ad interrogata sibiipse respondeat. Plaut. Pœn. Si exierit leno, censeris hominem interrogem. Meus seruos si ad eum uenerit, nec ne?

INTERRVMPO, pis, *Interrompere, disturbare, ἀπορρήγνυμι, διαρρήγνυμι*, medium abrumpo. Plancus Ciceroni: Pontes quos feceram, interrupi. Interrumpere ordinem, id est confundere. Colum. lib. 11. cap. 2. Interrumpere somnos, interturbare. Plin. lib. 28. cap. 4. Interrupta consuetudo, intermissa. Ci. ad Cas. epist. lib. 15.

INTERRVPTE, aduerbium, *Diuisamente, separatamente, interrottamente, συντόμως*, incise, uel cæsim, aut diuise. Cic. 2. de Ora. Erit autem perspicua narratio, si uerbis usitatis, si ordine tēporum conseruato, si non interrupte narrabitur.

INTERSCALMIVM, mii, *μεσοσκάλμιον*, dicitur spatium illud in naui, quod est inter scalmum & scalmum: sicut Interstitium spatium duarum columnarum. Est autem Scalmus lignum illud ad quod remus inhæret, & circunflectitur.

INTERSCAPILIVM, lii, proprie est spatiū illud in dorso, quod inter scapulas est. Higinus in descriptione Vrsæ: In humero claram unam, in pede de posterioribus nouissimo duas, in summo interscapilio unam.

INTERSCINDO, dis, *Fendere, tagliare per mezzo, διασχίζω*, mediū abrumpo, siue discindo: Liu. 2. bel. Pun. Pontemq; interscinderent. Cic. 2. de Leg. Nec quia nusquā erat scriptum, ut cō tra omnes hostium copias in ponte unus assisteret, à tergoq; pontem interscindi iuberet. Lactantius de Opif. Labra ipsa,

ipsa, quæ quasi antea cohærebant, quàm decenter interscindit. Liu. 8. bel. Pun. Nam & ipsa Chalcis, quanquam eiusdam insulæ urbs est, tamen adeo arcto interscinditur freto, ut pôte continenti iungatur.

INTERSCRIBO, bis, pe. pt. *Scriuere di mezzo*, παρεγγράφω, interuersus scribo, interpono, intersero. Pli. Epist. 129. Poteris & quæ dixeris post obliuionem retractare, multa detinere, plura transire, alia interscribere, alia rescribere.

INTERSECO, as, pe. c. *Tagliare in pezzi*, διατέμνω, in parte secare. Ad Herenn. lib. 3. Vt ipsa pronunciatione res ipsas, quas demonstrauimus inserere, atque intersecare uideamur in animis auditorum.

INTERSEPIO, pis, pe. c. *Intermezzare*, διείργω, διαλαμβάνω, uelut sepibus quibusdam intercludo, uel iter impedio. Liui. 2. bel. Mac. Per triduum insequens territauit eos, nunc prœliis lacessendo, nunc operibus intersepiendo quædam ne exitus ad fugam esset. Intersepire urbê uallo, i. munire, Liui. 5. bel. Pun. Cic. pro Corn. Balb. Ne interseptum sit huius iter perpetuo ad hoc amplissimum præmium ciuitatis.

INTERSEPTUM dicitur, διάφραγμα, quicquid in re aliqua medium est: ueluti est cartilago illa, quæ ueluti paries intermedium nares dirimit: item septum illud trãsuersum, quod uiscera uitalia separat à naturalibus.

INTERSERO, ris, interseui, intersitum, pen. c. *Piantare, ò seminare fra altre cose*, παρεμφυτεύω, παρεμβάλλω, in medio aliorum planto, semino, insero ua. Col. de Re rust. lib. 3. ca. 17. Cæterùm deinceps, pastinato, malleolus ordinariis uitibus interserendus est. Idem lib. 8. ca. 15. Eaque contegantur intersitis buxeis, aut myrteis fruticibus. Ouid. 10. Met. Mediis interserit oscula uerbis.

INTERSERO, ris, serui, sertum, *Trametttere, interporre*, παρεμβάλλω, παρεντίθημι, interpono, interiicio. Plin. in Epist. Prædia agris meis uicina, atque etiam interserta: uenalia sunt.

INTERSPIRATIO, uerbale. Cic. 3. de Ora. Interspirationis enim, non defatigationis nostræ, &c. Pli. li. 13. ca. 1. A balneis raptim, & sine interspiratione necat. De multo loquitur.

INTERSPIRO, ras, pen pro. *Spirare*, διαπνέω, perspiro, expiro. Cato, Manu comprimito acinos, ut combibant aquam marinam: ubi impleueris dolium, operculo operito, relinquito qua interspiret.

INTERSTERNO, uis, *Interporre*, παρεμβάλλω, interiicio, intermisceo. Iustinus lib. 1. Hæc Babyloniam condidit, murumq; urbi cocto latere circũdedit, arena, pice, bitumine interstrato. Pli. lib. 19. c. 2. Alii hastulis tedæ subiectis, & subinde interstratis, oleo aspersam accendunt.

INTERSTINGUO, guis, *Distinguere, separare, estinguere*, διαστίζω, κατασβέννυμι, distinguo. Stat. 3. Syl. Sparsa interstincta columnis. Interdum idem quod extinguo. Festus: Ignis Vestæ si quando interstinctus esset, uirgines uerberibus afficiebantur à Pôtifice. Apul. Iamq; protinus oblisis faucibus interstinguere eam debuisset. Id est animam intercludere seu suffocare.

INTERSTITIO, nis, διάλειψις, Intermissio, cessatio, uacatio. Gel. li. 20. c. 1. uelut quoddam interstitium, i. iuris inter eos, quasi interstitionem quandam, & cessationem.

INTERSTITIUM, tii, *Spatio, distanza*, διάστημα, spatium & distantia inter aliqua. Macr. Cum quatuor sint elemẽta, ex quibus constant corpora, terra, aqua, aer, & ignis, tribus sine dubio interstitiis separãtur quorũ unum est à terra usque ad aquã, ab aqua usque ad aera, sequens: tertium, ab aere usque ad ignẽ. Higinus: Quod ab eo sidere paruo interstitio differt.

INTERSTITIUM lunæ, σύνοδος, idem quod interlunium, seu coitus lunæ cum sole: quo tempore quòd superiore parte tantum illustretur, à nobis cerni non potest. Apuleius: Difficultas itineris, ac globosi sideris interstitium.

INTERSTREPO, is, *Far strepito tra gl'altri*, strepitum inter alios emittere. Virg. 9. Ecl. Digna, sed argutos interstrepere anser olores. Quo tamen in loco uidetur rectius legi posse, Inter strepere, diuisis dictionibus: ut sit ordo, Strepere inter argutos olores.

INTERSTRINGO, is, *Stringere*, συμπιέζω, comprimo: ut, Interstringere gulam, στραγγαλίζειν, id est, suffocare, uel strangulari. Plaut. in Aulul. Ibo intro, atque illi tuo socio, iam interstringam gulam.

INTERSTRUO, uis, *Mettere insieme, cõporre*, συναρμόζω, συντάττω, simul inter sese construo, coapto, compono. Silius lib. 10. Thelasinus ad ossa Illiso saxo, qua spina interstruit artus, Occumbis.

INTERSUM, *Essere presente*, πάρειμι, præsens sum, adsum. Cic. Lẽtulo: Quæ hic geruntur, accipies ex Pollione, qui omnibus negociis non interfuit solum, sed etiam præfuit. Significat etiã differre, discrepare, διαλλάττειν. Ter. in Eunu. Stulto intelligens quid interest. Vide Interest.

INTERTEXTUM, xti, *Tessuto in mezzo, che ha qualche cosa tessuta di mezzo*, παρύφαντον, quod in medio textum aliquid habet: ut Chlamys intertexta auro est, chlamys serica quæ aurum habet inter byssum translucens, à Phrygionibus intextũ, quod genus uestium a Suet. in Aug. Phrygianæ uocantur. Vulgus hodie uocat Brocatas. Quinctil. lib. 8. c. 5. Neminem deceat intertexta pluribus notis uestis.

INTERTRAHO, is, *Rapire, leuar uia*, ἐξέλκω, eripio, aufero. Plau. in Amph. Ni ego illi puteo, si occepso, animam omnem intertraxero.

INTERTRIGO, pe. pt. huius intertriginis nomen ab interendo deductum, παράτριμμα, est id malum, cum simul mẽbra interteruntur, & confricantur, accedunteq; sudore excoriantur, quod mali genus in feminibus maxime solet accidere, cum scilicet equitantium, uel pedibus incedentium femina atteruntur, adurunturq. Dicitur etiam Intertrigo in iumẽtis, cum uitioso ingressu calces, aut etiam suffragines atteruntur. Col. l. 7. Intertrigo bis in die subluitur aqua calida, mox decocto ac trito sale, cum adipe desiccatur.

INTERTRIMENTUM, ti, *Danno*, βλάβη, quid sit, declarat Varro lib. 4. de Ling. Lat. Detrimentum (inquit) à detritu dicitur, quòd ea quæ trita sunt, minoris precii sunt. Ab eadem mente Intertrimentum ab eo, quòd duo quæ inter se trita sunt, etiam diminuta sunt. Ter. in Heaut. Nunc, cum sine magno intertrimento non potest Haberi, quid uis dare cupis. Intrimentum pro euanida argenti parte, quæ ex incoctione deperit, accepit. Liu. lib. 2. bel. Mac. Carthaginienses eo anno argentum in stipendium primum impositum aduexerunt: id quia probum non esse Quæstores renunciauerunt, experientibusq; pars quarta decocta erat pecuniæ Romæ mutua sumpta, intertrimentum argenti suppleuerunt. Cic. 1. Verr. posuit pro communi iactura, quæ accidit in conficiendo aliquo negocio. L. Rabonio (inquit) ædem Castoris tradi oportebat. Is casu Iunii pupilli tutor erat testamento patris. Cũ eo nullo intertrimento conuenerat iam, quemadmodum traderetur. Asconius: Detrimẽtum unius partis esse potest: intertrimentum uero dantis, & accipientis. Secundum quod Cicero intertrimentum pro communi conficiendi alicuius negocii iactura posuit. Budæus.

INTERTRITURA, æ, *Danno*, βλάβη, idem quod intertrimẽtum, hoc est, damnum, & proprie in auro, argento, aut uestibus, quorum precium usu atque attrectatione imminuitur. Scæuola de pig. actio. l. Pignori. Quæro intertrituram, quæ ex operis facta est.

INTERTURBO, as, *Disturbare*, διαταράττω, παρενοχλέω, διακόπτω, ualde turbo, seu aliquid aut agentem, aut dicentem interpello. Ter. in And. Dauus interturbat omnia, ubi Donatus: Hic Inter, auctiua particula est, adeo ut, non pro media significatione sit, sed quæ maiorem habere non potest: ut, Interfectus. Interturbatio, onis. Liu. 3. Bel. Pun. Ipsiq; ualetudinem excusans patri, animi quoque eius mirabilem interturbationem cum quæreret, &c.

INTERVACO, cas, pen. corr. *Restare uacuo in mezzo*, διακενόομαι, in medio uacuus maneo. Col. lib. 5. Bulbus tripedaneis interuacantibus spatiis obrutus, anno celerius maturam perticam præbet.

INTERVALLUM, li, *Interuallo, spatio*, διάστασις, διάστημα, spatium quod est inter palos, uallum castrense constituentes: à quo omne spatium Interuallum est nuncupatum. Pli. lib. 6. c. 22. Septem dierum interuallo taxato. Cic. ad Cas. Primum ut te, quem iamdiu plurimi facio, tanto interuallo uiderẽ: deinde, ut tibi, &c. Ex tanto interuallo. Cic. ad Cas. Cur ex tãto interuallo rem desuetam usurparent. Longo interuallo: Cic. 8. Verr. Versabatur in Sicilia longo interuallo alter, nõ Dionysius, &c. Quod etiam dicitur Longo post tempore. Interuallatus, a, um, περιοδικὸς, quod post certa temporum interualla reuertitur: ut, interuallata febris, quàm intermittentem, & reuertentem uocamus. Gell. lib. 17. c. 12. Hæc biduo medio interuallata febris.

INTERVELLO, lis, *Strappar di mezzo*, παρατίλλω, passim è mediu aliorum euello: ut cum aut Lolium è tritico, aut canos è barba, aut capillo euellimus. Pallad. Si spissa sunt, interuelles aliqua, ut cetera roborẽtur. Plau. in Amph. Næ ego infelix homo fui. Qui non alas interuelli, uolucrem uocem gestito.

INTERVENIO, nis, p. c. *Sopravenire, interuenire*, ἐπέρχομαι, ἐπιφοιτάομαι, in medio negocio, quasi ex insidiis superuenio, & opprimo in ipso actu eos, qui rem celatam uellent. Ter. in Ad. Interuenit homo de improuiso. Accipitur etiam aliquando pro interesse, πάρειναι. Cicero: Quod non esset factum, si ipse interuenissem. Interuentum est, impersonale. Terent. Heaut. Vbi de improuiso est interuentum mulieri. Interueniens, partic. Cic. 3. Tusc. In magna parte uitæ dolore non interueniente.

INTERVENTUS, us, ui, *Sopravenuta, interuenimẽto*, ἐπιφοίτησις, actus

ipſe interuenendi. Liui.lib.2.ab urbe: Interuentu collegæ ipſe exercitusq; eſt ſeruatus. Cic.Parad.Interuentus,aut Interpellatio.

INTERVENIVM, μεσοφλέβιον,quod eſt inter uenas terræ. Vitr. l.8.Sed non per interuenia dilabantur,& decreſcant.Idẽ l.2. c.6.Igitur penitus ignis, & flãmæ uapor per interuenia permanans & ardens,efficit leuem eam terram.

INTERVENTOR, *Interuentore, malleuadore,* dicitur qui alicui rei interuenit,quem & Interpellatorem uocamus. Cic. de Fato: Omnis fere in his deliberationibus conſumebatur oratio: idq; & ſæpe alias,& quodam liberiore quam ſolebat,& magis uacuo ab Interuentoribus die. Aliquando etiã accipitur pro fideiuſſore,idq; maxime apud Iuriſcon.

INTERVERTO,is,*Toglier uia con aſtutia,* ὑπεξερῶμαι σφετερίζω, ομαι,callide ſurripio:quod plerunque fit, cum rem commodatam, aut creditam nobis uendicamus, doloq; ne domino reſtituatur,efficimus.Vnde Cic.6.Verr. candelabrum,quod rex Aegypti Ioui Capitolino dono tulerat, à Verre, qui illud commodato à rege acceperat,interuerſum eſſe conqueritur. Dicimus autem, Interuertere aliquem ſimpliciter: & Interuertere aliquem re aliqua, & Interuertere rem aliquã. Pla.in Pſeu. Vt me,ſi poſſet,muliere interuorteret? Marcel. Iuriſcon.in l.ſi duo.ff.depoſiti: Si duo heredes rem apud defunctum depoſitam dolo interuerterint. Interuertere, pro ſubuertere,euertere.Paulus in l.amiſſione.ff.de cap. dimin. Quæ ſalua ciuitate accidit, per quam publica iura non interuerti conſtat.Scæuola: Cui per fundum aquæductus debe rur,quacunque uult,in eo riuum facere licet,dum ne aquæductum interuerterit.

INTERVISO,is,pen.pro. περισκοπεῦμαι, per interualla inuiſo. Cic.Mario: Teq; & iſtam rationem ocii tui,& laudo,& uehementer probo: quodq; minus interuiſis, hoc fero animo æquiore.

INTERVLA,pe.c. *Camiſcia,* χιτωνίσκος,ueſtis intima & corpori proximam,quam uulgus Camiſiã uocat. Val.ad Rufin. Quẽ ueſtire debuit intercula, ueſtiuit interitu. Hæc alio nomine Supparus,Tunica linea,Subucula,& Induſium dicitur.

INTESTABILIS, *Che non puo far teſtamento*, ſimile apud Græcos ἄτιμος,qui iure teſtamentum facere non poteſt,& cuius teſtimonio non creditur.Caius in l.cum lege.ff.de teſtam.Inteſtabilis cum lege quis eſſe iubetur, eò pertinet,ne eius teſtimonium recipiatur: & eò amplius(ut quidam putant)ne ue ipſi dicatur teſtimonium. Gell.lib.7.cap.18.pro deteſtabili poſuit κατάρατος. Eos tamen (inquit) qui ad Annibalem non rediſſent, uſque adeo inteſtabiles inuiſosq; fuiſſe, ut tædium uitæ ceperint,necemq; ſibi conſciuerint. Horat. 2.Serm.Sat.3 Vter Aedilis fuerit ue neſtrum Prætor, is inteſtabilis, & ſacer eſto. Vbi interpres Porphyrio: Antiqui eos, quos ad teſtimonium admitti nolebant,Inteſtabiles uocabant: Deteſtabiles,quorum teſtimonium malum, & execrandum eſſet.

INTESTATO,aduerbium, *Senza teſtamento,* ἀδιαθέτως,ſine teſtamento. Cic.2.de Inu.Si paterfamilias inteſtato moritur: familia,pecuniaq; eius,agnatorum, gentiliumq; eſto. Scæuola: L.Titius inteſtato moriturus. Paulus: Vt legata quæ ei dederat,inteſtato moriens reſtitueret.

INTESTATVS, *Che non ha fatto teſtamento, inteſtato,* ἀδιάθετος,dicitur non ſolum, qui mortuus eſt nullo confecto teſtamento, ſed etiam cuius ex teſtamẽto adita non eſt hereditas, ut inquit Paul.in l. inteſtatus.de uerb.ſig.Pomp.Ipſe cũ uno ſeruo ſenex inteſtatus proficiſcitur. Vlp. de Suis & legit.here. Inteſtati proprie appellantur, qui cum poſſent teſtamẽtum facere,teſtati non ſunt. Cic.pro Clu.Haud heres eſt Cluentius; inteſtatum dico eſſe mortuum. Inteſtatus, nullis teſtibus conuictus. Plaut.in Curc.Hoccine pacto indemnatum, atque inteſtatum arripi? Non abſurde tamen dici poſſet Inteſtatum in hoc Plauti loco accipi pro non anteſtato,hoc eſt,nemine in teſtem aſſumpto.Erat enim conſuetudo apud ueteres,ut antequam aliquem in ius raperent,anteſtarẽtur: hoc eſt,liberum hominem unum, aut alterum in teſtem aſſumerent,eiq; aurem uellicantes quærerent, Licet ne anteſtari? Qua ſolennitate non obſeruata, nemini licebat, quempiam in ius ducere.Vide in uerbo Anteſtor.

INTESTINVS,a,um,pe.p.*Interiori,coſa di dentro,* ἐντόσθιον,τὸ ἔνδον,idem quod interaneum,ſiue internum,quod ſcilicet intus reconditum eſt,& foris non apparet.Seru.Sulp.Ciceroni: Quid eſt,quod tantopere commoueat tuus te dolor inteſtinus? Inteſtinum bellum, ἐμφύλιος πόλεμος, cum ciuitas ueluti in ſua uiſcera cõiurat.Inteſtinum malum. Cic.ad Brutum:Ingraueſcit enim in dies inteſtinum malum: nec externis hoſtibus magis quàm domeſticis laboramus.Inteſtinum odium,dicitur occultum,& diſſimulatum. Liu.2.ab urb.Inteſtino inter patres plebemq; flagrabat odio. Inteſtinum opus,quod ad ornatum ædium ex ligno conficitur. Vulgus uocat minutiariam.Var.li.3.de Re ruſt.Cum uillam haberes opere tectorio, & inteſtino, ac pauimentis è nobilibus lithoſtrotis ſpectandum parum putaſſes eſſe,ni tuis quoque litteris exornati parietes eſſent.

INTESTINA, *Interiori,* ἔντερα, quidam ſunt quaſi membranacei canales,qui in interiori uentris parte ſiti, alimentorum excrementa è uentriculo excipiunt,longisq; orbium anfractibus tandem per ſeceſſum deiiciunt.Cic.2.de Nat.de.Ex inteſtinis autem & aluo ſecretus à reliquo cibo ſuccus is,quo alimur, permanat ad iecur per uias quaſdam à medio inteſtino uſque ad portas iecoris.Sunt autem inteſtina in corpore humano omnino ſex,quorum primum uentriculo per pylorum adhærens à duodecim digitorum longitudine, Herophylus δωδεκαδάκτυλον appellauit: rei anatomicæ periti fere ἔκφυσιν uocant. Secundum à Græcis νῆστις,à nobis Ieiunum appellatur,quod ſemper ſit inane.Tertium à nobis Tenue,ab illis ἴλεον appellatur. Varro etiam Hillam appellat. Quartum Cæcum dicitur, quod propter ſinuoſitatem exitu carere uideatur. Quintum Græco nomine κῶλον à Latinis Craſſum inteſtinum nominatur,quod reliquis carnoſius ſit, à dextra ilium regione ad ſiniſtram ſuper uentriculi fundũ. delatum,lienem interim & iecur contingens. Sextum ſpinæ è directo incumbit, ad ſedem uſque porrectum, quod quoniam nullos habet ſinus,Rectum appellatur. Legitur & Inteſtinus maſcu.gen. Plin.lib.11.cap.37. Inteſtinus quibuſdam ab ore incipiens, quadam uia eodem inflectitur, ut ſepiæ & Polypo: in homine annexus infimo ſtomacho ſimilis canino.

INTEXO,is,ere,*Teſſere tra qualche coſa,* ἐνυφαίνω ἐμπλέκω, intus texere, innectere, texendo inſerere, implicare, innectere: Virg.l.3.Ge. Vtq; purpurea intexti tollant aulæa Britanni. Vbi Seruius: Intexti, intus texti.nam in uelis ipſi erant picti,qui eadem uela portabant. Idem 2.Ge. Illa tibi lætis intexit uitibus ulmos. Id eſt,annectit. Cic.in Part. Læta triſtibus,incredibilia probabilibus inteximus.Intexere aliquem. Cic.Att.l.13.Scis me antea orationes, aut aliquid id genus ſolitum ſcribere, ut Varronem nuſquam poſſem Intexere. Id eſt,eum loquentem inducere,ut fit in dialogis.

INTIME,aduerb.Cic.ad Q. Frat.Quarum altera eſt de Blandenio Teuxide,quem ſcribis, certiſſimum matricidam tibi à me intime commendari.

INTIMVS,charus,familiaris.Cic.ad Quinct.fr.lib.1.Intimus, proximus,familiariſſimus quiſq; aut ſibi pertimuit,aut &c. Plaut.in Trucul.Nam me fuiſſe huic fateor ſummum,atque intimum. In intimis alicuius eſſe, pro ualde amari ab aliquo.Cic.ad Att.lib.4. Itaque in intimis eſt meis,cum antea notus non fuiſſet.

INTVS,a,um,*Piu à dentro,domeſtico,famigliare,* ἐνδόσατος,ſuperlatiuum eſt ab antiquo adiectiuo Interus;illud ſignificãs quod maxime intus reconditum eſt.Cic.6.Ver.In eo ſacrario intimo fuit ſignum Cereris perantiquum.

INTINCTVS,us,condimentũ ad obſonia condienda,quod nos Saporem in cibis dicimus,Græci,ἐμβάμματα.Columella: Hoc ſinapi ad embãmata non ſolum idoneo,ſed etiam ſpecioſo uteris.ἐμβάπτειν enim intingere eſt.Pli.l.15.c.29.Eadem origine aprorum ſapor commẽdatur,plerunque ad intinctus additis myrtis.

INTINGO,gis,*Intingere,bagnare,* ἐμβάπτω,immergo,madefacio. Pli.l.20.c.17.de aniſo: Viride aridum ue omnibus quæ condiuntur,quæq; intinguntur,deſideratum. Cat.c.156.Crudã ſi edas,in acetum intingito,mirifice concoquit.Intinctum arte: Cic.2.de Or.Alterum,quod totum arte intinctum uidetur, tametſi artem requirit, tamen prudentiæ eſt mediocris quid dicendum ſit uidere.

INTOLERABILIS,le, *Intolerabile,inſopportabile,* δύσοιστος,ἀνεκτος,quod tolerari & ferri nõ poteſt:ut, Intolerabilis dolor, Ci.3.de Or.Mihi omnia ſunt intolerabilia ad dolorem.Intolerabilis auaritia,Idem ad Q.Fr. li.1. Intolerabile frigus, Idem pro Roſc.Amer.

INTOLERABILITER,*Intolerabilmente,*aduerb.ſupra modum,ita ut ferri non poſſit,&(ut ita dicam)impatibiliter.Col.lib.1. ca.4. Sunt quædam loca,quæ ſolſtitiis minus concaleſcunt, ſed frigoribus hiemis intolerabiliter horrent.

INTOLERANDVS,a,um,adiect.*Da non eſſer tolerato,* δύσοιστος,idẽ quod intolerabilis.Cic.7.Verr.O magnum atque intolerãdum dolorem.Intoleranda hiems,Liu.5.ab urbe. Intoleranda libido.Idem 7.Bel.Pun. Immanis atque intoleranda barbaries,Cic.pro Font.

INTOLERANS,antis,adiect.*Impatiente,* ἀδυνατος, impatiẽs, impotens,qui tolerare non poteſt.Liu.9.ab urbe.Et loquimur de Alexãdro nondum merſo ſecundis rebus, quarum nemo intolerantior fuit.

INTOLERANTER, aduerbium, *Impatientemente*, ἀμέτρως, ἀδυνάτως, impotenter. Cic. 1. Tusc. Possumus ne nos contemnere dolorem, cum ipsum Herculem tam intoleranter dolere uideamus?

INTOLERANTIA, æ, *Intoleranza*, ἀδυναστία, impotentia, impatientia. Cic. pro Clu. Quis illum eã illa superbia atque intolerantia ferre potuisset? Idem pro lege Agr. Perspicite quãta potestas permittatur, non priuatorum insaniam, sed intolerantiam regis esse dicetis.

INTOLERANTISSIMA laboris corpora, hoc est impatientissima, Liu. 10. ab urb. Et lib. 7. bel. Pun.

INTONDEO, es, re, *Tosare d'intorno*, περικείρω, circumtundo: Col. l. 11. c. 13. Vt ante quàm translatum deponas, omnes radiculas amputes, & fibrarum summas partes intondeas.

INTONSVS, a, um, *Non tosato*, ἄκαρτος, non tonsus. Pli. li. 6. c. 18. Arabes mitrati degunt, aut intonso crine, barba abraditur, præter quàm in superiore labro. Intonsa coma. Cic. 2. Tusc. Col. l. 7 c. 3. Igitur, ut dixi, miraberis oues intonsas: nariam & canam comam improbabis. Ouid. 4. Fast. Bis caput intonsum fontana spargitur unda. Intonsi homines, & inculti, Liui. 1. Bel. Pun.

INTONO, as, p. c. are, *Tonare, far romore*, βροντάω, idem quod tono. Cic de Diui. Partibus intonuit cæli patet ipse sinistris. Oui. 2. Met. Intonat, & dextra libratum fulmen ab aure Misit in aurigam. Per translationem dicitur: & de quouis alio sono uehemẽtiore. Pli. l. 9. c. 40. Intonuit ingenti latratu canis. Hiems intonata Eois fluctibus: Hora. Epod. 2. Hoc est, tempestas sonora. Intonare, pro iracunde dicere, & cũ quodam uocis impetu loqui. Liu. 3. ab urbe. Cum hæc intonuisset plenus iræ, multitudo ipsa se sua sponte dimouit.

INTORQVEO, es, *Tirare, trarre con impeto*, συστρέφω, σφενδονάω, cũ impetu eiaculor, inijcio, uibrando emitto. Virg. 2. Aene. Sacrum qui cuspida robur Læserit, & tergo sceleratã intorserit hastã. Cic. de Arusp. resp. Si quod in me telum intorserit, statim me esse arrepturum arma. Item circumtorqueo, διαστρέφω. Cic. 2. de Or. Vt cum Testio Penario mensũ in dicendo intorquenti: tum ut diceret si quid uellet, si nucem fregisset. Intortus, a, um, partic. obuolutus: ut, Intortum circa leuũ brachium paludamentum, Liu. l. 5. bel. Pun.

INTOTVM, ex toto. Cic. de Ar. Quæsturamq; illam maxime fœcundam in totum ad se ita redegit, ut improbissime fraudaret populum.

INTRA, *Entro, dentro, intra, tra*, ἐντὸς, præpositio, ab In, deducta, sicut ab Ex, Extra: significatq; spatium temporis, aut loci. Pla. in Curc. Dimidiam partem nationum usque omnium Subegit solus intra uiginti dies. Luca. l. 5. Intra castrorum timuit centoria ductor. Intra cubiculum, intra oppidum, significat in tentoriis, in cubiculo, in oppidum. Aliquando significat citra. Cic. ad Sulp. Sed tamen, quoniam effugi eius occasionem, qui fortasse arbitraretur me hanc rempublicam nõ putare, si perpetuo tacerem, modice hoc faciam aut etiam intra modum, ut & illius uoluntati, & meis studiis seruiam. Intra modum (inquit) id est, citra modũ, hoc est, minus quàm modice: quod idem ualet quod moderate, & cum modo. Cuius contrarium est, Vltra modum. Sic dicimus, Intra diem, ἐμπροθέσμως, ἐντὸς τῆς προθεσμίας, Intra famam ἧττον τῆς φήμης, id est, citra opinionem, & minus ipsa fama, uel quod famæ magnitudini non respondet. Vltra famã, quod est maius ipsa fama. Quinctil. Hortensii scripta tamen intra famã sunt. Intra, sine casu, aduerbium est, cui cõtrarium est extrinsecus. Col. lib. 1. ca 43. Hæc uasa & opercula, extrinsecus & intra diligẽter picata esse debebunt. Valla hoc interesse docet Inter, Intra, & Infra: ut hoc ad dignitatem & locum: illud ad spatium & numerum referatur. Qua de re latius egimus non ita multo ante, in dictione Infra. Ab Intra, fit Interus, à quo Interior, & hoc Interius, magis intra, uel intro. Ter. in Eunu. In interiore parte, ut maneam solus cum sola. Cic. in Sal. Africam interiorem obtinens. Virg. 1. Aene. At domus interior regali splendida luxu Instruitur. Cice. 3. de Nat. de. Plures enim tradunt nobis ii, qui interiores scrutantur, & reconditas litteras, antiquissimum Ioue natum, &c. Intimus, superlatiuũ, ἐνδότατος, de quo supra. Internus, Intraneus, Intrinsecus, Introrsum, Intrarius, Intestinus, Intro, tras: quæ uide suis locis.

INTRANEVS, a, um, *Di dentro*, τὸ ἔνδον, ἐνδόμυχον, interaneum, intus abditum, intimum. Plaut. Charos mihi, atque intrarios amicos.

INTRACTABILIS, le, *Che non si puo domare*, ἀδάμαστος, indomabilis, qui tractari, domari ne non potest. Pli. l. 19. c. 5. Virus illi intractabile est. Virg. 1. Ge. Serite hordea campis Vsque sub extremum brumæ intractabilis imbrẽ. Animus intractabilis, Sen. Hippol.

INTRACTATVS, tractata, tractatũ, *Indomito, non maneggiato*, ἀδάμαστος, ut, Intractatus equus, hoc est, indomitus. Cic. de Amic. Atqui in ipso equo, cuius modo mẽtionem feci, si nulla res impediat, nemo est qui non eo, quo consueuit libentius utatur, quàm intractato, & nouo.

INTREMISCO, is, idem quod intremo. Pli. l. 8. c. 4. de elephanto: Idem uestigio hominis animaduerso prius quam homine, intremiscere insidiarum metu traditur.

INTREMO, tremis, pen. cor. intremere, *Tremare*, τρέμω, τρομέω, φρίττω, idem quod tremo. Virg. 3. Aen. Clamorem immensum tollit quo põtus, & omnes Intremuere undæ penitusq; exterrita tellus Italiæ.

INTREPIDE, aduerb. ἀδεῶς, sine pauore, audacter. Liu. 6. Bell. Pun. Postquam assuetudine quotidiana satis intrepide uisum est fieri, in campum, &c.

INTREPIDVS, a, um, *Intrepido, che non ha paura*, ἀδεὴς, qui nihil timet, impauidus. Oui. 13. Met. Illa super terram defecto poplite labens, Pertulit intrepidos ad fata nouissima uultus. Hiems intrepida, apud Tacit. in uita Agricolæ.

INTRICO, cas, p. p. *Intricare*, ἐμπλέκω, implico. Plau. in Persa: Atque ita intricatũ ludit potans Dorpalum. Eius contrariũ est Extrico. Vtrunq; dictũ creditur à tricis, quæ sunt festucæ, uel capilli, uel simile quippiã, quo auium pedes implicãtur. Plau. Quod argentum mihi, quas mihi tricas narras?

INTRINSECVS, *Di dentro, intrinsecamente*, ἔσωθεν, Extrinsecus, ἔξωθεν, aduerbia sunt cõposita ab Intra, & Extra, & Secus, cum significat iuxta. Col. l. 12. c. 43. Lata uasa in modum patinarum fieri iubeat: eaq; intrinsecus & extrinsecus & intra diligenter picata esse debebunt. Sic Pli. l. 11. c. 37.

INTRITVM, pe. p. μυττωτὸς Theod. genus eduli ex alliis, caseo, oleo, ouis, & porro concinnatum: ita dictum quòd in mortario teratur: Circumlata diu mensis intrita secundis. Est etiã Intritum, uel melius Intrita, calcis genus manibus subactũ, neque statim ad opus adhibitum, sed tempore maceratum, fermentatumq;. Plin. l. 36 c. 23. Ruinarum urbis ea maxime causa, quòd furto calcis, sine ferumine suo cæmenta componuntur. Intrita quoque quo uetustior, eo melior. Est etiam Intrita apud Catonem emplastri genus ad insitionem accõmodatum, quod constabat ex argilla manibus subacta. Pli. lib. 17. cap. 16. Sed id etiam apud ueteres Græcos inuenitur, & apud Catonem, qui oleam, ficumq; ita inseri iussit: mensura etiam præfinita secundum reliquam diligentiam suam: cortices scalpro excidi quatuor digitorum longitudine, & trium latitudine, atque ita coagmentari, & illa sua Intrita oblini.

INTRO, *Entro, dentro*, ἔσω, aduerb. motus ad locum, idem significans, quod In domum quemadmodum Intus, domi, uel è domo. Cõponitur autem cum uerbis incipientibus à d, ut Introduco: à g, ut Introgredior: m, ut Intromitto: r, ut Introrũpo: s, ut Introspicio: u, ut Introuoco. Plau. in Aul. Ibo intro, ut herus hæc quæ imperauit, facta, cum ueniet fient.

INTRO, as, *Entrare, andar dentro*, εἰσέρχομαι, ingredior, introeo. Virg. 5. Aen. Adsumus, & portus delati intramus amicos. Venabula intrant ursos, hoc est, transfigunt. Mart. lib. 14. Et per translationem Intrare familiaritatẽ alicuius, id est, sese insinuare. Cic. ad Q. Frat. In prouincia uero ipsa, si quem es nactus, qui in tuam familiaritatem penitus intrarit, qui nobis ante ignotus sit, huic quantum credendum sit, uide. Intratus, partic. præteriti temporis: ratum. Liuius: Ibi rursus siluæ intratæ. Id est, in siluis intratum est.

INTROCLVDO, *Rinchiudere*, ἐγκατακλείω. est in interioribus claudo. Seneca: Qui domi introclusus otiabatur.

INTRODO, as, are. Cic. pro Cecin. Atque etiam seipse inserebat, & introdabat. Hoc est, ultro se offerebat gerendis negociis. Budæus.

INTRODVCO, cis, p. p. *Introdurre, menar dentro*, εἰσφέρομαι, ἐνάγω, εἰσάγω. significat intra aliquem locum duco. Sal. in Catil. Vulturtium cum legatis introducit. Introducere, pro inducere. Cic. 11. Phil. Quam ambitionem constantissimus & grauissimus eius L. Cæsar in Senatum introduxit. Per translationem est instruo, doceo. Vnde Introductio, eruditionis principium, quam Græci εἰσαγωγὴν uocant.

INTROEO, is, iui, itum, pen. supini c. *Entrare*, εἰσέρχομαι, εἰσπορεύομαι, ingredior. Ter. in And. Vt hinc te iussi introire, opportune hic fit mihi obuiam. Introire in uitam, id est, nasci. Cic. de Amic. Quamobrem cum illo quidem, ut supradixi, actum optime est, mecum autem incommodius: quem fuerat æquius, ut prius introieram, sic prius exire de uita. Introitur, impersonale. Varro lib. 1. cap. 63. Quo cum periculo introitur recenti apertione.

INTROGREDIOR, deris, *Entrare*, εἰσέρχομαι, introeo. Virgil. 1. Aen. Postquam introgressi, & coram data copia fandi.

INTROITVS, introitus, pro ingressu, εἴσδυσις, εἴσοδος. Cæsar 3. Bell. ciu. Tamen ueritus, ne militum introitu, & nocturni

temporis licentia oppidum diriperetur,&c.

INTROFERO,fers.Cic.Epist.In oppidum introferetur.

INTROMITTO,is, *Riceuer dentro, εἰσδέχομαι,εἰσοικίζω,προσάγω*,in domum admitto.Ter.in Eun.Vereor,ne illud grauius Phædria tulerit, ne ue aliorsum atque ego feci, acceperit, Quòd heri intromissus non est. Dicimus autem,Intromitto, in ædibus, & in ædes. Plaut. in Aulul. Profectò in ædibus meis, me absente, neminem uolo intromitti. Frequentius tamen per accusatiuum Intromittere in ædes, eò quòd tacitus quidã motus per hoc uerbum significetur.Cic.Epist. Si quando illa dicet Phædriam Intromittamus comesatum.Tu.&c.

INTRORSVS, aduerbium, uel introrsum, *Ver à dentro*,intro uersus, hoc est, uersus interiora.Cæsar libro secundo Bel.Gal. Ab eo flumine pari accliuitate collis nascebatur aduersus, huic contrarius, passibus circiter ducentis infernus apertus, à superiori parte siluestris, ut non facile introrsus inspici posset.

INTRORVMPO,pis,*Entrar con furia, εἰσβάλλω*,irruo,cum impetu introeo.Gell.lib.15.c.21.Cerua emissa in cubiculum Sectorii introrupit.

INTROSPICIO,cis,p.c.*Guardare dentro,εἰσορῶ*, introrsus aspicere,diligentissime uidere.Cic.1.de Diuinat.Negant enim id esse maiestatis Deorum,scilicet caussas omnium introspicere,ut uideant quid cuique conducat.

INTROVOCO,p.c.*Chiamare dentro.εἰσκαλέω*,in domum aduoco. Liu.lib.10.ab urb. Fabius nihil precatus populum, quàm ut priusquã introuocarentur ad suffragium tribus, Appii Claudii prætoris allatus ex Hetruria litteras audirent. Cic.10 Verr.cur filiam tuam non Introuocari iubes.

INTRVDO,is,ere,*Cacciarsi dentro,εἰσωθέω*,introtrudo,& importune me ingero.Cic.pro Cecin. Atque etiam se ipse inferebat,& intrudebat,& in eam opinionem Cesenniam adducebat:ut mulier imperita nihil putare agi callide posse,ubi nõ esset Ebutius.

INTYBVS, *Raduchio,indiuia. σέρις*, masc. uel Intubum neutri, uel etiam (ut aliis placet) Intybus, uel Intybum per y, pen. corr. genus est herbæ uarias sub se continens species. Est enim satiuum quoddam, aliud siluestre. Satiuum rursus in duas diuiditur species: quarum altera folio latiore, & lactucæ similior est,altera subamara, & folio angustiore.utrũque genus Officinæ Scariolam,uulgus Cichorium horteose uocat. Agreste quoque Intubum duas sub se contiuet species: quarum altera Romano nomine Ambubeia, Aegyptiorum uero uocabulo Cichorium nominatur. Altera à Græcis Hedypnois,ab herbariorũ uulgo Dens leonis appellatur, propterea quod folia habeat utrinque denticulata.Pli.l.20.c.8. Intubi quoque non extra remedia: succus eorum cum rosaceo, & aceto capitis dolores lenit. Virg.lib.1. Ge. Et amis Intuba fibris.

INTVBACEVS,cea,ceum,quod est ex intubo: ut,Intubacea folia,apud Pli.lib.27.c.11.

INTVEOR,eris,intuitus,*Guardare,εἰσορῶ*,uidere & cominus inspicere. Pli.Epist.31. Erit ergo pergratum mihi, hanc effigiẽ eius subinde intueri, subinde respicere, sub hac consistere. Plaut.in Truc.Qui alterum incusat probri, ipsum se intueri oportet.Intueri animis, id est animaduertere. Cic. pro domo sua.Date hãc Trib.pl.licentiam,& intuemini paulisper animis iuuentu &c. Intueri aliquid acri, & intento animo, Cic.1.de Fin. Intueri in aliquam rem, & Intueri in aliquẽ, Cic.Vniu.de Clar.or.Intuitus,us,uerbale,ipse actus intuendi.Quinct.lib.10.c.1. Totum opus non ad intuitum reipugnamq; præsentem,sed ad memoriam posteritatis,&c. Pli. lib.36.c.10.Abiit hilarior intuitu.

INTVMEO,es,ere, & intumesco,is, *Gonfiarsi, ἐξοιδέω,ἐξογκόομαι*,inflari,cõuerti in tumorẽ.Pli.li.11.c.34.Est animal eiusdem turpitudinis, infixo semper sanguine capite uiuens, atque ita intumescens.Idem l.1.c.81.Intumescens fluctus. Bilis intumuit sub pectore, Persius Sat. 5. Humus intumescit uiperis,Hor.Epod.16.Intumescere,pro irasci.Ouid.2.Met. Intumuit Iuno, postquam inter sydera pellex Fulsit. In qua significatione inuenitur etiam datiuo coniunctum.Ouid.4. de Pon.El.14.Intumuit uati,non tamen Ascra suo.

INTVOR,intueris,p.c.Intuitus,uel Intutus sum,Intui,*Guardare, uedere,εἰσορᾶν,ὁρᾶν*,inspicere: uidere. Plaut.Most. Profectò nullam æquidem illic cornicem intuor.

INTVRBATVS,*Non turbato.ἀτάραχος*,non turbatus. Pli.in Pan. Es sedit inturbatus,interritus,& tanquam ita fieri soleret.

INTVRBIDVS,pen.corr.adiectiuum, *Non torbido*, non turbidus. Tacitus lib.3. Inturbidus externis rebus annus domi suspecta seueritate,&c.

INTVS,*Dentro,ἔνδον,ἔσωθεν*, aduerb. loci ab In, deductum, idẽ significans quod genitiuus Domi aduerbialiter positus: uel E domo.Cic.in Cat.Intus inclusum periculum est. Plaut.in Most.Quid ita pultas,ubi nemo intus est? Idem in Most.Pultandum fores, Atque euocato aliquem intus ad te Trania. Idem in Mil.Sed ubi ille exierit intus,&c.

INTVSIVM,*Camiscia, χιτωνίσκος*, uestis interior,ita dicta,teste Varrone,quòd intus gestetur: quemadmodum Palla, quòd palam feratur.Inde Intusiatus, ta,tum, qui huiusmodi ueste est indutus,apud Plaut.in Epid.

INTVTVS,ta,tum,pe.p. *Mal sicuro,non sicuro,ἀσφαλὴς,ἀπροφύλακτος*, non securus, incustoditus, indefensus. Liu.libro 5. Castra Gallorum intuta, neglectaq; ab omni parte uacti inuadunt.

INVBVS, Vide Incubus.

INVADO,dis,p.p.*Assalire,uenire adosso,entrare,καταλαμβάνω*, incesso,corripio,incido,& tam datiuo,quàm accusatiuo iungitur.Var.de uit.p.R.Tanta porro inuasit cupiditas bonorum plerisque. Sal. de bello Iug. Tanta libido cum Mario eundi pleros que inuaserat.Item repente,& cum impetu aliquẽ aggredi,*εἰσβάλλειν,ἐμβάλλειν*,aggredior.Vir.2.Aen. Inuadũt urbem somno uinoq; sepultã.Item ingredi,uel intrare.Cic. ad Lent. Non potui magis in arcem illius caussæ inuadere. Virg.l.6.Nunc inuade,uiam,uaginaq; eripe ferrum.

INVALENTIA,æ,*DebolezZa,ἀσθένεια*,idẽ quod inualetudo.Gell. lib.10.c.1.Vitium aliquod imbecillitatis, atque inualentiæ demonstratur.

INVALESCO,lescis, *Inualersi,corroborarsi, ἐπιῤῥώννυμαι, ἐπικρατέω*,robur,ac firmitatem acquiro. Vnde inualuisse consuetudinem,siue mores dicimus cum significare uolumus consuetudinẽ inueterasse,& iã longo usu receptã esse. Pli.in Epist. Nam postquam obiit ille,increbuit passim, & inualuit consuetudo,binas,uel singulas clepsydras, interdũ & dimidias, & dandi,& petendi.Quinct.l.x.c.1.Tenuit consuetudo,quæ quotidie magis inualescit. Aliquando Inualescere,ut Calepino uisum est,significat infirmum ac debile fieri, in desuetudinem uenire. Quinct.lib.10.cap.1. Cum uerba intercidant,inualescantq; temporibus.Mea tamẽ sententiam multo aptius accipies ibi Inualescere pro robur & uires acquirere, ut uerbum Inualescant, opponatur uerbo intercidant. Hoc enim uidetur uelle,uerba intercidere,& rursum in consuetudinem redire: quod & ipsum restatur Hor.de arte poe. Multa renascentur, quæ iam cecidere, cadentq; Quæ nunc sunt in honore uocabula,si uolet usus.

INVALETVDO,inis,*DebolezZa,infirmità,ἀσθένεια*, imbecillitas. Cic. in Læl. Quòd autem his Nonis in collegio nostro nõ affuisses, inualetudinem respondeo caussam, non mœstitiam fuisse.

INVALIDVS,a,um,*Debole,poco gagliardo.ἀσθενής*, infirmus,debilis,ægrotus. Pli.l.21.c.39. Inuentæ feminæ quædam defluuio capitis inualidæ.Inualidi milites, Liui.3. Bel.Pun. Idem 6. ab urbe: Qui ubi uidere Camillum,iam ad munera corporis senecta inualidum,uadentem in hostes,procurrunt pariter omnes Corpus inualidum,Ouid.Epist.20. Artus inualidi,Idem Epist.eadem. Manus inualidæ. Lucan.lib.5. Robur inualidum,Ouid.5.Trist.

INVECTIO,onis,uerbale, *Il portar dentro*, ipse inuehendi actus. Cic.2.Offi.Iam uero,& earum rerum,quibus abundaremus, exportatio,& earum,quibus egeremus, inuectio certe nulla esset,nisi his muneribus homines fungerẽtur. Inuectio, pro insectatione,& impetu animi in aliquem.Cic.1.de Inuent. Clementia per quam animi temere in odium alicuius inuectioni concitati,comitate retinentur.

INVECTICIVS,a,um, quod inuehitur. Plin.libro 10.cap.29. Cum Theophrastus tradat inuectitias esse in Asia etiam columbas.

INVECTIVVS,a,um,*στηλιτευτικὸς*, quo in aliquem inuehimur, hoc est,quo quis maledictis incessitur. Vnde Inuectiuæ orationes dicuntur aduersus aliquẽ scriptæ,quibus in illius mores,uel ingenium,aut uitam inuehimur.

INVECTVS,us,ui,idem quod inuectio.Pli.l.4.c.1.Amnis Achelous è Pindo fluens,atque Acarnaniam ab Aetolia dirimẽs, & Artem tam insulam assiduo terræ inuectu continenti annectens.

INVEHO,his,p.c. *Menare dentro,ἐμφορῶ,ἐπάγω*, intro ueho,naui uel uehiculo importo: cuius contrarium est Eueho.Pli.l.6. c.19.Alii tellurem exercent,militiam alii capessunt,merces alii suas euehunt, res externas inuehunt. Inuectus portum, Inuectus urbem,pro in portum,& in urbem. Pli.lib.6.c.22. Aquilonibus raptus præter Acarnaniam xv. die Hippuros portũ eius inuectus.Liu.l.4.ab urb.Præposito COS. castris, ipse triumphans inuectus urbem, Dictatura se abdicauit. Aliquando Inuehere, idem est,quod in naui curru ue uehere.Virg.5.Aen.Centauro inuehitur magna.Cic.Offic.Inuehere pecuniam in ærarium.

INVEHOR.

Invehor,eris,deponens, *Dir male, far impeto contra alcuno con male parole*,ἀποτείνομαι,maledictis aggredior,& ueluti quodam impetu sermonis in aliquem feror.Cic.Epist.li.3. Itaque in ea palam uehementer inuectus. Idem 2.de Natu. Deo.In Stoicos inuehebatur. In eadem significatione aliquando legimus Inueho.Cic.3.Phil.Cum ille in me absen tem inuehens,non intelligebat.&c.

Invenio,nis,pen.cor.*Ritrouare,trouare*,εὑρίσκω,ομαι.comperio,quasi in aliquid uenio.Plaut.in Cistel. Quo, quæritabam,filiam inueni meam.Inuenire,comminisci,excogitare.Terent.in Eunuc.Ceterum idem hoc tute melius quanto inuenisses Thraso?Virg.4.Aen. Inueni germana uiam. Inuenire,acquirere.Terent.in Eunuc. Vtinam tam aliquid inuenire facile possis Phædria,Quàm hoc peribit. Inuenire,adipisci.Cic.3.Phil.Qui propter hæsitantiam linguę,stu poremq; cordis cognomen ex contumelia inuenit.

Inventa,& Inuentiones,εὑρήματα,ἐπινοήματα.Cic.de Inuentio.Inuentio est excogitatio,&c.Plin.lib.5.cap.12.Ipsa gens Phænicum in gloria magna litterarum inuentionis & siderum.Idem lib.23.cap.1.Vinum ieiunos bibere nouitio inuento utilissimum est.Dicitur & Inuentus,us,ui. Plin. lib.17.cap.10.Ex eodem inuentu est surculos abscissos serere.Differunt(secundum aliquos)Inuenio & Reperio: quod Inuenire,sit rem quæsitam offendere: Reperire,casu. Ouid. 2.Metam.Tu non inuenta reperta es.

Inventiuncula,læ,diminutiuum.Quinct.li.8.Ad hoc plerique minimis etiam inuentiunculis gaudent.

Inventor,oris,qui quippiam primus inuenit: ut, Inuentor olei Deus,Cice.6.Ver.Scelerumq; inuentor Vlysses,Virg. 2.Aen.

Inventum,uenti.Cice.de Senec.Tot artes,tot scientiæ,tot inuenta.

Inventrix,icis,fem.gen.Cic.3.de Natu.Deo. Princeps & inuentrix belli Minerua.

Inventarium,rii,idem quod Repertorium. Vlpian.in l.tutor qui repertorium.ff.de admini.tut.Tutor qui repertoriū non fecit,quod uulgo inuentarium appellatur, dolo fecisse uidetur.

Invenustus,sta,stum,*Senza gratia*,ἀναφρόδιτος,ἄμυσος, illepidus,& sine Venere(ut inquit Donatus) id est sine gratia, quem omnes respuant repudientq; pulchræ,& quem deformes appetaut.Terent.in And.Adeone esse hominem inuenustum,aut infelicem quenquam,ut ego sum?Cic. de Clar. Orator.Censorinus Græcis litteris satis doctus, quod proposuerat,explicans expedite,nō inuenustus actor sed iners, & inimicus fori.

Invenuste,aduerbium,inepte,ineleganter, impolite. Gell. lib.17.cap.12.Ibi in eisdem laudibus non hercle hac sen tentiola inuenuste lusit.

Inverecundus,da,dum,*Senza uergogna*,ἀναισχυντος, impudens,totius uerecundiæ expers. Suet.de claris Gramma. Ac tanto amore erga patroni memoriam extitit, ut Salustium historicum,quod eum oris improbi,animo inuerecūdo scripsisset,&c.Plaut.Ruden.Legirupa,impudens,inuerecundissimus.Cice.1.de Inuentione: Si inuerecundum animi ingenium possidet, tamen eum accuses: non enim probus est.

Invergo,gis,inuerxi,inuerctum, secundum Diomedem, inuergere,εἰσρεῖν,illabi,influere.Pla.Curc. Ipsum expeto te tangere: inuergere in me liquores tuos Sino ductim.

Inversio,uerbale: ut, Inuersio uerborum apud Cice. 2. de Orat.pro transpositione.

Inversum,εἰς εἶχον,εἰς ὄρχον,significat in ordinem.Virgil.4. Geor.Ille etiam feras in uersum distulit ulmos.

Inverto,is,*Riuoltare,rouesciare*,καταστρέφω, ταράσσω, in contrarium uerto,ut uestem aut pellem,seu etiam uerba præpostere pronuncio: ut pro Lauo,Vola.Terent.in Heaut. Ego autem te noui, quàm esse soleas impotens, Inuersa uerba, euersas ceruices tuas.Plin.lib.32.cap. 2. Infixam hamo inuertere se,quoniam sit dorso cultellato.Virg.3.Geor. Et cā pum horrentem fractis inuertere glebis.Inuertere negociū aliquod,est perturbare.Cic.ad Quinct. Fratr. Quid quæris: probe premitur,nisi noster Pompeius diis hominibusq; in uitis negocium inuertit.Ab Inuerto fit participium Inuersus:ut Manus inuersa,Ceruix inuersa,Inuersa consuetudo. Quinct.lib.3.cap.11. Non ne nos hæc inuersa consuetudo deceperit?

Invesperasco,*Farsi sera*,ἑσπεράζειν,uesperum fieri. Liui.9. Bel.Maced.Iam inuesperascebat.

Investigabilis,le, ἀνεξιχνίαστος, quod minus uestigabile est.

Investigatio,nis,idem quod disquisitio,siue inuētio,ἀνίχνευσις.Cic.lib.1.Off.In primisq; est hominis propria ueri inquisitio,atque inuestigatio.

Investigator,toris,inquisitor,ἀνιχνευτής.Cic.de Vniuersitate.Acer inuestigator & diligens rerum, quæ à natura in uolutæ sunt.

Investigo,gas,pen.pro.*Inuestigare*,ἐξιχνιάζω, quærendo inuenio:tractum à uenatoribus,qui per uestigia feras quæren do inueniunt.Teren.in Heaut.Nihil tam difficile est,quin quærendo inuestigari possit.Cic.pro Ligario: Sed quoniā diligentia inimici inuestigatum est,quod latebat,confitendum est,ut opinor.Accipitur etiam Inuestigare simpliciter pro quærere,& indagare,ἀνιχνεύειν.Cic.6.Verr. Qui inuestigabant,& perscrutabantur omnia.

Investis,ste,imberbis,*Sbarbato*,ἄμυβος,cui inguina nondum prima lanugine sunt uestita.Macrob.3. Sat. Romani quoq; pueros,puellasq; nobiles,& inuestes Camillos,& Camillas appellant.Palla.lib.11.cap.14.Inuestis puer hoc,aut aliquis satis purus efficiat.

Investio,is,ire,*Adornare*,κοσμέω, orno, quasi speciosam uestem induco.Plin.lib.35.cap.7.Publicas porticus inuestiuit pictura.

Inveterasco,is,ere,*Inuecchiarsi*, ἐπιῤῥώννυμαι, παλαιοῦμαι, uetustatem acquiro,inualesco.Colum. lib. 7.de morbo loquens: Sed si iam inueterauit,uehementioribus est opus re mediis.Terent.in Prolo.Hecy. Nouas qui exactas feci, ut inueterascerent: Ne cum poeta scriptura euanescerer. Cic. in Catil.Res nostræ in monumentis inueterascent, & corroborabuntur.

Inveteratio,onis,uetustas,antiquitas.Cic.in Tusc. Inueteratio autem,ut in corporibus ægrius depellitur, quàm perturbatio: citiusq; oculorum repentinus tumor sanatur, quā diuturna lippitudo:sic cognita iam caussa perturbationum.

Invetero,as,are,*Inuecchiare*, παλαιόω, ad uetustatem seruare, inquit Budæ.Pli.lib.23.cap.2.Aquæ marinæ sextarios quin que pariter coquebant,decies deferuescente cortina,atque ita defundebant,inueterabantq;. Idem lib.19.cap.6.Si diutius allium cæpeq; inueterari libeat.Colum. Nonnulli,qui bus non fuit curæ cælestem inueterare aquam, recentem su munt,eamq; usque in quartam diem decoquunt. Sic Inueteratum uinum,Plin.lib.14.cap.2.Inueterare, pro inualescere,ἐπιῤῥώννυμαι.Cic. 2.de Nat.Nec una cum seculis ætateq; hominum hæc opinio diuinitatis inueterare potuisset. Budæus.Inueteratum malum,antiquum.Cic.de Amic. Omne malum nascens,facile opprimitur: inueteratum fit plerunque robustius.Inueteratus dolor,Cic.5.Tusc. Inueterata in uidia,Idem pro Cluentio:& secundo Officio.

Invicem,pen.cor.*Scambieuolmente,à uicenda*,πρὸς ἀλλήλους, ex In,& Vicem,proprie significat mutuo.Quinct.Qui se ardētissimo amore inuicem dilexerunt. Aliquando sumitur uicissim. Plin. Iunior: Habes res urbanas, inuicem rusticas scribe.

Invictus,a,um,*Inuitto,che non si può uincere*,ἀνίκητος,qui uinci non potest.Cic.pro Marcel.Recte igitur unus inuictus es,à quo etiam ipsius uictoriæ conditio,uisq; deuicta est. Inuictum se à labore præstare, id est,indefessum,ἀκάματον. Ci. 1.Off.Nec qui inuictum se à labore præstiterit,uinci à uoluptate.Armis inuictus Annibal.Cic.3.de leg.agr.Dux inuictus,Ouid.4.Trist.Eleg.2.

Invidentia,æ,*Inuidia*,φθόνος,ægritudo animi, ex alterius rebus secundis suscepta,quæ presertim nullam iacturam afferunt inuidenti. Huius autem antithetum est misericordia. Cic.4.Tusc.Quemadmodum misericordia ægritudo est ex alterius rebus aduersis: sic Inuidentia ægritudo est ex alterius secundis. Ibidem:Ab inuidendo Inuidentia recte dici potest,ut effugiamus ambiguum nomen Inuidiæ:quod uerbum dictum est à nimis uidendo fortunam alterius. Cadit enim in utrunque & in eum qui inuidet,& in eum cui inuidetur. Vbi Inuidentiam potius quam Inuidiam dicere maluit,tanquam Inuidentia inuidi sit, Inuidia utriusque, tam eius qui inuidet,quàm eius cui inuidetur. Sed in frequenti usu est. Inuidia magis,quàm Inuidentia,apud doctos indo ctosq; indiscriminatim.Inuidia distat ab Odio, quod inuidemus fortunato,odimus uitiosum: inuidiam profiteri eru bescimus,odisse palam,decorum est,inuidia hominum tantum est,odium reliquarum etiam animātium, ut inquit Plu tarchus in lib.de Inuidia & Odio.

Invide,*Inuidamente*,φθονερῶς,aduerbium ab Inuidus, idem significans, quod ex inuidia, uel instinctu inuidiæ: unde Inuide aliquid facere dicitur is, qui inuidia ductus aliquid facit, quod alterius aut laudi, aut prosperitati obfuturum arbitratur.

Invideo,es,secunda syllaba cor.*Hauere inuidia,inuidiare*, φθονέω, βασκαίνω, ex alicuius rebus secundis dolore afficior: Tractum à nimis uidendo,teste Cicerone, quòd oculos & animum

animum in eos, quibus inuiſemus continue inuenta teneamus. Vnde etiam cum accuſatiuo conſtructum inuenitur. Ouid. epi. 13. Troadas inuideo. Sæpius tamen cum datiuo, Cic. pro Corn. Balb. Eſt huius ſeculi labes quædam & macula uirtuti inuidere. Interdum cum utroque, cum datiuo ſcilicet perſonæ, & accuſatiuo rei. Virg. 7. ecl. Liber pampineas inuidit collibus umbras. Sic etiam decenter dicimus, Inuideo tibi doctrinam, φθονῶ σοι τῶν λόγων. Fortune mihi inuidet diuitias. Plin. Neque ego (ut multi) inuideo aliis bonum, quo ipſe careo. Cic. 3. Tuſc. Vt nobis optimam naturam inuidiſſe uideantur. Sunt qui dicant, Inuidere aliquādo accipi pro non uidere, adducentes illud Ciceronis ex 2. lib. de Ora. Itaque ne hoc poſſim dicere mel, omnino ignorare, quid poſſideat: neque plane noſſe atque inuidiſſe. Quo tamen in loco, ut in pleriſque aliis, decepti ſunt corruptis exemplaribus, qui Dictionarium hoc cōfarcinauerunt. Nā in hoc loco apud Ciceronem Inaudiſſe legendum eſt, non Inuidiſſe. Eius paſſiuum eſt Inuideor, φθονοῦμαι. Horat. in Arte Poetica: Ego, cur acquirere pauca Si poſſum, inuideor? Aliquando etiam legitur Inuidetur impeſſonaliter. Plaut. Truc. Mauelim mihi inimicos inuidere, quàm me inimicis meis: nam inuidere alii bene eſſe, tibi male eſſe miſerū eſt. Qui inuident, egent: illi quibus inuidetur, rem habent.

Invidia, æ, *Inuidia*. φθόνος, βασκανία, mœror ex aliena proſperitate. Horat. 1. epiſt. 2. Inuidia Siculi non inuenire tyranni Maius tormentum. Eſt autem Inuidiæ uocabulum ambiguum, quod tam in eum cadit, qui inuidet, quam in eum, cui inuidetur. Inuidentia autem actiue ſolum accipitur. Cic. 4. Tuſc. Ab inuidendo Inuidentia recte dici poteſt, ut effugiamus ambiguum nomen inuidiæ: quod uerbum dictum eſt à nimis uidendo fortunem alterius. Cadit enim in utrunque, & in eum, qui inuidet, & in eum, cui inuidetur. Et paulo ante: Aegritudini ſubiicitur inuidentia: utendum eſt enim docendi cauſſa uerbo minus uſitato, quoniam inuidia non in eo ſolum qui inuidet, dicitur, ſed etiam in eo, cui inuidetur. Aliquando pro odio & maleuolentia ſumitur: ut ſi quis calamitates ſuas referat, oſtendat ve, ut auctori calamitatum conciteт odium ceterorum, tunc dicitur Inuidiā facere, uel Vocare, uel adducere in inuidiam. Quinct. Nec ei tot ſcelerum commemoratione conciterem inuidiam. Ter. in And. Ita ut Sine inuidia laudem inuenias, & amicos pares.

Invidiola. Idem: Cum neſcio quid inter eos inuidiolæ exortum ueniſſet.

Invidiose, *Far qualche coſa per conciliar inuidia*, ἐπιφθόνως, ut, Inuidioſe aliquid dicere, uel facere, eſt eo animo quippiam dicere, uel facere ut aliquem in inuidiam, hoc eſt, in odium adducamus. Cic. 4. Acad. Num minus hæc inuidioſe dicuntur? Idem pro Milo. Conciones illæ quibus inuidioſe potētiam meam criminabare.

Invidiosus, ſa, ſum, *A cui ſi ha inuidia*, ἐπίφθονος, proprie is dicitur cui inuidetur. Idem 11. Metam. Pactolumq; petit: quāquam non aureus illo Tempore, nec caris erat inuidioſus arenis. Sic potentia & opes, inuidioſæ dicūtur. Ci. pro Cor. Balbo: pecunia L. Cornelii neque inuidioſa eſt, & quantacunque eſt, &c. Hoc eſt, non eſt tanta ut merito ei quis poſſit inuidere. Inuidioſum etiam dicitur, quod inuidia, hoc eſt, odium alicui conciliat. Cice. de Leg. Agra. contra Rullum: Qui poſſeſſiones inuidioſas tenebant. Inuidioſus etiā actiue accipitur (ut quidam uolunt) pro inuido, hoc eſt pro eo qui inuidet. Ouid. 15. Metam. Tempus edax rerum, tuq; inuidioſa uetuſtas Omnia deſtruitis. Quo tamen in loco non abſurde uetuſtas inuidioſa accipi poteſt, hoc eſt, odioſa, cuiq; omnes male cupiant.

Invidus, a, um, Cic. Orat. Non inuidi ſolum, ſed fautores etiā Laudum mearum.

Invidus, p. c. *Inuido*, φθονερὸς, βάσκανος, qui alicui inuidet, hoc eſt, qui ex alterius proſperitate dolore afficitur. Horat. Inuidus alterius macreſcit rebus opimis. Plin. in Paneg. Alieniſq; uirtutibus tunc quoque inuidus.

Invigilo, las, p. c. *Vegghiare*, ἀγρυπνέω, cum cure & ſolicitudine uigilo, uel rei alicui incumbo. Colum. lib. 10. cap. 10. Inuigilate uiri, tacito non tempora greſſu. Diffugiunt, nulloq; ſono conuertitur annus. Virg. 4. Geor. Nanque aliæ uictu inuigilant & fœdere pacto Exercentur agris.

Invinius, *Che non beu uino*, ἄοινος, abſtemius, quaſi ſine uino: ſicut Inuius ſine uia. Qui enim uinum non bibit, Inuinius dicitur. Apul. l. ult. Neque ullum animal eſſem, & inuinius eſſem. Vox noua eſt, & ut pleraq; aliæ, aſino Apuleii aptiſſima, qui rudere interdum maluit, quàm loqui.

Inviolabilis, le, *Che non ſi può uiolare*, quod uiolari non poteſt, aut uulnerari. Silius lib. 16. Velut inuiolabile telis Seruabant, ſacrumq; caput.

Inviolate, aduerbium incorrupte. Cic. de Senect. Memoriā noſtri pie, inuiolateq; ſeruabitis.

Inviolatus, a, um, *Incorrotto, inuiolato*, ἄφθαρτος, ἄθραυστος, ἀμόλυντος, integer, incorruptus, illæſus. Cice. pro Rab. Qui caſtam concionem, ſanctum campum, inuiolatum corpus omnium ciuium Romanorum defendendo ſeruari oportere. Idem pro Sext. Omnino inuulnerati, inuiolatiq; uixerunt.

Inviso, is, ere, *Andare à uedere*, ἐπισκοποῦμαι, idem quod ſimplex Viſo, niſi quid addat compoſitio uehementiæ. Cice. ad Att. lib. 1. Et ut iam inuiſas nos, non ſolum rogo, ſed etiam ſuadeo. Virg. 1. Geor. Incertum eſt, urbis ne inuiſere Cæſar, Terrarumq; uelis curam.

Invisus, a, um, *Non uiſto, odioſo*, ἀθέατος, non uiſus. Ci. de Aruſp. reſpon. Occulta & maribus non inuiſa ſolum, ſed etiam inaudita ſacra inexpiabili ſcelere peruertit. Alias ponitur pro odioſo, μισητὸς, ſiue pro odio habito, & quē equo animo uidere non poſſumus. Ci. pro leg. Ma. Ne aut inuiſa diis immortalibus oratio noſtra, aut ingrata eſſe uideatur. Idem 2. Offic. Quo enim quis uerſutior & callidior eſt, hoc inuiſior, & ſuſpectior, detracte opinione probitatis. Pli. lib. 22. cap. 13. Vrtica quid eſſe inuiſius poteſt? Pli. Epiſt. ult. Cuius marito inimiciſsimus, ipſi inuiſiſsimus fuerat.

Invitabilis, le, *Dilettéuole*, ἐπαγωγὸς, pellax, blandus, delectabilis, iucundus. Gell. lib. 13. cap. 11. Sermones iucundos, & inuitabiles, & cum quadam illecebra & uoluptate utiles. Interdum etiam inuitabile, ἄλιστον, ἄλυκτον, dicitur, quod uitari non poteſt: quod frequentius uſitatiusq; Ineuitabile dicimus.

Invitamentum, ti. Cic. de Fin. Inuitamenta naturæ.

Invitatus, tus, Inuitamentum, & inuitatio, *Inuitato*, πρόσκλησις, ἐνδόσιμον, illectamentum, incitatio, allectatio, prouocatio. Cice. Cæſ. Mitto ad te Trebatium, atque ita mitto, ut initio mea ſponte, poſt autem inuitatu tuo mittendum duxerim. Idem in Horten. Voluptates autem nulla ad res neceſſarias inuitamenta afferunt ſenibus. Idem pro Planc. Is autem qui uere appellari poteſt honos, non inuitamentum ad tempus ſed perpetuæ uirtutis eſt præmium. Idem ad Att. lib. 9. In Epirum uero inuitatio quàm ſuauis, quàm liberalis, quàm fraterna?

Invitus, ta, tum, *Suo mal grado, contra ſua uolontà*, ἀβούλητος, ἄκων, ἀκούσιος, qui non libenter, ſed tergiuerſans, contra uoluntatem, & repugnans aut coactus aliquid facit. Cui contrarium eſt Libens. Idem in Heautontimo. Nulla eſt tam facilis res, quin difficilis ſiet, Quam inuitus facias.

Invite, aduerbium, ἀκουσίως, non libenter, coacte. Cic. ad Att. lib. 8. Inuite cepi Capuam, non quod munus illud defugerē, &c. Idem 2. de Orat. Quem ego paulo ſciebam, uel impudētius, uel inuitius (nolo enim dicere de tam ſuaui homine faſtidioſius) ad hoc genus ſermonis accedere.

Invito, tas, pen. pro. *Inuitare*, παραγγέλλω. προσκαλοῦμαι. ad cœnam epulas ve aduoco. Cice. 3. Offic. Et ſimul ad cœnam hominem in hortos inuitauit in poſterum diem. Inuitare in hoſpitiū, & hoſpitio. Liu. 8. Bel. Pun. Vt eos per idoneos homines benigno uultu ac ſermone in hoſpitium inuitatos ſopitosq; uino, uincirent. Cic. 12. Phil. Poſſeſſiones enim ſunt P. Clodii, tota familia occurret, hoſpitio inuitabit propter familiaritatem notiſsimam. Inuitare aliquem poculis maioribus, eſt propinare, & ad largius bibendum prouocare: quod Cicero dixit Maioribus poculis poſcere. Plau. Ruden. Neptunus magnis poculis hac nocte eum inuitauit. Sic Inuitare ſe, eſt ſeipſum ingurgitare nullo urgente. Plaut. ibidem: Mira ſunt, niſi ſe inuitauit in cœna pluſculum. Per trāſlationem Inuitare accipitur pro allicere, attrahere, & incitare, ἐπάγειν. Cic. de Senect. Ad quem fruendum non modo nō retrahit, uerumetiam inuitat atque illectat ſenectus. Virg. 1. Geor. Inuitat genialis hyems, curasq; reſoluit.

Invitus, ta, tum. Cic. Att. Inuitus rogo.

In uniuerſum, uniuerſaliter, *Generalmente, uniuerſalmente*, ὅλως, καθόλου Quinct. In uniuerſum autem præcipue id eſt, generaliter.

Invius, a, um, *Senza uia, oue non ſi puo andare*, ἄοδος, ἀδιέξοδος, ἄβατος. quod eſt ſine uia, & per quod iri non poteſt. Pli. lib. 12. cap. 14. Saba regio undique rupibus inuia. Virg. 4. Aene. Poſtquam altos uentum in montes, atque inuia luſtra. Inuii ſaltus, Liu. 9. ab urb. Inuia, dicuntur loca, ad quæ accedi non poteſt, aut ad quæ, uel per quæ difficillime acceditur, quæ Græci ἄβατα uocāt, quaſi inacceſſa, uel inacceſſibilia. Oui. 5. Faſt. Et non acceſſis inuia fluminibus.

Invla, ἑλένιον, Dioſc. herba eſt folia ferens uerbaſci foliis nō diſſimilia, ſed anguſtiora & oblongiora, radice ſubcandida, ad ruſum colorem nonnihil tendente, ex qua gratiſſimum condimentum fieri ſolet, Iuliæ Auguſtæ quotidiano cibo maxime illuſtratum. Rationem autem eam condiendi docet Col. lib. 12. cap. 46. Vulgus Enulam Campanam uocat.

Invltvu,

INVLTVS,a,um, *Non uendicato*, ἀνεκδίκητος, ἀτιμώρητος. impunitus, non uindicatus. Cic. pro Cluen. Cur hanc esse inultã tam diu sinis? Interdum etiam Inultus de eo dicitur, qui accepit iniuriam, de qua nulla sumpta est uindicta. Vir. 2. Aen. Nunquam omnes hodie moriemur inulti.

INVMBRO,as,are, *Far ombra, adombrare*, ἐπισκιάζειν, est tegendo umbram facere, & quod dicitur opacare. Virg. 11. Aen. Instructosq; toros obtento frondis inumbrant. Per metaphoram tamen ponitur pro tueri atque defendere: quæ translatio sumpta est ab arboribus, quæ sua umbra nos tuentur ab iniuria solis.

INVNCO,as, *Arampinare*, ἀρπάζω, ἐναγκιστρόω, capio, & quasi unco ad me traho. Luci. Aut qui nummos tristis inuncat. Colum. lib. 7. ca. 3. Tum etiam quotidie minuitur lana, quæ quanto prolixior in pectore concrescit, tanto magis obnoxia est rubis, quibus uelut hamis inoncata, à pascentium tergoribus auellitur. Apule. lib. Flor. Vnde rostro transfodiat, unde unguibus inuncet.

INVNDATIO,onis, *Diluuio*, ἐπίκλυσις, κατακλυσμός, idẽ quod diluuium. Colum. lib. 8. cap. 11. Vel etiam ualles, quæ fluminum alluuie, & inundationibus concreuerint, aptas esse uiuarüs asseuerat.

INVNDO,das, *Spandersi fuor, inondare*, πλημμυρέω, aliquando absolute ponitur pro eo quod est, extra alueum diffluo, uel effundor. Plin. Antequam Nilus inundaret. Virg. 10. Aen. Inundant sanguine fossæ. Per translationem accipitur pro copiose accurrere, & undarum more quasi affluere. Virgil. 12. Aen. Hinc densi rursus inundant Troes, Agyllinię;, & picta Arcades armis. Quãdoque actiue accipitur pro eo quod est undis obruere, ἐπικλύζειν, uel aqua operire. Cice. de Clar. Orat. Terram inundat aqua. Plin. Agros & sata omnia inundauit.

IN VNGVEM, *Perfettamente*, ἐξωνυχισμένον, idem quod ad unguem, hoc est, perfecte: unde Ad unguem factum, dicitur, quod ita elaboratum est, ut in eo nihil possit reprehendi. Arbores in unguem positæ, id est, ita ordine suo collocatæ, ut nulla extra alias emineat. Verg. lib. 2. Georg. Nec secius omnis in unguem Arboribus positis secto uia limite quadret. Translatio à lapicidis, qui ungue marmoris læuitatem experiuntur.

INVNGO,is, *Ongere*, ἐναλείφω. illino. Pli. lib. 8. cap. 54. Mira solertia uisco inungunt oculos. Inunctio, onis, illitus, illitio. Pli. lib. 28. cap. Felle glaucumata & suffusiones corrigi prope creditur triduí inunctione.

INVOCATVS,a,um, *Non chiamato*, ἄκλητος, non uocatus. Plaut. Capt. Iuuentus nomen indidit Scorto mihi, Quòd inuocatus soleo esse in conuiuio. Cælius ad Ciceronem Epist. lib. 8. At ego simulatq; audiui inuocatus ad subsellia rei accurro.

INVOCO,as, pen. corr. *Chiamare dentro, chiamare in aiuto, inuocare*, εἰσκαλέω, intro uoco: & nonnunquam non uoco: quanquam posterius hoc rarius est. Plaut. in Capt. utranque significationem complexus est, cum inquit: Nam scorta inuocantur, & nos parasiti inuocamur. Aliquando significat in auxiliũ uocare, & subsidium petere, ἀνακαλέω, ἐπικαλέω, & propeie in rebus afflictis. Plaut. in Asin. Deam sibi inuocet, quam lubebit, propitiam. Cic. 2. de Nat. Deo. Apud nostros Iunonẽ Lucinam in pariundo inuocant.

INVOLITO,as,are, frequentatiuum. Horat. 4. Carm. Ode 10. Et quæ nunc humeris inuolitant, deciderunt comæ.

INVOLO,as,are, *Inuolare*, ἀφαρπάσαι, ἁρπάζειν, à uola fit, quæ est manus, & pedis concauitas, & significat furari, cum aliquid furtim uola manus subtrahitur: quasi uolam inijcere. Cic. de Orat. inuolare in possessionem. Luc. lib. 6. Quid corpore Magni Proiecto rapiat, quos Cæsaris inuolet artus. Plin. lib. 9. cap. 59. Singulos inuolat uerius, quàm capit. Dicitur etiam Inuolare, pro eo quod est, manus uiolenter in aliquem inijcere, ἐγχειρέω, ἐπιβάλλειν τὰς χεῖρας. Ter. in Eunuch. Vix me contineo, quin ei inuolem in capillum. Aliquando inuolare compositum est à uerbo Volo, as, idemq; est quod intro uolare, εἰσπέτεσθαι. Colu. lib. 8. cap. 3. Neque enim debent ipsis ouis inuolare, nedum assidant, pedibus oua confringant. Varro 3. de Re rust. At in uillam intro inuolant columbæ, de quibus merula, &c.

INVOLVCVS,is, *Panno che'l barbiere pone intorno alle spalle di coloro che si fanno tosare*, substantiuum, est linteum illud, quo tonsores humeros tondendorum inuoluunt, ne uestes capillorum segmentis sordidentur. Plaut. in Capt. Næ is quidem inuolucre inijcere uoluit, uestem ut ne inquinet.

INVOLVCRES,cre, *Che non puo uolare*, ἄπτιλοι, quod adhuc uolare non potest. Gell. lib. 2. cap. 29. Pulli tunc inuolucres erant.

INVOLVCRVM,cri, pen. pr. *Inuoglio*, ἔλυμα, ἐνείλημα, quo quippiam inuoluitur, aut integitur. Cic. 1. de Orat. Sic modo in orationem Crassi diuitias ac ornamenta eius ingenii per quædam inuolucra atque integumenta perspexi: sed ea cum contemplari cuperem, uix aspiciendi potestas fuit. Inuolucris simulationum tegi, hoc est, simulatis affectibus. Cic. ad Quinct. Frat. lib. 1. Multis enim simulationum inuolucris tegitur & quasi uelis quibusdam obtenditur uniuscuiusque natura. Fit autem inuolucrum à uerbo inuoluo, uis, ἐνειλέω, ἐντυλίσσω, περιπτύσσω, cuius supinum est inuolutum, & mutata, tum, in crum, fit Inuolucrum. Sic fiunt multa alia, ut Lauacrum, Simulacrum, Ambulacrum, Aratrum, Sepulcrum, quæ habent pen. pro.

INVOLVO,is,ere, *Inuogliere, auiluppare*, ἐπικυλινδέω, in, seu super aliquid uoluo, uel uoluẽdo impono, aut inijcio. Vir. 1. Geor. Ossæ frondosum inuoluere Olympum. Cice. de Læl. Res à natura Inuolutæ. Ouid. 11. Metam. Saxa, trabesq; super, totosq; inuoluit montes. Sæpe tamen accipitur pro circumplico, circumuoluo, & re aliqua intego. Plin. lib. 11. cap. 24. de araneis: Nam & lacertarum catulos uenantur, hos primum tela inuoluentes, & tunc demum labra utraque morsu apprehendentes, &c. Crinem inuoluit casside, Silius li. 7. Oui. 4. Fast. Captiuam stipula fœnoq; inuoluit, & ignes Admouet. Horat. 4. Carm. Ode 29. Et mea Virtute me inuoluo, probamq; Pauperiem sine dote quæro. Per translationem accipitur pro obscurare. Virg. 3. Aen. Inuoluere diem nimbi, & nox humida cælum Abstulit. Virg. 6. Aen. Obscuris uera inuoluens.

INVOLVOLVS,li, pe. cor. ἴουλος, Suidæ idem uermiculus, qui & Conuoluolus dicitur, quòd sese foliis arborum & uitium circumuoluat, & implicet. Pla. Cist. Imitatus nequam bestiam, Et damnificam P. Sed quidnam amabo? L. inuoluolũ, Quæ in pampini folio intorta implicat sese.

INVRBANE, aduerbium inciuiliter. Cic. 3. de Natu. Deo. Alabandenses quidem sanctius Alabandũ colunt, à quo est urbs illa condita, quam quenquam nobilium deorum: apud quos non inurbane Stratonicus, ut multa, &c.

INVRBANVS,a,um, *Inciuile, rustico, rozzo*, ἀναφρόδιτος, inciuilis inuenustus, rusticis moribus præditus. Ci. 1. de Orat. Inopẽ quendam humanitatis & inurbanum. Horat. in Arte: Si modo ego, & uos Scimus inurbanum lepido se ponere dicto.

INVRINO,as, pen. pro. *Nuotar sotto acqua*, ἐγκολυμβῶ, idem quod urinare, id est, in aquam mergi, & natando emergere. Colu. lib. 8. cap. 14. Lacus, piscinaq; manu fiant, ut sint quibus inurinare possint aues.

INVRO,is,ere, *Segnare con ferro caldo*, ἐγκαίειν, καυτηριάζειν, ignito ferro stigma imprimere, ut seruorum fronti & equorum coxis, ut cognoscantur à domino. Inurere, adhibito igni fingere: quod genus picturæ Encaustice dicitur. Pli. lib. 35. ca. 4. Cuius supra caput tabula bigæ pendet, quam Niceas scripsit se inussisse. Et per translationem Inurere significat ita imprimere, ut deleri nequeat: ut, inurere ignominiam alicui. Cic. de prouin. Consu. Sed fruatur sane hoc solatio: atque hanc insignem ignominiam, quoniam uni præter se inusta est, putet esse leniorem. Inurere sibi maculam, est crimen indelebile sibi contrahere. Liu. lib. 3. ab urb. Prænsabat singulos, orabatq;, ne Claudiæ genti eam inustam maculam uellent.

INVSITATVS,a,um, *Insitato fuor d'usanza*, ἀήθης, ἀσύνηθος, insolitus præter consuetudinem, raro usus, inauditus. Cic. 2. de Orat. Alter leporem quendam inusitatum nostris oratoribus est consecutus. Inusitate, aduerbium. Cic. ad Quin. Frat. Absurde, & inusitate scriptæ epistolæ.

INVTILIS,le, *Inutile, disutile*, ἄχρηστος, qui nulli usui est. Cic. 1. de Inuent. Is inutilis sibi, perniciosus patriæ ciuis alitur. Oui. 13. Metam. Donec solertior isto, Et sibi inutilior, timidi cõmenta retexit.

INVTILITAS,atis, ἀχρηστία. Cic. 2. de Inuentio. Ex his illud conficitur, ut appetendarum rerum partes sint honestas & utilitas: uitandarum turpitudo, & inutilitas.

INVTILITER, aduerbium. Cic. ad Brut. Inutiliter suadere aliquid. Alicui Plin. lib. 16. cap. 39. Alii non inutiliter relinquunt.

INVTRIVM, ἰνούτριον, oppidum in finibus Vindeliciæ, nõ procul ab Alpibus: cuius meminit Ptol. lib. 2. cap. 13. Idem esse putatur cum eo, quod hodie Oeni pontem nominant.

INVVLNERATVS,a,um, *Non ferito*, ἄτρωτος, non uulneratus. Ci. pro Sext. Cæteri uero aut repentina ui perculsi, ac tempestate populari, per populum tamen recreati sunt, atque reuocati: aut omnino inuulnerati, inuiolatiq; uixerunt.

I ANTE O

Io, ἰώ, dolendi particula est. Tibul. Vror io, remoue sæua puella faces. Quandoque exprimit gestientis lætitiæ affectum. Ouid. 2. de Arte: Dicite io Pæan, & io bis dicite Pæan.

Io, genitiuo Ius, ἰώ, filia Inachi fluuii traditur à poetis, à Ioue adamata,

adamata,quam ob interuentum Iunonis, ne agnosceretur, Iuppiter in iuuencam transformauit. Iuno tamen, suspicata id quod res erat uaccam eam à Ioue sibi dono dari postulauit: quam cum accepisset, apposuit ei custodem Argum centoculum: à quo cum molestissima custodia premeretur, ægre id ferens Iuppiter, per Mercurium eum interficiẽdum curauit. Quam ob rem indignata Iuno, œstrum pellici immisit, cuius aculeis exagitata, in Aegyptum usque perfugit: ubi implorato Iouis auxilio, pristinam formam recuperauit, regiq; Osiridi nupsit: Aegyptiisq; omnibus adeo chara fuit, ut post mortem dea habita sit, quàm illi Isidem appellarunt, sacraq; eius Isiaca, quibus anser immolari consueuit. Vide hanc fabulam latius apud Ouid. lib. 1. Meta. Est & Io, Thessaliæ fluuius, iuxta Oxineam ciuitatem in Peneum illabens. Auctor Stra. lib 9.

Iocasta, *ἰόκαςα*, Oedipi mater fuit, filia Creontis Thebanorum regis, & uxor Laii, quæ post mariti necem, Oedipo filio imprudens nupsit, ex quo Eteoclem & Polynicẽ genuit: qui cum se mutuis uulneribus confecissent, ipsa quoque sibi manus intulit. Vide Stat. 2. Thebai.

Iocatio, tionis, uerbale, iocosa & faceta narratio, aut locutio. Cic. ad Pap. Nunc uenio ad iocationes tuas.

Iocor, aris, *Scherzare, παίζομαι, χαριεντίζομαι*, nugas ago, nõ serio loquor, cauillor. Ci. lib. 1. Epist. Sed iam cupio tecum coram iocari. Plaut. in Menæh. Solet iocari sæpe mecum illo modo Cic. 4. de Fin. Habent enim accessionem dignam, in qua laboretur, ut mihi in hoc iocari uideantur interdum cum ita dicant. Iocans, tis, particip. Cic. 4. Acad. Me quoque iocans ne, anita sentiens, (non enim satis intelligebam) cœpit hortari, ut sententia desisterem.

Iochabella, *Ἰωχαβὲλ*, nomen matris Mosis, ut ex Iosepho tradit Hieronymus.

Iocose, a, um, *piaceuolmente, da gioco, παιδικῶς*, non serio, sed soliut festiuitatis gratia. Cic. Quint. Frat. Eumq; lusi iocose satis. In eadem significatione dicimus & ioco, aduerbialiter. Terent. Heaut Ioco ne, an serio illæc dicat nescio.

Iocosus, a, um, *Giocoso piaceuole, παιδιώδης*, quod serium non est. Martial Non potuit melius litem finire iocosam. Cice. de Offi. si de Iocosis loquetur, &c.

Iocularis, are, *παιδιώδης*, ioco, risuq; dignus. Teté. in Phor. Quid mea? Illa quidem nostra erit. D. Iocularem audaciam. Cic. de Fato: O licentiam iocularem.

Iculariter, *Da scherzo, παιδικῶς*, iocose, per iocum & risum. Plin. lib. 22. cap. 22. Hæc est, quem Aristophanes Euripidi poetæ obiicit ioculariter, Matrem eius ne olus quidem legitimum uenditasse olim, sed scandicem.

Ioculatorius, a, um, *Cosa che si fa da scherzo, παιδιώδης*, quod fit per iocum. Cic. ad Att. lib 4. Huic ioculatoriæ disputationi senem illum, ut noras, interesse sane nolui.

Iocularius, a, um, *Cosa da scherzo, παιδιώδης*, quod ioco fit, dicitur ve, neque serium est: uel quod ioco, risuq; dignum est. Horat. 1. Serm. Sat. 1. Præterea ne sic, ut qui iocularia, ridẽs Percurram. Terent. in And. Iocularium in malum insciens pene ine di.

Iculor, *Scherzare, παίζομαι, χαριεντίζομαι*, per iocum aliquid d di co, facioe. Liui. 7. ab urb. Inter carmina propemodum incondita militariter ioculantes, Torquati nomen auditum.

Iocus, ci, mascul. gen. pluraliter hi ioci, uel hæc ioca, *Scherzo, gioco, παιδιὰ*, dicitur quod serium non est: & differt à Ludo, quòd Ludus factis, iocus præcipue uerbis fieri dicatur. Martial. Consueuere iocos uestri quoque ferre triumphi. Salust. in Iug. Ioca, seriaq; cum humillimis agere. Cic. 2. de Fin. At quicum ioca & seria, ut dicitur, qui cum arma, quicum occulta omnia? Ioculus diminut. Plaut. in Stich. Noui illum ioculo hæc dixit.

Iol, *ἰὼλ* Ptolemæo, Mauritaniæ Cæsariensis urbs, Iubæ olim regia, à D. Claudio coloniæ iure donata, deductis eo eiusdem iussu ueteranis & in honorem D. Augusti Cæsarea appellata. Auctor Plin. lib. 5. cap. 2. & Strab. lib. ult.

Iolaus, *ἰόλαος*, Iphicli filius fuit, qui Herculi hydram interficienti adfuit, ferroq; candenti cruorem restinxit atque cohibuit. Hic cum ad decrepitam ætatem peruenisset, Herculis precibus iuuentuti restitutus est: ut fabulatur Oui. 4. Metam. Dubiaq; legens lanugine malas Ore reformatus primos Iolaus in annos. Hercule uero uita functo, plerosq; ex filiis eius in Sardiniam insulam adduxit, ibiq; cum incolis, qui natione Tusci erat, promiscue habitauit, ut tradit Str. lib. 5.

Iolcos, *ἰωλκὸς* Steph. oppidũ est Magnesiæ, (quæ est regiuncula Thessaliæ ab Ortu annexa) inter Pelion & Ossam mõtes ad sinum Pelasgicum, quem & Iochiacum ab huius oppidi nomine appellat Ouid. 7. Metam.

Iole, es, *ἰόλη*, Euryti Oechaliæ regis filia fuit, ab Hercule adamata, quam cum Eurytus iam uictus ei tradere recusasset, licet certaminis lege debitam, ira accensus Hercules Eurytũ interfecit, urbeq; direpta Iolen abduxit: posteaq; Hyllo filio suo uxorem tradidit. Ouid. lib. 9. Metam. At longis anxia curis Argolis Alcmene questus ubi ponit aniles, Cui referat nati testatos orbe labores, Cui ve suos casus, solem habet Herculis illam Imperio, thalamoq; animoq; receperat Hyllus.

Ion, *ἴων*, Orthomenis filius, ex Chio insula, poeta Tragicus, & Lyricus, & philosophus: cuius scripta commemorantur à Suida. Fuit & alter Ion, Xuthi filius, à quo Pelasgi Aegialees, qui Achaiam Peloponnesi regionem incolebant, Iones primum appellati sunt, teste Herod. lib. 7.

Ionia, *ἰωνία*, Asiæ minoris regio media inter Cariam & Aeolidem, tum cæli bonitate, tum situs commoditate nulli regionum posthabenda. Huius incolæ dicti sunt, Iones, *ἴωνες*, ab Ionibus Græciæ populis oriundi: quorũ olim duodecim præcipuæ fuerunt ciuitates, decem in continenti sitæ, Miletus scilicet, Myus, Priene, Ephesus, Colephon, Lebedus, Theos, Clazomenæ, Phocæa, Erythræa, & duæ in insulis, Chios, & Samos. Vide Herod. lib. 1.

Ionicus, ca, cum, pen. cor. *ἰωνικὸς*, quod est ex Ionia: ut, Ionica lingua, inter quinque Græcorum linguas notissima. Motus Ionicus. Hora. lib. 3. Carm. Ode 5. Motus doceri gaudet Ionicos Matura uirgo, & fingitur artubus Iani nunc, & incestos amores De tenero meditatur ungui.

Ionium mare, *ἰόνιον πέλαγος*, dicitur ea pars maris Mediterranei, quæ supra fauces Adriatici inter Siciliam & Cretam expanditur: ut, non obscure innuit Pli. lib. 4. cap. 11. cum ait Ionium mare à Græcis in Siculum & Creticũ diuidi. Sunt qui Isthmum Peloponnesiacum Ionii, & Aegæi maris terminum faciunt: in qua sententia uidetur fuisse & Lucanus, sic scribens lib. 1. Pharsaliæ. Qualiter undas Qui secat, & geminum gracilis mare separat Isthmos. Nec patitur conferre fretum: si terra recedat Ionium Aegæo frãget mare. Quod si concedamus, dicendum erit, Creticum mare, Aegæi, non Ionii partem esse. Ptol. uero in descriptione Macedoniæ eã quoque partem sinus Adriatici, quæ Macedoniæ oram ab Occasu alluit, Ionio mari attribuit eiusq; terminos, Dyrrachio, siue Epidamno urbe, & Polichno fluuio circunscribit. Rectius tamen Plinius, ceteriq; Acroceraunio promontorio Ionium mare ab Adriatico dirimunt. Quod autem ad nominis rationem attinet, non satis conuenit inter scriptores. Didymus enim dictum existimat ab Ionio quodã Dyrrhachii filio, quem Hercules cum imprudenter occidisset, in mare proiecit, ut memoriam eius propagaret. Solinus ab Ionia extrema Italiæ regiuncula dictũ mauult. Lycophron ab errore Ius, Inachi filiæ: alii ab Ionum naufragio: nonnulli ab Ione quodam Adriæ patre, qui deinde mari Adriatico nomen fecit.

Ionius, a, um, *ἰόνιος*, ut, Fluctus Ionius. Virg. 3. Aen. Nepotis Ionios fluctus æquare sequendo. Vnde Ioniæ. Lucan. lib. 3. Illyris Ioniat uergens Epidaurus in undas. Cic. de Orator. Superum mare Ionium.

Ionthi, *ἴονθοι*, à Galeno appellantur exigui duriq; faciei tumores, à crasso humore generati, quos Plinius Celsusq; Varos, Itali sua lingua, Cossos appellant, teste Manardo Epist. Med. lib. 7. & 8.

Iopas, *ἰώπας*, Africæ regulus fuit, unus ex procis Didus: cuius meminit Virg. lib. 1. Aen. Cithara crinitus Iopas Personat aurata.

Ioppe, *ἰόππη*, urbs est maritima Palæstinæ, quæ (ut quidam uolunt) regia fuit Cephei Andromedæ patris. Hæc referente Solino in Collectaneis, & Plin. lib. 5. fuit antiquissima omnium urbium in uniuerso orbe, utpote ante diluuiũ uniuersale condita. Quod & ostendit saxum, quod uinculorum Andromedæ uestigia adhuc retinet, quam expositam beluę (ut ait Solinus) non irritus tumor circuntulit. Nonnulli uero alii non Ioppen Palæstinæ, sed aliam Indiæ urbem fuisse dicunt, ubi Andromeda marinæ beluæ fuit exposita, cum dicat Ouid. lib. 1. de Arte Aman. Perseus Andromeden nigris portauit ab Indis. Et Sapho ad Phaonem: Candida si non sum, placuit Cepheia Perseo Andromede, patriæ fusca colore suæ. Sunt tamen qui credant, eã in Aethiopia Indica fuisse natam, circa Ioppen tamen Palestinæ, urbem beluæ marinæ fuisse expositam.

Iordanes, *ἰορδάνης*, fluuius in Iudæa eximiæ suauitatis, Peræam à reliqua Iudæa dirimens, ut auctor est Plin. lib. 5. ca. 5. Oritur ad radices Libani duobus fontibus: alteri est nomen Ior, alteri Dan: qui simul iuncti, Iordanis nomen efficiunt.

Ios, *ἴος*, insula est maris Myrtoi, una Sporadum, distans à Na-

xo uiiii. M. pass. in qua sepultus est Homerus, oraculo iubente, quoniam mater eius ex Io foret: ipse uero certa matre, incerta esset patria. Vide Plin. lib. 4. cap. 11.

IOSPICA, oppidum in ora Liburniæ, apud Plin. lib. 3. cap. 21. Ptolem. Lopsicam appellat.

IOTA, tæ, Cic. de Ora. ut Iotam litteram tollas, & è plenissimú dicas.

IOTAPATA, orum, siue Iotapata, tæ, ἰωτάπατα, ἢ ἰωταπάτη, Steph. Syriæ oppidum, apud Iosephum lib. 3. Antiquit.

IOVINIANOS, ἰοβινιανὸς, diuus Maximianus uoluit uocari, qui se fortiter in Illyrio gessissent.

IOVIS Gemma, Διὸς λίθος, quæ ultra candorem & læuis est & tenera. Plin. lib. 37. cap. 10.

IOVIS Flos, Διὸς ἄνθος, flos est æstiuus & inodorus, colore purpureo, cuius gratia coronamentis expetitur. Pli. lib. 21. cap. 10. Colore tantum placet Iouis flos, odor abest: sicut & ille, qui Græce, Phlox uocatur.

I ANTE P

IPVS, quæ & Senipes, ἶπες, ἢ σκνῖπες, à Græcis appellantur uermiculi uerno tempore, & potissimum spirante Austro, in uitibus nascentes, oculosq; earum erodentes: quos rustici solent ampelitide terra enecare, ut docet Gale. lib. 9. Simp. Medic.

IPHARES, & Thestorios, filii fuerunt Priami, quos illi uno partu Peridia Idæa nympha enixa est, quam ipse furtim in uenatione compresserat: postea uero in bello Troiano ab Antiocho Nestoris filio sunt occisi.

IPHIANASSA, ἰφιάνασσα, & Lysippe, filiæ fuerunt Prœti Argiuorum, regis, quibus Perottus Meeram & Eutialen addit: quæ cum ad Iunonis templum uenissent, deam contumeliis affecerunt, patris sui domum diuitiis templi Iunonis, uel ut alii tetuot, formam suam Deæ pulchritudini præferentes, à Iunone in furorem uersæ sunt, ut putarent se esse uaccas. Ad quas curandas accersitus est Melampus, cui pater regni partem, & alteram filiam, quam uellet, nuptui promisit. Placata igitur per supplicationem, & hostias Iunone, Melampus Prœtidas à morbo curauit, & Iphianassam uxorem duxit. Hoc nomine appellatur etiam à Lucre. li. 1. Iphigenia, Agamemnonis filia, ex Clytemnestra, cum inquit: Aulide quo pacto Triuiai uirginis aram Iphianassæo turparit sanguine fœde.

IPHICLVS, pen. cor. siue, ut apud Suidam legitur, Iphicles, ἰφικλῆς Suidæ, fuit Amphitryonis, & Alchmenæ filius, eodem partu cum Hercule editus, Iolai pater: sepulcrum habet Arcadiæ urbem, ut scribit Pausanias. Seru. Hercules natus est cum Iphiclo, Amphitryonis filio: sed cum Iuno duos serpentes immisisset Herculi, Iphiclus de cunis terrore lapsus, suo uagitu excitauit parentes: qui cum surrexissent, uiderunt Herculem angentem manibus angues immissos ei nouercalibus odiis. Fuerunt & alii huius nominis.

IPHICRATES, ἰφικράτης, teste Aemilio & Plutarcho, uir Atheniensis, non tam magnitudine rerum gestarum, quàm disciplina militari nobilitatus. Hic primus omnium spoliis bello captis nomen suum inscripsit, cum antea solius ciuitatis nomen inscriberetur. Auctor Suidas.

IPHIDAMAS, ἰφιδάμας, teste Homer. lib. 11. Iliad. Antenoris filius fuit, corpore lato atque procero, ab Agamemnone in bello Troiano interemptus.

IPHIGENIA, ἰφιγένεια, Agamemnonis & Clytemnestræ filia fuit: de qua ita fabulantur poetæ. Cum Agamemnon in Aulide ceruum Dianæ ignarus occidisset, dea irata uentorum flatus amouit, ut Græci nauigare non possent. Quapropter cum oraculum consulerent, responsum est Agamemnonio sanguine Deam esse placandam. Missus igitur Vlysses Iphigeniam astu à matre abduxit, Achilli eam nupturam simulans: cumq; iam immolanda esset, dea eius miserta, ceruam pro ea supposuit, uirginem autem in Tauricam regionem transtulit, ubi a Thoante rege eiusdem deæ sacris prefecta est, quæ humano sanguine fieri solebant. Quo cum postea Orestes Furiis agitatus & ab incolis captus uenisset, iamq; esset immolandus, à sorore agnitus & liberatus est: cū quo non multo post occiso Thoante rege aufugit, ablato secum Dianæ simulacro, in lignorum fasce abscondito, propter quod illam Fascelidem uocarunt. Tandem uenerunt in Italiam, & in Aricino nemore simulacrum locauerunt, ædificato Deæ insigni templo. Ouid. lib. 3. de Ponto, Sceptra tenente illo, liquidas fecisse per auras Nescio quam dicunt Iphigenian iter.

IPHIMEDIA, pen. pro. ἰφιμέδεια, uxor fuit Aloei, quæ compressa à Neptuno filios geminos peperit, Otum & Ephialten, qui singulis mensibus nouem digitorum longitudinem staturæ suæ adiiciebant: cumq; paucis annis in summam corporis molem excreuissent, una cum ceteris gigantibus aduersus superos bellum mouentes: Apollinis & Dianæ telis confixi sunt.

IPHINOVS, ἴφινοος, unus ex Centauris, apud Ouid. 12. Metam.

IPHIS, ἶφις, puer fuit formæ uenustate conspicuus, qui cū Anaxareten puellam afflictam amaret, neque illa eius amori responderet, impatiētia amoris uitam laqueo finiuit. Cumq; iam ad sepulturam efferretur, Anaxarete è fenestra prospiciens in saxum mutata est. Vide latius hanc fabulam apud Ouid. 14. Metam. Fuit item Iphis, puella quędam Cretensis, ex Phæsto oppido, Lygdi, & Telethusæ filia, quam mater inscio uiro (qui si filia sibi nasceretur, occidi eam imperarat) uirili habitu educauerat. Qua ratione cum ad annos pubertatis patrem fefellisset, Lygdus Ianthen puellam ei despondit. Quapropter inops consilii Telethusa, Isidis auxilium implorauit: quæ ipso nuptiarum die Iphidem transformauit in marem. Vide Ouid. lib. 9. Metam.

IPHITVS, ἴφιτος, filius Prauonidis, siue Hemonis, qui primus Olympia instituit. Iphitus item alius Euryti Oechaliæ regis filius fuit, & frater Ioles, quem Hercules è turri præcipitauit. Alius fuit Troianus, de quo Virg. lib. 2. Aen. Diuellimur inde Iphitus & Pelias mecum.

IPS, ἴψ, uermiculus est uitium oculos erodens, ut Cis frumenta, Trips ligna, Sis uestes, Is uitrum, Midas fabam. Vide latius supra in dictione Ipes.

IPSE, a, um, Esso. αὐτὸς, pronomen monstratiuum, quod cū aliis pronominibus iunctum eorum accipit significationem: ut Ego ipse, Tu ipse, Is ipse. Is Inuenitur tamen sæpe absque aliis per eclipsim prolatum, & tamen eorum habent significationem, quæ cum eo subaudiuntur. Virg. 1. Aen. Quæq; ipse miserrima uidi. Aliquando relatiuum est. Idem 3. Aenei. Ipse arduus, altaq; pulsat Sidera. Aliquando emphasim, id est expositionem alicuius rei latentis habet, cuiusmodi est illud apud Virg. 1. Aen. Ipse pater Danais animos, uiresq; secundas sufficit. Ibi enim Ipse, latentem quandam habet energiam: quasi dicat, Ipse Iuppiter, qui se omnibus ęquum solet præbere, & quem minime uerisimile erat talia facturum fuisse. Quòd si addatur particula Met, discretio signatur: ut Ipsemet, hoc est ipse per se, & non per alios. Apud Veteres Ipsus, pro Ipse dicebatur. Terentius, Ipsus est. Item superlatiuum Ipsissimus, αὐτότατος. Hinc fit compositum Iipse, id est, ipse, & non alius. Cic. de Orat. Ille Ipse Aristoteles.

IPSVLLICES, bracteæ dicebantur in muliebrem, uirilem ue speciem expressæ. Festus.

I ANTE R

IR, siue potius Hir, per aspirationem, *Concauità della mano*, θέναρ, neutri generis, & indeclinabile, proprie manus concauitas, licet quandoque pro ipsa manu capiatur.

IRA, æ, *Colera, ira*, ὀργὴ, animi excandescētia, in corde sedem habens: ita dicta est ab eo quod est Ire. Nam à se it, qui irascitur, & furit. Vnde & qui iram deponit, ad se redire dicitur. Terent. In Adelph. Tandem reprime iracundiam & ad te redi. Cic. 4. Tuscul. Quæ autem libidini subiecta sunt, ea sic definiunt, ut ita sit libido puniendi eius, qui uideatur læsisse iniuria. Iræ sunt inter Glycerium & gnatum, Terēt. in And. Iram euomere in aliquem, Idem in Adel. Cic. in Offic. Prohibenda maxime est ira in puniendo. Indomitæ iræ. Virgil. 2. Aen. Nate quis indomitas tantus dolor excitat iras? Exercere iras. Virg. 3. Georg. Hoc quondam monstro horribiles exercuit iras Inachiæ Iuno pestem meditata iuuencæ.

IRACVNDE, aduer. furiose, animose, cum ira. Cic. Philip. 8. Nā me tecum iracunde agere dixisti solere. Non est ita, uehementer me agere fateor, iracunde nego.

IRACVNDIA, æ, ὀργιλότης, procliuitas in iram. Donatus: Ira de caussa est, iracundia de uitio multum irascentis. Cice. 4. Tusc. Eo quo in aliis anxietas, unde anxii, in aliis iracundia dicitur, quæ ab ira differt: estq; aliud iracundum esse, aliud iratum. Seneca: ira quo distet ab iracundia, apparet: quo scilicet ebrius ab ebrioso, & timens à timido. Iratus potest esse non iracundus: iracundus, potest aliquando non iratus esse. Vsurpatiue tamen iracundia ponitur pro ira. Ci. 3. Tusc. Quanquam ipsa iracundia libidinis est pars: sic enim definitur: Iracundia, est ulciscendi libido. Terent. in Adel. Me miserum, uix sum compos animi, ita ardeo iracundia.

IRACVNDVS, a, um, *Colerico, iracondo*, ὀργίλος, χολώδης, θυμοειδὴς, θυμικὸς, qui ex parua, uel nulla caussa, quiq; natura ad iram procliuis est, etiamsi tunc nulla moueatur ira. Cicero in Acto Sed eum iracundum audio factum: Plaut. in Mili. Opus erit ne tibi aduocato tristi? iracundo?

IRASCOR, sceris, iratus sum, *irarsi, adirarsi, corrucciarsi*, ὀργίζομαι, ira commoueor, stomachor, succenseo. Terent. in Eunu. Ille continuo irasci, Neque negare audere. Et modo absolute ponitur. Cic. ad Att. lib. 2. Pompeii nostri amici negant me ei iratum

ei iratum fore,si ad mea coniucla non uenerit. Modo construitur cum datiuo. Cic. pro Quint. Rosc. Dii immortales hominibus irasci & succensere consueuerunt. Huius composita sunt, Subirascor, quod est paulum uel leuiter irascor. Obirascor, contra irascor, ἀντοργίζομαι. Liu. lib. 1. Fortunæ (ut fit) obirati, cultum reliquerant Deum.

IRATE, aduer. Iratamente, πρὸς ὀργὴν, per iram significat. Colu. lib. 7. cap. 12. Satis est seueros esse, nec blandos, ut nonnunquam etiam conseruos iratius intueantur, semper excandescant, in exteros.

IRATIOR, Cic. ad Attic. lib. 15. Antonio est enim fortasse iratior.

IRATISSIMVS, Cic. 8. Philip. Cæsar ipse, qui illis fuerat iratissimus, tamen propter singularem eius ciuitatis grauitatem & fidem, quotidie aliquid iracundiæ remittebat.

IRATVS dicitur, Adirato, corrucciato, ὀργισθεὶς, qui aliqua re lacessitus excandescit: etiam si natura non sit iracundus. Cice. pro Cœlio. Huic ego Deos propitios, plerique autem iratos putant. Idem ad Att. Nolo te iratum habere. Iratior. Cice. ad Att. lib. 15. Antonio est enim fortasse iratior.

IRCEVS, genus est farciminis. Festus.

IRENACHES, siue Irenarcha, εἰρηνάρχης, qui ad tollendas discordias & pacandos ciuium animos, siue qui disciplinæ publicæ, & corrigēdis moribus præficitur. Græci enim εἰρήνην pacem uocant, ἄρχον, præfectum aut principem, securas præstare. Vide Vlpian. l. Munerum. ff. de Munerib. & honor.

IRIA flauia, oppidum est Cæpororum in ora occidentali Tarraconensis Hispaniæ: cuius meminit Ptolem. li. 2. cap. 6. Est & Iria Taurinorum oppidum, non procul à Dertona: cuius meminit idem Ptolem. lib. 3. cap. 1.

IRINVM, ἴρινον, unguentum quod ex iride fit. Plin. lib. 13. cap. 1. Irinum Corinthi diu maxime placuit. Idem lib. 20. cap. 27. Capitis dolores, discutit illitum ex aceto & infusum naribus cum irino, oculorum epiphoras, & tumores.

IRIO, onis, ἐρύσιμον, frugis genus est, culmo assurgens ferulaceo, foliis & flore sesamo non dissimile. Seritur in Italia ante Virgilianum exortum, in Græcia autem & Asia sub earundem occasum. Vide Plin. lib. 18. cap. 7.

IRIS, huius iris, uel iridis, ἶρις, arcus cælestis: ab εἴρειν, quod est dicere, uel nunciare: propterea quod arcus huiusmodi pluuias denunciet: unde etiam Poetæ Irim Iunonis nunciam esse finxerunt. Virg. 5. Aen. Irim de cælo misit Saturnia Iuno. Huius arcus caussa est radius Solis, cauæ nubi immissus, qui repulsa acie in Solem refringitur. Nubes enim formā arcus discoloris efficiunt, qui alia parte earum tumidiores sunt, alia submissiores, & quædam crassiores, quàm ut Solē transmittant, aliæ imbecilliores quàm ut excludant. Hæc inæqualitas alternis lucem umbramq; commiscet, & exprimit illam mirabilem arcus uarietatem. Est & Iris, ἶρις, herba gladioli foliis, sed maioribus, latioribus, & pinguioribus radice odorata, & sternutamēta mouente, flore colorum uarietate arcus cælestis speciem referente. Vulgus Lilium cœruleum appellat. Vide Plin. lib. 21. cap. 7.

IRNELLA, uasis genus in sacris. Festus.

IRONIA, pe. pr. εἰρωνεία, figura est in pronunciatione uim omnem habens, quam nos uel Dissimulationem, uel Irrisionē dicere possumus, cum scilicet pronunciatione ipsa nos diuersum ostendimus significare, ab eo, quod uerba ipsa uidentur sonare. Eiusmodi est illud Iunonis apud Virg. 10. Aen. Me duce Dardanius Spartam expugnauit adulter. Nisi enim amaritudo pronunciationis adiuuerit, confiteri uidetur, quod negare contendit. Cic. Quint. Frat. sine ulla mehercule Ironia loquor.

IRPICES, rastri sunt dentati, in agris ad extirpandas radices herbarum accommodati. Festus.

IRPINI, populi erant ad Soractem montem, ita appellati ab Irpo: quo nomine Samnites lupum appellant, siue quod lupum ducem secuti, sedes suas delegerunt, ut Festus tradit: siue quòd more luporum ex rapto uiuerent. Hos Seruius Hirpinos uocat per aspirationem in prima syllaba. Cic. contra Rul. Irpinus Fundus.

IRRASVS, pen. pro. ἄξυρος, non rasus. Plaut. in Ruden. Dii te ament cum irraso capite.

IRRATIONALIS, le, ἄλογος, ratione carens. Quint. lib. 7. cap. 4. Falsa est finitio, si dicas, Equus est animal rationale: nam equus animal, sed irrationale.

IRRAVCIO, is, irrausi, sum, teste Prisciano: siue Irraucesco, cui, Diuenir rauco, βραγχῶ, βραγχιάζω, raucus fio. Cice. lib. 1. de Ora. At Aesopum, si paulum irraucerit, explodi. Priscianus legit Irrauserit.

IRREDVX, irreducis, pen. cor. contrarium est nomini redux: ut apud Lucan. lib. 9. Irreducemq; uiam deserto limite carpit: hoc est, uiam, aqua rediturus non est.

IRREDIVIVVS, a, um, contrarium rediuiuo: ut, Irrediuiuus pons, apud Catull. pro irreparabili, inquit Budæus. Catulli uerba hæc sunt Epigr. 17. ad Coloniam: Sed ueteris inepta Crura ponticuli, sub his totus irrediuiuus Ne supinus erat, canaq; in palude recumbat.

IRRELIGATVS, a, um, Sciolto, ἄδετος, idem quod solutus, & nō ligatus. Ouid. 1. de Arte: Vtque erat è somno tunica uelata recincta, Nuda pedem croceas irreligata comas.

IRRELIGIOSVS, a, um, Irreligioso, ἀσεβὴς, ἀσεβὴς, pietati, & religioni repugnans. Liu. 5. ab urb. Saluo etiam tum discrimine diuinarum, humanarumq; rerum, irreligiosum ratus, sacerdotes publicos sacraq; pop. Ro. pedibus ire, ferriq; se & suos in uehiculo conspici.

IRREMEABILIS, le, Donde non si può tornare adietro, unde remeare non possis: ut, Error irremeabilis. Vir. 5. Aen. Ancipitēq; Mille uiis habuisse dolum, qua signa sequendi Falleret indeprehensus, & irremeabilis error. Viæ irremeabiles, Sen. Hercul. furente.

IRREMEDIABILIS, le, Cui non si può trouare rimedio, ἀνίατος, ἀθεράπευτος, cui mederi, siue remedium adhibere non possumus. Plin. lib. 20. cap. 7. E quibus dixisse non pudeat, si in defectu Lunæ, Solis ve congruat uis illa, irremediabilem fieri. Idem lib. 25. cap. 13. Sed in uino pota irremediabilis existimatur.

IRREMVNERABILE, Che non si può remunerare, ἀνανταλλακτον, quod ob magnitudinem remunerari non potest, nec par pari rependi.

IRREPARABILE, Che non si può reparare, ἀνεπισκεύαστον, quod reparari & in integrum restitui non potest. Virg. 3. Geor. Sed fugit interea, fugit irreparabile tempus.

IRREPERTVS, a, um, Non ritrouato, non repertus. Horat. 3. Car. Qua tumidus rigat arua Nilus Aurum irrepertum, & sic melius situm Cum terra celat. Id est nondum repertum.

IRREPO, is, pen. pro. Zampicare, παρεισέρπω, εἰσδύομαι, παρείσειμι, παρεισέρχομαι, passim & latenter more reptilium introeo. Cuius frequent. est Irrepto. Plin. lib. 26. cap. 1. Non fuerat hæc lues apud maiores, patresq; nostros, & primo Tiberii Cæsaris principatu medio irrepsit in Italiam. Cice. 3. de Orat. Irrepit in hominum mentes.

IRREPREHENSVS, Che non si può riprendere, ἀνέλεγκτος, ἀνεπίληπτος, ἄμωμος, qui reprehendi iure non possit. Oui. 5. Trist. Eleg. 15. Et tandem probitas irreprehensa fuit.

IRREQVIETVS, a, um, Che non ha quiete, ἄπαυστος, quod nullam habet requiem. Mart. lib. 4. Discurris tota uagus urbe, nec ulla cathedra est, Cui non mane feras irrequietus aue. Bella irrequieta, Ouid. 2. Trist. Sors irrequieta, Ouid. 2. Meta.

IRRESECTVS, a, um, non resectus. Hor. Epod. 5. Hic irresectū sæuadente liuido Canidia rodens pollicem.

IRRESOLVTVS, a, um, quod nunquam remittitur. Ouid. 1. de Ponto, Eleg. 2. At semel intentus neruo leuis arcus equino, Vincula semper habens irresoluta manet.

IRRETIO, tis, Irretire, περιβάλλω, περιτίθημι, σαγηνεύω, dolo capio, & quasi reti quendam inuoluo. Cic. 4. Academ. Quid enim ad illum, qui te captare uult, utrum tacentem irretiat te, an loquentem? Irretire illecebris allectare, & detinere. Cic. in Catil. Cui tu adulescentulo quem corruptelarum illecebris irretisses, non ad audaciam ferrum, ad libidinem facem prætulisti?

IRRETITVS, Legato, preso, περιπλακεὶς, δεδικτυωμένος, dicitur qui aliqua fraude uel blanditiis, aut dolo, quasi reti captus est. Cic. 5. de Fin. uidit Homerus probari fabulam non posse, si cantiunculis tantus uir irretitus teneretur.

IRRETORTVS, a, um, pro recto. Hora. 1. Car. Ode 2. Quisquis ingentes oculo irretorto Spectat aceruos.

IRREVERENTER, Senza reuerenza, ἀναιδῶς, aduerb. sine reuerētia, & honore. Pli. epist. 38. Ceteri audaces, atque etiam magna ex parte adulescentuli obscuri, ad declamandum huc transeunt, tam irreuerenter & temere, ut mihi Attilius noster expresse dixisse uideatur, sic in foro pueros à centumuiralibus caussis auspicari, ut ab Homero in scholis.

IRREVERENTIA, æ, Imprudentia, poca reuerenza, ἀναίδεια, reuerentiæ contraria. Plin. epist. 92. Studiorum irreuerentia.

IRREVOCABILIS, le, Irreuocabile, che non si può reuocare, quod nō potest reuocari. Horat. 1. Episto. 18. Et semel emissum uolat irreuocabile uerbum. Irreuocandus, a, um, idem: ut, Error irreuocandus, apud Claudianum de bel. Get. Irreuocatus, a, um, non reuocatus. Ouid. 11. Met. Sed enim irreuocatus ab acri Cæde lupus perstat dulcedine sanguinis asper.

IRREVOLVTVS, a, um, Non riuolto, contrarium reuoluto. Marti. lib. 11. Vadas, & redeas irreuolutus.

IRRIDEO, irrides, irrisi, sum, pen. pro. Ex In, & Rideo, Beffare, καταγελάω, derideo, ludibrio habeo. Terent. in Heau. Irrides in re tanta, neque me quicquam consilio adiuuas. Idem in

in Eunuch. Cœpit ad id alludere, Et me irridere. Cice. 3. de Nat. Deo. Etiam per iocum deos irridens, cum cauea liberati pulli, &c. Irrisus participium. Tacit. lib. 4. Ad uana, & toties irrisa reuolutus. Irrisus, us, pen. pr. Tacit. lib. 1. Retinentes centuriones irrisu, & contumeliis postremo uerberibus insectantur. Irrisui esse: id est, ludibrio haberi. Plin. lib. 22. cap. 5. Imo uero plerisque ultro etiam irrisui sumus, ista commentantes, ac friuoli operis arguimur.

IRRIDICVLE, aduerbium, infacete, ineleganter. Cæs. 1. Bell. Gall. Quod cum fieret, non irridicule quidam ex militibus decimæ legionis dixit, plusquam pollicitus esset, Cæsarem facere.

IRRIGATIO, onis, uerbale, ἄρδεια, ὀχετηγία, actus irrigandi. Cic. 2. Offi. Adde ductus aquarum deriuationes fluminum, agrorum irrigationes, moles oppositas fluctibus, &c.

IRRIGO, pen. cor. ex In, & Rigo, *Adacquare, bagnare*, ἀρδεύω, βρέχω, ὀχετηγέω, adaquo, humecto, quasi riuos in agrum deduco. Cice. 2. de Natu Deo. Aegyptum Nilus irrigat. Idem 1. de Nat. Deo. Democriti fontibus Epicurus hortulos suos irrigauit.

IRRIGVVS, a, um, *Che facilmente si può adacquare*, κατάρρυτος, quod irrigatur, uel facile irrigari potest. Cato cap. 1. de Re rusti. Vinea est prima: si uino multo opus fiet, secundo loco hortus irriguus. Accipitur & quandoque in significatione, ut, Aqua irrigua, quæ irrigat. Virg. lib. 4. Georg. Irriguumq; bibant uiolaria fontem.

IRRISIO, onis, subsannatio. Cice. 1. Off. Deforme etiam est de se ipso prædicare falsa præsertim, & cum irrisione audientium imitari militem gloriosum.

IRRISOR, ris, qui irridet. Cic. in Parad. Veniant igitur isti irrisores huius orationis, ac sententiæ, & iam uel ipsi iudicent.

IRRITABILIS, le, *Che facilmente si prouoca*, quod facile irritatur. cuius contrarium placabilis. Horat. 2. Epist. 2. Genus irritabile uatum.

IRRITAMEN, inis, quo quis irritatur, & accenditur. Ouid. 11. Metam. Haud secus exarsit, quàm circo taurus aperto Cum sua terribili petit irritamina cornu. Irritamen amoris, Oui. 9. Metam. Idem 13. Metam. Magnas Adiecisset opes animi irritamen auari.

IRRITAMENTVM, ti, *Prouocamento*, quo quis irritatur, & accenditur. Ouid. lib. 1. Metam. Effodiuntur opes irritamenta malorum. Sic Irritamenta gulæ, dicuntur condimenta, quibus edendi auiditatem prouocamus.

IRRITATIO, onis, παροξυσμός, instigatio. Liui. 2. Bel. Maced. Et irritatio animorum ea prima fuit.

IRRITATVS, nomen ex participio, Gel. lib. ult. cap. ult. Quo fit quorundam maledicorum hominum sæuitas & inuidentia irritatior.

IRRITO, as, pen. pro. *Prouocare*, ἐρεθίζω, ἐπάγω, παροξύνω, frequentatiuum: ab irrio per mutationē u, in i, euphoniæ caussa. Est autem Irritare idem quod lacessere, prouocare, & ad iram incendere. Quæ significatio à canum more tracta uidetur, qui in lacessentem irruunt, uel ut Donatus ait, restrictis dentibus r, litteram imitantur. Virg. li. 3. Aen. Irritatq; uirum telis & uoce lacessit. Cic. in Ant. Irritari Antonium non oportuit. Ouid. li. 2. Fast. Tum sicco primas irritat cortice flammas. id est, suscitat. Ab eodem fonte manat & Prorito, tas, pen. pro. Nam sicut irrito pro lacesso, ab irrio est, ita Prorito à Prorio: nec multò in significatione differunt. Nam Prorito idem est quod prouoco. παρορμάω. Colum. li. 2. Liui semen, nisi magnus est eius in ea regione, quam colis, prouentus, & pretium proritat, serendum non est. Hoc est, nisi pretium alliciat, & inuitet. Differunt autem Prorito, & Irrito, quod illud & in bonam & in malam partem, uti Prouoco, capi potest: Irrito non nisi in malam. Irritatus, a, um, participium. Gens irritata, Ouid. 3. Met. Voluptas irritata. Idem 2. de Arte. Irritatus pro irato. Teré. in Phorm. Ita sum irritatus animum ut nequeam ad cogitandū instituere.

IRRITVS, a, um, *Vano*, ἄκυρος, ἄκυρος, compositum ab In, & Ratus: idem quod non ratus. Terent. in Phorm. Quod dictum indictum est: quod modo erat ratum, irritum. Labor irritus anni, Ouid. 1. Metam. Irritæ preces, id est, uanæ, futiles, & in cassum fusæ. Plin. in Paneg. Ac plerique irritis precibus surdas principis aures adstrepebant. Tela irrita, Virg. 4. Eclo. Verba irrita, Ouid. 1. de Remed. amor. Interdum irritus idē est quod ad nihilum redactus. Vir. quarta Eclog. Te duce, si qua manent sceleris uestigia nostri Irrita perpetua soluent formidine terras. Cic. in Antonium. Antonius Irritum testamentum fecit.

IRROBORO, as, pen. cor. *Diuenir forte*, ἐπιῤῥώννυμαι, inualesco, uires acquiro. Gell. lib. 1. cap. 25. Irroborauit, inueterauitq; falsa atque aliena uerbi significatio, quod dicitur, Hic illā superest.

IRROGATIO, onis, Cic. pro Rabi. Nam quid ego ad longam orationem comparem? quod est in eadem mulctæ irrogatione perscriptum, hunc nec suæ, nec alienæ pudicitiæ pepercisse.

IRROGO, as, pen. cor. *Dare, imporre*, ἐπάγω, προστίθεμαι, infero, infligo, impono. Plaut. in Capt. Qui consilium iniere, quo nos uictu & uita prohibeāt: His diem dicam, irrogabo mulctam, ἐπιβαλῶ ἐπιβολὴν, ut mihi cœnas decem Meo arbitratu dent, cum cara annona sit. Pli. Non modo culpam omnem, sed etiam mulctam irrogauit. Cice pro domo sua, Vetant leges sacratæ, uetant XII. tabulæ leges priuatis hominibus irrogari: id est enim priuilegium. Irrogare alicui mortem. Tacit. li. 4. Sibimet irrogaret mortem, quam patri struxerat. Irrogatus, ta, tum, participium. Tacit. li 13. Exiliumq; accusatori irrogatum, & tabulæ exustæ sunt.

IRRORO, as, pen. pr. *Bagnare*, ἐπιδροσίζω, βρέχω, rore aspergo. Colum. lib. 11. cap. 28. Noctibus labrum operire conueniet ne irroretur. Dicimus autem, Aquā irrogare agro: & Agrū irrorare aqua. Ouid. 8. Metam. Vbi libatos irrorauere liquores Vestibus. Virg. 1. Georg. Sole nouo terras irrorat Eous. Somnus irrorat quietem oculis. Sil. lib. 10.

IRRVBEO, es, pen. cor. uel Irrubesco, is, *Farsi rosso*, ἐρυθριάω, rubum fieri, rubore suffundi. Stat. 9. Theb. Irrubuit cæli plaga sydere mixto Occursuq; sacro pariter iubar arsit utrinque. Ignis irrubuit meis uultibus, apud eundem li. 5. Syl. pro eo quod est, suffudit uultus meos.

IRRVCTO, as, ἐρεύγω, est ructu afflare. Plaut. Pseu. Quid tu, malum, ebrius mihi in os irructas.

IRRVGIO, gis, *Ruggere grandemente*, ἐπιβρυχάομαι, ualde rugio.

IRRVGO, as, are, *Crespare*, ῥυτιδόω, in rugas contrahere. Gel. li. 11. cap. 1. Ne æquor illud uentis irrugetur.

IRRVMARE, θηλάζειν, antiquis honestum uerbum erat, idem significans quod lactare, quasi rumen, hoc est, mammam in os inserere. Postea tamē usus obtinuit, ut de obscœnissimo libidinis genere tantum diceretur, cum quis uirilia sua cuipiam præbet exugenda. Contra qui uirilia in os recipiunt, eaq; ueluti papillas quasdam exugunt, Fellare dicuntur. Auctor Priap. Mandabo domino tamen salaci, Vt pro me uelit irrumare fures.

IRRVMPO, rumpis, *Entrare con impeto, entrare uiolentemente*, εἰσορμάω, εἰσβάλλω, ἐμβάλλω, uiolēter & cum impetu ingredior. Virg. 11. Aen. Portas irrumpere patentes. Et ferme semper in hac significatione hoc uerbo utuntur auctores. Cic. contra Rul. Irrumpant in ærarium. Lactan. proprie sumpsit lib. 6. pro penitus frango, ἀποῤῥήγνυμαι: Summum (inquit) inter se hominum uinculum est humanitas, quod qui irruperit, nefarius & parricida existimandus est.

IRRVO, is, rui, irrutum, pen. cor. *Assalire con furia*, εἰσβάλλω, εἰσβιάζω, cum impetu aliquem aggredior, uel uiolenter me aliquo immitto. Cic. 2. de Fin. Et equo admisso in mediam Latinorum aciem irrubeat. Teren. in Adel. Fores effregit, atq; in ædes irruis alienas.

IRRVPTIO, onis, εἰσβολὴ, impetus, incursio. Cic. pro lege Manil. Nam cum hostium copiæ, non longe absunt, etiam si irruptio facta nulla sit, tamen pecora relinquuntur.

IRTIOLA, æ, genus uitis, Vmbriæ, Piceno, & Meuanati agro peculiare, teste Plin. lib. 14. cap. 3. Colum. lib. 3. cap. 2. Nam has nuper mihi cognitas, pergulanam dico, & irtiolam, ferreolamq;, non facile asseuerem, quo gradu habendæ sint.

IRVS, Ἶρος, mendicus fuit Ithacensis, assecla procorum Penelopes, quem Vlysses domum reuersus pugno interfecit, ut est uidere apud Homerum 18. Odyss. Huius paupertas abiit in prouerbium, ut hominem extremæ inopiæ, Iro pauperiorem dicamus. Ouid. Irus erit subito, qui modo Crœsus erat.

I ANTE S

IS, ea, id, eius, *Questo, il medesimo, quello, colui, costui*, ἐκεῖνος, αὐτός, pronomen est eandem habens significationem, quam Ille aut Hic, eundemq; in oratione situm obtinet. Et modo demonstratiue accipitur. Ci. lib. 2. Epist. Neque enim tu is es, qui, qui sis, nescias. Idem pro P. Sylla neque enim una est ratio defensionis ea, quæ posita est in oratione. Modo relatiue. Idem Att. lib. 1. Venit mihi obuiam puer tuus, is mihi litteras abs te reddidit. Nonnunquam accipitur Is, pro talis, uel eiusmodi. Idem 1. lib. Epist. Is enim tu uir es, & eum me esse cupio, ut &c. Cic. Att. lib. 3. Itaque ego is in illum sum, quē tu me esse uis.

IS, Ἴς, urbs à Babylone itinere dierum octo distans, apud quam est Is fluuius, in Euphratem se exonerans: è quo bitumen ædificandis muris Babylonis subministrabatur. Auctor Herodot. lib. 1.

ISACA, siue (ut in quibusdā exemplaribus legitur) Isca, fluuius est in Meridionali latere Britanniæ insulæ, Ptol. li. 2. cap. 3.

ISAEVS, Ἰσαῖος, cum e, diphthongo, nomen rhetoris pariter & philosophi quem Philostratus in Vitis sophistarum Assyrium fuisse tradit. Cuius hoc fuit inuentum, cuiusuis rei argumentum in breue contrahere compendium.

ISAGOGE, p. p. *Introductione*, εἰσαγωγή, prima artis, scientiæue alicuius rudimenta, ad maiora altioraq; uiam munientia. A Græco uerbo, εἰσάγω, quod significat instituo, & prima artis cuiuspiam elementa trado. Quidam ex nostris uerbum ex uerbo reddentes, Introductionem appellarunt. Gell. lib. 16. cap. 8. Cum disciplinas Dialecticas induci atque imbui uellemus, necesse fuit adire atque cognoscere, quas uocant dialectici, εἰσαγωγάς.

ISAGOGICON, *Introductorio*, εἰσαγωγικόν, liber prima artis alicuius præcepta tradens, & ad interiora altioraue uiam quandam muniens. Quidam ex nostris introductorium uertunt, uocabulo inter doctos non satis recepto.

ISANDRV, Ἴσανδρος, filius fuit Bellerophontis & Achimenes, qui cum esset bellum inter Lycios, & Solymos, contra Solymos pugnans occisus est.

ISAPIS, pen. pro. fluuius Flaminiæ, propinquus Cæsennæ, ut Strabo lib. 5. scribit, Luc. li. 2. Crustuminumq; rapax, & iunctus Isapis Isauro.

ISARA, pe. co. fluuius est Allobrogum, non procul à Cemeno monte in Rhodanum influens. Vide Plin. lib. 3. cap. 4.

ISARIA, (quod hic pro maris Tyrrheni insula corrupte legebatur) uide Ischia.

ISATIS, ἰσάτις, à Græcis uocatur herba quam Latini Glastum appellant. Eius duo sunt genera: Isatis syluestris, folia habet lactucæ, sed maiora caules prætenues, multifidos, quadantenus rubentes: in quorum cacuminibus folliculi multi dependent, quandam linguarum effigiem referentes, in quibus semen habet flore tenui & luteo. Satiua, folia habet plantagini similia, uerum pinguiora nigrioraq; , caulemq; duorum cubitorum altitudinem excedentem. Hanc trusatilibus molis premunt, ut barbaceam saniem excludāt: deinde abacto liquore digerunt in magnos globos, quos in tabulatis in cinerem putrescere sinunt. Tolosates Pastellum ab effigie pastillorum, in quos glomerantur, nominant.

ISAVRA, orum, Ἴσαυρα, τά, urbs Isauriæ, quæ est Asiæ regio nō procul à Tauro monte, Inter Lycaoniam & Ciliciam sita. Hanc urbem postea Claudius, deducta eo colonia, à nomine suo Claudiopolim appellauit, ut est auctor Ammianus.

ISAVRIA, Ἰσαυρία, regio est Asiæ minoris, proxima Ciliciæ ad Taurum montem, quā Publius Seruilius cognomento Isauricus subegit, & multas piratarum munitiones, quæ in ora maritima erant, recepit. Hæc Strab. li. 12. qui se Seruilium uidisse scribit. Fuisse autem traditur fortunæ adeo tenuis, ut publico funere fuerit elatus. Isauri populi Isauriam tenentes.

ISAVRVS, Flaminiæ fluuius est, qui accepto Isapi, non procul à Cæsenna in mare Adriaticum influit. Lucan. lib. 2. Crustuminumq; rapax, & iunctus Isapis Isauro.

ISCHADES, ἰσχάδες, Græco nomine fici aridi appellantur, teste Polluce: nam σῦκα proprie de recentibus dicuntur.

ISCHAS, adis, ἰσχάς, raphani agrestis genus, quod Apion nonnulli, alii Agrio raphanum appellant. Auctor Plin.

ISCHAEMON, ἴσχαιμον, herba à Thracibus primum inuenta, qua ferunt sanguinem sisti, non aperta modo uena, uerum etiam præcisa. Serpit è terra milio similis, foliis asperis & lanuginosis. Auctor Plin. lib. 25. cap. 8.

ISCHIA, ἰσχία, insula est maris Tyrrheni, altera Oenatridum, è regione Veliæ sita. Auctor Plin. lib. 3. cap. 7.

ISCHIA, ἰσχία, ossa duo sunt in posteriore hominis parte ossi sacro, in anteriori mutuo κατὰ σύμφυσιν cohærentia Latine Coxendices appellantur. Vtrunque horum grandi cauatum est acetabulo, in quo insertum femoris caput circumuoluitur.

ISCHIACVS, siue Ischiadicus, ἰσχιαδικός, qui ischiade morbo laborat. Plin. lib. 21. cap. 5. Prodest stomacho, &c. uertigini torminibus, ischiadicis. Cato de Re rust. cap. 123. Vinum ad ischiacos sic facito, &c.

ISCHIAS, adis, ἰσχιάς, λευκάκανθα, herba quædam radice Cyperi, quæ commanducata dentium dolorem sedat. Alii Leucacantham uocant, alii Polygonaton. Plin. lib. 21. cap. 16.

ISCHIAS, adis, *Sciatica*, ἰσχιάς, arthriditis species est apud Aeginetam coxendices (quæ ἰσχία uocant Græci) præcipue infestans. Vulgo corrupto nomine Sciaticam uocat. Pli. lib. 27. cap. 1. Bibitur propter Ischiada & stranguriam in uino.

ISCHOMACHE, es, Ἰσχομάχη, uxor Pirithoi fuit, ex Atracia Thessaliæ regiuncula, alio nomine Hippodamia appellata, quam cum Centauri Pirithoo præripere conarentur, ingenti clade ab Hercule & Theseo profligati sunt. Propert. li. 2. Eleg. 4. Ischomache Lapithæ genus heroinæ. Dicta Ischomache παρὰ τὸ ἴσχειν τὴν μάχην, hoc est, à cohibenda pugna.

ISCHOPOLIS, Ἰσχόπολις, urbs est Ponti Cappadocii, iuxta Cerasuntem: teste Ptol. lib. 5. cap. 6.

ISCHVRIA, ἰσχουρία, à Græcis dicitur urinæ suppressio: quæ octo modis fieri solet, inflammatione, duritia, sanguinis collectione, resolutione, lapidis procidentia, ulceratione, & lithiasi.

ISIACI, Ἰσιακοί, Isidis sacerdotes erant in Aegypto, qui uestibus tantum lineis quas illi λινοστολίας appellabant, amiciebantur. A qua consuetudine emanauit scitum illud Plutarchi dictum, Οὔτε γὰρ φιλοσόφους πωγωνοτροφίαι, καὶ τριβωνοφορίαι ποιοῦσι, οὔτε Ἰσιακοὺς αἱ λινοστολίαι. Hoc est, Nam neq; philosophos facit barba promissior, uestisq; attrita, nec itē Isiacos linei amictus. Habet autem hoc non inuenustam prouerbii speciem Isiacum nō facit linostolia, pro eo quod trito uulgi prouerbio dicimus Monachum non perfici cucullo.

ISIPHYLVS, Ἰσίφυλος, pater fuit Protesilai, cuius meminit Ouid. in Epist. Laodamiæ ad Protesilaum. Vix socer Isiphylus, uix me grandæuus Acastus, Vix mater gelida mœsta refecit aqua.

ISIS, sis, & sidis, Isim, in accusatiuo, Ἶσις, Inachi filia, Io prius dicta, quæ cum à Ioue adamaretur, metu interuenientis Iunonis in Iuuencam fuit transmutata: appositoq; à Iunone Argo centoculo custode, arctissime fuit obseruata. Tandem implorato Iouis auxilio, cum ad Nilum peruenisset, pristinam formam recepit, & ab Aegyptiis mutato nomine Isis dicta est: à quibus etiam numinis loco est habita. Luca. lib. 6. Nos in templa tuam Romana recepimus Isim. Hoc etiā nomine dicta est insula in sinu Arabico. Scribit Suidas, Isim Iouem ex Argo Græciæ urbe rapuisse, & cum Iunonem timeret, mutasse nunc in bouem candidam, nunc in nigram, nunc in uiolaceam, cumq; ea oberrantem in Aegyptum uenisse. Et Isiacus, a, um, denominatiuum ab Iside. Iuue. Saty. 3. Aut apud Isiacæ potius sacraria lenæ.

ISMARVS, pen. cor. gen. mascu. Ἴσμαρος, in plurali neutri, mons Thraciæ asper & incultus ex una parte, ex alia fertilis uinetis & oliuetis, quem Orpheus incoluit. Virg. 6. Eclog. Nec tantum Rhodope miratur, & Ismarus Orphea. Est itē Ismarus, Ἴσμαρος Stephanus, siue, ut apud Plin. legitur, Ismaron, Cyconum urbs in Thracia, à monte, ad quem sita erat nomen habens. Vnde Ismarius, a, um, id est, Thracius.

ISMENE, Ἰσμήνη, Oedipi filia: ut asserit Stat. 2. Theb. Cyrrhei cuiusdam iuuenis sponsa ante nuptias à Tydeo occisus est.

ISMENIAS, Ἰσμηνίας, nomen Thebani uiri optimi tibicinis. Apuleius: Nescio, inquit, ut Ismenias, tibiis canere, ut Apelles pingere: ut Lysippus, fingere. De hoc Plutar. in Pericle dicit: Cum audisset Antisthenes Ismeniam optimum esse tibicinam, respondit, Malus igitur uir est: nam si probus esset tibicen non esset.

ISMENIVS, nenia, nenium, id est Thebanus. Ismenides, mulieres Thebanæ.

ISMENVS, p. p. Ἰσμηνός, fluuius Bœotiæ, non procul ab Aulide in Euripum Euboicum illabens. Dictus autem putatur Ismenus ab Ismeno Pelasgi filio. Stat. lib. 5. Theb. Horruit ingēti uenientem Ismenon aceruo.

ISOCINNAMO, ἰσοκιννάμωμον, frutex est præstantissimi odoris in iisdem fere nascens, in quibus & cinnamum nascitur & casia. Dictum Isocinnamum quod cinnami præstantiam adæquare uideatur. Alio nomine Daphnoidem appellant. Vide Plin. lib. 12. cap. 20.

ISOCOLON, ἰσόκωλον, à Rhetoribus uocatur schema, quòd Latinorum nonnulli compar appellarunt: cum scilicet periodus duobus aut pluribus sententiis breuibus, & inter se paribus exigitur. Exemplum eius hoc affert Sipontinus, Nequaquam mihi, res est cum eo, qui neque finem habet cupiēdi, neque modum statuit urendi. Nam & multum desiderare, egentis est signum: & nihil parcere egestatis est initium.

ISOCRATES, p. p. Ἰσοκράτης, nomen maximi Oratoris Græci cuius domus cunctæ Græciæ, quasi ludus quidam patuit, atque officina dicendi. Hic fuit auditor Platonis, suauissimus orator, & in diuerso dicendi genere nitidus, & comptus. Omnes dicendi ueneres sectatus est, inuentione facilis, honesti studiosus, in compositione diligens. Hic nonagesimo quarto anno ætatis eum librum composuit, qui Panathenaicus inscribitur. Centum & sex annos uixit. Cic. de Ora. Isocrates uerbis solutis numeros primus adiunxit.

ISODOMON, ἰσόδομον, uocabant genus structuræ in ædificiis, in quo coria omnia æqualis sunt crassitudinis. Nā ubi crassitudo est inæqualis, Pseudisodomon appellant. Plin. lib. 36. cap. 22. Græci è lapide duro ac silice æquo construunt, uelut latericios parietes: cum ita fecerint, Isodomon uocant

genus

genus structuræ. At cum inæquali crassitudine structa sunt, Pseudisodomon.

Isonomia, *ἰσονομία*, cum accentu in penultima, Latine Iuris æqualitas dicitur. Cic. 1. de Natura. Summa uero uis infinitatis magna ac diligenti contemplatione dignissima est in qua intelligi necesse est eam esse naturam, ut omnia omnibus, paria paribus respondeant, hanc *ἰσονομίαν*, appellat Epicurus, id est, æquabilem tributionem.

Isopleuron, *ἰσόπλευρον*, figura, cuius latera omnia sunt æqualia. Nam *ἴσον*, Græcis æquale sonat, & *πλευρὰ* latus.

Isopyron, *ἰσόπυρον*, herba, quam aliqui uocant phaseolum, quoniam eius foliú, quod est aniso simile in pampinos torquetur. Capisula sunt in summo caule tenuia, plena seminis melanthii. Plin. lib. 27. cap. 1.

Isostates, *ἰσοστάτης*, æqualitatis recognitor. C. de Pond. & aur. ill. l. Quoties. Quoties de æqualitate solidorú orta fuerit contentio, placet, quem sermo Græcus uocat Isostateo, pro sua fide & industria, ut neque fallat, neque fallatur, contentionem dirimere.

Ispalis, *ἴσπαλις*, Ptolemæo, urbs clarissima Hispaniæ Bæticæ, non procul à freto Gadisano: à qua unus ex quatuor iuridicis Bæticæ conuentibus Hispalensis à Plinio appellatur. Hodie ab Hispania Sebilla dicitur.

Ispellum, *ἴσπελλον*, Vilumbrorum ciuitas, non procul à Camertibus: cuius meminit Ptol. lib. 3. cap. 1. Hodie Ispolum.

Isporis, *ἰσπορὶς*, olim ulcus fuit ad Syrtim magnã teste Ptol. lib. 4. hodie ciuitas esse creditur ea, quæ Naym appellatur.

Israel, *ἰσραὴλ*, interpretatur Vir uidens Deum: quod nomen diuinitus impositum fuit Iacob patriarchæ: à quo Israelitę *ἰσραηλῖται*, p. p. qui de Israelis stirpe sunt oriundi. Hi prius Hebræi dicebantur. Sed postquã in duo regna populus Hebræorum diuisus est, tunc duæ tribus quæ de stirpe Iuda reges habebant, Iudæorum nomen sortitæ sunt: reliquæ decẽ tribus, Israelis nomen tenuerunt.

Issa, *ἴσσα*, insula in mari Adriatico, adiacens Dalmatiæ, ut tradit Ptolem. lib. 2. cap. ulti. in qua fuit non ignobilis ciuitas eiusdem nominis. Est item Issa catellæ nomen apud Marti. Epigram. 1. 38. Issa est passere nequior Catulli.

Issus, *ἰσσὸς*, oppidum Ciliciæ non procul ab Amano monte, circa quod Alexáder Darium uicit, unde etiam pro Isso Nicopolim appellauit. Ab huius oppidi nomine propinquus sinus Issicus appellatur à Ptolemæo Tab. 4. Asiæ.

Iste, ista, istud, genitiuo istius, pen. indifferente, *Questo, cotesto*, *οὗτος*, proprie dicitur de eo qui apud te est, aut de quo loqueris. Cic. Cœlio li. 2. Putas ne unquam accidere posse, ut mihi uerba deessent, neque solum ista uestra oratoria, sed hæc etiam leuia nostratia. Isto, aduerbium ad locum, idem significans quod Istuc. Plin. Epist. 50. Destino enim si tamen officii ratio permiserit, excurrere isto. Istic, Istæc, Istoc. pro Iste hic. Terent. in Heaut. Quid istuc quæso? qui istic mos est Clitipho? ita ue fieri oportet? Istuccine, p. c. pro istud ne. Terent. in Eunuc. Istuccine interminata sum hinc abiens tibi? Istiusmodi, p. c. nomen indeclinabile: hoc est, istius formę & speciei: uel talis, Plau. in Most. Nihil Moror mihi clientes istiusmodi. Id est, tales.

Ister, Istri, *ἴστρος*, fluuius est Europæ longe maximus, qui ortus in iugis Arnobæ montis Germaniæ, ex aduerso Raurici Galliæ oppidi, multis intra Alpes millibus, ac per innumeras lapsus gentes, sexaginta auctus amnibus, in Pontum sex ostiis uoluitur. Alio nomine Danubius dicitur, presertim à fonte usq; ad cataractas, quæ sunt in montibus Daciæ non procul à Taururo oppido. Nam inde deinceps Istri nomen assumit. Ouid. 1. de Ponto: ripæ uicinia biuominis Istri.

Istic, *Costì, in cotesto luogo*, *αὐτοῦ*, aduer. est loci quietem uel motum significans eo in loco, in quo tu es. Cic. Vale. li. 1. Es ibi malis esse, ubi aliquo numero sis, quàm istic, ubi solus sapere uideare.

Istinc, aduerb. de loco, Cic. ad Att. lib. 7. De malis nostris tu prius audis, quàm ego: istinc enim emanant.

Istoc, aduer. pro ab isto loco. Ter. in Adel. Accede istud Parmeno: Nimium istoc abisti.

Istac, aduerbium per locum. Ter. in Heaut. Abi deambulatũ. CL. deambulatú, quo? S. uah, quasi desit locus: Abi sane istac, istorsum, quo uis.

Istorsum aduerb. uersus eum locum, ubi tu es. Ter. in Phor. cócede hinc à foribus paululum istorsum sodes Sophrona.

Istuc, pro Istud. Cic. pro Quint. Quo die uadimonium istuc factum esse dicis.

Isthmia, *ἴσθμια*, inter quatuor sacra certamina numerantur, quæ quinto quoque anno in Græcia celebrari solent, in honorem Neptuni instituta à Theseo (ut Plutarcho uidetur) aut certe in honorem Palæmonis: ut ex Archiæ poetæ Græco Epigrammate colligitur, quod etiam hodie circúfertur, Huius certaminis uictores pinum coronabantur. De institutione horum ludorum sic scribit Plutarchus in Vita Thesei Theseus primus Neptuno certamen instituit, gloriariq; est solitus, ob Herculem Ioui, ob se uero Isthmia Neptuno celebrari. Quod enim ibidem in Melicertæ honorem institutum est, noctu agebatur, initiandi magis, quàm spectaculi speciem præferens. Hactenus ille. Dicta autem sunt Isthmia à Peloponnesi isthmo, in cuius faucibus celebrabantur, nó procul à Neptuni templo, quod illic erat in primis celebre.

Isthmus, Isthmi, *ἰσθμὸς*, est angostia illa intermedia inter peninsulam & continentem, & ueluti quædam ceruix, quæ à continente, ut lux à corpore gracilescens, peninsulam cum continente, tanquam caput cum reliquo corpore cónectit. Isthmo opponitur Porthmus, id est, fretum angustum inter duas continentes: quale est Fretum Gaditanum, exiguo interuallo Europam ab Africa diuidens. Isthmus omnium celeberrimus, est ille, quem, & Corinthiacum, & Achaicú uocamus, quinque tantum millium spatio Aegæum mare ab Ionio submouens, angustoq; tramite Helladi Peloponesum annectẽs. In huius Isthmi faucibus Corinthus olim sita fuit, totius Peloponnesi urbs clarissima.

Istri, orum, *ἴστροι*, Istriæ populi, à Cholchis (ut putatur) oriundi. Lucan. lib. 4. Detegit orta dies stantes in pupillus Istros.

Istria, *ἰστρία*, Italiæ regio, post flexum Adriatici sinus, Illyrio contermina, quæ in latitudine sexaginta passuum millia, in circuitu centum uiginti quinque millia cóplectitur à Phormione, nunc Tisano fluuio ad Banasicum sinum, in quo Arsia Amnis decurrens, Istriam ab Illyrio dirimit. Istrorũ gentem, fama est, originem à Cholchis duxisse, missis ab Aeeta rege ad Argonautas persequendos, qui ut à Ponto intrauerunt Istrum, nec raptores inuenissent, siue metu regis, siue tædio longæ nauigationis iuxta Aquileiam consederunt, Istriq; ex amnis nomine, quo à mari concesserant sunt appellati. In ea est Iustinopolis urbs, quàm Iustinus imperator extruxit.

Istropolis, *ἰστρόπολις*, Thraciæ urbs, non procul ab ostiis Istri, Milesiorum colonia. Auctor Plin. lib. 4. cap. 11.

Isura, insula est sinus Arabici, apud Plin. lib. 6. cap. 28.

I ANTE T

Ita, *Si, cosi, à questo modo, in tal maniera*, *οὕτως*, aduerbium est similitudinis idem ualens quod Sic. Cic. in Verrem, Est ita, ut dicitur, iudices. cum negatione idem fere ualet quod ualde. Ci. lib. 3. Epist. Cassius non ita multum sorore utitur. Idem 2. de Finib. Accessione utuntur non ita probabili. Idẽ de clar. Orat. Ille non ita pridem abiit. Terent. in And. Non ita dissimili sunt oratione ac stylo. Quandoque optantis. Pacuuius: Ita te dii ament, Ita tibi pro uoto secundent omnia. Quandoque illatiua coniunctio est pro igitur. Cic. Ita nobilissima ciuitas Græciæ, & olim potentissima, sepulchrum ciuis sui ignorasset, nisi ab homine Arpinate didicisset. Similiter quando componitur cum Que semper est coniunctio caussalis, & habet accentum in prima syllaba, idemq; significat, quod ergo uel igitur. *Ἴτ οὖν*, Si autem duæ partes sunt habet accentum in penultima & dicimus Itaque, *καὶ οὕτως*. Terent. in And. Imen ita uolo, itaque postulo, ut fiat.

Ita sane, *Certamente, cosi, ναὶ, πάνυ γε*, concedentis est particula cum affirmatione.

Italia, *ἰταλία*, Europæ regio, prius Hesperia dicta, ab Hespero Atlantis fratre, qui à fratre ex Africa pulsus, & Hispanię & Italiæ dedit nomen. Siue (ut Macrobius inquit) ab Hespero stella quòd occasui subiecta sit. Dicta etiam fuit Oenotria, uel à bonitate uini quod in Italia nascitur (nam Græci, *οἶνον*, uinum dicunt) uel ab Oenotrio Sabinorum rege. Postea Italia, ab Italo Siculorum rege, qui agriculturam Italos docuit, & leges condidit, eamq; partem in qua postea Turnus regnauit à suo nomine Italiam appellauit. Cicu. de Orat. Referta quondam Italia Pytagoreorum fuit. Virg. li. 1. Aen. Est locus, Hesperiam Grai cognomine dicunt, Terra antiqua, potens armis atque ubere glebæ, Oenotri coluere uiri, nunc fama, minores Italiam dixisse, ducis de nomine gentem. Timæus, & Varro, à bobus uocatam dixerunt, quoniam Tauri Græca ueteri lingua, Itali uocati sunt à quorum multitudine, & pulchritudine Italiam dixerunt. Latium autem & Ausonia, non totius Italiæ, sed partium quarundam sunt nomina. Latium enim est ea pars Italiæ, quæ citerioris Tiberis ripæ adiacet, ubi hodie est Roma: Ausonia uero dicta fuit Italiæ regio maritima, inter eam agri Brutii partem quæ Siciliæ obiicitur, & Salentinos intercepta. unde etiam uicinum mare Ausonium appellatũ fuit. Est autem omnis Italia in formam crucis inter Adriaticú, & Tuscum mare, à iugis Alpium dorsoq; Apennini porrecta, se paulatim attollens usque ad fretum Siculú. In ultimo sui scinditur in duo cornua, quorũ alterum Ionium spectat ma-

re,alterum Siculum,in extremitate Rhegium oppidum habens.Eius longitudo,quæ ab Augusta prætoria, quæ in Alpino fine sita est,per Romam Capuamq; porrigitur, usque ad oppidum Rhegium,Solino teste.decies centena & uiginti millia passuum continet: latitudo uero quadringenta decem,ubi maior latitudo: ubi uero minor, centum triginta sex,habetq; umbicilium in agro Reatino . Olim tamen ex latere maris superi Rubiconem fluuium pro finibus habuit. Diuiditur autem in sedecim regiones,scilicet Liguriá, Hetruriam,Latium,Campaniam,Lucaniam,Calabriam, Apuliam,Samnium siue Aprutium,Picenum,Flaminiam,& Aemiliam,seu Romandiolam,Vmbriam, nunc ducatum Spoletanum,Galliam Cisalpinam,Venetiam, nunc Marcham Taruisanam,Iapidiam,& Carniam,nunc Forum Iulium,& Istriam.

Italica,ἰτάλικα,urbs Pelignorum,quæ alio nomine Corfinium dicitur,ut ait Strabo.lib.5.Alia Hispaniæ Bæticæ, in conuentu Hispalensi,teste Plin.lib.3.cap.1.patria Silii Italici,à qua & Adrianus Imperator ortum habuit.

Italicenses,ἰταλικήσιοι,dicti sunt populi ab Italica Hispaniæ Bæticæ urbe.

Italicum,ἰταλικὸν,philosophiæ genus quoddam nuncupatum,ea parte Italiæ quæ quondam magna Græcia dicta est, quod(ut docet August.lib.8.de ciu.)auctorem habuit Pythagoram Samium: a quo etiam ferunt ipsum Philosophiæ nomen exortum.

Italieus,a,um,ἰταλιώτης,ut,Oræ Italicæ. Ouid. 15. Meta. Graia quis Italicis auctor posuisset in oris Mœnia.

Italus,a,um,ἰταλὸς,quod ex Itala est:ut,Gens Itala.Cic.de Ar.Itali,ac Latini.Virg.6.Aen.Qui maneant Itala de gente nepotes.Horat.2.Car.7.Diis patriis,Italoq; cælo.

Itaque.Cic. pro Clu.Itaq; feci,&c.

Item,Simulmente,ὁμοίως ,ὡσαύτως , aduer. significat similiter, quasi iterum idem.Auctor Donatus, & Valla lib.2. cap.51. Cic.de Orat.In re est Item Rediculum.

Iter,Viaggio,πορεία,ὁδοιπορία,litteris secundum Prisc. & Itineris,ab antiquo nominatiuo Itiner, quo ueteres usi sunt. Plau.in Mer.Ergo itiner meum exequi me sines?Genitiuus etiam Iteris,quamuis hodie non sit in usu,legitur tamé ablatiuus Itere apud Lucret.lib.5.concussos itere; & labefactos aere multo. Dictum iter,ab eundo,cuius supinum est Itum, siue ab Ito frequétatiuo.Est autem Iter idem fere quod uia, uel Profectio ipsa,uel etiam nauigatio,ut apud Ter. Ain'tu tibi incommodum euenisse hoc iter?Iter facere, ὁδοιπορεῖν est ire,quod & Iter tenere,τῆς ὁδοῦ ἔχεσθαι,dicimus. Virg. 1. Aen.Quove tenetis iter?Habere iter,idem quod iturum esse:ut,Iter habeo ad Cæsarem.id est,oportet me ire,uel iturus sum ad Cæsarem. At Viam facere,ὁδοποιεῖν, nó est iter facere:sed locum,ubi non erat uia,apetire:quod etiam dicimus Viam munire.Iter pro incœpto,& instituto. Ci.ad Q. Frat.li.3.Quare neque ego impediri Cic.iter,atq; illam disciplinam uolo:& ipse puer magis illo declamatorio genere duci,& delectari uidetur:in quo quoniam ipsi quoq; fuimus,patiamur illum ire nostris itineribus.Id est,nostro dicendi genere.

Iteratio,onis,ἀνάληψις,repetitio,resumptio.Cic.in Orat. Idemq; si quæ uerborum iterationes contentionem aliquá & clamorem requirent,erunt ab hac summissione orationis alienæ. Iteratio,arationis genus,qua ager secundo proscinditur,apud Plin.lib.18.cap.20.Iteratio præterea secunda olearum pressura dicitur,apud Colu.lib.12.cap.50.apud Gel.lib.3.cap.18.legitur Iterare pro Iter facere.Sed eos(inquit)Senatores,qui Magistratum curulem nondum acceperant,pedibus iterauisse in curiam. Quo tamen in loco omnino legendum puto Itauisse.

Itero,ras,pen.cor.Rifare,replicare,ἀναλαμβάνω,repeto,resumo,quasi iterum aliquid ago.Liui.li.1.ab urb.Resistere,atque iterare pugnam iubet.Iterare æquor,apud Horat.lib.1. Carm.Ode 7.pro iterum nauigare.Iteratu ridiculú.Plaut. Casin.Iterandum eadem ista mihi,Cic.ad Att.lib.14.Iterare campum,terram,agrum,pro iterum proscindere. Col.li. 2.cap.4.igitur uliginosi campi proscindi debent, post Idus mensis Aprilis: quo tempore cum arati fuerint diebus interpositis,circa solstitium,quod est nonum,uel octauum Kalendas Iulias,iteratos esse oportebit:ac deinde circa Septébris Kalendas tertiatos.Idem,Colles pinguis soli, &c. Februario statim proscindendi sunt: deinde de Aprili medio usque in solstitium iterandi,tertiandiq;.

Iterum,Vn'altra uolta,di nuouo,ancora,αὖθις,αὖ, aduerbiú, idé ualens,quod rursus.Vir.4.Ecl.Atque iterum ad Troiam magnus mittetur Achilles. Interdum significat secundo ἐκ δευτέρου.Cic.lib.1.de Inuent.Primo quidem decipi incommodum est,iterum stultum tertio turpe.

Ithaca,ἰθάκη,insula est in mari Ionio,ante Epirum,in qua regnauit Vlysses.Cic.lib.1.de Orat. Ac si nos id(inquit)quod maxime debet,nostra patria delectat,cuius rei tanta est uis, ac tanta natura ut Ithacam illam in asperrimis saxuli, tanquam nidulum,affixam,sapiétissimus uir immortalitati anteponeret:quo amore tandem inflammati esse debemus in eiusmodi patriam,quæ una in omnibus terris domus est uirtutis,imperii,dignitatis?Hæc ille. Ab Ithaca, Vlysses Ithacus dicitur & Ithacensis.Virg.lib.2. Aen. Hoc Ithacus uelit hoc magno mercentur Atridæ.In Ithaca urbs est eiusdé nominis: item mons Neritos,νήριτος,à quo tota insula interdum est Neritos appellata,ut annotauit Seruius in illud Virgilii 3.Aen.Iam medio apparet fluctu nemorosa Zacynthos Dulichiumq; Sameq;,& Neridos ardua saxis,&c.

Ithyreus,a,um.Cic.in Anto.Itherei Barbari cum sagittis.

Ithome,ἰθώμη,oppidum est in Phthiotide Thessaliæ regione cuius meminit Hom.in Catalo.Est & altera Ithome,in agro Messenaico,quam Lacedæmonii post decem annorum obsidionem in deditioné acceperunt:ut refert Thucydides li.1. Sta.li.4.Theb.Planaq; Messene,montanaq; nutrit Ithome.

Itidem,pen.cor.Medesimamente,similmente,parimente,παραπλησίως,similiter eodem modo,quasi iterum idem. Ter. in An. Ibo ad eum,atque hæc eadem quæ tibi dixi,dicam itidem illi.Suet.de August.Centuriones statione deserta, itidem ut manipulares,capitali animaduersione puniuit.

Itinerarium,ὁδοιπορικὸν,descriptio itineris,hoc est, commentarius earum rerum quæ in itinere acciderunt.

Itineror,raris,Far uiaggio,ὁδοιπορέω,iter facio. Vtitur hoc uerbo Apuleius,& recentiores quidam. Alioqui apud classicos scriptores non temere occurrit.

Itio,onis,L'andare,il partirsi,πορεία,profectio,actus eundi.Ci. Att.De obuiam Itione faciam ut suade:Ter.in Phor.Hæccine erant itiones crebræ,& mansiones diutinæ Lemni?

Ito,tas,Andar frequentemente,φοιτάω,frequéter adeo: unde proprie de pueris dicitur ludum adeuntibus.Suet.de Clar. Rhetorib.Maiores nostri,quæ liberos suos discere,& quos in ludos itare uellent,instituerunt.Cic.epi.

Iton,onis,ἴτων,oppidú est in Phthiotide Thessaliæ regione, ea in parte, qua Crocium campum Amphrysus fluuius irrigat.

Itonia,ἰτωνία,cognominata est Minerua, quod hoc in oppido eximium haberet templú,summoq; cultu uenerarertur. Fuit & Itoniæ Mineruæ templum in Bœotia. Vide Strabonem lib.9.

Iturum,ἴτυρον,Vmbriæ oppidum est, non procul ab Ispello. Auctor Strabo lib.5.

Ituraei,ἰτυραῖοι,populi Syriæ Cœles in Arabiam uergentes,accolas,qui plana incolunt,perpetuis excursionibus infestantes,teste Plin.lib.5.cap.23.& Strab.lib.16. Hos arcu plurimum usos fuisse memoriæ traditur: unde Ituræi arcus à Poetis maxime celebrantur. Virg. 2. Georg. Ituræos taxi curuantur in arcus. Lucan.lib.7. Ituræis cursus fuit inde sagittis.Cic.5.Phil.Ituræi,barbari cum sagittis.

Itus,us,Andata,πορεία, uerbale ab Eo. idem significans, quo Itio,uel profectio.Cic.Att.lib.15. Quis porro noster itus, reditus,uultus,incessus inter istos?

Iturissa,ἰτύρισσα,ciuitas est. Hispaniæ citerioris in tractu Vasconum,cuius meminit Mela lib.3.& Ptol.lib.2.cap.6.

Itylus,& Neis,filii fuerunt Zethi, ex Aedone coniuge, quorum Itylum mater noctu per errorem interfecit, putans eú esse Amalea Amphionis filium: inuidebat enim uxori Amphionis,eo quod ei sex essent filii masculi. Quæ cum errorem suum,cognouisset,optauit mori, sed deorum commiseratione in Carduelem uersa,Itylum deflet.

Itymoneus,teste Homer.Hyperochi filius,uir in primis strenuus qui in bello Pyliorum cum Elidensibus à Nestore iaculo est interfectus.

Ityphalli,ἰθύφαλλοι,dicti sunt in sacris Bacchi, qui Phallú sequebantur muliebri ueste induti, & ad carminis phallici, siue Ityphallici numeros saltantes. Erat autem Phallus,teste Suida,membri uirilis effigies,quæ primum ex ficulno ligno,postea uero ex aluta rubra fieri solet, quàm sibi ita inter femina adaptabant,ut inde enata uideretur.

Itys,ἴτυς,Terei & Prognes filius fuit, qui(ut est in fabulis)à Progne matre discerptus, & patri epulandus appositus, in Phasianum mutatus est. Auctor Seruius apud Vir.in Sileno. Ouid.ad Liuiam: Deflet Threicium Daulias ales Itym. Vide Progne.

I ANTE V

Iuba,rex Mauritaniæ fuit,Pompeianarum partium constantissimus assertor,qui Curionem à Cæsare in Africam missum cum omnibus copiis deleuit. Victo uero Pompeio,cum Scipione copias coniunxit:cómissoq; prælio superatus,cú nulla iam

la iam spes reliqua esset, magnifice epulatus, cum Petreio mutuis uulneribus concurrens, fortissime cecidit. Plutar. in uita Cæsaris. De Iuba (inquit) rege triumphauit. Eius filius Iuba quoque nomine, puer admodũ in eo deductus est triũpho fortunatissimam utique captiuitatem, qua effectum est ut ex barbaro inter doctissimos scriptores connumeretur. Cic. de Diui. Dionysii equus habuit apes in iuba.

Ivba, arum, *Crini*, χαίτη, crines animalium à collo pendentes. Cæs. 1. Bel. Gall. Equorum iubis subleuati.

Ivbar, iubaris, pen. cor. *Il splendor del Sole, ò d'altra stella*, σέλας, proprie est splendor solis, aliorumve siderum, iubarum quã dam similitudinem referens. Virg. 4. Aen. It portis iubare exorto delecta iuuentus. hoc est, exorto sole, uel solaribus radiis, non autem Lucifero, ut quidam interpretantur: quod ex eo quod præcedit facile potest intelligi. Vbi primos crastinus ortus Extulerit Titan, radiisq; retexerit orbem Oui. 2. Fast. Et tremulum summa spargit in æde Iubar. Et non tãtum de Solis seu stellæ claritate dicitur, sed etiam de cuiuscunque rei splendore, ut auri, argenti, gemmarum aut similium rerum. Vnde & ad maiestatem hominis transfertur. Claud. Per fratris regale iubar.

Ivbatvs, a, um, quod iubas habet. Vnde iubati, χαιτοέντες, leones dicuntur, qui iubas habent, ad differentiam, qui iubas non habent. Iubati angues, id est cristati, & ceruicibus erecti. Plaut. in Amph. Deuolant angues iubati deorsum in impluuium duo. ad Her. Tanquam iubatus Draco.

Ivbeo, iubes, iussi, iussum, *Commandare*, κελεύω, προστάττω, impero, præcipio, mando. Terent. in Eunu Iubes ne? H. Iubeo, cogo, atq; impero. Cic. in Ver Iubeo te sine cura esse. Quin. 9. Declam. Nam quamuis in festum latronibus murẽ iussus intrauit: neque dissimulauerim magnas fuisse caussas patri, cur hoc mihi impetraret. Interdũ ponitur pro rogare. Ver. lib. 2. Aen. Infandum regina iubes renouare dolorem. Interdum pro precari, optareq;: ut iubeo te saluare, Iubes me bene sperare. Teren. in And. Iubeo Chremetem saluere. Inter dum pro decernere, ψηφίζεσθαι. ut Populus iussit, id est, decreuit. Inuenitur aliquando hoc uerbum cum accusatiuo. Luca. lib. 2. Iamq; secuturo iussurus classica Phœbo.

Ivssvm, si, πρόσταγμα, ἐπιταγή, id est, mãdatũ. Plau. in Amph. Iouis iussu uenio. Idem in Curc. postquam suo iusso profectus perueni in Cariam. Sisen. lib. 3. Tamen Tudertibus se natusconsulto & populi iusso dat ciuitatem. A Iussus componitur iniussus, us. Ter. in Hec. Quamobrem incendor ira te esse ausum facere iniussu meo, δίχα προστάγματος.

Ivbilatvs, est clamor rusticorum, Quiritatus urbanorum, ut ostendit Valla ex Varronis auctoritate.

Ivbilo, as, pen. cor. *Giubilare, far festa*, ἀγαλλιῶμαι, est rustica & incondita uoce gaudium testari. Iubilare (inquit Festus) est rustica uoce inclamare. Augustinus uero sic: Iubilare proprie est, gaudium uerbis non posse explicare, & tamẽ uoce testari, quod corde conceptum est, & uerbis explicari nõ potest.

Ivbilvm, li, ἀγαλλίαμα, dicitur id quod ex gaudio fit uoce nec tamen uerbis explicatur. Silius lib. 43. Et lætus scopulis audiuit iubila Cyclops.

Ivcvnde, aduerbium, suauiter, dulciter. Cic. 1. de Finib. Clamat Epicurus is, quem uos nimis uoluptatibus esse deditum dicitis, non posse iucunde uiui, nisi sapiẽter, honeste, iusteq; uiuatur, &c.

Ivcvnditas, ἡδύτης, amenitas quædam ex qua nascitur uoluptas. Cic. ad Att. Nihil mihi unquam ex plurimis tuis iucunditatibus gratius accidisse, quàm quod meam Tulliolã diligentissime coluisti.

Ivcvndor, aris, *Hauer piacere, riceuer dilettatione*, ἥδομαι, uoluptate, & delectatione afficior. Lactant. lib. 4. Quotidie autem iucundabar ante faciem eius, cum lætaretur orbe perfecto gaudio affici. Inuenitur etiam iucundo, das. August. lib. 17. de Ciuit. Exaltasti dexteram, iucundasti omnes inimicos eius. Apud Classicos neutrum facile inuenias.

Ivcvndvs, a, um, *Soaue, dolce, dilettoso, giocondo*, καταθύμιος, ἡδύς, suauis, gratus, lætitiam, & uoluptatem afferens: à iuuando dictum, teste Cic. 2. de Finib. Propterea quod quæ iucunda sunt mentem, & sensus iuuent. Vnde Iucundæ litteræ, Iucunda oratio, Iucundus aspectus. Cic. ad Att. Fuit mihi sæpe & laudis nostræ gratulatio tua iucunda, & timoris consolatio grata.

Ivdaea, dææ, ἰουδαία, quæ, & Palestina dicitur, Syriç regio est, à quo Iudaicus, ca, cum, pro Iudæus, a, um, sicut Hebraicus, Euboicus: pro Hebræo, Achæo, Eubœo. Iuuen. Saty. 14. Iudaicum ius ediscunt. Diuiditur autem Iudæa in Galilæam, hoc est in eam partem, quæ Syriæ iuncta est, & Peream, hoc est, ulteriorem, quæ Arabiæ & Aegypto proxima est, à ceteris Iudææ partibus Iordane amne discreta. Reliqua autem Iudæa diuiditur in decem Toparchias: quas uide apud Plin. lib. 5. cap. 14. Dicta autem est Iudæa à Iuda filio patriarchæ Iacob, cum antea diceretur terra Canaam. Vide interpretationes dictionum Biblicarum.

Ivdei, ἰουδαῖοι, qui & Hebræi, à Iuda filio Iacob dicti sunt. Nã licet fuerint duodecim tribus, quæ à duodecim filiis Iacob descenderunt, à Iuda tamen primogenito omnes Iudæi sunt appellati: quia (ut Augusti. inquit) de stirpe eius regnum ueniebat Iudæis. Prophetauerat enim Iacob dicens: Non deficiet princeps de Iuda, nec dux de fœmoribus eius, donec ueniat, qui promissus est. De tribu autem Iuda uenit Dominus noster Iesus Christus.

Ivdaevs, a, um, Cice. de Pro. Iudæi & nationes natæ seruituti.

Ivdaicvs lapis, ἰουδαϊκὸς λίθος, inde nomen accepit, quod in sola Iudæa nascatur. Candidus est figura glandis, lineis distinctus inter se æqualibus, uelut torno factis. Auctor Dios. lib. 5. Retinet nomen in officinis.

Ivdaicvm aurum. Cic. pro Flacco.

Ivdex, cis, *Giudice*, κριτής, δικαστής, quasi ius dicens populo, siue quod iure disceptet. Iure autem disceptare, est iuste iudicare. Est itaque iudex, qui ex iurisdictione propria, aut sibi delegata, & commissa, ius habet caussas litigantium cognoscendi. Et qui ex propria iurisdictione illud habet, dicitur Iudex ordinarius. Qui uero ex delegata dicitur Delegatus, seu Extraordinarius. Ci. pro Sext. Rosc. L. Cassius ille, quẽ populus Romanus uerissimum & sapientissimum iudicem putabat idẽtidem in caussis quærere solebat, cui bono fuisset. Iudex rerum, pro æstimatore. Horat. 2. Ser. 7. At ipse subtilis ueterum iudex, & callidus audis. Cic. 3. de Fin. Quia te æquissimum habeo eorum studiorum, quæ mihi communia tecum sunt, æstimatorem & iudicem.

Ivdicatvm, ti, substantiue: est (ut ait Cice. 2. In.) de quo iam ante sententia alicuius, aut aliquorum constitutum est. Idẽ pro Flac. Frater meus pro sua æquitate prudentiaq; decreuit, ut si iudicatum negaret, in duplum iret.

Ivdicato, aduerb. idem quod maturo iudicio, & non temere. Gel. lib. 14. cap. 1. An ita serio, iudicatoq; pronunciaret.

Ivdicatvs, us, ui, *Giudicio*, iudicatio, iudicandi facultas, uel officium iudicis. Cice. ad Attic. lib. 12. De Cocceio & Libone quæ scribis, approbo: maxime quòd de iudicatu meo respõsum sit.

Ivdiciales, & hoc iudiciale, *Ciò che à giudicio s'appartiene*, δικαστικός, quod ad iudicium pertinet: ut Iudiciale genus caussarum, Cic. 1. de Inuentio. Iudiciale est, quod positum in iudicio, habet in se accusationem & defensionem, aut petitionem & recusationem. Iudiciales suppressiones, Cicero pro Cluentio. Iudicialis molestia, Idem ad Att.

Ivdiciarivs, a, um, δικαστικός, quod ad iudicem, siue ad iudicium pertinet: ut, Controuersiæ iudiciariæ, Cice. 3. Verr. Ve finis aliquando iudiciariæ controuersiæ constitueretur. Ci. pro Cluen. Hic ille planus improbissimus, quæstu iudiciario pastus, &c. Idem in Pison. Ecquid uides, ecquid sentis, lege iudiciaria lata, quos posthac iudices simus habituri?

Ivdicivm, cii, *Giudicio*, κρίσις, δίκη, est legitima disceptatio duorum aut plurium coram iudice. Cice. pro Quint. Rosc. Aliud est iudicium, aliud arbitrium: iudicium est pecuniæ certæ, arbitrium incertæ. Capitale iudicium, Quint. lib 4. cap. 1. Iudicium capitis, Cic. 1. Tusc. Apud Iureconsultos uariis modis dicitur Iudicium: sed illud in primis accipitur, quod pro ordinatione caussæ discutiendæ in iure fit coram iudice. Et est actus legitimus trium personarum scilicet iudicis, actoris, & rei. Quinct. lib. 7. cap. 5. Iudicium redditur, an reus caussa sit mortis. Accipitur etiam ludum pro existimatione, siue opinione alicuius. Cic. de Clar. Orator. In traq; parietes aluit eam gloriam, quam nemo quidem meo iudicio est consecutus.

Ivdico, dicas, *Giudicare*, κρίνω, δικάζω, ius dico, iudicium exerceo, statuo, decerno. Cice. pro Flacc. Itaque Recuperatores contra istum rem minime dubiã prima actione iudicarunt. Cice. Attic. lib. 6. Consulibus permissum erat, ut de Cæsaris actis cognoscerent, statuerent, iudicarent. Interdum idem est quod æstimare, & opinionem de re aliqua in animo concipere. Cic. pro M. Marcello: Serui itaque etiam iis iudicibus, qui multis post sæculis de te iudicabunt, & quidẽ haud scio, an incorruptius, quàm nos. Cum accusatiuo personæ idem ualet quod condemnare: ut, Iudicare aliquem capitis. Terent. in Adelph. Hominem maximi pretii esse hodie te iudicaui animo meo. Cice. de Amicitia: Sed ut mihi uideris, non recte iudicas de Catone Liuius lib. 6. ab urb. Centusionem nobilem militaribus factis, iudicatum pecuniæ cũ duci uidisset, medio foro accurrit. Iudicatum pecuniæ, dixit pro eo quod est, Iudicatũ, uel cõdemnatũ actione pecuniæ.

κατακεκριμένων χρημάτων. Gel.lib.20.cap.1. Quaeq; pecuniae iudicati essent, praedicabatur. Huius composita sunt, Abiudico, Adiudico, Diiudico, & Praeiudico: de quibus suis locis. Iudicatum facere, ἐκπληρῶσαι τὸ κριθὲν, καταστῆναι ἢ ἐκτίνειν τὴν καταδίκην, est parere iudicato, & persoluere, quod iudex dependendum esse pronunciauit. Cic. pro Flac. Cum iudicatum non faceret, addictus Hermippo, & ab hoc ductus est. Iudicare quempiam creditori, est debitorem ei addicere, ita ut abduci possit, & uinciri. Plaut. Menaech. Nam ego ad Menaechmum, cui iandiu sum iudicatus, ultro eo, ut me uinciat. Iudicassit, pro iudicauerit antiquum. Cice. 3. de Legib. Cum magistratus iudicassit, interrogassitve, per populum multae poenae certatio esto. Iudicatus, a, um, par. Cic. 4. Verr. Atque ut aliquando de rebus ab ipso cognitis iudicatisq; & iudiciis datis dicere desistamus. Ne iudicatum sit, id est, Ne ualeat sententia, apud Vlpianum de Feriis.

IVERNA, *Ἰουερνία*, Stephano, insula est in Septentrionali Oceano, tantum fere à Britannia distans, quantum Britannia ipsa distat à continente. Caesar Hyberniam uocat, Mela Iuuernam: quo nomine etiam Iuuenalis eam appellat Saty. 2. Arma quid ultra Littora Iuuernae promouimus, & modo captas Orcadas, & minimo contentos nocte Britannos? Strabo etiam Ἰέρνην nominat: quem uidetur sequutus Claudianus de quarto Honorii Consulatu: Scotorum cumulos fleuit glacialis Ierne. Vulgus Irlandiam uocat.

IVGALIS, & hoc iugale, *Legame del matrimonio*. σύζυγος, ὁμόζυγος, ut Iugale uinculum, copula matrimonii. Virg. 4. Aenei. Cui uincla iugalia curae. Iura iugalia. Ouid. 7. Metam. Esse metus coepit, ne iura iugalia coniux Non bene seruasset. Lectus iugalia. Virg. 4 Aen. Exuuiasq; omneis, lectumq; iugalem, Quo perii, superim ponas. Tori iugales, Stat. 3. Syl.

IVGALES, substantiue, *Sotto à uno istesso giogo*, ὁμόζυγες, σύζυγες, dicuntur equi eidem iugo subacti. Virg. 7. Aen. Absenti Aeneae currum geminosq; iugales.

IVGAMENTA, in aedificiis dicuntur fenestrarum structurae, siue eae ligneae sint, siue lapideae: ita dictae à iugi militaria similitudine. Solet enim iugum ita fieri, ut duabus perticis erectis tertia superimponeretur. Ad eundem etiam modum in fenestris duobus tribusve erectis postibus limeo superiniectum quandam iugi speciem exhibet. Cato de Re rust. cap. 14. Iugamenta & antepagmenta, quae opus erunt ex lapide indito.

IVGANTINVS, Deus, dictus est, qui iugis praeesse putabatur. ἐπιζύγιος. Sipontinus.

IVGARIVS, ii, *Bifolco, aratore*, βοώτης, bubulcus & auriga boum, siue arator, qui iuga ducit & regit, Colum. lib. 1. cap 6. Lata bubilia esse oportebit, pedes decem, uel minimum nouem: quae mensura & ad procumbendum pecori, & iugario ad circumeundum laxa ministeria praebeat.

IVGARIVS, uicus Romae, dictus quia ibi Iunonis Iugae ara erat quam putabant matrimonia coniungere. Liuius, Iugarium Aequimelio & Fortunae templo uicinum statuit. Festus.

IVGATA uitis, ἐπιζυγωμένη, à Iugo, quod ad similitudinem militaris iugi fiebat, ut paulo post uidere licet in dictione Iugum.

IVGATORIVS, a, um, ὑποζυγιώδης, ut Iugatorius bos, qui iugo subditur. Varro de Re rust. cap. 5. Boni enim generis in Italia plerique Galli ad opus: Contra iugatorii Ligustici. Iugatus, a, um, Cic. Ius omnes uirtutes inter se Nexa & Iugata sunt.

IVGERATIM, κατὰ πλέθρα, per singula Iugera. Colum. lib. 3, cap. 3. Vt primae uineae centenas amphoras iugeratim praeberent.

IVGERE, dicuntur milui, cum uocem emittunt Festus.

IVGERVM, ri, pen. cor. *Campo, spatio di terra che in un giorno si ara con un paio di buoi*, πλέθρον, in singulari frequentius est secundae declinationis, & in plurali saepius per tertiam declinatur, Iugera, Iugerum, Iugerib. ab antiquo nominatiuo Iuger, uel iugus, à quo adhuc in usu sunt genitiuus Iugeris, & ablatiuus Iugere. Similiter à nominatiuo Iugerum legitur adhuc datiuus & ablatiuus pluralis Iugeris. Varro. lib. 1. de Re rust. in Hispania ulteriore metiuntur Iugis, in Campania uersibus, apud nos in agro Romano Latino iugeris. De genitiuo Iugeris testimonium est apud Pomponium Melā: Sed altera (inquit) quàm canalem habet, euehit plus iugeris spatio sublimis. Ablatiuo Iugere usus est Tibullus, ut multo innumeram iugere pascat ouem. Est autem Iugerum mensura, quam Hieronymus Mathematicus ducentis pedibus contineri scribit, Quinctilianus autem ducentis quadraginta pedibus in longitudinem, dimidii in latitudinem, à iugo dictum, teste Plin. lib. 8. eo quod tantum fere spatii uno iugo boum in die arari possit. Varro lib. 1. cap. 10. Iugerum, quod quadratos duos actus habeat. Actus quadratus, qui & latus, pedes centum uiginti, & longus totidem: is Modius ac Mina Latine appellatur. Iugeri pars minima, dicitur Scrupulum, id est, decem pedes, & longitudine & latitudine quadratum. Alii Iugerum inde dictum putant, quod constet ex duobus actibus quadratis simul iunctis. Colum. lib. 5. cap. 1. loquens de actu quadrato: Hoc duplicatum facit iugerum; & ab eo quod erat iunctum, nomen iugeri usurpauit. A Iugerum fit compositum Semiiugerum quod continet dimidium iugeri, hoc est, centum & uiginti pedes in longitudinem, & sexaginta in latitudinem. Galli olim etiam uocauerunt Arepenum, ut testatur Colum. lib. 5. cap. 1. Cice. in Ant. Duo millia Iugerum.

IVGES, ὁμόζυγες, dicuntur eiusdem iugi pares: à quo iniuges boues, qui nunquam iugo adhibiti sunt, Coniuges, uir & uxor. Biiuges, siue Biiugi, δίζυγες, συνωρίδες, Quadriiuges, Quadriiugi, equi bigas, uel quadrigas trahentes.

IVGIS, iuge, *Continuo*, διηνεκής, ἀΐζωος, assiduus, continuus, quasi semper iugo assixus. Plaut. Pseud. Istoccine pacto me adiutas? do id quod mihi est: Nam ia mihi thesaurus iugis in nostra est domo. Cice. 1. de Diuin. Qui cum uidisset exhaustam aquam de iugi puteo, terremotus dixit instare.

IVGITER, aduerbium continue, διηνεκῶς. Plaut. in Mil. Venerem, amorem amenitatemq; accubans exerceo. Et quidem aedepol omneis mores ad uenustatem iugiter.

IVGLANS, *Noce*, κάρυον βασιλικὸν, est quae per antonomasiam nux appellatur, & inter nuces primum locum obtinet: dicta quasi Iouis glans, teste Macrobio, ea forma compositionis, qua Iuppiter componitur ex nominatiuo antiquo Iouis & Pater, quasi Iouis Pater. Creditum est enim hoc nucis genus Ioui sacrum esse, eo quod haec arbor inter omnes nuces suauissimum ferat fructum. Cloatius, referente Macrobio, Diuglandem primo uocatam scribit, quasi Διὸς βάλανον, postea detractione primae litterae, Iuglandem. Cice. 5. Tuscul. Instituitq; ut candentibus iuglādium putaminibus barbam sibi & capillum adurerent. Constat sane apud antiquissimos maximo in honore fuisse glandem, antequam mortales ad delicias se conuerterent, ut quae sola simplici uitae atque innocuę alimenta praebebat. Quapropter cum bonae fructum, scilicet nucem, ueteres illi egregiam existimarent, decorare eum digna appellatione uolentes, Iuglandem, quasi Iouis cibum nuncupauere. Hanc nucem ob excellentiam Graeci Basilicam appellant, quasi nucem regiam. Plin. Eeiuglandes è Perside à regib. translatas, indicia sunt Graeca nomina. Optima earum genera sunt, quae Persica atque Basilica uocant Persica quidem intantum augentur, ut putamen rumpant, ideoq; Molluscae nuces à putaminis mollitie nominantur. Est & aliud nucis iuglandis genus, quae Tarentina dicitur fragili putamine, & ita mollis, ut uix attrectata frangatur & auium furto semper exposita. Vnde quidam Tarentum appellatum putant, quod nuces iuglādes, & pineas molles habeat, ac similiter oues. Tarentum autem Sabini uocant, quod nos dicimus Molle. Ad quod alludens Hor. Molle Tarentum uocauit. Secundum inter nuces locum obtinet Pinea, exiles nucleos habens, quamuis totius corporis magnitudine alias superet. Haec Siluestris pinus dicitur ad differentiam alterius, quae urbana uocatur. Est & tertium genus eius quae Pinus picea appellatur, quod piceae potius quàm pino similis sit: idcirco etiam Apinam uocant, quasi minime pinum. Nux haec cutem uerius, quàm putamē, adeo mollem habet, ut simul mandatur. Quartum genus Apinastrum uocant. Tertio loco numerantur Auellanae, quas antea Abellinas patrio nomine constat uocitatas, ab Abellino Campaniae oppido, ubi abundant, ceteris minores, unde à Satyrico poeta Numae nuces uocantur: Proprium arboris nomen est Corylus. Eaedē & Praenestinae uocantur, quod his Praenestini abundent: uel quod à Poenis obsessi hoc nucis genere famē tolerauerint: ut refert Macrob. lib. 3. Satur. Et Ponticae quod in Asiā Graeciamq; primo è Ponto uenere, inquit Pli. Hinc illud Papinii ex Hendecasyllab. Quicquid nobile Ponticis nucetis. Dehinc sequitur amygdala nucleum habens dissimilem latitudine. Haec & nux Graeca uocatur, & Thasia, à Thaso insula Thraciae adiacens, è regione Nessi fluuii, olim Aeria, & Aethria dicta: cuius populi Thasii uocantur. Postea nux castaneae armata echinato calice, quę & Heracleotica. Sunt & castaneae triangulari forma, quae in aqua nascuntur, & coctiuae uocantur.

IVGO, as, *Congiungere*, ζεύγνυμι, coniungo: à iugo, quasi ad unum iugum alligo. Colum. lib. 12. cap. 39. Inter quaternos pedes figere, & perticis iugare. Cic. 5. Tusc. Hoc quidem est commune uirtutum: omnes enim inter se nexae & iugatae sunt. Dicitur etiam de iis, qui maritali iugo, instar boum colla subiiciunt. Huius composita sunt, Abiugo, Adiugo, Coniugo, Deiugo, Subiugo: quae omnia habent pen. cor.

IVGOSVS,a,um,*βουνώδης*,quod in iugum acuitur,quod & Accli ue dicimus.

IVGVLA,læ,*ὠρίων*,signum est cæleste, quod & Orion dicitur, de qua Varro:Iugula signum est,quod Accius appellatOriona,cum ait: Citius Orion patefit. Huius signi caput ducitur ex tribus stellis: quas infra duæ claræ,quas appellant humores: inter quas quod uidetur iugulum:unde Iugula dicta. Plau.in Amph.Neque iugula,neque uesperugo,neque uergiliæ occidunt.

IVGVLATIO,iugulationis,uerbale. Hir.6.Bel.Hispan.Iugulatione oppidanorum facta.

IVGVLO,iugulas,*Scannare*,*τραχηλίζω,σφάζω*,iugulum incido, interficio.Cic.5.Tusc.Nec grunnitum audiunt, cum iugulatur sus.Liu.4.Bel.Pun. Inter hæc abstractam penetralibus iugulant.Et non solum de gladio,sed etiam de morbo dicitur.Cels.lib.3.Quartana neminem iugulat.Transfertur interdum ad inanimata.Martial.Scelus est iugulare Falernū. Iugulare hominem suis uerbis hoc est conuincere. Terent. in Eun.Pulchre mehercle dictum,& sapienter papæ:Iugularas hominem quid ille? Sic apud Cic.7.in Verrem: Iugulari sua confessione.Iugulari suo gladio, suoq; telo dicitur, qui suis ipsius dictis reuincitur,aut qui suo inuento, dolove capitur: denique in quem quocunque modo seu dictum,seu factum retorquetur,quod ab ipso profectum sit. Iugulare gladio plumbeo,hoc est,facile nulloq; negocio aliquem cō uincere seu reum peragere.Cic.Att.lib.1. Cum illum plumbeo gladio iugulatum tamen iri diceret.

IVGVLVS,li,pen.cor.neutri generis Iugulum,*Gola*,*Strozza*,*σφαγή*,fere accipitur pro colli parte anteriori, in qua aspera arteria cernitur eminere.Periti tamen rei anatomicæ Iugulos appellant cōcauitates duas in summa thoracis parte sub clauibus sitas: quorum alterum dextrum, alterum sinistrum iugulum nominant.Græce *σφαγαὶ* dicuntur.Pli.lib.11.Vni homini sunt duo iuguli,dextrum & sinistrum.Corn.Celsus lib.8.A dextro iugulo si id factum est,ad alam sinistram: à sinistro,ad dextram. Neutro genere usus est Cice.de Fato: Quod iugula concaua non haberet. Passim tamen (ut iam diximus)iugulus pro parte anteriore colli accipitur: qui locus quia maxime letalis est & penetrabilis, factum est ut Iugulare accipiatur pro quouis modo interficere: pro quo ēt Iugulum ferire frequenter legimus apud idoneos auctores. Dare iugulum,& Petere iugulum. Cic.pro Mil. Quod si ita putasset,certe optabilius Miloni fuit dare iugulum P.Clodio,non semel ab illo,neque tum primum petitum: quam iugulari à uobis, quia se illi non iugulandum tradidisset. Ostentare iugulum pro capite alicuius,est uelle se obiicere periculo capitis pro uita alterius.Cic.ad Att.lib. 1. Me uero teste producto,credo te ex acclamatione Clodii aduocatorum audisse,quæ cōsutrectio iudicum facta sit, ut me etiā circumsteterint,ut aperte iugula sua pro meo capite P.Clodio ostentarint.Virg.10.Aen.Hæc loquitur,iuguloq; haud inscius accipit ensem. In agendis caussis iugulum petere, *ἐνθυμεῖν*,tunc dicitur orator,quando quod est potentissimū id inuadit,ac premit ualidissime aduersarium uideturq; illum iugulare argumentis,perinde ac uibratis telis. Quinct. lib.8.cap.6.Nam illa agendis caussis iam detrita, Pedem cō ferre,& Iugulum petere, & Sanguinem mittere, inde sunt: nec offendit tamen.

IVGVM,iugi,*Giogo*,*sommità de monti*,*κορυφή*, *δειράς*, uertex siue cacumen montis.Virg.5.Eclog.Dum iuga montis aper,fluuios dum piscis amabit.Est & ligneum instrumentum, quo iunguntur boues,& ad inuicem arctantur,*ζυγὸς ζεῦγος*.Pli. lib.8.cap.16.de leonibus: Iugo subdidit eos primusq; Romæ ad currum iunxit M. Antonius. Accipitur & pro pari boum.Cic.5.Verr.Quid,qui in singulis iugis arant, qui ab opere ipsi uō recedunt,&c.Per metaphoram etiam Iugum accipitur pro seruitute,onere,uel tyrannide.Cic.1.Phil.Patriæ liberatores urbe carebant ea,cuius à ceruicibus iugum seruile deiecerant.Item in lignum quo textores telam con uoluunt.Ouid.lib.6.Metam.Tela iugo iuncta est:stamen secernit arundo.Præterea Iugum dicebatur,sub quo ignominiæ gratia uicti hostes mittebantur. Nam fixis in terra duabus hastis,super eas ligabatur tertia:tunc uicti hostes discingebantur,& sub illa transire cogebantur inermes. Cice.3. Off.At Tit.Veturius & Sp.Postumius,cum iterum consules essent,quia cum male pugnatum apud Claudiū esset,legionibus nostris sub iugum missis pacem cum Samnitibus fecerant,dediti sunt his.Liu.lib.3.ab urb.Sed ut exprimatur tandem confessio,subactam,domitamq; esse gentem, sub iugū abituros.Tribus hastis iugum fit,humi fixis duabus,superq; eas transuersa una deligata.Sub hoc iugo Dictator Aequos misit.Hinc subiugare,pro debellare,ac subiicere:*χειρῶσαι*. Item iugum in uinea dicitur,cum duabus aut pluribus perticis fixis aliæ super alias alligantur, in quibus uites coniunguntur,& quasi iugum,id est summitatem quandam faciunt à quo uites ipsæ seu uineæ,Iugatæ dicuntur. Quod si hastilib. in terra defixis,singulæ transuersæ perticæ in unam tantum partem ordinis annectuntur,Vniiugæ uineæ dicuntur, & genus ipsum iugi,Canterium rustici uocant.Plin.lib.16. cap.37.Salices quędam in proceritatem magnam emittunt iugis uinearum perticas. Hinc Iugari uineæ, quæ in iugum constituuntur. Colum.Sequitur iam adminiculandæ,iugandæq; uineæ cura.Item iugum(ut Varro inquit lib. 1.de Re rust.cap.10.)in Hispania ulteriore uocatur, quod iuncti boues uno die exarare possunt,quod Romani uocāt Iugerum. Dicitur etiam Iugum,ferrum,uel lignum, transuersum in libra,à quo lances dependent,quod & Græci *ζυγὸν* appellār. Rursus Iuga *ζυγὰ* sunt tabulæ nauium,in quibus remiges sedent,quæ & transtra uocantur. Virg.6.Aen.Inde alias, animas quæ per iuga longa sedebant,Deturbat,laxatq; foros.

IVGVRTHA,filius fuit Manastabalis,fratris Micipsæ regis Numidarum,quem Micipsa patruus moriens, heredem regni sui cōstituit,una cum duobus filiis suis adhuc impuberibus, Adherbale & Hyempsale,quos ille postea beneficiorum immemor,insidiis adortus interfecit,ut solus regnaret. Id ægre ferentes Romani bellum aduersus Iugurtham mouetūt quod ducum inertia,perfidiaq; præter omnium expectationem multos in annos est protractum: quo temporis interuallo uario sæpe euentu pugnatum est.donec misso in Numidiam Mario,Iugurtha fractis opibus suis ad Bocchū Mauritaniæ regem confugit:à quo proditus,Syllæq; traditus ad Marium perductus est,& ab eo Romæ triumpho ductus,tandemq; in carcerem coniectus,animi dolore periit.Prop.li. 3.Victor cum uictis pariter miscebitur umbris: Consul cum Mario capte Iugurtha sedes.Vide Salustiū de bello Iugur.

IVLI,*ἴουλοι*,proprie dicuntur teneræ illæ lanugines,quæ in arboribus flores antecedunt,ut in ficu grossuli.Pli.lib.16. cap. 29.Ferunt & auellanæ iulos compactili callo ad nihil utiles.Vnde per metaphoram dicuntur Iuli teneræ illæ lanugines,quæ in iuuenum genis primæ enascuntur.Hinc Seruius Ascanium Aeneæ filium Iulum cognominatum existimat, quod adhuc adolescens,cum primam cœpisset emittere lanuginem,Mezentium singulari certamine superarit: quanquam Virgil.non uno in loco etiam antequam in Italiam appelleret,Iulum fuisse cognominatum ostendit. Est item Iulus uermis multipes,& languinosus,arboribus passim adrepens.

IVLIA gens,*ἰουλίον φῦλον*,dicta est ab Iulo Ascanio, Aeneæ filio,siue ab Iulo,Iuli Ascanii filio,ut inquit Festus.

IVLIA,*ἰουλία*,Augusti Cæsaris filia fuit,uitæ incontinentia, ad ulteriisq; imprimis infamis.Hæc aliquando rogata, qui fieri posset,ut cum multis uiris sui copiam faceret,liberi tamē omnes Agrippæ similes nascerentur: Non mirum, inquit, neque enim uectorem fero,nisi plena naui. Rursusq; interrogata,cur inter animalia sola mulier grauida, coitum expecteret,cum bestiæ omnes fœtæ marem non admittetent: Nimirum,inquit,bestiæ sunt.

IVLIA,*ἰουλία*,urbium multarum nomen est,in gratiam C. Iulii Dictatoris impositum. Est enim Iulia Norici oppidū,apud Plin.lib.4.cap.24.Iulia,Fidentia,Hispaniæ oppidum, inter Bætim amnem,& Oceanum situm.Plin.lib. 3.cap.1. Iulia caritas,eiusdem Bæticæ oppidum,in conuentu Astigitano. Plin.ibidem Iulia fama,oppidum in eadem Bætica, qua Lusitaniæ proxima est.Plin.ibidem. Iulia uirtus, eiusdem Bæticæ oppidum est,in conuentu Astigitano,apud eundem li. 3.cap.1. Iulia concordia,eiusdem Bæticę oppidum,ibidem apud Plinium. Iulia contributa,Iulia restituta, eiusdē Bæticæ oppida,apud Plin.loco iam citato.Iulia felicitas, Lusitaniæ oppidum,notiore nomine Olyssippo appellatum.Pl. lib.4.cap.22.

IVLIANVS,Lege Iulius Cæsar.

IVLIANVS,*ἰουλιανὸς*, Imperatoris Romani nomen, qui cum Christo nomen dedisset,factus Imperator ab eo desciuit:unde & Apostatæ cognomen apud Christianos inuenit.

IVLIAS,adis,*ἰουλιάς*,Iudææ oppidum,ad latus exortiuum Genesaræ lacus.Plin.lib.5.cap.15.

IVLIOBONA,oppidum est Calletum, in Gallia Lugdunensi, non procul à Lexouiis & Vnellis.Ptol.lib.2.cap.8.

IVLIOBRIGA,*ἰουλιόβριγα*,Cantabrorum oppidum est, in tractu Tarraconensis Hispaniæ,Plin.lib.& cap. 3. Ptole.libro 3.cap.6.

IVLIOMAGVS,*ἰουλιόμαγος*,Andium oppidum,in Gallia Lugdunensi:Ptol.lib.7.cap.8.

IVLIOPOLIS,*ἰουλιόπολις*,Mysiæ oppidum, alio nomine *γορδίου κώμη* appellatum.Plin.lib.5.cap.32.

IVLIS,dis,*ἰουλίς*,Ceæ insulæ oppidū,Simonidis Melici patria.

Plin.lib.4.cap.12.Est & Iulis piscis nomen,cuius ius præci puam purgandæ alui facultatem habet. Plin. lib. 32.cap.9. Optimum ius è scorpionibus,& Iulide,& saxatilibus,nec ui rus resipientibus.

Ivlivm sextifirmium,Iulium forum,Iulium castrum, Hispaniæ Bæticæ oppida sunt,apud Plin.lib.3.cap.1.

Ivlivs,mensis,μεταγειτνιών,dictus est quintus à Martio, in honorem Iulii Cæsaris,propterea quod eo mense ad quartum Idus Quinctiles fuerit natus.Antea enim Quinctilis di cebatur.Vide Macrob.lib.1.Saturn.ca.12.Nimis itaq; pueriliter labuntur,qui Cæsarem à mense Iulium dictum putãt cum constet omnium scriptorum testimonio Iuliorum familiam ab Iulo Ascanio Aeneæ filio nomen traxisse. Virg. 1.Aen.Iulius,à magno demissum nomen Iulo.Lucan.lib.9. Gentis Iulææ uestris clarissimus aris Dat piatura nepos.

Ivlivs Cæsar,omnium Romanorum Imperatorum clarissimus fuit,quemq; unum ex Romanis habemus,quem Alexã dro Macedoni non modo conferre,uerum etiam iure possu mus præponere.Eius laudes & res gestas paucis perstrictas, uide apud Plin.lib.7.cap.25.Iuliorum autem nomen,ab Iulo Ascanio Aeneæ filio tractum putatur:quod & ipsum ostẽ dit Virg.lib.1.Aen.cum ait: Nascetur pulchra Troianus ori gine Cæsar,Imperium Oceano,famam qui terminet astris Iulius,à magno demissum nomen Iulio.A Iulius fit denominatiuum Iulianus,na,num.Vnde Iuliani milites appellãtur à Suetonio ueterani milites,quorum opera usus erat Iulius Cæsar. Item Fasti Iuliani,à Iulio Cæsare confecti.Similiter Vectigalia Iuliana,à Iulio imposita & exacta, apud Ciceronem 13.Anton.

Ivlivm carnicum,Ptol.lib.2.cap.14.urbs est inter Italiam & Noricum,in ditione Ducum Austriæ.Vulgo Golitia.

Ivmentvm,ti,κτῆνος,à iuuando,id est,operam præbendo, cu ius appellatione continentur animalia,quæ uel sarcinas ge runt,uel currus trahunt,uel terram excolunt:ut equi,muli, asini,cameli,boues.Cic.Att.Quæ arma superabunt,ea Brũ dusium Iumentis deportatæ.Colum.in Præfat.lib. 6. cap.3. Nec tamen ulla regio est,in qua modo frumenta gignãtur, quę non,ut hominum,ita armentorum adiumento iuuetur. Vnde etiam iumenta nomen à re traxere, quod nostrum la borem uel onera subuectando,uel arando iuuarent. Pli.lib. 8.cap.8.de camelis:Omnem autem iumentorum in iis territ dorso funguntur.Columella fere iumenti nomine intelligit equos,non [illegible] boues,ut lib.1.cap. 6. Nec altius edita esse præsepia conuenit, quàm ut bos aut iumentum sine incommodo stans uesci possit.Idem lib.6.cap.19. Machina fabricanda,qua clausa iumenta,bouesq; curentur.Est & iumentum uehiculi genus,ζεῦγλη, quod adiunctis pecoribus trahebatur,quod à iungendo quidam dictũ existimant.Gel. lib.20.cap.1.Iumentum non id solum significat, quod nunc dicitur,sed uectabulum etiam,quod adiũctis pecoribus trahebatur. Veteres enim nostri Iumentum à iungendo dixerunt.

Ivncetvm,ti,Luogo doue sono molti giunchi,σχοινὼν, locus iuncis consitus. Varr.1.de Re rust.cap.7.Primum genus quod dixi, maxime quærit salicta,secundum arundineta, tertium iunceta.

Ivncinvs,adiectiuum,ex iunco factum.Pli.lib.15.cap.7.Sic & Rhodinum e rosis,Iuncinum è Iunco.

Ivncosvs,a,um,Pieno di giunchi,σχοινώδης,iuncis plenum. Pli. lib.18.cap.6.Iuncosus ager uerti pala debet. Littora iuncosa,Ouid.lib.7.Metam.

Ivnctim,aduerbium,Congiuntamente,ἀπαυστὶ, sine interuallo.Sueton.Magistratus & maturius inchoauit, & pene iunctim percurrit.

Ivnctio,onis,Congiuntione,σύζευξις, idem quod coniunctio. Cic.1.Tusc.Est enim interitus quasi discessus,& secretio ea rum partium,quæ ante iunctione aliqua tenebantur.

Ivnctvra,æ,Giontura,σύζευξις,idem quod coniunctio. Colum.lib.& cap.1.Hoc enim genus iuncturæ maxime probatum est.Genuum iunctura.Ouid.2.Meta.Iunctura uerborũ id est,compositio.Quinct.lib.9.cap.4.

Ivncvlvs,σχοινίον,diminutiuum à Iuncus. Iunculos item uo cabant cibi genus ex opere dulciario, qui ad similitudinem iuncorum figuratus erat,quales hodie in opere pistorio uenales conspiciuntur.Vel dicitur opus lactarium, siue coagu latum,instar metæ formatum,iuncis inclusum,quæ meta lactis à Martiale dicitur. Vulgus Iuncatam, à iuncis nominat.

Ivncvs,ci,Giunco,σχοῖνος,θρύλλον, à iungendo, quoniam usus eius adiuncturas utilis est. Iuncorum autem multæ sunt spe cies,de quibus uide Plin.lib.21.cap.18.Molli iunco detexere aliquid.Virg.2.Eclo.Palustres iunci.Ouid.8.Metam.Limosus Iuncus.Virg.1.Eclog.Tibull.lib.2.Eleg.3.Et fiscella leuis detexta est uimine iunci.Hinc fit Iunceus,a,um,θρύλλινος,σχοίνινος,quod est ex iunco: ut Iuncea cratis,Pli.lib.21. cap.14.Et apud Colum.lib.12.cap.6.Iuncea sporta. Per trã slationem Virgo iuncea,id est,tenuis,gracilis, & tenera, in modum iunci.Teren.in Eun.Deducunt cibum, Tametsi bo na est natura,reddunt curatura iunceas.

Ivncvs odoratus,σχοῖνος ἀρωματικὸς,à rosæ odore, quem spirat,nomen accepit.Scapo est exili rubente,flore copioso,ui noso sapore linguam mordicans. Præstantissimus nascitur in Nabathæa,proximus in Arabia, deterior in Africa.Vide Plin.lib.12.cap.22.

Ivnganni,uide Ingauni.

Ivngo,gis,iunxi,iunctum,Giung[e]re,congiungere,ζεύγνυμι, connecto,compono,quasi in unum ago.Pli.lib. 11. cap. trigesimosecundo. Ceruix articulorum nodis iungitur. Sapientia iuncta eloquentiæ.Cic.de Clar.Orato.Virg.8.Aen. Queis neque mos,neque cultus erat: nec iungere tauros, Aut com ponere opes norant,aut ut parcere parto. Iunctus, partici pium: Amor legitimo fœdere iunctus. Oui.2.Trist.Eleg.7. Puella iuncta matrimonio.Liu.lib.10.Bel.Pun.Huius cõposita sunt Abiungo, Adiungo,Coniungo, Disiungo,Deiungo,quod est separo.Plaut.in Asin.Ne nos deiunge amãtes,Iniungo,Interiungo,Subiungo,& Seiungo.

Ivnices,pen.pr.Manzuole,torelle,δαμάλεις, teneræ ætatis bo ues feminæ,quæ iam cessarunt uitulæ esse, necdum tamẽ ad summam magnitudinem peruenerunt.Dictæ quasi iuuencæ à iuniore ætate. Persius Sat.3.Tot ibi cum in flamma iunicum omenta liquescant.Nominatiuus singularis est Iunix, Plautus in Milit. Quam mox ad stabulum iunix recipiat se de pabulo.Mares autem in eadem ætate Iuuenci,μόσχοι, appellantur.

Ivnicvlvs,palmes uetus in magnam lõgitudinem,& ad quar tum usque pedamentum porrectus, quod alio nomine Draconem uocant,ad masculeta conficienda idoneum. Pli.lib. 17.cap.25.Nec ueterem placet palmitem in longum, & ad quartum usque pedamentum emitti, quod alii, Dracones, alii Iuniculos uocant,ut faciant quæ masculeta appellant.

Ivniperus,ri,pen.cor.Ginebro,ἄρκευθος,arbuscula,quæ in lo cis arenosis frequens nascitur,pro foliis spinas habens per p[er]euo uirentes: unde & topiario operi idonea est: materiamq; habet cariei non obnoxiam. Vide Plin. lib. octauo cap.25.

Ivnior,oris,Piu giouine,νεώτερος,comparatiuum est à Iuuenis siue(ut Cornuto placet)ab antiquo nomine Iunis.Hora.2. Epist.1.Qui uel mense breui,uel toto est iunior anno. Cice. de Vn.Dic ut ita dicant Iuniores.

Ivnivs,mensis,Giugno,ἰούνιος, ἑκατομβαιών, à Iunone putatur dictus,quem Iunonialem,& Iunonium dicebant.Sed postea detritis quibusdã litteris,ex Iunonio Iunius est dictus.Sunt qui putant à Iunio Bruto dictum Iunium,qui,primus Romę factus est consul,quod hoc mense scilicet Kalendis Iuniis, pulso Tarquinio,sacrum Carneæ Deæ in Cœlio monte uo ti reus fecerit.Alii à iunioribus deriuant,sicut Maium à ma ioribus.Ouid.lib.6.Fasto.Sic statuit,mensesq; nota secreuit eadem.Iunius est iuuenum: qui fuit ante,senum.

Ivno,Giunone,ἥρα,Saturni filia fuit, & (ut fabulantur Poetæ) Iouis & soror,& coniunx.Physici interpretantur per Iunonem intelligi aerem: idcirco autem Iouis coniugem, & sororem putari,quod summa sit aeris cum æthere similitudo. Cic.2.de Natu.Deo.Aer,ut Stoici disputant,interiectus in ter mare & cælum,Iunonis nomine consecratur,quæ est soror & coniunx Iouis,quod similitudo est ætheris,& cum eo summa coniunctio.Effœminarunt autem eum, Iunoniq; tribuerunt,quod nihil est eo mollius.Est & paulo post. Sed Iuno nem à iuuando credo nominatam. Iunonis multa sunt nomina.Est enim Curetis,quæ utitur curru & hasta. Virgil. 1. Aen.Hic illius arma,Hic currus fuit.Est & Lucina,quæ par tubus præest.Terent.in And. Iuno Lucina fer opem.Et regina.Virg.1.Aen.Ast ego quę diuum incedo regina.Et quia præest nubentibus,Pronuba dicitur.Idem 4.Aen.Et pronuba Iuno.

Ivnonia,ἡραία,duarum insularum nomen est inter Fortunatas,quarum altera Iunonia maior,altera Iunonia minor ap pellatur: ut ex Iubæ sententia refert.Plin.lib.6.cap.31.

Ivnonicolae,colentes Iunonem.Ouid.6.Fast.

Ivnonigena,iunonigenæ, Vulcanus dicitur, Iunonis filius. Ouid.4.Metam.

Ivnonivs,iunonia,iunonium,ut Auis Iunonia,pauo,Oui.1. de Arte: Laudatas ostendit auis Iunonia pennas. Iunonius mensis,id est,Iunius. Ouid.6.Fast.Iunonis puer,dicitur Augustus à Cicerone ad Octauium.Templa Iunonia,Ouid.2. Trist.

Ivppiter,Iupitris,uel eris,Gioue,Ζεὺς, secundum Priscianum non

non Iouis: qui genitiuus est non à Iuppiter, sed à nominati uo Iouis. Nam à principio Iouis appellatus est, à iuuando: postea adiuncto altero uocabulo dictus est Iuppiter, quasi Iouis pater: sicut Liber pater, & Dis pater dicere solemus. E contrario ueteres Veiouem appellauerunt Deû, cui dempta esset iuuandi facultas, Celebrabant enim quosdã Deos, ut prodessent: quosdam, ne obessent, placabant. Fabulantur autem Poetæ Iouem Opis, & Saturni filium fuisse, in Creta insula eodem cum Iunone partu editum, & in Ida monte à Curetibus educatum: idq; clam patre, qui ex pactione cum Titano fratre inita, filios suos omnes deuorabat. Cum autẽ in uirum adoleuisset, cognouissetq; etiam tunc patrem uirę suæ insidiari, regnum eum pepulit, mundiq; imperium cum fratribus Neptuno, & Plutone sorte diuisit: ac Ioui quidem cæli, & terræ Neptuno maris, Plutoni inferorum imperium obtigit: Iunonem deinde sororem suam uxorem duxit, quę ei Vulcanum peperit. Cic. 3. de Nat. Deo. tres enumerat Ioues, cuius hęc uerba sunt. Principio Ioues tres numerant ii, qui Theologi nominantur: ex quibus primum & secũdum natos in Arcadia, alterum patre Aethere: ex quo etiam Proserpinam natam ferunt, & Liberum: alterum patre cælo, qui genuisse Mineruam dicitur, quam principem & inuentricẽ belli ferunt. Tertium Cretensem, Saturni filium, cuius in illa insula sepulchrum ostenditur. Hæc Cicero. Physici interpretantur Iouem esse elementum ignis, dictumq; Iouem putant à iuuando, eo quod nulla sit res, quæ sic omnia foueat, quemadmodum calor. A poetis dicitur Diuum atque homi num rex, à maioribus autem Optimus maximus. Et quidẽ ante Optimus, id est, beneficentissimus, quã Maximus: quia maius, certeq; gratius, prodesse omnibus, quã opes magnas habere. Cicero contra Clodium pro domo sua: Quo circa te Capitoline, quem propter beneficia pop. Rom. Optimũ propter uim Maximum appellauit. In carmine fere geminamus p. eo quod à iuuando putatur deriuari, cuius prima syllaba corripitur. Ponitur quandoque pro aere. Hor. Ode 1. Manet sub Ioue frigido Venator teneræ coniugis immemor. Iuuenalis: Fremeret sæua cum grandine uernus Iuppiter. Vnde & sub dio dicimus, id est, sub aere. Nam Δία Iouẽ uocant Græci, quem omnia esse uoluerunt. Accipitur & pro pluuia. Virg. lib. 2. Geor. Et iam maturis metuendos Iuppiter uuis. Est & Iuppiter nomen stellæ illius salutaris, quæ in ordine secunda est. Aliquando per Iouem intelligimus ipsam uim duorum superiorum elementorum, quæ actiua est, dum agit in hæc duo inferiora ad generationem, & corruptionem.

Ivra, mons est Galliæ, Sequanos ab Heluetiis diuidens, auctore Cæsare in Commentariis. Sunt qui putent eum esse, quẽ Galli sua lingua uocant. Le mont des faucilles.

Ivramentvm, ti, *Giuramento*, ὅρκος, sacramentum, iusiurandum hoc est, affirmatio, uel negatio, rei alicuius sacræ attestatione firmata. Senec. lib. 2. de Clem. O uocem in concionem omnium mortalium mittendam, in cuius uerba principes regesq; iuramentum faciant. hoc est, in cuius uerba reges, & principes iurent.

Ivrandvm, di, ὅρκος, idem quod iusiurandum. Plaut. in Cistel. Verum haud metuo, ne iurandum nostrũ quisquã culpitet.

Ivratvs, *Che ha giurato, giurato*, ὀμοκὼς, ἔνορκος, aliquando acti ue accipitur pro eo qui iurauit. Auctor ad Herẽ. Ex eo, quod ait se non potuisse adesse ita, ut iuratus fuerat, id est ut iurauerat. Sic iniuratus, qui non iurauit ἀνώμοτος. Idẽ in Verr. Malo ei iurato suam, quàm iniurato aliorum tabellas committere. Passiue protulit Lucil. lib. 8. Mihi per Latium iurata tonantem. Idem lib. 5. usus est uerbo passiuo Iuror. Et læ tæ iurantur aues bubone sinistra.

Ivre, Cic. in Cat. Merito ac Iure laudari.

Ivreivrare, ὄμνυμαι, idem quod iurare. Liu. Dec. 5. li. 1. Prætores ambo in eadem uerba iureiurarunt.

Ivrgiosvs, a, um, *Contentioso*, φιλόνεικος, contentiosus seu contumeliosus. Gel. lib. 1. ca. 17. Mulier morosa admodum fuisse fertur, & iurgiosa. De Xantippe Socratis uxore.

Ivrgivm, iurgii, *Contentione, lite*, φιλονεικία, ἔρις, contentio, dissensio, & leuior quædam lis, qualis, nonnunquam etiam inter amicos solet accidere. Cic. de Senect. Vt Themistoclem ferunt Seriphio cuidam in iurgio respondisse.

Ivrgo, as, *Contendere, litigare*, λογομαχέω, ἐρίζω, φιλονεικῶ, contendo, litigo, rixor. Terent. in And. Cum Dauo egomet uidi iurgantem ancillam. Differt autem Iurgare à litigare, & Iurgium, à lite, quoniam Iurgium leuior res est. si quidem inter beneuolos aut propinquos dissensio, uel concertatio, Iurgium dicitur. inter inimicos dissensio, Lis appellatur. Cic. lib. 4. de repub. Si iurgant, inquit, beneuolorum concertatio est, lis inimicorum, non iurgium dicitur. Idem: Ergo lex putat inter se uicinos non litigare. Est & Iurgor deponens. Horat. 2. Serm. Sat. 2. Iure inquit Thrasius istis Iurgatur uerbis. Ab his fiunt composita, Obiurgo, & Obiurgor, de quibus alibi.

Ivridicvs, ca, cum, pen. cor. *Giuridittione*, ἔνδικος, quod iurisdictioni destinatum est, uel quod secundum ius est. Vnde Iuridicus dies, quo rite ius dici potest. Et Iuridica actio, quæ secundum ius est. Dicitur etiam Iuridicus, δικαστής, qui ius dicit. Seneca in Herc. fur. Flentes Eurydicen iuridici sedent. Iuridici conuentus dicuntur, in quibus ius redditur. Pli. lib. 3. cap. 1. Iuridici conuentus ei quatuor, id est, in quibus iura redduntur.

Ivrisdictio, nis, *Giuridittione*, δικαιολογία, διοίκησις, iuris dicendi officium Seruius Sulp. Postero die cum ab eo digressus essem eo consilio, ut ab Athenis in Bœotiam irem reliquamq; iurisdictionem absoluerem. Idem 4. Ver. Is uænalẽ iurisdictionem in Sicilia habuit.

Ivridicialis, le, δικαστικός, idem quod iudicialis. Cic. 1. de Inuent. Huic generi Hermagoras partes quatuor supposit, deliberatiuam, demonstratiuam, iuridicialem, negocialem. Iuridicialis status, apud Quinct. lib. 3. cap. 8.

Ivrisconsvltvs, ti, siue Iureconsultus, νομικός, iuris siue legum interpres. Cic. 2. de Legib. Sed Iurisconsulti, siue erroris obiiciendi caussa, quo plura, & difficiliora scire uideantur, siue (quod similius ueri est) ignoratione docendi nam non solum scire uideantur: siue (quod similius ueri est) ignoratione docendi (nam non solum scire aliquid artis est, sed quædam ars etiam docendi) sæpe quod positum est in una cognitione, id in infinita dispertiuntur: uelut in hoc ipso genere, quàm magnum illud Scæuole faciunt Pontifices ambo, & iidem iurispertissimi. Consultus iuris, apud Horatiũ de Arte.

Ivro, as, *Giurare*, ὀμόω, ὄμνυμι, iureiurando aliquid affirmo, uel nego: quod uerbum à iure deductum putatur, quod iurare proprie sit aliquid ita sancte promittere, ac si ius esset. Cic. ad Metel. Iurauit iusiurãdum uerissimum. Iurare conceptis uerbis, est iurare certa uerborum formula, quem iuraturo præteritis, qui iuramentum defert. Plaut. in Cistel. At ille conceptis iurauit uerbis apud matrem meam, Me uxorem ducturum esse. Iurare in leges alterius: id est, iurare se seruaturum leges alterius. Plin. de Viris illust. Aqua & igni interdixit ei, qui in leges suas non iurasset. Iurare in litem. Cic. pro Rosc. Comœdo. Quod in codicem iniuratus referre noluit, id iurare in litem non dubitet? Iurare in uerba. Cæs. 1. Bel. Ciu. Princeps in hæc uerba iurat ipse: ad idem iusiurandum adigit Afranium. Huius composita sunt, Abiuro, Adiuro, Coniuro, Deiuro, Exiuro, Deiero, Peiero, Obiuro, Præiuro, & Eiuro: quorum significata uide suis locis.

Ivrvlentvs, a, um, *Cotto con brodo*, ζωμώδης, quod cum iure coctum est, Corn. Cel. lib. 2. cap. 10. Tum res eadem magis alit iurulenta, quàm assa, magis assa, quàm frixa. Varro: Vbi pultem aut iurulenti quid ponebant, à capiendo Catinum nominarunt. Apuleius uero in Magiæ Apolog. Iussulentum non Iurulentum formauit sic de Ennio dicens: Ostendit: qualiter quisque piscium assus aut iussulentus optime sapiat.

Ivs, ris, *Ragione, dritto, giustitia*, δίκη, τὸ δίκαιον, à iussu, ut quidam uolunt deducitur. Nihil enim aliud est Ius, quàm quod uel natura uel ciuitas, aut populus, uel gens, uel consuetudo iubet. Ter. in Heaut. Quid cum illis agas, qui neque ius, neque bonum, atque æquum sciunt? Et differt à lege, quod est Lex iuris species. Rursus ius ad scripta etiam pertinet: Ius generale, Lex tantum ad ius scriptum. Diuiditur autem Ius in Naturale, Gentium, & Ciuile. Naturale, quod est commune omni nationi, eo quod ubique instinctu naturæ habetur, non aliqua constitutione facta ab homine, sed ab ipso natura conditore: ut maris & feminæ coniunctio, liberorum successio in bonis parentum, puerorum educatio, communis omnium possessio, qua iure naturali omnia hæc omnibus nationibus sunt communia: quemadmodum & rei depositæ uel commodatæ restitutio, uiolẽtiæ per uim repulsio, quod tibi uis fieri, ut alteri facias, & è contrario. Ius gentiũ, quo gentes humanæ utuntur, quòd à naturali processisse facile intelligere licet: quia illud omnibus animalibus hoc solis hominibus inter se conuenit: ut scilicet Deo, religioni, patriæ, & parentibus pareamus, ut uim atque iniuriam propulsemus. Ius ciuile, cũ aliquid cõmuni iuri uel additur uel detrahitur: hoc est, cũ populus sibi constituit quasi propriũ ius ciuitatis. Hoc aũt scripto cõstat, ut sunt leges, plebiscita, Senatusconsulta, principũ decreta. Aut sine scripto, ut ea quæ auctoritate prudentiũ fiunt: quæ legũ interpretationes rectius dici possent, quàm leges. Vnde qui hoc profitetur, Interpretes iuris, & Iurecõsulti, & iuris prudẽtes dicuntur. Et qui inter eos excellunt, Iuris antistites nominãtur. In ciuili

iure Prætorium ius continetur, quod Prætores supplendi, uel corrigendi iuris ciuilis gratia introduxerunt, ob publicam utilitatem. Hoc à Prætoris honore, Honorarium appellatur. Est etiam ius singulare, quod contra tenorem rationis, ob aliquam utilitatem auctoritate constituentium introductum est. Ius consuetudinis, quod in morem uetustas uulgi approbatione produxit. Ius militare, quo soli milites sunt adstricti, ut belli inferendi solennitas, fœderis faciẽdi nexus, signo dato egressio in hostes & pugnę commissio, signo dato receptio, stipendiorum modus, dignitatum gradus, præmiorum honor, prædæ diuisio pro personarum qualitatibus. Iuris præcepta tria sunt, Honeste uiuere, Alterum non lædere, Ius suum cuique tribuere. In nostra etiam religione est Ius diuinum, in quo diuina oracula comprehẽduntur: & Ius principum, quod principes singulis suis regnis præscripserunt. Aliquando Ius ponitur pro auctoritate, siue libertate quadam, atque licentia, ἐξουσία. Cice. pro Archi. Quare suo iure noster ille Ennius sanctos appellat poetas, id est, sua quadam auctoritate, & pro libertate sibi omnium consensu, ut grauissimo poetæ, concessa. Idem: Pro meo iure dico, quasi confidenter. Hinc sui iuris, αὐτεξούσιοι, αὐτοκρατεῖς, esse dicuntur, qui nullius imperio sunt subiecti. Aliquando pro necessitudine: ut, Est mihi cum illo ius cognationis, uel amicitiæ. Aliquando pro loco, in quo ius redditur appellatione collata ab eo quod fit, in id, in quo fit: quẽ locum definiunt, ubicunque Prætor salua maiestate imperii sui, saluoq; more maiorum dicere ius constituit. Ius suum obtinere non posse dicebant ueteres eum, quem nunc iustitiam habere, uel consequi non posse dicimus. Cicero Philodamus: postquam ius suum obtinere non potuit, ut humanitatem, consuetudinemq; suam retineret, laborabat. in eadẽ significatione dicimus, Ius suum non retinere. Idem Cic. in Anton. actione 4 Hoc edicto non Siculi, sed isti ipsi equites Romani, qui ius suum retinere se contra Apronium posse erant arbitrati, splẽdidi homines, & aliis Prætoribus gratiosi, uincti Apronio traditi sunt Iure, ablatiuus, aliquando aduerbialiter ponitur pro eo quod est merito. Quinct. Quis eum id non meruisse, quis non iure passum affirmet? Dicitur etiam ius, ζωμὸς, liquor eorum, quæ coquuntur. Terẽtio Eun Quo pacto ea iure hesterno panem atrum uorent.

Ivscvm, siue quo usitatius est, Iusculum, *Brodetto, guazzetto*, ζωμίδιον, liquor eorum quæ coquuntur Apuleius: Offendo Photidem, quæ suis dominis parabat Iuscum fartim concisum. Cato de Re rust. cap. 156. Postea inde iusculum frigidum sorbere.

Ivsivrandvm, di, *Giuramento, sacramento*, ὅρκος, ὁρκωμόσιον, est affirmatio religiosa, ut inquit Cice. lib. 3. Off. Plaut. in Pseu Qui item, ut nos, iureiurando quærunt rem. Ci. 3. Off. Nullum enim uinculum adstringendam fidem Iureiurando maiores arctius esse uoluerunt.

Ivssio, nis. iussum, si, Iussus, sa, um, Lege Iubeo, es.

Ivssvm, iussi, *Commandamento*, πρόσταγμα, idem quod Iussio, uel mandatum. Virg. 4. Aen. Ille patris iussa exequitur. Frequentius tamen hoc nomen in singulari numero per quartam declinationem efferimus. Cic. pro Pompeio: Lucullus uestro iussu coactus abiit. Plura de his uide supra in uerbo Iubeo.

Ivssvs. sus, *Commandato*, προσταχθεὶς, participiũ à Iubeor, quod quamuis raro sit in usu, aliquando tamen legitur, ut apud Lucanum: Cuius seruauerit umbram, Si quicquid iubeare uelit. Liu. 5. ab urb. Sed aliis alio itinere iussis certo tempore ad regiam uenire pastorib. Cic. pro Pomp. Lucullus uestro iussu coactus abiit.

Ivsta, *Essequie, pompe funerali*, ἐντάφια, νομιζόμενα, νενομισμένα, exequiæ, siue parentalia quæ mortuis impenduntur, ita dicta, quod iure fierent his, qui de nobis uiuentes bene meriti fuerant. Salust. in Iugurth. More regio iusta magnifice fecerant. Ouid Hanc quia iusta ferunt, dixere Feralia lucem. Cic. 2. de Legib. Non solum uita cruciati atque dedecore: uerum & sepultura, & iustis exequiarum caruerunt. Iusta pro constitutis, quæ necessario præstari debent. Colum. lib. 11. cap. 5. Item uinearum fossio iisdem locis peragenda, arbustorumq; siue putatio, siue alligatio sumenda est, quorum iusta certa esse nõ possunt. Ad iusta perducere, id est ad iustum laborem. Colum. li. 6. cap. 54. Iusta reddere, opus debitum & consuetum perficere, Colum. lib. 5. cap. 8.

Ivste, aduerbium, *Giustamente*, δικαίως, recte, legitime, Iure. Brutus Ciceroni. Ad hoc ipsum, inquies, inique facis: imo iustissime. Idem in Salust. Id, uos si forte offendimus, iustius huic, quàm mihi, succensere debetis. Iuste & legitime imperare. Cic. lib. 1. Off.

Ivstificatvs, a, um, *Che fa giustitia*, δίκαιος, iustitiam faciens. Catul. Argon. Iustifica mens deorum.

Ivstitia, iustitiæ, *Giustitia*, δικαιοσύνη, ut inquit Cic. 5. de Finib. Est habitus animi, cõmuni utilitate seruata, suum cuiq; tribuens, atque societatem coniunctionis humanæ munifice, atque æque tuens. Virg. 1. Aen. O regina, nouam cui condere Iuppiter urbem Iustitiaq; dedit gentes frænare superbas. Ouid. 3. de Ponto: Iustitia uires temperat ille suas.

Ivstitivm, stitii, ἀπραξία, Plutarcho, quasi iuris statio dicitur. Est enim iuris dicendi intermissio, quæ fieri solet in publico luctu, & Reipublicæ calamitatibus. Liu Dictator cum iustitium edixisset, omnes iuniores sacramento adegit. Tristi iustitio clausa fora. Lucan. lib. 5. Dicitur & iustitium remittere, pro eo quod est iustitio finem imponere. Liui. lib. 10. Vt Romam reditum est, iustitium remissum est. Cice. de Ar. Iustitium edici.

Ivstvs, *Giusto*, δίκαιος, qui à iuris præceptis non deflectit. Ci. 3. Off. Iustus homo isq; quem bonum uirum dicimus. Idem pro Sest. Aristides, qui unus omnium iustissimus fuisse traditur. Interdum ponitur pro satis magno, & mediocri, cum & ius ipsum mediocritas quædam sit. Vnde Iustam magnitudinem alicuius rei dicimus, cum nec debita minor est, nec modum excedit. Iustum opus, satis, magnum, non exiguum, Plin. in Præfat. lib. 8. Opere iusto temporum nostrorum historiam orsi. Sic. Iustum prælium, Iustum exercitum, historici dicunt magnum, & non contemnendum. Sic etiam Asco. Iustas inimicitias, pro magnas apud Ciceronem exposuit. Interdum pro uero, γνήσιος. Vnde apud Iurisconsultos, qui filium, adoptat interrogatus, An uelit eum, quem adoptat, iustum sibi filium esse, id est, uerum filium. Iustus dominus, pro uero: cui contrarius est alienus. Cice. lib. 1 Off Quare L. Syllæ, & C. Cæsaris pecuniarum translatio à iustis dominis ad alienos, non debet liberalis uideri. Iusta materfamilias, & Pellex contraria Liu. 8. Bell. Maced. Nam etsi minor ætate quam Perseus esset: huius tamen iusta materfamilias illum pellice ortum esse. A Iustus fit compositum Iniustus, qui contra ius facit, & qui iustam magnitudinem excedit, ἄδικος Cic. 5. Tusc. Vir maleficus natura & iniustus. Interdum accipitur pro nimis magno. Virg. 3. Georg. Iniusto sub fasce uiam dum carpit.

Ivsto, ablatiuus, *Il douere, il conueniente*, pro aduerbio: ut, Longius iusto, id est longius, quam par est. Quint lib. 9. cap. 4. Membrum longius iusto, tardum, breuius, instabile est.

Ivsti dies, qui fuerint apud ueteres apertissime docet Gell. lib. 20. cap. 1. Confessi itaque æris, ac debiti iudicatis, triginta dies sunt dati conquirendæ pecuniæ caussa, quam dissoluerent. Eosq; dies Decẽuiri Iustos appellauerunt, uelut quoddam Iustitium, id est, iuris inter eos quasi interstitionẽ quãdam & cessationem, quibus diebus nihil agi cũ his iure posset. Dicebantur præterea in bellis suscipiendis Dies iusti, numero tres, & triginta, ab eo scilicet die, quo res repetitæ erant per fecialem, quibus elapsis, nisi redditæ res essent, hasta in fines hostium coniecta, bellum indicebatur. De hoc uide Liu. lib. 1. ab urb.

Ivtvrna, Ἰουτούρνα, Dauni filia, & Turni Rutulorum regis soror quam Iuppiter pro erepta uirginitate immortalitate donauit (ut placet Virg. lib. 12. Aen. Numiciq; fluminis nympham fecit Hæc in bello fratrem aduersus Aeneam multum adiuuit: sed uidens fratri necem instare, in Numicum fluuium se occultauit. Alii dicunt eam rem habuisse cum Latino rege: eoq; palam facto, sua sponte se in Numicum præcipitasse. Virg. At procul ut diræ stridorem agnouit & alas Infelix crines scindit Iuturna solutos, &c. Est & Iuturna fons Italiæ, prope Numicum saluberrimæ aquæ: unde ad omnia sacra Romam afferebatur aqua. Ad hunc fontem plerique in superioribus Virg. respexisse uolunt.

Ivvamen, Iuuatio, & Iuuamentum, *Giouamento*, idem significat scilicet auxilium, ὠφέλημα, ὄνησις.

Ivvenalia, νεανικὰ, erant ludi, qui pro salute iuuenum celebrabantur, Sidonius: Iam uero iuuenalibus peractis, Quem te præbueris sequente in æuo, Chartis posterioribus loquemur. Tacitus lib. 14. Ne tamen adhuc publico theatro dehonestaretur, instituit ludos Iuuenalium uocabulo in quos passim nomina data.

Ivvenalis, le, adiectiuum, à Iuuene, νεανικὸς, Pli. lib. 33. cap. 2. Cum Sulpicius Galba iuuenalem famam apud principẽ popinarum pœnis aucuparetur. Iuuenalis dies dicebatur, festum quoddam, quod a iuuenibus peculiariter celebrabatur primo die post elapsa Saturnalia, à Caligula primum institutum, Suet. de Calig. Adiecit diem Saturnalibus, appellauitq; Iuuenalem. Est & Iuuenalis, Ἰουβενάλις, nomẽ propriũ Satyrici poetæ, ceteris omnibus, qui argumentum eiusmodi tractarunt, merito præferendus, nisi secretam illam flagitiorum sentinam nusquam non mouens, castiores animos à sui lectione auertisset.

Ivvencvs, iuuenci, *Manzo, giouenco*, μόσχος, πόρταξ, bos iunior, qui

qui iam uitulus esse desiit, nondum tamen in iustam magnitudinem excreuit. Dictus a iuuãdo, ut Varroni placet, quod iam dominum in agro colendo adiuuare possit. Columella lib. 6. cap. 2. Nam uni plaustro aut aratro iuuencum consuescimus, ex domitis bubus ualentissimum, eundemq; placidissimum cum indomito iungimus, qui & procurrentem retrahat, & cunctantem producat. Sociare iuuencos imposito aratro. Stat. 1. Theb. Virg. 3. Ge. Seu quis olympiacæ miratus præmia palmæ Pascit equos: seu quis fortes ad aratra iuuencos. Iuuencus autem & iuuenca, non tantum de bobus, sed & de hominibus iuuenibus intelliguntur. Ouid. Epist. 5. Graia iuuenca uenit, quæ te, patriamq; domumq; Perdat, Io prohibe Graia iuuenca uenit. Vnde fit per diminutionem Iuuenculus, μειράκιον: & Iuuencula, μειρακίσκη, νεᾶνις. Hor. 2. Carm. Ode 8. Te suis matres metuunt iuuencis, Te senes parci, miseræq; nuper Virgines nuptæ. In quem locũ annotauit Porphyrion, Iuuencum nõ solum de bobus, uerum etiam de hominibus adolescentulis dici, quamuis in ea significatione frequentius iuuenculos dicamus, & iuuenculas. Catul. ad puerum: Qui flosculus es iuuenculorum. Proprie tamen Iuuenci uel Iuuencæ dicuntur boues, qui iam desierunt esse lituli. Varr. enim lib. 2. cap. 5. de Re rust. quatuor distinguit bubuli generis ætates: quarum prima est uitulorum, secunda iuuencorum, tertia boum nouellorum, quarta uetulorum.

Ivvanca, cæ, *Manza, manzuola. δάμαλις, πόρτις*, uacca iunior, quæ iam uitula esse desiit, nondum tamen in iustam magnitudinem excreuit. Virgil. 3. Georgic. Pascitur in magna silua formosa iuuenca. Accipitur aliquando pro puella, uel florentis ætatis muliere, *νεᾶνις*. Ouid. 5. Episto. Graia iuuenca uenit, quæ te, patriamque domumque Perdat: Io, prohibe, Graia iuuenca uenit. Reliqua uide in dictione Iuuencus.

Ivvenesco, is, *Ingiouenirsi, farsi giouine, νεάζω*, iuuenis fio. Ouid. 3 Amor. Illius a tacta Pylius iuuenescere posset. Pli. l. 8. c. 54. de glitibus: Rursus ætate iuuenescunt.

Ivvenare, *Parlare inconsideratamente, parlare da giouine, νεανίζειν*, temere & inconsiderate, & iuuenum more aliquid dico, uel facio. Horat. in Arte: Aut nimium teneris iuuenentur uersibus unquam.

Ivvenilis, le, adiectiuum, *Da giouine, giouenile, νεανικὸς*, quod ad iuuenem pertinet: ut, Aetas iuuenilis. Iuuenile robur, Columella lib 4. cap. 3. Iuuenilis ludus uel iocus, Liuius 1. ab Vrbe. Virgil. 5. Aeneid. Et mihi quæ fuerint iuuenili in corpore uires. Cic. in Hor. Iuuenilis Libido. Ouid. lib. 14. Metam. Silenusq; sui semper iuuenilior annis. A quo iuueniliter, aduerbium, quod est more iuuenum, *νεανικῶς*. Cic. in Cato. Et Annibalem iuueniliter exultãtem patientia sua molliebat. Ouid. 7. Meta. Venatum in siluas iuueniliter ire solebam.

Ivvenis, *Giouane, νέος*, à iuuando, quod ea ætas maxime sit apta ad laborem tolerandum. Et à Iureconsultis Iuuenes dicuntur, qui adulescentiæ excesserunt ætatem, quoad incipiãt inter seniores numerari. Virg. 5. Aene. Hoc iuuenum egregium præstanti munere donat. Iuuenes feruidi Hor. 4. Carmi. Ode 13. Possent ut iuuenes uisere feruidi, Multo non sine risu, Dilapsam in cineres facem. Pli. lib. 7. c. 16. Cornelia enim iuuenis est, & parere adhuc potest. Hinc formatur cõparatiuum Iunior. Nam quod apud Col. l. 9. c. 11. legitur, Iuueniori examini: arbitror librariorum culpa accidisse: presertim cum in uenerandæ cuiusdam fidei exemplaribus legatur Iuniori. Hor. 1. Epist. 1. Qui uel mense breui, uel toto est iunior anno. Iuniores cerui. Plin. lib. 8. cap. 32. Alioqui ante frontem prominere solitos iunioribus. Iuuenis, de oue. Colum. lib. 7. cap. 3. Femina post bimatum maritari debet, iuuenisq; habetur quinquennis. Iuuenis, pro iuuenili adiectiue. Ouid. 7. Met. Et admonitus iuuenes nutricibus annos Posse suis reddi.

Ivventa, tæ, *Giouentu, νεότης*, ætas Iuuenilis. Plin. libro 7. cap. 13. Aliis sterilis est iuuenta: aliis semel in uita datur gignere. Viridis iuuenta, Virgil. 5. Aeneid. Audax iuuenta, Idem 4. Georgic. Imbellis iuuenta, Horat. 3. Carmi. Ode 1. Iuuenta, pro iuuenum multitudine, *νεολαία*, quæ & iuuentus dicitur. Martial. lib. 1. Quinctiliane uagæ moderator summæ iuuentæ. Iuuenta, Dea melioris ætatis, & iuuentutis, apud Val. lib. 4.

Ivventas, ἥβη, dea quæ iuuentuti præesse putabatur. Hora. 1. Carm. Ode 30 Et parum comis sine te iuuẽtas. Vbi Acron: Aliud est Iuuenta, aliud Iuuentas, aliud Iuuentus. Iuuenta, ætas putatur, Iuuentas, ipsum numen: Iuuentus, ipsi iuuenes. Accipitur tamen aliquando Iuuentas pro ætate ipsa iuuenili. Lucret. lib. 5. Tum demum puerili æuo florente Iuuentas Occipit, & molli uestit lanugine malas.

Ivventvs, tutis, *Giouentu, νεότης*, ætas iuuenilis, quæ, & Iuuenilitas, & Iuuenta dicitur, Salust. Ibiq; iuuentutem suam exercuit. Sæpius accipitur pro multitudine iuuenum, *νεολαία*. Seruius Sulpicius Ciceroni: Licitum est tibi, credo, pro tua dignitate ex hac iuuentute generum eligere. Aliquando ponitur pro Dea, quæ præesse putabatur huic ætati. Hæc est Hebe Iunonis filia, & Herculis uxor. Liu. 4. Decad. l. 6. Iuuentutis ædem in circo maximo C. Licinius Lucullus Duumuir dedicauit. Pli. li. 35. c. 10. Pinxit hic raptum Proserpinæ, quæ tabula fuit in Capitolio in Mineruæ delubro, supra ædiculam Iuuentutis.

Ivverna, insula est non procul à Britannia, quæ uulgo Irlanda dicitur, à doctis uero Hybernia. Iuuen. Sat. 2. Arma quid ultra Littora Iuuernæ promouimus, & modo captas Orcadas, & minima contentos nocte Britannos. Græci uocant *Ἰουέρναν* teste Hermolao. Claudianus in quarto Honorii Cõsulatu uocat Iernam.

Ivvo, as, iuui, iutum, *Giouare, ὀνίνω, ὠφελέω*, opem fero, & auxilior. Terent. in Heaut. Crede, inquam, mihi, Aut consolando, aut consilio, aut re iuuero. Iuuare, pro eo quod est beneficio & misericordia prosequi. Cice. 3. Verr. Legis Corneliæ meminit, quæ proscriptum iuuari uetat. Liu. Iuuisse eos omni commeatu classem hostium. Iuuat, impersonale: id est delectat, *τέρπει*. Virg. 3. Aene. Iuuat euasisse tot urbes Dicimus autem hodie, Iuuat me: olim etiam iuuat mihi. Plaut. in Capt. Neque unquam quicquam me iuuat, quod edo domi. idem in Cist. Quando ita tibi iuuat, uale atque salue. Iuuari passiuum, pro adiuuari, & auxilium accipere. Pli. lib 17. cap 17. Quod sic etiam iuuatur. Ouid. 1. de Pont. Eleg. 4 Sed uereor, ne me frustra sanare labores: Nec iuuet admota perditus æger ope. Iuuans, particip. Cic. ad Treb. Meq; diis iuuantibus ante brumam expectabis. Huius compositum est adiuuo, quod idem est quod iuuo. Hinc fit aliud compositũ, Coadiuuo: de quo suo loco. Frequentatiuum est Iuto, as, à quo Adiuto. Terent. in Andr. At te adiutare oportet adolescentuli caussa.

Ivxta, *Appresso, παρὰ*, præpositio, semper separatur, & significat apud uel prope. Virg. lib. 4. Aene. Humilis uolat æquora iuxta. Aliquando significat simul, coniunctum, *ἅμα*, Var. de Vita pop. Rom. Cum interea lucubrando faceret iuxta ancillas lanam id est, simul cum ancillis. Quando uero aduerbium est, significat æque, similiter, eodem modo, *ὁμοίως*. Pla. Dixi tibi, mater: iuxta mecum rem tenes. id est, æque ac que ego. Salust in Iug. Hiemem atque æstatem iuxta pati. Interdum etiam secundum, uel post. Gell. lib 4. ca. 9. Nigidius Figulus, homo (ut ego arbitror) iuxta M. Varronem doctissimus. hoc est, secundum Varronem, uel post Varronem. Cice. Post. Qui me omnibus officiis Iuxta ac si meus frater esset, sustentauit.

Ivxtim, aduerbium, *Appresso, πλησίον*, significat prope. Suet. in Tib. Magistratibus pro tribunali cognoscentibus plerunque se offerebat consiliarium, assidebatq; iuxtim, uel ex aduerso in parte primori.

I ANT. E X

Ixia, *ἰξία*, herba quædam, cum terra colorem mutans: unde & Chamæleonem appellarũt. Ixias autem dicitur ἀπὸ τοῦ ἰξοῦ, hoc est, à uisco, quod quibusdam in locis circa radicem eius inuenitur, quo pro mastiche utuntur mulieres. Huius duæ sunt species, candido & nigro colore distinctæ. Vide Plin. libro 21. cap 18.

Ixion, penult prod. Ixionis, pen. corr. *Ἰξίων*, filius fuit Phlegiæ (alii tamen Aetionis, alii Iouis filium faciunt) qui principio uxorem duxit Diam filiam Deionei seu Eionei: cui cum multa pro compensatione dotis pollicitus esset, & ob id pater sponsæ ad eum uenisset, ut munus, Ixion facta scrobe, eaq; lignis & stramentis intecta, patrem sponsæ in ea fraude peremit: à qua cæde cum neque homines, neque Dii eum lustrare uellent, diuq; incertus uagaretur, Iuppiter illius misertus, in cælum assumptum expiauit. Cumq; iam purgatus apud superos degeret, Iunonem amare cœpit, eamq; de stupro appellauit. Quod cum Iuppiter ab uxore intellexisset, nubem illi Iunonis effigie opposuit, ex qua ille Centauros genuit. Deiectus deinde in terram, cum passim gloriaretur cum deorum regina rem habuisse, Iuppiter indignatus fulmen ad inferos Ixionem detrusit, curauitq; ut ibi rotæ uolubili alligatus, perpetuo uolutaretur: unde Ouidius,

Voluitur ixion, & se sequiturq; fugitq;.

Ixionides, Patronymicum.

Ixos, *ἰξὸς*, Græci appellant uiscum, quo aues capiuntur: unde & Chamæleonem herbam Ixian uocauere, quod quibusdam

in

in locis ad radicem eius ulstum Inueniatur, quo mulieres ui ce masliche utuntur,

I ANTE Y

IYNX, iyngis, ἴυγξ, auis, quę Verticilla, à colli uersura uocatur. Hæc paulo maior est, quàm frangilla, colore uario, linguâ serpentibus similem habet, quam longitudine quatuor digitorum exerit, rursumq; contrahit intra rostrum, collum circumagit in aduersam, reliquo quiescente corpore. Vnde & Torquilla a quibusdam est appellata. Sunt qui & Turbinem uocant, putantq; auem esse amatoriis medicamentis infamem. Frequens auis huius mentio est, apud Theocritum in Pharmaceutria.

DE LITTERA K

K LITTERA, Græcorum est, non Latinorum, quam ipsi κάππα nominant. Ea Latini non utuntur, nisi in dictionibus Græcis, quibus tanquam Latinis utuntur: ut Kyrie eleison, κύριε ἐλέησον: id est, domine miserere. Sunt autem duæ dictiones. nam κύριε uocatiuus casus est, nominatiui κύριος, & ἐλέησον, imperatiuus aoristi à uerbo ἐλεέω. Per apostrophon dicimus κύρι' ἐλέησον. Sed huiusmodi, quoniâ uere Græca sunt, satius fuerit scribere Græcis litteris. nam & Priscianus testis est k apud Latinos esse superuacuum: & Quinctilianus non obscure innuit loco eius nos habere litteram c, quæ ad omnes uocales uim suam perferat.

DE LITTERA L

LITTERA Latinorum, est Græcorū Lambda, sono & potestate respondens, una ea iis, quæ à Gręcis ἀμετάβολαι, hoc est, immutabiles, à Latinis liquidę appellantur. quo fit, ut mutam immediate subsequens in eadem syllaba, præcedentem syllabam, si breuis fuerit, reddat indifferentem. hinc fit, ut Atlas, priorem syllabam habeat indifferentem, cum natura breuis sit. Mart. Nō aliter ridetur Atlas cum compare gibbo. Et alibi. Conturbabit Atlas. Virg. eandem producit, 8. Aene. At Maiam maximus Atlas, Idem Atlas generat, cæli qui sidera fulcit. Nomina uerbaq; ab hac littera incipientia, si cum præpositione Ad, uel In, componantur, posterior littera præpositionis cō uertitur in l, ut Allabor, Alluo, Illuo, Illustris, pro Adlabor, Adluo, Inluo, Inlustris.

LA, siue LAA, Λᾶ Lycophroni, Λάα Homero, Laconiæ oppidū, edita in petra situm: unde & nomen habet: nam λᾶς Græcis petra est, uel lapis. Hanc urbem cum expugnassent Castor & Pollux: Lapersæ, Λαπέρσαι, cognominati sunt. Incolæ Lai, & λᾶοι, dicuntur, teste Steph.

LABANIS, insula est in sinu Arabico, apud Pli. lib. 6. c. 28.

LABARA, Λάβαρα, Cariæ oppidum, apud Steph.

LABARUM, pen. cor. λάβαρον, uexillum erat militare, ante imperatorem gestari solitum, auro intertextum, gemmisq; intermicantibus splendidissimum: tantæ olim existimationis, ut à militari turba adoraretur. Huius deinde loco Cōstantinus Crucis Dominicæ insigne iussit præferri. Meminit huius uexilli Ambrosius in Epist. Septimius in Apologetico, Sozomenus Historiæ Tripart. libro 1. cap. 5. Et præter hos Cassiodorus, Rufinus, & Prudentius in Symmachum.

LABASCO, cis, καταφέρομαι, ὑποφέρομαι, uerbum à labādo deductum, idem significans quod casum minari, & ruinæ uicinum esse. Lucret. lib. 4. Vincitur in longo spatio tamen atque labascit. Per translationem accipitur pro animo concidere, frangi, & de pristina constantia excidere, καταθυμεῖν. Ter. Eun. Labascit, uictus uno uerbo, quàm cito. Reperitur & Labascor, deponens pro neutro. Varro Rerum Diuin. lib. 7. Postquam uidit misericordia labasci mentem infirmam populi. Nonius.

LABANIS, insula est in sinu Arabico, apud Pli. l. 6. c. 28.

LABARA, Λάβαρα, Cariæ oppidum, apud Steph.

LABDA, æ, Λάβδα, Amphionis cuiusdam ex Bacchiadarum genere filia fuit: quæ, quòd clauda esset, & ob id à Bacchiadis ceteris sperneretur, Eetioni nupsit, eiq; puerum peperit, quem ab euentu Cypselum nominauit. Nam cum duo Corinthiis reddita essent oracula, quibus illi monebantur, fore, ut Labdæ filius Corinthi aliquando tyrannidem inuaderet, missi sunt publico decreto decemuiri, qui puerum interficerent. Verum cum forte puer ei, qui primus eum à matre acceperat, arrisisset, ille misericordia motus, adduci non potuit, ut eum occideret: quapropter ille alteri tradidit, & ille rursus alii: atque ita deinceps per manus traditus infans, à decimo matri redditus est, nemine eum interficere uolente. Post hæc illi egressi, & pro foribus stantes, sese mutuo, & præcipue eum, qui primus puerum acceperat, increpabant, qui eum ex conuento non occidisset. Quod cum audisset Labda, quæ intus ad fores adlabat, puerum in mensura frumentaria, quam Cypselum uocant Græci, occultauit, unde postea mater ei Cypselo nomen imposuit. Vide latius hanc historiam apud Herod. lib. 5.

LABDACIDAS, pen. cor. Λαβδακίδαι, cognominati sunt Thebani à Labdaco rege, Laii patre.

LABDACUS, Λάβδακος, Phœnicis filius, qui senex Thebas uocatus, ibi aliquandiu regnauit: filiumq; habuit Laium, qui à patre Labdacides uocatur. Stat. lib. 6. Theb. Nec uerbera pallidus abdit Labdacides.

LABEATES, Liburniæ populi sunt apud Pli. lib. 3. c. 21.

LABEFACIO, is, παρασαλεύω, λυμαίνομαι, rumpo, frango, perdo, mobile & instabile reddo. Terent. in Adelph. Omnes dentes Labefecit mihi: Præterea colaphis tuber est totum caput. Aliquando pro deterrere, & à constantia abducere. Cic. pro Sext. Quem nulla unquam uis, nullæ minæ, nulla inuidia labefecit. Labefacere fidem suam dicitur debitor, cum male soluendo efficit, ne quis ei quippiam uelit credere. Suet. Prope labefacta fide, omnia prædia fratri obligauit. Aliquando pro debilitare. Lucret. Veneris compagibus hærent Membra, uoluptatis dum ui labefacta liquescant. Labefactio, onis. Plin. lib. 23. cap. 1. Tussim ueterem inbibet, & dentium labefactionem. Labefactus, participiū. Virg. 4. Aen. Animum labefactus amore. Robora labefacta, Ouid. 12. Metam.

LABEFACTO, as, λυμαίνομαι, παρασαλεύω, frequentatiuum à Labefacio: Corrumpo damno afficio. Colum. libro 2. In opere boues arcte iunctos habere conuenit, quo minus colla eorum labefactentur. Cic. in Catone maximas resp. ab adolescentibus labefactatas, à senibus sustentatas reperietis. Aliquando pro uexare. Cic. ad Cornific. Nec destiti labefacere eum, qui summa cum tua iniuria prouinciam absens obtinebat.

LABELLUM, li, Labretto, χειλάριον, dimin. à Labrum, sicut à flabro Flabellum. Cic. 1. de Diuinat. Platoni in cunis paruulo dormienti apes in labellis consedere. Interdum pro uasculi genere ponitur, facto ad similitudinem labri, quo in balneis uti solemus ad lauandum. Plin. Cineremq; in labellis aqua addita confricant manu.

LABEO Antistius, nomen iureconsulti, à Labiorum magnitudine, quicunque enim magna labia habent, Labeones, & Labrones, πρόχειλοι, χειλῶνες, cognominantur. hic Labeo iuris ciuilis disciplinam exercuit, & consulentibus de iure publice responsitauit. Vide plura de hoc apud Gell. lib. 13. capite 10. & 12.

LABERIUS, poeta mimographus, à Cæsare annulo equestri donatus. Macr. Sat. lib. 2. Gell. lib. 11. cap. 9. Sen. lib. 7. Declamat. Laberium Mimum Diuus Iulius equestri ordini reddidit, quem cum iussisset ire sessum, omnes equites ita se coarctauerunt, ut uenientem non reciperent.

LABES, huius labis, femin. gen. Macchia, κηλὶς, λῦμα, macula: à labendo. Virg. 1. Aene. Hinc mihi prima mali labes. Est quoque Labes, cum terra in altissimum hiatum, aperitur. Cic. 1. de Diuina. Delata ad senatum labes agri Priuernatis, cum ad infinitam altitudinem terra desedisset. Ibidem: Vt multis locis labes facta sit, terræq; desederint. Labes, atque eluuies ciuitatis, Cic. pro Domo sua. Labes atque pernicies prouinciæ: idem 2. Verr. Labes item accipitur pro macula, qualia fieri solet ab oleo, aut simili liquore in uestem delapso, κηλὶς, σπίλος. Frequentius tamen per translationem pro quouis animi uitio accipitur. Cic. pro Domo sua: Hanc labem turpitudinis poterit populi Romani dignitas sustinere? Ouid. in Epist. Deianiræ: Lætaq; sit uitæ labe nouerca tuæ. Cic. 3. Offic. Hunc tu quas conscientiæ labes in animo censes habuisse.

LABETIA, Arabiæ oppidum, ab Aelio Gallo dirutum. Pli. lib. 6. cap. 28.

LABICANUM, Λαβικανὸν, à Suet. in Cæsare accipitur pro uilla quadam in agro Labicano. & ager Labicanus à Labicis, uicino oppido, cuius meminit Liu. lib. 2. ab urbe. Labicos inquiens, peditum ui cepit.

LABICI, Italiæ populi, genus suum à Glauco Minois filio trahentes quem Labicum appellarunt à scuto militari, intus ansato, quod primus in Italia ostendit. nam λαβὴ Græcis ansa. Virg. lib. 7. & picti scuta Labici.

LABIENUS,

LABIENVS, prænomine Titus, Cæsaris in Gallia Legatus, qui plurimum in exercitu & gratia ualebat, & autoritate. Hic post res amplissimas sub Cæsare gestas, instante bello ciuili, defecit ad Pompeium, pertinacissimumq; sese Cæsaris hostem præbuit. Victis enim Pompeianis partibus, Parthos in societatem sollicitauit: magnasq; eorum copias in Asiam adduxit. Strabo lib. 14. & alii. Fuit præterea Titus quidam Labienus scriptor immodicæ libertatis, qui, quòd in omnes nullo discrimine inueheretur, Rabies cognominatus est: factumq; est opera inimicorum, ut scripta eius publice exurerentur.

LABIVM, bii, & Labrum, bri, *Labro*, χεῖλος, idem significant. sunt enim opercula oris, & ueluti uallum quoddam tegendi dentibus à natura datum. Persius: Nec fonte labra prolui caballino. Terent. in Eunuch. Labiis demissis. Cæsar 5. Bel. Gall. Capillo sunt promisso, omni parte corporis rasa, præter caput, & labrum superius. Martial. lib. 2. Basia dimidio quod das mihi Postume labro. Admouere labra poculis, Virg. 3. Eclog. Nec dum illis labra admoui. Primis labris aliquid degustare, dicitur, pro, leuiter aliquid attingere. Cic. 1. de Nat. deo. Hunc censes primis, ut dicitur, labris gustasse physiologiam? Labra item dicuntur rei cuiusuis extremitates: unde summi fossarum & fluuiorum margines, Labra appellantur. Cæs. 7. Bel. Gal. Fossam pedes uiginti latam directis lateribus duxit, ut eius solum tantundē pateret, quantum summa labra distabant. In uulneribus quoque extremæ oræ, quæ acu iunguntur, Labra dicuntur. Labrum item dicitur uas amplum, in quod aqua è fonte delabitur. Plin. Epist. 101. marmoreo labro aqua exundat, circumiectasq; platanos leni aspergine fouet. Est & Labrum genus uasis in balneis ad lauandum aptum, quasi lauabrum, ἀσάμινθος. Cic. Terent. Labrum in balneo fac ut sit. Item quoduis aliud uas. Virgil. 8. Aeneid. Sicut aquæ tremulum labris ubi lumen ahenis, Sole repercussum, aut radiantis imagine Lunæ. Hinc labra uinaria, lupinaria, olearia, in quibus lupini conduntur, & in quæ uina è lacu, oleum è cortina transferuntur. Cato: Oleum in labrum primum indito. A labrum in primo significato fit Sublabro: de quo infra. Apud antiquos etiam Labias legimus in feminino genere. Plautus in Stricho: tibicen, quando bibisti, refer ad labias tibias. Sic enim legit Nonius. Item apud Gellium: Labias primores emouemus.

LABILE, ὀλισθηρόν, quod facile labitur. Memoria labilis, quæ rem sibi commissam fideliter non continet.

LABIOLVM, cum accentu in antep. χειλάριον, dimin. est à Labium, quemadmodum Labellum à Labrum.

LABO, as, *Vacillare*, ὑποφέρομαι, uacillo, nuto. Cic. in Ver. Signū illud nulla labābat ex parte. Cum ui labore M. Antonium labaret. Ouid. lib. 11. Met. Iamq; labant cunei, spoliataq; tegmine ceræ Rima patet. Virg. lib. 2. Aen. Labat ariete crebro Ianua. Hor. 3. Carm. Ode 6. Donec tēpla refeceris, Aedesq; labātes deorum. Et per translationem Labare sermone, pro inconstanter loqui. Pli. lib. 14. ca. 22. Labant animi, hoc est, deficiunt. Liu. 6. bel. Maced. Labat consilium meum, Cic. ad Att. lib. 8. Mens labat. Cels. lib. 1. cap. 7.

LABOR, eris, lapsus, *Scorrere*, ὀλισθαίνω, deorsum feror. Cice. de Arusp. respon. Vt aliquis, lapsus de cælo cœtus hominum adeat. Interdum pro deficere, exolescere. Liuius in præfatio. lib. 1. Labente paulatim disciplina. Aliquando errare, falli. Cic. 1. de Finibus. Epicurus in quibus sequitur Democritum, non fere labitur. Labi etiam dicuntur ii, qui in lubrico figentes uestigia in terram ruunt. Vnde Lapsus, πταῖσμα. Lapsio, onis.

LAPSO, as, are, uide suo loco: item Composita, Allabor, Collabor, Delabor, Elabor, Illabor, Interlabor, Prælabor, Prolabor, Perlabor, Relabor, & Sublabor.

LABOR, boris, *Fatica*, πόνος, κάματος, opera, defatigatio. Virgil. 2. Aeneid. Nec me labor iste grauabit. Valla: Labor primam breuem habet, Labor primam longam. Hinc Labor, oris, & Laboro, ras, prima breui: quod an ab altero illorum deriuetur, an ab utroque potius, liberum opinaturis relinquo. Ouid. 1. de Arte: Pars est exhausta laboris. Cic. pro Archi. Quid est, quod tantis nos laboribus exerceamus? Labor exercet apes, Virgil. 1. Aeneid. Labor apud poetas frequenter accipitur pro periculo, calamitate, uel alio quouis incōmodo. Virg. 3. Aen. Requies ea certa laborum. Oui. Epist. 9. Series immensa laborum. Dicitur etiam Labos, sicut lepos, arbos, Plaut. Trin. animo labos grandis capitur. Arduus labos, Valer. 6. Argon.

LABORIAE, arum, Campaniæ pars illa, quæ uulgo Terra laboris dicitur, miræ fertilitatis. Plin. lib. 18. cap. 11. Dictæ sunt, à laboro, quòd ad sui cultum plurimum exigant laboris. Finiuntur Laboriæ uia ab utroque latere Consulari, quæ à Puteolis, & à Cumis Capuam dicit. Hinc Laborimus campus. Pli. lib. 17. cap. 4.

LABORIFER, pen. corr. adiectiuum, ἐπίπονος, laboris patiens. Ouid. 9. Meta. laboriferi cum iam natalis adesset Herculis. Idem 15. Met. Numenq; superbum cæde laboriferi credunt gaudere iuuenci.

LABORIOSE, ἐπιπόνως, Laboriosus, Catullus, & Cicero.

LABORIOSISSIME, ἐπιπονώτατα, cum maximo labore. Cic. 1. Ver. Itaque semper hi diligētissime, laboriosissimeq; accusarunt, qui seipsos in discrimen, existimationis uenire arbitrati sunt. Idem pro Rosc. Quo quisque est ingeniosior, hoc docet iracundius, & laboriosius.

LABORIOSVS, sa, sum, *Faticoso*, ἐπίπονος, καματηρός, ut laboriosus homo dicitur laboris multum sustinens. Cic. pro Cœlio: Vos laboriosos existimet, quibus ociosis, nec in communi quidem ocio liceat esse. Laboriosus ager, in quo colendo plurimum laboratur. Cæcil. Durum rus fugit, & laboriosum. Laboriosum opus, difficile, & quod non sine labore perficitur. Plau. in Merc. Laboriosi nihil tibi quicquam operis imperabo. Laboriosę exercitationes. Cic. 1. de Fin. Quis nostrum exercitationem ullam corporis suscipit laboriosam, nisi ut aliquid ex ea commodi consequatur?

LABORO, as, penult. prod. *Affaticarsi, faticare, durar fatica*, πονέω, ταλαιπωρέω, fatigor & cum labore aliquid ago. Seneca. Iugiter fodiendo laborat. Cic. 5. Verr. Omnibus enim neruis mihi contendendum est, atque in hoc laborandum, ut omnes, &c. Ambitiose circa aliquid laborare. Quinct. lib. 3. ca. 11. Arma laborare, id est laborando conficere. Stat. 3. Theb. Vnde & per translationem laborare, pro male habere sumitur: ut cum aliquem Laborare quartana τεταρταΐζειν, aut laborare podagra dicimus. Plin. Succus eius podagra laborantibus prodest. Laborare ex renibus, Cic. 2. Tuscul. Laborare ex dolore puerperii, Terent. in Andr. Laborare à frigore, Plin. lib. 32. cap. 10. Aliquando pro conari, siue anniti: quod & Allaborare dicimus. Cic. de prouinciis: Nec decreui solum, sed etiam ut decerneretis laborari. Interdum idem quod angor, & solicitussum φροντίζω. Cice. Epist. 110. Nam de iudiciis quod quæris multo laboro minus: trahantur per me pedibus omnes rei: sit uel Selius tam eloquens, ut probare possit se liberum, non laboro. Idem Quinct. Fr. De filii tui eruditione quod labores, nihil est. Aliquando pro componere, colere, ἀσκεῖν, διαπονεῖν. Virgil. 2. Aeneid. Arte laboratæ uestes, id est compositæ. Et laboratur ager, ἀσκητὸν χωρίον, dicitur qui probe cultus est. Laborati, hoc est, compositi, elucubrati. Martial. lib. 1. Plena laboratis habeas cum scrinia libris, emittis quare Sosibiane nihil? Non laboro de hac re: hoc est, non curo, neque anxius sum, inquit Budæus. Cice. 4. Acad. Sed quia non laboro quam ualde ad ea quæ dico probatus sim, eo minus conturbor. Laborare re frumentaria. Cæs. 3. Bel. ciui. Illi omnia perpeti parati, maxime re frumentaria laborant. Laborare uitiis. Liui. 4. bell. Macedon. Diuersisq; duobus uitiis, auaritia & luxuria ciuitatem laborare. Laboratur, impersonale. Cic. ad Lentul. libro 1. Laboratur uehementer, inclinata res est. Huius uerbi composita sunt, Allaboro, & Elaboro: de quibus egimus supra suis locis. Allaboratus, fit compositum Illaboratus, a, um, quod ita secernitur ab Inelaborato, quod inelaboratum, ἀνέργαστον, dicitur quod satis non artificio excultum est: Illaboratum uero, αὐτοσχέδιον, quod ex tempore & sine labore factum uidetur: illud uitio dari solet hoc laudi. Quinct. de Cic. Cum interim hæc omnia, quæ uix singula quispiam intentissima cura consequi posset, fluunt illaborata.

LABRADEVS, Iuppiter, in Caria colebatur: cuius simulacrum primus dicitur consecrasse Arsalis rex, cum Gyge aduersus Candaulem Mydorum regem suppetias tulisset, indeq; securim, Lydorum regum gestamen, in Cariam retulisset. Securim autem Lydi Labryn appellant. Vnde & Ioui Labradeo cognomen factum est. Vide Cœl. lib. 6. c. 11. Auctor est Pli. lib. 32. cap. 2. Labradei Iouis delubrum fontem fuisse anguillis insignem, quæ &c.

LABRON, nis. Cic. de Nat. Hunc censes ut dicitur labris, gustasse philosophiam.

LABRIVM, bri, Vide Labium.

LABRVM, Venereum, δίψακος, herba est ex genere aculeatarū, echinata ferens capitula, quibus fullones pannis uestibusq; lanam inducunt. Cic. 14. Q. F. Dioscorides Dipsacum appellat. Vulgus herbariorum Virgam pastoris.

LABROSVS, a, um, χειλοειδής, quod extremitates habet, ueluti quædam labra prominentes. Cels. libro 7. capite 26. Ferramentum fecit in summa parte labrosum, in ima semicirculatam.

LABRVS, piscis genus, cauda placens, ab uno Ouidio memoratum

satum,referente Pli. lib. 33.cap.ult.

LABRUSCA,æ,*Lambrusche*,ἀγριάμπελος,ἄμπελος ἀγρία,uitis agrestis,quæ & Erratica dicitur. Labrusca dicta, teste Seruio, quod in agrorum labris,hoc est,marginibus, & sepibus nascatur. Virg. in Buc. Siluestris raris sparsit labrusca racemis. Legitur & Labruscum gen.neu. Virg. in Culic. Densaq; uirgultis auide labrusca petuntur.

LABURNUM,arbor est Alpina, dura candidaq; materia, aquas refugiens,cuius florem cubitali longitudine non attingunt apes. Auctor Pli.lib.16.c. 18.

LABYNETUS,filius Nitocris Reginæ Babyloniæ,tandemq; Babyloniorum tyrannus. Herod.uide l. 1.

LABYRINTHUS , labirinto, λαβύρινθος, per y, & per ch, locus multis uiarum ambagibus inflexus . Quatuor autem præcipuos fuisse Labyrinthos docet Pli.lib.36.cap.13. Creticum qui arte maxime fuit spectabilis, à Dædalo , ut putant, factus iussu Minois, qui Minotaurum illi inclusit : cui Athenienses ex fœdere septem quotannis ex liberis suis deuorandos mittebant . Aegyptium in Nomo Heracleopolite, omnium maximum & portentissimũ humani ingenii opus, lapideis è Paro columnis in introitu,reliquis Syeniticis unde exemplar sumpsit eius , quem in Creta fecit Dædalus: quem Pomponius Mela li. 1.describit. Lemnium,columnarum nitore,insignem,centum enim & quinquaginta columnas habebat.Quartum Italicum, à Porsena Hetruscorum rege sepulchri caussa extructum. Creticus centesimam tãtum portionem eius,qui in Aegypto erat, continebat, itinerum tamen ambagibus,occursibus , & recursibus multo admirabilior. Si quis plura noscere cupit, Plin.adeat lib. 36.cap.15. qui uere uesanam illam fuisse dementiam scribit, quæsisse gloriam impendio nulli ero futuro , præterea fatigasse regni uires,cum tamen laus maior artificis esset.

LABYRINTHÆUS,a,um, Catullus , Ne Labyrinthæis è flexibus egredientem tecti,frustaretur inobseruabilis error.

LABYRINTHIACUS,a,um,apud Mantuanum.

LABYZUS, λάβυζος, aromatis genus, ex quo myrrhæ commissio Persicorum regum diademata solent parari. Est autem Labyzus,gummi quoddam myrræ non dissimile , sed longe pretiosius,odoratiusq;.Cœl.Rhod.lib.& c.18. Cic.de Sen. Villa abundat lacte.

LAC,lactis,*Latte*,γάλα, succus maternus quo animalia nutriuntur, dictum à laciendo quod admotis mammis infantes alliciantur.Virg.3.Ecl.Et lac subducitur agnis. Lacte,gen.neu. in nominatiuo dixit.Plau.in Men. Nec aqua aquæ nec lacte lacti mihi crede usquam similius.Lac Schiston, γαλαχιστόν, appellatur in qua pars caseosa separata est à serosa.Lac Cyrenaicum,laserpitii succus,quod & Laser appellatur,in Cyrenaica regione primam repertum. Vide infra in dictionibus Laser & Laserpitium.

LACCOBRIGA,λακκόβριγα,oppidum Vaccæorum, in Hispania Tarraconensi. Ptolem.lib.2.c.6.

LACÆNA,æ,λάκαινα,femininum est à Lacon,significans mulierem ex Laconia.Cic.etiam de Fust.Virg.2.Aen.Non tibi Tyndaridis facies inuisa Lacænæ, Has euertit opes. Idẽ 2.Ge.Virginibus bacchata Lacænis Taygeta.

LACEDÆMON,onis,λακεδαίμων,clarissima totius Peloponnesi urbs , Lycurgi legibus optime instituta , alio nomine Sparta,dicta Menelai olim regia.Dicta Lacedæmon à Lacedæmone Iouis & filio Taygetes.Virg.7.Aen.At nõ sic Phrygius penetrat Lacedæmona pastor. Huius ciues Lacedæmonii dicuntur,& Lacones. Vegetius etiam Lacedæmonas appellat lib. 3.Athenienses(inquit) & Lacedæmonas. & Macedonas rerum potitos.

LACEDÆMONIUS. Cice.de Leg. Illa seuera Lacedæmoniorum, &c.

LACCOPLUTI,λακκόπλουτοι,cognominati sunt Galliæ Atheniensis posteri ,propterea quod is Gallias repente ditatus esset , thesauro in campis Marathoniis subter terram inuento . Nam Græci λάκκους appellabant , quos & Syros dicimus , hoc est , loca subterranea , in quibus uinum , oleum , frumenta ue recondebant . Vnde & Laccum pro sepulchro usurpat Psalmorum interpres : καὶ ὁμοιωθήσομαι τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον. Hoc est, Et similis ero descendentibus in laccum.

LACER, ri, & Lacerus, a, um, penult.corr. *Stracciato,squarciato*, διεσπαραγμένος,ῥηγνύμενος,ῥακώδης. dilaniatus.|Propric ait Asconius,Lacerus dicitur amputatus membris,aut oculis,uel auribus. Virg.6.Aeneid. Atque hic Priamidem laniatum corpore toto Deiphobum uidit , lacerum crudeliter ora . Tacitus: Donec soluta compage scutorum , exangues lacerosq; prosternerent . Lacer (inquit Festus) dicitur,qui auribus curatus est item Lacerum , quodcunque in corpore imminutum .

LACERNA, næ, φαινόλης, uestis exterioris genus, pluuiæ frigorisq; iniuriæ propulsandæ imprimis accommodatum. Plin. lib.18.cap.25.de Virgiliarum occasu agens : Ergo ex Occasu eius de hieme augurantur, quibus est cura insidiandi negociatoris auaritia Nubilo Occasu pluuiosam hiemem denunciauit, statimq; augentur lacernarum pretia. Hactenus Plin. Ob eandem etiam caussam à uiatoribus lacernæ sumebantur, presertim ab iis, qui expeditæ & sine togæ impedimento iter facere uolebant. Hinc M.Antonio obiicit Cic. quod nimio festinandi studio ordini,magistratusq; sui oblitus,non toga aut calceis ornatus,ut cõsulem decuit, sed Gallicis,& lacerna, ut quiuis è uulgo in urbem rediisset. Verba eius sunt hæc 2.Philip.Nam quod quærebas, quo modo redissem , primum luce non tenebris : deinde cum calceis & toga,nullis nec Gallicis,nec lacerna . In castris item nobiliores lacernis utebantur. Ouid.2.Fast. Mittenda est domino,nunc nunc, properatæ puellæ. Quam primum nostra facta lacerna manu. Verba sunt Lucretiæ puellas suas ad opus adhortantis, ut uiro suo in Ardeæ obsidione agenti lacernã mitteret. Lacernis item in spectaculis utebantur,& potissimum candidis, quæ togis superinduebantur. Martialis in Distichis: Amphitheatrales nos commendamur ad usus , Cum tegit algentes nostra lacerna togas. Candidis autem potissimum lacernis in spectaculis usos fuisse , satis indicat Epigramma Martialis in Horat. quendam,qui cum solus nigra lacerna spectaculis interesset , ceteris omnibus albatis factum est,ut repente cadente niue, ceteris concolor redderetur.Verba eius sunt hæc :

Spectabat modo solus inter omnes
Nigris munus Horatius lacernis,
Cum plebs,& minor ordo,maximusq;
Sancto cum duce candidus sederet ,
Tot niues cecidit repente cælo :
Albis spectat Horatius lacernis.

Mulieres quoque lacernis quãdoque usas legimus. Iuu. Sat. 1.Ipse lacernatæ dum se iactaret amicę.Festus Lacernam dictam putat,quasi laceram,hoc est,parte aliqua imminutam, eo quod minor sit(ut ille ait)capitio.

LACERATIO ,onis , uerbale , σπάραγμα. An ego fite , Gabinium cruci suffixos uiderem , maiore afficiar lætitia ex corporis uestri laceratione , quam afficior ex infamia.Muliebres lacerationes genarum, Cice. 3. Tuscul. Huius uerbi composita sunt Delacero,& Dilacero : de quibus supra egimus suis locis .

LACERO, as, *Stracciare,squarciare*, περισχίζω, σπαράττω, dilanio, membratim discerpo. Virgil.3. Aeneid. Quid miserum Aenea laceras ? Lacerare morsu uiscera , Cic.2. Tusculan.Lacerare unguibus , ibidem . Lacerate homines male sudendo , Plaut.in Curcul.Lacerare diem , in uanum consumere tempus diei , Plaut.in Stich. Lacerare rem suam , absumere bona sua,Plaut.Merc. Lacerat me meus mœror,Cic.ad Attic.lib. 3.

LACERTA,tæ,*Lucerta*,σαῦρα, uel Lacertus,ti, σαῦρος, serpentis genus notissimum,inde nomen habens, quod pedes habeat ad nostrorum lacertorum , hoc est brachiorum similitudinẽ accedentes. Eius duo sunt genera colore & magnitudine distincta. Minorem zignyda uocãt, siue Chalcidem,tergo ferrugineo maculis quibusdam nigricantibus distincto. Alterum genus uiride est,superiore multo maius, Italiæ quã nostris regionibus frequentius. Vtroque in genere mas Lacertus dicitur. Virg.Ecl.2.Nunc uirides etiam occultant spineta lacertos. Cic.ad Att.lib.2.Nam ad lacertas captandas,tẽpestates non sunt idoneæ.

LACERTOSUS,a,um,id est, torosus & musculosus. Colu.lib.7. Feminibus lacertosis,cruribus compactis,Quandoque idem quod ualidus & robustus.Cic.8.Phil.Quos centuriones pugnaces, & lacertosos inter Mimorum, & Mimarum greges collocauit.

LACERTUS,σαῦρος, piscis genus mari peculiare , cuius multæ enumerantur species à Plin.lib. 32.cap.ultimo.Marti.Cum saxetani fertur tibi caudia lacerti. Lacertus idem in homine dicitur summa brachii pars inter scapulæ & cubiti ossa intercepta, quæ à Celso Humerus , à Galeno βραχίων appellatur. Virgil.5. Aeneid. Ferit æthera clamor Nauticus , adductis spumant freta uersa lacertis. Et quoniam partes illæ corporis musculosæ sunt, & ualidis toris compactæ, factum est,ut Lacertos pro uiribus ac robore accipiamus : neque solum pro corporis robore : uerum etiam pro uehementia & pondere orationis : quos & neruos appellamus. Cicero de Clar.Orat. Quanquam in Lysia sunt sæpe lacerti,sic ut fieri nihil possit ualentius. Amentatas hastas ab aliquo accipere,& eas oratoriis lacertis,uiribusq; torquere, apud Cic.2. de Orat.

LACESSO,

Lacesso,is,laceſſiui,& laceſſi per ſyncopen,& laceſſiſſe, pro laceſſiuiſſe,& laceſſerunt,pro laceſſiuerunt, *Prouocare,incitare*, *προκαλοῦμαι,ἄρχω,ὑπάρχω,κατάρχω,προκαλίζω,παροξύνω*. Eſt autem Laceſſo idem quod prouoco, irrito, inciſo. Et tam in bonam partem accipitur,quàm in malam. Teren. in prolog. Eunuch. Is ne erret, moneo, & deſinat laceſſere. Cic. Hos ego ſermones,qui & multi ſunt,& tuam exiſtimationem (ut ſentio)non offendunt,laceſſiui nunquam,id eſt, excitaui, inquit Budæus. Saluſt. Pridie legiones in monte poſitas laceſſiuit. Cic. Cornific. Sic igitur facies, meq; amabis, & ſcripto alio laceſſes. Ego enim reſpondere facilius poſſum, quàm prouocare. Huius paſſiuum eſt Laceſſor. Cic.3. de Orat. Teſtis ſæpe non lædit, niſi laceſſatur. Legitur & Laceſſiri per quartam uerborum declinationem,ab indicatiuo Laceſſior, quemadmodum Acceſſo dicimus,& Acceſſio.

Lachanon, *Herbe da mangiare*, *λάχανον*, Græcum nomē eſt,generale ad omnia olera. Hor.lib.1.Serm. Sat.6. Ad porri & ciceris refero,lachaniſq; catinum.

Lachanopola,pen.pro. *λαχανοπώλας*,olerum uenditor.

Lachanopolis, *λαχανοπῶλις*,mulier olera uendens.

Lachanopolium,pe.cor. *λαχανοπωλεῖον*, forum olitorium, hoc eſt,locus uendendis oleribus deſtinatus.

Lachesis, *λάχεσις*, una Parcharum, quam Latine ſortē interpretari poſſumus. Nam *λαγχάνειν* eſt ſortiri. Hanc autē īcc ireo uitæ humanæ præeſſe uoluerunt,quod in ea ſortem, hoc eſt,caſum plurimum ualere arbitrabantur.

Lachryma,æ,uel potius Lacryma,ſine aſpiratione,à Græco, *δάκρυον*,d,in l,mutata: cuius rei argumento illud eſſe poteſt,quod uetuſtiſsimi Dacrymas dicebát, ſeruato d, Feſtus, Dacrymas pro Lacrymas Liuius ſæpe poſuit: nimirū quod Græci *δάκρυα* appellant. Sunt tamen, qui negent hoc nomen Græcum eſſe,ſed Latinum,à lacerando: ut ſint Lacrymæ dictæ,quaſi lacerrimæ quoniam ex animi laceratione lacrymæ citantur. Quicquid, id eſt,conſtat certe abſque aſpiratione ſcribendum. Eſt autem Lachryma,humor ex oculis flentium manans. Ouid.li.1.Met. Perfudit lacrymis, & aperto pectore fouit. Lacrymæ arborum dicuntur, auctore Theophraſto, ipſe humor naturalis, quem interdum ipſæ arbores foris oſtendunt, uel qui in ipſis interioribus partibus continetur.

Lachrymabilis,le, *πολύδακρυς*,lacrymas commouēs, miſerabilis. Ouid.7. Met. Vixq; tenet lacrymas,quia nil lacrymabile cernit.

Lachrymabundus,a,um,Liu.3.ab urb. At illæ lacrymabūdus,Gratum eſt,inquit: craſtina die ueſtra opera utar.

Lachrymatio,onis, Pli.in Proœ.lib. 23. Genarum ſcabiem emendat,oculorumq; lacrymationes.

Lachrymose,aduerb. Pli.li.16.c.43. Scamneam hoc uſu probant uenam, & uocant ſertilem, argumento ſimilitudinis, quoniam lacrymoſe criſpa.

Lachrymosus,a,um, *δακρυόεις*,abundans lacrymis. Pl.l.17. cap.18. Quin & uitium radicibus aquam ſalſam iubens affundi,ſi ſint lacrymoſæ. Carmen lacrymoſum, Ouid. lib.5. Triſt. Fumus lacrymoſus,hoc eſt,prouocans lacrymas,Hor. lib.1.Serm.Sat.5. Funera lacrymoſa,Ouid.Epiſt.13. Riſus lacrymoſus,Stat.7. Theb.

Lachrymatus,a,um,partic.à paſsiuo Lacrymor. Oui.lib.1. Faſt. Nondum pertulerat lacrymatas cortice myrrhas Acta per æquoreas hoſpita nauis aquas.

Lachrymo,as,penult.corr. neutrum,& Lachrymor,aris, deponens, uel potius Lacrymor ſine aſpiratione, *Lagrimare, piangere*, *δακρύω*, lacrymas effundo, aut profundo. Terent. in Adelph. Oh, lacrumo gaudio. Ouid. 3. de Arte amandi. Quo non ars penetrat? diſcunt lacrymare decenter. Lacrymas id,hoc eſt, ob id, Terent. in Eunuch. Num id lacrymat uirgo? Cic.7.Verr. Ecquis fuit,quin lacrymaretur, Oui.13, Metam. Manuq; ſimul ueluti lacrymantia terſit Lumina. Lacrymare etiam dicuntur plantæ, cum humor ex eis diſtillat. Plin. libro 17. cap. 14. Ideo lachrymantes calamos inſeri non oportet,non hercule magis quam aridos. In qua ſignificatione interdum inuenitur poſt ſe habere accuſatiuum, Lact.in Hymno Dominicæ reſurrectionis: Lacrymat ſua gaudia palmes. Huius compoſita ſunt, Collacrymo, Delacrymo,Illacrymo,& Superlacrymo: quorum ſignificata uide ſuis locis.

Lachrymula,læ, *δακρύδιον*, Ter.in Eun. Hæc uerba una mehercle ſalſa lachrymula,quam oculos terendo miſere uix ui expreſſerit,reſtinguit.

Lacibuvoium, Ptol.lib.2.cap.11. Germaniæ urbs in climate magis Septentrionali.

Laciniae, ſunt in ueſtimento partes extremæ, quas interdum in humerum ſolemus reuocare, quibuſq; in ſinum collectis,aliquid geſtare conſueuimus: ita dictæ, ut Feſtus indicat,à lacerando quod ſint partes quædam, & ſegmenta ueſtem diuidentia. Cic. Tironi: Videor enim uidere te emen tem ruſticas res, cum uillico loquentem, in lacinia ſeruantem ex menſa ſecunda ſemina. Vnde laciniata ueſtis, id eſt, ſinuoſa, & aduerbium Laciniatim, quod ſignificat particulatim, & ſeparatim. Apuleius: Non laciniatim diſperſo, ſed cuneatim ſtipato commeatu difficultates illas tranſabiremus. Col.lib.8. iubet pecus ægrotum diſtribui,in lacinias,id eſt, in particulas ſeparari, ut facilius conualeſcant. Nam diſcreta animalia,& in partes diuiſa, in lacinias ſegregata dicuntur.

Laciniosus,a,um, amplus, & ſinuoſus: ut, Veſtis lacinioſa. Sermo Lacinioſus,id eſt,flexuoſus,multiſq; ambagibus inuolutus. Hieronymus ad Theo. Lacinioſus contra nos ſermo protractus eſt. Ab eodem diſputatio lacinioſa dicitur, pro tortuoſa & implicata. Ab Apuleio, Conuallis lacinioſa. Pli. etiam Alexandriam lacinioſam fuiſſe ſcribit,hoc eſt, extenſis ueſtium laciniis ſimilem. Verba eius ſunt hæc lib.5. cap.10. Metatus eſt eam Dinocrates architectus pluribus modis memorabili ingenio, XV. M. paſſ. laxitate inſerta, ad effigiem Macedonicæ chlamydis, orbe gyrato lacinioſam, dextra læuaq; anguloſo procurſu. Lacinioſa folia, Plin.lib. 25.cap.10.

Lacinium, *Λακίνιον*, promontorium in extremis Italiæ finibus,inter Petiliam,& Crotonem in mare excurrēs,Ioniūq; dirimens ab Adriatico. Dictum Lucinium a Lacino quodā latrone,quem Hercules, quod boues ſuos abegiſſet,ibi traditur interemiſſe,Iunoniq; ibidem templum ædificaſſe, quā etiam à nomine illius Laciniam cognominauit. Vir.3.Aen. Hinc ſinus Herculei (ſi uera eſt fama) Tarenti Cernitur: Attollit ſe Diua Lacinia contra.

Lacio,is,lacui,& lexi, ſecundum Priſcianum, & in ſupino lacitum,& lectum, *Menare alla mazza*, *ἐπάγω*, ſignificas in fraudem duco: ab obſoleto nomine Lax, quod fraudem ſignificat. Feſtus: Lacit,id eſt,decipiendo inducit. Lax enim fraus eſt. Simplex tamen Lacio deſiit eſſe in uſu. Eius compoſita ſunt, Allicio,Delicio, Elicio, Illicio, Oblicio, Pellicio: ex quibus ſiunt frequentatiua, Allecto, Delecto, Electo, Illecto, Oblecto, Pelecto. Et habent quidem duo præterita, eodem Priſciano teſte,& duo ſupina,quemadmodum Lacio: quamuis ab Elicio, Elicui ſolum inueniatur. Ex eo tamen quod faciat de ſe frequentatiuum. Electo, uidetur aliquando etiam habuiſſe præteritum Elexi,& ſupinum Electum. Plau. in Aſinar. Ibo aduerſum, atque elactabo, quicquid illud ſit. Cetera uſitatiue præteritum per xi,& ſupinum per ctum,faciunt: ut, Allicio,Allexi,Allectum: Pellicio,Pellexi, Pellectum. Legitur tamen & præteritum Pellicui,apud antiquos. Liui. Andronicus in Laudan. Te illo Aſiatico ornatu fluens pellicuit.

Lacippo, Hiſpaniæ Bæticæ oppidum eſt in conuentu Gaditano,teſte Pli.lib.3.cap.1.

Lacmon, *Λάκμων*, Epiroticorum montium pars eſt,ex qua Aeas fluuius oritur, per Apolloniatarum agrum in mare Adriaticum illabens. Auctor Herod.lib.9.

Lacon,onis,penult.genit.prod. *λάκων*, qui eſt Laconica regione. Stat.6.Thebaid. Tandem inſperatus media de gente Laconum proſilit Alcidamas. Huius femininum eſt Lacæna. Vt ſupra oſtendimus. Eſt item Lacon, canis nomen apud Ouid.lib.3.Metam. Præualidusq; Lacon,& curſu fortis Aello.

Laconica, æ, *λακωνική*, Peloponneſi regio, inter Argiuum agrum, & Meſſenaicum, ſecundum littus extenſa: olim à numero centum ciuitatum Hecatompolis appellata: quarum omnium caput fuit Lacedæmon, quæ & Sparta, ſalutaribus olim Lycurgi legibus optime inſtituta. Hinc proximus ſinus.

Laconicus dicitur,inter Tænarum promontorium, & Maleam extenſius. Vide Stra. lib.8.& Pli.l.4.c.5.

Laconicum,ci, *Stuffa*, *λακωνικόν*, ſubſtantiuum, ponitur pro loco in balneis orbiculari ambitu in ſe recuruo,quod ſudor elicitur ſicco calore,ut docet Celſus libro 2. Non nulli hypocauſton,alii Vaporarium appellant. Vitruu.libro 5. præcipit Laconicum ſudationesq; coniungi debere tepidario. Eſt enim fornacula ex terra & tegulis mammatis addito tormento concinnata, quæ incluſo igne per ſpiracula parua calefacit per præfurnium Laconici. Frequentabatur Laconicum crudis, ut per deſudationem exageretur quicquid excremētitii & ſudorifici humoris in corpore reſediſſet. Col. in præſ. lib.1. Mox deinde ut apti ueniamus ad ganeas quotidianam cruditatem laconicis excoquimus, & exucto ſudore ſitim quærimus. Dictum Laconicum, quod eo Lacones peculiariter uterentur.

Laconismus, nismi, *Parlar breue & corto*, λακωνισμός, breuiloquium. Tractum à Lacedæmoniorum moribus, quibus prolixa loquacitate nihil erat odiosus. Cic. ad Brut lib. 11. Sed quid ago? non imitor laconismum tuum: altera iam pagella procedit. Cic. part. Cito arescit lachryma.

Lacryma, æ, Lacrymo, as, uide Lachryma, & Lachrymo.

Lacrymula, lege Lachrymula.

Lacrynes, λακρίνης, Lacedæmonius quidam fuit, ad Cyrum Ionibus bellum inferentem legatus missus, teste Herodot. lib. 1.

Lactarius, a, um, γαλακτώδης, quod lac in se habet, siue sue cum lacteum. Pli. lib. 26. cap. 8. Tithymalum nostri herbam Lactariam uocant, alii Lactucam caprinam. Lactaria animalia, quæ lactis gratia pascuntur. Varr. li. 2. de Re rust. cap. 1. Dandum bulbus lupinum, & lactariis medica & cythisum. Lactaria item dicuntur cibi ex lacte confecti. Spartianus in Heliogabala. Dulciarios & lactarios tales habuit, ut quæcunque coqui de diuersis eduliis exhibuissent, uel structores, uel pomarii, illi modo de dulcibus, modo de lactariis exhiberent.

Lactatus, us, ui, actus ipse lactandi. Pli. l. 32. c. 2. Ob id sibilo à piscatoribus tanquam serpentibus euocari, & capi, pinguescere, lactatu, &c. De murenis.

Lactarius, rii, γαλακτουργὸς, pistor qui cibos ex lacte conficit. Spartianus in Heliogabalo: Dulciarios & lactarios tales habuit, ut quæcunque coqui de diuersis eduliis exhibuissent, uel structores, uel pomarii, illi modo de dulcibus modo lactariis exhiberent.

Lacteo, es, lac sugo, θηλάζω, Cic. 2. de Diuin. Romulus lactẽs fulmine ictus. Vnde Lactens porcus est, qui adhuc lac sugit. Cic. de Leg. hostia lactens. Var. 2. de Re rust ca. 4. Porci qui depulsi sunt à mamma à quibusdam Delici uocantur: neque iam lactentes dicuntur. Lactentia frumenta, uocat Virg. lib. 1. Ge. quasi lactescentia, hoc est, albescentia, & lactis colorẽ referentia.

Lacteolus, a, um, diminutiuum: ut, Puellæ lacteolæ, Catul. in Camerium, Epigram. 51.

Lactes, pluralis num. gen. fem. dicuntur graciliora intestina, per quæ labitur cibus, quæ tria sunt, tenue, ieiunum, Pylorus, inuoluunturq; mesenterio, ut à spinæ contactu duro munitiora tutioraq; reddantur. Dictæ Lactes à lacte, aut propter mollitiem, aut propter candorem pinguedinis: aut certe ab antiquo uerbo Lacio, propterea quod cibum alliciant. Plaut. Curc. Ita cibi uacuitate uenio laxis lactibus. Plinius existimat Lactes tantum in hominibus & ouis dici, in ceteris autem animalibus Ile appellari. Eius uerba sunt l. 1. c. 37. Ab hoc uentriculo lactes in homine & oue, per quas labitur cibus, in ceteris Ile: à quibus capaciora intestina ad aluum hominiq;, flexuosissimis orbibus. Quidã pro intestinis pinguibus accipiunt: unde Persius: Emeris auriculas pulmone & lactibus unctis.

Lactesco, *Conuertirsi in latte*, γαλακτοῦσθαι, est in lac conuerti. Cic. lib. 3. de Nat. deo. Omnis fere cibus matrum lactescere, incipit. Nonnunquam idem quod lacte impleri. Pli. l. 11. c. 41. Asinæ prægnantes continuc lactescunt.

Lacteus, a, um, *Di latte*, γαλακτινὸς, quod ex lacte est. Quandoque accipitur pro niueo, & lactis candorem referente: ut, Colla lactea. Virg. 8. Aen. Tum lactea colla Auro innectuntur. Lacteus porcus, qui lacte alitur. Mart. lib. 5. Nondumq; uicta lacteum faba porcum. hoc est, porcum adhuc lactentẽ, & fabam, per ætatem frangere non ualentem. Lacteus orbis, siue circulus, in cælo dicitur, quem Græci γαλαξίαν, uocant: utroque nomine à lactis candore deducto. Cicer. in Som. Scip. Erat autem is splendidissimo candore inter flammas eircus elucens, quam uos (ut à Graiis accepistis) orbem lacteum nuncupatis. Plin. lib. 2. c. 25. Omnes ferme sub ipso septentrione aliqua eius parte non certa, sed maxime in candida, quæ lactei circuli nomen accepit. Vide Macrob. in Som. Scip.

Lacticinia, ὀόγαλα, à quibusdam appellantur cibi ex lacte confecti, quæ aptius Lactaria dici possunt. Vide Hermolaũ in Plinium.

Lactidiaci, sunt qui circa umbilicum calce percussi sunt, quia ea pars delicata & mollis est, aut quia intestina circa umbilicum esse noscuntur, γαλακτισμένοι.

Lacto, as, *Lattare, dare il latte*, θηλάζω, lac præbeo, quod proprie matrum est. Varr. 2. de Re rust. cap. 7. Anniculis iam factis dandum hordeum, & furfures usquequo adeunt lactantes. Lactans mulier proprie dicitur quæ lac in mammis habet. Gell. lib. 12. cap. 1. Nam plerunque sine discrimine, quæcunque lactans est eo tempore offerri solet. Celsus l. 2. c. 28. uidetur. Lactantia accipere pro lactariis: hoc est, pro iis, quę ex lacte confecta sunt. Lac (inquit) mel, adeoq; lactantia, atque omne pistorium opus. A Lacto fit cõpositum Ablacto, hoc est, à lacte arceo: quod uide suo loco. Est præterea Lacto frequentatiuum ab antiquo uerbo Lacio, quod significat decipio, & per blandicias in fraudem Illicio, ἐπάγομαι, διαβάλλω. Ter. in And. Non ne tibi satis esse hoc uisum solidum esse gaudium, Nisi me lactasses amantem, & falsa spe produceres?

Lactoris, herba est oleæ folio, sed minore, & flore luteo: intus plena lactis, quod gustatum uomitiones concitat. Eadem esse putatur, aut certe simillima illi, quæ Militaris herba appellatur, quoniam uulnus ferro factum nullum non sanat intra dies quinque ex oleo imposita. Plin. libro 29. cap. 18.

Lactuca, æ, penult. produ. *Lattuca*, θρίδαξ, herba acetariorum usu notissima: inde dicta, quod abundantia lactis exuberet. Plin. lib. 19. cap. 8. Quæ meconis uocatur à copia lactis soporiferi, quanquam omnes somnum parere credantur. Apud antiquos Italiæ hoc solum genus clarum fuit: & ideo lactucæ nomen adeptæ. Lactucarum aliæ sunt Cæcilianæ, aliæ Cappadoces. Item Tartesiacæ, Paphyæ, siue Cypriæ, & Sessiles. Lactucarum crispas Cappadocas uocant. Sessiles, quæ late per terram diffunduntur, quæ & Laconicæ dicuntur, teste Pli. lib. 19. cap. 8. Mart. lib. 13. Claudere quæ cœnas lactuca solebat auorum: Dic mihi, cur nostras incipit illa dapes? Hora. 2. Serm. Sat. 4. Nam lactuca innatat acri Post uinum stomacho.

Lactucini, cognominati sunt Romæ proceres quidã ex Valeria familia, appellatione à lactucis deducta. Vide Pli. lib. 19. cap. 4.

Lactucula, læ, dimin. Col. lib. 10. Iam teneris frondens lactucula febris.

Lacuna, æ, penult. prod. *Acqua morta, laguna*, τέναγος, à lacu fit, & est aquæ collectio, uel fossa, ut Festus docet, in qua aqua collecta stare consueuit. Virg. lib. 1. Georg. Presertim incertis si mensibus amnis abundans Exit, & obducto late tenet omnia limo, Vnde cauæ tepido sudant humore lacunæ. Vbi Seru. Lacunæ sunt fossæ, in quibus collecta aqua stare consueuit. Vnde etiam in agris Lacunæ dicuntur fossæ ad siccandos agros paratæ. Idem lib. 3. Georg. Et tota solidam in glaciem uertere lacunæ. Lacuna pro quacunque etiam fossula siue concauitate accipitur. Varr. 2. de Re rust. cap. 7. His maiores qui sunt, intelligi negant posse, præterquam cum dentes sunt facti brochi, & supercilia cana, & sub iis lacunæ, ex obseruatu dicunt equum habere annos sedecim. Lacuna in pauimento pro loco sidente ponitur à Vitruuio li. 7. ca. 1. In libris quoque Lacunæ dicuntur loca hiantia & mutilata, in quibus ad perfectionem non nihil desideratur. Explere Lacunam rei familiaris, per trãslationem dicitur pro eo, quod est sarcire damnum acceptum, uel rem familiarem exinanitam explere, & redintegrare. Cic. Act. 2. in Verr. Censores fecerunt idem, quod in nostra repub. solent ii, qui per largitionem magistratus adepti sunt: dederunt operam ut ita potestatem gererent, ut illam lacunam rei familiaris explerẽt. Item uallecula superioris labri, per similitudinem Lacuna uocatur à Lactantio. Lacuna in aura, id est, adulteratio, uel fraus, & legitimi ualoris imminutio. Cice. Att. Vide ne qua sit lacuna in auro.

Lacunar, aris, penultima producta, φάτνωμα, contignatio exculpta, tignorum interstitiis lacuum, siue lacunarũ quandam similitudinem referens. Horat. 2. lib. Carm. Non ebur, neque aureum Mea renidet in domo lacunar. Cic. 5. Tusculan. In hoc medio apparatu fulgentem gladium è lacunari, seta equina appensum, demitti iussit. Eadem & laquearia dicuntur. Virgil. 1. Aeneid. Dependent lychni laquearibus aureis.

Lacunatus, a, um, ad lacunæ formam depressum. Plin. li. 15. cap. 10. Intus exiles nucleos lacunatis includit oris.

Lacuno, as, p. p. φατνόω, σανιδῶμαι, lacunar facio, uel lacunaris similitudinem rei alicui induco. Ouid. 8. Met. Molli tellus erat humida musco: Summa lacunabant alterno muriæ conchæ.

Lacunosus, a, um, adiectiuum, idem est quod inæquale, & lacunis plenum. Cic. 2. de Nat. deor. Quid pulchrius ea figura, quæ sola omnes alias figuras complexas continet, quæq; nihil asperitatis habere, nihil offensionis potest, nihil incisum angulis, nihil anfractibus, nihil eminens, nihil lacunosum?

Lacunula, æ, dimin. à Lacuna.

Lacus, huius lacus, gener. masc. *Lago*, λίμνη, λάκκος, locus profundus cum quis perpetuis ibidem natis, qui efficit riuos & flumina. Differtq; à Stagno, quod hoc temporalem habeat aquam stagnantem, quæ plerunque hieme colligi solet, æstate siccare: cum Lacus aqua sit perpetua & perennis. Virg. 8. Aeneid.

Aeneid. Deinde lacus fluuius se condidit alto. Colum. lib. 7. cap. 10. Nec ulla te magis gaudet, quam riuis, atque cœnoso lacu uolutari. Item Lacus dicitur uas amplum in quod mustum pedibus prælo ue expressum influit. Ouid. in Fastis. Præmia de lacubus proxima musta tuis. Græce ληνὸς dicitur: unde Lenæus Bacchus: & Lenobates, uuæ calcator. Lacubus item distinguunt granaria, ut separatim quæq; legumina ponantur, ut est uidere apud Colum. lib. 1. ca. 6. Interdum Lacus accipitur pro trabe plana in ædificiorum contignationibus, teste Seruio, uel pro ipso tignorum interstitio, lacum quandam similitudinem referente. Lucil. Resultantq; ædesq; lacusq;.

Lacuscvlvs, Col. lib. 12. cap. 50. Oportet habere lacusculos tam multos, quàm postulabit modus oliuæ.

Lacydes, λακύδης, Suidæ, philosophus fuit Cyrenæus, primus nouæ Academiæ institutor. Hunc tradit Plin. tantopere ab ansere quodam fuisse adamatum, ut ei perpetuo comes adhæserit, nusquam ab eo non in publico, non in balneis, non noctu, non interdiu digressus. Fuit præterea hoc nomine quidam ex Argiuorum regibus, molli incessu, comaq; perpetuo unguentis delibuta. Meminit eius Plut. eo in Opusculo, quo docet, quo pacto utilitatem ab inimicis capere possimus.

Lada, Pli. λήδον, Diosc. frutex est ex cysthi generibus, longioribus foliis, & nigrioribus, quæ uerno tẽpore pingue quiddam & roscidum contrahunt, quod caprarum barbis adhærescit, indeq; depexum colatur, cogiturq; in offas. Id Ladanum appellant, in Cypro insula præcipue laudatum, Plin. lib. 12. cap. 17.

Ladas, λάδας, Alexandri Macedonis cursor fuisse traditur, tanta pedum uelocitate, ut uestigia eius in arena non apparerent. Quo nomine statuam meruit apud Argos in templo Veneris, quam νικηφόρον cognominabant. Mar. lib. 2. Quid si per graciles uias Petauri Inuitum iubeas subire Ladam?

Ladanvm, λάδανος, est quiddam pingue Ladæ herbæ insidẽs, barbisq; caprarum adhærescens. Hæc autem herba nascitur in Cypro. Vide Pli. lib. 12. ca. 17. & quæ supra annotauimus in dictione Lada.

Lade, insula in ora Ioniæ, teste Plin. lib. 5. cap. 31. Stephanus λάδην Aeolidis insulam facit.

Ladon, λάδων, fluuius Arcadiæ, iuxta quem Poetæ fabulantur Syringa nympham in fistulam fuisse mutatam. Ouid. li. 1. Metamor. Donec arenosi placidum Ladonis ad amnem Venerat. Est & nomen canis Actæonis apud Ouid. libro 3. Metam. Et substricta gerens Sicyonius ilia Ladon. Quo tamen in loco in castigatioribus exemplaribus Lagon legitur, non Ladon.

Laeana, oppidum est Arabiæ ad sinum illum rubri maris, qui in Aegyptum uergit, qui ab oppidi huius nomine Læaniticus uocatur. Auctor Pli. lib. 5. cap. 11.

Laedo, is, si, sum, per æ, diphthongum, Offendere, far dispiacere, βλάπτω, uerbo facto ue aliquem offendo: quod uerbum quidam à Græco λοιδορεῖν tractum putant, quod significat maledictis, & conuiciis quempiam incessere. Et construitur fere cum accusatiuo. Virg. 10. Ecl. Ah ne te frigora lædant. Interdum præter accusatiuum habet datiuum. Ter. in Ad. Ille clemens, placidus, nulli lædere os; arridere omnibus. Nonnunquam etiam ablatiuum. Cic. pro Clu. Itaque diutius suspicionibus obscuris lædi famam suam noluit. Ouid. 4. de Pont. Ele. 6. At si quem lædi fortuna cernis iniqua, Mollior est animo femina nulla tuo.

Laesvs, partic. ut, Coruulnere læsum, Ouid. 12. Met. Fœdus læsum, Virg. 12. Aen. Pudicitia læsa, Ouid. Epist. 5. Huius composita sunt, Allido, Collido, Elido, Illido, Oblido, quæ habent pen. pro. de quibus uide suis locis.

Laemargia, λαιμαργία, crapula, uoracitas, & uentris ingluuies. Læmargus, λαίμαργος, uorax, helluo. Sed hæc satius fuerit è Græco Latino Lexico petere. Huc enim nihil pertinent: quippe quæ neque Latinis in usu sunt; neque nostris litteris scribi consueuerunt.

Laemvschaton, λαιμοχάτον, præmium quod reportabant, qui ex gladiatura uictores extitissent. αἷμα, sanguis, guttur, σχάζω, uenam seco: quasi præmium illud gladiatoribus daretur ob iugulationem. Præmium autẽ Græcis erat (ex Demosthene & Suida) centum minæ.

Laena, æ, χλαῖνα, uestis Lanea (testibus Varrone & Fest.) habitus duplicis, quæ super cetera uestimenta imponebatur. Nonius putat esse uestem militarem, citans illud Virgil. 4. Aeneid. Tyrioq; ardebat murice læna Demissa ex humeris. Pertusa læna. Iuuenal. Satyr. 5. Cic. de Clar. Orat. docet, Lænam etiam fuisse uestem sacerdotalem, qua Flamines uti solent, cum sacrificia facerent, Qui (inquit) cum Consul esset, eodemq; tempore sacrificium publicum cum læna faceret quod erat Flamen Carmentalis, plebis contra patres concitatione & seditione nunciata, ut erat læna amictus, ita uenit in concionem.

Laenevs, (quòd hic pro Crætæ fluuio corrupte legebatur) ui de Lethæus.

Laertes, tis, λαέρτη, siue (ut apud Strabonem & Stephanum legitur) Laertes castellum est Ciliciæ, in tumulo quodam situm, qui mamillæ speciem præbet. Auctor Strabo lib. 14.

Laertes, λαέρτης, Actisij filius fuit, & pater Vlyssis, qui ab eo Laertiades dicitur. Ouid. in Epist. Penelopes: Tres sumus imbelles numero, sine uiribus uxor, Laertesq; senex, Telemachusq; puer.

Laertivs, a, um: ut, Regna Laertia, apud Virg. 3. Aen.

Laertivs Diogenes, ex Laertæ Ciliciæ castello ortus putatur, indeq; cognomentum assumpsisse. Creditur floruisse sub Antonio Philosopho. Scripsit Vitas Philosophorum oratione soluta: easdemq; breui carmine perstrinxit, quod πάμμετρον inscripsit.

Laesio, nis, uerbale: Offesa, Cic. de Orat. purgatio, conciliatio, læsio, optatio, atque execratio.

Laestrigones, p. c. λαιστρυγόνες, populi fuerunt immanissimi, Formias Campaniæ urbem incolentes, quos Pli. li. 7. tradit humana carne uictitasse. Gell. lib. 15. cap. 21. Præstantissimos uirtute, prudentia, uiribus, Iouis filios poetæ appellauerunt, ut Aeacum, Minoa, & Sarpedona: ferocissimos, & immanes, & alienos ab omni humanitate, tanquam è mari genitos, Neptuni filios dixerunt, Cyclopa, & Cercyona, & Lęstrigonas.

Laetabilis, le, Degno d'allegrezza, γηθόσυνος, id est, lætitia dignus. Cic. l. 1. Tusc. Quod ut ita sit, (nihil enim pugno) quid habet ista res aut lætabile, aut gloriosum? Inde fit compositum Illætabilis contrariæ significationis.

Laetamen, minis, Letame, κόπρος, fimus qui per agros iacitur, quod lætas, hoc est, pingues segetes faciat. Pli. lib. 18. ca. 16. Ipsumq; pro lætamine est.

Laetifico, as, Fare allegro, εὐφραίνω, lætum facio. Cice. 2. de Nat. de. Contrahit terram, tum uicissim lætificat, ut cum cælo hilarata uideatur.

Laetificor, aris, deponens, γήθω, γήθομαι, lætor, lætus sum. Plau. Aul. Nunc eo, alii lætificantur meo malo & damno.

Laetificvs, tifica, ficum, ut Lętificæ uites, Cic. 1. Tusc. ex antiquo poeta.

Laetisco, is, εὐφραίνομαι, antiquissimi dixerunt, pro lætus fio, Sisen. lib. 4. apud Nonium: Vtrum ne dii cultu erga se mortalium lætiscant, an supernæ gentes humana negligant. Verbum est prorsus obsoletum.

Laetitia, tiæ, Letitia, allegrezza, εὐφροσύνη, γηθοσύνη, χαρά, est exultatio animi (ut definit Gell. libro 2. cap. 27. cum gaudio efferuentiore, propter euentum rerum expetitarum. Cice. 4. Tuscul. Lætitia, opinio recens boni præsentis, in quo efferri rectum uideatur. Et proprie Lætitia est, cum ita mouetur animus, ut etiam ad exteriora egrediatur, & maxime in uultu: Gaudium, cum animus exhilaratur aliqua re, neque tamen ad exteriora diffunditur ultra modum, ut facile appareat. Hinc dicunt Stoici, Gaudium in sapientem cadere posse. Lætitiam non posse. Vide Gaudium. Cic. 1. in Cat. Hic tu qua lætitia perfruere, quibus gaudiis exultabis, quanta in uoluptate bacchabere? Prosequi aliquem lætitia, Quinct. lib. 5. cap. 11.

Laetitvdo, nis, idem quod lætitia, χαρμοσύνη, χαρά. Accius in Bacchis, ut citat Nonius: Quanta in uenando affectus est lætitudine. Cice. pro Font. Hi contra uagantur læti atque erecti.

Laeto, tas, lætum facio, εὐφραίνω. Accius Pelopidis: ut citat Nonius: Et te ut triplici lætarem bono Antiquum.

Laetor, aris, Allegrarsi hauer diletto, γήθομαι, εὐφραίνομαι, gaudeo, delectationem capio, sed extrinsecus, cum gaudere sit intrinsecus: quamuis sæpe confundantur. Terent. in Heau. Ego non tam me apte caussa Lætor, quàm illius, quam ego scio honore quouis dignam. Construitur fere cum ablatiuo. Cic. 2. de Diuinat. An Cn. Pompeium censes tribus suis consulatibus, tribus triumphis, maximarum rerum gloria lætaturum fuisse, si sciret se in solitudine Aegyptiorum trucidatum iri? Interdum etiam legitur cum accusatiuo. Idem ad Marium: Vtrunque lætor, & sine dolore corporis te fuisse, & animo ualuisse. Quo tamen in loco uidetur intelligi præpositio Propter: ut hic sit sensus, Lætor propter utrunque. Inuenitur etiam cum genitiuo. Virgi. lib. 11. Nec ueterum memini, lætor ue malorum. Hinc fit compositum Collætor, συνήδομαι, simul lætor. Lætans, tis, particip. Cic. pro Cluent. Itaque nubit Oppianico continuo Sasfia lætanti iam animo, & spe optima confirmata. Lætandum. Cice. pro

Lege

Lege Man. Atque illud in primis lætãdum mihi esse uideo. Salust. Tandem lætandum magis, quàm dolendum casum tuum puto.

Laetatvs,a,um, Allegra lieta, εὐφρανθεὶς, qui hilaritatem, quam intus habet, etiam uultu ostendit, à lætitudine mētis, ut quidam putant. Nam qui gaudium aspectu promunt, dilatare quodam modo faciem uidentur. Virg. 4. Aen. Impetio læti parent. Lætas oues, (ἴφια μῆλα Home.) dicimus, quæ bona sunt corporis habitudine atque pinguedine. unanimata uero læta dicuntur, quæ aspectu homines, lætificant, uel quæ pinguia sunt. Virg. 1. Ge. Quid faciat lætas segetes. Et lætum legumen: hoc est, fertile. Ibidem: Vnde prius lætum siliqua quassante legumen. Læta uero prata, Læta domus, quæ lætos non faciunt. Lętum aliquando à Poetis inuenitur positum pro celeri, iccirco fortassis quod in iis, quæ lę to animo aggredimur, celeritate utamur. Virgil. Lætus cois Eurus equis. Accipitur præterea Lætus pro fausto & felici. Pli. l. 8. c. 47. Sunt enim delubra gemina, alterum intrasse, lætum est: in altero dira portendit.

Laete, aduer. iucũde, & hilariter: cui opponitur Seuere. Quin. li. 8. c. 3. Concitate dicere, an moderate: læte, an seuere, &c. Lætitius frondere, Lætius fruticare; id est, huberius, apud Col. l. 5. c. 9. & Pli. lib. 16. cap. 31.

Laeva, æ, Mano sinistra, manca, σκαιά, unde & Scæuolæ nomen tractum est manus sinistra dicitur, à Græco λαιὸς, quod sinistrum, significat. Cic. 4. Acad. Cum autem læuam manũ admoueret, &c. Virg. 3. Aen. Læuam cuncta cohors remis uentisq; petiuit. Liu. 4. ab urbe. Dextra montibus læua Tyberi, amne septus.

Laevigo, as, p. c. Polire, spianare, λειαίνω, cōplano, polito, quasi læue ago. Plin. Sunt quidam in eo genere molliores. qui & cote leuigantur.

Laevis, & hoc læue, cum diphtongo in priore syllaba Polito, spianato, λεῖος, quod planum, politum, & tactu asperum non est. Virgil. 7. Aeneid. At læuem clypeum sublatis cornibus Io Auro insignibat. Accipitur aliquando pro glabro, & depilato. Tibul. libro 1. Eleg. Charior est auro iuuenis, cui læuia fulgent Ora, nec amplexus aspera barba terit, Ouid. 5. de Arte aman. Femina quid faciet, cum uir sit læuior ipsa.

Laevitas, tatis, λειότης, est asperitati contraria. Martian, Lunarem circulum ingressa uirgo, conspicatur globosum quoddam tenerumq; corpus, è superni roris læuitate compactum, instar speculi pendentis. Accipitur interdum Læuitas pro lubricitate. Celsus libro quarto, capite 16. Ex tormimbus intestinorum læuitas oritur, quæ continere nihil possunt, & quicquid assumptum est, imperfectum protinus reddunt.

Laevo, as, Polire, λειαίνω, ξέω, idem quod læuigo. Stat. li. 1. Thebaid. Pars teretes læuare manu, ac disponere mensas Celsus: Læuat quæ exasperata sunt.

Laevatvs, ior, atissimus. Gell. l. 17. c. 8. Ad coeundum ideo ui dentur faciliora, quæ læuitiora, læuiaq; sunt.

Laevor, huius læuoris, gen. mascul. λειότης, idem quo læuitas, asperitati contraria. Plin. lib. 9. cap. 35. Dos omnis in candore, magnitudine, orbe, læuore, pondere, & cet. De unionibus.

Laevvs, a, um. Cic. de Diuin. cornicem à læua, coruum à dextra canere iussit.

Laganvm, lagani, pe. cor. Lasagna, λάγανον, placentæ genus ex farina aqua subacta, adito caseo, aliisq; condimentis, simul in pingui iuse decoctis. Lagana (inquit Acron) sunt quædam quasi membranulæ ex farina & aqua, quæ iure pingui coctæ, & caseo, pipere, croco, cinnamoq; conditæ in cibis dantur.

Lagaria, λαγαρία, magnæ Græciæ oppidũ, non procul à Thuriis, Epei, & Phocensium opus.

Lagrstanvs, unde ut Vinum Lagaritantum, nite & dulce, & à medicis mirifice commendatum. Auctor Strab. libro 6.

Lageos, λάγειος, genus uuæ, quæ & leporaria dicitur. Virgil. libro 2. Georg. Et passo psythia utilior, tenuisq; lageos. Seruius.

Lagari, λάγαροι, uersus dicuntur, qui medio claudicant pede: sicut Myuri: qui postremo: & Acephali, qui à breui syllaba incipiunt. Ex Herm. Cic. Episto. mater nostra quæ lagænas etiam inanes obsignabat.

Lagena, æ, οἰνοφόρον, genus uasis, testacei, ad uinum præcipue accommodatum. Mart. l. 7. Nulla catenatis palam est præcincta lagenis. Idem l. 1. Et nigri Syra defruti lagena.

Lagia, unum ex nominibus Deli insulæ apud Pli. l. 4. c. 12.

Lagois, penultima producta, λαγῳὶς, genus auis, quæ leporinas habet carnes. Nam λαγὼς, apud Græcos lepus est. Est & genus piscis. Horat. 2. Sermo. Saty. 2. Pinguem uitiis, albumq; nec ostrea, Nec scarus, aut poterit peregrina iuuare lagois.

Lagophthalmos, λαγώφθαλμος, dicitur oculorum uitiũ, cũ superior palpebra non descendit. Cui uitio contrarium est Ectropium, cum inferior palpebra parum sursum attollitur, nec cum superiore committitur. Dictum à leporibus, qui apertis oculis dormire consueuerunt.

Lagopvs, pen. prod. λαγώπους, auis est Alpina, de qua sic scribit Plinius lib. 10. cap. 48. Et præcipuo sapore lagopus: pedes leporino uillo ei nomen hoc dedere, cetero candidæ, columbarum magnitudine Mart. libro 7. Si meus aurita gaudet lagopede Flaccus. Est etiam lagopus herba quædam à pedis leporini similitudine dicta. Plin. libro 28. cap. 8. Lagopus sistit aluum è uino pota, aut in febri ex aqua. Nascitur in segetibus.

Lagotrophia, Luogo doue si nodriscono i lepori, λαγωτροφεῖα, leporaria sunt, id est, loca, in quibus lepores aluntur. Vtitur hac uoce Col. lib. 8. cap. 1.

Lagvncvla, læ, diminutiuum, οἰνοχοΐδιον, parua lagena. Cic. Att. lib. 6. In his inuentæ sunt quinque lagunculæ matronarum, &c.

Lagvs, λάγος, pater fuit Ptolemæi successoris Alexandri, cui Philadelphus successit in regno. Luca. lib. 10. Nobilitas uarii proles clarissima Lagi, &c. Hinc

Lagevs, a, um, Vide Ptolemæum.

Lagvsa, λάγουσα, insula est in mari Pamphilio, ex aduerso Glauci fluuii. Auctor Pli. li. 5. c. 31. Strabo Lagusam enumerat inter insulas Cretæ uicinas, non procul Io insula.

Lagyges (inquit Calepinus Perottum secutus) populi sunt Sarmatiæ. Qua tamen in re uterque fallitur: cum Ptolemæi Strabonisq; testimonii satis constet non Lagyges, sed Iazygas eos appellandos, de quibus egimus supra suo loco.

Lagira, λάγυρα, urbs est Tauricæ Cherronesi, apud Ptolem. lib. 3. cap. 6.

Laicvs, a, um, pen. cor. λαϊκὸς, ἰδιώτης, quod commune est, & non sanctum: hoc est, quod attractabile est, sicut Sacrum & Sanctum dicitur, cuius tactu populo interdictum est. Nunc Laicos uocamus quasi populares, & profanos, qui sacris initiati non sunt. Budæus.

Lais, idis, λαΐς, nomē proprium famosissimæ meretricis, quæ à scriptoribus Corinthia dicta, quia Corinthi habitauit: ad quam propter insignem pulchritudinem potentissimi quique ex omni Græcia conueniebant: nec quispiam admittebatur, nisi qui dabat, quod poposcerat. Vnde profectum creditur prouerb. Non cuiusuis hominis esse, adire Corinthũ. Tam care enim Lais suas locabat noctes, ut uel potentissimi, pretii magnitudine deterrerentur. Inter quos etiam Demosthenes fuisse fertur, qui cum scorti tam nobilis fama accensus, aliquando Corinthum nauigasset, illaq; noctis unius operam decem millibus drachmarum indicasset, expauefactus preti immensitate, Græce respondit, οὐκ ὠνοῦμαι μυρίων δραχμῶν μεταμέλειαν. Nō emo, inquit, decē millibus drachmarum pœnitentiam. Ouid. 1. Amor. Multis Lais amata uiris. Vide Gell. lib. 1. cap. 8.

Laivs, fuit Labdaici regis Thebarum, pater Oedipi, qui Iocastam Creontis Thebani filiam uxorem duxit: quam cum cōcepisse audisset, de futura prole oraculum consuluit: cui responsũm est, eum nasciturí manu periturum. Quapropter Iocastæ præcepit, ut quicquid peperisset, necaret. Verum cum illa insigni forma peperisset, maternaq; pietate ducta adduci non posset, ut eum interficeret, neque tamen educare auderet ministro cuidam exponendum tradidit: qui acceptum puerum in siluam detulit, plantisq; perforatis, uimineq; traiecto, ex arbore eum suspendit, futurum ratus, ut inedia moreretur. Verum cum Phorbas Polybii Corinthiorum regis pastor illac iter faceret, audito uagitu, eo accurrit, puerũq; seruauit, quem & reginæ, quæ liberis carebat, magni muneris loco obtulit: à qua, ueluti puer cœlitus missus, filii loco est educatus, & à pedib. ex uulnere tumentibus, Oedipus est appellatus. Grandior deinde natu factus, cum generis sui cognoscendi auidus Apollinem consuluisset, responsum accepit se Patrem in Phocide inuenturum. Quo cum uenisset, Laium in tumultu quodam inter ciues suos, exterosq; exorto, interfecit, matremq; imprudens duxit uxorem. Stat. 11. Theb. Ensem sceptriferi spolium lacrymabile Laii. Reliqua uide in dictione Oedipus.

Lalaetania, Hispaniæ regio est in tractu Tarraconensi. Martial. libro primo. Aptica repetes Tarraconis littora, Tuamq; Lalætaniam. Inde fit adiectiuum. Lalætanus, a, um: ut, Vinum Lalætanum, magis copia, quàm bonitate laudatum, teste Plin. libro 14. cap. 6. Mart. lib. 9. Et Lalætanæ nigra lagena sapæ.

Lalassis, fluuius est Isauriæ, quæ Asiæ regio est, inter Ciliciā & Pamphiliam sita. Auctor Pli. lib. 5. c. 27.

Lalisiones, pulli sunt onagrorum. Mart. Dum tener est onager, solaq; lalisio matre Pascitur, hoc infans, sed breue nomen habet.

Lallare, θηλάζειν, antiqui dixerunt pro eo quòd est lac sugere. Videtur esse ex iis uocibus, quibus nutrices alumnis suis se accommodāt. Cuiusmodi sunt Pappa, & Tata pro patre, & Mamma pro matre, & similes. Persi. Sat. 3. Et similis regū pueris pappare minutum Poscis, & iratus mammæ lallare recusas.

Lama, æ, τέναγος, aquatum collectio est, interprete Festo, quæ & Lacuna dicitur.

Lambo, is, bi, tum, secundum Priscianum, *Leccare*, λείχω, λιχμάομαι. Cic. in Verr. Hi canes quos ipse uideas lambere. Lucil. libro 14. Iucundasq; puer qui lamberat ore placentas. Est autem Lambere, lingere: hoc est, lingua aliquid leuiter tangere, sicut canes bibentes, λάπτειν. Mart. lib. 14. Lambere quæ turpes prohibent tua prandia muscas, Alitis eximiæ cauda superba fuit. Virgilius pro tangere posuit 3. Aeneid. Attollitq; globos flammarum, & sidere lambit. Interdum sumitur pro leuiter alluere. Horat. li. 1. Carm. Vel quæ loca fabulosus Lambit Hydaspes, Allambo, compositum uide suo loco.

Lambrus, fluuius in Cisalpina Gallia, quem Padus defert in mare Adriaticum, ut ait Pli. lib. 3. c. 16. & 19. A quo Lambrani dicti sunt eius accolæ. Sueton. in Cæs. Per Lambranos & Transpadanos duxit.

Lamella, læ, dimin. Vitru. lib. 7. cap. 3. Speculum argenteum tenui lamella ductum.

Lamentabilis, le, *Lamenteuole*, πολύθρηνον, quod est dignum multa lamentatione. Virg. 2. Aen. Troianas ut opes, & lamētabile regnum Eruerint Danai. Lamentabili uoce deplorare. Cic. 2. Tusc. Carmen lamentabile, Stat. 5. Syl.

Lamentarius, a, um, θρηνώδης, quod ingerit lamentationē. Plaut. in Capt. Quæ ædes lamentariæ mihi sunt.

Lamentum, ti, *Lamento*, θρῆνος, ipsa lamentatio. Virg. 4. Aene. Lamentis, gemituq; & femineo ululatu Tecta fremunt.

Lamentor, aris, *Lamētarsi, dolersi*, θρηνέω, ὀλοφύρομαι, uoceque querula, tristiq; oratione damnum ac dolorem testor. Teren. in Phorm. Modo quandam uidi uirginem hic uicinæ Miseram suam matrem lamentari mortuam. Cic. 1. Tusc. pro lamentatione dignum aliquid monstrare posuit, cum inquit: Nā hæc quidem uita mors est, quam lamentari possem si liberet. Cic. 1. de Ora. Lapides me hercule omnes flere ac lamētari coegisset. Lamentatus, ta, tum, partic. ut, Fata diu lamentata, Sil. lib. 13.

Lamentatio, *Lamento*, θρῆνος, ὀλοφυρμός, est (ut Cic. 4 Tusc. docet) ægritudo cum eiulatu. Idem 1. Tusc. Sed illa lugubris lamentatio, fletusq; mœrens, ex eo est, quod &c.

Lamentas, pro lamentationibus dixere ueteres. Pacuuius in Herm. Lamentas, fletus facere compendio licet. Nonius.

Lamiae, λαμίαι, ab antiquis mulieres esse putabantur, siue uerius dæmonum quædam phantasmata, quæ formosarum mulierum specie assumpta, pueros pariter & iuuenes blanditiis allectos deuorabant. Hæ cum foris essent egregie oculatæ, domi prorsus cæcutiebant. Horat. 1. Carm. Neu pransæ lamiæ puerum uiuum extrahat aluo. Philostratus in Apollonio ait Lamias à quibusdam Laruas appellari, & Lemures, à non nullis etiam Empusas, seseq; ad amorem & Venerem propensas, & carnes humanas maximeq; formosorum esurienter appetere, ideoq; libidinis cupiditate, allicere eos, ut postea deuorent. Plura de his uide Apud Cœl. Rhodig. libro 29. cap. 5. Lamiarum item nobilis Romæ familia fuit, à Lama orta Antiphatis patre, & Læstrigonum rege, qui Formiis regnauit. Ex hac familia fuit Aelius ille Lamia, Senator Romanus, ad quem extat carmen illud lib. 3. Aeli uetusto nobilis ab Lamo (Quando & priores hinc Lamias fuerunt Denominatos, & nepotum Per memores genus omne Fastos) Auctore ab illo ducis originem, Qui Formarium mœnia dicitur Princeps, & innantem Maricæ littoribus tenuisse Lyrim. Chrysostomus Dion in intima Africa feras quasdam esse scribit muliebri facie, quæ & ipsæ Lamiæ dicuntur, uberibus autem totoq; pectore adeo speciosō, ut nullo pictoris ingenio effingi queant, quibus retectis homines in fraudem alliciunt, captosq; deuorant. Lamia item meretrix quædam insignis fuit Demetrii regis amica, cui blandientes Thebani, Veneris Lamiæ delubrum consecrarunt.

Lamina, pen. cor. *Lama, piastra*, ἔλασμός, metalli cuiusuis frustū in latitudinem ductum, crassius tamen quàm bractea. Cic. 4. in Verr. Quid cum ignes, candentesq; laminæ, cæterisq; cruciatus admouebantur?

Lamium, urticæ genus mitissimum, prorsusq; innoxium, eam Vrticam mortuam herbarii appellant. Pli. lib. 21. c. 16. Quæ innoxa est, morsu carens, Lamium uocatur.

Lamna, pro lamina, apud Hor. lib. 2. Carm. Nullus argento color est auaris Abdito terris, inimice lamnæ Crispe Sallusti, nisi temperato Splendeat usu.

Lamirus, λάμυρος, Herculis filius fuit, ex Iole Euriti Oechaliæ regis filia. Cic. in Verr. Vidi argenteum cupidineum cū lampade.

Lampas, lampidis, pen. corr. *Lampade*, λαμπάς, idem quod fax, ἀπὸ τοῦ λάμπειν, quod est splendere. Virg. 6. Aene. Princeps ardentem coniecit lampada Turnus. Frequenter tamen sumitur pro instrumento, in quo ellychnium accensum oleo fouemus, quod & Lychnum pensilem uocamus: ut apud Iuuenal. Sat. 3. Aenea lampas. Colum. lib. 12. c. 18. Ferreis lampadibus ardentibus calefiunt. Ouid. 12. Metam. Lampadibus densum rapuit funale coruscis. Est etiam Lampas genus facis in aere. Plin. lib. 2. cap. 26. Duo genera faciunt: Lampades uocan-plane faces: alterum Bolidas, quale Mutinensibus malis uisum est. Vulgus faces ardētes, uel lanceas ignitas uocat. Lampada cursu tradere, elegans est prouerbium, pro eo quod est, partes suas quasi successione in alium transferre. Varro lib. 3. de Re rust. ca. 16. Sed ò Merula, Axius noster ne, dum hoc audit, Physicam addiscat, quod de fructu nihil dixi: nunc cursu lampada tibi trado. Tractum à consuetudine Lampadophorum, qui in certamine Lampadodromico si lampadem ad metam inextinctam non pertulissent, eam alteri tradebant.

Lampsacum, Ciceroni & Plinio, Ptolemæo Lampsacus, pen. corr. λάμψακος, nomen urbis in littore Hellesponti in ora Asiatica. Cic. 3. in Verr. Oppidum in Hellesponto est Lampsacum, in primis Asiæ prouinciæ clarum, & nobile: homines autem ipsi Lampsaceni in omnes ciues Romanos officiosi. Pli. lib. 5. cap. 32.

Lamyrus, piscis est ex genere lacertorum, apud Plin. lib. 32. capite 11.

Lana, lanæ, *Lana*, ἔριον, quæ de ouibus detondetur, aut decidītur, à laniando. Laniare enim scindere est. Scinditur autem nunc lana, quæ uelli solebat: unde à uellendo Vellus dicebatur. Virg. 2. Ge. Quid nemora Aethiopum molli canentia lana? Sunt qui à leuitate, hoc est, à mollicie lanam dictam putent. Hinc lanugo, primi pili in barba, quia ceteris sunt molliores ἴουλος Et in cydoniis lanuginē dicimus, mollitiem illam, qua mala huiusmodi uestiuntur ante maturitatem. Est autem in sola oue lana: nam ceteræ quadrupedes pilos, aut setas habent. Dicitur & lanicium (ut inquit Seruius) sicut Fuga, & Effugium. Virg. lib. 3. Ge. Si tibi lanicium curæ, &c.

Lanaris, & hoc lanare, *Lanoso*, ἐριώδης, εἰροπόκος, quod habet lanam. Var. l. 2. de Re rust. Nos qui pecus pascimus lanare.

Lanarius, rii, substant. *Lanaio*, ἐριουργός, qui lanā curat. Plaut. in Aul. Stat fullo, phrygio, aurifex, lanarius.

Lanaria, æ, στρούθιον, herba est, quam uulgus Saponariam appellat, inde nomen habēs, quòd lanæ, quæ ob pinguedinem colorem recipere non possunt, eius succo eleuantur. Plin. libro 24. ca. 18. Herba lanaria ouibus ieiunis data, lactis abundantiam facit.

Lanatus, lanata, lanatum, *Lanoso, coperto di lana*, lana tectus: ut lanatæ oues, apud Col. lib. 12. cap. 2. Lanatæ pelles. Col. lib. 6. cap. 2 Sed iaculi, quibus copulantur, lanatis pellibus inuoluti sunt. Lanatæ uites, Amminex dictæ, quòd canescant lanugine. Col. lib. 3. cap. 2. Lanatam quoque Ammineam quidam maxime probant, quæ hoc uocabulum non ideo usurpat, quòd sola ex omnibus Ammineis, uerū quòd præcipue canescit lanugine.

Lanatior, lanatius. comparatiuus. Plin. lib. 21. cap. 10. Hi & folia eius thymo similia tradunt, nisi quòd molliora sunt, & lanatiore canitie.

Laneus, lanea, laneum, ἐρέινος, apud Martial. quòd est ex lana: ut, Pannus laneus. Plaut. in Mil. Causiam habeas ferrugineam, culturam ad oculos laneam. Laneum Pallium, Cic. 3. de Nat. deorum. Lanea uita: Propert. libro 3. Eleg. 6. Laneum latusculum: id est, latus mollissimum: Catull ad Thallum.

Laneus, lupus, piscis est Timaui fluuii, qui iccirco laneus dicitur, quòd iuxta hunc fluuium maxima ouium copia sit, uberrimusq; lanarum prouentus. Martial. Laneus Euganei lupus excipit ora Timaui, Aequoreo dulces cum sale pastus aquas.

Lancea, æ, *Lancia*, λόγχη, teli genus longissimum, quod quidam à ferri latitudine, alii à Græco λόγχη deductum putant. Gellius tamen lib. 10. cap. 30. Hispanicam uocem esse affirmat. Lucanus libro 6. Nulla fuit non certa manus, non

lancea felix. Festus auctor est, lanceam olim à Lucullis uocatam fuisse Lucullеam:

LANCEAM, Budæus etiam esse dicit spiculum uocabuli uel iaculi.

LANCEARIVS, rii, *Che porta lancia*, λογχοφόρος, qui lanceam gerit. Lancearii sunt ex Tranquillo, inquit Budæus, qui nunc uulgo Picarii, quasi spicularii, dicuntur.

LANCEATVS, lanceata, lanceatum, *Armato di lancia*, λογχωτὸς, lancea armatus. Lanceati etiam dicuntur, qui ictu lanceæ necantur. Iul. Firm. Quicunque habuerint horoscopum in 21. parte Tauri, Lanceati morientur.

LANCEOLA, cum accentu in antepe. λογχάριον, Hieronym. l. 3. Regum: Prophetæ lucorum incidebant se lanceolis, donec sanguine perfunderentur.

LANCES, παροψίδες, πίνακες, uasa lata & rotunda, minus excauata, quàm patinæ, quibus caro tam costa, quàm elixa mensæ infertur. Hor. 2. Serm. Sat. 4. Iligna nutritus glande rotundas Curuat aper lances.

LANCES etiam in libra dicuntur duo illa uascula lancium escariarum similitudine, in quorum altero pondus, in altero uero res ponderanda imponitur, unde & libræ bilances dictæ sunt, quod duas habeant lances. Cic. 5. de Fin. Virtutis autẽ amplitudinem quasi si in altera libræ lance ponere. Persius Sat. 4. Scis etenim iustum gemina suspendere lance Ancipitis libræ. Lancem etiam uas esse rebus diuinis aptum, docet Ausonius in Monosyllabis. Turibula, & pateræ: quæ tertia uasa deum? lanx.

LANCINO, as, pe. c. *Lacerare*, θωάζω, θωνίζω, κατασχάζω, lacero, uero. Plin. lib. 11. cap. 34. Est & uolucre canibus peculiare malum, aures maxime lancinans, quæ defendi morsu non queunt. Seneca: Alium inter leges celebresq; spectaculum fori lancinauit.

LANDIA, (quod hic pro fontis nomine corrupte legebatur) uide Langia.

LANEVM, οἰσύπινον, uestimenti genus ex lana succida confectum. Festus.

LANGA, langæ, à Græcorum quibusdam animalis genus creditum est (quod & Languriam appellarunt) circa Padum Italiæ fluuium uitam agens, cuius urinam Zenothemis in electrum putauit concrescere: quod tamen falsum esse constat, ut pleraque omnia, quæ Græci scriptores de tota Electri ratione prodiderunt. Plin. libro 37. capite secundo. Alii dixere Langurium, & esse in Italia bestias langurias. Zenothemis Langas uocat easdem, & circa Padum iis uitam affirmat.

LANGIA, pen. pr. fons est in Nemea silua, postea Archemorus dictus, ab Hypsipyles alumno, quem cum illa, Argiuis fontẽ hunc ostensura, in gramine reliquisset, serpens interemit. Stat. lib. 4. Theb. Hæc quoque secreta nutrit Langia sub umbra: Nondum illi raptus dederat lacrymabile nomen Archemorus.

LANGVEO, gues, langui, *Languire, essere debole*, κατατονοῦμαι, χαλάω, παρακμάζω, deficio, infirmus sum, dissoluor. ut, Langueus uox, apud Cic. 2. Offic. Idem in Piso. Quanquam languet iuuentus, nec perinde, atque debet, in laudis & gloriæ cupiditate uersatur. Idem 1. Phil. Cumq; languerem è uia, & mihimet displicerem, nisi &c. Interdum est timidum esse. Sal. in Catil. Quanto uos attentius ea agetis, tanto illis infirmior erit animus. Si paulum modo uos lãguere uiderint iam omnes feroces aderunt. Interdum ociosum esse, ῥᾳθυμεῖν, ῥᾳθύμως ἔχειν. Ibidem: Seq; si pauci adiuuarent, languentibus aliis in curiam impetum facturum. Huius uerbi Composita sunt, Elangueo, ἐξασθενεῖν: à quo Elanguesco, quod est, ualde infirmus fio, ἀσθενέω. Relangueo, à quo Relanguesco in languorem recido. Ouid. lib. 6. Meta. Imposito fratri moribunda relanguit ore. Claud. li. 2. Relanguere pro remissum esse posuit: Vix ille pepercit Erubuitq; preces, animusq; relanguit atrox.

LANGVEFACIO, *Far languire*, languorem affero, siue languere facio. Cic. de Legib. Incitare languentes, & languefacere excitatos.

LANGVESCO, *Diuenir languido, languire*, ἀσθενέω, χαλάω, inualidus, tepidus, seu ociosus fio. Cic. in Cato. Orator, metuo, ne languescat senectute. Aliquando ponitur pro languore cõfici. Virg. lib. 11. Purpureus ueluti cum flos succisus aratro lãguescit moriens. Aliquando pro Minui. Plin. Epist. 173. Seu quia ita natura comparatum, ut proximorum incuriosi, longinqua sectemur: seu quòd omnium rerum cupido languescit, cum facilis occasio est.

LANGVIDE, aduerb. id est, cunctãter, negligenter, ociose. Col. lib. 11. cap. 1. Hoc igitur custodire oportet uillicum, ne statim à prima luce familia cunctanter & languide procedat. Cæs. 7. bell. Gall. Quòd paulo incautius custodias in muro dispositas uidebat, suos quoque languidius in opere uersari iussit, & quid fieri uellet ostendit.

LANGVIDVLVS, languida, languidum, dimin. ut, Somni languiduli, Catullus Argonaut.

LANGVIDVS, languida, languidũ, *Languido*, ἀσθενοῦμενος, παρετὸς, χαλαρὸς, remissus, debilis, infirmus. Ouid. lib. 5. Fast. Violas arere uideres, Filaq; punicei lãguida facta croci. Pli. Epist. 190. Cum iam satis ille primus impetus deferbuisset, & languidior in dies ira ad iustitiam redisset. Cic. in Catil. Qui mihi accubantes in conuiuiis, complexi mulieres impudicas, uino languidi, confecti cibo, sertis redimiti, unguentis obliti, debilitati stupris, eructant sermonibus suis cędem bonorum, atque urbis incendia.

LANGVOR, languoris, *Languore, languire*, πάρεσις, παρακμὴ, defectio uirium, & remissio uigoris, & tam de corpore, quàm de animo dicitur. Cic. de Diuin. Animus cum languore corporis, nec membris uti, nec sensibus potest, incidit in uaria uisa & incerta. Idem lib. 1. Offic. Nihil autem magis cauendũ est senectuti, quàm ne languori se desidiæq; dedat. Plau. in Asin. pro lassitudine posuit, cum ait: Vbi sepæ ad languorem tua duritia dederis octo Validos lictores ulmeis affectos lentis uirgis.

LANGVRIVM, quidam ex Græcis scriptoribus succinum appellarunt, quòd putarẽt, circa Padum fluuium bestias quasdam esse. Langurias, siue Langas appellatas quarum urinam existimabant in succinum concrescere. Vide Pli. l. 37. c. 2.

LANIARIVM, laniarii, ἀρταμεῖον, idem quod Laniena. Varro 3. de Re rust. cap. 4. Ignauum & sumptuosum esse, qui succidiam in carnario suspẽderit potius ab laniario, quàm ex domestico fundo.

LANIATVS, us, ui, *Il stratio, il stratiare, il scorticare*, κρεουργία, σπάραγμα, ipse actus laniandi. Cic. 1. Tusc. Quid igitur mihi ferarum laniatus oberit nihil sentienti?

LANIENA, æ, *Beccaria*, κρεωπωλεῖον, officina in qua laniantur, ac uenduntur carnes. Plau. in Epid. Per myropolia & lanienas, circumq; argentarias rogitando sum raucus factus. Accipitur etiam pro ipsa laceratione, κρεουργία, à laniando.

LANICIVM, cii, ἔριον, idem quod lana, uel lanæ prouẽtus. Virg. 3. Ge. Si tibi lanicium curæ, primum aspera silua, Lappæq; tribuliq; absint. Vbi Seruius, Lana, inquit, dicimus & lanicium, quemadmodum Fuga & Effugium.

LANIFER, ra, rum, *Che produce lana*, ἐριοφόρος, quod lanam fert, ut, Laniferæ arbores. Plin. lib. 13. cap. 14. Aethiopia Aegypto contermina insignes arbores fere non habet, præter laniferas.

LANIFICIVM, cii, *Lanificio*, ἐριουργία, ταλασία, lanæ opificium. Pli de Præclaris gestis Romanorum: Exinde Collatiã petunt, Lucretiam inter ancillas in lanificio offendunt.

LANIFICVS, *Lanarolo*, ἐριουργὸς, ταλασιουργὸς, qui lanæ artem exercet. Mart. lib. 6. Si mihi lanificæ ducunt non pulla sorores Stamina, nec surdos uos habet ista deos. Manum lanificam imponere pensis, Tibul. lib. 2. Eleg. 1. Artis lanificæ doctissimus, Claud. 2. in Eutrop. Cic. de Diuin. pecus lanigerũ eximia pulchritudine.

LANIGER, a, um, *Che porta lana*, ἐριοφόρος, lanam ferens. Eiusdẽ insulæ: (inquit) excelsiore suggestu lanigeræ arbores alio modo quam Serum. Virgil. 3. Ge. Lanigeros agitare greges, hirtasq; capellas. Cic. de Diuinat. Quis se torquet enim lanians rostroq; cruento, &c.

LANIO, as, *Fendere, stracciare*, κρεουργῶ, κατατέμνω, κατατεμαχίζω, scindo. Virg. lib. 3. Ge. Ipsiq; suos iam morte sub ægra Discissos nudis laniabant dentibus artus. Liu. 2. bel. Mac. Ex Forulis duo lupi oppidum ingressi obuios aliquot laniauerant. Laniatus, a, um, partic. Virg. 1. Aen. Et roseas laniata genas. Classis laniata, Ouid. Epi. 7. Capillos laniata, idẽ Epist. 14. Huius compositum est Dilanio, διασπάω, disseco, diuello, de quo supra.

LANIONIVS, nia, nium, κρεουργικὸς, quod ad lanium pertinet. Vnde Lanionio more, κρεουργηδὸν. Et Lanioniæ mensæ, in quibus scinditur caro. Suet. in Clau. Carnificem statim acciri cum machæris, mensaq; laniona flagitauit. Cic. pro Rosc. Hic nuper sic ad lanistam contulit.

LANISTAS, γυμνασταὶ, præfecti ludi gladiatorii, qui gladiatores instituebant exercebantq; ad mutuam lanienam. Hi familias domi ad gladiaturam exercendam habebant instituere, & mox paratas uendere solebant munerariis. Iuu. Sat. 3. Hic plaudat nitidi præconis filius, inter Pinni rapi cultos iuuenes, iuuenesq; lanistæ. Hinc lanistæ auiũ, dicti sunt à Columella, qui aues certaminibus præparabant. Cic. Offic. Cetarii lanii coqui fartores.

LANIVS, lanii, seu Lanio, onis, *Beccaio*, κρεωπώλης, κρεουργὸς, qui carnes in carnario uendit populo à laniandis pecoribus, quod eas concidat, lanietq;. Varro 2. de Re rust. c. 5. Lanii qui ad

cultum

cultum bouem emunt. Ter. in Eunuc. Concurrunt læti mihi obuiam cupedinarii, cetarii, lanii, coqui.

LANOCVLVS, qui lana tegit oculi uitium, inquit Festus.

LANOSVS, a, um, *Lanoso*, ἐριώδης, lana abundans. Col. lib. 7. c. 3. Eliges bimam, uasti corporis, ceruice prolixa, prolixi uilli, nec asperi, lanosi, & ampli uteri.

LANVGINOSVS, adiectiuum. Plin. lib. 22 cap. 2. Est & alia simi lis, Pseudanchusa ob id appellata, à quibusdam uero Enchu sa, aut Doris, & multis aliis nominibus, lanuginosior, & minus pinguis.

LANVGO, lanuginis, penultima producta, *Prima barba, lanugine*, ἴουλος, tenera quasi lanæ cuiusdam mollities, qualis in adolescentium genis & in pomis quibusdam cernitur. Colum. libro 4. Lanatam quoque Ammineam quidam maxime probabant: quæ hoc uocabulum non ideo usurpat, quòd sola ex omnibus Ammineis, uerum quod præcipue canescit lanugine. Ponitur aliquando pro scobe. Colum. lib. 4. cap. 29. Nulla interueniente lanugine, quam excitabat antiqua terebra.

LANVVIVM, oppidum erat Latii in uia Appia, à quo prospectus patebat maris, & Antii. Huius oppidi frequens est mentio apud Cic. in Orat. pro Mil.

LANVVINVS, a, um, quod est ex lanuuio: ut Colei Lanuuini. Cic. Peto lib. 9. Honesti, colei Lanuuini: Cliternini, non honesti.

LANX, cis, uide supra Lances.

LAOCOON, Λαοκόων, filius fuit Priami ex Hecuba, & Apollinis Thymbræi sacerdos, qui primus hastam in equum ligneum torsit: ob quod factum Virg. lib. 2. ait ipsum cum duobus filiis periisse. Primus ibi ante omnes magna comitante caterua Laocoon ardens summa decurrit ab arce, &c.

LAODAMAS, Λαοδάμας, Halius & Clytoneus filii fuere Alcinoi regis & Aretes: ut scribit Homerus Odyss. lib. 8.

LAODAMIA, Λαοδάμεια, Bellerophontis fuit filia ex Achemene coniuge: cuius amore correptus Iuppiter cum ea concubuit, suscepitq; Sarpedonem, qui postea Lycia rex factus est. Verum cum Bellerophontes rerum successu elatus, in cælum euolare conaretur, Iuppiter hominis temeritatem ægre ferens, œstrum illi immisit, quo exagitatus equus, sessorem excussit. Diana quoque Laodamiæ infensa, suis eam telis confixit. Home. 6. Iliad. Altera fuit Laodamia Acasti & Laodotheæ filia, quæ tanto amore Protesilaum uirum suum adamauit, ut cum ab Hectore occisum cognouisset, superstes ei esse noluerit. Priusquam tamen interiret, in solatium mœroris optauerat, ut mortui umbram uideret: qua uisa in illius amplexibus expirauit. Ouid. Epist. 10. Mittit & optat amans, quo mittitur, ire salutem Aemonis Aemonio Laodamia uiro, &c.

LAODICE, Λαοδίκη, Priami fuit filia & Hecubæ, quæ Helicaoni. Antenoris regis Thraciæ filio nupsit. Alia fuit Agamemnonis filia, quam pater eum Chrysothemi, & Iphigenia, seu Iphianassa Achilli obtulit, ut ex his quam uellet, uxorẽ eligeret. Cic. est urbs quæ est in Syria ad mare.

LAODICEA, Λαοδίκεια, urbs celeberrima in Asia Lico flumini imposita: primo Diospolis appellata, dein Rhoas, & postremo Laodicea. Hæc urbs præ ceteris Asiæ urbibus multis clarissimis ciuibus est nobilitata. Ex quibus fuit Hiero, qui hereditatem populo diuisit supra duo millia talentorum, & multis donis ciuitatem exornauit. Postea Zeno orator, & Polemo eius filius, qui ob res fortiter gestas prius ab Antonio, postea ab Augusto ad regiæ dignitatis fastigium euectus est.

LAODOCVS, Λαόδοκος, teste Hom. lib. Iliad. 4. Antenoris Troiani filius, strenuus, in cuius formam trãsfigurata Pallas, intulit se in acies Troianorum, ut Pandarum inuenire posset, quo ei suaderet, ut sagitta Menelaum confoderet.

LAOMEDON, pen. corr. Λαομέδων, rex fuit Troiæ, Ili filius, qui cum de ædificandis Troiæ mœnibus cogitaret, Apollini & Neptuno id negocii dedit, pactus mercedem, quam mox extructis mœnibus se soluturum iureiurando affirmauit. Verum perfecto opere Laomedon periurus pactam mercedẽ negauit: propter quod dii irati, Neptunus Aquam, Apollo pestẽ urbi immisit. Duplici igitur calamitate affectus Laomedon, de remedio oraculum consuluit: responsum est, non aliter deos placari posse, quàm si singulis annis uirgo Troiana ceto dilaceranda exponeretur. Institutum itaque est uirginem quotannis exponi, eamq; sorte eligi. Sed cum tandem sors in Hesionem, (quam tamen alii solam ab Apolline & Neptuno expostulatam tradunt) Laomedontis filiam cecidisset, & iam scopulo alligata monstrum expectaret, Hercules forte illac transiens liberaturum se filiam Laomedonti pollicitus est, si equos diuino semine procreatos, quos habere eum constabat, in prẽmium sibi traderet. Hunc igitur in modum pactione facta, Hercules interfecta bellua uirginem liberauit. Sed cum Laomedon promissis non staret, indignatus Hercules, collecto undequaque exercitu, Iliũ expugnauit, Laomedontem occidit, Hesionem Telamoni uxorem dedit, quòd primus murum conscendisset. Priamum eius filium captiuum abduxit, qui postea auro à uicinis redemptus fuit, ideoq; ἀπὸ τοῦ πρίασθαι, hoc est, à redimendo nomen obtinuit.

LAOMETONTIADES, patronymicum. Virg. lib. 8. Laometontiaden Priamum Salamina petentem, ubi additura, ut in multis aliis, ut commodius ingrediatur carmen heroicum, sicut Anchisiades, Telamoniades. Aliquando subtrahitur syllaba, ut Athemides, pro Athemonides, Deucalides pro Deucalionides.

LAOMEDONTEVS, p. p. Λαομεδόντειος, adiectiuum deductum à Laomedonte Troianorum rege. Virg. 4. Aen. Necdum Laomedonteæ sentis periuria gentis?

LAPATHVM, λάπαθον, herba est acidi saporis, quæ à Latinis Rumex appellatur. Multæ autem sunt lapathi species, quas uide apud Pli. lib. 20. cap. 21.

LAPERSAE, Λαπέρσαι, dicti sunt Castor & Pollux Iouis filii, ab eo quod Lanagri Laconici urbem expugnauerint.

LAPETHOS, Λάπηθος, Cypri insulæ oppidum est, portũ habens & naualia. Meminit eius Pli. lib. 5. cap. 31.

LAPICIDA, dæ, uel lapidicida, æ, gen. masc. *Taglia pietre, scarpellino*, λάτομος, λιθοξόος, λιθοτόμος, λατύπος, λιθουργὸς, qui lapides uel ex rupe excindit, uel ædificio adaptat.

LAPIDARIVS, a, um, quod ad lapides pertinet, λατομικὸς, ut Latomiæ Lapidariæ. Plaut. in Capt. Tyndarus in Latomias lapidarias ab Aegione damnatur.

LAPIDATIO, uerbale, id est, iactus lapidum. Cic. 6. Ver. Fit magna lapidatio.

LAPIDATOR, λιθοβόλος, lapides iaciens. Cic. pro domo sua: percussor, lapidator, fori depopulator, obsessor curiæ. Huius composita sunt, Delapido, & Dilapido, quæ uide supra suis locis.

LAPIDESCO, is, ere, *Diuenir pietra, conuertirsi in pietra*, λιθοῦσθαι, legitur pro in lapidem conuerti, seu lapideam duritiem. Plin. lib. 32. de Baccis coralii: Aiunt tactu protinus lapidescere.

LAPIDEVS, lapidea, lapideum, λίθινος, quod ex lapidis materia constat. Vt lapideus murus, apud Liuium lib. 1. ab Vrbe. Lapideus imber, apud eundem lib. 10. Bell. Pun. & Lapidea Niobe, id est, in lapidem conuersa. Cic. 3. Tuscul. Et Niobe fingitur lapidea, propter æternum, credo, in luctu silentium. Per translationem ponitur Lapideus pro graui & ponderoso. Plaut. in Truc. Lapideus sum, commouere me miser non audeo.

LAPIDICINA, penult. pro uel potius Lapicidina, quemadmodum Lapicidam, & Homicidam dicimus, *Luogo doue si tagliano le pietre*, locus ubi lapides exciduntur: quam λατομίαν uocãt Græci. Vnde & carcerem Latomias uocamus, siue quòd damnati ad lapides excidendos mittebantur: siue quòd Syracussanorum tyranni latomias habebant instar carceris excauatas, ex quibus excisi lapides fuerant ad urbem extruendam, hisq; pro carcere utebantur. Plaut. in Capt. In lapidicinas facite deductus fiet. Cice. 2. de Diuinat. Potest igitur tale aliquid etiam sua sponte in lapidicinas Chiorũ extitisse.

LAPIDO, lapidas, pen. corr. *Lapidare*, λιθάζω, λιθοβολέω, καταλιθόω, lapidibus obruo, uel lapides in aliquem iacio. Vnde scribit Macrob. lapidatum à populo Rom. fuisse Vatinium, significare uolens, lapidibus iactis fuisse impetitum. Transfertur etiam ad inanimata: ut, Lapidare aliquem uerbis, pro eo quod est incessere. Macrob. Notantes eius impotentiam hac dicacitate lapidatam. Lapidare aliquando est lapidibus pluere. Liu. lib. 7. Bell. Pun. Veiis de cælo lapidauerat. Idem lib. 3. Decad. 5. Reate imbri lapidauit.

LAPIDOSVS, lapidosa, lapidosum, λιθώδης, quod lapidibus abundat. Ouid. de Nuce: Causabor, quare sit lapidosus ager. Aliquando pro duro ponitur. Virg. 2. Georg. Et prunis lapidosa rubescere corna.

LAPILLVS, lapilli, dimin. *Pietra picciola*, λιθίσκος, calculus, paruus lapis. Plin lib. 10. c. 23. Excubias habent nocturnis temporibus lapillum pede sustinentes, qui laxatus somno & decidens, indiligentiam coarguat. Lapillorum item nomine gẽmas, hoc est, lapides pretiosos intelligimus. Ouid. de Nuce. Peregrini lapilli.

LAPIO, is, iui, itum, *Impetrare*, λιθόω, durum efficio, & quasi in lapidem conuerto. Pacuuius Lapit cor cura, ærumna corpus conficit. Festus: Lapit, id est, dolore afficit. Obsoletum est.

LAPIS, lapidis, *Pietra, sasso*, quẽ Græci λίθον uocant, à nõ nullis ita distinguitur à Saxo, ut Lapis mitior sit, minorq; , ac te-

 netior:

nerior: saxum maius, asperius, duriusq;. Vnde gemmæ lapides, non saxa dicuntur, Plin. lib. 16. cap. 18. Nusquam hic utilior, quam in Italia gignitur, lapisq;, non saxum, est. Idem: Est & uiridis lapis, uehementer igni resistens, sed nusquam copiosus: & ubi inuenitur, lapis, nō saxum est. Sed hæc profecto differentia non uidetur cum Plinio conuenire, qui non magnitudine distinguit saxum à lapide. Nam etiam columnas ex uno lapide fieri, & Laocoontis statuam ex uno lapide factam fuisse affirmat. Videtur itaque magis dicendum, Saxum esse quod ex rupibus uel lapicidinis excinditur: Lapidem, qui è terra effoditur. Et quoniam apud ueteres lapidibus miliaria signabantur, ponitur quandoque lapis pro miliario. Vnde legimus, Ad tertium, Ad quartum lapidem. De lapide emptos quoque dicimus, qui publica auctione à præcone erant uenditi. Nam prisco more præcones ex lapide facere præconium solebant, ubi mācipia quoque uenalia, præconis uoce proclamabantur. Colum lib. 4. Non tamen excedunt septem iugera unius operam uinitoris, quem uulgus quidam paruit æris, uel de lapide noxium posse comparari putat. Cice. in Pison. Tribunus de lapide emptos esse ait, quia mercede id faciebant. Traductum autem est à lapide quodam editiore, quem Romæ fuisse complurium auctorum testimonio constat, unde præcones in auctionibus res uænales pronunciabant. Vnde M. Tull. uilissimos homunculos, de lapide emptos appellat. Hominem præterea lapidem quandoque dicimus, qui negligens stupidusq; sit, quiq; ad id agendum, quod maxime oporteat, non moueatur. Terent. in Heaut. Hei, quid stas lapis? Ibidem: Quot res dedere, ubi possem persentiscere, Nisi essem lapis, quæ uidi? Lapis interdum, pro petra accipitur. Virg. Eclog. 1. Et tibi magna satis, quamuis lapis omnia nudus, Limosoq; palus obducat pascua iunco. Lapis incusus, manualis mola est, cudendo exasperata. Virgil. 1. Georg. Lapidemq; reuertens Incusum, aut atræ massam picis urbe reportat. Lapis bibulus qui Arenarius uocatur. Virgil. 2. Georg. Aut lapidem bibulum, aut squallentes infode conchas. hoc est, pumicem.

LAPITHAS, pen. corr. Λαπίθαι, populi fuerunt Thessaliæ. Pindum & Othryn montes incolentes, Pirithoi olim imperio parentes. Hi primi omnium frænos, & strata equorum creduntur inuenisse. Virg. 3. Georg. Fræna Pelethronii Lapithæ, gyrosq; dedere.

LAPPA, lappa, *Lappola*, herbæ genus, capitula habens leuiter hamata, ideoq; uestibus adhærentia. Tres autem sub se complectitur species. Nam quædam dicitur Canaria, quę est exigua, canibusq; adhæret. Altera maior est, & φιλάνθρωπος, appellatur, quod uestibus hominum adhærens, ipsos amare uideatur: Eadem uocatur Aparine. Tertia appellatur Personata: & maxima est, nascturq; inter riuos & flumina. Græci eam ἄρκειον uocant.

LAPPAGO, pen. pro. herbæ nomen est, quam describit Pli. lib. 26. ca. 10. His uerbis: Et lappago similis anagalli di, nisi esset ramosior, ac pluribus foliis, aspera, rugosa, asperioris succi, grauis odoris. Quæ talis est, Mollugo appellatur: similis, sed asperioribus foliis, Asperugo.

LAPSANA, pen. cor. λαμψάνη, olus siluestre, trium foliorum: de quo Plin. lib. 20. cap. 18. Inter siluestres brassicas & lapsana est, pedalis altitudinis, hirsutis foliis, napi simillimis, nisi candidiore esset flore. Coquitur in cibo, aluum leniter emollit. Idem lib. 19. cap. 8. Non olus quoque siluestre est trium foliorum, diui Iulii carminibus, præcipue iocis militaribus celebratū. Alternis quippe uersibus exprobrauere, lapsana se uixisse apud Dyrrhachium, præmiorum parsimoniam cauillantes.

LAPSIO, *Rouina*, ὀλίσθησις, πταῖσμα, idem quod lapsus, pro ruina. Cic. 4. Tuscul. Sed hæc in bonis rebus. quòd alii ad alia bona sunt aptiores, facilitas nominetur: in malis procliuitas, ut significet lapsionem: in neutris habeat superius nomen.

LAPSO, as, frequentatiuum à Labor, *Scorrere*, ὀλισθαίνω, lubrico & nutanti gradu incedo. Virg. 2. Aen. Hæc dicens altaria ad ipsa trementem Traxit, & in multo lapsantem sanguine nati. Lapsantem gressum firmare, Silius lib. 1. Cic. pro Pomp. Homines Pompeium sicut aliquem non ex hac urbe missum, sed de cælo lapsum intuentur.

LAPSVS, us, *Rouina*, *errore*, πτῶσις, ὀλίσθημα, ruina, casus, præcipitium. Plin. libro 7. capite 37. Et uictor suprema in senecta lapsu scalarum exanimatus est. Per translationem etiam accipitur pro errore, uel culpa per imprudentiam admissa. Plinius libro quinto, capite primo. Haud alio fidei proniore lapsu, quam ubi falsæ rei grauis auctor existit. Item lapsus, serpentum progressus dicitur. Virgil. 2. Aeneid. At gemini lapsu delubra ad summa dracones Effugiunt. Lapsu rotarum à Virgil. 2. Aeneid. dicuntur, quasi Labiles rotæ: quibus scilicet subiectis, facilius laberetur ingens ille equus ligneus.

LAQVEARE, ris, & per apocopen Laquear, aris, & Laquearium rii, *Soffitta*, *Lacunar*, φάτνωμα, καλύμμα, dicitur camera, hoc est, pars superior cubiculi & cenationis connexa, quæ uariis adornari solet sculpturis & coloribus. Hæc etiam Lacunaria appellantur, propterea quòd tignorum interualla, quandam lacuum speciem præbere uideantur. Horat. lib. 2. Carm. Non ebur, neque aureum Mea renidet in domo Lacunar. Seru. in illud Virg. 1. Aen. Dependent lychni laquearibus aureis: à nomine Lacus significante trabem in ædificii planam, ait diminutiuum esse Lacunar: à quo Lacunarium, & per antistœchon Laquear, & Laquearium.

LAQVEATVS, a, um, *Legato*, *allacciato*, ἐμπεπλεγμένος, quod est laqueis irretitum. Col. lib. 6. cap. 19. Ceterum corpua laqueatum, & distentum temonibus obligatur, immotumq; medicis arbitrio est expositum. Laqueatum item φατνωτόν, dicitur id, quod laquearibus est ornatum: unde Laqueata tecta. Cic. lib. 2. de Legib. Magnificans uillas, & pauimenta marmorea, & laqueata tecta contemno. Et apud Liui. 5. Decad. lib. 1. Laqueatum auro templum dicitur: hoc est, laquearibus aureis, uel auratis ornatum: qualis structura in tectis regii palatii Parisiis uisitur. Verba Liuii sunt hæc: Antiochiæ Iouis Capitolini magnificum templum, non laqueatum auro tantum, sed parietibus totis lamina inauratum, hoc est, non tantum habens laquearia inaurata, sed etiam ipsos parietes auro incrustatos.

LAQVEVS, laquei, *Laccio*. παγίς, uinculum, ita nexum, ut pondere depressum claudatur. Vnde dicimus, Laqueo uitam finiuit, id est, suspendio uitam finiuit. Cic. 6. Verr. Homini, iam collum in laqueum inserenti subuenisti. Ouid. 6. Metam. Laqueoq; animosa ligauit Guttura. Virgil. Ge. 1. Tum laqueis captare feras, & fallere uisco Inuentum. Ponitur etiam Laqueus pro quacunque re, qua homo capi, ac irretiri potest. Hinc griphos captiosasq; argumentationes, Laqueos dicimus. Cic. de Fato. Ad Chrysippi laqueos reuertamur. Gell. lib. 1. c. 2. Atque interea uocabulis haud facile cognitis, syllogismorum, captionumq; dialecticarum laqueis strepebat. Hinc & Cic. pro Mil. Laqueos iudicii dixit: Et pro Cecinna, Capi aliquem laqueo uerbo dixit, pro eo quod est irretire aliquem argutiis uerborum.

LAR, laris & Lares, larium. Vide Lara.

LARA, siue Larunda nympha fuit, quæ Iunoni furta, Iouis cum Iuturna patefecit. Hanc Mercurius compressit & inde geminos sustulit, qui à matre Lares appellati sunt. Sunt qui credant Lares, δαίμονας, Geniosq; eosdem esse, existimantes vnicuique duos Lares esse, alterum bonum alterum malū: sicut Christiani etiam duos Angelos bonum, malumq;, à Deo in custodiam datos dicunt, sed non natos nobiscum, ut illi de genio siue lare dicunt. Colebantur domi, focusq; illi sacer erat. Vnde uulgus focum, Forulare appellat, quasi laris focum. Hi putati sunt dii domestici, ἐφέστιοι θεοί, quòd ad uibis commoda uigilare dicuntur, inter compita. Ouid. in Fast. Lucifero subeunte. Lares delubra tulerunt. Ab aliquibus dii agrorū uocati sunt. Tibul. Vos quoque felices quondam, nunc pauperis agri Custodes fertis numera uestra Lares. Quoniam autem Lares, siue Penates, etiam priuatorum domibus præesse credebantur. (Plaut. in Aulul. Ego Lar sum familiaris ex hac familia. Vnde exeuntem me aspexistis) factum est, ut utrunque uocabulum pro ipsis domibus usurpetur, οἰκία. Salust. in Cat. Illos, binas aut amplius domos continuare, nobis larem familiarem nusquam ullum esse? Martial. lib. 1. O mihi curarum pretium non uile mearum, Flacce Antenorei spes & alumne laris. Ponitur & pro parte interiore domus, Ouid. 1. Fastor. Omnis habet geminas hinc atque hinc ianua frontes: E quibus hæc populum spectat, & illa larem. Vbi etiam pro foco posset accipi, sicut & alibi sæpe apud poetas. Quandoque pro Igne. Colum. lib. 11. cap. 1. Consuescatq; rusticos circa larem domini, focumq; familiarem semper epulari.

LARANDA, Λάρανδα, ciuitas Lycaoniæ, in Præfectura Antiochiana, non procul à Derba. Vide Ptolem. lib. 5. ca. 6. & Strabo lib. 12.

LARARIVM, rii, *Oratorio*, θυσιαστήριον, sacrarium domesticum, in quo lares & Dii peculiares adorabantur. Scribit Lampridius Alexandrum Seuerum in larario rem diuinam matutinis horis factitasse, ad effigies deorum, in quibus habebat Apollonium, Orpheum, Abrahamum, & CHRISTVM. In secundo larario simulacrum. Virg. & Cic.

LARDVM, lardi, siue Laridum, *Lardo*, χοιρεία σάρξ, caro suilla, quouis modo salita. Ouid. lib. 6. Fast. Pinguia cur illis gustātur larda Calendis? Laridum legitur apud Plautum in Capitiuis,

ptiuis, Quanta, inquit, pernis pestis ueniet? quanta labes larido?

Larentia, nobilissima meretrix fuit, quæ populum Romanum heredem fecit, & postea pro dea habita, Flora appellata est: cuius sacra Floralia dicuntur. Vide supra in dictione Flora.

Largifluum dicimus pro eo, quod large & abundanter affluit. Cic. 3. de Orat. Grando mista imbri largifluo subita, & præcipitans cadit.

Largiloquus, qui abundanter loquitur. Plau. in Cist. Quæ ubi saburratæ sumus, Largiloquæ extemplo sumus: plus loquimur, quàm sat est.

Largior, iris, *Donare largamente*, προΐεμαι, χαρίζομαι, profuse dono. Largiri ciuitatem. Ci. pro Corn. Bal. Homo tum grauitate & prudentia præstans, tum uel nimium parcus in largienda ciuitate. Largiri cenam. Plau. in Amph. Pro iutu istã cenam largire, si sapis, esurientibus. Largiri libertatem populo. Cic. 3. de Leg. Sed ego, etsi satis dixit pro se in illis libris Scipio, tamen libertatem istam largior populo, ut auctoritate ualeant, & utantur bonis: sic enim à me recitata lex est de suffragiis. Largiri uitam. Plaut. in Asi. Iam ipse Vitam meam tibi largiar, & de mea ad tuam addam. Si tẽpus non largitur, id est, non permittit, non concedit. Col. li. 5. c. 9. Largiri se ultro. Plaut. Mil. Nam tu te uilem feceris, si te ultro largibere, pro largieris. Sicut idem Plaut. in Bacc. Tuã libertatem Chrysolao largibere.

Largitas, tis, *Liberalità, larghezza*, δαψίλεια, Largitio, onis, διανομὴ, inter se differunt, quòd largitas (ut Agretius ait) humanitatis sit, largitio ambitionis. Est enim Largitas rationabilis & definitus liberalitatis effectus.

Largitio, expensa quæ fit ad aucupandum fauorem in petitione magistratuum. Terent. in Adelph. Quæ isthæc subita est Largitas? Quandoque tamen Largitio pro liberalitate ponitur. Cæsar 1. Bell. Ciui. Simul à tribunis militum, centurionibusq; mutuas pecunias sumpsit, has exercitui distribuit: quo facto dua res consecutus est, quòd pignore animos centurionum deuinxit, & largitione redemit militum uoluntates.

Largitor, uerbale, id est, profusor, prodigus. Liu. 6. ab urbe: Cum urbem impetu cepisset Dictator, prędam militi dedit, quo minus speratam minime largitore duce, eo militi gratiorem. Cic. hac uoce frequentissime utitur, pro eo, qui largitione populum corrumpit, & ambitus crimen committit: quemadmodum in Orat. pro Cœl. Non potest qui ambitu ne absolutum quidem patitur esse absolutum, ipse impune unquam esse largitor. Composita eius sunt Elargior, & Dilargior, de quibus suis locis.

Largus, a, um, *Largo*, idem quod copiosus, multus. Pli. li. 11. c. 39. Pili equis in iuba largi, in armis leoni. Accipitur etiam pro eo, qui multa largitur, hoc est, pro eo qui liberalis est, uel etiam prodigus, splendidus, dapsilis, λαμπρὸς, δαψιλής. Cic. lib. 2. Offic. Omnino sunt duo genera largorum, quorum alteri prodigi, alteri liberales.

Large, δαψιλῶς, aduer. liberaliter, abundãter. Hora. 1. li. Car. ligna super foco large reponens.

Largiter, quãuis non ita in usu sit, Brutus Attico: Sed persuade tibi de uoluntate propria mea nihil esse remissum, de iudicio largiter. Inuenitur & largitus pe. c. teste Nonio, pro large, siue largiter: sed antiquum est, & obsoletũ. Afranius: Qui istuc est? quid lacrymas? largitus proloquere.

Larina, pen. prod. uirgo quædam Italica, una ex Camillæ comitatu, quæ Turno aduersus Aeneam suppetias tulit. Virg. 11. Aeneid. At circumlectæ comites, Larinaq; uirgo, Tullaq; & æratam quatiens Tarpeia securim, Italides, quas ipsa decus sibi Dia Camilla Delegit, pacisq; bonas, belliq; ministras.

Larine, λαρίνη, fons est Atticæ: sicut Callirrhoe. Plin. lib. 4. capite 7.

Larissa, λάρισσα, nomen est multarum ciuitatum. Vna est in plaga Thessalica: à qua Achilles Larissæus dictus est. Alia pensilis in Creta. Alia in Pelopóneso, arx Argiuorum. Alia in agro Att. Apud Trallis etiam Asiæ urbem est Larissa (ut Strabo scribit) à qua Larissæus Iuppiter, Ζεὺς λαρισσαῖος, καὶ λαρισσεὺς, est dictus. Larissa quoque in Italia, quam (ut Diodorus li. 1. scribit) Pelasgi condidere. Cæs. 3. Bel. ci. Vniuersi simul Larissam uersus se recipere cœperunt.

Larius, lacus est totius Italię amplissimus: unde & à Virg. Maximus uocatur quem & à Como uicino oppido nõ nulli appellant Comensem. Per hunc lacum medius fluit Abdua fluuius, aquasq; eius reddit suauiores: deinde per oppositam lacus partem erumpens, in Padum non longe à Cremona influit. Dictus Larius à fulicarũ multitudine. A Græcis enim, λάρος, uocatur fulica, quæ est auis nigra, & aquatica.

Larius, a, um, Catullus. Veronam ueniat noui relinquẽs Comi mœnia, Lariumq; littus.

Larix, πίτυς, Theophrasto, si Theodoro credimus, arboris genus cognatum abieti & pino, nullam quantumuis longa senecta cariem sentiens, neque ignem per se concipiens, neque ulla ratione ardens, eo quòd plurimum terrestris aqueæq; habeat substantiæ, nimium autem igneæ, aut aeriæ. Nec est alia ratio eam consumendi, quàm si magna lignorum copia uratur, quemadmodum in iis contingit lapidibus, qui calcis gratia coquuntur. Abundat circa Padi ripas & maris Adriatici littora, uix alibi nota. Vide Plin. libro 16. cap. 10. Lucan. libro 9. Et larices, fumoq; grauem serpentibus urunt Abrotanum.

Larodii, populi fuerunt in Scythia Asiæ, ut libro 4. scribit Herodotus.

Larvae, um, *Spiriti di notte*, μορμῶνες, μορμολύκεια, noxie inferorum umbræ: à Laribus (ut quidam putant) dictæ. Plaut. in Amph. Nam hæc quidem ædepol laruarum plena sunt. Vnde Laruati, νυμφόληπτοι, dicũtur furiosi, & mente moti, quasi à laruis exterriti: quales sunt quos uulgo Dæmoniacos appellant. Plaut. Laruatus ædepol hominem miserum mendicum quæritat. Hi etiam Ceriti dicuntur à Cerere, quasi Ceretis ira animo uexati. Plau. Certe laruatus, aut ceritus. Larua etiam persona, προσωπεῖον, μορμολύκιον, dicitur, quã barbari uocant Mascã: & Laruatum dicimus personatum. Hor. 1. Serm. Sat. 5. Nil illi larua, aut tragicis opus esse cothurnis. Apul. in Apol. Laruas appellat noctium occursacula, bustorum formidamina, sepulchrorum terriculamenta. Augus. lib. 4. de Ciuit. Laruæ dicuntur animæ hominum deprauatæ, & in malis uitæ meritis maculosæ, quæ à corpore separatæ, terriculamentum sunt mortalibus.

Larvalis, laruale, μόρμος, terribilis, deformatus, pallẽs, emaciatus, ac prorsus horrendus. Sidonius: Facies ueluti umbris mœstificata laruali bus.

Larunda, nympha fuit, Larium mater, quam alii Laram uocant, à qua Lares, dicti. Vide Lara.

Larus, ri, λάρος, auis est aquatica, colore furuo, magnitudinem columbæ nõ multum excedens Quidam Fulicam interpretantur. Larus hians, λάρος κεχηνώς, prouerbiali metaphora de furibus dicitur. Est enim hæc auis mirum in modum rapax & uorax. Suidas.

Larymna, oppidum in ora Locrorum Epicnemidiorum, ad Boagrium amnem, non procul à Thronio oppido, teste Pli. lib. 4. cap. 7.

Lasanum, pen. cor. λάσανον, uasculum euacuando uentri accõmodatum. Horat. 1. Serm. Saty. 6. Cum Tyburte uia Prætorem quinque sequuntur Te pueri Lasanum portantes, œnophorumq;.

Lascivia, æ, *Lascivia, lussuria*, ἀσέλγεια, λαγνεία, mollities, petulantia, nequitia, incõtinentia animi, nec uirtutem, nec probitatem reuerentis, procacitateq; se oblectantis. Procedit enim lasciuia ab animi alacritate. Aliquando ponitur pro ioco, petulantia, & procacitate improba. Pli. lib. 26. c. 1. Grauissimum ex his morbis Lichenas appellauere Græco nomine, Latinæ, quoniam in mento fere oriebatur, ioculari primum lasciuia, (ut est procax natura multorum in alienis miseriis,) mos & usurpato uocabulo, Mentagram, occupantem in multis totos utique uultus. Lasciuia maledicendi, apud Quinctil. lib. 9. cap. 2. ponitur pro dicacitatis uoluptate. Assistentes, inquit, oderint hanc maledicendi lasciuiam. In oratione quoque ludibunda, & exultante dicitur esse lasciuia. Idem Quinct. Nec recentis huius lasciuiæ flosculis capti, uoluptate quadam praua deliniantur.

Lascive, aduerbium, id est, petulanter, procaciter, molliter, nequiter.

Lascivibundus, adiect. Plaut. Quidnam dicam Dinacium lasciuibundam tam libenter mœrere?

Lascivio, is, *Lascivire, lussuriare*, ἐξυβρίζω, ἀσελγαίνω, significat petulanter agere: ut qui indomiti solent, aut qui diu in otio fuerunt, qui aut calcitrare præter solitum, aut lusitare exultareq; solent. Col. lib. 7. Satietate uerni pabuli pecudes exhilaratæ lasciuiunt. Lasciuire etiam arbores dicũtur, cum nimia pabuli hubertate luxuriant. Budæus.

Lascivus, ua, um, pen. pro. *Lascivo, molle, lussurioso*, ἀσελγὴς, λάγνος, proteruus, fallax, plus mollitiei (ut inquit Valla in Raudensem) quàm roboris aut constantiæ habens. Virg. 3. Eclo. Malo me Galatea petit Lasciua puella. Plin. libro 8. cap. 14. Memoratur & Nicomedis Bithyniæ regis, uxore eius Cõsygne lacerata, propter lasciuiorem eius cum marito iocũ. Dicitur etiam de brutis animantibus. Virg. 2. Eclog. Florentem cytisum sequitur lasciua capella. Aliquando ponitur pro impudico. Martial. lib. 1. Lasciua est nobis pagina, uita proba.

Laser, eris, ὀπὸς συλφίου, succus laserpitij, eximii in medicamentis usus. Pli. lib. 19. cap. 3. Ab his proximum dicetur auctoritate clarissimum laserpitium: quod Graeci Silphion uocant, in Cyrenaica prouincia repertum: cuius succum uocant Laser magnificum in usu medicamentisq;. Colu. lib. 5. cap. 10. Nos exiguum admodum laseris uino diluimus, & ita cacumina arboris summa oblinimus. Laseris in condituris meminit Apicius. Palladius lib. 3. laser appellat Opon Cyreniacum, eo quòd laserpitium herba ex qua hic succus conficitur, primum in Cyreniaca regione sit aperta. Officinae Asam foetidam appellant.

Laserpitium, tii, σίλφιον, uirgultum herbidum, ex cuius culmo exudat succus roscidus, quem uocant Laser, magnificum in medicamentis, & in Cyrenaica prouincia laudatissimum. Hinc Catul. ad Lesbiam Laserpitiferas uocat Cyrenas. Caulem laserpitii magudarim uocari auctor est Galenus: quanquam non desunt, qui ipsum etiam semen eodem nomine appellent. A Laserpitio Cato formauit Laserpitiatus, a, um, cap. 116. de Re rust. Lentim quomodo seruari oporteat. Laserpitium aceto diluito, permisceto lentim aceto laserpitiato & in sole ponito. Plin. lib. 18. cap. 30. Sunt qui lentem aceto laserpitiato respergant.

Lasseo, es, lassus sum, à quo Lassesco, is, lassus fio, *Diuenir lasso, stancarsi*, ἀποκάμνω, ἐκκάμνω, ἀπαυδάω, ἀποτρύομαι, fatigor. Pli. l. 10. c. 16. Non lassescere in ullo labore, qui neruos ex alis gruis & cruribus habeant. Idem li. 14. c. 2. Si non praepinguis soli hubertas lassescentem sustineat.

Lasia, λασία, insula est decem tantum passuum millibus distans à Ceresto Euboeae, quae notiore nomine Andros dicitur. Auctor Plin. lib. 4. cap. 12. Est & altera eiusdem nominis insula, non procul à sinu Troezenio, teste eodem Plin. loco iam citato.

Lassitudo, nis, κόπος, κάματος, pro molestia, quam ex labore suscipimus. Cic. ad Cornif. Sed nulla lassitudo impedire officium, & fidem debet. Caes. 2. bel. Gall. Cursu ac lassitudine exanimatus.

Lasso, as, *Stancare, affaticare*, κοπόω, ἀποτρύω, καταπονέω, fatigor. Pli. Epist. lib. 3. Multisq; caussis non lassaretur modo, uerum etiam funderetur. Ouid. 3. de Ponto: Mitius ille perit, subita qui mergitur unda, Quàm sua qui tumidis brachia lassat aquis, A quo lassatus Iuuen. Sat. 6. Et lassata uiris, nondũ satiata recessit. Huius compositum est Delasso, uehementer lasso. Plaut. in Asi. Eum etiam hominem in senatu dare operam, aut clientibus ibi labore delassatum, noctem totã stertere. Lassar, aris, passiuum. Ouid. 2. Met. Molli ne quicquam lassor arena.

Lassulus, lassuli, diminutiuum. Catullus: Itaque ut domum Cybeles tetigerunt, lassule. Nimio è labore somnum capiũt sine Cerere.

Lassus, *Stracco, affaticato, lasso*, κεκμηκώς, nomen est adiectiuum idem significans quod fessus, uel fatigatus, hoc est, corporis uel animi labore fractus. Ter. Hecyr. Etenim lassam oppido tum aiebant: eo ad eam non admissa sum. Plaut. Pseud. Nã ut lassus ueni de uia, Me uolo curare. Amore lassus, Ouid. 3. Amo. Eleg. 6.

Lastauros, λάσταυρος, à Graecis dicitur uir egregie mutoniatus, quasi λασιόταυρος, hoc est, hirsutus circa tauros, id est, uirilia. Nam teste Arist. homines hirsuti iuxta femora & crura praerabidi sunt ad Venerem. Alii, λάσταυρον, dictum putant à λα, intensiua particula, & nomine ταῦρος, quo pars uirilis significatur. Suet. in Vita Salustii, Lenaeus Pompeii libertus mores eius sigillatim expressit, nebulonem, lurconem, popinonem, & laustaurũ appellans. Vox postrema indicat fuisse hominem ualidae libidinis. Haec Suet.

Lasthenia, nomen est mulieris Mantineae, quae adeo cupida fuit discendae Philosophiae, aut assumpto uirili habitu, Platonis auditorium frequentaret. Laertius.

Lasus, λάσος, primus de musica scripsit, & dithyramborũ certamen protulit primus: uixitq; temporibus Darii Persarũ regis. Suidas. Cic. de Fin. Latebras haberes.

Late, aduerb. lege Latus.

Latebra, brae, penultima correpta, & Latebrae, arum, *Nascondimento*, φωλεός, locus ubi aliquid occultatur. Lucan. libro 1. Cedendum est bellis, quorum tibi tuta latebra. Lesbus erit. Quidam ita distinguunt, ut Latebrae de hominibus dicantur, Latibula de feris: quod quamuis aliquando uerum sit, non semper tamen obseruatur. Nam & Latebrae passim apud receptae auctoritatis scriptores pro ferarum lustris inueniuntur accipi. Liuius lib. 46. Inter uepres, & latebras ferarum noctem unam delituit. Plin. lib. 10. capite 19. Oenanthe quidem etiam statos latebrae dies habet. Neque solum de feratum cubilibus, uerumetiam de quibusuis locis dicitur in quibus aliquid absconditur. Plaut. in Aulul. Non me, tuo, ne quispiam inueniat: ita probe in latebris situm est. Ponitur interdum Latebrae, πρόσχημα, pro excusatione, & praetextu. Cic. 3. de Offic. Sed si hoc sibi sumant, nullam esse fidem, quae infideli data sit: uiderint, ne quaeratur latebra periurio. id est, excusatio qua lateat, id est, non uideatur periurium.

Latebricola, colae, p. c. φωλητήρ, latebras incolens. Pla. Tri. Latebricolarum hominum corruptor.

Latebrose, aduerb. κρυβδὴν, occulte, clam. Plau. Trin. Pater adsum, Impera quid uis, neque tibi ero in mora: neque latebrose me abs tuo Conspectu occultabo.

Latebrosus, a, um, ut Latebrosus locus. *Doue sono molti nascondimenti*, φωλεώδης, in quo frequens Latebrae sunt. Plautus in Bacc. Nam huic aetati nõ cõducit, mulier, latebrosus locus. Latebrosus locus ad equites regendos, Liuius 1. Bell. Pun. Colles latebrosi, Silius libro 5. Flumina latebrosa, Virgil. 8. Aeneid. Nox latebrosa, Lucan. lib. 6. Via latebrosa, Cice. pro Sext.

Latenter, aduerb. *Nascosamente*, κρυβδὴν, clam, occulte. Cic. in Top. Cum enim nihil sine caussa fiat, hoc ipsum est, fortunae euentus obscura caussa, quae latenter efficitur.

Lateo, lates, latui, *Essere ascoso, nascondersi*, λανθάνω, in occulto sum. Virgil. 3. Eclog. Latet anguis in herba. Et quoniam ea, quae in occulto sunt, fere ignoramus, factum est, ut Latere accipiatur pro incognitum esse, uel ignorari. Et in hac significatione plerunque accusatiuum habet. Virgil. 1. Aene. Nec latuere doli fratrem Iunonis, & irae. Sic dicimus. Haec res latet me: id est, ignoro hanc rem. Latet plerosque, id est, in occulto est, plerisque, uel plerique ignorant. Plin. lib. 2. capite 20. Latet plerosque, magna caeli affectatione compertum à principibus doctrinae uiris, superiorum trium siderum ignes esse. Aliquando etiam in hac significatione cum datiuo legitur. Lucan. libro 10. Tu mihi caussa lates. Huius uerbi composita sunt Deliteo, de quo supra Obliteo, περικρύπτομαι, ἐλλοχῶ, quod est omnino uel circumquaque lateo. Seneca, Qui uelut timidum atque iners animal, metu, oblituit, ille sibi non uiuit, sed quod est turpissimum, uentri, somno, libidini. Hinc Oblitesco. Varro: Ne aestu per rimosa in rimis eius grana oblitescant, & recipiant aquam.

Later, masc. gene. *Quadrello, mattone*, πλίνθος, laterem, latere, & lateres in plurali integrum inuenitur pro terra coctã, & in lapidem durata: genitiuus & datiuus singulares raro leguntur. Cic. 2. de Diuin. Num hoc in latere, aut in caemento, ex quibus urbs effecta est, potuit ualere? Colum. lib. 6. cap. 14. Itaque cum id accidit, ueteri lateri later conteritur, eoq; intrito, &c. Valla lib. 1. Coctiles lateres, qui cocti sunt, & non crudi. Vitruuius: Siue silex siue caementum, aut coctus later, siue crudus, his erit utendum. Plau. Latere firmior. Laterum tria genera sunt, Didoron, δίδωρον, à longitudine duorum palmorum ita dictum, palmorum (inquam) maiorum, quorum singuli ualent palmos minores tres, hoc est, digitos duodecim, quae mensura geminata conficit sesquipedem: quae erat didori longitudo: latitudo autem pedis unius. Alterum Tetradoron, τετράδωρον, tertium Pentadoron, πεντάδωρον, nominabant à mensura quatuor & quinque palmorum. Graeci enim antiqui δῶρον palmum uocabant, & ideo δῶρα munera, quia manu darentur. Vide Pli. lib. 35. c. 14. Laterem lauare, prouerbiali specie dicitur pro eo quod est, operam ludere. Inde tractum, quod rubedo illa in lateribus ablui nõ possit. Terent. Phorm. Purgem me? laterem lauem. Id est, frustra agam.

Lateranensis basilica sancti Ioannis uocata est, quòd eo in loco extructa sit, ubi olim erat palatium Lateranensium clarissime apud Romanos familię. Hieronymus ad Marcel. Quis credat mulierem nobilem & potentem in domo Laterani Consulis designati, &c.

Lateranus, nomen proprium nobilissimi Romani, qui cũ Consul designatus esset, iussu Neronis est interfectus. Iuuenal. Saty. 10. Egregias Lateranorum obsidet aedes Tota cohors.

Laterarius, adiect. *Di mattoni*, πλίνθινος, idem quod Lateritius. Pli. lib. 7. cap. 56. Laterarias domos constituerunt primi Euryalos, & Hyperbios fratres Athenis. Sic enim legit Calepinus: cum tamen omnia Plinij exemplaria, quae quidem nobis uidere contigit, hunc in modum legendum ostẽdant, Laterarias, ac domos constituerunt, &c. ut laterarias intelligamus officinas fornacesq; fingendis, coquendisq; lateribus aptas. Laterarium, genus tigni. Vitruu. lib. 1. cap. 20. Ipsi autem laterariis circa fixis contineantur, teganturq; tabulis maxime palmeis.

Laterculus, li, *Matonello*, πλινθίον, diminut. paruus later. Pli. Crudis laterculis ad formã camini. Curt. lib. 5 scribit latercu-

culo coctili structos fuisse muros Babylonis.

LATERITIVS, a, um, *Mattonato di mattoni*, πλίνθινος, quod est maceriatũ ea latere. Pli. Lapide duro, ac silice æquo construũt, uel uti lateritios parietes. Cic. Att. Pauci in uastibulo pannosi sine laterna.

LATERNA, æ, *Lanterna*, ἰπνὸς, φανὸς, à lateo, licet Lateo habeat primam cor. Laterna uero productam. Mart lib 14. Dux laterna uiæ clausis feror aurea flammis: Et tuta est gremio parua lucerna meo. Dicta Laterna, quod lumen in ea exclusum lateat. Fit ex laminis corneis, in qua candela includitur, ne à uento extinguatur. Plaut. in Amph. Quo ambulas tu, qui Vulcanum inclusum, in cornu geris?

LATERNARIVS, rii, *Che porta la lanterna*, λυχνοῦχος, δαδοῦχος, λυχνοφόρος, ἰπνοφόρος, qui alteri laternam præfert. Cic. in Pis. An cum altero barbaro Epicureo? cum altero Catilinæ laternario?

LATESCO, is, *Dilatarsi, allargarsi*, πλατύνομαι, latus fio, & in latum extendor. Colu. lib. 2. Iugerum agri non amplius quatuor sextariis naporum seminis obserendum est: quarta parte amplius napis spargendum, qui nõ in uentrem latescunt, sed tenuem radicem deorsum agunt. Cic. in Arat. Hic equus à capite & longa ceruice latescit.

LATEX, laticis, νᾶμα, omnis humor dicitur, ab eo quod intra aliquid lateat. Cic. de Diui. Nos circum latices gelidos. De aqua Virg. 4. Aen. Sparserat & latices simulatos fontis Auerni. De uino: Idem 1. Aene. Regales inter mensas, laticemq; Lyæum. Sic Ouid. Palladios latices, dixit, cum oleum dicere uellet. Et Lucret. Absynthii laticem. Liquoris nitigeni, Lucret. lib. 5. Cærulei latices. Ouid. 3. Trist. Eleg. 10. Calidi latices, Virg. 6. Aene. Absynthii amarum perpotare laticem. Lucret. lib. 4.

LATHYRIS, λαθυρίς, herba, quæ Cataputia maior appellatur. De qua sic Pli. lib. 27. cap. 11. Lathyris folia habet multa, lactucæ similia tenuiora, germina multa, in quibus semen tuniculis continetur, ut cappacis.

LATIALIS, & hoc le, quod ex Latio est: ut, Iuppiter Latialis dictus est, quòd in Latio coleretur. Virgil. Et residens celsa Latialis Iuppiter Alba. Cic. Sicut utique ferias nõ Latiales, Latiares ue, sed Latinas dicemus, aut Latias. Latialis sermo, qui & Romanus, & Latinus. Pli. l. 3. c. 1. Et his digna memoratu, aut Latiali sermone dictu facilia. Id est, Latino. Macro. lib. 1. c. 4. Doctrinæ latialis haud inscium.

LATIBVLO, bulas, neutrum, & Latibulor, aris, deponens, *Nascondersi*, φωλεύω, significat lateo. Varr. Vide ne seruus domini latibulet. Accius: Progredere, & ne quis latibuletur, prospice. Antiquum est.

LATIBVLVM, latibuli, *Luogo, doue si nasconde*, φωλεὸς, in quo aliquid delitescit. Valla distinguit Latibulum à Latebra, quòd Latebra hominum sit, Latibulum ferarum. Sed hæc differentia non semper obseruantur. Nam quemadmodum supra ostendimus, Latebram etiam pro ferarum lustris accipi, ita etiam Latibulum, aliquãdo de iis locis dicitur in quibus homines se occultant. Cic. Att. li. 12. Ego autem uolo aliquod emere Latibulum, perfugium doloris mei.

LATICLAVII. πλατύσημοι, senatores appellati sunt, à laticlauo. Suet. in Aug. Ac ne expers castrorum esset, binos plerunque laticlauios præposuit singulis alis. Laticlauia tunica. Valerius libro 5. Et tunica laticlauia donatum ad Masinissam remisit.

LATIFOLIA, πλατύφυλλος, arboris glandiferæ genus, quã nõ nulli eandem putant cum esculo: à latitudine foliorum nomen habens Pli. lib. 16. ca. 6. In querna glande alia dulcior, molliorq; feminæ, maris spissior. Maxime autem probantur latifoliæ ex argumẽto dictæ Laurus latifolia, & Myrtus latifolia, apud Pli. lib. 15 cap. 7.

LATIFVNDIVM, dii, *Gran fondo, grã possessione*, ἀγρὸς μέγας, magnus & amplus fundus. Pli. lib. 17. cap. 22. Latifundiis non legitima naturæ festinatio, id est, non potest una certa ratio præscribi putandæ uineæ in magnis prædiis: quod aliæ serius, id aliæ maturius desiderant. Idem lib. 18. ca. 6. Latifundia perdidere Italiam.

LATINAE, arum, feriæ erant conceptiuæ, singulis annis à magistratibus in certos, uel incertos dies concipi solitæ, quibus pro communi totius Latii salute Ioui Latiali in Monte Albano sacra fiebant à Præfecto urbis Latinarum caussa creato, populisq; Latinis carnes diuidabantur ex præscripto uetusti fœderis inter Romanos, & Latinos icti Sp. Cassio, & Postumo Cominio cos. Cuius fœderis leges ne ullo unquã temporum intercideret, Romæ in ænea columna fuerunt incisæ. Cic. pro Planc. Quibus in municipiis uix iam qui carnem Latinis petant, inueniuntur.

LATINE, *Latinamente*, λατινιστὶ, aduerb. id est, more Latinorum. Cice. 2. Philipp. Antonium quem gladiatorem non ita appellauit, ut interdum etiam M. Antonius gladiator appellari solet: sed ut appellant ii, qui plane, & latine loquuntur, hoc est, proprie & aperte. Dicimus quoque, Scio Latine: ubi subauditur, Loqui, quod turpiter exprimeretur: sicut cum dicimus, Scio fidibus, ubi subauditur, Canere: non tamen exprimitur. Cic pro Cecin. Quid enim facilius est quàm probari iis, qui Latine sciebant, in uno surculo familiæ nomen non ualere?

LATINI, Italię populi dicebantur, qui eum tractum incolebãt, qui est inter ostia Tiberis & Circeios: quam Italiæ partem Latium antiquum appellabant. Hi ante Aeneæ in Italiam aduentũ Aborigenes dicti sunt, postea uero Troianis permisti uno nomine dicti sunt Latini siue à Latio regione illa, quam incolebant, siue à Latino rege, cuius filiam Lauiniã Aeneas duxerat uxorem.

LATINIENSIS, & hoc Latiniense, idem quod Latinus. Cice. de Arusp. respon. Quòd in agro Latiniensi auditus est strepitus cum fremitu. Significare etiam potest eum, qui alibi ortus, in Latio cum Latinis uersatur: ut supra dictum est in dictione Hispanus.

LATINITAS, latinitatis, *Fauella latina*, locutio ipsa Latina, siue sermo Latinus. Cic ad Att. l. 7. Secutusq; sum, non dico Cæcilium Mane ut ex portu in Piræeum, (malus enim auctor Latinitatis est) sed Ter. cuius fabellæ propter elegantiã sermonis putabantur à C. Lælio scribi.

LATINVS, ni, substant. Λατῖνος, nomen regis Aborigenum, Fauni & Maricæ nymphæ filii, cuius filiam Lauiniã Aeneas accepit uxorem. De hoc Virg. lib. 7. Aen. Rex arua Latinus, & urbes Iam senior longa placidas in pace regebat.

LATINVS, latina, latinum, Λατῖνος, nomen deriuatiuum à Latio. Virg. 1. Aen. Genus unde Latinum. Inde Latinum sermonem dicimus eum quo utebantur in Latio. Carmen Latinũ, Hora. 1. Carm. Ode 32. Latinæ consuetudini tradere, id est, in Latinum sermonem conuertere. Colum. in Præfation. libro 12. Hæc in Oeconomico Xenophontis: & deinde Cicero, qui eum Latinæ consuetudini tradidit. Vertere in Latinum: hoc est, in Latinam linguam. Quinctilian. libro 10. capite 5. Vertere Græca in Latinum, ueteres nostri oratores optimum iudicabant. Cic. 1. de Finibus: Ita sentio, & sæpe disserui, Latinam linguam non modo non inopem, ut uulgo putarent, sed locupletiorem etiam esse, quàm Græcam.

LATIO, nis.

LATITO, latitas, pen. corr. *Nascondersi spesso*, λανθάνω, ἐλλοχῶ, sæpe aut fere semper lateo. Cic. pro Cluent. Extrahitur domo latitans Oppianicus à Manlio. Horat. 3. Carm. Ode 12. Catus idem per apertum fugientes Agitato grege ceruos iaculari & Celer alto latitantem fruticeto excipere aprum. Cato tamen Latitauerunt dixit, pro frequenter tulerunt: frequentatiuum secundum uerbi Fero, fers. Latitare, inquit Budæus, dicuntur, qui ad iudicium uocati frustrantur, & ludificantur. Cic. pro Quinct. Ego experiri non potui: latitauit, procuratórem nullum reliquit. Latitatio, latitationis. Quinctilian. libro 7. capite 3. Sonus, clamor, gemitus, latitatio, motus, & similia. Hinc fit compositum Illatito, quod est intus latito.

LATITVDO, inis, πλάτος, uide infra in dictione Latus.

LATIVM, tii, ea pars Italiæ est, teste Pli. lib. 3. cap 5. quæ est inter ostia Tyberis, & Circeios millia passuum quinquaginta in longitudinem non excedens: quod postea prolatis imperii terminis, Antiquum Latium est appellatum. postea uero, teste Seruio, Latii nomine dictum est, quicquid est inter Tyberim & Vulturnum amnes. Totusq; ille tractus diuiditur in Latium citerius & Latium ulterius. Citerius Latium à Tyberis ripa Fundos usque protenditur. ulterius à Fundis usque ad Vulturnum amnem. Dictum autem Latium putatur, quòd illic latuerit Saturnus, dum Ioué fugeret. Oui. 1. Fast. Dicta quoque est Latium terra latente Deo. Virg. 8. Aen. Latiumq; uocari Maluit, his quoniã latuisset tutus in oris. Cõtra Varro Latium à Latino rege dictum asserit.

LATIVS, a, um, quod ex Latio est. Col. in Præf. lib. 1. At Latiæ Musæ non solos adytis suis Accium & Virgilium recepere. sed coram & proximus, & procul à secundis sacras concessere sedes? Agri Latii, Ouid. 3. Fast. Gens Latia. Ouid. 4. Fast. Linguæ Latia, Idem 2. de Ponto Eleg. 1.

LATMIVS, Λάτμιος ὄρος, mõs Ioniæ, notus fabula Endymionis, quem cum Luna adamaret, in Latmio monte ab ea sopitum ferunt, ut unum ab eo osculum auferret: unde & ipse Endymion Latmius dictus est. Ouid. lib. 3. de Art. Latmius Endymion non est tibi Luna rubori?

LATOIS, idis, secunda syllaba producta Λατωΐς, patronymicũ est femininum, à Græco nomine, Λατὼ deductum: quo nomine illi Dianæ matrem appellant, quam & nos Latonam.

Latois itaque à Poetis accipitur pro Diana Latonæ filia, quam & Latini Græcorum imitatione Latoniam appellát. Ouid.7.Met.Inde Calauræ Latoidos aspicit arua.

Latomias, uel Latumiæ, arum, *Luogo doue si scarpellano sassi*, λατομίαι, à Græcis dicuntur, quas nos uocamus Lapidicinas, hoc est, loca, unde exciduntur saxa: λᾶας enim à Græcis uocatur, qui à nobis lapis, & τόμος, sectio. Liu.6.Bel.Pun.Cóprehensis postea priuata ædificia, comprehensæ latomiæ, forumq; piscarium. Ad latomias damnati solebant ii, qui in opus metalli damnabantur. Plaut. in Capt. Tyndarus in latomias lapidarias ab Aegione damnatur. Et quoniam carceres in plerisque locis fiebant in lapicidinis iam effossis, ut in Sicilia Latomiæ Syracusanæ, factum est, ut latomiæ de quouis carcere dicantur. Cice. 7. Verr. Carcer ille, qui est à crudelissimo tyranno Dionysio factus Syracusis, quæ Latomiæ uocantur, in istius imperio domicilium Romanorum fuit.

Latomus, *Taglia pietra*, λατόμος, Latine dicitur Lapicida, qui è rupibus saxa excindit, aut ad opus adaptat.

Lato, as, *Slargare*, πλατύνω, εὐρύνω, latum facio: quamuis non sit in usu pro quo compositum Dilato usurpamus: de quo supra. Ab hoc uerbo Lato actiuo fit neutrum Lateo prima pr. id est, late pateo: à quo fit inchoatiuum Latesco: de quo supra.

Latona, pen. produc. Λητώ, filia Cœi Titanis, à Ioue amata & oppressa est, ex quo geminam concepit prolem, Apollinem uidelicet & Dianam: quod Iuno adeo ægre tulit, ut immisso contra illam Pythone serpente, per totum terrarum orbem pellicem persecuta sit, donec errando ad sororem Asteriem in insulam Ortygiam permutatam peruenisset: à qua suscepta est, ibiq; Dianam peperit, quæ ex illigio obstetricis officium in nascituro fratre matri præstitit, & Apollinē nascentem suscepit: qui adultus mox Pythonem interfecit, & petentibus cœpit dare respósa. Porro hæc insula, cum antea Ortygia uocaretur, postea Delos uocari cœpit, quod cū antea aquis mersa fuisset, subito Iouis iussu conspicua fuerit reddita. Nam, δηλοῦν, Græci dicunt, quod nos ostendere, seu manifestare.

Latonia, Λητωΐς, dicta est Diana, à matre Latona, quemadmodum Apollo ipse, Latonius, Λητῷος, Virgil.9. Aenei. Tu dea, tu præsens nostro succurre labori, Astrorum decus, & nemorum Latonia custos. Similiter Delos, ut ait Seruius, dicta est Latonia, quod in ea Latona enixa sit Dianam & Apollinem.

Lator, oris, *Datore, portatore*, uerbale à fero: ut Lator legis, qui & Legislator, νομοθέτης, uno uerbo dicitur, qui promulgauit, uel instituit, uel tulit legem. Cic.2.de Nat.de. Ferretne ciuitas ulla latorem istiusmodi legis, ut condemnaretur filius, &c. Aliquádo ponitur pro tabellario, γραμματοφόρος. Suet. in Calig. Quasi uniuersa tradita insula magnificas Romam literas misit monitis sæpe latoribus, uehiculo ad forum usque & curiam pertenderent.

Latreus, Λατρεύς, unus ex Centauris. Ouid. lib. 12. Met. Quē dederat letho membris & corpore Latreus Maximus.

Latria, æ, pen prod. *Seruitù, osseruatione*. λατρεία, Latine cultus, obsequium, seruitus. August. lib. 10. ciu. Latriam nostri, ubicunque sanctarum scripturarum positum est, interpretati sunt seruitutem: sed ea seruitus, quæ debetur hominibus secundum quam præcipit Aposto. seruos dominis suis subditos esse debere, alio nomine Græce nuncupari solet. Latria uero secundum consuetudinem, qua locuti sunt, qui nobis diuina eloquia condiderunt, aut semper, aut frequenter, aut pene semper ea dicitur seruitus, quæ pertinet ad colendum Deum.

Latrina, æ, ἀφεδρών, ἀπόπατος, locus priuatarum sordium, & ad exonerandum uentrem accommodatus: à latendo, siue potius à lauando, ut mox Varronis testimonio docebimus. Apul. de Asino libro 9. Omnia prorsus, ut in quandam cœnosam latrinam, in eius animum confluxerunt uitia. Foricæ uero loca publica, in quibus licet omnibus uentrem exonerare. Cloaca, aquæ ductus subterraneus dicitur ad eluendas urbis sordes accommodatus. Antiqui Lauatrinam dixerunt, quæ postea, syllaba una sublata, Latrina est appellata. Var. lib. 8. de Analogia: Deinde cum breuitatis caussa nomina contraherent, quo essent aptiora, pro lauatrina latrinam nominarunt: sicut ex maxillis, axillis, & uexillis, malę, alæ, & uela diminuta sunt. Ex quo apparet, Latrinam à lauādo dictam esse, proprieq; significare colluuiem omnium sordium, quæ ex tota domo in unum locum confluunt. Plaut. in Curc. Illas duas magnas minas non pluris facio, quàm ancillam meam, quæ latrinam lauat. Videnturq; Latrinæ differre à cloacis, tanquam priuatæ à publicis, Col. li. 11. Immundis quæcunque uomit latrina cloacis.

Latro, tras, *Abbaiare*, ὑλακτέω, proprium est canis, cum uocē edit, terrens, & in aliquem impetum faciens, Virg. 3. Eclog. Multum latrante Lycisca. Latrare ad homines transfertur, pro uociferari, & intentiore uoce clamare. Cic. 1. de Orat. Quid enim hic meus frater ab arte adiuuari potuit, cum à Philippo interrogatus quid latraret, furem se uidere respódit? Hinc Latratus, us, ὑλακή, ὑλαγμός, ipsa uox canum, siue ipse latrandi actus. Virg. 5. Aen. Sæuit canum latratus in auras. Pli. lib. 8. cap. 40. Ab alio in Epiro agnitum in conuentu percussorem domini, laniatu & latratu adactum, ut cogeretur fateri scelus. Latrator, ὑλάκτωρ. Virg. 8. Aen. Et latrator Anubis. Latror, aris, passiuum. Pli. lib. 25. cap. 10. Hanc habentes negant latrari à canibus. Latratur, impersonale. Ouid. 2. Trist. Scit cui latretur, cum solum obambulat ipsa. Latrantis, partic. ut Colla latrantia canis. Propert. li. 5. El. 18. Latratus, participium à passiuo Latror. Stat. 1. Achill. Iuxta Caphareus Latratum Pelago tollens caput. Huius uerbi cóposita sunt, Allatro. προσυλακτέω, quod est latratu aliquem infesto. Col. per translationem dixit: Sed ne caninum quidem (sicut dicere ueteres) studium præstantius, locupletissimum quenque allatrandi. Oblatro, καθυλακτέω, contra latro, nulla ratione contradico. Lact. lib. 5. qua Demetrianum sicut ipse ait oblatrantem, atque obstrepentem ueritati redarguere conatur.

Latrocinium, nii, *Ladroneccio*, λῃστεία, ipse latrocinandi actus. Cæs. 8. Bel. Gal. Quia repétino latrocinio atque impetu incolæ illorum erant oppressi. Cic. pro Deio. Tueri fines suos ab excursionibus hostium, & latrociniis. Ponitur aliquando pro ipsa militia. Plaut. Qui apud regem in latrocinio fuisti, stipendium accepcitasti.

Latrocinor, aris, p.c. *Rubbare*, λῃστεύω, latronum more prædor. Cic. pro Mil. Quasi Appius ille Cæcus uiam strauisset, non qua pop. Ro. uteretur, sed in qua posteri sui impune latrocinarentur. Plaut. in Curc. Latrocinatus annos decē mercedem accipio. Hinc Latrocinatio, uerbale, λῃστεία, idem quod Latrocinium. Pli. lib. 19. cap. 4. Multitudinis innumeræ sæua latrocinatio.

Latrones, *Ladroni*, λῃσταί, Græca dictio est, qua significantur uiarum obsessores, qui uiatores, aut uita, aut pecunia spoliāt. Horat. lib. 1. Epist. Vt iugulent homines, surgunt de nocte latrones. Ita dicti, auctore Festo, quòd à latere adoriantur, uel à latendo, quòd latenter insidientur. Cice. 2. Philip. Erat enim uiuendum latronū ritu, ut tantum haberet, quantum rapere potuisset. Orat. 2. Serm. Sat. 1. Quem cur distringere coner Tutus ab infestis latronibus? Vsurpant poetæ latronem pro uenatore. Virgil. lib. 12. Fixumq; latronis Impauidus frangit telum. Cum superius dixisset, Saucius ille graui uenantum uulnere pectus. Apud antiquos etiam latrones dicebantur conducti milites, à λατρεύω, inseruio: nam seruiebant mercede. Mos autem erat, ut hos Imperator & circa se haberet, & primos mitteret ad omne discrimē. Varro autem huiusmodi stipatores putat Latrones dictos, quasi Laterones, quoniam circa latera esse soleant, quos nunc Satellites uocant, qui principis alicuius latus tuentur, qui & Laterani, & Stipatores, & σωματοφύλακες, uocantur. Plaut. in Mil. Nam ego hodie ad Seleucum regem misi parasitum meum, ut latrones, quos conduxi hinc, ad Seleucum duceret, qui eius regiam tutarentur. Latrunculus diminutiuum, paruus latro. Cic. de prouinc. Consul. Res in Sardinia cum Mastrucatis latrunculis à Proprætore una cohorte auxiliaria gesta. Sunt etiam Latrunculi siue Latrones, quibus ludimus, sedecim scrupis gemina acie utrinque directis: in quibus duo reges sunt inuicem contendentes, duæ reginæ, quatuor equites, sedecim pedites, quatuor satellites, totidē centuriones. Mar. Insidiosorum si ludis bella latronum. Sen. Latrunculis ludimus.

Latrunculator, oris, *Giudice de malefici*, qui rerum capitaliū iudex, siue quæstor appellatur, & uulgo Iudex maleficiorū. Vlp. lib. 5. Pandect. l. solemus. de iudi. Latrūculator de re pecuniaria iudicare non potest.

Latus, a, um, *Spatioso, largo, amplo*. εὐρύχωρος, πλατύς, spatiosus, amplus, laxus: cuius contrarium est Angustus. Plin. lib. 12. cap. 7. Lata radice arbor. Terent. in Heaut. Hic est uero latus electus. Cic. 6. Verr. Insula est Melita, satis lato ab Sicilia mari, periculosoq; disiuncta. Hinc aduerbium Late, εὐρέως, διεξοδικῶς, quod significat in multis locis. Cic. pro lege Manil. Late, longeq; diffusa laus Pompeii. Virg. 8. Aene. Lucus late sacer. Cic. in Catil. Latius opinione disseminatum est hoc malum. Idem 1. Offic. Hoc latissime pateat, ad plurimosq; pertineat. Hinc Latitudo, πλάτος, εὖρος, pro spatiositate. Cic. 1. de Nat. deo. In hac immensitate latitudinum, longitudinum, altitudinum. Idem 2. de Orato. Oris prauitatem, & uerborum latitudinem imitatur. Latus etiam

aliquando

aliquando participium est à Feror, idem ualens quod portatur. Cic. ad Quint. Frat. lib. 2. Latus lectica.

Latus, eris, *Lato*, πλευρά, quod est infra alam. Virg. 8. Aenei. Lateriq; Argiuum accommodat ensem. Cic. pro Clu. Is ex equo cecidit, & latus offendit uehementer. Hinc Lateris dolor, quem Græci πλευρῖτιν uocant. Cic. 3. de Orat. Crassus laterum dolore consumptus. Aliquando Latus pro uiribus & spiritu ponitur. Cic. de Senect. Cum legem Voconiam magna uoce & bonis lateribus suasissem. Idem de Senect. Neque enim ex te unquam es nobilitatus, sed ex lateribus, & lacertis tuis. A latere, dicuntur chari, & amici principum qui eorum lateribus semper adsunt. Liu. lib. 4. Bel. Pun. Ab latere inde nominat tyranni, quorum capita uilissima sugenti iotet dolores gemitusq; occurrerunt. Curtius lib. 5. Cum ad perniciem eius etiam à latere pecunia ipsius solici taret hostis.

Latusclavus, πλατύσημον, tunica erat purpura prætexta, latior tunica uulgari, qua Senatores utebantur. Hoc uestis genere primus usus est Tullus hostilius Romanorum rex, teste Plin. lib. 9. cap. 39. Vtebantur eo & sacerdotes: ut non obscure ostendit Silius Italicus lib. 3. cum ait: Sacrificam lato uestem distinguere clauo. Et quoniam ea ueste utebantur peculiariter senatores, factum est, ut Latusclauus accipiatur pro dignitate Senatoria. Plin. in Epist. Ego Sexto latum clauum à Cæsare nostro, ego Quæsturam impetraui. Ab Oui. Clauus simpliciter dicitur pro senatoria dignitate, illo uersus Curia restabas, claui mensura coacta est.

Latusculum, li, paruum latus, diminut. Catullus ad Thallum Ne laneum latusculum, manusq; mollicellas Inusta turpiter tibi flagella conscribilent. Speculorum latuscula, id est parua latera. Luc. lib. 4. Quinetiam quæcunque latuscula sunt speculorum.

Lavacrum, pen. pro. *Doue si laua*. λουτρὸν, à lauo, as, balneum in quo quis lauari commode potest. Gell. lib. 1. cap. 2. Lucorū umbra ingentium, longis ambulacris, & mollibus, ædium posticum refrigerantibus lauacris. Huius dictionis pen. ab in doctis quibusdam male corripitur cum deriuetur à supino Lauatum, mutato tum, in crum sicut ab Ambulatum fit Ambulacrum, & à Simulatum Simulacrum: quæ proculdubio producunt penultimam.

Lavatrinas, ἀφεδρῶνες, ἀπόπατοι, dixerunt antiqui, quas nos Latrinas dicimus, sublata una syllaba, locos scilicet in ædibus, ad quæ sordes cū fluunt. Nec in culina tantum, sed in tricliniis quoque, & cubiculis, & cœnationibus cum dignitate & elegantia fiunt. Vide Latrina.

Laudabilis, le. *Lodeuole*, ἐπαινετὸν, ἀξιέπαινον, quod merito laudari potest. Plaut. in Persa. Aedepol dedisti uirgo operam laudabilem, probam, & sapientem, & sobriam. Laudabilis uita, apud Cic. de Amic. Rectæ & laudabiles res. Ci. 1. de Finib. Opus laudabile, Lucr. lib. 5. Carmen laudabile, Horat. de Arte.

Laudabiliter, aduerb. *Lodeuolmente*, ἀξιολόγως, cum laude & commendatione. Cic. 5. Tuscul. Quid? ad recte, honeste, laudabiliter, postremo ad bene uiuendum satisne est præsidii in uirtute?

Laudatio, onis, *Lode*, *laude*, ἐγκώμιον, ipsa laudātis oratio. Ci. 4. Verr. Præclara laudatio.

Laudativus, a, um, ἐγκωμιαστικὸς, quod laudationi est accommodatum. Vnde Laudatiuum genus orationis à Rhetoribus dicitur, quod alio nomine Demonstratiuum uocāt Rhetores. Quint. lib. 2. cap. 14. Laudatiuam totam, quæ est pars Rhetorices tertia, Et Laudatiuus casus, dictus est accusatiuus, quia per hunc uidemur, uel accusare, uel laudare.

Laudo, das, *Lodare*, *laudare*, ἐπαινεῖν, ἐγκωμιάζω, commēdo, uerbis extollo. Virg. 2. Georg. Laudato ingentia rura: Exiguum colito. Differt autem à uerbo Probo, quod re magis probemus, laudemus uerbis. Plaut. in Trin. utrunque coniungit: Laudo, inquiens, consilium, & probo. Aliquando Laudare, est nominare. Plaut. in Capt. Id scias Iouem supremum testem laudo. Laudare, inquit Macrob. lib. 6. cap. 7. Saturn. significat prisca lingua nominare, appellareq;. Nonnunquā etiam citare, & in testē adducere, ἐπάγομαι. Ci. 3. de Orat. Atque hæc quidem ab his Philosophis, quos tu maxime diligis, Catule, dicta sunt: quod eo sæpius testificor, quod auctoribus laudandis ineptiarum crimen effugiam. id est, his philosophis nominatim citandis, & tāquam ad testimoniū dicendum euocandis, quos auctores harum rerum habeo. Laudare cum exceptione, id est, non integre. Cic lib. 1. Epist. ad Qu. Frat. Vnum est, quod tibi ego præcipere non desinā neque te patiar cum exceptione laudari. Laudatus, a, um, participium, siue nomen ex participio, ἐπαινετὸς Abunde laudatus, Ouid. 1. Trist. Eleg. 6. Falso laudata femina, Ouid. 3. Amor. Eleg. 11. Laudatissima forma, Ouid. epist. 18. Laudator, oris, ἐπαινέτης, ἐγκωμιαστής. Ad Heren. lib. 4. Nolo esse laudator, ne uidear adulator. Laudator uoluntarius. Ci. 4. Verr. Laudatrix, cis. Cic. 3. Tusc. Vitiorum laudatrix fama popularis. Laudandus, gerundiuum: ut, loci non laudandi. Ouid. 1. Trist. Eleg. 8. Huius composita sunt, Allaudo, de quo supra. Elaudo, quod ueteres usurparunt pro eo, quod est plus quam nomino. Varr. Elaudat nomenq; eius millies repetit. Collaudo, συνεπαινῶ, συνεπαινῶ, συνεπαινῶ, simul laudo. Cic. Lent. Si rem illam ex sententia gesseris, fore, ut absens à multis, cum redieris, ab omnibus collaudere. Perlaudo, ualde laudo. Lact. lib. 8. Ea res quam etiam homo si contempserit, iure perlaudatur.

Laverna, Deæ cuiusdam nomen fuit apud Romanos, in cuius tutela fures esse putabantur, qui ab ea Lauerniones dicti sunt. Hinc Lauernalis porta, Romæ dicta est, ab æde Lauernæ propiuqua. Hæc fere ex Festo.

Laver, eris, neutri generis, & aliquando feminini, σίον Dioscoridi, herba est in aquis nascens, frutice pingui, recto, foliis latis, olusatro similibus, sed minoribus & odoratis. Vulgo Berlam dicimus, & Berulam. Plin. lib. 26. cap. 8. Lauer quoque nascens in riuis, condita, & cocta torminibus medetur.

Lavura, (quod hic pro Nemeæ fonte corrupte legebatur) uide Langia.

Lavinia, Λαβινία, filia fuit Latini regis & Amatæ, quę primū Turno, deinde Aeneæ desponsata est: cuius occasione orto inter hos duos bello, multi utrinque occubuerunt. Tandem deuicto Turno, Aeneæ nupsit: quo mortuo ipsa priuigni insolentiam timens, in syluas prægnans profugit, & apud Tyrrheum pastorem diuertit, ibiq; peperit filium, quem Iulum Syluium Posthumum appellauit, eo quod post patris funus in syluis natus esset. Hanc tamen postea Ascanius in regnū reuocauit, cum ipse secessisset Albam longam, urbem à se conditam: Lauinio nouercæ relicto, quod illa moriens Iulo Syluio Posthumo filio suo reliquit. Virg. lib. 12. Et uictum tendere palmas Ausonii uidere: tua est Lauinia coniunx, &c.

Lavinium, Λαβίνιον Stepha. Λαουίνιον Straboni, urbs fuit in Latio, ab Aenea condita, & à nomine Lauiniæ uxoris ita appellata. Cuius res testis est. Liu. lib. 1. ab urbe: Aeneam, inquiens, apud Latinum fuisse in hospitio tradunt. Ibi Latinum apud Penates Deos domesticum publico adiūxisse fœdus, filia Aeneæ in matrimonium data. Ea res utique Troianis spem affirmat tandem stabili, certaq; sede finiendi erroris. Oppidum condunt: Aeneas ab nomine uxoris Lauinium appellat.

Lavo, as, *Lauare*, λούω, νίζω, πλύνω, idem est quod abluo, & quod sordidum est, aqua purgo. Virg. 3. Eclog. Omnes in fonte lauabo. Præteritum facit Laui. Terent. in Heaut. Atque illa, si iam lauerit, mihi nuncia. Supinum est Lautum: unde deducitur participium Lotus. Martial. lib. 5. Lotus nobiscum est, hilaris cœnauit, & idem Inuentus mane est mortuus Andragoras. Olim etiam Lauatum faciebat, & per syncopen Lautum. Terent. in Eunu. Abeunt lauatum, perstrepunt, Horat. 1. Serm. Saty. 6. Ast ubi me fessum sol acri iure lauatum Admonuit. Ouid. lib. 3. Fasto. Sacra lauaturas mane petebat aquas. A supino Lauatum fit uerbale Lauatio, λοῦσις, ipse lauandi actus, aut lauacrum. Plin. lib. 8. cap. 45. Lauatione calidæ aquæ traduntur pinguescere. Cic. Varroni: Si minus, persequar in Comanum, & ante te certiorem faciam, ut lauatio parata sit. id est, balneum. Lauacrum, λουτρὸν, balneum, in quo quis lauari commode potest, Gel. lib. 1. cap. 2. Propulsabamus caloris incommoda lucorum umbra ingentium, longis ambulacris, & mollibus, ædium posticum refrigerantibus lauacris. Audiuit splēdere lauacris, Claudia. 2. in Eutro. Veteres hoc uerbum per tertiam coniugationem inflectebant. Virg. lib. 10. Visceribus superinfundens lauit improba teter Ora cruor. Horat. 1. Serm. Saty. 5. Ora manusq; tua lauimus Feronia lympha. Quibus in locis cum prima syllaba huius uerbi corripiatur, certum est non esse præteriti temporis, cum disyllaba præterita priorem necessario producant. Simile est illud apud Virg. 3. Aen. Luminis effossi fluidum lauit inde cruorem. Interdum significat madefacere, humectare, βρέχειν. Plaut. in Pseu. Gestas tabellas tecum, eas lacrymis lauit. Huius composita, Abluo, Alluo, Colluo, Circumluo, Deluo, Diluo, Eluo, Illuo, Perluo, Proluo, Præluo, Reluo, & Subluo: quorum significata uide suis locis.

Laurea, *foglia di lauro*, δάφνη, proprie lauri folium appellatur perpetuo uirens, & tropæo operi accedens. Ouid. 3. Fasto. Cedit ab Iliacis laurea cana focis. Pli. lib. 15. cap. 30. Vnius arborum Latina lingua nomen impositum uiris: unius folia distinguuntur appellatione: Lauream enim uocamus. Quē Plinii locum sic intellige. Nullam esse arborem à qua uiris nomen

nomen sit impositum præter unam laurum. Fuit enim Ciceroni libertus nomine Laurea, de quo mox dicturi sumus in dictione sequenti. Præterea Laureolus, & Laurentia nomina sunt uirorum, à Lauro deducta. Deinde nullam esse arborem, cuius folia habeant distinctam appellationem, præter unius lauri folia, quæ Laureæ dicuntur. Aliquando ponitur pro lauro. Horat. 2. lib. Carm. Tum spissa ramis laurea feruidis. Aliquando pro corona ex lauro facta, quæ in triumphis adhibebatur. Martial. lib. 2. Quæ datur ex Dacis laurea, tota tua est. Cato uero de Re rust. lib. 1. Laurea & Laurum, & mutata diphthongo au, in o, litteram, Loream, pro eodem accipit.

LAVREA Iullius, Ciceronis libertus fuit, cuius extat nobile de aquis Ciceronianis Epigramma, apud Pli. lib. 31. quod quoniam circa principium operis huius inseruimus in dictione Academia, illinc lectori petendum relinquimus.

LAVREATVS, a, um, nomen est, non participium. Laureo enim uerbum, quamuis nonnulli eo utantur, Latinũ nõ est. Hinc Laureati, δαφνηφορῦντες, qui laureati coronari sunt. Ci. pro Mur. Qui imaginem parentis sui laureatam in gratulatione sua conspexit. Sic Fasces laureatos dixit idem Cic. 2. de Diuin. id est, fasces laurea uel lauro circumuolutos. Pli. lib. 35. cap. 18. Tantumq; non cum laureatis fascibus remitti illo, unde cretatis pedibus aduenissent.

LAVRENS, tis, λαυρέντιος, modo gentile nomen est, à Laurento Latii oppido deductum. Virg. 12. Aen. Ipsi Laurentes mutati, ipsiq; Latini. Idem 1. Aen. Laurentis regia Pici. Modo denominatiuum omnis generis. Idem 11. Aen. Te quoque Laurẽtes uiderunt Aeole campi Oppetere. Idem alibi: Ignarum Laurens habet hora Mimanta.

LAVRENTALIA, λαυρέντια, feriæ erant in honorem Accæ Laurentiæ institutæ, quæ nutrix fuit Romuli & Remi: cui sacerdotes in Velabro sacrificabant, teste Varro. lib. 5. de lingua Latina, Laurentalia (inquit Festus) Laurentiæ coniugis Faustuli, & nutricis Romuli & Remi festa.

LAVRENTIVS, Laureolus, Laurea, & Laurentia, nomina uirorum, ac mulierum propria, à lauro deducta.

LAVRENTIA, uxor Faustuli fuit, pastoris Amulii, quæ Romulum, & Remum expositos nutriuit & quoniam se omnibus prostituebat, lupa dicta est: & hinc locus datus est fabulæ, Romulum & Remum à lupa esse nutritos. Hanc aliqui Laurentiam uocant, festaq; in honorem eius instituta, Laurentinalia.

LAVRENTVM, ciuitas Latii, non procul à Lauinio, ita dicta à sylua laurea, qua excisa ædificata est. Vel (ut inquit Priscianus) à lauro ibi primum inuenta, dum Picus eam conderet. Hinc Laurentes populi dicti sunt: de quibus paulo ante in dictione Laurens.

LAVREOLA, æ, cum accẽtu in antepe. diminu. à Laurea, & pro corona triumphali capitur. Ci. lib. 2. Epist. Familia qualemcunque triumphum Laureolum appellat. Velles enim, ait, tantum modo ut haberem negotii, quod esset ad laureolam satis. Laureolam in mustaceo quærere, est ex re friuola insignem laudem captare. Cic. ad Att. Bibulus, credo, uoluit appellatione hac inani nobis esse par: in eodem Amano cœpit laureolam in mustaceo quæreret. De origine prouerbii.

LAVREOLVS, à Poetis traditur fuisse latro sceleratissimus, eoq; nomine in crucem sublatus, & a feris deuoratus. Quæ fabula aliquoties Romæ in spectaculis repræsentata est. Iuuen. Laureolum uelox etiam bene Lentulus egit, Iudice me uera dignus cruce. De Domitiano quoque memoriæ proditum est, quod hanc fabulam repræsentaturus, nocentissimũ quendam, ultimo supplicio damnatum, in crucem erigi iusserit, & immissa ursa dilacerari: atque in rei ueræ, non fictæ, spectaculum populo exhibuerit. Martia. in Amph. Cæsaris. Qualiter in Scythica religatus rupe Prometheus Assiduam nudo pectore pauit auem: Nuda Caledonio sic pectora præbuit urso, Non falsa pendens in cruce Laureolus.

LAVREOTIS, huius Laureotis, pen. pro. spodii genus est, ex argento. Est autem spodium cineris genus, ex metallis, dum in fornace coquuntur, fauillæ modo euolans, & in fornacis pauimentum recidens: ut docet Galen. lib. 9. Simpl. medicamen. qui ea ratione distinguit Spodium à Pompholyge, quod hæc ob leuitatem ad summas usque fornacum cameras euolaret, iisq; adhæresceret: illud neque tam alte euolaret, & mox in pauimentum reciderer. Plin. tamen Spodon etiam illud appellat, quod summis fornacum testudinibus adhæret: distinguitq; à pompholyge solo colore, quod pompholix minus candida sit. Verum de re omni metallica tutius Galenum ducem sequemur, qui ut exploratiora hac de re tradere posset, præsens metalla artificumq; officinas perlustrauit. Erat itaque Laureotis (ut diximus) cineris species ex argenti fornacibus, fauillæ modo euolans, & in pauimentum recidens. Plin. lib. 34. cap. 13. Fit & in argenti fornacibus spodos, quam uocant Laureotin.

LAVREVS, a, um, δάφνινος, quod est ex materia lauri, quomodo Roseus, Myrteus, quod ex rosa, myrtoue confectum est: ut, Laurea corona, & Serta laurea. Plin. lib. 15. cap. 30. Ouid. 2. Trist. Ponat & innitida laurea serta coma.

LAVRETVM, Luogo pien d'allori, δαφνών, locus in quo laurorũ copia est ueluti Rosetum, Myrtetum, Spinetũ, locus rosis, myrtis, spinisve obsitus. Plin. lib. 15. cap. ult. Durat & in urbe nomen impositum loco, quando Lauretum in Auentino uocatur, ubi sylua lauri fuit.

LAVRICES, fœtus sunt cuniculorum, è matre execti, uel uberibus ablati, qui olim cum interaneis nõ repurgatis cocti, gratissimis in cibis habebantur. Auctor Plin. lib. 8. cap. 55.

LAVRIFER, a, um, & Lauriger, δαφνηφόρος, ferens, seu gerẽs laurum. Plin lib. 15. cap. 30. Lauriferam tellurem illam osculatus ex responso. Luc. lib. 5. Lauriferos nullo comitetur uulnere currus. Ouid. 3. de Arte: Visite laurigero sacrata Palatia Phœbo.

LAVRICOMVS, a, um: ut, Montes lauricomi. id est lauricomis ornati. Lucret. lib. 6.

LAVRINVS, a, um, pen. pro. D'alloro, δάφνινος, quod est ex lauro factum, ut, Laurinum oleum, δαφνέλαιον. Plin. lib. 23. cap. 4. Oleum laurinum utilius, quo recentius. Idem lib. 12. cap. 8. Item laurino folio. Idem lib. 19. cap. 8. Exit & in cubitali altitudine, foliis laurinis, sed mobilibus.

LAVRION, λαύρειον, locus in Atticæ montanis, mare spectans, argenti fodinis nobilitatus: cuius meminit Thucydides Belli Pelopon. lib. 2. & 6.

LAVROLAVINSVM, λαυρολαβίνιον, urbs Latii, proxima Laurẽto. Cic. epi. Sed incurrit hæc nostra laurus.

LAVRVS, Lauro, allero, δάφνη, hodie secundæ est declinationis, olim etiam quartæ fuit. Vnde aliquando legitur ablatiuus singularis Lauru, & accusatiuus pluralis Laurus. Est autẽ genus arboris, perpetua uirens coma: unde & Apollini sacrã putant, eo quod is deus semper iuuenis & imberbis esse existimetur. A Græcis δάφνη dicitur: quæ res Poetis fabulandi occasionem uidetur præbuisse, Daphnem puellam, ab Appolline adamatam, cum uim eius effugere non posset, deorum miseratione in laurum fuisse mutatam. Laurus (inquit Plin. lib. 15. cap. 30.) triumphis proprie dicatur, ut gratissima domibus, ianitrix Cæsarum, Pontificumq; quæ sola, & domos exornat, & ante limina excubat. Duo eius genera tradit Cato, Delphicam & Cypriam. Delphica laurus dicta quod uictores Delphis ea coronarentur: & est uiridior laurus, maximis baccis, & è uiridi rubẽtibus, Cypria, folio breui, nigro, subcrispa. Quidam Mustaceam addiderunt, ita dictam, quoniam mustaceis subiiceretur. Hanc esse folio maximo constat, flaccidoq; & albicante. Numeratur etiam ab aliquibus inter lauri genera Tinus, quam nonnulli syluestrẽ laurum intelligunt, nonnulli sui generis arborem. Differt colore; est enim ei cærulea bacca. Item Regia laurus, quæ & augusta cognominatur, amplissima & arbore, & folio, baccis quoque gustatu non asperis. Sunt & alia lauri genera: quæ uide apud Pli. lib. 15. cap. 30. ex quo hæc, paucis uerbis immutatis. Laurus Appollinea, quod Appollini dicata sit. Ouid. 6. Fasto. Venit Appollinea longas Concordia lauro Nexa comas. Delphica lauro comam cingere; Horat. 3. Carm. Ode 30. Fatidica laurus, Claudia. 3. Paneg. Vel quod Apollini fatidico deo est dicata: uel quod ex eius crematæ strepitu futura colligebant, ut Porphyrius philosophus, & Iliados 3. scribit Eustathius Fragosus enim combusta felicitatem portendere credebatur. Tibull. lib. 2. Eleg. 6. At laurus bona signa dedit, gaudete coloni. Contra si tacite conflagrasset, triste erat augurium. Prop. lib. 2. Eleg. 26. Et tacet extincto laurus adusta foco. Vide Cœl. Rhod. lib. 2. cap. 7. Laurus pacifera, Plin. lib. 15. cap. 30. Laurus ipsa pacifera, ut quam prætendi etiam inter armatos hostes quietis sit indicium.

LAVS, lai, dictio. syllaba, λᾶος, fluuii nomen est in finibus Italiæ, agrum Brutiũ, à Lucanis dirimens: cuius meminit Stra. lib. 6. Ptol. lib. 3. cap. 1. Est & alter eiusdem nominis fluuius in ea parte Macedoniæ, quæ Adriatico mari proxima est, per Apolloniatarum agrum in mare sese exonerans: idem (opinor) cum eo, quem Plinius Aeantem appellat. Vide Ptolemæum lib. 3. cap. 13.

LAVS, huius laudis, femi. gene. Laude, lode, gloria, honore, ἔπαινος, præconium, commendatio, gloria. Terent. in Adelph. Dii uostram fidem, Vtrum studione id sibi habet, an laudi putat fore, si perdiderit gnatum? Proprie uirtus est, non aliunde prouenienss, sed suis nixa radicibus. Virg. 5. Aeneid. Primam merui qui laude coronam Dicta ἀπὸ τῶν λαῶν: hoc est à populis, quod proprie laus sit populi, de aliquo recta loquẽtis.

Certare

Certare laudibus alicuius. Virg. 2. Geor. Nec pulcher Ganges atque auro turbidus Hæmus, Laudibus Italiæ certent. Concedere laudem alicui. Cic. 1. de Orat. Vt eorum, quibus summa dicendi laus à nostris hominibus concessa est, &c. Conciliare laudem, Quin. lib. 2. cap. 7. Et laudem sæpe maiorem, quàm si nostra sint conciliant. Ponere in laude. Cice. 3. de Orat. Recte genus hoc numerorum, dummodo continuũ sit, in orationis laude ponetur. Tribuere laudem. Ci. Metel. li. 5. Ego dolori non solum ignosco, sed summam etiam laudem tribuo.

Lavs, Pompeia, Italiæ transpadanæ oppidum, à Boiis conditum, teste Plin. lib. 3. cap. 17. Vulgo Lodi.

Lavsvs, filius fuit Numitoris, & frater IliæSyluiæ, quem Amulius patruus fugato patre occidit. Ouid. 3. Fast. Ilia cum Lauso de Numitore sati. Alius fuit Mezentii filius, quem Aeneas interfecit, cum patentem uulneratum defenderet. Ver. l. 11. Ingemuit chari grauiter genitoris amore, Vt uidit, Lausus, lachrymæq; per ora uolutæ.

Lavte, id est, eleganter. Plaut. in Cass. Laute uestitus, exornatus ambulat. Idem in Milit. Loquitur laute, & minime sordide.

Lavtia, orum, λαύτεια, munera dicebantur, quæ Romani per quæstores legatis exterarum nationum mittebant: ut inquit Plutarchus in Problematibus. Vnde scribit Liuius, Lautia Attalo fuisse decreta. Festus: Dauria dicebant ueteres, quæ Lautia dicimus: dabantur legatis hospitii gratia. Liu. 8. Bel. Pun. Locus inde, lautiaq; legatis præberi iussa. Legimus & Lautias feminini generis in eadem significatione. Liuius 8. Bell. Pun. Ad hoc ædes, libera loca, lautiæ, legatis decreta. Ex Budæo.

Lavtitia, æ, Delicatezza, πολυτέλεια, epularum magnificentia, à lauatione, dicta ut Festo placet, quia apud antiquos elegantiæ, quæ nunc sunt, non erant, & raro quis lauabat. Lautitia igitur munditia est, quæ in uestitu, & cibo fit. Pli. lib. 9. cap. 35. Cum exquisitis quotidie Antonius saginaretur epulis, lautitiam eius omnem, apparatu: nq; detrectant. Cic. in Epist. Fama ad te de mea noua lautitia uenier. Antiquitus etiam Lautitia dicebatur, teste Festo, farina ex tritico aqua consperso.

Lavtvlae, arum, locus fuit in urbe Romana, non procul à Iano gemino: à lauando dictus, quod aquas calidas haberet. Auctor Varro lib. 4. de lingua Latina.

Lavtvle,

Lavtvlvs, a, um.

Lavtvs, ta, tum, Lauto, delicato, λελουμένος, modo significat idem quod lotus. Terent. Te ne asymbolum uenire unctum, atque lautum è balneis? Horat. 2. Serm. Sat. 3. Libertinus erat, qui circum compita siccus Lautis mane senex manibus currebat. Cic. pro Deiotaro: Cur te lautum uoluit, cœnatum noluit occidere. Modo idem fere quod mundus, & splendidus, πολυτελὴς. Vnde Lauta cœna, apud Plin. in Epist. 194. dicitur, quæ magnifice, opipareq; est instructa. Et homo lautus dicitur, qui elegans est, mundus, & splendidus, λαμπρός. Ci. in Verr. Cum iste, atque istius amici, homines lauti, atque urbani, sermones huiusmodi dissiparent. Modo diuitem & potentem. Terent. in Heaut. Omnes te in lauta, & bene aucta parte putant. Cice. Acilio lib. 13. in Alesina ciuitate tam lauta, quam nobili coniunctissimos habeo. Lautum & copiosum patrimonium, apud eundem pro Rab. Posthumo.

Laxamentvm, ti, Rallentamento, ἄνεσις, idem quod relaxatio, siue remissio intentionis, uel requies. Cic. lib. 7. Episto. Ego tamen nactus in nauigatione nostra pusillum laxamenti, cõcinnaui tibi munusculum.

Laxe aduer. Cic. pro domo sua: Habitare laxe & magnifice uoluit. Laxe, & Anguste sunt contraria. Varr. 2. de Re rust. cap. 20. De numero pastorum alii angustus, alii laxius constituere solent.

Laxitas, atis, χαύνωσις, proprie opponitur contentioni: ut Laxitas in fidibus esse dicitur, cum tensæ non sunt. Accipitur tamen non raro pro amplitudine, seu magna capacitate, εὐρύτης, cui opponitur Angustia: ut, Laxitas domus. Cice. 1. Offi. Sic in domo clari hominis, in quam & hospites multi recipiendi sunt, & admittẽdi hominum cuiusque modi multitudo, adhibenda est cura laxitatis. Laxitas uiarum. Colu. lib. 4. cap. 18.

Laxo, as, Rallentare, χαυνόω, proprie idem quod laxum facio, & quod tensum erat, remitto: ut, Laxare arcum, Laxare fides citharæ, Laxare rudentes. Accipitur tamen non raro pro dilatare, seu ampliare, εὐρύνειν. Cic. Att. lib. 2. Vt monumentũ illud eo usque laxaremus, & usque ad atrium Libertatis explicaremus. Plin. lib. 12. cap. 14. Laxatur hic plaga, non admitur. Aliquando accipitur pro relaxare, & ex eo quod debebatur, aliquid remittere, ἀνιέναι, habetq; antithetõ Astringere. Ci. ad Att. Tantum abest, ut ex eo, quo adstricti sumus aliquid laxari uelim, ut, &c. Aliquando ponitur pro libero. Luceius ad Cic. lib. 5. Epist. Vt istis te molestiis laxes. Ci. in Cato. Maio. Qui se à libidinum uinculis laxatos esse non moleste ferrent. Idem 1. Tuscu. Quodq; nunc facimus, qui laxati curis, &c. Aliquando ponitur pro aperio. Vir. 2. Aen. Laxat claustra Sinon. Hinc componitur Relaxo, quod est, rursus laxo, recreo, remitto. Cice. lib. 1. Offic. Atque etiam cum relaxare animos uoluerint, caueant intemperantiam.

Laxvm, aduerbium, pro late. Mart. Et adhuc superet centies tibi laxum.

Laxvs, xa, xum, Rallentato, χαῦνος, proprie idẽ est quod nõ tensus, siue remissus: ut, Laxæ fides, Laxi redenres, Laxus arcus. Virg. 11. Aen. Sed laxos referunt humeris languentibus arcus. Sic Laxa uela dicimus, quæ uentorum flatu non tenduntur. Item Laxas habenas, pro molli & leni imperio, translatione ab equis sumpta, qui habenis adductis molestius laboriosiusq; incedunt, quam iisdem relaxatis. Accipitur itẽ Laxus, pro amplo, & capaci, εὐρὺς. Colu. lib. 1. cap. 3. Nec dubium, quin minus reddat laxus ager, non recte cultus, quam angustus eximie. Laxum tempus, id est, longum: cui opponitur breue, & angustum. Plin. in Epist. Fecit enim hoc quoque, ut cetera, impudentissime, quod post duos & Consulares, & disertos, tẽpus sibi & quidem laxius uindicauit. id est, longius. Cic. ad Att. lib. 6. Ego sic diem statuo satis laxam. id est, tempus satis longum. Proculus l. cum stipulatus. ff. de uerborum oblig. Cum ipse arbitratu meo aliam diem operi faciundo laxiorem dederim. id est, cum diem protulerim.

Lazi, λαζοί, Stephano, populi sunt Themiscyræ regionis, ad Pontum Euxinum. Vide Plin. lib. 6. cap. 5.

L ANTE E

Lea leonis femina est, quæ & Leæna, Leona, leonessa, λέαινα, dicitur. Lucret. lib. 5. Irritata leæ iaciebant corpora saltu. Lea item brassicæ genus, latis foliis è caule exeuntibus: unde & καυλώδη quidam uocauere. Græci item λείαν, appellant, hoc est, læuem, à foliorum læuitate. Plin. lib. 10. cap. 9. Est item Lea, insula supra Cretam, una Sporadũ: cuius meminit Pli. lib. 4. cap. 12. Item oppidum Syenitarum, qui sunt populi in ea Africæ parte, quæ Sinum Arabicum spectat. Vide Pli. lib. 6. cap. 29.

Leaena, pen. pro. λέαινα, leonis femina, quæ & Lea appellatur. Virg. 2. Eclog. Torua leæna lupum sequitur: lupus ipse capellam. Plin. lib. 8. cap. 16. Aristoteles tradit leænam primo fœtu parere quinque catulos, ac per annos singulos uno minus, ad unum sterilescere: informesq;, minimasq; carnes esse initio magnitudine mustelarum: semestres uix ingredi posse, nec nisi bimestres moueri. Fuit præterea Leæna, scortum quoddam Athenis non ignobile, ob lyræ cantum Harmodio, & Aristogitoni familiare. Hanc memoriæ proditum est, ad necem usque à tyrannis excruciatam, nullis tamẽ tormentis adduci potuisse, ut tyrannicidarum consilia patefaceret. Quamobrem Athenienses & honorem habere ei uolentes, nec tamen scortum celebrare, animal nominis eius fecere: atque ut intelligeretur caussa honoris, in opere linguam addi ab artifice uetuerunt. Auctor Plin. lib. 34. cap. 7.

Leander, λέανδρος, iuuenis nomen est ex Abydo Asiæ oppido, in littore Hellesponti sito, qui cum Erus puellæ amore captus esset, quæ in oppositi littoris oppido Sesto habitabat, noctu ad eam transnabat. Quod ubi aliquoties non infeliciter cecidisset, iam audacior factus, cum mari tumido, & impacato se commisisset, ui uentorum fluctuumq; uictus in Hellesponto submersus est. Fabulam hanc, aut fortassis historiam, elegantissimo carmine apud Græcos prosecutus est Musæus à quo Oui. mutuatus est argumentum Epistolarum Erus ad Leandrum, & Leandri ad Ero.

Learchvs, λέαρχος, Athamantis & Inus filius, quem pater furore correptus occidit. Quod cum uidisset Ino, arrepto Melicerta altero filio in mare se præcipitauit: atque illa quidẽ in Deam maris mutata est, quam Græci Leucotheam, Latini Matutam uocant: Melicertes autem in deum marinum, quem Græci Palæmona Latini Portunum uocant. Ouid. 6. Fast. Tuq; cadis patria parue Learche manu.

Lebadia, siue Lebadea, pen. pro. λεβάδεια, urbs Bœotiæ est, non procul à Chæronea, & Orchomeno, nullam omnino gignens talpam. Plin. lib. 8. cap. 58. In Bœotiæ Lebadia illatæ solum ipsum fugiunt, quæ in Orchomeno tota subruunt arua, talpæ: quarum è pellibus cubicularia uidimus stragula: adeo ne religio quidem à portentis submouet delicias.

Lebedvs, pen. cor. λέβεδος Suidæ, Ioniæ ciuitas est, à Colophone centum uiginti stadia distãs. Hic scenicorum histrionum collegium fuit, qui in honorem Liberi patris ludicra certamina quotannis edebant. Horat. 1. Epist. Scis Lebedus quam sit Gabiis desertior.

Lebes, betis, masc. gen. pen. pro. *Paiuolo*, λέβης, uas æneum in quo quid igni applicamus, ut ebulliat: ut docet Porphyrius in 9. lib. Iliad. Ouid. in Epist. Briseidos ad Achillem: Viginti fuluos operoso ex ære lebetes. Virg. 5. Aen. Tertia dona facit, geminos ex ære lebetes.

Lebinthus, Λέβινθος, insula est una Sporadum, non procul à Patmo, teste Strab. lib. 10.

Lecanomantia, λεκανομαντία, cum accentu in penultima, diuinatio, quæ fit per peluim. Vnde Strabo Lecanomantas & Hydromantas in Perside frequentes fuisse tradit, lib. 6. Geogra.

Lechaeum, Λέχαιον, portus est Corinthio, ad sinum Crissæũ siue Corinthiacum, qui isthmum Peloponnesi ad occidentem alluit. Nam alterum, qui sinu Saronico ab Oriente abluitur, Schœnuntem appellant. Papinius: parua Palæmonio secluditur unda Lechæo.

Lecte, aduerb. Cic. in Orat. Sententiis, uerbisq; lectissime dicere.

Lecticula, læ, κλιντήριον. Suet. in Aug. A cœna in lecticulam se lucubratoriam recipiebat. Cice. Matio: Vt nostras uillas obire, & mecum simul lecticula circuncursare possis.

Lecticariola, læ à Martiale uocatur mulier quæ lecticariorum (id erat uilissimum seruorum genus) amores sectatur: quemadmodum contra Ancillariolus ab eodem appellatur, qui ancillarum consuetudinem appetit. Locus est Martial lib. 12. in Allaudam. Ancillariolum tua te uocat uxor, & ipsa Lecticariola est: estis Alauda pares.

Lectica, æ, pen. pro. *Lettiga*, φορεῖον, κλίνη, cathedra aut sedes, quam ferebant diuites & potentes, in qua pluuinar & lectulus stratus erat. Iuuen. Sat. 3. Nanque facit somnum clausa lectica fenestra. Græci modo ἑξαφόρον, modo ὀκτωφόρον appellant, à numero sex aut octo seruorum, lecticam gestantium.

Lecticarius, rii, *Portatore di lettica*, κλινοφόρος, qui lecticam ferebat. Seru. Sulp. ad Cic. Coactus sum in eadem illa lectica, qua ipse delatus eram, meisq; lecticariis in urbem eum referre.

Lectio, onis, *Lettione*, ἀνάγνωσις, proprie est actus legendi. Cic. ad Att. Quotus enim quisque est, qui epistolã paulo grauiorem ferre possit, nisi eam per lectionẽ releuarit? Quinct. lib. 2. cap. 12. Ex ipsius lectionis tædium uicibus leuatur. Accipitur etiam Lectio, pro recitatione poematis: quæ sic definitur à Diomede: Lectio, est artificialis interpretatio, uel uaria cuiusque scripti pronunciatio, seruiens dignitati personarum, exprimensq; animi cuiusque habitum. Aliquando ponitur pro electione, ἐκλογὴ, αἵρεσις. Liuius. Et eam lectionem memoratam habuerat. Aliquando pro collectione συλλογὴ. Colum. lib. 2. cap. 2. At saxosum facile est expedire lectione lapidum.

Lectisterniator, oris, qui lectum sternit. Plau. in Pse. Tu esto Lectisterniator: tu argentum eluito.

Lectisternium, nii, *Στιβάδιον* apud Atheneum, cum sacrorum gratia lecti in templis sternebantur, ad discumbendum, siue pernoctandum. Proprie Iouis epulum dicebatur. In Capitolio enim stratis tribus lectis, conuiuium apponebatur tribus diis, Ioui, Iunoni, & Mineruæ. Iuppiter, id est, Iouis simulacrum statuebatur in lectulo recubans: Iuno Minerua in sellis considebant: sed appositis epulis, non ipsi dii, sed septẽ epulones fruebantur. De inuentione lectisterniorum lege Liui. lib. 5.

Lectito, tas, pen. cor. *Leggere spesso*, ἐπαναγινώσκω, frequenter lego. Cic. Pæto: Pyrrhi te uideo libros lectitasse. Ponitur & pro identidem colligere. Vale. lib. 8. Conchulas, & calculos in littore lectitasse.

Lectiuncula, læ, Cic. epist.

Lector, oris, *Lettore*, ἀναγνώστης, qui aliquid legit. Ci. de Ora. Brutus duos lectores excitauit: & alteri Crassi orationem legendam dedit, alteri de Leg. Seru.

Lectum, Λεκτὸν Homero, Asiæ promontorium est, ad Idam montem pertinens, Troademq; disterminans ab Aeolide. Auctores Plin. lib. 5. cap. 30. & Strabo lib. 13.

Lectulus, κλινίδιον, κλιντήριον, κλινὶς. Cic. ad Att. li. 14. A ducenda autem uxore sic abhorret, ut libero lectulo neget esse quicquam iucundius. Terent. in Adelph. Lectulos in sole iligneis, pedibus faciundos dedit.

Lectus, *Letto*, κλίνη, λέχος, notæ significationis est: dictus, ut Varro inquit, quòd lectis herbis & frondibus, & stramentis fieri soleat. Vel (ut alii putant) ab alliciendo, quòd fatigatos ad quiescendum alliciat. Alii à Græco deducunt. Nam quẽ nos lectum dicimus, antiqui Græci uocabant λέκτρον. Ci. ad Pætum, lib. 9. Epist. Diat te in lecto esse, quòd ex pedibus laborares. Idem 7. Verr. Nam pater grandis iam diu lecto tenebatur, id est, decumbebat, iacebat, & morbo uexabatur. Lectos etiam olim habebant in tricliniis, in quibus recumbentes cibum sumebant: quos ab usu Discubitorios, & Triclinares appellabant: ad quorum differentiam Lectos cubiculares uocat, Cic. 2. de Diuin. Quos nocturnæ quietis caussa in cubiculis habemus.

Lectus, us, ui, *Scielta*, *elletta*, ἐκλογὴ, συλλογὴ, electio, siue collectio. Cic. in Verr. Lectissimi flores. Tacit. li. 20. Tutor Treuirorum copias recenti Vangionum, Caracatium Tribocorum, lectu auctas, ueterano pedite, atque equite firmauit.

Lecythus, pen. cor. *Boccale da Poglio*, λήκυθος, uasis genus uentre protuberante, oreq; angustiore, oleo asseruando accommodatum: quod A. Gellius Guttum appellat. Iulius Pollux Lecythum etiam inter unguentaria uasa annumerat. Per translationem item Lecythum pro orationis splendore, & excussa in scribendo cura positum legimus. Cic. Att. lib. 1. Nosti illas, ληκύθους.

Leda, Λήδα, Tyndari Laconiæ regis uxor fuit, quam cum Iuppiter adamaret, transformatus in cygnum cum ea cõcubuit. Ex quo congressu Leda duo peperit oua: ex quorum altero nati sunt Pollux & Helena, ex altero Castor & Clytemnestra. Ouid. in Epist. Helenæ ad Paridem. Dat mihi Leda Iouem cigno decepta parentem.

Legalis, le, *Cosa che à legge si appartiene*, νομικὸς, quod ad legem pertinet. Quinct. lib. 3. cap. 10. Aliquando etiam incidere possunt legales tractatus in priuata maxime consilia.

Legarium, rii, ὄσπριον, χέδροψ, idem quod legumen: à legendo dictum, quod manu legatur, non falce secetur. Varr. de Re rust. lib. 1. cap. 32. Viciam, lentem, cicerculam, eruiliam, ceteraq; quæ alii legumina, alii, (ut Gallicani quidam) legaria appellant.

Legata, tæ. Cic. Att. Huc Cerelia missa ab istis ad me est Legata.

Legatarius, uel Legataria dicitur, cui ex testamẽto aliquid legatum est. Iustinianus Instit. de leg. Sed si rẽ legatarii quis ei legauerit, inutile est legatum. Legataria prouincia dicitur, quæ alicui delegata est. Cic. ad Atti. lib. 15. O rem miseram, primum ullam ab istis legationem, dein, si aliquã, hanc Legatariam prouinciam.

Legatio, onis, uerbale, *Ambasciaria*, *legatione*, πρεσβεία, πρέσβευσις, munus, officium, uel functio legati. Cic. 9. Philip. Etenim cui legatio ipsa mortis caussa fuisset, eius monumentum extare uoluerunt: ut in bellis periculosis obirent homines legationis munus audacius. Legatio interdum pro ipsis legatis, qui mittuntur, ponitur. Quinct. lib. 10. ca. 1. Missa ad Achillem legatio. Legatio quoque quædam est, quæ Libera dicitur. Legationes, inquit Budæus, liberæ olim ornamenti tantum caussa à senatu impetrabantur: quemadmodum honorarii magistratus à principibus honestamenti caussa conceduntur, tituloq; tenus obeuntur, & geruntur. Has autem ii Senatores impetrabant, quibus negocia futura erant in prouinciis, ut qui hereditates persequi, aut legata, aut qui nomina exigere uolebant in prouinciis, legatorum personis acceptis commendabiliores controuersias haberent, atque fauorabiliores. Quamobrem lege XII. tabul. id uetitum erat, his uerbis: Rei suæ ergo nequis legatus esto. Cic. contra Rullũ, Legatos uestros auctoritate tenui, qui quanquam rerum priuatarum caussa legationes liberas obeunt: tamen exteræ nationes ferre uix possunt. Graue est enim nomẽ imperii: idq; etiam in leui persona pertimescitur, propterea quod uestro non suo nomine abutuntur. Est & Legatio uotiua, quæ uoti prætextu suscipitur. Cic. ad Att. lib. 15. Votiua ne tibi quidẽ placebat: etenim erat absurdum, quæ, si stetisset respub. uouissem, ea me, euersa illa, uota dissoluere. Legationem dare, est alicui obeundæ legationis munus iniungere. Cic. contra Rullum: Quibus uos legationem dedistis. Legationem accipere, id est, suscipere onus legationis obeundæ. Ci. pro Flac. Qui hanc ipsam legationem, quam habet, nõ accepit à suis ciuibus, &c. Legationem gerere, πρεσβεύειν, id est, fungi legatione, & legatum esse. Quin. lib. 7. cap. 5. Male gestæ legationes apud Græcos.

Legatiuum, ui, dicebatur id, quod dabatur legato nomine uiatici, & impensæ Vlpia. in l. munerum. ff. de Muner. & honor. Legati quoque, qui ad sacrarium principia mittuntur, quia uiaticum, quod Legatiuum dicitur, interdum solent accipere: sed & Nicostrategi, & pistrinorum curatores personale munus ineunt. Idem l. 1. ff. de Legat. His qui non gratuitam legationem susceperunt, legatiuum ex forma restituitur. Sic legit Budæus: alii Legatitium legunt.

Legator, toris, qui aliquid legat per testamentum. Sueto. in Tibe. Iterum eo censente, ut Trebianis legatam in opus noui Theatri pecuniam ad munitionem uiæ transferre concederetur, obtinere non potuit, quin rata uoluntas legatoris esset. Cic. Att. Hortensii legata.

Legatum,

Legatum,ti,τὸ καταλειπόμενον,diminutio quædam hereditatis,qua testator ex eo,quod uniuersum heredis foret, alicui quid collatum uelit. Modest.l.legatum ff de Leg.2.Legatū, est donatio,quædam,testamento relicta: & Legati appellatione,fideicommissum,& mortis caussa , donatio continentur. Plin.Epist.44 Illa ut in periculo credula,poscit codicillos,legatum Regulo scribit.Petere legatum ex testamento, Quint.lib.4.14.

Legatus,ti,*Ambasciatore,legatore*,πρεσβευτής,πρέσβυς, qui legatione fungitur,siue qui refert mādata alterius.Vir.11.Aen. Legati responsa ferunt.Cice.9.Philip. Lartes Tolumnius rex Veientum,quatuor legatos populi Romani Fidenis interemit.Legatus item in bello dicebatur,ὕπαρχος, ἀντιστράτηγος,qui Imperatoris uice fungebatur,maximamq; eo absente in exercitu obtinebat auctoritatem, qui ve ab Imperatore cum parte in expeditionem mittebatur , aut præsidio præficiebatur. Cæs.lib.2.de Bell.Ciuil. Neque se ignorare quod sit officium legati,qui fiduciariam operam obtineret. Vbi Legatum propterea fiduciariam operam obtinere dixit,teste Budæo,quia redeunte Imperatore, aut Consule,cedere eum oportet. Legatum mittere de aliqua re, est mittere aliquem,qui de aliqua re cū alio nostro nomine tractet. Cic.2.de Orat. Cum Athenienses ad Senatum legatos de suis rebus maximis mitterent. Legatos decernere,est censere legatos mittendos esse,siue legatos sententia sua constituere.Cic.ad Lent.Crassus tres legatos decernit.

Legerda,λέγερδα,urbs est Armeniæ maioris , in Eote-ena regione,non longe ab Euphrate fluuio. Ptolemæus libro 5. cap.13.

Legifer,ri,*Legislatore*,νομοθέτης,idem quod legislator. Ouid. 3.Amor.Eleg 9.Optauit Minor similes sibi legiferannos. Huius femininum est Legifera.Virg 4.Aen.Mactant de more bidentes Legiferæ Cereri,Phœboq; patriq; Lyæo. Cic. in Ant.Legio martia.

Legio,onis,τάγμα,à delectu militum dicta est , teste Varrone lib 4 de lingua Latina eo quod legionis milites uiritim legi,hoc est,eligi soleāt.Diuiditurq; legio in decem cohortes: Cohors in quinquaginta manipulos : Manipulus in uigintiquinque milites. Legiones Romanæ à numero , atque ordine nomina sumebant: ut Primani,Secundani, Decumani milites uocabantur,qui erant primæ,secundæ, & decimæ legionis Liu.7.Bell.Maced.Romana acies unius prope formæ fuit,& hominum,& armorum genere: duæ legionis Romanæ,duæ sociorum & Latini nominis erant, quina millia, & quadrage nos singulæ habebant. Vide Vege. de re Milit. lib.1.cap.2.& seq.

Legionarius,a,um,ταγματικὸς, quod ē legionis , uel quod ad legionem pertinet Asinius Pollio Cic lib.10.Epist.Militem non modo legionarium , sed ne auxiliarium quidem ullam quoquam misi. Cæs.3.Bell. Ciui Et legionarii interioris munitionis defensores,scalis admotis,&c. Legionariæ cohortes. Liu.5.Bell.Maced.

Legirupa,pæ,*Che rompe la legge*.παράνομος, qui legem frāgit. Plaut.in Pseu. Impudice,scelestè,uerbero, bustirape , furcifer,sociifraude,parricida,sacrilege,periure,legirupa, pernicies adolescentum.

Legirupio,onis,παράνομος,qui rumpit leges.Plau.in Rudē. Iube modo accedat prope hunc legirupionem.

Legislator,legislatoris,*Colui che fa la legge*,νομοθέτης,qui legem tulit. Dicitur etiam Legumlator,& separatim Lator legum,uel Lator legis. Liu.4.Bell.Maced. Noster legumlator non in paucorum manu rempublicam esse uoluit.Cice.4.in Cat. Latorem legis Semproniæ iussu populi pœnas reipublicæ dependisse.Cic.in Ant.Credo illa legitima quæ consules populum iure rogauerunt.

Legitime,aduer.νομίμως.Cic.1.de Offic.Iuste, & Legitime imperanti. Cuius contrarium est Illegitimum. Vnde Legitimi filii,qui secundum legem nati sunt.

Legitimus,a,um,*Legitimo*,γνήσιος,νόμιμος, γιγνόμενος , quod est æquum,iustum,conueniens,& secundum legem factum: ut,Vxor legitima. Martial.lib.5. Quæ legis caussa nupsit tibi Lælia Quinte , Vxorem potes hanc dicere legitimam. Aetas legitima ad petendum consulatum. Liui.5. Bell.Pun. Amor legitimus.Ouid.Epist.13.

Legiuncula,læ,dimin. à nomine Legio deductum , ταγμάτιον,parua legio. Liu.lib.5.Bell.Maced. Videretis uix duarū male plenarum legiuncularum instar in castris regis.

Lego,gas,*Mandar legati, ambasciadori* , διαπρεσβεύω , ἐπικηρυκεύομαι,in legationem mitto,oratorem constituo,uel meo uel publico nomine aliquid acturum. In qua significatione præter accusatiuum inuenitur habere datiuum significātem eum,ad quem aliquis legatur. Plaut. in Amph. De egituros primorum principes: eos legat Thelebois. Sæpius loco huius datiui accusatiuum habet cum præpositione Ad. Cic. 5.Verr. Nobilem Andronem Centuripinum legarunt ad Apronium. Cum nominibus locorum cōstructum, eandem habet constructionem,quam cetera uerba motum ad locum includentia. Nam si ea fuerint ciuitatum,castellorum,aut uicorum nomina,in accusatiuo collocabuntur sine præpositione: ut , Legare quempiam Carthaginem , uel Corinthum. Sin regionum ea fuerint nomina , in accusatiuo ponentur, mediante præpositione In. Salust. in Iugurth. Legantur tamen in Aphricam maiores natu. Interdum Legare,uerbum est militare,idem significans quod legatum sibi substituere, & parti copiarum aliquem præficere. Cic. Attic.lib.8. Dolabellam me sibi legauit. Quandoque committere. Plautus in Casi. Quin ruri es in præfectura tua? quin potius , quod legatum est tibi negocium, id curas? Quandoque decernere,& testamento aliquid alicui relinquere, διατίθεσθαι,καταλείπειν,ut, Testator liberto suo argenti pondo decem legauit : hoc est,decreuit ex hereditate sua decem argenti pōdo liberto suo conferri. Liu.lib.1 ab urbe. Numitori,qui stirpis maximus erat,regnum uetustum Siluiæ gentis legat. Aliquando assignare,adscribere,imputare. Liu.8 Bell. Pun. Patere nos omnia, quæ prospera tibi, & populo R.imperio euenere,tuo consilio assignare:aduersa, casibus in certis belli,& fortunæ legare. Huius uerbi composita sunt , Ablego, Allego, Dellego, à quo Subdelego, Relego, Sublego , quæ habent pen.pro. Deriuatiua sunt, Collega, & Collegium: de quibus omnibus suo loco.

Lego,gis,gi,ctum,*Raunare.leggere*,ἀναλέγομαι,proprie colligo, hinc atque illinc decerpo. Virgil. 3. Eclog. Qui legitis flores & humi nascentia fraga. Colu.lib.2.Optimam quanque spicam legere oportet , separatumq; ex ea semen reponere. Hinc tractum est,ut Legere etiam sit oculis scripta percurrere, ἐπιλέγεσθαι,ἀναγινώσκειν,quoniam litteræ oculis lege,id est,colligi uidentur. Cic. Matio lib.7. Dummodo is tibi quiduis potius,quàm orationes meas legerit. Propter quod,ea quoque quæ picta sunt,Legere dicimur. Virgil.lib. 6.Eclog. Quin protinus omnem Perlegerent oculis. Tractum à Græcis,qui γράφειν scribere & pingere dicunt Item, quoniam nautæ dum aspera loca prætereunt, legere, id est, colligere uela consueuerunt,quandoque accipitur pro præterire,uel prænauigare, παραλέγεσθαι. Virgil. 3.Aeneid. Littoraq; epiri legimus. Aliquando pro surripere, κλέπτειν, quod ea quæ furamur, colligimus. Virgil.10.Aeneid. Quid soceros legere , & gremiis abducere pactas? Quo in loco Seru. exponit legere pro furari. Idem Eclog.9. Vel quæ sublegi tacitus tibi carmina nuper. Hinc Sacrilegium,ἱεροσυλία. Ab huius uerbi passiuo Legor , fit participium lectus: quod interdum comparatione,& temporis amissione in nomen migrat : idemq; significat quod selectus , siue ex aliorum numero separatus,ἀπόλεκτος. Horat in Carm.seculari uirgines lectas, puerosq; castos , Diis quibus septem placuere colles,Dicere carmen. Virgil.9.Aeneid. Præterea bis sex genitor lectissima matrum corpora , captiuosq; dabit. Cic.5.Verr.

Lectissimus adolescens,dixit : & in 2. Lectissimi uiri, atque ornatissimi. Idem in Catil.& ad Att.lib.10. Lectissima femina.

Lecte,ctius,ctissime. Cic.in Orat. Sententiis uerbisq; lectissime dicere. Huius uerbi composita sunt, Allego, Colligo, Deligo,Diligo,Eligo,Intelligo, (à quo Subintelligo) Negligo,Perlego, Relego,Sublego,& Seligo,quæ habent pen. cor. Significata uide suis locis.

Legulae,sunt uitæ paruulæ, siue ligulæ fimbriatæ, reticulatis cancellis,plagulis orbicularibus : à legendo dictæ.

Leguleius , leguleii, *Colui che studia nelle leggi, legista* , νομικὸς, qui legum studia sectatur , seu uersatur in legibus. Cic.1.de Orat. Ita & tibi Iureconsultus per se nil nisi leguleius quidā cautus uidetur , & acutus precoactionum , cantor formularum,auceps syllabarum.

Legulus,li,pen.corr. συλλογεύς, qui uuas aut oleas colligit. Cato cap.144. Legulos quot opus erit,præbeto. id est, collectores.

Legumen,penult.prod.huius leguminis,*Legume*, ὄσπριον,quicquid ex terræ satis in siliquis nascitur : ut sunt fabæ,pisa,cicer, lentes, & similia. Dictum est autem Legumen à legendo,quod manu legatur. Var.lib.1.de Re rust.de cicere : Hoc enim quoque legumen ut cetera,quæ euelluntur è terra,nō subsecantur ut fruges : quæ quod ita legantur,Legumina dicta. Virgil.1.Georg. Vnde prius lætum siliqua quassante legumen.

Legumentum,ti, & Legarium,rii, *Legume*, χέδροπα, idē quod Legumen. Varr. de Re rust.lib.1.cap.32. Vitiam,lentem,cicerculam , eruiliam , ceteraq; , quæ alii legumina , alii (ut

Gallicani

Gallicani quidam)Legaria appellant,&c.

Leitvs, λήϊτος, unus ex quinque Bœtorum ducibus, qui ad Troiam profecti ſunt, teſte Home.lib.2.Iliad.

Lelantvs, fluuius eſt Eubœæ inſulæ, apud Plin.lib.4.cap.12.

Leleges, pen.cor. λέλεγες, Aſiæ populi fuerunt, origine Græci, ita dicti, quaſi λελεγμένοι, eo quòd diuerſis è locis collecti eſſent. Hi primum inſulas tenuerunt: idq; in continenti tranſgreſſi, partim in Myſia ad Adramyttenum ſinum conſederunt: ubi & Homerus maiorem Lelegum partem uidetur collocare: partim in eo Ioniæ tractu, qui Cariæ eſt proximus: unde etiam Plinius tradit, Miletum Ioniæ totius caput Lelegeida olim fuiſſe appellatam. Ouid.lib.9.Meta. Caras, & armiſeros Lelegas, Lyciamq; pererrat Lelegum originē nonnulli ad Theſſalos retulerunt: è quibus eſt Seruius, explicans illud Virg.8.Aen.Hic Lelegas, Carasq; ſagittiferosq; Gelonos finxerat. Plin.uero lib.4.cap.7. Lelegas olim appellatos fuiſſe ait, quos poſtea Locros Epicnemidios nominarunt, per quos Cephiſus amnis in mare illabitur. Euſtathius λέλεγας multis ex locis conſtruxiſſe exiſtimat, atque inde etiam nomen accepiſſe: quod etiam non obſcure innuit Stra.lib.7. Ariſtoteles autem Lelegum appellationem ad Lelegem quendam Leucadium refert, cuius nepotem ex filia tradit fuiſſe Teleboam.

Lema, æ, λήμη, humor albus in oculis concretus. Plin. lib.23. cap.1. Aut ſi cruore ſuffunduntur oculi, uel ſi lemæ in oculis erunt. Inde Lemoſi, λημῶντες, λημαλέοι. Cœlius lib.7.cap.6.

Lemannonivs ſinus, in Septentrionali Britanniæ parte collocatur à Ptolem.lib.2.cap.3.

Lemanvs, pen.pro. λεμανὸς, lacus eſt Allobrogum, Geneuam, & Loſanam, urbes alluens, Rhodanumq; fluuium impermiſtis aquis tranſmittens. Luc.lib.2. Deſeruere cauo tentoria fixa Lemano.

Lembvs, λέμβος, nauiculæ exiguæ genus, ſed miræ uelocitatis: cuiuſmodi ante claſſem explorandi gratia ſolent præmitti. Polybius l.1. Ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς ἐκ τῶν συμμαχίδων προαποσταλμένοις ταμείαις ἀνήγγειλαν οἱ προπλεῖν εἰθισμένοι λέμβοι τὸν ἐπίπλουν τῶν ὑπεναντίων. Hoc eſt, Similiter & Quæſtoribus, qui à Syracuſanis præmiſſi erāt, annunciarunt lembi, qui ſolebant antecedere, aduerſariorum aduentum. Liui. Lembos inter naues actuarias uidetur annumerare: ut Decadis 4.lib.4. Naues, quas ciuitatibus maritimis ademiſſet, redderet: ne ve ipſe nauim ullam præter duos lembos, qui non plus, quàm ſedecim remis agerentur haberet. Erant autem & maiores lembi, bello utiles. Idem li.5.Decad.5. Antenor, qui cum claſſe lemborum ad Phanas ſtabat, Caſſandriam inde traiecit. Erant & minores, ſcapharum inſtar, quibus à littore, ad onerarias aduehebantur. Plaut. Mercat. Dum hæc aguntur, lembo aduehitur pater tuus pauxillulo. Virg. quoque lib.1.Geo. Lembos inter fluuiatiles lyntres annumerat. Non aliter(inquit) quàm qui aduerſo uix flumine lembum Remigiis ſubigit, ſi brachia forte remiſit, Atque illū in præceps prono rapit alueus amne.

Lemma, atis, λῆμμα, dicitur id, quod in ratiocinationibus aſſumitur, ſiue per ſe, ſiue in ſubiectis pronunciationibus. Cic. 2.de Diuin. Sumptionem interpretatur. Sed demus(inquit) tibi iſtas duas ſumptiones, ea quæ λήμματα appellant Dialectici: ſed nos Latine loqui maluimus. Vocantur præterea Lemmata quædam ueluti themata, quæ carmini, aliive operi præfixa, paucis uerbis eius indicant argumentum. Martia. lib.14. Lemmata ſi quæris cur ſint adſcripta docebo: Vt, ſi malueris, lemmata ſola legas. Vbi Lemmata uocat, ſuccinctos illos ueluti titulos, quos Epigrammatis ſuis præfixit, ad indicanda ſingulorum argumenta. Accipitur etiam Lemma pro themate, ſiue argumento, quod nobis in carmine, aliove opere ſcribendo proponimus. Pli.epiſt.92. Nam lemma ſibi ſumpſit, quod ego interdum uerſibus ludo.

Lemniscatvs: ut, Palma lemniſcata. Cice. pro Roſc. Amer. Multas eſſe infames palmas: hanc primam tamen eſſe lemniſcatam, quæ Romæ deferatur.

Lemnisci, orum, *Fiocchi, nappe*, λημνίσκοι, faſciolæ coloriæ dependentes ex coronis: inde dictæ, quod antiquiſſimum genus coronarum fuit laurearum inquit Feſtus. Pli.lib.21.ca.3. Craſſus diues primus argento, auroq; folia imitatus, ludis ſuis coronas dedit: acceſſerunt quoque & lemniſci, quos adiici, ipſarum coronarum honos erat propter Herruſcas, quibus iungi, niſi aurei, non debebant. Celſ.lib.7. cap. 28. uidetur accepiſſe Lemniſcum pro linamento, quod chirurgi uulneribus imponunt, oleo, uel unguēto illitum. Intus(inquit) implicitum in longitudinem linamentum, λημνίσκον Græci uocant, in aceto tinctum demittere.

Lemnos, λῆμνος, inſula eſt maris Aegæi, Thraciam à Septentrione, ab Occaſu Athon montem habens, fabuloſo Vulcani caſu nobilitata. Eadem & Hypſiphile dicitur, à filia Thoantis eiuſdem nominis, quæ in hac inſula regnauit. Hinc deducitur Lemnius adiecti. ut Lemnia turba, apud Ouid.in Ibin. Saxa Lemnia, apud eundem 5.Triſt. Lemnia mala, λήμνια κακὰ, id eſt, ingentia, & inaudita: qualia Lemnum affixiſſe dicūtur. Lemnia Terra, quæ in Lemno inſula effoditur. Eius tres à Galeno enumerantur ſpecies, quarum una fullonibus in uſu eſt ad extergendas ueſtes: altera fabris, quæ à Græcis μίλτος, à Latinis Rubrica uocatur: tertia medicis, quę à Græcis σφραγὶς λημνία, hoc eſt, Sigillum Lemnium appellatur, ab imagine capræ(ut uult Dioſcorides) aut certe Dianæ, (ut mauult Galenus) quæ illi imprimi ſolet. Effoditur autē hæc terra in ſola Lemno, non tamen in quauis parte eius inſulę, ſed tantum in colle quodam Hephæſtiadi ciuitati imminenti: quem etiam Vulcano ipſi ſacrum fuiſſe fabulantur, eo quod is à matre de cælo deturbatus, in collem illum feratur decidiſſe. Cuius fabulæ occaſionem præſtitit collis eius color, & ſterilitas. nam & exuſto ſimillimus eſt, & nullam omnino plantam gignit. Hęc autē terra quo pacto ſoleat præparari à ſacerdote Dianæ, uide Galenum.lib.9.de Facult. Simpli.medicamen. ubi merito reprehendit Dioſcoridem, qui putauit terræ huic hircinum ſanguinem admiſceri. Hodie Seplaſiarii pro terra Lemnia ſupponunt Terram ſigillatam. Quicquid enim terræ Lemniæ quotānis colligi poteſt ad Turcarum principem defertur, neque ulla ratione ad nos peruenire poſſet, niſi ille noſtros principes, eorumve legatos, aliquot orbiculis interdum donaret.

Lemonivm, herba eſt ſuccum lacteum emittens, concreſcentem gummi modo, humidis locis, Auctor Pli.lib. 25.cap.9.

Lemvres, lemurarum, pen.cor. laruæ nocturnæ, & terrificationes imaginum, & beſtiarum, inquit Nonius. Ouid.5. Faſto. Mox etiam Lemures animas dixere ſilentum. Varr. lib.1.de Vita populi Roma. Quibus temporibus in ſacris fabam iactant noctu, ac dicunt ſe lemures domo extra ianuam eiicere.

Lemvria, orum, feſta erant Lemuribus ſacra, quæ cum celebrabantur(id autem erat menſe Maio) templa omnia claudebantur, nuptiæq; omnes infauſtæ putabantur. Quæ res fecit locum prouerbio, Malum menſe Maio nubere. Oui.li.5. Faſt. Ritus erit ueteris nocturna Lemuria ſacri: Inferias tacitis manibus illa dabant. Et paulo poſt: Fama tamen ueteres illis clauſere diebus: Vt nunc ferali tempore operta uides. Nec uiduæ tædis eadem, nec uirginis apta Tempora: quæ nupſit, non diuturna fuit. Hác quoque de cauſſa (ſi te prouerbia tangunt) Menſe malum Maio nubere uulgus ait.

Lenaevs, ληναῖος, unum eſt ex Bacchi cognominibus, ἀπὸ τοῦ ληνοῦ, hoc eſt, à torculari, ſiue lacu impoſitum. Vir.l.2.Geor. Huc pater ò Lenæe: tuis hic omnia plena Muneribus.

Lena, æ, *Roffiana*, μαστροπὸς, ἡ, appellatur ab Vlpian.l.palam.ff. de ritu nup. quæ mulieres quæſtuarias proſtituit. Itē ea quæ alterius nomine hoc uitæ genus exercet. Item ſi qua cauponam exercens, in ea corpora quæſtuaria habeat, ut multæ aſſolent ſub prætextu inſtrumenti cauponii proſtitutas mulieres habere, dicendum eſt hanc quoque Lenæ appellatione contineri.

Lenimen, inis, κήλησις, idem quod lenimentum: hoc eſt, quo aliquid lenitur, & dulcoratur, Ouid.11.Metam. Addidit illis Hoc quoque lenimen, quo ſolo flexit amantem.

Lenimentvm, ti, κήλησις, πράϋνσις, idem quod mulcimentū, ſiue mitigatio: ut, Elleborum dare cum lenimento rhaphani. Plin.lib.25.cap.5.

Lenio, nis, niui, uel nii, nitum, *Mitigare, placare, humiliare*, πραΰνω, κηλέω, mulceo, placo, flecto. Sal.in Cati. In tali tempore tanta uis hominis magis leniunda, quàm exagitanda, uidebatur. Aliquando imminuere, leuare, mitigare. Ibidem: Nō nulli ficta & hæc & multata præterea exiſtimabant ab iis, qui Ciceronis inuidiam, quæ poſtea oborta eſt, leniri credebant atrocitate ſceleris, qui pœnas dederāt, id eſt, imminui. Cic. Treba. Tuam profectionem amore proſequar, reditum ſpe expectabo, abſentem memoria colam, omne deſideriū litteris mittendis accipiendisq; leniam. Legitur & Lenibo, futurum antiquum. Prop. Lenibunt tacito uulnera noſtro ſono. Huius compoſitum eſt Delenio, καταπραΰνω, de quo uide ſuo loco.

Lenis, & hoc Lene, *Manſueto, facile, humile*, προσηνὴς, ἤπιος, πρᾶος, idem quod facilis, non iracundus, clemēs, indulgens. Terent.in Hecy. Ego ſum animo leni natus, non poſſum aduerſari meis. Cic.pro Sext.Roſc.Amer. Veſtrum nemo eſt, quin intelligat populum Romanum, qui quondam in hoſtes leniſſimus exiſtimatur, hoc tempore domeſtica crudelitate laborare. Lene & aſperum ſunt contraria: ut uidere eſt apud Ciceronem lib.de Finib.2. Lenes cibi & acres, apud Cœlium lib.2.cap.21. opponuntur. Lene uinum, dicitur delicatum, non uehemens, aut aſperum, neque linguam, aut cerebrum,

brum,seriens. Terẽ.in Heaut.Pitissando modo mihi, Quid uini absumpsit? sic hoc dicens,asperum Pater hoc est, aliud lenius. Lene uenenum dicitur,quod mitem quodam modo, & uix sensibilem mortem inducit. Cic.ad Atti.lib.2. Sed ita lenibus,uti uidebantur,uenenis,ut possit uiderentur sine dolore interire. Lenis sonus,id est,placidus. Cic.lib.3.de Ora. Ille autem superior leniore quodam sono est usus. Lenissimus Auster quoque à Cic.lib.7.ad Attic.dicitur.id est,leniter spirans.

Lenitas,lenitatis,*Mansuetudine, facilità*, πραότης,mansuetudo, facilitas.Ci.ad Att.lib.10.Patris autem lenitas amanda potius ab illo,quàm tam crudeliter negligenda. Lenitas gustus,id est,suauitas contraria asperitati.Plin.lib.26.cap.8. Differentia intelligitur lenitate gustus.

Leniter,aduerbium, *Piaceuolmente, mansuetamente*, πράως,ἠπίως,placide,non uehementer: ut,Leniter arridere,apud Ci. 2.de Finib.Leniter disputare,apud eundem 4.Acad.Leniter agere.Liui.7.Bell.Pun.Castigando, increpandoq́;, & plus quàm leniter agendo. Legitur & lene in eadem significatione,licet non æque usitate.Martia.lib.1.Tepida natabis lene Congedi uada.

Lenitudo,inis,πραότης,idem quod lenitas,hoc est facilitas. Cic.6.Verr.Verebar ne eorum nimia lenitudine oppugnaret.Lenitudo orationis,id est,suauitas expers asperitatis. Idem 5.Tusc.Lenitudo orationis,mollitudo corporis, ea si bona dicemus,quid erit in philosophi grauitate?

Leno,onis,*Roffiano*,μαστρωπὸς,προαγωγὸς,qui scortorũ prostitutione quæstum facit: ita dictus ab alliciendo,quod adulescentulos alliciat: uel à lenitudo,quod leniendo animos, adolescentium corrumpat.Ouid.lib.1.Amor Eleg. 10. Deuouet imperium tamen hæc lenonis auari. Priscianus existimat hoc nomen duobus generibus commune esse: quamuis habeat femininum Lena.

Lenocinor,aris,tertia syllaba cor. *Roffianare*, μαστροπεύω, προαγωγεύω,lenocinium facio. Per translationem pro blandiri ponitur siue allicere,quod lenones facere solent. Ci.2. Verr. Tibi seruiet,tibi lenocinabitur, minus aliquanto contendet,quàm potest.Interdum significat gratiam conciliare.Plin.lib.2.Epist. Potest tamen fieri,ut quanquam in his difficultatibus,libro isti nouitas lenocinetur.Budæus.

Lenocinium,cinii,*Roffianesmo*,μαστροπεία,lenocinãdi actus hoc est,exercitium lenonis. Vlpian.l. palam.ff de ritu nup. Lenocinium facere non minus est, quam corpore quæstum exercere.Quid autem sit Lenocinium facere, docet Vlpia. Lathletas.ff.de his qui not. infam. Lenociniũ facit (inquit) qui quęstuaria mancipia habuerit:sed & qui in liberis hunc quæstum exercet.Cic.5.Ver.Pudorem & pudicitiam qui colit,potest animo æquo istius quotidiana adulteria,meretriciam disciplinam,domesticum lenocinium uidere? Ponitur interdum pro dilinimento,allectamento,illecebra, blanda assimulatione,θέλγητρον,Cic.pro L.Murę. Verum lenocinium,inquit,à grege delicatæ iuuentutis,an orbis terrarum imperium à pop.Ro.probas? Idem pro Sext. Et se uitiorum illecebris,& cupiditatum lenociniis dediderunt. Quandoque sumitur pro exquisitiore elegantia,κομψεία, κομψότης. Cic.2.de Nat.Deo.Perspicuum est enim, quo compositiones unguentorum,quo ciborum conditiones, quo corporũ lenocinia processerint.

Lenonius,nia,um,*Cosa da roffiano*,μαστρωπικὸς, quod ad lenonem pertinent. Plaut.in Menæc.Ab iis locis lenoniis.

Lens,lendis,fem.gen.κονὶς,ἡ,ouum pediculorum,capillis adherens: ex quo postea pediculi generantur. Plin.lib.29.cap. 6.Lendes tolluntur adipe canino,uel anguibus in cibo sumptis anguillarum modo.

Lens,lentis,*Lenticchia,lente*,φακὸς,genus leguminis,folio uiciæ tribus, quatuor ve in siliqua granis, inter legumina minimis.Dicta autem putatur Lens,ab adiectiuo lenis,quod qui ea uescuntur,lenes ac moderati fiunt. Virg.1.Georg.Nec pelusiacæ curam aspernabere lentis.Lentim pro Lentem in accusatiuo frequens est apud Catonem, ut cap.35.Lentim in rudeto,& lubricoso loco,qui herbosus non fiet,serito.

Lente,aduerbium,lege Lentus.

Lenteo,lentes,*Essere lento,molle, tenero*, γλισχραίνομαι, lentus sum,tener,& mollis. Vnde apud Lucilium legitur, Lentet opus,pro eo quod est,lente procedit.

Lentesco,tescis,quod significat lẽtum,seu tenerum,ac molle fieri. Colum.lib.11.cap.2. Quæ si natura minus lenta est, ante dies quindecim præcidenda,& purgata in stercore obruenda est,ut lentescat. Virg.lib.2.Georg.Sed piscis in morem ad digitos lentescit habendo,id est,coheret, ut exponit Seruius. Colum.lib.2.cap.11. Cicera bubus erui loco fresa datur in Hispania Bætica,quę cum suspensa mola diuisa est, paulum aqua maceratur,dum lẽtescat.hoc est cohereat, uel (ut ait Budæus)glutinosa fiat. Curæ lentescunt tempore. Ouid.lib.2.de Arte aman. Sit mora tuta breuis, lentescunt tempore curæ.

Lenticula,æ,*Lente picciola*,φακὸς. genus est leguminis, lentĩ simillimum,sui tamen generis. Pli.lib.15.cap.11.Folia sunt lenticulæ simillima: Græci φακὸν appellant,ut ex Theodori uersione annotauit Hermolaus: cum lentem φακὸν nominent.Vnde tritum illud Græcorum prouerbium,τὸ ἐν τῇ φακῇ μύρον,sic fere omnes uertunt. In lenticula unguentum. Quod quidem prouerbium in eos dici solet, qui nullo rerũ discrimine,quas agunt,dicũt ve, pari nixu cuncta moliuntur: quod genus homines Græci, κακόζηλοι, καὶ ἀπειρόκαλοι appellant. Lenticula etiam genus uasis e'st à figura leguminis dictũ.Videturq́; id esse,quod Discus appellatur apud Diosco.Plin.lib.18 cap.12.Duo lentis genera in Aegypto: alterum rotundius,nigriusq́;: alterum sua figura: unde uario usu translatum est in lenticulas nomen. Videtur autem Lenticula fuisse uasis unguentarii genus, in qua etiam significatione a sacrorum Bibliorum interprete usurpatur. Ab huius item uasis similitudine,in gemmis quoque Lenticula appellatur,figura circa medium sui lata,rotunda,& depressa.Plin.lib.37.cap.11. Figura oblonga maxime probatur: deinde quæ uocatur Lenticula: postea Clypeidos. Rursus Lenticulæ,maculæ sunt in corpore, quæ & Lentigines dici solent. Celsus lib.6.cap.5. Lenticulas tollunt galbanum & nitrum.

Lenticularis,& hoc lare,φακοειδὴς,adiectiuum à lenticula: ut Lenticularis forma, Apul.lib.2.Flor.

Lentiginosus,φακώδης,Plin.lib.20.cap. 20. de Atriplice: Ac nisi mutata sæpe aqua coquendum, stomacho contrariũ esse,lentigines & papulas gignere.

Lentigo,pen pro.ge.lentiginis,*Lentigine*,φακός,macula subrufa,& nigra interdum,in facie,ad lentis similitudinem.

Lentiscinus,lentiscina,lentiscinum, quod ex lentisco factum est: ut,Oleum lentiscinum Pli.lib.23.cap.2. Tunc addito oleo lentiscino illita,una nocte rufat capillum.

Lentiscus,σχῖνος,arbor est in Chio præcipue nascens(quanquam & in Italia,& in Narbonensi Gallia prouenit) magnitudine roboris,sorbi folio,terebinthi odore,acinis,dum maturescunt,rufis: ubi maturuerint,nigris: mastichen exudans in modum gummi. Hæc arbor perpetuo uiret: terq́; in anno fructus profert.Quod & ipsum testatur Cic.de Diuinat.uersibus ex uetusto aliquo poeta adductis: Iam uero semper uiridis,semperq́; grauata Lentiscus,triplici solita e'st grandescere fœtu: Ter fruges fundens: tria tempora monstrat arandi. Dictam autem Lentiscum putat Ruellius, quod liquore quodam lentescat.Sudat enim resinam quam in Chio insula Mastichen uocant.Eius fructum Hippocrates,σχινίδα uocat: arborem autem σχῖνον.Ex arboris huius ligno præstantissima fiunt dentiscalpia Martia.lib.14.Lentiscum me'ius, sed si tibi frondea cuspis Defuerint, dentes penna leuare potest.

Lento,tas,*Lentare*,χαυνόω,lentum reddo.Virg.lib.3. Ante & Trinacria lentandus remus in unda. Vbi Ser. Lentandus:aut Lente tibi nauigandum est(nam totam Siciliam circuit)aut flectendus: unde Lentum uimen dicimus,id est flexibile.

Lentitudo,inis,Cic Q.Fr.Nam illud non solum est grauitatis,sed interdum etiam Lentitudinis.

Lentuli,Λέντυλοι,Romani quidam nobilissimi, ita cognominati à lente,ut Cicerones à Cicere. A quibus denominatiuum.

Lentulitas,deflexit Cic.lib.3.Epist. pro nobilitate Lentulorum.Vllam(inquit)Appietatem, aut Lentulitatem ualere apud me plus,quàm ornamenta uirtutis,existimat?

Lentus,lenta,lentum,*Flessibile,tardo,uiscoso*, γλισχρὸς, proprie idem est quod tenax & uiscosus. Plaut.Menæch. Quàm lentũ est,& uisco simile? Nonnunquam idem quod molle,flexibile,& minime fragile. Virg.5 Eclog. Lenta salix quantum pallenti cedit oliuæ. Sed translatum ad animum,pro leni ac placido capitur,& æquanimi: ut, Vir patiens,& lentus,apud Cice lib.2.de Orat.Interdum pro facili. Lucan.lib.11. Saty.ut citat Nonius: L.Cotta senex Crassi pater huius Paneti Magnus Trico fuit,nummarius soluere nulli Lentus Interdum pro tardo,βραδὺς. Pl.epistto.147. Ibat illa lento gradu,quasi grauis uinculis. Interdum pro securo & ocioso. Virg.1.Eclo. Tu Tytire lentus in umbra,&c. Interdum pro renisso & frigido. Virg.1.Geor.Noctu lentus non deficit humor. Habet & alias significationes,ut cum dicimus Lentum colorem, id est,fluentem,& facile euanescentem Plin.lib.12 cap.5. Colos in quacunque natione præfertur rufus,& pinguiter lentus.Lentus ignis dicitur moderatus, non usqueadeo calefaciens.Pli.lib.13.cap.4. Lentus igni, a palmis. Lentus tepor, remissus. Plin.lib.12.cap.17. Probatur casia gustu, quàm maxime

alme feruens potius, quàm lento tepore leuiter mordens. Lenta uiuacitas, id est, longa, & tenax. Plin. lib. 8. cap. 37. Alioqui uiuacitatis adeo lentæ, ut aiectis interanea diu pugnat. Hinc fit aduerbium Lente, βραδέως, id est, tarde, & cũctanter. Plin. epist. 23. Ac tum quoque lente, & cunctanter ueniunt, nec tamen permanent, sed ante finem recedunt. Lẽte aliquid ferre, est illud patienter & æquo animo pati. Cic. 2. de Orat. Neque enim est facile, perficere, ut irascatur ei, cui tu uelis, iudex, si tu ipse id lentè ferre uideare. Lente agere, est remisse, & segniter agere. Liui. 2. ab Vrb. Lente agere iis Tatius, Sabiniq; uisi sunt. Lente, ac fastidiose probare aliquem, est longo temporis tractu, & post diuturnam morosamq; tentationem aliquem probare. Ci. ad Att. li. 2. Quem tibi ego non essem ausus mittere, nisi eum lente, ac fastidiose probauissem.

LENTITIA, tiæ, γλισχρότης, idem quod lentor, seu flexibilitas. Plin. lib. 16. cap. 37. Aliæ uirgas sequacis ad uincturas lentitiæ.

LENTITVDO, inis, TardeZZa, βραδύτης, tarditas. Cic. ad Q. Fr. lib. 1. Nam illud non solum est grauitatis, sed nonnunquam etiam lentitudinis. Idem 4. Tusc. Eamq;, quam lenitatẽ nos dicimus, uitioso lentitudinis nomine appellant.

LENTOR, toris, γλισχρότης, humor tenax, & glutinosus, inquit Bud. Plin. lib. 9. cap. 35. de purpuris: Congregantur uerno tempore, mutuoq; attritu lentorem cuiusdam ceræ saliuant. Idem lib. 11. cap. 5. Fert folliculos emittentes animalia, lentoremq; resinosum.

LENVLVS, li, Roffianetto, μαστρόπιον, diminutiuum: à Leno. Pla. in Persa: Ita ut occœpi dicere, lenule, de illa pugna.

LENVNCVLVS, culi, Roffianello, μαστρόπιον, aliud diminutiuũ, à lenone, deductum. Plaut. in Pœn. Sic derisorem ære militari tetigero lenunculum. Est & Lenunculus nauigium piscatorium. Sal. lib. 1. hist. Indicit forte per noctem lenunculo piscandum.

LEO, leonis, Leone, λέων, animal ferox, & omnium animalium generosissimum, tum præcipue, cum colla armosq; uestiunt iubæ quod ætate accidit. Leones, tantum ex feris clementia utuntur in supplices, prostratis parcunt, coeunt auersi, quemadmodum & lynces cameli, elephanti, rhinocerotes, & tigrides. Eorum animi index est cauda, sicut equorum aures: uim summam in pectore habent, sociati nonnisi sunt. Timent rotarum orbes circumactos, & currus inanes, & cristas cantusq; gallinaceorum, sed maxime ignes. Vide Plin. lib. 8. cap. 16. A leo fit Leoninus, Leonina, Leoninum, λεόντειος, ut Adeps leoninus, apud Plin. lib. 14. cap. 87. & Leonina species, apud Var. lib. 3. de Re rust. cap. 9. Est & leo marinus ex cancrorum genere, apud Plin. lib. 31. cap. 11. Item Leo, celeste signum, apud eundem lib. 17. cap. 24. quem putant fuisse leonem Theumesium ab Hercule occisum, in celum ab Ioue translatum. Dictus est autem Theumesius, à Theumeso Bœotiæ monte.

LEO, es, leui, letum hodie in usu non est: ex compositis tamen eius quæ sunt deleo, & Releo, apparet eiusdem significationis fuisse cum uerbo Lino: quod etiam præteritum ab eo mutuo accepit Horat. li. 2. Car. Græca quod ego ipse testa Cõditum leui.

LEON, tis, Cic. in Tusc.

LEO, λέων, Byzantius philosophus fuit, auditor Platonis, qui Phil. Mac. Regi infesta patriæ suæ arma inferenti, occurrens Dic, inquit, Philippe, quæ caussa te impellit ad oppugnanda nostra mœnia? cumq; Philippus respondisset, Amore patriæ illius esse impulsum, ut ea potiretur, Atqui, inquit, musico amantibus instrumento, non bellico opus est. Postea uero cum Philippus Byzantium diu frustra obsedisset, intelligens id Leonis opera fieri, ut illum apud suos in inuidiam uocaret literis cum apud ciues calumniatus est, proditorẽ patriæ appellans, sæpiusq; sibi ab eo urbem uænalẽ essa oblatam, & potuisse tam urbe potiri, nisi turpe iudicasset uictoriam furari. His itaque literis Leo apud ciues suos in suspicionem adductus, cum domum suam arctissima custodia obseruari uideret, laqueo uitam finiuit.

LEOCHARES, Λεωχάρης, nobilis statuarius fuit, unus ex iis, qui Mausoli regis Cariæ sepulcrum cælauerunt: ut tradit Plin. lib. 35. cap. 5.

LEOCORION, Λεωκόριον, monumentum fuit ab Atheniensibus in medio Ceramico erectum. Nam cum Attica uniuersa maxime fame laboraret, unumq; hoc ab oraculis ostenderetur remedium, si quis liberos suos immolaret, inuentus est Leos quidam Orphei filius, qui tres filias suas uirgines, Pasitheam, Theopen, & Eubuleo tradidit immolandas. Cuius beneficii memores Athenienses, monumentum in Ceramico erexerunt, quod Leocorion appellarunt. Auctor Suidas.

LEODAMAS, pen. cor. genit. Leodamantis, Λεωδάμας, Thasius philosophus fuit, cuius meminit Laertius in uita Archytæ Tarentini.

LEOGORAS, laogoræ, Λεωγόρας, Andocidæ Rhetoris pater fuit teste Suida.

LEONATVS, Λεόννατος, uir nobilis fuit ex Macedoniæ ducibus, Philippi ex materno genere consanguineus, una cum Alexandro educatus. De quo uide plura apud Suidam.

LEONIDES, Λεωνίδης, Lacedæmoniorum rex fuit, ex genere Heraclidarum, qui apud Thermopylas, cum angustias aduersus Xerxem tueretur, fortissime pugnans occubuit. Cuius cadauer Persæ, abscisso capite è cruce suspenderunt. Auctor Herod. lib. 7. Fuit præterea Leonides quidã Alexandri Magni Pædagogus: qui cum discipulum uideret in pueritia sine parsimonia thura aris ingerentem, monuit illum, ut tum demum, cum thuriferas regiones subegisset, illo modo supplicaret. Cuius rei memor Alexander Arabia iam potitus, misit ei nauim thure onustam, exhortans eum, ut in deos parcus esse desineret. Auctor Plin. lib. 12. cap. 14.

LEONTICE, λεοντική, herba est, quam Dioscorides Cacaliam appellat, foliis grandibus & candidis, inter quæ semen dependent minutis margaritis simile: cuius grana quindecim in oleo macerata, atque aduerso capillo illita, porriginem tollunt. Vide Plin. lib. 35. cap. 11. Officinæ Carui agreste appellant.

LEONTIOS, λεόντιος, gemma, à Leoninæ pellis similitudine nominata, quemadmodum Pardalios, à similitudine pellis pantheræ. Auctor Plin. lib. ulti. cap. 11. Fuit præterea Leontius quidam eximius statuarius, qui Olympiæ fecit Stadiodromon Astylon, aliaq; opera, quæ commemorantur à Pli. lib. 34. cap. 8. Fuit item Leontius quidam Tripolis Lydiæ Episcopus, ex Mœsia ortus, de quo uide Suidam.

LEONTISCVS, Λεοντίσκος, Mamertinus quidam Pycta fuit, ex argumento Acrochersites cognominatus, tanto corporis robore, ut summis aduersarium manibus arripiens non prius eum desereret, quàm deficientem sentiret. Suidas.

LEONTOPETALON, λεοντοπέταλον, herba est caulem emittẽs dodrantalem, pluribus aliis concauum & in cacumine semina parit duo aut tria, eaq; in siliquis, ciceris modo: flores puniceis coloris, anemonæ similes: folia Brassicæ, sed papaueris diuisura. radicibus nigris, rapæ similibus. Nascitur in aruis. Vide Pli. lib. 27. cap. 11. Vulgus à similitudine pedis leonini Pedemleonis appellat.

LEONTOPHONOS, λεοντοφόνος, exiguum est animal, in iis, tantum regionibus nascẽs, in quibus gignuntur leones: quibus tam præsens est uenenum, ut gustato leontophono leo statim moriatur: unde etiam animalculum hoc leontophoni nomen accepit. Auctor Plin. lib. 8. cap. 30.

LEONTOPODION, λεοντοπόδιον, herbula est duorum digitorum, folio paruo, angusto, digitorum trium, quatuor ve longitudine, hirsuto, lanosioreq; ad radicem, & subcandido: in cacumine caulium capitula tanquam personata, floribus nigris erumpentibus, semen quod oculis uix possit deprehendi propter circundatam lanuginem. Ruellius existimat eam esse, quam uolgus Cruciatam appellat.

LEOPARDVS, Leompardo, λεοπάρδαλις, animal ex pardo, & leæna natum, iubis carens, nigris maculis leoninam pellem distinguentibus. Nascitur in Africa, ubi propter penuriã aquarum ad paucos amnes multitudo ferarum cõuenit, ideo multiformes ibi animalium partus, mutuo sese miscentibus diuersorum generum animalibus: Vnde ortum est prouerbiũ, Semper aliquid noui Africam afferre. Vide Pli. lib. 8. cap. 16.

LEOSTHENES, pen. cor. Λεωσθένης, uiri Atheniensis nomẽ, qui cum sponsus esset, & Lamiacum bellum concitasset, in prælio interfectus est. Ob cuius amorem sponsa, Demotionis Areopagitarum principis filia se interfecit, sicut Hieronymus contra Iouinianum testatur. Suidas Leosthenem traditeo in prælio, quod Athenienses aduersus Macedonas commiserunt, cum multa strenue gessisset, lapidis ictu interiisset. 2

LEPIDITAS, tia, PiaceuoleZZa, χαριεντότης.

LEPIDIVM, λεπίδιον, herba est in cubitalem, eoq; maiorem altitudinem assurgens, foliis lauri, sed mollioribus, & maioribus, quæ trita sinapi olent & piperis acrimoniam referũt. Vnde uulgus herbariorum Piperitim uocitat. Quidam etiã Rhaphanum, quod rhaphano siluestri, quem Amoraciã alio nomine dicunt, plane similis sit. Lepidium autem ab effectu appellatur, quod τὰς λεπίδας, hoc est, squammas & maculas faciei deleat, & repurget.

LEPPADVS, uide Laopadusa.

LEPIDOTES, λεπιδωτὴς, gemma, quæ squammas piscium imitatur. Plin. lib. 37. cap. 10.

LEPIDVLE, Plaut. in Pseu. Eam circunducam lepidule.

LEPIDVM, aduerbium pro lepide. Plaut. in Pœn. Lepidum eloquere

quere compositum Illepidus. Donatus dicit Lepidum dic politũ, ἀπὸ τῆς λεπίδος: id est, à lamina, siue squamma. Pli. lib. 34. Excutiuntur uelut milii squammæ, quas uocant Lepidas.

Lepidus, lepida, lepidum, pen. cor. *Piaceuole, gratiato*, λαμυρὸς, καλλιεπὴς, χαρίεις, in quo leporis est plurimum, quam uulgus imperitum, Bonam gratiam uocat: & tam de homine, quàm de oratione, & aliis rebus dicitur. Terent. in And. O lepidum caput. Plaut. in Mil. At quidem illuc ætatis qui sit, non inuenies alterum Lepidiorem ad omnes res. Idẽ in Mostel. Quin tu te exornas moribus lepidis, cum lepida tute es?

Lepide, id est, cum lepore, & ut uulgus loquitur, cum bona gratia. Cic. ad Att. lib. 2. Nunc fit lepide illa ἔκχυσις radiorum. Plaut. in Persa: Lepide hercle adiuuas, hoc est, eleganter, & opportune.

Lepista, stæ, uasis aquarii genus, teste Festo, idem fortassis cũ eo quod Aristophanes λεπαστὴν uocat. Varr. lib. 1. de Vita popu. Roma. ut citat Nonius: Lepistæ etiam nunc Sabinorum fanis pauperioribus plerisque aut fictiles sunt, aut æneæ.

Lepontii, populi sunt Alpini, Salassis finitimi, ex comitatu Herculis ibi relicti, quod membra haberent niue præusta. Plin. lib. 3. cap. 20.

Lepor, oris, & Lepos, oris, *Piaceuolezza, giocondità, humanità*, καλλιέπεια, χαριεντισμὸς, proprie est uenustas, urbanitasq; sermonis. Cic. 7. Verr. Lepore, ac uenustate affluens. Idem 2. de Orat. Magnus in iocando lepos erat in homine. Lepor dicendi, est ornatus, concinnitas, elegantia. Cic. 4. Acad. Cuius primo non admodum probata ratio, quanquam floruit acumine ingenii, tũ admirabili quodam lepore dicendi, &c.

Leporarium, rii, λαγωτροφεῖον, nomen tantum pro loco ubi lepores aluntur, sed etiam pro omnibus septis, uillæ affixis accipitur, quæ habent inclusa animalia quæ inibi pascũtur. Gell. lib. 2. cap. 20. Viuaria ueteres quandoque Leporaria dixere, in quibus omnia clauderentur animalia. Varro de Re rust. lib. 3. cap. 3. Leporaria te accipere uolo, non ea quæ tritaui nostri dicebant, ubi soli lepores sint, sed omnia septa, affixa uillæ, quæ sunt, & inclusa habent animalia, quæ pascũtur. Hæc antiquiores Roboraria etiam appellari uoluerunt: à tabulis roboreis, quibus septa erant antę quàm muro cingerentur.

Leporinus, a, um, pen. pro. *Ciò che è di Lepore*, λαγῷος, quod est ex lepore: ut, Pes leporinus. Leporinus cinis, apud Plin. lib. 28. cap. 11. Leporinum lac, Varr. 2. de Re rust. cap. 11.

Lepra, æ, *Lepra*, λέπρα, Galeno, cęterisq; Gręcis medicis, scabiei genus est, cutem deformi obducens crusta, ab atra nascens bile, corpusque uehementi prutitu infestans. In qua significatione Lepræ uocabulo utuntur etiam Latini. Pli. lib. 26. Lacryma uitium, ueluti gẽma, lepras, & lichenas, & psoras, nitro ante præparatas soluit. Auicenna uero, ceteriq; Arabicæ factionis, Lebræ uocabulũ improprie usurpant pro elephantiasi, quod morbi genus superiori multo est perniciosius: ut quod non solum cutem infestet, uerum etiam carnem ipsam usque ad ossa depascatur.

Leprium, λέπριον, Elidis oppidum, ad Alpheum fluuium: cuius incolæ dicuntur Lepriatæ. Vide Plin. lib. 4. cap. 5. & Ptolemæum lib. 3. cap. 16. Est & alterum eiusdem nominis oppidum in Arcadia: cuius meminit Plin. lib. 4. cap. 6. & Ci. lib. 6. epist. ad Att.

Lepte acra, λεπτὴ ἄκρα, Indiæ promontorium, alias Drepanũ appellatum: de quo uide Plin. lib. 6. cap. 29.

Leptines, pen. pro. λεπτίνης, Atheniensis orator fuit non incelebris, qui cum liturgiarum onus ad paucos, eosq; tenuioris fortunæ rediisse uideret, potentioribus fere omnibus immunitate donatis, tulit legem ut sublato iure immunitatis, liturgiarum sumptus ex æquo à ditioribus suppeditarentur. Quam legem oppugnat Demosthenes ea Oratione, quã aduersus Leptinem inscripsit.

Leptis, λέπτις, Ptolemæo (duarum urbium nomen est in Africa proprie dicta: quarum minor, quæ Sarrana dicitur, inter duas Syrtes est sita: cuius meminit Silius li. 3. Tabraca, tum Tyrium uulgus, Sarranaq; Leptis. Hæc etiam Neapolis dicitur. Altera, quæ Maior Leptis dicitur, trans Syrtim minorem sita est, ad Oeam oppidum. De hac Hieronymus, In Lepti (inquit) urbe semibarbara, & posita in solitudine, moris est, ut nurus altera die socrũ ollam mutuo postulet. Vtriusque ciuitatis meminit Strabo lib. 17.

Leptocarya, λεπτοκάρυα, Græco nomine dicuntur auellanę, quæ & Ponticæ, & Heracleoticæ appellantur.

Lepton centaurium, κενταύριον λεπτὸν, hoc est, Centaurium minus, herba est, quam Latini Fel terræ uocãt, propter summam amaritudinem. Galli uocant Exacum, eo quod potum omnia medicamẽta mala per aluum exigat. Plura uide apud Plin. lib. 25. cap. 6.

Leptophyllon, λεπτόφυλλον, septima tithymali species est, in petris nascens: ita dicta à tenuitate foliorum. Alio nomine Dendroides, δενδροειδὴς, appellatur, eo quod ex omnibus tithymali generibus comosissimum sit. Vide Pli. lib. 26. cap. 9.

Leptorages, λεπτόραγες, uuæ quædam dicuntur, dulces quidem habentes acinos, sed tenues tamen & minutos: cuiusmodi sunt, quas uuas Corinthiacas uulgo appellamus. Pli. lib. 14. cap. 1. Est & illa naturæ lasciuia, ut prægrandibus adhæreant pergulis parui, mites, & suauitate certantes: Leptoragas has uocant. Hactenus Plinius. Dictæ autem sunt Leptorages, ab acinorum tenuitate. Nam λεπτὸν exiguum est, & tenue, ῥάγες, autem à Græcis uuarum acini dicuntur.

Leptum, ti, Cic. in Verr.

Lepus, oris, *Lepore*, λαγὼς, animal satis notum, à celeritate dictum quasi leuipes: siue (ut Varr. putat lib. 3. de Re rust. cap. 12. ab eo quod Aeoles antiquo uocabulo λέποριν uocabant, quem nos Leporem: Vide plura de hoc apud Gel. lib. 1. cap. 18. Virg. 1. Geor. Auritosq; sequi lepores, tum figere damas. Per translationem pro infami, impudico, siue pathico, accipitur: siue quod hoc animal posteriore potissimum sui parte, hoc est, lumbis, & clunibus, pulpamentum de se præbeat: siue pueri si amatores non secus illos sectentur, uenenturq; atque canes leporem: siue quod lepori utrunque sexum tradant inesse, sicut & hyænæ. Ter. in Eun. Lepus tute es, & pulpamentum quæris: id est, quod in te habes (inquit Donatus) hoc quæris in altero. Lepus etiam piscis est & lacertorum genere, inter marina uenena numeratus, presertim in Indico Oceano, ubi uel solo tactu pestilens, uomitum dissolutionemq; stomachi protinus creat: in nostro mari colore tantum lepori similis: in Indis & magnitudine, & pilo duriore. Hæc Plin. lib. 9. cap. 49.

Lepusculus, li, *Leprettino*, λαγίδιον, diminutiuum à Lepus. Cic. 6. Verr. Si minus eiusmodi quidpiam uenari potuerant, ita quidem certe pro lepusculis capiebantur, patellæ, pateræ, thuribula, &c.

Lerina, insula est Prouinciæ Narbonensi adiacens, è regione Antipolis. Plin. lib. 3. cap. 5. Cic. Tuscu. Hæc dextra lernam terram mactat.

Lerne, uel Lerna, λέρνη, lacus est in agro Argiuo, Herculis labore notissimus qui in eo Hydram Lernæam fertur interemisse, uicinæ omni regioni adeo infestam, ut locum fecerit prouerbio, λέρνη κακῶν, hoc est, lerna malorũ. Est & fluuius eiusdem nominis per Prasias in sinum Argolicum illabens, teste Strabone lib. 7. Hinc Lernæus, a, um, λερναῖος, ut Palus Lernæa, Hydra Lernæa.

Lero, ronis, λήρων, insula est in Gallia, Antipodi aduersa, cuius meminit Plin. lib. 3. cap. 5.

Leros, λέρος, insula est Cariæ adiacẽs, in mari Icario, una Sporadum: quæ & Leria dicitur, teste Strab. lib. 10. Insulani Lerii, λέριοι, dicuntur, qui olim corruptissimis moribus fuisse perhibentur. Hinc est illud, quod Phocylidæ nomine circunfertur λέριοι κακοὶ οὐχ ὁ μὲν ὃ δ' οὔ. Πάντες, πλὴν Πατροκλέους πατροκλῆς, γὰρ λέριος, hoc est, Lerii mali, non unus quidem, alter uero minime: Sed uniuersi excepto Patrocle. Etenim Patrocles Lerius.

Lertosa, λερτῶσα, Ileraconum oppidum in Hispania Tarraconensi. Ptolem. lib. 2. cap. 6.

Lesbius, bia, um, λέσβιος, ut Lesbium uinum, apud Gell. lib. 13. cap. 5. & Lesbous, a, um, pen. pro. Horat. lib. 1. Carm. Lesboum refugit tendere barbiton.

Lesbides, pe. cor. dicuntur mulieres ex Lesbo. Sappho apud Ouid. in episto. Lesbides infamem quæ me fecistis amatæ, Desinite ad citharas turba uenire meas.

Lesbos, λέσβος, insula in Aegæo, Aeolicarum urbium metropolis quæ, olim uniuersæ Troadis imperium obtinuit. Ambitus eius stadiorum centum supra mille, à Borea in Austrũ protensa, quingenta, & sexaginta stadia longitudinis habẽs: feraci in agro, & multa materia ad classes conficiendas idonea. Vrbes in ea fuere memoratu dignæ, Mitylenæ, à qua nunc tota insula Mitylene uocatur, & Pyrrha in occidentali littore sita. Fuit & Egressos, & Antissacum portu, & Methymna. Dicta Lesbos ab urbis nomine, quæ in ea potentissima fuit: siue à Lesbo Iapeti filio, qui in eam insulam nauigauit. Ex hac Pittacus unus ex septem Græcæ sapiẽtibus, item Alcæus, Sappho, Theophrastus philosophus, & alii uiri sciẽtia clarissimi orti fuere.

Lessus, us, *Pianto*, θρῆνος, lugubris eiulatio. Cic. 2. de Legib. Mulieres genas ne traduntο: neue lessum funeris ergo habẽto. His enim uerbis significatur lamentationem lugubrem in funeribus prohiberi.

Lestori, populi Indiæ extra Gangem: qui feri, & syluestres esse dicuntur, & in specubus habitare, & coruis albis & psittacis

facit abundare. Meminit horum Ptolem.lib.7.cap.2. Hodie regnum Pego dicitur.

LESTRYGONES, siue potius Læstrygones cum diphthongo in prima syllaba, λαιστρύγονες, populi fuerunt Italiæ totius immanissimi, agrum Formianum non procul à Caieta incolẽtes, humanaq; carne uescentes. Dicti Læstrygones, ἀπὸ τῆς λῃστείας, hoc est, à latrocinio. Verũ de his copiosius egimus supra suo loco.

LETHAEVS, Ληθαῖον, fluuius Asiæ, ortũ habẽs à Pactio Ephesiorum monte, & circa Magnesiã urbẽ in Mæandrum influens. Auctor Strab l.14. Est & Lethæus alius in Creta insula, non procul à Gortyne: teste eodẽ Strabo. li.10. Sunt & alii eiusdem nominis fluuii, qui recensentur ab eodem Strab.lib.14.

LETHALIS, & hoc lethale, *Mortifero, mortale*, θανάσιμος, χαίριος, mortiferum. Hinc fit Lethaliter aduerbium. Pli.lib. 11.cap. 37. Oues quidem lethaliter circum renes concreto pingui.

LETHARGIA etiam pro Lethargo ponitur. Plin.lib.24. cap. 9. Semen instillatur in oleo decoctum capiti, in lethargia, & phrenesi. Dicitur autem Lethargus (ut quidam putant ἀπὸ τῆς λήθης, hoc est, ab obliuione. Nam in eo morbo accidit obliuio omnium rerum, à pituita frigidiore, humidioresq; cerebrum refrigerante, & madefaciente, & præcipue posteriores uentriculos cerebri occupante, in quibus quidam memoriæ sedem esse uolunt, quãquam uerisimilius est eam per totum cerebrum esse diffusam.

LETHARGICVS, lethargica, lethargicũ, ληθαργικός, qui lethargum patitur, Hora.2.Ser.Sat.3. lethargicus hic cum fit pugil & medicum urget. Ponitur etiam adiectiue: ut Lethargicus morbus. Plin.lib.24. Grauedinem enim, morbumq; lethargicum patitur.

LETHARGVS, lethargi, λήθαργος, est torpor, & inexpugnabilis pene somni necessitas, cũ alienatione mentis: ut inquit Celsus lib.3.cap. 20. Pli.lib.20.cap.21. Præterea insaniam facere, & lethargos, & iocinoris uitia, &c. Quidam Latine Veternum dici putant: quamuis Plin. in Raphani medicinis Veternum à Lethargo diuisisse uideatur. Locum eundem in corpore occupat, quem Phrenitis, nimirum cerebrum, materiã uero habet contrariam. Gignitur enim ex abundantia pituitæ, cum Phrenitis ex flaua bile adusta nascatur.

LETHAEVS, thæa, thæum, Ληθαῖος, Vir.6.Aen. Lethæumq; domos placidas qui prænatat amnem. Oui. 1. Trist. Eleg.7. Cũ ctaue lethæis mersa feruntur aquis.

LETHE, lethes, λήθη, nomen fluuii, quem apud inferos esse Poetæ tradiderunt, cuius latices si quis gustasset, omnium præteritarum rerum obliuisci uoluerunt. Iccirco, ἀπὸ τῆς λήθης, id est, ab obliuione nomen habet. Datus est hinc fabulæ locus, quia morientibus omnium rerum obliuio surrepit. Constat autem hunc amnem in Aphrica circa extremum Syrtiũ cornu, Berenicem urbem alluere: sed ea apud omnes fama est, hunc fluuium ab inferis ad ea loca inundatione prorumpere. Lucan.li.8. Quam iuxta Lethes tacitus perlabitur amnis, Infernis (ut fama) trahens obliuia uenis.

LETHO, as, *Dar la morte, uccidere*, θανατόω, morte afficio. Vnde Lethata corpora legimus: hoc est, morte mulctata, & interempta. Ouid.3. Metam. de Cadmi sociis, à serpente interemptis. Vt nemus intrauit, lethataq; corpora uidit, Victoremq; supra spatiosi corporis hostem, &c.

LETHVM, thi, *Morte*, μοῖρα, θάνατος, pro morte. Ver.12.Aen. An fratris miseri lethum ut crudele uideres? De etymo, & scriptura huius dictionis, diuersi diuersa sentiunt. Priscianus putat ab antiquo uerbo Leo deriuari, quod ueteres usurpauerunt pro deleo: unde etiam sine aspiratione scribendum putat. Apuleius à Luo deducit, & per œ in priore syllaba scribi præcipit. Alii per antiphrasin dictũ putant ab adiectiuo Lætus, quod minime sit lætum, sed omnium rerum tristissimũ. Verissima tamen uidetur Varronis, & Festi opinio, qui ἀπὸ τῆς λήθης, hoc est, ab obliuione dictũ putant, eo quod per mortẽ omnium rerum obrepat obliuio. Vnde etiã poetæ Lethen fluuium apud inferos esse finxerunt, quo gustato nos omniũ rerum protinus obliuisci uoluerunt. Rectius itaque facturi uidemur, si Lethum per aspirationem scripserimus.

LETHIFER, a, um, *Che da morte, mortifero* θανατηφόρο quod mortem infert Virg.10.Aen. Quis tela, sagittæ Corytiq; leues humeris, & lethifer arcus. Annus lethifer, Vir.3.Ae. Anguis lethifer, Stat.5.Theb. Cic. quod si esset aliquod lethiferum.

LEVAMEN, inis, *Alleuiamento, alleggiamento*, κουφισμός, quod leuat, & minuit, aut tolerabilius malum aliquod facit. Vir.3.Aen. Heu genitorem omnis curæ, casusq; leuamen Amitto Anchisen.

LEVAMENTVM, ti, idem quod leuamen. Cic.5.de Fin. Nos autem non solum beatæ uitæ istam oblectationem uidemus sed etiam leuamentum miseriarum.

LEVANA, uocabatur Dea, quæ pueris præerat de terra leuãdis: ut inquit Augustinus.

LEVASSO, is, Ci.de Sen. Siquid ego adiuto curam ve leuasso.

LEVATTO, lege Leuo, as.

LEVCACANTHA, λευκάκανθα, herba est in cacumine aculeum habens, radice cyperi, quæ commanducata dentium dolores sedat. Alio nomine Rhamnus dicitur. Diosco.lib.3. cap.21. Plin.lib.22.cap.16.

LEVCACATHES, chatæ, λευκαχάτης, masc.gen. gemma candida ex genere Acatharum. Plin.lib.37.cap.10.

LEVCANTHENIS, λευκάνθεμις, herba est, quæ & Athenis, & Leucanthemum à nonnullis vocatur, ab alijs etiam Chamæmelon, eo quod mali odorem habeat. Vide plura de hac herba apud Pli.li.22.c.21. Officinæ hodie Chamomillã vocant.

LEVCAETHIOPES, λευκαιθίοπες, teste Pli.lib.5.cap.7. populi sunt interioris Lybiæ, qui supra Gætulos Meridiẽ versus primi occurrunt. Lybiæ ægyptijs proximi.

LEVCADIA, λευκαδία, peninsula fuit contra sinum Ambracium opera accolarum à continenti abscissa, arenæq; accumulatione rursus continenti reddita, vt tradit Pompon. Mela lib.2. Hæc etiã Neris appellata fuit. Plin.lib.4.cap.5. Deinde Leucadia ipsa peninsula, quondam Neritis appellata opera accolarum abscissa à continente ac reddita, ventorum flatu congeriem arenæ accumulantium: qui locus vocatur Dioryctos.

LEVCARGILLON, λευκαργίλλιον, argillæ candidæ genus, quo in agro Magarico vtuntur, in humida duntaxat, frigidaq; terra prouenіens. Vide Plin.lib.17.cap.7.

LEVCAS, cadis, λευκάς, oppidum est in Leucadia peninsula, olim Neritum appellatum, teste Plin.lib.4.cap.1. Quinetiã Strabo totam peninsulam, siue (vt ipse appellat) insulam (aliquando enim humano opere à continenti fuit abscissa, & rursus arenæ alluuione eidem annexa) Leucadem appellat, eodem quo oppidum nomine. Leucadem (inquit libro decimo) in insulæ formam redegerunt, & in eum locũ transportato Nerito, qui quondam fuerat isthmus, nunc vero fretum, & euripus est, ponte iugabilis, mutato nomine dixerunt Leucatem, sumpto (vt reor) à Leucate vocabulo.

LEVCADIVS, a, um, quod est ex Leucade insula. Oui. in Episto. Sapphus: Tu quoque mollis Amor pennas suppone cadẽti, Ne sim Leucadiæ mortua crimen aquæ.

LEVCASPIS, λεύκασπις, vnus ex comitibus Aeneæ, natione Lycius, vna cum Oronte in Tyrrheno mari tempestate submersus. Virg.6. Aen. Cernit ibi mœstos, & mortis honore carẽtes Leucaspim, & Lyciæ ductorem classis Orontem.

LEVCATES, æ, pen.pro. λευκάτης, promõtoriũ est Acarnaniæ, ad suum Ambracium, Apollinis tẽplo nobile, à petræ cãdore nomen habens. Virg.3. Aen. Mox & Leucatæ nimbosa cacumina mõtis, Et formidatus nautis aperitur Apollo.

LEVCE, λεύκη, paruum oppidum in finibus Ioniæ, & Aeolidis, nõ lõge à Smyrna olim insula. Auctor Plinius libro 5. capite 29. Est præterea Leuce parua insula Põti, Boristhenis amnis ostio obiecta, quæ quod Achilles in ea sepultus fuerit, etiã vocatur Achillea, ab aliquibus etiã Macaron appellata. Autor Plin.lib.4.cap.13. Aliud itẽ huius nominis oppidũ in Italia, stadijs quingentis à Tarento distans. Lucan. lib.5. Secretaq; littora Leuce. Sunt item Leucæ, insulæ quinque, Lesbo adiacentes, quarum meminit. Plin.lib.6.cap.32.

LEVCE, τὰ λεύκη, à Græcis appellatur, quam Latini Populũ albã appellant. Galli à tremula frondium mobilitate Trambulã nominant. Vide infra in dictione Populus. Est item Leuce herba mercuriali simillima, nisi quod per medium folium linea alba transcurrat: vnde & Mesoleucon appellarunt. Autor Plin.lib.27.cap.11. Est item Leuce morbi genus, quod Latini Vitiliginem albam appellant.

LEVCI, populi inter Belgas, Mediomatricibus finitimi, iaculandi olim peritissimi, ijdem (vt putabatur) cum ijs, quos hodie Luxemburgense vocamus, Lucanus libro primo. Optimus excusso Leucus, Rhemusq; lacerto.

LEVCIPPVS λεύκιππος, Philosophus fuit Eleates, siue vt alijs placet, Abderites, Zenonis auditor, qui vniuersum quidem infinitum esse dixit, eiusq; partes Plenum esse & inane, omniaq; fieri ex atomis sibi inuicem implicatis. Reliqua vide apud Laertium. Meminit huius & Cic.4. Tusc.

LEVCOCHRYSVS, λευκόχρυσος, gemma est hyacintorũ genera, inter auri colorem vena candida interueniente. Auctor Plin.lib.37.capite 9.

LEVCOGAEA, gemma est tota candida, quæ & Galactites, & Leucographia appellatur, lactis succo & sapore notabilis. Pli.l.37.c.10.

LEVCOGEI, colles sunt in agro Campano, inter Neapolim & Puteolos, in quibus sulphur præstantissimum effodiebatur, & cretæ genus optimum, quod alicæ admistum, candorem simul

simul afferebat & teneritatem. Fontes quoque ex his collibus erumpebant, uulneribus medicinam, dentibusq; firmitatem afferentes. Vide Plin. lib. 18. cap. 11. & lib. 31. cap. 2. & lib. 35. cap. 15.

LEVCOGRAPHIS, idis, λευκογραφὶς, herba quædam utilis sanguinem excreantibus. Plin. lib. 27. cap. 11.

LEVCOION, *Viola, garofano*, λευκόϊον Dioscoridi licet pro ratione etymi uiolam albam uideatur significare, tamen & pro lutea & purpurea solet usurpari. Neque tamen est quòd Leucoii nomine, cum intelligas florem, quem ἴον Græci, Latini uiolam proprie appellant: sed quem uulgus ab odoris similitudine Caryophyllon nominat, siue is albus sit, siue luteus, siue purpureus. Vnde Leucoion album dixit. Colum. lib. 11. innuens nimirum etiam aliorum colorum esse leucoia.

LEVCOLA, apud Pli. lib. 5. cap. 27. Promontorium Pamphyliæ, Lyciæ conterminæ. Est & insula prope Cyprum, & quidem in mari Lycio. Strabo quoque portum in Cypro uocari tradit Leucola.

LEVCOMA, pe. pr. huius leucomatis, λεύκωμα, album dicitur, hoc est, tabula illa, in qua iudicum descripta erant nomina, & in qua singulorum annorum acta litteris mandabantur a Pontifice maximo. Pictatiô alias dicitur, & Mairia. Hermolaus. Accipitur etiam Leucoma λεύκωμα, pro albugine oculorū, & albo oui, quod uitellum ambit.

LEVCOMAENIDES, λευκομαινίδες, pisciculi exigui, qui & *Cynæ* appellantur, ut ex Speusippo annotauit Hermolaus.

LEVCON, is, λεύκων rex Pôti, a fratre Oxylocho necatus, quòd cum eius uxore adulterii & incestus consuetudinem haberet. Ouid. in Ibio. Aut pia te cæso, dicatur adultera: sicut qua cecidit Leucon uindice, dicta pia est. Est item Leucon, λεύκων, genus quoddam ardeolarum, à candore ita dictū, de quo Plin. lib. 10. cap. 60.

LEVCOPARYPHOS, λευκοπάρυφος, candidis uestibus indutus, nulloq; precioso succo inebriatus. Est enim παρυφη, uestium contextus. Vnde tritum est apud Græcos prouerb. ἔξωθεν, λευκοπάρυφος, ἔσω τὰ δὲ ἔνδον ὀλοπόρφυρος. In eos dici solitum qui in uestium quidem sumptu frugi sunt, animi uero luxu diffluunt. Vide Cœl. Rhod. lib. 16. cap. 7.

LEVCOPETALOS, λευκοπέταλος, gemma, quæ candorem nimis auro distinguit. Plin. lib. 37. cap. 10.

LEVCOPETRA, λευκόπετρα, promontorium è regione Siciliæ in agro Rhegino, à candore nomen habens. Cic. 1. Phil. Cū autem est ex Sicilia ad Leucopetram, (quod est promontorium agri Rhegini) uenti detulissent, ab eo loco conscendi ut transmitterem.

LEVCOPHAEATVS, qui est leucophæo colore indutus: cuiusmodi sunt Franciscani. Martial. lib. 1. Amator ille tristium lacernarum, Et bæticatus, atque leucophæatus. Sunt & medicamenta certi generis hoc nomine: quasi subfusca, siue subcandida.

LEVCOPHAEVS, cum diphthon. *Fosco, quasi nero*, λευκόφαιος, color natiuus ex albo & fusco mistus. Nam λευκὸν, album dicūt Græci, & φαιὸν, fuscum, hoc est, subnigrum. Plin. lib. 32. cap. 10. Iecur rubetæ, uel cor adalligatur in panno leucophæo, & quartanis prodest. Vitruuius de his coloribus scribens: Fontes, inquit, & flumina sunt, quorum potu pecora, quâuis alba sint, aliis locis procreant uellera leucophæa, aliis locis pulla, aliis coracino colore. Nos colorem Cineritium uocamus, uulgus nostrum Gryseum appellat.

LEVCOPHLEGMATIA, λευκοφλεγματία, species est hydropis, qua aqua subter cutem inæqualiter collecta, alibi aliter exuberat. Alio nomine Hyposarcha, ὑπόσαρκα, appellant. Vide Celsum lib. 3. cap. 21.

LEVCOPHORVM, λευκοφόρον, glutinum, quo aurum ligno inducitur. Fit ex sinopidis Ponticæ selibra, silis lucidi libris decem, & melini Græciensis libris duabus, mistis, & per dies duodecim una tritis. Plin. lib. 35. cap. 6.

LEVCOPHTHALMOS, λευκόφθαλμος, gemma quæ candidam, nigramq; oculi speciem continet, alias rutila. Plin. lib. 37. cap. 10.

LEVCOPOLIS, λευκόπολις, oppidū Asiæ in sinu Doridis, apud Plin. lib. 5. cap. 29.

LEVCOPYGI, λευκόπυγοι, molles & effeminati, quasi candidis natibus, qui scilicet nates habent depilatas. Quibus opponūtur Melampygi, hoc est, fortes & uiriles quibus nates pilis nigricant.

LEVCOSIA, λευκωσία, insula contra Pæstanum sinum, in mari Tyrrhæno Lucaniæ adiacens (ut Strabo lib. 6. refert) paruū ad continentem habens cursum dicta Leucosia, ab una Sirenum, quæ hoc in loco periit, cū spreta ab Vlysse, in profundum sese abiecisset. Festus ab Aeneæ consobrino, loco datū nomen existimat. Quin & Samothracia Leucosia, prius est appellata, ut inquit Aristot. de Repub.

LEVCOSTICTOS, λευκόστικτος, marmoris porphyritici genus, candidis interuenientibus punctis.

LEVCOSYRIA, λευκοσυρία, prius dicebatur, quæ nunc Cappadocia. Strabo lib. 12.

LEVCOTHEA, *Aurora*, λευκοθέα, quam & Matutam Latini uocauerunt, eadem est cum Aurora: Leucothea dicta quasi alba Dea. Ci. 1. Tusc. Quid Ino Cadmi filia, nonne Leucothea nominata à Græcis, Matuta habetur à nostris? De hac unde plura supra in dictione Ino.

LEVCOTHOE, p. c. λευκοθόη, Orcami regis Babyloniorum filia fuit ex Eurynome, quam à Phœbo grauidam factam cum pater uiuam defoderet, Phœbi miseratione mutata est in arborem turiferam. Vide Ouid. lib. 4 Metam.

LEVCROCVTA, Aethiopica fera est pernicissima, humanas imitans uoces, Asini feri magnitudine, cruribus ceruinis, collo, cauda, pectore leonis, capite melium, bisulca ungula, ore ad aures usque rescisso, dentium locis osse perpetuo. Auctor Plin. lib. 8. cap. 21.

LEVCTRA, rum, λεῦκτρα, τὰ, uicus est in Bœotia iuxta Thespias, circa quem Epaminondas Thebanus Lacedæmonios uicit, adeoq; attriuit, ut postea imperium nequiuerint reparare. Cic. Tusc. Priusq; Bœotia Leuctra tollentur.

LEVCTRICVS, a, um, ut, Leuctrica pugna, Leuctrica monumēta. Item Leuctricæ puellæ, id est, Gippo & Miletia, siue (ut aliis placet) Theano & Euexippe, Scedasi filiæ, quæ à Lacedæmoniis quibusdam hospitibus uim passæ, doloris impatientia sibi necem intulerunt, eoq; in campo sepultæ sunt, in quo postea cōmissa est ea pugna, qua Lacedæmoniorum opes conciderunt. De his sic scribit Hieronymus contra Iouinis. Quo ore laudandæ sunt Sedasi filiæ in Leuctris Bœotiæ, quas traditū est absente patre duos iuuenes prætereuntes iure hospitii suscepisse, qui multū indulgentes uino, uim per noctem intulere uirginibus: quæ amissa pudicitia, nolentes superuiuere, mutuis conciderunt uulneribus? Plutarchus tamen in Narrationibus amatoriis, ab ipsis hospitibus puellas post stuprum occisas ait, & in puteum coniectas: cadaueraq; earum à Scedaso canis indicio fuisse inuenta.

LEVIS, *Leggiero, lieue, senza peso*, ἐλαφρὸς, κοῦφος, ἀβαρὺς, significat id quod est sine pondere: unde Leuis stipula. Vir. l. 12. Corytiq; leues humeris, & lethifer arcus. Leue illuc proprie dicitur esse, quod facilius sursum attollitur, quàm deorsum tendat: ut ignis. Leue etiam dicitur, quod licet nō prorsus sine pondere sit, parū tamen habet ponderis: ut, Leuis armatura. Ci. 10. Phil. Nostræ sunt legiones, nostra leuis armatura, nostri equitatus, &c. Leuis armaturæ milites, sunt pedites expediti, non magno armorū pondere onerati. Eadē quoq; ratione. Leuis armaturæ equites dicuntur. Et à Ci. 2. de Diuin. Leuis armaturæ excursio in oratione, eleganter dicitur pro prima argumentorū leuiorū textura. Sed hæc, inquit, fuerit nobis tanquā leuis armaturæ, prima orationis excursio, nunc cominus agamus, experiamurq;, si possimus cornua cōmouere disputationis tuæ. Transfertur etiā ad animū. Vnde Leues homines, uocantur incōstantes, ἀβέβαιοι, qui facile opinionē mutant, uiles, & nullo honore digni: quēadmodū et cōtrario Graues dicimus constantes, seueros, prudentes. Plau. in Menæ. Quid ais homo leuior, quàm pluma? Hinc leuis auctor, à Liu. li. 5. ab urb. dicitur, cui nulla sit adhibenda fides: Sed, inquit, auctorē leuem, nec satis fidum super tanta re esse patres rati. Et à Terē. in Hecy. ea dicuntur Leuia quæ uana sunt, & nullius aut certe parui momenti: Leuia, inquit, hæc sunt, quæ tu pergrauia esse in animū induxti tuū. Et Cic. ad Att. lib. 4. quod indiligenter agitur, Leui brachio agi, dixit: Consules, inquit, qui illud leui brachio egissent, rem ad Senatum detulerunt. Leuis quandoque accipitur pro paruo: ut Leuis dolor. Cic. 2. de Finib. Quod mors sensu careat, dolor in longinquitate leuis, in grauitate breuis soleat esse. Plaut. in Pœn. Verum ita sunt omnes isti nostri diuites: Si quid benefacias, leuior pluma est gratia, hoc est, nullē aut paruam habent gratiam. Pli. lib. 11. ca. 53. Mortem illico affert leuis ictu. Leui admodū uomere sauciare summā partē terræ, dixit Col. lib. 2. ca. 2. Pro eo quod est, leuiter terram arare. Leuis esse sententiæ, dicuntur ii, qui sententiam, siue propositū sæpe mutant. Terent. in Hecy. Itidem mulieres illæ sunt fere, ut pueri, leui sententia. Leue interdum pro inefficaci ponitur: ut cum dicitur Leue nomen. Cic. pro Rosc. Amer. Sin eos, quos, qui Leuiore nomine appellant, percussores appellant. Cic. de Orat. Homo leuiter eruditus.

LEVITER, Sueto. de Clar. Gram. Functusq; militia, studia repetit, quæ iam inde à puero non leuiter attigerat, idest non paruo tempore litteris operam dederat, aut non indiligenter à pueritia attigerat, & multo plus quàm à limine salutauerat. Aliquādo ponitur pro breuiter. Cic. in Cato. Tamen ut leuissime dicam, &c. Idem pro Rosc. Amer. Non omnia

Ee a dicam,

dicam & leuiter unumquodque tangam hoc est, obiter, & quod dicitur, in transcursu. Idem pro eodem: Sed in animo est: quemadmodum ante dixi: leuiter transire, ac tantummodo perstringere unamquanque rem. hoc est, succinctè, & breuiter tractare. Dicitur etiam pulchre eadem in significatione, Leuiter in trāsitu attingere aliquid: ut apud Quin. li.7.c.4. Ponitur aliquando pro parum, & pro eius diminuti uo secundo paululū, siue admodum parum, Plaut. in Pœn. Et quanquā bene uolumus leuiter leuonibus. Ci. li.2. de Orat. Leuiter eruditus homo. i. parum, & uix mediocriter. Aliquādo ponitur pro facile, patiēter, siue æquo animo. Ci. de Pro uin. consula. Atque hoc uelim probare omnibus. P.C. sed le uissimè feram, si forte his minus probaro, qui inimicū meū repugnante uestra auctoritate texerunt. Idem ad Atti. Id gra uiter equidem, sed aliquando leuius ferebam.

LEVIDENSA, sæ, Cic. Ep. Sed ego hospiti ueteri, & amico munusculum mittere uolui Leuidensam crasso filo cuiusmodi ipsius solent esse munera.

LEVICVLVS, la, um, Cic. in Tuscu. Leuiculus sane noster Demosthenes.

LEVI, nomen patriarchæ: à quo Leuita, seu Leuites, λευίτης, pen. pro. pro eo qui est de tribu Leui. Hiero. in Exod. Aron frater tuus Leuites, scio quòd eloquens sit.

LEVITICVS, ca, cum, λευιτικός, possessiuum.

LEVIATHAN, uox est Hebraica, qua Iudęi magnum draconem significant. De hoc uide Interpretationes dictionum Hebraicarum.

LEVICVLVS, a, um. *Leggieretto.* ὑπακέφαλος, diminutiuum à Lenis. Cic. 5. Tusc. Leuiculus sane noster Demosthenes, qui illo susurro delectari se dicebat, aquam ferentis mulierculæ, ut mos in Græcia est.

LEVIDENSA, auctore Seruio, uile genus uestis: sic dictum, quo niam filo admodum raro esset textum. Cic. Dolabellæ. Sed ego hospiti ueteri & amico munusculum mittere uolui leui densæ, crasso filo, cuiusmodi esse solēt ipsius munera. Ibi Ci cero parum elaboratam, atque expolitam orationem suam pro Deiotaro quam Dolabellæ requirenti mittebat, uocat prouerbiali figura Munus leuidensæ: hoc est, munus uile, & minimi pretii, cuiusmodi solent esse regis Deiotari munera. Quondam inter hospitum xenia uestes in primis erant.

LEVIFIDVS, a, um, pe. cor. *Che non ha ferma fe.* ὀλιγόπιστος, ἄπιστος, qui facile fidem uiolat. Plaut. in Persa. Omnes sunt lenæ leuifidæ.

LEVIPES, pen. cor. huius leuipedis, omnis generis, *Che ha i piedi ueloci,* ἐλαφρόπους, celer, & pedibus leuis. Varr. 3. de Re rust. ca. 12. Aelius putabat ab eo dictū leporē à celeritudine, quòd leuipes esset. Cic. in Ara.

LEVIR, leuiri, pen. genitiui cor. *Cognato,* δαήρ, affinitatis nomē quo significatur frater uxoris, uel mariti.

LEVISOMNVS, a, um, *Che ha il sonno sottile,* quod leui somno est elegans canum epitheton, qui leui somno premuntur. Lucr. lib. 5. Et leui somna canum fido cum pectore corda.

LEVITAS, tatis, ἐλαφρότης, κουφότης, quæ modo dicitur de re non ponderosa. Plin. lib. 12. cap. 15. Syncerum quidem deprehenditur leuitate. Modo de uitio grauitati & constantiæ contrario, ἀστασία, Cic. Cum in Antonio genus quoddā sordidissimum uitæ demonstrare uellet quòd in caupona de litesceret, quòd ad uesperū portaret, quo ore inuoluto iter faceret, ne cognosceretur: Videte (inquit) hominis leuitatē, tanquam prorsus ista dedecora hoc uitio notarentur.

LEVITER, lege Leu[illegible]

LEVO, uas, pen. c. [illegible] αἴρω, in altum tollo, ueluti leue quiddam. Liuius: Mox aqua leuata uento, quem super gelida montium cacumina concreta esset. Interdum est auferre. Virgil. 2. Aen. Atque arcta leuari Vincla iubet Priamus. Interdum exonerare, & quasi releuare. Idem 9. Eclo. Ego hoc te fasce leuabo. Possumus etiam cum datiuo dicere, Leuabo tibi hunc fascem, in eadem significatione. Plaut. in Mil. Leuandum morbum mulieri uideo. Interdum extenuare, minuere, & leuefacere, κουφίζειν. Virg. 1. Aen. Nostrumq; leues quæcunque laborem. i. leuem facias: ut exponit Seruius. Cic. pro Mil. & pro Corn. Bal. Gaditani pop. Rom. in caritate frumento suppeditato leuauerunt. i. subuenerunt pop. Roma. annonæ penuria laboranti. Ponitur aliquando pro recreare. Cic. in Cat. Ma. Et corpora quidem defatigatione, & exercitatione ingrauescunt: animi autem se exercendo leuantur. Ponitur aliquando pro liberare. Cic. de Ami. Qui ac opinione non modo uerbis, sed etiam leuandi sunt. Aliquando ponitur pro curare, siue sanare. Plin. lib. 7. ca. 2. Crates Pergamenus in Hellesponto circa Parium genus hominum fuisse tradit, quos Ophiogenes uocat, serpentum ictus contactus leuare solitos. Leuatio uerbale, κουφισμός, quod præter alia sui uerbi significata pro consolatione ponitur, siue pro alleuatione. Cice. 1. Tusc. Quæ leuationem habent ægritudines. Composita huius uerbi sunt, Alleuo, Colleuo, ἐπικουφίζω, simul leuo. Colum. lib. 7. Pastinacæq; agrestis semina, & succus amoracæ cum melle colleuant oculorumq; sedant dolorem Eleuo, extenuo, diminuo. Contrarium eius est Exaggero Releuo, rursus leuo, & quasi idem quod alleuo. Terent. in Adel. Nam & illi animum iam releuabis, quæ dolore ac miseriā tabescit. Subleuo, adiuuo. Habent autem hæc omnia pen. cor.

LEVPHANA, λευφάνα, oppidum est Germaniæ in climate magis Septentrionali. Ptol. lib. 2. cap. 11.

LEVTYCHIDES, λευτυχίδης, uir Lacedæmonius fuit, Menaris filius, & inimicus Demarati, quem à Cleomene adiutus re gno expulit, & in locum eius Spartanorum rex creatus est. Verum cum acceptæ contra leges pecuniæ in ius accersere tur, Tegeam profugit, ubi & diem suum obiit. Vide Herod. lib. 6.

LEVVS, a, um, uel potius Læuus, *Sinistro,* λαιός, σκαιός, idē quod sinister, ut, Læua manus, apud Cic. 1. Acad. Læuus humerus, Oui. 6. Met. Læuum cornu, Cæs. 3. Cōmen. Per translationē accipitur pro inauspicato & infelici, δυσοιώνιστος. Vir. 1. Ecl. Si mens non læua fuisset. Læuum tamen fulmen cū dicimus, prosperū significamus, εὐοιώνιστον: propterea quod quæ nobis sinistra sunt, superis sint dextra. Hetrusci cælum in sedecim partes diuiserunt: è quibus octo ab exortu sinistras, totidem econtrario appellauere dextras. Hinc omnia fulmina læua existimantur esse prospera: quoniā à læua parte mū di ortus est, sicut scribit Pli. Et (ut auctor est Ci. 2. de Diui.) optimum auspicium habebatur apud Romanos, quod sinistrum fuerat. Vnde Virg. antiquitatis consultissimus dixit: Intonuit læuum, quod felicitatem portendere credebatur.

LEX, gis, *Legge,* νόμος, hanc dictam putant, quod publice legatur, ut omnibus nota sit, & ab omnibus obseruetur. Hāc qui dem definiunt esse generale iussum populi, aut plebis, rogan te magistratu, & hoc duntaxat in libera ciuitate. Quinetiam regum, & principum iussa leges dicuntur, praesertim impera toris, postquam in eum populi Romani maiestas translata fuit. Rogabat magistratus populum, quod constituendū esset, populus iubebat, id iussum si generale est, & ad omnes pertinens. Lex dicitur, si ad singulos eius spectat. Priuilegiū est. Cic. 1. de Legib. Sic legem definit, quod sit ratio summa insita in natura, quæ recta suadeat, prohibeatq; contraria. Legum appellatione, leges duodecim tabularum, senatuscō sulta, plebiscita, Edicta prætorum, Decreta principum, Legitimæ actiones, interpretationes prudētium, & alia id genus continentur, Legis uirtus est imperare, uetare, permittere, punire, Dicimus eleganter, lege agere cum aliquo, quod ali ter dicimus, Actionem intendere in iudicio, siue iudicio experiri. Plaut. in Aul. Lege agito mecum, molestus ne sis, & cœnam coque. interdum lege agere est exequi sententiam à Iudice latam, siue iudicis iussum explere, ut si iudex sententiam tulerit, ut qui uincti sint uirgis cædantur, deinde securi feriantur, & lictori dicat iudex. Lege age, hoc est exequere sententiam. Liu. de Campanis loquens, Fuluius acceptas literas neque resolutas, eum in gremio reposuisset, præconi imperauit ut lictorem lege agere iuberet, id est, ut ex officio suo ageret, & sententiam in damnatos exequeretur. Interdum Lege agere, pro eo, quod est, Legitimæ agere ponitur, Legibus aliquem soluere, pulchre etiam dicitur quod nunc dispensare uulgus uocat, Liu. 10. ab urb. Trib. pleb. nihil impedimento futurum aiebant, se ad populum laturos, ut legibus solueretur, is legibus solui dicitur, cui speciali Pri uilegio conceditur, ut legibus parere non teneatur. Ci. Phi. 11. Qui ex ædilitate consulatum petit, legibus soluatur. Legem ferre, est legis auctorem esse. Cicero post reditum, legē Tribunus plebis tulit, ne auspiciis &c. Condere leges, est le ges obseruandas præcipere. unde conditores legum, νομοθέται, dicuntur, quos legislatores appellamus, quales apud Athenienses fuerunt Draco, & Salon, apud Lacedæmonios Lycurgus, Romæ decemuiri, pro eodem etiam dicimus, componere leges, constituere legem, sancire leges, dare le ges, imponere leges, scribere leges, iubere legē: quibus con traria sunt perrumpere leges, dissoluere leges, perstringere leges. Lex quoque pro conditione ponitur. Plaut. in Asin. Agedum, istum ostende quem conscripsisti syngraphum inter me, & amicam, & lenam, Leges perlege. Dicimus & hac lege, siue ea lege id est hac conditione, siue hoc pacto, siue hoc iure. Cice. 3. Tuscul. Ea lege nos esse natas, ut nemo in perpetuum esse possit expers mali. Terent. in Eunuc. Verum heus tu, lege hac tibi meam astringo fidem: Accipitur item Lex pro norma, siue regula. Cice. tertio de Orator. Hanc igitur, Crassus inquit, ad legem cum exercitatione, tum stylo, & alia, & hoc maxime ornat, ac limat, formanda

formandæ uerbis oratio est. Idem in Orat. Quo etiam difficilius est oratione uti, quàm uersibus, quod in illis certa quædam, & definita lex est, quam sequi oportet.

Lex Cornelia, quam Cornelius Sylla dictator tulit aduersus falsarios, cuius pœna erat in liberum deportatio, & bonorum omnium publicatio: in seruum, capitis supplicium: ut docet Martianus lib. j. ff. ad Leg. Corn. de falsis.

Lex Lepidiana, quam Lepidus tulit: quæ & sumptuaria dicta est, quòd cœnarum sumptus restringeret.

Lex Licinia, lata est à Publio Licinio Crasso diuite: cuius ferendæ tantum studium ab optimatibus impensum est, ut Senatusconsulto iuberetur, ut ea tantum modo promulgata, antequam trinundino confirmaretur, ita obseruaretur ab omnibus, quasi iam populi sententia comprobata esset. Huius legis summa erat ut Calendis, Nonis, Nundinis, liceret cuique in dies singulos duntaxat triginta asses edendi caussa consumere: ceteris uero diebus ne amplius apponeretur quàm carnis aridæ pondo tria, & salsamentorum libra, & quod ex terra, uite, arboreve natum esset.

Lex municipalis, quã unaquæq; urbs sibi priuatim constituit.

Lex Orchia, prima omnium de cœnis lata ad populũ fuit, quam tulit Orchius Tribunusplebis de senatus sententia, tertio post anno quàm Cato Censor fuerat. Hæc numerum tantum conuiuarum præscribebat, iubebatq;, ut patentibus ianuis cœnitaretur, quo obseruatio eius uideri posset.

Lex Plagiaria, quæ aduersus plagiarios erat lata, hoc est, qua puniebantur ii, qui aliena mancipia ad fugam incitabant, uel fugitiua receptabant. Vide Plagium.

Lex Satyra, dicebatur quæ uno rogatu multa simul comprobabat.

Lex Tabellaria, νόμος πινάκιος, suffragia scribere nõ permittebat, sed puncto notare iubebat.

Lexis, huius lexeos, λέξις, dictio. Cic. 3. de Orat. Quàm lepide lexes compositæ ut tesserulæ omnes Arte pauimento atque emblemate uermiculato. Ex poeta quopiam uetusto.

Lexubii, Λεξούβιοι, Galliæ Lugdonensis populi, apud Ptol. li. 2. cap. 8. Quos Cæsar Lexouios uocat. Horum Metropolis erat Neomagus: uulgo Lysieux.

L ANTE I

Liæ, sunt foramina, quæ in summo mali recipiunt funes.

Libadion, λιβάδιον, herbæ genus, quæ nostris uulgo Centaurion minus appellatur, nomen habet ab eo, quòd fontibus & locis irriguis gaudeat. Nam Græci fontium scaturigines λιβάδας appellant. Vide Plin. lib. 25. cap. 6.

Libamen, is, Libamentum, ti, & Libatio, nis, λοιβὴ, σπονδὴ, σπονδὴ, χοὴ, pro eodem sumuntur, significantq; quicquid in sacris libatur: à Libero patre (ut nonnulli putãt) qui primus Ioui libauit. Oui. l. 3. Fast. Nomine ab auctoris ducunt libamina nomen. Liber enim, qui Bacchus dictus est, cum uictor de Scythis, aliisq; nationibus extitisset, rerum primitias magno Ioui obtulit. Verisimilius tamen uidetur, hæc omnia deducta esse à uerbo λείβω, quod inter alia significat, leuiter gusto. Cic. 2. de Legib. Quod tempus ut sacrificiorum libamenta seruentur, fœtusq; pecorum, quæ dicta in lege sunt, diligenter habenda ratio intercalandi est. Virg. 6. Aen. Ignibus imponit sacris libamina prima. Stat. 3. Syl. Hæc ego nascẽtes lætus bacchatus ad aras Libamẽta tuli. Vide Delibo.

Libanius, Λιβάνιος, nomen sophistæ Antiocheni, qui floruit Iuliani apostatæ temporibus, usque ad Theodosium seniorem. Discipulus fuit Diophanti. Scripsit encomium Constãtii Cæsaris, & alterum Iuliani: præterea Progymnasmata Rhetorices, & epistolas quasdam. Suid.

Libanochrus, λιβανόχρους, gemma, quæ turis similitudinẽ ostendit, & succum mellis. Plin. lib. 37. cap. 10.

Libanotis, p. p. Rametino, λιβανωτὶς, frutex odorem turis habens, quæ Rosmarinus appellatur. Plin. lib. 19. cap. 12. Libanotis radicem habet olusatri, nihil à rute differentem. Vsus eius post annum stomacho saluberrimus. Quidam eam alio nomine Rosmarinum appellant. Hactenus Plin. Eius tres sunt species: quas uide apud Diosc.

Libanotus, λιβανωτὸς, uentus flans inter Liba, hoc est, Africum, & Notum. Plin. lib. 2. cap. 47.

Libanus, p. c. λίβανος, Syriæ mons, à Sidone Phœnices oppido, usque ad Symiram urbem Syriæ cœles extensus, centum quinquaginta stadiorum longitudine. Huic ex aduerso obtenditur Antilibanus, ualle tantum interiecta, olim muro illi coniunctus. Inter duos hosce montes Orontes fluuius oritur, teste Plin. lib. 5. cap. 19. 20. & 21. Libanus item quæ & Dendrolibanus dicitur frutex, siue arbuscula thurifera, ita dicta (ut Poetæ fabulantur) à iuuene quodam Assyrio eiusdẽ nominis, in hunc fruticem commutato. Hinc etiam thus ipsum Græci λίβανον appellant.

Libarnum, λίβαρνον Ptol. Libarna Plin. oppidum Italiæ sub Apenuino situm non procul à Dertona. Ptol. lib. 3. cap. 1. & Plin. lib. 3. cap. 5.

Libatio, verbale, λοιβὴ, χοὴ, sacrificatio, uel ea degustatio, quæ in sacrificiis fieri licebat. Cic. de Arus. resp. Te appello Lentule, tui sacerdotii sunt tensæ, curricula præcentio, ludi, libationes, epulæq; ludorum.

Libella, læ, ζυγίον, diminut. à Libra, quod modo pro statere accipitur, hoc est, pro ponderandi instrumento, duas habente lances. Modo pro pondere duodecim unciarum, λίτρα. Aliquando etiam pro nummulo argenteo, qui & As dicitur. Cic. 4. Ver. Ecquis Volcatio, si sua sponte uenisset, unam libellam dedisset? Libellam pro asse posuit, ex eo dictã quòd libram æris ualebat. i. assem. Cum autem minimam pecuniã significare uolebant, assem, & libellã dicebant. Pla. in Capt. At ob eam rem mihi libellam pro eo argenti ne duis. Libella argenti ideo dicitur, quòd nummulus erat argenteus decima pars denarii. Cic. ad Att. lib. 7. Fecit palam te ex libella me ex teruncio, subaudi, heredem. Libella etiam est fabrile instrumẽtum, quod nostrates, auctore Budæo, Niuellum appellant. Pli. lib. 7. ca. 56. Fornicem autem, & libellam, & tornum, & clauem Theodorus Samius, subaudi, inuenit.

Libellarius. ij. lege Librarium.

Libellaticus legitur apud Tertullianum.

Libellio, onis, m. & fe. gen. Corriero, γραμματεὺς, à ueteribus dicebatur, quem nos Tabellionem uocamus. Varro: Tum ad me ferunt, quòd libellionem esse sciebant. Accipitur interdum pro librario, qui libros scribit, & uendit. Sta. 4. Syl. Sed Bruti senis oscitationes, De capsa miseri libellionis, Emptum plus minus asse Caiano, Donas.

Libellulus, βιβλίδιον, diminutiuum à Libellus. Hier. in præfatori libellulo edoceat.

Libellus, li, Libretto, γραμματεῖον, βιβλίον, paruus liber. Mart. lib. 14. Omnes in hoc gracili Xeniorum turba libello Constabit nummis quatuor empta tibi. Aliquando etiam ponitur pro epistola siue tabella. Brutus ad Cic. l. 11. Nec de Plãco quidem specie adhuc abiecit, ut eu libellis eius animaduerti. Ponitur aliquando pro punctis, siue articulis scriptum aliquod distinguentibus. Cic. in Ver. Recita mihi hunc primum libellum: deinde illum alterum Canuleij. Libelli etiã dicuntur, quos uulgus supplicationes, ἱκετηρίας appellat: quos Martialis Supplices libellos nominauit illo hendecasyllabo: Idem supplicibus uacat libellis. Tales enim principibus dari solẽt ad negocia explicanda à subditis, in quibus petitiones continentur. Suet. in Cæs. pro eodem sine addito dixit Libellum. Libellumq; indicem insidiarũ, ab obuio quodam porrectum, libellis ceteris, quos sinistra tenebat, quasi mox lecturus cõmiscuit. Libellus ponitur etiã pro cõmentatio, quam Memoriam uulgo uocant. Quinct. lib. 12. cap. 8. Pessimæ uero consuetudinis est libellis esse contentũ, quos cõposuit aut litigator, qui confugit ad patronum, aut aliquis eo genere aduocatorũ. Quo in loco, teste Budæo, Libellus accipitur pro scripto memoriæ causa parato, pro quo etiam libellum memorialẽ dicimus. Suet. in Iul. Cæs. Epistolæ quoque eius ad Senatum extant, quas primum uidetur ad paginas, & formam memorialis libelli conuertisse. A Cicerone autem ad Att. Libellus mandatorum dicitur, in quo memoriæ caussa, quæ alicui mandantur siue iniunguntur, sunt perscripta. Libellus etiam, eodem Budæo teste, dicitur epistola assertoria, quam uulgo Certificationem uocamus: ut quas uectigalium & tributorum immunes ad publicanos destinare solent, ne pro uectura res suas aduehentes, importantesve inhibeant. Paul. in l. si publicanus. ff. de Publica. Significent, inquit, id libello manu sua subscripto, eumq; ad publicanum mittant. Est & Libellus mensuræ genus. Cato de Re rust. ca. 15. Parietes uillæ si locet in pedes centum, id est, pedes denos quoquo uersum, habeat libellum, in pedes quinos, &c. Dicitur quoque Libellus scripti genus, quo aliquis in iudicium uocatur. Plaut. in Curc. Vbi tu es, qui me libello Venereo citasti? ecce me sisto, ades contra. A libellis autem ministri illi esse dicũtur, qui principi in hoc negocio subseruiũt, ut supplices libellos accipiant, euoluant, iisq; respondeant. Suet. Epaphroditum à libellis capitali pœna condemnauit. Libellos proponere in locis celeberrimis, est scriptum aliquod in locis publicis affigere. Cice. pro Quinctio. De quo libelli in celeberrimis locis proponũtur, huic ne perire quidem certe tacite, obscureq; conceditur. Libellos signare, siue subnotare dicitur is, qui libellis supplicibus, quas uulgus Requestas uocat, respondet. Plin. in epist. Sedeo pro tribunali, subnoto libellos, cõficio tabulas. Pro eodem legitur & Libellos agere: ut in l. rescriptum. de Distra. pigno. Rescriptũ est ab Imperatore, libellos agente à Papiniano. i. Papiniano, libellis apud Imperatorẽ præfecto. Apud leguleios, Libellus diuersis modis dicitur. Nã est libellus secularinus

ἔγκλημα, τὰ ἐπιγεγραμμένα,conuentionis,repudii, & huiuſmodi. Libellum uero genere neutro diminutiuum eſt à Libum,ut C.de epiſcop.audien.l.iudices. Incarceratis deber uictualis ſubſtantia miniſtrari, uel tradi libellis duobus aut tribus diurnis.

Libens,tis,*Volontario, facile*,ἀσμενος,ἑκὼν,uolens,uoluntarius gaudens.Cic.ad Att.lib.10.Si uera ſunt,ignoſces:ſi falſa,me libente eripies mihi hunc errorem.Idem pro Cluen.Eamq; animis ueſtris aut libentibus,aut æquis remittatis.Liui.li.9. Bel.Pun.Vt modicas iniurias nõ æquo animo pati, ſed prope libenti uideri poſſent.Cic.ad Att.lib.4. Illam porticum redemptores ſtatim ſunt demoliti,libentiſſimis omnibus. Libens,auctore Donato interdũ aduerbialiter ponitur pro libenter,ἀσμένως.Terent.in And. Fugin'hinc? B. Ego uero ac libens.

Libenter,*Volontieri*,ἑκουσίως,ἀσμένως,nõ grauate,æquo, gratoq; animo.Ci.4.Acad.Itaque cum aliud diceret, atque ſentiret,libenter uti ſolitus eſt ea diſſimulatione,&c. Horat.2. Epiſto.Dicit enim citius,meminitq; libentius illud, Quod quis deridet,quam quod probat,& ueneratur. Libenter uiuere,& cœnare,auctore Donato, eſt bonorum ciborum edacem eſſe.Ter.in Eun.Tu hercle cum illa Phædria, & libẽter uiuis: etenim bene libenter uictitas.

Libentia,æ,ἡδονὴ,uoluptas illecebræ.Gell.lib.15.ca.2.Cui libentiæ,gratiæq; omnes conuiuiorum incognitæ ſint.

Libentina,dea,Venus,ſeu Proſerpina,Auguſt.lib.4.de Ciu. Neque enim audent aliquas partes ſub nomine Deorum, uel Dearum Deæ Cloacinæ tribuere,aut Volupiæ,quæ à uoluptate appellata eſt: aut Libentinæ,cui nomen eſt à libidine.Huius meminit & Cic.2.de Nat.Deo.

Liber,priore prod.in genitiuo Liberi,p.c.Bacchus ſiue Dionyſius,Διόνυσος,uini repertor.Multos autem fuiſſe liberos, ſiue Bacchos,Dionyſiosve oſtendit Diodorus: quorum longe celeberrimus eſt, qui ex Semele & Ioue genitus fertur, quem tertium fuiſſe autumant,& Thebis Bœotiis natũ, qui Liber appellatus eſt à Liberando: nam libertatis Deus eſt: ſiue quod Bœotiæ urbes liberas fecerit: ipſe enim,ut inquit Plutarchus pro Bœotiæ libertate pugnauit,uel quia uinum curas ſoluat,& mentem ab illis liberet,ſeu quod uino uſi libere loquantur.Fiunt aut plerique ebrietate petulantiores. Senec.lib.1.de Tranquil.uitæ, Liberum appellatum dicit, non ob licentiam linguæ, ſed quia liberat ſeruitio curarum animum,& triſtitiæ medetur.Varro à labẽdo deducit, quod lubrica mens ebrii,quo lubet,prolabatur.Auguſt. docet Liberum uocari,quod mares in coeundo, per eius beneficium, emiſſis ſeminibus,liberẽtur.Hoc idẽ dicũt in feminis agere Liberã,quã etiã Venerẽ putant. Interdũ liber ponitur pro ipſo uino: ſicut Ceres pro frumento.Ter.in Eun. Sine Cerere & Baccho friget Venus.Liber etiã dicitur Sol: quia libere per aerẽ uagatur.Vir.l.1.Geo.Vos ô clariſſima mundi lumina,labẽtem cælo,quæ ducitis annũ Liber & alma Ceres.

Liber,ra,rum,*Libero,non ſeruo*,ἐλεύθερος,proprie is dicitur,qui ſeruitutem non ſeruit: hoc eſt, qui aut ingenuus natus eſt, aut ab hero ſuo libertatem eſt aſſecutus:habetq; antitheton Seruus.Cic.2.de Nat.Deo.Qui de libera matre eſt. Idẽ pro Cecin.Non poteſt iure Quiritium liber eſſe, qui in numero Quiritium non ſit. Liber item dicitur is, qui ad gratiam non loquitur,ſed libere profert quicquid ſentit, παῤῥησιαστής.Cic.1.de Nat.Deo.Epicurus homo ad ſcribendi licẽtiã liber. Aliquando liberum etiam dicimus pro ocioſo, & omni negocio, curaq; uacuo: ut Soluto liberoq; animo eſſe, apud Cic.4.Verr.Idem 1.Offi.Si ab omni animi perturbatione liber ſis.Mart.uno in Diſticho ſignificationẽ hanc cũ ſuperiori coniunxit,ludens in uocis ambiguitate. Liber homo es,nimium dulcis mihi Chœrile ſemper:(hoc eſt,nimiũ libere loqueris)In re qui dicit Chœrile,liber homo eſt:hoc uacuus negociis,& quod agat non habens. Liber etiam ponitur pro eminenti & extanti.Varr.in Eumen. ut citat Nonius: Iterum tragici ponderant cum capite libero,cum antiqua fronte.Itẽ pro magno,ſeu ualido.Oui.epiſt.8. Perfruor infelix liberiore malo.Vnde Campus liberior, εὐρυχωρία, qui amplus eſt lateq; patens,& in quo equi libero inoffenſoq; curſu uagari poſſunt.Indeq; ſumpta tranſlatione, Oratores liberum ad dicendum campum nactos dicimus,cum in locum late patentem inciderunt amplam ſuppeditantẽ materiam ad latius expatiandum.Libera uti lingua,παῤῥησιάζειν,eſt audacter loqui quod ſentias,nihilq; aut potentiæ alicuius,aut gratiæ tribuere.Plaut.in Ciſt. Quia cum adeo me compleui flore Liberi Magis libera uti lingua collibitũ eſt mihi.Libero corde fabulari,eſt fabulari libere, & ſine timore.Pla.in Epid. Facile tu iſtuc ſine periculo,& cura, corde libero Fabulare Ioui.Liberæ ædes,quibus quis uti poteſt,tanquam ſuis Plau.in Mili.Liberæ ſunt ædes, liber ſum autem ego,me uti uolo libere.Liberum arbitrium,eſt animi uoluntas,ac ſententia libera.Li.7.Bell.Maced.Et permiſſo libero arbitrio,ne in corpora ſua ſæuiretur,metuebant. Liberum cælum,quod omnibus æque commune eſt.Ci.1. Tuſc. Et in liberum cælum,tãquam in domum ſuam,ueneri. Liberæ litteræ,quæ liberius,atque audacius loquuntur.Cic. ad Att.li.1.Itaque neque Achaicis hominibus,neque Epiroticis paulo liberiores litteras cõmittere audeo Libera mandata,quę plenam rei conſtituendæ poteſtatem habent.Liu.7.Bel.Maced.delegatis loquens:His quæ præſentis diſceptationis eſſent,libera mandata de ſumma rerum ſenatus conſtituit. Liberum tempus.i.uacuum,quo omni cura ſoluti ſumus.Ci.1. de Fin.Nam libero tempore cum ſoluta nobis eſt eligendi optio,cumq; nihil impedit &c. Aliquando Liber ponitur pro immuni,ſiue pro alicui rei nõ obnoxio: & ablatiuo iungitur cum præpoſitione,& ſine præpoſitione: ut, Liber à delictis,qui nulli delicto eſt obnoxius,apud Cic.pro lege Agr. Liber à fide,qui fidem ſoluit.Liu.7.Bel.Pun.Ita tollit inducias,ut liber à fide,incepta exequeretur. Liber ab irriſione, qui nihil aut fecit,aut dixit,cur merito poſſit irrideri. Ci.4. Aca.Liber igitur à tali irriſione Socr.liber Ariſt.Chius,&c. Liber à legibus qui non ſubditur legibus.Pla.in Trin. Ambitio iã more ſancta eſt: libera eſt à legibus. Sic liber à prædonibus,Liber à metu. Sine præpoſitione: ut, Liber omni cura animus: apud Cic.1.de Finib.Sic,Liber pauore, Liber metu,Liber religione animus.Aliquando cum genitiuo cõſtruitur,pro liberali.Plaut.in Amph. Nam ego uos nouiſſe credo iam,ut ſit pater meus,Quam liber harum rerum multarum ſiet. Liberum eſt mihi,eleganter dicitur,pro licet mihi uel poſſum,& in arbitrio meo conſtitutum eſt.Pli.in Epi. Erit enim & poſt emendationem liberum nobis uel publicare,uel continere.

Libera,æ,περσεφόνη,Iouis & Cereris filia,quæ & Proſerpina dicitur. Cic.1.de Nat.Deo Liber Cereris filius, & frater Liberæ.

Liber,bri,ſubſtantiuum,priore cor.*Scorza d'albero*,φλοιός,proprie corticis genus eſt tenuius,quod in philyras plures diuidi poteſt: cuiuſmodi erant,quæ papyris in Aegypto detrahebantur,chartæq; uſum præbebant.Ci.2.de Nat.Deo.Trũci obducuntur libro aut cortice, quo ſint à caloribus & frigoribus tutiores.Indifferẽter tamẽ pro quouis cortice poſitũ inuenitur.Vir.2.Geo.Huc aliena ex arbore germẽ Includunt,udoq; docent inoleſcere libro.Et quoniã libri,hoc eſt, tenuiores arborũ cortices,chartæ olim uſum præbebant, codices quoq;,qui ex iis cõpaginati ſolebant libri,βίβλοι, dicti ſunt: obtinuitq; uſus ut quãuis mutata re, aliisq; iam inuentis chartarũ generibus,priſcum tamẽ manſerit nomẽ,libriq; dicantur,qui ex pluribus concinnati ſunt chartis, ex quacunq; materia præparatis.Iidem & Codices dicũtur, ab arborũ caudicibus,ex quibus antiqui tabulas ligneas ad ſcribendi uſum ſolent cõficere,eaſq; cera obducere. Ci.ad Att. Demetrii librum de concordia tibi remiſi. Sic uniuerſa Virgilii opera ſimul compacta,unum dicimus librum. Pli.Epiſ. 20.Poſtea reciſa,ac purgata,in unum librum grandem quidem,unum tamen,coartaſſe.Quandoque tamen Libros uocamus operis alicuius partes,certaq; ſegmenta,in quæ totũ opus diſtinguitur.Græci λόγους,τόμους,καὶ βιβλία,appellant. ut,cum dicimus Virg.Aen.in XII.libros diſtinctam eſſe. Liber præterea ponitur pro inuentario,ut uulgo dicitur, ſiue regiſtro.Ci.5.Verr.Miſit litteras ad Carpinatium quas ego Syracuſis apud Carpinatium in litterarum allatarum libris, Romæ in litterarum miſſarum apud Tullium magiſtrum familiarem tuum inueni.Budæus. A Liber, quando corticem ſignificat,fit uerbum Delibro,pen.cor.quod eſt corticem detraho,ἀπολεπίζω,ἀποφλοιόω. Vide ſuo loco.

Liberale,iudicium,& Cauſſa liberalis, *Giudicio nelquale tratta della libertà d'alcuno*,ἐλευθερίᾳ δίκη, in quo de alicuius agitur libertate.Quin.lib.6.cap.4. Quod fecit Longus Sulpicius, qui cum ipſe fœdiſſimus eſſet,eum,contra quem iudicio liberali aderat,ne faciem quidem habere liberi hominis dixit.Ter.in And.Nam ego illam liberali cauſſa aſſero manu. Vbi Donatus,Ordo eſt,Ego liberali cauſſa aſſero illam manu: & ſunt iuris uerba, à quibus etiam Aſſertores dicuntur uindices alienæ libertatis.Quin & cauſſa ipſa liberalis dicitur,quæ actionem in ſe continet libertatis.Vide Aſſero.

Liberales,artes,*Arti liberali*,ἐλευθέρια μαθήματα, quæ ſolius ingenii,nõ manuum miniſterio peraguntur: cuiuſmodi ſunt Grammatica,Dialectica,Geometria,ceteręq; id genus: ideo liberales dictæ quod liberum hominem potiſſimum deceant: nam manibus corporiſq; labore uictum quæritare, illiberale quiddam habet & ſeruile.Cice.1.de Inuent.Quos habuerit artium liberalium magiſtros, quos uiuendi præceptores,&c.Cic.de Orato.Ingenuas artes appellat.Studia liberalia.

liberalia. Tacit. lib. 3. Liberalis doctrina, Cic. 5. de Finib. Liberalis eruditio & doctrina, Cic. 2. Tuscul. illiberales uero Mechanicæ, quæ in manuum opera consistunt: habent enim seruile ministerium.

Liberalia, orum, Liber festa, quæ apud Græcos dicuntur *Διονύσια*. Nænius: Libera lingua loquuntur ludis liberalibus. Cic. ad Corni. lib. 12. Liberalibus litteras accepi tuas. Idem Att. Liberalia tu accusas.

Liberalis, *Liberale, magnifico, ἐλευθέριος, δαψιλής*, benignus, munificus: cui contraria sunt Parcus, Auidus, Tenax, & Sordidus. Cic. pro Quint. Rosc. Liberalis auidum fraudasse dicitur. idem pro Cæl. Huic tanto facinori tua mens liberalis conscia esse non debuit. Idem pro Quin. Rosc. Roscius semper liberalissimus munificentissimusq; fuit. Differt tamen Liberalis à Munifico: quia Liberalis dicitur, qui rogatus Munificus, qui sponte beneficium contulit. Ci. li. 3. de Ora. Quid tam porro regium, tam liberale, tam munificũ, quàm opem ferre supplicibus. Sunt etiam, qui ita distinguant, ut Liberalis sit, qui paruis, & priuatis hominibus beneficia præstat: Munificus qui magnis, & in magnis rebus. Sic Liberalitas, naturæ benignitas, quæ maxime in præstãda opera amicis perspicitur, & uersatur inter priuatos & paruos homines, Munificentia inter magnos. Quod nomen à Libero patre (ut Valer. Maximo credimus) deductum est. Accipitur quandoque Liberalis pro pulchro, & eleganti. Ter. in Eun. Quàm liberali facie, quàm ætate integra? Liberali ingenio dicitur esse, qui est, ut uulgo dicitur, bonæ naturæ, siue boni cordis. Ter. in Adel. Nam ingenium noui tuum liberale. Liberale responsum, hoc est ingenuum, & minus dissimulãter prolatum. Cic. ad Att. lib. 3. Quod si non modo tu, sed quisquam fuisset, qui me Pompeii minus liberali responso perterritum, à turpissimo consilio reuocaret, &c. Liberale coniugium, est, quod libere & inter liberos fit. Ter. in And. Spero consuetudine, & coniugio liberali deuinctum, Chreme, Dehinc facile ex illis sese emersurum malis.

Liberalitas, *Liberalità, magnificenza, ἐλευθεριότης*, munificentia. Cic. 1. Offi. Iustitiæ est coniuncta beneficia, quam eandẽ uel benignitatem, uel liberalitatem appellari licet. Liberalitas, (ut inquit Speusippus) est habitus, qui in quærẽdis, erogandisq; pecuniis decorum seruat. Hoc est, decens & moderata acquisitio, & erogatio pecuniæ, auaritiæ, & prodigalitatis extremis circumscripta. Nam si non tantum, quantum oportet, tribuas, Auaritia oritur. Sin excedas in dando modum, desq; plus quàm oportet, & cui non oportet, & quãdo, & qua caussa non oportet, in uitium laberis Prodigalitatis. Aliquando ita accipitur Liberalitas ut seruili metui opponatur. Terẽ. in Adel. Pudore & liberalitate liberos retinere satius esse credo, quàm metu.

Liberaliter, *Liberalmente, magnificamente, ἐλευθερίως*, large, munifice. Cic. 4. Verr. Hi porro, qui successerunt, uehementer istius cupidi: liberaliter ex istius cibariis tractati, nõ minus acres contra me fuerunt. Interdum liberaliter idem ualet: quod ingenue, & ut libero homine dignum est. Cice. 3. de Finib. Essetq; hominis ingenui, & liberaliter educati, uelle bene audire a parentibus. Liberaliter eruditus is dicitur, qui optimis artibus institutus est. Cice. 2. Tusc. Sed si possumus eos, excitemus: qui liberaliter eruditi, adhibita etiam differendi elegantia, ratione, & uia philosophantur. Sicut liberaliter instructus, apud Cæs. lib. 3. Bel. Ciuil. Liberaliter seruire, id est bono animo, & libero, libenter obsequendo. Ter. in And. Propterea quòd seruiebas liberaliter. Aliquando pro indulgenter. Salust. Exercitum, quem in Asia ductauerat, luxuriose, nimisq; liberaliter habuerat. Cuius Contrarium est illiberaliter, *ἀγεννῶς*, quod ueteres de eo dicebant, qui omne maleficii genus excessisset. Terẽ. in Adel. Factum à uobis duriter, immisericorditer, atque (si æquum est dicere magis aperte) illiberaliter. Donatus: Illiberaliter, iniuste, inclementer, non bene: quia Liberalis bonus dicitur.

Liberatio, tionis, *διάλυσις, ἄφεσις, ἀπαλλαγή*, actus ipse liberandi, remissio, absolutio. Ci. in Pis. Reorum acerbissimæ damnationes, libidinosissimæ liberationes. Accipitur præterea Liberatio pro acceptilatione, quæ à Græcis, *ἄφεσις*, dicitur, siue pro absolutione à nexu. Vnde Titulus est in Pandectis, de liberatione legata.

Liberator, liberatoris, *ἐλευθερωτής*, id est, uindex libertatis. Cic. Att. Patriæ liberatores urbe carebant ea, cuius à ceruicibus iugum seruile deiecerant. Idem alibi: Romæ nostri liberatores tuto esse non possunt.

Liberi, orum, plurali tantum numero, *Figliuoli, τὰ τέκνα, παῖδες*, dicuntur filii, uel filiæ quamuis etiam liberorum appellatione unus filius, & una filia intelligatur. Caius in l. non est. ff. de uerb. signifi. Non est sine liberis, cui uel unus filius, unaue filia est. Ter. in Hecy. Qui illum decreuerunt dignum suos cui liberos committerent. Sic & Cic. En cui tuos liberos committas, cum de uno ageret. Olim tamen in usu erat nominatiuus singularis Liber, pro filio. Catu. in Argo. Optauit genitor primæuus funera gnati: Liber, ut innuptæ poteretur flore nouercæ. Item nepotes, & pronepotes, ceteriq; ex his descendentes, Liberorũ appellatione continentur. Paul. ff. de Grad. affi. l. iuriscon. Liberi, inquit, uocantur usque ad trinepotem. Callistratus. l. Liberorum ff. de uerb. signifi. Liberorum appellatione nepotes, & pronepotes, ceteriq; qui ex his descendunt, continentur: hos enim omnes liberorum appellatione lex duodecim tabu. comprehendit. Similes patri liberi, Sene. Medea. Parere liberos, Idem Theb. Procreare liberos. Quin. lib. 3. cap. 8. Auctus liberis. Tac. lib. 3. Tanquam auctus liberis Drusum domum Germanici magis urgeret. Dare operam liberis, est procreandorum liberorum caussa cum uxore rem habere. Cic. 1. Offi. Liberis dare operam, re honestum est, nomine obscœnum.

Libere, *Liberamente, splendidamente, ἐλευθερίως*, modo significat ingenue, & liberaliter. Ter. in And. Tu ne hic homines adulescentulos imperitos rerum, educatos libere in fraudem illicis? Modo solute, & nullo obstaculo. Plaut. in Bacc. An nõ uides, ut solæ liberæ grassentur? Libere uiuere hoc suo more, neque subiici alicuius uoluntati. Ter. in And. Nam is postquam excessit ex ephebis Sosia, Liberius uiuendi fuit potestas. Libere loqui, *παῤῥησιάζειν*, hoc est confidenter loqui, ut nihil gratiæ tribuas, aut potẽtiæ alicuius. Ci. pro Plan. Asperius locutus est, imo uero liberius.

Libero, ras, *Liberare, donare la libertà, ἐλευθερόω, ἀπαλλάττω*, modo idem significat quod manumitto, & ex seruo libertũ facio. Proprieq; heri est, cum seruum de potestate sua emittit. Nõnunquam tamen & seruus se liberare dicitur, cum peculio suo se redimit. Idem li. 1. de Orat. Si quis apud nos seruisset ex populo fœderato, seseq; liberasset. Modo iudicii uerbum est, idem significãs quod absoluo, *ἀφίημι*, & ab actione intentata liberum iudico. Ci. pro Clu. Iudices hunc, quẽ iam his condemnatum acceperant, liberarunt. Aliquãdo generale uerbum est idem significans, quod molestiæ damno, uel periculo eripio. Cic. Att. Næ tu me sollicitudine magna liberaris. Liberare fidem, est præstare promissum. Cice. pro Flacc. Ipse tamen Fufiis satisfacit absentibus, & fidem suam liberat. Liberare se ære alieno, est creditam sibi pecuniam creditori numerare, siue debita persoluere. Cic. ad Att. li. 6. Ita multæ ciuitates omni ære alieno liberatæ, &c. Liberare item debitorem dicitur creditor, aut eius heres, cum quod sibi debebatur, ei acceptum fert. Papi. l. cum heres. ff. de lib. leg. Cum heres rogatur debitorem suum liberare, de eo tantum cogitatum uidetur, quod in obligatione mansit. Paulus l. Legaui Titio ff. eod. tit. Si is, cui Titius debebat, debitum ei remittere uoluerit, nihil interest heredem suum iusserit, ut eum liberaret, an prohibeat eum exigere: utroque enim modo liberandus est debitor, & utroque casu competit ultro ad liberandum debitorem actio.

Libertas, bertatis, *Libertà, licenza, ἐλευθερία*, a Liber, seruituti opposita est: quam sic definit Floren. l. libertas. ff. de sta. homi. Libertas, est naturalis facultas eius, quod cuiq; facere libet nisi quod ui, aut iure prohibetur. Cic. in Parad. Libertas est potestas uiuendi, ut uelis. Accipitur etiam Libertas pro eo, quod Græci uocant *παῤῥησίαν*, hoc est, pro loquendi, admonendi, increpãdiq; fiducia, cum scilicet quidquid quòd sentimus, libere loquimur, nullius respectu, gratia, aut potentia commoti. Et in hac significatione Libertas accipitur fere in meliorem partem, eiq; opponitur Assentatio. Licentia uero in malam fere partem accipitur, cum quis libertate abutitur usque ad temeritatem, & procacitatem. Est enim Licẽtia immoderata impunitaq; quædam facultas agendi, dicendiq; quicquid uelis. Quin. Quæ in aliis libertas est, in aliis licentia uocatur. Terent. in Heaut. Deteriores omnes sumus licentia. Ponitur tamen quandoque licentia pro libertate in bonam partem: ut apud Cice. lib. 3. Offic. Nobis autem nostra Academia magnam licentiam dat, ut quodcunque probabile maxime occurrat, id nostro iure liceat defendere. Idem lib. 1. eiusdem operis: Magnis enim illi, & diuinis bonis hanc licentiam assequebantur. Libertas quandoque etiam in malum accipitur, pro effræni quadam animi libidine. Cic. 5. Verr. Nunquam ipsimet nobis, præcideremus istã licentiam, libertatemq, uiuendi. Adimere libertatem, est quem libertate spoliare. Cic. pro Domo sua: quod idem in posterum de extraordinariis potestatibus libertaté ademisses. Admittere libertatem. Ibidẽ, Nemo ciuis Romanus aut libertatem, aut ciuitatem possit amittere, nisi ipse auctor factus sit. Dicimus præterea Dare libertatem alicui, Habere libertatem, Largiri libertatem, Retinere libertatem, Recipere libertatem, Tenere libertatem, uindicare in libertatem:

quorum exempla nusquam non occurrunt. Libertas etiam libertatis dea dicebatur: cuius exemplum in Auentino constitutum fuisse narrant historiæ.

LIBERTINVS, tini, ἀπελεύθερος, ἐξελεύθερος, antithetou est Ingenui. Libertus autem relatiuum Patroni. Per Libertinũ enim significamus conditionem hominis, sicut per ingenuũ per Libertum uero priuatum quendam respectum ad patronum. Plaut. Mil. Ingenuam an libertinam? Proprie itaq; Libertini dicuntur, qui ex libertis procreati sunt: hoc est, qui ipsi quidem nunquam seruierunt, sed quorum parentes, antequam filii nascerentur, è seruitute manu emissi sunt. Cic. 4. Philip. Ipse ex Libertini filia suscepit liberos. Postea tamen Libertinorum, & Libertorum uocabula in eadem significatione usurpari cœperunt, pro iis. s. qui post iustam seruitutem libertatẽ essent consecuti. Quod manifestissime ostẽdit Suet. in Clau. his uerbis: Ignarus temporibus Appii, & deinceps aliquandiu. Libertinos dictos, non ipsos qui manumitterentur, sed ingenuos ex his procreatos.

LIBERTVS, Fatto libero di seruo. ἀπελεύθερος, qui cum esset seruus factus est liber, ita dictus quasi liberatus. Huius relatiuũ est Patronus. Plau. in Asin. Magis decorum est, Libertum potius, quàm patronum, onus in uia portare. Vlpianus eum esse libertum definit, quem quis ex seruitute ad ciuitatem Romanam perduxit. Quin. lib. 7. ca. 8. Patrono in libertum manus iniectio fit. Liberta, femininum. Horat. 1. Serm. Saty. 1. Ad hunc liberta securi. Diuisit medium fortissima Tyndaridarum. Modestinus: libertis, libertabusq; meis, libertum libertæ testatoris non contineri. Cic. de Diuinat. de quo primo hoc liber dicere.

LIBET, Piace, Diletta, ἀρέσκεται, uerbum impersonale, idẽ significans quod placet: à libẽdo (ut Varro inquit) quod quæ placent, in mentem prolabantur. Duo habet præterita Libuit, & Libitum est. Pla. in Pseu. Cur id ausus facere? B. Libuit. i. sic uoluit: sic placuit mihi. Idem in Asin. Si quid te uolam, ubi eris? L. Vbicũque libitum erit animo meo. Hinc fit Collibet, p. c. uel Collubet, collibuit, collibitum, est collibere, idem quod libet. Ter. in Eun. Si quid collibuit, noui te.

LIBETHRA, libethræ, p. p. Λείβηθρα, fons musis sacer in Magnesia regiuncula Thessaliæ annexa: ut docet Plin. lib. 4. cap. 9. & Pompon. Mela lib. 2. Sunt qui in Olympo monte Libethram urbem fuisse dicant à Sye torrente funditus euersam cum iam olim oraculo prædictum esset, fore ut Libethrii ὑπὸ συὸς, omnes interirent, cum Orphei ossa Sol inspexisset. Erant autem Orphei reliquiæ in columna quadam conditæ, quæ uiæ imminebat à Dio in Olympum ducendi. Quẽ in locum cum ingens hominum uis conuenisset, ut pastorẽ in somniis suauiter canentem audirent, euenit ut columna euersa Orphei ossa nudarentur: eodemq; die torrens nomine Sys supra modum auctus, Libethrios cum urbe submersit. Vide Cœlium Rhod. lib. 18. cap. 22.

LIBETHRIDES, Λειβηθρίδες, dictæ sunt Musæ, à Libethra Magnesiæ fonte, Musis sacro, & Poetarum carminibus celebrato: ut non obscure innuit Pomponius Mela lib. 2. in descriptione Macedoniæ. Strabo tamen lib. 10. auctor est, musas appellatas esse Libethridas, à Libethro Thraciæ mõte, quẽ postea Macedones tenuerunt: sub quo & antrum fuisse ait Musis Libethridibus à Thracibus consecratum. Vir. 7. Eclo. Nymphæ noster amor Libethrides, aut mihi carmen, Quale meo Codro, concedite, &c.

LIBETHRVS, pen. pro. Λείβηθρος, mons est Macedoniæ, teste Lycophronte, habens ad radicem Pimpleam fontem, Musis consecratum. Alii Libethron Thraciæ montem esse aiunt, postea à Macedonibus occupatam: ad cuius radicem antrũ fuit, Musis Libethridibus à Thracibus consecratum. Vide Strabonem lib. 10.

LIBIA, æ. Ci. de Nat. Deo. Volucres angues ex uastitate Libiæ, uento Africo inuehi in Aegyptum.

LIBIDINOSE, ἀκρατῶς, idem quod impotenter, & pro animi libidine. Cic. 1. Ver. Vt quæ ille libidinose, quæ nefarie, quę crudeliter fecerit.

LIBIDINOSVS, nosa, nosum, Lussurioso, libidinoso. ἀσελγής, ἀκρατής, ἀκόλαστος, ἀφροδίσιος, qui in libidinem propensus est, quiq; Veneri plus æquo indulget. Cice. in Catil. Libidinosa enim & intemperans adolescentia, effœtum corpus tradit senectuti. Quin. lib. 6. cap. 4. Libidinosior es, quàm ullus spado. Libidinosas sententias. Ci. pro Domo sua dixit, quæ pro libidine cuiusque feruntur. Libidinosæ dapes dicuntur exquisitæ, & curiosæ. Col. in præf. l. 10. Mox cũ sequens & præcipue nostra ætas dapibus libidinosis pretia cõstituerit, &c.

LIBIDO, p. p. geniti. libidinis, Libidine, lussuria. ἐπιθυμία, ἡδυπάθεια, est effrænata, & temere suscepta rei alicuius cupiditas. Vnde fere semper in deteriorem partem accipitur. Plaut. in Epid. Nequam es homo Epidice, cui libido est male loqui. August. lib. 14. de Ciui. Dei: scribit Libidinem esse generale uocabulum omnis cupiditatis, cum & ipsam iram nihil esse quàm ulciscendi libidinem, ueteres definierint: & Auaritiã libidinem habendi pecuniam: Peruicaciam, libidinem quomodocunque uincendi: & iactantiam, libidinem gloriandi. Et cum multarum rerum libidines sint, tamen cum libido dicitur, neque cuius rei libido sit, additur, nõ fere solet animo occurrere, nisi illa qua obscœnę partes corporis excitantur. Cice. 4. Tusc. Voluntas est, quæ quid cum ratione desiderat: quæ autem aduersus rationem incitata est uehementius, ea libido est, uel cupiditas frænata, quæ in omnibus stultis inuenitur. Salu. in Cati. medium uocabulũ esse ostendit, quod tam in meliorem, quàm in deteriorem partem accipi possit: hoc est, pro uoluptate tã honesta, quàm inhonesta. Magisq; (inquit) in decoris armis, & militaribus equis, quam in scortis, & conuiuiis libidinem habebant. Libido nauseæ, id est cupiditas uomendi. Cato cap. 156. Vbi libido ueniet nauseę eumq; apprehendet, decumbat, purgetq; sese.

LIBIDINOR, aris, Darsi alla lussuria. ἀσελγαίνω, libidinem perago, uoluptati indulgeo. Suet. in Nerone, cap. 28. Olim etiã quoties lectica cum matre ueheretur, libidinatum inceste, ac maculis uestis proditum affirmat.

LIBITINA, æ, p. p. dea in cuius templo uendebantur & locabãtur ea, quæ ad sepulturam pertinebant: ita dicta à libitu, uel à libidine. Plutar. Venerem fuisse putat, redditq; rationẽ in Problematibus, quare Romani ea quæ ad pompam funebrem spectãt, in Veneris templo uoluerint asseruari, ut. s. eo ipso humanæ fragilitatis admoneremur, certo scientes exitum ab ortu non procul abesse, cum eadem Dea morientibus præsit, & uitam ingredientibus. Alii malunt esse Proserpinã Plutonis uxorem, quam, quòd inferorum crederetur regina mortuis præesse putabant: ideoq; etiam ea, quibus mortui exornati ueluti ad inferos deducuntur, in eius templo noluerunt asseruari. Quandoque Libitinam positam legimus, pro ipso apparatu funebri, quẽ Libitinarii in usum exequiarum locabant. Liu. lib. 40. In urbe tanta fuit pestilentia, ut uix tunc libitina sufficeret, ad suppeditanda. s. funeribus necessaria. Suet. in Nerone: Pestilentia unius autumni, qua triginta funerum milia in rationem Libitinæ uenerunt. Quo in loco Rationem Libitinæ dixit, pro iis rationibus, quas conficiebant ii, qui in æde Libitinæ locabant ea, quæ ad funebres pompas pertinerent. Exercere Libitinam dicebãtur ii, qui in æde Libitinæ præerant locandis, uendendisq; iis, quæ necessaria erant funebrem pompam instructuris. Valer. Maxim. Qui tunc libitinam exercebant, tum rerum suarum usum, tum ministerium suum gratuitum polliciti sunt. Sed quoniam in æde Libitinæ, locabantur necessaria ad funebrẽ apparatum, hinc factum est, ut Libitina aliquando pro morte, seu pro lecto, quo mortui ferebantur, caperetur. Hor. lib. 3. Car. Multaq; pars mei Vitabit libitinam.

LIBITINARIVS, arii, Colui che uende, ò da à pigione quello che si appartiene alla pompa de morte, κτεριστὴς, ταφεύς, proprie dicitur is qui locat aut uendit ea quæ ad pompam funebrem sunt necessaria, uel qui curam habet sepeliendorum funerum. Tractum est nomen à Libitina dea, in cuius æde asseruabantur ea, quæ ad instructionem funebris pompæ erant necessaria. Vlpianus l. quicunque. ff. de institor. actiou. Si libitinarius, quem Græci κτεριστὴν uocant, seruum pollinctorem habuerit, isq; mortuum spoliauerit, dandam in eum quasi institoriam actionem. Ex quibus uerbis patet libitinarii exercitiũ honestius fuisse, quam pollinctoris. Habebant enim libitinarii domi suæ seruos, quorum opera utebantur ad pollinciẽda, hoc est, ad abluenda, ungenda, & consuenda cadauera: quos Pollinctores uocabant, à pollẽdis cadaueribus. Designatores autem dicebantur, qui pompam funebrem instruebãt, & cuique incedendi præscribebant locum: quos Græci βραβευτὰς appellant. De quibus latius suis locis: Seneca de Benefic. An tu Aruntium, & Aterium, & ceteros qui captandorum testamentorum artem professi sunt, non putas eadem habere, quæ designatores & libitinarios, nota?

LIBO, bonis, Romanus ciuis fuit, qui Romæ in Comitio puteal primus extruxit, quod idcirco Libonis puteal dicitur ab Horat. lib. 1. epist. 20. Ennius ipse pater nunquam, nisi potus ad arma Prosiluit dicenda: Forum, putealq; Libonis Mandabo siccis: adimam cantare seueris.

LIBO, libas, Degustare leggiermente, assaggiare con le labbra. λείβω, leuiter degusto, & quasi primis labris attingo. Sunt qui Libare dictum putant, quasi Labiare: cum tamen constet, uerbum esse Græcum. Illi enim dicunt λείβω, quod nos, ει diphthongo in i longum commutata, uertimus Libo. Virg. li. 4. Geo. Purpureosq; metunt flores, & flumina libant. Cicer. de Leg. Certasq; fruges, certasq; bacchas sacerdotes publice libanto. Per translationem quandoque ponitur pro

leuiter

leuiter tangere. Virg.lib.2.Aen.Oscula libauit natæ. Quandoque pro sacrificare, ἀφοθύματα, ἀρχαὶ κατάγματα ποιεῖσθαι. Virg.lib.3.Aen. Tendoq; supinas. Ad cælum cum uoce manus,& munera libo intemerata focis. Libare laudem ex alienis laboribus,hoc est,laudis,quæ alteri debebatur, partem præripere,& sibi uendicare.Lib.4.ad Heren.Vide ne facias impudēter,qui tuo nomine uelis ex aliorum laboribus libare laudem.Libare interdum est excerpere legendo auctores,& quod sibi utile est,transumere.Cic.5.Tusc.Sed à te impetrare libenter uelim,nisi molestum sit, quoniam nulla uincula te impediunt ullius certæ disciplinæ,libasq; ex omnibus,quodcūq; te maxime specie ueritatis mouet. Libatus participium,idem quod decerptus.Ci.l.2.de Diuin. Natura se quod animus arriperet,aut exciperet extrinsecus ex diuinitate,unde omnes animos haustos, aut acceptos, aut libatos haberemus.Huius uerbi composita sunt,Delibo, Prælibo,Prolibo,pen.pro.Pli.lib.35. In sacris quidem etiam inter has opes,nō myrrhinis crystallinis ve, sed fictilibus prolibatur sympulis innocentius. Huius compositum est Illibatus: de quo supra suo loco.

LIBORA,λίβορα,Carpetanorum urbs, in Hispania Tarraconensi:apud Ptol.lib.2.cap.6.

LIBRA,libræ,*Libra*,λίτρα,quæ & As,& Mina,seu Mna & Pondo dicitur,duodecim constat unciis.Libra tamen unciarum uarietatem accepit,Pondo semper idem fuit. Erat præterea Libra apud Romanos mensuræ genus constans ex duodecim partibus æqualibus, quas similiter Vncias uocabant. Hanc autem mensuram ad differentiam ponderis Libram mensuralem uocabant, uel Libram mensuram: alteram autem,qua res appenduntur,hoc est,pondus ipsum,Librā ponderalem,uel Libram pondo. Erat autem Libra mensuralis, teste Galeno lib.1.de Composi.medic.mensura cornea,qua oleum admetiebantur Romani,intersecta lineis quibusdam diuidentibus ipsam in duodecim partes. Huius uero libræ pars duodecima,hoc est,interstitium inter duas lineas, Vncia uocabatur. Porro quantum differat Libra mensuralis in pondere à Libra ponderali,docet idem Galenus eiusdē operis lib.6.ostendens Libram mensuralem, æqualem esse decem unciis ponderalibus,hoc est, duabus unciis minorē esse libra ponderali. Corneis autem mensuris oleum apud Romanos uendi consueuisse,ostendit etiam Hora.lib.2. Serm. Saty.2.Ac nisi mutatum parcit diffundere uinum: & Cuius odorem olei nequeas perferre(licebit ille repotia, natales, alios ve dierum Festos albatus celebret) cornu ipse bilibri Caulibus instillat ueteris non parcus aceti. Proprie autem Libra instrumentum est,quo res ponderantur, duas habens lances,ex quarū depressione,uel eleuatione iustum rei pondus deprehenditur. Vnde etiam Bilancē uocant. Ci.5.Tusc. Quo in loco quam uim habeat Libra illa Critolai,qui,cum in alteram libræ lancem animi bona imponebat, in alteram corporis externa,tātum propendere illam boni lancem putat,ut terram & maria deprimat, Persi.Sat.4. Scis etenim iustum gemina suspendere lance Ancipitis libræ. Statera uero instrumentum est,quo res sine lancibus ponderantur. Est & Libra cæleste signum,quod Cæsaris ætate octauo, hodie 13.Kalend.Octob.Sole ipsum ingrediente,æquinoctium facit autumnale. Virg.1.Geor.Libra die,somniq; pares ubi fecerit horas.Plin.lib.19.cap.25. Alterumq; æquinoctium Libræ.Libra etiā instrumentum est fabrile, seu potius Geometrica machina,qua exploramus altitudinem maris,fontium lacuum,uel fluuiorum,num scilicet altiora sint eo loco,quo ea ducere constituimus. Quanquam etiam non raro Libræ uocabulum usurpamus pro ipsa altitudine quā machina huiusmodi deprehendimus. Vnde lacum dicimus esse pari libra cum mari,id est,æquali altitudine. Item fontem dicimus esse infra libram montis,cuius scaturigo monte est inferior. Colum.lib.8.cap.1.Sin autem locus ubi uiuarium constituere censemus,pari libra cum æquore maris est,in pedes nouē desodiatur piscina. Idem instrumentum & Libella appellatur per diminutionem. Colum.ibidem: Hos autem meatus fieri censemus per imam concepti partem,si loci situs ita cōpetit,ut in solo piscinæ posita libella septem pedibus sublimius esse maris æquor ostendat. Ponitur quoque pro libramento. Plin.lib.10.cap.36. Contra flatus quoque peruicax libra Bononiensibus calamis.

LIBRALIS,& hoc rale,*D'una libra*,λιτραῖος, quod est unius libræ. Plin.lib.19.cap. 2. Excedunt sæpe magnitudinem mali cotonei,etiā librali pondere. Librales offæ,quæ libræ unius pondus exæquat. Colum.lib.6.cap.2. Post hæc diductis malis,educito linguam,totumq; eorum palatum sale defricato libralesq; offas in præsulsæ adipis liquamine tinctas, lingula demittito. Cic.Acad. Extremitates & quasi libramentum in quo nulla omnino crassitudo sit.

LIBRAMENTVM,ti,*Agguagliamento*,ἰσοῤῥοπία,æquamentū. Pl. lib.31.cap.6. Libramentum aquæ in centenos pedes sursum elici minimum erit. Libramenta tormētorum,sunt habenæ, & lora,seu funes,quibus librantur, seu uibrantur tormenta. Taci.lib.19. Vincula,& libramenta tormentorum abscidissent. Libramenta plumbi,sunt massæ plumbeæ in arietes cō iectæ & uibratæ. Liu.li.8.Deca.4. In arietes tollonibus libramenta plumbi,aut saxorum stipitesve robustos incutiebant.

LIBRARIVS,a,um,*Ciò che s'appartiene à libri*, γραφικός, quod ad libros pertinet: ut,Atramentum librarium,quo libri scribūtur,quemadmodum Sutorium quo coria,& Tectorium,quo parietes denigrantur. Plin.lib.35.cap.6. Omne autem atramentum Sole perficitur:librarium & tectorium glutino admisto. Taberna libraria,βιβλιοπωλεῖον, in qua libri uænales prostant. Cic.2.Phil.cum tu illum in foro spectante popu. Rom.gladio stricto insecutus es: negocium transegisses,nisi ille se sub scalas tabernæ librariæ coniecisset. Est & Librarius,ria,rium,à libra,λιτραῖος,quod est libræ. Col.li.ulti.ca. 53. Caro in libraria frusta conciditur. Vbi frusta libraria uocat,quorum singula singulas libras pondere adæquarent.

LIBRARIVM,rii,theca est, siue scrinium, quo libri continentur. Cic.pro Domo sua: Exhibe quæso, Sexte Clodi, librarium illud legum uestrarū, quod te aiunt eripuisse è domo, & ex mediis armis, turbaq; nocturna, tanquam Palladium sustulisse.

LIBRARIOLVS,li,diminutiuum,pro seruulo à manu. Cice.ad Att.lib.4. Etiam uelis mihi mittas de tuis librariolis duos, quibus Tyranno utatur glutinatoribus.

LIBRARIVS,rii,substantiuum, *Libraio, scrittore de libri*, βιβλιογράφος,qui libros manu sua describit precio ad id cōductus: nam qui eos uendit,Græco potius nomine Bibliopola, βιβλιοπώλης,dicitur. Cic.pro lege Agra. Aliquando tandē me designato,lex in publicum proponitur, cōcurrunt iussu meo plures uno tempore librarii descriptam legem ad me afferunt. Horat.in Arte: Vt scriptor si peccat idem,librarius,usque Quamuis est monitus,uenia caret.

LIBRARIA,riæ,substantiuum,*Libraria*,βιβλιοπωλεῖον, taberna, in qua libri prostant. Gell.lib.5.cap.4. apud Sigillaria forte in libraria ego & Iulius Paulus poeta, uir memoria nostra doctissimus,consederamus. Est & Libraria,à Libra,quo nomine significatur ancilla, quæ præficitur partiendis pensis. Iuu.Saty.6. Si nocte maritus Auersus iacuit, perit libraria, ponunt Cosmetæ tunicas.

LIBRATOR,*Scandagliere*,dicitur,qui in ducēdis aquis peritiam habet librandis,hoc est,expendendi, & examinandi altitudinem fontium,uel lacuum, quanto scilicet altiores sint eo loco,quo eos ducere constituimus. Pli. in Epist. Superest ut tu libratorem,uel architectum,si tibi uidetur,mittas: qui diligenter exploret,sitne lacus altior mari, quem artifices regionis huius quadraginta cubitis altiorem esse contendunt. Libratores etiam dicuntur,qui eminus cū hostibus pugnant tela,aut lapides,aut glandes torquentes. Tacit.lib.13. Libratoribus,funditoribusq; attributus locus, unde eminus lapides,& glandes torquerent.

LIBRILE,pen.pro.ζυγὸς,scapus libræ, inquit Festus, hoc est, trabs illa transuersa,ex qua libræ dependent.

LIBRILLA,(inquit Festus)instrumenta bellica, saxa.s.ad brachii crassitudinem,in modum flagellorum, loris reuincta,inde dicta quod librari manu.i.ponderari uideantur.

LIBRIPENS,dis,ζυγοστάτης,antiquitus dicebatur, qui ante argentum signatum,cum Romani adhuc ære graui uterentur, militibus appendebat stipendia: dictus Libripens à libra ænea,qua utebatur ad pendenda,hoc est, ad ponderanda stipendia. Plin.lib.33.cap.3.pop. Rom. ne argento quidem signato ante Pyrrhum regem deuictum usus est. Libralis(unde etiam nunc libella dicitur) & dipondius appendebatur assis. Quare æris grauis pœna dicta: & adhuc Expensa in rationibus dicuntur: item Impendia, & Dependere, Quin & militum stipendiorum,hoc est, stipis ponderandæ pensatores,Libripendes dicuntur: qua consuetudine in his emptionibus,quæ mancipi sunt,etiam nunc libra interponitur. Ex quibus Plinii uerbis clarissime ostenditur, eum primum dictum fuisse Libripendem,cuius officium erat militibus appendere æs graue in stipendium. Postea uero Libripendis nomen transisse ad eum, qui in mancipationibus, hoc est, in contractibus imaginariis, quibus res mancipi, adhibito ære,& libra,alienabantur,tenebat libram. Nam apud ueteres(ut docet Boetius in tertia parte Commen. in Topi.Ciceronis)res mancipii,hoc est,quæ nostri sunt dominii, alienari non poterant,nisi adhibitis,ut minimum,quinque testibus ciuibus Rom. puberibus,& eo, qui libram tenebat, qui uocabatur Libiprens. Quo autem ritu id fiebat docet Caius lib.1.instit. his uerbis: Est autem mancipatio (ut & su-

pra indicauimus) imaginaria quędam uenditio. Eaq; res agitur, adhibitis non minus, quàm quinque testibus Roma. puberibus, & prætera alio eiusdem conditionis, qui libram æneam teneat, qui appellatur Libripens. Is qui mancipiũ accepit, æs tenẽs ita dicit. Hunc ego hominem ex iure Quiritium meum esse aio, isq; mihi emptus est hoc ære, æneaq; libra. Deinde ære percutit libram, idq; æs dat ei, a quo mancipium accipit, quasi pretii loco.

Libro, as, *pesare, ponderare, essaminare*, ταλαντεύω, pondero, trutino, estimo, examino. Plin. lib. 25. cap. 5. In priore mire tenui pediculo libratur pondus immobile auræ. Metum librare. Stat. 9. Theb. Paulum stetit anxius heros librabatq; metus. Apule. Omnia prius quam aliquid statuas, librãda sunt. Aliquando graue facere. Virg. 4. Georg. Et ut fusq; breues tentant, & sæpe lapillos Tollunt, bis sese per inania nubila librant. Aues etiam se librare dicuntur, cum, uelut sagitta ac cum excussa, ex alto in terram se præcipitant. Pli. lib. 10. ca. 3. Superest haliætus clarissima oculorum acie, librans ex alto sese, &c. Ouid. 8. Metam. Corpus librauit in alas. Aliquãdo æquare. Colum. lib. 4. Sic permensum & libratum opus in similitudinem neru facti semper procedit. Librare ponderibus. Cic. 1. Tusc. Vnde terra, & quibus librata ponderibus quibus cauernis maria sustineat, &c. Librare malleũ. Ouid. lib. 2. Metam. Lactentis uitulo dextra libratus ab aure Tempora discussit claro cum malleus ictu. Ponitur interdũ pro iaculari, & magna ui quicquam iacere. Plin. in Paneg. à ceteris, nisi robore ac præstantia differens, cum libero Marte nunc cominus tela librares, nunc uibrata susciperes. Virg. 9. Aeneid. Hoc acrior idem Ecce aliud summa telum librabat ab aure.

Libramentum, & Aequilibriũ, ἰσοῤῥοπία, de quibus egimus suis locis. Huius uerba composita sunt: Delibro, quod est optime põdero. Gel. Quid relinquitur, nisi delibrari sibi cenas iubeant, ne edendo defatigentur? Perlibro, exacte libro. Col. lib. 4. Pariter imæ fossæ solum metitur, atq; perlibrat.

Libs, libis, λίψ, uentus ab occasu brumali flans aduersus Vulturnum ita dictus, quod à Libya spiret, qua ratione & Africus à nostris appellatur. Gel. lib. 2. cap. 22. Pli. lib. 2. cap 47.

Libum, bi, πλακοῦς, genus dulciarii cibi, ex farre, caseo, melle, & oleo. Virg. lib. 7. Et adorea liba per herbam: Subiiciunt epulis. Dictum est autẽ Libum à uerbo Græco, λείβειν, quod nos, mutata ει, diphthongo in i, longum, dicimus Libu. Solent enim liba sacrificiis adhiberi. Alii uolunt à Libero patre dictum esse libum, quod etiam indicat Ouid. lib. 3. Fast. Liba Deo fiũt, succis quia dulcibus ille gaudet, & à Baccho mella reperta ferunt. Quo pacto autem fieri soleat libum, docet Cato de Re rust. cap 75. his uerbis: Libum sic facito: Caseum bene disterito in mortario: ubi bene triueris, farinæ siligineæ libram, aut si uoles tenerius esse, selibram similaginis solum eodem indito, permisceto q; cum caseo bene: ouũ unum addito, & permisceto una bene. Inde panem facito, folia subdito, in foco calido sub testu ea coquito leniter.

Liburna, æ, uel Liburnica, ex λιβυρνὶς Plutarcho, & Appiano genus nauigii leuissimi, uelocissimiq;, quod Liui. 3. Decad. lib. 4. leuem biremem appellat. Ratio nominis tracta est Liburnis populis in Illyrico, qui olim nauibus uelocibus usi, Ionium mare, insulasq; prædabantur. Qua ex caussa Romani, naues leuitate, celeritateq; præstantes Liburnas appellauere Liburnicas, sicut refert Appianus. Horat. in Epod. Ibis liburnis inter alta nauium Amice propugnacula. Sueton. in August. Vtrobiq; parte liburnicarum demersa, simulq; eius qua uehebatur, fusis armamentis, & gubernaculo distracto. Firmicus Liburnicum imperium usurpat pro nauali.

Liburni, λιβυρνοί, populi ex liburnia regione inter Istriam, & Dalmatiam sita. Virg. 1. Aene. Aeneas potuit mediis elapsus Achiuis, Illyricos penetrare sinus, atque intima tutus Regna Liburnorum, & fontes superare Timaui. Liburni etiam uiatores dicti sunt, qui ex agris iussu magistratuum sæpe uocabant ciues, frequensq; eorum usus erat ab agris ad urbẽ. Liburni inde dicti, quòd fere ex Liburnia orti essent, qui hoc uilissimum officii genus administrabant. Iuue. Saty. 4. Primus clamante liburno, Currite, iam sedit, capta prope rabit ab olla.

Liburnia, λιβυρνία, regio supra intimum Adriatici sinus recessum sita, inter Istriam, & Dalmatiam: ita dicta à liburno quoddam Attico, si Stephano credimus. Hodie Croatiam uocant, in ditione Ducum Austriæ.

Liburnum, ni, uehiculi siue lecticæ genus fuit, ad Liburnicæ nauis similitudinem constitutum, quo principes Romani uehi solent adeo molliter, ut interim uel dormire intus possent, uel legere, uel scribere, aut aliud quiduis non incommode agere. Iuue. Saty. 3. Si uocat officium, turba cedente uehetur Diues & ingenti curret super ora liburno: Atque obiter leget, aut scribet, aut dormiet intus: Nanque facit somnos clausa lectica fenestra.

Liburnus, λίβυρνος, portus Tuscorum. Ptol. lib. 3. cap. 1. Hodie Liuorna. Cic. de Nat. Europam Lybiamq; rapax ubi diuidit unda.

Libya, biæ, & Libye, libyes, λιβύη, tertia pars totius orbis, quam & Africam dicimus, ab Asia, Nilo fluuio: ab Europa mari mediterraneo diuisa. Dicta autẽ putatur Libya, quod inde Libs uentus flare soleat: seu quod pluuia indigeat propter nimiam siccitatem, ἀπὸ τοῦ λείπεσθαι καὶ ὕειν. Vel a Libya Epaphi filia, Iouis filii.

Libyas, libyadis, λιβυάς, Iudææ oppidum, Herois opus, Iordani fluuio ab Ortu adiacens, teste Ptol. lib. 5. cap. 16.

Libycis, (quod hic pro Iudeæ oppido corrupte legebatur) uide Libyas.

Libyconces, inquit Calepinus, Perottum sequutus, carbunculi genus est languidius, lucens. Verum uterque nimium pueriliter lapsus est, corrupto, ut arbitror, Plinii codice deceptus, cum castigatiora Plinii exemplaria gemmas hasce Lithizontas, non libycontas dictas ostendant: ut latius infra docebimus.

Libycus, libyca, libycum, λιβυκόν, adiectiuum à libya deductum. Virg. 4. Aenei. Te propter libycæ gentes Nomadumq; tyranni. Odere. Libycus campus, agri Argiui pars est, inde nomen habens, quod illuc primum fruges ex Libya allatæ sint: unde Ceres ipsa ab Argiuis Libyssa cognominata est, teste Festo.

Libys, yos, λίβυς, gentile est masculinum, à Libya deductum, cuius femininum est Libyssa, sicut a Phœnix Phœnissa.

Libyssa, λίβυσσα, oppidum fuit Bithyniæ, notissimum Annibalis interitu. Plin. lib. 5. cap. 32. Fuit & Libyssa oppidum, ubi nunc Annibalis tantum tumulus est.

Libystinus, λιβυστῖνος, dictus est Apollo ab his qui Pachinũ Siciliæ promontorium incolebant, eo quod immissa libybus, hoc est, Carthaginensibus hostibus peste, pene cunctos subita morte interemerit.

Libystis, idis, λιβυστίς, Stephano possessiuum est femininum patronymici formam habens à nomine libys deductum, cũ tamen analogiæ ratio libyssis postulare uideatur. Virgil. 5. Aen. Horridus in iaculis & pelle libystidis ursæ. Quo tamẽ in loco non nulli Libyssidis legere maluerunt, quam recte ipsi uiderint. Stephanus certe a nomine Libys, λιβυστὶς deducit, λιβυστῖνος, λιβυστίνη, λιβυστικός, καὶ λιβυστίς: puratq; ea fieri à genitiuo, λίβυος, à nomine Libys irregulariter formato, pleonasmo τοῦ σ. cum regularis genitiuus sit Libyos.

Libystos, λίβυστος, oppidum est Scytharum Aroterum, non procul a Danubii ostiis: cuius meminit Plin. in descriptione Thraciæ lib. 4. cap. 11.

Lica, (quod hic pro Herculis puero perperam legebatur) uide lichas.

Licambes, uide lycambes.

Liceo, lices, licui, citum, *Esser estimato, essere apprezzato*, antiquum uerbum est, sub uoce neutra passiuam habens significationem: unde a Grammaticis neutrum passiuum esse dicitur, quemadmodum Vęneo, & Vapulo: quæ cum uoce neutra sint, significationem tamen habent respondentem uerbis passiuis Vendor, & Verberor. Licere: itaque res aliqua dicitur, cum pretium pro ea offertur. Contra Liceri ἀντωνεῖσθαι, dicitur is, qui rei alicuius emẽdæ animo pro ea offert. Indicare autem ἐκτιμᾶσθαι, dicitur uenditor, cum merces suas empturo certo æstimat pretio. Plaut. in Menæch. Die septima auctio fiet. MES. Menæchme. MEN. mane sane: Venibunt, serui, suppellex, fundi, ædes, omnia Venibunt, quiqui licebunt, præsenti pecunia, hoc est, quantulumcunque eorũ nomine offeretur. Horat. 1. Serm. Contra Leuinum Valeri genus, unde Superbus Tarquinius regno pulsus fuit, unius assis, Nonnunquam pretio pluris licuisse. Cic. ad Att. li. 12. De Drusi hortis, quanti licuisse tu scribis, id ego quoque audieram: & ut opinor, heri ad te scripseram.

Licenter, *Licentiosamente*, ἀδεῶς, aduerb. ab adiectiuo licens idem significans, quod nimium libere. Cice. in Orato. Solutum quiddam sit, nec uagum tamen, ut ingredi libere, non ut licenter uideatur errare. Ab hoc Gel. formauit Prælicenter, quod est quasi nimis licenter. Quæ uerba (inquit) finxit prælicenter.

Licentia, *Licenza*, ἐξουσία, ἄδεια, libertas immodica, impunitaq; quædam facultas agendi, dicẽdiq; quicquid uelis. Ter. Deteriores omnes sumus licentia. Luca. l. 1. Quis furor ò ciues, quæ tanta licentia ferri? Quin. Quæ in aliis libertas est in aliis licẽtia uocatur. Aliquãdo etiã in meliorẽ partẽ accipitur, ut idẽ sit quod libertas. Cic. 3. Off. Nobis autẽ nostra Academia magnã licentiã dat, ut quodcunq; probabile maxime occurrat, id nostro iure liceat defendere. Idem lib. 1.

Licentior,& Licentius,oris,*Più licentioso*, παῤῥησιαστικώτερος,quod immodice liberum eſt: ut,Licentior epiſtola, in qua nimis libere ſcribimus. Pli.in præf.Nat.Hiſt. Licentiore epiſtola narrare conſtitui. Licentiora mancipia,dicuntur nequiora,quaſi multa per licentiam facientia. Licentior nita,id eſt diſſoluta. Val.lib.9.cap.1. Licentior Dithyrambus. Cic.3. de Orat. Inde ille licentior & diuitior fluxit dithyrambus Idem in Orat. Quid uero licentius,quam quod hominum etiam nomina contrahebant,quo eſſent aptiora?

Licentiosus,a,um, *Licentioſo*, παῤῥησιαστὴς,qui nimia utitur licentia. Quinct.lib.1.ca.10. Nam Ebordicere,non minus eſt licentioſum,quàm ſi Sulphuri, & Guttuti ſubiicerent o mediam in gen. Tac.Ex moribus imperatoris miles intactus aut licentioſus.

Liceor,ceris,*Mettere all'incanto*, ἐπιβάλλω, ἀντωνέομαι,idẽ eſt, quod pretium offero in auctione alienius rei. Plaut. Stich. Iocos ridiculos uendo,age licemini. Perſi. Sat.3. Et centum Græcos curto centuſſe licetur. Huius uerbi præteritum ratione analogiæ deberet eſſe Licitus ſum, quod teſte Valla, non eſt in uſu Eo tamen uſus eſt Cic.5.Ver. Herbitenſes cũ uiderent, ſi ad Aeſchrionem pretium rediſſet, ſe ad arbitriũ libidinoſiſſimæ mulieris ſpoliatum iri: liciti ſunt uſque eo, quo ad efficere poſſe arbitrabantur. Liceri contra aliquem. Cic.3.Offi.Non licitatorem uenditor,nec qui contra ſe liceatur emptor opponet.

Licet,*E lecito*, ἔξεστι, ἔξεστι,imperſonale,modo idem ſignificans, quòd fas eſt. Cic. Neque enim licebat locum numini conſecratum turpi flagitio contaminare. Virg.9.Aeneid. Quandoquidem Auſonios coniungi fœdere Teucris Haud licitum,nec noſtra capit diſcordia finẽ. Modo ſignificat poſſibile eſt,ſiue cõceditur,aut poteſtas datur, ἐνδέχεται, ὑπάρχει. Mart. Piſcinam peto,non licet natare. Quibus in teſtimoniis hoc animaduertendum eſt, utroque modo recte dici,Licet mihi eſſe ocioſo,& ocioſum. Cic. Att.lib.1. Quo in genere mihi negligenti eſſe non licet. Idem pro Flac. Cur his per te frui libertate ſua? cur denique eſſe liberos non licet? Si per te licet,id eſt,ſi permiſeris,uel ſi permiſeris,uel poteſt à te non impeditus Plaut.in Aſin. Aſinaria nult eſſe, ſi per uos licet. Ter.in Prol.Heaut. Date poteſtatem mihi, ſtatariam agere ut liceat per ſilentium, id eſt, ut ego poſſim agere,uobis tacentibus. Luca.uero lib.7. Omnia maiorum uertamus buſta licebit: pro eo quod eſt,ius,faſq; erit. Licet, abſolute,pro poteris facere. Cic.lib.1. de Inuen. Hãc ſiquis partem putat eſſe orationis,ſequatur Hermagoram licebit. id eſt,poterit ſequi. Modo ſignificat facile eſt. Cic.lib.1.Offic. Licet enim ora ipſa cernere iratorum,aut eorum,qui aut libidine,aut metu commoti ſunt,&c. id eſt facile eſt. Modo aduerbium concedentis eſt,idem ſignificans quod eſto. Virgil.6.Aeneid. Licet ingens ianitor antro Aeternum latrans exangues terreat umbres. Modo eſt coniunctio aduerſatiua pro quamuis, εἰ καὶ. Quinctil.lib.1.cap.10. Licet enim dicamus proprium,ſpecioſum,ſublime: nihil tamen horũ, &c. Licitum eſt,idem quod licet. Plaut. in Amph. Quin intro-ire in ædes nunquam licitum eſt, id eſt nunquam permittitur. Liciturum Cic.ad Attic.lib.1. Quod nihilo magis ei liciturum eſſe plebeio rempublicam perdere,quàm ſimilibus eius, &c.

Lichas, λίχας,menſura eſt,quam Galli ſua lingua improprie Palmum uocant, hoc eſt, illud interſtitium quod eſt inter pollicem & indicem quam maxime extenſos. Fuit item Lichas puer quidam Herculis, per quem Deianira uiro ſuo in Oeto monte ſacrificaturo, ueſtem miſit Neſſi Centauri ſanguine infectam: quam cum ille induiſſet, ſerpente iam per corpus ueneno,doloris magnitudine in furorem uerſus, Lichan pernicioſi muneris latorem,capillis arripuit,& in ſubiectum mare præcipitauit: quem poetæ fabulantur in ſaxũ ſui nominis fuiſſe mutatum,quod à nautis in mari Euboico oſtenditur. Ouid.9 Met. Nunc quoque in Euboico ſcopulus breuis eminet alto Gurgite, & humanæ ſeruat ueſtigia formæ: Quam quaſi ſenſurum nautæ calcare uerentur, Appellantq; Lichan.

Lichades, λιχάδες, inſulæ tres ſunt in mari Euboico, à Licha Herculis puero ita appellatæ,quem in hoc mare præcipitauit Hercules, Neſſi Centauri ſanguine in furorem conuerſus. Auctor Strabo lib.9.

Lichen,enis, λειχὴν, uel Lichenes,plurali numero λειχῆνες, morbi genus,faciem præcipue infeſtans,quem Latini quod à mento potiſſimum oriretur, Mentagram appellarunt. Irrepſit in Italiam Tiberii principatu, antea uniuerſæ propemodum Europæ incognitus ſine ullo quidem dolore,& ſine uitæ pernicie, tanta tamen fœditate, ut quæcunque mors præferenda eſſet. Hæc Plin.lib.26.cap.1. Galenus tamen,cæteriq; Græci, Lichenum nomine leuius quoddam mali genus uidentur intellexiſſe,quam quod à Plinio deſcribitur,illud ſcilicet, quod Latini Impetiginem appellant: Quinetiam Plin.ipſe lib.20.cap.1. lichenas impetiginem interpretatur, ſicut Pſoram ſcabiem. Vide Manardum epiſt. Medic. lib.7. Eſt & Lichen herbæ genus, ſingulari aduerſus Lichenas remedio: unde & nomen accepit,eius duo ſunt genera: quorum alterum in locis naſcitur ſaxoſis, folio uno ad radicem lato, caule uno, paruo, longis foliis dependentibus. Alterum petris roſcidis adhæret,ut muſcus. Auctor Pli.lib. 26.cap.4.

Licia,orum,*Licci*, μίτα, ſunt fila, quibus in telis textrices implicant ſtamina: quamuis nonnunquam etiam pro ipſis accipiantur ſtaminibus. Pli.lib.8.cap.48. Plurimis uero liciis texere,quæ Polymita appellant, Alexandria inſtituit. Virg. 8.eclog. Terna tibi hæc primum triplici diuerſa colore Licia circundo. Ouid.2.Faſt. Tunc cantata tenet cum fuſco licia plumbo. Vnde Trilicem dicimus ueſtem, quæ ea tribus liciis conſtat. Et Tritiuilicia,fila de tela decidentia. Plaut.in Caſi. Nõ ego hoc uerbum emptitem titiuilicio,id eſt re admodum uili.

Licianus, poeta Martiali coætaneus & conterraneus, ad quem extat eius Epigramma libro 1. Videbis altam liciane Bilbilim.

Liciatorium,rii, μεσαξύτιον τῶν ὑφαινόντων,lignũ circa quod licia inuoluuntur. Hiero.lib.1. Regum: Haſtile haſtæ eius erat,quaſi liciatorum texentium.

Licinia,æ,genus oleæ,quæ & Liciniana dicitur,ab inuentore. Cat.de re ruſt.cap.6. Qui ager frigidior,& macrior erit, ibi oleam licinianam ſeri oportet. Col.lib.15 ca.49. Videntur autem & alia genera huic rei magis eſſe idonea, ſicut Liciniæ & culmineæ.

Licitatio,auctio,haſta, Cic.in Verr. Exquiſitis palam præciis Licitationibuſq; factis.

Licitator,oris, ὁ ἀντωνούμενος, πλειστηριαστής, qui crebro licetur,quique pro re emenda conducẽda ue,pretium alio maius pollicetur. Licitatorem apponere, eſt ſubornare aliquẽ, qui coram emptore maius pretium offerat,ut res pluris æſtimetur, uendaturq;. Cice.ad Marium lib.7. Nunc quoniam tuum pretium, noui licitatorem potius apponã, quam illud minoris ueneat.

Licite, δικαίως,aduerb à licitus formatum, ſignificat iuſte, non repugnante iure uel æquitate.

Licitor,aris, ἀντωνέομαι, ἐπιβάλλω,quamuis frequentatiuũ uideatur à uerbo Liceor, eiuſdem tamen omnino eſt ſignificationis cum ſuo perfecto,ut auctor eſt Valla libro 1. Nihil enim aliud eſt licitari, quam pro re uenali pretium offerre. Curtius de Reb. Alexandri. Cum habeatis arma licitamini hoſtium capita, ἐπικηρύττετε χρήματα. Plin.lib.7.c.38. Ariſtidis Thebani pictoris unam tabulam centum talentis rex Attalus licitatus eſt. Licitari item,teſte Nonio, congredi,& pugnare ſignificat. Cecilius in Hym. Quin machæra licitati aduerſum eum cœpiſti ſciens. Enni. Pars ludicre ſaxa iactant,& inter ſe licitantur.

Lictor,ris, ῥαβδοῦχος. Plut.in Rom. miniſter Conſulis, Proconſulis,& ſimilium. Sed duodeni lictores Conſulis erant, aliorum ſeni tantum,portates uirgarum faſciculos cum ſecuribus ligatos: Hi magiſtratus præibant, ac quoties iuſſi erant,faſciculos ſoluentes, primo uirgis cædebant damnatum,mox ſecuri feriebant: Liu. Miſſiq; lictores ad ſumẽdum ſupplicium,nudatos uirgis cædunt,ſecuriq; feriunt. Hos primus inſtituit Romulus,ut eſt auctor Plutarchus in uita eius. Dicti autem ſunt lictores à ligando, eo quod magiſtratus Pop.Rom. priuſquam quempiam uerberari iuſſiſſet, pedes & manus à miniſtris illi iubebat ligari: quod & ipſum non obſcure indicat Cic.in Orator. pro Rabirio, I lictor, inquit, colliga manus. Differunt autem Lictor & Viator, ut Lictores dicantur miniſtri Conſolum, Prætorum, Proconſulum, Præſidum,ceterorumq; qui cum imperio ſunt: Viatores, Tribunorum miniſtri. Liu.lib.2.ab urb. Ardeos itaque ira Tribunus uiatorem mittit ad Conſulem: Conſul lictorem ad tribunum. Gell.lib.13.cap.12.ex lib.21.Rerum hum.Var. In magiſtratu habent alii uocationem, alii præhenſionem, alii neutram uocationem,ut Conſules, & ceteri, qui habent imperium: Præhenſionem,ut tribuni plebis,& alii,quia habent uiatorem: Neque præhenſionem,neque uocationem: ut Quæſtores, & ceteri,qui neque lictorem habent, neque uiatorem.

Lictorius, a, um, ῥαβδουχικός, quod ad lictorem pertinet. Pli.lib.7.cap.30. Faſces lictorios ianuæ ſummiſit, cui ſe Oriens Occidenſq; ſummiſerat.

Lien,lienis,gen. maſc. *Milza*, σπλὴν,uiſcus eſt in humano corpore ſiniſtram partem occupans,concaua ſui parte in dexteram,hepar uerſus,gibba uero ad ſpinalium coſtarum extrema con-

ns conuersum humoresq; melancholicos ex hepate per uas uenosum ad se attrahens, quorum partem tenuissimam in sui alimentum conuertit, reliquam per proprium quendam meatum, quem Stomachum uocant medici, in uentriculum eructans. Alio nomine Splen dicitur Persius Sat. 1. Sed sum petulanti splene cachinno. Hoc est, procliuior sum ad risum. Tradunt enim Physici, lienis magnitudinem risus intemperantiam gignere. Intumescit quandoq; lien, ut eum gere hominem uideatur. Plaut. in Curcul. Nam, quasi auna, liene cinctus ambulo. Geminos in uentre habere uideor filios: Nihil metuo, nisi medius disrumpat miser.

Lienicus, idem quod lienosus. Plin. lib. 19. cap. 3. Hæc & illita lienicis, &c.

Lienosi, σπληνικοί, σπληνιῶντες, qui liene laborant. Accidit autem hic morbus (ut inquit Arist. lib. 3. de partibus animalium) quoties plus excrementi in lienem diuertit, quam calor eius uisceris possit conficere. Plin. lib. 7. cap. 11. Quorundam corporum partes nascuntur ad aliqua mirabiles: Sicut Pyrrho regi pollex in dextro pede, cuius tactu lienosis medebatur. Lienosum cor, lienis naturam habens: ut turgeat sicut lien. Plau. in Cas. Vbi sim nescio: Perii, cor lienosum, opinor, habeo, iandudum salit.

Lienteria, æ, λειεντερία, fluxus uentris ex leuitate intestinorum: cum scilicet intestina ob leuitatem cibum non continent, sed talem prope modum excernũt, qualis est ingestus. Nam λεῖον Græci læue dicunt, & ἔντερα, intestina.

Lientericus, qui hoc morbo laborabat.

Ligamen, inis, *Legame, legatura*. Ligaculum, li, Ligamẽtum, ti, δέσμα, δεσμός, significant id, quo aliquid ligatur. Colu. lib. 11. cap. 2. Possit etiam salix decisa pridie ad lucubrationem expurgari, & ad usum ligamina præparari. Propert. lib. 2. Eleg. 30. Nocturna ligamina mitræ.

Ligariana, næ, oratio pro ligario.

Ligarius, Romanus quidam nobilis, Pompeii partes in bello ciuili sequutus, quo mortuo in Africam sese contulit ad Scipionem, pertinacissimumq; sese Cęsari hostem præbuit. Quo nomine cum postea à Tuberone accusaretur, defensus est à Cicerone elegantissima illa Oratione, quæ pro Ligario inscribitur.

Ligea, p. p. λιγεία, Nymphæ nomen, Nerei & Doridis filiæ, à cantus suauitate dictæ. Virg. 4. Geor. At mater sonitum thalamo sub fluminis alti Sensit: eam circum Milesia uellera Nymphæ Carpebant hyali saturo fucata colore, Drymoq; Xanthoq;, Ligeaq;, Phyllodoceq;.

Ligellum, li, *Casetta, casuppola*, καλύβη, οἰκίδιον, breue domicilium & tuguriolum. Plau. in Aul. Diuum atque hominũ clamat continuo fidem. De suo ligello fumus si qua exit foras. Quo in loco Nonius ligelli nomine domunculam siue tugurium intelligit. Quanquam non inuenuste ligellum intelligere possumus diminutiuum esse à ligno, quemadmodum Tigellum à tigno.

Liger, ligeris, Rutuli cuiusdã nomen fuit, fratris Lucagi: quẽ Turni auspicia sequutum Aeneas interfecit. Virg. 10. Aen. Vel ano talia late dicta uolant ligeri.

Liger, eris, λίγειρ, Ptolemæo, qui & ligeria: unde accusatiuus ligerim: nobilis est Celtarum fluuius, qui Aruernorum finibus oriens, Heduosq; à Biturigibus diuidens, non procul à Pictonibus in Oceanum britannicum influit. Cæs. lib. 7. Bel. Gall. liger ex niuibus creuerat. Idem paulo post: Magnis itineribus ad ligerim peruenit. Vulgo Loire.

Ligesum, genus herbæ, de qua apud rei rusticæ scriptores fit mentio, quomodo seratur.

Ligella, nomen est uetulæ apud Martialem: Quid uellis uetulum Ligilla cunnum?

Lignarius, a, um, *Legnaiuolo*, ξυλικὸς, quod ad lignum pertinet: ut, Faber lignarius, qui ligna dolat. Lignarius, rii, substantiuum, qui lignatum it. Liu. 5. Bel. Mac. Et iidem porticum extra portam Trigeminam inter lignarios fecerunt.

Lignatores, *Soldati che uanno à far legne*, ξυλισταί, dicti sunt milites, qui lignatum uadunt. Liui lib. 10. ab urb. Paucis citra millibus lignatores ei cum præsidio occurrunt.

Ligneolus, la, lum. Cic. Q. Frat. Hanc scripsi ante ad Lychnum ligneolum.

Lignile, huius lignilis, pen. pro. & neut. gene. *Legnaio*, ξυλὼν, dictum est, ubi ligna in domo ad comburẽdum parata sunt: sicut Fœnile, ubi est, uel esse solet fœnum. Sic Bouile, Equile, Caprile, & huiusmodi.

Lignor, aris, ari, *Far legne, legnare*, ξυλίζεσθαι, uerbum est castrense, idem significans, quod ligna colligere, siue congerere. Proprie enim milites Lignari dicuntur, cum in syluam profecti ligna incidunt, quæ in castra conuehant. Liu. li. 10. ab urb. Respondentibusq; lignatum se ire, An tandẽ, inquit nunc castra uallata non habetis? Lignatio, onis lignorum defectio, uel deportatio.

Lignosus, a, um, *Legnoso*, ξυλώδης, quod instar ligni durũ est. Plin. lib. 11. cap. 7. Arbor radice lata, lignosaq;.

Lignum, ni, *Legno*, ξύλον, à legendo (inquit Varro) quod ligna caduca in agris legebantur. quibus ad focum uterẽtur. Vir. 1. Geor. Nam primi cuneis scindebant fissile lignum.

Ligneus, a, um, ξύλινος, quod ex ligno est: ut, Ligneus equus. Plaut. Rud. Nempe equo ligneo per uias cœruleas estis uectæ. Ouid. 10. Metam. Quo multa sacerdos Lignea contulerat ueterum simulacra deorum. Cic. 2. de Inuent. Materiam ligneam flamma uri posse necesse est. Soleas ligneas in pedes inducere. Idem 2. de Inuent. Poculus ligneus, Idem 5. Tusc. Lignea turris. Liu. 3. bel. Pun.

Ligo, gas, *Legare*, δέω, δεσμεύω, uincio, constringo. Quint. lib. 5. cap. 14. Quæ apprehensa Græci magis (nam hoc solũ nobis peius faciunt) in catenas ligant, & inextricabili serie cõnectunt. Guttura ligauit laqueo. Ouid. 6. Metam. Vulnera ligare. Idem 7. Metam. Legibus ligare aliquẽ. Sta. 4. Syl. Cic. 4. in Catil. Filium eius impuberem ligatum à prætore missum. Huius composita sunt Alligo, Colligo, Circunligo, Deligo, Illigo, Obligo, Præligo, Religo, Subligo: quorum significata, uide suis locis.

Ligo, onis, *Zappa*, δίκελλα, μάκελλα, rusticum instrumentum, ad extirpandas herbarum radices accommodatum. Plin. lib. 18. c. 6. Adduaīt graues ligones, uomeres ponderosos. Ouid. 3. Amor. Cum bene iactati pulsarant arua ligones.

Ligula, quid sit uide infra in dictione Lingula.

Liguria, æ, λιγυρία, Italiæ, regio, pro maiore parte montuosa inter amnes Varum & Macram, ab altero latere habẽs Appenninum, ab altero Padum, Tusciam attingens. Cuius caput est Genua. A qua Ligustica ora, & mare Ligusticũ. Dicta Liguria, à Lygyllo Phaetontis filio, conuersione y, in u.

Liguro, ris, riui, uel rii, itum, *Consumare il suo in pacchie*, λιχνεύω, λιχνεύομαι, significat multa auide consumo, & suauiora edulia carpo, & per heluationem patrimonium uoro. Personæ trisyllabæ huius uerbi penultimam producunt, contra consuetudinem eorum quæ sunt eiusdẽ terminationis. Horat. lib. 2. Serm. Sat. 2. Puer unctis Tractauit calicem manibus, dum furta ligurit.

Liguritio, onis, auiditas, immoderata appetentia. Cice. 4. Tusc. Aegrotationi autem talis quædam subiecta sunt, mulierositas, peruicacia, liguritio, uinulentia, cupedia, & si qua sunt similia.

Liguritores, λίχνοι, dicuntur gulosi, & uoratores eduliorũ dulciorum, qui consumptis dapibus catillos etiam lingunt, quos antiqui Catillones appellabant. Liguritores inguinũ, dicuntur ab Ausonio, homines execrandæ, monstrosæq; libidinis, qui se patiuntur irrumari, quos & Fellatores appellari supra ostendimus. Est etiam Ligurire, suauissima quæque degullare paulatim, & cum quadam mora atque elegantia comedere, quasi sinendo, ut per sensibus in stomacho, liquefiat, Ter. in Eun. Quæ cum amatore suo, cum cœnant, ligurriunt. Dictum ἀπὸ τοῦ λιγυροῦ, quod Græci suaue dicunt, ut inquit Donatus. Per translationem. Cic. D. Bruto scribens, ad suppilationem rerum usus est: Cum quidam (inquit) de collegis nostris Agrariam ligurirent curationem, disturbaui rem, totamq; nobis integram reseruaui. Quidam tamen non posteriore noīæ uiri, ligurirent, interpretantur ibi pro eo quod est, appeterent, & præpropera quadam spe quasi deuorarent. Ligurire lucra, pro eo quod est, sensim depeculari. Cic. per trãslationem dixit 5. Verr. Commissa est, inquit, pecunia tanta Prætori: nõ repetiens hominem timide, nec leniter hæc improbissima lucra ligurientem, &c.

Ligus, uel Ligur, guris, λίγυς, secundum Priscianum aliquando est proprium nomen, & tunc est generis masculini. Alias est nomen gentile, uirum significans, uel mulierem ex Liguria: & sic est communis generis: Probus putat, Ligus esse adiectiuum omnis generis, nullum tamen de neutro genere profert testimonium. Luca. lib. 1. Et nunc tonse Ligur: quondam per colla decora Crinibus effusis toti prælate Comatæ. Virg. lib. 11. Vane Ligur frustraq; animis elate superbis. Idem: Assuetumq; malo Ligurem.

Ligusticum, herba est, in ea Apennini parte præcipue nascens, quæ Liguriæ imminet: unde & nomen habet. Quidã panaceam appellarunt, quod panaceam Heracleoticam & caule referat, & radice, & effectu. Galenus litteræ unius immutatione Libyllicum uocat. Officinæ Leusticum appellant.

Ligusticus, ca, cum, p. c. λιγυστικὸν, nomen possessiuum, à Liguria deductum: ut, Mare Ligusticũ, quod Liguriam alluit. Saxum Ligusticum. Iuuen. Sat. 3. Nam si procubuit, qui saga Ligustica portat.

Ligustrum, stri, κύπρος, quibusdam, aliis φιλυρέα à lego

quasi,

quasi Leguſtrum, arbor ex cuius ligno tesseræ fiunt aptissimæ, oliuæ ſimilis folio, semine coriandri, flore candido & odorato. Coquitur hoc in oleo, premiturq́;, quod poſtea Cyprinum uocatur ab arbore ſua, quæ dicitur Cypros alio nomine: à cuius ubertate Cypro Cilicio maris inſulæ nomen inditum eſt. Plin. libro 24. capite 10. Liguſtrum eadem arbor eſt, quæ in Oriente Cypros. Suos in Europa uſus habet.

Ligvstvs, teſte Fabio pictore, Phaethontis fuit filius, à quo Liguria cognominata eſt.

Ligyes, λίγυες, populi Aſiatici, qui cum Xerxe contra Græcos militarunt: quorum meminit Herod. lib. 7.

Liliacevs, a, um, adiectiuum, λείρινος, ut, Oleum liliaceum, Palladio lib. 6. cap. 24. Lirinon, λείρινον, unguentum, ſiue oleum ex liliis. Pli. lib. 21. cap. 5. Lilium roſæ nobilitate proximum eſt, & quadam cognatione unguenti, oleiq́;, quod li rinon appellatur.

Lilietvm, ti, *Luogo doue ſono molti gigli*, κρινών, locus in quo liliorum copia eſt. Palladius Lilieta canneta, ponenda ſunt. Idē lib. 3. cap. 21. Noua lilieta formabunt.

Lilibaevm, λιλύβαιον, promontoriū Siciliæ, cum urbe eiuſdem nominis, Libyā ſpectans. Tria enim traduntur eſſe eius inſulæ præcipua promontoria: ex quibus quod Græciam reſpicit, Pachinum: quod Italiam, Pelorum, Scyllæ oppoſitū: quod autem in auſtrum Libyam uerſus procurrit, Lilybeum appellatur. Autor Pomp. lib. 2. Ab his tribus promontoriis Sicilia dicta eſt Trinacria, quod tria habeat acra, hoc eſt tria promontoria. etiam Cic. in Verr.

Lilivm, lilij, *Giglio*, κρίνον, flos eſt notiſſimus, proximum, teſte Plin. à roſa nobilitatem obtinens, eximio candore, foliis foris ſtriatis, & ab anguſtiis in latitudinem paulatim ſe laxantibus effigie calathi, reſupinis per ambitum labris, tenuiq́; filo, & ſemine ſtanribus in medio croceis. Ex hoc flore conficitur oleum, ſiue unguentum, quod Græci λείρινον, uocant. Nam illi λείριον, uocant florem, quem nos Lilium dicimus. Sunt autem diuerſa liliorum genera: quæ uide apud Plin. lib. 21. cap. 4. Virgil. 6. Aeneid. Et candida circum lilia funduntur.

Lima, limæ, *Lima*, ῥίνη, inſtrumentum fabrile, quo ferrum aut aliquid aliud terendo expolitur. Quinct. lib. 10. cap. 3. Opus poliat lima. Hinc non inelegauter dicimus Scriptis deeſſe ultimam limam, cum ſignificare uolumus, non ſatis terſa eſſe, & expolita. Item Lima uti, pro caſtigare & expolire. Ouid. lib. 1. de Ponto: Scilicet incipiam lima, mordacius uti, Vt ſub iudicium ſingula uerba uocem.

Limatvlvs, li, ἐῤῥινημένος, diminutiuum à Limatus. Cicero Volumnio. Opus eſt hic limatulo, & polítulo tuo Iudicio. Id eſt, terſo & ſubtili.

Limatvra, ræ, *Limatura*, ῥίνημα, ſcobs, hoc eſt, puluiſculus limando detractus.

Limatvs, a, um, de N.D. Vir moribus domeſticis, ac noſtrorum hominum urbanitate Limatis.

Limax, cis, *Lumaca*, κοχλίας, teſte Varr. lib. 6. de Ling. Lat. idē eſt quod cochlea: nomenq́; habet à Limo, in quo per hiemem deliteſcit, uere prodiens. Col. lib. 10. Implicitus conchæ limax, hirſutaq́; campe. Non nulli tamen uolunt Limacis nomen generalius eſſe, quam Cochleæ: ut Cochlea tantum dicatur, quæ conchæ includitur, ſuamq́; ſecum domum circunfert: Limax etiam illa, quæ teſta caret.

Limbolarivs, rii, θυσανοράπτης, qui limbum ueſtium cōſuit. Plaut. in Aul. Textores, limbolarii, arcularii, &c.

Limbvlvs, à quo Limbellus.

Limbvs, bi, *Lembo*, κρασπεδὸς, θύσανον, eſt pars infima ueſtis muliebris, imos pedes contingens: uel potius faſcia extremitatem ueſtium circunquaque ambiens. Virg. 4. Aeneid. Sidoniam picto chlamydem circundata limbo. Vbi Serui. Limbus eſt faſcia extremitatem ueſtium ambiens, ſecundum antiquum ritum.

Limen, nis, *Soglia, limitare*, φλιά, οὐδὸς, σαθμὸς, dicitur, quod ex tranſuerſo in ianua eſt: à limo, id eſt, obliquo, quòd ingredientibus exeuntibusq́; tranſuerſum ſit, ut eſt apud Donatum, Feſtumq́;. Ter. in Hecyr. Iam ut limen exirem, ad genua accidit. Nec ſolum inferiorem partem ſignificat, quæ ſub pedibus calcari ſolet in ingreſſu, ſed etiam ſuperiorem, quam Græci ὑπέρθυρον, ἢ ὑπερθύριον, appellant. Iuu. Sat. 6. Pendentia liquit Vela domus, & adhuc uirides in limine lauros. Næuius uero Limen ſuperum & inferum dixit. Exime limen ſuperum, quòd mihi miſero ſæpe confregit caput; inferum quoque, ubi ego omnes defregi digitos. Limen ſuperum, inferumq́; diſcedentes ſalutabant. Plaut. Limen ſuperum, inferumq́; ſalue, ſimul autem uale. Ponitur interdum Limen pro ingreſſu, εἴσοδος. Virg. 2. Aeneid. Limen erat, cæcæq́; fores, & peruius uſus Tectorum. Interdum pro domo ipſa. Virgil. 2. Georgic. Penetrant aulas & Limina regum. Interdum pro carceribus unde ſtadiodromi curſum auſpicantur. Idem 5. Aeneid. Signoq́; repente Corripiunt ſpacia audito, limenq́; relinquunt. Interdum pro amicitia, ut teſtatur Seruius, enarrans illud de Turno, Se limine pelli. Iuuen. Satyra tertia. Limine ſubmoueor, id eſt, repellor ab amicitia. Ad limina ſeruus, pro atrienſi apud Apul. de Aſino, & apud Virgil. lib. 9. Fidusq́; ad limina cuſtos, id eſt, Ianitor, inquit Budæus. Limina imperii, id eſt, extremi fines. Muſas uix à limine ſalutaſſe, prouerbiali metaphora dicuntur ii, qui uix leuiter, & ſummis tantum labris litteras deguſtarunt.

Limenarcha, limenarchæ, maſc. gen. λιμεναρχης, dictio Græca eſt, quam Latine Præfectum portus, interpretari poſſumus. λιμένα enim Græci portum dicunt. Erant autem Limenarchæ, qui portubus præerant, ex quibus frequens erat traiectus ad exteras nationes. Hos Ariſtot. lib. 6. Politicon, λιμενοφύλακας, appellat. Hæc fere Budæus in l. Limenarchę. ff. de Seru. fug.

Limentinvs, προςατήριος, putabatur deus, qui liminibus præeſſet.

Limes, limitis, maſc. gen. *Via per trauerſo, termino*, ἀτραπὸς, ſemita tranſuerſa, militari uia anguſtior. Virg. 2. Aen. Tunc longo limite ſulcus Dat lucem. Liu. lib. 1. bell. Mace. Intra portam, extraq́; latæ ſunt uiæ: ut & oppidani dirigere aciem à foro ad portam poſſent: & extra limites mille ferme paſſus in Academiæ gymnaſium feres, pediti equitiq́; hoſtium liberum ſpacium præberet. Budæus. Limites item in agris dicuntur ipſi termini, quibus agrorum fines diſtinguuntur. Feſtus: Limites in agris modo termini, modo uiæ tranſuerſæ dicuntur. Virg. 1. Ge. Nec ſignare quidem aut partiri limite campum Fas erat. In agris limites duo maximi erant, Cardo, & Decumanus. Limes decumanus eſt, qui ab Oriente in Occidentem ſpectat: Cardo à Meridie ad Septentrionem. Reliqui limites anguſtiores, diſtantq́; inter ſe paribus interuallis. Vide Pli. lib. 12. cap. 33.

Limevm, herba, qua uenatores ſagittas inficiunt: unde à non nullis Venum ceruarium appellatur. Pli. lib. 27. cap. 11.

Liminaris, re, ut, Lapis liminaris, qui in domus aditu tranſuerſus iacet. uerbum Elimino, & nomen Poſtliminium de quibus ſuis locis.

Limitanei milites, ὅριοι, οἱ ἐν τοῖς μεθορίοις, qui ſunt in limitibus, id eſt, in finibus imperii in præſidio conſtituti, ad incurſus inimicorum uicinorum arcendos. Item Agri limitanei, qui in limitibus alicuius prouinciæ, proxime hoſtes ſunt ſiti, Iuriconſultus in l. ſi de fund. limitrop. Agros limitaneos uniuerſos cum paludibus, omniq́; iure, quos ex priſca diſpoſitione limitanei milites ab omni munere uacuos ipſi curare pro ſuo compendio atque arare conſueuerunt, &c. Limitanei fundi, ſunt limiti deputati.

Limitatio, onis, Col. lib. 3. c. 12. Non intempeſtiue commemorabimus Iulii Græcini conſcripta, uelut formulam ad quam poſita eſt limitatio terræ uinealis.

Limito, limitas, pen. corr. *Limitare, terminare*, ἀφορίζω, περιορίζω, termino, ſiue limitibus diſtinguo, quemadmodum Semito, in ſemitas diſtinguo. Vnde Limitatus ager, dicitur in cēturias diuiſus, inquit Feſtus. Pli. lib. 17. cap. 22. Vineas limitari oportet decumano XVIII. pedum latitudinis, ad contrarios uehiculorum tranſitus, aliisq́; limitibus duum pedū diſtingui per media iugera. Aut ſi maior modus ſit totidem pedum cardine, quot decumano limitari: ſemper uero quintanis ſemitari: hoc eſt, ut quinto quoque palo ſingulæ iugo paginæ includantur. Per tranſlationē accipitur pro reſtringo, ſiue reſeco. Cic. Appio Pul. De tua prolixa, beneficaq́; natura limitauit aliquid poſterior annus, propter quandam triſtitiam temporum. Quo tamen in loco quædam exemplaria Limauit habent, non Limitauit.

Limnae, λίμναι, locus erat in arce Athenarum, templum habens Dionyſio ſacrum, à Theſeo rege extructum: quo in loco uetuſtiora Bacchanalia peragebantur, die duodecimo menſis Antheſterionis, qui noſtro fere Nouembri reſpondet. Meminit huius loci Ariſtophanes in Ranis, & Thucydides lib. 1. Hiſt.

Limnesivm, λιμνήσιον, herba eſt, quam alio nomine Centaurium minus appellant, copioſiſſime circa lacus proueniens, & paludes, quas, λίμνας, Græci appellant: unde & nomen accepit: Dioſc. lib. 3. cap. 7.

Limnos, λίμνος, inſula eſt deſerta, iuxta Orientalem plagam Hyberniæ, teſte Ptolem. lib. & cap. 2. Pli. lib. 4. cap. 16. Silimnum uocat.

Limnoria, λιμνωρία, nympha: à cura lacus ſic dicta, λίμνη enim lacus, & ὤρα cura dicitur.

Limnothalassa, λιμνοθάλασσα, inſula Hiſpaniæ adiacēs, inter

ter Carthaginem nouam & Sucronem, non procul à Dianio. Strab. lib. 3.

Limate, tius, ssime, aduerbium: hoc est polite, ornate. Cic. 5. de Fin. Vnum populariter scriptum, quod ἐξωτερικὸν appellabant, alterum limatius. Huius composita sunt Delimo, & Elimo, quæ habent penultimam productam.

Limo, as, *Polire, limare*. ῥινάω, περιξέω, lima polio, læuigo. Plin. lib. 36. cap. 2. Scalpere atque limare gemmas. Ponitur aliquando per translationem pro expolire, & redundantia circumcidere. Cic. 2. de Orato. Neque hæc ita dico, ut ars aliquid limare non possit: neque enim ignoro, & quæ bona sunt, fieri meliora posse doctrina. Aliquando est nimis oculis aliquid intueri. Hor. Non istic obliquo oculo mea commoda quisquã Limat. Aliquando est coniungere, teste Nonio. Plaut. in Pœn. At uide sis, cum illa nunquam limaui caput. Hinc Limatus, a, um, nomen ex participio. Cic. de clar. Orat. Nihil enucleate, quo fieri possit aliquid limatius. Horat. 1. Serm. Sat. 10. Fuerit Lucilius, inquam, Comis & urbanus, fuerit limatior idem Quàm rudis.

Limoniades, λειμωνιάδες, nymphæ sunt florum & pratorũ, quas aliquando mori, & deficere dicit Aristoteles, sicut Faunos & Satyros. Dictæ Limoniades à pratis, quæ Græci uocant λειμῶνας.

Limonium, λειμώνιον, herba est similis betæ, uerum foliis tenuioribus, & minoribus, numero circiter decem, caule tenui, recto altitudine liliorum, pleno seminis rubri, quod gustatum linguam astringit. Pli. Betam siluestrem appellat, li. 20. cap. 8. Vulgo Beta pratensis.

Limonia, æ, λειμωνία, alterum genus anemones. Plin. lib. 21. capite 11.

Limoniates, λειμωνιάτης, gemma eadem uidetur, quæ smaragdus. Pli. lib. 37. cap. 10.

Limonum, Pictonum oppidum in Gallia Aquitanica, teste Ptol. lib. 2. cap. 7.

Limusci, Ptol. lib. 2. ca. 7. Galliæ Aquitanicæ populi alio nomine Lemouices. Vulgo Limosius.

Lindos, λίνδος, urbs est Rhodi insulæ. In Rhodo, inquit Pomponius tres quõdam erant urbes, Lindos, Camiros, Ialisos, Gentile est Lindius. λίνδιος.

Limosus, a, um, ἰλυώδης, τελματώδης, limo plenus, & cœnosus. Virg. 2. Aeneid. Limosoq; lacu per noctem obscurus in ulua Delitui. Hinc Illimis, & hoc me, penult. prod. ἄπηλος, quod est sine limo, defæcatum, syncerum. Ouid. lib. 4. Meta. Fons erat illimis, nitidis argenteus undis. Hinc & Oblimo, de quo alibi.

Limpidus, pida, dum, *Chiaro, limpido*. διαφανής, clarus, purus, lucens. Colum. lib. 12. cap. 28. Vere florente rosa, defæcatũ quàm limpidissimum in uasa bene picata & pura transferto. Lacus limpidi, Catullus ad Simionem peninsulam. Epigramm. 29.

Limpitudo, dinis, διαφάνεια, puritas, claritas. Pli. lib. 32. cap. 11. Stant uelut suillo crure longo in arena defixæ, hiantesq; qua limpitudo est, pedali non minus spatio.

Limulus diminut. Plaut. in Bacch. Viden' limulis ut obsecro intuentur.

Limus, limi, genus uestis, ab umbilico ad pedes pertingens, qua teguntur, ut ait Seruius, pudenda poparum. Hæc autem uestis habet in extremo sui purpuram limam, id est, flexuosam: unde & nomen accepit: nam Limum obliquum dicimus. Virg lib. 12. Velati limo, & uerbena tempora uincti. Limum præterea lutum significat, ἰλὺς πηλὸς, seu cœnum illud mollius, quod ab aquis deferri solet. Virg 8. Eclo. Limus ut hic durescit, & hæc ut cæra liquescit. Hor. 2. Serm. Sat. 4. Sine grauis ueteri cratere limus adhæsit.

Limus, ma, mum, *Trauerso torto*. διεστραμμένος, παράβλωψ, obliquus, transuersus, obtortus: pro quo etiam Limis dicimus, teste Festo, per tertiam declinationem. Vnde Oculi limi, uel limes dicuntur, quibus ex obliquo aliquem aspicimus. Pli. lib 8. cap. 16. Nec limis intuentur oculis: aspiciq; se simili modo nolunt. id est, obliquis oculis. Vnde qui oblique aspicit, limis oculis spectare dicitur, παραγυμνοῦν, παραβάλλειν τοὺς ὀφθαλμοὺς, παραβλέπειν. Terent. in Eunuc. Ego limis aspecto sic per flabellum clanculum. Vbi Donatus: Limis, si nominatiuus singularis est transuersus significat: si septimus pluralis, deest oculis. Nam limis est transuersus: unde Limen dicitur quoque, quod ingredientibus, exeuntibusq; transuersum est. Cum igitur dissimulant homines se uidere, quod uident, & non recta facie, sed transuersa intuentur, limes dicuntur aspicere.

Limyra, λίμυρα, Lyciæ fluuius, cum oppido eiusdẽ nominis. Pli. lib. 5. cap. 27.

Linamentum, ti, μότος, πλατὺς, penicillus ex linteo decerptus, qui uulneri imponitur ex linteolo, uel spongia, uel lana, ad exiccandam saniem, & purulentiam extrahandam. Cels. lib. 5. Linatum inuolutum, & oblongum eodem medicamento illinendum, demittendumq; in nares. Idem lib. 7. cap. 28. Sit intus implicitum in longitudinem linamentum, λημνίσκον Græci uocant, in acero tinctum demittere: supraq; succidam Lanam aceto madentem deligare. Linamẽta item dicuntur, quæcunque ex lino constant. Pli. lib. 32. cap. 10. Delphini adipe linamenta accensa excitant uuluæ strangulatu oppressas.

Linctus, us, uerbale, hoc est, ipse lingendi actus. Plin. lib. 31. cap. 9. Multi tussim ueterem linctu salis discussere. Quæ uero in eum usum fiunt, ut delinganrur, à Græcis uocantur, ἐκλείγματα, quasi dicas Delinctoria. Qua etiam uoce usus est Pli. E semine lini fiunt ecligmata. Hinc fit compositum Elingo, quod idem significat cum suo simplici. Plau. in Cur. Hic hodie apud me nunquam elinges salem.

Lindum, λίνδον, duorum oppidorum nomen est in Britannia insula: ut est uidere apud Ptol. lib. 2. cap. 3.

Linea, neæ, *Linea*, γραμμὴ, à Geometris proprie appellatur longitudo, latitudinis prorsus expers. Hoc item nomine dicitur filum illud, quo fabri utuntur ad signandam materiã: siue quod ex lino fieri soleat: siue quod eo creta aut rubrica infecto, lineæ materiæ soleant induci. Præterea Linea dicitur filum omne ex lino, & quicunque tenuis funiculus. Col. Ligato pede longa linea gallina custoditur. Plin. Murænæ deuorant hamum, admouẽtq; dentibus lineas, atque ita erodunt. Quo in loco accipitur Linea pro funiculo illo, cui annexus est hamus, quo piscatores utuntur ad decipiendos pisces. Lineam mittere, apud Plau. in Most. uidetur accipi pro eo, quod est expiscari, uel explorare aliorum consilium. Nõ (inquit) extemplo ostendam meum sensum, lineam mittã. hoc est, explorabo illorum mentem. Sunt qui à nautis ductũ putent, prouerbium, qui ad explorandum locorum profunditatem funiculum mittunt in mare, cui plumbum in extremo adhæret. Græci βολίδα uocant. Alii à piscatoribus dictum putant, qui ad capiendos pisces lineam hamatam in aquam mittunt. Sunt etiam qui à pictoribus ortum putent, qui ubi aliquid pingere uolunt, lineam prius umbræ cuipiã similem mittunt, per quam ipsi picturam dirigunt: sed ex illa tamen ab intuentibus nihil deprehendi potest de picturæ forma. Cic. Q. Fra. Diphilus aliquando perpendiculo et linea discet uti.

Lineamenta, *Lineamenti*, γραμμαὶ, lineæ quædam in corpore apparentes, ex quibus rei uniuscuiusque forma dignoscitur: à lineari pictura tracta, in qua per solas lineas effigies hominis cognoscebatur. Iustin. lib. 1. Lineamentorum æqualitas matri & filio persimilis. Cice. 4. Verr. Contemnere etiam signum illud Himeræ iam uidebatur, quòd eum multo magis figura & lineamenta hospitæ delectabant. Lineamenta in geometria sunt linearum productiones. Cice. 1. de Orat. In geometria, lineamenta, formæ, interualla, magnitudines, &c. Lineamenta animi sunt ornamenta. Cicero 3. de Finibus. Animi enim lineamenta sunt pulchriora, quàm corporis.

Linearis, & hoc Lineare, *Lineare*, γραμματικὸς, quod ad lineam pertinet. Vnde linearis pictura uocata est, quæ nullis adhibitis coloribus, rei pingendæ similitudinem solis lineis exprimebat. Primi hanc picturam exercuerunt Ardices Corinthius, & Telephanes Sicyonius, sine ullo colore, spargentes tamen lineas intus: unde & Græci huiusmodi picturam γραφίδα appellarunt. Vide Pli. lib. 35. cap. 3.

Lineo, lineas, *Tirar linee, lineare*, ὑπογράφω, est lineas ducere, lineis rem aliquam figurare, & deformare. Cato de Re rustic. capite 14. Et quæ opus sunt domini præstabit, & ad opus dabit, succidet, dolabit, lineabit, secabitq; materiam solam duntaxat.

Lineus, lege Linum.

Lingo, gis, xi, ctum, *Leccare*, λείχω, est aliquid lingua molliter delibo: Plaut. in Cas. Mel mihi uideor lingere. Plin. epist. 271. Auditum est frequenter ab ipso, cum quæreretur de contumeliis debilitatis suæ, digitos seruorum suorum quotidie lingere. Nonnunquam idem est quod paulatim deglutio: ut cum aliquid ore tenentes sensim demittimus in uentriculum. Pli. lib. 37. cap. 10. Tecolithos oliuæ nucleo similis uidetur: neque est gemmæ honos, sed lingentium calculos frangit, pellitq;.

Lingonas, λίγγονες, sunt populi Galliæ Celticæ, Heduis, Sequanis, & Leucis uicini: qui etiam hodie aliquod nominis retinent uestigium. Siquidem totius regionis eius metropolim Galli sua lingua uocant Langres.

Lingonus, ni, idem Mart. li. 8. Lingonus à tecta Flamineaq; recens. Ab hoc rursus fit adiectiuum.

Lingonicus, a, um, ut, Bardocucullus Lingonic' apud Persium,

sum, pro uestimenti uilissimi genere, quod Lingonibus præcipue erat in usu.

LINGVA, æ, Lingua, γλῶσσα, pars corporis nobilissima, uoci formandæ, dijudicandisq; saporibus destinata ita dicta quod eius ministerio lingentes utamur. Cic. 3. de Orat. Haec tibi est excidenda lingua: qua uel euulsa spiritu ipso libidinem tuam libertas mea refutabit. Coruscare linguis dicuntur serpentes. Ouid. 4. Met. Virg. 3. Ge. Linguis micat ore trisulcis. Bisulca lingua, Ouid. 4. Metam. Aspera lingua premit, fauces, Virg. 3. Ge. Comprensam forcipe linguam Abstulit, Ouid. 4. Met. Linguam conuertere ad mores alicuius, est eius reprehendere. Plaut. in Pœn. Si respondebunt, Punice pergam loqui: Si non, tum ad horum mores linguam diuertero. Est & lingua minor, quæ à Græcis Epiglottis dicitur, ἐπιγλωττίς, operculum cartilaginosum, quod fistulam spiritalem in gutture claudit, ne quippiam in eam decerret. Hæc cũ ridemus, attollitur, quia risus omnia concutit. Quapropter periculosum est, ne nos risus inuadat, cum deglutimus. Hoc enim operculum natura instituit, ne quid esculenti, poculenti ue ad pulmonem feratur: quod si acciderit nisi reijceretur, hominem strangularet. Accipitur quandoque Lingua pro differentia sermonum. Plau. in Pœn. Et is omnes linguas scit, sed dissimulat sciens se scire. Vnde dicimus linguam Latinam, linguam Græcam. Quin etiam in una lingua sermonis diuersitas, διάλεκτος, lingua dicitur: ut in Græca lingua quinque præcipuæ sunt linguarum diuersitates, Attica, Aeolica, Ionica, Dorica, & Communis. Lingua pro oblocutione. Cice. ad Varro. lib. 9. Tibi autem idem consilij do, quod mihimetipsi, ut uitemus oculos hominum, si linguas minus facile possimus. Tela linguæ. Ouid. 4. de Ponto: Hostibus eueniat, quàm sis uiolentus in armis, Sentire, & linguæ tela subire tuæ. Est præterea lingua, siue Lingula promontorium, uel alia quæuis terra longa, & angusta, quæ in modum linguæ exertæ in mare excurrit. Cæs. 3. bel. Gal. Erant eiusmodi fere situs oppidorum, ut posita in extremis lingulis, promontorijsq;, neque pedibus aditum haberent, &c. Budæus. Pli. lib. 5. cap. 7. Idem in altum lingua mille passuum excurrit. Lingua item Pli. lib. 24. cap. 19. herba est, quæ circa fontes nascitur, cuius radix combusta & trita, alopecias emendat. Similiter Lingua bubula, genus herbæ quam Græci βούγλωσσον dicunt, boum linguæ similis. Lingua canina, alia herba quæ κυνόγλωσσον uocatur à Græcis. Lingua petræa, genus lapilli, quod inter gemmas connumeratur. A lingua fit Lingulatus adiectiuum: ut, Lingulatus rubulus, apud Vitru. lib. 8. cap. ult. Item Elinguis, Elinguo, Bilinguis, Trilinguis, & huiusmodi: quorum significata uide suis locis.

LINGVLA, secundum Priscianum, & per concisionem Ligula Festus, Lingula per diminutionem dicta, alias à similitudine exertæ linguæ, ut in calceis: alias inserta, id est, intra dentes coercita, ut in tibijs. Docti nostræ ætatis Priscianum secuti indifferenter scribunt Lingula, uel abiecta n, littera, Ligula. Mart. tamen irridet superstitionem Grammaticorum sui temporis, qui cum Senatorum, & Equitum eorumq;, qui emendatissime loquebantur, usus obtinuisset, ut Ligula diceretur, Etymologiæ tamen rationem secuti, Lingulis dicendum contendebant. Quamuis (inquit) me Ligulam dicant Equitesq;, patresq;, Dicor ab indoctis Lingula Grammaticis. Quo in loco prima syllaba corripitur: quemadmodum & apud Iuuen. Sat. 5. Et ligulas dimittere sollicitus, ne Tota salutatrix iam turba peregerit orbem. Mart. li. 8. eandem produxit: ubi sic legitur: Non extrema sedet lunata ligula plaura. Vnde non nulli putant ibi legendum esse Lingula. Sed uerisimile non est Poetam in idem uitium labi, quod in aliis reprehendit. Est etiam Ligula instrumentum cauum & oblongum, in speciem linguæ factum: quale est illud, quo utuntur aromatarii ad extrahenda e uasis unguenta. Pli. lib. 21. cap. 14. Cera Punica fit hoc modo: uentilatur sub dio sæpius cera fulua: deinde feruet in aqua marina ex alto petita, addito nitro: inde ligulis eligunt florem. Col. lib. 9. cap. 15. Ligulam uocat instrumentum ad purgandum è uase spumam: Deinde (inquit) ubi liquatum mel in subiectum alueũ defluxerit, transfer in uasa fictilia, quæ paucis ante diebus aperta sint, dum musteus efferuescat: isq; sæpius ligula est purgandus. Accipitur etiam Ligula pro mensura quadã; quæ alio nomine Cochlear dicitur, quæ est quarta pars cyathi. Nam quatuor ligulæ complent cyatham. De quo uide Agricolam lib. 1. Sunt qui comitialibus morbis dandum putant luna quarta, sexta, septima ligulæ mẽsura, id est, cochlearis. Veteres etiam gladiorum oblongum, in speciem linguæ factum, Ligulam uocitauere: cuius res testis est Gell. libro 10. cap. 25.

LINGVLACA, æ, piscis ex planorum genere delicatissimus, quẽ Germani Linguam uocant, Galli à similitudine solearum, quæ calceis subsuuntur, Soleam appellant. Plaut. in Casin. Vin' lingulacas? ST. quid opus est? quando uxor est domi, ha lingulaca est nobis: nam nunquam tacet. Quo in loco facit Plautus, quod usquam non agit: ut undique concitandi risus occasionem quærat. Nam cum Olympio, cui à Stalmone hero negocium erat iniunctum obsonandi, hoc est, obsonia coemendi, quæsiuisset, uellet ne lingulacas, quod genus erat piscis delicatissimi: detorsit Stalino uocis eius significationem ad mulierem linguacem: responditq; nihil sibi opus esse lingulacis, cum domi haberet uxorem linguacissimam. Esse autem lingulacam piscis genus apud Plautum, clarissimum est eo, quod statim subijcit Olympio: In re præsenti ea copia piscatũ Cõsulere licebit, quid emam.

LINGVAX, cis, Cianciatore, λάλος, uerbosus, multum loquẽs, qui nimium & stulte loquitur. Gell. lib. 1. cap. 15. Hoc genus homines in uerba proiectos, locutuleios, & blaterones, & linguaces dixerunt.

LINIGERVS, ra, rum, λινοστολοφόρος, gerens uestes lineas. Oui. 1. Met. Nunc dea linigera colitur celeberrima turba sacerdotes Isidis intelligit qui lineis uestibus indui solebant.

LINIAMENTVM, Cic. Acad. Liniamẽtum sine ulla latitudine.

LINIO, is, iui, itum, quartæ coniuga. Vngere, fregare, χρίω, ἀλείφω, ungo uel frico, aut quid simile, quod digito, aut aliquo instrumento alicui rei superinducitur, fricatur, uel imprimitur, sed tenuiter, non crasse. Colum. lib. 8. Fere autem per æstatem sic muscis aures canum exulcerantur sæpe ut totas amittant. Quod ne fiat, amaris nucibus contritis liniendæ sunt. A Linio componitur Circunlinio, περιχρίω. Lactã. lib. 1. Circunliniatur modo poculum cælesti melle sapientiæ, ut possint ab imprudentibus amara remedia sine offensione potari.

LINO, is, lini, liui, uel leui, litum, ἀλείφω, χρίω, rem aliquã mollem alteri induco. Col. lib. 7. Sed illius sanatur uomica, fibula ahena si locum læsum compungas, cretaq; cimolia & aceto linas. Aliquando obturare. Virgil. lib. 4. Georg. Neque illæ Nequicquam in tectis certatim tenuia cera Spiramenta linunt. Aliquando insignire, & quasi linẽdo & poliendo exornare. Cic. ad Q. Frat. lib. 1. Lucretij poemata, ut scribis, lita sunt multis luminibus ingenij, id est, insignita, & quasi fucata. Præterito Lini usus est Quin. in Decla. Cæci. Et ne quid sceleri impio deesset, mariti tui cruore parietem linisti. Colum. lib. 12. ca. 50. usurpauit præteritum Liui: Multi (inquit) cum semel noua dolia uel serias crassa gummi liuerunt, una in perpetuum gummitione contenti sunt. Præteritum Leui uidetur mansisse ab antiquo uerbo Leo quod tamen hodie inter præterita uerbi Lino est usitatissimum. Horat. li. 1. Car. Ode 20. Vile potabis modicis Sabinum Cantharis, Græca quod ego ipse testa Conditum leui. Supinum unum tantum habet, Litum pen. co. Vnde litus, a, um, κεχρισμένος, pro obturato, maculato, insperso. Virgil. lib. 4. Ge. Elucent aliæ, & fulgore coruscant: Ardentes auro & paribus lita corpora guttis, id est, insperſa, seu distincta. Eius composita sunt, Allino, ἐπιχρίω, ad aliquid lino. Pli. Sunt qui leporino coagulo mel addant, & hoc sæpe allinant dentem. Palladius: Si stercus primogeniti uituli allinamus ostibus uasculorum. Collino. Gellius: Postea tabulas cera collinisse Circunlino. Cic. 1. Tusc. Condiunt Aegyptij mortuos, & eos seruãt domi: Persæ etiam cera circunlitos condiunt, ut quàm maxime permaneant diuturna corpora. Delino, Illino, Interlino, περιγράφω, ἐξαλείφω, idem est quod deleo, hoc est inducto atramento, aut alio liquore scripturam aliquam, picturam ue destruo. Sic Interlitæ litteræ dicuntur quæ deletæ sunt ita, ut legi non possint. Elino, inquino, fœdo. Lucil. lib. 6. Si hæc uestimẽta eleuit luto. Perlino, διαχρίω, διαλείφω, idem quod oblino, uel obduco. Col. lib. 8. Mox ulcera lauantur aceto & tunc pice liquida cum adipe suilla perlinuntur. Relino, ἀνοίγω, ἀποχρίω, quod obturatum erat aperio. Ter. in Heaut. Releui omnia dolia, omnes serias. Sublino, ὑποχρίω, ὑπίλλω, mediocriter fœdo, decipio, & pro, ridiculo habeo. Plaut. in Epist. Senex tibi os sublitum est plane & probe, id est, uerba tibi data sunt. Et in Cap. Quinto in pectore hanc meam mages rem uoluto, tanto mihi ægritudo auctior est animo, ad illum modum sublitum esse os mihi, id est, ita me esse irrisum, uel ita mihi data esse uerba.

LINOSTROPHON, λινόστροφον, herba est notissima, quam nonnulli Prasion, alij Marrubium uocant, Vide Plin. lib. 20. capite 22.

LINOZOSTIS, λινόζωστις, dicitur herba, quam Latini Mercurialem uocant. Pli. lib. 25. cap. 5.

LINQVO, quis, qui, ctum, a blandimenti, λείπω, secundum Priscianum quamuis in simplici supinum in usu non sit. Calep. Nestorem sequutus putauit priorem præteriti Liqui indifferentem

tum esse, deceptus (quod res ipsa loquitur) corruptu Virg. lectione, quam sic adducit: Nanque suam patria liquerat relictam sepultam. Quem tamen uersum omnium tum Grammaticorum, tum exemplarium consensu sic legendum constat, Nanque suā patria antiqua, cinis ater habebat. Est autē Linquere idem quod deserere, relinquere. Virg. 3. Aen. Linquimus Ortygiæ portus pelagoq; uolamus. Linquens animus uocatur à Curtio, animus deficiens, & deliquiū patiēs. Linquentem (inquit) reuocauit animum, & nudum hostis latus subiecto mucrone hausit. Linqui animo, hoc est, deficere, & deliquiū pati. Curtius: Linqui denique animo, & submitti genu cœpit. Huius compositum est delinquo.

LINTEARIVS, rii, *Che fa, ouero uende lenZuola*, λινουργός, λινοπώλης, qui lintea conficit, aut uendit.

LINTEOLVM, li, *LenZuolo picciolo*, ῥάκος, ὀθόνιον, diminutiuum est à linteo. Pli. lib. 22. cap. 12. Vulneribus (inquit) in linteolis imponitur.

LINTEONES, *Tessori*, ὀθονοποιοί, λινοπλόκοι, qui texunt lintea mina in uestium usum, ut docet Seru. li. 7. Aen. Plau. in Aul. Aut manulearii, aut myrobrecharii, Propolæ, linteones, calceolarii. Firmicus libro 3. Math. Si Luna in Veneris signis constituta feratur ad Martem, ista coniunctio faciet linteones, aut tabernarios, atque colorum tinctores.

LINTER, tris, masc. uel fem. gen. proprie dicitur arbor eucauata, qua ac colæ fluuiorum olim utebantur uice nauicularum. Virg. 2. Ge. Cauat arbore lintres. Tibul. lib. 2. Eleg. Exiguus pulla peruada linter aqua. Ci. pro Mil. Lintribus in eam insulam materiam coniunxit.

LINTERNVM, Vide Liternum.

LINTEVM, lintei, *Panno di lino, lenZuolo*, ὀθόνη, pannus lineus: & sudarium, quo in balneis utimur, & aliis negociis ad extergendum. Martialis, Non tā sæpe teret lintea fullo tibi. Lintea etiam dicuntur uela quibus utuntur Nautæ. Virg. 3. Aen. Certum est dare lintea retro. Item quæ in theatro tendi solent ad spectantium umbracula. Vnde legimus Cæsarem totum forum linteis adumbrasse. Accipiuntur etiam Lintea pro uestibus lineis. Vnde Linteatus, linteis indutus: id est, lineis uestibus, quali habitu fertur fuisse Apollonius philosophus, quoniam huiusmodi habitus uidebatur mūdior, quàm qui ab animalibus deglubebatur. Liu. 10. ab Vrbe. Ea legio linteata ab integumēto consepi, quo sacrata nobilitas erat, appellata est. Ci. pro Rab. Merces fallaces chartis & linteis arbitro delatæ.

LINTEVS, a, um, *Cosa di lino*, λίνεος, quod ex lino est confectum: ut, Vestis lintea, i. lino compacta, & contexta. Cic. 7. Verr. Illi ad deprecandum periculum proferebant, alii purpuram, tus alii, atque odores, uestemq; linteam. Lintei libri, qui de lino fiebant, cuiusmodi Sibyllini quidam fuerunt. Liu. 4. ab Vrb. Licinius Macer auctor est, & in fœdere Ardeatino, & in Linteis libris ad Monetæ inuentis.

LINVM, ni, *Lino*, λίνον, herba est notissima, quæ cannabis modo in lanæ molliciem contusa, netus in usum intimarum uestiū. Virg. 1. Ge. Vrit enim campum lini seges. Pli. lib. 10. ca. 33. Argatilis appellatur, eadem figura ex lino intexens. Linum pro filo posuit. Gell. lib. 7. cap. 14. A quibusdam, inquit, tumor ad imum aen traiectatur duo lina ducente: deinde utriusque lini duobus capitibus diuersæ partes astringuntur. Lineus, a, um, λίνεος, λινοῦς, quod ex lino est: ut, Vestis linea, de lino facta. Pli. lib. 21. cap. 6. Sed unde lineas uestes faciunt. Virg. 5. Aen. Nodos, & uiocula linea rupit.

LINVS, Λίνος, filius fuit Apollinis ex Psammate Crotopi Argiuorum regis filia. Cum enim Apollo occiso Pythone sæpē te, ad Crotopum uenisset, ab eodem hospitio susceptus est, ubi clam eum Psammate filia concubuit, quæ cum concepisset, & tempore debito secus Nemeum flumen occulte peperisset, filium suum Linum appellauit: eumq; ut quorundam est opinio, exposuit, qui sic repertus à canibus deuoratus est. Alii dicunt hanc pastori infantem alendum tradidisse, qui cum eum ex incuria in herba iacentem neglexisset, à canibus inuentum dilaniatum esse. Alius fuit Linus, Apollinis & Terpsicores filius, siue ut quidam uolunt, Mercurii, & Vraniæ Musæ, lyricæ peritissimus, ut qui discipulos habuerit Orphæum, Thamyram, & Herculem. Hunc ab Hercule plectro & cithara occisum ferunt, cum eum rusticius canentem nimis petulanter corripuisset. Virg. Eclog. 4. Non me carminibus uincet nec Thracius Orpheus, Nec Linus, huic mater quamuis atque huic pater adsit. Orphei Calliopeia, Lino formosus Apollo. Fuit autem reuera Linus poeta antiquissimus, qui fertur primus à Phœnice ad Græcos literas attulisse. Hermodotus uero Platonicus lib. 1. disciplinarum, dicit hunc Mercurii ex Musa Vraniæ filium, Thebis genitum, scripsisseq; de mundi generatione: item de Solis & Lunæ cursu, animaliumq; & fructuum generatione. In principio sui operis omnia simul nata dixit, quem secutus est Anaxagoras. Occubuit in Eubœa, sagitta ab Appollinu transfixus. Alius fuit Linus Hypermnestræ maritus Aegypti filius, quem tamen Ouid. in Epist. Heroi. Linceum appellat, non Linum.

LIPARA, p. c. Λιπάρα, insula una eu Aeoliis, à Liparo rege, Ausonis regis filio, cui successit Aeolus: cum antea Meligunia uocaretur, teste Pli. lib. 3. cap. 9.

LIPARAEVS, a, um, λιπαραῖος, Est etiam medicamenti pinguis, & lenis nomen, ut ait Celsus. Plin. libro 33. cap. 6. Addunt & in medicamenta, quæ uocant Liparas, ad excrescentia ulcerum.

LIPARIS, Λίπαρις, Ciliciæ fluuius, ἀπὸ τοῦ λιπαροῦ, quoniam ut scribit Vitr. natantes in hoc flumine, aut se lauantes, non aliter unguntur ab ipsa aqua, quàm si oleo, aut adipe lauarentur. Est quoque piscis quidam ex genere lacertorum, teste Pli. lib. 32. cap. 11. Est & gemmæ nomen, quæ suffitu bestias omnes euocat. Pli. lib. 37. cap. 10.

LIPOPSYCHIA, λιποψυχία, uox Græca est, Latine sonans animi defectionem, uel animi deliquium, quæ & συγκοπὴ dicitur.

LIPOTHYMIA, λιποθυμία, Latine defectus animi, siue animæ quæ & Lipopsychia dicitur.

LIPPITVDO, inis, λήμη, ipsum oculorum lacrymātium uitiū. Cornel. Cels. Si frons prurit, lippitudinis metus est. etiam Cic. Tusc.

LIPPIO, is, iui, itū, *Diuenir lippo*, λημάω, lippus fio, hoc est, marcorem in oculis contraho. Plin. lib. 18. Oculorum uitia fieri negant, nec lippire eos, qui cum pedes lauant, aqua inde ter oculos tangant. Cic. ad Attic. libro 7. Cum leuiter lippirem has litteras dedi. Plaut. in Curc. ad Fauces transtulit: Prospicio parum, Os amarum habeo, dentes plenos, lippiunt fauces fame, Ita tibi uacuitate uenio laxis lactibus. Lippitur, pen. pro. impersonale. Pli. lib. 28. cap. 8. Aut ne omnino lippiatur, decoctum cum mellis Attici cyathis tribus, & croci uncia.

LIPPVS, pi, λημαλέος, qui oculos habet lacrymantes, cum putredo ab his defluat. Plaut. in Mil. Cubare in naui lippam, atque oculis turgidis nauclerus dixit. Lippa ficus dicta, uel quòd succus foliorum eius lacteus lippis prodest, uel quòd dum folia & ramuli truncantur succum lacrymosum emittant. Mart. l. 7. Et lippa ficus, debilisq; boletus.

LIPSANA, pen. cort. *Sepremenzi, auanzagli*, λείψανα, tantum pluraliter declinatum, nomen est quo apud nos reliquiæ significantur.

LIPTOTE, à quibusdam recentiorum Grammaticorum uocatur figura, quando uis uerborum rei magnitudini non respōdet. Vt apud Virg. 1. Aene. Non ignara mali miseris succurrere disco. Vbi non ignara mali, dixit pro eo quod est in malis magnopere exercitata. Originem autem huius dictionis referunt ad uerbum λείπομαι, quod est deficio, eo quòd eiusmodi orationibus uis quædam uerborum deesse uideatur. In antiquissimis tamen Seruii, aliorumq; Commentariis manuscriptis, non Liptote legitur, sed Litotes, λιτότης, quæ uox Græcis inter cetera tenuitatem significat, & simplicitatem. Hinc fit ut credam recentiorum quorundam Grammaticorum inscitia factum esse, ut figura, quam uetustiores λιτότητα nominarunt, Liptote cœperit appellari.

LIQVAMEN, inis, γάρον, genus condimenti liquidi, ex putrefactis piscium intestinis, alia ue ratione confectum, & in usum coquinarium seruatum ad condiendos cibos: licet & de aliis dici possit, quæ non comeduntur: ut apud Colum. lib. 7. cap. 4. Succus excocti lupini, ueteres uini fæx & amurca pari mensura miscentur: eoq; liquamine tonsa ouis imbuitus.

LIQVATVS, a, um, Cic. Tusc. Guttæ liquatæ ardore Solis.

LIQVEFACIO, cis, *Liquefare, far liquido*, χέω, ἐκτήκω, idem est quod liquidum & fluidum facio admoto ignis, uel solis calore: à quo Liquefio eiusdem cum Liquesco significationis. Cic. in Catil. Et statuæ ueterum hominum deiectæ, & legū æra liquefacta. Virg. 1. Ge. Flammarumq; globos, liquefactaq; uoluere saxa, id est, igne soluta, inquit Seruius. A Liquefacio cōpositum Illiquefacio, ἐντήκω, instillo, quasi intus liquefacio. Cic. lib. 4. Tusc. Quæ sunt omnes unius generis ad perfundendum animum, tanquam illiquefactæ uoluptates. Colliquefacio, συντήκω.

LIQVESCO, is, Liquesco, Tabesco, Cic. in Tusc. Cum uoluntate liquescimus, fluimusq; malitia.

LIQVENTIA, Vide Liquetia.

LIQVEO, es, licui, liquere, *Essere liquido*, τήκεσθαι, liquidum & fluidum esse. Vnde Liquens nomen ex participio, idem significans quod liquidus. Virg. 6. Aene. principio cælum, & terras, camposq; liquentes Spiritus intus alit. Vbi Campos

liquentes

liquentes dixit pro mari. Hinc fiunt composita Colliqueo, & Deliqueo: à quibus rursus fiunt augmentatiua Colliquesco, & Deliquesco: quorum significata uide suis locis.

LIQVEFIO, liquefis, *Diuenir liquido*, χέομαι, τήκομαι, fundor, liquesco. Cic. 1. de Nat. deo. Glaciem calore liquefactam, & dilapsam diffundi. Idem in Catil. Cum & legum æra liquefacta sint.

LIQVESCO, is, *Diuenir liquido*, τήκομαι, liquidus, fluidusq; fio, mollesco. Persi. Sat. 2. Tot tibi cum in flammas iunicum omenta liquescant. Virg. 8. Aene. Vulnificusq; chalybs uasta fornace liquescit. Vbi Seruius, Liquescit, proprie dixit: nam ferrum non soluitur, sed mollescit. Liquescere uoluptate, & fluere mollitia, est mollem esse, & uoluptati deditũ. Cic. 2. Tusc. Opinio est enim quædam effeminata & leuis, nec in dolore magis, quàm eadem in uoluptate, qua cum liquescimus, fluimusq; mollitia, apis aculeum sine clamore ferre nõ possumus. Liui. 1. bel. Pun. Vt uero tot hominum iumentorumq; incessu dilapsa est: per nudam infra glaciem, fluentemq; labem liquescentis niuis ingrediebatur.

LIQVET, *E manifesto*, σαφές, δῆλον ἐστὶ, impersonale, idem quod constat, siue manifestum, & certum est: quoniam quæ resoluuntur, certa, constantia, & manifesta fiunt. Cic. 1. de Natu. deo. Nec uero Protagoras, qui sese negat omnino de Diis habere quod liqueat, sint, non sint, quales ue sint, quicquam uidetur de Natura Deorum suspicari. Liquet inter nos, id est, compertum, & certum habemus. Cic. 1. de Nat. deo. Sed quod inter nos liqueat, nec tu quidem intelligis. Non liquere sibi de caussa, dicebant iudices quando non satis sibi constabat, condemnandus ne esset reus, an absoluendus: neque commode poterant iudicare, nisi caussa denuo diceretur. Cum itaque illud significare uolebant, sibi de caussa non cõstare, reumq; esse ampliandum inscribebant in illis tabellis, quæ ad colligenda suffragia iudicibus dari solent, duas hasce litteras. N. L. Illa enim erat nota ampliationis, quemadmodum. A. absolutionis, & C. condemnationis. Quòd si collectis suffragiis, maxima pars tabellarum notam ampliationis haberet inscriptam, tunc Prætor, aut is qui iudicio præerat, iudicibus de caussa non liquere, reumq; ampliandum uideri pronunciabat: hoc est, caussam denuo esse dicendam, & reum in aliud tempus reiiciendum. Vlpianus de Arbit. l. idem Pomponius: Proinde si forte urgeatur à Prætore ad sententiam arbiter, æquissimum erit, si iuret sibi de caussa nondum liquere, spatium ei ad pronunciandum dari. Gell. lib. 13. Vt absoluerem tamen, inducere in animum non quiui, & propterea iuraui non liquere, atque ita iudicatu illo solutus sum.

LIQVENTIA, siue (ut quidam scribunt) Liquentia, fluuius est ex Opiterginis montibus nascens, teste Plin. lib. 3. cap. 18. Virgil. 9. Aeneid. Quales aeriæ Liquetia flumina circum Siue Padi ripis, Athesim seu propter amœnum Consurgunt geminæ quercus. Quo tamen in loco non nulli Liquentia legere malunt, & Liquentia flumina eadem ratione dicta existimant, qua alibi, & Fluuios liquentes, & Campos liquentes, & Mella liquentia, perpetuo epitheto Poeta appellauit.

LIQVIDE, liquidius, liquidissime, idem quod liquido. Cic. ad Planc. lib. 10. Liquidius de toto sensu tuo iudicaui. hoc est, apertius, certius, ac facilius. Dicimus etiam, Ad liquidum, quod est manifeste.

LIQVIDO, quod significat pure & manifeste, ἀκριβῶς, Cic. ad Cat. li. 15. Gratissimũ est, te libenter amicitiæ dedisse, quod liquido ueritati dares. Liquido dicere, id est, aperte. Cic. 5. Ver. Nemo esset, quin hoc se audisse liquido diceret.

LIQVIDVM, di, substant. pro aqua. Hor. 1. Serm. Sat. 1. Vt tibi si sit opus liquidi non amplius urna Vel cyatho.

LIQVIDVS, a, dum, p. c. *Liquido*, ὑγρὸς, molle, fluxũ. Lucretius: Crassaq; conueniunt liquidis, & liquida crassis. Liquidus uẽter dicitur à Mart. lib. 13. qui est fluidus, & laxus. Aliquando ponitur pro puro, καθαρὸς. Virgil. 6. Aeneid. Liquidumq; per aera lapse. Idem lib. 4. Ge. Dulcia mella premes, nec tãtum dulcia, quantum Et liquida & durum Bacchi domitura saporem, id est defæcata, & sine sordib. Aliquando pro prospero, siue optimo. Plau. in Pseud. Ab sinistra auspicio liquido, atque ex sententia cõfidentia est inimicos meos me posse perdere.

LIQVO, as, *Liquefare*, τήκω, χέω, priore syllaba cor. significat liquidum facio, cum scilicet aurum uel plumbum igni dissoluimus. Lucan. lib. 7. Ereptaq; tela liquauit. Cic. 2. Tusc. Ex quo liquatæ solis ardore excidunt guttæ. Ouid. 4. Fast. Nec pigeat tritum niueo cum lacte papauer Sumere, & expressis mella liquata fauis. Liquare aluum. Celsus lib. 4. cap. 4. Liquanda aluus, interdum etiam ducenda. Aluus liquida, fluida, & libera, non astricta. Ducta aluus, quæ liberius fluit, quã natura patiatur, ac multũ soluta. Huius passiuum est Liquor. Compositum Eliquo, ἐκτήκω, quod est aliquando elicio, uel liquidum reddo. Lact. l. 2. Vnde autem, uel quo modo Deus hæc duo principalia, ignem & aquam uel accenderit, uel eliquauerit, solus potest scire, qui fecit. Deliquo, effundo. Col. lib. 12. c. 39. Deinde post uiginti uel triginta dies, cum deferbuerit, in alia uasa deliquare, & confestim opercula gypsare, & pelliculare.

LIQVOR, oris, masc. gen. *Liquore*, ὑγρότης, humor liquidus. Virg. 3. Ge. Rursus abundabat fluidus liquor, omniaq; in se Ossa minutatim morbo collapsa trahebat. Pellucidi amniũ liquores, Cic. 2. de Nat. deo. Vitigeni liquoris latex, Lucre. libro 5.

LIQVOR, eris, tertiæ coniugat. absque præterito, & supino, *Essere fatto liquido*, τήκομαι, χέομαι, idem est, quod resoluor, defluo, destillo, liquefio, uel liquesco. Producit autem hoc uerbum primam syllabam, quæ in uerbis Liquo, Liquesco, Liquefio, & in nomine Liquor corripitur. Lucan. libro 9. Femorum quoque musculus omnis Liquitur, & nigra distillant inguina tabe. Liquidus autem apud Lucretium ponitur indifferenter, eo quod tam à Liquor fieri possit, quàm à Liqueo. Crassaq; (inquit) conueniunt liquidis, & liquida crassis.

LIRA, æ, prima syllaba prod. *Solco*, αὖλαξ, sulcum significat, siue fossam rectam in agro, teste Nonio, in quam terræ uligo cõfluit. Colu. tamen Liras easdem uidetur facere cum porcis, hoc est, editiores terræ cumulos inter duos sulcos interceptos. Sic enim scribit lib. 11. cap. 2. Liras rustici uocant easdem porcas, cum sic aratum est, ut inter duos latius distantes sulcos medius cumulus siccam sedem frumentis præbeat. Hinc Lirare, quod est, liras facere, ut in sulcos ex porcis aqua defluat: quod fieri solet tertia aratione, iacto iam semine. Solent enim antiqui, teste Var. de Re rust. l. 1. c. 29. tres facere arationes. Primo enim arabat terra, idq; uocabãt Proscindere. Deinde secunda aratione excitatæ grandiores glebæ frangebantur, quod uocabant Offringere. Tertia aratione acto semine, boues Lirare dicuntur, cum tabellis ad uomerem additis simul & satum frumentum operiunt in porcis, & sulcant fossas, quo pluuia aqua dilabatur. Pli. lib. 18. c. 20. Aratione per transuersum iterata, occatio sequitur, ubi res poscit, crate, uel rastro, & sato semine iteratio hoc quoque ubi consuetudo patitur, crate dentata, uel tabula aratro adnexa, quod uocant Lirare, operientes semina: unde primũ appellata deliratio est.

LIRARE, quid sit, uide supra in nomine Lira.

LIRATIM, *A solco, à solco*, κατ' αὔλακας, aduerb. per liras, Colu. Eæq; cum sint diuisæ, liratim seri debent.

LIRINON, pen. cor. λείρινον, unguentum est ex liliis confectũ, quæ Græci λείρια appellant. Pli. lib. 23. cap. 4. Lirinon, quod & Phaselinum, & Syrium uocamus, renibus utilissimum est, sudoribusq; euocandis.

LIRIOPE, Λειριόπη, Nympha marina, Oceani & Tethyos filia, ex qua Cephisus amnis Narcissum puerum formosissimum suscepit. Ouid. lib. 3. Meta. Cærula Liriope, quam quodam flumine curuo Implicuit, &c.

LIRIMIRIS, Λιριμιρὶς, oppidi nomen in tractu magis Septentrionali Germaniæ. Ptol. lib. 2. cap. 11.

LIRIS, Λεῖρις, fluuius Campaniæ, siue Latii noui, per Minturnarum ruinas in sinum Caietanum illabens, non procul à Formiis. Alio nomine Glanicus dicitur, teste Pli. lib. 3. c. 5. Itali hodie Guarilianum appellant. Cic. de Legi. Ex eo loco Fabritius statum præcipitat in lirem.

LIS, litis, *Lite, controuersia*, δίκη, ἔρις, cõtrouersia, à limite, id est, termino dicta. quòd primæ inter homines lites de limitibus fuerint. Lis & Iurgium sic differunt, teste Nonio, quòd leuior dissensio, uel discordia iter beneuolos, aut propinquos, Iurgium dicatur: grauior disceptatio inter inimicos, Lis. Cic. de Repub. 4. Si Iurgant beneuolorum concertatio est: nam lis inimicorum, nõ Iurgium dicitur. Et paulo post Iurgare igitur lex putat inter se uicinos, non litigare. Litis instrumentum à Quinctiliano pro ipsis actis quas Productiones uocamus. Dicimus elegãter, Litem habere cum aliquo. Litem alicui intendere, Litem capitis in aliquem inferre. Litem suam facere, id est litis caussam suscipere, & tanquam suam defendere. Litẽ perdere, id est eius rei caussam, de qua agebatur, dimittere. Litem in rem suam uertere, id est rem inter duos controuersam adiudicare sibi quod fit, cum iudex ita cum Litigatoribus agit, ut ei iure suo cedant. Litis contestatio, est hinc inde apud iudicem negocii principalis facta narratio. Oritur enim litis cõtestatio ex petitione actoris, & exceptione rei.

LISSA, Λίσσα, insula est in mari Adriatico contra Iader. Pli. li. 4. cap. ultimo.

LISSVS, λίσσος, fluuius Thraciæ, inter Mesembriam Samothracum, & Strymam Thasiorum in mare illabens, quem Græci scriptores inter eos annumerant, quos à Xerxiano exercitu exiccatos tradunt. Author Herod. lib. 6. Lissus item oppidū est in finibus Dalmatiæ, Macedoniæ contiguum, non procul à Nymphæo promontorio: teste Pli. lib. 3. c. 22. & Ptol. lib. 2. c. ult. Lucan. l. 5. Prætereunt frustra tentati littora Lissi, Nymphæumq; tenent.

LITANIA, λιτανεία, idem est quod supplicatio, à uerbo Græco λιτανεύειν, quod est supplicare, & uota suscipere. Vulgus inepte uocat Letaniam.

LITATIO, nis, καλλιέρημα, uoti per cæsam uictimam impetratio. Liu. 7. bel. Pun. per dies aliquot hostiæ maiores sine litatione cæsæ, diuq; non impetrata.

LITATO, aduerb. hoc est addicentibus uictimis: sicuti & auspicato, hoc est, addicentibus auibus, hoc est lætum rei institutæ, exitum promittentibus. Liu. 5. ab urb. condita. Nec auspicato, nec litato instruunt aciem.

LITTERA, ræ, *Lettera*, γράμμα, quamuis ratione etymologiæ primam uideatur debere corripere: (creditur enim Littera dicta, quasi litura) ubique tamen apud ueteres poetas eandem producit. Superflua itaque anxietas eorum potest uideri, qui primam huius dictionis syllabam producere non audent, nisi geminata consonante: insignis autem illorum temeritas, qui eam nullo ueterum exemplo corripiunt, friuoloq; ac incerto etymo freti, ab unanimi ueterum omnium consensu non dubitant discedere. Proprie autem Litteræ dicunt minimæ ac indiuiduæ partes orationis, ex quibus constituuntur syllabæ, & tam singulari, quàm plurali numero elementum significat, uidelicet A, B, &c. Cic. pro P. Syl. Litteræ posteritatis caussa repertæ sunt. Quinct. lib. 1. cap. 4. Vt pro Fundanio Cic. tellem, qui primam eius litteram dicere non posset irridet. Cic. 4. Verr. Hinc etiam Romæ uidemus in basi statuarum maximis litteris incisum à communi Sicilia datas. Dicitur autem Littera, quasi legitera, ut quibusdā placet, eo quòd legenti præbeat iter: uel quòd in legendo iteretur, ut ait Seruius: uel à lituris, quòd scripta deleri possit: in ceratis enim tabulis antiqui plerunque scribere solebant, & deinde delebant. Vel à lino, is, quòd in scribendo atramentum illinitur, hoc est, leuiter inducitur chartæ. Aliquando Littera capitur pro scribentis manu. Cic. ad Attic. Nam Alexidis manum amabam, quod tam prope accedebat ad similitudinem tuæ litteræ. Plurali numero Litteræ epistolam, γράμματα, designant, nisi apud poetas; apud quos legitur Littera pro epistola, γράμμα, quoque à Græcis. Oui. in Epist. Quam legis à rapta Briseide littera uenit. Vocantur præterea Litteræ, λόγοι, disciplinæ, quæ litterarum monumentis continentur. Plaut. in Truc. Litteras didicisti, sine alios discere. Vnde Dare litteris operam, dicimus: hoc est, incumbere artibus, quæ scriptæ sunt. Ad litterā, idem quod ad uerbum, & quod barbari litteraliter dicunt. Quinctil. lib. 9. cap. 1. Quem duobus ab eo libris tractatum locum ad litteram subieci. Aliquādo ponitur pro scriptura. Cic. in Ver. act. 3. Vt Romam rediit, nullam litteram pupillo, nullā matri eius, nullam tutoribus reddidit id est, schedulam nullam scripsit, qua testareť, & adnosceret se accepisse pecunias, &c. Nullam litteram ad me misit, aut scripsit: pulchre pro eo quod est, nihil scripsit, nullas litteras misit. Cic. Caninio li. 2. Ille cum ad Thermum de Parthico bello scriberet, ad me litteram nunquam misit, id est tantum abest, ut ad me litteras miserit, ut ne litteram quidem miserit. Litteras attingere, est ipsas tractare, seu uersari in studiis litterarum. Litteræ interiores, sunt abstrusiores, altioresq; disciplinæ. Vulgares & reconditæ litteræ sunt cōtraria. Litteræ publicæ sunt, quas barbari Registra uocant. Referre aliquid in litteras publicas, est quod barbari Inregistrare dicunt. Ponuntur interdum Litteræ pro alicuius scriptis. Cic. ad Attic. Quòd meis omnibus litteris in Pompeiana laude esset perstrictus, id est, meis omnibus scriptis. In numero plurali pro epistolio. Cicero ad Atticum libro 14. Etsi noui nihil, nostro more tamē ne patiamur intermitti litterulas. Aliquando eodem numero pro scientiis, siue disciplinis aut earum studiis. Cic. ad Tiron. libro 16. Litterulæ meæ, siue nostræ, tui desiderio oblanguerunt.

LITTERATVS, *Letterato, dotto*, ὁ φιλολογῶν, ὁ ἀμφὶ λόγους, ἐγγράμματος, qui litteris præditus est, litteris ornatus, eruditus, doctus. Cic. in Verr. Act. 3. Circumpedes autem homines formosos, & litteratos, suos esse dicebat, se emisse. Idem: Frater tuus, quàm litteratissimum fuisse iudico, facile diceret, Hic uersus Plauti non est, hic est. Litteratus etiam dicitur, cui aliquid insculptum est, & superscriptum. Plaut. in Pœn. Haud secus tu uideas litteratas ibi epulas, &c. Litteratum ocium, in quo litteris operam damus. Cic. 5. Tusc. Quid est enim dulcius ocio litterató?

LITTERARIVS, ia, ium, *Cio che si appartiene à lettere*, γραμματικός, quod ad litteram, uel ad litteras pertinet. Vnde dicitur Ludus Litterarius, παιδαγωγεῖον, διδασκαλεῖον. Pli. lib. 9. c. 8. Ex Baiano Puteolos in ludum litterarium itantem, & cet. id est, in scholam.

LITTERATE, aduerb. docte, erudite, eleganter. Cic. in Pis. Ita enim sunt perscriptæ scite, & litterate, &c. Cuius contrariū est Illiteratus, pro rudi & indocto.

LITTERATOR, ris, γραμματιστής, qui leuiter litteris tinctus est, uel qui prima litterarum elementa docet. Litteratorem enim non perfectum litteris, sed imbutum tātùm esse docet. Suet. de Clar. Gramm. Vnde apud maiores, cùm familia alicuius uænalis produceretur, non temere, quem litteratum in titulo, sed litteratorem inscribere solebant, quasi non perfectum litteris, sed imbutum.

LITTERATVLVS diminutiuum est,

LITTERATVRA, litteraturæ, γραμματική, eadem quæ Grammatica. Quinct. lib. 2. ca. 15. Non ipsam nunc uolumus significare substantiam, ut Grammatice litteratura est, non litteratrix, quemadmodum oratrix: nec litteratoria: quemadmodum oratoria. Aliquando ponitur pro litterarum scientia, & cognitione. Cic. 2. Philipp. Fuit in illo, ingenium, ratio, memoria, litteratura, cogitatio, diligentia. De Cæsare loquitur. Litteratus. Cicero Epist. Frater tuus quàm litteratissimus.

LITTEROSVS, litterosa, litterosum, ἐγγράμματος, idem quod litteratus. Cassius Hemina Anna. lib. 4. ut citat Nonius: Homo mere litterosus.

LITTERVLA, læ, γραμμάτιον, Cic. Tir. li. 16. Accepi tuam epistolam tribus litterulis.

LITHARGYROS, λιθάργυρος, corporis metallici genus, quod à Pli. argenti spuma appellatur; quamuis non ex solo argento, uerum etiam ex auri uena fiat & ex plumbo. Sunt enim tria eius genera, Chrysitis, Argyritis, & Molybditis quæ uide apud Pli. lib. 33. cap. 6. & Diosc. lib. 5.

LITHIASIS, is, λιθίασις, calculi generatio in uesica, per quem urinæ excretio prohibetur. A uerbo Græco λιτιάω, quod est calculo laboro. Lithiasis præterea dicitur, cum in palpebris gignuntur albicantia quædam, & dura tubercula, lapillorū modo.

LITHIZONTES, λιθίζοντες, gemmæ quædam ex genere carbūculorum, liuidius, & languidius lucentes: unde & nomē acceperunt, quòd ad lapidum potius, quàm ad gemmarū naturam accedant. Auctor Pli. lib. 37. cap. 7.

LITHOCOLLA, λιθόκολλα, glutinum quo lapides coniunguntur. Fit autē ex lapide Pario, aut marmore cum taurino glutino. Herm.

LITHOGLYPHVS, pen. corr. *Scarpellino*, λιθόγλυφος, sculptor lapidum.

LITHOSPERMON, λιθόσπερμον, herba est, quæ hodie nomine notiore Milium Solis dicitur. Lithospermon ideo dictum, quòd semina tanquam calculos ferat, candore, & rotunditate margaritarum, duritia uero lapidea. Vide Plin. lib. 27. capite 11.

LITHOSTROTOS, p. p. λιθόστρωτος, Græcis adiectiuum est, idē significās quod lapide stratus: à nomine λίθος, lapis, & uerbo στρώννυμι, quod est sterno. Lithostrota dicta sunt quædā pauimentorum genera, quæ ex minutis lapillis sternebantur, colorum diuersitate rerum quarumlibet imaginem exprimente. Pli. lib. 36. ca. 25. Pauimenta originem habent apud Græcos elaborata arte, picturæ ratione, donec Lithostrota expulere eam. Et paulo post. Lithostrota cœptauere iam sub Sylla, paruulis certe crustis: extatq; hodie quod in Fortunæ delubro Præneste fecit.

LITHOTOMIA, λιθοτομία, lapicidina, quæ & Latomia dicitur: à nomine λίθος, lapis, & uerbo, τέμνω cædo, uel seco. Fuit etiam carceris nomen apud Syracusanos, in quo noxii asseruabantur, qui inde uidetur fuisse appellatus, quòd in loco quodam extructus esset, unde olim excisi erant lapides. Meminit huius carceris Thucydides libro 6. & sæpius Cic. in Verr.

LITICEN, pen. cor. geni. liticinis, σαλπικτής, qui lituo canit: quemadmodum Tubicen, qui tubam inflat. Est autem Lituus buccinæ genus incuruum, gracilem, acutumq; edens sonum: ut latius infra docebimus suo loco.

LITIGATOR, *Che fa lite*, ὁ δικάζων, ὁ δικαιολογούμενος, qui litigat, hoc est, qui litem habet in iudicio pendentem. Cic. pro Domo sua: Emit domum litigatoribus defatigatis prope dimidio carius, quàm æstimabat. Suet. de Clar. Gram. Cassius Seuerus interpellatis iudicibus dilationem petiit, ut litigator suus alium Grammaticum adhiberet.

LITIGIOSVS, litigiosa, litigiosum, *Litigioso*, φιλόδικος, δύσερις, ἐγκλη-

ἀγκλεματικὸς, ἀμφισβητητικὸς, qui frequens in litibus uersatur, uel quauis de caussa litem mouet. Cic. pro Mur. Quid huic tam loquaciter litigoso responderet ille, unde petebatur. Litigiosa disputatio. Cic. 1. de Fin. Fora litigiosa, plena litibus. Ouid. 4 Fast. Interdum Litigiosum, idem est quod cõtrouersum, ἀμφισβητήσιμον, hoc est, de quo lis est, & controuersia: ut, Litigiosum prædium, apud Cic. de Orat. Litigiosus ager, apud Ouid. 1. Fast.

Litigivm, litigii, *Lite, controuersia*. ἀμφισβήτησις, ἔρις, litis actio. Plaut. in Cas. Nam ego quid contrahere cupio litigii inter eos. Pli. lib. 37. cap. 10. Siderites ferro similis, & litigio illata discordias facit.

Litigo, litigas, pen. corr. *Litigare, far lite*. ἀμφισβητῶ, ἐγκαλῶ, δικάζομαι, διαφέρομαι, discepto, contendo tam in foro, quã extra iudicium. Cic. pro Cœl. Aliquot enim in caussa uide eam cum frustra litigantem. Mart. lib. 7. Ah miser, & demens uiginti litigat annos Quisquam, cui uinci Gargiliane licet? Cicero ad Atticum. Hircius cum Quincto acerrime pro me litigauit.

Lito, as, *Placare con sacrificii*, καλλιερέω, sacrificio facto Deos placo, uotumq; impetro: uerbum à precibus dictum. Cic. pro Flac. Litemus igitur Lentulo, teste Festo, quas Græci λιτὰς uocant. Suet. in Cæs. Deinde pluribus hostiis cæsis cum litare non posset, introiit curiam. Inter Litare & Sacrificare hoc interest (inquit Nonius) Sacrificare est ueniam petere: Litare est propitiare, & uotum impetrare. Virg. 4. Aene. Tu modo posce deos ueniam, sacrisq; litatis Indulge hospitio. Sacris (inquit) litatis, id est, uenia per sacrificia impetrata, uel felicem euentum promittente uictima. Plaut. in Pœn. Si hercle istuc unquam factum est, tum me Iuppiter faciat, ut semper sacrificem, neque unquam litem. Litare uictimas, apud Tranquillum, id est, uictimis cæsis litare. Aliquando ponitur pro satisfacere. Plin. in Paneg. de statuis loquens: Illæ autem aureæ & innumerabiles strage & ruina publica gaudio litauerunt.

Litandvm, gerundium, hoc est, litari debet. Virg. 2. Aen. Sanguine quærendi reditus, animaq; litandum Argolica. Huius compositum est Perlito, quod est Perfecte lito. Gell. Si hæ res diuinæ factæ, riteq; perlitatæ essent, Haruspices dixerũt omnia ex sententia processurum esse.

Litor, litaris, Cic. de Diuin. Hostia litatur pulcherrime.

Litoralis, litorale, ut, Litoralis piscis: id est, in litore uiuens, Pli. lib. 9 cap. 17. Nec litoralibus grata. Dii litorales. Catul. de Phasel. Neque ulla uota litoralibus deis Sibi esse facta.

Litorevs, litorea, litoreum, ἀγχίαλος, ἐπάκτιος, ut, Litorea domus, quæ in litore, aut iuxta litus constructa est. Mart. lib. 10. Anxuris æquorei placidos Frõtine recessus, Et propius Baias litoreamq; domum. Litoreæ aues apud Virg. 12. Aen. Litoreas agitabat aues, id est, palustres.

Litorosvm, a, um. Pli. lib. 37. cap. 10. Calais sapphirum imitatur, candidior, & litoroso mari similis, id est eum aquæ marinæ colorem referens, qui est circa litus.

Litvs, oris, αἰγιαλὸς, ἀκτὴ, ᾐών, dicitur terra adiacens mari, quæ fluctibus alluitur: unde & nomen inuenisse putatur ab alluendo, uel allidendo. Litus (inquit Celsus. l. litus. ff. de uerb. signific.) est quousque maximus fluctus à mari peruenit: idq; M. T. aiunt, cum arbiter esset, primum constituisse. Proprie itaque Litus de mari dicitur: Ripa ὄχθη, de fluminibus. Ouid. 1. Meta. Campoq; recepti Liberioris aquæ pro ripis litora pulsant. Quandoque etiam Littus dicitur de fluminibus. Virg. in Diris: Littora quæ dulceis auras diffundicis agris, cum de Mincio Mantuani agri fluuio loqueretur. Sumitur interdum pro agro mari uicino. Idem 4. Aene. Cui littus arandum, Cuiq; loci leges dedimus. Interdum pro spatio circa aram: à litando: quia ibi litabantur hostiæ. Nam (sicut docet Donatus) nauigantes eundo & redeundo in litore sacrificabant. Si itaque Donato à litãdo Litus dici credimus, uidetur unico t, esse scribendum: quemadmodum etiam à non nullis scribi uidemus. In carmine tamen omnes geminant consonantem. Sed ne hoc quidem uidetur necessarium, cum nusquam inueniatur breuiari. Vnde uidetur potius natura longa esse, quàm per epenthesim geminatæ consonantis licenter produci. Malo tamen rem integram cuiusque arbitrio permittere, quàm de re tam incerta quicquam temere pronunciare.

Litvra, ræ, *Cassatura*, κατάστιγμα, macula, uel deletio in scriptura, pictura ue, cum scilicet superinducto atramento, alio ue liquore scripturam, uel picturam destruimus. Cic. pro Archia: Eius unius nominis litura se commotum esse dixerit. Idem pro Clu. Ne lituris coargui posset. Mart. l. 4. Non possunt nostros multæ Faustine lituræ Emendare iocos: una litura potest. Ponitur aliquando pro ipsa linitione, uel linimẽto, χρῖσις, ἐπίχρισις, ἄλειμμα. Col. l. 4. c. 24. Neque est difficile mox alleuatas plagas terra, quam prius amurca madefeceris, linire: nam & teredinem formicamq; prohibet: solẽ etiam & pluuias arcet eiusmodi litura.

Litvro, as, *Cancellare*, περιγράφω, ἐξαλείφω, cancello, expungo. Sidonius Apol. Tũc uel certius te probasse reliqua gaudebo, si lituraffe aliqua cognouero.

Litvs, a, um, *Macchiato*, κεχρισμένος, participium à Lino: idem quod unctus, siue oblitus: ut, Litæ ueneno sagittæ. Aliquando idem quod maculatus, siue maculis quibusdam aspersus, κατάστικτος. Virg. 4. Ge. Elucent aliæ & fulgore coruscant Ardentes auro, & paribus lita corpora guttis.

Lituvs, litui, λίτυον Plutarcho) baculus incuruus, quo sedentes Augures auibus templa designabant. Gell. lib. 5. ca. 8. Lituus est uirga breuis, in parte, qua robustior est, incurua. Primus litui usus à Romulo manasse creditur, qui dum urbem conderet huiusmodi baculo regiones direxit: quod & ipsũ asserit Cic. lib 1. de Diuin. Quid (inquit) Lituus iste uester (quod clarissimum est insigne Auguratus) unde uobis est traditus? Nempe eo Romulus regiones direxit tum, cum urbẽ condidit. Qui quidem Romuli Lituus, id est incuruum, & leniter à summo inflexum bacillum, (quod ab eius litui, quo canitur, similitudine nomen inuenit) cum situs esset in Curia Saliorum, quæ est in Palatio, eaq; deflagrasset, inuentus est integer. Eadem fere de hoc lituo scribit Plutarch. in uita Romuli Lituus (inquit) consecratus est in Palatino colle usque ad Gallorũ tempora, à quibus capta urbs incensa fuit. Sed postea expulsis a Camillo hostibus inter altissimas fauillas illæsus, cum ignis omnia consumpsisset, inuentus est. Est præterea Lituus, autore Festo, buccinæ genus incuruum gracilem edens uocem, quo in bello utebantur. Quia qui canebat Liticen dicebatur. σαλπικτὴς. Virg. li. 6. Et lituo pugnas insignis obibat & hasta. Luca. li. 1. Stridor lituum, clangorq; tubarum. Ouid. 1. Fast. Iam lituus pugnæ signa daturus erat. Ab huius similitudine dictus est Lituus baculus Auguralis: ut patet ex iam citato Ciceronis exemplo.

Liveo, es, *Esser liuido*. πελιδνόω, liuidus sum, hoc est, plumbei coloris. Ouid. 2. Met. Liuent rubigine dentes. Crura liuentia compedibus. Ouid. 3. Amor Eleg. 2. Labellis impresse liuere, Idem 1. Amor. Eleg 7. Per translationem accipitur pro inuidere, βασκαίνειν, φθονεῖν. Tractum ab inuidorum consuetudine, aliena felicitate pallentiũ. Pomp. Malignus homo, fortunis aliorum semper liuens. Mart. li. 10. Liuet Carinus, rumpitur, &c. Fata liuentia, Stat. 1. Syl.

Livesco, is, *Deuenir liuido*, πελιδνὸς γίνομαι, liuidus fio. Clau. lib. 1. Haud equidem inuideo, nec enim liuescere fas est, Vel nocuisse Deos. Digiti liuescont in pedibus, Lucr. lib. 3. Huius compositum est Alliuesco.

Lividvlvs, id est, subliuidus. Iuuen. Sat. 11. Ponebant igitur Tusco farraca catino. Omnia tunc quibus inuideas, si liuidulus sis.

Livsovt, a, um, πελιδνὸς, proprie is dicitur, qui ex ictu fustis, alterius ue corporis duri, plumbeum colorem in partem læsam contraxit: quod accidere solet, exilibus ueuis ictu collisis, sanguineq; ad cutem diffluente. Pli. Tapsiæ succus suggillatis ac liuidis prodest. Hinc Liuidum, pro eo quod subnigrum est ponitur: qualis est color plũbi. Virg. 6. Aen. Quidue petunt animæ, uel quo discrimine ripas. Hæ linquunt, illæ remis uada liuida uerrunt. Brachia liuida armis. Horat. 1. Carm. Ode 8. Vorago paludis liuidissima, Catul. ad Coloniam. Ora liuida facta digitus. Ouid. Epist. 19. Quoniam uero qui inuidia laborãt, excedrotea se dolore, hunc colorem contrahunt. Liuidus, βάσκανος, sæpe pro inuido ponitur. Mart. lib. 1. Omnibus inuideas liuide nemo tibi.

Livivs, λίβιος, nobilis historiæ Romanæ scriptor, patria Patauinus, Quin. Herodoto opponit, ut Salust. Thucydidi. Cic. de Clar. Orat. Liuius qui primam fabulam docuit. De hoc Hieron. ad Paul. Ad Titum Liu. lacteo eloquentiæ fonte manantẽ, de ultimis Hispaniæ, Galliarumq; finibus quosdam uenisse nobiles legimus: & quos ad contemplationem sui Roma non traxerat, unius hominis fama perduxit. Habuit illa ætas inauditum omnibus sæculis celebrandumq; miraculum, ut tantam urbem ingressi, aliud extra urbẽ quærerent. Fuit & alius Liuius, cognominatus Andronicus, Latinorum poetarum antiquissimus: de quo Diomedes, Constat, inquit, apud Romanos primum Latino sermone Comœdiam Liuium Andronicum scripsisse. Gell. li. 16. ca. ult. Primus omnium T. L. poeta fabulas docere Romæ cœpit, post Sophoclis & Euripidis mortem annis plus fere centum & sexaginta.

Livor, oris, *Liuidore*, πέλωμα, σμώδιξ, color ex pallido nigrescens, quem & plumbeum non nulli appellant: qualem in contusis corporis partibus uidere est, cum fuste, alio ue cor-

pore

pore duro ictu illaro, exiles uenæ contusę sanguinem ad extremam cutem diffundunt. Pli.lib.20.cap.22. Illinitur & liuoribus, suggillatisq; cum melle. Hinc liuorem contrahere, est nigrescere. Colum.lib.12.ca.47. Quia hæc candidior est, oliua quàm ea, quæ contusione liuorem contrahit. Et quoniá talis est color inuidorum, ideo Liuor accipitur pro inuidia. Lucan.lib. 1. Liuor edax tibi cūcta negat. Virg.in opusculis. Liuor labificum malis uenenum. Cic. ad Her. tumore aut liuore.

Lix, licis, *Cenere*, κόνις, dicitur cinis, in quem materiæ rediguntur, cum fuerint exustæ. Pli.lib.36.ca.27. citat Varronem dicentem, Lix cinis est foci.

Lixabundus, dicitur, qui exiguæ mercedis gratia, uilissimis sese obsequiis immiscet. Tractum à lixarum consuetudine, qui uilissima quæque in exercitu munia obibant. Plaut. qui famam tuam lixabundus, & nomen fœdas.

Lixae, arum, σκλοφοροί, dicti sunt, inquit Sipontinus, qui uilioris quæstus gratia exercitum sequuntur, utputa lauandi, aut coquendi gratia: à cinere, qui Lix antiquis dicebatur, ut Varronis testimonio docet Pli.lib.36.cap.27. Nonius tamen affirmat antiquos Lixam dixisse pro aqua: indeq; Elixum dictum esse, quod aqua coctum & mollitum esset: & Lixas: qui militibus aquam ad castra, uel tentoria solent ferre. Silius lib.2. Inutile Marti Lixarum uulgus. Scipio, apud Liuium, Actum Vmbrum appellat Semilixam, quasi semimancipium, nomine ignominioso. Varro Lixulas & Semilixulas uocabulo Sabino scribit dici circulos ex farina, caseo, & aqua commistos, olim inter uiliora cibaria numeratos.

Lixivia, æ, *Liscia*, κονία, aqua, in qua lauandi gratia decoctus est cinis. Col.lib.12.cap.16. Sunt qui culmos fabæ exurant, & ex eo, quod cremauerint, cinere lixiuiam faciant. Nonius Marcellus Lixiuium effert neutro genere. Lix(inquit) cinis dicitur, uel humor cineri mistus. Nam etiam nunc id genus Lixiuium uocatur.

Lixo, as, *Allessare*, ἕψω, aqua coquo: quod tamen apud ueteres non facile inuenies. Magis in usu est compositum eius Elixo, quod est eiusdē significationis. Prolixo huc non pertinet. Neq; enim fit à Lixo, sed ab adiectiuo Prolixus, quod componitur ex Porro, & Laxus.

Lixus, a, um, *Cotto à lesso*, ἑψητός, quod aqua coctum est: à Lixa antiquo nomine, quo ueteres aquam significabant, teste Nonio. Frequentiore tamen in usu est Elixus, quemadmodum Elixo usitatius est, quàm Lixo.

Lixus, λίξος, colonia à Claudio Cæsare facta in Mauritania Tingitana, circa quam Poetarum fabulæ & Antæi regiam, & Hesperidum hortos collocarunt, aurea mala ferentes, à dracone peruigili summa cura asseruata. Cui fabulæ occasionem suppeditasse existimat Plin. flexuosum maris æstuarium, draconis modo nemus quoddam ambiens, nihil præter oleastrum ferens. Vide Pli.lib.5.ca.1. Est & Lixus, amnis in eadem ora, cuius meminit ibidem Pli. & Pomp. Mela in fine suis operis.

L ANTE O

Lobae, λόβαι, in milio Indico dicuntur culmi, siue comæ arundinaceę semen complectentes. Pli.l.18.c.7. Milium(inquit) intra hos decem annos ex India in Italiam est inuectum, nigrum colore, amplum grano, arundineum culmo. Adolescit ad pedes altitudine septem, prægrādibus culmis, (Lobas uocant) omnium frugum fertilissimum.

Lobrini montes, λόβρινα ὄρη, in Phrygia sunt: unde Rhea Lobrina. Scholiastes Nicandri.

Lobus, bi, λοβός, ima auricula, ἀπὸ τοῦ λαμβάνειν, propter ea quòd eam apprehendamus quempiam admonentes. In hepate quoque partes extremæ, & quædam ueluti segmenta, uentriculum circumquaque amplectentia, Lobi dicuntur. Nicander in Theriacis, ἥπατος ἀκρότατον κέρας λοβὸν ὅστε τραπέζης Ἐχρύεται. Vbi interpres Trapezam accipit summam solidamq; hepatis partem ex qua lobi dependent.

Locarium, *L'affitto*, ἐνοίκιον, pretium, quod pro taberna stabulo ue persoluitur, ut in eo quis se locare, hoc est, collocare possit. Auctor Varro lib.4. de Ling. Lat.

Locatio, onis, uerbale, *Locatione, il dare affitto*, ἀπομίσθωσις, relatiuum est Conductionis, proprieq; eius est, qui pretium accipit. Cic. ad Atticum libro 4. Disturbata porticus Catuli, quæ ex s.c. cos. locatione reficiebatur, & ad tectum pene peruenerat. Inducere locationem, est irritam facere locationem, tabulasq; de locatione confectas interlinire, aut discerpere. Cic. Att.l.1. Asiniani, qui de censoribus conduxerunt: quæsti in Senatu se cupiditate prolapsos nimium magno conduxisse, ut induceretur locatio, postulauerunt.

Locator, oris, *Colui che da affitto*, proprie dicitur is qui rē aliquam pretio utendam dat: ut, Locator prædii, uel ædium idcircò is, qui pro prædii ædium ue usu conductori concesso pretium accipit. Interdum tamen Locator, is dicitur, qui redemptori pro opere aliquo faciundo mercedem constituit. Budæus: Quanquā Locator, sit plerunque, qui pretium accipit, & Conductor qui dat: ut sit Locator dominus, Conductor inquilinus: tamen nonnunquam uiceuersa euenit, ut Locator pretium det. Conductor accipiat. Pli.l.7.c.52. Romæ quoque Corfidium materteræ suæ maritum, funere locato reuixisse, & locatorem funeris ab eo elatum.

Locatus, a, um, positus, situs. Cic. de Offic.

Locellus, li, βαλλάντιον, id est, crumenula diminutiuum à loculis. Mart.lib.14. Si quid adhuc superest in nostris fæce locelli, Munus erit: nihil est, ipse locellus erit.

Locito, as, p.p. ἀπομισθῶ, ἐκδίδωμι, frequentatiuum formatum à supino uerbi Loco a, in i, mutata. Ter. in Adel. Agelli est hic sub urbe paululum quod Locitas foras: Huic demus, qui fruatur.

Loco, as, *Collocare, porre, maritare, affittare*, τάττω, pono, constituo. Cic. Acad. inter recte factum & peccatum media locabat quædam. Liu.li.1. Castra ab urbe haud plus quinque millia passuum locat. Virg.1. Aen. Hic alta theatri Fundamenta locant alii. Interdum est reponere, Plaut. Aulu. Dum aulam domi locatam perquirit, ablatam reperit. Interdum nuptui tradere, ἐκδιδόναι, συνοικίζειν, Ter. in Phorm. Quæso quid si filiam suam unicam locaret? Pro eodem etiam dicimus, Locare filiam nuptum. Ter. in Phorm. Vt potui, uirginem nuptum locaui huic adolescenti. Item, Locare in matrimonium. Plau. in Trin. Vbi erit locata uirgo in matrimonium. Hinc Illocabilis, δύσεκδοτος, quæ ob inopiam aut deformitatem facile maritum inuenire non potest. Plaut. Aul. Virginem habeo grandem, dote cassam, atque illocabilem. Interdum idem est quod pretio utendum do, μισθῶ, ἀπομισθῶ, ἐκδίδωμι. In qua significatione frequēter datiuum habet personæ, cui quid locatur, cū accusatiuo rei quæ locatur, & ablatiuo pretii: ut, Aedes, quas in Palatio amplissimas habebas, centum ne sestertiis Matio locasse audio. Sæpe tamen pretium non exprimitur. Cic. in Verr. Menonis nobilissimi hominis uxoris fundus erat colono locatus. Locare alicui operam suam, μισθαρνεῖν, est aliquid mercede faciendum suscipere. Gell.lib.5.cap.3. Ob quærendum uictum ad circum agendas molas, quæ trusatiles appellantur, operam pistori locasse. Plaut. Trin. Nam operam meam tribus nummis ego locaui ad artes nugatorias. Locare alicui opus faciundum, μισθοῦν, dicitur is, qui pro opere faciundo alteri mercedem constituit. Sulpicius Ciceroni: Curauimus, ut iidem Athenienses in eodem loco monumentum ei marmoreum faciēdum locarent. Interdum Locare, idem est quod collocare, siue impendere: ut cum operam, pecuniam ue bene aut male locatam dicimus. Plaut. Must. Nec quicquam argenti locaui tam diu usquam æque bene.

Lochanus, fluuius est Locrorum in fonte Italiæ, quæ olim magna Græcia dicebatur. Pli.lib.3 cap.10.

Lochias, λοχίας, promontorium est Aegypti non procul ab Alexandria, & Pharo. Strab.lib.17.

Loci, δελφύς, in muliere dicuntur uascula semen & maternū sanguinem recipientia, inter uesicam & intestinum rectum sita, in duos diuisa sinus: unde & Locos plurali numero appellarūt. Aliis nominibus & Vterus dicitur, & Vulua. Quanquam inter hæc Plin. ita distinguit, ut Vulua brutorum animantium dicatur, Loci autem & Vterus solarum mulierum. Verba eius sunt hæc lib.11.cap.37. Feminis eadem omnia, præterq; uesicæ iunctus utriculus: unde dictus uterus: quod alio nomine locos appellant, hoc in reliquis animantibus uuluam. Loci item τόποι, à Dialecticis appellantur sedes argumentorum, ex quibus, ueluti ex promptuariis quibusdam petuntur argumenta. Cic.3. de Orat. Aristoteles Locos (sic enim appellat) quasi argumentorum notas tradidit. Et paulo ante: Locos argumentorum paratos & expeditos habere oportet.

Locozus, λόκοζος, urbs Phrygiæ, quam Thraces tenuerunt cognomento Locozii. Vide Steph.

Locri, orum, λοκροί, Græciæ populi, Parnassum montem utrinque accolentes: quorum qui occiduam incolunt plagā, ad Crissæum usque sinum pertingentes, medii inter Aetolos & Phocenses, à grauitate odoris Ozolæ, & à situ Hesperii cognominantur: Qui uero Parnassum ad ortum accolunt, ad mare usque Euboicum extensi in duplici sunt differentia. Nam hi quidem à Cnemide monte Epicnemidii, illi uero ab Opunte urbe Opuntii cognominātur. Auctor Strabo lib.9. Sunt & Locri in extrema Italiæ ora, quàm Magnā Græciam antiqui appellarūt, oppidum incolentes eiusdem nominis, ab iis Locris, qui Aiacem Oileum ad Troiā secuti sunt,

sunt, conditum: vt annotauit Ser. in illud Virg. 3. Aen. Hic & Narycij posuerunt mœnia Locri. Hi discriminis gratia Epizephyrii cognominantur, quod supra Zephyrium promontorium siti sint.

Locris, idis, Λοκρὶς, Græciæ regio, utrinque Parnasso incumbens, cuius incolæ dicuntur Locri: de quibus paulo ante.

Loculamenta, orum, σηκοὶ, loca distincta, siue capsulæ in quibus aues, apes, aut etiam maiora animalia seorsim nidificare, seu habitare solent, & à loculis deduci videtur. Col. l. 8 c. 8. Vel si non ita competit paxillis adactis tabulæ supponantur, quæ uel loculamenta quibus nidificent aues, vel fictilia columbaria recipiant. Idem lib. 9. c. 12. Crepitaculis æreis, aut testarum plerunque vulgo iacentium terreatur fugiens iuuentus: eaq; quæ vel pauida quum repetierit alueum maternum, & in ejus aditu glomerata pependerit, vel statim se ad proximam frondem contulerit, protinus cultos nouũ loculamentum in hoc præparatum perliniat intrinsecus prædictis herbis: deinde guttis mellis respersum admoueat, tũ manibus, aut ẽt trulla congregatas apes recondat. Ponitur aliquando pro conceptaculo, siue theca rei alicuius. Vitruu. li. 10. Super autem tertium tympanum planum eadẽ ratione dentatum, inclusum in alterum loculamentum collocetur.

Loculatus, a, um, *Che à molti luoghi*, σηκωτός, quod habet diuersos locos. Varr. 3. de Re rust. c. 17. Nam ut Pausanias & cæteri pictores eiusdem generis loculatas magnas habent arculas, vbi diuersi colores sint, certas: sic hi loculatas habent piscinas, vbi dispares disclusos habent pisces.

Loculosus, a, um, σηκώδης, quod multos habet loculos, seu sinus, septo aliquo intermedio distinctos. Pli. li. 15. c. 22. Sola differentia generum in putamine duro fragiliue, & tenui ac crasso, loculoso, & simplici.

Loculus, li, diminutiuum à Locus, *Luoghetto, borsa, cataletto*, χωρίον, exiguus, & angustus locus. Plaut. Mil. Sed in cella paululum erat loculi lubrici. Aliquandó Loculi, σηκοὶ, dicuntur loculamenta quædam separata in piscinis, ornithotrophijs, aliorumve animaliũ stabulis, in quibus unaquæque seorsum aluntur. Varr. li. 3. de re rust. ca. 17. Hortensius familiaris noster, quum piscinas haberet magna pecunia ædificatas, ac loculos, ita sæpe cum eo ad uillam iui. Sæpe etiam Loculos, βαλάντιον, accipimus pro sacculo, in quo pecunia seruatur. Mart. lib. 14. Hos nisi de flaua loculos implere moneta Non decet. Interdum etiam Loculus, σορὸς, pro capsula seu conditorio, quo mortuorum reliquiæ conduntur. Pli. l. 17. ca. 2. Hunc cremari cum reliquo corpore non potuisse tradunt, conditumq; loculo in templo.

Locuples, pen. corre. genitiuo Locupletis, penultima producta, *Ricca*, πολυκτήμων, πλούσιος, diues, multa possidẽs: quasi locorum plenus, hoc est, multos habens agros, seu possessiones. Pli. li. 18. c. 3. Cognomina etiam prima inde: Pilumni, qui pilum pistrinis inuenerunt: Pisones à pinsendo: hinc & Locupletes dicebant loci, id est, agri plenos. Est antẽ hoc nomen omnis generis, secundum Priscianum, tã in i, quàm in e, finiens ablatiuum. Cic. Att. Nec moderatior, quàm Sylla, in pecunijs locupletium. Idem in Frument. In prouincia locupleti & referta. Hora. 2. Ser. In locuplete domo. Neque solum pro diuite, & loca multa possidenti accipitur, uerumetiã pro firmo, certoq; & magnæ auctoritatis, indubitatæq; fidei homine. Vnde Locupletem auctorem, testem tabellarium dicimus, ἀξιόπιστον, de cuius fide merito nemo debeat ambigere. Cic. li. 3. Offi. Accedit eo testis locuples Possidonius. Et paulo post: Quorum quidem testem non mediocrẽ, sed haud scio an grauissimum, Regulum nolite, quæso, vituperare. Quem. n. locupletiorem quærimus, quàm principem pop. Ro. qui retinẽdi officij causa, cruciatum subierit ultro? Locupletis antitheta sunt egens, & Tenuis. Cic. 4. Verr. Nã locupletissimi cuiusque census extenuarant, tenuissimi auxerant. Idem pro Plancio: Egentes in locupletes armabantur. Locuples oratio, diues uerborum, & abundans. Ci. 3. de Ora. Inde ille licẽtior, & diuitior fluxit dithyrambus: cuius membra & pedes, vt ait idem, sunt in omni locuplete oratione diffusa. Locuples etiam aliquando per translationem ponitur pro instructo, & copioso. Cic. 1. de Nat. deo.

Locupletior, igitur hominum natura ad beate viuendum, quàm Deorum: quòd pluribus generibus fruitur uoluptatũ.

Locupleto, as, penult. prod. *Arricchire*, πλουτίζω, dito, locupletem reddo. Plaut. Visus est paterna hæreditate locupletarier. Cice. 1. Offic. Hiq; arbitrantur se beneficos in suos amicos uisum iri, si locupletent eos quacunque ratione. Huius compositum est Collocupleto, quod significat ualde dito. Teren. in Heau. Vbinam est fides? dum ego propter te errans patria careo demens, tu interea loci collocupletasti Antiphila te.

Locus, huius loci, & in plur. nu. Loci, orum, vel loca, orum, *Luogo*, τόπος, quicquid aliquid continet, siue, vt ait Varr. 4. de Ling. Latin. vbi quicquam consistit. Virg. 8. Aene. Hic locus urbis erit. Seruí. Sulp. Cice. lib. 4. Epist. Nos in nobilissimo orbis terrarum gymnasio Academiæ locum delegimus ibiq; eum combussimus: posteaq; curauimus, vt iidem Athenienses in eodem loco monumentum ei marmoreum faciẽdum locarent. Frequentissime etiam accipimus locum pro uice: vt cũ dicimus, Loco patris te habeo, hoc est, uice patris, & ea charitate te amplector, qua patrem. Sic etiã dicimus, Diligo te in loco germani. Teren in Andr. Si te in germani fratris dilexi loco. Mouere aliquem loco, est aliquem de loco suo, uel de dignitate depellere. Horat. lib. 1. Epist. Audebit quæcunque parum splendoris habebunt, Verba mouere loco. Cice. ad Qu. Frat. lib. 2. Exarsit dolor: vrgere illi, vt nos loco mouerent. Accipitur etiam locus pro natalibus, vel conditione natiuitatis. Salust. Inter suos non obscuro loco natus. In plurali numero indifferenter dicimus Loca, vel Locos, pro eo, quod aliquid cõtinet. De neutro genere ubique plurima occurrunt exempla. Masculino genere vsus est Virg. 6. Aeneid. Deuenere locos lætos. Gell. lib. 6. cap. 6. eodem in loco utroque genere usus est. Nam quoniam non ipsæ tantum aues, quæ prosperius præuolant, sed etiam loci, quos capiunt, quod idonei felicesq; sunt, præpetes appellantur: idcirco Dædali pennas præpetes dixit, quoniam ex locis in quibus periculum metuebat, in loca tutiora peruenerat. Frequentius tamen locos τόπους, accipimus pro sedibus argumentorum, ex quibus, veluti ex promptuariis quibusdam, petuntur argumenta. Loci etiam in mulieribus dicuntur uascula semen recipientia, in quibus (ut ait Varro) nascendi initia consistunt. Pl. lib. 11. ca. 37. Fœminis eadem omnia, præterq; uesicæ iunctus utriculus. Vnde dictus Vterus, quod alio nomine Locos appellant, hoc in reliquis animalibus Vuluam tantum dicimus Col. tamen lib. 6. cap. 37. equarum etiam genitalia uocat Locos. Quod si (inquit) admissarius iners est in Venerem, odore persricatur detersis spongia fœminæ locis, & admota equi naribus. Idem etiam libr. 8. cap. 11. pauonum Loca appellat, in quibus oua nascuntur. Sæpiusq; (inquit) digitis loca fœminarum tentanda sunt: nam in promptu gerunt oua. E loco inferiore agere, est ad iudices: De superiore loco agere, est pro rostris. Ex æquo loco agere, est in Senatu: vt etiam annotauit Budæus. Cic. 3. de Oratore, Nam siue de cœli natura loquitur, siue de terra, siue de diuina vi, siue de humana, siue ex inferiori loco, siue ex æquo, siue ex superiore. Priore loco causam dicere, est ante defendere, quam quis accusatus sit. Cicer. pro Quint. vt ipse causam capitis, si sponsionem fecisset, priore loco diceret. Posteriore vero loco dicere, est defensorem esse, & pro reo dicere. Ibidem: quoniam maiores ita constituerunt, ut qui pro capite diceret, is posteriore loco causam diceret. Secundo loco, a Cice. ad Lent. pro præterea ponitur: Facile, inquit, secundo loco me consolatur recordatio meorum temporum, &c. Pulchre etiam dicitur, Si in isto essem loco, pro eo quod, si meũ esset negociũ, si mea res ageretur. Plaut. in Bacch. Verum, vt ego opinor, si ego in istoc siem loco, Dem potius aurum, quàm illũ corrumpi sinam. Ponitur aliquando Locus pro statu. Teren. in Adelph. Peiore res loco non potest esse, quam in quo nunc sita est. Cice. ad Brutum: Nostræ res meliore loco uidebantur, id est, statu, & fortuna. In loco res posita dicitur, quæ recte, digneq; posita, siue collocata est. Cice. 7. Verr. Recte collocata, & iudicio populi in loco posita esse videatur. Ponitur interdum Locus, pro æstimatione, amore, gratiaq;. Cice. in Philipp. Quem locum apud Cæsarem obtinuisti? quo numero fuisti? Esse magno loco apud regem, dixit Cice. in Epist. Cæsar 1. Commen. Qui si iuuissent, eodem se eos loco, quo Heluetios, habiturum. Ponere in loco maledicti, & contumeliæ, est quod barbari dicunt, capere ad malum & ad iniuriam. Cicer. in Pison. Tunc etiam ausus, meum discessum in male dicti & contumeliæ loco ponere? Tenere principem locum, est maximo esse in pretio, & auctoritate, primumq; dignitatis gradum obtinere. Cice. pro Planc. Qui in mea salute principem semper locum, auctoritatemq; tenuistis. Locus aliquando ponitur pro opportunitate, καιρὸς. Cicer. de Offic. Locum autem actionis, opportunitatem temporum esse dicunt. Loco aliquid quærere, est quærere, quando res expostulat. Cicer. in Parti. Loco tu quidem quæris, sed plenus, &c. In loco, id est, opportune. Teren. in Heauton. In loco, ego vero laudo. Cice. ante quàm iret in exilium: Fidei conducit, inquit, in loco beneficium retribuere. Loco dicere, est aliquem rogatum sententiam dicere. Cice. 3. de Legibus: Vt loco dicat, id est, rogatus: vt modo ne sit infinitus. Locus non est bonitati: id est, bonitas non est in pretio. Cice. 3. de Finib. Quod ni ita se

haberet, nec iustitiæ vllus esset, nec bonitati locus. Locum alicui dare, est ipsum admittere, & recipere. Cic. de Orat. Hæc turba & barbaria forensis dat locum uel uitiosissimis oratoribus. Aliquando Locus ponitur pro tempore, vel spatio. Teret. in Heauton. Nam & cognoscendi, & ignoscendi dabitur peccati locus. Locus preci non relictus hoc est, precibus, amplius flecti non potest. Terent. in Andr. Nihil est preci loci relictum. Locus etiam in scriptoribus dicitur, quæuis operis particula. Terent. in Prolog. Adel. Eum Plautus locum reliquit integrum: eum hic locum sumpsit sibi in Adelphos.

LOCVSTA, æ, *Cavalletta*, ἀκρὶς, insecti genus est, infirmas habēs alas, tam modicis se volatibus terra attollens, vt saltare potius videatur quàm volare. In Africa & Syria maiore corpore nascuntur, firmioribusq; alis: tanta autem copia, vt herbas, messesq; omnes aut erodant, aut tactu adurant. Quin etiam & maria transuolare dicuntur, & absumptis domesticis omnibus, externa pabula quærere non sine infausto præsagio eorum, ad quos penetrarint. In India monstrosæ magnitudinis nasci traduntur, vt interdum trium pedum longitudinem excedant: ex quorum femoribus, & cruribus, cum inaruerint, serræ solent confici. Vide plura de his apud Pli. lib. 11 cap. 29. Locusta quoque venefica fuit Neroni grata, ex Gallijs euocata: cuius opera Agrippina Claudium, & Nero Britannicum de medio sustulerūt: vt est uidere apud Tacitum libro 12. & 13. Iuue Satyr. 1. Instituitq; rudes melior Locusta propinquas per famam & populum nigros efferre maritos. Huius Locustæ meminit & Dion Cassius, his verbis: Λουκούσταν τινὰ φαρμακίδα περιβόητον ἀγριπτίνα μετεπέμψατο, καὶ φάρμακόν τι ἄφυκτον προκατασκευάσασα ἔς τινα τῶν καλουμένων μυκήτων ἐνέβαλε, καὶ μὲν αὐτὴ ἐκ τῶν ἄλλων ἤσθιεν. Locusta etiam piscis est ex genere crustatorum, corpore longo, cornua: ante oculos bina longa & aspera habet, dictus à similitudine terrestris. Plin. lib. 9. cap. 30. Locustæ fragili crusta muniuntur in eo genere, quod caret sanguine. Latent mensibus quinis: & veris principio senectutem exuunt anguium more renouatione tegorum. Cætera in aquis natant: locustæ reptantium modo fluitant. Si nullus ingruat metus recto meatu, cornibus, quæ sunt rotunditate præpilata, ad latera porrectis in pauore, in latera procedunt. Cornibus inter se dimicant. Vnum hoc animal, nisi viuum feruenti aquæ incoctum, fluida carne non habet callum.

LOCVTIO, onis, *Il parlare, ragionamento*, φράσις, sermo uel ipse loquendi actus. Cicer. 1. Offic. Risus, locutio, reticentia, vocis submissio. Idem 3. de Orat. Quanquam omnis locutio oratoria est: tamen vnius Oratoris locutio hoc proprie signata nomine est.

LOCVTOR, seu Loquutor, λάλος, qui nimium loquitur. Gel. Qui sunt leues & futiles & importuni locutores.

LOCVTVLEII, ἀθυρόγλωσσοι, sunt homines in verba prouecti, quos & blaterones, & linguaces dicimus, quorum lingua tā prodiga infrænisq; est, vt teterrima quadam colluione verborum fluat semper & æstuet. Gell. lib. 1. cap. 5.

LODICVLA, læ, Suet. in August. Ita vt in extremis spatijs subsultim decurreret festiculo, uel lodicula inuolutus.

LODIX, cis, pe. pr. *Coltra*, στρῶμα, lecti operimentū, Iuue. Sat. 6. Ξωὴ καὶ ψυχή, modo sub lodice relictis Vteris in turba.

LOEDORIA, λοιδορία, cum accentu in penultima, à Græcis dicitur mordax conuicium: differtq; à Scommate, quod hoc sit mordacitas quadam urbanitate & ioco adumbrata. Lædoria uero apertum, amarulentumq; est conuicium nulla urbanitatis specie uelatum. Vide Macrob. in Satur.

LOEMIVS, λοίμιος, Apollinis cognomen, quod ei Lyndij imposuerūt ob malorum expulsionem, finita pestilentia. Nā pestem Græci λοιμὸν appellant.

LOGARION, λογάριον, apud Vlpia. l. 3. de Pœn. lega. accipitur pro leuioribus minutioribusq; rationibus, quales ijs de rebus, quæ quotidie in usum familiæ erogantur, in aduersarijs solent conscribi. Verba Vlpiani sunt hæc: Sed & chartas ad ratiunculam, uel ad logarion paratas, contineri appellatione penoris.

LOGEVM, pen. pro. λογεῖον, pulpitum in scena, in quo coros Tragœdiarum, & Comœdiarum, quoad Comœdiæ chorum habuerunt, cæteriq; personam non habentes, fabulæ subseruiebant. Vtitur hac uoce Vitruuius lib. 5.

LOGICA, cę, & Logice, ces, *Loica*, λογικὴ, ars differendi, uerumq; inquirendi, quæ & Dialectica dicitur. Nonnulli Græcæ uocis etymon reddentes, Rationalem Philosophiæ partem appellant. Cic. 1. de Finibus: Iam in altera philosophiæ parte quæ est quærendi ac differendi, quæ λογικὴ dicitur, iste uester, ut mihi quidem uidetur, plane inermis ac nudus est. Ibidem. Totaq; est logice, quam rationem differendi uoco. Boethius in Comment. Topic. Hæc est (inquit) disciplina quasi differendi quædam magistra, quam Logicen ueteres Peripatetici appellarunt, continens in se inueniendi iudicandiq; peritiam, Logica, orum, neutri generis, plurali numeris. Cicero. 4. Tusculan. Habes ea. quæ de perturbationibus enucleare disputant Stoic. quæ logica appellant, quia disserunt subtilius.

LOGICVS, a, um, Cice. in Tusculan. habes ea quæ de perturbationibus enucleare disputāt Stoici quæ logica appellant, quia disseruntur subtilius, è quibus tanquam è scrupulosis cotibus enauigauit oratio.

LOGION, pen. cor. λόγιον, Græci oraculum appellant, præsertim soluta oratione editum. Nam quod carmine respondebatur, χρησμὸν, potius nominant: ut post Suidam annotauit Cæl. Rhod. lib. 7. cap. 6.

LOGISTAE, λογισταὶ supputatores, siue æstimatores dicuntur: ἀπὸ τοῦ λογίζεσθαι, quod est rationes subducere, æstimare, seu rem aliquam diligenter expendere. Athenis Logistæ magistratus erant: quorum munus erat expendere, quæ in magistratu quisque gessisset. Aristophanis tamen interpres Logistas eosdem fuisse existimat cum Agoranomis, quorum munus idem fere erat cum eorum officio, qui Romæ Aediles dicebantur.

LOGISTERIVM, λογιστήριον, locus, in quo exercitus recensetur, militiq; stipendiū penditur. Iulius Pollux inter Atheniensium dicasteria numerat & Logisterium, interpretaturq; locum fuisse, in quo Logistæ considere & muneri suo uacare consueuerunt.

LOGISTICE, es, λογιστικὴ, ars supputandi, quam uulgus Abacum uocat: ἀπὸ τοῦ λογίζεσθαι, quod est, supputare & calculum subducere.

LOGISTORICVS, liber fuit Varronis, sermonum, & dictorum insignium narrationem continens. Gel. l. 4. c. 19. M. Varro in logistorico scripsit, &c. Macrob. lib. 3. Satur. Varro in logistorico, qui inscribitur Marius de Fortuna.

LOGODAEDALVS, λογοδαίδαλος, qui inanem uerborum ornatum, non rerum pondus sequitur: siue qui captiosa, arteq; composita oratione alium in fraudem conatur inducere. Cice. in Orat. Hæc tractasse Thrasymachum Chalcidonium primum, & Leontinum ferunt Gorgiam. Theodorum inde Byzātium multosq; alios, quos λογοδαιδάλους, appellat in Phædro Socrates.

LOGOS, *Ragionamento, parola, ragionare*, λόγος, apud Græcos modo sermonem significat, modo uerbum, modo rationem. Hieron. ad Paulinum: Logos Græce multa significat: nam & uerbum est, & ratio, & supputatio, & causa unicuiusque rei, per quam sunt singula, quæ subsistunt. Augustinus contra hæreses: Hermes, qui Latinæ dicitur Mercurius, scripsit librum, qui λόγος τέλειος appellatur, id est, uerbum perfectum. λόγους, item Græci uocant operis tomos, siue sectiones, quos & libros Latine appellamus: Habet & alia significata apud Græcos, quæ ad nostrū institutum nihil pertinent. Hoc tamen hic prætereundum non fuit, Logos etiā à Latinis scriptoribus usurpati, pro uerbis futilibus, & ad nihil prorsus conducentibus. Cic. Gallo, Ego te certo scio omnes logos, qui ludis dicti sunt, animaduertisse. Terent. in Form. Fœneratum istud beneficium tibi pulchre dices. D. logi, id est, ridicula dicta, & uerba inutilia. A logos sunt, Catalogus, Epilogus, Dialogus, Elogium, Analogia, Logica, & prope infinita alia.

LOGOGRAPHI, pen. cor. λογογράφοι, teste Suida, dicuntur, qui acta iudicialia excipiunt. Cuius sententiæ subscribit & Ammonius περὶ ὁμοίων, καὶ διαφόρων λέξεων: cuius ex sunt uerba: λογογράφος ἐστὶ, ὁ τοὺς δικανικοὺς λόγους γράφων. Demosthenes tamen & Aeschines uocem hanc in deteriorem partem fere usurpant, magniq; conuicij loco sese mutuo λογογράφους appellant.

LOLIACEVS, cea, ceum, αἴρινος, quod ex lolio est: ut, Farina loliacea.

LOLIARIVS, a, um, ut Cribrum loliarium, quo lolium ex frumento excernitur. Colum. lib. 8. cap. 5. Cribro uiciario, uel loliario, qui iam fuerit in usu, pulli superponantur.

LOLIGO. Cice. de Diuinat. Loligines & delphini exultantes tempestatem futuram significant.

LOLIGO, pen. product. loliginis, *Pesce calamaro*. τευθὶς Theodoro, piscis genus, à uolatu dictum, teste Varrone. Nam (ut ex Trebij Nigri sententia scribit Plin. lib. 32. cap. 2. tanta interdum multidine è mari euolant loligines, ut nauia demergant. Coeunt linguis, quemadmodū & sepiæ, cōponentes inter se brachia, & in contrarium nantes: pariunt autem ore. Itali hodie à thecæ calamariæ similitudine Calamarium appellant. Habet enim duo officula, quorum alterum calami, alterum gladioli perspicui, pellucidiq; imaginē refert.

refert. Ad hæc, cruorem habet nigrum atramenti similitudine. Vnde Succum loliginis pro liuore hominis parum candidi posuit Horat. 1. Serm. Sat 4. Hic nigræ succus loliginis, hæc est Aerugo mera. Vbi Porphyrio: Ex loliginis succo liuorem mentis vult intelligi: ex erugine venenum. Prima huius dictionis syllaba semper producitur, idq; contra naturã primitiui Volo, quod priorẽ corripit. Vnde nonnulli in carmine geminato l, scribunt Lolligo.

Loliguncula, τευθίδιον. Plaut. in Casi. Emito sepiolas lepidas, loliguncul as, &c.

Lolium, lij, *Loglio, αἶρα, ζιζάνιον*, herba est hordeo similis, (cuius etiam vitium esse putatur) in segetibus nascens. Gallis yuræa ab inebriando dicitur. Virgil. 1. Georg. Infelix lolium, & steriles dominantur auenæ. Plin. lib. 18. cap. 17. Nam lolium & tribulos, & carduos, lappasq;, non minus, quàm rubos, inter frugum morbos potius, quam inter ipsius terræ pestem numerauerim. Lolio victitare dicuntur, qui visu sunt imbecillo: nocet enim oculis lolium, propter vapores acres quos in cerebrum attollit. Ouid. 1. Fastor. Et careant lolijs oculis vitiantibus agri.

Lolius, τεῦθος, genus piscis admodum parui, & facie à loligine dissidens. Vide Hermolaum in Plinium.

Lomentum, ti, σμῆγμα, farina fabacea, qua ad erugandæ corpora vsa est antiquitas. Martial. lib. 3. Lomento rugas vteri quod condere tentas. Est item Lomentum coloris quoddam genus, quod in vsum picturum ex cæruleo confici solet. Plin. lib. 33. c. vlt. Ex cæruleo fit, quod vocatur Lomentum: perficitur in lauãdo terendove: & hoc est cæruleo candidius. Et paulo post: Est & subtilissimum genus lomenti (quidã Tritum vocant) quinis assibus æstimatum. Postremum hoc genus à Græcis proprie λώμεντα appellatur.

Lonchites, λογχῖτις, herba est in locis sitientibus nascens, folijs porri, ad radicem rubentibus, flores habens ceu galericulos, personis comicis similes, paruam exerentes linguam: semen vero inuolucris clausum, triangulum & lanceæ simile: vnde sibi nomen uendicauit. Vulgus in Gallia Nigros capettos appellat. Non esse autem eandem cum Xiphio, seu Phasganio (vt hactenus à Dictionarij huius concinnatoribus perperam creditum est) apertissime docet Plinius lib. 25. cap. 11.

Londinium, Λονδίνιον. Ptol. lib. 2. cap. 3. siue, vt alijs placet, Londinum, Britanniæ insulæ Metropolis.

Longævus, a, um, *Vecchio, attempato, di longa età*, πολυέτης, μακρόβιος, annosus, senex, quasi longi æui. Virg. 6. Aen. Quem tibi longæuo serum Lauinia coniux educet siluis, regem, regumq; parentem. Idem 3. Aeneid. Surge age, & hæc lætus longæuo dicta parenti. Haud dubitanda refer. Cic. in Catone: O miserum senem, qui mortem contemnendam in tam longæua ætate non viderit. Hinc Longæuitas, μακροβιότης, πολυετία, annositas senectus.

Longanimis, longanime, pen. cor. *Patiente d'animo, che tolera i casi della fortuna*, μακρόθυμος, qui est perseuerantis animi, æquanimiter tolerans quicquid sibi acciderit.

Longanimitas, μακροθυμία, pro tolerantia, Hieron.

Longanimitas, quæ alibi sustẽtatio dicit, à patiẽtia differt.

Longano, onis, ἀπευθυσμένον ἔντερον, à quibusdam appellatur intestinum rectum, à crasso intestino, quod κῶλον appellant, ad sedem vsque porrectum, spinæ è directo incumbens. Ratio nominis inde tracta est, quòd in longum protendatur, nullis orbibus implicitum, vt cætera intestina. Apicius Longanones porcinos, ex iure Tarentino, fartos cunctos incinere pullorum.

Longe, *Di lungi*, πόῤῥω, μακρὰν, aduerbiũ idem significãs quod procul, siue longo interuallo: & modo de loci spatio dicitur. Cic. pro Flacco. Nõ longe à gradibus Aurelijs hæc causa dicitur. Ibidem: Longe omnino à Tiberi ad Caicum. Modo de temporis interuallo. Cic. pro Sylla: Tempus muneris dandi longe abest. Idem de Clar. Orat. Varro uitam Næuij producit longius. Longe, lateq;, διεξοδικῶς, id est, multis varijsq; in locis. Cic. pro Lege Manil. Tantum bellum, tam diuturnum, tam longe lateq; dispersum. Interdum significat valde. Sal. Longe mihi alia mens est. Interdum accipitur pro multo, iungiturq; comparatiuo, aut superlatiuo, μακρῷ. Cic. de Clar. Orat. Vir longe post natos homines improbissimus. Accipitur etiam Longe aliquando pro eo, quod barbari dicunt, à longe. Sic Virg. 2. Geor. dixit, Litora longe resonantia. Ita etiam fere accipitur apud Plaut. in Truc. Næ ista stimulum longe habet, quæ usque illinc. Cor pungit meum, hoc, est habet stimulum longum, uel à longe protensum. Longe prospicere futuros casus, est eos longe ante videre, quam eueniant. Cic. de Amicit. Vt nos longe prospicere oporteat futuros casus reipub.

Longimanus, longimani, μακρόχειρ, cognomen fuit Artaxerxis Persarum regis, inde impositum, quòd alterum manum haberet longiorem.

Longinquitas, διάστημα, ipsa locorum distantia. Cic. ad Cæl. lib. 2. Propter longinquitatem, & propter latrocinia tardissime omnia perferuntur. Aliquando pro diuturnitate. Cic. 2. de Finib. bono & malo. Qui autem voluptate vitam effici beatam putabit: qui sibi is conueniet, si negabit voluptatem crescere longinquitate?

Longinquus, a, um, *Lontano, Straniero*, ἀπόστερος, μακρὸς, quod est remotum, distãs. Cic. Marcello: Non dubito, quod præsentes censeat: nos quidẽ longinqui, & à te ipso missi in ultimas gentes. Aliquando significat quod in longum tenditur. Claudianus.: Sic qui vectutus longinqua per æquora merces, Mollitur tellure ratem. Aliquãdo ponitur pro externo & peregrino, ἀλλοδαπὸς. Ouid. de Trist. Si mea longinquus viscera piscis edet. E longinquo, & è præsenti opponuntur. Plin. lib. 7. cap. 52 Reperimus inter exempla Clazomenij animã relicto corpore errare solitã, vagamq; è longinquo multa annunciare, quæ nisi à præsenti nosci nõ possent. Ex longinquo veniens nobilitas, dicitur antiqua nobilitas. Plin. l. 10. c. 41. Minor nobilitas, quia nõ e a longinquo venit, &c. Ponitur aliquãdo pro diuturno. Liui l. 2. ab Vrbe: Donec ipse quoq; longinquo morbo est implicitus. Aliquãdo pro longo. Plaut. in Mil. Vitam longinquã darent. Nõnunquam pro sero siue lento. Plaut. Merc. Longinquum amanti istud. Longinquus sermo opponitur breui. Plaut. in Mil. Breuin' an longinquo sermone? Longinquum loqui, id est, diutius, & quod barbari dicunt, tenere longum processum. Plaut. in Merc. Oratione odiosa est, quum rem agas, longinquum loqui. Equidem ad capita rerum peruenias.

Longipes, pedis, omnis generis, *Longo di piedi*, μακροσκελής, longos pedes, siue longa crura habens. Pli. lib. 30. cap. 4. Buprestis animal est rarum in Italia, simillimum scarabæo longipedi, hoc est, longos pedes habenti.

Longisco, is, ἐκτανύομαι, longus fio. Ennius: Neque corpora firma longiscunt quicquam. Nonius.

Longitudo, inis, *Longhezza*, μακρότης, μῆκος, prolixitas. Cicero. 9. Philip. Non longitudo itineris, non asperitas viarum, non morbus ingrauescens retardauit. Accipitur nonnunquam pro longo temporis spatio. Cic. 7. Verr. Noctis longitudo stupris & flagitijs conterebatur.

Longiusculus, scula, sculum, diminutiuum à comparatiuo Longior, siue Longius, idem valens quod paulo longior. Cic. pro Archia. Quod epigramma in eum fecisset tantummodo alterius versibus longiusculis. Plin. lib. 10. cap. 36. Foeminis passaribus longiusculum spatium.

Longobardi, populi Cisalpinæ Galliæ, à Germanis oriundi, & à barbarum prolixitate cognominati. Hi relicto Oceano vltimusq; Germaniæ oris, Albino duce Italiam ingressi, breui omnes pene citerioris Galliæ vrbes cepere. Ibi quum ducentis annis regnassent, à Carolo Magno superati fuerũt. Alij arbitrantur Longobardorum gentem ex Lingonibus, & Bardis, hoc est, Gallis, coaluisse: quemadmodum Celtiberi ex celtis Galliæ populis & Iberis creduntur commisti: ideoq; Lingobardos potius appellandos putant.

Longule, diminutiuum. Plaut. in Ruden. Haud longule ex hoc loco. Longe gentium, significat longe: sicut, Nusquam gentium, nusquam locorum, idem significant, quod omnino nusquam. Cicer. Att. lib. 6. Tu autem abes longe gentium.

Longulus, a, um, diminutiuũ à Longus: vt, Longulum iter. Cic. ad Attic. lib. 16. Itaque eo die mansi Aquini: longulum sane iter, & via inepta.

Longurio, onis, προμήκης, δολιχαύχην, δολιχός, longus homo, & Procerus, à perticæ, quam Longurium vocant, similitudine dictus. Varr. Hic qui ante me est, nescio qui longurio. Antiquum est.

Longurius, rij, *Pertica*, κάμαξ, δολιχή, pertica longior, quæ, sepibus hortorum, uel etiam bellicis traijci solebat ad eas confirmandas. Varr. de Re rust. lib. 1. cap. 14. Secunda sepes ex agresti ligno, sed non viuit. Fit autem palis statutis crebris, ac virgultis implicitis: aut latis perforatis, & per ea foramina traiectis longurijs ferreis binis aut ternis, aut ea arboribus truncis demissis in terram deinceps constitutis. Cæsar lib. 4. bell. Gall. Hæc directa materia iniecta contexebãtur, ac longurijs, cratibusq; consternebantur.

Longus, ga, gum, *Longo*, μακρὸς, proprie (inquit Nonius) idem est, quod per planum porrectus. Virgil. 3. Georg. Tum longo nullus lateri modus. Nonnunquam idem quod in altum erectus, hoc est, procerus. Virgil. 9. Aeneid. Stant longis innixi hastis, & scuta tenẽtes. Plau. Tri. Qua facie est homo? S. Sesquipede quidem est, quàm tu, longior. Longus pedes septem. Plin. In hoc cœli circumplexu æquinoctij die media,

dia, vmbilicus, quem gnomonem vocant, septem pedes longus, vmbrã non amplius quatuor pedes longam reddit. Longus pedum quatuor. Colum. In morem horti areas latas pedum denum, longas pedum quinquaginta facito. Per translationem ponitur quandoque pro diuturno. Virg. lib. 3. Aeneid. Et longum Andromachæ testantur amorem. Ponitur nonnunquam pro prolixo & fuso. Plaut. in Trin. Longo sermone vtimur. Cic. lib 1 de Natu. deo. Sed nolo esse longior. Longum est, id est, est multi temporis. Cic. 3. Verr. Longum est dicere, quam improbe fecerit. Quandoque pro magno: vnde Longiores dies, maiores dicimus. Quandoque pro pernicioso. Virg. lib. 1. Aeneid. Necnon & vario noctem sermone trahebat. Infelix Dido, longumq; bibebat amorem. Longa dies, pro longo tempore. Iuuenal. Satyr. 10. Longa dies igitur quid contulit? Ne longum faciam, id est, vt breuiter dicam. Horat. libro 1. Sermo. Satyr. 3. In longum ducere. Virgil. 9. Eclog. Causando nostros in longum ducis amores. Longum, μακρὸν, aduerbialiter, quod significat longo tempore. Martialis: Vtq; tuis longum dominutq; puerq; fruantur Muneribus. Virgil. 3. Eclog. Et longum formose vale, vale inquit Iola. A Longus fiunt composita Oblungus, & prælongus, ὑπομήκης, προμήκης, de quibus suis locis.

Lopadvsa, λοπάδουσα, insula est inter Siciliam & Lybiam è regione Thapsi, cuius meminit Strabo lib. vltimo.

Lopas, adis, λοπὰς, genus conchæ marinæ. Plau. in Medico parasito: Addite lopades, echinos, ostreas. Dictæ lopades à uasis culinarij genere, quod Græci, λοπάδα, χυλοπάδιον, appellant, Baifus sartaginem interpretatur. Est & Lopas, siue Lopæ, vestimenti genus: in qua significatione priorem syllabam producit, cum apud Græcos scribatur per ω.

Loqvacitas, atis, πολυλογία, σπερμολογία, multiloquium, inanis, & immodica garrulitas: Cicero Torquato: Facit autem non loquacitas mea sed beneuolentia longiores epistolas. Idem ad Atticum lib. 7. Loquacitati ignosces, quæ & me leuat ad te quidem scribentem, & elicit tuas literas.

Loqvacitvr aduerbium. Cicer. pro Muræn. Quid huic tam loquaciter litigioso responderet ille? Cice. de Finibus: Et ea difficultate ille fallacijs loquacibus.

Loqvacito, as, Parlar molto, σπερμολογῶ, multum loquor. Hierony. Si quando mulierculæ de diuitijs proprijs, de filijs, de vestibus, de mundi vanitatibus garrulando loquacitent, vt moris est eis, fragantur. Vox noua est, quam apud veteres non facile inuenias.

Loqvax, cis, Cianciatore, che parla molto, λάλος, σπερμολόγος, verbosus, garrulus. Cicero pro Cluentio: Præterea seruum illum Nicostratũ, quem nimium loquacem fuisse, ac nimiũ domino fidelem &c. Hinc corui & aliæ aues, quæ humanam vocem imitantur, loquaces dicuntur.

Loqvacior, λαλίστερος, & superlatiuum.

Loqvacissimvs, λαλίστατος. Cicero de Senect. Et senectus est natura loquacior. Idem pro Flacco: Repente homo loquacissimus obmutuit.

Loqvela, læ, λαλιὰ, sermo, quem loquẽdo proferimus. Catullus: Verbosa gaudet Venus loquela.

Loqventia, tiæ, & loquium, quamuis à loquor deducantur, non tamen eis utimur, nisi in compositione: ut, breuiloquentia, Breuiloquium: Multiloquentia, Multiloquium: Magniloquentia, Magniloquium. Similiter Magniloquus, Multiloquus, Stultiloquus, blandiloquus, & huiusmodi, quæ habent pen. cor. Valerius Probus tamen teste Gellio lib. 1. cap. 1. affirmat Salustium Loquentiã usurpasse pro loquacitate. Sic enim legit: Satis loquentiæ sapientiæ parum.

Loqvitor, aris, Cianciare parlar molto, πολυλογέω, garrio, multum loquor, uerba multa inaniter profundo. Plaut. in Bacchid. Eho tu loquitãsne est gnato meo male? Vsus est hoc uerbo Apule. in Floridis.

Loqvor, eris, Parlare, ragionare, λαλέω, φθέγγομαι, locutus sum, secundum Priscianum, siue Loquutus per q, proprie significat, uerba qualiacunque profero. Differunt autem Loqui, & Dicere, quod Loqui sit à natura, Dicere, eleganter & facunde. Quanquam Loqui aliquando pro dicere positum inuenitur. Plautus in Menæch. Quot tu parasitos loquere? ibidem, Adolescens quæso loquere tuum mihi nomen. Loqui ad uoluntatem, apud Ciceronem in Paradox. est, quod lubet, dicere. Loqui ad uoluptatem, est sermone suo uoluptatem audientibus afferre. Cic. pro Quintio: Fatetur se non dicere, non ad uoluptatem loqui posse. Loqui lapides, est ea loqui quæ sic audientis mentem obtundunt, offendunt, ut si lapidibus illius caput ferires. Plau. in Aulul. Quia mihi misero cerebrum excutiunt tua dicta soror: Lapides loqueris. Loquuntur hoc palam. Cic. 5. Verr. Hoc quum palam Decumani tota prouincia loquerentur. Loquuntur uulgo, id est, uulgi in ore uersatur. Cic. 7. Ver. Quum uulgo loquerentur, suppositum tu eius locum. &c. Loquuntur annales, historiæ, hoc est, referunt, commemorant. Loquitur res ipsa, hoc est, apertissima est, & sermone non eget. Loquitur fama, hoc est, homines famam secuti loquuntur. Dare aliquem loquendum chartis, dixit Martia. lib. 5. Quem chartis famæq; damus, populoq; loquendum. Locutus, siue Loquutus, participium. Horat. lib. 1. Epist. 7. Vt uentum ad cœnam est, dicenda tacenda locutus, Tandem dormitũ dimittitur Virg. 1. Aeneid. Sic ore locuta est. Composita uerbi Loquor sunt, Alloquor, Colloquor, Circumloquor, Deloquor, Eloquor, Interloquor, Obloquor, Præloquor: & perloquor: quorum significata partim supra explicuimus, partim infra suis locis exequemur.

Lora, æ, siue Lorea, genus potionis est, quam Græci, δευτερίαν, appellant, quasi secundariam: uelut apud nos tertiaria per uini caritatem: nam δεύτερον apud Græcos secundum dicitur. Pli. lib. 14. cap. 10. Non possunt iure dici uina, quæ Græci δευτερίας, appellant, Cato & nos Loram, maceratis aqua uinaceis quanuis inter uina operaria numerentur. Tria eorum genera. Primum decima parte aquæ addita: quæ musti expressa sit, & ita nocte & die madefactis uinaceis rursusq; prelo subiectis. Alterum, tertia parte eius, quod expressum sit, addita aquæ, expressoq; decocto ad tertias partes. Tertium fœcibus uini expressum, quod Fœcatum Cato appellat. Varro de uita popul. Roma. Antiquæ mulieres maiores natu bibebant loram. Dicta lora, quasi lota, quod fiat ex uinaceis aqua dilutis. Vide Varronem de re rust. lib. 1. cap. 54. & Colum. lib. 12. cap. 40.

Lorarii serui, λωροδέρμαι, à loro dicti sunt, quorum officiũ erat aliquem ex conseruis iussu domini aut uincire, aut loris cædere. Lorariorum frequens est mentio apud Plautũ. Dicebantur præterea Lolarij lictores aut ministri magistratuum, qui eis in prouincias proficiscentibus ministrabant, facesq; præferebant. Cato id genus hominea etiam Brutianos appellat: quoniam Brutij ignominiæ causa iussi sunt à Romanis, ut magistratibus in prouincias euntibus parerent, & præministrarent seruorum uice, quod primi totius Italiæ ad Annibalem desciuissent.

Lorevs, a, um, adiect. Plin. l. 18. cap. 31. Antiqui funibus, uitilisq; loreis, ea detrahebãt. Sic apud Cato. c. 3. Loreus funis.

Lorvs, λῶρος, masculini gen. sicut & corium, & collus Apul. Lorum quempiam sinu suo depromit.

Lorica, cæ, pen. pro. Panciera lorica, θώραξ, προβολὴ, est munimentum corporis, quale in Imperatorum antiquis statuis uidemus: quanuis generaliter accipiatur pro omni eo quo corpus aduersus uim tegimus. Dicta autem putatur Lorica à loro. Nam antiquitus, teste Varro. pectoralia ex crudo corio fiebant. Virg. 3. Aen. Loricã consertã' hamis, auroq; trilicem. Dicitur præterea Lorica, θριγκὸς, in ædificiis, quoddã quasi sepimentum, & ueluti peribolus, quæ nos tuetur à lapsu. Pars est enim lorica murorum, & structurarum. Vitru. lib. 2. de lateritijs parietibus loquens. Cum enim in tecto tegulæ fuerint fractæ, aut à uentis deiectæ, qua possit ex imbribus aqua perpluere, non patietur lorica testacea lædi laterem, sed proiectura coronarum reijciet extra perpendiculum stillas. Curt. lib 8. Angusta muri corona erat: non pinnæ, sicut alibi, fastigium eius distinxerant: sed perpetua lorica obducta transitũ sepserat. Itaque rex hærebat magis quàm stabat in margine, clypeo undiq; incidentia tela propulsans. Loricam appellat structurã fastigiatam, quæ aquã pluuiam utrinq; dispellit extra perpendiculum ueluti suggrundulis prominentibus. Capistratæ huiuscemodi structuræ à nostris appellantur structoribus. In pauimentis etiam ruderatis Lorica appellatur corium è marmore tuso cũ calce & arena. Vitru. l. 7. Itaq; si necessitas urgeat, ut minime uitiosa fiãt, sic erit faciendũ: Cũ coaxatũ fuerit: insuper altera coaxatio transuersa sternatur, clauisq; præfixa duplicem præbeat contignationi loricationem: deinde ruderi nouo tertia pars testæ tusæ admisceatur. Varr. lib. 1. de re rust. cap. 57. Parietes & solum opere tectorio marmorato loricandi. Hæc Budæus. Cæs. 5. Bel. Gal. Turres contabulantur: pinnæ, loricæq; ex cratibus attexuntur.

Loricatvs, ta, tum participium, lorica indutus. Liui. 3. Bel. Pun. Statua eius indicio fuit Præneste in foro statuta, loricata, amicta toga, uelato capite, &c.

Loricatio, θριγκωσις, apud Iureconf. accipitur pro ornatu domus, speciosa magis quam necessario. Huius uerbi cõpositum est Dilorico, de quo alibi.

Lorico, as, ἐνθωρακίζομαι, θωρακίζω, loricam induo. Plin. lib. 8. cap. 14. Mox ubi pluribus eodem modo se corijs loricauit, in dimicationem pergit.

Loricvla, læ, προβόλιον, diminutiuum a lorica, paruam loricam:

eam significat. Accipitur etiã pro munimento,quod obsessores vrbiũ construunt.Nam ultra iactum teli fossam faciunt eamq; uallo,sudibus,& turriculis instruunt, ut erumpẽtibus è ciuitate possint obsistere. Author Vegetius lib. 4. Cæs.8. Bel.Gal.sic scribit,Hæc imperat uallo XII. pedum muniri, coronisq; pro hac ratione eius altitudinis inædificari. Fossam duplicem pedum denũ quinum lateribus directis depri mi:turres crebras excitari in altitudinem trium tabulatorum,pontibus traiectis,cõstratisq; coniungi:quorum fontes uiminea loricula munirentur, ut hostes à duplici propugna torum ordine depellerentur.

Loripes,edis,pen.cor. *Zoppo,che ha il piè torto*, ἱμαντόπους, qui pedem in modum lori tortũ habet.Iuue. Saty.2.Loripedem rectus derideat,Aethiopem albus.

Lorum,ri,priore produ. *Correggia, Flasfile,redine*,ἱμάς, significat corrigiam ex corio,unde habenas,& retinacula iumen torum,quæ fere ex corio fieri solẽt,Lora appellamus. Virg. 3.Geor.Illi instant uerbere torto , Et proni dant lora: uolat ui feruidus axis.Præterea etiã Lora dicuntur Zonæ ac uolumina ex corio bubulo,quibus pugiles utebãtur:quos & Cœstus appellabant. Præterea quecunque ligamina Lora dici possunt:Gell. Postea uidebamus Androdum & leonem loro tenui reuinctum,urbe tota circũ tabernas ire.Et Loramenta quælibet ligamenta etiã quæ ex tabulis fiunt. Hieron.Lora mento ligneo circundatum ædificij fundamentum non dissoluetur.Iustinus lib.11.de nodo Gordio: Cum capita loramentorum intra nodos abscondita reperire non posset,uiolentius oraculo usus,gladio loramenta cædit. Lorum etiam pro corrigia accipitur,qua homines uerberãtur. Donat.Lora apud ueteres Laura dicebãtur,à lauto triumphorum, sub qua mos erat captiuos uinciri, duciq; per pompã. Ideo autẽ ut cõditionis reminiscatur,loris cæduntur. Vnde & Loratij dicebantur:de quibus suo loco diximus. Cic.14. Phil. Quos Antonius deliciarum causa loris in conuiuio cædi iubebat à suis publice.Item Lora dicuntur corrigiæ,quibus lecti & sellæ instruuntur:super quibus tomenta,uel culcitræ imponuntur.Mart.lib.2.Recens sella,linteisq;,lorisq;. Hinc etiã funiculus aureus argenteusue,qui collo gestari solet,Lorum appellatur.

Loryma,λόρυμα, locus est Cariæ, è regione Rhodi insulæ. Pli.lib.5.cap.28.& Strabo lib.14.

Lotis,idis,λῶτις,nymphæ nomen est,quæ Priapum fugiens, in arborem Loton fingitur trãsmutata. Oui.9.Metamorph. Lotis in hanc nymphæ fugiens obscœna Priapi,Contulerat uersos seruato nomine uultus.

Lotometra,æ,panis genus est ex semine,loti herbæ confectum.Vide Pli.lib.22.cap.21.

Lotophagi,pen.cor.λωτοφάγοι,populi in Aphrica apud Syrtes,à loto nomen sortiti,quod arboris eius fructu credãtur uictitare:cuius cibus tã est dulcis,ut aduenis incutiat patriæ obliuionem.Vnde cum Vlyssis socij delati fuissent in Africã & lotũ gustassent,uix inde adducti sunt, ut placet Home. lib.9.Odyss.Vide Lotos.

Lotium,lotij,*Orina*,οὖρον,urina,à diluendis corporibus appellatũ:est enim totius corporis lotio. Suet.in Vesp. Reprehendenti filio Tito,quod & urinæ uectigal commentus esset pecuniam ex prima pensione admouit ad nares,sciscitans,num odore offenderetur:at illo negãte, Atqui, inquit, è lotio est. Habet autẽ hæc dictio,quãuis à supino Lotum fieri putetur, contra naturam primitiui primam syllabam corr. uide Vallam lib.1.cap.2.

Lotos,λωτὸς,arbusculæ,seu fruticis species Africæ familiaris,à Lotide nympha,quæ Priapum fugiens,in eam arborẽ fingitur commutata, nomen habens. Ouid.lib. 10. Metam. Amnicolæq; simul salices,& aquatica lotos.Hæc arbor (ut inquit Plin.lib.23.cap.17.& lib.21.cap.17. in Africa uocatur Celtis:tamq; dulci est cibo,)nã myrti modo baccas fert (ut nomen etiam genti,terræq; dederit,nimis hospitali aduenarum obliuione patriæ,Ligno color niger: ad tibiarum cãtus expetitur.Quare & à poetis pro tibia ponitur. Quidã arbitrantur esse eam arborem quam Romani Visciolum dicunt.Est etiam eodem nomine herba in Aegypto: quam Homerus inter herbas subnascentes deorum uoluptati primam nominauit.Hæc recẽtibus aquis Nili.prouenit similis fabæ, in cuius capite fructus est papaueri similis, intus grana, ceu milium,ex quo incolæ faciunt panem,quem Lotemetrã appellant.Vide Plin.lib.22.cap.21.

Loxias,λοξίας,Apollo dictus est,uel propter obliqua & tortuosa respõsa,quæ huius uates reddebant, quo facilius consultoribus imponerent:uel quod Apollo:id est,Sol Zodiacũ oblique pereret.λοξὸς enim Græcis obliquus est.

L ANTE V

Lubenter, aduerbium, id est, lubenti animo. Plaut.Ruden. Nã qui dormiunt lubenter sine lucro, & cũ malo quiescunt. Idem Capt. Omnes profecto liberi lubentius Sumus, quàm seruimus,etiam Cic.de Clat.

Lubentia,æ,& Libentia,ἀπάθεια,quemadmodum dicimus Libet,& Lubet,idem est quod uoluptas,lautitia,deliciæ,iucunditas.Gel.lib.15.cap.2.Cui libentiæ,gratiæq; omnes cõ uiuiorũ incognitæ sint.Plaut.in Asin.Lubentiorẽ te faciam, quàm Lubentia est. Quo in loco Lubentiam uidetur accepisse pro Dea quadam,uoluptatum deliciarum præside.

Lubet,lubuit,ueteres per u, scribebant quod nos per i, *Piace*, Vide Libet.Cic.de Senect.Idipsum tamen ut lubebit: quoniam,&c.

Lubens,tis, omnis generis, ἑκούσιος. Plaut. Cistel. Aedepol factum id est lubenti animo. Idem Stic. Lubente hercle me facies.Lubens pro Lubenter. Terent. Heaut. Faciam boni tibi aliquid pro istac re,ac Lubens.

Lubidinem, *Libidine*, ueteres dixere à Lubet, pro libidine. Plaut.in Trin. Lubido est obseruare, quit agat. Idem Menæch.Nam homini misero malum si accidit ad malũ, Maior lubido est fugere,& facere nequiter.

Lubrice,pen.cor.γλίσχρως,inconstanter,& parum sincere. Cic. 2.Phil.Et lubrice uersatus in bello est.

Lubrico,as,γλοιόω,ὀλισθηρὸν ποιῶ,lubricũ facio.Iuuen. Qui Lacedæmonium pytismate lubricat orbem.

Lubricum,ci,pen.cor. substantiuũ , τὸ γλοιῶδες, ut, Lubricũ itinerum. Tacit.lib. 18. Et lubrico itinerum adempta æquorum pernicitate.Idem li.1.Illi sanguine suo, & lubrico paludum lapsantes,&c.Idem lib.19.Per angusta,& lubrica uiarũ flexerunt.Cic. Epistol.

Lubricus,a,um,pen.cor.ὀλισθηρὸς,γλοιὸς,σφαλερὸς,quasi lubricus.Proprie enim Lubricus locus dicitur,teste Valla lib. 4.in quo quis nequit consistere : quales sunt herbæ perfusæ sanguine, aut terra argillosa humectata, aut marmora leuigata,terra glaciata,aqua gelata,ceteraq; huiusmodi, ubi cõmode uestigium figere nõ possumus.Virg.1.Aen. Et sese opposuit Salio per lubrica surgens.Lubricũ item dicitur,quod si comprehendatur,manibus elabitur,facileq; effluit: ut, Piscis lubricus, qui facile manibus effluit , dum contrectatur. Virgil.2. Aen. Lubrica conuoluit sublato pectore terga, & alibi:Adytis cũ lubricus anguis ab imis. Inde figurate adolescentia lubrica dicitur,quod procliuis sit ad lapsum.Cic.pro Cæl.Vix adolescentiæ lubricæ, quibus illa insistere, aut ingredi sine casu aliquo , aut pro lapsione uix potest. Lubrici oculi,id est,mobiles:sicut dicitur Pes lubricus; qui est in lubrico,idem lib.2.de Natur.Deor.Natura oculos fecit lubricos,& mobiles. Ponitur aliquando pro fallaci & qui multas elabendi nouit uias.Virg.11.Aen.Nequicquam patrias tentasti lubricus artes.Lubricus locus per translationẽ dicitur pro difficili & incerto. Cic.2. Off. Qui locus est sane lubricus: quoniam uix inuenitur, qui laboribus susceptis, periculisq; aditis , non quasi mercedem rerum gestarum desideret gloriam .

Luca,λοῦκα,ciuitas Thusciæ à qua Lucenses dicuntur, qui in ea habitãt.uel qui in ea orti sunt, Dicta à Lucumone Hetruscorum rege.De hac Strab.lib.5.Luca urbs est ad montes Lunæ incumbentes,ubi plerunque uicatim habitãt: regio tamẽ uirorũ probitate floret & robur militare hinc magnum educitur,& equitum multitudo,ex quibus senatus militares cepit ordines.

Lucae,boues, siue Lucanæ, dicti sunt elephantes , eo quod in Lucania primum uisi sint,eo tempore,quo Pyrrhus Romanis bellum inferebat.Plin.l.8.c.6. Elephãtes Italia primũ uidit Pyrrhi regis bello:& Boues Lucas appellauit in Lucanis uisos.Dicti aũt sunt boues,cõ quòd Itali ad ea usq; tempora maius animal non nossent,quàm bouem.Næuius:Atq; prius pariet locusta bouem lucam.

Lucani,λευκανοὶ,populi Italiæ à Samnitibus oriundi,secundũ mare extensi,& Silaro fluuio à Picentinis,Lao à Brutijs dirẽpti:quorum oppida præcipua fuerunt,Velia,Pestum,& Buxẽtum,aliaq; nõnulla,quæ uide apud Pli l.3.cap. 5. Horat.lib. 2.Ser. Sat.8.Lucanus an Appulus anceps.

Lucanica,ἀλλᾶς, genus farciminis ex porcinis carnibus, à Lucanis populis primum inuentũ.Martial.lib.13. Filia Picenæ uenio Lucanica porcæ:Pultibus hinc niueis grata corona datur.

Lucanus,nomen proprium Poetæ,Senecæ, uiri undecunque doctissimi & grauissimi Tragœdiarum scriptoris, nepotis. Hic bellum ciuile inter Cæsarem & Pompeium grauissimo carmine perscripsit. Item Orpheum Tragœdiam , multaq; alia,quæ hodie non extant.Perijt incisa iussu Neronis uena, iam Cõsul designatus,propterea quod inter eos nominatus esset,qui cum Pisone cõiurarant. Vide latius uitã eius apud Crinitum.

LVCAR, pretium (inquit Festus) quod ex lucis captatur: vel erogatio quæ in lucis fiebat. Et Lucaris pecunia, quæ in luco erat data.

LVCARIA, riorum, festa quæ in luco Romani faciebant, qui permagnus erat inter viam Salariam & Tiberim: eo quod victi à Gallis, fugientes è prælio ibi sese occultauerát. Fest.

LVCELLVM, li, *Picciol guadagno, κερδάριον*, diminutiuum, paruū, lucrum. Horat. 2. Sermi. Saty. 5. De sene gustatit tecum partita lucellum. Cice. 5. Verr. Age, quid tum si Apronio delicijs Prætoris lucelli aliquid iussi sunt dare? putate Apronio datum, si Apronianum lucellum, ac non prætoris præda vobis videbitur.

LVCI, aduerb. *Di giorno*, id est, interdiu: cui opponitur noctu. Cic. 2. Philip. Quis enim audeat luci, quis in militari via, quis bene comitatum, quis illustrem aggredi?

LVCANS, *Lucente, φαίνων*, idem est, quod splendidus, vel clarus. Virg. lib. 6. Aeneid. Lucentemq; globum lunæ.

LVCENTIA, citerioris Hispaniæ vrbs, & Romanorum quondā colonia, vt scribit Pomp. Mela. lib. 2.

LVCENTVM, Hispaniæ Tarraconensis oppidum à superiore diuersum, quod Ptolemæus lib. 2. cap. 6. statuit supra Carthaginem, occasus versus.

LVCEO, ces, xi, *Lucere, risplendere, φεγγίω, λάμπω, φέγγω*, splendeo, lucem emitto. Cic. in Somn. Scip. Luna, quæ luce lucebat aliena. Aliquádo significat diem esse. Cice. pro Rosc. Amer. Occisus est à cœna rediens: nondum lucebat, cum Ameriæ scitum est. Lucere facem alicui, aut cereum, est alicui præferre faciem, aut cereum. Plautus in Casin. Primum omnium huic lucebis nouæ nuptæ facem. Idem in Curc. Tute tibi puer ea lautus, luces cereum. Lucens participiū, splendens, conspicuus. Virg. 6. Aen. Lucentēq; globum lunæ. Faces lucentes, Ouid. 3. Fast. Marmora lucentia, Stat. 1. Syl. Tunicæ lucentes auro, Idem 7. Theb. Eius composita sunt, Alluceo, Colluceo, Diluceo, Elluceo, Illuceo, Interluceo, Pelluceo, siue Perluceo, Reluceo, & Transluceo: quorū significata quoniā suis explicantur locis, hominis esset ocio suo plus satis abutentis, ea hic denuo inculcare.

LVCERES, siue Lucerenses, tertia pars erat populi Romani tempore Romuli Romanorum regis. Constat enim auctore Liuio, receptis iam in vrbem Sabinis, populoq; aucto, Romulum omnem populum in tres secreuisse tribus: quarum vna Tatiensium appellata est à T. Tatio Sabinorum duce: altera à Romulo Ramnēsium: Tertia Lucerum à Lucumonibus hoc est, à Tuscia (vt refert Varro) qui pugnánti aduersus Tatium Romulo suppetias tulerunt.

LVCERIA, λυχερία, vrbs Apuliæ, Auso. colonia. Pli. l. 3. c. 11.

LVCERIVS, λυχέριος, Ardeæ rex, qui auxilio fuit Romulo aduersus Tatium.

LVCERNA, à luceo, *Lucerna, λύχνος*, instrumentum, in quo vnum pluráue ellychnia accensa, oleoq; fota, nobis lumen præbet, quanquam etiam non raro pro ipso lumine accipitur. Huius prima corripitur, quum tamen in Luceo producatur. Iuuenalis. Dispositæ pinguem nebulam vomuere lucernæ. Cicer. 4. Acad. Itaque Timagoras Epicureus negat sibi vnquam, cum oculum torsisset, duas ex lucerna formulas esse visas. Plaut. in Mostel. Lucernam forte oblitus fueram extinguere. Plinius. Ex medulla eius elegantium in ceroarum ellychnia fiunt. Lucernarum vsum primi Aegyptij monstrauere, vt auctor est Euse. lib. 10. Præpara. Euangel. Lucernarum alia simplex est, quæ habet partem vnam tantum exporrectam, & quæ vno ellychnio contenta est: quæ Cubicularia dicitur: de qua Mart. lib. 14. Alia Dimyxos, ad duo ellychnia ferenda: alia Trimyxos, ad tria: alia Polymixos, ad multa. Mart. lib. 14. Illustrem cū tota meis conuiuia flammis, Totq; geram myxos, vna lucerna vocor.

LVCERNARIVS, λυχνοῦχος, qui lucernam fert.

LVCERNVLA, λυχνίον, diminutiuum à lucerna.

LVCESCIT, impersonaliter, *Si fa giorno, ἐλλάμπει, ἡμέρα γίνεται*, clarum fit. Plautus in Amph. Exire ex vrbe, priusquá lucescat volo.

LVCETIVS, λυκάτιος, dictus est Iuppiter, à luce, quam præstare hominibus putabatur, sic Iuno Lucetia, quod lucis causa sit parturientes adiuuans.

LVCIDO, das, *Lucidare, rischiarare, λαμπρύνω*, lucidum facio, Illustro: à quo Dilucido, Elucido, quæ vide suis locis.

LVCIDE, Cic. de Orat. Lucide, breuiterq; diffinire aliquid.

LVCIDVS, a, um, *Lucido, chiaro, φανερὸς, φωτεινὸς*, quod est clarum, perspicuum: vt, Lucida nox, apud Plin. lib. 2. cap. 7. Ouid. Epist. 21. Nec premit articulos lucida, gemma meos. Idem 1. Fast. Lucidior visa est, quàm fuit ante, domus. Horat. 1. Carm. Ode 3. Sic frater Helenæ Lucida sydera, &c. A quo Pellucidus, & Translucidus. *διαφανής*. Quinctil. lib. 8 Similiter illa translucida, & versicolor quorundam elocutio res ipsas effœminat.

LVCIFER, pen. cor. *φωσφόρος*, stella Veneris, ita dicta, quum antegraditur Solem, quum vero subsequitur, Hesperus vocatur, teste Cicer. lib. 2. de Natu. deo. & Varr. 3. de Re rust. cap. 5. Infima est quinque errantium (inquit Cicero) terræq; proxima stella Veneris, quæ *φωσφόρος* Græca, Lucifer Latine dicitur, cum antegreditur Solem, cum subsequitur autem Hesperos. Virg. lib. 2. Aen. Iamq; iugis summæ surgebat Lucifer Idæ, Ducebatq; diem. Ouid. 8. Metam. Iā nitidum retegente diem, noctisq; fugante. Tempora Lucifero: cadit Eurus, & humida surgunt Nubila, &c.

LVCIFERVS, fera, ferum, adiectiuum: vt, Diana lucifera. Valer. Arg. 7. Equi Luciferi. Ouid. Episto. 11. Iam nouies erat orta soror pulcherrima Phœbi, Denaq; Luciferos Luna premebat equos. Luciferum Poetæ filium faciunt Iouis & Auroræ, qui Tarchiniam nympham amauit, & ex ea suscepit geminam prolem, Ceycem videlicet & Dædalionem. Dictus autem est Auroræ filius, quia stella illa, quæ & Venus dicitur, mane solem præcedens, quasi ex eiusdem sinu oriri videtur. Virg. Eclog. 8. Nascere: præq; diem veniens age lucifer almum.

LVCIFICO, as, pen cor. *Dilucidare, far lucido, φωτίζω*, lucidum facio: à quo compositum Elucifico, quod est, luce priuo. Laberius apud Gel. lib. 10. cap. 17. Democritus Abderites Physicus philosophus clypeum constituit contra exortum Hiperionis, oculos effodere vt posset splendore æreo. Deinde subdit paulo post: Sic ego Fulgenti splendore in pecuniam volo Elucificare exitium ætatis meæ.

LVCIFVGVS, & Lucifuga, pen. cor. *Che fugge la luce*, qui fugitat lucem, & gaudet tenebris. Cice. 1. de Finib. Lucifugi, maledici, monstrosi, etiam aliis amatoriis leuitatibus dediti. Virg. 4. Georg. Nam sæpe fauos ignotus adedit Stellio & Lucifugis congesta cubilia blattis. Seneca Lucifugas homines appellat, qui contra naturam nocte vtuntur pro die: qui & λυχνόβιοι dicuntur, quasi lucernarii.

LVCIGENA, *Generato di luce, λυκηγενὴς*, luce genitus.

LVCILIVS, Poetæ uetustissimi nomen, patria Auruncani, qui primus Latinorum Satyram scribere aggressus est. Obijt apud Neapolim anno ætatis suæ quadragesimosexto, Publicoq; funere elatus fuit. De Lucilio uide Quinctil. libro 10. Et Horat. lib. Sermo. Satyr. 4. Hinc omnis pendet Lucilius hosce, secutus, &c.

LVCINA, pen. pro. *εἰλείθυια*, dea partum præses teste Seruio, quæ & Iuno dicitur & Diana. Terent. in And. Iuno Lucina fer opem. Virg. in Pollione, Casta faue Lucina, tuus iā regnat. Apollo. Quo in loco manifeste accipitur pro Diana. Cic. lib. 2. de Natu. deo. Luna à Lucendo nominata sit: eadem est enim Lucina. Itaque ut apud Græcos Dianam, eamq; luciferam, sic apud nostros Iunonem Lucinam in pariendo inuocant: quæ eadem Diana omniuaga dicitur, non à uenando, sed quod in septem numeratur tanquam uagantibus. Dicta Lucina, quod partum ferat in lucem. Plin l. 16. cap. 44. putat Lucinam dici, quod oculis præsit & luci. Sunt qui à luco deducant, qui Romæ Iunoni sacer est in Exquilijs. Ouid. lib. 2. Fastor. Gratia Lucinæ: dedit hæc tibi nomina lucus: Aut quia principium tu dea ludis habes.

LVCINOS, dicimus quibus sunt parui utrinque ocelli, & breuis uisus. Illud enim uidetur innuere. Plin. lib. 11. cap. 37. si uulgatis editionibus adhibeamus fidem. Ab ijsdem (inquit) qui altero lumine orbi nascerentur, Coclites uocantur, queis parui utrinque ocelli, Lucini iuiuitæ cognomen habuere. In quibusdam tamen uenerandæ uetustatis exemplaribus sic legitur: Ab iisdē qui altero lumine orbi nascerentur, Coclites uocabātur: queis parui utrinque, Ocellæ.

LVCIISVS, sij, Lusciosus. Cice. Att. Iam enim tibi Lucisij loquerentur.

LVCIVS, prænomen est Romanis familiare: quod idcirco illi, qui primo hoc præ nomine fuit appellatus, impositum creditur, quod prima luce esset natus. Sic Lucia nomen mulieris, pen. cor. proferri debet contra communem abusum.

LVCIVS Ostius, tempore bellorum ciuilium patrem suum proscriptum, quem Triumuiri ad supplicium perquirebāt latentem prodidit, ut eius bona acciperet. Auctor Plutarchus in Romulo.

LVCO, as, licet nō sit in usu, à lucu, siue à luce fieri puto, cuius composita sunt, Colluco, quod est ramos syluæ decido. Interluco, idem significat, Subluco, succidendo, illumino.

LVCRETIA, Romanæ castitatis præcipuum lumen, filia Tricipitini præfecti urbis & uxor Collatini, quam Sext. Tarquinius, cum precibus exorare non posset, ui oppressit, stricto enim gladio in cubiculum irruens, mortem minabatur ni uoluntati suæ obsequeretur: addebatq; se cū mortua iugulatum seruum positurū, ut in sordido adulterio necata diceretur

retur: quibus minis illa perterrita, ut infamiæ suspicionem effugeret, expugnari sese passa est. Quo facto fœmina conuocatis patre, marito, cæterisq; amicis, obortis repente lacrymis, tyranni flagitium detexit, & educto cultro, quem sub veste occultum habebat, sese statim confodit. Qua re moti pater cum marito & cæteris amicis, populo ad arma cócitato reges expulerút. Vide hæc latius apud Liu. ad finẽ l.1.ab Vrb. Mart. Esse uidebaris, fateor, Lucretia nobis, &c.

LVCRETILIS, pen.cor. mons fuit in Sabinis: de quo Horat. libro 1. Carmi. Velox amœnum sæpe Lucretilem mutat Lycæo Faunus.

LVCRETIVS, poeta antiquissimus, qui Ciceronis tamen ætatem non multo antecessit, Scripsit de rerum natura libros sex, qui etiam hodie leguntur. Extat honorificum de eo Elogium apud Ouid. in Eleg. Carmina sublimis tunc sunt peritura Lucreti, Exitio terras cum dabit vna dies. Cicer. Q. Fr. Lucretij poemata.

LVCRIFACIO, cis, *Far guadagno. κερδαίνω*, idem quod lucrari. Cic.5. Ver. Iam vero omnem ex ærario pecuniam lucrifactam uidetis. Lucrifacere iniuriam, est impune alicui iniuriam inferre, nullamq; ob eam pœnam luere. Pli.lib.7 cap. 39. Quam quidam iniuriam lucrifecit ille mercatus in luctu ciuitatis, quoniam arguere nulli vocabat. Martial. lib. 8. Emit lacernas millibus decem Bassus Tyrias coloris optimi lucrifecit.

LVCRIFICABILIS, le, *Che aspetta guadagno. κερδαλέος*, id est lucrum afferens. Plautus Persa. Ne hic tibi dies illuxit lucrificabilis.

LVCRIFIO, Cic. 5. Verr. Quid, si ostendo in hac vna emptione lucrifieri tritici modios centum?

LVCRIFVGA, *Che fugge il guadagno, μισοκερδὴς*, qui lucrum fugit. Plau. in Pseu. Venus hæc mihi Bona dat, quum hos huc adigit lucrifugas, damni sui cupidos.

LVCRINVM, Dauniorum est oppidú in Apulia, ut scribit Strabo lib.6. & Pompon. lib.2.

LVCRINVS, penultima prod. λοκρῖνος, lacus Campaniæ in sinu Baiano contra Puteolos, propinquus Auerno lacui, adeo ut in maximis quandoq; tempestatibus coniungi soleant. Dictus à lucro, propter multitudinem piscium, qui ibi capiebantur. De vtroque Martialis. Dummodo Lucrino, se permittit Auerno.

LVCRIONES, *Amici al guadagno. φιλοκερδεῖς*, dicti sunt, qui vndique lucrum aucupantur.

LVCROR, aris, *Guadagnare. κέρδος ποιοῦμαι, κερδαίνω, κερδίζω*, id est, lucrifacio. Cicer. In Parad. An virum bonum dices, qui depositum nullo teste, cum lucrari impune posset, auri pondo, &c. Idem 7. Verr. Pretio certo missos facere nautas, missorum omne stipendium lucrari. Moram fati lucrari. Stat. 9. Theb.

LVCROSVS, sa, sum, κερδαλέος, plenum lucro. Ouid. 2. Amor. Eleg. 10. Cur mihi sit damno, tibi sit lucrosa voluptas. Plin. lib. 18. cap. 31. Id peræque lucrosissimum. Idem lib. 37. cap. 12. Neque est ulla fraus vitæ lucrosior.

LVCRVM, cri, *Guadagno, utilità, ὄφελος, κέρδος*, quæstus, uel utilitas. Ter. in Heaut. Nam haud scit, hoc paulum lucri, quantũ ei damni apportet. Cic. 5. Tusc. Alij emendi, aut vendendi quæstu & lucro ducerẽtur. Ouid. 3. de Arte: Ira subit deforme malum, lucriq; cupido, Iurgiaq; & rixæ, sollicitusq; dolor. Lucri est, veteres usi sunt, pro prodest, uel utile est. Plau. in Amph. Lucri est, quod miseriam deputat. Frequẽtius pro eodem dicimus, Lucro est. Cic. Quibus uestrum nostrum ceciderint, lucro futurum est. Deputare in lucro, est tanquã lucrũ æstimare. Ter. in Phorm. Quicquid præter Spem eueniet, omnẽ id deputabo in lucro. Pro eodem etiam dicimus, Ponere in lucro. Cic. pro Flacco: Quiescant igitur, & me hoc in lucro ponere, atque aliud agere patiantur. Luctatio. Cic. de fat. causa qua tibi cum Diodore magna luctatio est.

LVCTA, æ, *Lotta, πάλη*, certaminis genus, vnum ex Græcorum pentathlo, quo alius alium prosternere in terram nititur.

LVCTAMEN, inis, idem Virg. 8. Aen. Remo ut luctamen abesset, Miserum luctamen. Valer. Flac. 2. Argona. Composita sunt, Colluctor, συμπαλαίω, inde Colluctator uerbale, συναγωνιστής, qui cum altero luctatur. Lactantius de Opific. Nam & ille colluctator & aduersarius nollet, scis quam sit astutus, & idem ipse uiolẽtus, Obluctor, ἀντιπαλαίω, acrius contra aliquem nitor. Colum. lib. 7. Quum in proscindendo aut duriori solo, aut obuiæ radici obluctatus conuellit armos. Reluctor, ἀντιτείνω ἀντιπαλαίω, pro repugno. Idẽ lib. 1. Nam quum uetere astruitur recens ædificium, quasi assurgenti reluctans, oneri cedit. Quinctilianus: Quum à me quidem familiariter postularent, ut aliquid de ratione docendi componerem, diu sum equidem reluctatus.

LVCTATIO, πάλαισμα, ludus quo alius alium nititur in terram prosternere. Liuius 1. Bel. Pun. Terra ibi luctatio erat, ut à lubrica glacie non recipiente uestigium, &c. Per translationem accipitur pro pugna, siue contentione, seu concertatione. Cic. 2. de Finib. Nam cum Academicis incerta luctatio est, qui nihil affirmant.

LVCTATOR, παλαιστής, qui lucta cum altero contendit. Ouid. in Ibin: Vt iacet Aonio luctator ab hospite fusus. Plautus Pseud. - Magnum hoc uitium uino est: pedes captat primũ: Luctator dolosus est.

LVCTATVS, tus, tui, idem quod luctatio, πάλαισμα. Pli. lib. 8. cap. 11. Scit ille imparem sibi luctatum contra nexus.

LVCTATIVS Catulus, Romanus ciuis fuit, qui primo Punico bello trecentis nauibus aduersum Pœnos profectus, stacentas eorum naues commeatibus, & alijs oneribus impeditas apud Aegates inter Siciliam, & Aphricam depressi, finemq; bello imposuit, pacem petentibus hac conditione concessit, ut Sicilia, Sardinia, & cæteris insulis inter Italiam Aphricamq; decederent: Hispania citra Iberum fluuium abstinerent.

LVCTIFER, a, um, *Ch'apporta pianto, γοόφορος*, dicimus ferens uel nuncians luctum. Sene. Hercul. Furen. Hic uultur, illic luctifer bubo gemit. Fax lucifera, Sene. Medea. - Ter latratus Audax Hecate dedit & sacros Edidit ignes face luctifera.

LVCTIFICVS, a, um, pen. cor. *Ch'induce pianto, γοώδης, ὀλοφυδνὸς*, quòd luctum inducit. Cic. 2. Tusc. Luctifica clades nostro infixa corpori. Lucan. lib. 7. Luctificus Titan nunquam magis æthera contra Egit equos. Verba luctifica, Sen. Theb. Luctifici clangores. Stat. 10. Thebaid.

LVCTISONVS, a, um, γοόφωνος, luctum sonitu præ se ferens. Ouid. 1 Metam. Quos potuit solos, tendens ad sydera uultus. Et gemitu, & lacrymis, & luctisono mugitu, Cum Ioue nisa queri est, finemq; orare malorum.

LVCTO, as, παλαίω, ueteres dicebant pro eo quod nunc usitatius dicimus Luctor. Terẽt. in Hecy. Dicitq; se illi anulum dum luctat, detraxisse. Inde etiam legitur compositũ Delucto. Plaut. in Triu. Quibus ærumnis deluctaui, filio dum diuitias quæro.

LVCTOR, aris, deponens, *Giocare alla lotta, lottare, παλαίω*, proprie significat, lucta contendo, quod fit, cum duo se inuicem complectentes, alter alterum in terram deijcere conantur. Virg. 6. Aeneid. Contendunt ludo, & fulua luctantur arena. Per translationem accipitur pro contendere. uel repugnare. Cice. 1. de Orat. Tum ridens Scæuola. Non luctabor, inquit, tecum Crasse amplius.

LVCTVOSVS, a, um, *Pieno di pianto, θρηνώδης, γοώδης*, luctu plenum. Horat. 3. Carm. Ode 6. Di multa neglecti dederunt Hesperiæ mala luctuosæ. Dicitur etiam Luctuosum, quod luctum affert. Cicer. pro lege Agrar. Quam me hercle ego præconi huic ipsam luctuosam: & acerbam prædicationem futuram puto.

LVCTVS, us, *Pianto, πένθος*, est dolor extrinsecus, apparens ex aspectu, lacrymis, gestibus, aut clamore. Cic. 4. Tusc. Luctus, ægritudo ex eius, qui charus fuerit, interitu acerbo. Virg. 2. Aen. Crudelis ubique luctus, ubique pauor, & plurima mortis imago. Sæpe etiam ipse habitus uultusq;, & uestes luctus dicitur. Nam in luctu atrati sunt, purpura, auroq; depositis: quum eluxerunt, nigrã uestem exuunt, purpurãq; resumunt. Vnde post cladem illam Cannensem Senatusconsulto cautum est, ne matronæ ultra triginta dies in luctu essent. Quo in loco Luctus pro dolore accipi nõ potest: quãdoquidem in potestate senatus non erat dolori imperare: sed potius pro ueste lugubri cæterisq; exterioribus doloris indicijs. Antiqui etiam declinabant Luctus, lucti. Accius: Cesso hinc ire, & rapere lucti uestem in lecto coniugis.

LVCVBRATIO, onis, uigilia, & opus quod fit lucubrando. Cic. lib. 1. de Nat. deo. Nam ista quæ uos dicitis, sunt tota commenticia, uix digna lucubratione ancillarum. Sunt & lucubrationes rusticanæ, uespertina & ante lucana, quãdo à uespere & ante lucem conficiunt intra uillam opera rei uillaticæ conducibilia. Colum. lib. 11. cap. 2. Item ad lucubrationem uespertinam palos decem, uel rauicas quinque conficere, totidemq; per antelucanam lucubrationem.

LVCVBRATORIA lectica à Tranquillo in August. cap. 78. dicitur in qua lucubrare solebat Augustus.

LVCVBRO, lucubras, pen. cor. *Veggiare, componere qualche cosa veggiando, νυκτογραφῶ*, uigilo, & nocte ad lucernam aliquid compono. Varro de Origin. Non solum ad Aristophanis lucernam, sed etiam ad Cleantis lucubraui. Liuius libro primo ab Vrbe: Sed nocte sera deditam lanæ inter lucubrãtes ancillas in medio ædium sedentem inueniunt. Cice. in Parad. Accipies igitur hoc paruum opusculũ lucubratum his iam contractioribus noctibus.

LVCVLENTE, idem Cic. 1. de Diuin. Cum ipse paucis interpositis uersibus dicas satis luculente. Aliquando ponitur pro aperte. Cic. de Clar. Orator. Eo luculente scripserunt, etiã si minus, quàm tu, polire.

LVCVLENTER, λαμπρῶς, egregie, & splendide. Cic. 2. de Fin. Cum Græce, ut uideor, luculenter sciam.

LVCVLENTVS, a, um, *Splendido, pieno di luce*, λαμπρὸς, περιφανής, quod est luce plenum, splendens. Cic. Treb. Camino luculẽto utendũ. Plau. in Curc. Pulchrum & luculentũ hoc nobis euenit prælium. Aliquãdo accipitur pro ornato, perspicuo & aperto. Salust. in Catil. Tũ M. Tullius orationem habuit luculentam, & utilem resp. Ponitur aliquando pro probato, & optimo: ut cũ Cic. ad Att. lib. 7. dicit, Luculentus auctor, & Luculenta conditio; id est optima, uel opima. Plautus in Rud. Vin' tibi luculentam conditionem ferre me? Aliquãdo pro diuite. Plau. in Capt. Multos iam lucrum luculentos homines reddidit. Aliquando pro magno. Cic. 7. Phil. Luculentam tamen ipse plagam accepit, ut declarat cicatrix.

LVCVLENTITAS, atis, antiquum est. Laberius Tucca, ut citat Nonius: Dominus noster tua luculentitate captus.

LVCVLLANVS, a, um, Cic. Att. Lucullanus Fundus.

LVCVLLVS, Λούκολλος, nomen nobilissimi Romani, & ditissimi, Pompeij, & Cice. æqualis: qui in Quæstura amplissimum populo munus edidit. Prætor Africã iustissime rexit, aduersum Mithridatem missus, collegam suum Cottam Chalcedone obsessum liberauit Cyzicon obsidione soluit. Mithridatis copias ferro & fame afflixit: eumq; regno suo Ponto expulit: quem rursum cum Tigrane rege Armeniæ bellum instaurantem magna felicitate superauit. Nimius in habitu, maxime signorum & tabularum amore flagrauit. Ingrauescente deinde ætate, cum iam desipere cœpisset, tutela eius M. Lucullo fratri permissa est. Vide latius uitam eius apud Plutarchum.

LVCVMONES, λουκύμωνες, olim dicti sunt Tusci quidam: qui quod Romulo aductius Sabinos supperias tulissent in ciuitatem recepti, Lucerentium tribui nomen fecerunt. Auctor Varro.

LVCVS, ci, *Bosco, selua*, ἄλσος τέμενος, nemus arboribus densum, Deo alicui sacrum: à luceo per antiphrasim dictum, teste Seruio, eo quod non luceat: quoniam cum nullæ illic arbores propter religionem cæderentur opacus: & sine luce erat. Valla lib. 4. Lucus nequaquam exdnus est, quin potius manu consitus, religiosusq; atque vel alicui Deo, uel alicuius hominis cineribus consecratus. Ideoq; aut circa delubra numinum, aut circa sepulcra positus est. Sunt alij qui non per contrarium dictum putent, sed propter lumina crebra sacrificiorum, quæ ibi nocturno tempore fiebant. Virg 1. Aenei. Lucus in urbe fuit media, lætissimus umbra. Vbi Seruius: Vbicunq; Virgilius lucum ponit, sequitur etiam consecratio: ut, Luco tum forte parentis Pylumni Turnus sacrata ualle sedebat. Idem 6. Aeneid. Nulli certa domus; lucis habitamus opacis. Cice. pro Milo. Vos enim Albani tumuli atque luci, uos inquam imploro, atq; obtestor. Lucus Martis dictus est in quo Mars Iliam Vestalem uirginem compressit, ut est apud Iustinum & Plutarchum. Fuit & Martis lucos apud Colchos, in quo Poetæ finxerunt aureum Phryxei arietis uellus à peruigili dracone asseruari. Meminit huius luci aliquoties Valer. Flac. in Argon. Item Iuuen. Satyr. 1. Nulli nota magis domus est sua, quàm mihi lucus Martis, &c.

LVCVS Augusti, Ptolemæus lib. 2. cap. 6. urbs Cæparorum, in tractu Hispaniæ Tarraconensis, quam Augusti turrim P. Mela nominat.

LVCVS Feroniæ, oppidum est Thusciæ mediterraneum, non procul à Luca, teste Ptol. lib. 3. cap. 5.

LVDIA, æ, ὀρχήστρια, dicitur mulier gesticulatrix, quæ saltu & gesticulatione spectatores oblectat. Viri, qui artem eã exercent Ludiones dicuntur. Mart. lib. 5. Hermes cura, laborq; ludiarum. Martianus de Nup. Philologiæ. Ludiam quandã Gaditanam saltantem vidimus semicinctam.

LVDIBRIVM, brij, *Scherno*, τὸ καταγέλαστον, res uana, & deridẽda. Virg. 6. Aen. Folijs tantum ne nomina manda. Ne turbata uolent rapidis ludibria uentis. Vnde haberi aliquid ludibrio dicimus, ἐντρυφᾶσθαι, id est, derisui, & contemptui. Terent. in Hecyr. Non sic ludibrio tuis factis habitus essem. Esse alicui ludibrio, est derideri, vel illudi ab aliquo. Cice. ad Brut. Nec pati sceleratissimo hosti ludibrio esse Imperium populi Romani.

LVDIBVNDVS, παίζων, id est, quasi ludens, & nullo negocio. Cice. 4. Ver. Si Vulteium habebis, omnia ludibundus perficies. Idem ad Tironem. Postero die in Italiam ad Hydruntem ludibundi peruenimus.

LVDICER, a, um, παιγνιώδης, iocularis, leuis. Virg. 12. Aenei. Neque enim leuia aut ludicra petuntur Præmia. Artem facere ludicram, id est, histrionicam exercere. Vnde Duodecim tabularum lege cautum erat, ne in quatuordecim gradibus sederet qui artem ludicram fecisset. Plaut. in Aulul. Continuo meum cor cœpit artem facere ludicram. i. subsilire. Ludicræ tibiæ, quibus in ludis uti solebant ad modos faciendos. Plin. lib. 16. cap. 38. Nunc sacrificæ Tuscorum è buxo, ludicræ tibiæ, loto, ossibusq; asininis, & argento flunt.

LVDICRVM, ludicri, substantiuum penult. cor. *Cosa da scherzo*, ἄθυρμα, παίγνιον, id est ludus, & quæcunque res iocularis, & non seria. Liu. lib. 1. ab Vrbe, Iam tum in Palatino monte Lupercal hoc fuisse ludicrum ferunt, & à Palanteo urbe Arcadica Palanteum; deinde Palatinum montem appellatum. Idem lib. 7. Bell. Puni. simul quod Olympiæ ludicrũ ea æstate futurum erat, quod maximo cœtu Græciæ celebraretur. Vertere in ludicrum prouerbij, id est iocoso prouerbio celebrari. Plin. lib. 3. cap. 11. Diomedes ibi deleuit gentes Monadorum, Dardorumq;, & urbes duas, quæ in prouerbij ludicrum uertere, Apinam, & Tricam.

LVDIFICABILIS, le, Plaut. Cas. Neque usquã ludos tã festiuos fieri, quàm Hic intus fiũt, ludi ludificabiles Seni nostro.

LVDIFICATIO, onis. Liu. lib. 8. Deca. 4. Ferri iam ludificatio ista non potest.

LVDIFICO, ludificas, adiectiuum, & ludifico, ludificaris, deponens, *Beffare, dileggiare*, ψάζομαι, ἐντρυφῶ, derideo, seu per iocum, & ludum fallo. Plaut. in Cas. Iam hic est lepide ludificatus. Terent. in Phormio. Ergo sic me ludificamini? Plau. in Amph. Rogásne improbe etiam, qui ludificas me? Cicero pro Rosc. Amer. Cum enim aliquid habeat quod possit criminose ac suspiciose dicere, aperte ludificari & calumniam sciens non videatur.

LVDIFICANS, tis, participium, Silius lib. 7. Sicci stimulabãt sanguinis enses Ludificante ducem Fabio.

LVDIFICATVS, aliud participium Silius lib. 7. Varie nunc læuus in orbem. Nũc dexter, læuibus flexo per deuia gyris. Ludificatus equo. Plau. Bacch. Neu quid ei succenseat Mea causa, de auro quod eum ludificatus est. Ludificatus passiue. Salust. in Iugurth. Ludificati incerto prælio.

LVDIFICOR, Cic. pro Sext. Rosc. Is aperte ludificari ac calumniari sciens uidetur.

LVDIVS, dij, & Ludio, onis, *Giocolatore*, ὀρχηστής, χειρονόμος, pro ioculatore, histrione: & Ludia, pro ioculatrice. Martial. lib. 5. Hermes cura laborq; ludiarum. Liuius. Acciti ex Hetruria ludiones, qui ad tibicinis modum saltabant. Cicer. pro P. Sext. Ipse ille maxime ludius, non solum spectator, sed actor, & acroama. Ouid. 1. de Arte. Ludius æquatam ter pede pulsat humum.

LVDI magister, γραμματοδιδάσκαλος, qui ludo literario præest. Cice. 1. de Natura Deorum. Sed cum agellus eum non aleret, ut opinor, ludi magister factus est. Ludi magistri (inquit Asconius) dicuntur, qui primas literas docent.

LVDO, ludis, si, sum *Giuocare*, παίζω, notæ est significationis, & construitur fere cum ablatiuo eius rei, qua luditur. Terent. in Adelph. In uita est hominum, quasi cum ludas tesseris. Cicer. in Antonium. O hominem nequam qui non dubitarit uel in foro alea ludere. Nonnunquam etiam cum accusatiuo. Sueto. in August. Aliquando ut uincat, ludit assidue aleam. Sic dicimus ludere ludum, & ludere ludo. Ter. in Eunuch. Consimilem luserat iam olim ille ludum. Plau. in Mostel. Scis solere illam ætatem tali ludo ludere. Ludere alieno corio, est in re aliena munificum se præbere & liberalem: ut contra Ludere suo corio, est de suo largiri, aut suo sumptu periculoq; quippiã aggredi. Martial. lib. 3. Das gladiatores sutorum regulæ cerdo. Quodq; tibi tribuit subula, sicca rapit. Ebrius es: neque enim faceres hoc sobrius unquàm, ut uelles corio ludere cerdo tuo. Interdum est deridere, iocari, leuiter siue scurriliter loqui, uel alterum deludere, siue eludere, ἐντρυφᾶν, καταμωκᾶσθαι. Plaut. in Asin. Nec me cur ludatis scire possum. Terent. in Adelph. Quur non ludo hunc aliquantisper? melius est, Quando quidem hoc nunquam mihi uoluit credere. Plin. Fab. Ludere me putas? serio peto. Interdum moueri. Terent. in Adelph. Congrum istum maximum in aqua sinito ludere paulisper. Virgilius libro nono Aeneid. Geminos huic ubera circum Ludere pendentes pueros. Interdum canere, pulsare. Gellius. Is optime ludere à magistro eius didicerat. Interdum uersibus scribere, sed non nisi in opusculis fere, qualia sunt Epigrammata: & huiusmodi opuscula Lusus dicuntur. Virgil. 1. Eclog. Ludere quæ uellem calamo permisit agresti. Interdum amittere, perdere. Terent. in Phorm. In illis fructus est, in his opera luditur. Nam ludere operam est ipsam perdere, & frustra laborare. Plaut. in Cas. Si nunc me suspendam, meã operã luserim. Vbi notandũ, Ludo modo actiuũ

modo

modo neutrū esse, ut ex ijs quæ scripta sunt, intelligi licet. Interdum decipere, ἐλπίζεσθαι. Virgilius lib. primo Aeneid. Vana spe lusit amantem. Ludere aliquem dolis est dolo circumuenire. Terent. in Eunu. An potius hæc pati æquum est fieri, vt à me ludatur dolis? Ludere in numerum, est saltare ad rhythmi modum, & sonum cantilenæ. Virgil. in Sileno. Tum vero in numerum Faunosq; ferasq; videres Ludere.

Ludunt mea verba, venuste dicitur, pro inaniter iactantur, incassum volant, & tanquam ludibria sunt. Propertius libro secundo. Non audis, & verba finis mea ludere. Fortasse legendum est, Verba finis me ludere: vt dicamus Ludere verba, quemadmodum dicimus, Ludere operam, hoc est perdere. Lusum ire. Horat. 1. Sermo. Satyra quinta. Lusum it Mecœnas, dormitum ego, Virgiliusq;.

Lusus, a, um, participium, deceptus, falsus, ἐλπισθείς. Cic. lib. 2. de Finib. Sed & illum quem nominaui, & cæteros sophistas, vt è Platone intelligi potest, lusos videmus à Socrate.

Lusito, tas, frequentatiuum. Plautus Cap. Nam vbi illo adueni, quasi patricijs pueris, aut monedulæ, aut anates, aut coturnices dantur, quibus cum lusitent.

Lusor, lusoris, verbale, qui ludit aut decipit. Plaut. Amphit. Quid enim censes, te vt deludam contra lusorem meum. Qui nunc primū te aduenisse dicas, modo qui hinc abieris? Ouid. lib. 4. Trist. Eleg. 9. Ille ego qui fueram tenerorum lusor amorum, id est, scriptor.

Lusorius, ria, rium, quod ad ludum spectat: vt Tabula lusoria, in qua tesseris luditur. Plinius lib. 37. cap. 2. Transtulit alueum cum tesseris lusorium gemmis duabus. Lusoria quæstio, vel quæ ludo fit, vel de ludo tractat. Plin. lib. 7. cap. 53. Pudore Diodorus sapientiæ Dialecticæ professor, lusoria quæstione non protinus ad interrogationes Stilbonis dissoluta obijt. Composita sunt, Alludo, Colludo, Deludo, Eludo, Illudo, Præludo, penultima producta: quorum significata vide suis locis.

Ludus, ludi, *Græcè*, παιδία, dicitur in factis, inquit Valla, iocus in verbis. Est enim propriè Ludus quoduis ludicrum ad animi recreationem, vel corporis exercitationem fieri solitum, proposita tamen quadam lucri spe, & damni periculo. Nam quæ ad solam voluptatem fiunt, eodem Valla teste, Lusus propriè dicuntur, uel Lusiones. Vnde Ludum aleę, melius dicimus, quàm lusum, & contra Lusum trochi, melius quàm ludum. Accipitur tamen aliquando Ludus pro ioco, & Iocus pro ludo. Horat. libro primo Sermo. Satyra prima. Sed tamen amoto quæramus seria ludo. Ouid. lib. 3. de Arte amandi. Mille fac esse iocos, turpe est nescire puellā Ludere: ludendo sæpe paratur amor. In priore exemplo Ludus ponitur pro ioco, opponiturq; serio. In posteriori Iocus ponitur pro ludo. Sed hoc rarius. Nam fere Ludus ita accipitur, vt de factis dicatur, & præcipue de priuatis quibusuis ludicris. Nam spectacula publica magis Ludi dicuntur in numero plurali: ut, Ludi Megalenses, Ludi Circenses, Ludi Appollinares, Ludi gladiatorij. Sed de his postea. Accipitur etiam Ludus frequentissime pro ipso loco, in quo aliquid exercitij fit, in quo scilicet aut uires corporis, aut ingenij acumen exercemus, aut etiam in quo pueri instituuntur à suis præceptoribus quod etiam Græci, ἀπὸ τοῦ γυμνάζειν, hoc est, ab exercendo, uocat Gymnasium. Sic dicimus Ludum palæstræ, Ludum pilæ, Ludum gladiatorium, Ludum literarium, pro loco ipso in quo huiusmodi rebus exercemur, aut instituimur. Asconius: Omnem scholam ludum dixerunt Romani. Cicero libro secundo de Orato. Tum hoc in ludo non præcipitur. Faciles enim causæ ad pueros deferuntur. Quo in loco Ludum dixit Cicero pro schola Rhetorum. Sic Ludus literarius, dicitur schola, in qua pueri literis dant operam. Plaut. in Merc. Hodie ire in ludum occœpi literarium. Ludi magister, qui præest ludo literario, de quo paulo ante suo loco. Ludum aperire, est ludi magistrum agere. Cicero ad Pætum libro nono Epistol. Dionysius tyrannus cum Syracusis expulsus esset, Corinthi dicitur ludum aperuisse. Per translationem etiam Ludus dicitur pro Re iucunda, & minime difficili. Cicero de Orato. Omnium cæterarum rerum oratio, mihi crede, ludus est homini non hebeti. Ludos reddere. Terent. in Andr. Hiccine me si imparatum in ueris nuptijs adortus esset, quos mihi ludos redderet? id est, ut me luderet, siue irrideret. Ludo quoque aliquem facere, est aliquem irridere. ἐν τρυφᾶν, καταμωκᾶν. Plaut. in Capt. Nunc iste te ludos facit. Et absolute, Ludos facere, est quod Gallicum uulgus ait, se gaudir, se mocquer. Terent. in Phormio. Vt ludos facit? Ludum noui, à Plaut. dictum est eleganter, pro eo quod est Perspicio technā, intelligo dolū, Plau. in Amph. Atat, noui iam ludū: Id Sosiæ factū est opera. Ludos operā facere, est operā perdere. Plaut. Rud. Iā nunc & operā ludos facit, & retia. Aliquādo ludus pro cātilena ponitur. Virg. 7 Ecl. Posthabuit tamē illorū mea seria ludo. Ita enim hoc in loco Ludū interpretatur Seruius. Ludo, ablatiuus ponitur pro, Per ludum. Vir. l. 5. Aen. Qua ludo inductus belli simulacra ciebat. Ludi uero, ἀγῶνες, πανηγύρεις, tantum plurali numero, spectacula publica significant. Cic. in Verr. Inter binos ludos. Idem Phil. 10. de Bruto loquens: Qui ne Apollinares quidem Ludos, pro sua, populiq; Romani dignitate apparatos, præsens fecit. Sic ludos gladiatorios potius dicimus, quàm Ludum gladiatorium, quoties unum pluráue paria gladiatorum depugnatura in arenam producuntur. Cōtra pro loco, vbi gladiatores instituuntur, melius Ludum gladiatorium dicimus in numero singulari. Legitur tamen aliquando Ludus gladiatorius, pro publico spectaculo. Quinctil. in Decla. pro Gladiatore: Quod me diu piratæ in carcere retentum, quia redemptorem illis diuitem promiseram patrem, in ludum uendiderūt, hoc est, ut me exhiberent in ludis gladiatorijs. Frequētius tamen in hac significatione numero plurali utimur. Sic dicimus apparere ludos, Facere. Ludos, pro edere. Facere ludos alicui numini, hoc est, in honorem alicuius numinis spectacula exhibere. Item Committere ludos, id est, celebrare. Cic. ad Q. Fr. l. 3. Hæc scripsi ad octauū Calendas Nouemb. quo die ludi cōmittebantur. Fuerunt apud Græcos quatuor ludorum genera præcipua. s. Olympici, Pythij, Isthmici, & Nemæi, de quib. dictū est in dictione Certamē. Ludi apud Romanos ēt quatuor erant, Megalenses, Funebres, Plebeij, & Apollinares.

Luentinum, siue potius Leuentinum, Britanniæ urbs Ptolæmeo lib. 2. cap. 3.

Lues, λοιμός, dicitur, cum in urbe, aut in agro febris, aliudve morbi genus homines uel pecora, arboresve corripit, aut sata. Differtq; à peste, quod hæc aut cito perimit, quæ corripit, aut cito abit ab eo, quem inuasit. Lues vero generalius accipitur etiā pro ijs malis, quæ lente ea, quæ corripiunt, cōficiunt. Dictā autem putat Festus Luem à lauādo, quòd omnia quæ corripuit, ad nihilum usq; diluat. Alij Luem dictam putant ἀπὸ τοῦ λύειν, quod omnia dissoluat. Cic. de Arusp. resp. Vt eos ludos hæc lues impura pollueret. Virg. l. 3. Aen. Subito cum tabida membris Corrupto cœli tractu, miserandaq; uenit Arboribusq;, satisq; lues, & letifer annus.

Lugdunum, λούγδουνα. Steph. emporium est totius Galliæ Celticæ longe celeberrimum, à quo ea pars Galliæ Lugdunensis dicta est, à L. Munatio Planco, dum Galliæ Comatæ præesset, conditum, in colle supra confluentem Rhodani & Araris imminente: ubi etiam hodie nō obscura antiquæ urbis extant uestigia. Strab. lib. 4. Lugdunum in colle conditum, ubi Arar amnis Rhodano immiscetur, Romano tenetur imperio: Ampliori quoque dignitate uirorum secundū Narbonem affluens, quibus usui magno est emporium. Ibi quoque Romani duces aureum numisma, argenteumq; signarunt. Lugduni etiam templum fuit, communi uniuersæ Galliæ impensa extructum, & Cæsari Augusto consecratum, ea parte ante urbem, ubi amnes confluunt: inibiq; ara dignitatis eximiæ erat, gentium sexaginta titulo insignis: dicatis ibi totidem gentium simulacris. Hæc Budæus de Asse. Fuit præterea hæc ciuitas celebribus nundinis insignis, ad quas totius Galliæ populi ad emendum, & uendendum conueniebant: unde etiam hodie locus ille, in quo olim situm fuit Lugdunum, Forum Veneris appellatur. In hac etiam urbe, à Caligula Cæsare (Vt in Vita eius cap. 20. testatur Suetonius) institutum fuit certamen Latinæ, Græcæq; facundiæ. Quo certamine ferunt uictoribus præmia uictos contulisse, eorundem & laudes componere coactos. Eos autē, qui maxime displicuissent, scripta sua spongia, linguave delere iussos, nisi ferulis uerberari, aut flumine ꝓximo mergi maluissent. Hunc spectasse uidetur Iuuenalis, quum de Rhetore loquitur ad aram Lugdunensem dicturo. Hæc autē vrbs, tam insignis totq; egregijs ornamentis nobilitata, teste Seneca in Epistolis, sub imperio Neronis, centesimo anno, à quo fuerat condita, vna nocte conflagrauit. Hodie uero Lugdunum in plano sitū est, magna sui parte Rhodano & Arari fluminib. inclusum, nullis Christiani orbis angulis incognitū.

Lugeo, es, luxi, luctum. *Piangere*, ὀλοφύρομαι, πενθέω, à uerbo Græco λύω, (ut quidam putāt) quod est soluo: eo quod cōtinuo luctu uita hominis soluatur. Accipitur aūt modo actiue pro deflere, aut deplorare, κατακλαίειν. Ouid. lib. 11. Metam. Fratrem lugebat ademptū. Cic. ad Curium lib. 7. Epistol. Sed mehercle & tum Rempublicam lugebam, quæ non solum suis erga me, sed etiam meis erga se beneficijs mihi erat charior. Modo neutraliter, & absolute ponitur pro eo quod est, in luctu esse. Cic. pro Planc. Hos pro me lugere, hos gemere uidebā. Idem pro domo sua: Lugente senatu: mœrētibus bonis omnibus. Accipitur præterea Lugere,

pro eo quod est ob necessarij alicuius interitũ ueste lugubri dolorem testari. Liu. lib. 2. ab Vrb. de Bruto: Matronæ annum, vt parentem eum luxerunt, quod tam acer vltor violatæ pudicitiæ fuisset. Huius verbi composita sunt Prolugeo, & Elugeo: quorum significata vide suis locis.

Lvgvbris, & hoc Lugubre, pen. cor. *Lugubre, funesto*, πενθικὸς, quod ad luctum pertinet: vt, Vestis lugubris, qua dolorem post necessarij alicuius interitum testamur. Teren. in Heau. Mediocriter vestitam veste lugubri. Cic. post Reditum, ad Quirit. Me fratres miserrimi, atq; optimi quotidianæ lacrymæ, sordesq; lugubres à vobis deprecatæ sunt. Idẽ. 1. Tusc. Sed illa lugubris lamentatio, fletusq; mœrẽs ea eo est, quod &c. Lugubria absolute, pro vestibus lugubribus. Ouid. 15. Metam. Surge, age, da lacrymas, lugubriaq; indue, nec me Indeploratum sub inania Tartara mitte. Senec. Herc. fur. Amicta coniux lugubribus.

Lvgvbre, pen. cor. aduerbium, idem quod Lugubriter, πενθικῶς. Plaut. Cist. Nam si hæc non nubat, lugubre fame familia pereat.

Lvitio, nis, Vlpia ff. de capt. & postlim. reu. l. si à patre. Si patre redempto & ante luitionem defuncto filius post mortẽ eius redemptionis quantitatem offerat dicendum est suum ei posse hæredem existere.

Lvma, mæ, ἄκανθος, genus spinæ, quæ in pratis nascitur, & locis vliginosis: sic dicta, quod agricolæ eam è terra luunt: id est, soluũt. Hinc lumeta, loca lumis plena: & Lunaria sala, qua lumeta secantur: vt ait Varro de Lingua latina lib. 4.

Lvmbago, vitium & debilitas lumborum, vt ait Festus.

Lvmbare, περίζωμα, tegmen, quo pudenda teguntur, vt apud Hieremiã. Sicut tu posuisti lumbare istud ad lumbos tuos.

Lvmbifragivm, gij, lumborum fractura. Plaut. in Amphit. Nam si me irritassis, hodie lumbifragium hinc auferes.

Lvmbrici, *Vermi*. ἕλμινθες, vermes terreni, a lubricitate dicti. Plaut. in Aul. Foras lumbrice, qui sub terra erepsisti modo. Lubrici etiam vermes dicuntur, qui in ventre hominis, aut etiam aliorum animalium nascuntur: qui teste Gale. ad finem Meth. in triplici sunt differentia. Aut enim lati sunt, aut teretes, aut omnium minimi, quas ἀσκαρίδας nominãt. Colum. lib. 6. cap. 14. Solent autem vitulis nocere lumbrici, qui fere nascuntur cruditatibus.

Lvmbvs, bi, vel, quod vsitatius ẽ, Lũbi, rum, *Lombi*, ὀσφὺς, ψύα, ψοῖα, à rei anatomicæ peritis dicitur pars inferior spinæ, quinque cõstãs vertebris, quę mediæ sunt inter hos sacrũ, & vertebras dorsi. Plin. lib. 20 cap. 1. Lumborum vero dolori, semine sole siccato. Dicuntur etiam Lumbi de brutis. Horat. lib. 1. Serm. Curto nũc licet mulo, vel si libet, vsq; Tarẽtum, Mantica cui lumbos onere vlceret, ac eques armos. Hinc fit Elumbus, a, um, vel Elumbis, a, um, vel Elumbis, lumbe, ἀνοσφυμένος, quod lumbis caret, seu potius quod lumbos cõfractos habet, aut inualidos. Bona enim pars virium in lumbis sita est: vt qui soli, nullius alterius ossis adminiculũ, superiorem corporis cõpagem sustineãt. Hinc factũ est, vt Elumbis accipiatur pro debili. Pli. l. 10. cap. 33. Perdix prægrauẽ, aut Elumbem sese simulans. Item Delumbis pro molli & effœminato. Persius Sat. 1. Sũma delumbe saliua, Hoc natat in labris. Inde Delumbe carmẽ, ꝓ lasciuo, minimeq; virili. Et verbũ Delumbo, as are, delumbẽ reddere, debilitare ἐξασθενίζειν. Pli. l. 10. c. 4. Hoc sæpe delumbata quadrupede, approbatur. Delumbare sentẽtias, per translationem, pro eo quod est, neruis & robore suo spoliare. Cic. in Ora. Nec minutos numeros sequens concitet, delumberq; sententias.

Lvmbvlvs, lumbuli, diminutiuum est à Lumbus. Plin. lib. 28. cap. 15. Sicca lippitudo, lumbulis suum tostis, atque contritis, & impositis tollitur.

Lvmen, luminis, *Lume*. φῶς, res aliqua splendorem de se diffundens: ita dictum, quasi lucimen. Seru. 2. Aeneid. Lumen à luce distinguit. quod in lumine sit splendor, sed cum fumo, in Luce solus splẽdor. Virg. 6. Aeneid. Nec fumea tedia Lumina. Idem. 9. Aen. Piceum fert humida lumen Teda. Verum hæc Seruij differẽtia nõ est perpetua. Nam & Solem, & Lunam, & cætera cælestia corpora Lumina appellamus, quæ tamen procul dubio fumi omnia sunt expertia. Alij Lumina intelligunt corpora ipsa lucida, quæ claritatem de se diffundunt. Sic Solem ipsum lumẽ appellãt, Lucem autem claritatem à Sole profectam. Sed hoc, vt in Sole fortasse verum est, ita in cæteris locum non habet. Neque enim splendorũ à candela, lychnõue per ædes diffusum, statim Lucem appellauens. Lucem itaq; alij uni Solis splendori proprium esse volunt, aliarumq; rerũ claritati nõ nisi per abusum, aut per trãslationẽ tribui. Ponitur aliquãdo pro luce, siue die. Cic. pro Rab. Posth. Si te secundo lumine hic offendero, moriere. Virg. 6. Aeneid. --Via lumine quarto Prospexi Italiam. Aliquando pro oculo, quòd oculorum beneficio lumen cõspiciamus. Quinctil. in Procem. libri 6. Prius alterũ ex duobus eruit lumen. Doctorem ac lumen desiderare, est desiderare rei alicuius difficilis, ac obscuræ interpretationem. Cicer. ad Treb. lib. 7. Qui quanquam plurimi sunt, doctorẽ tamẽ, lumenq; desiderãt. Luminibus obstruere, est ædificando officere luci domus vicini. Cic. pro domo sua: Cum ille negaret, primo se luminibus eius obstructurũ minabatur. Per trãslationẽ quoq; alterius luminibus obstruere dicimur, cũ nominis eius claritatem obscuramus. Cic. in Bruto: Catonis luminibus obstruxit hęc posteriorẽ quasi exaggerata altius oratio. Lumina præferre menti alicuius, id significat, quod vulgo inspirare aliquem dicimus. Cicero antequam iret in exilium. Vos, vos obtestor Dij immortales, qui meæ menti lumina prætulistis, quum cõsensum catinai coniurationis, arcemq; vrbis ab incendio, ac flamma liberaui. Lumina ciuitatis, dicuntur insignes viri, & clari. Cicer. in Catil. Orat. 3. in fine: Lumina ciuitatis extincta sunt. Lumina in pictura, vmbræ opponuntur. Pli. lib. 35. c. 5. Tandem se ars ipsa distinxit, & inuenit lumen, atque vmbras, differentia colorum alterna vice sese excitante: deinde adiectus est splendor alius hic, quàm lumen, quem quia inter hoc & vmbram esset, appellauerunt Tonon. Lumina orationis, sunt sentẽtiæ, & figuræ, quæ suis locis velut emblemata quædam interiecta, orationem mirum in modum illustrant.

Lvminare, huius luminaris, *Lume, luminare*, φωστὴρ, ipsum lumẽ aut id quod claritatem, splendoremve de se diffundit. Hieronymus in Gene. Fecit Deus duo luminaria magna: vnum ut præesset diei, alterum vt præesset nocti. Luminaria itẽ per translationem appellamus viros eximios in quibus singularis quidam virtutis splendor elucet, quiq; sui ordinis hominibus decori est, & ornamento. Cicer. secundo Philip. In te autem M. Antoni, id decreuit Senatus, & quidem incolumis, nondum tot luminaribus extinctis, &c. id est, tot egregijs viris, qui sunt lumen & splendor, ac ornamentum Senatus, & ciuitatis.

Lvmino, luminas, φωτίζω, a quo illumino, illuminas, καταλάμπω, eiusdem vtrunq, significationis. Martianus: Quos stellantibus oculis interstinctos crebri vibratus ignium luminabant. Relumino, lumen reddo.

Lvminosvs, a, um, *Luminoso*, φωτεινὸς, quod est clarum, & apertum. Cicero in Orator. Tum sunt maxime luminosæ, & quasi actuosæ partes duæ.

Lvna, lunæ, σελήνη, a lucendo dicta, quòd noctu luceat. Alij Lunam quasi Lucem alienam dicunt, quod lumẽ à Sole recipiat. Cice. in Somn. Scipio. Ex quibus erat minima quæ vltima cœlo, citima terris, luce lucebat aliena. Hæc Solis discipula, obsequitur cursibus supernis, & prout accedit ad Solem, uel recedit à Sole, crescens aut senescens, dispensat lumen, ideoq; semper est instabilis. Ouid. 15. Metam. Nec par aut eadem nocturnæ forma Dianæ. Esse potest vnquam, semperq; hodierna sequente. Si crescit, minor: maior, si contrahit orbem. Luna (ut inquit Macrob.) dispensationibus septenarijs luminis sui vires sempiterna lege uariãdo disponit. Primis septem diebus dimidiata semiorbem ostendit. Græcoq; sermone διχόμηνος, & Διχότομος uocatur, quasi dimidia. Secundis totum orbem complet, fitq; plenilunium, quod Græci πανσέληνον uocant. Tertijs rursus Διχότομος efficitur. Quartis fit coitus lunæ cum sole, quod interlunium uocant, & Silentem Lunam, & Intermenstruã Græce σύνοδος dicitur. Hinc Plenilunium, quod est quum Luna quintadecima & rotunda est, Soliq; ex diametro opponitur. Plin. lib. 18. Quum uero occidente Sole orietur (scilicet Luna ex aduerso) ita ut pariter aspiciantur, tunc erit plenilunium. Interlunium, quum apparere desierit, & noua fit, & coeunte uel silenti Luna. Vnde Lunæ coniunctio dicitur dies silentis Lunæ. Luna uicesima pro uicesimo die post nouam lunam. Plin. lib. 2. cap. 97. Aestus idem triduo in mense consistit, septima, octaua, nonaq; luna.

Lvna, Hetruriæ oppidum ad mare situm, fœcundissimum candidi marmoris fodinis quod ab eo Lunense dicebatur, olim nobilitatum, Lucan. lib. 1. Quorum qui maximus æuo, Aruns incoluit desertæ mœnia Lunæ, &c.

Lvnæ, promontorium, σελήνης ἄκρα, Hetruriæ promontorium, non procul à Macra fluuio: cuius meminit Ptolemæus lib. 3. cap. 1. Est item eiusdem nominis promontorium in Lusitania, non procul à Tagi ostio, apud eundem Ptolemæus lib. 2. cap. 5.

Lvnarivm, promontorium Laletanorum, in Hispania Tarraconensi: cuius meminit Ptolemæus lib. 2. cap. 6. Alio nomine, Mons Iouis.

Lvnaris, & hoc Lunare, σεληναῖος, quod ad Lunam pertinet: ut Lunaris ratio, Lunaris annus. Plin. lib. 15. cap. 39. Lunaris annus, qui mense vno suum efficis cursum. Oui. 15.

Met.

Metam. Ceruleus, & vultum ferrugine lucifer atra Spatfus erat, sparsi lunares sanguine currus. Ci. in Som. Scip. Quam ob causam summus ille cœli stellifer cursus, cuius cõuersio est incitatior, acuto & excitato mouetur sono: grauissimo autem hic lunaris & infimus.

LVNATICI, *οἱ σεληνιαζόμενοι*, dicuntur, qui furore laborant, non illo quidem perpetuo, sed interuallis quibusdam recurrente. Quod mali genus inde nomẽ accepit, quod iis qui ipso interlunio nati sunt, familiare esse consueuerit: siue quod statis Lunæ ratione internallis soleat reuerti. Iulius Firm. 4. Mathes. Et si luna male fuerit collocata, aut spasticos, aut lunaticos, aut caducos facit.

LVNATVS, ta, tũ, *Lunato, à guisa di Luna, σεληνοειδὴς*, quod est ad Lunæ similitudinem factum, vel quod habet speciem Lunę: vt, Lunatum ferramentum. Col. l. 12. c. 54. Deinde, sicut consueuerunt salgamarij, decussatim ferramento lunato incidito. Tres enim sunt figuræ crescentis Lunæ, nã modo curuatur in cornua, modo in orbem circumacta, vt quum est plena, & soli aduersa: modo dimidio orbe cæsa: hoc est, quum æqua proportione diuiditur: & ob id à nostris Diuidua, à Græcis *διχότομος*, vocatur. Vir. l. 1. Aen. Ducit Amazonidũ lunatis agmina peltis Penthesilea furens. Classis lunata, Lucan. l. 3. Cauda lunata delphinorum, Senec. Oedi. Frons lunata vituli, Claud. de Rapt. Pros.

LVNENSES, caseus, à Luna vrbe nomen accepit, quæ fuit in ea parte Hetruriæ: quæ Liguriæ proxima est. Erat autem hoc casei genus sola magnitudine laudatũ, ut quod libracũ mille pondus nonnunquam æquaret: vnde inter seruorum obsonia refertur à Mart. l. 14. Caseus Hetruscæ signatus imagine Lunæ Præstabit pueris prandia mille tuis. Pl. l. 11. c. 42. Mixtum Hetruriæ atque Liguriæ cõfinium Lunensem mittit, magnitudine conspicuum: quippe & ad singula millia pondo premitur. Ab eadem Luna, Lunense quoque marmor nomen accepit, miro candore conspicuum. Pli. li. 36. c. 6. Adiecit idem, Nepos, Mamurram totis ædibus nullam nisi è marmore columnã habuisse, oẽs solidas è Caristio, aut Lunensi.

LVNO, nas, nare, *Torcere à guisa di Luna, σεληνοειδῆ ποιῶ*, in modum lunæ quando in cornua curuatur, flectere. Oui. 1. Amo. Lunauitq; genu, sinuosum fortiter arcum: id est, intendit.

LVNVLA, le, *Lunetta, σεληνίδιον*, Plaut. in Epid. Lunulam, atque anellum aureolum in digito.

LVO, is, ui, *Purgare, pagare, λύομαι*, significat persoluo. Liu. l. 8. ab Vrb. Vt tamẽ debito supplicio scelus lueret. id est, solueret, seu purgaret. Dictum putatur à verbo Græco *λύω*, quod inter cætera significat etiam purgo, aut *ἀπὸ τοῦ λούειν*, quod est lauare, siue abluere. Luere pœnas, est dare pœnas, seu ferre supplicium. Cic. Att. li. 3. Itaque mei peccati luo pœnas. Sic Luere supplicium, est supplicio affici. Iustin. l. 5. Quicunque capi potuerunt, supplicia crucibus luerunt. Luere capite, est capite plecti. Liui. 9. ab Vrbe. Obsides etiam sexcenti imperati capite luerunt. Luere maculas sanguine, est abstergere, purgare, eluere, & tum à lauando, quidam ductum uolunt. Cic. in Verr. Act. 7. Errabas Verres, & vehementer errabas, cum te maculis furtorum & flagitiorum tuorum, sociorum innocentium sanguine luere arbitrabare. Luere peccata, est delictorum supplicium ferre. Liu. 8. Bell. Mace. Ego tamen & cum aliis pro dignitate imperij vestri coactis luese peccata sua, pacem pepigi. Luere aliquando est, pretium redemptionis redẽptori offerre, ait Budæus. Vlpianus: Qui status controuersiam patiuntur, non debent per id tempus militare: sed nec hi, qui ab hostibus redẽpti sunt, prius quã se luãt. Luitur impersonale. Luca. l. 5. Hæc cęde luatur Quicquid Romani meruerunt pendere mores. Luiturus participium, Luitura pœnas puppis, Claud. 4. Panegy. Luendus. Ouid. 2. Trist. Scilicet in superis etiam fortuna luenda est. Hinc componitur Reluo, pro soluo, seu repignero. Nam in alia significatione componitur à lauo, sicut Diluo, Proluo.

LVPA, pæ, *Lupa, λύκαινα*, fœmininum est à lupus. Oui. l. 3. de Arte aman. Rapidæ tradis ouile lupæ. Ponitur tamen quandoque pro meretrice, quod, ut lupa cibi, ita hæc uel libidinis, uel quæstus appetens sit. Cic. pro Mil. Ille qui semper secũ scorta, semper exoletos, semper lupas ducebat.

LVPANAR, pen. pro. *Bordello, πορνεῖον, χαμαιτυπεῖον*. prostibulũ, ganeum, in quo lupæ, hoc est, meretrices prostant. Quint. l. 7. c. 4. An deprehensus in Lupanari cum aliena uxore, adulter sit, quæritur. Iuu. Saty. 6. Intrauit calidum ueteri centone lupanar. Oblitum lupanar, Catul.

LVPANARIS, & hoc re, *χαμαιτυπικὸς*, ut, Infamia Lupanaris, apud Apul. pro spurca, & fœda fama, qualis esse solet meretricibus. Ambrosius, Cum meretricibus scortaberis in contubernio lupanari.

LVPANARIVM, rij, *πορνοβοσκεῖον*, idem quod Lupanar. Vlpi. de de Peti. hæred. Licet à lupanario præcepta sint. Nam & in multorum honestorum uirorũ prædiis lupanaria exercẽtur.

LVPARIVS, rij, *λυκοθήρας*, qui uenatur lupos. Seru. in Cõmen. Georgic. Constat enim luparios canibus tinctis ueneno lupos necare.

LVPATVM, ti, *Morso, χαλινὸς*, idem quod lupus, pro fræno asperrimo. Virg. 3. Geor. Pressiq; negabunt Verbera dura pati, & duris parere lupatis. Dicta Lupata (ut Seruius inquit) à lupinis dentibus, qui inæquales sunt: vnde & eorum morsus vehementer obest. Ouid. 1. Am Eleg. 2. Asper equus duris contunditur ora lupatis.

LVPOR, aris, ti, *Andare alle meretrici, πορνεύειν*, scortari, meretricari. Turpilius apud Nonium: Qui cum meretrice per uias habitu nostro lupantur. Antiquum.

LVPERCAL, *λυκαῖον*, à lupa dicitur, locus sub Palatino monte, sacratus ab Euãdro Pani Deo Arcadiæ qui Lycæus uocatur, eo quod non sinat lupos in oues sæuire. Quamuis quidã ita appellatum velint, quod lupa ibi Remum & Romulum nutriuerit. Ouid. 2. Fast. Illa loco nomen fecit, locus ille Lupercal Magna dati nutrix præmia lactis habes.

LVPERCALIA, *λυκαῖα*. solennia quædam sacra dicebantur, quę mense Februario à Lupercis fiebant in honorem Panos pastorum Dei. Cic. ad Q. F. lib. 2. Hodierni diei res gestas Lupercalib. habebis. Seruius enarrans illud Virg. l. 8. Aen. Hic exultantes Salios, nudosq; Lupercos. Cum, inquit, in honorem Panos Lupercaliorum solennitas celebraretur, pecora Romanorum subito à Latronibus rapta sunt. Illi, proiectis vestibus, persecuti sunt latrones: quibus oppressis, & receptis animalibus, propter rem à nudis prospere gestam, consuetudo permansit, ut nudi Lupercalia celebrarent.

LVPERCI, sacerdotes erant Panos Dei pastorum, qui Lupercaliorum die nudi per urbem cursitabant, prægnantiũq; mulierum manus uterosq; caprina pelle feriebant: qua te & fœcunditatem, & facilem partum fieri putabant. Dicti autẽ creduntur Luperci, à Pane Deo pastorum cui sacra faciebãt in Lupercali. Græci enim Pana uocant Lycæum, nomine *ἀπὸ τοῦ λύκου*, hoc est, a lupo deriuato, quod oues à lupis tueri crederetur, Vel à Lycæo monte Arcadiæ, in quo Pan colebatur. Oui. 2. Fast. Quid uetas Arcadiæ dictos de mõte Lupercos? Faunus in Arcadia templa Lycæus habet. Cic. 2. Phili. insectatur M. Anton. quod in Lupercalibus, in quibus sedebat Cæsar amictus toga purpurea, in sella aurea coronatus, se lupercum exhibuerit.

LVPFVRNVM, Ptolemæo lib. 2. cap. 11.

LVPIA, Germaniæ fluuius Pomponio li. 3. Coniectura est, inquit Vadianus in Melam, eum esse, quem hodie Necharum uocant, qui haud longe à Danubij fontibus ortus per Vuirtembergensem ducatum lapsus, rursusq; in occasum uersus: Rhenum seorsum illabitur. Strabo longe secus, quàm Pomponius Lupiam in Visurgim deferri ait, ut Lupiæ nomine non Necharus, sed is amnis quem hodie Fuldã uocant, intelligatur. Tacitus (adeo in re tantilla uariant scriptores) libro Augustæ historiæ 1. Lupiam uocant amnem, nõ in Rhenũ, sed in Oceanũ elapsum. Hæc Vadianus. Cuius uiri alioqui diligentissimi lapsum tam supinum satis mirari nõ possum, præsertim in suæ Germaniæ chorographia. Constat. n. Lupiam Bructerorum (hodie Vuestphalos appellant) fluuiũ esse, qui etiam hodie nomen retinet, non procul à Badẽborna nascentem: ad cuius caput extat oppidulum, quod Germani sua lingua Lipenprunnum, quasi Lupiæ fontem appellãt: aliudq; circa medium fere fluminis tractum uisitur oppidolum, quod eodem cum fluuio nomine Lupiã nominant: Labitur autem in Rhenum) quod & Mela asserit) circa Vesaliam agri Cliuensis oppidum.

LVPINVS, a, um, *Lupino di lupo, λύκειος*, quod est lupi. Ci. in Cat. Quem inauratum in Capitolio paruum atque lactantẽ uberibus lupinis inhiantem fuisse meministis. Ad Her. Folliculus lupinus. & in Cat. Romulus paruus atque lactens uberibus lupinis inhians.

LVPINVS, ni, & Lupinum, ni, substãtiuum, *θέρμος*, leguminis genus est, omnium amantissimum, quod sui circumactu agricolis horas etiam nubilo die ostẽdit. Dictus autem putatur Lupinus à Lupi natura, quod non minus terram appetat, uorandiq; illius sit, quàm lupus: & tellurem adeo amat, ut quamuis frutetoso solo cõiectum inter folia uepresq;, ad terram tamen radice perueniat. Vide Pli. li. 18. ca. 14. Hora. 1. epi. 7. Nec tamen ignorat quid distent æra lupinis. Virg. 1. Geor. Tristisq; lupini Sustuleris fragiles calamos.

LVPVS, lupi, *Lupo, λύκος*, animal rapax, quod nulli notum non est: cuius fœm. est Lupa. Ouid. 1. Trist. Excussa est auidi dentibus agna Lupi. Est etiam Lupus *λάμβραξ* piscis genus, quem Romani olim piscibus omnibus prætulerunt: eosque præcipue, qui in Tiberi inter duos pontes capti essent: quos Catillones, hoc est, liguritores uocabant, metaphora ducta

ab hominibus gulosis, & delicatis, quos ideo Catillones vocabant antiqui, quod absumptis cibis ipsos etiā catillos lingerent. Est enim hic piscis voracissimus, stercorumq; ac lotiorum auidissimus sectator, à nullo sordium genere temperans. Paulus Iouius in eo libello, quem de piscibus Rom. edidit, Spigolam vocari ostendit: multisq; argumentis eorū opinionem conuincit, qui hunc Sturionem esse putauerūt. Pli.li.9.c.17. Postea præcipuam auctoritatem fuisse lupo & asellis Cornelius Nepos & Laberius poeta Mimorum tradidere. Luporum laudatissimi, qui appellantur lanati, à candore molliciaq; carnis. Mart.li.13. Lancus Euganei lupus excipit ora Timaui, Aequoreo dulces cum sale pastus aquas. Item Lupus, genus est fræni asperrimi, quod & Lupatum dicitur à lupinis dentibus, qui inæquales sunt, & propterea morsus eorum asperrimus. Hi frænis utebantur Galli. Oui. 4. de Trist. Tempore paret equus lentis animosus habenis: Et placido duros accipit ore lupos. Item Lupus, est instrumentum aduncum, quo uasa, quæ in puteum forte ceciderunt, extrahuntur: ἅρπαξ Græco vocabulo, & à nostris Harpago nominatur. Liu. 8. Bell. Pun. In alios lupi superne ferrei iniecti, vt in periculo essent, ne suspensi in murum extraherentur. Item aranei genus. Pl.li.11.ca.24. Luporum nomine minime non texunt. Hoc nomine etiam dicta est herba, quæ asparagi uice mandi solet: quæ & Lupus salictarius appellatur, quod salices ad similitudinem uitis ascendat. Hanc herbam officinæ uocant Lupulum, Galli Hubelon. Ea utuntur Belgæ ad condiendam ceruisiam admistis frugibus. Item Lupus (vt Palladius auctor est) serula manubriata uocatur. Ouem lupo commisisti, Teren. in Eun. Concinne hoc utemur prouerbio, quoties ei seruandum aliquid committitur, cuius gratia custodem magis oporteat adhiberi. Ci. 3. Phil. Etenim in concione dixerat se custodem futurum urbis, usque ad Kalend. Maias ad urbem exercitum habiturū. O præclarum custodem ouium (ut aiunt) lupum. Custosne urbis an direptor & uexator esset Antonius? Quadrare uidetur, quoties inimico negocium committitur, eiq; qui nobis pessime velit: propterea quod lupus & agnus genuino quodam odio dissident. Lupo agnum eripere. Plaut. Pœn. Lupo agnum eripere postulant. Nugas agunt. Hoc uti possumus prouerbio, vbi quis frustra conatur prædam recipere, cui semel manus iniecit rapax aliquis. Improbum enim uidetur, sperare futurum, vt lupus agnum semel arreptum amittat. Lupus est in fabula, prouerbium est notissimum, quo utimur, quoties nostro sermoni superuenit is, de quo loquebamur, & nobis sua præsentia amputat loquendi facultatem. Prouerbium tractum est à lupi natura, quem ferūt iis, quos prior aspexerit, vocem intercludere. Ad quod alludit Virg. 9. Eclo. Vox quoque Mœrim Iam fugit ipsa: lupi Mœrim uidere priores. Lupum auribus tenere prouerbium est, quod in re ancipiti periculosaq; dici solet. Nam qui auribus lupum tenet, nec eū dimittere audet, nec retinere potest sine periculo. Sueto. in Tib. Cunctandi causa erat metus undique imminentium discriminum, ut sæpe lupum se auribus tenere diceret.

Lura, (inquit Festus) os culei, siue utris ab antiquis dicebatur.

Lurco, cas, *Trangugiare*, λαφύσσω, cibum cum auiditate nimia sumo. Pomponius Syris, vt citat Nonius: Lardum lurcabat lubens. Lurcor, aris, deponens, idem. Lucilius Saty. 5. Vt lurcaretur lardum, & caruaria furtim.

Lurcones, *Golosi, trangugiatori*, λαίμαργοι, dicti sunt gulosi, & bonorum suorum consumptores. Plau. in Persa: Perenni serue, lurco, edax, furax, fugax. Lucil. Sat. l. 5. vt citat Nonius: Edite Lurcones, comedones, viuite uentres. Suet. de Clar. Gram. cap. 15. Lastaurum, & lurconem, & nebulonē, popinonemq; appellans, & uita scriptisq; monstrosum. Cic. Attic. Lurcus tribunus plebis.

Luridus, a, um, *p.c.* ὠχρὸς, πελιδνὸς, quod est supra modū pallidum, quasi Loridum, seu loro percussum, & liuidum factū. Oui. 1 Met. Lurida terribiles miscent aconita nouercæ.

Luror, oris, masc. g. *Pallidezza*, ὠχρότης, pallor, color subflauus. Lucr. l. 4. Lurida præterea fiunt, quæcunque tuentur Arquati: quia luroris de corpore eorum Semina multa fluunt simulacris obuia rerum.

Luscinia, æ, *Rosignuolo*, ἀηδὼν, auis cātus suauitate præcellēs, quæ & Philomela appellatur: ita dicta, ut uolunt, quod lugens canat, aut certe quod canat ante lucem. Pl. li. 10. ca. 29. Luscinijs diebus ac noctibus continuis quindecim garrulus sine intermissu cantus, densante se frondium germine, nō in nouissimis digna miratu aue. Poetæ fabulantur, Philomelam à Tereo violatam, in hanc auem fuisse mutatam: ad quā fabulam alludit. Mar. l. 14. Flet Philomela nefas incesti Tereos, & quæ Muta puella fuit, garrula fertur auis. Ob eādem causam & Atthis dicitur. Fuit enim Philomela patria Atheniensis, Pandionis regis filia. Mart. l. 6. Sic ubi multisona fervet sacer Atthide lucus. A Luscinia fit diminutiuum Lusciniola. Plaut. in Bacch. Pol ego quoque metuo, lusciniolę ne desuat cautio.

Lusciosus, siue Luscitiosus, *Che ha torta vista*, μύωψ, is dicitur teste Nonio, qui ad lucernam non uidet. Varro Disciplinarum li. 8. ut citatur a Nonio: Vesperi non uidere quos appellant lusciosos. Idem Andabatis: Aedepol idem cæcus, non luscitiosus est. Bud. in Anno. Lusciosos, siue Luscitiosos eos dici existimat, qui propius admota oculis, uident, remota uero non: quod genus homines res intuendas oculis fere contingere solent, & limis etiam clusisq; oculis aspicere. Eosdemq; à Græcis μύωπας uocari ait.

Luscus, sci, *Losco*, ἑτερόφθαλμος, qui altero captus est oculo: qualis fuit Annibal, de quo Iuue. Sat. 10. Quum Getula ducē gestaret bellua luscū. Lusca, æ, Mar. l. 3. Oculo Philænis semper altero plorat: Quo fiat istud quęris modo? lusca est. A Luscus fit Elusco, Eluscas, τυφλόω, quod est, luscum facio, & oculum eruo. Scribit Iulianus Iurecōsultus: Aquilia lege teneri eum, qui eluscauerit discipulum in disciplina. Cic. de Orat. Hic Luscus familiaris meus Caius Sextius. Et id dixit quod conueniret in omnes luscos.

Lusio, nis, Cic. de Sen. Ex multis lusionibus uobis senibus labor relinquant & tesseras.

Lusitania, æ, λυσιτανία, tertia Hispaniæ pars, ad Septentrionem Durio amne à Tarraconensi prouincia, ad Austrū à Bætica Ana fluuio dirempta: cuius descriptionē uide apud Pli. li. 4. c. 21. Et Ptol. l. 2. c. 5. Strabo tamen li. 3. Lusitaniam ad Austrum Tago flumine terminat. Dictam autem uolunt Lusitaniam à Luso, & Lysa Liberi patris comitibus, qui eū bacchantes in Hispaniam secuti sunt, ut tradit Pl. li. 3. ca. 1. Hodie Portugalliam appellant.

Lusito, tas, *Giuocolare*, ἀθύρω, frequētatiuum est à verbo Lupo. Pla. Capt. Nā ubi illo adueni quasi patricijs pueris, aut monedulæ aut anates, aut coturnices dantur, quibus cū lusitēt.

Lusius, λούσιος, Arcadię fluuius frigidissimus, Gortynam uicū præterfluens, in quo Iouem primum ablutum fuisse Arcades asserunt: vnde & nomen accepisse putatur. Vide Cœl. Rhodig. lib. 18. c. vlt. Fuit & Lusius quidam, Marii ex sorore nepos, qui cum Trebonio generoso adulescentulo uim afferre conaretur, ab eodem occisus est. Valerius li. 6. ca. 1. Clusium appellat.

Lusorius, a, um, *Cosa che s'appartiene à giuoco*, ἀθυρτικὸς, quod ad ludum spectat: vt, Tabula lusoria, id est alueus, in quo tesseris, aut latrunculis ludimus. Pli. l. 36. c. 1. Transtulit alueū cum tesseris lusorium gēmis duabus. Lusoria quæstio, id est, iocosa, quæ ludo fit. Pl. l. 7. c. 53. Pudore Diodorus sapientię Dialecticæ professor, lusoria quæstione non protinus ad interrogationes Stilbonis dissoluta, obiit.

Luspiae, λουσπίαι, Ptol. li. 3. c. 1. Calabriæ vrbs, Lupia Plinio.

Lustralis, & hoc Lustrale, ἁγνιστικὸς, καθαρτικὸς, quod lustrandi, hoc est purgandi, seu expiandi vim habet. Vnde Aqua lustralis dicitur, qua à sacerdote lustrationis, hoc est, purgationis causa aspergimur. Ouid. 3. de Ponto: Spargit aqua captos lustrali Graia sacerdos. Sic Lustrale sacrificium dicitur, quod lustrationis causa fit. Liui. li. 1. Sacrificium lustrale in diem posterum parat. Lustralia exta, veteres dixerunt prępinguia: eo quod lustralis, id est, quinquennalis bos dicitur esse perfectæ ætatis.

Lustramen, inis, idem quod lustratio. Vale. 6. Argo. Semineceśq; duces inter sua tela, suosq; inter equos, sæuam misero lustramine uersant Congeriem.

Lustratio, verbale, περιήγησις, circuitio, peragratio. Cic. 2. Phil. Quæ fuit eius peragratio itinerū? lustratio municipiorum? Ponitur & pro sacrificio expiationis, ἁγνισμὸς, καθαρμὸς, Col. l. 2. c. 22. Hoc loco certum habeo quosdam, quum solennia festorum percensuerim desideraturos lustrationū, cæterorumq; sacrificiorum, quæ pro frugibus fiunt, morem priscis usurpatum.

Lustratus, participium, *Purgato*, καθαρθεὶς, purgatus, expiatus: vt, Lustratum, atque purgatum Capitolium. Liu. li. 3. ab Vrb. Mart. in præfat. li. 8. Meminerit, non nisi religiosa purificatione lustratos accedere ad templa debere. Corpus lustratum diuino odore, Ouid. 14. Metam.

Lustricus, ca, cum, καθαρτήριος, idē fere est quod lustralis. Vnde Lustrici dies infantium appellantur, puellarum octauus, puerorum nonus, quia his lustrantur, & nomina eius imponuntur. Hæc Festus. Et qui eos lustrant, Lustratores uocantur, & fœminæ Lustratrices, & qui lustrantur, Lustrati nominantur.

Lustrificus, a, um, ἁγνιστικὸς, idem quod lustralis: vt, Cantus lustrificus, Valer. 3. Argon.

Lustro, as, *Circondare, Purgare*, περιπολέω, ἀγνίζω, περιστρέφω, perago, ambigo, circumago. Lactan. l. 2. Sed Luna, quę orbē illum.

illum signiferum triginta dierum spatio lustras. Cic.li.5.de Finib. Cur ipse Pythagoras & Aegyptum lustrauit, & Persarum Magos adijt? Vir.lib.3.Aen. Quo tutior hospita lustres Aequora, & Ausonio possis considere portu. Interdum significat expiare, ἁγνίζειν, ἀποκαθαίρειν. Vir.5.Ecl. Et quũ solennia uota Reddemus nymphis, & quũ lustrabimus agros. Lustror, aris, passiue. Oui.l.13.Met. Ego lustror ab illis, Et purgante nefas nouies mihi carmine dicto, Pectora fluminibus iubeor supponere centum. Oui.10.Met. Magico lustrabere ritu. Vir.l.3.Aen. Lustramurq; Ioui, uotisq; incẽdimus aras. Vbi Seruius: Aut lustramur, id est, purgamur, ut Ioui sacra faciamus: aut certe lustramur. Interdum idem est quod circumquaque aspicio, & oculis quodãmodo ambio, περιβλέπω. Vir.8.Aen. Ille os, oculosq; loquentis Iandudum, & totum lustrabat lumine corpus. Lustrare animo, ἐξετάζειν, id est, perpendere & examinare. Ci.l.3.Offi. Sed quum omnia ratione atque animo lustraueris. Interdũ lustrare accipitur pro sequi, ἀκολουθεῖν. Vir.2.Ecl. At mecum raucis, tua dum uestigia lustro, Sole sub ardenti resonant arbusta cicadis. Interdum patefacere, clarificare, lustrare, περιλάμπειν, λαμπρύνειν. Idẽ li.7.Aen. Postera Phœbea lustrabat lampade terras Orta dies. Lustrare exercitum, ἐξετάζειν, id est, recognoscere, recensere. Cæs.l.7.Bell.Gal. Legionibus quæ ea omnibus hybernis ad fines Treuerorum euocatis, eò profectus est, ibiq; exercitum lustrauit. Huius uerbi composita sunt Collustro, περισκοπῶ, circumspicio. Vir.l.3. Aen. Omnia collustrans, hanc primum ab littore classem Prospexit uenientẽ. Illustro, περιλάμπω, illumino: ut, Auri fulgore templum illustrare, apud Cic.6.Verr. Interdum patefacere, explicare, aperire. Ci. pro Cælio: Signa quibus ueritas illustrari solet. Aliquãdo idem quod celebrare, nobilem reddere. Cic. Lentulo, l.1.epi. Illustrabit, mihi crede, tuam amplitudinem hominum iniuria. Perlustro, περιπολέω, περινοστέω, peragrando, perspicio. Liu.l.7.ab Vrb. Perlustrauitq; hostium agros, nulla arma, nullã uim, nec apertam, nec insidias expertus. Interdũ idem quod recenseo ἐξετάζω. Idem li.1.ab Vrb. Hercules ad primam auroram excitus, cum gregem perlustrasset oculis.

Lvstror, aris, *Andare à meretrici*, πορνεύω, deponens, significat scortor, in lustris & lupanaribus uersor: à lustris, quæ interdum pro meretricum latibulis accipiuntur. Plau. in Pseu. Luxuriantur, lustrantur, comedunt, quod habent.

Lvstrvm, stri, *Habitacolo delle fiere, bordello*, φωλεὸν, καταδύσεις, ferarum habitaculũ in siluis: à luto, ut Seruius putat, eo quod apri, suesq; siluestres in lutosis fere locis sua habeãt cubilia. Alij putant lustrum per antiphrasim dictum, quod minime sit illustratum, sed obscurum & immundũ. Vir.l.2.Ge. Non absunt illis saltus, ac lustra ferarum. A qua similitudine ij qui in locis abditis ac sordidis desidiæ & uentri indulgẽt, in lustris uitam agere dicuntur. Propter quod & Lustra dicuntur popinæ, & lupanaria, vbi lupæ, id est, meretrices delitescunt. Cic.2.Phil. Quum omnes impuritates impudica in domo quotidie susceperis, uino, lustrisq; confectus. Idẽ Cassio: Quæ autem in lustris & in uino cõmutatio potuit esse? Lustrum item dicebatur sacrificij quoddam genus, quo urbis lustrandæ gratia sus, ouis, & taurus immolabantur. Liui. l.1. Omnes centuriæ, & equites in campum Martium conuocati, sue, oue, tauro cæsis immolarunt: quod lustrum est dictum, sicque à sacrificio illo census obtinuit nomen Lustri. Quia vero census ipse, siue lustrum quinto quoque anno habebatur (quanto tempore durabat Censorum magistratus) inualuit cõsuetudo, ut lustri appellatione spatium quinque annorum appelletur: quod Olympias apud Græcos dicitur, id est, quinquennium: ita tamen ut quadriennio exacto quinto quoq; anno ineunte, lustrum peractum intelligatur. Plin. auunculus l.2.c.47. Omnium quidem (si libeat obseruare minimos ambitus) redire easdem uices quadriẽnio exacto Eudoxus putat, non uentorum modo uerum & reliquarum tempestatum magna ea parte. Et est principium lustri eius semper intercalari anno Caniculæ ortu. Intercalarem annũ dixit, quem Bisextilem dicimus. Vlp. de Rebus cred. Nam & si colonus post lustrum completum fructus perceperit cõduci eos constat. Tacitus secundum lustrum dixit, ut secundam Olympiadem, de ludicro quinquennali loquens Romæ instituto. Hæc Budæus.

Lvsvs, sus, *Gioco*, παίγνιον, παιδιά, puerilis exercitatio, & proprie sine spe lucri, aut periculo damni, solusq; uoluptatis ergo. Quint.li.1. Nihil me lusus offenderit. Et paulo post: Sũt etiã acuendis ingenijs non inutiles lusus. Accipitur aliquando pro ioco. Pli. Iunior Aristoni: Quos, quantosq; auctores sequar, facile impetrari posse confido, ut errare me, sed cũ illis sinant, quorum non seria modo, uerum lusus etiam exprimere, laudabile est. Cic. de Fini. Sed & illum & cæteros sophista Lusos uidemus.

Lvtamentvm, ti, πήλωμα, paries, aliudve opus ex luto confectum, lutove oblitum. Cato de re rust. cap.128. Neque mures caua facient, neque herbæ nascentur, neque lutamenta scindunt se.

Lvtarivs, a, um, qđ in luto degit: vt, Testudines lutariæ, apud Pli.l.32.c.3. Lutarius mullus, qui ex luto sibi pabulum petit, uilissimum ex omni mullorum genere, teste Plin.l.9 c.17.

Lvtea, λυσιμάχιον quibusdã, herba est in palustribus, & aquosis locis nascẽns, flore ruso, uel aureo, cauliculos spargens cubitales, eosq; maiores quorum è geniculis folia exeunt gracilia, salicis folijs non dissimilia. Rustici Corneolam uocãt, pannorum infectoribus hoc nomine notissimam, qui cærulei coloris pannos ei incoquentes, colorem uiridẽ efficiunt. Nam ea flaui cæruleiq; commistione uiridis color emergit. Qua ratione olim & adulterinam chrysocollã conficiebant, lutea herba cæruleo suberita. Pl.l.33.ca.5. Luteam putant à lutea herba dictam, quam ipsam cæruleo suberitã, pro chrysocolla inducunt, vilissimo genere, atque fallacissimo.

Lvteolvs, ὑπόχλωρος, dimin. à luteus. Vir.2.Ecl. Mollia luteola pingit vaccinia caltha. Col.li.12.c.47. Olina pausea uel orchita, quum primum ex albo dulcoratur, fitq; luteola.

Lvter, luteris, p.p. λουτήρ, vasis genus est (ut quidã existimãt) quo uinum diluitur: cuius meminit Hierony. in Iouin. Alij hoc nomine peluim significari arbitrantur, aut certe uas, in quo uasa abluuntur. Quibus etiam uocis ipsius etymon suffragari uidetur, quod ἀπὸ τοῦ λούειν, hoc est, à lauando tractũ uidetur. Vnde & λουτήριον diminutiua forma, uasis genus est, Iulio Polluci, in quo calices abluuntur.

Lvtesco, is, πηλοῦμαι, significat luteum fieri, & in luti morem mollescere. Col.l.8.c.17. Nam quæ limo, cœnoq; lutescũt, ut ante iam dixi, conchylijs magis, & iacentibus apta sunt animalibus. Nonius ex Poeta quopiam. Sanguine diluitur tellus, caua terra lutescit.

Lvtetia, λευκοτεκία, Parisiorum urbs celeberrima, primũ in Sequanæ insula condita, nunc præter insulam utranque ripã latissimis occupans ædificiis, cumq; maximis Europæ urbibus magnitudine certans & frequentia. Græci λευκοτεκίαν nominant, à parietum (ut quidam existimant) albedine. Meminit huius uerbis Strabo li.4.

Lvtevs, lutea, luteũ, prima syllaba producta, *Di color d'oro, giallo*, ὠχρὸς, quod est coloris rufi, sed dilutioris: vnde Luteum oui, dicimus pro uitello, qui albumine ambitur. Huius nominis primitiuum est Lutum priore syllaba producta, quo nomine herba quædã significatur, crocco colori tingendo idonea, quam & luteã nominat Plinius, vt paulo post latius sumus dicturi. Hoc colore nuptialia vela, quæ flammea uocabant, olim tingebantur. Pl.l.21.c.8. Lutei uideo honorẽ antiquissimum, in nuptialibus flammeis totũ fœminis concessum. Luc.l.2. Lutea demissos uelarunt flammea voltus.

Lvtevs, lutea, luteum, prima syllaba co. *Di terra*, πηλώδης, qđ ex luto confectum est: vt, Luteus paries, Lutea vasa. Oui.l.1. Fast. Ignotaq; prodit hirundo, sæpius & luteũ sub trabe fingit opus. Per translationem Luteum dicimus, quicquid uile est, & nullius pretii. Cic.6.Ver. Tum illos cœpisse Prætori dicere, putasse id se, quod audissent, alicuius pretii scyphos esse Pamphili luteum negotium esse, non dignum, quod in suo argento Verres haberet.

Lvto, tas, *Infangare*, πηλόω, luto inficio, siue oblino. Cato de re rust.c.92. Postea cõspergito amurca bene omne quod lutaueris. Ponitur etiam pro maculare. Mart. lib.14. Ne lutet immundum nitidos ceroma capillos.

Lvtosvs, a, um, *Fangoso*, πηλώδης, cœnosus, luto plenus, uel luto infectus. Pl.l.18.c.19. Lutosam terram ne tangito. Col.l.12.c.54. Raporum quàm rotundissima sumito, eaq; si sint lutosa detergito, & summa cutem nouacula decerpito.

Lvtvlentvs, a, um, πηλώδης, βορβορώδης, idẽ quod lutosus. Col.li. de Arbori.c.11. Lutulentã terram neque arare, neq; fodere oportet. Ci. in Sal. Itaque nihil aliud studet, quam ut lutulentus sus cum quouis uolutari. Hora.1.Ser. Sat.5. de Lucilio: Cum flueret lutulentus erat quod tollere uelles.

Lvtvm, pe. pr. λυσιμάχιον quibusdam, herba eadem est, quam & Luteam diximus uocari, qua olim cœrulea suberita chrysocollam adulterinam faciebant. Vir.4.Ecl. Ipse sed in pratis aries, iam suaue rubenti Murice, iam croceo mutabit uellera luto. Vitru. Luteum appellat per tres syllabas. Vnde nõnulli etiam apud Virg. Luteo, legendum censent, duabus postremis syllabis in unam contractis.

Lvtra, ἐνυδρὶς, Herodoto, animal est ex ijs, quæ Græci ἀμφίβια, uel ἐνυδρὰ vocant, simile fibro, sola cauda ab eo differens. Nam fiber piscis caudam habet. Pl.l.8.c.30. de fibro loquens. Cauda piscium iis cætera pars lutræ. Vtrunque aquaticum, utrique mollior pluma pilus.

Lvtvm, ti, p.c. *Fango, luto*, πηλὸς, terra est humore soluta, quam & cœnum

& cœnum uocamus. Iuu. Sat. 6. Compositiq; luto nullos habuere parentes. Fictus ex argilla & luto homulus. Cic. in Piso. Volutatus in luto totius corporis uestigijs Verres, Ci. 6. Verr. Pocula composuit de facili luto, Tibul. lib. 1. Eleg. 4. In eodem luto hæsitare. i. sic implicati cuipiam negocio, vt se inde nequeat extricare, quin in idem, aliudve simile recidas. Ter. in Phor. Quid nunc porro? Quid fiet? in eodem luto hæsitas, vorsuram solvis Geta: præsens quod fuerat malum, in diem abiit, plagæ crescunt. Per translationem Plau. in Pers. lenonem vocat Lutum. Possum, inquit, te facere, ut argẽtum accipias lutum.

Lvx, *Luce, splendore*, φῶς, splendor, fulgor, claritas, & proprie ea quæ à Sole diffusa orbem illustrat. Cic. de Diu. Si deus erat, cur se contra naturam, abdidit, ut patefactus aratro lucẽ aspiceret? Hinc lucem intueri dicimus pro eo quod est vita frui. Oui. 1. Met. Lucis egens aer. Luc. 4. Omnia corridens concepta luce dies. Ponitur quandoque pro die. Cic. pro Mil. Centesima lux est hæc ab interitu P. Clodii, & opinor ultra. Prima luce, hoc est, vbi primum cœperit dilucescere, sicut contra. Primis tenebris, id est incipiente iam nocte. Terẽ. Adel. Cæterum rus cum filio cum prima luce ibo hinc. Vbi Donatus. Cum primo Lucu, legit, dicens. Cum primo lucu veteres dicebant, Lucum pro luce, seu sole ponentes. Ergo, Cum primo lucu, cum primum sol cœperit lucescere. Liu. 1. ab vrbe. Vt omnes ciues Romani, equites, peditesq; in suis quisque centurijs in campo Martio prima luce adessent. Lux autem ἀπὸ τῆς λύκης, dicta est, λύκην enim veteres Græci appellant primam lucem, quæ præcedit solis exortum, quod & summum mane dicitur. Aliquando idem est, quod splendor, & nitor. Luc. l. 4. Viridis cũ luce smaragdi. Vir. 2. Aen. Exultat Felix, & luce coruscus ahena. Ponitur aliquãdo pro uita. Ci. 1. Tus. Tamen obiiciebatur interdum animo metus quidam cogitanti fore aliquando finem huius lucis, & amissionem omnium incommodorum. Lucis usurã alicui dare, est sinere eum uiuere. Cice. in Verr. Act. 7. Cur inquam ciuibus Romanis, quos pyratæ cœperant, securi statim percussis, ipsis pyratis lucis usuram tam diuturnã dedisti? In luce, pro in publico dixit venuste Cic. in Cat. Maio. Nec vero ille in luce modo, atque in oculis ciuium magnus, sed intus domique præstantior. Lux mea blandimenti genus, quo mulierculis blandimur. Martia ad Gell. Si nõ mentiris, si uerum lux mea dicis. Lux pro oculis. Stat. l. 11. Theb. Et effossæ squalent uestigia lucis. Luces in plurali pro stellis. Cic. in Ara. Illæ quæ fulgent luces ex ore corusco.

Lvxo, as, *Sconciare, mouer di luogo*, στρέφω, ἐξαρθρόω, membrũ aliquod intorqueo, & loco suo moueo. Vnde Luxa, siue Luxata membra, ἐξηρθρωμένα, dicũtur locis suis mota, & soluta. Pli. li. 28. Caro prodidit luxatis membris carmen auxiliare M. Varro podagris. Idem l. 31. c. 6. Luxata hominum corpora & quadrupedum natando in cuiuslibet generis aquam facillime in artus redeunt. Et Luxati, ἐξηρθρωμένοι, dicuntur, quorum mẽbra suis locis mota sunt. Idem: Althææ radix decocta luxatis prodest. Scorpium quoque radices luxari dicuntur, quum aratro aut ligone perstrictæ mutilãtur, locoq; mouentur. Pli. l. 17. c. 24. Aut culpa uinitorum colentium ægrotant uites, quum perstringuntur, aut circumfossor iniurioso ictu verberauit, uel etiam subaratos imprudens luxauit radices corpusve desquamauit.

Lvxvria, æ, siue Luxuries, ei, *Lussuria*, ἀσωτία, immodicus uoluptatum deliciarumq; vsus, omniaq; non modo in rem uenereã, verum etiam in molliorem vestitũ, lautioresq; epulas profusio. Cic. l. 1. Offi. Luxuria cum omnia ætati turpis, tum senectuti fœdissima est. Et paulo post: Turpe est diffluere luxuria. Idem pro Sext. Rosc. In vrbe luxuries creatur, ex luxuria auaritia, ex auaritia erumpit audacia. In segetibus item, cæterisq; stirpibus Luxuries, ἐξύβρισις, dicitur, quum alimenti vbertate quodammodo lasciuiunt, herbarum frondiumve copiam iusto maiorem emittentes. Vir. l. 1. Geo. Luxuriem segetum tenera depascit in herba.

Lvxvriose, aduerbium, ἀσώτως, ut, Luxuriose uiuere, id est, molliter & delicate. Cic. pro Cœlio: Cum facinorosis audacter, cum libidinosis luxuriose uiuere.

Lvxvrio, luxurias, neutrum, & luxurior, luxuriaris, deponẽs, *Sopraboundare, lussuriare*, ἐξυβρίζειν, proprie de plantis dicũtur, quum nimia alimonii ubertate quodammodo lasciuiunt, ramos, frondesq; iusto plures emittentes. Col. l. 3. Cacumina uirgarum, ne luxurientur demetiato. Pl. l. 18. c. 24. Aliqui in frigidis ab æquinoctio autũni, in calidis serius, ne ante hyemem luxurient. Agri quoq; prærpingues luxuriare dicuntur, cum abunde stercorati præter modum feraces euadũt. Oui. 1. epi. Luxuriat Phrygio sanguine pinguis humus. transfertur & ad homines, quos & ipsos luxuriare dicimus, quum rebus secundis, ociove lasciuiunt. Tibu. Luxuriãt animi rebus plerunque secundis. Liu. l. 1. Positis externorum periculorum curis, ne luxuriarent ocio animi, quos metus hostium, disciplinaq; militaris continuerat. A Luxurior fit compositũ Eluxurior, quod est, ualde luxurior. Col. l. 3. Quid si pingui agro ualidas uites deposuerit, pãpinis magis eluxuriabuntur. Luxurians, luxuriantis, particip. Hor. l. 2. Epi. 2. Latiumq; beabit diuite lingua: Luxuriantia cõpescet, nimis aspera sano leuabit cultu. Luxuriatus particip. Oui. l. 5. Trist. Nõ tñ, ut lusit, rursus mea litera ludet: Sit semel illa meo luxuriata ioco. Fames luxuriata multo sanguine, Stat. 1. Theb.

Lvxvriosvs, a, um, *Lussurioso*, ἄσωτος, ἐπιδαψιλευόμενος, immodice uoluptatib. delicijsq; indulgẽs, & non solũ in rei uenereæ usu, verum & in epularum apparatu, vestiumq; ornatu modũ excedens, & plus satis lasciuiẽs. Quint. in Procem. l. 1. Muliebris & luxuriosus cultus nõ corpus exornat, sed detegit mentem. Cic. de lege Agr. cõtra Rull. Vt in suis rebus, ita in remp. luxuriosus nepos. Idem 4. Philip. Multa & lauta suppellex, non illa quidem luxuriosi hoĩes, sed tamen abundantis. Luxuriosa lætitia, dicitur nimia, & profusior, quã par sit. Liu. li. 2. ab Vrbe condita: Sed patrib. nimis luxuriosa ea fuit lætitia. Luxuriosa frumenta, quæ tam confertim, & copiose nimis proueniunt, ut immitti in ea soleãs oues ad depascendum. Cic. in Orat. de rusticis loquens. Si quidem est eorum gemmare uites, sitire agros, lætas esse segetes, luxuriosa frumenta. Luxuriosa vitis, quæ plures æquo frõdes habeat, aut sarmenta. Col. l. 4. c. 21. Siquidẽ luxuriosa uitis, nisi fructu compescitur, male deflorescit, & in materiam, frondemq; effunditur. Luxuriosa pabula, quæ maximam herbarum copiam adferunt. Pli. li. 17. ca. 4. Nec luxuriosa pabula, pinguis soli semper indicium habent. Hinc

Lvxvs, xus, *Lussuria, sontuosità*, ἀσωτία, non solum pro re uenerea, sed etiam, & fere semper, proprieq;, pro omni superfluitate, & nimia profusione, & sumptuosiore cibi, vestitus, & aliarum rerum cura dici solet. Cic. 5. Ver. Nisi forte existimasis, eũ in uino & luxu non restisse qui, &c. Regali luxu splẽdida domus. Vir. l. 1. Aen. At domus interior regali splẽdida luxu instruitur. Regifico luxu paratæ epulæ. Vir. 6. Aen. Tacit. l. 20. Effusi in luxũ, & epulas, & nocturnos cœtus. Luxũ deponere, est fastũ, pompã, habitusq; splendorẽ abijcere. Clau. l. 2. Sub tua purpurei uenient fastigia reges, Deposito luxu.

L ANTE Y

Lyaevs, ei, p. p. Λυαῖος, vnum ex Liberi patris cognominibus, inde impositum, quod immoderatus uini usus pariat λύας, hoc est, rixam & seditiones. Aut certe παρὰ τὸ λύειν τὰ μέλη τῶν μεθυσκομένων, hoc est, ab eo quod ebriorum mẽbra soluat: vnde & λυσιμελὴς, à Græcis cognominatur. Vir. l. 4. Aen. Legiferæ Cereri, Phœboq;, patriq; Lyæo. Inde Lyæus, a, um, pro Lyæius. Virg. 1. Aene. Regales inter mensas laticemq; Lyæum.

Lycabettvs, ti, pen. pro. Λυκαβηττὸς Suidæ, Atticæ mons est, apud Pli. lib. 5. ca. 7.

Lycaea, λυκαῖα, sacra erant in Lycæo Arcadiæ monte in honorem Panos fieri solita, quę postea ab Euandro in Arcadiã translata, Lupercalia dicta sunt, ut placet Oui. l. 2. Fast. Pausanias tamen in Arcadicis Lycæa Iouis sacra fuisse tradit, à Licaone Pelagi filio ad Iouis Lycæi aram primum instituta. Vide Cœl Rhodig. li. 24. ca. 17.

Lycambaevs, a, um, pen. pro. Oui. in Ibin: Tincta Lycambeo sanguine tela dabit.

Lycaevs, æi, Λύκαιον, Arcadiæ mõs, Ioui sacer, teste Pausania in Arcadicis, olim etiã Olympus & ἱερὰ κορυφὴ, id est, sacer vertex ab incolis appellatos, quod Iouem ibi educatum existimarent. In quo & monte Iouis Licæi ara fuit, à Lycaone Pelasgi filio primum consecrata, quam cum postea mactati pueri sanguine respersisset, in lupum dicitur esse transformatus. Erat ibidẽ & Iouis Lycæi lucus, quem si quis lege spreta esset ingressus, annum superuiuere negabatur. Itẽ fons insignis, nõie Agno, tam admirabilis naturæ, vt re diuina ibi curiosius peracta, quernoq; ramo aqua leuiter commota, mox densus inde surgeret vapor, nebulæ assimilis, quę non multo post effecta nubes, aggregatis itẽ aliis, largos demitteret imbres. Hæc Pausanias. Constat tamẽ Lycæum montẽ nõ soli Ioui, verum & Pani sacrum fuisse. Vir. 1. Ge. Ipse nemus linquens patrium, saltusq; Lycæi, Pan ouium custos, tua si tibi Manala curæ, adsis ò Tegeæe fauens. Hinc & Lycæus passim à Poetis cognominatur. Idem li. 8. Aen. Gelida mõstrat sub rupe Lupercal, Parrhasio dictum Panos demore Lycæi.

Lycambes, bis, per tertiam, uel Lycambes, bæ, per primã declinationem, λυκάμβης, Neobules pater fuit, qui cum filiã Archilocho Poetæ dispondisset, posteaq; pœnitẽtia ductus non tradidisset, tam acerbo carmine ab eo est perstrictus ut una cum filia laqueo uitam finierit. Horat. in Epod. Ode 7. in malos asperrimus Parata tollo cornua, Qualis Lycambæ

hæ ſpretus inſido genet.

LYCAON, p.pr. genitiuo Lycaonis, pe.co. Λυκάων, Arcadiæ rex fuit, Pelaſgi filius, quem Iuppiter, quod aram ſuã in Lycæo monte, mactato puero ſanguine reſperſiſſet, in lupum mutauit: vt ſcribit Pauſanias in Arcadicis, Oui. tamen l.1. Met. omnino aliam tradit transformationis huius cauſam: quæ ſic habet: Iuppiter aliquãdo cum multa de humani generis impietate inaudiſſet, neque tamen omnia crederet, ut rem omnem certius exploraret, relicto cælo, in terram deſcendit: aliquotq; regionibus peragratis, tandem ſub noctem in Arcadiam peruenit ad Lycaonis regiam, vbi cum ſe Deum eſſe ſignificaſſet, vulguſq; ſe ad ſacrificia accingeret, irridens credulitatem eorum Lycaon ea ipſa nocte ſe periculum facturum eſſe dixit, deum ne an mortalem hoſpitio ſuſcepiſſet: conatuſq; eſt noctu dormientem interimere. Quod cum fruſtra tentaſſet, alia ratione rem aggreſſus eſt. Habebat obſides à Moloſſorum gente ad ſe miſſos, Horum unum iugulauit, partimq; aſſum, partim elixum Ioui epulandũ appoſuit, Cuius rei immanitate indignatus Iuppiter, regiam tyranni immiſſo fulmine exuſſit, ipſumq; in ſiluas fugientem, in lupum transformauit. Alius fuit Lycaon Nelei filius: & frater Neſtoris, quem Hercules capta Pylo, interemit. Alius item fuit ex Laothoe Altai Lelegũ regis filia, quem Achilles in bello Troiano interemit: vt placet Homero l.21. Iliad. Lycaon item faber inſignis fuit ex Gnoſſo Cretæ urbe, artifex eius enſis, quem Aſcanius dedit Euryalo: de quo Vir.9. Aen.

LYCAONES, p.c. Λυκάονες, populi Lycaoniæ, in finibus Cappadociæ ad Taurum mõtem, qui & Lycaonij appellantur. Lycaones alii à Ptolemæo li.5.c.2. collocantur in finibus Lyciæ, non procul à Themizoniis.

LYCAONIA, Λυκαονία, Aſiæ regio, Cappadociæ pars ſecũdum Ptolemæum, ad Taurum montẽ pertingens ea in parte, qua Pamphyliæ imminet. Vrbes habet Iconiũ, Adopiſſum, Canam, Paralaida, aliaſq; compiures, quæ uide apud Ptolemæũ lib.5.c.6. Lycaonia item olim appellata fuit Arcadia, à Lycaone rege, Pelaſgi filio, & à patre Arcadis, à quo deinde Arcadia dicta fuit.

LYCANTHROPIA, Λυκανθρωπία, melancholicę affectionis ſiue inſaniæ genus eſt, quo qui afficiuntur, Lycanthropi, Λυκάνθρωποι, dicuntur, teſte Aegineta, eo quod lupos imitentur, noctu è lectis exilientes, & ad diem uſque inter ſepulcra diuerſantes, facie interim pallida, oculiſq; areſcentibus, & lingua, ſitibũdi quoq; cruribuſq; immedicabiliter exulceratis.

LYCASTE, Λυκάστη, filia fuit Priami ex concubina, cuius amore flagrans Polydamas Antenoris & Theanus ſororis Hecubę filius, eam vxorem duxit. Fuit item Lycaſte meretrix nobilis, apud Drepanũ Siciliæ urbem, ob formæ excellentiã Venus appellata, quæ cum Butem, Amyci Bebryciorũ regis filium hoſpitio excepiſſet, eius concubitu uſa, Erycem ei peperit: quo factum eſt, ut apud poſteros creditum fuerit, Buten ex Venere Erycẽ genuiſſe. Vide ſupra in dictione Butes.

LYCASTVS, Λύκαστος, vrbs Cretæ, ita dicta à luporum multitudine, quæ ibi eſſe perhibetur, Strab. li.10.

LYCAEVM, pe.pr. *Schola d'Aristotele*, Λύκειον, gymnaſii celeberrimi nomen iuxta Athenas, in quo Ariſtoteles frequentiſſimo auditorio Philoſophiã profitebatur, quẽadmodum Plato in Academia. Cic.1. Aca. Qui erant cum Ariſtotele, Peripatetici dicti ſunt, quia diſputabant inambulãtes in Lyceo. Fuit & Lyceum gymnaſiũ Ciceronis in fundo Tuſculano, à nomine ſcholæ Ariſtotelicæ ita dictum, de quo li.4. de Diu. ſic refert: Nuper cum eſſem cum Q. fratre in Tuſculano diſputatum eſt. Nam quum ambulandi cauſa in Lycęum ueniſſemus (id enim ſuperiori gymnaſio nomẽ eſt) Perlegi, inquit ille, tuum paulo ante tertiũ de Nat. deo. Huius nominis pe. producitur à Cicerone in verſu illo: Inq; Academia umbrifera, nitidoq; Lyceo, Fuderunt claras fœcũdi pectoris artes.

LYCHNIDVS, Λυχνίδος, Macedoniæ oppidum, ſub Candauia monte ſitum, ad uiam Egnatiam, quæ ab Apollonia, mariq; Adriatico, in intimam Macedoniam ducit. Auctor Stra. li.7. & Ptolemæus li.3. ca.14.

LYCHNIS Coronaria, λυχνὶς στεφανωτική, herba eſt, quæ à Romanis Genicularis, ſeu Ballaria uocatur. Florem habet uiolæ albæ magnitudine, ſed purpureũ. Nectitur ad Coronas. Pl. l.21. c.4. Roſam Græcam appellat: vulgus hodie Candelariam. Lychnis ſilueſtris, λυχνὶς ἀγρία, herba eſt ſatiuæ lychnidi per omnia ſimilis, cuius radicem Aſiani Bolicen uocãt. Dioſcorides à Romanis Accipitrinum pedem appellari reſtatur. Penitus tamen diuerſa eſt à Lyſimachia, ſiue Lutea, quam vulgus hodie Accipitrini pedis nomine agnoſcit. Pli. li.25. c.10. Lychnidem agriam ſcribit eſſe herbam lino ſimilem radice nulla flore hyacinthi, ſemine uitulinarum nariũ ſimilitudinem referente: alioq; nomine Anthirrinon, ſiue Anarrhinon appellari.

LYCHNITES, pe.pro. Λυχνίτης, marmor album, quod in Paro inſula effodiebantur: ſic cognominatum, quod ad lucernam in cuniculis cæderetur, ſicut Pli. l.36. ca.5. teſtatur. Eſt etiam hoc nomine gemma ardens, ita dicta à lucernarum accenſarum præcipua gratia. Pli. li.37. cap.7.

LYCHNITIS, idis, Λυχνῖτις, lacus eſt in occidentali tractu Macedoniæ, ſub Candauia monte: cui imminet oppidum nomine Lychnidus. Vide Stephanum περὶ πόλεων, & Strab. li.7.

LYCHNITES, tidis, λυχνῖτις, herba eſt ex Phlomidos generib. alio nomine Thryallis dicta, folijs ternis, aut quaternis, craſſis pinguibus, plumoſis, ad lumina lucernarum utilibus. Auctor Pli. l.25. ca.10. Cic.5. Fa. Nec ſcripſi ad lychnum ligneolum, alias lychnuchum.

LYCHNOBII, λυχνόβιοι, dicti ſunt, qui loco dierum noctibus utuntur, & ad lucernas uiuunt, quaſi lucernarij. Seneca vlti. epiſt. Nil conſumebat, niſi noctem. Itaque crebro dicẽtibus illum quibuſdam auarum & ſordidum, Vos inquit, & lychnobium dicetis.

LYCHNVCHVS, *Lucerniere*, λυχνοῦχος, Græce nominatur, quicquid lucernas ſuſtinet, ſiue id ſit cãdelabri genus, ſiue homo quiſpiam lucernam geſtans. Pli. l.34. ca.3. Placuere & lychnuchi penſiles in delubris, aut arborum modo mala ferentium lucentes.

LYCHNVS, ni, *Lucerna, lume*, λύχνος, Græcis idem eſt, quod nobis lucerna: παρὰ τὸ λύειν τὸ νύχος, hoc eſt ab eo quod tenebras ſoluat. Vir.1. Aen. Depẽdent lychni laquearibus aureis. Hinc Ellychnium, ἐλλύχνιον, dicitur funiculus, qui lucernis adhibetur, ut affuſo oleo flammam nutriat. Lychni penſiles, lucernæ erant multis lucentes myxis, quæ ex laquearibus ſuſpenſæ, totum illuſtrabant triclinium.

LYCIA, Λυκία, regio minoris Aſiæ, inter Pamphyliam, & Cariam ſita, olim (ſi poetarũ fabulis credimus) Chimæræ monſtri ignibus infeſtata. Cuius fabulæ occaſionẽ præbuit Chimæra eius regionis mons, crebro ignem eructans. Dicta eſt autem Lycia à Lyco Pãdionis filio. Vrbem habet Pataram Apollinis oraculo celebratam: à qua Apollo Patareus cognominatur.

LYCIDAS, dæ, Λυκίδας, nomen Cẽtauri vnius ex iis, qui Pirithoo Hippodamiam ſpõſam eripere conati, à Lapithis interempti ſunt. Oui.12. Aen. At non Eurynomus, Lycidaſq; & Aræus, & Imbreus Effugere necem. Eſt & nomen paſtoris apud Virg.9. Eclog.

LYCIMNIVS, ſiue potius Licymnius, Λικύμνιος, auus maternus Herculis, quẽ Tlepolemus eiuſdem Herculis ex Aſtiochia filius, iam ætate prouectum interfecit. Auctor Homerus in Catalogo.

LYCISCA, nomen canis proprium, à lupi (vt uidetur) ſimilitudine impoſitum, ſiue ab eo quod lupum coerceat. Vir.3. Ecl. Multum latrante Lyciſca. Seruius Lyciſcas uocare arbitratur canes ex lupo & cane fœmina natas: cuiuſmodi in Cyrenaica Libya gigni ſcribit Ariſtoteles. Pl. l.8. c.21. hoc genus hybridas Crocutas vocat, omniaq; dentibus frãgere ait, & deuorata protinus concoquere.

LYCIVM, λύκιον Dioſcoridi, ſpinæ genus folia habens buxetis ſimilia: vnde & Pyxacanthan appellarunt. Virgas habet tricubitales, quibus cũ radicibus tuſis, ſuccoq; expreſſo, fit medicamentum, quod & ipſum Lycium appellãt. Naſcitur hæc ſpina copioſiſſime in Lycia Aſiæ regione, teſte Dioſcoride: vnde & nomen uidetur accepiſſe. Pl. l.24. c.14. Lycium præſtantius è ſpina fieri tradunt, quam & Pyxacanthon Chironiam appellant.

LYCIVS, λύκιος, Apollinis cognomẽ, à lupi natura, vt quidam putant, impoſitum. Nã ſicut lupi pecora rapiunt, ita ipſe humorẽ haurit radijs. Vel ἀπὸ τῆς λύκης, quo nnẽ priſci Græcorum dicebãt, lucẽ illã, q̃ præcedit Solem. Vel (quod uerius puto) à Lycia Aſiæ regione, in qua præcipue colebatur. Habet. n. ea regio Pataram urbem Apollinis oraculo inſignẽ.

LYCIVS, gentile. Vir.1. Aene. Vnam, quæ Lycios, fidumq; vehebat Orontem. Item Lycius, a, um, adiectiuum: vt, Lyciæ ſortes, apud Vir.4. Aen. id eſt, ſortes Apollinis, qui in Lycia apud Pataram reſponſa edebat.

LYCOCTONON, λυκοκτόνον, aconiti genus ita dictum, quod eo, in crudæ carnis offis occultato lupos necent venatores, vide Dioſc. lib.4. cap.66.

LYCOMEDES, Λυκομήδης, Scyri inſulæ rex, cui Thetis filium ſuum dormiente præceptore ſuo Chirone clam raptum ſeruandum tradidit, vt ibi inter eiuſdem regis filias (erat. n. facie uenuſta & puellari, ita ut facile pro puella ſeſe gereret) muliebri habitu indutus latitaret, ne ad bellum Troianum, à quo illum nõ reuerſurum eſſe ſciebat proficiſci cogeretur. Apud quem cum deliteſceret, Deidamiam regis filiam uitiauit, & ex ea Pyrrhum ſuſcepit. Fuit & alter Lycomedes Creontis filius, cuius meminit Homer. li.9. Iliad.

LYCON,

LYCON, Λύκων, philosophus Peripateticus fuit, ex Troade Asiæ regione, in dicendo adeo suauis, vt pro Lycone Glycon nominaretur: tracto nomine à dulcedine. Hic fuit cultu & vestium mollitie nitidissimus. Lucta & pilari lusione exercebatur. Periit podagræ morbo annos natus septuaginta quatuor. Fuit præterea Lycon quidam orator, unus ex accusatoribus Socratis: de quo Laertius in vita Socratis. Fuerunt & alii eiusdem nominis, quorum meminit idem Laertius.

LYCOPHRON, Λυκόφρων, poeta, patria Chalcidēsis, natura quidem Sophoclis grammatici, adoptione vero Lyci Rhegini historici filius, inter septem poetas, qui Pleiades dicebātur à numero stellarum à Philadelpho Ptolemæo receptus. Erant autem hi, Theocritus, Aratus, Nicander, Apollonius, Philicus, Homerus iunior, Lycophrō. Tragœdias eius enumerat Suidas. Scripsit & Alexandram, poema valde obscurum, in quo meminit de Vaticiniis Cassandræ, exorsusq; ab Hercule, & rebus Troianis, prosequitur usque ad Alexādrū Macedonem. De huius morte Ouid. in Ibin: Vtq; cothurnatum periisse Lycophrona narrant, Hæreat in fibris fixa sagitta tuis. Alius fuit Periandri Corinthiorum regis filius ex Melissa, Proclis Epidauriorum Tyranni filia, quam cum Periander grauidam ictu calcis occidisset, Lycophron cū Cypselo fratre suo ad Proclem se recepit. Verum repetente filios Periandro, cum Procles eos dimittere cogeretur, flens eos admonuit, meminisse eos debere, quisnam matrem eorū occidisset. Quod verbum tam alte Lycophronis menti insedit, vt Corinthum reuersus adduci nō potuerit, ut aut patrē prior salutaret, aut ab eo compellatus, verbum ullum respōderet. Qua filii pertinacia irritatus Periander, ædibus eū eiecit, edicto simul proposito, Apollini ut sacer esset, quisquis eum tecto reciperet. Cuius edicti metu cum ab oībus excluderetur, quarta demum die in porticu quadam a patre inuētus, illuuie squallidus, & inedia tantū non confectus, blandeq; ab eo inuitatus, ut posita pertinacia regni successionem miserrimo præferret exitio, nihil aliud respondit, quàm caput eius Apollini deberi, quod contra edictum in colloquiū suū uenisset. Periander itaque animaduertens, grauius esse malum filii, quam cui facile mederi posset, in Corcyrā (nam & illi imperabat) eum ablegandum curauit. Verū cum ingrauescente iam ætate, Periander sibi cōscius esset, se deinceps tyrannidi administrandæ minus idoneum esse, missa ad Lycophronem sorore ad regni administrationem eum euocauit. Cui cum ille respondisset, se patre uiuo Corinthum nō reuersurum, hanc ei conditionē tulit Periander, sese in Corcyram concessurum, modo ipse ad Tyrannidis successionem sese Corinthū conferat. Id approbante filio, Periander conscensa naui, in Corcyram cursum tenuit, futurum ratus, ut filius mitteretur Corinthum. Quæ res eum magnopere fefellit. Edocti.n. de his omnibus Corcyræi, qui Periandro male cupiebant, vt aduentum eius præcluderent, Lycophronē interimunt. Quod facinus tā indigne tulit Periander, ut insulam ui ingressus, trecentos primorum Corcyræorum pueros Sardis ad Halyatten regem miserit castrandos: qui tamē cum Samum appulissent, beneficio Samiorum seruati sunt, & incolumes domum remissi. Vide Herodotum l. 3. & Laertium in Periandro.

LYCOPHTHALMOS, λυκόφθαλμος, gēma est quatuor colorum ex rutilo, & sanguineo: in medio nigrum candido cingitur, ut luporum oculi, illis per omnia similis. Pli. li. 37. ca. 11.

LYCOPOLIS, Λυκόπολις, vrbs Aegypti, à lupis dicta, quòd Aethiopas Aegyptum incursantes, lupi facta acie usque ad urbem Elephantinā repulerunt. Ibi Aegyptii Lycopolim condiderunt, à bestiis illis ei nomen imponentes: quas etiā pro diis coluerunt. Auctor Diodo. lib. 2.

LYCOPSIS, λύκοψις, anchusæ species, longioribus quàm lactucæ foliis, crassioribusq;, caule longo, hirsutoq;. Vide Pli. li. 27. ca. 11. Galli Linguam caninam appellant.

LYCORIS, idis, Λυκωρὶς, Volumnii Senatoris liberta fuit, uero noīe Citheris dicta, misere à Cornelio Gallo adamata: quo tō spreto Antoniū in castra sequuta est. Vir. 10. Ecl. Tua cura Lycoris Perq; niues aliū, perq; horrida castra sequuta ē.

LYCORMAS, Λυκόρμας, Steph. fluuius est Aetoliæ, flauas arenas voluens. Hic postea Euenus ab Eueno rege Aetoliæ, qui se in illū præcipitauit, appellatus est, teste Strab. l. 7. Oui. li. 2. Met. Arsurusq; iterum Xanthus, flauusq; Lycormas.

LYCOS, Λύκος, minimum aranei genus, à rapacitate dictū. Pli. li. 30. c. 6. Araneus, & maxime, qui Lycos uocatur, dolēti medetur lieni. Idem alibi Lupum appellat, vt lib. 11. ca. 24. Luporum nomine minimi non texunt.

LYCTIUS, Λύκτιος, gentile: vt Lyctius Idomeneus, apud Virg. 3. Aeneid.

LYCTUS, Λύκτος, Cretæ vrbs, edito in loco sita: vnde & Lythō quidā appellauerūt, teste Stephano, de vrbibus, & Stra. l. 10.

LYCURGUS, Λυκοῦργος, nobilis Spartiata fuit, Polydectę filius, & frater Eunomi Lacedæmoniorum regis: cui & in regnum successit, ignarus Eunomum vxorem grauidam reliquisse. Quod vbi primum cognouit, posito regis nomine, Prodici, hoc est, tutoris nomen assumpsit, regiq; adulto (Charilao ei nomen erat) regnum fideliter restituit. Verum cum ciuitatem pessime institutam animaduerteret, ad constituendā salubrioribus legibus remp. animum adiecit. Cōscriptis itaq; iis, quæ longa peregrinatione didicerat ciuitati utilia fore, Delphos sese contulit, vt Dei quoq; consilium in re sanctissima exploraret. Cumq; Pythia cōsilium eius à Phœbo maxime probari, Deiq; potius, quàm hominis inuētum esse respondisset, alacrior ad peragēdum institutum factus, foro aliquot armatis occupato, leges suas perfert. Quibus cum iam ciues mediocriter assuefactos videret, ut quas tulerat leges æternas quoque redderet, hanc rationem commentus est. Simulat arduum adhuc quiddā superesse, quod ad ciuitatis salutem pertineret, quod tamen inconsulto oraculo aggrediēdum non esset: naq; de causa se Delphos proficisci velle. Interim tamen reip. interesse ut leges, quemadmodum latæ erant, in reditum suum inuiolatæ seruarentur, idq; iis iurarū, primum à Regibus, deinde à cæteris omnibus iusiurandum exegit. Profectus itaque Delphos, cum Pythiam respondentem audisset, nihil legibus illis absolutius esse, felicissimāq; fore ciuitatem eam, in qua ille quàm diutissime seruarētur, constituit sibi amplius in patriā non esse redeundum, ne illi aliquando iureiurando soluti, leges suas excuterēt. Misso itaque Spartam oraculo, amicosq; itineris comites amplexus, iisq; dimissis, Cyrrham concessit, vbi mox suis sibi manibus necem consciuit. Quanquam alii Crisæ, non nulli & in Creta interiisse uolunt: vbi etiā sepulcrum eius apud Pergameam urbem ostenditur. Spartani mortuo sacellum consecrarūt, & ob singularia eius in patriam merita diuinos ei honores tribuerunt. Vide latius uitam eius apud Plutarchū. Fuit & Lycurgus quidam Nemeæ rex, & pater Archemori, alumni Hypsiphyles: cuius meminit Stat. lib. 5. & 6. Thebai. Fuit & Lycurgus alius, Thraciæ rex, filius Dryantis, qui qđ Thracas immoderate uino deditos cōspiceret, uites omnes toto regno excidi iussit: vt scribit Plutarchus eo in opusculo, quod de Poetarū utilitate conscripsit. Hinc datus est Poetis locus fabulæ, Lycurgum infestissimo Bacchū odio prosecutum esse, adeo ut & nutrices illius, in Nysa latentes persequeretur, & Baccho ipsi tantum terroris incusserit, ut præcipiti fuga, traiecto mari, in Naxum se receperit: ideoq; iusta numinum ira Lycurgum in furorem conuersum, cum uites quoque ne Baccho in posterum libaretur, excidere vellet, tibias sibi succidisse. Hic est ille Lycurgus, cuius meminit Virg. 3. Aene. Terra procul uastis colitur Mauortia campis Thraces arant, acri quondam regnata Lycurgo.

LYCURGEUS, a, um, pe. p. λυκούργειος, denominatiuum à Lycurgo deductum. Cic. ad Atti. li. 1. Nosmetipsi, qui Lycurgei à principio fuissemus, quotidie demitigamur. Vbi interpres Lycurgei, id est, optimates, legum asseclæ, & propugnatores: qualis Lycurgus apud Laconas legum conditor. Budęus seuerissimum interpretatur.

LYCUS, λύκος, Bœotię rex fuit, qui Antiopā Nyctei regis filiā uxorem duxit: quam postea, cum à Ioue in Satyrum conuerso compressam cognouisset, repudiauit, Dirceq; vxorē duxit, quæ uerita ne Antiope cum Lyco in gratiam rediret, arctissimis eam in uinculis asseruauit: quibus Iouis miseratione dissolutis, in Cithęronem profugit, vbi Amphionem & Zetum peperit: qui postea à pastore, qui ipsos nutrierat de Lyci iniurias edocti, eum una cum uxore interfecerunt. Alius fuit Lycus quidam exul Thebanus, qui id tēporis, quo Hercules ad inferos descenderat, rei bene gerendæ occasionem sibi oblatā ratus, Creonte occiso regnum Thebanorū occupauit; cumq; iam Megaræ Herculis uxori uim inferre pararet, opportuno illius reditu oppressus est, & cum suis oībus interfectus: vt est videre apud Senecam in Hercule furente. Fuit item Lycus quidam ex Aeneæ comitibus: de quo Virg. li. 1. Nunc Amyci casum gemit, & crudelia secum Fata Lyci.

LYCUS, λύκος, fluuius est Ponti, præter Heracleam Maryandinorum in Pontum Euxinum influens. Auctor Pl. li. 6. c. 1. Alius item est eiusdem nominis fluuius in Asia, Laodiceam præterfluens: cuius meminit idem Pli. l. 5. c. 29. Est item Lycus Germaniæ fluuius, Rhætos dirimēs à Vindelicis, & præter Augustā Vindelicorum in Danubium illabens, teste Ptolemæo lib. 2. cap. 12.

LYDDA, Λύδδα, Iudææ oppidum, ad occasum Iordanis fluuii, teste Ptol. li. 5. ca. 16 & Pli. li. 5. ca. 14. Vulgo Rama.

LYDIA, Λυδία, regio Asiæ minoris, Crœso rege & Pactolo aurifero flumine notissima, quæ flexuosis Mæandri amnis recursibus perfusa, super Ioniam procedit, Phrygiæ ab exortu

Solis

Solis vicinas, ad Septentrionem Mysiæ. Mesidiana parte Cariam amplectens. Lydia dicta est à Lydo Atyos filio cũ antea Mæonia vocaretur. Vrbes habet Philadelphiam, Hypepas, Magnesiam, & Sardis Crœsi regiam, totiusq; regionis caput. Huius regionis incolæ Lydi dicuntur, qui teste Herodot. lib. a. primi aurum, argétumq; signarunt: primiq; caupones, institoresq; fuerunt.

Lydius lapis, *βάσανος*, coticula est, cuius attritu aurũ proditur cuiusmodi sit: alio nomine Heraclius lapis vocatur, teste Theophrasto de Natu. lapidum. Latini etiam Indicẽ appellant, in quem Batus ille pastor apud Ouidium transfiguratus fingitur, manente nimirum etiamnum in prodendi studio. De hoc meminit Pli. li. 33. c. 8. his quidem uerbis: Auri, argentiq; mentionem comitatur lapis, quem Coticulam appellant, quondam non solitus inueniri, nisi in flumine Tmolo, vt auctor est Theophrastus, nunc uero passim: quem alii Heraclium, alij Lydium uocant. Cic. pro Flac. quis vnquam Græcus comœdiam scripsit in qua Seruius primarum partium non Lydus esset? Is coticulis periti cum è vena lima rapuerint experimentum, protinus dicunt, quãtum auri sit in ea, quantum argenti, vel æris, scrupulari differentia, mirabili ratione non fallente. Vicem auté prouerbij habet in eos, qui uehementer acri, exactoq; iudicio sunt.

Lydus, *Λυδός*, Herculis filius ex Iole. Alter filius Atyos, & frater Tyrrheni: à quo Lydia regio est appellata. Nam quum propter terræ sterilitatem Mæonia populum suum alere nõ posset, Tyrrhenus sorte iacta discedens, cum ingenti multitudine ad Italiam veniens, eam tenuit partem, quæ ad mare inferum versa est, & à se Tyrrheniam nominauit, mareq; ipsum Tyrrhenum: Lydus vero remanens, Mæoniam de suo nomine uocitauit. Fuit præterea hoc nomine Herculis filius ex Iole.

Lygdamus, *Λύγδαμος*, Naxius quidam fuit, Pisistrato in recuperanda tyrannide adiutor. Herodot. lib. 1.

Lyodanum, oppidum Teuthraniæ, quæ Mysiæ pars est, teste Pli. lib. 5. cap. 30.

Lygos, seu Lygus, *λύγος*, frutex est ad iustæ pene arboris magnitudinem excrescens, in asperis nascens locis & fere in fluminum ripis, ramos habens longos, folia oliuæ, sed molliora. Duo eius sunt genera, vnũ flore partim albo, partim purpureo, alterum flore purpureo tm̃, & semine piperi non dissimili. Ratio nominis ducta est à ramorum flexibilitate. Nã *λύγος* à Græcis dicitur uimen. Ob quam etiam rationem à Latinis Vitex dicitur. Officinæ uocant Agnum castum.

Lymira, oppidum est Lyciæ, cum fluuio eiusdem nominis, in quem Arycandus influit, teste Pli. l. 5. c. 27. Ptol. transpositis vocalibus *λίμυραν* appellat.

Lympha, *Acqua*, à nostris aqua, per mutationẽ *ν*, in l, quasi nympha Nam Græce dicitur *νύμφα*. Vir. 4. Aen. Dic corpus properet fluuiali spargere lympha.

Lymphatici, *Matti, paZZi, furiosi, νυμφόληπτοι*, furiosi, insanientes: quasi nympharum conspectu in furorem versi. Nam creditum est ab antiquis, ut inquit Festus, qui in fonte speciem quãdam. i. imaginem nymphæ uidisset, furore corripi, quos Græci *νυμφολήπτους*, Latini Lymphaticos uocãt. Liu. 10. Ab vrbe: Ita victorem equitatum velut lymphaticus pauor dissipat. Tales sunt fere ii, qui cereti & laruati dicuntur: quasi Cereris ira, aut laruarum occursatione uexati. Plautus: Laruatus certe es, aut Ceritus. Et alibi: Iube hanc pro cerita circumferri.

Lymphatio, onis, Pl. l. 35. c. 15. Et præfixisse in limine è sepulchro euulsos clauos, aduersus nocturnas lymphationes.

Lympho, as, verbum actiuũ, à Lympha, *Infuriare, ἐκμαίνω*, in furorem ago. Val. 3. Argo. Rupta quies: deus ancipitem lymphauerat urbem. Id est, turbarat, & in belli furorẽ uerterat. Eius passiuo usus est Pl. l. 34. c 17. Hac herba epota lymphari homines. Aliquando & legitur Lymphor deponens, teste Prisciano: vt apud Curtiũ: Quippe lymphari, trepidare cœperunt, omnia pectora occulto metu percurrente. Nisi forte ibi malimus legere Lymphati. Cic. de Diuin. Flexanima tanquam lymphata ut Bacchi sacris commota. Est aũt Lymphatus idem quod insanus, vel furore correptus. Hora. li. 1. Car. Mentemq; lymphatam Mareotico Redegit in ueros timores. Vir. 4. Aen. Immensam sine more furit lymphata per vrbem. i. mente commota, furiãta. Pli. l. 30. c. 10. Rursus magi tradunt lymphatos sanguinis talpæ aspersu resipiscere. Metu lymphato trepidare. Lucan. lib. 7. Pectora lymphata, Ouid. 11. Metam.

Lyncestis, *λυγκήστις*, Macedoniæ fluuius est, cuius aqua pota non minus ebrietate inducit, quàm si quis uino se ingurgitasset. Pli. l. 2. c. 106. Lyncestis aqua temulentos facit.

Lyncestis, idis, *λυγκηστὶς*, Macedoniæ regio, in occidentem uersa: cuius caput est Heraclea, teste Ptol. l. 3. c. 13. Huius incolæ dicuntur Lyncestæ, quorum meminit Pli. l. 4. c. 10.

Lyncestius, a, um. Oui. lib. 5. Meta. Huic fluit effectu dispar Lyncestius amnis, Quem quicunque parum moderato gurgite traxit, Haud aliter titubat, quam si mera uina bibisset.

Lynceus, a, um, per tres syllabas, & pe. p. *λύγκειος*, denominatiuum est à Lynceus formatũ. Oui. 5. Fast. Pectora traiectus Lynceo Castor ab ense, Non expectato vulnere pressit humum. Vltor, adest Pollux, & Lyncea perfecat hasta. Qua ceruix humeros continuata tegit. In primo carmine, Lynceo, est adiectiuum: in tertio Lyncea, est accusatiuus à Lynceus primitiuo.

Lynceus, dissyllabum, huius Lyncei, uel Lynceos penul. obliquorum correp. *λυγκεὺς*, vnus ex argonautis, tãta oculorum acie præditus, ut diceretur uel parietẽ uisu penetrare, & (ut ex historicis non nulli prodiderunt) nouissimam Lunã, primamq; eodem die in signo arietis conspicere: quod paucis mortalium contigit uidisse. Vnde Valer. l. 1. Argo. Solus trãsibit nubila Lynceus. Hunc Varro centũ triginta millia passuum prospexisse scribit: solitumq; exeũtem à Carthagine classem Punicam, numerumq; nauium, ex Lybicana specula manifestissime notare. Solinus refert fuisse Strabonẽ. Fuit & Lynceus alius frater Idæ, qui pro duab. Leucipi filiabus, quas desponsatas Castor & Pollux rapuerant, arma sumpserunt, initaq; pugna Castor Lyncei, Lynceus pollucis manu occubuit Idas uero, cum ipsum etiam Pollucem conaretur udnrtiri, immisso à Ioue fulmine interiit. Vide Ouid. ad finẽ l. 5. Fast. Apollonius tamen in Argonauticis Idam à Castore interfectum tradit: idq; Lynceum per abietem uidisse, & Castorem occidisse.

Lynceus, a, um, pe. pr. *λύγκειος*. Oui. 5. Fast. Pectora traiectus Lynceo Castor ab ense. Interdum abiecta uocali subiunctiua penultimã corripimus. Hor. 1. Ser. Sat. 2. Ne corporis optima Lynceis contemplare oculis. Est. n. prius hemistichiũ uersus dactylici finis: nisi per synæresin malis duas syllabas in unã contrahi. Homo Lynceus, id est, vehementer perspicax, quem non facile quis fefellerit. Ci. ad Varronẽ l. 9. epi. Quis est tam Lynceus, qui in tantis tenebris nihil offendat, nusquam incurrat?

Lyncurium, *λυγκούριον*, gemma est coloris subflaui, quam uetustas credidit ex lyncis urina concrescere: vnde & nomẽ uidetur accepisse. In qua & sententia fuit Pli. lib. 8. c. 38. Item Oui. 15. Met. vbi sic habet: E quibus (vt memorãt) quicquid uesica remisit, Vertitur in lapides, & congelat aere tacto. Recentiores tamen asserunt lyncis vrinam nõ concrescere: qđ etiam superioribus annis cõpertum est, lyncibus aliquot ex Africa in Galliam aduectis.

Lyncus, *λύγκος*, rex Scythiæ fuit, qui missum à Cerere Triptolemum, vt hominibus frugum usum cõmonstraret, susceptum hospitio, vt in se gloriã transferret, interimere cogitauit. Ob quã rem irata Ceres eum cõuertit in lyncem feram varii coloris, vt ipse uariæ mentis extiterat. Hæc Seru. Oui. 11. Met. Rex ibi Lyncus erat, regis subit ille penates.

Lyndus, Vide Lyndus.

Lynx, masc. vel fœmin. ge. *Lupo ceruiere, λύγξ*, genitiuo Lyncis, animal est ex luporum ceruariorum genere, vario colore, & maculoso tergore, acutissimoq; uisu. Pl. l. 18. c. 8. Peregrinæ sunt & lynces, quæ clarissime oĩum quadrupedum cernunt. Hora. 2. Car. Timidos agitare lynces. Vir. 1. Aen. Maculosæ tegmine lyncis. Huius vrina in calculi duriciem uerti olim credebatur, & in lapidem eum concrescere, quem ob id Lyncurium appellant. Quod tamen falsum esse nuper compertum est, lyncibus aliquot ex Africa in Galliam aduectis.

Lyra, *Lira, λύρα, χέλυς*, instrumétum musicũ, in quo quot sunt fides, tot resonat uoces. Lyra dicta, quasi *λύτρα*, propterea quod Apollini à Mercurio (qui eam primus creditur inuenisse) pro boum cõpensatione fuerit data: cum ante Chelys diceretur. Formam habet (ut inquit Pli. li. 9. c. 10. testudinis. Hora. 1. Carm. Ode 10. Te canam magni Iouis, & Deorum Nuncium, curuæq; lyræ parentem.

Lyricus, ca, cum, adiectiuum, *λυρικὸς*, quod ad lyrã pertinet. Hinc poetæ Lyrici, dicti quod ad lyram sua carmina cantabant, statuebanturq; eis chorus quinquaginta virorum, ac tauro donabantur. Hor. 1. Car. Ode 1. Quod si me lyricis Vatibus inseris Sublimi feriam sydera vertice. Modi lyrici. Oui. epi. 20. Cum lyricis sim magis apta modis. Lyrica, orũ, pro carminibus lyricis. Pli. iunior epi. 1. li. 3. Scribit. n. & vtraq; lingua lyrica doctissima. Lyra etiã signum cœleste est. Varr. li. 2. de re rust. c. 5. Hoc secundum astri exortum facito, quod Græci uocant Lyrã, Fidem nostri. Lyra occidit quarto Nonas Februarii, uel certe Kalend. Febr. idq; noctu, teste Higino, quando occidunt terga Leonis. Ouid. 3. Fast. Illa nocte aliquis tollens ad sidera vultum Dicet, vbi est hodie, quæ lyra fulsit heri? Qui poeticam Astrologiã scripserunt, volunt

hanc

hanc Lyram esse à Mercurio primum inuentam in Cyllene Arcadiæ monte & ab eo Apollini donatam: Apollinem autem inuenta cithara Orpheo Lyram concessisse, mortuo aũt Orpheo, à Musis in cœlo fuisse collocatam. Alij dicunt esse Lyrã Arionis citharœdi, qui floruit tempore Periandri tyranni Corinthiaci, & primus fuit omnium citharistarum.

Lyrceus, pe.pr. λυρκεῖος, fons Arcadiæ sub Cynuria monte, ex quo Inachus fluuius oritur. Auctor Stra.l.8. Sta.4.Theb. Aret Lerna nocens, aret Lyrceus & ingens Inachus. Stephanus Lyrceum agri Argiui montem esse ait, indeq; uicinam regionem Lyrceam appellari.

Lyrceus, cea, ceum, λύρκειος. Oui.1.Meta. Iam pascua Lernæ Consitaq; arboribus Lyrcea reliquerat arua.

Lyrceius, a, um, per quatuor syllabas, λυρκήϊος. Valer. Flacc. li.1.Argo. Dominum Lyrceia tellus, Antraq; deprensæ tremuerunt conscia culpæ.

Lyricen, cinis, p.pr. *Sonatore di lira*, λυρῳδὸς, qui lyra canit, cuius significationis est etiam Lyristes. Plin. iunior ad Genitorem: Quàm multi, cum lector, aut lyristes, aut comœdus inductus est, calceos ponunt? Pro eodem etiam dicimus Lyristria, sicut Citharistes, & Citharista.

Lyris, Vide Liris, per i, Latinum.

Lyrnessius, a, um, λυρνήσσιος Ste. nomen possessiuum. Vir.l.10.Aen. Lyrnessius Acmon. Oui. in epi. Briseidis ad Achellena Diruta marte tuo Lyrnæssia mœnia uidi.

Lyrnessus, λυρνησσὸς, Steph. oppidum fuit Troadis ab Achille euersum, cum Priamo bellum, ob Helenam à Paride filio raptam, à Græcis inferretur: ex quo Briseida quoque abduxit occiso Minete eiusdem oppidi principe, quæ inde Lyrnessis ab Ouid. li.4. Trist. appellatur. Fertur & abducta Lyrnesside tristis Achilles.

Lysander, λύσανδρος, Lacedæmoniorum Imperator, homo factiosus, qui odium totius Græciæ in Lacedæmonios concitauit. Huius ductu Lacedæmonij Athenięses, ducemq; eorum Cononem nauali prælio superarunt: paulo post tamen eodẽ duce à Conone superati sunt terrestri pręlio, in quo & Lysander ipse occisus est. Reliquã eius uitã pete ex Plutar.

Lysanias, λυσανίας, orator Græcus. Alter fuit Arcas, qui Lycaonem regno expulit.

Lysiades, λυσιάδης, Atheniensis, Phædri philosophi filius. De quo Cic. Philip.5. sic scribit, Lysiadem Athenięsem plerique nouimus: est enim Phædri philosophi nobilis filius, homo præterea festiuus, vt ei cum M. Curio consessore eodem & collusore facillime possit conuenire, &c.

Lysias, λύσιας, Syracusanus genere, Cephali filius, vnus è decem oratorib. natus Athenis quo pater se transtulerat. Puer Thurion coloniam migrauit, rediit annos natus quadraginta septem, interq; principes oratores habitus. De quo sic scribit Cic. in Bruto: Tum fuit Lysias (inquit) ipse quidẽ in causis forensibus non uersatus, sed egregie subtilis scriptor atque elegans, quem iam prope audeas oratore perfectum dicere (nam plane quidem perfectum, & cui nihil admodũ desit, Demosthenem facile dixeris) nihil acute inueniri potuit in eius causis, quas scripsit, nihil (ut ita dicam) subdole, nihil uersute quod ille non uiderit: nihil subtiliter dici, nihil presse, enucleate, quo fieri possit aliquid limatius: nihil contra grãde, nihil incitatũ, nihil ornatũ, vel verborum grauitate, uel sententiarum, quo quidquã esset elatius. Hactenus Cic.

Lysicrates, λυσικράτης, Atheniensis quidã in quem aliquoties inuehitur. Aristophanes, quod capillos iã canos nigro tingeret, quo iuuenis etiamdum uideretur. Erat autẽ alioqui simus, & deformis, & furax, & largitor, adeo ut locum fecerit prouerbio, Λυσικράτης δωροδοκῶν, στρατηγὸς ἀθηναίων hoc est, Lysicrates largitor Atheniensium imperator, quo opportune utemur, cum significare uelimus, penes eos summã esse potestatem, qui ut honores largitionibus sunt adepti, ita eosdem turpissime habent uænales. Auctor Suidas.

Lysidice, λυσιδίκη, filia fuit Pelopis & Hippodamię, Pitthei soror, quæ Electrioni nupsit & ex eo Alcmenã Herculis matrem peperit, vt inquit Plutarchus. Alii uero inter quos est Commentator Homeri, matrem Alcmenes non Lysidicen Pelopis, sed Anaxo Ancæi cuiusdam filiam dicunt.

Lysidicus, ci. Cic. in Ar. Lysidicus ipse in Græco verbo qui omnia iura dissoluit.

Lysimachia, λυσιμάχεια, Thraciæ Cherronesi vrbs, ad Hellespontum ob terræmotum deserta. Pli.li.4.c.11. Fuit & Lysimachia Aetolię vrbs, ad Hidram lacum, quam & ipsam sua ætate fuisse prostratam, scribit Strab.lib.10.

Lysimachia, Plinio, λυσιμάχιον, Diosc. herba est, quę uulgo Saliearia dicitur, siue qđ folia habeat salicis, siue quod subter salices nascatur. Dicta Lysimachia, siue ab inuẽtore Lysimacho, siue παρὰ τὸ λύειν τὴν μάχην. Refert.n. Plin. tantũ huic herbæ componendorum dissidiorum uim inesse, ut discordantibus iumentis iugo imposita asperitatem eorum cohibeat.

Lysimachus, λυσίμαχος, Agathoclis filius è successorib. Alexandri Magni Pergamo præfuit, vbi thesauri regis fuerunt. Hic illustri quidẽ Macedoniæ loco natus, uirtute illustrior fuit: amore literarum ac philosophiæ ardebat adeo, ut Callisthenem tunc ab Alexãdro adflictum, atque in uinculis habitum, de uirtute differentẽ sæpius audiuerit, poculumq; ei, ac remedium miseræ optanti propinauerit. Quod ægreferens Alexãder Lysimachum leoni obiecisse dicitur: sed ille uiribus fretus rem posteris prodendam fecit, manum amiculo conuolutã in os leonis inserens, adrepta lingua ferã exanimauit: quo facto vehementius postea Alexandro dilectus, & apud eum in honore maximo fuit. Vide Trogum lib.15.

Lysimachus, λυσίμαχος, natione Acarnan, Alexandri pædagogus, secundas post Leonidem obtinuit, nullo urbanitatis genere præditus, nisi quod se Phœnicem: Alexãdrum, Achillem: Philippum vero Peleũ nuncupabat. Auctor Plutarchus in Alexandro Magno. Lysimachus itẽ alius fuit, patria Atheniensis, Aristidis Iusti filius, qui ob memoriam, paternorum in remp. meritorum, adeo charus populo fuit, vt cũ à patre prorsus inops relictus esset, (fuit.n. Aristides adeo pauper, ut in defuncti ædibus nihil præter ueru ferreum fuerit inuẽtum) publico tamen decreto cẽtum ei agri consiti, totidẽq; inculti iugera in Eubœa fuerint assignata, cẽtumq; minæ ex publico numeratæ, & quaternæ drachmæ, in singulos dies. Vide Plutarchum in vita Aristidis, & Demosthenem in oratione aduersus Leptinen.

Lysippe, es, λυσίππη, vna fuit filiarum Prœti, quæ quòd se Iunoni præferre non essent veritæ, fũro furore correptæ sunt, vt per agros discurrentes, se vaccas esse crederent. Vide Iphianassa.

Lysippus, Sycionius clarissimus statuarius, qui ad sexcenta decem opera fecisse traditur, quorum singula arti claritatẽ dare potuissent. Hic, teste Quintiliano, ad ueritatẽ optime accessit: quamobrem etiam Alexander ille Magnus ab uno Lysippo se fingi uoluit, vt pingui ab Apelle. Hor.lib.2.Epi. ad Augustum: Edicto uetuit, ne quis se præter Apellem, Pingeret, aut alius Lysippo duceret æra Fortis Alexandri uultũ simulantia. Lysippus item poeta comicus, cuius fabulas enumerat Athenæus.

Lysis, huius lysis, & lysios, λύσις, id est, solutio, à λύω, soluo. Cice.3.Tusc. Ex quo ipsam ægritudinem & λύσιν Chrysippus, quasi solutionem totius hominis appellatam putat. Lysis in architectura, hiatus est ianuarum, id est solutio continui parietis. Vitru.li.6.cap.10.

Lysistratus, p.c. λυσίστρατος, Lysippi Statuarij frater fuit, qui primus signa ex gypso finxit. Vide Pl.l.35.c.12.

Lysius, λύσιος, Liberi patris cognomen apud Bœotios, ἀπὸ τοῦ λύειν, hoc est, à soluendo impositum. Ferunt.n. Bœotios aliquando à Thracibus deprehensos, partim captos, partim in fugam versos fuisse: ex quibus cum non nulli ad Trophonij specum confugissent, visum est iis noctu astãrem Deum Liberi patris sibi auxiliũ promittere. Quo somnio alacriores redditi, Thraeas ex insidiis adorti sunt: quos cum uino somnoq; obrutos inuenissent, nullo negocio superarunt: receptisq; suis, cum in patriam rediissent, Dionysio cognomẽto Lysio templum consecrarunt. Auctor Heraclides Ponticus. Iulius Pollux, deos omnes qui auerruncandi mali gratia colebantur, Lysios vocari ait, quos & ἀλεξικάκους, & ἀποτροπαίους Græci nominant.

Lytae, λυταὶ, exigua Thessaliæ regio, circa Peneum amnem dicta, quòd, Neptunus dissipatis aquis, Tempe ab inundatione liberarit.

Lytta, λύττα, vermiculus, qui nascitur in lingua canum. Plin. lib.29.cap.5.

Lyxia, pe.pr. λύξεια, Acarnaniæ oppidum, apud Steph.

SECVNDA PARS CALEPINI.

CONSVLI ENIM STVDIOSORVM COMMODO putauimus, si duas in partes totum uolumen diuideremus: quo tractari posset, atque in manibus haberi sine ullo labore, ac molestia, uel à pueris, ac senibus infirmis.

DE LITTERA M

M Litera una est ex iis, quas Græci grammatici ἄφωνα ἁπλᾶ, καὶ ἀμετάβολα, hoc est, semiuocales simplices, & immutabiles, Latini liquidas appellant: quam, quod molestum in fine dictionis sonū habeat, & quendam quasi mugitum, non nisi ægre compressis labris erumpentem, Latini poetæ (nã Græcis nulla dictio in μ, desinit) uocali subsequente per Ellipsim elidunt. In compositione, & deriuatione, migrat in n, sequente d, uel t, uel c, uel q: ut Tantum, tantundem: Idem, identidem: Eorum, eorundem: Num, nuncubi, nunquis, nunquam. Sic circũquaque, tãquam, nanque, quenque, quãque, quicunque. Similiter Am præpositio sequentibus f, uel c, uel q, mutat m in n, ut, anfractus, &c. Vide in dictione Anfractus.

M ANTE A.

Ma, accẽtu circunflexo, μᾶ, mulier fuit una ex iis, quæ Rheam sequebantur, cui Iupiter Bacchum tradiderat educandum: quæ interrogata à Iunone, cuius esset infans, Ἄρεος, hoc est, Martis, respondit. Vnde factum est, ut Bacchus apud Caras Masaris fuerit appellatus. Ipsa quoque Rhea Ma appellata fuit: cui Lydi taurum immolabant: unde Lydiæ urbs Mastaura fuit nominata. Vide Steph. in dictione Mastaura.

Macae, μάκαι, Steph. populi sunt felicis Arabiæ, Germanis oppositi, nardo, myrrha, & thure abundãtes. Auctor Mela li. 3.

Macaerae, μακάρεαι, urbs Arcadiæ, à Macareo Lycaonis filio condita, quam Steph. à Romanis Beatam uocari tradit.

Macareates, μακαρεάτης, eodẽ Stephano teste, gentile est.

Macaros, μάκαρος, nomen Cretæ insulæ, à temperie cœli. Plin. lib. 4. cap. 12.

Maccabaeus, μακκαβαῖος, nomẽ barbarum, quo uocati sunt uiri illi fortissimi, apud sacras litteras celebratissimi.

Macco, oppidum Brachmanarum in India. Pli. lib. 6. cap. 17.

Macednon, μακεδνὸν, Pindi montis Thessaliæ regiuncula. Herodotus lib. 1.

Macedonia, μακεδονία, latissima Europæ regio, duobus olim regibus, & terræ imperio clarissima, antea Aemonia, & Emathia appellata, quæ à tenuibus initiis, regum prudentia, gentisq; fortitudine eo magnitudinis excreuit, ut centum quinquaginta facta fuerit populorum. Hanc à Septentrione à Dalmatia Mœsiaq; montana seiungunt: ab occasu mari Adriatico, siue Ionio, ab ortu Aegæo abluitur. Meridianam oram Epiroticæ gentes, & ipsa Græcia excipit. Dicta Macedonia à Macedone quodam Osiridis, siue (ut Stephanus & Solinus scribunt) Iouis filio, & Thyiæ filiæ Deucalionis. Hinc Macedo ex Macedonia ortus, & Macedonicus, & Macedonius. unde Alexander Macedo, mare Macedonicum, & sarissa Macedonica apud Ouid. lib. 12. Meta.

Macellarius, rii, Colui che uende il companatico, ὀψοπώλης, uenditor eorum, quæ ad uictum pertinent, non solum carnium, sed omnium obsoniorum, quinetiam panis & frumenti: nã hæc omnia in macello uenundabantur. Var. li. 3. cap. 4. Duo sunt ornithonis genera: unum delectationis, alterũ fructus caussa: quo genere macellarii habent loca clausa. Sueto. in Cæs. quæ ad epulum pertinebant, macellariis oblocata.

Macellota, æ. Vide Macellum.

Macellum, li, ὀψοπωλεῖον, locus Romæ, quo uenalia omnia, quæ ad uictum humanum pertinebant, contrahebantur. Ci. 2. de Diuin. putarem annonam in macello cariorem fore. Dictum Macellum, teste Varrone, & Festo, à Macello quodam homine improbissimo, qui in urbe latrocinium exercebat: quo damnato, censores Aemilius, & Fuluius statuerunt, ut in domo eius obsonia uenderentur, redactis in ærarium eius bonis. Alii Macellum dictũ putant, quòd ibi fuerit hortus, quem macellum à Lacedæmoniis appellatum ferũt. Et Iones ostia hortorum Macellotas uocabant, ut ait Varr. lib. 4. de lingua Latina. Donatus à mactãdis pecoribus deriuat.

Macellus, a, um, denominatiuum à Macer, pro macilento. Luci. lib. 6. nõ magnus homo est, nasutus, macellus. Nonius. Fuit præterea Macellus hominis improbissimi nomen, de quo proxime diximus.

Maceo, ces, cui, Smagrarsi. λεπτύνομαι, συντήκομαι, idem quod macreo, hoc est, macer sum. Plau. in Aul. Qui ossa, atque pellis totus est, ita cura macet. A quo Macesco, scis, macer fio. Colum. lib. 2. cap. 9.

Macer, a, um, Magro, ἰσχνὸς, λεπτὸς, exilem, extenuatumq; significat. Virg. 3. Ecl. pingui macer est mihi taurus in aruo. Col. lib. 2. cap. 9. uel pinguissima uel macerrima humo. Sipontinus à Græco μακρὸς, deduci putat. illi enim μακρὰ, longa dicunt. quæ autem tenuia sunt, longiora uidentur. Macer, μάκρος, est etiam poetæ proprium, qui de herbarum uiribus scripsit.

Macesco, Macerarsi, ὑγραίνομαι, maceror, hoc est, mollificor. Cato de Re rust. c. 29. Frumẽto curculio ne noceat, lutũ de amurca facito, palearũ paulũ addito, finito macerescat.

Maceria, æ, & Maceries, ei, τοῖχος, paries, uel congeries lapidum in unum compactorum, cuiusmodi parietes fere eos esse uidemus, quibus uineæ claudi solent. Ter. in Adel. Iube hanc maceriam dirui. Varro tamen aliter lib. 3. de Re rust. cap. 12. Septa è maceriis ita esse oportet in leporario, ut tectorio tecta sint, & sint alta. Cato de Re rust. ca. 15. Maceria si ex calce, & cæmentis, uel silice ædificetur. Legitur quandoque Maceries apud antiquos pro macie, λεπτότης. Afranius: Quanta illius mora sit maceries tibi. Nonius.

Macero, as, Macerare, ἀποτρύω, ἐκτήκω, cum ad corpus refertur, significat attenuo, contero: ab eo quod est Macer. Horat. li. 1. Carm. Quàm penitus lentis macerer ignibus. Plau. in Capt. Multos iste morbus homines macerat. Cum autem ad animum: est affligo, ac nimia solicitudine me ipsum conficio, & attenuo. Terẽt. in And. anime mi, noli te macerare. Ibidem: cur me excrucio? cur me macero? Accipitur etiam pro, humore aliquo emollire, uel in aqua quippiã asseruare donec salsedinẽ aliumue saporẽ deponat. Ter. in Adel. Salsamenta hæc fac macerentur pulchre. Est etiam proluere. Pli. li. 11. cap. 41. de Poppea. Totum corpus illo lacte macerabat. Vitruuius etiam iubet calcem coctam diu macerari, antequã fabri ea utantur. Maceratus, a, um, partic. mollis & tener factus. Pla. Pœ. Macerato hoc pingues fiũt auro boues.

Machaera, æ, Spada, μάχαιρα, gladius: à μάχομαι, quod est pugno. Iuue. Sat. 7. Ames nomen, uictumq; machæræ.

Machaerophorus, Spadacino, μαχαιροφόρος, gladium ferens. Cic. ad Q. frat. lib. 2. machærophoris centum sequentibus.

Machina, pen. cor. Machina, μηχανὴ, inuentio. Vnde Mechanicus, faber, seu opifex eorum, operum quæ ingenio simul & manibus fiunt. Et Mechanica ars, fabrilis. Vnde artes diuiduntur in Liberales, & Mechanicas. Asconius. Machina dicitur, ubi non tam materiæ ratio, quàm manus, atque ingenii ducitur. Machina etiam dicitur instrumentum, quo moles aliquas facile quocunque uolueris impelli potest. Plin. lib. 19. cap. 1. Spartus maximo nauium arma-

mentis, machinis ædificationum. Et machinas bellicas, ἑλεπόλεις, uocamus opera fabrilia, quibus in bello utimur. Virg.2.Aenei.quæ religio? aut quæ machina belli? Horat.2. Epist.2.Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina signū. Vitruuius lib.10.cap.19.in ea arietaria machina, quæ Græce κριοδόκη, dicitur. Mutales machinæ. Pli.lib.7.cap.56. Itē ipsa cōsilia, quibus decipere hostem conamur, Machinæ uocantur. Cic.3.de Nat.deo, quem dolum ad eum, machinàve commoliar, nescio.

Machinalis, & hoc le, quod ad machinas spectat, μηχανικὸς, ut, Machinalis scientia, apud Plin.lib.7.cap.37.

Machinamentum, μηχανὴ, pro machina capitur. Liuius 4. Bel. Pun. Turres, machinamentaq; alia quatiendis muris portabant.

Machinarius, machinarii, μηχανοποιὸς, machinarum opifex. Paul.l.Si putator. ad leg.Aquil.Si machinarius hominē occiderit.

Machinatio, Inventione, astutia, μηχάνημα, inuentio. Colum. lib.6.cap.2. Hac machinatione consequemur, ut etiam contumaces boues grauissima onera non recusent. Interdum etiam pro ipsa Machina. Cæs.2.Bel.Gal. irridere ex muro, quòd tanta machinario ab tanto spatio instrueretur. Ci.de Nat. Cum machinatione quadā aliquid moueri uidemus.

Machinator, machinatoris, μηχανοποιὸς, machinarum inuentor, aut opifex. Liuius 4.Bel.Pun: Archimedes inuentor ac machinator tormentorum bellicorum, operumq;. Machinator item μηχανοῤῥάφος, doli & fraudis consutor. Ci.in Catil. machinator omnium scelerum; hoc est, inuentor.

Machinor, machinaris, Ordinare, fabricare, ἐπινοοῦμαι, μηχανάω, per dolum aliquid molior. Frequentius in malā partem accipitur. Liu.lib.1.ab Vrb. Turno necem machinatur. Dicitur autem à μηχανάομαι, inuenio. Vnde μηχάνημα, inuentum & molimen dicitur. Cice.3.de Natu.deo. parumne uidetur sibi ipsa pestem machinari? Machinari pestem aliquam in omnes. Cice.in Catil. Accipitur etiam Machinari in bonam partem, pro inuenire rationem. Cic.2. de Diuin. quod perpetuitatis caussa natura machinata est.

Machinosus, machinosa, machinosum, machinis cōfectū, ut nauigium machinosum, apud Sueto.in Nerone.

Machlyae, μάχλυες, Herod. populi Africæ, quos Androgynos esse tradit Calliphanes, utriusque naturæ inter se uicibus coeuntes: his Aristoteles tradit dextram mammam esse uirilem, læuam muliebrem. Plin.lib.6.cap.2.

Macidos, urbs Thraciæ, quam Ptolemæus Madi nominat de genere uocabulo. Vide Vadianum in Mel.li.2.in descriptione Thraciæ.

Macies, Magrezza, λεπτότης ἰσχνότης, corporis extenuatio. Colum.lib.6.cap.14.inde tussis & macies. Virg.3.Aen macie confecta suprema. Cic.in Rul. grandi macie torridus.

Macilentus, Macilento, λεπτόχρεως, ἀσφηκωμένος, macie extenuatus. Plaut. Capt. Macilento ore, naso acuto, corpore albo.

Macidatus, Bagnato, liquoris infusione madens. Apul.lib.8.

Macio, as, Immagrire, διαχναίνω, ἀποτήκω, macrum facio, unde Emacio, macrum reddo. Colum.li.5, in uitibus obtinendum est, ne plutibus flagellis emacientur.

Macir, Plinio, aliis Macer, μακὴρ, Dioscoridi, cortex est subrufus & magnæ radicis, qui ex India aduehitur. Plin.lib.12, cap.8. Officinis Macis appellatur.

Macra, campus Iudææ, teste Strabone lib.16. in quo Posidonius scribit uisum esse serpentem mortuum iugeri longitudine.

Macras, regio Iudææ, mari proxima: de qua Strab.lib.16.

Macra, fluuius ex Apennino fluens, Liguriam ab Hetruria diuidens, iuxta Lunam ciuitatem in Tyrrhenum mare influens. Strabo.lib.5. Plin.lib.3. Est & Insulæ nomen in carcinite sinus. Plin.lib.4.cap.13. Ptolemæo Marcalla dicitur.

Macreo, cres, Divenir magro, λεπτύνομαι, à quo Macresco, macer fio. Colu.lib.6, cap.3. ne penuria cibi macrescat pecus. Var. earum aspectus macrescere facit uolucres. Martia.li.13. Ne nimis exhausto macresceret inguine gallus.

Macritudo, Macies. Plaut.in Cap. Ossa pellisq; sum misera macritudine.

Macris, μάκρις, insula est exigua, Eubϖæ adiacens. Plin.lib. 2.ca.88. Stephanus Eubœam ipsam olim Macrim uocatam tradit.

Macro, as, macero, Smagrare, ἰσχναίνω, unde Emacro, macrum facio. Plin.lib.18. Terram emacrari hoc satu existimantes.

Macrobii, μακρόβιοι, populi Aethiopiæ, ultra Meroen, ut inquit Solinus, quibus dimidio protensior est uita, quàm nostra. Iustitiam colunt, amant æquitatem, plurimum ualēt robore, forma sunt pulcherrimi. Vltra hos desertæ solitudines sunt. Apud eos lacus est, adeo liquidus, ut ne folia quidem sustineat.

Macrochira, μακρόχειρα, tunica manicata, quæ & chirodota appellatur. Lamprid. Macrochiras ex purpura ad usum suum reuocauit. August.lib.1.de Doct. Talares ac manicatas tunicas habere apud ueteres Romanos flagitium erat.

Macrocola, macrocolorum, pen.pro. Carta reale, μακρόκωλα, teste Hermolao in Plinium, sunt maiores chartę, quas nos hodie Chartas regias uocamus. quo etiam nomine Catullus chartæ quoddam genus appellauit. Cic.ad Att.li.13. impensam fecimus in macrocola. Arbitratur autem Hermolaus Macrocolum dici ἀπὸ τοῦ μακροῦ καὶ κώλου, quasi longum membrum; uel potius longam membranam. unde potius unico l, scribendum uidetur: quemadmodum & protocolon. nam utriusque eadem uidetur origo. est enim protocolon prima illa charta, in qua scribę acta breuiter delineant, ornatius, & amplius descripturi. Macrocolorum meminit. Plin.lib.13.cap.12. Pedalis, inquit, erat mensura & cubitalis macrocolis. Sunt qui Macrocollum scribant gemino ll, putantes dictum ἀπὸ τῆς κόλλης, id est à glutine, quo chartæ glutinantur.

Macron tichos, μακρὸν τεῖχος, oppidum Thraciæ non procul ab Isthmo Cherronesi, dictum à longo muro; quem Milciades à Propontide ad Melanem sinum duxit, Cherronesum à reliqua excludens Thracia. Plin.lib.4.cap.11.

Macropolis, μακρόπολις, agri Syracusani oppidum, quod & Euryelus appellatur Stephano.

Macror, Macies. Pacuuius: corpus meum macrore senet.

Macryes, μάκρυες, Lybiæ populi sunt Stephano, iidem, opinor, cum iis, quos Herod. & Plin. Machlyes uocat. Vide supra.

Mactator, ris, Seneca. Troad. Perge mactator senum.

Macte, Cic.Att. Macte uirtute, mihi quidem gratum.

Macticus, pen.cor. habens magnas malas, os patens, quasi malacticus. Fest.

Macto, mactas, Amazzare, σφάττω, interficio. Cice.de Arusp. resp. Clodius diuisores tribuum crudelissima morte mactauit. Tractum à sacris, ubi mactari hostiæ, θύεσθαι, dicuntur quæ immolantur. Virg.lib.4.Aen. Mactant lectas de more bidentes. Vbi Seruius: Mactant, uerbum sacrorū, κατ' εὐφημισμὸν, dictum, ut adolere. Mactare supplicio. Cic.in Catil. Nonne hunc summo supplicio mactari imperabis? Mactare Orco, id est, ad Orcum demittere. Liui.lib.9.ab Vrb. eos se Orco mactare Iunius dictitans, cum intulisset signa. Mactare infortunio. Plaut.in Pœn. Diuitem solemus mactare infortunio. Dictum est autē Macto, quasi magis aucto: hoc est, augeo. nam prius quàm uictimam immolarent, tus, aut uinum super eam fundebant. unde mactum esse taurum dicebant, ture, uel uino cumulatam hostiam, quasi magis auctam. Hinc Mactare pro magis augere, ueteres usurparunt. Cic.de Rep. Ferunt laudibus, mactant honoribus. Per trāslationem pro malo afficere. Plaut.in Aul. Dotatæ mactant & malo, & damno uiros. Quandoque pro præcipitare. Accius: castra mactabo in mare. Quandoque pro honorare. Plau. honeste mactatum reducam domum. Quandoque pro uiolare. Ci.6.Verr. ius ciuitatis illo supplicio esse mactatū.

Mactatus, mactata, mactatum, participium: ut, Hostia mactata. Hora.1.Carm.Ode 19. Mactata ueniet senior hostia.

Mactandus, mactanda, mactandum. Sene. Troad. Mactanda uirgo est Thessali busto ducis. Mactatus huius mactatus, Lucret.lib.1. Hostia conciderat mactatu mœsta parentis.

Mactorium, μακτώριον, urbs Siciliæ, apud Stephanum.

Mactra, Madia, arcella, arca panaria, quæ κάρδοπος, à Græcis dicitur, A uerbo Græco, μάττω, quod significat subigo, uel pinso.

Mactus, cta, ctum, Accresciuto, dictio composita ex Magis, & auctus. Solus autem uocatiuus utriusque numeri ab hoc nomine est in usu, in num. singu. Macte, & in plurali Macti: quibus proprie utimur, cum aliquem ob rem bene cœptam laudamus, & ad perficiendum hortamur. Construitur tam cum genitiuo, quàm cum ablatiuo. Virg.lib.9. Aen. Macte noua uirtute puer. Martial.lib.12. Macte animi. Cic. Att. Macte uirtute esto. Plin.lib.2.cap.12. Macti ingenio este cœli interpretes. Simillimum est illud apud Græcos, ἴη παιάν, ἴη παιάν, quibus utuntur regnauiter, & feliciter gesta. His autē dictionibus Macte & Macti, quamuis uocatiui sint: attamen ex usu auctorum tam pro nominatiuo, quàm pro accusatiuo utimur, non ratione, sed auctoritate. Liu.lib.2.ab Vrbe. Iuberem macte uirtute esse. Idem li.4.ab Vrbe: Macte uirtute Seruili esto. Ponitur aliquando aduerbialiter. Plau.in Mil. amabat meretricem macte Athenis Atticis, id est, ualde amabat.

Macula, maculæ, Macchia, κηλὶς, σπίλος, sordes, siue labes. Pli. Fullones eas maculas è uestibus tollunt. Vir.3.Ge. Ne maculis

cuilit infuscent uellera pullis. Lucentes maculæ. Stat. 1. Syl. Quandoque pro infamia. Cic. adolescentiæ maculas, ignominiasq; prætercam. Quandoque pro retis foramine, seu plaga. Idem in Ver. act. 7. Reticulum ad nares sibi admouebat, tenuissimo lino, minutis maculis. Var. lib. 3. pro reti posuit: Septum totum grandibus maculis integitur, ne eo inuolare aquila possit. Maculæ item in corpore dicuntur, colorū uarietates, à reliquo corporis colore differētes. Plaut. in Capt. Viden'tu illi maculari corpus totum maculis luridis? Marmora item uariegata maculis picta dicuntur. Sene. epist. 116. Delectant nos maculæ columnarum. Eleganter dicimus Delere maculam. Cic. pro lege Man. Delenda est uobis macula Mithridatico bello suscepta. Eluere maculam. Cic. pro Sext. Illa in rep. macula maneret, quam nemo iam posset eluere. Inurere maculam. Cic. in Salust. Nonne tibi uiderer æternas inurere maculas, quas reliqua uita elue te non possit? Afficere macula. Cic. pro Rosc. Com. Legationis ipsius cæremoniam macula affecerit.

MACVLO, as, *Macchiare*, ῥυπαίνω, κηλιδόω, fœdo, turpo. Virg. 3. Aen. Et terram tabo maculans. Idem 10. Aen. Idem ego natte tuum maculaui crimine nomen. Cic. pro Mil. Cuius ille lacus, nemora, finesq; omni nefario stupro & scelere maculārat. Hinc Commaculo, las, & Immaculatus, sine macula.

MACVLOSVS, maculosa, maculosum. *Macchiato, sporco*, ῥυπαρὸς, κατάστικτος, sordidus, immundus. Plau. sordida & maculosa facie. Cic. 2. Phil. uestis Pompeii maculosa. Maculosus notis, siue maculis conspersus. Virg. 1. Aen. Succinctam pharetra, ac maculosæ tegmine lyncis. Maculosus homo, per translationē, immūdus, & impurus. Ci. ad Att. li. 1. maculosi senatores. Taci. li. 17. Auaritia & libidine fœdus, & maculosus. Horat. 4. Carm. Ode 5. Mos & lex maculosum edomuit nefas.

MACYNIA, μακυνία, oppidum Aetoliæ, in Taphiasso monte situm. Strab. lib. 10. & Plin. lib. 4. cap. 2. Stephanus.

MADVRA, μάδαυρα, ciuitas in confinio Getuliæ sita, & Numidiæ, à qua Apuleius Madaurensis est appellatus.

MADEFACIO, facis, *Bagnare*, δεύω, διυγραίνω, βρέχω, madidū facio. Virg. 5. Aen. uiridesq; super madefecerat herbas.

MADEFIO, *Essere bagnato*, διαίνομαι, madidus fio. Suet. in Cæs. ne libelli madefierent. Ouid. 8. Met. Madefactaq; terra cruore est. Cic. de Diuin. uaticinatus est madefactum iri Græciā sanguine.

MADEO, mades, *Essere humido, bagnato, molle*, βρέχομαι, madidus sum, & humore aliquo conspersus. Plin. lib. 8. cap. 25. impenetrabilis, præterquam si humore madeat. Madere metu, est præ timore, sudore aspersum esse. Plaut. in Most. madeo metu. Madere uino, est ebrium esse. Martia. lib. 11. Qui uino madeat, nec erubescat. Ouid. 13. Meta. Arripit ensem: hoc ait, utendum est in me mihi: quiq; cruore Sæpe Phrygum maduit, domini nūc cæde madebit. Idem 3. Trist. Eleg. 5. Osq; madens fletu, pallidiusq; meo. Ci. in Ant. Natabāt pauimenta uino, madebant parietes.

MADESCO, madescis, *Essere bagnato*, ὑγραίνομαι, idem fere est, quod madidum fieri. Colu. lib. 11. cap. 3. Hæc enim res efficit, ut in coctura celerius madescat, & uiridem colorem sine nitro conseruet. Aliqui hanc differentiam constituunt inter Madescere & Madefieri, quòd madescamus sudore, ex nobis proueniente: madefiamus humore extrinsecus uenientē. sed hoc falsum. Colum. lib. 7. Stabuletur sicco loco, ne humore madescant ungulæ. Hinc Permadesco, διάβροχος γίνομαι, ualde madidus fio. Idem lib. 2. si magnis imbribus terra permaduerit.

MADIDO, madidas, *Inhumidire*, ὑγραίνω, madidum facio. Clau. lib. 2. de Rapt. Proserpinæ: Ille nouo madidantes nectare pennas Concutit.

MADIDVS, a, um, *Humido, bagnato*, διάβροχος, aliquo liquore respersus. Vir. 5. Aen. Madidaq; fluens in ueste Menœtes. Ci. Q. fra. fasciculus aqua madidus mihi redditus est. Ponitur aliquando pro ebrio. Plaut. in Amph. Faciam ut sit madidus sobrius, id est, ut uideatur ebrius, cum nihil biberit. Quandoque idem quod imbutus re aliqua. Martial. Cecropiæ madidus, Latiæq; Mineruæ Artibus. Hinc Semimadidus, ὑποβεβρεγμένος. Colum. lib. 2. ager exiguis nimbis semimadidus.

MADIFICO, madificas, *Bagnare, inhumidire*, ὑγραίνω, βρέχω, madefacio. Plin. lib. 38. cap. 7. contra epiphoras feruentes oculorum auguli madificentur.

MADOR, madoris, *Humidità*, δίευσις, ὑγρασία, humiditas. Sal. li. 3. Histo. Terror erat, ne ex latere noua munimēta madore infirmarentur.

MADVLSA, æ, *Vbbriaco*, ebrius, quòd quasi madidus sit uino, apud Plau. in Pseu. Festus legit Madusa sine l.

MAERA, μαῖρα, ciuitas ad Hellespontum. Steph.

MAEANDER, μαίανδρος, & Mæandrus, fluuius Phrygiæ, siue Mæoniæ, qui oritur è lacu in monte Aulocrene, crebris it a sinuosus redditur flexibus, ut sæpe ad fontem credatur reuerti. Apamenam primum peruagatur regionem, mox Eumeneticam, ac deinde Bargylieticos campos: postremo Cariam placidus, omnesq; eos agros fertilissimo rigans limo, ad decimum à Mileto stadium illabitur in mare. Hæc Plin. lib. 5. cap. 29. Ouid. lib. 9. Meta. Mæander in undis Ludit. Mæander, inquit Strabo, flexuosus est, quoniam alueus multas recipit mutationes, & limum, modo huic, modo illi ripæ adiicit. Hunc poetæ fingunt Oceani & Terræ filiū fuisse, & Cyaneen Nympham genuisse, quam postea Miletus Solis filius oppressit, & ex ea Caunum & Byblidem suscepit. Vide Ouid. 9. Meta. Vnde obliquitates omnes Mæandros ueteres appellarunt: ut cum res agitur nō simpliciter, sed uafris, & obliquis consiliis. Cic. in Piso. Quos tu Mæandros, quæ diuerticula quæsisti? More Mæandri illud fieri dicitur, quod tortuose flexuoseq; fit. Colu. lib. 8. cap. 17. Oportebit molas intercidi more Mæandri, paruis, sed angustis itineribus. Mæander etiam, teste Nonio, picturæ genus est, in morem labirinthorum flexuosis ambagibus implexū, quod oris chlamydum addi solet. Virg. 5. Aen. Chlamydem auratam, quam plurima circum Purpura Mæandro duplici Melibœa cucurrit. Vbi Ser. Mæandro duplici, flexuoso. Et hoc dicit: erat in chlamyde, flexuosa purpura, in modum Mæandri fluminis Cariæ prouinciæ. Festus neut. gen. Mæandrū uocat hoc genus picturæ. Mæandrum, inquit, genus picturæ dictum à similitudine flexus amnis Mæandri. Hoc etiam nomine dictus est mons Indiæ.

MAEANDRIA, μαιανδρία, Epiti oppidum, apud Pli. lib. 4. ca. 1.

MAEANDROPOLIS, μαιανδρόπολις, oppidum Magnesiæ in Asia, à Mæandro fluuio ita appellatum.

MAEDI, μαιδοί, populi supra Macedoniam, Triballis & Dardanis uicini. Pli. lib. 4. cap. 1. Scribitur hæc dictio per æ, ad differentiam Medorum, qui in Asia sunt Parthis finitimi.

MAENA, æ, μαινὶς Arist. piscis marinus, qui Latinis Alecula, siue Alec dicitur, interprete Theodoro, ex quo salsamenta fieri solent. Pli. lib. 31. ca. 7. uulgo è mænis iucundissimus. Ci. 2. de Fin. His licet dicere se accipensetem mænę non anteponere.

MAENADES, μαινάδες, mulieres, quæ insanientium ritu Bacchi Orgia celebrant: à Græco μαίνεσθαι, quod est insanire. Iuuen. Sat. 6. Crinemq; rotant ululante Priapo Mænades.

MAENALIVS, a, um, ex Mænalo. unde Bacchus dictus Mænalius. & aper Mænalius, quem Herculis Euristheo attulit. Et uersus Mænalius, id est, Arcadicus. Virg. 8. Eclo. Incipe Mænalios mecum mea tibia uersus.

MAENALVS, μαίναλον Stephano, in sing. num. masc. gene. teste Diomede, & in plurali, Mænala, neut. gene. Arcadiæ mons altissimus, non procul ab Argis, pinis refertus, dictus ἀπὸ τοῦ μαίνεσθαι, quod est furere, & insanire: aut certe à Mænalo Lycaonis filio: ut annotauit scholiastes Theocriti. Virg. 8. Ecl. Mænalus argutumq; nemus. Idem 1. Geor. Tua si tibi Mænala curæ. Est & Mænalus Stephano, μαίναλος, nomen ciuitatis Arcadiæ, à Mænalo Lycaonis filio.

MAENARIA, μαιναρία, insula in mari Ligustico: dicta à mænis piscibus, quorum ibi magna capitur copia. Pli. lib. 3. cap. 6.

MAENOMENON, μαινόμενον μέλι, genus est mellis uenenati, ita dictum ab insania, quam gignit. Pli. lib. 11. cap. 13.

MAEONIA, μαιονία, Lydia est, regio minoris Asiæ, Phrygiæ ab exortu Solis uicina, ad Septentrionem Mysiæ, Meridiana parte Cariam amplectens, ad Occasum supra Ioniam excurrens: ita dicta à Mæone fluuio, ut Stephano placet. Mæoniam Strab. li. 13. κατακεκαυμένην χώραν, hoc est, exustam regionem uocat, præter uitem, uini iucundissimi feracem. Summam autem camporum faciem cinerulētam esse, petrosam & nigram. Imminet Mæoniæ Tmoli montis rupes altissima, ex qua Pactolus fluuius defluit, aureas trahens arenas. Inde Bacchus dictus est Mæonius. Vir. 4. Geor. Mæonii carchesia Bacchi. Item Lydi dicti sunt Mæonidæ, & mulieres Lydiæ, Mæonides. Ouid. 6. Meta. Mæonis elusam designat imagine tauri Europā. Quo in loco Mæonis accipitur pro Arachne puella Lydia.

MAEON, onis, μαίων, pater Homeri: unde & ipse dictus Mæonides, ipsiusq; poemata carmina Mæonia. Martial. Mæonio cantatas carmine ranas.

MAEOTICVS, a, um, ut Mæotica tellus, Mæotica unda, apud poetas.

MAEOTIS, pen. pro. μαιῶτις, palus Scythica in regione Septentrionali iuxta Phasidis ostium, hyeme congelascens, Tanaim, aliosq; innumeros fere recipiens fluuios, & Cymmerio Bosphoro à Ponte Euxino discreta: ita dicta ab accolis, qui Mæotæ appellantur. Plin. in dictione Mæotæ. Luca-

lib.3. Quaq; fretum torrens Maeotidas egerit undas. Aliquando utimur hoc nomine tanquam patronymico feminino. Iuuen. Sat.15. Maeotide saeuior ara Aegyptus? Quo in loco Aram uocat Maeotidem, quae erat in Taurica regione Thraciae, non procul a Maeotide palude.

MAEOTAE, p.p. μαιῶται, populi Scythiae, non procul à Maeotide palude, quae ab illis nomen sumpsit. Pli.li.4.c.12. ad Tanaim usque Maeolae: à quibus lacus Maeotis nomen accepit.

MAERO, Maestus, & Maestitia. Vide Moereo.

MAGAR, Poenorum lingua tuguria pastoritia significat. magaria Seruius putat dici debere. Virg.1. Aen. Miratur molem Aeneas, magalia quondam.

MAGARSUS, μάγαρσος, oppidum Ciliciae iuxta Mallũ: de quo Plin.lib.5.cap.27. Stephano Verruca est editissima, non oppidum.

MAGAS, magadis, siue Magadium, μαγὰς, καὶ μαγάδιον, instrumentum musicum, tabula quadrata constans, leuiter conuexa, intentis in ea citharę fidibus. Dicitur etiam ea pars lyrę, in quam plectrum illiditur. Iugum uero dicitur, ubi sinistra manu chordae premuntur. Budaeus.

MAGIA, magiae, μαγεία, cum accentu in pen. uox Persica, quã illi fere accipiunt pro sapientia, & perfecta rerum naturalium cognitione. Vnde & Magi ab illis appellabãtur, quos Graeci uocãt philosophos. Duplex tamẽ traditur Magię species, quarũ altera est ea, quã iam diximus, quã Pythagoras, & Plato, Empedocles, ceteriq; inter philosophos praestantissimi, magno studio, longinquisq; peregrinationibus cõquisiuerunt. Altera, quã Goetiam, γοητείαν, uel Theurgiã uocãt, daemonũ inuocatione, infandisq; incantationibus constat, quã & leges omnes execrantur, & Plin. artem intestabilem uocat, irritam & inanẽ. Ecclesiastici Magicas praestigias uocant, eo quòd rerum ueritatẽ ementiãtur. Huius plures sunt species: Hydromantia, ὑδρομαντία, quae fit ex aqua: Axinomantia, ἀξινομαντία, quae fit securibus & aliis dolabris: Lecanomantia, quae fit peluibus, quas Graeci λεκάνας uocant. nã apud Persas erant Magi Lecanomantici dicti, ut lib.15. docet Strabo, quasi ex peluibus diuinantes. nã uaticinantes peluim accipiebant aqua plenã, daemonibus congruentem, in profunda repentibus. ubi autẽ daemon illapsus erat, aqua edebat sonũ. Catoptromantia, κατοπτρομαντία, quae fit per specula. de qua Spartianus in Iuliano ait: Carmina profana incantauerunt & ea, quae ad speculũ dicunt fieri, in quo pueri praeligatis oculis incantando futura prospicere dicuntur. Pyromantia, πυρομαντία, quae fit per ignem. hanc Amphiaraus primus inuenit. Geomãtia, γεωμαντία, quae fit per terrã. Chiromantia, χειρομαντία, per lineamenta manuum. Necromantia, νεκρομαντία, ἢ νεκυομαντία, quae fit per euocationes umbrarũ, & per inferorũ colloquia: à qua Necromantici, quorũ incantamentis mortui resuscitati, diuinare, ad interrogata respondere uidentur. Quã nõnulli etiã Sciomantiã uocari putant. Quidã Necyomantiã, Sciomantiãq; distinguunt, quòd in Necyomantia ad erigendũ cadauer sit sanguis necessarius: in Scyomãtia sola sufficiat umbrae euocatio. Capnomantia, καπνομαντία, quae fit ex fumo arae, ex cuius motu futura cognoscebant: a qua Capnomantae dicũtur. Coscinomantia, κοσκινομαντία, quae fit per cribrũ quo genere etiam hodie mulieres aliquot in Gallia utuntur, ad inuestigandas res furto ablatas. Ex hoc Magiae fonte deriuati sunt apud Italos Hetrusci aruspices, apud Indos Brachmanes & Gymnosophistae, apud Gallos Druidae, & Bardi, apud Siculos Galeotae: ubique autem terrarum astrologi, qui & Chaldaei uocantur, quamuis alibi sint nati.

MAGI, μάγοι, populi sub Caucaso monte. Pli.lib.6.cap.23.

MAGICE, huius magices, pen.co. Arte magica, μαγικὴ, γοητεία, ars ipsa incantandi. Plin.lib.30.cap.1.

MAGICUS, a, um, μαγικὸς, γοητικὸς, quod ad magum, uel etiã magicen pertinet: ut Magicas artes, Magicas herbas dicũt, in quibus magorum uanitas gloriatur. Vir.4. Aen. magicas inuitam accingier artes. Plin.lib.25.cap.3. Nec aliud dico magica portenta. Idem lib.30.cap.1.& 2.

MAGIS, idis, μαγίς, ut ex Polluce docet Budaeus, idẽ est, quod mactra: hoc est uas illud in quo farinae subiguntur. Nonnunquam etiam rotundae mẽsae genus tripodi imponi solitum, ut eiusdem Pollucis testimonio probat Budaeus. Idem auctor est hoc nomine etiam appellari posse orbiculatum instrumentum, quo panifices, & dulciarii pistores, quos pastillarios uocamus, subigendis farinis opificii sui utuntur: Rondellum appellant. Est etiam genus lancis eiusdem formae. Plin.lib.33.cap.11. Corne. Nepos tradit tympana, se iuuene, appellata stateras, & lances quas antiqui Magidas appellauerunt. Platellam nostri uocant.

MAGINOR, aris, quasi tarde conor, & nugor, inquit Festus.

MAGIS, Piu, μᾶλλον, ἐπιπλέον, ἐπιπλεῖον, significat plus. unde Magis ac magis, ἐπιπλέον καὶ πλεῖον, deduciturq; à magnus, & praeter naturam aliorum aduerbialium comparatiuorũ terminatur in is, cum reliqua omnia similia sint comparatiuo neutri generis. Iungitur interdum comparatiuo. Plaut. in Stic. hic magis est dulcius. Mage ponitur interdum pro magis. Plaut. in Truc. Quem mage amo, quàm dudum. A quo Demagis, ualde magis, & pro nimis à ueteribus ponebatur teste Festo.

MAGISTERIUM, rii, Magisterio, ἀρχὴ, magistri dignitas, seu officium. Cic. de Sen. Me magisteria delectant, à maioribus instituta. Plin.lib.8.cap.40. Inter se exercent magisteria.

MAGISTRA, Maestra, διδάσκαλος. Ouid. in epist. queis aetas longa magistra fuit.

MAGISTER, stri, Maestro, διδάσκαλος, καθηγητὴς, proprie artiũ praeceptor dicitur, auctore Fest. Cic. de Amic. magister meus Scaeuola. Quamuis etiam Magistri nomen ad omnes transferri possit, quibus praecipua cura rerũ incumbit. Hinc magistri pagorum, societatum, uicorum, collegiorum, ἐπιστάται, qui pagis, societatibus, uicis, collegiis praesunt. Magister equitum, ἵππαρχος, dicitur cui summa potestas erat in equites. Varr.4. de lingua Latina. Magister equitum dicebatur, quòd summa potestas ei esset in equites & accensos: addebaturq; semper dictatori, cui summa potestas erat in populum, à quo & Magister populi dicebatur. Cic.3. de Finib. magister populi est dictator. Aliquando pro paedagogo ponitur. Terent. in Phorm. senes me filiis relinquunt quasi magistrum. Vbi Donat. Magistrum: sic Latini, quem Graeci paedagogum appellant. Quinct.lib.1.cap.2. Doctissimum magistrum domi habeat. Magister pecoris, pastor. Varr.2. de Re rust.cap.10. esse omnes sub uno magistro pecoris. Magister ludi, & Ludi magister uno uerbo dicitur. Ci.3. Verr. magister ludi nescio quis. Magister morum. Cic. ad Appium lib.3. Est haec epistola, ut aduersus magistrum morum, modestior. Magister nauis est, cui totius nauis cura mandata est: ut docet Vlp. de Exerci. act. lib.1. Magister scripturae dicitur, qui ciuitatis alicuius publicos pecorum prouentus scribendi munus habet. Cic.3. Ver. cum esset magister scripturae. Magistri etiam dicuntur, qui bona sub hasta uendunt. Cic. ad Att.lib.2. Scipio, & is, quem putabant fore magistrum, si bona uenirent, Pontius. Vide Coel. Rhod. Antiq. lect.lib.21.cap.5.

MAGISTRATUS, us, Magistrato, modo significat eos, qui in potestate aliqua sunt constituti: οἱ ἐν ἀξιώματι, οἱ ἐν τέλει, οἱ ἐν ταῖς πράξεσιν, οἱ πολιτευόμενοι, ut sunt consules, proconsules, praetores, & alii qui ciuitates, & prouincias regunt. Ci. ad Paetum. Quem magistratus comprehendi & in uincula coniici iusserat. Idem lib.3. de Leg. Videtis igitur hanc esse magistratus uim, ut praesit, praescribatq; recta, & utilia. ut enim magistratibus leges, ita populo praesunt magistratus. Idem 1. Offi. Est proprium munus magistratus, intelligere, se gerere personam ciuitatis, debereq; eius dignitatem, & decus sustinere, seruare leges, iura describere. Modo ipsam potestatem, seu officium, πολίτευμα, τέλος. Cic. in urbe magistratum gerebat. Magistratuum alii maiores, ut consules, censores, praetores. alii dicebantur minores, ut aediles, quaestores, tribuni. Venuste dicimus, Creare magistratum, Dare magistratum, Gerere magistratum, Habere magistratum Mandare magistratum, Abire magistratu, Accipere magistratum, Venire in magistratum, Magistratum imminuere, quod est derogare iuri magistratus.

MAGISTELLUS, li, diminutiuum paruus magister.

MAGISTRO, as, ἐπιστατέω, moderor, guberno, auctore Festo. Cic. de Nat. quasi dux uitae, & magistra officiorum.

MAGMATA, pen.cor. μάγματα, pastilli, & massae factae ex unguentorum faecibus odoris gratia: ἀπὸ τοῦ μάττειν, quod est & miscere, & in massam redigere. Plin.lib.13.cap.1.

MAGMENTUM, inquit Festus, ueteres dixerũt, quasi maius augmentum, & auxilium, quoniam augebant numerum qui accedebant alienigenae, ut adiumento essent.

MAGNA GRAECIA, dicta ea pars Italiae, quae à Tarento usque ad Cumas est, uel (ut Plin.lib.3. refert) quae à Locris Italiae fronte, ad Tarentum usque protenditur: dicta, ut Festus putat, quòd multae, magnaeq; ciuitates in ea fuerint à Graecis conditae. Vide Iustin.lib.20. Virg.3. Aen. cuncta malis habitantur moenia Graiis. In ea habitauerunt Pythagoras philosophus, Architas, Parmenides, Zeno eiusdem sectatores, & Ennius poeta. A quibusdam tota Italia dicta est maior Graecia. Ouid. in Fast. Itala nam tellus Graecia maior erat.

MAGNANIMUS, mi, μεγαλήτωρ, μεγαλόψυχος, qui in magni est animi. Virg.4. Georg. Magnanimosq; duces. Cic. Offic. Vir magnanimus & fortis.

MAGNANIMITAS, mitatis, Magnanimità, μεγαλοψυχία, est praestantia animi: quam sic definit Speusippus: Magnanimitas est

est moderatus contingentium usus, urbana cum hominibus conuersatio, magnificentia cum ratione. Cic. 1. Offi. omnis honestas manat à partibus quatuor: quarum una cognitionis, altera communitatis, tertia magnanimitatis, &c.

MAGNARIVS, *Che ha gran maneggio*, *μεγαλέμπορος*, apud Apuleium, pro magno negociatore ponitur, à negociorum magnitudine.

MAGNATA *μάγνατα* Ptolemæo urbs Hiberniæ, & Magnatæ populi. Ptol. lib. 2. cap. 2.

MAGNES, etis, *Calamita*, *μαγνῆτις*, gen. masc. genus lapidis, ad se ferrum attrahentis. Plin. lib. 36. cap. 16. ferrum trahitur à Magnete lapide. Sideritin alio nomine appellant, quidam Heracleon. Magnes appellatus est ab inuentore, ut ex Nicandri sententia tradit Pli. lib. 36. cap. 16. qui cum pecus pascens pedem forte haberet ferratum, & crepidas ferreis clauis compactas, animaduertit lapidem hunc ferro adhærescere. Alii à Magnesia dictum uolunt Lydiæ regiuncula, in qua lapidem hunc primum uolunt esse inuentum circa Heracliam urbem: unde & Heracleum appellarunt. In qua sententia est Lucr. lib. 6. Quem magneta uocant patrio de nomine Graii, Magnetum quia sit patriis in finibus ortus.

MAGNES *μάγνης* Suidæ, Athenensis, antiquæ comœdiæ scriptor tempore Epicharmi, docuit fabulas nouem, uicit duabus. Magnes item alter Smyrnæus puer, præ ceteris mortalibus formosus, poetica insuper & musica ornatus, corona insignis aurea, ac habitu molliore indutus, multis dilectus, presertim Gygi Lydorum regi. Suidas.

MAGNESIA, *μαγνησία*, Macedoniæ regio, Thessaliæ annexa, de qua Pli. lib. 4. ca. 9 & Magnesia, Ioniæ oppidũ ad Mæandrum fluuium: distans ab Epheso, sicut scribit Pli. lib. 5. cap. 29. XVI. M. pass. circa quam L. Scipio Asiaticus Antiochum regem magna clade affecit.

MAGNESSA, æ, *μάγνησσα* Steph. mulier è Magnesia regione, aut è Magnesia ciuitate. Hor. lib. 3. Car. Ode 7. Magnessam Hippolyten dũ fugit abstinẽs. Masculinũ eius est Magnes, etis: quod facit femininum Magnessa, ut à Cres fit Cressa.

MAGNETES, *μάγνητες*. qui & Magnesii, *μαγνήσιοι*. populi uocati sunt. Luca. lib. 6. Et magnetes equis, Minyæ gens cognita regis.

MAGNETES, etum, *senatori*, *μάγνητες*, apud Macedonas erant, qui apud nos senatores dicũtur, & summus magistratus Magnetarches. Liu. lib. 1. Bel. Maced.

MAGNETICVS, a, um, Claudianus de magnete. Venerem magnetica gemma figurat.

MAGNIFACIO, facis, Cic. Ep. Apollonium magnifaciebat.

MAGNIFICE, *magnificamente*, *μεγαλοπρεπῶς*, honorifice. Ter. in Ad. Nunquam ita magnifice quicquam dicam, id uirtus quin superet tua. Bru. ad Ci. Iuuat magnifice loqui. Pl. l. 13. cap. 7. gutturi & faucibus magnifice uiles. Cic. 1. Offi. Hæc præscripta seruantem licet grauiter, magnifice, animoseq; uiuere.

MAGNIFICENTIA, æ, *Magnificenza*, *μεγαλοπρέπεια*. est (ut inquit Cic. 2. de Inuen.) rerum magnarum & excelsarum cum animi ampla quadam & splendida propositione agitatio. Idem de Amic. Nec metiamur eam uerborum magnificentia. Quinct. lib. 4. cap. 2. magnificentiam, quam *μεγαλοπρέπειαν* uocant.

MAGNIFICIVS, Cato pro magnificentius dixit, seruata regulari formatione à comparatiuo magnifice. Vide Fest.

MAGNIFICO, as, are, *Essaltare*, *μεγαλύνω*, extollo. Plin. lib. 17. cap. 9. Arcesilaum magnificat. Plaut. Men. Te Venus uoluit me magnificare.

MAGNIFICVS, a, um, *Magnifico, splendido*, *μεγαλοπρεπής*, qui in magnis pro dignitate sumptũ facit, ueluti in ludis, in rebus diis sacrificatis, in epulo publico, nõ aũt qui in seipsum sumptuosus est. Plau. Asin. facio me magnificũ uirũ. Ter. Heau. magnifica, sumptuosa, nobilis. Cic. 1. Offi. Delectant magnifici apparatus. Magnifica uerba. Ter. Eun. Vrbes magnificæ. Ouid. 2. de Pont. Magnifica domus. Pli. lib. 17. cap. 1. A magnificus Magnificentior, & Magnificentissimus. Cice. 5. de Fin. Ad altiora quædam, & magnificentiora nati sumus.

MAGNILOQVENTIA, *μεγαλοῤῥημοσύνη*. Cic. in Orat. dactyli cui numerus hexametrorum magniloquentiæ sit accommodatior. Homeri magniloquentia, Cic. Cæsari, lib. 13. epist.

MAGNILOQVVS *μεγαλοῤῥήμων*, qui magna loquitur. Mart. li. 2. Quæ tu magniloquus nocte, dieq; sonas.

MAGNIPENDO, is, *Estimar grandemente*. *περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι*, in magna æstimatione habeo. Plau. Cur. Neque me magnipẽdere uisus est. Liu. ut promissa eius magni penderentur. Teren. Ad. Ego à meis me amari, & magni pendi postulo.

MAGNITAS, pro Magnitudine. Accius: neque dici potest pro magnitate.

MAGNITVDO, *grandezza*, *μέγεθος*, amplitudo, sublimitas. Ci. pro Rosc. Ame. Magnitudo æris alieni. Magnitudo animi, *μεγαλοψυχία*, id est, excellẽtia, præstãtia. Ci. 4. de Fin. Quę de magnitudine animi, de omni honestate loquuntur. Magnitudo periculi. Ci. pro Quinct. magnitudo periculi summo timore hominem afficit.

MAGNO, *Per gran prezza*, *μεγάλου*, absolute, pro magno precio. Vir. 2. Aen. Hoc Ithacus uelit, & magno mercentur Atridæ. Ci. 5. Verr. Magno uendidisti. & pro Quinctio, Magno conducere. Eiusdẽ significationis est genitiuus Magni. Ci. Cassio l. 15. Magni erũt mihi literæ tuę. Idest, magni ęstimabo. Pli. epi. 2. li. 3. magni ęstimo, dignitati eius aliquid astruere.

MAGNOPERE, aduerb. *Grandemente*, *μέγα*, ualde uehementer. Ci. ad Cassiũ li. 15. tibi Romã magnopere properandũ censeo. Magnopere facere. Cic. 7. Ver. Quid magnopere potuit Cleomenes facere? Nõ magnopere laboro: pro, non ualde curo. Ci. pro Ros. Com. Quorsum recidat responsum tuũ, nõ magnopere laboro. Magno opere, separatim aliquando legitur Plau. Casi. id experiuisse opere tam magno senem.

MAGNVM. *Grandemente*, *μέγα*. pro ualde, Plaut. Mil. naso magnum clamat. Idem Most. exclamat maximum.

MAGNVS, a, um, *Grande*, *μέγας*. grandis, cõparatiuũ est Maior, superlatiuũ Maximus. Cic. in Orat. Magnũ opus & arduum Brute conamur. Idẽ de Ora. Studio acriore, ocio ac facultate discendi maiore. Idẽ de Amic. maximo & spectato uiro. Oui. 13. Met. Quæritur istis, Quàm mihi maior honos. Idẽ ad Liuiã: Maximus ille armis, maximus ille toga. Maior, ad annos relatum, pro longiore æuo. Mart. li. 9. Maior erat mẽsibus illa tribus. Magno natu. Liu. lib. 3. ab Vrbe. Scaptius de plebe, magno natu. Maior natu. Cic. 1. Tuscu. Ennius maior natu, quã Plautus. Maximus natu. Liu. 1. Bell. Pun. Maximus natu respondit. Magnũ facere, id est, magnũ aliquid præstare. Hor. 1. Ser. Sat 10. At magnum fecit, quòd uerbis Græca Latinis Miscuit. Cic. 1. Acad. Magnũ est efficere, ut quis intelligat, quid sit illud uerũ & simplex bonũ. Quod maius est. Cic. de Amic. Tanta uis probitatis est, ut eam uel in eis, quos nunquã uidimus, uel, quod maius est, in hoste etiam diligamus. Concipere maiora animo. Oui. 15. Met. uiribus maiora audere. Virg. 10. Aen. Maior morbus, qui & comitialis dicitur. Cels. lib. 1. cap. 23. Inter notissimos morbos est is, qui comitialis, uel maior nominatur. Optimus Maximus, non solum de deo dicitur, sed etiã de fundo, agro, domo, & aliis. Cels. in l. cũ uenderes. ff. de cõtrab. emp. Cũ uenderes fundum, non dixisti, Vt optimus maximusq; est. Maximus pontifex dicebatur, quòd rerum, quæ ad sana & religiones pertinent, maximus iudex sit, uindexq; contumaciæ priuatorum, magistratuumq;. Minorũ pontificum Maximus dicitur, qui primus in id collegium uenit. Item Minimus, qui nouissimus. Maximæ dignationis Flamen (inquit Festus) Dialis est inter quindecim Flamines, & cũ ceteri discrimina maiestatis suæ habeãt, minimi habetur Pomonalis: quòd Pomona leuissimo fructui agrorũ præsidet, hoc est, pomis. Maiores Flamines appellabantur patricii generis: Minores plebeii. Maximus Curio, cuius autoritate Curiæ, omnesq; Curiones reguntur. Maximi annales appellabantur, nõ magnitudine, sed quòd eos pontifex maximus confecisset. Maiorem consulẽ L. Cæsar putabat dici, uel eum, penes quẽ fasces sint, uel eum, qui prior creatus sit. Prætorũ autẽ maiorem, urbanũ: Minores, ceteros: Maximũ prætorẽ putãt dici alii eum, qui maximi imperii sit: alii, qui ætatis maximæ in collegio, quãuis augurum decretũ sit, quòd in salutis augurio prætores maiores & minores appellantur, nõ ad ætatẽ, sed ad uim imperii pertinere. magnũ annũ dicũt mathematici, quo septẽ sidera errantia expletis propriis cursibus sibimet cõcordãt. Maximã hostiã ouilli pecoris appellabãt, nõ ab amplitudine corporis, sed ab animo placidiore. Magnum socerum appellat uir uxoris suæ auum. Magnam socrum, uir uxoris suæ auiæ auiam appellat. Maior socer, uxoris meæ proauus. Maior socrus, uxoris meæ proauia. Maior patruus, aui & auiæ patruus. Maior amita, aui & auiæ amita. Maior socer, uxoris meæ proauus. Maior socrus, uxoris meæ proauia. Maior patruus, aui & auiæ patruus. Maior amita, aui & auiæ amita. Maior auunculus, aui & auiæ auũculus. Maior magistratus, consul dicitur. Hæc Fest.

MAGNVS PORTVS, *μέγας λιμήν*. Mauritaniæ Cæsariensis oppidum est, à portus spatio ita appellatum, ut tradit Pli. lib. 5. cap. 2.

MAGO, nobilium aliquot Pœnorum ducum nomen fuit: quorum primus rem, ac disciplinam Carthaginiensium uehementer auxit. is ante ullum Punicum bellum, ut Liuius & Trogus referunt, cum CXX. nauibus bello Tarentino auxilio uenit Romanis, ægre ferens Italiam ab externis inuadi. Duos moriens filios reliquit, Asdrubalem, & Annibalem. Mago, Annibalis frater, caussa uictoriæ apud Trebiam

fuit. Liu. lib. 30. scribit Magonem, Annibalis fratré, in agro Insubrium uulneratum, cum in Africam per legatos reuocatus nauigaret, apud Corsicam obiisse. Mago denique Afer, qui de Re rust. duo de triginta uolumina scripsit, de quo Col. lib. 1. sic ait. Carthaginiensem Magonem, rusticationis parentem ueneremur. nam huius octo & uiginti memorabilia illa uolumina ex S.C. in Latinum sermonem côuersa sunt. Huius Magonis meminit & Seruius, quem Virg. in Georg. scribit esse imitatum. item M. Varro de Re rust. lib. 1. cap. 1. & Plin. lib. 18. cap. 3.

MAGVS, gi, *Mago*, μάγος, dictio Persica, qua significatur sapiés. sic enim Persæ Magos uocant, ut Græci philosophos, Latini sapientes, Galli Druydas, Aegyptii prophetas, siue sacerdotes, Inde Gymnosophistas, & Assyrii Chaldæos, à Chaldæa Asiæ regione. Accipitur etiam Magus pro incantatore. nam cum Magi apud Persas potissimum deorum cultui uacare solerent, in tantum postea aucta est eorum uanitas, ut non solum obseruatione siderum futura prædicere, sed artibus quibusdam, & maleficiis & scire se omnia, & facere posse profiterentur. Cic. de Diu. Magi, quod genus sapientû & doctorum habebatur in Persis.

MAIA, μαῖα, Atlantis filia fuit ex Pleione Nympha, ex qua Iupiter Mercurium suscepit. Virg. 8. Aen. Mercurius pater est, quem candida Maia Cyllenes gelido conceptum uertice fudit. Fuit & altera hoc nomine Fauni filia, cui in mellario uase, non mel, sed uinum sacrificabant. Maiam item Græci amitam & materteram uocant: item nutricem & obstetricem; denique mulieres omnes natu grandiores honoris gratia Maias salutabant. Est item Maia, μαῖα, cancrorû genus maximum apud Arist. lib. 4. Animal.

MAIALES, *Porci castrati*, χοῖροι τομίαι, porci castrati. Varr. 2. de re rust. cap. 4. Castrantur uerres cômodissime anniculi, nec minores, quàm semestres. quo facto nomen mutant, & è uerribus dicuntur Maiales.

MAIESTAS, tis, *Maiestà*, σεμνὸν, μεγαλειότης, ἀξιωματικὸν, ἀξίωμα, à magnitudine dicta est. est enim amplitudo, & dignitas uel populi, uel senatus, uel principis, imperatorisve, aut etiam priuati magni uiri, aut alterius etiam inanimatæ rei. Hor. 2. epist. 1. Sed neque paruum Carmen maiestas recipit tua. Vnde maiestatis crimen, iureconsulti definiunt, quod aduersus populi Romani uel securitatem eius committitur. Et rei maiestatis dicuntur, qui eiusmodi criminis accusantur. Maiestas etiam dea credita est, honoris & reuerentiæ filia, de qua Ouid. Donec honor, placidoq; decens reuerentia uultu. Hinc sacra Maiestas, quæ mundum temperat omnem, Quaq; die partu est edita, magna fuit. Maiestas, populi dicebatur: Auctoritas autem senatus. populus enim sciscere solebat & iubere: senatus censere, & auctor esse. Ci. 3. Phil. Omnes ad autoritaté huius ordinis, maiestatemq; populi Romani defendendam conspirasse uidentur. Maiestas nominis, est magnitudo, siue dignitas. Mart. lib. 1. pars libri ad maiestatem sacri nominis tui allegata. Maiestas alicuius loci, est eius præstâtia. Liu. 1. ab Vrb. Concepit animo eam magnitudinem Iouis templi, quæ digna Romano imperio, ipsius etiam loci maiestate esset. Maiestas in oratione est grauitas. Cic. de Amic. Quanta in oratione maiestas? Imminuere, uel minuere maiestatem, est aliquid committere contra dignitatem, uel amplitudinem populi, aut principis. Pro quo etiam dicimus, Lædere maiestatem, uel soluere maiestatem. Cic. in Parti. Maiestas est imperii, atque in omni populi Romani dignitate, quam minuit is, qui per uim multitudinis, rem ad seditionem uocauit. Idê 2. de Orat. ab illo maiestatem imminutam negabam. Sueto. in Claudio, apparet, maiestatem populi Romani læsam maiores ob id existimasse, quòd ciuis Rom. assectam se regi, & comitem prebere nô dubitasset. Contra, Retinere maiestatem est, quod uulgus ait, seruare auctoritatem. Ci. in Orato. Ius omne retinendæ maiestatis Rabirii caussa continebatur. Constituere maiestatem, est dignitatem confirmare. Salust. Maiores nostri parandi iuris, & maiestatis constituendæ gratia bis Auentinû montem occupauere. Conseruare maiestatem, est retinere.

MAIORES, *Maggiori, antichi*, προειληφότες, προλαβόντες, οἱ ἄνωθεν κατὰ τοὺς γονέας, πρόγονοι, intelligi possunt quicunque aui, abaui, proaui, araui, tritaui, & ante hos in infinitum: sicut Minores, qui etiâ post trinepores futuri sunt. Ci. in Sal. Ego meis maioribus uirtute præluxi. Cæs. 4. Bel. Gal. côsuetudo à maioribus tradita. Accipiuntur etiâ maiores pro omnibus, qui ante nos fuerût, ut minores pro posteris: utimurq; tunc his duobus nominibus tantum in numero plurali.

MAIOR, *Maggiore*, μείζων, & hoc Maius, μεῖζον, comparatiuum irregulare à Magnus, quod aliquâdo ad ætatem refertur: ut Maior natu, hoc est, senior, sicut Minor natu, iunior. Interdum etiâ ad dignitaté: ut, Maiores magistratus, dicûtur côsules, & prætores, qui reliquis dignitate præstant. Itê maior côsul, auctore Festo, penes quê sunt fasces, uel qui priore loco creatus sit. Sic maior, uel maximus prætor dictus, qui in urbe ius dicebat, qui tantum aliis dignitate præcellebat, quâtum urbis maiestas prouincias dignitate anteibat. Cice. in Top. quod in re maiore ualet, ualeat idem in minore.

MAIVS, *Maggio*, μάϊος, σκιροφοριὼν, mensis à maioribus dictus, (ut inquit Macrobius) quorum consilio resp. gerebatur, sicut Iunius à iunioribus, qui rem armis gerebant. Postquam enim Romulus populû R. in maiores, minoresq; diuisit, ut altera pars côsilio, altera armis rêpub. tueretur, in honoré utriusq; partis hunc Maiû: sequenté Iuniû uocauit. Ouid. 5. Fast. Hinc sua maiores tribuere uocabula Maio: Iunius à iuuenû nomine dictus adest. Sunt qui Maiû à maiestate Dea denominarû uelint, quòd flamen Vulcanalis Calédis Maiis huic deæ rê diuinâ faceret. Alii à Maia Mercurii matre: propterea hoc mense mercatores omnes Maiæ pariter & Mercurio sacrificare soliti erant. Quâ opinioné ét attingit Ouid. Ioco iam cirato: At tu materno donasti nomine mensem Inuentor curuæ furibus apte fidis. Hoc mêse Romæ Lemuria celebrabantur, têplaq; omnia clausa erât: putabaturq; id têpus nuptiis contrahendis parum esse idoneum: quæ opinio ad nostra etiam tempora permanauit. Vide Oui. lib. 5. Fast.

MAIVSCVLVS, a, um, grandior. Cic. Cassio, In aliqua maiuscula cura negotioq; uersari.

MALA, æ, p.p. *Guancia, κηλὴν*, σιαγὼν, est pars faciei eminens inter oculum, nasum, & buccâ, quæ & Gena dicitur. ita appellata, quòd rotundam speciem mali præ se ferat. Pli. li. 11. ca. 37. infra oculos malæ homini tantum, quas prisci genas uocabant. Virg. tamen li. 3. Geo. equino generi malas tribuit, cum ait: Quo têpore Glauci Potniades malis mêbra absumpsere quadrigæ. Virg. Aen. Duro crepitant sub uulnere malæ. Luc. lib. 5. Inuentas molli uestit lanugine malas. Ci. in Or. Malam à maxilla dictam esse ostendit, abiectis mediis litteris. Axilla, inquit, Ala factus est, fuga litteræ uastioris. quam litteram etiam è maxillis, taxillis, uexillo, paxillo consuetudo elegans Latini sermonis euellit. Cic. de Orat. Vt meos malis manderem natos.

MALABATHRVM, p.c. μαλάβαθρον, Dioscoridi folium est nardi odore, quod ex India aduehitur: cuius duo sunt genera. Alterum in Indiæ paludibus quibusdam gignitur, nullisq; hærens radicibus, lenticulæ modo aquis innatat. Alterum in Syria, copiosiusq; etiam in Aegypto arboribus eiusdem nominis detrahitur. Ex utroque unguentum conficitur odoratissimum, quod Malabathrinum, & Foliarum appellatur. Scribitur & Malobathrum per quartam uocalem in secunda syllaba.

MALACA, μαλάκη, Ste. ciuitas in Hispania Bætica. Mela. li. 2. Siga oppidum è regione Malacam urbem Hispaniæ contemplatur.

MALACHE, p.c. μαλάχη, species maluæ, uentrem emolliens: unde & nomê habet. nam Græci μαλακὸν dicunt, quod nos molle. Pli. lib. 20. cap. 21. Duo maluarum genera. Maiorem Græci Malopen uocant in satiuis: alteram ab emolliendo uentrem, dictam putant Malachen.

MALACHRA, quam alio nomine Maldacon uocant arbor est in Bactriana regione, magnitudine oleæ, folio roboris, fructu caprifici, gummi genus exudans, quod Bdellium uocatur. Plin. lib. 12. cap. 9.

MALACIA, ciæ, *Bonaccia*, μαλακία. Tranquillitas, cum maris fluctus omnino quiescunt, neque ulla aura cômouentur. Cæs. 3. Bel. Gal. tanta subito malacia ac tranquillitas extitit, ut se naues loco mouere non possent. Luc. Pellaciam à pelliciendo appellat, ubi dicit: Subdola cum ridet placidi pellacia ponti. Est etiam malacia, mollities quædam prægnantium & defectio, quod uitium alio nomine κίσσα, hoc est, Pica uocatur. Prouenit hoc incommodum à conceptu, potissimum mense tertio, nequeunte fœtu omnia ad se delata alimenta absumere. Plin. lib. 25. cap. 6. Malicorium expetitur grauidarum malaciæ. Malacia stomachi, hoc est, deprauatus appetitus, propter oris uentriculi affectum ab humorû erodentium copia. Plin. lib. 28. cap. 6.

MALACISSO, sas, *Ammollire, domare*, μαλακίζω, mollio. Plau. in Bacch. nimium ferus es. Malacissandus es.

MALACVS, a, um, μαλακὸς, Latine mollis. Plau. in Bacch. malacum capiam pallium. Ibidem. nostra agetur ætas in malacû modum, id est molliter.

MALAGMA, matis, μάλαγμα, fomentum, quod integræ cuti imponitur ad apostemata, aliosve tumores præter naturam molliendos: à Græco μαλάττω, quod est, mollio. Colum. lib. 7. Adiicitur exiguum axungiæ, ut lentorem malagmatis habeat. Quomodo autem differant malagmata ab emplastris, & pastillis, docet Cornel. Cels. libro 5. cap. 17.

Malagmata

Malagmasa(inquit)maxime ex floribus, emplastra, pastilliq; magis ex quibusdam metallicis fiunt &c.

Malasso, sas, *Far molle, maturare, μαλάσσω*, mollio. Commalassu, mitigo, maturefacio. Var. quòd philosophi in commalassaret eam partem, quæ concuti cupiditatibus solet.

Male, *Malamente, iniquitosamente, κακῶς*, praue, nequiter, uitiose, improbe. Cic. Atti. O factum male de Alexione. Aliquando pro ualde. Idem de Clar. Orat. Addebat scriptores illos male mulctatos, id est magna pœna affectos. Similiter cum dicimus, Male formido, male maceror, male metuo, male timeo, male odi, significat ualde. Modo pro parum. Virg. 3. Geo. Heu male tum mites defendit pampinus uuas. Modo pro incommode, sicut Bene pro commode: ut, male habito, bene habito. In compositione habet uim negationis, δυς, ut, malesanus, malefortis. Ouid. lib. 4. Fast. sed maleforte genus. Male uiuere est, in egestate, uel anxie, & solicite uiuere. Male loqui, est maledicere. Male habet me hæc res, id est iratus sum ob id, illud me angit, solicitat. Male docere, quid sit, hæc Terentii uerba docebunt in Heaut. Male docet te mea facilitas, id est caussa est tibi, ut male agas: arripis inde ansam male faciendi. Male consulere in aliquem, est aliquid illius incommodo, & damno facere. Male conciliatus, magno emptus. ita enim exponit Donatus illud Ter. in Eun. prodi male conciliate. Male acceptus inopia rerum, qui propter inopiam male tractatus est. Male aliquem uerbis accipere, est iniuria afficere. Subauditur tamen aliquando ablatiuus, Verbis. Male animatus erga aliquem is dicitur, qui non amico animo erga aliquem est. Male esse animo tum dicimur, cum animo tristi sumus. Male aliquid cuipiam credere, est non tuto credere. Hor. 2. lib. Serm. aliis male creditur. Male cadere, id est male succedere alicui, quod non sperabat. Cæs. in Com. Vbi tantos suos apparatus male cecidisse uiderunt.

Malea, pen. indifferente, *μαλέα, μάλεια*. promontorium Laconiæ, quod per quinquaginta millia passuum in mare protenditur, ubi periculosa est nauigatio propter aduersos uentorum flatus. Hinc est illud prouerbium: Quum ad Maleam deflexeris, domesticos obliuiscere. Virg. lib. 5. Maleæq; sequacibus undis. Dicta Malea, à Maleo argiuorum rege, qui in ea templum pulchrum construxit, quod Maleoticum appellauit. Maleacus sinus, uide maliacus.

Male audio, *Hauer cattiua fama, hauer mal nome, ἀδοξῶ, ἀδοξέομαι, κακῶς ἀκούω*, significat, uituperor, culpor, sicut Bene audio, laudor. Huius antitheton est Maledico. Ter. in And. Si pergat maledicere, peius audiet. Cice. ad Att. me idcirco putent bene audire uelle, ut ille male audiat.

Male cogito de te, *Io son di mal animo uerso te, κακόνως ἔχω πρός σε*, id est male affectus sum erga te, & maleuolo in te sum animo. Ouid. in Epi. Didus: Non tamen Aeneam, quamuis male cogitet, odi. Cœlius Ci. Vt animaduerterem, male eũ de me cogitare. Contrarium est, Bene cogito, *εὐνοῶ*.

Maledice, contumeliose. Cic. 1. Off. cum de absentibus, detrahendi caussa, maledice, contumelioseq; dicitur.

Maledicentia, obtrectatio, conuicium. Gell. lib. 3. cap. 3. Ob assiduã maledicẽtiam, & probra in principes ciuitatis.

Maledictio, onis, *Maledittione, κακηγορία*. Ci. pro Cœl. Maledictio nihil habet propositi præter contumeliam.

Maledico tibi, *Io ti maledico, κακολογέω, κακηγορέω*, maledictis afficio, maledicta, id est, conuicia conijcio. Terent. in Eun. Nescis, cui maledicas.

Maledictum, cti, *Mal detto, villania, λοιδορία*, conuicium, probrum, contumelia. Cic. ad Quinct. frat. li. 2. Cum omnia maledicta in Clodium & Clodiam dicerentur. Figere omnes maledictis. Ci. 1. de Nat. deo. Cõgerere maledicta, Quinct. lib. 7. cap. 3. Conijcere maledicta in uitam alicuius. Ci. pro Plan. Vexare aliquẽ probris & maledictis. Cic. pro Flacco.

Maledicus, a, um, *Che dice male d'ogn'uno, βλάσφημος*, Maledicentior, & Maledicentissimus, qui procliuis est ad maledicẽdum, aut obtrectandum. Cic. pro Flac. In tam suspiciosa, & maledica ciuitate locum sermoni obtrectatorum non reliquit. Idem de Fini. Homo natura maleuolus, & maledicus. Idem pro Flac. in maledicentissima ciuitate, in suspiciosissimo negotio maledictum omne, non modo crimen effugit. Plaut. in Mercat. maledicẽtiorem, quàm te, noui neminem.

Male facio, *Far male, κακῶς ποιῶ, κακουργῶ*. Cic. ad Brutũ lib. Epi. 18. Dii isti Segulio malefaciant. Idem ad Att. si Italiam relinquet, faciat omnino male. Teren. Adel. Neque tu uerbis unquam solues, quod mihi re male feceris.

Malefactum, cti, *κακούργημα*. Cic. 2. Offic. Benefacta male locata, malefacta arbitror. Ex Ennio. Insignia malefacta, Lucret. lib. 3.

Maleficentia, æ, *Maleficio, danno, ingiuria, κακουργία*, damnũ, iniuria. Cæs. lib. 1. Bel. Gal. Iter facere per prouinciam sine ulla maleficentia. Pli. lib. 9. cap. 9. Rostris canicularum maleficentia assimilati.

Maleficium, cii, *Maleficio, κακούργημα*, malefactum, iniuria. Budæ. Maleficium dicitur, quicquid improbe admissum est. Vlp. l. 1. ff. si fam. fur. fec. dic. Edictum prætor proposuit, quo dominis prospiceret aduersus maleficia seruorum. Cic. pro Rosc. Ame. Dissimulare omnes cuperẽt se scire, ad quem maleficium pertineret. Committere maleficia, & Admittere maleficia, apud Ci. pro Rosc. Ame. Temperare à maleficio. Cæs. 1. Bel. Gal. Neque existimabat eos temperaturos ab iniuria & maleficio.

Maleficus, a, um, *Colui che fa male, κακοῦργος*, qui damnum infert, & qui nocet alteri. Cic. 7. Ver. In hominum maleficorum, sceleratorumq; custodias, in prædonum, hostiumq; istum numerum ciuium R. includere ausus es? Maleficum frõdibus animal capra. Plin. lib. 12. cap. 17. Interdum idem est, quod ueneficus, & incantator: unde maleficas mulieres dicimus incantatrices, quæ & sagæ dicuntur, & maleficas artes, pro incantationibus, & ueneficiis.

Male sudico, *Pensar male, κακῶς κρίνω, κακῶς φρονῶ*, male opinor.

Male mereor de te, *Ti fo male, κακῶς ποιῶ σε*, tibi noceo contrarium est, Bene mereor, *εὐποιῶ, εὐεργετῶ*. Cic. 1. de Fin. Male mereret de meis ciuibus.

Male opto tibi, *Io ti desidero male, κακῶς εὔχομαι*, male precor.

Malesuadus, pen. pro. *Che conforta al male*, qui male suadet. Plau. Most. corrumpit mulierem malesuada lena. Fames malesuada. Vir. 6. Aen. Amor malesuadus sceptri, Stat. 1. Theb.

Maleventum, Hirpinorum urbs, postea auspicatioris ominis gratia Beneuentum appellatum. Plin. lib. 3. cap. 11.

Male vertere, *Volgere in ruina, κακῶς τρέπειν*, est in perniciem uertere. Ter. in Adel. quæ res tibi uertat male. Vbi Donat. Vertũnus dicitur deus, qui rebus ad opinata reuertentibus præest. Sæpe autem male cedit, quod bonum putatur: & hoc est, male uertisse.

Malevolens, tis, *Maleuolo, κακόνοος*, maleuolus. Plaut. maleuolente genio natus.

Malevolentia, æ, *Maleuoglienza, κακόνοια, δύσνοια*, inuidia, odium, & (ut Cic. 4. Tusc. definit) uoluptas ex malo alterius sine emolumento suo. Idem ad Q. frat. lib. 1. iudicium obtrectatione & maleuolentia liberatum.

Male volo tibi, *Io ti uoglio male, κακονοῶ*, odi te.

Malevolus, *Maleuolo, iniquo, κακόνοος*, malum cuiquam exoptans. Cic. 3. Tusc. Illam noueram ad maleuolos consolandos esse accommodatam. Idem ad Brut. cognoui plures maleuolos esse, quàm gratos.

Maliaca, Hispaniæ Tarraconensis urbs. Ptol. lib. 2. uulgo Malgrado.

Maliacus sinus, *μαλιακὸς κόλπος*, Locrorum Epicnemidiorum est, è regione Eubœæ, in quem Sperchius fluuius influit, teste Ptol. ita dictus à Malieo oppido, cuius meminit Steph.

Malicorium, *Scorza del pomo granato, σίδιον*, putamẽ mali granati. Plin. lib. 24. cap. 11.

Maligne, aduer. peruerse, & quod Ci. dicit malitiose, parum candide. Liu. 3. ab urb. Maligne senatus in unum diem supplicationes consulum nomine fecit. Laudare aliquem maligne. Horat. 1. epist. 8.

Malignitas, atis, *κακοθυμία*, peruersa, & deprauata uoluntas. Plau. in Capt. malignitate onerauit omnes mortales. Quandoque pro parsimonia. Liu. Malignitas conferendi ex priuato.

Malignus, a, um, *Maligno, scelerato, che ha mal'animo, κακόθυμος, φθονερὸς*, cõsuetudine maleuolus, ut interpretatur Nonius. Plinius: Homo malignus & inuidus. Interdum idẽ quod iniquus, & alienus. Ter. Hec. Maligna multo & magis procax facta est. Hinc maligna uia, quæ angusta & ardua est. Virgil. 11. Aen. Aditusq; maligni. Maligna lux, subobscura. Idẽ 6. Aen. Quale sub incertam lunam sub luce maligna. Interdum parcus, & minime liberalis: *γλίσχρος, φειδωλὸς*, cuius antitheton est benignus. Vnde Malignus ager dicitur, hoc est, sterilis, qui domino se quodam modo ingratum exhibet, semẽq; sibi creditum parum liberaliter refundit. Virg. 2. Georg. collesq; maligni. Laudatores quoque malignos dicimus, qui frigide laudant, ut præ inuidia ex meritis laudibus aliquid detrahere uideantur. Quinct. in laudandis discipulorum dictionibus nec malignus, nec effusus.

Malitia, æ, *Malitia, κακία*, peruersitas, quæ uirtuti, seu bonitati contraria est. Seneca: In hoc summa bonitas, in illo extrema malitia. Proprie autem malitia est, cũ quis data opera male agit. Senec. epist. 47. Leuis est malitia, sæpe mutatur nõ in melius. Frequentes aũt sumitur pro uersutia, ῥᾳδιουρ-

ία.Ci.4.Tusc. Malo uitiositatem, quàm malitiam, appellare, quam Græci *κακίαν* appellant. nam malitia, certi cuiusdam uitii nomen est, Vitiositas, omnium. Antiquis malitia uocabulum medium fuisse uidetur, quod in bonam partem accipi poterat. unde malitiam malam legimus apud Plau.in Aul.te, inquit, sine omni malitia mala semper sum ratus. Accipitur quandoque pro inclementia, uel intemperie. unde cæli uel terræ malitiam dicimus. Pli. Quod modo cæli, modo terræ malitia facit, Var. Id sæpe accidit malitia soli.

MALITIOSE, *πανέργως*, callide, dolose. Pla.in Mil. non malitiose tamen feci. Cic.in Orat. facit malitiose. Malitiosius gerere rem mandatam, Cic.pro Rosc. Amer.

MALITIOSVS, *πανοῦργος*, uersutus, callidus, astutus. Cic.3.Off. non aperti, non ingenui, non simplices, non uiri boni: uersuti potius, fallacis, malitiosi. Malitiosa iuris interpretatio, Cic. 1.Offic.

MALLEATVS, ta, tum, *Martellato, σφυρωτὸς*, quod malleo contusum est. unde Malleati libri dicuntur, malleo percussi, & complanati: quod fere fieri solet, ante quàm libri compaginẽtur. Vlp.l. Libr.appellatione.de Leg.3.perscripti libri, nondum malleati, uel ornati. Colu.lib.12.cap.19. cola spartea, ex crudo, id est non malleato sparto præparata habeat.

MALLEO, as, *Martellare, σφυρῦμαι*, quasi malleo operor. unde Malleator. Mart.lib.12.

MALLEOLARIS, & hoc, lare, *μοσχευματικὸς*, à Malleolus. Col. lib.3. Virgam malleolarem non amplius, quàm sex gemmarum, esse conuenit.

MALLEOLVS, li, *Martellino, σφύριον*, diminutiuum à Malleus, id est paruus malleus. Ab huius similitudine etiã uocatur Malleolus, *μόσχευμα*, nouus palmes uitis, innatus prioris anni flagello, dictus quòd in ea parte, quę deciditur, ex ueteri sarmento prominens utrinque malleoli speciem prębet, & plãtationi aptus est. In qua etiam sententia fuisse Plinius uidetur, cum ait lib.17.ca.21. Surculum utrinque capitulatum è duro seri consueuisse, eoq; argumento malleolum etiã nũc uocati. Ci.de Sen. Malleoli, plantæ, sarmenta, propagines. Dicuntur etiam Malleoli, fasciculi ex pice, sulphure, aliisq; id genus incendii fomitibus, ad comburenda ædificia accõmodati. Cic.in Catil. Desinant malleolos, ad incendendam urbem, facesq; comparare.

MALLEVS, lei, *Martello, σφύρα*, fabrile instrumentum notissimũ dictum, quòd res duras molliat, quasi molleus. Pla. in Męn. nauem excussam malleo.

MALLI, *μαλλοὶ*, Indiæ populi, à Mallo monte uicino dicti. Plin.lib.6.cap.17.& Strab.lib.15.

MALLOS, *μαλλὸς*, Ciliciæ oppidum clarissimum, à Mallo cõditore appellatum, ut ex Callimachi sententia refert Ste. Luca.lib.3. Mallos, & extremæ resonant nouabilibus Aegæ. Hodie uulgo Malo.

MALLVS, *μάλλος*, mons in India, intra Gangem, Plin.lib.6. cap.17.

MALLVVIVM, uii, *Lauatoio da mano, χειρόνιπτρον*, uas, in quo lauantur manus. Et femi.gen. Malluuiæ, ut Festus ait, sicut Pelluuium, & Pelluuiæ, quo lauantur pedes.

MALO, mauis, mauult, malui, malle, magis uelle, *Voler più tosto, amar meglio*. Cic.de Clar.Orat. meo iudicio multo stare malo, quàm aliorum. Legitur & mauolo, mauellem, mauelim, pro malo, mallem, malim. Plau.Asin. Amari mauolo. Idem Amph. Experiri istuc mauellem me. Idem Aul. Mortuum ego me mauelim letho malo.

MALOBATHRVM, thri, *μαλόβαθρον φύλλον*, solium nardi odorem referens: cuius duæ species: alterum in quibusdam Indiæ paludibus gignitur, nullisq; hęrens radicibus lenticulæ modo, aquis innatat. alterum in Syria, copiosiusq; etiam in Aegypto, arboribus eiusdem nominis detrahitur. Ex utroque unguentum, uel oleum exprimitur odoratissimũ, quod & Malobathrinum, & foliatum uocatur, eoq; matronæ, & effœminatiores aliquot uiri Romæ uti solent ad ungendos capillos. Horat.2.Car. coronatus nitentes Malobathro Syrio capillos. Scribitur & Malabathrum, *μαλάβαθρον* Dioscoridi. Vide supra.

MALTHA, æ, *μάλθη*, cera erat pici liquidæ commista, tabulis cerandis idonea, *ἀπὸ τῆς μαλθακίας*, hoc est, à mollitie nomen habens. Hoc etiam nomine appellatur limus quidam flagrans, magna in copia proueniens in stagno quodam Samosatæ, urbis Comagenes, natura tam admirabili, ut aqua accendatur, nec nisi terra restinguatur. hoc Samosatæi urbem suam, Lucullo oppugnante, defenderunt, hostes una cũ armis exurentes. Plin.lib.2.cap.107. Est præterea Maltha, materia quædam durissima, ex calce uiua, adipe suillo subacta, aduersus omnem annorum iniuriam inuicta. Plin.lib. 36.cap.24.

MALTHO, as, maltham rei alicui induco: quod præcipue fiebat in iis monumentis, quæ æterna esse uolebant. Plin.loco iam citato.

MALVA, Africæ fluuius, Cæsariensem Mauritaniam à Tingitana dirimens, teste Ptol.lib.4.cap.1. Plin.lib.5.cap.2. Maluanam appellat.

MALVA, æ, *μαλάχη, μολόχη*, herba notissima, cuius duo genera posuit. Pli.lib.20.cap.21. quæ foliorum amplitudine discernuntur. In satiuis maiorem Græci Malopen, alterã ab emolliẽda aluo Malachen dixere. Cic. Gallo li.7. qui me ostreis & murænis facile abstinebam, à beta, & malua deceptus sum. Mart. Vtere lactucis, & mollibus utere maluis.

MALVACEVS, a, um, *μαλάχινος*. Plin.lib.21.cap.4. è caule maluaceo.

MALVS, li, *Il melo*, fem.gen. arbor, cuius fructus est malum, notissimum pomi genus. Virg.Ecl.3. Malo me Galatea petit. Tractum a Græcis, qui malum *μῆλον* dicunt. unde Melimela dicuntur pe.pr. Virg.3.Ecl. Aurea mala decem misi, cras altera mittam. Malum punicum, Colu.lib.5.cap.10. Malũ granatum, Plin.lib.26.cap.8. Malum Persicum, Plin.lib.15. ca.14. Plura alia malorum genera inuenies apud ipsum Pli, & Colu.lib.5.cap.10.& Varr.de Re rust.lib.1.

MALINVS, a, um, *μήλινος*, quod est materiatum ex malo, Col. lib.7.cap.8.

MALVM PVNICVM, *Pomo granato, ῥοιά*, mali genus, à granorũ multitudine etiam Granatum appellatum: è Pœnorum regione primum in orbem nostrum translatum, Martia.lib.1. Aut imitata breues Punica mala rosas.

MALVS, li, pri.pr. *L'arbore della naue, ἱστὸς*, masc.gen. arbor nauis, quia cingitur quasi quibusdam malis, quorum uolubilitate facilius leuantur uela. Virg.5. Aenei. malum de naue Seresti Erigit.

MALVS, a, um, pri.co. *Cosa mala, cosa cattiua, κακὸς, φαῦλος*, quod opponitur bono. Ouid.4.Trist. Leuior fortuna malorum, Pœnas exercere malorum, hoc est, castigare malos. Virg.6. Aen. Mala ætas. Plau. Aul. ut mala malam ætatem agas. Homo malus. Plau.Men. Dicimus etiam malum militem, qui est imbellis: malum imperatorem, qui est imprudens. Malum grammaticum, qui est rudis: Præterea malum substantiue sumitur pro labore, *ταλαιπωρία, δεινὸν*. Virg.2. Georg. Assuetumq; malo Ligurem. Cic.5.Verr. Tu, nisi malo coactus, recte tacere nescis. Fessus malis. Ouid.9. Meta. crimẽ, caputq; malorum, Virg.11. Aen. Opes irritamenta malorũ. Ouid.3.de Arte: Fatale malum. Ouid.5.Trist. Affligi malo. Quinct.in Procе.lib.6. hoc uno malo sic eram afflictus, ut me iam nulla fortuna posset efficere felicem. Item pro malignitate. Senec. Imbecillum, insontemq; damnare, summũ est malum. Item pro interiectione, perinde ac si diceremus, Proh nefas: qui loquendi mos, per interrogationem usitatus est. Plin.lib.7.cap. 55. Quæ (malum) ista dementia est? Ter.in Ad. Quid hoc (malum) infelicitatis? In eundem sensum. Cic.ad Attic. dixit: Qui (malum) isti Pindentisij? Aliquando capitur malum pro paruo, sicut bonum pro magno.

MAMAVS, *μάμαος*, fluuius est Peloponnesi, in tractu Triphyliaco, non procul à Pylo, qui olim Amathus dicebatur. Str. lib.8.

MAMBLIA, oppidum Aethiopiæ, ab ea parte, qua Africam spectat. Plin.lib.8.cap.29.

MAMEROS, Oscorum prænomen, à Marte, quem illi Mamertem uocant.

MAMERS, *ἄρης*, lingua Oscorum dictus, qui à Romanis detracta una syllaba Mars, & à poetis per epenthesim Mauors appellatur. Hinc

MAMERTINI, *μαμερτῖνοι*, populi Campani, qui cum Messanam colonos misissent, ipsi quoque Mamertini potius, quàm Messanenses sunt uocati: & uinum eorum, cuius ager ille feracissimus est, Mamertinum, teste Pli.lib.14.cap.6. nõ Messanense, appellatum est. Martial.lib.13. Amphora Nestorea tibi Mamertina senecta Si detur. Dicti à ciuitate Mamertia, quæ à Lacedæmoniis euersa quòd Messenii quinquaginta uirgines Lacedæmonias uiolare tentassent, & non cõsentientes occidissent. Steph. *μαμέρτιον*, uocat.

MAMILLA, læ, *Mamella, τιτθίον*, quamuis diminutiuũ sit à mamma, quod geminata consonante scribitur, unico tamen m, contentum est, primamq; syllabam contra primitiui naturam corripit. Iuu.Sat.6. illa loqui recta facie, strictisq; mamillis. Mamillæ pensiles in capris. Var.lib.2.de Re rust.cap. 3. Duas ut mamillas pensiles habeant.

MAMMA, æ, *Poppa, mamma, μαζὸς, θηλή*, receptaculum lactis in femina, quo fœtum educat, quod & uber dicitur. Iuue.Sat.1. Et nuda teneat uenabula mamma. Mammas habent & capræ. Plin.lib.2.cap.40. Mammæ etiam porcarum dicuntur. Martial.lib.2. Mammas suminis, imbricemq; porci. *Μάμμη*

μη quoque Græca dictio est, qua significatur auia, id est, patris, seu matris mater. Hoc etiam nomine infantuli matré, uel nutricem appellant, sicut patrem Tatam. Mart. li. 1. Mãmas, atque tatas habet. Afra. Pla. in Most. Comessatum ibo ad Philolachetem. ecquid tibi uideor mammam adire? Cato: uocant patrem Tatam, & matrem Mammam.

MAMMATVS, ta, tum, μαστοειδής, mammarum similitudinem referens: unde Tegulæ mammatæ dictæ.

MAMMEATVS, ta, tum, μαστώδης idem quod mammosus. Plau. Cuius amicam mammeatam uidimus.

MAMMONA, p. p. μαμμωνᾶς, uox est Syriaca, diuitiarum deum significans: accipiturq; pro ipsis diuitiis.

MAMMOSVS, sa, sum, *Che ha gran mammelle*. μαστώδης, quod habet magnas mammas. Mart. lib. 14. Mammosas metuo: teneræ me trade puellæ. Varr. lib. 2. cap. 9. Canes mammosas appellat. & apud Plin. lib. 15. cap. 15. Pyra mammosa. Apud eundem lib. 12. cap. 14. Tus mammosum dicitur, pro semmino, ad differentiam masculi turis. Mammosum panicum, idem lib. 18. cap. 7.

MAMMVLA, μαζίον diminutiuum à mamma.

MAMPHVR, lignum rotũdum, loro circumuolutum, quod circumagunt fabri in operibus tornandis. Festus.

MAMVRIVS, μαμούριος, faber ærarius, qui tempore Numæ floruit. de hoc sic scribit Fest. Mamurii Veturii nomen frequenter in cantibus Romani frequentabant, hac de caussa. Numa Pompilio regnante, è cælo cecidisse fertur ancile, id est scutum breue: quod ideo sic appellatum est, quia ex utroque latere erat recisum, ut summum infimumq; eius latus medio pateret: unaq; edita uox est, omnium potentissimam fore ciuitatem, quàm diu id in ea mansisset. itaque facta sunt eiusdem generis plura, quibus id misceretur, ne internosci cæleste posset. Probatum opus est Mamurii Veturii, qui præmii loco petiit, ut suum nomen Salii inter carmina canerent. Hæc ille. Ouid. 3. Fast. Inde sacerdotes operi promissa uetusto Pręmia persoluũt, Mamuriumq; uocãt.

MAMVRRA, Formiis natus, eques Romanus, præfectus fabrorum C. Cæsaris in Gallia, qui primus Romæ in Cœlio mõte parietes domus suæ marmore incrustauit, nullamq; in ædibus columnam habuit, nisi è marmore, omnesq; solidas, è Carystio, aut Lunensi. hic est ille Mamurra, Catulli carminibus proscissus: qui domum eius dixit habere, quicquid habuisset Comata Gallia. Hæc Pli. lib. 36. cap. 6.

MANALIS, fons dictus, quia aqua ex eo perpetuo manat. Manalis urceolus, πρόχοος uas dicebatur, ex quo aqua in pollubrum demittitur. Manalis lapis, ostium est Orci, per quod animæ inferorum ad superos manant, qui dicuntur manes. Manalem lapidem etiam uocabant petram quandam, quæ erat extra portam Capenam, iuxta ædem Martis, quam cũ propter nimiam siccitatem in urbem pertraherent, sequebatur statim pluuia: eumq;, quòd aquis manaret, Manalem lapidem dixere. Festus.

MANCEPS, pis, ἐργολάβος, qui aliquid à populo emit, conducit ue, quia sublata manu, significat se autorem emptionis esse. Conductor alias Latine & Redemptor, & sector appellatur. Cic. pro Rosc. Ame. Eius manceps fit Chrysogonus. Paul. l. qui fideiussor. Digest. Locati, qui fideiussor extitit apud mancipem pro colono publicorum prædiorum, hoc est, apud publicanum. Cic. 3. Verr. si res abiret abeo mãcipe, quem ipse apposuisset, sibi nullam prædam esse. Quo in loco Manceps accipitur pro redemptore sartorum tectorum. Suet. in Vespas. ca. 1. Non negarim iactatam à quibusdam Petronii partem, è regione transpadana fuisse mancipem operarum, id est, conductorem mercenariorum, & operariorum seruorum, ut opera eorum ad quæstum uteretur. Pli. lib. 10. cap. 43. uidetur Mancipem accepisse, pro magistro officinæ, qui operis opificũ redemptis utitur ad quęstum: aut certe pro eo, quem Græci Propolam uocant, qui minoris emit, ut carius uendat. Hunc, inquit Pli. siue æmulatione incitatus manceps proximæ sutrinæ, siue iracundia subita, exanimauit. In hac etiam significatione usus est idẽ Pli. lib. 33. cap. 4. Aut aliquis præualens manceps annonam flagellet. Hæc fere Budæus. Quandoque accipitur pro mãcipatore, qui dat aliquid mancipio. Plaut. Ego mancipem te nihil moror. Antea autem dixerat, Egón' ab lenone mancipio aliquid accipiam, quibus sui nihil est? Metaphoricῶs hac dictione usus est Pli. epist. lib. 2. Sequuntur auditores actoribus similes, conducti, & redempti mancipes. Mancipes, inquit, id est, ii, qui causidicos in caussis agendis, conducta ad hoc corona uulgi plaudentis, laudãdos redemerũt.

MANCIOLAE, χειρίδια, diminutiuum à manu, quasi paruę manus. Næuius: Manciolis tene illis.

MANCIPIVM, pii, uel mancupium, ἀνδράποδον, homo in bello captus, & seruituti subiectus. Varr. Mancipium dicitur, quod manu capiatur. Plaut. in Sticho: me mancipia miserũ affecerunt male. Aliquando est domini comparatio possidendiq; ius, atque etiam mancipatio. Cic. 3. Offi. hoc in mãcipio Marius non dixerat. Sic mater familias dicitur esse in mancipio mariti, hoc est, in eius potestate. Mancipio dare, est rem ita dare, ut euictionem præstaturos nos spondeamus. Et Mancipio accipere, est ea lege emere, ut uenditor præstet euictionem. Pla. in Curc. mancipio tibi dabo. CV. egóne à lenone quicquam Mancupio accipiam, quibus sui nihil est, nisi una lingua? Lucr. lib. 3. Vitaq; mancipio nulli datur: id est, nulli ita datur, ut propriam, ac perpetuam habeat. Sui mancipii esse, est nullius potestati subiectum esse. Brutus ad Cic. Quærenda esse arma putasti, quibus dominari prohiberetur Antonius, an ut esset sui iuris & mancipii resp. Quo in loco Sui mancipii remp. dixit Brutus, quæ nemini subiecta esset. Inde res mancipi, uel, ut antiqui loquebantur, res mancupi dicuntur, quæ in nostro sunt mancipio: hoc est, quæ nostro iuri, aut potestati sunt subiectæ. Quæ autem in nullius sunt potestate, quæq; alienari non possunt, res nec mancupi, uel res sui iuris dicũtur, quæ scilicet in nullios sunt mãcipio. Emptio mãcipi, dicebatur solenne quoddam genus imaginarię emptionis, quod fiebat præsentibus, non minus quinque testibus puberibus Romanis, & eo, qui lancem tenebat, Libripensq; uocabatur: quibus præsentibus, is qui mancipium accipit, æs tenens, ita dicit: Hunc ego hominem ex iure Quiritium meum esse aio: isq; mihi emptus est hoc ære, æneaq; libra. Deinde ęre percutit librã: idq; æs dat ei, à quo mancipium accipit, quasi pręcii loco. Sunt itaque Emptio mancipi, & Mancipatio quasi correlatiua. nam respectu uenditoris contractus hic dicitur, mancipatio: contra respectu emptoris, dicitur emptio mancipi. De his latius diximus in dictione Libripens. Quod autẽ attinet ad grãmaticæ rationem, in hisce locutionibus, Res mancipi, uel Mancupi, Res nec mancipi, Emptio mãcipi, & similibus, Mancipi genitiuus est à Mancipium, abiecta ultima uocali per apocopen: quanquam non desunt, qui aut nomen indeclinabile putent, aut datiuum esse à Manceps: qui certe falluntur: ut alibi latius docuimus. Huiusmodi emptionis meminit Pli. lib. 33. ca. 3. In iis inquit, emptionibus, quæ mancipi sunt, etiam nunc libra interponitur.

MANCIPATIO, χείρωσις, ἀνδραποδισμός, quod est genus imaginariæ uenditionis, fieri solitum solenni quodam ritu, quẽ iam aliquoties descripsimus, tam in dictione Libripens, quã paulo ante in nomine Mancipium. Mancipatio (inquit Boetius 3. comm. in Top. Cice.) est imaginaria quædam uenditio. Ea res sic agitur, adhibitis non minus, quàm quinque testibus ciuibus Romanis puberibus, & eo qui Libripens dicitur, is, qui mancipium accipit, æs tenens ita dicit: Hunc ego hominem ex iure Quiritium meum esse aio, isq; mihi emptus est hoc ære, æneaq; libra. Deinde ære percutit librã: idq; æs dat ei, à quo mancipium accipit, quasi pręcii loco.

MANCIPO, pas, pen. corr. *Mancipare, alienare*, ἀνδραποδίζω, χειρῶ, ὑμαι, à nomine mancipium fieri uidetur: idemq; est, quod in mancipium, hoc est, In dominium alterius trado, hoc est, uendo, obligo, uel quouis modo alieno. Pla. in Cur. Alienos mancipatis, Alienos manumittis, alienis imperatis. Cic. Phil. 3. iste uenditum atque mancipatum tribunatum consiliis nostris opposuit. Mancipatum emphaticῶs dixit, quod plus est quàm uenditum. Mancipatus quoque participium ponitur pro deuincto, seu astricto. Cice. in Catone: Senectus si ius suum retinet, si nemini mancipata est. A mancipo fit Emancipo, quod est, iure meo libero, quasi extra mancipium, hoc est, extra dominium meum póno. Item uerbale Emancipatio: de quibus suis locis diximus.

MANCVS, *Che ha una mano sola, debole*. πηρὸς, χωλὸς, proprie, qui altera manu caret: quanquam & pro debili accipiatur & infirmo, cuius scilicet membrum aliquod naturales actiones probe obire non potest. Cic. pro Rab. Scæuola præpeditur morbo, mancus, & membris omnibus captus, & debilis. Ouid. 3. Fast. Irata Pallade mancus erit. Transfertur & ad res inanimatas. Cic. 3. de Fin. Qui mancam fore putauerunt uirtutem.

MANDATOR, qui alteri mandatum aliquod iniungit. Mandatores item, Budæus ait, impulsores esse delatorum, interq; delatores numerari. Sueto. in Vesp. Inter aduersa & delatores, mandatoresq; erant.

MANDATVM, *Commissione, commandemento*, & participium, & nomen esse potest. Participium, ut mandatum est mihi, ἐντέταλται apud Plau. Cic. pro Rosc. Ame. si quis rem mandatam non modo malitiosius gessisset. Nomen, ut apud Quinctil. Mandata tamen tua fili perago. Et est proprie Mandatum, ἐντολὴ, ἐπίταγμα, quod committitur. Salust. Legatos ad regem mittit cum mandatis huiusmodi. Eleganter dicimus,

mus, Venire cum mandatis: Mandata, & legatos mittere: Mandata accipere ad aliquem: Habere mandata ab aliquo: Facere mandata: Mandata digerere, persequi, conficere: Mandata addere: Exhaurire mandata, id est, exequi: Dare mandata de aliquibus rebus: Dare mandata alicui ad aliquem: Persequi mandata.

MANDIBVLA, læ, *Mascella*, γνάθος, γένυς, quæ & Maxilla dicitur. sunt autem duæ mandibulæ, superior, & inferior: à mandendo.

MANDO, as, *Commettere, imporre*, παρατίθημι, παραδίδωμι, cõmitto, ut cum quid memoriæ mandatur, committitur ue, ut memoriter teneatur lib. 3. ad Herennium: nuperrime dictũ facile memoriæ mandatur. Gell. Memoriæ mandatum, Platonẽ philosophum tenui admodum pecunia familiari fuisse. Et sic Mando significat, manu scribendo memoriæ do: ut Cic. pro Sext. Hæc monumentis aut annalium, aut litteratum, est scribere, & posteritati relinquere. Aliquando utrunque coniungimus, Mandare aliquid memoriæ, & litteris. Idem 12. Phil. Quid huic facias, qui hoc litteris, memoriæq; mandauit? Est etiam mandare memoriæ, in memoria figere, & retinere. Cic. de Amic. Cuius disputationis sententias memoriæ mandaui. Mandare terræ semina, idem quod seminare. Colu. lib. 3. Semina quàm recentissima terræ mandare conuenit. Interdum mandare, παρεγγυᾶν ἐπιτίθεσθαι, ἐντέλλεσθαι, committere, iniungere. Plaut. in Curc. mandatum est mihi, ut has tabellas ad eum ferrem. Teren. in Adel. Huic mandes, si quid recte curatum uelis. Et à manu danda declinatum constat, quòd in dandis accipiendisq; mandatis manus sibi inuicem dare mos erat. Mandare aliquid æternitati, siue immortalitati, est curare, ut sit æternum. Mandare in ultimas terras, est mittere. Mandare aliquid animis, est ipsis animis committere, uel in animos immittere. Mandare animis, & mentibus, est memoriæ committere, & memoria tenere. Cice. in Catil. quæ dicam, ea penitus animis uestris, mentibusq; mandate. Mandare fidei alicuius, est cõmittere eius fidei. Mandare se fugæ, est fugere. Similiter mandare uitam fugæ, quod est fugiendo uitam seruare, & tueri. Mandare litteris, est scribere. Mandare scriptis, est scriptum posteritati relinquere. Mandare aliquem humo, est sepelire. Mandare tumulo, idem. Mandare uinculis, est in uincula conijcere. Cic. in Catil. in senatu: Cæsar non dubitat Lentulum æternis tenebris uinculisq; mandare. Mandare uersibus, est carmine aliquid conscribere, apud Ciceronem pro Archia. Mandare honores alicui, est honores tribuere. Mandare magistratum est decernere. Cic. pro Plan. Populus in mandandis magistratibus non inanis est dignitatis iudex. Mandare curam, uel curas aliis, est eas aliis relinquere, siue committere. Mandare infra mortuos, dixit Cic. pro Quinct. Is non modo ex numero uiuorum exturbatur, sed, si fieri potest, infra etiam mortuos mandatur. Mandare uetustati, est posteritati relinquere. Composita sunt, Amando, Admando, Commendo, Demando, Præmando, & Remando: de quibus suis locis.

MANDO, dis, di, sum, *Masticare*, μασάομαι, cibum dentibus conficio. Cic. 2. de Nat. deo. alia uorant, alia mandunt. Accipitur etiam pro rodere, uel mordere. Virg. 4. Aene. Stat sonipes, ac fræna ferox spumantia mandit. Hinc Remando, ἀναμασῶμαι, quod est rursus mando, rumino. Pli. lib. 10. Pontici mures remandunt.

MANDO, nis, *Mangione*, φάγος, edax, qui assidue mandit. Lucil. apud Nonium: Atque omnes mandonum gulæ.

MANDRA, æ, *Mandra*, μάνδρα, cubile, & receptaculum ouium, boum, & huiusmodi. Item agmen ipsum ueterinorum, aut aliorum brutorum animantium. Iuue. Sat. 3. stantis conuicia mandræ Eripiunt somnum Druso. Probus scribit mandram esse uici ostium, uel flexum, uel arrectum, aut breue, & uile ædificium, quod angustat latitudinem uici: uel ingens uehiculum, quo trabes portantur: quod Græce Mandron dicitur. Martial. lib. 5. Vixq; datur longas mulorum uincere mandras.

MANDRAGORA, æ, pen. corr. μανδραγόρας, herbæ soporiferæ genus est, quod alio nomine appellatur Circeium. Eius duę sunt species: quas & sexu distinguunt. nam candidam, marem putant: nigram, feminã. Ferunt mala auellanarum nucum magnitudine. Mandragoram fossuri ab aduersante uento caucnt, & occasum spectant. Vis eius in poculo somnifera est, ac etiam olfactu. Col. lib. 10. Mandragoræ pariat flores. De hac herba uide Pli. lib. 25. cap. 13.

MANDRO, fuit nauicularius quispiam, qui, aspirante fortuna, tandem factus est imperator: unde etiam factus adagio locus, in eos, qui præter meritum ad opes euecti, pristinæ conditionis non meminerint.

MANDROPOLIS, μανδρόπολις, oppidum est Phrygiæ: à quo gentile Mandropolites, μανδροπολίτης, Stephano.

MANDVCO, eas, pe. p. *Mangiare, masticare*, μασῶμαι, idem quod mando. Suet. in Augusto: duas bucceas manducaui. Manducor, aris, deponens apud antiquos. Lucil. lib. 14. ut citat Nonius: Illud quid faciat, quod manducamur in ore. Compositum est Commanduco. Pli. lib. 20. Cucurbitæ commanducatæ succus stomacho admodum prodest.

MANDVCO, onis, *Mangione*, ἀδδηφάγος, edacem significat, teste Nonio. Hæc enim omnia fere idem denotant, mandones, manducones, manduci, mansitii, comedones, comedi, edones, edaces, epulones, lurcones, curguliones, helluones, parasiti, gulones, phagones, ligutitores, nepotes, catillones.

MANDVCVS, ci, φάγος, idem quod manduco, onis, teste Nonio. Plau. in Rude. Quid aliquo ad ludos me pro manduco locem? Manduci effigies in pompa antiquorum inter ceteras ridiculas, & formidolosas imagines ire solebat. Erant enim laruato capite humano, maxillas uasta magnitudine, naltisq; armatas dentibus habentes: qui oris hiatu, dentiũq; crepitu sese in utrãque partem mirè dum flecterent, ridentẽ turbam uertebant in fugam. Quædam exemplaria hoc in loco apud Plautum habent manduca. Festus legit manduce à nominatiuo manducces, uel mandux.

MANDVRIVM, μανδύριον, oppidum Iapygiæ, hoc est, Apuliæ: à quo fit gentile Mandurinus. Stephanus.

MANE, *La mattina*. πρωὶ ἕωθεν, diei principium, quum dies clarus est: ab omine boni nominis. Manum enim ueteres bonum dicebant, ut ait Seruius. Teste autem Nonio, manũ ueteres clarum dixere. Macrob. lib. 1. Sat. putat mane dictum esse à manibus, eo quòd exordium lucis ab inferioribus partibus emergat. Varro à manando deriuat, quòd cũ Sole manet dies ab Oriente. Vnde Manii, & Lucii, qui nati sunt mane, & luce. Iunctum inuenitur sæpe adiectiuis, migratq; in nomen substantiuum. Mar lib. 1. Sed mane totum dormies. Persius Sat. 3. Iam clarum mane fenestras Intrat. Iunguntur quoque ei aduerbia. Cice. 3. ad Atti. Bene mane hæc scripsi. Inuenitur iunctum genitiuo: ut mane diei. Hirc. de Bel. Afr. lib. 5. cum milites à mane diei ieiuni stetissent.

MANEO, nes, mansi, sum, *Restare, rimanere*, μένω, me contineo aliquo in loco, moror, firmus sto. Cic. lib. 3. Offi. Cyrillũ quẽdam suadentem, ut in urbe maneret. Vir. 10. Aen. Manet imperterritus ille. Quãdoque expectare, ἀναμένειν, περιμένειν. Plaut. Ego hic te manebo. Quandoque futurum esse, μένειν, instare, imminere. Cic. 2. Phil. Cuius te fatum manet. Quãdoque inhærere, fixum esse. Virg. 1. Aen. Manet alta mente repostum Iudicium Paridis. Quãdoque durare. Ter. in Hec. Manere affinitatem hanc inter nos uolo. Manere promissis, idem quod stare promissis, seruare promissa. Vir. 2. Aen. Tu modo promissis maneas, seruataq; serues Troia fidem. Mane gaudentis aliquando particula, non opperiri iubentis, inquit Donat. Teren. in Ad. mane ipse exit foras. Hinc Cõmaneo, simul habito. Emaneo, extra maneo, à quo Emãsor: quorum significata uide suo loco. Emineo, Promineo, & Pręmineo, Immineo. Remaneo, καταμένω, retro maneo, persisto. Iusti. lib. 2. Rex, uelut spectator pugnæ, cum parte nauium in littore remanet. Cic. 1. Tusc. animos non remanere post mortem. Et in Catone: Tantum Remanet, quod uirtute sis consequutus. Sed hæc per translationem magis. Permaneo, ἐμμένω, διαμένω, perseueranter maneo. Obmaneo, diu maneo.

MANSITO, as, frequent. à maneo. Taci. lib. 13.

MANES, manium, *Anime infernali*, δαίμονες. Seruius putat per antiphrasim dictos ab antiquo adiectiuo Manus, hoc est bonus, quòd minime essent boni. Putabant enim ueteres manes esse deos inferos, eosq; inter numina lęua numerabant, placabantq; eos sacrificiis, ne nocerent. Alii putant hoc nomine appellatas fuisse animas separatas à corpore: unde uidemus uetusta sepulcrorum monumenta diis manibus esse inscripta. In qua etiam sententia uidetur fuisse Apuleius de dæmonio Socratis: Manes (inquit) animæ dicuntur melioris meriti, quæ in corpore nostro Genii dicuntur: corpori renunciantes, Lemures: cum domos incursionibus infestarent, Laruæ appellabantur: contra si bonæ fuerint, Lares familiares. Sunt etiam qui putent manes eosdem esse, quos uetustas Genios appellauit: duosq; manes corporibus ab ipsa statim conceptione assignatos fuisse, qui ne mortua quidẽ corpora deserant: consumptisq; etiam corporibus, sepulcra inhabitent. quare qui sepulcra demoliebantur, deos manes uiolare putabantur. Cice. 2. de Leg. Deorum manium iura sancta sunto. Quandoque manes dicũtur pœnæ. Vir. 6. Aen. Quisque suos patimur manes. Vbi Seruius: manes, id est, supplicia, quæ sunt apud manes.

MANESIVM, μανήσιον, Phrygiæ oppidum, à diuite quodã, cui

Manes nomen fuit, ita appellatum. Stephanus.

Manas, *μάνας*, fluuius est, siue potius torrens, Locrorum Epicnemidiorum, Thronium præterfluens, interdum tam exiguus, ut transeuntis uix tingat pedes, interdum tam latus, ut in bina diffundatur iugera. Alio nomine Boagrius appellatur. Vide Strabonem lib. 9.

Manethus, urbs Cretæ insulæ, apud Melam lib. 2.

Mangones, *Venditori & mercatanti d'huomini, σωματέμποροι, ἀνδραποδοκάπηλοι*, dicti sunt magistri formæ puerorum, & mentiendi coloris artem probe callentes, qui homines uendebant. solebant enim pueris, puellisq; quò facilius uendi possent, artificio quodam inducere colorem fuco, ac uerum robur inani sagina mentiri, ut carius uenderent. Mart. Millia pro puero centum me mango poposcit. Aliarum quoque rerum Mangones dicuntur, qui merces poliunt, ut pluris uendant. Vnde Plin. lib. 37. cap. 13. efficacissimum experimento excusant mangones gemmarum. Nec mares tantum. sed etiam feminæ mangones uocantur. Plin. mango obstetrix erat.

Mangonicus, ca, cum, *σωματεμπορικὸς*, quod ad mangonē pertinet. Pli. lib. 21. cap. 26. Radix hyacinthi bulbacea, mangonicis uenalitiis nota. Suet. ad mangonicos quæstus, sustinendæ dignitatis caussa, descendit.

Mangonium, nii, *μαγγανεία, σωματεμπορία*, artificium, quod ad res facilius uendendas adhibetur. Pli. lib. 10. cap. 50. Nec tamen in hoc mangonio quicquam totum placet.

Mangonizo, zas, *Ornare le cose, accio che piu facilmente si uendano, μαγγανεύω, σωματεμπορῶ*, orno, compono rem ad alliciendos emptores. Pli. lib. 23. cap. 1. Succus radicis uitis nigræ, mangonizat corpora.

Maniæ, arum, *μανίαι*, deformes personæ, auctore Festo. Manias item laruas, quas nutrices pueris minitari solent, appellant. Item Mania Dea Larium mater, cui olim sacrificabant. Maniæ etiam dicebantur ficta quædam ex farina in hominū figuras, quòd deformes essent. quas etiam maniolas appellabant. Auctor Festus.

Manica, cæ, pen. cor. *Manica, χειρὶς*, pars uestis, qua manus teguntur. Virg. 9. Aen. Et tunicæ manicas, & habent redimicula mitræ.

Manicata uestis, quæ manicas habet: quas, uelut probrosas, & femineas, taxat poeta, quòd Prisci Romani breues, & citra humerum desinētes uestes primo gestauerunt. Cic. in Catil. manicatis, & talaribus, ac tritis tunicis, uelis amictos, nō togis. Manicæ etiam dicuntur manuum uincula, ut Pedicæ, *πέδαι*, uel Compedes, uincula, quibus pedes ligantur. Virg. 2. Aen. Manicas, atque arcta leuari Vincla iubet Priamus. Aliquando etiam manicæ per translationem, dicuntur uincula ouium. Lucan. Ast alias manicæq; ligant, teretesq; catenæ. Item manicæ, thecæ sunt ex ferro, quibus brachia, & manus contra hostium iniurias muniuntur. Iuue. Quale decus rerum, si coniugis auctio fiat, Balteus, & manicæ, cristæ, crurisq; sinistri Dimidium tegmen. Brasseletum Gallicum uulgus appellat. Et manicæ, *χειροθῆκαι*, dicūntur quibus aduersum uim frigoris manus muniuntur. Plin. Iunior ad auunculum: cuius Manus hieme manicis muniebantur.

Manicula, æ, *χειρίον*, parua manus. Plau. in Rud. Duæ connexæ maniculæ & sucula. Manicula item dicitur transuersa regula in stiua aratri, ita dicta, quòd manu bubulci teneatur. Var. lib. 4. de Ling. Lat.

Manifestarius, a, um, *Manifesto, δῆλος, φανερὸς*, idem, quod manifestus. Plau. in Mil. manifestaria res est. Fur manifestarius, *αὐτόφωρος. κατάφωρος μοιχὸς*, qui in ipso furto deprehēsus est. idē in Aul. obtrunco gallum, furem manifestarium.

Manifesto, *φανερόω*, palam facio.

Manifesto. Cic. pro Clu. facinus manifesto compertum.

Manifestus, a, um, Cic. in Catil. Scelus manifestum.

Manifeste, *φανερῶς*, perspicue, non obscure. Cic. in Cati. Vt tota res à uobis manifeste deprehenderetur.

Manifestum, sti, *Manifesto, chiaro, aperto, δῆλον, φανερὸν*, dicitur quod est clarum, apertum, ab antiquo adiectiuo Manus, quod clarum significabat, teste Nonio, & uerbo facio. Cic. 4. Ver. Manifestis in rebus hominem iam teneri uidebitis. Iungitur pulchre genitiuo: ut, manifestus sceleris, aut mendacii: cuius scelus, aut mendacium omnibus palam est. Sal. in Iug. Iugurtha manifestus tanti sceleris. Dicimus autem uenuste, manifestum facere, & manifestum habere.

Maniolæ, insulæ ex aduerso Indiæ extra Gangem, in quibus tradunt nauigia, quæ clauos ferreos habēt, detineri, nec ulterius progredi, nequādo lapis Herculeus, qui circa ipsas gignitur, illa ad se trahat. Eas tenent Antropophagi maniolii dicti: sicut scribit Ptolem. lib. 7.

Manipulatim, *κατὰ λόχον*, per manipulos. Liu. li. 8. ab urb. manipulatim structa acies.

Manipulus, li, *Manipolo, brancata, δράγμα, ἐγκαλὶς*, à manu fit, & proprie significat manualem herbarum fasciculum quem manu quis apprehendit metendo. Pli. lib. 18. cap. 28. Iustum est alligari manipulos tria millia ducenta. Interdum ponitur pro exigua militum manu, quæ unum sequitur signum, *λόχος, μανίπλος*. Et in legione quidem erant triginta manipuli. Dictus manipulus, ut inquit Varro, ab eo quòd plures militum manus iunguntur. Seruius docet manipulos esse signiferos, quòd imperante Romulo, cum Romani & Latini sub uno centurione bellum aggressuri essent, manipulo herbæ hastæ alligato pro signo uterentur. Ouid. 3. Fast. Pertica suspensos portabat longa maniplos: Vnde manipularis nomina miles habet. At Vegetius lib. 2. scribit manipulum uocari contuberniium decem tantummodo militum sub uno papilione degentium, ab eo quòd coniunctis manibus dimicabant. Terent. Eun. ubi est Sanga, & manipulus furum? hoc est, manus militum. Inde Commanipulones, qui in eodem manipulo sunt: & Commanipulatio: quibus nominibus utitur Spartianus.

Manipularis, & hoc re, quod ad manipulū pertinet, quodq; est de manipulo: ut, miles manipularius unus è manipulo: quem & manipularem dicimus absolute. Cic. ad Att. l. 9. me una hæc res torquet, quòd non Pompeium tanquam unus manipularis secutus sim. Cæs. 7. Bell. Gall. tres suos nactus manipulares, atque ab iis subleuatus, murum ascendit.

Manius, *μάνιος*, prænomen est Romanorum, quòd mane nati essent, ut Lucii dicebantur qui prima luce nascebātur. Hoc prænomine appellatus est Martius quidā, qui, ut scribit Pli. lib. 18. ca. 3. in summa annonæ caritate populo singulos frumenti modios singulis assibus uendidit.

Manliana imperia, dicuntur dura, seuera, & crudelia: quemadmodum à Græcis tyrannis & crudelitas *φαλαρισμὸς* uocatur. Tractum prouerbium ab historia quam scribit Liu. li. 4. ab urb. de Manlio Torquato, qui filium, quòd contra edictū suum cum hoste pugnasset, uirgis cæsum securi iussit percussi. Sunt & manliana malorum genera, ab institore sic dicta: ut tradit Plin. lib. 15. cap. 14. Cice. de Fin. Vide ne manliana sint ista uestra.

Manliana, urbs Lusitaniæ Ptolem. uulgo mons maior. Manliana item, Tuscorum urbs, Ptolemæo: hodie Mallianum, pontificum uilla.

Manlius Capitolinus, prænomine Marcus, nobilis Romanus fuit, qui, re male gesta à consulibus ad Alliam contra Gallos Senones, uidens in mœnibus urbis parum esse præsidii, lecta mille iuuenum manu arcem Capitolinam occupauit, & seruauit: à qua tamen ipsa arce, quòd in affectati regni suspicionem uenisset, postea præcipitatus est: cautūq; est S. C. nequis ex Manlia gente Marcus diceretur. De huius fortitudine. Pli. lib. 8. cap. 28. Fuit & T. Manlius Torquatus, cognomēto imperiosus, quòd sæuissimi exempli auctor fuerit, filio suo maximæ spei iuuene, quòd contra imperium suum in hostem pugnasset, uirgis cæso, & securi percusso. Liui. lib. 4. Gell. lib. 9. cap. 13.

Manna, *Manna, μάννα, δροσόμελι, ἀερόμελι*, Hebraicū uel certe Syriacum est uocabulū, quo significatur ros melleus matutinus, teste Cœlio lib. 13. cap. 56. à Cornelio Celso Ros Syriacus appellatur. Galenus lib. 3. de Alimentis auctor est, hoc mellis genus copiosissime colligi in Libano Syriæ mōte, eiusq; regionis rusticos ex pansis humi uelleribus, cōcussisq; arboribus plena sæpe fictilia eius roris domū referre.

Manna thuris, *μάννα λιβάνου* Dioscoridi, micæ thuris sunt, è maioribus guttis, uecturæ concussione elisæ. Omnis enim thuris substantia in antiqua medicina trifariam diuisa fuit, in rhus, corticem thuris, & eiusdem manna: quam & pollinem thuris nonnulli appellatunt. A Græcis etiā *ὑπόσεισμα*, à concussu dicitur: nihilq; habet commune cum melle aerio, quod uoce ab Hebræis deuorta recentiores Manna appellant. Pli. lib. 12. cap. 72. & Diosc. lib. 1. cap. 71.

Manni, mannorum, equi exigui, tolutim uestigia glomerantes, Asturcones ab Asturia regione Tarraconēsis Hispaniæ, & Gradarii appellati. Hor. in epist. Appiam mannis terit.

Mannulus, mannuli, *Poledro*, equinus pullus. Mart. l. 12. Nusquam est mollior, mannuli tacebunt. Dicti autem Mannuli, siue, ut est apud Horatium, Manni, quòd mansuetudine manum sequantur: ut scribit Acron in illud Hora. li. 3. Car. Siper obliquum similis sagittæ Terruit mannis.

Mano, as, *Stillare, μετοχετεύομαι*, proprie dicitur, cum aliquid ex integro, sed non satis solido, per minutissimas partes stillat. Tractum à Græcis qui *μανὸν* rarum appellant. Festus à mane aduerbio dictum putat. Solitq; proprium esse existimat, cum orientes radii splendorem iactare incipiunt. sed frequentius ad aquam, & ad humores refertur. Per translationem ponitur pro descendere, fluere, *προέρχεσθαι*. Virg. 3. Aene.

Aen.Tum gelidus toto manabat corpore sudor. Lact.lib.1. ab hac gente uniuersa flagitia manauerunt. Quādoque res, quæ manat, ponitur in accusatiuo. Pli.lib.14. Arborum succo manantium picem Quandoque in ablatiuo. Liui.lib.1. Cultrum manantem cruore præ se tenens, id est, fluentem, stillantem. Quandoque ponitur pro disseminari, serpere, percrebrescere. Cic.2. Tusc.Latius manabit hæc ratio. Sic fama rei alicuius dicitur manare, hoc est diuulgari. Liu.lib. 7.manauerant à Capua consilia in exercitum omnem. Cic. 14.Phil.tristis à Mutina fama manaret. Sic Manat malum apud eundem, Philip.3. Hinc Emano, & Permano, quæ uide suis locis.

Manon, μανόν, spongiæ genus minus spissum & mollius: ἀπὸ τῆς μανότητος, hoc est, à raritate. Pli.lib.9.cap.45. Spongiarum tria genera accepimus: minus spissum & mollius, Manon uocatur.

Mansio, onis, ipse manendi actus. Cic. ad Sulpitium lib 14. Is mecum sæpe de tua mansione aut decessione communicat. Ponitur etiam pro ipso diuersorio, quò ex itinere diuertimus. Pli.lib.12.cap.14. Mansionibus octo distat regio turifera à monte excelso.

Mansito, mansitas, frequent. à uerbo mando, mandis. Plaut in Amph. Mutatos Atticos in Arcadia homines, & belluas mansitasse.

Mansito, mansitas, freq. à uerbo maneo. Tacitus lib. 13.

Mansisterna, ὑδρία, aquæ urna. Plau. in Bacch.

Mansvefacio, is, *Domesticare far mansueto*, τιθασσεύω, mansuetum reddo. Liu.lib.3. mansuefecerant plebem. Cice.1.Tusc. A quibus mansuefacti, & exculti, à necessariis artificiis ad elegantiora defluximus.

Mansvefio, *Essere fatto mansueto*, τιθασσεύομαι, mansuetus fio, cicuror. Cæsar 6. Bell.Gall. assuescere ad homines, & mansuefieri.

Mansves, etis, *Mansueto*, τιθασσός, antiqui dicebant pro mansueto. Plaut. Asin. Reddam ego te ex fera famo mansuetem. Accius Meleagro: Nunc me matrem mansues misericordia capsit.

Mansvesco, is, *Essere domesticato*, τιθασσεύομαι, ἡμερῦμαι, mansuetus fio, mitesco. Virg 4.Georg. Nesciaq; humanis precibus mansuescere corda. Luca.li.4. in carcere clauso Mansuescere feræ. Virg.Ge. Tellus mansuescit arando. Varr. li.1. de re rustic. cum siluestria deprehenderent, ac concluderent, & mansuescerent, id est mansuefacerent.

Mansvetarii, *Coloro che domesticano le fiere*, τιθασσευταί, qui feras mansuefaciunt. Lampridius in Helioga. leones, doctos per mansuetarios, ad secundam mensam iubebat accumbere. Iuli. Firmicus lib.8. Matheseos.

Mansvete, πρᾴως, placide. Cic. pro Marcel. cum aliquid clementer, mansuete, moderate factum audimus, aut legimus, quo studio incendimur.

Mansvetvdo, inis, *Petrarca. Indi e mansuetudine e dure* ζ ἀρεπρότης, lenitas, facilitas, & ut ait Speusippus, constantia animæ aduersus iræ impetum immobilis. Cic.1.Offi. Quid ad hāc mansuetudinem addi potest?

Mansvetvs, mansueta, mansuetum, *Petrarca. Mansueto fanciullo & fiero ueglio*, τιθασσός, χειροήθης, πρᾶος, ἥμερος, mitis, quasi manu assuetus, quòd, quæ sunt naturæ fera, manuum permulsione mitescant. Cic. Phil. cur tam subito mansuetus in senatu fuerit, cum in edictis tam fuisset ferus. Oui.3. Trist. Eleg. 6. Numinis ut læsi fiat mansuetior ira. Cic.2. de Ora. In moribus suis mansuetissimus. Fest. Mansuetus, neque misericordia mœstus, neque crudelitate sæuus, sed modestia temperatus. Bestiæ mansuetæ etiam placidæ, & cicures dicuntur. Plinius trifariam diuidit animantia, in placida, fera, & intermedia.

Mansvm, si, substant. ψωμὸς, μάσημα, ἔνθεσις, quod à nutricibus dari solet infantibus, illatum primum dentibus commi nutum. Cic.lib.2. de Orat. tenuissima mansa nutrices infantibus in os inserunt.

Mansvs, a, um, *Masticato*, μασηθείς, quod est dentibus cōtusum. Seren. Purgatur cerebrum mansa radice pyrethri.

Mansvtivs, πολυφάγος, à mandendo, edacem significat. Fest.

Mantelvm, manteli, & Mantelium mantelii, & Mantele, mātelis, *Mantile, touaglia*, χειρόμακτρον, ex Manus, & Tela: quasi mappa, à manibus tergendis. est enim linteolum, quo manus tergere solemus. Ouid.lib.3. Fast. ad dextram uillis mantele solutis. Mart.lib.12. Mantele è mensa sustulit Hermogenes. Rursus Mantelia, seu Mantela accipiuntur pro penulæ genere, quo se, ut lorica, milites solent munire. Græci μανδύαν uocant, ut Suidas ait. Pli.lib.7.cap.2. cutibusq; cū capillo pro mantelibus ante pectora uti. Ponitur metaphoricōs pro tegmine quolibet ad occultandum dolum. Plaut. in Capt. Nec mendaciis subdolis mihi usquam mantelum est meis.

Mantare, *Rimanere, aspettare*, μένειν, Plaut. in Pseu. manta modo. Cæcilius Hypebrastaria, ut citat Nonius, In eadem mātat malitia. Plaut. Pseud. Nos herus apud ædem Veneris mantet.

Mantevm, mantei, pe.p. μαντεῖον locus oraculis dicatus. Pli. lib.5.cap.29. manteum Colophoniorum.

Mantica, manticæ, p.c. *Bisaccia*, πήρα, perula qua iter facientes uiaticum, alia ue necessaria circunferunt. Finxit Aesopus mortales singulos binas habere manticas: alteram ante pectus, alteram a tergo propendere: in priorem aliena uitia coniicere, in posteriorem sua. Hinc ortum prouerbium, homines non uidere quod in tergo manticæ est, id est cum aliena uitia acutissime uideant, in suis prorsus cæcutire. Catullus ad Varum: non uidemus, manticæ quod in tergo est.

Mantichora, μαντιχώρας, bestia in India, quæ triplicem dētium ordinem, & hominis faciem una cum corpore leonino habet, humanas carnes maxime affectans. Pli.li.8.ca.21. De mantichora sic Aelianus lib.7.cap.2. Apud Indos nascitur immenso robore animal, cui Indorum lingua Manticho ra nomen est, magnitudine maximi leonis, colore rubrum, canis modo uillosum, facie eadem prope, quæ hominis, dentium triplici utrinque ordine acutissimorum, caninis maiorum, auribus hominis similibus, nisi quòd hæ & grandiores & uillosiores sunt: oculis cæsiis, & his non dissimilibus hominis: pedibus & unguibus iisdem, qui leonis. summa cauda illi scorpionis modo terreni, aculeo plus quàm cubitali armata: reliquum caudæ utrinque aculeis cuspidatum est: quos, tanquam tela, siquis insequatur, eminus iaculatur. humanis carnibus maxime delectatur: nec singulos duntaxat homines inuadit, sed plures collectos solum interimit. ideo Indice Mantichora appellatur, quòd homines maxime conficiat, ex rebus, quas gerit, nomen trahens.

Manticvla, parua mantica, in qua pecunias suas tenuiores solent recondere. Fest.

Manticvlaria, *Cose ch'ogni giorno si hanno per le mani*, quæ in frequenti usu habentur. frequens enim ad manus tergendas usus fuis mantelorum. Festus.

Manticvlarivs, rii, *Tagliaborse*, κλέπτης, fur, qui inserens se confertæ multitudini, marsupia secat, aut furtim euacuat, ablata pecunia. Dictum à manticulis, in quibus tenuiores pecuniam recondebant.

Manticvlatio, κατασχίδασμα, furtum, incisio loculorum.

Manticvlor, laris, *Mariuolare*, τεχνάζομαι, est, auctore Festo, furandi gratia manticulas attrectare. Inde ponitur pro aliquid dolose ago. Pacuuius. Ad manticulandum astu aggreditur. Plaut. in Capt. nisi manticulatus probe hæc fuisti, petito.

Mantile, mantilis, p.p. ge.neu. *Mantile, touaglia*, χειρόμακτρον, Mantelum. Virgi.4.Georg. Tonsisq; ferunt mantilia uillis. Seruius inquit, maiores mappas uillos habuisse. Epigrāma est apud Mart.lib.14. de mantili uilloso. Nobilius uillosa tegant tibi lintea citrum. Pli.lib.7.cap.4. Cutibus cum capillo pro mantilibus ante pectora uti. Quo tamen in loco in plerisque. Pli. codicibus Mantelibus legitur.

Mantinea, pen. pro μαντίνεια, urbs Arcadiæ, postea Antigonia dicta in adulationem Antigoni eius, qui Philippo Persæ patri curator regni fuit. sed Adriani imperatoris iussu rursus Mantinea dicta.

Mantinevs, mantinea, mantineum, ut prœlium Mantineū, inter Thebanos, & Lacedæmonios, apud Mantineam factū, in quo Epaminondas, Thebanorum dux, uictoria iam prope potitus, cecidit. Xenophon de rebus Græcorum li.ult. & Plut. in uita Epaminondæ.

Mantiola, mantiolæ, dimin. parua manus. Næuius: Mantiolis tene.

Mantissa, *Giunta*, πρόσδομα, lingua Tusca, auctore Festo, dicitur additamentum rei, quæ uenditur: dictum quòd manu addatur. Lucilius. Mantissa obsonium uincit.

Manto, huius Mantus, μαντώ, mulier fatidica, Tiresiæ Thebanorum uatis filia: quæ cum post patris obitum Creontis, & Thesei tyrannidem fugeret, primum in Asiam uenit: ubi Apollinis Clarii templum condidit: deinde etiam in Italiam, ubi ex Tiberi fluuio, ut poetæ fabulantur, uel ex Tiberino rege Ocnum peperit: qui postea ad Padum fluuium urbem condidit, quam à nomine matris Mantuam appellauit.

Mantva, mantuæ, μάντυα, ἡ μάντυα Stephano, urbs clarissima, ab Ocno, filio Tiberis, & Mantus, Tiresiæ Thebani uatis filiæ, ad Padum condita, & à nomine matris eius Mantua appellata. unde Virgil.lib.10. Ille etiam patriis agmen ciet Ocnus ab oris, Fatidicæ Mantus, & Tusci filius amnis, Qui muros, matrisq; dedit tibi Mantua nomen. Poetarum clarissimo, illustrissimoq; principe Virgilio Marone gloriatur

riatur Mantua.

MANTVANVS,a,um,μαντυανὸς, ἢ μαντυανίτης,à Mantua possessiuum, unde Mantuanus Homerus, Virg. dictus.fama Mantuana,Stat.4.Syl.

MANVALIS,manuale,extensę manus altitudinem habens. Pli. lib.24.ca.13.manualibus scapis eius in tribus heminis aquæ decoctis.Manualis fasciculus lini,δράγμα, apud Pli.lib.19. cap.1.qui manus impler.

MANVARIVS, ria, rium, ἐγχειρίδιος, quod manum labore acquiritur.Gell.Hoc ære quasi manuario collecto,cenula parabatur.

MANVBIAE,manubiarum, Prede tolte à gl'inimici, λάφυρα, quòd manu capiatur ab hostibus:præda ab hostibus capta. Ascon. scribit Manubias esse prędas imperatorum pro portione dę hostibus captas. Vnde Cic.5. Verr.facete Manubias uocat, signa & tabulas,quæ è Sicilia Verres,tanquam hostium spolia, deportauerat. Spolia quoque quæsita de hoste nobili per deditionem, Manubias ueteres dicebant. Gell.li.13.ca. 23.quid Pręda à Manubiis differ,his uerbis declarat.Pręda, inquit,dicuntur corpora ipsa rerum, quæ capta sunt: Manubiæ appellatæ pecuniæ, à quæstore ex uenditione prædæ redactæ. Dicit tamen quosdam non ignobiles scriptores aut temere, aut incuriose prædam pro manubiis, & manubias pro præda posuisse; sed Cic.in oratione de Lege Agra.Manubias pecuniam dixisse, his uerbis: Quod ad quenque per uenerit ex præda,ex manubiis,ex auro coronario.Quo in loco Tullius manifeste distinguit prædam à manubiis; ut annotauit Nonius,qui prorsus eadem de manubiis sentit,quæ Gellius.Manubias facere,est prædari. Cic.in Verr.Qui manubias sibi tantas ex L.Metelli manubiis fecit. Est quoque, ut iactus fulminum manubiæ, κεραυνοβολία, dicantur .undę ait Sen.lib.2.Quæst.Ioui tres manubias dari.

MVNVBIALIS,& hoc manubiale,quod ad manubias pertinet, ut Manubialis pecunia, ex uenditione manubiarum contracta.Suet.in Aug.reliquas uias ex manubiali pecunia sternę́das distribuit.

MANVBIARIVS, adiect.manubiarum particeps. Plau.in Truc.

MANVBRIVM,manubii,Manico,κώπη, λαβὴ,à manu,capulus cuiuscunque rei: quòd manu teneatur. Plaut.in Aul.Exemi ex manu manubrium. Col.l.11.c.2.manubria optima ilignea. Cic.in Verr.Trulla cum manubrio excauata.

MANVBRIOLVM,li, Manichetto, diminut.paruum manubrium. Celsus lib.7.cap.7.manubriolo scalpelli diducere,donec ad angulum ueniat.

MANVFACTVS, a,um,χειροποίητον,Cic.3.de Fin.opera manu facta.

MANVLARIVS, qui uestimenta manicata conficiebat.Plaut.in Aulul.

MANVLEATVS,a,um,χειριδωτὸς,idem quod manicatus.Plaut. in Pseu.Manuleatam tunicam,hoc est, manicas prolixiores habẽtem.Manicatum, aut Manuleatum hominem, dicimus indutum tunicis manicatis. Suet.in Calig.cap.52.manuleatus in publicum processit.

MANVM,cõserere,Combattere,uenire alle strette,συμβάλλειν,συμπλέκεσθαι,est prœlium incipere, proprie tamen nihil aliud est,quàm manus coniungere. Apud Iurisconsultos autẽ Manum conserere dicebantur litigantes, cum in agrum, aut aliam rem,de qua lis erat,profecti,præsente prætore,rem litigiosam manu apprehendebat,iusq; suum in re præsenti uindicabant.postea tamen, propagatis Italiæ finibus, prætoribusq; aliis negociis occupatis,placuit,ut litigantes sine pręrore in agrum proficiscerentur,glebamq; inde in ius ad prætorem deferrent,& in ea, tanquam in toto agro,uindicarẽt, aduersariumq; ex iure manu consertum ad prætorem uocarent. Vide Consero. Ad manus uenire, similiter est prœliũ incipere.Plaut.Itur ad manus,arma sumuntur.

MANVMISSIO,datio libertatis.Ci.pro Cœl.quid habeat argumenti ista manumissio. Erat autem mos in manumissione, ut dominus caput,aut aliud membrum serui tenens,ter diceret: Hunc hominem liberum esse uolo, & mittebat eum ę manu.

MANVMITTO,manumittis, Liberare,donare la libertà, ἀφίημι,de seruo liberum facio. Cic.pro Cœl.serui ex cognatorũ sententia manumissi.Manumissus,ἄφετος,ἐλευθερωθεὶς, liberatus.Inrerdum diuiditur: dicimusq; Mittere manu,uel emittere manu.Plaut.in Aul.orabo,ut manu me mittat.

MANVOR,aris,deponens,Rubbare,κλέπτω,furor. Accius:Manuatus uestem amicæ.

MANVPRETIVM,merces.Cic.in Pis.cũ ista tibi prouincia manupretium fuerit non euersæ per te,sed perditæ ciuitatis.

MANVS,huius manus,Mano,χεὶρ,à manando,quòd ex brachiis manet,uel quòd ex ea manent digiti.Virg.1.Aene.Tendentemq; manus Priamum conspexit inermes. Plena manu: hoc est,ampliter,copiose. Cic.ad Att.lib.2.Hortensius plena manu nostras laudes in astra sustulit. Manu factus,opponitur naturali.Celsus:Naturales,uel manufactæ natationes. Manus præterea instrumentum, & telum nauale, quo naues harpagonibns raptætenentur: à manus humanæ similitudine. Plin.lib.7.cap.56.Anacharsis harpagonas,manus Pericles Atheniensis inuenit. Item Manus multitudo uocatur, uel exercitus. Virg.Aen. Hic manus ob patriam pugnando uulnera passi. Idem Iuuenum manus emicat ardens Littus in Hesperium. Accipitur etiam pro potestate, ut cum dicerem aliquam in manu nostra esse. Lucanus lib. In manibus uestris,quantus sit Cæsar,habetis.Inde Manumissio,& Manumissus,à potestate liberatus. Item capitur pro proboscide elephanti, quòd ea in decerpendo pabulo pro manu utatur elephantus. Curtius lib.4.de elephanto loquens: Terribilis illa facies erat,cum manu arma,uirosq; corriperent. Nõ nunquam pro scriptura manuum. Quinctil.lib.1.de Orthographia: Caussa, Caussa? Cic.& Virg.scripserunt: sic manus eorum docent. Cic. ad Att.lib.11. Signum requirent,& manuum.Manibus prœlium facere,manus conserere Salust. in Iug.Romani cupere manibus prœlium facere. Primas & & secundas manus(quas legere est apud Quinctil.li.5.)Hermolaus uocari posse ait, quando fessis recentes succedunt. Inter manus arripere aliquem,est collatis simul manibus aliquem sublimen ferre.Plaut.in Moste. Arripite hunc intro inter manus. Inter manus aliquid esse,per translationẽ,pro in potestate esse.Virg. Ante oculos,interq; manus sunt omnia uestra. Versari inter manus,est in usu esse. Sub manu esse,id est,esse in promptu. Esse in manibus liber dicitur, qui editus est,& legitur.Manus remittere in aleæ ludo,est collusori iactum condonare, quem sua quisque manu damnosum iecit. Manu capere,bello quærere. Salust. populus R.quascunque urbes manù ceperat, regi donat. Succedere sub manus,est aliquid bene,& ad optatum contingere.Rem ad manus uenire, est rem ad pugnam uenire. Per manus tradere, idem quod de manu in manum, quo utitur Cic.ad Cæs.lib. 7.Totum hominem tibi trado de manu,ut dicitur, in manũ tuam.Per manus tradita disciplina,uel historia dicitur,quæ non monumentis litterarum,sed uerbo à maioribus ad posteros transmittitur : quemadmodum sacrorum mysteria olim tradi solebant.Præ manibus,pro in manibus,uel inter manus.Plau.in Bacch. Reddidi patri aurum,quod mihi fuit præ manibus.Tollere manus,signum lætitiæ significans.Cice.Cæs. Sustulimus manus ego,& Balbus. Tendere manus, est petẽtis auxilium,uel misericordiam implorantis signũ. Cæs.lib.3.Bell.Gall. Hedui manus tendere, deditionem significare.Plus illi est in manu,quàm tibi,id est,ditior est te. habere enim in manibus dicuntur,qui aliquid possident.Manus tua hæc est,hoc est,hi fauent tibi. Manus multas poscit hoc opus,Plin.in epist.158. pro,hoc opus est multi laboris. Manus oculatæ dicuntur à Plauto in Asi.quæ re ipsa aliquid uolunt exhiberi,nõ oratione promitti. Semper(inquit)oculatæ nostræ sunt manus: credunt quod uident. Manum de tabula tollere nescire,est in re aliqua conficienda nimis anxium esse.Tractum ab Apellis elogio de Protogene,quo dicebat illum manum de tabula tollerę nescire. Manum non uerterim, dicimus, cum significamus aliqua de re nos nihil esse solicitos.Manus iniectio,χειρῶν ἐπιβολή, cum,nulla iudicis auctoritate expectata,rem nostram nobis uindicamus. uide iniicio. Manibus ac pedibus quicquam obire, ποσίτε καὶ χερσὶ τί λειτουργεῖν, id est,summa diligentia. Terent.in Andr. Quem ego credo manibus, pedibusq; obnixe omnia facturum.

MAPALIA,orum,Capanne, καλύβαι,οἰκίδια, Punica lingua,agrestes casæ,auctore Festo. Sunt autem quasi rotundæ cortes,ut inquit Cato lib.4.Orig. Liu.9.Bell.Pun. Familiæ aliquot cum mapalibus,pecoribusq; suis profecuti sunt regẽ. Mapalia,inquit Seruius,idem significat quod Magalia, hoc est,Afrorum casas: sed Magalia,ma, producit: Mapalia corripit.Virgil.3.Georg. raris habitata mapalia tectis.Idem 4. Aen.alatis tetigit magalia plantis.

MAPETA,μάπητα,Sarmatiæ Asiaticæ urbs.Ptolem.li.5.ca.9. uulgo Copa.

MAPPA,æ,Touaglia,ὀθόνη, linteum,quo manuũ sordes in mensa abstergimus. Mart.lib.12. Attulerat mappam nemo.Pli. lib.19.cap.1. Ardentes in focis conuiuiorum uidimus mappas.Mappam(inquit Quinct.lib.1.cap.9.) usitatum Circo nomen Pœni sibi uendicant. Iccirco autem dicit mappam Circo usitatam, quòd in ludis Circensibus prætor soleat præsidere, qui mappæ missione signum dabat ineundi certaminis.Mart.lib.12.Cretatam prætor cum uellet mittere mappam, prætori mappam surripit Hermogenes. A Mappa fit Mappula.

MARATHON,

Marathon, μαραθών, Atticæ agri ciuitas, distans ab Athenis circiter decem millia passuum, non procul à Tricorytho, & Rhamnûte: morte Icari regis interfecti insignis, uictoriaq; Thesei, tauro Marathonio superato: similiter & Miltiadis gloria, qui ibi centum millia ex Darii Persarum regis exercitu profligauit. Cic. Offic. Rhetorum campus de Marathone. Est & Marathon, exiguum oppidulum Phocidis, ad mare, non procul ab Anticyra. Strab. lib. 9.

Marathonia, μαραθωνία, oppidum Thraciæ, non procul ab Abderis: cuius incolæ dicuntur Marathoniatæ. Steph.

Marathonius, a, um, μαραθώνιος, unde taurus Marathonius dictus est, qui apud Marathonem à Theseo interfectus est. Hic est taurus amatus à Pasiphae, quem Hercules ex Creta eo abegit. Cic. Tuscu. Quem Theseus interfecit, Marathonius taurus.

Marathrites, uinum, quod marathrum infusum habet: ualetq; ad uisus imbecillitatem adiuuandam. Col. l. 12. c. 35.

Marathron, Finocchio, μάραθρον, Latine fœniculum Pli. lib. 20. cap. 10.

Marathus, thi, μάραθος, antiqua Phœnicum ciuitas. Plin. l. 5. c. 20. & Stra. l. 16. Stephanus eam in Acarnania collocat.

Marathusa, æ, μαράθουσα Stephano, insula ante Ioniam, Asiæ regionem, non procul à Clazomenis. Plin. lib. 5. cap. 31. Est & Marathusa, Cretæ insulæ oppidum, apud eundem lib. 4. cap. 10.

Marceo, es, ui, Marcire, σήπομαι, μαραίνομαι, putreo. Martial. lib. 5. Marcentes tibi porrigentur uuæ. Nonnunquam idem quod langueo. Ouid. 1. Amorum, eleg. 13. si uir tibi marcet ab annis, Hinc Emarceo, ἀπομαραίνομαι, ualde marceo: à quo Emarcesco.

Marcesco, putresco. Pli. lib. 10. cap. 48. Corpus occisæ marcescit. Quandoque pro languesco. Liu. 8. Bel. Pun. equitem marcescere desidia.

Marcidus, a, um, adiect. Marcio, marcito, μαρασμώδης, putridus, siue languescens. Plin. lib. 11. cap. 37. Fessis equis aures marcidæ. Plin. in Panegy. marcidi somno, hesternaq; cena redundantes.

Marcipor, Marci puer, hoc est, famulus: sicut Publipor, Lucipor, & alia huiusmodi. Pli. lib. 33. ca. 1. Marcipores domi uictum in promiscuo habebāt. Marcipores, quasi Marci pueri uocabantur, hoc est ministri: ut Græci παῖδας uocāt seruos. Fabius l. 1. In seruis iam intercidit genus illud nominis, quod ducebatur à domino: unde Marcipores, Publipores.

Marcomani, unico n, & pe. c. μαρκομανοὶ, populi Germaniæ, quos Cæsar eum Ariouisto rege superauit. hos Bohemos, uel Morauos putant esse. Stat. l. 3. Syl. uide & Stra. li. 7.

Marcor, oris, Marcia, σηπεδών, σῆψις, putredo, uel languor. Pli. lib. 22. cap. 22. Si qua rubigo uel panni marcor affuerit. Cel. de lethargo, lib. 3. ca. 20. Marcor, & inexpugnabilis pene dormiendi necessitas.

Marculus, dimin. à Marco, inquit Festus. Est etiam nomen instrumenti, quo fabri ærarii uti solent. Pli. l. 7. c. 56. inuenit Cinyra, Agriopæ filius, forcipem, marculum, uectem, incudem. Mart. lib. 12. Aerariorum marculi.

Mardi, μαρδοὶ, populi Asiæ, supra Pontum, nō procul à Colchide: Pli. li. 5. c. 6. Stephanus Mardos quosdam inter Hyrcanos collocat.

Mare, huius Maris, Mare, θάλασσα, dictum (ut putatur) ab amaritudine aquarum. Virg. 2. Aen. Vastum maris æquor arādum. Maximum autem illud mare, quod totam terram ambit, à uelocitate Oceanum appellant. Illud uero quod inter Abylan & Calpen irrumpens. Africam diuidit ab Europa, Mediterraneum mare uocatur. Vtriusque autem maris partes à prouinciis, quas alluunt, uaria sortiuntur nomina. sic Oceanum Atlanticum uocamus mare illud, quod ab occidēte Atlantem montem alluit: Britannicum, quod Britāniæ, Germanicum, quod Germaniæ est proximum. Ad hunc etiā modum sine ille maris, quem Mediterraneum mare uocamus, à regionibus, quas alluit, uaria inuenit nomina. Nam ubi Hispaniam alluit, Ibericum appellatur: ubi Liguriam, Ligusticum: ubi Tusciæ proximum est, Tuscum mare, uel Tyrrhenum appellatur. Sed hæc latius suis locis. Mare cælo miscere, est omnia turbare. Virgil. de Iunone omnia aduersum Troianos tentante: Maria omnia cælo Miscuit. Iuuen. Sat. 6. & mare cælo Confundas. Mari, terraq; quærere: idest, ubique, Plau. in Pœ. mari, terraq; illas quæritat. Mare quandoque pro quacunque grandiore aqua usurpatur.

Mare rubrum, ἐρυθρὰ θάλασσα, sinus maris est Arabiā Felicem à meridie alluens, ab angustiis Arabici sinus usque ad sinum Persicum extensus. Rubrum appellatum, non quòd aqua eius reuera sit rubra (ut plerique putauerunt) sed quòd ejusmodi appareat, à subiectæ arenæ rubedine, uel Solis repercussu. siue (quod magis placet) imitatione Græcorū, qui Mare hoc Erythræum appellarunt, ab Erythra rege Persei & Andromedes filio, qui ea in ora imperauit. Stra. li. 16.

Marea, μάρεια, lacus Alexandriam à Meridie alluens, portū habens altero, qui ad mare est, multo utiliorem. Alio nomine Mareotis. Stra. li. 17. Steph. item Marea oppidum est Mareotidi lacui adiacens.

Mareotis, idis, μαρεῶτις, lacus in Aegypto, Alexandriam à Meridie alluens, multis Nili fossis auctus, portum habens eo, qui ad mare est, multo utiliorem. Strabo li. 17. Mareotis præterea appellatur pars illa Libyæ, quæ est inter Cyrenaicam regionem & Aegyptum à Ptolemæo Marmarica appellata. Eius descriptionem uide apud Pli. lib. 5. c. 6. Est præterea Mareotis pars Epiri, in qua uinum optimum nascitur: unde Mareotides uuæ dictæ. Virg. 2. Ge. Sunt Thasiæ uites, sunt & Mareotides albæ. Col. l. 3. c. 2. Mareoticæ uites.

Mareotae, μαρεῶται, populi in parte Libyæ, Aegypto proxima, quæ Mareotis Pli. Ptolemæo Marmarica appellatur. Pli. lib. 5. cap. 6.

Marga, gæ, genus terræ in modum cretæ albæ, qua rustici utūtur ad agros stercorandos. Pli. lib. 17. cap. 6.

Margaea, μαργαῖα, nomen fontis in agro Syracusano, apud Pli. lib. 3. cap. 8. & urbs in Elide. Stephanus.

Margarides, μαργαρίδες, palmæ, à margaritis nomen trahentes, quoniam & breues, & candidæ, & rotundæ sunt. Pli. lib. 13. cap. 4.

Margarita, tæ, uel Margaritum, ti, pe. p. & antepe. cor. Perle, μαργαρίτης, lapillus candidus, in conchis nascens, quem Romani unionem uocant, quòd nulli duo reperiantur indiscreti. Cic. 6. Ver. Nego ullam gemmam, aut margaritam fuisse, quin abstulerit. Tacit. in uita Agric. Britannia aurum & argentum gignit, Oceanus margarita, sed suffusca & liuentia. uulgo Perlam uocant.

Margaritarii, μαργαριτέμποροι, negociatores margaritarum. Firmicus.

Margaritifer, qui fert margaritas. Pli. l. 32. c. 11.

Margiana, μαργιανὴ, regio Asiæ maioris, inclytæ apricitatis (ut inquit Solinus) ambitu stadiorum 1500. difficilis aditu propter arenosas solitudines: in qua Antiochus Antiochiā extruxit. Strabo lib. 10. & 11.

Margineus, a, um, quod est in margine: & Marginatus, a, um: ut, Marginata tabula, apud Plin. lib. 35. cap. 12. quæ marginē habet latissimum.

Margo, Margine, στεῖλις, κράσπεδον, tam masculini, quàm fem. ge. cuiuslibet rei extremitas. Ouid. lib. 1. Meta. Nec brachia longo margine terrarum porrexerat Amphitrite. Iuue. Sat. 1. Plena iam margine libri. Margines testudinis, Pli. li. 9. ca. 10. Dentes nō sunt testudini, sed rostri margines acuti. Margines fluminum, Var. 3. de re rust. flumen altum, marginibus lapideis, latum pedes 57. Margines imperii, Pli. li. 12. c. 20. extremo in margine imperii, qua Rhœnus alluit. Gramineus margo fontis, Ouid. 3. Met.

Margus, fluuius Asiæ, quem Ptolem. lib. 6. cap. 10. duobus fontibus ex montibus Sariphiis descendere tradit, & per Massagetas, qui Margianis uicini sunt, ac Derbicas in Oxum amnem deferri.

Maria, μαρία, femininum est à nomine Marius, & pen. habet corr. Claudianus de Nupt. Honorii: Præparat & pulchros Maria, sed luce minores Eligit ornatus. Pro Deipara uirgine uult Valla Mariam nominatiuo casu legi, ut Abraam, indeclinabile, & accentu in ultima.

Mariana colonia. Corsicę insulę ciuitas, dicta a C. Mario septies consule, qui eò coloniam deduxit. Pli. l. 3. c. 6.

Marianae fossae, Narbonēsis Prouinciæ oppidum, quod hodie Aquas mortuas uocant: dictum à uicina fossa à C. Mario ad mare usque deducta. uide Ptolem. lib. 2. cap. 10. Pli. li. 3. cap. 4. & Strab. lib. 4.

Mariandynum, μαριανδυνία, Stephano, regio in Asia, Bithyniæ contermina, ubi Hercules Cerberum canem tricipitem ad superos traxisse dicitur. incolæ dicti Mariandyni. Herod. lib. 1. Strabo lib. 8. Val. Flac. lib. 4. Argo.

Marica, dea, littoris Minturnensium, iuxta Lyrim amnem. Horat. lib. 3. Carm. innantem Maricæ Littoribus tenuisse Lyrim. Fuit etiam Marcia Fauni uxor, & regis Latini mater. Virg. lib. 7. Aen. Hunc Fauno & nympha genitum Laurente Marica Accipimus.

Marinus, a, um, Marino, θαλάσσιος, ἐνάλιος, quod mare incolit, uel quod est in mari: ut Ostreæ marinæ, apud Pli. li. 10. cap. 69. Marinis humoribus, Cic. 2. de Nat. deo. Transmarinum autem, ὑπερθαλάσσιον, quod trans mare est: ut, Transmarinæ merces.

Mariscae, ficus grandiores, sed insipidæ, quas à Græcis βύσυκα, appellari tradit Festus. Mart. li. 14. Infanti melimela dato, fatuasq; mariscas. Pli. li. 15. ca. 18. Ficos mariscas in loco cretoso,

creto ſo,& aperto ſerito. A fructus huius ſimilitudine etiam Mariſcæ dicuntur,tubercula,quæ ex præpoſtera libidine circa podicem naſcũtur: & fortaſſe ſunt quos Martialis in Cæcilianum Ficos appellat. Iuu.2.Saty. Cæduntur tumidæ,medico ridente,mariſcæ.

MARISCVS,maſc.ge. uel Mariſcum ge.neu. genus iunci maioris,quem ὀλόσχινον, Græci uocant,hoc eſt,rotum iunceum. Ex eo fiunt tegetes,& marinæ naſſæ:ut ait Pli.l.21.c.18.

MARITAE, *Donne maritate*, συνοικοῦσαι, dicuntur mulieres nuptæ. Oui.li.2.Faſt. Dura cum forte maritæ Reddebant uteri pignora rara ſui. Transfertur & ad arbores uiriferas,quales ſunt ulmi & populi,quibus uites applicantur. Pli.li.14.ca.1. In Campano agro populis nubunt uites,maritasq́; complexæ,geniculato curſu ſcandentes cacumina æquant.

MARITALIS,le,Col.in proœ.12.lib. Xenophon prodidit maritale coniugium comparatum eſſe natura. Capiſtrum maritale. Liui.Sat.6. Stulta maritali iam porrigit ora capiſtro. Veſtis maritalis,Oui.2.de arte.

MARITIMVS,a,um,pen.c. *Maritimo*,ἐπιθαλάττιος,παράλιος, quod mare accolit,uel quod ad mare eſt,ut, Ora maritima, χώρα ἐπιθαλαττίδιος, Gẽs maritima. Ci.ad Att.li.2. Te hoſpitio agreſti accipiemus,quia maritimum hoc contempſiſti. Plau.Ciſt. Maritimis moribus mecum experitur. Id eſt, periculum de me ita facit,ut mare cum iactatur uariis fluctibus. Accipitur aliquando pro eo,quod ex mari eſt. Cic.2.de Nat.deo. Aeſtus maritimi accedentes,& recedentes. Sic etiam Plau.in Rud. Fluctus maritimos dixit.

MARITO,maritas, *Maritare*,συνοικίζω,uiro trado. Sue.in Veſp. Vitellii filiam ſplendidiſſime maritauit. Neque ſolũ de hominibus,ſed etiam de aliis dicitur,ut de arboribus,quę uites ſuſtinent. Col.lib.4.cap.1. maritandis arboribus nemo minorem bipedanea ſcrobem uitibus comparat. Maritari etiã dicuntur canes. Varro 2.de re ruſt. Tum dicuntur catulire,id eſt,oſtendere ſe uelle maritari.

MARITVS,mariti, *Marito*, ἀνὴρ,ἀκοίτης, uxoris uir, à nomine Mas,maris. Plaut.in Caſ. Quid agis tu marite,mi uir? Ignara puella mariti,id eſt,uirgo, Hora.2.Epiſt. Iura uiolata mariti,id eſt,non uirgo. Ouid.2.de Art. Neque ſolum de uiro, ſed de aliis quoque animantibus. Col.l.8.c.11. Rarior eſt in his auibus, maritis bonitas. Olentis uxores mariti, hoc eſt capræ, Hor.1.Car. Cic.pro Rabir. ſororis maritam.

MARITVS,a,um,adiect. *Coniugale*. idem quod coniugalis. Ouid.in Epiſt. Paridis ad Helenam: Metuis Venerem temerare maritam. Sic maritum olivetum per tranſlationem dixit Colu.lib.3.cap.11. Marita pecunia,hoc eſt dotalis,apud Plaut.in Epid.

MARIVM, μάριον Stephano, oppidum in Cypro inſula. Plin. lib.5.cap.31.

MARIVS,qui ſepties Romæ conſul fuit,ex municipio Arpinate,humili loco natus. Hic legatus Metellum in Numidia criminando,conſulatum adeptus, Iugurtham captum ante currum egit. in proximum annum conſul factus, Cimbros in Gallia apud aquas Sextias,Teutonas in Italia uicit,deq́; bis triumphauit. uictus à Sylla Minturnis in Palude latuit: inuentus,& in carcerem coniectus, immiſſum percuſſorẽ Gallum uultus auctoritate deterruit: acceptaq́; nauicula in Africam traiecit,ubi diu exulauit. mox Cinnana dominatione reuocatus,cæſis inimicis, ſeptimo conſulatu (ut quidam ferunt) uoluntaria morte deceſſit. Habuit filium Marium nomine: qui cum eſſet 27.annorũ,conſulatum inuaſit. Hic patri ſæuitia ſimilis, curiam armatus obſedit: & inimicos trucidauit: tandẽ & ipſe crudeliſſimo mortis genere periit.

MARMARICA,μαρμαρικὴ,regio Africæ,quæ(ut Ptolem.lib.4. ſcribit) ab Occaſu terminatur Cyrenaica prouincia, à Septentrione Aegyptiaco pelago,ab Oriente Aegypto, à Meridie interioris Libyæ parte,quæ Aegypto contermina eſt. Pli.lib.5.cap.6. Marçotidem appellat. Pop.habet Adirmachidas,Marmaridas,& Mareotas.

MARMARIDAE, populi ſunt, Marmaricam Libyæ regionẽ incolentes. Inter hos ſunt Pſylli, qui habent ſaliuam præſens aduerſus omnia uenena remedium afferentem.

MARMARITES, μαρμαρίτης, herba à quibuſdam appellatur, quam Dioſcorides καπνὸν: nos Fumariam,uel fumum terræ dicimus. Eſt autem ex iis nomenclaturis,quas inter nothа Dioſcoridis reiiciunt eruditi.

MARMARITIS,p.p μαρμαρῖτις,herbæ genus,alio nomine Aglaophotis,ob admirabilem colorem. Naſcitur in marmoribus Arabiæ: unde Marmaritis uocata eſt. Pli.l.24.c.17.

MARMARION,μαρμάριον,Eubœæ inſulæ oppidũ incolæ Marmarii,& Marmarini. Vnde & Apollo Marmarinus,qui inſigne ibi habebat templum. Strabo lib.10.

MARMOR,oris,pe.c. *Marmo*,μάρμαρος,genus lapidis duriſſimi, & ſolidiſſimi: cuius diuerſa ſunt genera. Quoddam enim album,Parium dicitur à Paro inſula: quale & in Liguria olim Lunenſium lapidicinæ dederunt. Aliud Laconicũ,quod fere atrum erat,quo delectatus Lucullus illi nomen indidit. Aliud Ophites, à maculis ſerpentum, quibus diſtinguitur, nomen accipit. Aliud Porphyrites,quod eſt rubrum,candidis interuenientibus punctis, quod & Leucoſticos uocatur. Baſaltes ferrei coloris & duritię,unde nomen mutuatur Onychites,ex Arabiæ montibus eſt, ex quo uaſa potoria in Germaniam afferuntur. Alabaſtritem quoque candidum cauare ſolent ad myrothecia: quoniam unguenta incorrupta ſeruare creditur. Sunt & alia marmoris genera,quæ breuitatis cauſſa omitto. Vide Pli.lib.36.cap.7. Templum de marmore,Virg.4.Aen. Inciſa notis marmora,Horat.4.Car. Ci. pro Domo: Eius ſimulacrum è marmore.

MARMORATIO,onis, *Fabrica,edificatione di marmo*, μαρμάρωσις, ex marmore conſtructio,à Marmoro,as,quod eſt ex marmore Apul. lib.3. Flo. Pauimenti marmoratio, nec pro ſcenæ contabulatio.

MARMORATVS,a,um, *Coperto di marmo*,μαρμαρωτὸν, ſuperficiẽ tantum ex marmore habens: ut Marmorata pauimenta, apud Cic.2.de Leg. Varr.lib.3.de Re ruſt. ſubſtantiuum uſurpauit: læuiſſimo,inquit,marmorato toti parietes, ac cameræ oblinuntur.

MARMOREVS,a,um, *Di marmo*,μαρμάρινος,μαρμάριος,ex marmore: ut Sepulcrum marmoreum. Ouid.4. Meta. Sola marmorea,apud Cic.in Parad. Ceruix marmorea, hoc eſt,candida,Virg.4.Georg.

MARMOROSVS,a,um,adiect.μαρμαροειδὴς, quod marmoreã formam,uel duritiem habet. Pli.lib.33.cap.12.

MARO,onis,opifex figulus,ſiue (ut alii putant) Magi cuiuſdã uiatoris mercenarius,Virgilii Latinorum poetarum principis pater. Maroneus,a,um,pe.pr. Stat.lib.4.Sylua.

MARONEA,p.p.μαρώνεια Stephano, Ciconũ ciuitas,uino laudata. Inde Maroneus,a,um,Tibullus ad Meſſalam.

MARPESVS, pen.pro.μάρπησος Stephano,mons in Paro inſula: à quo Marpeſius,ſia,ſium, μαρπήσιος, Marpeſia cautes, apud.Virg.6.Aen.

MARPLACIDAE,nauigiis genus,quo Siculi utebantur.

MARRA, *Marra*. ferreum inſtrumentũ, ad excindendas herbas accommodatum. Iuue.Sat.3. Ne marræ,& ſarcula deſint.

MARRVBII, populi Italiæ, circa Fucinum lacum habitantes, à rege Marrubio. Virg.7.Aeneid. Marrubia uenit de gente ſacerdos.

MARRVBIVM,bii, *Marrobio*.herba ſatis nota, quæ exulcerare ueſicam putatur. Græci πράσιον,alii Linoſtrophon,quidam Philopæda,non nulli Phillochares appellant. Pli.li.20. ca. 22. Eſt & Marrubium nigrum,quod & Marrubium fœtidum nonnulli nominant.

MARRVCINI,populi Italiæ in regione Marſorum. Silius l.8.

MARS,Ἄρης: Deus belli præſes ab antiquis creditus: dictus,ut ait Var.lib.4.de Ling.Lat. quòd maribus in bello præſit: ſiue à Sabina dictione Mamers, quo nomine Sabini Martem dicebant: à poetis Mauors dicitur per epentheſim, quòd magna uertat. Hic Iouis & Iunonis filius fuiſſe fingitur,uel, ut Ouid.fabulatur,ſolius Iunonis. cum enim olim Iuno turbata,quòd animaduertiſſet Iouem maritum percuſſo capite ſine muliere procreaſſe Mineruam, uerſus Oceanum proficiſceretur, ut ſcrutaretur quo pacto & ipſa ſine uiro parere poſſet,& in itinere fatigata ſecus fores Floræ Deæ,cõiugis Zephyri,conſediſſet,interrogata ab ea fertur, quã ob cauſſam ad Oceanum pergeret: qua cognita, facturam ſe uoti compotem Deã pollicita eſt,ſi id Iuno Iouem celaret. quod cum Iuno iureiurando affirmaſſet,mox illam Flora monuit, in campis Oleniis florem eſſe,quo tacto ſtatim conciperet ſine uiro. id experta Iuno concepit, & peperit filium,quem Martem nominauit. Hunc ferunt poſtea cum Venere concubuiſſet,eosq́; Vulcani fallaciis tam obſcœne iacentes catena inuiſibili ligatos,omnium deorum riſui expoſitos fuiſſe: tandem Neptuno intercedente, à Vulcano ſolutos eſſe. Sororem habuit Bellonam, belli deam. Sacrum ei fecerunt lupum & picum: quos in Dei huius tutela eſſe credi uoluerunt. Salios habuit ſacerdotes,de quibus infra. Ponitur ſæpiſſime pro ipſo bello μετωνυμικῶς Virg. Eclo.10. Nũc inſanus amor duri me Martis in armis Tela inter media,atque aduerſos detinet hoſtes. Eſt etiam Mars planetæ nomẽ quatuor & uiginti menſibus,& ſex diebus orbem luſtrãs Marte noſtro aliquid dicimur facere, αὐτοθυέως, quoties aliquid noſtro ingenio nullius adiuti auxilio conficimus. Cic.3. Offic. Hanc partem relictam explebimus,nullis adminiculis, ſed,ut dicitur,noſtro Marte. Mars communis dicitur,quod incertus ac uarius belli euentus ſit. Cic.11.Phil. ut concedã incertos eſſe exitus belli,Martem communem.

MARSI,orum,μαρσοὶ Stephano,populi Italiæ Picẽtibus, Aequiculanis,

quiculanis, Samnitibus finitimi, à Marso Circes filio orti, qui saliua sua serpentum morsibus medebantur. uide Pli.li. 7.cap.2. Quin & regio ipsa eodem nomine effertur. Cic. pro Domo. Is in Marsis natus est. Sunt & Marsi Scythiæ populi. Herod. l.4. A Marsis fit Marsicus,ca,cum: ut, Marsicum bellum, quod Romani cum Marsis gesserunt.

MARSVS, Circes filius, qui Marsorum genti nomen dedit. Pli. lib.7.cap.2.

MARSPITER, pen.corr. ἄρης. Mars pater: ut Iupiter, Iouis pater: ut Iouis sit nominatiuus, hoc est, ipse Iupiter, ipse Mars. Gell. lib.5.cap.12.

MARSVPIVM, pii, Borsa, μαρσύπιον, sacculus numorum, Cato de liberis perspicuum, maiorem curam habere marsupii nostri, quàm uitæ.

MARSYAS, μαρσύας, tibicen fuit è Phrygia ea temeritate, ut Phœbum ad cantus certamen auderet prouocare: à quo uictus, excoriatus est. Ouid. lib.6. Fast. Est Marsyas, siue Marsia, Asiæ minoris fluuius, Apamiam alluens: quem poetæ fabulantur ortum esse ex Nympharum, & Satyrorum lacrymis, Marsyam deflentium. Ouid.6. Met.

MARSYA, æ, μαρσύα, oppidū Phœnices incolæ Marsynei. Ste.

MARTES, tis, fera exigua, ex genere mustellarum: cuius pellis summo habetur in pretio. Mart. lib.10.

MARTIALIS, le, Cice. de Arusp. resp. Lentulus, flamen Martialis.

MARTIA aqua, quæ & Aufeia, omnium toto orbe clarissima, à nono lapide structis fornicibus in urbem perducta: ita dicta ab Anco Martio Romanorum rege, qui eam primus in urbem ducere aggressus est. Vide in dictione Aufeia, & Plin. lib.31.cap.3.

MARTIALIS, & hoc le, ἄρειος, natum sub Marte stella, uel qui Marti seruit. Cic. pro Clu. Martiales quidam Latini appellabantur, ministri publici Martis. Martialis uerò substantiuum, est nomen poetæ proprium, qui Epigrāmata scripsit.

MARTIANVS, a, um, ut Martianum fœdus. Cic. pro Cor.

MARTIVS, a, um, ὁ τῷ ἄρεως, quod ad Martē pertinet: ut Martia auis, Marti dicata. Oui. Fast.5. Martia picus auis. Interdū dicitur, quod ad bellum pertinet: ut Martia arma. Augusti.li. 3. de Ciuit. Nullo Martio impetu territi. Interdum bellicosum: ut Martius populus.

MARTIVS, substantiuum nomen fuit Anci, quarti Romanorū regis, qui Numę Pompilii nepos fuit, æquitate & religione auo similis. Liu. lib.1.

MARTIVS CAMPVS, ἄρεως πεδίον, planities quædam fuit in agro Romano, inter Tiberim, & antiquam urbem: hodie urbis pars: ita dictus, quòd, Tarquinio in exilium acto, cuius hic ager erat, Marti fuerit consecratus. Liu. lib.1. Ager Tarquiniorum, qui inter urbem & Tiberim erat, consecratus Marti, Martius deinde campus fuit.

MARTIVS, mensis, Marzo. μάρτιος, μαιμακτηριών, primus olim anni mensis apud Romanos, quem Romulus genitori suo dicauit. Oui.3. Fast. Primus de patrio nomine mensis erit.

MARTIGENVS, a, um, adiect. ἀρειογενής, Marte genitus. Pla. in Amph. Martigenam ille aggressus beluam.

MARTYR, yris, pe.ge.co. μάρτυρ, à Græcis dicitur, quē nos testē uocamus. quo factum, ut qui sanguinis sui pignore Christo diuinitatis testimonium dederunt, Martyres uocentur.

MARTYRIVM, μαρτύριον, testimonium.

MARVM, μάρον Dioscorid. herba surculosa, flore origani, sed odoratiore, foliisq; multo candidioribus: quæ circa Magnesiam & Tralles copiosa gignitur. Pli. quoque lib.12.c.24. in Aegypto marum nasci tradit.

MAS, maris, masc. gene. Maschio, ἄῤῥην, ἄρσην, sexus uocabulum feminæ oppositum. Cic.1. de Nat. deo. Bestiæ aliæ mares, aliæ feminæ.

MASARIS, μάσαρις, Bacchi cognomen apud Caras: de cuius origine sic fabulantur: In comitatu Rheæ, cui Iupiter Bacchum alendum cōmiserat, mulierem fuisse, cui nomen erat Ma, quam cum Iuno rogasset, cuius esset puer, ἄρεως, hoc est, Martis illa respōdit. qua uoce à uulgo excepta, Bacchus deinceps Masaris dictus est, quasi τῆς μασάρις.

MASCVLESCO, is, ere, Immaschirsi, ἀῤῥενοῦσθαι, est masculum fieri. Pli. lib.17.cap.13. Densiore satu masculete, id est ex seminis masculos fieri.

MASCVLETVM, ti, locus in quo Plantæ uinearum masculæ cō sitæ sunt. Plantæ autem masculæ sunt, quæ non subiguntur, ut palmites alios emittant, sed in altum attolli permittuntur. Pli. lib.17.cap.22. Nec ueterem placet palmitem in longum emitti; ut faciant, quæ Masculeta appellant.

MASCVLINVS, a, um, ἀῤῥενικός, quod masculum est. Pli. li.10. cap.13. Genera eorum Græci duo prima fecere, masculinū femininumq;.

MASCVLO, as, Immaschire, ἀῤῥενόω, masculum animum induo, unde Commasculo. Apul.2. de Asino; animum meum commasculaui.

MASCVLVS, li, substantiuum, Maschio, ἀνδράριον, diminutiuum est à Mas. Plau. in Cist. Bona femina, & malus masculus hic te uolunt. Aliquando adiectiuum est, idem significans, quod masculinus, ut Mascula facies, ἀῤῥενωπία. Mascula Sappho dicta est ab Horat. lib.1. Epist. quòd in portentoso mulierum concubitu uiri uice fungeretur. Mascula proles, Horat.3. Carm.6. Aliquando accipitur pro uehementi, & quod uirū decet. Sic mascula bilis dicitur à Persio 5. Sat. Calido sub pectore mascula bilis intumuit. Pli. lib.12.cap.14. quandam turis speciem Tus masculum appellat: ad differentiam feminini. iccirco autem Tus masculum quidam dici putant, quòd testium speciem habeat.

MASDORANI, Asię populi iuxta Parthiam, & Carmaniam desertam incolentes. Ptolemæus lib.6.cap.17.

MASINISSA, Numidarum rex fuit, acerrimus primum nominis Romani hostis, postea uero fidelissimus socius. Hic ad extremā usque senectam mira ualetudinis prosperitate, uegetoq; corporis robore usus est, adeo ut nonagesimo ætatis anno filium genuerit, iterq; quamuis prolixum faciens equum nunquam ascenderit. Ouid.6. Fast. superat Masinissa Syphacem. De hoc multa Liu. lib.3. Bel. Pun.

MASPII, μάσπιοι, gens Persica, apud Steph.

MASSA, ssæ, Pasta, μᾶζα, farina omnis macerata, & aqua subacta, quam Galli sua lingua Pastam uocant. Significat etiam quicquid densum est, spissum ue ad similitudinē farinæ subactæ: ut Massa auri, Massa ferri: hoc est, pila, & ueluti moles. Virg.1. Georg. Massam picis urbe reportat. Est & Massa Lybiæ fluuius Ptolemæo.

MASSVLA, eius diminut. est. Col. lib.12.cap.38. complures ex ea massulæ fiunt.

MASSAGETAE, μασσαγέται, populi Scythici in Asia ultra mare Caspium: qui cum per deserta discurrunt, equorum suorum sanguinem cum lacte bibunt. Apud hos senio confecti, in frusta cæduntur, admissisq; ouillis carnibus à suis eduntur: qui uero morbo intereunt, feris deuorandi obiiciuntur. Infestissimi sunt hospitibus, neque cum uicinis populis ullam seruant amicitiam, aut fidem. Vxores habent communes, cū quibus etiam in publico coire non uerentur. Solē præcipue uenerātur, cui & equum immolant: ceteros deos habent neglectui. Vide Strab. lib.11. & Herod. lib.5. Stat. in Achill. Nominatiuus sing. est Massageta, uel Massegetes. Luca. l.3. soluens ieiunia belli Massagetes, quo fugit equo.

MASSARIS, uua, quæ ex uite siluestri, cum flore in Africa decerpitur, medicinæ tantum, & odoramentis idonea. Pli. lib. 12.cap. ult. & in proœ. lib.23.

MASSICVS, pen.corr. mons Campaniæ, optimi uini ferax. Silius lib.7.

MASSICVM, uinum, inter Campana uina olim laudatissimū. Hor. lib.1. Car. Est qui nec ueteris pocula Massici Spernit. Docet Serui. Massicus in plurali facere Massica. Virg. lib.7. felicia Baccho Massica.

MASSILIA, μασσαλία, urbs in Narbonensi prouincia Macedonibus Astyage, Hebræis uero Sedechia imperante condita, circa secundam & quadragesimam Olympiadem, annis ante quàm uirgo pareret DCXIII. post obitum Dauid regis annis CCCCLXXXIIII. Diruta deinde à Phocensibus instaurata est, qui Cyri tyrannidem fugientes, destitu Græcia, in hunc sinum nauigarunt. Olim Massiliæ studia ingenuarum doctrinarum adeo floruerunt, ut Romani pro Attica peregrinatione Massilioticum peterent gymnasium. Plaut. in Cas. Massilienses mores, tanquā optimos, & probatissimos dixit: Vbi (inquit) tu es, qui colore mores Massilienses postulas? Massiliensium mores & instituta extollit Cic. in Orat. pro Flacco. Cuius, inquit, ciuitatis disciplinam atque grauitatem non solum Græciæ, sed haud scio an cunctis gētibus anteponendam iure dicam. quæ tam procul à Græcorum omnium regionibus, disciplinis, linguisq; diuisa, cum in ultimis terris cincta Gallorum gentibus, Barbariæ fluctibus alluatur: sic optimatum consilio gubernatur, ut omnes eius instituta laudare facilius possint, quàm æmulari. Inclytam autem fuisse clarissimo gymnasio, in Agricolæ uita Tacitus quoque testatur. Lege Stra. lib.4. De eius ueteribus institutis multa Val. lib.2. De origine uero & primis initiis non pauca Iust. l.43. Hæc uini optimi ferax fuit: unde Mar. lib.13. Tu me Massiliæ ponere uina putes. Hinc Massilioticus, a, um. Pli. lib.3.cap.4. Rhodani ostium amplissimum, uocatur Massilioticum.

MASTAVRA, μάσταυρα, Lydiæ ciuitas: dicta, quòd in ea Rheæ Bacchi nutricis, quæ Ma Lydis appellatur, taurus soleat immolari. Vide Ma.

MASTAVRENSES, μασταυρεῖς, καὶ μασταυρῖται, Stephano, de quibus

quibus Pli.lib.5.cap.29.

MASTIGIA, antep.pro. μαστιγίας, uerbero, id est uerberibus dignus. Plautus: Crucior lapidem non habere, ut illi mastigiæ cerebrum excutiam.

MASTIGOPHORVS, μαστιγοφόρος, seruus flagellifer, qui agonothetas in sacris certaminibus comitabatur, uirgas præferens, ad submouendam turbam, & cohibendas seditiones. Budæus.

MASTIX, igis, *Staffile*, μάστιξ, scutica, seu flagrum, quo mancipia cæduntur: è Græco, μαστιγῶ, flagris cædo. Inde Homero mastix appellatus Zoilus ille Homeri calumniator. Vide Zoilus.

MASTIGVS, gei, idem quod mastigia. Plau.in Trin.

MASTRVCA, uestis genus, qua Sardi utebantur. Cic.pro Scauro: cum Sardorum mastruca mutauit.

MASTRVCATVS, qui mastruca utitur. Idem de pronin.cons.

MASTVPRARI, δέφομαι, est, manu tractando uirilia, rem Veneream peragere. Martialis: Mastuprabantur Phrygii post ostia serui, id est, præputia ducebant. à manu & stupro deriuatur.

MASTVPRATOR, qui se hoc libidinis genere polluit. Martial. Tam blandum prurit, ut ipsum mastupratorem fecerit Hippolytum.

MASTVS, μαστὸς. Latine mãma, & proprie animalium est. Per translationem tamen Masti etiam appellantur tubuli mammati in fontibus, & aquæductibus, quas Latinorum nonnulli mammas, Varro etiam Papillas uocat. Vitruu.lib.7. ex huiusmodi fontibus masti usque ad portũ Piræum ducti sunt salientes. A Cassiodoro etiam ubera appellantur. Quanto (inquit) pulchrius est, Claudiam aquam per tot sicca montium iuga lauacris, & domibus liquores purissimos fistularum uberibus immisisse Pli.lib.26.cap.15. herbam eius nominis esse dicit, quæ potui indita, pilos mammarum è partu nascentium aufert.

MASSYLEVS, lea, leum. Mart.lib.9. Et Massyleum uirga gubernat equum.

MASSYLI, pe.p. μασσύλοι Stephano, populi Africæ, neque frenis, neque ephippiis utentes, sola uirga equos regentes.

MASSYLIVS, a, um. Lucan.li.4. & gens quæ nudo residens Massylia dorso.

MASSYLVS, a, um, Virg.4. Massylę gentis monstrata sacerdos.

MATELLA, *Mastelletta, orinale*, ἀμὶς, ἀγγεῖον οὐρητὴρ, à matula, uas, in quòd urinam reddimus. Mart.li.10. Dispeream, si tu Pyladi præstare matellam Dignus es. Græci, σκαφίον, uocant. Sunt tamen qui ita metellam distinguunt à scaphio, ut illa uirorum sit: hoc mulierũ, tam ad uentris onus, quàm ad urinam excipiendam accommodatum. matellam uero, quòd angustiore esset ore, urinæ tantum excipiendæ fuisse utilem. Est item Matella, aquarium uas, teste Nonio. Plaut. Amph. matellam unam tibi aquæ infundi in caput. Varro Endimionibus, ut à Nonio citatur: Diuitum Aphocaschias ad communem reuocat metallam.

MATELLIO, uasis aquarii genus, teste Varr.li.4.de Ling.Lat. ita dictum à Matula: à cuius figura tamen nonnihil recedit. Varr.de uit.pat trullum, matellionem, peluim. Cic.in Parad. si L. Mummius aliquem istorum uideret matellionem Corinthium cupidissime tractantem. Matello item Festo uas est, in quod urina redditur: quod & matella appellatur.

MATEOLA, genus sarculi. Cato de re rust.c.46. Cum taleã demittes, si parum descendit, malleolo aut mateola adigito.

MATER, huius matris, *Madre*, notæ significationis nomen est, à Græco μήτηρ. Virg.8.ecl. Crudelis tu quoque mater. Carentes matre priuigni, Hor.3.Car. Aliquando tamẽ pro nutrice ponitur. Plau. utranque significationẽ complexus est: Ita forma simili pueri, ut mater sua Non internosse posset, quæ mãmam dabat, Neque adeo mater ipsa, quæ illos pepererat. Sumitur etiam hoc nomen latius, ut & de brutis animantibus dicatur, quæ fœtum ediderunt. Mater, inquit Nonius, quæ quoduis animal partu edit. Virg.3. Ge. Excretos prohibent à matribus hœdos. Mater mellis apis, Var.3.de re rust.ca.5. Transfertur & ad arbores, quæ matres dicuntur respectu propaginum, quæ ex ipsis nascuntur. Pli.li.12.c.5. Superiores eiusdem rami in excelsum emicant, uasto matris corpore. Luxuries auaritiæ mater, Cic.2.de Orat. Sapientia omnium bonarum rerum mater. Idem 2.de Leg.

MATERCVLA, æ, μητρίδιον, diminutiuum à mater. Hor.1.episto. parer & matercula pallet. Cic.pro Flac. Materculæ suæ festiuus filius.

MATERFAMILIAS, *Padrona di casa, Donna, madonna*, οἰκοδέσποινα, uxoris species est Cic.pro Cœl. Non enim quæuis uxor statim materfamilias est, sed ea sola quæ in mariti manu mãcipioq; est, aut in eius in cuiusmanu, mãcipioq; est maritus: ita dicta, quoniam non in matrimonium tantum, sed in familiam quoque mariti, & in sui heredis locũ uenit. Festus dicit, non ante Matremfamiliæ dici, quam uir eius paterfamilias appelletur: nec posse hoc nomine plures in una familia appellari, sed unam tantũ materfamilias dici. Vlp.l. pronunciatum.ff. de uerb.sign. alter hoc nomen interpretatur: Matremfamilias (inquit) accipere debemus eam, quæ non inhoneste, sed honeste, & cum dignitate uixit. Matrem enim familias à ceteris feminis mores discernunt, atque separãt: proinde nihil interest nupta sit, an uidua: ingenua, an libertina. nam neque nuptiæ, neque natales faciunt matremfamilias, sed boni mores. Liu.4.Bel.Maced. matremfamilias purpureum amiculum habere non sines? Iusta materfamilias, & pellex, contraria. Liu.9.Bel.Mac. Hunc iusta matrefamilias, illum pellice ortum esse. Vide Gell.li.18.c.6.& Boetiũ Com.3.in Top.Cic. Porro. Quod ad uocis huius compositionem attinet, Familias, antiquus est genitiuus, Græcorũ imitatione sortiuatus, qui genitiuum femininorum in a, purum desinentium mittunt in as.

MATER MAGNA, κυβέλη, dicebatur Tellus, deorum, ut uetustas credidit, omnium mater, à Græcis Cybele dicta. Dicitur & mater alma, quòd omnia alat: mater deum, quòd omnia generet: mater Phrygia, à monte Phrygiæ, quem plurali num. Dyndima uocant.

MATER MATVTA, λευκοθέα, Aurora, quã antiqui, teste Festo, ita appellarunt à uetusto nomine Manum, quod illis bonũ significabat. hanc poetæ fingunt fuisse Ino Cadmi filiã, quæ Athamantis furorem metuens, cum Melicerta filio sese in mare præcipitauit: qui cum nusquam conspicerentur, in marinos deos mutari credebantur: atque ipsa quidẽ à Græcis λευκοθέα, à nostris Mater Matuta: Melicertes autem ab illis παλαίμων, à Latinis Portunus appellatus. Cic.1.Tusc. Ino Cadmi filia λευκοθέα nominata a Græcis, Matuta habetur à nostris.

MATERIA, riæ, seu Materies, ei, *Materia, argomento, soggetto*, ὕλη, est ex qua aliquid fit: ut Materia libri, membrana est. Ouid. 2.Met. Materiam superabat opus. Rudis materia, apud Luca. lib.2. id est, primum chaos: Materiamq; rudem, flamma cedente, recepit. Materia domus, calx, lapides, ligna, saxa, tegulæ. quanquam materiæ appellatione peculiariter intelligantur ligna, ædificiis apta. Liuius: Multam materiam ceciderat miles. Quinctil.lib.7.ca.1. opera extruentibus satis non est, saxa, & materiam, & cetera ædificanti congerere utilia, nisi disponendis eis artificum manus exhibeatur. Col.lib.3. uocat materiam lignum, quod est intra corticem. Quasi cuneum ferreum (inquit) inter corticem & materiam demittito. Idem lib.5.c.6. Materiam uocat palmitem, qui de nouello nascitur. Materies de equis etiam dicitur. Col.li.6.c.17. generosa materies circo sacrisq; certaminibus equos præbet. Accipitur etiam Materia pro argumento libri: Græci ὑπόθεσιν uocant. Horat.de arte poet. Sumite materiam uestris, qui scribitis, æquam Viribus. Suet.de cla.gram.ad exercitanda discentium ingenia, æquales inter se committere solebat, proposita materia, quã scriberent. Cic.ad Att.lib.2. Quod me, ut scribã aliquid, hortaris: crescit mihi materies.

MATERIARIVS, rii, ὑλουργὸς, qui materiam ad ædificia suppeditat. Plaut.in Mil. Si non nos materiarius remoratur, cito erit parata nauis. Est & Materiarius adiectiuũ, ut Materiaria fabrica. Pli.lib.7.c.56. Fabricam materiariam Dædalus, & in ea serram, asciam inuenit.

MATERIATIO, & Materiatura, a uerbo Materio, quòd tamen nusquam, quod quidem sciam, legitur. utroque usus est Vitru.lib.4.cap.2.

MATERIATVS, a, um, adiect. ex materia confectum. Sic Cice. lib.3. Offic. uocat ædes male materiatas, ex mala materia confectas.

MATERIOR, aris, deponens, ὑλοτομεῖν, uerbum castrense, ut lignor. est autem, materiam cædo, qua milites utantur ad cõficiendum uallum. Cæs.7.Bel.Gal. Erat & materiari, & frumentari, & tantas munitiones fieri necesse.

MATERIS, *Picca*, huius materis, teli genus post lanceam longius. Sisenna: Galli materibus, Sueui lanceis configunt. femi.gen. Nonius.

MATERNVS, a, um, *Materno*, μητρικὸς, quod matris est: ut Maternus paternusq; sanguis, Cic. pro Rosc. Amer. Idem pro Cluent. Nomen amantius indulgentiusq; maternum. Virgil.4.Aeneid. Materno ueniens ab auo Cyllenia proles. Vbera materna, Stat.1. Theb. Maternus animus, Terent. in Heaut. Res maternæ atque paternæ absumptæ, Horat. 1. Epist.16.

MATERTERA, *Zia, sorella della madre*, μητραδέλφη, matris soror, quasi mater altera, inquit Fest. Cic.1.de Diui. Puellam defatigatam petisse à matertera, ut sibi concederet &c. Ouid. 2.Met. Matertera dici.

Mathematicvs, μαθηματικός, à græco μάθημα, quod est disciplina, dicitur proprie, qui geometriæ, musicæ, arithmeticæ, astrologiæq; disciplinas nouit. nam hæ mathematicæ scientiæ, uel disciplinæ dicuntur, quòd plane, & per demonstrationem aliquam percipiantur. Philosophia uero, logica, cum aliis, non dicuntur disciplinæ, quia non firmissima demonstratione, ut illæ, sed ratione quadam, & studii inuestigatione, percipiuntur. Cic. 1. de Ora. Quis ignorat, ii, qui mathematici uocantur, quanta in obscuritate rerum, & quâ recondita in arte uersentur? Iuue. Sat. 14. Nota mathematicis genesis tua.

Matium. Cretæ insulæ oppidum est, apud Pli. l. 4. c. 12.

Matralia, μητρῷα, matris Matutæ festa. tertio nonas Iunii celebrari solita. Oui. 6. Fast. Ite bonę matres, uestrum Matralia festum.

Matrescere, Assimigliarsi alla madre, μητρίζειν, est matri similem fieri. Pac. Vtinam matrescam ingenio. Nonius.

Matrici, Festo, Homines malarũ magnarũ, atque ore lato.

Matricida, æ, Vcciditor de la madre, μητροκτόνος, μητραλοίας, qui matrem occidit: unde Matricidium, matris occisio. Ci. ad Q. Fr. lib. 1. Quem scribis certissimum matricidam. Idẽ 1. de Inue. Orestes si accuserur matricidii.

Matrimonivm, nii, Matrimonio, συζυγία, ἐπιγαμία, maris, & femina coniugatio. Cic. pro Clu. Sassiam in matrimonium ducere cupiuit. Idem 2. Phil. Curio te in matrimonio stabili collocauit.

Matrimoniale, γαμικόν, adiectiuum, quod ad matrimoniũ pertinet. August. lib. 13. Ciui. matrimonialium præscripta tabularum.

Matrimvs, mi, pe. c. Colui che ha la madre anchora uiua, qui matrẽ adhuc habet superstitem. Cic. de Arusp. resp. Si puer ille patrimus, ac matrimus terram nõ tenuit. Vide infra Patrimus, & supra, Mater matrima.

Matrinvs, μάτρινος, fluuii nomen in Piceno, non procul ab Adria urbe: de quo Stra. l. 5. & Ptol. in descriptione Italiæ.

Matrix, cis, La femina di qualche animale che si tiene per razza, μήτρα, femina, quæ fœtus gratia tenetur. Col. Sint matrices robusti corporis, quadratæ, pectorosæ, magnis capitibus. Idẽ lib. 7. c. 3. Vt eadem ratione matrices ineantur. Medici tamẽ accipiunt matricem pro uinculo, qui in feminis iunctus est uesicæ, ad recipiendum semen, & continendum fœtum. Vide Gell. li. 12. c. 7. Matricem arborem dixit Suet. in August. ex qua stolones succreuerunt. Matrix autem arboris appellatur, quod in medio ligni uel caudicis tertium à cortice cõtinetur: à nonnullis Cor, ab aliis medulla dicitur, à Theophrasto μήτρα. Vide Ruell. 1. cap. 2.

Matrona, æ, Patrona di casa, matrona, οἰκοδέσποινα, dicitur, inquit Gell. l. 18. c. 6. quæ in matrimonium cum uiro cõuenit, ut in eo maneat, etiã si liberi adhuc non sunt suscepti. quippe appellationem habet à matris nomine, non iam adepto, sed cum spe, & omine mox adipiscendi. unde ipsum quoque matrimonium uocatum est, quoniam ea spe uir & uxor coniunguntur, ut illa mater fiat. Plau. Cas. Non matronarũ officium est, sed meretricum, Viris alienis subblandirier. Ouid. 2. Met. Senserat hoc olim magni matrona tonantis. Distinguitur autem Matrona à Matersamilias, quòd Matersamilias dicatur quæ per coemptionẽ in manum mancipiumq; uiri conuenit, & in sui heredis locum; uiroq; intestato, ueluti filia, succedit; Matrona autem, quæ & uxor usu dicebatur, quæ in lecti tantum consortium ueniebat, non etiam bonorum. Vide Boetium in Topic. Ciceronis.

Matronalia, dies matronis festi, quibus uiri pro conseruatione coniugii diis supplicabant.

Matronalis, & hoc le, adiect. apud Liui. 4. Bell. Maced. Matronale decus. apud Col. lib. 12. in proœ. Matronalis labor, qui matronæ est. Matronales genæ, Ouid. 2. Fast. Et matronales erubuere genæ.

Matrvelis, ὁ μητρὸς υἱός, dicitur qui ex matris meæ fratre prognatus est. Vlp. l. j. ad Legem Pomp. de Parricidiis.

Matta, Stuora, χάρδοπος, ψιάθος, storia, & teges, ex cannabe, lino, iunco, palma, scirpo, aut sparto: ubi stupa, uel lanæ rudiores, aut quid simile insertum est. Oui. 6. Fast. In plaustro scirpea matta fuit.

Mattiacas pilas quidam dictas putãt sphærulas ex odorato sapone, quòd præstantissimæ apud Mattiacum cõficerentur. Mart. in distichis: Si mutare paras longæuos cana capillos, Accipe Mattiacas (quo tibi calua?) pilas.

Mattya, æ, quid sit, ostẽdit Cœl. l. 9. c. 12. his uerbis: Mazã pulant ex farina, oleo, aqua cõfici solitã: Suidas etiã ex lacte: unde mox nata & Mattya est: dictaq; eo nomine pretiosa omnia edulia, ut scribit Athenæus. Mart. li. 10. Diues, & ex omni posita est instructa macello Cena tibi, sed te Mattya sola iuuat. Suet. in Calig. multis uenenatas mattyas misit.

Matvla, æ, Orinale, ἀμίς, χρεδόχη, σκαφίον, uas, in quo uesicã leuamus, quod & matella & scaphium dicitur: sed Scaphiũ proprie mulierum. Plaut. in Most. ego uos pro matula habebo, nisi matulam datis.

Matvre, A tempo, presto, ὡραίως, aduerb. tempestiue, in tempore. Salust. in Catil. Prius quàm incipias, consulito: ubi consulueris, mature opus est facto. Superlatiuum maturissime, uel maturrime. Cice. 3. de Orat. qui omnium maturrime ad publicas caussas accesserim. Idem pro Cecin. ut quæque res est turpissima, sic maturissime uindicãda. Pro eodem etiam legimus maturate. Liu. 2. Bel. Maced. Iussis ceteris, quantum maxime possent, maturate sequi. Plau. Mil. Iube maturate illam exire huc.

Matvresco, Maturarsi, πεπαίνομαι, à matureo, maturum fieri. Plin. lib. 11. Cum mella cœperint maturescere. Hinc Ematuresco, & Permaturesco, quæ perfectionem actus indicant. Gell. lib. 2. uides ne hæc ematuruisse? Maturescere dicitur homo, cum nondum grauis est, sed iam incipit esse grauis. Et apostema maturescere, cum perducitur ad maturitatem.

Matvrescens, partic. Pli. li. 20 c. 3. Malus Assyria omnibus horis pomifera, aliis cadentibus, aliis maturescentibus.

Matvritas, tatis, Maturità, πέπανσις, perfecta coctio succi in fructibus. Cic. de Nat. deo. Cõmutationes temporum quadripartitæ ad maturitatem frugum aptæ. Col. cum ad maturitatem faba perducta sit. Transfertur & ad alia: ut Maturitas orationis, Maturitas ætatis. Cic. Sulp. li. 4. epist. hoc studium quotidie ingrauescit, maturitate credo ætatis ad prudentiam. Idem de Sen. senectutis maturitas naturale quiddam habet, quod suo tempore percipi debeat. Maturitas uirtutis. Cic. pro Cœl. Quæ studia in adolescentia, tanquam in herbis, significant, quæ uirtutis maturitas, & quantæ fruges industriæ sint futuræ. Accipitur & pro tempore maturo, siue opportunitate. Cic. ad Att. lib. 1. Inducendi senatusconsulti maturitas nondum est.

Matvro, ras, Maturare, πεπαίνω, maturum facio, perficio. Cic. in Catone. Vua maturata dulcescit. Interdum Maturare, est, cum adhibetur industriæ celeritas, & diligentiæ tarditas: ex quibus duobus contrariis fit maturitas, ut neque aliquid citius, neque serius fiat. Hoc uerbum Diu. Augustus duobus Græcis uocabulis exprimere solebat, σπεῦδε βραδέως: quæ significant, accelera tarde. Vnde Virg. lib. 1. Georg. quasi cõtraria, separauit Maturare, & Properare, cum ait: Multa forent, quæ, mox cælo properanda sereno, Maturare datur. Vnde Mature fit, quod tempestiue fit. Maturare iram, est mitigare. Passiuum est maturor, eiusdem significationis, cum maturesco, πεπαίνομαι. Plin. lib. 15. cap. 18. nouissima sub hieme maturatur chelidonia. Hinc maturatus particip. maturus factus. & Maturatum negocium, acceleratum, aut mature perfectum. Et apud Plin. Maturata concoctio, id est, perfecta.

Matvrvs, a, um, p. p. Maturo, πέπαιρος, ὥριος, quod neque crudum, neque immitte: & proprie de fructibus dicitur: ut, Poma matura. Cic. in Catone: poma ex arboribus, si cruda sunt, ui auelluntur; si matura, decidunt. Per translatiõe ponitur pro Sene. Virg. 5. Aen. Aeui maturus Acestes. Matura ætas, ὡραία ἡλικία, ὥρα τῆς ἡλικίας, senilis, quasi omnino perfecta. Ponitur interdum pro celeri, & festino, siue repentino: ut, Matura senectus. Cels. Ignauia maturam senectutem, longam adolescentiam reddit. Quandoque pro graui ac constanti. Cic. pro Cecin. Siquis, quod spopondit, id non facit, maturo iudicio, sine ulla religione iudicis, condemnatur. Virgo natura uiro. Hor. 3. Car. Virginitas maturatoris, apud Stat. 1. Achil. Maturissimus, superlatiuum. Col. lib. 4. c. 29. maturissimos surculos. Idem l. 11. c. 3. ruborum semina quàm maturissima. Maturrimus aliud superlatiuum. Tacit. lib. 12. Robus ætatis quàm maturrimum.

Matvta, tæ, pen. pr. nostris Aurora, Aurora, λευκοθέα Græcis, id est alba dea, quòd matutino tẽpori præsit. Cic. li. 1. Tusc. Ino Cadmi filia, Leucothea nominata à Græcis, Matuta habetur à nostris.

Matvtinvs, a, um, Della mattina, matutino, ὀρθινός, & Matutinũ tempus, cum Matuta, i. aurora incipit apparere. Cic. ad Att. lib. 1. cum bene completa domus est, tẽpore matutino. Matutinis omnibus, pro quolibet mane, dixit Pli. l. 10. c. 23. Matutino, pro mane. Idem li. 9. c. 10. Matutinus homo, Virg. 8. Nec minus Aeneas se matutinus agebat.

Mavolo, mauis, Voler pin tosto, pro malo, frequens est apud Plaut.

Mavors, Ἄρης, Mars, quod magna uertat, ait Cic. l. 2. de Nat. deo.

Mavortivs, tia, tium. uide Mars.

Mavri, μαῦροι ἢ μαυρούσιοι, populi, qui Mauritaniã incolunt. eos fuisse Indos, & Hercule duce cũ innumera aliarũ gentiũ multi-

multitudine in hæc loca peruenisse multi crediderunt, ut Stra.l.ult.scribit Sal.in Iug. Mauros & Numidas, reliquosq; qui maritimam Africam cultiorem reddiderunt, Medos, Armenios, Persas, & Phœnices fuisse indicat.

MAVRETANIA, μαυριτανία, Africæ regio extrema, uersus Gaditanum fretum, & occidentalem oceanum. in ea Antæus gigas regnasse dicitur, ab Hercule uictus. est autē duplex, Cæsariensis à Cæsarea, & Tingitana à ciuitate Tingi. Dicta ἀπὸ τοῦ μαύρου, quod inter cetera significat nigrum, quòd nigros habeat colonos. Gignit simias, dracones, struthiones, elephantes. Eius incolæ Mauri, μαῦροι dicuntur. Maurus nomē gentile est, ut Gallus qui è Gallia originem habet: Mauritanus possessiuum, at Gallicus. dicimus ergo aurum Maurum, & bellum Mauritanum.

MAVRVSIACVS, a, um, Martial. lib. 12. Et Maurusiaci pondera rara citri.

MAVRVSIVS, a, um, μαυρούσιος, à nomine Maurus. Sila. lib. 10. Maurusia pendet arundo. Sic Tellus Maurusia apud Claud. 3. Paneg.

MAVSOLVS, p. p. μαύσωλος, Cariæ regis nomen omnium uxoris amantissimi. Suid. hunc ita amauit uxor Artemisia, ut eius fato perfuncti cineres a uino permistos tradatur ebibisse. ad hæc sepulcrum eidem sumptuosissimum extruxit, quod inter septem orbis miracula numeratum.

MAVSOLEVM, p. p. μαυσώλειον, Mausoli regis Cariæ sepulcrū, ab Artemisia uxore extructum, tanta operis magnificentia, ut inter septem orbis miracula fuit numeratum. Martial. de Amp. Domitiani. Aere nec uacuo pendentia Mausolea Laudibus immodicis Cares in astra ferant. ideo sepulcra omnia sumptuosiora, mausolea dicta.

MAVSOLI, μαυσωλοὶ, dicti Cares, Asiæ pop. à Mausolo rege, Stepha.

MAXILLA, læ, *Mascella*, σιαγὼν, non est diminutiuum, à Mala, (ut putauit Priscia.) sed mala à maxilla fit per detractionē mediæ syllabæ, sicut docet Cic. in Orat. Vide Mala. Est autem maxilla, in qua fixi sunt dentes: quamuis etiam de parte exteriore quandoque dicatur, quę barbam emittit. Persius Sat. 4. Tu cum maxillis balanatum gausape pectas.

MAXILLARIS, re, quod ad maxillam pertinet: ut, Dens maxillaris, γόμφιος, qui etiam dicitur molaris. Pli. li. 11. c. 37.

MAXIMITATEM, ueteres pro magnitudine dixerunt. Lucilius.

MAXIMOPERE, aduerb. *Grandissimamente*, ὑπερφυῶς, mirum in modum. Cic. lib. 1. Epist. A te maximopere peto.

MAXIMVS, *Grandissimo*, μέγιστος, superlatiuum à Magnus: à quo fit maxime, μάλιστα, quod quādoque pręcipue significat, Ci. pro domo. Intuemini paulisper animis inuentutem, & maxime eos, qui, &c. Idem 1. de Nat. deo. Quæ ratio poetas, & maxime Homerum impulit. sæpissime autem pro uehementer. Cic. 1. Offic. ut quisque maxime opis indigeat, ita ei primum opitulari. Item de Orat. Dicere quammaxime ad ueritatem accommodate. Interdum est affirmatiua responsio. Ter. in Eun. Tu Parmeno huc fac illi adducatur. P. Maxime.

MAZA, μάζα, panis genus est constans farina, oleo, & aqua, aut etiam ex lacte, teste Suida. Vide Cœl. Rhod. l. 9. c. 17.

MAZAENA, μάζαινα, Palæstinæ oppidum. incolæ Mazæneni, μαζαινηνοί.

MAZAEVM. μαζαῖον, Bithyniæ oppidum. Stepha. in dictione ἀμαζόνειον.

MAZAEI, μαζαῖοι, Pannoniæ populi sunt apud Stra. li. 7.

MAZYES, μάζυες, Libyę populi inter Nomadas, diuersi ab iis, quos ab Herodoto Maxias uocari supra ostendimus.

MAZARA, æ, genus teli, quo antiqui in bello utebantur. Cæs. 1. Bell. Gall. mazaras, ac tragulas subiiciebant, nostrosq; uulnerabant.

MAZONOMVM, pen. corr. Græca dictio, qua lanx grandior significatur ad ferenda obsonia in mensam. Horat. 2. Ser. Sat. ult. Mazonomo pueri magno discerpta ferentes Membra gruis. Varro lib. 3. de re rust. cap. 4. turdos in mazonomo positos coctos.

M ANTE E

MEAPTE, compositum ex ablatiuo Mea, & particula Pte, extra compositionem nihil significante: ut, Meapte caussa ἐμοῦ γε ἕνεκα, id est, mea propria. Ter. in Heau. non tam meapte caussa lætor, quàm illius.

ME, pro mihi, inquit Festus, dicebāt antiqui. Enni. li. 2. Si quid me fuerit humanitus.

MEABILIS, le. Pli. lib. 2. cap. 5. Vitalem hunc, & per cuncta rerum meabilem aerem.

MEARVS, μέαρος, Ptol. fluuius Hispaniæ in ora Asturum. Mela lib. 3.

MEATVS, tus, πόρος, Pli. li. 20. c. 21. Succus maluæ decoctæ meatus suaues facit. Meatus apud eundem l. 10. c. 38. pro incedendi, aut uolandi ratione. Aues solæ uario meatu feruntur. Iā lib. 10. cap. 8. Meatus syderum, motus astrorum.

MECASTOR, νὴ τὸν κάστορα, iurandi aduerbium. Mecastor, ait Festus, & Mehercules, iusiurandum erat: quasi diceretur, ita me Castor, ita me Hercules: ut subaudiatur iuuet. Teren. in Hecy. Salue mecastor Parmeno. Vbi Donatus. Olim salutantes addebant iusiurandum.

MECASTVS, μήκιστος, Troadis fluuius, in Ryndacum influens Stra. lib. 12.

MECHANICVS, pen cor. *Mecanico*, ἀποχειροβίωτος, μηχανικὸς, faber opifex eorum operum, quæ ingenio simul ac manibus fiunt ἀπὸ τῆς μηχανῆς, quod est inuentio. Suet. in Vesp. Mechanico grandes columnas exigua impensa perducturum pollicenti. Est & adiectiuum: ut, Ars mechanica, βαναυσουργία, quæ manu exercetur. unde artes diuiduntur in liberales & mechanicas.

MECOENAS, μαικήνας, proprium nomen Tusci equitis clarissimi & apud Augustum potentissimi: cui, uelut unico studiorum patrono, Virg. Geor. sua, & Horat. libros Car. inscripsit. Delicatum fuisse, nō solum cultu, ac moribus, sed etiam stylo commemorant: quare eum Augustus Malacinum uocabat, & exagitabat frequenter ut Cacoselum, teste Tranquillu. Horat. 1. Car. Mecœnas atauis edite regibus. Fuit in prouehendis cum omnium disciplinarum, tum præsertim poeticæ cultoribus adeo benignus, ut ab eo etiam studiorum patroni, qui in subleuanda doctorum hominū egestate se munificos præbent, Mecœnates appellentur.

MECONIVM, μηκώνιον, succus est papaueris, teste Dioscoride, adeo frigidus, ut epotus exitium afferat.

MECONITES, μηκωνίτης, gēma, papaueris similitudinem exprimens. Pli. lib. 37. cap. 10.

MECONIS, μηκωνὶς, lactucæ genus: à copia lactis soporiferi, μήκωνα enim græci papauer dicūt. uide Diosc. li. 16. c. 17. & Hermolaum in eundem lib. 4. cap. 88. & Pli. li. 8. c. 15.

MECVM, *Meco, con meco*, μετ᾽ ἐμοῦ, id est, cum me, ubi præpositio euphoniæ caussa postponitur. Cice. in Orat. ad Brut. Ea en Mecum, & Tecum, non Cum me, & Cum te; ut esset simile illis Vobiscum, atque Nobiscum. Interdum mecū, μετ᾽ ἐμαυτοῦ, πρὸς ἐμαυτὸν, significat intra me. Ter. in Hecy. ut tacita mecum gaudeam. Sic Secum, Tecum, Nobiscum, & Vobiscum. Mecum, cum Simul pulchre iungitur. Plaut. in Bacch. Vt cum mecū ad te adducam simul. Similiter cum Vna Ter. In Hecyr. Vt colloqui mecum una possit. Interdum hæc tria coniungimus: Mecum una simul. Ter. in Heaut. hæc fieri uidebat mecum una simul. Mecum facere est, mecum sentire. Cic. pro A. Caci. Rem & sententiam interdicti mecum facere fatebatur.

MEDDIX, summi magistratus nomen apud Oscos. Ennius. Summus ibi capitur Meddix.

MEDEA, μήδεια, insignis incantatrix fuit, Aeetæ Colchorum regis filia: quæ cum Iasonem perdite deamaret, facilem illi ad auream uellus aditum præbuit, sopito peruigili dracone, qui noctes, diesq; illud asseruabat. quo facto, patris iram metuens Iasonem in Græciam sequuta est, patremq; insequentem discerptis Absyrti fratris membris, & per uiam dispersis, retardauit. Repudiata deinde ab Iasone, filios suos, quos ex eo susceperat, occidit, Glaucamq; Creontis filiam, cum qua Iason secundas contraxerat nuptias, incensa regia uiuam cremauit, ipsumq; etiam Iasonem impatientia doloris manus sibi inferre coegit.

MEDELA, æ, *Medicina*, ἰατρεία, ἄκεσις, ἀκεσμὸς, medicina.

MEDERGA, *Verme*, erga me, interposito d, ob hiatum uocaliū. Plaut. in Epid. Deliquisset Mederga. Antiqua dictio.

MEDEOR, deris, *Medicare*. ἰάομαι, ἰατρεύω, à medius fieri uidetur, quòd ad medium temperamentum æger debeat reduci. Est autem Mederi, remedium afferre. & construitur fere cū datiuo. Cice. pro Quinct. qui uulneribus mederi debeam. Quandoque cum accusat. Terent. in Phor. Quas, minus mederi possit. Inuenitur etiam Medetur impersonale. Plin. lib. 17. Ex eo medetur oris ulceribus. Mederi contra serpentium ictus, dixit. Plin. lib. 9. cap. 13. Medendo gerundium, etiam in passiua significatione, ut notauit Seruius in illud Virgil. 12. Aen. ægrescitq; medendo, id est, dum ei medetur. Hinc Immedeor, intus medeor. Colu. lib. 6. Si opportebit eos immederi.

MEDIA, μηδία, regio Asiæ, à Septentrione Hyrcano mari, ab Occasu maiori Armenia & Assyria terminata: à Meridie Persidem, ab ortu Hyrcaniam habens & Parthiā, quæ Caspiorum montibus ab ea excluditur. Stra. lib. 11. Mediam in duas diuidit partes, quarum alteram maiorem uocat, cuius caput Ecbatana facit: alteram minorem, quæ & Atropatia dicta est, ab Atropatio duce, qui eam à Macedonum imperio tutam præstitit. Est autem Media bona sui parte montosa & frigida, & fere tota sterilis, excepta regione, quæ sub

Caspiis portis in humili & concauo iacet solo, quæ opulenta est, rerumq; omnium necessariarum ferax, prçterquã olei. In ea campus est latissimus, quem Hippoboton uocant, in quo equorum quinquaginta millia pasci dicuntur. Regionem id armentum alit. Mediam Solinus dictam putat à Medeo, Aegei & Medeæ filio.

MEDIA VOCABVLA, *Voci communi*. quæ & in bonam, & in malã partem accipi possunt: *μέσα* à Græcis dicta: ut, tempestas, ualetudo, facinus, dolus, gratia, industria, periculum, uenenum, contagium: & apud ueteres honor, quo etiam significabatur iniuria. Gell. lib. 12. cap. 9.

MEDIANVS, a, um, *Mezzano*, *μέσατος*, quod in medio est. unde medianas columnas dixit Vitruu. lib. 3. cap. 1.

MEDIASTINVS, pe. pr. *Famigliaccio*, *μεσοσάτης*, *μεσίτης*, mancipiũ abiectus est, teste Budæo, quod uilissima, & sordidissima ministeria obire domi cogitur, ut, domum uerrere, purgamenta efferre, ligna congerere: ita dictum quòd in media domo ad imperia omnium, nutusq; soleat excubare. Cic. in Catil. contemno exercitum collectum ex senibus desperatis, ex agresti luxuria, ex rusticis, mediastinis, decoctoribus. Col. lib. 1. cap. 9. Separandi aratores à mediastinis. Hora. 1. Epist. Tu mediastinus tacita prece rura petebas. Vlpi. lib. 1. Digest. Naut. caup. stabul. Qui mediastini opera fungitur. Priscianus: Mediastinos interpretatur seruos esse abiectissimos lauantibus in balneis ministrare solitos: itaq; appellatos existimat, quòd in medio balnei stare soleant. Mediastinum appellant medici membranas in uentre hominis medio, quæ sunt ueluti medius quidam paries, diuidens thoracem totum in duos ueluti uentriculos.

MEDIASTVTICVS, p. e. summus apud Campanos magistratus. Liu. lib. 6. Dec. 3.

MEDIBILE, *Che si puo medicare*, *ἰάσιμος*, medicabile. Festus.

MEDICA, æ, *Medica, tre foglie*, *μηδική*, herba trium foliorũ, semper uirens, in equorum pabulis laudatissima: quæ semel sata decem annos durat, singulisq; annis quater, aut interdum sexies demessa, sua semper sponte succrescit: ita dicta, quòd in Media abundet. Seruius scribit medicam à Medis in Grçciam fuisse translatam, quo tempore eam Romani inuaserunt. Col. lib. 7. Ad maciem nulla res tantum, quantum medica, potest. Vide Cat. de re rust. cap. 41. & Var. lib. 1. de Re rust. cap. 42. & Col. lib. 2. cap. 11.

MEDICABILIS, le, *Atto à essere medicato*, *ἰάσιμος*, *ἰατευτὸς*, cui adhiberi medicina potest. Oui. 1. Met. nullis amor est medicabilis herbis. Idẽ Epist. 5. Nulla medicabilis arte Læsa pudicitia est. Sunt tamen qui legant reparabilis. Quandoque pro medicinali. Col. lib. 7. cap. 10. ligni succus medicabilis.

MEDICAMEN, inis, *Medicamento*, *ἄκεσμα*, Medicina. Pli. li. 7. ca. 16. inunctis medicamine oculis. Oui. 2. de Arte. iratæ medicamina fortia præbe. Cic. in Pis. uinolentis quibusdam medicaminibus solere curari. Accipitur & medicamen pro colore, quo lanæ medicantur, hoc est tinguntur: unde & pro succo purpuræ posuit. Pli. li. 9. c. 28.

MEDICAMENTARIA, *φαρμακοποιΐα*, ars conficiendi medicamenta. Pli. lib. 7. cap. 56. Herbariam & medicamentariam à Chirone repertam uolunt.

MEDICAMENTARIVS, rii, *Colui che fa medicine*, *φαρμακοποιὸς*, qui medicamenta conficit. Pli. lib. 19. cap. 6. folio eius utuntur medicamentarii.

MEDICAMENTOSVS, *ἰατρικὸς*, quod remedium affert. Cato cap. 15. de omnibus brassicis nulla est illiusmodi medicamentosior.

MEDICATIO, nis, *ἰατρεία*, *ἄκεσμὸς*. Col. lib. 1. c. 10.

MEDICAMENTVM, ti, *Medicina*, *ἄκεσμα*, *φάρμακον*, medicina. Cic. 3. Offic. Siquis medicamentum cuipiã dederit ad aquã intercutem. Sumitur quandoque pro ueneno, ut Venenum pro medicamento: quoniam Græci utrunque *φάρμακον* uocant. Caius Iureconf. de uerb. sign. Qui uenenum dicit, adiicere debet, bonum, uel malum. nam & medicamenta, uenena sunt: quia eo nomine omne continetur, quod adhibitũ naturam eius, cui adhibitum est mutat. Medicamenta amatoria, dicuntur quæ ad amorem conciliandum dantur. Medicamenta soporifera, quibus somnus accersitur.

MEDICINA, æ, *Medicina*, modo ipsa medendi ars, quam Græci *ἰατρικὴν* uocant. Cice. 5. de Fin. ut medicina ualetudinis, sic uiuendi ars est prudentia. Modo remedia, quibus quis curatur. Idem 2. de Orat. medico diligenti, prius quàm conetur ægro adhibere medicinam, non solum morbi eius, cui mederi uolet, sed etiam consuetudo ualentis, & natura corporis cognoscenda. Somnus medicina curæ. Oui. 1. de ponto. ele. 2. requies, medicinaq; publica curæ Somnus adest. Adhibere medicinam reip. Cic. pro Sex. cohortari uos ausus est accusator, ut aliquando medicinam adhiberetis reip. Afferre medicinam. Cic. in Catil. singulis medicinam consilii afferam. Facere medicinam. Cic. Teret. Ita sum leuatus, ut mihi deus aliquis medicinam fecisse uideatur. Plau. Cist. qui huic morbo facere medicinam potest. Parare medicinã. Ouid. 1. de Rem. Sero medicina paratur, Cum mala per longas inualuere moras. Medicinam, inquit Nonius, dicimus & uenenũ. tractum à Græcis, qui uenenum *φάρμακον* appellant. Medicinæ inuentorem Chironẽ centaurum perhibent. hic inuenit herbarum uires. nonnulli Aesculapio hoc tribuunt. apud Oui. 1. Met. medicinæ inuentionẽ sibi Apollo uendicat: Inuentum (inquit) medicina meum est. Plurimum deinde medicinæ contulit Hippocrates: supremum autem fastigium Galenus imposuit. Medicinę tria genera ueteres fecere, *διαιτητικὴν*, *χειρουργικὴν*, *καὶ θεραπευτικὴν*: quarum prima uictus ratione, altera manu, tertia pharmacis medetur.

MEDICINAE, arum, *Spetiarie, bottega da medicine*. *ἰατρεῖον*, tabernæ, ubi pharmaca uenduntur. Plau. in Amph. omnes plateas perreptaui, gymnasia, myropolia in foro, in medicinis, in tonstrinis.

MEDICINALIS, le, *Medicinale*. *ἰατρικὸς*, adiect. quod ad medicinam pertinet: ut *τέχνη ἰατρική*, Cucurbita medicinalis. *σικύα ἰατρική*. Pli. l. 32. c. 10. Ars medicinalis, Celsus. Medicinalis ueto digitus, dictus est minimo proximus, ut inquit Macro. quem & Anularem ueteres appellarunt, quòd in eo digito ueteres anulum potissimum gestabant.

MEDICO, cas, & Medicor, aris, *Medicare*, *ἰατρεύω*, medeor. Vir. lib. 1. Georg. Semina uidi equidem multos medicare serentes. Oui. 1. Amo. Ele. 14. Dicebam, desiste tuos medicare capillos. Eius passiuo usus est Pli. lib. 16. cap. 27. Ficus sola ex omnium arborum fœtu medicatur. Frequentius autem utimur uerbo deponẽte Medicor: quod modo cum datiuo iungitur. Virg. 2. Georg. Senibus medicantur anhelis. Modo cũ accusatiuo. Idem lib. 11. Aene. Sed non Dardaniæ medicari cuspidis ictum Eualuit.

MEDICATVS, a, um, *φαρμακευθεὶς*, medicamentis infectũ: ut, Medicatæ fruges. Virg. 6. Aen. medicatis frugibus offam. Sic Medicata pocula, medicatæ ficus, medicatus sapor, medicatus odor. Mart. lib. 9. Santonica medicata dedit mihi pocula uirga. Pli. lib. 23. ca. 7. de ficis. Nouissimæ salubriores, quàm primæ: medicatæ uero nunquam. Pli. epist. 173. sapor medicatus. Medicata suffitione uina, Col. lib. 1. ca. 6. Tela medicata ueneno, Silius lib. 7.

MEDICVS, ci, *Medico*, *ἰατρὸς*, qui artẽ medendi nouit. cuius duo sunt scopi, ut scilicet præter naturam affectos, quoad eius fieri potest, ad naturalem statum sciat reducere: aut, si id fieri non queat, ut saltem dignoscat, qui sanabiles sint, & qui deplorati. Officium medici, ut inquit Asclepiades, est, ut tuto, ut celeriter, ut iucunde curet. Cic. pro Cluen. ut quisque morbus est difficillimus, ita medicus nobilissimus, atque optimus quæritur. Cura solers medicorum, Ouid. 2. de Pont. Ele. 7. Celer, atque fidelis medicus, Hor. 2. Ser. Sat. 3. Conuocare medicos, Catullus.

MEDICVS, a, um, *ἰατρικὸς*, quod est medici. Virg. lib. 3. Georg. Dum medicas adhibere manus uulnera pastor Abnegat. Ars medica, Tibul. lib. 2. Ele. 3. Ope medica iuuare aliquẽ, Ouid. 2. Amorum.

MEDICVS, a, um, prima longa, ut malum Medicum, i. citreũ.

MEDIETAS, atis, *Meta*, *μεσότης*, rei alicuius pars media. Ci. de Vniuer. Vt in singulis essent bina media. uix enim audeo dicere Medietates, quas Græci *μεσότητας* uocant.

MEDIMNVS, *μέδιμνος*, genus mensuræ, teste Budæo, quæ senos capit modios: Galli sua lingua Minam uocant. Cic. 5. Verr. tritici septem millia medimnum. Dicimus & Medimnum neu. gen. Idem ibidem. In iugere Leontini agri medimnum fere tritici seritur.

MEDIOCRITER, aduerb. *μετρίως*, moderate. Cic. 5. Verr. mihi non mediocriter ferendum uidetur. Idem 2. Tusc. Nemo mediocriter doctus ignorat.

MEDIOCRITAS, *μέτρον*, *μετριότης*, medium, ut ait Non. Cice. lib. 1. Offic. In uestitu, sicut in plerisque rebus, mediocritas optima.

MEDIOCRIS, & hoc cre, *Mediocre*, *mezzano*, *μέτριος*, mediũ tenens. Cic. 2. de Orat. hæc sunt ingenii, uel mediocris exercitationis, uel maximæ. Idem 3. Tusc. Omne malum, etiã mediocre, magnum est. Cic. de Amic. Nec mediocre telum existimare oportet beneuolentiam ciuium.

MEDIOLANVM, *μεδιόλανον*, urbs est Cisalpinæ Galliæ metropolis, populi multitudine refertissima, agriq; bonitate felicissima, annis CCCLIX. ante Christi aduẽtum à Gallis Insubribus cõdita, & à nomine relicti ab eis Mediolani (ut putat Volaterran.) ita appellata. Quanquã sunt nonnulli, inter quos est Ambros. qui à sue dimidia parte lanata Mediolanum appellatum putent. In hac etiam sententia uidetur fuisse Sidonius Apollinaris. Verisimilior tamen apparet Volaterrani

Volaterrani opinio, presertim cum ipse etiam Ptolemæus Mediolanum oppidum in Gallia Lugdunensi recenseat inter Ligerim & Sequanam fluuios. De origine huius urbis scribit Liu. lib. 5. in hæc uerba: Galli, fusis acie Tuscis haud procul Ticino fluuio, cum, in quo consederant, agrum Insubrium appellari audissent, ibi omen sequentes loci, condidere urbem, quã Mediolanum appellarunt. Ex hac urbe Statius Cæcilius poeta comicus originem traxit. Est præterea Mediolanum siue Mediolanium, teste Ptol. Britanniæ oppidum. Item aliud inferioris Germaniæ oppidum in Coloniẽ si diœcesi, quod hodie Monesterium uocant. Stra. li. 4. aliud huius nominis oppidum collocat inter Xantones Galliæ Aquitanicæ populos, quod hodie idem esse credimus cum eo, quod uulgo Saintes uocant.

MEDION, μήδιον, herba Mediæ peculiaris (unde & nomen accepit) in locis umbrosis, petrosisq; nascens. Romani Trifolium odoratum uocant. uide Diosc. lib. 4. cap. 20.

MEDION, μηδίων, oppidũ in finibus Aetoliæ. Polybius l. 18.

MEDIOXIMVS, uel medioxumus, p.c. Mediocre, μέσος, medium significat. unde Medioximi dii uocantur, potestatis medię. Seruius in li. 8. Aen. dicit Herculem esse communem deum, inter mortalitatem, & diuinitatem. esse enim numina aliqua tantum terrestria, aliqua tantum cęlestia, aliqua media, quos deos Apuleius Medioximos uocat. Plaut. in Cas. dii, dexq; superi, inferi, & medioxumi. In Cistel. Medioxumam duxit uxorem.

MEDIOPONTVS, instrumentũ funarium, quod Cato cap. 3. numerat inter ea, quæ necessaria sunt ad conficiendum oleum.

MEDITAMENTVM, ti, idẽ quod meditatio. Tacitus l. 20. Et ceteris belli meditamentis militem firmabant. Idem li. 15.

MEDITATE, Plau. in Bacc. illorum mores perquã meditate tenes, id est nosti ex longa meditatione.

MEDITATIO, meditationis, μελέτη, commentatio. Cice. 2. de Orat. Quos locos multa cõmentatione, ac meditatione paratos, atque expeditos habere debetis. Idem 1. de Diui. Multi naturæ uitium meditatione, atque exercitatione sustulerunt. Idem 3. Tusc. Stulta est meditatio futuri Mali. Definitur autem hoc modo: Meditatio est reuocatio sensuum interiorum ad suam originem.

MEDITATIVVM, dictio ficta à grammaticis, qui Meditatiuum uerbum appellant, quod sensum quendam meditandi uideatur habere, cuiusmodi sunt Esurio, Micturio, & similia, quæ Valla desideratiua uocat, quòd desiderium significent.

MEDITERRANEVS, a, um, μεσόγειος, à mari remotum, quasi in media terra. Cæs. 5. Bell. Gal. Nascitur ibi plumbum in mediterraneis regionibus, in maritimis ferrum. Mediterraneũ mare, ἡ ἔσω θάλασσα, quod ex Oceano inter Abylam Mauritaniæ, & Calpen Hispaniæ promõtorium irrumpens, per medias terras diffunditur, Africamq; dirimit ab Europa.

MEDITERREVS, idem, quòd Mediterraneus. Festus, Mediterream, melius, quàm mediterraneam Sisenna dici putat. Antiquum.

MEDITOR, aris, pen. cor. Pensare, μελετῶ, φροντίζω, φιλοσοφέω, quasi medio animo uerso, hoc est, cogito. Plaut. in Amph. meditabor, quo modo illi dicam, cum illo aduenero. Interdum est cogitando inuenire. Ter. in Andr. Venit meditatus, ἐσκεμμένος, alicunde ex solo loco. Plin. in Paneg. hoc meditari reneamus, id est, præparata oratione. Interdum exercere. Virg. 6. eclo. Agrestem tenui meditabor arundine Musam. Inde meditationes, μελέται, σκέμματα, in Romana militia dicebantur, exercitationes, & imaginarii quidam conflictus, qui citra sanguinem fiebant. nam ars militaris, teste Vegetio, ut ceteræ omnes artes, meditatione perficitur. Meditari alicui insidias, uel dolum, idem est, quod tendere insidias uel dolum. Virg. 5. eclo. Nec lupus insidias pecori, nec retia ceruis Vlla dolum meditantur. Seruius putat. Meditor dictum esse, quasi melitor, à uerbo græco μελετῶ, per immutationem l, in d. interdum enim hæ duæ literæ sibi mutuo cedunt: ut cum dicimus, Sellam pro Sedda. Hinc est, quod meditor interdum accipitur pro suauiter cano: ut apud Virg. 1. eclog. Siluestrem tenui musam meditaris auena. Reperitur etiam hoc uerbum in passiua significatione. Ter. in Phorm. Meditata, πεφροντισμένα, sunt mihi omnia mea incommoda. Cic. 1. Offic. Leuiora sunt, quæ repentino motu accidunt, quàm, quæ meditata & præparata inferuntur. Hinc præmeditor.

MEDITRINA, pen. pro. medicamentorum dea, Festo.

MEDITRINALIA, orũ, sacra deæ Meditrinæ. Mos erat, ait Fest. Latinis populis, quo die quis primum gustaret mustum, dicere ominis gratia. Vetus nouum uinum bibo, ueteri nouo morbo medeor. A quibus uerbis etiam Meditrinæ deæ nomen cœptum: eiusq; sacra Meditrinalia dicta sunt. Varr. de Ling. Lat. lib. 5. Meditrinalia, dies dictus est à medendo, quòd, ut ait Flaccus, Flamen Mart. dicebat hoc die solitum uinum nouũ & uetus libari, & degustari medicamenti caussa, quod facere solent etiam nunc multi, cum dicant: Nouũ uetus uinum bibo: nouo ueteri morbo medeor.

MEDITVLLIVM, lii, τὸ μέσον, non medium terræ, sed procul à mari, quasi meditellius, ab eo quod est tellus. Cic. in Top. dicit, tullium in hoc uerbo extensionem esse uocabuli, nihil significantem.

MEDIVS, dia, um, Mezzo, μέσος, quod mensuratum æqualiter distat ab extremis: quamuis etiam medium dicatur, quicquid inter duo extrema est, etiam si non æqualiter distet ab utroque Virg. 7. Aenei. Medium Aeneas iam classe tenebat Certus iter. Quandoque idem ualet, quod in communem usum. Cic. 1. Offic. omnes utilitates in medium afferre. Aliquando medium dicitur, quod ex uno tantum participat, quantum ex altero. Liu. li. 1. Medium erat Anco ingenium, hoc est, procliue tam ad pacis, quàm ad belli artes. Aliquando pro dubio ponitur. Liu. lib. 9. Bell. Maced. Medio responso spem fecerat, cessurum patrum auctoritati esse. Quandoque manifestum. Virg. 2. Aenei. Mediumq; ex hoste recepi. Ibidem: In media iam morte tenetur. Vtrobique exponit Seruius Medium pro manifesto. In priore tamen exemplo, nõ inepte interpretari possumus, E medio hoste, pro, E mediis hostibus, uel E medio hostium. Quandoque intercedens, aut potius importunus, ac incongruus. Idem 1. Aeneid. Ne qua scire dolos medius ue occurrere possit. Accipere aliquem medium, hoc est, per medium corpus. Liui. li. 1. Medium arripit Seruium, elatumq; è curia in inferiorem partem per gradus deiicit. Sic apud Terent. in Andr. mediam mulierem complectitur. Eleganter dicimus. Ponere in medio, pro, publice exponere & omnibus ea de re iudicãdi potestatem facere. Cic. 1. de Nat. deo. Ponam in medio sententias philosophorum. Vocare in medium, idem fere est quod uocare in dubium. Cic. pro Cluen. Rem in medium uocare cœperunt, & caussam illam totam deposcere. Venire in medium, est in disputationem, & controuersiam uenire. Cic. 1. de Finib. Prima ueniat in medium Epicuri ratio. Procedere in medium, est in coronam prodire. Relinquere aliquid in medio, est in controuersum aliquid relinquere, nihilq; de eo statuere. In medio esse, uel, Positum, aut situm esse in medio, est manifestum esse, uel in promptu. Cic. 4. Verr. Tabulæ positæ sunt in medio. Aliquando tamen, In medio esse, ponitur pro, dubium esse, uel incompertum: ut apud Sueto. Quod discrepat, in medio sit. hoc est dubium relinquatur. In medium consulere, est in commune consulere, uel ad cõmunem utilitatem: de quo supra diximus. Pellere de medio, uel è medio. Ennius apud Cic. pro Murę. Pellitur è medio sapientia. Recedere de medio, est abire. Cic pro Sext. Rosc. Recede de medio. Sumere argumenta de medio, est ex rebus manifestissimis argumenta sumere. Tollere de medio, pro occidere. Cic. pro Rosc. Amer. Perfacile hunc, hominem incautum, tolli de medio posse. E medio discedere, pro secedere, & occultari, ait Budæus. Priscianus Medium dictum putat à modo, hoc est, à mensura: unde & Modium, & differentiæ caussa Medium dici existimat, mutato o, in e. Alii malunt à Græco, μέσος, deducere, quod idem est quod medius. Hinc Dimidius, dimidia, dimidium, quasi per medium diuisus.

MEDIVSFIDIVS, μὰ τὸν ἡρακλέα, aduerbium iurandi, ex tribus cõpositum: putaturq; idẽ significare quod Mehercules: quasi dicas, ita me Iouis filius amet. nam Δία Græci dicunt, quem nos Iouem. fidium aurẽ pro filio dictum uiderur: quia antiqui pro l, littera d, sæpissime collocabant. Quidam interpretantur, per diui fidem: quidã per diurni temporis, id est diei fidem. Hæc Festus. Alii sic exponunt, Mediusfidius, hoc est, per deum Fidium. nã Fidius deus est, qui fidei præest. Plau. in Asi. Per dium Fidium credis iurato mihi. Brutus Ciceroni. Ego mediusfidius non existimo tam omnes deos auersos. Fidii dei alia duo fuerunt nomina. nam & Sancus, & Semicaper appellabatur: fiebatq; ei sacrum nonis Iunii in colle Quirinali: ubi templum habebat à Sabinis (ut putatur) primum dedicatum: qui in urbem recepti, deos quoque patrios in urbem transtulerunt. Ouid. 6. Fast. Quærebã nonas Sanco, Fidio ne referrem, An tibi Semicaper: tunc mihi Sancus ait: Cuicunque ex istis dederis, ego munus habebo: Nomina terna fero: sic uoluero Cures.

MEDVACVS, siue Medoacus, μεδόακος, Venetorum fluuius, Patauium alluens, qui uulgo Brenta dicitur. nã ostia Padi Plinius describent ait: Pars eorum & proximum portum facit Brundulum, sicut Edronem Meduaci duo, & fossa. Clodia. Strab. scribit Medoacum uocari & portum, & fluuium. Idem supra Venetos Carnorum, & meduacorũ fuisse gentem tradit. Pli. lib. 3. cap. 16.

MEDVLLA, æ, *Midolla*, μυελὸς, dicta est, quòd in ossibus media sit. Cic. 4. Tusc. Cum hic feruor tanquam in uenis medullisq; insederit, tum existit morbus. Hinc Emedullo, ἀπομυελίζω, quod est medullam extraho. Pli. de limonio: Graueolentiam alarum emendat radicis emedullatæ uncia in uino Falerno decocta. Per translationem significat, declaro. Plau. Rem nobis omnem emedulla.

MEDVLLINA, μεδυλλίνα, Plutarcho puellæ cuiusdam Romanæ nomen, quæ a patre in tenebris uitium passa, cum ex detracto ei anulo stupri auctorem agnouisset, patrem primù, deinde seipsam interfecit. Plutarchus in Parallelis.

MEDVLLITVS, pe. c. ἐκ μυελῶν, aduerbium, ex ipsis medullis, uel usque ad medullas. Varro: Medullitus Aquilonium seruat frigedinem. Per translationem significat intime. Plaut. in Most. Vt uideas eam medullitus me amare.

MEDVSA, pen. prod. μέδουσα, fuit filia Phorci ex Ceto marina belua, quæ una cum duabus sororibus Euryale & Stenione Gorgadas insulas in Oceano Aethiopico tenuisse feruntur. unde & Gorgonides appellantur. Hæc cum esset insigni forma, etiam habuit inter alia decoris spectabilia crines proxime ad auri colorem accedentes: quorum splendore captus Neptunus, in Mineruæ templo cum ea concubuit: ex quo concubitu prisca natus est Pegasus equus. quam iniuriam Minerua graui & iniquo animo ferens, Medusæ crines, quibus maxime amatori suo placuerat, in angues mutauit: deditq; ut omnes eam aspicientes in lapides uerterentur. quamobrem cum nemo tam inmane monstrum intueri posset, Perseus Iouis & Danaes filius, Mercurii talaribus, & falcato ense accepto, Palladis item scuto, ut ære repercussam effigiem eius uidere impune posset, ex improuiso, cum ipsa anguesq; sopiti essent, adortus, peremit, & in patriam rediens cum eiusdem caput secum deferret, contigit ut guttæ sanguinis decidentes per solitudines Africæ mutarentur in serpentes. Vide Lucanum lib. 9. Squallebant late Phorci nidor arua Medusæ. Inde Meduseus, medusea, meduseum. Vide in dictione Pegasus.

MEDVSA, μέδουσα, à quibusdam appellatur herba ea, quã Romani Veneriam, siue Lanceolam, Diosc. λογχῖτιν appellauit. Habet hæc herba florem inuerso pileolo similem, qui theatralis laruæ, & histrionicæ personæ formam refert: ex cuius medio, quasi ex aperto & hiante ore, se proferi quædam quasi lingua candido colore. ob quam caussam & Medusam appellarunt, à Gorgonis abscissi capitis similitudine. nam etiam hodie in antiquis monumentis Medusæ caput ita effictũ uidemus, ut quam maxime potest aperto ore linguam exerat. Vide Marc. uer. in Diosc.

MEGABYZI, μεγάβυζοι, siue Megalobysi, dicebantur Ephesiæ Dianæ sacerdotes, quos Eunuchos esse oportebat: unde & pro imbellibus ac mollibus poni consueuerunt, quales sunt spadones. Quinct. lib. 5. cap. 12.

MEGAERA, μέγαιρα, furia infernalis. nam μεγαίρω odi, siue inuideo, Latine notat. Clau. Surgit tristi de sede Megæra.

MEGALIVM, μεγαλεῖον, unguentum à magnificentia sic appellatum, eo quòd excusserit Thelinum ante se carissimũ. alii à Megaleo inuentore dictum malunt. Vide Diosc. lib. 1. cap. 6. & Hermolaum in Plin.

MEGALESIA, orum, μεγαλήσια, dies dicatus Magnæ matri deorum. Ludi quoque, qui celebrabantur ante templum, Megalesia dicebantur, & Megalenses Liui. lib. 1. M. Brutus ædẽ magnæ matris deum in Palatio dedicauit & ludos ob eam dedicationem factos Megalesia appellauit. Cice. de Arusp. resp. Quid de illis ludis loquar, quos in Palatio nostri maiores ante templum in ipso Matris magnæ conspectu Megalensibus fieri uoluerunt?

MEGALOPOLIS, μεγάλη πόλις, Arcadiæ urbs, post Leuctricũ bellum condita: quæ dimidia sui parte Orestia uocabatur, ab Orestis aduentu. Ex hoc oppido ortum traxerunt Cercidas, præstantissimus legislator, Miliamboo poeta, Aenesias Peripateticus, Theophrasti discipulus, Acesodorus, qui de urbibus scripsit, & Polybius historicus. Megalopolis item Asiæ oppidum fuit, postea Aphrodisias dictum, inter Lycũ & Mæandrum fluuios situm, quod Stephanus Cariæ attribuit: quanquam in Græcis codicibus Icariam corrupte legamus pro Caria. Tertia eiusdem nominis ciuitas in Iberia collocatur ab eodem Stepha.

MEGARA, pen. cor. μέγαρα, urbs Achaiæ in confinio Atticæ, & Peloponnesi, patria Euclidis geometræ: dicta à Megareo Apollinis filio. meminit Pli. lib. 4. cap. 7. & Ser. Sulpitius ad Cic. lib. 4. epist. Pro eodem dicimus Megara, orum, pluraliter. Pli. li. 17. c. 39. Megaris diu stetit oleaster in foro. Col. lib. 10. Iam Megaris ueniant genitalia semina Bulbi.

MEGARIS, idis, pe. cor. μεγαρίς, regio Achaiæ, in confinio Atticæ & Peloponnesi, dicta à Megaris, præcipua eius tractus urbe. Pli. lib. 4. cap. 7. Attingit Isthmum parte sui, quæ Megaris appellatur, à colonia Megara. Ex hac regione præstantissimi mittebantur bulbi, qui ab ea dicti sunt Megarici. Pli. lib. 19. cap. 5. Proxima his est bulborum natura, quos Cato in primis serendos præcipit, celebrans Megaricos. Est præterea Megaris, insulæ nomen inter Neapolim, & Pausilippum sitæ, teste Pli. lib. 3. cap. 6.

MEGAREVS, a, um, Vir. 3. Aen. Pantagiam Megarosq; sinus. Est item Megara, montis nomen in Sicilia apibus abundantis, qui urbem habet eiusdem nominis in radice sitam. Fuit præterea hoc nomine filia Creontis, & uxor Herculis.

MEHERCVLES, νὴ Δία, νὴ τὸν ἡρακλέα, iurandi aduerb. Idem significans quod per Herculem, Cice. Attic. lib. 10. Epistola tua gratissima fuit meæ Tulliæ, & mehercule mihi. Dicimus etiam mehercules in eadem significatione. Festus: Mecastor, & mehercules iusiurandum erat, quasi diceretur, Ita me Castor, ita me Hercules, ut subaudiatur, iuuet. Cice. in Orat. Pomeridianas quadrigas, quàm Postmeridianas, libentius dixerim. & Mehercule, quàm Mehercules. Mei, tui, sui, Cic. Postu. Qui fletu suo desiderium mei memoriamq; renouaret.

MEIO, meis, *Orinare*, οὐρῶ, ὀμιχέω, tertiæ coniugationis, urinã emitto. Diomedes præteritum quidem proprium Meii, esse dicit, sed Minxi esse in usu. Persius Sat. 1. Sacer est, pueri, locus, extra Meiite. Horat. 2. Serm. Saty. 7. Ditior aut formæ melioris meat eodem. Martial. lib. 3. Minxisti currente semel Pauline carina. Iuuen. Saty. 1. Cuius ad effigiem non tantum meiere fas est. Mictum, mictu in supino. Horat. 1. Serm. Saty. 8. - mictum atque cacatum. Multa meiens, Catullus.

MEL, huius mellis *Mele*. à Græco μέλι, notæ significationis est. Virg. 4. Aene. Dulcia mella premes. Cic. de Senect. Villa abundat lacte, caseo, melle. Sunt qui dicant mel esse cæli sudorem, alii syderum saliuam, alii purgantis se aeris succum. constat sane ex aere decidere syderum maxime exortu, sublutanis temporibus. Vnde sub primam auroram, folia arborum melle roscida inueniuntur. Mel uernum, dicitur Anthinum mel: mel æstiuum, uocatur ὡραῖον. Mel quod per se fluxit, Acœton uocatur, quòd sine retrimento fit. Mel siluestre, Ericæum, ab Erica frutice, quam & gisdrum nominant. folia habet tamarici similia. Acraton, mel purum atque integrum, quod neque acescere cœpit, nec ullum passum est uitium. Pli. lib. 11. cap. 14.

MELABATHRVM, μελάβαθρον, herba, alio nomine Parthenium, chamæmelo adeo similis, ut pro ea sæpe fallat legentem. Diosc. lib. 3.

MELAENA, μέλαινα, insula in ostio maris Adriatici, alio nomine Corcyra: ut docet Pli. lib. 3. cap. 26. Stat. lib. 12. Theb. uiridisq; Melæna.

MELAENAE, μέλαιναι, oppidum in Arcadia, à Melæneo Lycaonis filio conditum. Pli. Melanæam uocat lib. 4. ca. 6. Stephanus Melænas.

MELAMPELOS, p. c. μελάμπελος, herba, alio nomine Helxine: quidam ex Latinis Vitem nigram appellant. Diosc. lib. 4.

MELAMPODION, μελαμπόδιον, genus nigri hellebori, à Melampode quodam, qui eo uti in diuinationibus solebat: uel à pastore eiusdem nominis, qui primus hanc herbam inuenisse dicitur, dum capras eo purgari animaduertit. Plin. lib. 25. cap. 5.

MELAMPVS, μελάμπους, Amythaonis Argiui, & Dorippes filius, teste Homero Od. lib. 11. Nomen autem accepisse fertur, quòd mater infantem exposuerat toto corpore tectum, præterquam pedibus, qui, a sole atro colore attracto, nomini caussam dederunt. Augurio claruit. Virg. lib. 3. Georg. Amythaoniusq; Melampus.

MELAMPHYLLON, μελάμφυλλον, mons in Thracia. Pli. lib. 4. cap. 11.

MELAMPHYLVS, μελάμφυλλος, insula Ioniæ adiacens ante Ephesum, notiori nomine Samus appellata. Pli. lib. 5. cap. 31. & Strabo lib. 14.

MELAMPYROS, μελάμπυρος, herba in segetibus nascens, teste Theophrasto, alias Myagros appellata. latine sonat frumentum nigrum.

MELANCHOLICVS, qui nigra bile plurimum abundat. Cice. 1. Tuscul. Aristoteles ait, omnes ingeniosos melancholicos esse.

MELANCHOLIAE, uaria species unde apud Gal. de Atra bile.

MELANCORYPHVS, μελαγκόρυφος, auis, quæ & Ficedula dicitur: quòd κορυφὴν μέλαιναν, id est uerticem nigrũ habeat. Latine Atricapillam dicere possumus. Pli. lib. 37. cap. 8.

MELANAEA, μέλαιναι, Stephano, oppidum in Arcadia. Pli. libro 4. cap. 6.

MELANION, μελάνιον, flos subnigri coloris. Latine Violam al

bam

bam possumus interpretari.

MELANVRVS, μελάνουρος, piscis saxatilis, nigricantem habens caudam. Penultima huius dictionis producitur, cum apud Graecos scribatur per ου diph. Lippius in 3. Oppian. Haud facili paruus me lanurus fallitur arte. Ennius tamen contra orthographiae rationem penultimã corripuit, primamq; quae per ε scribitur, licenter produxit in hoc uersu, Melanurum, turdum, merulam, umbramq; marinam. Est praeterea Melanurus serpentis genus, praecipue in Libya & Arabia nascens, uipera minus, sed ad inferẽdam perniciem multo uelocius. Morsi ab eo siti torquentur, immodiceq; bibentes sibi necẽ inferunt. Cauda lineis duabus nigris distinguitur (unde & nomen accepit) corpore reliquo albicante. Vide Coel. lib. 34. cap. 23.

MELANION, μελανίων, dictus Hippomenes, quòd pomis certamen confecerit, ἀπὸ τῶν μήλων, hoc est, à malis, & ἀνύω, perficio. Alii per iota scribere malunt Melanion, putantq; compositum esse à nomine μῆλον, & uerbo ἀνίημι, ut Melanion dicatur, quasi mala è manu emittens. Hippomenes enim cum Atalanta cursu certaturus, à Venere mala aliquot aurea accepit, quae inter currendum emisit, ut Atalantam iis colligendis occupatam interim praeuerteret. Propertius. Saeuitiam durae contudit Iasidos.

MELAPPIVM, mali genus, dictum ab Appij mali similitudine. Pli. lib. 15. cap. 14.

MELAS, μέλας, multorum fluuiorum nomen est. nam, unum esse in Mygdonia, ostendere uidetur, Oui. lib. Met. 2. Mygdoniusq; Melas. Rursum alium nauigabilem esse in Cilicia, & ipsius terminum, id est, qui Ciliciam à Pamphylia diuidat, scribit Pli. lib. 5. ca. 27. Alium item in Thracia collocat idẽ Pli. lib. 4. cap. 11. Item alium in Boeotia, qui à Parnasso profluens Mineruae sacer dicitur à poetis, quia ripae eius oliuis sint refertae. Sta. lib. 7. Theb. Palladiusq; Melas. Is unus omnium Graeciae fluuiorum ab ipso fonte nauigabilis est, atq; circa solstitium aestiuum, ut Nilus, stata accipiens incrementa: nec longius excurrit, sed in lacus & cuniculos delapsus, modica sui parte Cephiso infunditur. Huius fluminis aquas oues nigras efficere scribit Pli. lib. 2. ca. 103. Eius etiam meminit Herod. lib. 7. Postremo alium esse in Sicilia ostendere uidetur Oui. Fast. lib. 4. cum de fluminibus & de locis Siciliae, quae peragrauerat Ceres, loquẽs ait: Sacratumq; Melan, pascua laeta boum.

MELEAGER, & MELEAGRVS, pe. pr. μελέαγρος, Suidae, Oenei Calydoniae regis filius, ex Althaea coniuge, quo recẽter nato, uisa sibi est mater, tres Parcas igni assidentes uidere, manuq; stipitem tenentes, aequalem puero cum stipite uitam assignate. recedentibus itaque parcis, Althaea extinctum stipitem diligentissime asseruauit. Adulto deinde Meleagro, cum spreta ab Oeneo Diana, immensae magnitudinis aprum immisisset, qui omnem regionem late uastabat, Meleager collecta robustissimorum iuuenum manu, aprum interfecit, caputq; eius Atalantae, Iasij Argiuorum regis filiae, quae prima aprum uulnerauerat, uelut partem spolij, dedit. quod cum auunculi sui ui puellae auferre conarentur, utrunque occidit. nunciata itaque fratrum morte, Althaea doloris impatientia in furorem uersa, fatalem illum stipitem in ignem coniecit: quo exusto, Meleager etiam exustis intus intestinis omnibus consumptus est. Nominis huius nominatiuus tripliciter effertur: Meleager, Meleagrus, &, Graeco more, Meleagros. Ouid. 8. Meta. Nec tamen illa sui successu laetior ictus, Quàm Meleager erat. Ibidem: Inscius, atque absens flamma Meleagrus eadem Vritur. Et paulo ante: Donec Meleagros, & una Lecta manus iuuenum caluere cupidine laudis.

MELEAGREA, Calydon urbs, quia Meleager in ea imperauit.

MELEAGRIDES, *Galline d'India*, μελεαγρίδες, gallinae Africanę, quas uulgus Indicas gallinas uocat. Has Ouid. lib. 8. Meta. fabulatur Meleagri sorores fuisse, doloris impatientia, quẽ ex morte fratris conceperant, in has aues conuersas. Plin. lib. 10. cap. 15. Simili modo pugnant Meleagrides in Boeotia Africae: hoc est, gallinarum genus gibberum, uariis conspersum plumis. Varro lib. 3. de Re rusti. Gallinae Africanae sunt grandes, uariae, quas μελεαγρίδας appellant Graeci. Hę nouissimae in triclinium ganearum introierunt è culina, propter fastidium hominum. Vide quae in dictione Gallina annotauimus.

MELES, etis, p. p. μέλης, fluuius Ioniae, Smyrnam alluens, ad cuius ripas natus fertur Homerus. Pli. l. 5. c. 29. Stra. li. 12.

MELESIGENES, pe. c. μελησιγένης, nomen proprium poetarũ principis, qui postea à caecitate dictus est Homerus. Melesigenes appellatus, ut refert in uita eius Herodotus, à Melete fluuio, ad cuius ripas natus creditur.

MELIA, μελία, à Graecis dicitur arbor, quam Latini fraxinum uocant. Vide Ruellium lib. 1. c. 85. Est & Melia Cariae oppidum, apud Hecataeum lib. 1. Genealog.

MELIA TERRA, μηλιὰς γῆ, terrae genus est Eretriae cinereae nõ dissimile, quodq; digitis confricatum stridorem reddit trito pumici similem. Vires habet in medicina easdem fere cum alumine, paulo tamen ignauiores. Pictoribus etiam usui est, ad diuturniorem colorum firmitatem. Pli. Melinum uocat, nomine deducto à Mela insula, una Sporadum, unde aduehi solet.

MELIBOEA, μελίβοια, Steph. urbs Magnesiae, quae est Graeciae regio, annexa Thessaliae, teste Pli. lib. 4. cap. 9. patria Philoctetae Paeantis filii, à quo Meliboeus, a, um, μελιβοεύς. Item Meliboeus, μελίβοιος, nomen pastoris, eo, quòd boum curam habeat.

MELICERIS, idis, p. p. μελικηρίς, abscessus species est ex pituitae a fluxu generati, qui humorem in se continet, mellis & crassitudinem & colorem referentem. Vnde & nomen accepit. Pli. lib. 21. de Meliloto: Peculiariter contra meliceridas efficax. Cels. l. 5. hoc abscessus genus, μελικηρίαν, uocari asserit, nomine sumpto à fauo, cuius similitudinem refert.

MELICERTA, siue Melicertes, μελικέρτης, Inus & Athamãtis Thebarum regis filius, cum quo mater, cum uirum uideret furere, in mare se praecipitauit, amboq; Deorum miseratione in numina marina sunt commutati, Ino quidem in Leucoteam, quam & Matutam matrem uocant, Melicerta uerò in Palaemonẽ, quẽ Latini Portunum uocant. Vide Matuta.

MELICHROS, μελίχρως, gemma est mellei coloris: unde & nomen habet. Pli. lib. 37. cap. 11.

MELICHRYSOS, μελίχρυσος, gẽma quae ex India mittitur quasi per aurum syncero melle translucente. Pli. l. 37. c. 9.

MELICVS, a, um, p. c. *Musico*, μελικός, idẽ quod musicus, à Graeco μέλος, quod carmen, siue cantum significat. unde poetę lyrici, melici dicti. Ausonius: Tu melicos, lyricosq; modo. Cic. de Opt. gen. Orat. Poematis tragici, comici, epici, melici etiam, atque dithyrambici.

MELICAE, gallinae, teste Col. lib. 8. cap. 2. appellatae, quae Medicae dici debuerant.

MELIGINE, μελιγινή, insula maris Adriatici, ante Dalmatiã sita. Ptolem lib. 2. cap. ult.

MELIGVNIS, μελιγουνίς, insula est Siciliae adiacens, una ex Aeoliis, quae notiore nomine Lipara dicitur. Pli. l. 3. c. 9.

MELILOTOS, p. p. μελίλωτος, quasi dulcis, & mellea lotos, herba croco similis, frequens Campaniae, quae quòd Coronamentis adhiberi solet, Sertula Campana appellatur à Latinis. Pli. lib. 21. cap. 11. & Ruel. lib. 3. cap. 35. Ouid. Pars thyma, pars flores, pars meliloton amant.

MELIMELA, pen. prod. *Pomi nani*, μελίμηλα, ut utrobique per simplex l, dicuntur poma mustea, siue dulcia, quasi in mellea mala. nam μέλι mel μῆλον malum significat. Varr. de re rust. lib. 1. ca. 59. Quae antea mustea uocabant, nunc melimela appellant. Eadem uulgo Nana uocantur à paruitate arborum, in quibus producuntur. Pli. lib. 15. cap. 14. Mustea à celeritate mitescendi, quae nunc Melimela dicuntur à sapore melleo. Mart. lib. 7. Infanti melimela dato, fatuasq; mariscas: Nam mihi, quae nouit pungere, Chia sapit. Vide Colum. libro 5. cap. 10.

MELINA, ae, μηλίνη, ut Fest. ait genus tibiae acutissimi soni. Est & genus uellis, uel à colore, uel à Melo insula, unde afferebatur, sic dictae. Plau. in Epist. Vbi ergo est? nisi si in uidulo Aut si in melina attulisti.

MELINVM, melini, μήλινον, neut. gen. apiastrum uocat Varr. libro 3. de re rust. cap. 16. Est & melinum (ut ait Plin. lib. 23. cap. 6. oleum ex flore malorum. Est & unguentum. Plin. lib. 13. cap. 1. Amaracinum in Coo: Postea eodem loco praelatum est melinum. Melinum quoque coloris candidi species est, à Melo insula, una sporadum nomen habens, ubi praestantissimum effoditur. Dioscor. lib. 5. Meliam terram Pli. li. 35. ca. 6. Melinum candidum & ipsum est optimum in Melo insula. In Samo quoque nascitur, sed eo non utuntur pictores, propter nimiam pinguedinem. Plau. in Most. Neque cerusam, neque melinum, neque aliam offuciam.

MELINVS, a, um, *Di colore di mele*, μήλινος, quod mellis colorẽ repraesentat: hoc est, quod medium est inter album, & giluum, quod genus coloris Seruius uocat Albogiluum.

MELIOR, us, probior. Cic. Att. Hircium per me meliorem fieri nolunt.

MELIORESCO, is, *Diuenir migliore*, βελτιοῦμαι, melior fio. Colum. lib. 2. cap. 10. Napus glareosis, sabulosisq; auris meliorescit.

MELIPONTVS, quẽ & Medipontum uocari supra ostẽdimus, funis genus est, quod à Catone non uno in loco numeratur inter ea, quae necessaria sunt oleũ cõficientibus. Cato ca. 68. Pęgla extollito, funes, torculos, melipõtos, subductarios, aut

in carnario, aut in prelo suspendito.

MELES, huius melis, fem. gen. μελὶς, animal, quod & Taxus, siue Taxo dicitur, quòd sit mellis auidissimum, & aluearibus semper infestum, in cauernis uiuens, asperum, mordax, magnitudine uulpis, colore felis: Pli. lib. 8. ca. 38. hanc esse ait melibus in metu solertiam, ut sufflata cute distétæ, ictus hominum, & morsus canum arceant.

MELESSA, μέλισσα, oppidum Libyæ. incolæ Melissæi. Steph.

MELISSA, μέλισσα, Melissi Creteusium regis filia, quæ unà cū sorore Amalthea, Iouem caprino aluit lacte. Fuit item huius nominis Nympha, quæ mellificium primo inuenit: unde data est occasio fabulæ, Melissam, in apem fuisse conuersam. Col. lib. 1. cap. 2. mulier pulcherrima specie, quàm Iupiter in apem conuertit. Melissa præterea quædam fuit, Periandri Corinthiorum tyranni uxor. Vide Laertium in Vita Periandri.

MELISSOPHYLLON, μελισσόφυλλον, herba est balloię similis, quæ & apiastrum, & Citrago, & Oeliphyllum, & Melinum appellatur. Galli Melissam uocant. Nomen habet ἀπὸ τῶν μελίσσων, hoc est, ab apibus, quæ eo tantopere oblectantur, ut si eo aluearia perungantur, nusquam diffugiant. uide Col. lib. 9. cap. 8. & Var. de re rust. lib. 3. cap. 16.

MELISSUS, μέλισσος, Creteusium rex antiquissimus, qui primus diis sacrificauit: cuius filiæ Melissa & Amalthea fuerunt, quæ Iouem infantem melle & lacte caprino aluerunt. Fuit item Melissus, grammaticus muneri datus Mecœnati, & manumissus ab eo. Trāquillus. Melissus præterea Samius, Parmenidis auditor, philosophus ciuibus suis charus, quibus pręcepta plura dedit. remp. administrauit, classiq; in bello præfuit. Apollodorus.

MELITA, æ, uel Melite, es, μελίτη, insula non procul à Pachino Siciliæ promontorio. Oui. 3. Fast. Fertilis est Melite, sterili uicina Cosyræ. Est etiam Melite, siue Melita, urbis nomē in hac insula, à Carthaginensibus (ut refert Diodorus) conditæ, textrinis pretiosissimarum uestium in primis nobilis. Cic. 6. Ver. Melita oppidum isti textrinum per triennium ad muliebrem uestem conficiendam fuit.

MELITAEUS, a, um, & melitensis, μελιταῖος Stephano, ut Melitæi catuli, μελιταῖα κυνίδια, ad feminarū delicias ex melita aduecti. Pli. lib. 3. cap. ult. Melita, unde Melitæos canes appellat, auctor est Callimachus.

MELITENSIS, se, Melitēsis uestis. Cic. in Ver. Melitēsis rosa.

MELITES, μελίτης, gemma sic dicta à colore mali Cydonei, quod μῆλον κατ' ἐξοχὴν dicitur. Pli. l. 37. c. 10. sic ait.

MELITITES, masc. ge. p. p. μελιτίτης, genus potionis dulcis, ut ait Pli. li. 14. c. 9. factæ ex melle & musto. Est præterea Melitites, lapis cinericei coloris, qui coti attritus, uel cum liquore contusus, liquorem dulcem emittit. Vnde & nomen accepit. Pli. l. 36. c. 19. & Gal. lib. 9. Simpl.

MELITAEA, μελιταῖα, Thessaliæ oppidum. Stephanus.

MELITUSA, μελίτουσα Stephano, Illyrici oppidum: cuius incolæ Melitusæi & Melitusii appellantur.

MELITTONES, μελιττῶνες, pe. p. aluei, in quibus apes nutriuntur. Var. de re rust. lib. 3. c. 16. Melittones ita facere oportet. Eadem quidam Mellaria.

MELITURGUS, μελιτουργὸς, Latinè Mellarius dicitur, qui mellificiū exercet. Sic enim interpretatur Var. l. 3. de re rust.

MELITUS, μέλιτος, nomē alterius ex accusatoribus Socratis.

MELIUM, μήλιον, herba est in aquis & locis uliginosis nascens, semen habens lini semini non dissimile, aliquanto tamen maius & firmius, & præ læuore splendens. Alio nomine Satyrion rubens appellatur. Vim habere creditur incendendi ad libidinem. Diosc. lib. 3.

MELIZOMUM, p. p. μελίζωμον, condimentum quoddam uocat Apitius ex mellis despumati mistura confectum.

MELLARIA, æ, oppidum Hispaniæ in tractu Bætico, Pomponii Melæ patria, ut ipse testatur Geographiæ suæ lib. 2.

MELLARIUS, rii, substantiuū, μελιτουργὸς, qui mellis opus exercet. Var. lib. 3. de re rust. cap. 6.

MELLARIUS, a, um, μελιτωτικὸς, quod ad mel pertinet. Plin. lib. 21. cap. 14. Vasa mellaria lauari aqua præcipiunt. Mellarium substantiuum. uide Melittones.

MELLATIO, nis, μελίτωσις, mellis uindemia, cum mel eximitur. Pli. lib. 11. cap. 16. Hæc mellatio fine uindemiæ, & Vergiliarum occasu, Idibus Nou. ferè includitur. Idem li. 18. ca. 25. Aestiua mellatione.

MELLACIUM, ἕψημα, ἕψημα, mustum ad mediam partem decoctum, quam Sapam appellamus, ut inquit Nonius.

MELLEUS, a, um, De mele, suaue. μελιτώδης, quod ex melle est, uel mellis dulcedinem refert, ut Melleus sapor, apud Pli. li. 15. ca. 14. Per translationem Vocem melleam dicimus, pro suaui, & auditu iucunda.

MELLICULUM, li, dimin. blandientis, μελίτιον. Pla. Cas. Meū corculum, melliculum. Idem Cur. melliculo dulci meo.

MELLIFER, ra, rum, μελιτοφόρος, ferens mel. Ouid. 15. Meta. Melliferarum apium sine membris corpora nasci.

MELLIFICO, as, Per mele, μελιτοποιῶ, mel facio. Vir. in quodā Epigrammate: Sic uos non uobis mellificatis apes.

MELLIFICIUM, cii, μελιτοποίασις, mellis factio. Varr. de re rust. l. 3. c. 16. aptissimū ad mellificium thymum. Colu. l. 9. c. 12. Apes magis mellificiis, quàm fœtibus, studeut.

MELLIFICUS, a, um, μελιτοποιὸς, Col. lib. 8. ab opere mellifico euocatæ apes. Item Mellificatio, nis, μελιτοποίησις.

MELLIFLUUS, a, um, μελίῤῥους, μελίῤῥυτος, ex quo fluit mel, uel fluere uidetur: hoc est, dulce, iucundum: ut, Melliflua oratio.

MELLIGENUS, a, um, p. c. μελιτώδης, Pli. l. 16. c. 7. pilulam melligeni succi. Hoc est, eiusdem succi, cuius est mel ipsum.

MELLIGO, inis, pen. pr. μελίτωμα, succus è lacrymis arborum, siue florum, quem apes deuorant, postea ad alueos regressæ euomunt, operamq; componunt. Pli. lib. 11. ca. 6. Ceram ex floribus, melliginem è lacrymis arborum. Ponitur & pro quocunque succo florescentis fructus adhuc, atque immaturi. Plin. lib. 11. cap. 27. In prima lanugine demittitur, uua, eiusq; melligo.

MELLILLUS, a, um, μελιτίδαριον, diminut. à Melleus. Plau. Cas. Mea uita, mea mellilla. Quanquam non absurde fortassis Mellilla ibi intelligere possimus à nomine Mel: ut Mea mellilla, plurali num. dictum intelligamus. pro, Mea, mella, uel meæ delitiæ.

MELIUS. Cic. de Fini. Nullam uim existimauit esse ad melius uiuendum.

MELIUSCULE, Cic. in Pis. cum meliuscule sibi esset.

MELLITUS, a, um, p. p. Mellato, μελιτώδης, μελίπηκτος, melle conditum: ut, Placentæ mellitæ. Horat. 2. Epist. 10. Pane egeo iam mellitis potiore placentis. Pli. lib. 36. c. 19. succum mellitum. Varro 3. de re rust. cap. 16. faui melliti intus ponendi. Mellitus puer, pro suaui, & iucundo. Cic. ad Att. lib. 1. tantum requietis habeo, quantum cum uxore, & filiola, & mellito Cicerone consumitur. Catullus ad Iuuencium: Mellitos oculos tuos Iuuenci.

MELLONA, mellis Dea à Romanis putabatur.

MELO, nomen fluuii, qui & Nilus, & Geon appellatus est. Ausonius in Aenigmate: Melonis albam paginam.

MELOCABUS, Germaniæ urbs apud Ptol. lib. 2. c. 11.

MELOCARPON, μελόκαρπον, herba est, quæ alio nomine Aristolochia longa appellatur. Diosc. lib. 3. cap. 4.

MELODES, pe. p. μελῳδὸς, accipitur pro melico dulcia carmina cantante. Sidon: Proculus melodes insonare pulsibus.

MELODIA, Melodia, μελῳδία, cū accentu in pen. dulcis cantus.

MELOLONTHA, μηλολόνθη, scarabæi genus est, colore uiridi nascens.

MELOMELI, μηλόμελι, confectio quædam ex malis cydoneis melle obrutis in lagena. uide Colum. lib. 12. cap. 45. & Diosco. lib. 5.

MELONES, Melones, à Palladio dicuntur, qui ex genere peponū ad malorum rotunditatem accedunt.

MELOPEPONES, μηλοπέπονες, fructus ex genere peponū, qui mali figuram rotunditate imitantur. Non pēdent hi, sed humi rotundantur & odorem iucundissimum habent, ubi maturuere. Palladius Melones uocat. Vide Ruellium lib. 2.

MELOS, μέλος, gen. neut. & indeclinabile est, aut certe defectiuum. nam genitiuum, & datiuum singulares, totumq; pluralem num. apud Latinos non habet. Ablatiuo Melo usus est Lactantius in Hymno de Resurre. dominica: Fitq; repercusso dulcior aura melo. Apud Græcos declinatur, τὸ μέλος, τοῦ μέλεος. Est autē melos, cantus suauitas, ex apta uocis modulatione, & flexu procedens. Persius in Procœmio Satyrarum: Coruos poetas, & poetridas picas: Cantare credas Pegaseium melos. Hinc multa deriuantur, de quibus mox. Melos, μῆλος, gen. fem. insula est Cretæ adiacens, una Sporadū: & urbs in eadem insula. Strabo: Melos insula inter Cretā, Peloponnesumq; interuallo æquali sita, à Pelopōneso promontorium Scyllæum, à Creta Dictynnæum habens.

MELOTHRUM, μήλωθρον, herba est, quæ alio nomine ἄμπελος λευκὴ, hoc est, uitis alba appellatur. De hac Diosc. lib. 4.

MELPOMENE, pe. cor. μελπομένη, una ex Musis, tragœdiarum inuentrix, à modulando nomen trahens. Virg. de Musarum inuentis. Melpomene Tragico proclamat mœsta boatu. Vide Musa.

MEMBLIARUS, μεμβλίαρος, insula est maris Aegæi, una Sporadum, non procul à Thera & Anaphe. Pli. lib. 4. cap. 12.

MEMBRANA, æ, δέῤῥις, pellis exterior, quæ mēbra tegit, quāquam generaliter pro quauis tenuiore pelliculа accipiatur, in quacunque parte animalis sita. Cic. 2. de Nat. deo. oculos membranis tenuissimis uestiuit. In ligno quoque membrana est. Pli. l. 13. Inter corticē & lignum tenues tunicas multiplici

riplici membrana. Membranæ, *περγαμηναί*, etiam dicuntur chartæ Pergamenæ, quòd de animalium membris sint detractæ. earum usus Pergami, regnante Eumene, inchoauit, magnamq; earum uim rex Attalus Romam misit, ut penuria chartæ pellibus pensaretur. Quinct. lib. 10. cap. 3. nisi forte uisus infirmior membranarum potius usum exiget. Plin. lib. 7. cap. 21. In nuce inclusam Iliada, Homeri carmen, in membrana scriptum, tradidit. Martial. lib. 1. Hos eme, quos arctat breuibus membrana tabellis. Hora. de Arte: membranis intus positus delere licebit. Differt autẽ charta à Membrana, quòd Membranæ pelliceæ sunt, & Pergami primum inuentæ: unde & Pergamenæ sunt appellatæ. Chartæ autẽ ex papyro olim in Aegypto fiebant, ut Plin. ostendit: apud nos de centonibus certo quodam modo maceratis, & glutino concretis formãtur. Chartam ex papyro in uictoria magni Alexandri inuentam scribit Varro: antea palmarum foliis scriptitatum fuisse, deinde quarundam arborum libris, postea publica monumenta plumbeis uoluminibus, mox & priuata linteis, & schedis confici cœpta. Ptolemæus autem chartas, Eumenes uero membranas, cum uterque eorum maximas haberet bibliothecas, inuenerunt: quorum alter Pergami, alter Aegypti rex fuit. Plinius autem putat chartarũ usum Numæ temporibus fuisse, idq; auctoritate Cassii Heminæ confirmat, qui Cn. Terentium scribam, agrum suum in Ianiculo repastinantem, inuenisse ait arcam, in qua Numa rex situs esset, & in ea libros eius è charta scriptos. Sed Numam pluribus ætatibus ante Aleaandrum fuisse cõstat.

MEMBRANACEVS, a, um, similitudinem membranæ habens. Plin. lib. 16. cap. 31. Quibusdam cortex membranaceus. Idẽ lib. 10. cap. 61.

MEMBRANEVS, a, um, *διφθέϊνος, περγαμηνός*, quod ex membranis est. Vlp. l. Librorum appellatione. ff. de Legat. 2. in codicibus membraneis, uel chartaceis, uel etiam eboreis.

MEMBRANVLA, diminutiuum. Cic. Att. lib. 4. Iisq; imperes, ut sumant membranulam.

MEMBRAVI, *ἀρθροῦσθαι*, significat per membra formari: quo uerbo utitur Censorinus, in libro de Die Natali.

MEMBRATIM, *κατὰ μέλη*, aduerb. per membra singula. Cic. in Partit. quasi membratim gesti negotii suspiciosa explicatio. Quinct. lib. 9. cap. 4. membratim cæsimq; dicendum.

MEMBROSVS, a, um, *μελώδης*, qui magnum habet membrum ut illud in Priapeia: hortorum custos membrosior equo.

MEMBRVM, bri, *Membro. μέλος*, proprie dicitur caro artus tegens: unde Membrana, superior membri pars dicitur, hoc est pellis ipsa. Silius: consumptis uisu deformia membris. Accipiuntur tamen etiam Membra pro singulis corporis partibus: ut manus, pes, auris, Membra dicuntur. Cice. 3. de Finib. membrorum alia uidentur propter eorum usum à natura esse donata, ut manus, crura, pedes. Membra principalia sunt. Cor, Cerebrum, Iecur. Quomodo autem differant membra ab Artubus, uide in dictione Artus. Sumitur etiam Membrum pro parte rei inanimatæ. Plin. Epist. 17. li. 2. dormitorium membrum. Hoc est, pars domus quieti corporũ dicata. Cic. 1. de Nat. deo. omnia membra tum facillime noscuntur, cum totæ quæstiones scribendo explicantur. Columella præterea & Apuleius partem domus membrum nominant. Et Vlpian. de manumissionibus: Quæri, inquit, potest si fabris duobus, uel pictoribus templum uel membrum depictum esset. Membrum absolute, ponitur pro uirili membro. Apuleius: Steterunt membra, quæ iacebant antea. Mẽbra præterea in Oratione dicũtur partes periodi, quæ Græci *κῶλα* uocant: eaq; rursus diuiduntur in Incisa, quæ illi *κόμματα* dicunt. Auctor ad Herennium: Membrum, omnis appellatur res breuiter absoluta, sine totius sententiæ demõstratione, quę denuo alio membro orationis excipitur. Cic. in Orat. Quæ Græci *κόμματα*, & *κῶλα* nominant nos recte incisa, & Membra dicimus. Sumitur etiam pro parte, cum ad inanimata transfertur. A Membrum fiunt adiectiua Bimembris, *δίκωλος*, Quadrimembris, *τετράκωλος*, hoc est, duarum, trium quatuor partium.

MEMINI, *Ricordarsi, μέμνημαι*, à Meno antiquo uerbo fit, quo ueteres usi sunt pro recordor, & in mentem reuoco, à quo prima syllaba geminata, fit præteritum Memini, sicut à Pungo, Pupugi: & quãuis sit præteriti temporis, in præsenti tamen fere semper accipitur, teste Valla in Raudẽ. Cic. pro Quinct. Memini, uetus est, de Scurra multo facilius diuitem, quàm patremfamilias fieri posse. Vir. 2. Aen. Quãquam animus meminisse horret. Requirit genitiuum, uel accusatiuum. Terẽ. in Eun. Faciam ut huius loci dieiq; semper memineris. Virg. 9. Eclo. Numeros memini, si uerba tenerem. Cic. de Sen. Omnia, quæ curant, senes meminerunt. Cum significat mentionem facio, postulat ablatiuum cum præpositione De, uel genitiuum. Quinct. lib. 11. cap. 2. De quibus multi meminerunt. Ibidem: Neque omnino huius rei meminit Poeta. In priore significatione iungitur tam cum præterito infinitiui, quàm cum præsenti. Virg. 4. Eclo. Sub Oebaliæ memini me turribus altis Corycium uidisse senem Cic. Appio: Ad me adire quosdam memini. Idẽ Papyrio li. 4. Memini te mihi Phameæ cœnam narrare. Idem pro Rosc. Ame. Meministi me ita distribuisse initio caussam. Compositum est, Commemini. Gell. lib. 2. Cuius uersus commemini.

MEMMIA, gens Romæ, à Troianis oriunda. Virg. lib. 5.

MEMNON, *μέμνων*, Tithoni & Auroræ filius, qui Troianis ex Oriente ferens auxilia, & fortiter pugnans ab Achille occisus fuit: qui cum in rogo cremaretur, precibus Auroræ in auem mutatus est: ex eademq; pyra multæ aliæ aues euolarunt, quas Memnonias uocarunt. Vide Strab. lib. 13. Virg. li. 1. Aen. Eoasq; acies & nigri Memnonis arma.

MEMNONIA, gemmæ nomen est apud Pli. lib. 37. cap. 10.

MEMNONES, *μέμνονες*, Aethiopiæ populi agrestes, & feri. Stephanus.

MEMOR, huius memoris, pen. cor. *Arecordeuole, μνημονικὸς, μνήμων*, gen. omnis secũdum Priscianum, à uerbo memini, qui rei alicuius recordatur. Virg. 4. Aen. Et bene apud memores ueteris stat gratia facti. Cum autem de inanimatis rebus dicitur, significat rem cuius nos memores sumus. Virg. 1. Aen. Sæuæ memorem Iunonis ob iram. Horat. lib. 1. Carm. Impressit memorem dente labris notam, hoc est, tam uehemẽtem, ut non facile excidat memoria. Contrarium est Immemor, *ἀμνήμων*, cui res aliqua ex memoria excidit. Cice. pro P. Sylla: Adeone immemor rerum à me gestarũ esse uideor.

MEMORABILIS, le, *Memorabile. ἀξιόμνηστος, ἀξιόλογος*, qui est dignus memoria. Cic. de Amic. maxime memorabilem Lælii, & Scipio. familiaritatem fuisse. Virg. 4. Aen. Magnum & memorabile numen.

MEMORATOR, oris, uerbale, qui memorat. Propert. li. 3. Eleg. 1. ille tui casus memorator Homerus.

MEMORATVS, us, uerbale, *ἀνάμνησις*, idem quod memoratio. Gel. lib. 11. cap. 4. uersus memoratu dignos.

MEMORIA, æ, *Memoria, ricordanza, μνήμη*, ut inquit auctor ad Heren. lib. 1. est firma animi rerum & uerborum dispositionis perceptio. Ci. 1. de Inuen. Memoria est, per quã animus repetit illa, quæ fuerunt. Idem ad Plancum lib. 10. Epist. Nihil post hominum memoriam gloriosius, nihil gratius, ne tempore quidem ipso opportunius accidere uidi. Teren. in And. In memoria habeo, *διὰ μνήμης ἔχω*. Vbi Donat. Plus est, quàm si dixisset, scio. Nam quæ scimus, possumus obliuisci, quæ uero memoriæ commendamus, nunquam amittimus. Aliquando pro antiquitate ponitur. Pacuuius: Perq; nostram egregiam humanitatem, quam memoria firmauit. Nominis huius in oratione uarius est usus. Dicimus enim, Insidet in memoria, Memoriæ affigere, Memoriæ mandare, Memoria custodire, Memoriam alicuius sibi proponere, In memoria esse alicui, Memoriam alicuius usurpare, Memoriæ alicuius dare operam, Memoria tenere, Memoria continere, Memoria complecti, Memoriam alicui tenere, Memoria meminisse, Memoria prodere, Memoriam alicuius rei prodere posteris, Memoriæ tradere? Memoria est, pro eo quod est: memini, Memoria cadit uel intercidit, Memoria falli, Memoria repetere, In memoriam redigere, In memoriam reuocare. Reducere in memoriam, In memoriã redire, Referre memoriam alicuius, Omni memoria, uel in omni memoria, pro in omni tempore: Superiori memoria, pro superiori tempore: Vsque ad hanc memoriam, id est, usque ad hoc tempus: Vt mea memoria est, id est quantum possum meminisse, aut reminisci: Memoria mea factũ non est illud, id est quantum meminisse possum. Quarum locutionũ testimonia passim bonos auctores legẽti occurrẽt.

MEMORIOLA. Cic. ad Att. lib. 12. memoriola uacillare.

MEMORITER, *Memoriosamente, ἀπὸ στόματος*, aduerbium, à memoria. Ci. de Amic. Scæuola multa narrare de Lælio memoriter, & iucunde solebat. Sic etiam dicimus Memoriter cognoscere, Memoriter memorare, Memoriter colligere, Memoriter meminisse, Memoriter narrare, Memoriter respondere, Memoriter exponere, Memoriter uocare.

MEMORO, as, pe. cor. *Commemorare, ricordare, μνημονεύω*, ad memoriam reduco. Plau. in Pœn. Memorandum mihi. Interdum est dicere, narrare, *λέγειν, ἱστορεῖν*. Liu. li. 1. ab Vrb. Herculemq; in ea loca, boues mira specie abegisse memorant. Plau. in Amph. Ibi, meus pater memorat, legiones hostium ut fugauerint. Hinc commemoro, & rememoro, quod est in memoriam reduco. Legitur & passiuum Memoror. Plau. Amph. Experiri istuc mauellem me, quàm mihi memorarier. Salust. Incredibile memoratu est quã facile coaluerint.

MEMPHIS, *Cairo, μέμφις*, urbs Aegypti regia, ab Ogdoo rege condita,

condita,& à nomine filiæ eius ita appellata. Hæc inter omnes Aegypti urbes secundum ab Alexandria locum obtinuit, pyramidibus, regum sepulcris, in primis insignis. Eius ambitus traditur fuisse centum & quinquaginta stadiorum. Sita est in loco totius Aegypti opportunissimo, ubi Nilus in duas scissus partes litteræ Δ speciem præbet: quo fit, ut portuosissima sit, omniq; pene ex parte nauigiis aditū præbeat. Vulgus hodie Alcayrum uocat.

MEMPHITES, æ, uel, is, pen. pro. μεμφίτης, lapis pinguis, uarioq; colore, in membris secandis uel urendis citra omne periculum sensum adimens. Diosco. lib. 5.

MEMPHITICVS, a, um, Ouid. 1. de Arte amandi: Neu fuge Niligenæ Memphitica sacra iuuencæ.

MEMPHITIS, idis, Tibul. lib. 2. Eleg. Barbara Memphiten plāgere docta bouem. Iuue. Sat. 15. Memphiride sicca.

MEMPRICVS, rex Britanniæ, qui fratrem Malyn exuit uita, ut eo mortuo regnaret. Volaterr.

MENA, μαίνη, apud Romanos fuit dea, quæ menstruis fluxibus præesse putabatur. Quo etiam nomine dictus est piscis quidam breuis, μαινὶς, qui hieme candidus æstate nigrior fit: sed tunc mœna cum diphthongo scribitur. Mart. lib. 11. Et caudam cybii breuesq; mænas. Hunc piscem eundem esse cum Halece Theodoro credimus, qui ex Aristotele Halecē uertit, quam ille μαινίδα, appellat.

MENAECHMI, μέναιχμοι, apud Plaut. comœdia, in qua gemini introducuntur eiusdem nominis, qui indiscreta similitudine miros aspicientium errores excitant.

MENANDER, μένανδρος, poeta comicus, Theophrasti discipulus, strabus fuit, mente acutus, amore in mulieres insanus. Scripsit fabulas lxxx. & epistolam unam ad Ptolemæum regem, aliaq; nonnulla soluta oratione. Hæc Suidas. Quinct. lib. 10. cap. 1. Menander ad cuncta, quæ præcipimus efficienda, sufficiat, tanta in eo inueniendi copia, eloquendi facultas, ita est omnibus rebus, personis, affectibus accommodatus. Ouid. 2. Tristium: Fabula iucundi nulla est sine amore Menandri. Legitur & Menandros, Græcorum more. Idem lib. 1. Amo. Dum fallax seruus, durus pater, Improba lena Vixerit, & meretrix blanda, Menandrus erit. Menander item Laodiceus sophista, scripsit commentarios in artem Hermogenis, & in præexercitamenta Minutiani. Suidas. Menāder alius Simoni Mago successit, non solum eius referens impietatē, sed longe maioribus superans portētis. Sese enim iactitabat seruatorem esse ex Olympo ad hominum salutē demissum, docebatq; nullo alio pacto angelos ab hominibus uinci, aut cogi posse, quam artis magicæ disciplina & baptismo à se traditis, ex quibus solis immortalitatem humano generi contingere posse asseuerabat. Hæc Irinæus.

MENAPII, μενάπιοι, populi qui ad utranque Rheni ripam habitant, proximi Vbiis, Ebutonibus, & Sicambris. Vnde coniecturam facere possumus esse eos, quos hodie Iuliacenses uocamus, & Cliuenses: quamuis Menapiorum olim latiores fuisse uidentur fines, quàm hodie sunt Iuliacensium & Cliuensium.

MENDA, æ, & Mendum, di, *Menda, errore*, πταῖσμα, error, uel erratum. Ouid. lib. 1. de Arte: Nocte latent mendæ. Cice. 4. Verr. Quod mendum ista litura correxit? Hinc Emendo, as, mendas tollo.

MENDACILOQVVS, pen. cor. ψευδολόγος, qui loquitur mendacium. Plau. in Trin. Nihil est stolidius, neque mendaciloquius.

MENDACIVM, cii, *Bugia, menzogna*, ψεῦδος, orationis uanitas. Ouid. Epist. 21. Nec uos decipiant blandæ mēdacia linguæ. Magnum, & impudens mendacium. Idem pro Clu. Dicere mendacium & mentiri, quomodo differant, uide in uerbo Mentior, iris.

MENDACIVNCVLVM, li, *Bugietta*, diminutiuum, paruum mendacium. Cic. lib. 2. de Orat. mendaciunculis aspergendum.

MENDAX, cis, *Mendace bugiardo*, λογοποιός, ψεύστης, qui frequēter dicit mendacium. Cic. 2. de Diuin. Mendaci homini ne uerum quidem credere solemus. Virg. 8. Aen. Raptabatq; uiri mendacis uiscera Tullus Per siluam. Splendide mendax, Hora. 3. Carm. Ode 11. Fui mendax mihi? hoc est, falso mihi persuasi, Ouid. Epist. 2. Et genitiuo iungitur: ut Mendax huius rei est, id est, de hac re mentitur. Plau. in Asina. Si huius rei esse mendacem inueneris. A Mendax fit Comparatiuum Mendacior: Superlatiuum Mendacissimus: Aduerbiū Mendaciter, ψευδῶς.

MENDESIVM, μενδήσιον, Aegypti oppidum, cuius incolæ Mēdesii, μενδήσιοι, appellantur. Herodot. lib. 2. dictum existimat à Pane, qui ibi sub hirci specie colebatur. Hircus enim Aegyptiorum lingua Mendes appellatur. Ab hoc etiam oppido uicinum Nili ostium Mendesium dictum fuit. Mendesium quoque uocatur, nobilissimi unguenti genus, quod ex hac urbe præstantissimum mittebatur. Plin. lib. 13. cap. 1.

MENDICABVLVM, *Pittocheria, mendicatione*, ἐπαιτία, mendicatio ipsa, siue ipse mendicus. Plau. in Aul. istos reges memorare nolo, hominum mendicabula.

MENDICIMONIVM, πτωχεία, inopia: qua uoce usus est uerborum insignis innouator Laberius, ut refert Nonius.

MENDICITAS, πτωχεία. Cic. pro Flac. fratres consortes mendicitatis.

MENDICITER, πτωχῶς, idem quod misere, & tenuiter.

MENDICO, as, pen. pro. προσαιτέω, πτωχεύω, uitæ alimenta postulo ostiatim. Iuue. Saty. 6. mendicat in aurem. Mendicare sibi malum, per metaphoram dixit Plau. in Amph.

MENDICANS, pen. pro. particip. Plau. Capt. Decere uideatur magis Me seruire apud te, Quàm medicantem uiuere.

MENDICATVS, pen. pro. aliud participium: ut, Cibo mendicato pasci. Ouid. 5. Trist.

MENDICVLVS, diminutiuum. Cic. in Catil. Collectum ex senibus desperatis, ex agresti luxuria, ex rusticis mendiculis.

MENDICVM, (inquit Festus) dici putant uelum quod in prora ponitur.

MENDICVS, ci, pen. pro. *Mendico, pitocco*, πτωχὸς, προσαίτης, qui uictum ostiatim quæritat. Et, ut refert Festus, Verrius dictū putat à mente, quòd mentem eius fefellerit fortuna: uel à medendo, quòd precentur omnes, ut uitæ suæ medeantur cibo: uel quod manu indicet. Ci. 5. Tusc. Paupertas si malum, est mendicus beatus esse non potest, quamuis sit sapiens.

MENDICISSIMVS, pro pauperrimo. Cice. pro Mur. Solos sapientes esse, si distortissimi sunt, formosos, si mendicissimi, diuites. Interdum accipitur pro infirmo & imbecillo. Cice. 3. de Orat. Instrumentum hoc forense, exiguum sane, ac mēdicum est.

MENDOSE, id est inemendate. Cic. ad Q. Fra. lib. 3. Latini libri mendose & scribuntur, & næneunt. Idem 1. de Inuēt. ars mendósissime scripta. Pers. Sat. 5. Mendose colligis.

MENDOSVS, a, um, erroribus plenum: ut, Exemplar mendosum, apud Plin. in Epist. Cic. 4. Verr. in Verrutii nomine certo ex loco mendosus. Idem de Cla. Orat. his laudationibus historia rerum nostrarum est facta mendosior. Ponitur quādoque pro uitioso. Ouid. 2. Amor. Non ego mendosus ausim defendere mores. Horat. in Ser. Mendosa est natura.

MENDVM, uide Menda.

MENECINA, μενεκίνη, urbs mediterranea Oenotriæ, à qua Menecinæi μενεκιναῖοι, & Meneceni populi. Stephanus.

MENEDEMVS, μενέδημος, philosophus ex Eretrica ciuitate, à quo philosophi, Eretriaci dicti sunt. Eretria uero in Eubœa est, ut inquit Strab. lib. 9. Hic militiam primo exercuit, postea ad Platonem concessit. & cum primum ab omnibus ludibrio haberetur, postea tanta in admiratione habitus est, ut ciuitatis gubernacula ei traderentur. Obiit uitæ suæ anno septuagesimo tertio. Fuit & alius Menedemus Lampsacenus, Cynicus, qui in tam prodigiosam uenerat superstitionem, ut sumpto habitu Furiæ proditet, dictitans se exploratorem ex inferis uenisse, delaturum dæmonibus mortalium peccata. Laertius. Item alius Rhodius Aristotelis auditor, de quo uide Aristotelis iudicium apud Gell. lib. 13. cap. 5.

MENELAEETVS, μενελαίετος, auis ex aquilarum genere, minima magnitudine, uiribus præcipua, colore nigricans, quæ sola fœtus suos alit, frequensq; uersatur in montibus. Vide Plin. lib. 10. cap. 3.

MENELAVS, μενέλαος, filius Attei, & Aeropes, ut Homerus tradit, Plisthenis uero, ut Hesiodus, & frater Agamemnonis, rex Spartæ, qui Helenam Iouis & Ledæ filiam, uxorem habuit, quam cum Paris, Priami filius, eo absente rapuisset, omnes totius Græciæ principes ad bellum conuocauit. Iliū Priami regiam, decennali bello, tandē fraude magis, quàm uiribus expugnauerunt. atque hic egregiam suam coniugem recepit, consensaq; naui post octauum erroris annum domum rediit.

MENIA Columna. Cic. in Ver.

MENIANA, *Poggiuoli, verroni*, ædificia quædam dicta sunt, à Menio inuentore, qui primus excogitauit hoc structurę genus, ut tignis extra columnam proiectis, tabulisq; superpositis, ampliataq; columnæ summitate, pluribus in una columna spectatoribus locus fieret. Vulgo nunc Podioli, & Lobiæ dicuntur. Scribit Porphyrio, Menium scurrilitate notissimū, post abrosum patrimonium uendidisse domum, quam habuerat ad forum spectantem, una sibi recepta columna, unde gladiatores spectaret, quæ ex eo Menii columna nominabatur. Super hac columna Menius tectum proiecit & tabulata, unde ipse & posteri eius spectare munus gladiatorium possent. unde factū putatur, ut omnia id genus ædificia Meniana uocarentur. Sueton. in Calig. Pauci à proximis Menianis

nianis spectabant.

MENINGES, μήνιγγες, membranæ duæ, cerebrum, circúquaque contegentes, quarum exterior, quæ aduersus cranii impressiones cerebri ueluti propugnaculum est & tegumentum, Crassa siue Dura meninx appellatur: & uulgo Dura mater: Hæc cranium intus succingit, inter se & alteram meningem, tantum relinquens spatii, quantum cerebri pulsibus satis est. Est autem hæc cribri ritu perforata, duplicaturq;, ut commodius uenas muniat, quas in se habet ad summum capitis uerticem ascendentes. Altera cerebro penitus coniuncta est, quæ quòd tenuissimæ illi membranę, quam in fœtu χορίον, id est secundas uocant, persimilis sit, χοροειδής, appellatur: uulgo Pia mater.

MENINX, μήνιγξ, insula, ex aduerso minoris Africæ (ut lib. 5. cap. 7. docet Pli.) in longitudine patens millia passuum, latitudine. 25.

MENOSCA, μηνόσκα, oppidum Vardulorum, in Tarraconensi Hispania: cuius meminit Plin. lib. 4. cap. 20. & Ptole. lib. 2. cap. 6.

MENOTHARVS, μενόθαρος, fluuius in Mæotin influens. Pli. li. 6. cap. 7.

MENS, huius mentis, femi. gene. *Mente*, νοῦς, est princeps animæ facultas, quæ & intelligentia à quibusdam uocatur, qua solus homo præditus, ceteris antecellit animantibus, quaq; res incorporeas & ab omni materia abstractas contemplatur. Hinc fit, ut mentem plerique dictam existiment, quasi eminentem: siue quòd inter omnes animæ facultates maxime emineat, siue quòd per eam inter animalia plurimum emineamus. Cic. de Sen. Homini siue natura, siue Deus, nihil mente præstantius dedit. Lactan. lib. 7 non idē est mens, & anima. aliud est enim, quo uiuimus: aliud quo cogitamus Mens uel augetur, uel minuitur pro ætate: anima in statu semper est. Thales Milesius: Velocissimum (inquit) omniū, quæ sunt, est mens: nam tantæ celeritatis est, ut uno temporis puncto cælum, maria terras peruolet. Qui uero animum & Mentem idem esse dicunt, falluntur: Cum mens sit cogitationis, consiliiq; subtilitas quædam, certæ rationi consentanea. Ideo Amentes & Dementes dicuntur, qui nullo consilio utuntur. Animus uero est uitæ, & uoluntatis fundamentum. Plau. in Cistel. Nullam mentem animi habeo. Ex quo patet. Mentem esse rem diuersam ab Animo. Alioqui Plautus inepte dixisset, mentem animi. Similiter etiam Terē. in And. Animum & Mentem res diuersas facit. Mala (inquit) mens, malus animus. Ponitur quandoque pro uoluntate. Virg. 1. Aen. quietum Accipit in Teucros animum, mentemq; benignam. Cic. lib. 4. Tusc. Humanus animus, decerptus ex mente diuina. Ponitur quandoque Mens pro consilio, γνώμη. Virg. 1. Aen. Nostram nunc accipe mentē. Quandoque pro animo. Cic. 2. de Orat. defendebam, hac eum mē te fuisse. Suæ mentis esse dicuntur, qui bonam mentem habent. Cic. in Pis. Hic si mentis esset suæ. Deponere mētem mentumq; in gremiis mimarum, dixit Cice. in Antonium. Phil. 13. Hinc Amens, Demens, Vehemens.

MENSA, æ, *Mensa*, τράπεζα, est, ad quam accumbimus cibū sumpturi: dicta, inquit Varro, quasi mesa, quòd inter duos poneretur. Virg. 1. Aen. Pars epulis onerant mensas. Duo autem fuerunt apud Romanos pretiosissima Mensarum genera, Citrea, & Accrna, de quibus apud Martial. lib. 14. Epigram. 2. Ouid. 11. Meta. Hunc pede conuulso mensæ Pellæus acernæ Strauit humi. Ci. 6. Ver. mensam citream à Lutadio abstulisti. Horat. 1. Serm. Sat. 3. Modo sit mihi mensa tripes. Quandoque ponitur pro prandio, uel cena. Iuuen. Saty. 1. una comedunt patrimonia mensa. Vnde & Primæ, & Secundæ mensæ, id est primi & secundi cibi. uulgus Introitum & Exitum mensæ appellat. Ouid. de Nuce: Poma cadunt mensis non interdicta secundis. Cic. ad Atti. lib. 14. Secundā mē sam, dixit in numero singulari. Hæc (inquit) ad te scripsi, apposita secunda mensa. Accipitur etiam Mensa pro abaco numulariorum, quemadmodum apud Græcos τράπεζα, unde & ipsi numularii à Cice. Mensarii uocantur, quos Græci uocant τραπεζίτας. Cice. in Pis. stipendium militibus, mensis palam propositis, numeratum. Ponitur quandoque pro disco, siue quadra, qua utimur in mensa ad epulas in frustula concidendas. Virg. 7. Aen. Accisis coget dapibus consumere mensas. De mensa mittere, id est de iis, quæ apposita erant mensæ. Cic. ad Att. lib. 5. uxori Quintus de mensa misit: illa reiecit. Antiqui mensam uasorum quadratā habuerunt, uocaueruntq; Vrnarium: de quo uide Var. Fuit & mensa uinaria rotunda, nomine Cylibantū, ἀπὸ τῆς κύλικος. Sic enim Græci calicē uocant. Altera erat quadrata una columnella subnixa, Cartibulum uocatur. Auctor idē Var. de ling: Lati.

MENSARIVS, rii, *Cassiere, banchiere*, qui & Argentarius à Latinis, à Græcis τραπεζίτης, & κολλυβιστής dicitur. Cice. pro Fla. in qua ciuitate nummus moueri nullus potest, sine quinque prætoribus, tribus quæstoribus, quatuor mensariis.

MENSIO, onis, μέτρησις, à Metior, idem quod mensura, Ci. in Ora. animus, aurium nuncio, naturalem quandam continet uocum omnium mensionem

MENSIS, is, *Mese*, μήν, à Metior deducitur, quasi res numero dierum mensa. Cic. lib. 2. de Natu. deo. Qui quia mensa spatia conficiunt, Menses nominantur. Macrobius à Græco μήνη, id est, à Luna trahit. nam Lunæ curriculo mensis conficitur. Virg. 3. Geor. & totum ex ordine mensem Pascitur. Menses in plurali sunt mulierum menstrua. Plin. lib. 21. cap. 25. Ciet menses è uino pota. Hinc Trimestris, τρίμηνος, triū mensium. Augustin. lib. 13. Ciuit. Arcadum anni trimestres fuerunt. Bimestris, duorum mensium.

MENSTRVA, orum, substantiuum, plu. num. τὰ καταμήνια, τὰ ἔμμηνα, mulierum profluuium est, & purgatio frigidi & indigesti humoris, quem natura quasi noxium expellit. Dicta sunt autem Menstrua, quod unoquoque mense mulieribus, quæ eius ætatis sunt, ut possint concipere, soleant accidere: unde etiam Menses appellamus. Menstrui uirus describit. Plin. lib. 7, cap. 15. his uerbis: Sed nihil facile reperitur mulierum profluuio magis monstrificum. acescunt superuentu musta, sterilescunt tactæ fruges, moriuntur insita, exuruntur hortorum germina, & fructus arborum, quibus insidere, decidunt: speculorum fulgor ipso aspectu hebetatur, acies ferri præstringitur, eborisq; nitor: in rabiem aguntur gustato eo canes, atque insanabili ueneno morsus infigitur.

MENSTRVALIS, le, *Cosa che si fa ogni mese*, μηνιαῖος, quod singulis mensibus fit. Plau. in Cap. Qui solebam menstruales epulas ante adipiscier. Menstrualis mulier, ἡ τὰ ἔμμηνα ἔχουσα, quæ menstrua patitur, quæ mulieribus singulis mensibus accidere solent. Plin. lib. 19. cap. 10. Omnia accessu mulieris menstrualis flauescunt.

MENSTRVVS, a, um, *Di un mese*, μηνιαῖος, ἐπιμήνιος, quod est unius mensis. Cic. 1. de Natu. deo. Huius hanc lustrationem eiusdem incensa radiis menstruo spatio luna complet. Menstrua cibaria, apud Cice. 5. Ver. quæ sunt unius mensis. Sic, Opus menstruum, Menstrua uita. Menstruum etiam ponitur aliquando pro alimento in singulos menses legato: ut Annuum, quod in singulos annos. Vlp. in l. qui bonis. ff. de cess. bono. Si quid misericordiæ caussa fuerit relictum, puta menstruum, uel annuum.

MENSVLA, æ, dimin. Plau. in Mostel. appone hic mensulam.

MENSVLARII, τραπεζῖται, iidem qui mensarii, & argentarii dicuntur. Vtitur hac uoce Vlp. l. Si uentris. ff. de priuil. cred.

MENSVRA, æ, *Misura*, μέτρον, instrumentum quo metimur: unde & nomen habet. Plin. lib. 7. cap. 56. Mensuras, & pondera Phidon Argiuus, aut Palamedes (ut maluit Gellius) Inuenit. Sumitur & ad alia. Idem lib. 2. cap. 1. Quasi uero mensuram ullius rei posset agere, qui sui nesciat. Pli. iunior in Episto. ex illo mensuram beneficii tui prorsus intelligo.

MENTAGRA, æ, λειχήν, morbus dictus à mento, à quo incipit, & faciem quidem, collum, pectus, manusq; fœdo quodā furfure occupat. Vide Pli. lib. 26. cap. 1. & ea, quę annotauimus in dictione Lichem.

MENTECAPTVS, *Fuor di se*, ἄνους, παράφρων, pro amente accipitur, ut Oculis captus, pro cæco. Festus: Mente captus dicitur, cum mens ex hominum potestate abiit.

MENTERCOSA, μεντέρκωσα, ciuitas Hispaniæ, in finibus Celtiberiæ. Ptol. lib. 2. cap. 6.

MENTHA, æ, ἡδύοσμος, herba uulgo nota, etiam hodie apud nos nomen retinens: ita dicta à Græc. μίνθη. sic enim olim hæc herba à Græcis uocabatur à nomine Minthes Cocyti filiæ, quam Proserpina cum Plutone deprehensam in hanc herbam mutauit: quæ postea, mutato nomine, ab odoris suauitate dicta est ἡδύοσμος. Pli. lib. 19. cap. 8.

MENTHASTRVM, ἡδύοσμος ἄγριος, syluestre olus, dictū, quòd mentham imitetur, quasi syluestris mentha. Pli. lib. 20. cap. 4. Diosco. lib. 3. cap. 40.

MENTIGO, inis, pen. pro. λειχήν, genus morbi, quod pecudes inuadere solet. Colu. lib. 7. cap. 5. Est autem Mentigo, quam pastores Ostiginem uocant, mortifera lactentibus. ea plerunque fit, si per imprudētiam pastoris emissi agni, uel etiā hœdi, roscidas herbas depauerint.

MENTIOR, iris, *Mentire, dir bugie*, ψεύδομαι, ψευδολογέω, cōtra id, quod in mente est, loquor. Pla. in Amph. mentiris. faciā, ut uerum discas dicere. Ter. in Heau. Non est mentiri meū. Id est, non consueui mentiri. Qui enim mentitur, non ipse fallitur, sed alterum fallere conatur. Qui uero mendacium dicit, tum etiam fallitur, cum credit se uerum dicere. unde Nigidius apud Gell. Vir bonus præstare debet ne mētiatur: prudens, ne mendacium dicat. Aliquādo tamen Mentiri, est per imprudentiam falsum dicere, sicut & mendacium dicere.

re.Cic.lib.4.Tusc.litigant cum Epicuro,non multum menriente.Priscianus uult hoc uerbum esse cõmune.unde Mentitus participium aliquando in passiua significatione inuenitur.Cic.2.de Nat.Deo.meotita,falsa,plena erroris. Stat. lib.1.Theb.Mentitis iguosco toris.Interdum est fingere,simulare.ut Mentiri sexum,mentiri colorem fuco.Martia.li. 2.Mentiturq; uirum prodigiosa Venus. Quinct.lib.2.ca.15. mangones colorem fuco,& uerum robur inani sagina mentiuntur.Plin.lib.37.cap.8.candorem mentitur. Et dicimus Mentiri aduersus aliquem,Mentiri in aliquem,Mentiri,alicui,& Mentiri de aliquo. Hinc Ementior, καθυποκρίνομαι, aperte,seu publice ostendo,quod non est.

MENTIO,onis,*Mentione*, ἀπομνημόνευσις, à supino Mentum, quod à Meno uerbo antiquo deducitur,teste Vall.li.3.Mentionem facere alicuius,est commemorare.Cic. ad Sulpitiũ lib.13.nemo mentionem tui sine tua summa laude fecit.Dicimus etiam Mentionem facere de aliquo,Mentionem habere alicuius,Incidere in mentionem alicuius,Intermittere mentionem alicuius.Plin.lib.5.cap.8.In mentione terrę dicetur,id est dum terræ faciemus mentionem.

MENTOR,toris,pen.cor.μέντωρ, mirus fuit in uasis cælandis artifex.Iuuena.Saty.8.Raræ fine Mentorem mensæ.Pli.lib. 33.cap.11.Crassus oratos duos scyphos habuit,Mentoris artificis manu cælatos.Idem li.11.Mentori quotidie testimonium perhibet Capitolinus Iupiter,& Diana Ephesia, quibus fuere consecrata eius artis uasa.

MENTOREVS,a,um.Prop.lib.1.Lesbia Mentoreo uina bibas opere.

MENTVLA,æ,πέος,membrum uirile dicitur.Virg.in Priapeia: uidentq; magnam Matronæ quoque mentulam libenter. Hinc Mentulatus,magnã habens mentulam.Virg.inPriap. Deus Priapo mentulatior non est.

MENTVM,ti,*mento*,γένειον,ab eminendo: à gula enim eminet. Et quãuis Pli.lib.11.cap.37.dicat mentum nulli præter hominem esse: Plaut.tamen in Menæch. porcis etiam menta tribuit: Glandonicam(inquit)suillam,lardum,pernam,Iridem autem sinciput,aut menta porcina.Itẽ Virg.3.Georg. de boue: Et crurum tenus à mento palearia pendent. Cicer.1.Tusc.Mento summam aquam attingens,siti enectus Tantalus.Virg.3.Geor.Nec minus interea barbas,incanaq; mẽta Cinyphii tondent hirci.

MENVTHIAS,adis,μενουθιὰς Stephano,insula Aethiopiæ adiacens,iuxta Prassum promontorium.Ptolemæus li.4.cap.9.

MEO,meas,*Andare*,πορεύομαι,uado,ultro,citroq; eo. Plin.lib. 9.cap.17.de accipensere: Vnus omnium squammis ad os uersis,contra aquam oando meat Anima means in membra diuersa,Luca.lib.3.Mobilitas meandi per magnum inane, Lucr.lib.2.Hinc Commeo,Permeo,Remeo,Transmeo.

MEON,μῆον Diosc. herba est folia habens aniso non dissimilia,quam Plin.lib.20.cap.23.Meu appellat.

MEPHITIS,huius mephitis,pen.pro. θειώδης ἀποφορὰ, terræ putor,ex aquis maxime sulphuratis,atque corruptis proueniens: est & in nemoribus grauior ex densitate syluarum. Virg.lib.7.sæuamq; exhalat opaca mephitim. Alii Mephitim Deum esse uolunt,Leucotheæ connexum: sicut est Veneri Adonis,Dianæ Virbius.Alii Iunonem intelligunt,quã aerem esse constat.Omnis autem putor,non nisi ex corruptione aeris nascitur,sicut bonus odor de aere incorrupto, ut sit Mephitis,dea odoris grauissimi, id est, graueolentiæ. Hæc Seruius in locum Virgilii iam citatum.

MERACVLVS,dimin.unde uinum meraculum apud Plin. lib. 20.cap.19.

MERACVS,a,um,pe.pro.ut statim docebimus, *Puro*, ἄκρατος, idem est,quod merum,hoc est,solum,& putum. Pli.lib.23. cap.1.Meracis potionibus per uiginti dies ante canis ortũ suadet Hesiodus uti.Vnde uinum meracum dicitur, quod nihil habet aquæ admistum.Horat.2.Epist.2.Expulit helleboro bilem,morbumq; meraco.Propertius:Ah pereat quicũque meracas repperit uuas.Calepinus putauit huius dictionis pe.syllabam corripi,adducens hunc uersiculum ex Priapeiis: Constitui meracas,edidiciq; notas.Sed quoniam hic uersiculus neque certi est auctoris,neque mendę suspicione caret,tanti apud nos esse nõ debet, ut receptissimorum poetarum testimoniis,quæ iam adduximus, debeat præferri. Hinc fit comparatiuum Meracior,& superlatiuum Meracissimus.Vnde Meracius,ἀκρατέστερον,ἀκρατέστερον,ζωρότερον, bibere dicuntur,qui minus uino aquæ miscent: sicut contra Dilutius,qui plus aquæ adhibẽt. Celsus præcipit hieme meracius bibendum esse,æstate dilutius.Cic.3.de Natu.Deo.si medicus sciat,ægrotum, cui iussisset uinum sumere, meracius,sumpturum.

MERCALIS,le,*Vendibile,mercantesco*,ὤνιος,quasi uẽdibilis. Col. lib.7.cap.6.cetera mercalibus traduntur: id est, uendibilibus.Quædam tamen exemplaria hic legunt Mercantibus non mercalibus.Hinc Promercalis,de quo infra.

MERCATIO,onis,uerbale,ἐμπόρευσις.Gell.lib.3.cap.3. Pecunia in mercationibus perdita.

MERCATOR,oris,*Mercante*, παλιγκάπηλος,ἔμπορος, qui mercatur,id est,emit.Hora.1.epist.1.extremos currit mercator ad Indos.

MERCATVRA,æ,*Mercantia*,ἐμπορικὴ, negociatio, seu actus mercandi.Cic.lib.1.Off.Mercatura,si tenuis est,sordida putanda est.Dicimus autem,facere mercaturam,pro exercere. Cic.7.Ver.à prædonibus capti, cum mercaturas facerent.

MERCATVS,us,*Mercato*,ἐμπόρευμα, idem quod mercãdi actus. Plau.in Mostel.homo in mercatum auortitur. Aliquando etiam pro loco accipitur,ad quem mercatores emendi, uendendiq; gratia conueniunt,quem etiam appellamus emporium,ἐμπόριον,uel Forum.Cic.lib.1.Off.Quo cum,tanquã ad mercatum bonarum artium,profectus sis,inanem redire turpissimum est.Terẽ.in Adel.Nisi eo ad mercatum uenio, damnum maximum est.Quem in locum Donatus annotauit Mercatum aliquando accipi pro ipso tempore, quo negotiatores ad emendum,& uendendum conueniunt.

MERCATVS,a,um,partic.ὠνησάμενος,modo actiue accipitur, ut apud Ter.Agrum in proximo mercatus es, id est, emisti. Modo passiue.Plin.lib.37.cap.2.trullam unam mercatam à matrefamilias.

MERCEDVLA,læ,diminu.Cic.1.de Orat.apud Græcos imperiti homines mercedula adducti ministros se præbens in iudiciis oratoribus.

MERCENARIVS,rii,*Mercenario*,μισθοφόρος,ὑπομίσθιος,qui mercedis gratia operam suam alicui præstat.Cic.1.Off. sordidi quæstus mercenariorum omnium,quorum operæ, non quorum artes emuntur.

MERCENARIVS,a,um, ἔμμισθος, μίσθιος, μισθοφορικὸς, quod mercede conductum est: ut,Mercenarij testes.apud Cice.in epist.& Mercenarium prætoris decretum, apud eundem in Verr.Mercenarius,& Gratuitus sunt contraria. Cic.1.de Legib.Quid liberalitas?gratuita ne est an mercenaria?

MERCES,cedis,*Mercede*,μισθὸς,à merendo ære,inquit Varr.li. 4.de lingua Latina.Est enim Merces,præmium, quod datur pro labore,seu stipendio.Iuuen.Sat.7.Scire uolunt omnes, mercedem soluere nemo. Quandoque ponitur pro pensione,& reditu annuo.Cic.1.de Fin.Vides, si amicitiam suam charitate metiare,nihil esse præstantius: in emolumento, summas familiaritates prædiorum pretiosorum mercede superari. Quandoque pro pretio & damno.Cic.ad Lentu. gaudeo te eam fidem cognoscere hominum,non ita magna mercede,quam ego maximo dolore cognoram.

MERCIMONIVM,nii,idem fere,quod merx,ἐμπορία.Plaut.in Amph.in uostris mercimoniis emundis,uendundisq; uoltis me lucris afficere.

MERCOR,aris,deponẽs est,*Comprare*,ἀντικαταλλάσσομαι,ἐμπορεύομαι,lucri caussa mercaturam exerceo, uel etiam simpliciter emo.Et quandoque accusatiuo solo cõtentum est. Teren.in Heau.agrum in proximo mercatus es.Quãdoque cum ablatiuo pretium denotante iungitur,sicut Emo. Gell. lib.1.cap.19.Libros tres reliquos mercatur, nihilo minori pretio.Quandoque ablatiuo mediante aliqua harũ præpositionum A,Ab,uel De,sine pretio expresso. Ci.li.1.Off. Sordidi putandi,qui mercãtur à mercatoribus,quod statim uendant. Quandoque datiuo.Ter.in Eun.eunuchus,quem mercatus fuerat frater Thaidi. Mercari Græca fide est, ubi non uerbis,neque stipulationibus,sed præsenti pecunia res agitur.ob leuitatem enim Græcis nihil habebatur fidei,nisi præsentem pecuniam numerassent.Plaut.in Asin. Cetera Græca mercamur fide. Mercari præsenti pecunia, idẽ Plau. in Capt.Quos tam grandi sum mercatus præsenti pecunia. Hinc Cõmercor.Plau.In Capt.captiuos cõmercatur alios. Præmercor,ante alios mercor,ut scilicet carius uendam.

MERCVRIALIS,herba insigniter aluum ciens, λινόζωστις, cuius duo genera,masculus & femina.Plin.lib.25.cap.5.Linozostis,Mercurii est inuẽtum.ideo Græcis Hermupoan multi uocant: apud nos omnes Mercurialem.

MERCVRIALES,uidentur fuisse sodales ex collegio aliquo in honorem Mercurii instituto.Cic.ad Q.Frat.lib.2. Flaccum Capitolini,& Mercuriales de collegio eiecerunt.

MERCVRIVS,ἑρμῆς,Iouis & Maiæ filius: dictus à mercibus, eo quòd negotiatoribus præsidere existimetur. à Græcis Hermes dicitur,ἀπὸ τοῦ ἑρμηνεύειν,hoc est, Interpretando. uarie à poetis appellatur, Ligius, Argiphontes, Nomius, Cyllenius. Præter hunc tres alii fuisse Mercurii dicuntur: unus Cæli,& Dei filius: alter Liberi & Proserpinæ: tertius Iouis,& Cillenes,quem fama est,ob Argi cædem profugũ, litteras Aegyptiis ostendisse.Verum omnia ad Maiæ filium referuntur.

referuntur. Ideo & alas in capite, & pedibus ponunt, uolentes significare, uelocem ferri per aera sermonem. Ideo autẽ deorum nuncium dictum, quoniam per sermonem omnia cogitata enunciantur. Dictus est deus facundiæ; quòd hominibus eloquentiam præstare putabatur. Habitus est etiam deus mercatorum, κτήσιος, κερδῷος, palæstræ, furum: Lyrã inuenit: Hermaphroditum ex sorore Venere genuit: Martẽ è duris carceribus liberauit: Argum interemit: Prometheũ in Caucaso religauit. Fuit præterea alius hoc nomine Aegyptiorũ sacerdos, superioris (vt putatur) nepos, qui à Græcis, ἑρμῆς τρισμέγιστος, hoc est, Mercurius Ter maximus dictus est, quòd & summus esset sacerdos, & sapiẽtissimus philosophus, & rex potentissimus. Est etiam Mercurius unus ex septem planetis, cuius corpus cunctorum syderum minimum, fere semper subest radiis solaribus, à quibus non recedit longius, quàm uiginti octo gradus. Ideo ab astronomis στίλβων dicitur, quod est radians. Vnde etiam solatus & perustus fingitur, quòd Soli uicinior sit, quàm reliquæ stellæ. Cic. lib. 3. de Natu. deo. quinque Mercurios commemorat: Mercurius (inquit) vnus Cælo patre. Die matre natus, cuius obscœnius excitata natura traditur, quòd aspectu Proserpinæ commotus sit. Alter Valentis & Phoronidis filius, is qui sub terris habetur, idem Trophonius. Tertius Ioue tertio natus ex Maia, ex quo & Penelopa Pana natum ferunt. Quartus Nilo patre, quem Aegyptij nefas habent nominare. Quintus quẽ colunt Pheneatæ, qui & Argum dicitur interemisse, ob eamq; caussam Aegypto præfuisse, atque Aegyptiis leges & litteras tradidisse. Hactenus. Cic. Vert. lib. 4. Aen. Tunc sic Mercurium alloquitur ac talia mandat.

Merda, æ, σκὼρ, μίνθος, cibi excrementum, quod per secessum egeritur. Horat. lib. 1. Ser. merdis caput inquinet albis Cornorum.

Merdo, as, χέζω, à qu[illegible] Permerdo, fœdo, & conspurco. Albinus: pueri omnia [illegible]nguot, atque permerdant. Perottus.

Mere, aduerb. pure. [illegible]usc. si amoris poculũ accepit mere.

Merenda, æ, Merenda, τὸ μετ' ἄριστον φαγεῖν, cibus, auctore Nonio, qui datur post meridiem. Pla. in Mostel. Vide, ne ad merendam quopiam diuorteris. Festus: Merendam antiqui dicebant, pro prandio, quòd scilicet medio die caperetur.

Mereo, es, & Mereor, eris, deponens indifferẽter faciunt præteritum merui, uel meritus sum, Meritare. Et proprie significant aliquid facio, quamobrem aut præmium accipere dignus sum, uel pœnam pati, μισθοδοτοῦμαι, φέρομαι, ἀξιοῦμαι, ἄξιος εἰμί. Et in hac significatione frequentius utimur uerbo deponente, præterquam in præterito, quo indifferenter utimur. Et tam in bonam partem accipitur, quàm in malam. Quinct. lib. 4. cap. 1. ut optabile est, plus fauoris mereri: sic proximum, odii minus. Cic. 1. de Natu. deo. Quid mereas, ut Epicureus esse desinas? Ter. in And. Vnum hoc scio, hanc meritam esse, ut memor esses sui. Quando uero cum ablatiuo construitur mediante præpositione De, idem est quod conferre aliquid boni, uel mali in aliquem, & hoc fere cum altero horum aduerbiorum bene, uel male: ut, Bene mereri de aliquo, εὐεργετῶ, est aliquid beneficij in aliquem conferre. Virg. 4. Aen. Si bene quid de te merui. Male mereri de aliquo, κακῶς ποιῶ, idẽ est quod offendere. Pla. Curc. male mereri de immerente inscitia est. Interdum sine his aduerbiis, Mereri de aliquo dicimus, modo in bonam, modo in malam partem. Ci. 6. Ver. ita de populo Romano meritus, ut uniuersæ ciuitati commendatus esse debeat. hoc est tam multa beneficia in populum Romanum contulit. Tertio significat, stipendia facio in militia, μισθοφορέω, hoc est, stipendii gratia milito, & tunc datiuum, aut ablatiuum requirit, uel absolute ponitur. Lucan. lib. 10. Aere merent paruo. Lucan. lib. 6. castrorum in plebe merebat. Ouid. 3. Fasto. Legitimo quiq; merebat equo. Dicimus etiam Merere pedibus. Liu. 4. Belli Pun. Vt ii omnes, quos cẽsores notassent, pedibus mererent. Aliquando etiam accusatiuo iungitur, ut apud Sueto. Prima stipendia meruit. Et in hac significatione uix utimur uerbo deponente Mereor. Nõ enim dicimus. Mereri pedibus, uel Mereri stipenda: sed Merere pedibus, Merere equo, Merere stipendia. Hinc Emeriti milites dicuntur, qui militia persuncti sunt, id est, qui perfecte meriti labore militiæ liberantur. Plin. lib. 18. fessis, & iam emeritis inchoatæ. Nonnunquam etiam passiue sumitur, ut apud Quinct. Emeritis huic bello stipendiis. Et per traslationẽ Emeriti boues dicuntur, & quędam alia. Emeriti uero senes solent habere eos, qui pro se laborẽt, qui dicuntur pro alio opus agere. Iungitur etiam ablatiuo cũ præpositione Cũ. Cic. 7. Ver. Clamabat ille miser, se meruisse cum L. Pretio. Et cum præpositione Sub. Liui. lib. 1. Dec. 3. triennio sub Asdrubale meruit. Accipitur etiam Mereo, pro eo quod est, turpem quæstum facio, ἐργάζομαι, ἑταιρῶ.

Meretrices dicuntur, quæ corpore quęstum faciunt: & Meritorii pueri, qui quæstus gratia ad præposteram libidinem prostituuntur. Et Meritoria taberna, dicitur diuersoriũ mercenarium, ubi quæstus gratia hospites accipiuntur. Hinc, Commereor, Demereor, Emereor, Promereor: siue Cõmereo, Demereo, Emereo, & Promereo: de quibus suis locis.

Meretrice aduerb. id est, in modum meretricis. Plau. in Milit. Quàm digne ornata incedit, aut meretrice.

Meretricium, cij, ἑταίρησις, ipsa meretricandi ars. Tranquill. in Calig. quæ meretricium & quę lenociniũ fecissent.

Meretricius, a, um, Cosa da meretrice, ἑταιρικός, quod est meretricis, uel quod ad meretricem pertinet. Teren. in Heaut. Ignaram artis meretriciæ. Idem in And. meretricios amores. Meretricia disciplina, Cic. 5. Verr. Meretriciæ opes, Idẽ pro Cœl.

Meretricor, aris, pen. pro. puttaneggiare, ἑταιρέω, πορνεύω, scortor. Gellius: Thais meretricando magnam pecuniam demerebat.

Meretricula dimin. Cice. 5. Ver. A meretricula commendari.

Meretrix, cis, meretrice, ἑταίρα, πόρνη, à merendo, teste Valla: nam mercede suam exercet militiam, quæ copiã sui corporis facit. Hæc & Prostibula dicitur, siue à prostando, siue (ut alii putãt) quòd pro stabulis, hoc est, ante diuersoria soleat habitare. Vnde & Plau. in Cist. Intro ad bonam meretricem. in nia sola prostibula sane est. Idem in Capt. Hic neque periurus leno est, nec meretrix mala. Ci. pro domo: Tanagræa quædam meretrix fuisse dicitur. Horat. 1. Serm. Sat. 4. A turpi meretricis amore.

Mergae, arum, Forcole, forche, αἶθυιαι, furculæ sunt, auctore Festo, quibus acerui frugum fiunt: dictæ à mergis uolucribus. Vt enim illi se in aquam mergunt, dum pisces persequuntur: sic messores furcas in fruges mergunt, ut eleuare possint manipulos. Pla. in Pœn. Palas uendundas sibi mergas datas, ut frumentum metat. Alii Mergas ferramenta esse existimant, quibus olim in frugibus demetendis utebãtur nam in rariore segete ea metẽdi erat ratio, ut culmi medii falce inciderentur, spicæq; inter duo ferramenta distringerentur, quæ à Columella Mergæ appellantur. Sic enim habet ille lib. 2. cap. 21. multi metunt falcibus ferriculatis, multi mergis, alij pectinibus. Plin. lib. 18. cap. 30. Mergites appellat. Vide Merges.

Merges, itis, pen. cor. Fasso di spiche, spicarũ manipulus: à mergendo dictus, inquit Seruius. Virg. lib. 1. Geor. Aut fœtu pecorum, aut Cerealis mergite culmi. Mergites quoque à ueteribus dicebantur ferramenta quædam, quibus in rariore segete messores spicas solent distringere, quæ & Mergæ uocantur à Columella, ut supra suo loco ostendimus. Pli. lib. 18. cap. 30. inter duos mergites spica distringitur.

Mergina, μυρσίνη, à Romanis uocatur herba illa quam Græci σμίλακα τραχεῖαν, hoc est, smilacem asperam uocant. Vide Diosco. lib. 4.

Mergo, gis, si, sum, Mergere, attuffare, porre sotto acqua, δύω, sub aquam pono, liquore aliquo operio. Cic. de Nat. Aues se in mari mergunt, & emergunt. Pli. lib. 9. cap. 38. mergitur lana carminata, donec omnem ebiberit saniem. Interdũ pro cõposito Submergo legitur, καθ' ἵστημι. Virg. 6. Aen. Quis te, Palinure, deorũ Eripuit nobis, medioq; sub æquore mersit? Manifestius etiam Pli. lib. 9. cap. 44. Piscantium cymbas mergit. Per trãslationem autem Mergere dicimus pro obruere, inuoluere. Vir. Aen. 6. Sed me fata mea, & scelus exitiale Lacænæ, His mersere malis. Hinc Demergo, καταδύω, καταποντίζω, quod est, deorsum mergo. Lactan. lib. 4. qui demersa corporis parte, humeris supereminet undas. Accipitur etiam per translationem Demergo pro obruo, siue implico. Lactan. lib. 6. cælestibus auocatum, terrenisq; demersum, ad penam interficiunt sempiternam. Emergo, ἐκδύω, extra mergo, & ex loco, ubi submersus fuerã, exeo. Liu. lib. 1. ex profunda emersus palude. Ter. per traslationem in Andria dixit: Facile ex illis sese emersurum malis, id est, euasurum ex impendentibus malis. Immergo, ἐμβαπτίζω, intus mergo. Vir. lib. 6. Aen. Inter saxa uirum spumosa immerserat unda. Submergo, subtus mergo. Idem Aen. 1. Pallas ne exurere classem Argiuũ, atque ipsos potuit submergere ponto?

Mergulus, li, Stoppino, lucignuolo, ἐλλύχνιον, dicitur funiculus ille qui in lychno flammam nutrit.

Mergus, goris, ὑδρία, genus uasis, quam nonnulli situlã appellãt, ita dictũ, quòd puteo mergatur, dũ eo aquã haurimus.

Mergus, gi, Smergo, αἴθυια, auis, dicta, quòd se in aquam cibũ captans assidue immergat, teste Varr. lib. 4. de lingua Latina & Ouid. Meta. 11. de Aesaco Priami filio, ita scribente. Aequor amat, nomenq; manet, quia mergitur illi. Virg. 5. Aen.

Aen. Apricis statio gratissima mergis. Huius auis natura est,ut sæpe mergens aurarum signa colligat,& præuidens tẽpestatem futuram,propere medio reuolet ex æquore,& ad littorum tuta cum clamore contendat. Est & Mergus in uite,ut docet Colum.lib.4.ca.15.cum supra terram iuxta suũ adminiculum uitis curuatur,atque ex alto scrobe submersa perducitur ad uacantem palum. Pallad. Mergum dicimus, quoties uelut arcus supra terram relinquitur, alia parte uitis infossa.Et paulo post.

Meribibulus,*Colui che bee il uino senza acqua*, qui uinum sine aqua bibit: cuiusmodi homines à Græcis ἀκρατοπόται appellantur.August. Cum temeti auidior esset, quadam die ab irata ancilla appellata est meribibula ductum à Merobiba: quo nomine licentiosa compositione usus est Plaut. in Curc.nomen est lenæ multibiba,atque merobiba.

Meridianus,a,um,μεσημβρινὸς,ad meridiem spectans. sic Pli.lib.2.cap.19.Meridianum Solem.& lib.13.ca.4.Orbem meridianum.Cic.de Orat.meridianum tempus.

Meridiano,hora meridiana.Pli.lib.2.cap. 26. Germanico gladiatorum spectaculum edente,fax præter ora populi meridiano transcurrit.

Meridianus,gladiator.Suet.in Clau.3.Bestiariis, meridianisq́; adeo delectabatur,ut prima luce ad spectaculum descenderet.Inde Pomeridianus.

Meridianus,siue Meridianus circulus,μεσημβρινὸς κύκλος, unus est ex sex maioribus sphæræ circulis, per polos mũdi, & uerticẽ nostrũ ductus, qui una nobiscũ mutatur, quoties aut Ortũ,aut Occasum uersus nos conferimus.Dictus Meridianus ab eo,quòd Sole in nostro hemisphærio ad circulum hunc accedente,apud nos fit meridies, & rursus media nox cũ in inferiore hemisphærio sol ad eũdem peruenerit.

Meridiatio,quies meridiana.Cice.lib.2.de Diui.lucubrationes detraxi,& meridiationes addidi. Catull. Iube ad te ueniam meridiatum.

Meridies,ei,*Meriggio,mezo di*,μεσημβρία,medius dies,quasi medidies.nam(ut inquit Varro)d,antiqui,non r,in hoc loco dicebant.sed suauioris caussa pronunciationis mutatum est,d in r: quod & confirmat Cic.in Orat.dicens:Ipsum meridiem,cur non medidiem? credo,quòd erat insuauius.Horat.3.Carm.Ode 28.Inclinare meridiem Sentis.Terent.in Ad.Meridie ipso faciam ut stipulam colligat. Semper autẽ mascul.est,quia certum diei tempus significat.

Meridio,dias,& Meridior,diaris,& deponens,*Mangiare,ouero dormire dopo mezzo giorno*.μετ' ἄριστον φάγω, cibum meridianum capio. Plau.tentando,meridiando,comessando, uitam ducere. Aliquando est somnum meridianum capio, ἐν μεσημβρίᾳ καθεύδω.Cels.lib.1.cap.2.Longis diebus meridiari ante cibum,utile est.Suet. de Nerone: qui eum meridiantem strangularent.

Meris,μηρὶς,herba,alio nomine Tripolium appellata.Diosco.lib.4.

Meritissimum,substantiuum,maximum meritum.Plau.in Asin.Meritissimo eius,quæ uolet,faciemus. Huius contrarium est Immeritus,ἀνάξιος.Virg.3.Aen. Priamiq́; euertere gentem immerita.A quibus Meritissimus,& Immeritissimus.Ter.in Phor.te omnes nos accusare audio immerito, & me omnium immeritissimum.

Merito,*Degnamente,meritamente*,εἰκότως, ἀξίως, aduerb. digne,iure.Ter.in Ad.merito te amo. Cic.5. Ver.merito sum iratus Metello.Superlatiuum Meritissimo, citra tamen cõparatiuum.Cic.de Orat.lib.1.quem omnes amare meritissimo debemus.

Merito,as,*Guadagnare*,μισθοφορεῖν,à supino uerbi morbi Mereo,significat quæstum,uel lucrum ex re aliqua referre.Pli. lib.7.cap.39.cum Roscius HS.quinquaginta annua meritasse prodatur.Cic.in Verr.qui HS.dena meritasset.

Meritorius,a,um,*Che si da per guadagna, che si da à nolo*, μίσθιος,quod quæstus gratia locatur. Vnde equi meritorij, & Meritoriæ rhedæ,ζεῦγη μίσθια,Meritoria uehicula. Tranquillus in Cal.cap.39.comprehensis ad deportandum meritoriis uehiculis. Meritorium quoque cenaculum idẽ Tranquillus dixit,pro ablocaticio diuersorio,ita de Vitellio scribens:i uxore,& liberis meritorio cenaculo abditis,domum in reliquam partem anni ablocauit.Pueri meritori, dicuntur scorta mascula quæ ad turpem quæstum prostituuntur: ut mulieres,quæ corpus suum uirorum libidini prostituũt, Meretrices appellantur: utrique à merendo dicti,quòd corpore suo mereant,hoc est,turpem quæstum faciant.Cice.in Anton.Ingenui pueri cum meritoriis. Taberna meritoria, diuersorium mercenarium, quo cuique introire licet danti mercedem. Ratio uero meritoria,quasi uilis,& male coempta. Aliquando Meritorium absolute dicitur, pro taberna mercede cõducta.Iuue.Sat.3.meritoria somnũ admittunt.

Meritum,ti,*Merito*,id,quo alicuius animum demeremur, uel offendimus.tam enim in meliorem,quàm in deteriorẽ partem accipi potest: in bonam partem, ut Plancus Cicero. Quid pro maximis tuis in me meritis præstare amplius possim? In peiorem partem,ἀξία,usus est Oui. epist.5. Leniter,ex merito quicquid patiare,ferendum est. Item Vatinius ad Cice.Scis meam fortunam obtrectatores inuenire, non meo mehercle merito. Dicitur etiam Meritum, pro mercede.Ter.in Phor.Nihil suaue meritum est,id est,nihil mihi mercedis suaue est.

Meritus,ta,tum,*Meritato, conueniente*, ἄξιος, nomen ex participio,congruum,conueniens.Vir.1.Aen. Meritos aris imponet honores.Vbi uero Meritus est participium,actiue eũ signat,qui aliquid meruit.Pli.lib.7.cap.3. de Cice.Primus in toga triumphum linguæq́; lauream merite. Passiue interdum accipitur.Idem lib.7.cap.18.Quæ Cannis corona merita.Virg.Aen.8.Merita accendit Mezentius ira.Meritum meum est: hoc est,meritus sum. Terẽ.in Heaut.sic meritum est meum.Idem in Phor.meritum est tuum. Id est,meritus es. Sic merito meo.Plau.in Asin.Nemo me accusauit merito meo.Hoc est,propter peccatum à me admissum. Pro merito,hoc est,ita ut meritus est quispiam.Ter.in Phorm. Non potest satis pro merito ab illo tibi referri gratia.

Meritus,substantiuum,mons est Thraciæ, apud Plin. lib.4. cap.11.

Mermessus,μερμησσὸς,urbs Troadis, sibyllæ Erythrææ patria,ut Stephano placet,qui etiam ab urbis huius rubedine Erythræam appellatam existimat.Straboni tamẽ magis crediderim,qui lib.14.Erythræam sibyllam dictam existimat, ab Erythris Ioniæ urbe.

Mero,per iocũ dictus est Tiberius Cæsar pro Nerone: quòd impendio uinosior,ἀκρατοπότης,esset.Tranquillus in Tiberio: pro Tiberio Biberius,pro Nerone Mero uocabatur.

Merobibus,a,um,uide Meribibulus.

Meroctes,lapillus porracei coloris,lacte sudans. Pli.li.37. cap.10.

Meroe,roes,μερόη,dictio trissyllaba,insulæ Nili metropolis à qua & tota insula Meroe dicitur.De hac ita scribit Herodotus: Meroe fuit olim regni caput.clypei figuram ea insula imitatur,ad tria millia stadiorum cũ Nilo protensa. Hãc Cambyses cõdidit,appellauitq́; à nomine sororis Meroes. cum enim Aegyptum omnem occupasset, Meroen secum usque ad Aegyptios duce[illegible] processit:quæ cum ibi mortem obiisset,urbi nomen indidit. De hac Luc. lib. 10. Ambitur nigris Meroe fœcunda colonis.Patet longitudine stadiorũ tribus millibus,latitudine mille. Effodiuntur in ea aurum, argentum,æs,ferrum,ebenum.distat à Syene quinque millibus stadiorum,ultra quam est torrida zona.Exuperat omnes alias Nili insulas,quas circiter septingentas esse scribit Diodo.lib.1.& 17.uide Strab.lib.16.

Meropia,μεροπία,insula est una Cycladum, quæ aliis nominibus & Siphnos,& Aeis appellatur.Pli.lib.4.cap.12.

Meropis,μεροπὶς, insula Cariæ adiacens, notiore nomine Cos dicta.Pli.lib.5.cap.31.

Merops,μέροψ,auis,teste Aeliano,pietate in parentes uolucribus ceteris præstans.nam ubi primum per ætatem uolare potest,parentes in altissimis specubus reconditos alit.In festa in primis aluеariis,apes absumit: unde & Apiastra à quibusdam appellatur.Virg.4.Geor.Meropesq́; aliæq́; uolucres.De hac aue sic scribit Pli.lib.10.cap.33. Merops uocatur,genitores suos reconditos pascens,pallido intus colore pennarum,superne cyaneo,priori subrutilo. nidificat in specu. Meropes præterea diuersarum linguarum homines dicuntur,à μερίζω,quod est diuido,& ὄψ,per o,breue,quod uocem significat. Est etiam Merops,gigantis nomen,unius ex iis,qui Iouem de cælo deturbare conati sunt: à quo Cos insula Meropis appellata existimatur.

Meropus,pe.co.μέροπος,mons Græciæ iuxta Thessaliam uariis præruptus anfractibus:qui undique referiente Echo,uoces diuersas reddit,unde etiam appellationem sortitus est.

Meros,siue Merus,μηρὸς,mons est in finibus Indiæ, in cuius radice Dionysius in Indiam proficiscens, Nysam urbem cõdidit.Curtius lib.8.Nysa sita est sub radicibus montis, quẽ Meron accolæ appellant.Inde Græci mentiendi traxere licentiam,Iouis femore Liberum patrem esse celatum.Græce enim μηρὸς femur significat.

Merso,sas,*Mergere spesso*,κυβιστάω,βαπτίζω,sæpe mergo. Virg. 1.Geor.Balantumq́; gregem fluuio mersare salubri.Catull. Fluctibus fortunæ mersor.

Merto,as,idem quod merso.Accius Deiphobo: impudentia præsentem præsens dictis mertare instituit. hæc Nonius.Festus: Merat,pro mersat antiqui dicebant.Quinct. uero lib. 1.cap.6.hæc(inquit)s,littera,ab his nominibus exclusa, in quibusdam

quibusdam ipsa alteri successit. nam Mertare, atque Pultare dicebant.

MERVLA, κόσσυφος, anis, dicta quòd sola uolet, quasi mera nolans. Hanc tamé etymologiam, ut superstitiosam, ridet Fabius lib. 1. ca. 10. ita Varronem Vellicans: huic tanti fuit uertere, ut merula, quia sola uolat, quasi mera uolant, nominaretur. De huius auis natura Plin lib. 10. cap. 29. Merula ex nigra ruffescit, æstate canit, hieme balbutit, circa solstitiũ muta. Horat. 2. Serm. Sat. 8. Vidimus & merulas poni, & sine clune palumbes. Cic. de Fin. Euolare merulas. Est etiam piscis saxatilis Plinio teste lib. 32. cap. 11. Hoc nomine etiã dictus fluuius, qui Albingæ ciuitatis latus alluit: alio nomine Centa dictus, qua centenis amnibus augetur.

MERVM, substant. Vin puro, ἄκρατον, uinum aqua non dilutum. Vir. 3. Ae. magnũ cratera corona Induit, impleuitq; mero.

MERVS, a, um, ἄκρατος, quod est solum. Terent. in Phor. Nihil habet, nisi spem meram. Per translationé ponitur pro puro. Cice. lib. 2. de Orat. Isocratis è ludo, tanquam ex quo Troiano, meri principes, αὐτοκράτορες, exierunt.

MERVSIVM, sii, μερούσιον, Siciliæ locus, 70. à Syracusis stadiis distans: cuius incolæ Merusii dicti sunt. Stephanus.

MERX, huius mercis, Merce, ἐμπορία, est species ipsa, quæ emitur, uenditur ve. Mercatura uero est ipsum negociationis exercitium. Cic. lib. de rep. 3. Phœnices primi mercaturis, & mercibus suis, inexplebiles cupiditates omnium rerum exportauerunt in Græciam. Porro Merx singulare interdũ legitur, sed minus usitate. Pli. lib. 12. cap. 25. Sarmenta quoque in merce sunt. Plau. in Cist. Mala merx herba hæc. Idẽ in Milit. merci pretium stat pro uirtute ut uæneat. Quinct. lib. 1. cap. 12. Sordidæ mercis negotiator. Gestat mercem sine fuco. Horat. 1. Serm. Sat. 2. Frequentius uero in plurali. Ci. 7. Ver. Mercibus ademptis in uincula cõiectos esse mercatores. Esculentæ merces apud Colum. lib. 12. hoc est, ea quæ hominum esui accommodata uẽduntur. Fallaces & fucosæ merces, Cic. pro Rab. Post. Mutare merces, Ouid. 1. Trist. Eleg. 2.

MESA, μέσα, teste Vitruuio, sunt partes mediæ ædium, quas idem Latine Medianas appellari asserit.

MESANITES SINVS, μεσανίτης κόλπος, Persici sinus pars. Stephanus.

MESAVLI, μέσαυλοι, ædiũ itinera inter duas aulas, id est duo atria, interposita. à nonnullis & Andrones uocantur. Cœl. Rod. lib. 27. cap. 24.

MESENTERIVM, μεσεντέριον, crassa quædam, & adiposa membrana, multis & neruis & uenis, & glandulis intertexta, medium inter intestina situm obtinens: unde & nomen accepit. Huius ueluti manus cuiusdam opera, iecur chylum à uẽtriculo attrahit per eas uenas, quas mesaraicas uocant. Alio nomine Mesaræum appellatur.

MESEMBRIA, μεσημβρία, Megarensium colonia, quam antea Menebriam uocabant, quasi Menapolim, id est Menæ ciuitatem. Eius enim ædificator Menas appellabatur: Bria uero sermone Thracio ciuitas uocatur. Hæc Strab. lib. 7. Oui. 1. Trist. Eleg. 9.

MESES, Mesæ, μέσης, uẽtus inter Boream, & Cæciam medius: unde & nomen habet. Plin. lib. 2. cap. 47.

MESOCHORVS, pen. cor. μεσόχορος, qui in medio turbæ stans reliquis canẽdi, uel aliud agendi signũ proponit. Sidonius. Nullus ibi lyristes, choraules, mesochorus. Vide Cœl. Rod. lib. 4. cap. 14.

MESOLA, μεσόλα, Messeniaci agri oppidum, inter Taygetum montem, & Messenen urbem situm. Gentile est Mesolates. Stephanus.

MESOLEVCOS, μεσόλευκος, gemma, quam media linea alba distinguit. Plin. lib. 37. cap. 10. Est præterea hoc nomine herba quædam, habens candidam lineam per folium discurrentem. Plin. lib. 27. cap. 11. Leucæ Mercuriali similis, nomẽ ex caussa accepit, per medium folium candida linea transcurrente. μέσος nanque medius, λευκὸς, albus.

MESOMELAS, μεσομέλας, gemma est nigram habens uenam, quemlibet colorem per medium secantem. Pli. li. 37. ca. 10.

MESON, μέσον πρόσωπον, auctore Festo, persona comica appellatur, aut coci, aut nautæ, aut eius generis: dicta ab inuẽtore eius Mesone comœdo, ut Aristophanes grammaticus. quanquam rectius uidetur manare à fonte Græco μέσον, nãque medium significat. porro cocorum, nautarum, cerdonũ, atque huiusmodi opificum personæ mediæ sunt: ut quæ neque seruiles uideantur, cum liberæ sint operæ; neque omnino liberæ, cum mercenariæ. Est autem merces, teste Cice. auctoramẽtum seruitutis. proinde mediæ sunt, & mistæ personæ, quæ μέσα πρόσωπα, dici possunt: ut κώσα, καὶ προτάτικα, dicimus in comœdiis. Fuit præterea Meson, μέσων, quidam astrologus, qui Atheniensibus in expeditionem Siciliensem profecturis, cum ipse quoque ad id bellum delectus esset, imminentem toti exercitui cladem prospiciens, propriis ædibus ignem iniecit, furoremq; tam scite assimilauit, ut, uelut insanus, & bello parum idoneus, domi fuerit relictus. Vide Plutarchum in Nicia, Alcibiade, & Pyrrho.

MESOPOTAMIA, μεσοποταμία, regio maioris Asiæ, inter Euphratem & Tigrim, unde & nomen habet: μέσος enim medium sonat, ποταμὸς, fluuium. Cice. de nat. Mesopotamiam fertilem efficit Euphrates, in quam quotannis quasi nouos agros inuehit. Tacitus lib. 5. Euphrate & Tigri, inclytis amnibus, circunflui, Mesopotamiæ nomen acceperunt. Habet hæc regio Tigrim ab Oriente, & Euphratem ad Occidentem: à Meridie Babyloniam: ab Aquilone Caucasum. Mesopotamiam impinguat Euphrates (ut inquit Solinus) annuæ innundationis excessibus terris superfusus. Dicta etiam est Seleucia, ut lib. 6. refert Plin.

MESOSPHAERVM, μεσόσφαιρον, Indici nardi folium. Pli. lib. cap. 12.

MESPILVS, li, pen. cor. Nespolo, μέσπιλος, genus arboris, cuius fructus Mespilum, μέσπιλον, dicitur. Palladius de insitionibus: Mespilaq; exarmat pugnacibus horrida membris. Hæc arbor foliis est prius rubris, quã deciduis ignota Italiæ Catonis æuo.

MESSALINA, pen. pro. μεσσαλῖνα, nomen filiæ Barbati Messallæ, consobrini Claudii imperatoris. Claudio seni nupsit, summæ libidinis mulier, ita ut mutata ueste lupanaria celebrauerit. quinetiam cum scorto famoso aliquãdo certauit, & superatam à se meretricem gloriata est, quinto & uigesimo concubitu. tandem ab ipso Claudio supplicio affecta est. Tranquil. in Claudio, Iuuen. Saty. 6. Tacitus lib. 11. Pli. lib. 10. cap. 62.

MESSANA, μεσσήνη, urbs est Siciliæ, propinqua Peloro promõtorio, à Messeniis Achaiæ populis condita, & à nomine relictæ ab illis urbis ita appellata. Silius li. 15. Incumbẽs Messana freto, niuibusq; reuulsa. Huius incolæ primum Messanenses dicti sunt; postea uero cum Mamertini eo colonos misissent, ipsi quoque Mamertini potius, quàm Messanẽses sunt uocati. Fuit caussa primi belli Punici, ut Florus tradidit lib. 2.

MESSAPION, μεσσάπιον, Eubœæ insulæ mons, ita dictus à Messapo quodam, qui inde in Italiam coloniam deduxit. Step.

MESSEIS, μεσσηὶς, Thessaliæ fons est, non procul à Pharsalo oppido: cuius meminerunt Pli. lib. 4. cap. 8. & Strabo. lib. 9.

MESSENE, μεσσήνη, ciuitas Græciæ in Pelopõneso, à qua Messenii dicti sunt, qui in Sicilia ad Pelorum promontorium urbem condiderunt, quam à nomine patriæ suæ μεσσήνην appellauerunt: Latini, η in a longum commutato, uocant Messanam. Tandem uero Spartani Messenios, propter frequentem defectionem, durissimam in seruitutem redegerunt. Hinc adagium natum, Seruilior Messena. Hi se nota litteræ M. cognobiles reddebant.

MESSIAS, Hebraice: Græce, Christus: Latine, unctus dicitur.

MESSIS, huius messis, Raccolta, modo significat tempus metendi, τὰ θερισικά, ἄμητος. Virg. 5. Eclog. Ante focum, si frigus erit: si messis, in umbra. Modo segetem ipsam iam maturã, ἄμητος. Idem primo Ge. Illius immensæ ruperunt horrea messes. Neque solum de segete dicitur, sed etiam de uuarũ, pomorum, aut etiam herbarum prouentu. Ouid. 3. de Ponto: Conueniensq; suo messis amara loco est. Per translationem accipitur pro copia cuiussuis rei. Plaut. in Trin. Neque quicquam hic uile est, Nisi mores mali: eorum licet iã messem metere maximam. Proprie tamen Messis dicitur de segetibus, iisq; rebus, quæ metuntur: unde & nomen accepit. Varro de Re rust. lib. 1. cap. 50. Messis proprio nomine dicitur de iis, quæ metuntur, maxime in frumento: & ab eo est uocabulo declinata. Interdum idem est, quod messio, siue actus metendi, θερισμὸς. Cic. 1. de Orat. nemo tam sine mẽte, ut, quid sit sementis, ac messis, quid arborum putatio, ac uitium, omnino nesciat.

MESSOR, otis, Mietitore, θεριστὴς, ἀμητήρ, qui metit, Vir. Geo. 1. Cum flauis messorem induceret aruis agricola. Ci. de Ora. Non mihi oratores antiquos, sed messores uideris imitari.

MESSORIVS, a, um, θεριστικὸς, quod ad messorem pertinet. Cic. pro Sext. Messoria se corbe contexit. Sic Opera messoria, pro labore ipsius messoris.

MET, Piam, & Te, syllabicæ sunt adiectiones extra compositionem nihil significantes: in compositione autem aliquid addentes significationi dictionum, cum quibus componuntur: ut Egomet, Quispiam, Tute. Sed Met, iungitur casibus omnibus pronominis primæ personæ, tam pluralis, quàm singularis num. absque genitiuo plurali: ut, Egomet, memet nosmet & reliqua. Secundæ uero personæ obliquis tantum casibus: ut Tuimet, tibimet. Nominatiuo non addunt, ne uerbum

uerbum putetur Tumet à tumeo: ſed Tute,& Tutemet profertur. Aduerbio Tanquam coniunxit etiam Plau. in Truc. Tanquam met genium meum. Et quidem ſic iuncta diſcretionem ſignificat: ut Ipſemet, id eſt ipſe per ſe, & non per alios. Ci. pro Mar. Cæſar memet mihi reddidit Pte, iungitur cum ablatiuis horum quinque pronominũ, Mea, Tua, Sua, Noſtra, & Veſtra: ut Meapte, Tuapte, Suapte, Noſtrapte, Veſtrapte. Vel cum eorum maſcul. aut neutris, ut Meopte, Tuopte, &c. Te, ſimiliter cum pronomine ſecundæ perſonæ idem efficit: ut, Tute id feciſti: id eſt, tu ipſe per te, & non per alium. Sed hoc ſoli nominatiuo iungitur. nam Tuite, aut Tibite non dicimus. In accuſatiuo aliquãdo legimus Te te: ſed tunc diuiſæ potius uidẽtur dictiones, maioris affectus cauſſa figurate geminatæ, quemadmodum etiam aliquãdo legimus Me me. Ce uero iungitur obliquis horum pronominum. Hic, Ille, Iſte, in s litteram deſinentibus: ut Huiuſce, hiſce, hoſce, haſce, Iſtiuſce, & Illiuſce: unde fiunt compoſita Huiuſcemodi, Iſtiuſcemodi, & Illiuſcemodi. Interdum etiam inuenitur iunctum cum caſibus horum pronominum deſinentibus in c litteram: ut Hicce, hæcce, hocce: pro quibus tamen frequẽtius utimur Hiccine, hæccine, hoccine. Vir. Hocce erat alma parens. Ter. Hoccine eſt credibile. Hicce, ſeu hiccine, ὁυτοσὶ: Sicce: ſiue Siccine, οὕτωσὶ: hæccine, hanccine, illicine, ἐκεινοσὶ: iſticce, illanccine. Terẽ. Illanccine mulierem dixit, pro illam ne.

Meta, metæ, *Meta*, κῶνος, congeries, ſeu ſtrues in acutum tendens, ſeu turbo inuerſus: ita dicta quòd eſſet poſita in dimẽſo ſpatio, uel quia eam metiantur quadrigæ circumcurrentes. Moris enim erat ſepties metam luſtrare. Propertius li. 2. Eleg. Aut prius infecto depoſcit præmia curſu, Septima quàm metam triuerat ante rota. Cum enim iam carceribus emiſſæ ad metam ueniſſent quadrigæ, erat opus, ut circum ipſam flecterentur. Virg. 5. Aen. Hic uiridem Aeneas frondenti ex ilice metam Conſtituit ſignum nautis. Ci. de Diu. Vmbra terræ eſt quaſi meta noctis. Hinc etiam agrorum termini, quòd pyramidali figura fieri ſoleant, Metæ uocantur. Eadem etiam ratione, Metæ fœni uocantur, quæ ita cõgeſtæ ſunt, ut inferiori parte latiores, ſuperne in anguſtum deſinant conum. Colum. lib. 19. cap. 2. ſiccatum fœnũ in metas conſtrui conueniet. Per tranſlationem uero, quoniam meta collocari conſueuit in fine circi, uel alterius ſpatii, in quo quadrigæ certabant, factum eſt, ut Meta accipiatur pro quocunque termino ac fine, ὅρος τέρμα. Virg. li. 1. Aen. His ego nec metas rerum, nec tempora pono. Hinc perueniſſe ad metam dicuntur, qui iter aut aliud opus perfecerint. Accipitur quandoque pro inferiori parte molæ, ſicut Catillus pro ſuperiori. Vide Catillus. Metula, læ, diminutiuum.

Meta lactis, τυρὸς κωνοειδὴς, dicitur caſeus, qui factus eſt ad formã metæ. Martial. Metamq; lactis Saſſinate de ſilua.

Metallarii, ſiue Metallici, μεταλλεῖς, præcipue qui ad effodienda metalla damnati: de quibus apud Iuriſconſ. ff. de Pœnis. & C. de metal.

Metallicum atramentum, μελαντηρία, corpus metallicum, quo mulo medici excreſcentem in iumentorum ulceribus carnem conſumunt. Vide Melanteria.

Metallicus, adiect. μεταλλικὸς, quod ad metallum pertinet. Plin. lib. 17. cap. 4. naturam metallicam.

Metallifer, metallum gignens. Statius ſiluarum lib. 4. Anne metalliferæ repetit iam mœnia Lunæ? Metallicus autẽ ſubſtantiuum, μεταλλεὺς, qui metallis & effodiendis, & purgandis dat operam. Plin. lib. 34. cap. 16. Lauant eas arenas metallici, & quod ſubſidit, coquunt in fornacibus.

Metallum, li, *Metallo*, μέταλλον, dicitur quæuis materia dura, è terræ uiſceribus effodi ſolita: ut aurum, argentum, cuprũ, ſtãnum, plumbum, & ſimilia. Dictum putatur à uerbo Græco μεταλλῶ, uel μεταλλεύω, hoc eſt, à fodiẽdo, uel perſcrutando. Alii dictum putant, παρὰ τὸ μετὰ τὰ ἄλλα ἐρίσκεσθαι, quòd uix ulla metalli uena inueniatur, quin alterius metalli uena in propinquo poſtea inueniatur. Pli. li. 33. cap. 6. Hoc quidẽ & in omni fere materia: unde metalla Græci uidentur dixiſſe. Vir. 2. Geor. argenti riuos, ærisq; metalla.

Metallum miniarium, μιλτορυχία, fodina, ex qua effoditur minium: ſicut argentarium, ex qua argentum. Pli. lib. 33. ca. 7. Celeberrimum ex Siſaponenſi regione in Bætica miniario metallo.

Metamorphosis, pen. pro. transformatio Latine, à μεταμορφῶ, transformo. Hoc nomine Ouid. & Apuleius libros transformationum ſuarum inſcripſerunt.

Metaphora, pen. cor. μεταφορά, tranſlatio à Cicerone dicitur, fitq; cum nomen aut uerbum ex proprio loco in eum transfertur, in quo aut proprium deeſt, aut tranſlatum proprio melius eſt: ut, Claſsiq; immittit habenas, Virg. Aen. 6.

Metaphrenum, μετάφρενον, pars illa corporis, quæ præcordiis à tergo eſt obiecta: quòd μετὰ τὰς φρένας, id eſt poſt præcordia ſita ſit.

Metapinum, teſte Plin. lib. 3. cap. 4. unum eſt ex oſtiis Rhodani.

Metapontis, dis, μεταποντὶς, inſula eſt in mari Carpathio, inter Rhodum & Gnidum ſita, recentiore nomine Syme appellata, à Syme Ialyſi filia. Vide Steph. in dictione Syme.

Metapontum, μεταπόντιον Ptolemæo, quaſi tranſpontum, dictum eſt oppidum Italiæ in ſinu Tarentino: à quo Metapontini populi à Pyliis, qui Neſtore duce è Troia nauigauerunt, conditum: adeo terræ prouentu felix, ut ea gratia auream æſtatem Apollini Delphico aliquando donum obtulerit. Pomponius lib. 2.

Metaum, μέταον, Lesbi oppidum. Stephanus.

Metaurus, & metaurum, μέταυρον, Vmbriæ fluuius per Flaminiam decurrens, & inter Fanum Fortunæ, & Senogalliã in mare defluens. Iuxta hunc fluuium Claudius Nero cõſul cum Liuio Salinatore Aſdrubalem interfecit. Horat. lib. 4. Carm. Ode 4. Quid debeas ò Roma Neronibus, Teſtis Metaurum flumen. Quo in loco Metaurum flumen, neutro genere protulit, ſicut alibi Rhenum, Cum flumen Rhenũ, aut pluuius deſcribitur arcus.

Metaxarii, *Mercanti di panni di ſeta*, qui ſerici mercaturã exercent. nam μέταξα Græcis ſericum. Vtitur hac uóce Iuſt. C. de pigno. l. fin. eamq; interpretatur Alciat. in l. Balluca. C. de metal.

Metelis, μέτηλις, oppidum Aegypti, non procul ab Alexandria, recentiore nomine Bechis appellatum. Steph.

Metellus, μέτελλος, Cæciliorum familiæ cognomen fuit, ex qua non pauci reip. utiliſsimi ciues orti, & in primis L. Cæcilius Metellus Pontifex Maximus, quem adeo impeditæ, ac balbutientis linguæ fuiſſe tradunt, ut multis mẽſibus fatigatus, tortusq; fuerit, dum meditatur in æde Opiferæ dedicanda dicere. Hic fuit ille Metellus, qui teſte Plin. lib. 7. cap. 44. conflagrante æde Veſtæ, Palladium Troia aduectũ, ſubtraxit ab incendio, magna quidem pietate, ſed euẽtu miſero. nam dum in flammas auidius ſe coniiceret, orbatus eſt uiſu. Iuuen. Sat. 3. Da teſtem Romæ, tam ſanctum, quàm fuit hoſpes Numinis Idæi. Hic Metellus etiam primo bello Punico, aduerſus Pœnos ſpecioſiſsimum egit triumphum. L. Metellus à domita Macedonia Macedonicus uocatus, prætor Pſeudophilippum & Achæos, quos bis prœlio fudit, triũphantos Mummio tradidit. De hoc Liu. lib. 59. Memorantur alii plures Metelli.

Meteora, pen. pro. μετέωρα, à Græcis dicuntur, miſta imperfecta, quòd in ſublimi, hoc eſt, in aere generentur: ut pluuiæ, niues, grandines: de quibus Ariſtoteles 3. primis libris Meteorologicis: nam quarto qualitates perſequitur.

Methodus, pen. co. μέθοδος, ex μετὰ & ὁδὸς. Methodum appellat Quinct. lib. 1. Inſtitut. quam Cicero uiam, artem, & rationem uocat.

Methone, pen. pro. μεθώνη, ciuitas littoralis Peloponneſi, in Meſſeniaca regione, quam cum obſideret Philippus rex Macedonum, Alexandri Magni pater, oculum amiſit, ictu ſagittæ, quam iecerat Aſter oppidanus, cui inſcriptum erat: Aſter telum Philippo immiſit in oculum. Val. Flac. lib. 1. Ptol. li. 3. cap. 16. Hodie Modon.

Methymna, μήθυμνα, uel Methymne, urbs Lesbi, apud quam naſcitur generoſum uinum. Ouid. 1. de Arte amandi: Gargara quot ſegetes, quot habet Methymna racemos. Hinc Methymnæus, æa, æum, μηθυμναῖος. Idem lib. 11. Meta. Et Methymnææ potiuntur littore Lesbi. Ab hac urbe ortum habuit Arion citharœdus nobilis.

Meticulosus, *Pauroſo, timido*, ψοφοδεὴς, timidus, à Meticulus. Plau. in Moſtel. meticuloſa res ire ad iudicem. Idem in Amph. Nullus eſt hoc meticuloſus æque.

Metiochus, μητίοχος, Miltiadis Athenienſium ducis filius: qui cum à Phœnicibus captus, Dario perſarum regi, contra quem pater bellum gerebat, dono daretur, nullam à Dario iniuriam, ſed magnas diuitias, uxoremq; Perſicam accepit. Herod. lib. 6.

Metior, tiris, menſus, *Miſurare*, μετρέω, menſuro, taxo, à Græco μετρῶ deductum. Cic. 1. de Natu. deo. fuit quædam ab infinito tempore æternitas, quam nulla temporum circunſcriptio metiebatur. Metiri ſtipendium, Curt. li. 3. ducentis pedeſtrium ſtipendium menſum eſt. Metior pro æſtimo. Cic. in Catone: Neque enim ipſorum conuiuiorum delectationes corporis uoluptatibus magis, quàm cœtu amicorum, & ſermonibus metiebar, id eſt, æſtimabam. Quandoque ponitur pro transmeare. Vir. 4. Geor. Magnũ qui piſcibus æquor, Et iuncto bipedum curſu metitur equorum. Plaut. in Pſeu. Quin hinc metimur gradibus militariis? id eſt quin hinc abimus. A ſupino Menſum fit Menſio, quæ eſt menſura. Ci.

in Orat.

mus naturalem quandam in se continet uocum omnium mensionem. Hinc Permetior, hoc est, ad finem usque metior. Virg. 3. Aenei. Nos tumidum sub se permensi classibus æquor, id est, euecti, ut inquit Seru. Remetior, ἀναμετρέω, rursus metior. Idem li. 3. Aen. pelagoq; remenso, Improuisi aderunt.

Mensores à Metior, μετρηταὶ, appellantur agrorum finitores. Colum. li. 6. cap. 1. non agricolæ, sed mensoris officium esse dicebam. Mensores præterea sunt (inquit Vegetius lib. 2. cap. 7.) qui in castris ad podismum dimetiuntur loca, in quibus tentoria milites figant. Podismus autem est dimensio pedibus facta. Hi etiam Metatores dicuntur.

Metius suffetius, dux Albanus tempore Tulli regis Romanorum, qui quòd ex præscripto fœderis ad belli societatem contra Fidenates uocatos, euntibus in hostem Romanis, suos prœlio eduxerat, iussu Tulli duabus admotis quadrigis discerptus est. Vide Liui. lib. 1.

Meto, tis, messui, messum, Metere, θερίζω, ἀμάω, fruges sero, & fructus colligo. Proprie enim segetes meti dicuntur, & herbæ, cum falce alio ve instrumento resecantur. Ci. 2. de Ora. Vt sementem feceris, ita metes. Cæs. 4. Bel. Gal. in metendo occupatos subito adorti. Vuas quoque metere, dixit Vir. 2. Geor. pro colligere uuas. Sumitur etiam latius pro seco. Lactan. lib. 5. Qui uirilia sua ferro metunt. Item pro depascor. Virg. 4. Georg. Purpureosq; metunt flores. Metere maximam messem malorum, dixit Plau. in Trin. pro, maximam malorum morum copiam inuenire. Vide Messis. Idem in Epi. Mihi istic nec seritur, nec metitur. hoc est: ista res nihil ad me pertinet. Hinc Demeto, καταμάω, quod est, metendo decutio. Colum. lib. 2. Demessis segetibus, iam in area futuro semini consulamus. Emeto, extra uel ualde meto. Horat. in epist. Emetit Orcus Grandia cum paruis. Præmeto, ante seco. Inde Præmessum, quod libationis caussa præmetitur. Festus: Præmessum de spicis, quas primum messuissent, sacrificabant Cereri.

Metonymia μετωνυμία, cum accentu in pen. Latine transnominatio, figura, quæ fit cum inuentorem pro re inuenta ponimus. Teren. in Eun. Sine Cerere & Baccho friget Venus. Aut contra, sed tamen paulo durius est: ueluti si Vinum ponamus pro Baccho. Vel cum continens pro eo, quod continetur, usurpamus. Vir. Nunc pateras libate Ioui. id est, uinum contentum in pateris. Aut contra, contentum pro continenti. Virg. lib. 1. & 7. Aen. Crateras magnos statuunt, & uina coronant. Non uina, sed crateras in quibus uina continentur. Vel cum dominus rei pro re ipsa ponitur: ut, Hunc tibi comedendum propino, id est, eius bona deuoranda trado. Vel cum ex effectu efficiens accipimus. Vir. 6. Aen. Mœstumq; timorem Mittite, id est, timorem qui mœstũ facit. Aut contra Vir. li. 8. Aen. Hic melior remis. Significat enim uelocitatem, quæ per remos fit. Vel cum ducem pro iis, qui subsunt: ut, ab Annibale cæsa sunt apud Cannas sexaginta millia. Vel cum auctor pro opere sumitur: ut, Terentius semper in manibus habendus: non Terentius quidem, sed Terentii liber.

Metopion, μετώπιον, arbor est in Africa Aethiopiæ subiecta nascens, ex qua Ammoniaci lacryma in subiectas arenas destillat. Plin. lib. 12. cap. 28. Diosco. uero Metopion, ferula est in Syria nascens, ex qua galbanum destillat. Est & Metopion olei genus ex amaris amygdalis confectum teste Pli. lib. 15. cap. 7.

Metoposcopus, μετωποσκόπος, Latine frontis inspector, ἀπὸ τοῦ μετώπου, fronte, & σκοπεῖν, contemplari. Sunt enim Metoscopi, qui ex frontis & faciei lineamẽtis, quid cuique euenturum sit, diuinant. Suet. in Tito: aiunt metoposcopum constantissime affirmasse, Titum utique imperaturum.

Metor, aris, Per meta, misurare, ὁρίζω, μετρέω, metas in agris terminandi gratia dispono, locum metior castris, uel alteri cuius operi. Gell. lib. 1. cap. 1. curriculum stadii, quod est Pisis apud Iouem Olympium, Hercules pedibus suis metatus. Hinc usus inualuit, ut Metari simpliciter pro disponere, ac parare. Virg. lib. 1. Geor. Si pinguis agros metabere campi, Densa sere. Item pro collocare, τίθεσθαι. Vnde castra metari, στρατοπεδεύειν, dicimus pro eo quod est castra collocare. Sal. in Iug. Sylla pariter cum ortu Solis castra metabatur. Metati cælum. Oui. 3. Fast. Nos quoque sub ducibus cælum metabimur illis. Inuenitur & Meto, tas. Virg. in Culice: Metabas sese circum loca. Vnde aliquando legimus Metatus participium passiue acceptũ, quod uidetur esse à uerbo passiuo Metor. Hor. li. 2. Carm. Nulla decempedis metata priuatis Opacam porticus excipiebat Arcton. Hinc Emetor, pen. pro. διαμετρέω, perfecte mensuro. Lactan. de Opificio Dei: peritus architectus emetatur quem locum leue pondus expetat. Metator, oris, nomen uerbale, μετρητὰς, qui arbores in seminario, uel arbusto disponit, & ordine quodam digerit. Item qui locum futuro ædificio, aut castris collocandis metitur, aut qui agrum, aliũ ve quemuis locum in certas distribuit partes. Ci. in Phil. Saxa, petitos metator urbẽ iam decempeda sua diuiserat. Luca. lib. 1. Hesperios audax ueniam metator in agros. Pro eodem Cic. in Phil. Decempedatorem dixit. L. Antonius (inquit) agri publici, & priuati æquissimus decempedator. Metatores etiam dici possunt, qui iussu atque auctoritate principis militibus diuersoria assignant; quiq; in castris, figendis tentoriis locum unicuique ostendunt. Vegetius lib. 2. cap. 7. Metatores in castris dicuntur, qui præcedentes locum castris idoneum eligunt. Hi & Mensores dicuntur, ut supra docuimus.

Metatio, metationis, μέτρησις, ipse metandi, hoc est disponendi actus. Colom. lib. 9. cap. 15. in quincuncem uinearum metatio conficitur.

Metreta, æ, p. p. μετρητὴς, genus uasis, constans ex duobus batis. Quod Diosc. metretam dixit, Pli. Cadum transtulit. Metretam Cato, & Colum. dixerunt. Est autem congiorum decem, ut auctor est Diosc. lib. 5. Decem autem congii sexaginta sextarios ualent, id est, amphoram & quadrãtem. Pollux tamen in 10. de uocabulis ait, Cratinum comicum Metretam amphoram appellasse. De hoc plura apud Budæum lib. 5. de Asse.

Metrocomia, μητροκωμία, sic est inter uicos, ut metropolis inter urbes. Vide Anno. Budæi. Vtitur hac uoce Iustinianus in suo codice, titulo, Nó licere habitatoribus metrocomiæ possessiones suas ad extraneum transferre: & Iuriscon. lib. ulti. de exa. tribu.

Metrodorus, p. p. μητρόδωρος, pictor, & philosophus Atheniẽsis, Carneadis auditor, ut Ci. testatur de Ora. li. 1. Erat, inquit, etiã Metrodorus, qui cũ illis una illũ ipsum Carneadẽ diligẽtius audierat. Fuit præterea Metrodorus quidã Scepsius, qui postea relicta philosophia ad ciuiliũ rerũ administrationẽ sese cõtulit. Hic oratori in scriptis suis, quam philosopho uicinior fuit, nouoq; quodã dicẽdi genere multos à sui imitatione deterruit. propter nominis tamẽ famã, quã quã pauper erat, clarũ cõiugiũ apud Carthaginiẽses assecutus est, atque uti Carthaginiẽsis uiuebat. cũq; amicitiã Mithridatis regis sibi cõciliasset, ad illũ cũ uxore profectus, iuri dicundo præfectus est, cũ potestate tã ampla, ut ab eo ad regẽ prouocare nõ liceret. quæ tamẽ res ei nõ feliciter cessit. nã cum hominũ aliquot improborũ odium incurrisset, legatus ad Tigranem Armeniorũ regem missus, à Mithridate desciuit. quãobrẽ cõprehensus à Tigrane, inuitus ad Mithridatem remissus est: quo in itinere, siue regis opera, siue morbo (nã utrũque dicitur) extinctus est. Hæc Strab. lib. 13. Huius etiã meminit Ci. memoriãq; eius cõmẽdat Tusc. quæst. li. 1. Fuit & Metrodorus quidã Chius. qui uniuersum sempiternum esse dicebat: nã si factum esset a non ente, aiebat infinitum etiam esse debere. quoniam sempiternum, cum non habeat principium unde incipiat, nec exitum habebit quo terminetur. Immobile quoque asseruit, quoniã moueri non possit, quod non transeat. Fuit item Metrodorus Lampsacenus, Epicuri discipulus. uide Stra. & Diog.

Metropolis, p. c. μητρόπολις, dicitur urbs, teste Bud. in prioribus Anot. in Pandect. ex qua coloniæ deductæ sunt, quales multæ ex Athenis missæ sunt, & ab urbe Roma. latine Matricem ciuitatem dicere possumus. nã μήτηρ matricẽ sonat, & πόλις ciuitatẽ. nã quemadmodũ in pecore ex matricibus noui semper fœtus, ita ex metropoli nouæ ciuitates propagantur. Potest & ἀπὸ τῆς μητέρος cõpositũ uideri. Sic enim se habet Metropolis ad coloniã, ut mater ad filiam: id quod illo Thucydidis loco manifeste declaratur: Ἀποικία εὖ μὲν πάσχουσα, τιμᾷ τὴν μητρόπολιν, ἀδικουμένη δὲ, ἀλλοτριοῦται id est. Colonia beneficio affecta, honore metropolim suam prosequitur: iniuria autem affecta, ab ea alienatur. Metropoles, inquit Suidas, dicuntur quæcũque ciuitates colonias deduxerunt: latine dici possunt Matrices urbes.

Metropolis, μητρόπολις, urbs Phrygiæ teste Stephano, à Cybele deũ matre cõdita. Itẽ alia eiusdẽ nominis, in cõuentu Apameno. Tertia in cõuẽtu Ephesiorũ, ad Cyastrũ fluuiũ. Stephanus præterea alias septẽ enumerat, quarũ primã in Lydia, secundã in Thessalia collocat, tertiã Acarnaniæ, quartã Scythiæ attribuit, reliquas tres in Põto, superiore Thessalia, & Eubœa cõstituit. Harũ omnium gẽtile est Metropolites.

Metropolitani, μητροπολῖται, qui ex metropoli oriundi sunt, qui ve metropolim inhabitant.

Metrum, tri, μέτρον, mensura. Et quoniam mensurantur uersus, à nostris dicuntur metra. Colu. lib. 3. cap. 10. exceptis, quæ retulimus, metris Virgilianis. Definitur metrum, quòd sit connexio quædam atque ordinatio pedum, ad delectationem aurium inuenta. Hinc Monometrum, quod

unica mensura maiori, hoc est, duobus pedibus constat. Dimetrum, quod duabus mensuris, hoc est, pedibus quatuor. Trimetrum, quod sex pedibus. Tetrametrum, quod octo pedibus, siue quatuor mensuris constat: quem numerum pedũ raro supergredimur. Pentametrum dicitur, quod quinque habet mẽsuras minores, quas nos uocamus pedes. Hexametrum, quod sex minoribus mensuris seu pedibus constat.

METVO, tuis, tui, *Temere, δέδια, φοβοῦμαι*, idẽ quod timeo. Var. à motu animi deductum putat, cum id, quod male casurum putat, mens refugit. cumq; uehementius in mouendo, ut à se abeat, foras fertur, formido appellatur. si autem ex horrore uenturæ rei uehementer tundatur pectus, à pauiendo pauor dicitur. pauire enim tundere est. inde pauimentũ, quòd pedibus pauiatur, id est, tundatur. & quia in hac perturbatione frigescimus, ab horrendo Horror dicitur, ut a tremẽdo tremor. Et proprie metuere seruorum est, uereri liberorum. Cic. in Cato. Metuebant eum serui, uerebantur liberi. Quærit Arist. in Probl. Cur tremunt, qui metuunt? an propter refrigerationem? deficit enim calor, atque cõtrahitur. hinc Virg. Gelidusq; per ima cucurrit Ossa tremor. Metuentibus aluus funditur, algor & sitis prouocatur, testiculi contrahuntur, dentes crepitant, & arietantur. Dicimus Metuo te, & Metuo tibi, quemadmodum Timeo te, & Timeo tibi quæ sic differunt, ut Metuo, uel Timeo te, idem sit, quòd metuo, ne quid mihi mali inferas: Metuo, uel Timeo tibi, ne quid tibi mali accidat. Ter. in Eunu. Metuebant omnes iam me. Virg. 1. Geor. Inopi metuens formica senectæ. Metuens nomen ea participio: ut, Metuens legum, Metuens iudiciorum. Cic. post reditum in Sene. consules legum metuentes. Idem pro domo sua: Homines legum iudiciorumq; metuẽtes. Metuentior, comparatiuus. Ouid. 6. Fasto. quo non metuentius ullum Numinis ingenium terra Sabina tulit. Idem epist. 18. metuentior undæ. Metuendus. Ci. de Arusp resp. factus in agro Piceno nunciatur terræ motus, cum quibusdã multis, metuendisq; rebus.

METVTVS, pen. pro. participium. Lucret. lib. 5. nam cupide cõculcatur nimis ante metutum.

METVS, tus, *Timore, tema, paura, φόβος, δέος*, timor, & est (sicut Vlpian scribit) de instanti, uel futuro periculo, mentis trepidatio. Cic. 4. Tusc. Metus est opinio impendentis mali. Ibidem: Aegritudini finitimus est metus. est enim metus, ut ægritudo præsentis, sic ille futuri mali. In metu ponere, pro metuere dixit. Cice. ad Atti. Quid inquit, absurdius, quàm, hunc metuere, alterum in metu non ponere? Et tam actiue, quàm passiue sumitur. nam metus hostium, dicitur, & cum timent hostes, & cum timentur. Capitur interdum pro religione: quoniam (ut docet Seruius) nata est ex timore. Virg. lib. 7. Multosq; metu seruata per annos. Diminutiuum est Meticulus. Hinc Meticulosus: de quo suo loco.

MEV, per duas syllabas, *μῆον* Diosc. herba est caule, folisq; aniso non absimilis: de qua Plin. lib. 20. cap. 23.

MEVANIA, *μηουανία* Ptol. ciuitas Vmbriæ, inclyta Propertio alumno, sita ad uiam Flaminiam, armentorum & gregum ferax. Lucan. lib. 1. Tauriferis Meuania campis. Plin. lib. 35. cap. 14 Latericius murus Meuaniæ. incolæ dicuntur Meuanates, de quibus Plin lib 3. cap. 14.

MEVIVS, poeta ineptissimus Virgilii & Horatii temporibus, utrique inuisus, quòd poemata illorum insectaretur, & ex alienæ laudis obtrectatione gloriam quæreret. unde & Virgilio mastix uulgo appellatus. Virg. 3. ecl.

MEVS, a, um, *Mio, ἐμός*, pron. possessiuum: ut, Meus ager. Cum uero dico, Meus sum, perinde est, ac si dicerem. Meæ potestatis sum, *αὐτεξούσιος*. Persius Sat. 5. Postquam meus à præsore recessi. Aliquando etiam, Meus, Tuus, Suus, substantiue accipiuntur: facileq; in eis subauditur substantiuum aliquod amicus, familiaris, uel domesticus. Virg li. 4. Dulcesq; meorum Reliquias. Et lib. 3. Cape dona extrema tuorũ. Terent. in Phorm. Ego meorum solus sum meus. Meus carnifex, apud eũdem in And. qui me excarnificas. Meum est, hoc est, mei officii est, *πρὸς ἐμοῦ ἐστὶ*. Sic Tuum, suum, nostrum, & uestrum est, id est, tuum, suum, nostrum, & uestrum officium est. Meum non est, id est, non est mea natura. Teren. in Heau. Nõ est mentiri meum. Mea, Mea tu, & huiusmodi muliebria sunt blandimenta, sine quibus, inquit Donatus, non progreditur colloquium feminarum, & maxime trepidantium. Teren. in Adel. Modo doloret, mea tu, occipiunt primulum. Idem in Eun. obsecro, mea Pythias, quid istuc nam monstri fuit? Meum est, Pro meum est inuentum Ibidem: Tuum obsecro ne hoc dictum erat? uetus credidi. TH. Meũ est, id est, ego ipse huius dicti auctor sum. Mea quidem sententia, pro, ut ego sentio. Idem in Adel. erras longe, mea quidem sententia. Mea est descriptio, apud Cice. de Senẽ. pro ego non eã descripsi. Meo pretio, in prologo Hecyræ, interpretatur Donatus pro pretio a me facto, & à me statuto. Mea unius salus, Cic. in Vatin.

MEZENTIVS, Tyrrhenorum rex summus, deorum cõtẽptor à subditis ob immanem crudelitatem expulsus, cum Lauso filio fugiens ad Turnum Rutulorum regem peruenit: cum quo aduersus Aeneam profectus, ab ipso una cũ filio est interfectus.

M ANTE I

MI, *A me, μοῖ*, dandi casus, à genitiuo Mis. Virg. 6. Aenei. Et mi genus ab Ioue summo. Mi uocatiuus, à Meus. Ter. in Adel. O mi Aeschine, germane. Idem in Phorm. Mi patrue, salue. Quo in loco, Mi uim blandimenti habet. Idem in Eun. Ne crucia te obsecro anime mi Phædria. Feminarum, inquit Donatus, oratio, etsi non blanditur, blanda est tamen. Mi inuidiose rugitantis. Idem in Hec. haud equidem dico mi Laches. Donat.

MICA, æ, *ψίξ, λίχνον*, puluisculus ille, qui arena quasi argentũ fulget. A quo & panis, & omnium rerum frustula, quæ tractantibus nobis aliquam rem inde emicant, micas appellamus. unde est illud, nam & catelli comedunt de micis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum. Catullus: Nulla in tã magno est corpore mica salis. Horat. 3. Carm. Ode 22. Farre pio & saliente mica. ubi Porphyrio: Salientem micam, salis granum intellige, quòd saliat cum in ignem missus sit.

MICO, micas, *Risplendere, rilucere, λάμπω, διαστίλβω*, subinde, & per interualla, ut miræ faciunt, fulgeo, & resplendeo. Virg. 1. Aen. Crebris micat ignibus æther. Et quoniam talis quædam uariatio, dum digitis sortimur, apparet, per translationem Micare capitur pro digitis sortiri, *ἐναλλάττειν τοὺς δακτύλους*. Varro: Mirandum erit cum Græco, utrum ego illius numerum, an ille meum sequatur. Est autem Micare digitis, lusus genus quoddam, quod adhuc apud Italos durat, ut, repente porrectis digitis certantium, alterque numerum diuinet. Huius meminit. Ci. lib. 2. de Diuin. Quid sors est? idem, quod micare, quod talos iacere. Ab hoc ludi genere tractum, ut, cum uir bonus existimaretur, cum antiqui dignũ dicerent, qui cum in tenebris micaretur. Cice. lib. 3. Offic. Cum fidem alicuius, bonitatemq; laudant, dignum esse dicunt, qui cum in tenebris mices. Et quia splendor tremulus est, & intermissis uicibus mouetur, factum est, ut Micare accipiatur pro eo quod est interpositis interuallis moueri, *ἀμείβεσθαι*. Virg. lib. 1. Georg. linguis micat ore trisulcis. Ci. 2. de Natu. deo. uenæ, & arteriæ micare non desinunt quasi quodam igneo motu. Hinc, Dimico, pugno: & Emico, *διαστίλβω*, extra splendeo. Intermico, inter uel in medium mico. Augustin. lib. 9. Ciui. in altissimis tenebris lumen candidum intermicare. Promico, *ἐκστίλβω*. extendo. Næuius: multa longe promicanda oratio est. Habent autem hæc omnia pen. cor.

MICTVRIO, cturis, pen. cor. *Desiderare di urinare, οὐρητιάω*, uerbũ desideratiuum à Meio: cupio meiere. Iuue. Sat. 6. hic.

MIDAS, *μίδας* Gordii bubulci filius fuit, & rex Phrygũ, qui cunctos pene reges pecuniæ abundantia antecessit. Huic (ut est in fabulis) propter Bacchum hospitio susceptum, cõcessum est, ut, quicquid uellet optaret, futurus uoti compos. optauit, ut, quicquid corpore contigisset, in aurum uerteretur. quod, annuente Baccho, factum est. sed cum cibus & potus contacti etiam in aurum mutarentur, sensit eandem stolidus se stulte petiisse: & facti pœnitens, orauit Bacchum, ut hoc munus auferret. tum Bacchus iussit, ut in Pactolo flumine se lauaret, & sic liberaretur. quod cum fecisset, cœpit deinceps Pactolus aureas arenas trahere. Postea cum Phœbus & Pan carmine certarent, & Midas iudex electus cum Tmolo monte (qui Phœbum uictorem pronunciauerat) secundum Pana iudicium tulisset, indignatus Apollo asininas ei auriculas addidit, quas tam scire occultauit, ut nemo sciret præter solum tonsorem, qui cum rem inauditam tacere non posset, fossam ingressus proclamauit, Aures asininas habet rex Midas. Deinde fossam terra adoperuit, succesiuq; temporis creuerunt illic arundines, quæ commotæ uocem, quam tonsor infoderat, reddiderunt. Vide Ouid. 11. Metam. Arguitur tamen, atque iniusta uocatur Vnius sermone Midæ: nec Delius aures Humanam stolidas patitur retinere figuram. Nonnulli dicunt, cum inter Apollinem & Marsyam decertantes iudex constitutus esset, & ipse pro Marsya sententiam tulisset, auriculis asininis à Phœbo fuisse donatum. Hinc natum est prouerbium, Auriculas Asini Midas habet: quo utimur in stolidos, & crassis auribus, pinguiq; iudicio homines. Alii narrant, cum præteriret aliquãdo Liberi patris asinos, atque eos afficeret iniuria, iratum Bacchum Midæ auriculas asininas addidisse. Sunt qui dicant huic aures natura prælongas fuisse, & asininarum instar prominentes, atque hinc fabulæ locũ ortum esse. Quanquã pluribus placet,

cet, hac allegoria significatum Midam, utpote tyrānum, coryceos ac subauscultatores dimittere solitum, per quos, quęcunque per omnem regionem uel fierent, uel dicerētur, cognosceret, nimirum illis utens aurium uice. proinde cū uulgus admiraretur, ab illo resciri etiā ea, quæ clam, ac procul fierent, occasionē fabulæ datam esse, ut Midas diceretur auriculas asini habere: uel quod nullū aliud animal acrius audiat, quàm asinus, excepto mure: uel quòd aures habeat omnium longissimas. Persius: Auriculas asini quis non habet? Ferunt nonnulli primum poetam scripsisse: Auriculas asini Mida rex habet: deinde metu Cæsaris scripturam mutasse, Quis non habet.

MIDAS, *μίδας*, uermiculus est in fabis nascens, ut inquit Teophr. lib. 4. de Plantarum caussis: & Hermolaus in Pli. li. 18. cap. 19. Est item Midas felicissimus iactus in ludo tesserarum, à Mida beatissimo rege nomen habens

MIGRATIO, onis, *μετοίκησις*, uerbale à migro. Ci. Fam. 9. Migrationem feliciter euenire uolo.

MIGRO, as, *Mutar stanza, andare ad habitare altroue*, *μετοικίζω*, *μετοικέω*, est, inquit Valla lib. 5. cap. 95. domicilium muto, & alio me ad habitandum confero, relicta priore habitatione. Liu. lib. 5. Romam inde frequenter migratum est. Migrare ex uita, *μεταλλάττειν τὸν βίον*, mori. Cic. lib. 6. de rep. unde quàm ea hac uita migro. Legitur interdum Migrare actiue pro transferre, *μεταβάλλειν*. Gel. lib. 2. ca. 29. nidum migrauit. Apud antiquos in usu fuit Migrassit, pro Migrauerit: ut apud Ciceronem 3. de Leg. Quisquis earum rerum migrassit, noxiæ pœna par esto. Hinc commigro, in locum aliquem migro. Terēt. in And. Ex Andro commigrauit huic uiciniæ. Demigro, de loco discedo, & alio ad habitandum eo. Cice. pro Domo sua: Demigrandum potius aliquo est, quàm habitandum in ea urbe. Emigro, exeo. Cæsar: Vt domo emigrent, alias sedes petent. Immigro, in locum aliquē migro. Remigro, in pristinum domicilium reuertor. Idem ibidem: In nostram domum remigremus. Semigro, ad seorsum habitandum eo. Cic. pro Cœlio: Reprehendistis, à patre quòd semigrarit. Transmigro, ultra ad habitandum eo: hoc est, in longiorem locum domicilium transfero. Et habent hæc omnia pen. coe.

MIHI, A me, *ἐμοὶ*, *μοὶ*, pronomen datiui casus ab ego, uarium usum habet. nonnunquam significat, ad meam utilitatē, aut ad meum damnum. Teren. in Adel. Si quid peccat Demea, mihi peccat. Aliquando, quantum ad meum iudicium, ut interpretatur Donatus illud in Adelphis: nam is mihi est profecto seruus spectatus satis, Cui dominus curæ est. Aliquando, à me. Idem in Heau. Syrus est prehendendus, atque adhortandus mihi. Aliquando, in me, circa me. Idē in Hecyr. Vt uos mihi domi eritis. Aliquando Mihi & Tibi, in oratione ponuntur festinitatis tantum gratia. Ci. in Pis. Is mihi etiam gloriabitur se omnes magistratus sine repulsa assecutum? Mihi crede, seu, Credas mihi uellim, affirmantis sunt particulæ, quæ idem significant, quòd certe. Cice. Tuis (mihi crede) litteris perlectis, exilui gaudio. Mihimet ipsi: datiuus est ab Egometipse: quo usus est Ci. pro Quinctio: Breuitas postulatur, quæ mihimetipsi amicissima est.

MIHIPTE, *ἐμαυτῷ*, pro mihiipsi posuit Cato. Festus.

MILES, huius, militis, *Soldato*, *στρατιώτης*, gene. comm. dicitur quicunque militiam exercet, auctore Valla lib. 6. cap. 32. sed proprie, qui pedes militat, à militia, id est, à duritia, quam pro rep. sustinet, dictus: aut à multitudine, aut à malo, quod arcet: aut à mollitie per cōtrariū (ut Festus putat) eo quòd nihil molle, sed potius asperū quid gerat. uel à mille, quasi millesimus quisque, quòd trium millium prius legio fiebat, & singulæ tribus, Titientium, Ramnensium, Lucerum, mille milites mittebant. Cic. pro lege Man. Qui extrema pueritia miles fuit summi imperatoris. Leuis armaturæ milites erant expediti milites. Aerarii milites, ut ait. Varr. 4. de lingua Latina dicuntur ab ære, quòd stipendia facerent. Aurati, & Argentati milites. Liu. 9. ab urb. Tunicæ auratis militibus uersicolores, argentatis linteæ candidæ. Caussarii milites, hoc est, morbo, aut debilitate affecti, ob idq; cessare coacti. Liui. 6. ab urbe. Tertius exercitus ex caussariis senioribus à L. Quinctio scribatur, qui urbi, mœnibusq; præsidio sit. Legionarii & auxiliarii milites. Asinius Pollio. Ci. lib. 10. epist. Militem non modo legionarium, sed ne auxiliariū quidem ullum quoquam misi. Tria autē sunt (ut inquit Seruius) militum genera: Euocati, qui non milites, sed pro milite erant. unde consul solebat dicere, Qui uult remp. saluā, me sequatur. nam diuersi ad diuersa loca propter cogēdos exercitus mittebantur. Virg. 9. Aen. Mittitur & magni Venulus Diomedis ad urbem. Salust. Ab his omnes euocatos centuriones. Tumultuarii, qui necessitate aliqua electi ad unum duntaxat bellum, militant, quando uicinum periculū urbis singulos uocare non patitur. Virg. lib. 7. Simul omne tumultu Coniurat trepido Latium. Sacramento religari, qui post electionem in remp. iurabant se non recessuros à præcepto consulis, nisi post completa stipendia: quod militare sacramentum dicebatur. hi plenam militiam habebāt, erantq; quinque & uiginti annis obligari: ut apud eundem in illud. Virg. 2. Aen. Fas mihi Graiorū sacrata resoluere iura. De his tribus militiæ generibus uide Budæū in Pandect.

MILETUS, *μίλητος*, filius Apollinis, & Argeæ Cleochi filiæ, uel, ut Ouid. habet, Deiones, qui cum Minoa Cretensium regem iam senem regno priuare uellet, à Ioue territus, in Samium, deinde in Cariam Asiæ regionem fugit, ibiq; oppidū condidit, quod de suo nomine Miletum appellauit, eiusq; incolas Milesios. Oui. lib. 9. Meta. Sponte fugis Milete tua, celeriq; carina Aegæas metiris aquas, & in Aside terra Mœnia constituis positoris habentia nomen. Alii tamen aliam afferunt nominis rationem. uide in dictione sequenti.

MILETUS, pe. p. *μίλητος*, urbs fuit in finibus Ioniæ, & Cariæ, auctore Herodoto, ædificata à Mileto Solis, & Deiones filio, ut testatur Ouid. 9. Metam. Strabo tamen lib. 12. à Sarpedone conditam mauult, Iouis filio, & Minois ac Rhadamanti fratre, & ab eo Miletum appellatam fuisse ab altera eiusdem nominis urbe, quam in Creta reliquerat. Vrbem hanc præstantissimæ lanę prouentus nobilitauit, ex qua fiebant Milesia stragula, quæ ob insignem mollitiem in prouerbium cesserunt. Martia. lib. 8. Nec Miletus erat uellere digna tuo. Et Virg. lib. 3. Geor. Quamuis Milesia magno Vellera mutentur Tyrios incocta colores. Vbi Seruius: Milesia uellera, id est lanæ pretiosissimæ. nam Miletus ciuitas est Asiæ, ubi tinguntur lanæ optimæ. Cic. in Verr. Nam quid à Milesiis lanæ publice abstulerit. Hæc etiam Anactoria nominata, ab Anacte quodam, Cæli & Terræ filio. Fuit autem hæc urbs coloniis à se conditis in primis fœcunda, ut quæ octoginta & amplius urbium per omnia maria metropolis extiterit. Oraculum habuit antiquitus Branchidarum appellatum, postea Apollinis Didymei. Ab hac Milesii, *μιλήσιοι*, populi dicti sunt, qui cum prius potentes essent & opulenti, deliciis deinde dediti, & opes, & potentiā amiserunt. Ex Mileto ortum traxerunt uiri memoratu digni: Thales unus ex septem sapientibus, qui primus physiologiæ, ac mathematicæ auctor inter Græcos est habitus: & Anaximander eius discipulus: Item huius rursus discipulus Anaximenes, & Hecatæus, qui scripsit historiam: & Aeschines orator, non ille qui cum Demosthene contendit, sed alter qui assumpta nimia erga Pompeium licentia in exilium missus est. Hinc & Timotheum musicum ortum ferunt, & Pittacū philosophum. Alia fuit eiusdem nominis urbs in Creta, teste Homero lib. 2. Iliad.

MILIARIA, *κεγχρὶς*, auis, dicta quòd milio uescatur. Varr. lib. 3. de Re rust. cap. 5. Miliaria etiam herba est, quæ milium necat. Plin. lib. 22. cap. 25.

MILITARIS, & hoc re, *Ciò che si appartiene a militia*, *στρατιωτικὸς*, quod ad milites aut militiam pertinet: ut, Militaris homo. Salust. Præmittit illis homines militares. Militaris uia, *λεωφόρος*, quæ uulgo communis dicitur, alio nomine Regia seu Consularis, siue etiam Prætoria, aut Publica uia. Dicta est autem militaris, quod à militibus sterneretur, uel quòd milites in bellum proficiscentes, per eam iter facerēt. Eiusmodi fuerunt Romę Salaria, Flaminia, Appia, Aemilia. Aetas militaris: hoc est robusta, & ad militiam apta. Tacitus lib. 2. septingenta milia ætate militari. Signa militaria. Ci. in Cati. secures, fasces, tubas, signa militaria. Timor militaris. Plau. Pseud. ego illum dabo in timorem militarem.

MILITARIS HERBA, quam & Dioscorides *στρατιωτικὴν* appellat, herba aliis nominibus Achillea, Millefolium, & Supercilium Veneris appellata. Militaris dicta, quòd ab ea milites uulnerati petere soleant præsidium. Cic. pro Mur. Rei militaris uirtus præstat ceteris omnibus.

MILITARITER, *De soldato*, *στρατιωτικῶς*, aduer. significat more militum, seu more militiæ. Liu. 5. ab urb. Tempanii oratio militariter grauis, non suis uana laudibus.

MILITARIUS, adiect. *στρατιωτικὸς*, antiqui usurpauerunt pro militaris. Plaut. in Pseud. Quin hinc metimur gradibus militariis?

MILITIA, æ, *Militia*, *soldo*, *στρατεία*, bellum, & rem militarem significat. Cic. 3. Offic. de Vlysse: insimulant eum, simulatione insaniæ, militiam subterfugere uoluisse. Horat. lib. 1. Ser. Sat. 1. Contra mercator, nauim iactantibus Austris, militia est potior. quid enim? concurritur: horæ Momento aut cita mors uenit, aut uictoria læta. Quandoque per metaphoram pro quouis exercitio & usu sumitur. Cice. ad Attic. 5. Grata hæc magna, mihiq; nondum laboriosa ex illa uetere militia. Militiæ nomen dare, est, inquit Budæus in An-

notat.in Pandectas,ad delectū ultro sese exhibere, noméq; suum in militum album describendum edere. Ci. in Philip. milites summo etiam cum studio nomina dant,id est, ἑαυτοὺς ἐκδιδόασιν ἀπογράφεσθαι. Militiam urbanam sequi,dixit. Cic. pro Muræ.pro,in iudicijs uersari, & cum aduersarijs in foro contēdere. Imaginariam militiam, uocat Suet. in Claud. pugnam simulatam ad spectatorum delectationē exhibitam. Hinc Commilitium,hoc est,ipsa belli societas: & Commilito,onis,συστρατιώτης,qui nobiscum militat. Cic. pro Deio. Hic adolescens meus in Cilicia miles, in Græcia commilito fuit. Militiæ,genitiuus aduerbij uice positus,sicut Domi. Terē.Adel. una semper militiæ & domi fuimus. Sal. populus Rom. domi militiæq; præclara facinora fecit.

Milito,as,*Militare,essercitare l'arte della guerra*, στρατεύω, ὁμαι, militiam exerceo. Plin. in Præfat. lib. 23. Militare didicisset sub Annibale. Cic. Offic. 1. Qui in eadem legione militabat. Aliquando habet post se ablatiuum pretii. Curtius: Græcis mercede apud Persas militantibus. Inuenitur aliquādo, Militatur imperfonaliter. Plaut. in Persa: Illa militia militatur magis. Legitur & Militor passiuum. Horat. Epod. 1. militabitur bellum spem gratiæ.

Milium,lii. *Miglio*, κέγχρος, genus frugis, à mille dictum est (ut putat Festus) propter multitudinem granorum. Pli. lib. 18. cap. 10. Milio Campania gaudet præcipue, pultemq; cādidam ex eo facit: fit & panis prædulcis. Ibidem cap. 7. Milium intra hos decem annos ex India in Italiam inuectum est, nigrum colore, amplum grano, arundineum culmo. &c.

Mille, *Mille*, χιλιάς, substant. & neut. gene. Declinaturq; in utroque numero: quamuis in singulari nomen genitiuus, & datiuus non inueniātur. Ablatiuus, quamuis hodie in usu non sit, inuenitur tamen apud antiquissimos. Lucil. lib. 9. ut citat Gell. lib. 1. ca. 16. Milli numum potes uno querere centum. Vbi, Vno milli numum dixit, pro mille numis: ac si diceret, Potes mille numis acquirere centum millia. Cōstruitur autem Mille substantiuum cum genitiuo, tam in numero singulari, quàm in plurali. Cic. in Ant. Quis inuentus est qui L. Antonio Mille mummum ferret expensum? Quadririus lib. 3. Annal. occiditur mille hominum. Plaut. in Milit. mille annorum ninunr. Aliquando mille adiectiuum est, pluralis numeri tantum, & indeclinabile, quemadmodum & Centum: ut cum dicimus, Mille numi, Mille propugnacula. Nec licet dicere, Millia homines, quia substantiua nō cohærent sine copula. Dicimus tamen, Decem millia, & ducenti homines, quod ita intelligitur, decem millia hominū & ducenti homines.

Millenarius,naria,narium. Cic. de Off.

Millefolium,folii,herbæ genus,μυριόφυλλον. Pl l. 24. c. 16.

Millefolia,foliæ,panacis genus est,ab Achille inuentum: unde Achilleos,ἀχίλλειος,appellatur. Plin. lib. 25. cap. 5. Aliqui & hanc Panacen Heracleon, alii Sideritin, & apud nos Millefoliam uocāt, cubitali scapo, ramosam, minutioribus, quàm fœniculi, foliis.

Millepeda,æ,χιλιόπους,animal est (teste Pli. lib. 29. cap. 6.) è uermibus terræ pilosum multis pedibus, arcuatim repēs, tactuq; contrahens se. Oniscon Græci appellant, alii Tilon, qui multo pedum agmine scatet, ab aliis Cētipeda, aut Multipeda dicta. Hieronymus contra Iouinianum.

Millesimus,a,um,adiect. *Millesimo*,χιλιοστός,ordinis numerus est, à Mille formatus. Ci. ad Att. lib. 19. ex libro Serapionis millesimam partem uix intelligo.

Milliarium,rii. *Miglio*,μίλιον,mille passuum spatium. Cic. ad Att. 8. audiui. à tertio milliario tum eum esse. Hoc etiā millium dicitur. Vide Bud. in prior. Anno. in Pandect. Huius octaua pars stadium uocatur, passus continens 125. Passus autem ex quinque cōstat pedibus, & singuli pedes à quatuor palmis, singuli autem palmi quatuor digitis. Milliariū etiam dicitur uas ad coquēdum accommodatum, θύλακος. Cato de Re rusti. Inter orbem & milliarium unum digitum interesse oportet, Palladius lib. 1. Vas æneum milliario simile, id est, altum & angustum. Milliarium aureū, fuit columna aureata in capite fori Romani, in qua incisæ omnes uiæ Italiæ terminabantur. Et hoc milliarum Plinii, Trāquilli, Plutarchi, atque Taciti monumentis celebratur.

Milliarius,a,um,mille librarum, *Migliaio*, χιλίων λιτρῶν. Vnde Apri milliarii apud Colum. dicebantur mille librarum, qui apponebantur mille librarum qui apponebantur in cenis Romanorum. Sene. lib. 11. epist. non desideras millarios apros, nec linguas phœnicopterorum, & alia portenta luxuriæ, iam nota animalia fastidientis. Plin. lib. 17. cap. 12. Milliarias uocari multas oleas narrant à pondere olei, quod ferant annuo prouentu. Et Milliarius grex, apud Varr. de Re rust. lib. 2. cap. 18. Item milliaria porticus apud Suet. in Nero. Vestibulum eius fuit, in quo colossus 120. pedum staret. Ipsius effigiei tanta laxitas, ut porticus triplices milliarias haberet.

Millies,*Mille volte*,χιλιάκις,aduerbium numerandi, mille uicibus: ut, Millies te uidi. sic Decies, Centies. Cice. in Ver. act. 5. Millies audiuit.

Millium,ii. Cic. Att. lib. 3. ultra quadringenta millia.

Millus,siue Millum,li,*Collare da cani*, (nam utroque modo dicitur) collare canum uenaticorum, factum ex corio multis clauis ferreis eminentibus, aduersus impetum luporum. Scipio Aemilianus ad populum: Nobis (inquit) reiq; publicæ præsidio eritis, quasi millus cani. Dictus Millus, à multitudine clauorum, hoc est, à mille clauis: uel quasi melinus, quòd ex pelle animalis melis fere hæc collaria fiant. Varro. de Re rust. lib. 2. cap. 9. Ne uulnerentur canes à bestiis, imponuntur his collaria, quæ uocantur millum.

Milo,nis,μίλων,ciuis Rom. fuit ex municipio Lanuuino, qui cum P. Clodium multa seditiose in rep. molientem occidisset, frustra à Cic. defensus elegantissima illa oratione, quæ etiam hodie omnium manibus teritur, Massiliam damnatus in exilium profectus est: ubi cum aliquando uidisset orationem Cic. pro se scriptam, multo meliorem ea, quæ in iudicio habita erat, dixisse fertur, Si sic orasset Cicero, nō ego Massiliæ umbilicos legerem. Hæc Dion in Roma. hist. Fuit alius hoc nomine athleta Crotoniensis, qui taurū in Olympico certamine ictu nudæ dextræ occidisse dicitur, & sine fatigatione per stadii spatiū supra humeros portasse, totūq; eo die comedisse. cum autem nimia neruorum fiducia arborem in parte media hiantem diducere uellet, brachiis hinc inde constrictis, & deficiente conatu retentus, lupis fuit præda.

Miltiades,μιλτιάδης Suidæ, dux Atheniensium clarus, qui decem millibus suorum ciuium, & Platæensibus auxiliariis mille, profligauit Persarum sexcenta millia in campis Marathoniis. Iustinus lib. 2. Postea tamen peculatus damnatus, in carcere mori ab Atheniensibus coactus est. Val. Max. lib. 5. cap. 3.

Miluinus,ἰκτινικός,adiectiuum, à nomine Miluus, quod ad miluum pertinet. Miluinæ tibiæ dicuntur, quæ in accentus exeunt acutissimos. Item Miluinæ ungulæ, pro manibus rapacibus. Plaut. in Pseud. miluinis, aut aquilinis ungulis. Et Miluinus pes, herbæ nomen est apud Colum. lib. 12. cap. 7. quam nonnulli eandem esse putant cum coronopo.

Miluus,& Miluius,*Nibbio*,ἰκτῖνος,utroque modo dicitur, auis rapacissima: à molli uolatu (ut quibusdam placet) uel ficti-tio nomine à uoce, quam edit. Ouid. lib. 3. Fasto. Iupiter alitibus rapere imperat: attulit illi miluius, & meritis uenit in astra suis. Teren. in Phorm. Non rete accipitri tenditur, neque miluio. Plin. lib. 10. cap. 10. Milui ex accipitrum genere. Notandum in his rapacissimam, & famelicam semper alitem, nihil esculenti rapere unquam ex funerum ferculis, nec Olympiæ ex ara. Ab huius auis similitudine piscis quidam miluius, siue miluus dicitur, quòd se saltu supra mare attollens, miluii in modum uolare uideatur. Pli. lib. 9. cap. 26. Ponitur & pro sidere cælesti, in quod miluus, qui Ioui elapsum annulum retulit, fertur mutatus. Ouid. lib. 3. Fast. Stella Lycaoniam uergit decliuis ad arcton miluius: hæc illa nocte uidenda uenit. Item, miluus per translationem de homine rapaci dicitur. Plaut. in Pœn. male ego metuo miluos.

Mimallones,μιμαλλόνες,Bacchæ mulieres: à Mimāte Thraciæ, uel (ut alii malunt) Ioniæ mōte, uel à μιμέομαι, imitor, quòd Liberum patrem imitarentur, & ad eius imitationem cornua ferrent.

Mimallonis,idis,patronymicum fem. idem significat. Oui. lib. 1. de Arte amandi Ecce Mimallonides sparsis in terga capillis.

Mimalloneus,a,um. Persius Sat. 1. Torua Mimalloneis implerunt cornua bombis. Hæ quoque Bassarides, & Thyades, & Ogygides uocatæ.

Mimas,mantos,μίμας,mons Ioniæ in minori Asia, testibus Plinio & Strabone: uel, ut Suidas mauult, Thraciæ, ubi sacra, & certamina quotannis fieri Baccho cō sueuerunt. Oui. 2. Meta. Rhodope niuibus caritura Mimasq;. Mimas etiam gigantis nomen fuit, quem Iupiter fulminauit. Hora. lib. 3. Carm. Typhœus, & ualidus Mimas.

Mimermnus,μίμερμνος Suidæ, Ligyrtiadæ filius, Colophonius, aut Smyrneus, aut Astypalæensis, elegiarum scriptor. Natus Olympiade 37. ideoq; septem sapientibus antiquior est. Quidam tamen eodem tempore uixisse illum dicunt. Vocatus fuit Lygyastades, propter concinnitatem & dulcedinem carminis. Scripsit libros multos. Hęc Suid. Prop. lib. 2. Eleg. 9. Plus in amore ualet Mimermni uersus Homero.

Mimicus,a,um,quod ad Mimū pertinet. Ci. de Ora. 2. Vitandū est oratori utrūq;, ne aut scurrilis iocus sit, aut mimicus.

MIMA. Cic. in Phil. 2. aperta lectica mima portabatur.

MIMVLA diminut. à Mima, gesticulatrix. Ibidē: Venisti Brundusium in sinum & complexum tuæ mimulæ.

MIMVS, mimi, *Mimo, buffone*, μῖμος, effictor Latine, qui intra, uel extra scenam gesticulationes exercet, imitaturq; dicta, factaq; mores ve hominum & naturas. A μιμέομαι (ut Diomedes inquit) quod significat imitor. Histrio uero personatus in scena comœdias, & tragœdias uoce, & corporis gestu agit. Inde Pantomimi, id est, omnium personarum imitatores, effictoresq;. Et Archimimi, pro histrionum principibus. Hæc fusius à Budæo declarantur in prior. Annot. in Pand. Etiam Cic. de Orat. Tutor mimus uetus. Mimi etiam dicuntur poemata, sine reuerentia lasciuiam imitātia: quod genus latini uocant Planipedias. Ouid. 2. Trist. Scribere si fas est imitantes turpia mimos. Mimus quoque pro fabula risu digna translate ponitur. Sueton. in uita Othonis. Satis uisum, ne pœna acrior mimum omnem diuulgaret: qui tamen sic quoque hoc disticho enotuit: Cur Otho mentito si quæritis exul honore? Vxoris mœchus cœperat esse suæ. Dicimus etiam, Mimo subseruire, pro eo, quod est, facere contrariam uocem in symphonia: hoc est, figmentum, uel fabulantem adiuuare.

MINA, æ, Græce μνᾶ, Atticum est uocabulum, quo tam in appellatione rei numariæ, quàm ponderalis Athenienses utebantur. Constabat autem ex drachmis Atticis centū: eratq; maior Romana libra drachmis quatuor. nam hæc nonaginta sex tantum pendebat drachmas. Fannius apud Priscianū: Accipe præterea paruo quam nomine Graii Mnam uocitant, nostriq; Minam dixere priores. Centū hæ sunt drachmæ: quod si modo dempseris illis Quatuor, efficies hāc nostram denique libram. Sed hoc de mina noua intelligi debet, quæ & Solonis mina à quibusdam appellatur. Constat enim Minam Atticam antiquitus fuisse drachmarum tantū septuagintaquinque: quæ auctis postea à Solone ponderibus, Mina uetus appellata est, de qua intelligi debet, quod subdit Fannius apud Priscianum: Attica quæ fiet, quartam si dempseris hinc, mna. Quo tamen in loco Fannius sentire uidetur, Minam Atticam eam esse, quæ constat septuaginta quinque drachmis, quam nos Minam ueterem uocauimus: alteram uero, quæ centum constat drachmis, Minam Græcam uocari. Sed hoc non esse uerum, facile Plin. auctoritate conuinci potest: qui lib. 20. cap. ulti. ubi ex professo Atticorum ponderum interpretationem tractat, subdit in fine capitis: Mna, quam nostri Minam uocat, pendet drachmas Atticas centum. Vide plura eius rei testimonia tam græca, quàm latina apud Georg. Agricolam. Quoties autem apud scriptores minæ mentio occurrit, de mina noua intelligendum est, quæ epitriti portionem habet, ad minorem seu ueterem minam, quemadmodum & talentum maius ad talentum minus. Continet itaque Mina, si de pondere intelligas, uncias duodecim, & semissem. quòd si de re numaria sit sermo, Mina ad monetæ Gallicæ æstimationem redacta, ualebit circiter libras Turonenses septendecim, & semissem. tantum enim conficiunt centum drachmę, singulæ tribus solidis Turonensibus & semisse æstimatæ. Budæus estimat Minam aureis coronatis decem: quod in idem recidit: modo sane intelligas singulos coronatos ab eo trigintaquinque duntaxat solidis Turonensibus æstimari. Mina etiam mensuræ genus est, qua agri metiuntur, qui & modius dicitur, & Actus quadratus. Habet in latitudine pedes centum uiginti, & in longitudine totidem. Vide Varr. de Re rust. lib. 1. c. 10. In pecore item ouillo Minæ dicuntur, quæ uentre sunt glabro. Idem lib. 2. cap. 2. pecus ouillum recte, sanum, extra luscam, surdam, minam, id est, uentre glabro.

MINACIAE, ἀπειλή, à Plau. quas nos hodie Minas uocamus: ut in Truc. Melius, te munere certare mecū, quàm minaciis.

MINACITER, aduerb. *Minaccieuolmente*, ἀπειλητικῶς. Ci. de Or. aduersarios minaciter terrere. Minacius dixit idem Phil. 2.

MINANTER, aduerb. *Minacciosamente*, ἀπειλητικῶς, minaciter. Ouid. lib. 3. de Arte amandi: Multaq; submisse, multa minanter agant.

MINAE, arum, *Minaccie*, ἀπειλή, metus incussio per uerba, aut signa. Ter. in And. Si illum relinquo, eius uitæ timeo: sin opitulor, huius minas. Ci. ad Att. li. 2. Minæ Clodii modice me tangunt. Vir. 3. Aen. Dii prohibete minas: dii talē auertite casum. Quandoque dicuntur eminentiæ murorū, quas pinnas, ἐπάλξεις, uocant, teste Seruio: & à Minor, aris, deriuatur, quod inter cetera extare, & eminere significat. Virg. 4. Aen. Pendent opera interrupta, minæq; Murorū ingentes.

MINATIO, onis, ἀπείλησις, minæ, uel actus comminandi. Ci. 3. de Orat.

MINAX, cis, *Minaccioso*, ἀπειλητικός, qui frequenter minatur. Virg. lib. 3. Georg. fluuios tentare Minaces. Cic. Cæsar minaces & acerbas litteras ad senatum misit.

MINCIVS, Venetorum fluuius, qui ex Benaco lacu defluens alium prope Mantuam lacum efficit, & inde rursus, multis torrentibus auctus, effluit in Padum. Virg. 4. Georg. Tardis ubi Mincius errat flexibus. Ab hoc Virg. Minciades dictus. Iuuen. Illos Minciadæ celebrat dulcedo Maronis.

MINERVA, ἀθηνᾶ, disciplinarum dea, quæ Græce Pallas dicitur. & à minando dicitur, quasi uim minetur. solet enim pingi ægide & hasta formidabilis. Aut à minuendo (ut placet Ci. lib. 1. de Nat. deo.) ut (ut alii malunt) à monendo, quòd recte moneat. Festus: Minerua dicta quòd bene moneat. hanc enim pagani pro sapientia ponebant. Cornificius uero quòd fingatur, pingaturq; militaribus minitans armis. Hæc ille. Eadem & Tritonia à poetis appellatur, quod Ogygis regis temporibus circa Tritonidem Africæ paludem uirginali facie dicatur apparuisse. ab Homero etiam γλαυκῶπις, quasi glaucos habens oculos. Palladis autem nomē accepisse putatur ἀπὸ τοῦ πάλλειν, hoc est, à iaculando, uel uibrādo. pingitur enim quasi manu hastam tenens, eamq; uibrās. Hæc prima olei, & lanificii inuentrix creditur extitisse: ob quæ erga humanum genus beneficia diuinos honores meruit, sapientiaq;, & bonarum omnium artium dea habita est. Fabulantur autem poetæ Mineruam ex cerebro Iouis esse prognatam: quo commento significare uolunt, humanorum litterarum disciplinas, humani ingenii non esse inuentum, sed ex Iouis cerebro, hoc est, ex inexhausto diuinæ sapiētiæ fonte ad hominum usum esse depromptas. Pingui seu Crassa Minerua aliquid facere, est simplicius, rudius uel indoctius aliquid facere. Colu. in Præf. li. 1. Potest enim nec subtilissima, nec rursum (quod aiunt) pingui Minerua res agrestis administrari. Inuita Minerua aliquid facere: idē est, quod repugnāte ingenio uel repugnāte natura aliquid aggredi. Hora. de Art. Tu nihil inuita dices, faciesve Minerua. Sus Mineruam, subaudi docet, uel monet, tritissimum est prouerbium, quo utimur, quoties indoctus aliquis eum conatur docere, à quo ipse sit magis docendus.

MINERVAL, seu Mineruale, δίδακτρον, à Minerua deductū nomen, erat quasi præmium, quod habetur præceptori, quasi magisterii merces, paucis diebus a scholasticis dari solita ante Quinquatria, per quos dies pueri uacabant. Varr. 3. de Re rust. cap. 2. simul ac promiseris minerual, incipiam. Oui. 3. Fast. Nec uos turba fere censu fraudante magistri Spernite. Discipulos attrahit illa nouos.

MINGO, gis, xi, ctum, *Pisciare, orinare*, οὐρέω, meio. Vnde & Permingo, κατουρέω. Horat. Hunc perminxerunt calones, atque caballi. Hinc mictura, & mictito, tas, quæ uide suis locis.

MINIACEVS, cea, ceum, μιλτώδης, quod est ex minio. Vitr. lib. 7. Parietes passim expolitione miniacea expoliebantur.

MINIARIA, æ, μιλτωρυχία, locus in quo foditur minium. Pli. lib. 33. cap. 7. Sisaponensibus miniariis suæ uenæ arena sine argento excoquitur. Miniarius adiectiuum, ut miniarium metallum. Idem ibidem.

MINIATVLVS, a, um. Cic. Att. Ceras miniatulas.

MINIATVS, & per diminutionē miniatulus, μιλτοπάρῃος Homero, idem est quod rubrum, quasi minio tinctum: unde Ceram miniatulam ueteres dixerūt, quam nos rubrā dicimus. Et miniatula cera aliquid notare, pro eo quod est, loca corrigenda annotare. Cic. ad Dolabellam in epist. ad Att. li. 15. his litteris scriptis, me ad συντάξεις dedi, quæ quidem uereor ne miniatula ceratua pluribus locis notandæ sint. Idē ad Att. lib. 16. Cerulas enim tuas miniatulas illas extimescebam.

MINIMVS, a, um, ἐλάχιστος, superlatiuū, à paruus. Ci. 3. Off. Ex malis eligere minima oportet. Minimus natu, Liu. 1. ab urb.

MINIMA GENTIVM, ..., uehementius negantis est, ut cum uolumus significare quippiam omnium gentium iudicio minime esse faciendū. Aut est superuacua adiectio gentium: sicut, Vbique gentiū, pro, ubique: Nusquam gentium, pro nusquam.

MINIMVM, *Pochissimo, minimo*, ἐλάχιστα, superlatiuum est à Parū, & aduerbiū quantitatis. Minime uero negatio est, quasi nequaquā, ..., ut, minimū doctus, qui pauxillū est doctus: ut minime doctus, qui prorsus est indoctus. Plus enim est minime, quā Non. Ci. li. 1. Ora. Minimeq; artes hæ probādæ, quæ ministræ sunt uoluptatū. Minimū etiā pro saltē, ad minus, ut minimum, τὸ ἐλάχιστον. Varro: Harum singula genera minimū in binas species diuidi possunt. Sic aliquando etiam sumitur minime. Colu. li. 1. Lata bubilia esse oportebit pedes decem, uel minime nouē: quæ mensura & ad procumbendū pecori, & iugario ad circumeundum laxa ministeria præbeat. Iungitur autem minimum cum genitiuo, ut cetera aduerbia quantitatis. Cice. de Amic. Quod si ita esset, ut quisque ualetudinis minimum in se esse arbitraretur,

ita ad amicitiam esset aptissimus.

MINIMOPERE dixerunt ueteres, uti maximopere. Lici. apud Priscianū. Nō minimopere milites quietus nolebant esse.

MINIO, as, μιλτόω, minio tingo. Pli. lib. 33. cap. 7. A censoribus in primis Iouem miniandum locari. unde & miniati libri dicuntur, cum litteræ maiores minio tinguntur.

MINIO, fluuius est Tusciæ, non procul à Cærete oppido. Vir. lib. 10. Qui Cærete domo, qui sunt Minionis in aruis.

MINISTER, stri, *Ministro*, ὑπηρέτης, qui inseruit, & ministrat. Cic. 1. de Orat. ministros se præbent in iudiciis oratoribus.

MINISTERIVM, rii, *Ministerio*, διακονία, ὑπηρεσία, proprie ministri opera est. quamuis & pro omni operatione poni consueuerit, ut de rege Latino. Virg. 7. Aen. Abstinuit tectis pater, auersusq; refugit Fœda ministeria, & cæcis se condidit umbris. Pli. lib. 10. ca. 71. Nec minor uarietas in pedum ministerio. Oui. 11. Meta. Somne quies rerū, placidissime Somne deorum, Pax animi, quem cura fugit, qui corpora duris Fessa ministeria, mulces, reparasq; labori, &c. Aliquando ministeria ponimus pro ministris, sicut seruitia pro seruis. Paulus Iureconsultus: Vrbica ministeria dicimus etiā, quæ extra urbem nobis ministrare consueuerunt. Cice. de Vni. quibus utitur ministeriis deus. aliter ministris.

MINISTRA, ὑπηρέτις. Cic. 2. de Fin. Ministræ & satellites uoluptatum.

MINISTRATOR, oris, qui ministrat, ὑπηρέτης. Cic. 2. de Ora. Obiurgabam, quòd ministratorem peteres, nō aduersariū.

MINISTRATRIX, cis. ὑπηρέτις, idem quod ministra. Cice. 2. de Orat.

MINISTRATORIVS, adiect. ὑπηρετικός, quod ad ministrationem pertinet: ut, ministratorii urceoli apud Mart. lib. 14.

MINISTRO, as, *Ministrare*, ὑπηρετῶ, ἡμαι, ὑπουργέω, seruio, porrigo. Plaut. in Curc. Tu tabellas consignato, hic ministrabit, id est, seruiet. Gel lib. 2. quoniam filii sui pocula in conuiuio regi ministrarent. Virg. 1. Aen. Iamq; faces & saxa uolant, furor arma ministrat. Varr. 3. de Re rust. cap. 17. his ministret uictum. Hinc, Administro, διοικέω. Colu. in Præfat. lib. 1. Vt his tantummodo diebus urbanæ res agerentur, reliquis administrarentur rusticæ, id est, curarētur. Idem lib. 4. maior pars putationis per id tempus administratur, id est, exercetur. Subministro, ὑπαρκέω, subseruio, suppedito. Lactan. lib. 5. Victum subministrat.

MINITABILITER, ἀπειλητικῶς, ueteres dixerunt pro minaciter. Pacuuius in Antiopa: Minitabiliter increpare dictis sæuis incipit.

MINITABVNDVS, hoc est, ualde minans, quasi plenus minarum. Liui. 9. Bell. Mace. minitabundus petebat.

MINITOR, aris, frequentatiuum, *Minacciare*, ἀπειλέω, sæpe, uel impetuose minor. Plaut. in Curc. Mihin' malum minitare? Ci. 1. Cat. Vobis, atque huic urbi ferro, flāmaq; minitātur.

MINITO, as, apud antiquos. Plaut. in Amph. Quid minitabas te facturum? Minitans, tis, particip. Cic. 7. Ver. Verri nimia atrociter minitantem.

MINIVM, nii, μίλτος, pigmenti genus est laudatissimi coloris, quod in argentariis metallis cum argento uiuo inueniri solet. Maxima eius copia, teste Pli. lib. 33. cap. 7. effoditur in Hispania. sed hoc durum est & arenosum. optimum nascitur supra Ephesum in Cilbianis agris. Quo pacto autem purgetur, minium, docet idem Plin. paulo post: terendum esse colore cocci, quæ teri consueuit, & deinde lauari: abiectisq; purgamētis, quæ in aqua supernatant, minium in fundo inueniri. Nonnulli per errorem minium idem esse putant cū cinnabari: cū proprie cinnabari sit sanies draconis morientium elephantum pondere elisi, utriusque animalis sanguine permisto. Idem loco iam citato. Comperiq; uulgo pro cinnabari Indica in medicamenta minium addi inscitia nominis: quod esse uenenum docebimus inter pigmenta. Inde Miniatus, a, um, & miniatulus, μιλτοπάρηος, de quibus diximus suo loco.

MINIVS, μίνιος, fluuius Hispaniæ iuxta Abobricam Callæcorum oppidum uastissimo ore in Oceanum profluens. Plin. lib 4 cap. 20. & Ptolem. lib. 2. cap. 6.

MINO, as, *Menare, condurre*, ἄγω, duco. Festus: Agasones equos agentes, id est, bene minitantes. Apud antiquos etiam pro minor legitur. A quo minito, tas, ut supra docuimus ex Prisciano.

MINOA, pen. pro. μίνωα, urbs in Amorgo insula, una Cycladum. Item altera in Siphno insula, una Sporadum. Tertia in Sicilia. Atque hæ quidē tres enumerantur à Steph. Strabo præterea lib. 9. Minoam fuisse emporium tradit in agro Attico, decem & octo stadiis à Megaris distās, quod postea Nisæam appellarunt.

MINOIS, idis, μινωΐς, insula, una Cycladum, quæ notiore nomine Baros appellatur. Plin. lib. 4. cap. 12.

MINOIS, idis, patronymicum fem. Ouid. 8 Meta. Aegides, rapta minoide, Diam Vela dedit.

MINOIVS, a, um, μινώϊος, possessiuum: ut, Minoia regna. Vir. 6. Aen.

MINOR, oris, & hoc minus, *Minore*, ἐλάττων, comparatiuum à Paruus. Ouid. 2. de Arte: Non minor est uirtus, quàm quærere, parta tueri. Interdum idem est, quod iunior: præsertim si addatur ablatiuus Natu, annis, uel similis. Cic. 4. Verr. Ne quis minor triginta annis natu. Interdum siue huiusmodi ablatiuo. Teren. in Eun. uideo herilem filium minorem huc aduenire. Id quoque frequentissimum est in plurali numero, ut minores dicamus pro iunioribus, & interdum pro ipsis posteris, quemadmodū maiores pro senioribus, uel pro iis, qui nos ætate una uel pluribus antecesserunt. Horat. de Arte: Censor, castigatorq; minorū. Ouid. 4. Trist. Vtq; ego maiores, sic me coluere minores. Virg. 6. Aen. Vtcunque ferent ea fata minores. Minoris uendere aliquid, hoc est, minori pretio. Cic. 3. Offic.

MINOR, aris, *Minacciare*, ἀπειλέω, ἐπαπειλοῦμαι, minas Infero. Ci. 1. Tusc. Cui cum Lysimachus rex crucem minaretur. Ouid. Episto. 10. Multa mihi terræ, multa minantur aquæ. Item eminere, extare. Virg. 1. Aenei. Geminiq; minantur in cælum scopuli.

MINATIO, uerbale. Cic. 2. de Ora. admirationes, minationes.

MINANS, minantis, partic. Ouid. 2. Fast. Edidit impauidos ore minante sonos Hinc Comminor, & Interminor, quæ habent pen. cor.

MINOS, μίνως, Iouis, & Europæ filius, rex Cretæ, qui primus Cretensibus leges dedit. Hic cum haberet uxorē Pasiphaen & illa ex tauro genuisset Minotaurum, Dedalum, quòd bouem ligneam fabricasset, sub qua istена cum tauro uxor cōcubuerat, persecutus, in Siciliam peruenit, ubi à Cocali regis filiabus interfectus fuit (ut Aristoteles refert) iuxta Camerinam urbem, & apud inferos propter insignem iustitiā iudex animarum factus est. Virg. 6. Aenei. Quæsitor Minos urnam mouet. Quo pacto autem iudex habeatur inferorū propter iustitiam, non uideo, cum uiolator fuerit hospitii, & raptor (ut Suidas ait) Ganymedis, & multa alia commisisse dicatur, à uera iustitia non parum abhorrentia.

MINOTAVRVS, μινώταυρος, ex Minoe, & tauro dictio composita, monstrum biforme ex portentoso Pasiphaes cum tauro concubitu prognatum: quod iussu Minois (ut fabulantur poetæ) Labyrintho inclusum, humanis carnibus uescebatur. huic quotannis Athenienses ex præscripto fœderis septem ex suis liberis mittebant deuorandos. sed tertio anno Aegei filius Theseus sorte missus, Minotaurum occidit, &, ab Ariadne accepto fili glomere, fuga euasit. De hoc Virg. 6 Aen.

Hic crudelis amor tauri, suppostaq; furto
Pasiphae, mistumq; genus, prolesq; biformis
Minotaurus inest, Veneris monumenta nefandæ, &c.

Seruius interpretatur, Taurum scribam fuisse Minois, qui, absente rege, cum Pasiphae concubuit in domo Dedali: & quia Pasiphae eodem tempore gemellos peperit, quorum alter Minoi, alter Tauro esset similis, factus est locus fabulæ, ut Minotaurū biforme monstrum peperisse dicatur.

MINOVM, μίνωον, oppidum Cretæ, à Minoe rege. Plin. lib. 4. cap. 12.

MINOVS, a, um, adiect. Ouid. in Ibin. Si tua cōtigerit Minoas puppis arenas. Taurus Minous, pro Minotauro, Stat. 2. Achil.

MINVRNAE, μιντύρναι Ptolemæo, oppidum in Campania inter Sinuessam, & Formias, ad Lyrim fluuium: habens propinquas paludes, in quibus Marius delituit, fugiens persecutionem Syllæ.

MINVO, nuis, nui, nutum, *Minuire, menomare*, ἐλαττόω, μειόω, minorem reddo, detraho, extenuo. Plin. Radix commanducata dentium dolorem minuit. Cice. ad Att. si putares me essem molestiam minui posse. Idem in Catil. Ne quid de summa dignitate reip. minueretur. Cæs. 3. Bell. Gal. nostris militibus spem minuit.

MINVRIO, *Cantar sotto uoce*, parua uoce succino. μινυρίζω enim cantillo significat. Sidon. l. 2. epist. inter frutices silentum Prognen, minurizantem.

MINVS, ris, *Minore, meno*. ἧττον, ἔλαττον, quandoque comparatiuum est à Paruum, neutri generis, sicut Minor masculini, & feminini: ut, plus minusve. Aliquando comparatiuum est aduerbiale: sed tunc à Parum fit, non à Paruum: ut, Habeo minus pecuniæ. Quòd si iungatur positiuo, contrariæ significationis comparatiuum demonstrat: ut, Minus stultus: id est, prudentior. Minus prudens: id est, stultior. Terent. in Eun. Hoc nemo fuit minus ineptus: id est, aptior. Frequenter etiam accipitur pro non, præsertim coniun-

ctum

ctum cum Sin: ut, Sin minus, idem est, quod, si uero non. A minus nominé fit superlatiuum Minimum: à Minus aduerbio fit superlatiuum, Minime. Plau. in Trin. Minus quindecim dies sunt, quòd pro his ædibus minas quadraginta Accepisti à Callicle. Liu. de Bell. Pun. Minus duo millia hominum effugerunt.

MINVSCVLVS, la, lum, *Minoretto*, ἐπελάττων, diminut. à Minus. Varro: excludantur in minusculum auiarium. Ad hunc etiã modum dicimus, Minusculam epistolam, Minusculam uillam. Plau. in Amph. Si minusculo digito increpuerint fores. Cic. ad Quin. Frat. Rescripsi epistolæ maximæ, audi nũc de minuscula.

MINVTAL, μυττωτὸς, genus edulii, quod ex concisis minutatim oleribus fit, auctore Apicio. Fiebat inter cetera marino pisce, liquamine, oleo, uino, porris, & coriandro. Martial. lib. 11.

MINVTATIM, *A minuto*, εἰς λεπτότατα, in minutissimas partes. Colum. lib. 8. cap. 14. Nasturtium confectum minutatim. Aliquando pro paulatim. Varr. lib. 1. de Re rust. minutatim assuefaciant. Cic. Acad.

MINVTE, aduer. Cic. de Orat. Grandia minute dicere.

MINVTIA, æ, *Minutia*, σκύβαλον, λεπτὸν, contemptibilis paruitas cuiuscunque rei. Lact. de Ira dei: pulueris minutias uidemus in sole. Minutia etiam dicta porta Romæ, à Minutio, quòd Minutii sacello proxima esset. Et Minutia, uirgo Vestalis: quæ propter suspicionem stupri uiua defossa est. Liu. 8. ab Vrbe.

MINVTIM. *Minutamente*, λεπτομερῶς, aduerb. in minutas partes. Colum. lib. 5. fossor æqualiter & minutim soli terga comminuat.

MINVTVLVS, diminut. Plaut. in Pœn. pueros infantes minutulos.

MINVTVS, a, um, *Minuto, menomato*, & participium, & nomẽ esse potest. Participium, significat comminutum, ἐλαττωθὲν, hoc est, minus factum: ut, Minuta spes, pro imminuta, apud Tacit. in uita Agric. Nomen, idem est quod breue uel paruum, λεπτὸν. Cic. 7. Ver. Reticulum tenuissimo lino, minutis maculis. Aliquando ponitur pro pusillanimo, teste Nonio, ut à Græcis dicitur λεπτομερὲς. Cic. 2. de Fin. minuti, & angusti, & omnia semper desperantes.

MINYAE, μινύαι, populi fuerunt Thessaliæ, qui Iasonẽ in Colchos proficiscentem secuti sunt: qua dictione frequẽter utitur Val. Flac. in Arg. pro ipsis Argonautis. Ouid. lib. 7. Meta. Iamq; fretum Minyæ Pagasæa puppe secabant. Alii dicunt fuisse populos Bœotiæ circa Iolcum montem habitantes: quos ita dictos uolũt à Minya rege Orchomeni, filio Chrysæ, & nepote Neptuni.

MIRABILIS, le, *Mirabile*, παράδοξον, θαυμαστὸν, admiratione dignum. Virg. 1. Aen. Matris Ledæ mirabile donum.

MIRABILITAS, pro stupore. Cice. ad Att. lib. 5. hæc animi despicientia mirabilitatem magnam facit.

MIRABILITER, aduer. θαυμαστῶς. Cic. ad Cæs. lib. 13. Satisfacere immortalitati laudum tuarum mirabiliter cupit.

MIRABVNDVS, qui miratur, θαυμάζω. Liui. lib. 25. mirabundi unde tot hostes tam subito exorti.

MIRACVLVM, li, *Miracolo*, θαῦμα, quicquid admirationẽ afferre potest, quasi sit contra naturam. propter quod ueteres miracula pro monstris posuere. Liu. lib. 2. Adiiciunt miracula huic pugnæ, silentio proximæ noctis ex silua Arsia ingentem auditam uocem. Miracula septem mũdi sunt hæc: Templum Dianæ Ephesiæ, quod summæ magnificentiæ fuit, & admirationis apud priscos, ducentis uiginti annis factum à tota Asia. Columnæ centum uiginti septem à singulis regibus factæ, sexaginta pedum altitudine: ex his triginta sex cœlatæ. De hoc uide Plin. lib. 7. cap. 38. & lib. 36. cap. 5. & 14. Mausoleum ab Artemisia Cariæ regina in memoriam uiri extructum: de quo diximus suo loco. Colossus Solis apud Rhodios: de quo Plin. lib. 34 cap. 7. Iouis Olympiaci simulacrum, quod Phidias fecit ex ebore apud eundem li. 7. ca. 38 & lib. 13. cap. 3. & lib. 35. cap. 8. & lib. 36. cap. 5. Muri Babylonis, quos Semiramis regina constituit. Pyramides in Aegypto, de quibus idem Plin. lib. 36. cap. 12. Domus Cyri Medorum regis, quam Menon arte prodiga, illigatis auro lapidibus fabricauit. Miraculo esse, in admiratione haberi. Liu. 5. Bel. Pun. id eos audere, miraculo fuit.

MIRE aduerbium, mirabiliter. Cice. ad Att. Puero municipia mire fauent.

MIRIFICE aduer. mirum in modum, θαυμαστὸν ὅσον. Cice. 4. Aca. Delectabatur autem mirifice lectione librorum.

MIRIFICISSIMVS superlatiuum à mirificus. Ter. in Phorm.

MIRIFICO, cas, *Far merauiglioso*, θαυμαστόω, miris laudibus extollo. Plau. in Amph. Thebani ciues modo miro mirificant, probant.

MIRIFICVS, a, um, *Mirabile*, θαυμάσιος, mirabile, siue quod parit admirationem. Cic. in Catil. Mirificos fructus afferunt.

MIRMILLONES erant pugiles Retiariorũ aduersarii. nã digladiantiũ alter Retiarius, alter Mirmillo appellabatur. Festus, Retiario, inquit, pugnãti aduersus mirmillonẽ cãtatur, Nõ te peto, piscẽ peto, quid me fugis Galle? Quia mirmillonicũ genus armaturæ Gallicũ est, ipsiq; mirmillones ante Galli appellabãtur: quorum galeis piscis effigies inerat. Quod genus pugnæ institutum est à Pittaco, uno ex septem sapientibus, qui aduersus Phrinonem dimicaturus, propter controuersias finiũ, quæ erant inter Atticos, & Mitylenæos, reti occulte allato, impediuit Phrinonem.

MIRO, as, *Ammirare*, θαυμάζω, miror. Varr. in Eumenid. ut citat Nonius: Hospes quid miras? Obsoletum est.

MIROBRIGA, μιρόβριγα Ptol. Hispaniæ ulterioris urbs in cõuentu Cordubensi. Pli. lib. 3. cap. 1. Mirobricam uocat.

MIROR, aris, *Ammirare, stupire*, θαυμάζω, ἄζομαι, re aliqua, tanquam noua, obstupesco. Virg. 1. Aen. Artificumq; manus inter se, operumq; laborem miratur. Mirari etiam est, cũ uoluptate intueri. Idem 2. Georg. Olympiacæ miratus præmia pugnæ. Item nescire: quia (ut Donatus inquit) admiratio ab ignorantia descendit. Ter. in And. Miror unde sit. Cum dicimus, miraris te, miratur se, tunc significat, de se magnifice sentire. Martia. lib. 13. Qui se mirantur, in illos Virus habet. Construitur hoc uerbum cum accusatiuo, & cum genitiuo. Virg. 12. Aen. Iustitiæ ne prius mirer, belli ne laborum. Quãdoque absolute ponitur. Oui. li. 13. Met. Dũq; moror, mirorq;, simul fugit omnis in undas. Hinc Admiror, stupore afficior, seu fixe aspicio. Lactã. li. 6. Qui ad aliená felicitatẽ non attollat oculos, opes non admiretur. Aliquando est uenerari. Virg. 4. Georg Ille operum custos, illum admirantur & omnes circunstant. Demiror, & Emiror, ualde miror.

MIRATIO, θαυμασμὸς, uerbale. &

MIRATOR, θαυμαστὴς. Cic. 2. de Diu. Caussarum ignoratio mirationem facit. Mart. lib. 10. Mirator ueterum senex auorũ. Proper. lib. 2. Eleg. 14. Formæ mirator honestæ.

MIRATRIX, cis, femin ut, Turba miratrix. Iuuen. Sat. 4. Item fama miratrix, apud Senecam in Hippol.

MIRANDVS, a, um, admiratione dignum. Ter. in And. mirãdo hoc tanto, tam repentino bono. Cic. 6. Ver. mirandũ in modum Græci rebus istis, quas nos contemnimus, delectantur.

MIRVM in modum, & Mirandum in modum, *Marauigliosamente*, θαυμαστὸν ὅσον, θαυμάσιον ἡλίκον, id est, maiorem in modũ. Plau. in Amph. Vterque deluditur dolis mirum in modum. Cic. Metel. Marcellum tuũ consulẽ factum, mirandũ in modũ gaudeo. Mirum quantum, eiusdem significationis. Liu. li. 2. ab urb. Mirum quantũ illi uiro hæc nuncianti fides fuerit.

MIRVM, responsio aduerbii cuiusdam formam habens. Terẽ. Eun. T. Rex credere omnem exercitum, consilia. G. Mirum. Hinc mirius antiqui dixerunt pro magis mirum. Varr. Nunquid hoc mirius.

MIRVS, a, um, *Marauiglioso*, θαυμάσιος, admiratione dignus. Virgil. 4. Aen. Templum Coniugis antiqui, miro quod honore colebat. Hinc Permirus, a, um, pen. pro. Cica. Appio Pul. Illud mihi permirum accidit. Apud ueteres mira pro mõstris atque horrendis sumuntur, θαύματα, τέρατα. Pla. in Amph. Mira memoras. Virg. autem Geor. 4. de Proteo canens, res admirandas, & portẽtosas uocat miracula: Omnia (inquit) commutat sese in miracula rerum. Mirum ni, idẽ fere quod nimirum, certe, profecto. Ter. in And. Mirum ni domi est.

MISCELLANEA, orum, *Mescolamenti, miscugli*, συμμικτὰ, dicuntur, quæcunque ex uariis dissimilibusq; rebus, nullo seruato ordine, sunt commista. unde nonnulli opera sua, in quibus res uariæ nullo ordine tractantur, Miscellanea uocauerunt. Inter ludos quoque miscellanea dicebantur, in quibus uaria spectacula nullo ordine exhibebantur, ita dicta à permistis spectaculis, siue (ut aliis placet) à confusis cõsessibus, quòd in iis sedendi ordo, ut in iustis ludis, non seruaretur. Iuuen. Saty. 11. Sic ueniunt ad miscellanea ludi.

MISCELLANEVS, a, um, συμμικτὸς, quod uariarum ex rerum commistione, nullo obseruato ordine, conflatum est. Gell. lib. ulti. cap. 11. uariam & miscellaneam doctrinam conquisiuerunt. Sic Apul. in Meta. Miscellaneam turbam uocat, ex promiscua colluuione hominum conflatam.

MISCELLVS, a, um, adiect. *Mestihio*, συμμικτὸς, quod mistum est. Miscellos ludos Lugduni edidisse Caligulam, scribit Suet. in Calig. Varro lib. 3. cap. 7. Miscellum uocat columbarum genus, quod nec agreste est, nec domesticum, sed ex utroque temperatum. Item Miscellæ uites, quæ omni agro conueniunt, quòd ceteris ubique utiliter misceantur. Cato de Re rust. cap. 6. uites, miscellæ in quemuis agrum conueniunt. Varro 1. de Re rust. cap. 54. miscella, quam uocant nigrã, multo ante coquitur. Miscellas uuas uocat Cato ca. 23.

quibus præliganeum uinum fit, quod operarii bibant.

MISCEO, ces, miscui, mistum, per s, non per x, *Meschiare, mescolare*, μίγνυμι, μίσγω, κυκάω, tempero, confundo, sine ratione, perturbareq; facio. Virg. 1. Aen. Magno misceri murmure pontum: hoc est, turbari. Pli. lib. 7. cap. 56. Vinum aqua miscere Staphylus docuit. Colum. lib. 6. cap. 4. Multi largo sale misceot pabula. Cic. pro Sext. Rosc. In tenebris ruebant, omnia miscebant: hoc est, perturbabant. Quandoque est potum ministrare, κεραννυμι, tractum à commistione calidi & frigidi, aut certe aquæ & uini. Iuue. Saty. 5. Nescit tot millibus emptus pauperibus miscere puer. Miscere absolute, pro miscere omnia. Cic. ad Quinct. Fra. lib. 3. Appius miscet. Hinc, Admisceo, ἐπιμίγνυμι, ad aliquid misceo. Lact. lib. 6. mares maribus admiscuit, & nefandos coitus contra naturam machinatus est. Commisceo, συμβάλλω, simul misceo. Cic. pro domo: Cuius ignem non sum passus cum totius urbis incendio commisceri. Immisceo, παραπλέκω, ἐγκαταμίγνυμι, intus misceo. Lactan. lib. 2. aliis uitæ purgamentis immisceatur. Intermisceo, διαμίγνυμι, in medio misceo. Permisceo, ἐμπλέκω, ualde misceo. Cic. in Vatin. Ne tuas sordes cum clarissimorum uirorum splendore permisceas. Promiscuus, a, um. Sal. in Cat. Diuina, atque humana habere promiscua.

MISTVS, partic. temperatus. Liu. 3. ab urbe colluuio mistorum omnis generis animantium.

MISTVRA, æ, μίξις, temperatura, confusio. Colu. lib. 7. cap. 5. ea mistura palatum, lingua, totum os perfricatur.

MISELLVS, a, um, *Meschinello*. ταλαίπωρος, diminut. est à miser. Pla. Censen' misello mali aliquid facturum? Misellum pallium. Plau. in Ruden. sum redactus ad hoc misellum pallium. Cic. ad Att. lib. 3. cui nihil misello relinquo.

MISENVS, pen pro. μισηνὸς, promontorium Campaniæ, non procul à Cumis: dictum à Miseno Aeneæ tubicine illic sepulto. Virg. 6 Aen Monte sub aerio, qui nunc Misenus ab illo Dicitur, æternumq; tenet per secula nomen.

MISER, ra, rum, *Misero, meschino*, δείλαιος, δύστηνος, τάλας. calamitosus, ærumnosus, infelix. Terẽt. in Eun. Apparet seruum hunc esse domini pauperis, Miseriq;. Idẽ Heaut. Nemo est miserior me. Sal. in Iugurt. expertus sum parum fidei miseris esse. Miser animi. Pla. Mil. illam miseram animi excrucias. Miser animo, & Miser ex animo apud eundem in Truc. & Sticho. Interdum pro ægroto, nam morbus genus est infelicitatis. Plaut in Pœn. Miseram esse prædicat buccã, Fortasse medicos nos arbitratur. Interdum innocens. Cic. pro Mil. Miseros interdum ciues optime de repub. meritos. Inuenitur etiam pro interiectione dolentis, δειλὸν Vir 6. Aen. Cecropidæ iussi (miserum) septena quotannis corpora natorum.

MISERABILE, pro miserabiliter, nomen pro aduerbio. Virg. 5. Aen. Miserabile cæsis Hostibus insultans. Seruius.

MISERABILIS, le, *Degno di misericordia*, ἐλεεινὸς, οἰκτρὸς, miseratione dignus. Ouid. in Ibin Sisq; miser semper, nec sis miserabilis ulli. Aliquando dicitur flebilis, lamentabilis. Liui. li. 5. Euentus belli minus miserabilem dimicationem fecit. Ibidem: Voces miserabiles exaudiebantur.

MISERABILITER, *Miserabilmente*, ἐλεεινῶς, οἰκτρῶς, misere. Ci. 1. Tusc. non miserabiliter uir clarus emoritur.

MISERANDVS, *Degno di misericordia*. ἐλεεινὸς, miseratione dignus. Cic. 5. Tusc. ex Sophocle: Miserandum aspice Euiscera tum corpus lacerati patris.

MISERANTER, aduerb. ἐλεεινῶς, cum miseratione. Gell. lib. 10. cap. 3.

MISERATIO, onis, *Misericordia, compassione*. οἰκτιρμὸς. ægritudo qua ex alicuius infelicitate mouemur. Pli. epist. 51. me recordantem fragilitatis humanæ miseratio subit. Cice. Luceio lib. 15. Quem nostrum ille moriens apud Mantineam Epaminondas non cum quadam miseratione delectat?

MISERE, *Miseramente infelicemẽte*, δειλαίως, ταλαιπώρως, aduerb. infeliciter. Cic. Neque commoueri eius desiderio non possum, qui tam misere periit. Quandoque significat ualde. Teren. in And. misere hanc amauit. Idem Ad. Quia tam misere hoc esse cupio uerum, eo uereor magis.

MISEREO, ἐλεῶ, antiqui usurpant pro Misereor. Enn. in Hecuba. Miserete manus: date ferrum, ut me anima priuẽ. Nonius.

MISEREOR, misereris, misertus, uel miseritus, uerbum deponens, *Hauer misericordia*, ἐλεῶ, οἰκτείρω, construitur, cum genitiuo. est autem ex alicuius miseria corde anxium esse. Virg. 2. Eclog. Nil nostri miserere.

MISERESCO, scis, *Mouersi à misericordia*, οἰκτίζομαι, moueor misericordia. Virg. 2. Aen. His lacrymis uitam damus, & miserescimus ultro. Et tam accusatiuo, quàm genitiuo iungitur. Apul. Commodum omnes miserescimus. Sta. lib. 1. The. Et generis miseresce tui Virg. 8. Aen. Arcadii, quæso, miserescite regis.

MISERESCIT impersonale, cum significato sui uerbi. Teren. in Heaut. inopis te miserescat mei. Inde Commiserescit. Ter. in Hec. ipsam Bacchidem, credo, commiseresceret.

MISERET, *Hauer misericordia*, ἐλεῶ, impersonale, Misereor. Idẽ est enim, Miseret me illius: & Misereor illius: quia utrunque significat, ex illius miseria me angorem suscipere. Cic. Miseret me infelicis familiæ. Virg. 4. Aen. Si te lapsorũ miseret. Miseret me, eadem forma, inquit Festus, dicitur, qua piget, pœnitet, tædet. Ter. Eun. Miseret me. Miseret me uicem tuam. Ter Heaut. Menedemi uicem Miseret me.

MISERETVR, οἰκτείρω, apud uetustissimos legitur pro miseret: Turpil. in Epiclero: patris me miseretur Nonius.

MISERIA, æ, *Miseria, infelicità*, ταλαιπωρία, infelicitas, calamitas. Cic. 1. Tusc. Gentes nostras flebunt miserias. Plaut. in Amph. Miserrima istæc miseria est. Cic. 3. de Fin. qui processit aliquantulum ad uirtutis aditum, nihilo minus in miseria est, quàm qui nihil processit.

MISERICORDIA, æ, *Misericordia, compassione*. ἔλεος, ἐλεημοσύνη, ægritudo ex miseria alterius iniuria laborantis, inquit. Ci. 4. Tusc. Idem pro Deiot. Non debeo tentare, quonam modo dicendo misericordiam tuam commouere possim. Idem 3. Tusc. misericordia ægritudo est ex alterius rebus aduersis. Stoici misericordiam inter uitia animæ computant. unde Seneca, qui se Stoicorum sectæ addidit, Vitium, inquit, animi est misericordia: nec miserebitur sapiens, sed succurret. Vnde Cic. 3. Tusc. tanquam Stoicus dixit: Si sapiẽs in ægritudinem cadere posset, posset & in misericordiam. uerum in oratione pro Ligario in laudem Cæsaris, tanquam peripateticus, dixit: Nulla de tuis uirtutibus plurimis nec gratior, nec admirabilior misericordia est.

MISERICORDIOR, comparat. antiquum, quo utitur. Plaut. in Rud.

MISERICORDITER, *Misericordiosamente*, ἐλεημόνως, cum misericordia.

MISERICORS, dis, omn. gen. *Misericordioso*, ἐλεήμων, qui ex alicuius calamitate dolorem animo suscipit. Cic. 4. de Finib. Nec misericordem iudicem esse oportere. Idem pro Liga. honesto, & misericordi mendacio.

MISERITER, οἰκτρῶς, miserabiliter Laberius apud Non. Mẽs incorrupta miseriter corrumpitur.

MISERITVDO, Accius: Qui felix miseritudine factus est aliena. Idem in Alphesibœa: Miseritudo eorum. Ex Nonio.

MISEROR, raris, *Hauer misericordia, hauer compassione*. οἰκτείρω, uerbis, aut re dolorem, ex alicuius miseria susceptum, ostendo: & construitur cum accusatiuo. Festus: Miseratur is, qui conqueritur aliena incõmoda. Sal. in Iugur. Eoa, multa pollicendo, ac miserando casum suum, confirmat. Cæs. 1. Bell. Gal. cum familiaribus commune periculum miserabantur, id est, deplorabant. Virg. 10. Aen. Ingemuit miserans grauiter. Idem 12. Aen. Et Turni sortem miserantur iniquã. Hinc Commiseror. Commiseratio, οἰκτιρμὸς, significatio misericordiæ. Misero autem pro Miseror dicebant ueteres, ut Accius in Athamante: Hæc nunquam miserarent mala. Miserata animi, pro animo. Virg. 10. Aen. Iuuenemq; animi miserata repressit.

MISSICVLO, as, *Mandar spesso*, πεμπάζω, à uerbo Mitto, idem quod missito, hoc est, frequenter mitto. Plaut. in Epi. ad me litteras missiculabas.

MISSILIS, & hoc missile, adiect. quod facile mittitur, pe. cor. Missile, pen. cor. substantiue, *Che facilmente si getta, arma da lanciare*, ἀκόντιον, βέλος, telum quod manu mittitur. Vir. 9. Aen. pellere uallo missilibus certant. Vnde & lapides missilia dicuntur. Missiles lapides, Liu. 1. Pondus missile disci, Propert. lib. 1. Eleg. 14. Missilia saxa, & missilia tela, Liu. 5. & 8. Missilia tormenta, Pli. li 8. cap. 23. Missilia etiam dicuntur munera, quæ à principibus populo spargebantur, ἐπιδόσεις, ut lintea, odores, unguenta. Suet. in Calig. Sparsit & missilia uariarum rerum.

MISSIO, onis, *Il mandare*, πομπὴ. actus mittẽdi. Ci. ad Att. li. 8. De litterarũ missione sine caussa accusor. Legatorũ missio. Idem 7. Phil. legatorum missionem semper timui. Missio interdum pro dimissio, ἄφεσις, ἀπόπεμψις. Suet. in Cęs. Missionem efflagitault. Missionum in re militari multa genera. est honesta, quæ emeritis stipendiis ab imperatore indulgetur. est caussaria, qua quis propter ualetudines à laboribus militiæ soluitur. unde caussarii milites dicũtur à Liuio. est ignominiosa, cũ quis propter delictum sacramẽto soluitur.

MISSITO, tas, pen. cor. *Mandare spesso*, ἀποστέλλω, πέμπω, frequẽt. sæpe mitto. Liu. 9. Samnites auxilia missitauerant.

MISSVS, a, um, partic. *Mandato*, quod mittitur. Missus uero nomen quarti ordinis, immissionem ferarum, siue ludorum,

aut

aut gladiatorum in arenam significat, ἔφοσις, θηριομαχία. Suet.in Domit.Circensium die, quo facilius centum missus peragerentur. Idem in Claudio : interiecta per quinos missus uenatione. Aliquando pro immissione ferculorum, περιφορά. Vnde Lamprid. scribit Heliogabalum celebrasse tale conuiuium, ut apud amicos singulos singuli missus appararentur : & aliquando omnes missus sola carne phasianorum struxisse. Budæus.

Misy, yos, μίσυ, corpus metallicum, quod in fodinis ærariis supra Chalcitim Sory inuenitur, colore subflauo in morem sulphuris igneni iam experti. Vulgus Vitriolum appellat. Misy præterea Pli.lib.19.cap.3. tuberis genus, suauitate odoris & saporis præcipuum, quod in Cyrenaica prouincia nascitur, nostratibus carnosius.

Mitella, μιτρίον, diminutiuum, parua mitra. Vir. caput Gra- ia redimita mittella.

Mitesco, is, Mansuefarsi, πραΰνομαι, ἠπιοῦμαι, mansuesco. Pli. lib.22. cap.25. Feræ domi educatæ mitescunt. Aliquando tranquillum fieri. Apul. Mare mitescit. Aliquando maturesco, πεπαίνομαι. Plin. lib.15.cap.13. pomorum mitescentium.

Mithras, μίθρας, cum h, à Persis dicitur Sol : cuius simulacrum effingebant rictu leonis, cum tiara, utraque manu bubula premens cornua. Stat.lib.1. Theb. Adsis ô memor hospitii, Iunoniaq; arua Dexter ames, seu te roseum Titana uocari Gentis Achæmeniæ ritu, seu præstat Osirim Frugiferum, seu Persei sub rupib. antri Indignata sequi torquentem cornua Mithram. Strab.lib.15. Persæ colunt Solem, quem Mithram uocant. Ponitur aliquando pro primario sacerdote. Apul. lib. ult.

Mithriaca, orum, μιθριακά, sacra mithræ, in antro fieri solita, boue inde cornibus ducto, quem post hymnorum concentum Soli immolabant. Lamprid. in Commodo : Sacra Mithriaca homicidio uero polluit.

Mithridates, p.c. μιθριδάτης, rex Ponti, ui tanta & animi, & corporis, ut sex iuges equos regeret, duarũ & uiginti gentium ore loqueretur. Nicomedẽ Bithynia, Ariobarzanem Cappadocia expulit : Græciam ; insulasq; omnes, excepta Rhodo, occupauit, postea à Pompeio uictus, tandẽ à Pharnace filio in turre obsessus, uenenum sumpsit, cumq; id sæpius frustra bibisset, quòd aduersum uenena multis antea medicaminibus corpus firmauerat, immissum percussorẽ Gallum, auctoritate uultus territum reuocauit, & in cædem suã manum trepidantis adiuuit. Iust. & Val.

Mithridaticvm antidotum, μιθριδατικὸν ἀντίδοτον, à rege Mithridate nomen habet, quòd primus hoc compositionis genus credatur inuenisse, & aduersus uenena eo se præmuniuisse. Pli.lib.25.cap.2.

Mitifico, as, Mansuefare, domesticare, ἐξημερόομαι, mitem, ac placidum facio. Pli.li.8.c.7. Elephanti mitificantur hordei succo. Mitificare cibum, concoquere. Cic.de Diuin. Gallos, depulso de pectore, & in omne corpus diuiso, & mitificato cibo, cantus edere quiete satiatos.

Mitigatio, onis, πράϋνσις, uerbale. Cic.3.de Orat.

Mitigatorivs, adiect. πραϋντικός, habens uim mitigandi. Pli.lib.28.cap.6.

Mitigo, as, pen.cor Mitigare, indolcire, πραΰνω, placo, quasi mitem ago. Virg.5.Aen. Quam nec longa dies, pietas nec mitigat ulla. Lactan.lib.4. Rursus pœnitentia populi mitigatus. Item maturare πεπαίνειν. Cic.lib.4.de rep. Cum æstiua maturitate alia mitigauerit, alia torruerit. Hinc Commitigo, de quo supra.

Mitis, & hoc mite, Mansueto, humano, piaceuole, πρᾶος, προσηνής, lenis mansuetus. Cice.de Sen. diserti senis compta, & mitis oratio. Contrarium est immitis, ἀπηνής, asper, sæuus. Virg. 1.Aeneid. Troas reliquias Danaum, atque immitis Achilli. Quandoque Mitis pro tranquillo, & immitis pro inquieto. Idem lib.9. Mitis ut in morem stagni, placidæq; paludis. Quandoque pro maturo, ὡραῖος. Virg.1. eclog. Sunt nobis mitia poma. Pli. Immitia adhuc, & cruda poma.

Mitissime, Cæs.7.Bel.Gal. Quàm mitissime potest legatos appellat. Ouid.15.Meta. Similes aliorum respice casus, Mitius ista feres.

Mitra, æ, Mitra, μίτρα, capitis ornamenti genus, id est, pileus incuruus, quo primum Mæonii, deinde Aegyptii, Syri, Phryges, & Lydi usi sunt. Aliquando pro corona ad ornatum capitis adolescentularum accipitur, è qua pendebant fasciolæ, quæ Phylla dicebantur, quòd foliorum instar dependerent. nostri quoque pontifices mitris utuntur, cum rei diuinæ operam dant. Virg.9.Aen. Et tunicæ manicas, & habent redimicula mitræ. Fuit & Mitra zonæ quoddam genus, quã soluebant primum parientes, & Dianæ consecrabant : ex quo eam λυσιζώνην cognominabant. Vide Cœl. Rhodig. lib.16.cap.10.

Mitti sanguis, Salassare, cauar sangue, φλεβοτομεῖσθαι, ἐξιέσθαι αἷμα, dicitur, cum fit phlebotomia. Cels.li.2. Mitti sanguis debet ex brachio.

Mitto, mittis, misi, missum, Mandare, lasciare, donare, πέμπω. Cice.in Cat. Hunc librum ad te de senectute misimus. Interdum omittere, uel deponere, ἀφιέναι. Virg.1.Aen. Mœstũq; timorem Mitti. Ter.in Adelph. Hera lacrymas mitte. Item donare. Virg.9.eclo. Hos mittimus hœdos. Mittere in cõsilium, est dimittere iudices ad sententi m dicẽdam, ubi orator dixerit, Dixi. Ascon. Cic.pro Clu. Cur, cum in consiliũ mittebant, Stalenum iudicem non requirebant? Missum facere, est deponere, & à nostra potestate dimittere. Terẽt.in Phor. Missum te facimus. Hinc Admitto, Amitto, Committo, Immitto, Omitto, Permitto, Præmitto, Promitto, Remitto, Manumitto, Summitto, Transmitto.

Mitylene, nes, pen.pr. μιτυλήνη, & Mitylenæ, arum, urbs in Lesbo, à cuius nomine omnis insula Mitylenæ appellatur. Mart.lib.10. Cum tibi non Ephesos, nec sit Rhodos, aut Mitylene. Dicta Mitylene, ut Diod.l.4.scribit, à Mitylene Machari filia. nunc Mitalinum dicitur, urbs clara Pittaco ex septem sapientibus uno, Alcæo poeta, & Antimenide fratre eius, Diophane oratore, & Theophane Pompeianarum rerum scriptore, qui Magno Pompeio admodum familiaris fuit, & ab eo ciuitate donatus, ut testatur Cic. pro Archia. de hac scribit Vitru.lib.1. magnificenter & eleganter ædificatam, sed non prudenter positam : in qua Auster cum flat, homines ægrotant : cum Corus, tussiunt : cum septentrio, restituuntur in salubritatem.

Mixtarivs, κύαθος, uas, quo uinũ aqua miscemus. Lucilius.

M ANTE O

Mobilis, le, Mobile, uolubile, ἀκίνητος, qui facile mouetur. Metel.ad Cic. lib.5. Te tam mobili in me meosq; esse animo, non sperabam.

Mobilitas, ἀκινησία. Virg.4.Aene. Fama malum, quo non aliud uelocius ullum Mobilitate uiget. Mobilitas etiam pro inconstantia, & leuitate accipitur. Cic.7.Phil. Quid est inconstantia, mobilitate, leuitate cum singulis hominibus tũ uero uniuerso senatui turpius?

Mobiliter, aduerb. Mobilmente, εὐκινήτως. Ci.2.de Nat.deo. Animaduersumq; sæpe, cor animantis alicuius euulsum, mobiliter palpitare.

Mobilito, as, are, Far mobile. Lucr.Lib.3. Inde omnia mobilitantur.

Moderamen, nis, Governo, διοίκησις, moderatio. Ouid.3.Met. capiatq; aliquis moderamina, dixi. de nauis gubernatione intelligit. Idem 2.Meta. eget moderamine certo. de equorũ moderamine loquitur. Sumere moderamina mundi, Claud. de lau.Serenæ.

Moderans, particip. Iuuen. Saty.10. de Demosthene : quem mirabantur Athenæ torrentem, & pleni moderantem fræna theatri.

Moderanter, aduerb. μετρίως. Lucr.lib.2.

Moderate, aduerb. ἀτάκτως, μετρίως. Cic.pro Font. ab his quicquam sancte, aut moderate dictum putabitis? Idem 1.de Fin. moderatius id uolunt fieri. Idem 3.de Leg. res sapientissime moderatissimeq; constituta à maioribus nostris.

Moderatim, aduerb. Lucr.li.1. Moderatim crescere cogens.

Moderatio, tionis, μετριότης, ἀταξις, Cic.de Sen. Moderatio uirium adsit.

Moderator, oris, Governatore, διοικητής, ἐπιστάτης, rector, gubernator. Cic.lib.1.Tusc. Hæc cum cernimus, possumus dubitare, quin iis præsit aliquis moderator tanti operis? Moderator iuuentæ, præceptor. Mart.lib.2. Quinctiliane uagæ moderator summe iuuentæ. Ouid.li.2.de Pon.eleg.5. Succedatq; suis orbis moderator habenis.

Moderatrix, gubernatrix. Cic.1.de Inuent. Moderatrix rerum sapientia.

Moderor, ris, Reggere, πρυτανεύω, διοικῶ, κυβερνῶ, ἀφηγέομαι, ἐπιστατῶ, σφορδίω, χαλιναγωγῶ, rego, modum pono, & tam accusatiuo, quàm datiuo iungitur. Salust. Fortunæ libido gentibus moderatur. Plaut.in Curc. Linguæ moderandum est. Cice.Tusc. Tibicines suo, non multitudinis arbitrio cãtus moderantur. Hinc Præmoderor, ante moderor. Dicitur & Modero, ras. Salust. quis finem statuet, aut quis moderabit? Accius in Epigonis, apud Nonium : te impietas stimulat, neque moderat metus.

Moderatvs, adiect. ἀτακτος, Cic.de Sene. Moderati senes tolerabilem agunt senectutem. Ouid.1.Trist.eleg.8. neque enim moderatior alter.

Modestia, æ, Modestia, mediocrità, τὸ κόσμιον, κοσμιότης, ἀταξία, fundamentum, & basis ipsa uirtutis, unde gignitur moderatio, quæ temperat modos in factis & dictis. ad Herenn. lib.1.

lib.1. Modestia est in animo continens moderatio cupiditatum. Cic.1. Offic. modestia scientia est opportunitatis idoneorum ad aliquid agendum temporum. Clau.8. Pan. Seruat in offensam diuina modestia uocem. Cic.1. de Diui. uirginali modestia.

Modeste, κοσμίως. Ter. in Phor. Animus, qui modeste istæc ferat. Varr. Non eos optime uixisse, qui diutissime, sed qui modestissime.

Modestus, a, um, *Modesto, temperato*, κόσμιος, qui in rebus omnibus modum seruat. Terent. in Adelp. Proba & modesta. Vbi Donatus: Proba sibi, modesta apud alios. Modestus uultus. Ter. in And. uultu, adeo modesto, adeo uenusto, ut nihil supra. Cic. pro Planc. Adolescentis modestissimi pudor. Idem contra Rullum: modestissimi mores.

Modialis, le, μεδιμναῖος, quod modium continet. Plaut. in Capt. Aulas omnes confregit, nisi quæ modiales erant.

Modice, μετρίως, mediocriter Plaut. in Mil. Modice sapis. i. neque nimis neque parum. Varr. de re rust. aer modice temperatus. Immodice, nimis, ἀμέτρως. Col. li. 1. frequentet id potius, quàm immodice facere. Aliquando, parum. Pli. lib. 6. cap. 15. Aedificia modice à terra extantia.

Modicum, aduerb. parum. Plaut. Aedepol id modicum curat.

Modicum, ci, *Poco*, ὀλίγον, Iuuen. Sat. 9. Modico contentus agebas.

Modicus, modica, modicum, *Poco, picciolo*, ὀλίγον, τυτθόν, paruum. Pli. lib. 10. cap. 55. Inuentum, ut oua igne modico fouerentur. Hor. 2. Epist. 2. Ex modico, quantum res poscet, acerno Tollam. Col. lib. 6. cap. 1. Humilis & modica corporatura. Refertur & ad res numerabiles. Cic. in Parad. Mea pecunia ad uulgi opinionem mediocris, ad tuam nulla, ad meam modica. Sic immodicæ imagines, nimis multæ, apud Martialem. Immodicum autẽ pro nimis magno, ut immodica possidendi libido, apud Col. Proprie tamen Modicum dicitur, quod non excedat modum. Plaut. Cui animus modicus, continens, expers ambitionis.

Modicellus, a, um, *Picciolino*, dimin. à Modicus. Suet. in Nerone: Decubuit super lectum modicella culcitra stratum.

Modificor, aris, *Misurare*, μετρέω, metior. Gell. lib. 1. cap. 1. Secundum naturalem membrorum omnium inter se competentiam modificatus est. Cic. 3. de Orat. Verba modificata esse debebunt.

Modiolus, li, πλήμνη, χοινικίς, cum accentu in antepe. genus mensuræ. Plaut. in Cist. promisi modiolum uini dare. Item paruum uas quadratum ad hauriendum aquam. Vitruuius: modioli pleni ad summum elati, & rursus ad imum reuertẽtes, infundent in castellum, quod extulerunt. Modiolus etiã uas mensarium potui paratum, ut phiala, ut trulla: non tamen poculum, ut inquit Scæuola in l. Seie. ff. de Auro & argen. lega. Hæc Budæus. Modiolus in rota, cui affixi sunt radii. Pli. lib. 9. c. 4. Est præterea instrumentum chirurgicum. Cels. l. 8. ca. 3. Exciditur os, si paruulum est, quod læsum est, modiolo; si spatiosus, terebris. Deinde subdit: Modiolus ferramentum concauum, & teres est, imis oris serratum.

Modiperatores, συμποσιάρχαι, teste Nonio, qui in conuiuiis modificandi ius habent. Var. Rel. human. lib. 10. ut citat idem Nonius: In conuiuiis instituti sunt modiperatores atque magistri.

Modius, dii, *Moggio*, mensuræ genus, continens sedecim sextarios. Cic. 2. Offic. Ne Marco quidem Seio uitio datum est, quòd in caritate asse modium populo dedit. Volusius Mesianus: Quadrantal, nunc plerique amphoram uocant, habet urnas duas, modios tres, semodios sex, congios octo, sextarios octo & quadraginta. Ex quibus Volusij uerbis facillime colligi potest capacitas modii. nam cum dicit amphoram, quam antiqui Romani quadrantal uocabant, continere tres modios, sextarios autem octo & quadraginta; sequitur necessario, modium tertiam partem 48. sextariorum, quæ est sedecim sextariorum. Hinc Semodius, modii dimidium. Col. lib. 1. Eadem aliquando modiis duobus, ac semodio iugerum occupat. Modius agri, actus quadratus, qui latus est pedes centum uiginti, & longus totidem. Modium neutro geo. dixit Pli. lib. 19. cap. 16.

Modo, *Mo, pure*, ἄρτι, aduerb. significans tempus præsens, uel mox præteritum, uel nondum præteritum, sed statim futurum. Ter. in Eun. Modo ait, Modo negat. Sic, Modo dicebã, Modo ueni, Modo faciam. de tempore præterito testimonium est apud eundem in Eun. Quam dudum? DO. modo. Vbi Donatus. Nota, modo, aperte pro tempore preterito dictum esse: id est, iam dudum. Ponitur etiam pro duntaxat, μόνον, Lio. lib. 1. tectis modo dirutis alterius urbis, duo populi in unum confusi sunt: id est, tantum unius urbis tectis dirutis. Aliquando est, dummodo, γεδὴ. Ter. in Heaut. Modo liceat uiuere, spes est. Virg. li. 4. Aen. Si modo, quod memoras, factum fortuna sequatur. Hinc Solummodo, Tantũmodo, ἀπὸ τύτε. Modo, pro saltem. Terent. in Adelph. Vtinam hoc sit modo defunctum. Modo pro interdum. Proper. Et modo Taygesi crines aspersa pruina, Sectatur primos per iuga longa canes. Modo non, propemodum. Terent. in Phor. Modo non auri montes pollicens.

Modulate, aduerb. concione, & cum mẽsura. Cic. 2. de Nat. deo. Si ex oliua modulate canentes tibiæ nascerentur.

Modulatio, onis. Quinctil. Alterum modulatione constat.

Modulator, oris, qui modulatur. Col. in Præfat. lib. 4. magistrum uocis, & cantus modulatorem.

Modulatus, us, ui, modulatio. Sen. Her. furente: Canoro saxa modulatu trahens.

Modulatus, a, um, particip. Quinct. lib. 9. cap. 1. canticis ad aliorum similitudinẽ modulatis. Sen. Agam. Ityn in uarios modulata sonos.

Modulor, aris, p.c. *Misurare, comporre con misura*, μετρέω, μελῳδέω, καταυλέω, metior, siue cum numerorum ratione cõpono. Gell. l. 1. ca. 1. Scite ratiocinatum Pythagoram dicit, in reperienda, modulandaq; status longitudinisq; Herculis præstantia. Sic modulari carmen. Virgil. 7. eclog. Carmina descripsi, & modulans alterna notaui. Cic. in Orat. Ipsa natura, quasi modularetur hominum orationem, in omni uerbo posuit acutam uocem.

Modulus, li, *Misuretta, modello*, μέτρον, dimi. à Modus. proprie significat mensuram. Suet. in Ner. Scrobem fieri imperauit, dimensus ad sui corporis modulum. Modulos etiam uocabant ueteres architecti particulas quasdam, ad quas totum opus solent dimetiri. uulgus hodie paruum pedẽ uocat. Pau. in l. non solum. ff. de ope. no. nunti. Modulos sumere debet, is, qui opus nouum nunciat. Erant præterea Moduli, quædã mensuræ in aquæductibus, quibus aqua ex castellis ad priuata ædificia duci soles. Vlp. l. damni infecti. ff. de damn. infec. Labeo putabat eum, qui modulorum aut riui faciendi causa opus faceret, satisdare debere. Est etiam modulus, ratio quædam certa, ut in cantu mensura. Pli. lib. 11. cap. 37. Arteriarum pulsus in modulos certos, legesq; metricas aut citatus, aut tardus. Idem li. 7. c. 56. Lydios modulos Amphion, Dorios Tamyras inuenit.

Modus, di, *Modo, termine*, μέτρον, τρόπος, mensura, ratio. Cic. de Orat. In omnibus rebus uidendum est quatenus. etsi enim suus cuique modus est: tamen magis offendit nimiũ, quàm parum. Idem de Sen. Habet natura, ut aliarum omnium rerum, sic uiuendi modum. Col. lib. 2. Est modus in siccando fœno, ut neque peraridum, neque uiride colligatur. Idem li. 3. Terram minutam in modum semipedis ponito, id est mẽsuram. Modus etiam dicitur quantitas. Idem lib. 1. reconditur, si maior est modus, in horreo, si minor, in uasis olearis. Interdum dicitur finis, πέρας. Virg. 4. Aen. Sed quis erit modus? Accipitur etiam pro mensura illa, quam cantores inter canendum obseruare solent. Cic. 1. de Orat. Solet Roscius dicere, se, quo plus ætatis sibi accederet, eo tardiores tibicinis modos esse facturum. Vnde illud in titulis comœdiarum Ter. Modos fecit Flaccus.

Mœchisso, as, are, *Adulterare*, μοιχεύω, per adulteriũ polluo. Plaut. in Cas. In adulterio dum mœchissat Casinam.

Mœchor, aris, *Commettere adulterio*, μοιχάζω, adulterium committo. Catullus: Mentula mœchatur, mœchatur mentula certe.

Mœcha, μοιχὰ, adultera. Mart. l. 10. fastosæ limina mœchæ.

Mœchus, *Adultero*, μοιχὸς, adulter. Terent. Eunu. minatur id, quod mœchis solet. Mœchus mulierum, Plau. Mil.

Mœnia, mœnium, pluraliter tantũ declinãtur, *Mura, muraglie*, τείχη, à muniendo, (ueteres, enim œ, & u, indifferentes ponebant) quæ urbem cingunt. Virg. 2. Aen. Et mœnia pandimus urbis. Cæs. 2. Bell. Ci. Cum pene ædificata in muris ab exercitu nostro mœnia uiderentur. Cic. 3. de Nat. deo. Diligentiore urbem religione, quàm ipsis mœnibus, cingitis. Hinc Submœnium, sub mœnibus. Vnde Submœnianæ, uel Summœnianæ meretrices, quæ sub mœnibus in fornicibus prostabant. Mart. lib. 8. Summœnianas cenes inter uxores. Mœne singulariter protulit Ennius teste Festo: In campo hostium permœne.

Mœnitus, *Cinto di mura*, τειχωθείς, mœnibus cinctus. Plautus in Bacch. Pergamum diuina mœnitum manu. Participium est passiuum à Mœnio, quo ueteres utebantur pro Munio, ut Pœnio pro Punio.

Mœnus, siue Mœnis, fluuius Germaniæ, per agrum Franconiensem in Rhenum defluens. Pli. lib. 9. ca. 15. Pomp. lib. 3. Mœnim uocat.

Mœreo, res, mœstus, *Essere gramo, attristarsi*, συσπάλλομαι, σκυθρωπάζω, deduci putatur ἀπὸ τῆς μοίρας, quod est Græce, Parca, siue mors. Varro à marcẽdo dictum putat, quòd mœrore

rore corpus marcescat: & ita per æ, scribendum uideretur. Est autem Mœrere, tristari. Cic. de Amic. mœrere hoc eius euentu, uereor ne inuidi magis sit, quàm amici. Hor. Epod. 15. Translatos aliò mœrebis amores. Aliquando inuenitur cum accusatiuo. Cic. Terentiæ: Mœreo casum eiusmodi, ut tantis tuis miseriis meæ miseriæ subleuentur.

MOERENS, tis, partic. Virg. 1. Aenei. dictis mœrentia pectora mulcet. Oui. Epi. 11. patrius uultu mœrente satelles Venit.

MOERIS, μοιρὶς, insula in mari Lycio. Plin. lib. 5. cap. 31. Fuit præterea Aegyptiorum rex, cuius opus est lacus inter Arsinoitem & Memphitem, qui ab illo Mœridis lacus appellatur. Pli. lib. 5. cap. 9.

MOERI, orum, Mura, τείχη, pro muris. Vir. 10. Aen. Aggeribus mœrorum. Vbi Seruius: Mœrorum pro murorum, antique. nam ueteres pleraque eorum, quæ nos per u, dicimus, per œ pronunciabant.

MOERO, ras, Ingramire, attristare, λυπέω, mœrentem facio. Pacuuius: Nam me multis mœrauit modis: Nonius.

MOEROR, oris, Gramezza, dolore, noia, λύπη, tristitia: præsertim in uult. Cic. ad Attic. lib. 12. Mœrorem minui: dolorem nō potui.

MOESTVS, a, um, Tristo, λυπηρὸς, Virg. 1. Aen. mœstas promere uoces.

MOESTE, aduerbium λυπηρῶς, ad Heren. Clementer, mœste, hilariter.

MOESTITER, mœste. Plaut. in Ruden. Obsecro tam mœstiter uestitas?

MOESTITIA, æ, & Mœstitudo, inis, Mestitia, tristezza, κατήφεια, Plaut. Cui tanta mœstitudo obtigit. Cic. 1. de Fin. Sapientia est una, quæ mœstitiam pellat ex animis.

MOESIA, μυσία, prouincia Europæ iuxta Danubium, quæ à Pannonia ad Pontum usque protenditur. in ea sunt Dardani, Mœsi, alii.

MOGVNTIA, μογοντία, oppidum Transalpinæ Galliæ ad Rhenum fluuium.

MOLA, læ, Macina, μύλη, nomen habet à mole, quòd saxi mole frumenta, leguminaq; in ea terantur. Iuue. Saty. 8. Segnipedes, digniq; molam uersare nepotes. Puniceæ molæ. Ouid. 6. Fast. Et quæ puniceas uersat asella molas. Molas antiqui ab asinis Asinarias, alias à manu Manuarias, à trudendo Trusatiles appellabant, quæ & Versatiles dicuntur. Pli. li. 32. ca. 28. molas uersatiles aliquas spōte motas, inuenimus in prodigia. Sumunt quoque molæ nomina ex rebus, quæ per eas comminuuntur. unde Mulas frumentarias dicimus, & Molas fabarias. Molæ oleariæ dicuntur, quibus ex nucibus, aut ex semine aliquo oleum exprimitur. Et Latine quidem Mola, Græce μύλον siue μύλη dicitur: unde Amilum, ἄμυλον, placentæ genus sine mola factum ex tritico. In molendinis superiorem partem Metam, μύλην, uocant, inferiorem Catillum, ὄνον. Accipitur etiā quandoque Mola, μύλη, pro mandibula, siue maxilla. Dicitur præterea aliquando Mola caro informis, & inanima in utero mulieris, sine uiri semine genita: quæ licet his quoque accidat, quæ coitu utuntur quoties menstrua uitiosa sunt, aut semen uiri ad formandū fœtum debile est, atque ineptum; frequentius tamen iis accidit, quæ à coitu abstinent, solitæ alias coire, quales uiduæ sunt: in quibus fit huiusmodi tumor præter naturam, cum semen sanguini mistum indurescit in caueru: quamuis aliquando ex solo spiritu fiat mola, quæ mouetur natura tentante eam expellere. Arist. lib. 4. de Gen. anim. Cum ex humore crudo conceptus steterit, tunc mola gignitur. Præterea Mola, à molito farre, dicitur far tostō, & sale sparsum, οὐλοχύτη, quòd eo molito hostiæ asperguntur. Pli. l. 18. c. 18. Nec minus propitii erant dii mola salsa supplicantibus, Hora. 2. Ser. Sat. 3. Spargisq; mola caput, improbe, salsa. Inspergere molam. Cic. 2. de Diu. Hinc immolo, las, de quo suo loco.

MOLARIS, is, substant. Mascellare, μυλίτης, gene. masc. dens maxillaris, à mola, pro maxilla, deducto nomine, quòd cibum, à ceteris dentibus confractum, dentes maxillares molant. Aliquando Molaris accipitur pro molæ fragmento. Ouid. lib. 3. Meta. extraq; molarem Sustulit. Stat. lib. 3. Theb. Vastæq; sudes, fractiq; molares.

MOLARIS, & hoc molare, adiect. μυλικὸς, ut, Lapis molaris, ex quo mola fit. Pli. lib. 32. cap. 13.

MOLARIVS, a, um, Da macina, μυλικὸς, quod ad molā pertinet: ut, Asinus molarius, quo utimur ad molam. Cato de re rust. cap. 11.

MOLENDINARIVS, a, um, Da molino, μυλικὸς, quod ad molendinum pertinet: ut, Asina molendinaria apud Paul. Iurec.

MOLES, huius molis, Grandezza, ὄγκος, βάρος, res ingentis ponderis: à mouendo, quòd ægre moueatur. Festus: Moles pro magnitudine fere poni solet. Virg. 6. Aen. Mens agitat molem. Id est, magnitudinem mundi. Oui. Epist. 2. Vltima præ rupta cornua mole rigent. Molem & montes, apud Virgil. pro Molem montium. lib. 1. Aen. Molemq; & montes insuper altos Imposuit. Quoniam uero quæ magna sunt, difficilia esse consueuerunt, capitur quandoque moles pro difficultate. Virg. lib. 1. Aen. Tantæ molis erat Romanam condere gentem. Et in mari Moles opera dicūtur, aggeres, quibus excluditur aqua. Cic. ad Att. lib. 4. Constat aditus Insulæ esse munitos mirificis molibus. Accipitur & pro motu. Virg. 5. Aen. Ingenti mole Chimæram Consequitur.

MOLESTA tunica, dicebatur alimentis ignium illita & intexta, qua reos in pœnam induebant. Iuue. tunica punire molesta. Cœl. Rhod. lib. 10. cap. 5.

MOLESTIA, molestiæ, Molestia, δυσχέρεια, ἀνία, solicitudo. Cic. Tusc. 4. Molestia, ægritudo permanens. Idem de Sene. Mihi huius libri confectio omnes abstersit senectutis molestias. Inde fit Præmolestia. Cic. lib. 4. Tusc. Alii uerum Præmolestiam appellabant, id est, anticipationem molestiæ.

MOLESTO, stas, Molestare, fastidiare, ἀνιάω, molestia afficio. Modest. Ab Aurelio fratre meo neminem molestari uolo.

MOLESTE aduerb. grauiter, ægre, ἀνιαρῶς, Cic. 5. Verr. Cupiebam dissimulare, me id moleste ferre.

MOLESTVS, a, um, Molesto, ἀνιαρὸς, λυπηρὸς, ὀχληρὸς, grauis, odiosus, Cic. de Amic. Molesta ueritas est: siquidem ex ea nascitur odium. Ter. in And. Molestus ei certe fuero.

MOLETRINA, æ, p. p. Molino, μυλὼν, μυλωθρικὸν, à molendo, pistrinum olim dicebatur, quo tempore tundebantur frumenta, non molebantur. Cato in Thermum, ut Nonius citat: Carcere, neruo, moletrina. Budæus credit etiam hoc nomine appellari posse aquariarum molarum loca.

MOLILE, molilis, instrumētum, quo aliquid molitur. Cap. 10. Iuga plostraria duo, iugum asinarium unum, molile unum.

MOLIMEN, inis, p. p. Sforzamento, παρασκευὴ, κατασκευὴ, conatus. Oui. 1. de Pon. Eleg. 3. Magna tenent illud numen molimina rerum. Pro eodem etiam dicimus molimentum. Liu. 7. Bel. Mac. Eo minoris molimenti ea claustra esse, quòd longum, angustum, uadosum ostium portus sit.

MOLITIO, onis, uerbale, conatus ipse. Ci. 1. de Nat. deo. Quæ molitio, quæ ferramenta, quæ machinæ, qui ministri tanti muneris fuerunt?

MOLITOR, pen. pr. qui aliquid machinatur. Cic. de Vniu. Hāc igitur habuit rationem effector mūdi, molitorq; Deus. Molitor rerum nouarum, Suet. in Domit. Molitrix nouarum rerum, Idem in Claud.

MOLIOR, itia, Mouere con difficultà, ἀποκινέω, μηχανῶμαι, à mouendo, uel à molibus, significat rem aliquam cum magno conatu loco moueo. Liu. l. 9. Num montes moliri sua sede paramus? Est item uel ingenio, uel corpore ad aliquid agendū moueri. nam Moliri classem est parare, παρασκευάζειν, Vir. 3. Aen. Classemq; sub ipsa Antandro, & Phrygiæ molimur montibus Idæ. Moliri iter, est peragere. Idem 6. Aen. Inde datum molitur iter. Moliri habenas, est gubernare. Idē 12. Aen. Manibus molitur habenas. Moliri insidias, est tendere, ut lib. 1. Georgic. Insidias auibus moliri, incendere uepres. Moliri arcem, est extruere, κατασκευάζειν, Vir. 1. Aen. Pars ducere muros, Moliri ue arcem. Contrarium est Demoliri. Moliri moram, est moram facere. Vir. 1. Aen. Moliri ue moram. Moliri iacula, est iaculari. Idem 1. Georg. Fulmina molitur dextra. Moliri bellum, est parare. Col. in Præf. Qui bella molitur, armorum & militiæ gnaros adhibeat. Moliri etiam simpliciter positum, inuenire. Plaut. Aliquid moliar, quo me hoc discrimine liberem. Aliquando conari. Cic. de Vniuer. Mundum efficere moliens deus, terram primum ignemq; coniunxit. Aliquandu facere. Cic. lib. 1. Tusc. horrifer Aquilonis stridor gelidas molitur niues. Aliquando passiue, pro tardari. Lucil. lib. 7. Mutilamur, molimur, subducimur. Hinc Amolior, recedo, ἀπέρχομαι: Admolior, ἐπιτίθεμαι, ἐπιχειρέω, admoueo. Plaut. in Asin. Vbi sacro manus sis admolitus. Demolior, destruo. Remolior, remoueo, & à conatu reuoco. Suet. de August. Quidam confessus, eo se inhibitum, ac remolitum, quo minus in præcipitium propelleret. A molior, Molitus partic. Cic. 1. de Fin. Molita quippiam impietas.

MOLITOR, pen. cor. qui molit, Molinaio, μυλωθρὸς, ἀλέτης, molendinarius.

MOLITVRA, Pli. lib. 15. ca. 23. Molitura etiam præstant.

MOLLESCO, is, Ammollirsi, placarsi, acquetarsi, διαμαλάσσομαι, mollis aut placatus fio. Ouid. 4. Met. subito mollescat in undis. Idem 1. de Pon. Eleg. 7. Pectora mollescunt. Pli. lib. 12. cap. 17. Ladanum tactu mollescere. Hinc Remollesco. Oui. lib. 1. Meta. Precibus si numina iustis uicta remollescunt. Cæsar: Vino ad laborem ferendum remollescere atque effœminati arbitrantur.

MOLLESTRA, æ, Pelle pecorina, μηλωτὴ, pellis ouina. Mollestras

(inquit Festus) antiqui uocabant pelles ouinas, quibus galeas extergebant.

MOLLITIA, tiæ, Cic. in part. Lenitatem mollitia animi imitatur.

MOLLITIES, ei, quæ & Mollitia, æ, Mollitie, delicatezza, μαλθακία, μαλακότης, γλυκύτης, mollitudo, Pli. lib. 11. cap. 37. auriculæ ac nares modicum eminent flexili mollitia. Idem l. 13. cap. 9. pomum differens breuitate ac mollitie. Quandoque pro effœminatione capitur. Sal. Inertia & mollitia animi alius alium expectantes cunctamini. Ter. in Eunu. Eiciunda hæc mollities animi. Mollities maris, μαλακία, tranquillitat. Plin. de Vir. illust. per mollitiem maris anguis proximũ Aesculapii fanum petiit. Col. lib. 7. cap. 2. quicquid conceptum est, maternam mollitiem retulit.

MOLLICINA, æ, pe. p. μαλακὸς μάτιον, uestis, inquit Nonius, à mollitie dicta. Nævius in Epidico: Mollicinam, crocotã, chirodotam.

MOLLICVLVS, a, um, Delicato, tenerello, ἁβρὸς, ἁπαλός, dimin. à mollis. Plau. in Casiuolo molliculas escas, ut ipsa molliculae est. Catul. Qui me ex uersiculis meis putastis. Quòd sint molliculi, parum pudicum.

MOLLICELLVS, dimin. à molliculus. Catul. Cinæde Thalli mollior cuniculi capillo, Vel auseris medullula, uel inula mollicella.

MOLLIO, is, molliui, uel mollii, tum, Far molle, mollificare, ἁπαλύνω, μαλακύνω, μαλακίζω, molle reddo. Hor. 1. Ser. Sat. 4. Dum ferrum molliat ignis. Accipitur & pro sedare, mitigare: καταπραΰνειν, ut mollire, Mare, Mollire uentos. Gel. lib. 19. ca. 1. cum mollitiq; essent uenti maris. Accius Telepho: subtet saxa, quà moni mollibat mare. Mollire animos, pro temperare. Cic. 2. Tuscu. Molliunt animos nostros. Mollire animos, pro effœminare. Cice. 5. Tuscu. Animum optimorum delinitum molliuimus. Sal. Locis amœna feroces militũ animos mollierant. Ouid. 3. Fast. Lanam mollire puellæ, Discant. Hinc Emollio, ἐκμαλάσσω, mollio. Plin. Quæcunque emolliri opus sit. Et Præmollio, προμαλάζω.

MOLLIPES, pedis, Che ha i piedi molli, μαλακόπους, qui mollem habet pedem. Cic. 2. de Diui. Mollipedesq; boues spectantes limina cæli.

MOLLIS, le, Molle, tenero, μαλθακὸς μαλακὸς, tener, à mouedo, quasi mobilis, quòd in quãcunque parte facile moueri possit. Virg. 2. Ge. Quid nemora Aethiopum molli canentia lana. Cic. 3. de Orat. mollissimã ceram ad nostrum arbitrium fingimus. Cum homine iunctum, in deteriorẽ partẽ accipitur. Ci. 1. de Ora. Quis hoc philosophus tã mollis, tã lãguidus, tã eneruatus probare posset? Mollit animus, placabilis, qui facile & accipit offensiones, & deponit. Ci. ad Att. l. 1. Quasi fit in fratre meo comitas, quàm mollis animus & ad accipiendam offensionẽ, & ad deponendam, nihil attinet ad te scribere. Quoniam ucro, quæ tenera sunt, pro uoluntate nostra facile tractantur, factum est, ut Mollis quãdoque pro domito sumatur. Virg. 3. Ge. Belgica uel molli melius feret esseda collo. Quandoque pro facili, Ibidem: Iuuat ire iugis, quà nulla priorum Castaliam molli diuertitur orbita cliuo. Quandoque pro maturo, πέπων. Idem 1. ecl. Castaneæ molles. Mollia nina dicuntur, defæcata, & asperitate carentia, ut annotauit Seruius in illud Virg. 1. Ge. Et tunc mollissima uina Quandoque pro tẽpestiuo, εὔκαιρος, Idem 4. Aen. Sola ui ri molles aditus, & tempora notas. Quandoque pro contemnendo, χαῦνος, Idem 3. Ge. Tua Mecœnas haud mollia iussa. Quandoque pro suaui, & iucundo. Idem Mollesq; sub arbore somni. Hinc Mollior, & Mollissimus. Liu. 4. Bel. Mac. Volo id quammollissima uia consequi. Col. lib. 6. cap. 1. Tactu corporis mollissimo.

MOLLITER, Mollemente, delicatamente, μαλακῶς, τρυφερῶς, aduerb. leniter, non duriter. Pli. lib. 25. ca. 10. Mira naturæ cura molliter semina collocandi. Ci. 2. de Nat. deo. nidos construũt, eosq; quàm possunt mollissime substernunt. Ferre molliter, æquo animo. Cic. de Sen. Quod ferendum est molliter sapienti. Aliquando delicate, ἁβρῶς, μαλακῶς. Ter. in Adelp. Syrisce te curasti molliter. Plau. Pœn. quæro hospitium, ubi ego curer mollius, Quàm regi Antiocho curari hospites solent.

MOLLIVS, compar. Tacit. lib. 18. Mollius interpretabantur.

MOLLITVDO, Tenerezza, μαλακότης, Cic. lib. 2. de Nat. deo. In pulmonibus inest raritas quædam, & assimilis spongiis mollitudo. Idem 3. de Orat. In ipso tactu inest & mollitudinis, & læuitatis modus. Accipitur pro flexibilitate. ad Herenn. l b. 1. Mollitudo uocis, cum eam torquere pro commodo nostro possumus.

MOLLVGO, inis, species lappaginis, similis anagallidi, nisi quòd ramosior est, ac pluribus foliis. Pli. l. 26. c. 10. Quidã eandem credunt cum ea, quam Dioscorides uocat Hippophæston.

MOLLVSCA, æ, nux, è genere inglandium, cortice adeo molli, ut uix attrectata statim frangatur: unde & nomen accepit hæc & nux Persica appellatur, quòd è Perside primũ ad nos fit transuecta. hoc enim nucis genus eo tempore, quo Alexãder Macedo cum regibus Persarum bellum gessit, in Græciam translatum in Macrobio legitur. Meminit huius nucis & Pli. lib. 15. ca. 22. Macrobius putauit Mollusca eandem esse cum malo Persico, adducens Sueuii testimonium: sed in hoc fallitur, quòd putet Sueuium de pomo Persico loqui, cum de nuce loquatur. uide Ruell. lib. 1. cap. 89.

MOLVSCVM, ubet aceris arboris, ut & Bruscum: sed Bruscũ intortius est crispum: Molluscum simplicius sparsum. Plin. lib. 16. cap. 16. Pulcherrimum bruscum, multo excellentius etiamnum molluscum.

MOLO, μόλων, orator Alabandensis, qui Rhodi claruit Ciceronis ætate. Plutarchus in uita Ciceronis, & Strabo li. 14.

MOLO, lis, molui, molitum, Macinare, ἀλέω, μύλλω, mola tero. Ter. Phorm. Molendum usque in pistrino. Cæs. lib. 1. Com. Trium mensium molita cibaria sibi unumquenque domo efferre iubet. Hinc Permolo, quod aliquando pro subagitare accipitur. Hor. 1. Ser. Sat. 2. Huc iuuenes æquum est descendere, nõ alienas Permolere uxores. Translatio à mola. nam ut mola super catillum circumuoluitur, sic in patranda re uenerea uir mulieri incumbit. Commolo, συναλέω, simul molo. Lact. de Opi. Contritos, & commolitos dentibus cibos colligit. Emolo, perfecte molo.

MOLOCHINARIVS, molochini coloris infector. Plau. in Aul. Astant molochinarii, Petunt fullones. Et Cæcilius apud Nonium.

MOLOCHINVS COLOR, in purpuram inclinans, quòd maluæ flori similis.

MOLOSSI, canes ex Molossia, Epiri regione. Pollux li. 5. c. 5.

MOLOSSIA, μολοσσία, regio, part Epiri, a Molosso, Pyrrhi, & Andromaches filio, nominata, cuius incolæ etiam appellantur Molossi, μολοσσοί. Scribit Theopompus, de 14. Epirotarum gentibus celeberrimos fuisse Channes & Molossos. In hac regione nascebantur boni canes, qui & ipsi Molossi dicti sunt. Virg. 3. Geot. Actemq; Molossum Pasce sero pingui. Molossus, a, um, adiect. Ouid. 1. Metam. missi de gente Molossa.

MOLOSSVS, μολοσσός, pes metricus, dictus ab eius regionis saltatione: uel quòd odas, eo pedis genere magna ex parte cõstantes, Molossi in templo Iouis canere consueuerũt, in memoriam Molossi filii Pyrrhi, & Andromaches: à quo postea sit Molossia dicta. uel ut alii uolunt, quòd Molossi, ad bellum procedentes, huius pedis modulata corupositione utebantur. constat autem tribus longis, ut Aeneas.

MOLVCRVM, pen. cor. lignum quadratum auctore Festo, quo ueteres immolabant. Item illud, quo molæ uertuntur. Græci μύλακρον dicunt. Item tumor uentris, qui etiam uirginibus accidere solet. Afranius: uirgini, tanquam grauidæ mulieri. crescit uterus: Molucrum uocatur.

MOLY, herba, Homeri carmine celeberrima. uide Pli. lib. 25. cap. 4.

MOLYBDAENA, pen. pro. est (inquit Pli. lib. 37. ca. 18.) quæ alias Galena uocatur, plumbi & argenti uena communis. Est etiam (ut idem lib. 25. cap. 13.) genus herbæ, sic dictæ, quòd plumbum, id est oculorum uitium, commanducata tollat. alio nomine Plumbago.

MOLYBDITIS, argenti spuma, ex plumbi fusura. Pli. l. 33. c. 6.

MOMEN, inis, Momento, momentum. Lucr. lib. 3.

MOMENTANEVS, ea, um, caducum, quod facile mutatur.

MOMENTVM, ti, Momento, dicitur qualecũque spatium tẽporis, & qualecunque pondus, siue magnum hoc sit, siue paruũ. Ci. Trebellian. Omnia momenta obseruabimus. Idẽ 3. de Fin. In iis momenta sunt maxima ad beate uiuendum. Accipitur & pro minimo puncto temporis. Hor. li. 1. Ser. Sat. 1. horæ momento cita mors uenit, aut uictoria læta. Nonnunquam pro aliarum rerum minima quantitate. Pli. li. 30. c. 7. cinis earum bibatur in uino, addito resinæ momento. Momentum etiam res dicitur, quæ magnum, uel paruum pondus, & uim habet. Liu. l. 5. nullum momentum in solis per se Gallorum copiis fore. Cic. 4. de Fini. Zeno nulla in re, nisi in uirtute aut uitio, propensionẽ ne minimi quidem momenti ad summum bonum adipiscendum esse dicebat. Momentum pro particula. Pli. lib. 18. cap. 34. Sol quotidie ex alio cæli momento, quàm pridie, oritur.

MOMVS, mi, μῶμος, deus quidam Nocte matre, inquit Hesiodus, Somno patre genitus. huic mos est, ipsum nihil agere, sed aliorum deorum opera curiosis oculis contemplari, & si quid omissum, aut perperam factum, id summa cum libertate carpere. μῶμος Græce reprehensio. Vide fabulam apud Lucianum in dialogo de hæresibus.

MONACHVS, μοναχὸς, solitarius, ἀπὸ τοῦ μονάζειν, quod est in solitudine uiuere. primi enim monachi, quo contemplationi commodius uacare possent, in uastissimas sese conferebant solitudines.

MONARCHIA, æ, μοναρχία, unius principatus, qui monarcha dicitur.

MONASTERIVM, Monastero, μοναστήριον, solitudo.

MONAVLOS, μόναυλος, tibia simplex, μόνος enim solus, αὐλὸς tibia. Mart. li. 14. Sæpe duas pariter, sæpe monaulon habet. Pli. lib. 7. cap. 56. Monaulon, id est unicam & simplicem tibiam Mercurius inuenit.

MONEDVLA, æ, Monachia, κολοιὸς, auis ex graculorum genere, quasi monetula, quòd monetas surripiat. huic enim aui furacitas argenti atque auri præcipue est. Pli. l. 10. c. 29.

MONEO, monui, itum, Auisare, ricordare, ammonire, auuertire, ἀναμιμνήσκω, παραγγέλλω, admoneo, suadeo, hortor, præcipio. Cic. ad Q. Fr. Tu me de retinenda Sestii gratia monuisti. Idem ad Att. Id ipsum me mones, quod triduo ante cogitaram. Idem de Amic. monendi sæpe amici sunt, & obiurgandi. Interdum inuitare, παρακαλεῖν. Teren. in Heaut. monere oportet Phaniam, ad cenam ut ueniat. Construitur nonnunquã cum duobus accusatiuis: ut, moneo te hoc. Cic. in Catil. eos hoc moneo, desinant furere. Modo cum ablatiuo, cũ De, uel Pro. Cic. 2. de Diui. præterquam de sue plena, quid moniti sumus? Ter. in Andr. Habeo pro illa re illum, quod moneam probe. modo cum genitiuo. Val. Max. solutæ à se legis suæ admonitus.

MONERIS, pro monueris, antique. Pacuuius in Arborum iudicio, apud Nonium: Quod me moneris, effectum dabo. Idem in Chryside: dii monerint meliora. Hinc Admoneo, Commoneo, Præmoneo, & Submoneo, ὑπομιμνήσκω, latenter moneo. Ter. in Eun. Submonuit me Parmeno.

MONETA, p. p. Moneta, νόμισμα, dicta, quòd nos signi impressione, uel auctoris, uel pretii moneat. Mart. lib. 1. Et centũ dominos nouæ monetæ. Quo etiam nomine dicta est Iuno. Cic. lib. 1. de Diui. Post cladem illam audita uox ex arce Iunonis fuit: ex quo Iuno illa appellata Moneta est.

MONETALIS, & hoc tale, Ciò che s'appartiene à moneta, νομισματικὸς, quod ad monetam pertinet. Apul. de Asi. Auro monetali. Monetales triumuiri, qui auro, argento, æri, flando, feriundo præerant. uide epistolam Cice. ad Trebatium, lib. 7. & in ea scholium Pauli Manutii.

MONETARIVS, Monetario, ἀργυροκόπος, qui monetam cudit. Firmicus.

MONILE, p. p. Collana, monile, ὅρμος, περίαπτον, ornamentũ gutturis, quod solet de collo uirginum pendere, dictum gestantẽ uirtutis admoneat. nam primo ob aliquod egregium factũ dari solebat. Ouid. 10. Mer. dat longa monilia collo. Neque solum illud monile dicitur, quod ex hominum, uerum etiã quod ex equorum, aliorumq; animalium collo dependet. Virg. 7. Aen. de equis Latini: Aurea pectoribus demissa monilia pendent. Monile etiam segmentum dicitur, quibusdã bracteolis quasi præsegminibus constans.

MONITIO, Ammonitione, παραίνεσις, ὑπόμνησις. Cic. lib. 3. Off. Habenda ratio ut monitio acerbitate, obiurgatio contumelia careat.

MONITOR, oris, Ammonitore, παραινέτης, ὑπομνηματιστὴς, qui nos alicuius rei monet. Cic. in Catil. minus erunt, hoc monitore, mihi populares impetus pertimescendi. Accipitur & pro eo qui aliquem monet, id est uocat, ut ad conuiuium accedat. Ter. in Heaut. Monere me oportet Phaniã, Ad cenam ut ueniat. Nihil opus fuit monitore: iam dudum domi apud me esse aiunt. Dicuntur præterea Monitores, qui in iudicio summissa uoce oratorem admonent eorum, quæ dicẽda sunt. Cic. in Diu. in Verr. Video mihi non te, sed hunc librum esse responsurum, quem monitor tuus tenet. Sic etiã in scena Monitores dicuntur auctore Festo, qui histrionibus eorum, quæ dicenda, agenda ue sunt, monent.

MONITVM, ti, Auiso, documento, ammonitione, παράκλησις, παραίνεσις, quod quis nos monet, Virg. 8. Aene. monitis exterrita diuum.

MONITVS, us, Monitio, Ammonitione, παράκλησις, Virg. 4. Aen. uatum prædicta priorum Terribili monitu horrificant.

MONOBELI, solo obolo conspiciendi Lampridius in Heliog.

MONOCEROS, otis, pen. cor. Alicorno, μονόκερως, animal, unico cornu, unde & unicornis appellatur, equino corpore, capite ceruino. Pli. lib. 8. ca. 21.

MONOECVS, μόνοικος, cum œ diphtõgo, portus & statio quædam Liguriæ ab Albinga oppido distans stadiis 480. Arcẽ habet munitissimam. hodie uocant Monicho. Luca. lib. 4. Fida probibet statione Monœci. Nominis rationem ad Herculẽ referunt; qui ibi ædẽ habebat, in qua solus colebatur.

MONOGRAMMI, Magri, scarmi, senza colore, μονόγραμμοι, homines macri, pertenues. unde apud Cic. li. 1. de Nat. deo. dii ab Epicuro monogrammi dicuntur. Trãslatio ab antiquissimo picturæ genere, quæ solis lineis rei similitudinem exprimebat, non additis reliquis, quæ iustam picturam absoluunt. Græci μονόγραμμον uocant. Pli. lib. 35. cap. 3.

MONOPODIVM, Tauola che ha un pie solo, μονοπόδιον, mensa unico tantum pede subnixa. Liui. lib. 39. monopodia, & abacos Romam aduexere.

MONOPOLIVM, lii, ἀπὸ τοῦ μόνου, καὶ πωλέομαι, uendo: cum unus solus aliquod genus mercaturæ uniuersum emit, ut solus uendat. Plau. Potes monopolium instituere. Legimus apud Iustinianum monopolia non esse admittenda: quia nõ ad commodum reip. sed ad detrimenta pertinent.

MONS, montis, Monte, montagna, ὄρος, quasi eminens, dictus. ad aquam transtulit Virg. Præruptus aquæ mons. proprie l. 12. Aen. Totusq; remugit Mons circum. Quandoque pro saxo. Idẽ 6. Aen. Prensantemq; uncis manibus capita aspera montis. Sic aliquando Saxum pro monte, apud eundem: Saxi de uertice pastor. Montes aureos polliceri: prouerbialis hyperbole, de iis, qui immensa promittunt.

MONSTRIFER, ra, rum, adiect. τεράσιος, monstrum referens. Pli. lib. 6. cap. 30. Animalium hominumq; effigies monstriferas gigni, minime mirum.

MONSTRIFICE, aduerb. monstruose. Pli. lib. 28. cap. 11.

MONSTRIFICVS, a, um, Monstruoso, τερατοποιὸς, qui monstra ostendit. Pli. lib. 21. ca. 5. monstrificis hominũ ingeniis. Idẽ l. 7. c. 15. nihil mulierum profluuio magis monstrificum.

MONSTRABILIS, Plin. epist. 107. ingenii elegantia monstrabilis.

MONSTRATIO, onis, uerbale. Ter. Adelph.

MONSTRATOR, oris, Vir. 1. Ge. unciq; puer mõstrator aratri.

MONSTROSE, aduerb. præter naturam. Cic. 2. de Diu.

MONSTROSVS, a, um, Mostruoso, τερατώδης, quod monstrũ refert. Luca. lib. 1. Monstrosiq; hominũ partus. Cic. 2. de Diui. illam monstrosissimam bestiam urnam euertisse.

MONSTRO, as, Mostrare, δείκνυμι, ostendo, declaro. Ter. in Ad. hodie nnnquam monstrabo. Aliquando, pro docere. Cic. 1. de Diui. Qui semitam non sapiunt, alteri monstrant uiam. Hinc Commostro, Demonstro, & Præmonstro.

MONSTRVM, stri, Mostro miracoloso, τέρας, à monstrando, quòd aliquid significando demonstret. Cic. 2. de Nat. deo. Monstra, prædictiones, & præsensiones rerum futurarum, quid aliud declarant, nisi, hominibus ea, quæ futura sunt, portendi, prædici? ex quo illa ostenta, monstra, portenta, prodigia dicuntur. Virg. 3 Aen. Horrendum, & dictu uideo mirabile monstrum. Monstrum pro prodigio. Virg. 2. Aene. Nec dubiis ea signa dedit Tritonia monstris. Cice. 5. Verr. Non mihi iam furtum, sed monstrum ac prodigium uidebatur. Virg. etiam Polyphemum unoculum, monstrum horrendũ, ingens appellauit. Et, quicquid præter naturam aut deficit, aut excedit, monstrum est. Ter. in Eunu. Quid istuc monstri fuit? Dona. Monstrum est omne contra naturam. si igitur eunuchus est, & uitiauit uirginem, contra rerum naturam factum est. Quandoque φάσμα, ponitur pro monstratione, ut apud Virg. 3. Aen. Monstra deum refero. Monstrum ali dicimus, ubi qnid occulti uitii latere significamus. Ter. in Adel. Aliquid monstri alunt.

MONTANVS, a, um, Montano di monte, ὀρεινὸς, ex monte. Ouid. 11. Mer. Panaq; montanis habitantem semper in antris.

MONTICVLVS, Monticello, ὀριον βουνὸς, dimin. paruus mons.

MONTIGENA, ὀρεσιγενὴς, in monte genitus.

MONTIVAGVS, pen. corr. Che uaga per monti, ὀρεσιπόλος, qui per montes uagatur. Cic. 5. Tusc. Montiuagos, atque siluestres ferarum cursus.

MONTOSVS, a, um, Montuoso, ὀρεινὸς, ubi sunt montes, ut montosa regio. Virg. lib. 7. Et te montosæ misere in prœlia Nursæ. Cic. de Amic. cùm locis montosis delectemur. Et in Part.

MONVMENTVM, ti, uel Monimentũ, Memoria, μνημεῖον, μνῆμα, quicquid nos monet rei alicuius preteritæ, ut tituli, sepulcra statuæ, libri, ceteraq; eiusmodi. unde Cic. ad Cæs. Quæ monumẽti ratio sit, nomine ipso admoneor, ad memoriam magis spectare debere posteritatis, quàm ad præsentis temporis gratiã. Oui. 13. Met. Condetuq; tuum monumentis corpus auitis. Cic. 1. Tuscu. Quid sepulcrorum monumenta significant, nisi nos futura etiam cogitare? Florentinus Iureconsul. l. monumentũ. ff. de relig. & sumpt. funer. Monumentum generaliter est res memoriæ caussa in posterum prodita. Var. l. 5. de Ling. Lat. Monumenta à monendo, quæ sunt in sepulcris: & ideo secundum uiam, quo prætereuntes admoneant & se fuisse, & illo, esse mortales. Ab eo cetera scripta ac facta memoriæ caussa, monumenta dicta. Hactenus Varro. Rerum gestarũ monumenta, sunt historiæ, uel annales, quæ uirorum fortium memoriã ab interitu uindicant,

quæq; posteros admonent, ut illorum exempla imitentur. Cic. 1. de Orat. Rerum gestarum monumenta, & uetustatis exempla oratori nota esse debent. Monumentum dicitur pignus, aut res aliqua, memoriæ caussa apud aliquem relicta. Græci μνημόσυνον uocant. Virg. 5. Aen. Quem candida Dido Esse sui dederat monumentum & pignus amoris.

Mopsvs, μόψος, nomen proprium uatis, qui, ut Mela refert, in finibus Pamphyliæ Phaselim urbem condidit. Fuit & alter, cum quo certauit Calchas de peritia diuinandi, Apollinis filius.

Mora, æ, *Indugio, dimora*, διατριβή, ὑπερημερία, ἀναβολή, temporis dilatio. Cic. 6. Phil. Nullam moram interponendam insequendi Antonium putaui. Ter. in And. Nec mora ulla est, quin eam uxorem ducam. Virg. 3. Aen. Nequa moræ fuerint dispendia tanti.

Mora vaticana, κυνόσβατα, rubi fructus Diosc. li. 4. c. 35.

Moralis, le, *Che s'appartiene à costumi*, ἠθικός, ad mores pertinens. Cic. de Fato: Decet augentem linguam Latinam, nominare Moralem.

Moramentvm, ti, *Dimora*, μέλλησις, mora. Apul. in Floridis.

Morator, *Dimoratore*, retardator. Liui. 2. moratorem publici commodi.

Moratorivs, a, um, adiect. Paulus Iurecon. moratoriam dixit pro cautione, quæ datur, ut quis differat.

Moratvs, *Accostumato*, ἠθικός, καλῶς εἰθισμένος, qui bonis moribus est. Cic. 2. Tusc. Quotusquisque est ita moratus, ut ratio postulat? In malam partem usus est Plaut. in Truc. Ita nunc adolescentes morati sunt. Item Ter. in Hecy. quid mulieris uxorem habes, aut quibus moratam moribus?

Morbidvs, a, um, *Morbato, infettato*, νοσερός, ἐπίνοσος, νοσηματώδης, morbo infectum. Plin. lib. 8. cap. 26. morbidum corpus Varr. 3. de re rust. c. 26. apes morbidæ. Morbida uis, quæ morbum affert, Lucr. lib. 6. Morbidus aer, apud eundem.

Morbificvs, a, um, *Che apporta morbo*, νοσοποιός, morbum inferens.

Morbosvs, a, um, νοσερός, morbidus, ualetudinarius. Cato de re rust. c. 2. ferruum, senem, morbosum, & si quid aliud, uẽdat.

Morbvs, bi, *Morbo, male*, νόσος, νόσημα, affectio corporis uel uniuersalis, ut phthisis, ut febris; uel particularis, ut cæcitas. Apud Iureconsultos scriptum est, Morbum & uitium distare: quòd Morbus temporalis sit imbecillitas, & sanari queat: Vitium perpetuum impedimentum. Cic. li. 4. Tusc. Morbũ esse totius corporis corruptionem, ueluti febris est: uitium, cum partes corporis inter se dissident. ex quo prauitas membrorum, distortio, deformitas. Cic. Att. lib. 21. Tulliæ meæ morbus me exanimat. Virg. 3. Ge. Ossa minutatim morbo collapsa trahebat. Galenus in tractatu de differentiis morborum, Morbus (inquit) est affectus contra naturam, uitians actionem. Morbi in animo dicuntur uitia, ut auaritia, ambitio. Cic. 4. Tusc. ut in corpore est morbus, ægrotatio: sic uitium in animo. Sal. in Cic. Grauiter maledicta tua paterer, si te scirem iudicio magis, quàm morbo animi, petulantia ista uti. Et dicimus, Affici graui morbo, Laborare morbo, Conualescere ex morbo.

Mordacitas, Plaut. in Truc. Num ianua est mordax mea, quò introire metuas? Mordax folium, pungens, Plin. lib. 16. cap. 24.

Mordax, is, *Mordace*, δηκτικός, qui mordendo lædit, aliis uel detrahit.

Mordeo, des, momordi, & olim morsi, morsum, *Mordere*, δάκνω, Lucr. lib. 3. frænosq; momordit. Plau. in Trin. Ni fugissem, medium præmorsisset. Est autem Mordere, dentibus lædere. Ouid. 13. Met. Pabula decerpsi, decerptaq; dente momordi. Per translationem, detrahere. Ter. in Eun. Inuidere omnes mihi, mordere clanculum. Item pungere. Cic. Atti. lib. 13. Valde me momorderunt epistolæ tuæ de Attica nostra. Hinc Admordeo, ἐπιδάκνω, ualde mordeo. Virg. lib. 2. Ge. Admorso signata in stirpe cicatrix. Cõmordeo, ὀδαξάζω, simul mordeo. Demordeo, καταδάκνω, morsu decerpo. Immordeo, morsum infigo. Obmordeo, circũmordeo. Præmordeo, ante mordeo. Remordeo, solicito. Virgil. 1. Aene. Quando hæc te cura remordet. Proprie tamen est, illum, à quo quis est morsus, mordere. Lact. lib. 6. uoluit hominem canino modo uiuere, ut remordeat lacessit.

Mordicibvs, pro morsibus. Plaut. in Aul. Asini me mordicibus scindant.

Mordico, cas, pen. cor. δάκνω, dolorem affero, ut si morsu læderem.

Mordicvs, p. c. *Co denti*, ὀδάξ, aduer. mordẽdo. Plau. in Curc. Manum arripuit mordicus. Aliquãdo morsu ac dente. Suet. in Cæs. paludamentum mordicus trahens, ne spolio potiretur hostis. Mordicus tenere per translationem pro pertinaciter tueri. Cic. 4. de Fin. uerba tenent mordicus.

Moretvm, ti, pe. pr. μυρητόν, genus libi ex lacte, uino, caseo, & herbis, quale describitur à Virgilio in eo opusculo cui titulus est Moretum. Ouid. 4. Fast. Non pudet herbosum, dixi, posuisse moretum In dominæ mensis, &c. Dictum, ut innuit Virgil. loco iam citato, à μορέω, abrado. Virgilii uerba sunt hæc: Digitis mortaria tota duobus Circuit, inq; globum distantia contrahit unũ, Constet ut effecti species nomenq; Moreti.

Moribvndvs, *Morendo*, ἀποθνήσκων, moriens, Liu. lib. 36. moribundus procubit. Et Cic. pro Sext. Iacentem moribundũq; uidisti.

Morgvs, fluuius, qui ex Alpibus defluens, à Pado excipitur. Pli. lib. 3. cap. 16.

Morigeror, aris, *Compiacere*, χαρίζομαι, ὑπουργέω, morem gero, obsequor. Cic. in Ora. Voluptati aurium morigerari debet oratio. Ter. Adel. Si adolescenti esses morigeratus. Pla. Morigero, dixit in Amph. Nunc mihi Morigero.

Morigervs, a, um, pe. c. *Obediente*, πειθήνιος, obediens. Ter. in And. Tibi morigera fuit in rebus omnibus.

Morini, pen. corr. μόρινοι, populi inter Belgas ad Oceanum Britannicum quorum oppidum mediterraneum, Ptolemæo teste, fuit Taruanna, ταρουάννα, etiam hodie nomen retinẽs. hi à Virgil. extremi hominum appellantur, quòd Oceano sint proximi.

Moriones, μωρίονες, stulti, principum deliciæ. Mart. li. 8.

Morion, lapidis pretiosi nomen. Pli. lib. 37. cap. 10.

Morior, ris, & iris, *Morire*, μεταλλάττω, καταλύω, ἀποθνήσκω, Oui. lib. 4. Met. Mortemq; timens, cupidusq; moriri. Plaut. Rud. cerium est moriri. Hor. 3. Carm. Ode. 2 Dulce, & decorum est pro patria mori. Vir. 4. Aen. Quin morere ut merita es. Moriar, iurandi uerbum. Cic. ad Att. lib. 8. Moriar, si magis gauderem, si id mihi accidisset. Hinc Commorior, συναποθνήσκω, simul morior. Pli. lib. 24. cap. 2. Item Demorior, Emorior, Intermorior, Præmorior.

Morissni, Thraciæ populi, circa Ponti littora. Pli. l. 4. c. 11.

Mormyra, piscis marinus, uariis coloribus pictus. Pli. lib. 32. cap. ultimo.

Morochthvs, μόροχθος, lapis in Aegypto nascens, quem nõ nulli à lacteo colore Galaxian, & Leucographida appellant. Vtuntur eo lintreariorum officinæ ad candorem uestiũ. Diosc. lib. 5.

Morologvs, gi, pen. cor. *Che ragiona pazzie*, μωρολόγος, stulte loquens. Plaut. in Pseu. Nec molestum esse, nec sermonibus morologis uti. μωρὸς enim stultus, λόγος sermo. Plaut. in Per. Morologus fio.

Moror, raris, pri. c. *Aspettare, indugiare*, περιμένω, expecto. Lentul. senatui, inter epistolas Cic. Diutius morari, nõ necesse habui. Aliquãdo accipitur pro curo. Pla. in Ad. purpurã nihil moror. Idẽ Nihil moror istas magnas dotes. Sæpissime est retardare, ἐπέχειν, ἀνέχειν. Quinct. in Mathem. Quid moratis abeuntẽ? Plau. in Epist. Nihil ego te moror. Item Morari, manere, χρονίζειν. Cæs. Bel. Gal. l. 2. paulisper apud oppidum morati. Itẽ hærere, dubitare. Virg. 2. Aen. Quid ue moror, si omnes uno ordine habetis Achiuos? Morari uero, prima producta, est insanire, desipere: ꝙ ostendit Suetonius, scribẽs solitum esse dicere Neronem, desiisse Claudium inter homines morari. nam Græci μωρὸν stultũ uocãt. uidebatur dicere, Claudium desiisse manere & uiuere inter homines, cum intelligi uellet, eum desiisse per mortem delirare, qui unus delirauerat. Morans, antis, partic. Virg. 4. Ge. Morantes Martius ille æris rauci canor increpat. Vbi Serui. Morantes, tarde incedentes. Hinc Commoror, maneo. Lact. l. 7. Diutius in Aegypto commorantes. Demoror, Immoror, ἐνδιατρίβω, moram traho. Lact. li. 2. In propositione rerum contrariarum diutius immoratus. Remoror, retardo.

Morose, aduerb. Cic. de Clar. Orat.

Morositas, tis, τὸ δυσάρεστον, morum difficultas; cum nulla pene res satisfacit. Cic. de Sen. morositas habet aliquid excusationis.

Morosvs, a, um, *Fastidioso*, δύσκολος, δύστροπος, δυσάρεστος, curiosus, qui nimis exacte omnia fieri exposcit. Est hoc, inquit Porphyrio, senum præcipuum uitium, ut difficilibus, & fastidiosis sint moribus. Cic. li. 1. de Orat. Vsqueadeo morosi sumus, ut nobis nõ satisfaciat ipse Demosthenes. Sue. de Cæs. Circa corporis curam morosior.

Morphevs, μορφεύς, Somni minister, uultus hominum, ut in fabulis est, quoscunque fingens. Oui. l. 11. Met. artificẽ, simulatoremq; figuræ Morphea.

Morphnvs, μορφνός, aquilæ genus, circa paludes, & lacus agẽs. ab aliis & Plancus, & Anataria appellatur. Pli. l. 10. c. 3.

Mors, tis, *La morte*, κατάλυσις, θάνατος, animæ & corporis dissolutio. Cic. 1. Tusc. Sunt qui discessum animi à corpore putent esse mortẽ. Hæc à ueteribus dea credita est, Noctis, &

Erebi

Erebi filia, quæ in mortales omnes uitæ necisq; haberet potestatem. Statius: In scopulis Mors sæua sedet. Hor. 1. Epist. 17. Mors ultima linea rerum est. Pro interitu rerum inanimatarum usurpauit Pli. lib. 14. cap. 22. Rerum omnium obliuio, morsq; memoriæ. Legitur etiam in numero plurali. Cic. 2. de Fin. mortes imperatoriæ.

MORSICATIM, *Mordendo*, ὀδὰξ, δηκτικῶς, mordendo. Varr. apud Nonium.

MORSIUNCULA, æ, *δηγμάτιον*, diminut. paruus morsus. Plau. in Mil.

MORSUS, a, um, *Morso, morsicato*, δηχθεὶς, partic. Pli. li. 29. c. 3.

MORSUS, us, nomen, *Morso*, δῆγμα, actus mordēdi. Cic. de Diu. l. 2. Aristolochia ad morsus serpentum ualet. Accipitur etiā pro dolore. Cic. 3. Tuscu. Dolor corporis, cuius est morsus acerrimus. Nonnunquam pro uituperatione. Hor. l. 1. Epist. Non odio obscuro, morsuq; uenenat.

MORTALIS, le, *Mortale*, θνητὸς, morti subiectus. Cic. 3. de Nat. deo. Mortale omne animal, & dissolubile sit, necesse est. Inuenitur & mortalior comparatiuus Pli. lib. 34. ca. 14. Nihil in rebus mortalibus, quàm quod infestissimum mortalitati.

MORTALIS, subst. pro homine. Oui. 2. Met. Nec contigit ullū uox mea mortalem. Cicero, Salustius, alii.

MORTALITAS, atis, *Mortalità*, Cic. 1. de Nat. deo. Omne, quod ortum, mortalitas consequetur. Et pro hominibus mortalibus. Pli. lib 2. cap. 76. Mortalitas ipsa inuenit.

MORTA, una ex parcis, quas ueteres Latini tres esse putauerūt. earum nomina, Nona, & Decima, & Morta: quo commento illud uidentur uoluisse significare, tempestiuum partus tempus esse mensem nonum & decimum: qui uero ante hoc tempus in lucem prodeunt, aut mortuos nasci, aut natos statim mori. Martianus.

MORTARIOLUM, θυείδιον. Hieronymus in numeris: Ponent cum eo turibula, mortariola, cyathos. Est & mortarium locus, & susceptaculum, in quo calx, siue intrita subigitur, seruatur ue. Vitru. lib. 7. cap. 3. Græcorum tectores faciunt opera firma, mortario collocato, calce & arena ibi confusa.

MORTARIUM, *Mortaro*, θυεία, ὅλμος, ἴγδη, in quo res pistillo teruntur. Plaut. in Aul. Cultrum, securim, pistillum, mortariū. Lapis mortariorum, θυΐτης, ex quo mortaria confici solent. Pli. lib. 36. cap. 12.

MORTICINUS, a, um, p. p. *Morto da se*, θνησιμαῖος, spōte sua mortuum. unde morticinam carnem dicimus animalium, quæ non sunt mactata, sed per se mortua. Pli. hæc auis morticinā carnem non attingit.

MORTICINI, ἧλοι, claui dicuntur pedum, quòd uelut morticina caro sit. Pli. lib. 21. cap. 23. Clauis pedum, qui uulgo morticini appellantur.

MORTIFER, siue Mortiferus, a, um, pen. corr. *Mortifero*, θανατηφόρος, quod mortem affert. Vir. 6. Aen. Mortiferumq; aduerso in limine bellum. Cels. lib. 5. cap. 16. Nam musculus percussus mortiferus est.

MORTUALE, *Che appartiene à morti*, νεκρικὸν, ad mortuos pertinens. Plaut. in Asin. Hæc sunt non nugæ: non enim mortualia. Vnde emortualis dies, in quo quis est mortuus: ut natalis, in quo natus. Idem: Certum est hunc emortualem facere ex natali die.

MORULA, æ, *Dimoretta*, διατριβὴ, dimin. à mora. Aug. l. 11. Confess. Morula Solis super terram.

MORUS, ri, arbor, *Moro albero*, μορέα, συκαμινέα, morū fructus, συκάμινον, à mora, tarditate, ut quidam putant: nam postrema omnium arborum floret: ex quo prudentissima arbor dicitur: quia lædi se à frigore non finit. Sunt, qui à Græco id nominis deriuent. μαυρὸν enim nigrum. Plin. lib. 16. cap. 44. Arborem mori ætate nostra adamauit Passienus. Mora quoque in rubis sunt, sed multum ab iis differentia. Colu. lib. 3. de pruno: morum ab idib. Febr. usque in æquinoctiū uernale recte feres.

MORYLLII, μωρύλλιοι, Macedoniæ populi. Pli. lib. 4. c. 10.

MORYCHUS, μόρυχος, cognomen Bacchi apud Siculos.

MOS, moris, *Costume, usanza*, ἔθος, ἦθος, nitæ institutum consuetudine firmatum. Var. ait, Morem esse institutū animi, quod sequi debeat consuetudo. Cic. pro Clu. Non mos, consuetudoq; seruata. Virg. 1. Aen. Virginibus Tyriis mos est gestare pharetram. Interdum sumitur pro consuetudine approbata, quæ habetur pro lege. Cic. 1. Offic. Quæ more aguntur, institutisq; ciuilibus. Mores plurali nu. uocabulum medium, quòd tam in bonam, quàm in malam partem accipitur. Plaut. in Trin. Hic morbus mores inuasit bonos. Sed, dum illi ægrotant, interim mores mali, Quasi herba irrigua, succreuerunt. Mores cæli. Pli. lib. 14. c. 1. Virg. 1. Georg. Varium cæli perdiscere morem. Transferre ad morem. Cice. in Orat. Græcorum prudentiam posse ad nostrum morem, usumq; transferri.

MOSA, μῶσα, fluuius Galliæ Belgicæ, ex Vogeso monte profluens. uide Plin. lib. 4. cap. 14. & 15. Tacit. lib. 2. & 10. Cæs. de Bell. Gall.

MOSCHATULA, *Peri moscatelli*, pyra quædam, odorem moschi referentia. est autem moschus animal pusillum, in cuius corpore iuxta umbilicum apostema nascitur, quod una cum pelle excisum, siccatumq; præstantissimum spirat odorem. hunc odorem ab animalis nomine moschum uocant Arabes. ueteribus enim creditur fuisse incognitus. Hinc itaque pyri quoddam genus Moschatulum dicitur, quòd ad hunc odorē proxime accedat.

MOSCHEUTON, rosæ genus, folia habens oleacea. Pli. l. 2. c. 4.

MOSCHI, μόσχοι, populi Asiæ, Albanis, & Iberibus finitimi. Pli. lib. 5. cap. 27. & lib. 6. cap. 10. Luca. lib. 3. Sæuisq; affinis Sarmata Moschis.

MOSCHUS, μόσχος, grammaticus, & poeta Syracusanus, Aristarci familiaris, qui secundus à Theocrito scripsit Bucolica. Suidas.

MOSES, sis, μωσῆς, μωϋσῆς, nomen inclyti Iudæorū ducis, qui Israelitas ex Aegypto, & Pharaonis tyrannide eduxit. Iuuen. Sat. 14. Tradidit arcano quodcunque uolumine Moses. Quidam Moyses efferunt per tres syllabas, y littera interposita, & prima syllaba contra artem correpta. Sedulius: Quid quod & Heliā, & clarum uidere Moysem. Scribit Iosephus ex euentu rerum nomen ei impositum fuisse, quòd à Pharaonis filia de flumine sit seruatus.

MOSINOECI, μοσσυνοικοι, populi Asiæ uersus Septentrionē, qui notis corpus omne persignant, & promiscue concumbūt. Dicti μοσσύνοικοι, quasi turricolæ, à turribus, quibus domorum uice utuntur. Mela lib. 1. hos Pli. lib. 6. cap. 4. uocat Mosynos.

MOSYLON, μόσυλον, promontorium & emporium Aethiopię Stepha.

MOTACILLA, *Squassacoda*, σεισοπυγὶς, auis semper mouens caudam, uulgo Cauda tremula. Varr. 4. de Ling. Lat.

MOTHO, us, μωθὼ, Arabum uicus, in quo Antigonus Macedo à Rabylo rege fuit interfectus: quæ etiam cædes uico nomen fecit. nam Motho Arabum lingua mortis locum significat. Stephanus

MOTIO, *Moto, mouimento*, κίνησις, Cic. 2. de Nat. deo. In corporū motione, atque gestu multa cernunt subtilius.

MOTO, tas, *Mouere spesso*, ἐνόω, frequent. à Moueo. Virg. 5. Eclo. Zephyris motantibus umbras.

MOTUANTUR, pro Motantur, dixit Plaut. in Truc.

MOTOR, oris, *Motore*, κινητὴς, Mart. li. 11. Cunarum fuerat motor Charideme mearum.

MOTUS, ta, tum, particip. *Mosso*, κινηθεὶς, Virgil. 1. Aene. Motos præstat componere fluctus. Liu. 4. Bell. Maced Nullis nimis se motos.

MOTUS, tus, *Moto, mouimento*, κίνησις, ipsa motio, ut Motus animi. Cic. de Amic. Quibus rebus ad illum primum motū animi adhibitis, admirabilis exardescit beneuolentiæ magnitudo. Ouid. epist. 18. Sæpe per assiduos languent mea brachia motus. Horat. 3. Carm. Motus doceri gaudet Ionicos Matura uirgo. Motus, pro perturbatione. Cic. pro Flac. Videtis quo in motu temporum uersemur. Motus pro caussa. Pli. epist. 4. lib. 11. Audisti consilii mei motus.

MOTYE, es, μοτύη, Siciliæ oppidum, dictum à Motye muliere, quæ Herculi eos indicauit, qui boues eius abegerāt. Steph.

MOUEO, es, moui, motum, *Mouere*, κινέω, notæ significationis. Cæsar 3. Bell. Gall. Postero die castra ex eo loco mouent. Per translationem pro iure suo aliquem deiicere. Cic. lib. 3. Offic. qui quodam quasi ueneno perficiat, ut ueros heredes moueat, in eorum locum succedat. Mouere animum, est inducere. Virg. 3. Georg. non mollia possunt Prata mouere animum. Seruius: Mouere animum, in sui desiderium illicere. Mouere, pro discedere. Cic. ad Attic. lib. 9. Hæc scribebam postquam ille Canusio mouerat. Mouere loco. Cic. ad Q. fratrem lib. 2. urgere illi, ut loco nos mouerent. Mouere ex opinione. Cic. 3. de Nat. deo. Nec me ex ea opinione ullius unquam oratio, aut docti, aut indocti mouebit. Mouere senatu, uel de senatu. Cic. pro Cluen. Vt alter de senatu mouere uelit, alter retineat. Liu. 9. Bell. Macedo. Septem mouerunt senatu. Sic Moueri statu. Liu. li. 40. Mouere uentrem: hoc est, ciere. Martial. lib. 11. Prima tibi dabitur uentri lactuca mouendo. Arma mouere. Virg. 12. Aen. Tum demum mouet arma leo. Bellum mouere. Liui. 8. Quia toties Sidicini ipsi mouerunt bellum. Mouere risum, pro excitare. Horat. 1. Epist. 3. Moueat cornicula risum Furtiuis nudata coloribus. Signa mouere. Virgil. 3. Georg. Signa mouet præcepsq; oblitum fertur in hostem. Mouere stomachum alicui, pro irritare. Cic. ad Attic. lib. 6. In quo mihi risum, magis, quàm stomachum mouere solet. Mouere tragœdias, uerbis

uerbis rem atrocem efficere, quale est opus tragicorum, de rebus atrocibus semper loquentium. Quinct.lib.6.cap.1.In paruis litibus mouere tragœdias tale est, qualesi personam Herculis aptare infantibus uelis.

Movet me.Papin.de Cond. fur.l. parui refert: Nec me mouet,præsens homo fuerit, necne. Mouentur res magnæ, id est commouentur excitantur. Cic.ad Q.Fr. lib.7. Epist.3. magnæ mihi res moueri uidebantur. Aliquando pro passiuo moueri.Gell.lib.4.cap.6. Nunciatum senatui,in sacrario hastas Martias mouisse,id est motas esse. Hinc Amoueo, Admoueo,contraria: Commoueo, Dimoueo; Emoueo,ἐξίστημι,extra moueo. Idem lib.4. Hominum mentes emotas, in sensu pristino reponebat. Promoueo,προάγω,παράγω,ultra moueo produco. Terent. in Andr. Quantum huic promoueo nuptias? Permoueo ualde moueo. Salust.in Iugurt. Existimans Adherbalem dolore permotũ,iniurias suas uindicaturum manu.Demoueo,deorsum moueo.Liu.lib.6.hostes gradu demoti. Remoueo,ἀπάγω,alieno, tollo,uide suo loco.Semoueo,seorsum moueo. Summoueo,παρωθέω,tollo,aufero. Colu.lib.5. Fructus summotus à terra minus putrescit: id est sublatus.

Mox,Tosto,presto,εὐθὺς,αὐτίκα,statim.Teren.in And.Mox huc reuertar.Significat & postea.Cic.lib.1.de Orat.Verum illa mox: nunc, de ipsa exercitatione quid sentias, quærimus. Mox pro deinde.Pli.lib.12.cap.12.laudatur Syriacum nardum, mox Gallicum, tertio loco Creticum. Dum expecto, quàm mox ueniat.dixit Ter.in Phorm.

M ANTE V.

Mvceo, ces, mucui, Esser muffo, σήπομαι, mucidus sum: à quo Mucesco,mucidus fio.Pli.lib.18. nisi festinato peragatur,lurido colore mucescet. Cato de re rust. Vini,quod neque aceat,neque muceat.

Mvcidvs,a, um, Muffo, αὐχμώδης,εὐρώδης, quod mucorem contraxit Iuue.Sat.14.Mucida cærulei panis consumere frusta.Mart.lib.8.

Mvcor,oris,Muffa,αὐχμὸς,εὐρὼς,lanugo diutino situ contracta in pane,carne,aliis rebus.Col.lib.12.cap.4.Situ penora mucorem contrahunt.

Mvcro, onis, Punta di arma, ἀκωκὴ, αἰχμὴ, cuspis & acumen ensis,ac telorum. Mart.lib.4. Tabuit in calido uulnere mucro tener. Figurate ponitur pro ense. Ouid.lib.1.Met.Iugulum mucrone resoluit.Accipitur etiam pro summo cuiusuis rei acumine. Vnde apud Plin.lib.8.cap.25: herbarum dentium,unguium mucrones dicũtur.Mucronem tribunicium dixit Cic.3.de Leg.Quis unquam tam audax fuisset,ut cogitaret de statu nostro labefactando, nisi mucronem aliquem tribunicium exacuisset in nos?

Mvcronatvs,a,um,Aguzzo,ὀξὺς,acutum.Plin.lib.32.cap.2. Trebius author est,xiphiam rostro mucronato esse.

Mvcvla,gemma cordis colorem habens.uide Pli.li.37.c.10.

Mvcosvs,a,um,μυξώδης,κορυζῶν,κορύζης μεστὸς, muco plenus.Col.lib.6.cap.7.Torminum signum est mucosa uentris proluuies.

Mvcvs,ci, Mocozno,μύξα,κόρυζα, narium crassior pituita. Catullus.

Mvgil,mugilis,& Mugilis in nominatiuo,pen.cor.genus piscis capitosi: unde à Græcis,κέφαλος appellatur.hic omniũ piscium squammis intectorum uelocissimus est, teste Aeliano lib.12.cap.19. Plin.lib.9. cap.17. Mugilum natura ridetur,in metu capite abscondito,totos se occultari credentiũ.

Mvginor,aris,Mormorare,γογγύζω,murmuro,interprete Nonio.Lucilius: Muginamur,molimur. Festus, nugari, interpretatur, & tarde conari. Cic.Att.lib.16.De Ocella muginaris.

Mvgio,gis,giui,uel gii,mugitum,Muggire,μυκάομαι, factitiũ uerbum à uoce boum.ad Heren.lib.1.Vagire,mugire,murmurare.Per translationem,grauiter sonare. Lact.lib.7.Cur emicent fulgura,cur tonitrua mugiant.

Mvgonia,porta,urbis Romæ, dicta à mugitu,quòd per eam uenale pecus intraret. hæc & Trigonia appellata est, hoc est, trium angulorum. Festus, non à mugitu, sed à Mugio quodam, qui huic portæ aliquando præfuisse creditur, dictam putat.

Mvgitvs,μυκηθμὸς,μύκημα,pen.prod.ipsa boum uox. Virg. 2.Georg.Mugitusq; boum. Per translationem,quiuis sonitus. unde Mugitus nemorum.Plin.lib.18.cap.35.nemorum mugitus prædicunt. Hinc Admugio, προσμυκῶμαι, cum bos altero boue conspectò,audito, olfacto, illius desiderio mugitum edit. Ouid.lib.1.de Arte.Mollibus in pratis admugit femina tauro.Immugio,intus mugio,Virg.3.Aene. Cur uisq; immugiit Aethna cauernis. Remugio, ἀναμυκῶμαι, resono. Idem 3. Georg. Et uox assensu nemorum ingeminata remugit.

Mvla,æ. Plin.lib.8.c.44. Gignitur mula, ex equo,& asina.Iuuen.Sat.7.

Mvlaris,& hoc mulare,Da mulo,ἡμιονικὸς,adiect.à mulo.Colum.lib.6.cap.27. est mularis,quæ pretio fœtus sui comparatur generoso.

Mvlceo,ces,si,sum,& ctum,καταψάω,κατερίζω,θέλγω, Priscianus: Mulceo,mulsum,& mulctum. unde Cic.in contentione Metelli: Permulsa,atque recreata.Var.in Sat.Capite permulso: Salust.lib.4.histo. Lenita iam Ira,postera die liberalibus uerbis permulcti sunt.Est autem mulcere, lenire, blandiri, mitigare. Ouid.4.Trist. Eleg. 1. Pastor arundineo carmine mulcet oues.Virg.1.Aen.Et dictis mœrentia pectore mulcet. Ceruix mulcetur dextra, Cic.in Arato.Virgil.7. Aen.Ethera mulcebant cantu. Auræ mulcent florem,Catul. in Carm.nup. Virg.1.Aen. Et mulcere dedit fluctus,& tollere uento. Hinc Demulceo, Permulceo, καταχνλῶ, ἐψήχω, ἐξομαλίζω,placere,mollire.Liu.3.ad Heren. læduntur arteriæ,si ante,quàm uox bene permulsa est,acri labore compellentur.Gel.lib.2.permulcti,dixit.

Mvlcedo,inis,Mitigatione,θέλγητρον, blandimentum.Gell.libro 19. cap.9. Quæ nullas uoluptates, nullam mulcedinem Veneris haberet.

Mvlciber,pe.c.ἥφαιστος, mulciberis,& per syncopen mulcibris: Vulcanus,ita dictus à Mulcendo, id est molliendo ferro.Oui.2.de Arte: Mulciberis capti Marsq; Venusq; dolis. Apud Cic.li.2.Tusc.ex uetusto poeta legitur genitiuus Mulcibri secundæ declinationis: Iouisq; numen Mulcibri adsciuit manus. Donatus putat Vulcanum Mulcibere dictum à mutilando, quòd claudus à poetis fingatur, & mutilatus: fuit enim Iouis ex Iunone filius: quem cum parentes ob deformitatem è cælo in Lemnum insulam præcipitassent, ex ruina intorto pede fertur claudicasse.

Mvlctatio,nis, Cic.pro Rab. Misera mulctatio bonorum.

Mvlctra,ctræ,Secchia doue si molge,πέλλη,ἀμολγεὺς,uas in quo mulgetur.Virg.lib.3.Georg. Quàm magis exhausto spumauerit ubere mulctra.Interdum accipitur pro ipso lacte emulcto.Colum.lib.8.cap.17.Cibi dandi sorbilibus proximi,ut mulctra,recens caseus.

Mvlctrale,lis,mulctra.Virgil.3. Georg. Implent mulctralia uaccæ.

Mvlctrvm,ctri,mulctra. Hora.in Epist.Veniunt ad mulctra capellæ.

Mvlgeo,ges,mulsi,uel xi,sum,& mulctũ,Molgere,cauare il latte, ἀμέλγω, Priscia. Mulgeo quoque mulsi facit: quamuis differentiæ caussa quidã mulxi protulerunt, quia mulceo quoque mulsi facit.Est autem mulgere,lac è mammis exprimere.Virg.3.Ge.Quod surgente die mulcere,horisq; diurnis, Nocte premunt. Virg.3.Eclog. Hic alienus oues custos bis mulget in hora.Mulgere hircos,prouerbium de re palã absurda.Virg.3.Eclog.Iungat uulpes,& mulgeat hircos. Emulgeo,ἀπαμέλγω. Colu.lib.8.exiguum emulgendum est.Immulgeo,ἐναμέλγω, intus mulgeo.Pli. Fabulosum de strigibus,ubera eas infantium labris immulgere.

Mvlgo,gas,Manifestare,δημώδω,palã facio.Pla.in Cist.feruulus nequã dominum mulgat. Hinc Dimulgo,& Promulgo.

Mvli mariani,ἡμίονοι μαριανοὶ,furculæ,teste Festo,quibus religatas sarcinas uiatores gerunt: quarum usum quia Marius inuenit,Muli Mariani postea dicta. Plaut.Aerumnulas uocat.Fron.lib.4.Stratag.

Mvliebria,brium,τὰ γυναικεῖα,τὰ ἔμμηνα, menstrua. Interdum pro muliebri natura, ut uirilia pro pudendis uiri. Interdum pro præpostera libidine. Quinctil. adolescens à centurione muliebria passus.Sal.in Cat.Viros muliebria pati,mulieres pudicitiam in propatulo habere.

Mvliebris folliculis, μήτρα, fœtus receptaculum, uulua, uterus.

Mvliebris,& hoc bre,Donnesco,γυναικεῖος,γυναικώδης.Pla. in Epid.Muliebris animus, timidus inconstans.Ci.1.Off.ex Ennio: Vos etenim iuuenes animos geritis muliebres.

Mvliebriter,Feminilmente,mollemente,γυναικείως, effœminate.Iustin.Quę nõ muliebriter hostium aduentu territa.Cic. 2.Tus. Ne quid timide,ne quid ignaue,ne quid muliebriter faciamus in dolore,prouidendum est.

Mvlierarivs,Feminiere,φυγογυνὴς,mulierosus.Iul.Capitol. Mulierarius inter primos amatores. Cic. pro Cœl. Mulieraria manus.

Mvliercvla,æ,Feminella,γυναικάρια,dimin. Cic.5. Tuscul. Demosthenes illo susurro delectari se dicebat aquam ferentis mulierculæ.

Mvlier,eris,Donna,γυνὴ,à mollitie (ut inquit Varro)dicta, immutata,& detracta littera,quasi mollier: & proprie Mulier,quæ uirgo nõ est,Vlp.l.alioquin.ff.de contrahen. emp. Quod si (inquit) ego me uirginem emere putatẽ, cum esset mulier,

mulier, emptio non ualebit. unde Cicero obiurgantibus, quòd sexagenarius Publiliã uirginem duxisset, Cras mulier erit, inquit. Caius scribit, Mulieris nomine etiam uirginem uiri potentẽ contineri. Vlp. uno in loco utroque significato usus est, in l. quæritur. ff. de ædil. edict. Mulierem ita arctam, ut mulier fieri non possit, sanam non uideri constat. Eandẽ dicit mulierem & non mulierem: Primum pro quauis fœmina: secundo pro ea, quæ est corrupta. Sal. in Iug. Hiempsal reperitur, occulcans se in tugurio mulieris ancillæ.

MVLIERO, ras, *Effeminare, far molle*, γυναικίζω, θηλύνω, effœmino. Varro apud Nonium, Hic ephebum mulierauit.

MVLIEROSITAS, tis. Cic. in Tusc. Vt mulierositas appellem, quæ Græce φιλογυνία, amor mulierum dicitur.

MVLIEROSVS, *Troppo desideroso di donne*, φιλογύνης, φιλογύναιος, nimium appetens mulieres. Cic. de Fato: scribunt ipsius familiares, mulierosum fuisse. Nonnunquã, effœminatus. Pla. in Pœn. genus hoc mulierosum est.

MVLIO, onis, *Mulattiere*, ἀστραβηλάτης, ὀρεωκόμος, qui mulos clitellarios, siue quadrigarios ducit. Iuuen. Saty. 3. Commota iandudum mulio uirga. Est præterea genus culicum. Pli. lib. 11. cap. 18. uespæ, crabrones, & è culicum genere, qui uocantur Muliones.

MVLIONIVS, a, um, *Mulattieresco*, ἀστραβηλατικὸς, quod ad mulionẽ pertinet. Cic. pro Sext. Mulioniam penulã arripuit.

MVLLEI, orum, calcei regum Albanorum erant, purpurei coloris, postea patritiorum, à mullando, id est à suendo, ut ex Titinnio probat Festus. Cato Orig. li. 7. Qui magistratum curulem cepisset, calceos mulleos allucinatos, ceteri perones. Vopiscus in Aureliano: calceos mulleos, & albos uiris omnibus abstulit, mulieribus reliquit.

MVLLVS, per duplex ll, τρίγλα, genus piscis marini, maximæ nobilitatis, & gratiæ: quem ait Pli. lib. 9. ca. 17. & 26. ab Asinio Celere octo millibus nummorum esse emptum; cum tamen hic piscis duarum librarũ pondus raro excederet. Horat. lib. 2. Serm. Sat. 2. Laudas insane trilibrem Mullum. Habent autem mulli in inferiore labro geminam barbam: unde Barbati & Barbatuli appellantur à Cic. in Parad. & Var. lib. 3. de re rust. Mullorum autem nomen acceperunt (ut ex Fenestellæ sententia docet Plin.) à colore mulleorum calceamentorũ. Romani, seruato Græco uocabulo, etiam nunc Triglam appellant.

MVLSVM, si, οἰνόμελι, potio ex melle & uino à mulcendo (ut quidam putãt) id est molliendo, quòd uini austeritas mellis dulcedine molliatur. Plin. lib. 22. cap. 24. scribit mulsum ex uetere uino utilissimum fieri, quod facillime cum melle cõcorporatur. De hoc Mart. Attica nectareo turbatis mella Falerno. Hoc si calidum bibatur, uocẽ permulcet: si frigidum, exasperat. Cic. lib. 2. de Orat. Cum uocem in dicendo obtudisset, suadebat Granius, ut mulsum frigidum biberet, simul ac domum redijsset. Vlp. uini appellatione ait mulsum non contineri, œnomeli contineri, id est uinum dulcissimum. quæ sententia si uera est, mulsum non erit idem quod œnomeli. si quis tamen ea, quæ de mulso ex Plin. annotauimus, diligentius conferat cum Diosco. lib. 5. cap. 9. de confectione œnomelitos, facile intelliget alterum ab altero non differre.

MVLSEVS, a, um, *Dolce*, μελιηδὴς, quod mulsi saporem refert. Colu. lib. 12. ca. 45. Hæc ratio liquorem mulsei saporis præbet. Pli. lib. 21. cap. 19.

MVLSVS, a, um, adiect. quod habet aliquid mellis admistum, ut, aqua mulsa, ὑδρόμελι, potio ex aqua & melle confecta. Pli. lib. 22. ca. 24. In mellis operibus, & aqua mulsa tractari debet. Colu. lib. 9. cap. 12. Rorem marinum aqua mulsa decoctum Pli. lib. 9. cap. 15. Exemplum quoque lacte mulso augetur. Plau. in Rud. mulsa dixit, pro suauia.

MVLTA, tæ, *Pena, condanagione in danari*, προστίμιον, ἐπιτίμιον, ζημία, pœna pecuniaria, quæ pro delicti magnitudine uarie irrogabatur, dicta, teste Var. quòd multa simul imperabantur, idq; contra antiquorum consuetudinem, qui singulas tantum, aut certe unius generis res multæ nomine exigebant. Festus tamen auctor est, uocabulum hoc Oscum esse, nõ Latinum. In hoc autem multa differt à pœna, quòd pœna generali nomine dicitur omnium delictorum correctio: multa uero specialis est peccati: cuius animaduersio pecuniaria est: pœna, τιμωρία, contra non tantum pecuniaria, sed & capitis & existimationis irrogari solet. & multa quidem ex arbitrio eius uenit, qui multam dicit: pœna non irrogatur, nisi quæ lege, uel quo alio iure specialiter singulis delictis constituta. Suprema multa, teste Gell. lib. 11. cap. 1. apud priscos erat in singulos dies triginta boum, & duarum ouium: minima ouis unius. postea, cum in multæ dictæ fraudem pecora minimi pretii soluerentur, constitutum est lege Ateria, ut soluerentur pro singulis ouibus denarius unus. erat itaque multa suprema trium millium, & uiginti æris, seu trecentarum & duarum drachmarum. Dicimus autem in eadem fere significatione, Dicere multam, ἐπιβολὴν ἐπιβάλλειν, Infligere multam, Facere multam, quorum postremo usus est Cato li. 4. Orig. Imperator, inquiens, noster, si quis extra ordinem depugnatum iuit, ei multam facit. Multam dicere proprie erat iudicis, uel magistratus: exigi tamen non poterat, nisi populus, recte multatum uideri, censuisset. Liu. lib. 25. ducentum millium æris multam Postumio dixerunt: cuius certandæ cum dies aduenisset, conciliumq; frequens plebis adesset; una spes uidebatur esse, si Casca trib. pleb. prius, quàm ad suffragium tribus uocarentur, intercessisset. Idem paulo post: Cum uim contra remp. factam senatus decerneret, confestim Caruilii trib. pleb. omissa multæ certatione, rei capitalis diem Postumio dixerunt. His uerbis apparet, moris fuisse, ut multa populi suffragiis uel irrogaretur, uel abrogaretur, uel etiam remitteretur: quo tempore, Multa certari, dicebatur. non enim tribuni damnare multæ poterant, sed tantum rogare populum: apud quem cum reus non iure multatum se contenderet, lis illa multatitia disceptabatur.

MVLTATICIVS, ticia, ticium, τετιμημένος, quod ex multa fit. Liu. lib. 10. Ex multaticia pecunia, quam exegerunt pecuariis damnatis, ludi facti. Et lib. 37. Aediles ex multaticio argento signa ænea ad ædem Cereris dedere.

MVLTANGVLVS, la, lum, *Che ha molti cantoni*, πολύγωνος, multos angulos habens. Lucr. l. 4. Multa rotunda, modis multis multangula quædam.

MVLTIBARBVS, *Che ha molta barba*, πολυγένειος, habens multã barbam. Apuleius in Florid.

MVLTIBIBVS, *Che beue molto*, πολυπότης, qui multi est potus. Plau. in Curc. Nomen est lenæ multibiba, merobiba.

MVLTICAVATVS, ta, tum, multa habens caua. Var. 3. de re rust. cap. 16. Fauus est, quem fingunt multicauatum è cera.

MVLTICAVVS, a, um, *Che ha molto concauo*, multum habens concaui. Ouid. 8. Met. Pumice multicauo.

MVLTICAVLIS, multicaule, πολύκαυλος, multos habens caules. Pli. lib. 21. cap. 18.

MVLTICOLOR, ris, omnis gen. *Di molti colori*, πολύχρους, habens multos colores. Pli. lib. 17. cap. 10.

MVLTIFACIO, cis, *Estimare molto*, περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι, magni æstimo. Cato: Neque fidem, neque iusiurandum multifacit. Festus.

MVLTIFARIAM, multis modis. Pli. lib. 7. cap. 54.

MVLTIFARIVS, ria, rium, *Vario*, πολύχους, uariũ. Gel. l. 5. c. 6.

MVLTIFARIAM, aduerb. *Variamente*, πολλαχῶς, multifarie. Cic. 2. de Orat.

MVLTIFER, ra, rum, *Fertile*, πολυφόρος, fertilis. Pli. l. 16. c. 8.

MVLTIFIDVS, da, dum, *Fesso in molte parti*, πολυμερὴς, quod in multas partes finditur. Mart. l. 14. Multifido buxus, quæ tibi dẽte datur. Ister multifidus, Luca. l. 3. Linguæ multifidæ, Val. Flac. 2. Arg. Faces multifidæ, Oui. 7. Met. Timauus multifidus, quòd in multa ostia fissus in mare prorumpat. Mar. li. 8. multifidum numerauit laua Timauum.

MVLTIFORIS, re, *Di molti pertugi*, πολύτρητος, multorum foraminum. Pli. l. 8. c. 55. specus multifores in terra.

MVLTIFORVS, a, um, multiforis. Oui. li. 12. Met. multifori delectat tibia buxi.

MVLTIFORMIS, me, *Vario*, πολύμορφος, uarius, quasi multiplicis formæ. Col. lib. 8. ca. 9. Vt per anni diuersa tempora multiformes nuces, ac ficum præbeat. Cic. 1. Aca. Ex iis ortæ uariæ sunt, & quasi multiformes.

MVLTIFORMITER, *In diuerse maniere*, πολυμερῶς, uariis modis. Pli. lib. 36. cap. 17.

MVLTIFORATILIS, πολύτρητος, habens multa foramina. Apul. in Flo.

MVLTIGENERIS, & hoc multigenere, πολυγενὴς, multorum generum. Plaut. in Capt. Multis, & multigeneribus opus est militibus.

MVLTIGENVS, a, um, *Di molti generi*, multorum generum. Plin. lib. 11. cap. 8.

MVLTIIVGVS, ga, gũ, & Multiiugis, ge, p. c. *Di molte sorti uarie*, πολύχους, multiplex, uarium. Vbi Iugus nihil significat, sicut in Meditulliũ, & huiusmodi. Apul. in Apol. Aristotelis multiiuga uolumina. Cic. ad Atti. lib. 14. multiiuges accepi tuas litteras uno tempore.

MVLTIMODVS, da, dum, *Di molti modi*, πολύχους, multiplex, uarius. Liu. 1. Bel Pun. multimoda arte distineri.

MVLTINVMMVS. Var. 3. de re rust. ca. 17. multinummos asinos: id est, quorum opera multos paro nummos.

MVLTIPARTITVS, a, um, πολυφυὴς, Pli. lib. 2. cap. 59.

MVLTILOQVVS, *Che parla molto*, πολυλόγος, πολύφωνος, multa loquens.

MVLTIPES,lis,uel multipeda,æ, *ἴουλος*, uermis pilosus, multis pedibus proserpens, qui & Centipeda appellatur. Plin. lib.29.cap.6.

MVLTIPLEX,plicis,omnis ge. *Molteplice,uario, πολλαπλάσιος*, uarius,cui contrarium est Simplex. Virg.4.Aene. Hæc tum multiplici populos sermone replebat. Cic de Amic. Non unus animus idemq; semper, sed uarius, commutabilis, multiplex. Multipliciter aduerb.

MVLTIPLICABILIS, *Che si può moltiplicare*, quod potest multiplicari. Cic.2.Tusc.ex quodam poeta: tortu multiplicabili draconem.

MVLTIPLICATIO,Col.l.3.c.2.multiplicatione frugum.

MVLTIPLICO,cas,care, *Moltiplicare, πληθύνω*, multiplex reddo. Cic.ad Q.Fr.multiplicata gloria discedemus. Ouid.2.de rem Am.Flumina collectis multiplicantur aquis.

MVLTIPOTENS,sentis,omnis gen. *Che può molto, πολυκρατής*, qui multum potest. Plaut.in Bacc.habet pectus multipotés.

MVLTISCIVS, *Che sa molto, πολυμαθὴς, πολυΐστωρ*, qui multa scit.

MVLTISONORVS,a,um, *πολύθροος*, Clau. Essedа multisonora.

MVLTISONVS,Mar.l.1.multisona feruet sacer Atthide lucus.

MVLTIVAGVS, a,um, *Che uaga molto, πολυπλανής*, multum uagans. Pli.lib.10.cap.37.multiuaga aue: & lib.2.cap.10.multiuagus lunæ cursus.

MVLTOPERE, *Grandemête*, dixit Plautus,ut magnopere,in Mercat. Multopere in mundo rustico se exercitum.

MVLTITIA,rũ, *πολύμιτα*, indumẽta minutissimis filis cõtexta unde à multis filis nomen inditum. Iuu.Sat.2.Quæro an deceant múltitia testem. Ibidem: Cum tu multitia sumas.

MVLTITVDO,multitudinis, *Moltitudine, πλῆθος*, Cic.de Ora.2. Orator sine multitudine eloquens esse non potest.

MVLTIVOLVS,la,lũ, *Che uuole molto. πολύβουλος*, multa cupiens. Catullus ad Mallium. Multiuola est mulier.

MVLTO,multas, *Punire, condannare, τιμῶ, ζημιῶ, προστιμῶ, ἐπιβάλλω*, punio, multam dico,uel irrogo. cum ablatiuo,uel genitiuo. Virg.11.Aen. Multaiã tristi morte Camillã. Curtius lib.4.insulas præsidiis occupat,pecunia multat. Tacit. li.13. Vt quidam accusatorum eius exilio multarẽtur. Cic.3.Ver. Multos crudelissime per uim morte esse multatos. Interdũ uerberare. Ter.in Adel. Ipsum dominum atque omnem familiam multauit usque ad mortem. Col.l.2.c.4. Quo euenit,ut boues iniquitate operis multentur. Interdum uoti cõpotem facere. Næuius in Colace,apud Nonium. uobis gratias ago,cum uotis me multatis meis. Interdum male tractare. Col.lib.1.cap.1.uetus est Catonis, Agrum pessime multari,cuius dominus,quid in eo faciendum sit, non docet,sed audit uillicum. Multare matrimonio, est repudiare coniugem. Plaut.in Amph. Nunquid caussam dicis, quin te multẽ matrimonio?

MVLTVS,multa,multum, *Molto, πολὺς*, Cic.pro Sext.multis fortissimis atque optimis uiris iniustis iudiciis tales casus incidisse. Multus in opere,assiduus. Sal.in Iug.in agmine,atque ad uigilias multus esse. Multus fuis in ea re,Cic.4.Acad. Ad multum diem,Cic.ad Att.lib.11. Multo die,bona diei parte transacta. Cæsar 1.Bel.Gal. Multo denique die per exploratores Cæsar cognouit. Sic, Multa nocte, Cic.ad Q.Fr.lib.2. Multo mane,Cic.ad Att. Multo tanto dicitur,ut Altero tanto. Græci, *πολλαπλάσιος*, Plaut.in Rud. Ego multo tanto miserior quam tu Labrax.

MVLTVM,aduerb. *Molto, πολὺ*, ualde. Cic.Gallo,li.7.& alibi.

MVLTO,aduer.cũ aliis dictionibus elegantẽ in oratione usum habet. Ter.in Prol.And.alter euenire multo intelligit. Ci.in Verr. Cui quemadmodum resistam, multo mihi ante est prouidendum. Sal. Multo prestat,beneficii,quàm maleficii, memorem esse. Cic.pro lege Man. Magna, ac multo maxima parte dignitatis,atque imperii caruit.

MVNDANVS,a,um, *Mondano, κοσμικὸς*, quod mũdi est. unde interrogatus Socrates, cuias esset; mundanum se esse respondit. Cic.5.Tusc.

MVNDITIES,ei,& mũditia,æ, *MondeZZa,politeZZa. καθαριότης*, lautitia,elegantia,nitor. Cic.lib.1.Off. Adhibenda munditia est,non exquisita nimia,tantum quę fugias agrestem negligentiam. Ouid.3.de Arte: Munditiis capimur: ne sint sine lege capilli. Col.lib.9.ca.14.amantissimas munditiarũ. Munditias facere,apud Cato.cap.2.

MVNDO,as, *Mondare,nettare, καθαίρω, καθαρίζω*, detergo. Plin. lib.15.cap.6. Crebrius uasa mundanda. Hinc Emundo, *ἐκκαθαίρω*, expurgo. Col.li.2. Quædam pluuiis diebus debent emundari.

MVNDVS,di,subst. *Ornato, κόσμος γυναικεῖος*, ornat' muliebris, quo scilicet mulier mundior fit,ut speculum,inaures,armillæ,gẽmæ,& similia. Cato pro Lege Oppia: Munditiæ,ornatus,& cultus,feminarum insignia sunt. hinc Mundum muliebrem appellarunt nostri maiores. Liu.li.34.uestẽ,mundũq; omnem muliebrem ademit. Col.li.12.ca.3.mundum muliebrem,qui ad dies festos comparatur. Dicitur & mundũ,neutro gen. Lucilius: Legauit uxori mundum omne. Hinc mũdus accipitur pro eleganti illa, ornataq; totius uniuersi machina. nam ut Græci *κόσμον*, quod apud eos ornatum significat, ita nos à perfecta, absolutaq; elegantia uocamus mundum,quòd nihil eo sit mundius,& ornatius. Pli.l.2.c.2.& 4. Cic.de Finib.lib.3.mundum censens regi numine deorum: eumq; esse quasi communem urbem, & ciuitatem hominũ, & deorum; & unumquenque nostrum huius mundi esse partem. Idem 2.de Nat.deo.

MVNDVS,a,um, *Mondo,polito,netto, καθαρὸς, κόσμιος*, purum,tersum,politum. Plaut.in Cist. Neque munda es ut soles. Ter.in Eun.dum foris sunt,nihil uidetur mundius. Hor.1. Epist.5. Iamdudum splendet focus,& tibi munda suppellex. Mundior iusto cultus, Liu.lib.9.

MVNERALIS,adiect. *δωροδόκος, δωρηματικὸς*, unde muneralis lex Cincii,ne cui liceret munus capere: de qua Plau.

MVNERARIVS, *ἀγωνοθέτης, ἀθλοθέτης*, qui gladiatores exhibet popolo,ad spectacula pugnaturos. Suet.in Dom.ca.10. Patrem familias,quòd Thracem mirmilloni parem,munerario imparem dixerat,canibus obiecit. Quinct.lib.8.ca.3. Munerarium Augustus primus dixit.

MVNERO,ras,& Muneror,aris, deponens, *Donare,prestare, δωρέομαι*, dono. Plaut.in Capt.dii potestatem dabunt, Vt beneficium benemerenti nostro merito muneres. Terent.in Heaut.disciplina est, munerarier Ancillas, ad dominas qui affectant uiam. Cic.1.de Inuen. Aliud alii commodi muneratur. Macrob.1.Sat. Ianus Saturnum regni societate munerauit. Hinc remunero, *ἀντιδωρέομαι*. Liu.li.2. Mutius quasi remunerans meritum.

MVNGO,gis,xi,ctum, *Moccare, μύσσω*, cum è naribus mucus trahitur.

MVNGOR deponens. Cato de lib.educ. Neque emungentur libertatem.

MVNIA,orũ, *Vfficij, ἔργα, τέλη*, officia, quæ publice præstãtur. Cic.pro Mur. Hæc sunt officia necessariorum,munia candidatorum. Hinc immunis,ab eiusmodi onere liber.

MVNICEPS,pis,Cic.Att. Municeps Suessanus.

MVNICIPALIS,& hoc municipale,quod ad municipes pertinet. Cic.3.de Leg. Vtinam illo animo in summa rep. uersari,quàm in municipali maluisses. Municipales homines,qui in municipiis degũt,id est,in oppidis ciuitatis Romanæ iua adeptis. Cic.ad Att.l.8. Multum mecum municipales homines loquuntur. Municipalia sacra uocãtur, quæ ab initio habuerunt municipes ante ciuitatẽ Romanam acceptam: quæ obseruare eos uoluerunt pontifices,antiquo more. Municipale ius, priuatum cuiusque municipii. Municipalia magisteria,administrationes municipii.

MVNICIPATIM,per municipia,ut oppidatim,per oppida.

MVNICIPIA,rum,ciuitates suo iure & legibus utentes, muneribus tamen populi R.& honoribus fungẽtes. Erant itaque municipes meliore conditione, quàm coloni. Municipem, inquit Vlpianus,facit aut ciuitas, aut manumissio, aut adoptio. quoniam municeps est,& qui liber in municipio natus est; & qui in municipio à seruitute se liberauit; & qui ciuitatem quocunque assecutus est. Proprie tamen Municipes dicuntur,qui in ciuitatem Romanam recepti,munerum participes fiunt. Cic.Bruto: Non dubito, quin scias non solum cuius municipii sim,sed etiam quàm diligẽter soleam meos municipes Arpinates tueri.

MVNIFICE, *Cortesemente,abondeuolmente, μεγαλοπρεπῶς*, abundanter. Cic.3.de Nat.deo. Haud scio, an melius fuerit, humano generi motum istum celerem cogitationis non dari omnino,quàm tam munifice & tam large dari. Munifice tueri societatem coniunctionis humanæ. Cic.5.de Fin. Munifice prædam largiri, Liu.1.

MVNIFICVS,ca,cũ,adiect. *Cortese,liberale, μεγαλοπρεπὴς, δωρητικὸς*, pro liberali ponitur,quasi munera large præbens. Munificus amicus. Liu.l.33. Ouid.3.Am.eleg.5. Te dea munificam gentes ubicunque loquuntur. Idẽ 4.de Ponto,el.1. Nec mihi munificas arca negauit opes. A Munificus fit munificẽtior,& munificentissimus. Cic.pro Rosc.Com. Semper liberalissimus, munificentissimusq; fuit. Festus: Munificior à munifico,identidem Cat.dixit; cum nunc munificentior dicamus quamuis Munificens non sit in usu.

MVNIFICENTIA,æ, *Cortesia,liberalità, μεγαλοπρέπεια*. Pli.lib.27.cap.1. Superata posset uideri etiam rerum naturæ ipsius munificentia.

MVNIFEX,cis,masc.ge.auctore Festo,qui nõ uacabat,sed munus principi faciebat. contra beneficiarius,qui uacabat muneris officio. Munifices à Veget.lib.2.cap.7. dicuntur milites,qui munera faciunt.

MVNIFICO,

Mvnifico,as,are, *Arricchire,far beato,* πλουτίζειν,ditare. Lucr. l.2.de Cybele. Munificar racita mortales.

Mvnimen,inis,siue Munimentum,ti,pe.c. *Riparo,guarnimento,* ἐπιτείχισμα,ἀσφάλισμα, ἐπιτειχισμὸς,ἀλεξητήριον, φράγμα, castrorum est,ceterarumq; rerum, quæ contra aduenrū hostium muniuntur. Liu.li.1. Quiritum fossa,haud paruum munimētum à planioribus aditu locis, Anci regis opus est. Munimē ad imbres,quo imbres arcemus. Virgil.2.Ge. Hoc effusos munimen ad imbres.

Mvnio,is,niui,uel munii,itum, *Fortificare,guarnire.* ὀχυρόω,τειχίζω,ἀσφαλίζω,ομαι,fulcio,uallo circundo. Pla.in Persa: Vt munitum muro tibi uisum est oppidum? Col. Quantum res parietur,à frigore muniemus. Plau.in Mil. Tibi munit uiam, qua cibatus, commeatusq; ad te possit peruenire. Munire uiam,est reficere, ac substruere: quales sunt uiæ Romanæ à plerisq; portis,in multorum dierum iter silicibus stratæ. Cice.pro Mil. Ideone Appius ille Cæcus uiam muniuit,in qua sui posteri impune latrocinarentur? Et per translationē pro parare,& aditum sibi patefacere, προοδοποιεῖν. Cice.1.Tusc. ad deos Hercules nunquam abiisset, nisi eam sibi uiam muniisset. Sic munire ripam, Munire alucum, Munire aditū,cū illa uel reficimus,uel paramus. Hinc Communio. Cæs. Præsidia disponit,castella communit. Circūmunio, περιφράττω, munitione circundo. Col.li.3. Circummunito macerie, aut fossa. Emunio, ἐκφράττω, extra munio. Idem lib.1. Præmunio,ante munio.

Mvnis (inquit Festus) officiosus,antique. Plaut. in Merc. Dico,eius pro meritis gratum me,& munem fore.

Mvnitio,onis, *Munitione,* περιτειχισμὸς,φράγμα,munimentū, uallum. Cic.8.Phil. Mutinam operibus munitionibusq; sepsit. Idem 3.de Ora. Fons munitione,ac mole lapidum à mari disiunctus.

Mvnvs,eris, *Dono,presente,* δῶρον,γέρας,quatuor modis dicitur. Primo,pro dono: unde Munera dari,ac mitti dicuntur. Dictū Munus (ut inquit Varro) ab eo,quòd,qui mutuo animo sunt,id dant officii gratia. Ter.in Eunu. Munus nostrum ornato uerbis. Altero,pro onere; quod cum remittitur,uacationem militiæ præstat, τέλος. unde Immunitas, & Immunis. Pli.l.16.c.4. Vacatio munerum omnium ipsi,patriq; cō cessa. Cic.ad *Brut.* Lamia magnificentissimo munere ædilitio functus est. Liui.4.Bel.Pun. inter se munera belli partiti sunt. Susceptum reip. munus explere, Cic.de Prou.cons. Munera regis exequi,idem de Sen. Tertio pro officio, ἔργον,τάξις,unde Munera militaria uocantur,& milites quidam Municipes dicuntur, qui in ciuitatem recepti,munera cum ciuibus faciunt,id est officia. Tuum est munus,tuæ partes, Cice.ad Brut.lib.11. & 3.Verr. Ostendit illud munus non esse suum. Quarto pro spectaculis, quæ populo quasi muneris loco exhibentur, ἀγῶνες. nam id genus oblectamenti antiqui munera nominarunt,quòd populus,perinde ac munere quodam,capiebatur. Suet.in Cæs. Bestias,ad munus populi comparatas,trucidarant. Munus gladiatorium dicebatur,cum in spectaculis gladiatorum paria exhibebantur. Sueto. in Cæs. Edidit spectacula uarii generis;munus gladiatorium.

Mvnvscvlvm,li,dimin. *Picciol dono* Virg.4.ecl.

Mvnychia,æ, μουνυχία, tumulus in Cherronesi formam curuatus,ingressum habens angusto ore, à quo murus 40. stadiorum longitudine protendebatur, Athenarum urbem cū Piræeo connectens.

Mvnychivs,a,um, Ouid.6.Met. Munychiosq; uolans agros gratamq; Mineruæ Despiciebat humum. Fuit item Munychia Dianæ cognomen,quæ apud Pygellam colebatur. Strabo.lib.14.

Mvræna, *Murena,* μύραινα, piscis longitudine non dissimilis anguillæ,& feminini tantum sexus. nam masculus, teste Pli. l.9.c.23. Myrinus uocatur,robustior,quàm murena,& unicolor. fuit autem hoc piscis genus apud ueteres in maximis deliciis,partim ob præstantiam saporis, partim ob insignem uiuacitatem. Mansuescunt murænæ, & de manu cibum capiunt: unde à quibusdam supra,quàm credi posset,feruntur adamatæ. nam Crassus Murænam in uiuario suo mortuā fertur,ut filiā,defleuisse,& tumulo condidisse,& Antonia Drusi Murænæ à se amatæ inaures addidisse. Optimæ inter murænas habebantur,quæ capiebātur in freto Siculo: quas Macrobius Stat.l.3. Flutas uocari asserit, ꝙ in summo supernatantes, sole torrefactæ curuare se posse, & in aqua mergere desinunt: atque ita facile capiuntur. Mart.li.13. Quæ natat in Siculo grandis muræna profundo. Plau.in Aul. murænam exdorsua,quantum potes. Est autem Muræna duplex, marina & fluuiatilis. marina,rostrum habet,quale anseris: fluuiatilis multo minor est marina,utpore quæ cubiti longitudinem non multum excedat. Paul. Iouius in libello de piscibus arbitratur eandem esse, quæ à Plinio Mustela, & à nobis à lambendis petris Lampetra dicitur. Est & Murænaμυραίνας, cognomen familiæ Romanæ, ab eo pisce deductum. unde Ciceronis oratio pro Mur.

Mvrænvlæ, *Collane,* μυραινίδες, ornamenta colli flexuosa, instar murænarum,ex auro,quibus matronæ ornantur. Hieron.ad Marc.

Mvralis,& hoc le, *Ciò che si appartiene à muro.* τειχικὸς,ut, Muralis corona, quia donari solebat ab imperatore qui primus murum subiisset. Liu.l.33. Corona aurea muralis proposita est. Pila muralis,quæ de muris deiiciuntur. Cæs.7.Bel.Gal. Aut ex uallo & turribus traiecti pilis muralibus interibāt. Machinę murales,quibus muri diruuntur. Pli.l.7.c.56. Muralis herba, περδίκιον,παρθένιον, uulgò Vitriolum dicitur, ꝙ uasa mirum in modum confricata purificet, ideoq; Vrceolaris à ueteribus dicta. eadem Parietaria uocatur, quòd in muris frequenter nascatur; & Perdicium,quoniam perdices ea præcipue pascantur. Pli.l.22.c.27.& Diosc.lib.4.c.42. Tormentum murale, Virg.12.Aen.

Mvrcia,socordiæ dea habita; ut Strenua,solertiæ & strenuitatis. nā Murcidum antiqui ignauum & inertē appellabant, teste Festo. Habuit hæc dea sacellum sub monte Auentino.

Mvrcidvs, νωθὴς, ignauus. Plaut. in Epid. Væ tibi murcide homo.

Mvrciolvm,li, Colu. semen lentisci uocat,uelut à figura muricis.

Mvrci,dicti homines timidi, qui ut militiæ periculum effugerent,pollices sibi amputabant. Cœl.Rhodig.l.18.c.21.

Mvrex,cis, ἀπορραὶς,κογχύλιον, piscis marinus in mensarum deliciis, ex concharum genere, à purpura diuersus: qui per excellentiam etiam Conchylium dicitur. Ex muricis humore fit color,qui & ipse Murex, siue Conchylium dicitur. Virg.4.ecl. Ipse sed in pratis aries iam suaue rubenti Murice.& 4. Aen. Tyrioq; ardebat murice læna. Fuerunt itē Murices in mensurarum deliciis, unde de iis sic scribit Mart.li. 13. Sanguine de nostro tinctas ingrate lacernas Induis: & nō est hoc satis, esca sumus. Accipitur interdum pro acumine, siue asperitate saxi prominentis. Virg.5.Aenei. Et acuto in murice remi Obnixi erepuere. Interdum murices sunt tribuli, τρίβολοι,id est,machinulæ ferreæ, tetragona forma,quæ in quācunque partem incubuerint,unum aut plures aculeos infestos prorendunt. Val.Max.l.3. Suadentibus quibusdā ut circa mœnia urbis ferreos murices spargeret,ne subita eruptione hostes impetum in præsidia nostra facere possent. ui de Veger.lib.3.

Mvrgiso,p.p. *Pigro,disutile,* iners,desidiosus. Festus.

Mvricatim,conuolutim in modum muricis. Col.l.9.c.33.

Mvricatvs,a,um, κογχυλιωτὸς,muricis modo factum. Pli.l. 20.c.23. folia muricatis cacuminibus.

Mvria,æ, *Salamuora,* ἅλμη,genus liquaminis, ex thynno pisce confecti. Pers.Sat.6. Tingatolus siccum muria uafer in calice empta. De Muria epigramma est Mart.li.13. Antipolitani,fateor,sum filia thynni. Essem si scombri,non tibi missa forem. Hor.Sat.8. Vt melius muria, quàm testa marina remittat. Muria etiam dicitur salsugo,id est liquor ex sale resolutus,quam Salmuriam uulgo dicimus. Col.li.12.cap.25. quidam aqua salsa,uel muria mustum condiunt. Plin.lib.13. cap.8. Muria quoque,siue illa salsugo,mordet,extenuat,siccat. Muriam Festus ex Verannii sententia interpretatur salem sordidum in pila pistum, & in ollam fictilem coniectū, ibiq; opertum, & in furno percoctum: quo Vestales serra ferrea secto, & in seriam coniecto, quæ est intus in æde Vestæ,in penu exteriore in sacrificiis utuntur.

Mvriaticvs,a,um, *Acconcio in salamuora;* ἁλμυρώδης, muria conditum. Plau.in Pœn. quasi salsa muriatica esse autumantur,sine lepore,& sine suauitate: nisi multa aqua macerantur,olent,salsa sunt: Item mulieres admodum insulsæ,atque inuenustæ,sine munditia & sumptu.

Mvries,riei, ἅλμη,muria,liquor ex sale resolutus. Cato cap. 88. Si natabit,ea muries erit, qua uel carnem, uel caseos, condias.

Mvrilegvls,li,à muricibus legendis. Cœl.Rhodig.lib.8. ca.11. Murilegulos iureconsulti muricis & purpurarū perquisitores nuncupant.

Mvrina,æ,uel Myrina,æ,siue Myrrhina,siue Murrhina, μυῤῥίνη,potionis genus(inquit Festus) quod Græci nectar uocant: quod quidam dici putant ab uuæ murrhinæ nomine. Plin.item lib.14.cap.13. Laudarissima,inquit, apud priscos uina erant,myrrhæ odore condita: ut apparet in Plauti fabula,quæ Persa inscribitur. cuius uerbis apparet, non inter uina modo murinam,sed inter dulcia quoque nominatam. Gellius quoque Murinam inter dulces potiones enumerat. Romanas(inquit)mulieres bibere solitas ferūt passum,murinam,& quæ id genus optant potu dulcia.

Mvrinvs,a,um,p.p. *μύϊνος*, à mure deductum. Pli.l.13.c.8. Murinum fimo contra calculos illinere uentré prodest. Murinus color, qualis fere asinorum. Col.li.6.c.37. Murinū hordeū, herbæ nomen. Pli.l.22.c.25. Est & herba Phœnicea appellata à Græcis, à nostris Hordeum murinum. hodie uulgo Secalis auena appellatur, teste Ruellio l.3.c.96.

Mvrmvr, *Mormorio*, *ψόφος*, *ψιθυρισμὸς*, neu.ge. proprie lenis aquæ strepitus: licet & pro alio quocunque strepitu poni cō sueuerit. Nomen fictitium teste Quinct.li.8.c.6. ut mugire, & sibilare. Virg.10.Aen. Ceu flamina prima Cum deprehēsa fremunt siluis, & cæca uolutant Murmura. Cic.3.de Ora. odor humanitatis, murmurmatis, dulcedo orationis, sunt ducta à ceteris sensibus. Ouid.1.Met. Qui postquam uoce, manuq; murmura compressit.

Mvrmvrillo, las, *ὑποτονθορύζω*, submurmuro. Plau. In Rud.

Mvrmvrillvm, li, exigua murmuratio. Plau.in Rud.

Mvrmvro, ras, *Mormorare*, *μορμύρω*, sonū aquæ fluitantis similē edo. unde fremitum murmurātis maris, dixit Ci.5. Tusc. indifferenter de quouis alio sono dicitur. Pli.li.18.c.35. murmurantes ignes tēpestatum nuncii sentiuntur. Plau.in Cas. Mihi inanitate iandudum intestina murmurant: pro, crepant. Murmurare aliquando est, secreto murmure indignationem ostendere. Plau.in Mil. serui murmurant. Hinc Admurmuro, Commurmuro. Pli.l.10. congregatæ inter se, cō murmurant. Submurmuro, *ὑποτονθορύζω*, leniter murmuro. Antiqui usi sunt & uerbo deponente.

Mvrmvror. Varro in balneis plodere cœpimus, & murmurari. Nonius.

Mvrranvs, priscus Latinorum rex, à quo postea Latini omnes reges Murrani dicti. Seruius.

Mvrrha, lapidis pretiosi genus, odore præstans, colorū uarietate insigne. Pli.li.37. præcipuus erat usus murrhæ in poculis potoriis. Mart.li.4. Si calidum potas, ardenti murrha Falerno Conuenit. Hinc Murrhinus, na, num, siue Myrrhinus.

Mvrrhevs, rhea, rheum, *μύῤῥιος*, ex murrha. Iabolenus iurecons. scribit, Murrhea uasa, ad usum edendi, & bibēdi reperta, esse in supellectili.

Mvrrhinvs, a, um, uel Myrrhinus, pen.c. *μύῤῥινος*, ex murrha cōfectum: ut, Abaci murrhini, Pocula murrhina. Suet. in Augusto: Alexādria capta nihil sibi præter unum murrhinum calicem ex instrumento regio retinuit. Murrhina substantiue, dicuntur uasa murrhina. Mart.l.13. Nec murrhina picta, nec aurum Posce dabunt calices hæc tibi uina suos. De immensa myrrhinorum pretio uide Pli.lib.37.

Mvrtia, æ, Veneris cognomentum, à myrto arbuscula illi sacra. Pli.lib.15.ca.29. Ara fuit Romæ uetus Veneris Myrteę, quam nunc Murtiam uocant. Festus Murceam appellat, & sub Auentino eam sacellum habuisse tradit. Murceam autē dictam uult, siue quòd homines murcidos, id est ignauos, & inertes redderet, siue quòd Auentinus, sub quo sacellum habuit, olim Murcus fuerit appellatus.

Mvrvs, ri, *Muro*, *muraglia*, *τεῖχος*, à muniendo, proprie lapideus urbis ambitus: cum paries proprie sit domorū. Cæs.7.Bel. Gal. Portas claudere, murum complere cœperunt. Cice.de Nat.deo. Muri urbis, quos uos sanctos esse dicitis. Virgil.4. eclo. Quæ tentare Thetin ratibus, quæ cingere muris Oppida. Hor.3.Carm. Ode 3. Ter si resurgat murus aheneus Auctore Phœbo. Ci.7.Ver. Ad omnes meos impetus quasi murus quidam boni nomen imperatoris opponitur.

Mvs, muris, *Sorice*, *topo*, *μῦς*, exiguum animal, nobiscum in domo habitans, à corrosionis sono, quem facit, dictum. Distinguitur à Sorice, quòd Sorex maior sit mure, clariusq; strepat: & sorices, quia maiore sunt corpore, plus afferunt detrimenti. Col. Si serpens, aut mus, sorexue in mustum ceciderit. Hor.de Arte: parturient mōtes, nascetur ridiculus mus. Cic. Att.lib.14. tabernæ mihi duæ corruerunt: itaque non solum inquilini, sed & mures migrauerunt. Vide Pli.li.8.ca. 57. Mus araneus est, quem Græci *μυγάλην* appellant. Abundat his insula Britannia. Plin.lib.29. mus araneus contra se remedio est, diuulsus, & impositus. Murium marinorum meminit Pli.lib.9.cap.19.

Mvsa, æ, *Musa*, *μοῦσα*, Latine cantus. Virg.8.ecl. Pastorum musas Damonis & Alphesibœi. Idem 6.ecl. Agrestē tenui meditabor arundine musam. Crassiore musa. Quinct.1.c.10. Libet propter quosdam imperitiores crassiore, ut uocant, musa dubitationem eximere. Iocosa musa, Ouid.3.Trist.ecl.2. Pedestris musa, Hor.2. Ser. Sat.6. Solers lyræ musa, idem de Arte. Hinc Musica, *μουσική*, scientia, de ratione canendi: Et Musicus, *μουσικὸς*, musicæ peritus. poetæ Musas nouem finxerunt, easdemq; deas, Iouis, & Memoriæ filias, quæ poetis, & musicæ præessent. Has dixerunt in Helicone habitare, qui mons Bœotiæ est, à quo Heliconides, & per epenthesim Heliconiades appellantur. Distat autem Helicon non procul à Parnasso Phocidis monte. quin & Parnassum habitare Musæ dicuntur. unde & Parnassides dictæ. & quoniam Phocidi confinis Aonia est, etiam Aonides appellantur. Alio etiam nomine dicūtur Cithærides, uel Cithæriades, ab Atticæ regionis monte, qui Cithæron dicitur, quem similiter musis sacrum esse dicunt. Pierides item dictæ à Pieria, quæ regio est Macedoniæ. Thespiades, à Thespia oppido Heliconi propinquo. Pegasides, & Hippocrenides, ab Heliconis pulcherrimo fonte, qui à Græcis Hippocrene dicitur: qui à nostris Fons Caballinus uocantur, & Pegaseius, quòd Pegasus eo loco saxum ungula feriens, fontem dicatur aperuisse. Persi. Nec fonte labra prolui caballino. hunc equum putant esse, qui inter sidera collocatus est. quamuis alii Bellerophontis equum esse dicant. Rursus Musæ Libethrides uocatæ sunt, à fonte Macedoniæ in ea regione, quæ Magnesia dicitur. Item Pimpleides, à Pimpla Thraciæ monte, uel à fonte Pimpleo in radice eius mōtis sito. Item Castalides, à fonte Castalio, in radicibus Parnassi, Musis sacro. Nouem autem Musarum finguntur hæc sunt nomina. Primam à bonitate uocis dixere, Calliopen: *καλὸν* enim bonum, *ὄψ* uox. Secundā Clio, à gloria, & celebritate rerum gestarum, quas canit: *κλείειν* enim celebrare est. Tertiam Erato, uel à canendis amoribus, uel quòd cantus ab omnibus desideretur. Ouid.2.de Arte: Nunc Erato: nam tu nomen amoris habes. *ἐράω* enim amo. Quartam à uoluptate, ac lasciuia cantus Thaliam. *θάλλειν*.n. uirere, florere est. Quintam Melpomenem à canendo: *μέλπομαι* enim canto, & modulor: *ἀπὸ τοῦ μέλος ποιεῖν*, hoc est, à concentu faciendo. Sextam Terpsichoren, *ἀπὸ τοῦ τέρπειν τοὺς χορούς*: hoc est, delectādis choreis: unde à quibusdam dicitur Citharistria. Septimam Euterpen à suauitate concentus. *εὖ* enim bene, *τέρπειν* delectare. Octauā Polyhymniam à multitudine cantus. *πολὺ* enim multum, *ὑμνέω* canto, laudo. Alii Polymneiam, malunt appellatam à multitudine memoriæ. *μνεία* enim memoria. Nonam Vraniam, uel à cælestium rerum cantu, uel à cantus diuinitate. *οὐρανὸν* enim Græci uocant cælum. Musas Plato in Cratylo *ἀπὸ τοῦ μῶσθαι* dictas putat, id est ab inquirendo: unde ab antiquis interdum uocatæ sunt Mosæ. Alii Musas dictas putant, quasi *ὁμοῦ οὔσας*, quòd inter omnes disciplinas similitudo sit: unde & Musæ ita pingi solent, ut se mutuo tenentes, choros ducant. Sunt etiam qui dictas putent, *ἀπὸ τοῦ μυεῖν*, quod est, bona, honestaq; disciplina instituere. Musarum nomina & inuenta exequitur Virgilius hoc carmine.

Clio gesta canens transactis tempora reddit.
Melpomene Tragico proclamat mœsta boatu.
Comica lasciuo gaudet sermone Thalia.
Dulciloquis calamos Euterpe flatibus urget.
Terpsicore affectus citharis mouet, imperat, auget.
Plectra gerens Erato saltat pede, carmine, uultu.
Carmina Calliope libris heroica mandat.
Vraniæ cæli motus scrutatur & astra.
Signat cuncta manu, loquitur Polyhymnia gestu.
Mentis Apollineæ uis has mouet undique Musas.
In medio residens complectitur omnia Phœbus.

Mvsa Antonivs, Augusti medicus, de quo Hora.lib.1.epist. Pli. lib.29. cap.8. Augustus lactucā conseruatus in morbo, prudentia Musæ medici.

Mvsaevs, *μουσαῖος*, poeta insignis, Orphei tempore, unus ex Argonautis. de quo extant uersus: Ancus erat Romæ quo Martius optimus æuo, Musæus Græcis floruit in patribus. Quod epigramma si uerum est, Musæus nō fuit unus ex Argonautis, qui expeditionem fecerunt in Colchos ante tempora Troiana. Potest tamē hoc de alio quopiam Musæo intelligi. nam tres commemorantur à Suida, omnes poetę: inter quos præcipuus fuit Musæus Eumolpi filius, Athenien sis, qui amores Erus, & Leandri carmine heroico descripsit. De huius laudibus extat honestissimū Virgilii elogium 6. Aen. Musæum ante omnes: medium nam plurima turba Hunc habet, atque humeris extantem suspicit altis.

Mvsaevs, sæa, sæum, *Delle muse*, quod Musarum est. Lucr.lib.4. obscura de re tam lucida pango Carmina, Musæo contingens cuncta lepore.

Mvsca, æ, *Mosca*, *μυῖα*, notum animal uolatile. Plaut.in Curc. genus lenonum inter homines, ut muscæ, culices, pulices. Varr.3.de re rust.16. Non ut muscæ liguriunt.

Mvscvla, dimin. à musca.

Mvscari, *βρυῶδαι*, est musco tegi. unde emuscari, musco liberari. Col.lib.11.cap.2. Oleæ putantur, & emuscantur.

Mvscarivm, rii, *Para mosche*, *σόβη*, flabellū, quo muscę abiguntur: Mart.lib.14. Hieron.ad Marcellam: matronis offertis muscaria, paruis animalibus uentilandis. Erant & muscaria bubula, ex boū caudis, pulueri uestibus excutiēdo idonea.

Mart.

Mart. loco iam citato. Ab horum similitudine herbarum co mæ in orbem radiatæ, Muscaria appellantur. Pli. lib. 12. cap. 26. Semine in muscariis dependente.

MVSCARIVS, a, um, μυϊκὸς, quod ad muscas pertinet. Pli. l. 29. cap. 6. muscarium araneum uocat qui uenatur muscas.

MVSCERDA, æ, Sterco di topi, μυόχοδον, murinū stercus. Pli. li. 29. cap. 6. Varro noster murinum fimum, muscerdas appellat.

MVSCIPVLA, Trapola da prender topi, μύσφορον, machina ad capiendos mures. Var. 1. de re rust. c. 8.

MVSCVLOSVS, a, um. Cels. li. 5. ca. 20. Si neruosus, aut musculosus is locus est. Musculos etiā dixerunt antiqui minores machinas, quibus protecti bellatores, fossas ciuitatis congestis lapidibus, lignis, & terra complent, ut turres ambulatoriæ sine impedimento uehantur ad murū. sunt minores uineis, subtilioresq́; , maiores autem, & firmiores pluteis. Cæs. 7. Bel. Gal. A castris longurios musculos, falces, reliquaq́;, quæ eruptionis caussa parauerat, profert. Item Musculus, μυσίκιτος, genus piscis parui, qui paruo moderamine caudæ iter regit Balænæ, ne in scopulum impingat. est enim Balæna luscriosa, & pene exoculata: indigetq́; hoc pisciculo præuio, qui eam deducat, & reducat. Claud. lib. 2. in Eutropium: Sic ruit in rupes, amisso pisce sodali, Bellua, sulcandas qui præuius edocet undas. Pli. lib. 9. cap. 62. Balænæ musculus uada prænatans demonstrat.

MVSCVLVS, li, Topolino, μύσκος, modo diminut. est, & significat paruum murem. Ci. 2. de Diu. musculorum iecuscula bruma dicuntur augeri. Musculi, ut à medicis accipiuntur, sunt partes corporis carnosæ, neruorum fibris motus gratia circum iectæ, uenisq́; & arteriis conspersæ, illis quidem ad alimēti distributionem, iis autem ad natiui coloris custodiam. quæ omnia tenuis cōplectitur tunica, musculum definiens. Plau. in Amph. cicatricem in dextro musculo.

MVSCOSVS, sa, sum, βρυώδης, musco opertū. unde muscosi fontes. Et muscosa prata apud Varr. 1. de re rust. cap. 9. Cice. ad Quinct. Frat. lib. 3. Nihil muscosius. Plin. lib. 12. cap. 1. Muscosi pumices.

MVSCVS, sci, μνίον, βρύον, uiridis lanugo in corticibus arborū, & circa loca humida nascens. Virg. 6. eclo. Musco circundat amaræ Corticis.

MVSEVM, pe. p. Museo, luogo consecrato alle Muse, μυσεῖον, locus Musis, & studiis cōsecratus, in Macedonia, circa Olympum mōtem. Steph. transfertur ad omnia loca studiis dicata: unde Strabo l. ult. scribit apud Alexandriam fuisse celeberrimum museum. Pli. lib. 1. epist. ad Fundanum: O mare, ô litus, uerum, secretūq́; museon. Philostratus in uita Apollonii Tyanei μυσεῖον uocat locum, ubi Musæ colebantur. Est præterea Museum, μυσεῖον, opus ex pumicibus constructum, ita depēdens, ut imaginem specus imitetur. Pli. l. 36. c. 21.

MVSICA, æ, & Musice, ces, Musica, μυσική, scientia, quæ modum canendi demonstrat. hæc apud Græcos antiquitus tantæ uenerationis fuit, ut iidem musici, & uates, & sapientes iudicarentur. cuius scientiæ cum se imperitum Themistocles confessus esset, (ut inquit Cicero) indoctior habitus est. Musicæ appellatione prisci humanitatē litterarum significabant: in qua ingenuos homines docebant otium contemnere, animumq́; recreare. recentiores uero ad numerorum modulationem hoc uerbum transtulerunt: quia Musica uelut ludus animi est, & à curis uexati requies. Musica, orū, Ci. 1. de Orat. Quis musicis penitus se dedidit. Idem 5. Tusc. Musicorū perstudiosum accepimus.

MVSICE, Perfettamente, musicalmente, μυσικῶς, delicate. nam musicos genialiter uiuere manifestum est. Plau. in Most. Musice hercle agitis ætatem: itaq́;, uti uos decet, Vino, uictu, piscatu probo uitam colitis.

MVSICVS, a, um, p. c. Musico, μυσικὸς, ad musicā pertinens. Pli. li. 2. cap. 22. Pythagoras ex musica ratione appellat tonum. Quinct. lib. 11. musicis notis cantica excipiat. Artem tractare musicam periphrasticῶs dictum pro comœdias scribere. Ter. in Prol. Phorm. In medio omnibus palmā esse positam, qui artem tractant musicam. Musicum studium. Idē in Heau. ad studium hūc se applicasse musicum. Musicus, ei, subst. qui nouit, aut docet musicam. Cic. 3. de Fin. in Græcia musici floruerunt. Idem 1. Offic. In fidibus musicorum aures uel minima sentiunt.

MVSIMON, is, pen. cor. masc. ge. animal ouillo pecori non dissimile, uillo tamen caprino similius, Hispaniæ & Corsicæ familiare. Pli. lib. 8. cap. 49. Nonius aliter: Musimones, inquit, asini, muli, aut equi breues. Lucil. lib. 6. uendit equum musimonem.

MVSSITO, tas, Mussare, parlar sotto uoce, μύζω, frequent. à Musso, frequenter musso: quod aperte dicere non audeo, clam murmuro. Liu. lib. 2. ita clam quidam mussitantes, uulgo tamen superbum appellant. Ter. Adelp. Accipiunda, & mussitanda iniuria adolescentium est. Vbi Donatus: Mussitanda, patiēda, consideranda cum silentio. Mussitare enim proprie est dissimulandi caussa tacere.

MVSSO, sas, Parlar sommesso, μύζω, occulte quasi murmuro. Pla. in Aul. Neque occultum id haberi, neque per metum mussari. Aliquando ponitur pro quasi obmutescere. Ter. tege, tace, mussa. Aliquando pro dubitare. Virg. 11. Mussat rex ipse Latinus, Quos generos uocet. Mussare, murmurare, inquit Festus. Enn. In occulto mussabant. Seruius: Mussare, queri. Virg. 11. Aen. Flent mœsti, mussantq́; patres.

MVSTAX, cis, Lauri species, de qua sic Pli. lib. 15. cap. 30. Duo lauri genera tradit Cato, Delphicam, & Cypriam. Pompeius Lenæus adiecit, quam Mustacem appellauit: quoniam mustaceis subiiceretur. hanc esse folio maximo, floccidoq́;, & albicante.

MVSTACEVS, & Mustaceum, cei, οἰνοῦττα, libi genus est, cōstans ex farina siliginea musto conspersa, caseo, cumino, aniso, adipe, & ramentis lauri: quod in nuptiis adhiberi solet: ut innuit Iuu. Sat. 6. Si tibi legitimis pactam, iunctamq́; tabellis Non es amaturus, ducendi nulla uidetur Caussa, nec est cur tu cenam & mustacea perdas. Cato de re rust. c. 121. usus est hoc nomine in masc. gene. Mustaceos, inquit, sic facito. farinæ siligineæ modium unum musto conspergito, anisum, cyminum, adipis pondo duo, casei libram, & de uirga lauri deradito, lauri folia subtus addito, dum concoques. Dicta sunt autem Mustacea, à musto, quo farina conspergebatur, non, ut quidam putauerunt, à mustace lauri genere: cum è contrario, uel ipso Plinio teste, cōstet, hoc lauri genus à Mustaceis nomen accepisse, eo quòd mustaceis soleat subiici. Vide Laureola.

MVSTARIVS, a, um, quod ad mustum attinet: ut, Mustarius urceus, in quo Mustum reponitur. Cato de re rust. c. 11.

MVSTELA, æ, p. p. Donnola, γαλῆ, animal paruū, sed oblongū flaui coloris, quod columbariis, aliisq́; id genus auiariis maxime insidiatur, oua exorbens, ipsaq́; etiā enecans. Pli. mustelarū duo facit genera magnitudine distantia, syluestre, quod Græci Ictidem uocant: & alterum domi nostræ oberrans, quod suos quotidie transfert catulos, & serpentes persequitur. Vide plura apud Pli. l. 29. c. 4. Est etiam Mustela, γαλεος, piscis nomen apud Pli. l. 9. c. 17. Proximam à scaro bonitatem obtinentis, quem Paulus Iouius in libello de piscibus multis argumentis ostendit eundem esse, quem nos à lambēdis petris Lampetram uocamus. Vide Massarium.

MVSTELINVS, a, um, p. p. adiect. γαλέϊνος. Ter. in Eun. ueterno sus, senex, colore mustelino. Pli. lib. 30. c. 14.

MVSTEVS, a, um, Mostoso, γλεύκινος, dulcis, & musti saporē referens: unde poma mustea. Pli. Est tanta musteis pomis suauitas, ut finis mandendi non nisi periculo fiat. Idem li. 12. c. 7. Amaritudo grano eadem, quæ piperi musteo. Col. li. 9. c. 15. Transfertur in uasa fictilia mel, quæ paucis diebus aperta sint, dum musteus fructus deferuescat.

MVSTRICOLA, æ, est machinula, auctore Festo, ex regulis, in qua calceus nouus insuitur. Afranius: Mustricolam in dentes indam tibi.

MVSTVM, sti, Mosto, uino nuouo, γλεῦκος, οἶνος νέος, uinum nouum. Virg. 1. Ge. Aut dulcis musti Vulcano decoquit humorem. Ouid. 2. de Arte: Qui properant noua musta bibant: mihi fundat auitum Consulibus priscis condita testa merum.

MVSTVS, a, um, Nuouo, νέος, idem quod recens. Vnde Plaut. Mustam iuuencam dixit. Mustum (inquit Nonius) non solū uinum, uerum etiam nouellum quicquid est, recte dicitur. Næuius in Gymnastico: Vtrum est melius, uirginem, an uiduā uxorem ducere? uirginem, si musta est.

MVTABILIS, le, Mutabile, instabile, μεταβλητὸν, δὐμετάβολον, à Muto, quod facile mutatur. Virg. 4. Aen. Varium & mutabile semper Femina. Mutabilis uulgi animus, Liu. 2. Mutabili ratione labuntur planetæ, Cic. de Vniu. Immutabile, ἀμετάβολον, quod nullo modo mutatur.

MVTABILITAS, atis, Mutabilità incōstanza, mobilitas. Ci. 4. Tusc. Hæc incōstantia, mutabilitasq́; mentis quem nō deterreat?

MVTAE, ἄφωνα, dicuntur litteræ quædam ex consonantibus, quę respectu aliarum litterarum modicum, & ueluti mutū quendam reddant sonum.

MVTAE cicadæ, ἄφωναι τέττιγες, dicuntur cicadæ minores, non quod nihil canant, sed quod parum canant.

MVTATIO, is, Mutatione, μεταβολή. Cic. 2. Phil. Consilii mutatio optimus portus pœnitenti. Cic. pro Quinct. Loci, nō ingenii mutatio.

MVTEO, tes, mutui, à quo mutesco, Ammutire, κωφῶμαι, mutorum more taceo. Lact. lib. 7. Cum in exitu lingua mutescat. Hinc Obmutesco.

MVTICVS, a, um. Var. 1. de re rust. ca. 48. Spica mutica dicitur, quæ non habet aristam.

MVTILO, las, p.c. *Troncare.* κολοβόω, πηρόω, trunco aliquid, detraho, diminuo. Ter. in Hecy. ne cuiusquam misereat: Quin spolies, mutiles, laceres, quemquem nacta sis. Hinc Dimutilo, περικόπτω. Mutilatus, a, um, truncatus, diminutus. Pli. l. 8. cap. 5. Ouid. de Nuce: At mihi sæua nocent mutilatis uulnera ramis. Cic. 3. Phil. in Galliam mutilatum ducit exercitum: id est diminutum.

MVTILVS, a, um, *Tronco.* κολοβὸς, κυλλὸς, truncatus, aut mēbro aliquo diminutus: unde capri, qui corona non habēt, mutilē dicuntur. Hora. 1. Serm. Sat. 5. O tua cornu Ni foret exsecto frons, inquit, quid faceres, cum Sic mutilus minitaris? Cæs. 6. Bel. Gal. magnitudine antecedūt, mutilæq; sunt cornibus. Et per translationem mutilus pro imperfecto. Cic. in Orat. mutila quædam & hiantia locuti, germanos se putant Thucydidas. Sunt qui sic distinguant mutilum à manco, ut mutili dicantur, quibus ferro, uel alia re aliquod membrum ereptum sit: manci, quibus membrum naturæ uitio desit. Iuue. Eaco tanquā Mancus, & extinctæ corpus non utile dextræ.

MVTINA, pe. c. ciuitas Galliæ Cisalpinæ in Flaminia, quondā Romanorum colonia: ubi Anton. D. Brutum obsedit, quam tamen Hirtius & Pansa consules, uicto Antonio, liberarūt. Luca. l. 1. His Cæsar Perusina fames, Mutinæq; labores Accedant fatis. Cic. Phil. 5. Antonius circumsedit Mutinā, firmissimam & splendidissimam populi R. coloniam.

MVTINENSIS color, natiuus, à Mutinensibus lanis, ex quibus natiuo colore panni fiebant. Varro: Ludere alacrem uidimus Mutinensi tunica.

MVTIVS, nobilis Romanus, qui, accepta potestate à senatu, in castra Porsenæ regis, tum temporis Romanos obsidentis, solus intrauit, eo animo, ut regem occideret: sed satellitē regis, purpura indutum, pro rege per errorem occidit. cōprehensus, & ad regem perductus, iussus est, & coniuratos, si qui essent, indicare. Mutius ut ostenderet se nullo supplicio uinci posse, insuper & pœnam de dextra sua exigeret, quòd in cæde aberrasset, ipsam igni impositam in conspectu regis sibi ipsi adussit: unde postea Scæuola cognominatus est, quòd sinistra manu uti cogeretur, σκαιὸν enim Græci sinistrum uocant. quapropter rex eius fortitudinem admiratus, eum liberum dimisit. Mutius igitur, ut & regi aliquid grati faceret, eidem indicauit, trecentos iuuenes in eum similiter coniurasse. quare territus Porsena, bellum acceptis obsidibus deposuit. Mart. Vrere quam potuit contempto Mutius igne, Hanc spectare manum Porsena non potuit. Vide Liuium lib. 2.

MVTIO, tis, tiui, uel tii, titum, *Parlar con timore.* γρύζω, timide loquor. Ter. in And. nihil iam mutire audeo: uerbum sonare. Plaut. in Curc. Videnus ut aperiuntur ædes festiuissime? nō mutit cardo: id est, non crepitat.

MVTITO, tas, pen. co. ἀλλαλοποιῶ, mutua conuiuia agito. Gell. lib. 2. ca. 24. Principes ciuitatis, ludis Megalensibus antiquo ritu mutitabant.

MVTO, as, *Mutare, variare.* διαλλάττω, μεταβάλλω, uario, immuto. Pli. li. 9. c. 29. Colorē mutat ad similitudinem loci. Vnde mutare animum, mutare sentētiam, τῆ προαιρέματος ἐξίστασθαι, Ter. in Phorm. Haud scio hercle, ut homo est, an mutet animum. Cic. ad Gal. Fam. 7. Sin autem sententiam mutasti, ego habebo. Quandoque aliquid pro alio accipio, καταλλάττομαι. Salu. in Iug. Statuit Metellus pecoris, & mancipiorum prædas certatim agere, eaq; mutare cum mercatoribus uino aduectitio. Aliquando sine ablatiuo. Virg. 4. eclo. Nec nautica pinus Mutabit merces: Mutare consilium, Cice. ad Att. l. 3. & ad Q. Fr. l. 3. Mutare decretum, & Mutare ius. Idē 3. Ver. Mutare factum, Ter. in And. Haud muto factum. Vbi Donatus: ueteste: nō me pœnitet. Idem Donatus in Phor. Sic enim ueteres dicebant, Muto factum, & Nolo factū, cū alicuius rei eos pœnitebat. Mutare fidem. Plaut. in Mil. ne hæc mutet fidem. Mutare se aliò, μετοικίζειν, est se aliò habitatum transferre. Var. Fac te aliquò cum omni familia mutes. Pace bellum mutare, est loco belli pacem accipere. Sal. in Catil. Nemo, nisi uictor, pace bellum mutauit. Mutatus, a, um, partic. Pli. li. 3. c. 11. Beneuentum, auspicatius mutato nomine, quæ quondam Maleuentum. Virg. 2. Aene. Hei mihi, qualis erat, quantum mutatus ab illo. Hinc Commuto, Demuto. Plaut. in Triu. Neque demutauit animum, firma fide. Immuto, ἐξαλλάττω, idem quod muto. Sal. Quibus rebus permota ciuitas, atque immutata urbis facies erat. Permuto, ἀλλάττομαι, καταλλάττομαι, merce uel pretio aliquid muto. Pli. lib. 35. donare opera sua instituit, quòd ea nullo satis digno pretio permutari posse diceret.

MVTO, onis, πέος, membrum uirile, alio nomine Mentula.

MVTONIATVS, ἐνόρχης, mentulatus, cui mentula est magna.

MVTVATIO, onis, acceptio mutui. Cic. 3. de Orat. Translationes quasi mutuationes sunt, cum, quod non habeas, aliunde sumas. Idem: Multari ea pœna, quæ sine mutuatione & uersura possit dissolui.

MVTVATICVS, a, um, δανειστὸς, quod mutuo datur: ut, Pecunia mutuaticia. Gell. l. 20. c. 1. in pecuniæ mutuaticiæ usu.

MVTVLVS, *Strantonato,* lapis in pariete prominens, quadrangulus fere, inferiore tamē sui parte nonnihil imminutus. Varr. lib. 3. cap. 7. pro columbariis in pariete mutulos aut palos in ordinem.

MVTVO, *Scambieuolmente,* ἀλλήλως, aduerb. inuicem. Ci. Mutuo se amabant, ἀλλήλως. Plancus Cice. Fac me mutuo diligas. Mutue, aliud aduerb. Cice. Cn. Pomp. lib. 5. Meis officiis si quando non mutue respondetur; apud me plus officii residere facillime patior.

MVTVO, as, are, *Dare impreStito.* δανείζειν, mutuum dare. Plau. in Triu. Si quis quid mutuauerit, fit pro proprio perditum. Est etiam, mutuum accipio. Cæcilius: Ad amicos curratur mutuatum. Quid autem differant Mutuare, & Commodare, uide in Commodo.

MVTVOR, tis, deponens, *Pigliare impreStito.* δανείζομαι, mutuū, uel mutuo accipio. & proprie de iis, quæ numero, pondere, uel mensura, pari, non eadem specie, reddimus. Plaut. Decē minas à patre mutuatus. Mutuari per translationem, pro aliunde sumere. Cic. de Fato: Orator ab academicis subtilitatem ingenii mutuatur.

MVTVS, *Muto.* ἄφωνος, κωφὸς, à mugiendo quidam deduci putant. nā quamuis mutus loqui non possit, prorumpit tamen in uocem, quæ mugitus potius quàm sermo videtur. Vel dicitur Mutus, quasi minutus, quòd eo sensu minutus sit, Vel dicitur à mussando, quòd nō aliud, quàm inconditum quendā sonum edat. Cic. Cornifi. l. 12. Mutum esse satius est, quàm, quod nemo intelligat, dicere. Idem 3. de Legib. dici potest, magistratum legem esse loquentem, legem autem mutū magistratum. Virg. 12. Aen. Scire potestates herbarum, usumq; medendi Maluit, & mutas agitare inglorius artes. Vbi Seru. Artes mutas dixit, quasi minus celebres. Mutæ item artes dicuntur picturæ, quæ cum non loquantur, res tamen ipsas exprimunt. Cic. 3. de Ora. hoc in iis quasi mutis artibus est mirandum. De pictura.

MVTVSCAE, Sabinorum ciuitas, quæ & Trebula, & Trebia, & Suffena appellata est: circa quam Annibal Romanos maxima clade affecit. Hæc Seruius in illud Virg. li. 7. Oliuiferæq; Mutuscæ.

MVTVVM, tui, *Scambio, prestanZa.* δάνειον, quia res, quæ redduntur, mutantur, & proprie sine usura: Fœnus, cum usura. Plau. in Asi. nam si mutuo non potero, sumam fœnori. Paul. Iurecons. Mutuum damus, recepturi non eandem speciē, quàm dedimus: alioquin aut commodatum erit, aut depositum: sed idem genus. nam si aliud genus, ueluti pro tritico uinū, recipiamus, non erit mutuum. Mutuus amor dicitur, cū par uoluntas accipitur, & redditur. Ci. Fam. epist. 5. Quid tu existimes esse in amicitia mutuum, nescio: equidem hoc arbitror, cum par uoluntas accipitur, & redditur. Ter. in arg. Eunuc. Meretrix adolescentem, cuius mutuo amore tenebatur, exclusit. Quinct. lib. 12. ca. 7. mutua beneuolentia utetur: id est, respondente. Aliquādo Mutuum pro uicario accipitur. Apul. Mutuam tibi operam præstiti.

M A N T E Y

MYA, μύα, genus cōchę, siue margaritæ in freto circa Bosphorum Thracium, uniones rufos, ac paruos gignens. Pli. l. 9. ca. 35. Est & Mya, insula in sinu Ceramico. Idem l. 5. c. 31.

MYACANTHON, μυάκανθον, herba, alio nomine Corruda, i. syluestris asparagus. de qua Pli. l. 8. c. 9. Myacātha uero quibusdam herba est, quæ à Dioscoride μυρσίνη ἀγρία, à Latinis Ruscus appellatur. Vide Marcellum in Dioscoridem.

MYAGRVS, μύαγρος, muscarum deus, qui & Myodes dicitur, teste Plutarcho, & Achor. Pli. lib. 10. cap. 28. Inuocant Elei Myagron deum, muscarum multitudine pestilentiam afferente. Myagrus præterea herba ferulacea, foliis similibus rubiæ, trepidanea, semine oleoso. Græci μελάμπυρον appellant, quasi nigrum frumentum: uulgus Gallorum uocat Camelinam, teste Ruellio lib. 3. cap. 126.

MYACES, μύακες, pisces ex concharū genere, qui muricū modo coaceruantur, uiuuntq; in locis algosis, & ubi dulcis aqua copiosa mari miscetur. uide Pli. l. 32. c. 9.

MYCALESSVS, μυκαλησσὸς, mons in Mediterraneo Bœotiæ, oppidum habens eiusdem nominis. Pli. lib. 4. cap. 7. Steph. nomen accepisse existimat à mugitu bouis, quæ Cadmum in Bœotiam perduxit.

MYCENAE, arum, μυκῆναι, & Mycena, næ, pe. p. urbs Peloponnesi, quam Perseus Danaes filius extruxit, & in qua postea regnauit Agamemnon: à Mycena nympha sic appellata. Virg. 6. Aen. Eruet ille Argos, Agamemnoniasq; Mycenas. Inde Mycenæus. Virg. lib. 12.

MYCENIS, idis, pen. p. μυκηνὶς, gentile femininum à Mycenis deriuatum: quo poetæ pro Iphigenia utuntur, Agamemnonis Mycenarum regis filia. Ouid. 12. Metam. Supposita fertur mutasse Mycenida cerua.

MYCONUS, nes, & Myconos, coni, p. c. μύκονος, insula una ex Cycladibus non procul à Delo. Virg. li. 3. celsa Gyaro, Myconeq; reuinxit. Sub hac insula fabulantur poetæ sepultos esse Gigantes, postremo ab Hercule interfectos: unde factus locus prouerbio, Omnia sub unam Myconum. quod in eos dici consueuit, qui res natura disiunctas, eodem lib uel titulo conantur complecti. Stat. lib. 1. Achil. Cyclades hinc spretæ, Myconos, humilisq; Seriphos.

MYGALE, es, μυγάλη, animal medium inter murem & mustelam speciem habens, quod Latini murem araneum appellant. Vide Mus.

MYGDONIA, μυγδονία, regio littoralis Macedoniæ, in qua Niobe Tantali filia, in saxum uersa est: à Mygdone rege dicta. Est & altera Mygdonia, Asiæ regio, in ea Phrygiæ parte, quæ Troadi superiacet. Strabo lib. 12. incolæ Mygdones.

MYLACRIS, μυλακρὶς, blattæ genus magnitudine cicadæ, circa molas nascens. Pollux ait, Mylacridem apud Aristophanem accipi pro gallina.

MYLE, es, μύλη, herba est radicem habens paruo bulbo similẽ, contrahentis facultatis. Gal. lib. 7. Simpl.

MYLOECOS, μυλοικὸς, genus est uermiculi ex blattis. Pli. lib. 30. cap. ult.

MYOCTONOS, μυοκτόνος, aconitum herba, ita dicta, quòd è lõginquo mures interficiat. Pli. lib. 27. cap. 3.

MYONNESUS, p. p. μυόννησος, insula, ante Ephesum. Pli. l. 5. c. 31.

MYOPARO, μυοπάρων, genus nauigii pyratici, forma media inter onerariam, & longam triremem: de quo uide Baysium de Re nauali. Cic. lib. 3. de Orat. cum quæreretur ex eo, quo scelere impulsus, mare haberet infestum uno myoparone. Sal. li. 3. hist. cohors una grandi phaselo uecta, à duobus prædonum myoparonibus circumuenta.

MYOPHONUM, μυόφονον, herba muribus exitialis: unde & nomen accepit: eadem forte cum myoctono & Aconito. Pli. lib. 21. cap. 9.

MYOSOTA, μυὸς ὦτα, herba est, quam & Alsinen, & uerbũ ex uerbo exprimentes, Muris auriculam uocant Latini. Folia enim cum primum erumpunt, murinæ auri habet non dissimilia. Alsines uero nomen accepit, quòd algidis locis gaudeat, & opacis. Gallis murronis nomine notissima est. Refertur & alterum Myosoton genus à Dioscoride, quod & myosotis, μυὸς ὦτις, diminutiua forma appellatur, plures ab una radice caules mittens, aliquatenus ab imo rubentes, & concauos: folia autem angusta, nigrescentia, & in acutũ desinẽtia, flosculos uero cæruleos, anagallidis colorem exprimentes. Posteriorem hanc speciem describit Pli. lib. 27. cap. 12. priorem uero lib. 26. cap. 4.

MYRIACANTHON, μυριάκανθον, herba aculeata, quę & Eryngiũ, & Centum capita uocantur. radicem habet odoratam: unde nomen accepit.

MYRIAS, adis, *Decina di migliaia*, μυριὰς, numerus decẽ millium.

MYRICA, pen. pro. *Tamarice*, μυρίκη, genus humilis uirgulti: cuius duæ species: satiua, quæ & Tamarix uocatur à Pli. li. 13. cap. 21. Altera syluestris, quam in Achaia Briam syluestrem uocant. Ruellius putat esse, quam Galli uocant Bruyere. Virg. 4. eclo. humilesq; myricæ.

MYRINUS, pe. pr. μύρινος, mas murænæ, dentes extra os habẽs. Pli. lib. 9. cap. 23.

MYRINUS, μύρινος, Apollinis cognomentum, à Myrina Aeolidis urbe, in qua colebatur: unde & Myrini campi.

MYRISTICA nux, *Noce moscata*, μυριστικὸν, κάρυον, à quibusdam appellatur, quam nos hodie Nucem Muscatam uocamus.

MYRMECIA, *Porri de le mane*, μυρμηκία, uerrucæ sunt, lupini amplitudine, fere in palmis manuum: & plantis pedum nascentes: ita dictæ, quod formicæ in morem pungant. Vide Cels. lib. 5. cap. ult.

MYRMECITES, μυρμηκίτης, gemma, repẽtis formicæ effigie. Pli. lib. 37. cap. 11.

MYRMECIUM, μυρμήκιον, phalangii genus, formicæ simile capite, aluo nigra, guttis albis distinguentibus. Pli. l. 29. c. 4.

MYRMECIAS, μυρμηκίας, gemma nigra. Pli. l. 37. c. 10.

MYRMICOLEON, μυρμηκολέων, exiguum animal, formicis aduersum: ex formicæ & leonis nominibus. nã ut leo imbecilliorum animalium, ita hoc animal formicarũ prædã agit.

MYRMIDONES, p. p. μυρμιδόνες, Thessaliæ populi Achillẽ ad bellum Troianum secuti. hi ex Aegina insula ortum traxerunt, Peleumq; patria profugum secuti, in Thessaliu sedes fixerunt. Stra. l. 7. Ouid. lib. 7. Met. nominis rationẽ ad huiusmodi refert fabulã. Cum pestilẽtia in Aegina crudelissime esset grassata, eamq; insulam uiris propemodum exhausisset; Aeacus, cum ad radicem quercus infinitum propemodum formicarum numerum conspexisset, Iouem traditur orasse, ut sibi parem uirorum numerum concederet; precibusq; eius mox absolutis formicas in uiros fuisse commutatas.

MYROBALANUM, μυροβάλανον, glans arboris similis heliotropio, magnitudine nucis auellanæ, quam Dioscorides βάλανον μυρεψικὴν appellat, id est glandem unguentariam. eius enim nucleus, Græcarum nucum more, tritus, humorem reddit, quo ad pretiosa unguenta pro oleo utuntur. Nascitur in Aethiopia. Aegypto, Arabia. Habet hæc dictio omnes syllabas breues: unde carmen heroicum ingredi nõ potest: quo alludit Mart. in Apophoretis: Quod nec Virgilius, nec carmine dixit Homerus, Hoc ex unguento constat & ex balano. Vide plura in Balanus.

MYRON, μύρων, statuarius insignis, Ageladis discipulus, de quo Cic. Virg. 6. Ex huius operibus præcipuam laudem meruit bucula ex ære, ueræ uaccæ simillima. Oui. 4. de Pon. Vt similis ueræ uacca Myronis opus. Propert. Atque aram circumsteterant armenta Myronis.

MYROPOLA, *Profumiere*. μυροπώλης, unguentorum uenditor. Plau. in Cas. Myropolas sollicito omnes, ubicunque unguẽtum lepidum.

MYROPOLIUM, *Profumeria*, ubi unguenta ueneduntur. Plaut. in Amph. perreptaui gymnasia, myropolia. Latine unguentaria taberna.

MYRRHA, σμύρνα, arbuscula in Arabia nascẽs, altitudine quinque cubitorum, cuius cortice inciso defluit lacryma, quæ & ipsa Myrrha uocatur, mortuorum cadauera incorrupta conseruat. Vide Pli. lib. 12. c. 15. & 16. Myrrha præterea Cinyræ Cypriorũ regis fuit filia, quæ nefando patris amore capta, cum aliquot noctes auxilio nutricis cum illo concubuisset, tandem illato lumine agnita, cum illam pater uellet occidere, noctis beneficio elapsa, in Arabiam profugit, ubi in arborem sui nominis conuersa. Ouid. 10. Met.

MYRRHAPIA, genus pyrorũ, odore gratissimũ. Pli. l. 15. c. 15.

MYRRHINUS, a, um, μύῤῥινος, ex myrrha. Proper. Myrrhea pocula.

MYRRHIS, idis, μυῤῥὶς, olus cicutæ simillimum, foliis aliquanto minoribus, breuiori caule, saporis & odoris iucundi. uulgo cicutaria.

MYRRHITES, gemma, myrrhæ colore, odore unguenti. Plin. lib. ult. cap. 10.

MYRSILUS, μύρσιλος, Lydiæ rex, alio nomine Candaules; qui cum uxorem haberet formosissimam, non contentus secreta uoluptatum suarum conscientia, Gygi cuidam ex satellitibus suis nudam ostendit: Quam rem illa indigne ferens, Gygem ad uiri necem impulit, seseq; illi & Lydorum regnũ tradidit. Herod. lib. 1.

MYRSINITES, μυρσινίτης, teste Pli. lib. 26. ca. 8. species tithymali, foliis myrti. Item gemma, mellis colore nigricantis, myrti odore. Pli. lib. 37. cap. 10.

MYRTETUM, pe. pr. *Doue sono piantati molti mirti*, μυρσινὼν, locus myrtis consitus. Plaut. in Aul. Nescio qui lituus è myrteto prosiluit. Horat. lib. 1. epist.

MYRTEUS, a, um, *Di mirto*, μυρσίνεος, ex myrto. Tibu. Et gerit insigni myrtea serta coma. Pli. li. 15. c. 29. Ara fuit Romæ uetus Veneris Myrteæ: quã nunc Murtiam uocant. Myrtinus, a, um, pro myrteo: ut, Oleum myrtinum. Pli. l. 13. c. 4.

MYRTIDANUM, μυρτίδανον, uini genus, myrti syluestris bacis conditum. confecturam uide apud Pli. l. 14. c. 16.

MYRTILUS, μύρτιλος, Mercurii eu Phaetusa, seu Myrtho Amazone filius, auriga Oenomai: qui à Pelope cursuli certamine cum Hippodamia, Oenomai filia, certante, pecunia corruptus, axi in certamine nectem non obiecit, ut Hippodamiæ currus dissolueretur, & Pelops uictor euaderet. quod cum fecisset, à Pelope uictore præmium postulauit: qui ab Oenomao moriente ante rogatus, ut Myrtili factum ulcisceretur, eundem in mare præcipitauit, quod ab eo Myrtoũ dictum est. Claud. nam perfidus obice regis prodidit Oenomai deceptus Myrtilus axem. Fuit item Myrtilus comicus Atheniensis, de quo Suidas.

MYRTITES, μυρσινίτης οἶνος, uinum myrto conditum. Col. li. 12. cap. 38.

MYRTOPETALUM, μυρτοπέταλον, herba, alio nomine Polygonatos, à multitudine geniculorum. Pli. l. 27. c. 12.

MYRTOUM pelagus, μυρτῷον πέλαγος, pars maris inter Aegeũ & Ioniũ, à Myrtilo Mercurii filio, in id proiecto: siue ut Pli. tradit li. 4. ca. 11. ab exigua insula non procul à Carysto Euboeæ oppido sita. Incipit à Megarico sinu, Cretamq; abluit, & Atticam, Occiduamq; Cariæ oram: habetq; insulas plurimas, Cythera, Caluariam, & quæ Aeginam cingunt, & Salaminem, & ex Cycladibus plerasque. Strab. Oui. in Ibin.

MYRTUS, *Mirto*, μυρσίνη, arbor bacas saporis præcipui ferens:

ex quibus & myrtites uinum, & myrtatum obsonium fit. Pli.lib.16.cap.19.

Mys, Myos, *μῦς*, nomen cælatoris, qui clarus argento cælando. Mart.lib.8. Quis labor in phiala, docti Myos, an ne Myronis? Est item piscis marini genus, quem & Murem marinum appellant. uide Pli.l.9.c.51.& lib.32.cap.18.

Mysia, *μυσία*, regio minoris Asiæ ad Hellespontum, Troadi contermina. incolæ Mysi, fortia adeo cōtemptæ, ut cesserint in prouerbium. Cic. pro Flacco: Quid in græco sermone tā tritum, quàm, si quis despicatui ducitur, ut Mysorum ultimus esse dicatur? Strabo Mysos constituit in Europa confinio Pannoniæ: putatq; Mysos Asiæ populos ab iis originem, & nomen duxisse. sed ii à Plinio non Mysi, sed Mœsi appellantur.

Mysteria, orum, *Misterii, μυστήρια*, sacra arcana. Vnde Mystæ, dicti sacra discentes, & initiati sacris alicuius numinis, ut apud Auson. Sen. & Pap. & Symmystæ, consacerdotes eisdem sacris initiati. qua dictione Apul. Sidon. & Hieron. utuntur. Mysteria etiam quædam festa dicebantur in honorem Cereris celebrari solita. Cic. ad Att. lib.9. Facies me, in quem diem Romana incidant Mysteria, certiorem. Putatur hoc sacrorum genus Eleusine, Attici agri oppido, in reliquas terras translatum. Ibi duo erant mysteriorum genera; maiora, Cereri sacra; & minora Proserpinæ eius filiæ. & quoniā utrorumque ceremonias summo studio occultabant; factū, ut mysteria pro arcanis accipiamus. Cic. ad Att. epistolæ nostræ tantum habent mysteriorum, ut eas ne librariis quidē committamus.

Mysticus, a, um, *ἀγανγικὸς, μυστικὸς*, quòd in arcanis deorum sacris fiebat. unde mystica sacra pro arcanis dixit Martial. lib.8. mystica sacra Dyndimenes.

Mystus, piscis è genere lacertarum. Pli.lib.32.cap.11.

Mytilus, *μυτίλος*, piscis ex genere concharum, cuius exusti cinis causticam uim habet. Pli.lib.32.ca.9.& l.9.c.51. Mart. lib.5. Sumitur incisa mytilus ote mihi.

DE LITTERA N

N Littera, una semiuocalium, ab antiquis inter liquidasq; connumerata, quæ si primum in dictione locum teneat, aliquando sumit ante se, g, ut Narus, Gnarus: unde Ignauus: Aliquando etiam in compositione, c, littera quæ immediate subsequitur post, n, uertitur in g, ut Quadringenti, pro Quadricenti: Quingēti, pro Quincenti. Sed in quibus, n, nō fuerit, seruatur, c, ut Ducēti.

Nabathæa, *ναβαθαία* Dion. *ναβαθωνὴ* Steph. regio Arabiæ Syriæ contermina, pascuis abundans metropolis est Petra. Stra.lib.16. Hinc Nabathæus, a, um, pen. pro. *ναβαθαῖος*. Et quia Nabathæa regio orientem spectat; Nabathæus accipitur pro orientali. Ouid.1. Meta. Eurus ad auroram, Nabathæaq; regna recessit.

Nablium, *νάβλιον*, dimin. à nablum, instrumentum musicum. Ouid.3. de Arte. Disce etiam duplici genialia nablia palma Vertere.

Nacæ, fullones, quòd nauci sint, i. nullius pretii. Festus.

Næ, *ναὶ*, Græca dictio, significans ualde. Ter. in Prol. And. Faciunt næ intelligendo, ut nihil intelligant. Hoc est, cū plus, quam opus sit, uelint intelligere, in eorum numero sunt habendi, qui nihil intelligunt. Sæpius tamen ponitur pro certe. Cic. Curioni. næ tu uideris multo ante prouidisse, quid impenderet. Idem in Catil. Næ illi uehementer errant.

Nænia, iæ, & Neniæ, arum, (ut est apud Ouid. lib.6. Fast.) à græco *νίατον*, ultimum erat enim ultimum, quod in funere laudandi gratia cantabatur ad tibiam ante cadauer sepultū. Diome. Apud Romanos id carmen, quod cum lamentatione extremum atque ultimum mortuo accinitur, Nænia dicitur. Acron uero docet esse factitium nomen à similitudine uocis eorum, qui queruntur, & dolent. Improprie accipitur pro ineptia cuiuslibet cantus, aut sermonis. Sic Hiero. contra Rufi. Qui tuas emendaret nænias. Hoc carmen Simonides poeta lyricus ex Cea insula primus instituisse dicitur unde. Hor. Ceæ retractes munera næniæ. Sidonius pro epitaphio posuit, cum ait: Nænia marmori incisa. Festus. Nænia est, inquit, carmen, quod in funere laudandi gratia cantatur ad tibiam. Nænia (inquit Nonius) ineptum & inconditum carmen, quod à conducta muliere, quæ Præfica diceretur, iis, quibus propinqui non essent, mortuis exhiberetur. Varr. de uita populi R. lib.4. à muliere næniam cantari solitam ad tibias, & fides. Cic. de Legi.2. Honoratorum uirorum laudes ad cantus, & tibicinem prosequantur: cui nomen est Næniæ. Næniam quoque deam ueteres coluere, cui sacellū auctore Festo, extra portam Viminalem erat dedicatum.

Næuius, poeta antiquissimus fuit, cuius extat epitaphium apud Gell. ca.24. li.1. hic & comœdias scripsit, quæ citantur à Nonio, & Festo: & Bell. Pun. primum, in quo ipse stipendia fecit, litteris prodidit. Gell.

Næuus, *Neo, ὑπερμάκνωτες*, corporis genitiua macula. Plin. libro 22. cap.25. Farina decocta in aceto tollit næuos. Næuosus, næuis plenus.

Naiades, pen. co. à singulari nominatiuo Naias: uel Naides à nominatiuo Nais *ναΐδες*, dicuntur nymphæ fontium, & fluuiorum: *ἀπὸ τοῦ νάειν*, fluere: hæc dictio nunc tribus, nūc quatuor syllabis effertur. Virg. eclo.6. Aegle Naiadum pulcherrima. Calpurn. eclog.2. Affuerunt sicco Dryades pede, Naiades udo. Hinc Naicus, a, um. Prop. lib.2.

Nam, *Percioche, perche, γὰρ, ὅτι*, coniunctio caussalis, quæ in oratione primum tantum locum sortitur. Ter. in Andr. nam si hic mali est quicquam; hem, ille est huic rei caput. Interdū habet uim transeundi ab una re ad aliam: ut sæpe apud Ci. & alios quale est: Nam quod scribis: Nam quod ais: &c. In compositione postponitur ut Quisnā. Olim etiam præponebatur: ut apud Terent. Nam quæ est anus à fratre egressa meo? Vbi, Nam quæ, accipitur pro quænam.

Nanciscor, eris, nactus, *Acquistare, ritrouare, τυγχάνω*, à Nancio, is, secūdum Priscian. & significat acquiro. Ter. in Phor. Non triumpho ex nuptiis tuis, si nihil nanciscor mali? Sal. Homines adolescentes summam potestatem nacti. Cic. Appio. Plurib. uerbis ad te scribam, cum plus otii nactus ero. Nancisci item, *εὑρίσκειν*, significat inuenire. Cic. de Fini.2. nacti te sumus aliquando ociosum. Hinc Renanciscor, à ueteribus positum pro reprehendo. Fest.

Nanque, *γὰρ*, coniunctio caussalis, ut Nā. Plau. Cic.10. Fam. Nanque assiduis internunciis cum Lepido egi, ut communi consilio reip. succurreret. Virgil. in Tityro: Nanque erit ille mihi semper deus. Significat etiā. Sed Cic.2. de Orat. Nanque illud quare Scæuola negasti?

Nanum, Græci uas aquarium dicunt humile & concauum, quod uulgo uocant situlum barbatum. unde Nani pumiliones. Fest.

Nanus, a, um, *Nano*, teste Gell. lib.19. ca.13. Græci uocauerunt breui corpore hominem, quem Latine Pumilionem dicimus. nec de hominibus tantum, sed de aliis quoque rebus dicitur. unde & mala nana, alio nomine Mēlimela.

Napææ, *ναπαῖαι*, siluarum Deæ, quæ & Dryades dicuntur nam *νάπη*, saltum significat. Naides autem, uel Naiades dicuntur fontium nymphæ, ut Oreades montium, Hamadryades arborum. Virg.4. Ge. Faciles uenerare Napæas.

Napæi, *ναπαῖοι*, populi in Lesbo, ab urbe Napa: unde Apollo Napæus.

Napinæ, *βυνιάδες*, loca napis consita. Col. lib.11. c.2.

Napus, *Nauone, βυνιὰς*, herba rapo simillima. Col. lib.2. ca.10. Napus terram amat, siccam. Vide Pli. lib.20. cap.4. Diminutiuum est Napunculus.

Nar, *νάρος*, Steph. Sabinorū fluuius, in Fiscello mōte nascēs, qui per urbem Narniam fluens, Tiberi immiscetur. Lucan. li.1. Qua Nar Tiberino illabitur amni. Virg. l.7. Sulphurea Nar albus aqua. Mela eiusdem nominis fluuium in Illyride constituit, qui ex Adrio monte profluens in mare Adriaticum illabitur. Pli. Ptol. & Strabo Naronem uocant.

Narbonensis Gallia, *ναρβωνῖτις*, teste Pli. lib.3. cap.4. tota illa Galliarum pars, quæ interno mari alluitur, ante Braccata dicta à braccis, quibus ea regio peculiariter utebatur: cū reliqua Gallia à studio nutriēdæ comæ, Comata diceretur. Hæc olim fuit Romanorum prouincia, quam à Narbone Martio, amplissimo eius regionis emporio, Narbonensem prouinciam appellabant. Diuiditur ab Italia amne Varo, & alpium iugis: à reliqua Gallia Iura & Gebenna montibus.

Narbo, *νάρβων*, cognomēto Martius, olim amplissimum Galliæ braccatæ emporium, teste Stra. l.4. hodie tutissimū Galliarum aduersus Hispanos propugnaculum: à quo tota ea pars Galliarum, quæ olim Ro. fuit prouincia, nomen accepit. Martium autē Narbonem ex eo dictum putant, quòd eò Cæsar ex Martia legione colonos deduxerit. Ci. pro Font. Est in eadem prouincia Narbo Martius, colonia nostrorum ciuium, propugnaculum Gallis oppositum.

Narcissinus, a, um, *ναρκίσσινος*, quod ex narcisso fit: ut Oleum narcissinum, *ναρκισσέλαιον*. Pli. lib.21. ca.19. Ex hoc flore fit narcissinum oleum ad emolliendas duritias. Inde etiā Narcissinum unguentum, quod ex flore narcissi fieri solebat. Idem Pli. lib.13. cap.1.

Narcissitis, pen. pro. *ναρκισσίτης*, gemma, narcissi colorē habens uenis hederæ distincta. Pli. lib.37. cap.11.

NARCISSVS, *Narcisso*, νάρκισσος, lilii genus, radice carnosa atque odora, flore purpureo, folia in radice habens ad similitudinem foliorum arundinis, sed aliquãto crassiora. Dictus à νάρκη (ut Plin. inquit lib. 21. cap. 19. & cap. 5.) stupor Latine. nam odor eius caput aggrauat. Eius duo sunt genera: vnũ purpureo flore, alterum herbaceo. poetæ fabulantur Narcissum quendam puerũ fuisse Cephisi amnis, & Lyriopes nymphæ filium, tanta formæ præstantia, ut cum aliquãdo ad fontem bibiturus accessisset, conspectæ suæ imaginis amore captus sit: cumq; nulla potiundi amoris spes esset, nimio desiderio contabuisse, & in florem sui nominis commutatum. Vide Ouid. lib. 3. Meta. Huius monumentum in ora Bœotiæ fuisse tradunt, quod cum silentio uiatores præteribant: Est & Narcissus nomen fluuii.

NARDINA pyra, ναρδάπια, ab odore, quæ nardum redolent. Plin. lib. 15. cap. 15.

NARDINVM, νάρδινον, unguentum ex nardo, addito omphacio, balanino, iunco, costo, amomo, myrrha, & balsamo. alio nomine foliatum. Plin. lib. 13. cap. 1.

NARDVS, ἡ νάρδος, fem. gen. & Nardum neutri, frutex est, teste Plin. lib. 12. cap. 12. graui & crassa radice, sed breui ac nigra, fragiliq;, quamuis pingui, situm redolente, ut cyperi, aspero sapore, folio paruo densoq;, cacumina in aristas se spargunt. Eius duo genera, Indicum, & Syriacum, non quòd ex iis regionibus afferatur, sed quòd montes, in quibus nascitur, aut Indiam, aut Syriã spectent. Est præterea herba huic non dissimilis, quam ob id Pseudonardum uocãt, folio crassiore, carnoso, angusto, colore languido in candidum uergente, frequentibus spicis in aristas sparsis, flosculis purpureis. uide Ruel. lib. 2. cap. 6. & 7. Nardus autem Gallica, siue Celtica, herba est folia habens longiuscula, & flauescentia, floremq; luteum, quæ, teste Plinio cum radice uelli solet, & in manuales fasciculos digeri: alio nomine Saliunca. Ex nardo fiebant pretiosissima unguenta, quibus Romani solent capillos delinire. Tib. li. 2. Ele. Illius puro distillent tẽpora nardo.

NARES, *Narice, buchi del naso*, ῥῖνες, proprie nasi latiores partes, in quibus sunt spiracula: à naritate, siue gnaritate (ut inquit Donatus) quòd nos odoratu doceant præsto ac prope esse, quod adhuc oculi non uident. Siue, ut alii uolunt, quòd per eas odor uel spiritus nare nõ desinat. Vel à Græco ῥῖνες, per inuersionem litterarum, ut τέρλω tener. Cic. 2. de Nat. Deo. Itemq; nares, eo quòd omnis odor ad superiora fertur, recte sursum sunt. Per. Sat. 1. Balba de nare locutus. Virg. lib. 3. Geor. Collectumq; premens uoluit sub naribus ignẽ. Ouid. usus est singulari pro naso, dicens: Pandaq; naris erat. Naribus aduncis indulgere, à Persio Sat. 1. dictum est, pro naribus in rugam contractis irridere. Verba Persii sunt: Rides, ait, & nimis uncis Naribus indulges. Simile est illud apud Hora. 1. Serm. Sat. 6. Naso populũ suspendis adunco. Emunctæ naris homo, dicitur, qui nares habet purgatas, id est, qui facile rem subodorat: unde & pro prudenti & sagaci accipitur. Horat. lib. 1. Serm. Sat. 4. Emunctæ naris, durus componere uersus. Obesæ naris iuuenis, apud Horat. Epod. 12. qui nihil olfacit. Corrugare nares. Horat. Episto. 5. Ne sordida mappa Corruget nares.

NARICA, genus piscis minuti. Plau. Muriaticam uideo naricã bonam. Naticem piscem leges apud antiquos per t, non per r: quasi à natando dictus. Festus.

NARNIA, ναρνία, Steph. Vmbriæ ciuitas, per quam Nar fluuius labitur, à quo & nomen accepit. Liu. lib. 10. Hæc etiam Interamna dicitur. Narnienses, ναρνιάται, Narniæ populi.

NARON, siue Naro, onis, νάρων, fluuius Dalmatiæ, siue Illyrici, in mare Adriaticum influens: Mela Narem appellat. Vide Nar.

NARRATIVNCVLA, διηγημάτιον, parua narratio. Quinct. lib. 10. cap. 9.

NARRO, as, *Narrare, raccontare, dire*, διηγοῦμαι, dico, expono. Teren. in Eun. Narra istuc quæso quid fiet. Ibidem: Tu isti narrato omnem rem ordine, ut factum fiet. Prop. lib. 2. Eleg. 1. Nauita de uentis, de tauris narrat arator. Fabellam narrare surdo asello. Hora. 2. epist. 1. A quo Narratio, onis, διήγησις, est rerum gestarum, aut perinde ut gestarum expositio. Cic. 2. de Orat. Obscura narratio totam occæcat orationẽ. Idem in Orat. Credibiles, non historico, sed prope quotidiano sermone dilucide explicatæ narrationes. Narrator, oris, qui narrat. Cic. 2. de Orat. non exornatores rerum, sed tantummodo narratores fuerunt. Narratus, a, um, partici. Ouid. 3. de Pont. Ele. 2. Fabula narrata est postquam uulgaris ab illo. Narratus, us, ui. Ouid. 6. Meta. Veniet narratibus hora Tempestiua meis. Narrabilis, le. Oui. 2. de Pont. Eleg. 2. Lingua sile, non est ultra narrabile quicquam. Hinc Denarro, Enarro, διέξειμι, fusius narro. Et proprie (ut Diomedes inquit) Enarratio est obscuriorũ sensuum quæstionũq; explanatio. Lactan. li. 6. Quis sacramentum dei sciens, tam significanter enarrare leg dei potuisset? Prænarro, προλέγω, ante alia narro. Ter. in Eun. Oportuit rem prænarrasse me.

NARSES, ναρσῆς Suidæ, Eunuchus, Iustiniani principis cubicularius: bibliopola prius: deinde ob animi uirtutem patriciatus honore auctus, uir religione pietateq; præditus. Is in locum Belisarii ducis in Italiam missus, decem annos uariis euentibus pugnauit: tandemq; Gothos insigni prœlio fudit ad Anienem fluuium.

NARTHECIA, æ, ναρθηκία, species ferulæ humilioris, quæ ad iustam altitudinem nartheceis non assurgit, folia habens maxima. Dicta uidetur Narthecia per diminutionem, à fruticis humilitate: quare etiam à quibusdam Ferula minor, & ab aliis Ferulago appellatur. Pli. lib. 13. cap. 22. Duo eius sunt genera: Nartheca Græci uocant, assurgentem in altitudinem: Nartheciam uero semper humilem.

NARTHECIVM, cii, ναρθήκιον, uas medicamẽtorum, ita dictũ, quòd narthecis, id est ferulæ lignum ad medicamenta asseruanda esset accommodatissimum. Cice. 2. de Finib. doloris medicamenta tanquam de narthecio promant. Martial. lib. 14. Artis opes medicæ narthecia cernis habere.

NARTHEX, cis, νάρθηξ, arbuscula, lignum foris corticis loco habens, intus ligni loco fungosam medullam. Plin. lib. 13. cap. 22. ponitq; duo genera ferularum: Narthecа, quæ in iustam excrescit altitudinem; & Nartheciam, id est, minorẽ ferulam, quæ non alte ab humo attollitur.

NARYCIVM, & Naryx, & Naryce, oppidum Locrorum uetustissimum: à quo Aiax Narycius, & populi Narycii. Virg. 3. Aen. Hic & Narycii posuerunt mœnia Locri. Abundat pice optima, quæ inde Narycia dicitur. Virg. 2. Georg. Naryciæq; picis lucos.

NASAMONES, pen. pro. νασαμῶνες, populi Lybiæ, nauium Syrtibus inuolutarum spoliatores. Lucan. lib. 9. Hoc tam segne solum, raras tamen exerit herbas, Quas Nasamon, gens dira, legit. Hinc Nasamonius, & Nasamoniacus.

NASAMONITES, gemma sanguinea, nigricantibus uenis. Pli. lib. 37. cap. 10.

NASCOR, sceris, natus, *Nascere*, φύομαι, γίνομαι, γεννῶμαι. Plin. lib. 10. cap. 53. Aues omnes in pedes nascuntur, cõtra quàm reliqua animalia. Sal. Catilina nobili genere natus, magna vi animi & corporis. Dicimus autem, natus sum laudi, & ad laudem. Cice. pro Sext. Qui se patriæ, qui ciuibus suis, qui laudi, qui gloriæ, non somno, non conuiuiis, non delectationi, natos arbitrantur. Ibidem: Quid ageret uir ad dignitatẽ & gloriam natus? Horat. 1. epist. 2. Nos numerus sumus, & fruges consumere nati. Cice. de Sene. Mortuus est annos septuaginta natus. Hinc Adnascor, Connascor: unde Cognatus, a, um: Enascor, ἐκφύομαι, ex re aliqua nascor. Iustin. lib. 1. Hic per somnum uidet, ex naturalibus filiæ uitem enatã. Denascor, ἀποφύομαι, decresco, morior. Cassius Hemina lib. 2. Annal. Quæ nata sunt, omnia denasci aiunt. Innascor, ἐγγίνομαι, intus nascor. Cic. li. 1. Offi. In hac elatione & magnitudine animi, facillimo nimia cupiditas principatus innascitur. Internascor, διαφύομαι, in medio nascor. Colum. lib. 5. Ne pampinarius palmes internatus. Obnascor, περιφύομαι, circũnascor. Renascor, ἀναγεννῶμαι, rursus nascor. Lactan. lib. 7. renasci eas putauerunt. Pronascor, προέρχομαι, ortum habeo. Terẽ. in Phor. illam ciuem esse Atticam, bonam, bonis prognatam.

NASICA, p. p. νασικᾶς, P. Scipionis cognomen fuit, ob nasi magnitudinem. adolescens adhuc à senatu uir optimus iudicatus, Magnam matrem deorum hospitio suscepit, donec ei tẽplum ædificaretur: unde à Iuuenale Hospes numinis Idæi appellatur. huius etiam ductu, Ti. Gracchus, seditiosis concionibus statum reip. labefactans, fragmentis subselliorum in concione est oppressus. uide Cice. in Orato. pro Rabirio perduellionis reo.

NASITERNA, æ, ὑδρία, uas aquarium, ansatum. Varr. lib. 1. de Re rust. cap. 22.

NASSA, *Nassa*, κύρτος, genus uasis piscatorii, ex uimine contextum: quo cum intrauerit piscis, exire non potest. Cice. lib. 15. ad Atti. Ex hac nassa exire constitui.

NASTVRTIVM, herba hortensis notissima. Græci κάρδαμον uocant, Galli Cressonum hortense. Venerem inhibet, animumq; exacuit. eius, teste Plin. lib. 20. cap. 13. duo sunt genera: Album, quod bilem in aqua denarii pondere potum detrahit: alterũ nigrius, quod capitis uitia purgat, uisum clarificat, cõmotas mentes sedat ex aceto sumptũ. utrũque cerebrum purgare creditur. Nasturtium autem à nasi tormento appellatum, ait Plin. lib. 20. cap. 8. quòd scilicet mordacitate quadam nasum torqueat, & sternutationes prouocet.

NASVS, nasi, *Naso*, μυκτήρ. Cic. 2. de nat. deo. Nasus ita locatus est, ut,

est,ut,quasi murus,oculis interiectus esse uideatur. Pers.Sat. 3.Ingeminat tremulos naso crispante cachinnos. Aliquando ponitur pro sagacitate,& dicacitate: metaphora ducta à canibus,qui narium olfactu abstrusissima quæque inuestigant. Hora.1. Serm. Saty.6. Naso suspendis adunco Ignotos. Plin. Primus Lucilius condidit styli nasum,id est scripsit Satyram,quæ acerbitatem quandam styli habet in uitiis insectandis. Mart.li.8.Non cuicunque datum est habere nasum,id est acrimoniam,& uim ad deridendum. Idē:Et pueri nasum rhinocerotis habent. Hinc Denaso,as,nasum aufero. Plau.Os denasabit tibi mordicus.

NASVTI, *μυκτηριστaì*, dicuntur dicaces, derisores, qui docte alios norunt irridere. Martia.lib.13.Nasutus sis usque licet sis denique nasus.

NASVTVLVS,Apul. Nasutula mulier ac dicacula.

NATABVLA, *Luoglu doue si nuota*, *τὰ νηχεῖα*, piscinæ natatoriæ. Apul.

NATALIS,& hoc natale, *Natale*, *γενεθλιακòς*, unde Natalis dies *γενέθλιος*, quo quis natus est. Cic.ad Att.li.3. Natali die tuo scripsisti epistolam. Agere diem suum natalem quotannis, Cice.1.de Fini. Interdum supprimitur Dies,ut quod facile queat intelligi. Virg.3.eclo. Phyllida mitte mihi, meus est natalis,Iola. Natale solum, *πατρὶς*, patria,in quo quis natus est. Ouid.1.de Ponto: Nescio qua natale solum dulcedine cunctos Ducit. Dicitur & Natalia de rebus inanimatis, pro nascens. Plin.lib.37.cap.4. pallor gentis, & in auro non nisi excellentissimo natalis. Natalis urbis,dies qua cōdita urbs. Pli.lib.14.cap.4.Ea cæli temperies fulsit natali urbis 534. id est,ab urbe condita. Cic.pro Flac. O nonæ illæ Decembres,quæ me consule fuistis: quem ego diem uere natalē huius urbis appellare possum. Natales, *γένος*, plurali tantū numero,significat conditionem sanguinis & familię. Tacitus, Aderat Cornelius Fuscus,uigēs ætate,claria natalibus. Pli. in epist.ad Mesium lib.3.in malam partem accepit,pro ignobilitate. Nonnunquam(inquit)candidatus aut natales competitoris,aut mores arguebat. Natalibus restituere, frequēs est in iure,pro nobilitare: & natalium restitutio,pro nobilitatione. Iuuen.Saty.6. Etiam pro celebritate diei natalis sumpsit: Palmam inter dominas uirtus natalibus æquat.id est,non aliter à uictoria exhilaratur,quàm si dies natalis celebretur. Natales etiam pro annis accipiuntur. Sappho Phaoni in epist.Sex mihi natales ierant. Tot enim dies celebrantur natales,quot aguntur anni. Natales diuersarum gentiū, pro origine,dixit Plin.lib.7.cap.12.

NATALITIA,orum, *γενέθλια*, conuiuium,quod quis natali suo die amicis exhibet. Cic.2.Phil. Hodie non descendit Antonius.cur? dat natalitia in hortis.

NATALITIVS,a,um, *γενεθλιακòς*, quod ad natales pertinet. Cice.2.de Diui. Qui hæc Chaldæorum natalitia prædicta defendunt. Et paulo post: Chaldæi notant sidera natalitia.

NATATILIS,substant.locus est ubi natant pisces, aut anates,& similia. Var.lib.3.de Re rust.cap.5.

NATATILIS, *Che nuota*, *νηκτικòς*, *πλωτὰς*, qui natat , uel natare potest. Aug.lib.11.Ciui. Talem illic creauit animam, quam per rationem omnibus esset præstantior animalibus,terrestribus,natatilibus,uolatilibus.

NATATITIVS,a,um, *νηκτικòς*, quod natat.

NATATVS,us, *νῆξις*, ipse natandi actus. Claud. lib. 3. de Raptu Pros. Pulchroq; secat Galatea natatu.

NATES,natium, *Natiche*, *γλουτοì*, *κοχῶναι*, *πυγαì*, *πυγαì*, caro conglobata uersus os sacrum,sedendi officio aptissima,à nitendo,ut quidam existimant. ibi enim caro firmior , quàm in ceteris membris,ne premente corporis mole ossibus offendatur. Hora.1.Serm.Sat.8. Displosa sonat quantum uesica,pepedi Diffisa nate ficus.

NATINATORES,seditiosi,negociosi: & Natinatio, negociatio. Fest.

NATIO,onis , *Natione*, *ἔθνος*, genus hominum(inquit Festus) qui non aliunde uenerunt , sed ibi nati sunt. Plaut.in Men. Epidamnea natio est hæc. Pli.lib.11.cap.25. Color in quacunque natione præfertur rufus. Erudita illa Græcorum natio,Cic.2.de Orat. Inanes & barbaræ nationes,Ci.Q.Frat. lib.1. Idem de Prouin.cōs. Cæsar cum acerrimis nationibus Germanorum,& Heluetiorum felicissime decertauit . Nationis autem uocabulum latius extenditur , quàm Gentis. nam in eadē natione plures possunt esse gentes,neque enim omnes,qui eiusdem sunt nationis,ex eadem sunt gente . In pecoribus quoque(ut inquit Festus)bonus prouentus fœturæ,bona natio dicitur. Natio quoque ordinem,societatem, genus hominum significat. Cic.pro Sext.quæsisti , quæ esset nostra natio optimatium. Natio,nis,nomen deæ,natiuitatum præsidit: de qua sic Cic.3.de natu.deo. Furiæ deæ sunt, uindices facinorum,quòd si tales dii sunt,ut rebus humanis intersint: Natio quoque dea putanda est : quæ quia partus matronarum meatur,à nascentibus Natio nominata est.

NATISO,onis,Venetiæ fluuius. Plin.lib.3.cap.18.

NATIVITAS,atis, *Natiuità*, *nascimento*, *γενεσις*, *τοκετὸς* , *γένεσις*, ortus. Vlpia. Municipem aut natiuitas,aut adoptio facit.

NATIVVS,a,um,p.p. *Natio*, *γνήσιος*, nullo artificio confectum, sed quale nascitur. Plin.lib.31.cap.7. Sunt & montes natiui salis. Et natiuæ lanæ,apud eundem lib.8.cap.47. dicuntur, quæ natiuum colorem retinent. Natiuum malum, id est innatum,ingenitum. Cice.pro domo : Nonne fuit ea maior adhibenda medicina,quæ & illud natiuum , & hoc delatum malum sanare posset? Natiui dei,qui nascuntur,& occidūt. Cice.de natu.deor.1. Anaximandri opinio est, natiuos esse deos,longis interuallis orientes,occidentesq;. Natiua uerba,primitiua. Cic.in Partit. Simplicia uerba partim natiua sunt,partim reperta. natiua ea,quæ significata sunt sensu:reperta,quæ ex his facta sunt. Natiuus color,dicitur naturalis qui nulla arte,sed natura producitur.

NATATOR,oris,qui natat. Oui.1.de Rem. am. Pugnat in aduersas ire natator aquas. Hinc Adnato, de quo uide Annato, *παρανήχομαι*, iuxta nato,siue ad aliquem locum nauigo. Virg.lib.1.Aen. Huc pauci uestris adnauimus oris. Connato, *συγκολυμβάω*, simul nato. Plaut. Connatat nobiscum,id est,riualis est. primitiuum est Conno , unde & Connatio. Idem: Connationis nostræ conscius. hoc est, quòd eandem adiremus mulierem. Sed hæc per metaphoram . Eno,siue Enato, *ἐκνήχομαι*, extra nato. Vir.Aen.6. Insuetum per iter gelidas enauit ad Arctos. Innato,intus nato: ab Inno. Vir. lib.2.Geor. Nec non & torrentem undam leuis innatat alnus. Idem lib.3.Geor. Fluuiosq; innare rapaces. Denato, *κατανήχομαι*, deorsum nato,à Deno. Obnato, *ἀντινήχομαι*, cōtra nato,ab Obno: ut,In æquore fuluis Obnatat umbra fretis. Prænato,ante nato,à Præno. Plin. Prænatante pisciculo frontem suam spargit. Renato, *ἀνανήχομαι*, rursus nato uel natando reuertor: à Reno. Supernato, *ἐπινήχομαι* , super undas fluito,à Superno . Plin.lib. 14. supernatans aqua tollitur spongiis. Trano & Transnato , *διανήχομαι*, *διακολυμβάω*, ultra nato . Liui. Magonem cum equitatu flumen transnatasse. Virg.lib.3.Geor. Superant montes,& flumina tranant. Cæs.1.Bel.Ciu. Flumen tranare non poterant. Habent omnia hæc pen.co. Dicitur autem No,per cōtractionem à *νέω*, fluo.

NATO, *Nuotare*, *νήχομαι*, *νέω*, *κολυμβάω*, frequētatiuum est uerbi No,nas,nare,autem,seu natare propriū est piscū . Mart. li.1. Sacris piscibus hæ natantur undæ. Ci.Tus.5. Natura bestias nantes aquarū incolas esse uoluit. Nant, seu Natant tamē & uolucres,& bestiæ,& homines etiam industria. Virg. Aen.1. Apparent rari nantes in gurgite uasto. Cice.de Nat. deo. In quo magis tu mihi natare uisus es,quā ipse Neptunus. Colum.lib.3.per translationem pro serpere posuit: Prima parte terræ natantibus radicibus. Quandoque pro trepidare. Ouid lib.6.Fast. Nox erat, & uinis oculiq; , animiq; natabant. Quandoque pro nauigare. Virg.4.Aen. Natat uncta carina. Interdum pro madere,diffluere. Virg.3.Aen. Sanieq; aspersa natarent Limina.

NATRIX, *ὕδρος*, ge.ma.& fem.genus serpentis etiā aquas ueneno inficiens,à nādo nomē habens. Priscia.li.5. Natrix,cū speciem anguis significat,masculinū quoque inuenitur. Ci. 4.Acad. Cur tantam uim natricum,uiperarumq; fecerit? Lucan.li.9. Et natrix uiolator aquæ. Item Natrix,Pli.lib. 27. cap.12. herba est,cuius radix euulsa,uirus hirci redolet.

NATVRA,æ, *Natura*, *φύσις*, dicta est ab eo,quòd aliquid nasci faciat. cuius proprietatum caussam aliam nullam inuenimus, præterquam quòd ita natura comparatum sit, id est , ita uisum sit naturæ. Hāc quidam deum esse dixerunt,à quo omnia sunt creata. Sene.lib.4.de benef. Quid aliud est natura, quàm deus,& diuina ratio,toti mundo,& partibus eius inserta? Plin.ubique Naturam parentē,rerumq; opificē appellat. August.de moribus Manichæorū, Naturam sic diffinit: Natura nihil est aliud,quàm quod intelligitur in suo genere aliquid esse. Ponitur interdū pro ui,& ingenita rei alicui uirtute,& potentia: unde arborū atque herbarum Naturas dicimus. Ci.de Som.Scip. Animæ natura propria,atque uis, ut ipsa à seipsa moueatur. Interdum pro more,& industria. Vir.li.4.Geor. Naturas,apibus quas Iuppiter ipse Addidit, expediam. Natura etiā accipitur pro corporis habitu . Ter. in Eun. Tametsi bona est natura,reddunt curatura iunceas. Naturæ satisfacere,& naturæ concedere,pro mori. Cic.pro Clu. Auditis de eo,qui naturæ,& legibus satisfecit:quem leges exilio,natura morte mulctauit. Sal.in Iug. Paret,uti necesse erat,naturæ concessit. Et,In rerum naturam cadere, dixit Quinctilianus,pro interdum accidere. Aliquādo etiam Natura accipitur pro genitalibus, tam uirilibus , quàm femineis:

mineis: quæ & à Græcis dicitur φύσις. Cic. 2. de Diui. Quædam matrona uisa est in quiete obsignatam habere naturã. Pli. lib. 22. cap. 13. Vrtica naturam fricandam monstrat. Dicta Natura, quòd in eo membro nascendi uis fit. Natura itẽ est specifica differentia, quæ unicuique rei formam dat, diffiniturq; à philosophis sic: Natura est motus principium, secundum se, & non per accidens: quoniam uniuersa corpora proprium habent motum per se, ut ignis sursum, terra deorsum: quod si contra fiat, id non naturale, sed uiolentum dicitur. Quinta natura. Cic. 1. Tusc. Aristoteles, cum quatuor genera illa principiorũ esset cõplexus, è quibus omnia orirentur, quintã quandam naturam censet esse, è qua sit mẽs.

NATVRALIA, *Le parti uergognose*, αἰδοῖα, num. plu. dicuntur Pudenda. Colu. lib. 6. cap. 28. Si equa marem non patitur, detrita scilla naturalia eius linuntur. Idem lib. 9. Plumulæ sub cauda clunibus detrahendæ, ne stercore coinquinatæ durescant, & naturalia præcludant.

NATVRALIS, & hoc le, *Naturale*, φυσικός, quod secundum naturam est, unde naturalis filius dicitur, qui naturaliter ex nostro semine est prognatus: γνήσιος γεγονὼς παῖς, cui opponitur Filius adoptiuus, εἰσποιητός. Suet. in Tib. Filiorũ neque naturalem Drusum, neque adoptiuum Germanicum, patria caritate dilexit. Naturalia desideria, pro cupiditate coeundi dixit Colu. lib. 6. cap. 24. Diuinatio naturalis, cui opponitur Artificiosa præsensio, Cic. 1. de Diuin. Lex naturalis, Cic. 1. de Nat. Deo. Legem naturalem diuinam esse censet Zeno, recta imperantem, prohibentem contraria. Naturale est Pli. lib. 11. cap. 37. Plerisque uero naturale, ut nictare nõ cessent.

NATVRALITER, aduerb. κατὰ φύσιν, à natura, uel secundum naturam. Ci. de Sene. Quod homini naturaliter insitum est, eo uti decet.

NATVS, a, um, *Nato*, partici. à Nascor, γεγονώς. Terẽ. in Heaut. Annos 60. natus es. Dicitur, Si quando res ita nata fuerit, id est si unquam occasio fuerit è rerum euentu. Item pro re nata, id est pro præsenti rerum statu, & uti res nunc se habent. Cic. ad Att. lib. 3. Animaduerteram posse pro re nata te nõ incommode in Albanum uenire. Ibidem: In his locis pro re nata non incommode possunt esse.

NATVS, ti, nomen substantiuum, *Figliuolo, figlio*, ὁ παῖς, pro filio sicut Nata, tæ, ἡ παῖς, pro filia. Virg. 3. Aen. Et nati natorũ, & qui nascentur ab illis. Natorum appellatio (inquit Modest.) ad nepotes extenditur. Addimus quandoque g, & dicimus gnatus, gnata, quæ semper sunt substantiua. Natos etiã pullos equarum, dixit Colum. lib. 6. cap. 27. Cice. de Amic. caritas, quæ est inter natos & parentes.

NATV, ἡλικία, ablati. est solus sine nominatiuo, alio ue casu usitato: iungiturq; cum his adiectiuis magnus, paruus, & grandis. Cic. in Catone. Colere eum cœpi, non admodum grandem natu. Ter. in Adel. Id mea minime refert, qui sum natu maximus. Liu. 1. De istis rebus maiores natu consulemus.

NAVALE, lis, substan. uel Naualia, um, *Arsenale*, νεώρια, νεώσοικοι, ἐπίνεια, ubi stant, uel fieri solent naues. Virg. 4. Aen. Diripientq; rates alii naualibus. Cic. Offic. 2. naualia, portus, aquarum ductus.

NAVALIS, & hoc nauale, adiect. *Nauale*, ναυτικὸν, quod ad naues pertinet unde & naualis corona, qua donari solebat, qui primus in hostium nauem armatus transiliisset. uide Corona. Virg. 8. Aen. Tempora nauali fulgent rostrata corona. Prœlium nauale, Pli. lib. 16. cap. 1. Bellum nauale, Cic. pro lege Man. Certamen nauale, Virg. 5. Aen. Disciplina naualis, Cic. pro lege Man. Pugnæ nauales & pedestres, Cice. de Sene. Socii nauales, pro remigibus, Liui. lib. 31.

NAVARCHVS, chi, *Capitano d'armata di mare*, ναύαρχος, latine præfectus classi. antiqui prætorem uocabant: unde adhuc nauis prætoriæ mansit nomen: in qua prætor, id est classis præfectus nauigabat. Cic. 4. Ver. Sumptum in classem nauarcho suo quæque ciuitas dare solebat. Ibidem: forum Syracusanũ nauarchorum sanguine redundauit.

NAVCI, *scorza della noce*, περίχημα, σαίσα, putamen nucis, siue oliuæ nucleus, seu membranula, quæ in nucis iuglandis medio est. Sumitur pro re uili. Plaut. in Most. Qui timidus erit in rebus dubiis, is nauci non erit. Ci. 1. de Diui. Non habeo nauci Marsum augurem.

NAVCIFACIO, *Estimar niente*, περὶ ὀλίγου ποιοῦμαι, nihili facio. Plaut. in Bacch. Hoc seruum meum non naucifacere esse ausum?

NAVCLERIACVS, a, um, ναυκληρικὸς, quod ad nauclerum pertinet. Plau. in Mil. Venias huc ornatu naucleriaco.

NAVCLERIVS, a, um, idem, Plaut. in Asin. à Nauclerio ornatu per fallaciam abduxit ab lenone mulierem.

NAVCLERVS, ri, *Nocchiero*, ναύκληρος, qui naui præest. Cic. nauicularium uocat, & nauiculatorem. Plaut. in Mili. Cubare in naue lippam nauclerus dixit.

NAVCRATIS, ναύκρατις, Stepha. ciuitas in Aegypto, à Milesiis condita, Strab. lib. 17. Incolæ Naucratitæ.

NAVFRAGIVM, gii, *Naufragio*, ναυάγιον, ναυαγία, nauis fractio, uel submersio. Cic. pro Rege Deiot. Cum esset ei nunciatum, Domitium naufragio periisse. Idem Fam. 16. Qui cupide profecti sunt, naufragia fecerunt. Translate sumitur pro calamitate, iactura, exitio. Cic. Famil. 4. Versor in eorũ naufragiis, & bonorum direptionibus. Ex naufragio tabula. Idẽ ad Att. 4. Hæc me una ex naufragio tabula delectat. Id est, ex communi reip. calamitate mihi unicum est subsidiũ, Cæsaris amicitia.

NAVFRAGOR, pen. cor. ναυαγέω, deponens, & Naufrago, as, nauem frango.

NAVFRAGVS, gi, *Rotto in mare, naufragio*, ναυαγός, qui, naui fracta, bona amisit. Prop. lib. 2. El. 3. Ille uenena libens, & naufragus ebibat undas. Ci. de Inuent. 2. Naufragum quendam natantem, & manus ad se tẽdentem animaduerterunt. Oui. in Ibin: Per immensas iactabor naufragus undas. Naufragus, a, um, adiect. ut, Mare naufragum, quasi nauifragũ, quòd ibi naues frangantur. Horat. 1. Car. Ode 16. Nec mare naufragum, Nec sæuus ignis. Corpora naufraga, Virg. 3. Geor. Tempestas naufraga, Val. Flac. 1. Vnda naufraga, Tib. lib. 2. El. 4. Naufragus etiam translate ponitur pro eo, qui bona dissipauit, uel qui quauis re alia calamitosus est. Cic. in Catil. Quòd si se eiecerit, & eodem ceteros undique collectos naufragos aggregauerit. Dicitur & unda naufraga, quæ naues frangit.

NAVIA, νήιον, lignum cauatum ut nauis, uindemiis aptum. Festus.

NAVICVLA, æ, *Nauicella*, πλοιάριον, parua nauis. Cic. 4. Acad. ad nauiculas nostras descendimus.

NAVICELLA, æ, dimin. à nauicula, Martianus Iurisc.

NAVICVLARIA, æ, ναυτιλία, diminu. quæstus ex nauigatione. Cic. 7. Verr. quid existimare eos arbitrabare? nauiculariam te, cum Romam uenisses, esse facturum?

NAVICVLARIVS, rii, ναύκληρος, qui naui præest. Cice. Tironi lib. 16. Cuius auctoritate nauicularius moueatur.

NAVICVLATOR, oris, idem. Cice. pro lege Man. Maiores uestri, nauiculatoribus iniuriosius tractatis, bella gesserunt.

NAVICVLOR, aris, *Barcheggiare*, πλέω, ociosus nauicula uehor. Mart. lib. 3. Piger Lucrino nauiculatur in stagno.

NAVIFRAGVS, a, um, naufragus. Oui. 14. Meta. Nauifragumq; fretum. Saxa nauifraga, Stat. 5. Theb.

NAVIGABILIS, le, *Nauigabile*, πλώϊμος, πλοϊκὸς, quod potest nauigari. Liui. lib. 35. simul primum anni tempus nauigabile præbuisset mare.

NAVIGATIO, nis, πλοῦς. Cic. ad Q. Frat. aiebant te prima nauigatione transmissurum. Cice. 5. de Bel. Gal. uentus nauigationem impediebat.

NAVIGER, a, um, pen. cor. πλοιοφόρος, qui nauem fert. ut mare nauigerum. Lucre. lib. 1. Quæ mare nauigerum, quæ terras frugiferentes Concelebras. Plin. lib. 9. cap. 30. Nauigeram similitudinem uisam sibi prodidit Mutianus.

NAVIGIVM, gii, *Nauigio, vasello*, πλοῖον, omne genus nauis, quo nauigamus. Cic. 2. de Natu. Deor. Arborum sectio magnos usus adfert ad nauigia facienda. Cæs. lib. 4. Bel. Gal. Speculatoria nauigia militibus impleri iussit. Accipitur aliquando pro ipsa nauigatione: ut in l. qui Romæ. ff. de Verb. obli. in omnes nauigii dies ducentos sub pignoribus & hypothecis, mercibus à Berito comparatis. Nauigiolum, πλοιάριον, dimin. Lentulus Cic. lib. 12. Fam. Vt uix singulis cum nauigiolis reciperemur.

NAVIGO, as, pen. cor. *Nauigare*, πλέω, ναυτίλλομαι, naui iter facio, naui uehor. Virg. 1. Aen. Gens inimica mihi Tyrrhenũ nauigat æquor. Cic. 2. de Fini. Maria ambulare, terramq; nauigare, dixit. Sæpius absolute ponitur. Cic. Fami. 16. Cum recte nauigari poterit, tum nauiges. Nauigo in mari. Ci. de Inuent. 2. Cum iam in alto nauigarent. Teren. in And. Ego in portu nauigo, id est à periculo absum. tutum enim in portu nauigare. Hinc Enauigo ἐκπλέω extra nauigo. Plin. lib. 9. uastus sinus, duodecim dierum & noctium remigio enauigatus. Adnauigo, ad aliquem locum nauigo. Plin. lib. 36. cap. 12. conspicuæ undique adnauigantibus, sitæ sunt in parte Africæ. Renauigo. Cic. ad Att. 14. In Pompeianum renauigare cogitabam.

NAVIS, *Naue*, à Græco, ναῦς, Ouid. 1. Fasto. Acta per æquoreas hospita nauis aquas. Moderamen nauis. Idem 15. Metam. Et innixus moderamine nauis. Virg. 5. Aenei. Rectorem nauis compellat uoce Menœten. Frangere nauem, naufragium facere. Terent. in And. Nauem is fregit apud Andrum. Plaut. in Men. nauem ligneam, sæpe tritam, sæpe fixam, sæpe excussam malleo. Actuariæ naues, quæ remis agebantur. Hirtius

tius de Bel. Alexan. Nauibus actuariis roſtra impoſuit. Roſtratæ naues, à roſtris: quæ quia ex ære fiebant, æratæ etiam dicebantur. Virg. 8. Aen. In medio claſſes æratas, Actia bella Cernere erat. Liui. lib. 36. aut aperte roſtratæ, aut ſine roſtris ſpeculatoriæ erant. Fluuiatiles naues, quibus nauigamus in fluuiis, apud Liui. lib. 10. Frumentariæ naues, onerariæ, ad frumentum uehendum aptæ. Cæſ. lib. 3. Bel. Gall. & Lentulus Cic. epiſt. lib. 11. naui longa profugerunt, onerariis relictis. Naues marinæ, quibus in mari nauigamus l. Iulia repetundarum. ff. de Vacat. & excuſat. mune. Piſcatoriæ naues, ad piſces capiendos paratæ, Liui. lib. 23. Prædatoriæ naues, & naues piraticæ, apud Liui. lib. 29. & lib. 34. Prætoria nauis, quam Græci ναυαρχίδα uocant, noſtri uulgo Capitaneam. Liui. lib. 21. Speculatoriæ naues, Liu. lib. 36. Turritæ naues, quibus turres imponebantur: ut teſtatur Appianus de Bel. Ciu. Vinaria nauis, apud Vlpian. l. uulgaris. ff. de furtis. Conſtratæ naues, κατάφρακτα, πλοῖα, quæ & tectæ dicebantur: de quibus Plin. lib. 7. cap. 56.

NAVITAS, atis, ſiue Gnauitas, *Diligenza*, ἐπιμέλεια, diligentia, ſtrenuitas. Cice. in Epiſt. Iſta opera tua, nauitas, animusq; in remp.

NAVITER, ſiue Gnauiter, *Diligentemente*, ἐπιμελῶς, diligenter. Colum. lib. 11. cap. 1. In itinere maturius peruenit qui nauiter permeauit. Cic. epiſto. qui ſemel uerecundiæ fines tranſierit, eum bene & nauiter oportet eſſe impudentem.

NAVIVS, Atius, inſignis augur ſub Tarquinio Priſco Romanorum rege, quem Liui. lib. 1. fabulatur nouacula cotem diſcidiſſe.

NAVLIVM, lii, Ouid. 3. de Art. Diſce etiam duplici genialia naulia palma Vertere. Vide Cœlium lib. 9. cap. 4.

NAVLOCHVM, ναύλοχον, Locrorum oppidum. Plin. lib. 4. cap. 3. Eſt item Naulochum, ſiue Naulochus Thraciæ oppidum, non procul ab Hæmo monte. idem 4 cap. 11. Stephanus præterea Naulochum urbem in Ionia collocat, alio nomine Smyrnam dictam.

NAVLVM, li, *Nolo di naue*, ναῦλον, πορθμεῖον, pretium uecturæ in naui. Iuuen. Saty. 8. Furor eſt, poſt omnia perdere naulum.

NAVMACHIA, *Guerra nauale*, ναυμαχία, naualis pugna. Martial. lib. 1. Do tibi naumachiam. Suet. in Clau. Naumachiam cõmiſit. Interdum accipitur pro loco, ubi fit pugna. Sueton. in Tib. triremi uſque ad proximos naumachiæ hortos ſubuectus.

NAVMACHIARII, qui prœlium nauale committunt. Suet. in Clau. Et pons naumachiarius apud Plin. lib. 16. cap. 39.

NAVO, as, *Impire, compire*, προσέχω, κατατίθημι, ſtudioſe impleo. Cic. lib. 2. de Orat. Iam mihi uideor nauaſſe operam, quòd huc uenerim. Idem Ap. Pul. ut iſtic noſtram in te beneuolentiam nauare poſsimus, id eſt nauo animo præſtare. Tractum à nauibus; quæ cum à naualibus in mare deducuntur, maximo hominum auxilio indigent. Studium ſuum alicui nauare, Cic. ad Att. lib. 15. Nauare, & efficere opus aliquod, Cic. ad Att. lib. 9.

NAVPACTVS, ναύπακτος, oppidum Aetoliæ, dictum (inquit Stephanus) ἀπὸ τῆς τῶν ἡρακλειδῶν ναυπηγίας, id eſt ab Heraclidarum naualibus. Strab. lib. 9. Hinc Naupacteus Achelous, Ouid. 2. Faſt.

NAVPALIA, æ, ναυπλία, agri Argiui oppidum, & portus Argorum. Strabo lib. 8.

NAVPLIVS, piſcis ſepiæ ſimilis. Plin. lib. 9. cap. 30.

NAVSEA, æ, *Incitatione à uomito*, ναυτία, ſtomachi ad uomitum concitatio. Cic. ad Att. 5. Nauigauimus ſine timore & nauſea. Plin. lib. 20. cap. 14. Nauſeas in frigida aqua pota inhibet. A naui deductum nomen, ex cuius ſentina mouetur uomitus Accipitur aliquando pro quauis moleſtia: unde mouere nauſeam, moleſtiam creare.

NAVSEO, ſeas, *Hauer voglia di vomitare*, ναυτιάω, nauſeã habeo. Cic. Phil. 2. Sudat, pallet: quidlibet, modo ne nauſeet. Plau. in Amph. etiam nunc nauſeo. Cice. Gallo: Vidit me nauſeantem.

NAVSEOLA, dimin. à nauſea. Cic. ad Att lib. 14.

NAVSEOSVS, ſa, ſum, ναυτιώδης, quod nauſeam inducit. Plin. lib. 26. cap. 8.

NAVSICAE, ναυσικάη, Alcinoi Phæacum regis filia, & Aretes, quæ Vlyſſi naufragio nudo ueſtes dedit. Mart. lib. 2. Si mihi Nauſicae patrios concederet hortos: Alcionoo poſſem dicere, malo meos.

NAVSCIO, is, it, de grano fabæ dicitur, cum naſcendi gratia ſe aperit, quòd non ſit diſsimile nauis figuræ. Feſtus.

NAVSITHOVS, ναυσίθοος, rex Phæacum, Neptuni filius.

NAVTA, & Nauita, æ, *Nocchiero*, ναύτης, ναυτίλος, qui nauem agit. Cic. Fam. 15. Solent nautæ feſtinare quæſtus ſui cauſſa.

NAVTEA, ἀνάγυρον, herba, inquit Feſtus, granis nigris, qua utũtur coriarii, uel aqua coriariorum: uel. (ut Nonius inquit) aqua ex nauis ſentina. Plau. in Aſi. Nauteam bibere malim, quàm illam oſcularier.

NAVTICVS, *Marinaro*, ναύτης, nauta. Liu. lib. 28. Metum nauticis præbuit.

NAVTICVS, a, um, ναυτικὸς, quod eſt nautarum. Virgil. lib. 3. Nauticus exoritur uario certamine clamor. Cic. 2. de Nat. Deo. nauticarum rerum ſcientiam, dixit. Nauticus panis, quem hodie Biſcoctum uocamus, Plin. lib. 22. cap. 25. Virg. 4. eclo. Nec nautica pinus Mutabit merces. Nauticus cantus, κέλευσμα. Cic. 2. de Natu. Deo.

NAVTILVS, piſcis marinus, dictus, quòd nauigantis effigiem habeat. Plin. lib. 9. cap. 29. Inter præcipua miracula eſt, qui uocatur nautilos. ſupinus in ſumma æquorum peruenit, ita ſe paulatim ſubrigens, ut emiſſa omni per fiſtulam aqua, uelut exoneratus ſentina, facile nauiger.

NAVVS, ua, uum, *Diligente, ſollecito, preſto*, δραστήριος, φίλεργος, celer, ſtrenuus, à nauium celeritate dictus, qui & gnauus dicitur: contrarium eſt Ignauus. Colum. lib. 11. cap. 1. dici uix poteſt, quid nauus operarius ignauo præſtet.

NAXIA, cos eſt, ναξία, ἀκόνη, ſignis marmoreis poliendis, & gemmis ſcalpendis accommodata. Plin. lib. 36. cap. 7.

NAXOS, νάξος, inſula in Aegæo, una ex Cycladibus, antea Strongyle, Dia poſt appellata: uerum cum Cares duce Naxo eam occupaſſent, à duce Naxon appellarunt. Dionyſiada à uinearum fertilitate dici ſcribit Plin. lib. 4. cap. 12.

NAXIVS, a, um, νάξιος, unde Naxius ardor apud Colu. quo ſignificatur Ariadnes coronæ ſidus: quia relicta ſit in Naxo Ariadne à Theſeo.

NAZARAEVS, ναζαραῖος, conſecratus: & à Nazareth Nazarenus CHRISTVS dictus, humani generis redemptor; quòd in ea urbe pueritiam egerit, & ex Nazarena uirgine Maria eſſet natus.

N ANTE E

NE, *Accioche non*, μὴ, dehortatiuum, ſeu prohibitiuum aduerb. Teren. in And. Ne ſæui tantopere. Virg. 3. Aen. Tu ne cede malis. Terent. in Eunuc. ne conferas culpam in me. Ibidem: ne metuas. Iungitur etiam nonnunquam optatiuo. Ci. 7. li. Epiſt. ad Gallum: ne uiuam, ſi tibi concedo. Quandoque adiunctiua eſt particula, pro ut non. Martia. lib. 1. Lex hæc carminibus data eſt iocoſis, Ne poſsint, niſi pruriant, iuuare. Quandoque rationalis, pro ergo. Virg. 1. Aen. Me ne incepto deſiſtere uictam? Quandoque cauſſalis. Idem 2. Aenei. Ne recipi portis, aut duci in mœnia poſſit, id eſt ut nõ. Quãdoque pro Vt. Cice. Curioni: Vt non uereremur, ne nimis cito mitteremus. Ne nihil, id eſt, ut aliquid. Idem Pæto: ne amicis nihil tribuamus, epulamur una. Terent. in And. Ego id agam, mihi qui ne detur. Quandoque nedum. Ibidem: Ne uacuum eſſe nunc me ad narrandum credas. Plerunque dubitatiua. Virg. 11. Aen. Iuſtitiam ne prius mirer, belli ne laborem. Apud oratores Ne interrogatiuum raro geminatur, ſed loco poſterioris utimur aduerbio An: ut, Bonus ne, an malus? Aliquando etiam ſic, Eundum mihi, nec ne ſit, ignoro. Et per interrogationem. Cic. uultis prætori Flacco, nec ne? id eſt, an non. Quidam ſuperuacuum addunt An, hoc modo: Neſcio, an bene faciam, nec ne. Quandoque interrogatiua eſt. Teren. Egone? Quandoque habet uim interrogandi. Idem in And. Daturne illa hodie Pamphilo nuptum? Compoſita, à Ne, aduerbia negandi ſunt, Nec, neque, μήδε, μήτε, Nequa, Nequo, Nequicquam, Neutiquam, Neutiq;, Nequaquam, Necubi, Nedum, & alia. Aliquando Ne iungitur cum ut. Terent. in Eunu. Id ut ne fiat, ſola hæc res eſt remedio. In And. Apprime in uita utile, ut ne quid nimis. In quibus omnibus exemplis Vt, ornatus potius, quam neceſſitatis cauſſa additum. Quandoque Ne idem eſt quod neque ſubſequente particula Quidem: ita tamen, ut inter Ne & Quidem dictio aliqua intercedat. Cic. de Amic. Nunquam illum ne minima quidem re offendi.

NE VIVAM, *Poſſ'io morire*, ἢ μὴν, μὴ γὰρ ζώην, iurantis eſt, id eſt moriar. Cice. Gallo. Ne uiuam, ſi tibi concedo. Sic, Ne ualeam, Ne ſim ſaluus: cum quid aſſeuerare contendimus. Idẽ ad Att. lib. 4. Ne uiuam, ſi ſcio. Idem ad eundem: Ne ſim ſaluus, ſi aliter ſcribo, ac ſentio. Sunt & aliæ dicendi formulæ à particula Ne, profectæ: ut, Ne te diutius teneam: Ne multa, Ne multis: Ne plura, Ne pluribus: Ne longus ſim: Ne longum ſit: Ne longum faciam: id eſt, ut breui expediam, ut breuiter colligam.

NEAPOLIS, νεάπολις, ciuitas Campaniæ à Chalcidenſibus condita, quæ cum à Cumanis eſſet euerſa, ingruente acerbiſſima peſte, ita iubente Apollinis oraculo, ab iiſdem ſplẽdidius eſt reſtituta: bonaq; ciuium parte eo tranſlata, ad differentiam ueteris urbis, Neapolis dicta: item Parthenope à nomine Sirenis ibi ſepultæ. Plin. lib. 3. cap. 5. Suidas. Eſt & Neapolis, Africæ oppidum. Mela lib. 1. Eſt item Cariæ urbs

ad Iasium sinum, eodem auctore. Neapolis, quæ & Leptis magna, Ptol.lib.4.cap.3. urbs iuxta Syrtim paruam, quam Tripoli in hodie uulgus appellat.

NEAPOLITANVS, na, num, νεαπολίτης, qui ex Neapoli est.

NEBRITES, νεβρίτης, gemmæ species, Libero patri sacra, à nebridum pellium similitudine, quibus in Liberi sacris utebantur. Plin.lib.37.cap.10.

NEBVLA, *Nuuola, nebbia*, νεφέλη, ὁμίχλη, differt à nube, quòd Nebula uapor fit è terra atque aquis surgens, quæ siue statim euanescit, siue in altum sublata, conuertitur in nubẽ. Nubes quocunque tempore fieri possunt: Nebulæ nec æstate calida, nec nimio frigore existunt, inquit Pli.lib.2.cap.60. Atra nebula, Virg.2.Aen. Humentes nebulę. Stat.9.Theb. Liuẽs nebula, Sil.lib.6. Nebula erroris, Iuuen. Saty.10. Quasi per nebulam audire, est leniter audire. Plaut.in Cap. In memoriam regredior, audisse me quasi per nebulam, Aegionem meum patrem uocarier.

NEBVLARIVM, rii, ædificium, à subiicienda messe per nubilũ tempus.

NEBVLONES, & Tenebriones, *Huomini da niente, ciarlatori, uani*, οὐδενὸς ἄξιοι, οὐτιδανοί, qui mendaciis & astutiis suis nebulã quandam & tenebras obiiciunt: uel quòd molles sunt, inanes, & uani, ut nebula, ut Donatus inquit. Cic.ad Att.lib.1. Nebulonem illum ex istis locis amoue. Terent. Hic nebulo magnus est.

NEBVLOSVS, sa, sum, *Nuuoloso*, νεφελώδης, nebulis & nubibus plenus nebularum humoribus conspersus. Cato de Re rust. cap.6. Ager si nebulosus est, rapa, raphanos, miliũ seri oportet. Cic. Tusc. Nebulosum cælum.

NEC, & NEQVE, μηδὲ, οὐδὲ, οὔτε, μήτε, coniunctiones sunt disiunctiuæ, quæ fere geminatæ in oratione collocantur, aut etiam singulæ, sed tamen ita, ut fere semper præcedat negatio. Cic.de Amic. Nec melior uir fuit Africano quisquam, nec clarior. Teren.in Eunu. neque uirgo est usquam; neque ego qui ullam è conspectu amisi meo. Cic.de Amic. Neque quicquam unquam, nisi honestum, & rectum, alter ab altero postulabit: neque solum colent se inter se ac diligẽt, sed etiam uerebuntur. Nonnunquam significat non. Cic.li.3. de Legib. Senatori, qui nec aderit, aut caussa, aut culpa esto. Terẽ.in Heaut. Vt hanc lætitiam nec opinanti primus obiicerem. hoc est, non opinanti. Cic.in Offi. Nec opinata bona dixit, pro inopinatis. Et Nec opinato, pro inopinato, aduerbii uice. Cic.3.de Fin. Sic, Nec enim id facerem.

NECDVM, *Non ancho*, μήπω, nec adhuc. Virg.1. Aen. Necdum etiam caussæ irarum, sæuiq; dolores Exciderant animo. Ci. ad Att.lib.6. Cassius ineptas litteras misit: necdum Bibuli erant allatæ. Nequedum, Cic.ad Q.Frat.lib.3. Eius rei maturitas neque dum uenit, & tamen iam appropinquat.

NECESSARII, *Parenti, amici stretti*, οἱ προσήκοντες, cognati, affines, & ii, quibus uti familiariter solemus: quòd necessaria inter eos officia conferantur. Cic. Planc.lib.13. Epist. in iis necessariis, qui tibi à patre relicti sunt, ego tibi sum uel coniunctissimus.

NECESSARIE, & NECESSARIO, ἐπάναγκες, Cic.1.de Inuẽt. Necessarie demonstrantur. Idem 4.Tuscul. legibus astricti, quibus necessario pareamus.

NECESSARIVS, a, um, *Necessario*, ἀναγκαῖος, sine quo quid fieri non potest: ut, Necessarius est mihi aduẽtus tuus. Cic. Ver. 5. Quo minus miremini Siculos re necessaria nulla coactos auxilium à iudicibus petiuisse.

NECESSE, sine Necessum, *Necessario*, ἐπάναγκες, necessarium, à Cesso uerbo deductum, quòd non sit in eo cessandũ. Olim teste Donato, declinabatur, hic & hæc Necessis, & hoc Necesse, & Necessus, a, um, ex quibus hodie manserunt Necesse, & Necessum. Terẽ.in Eun. necesse est, huic ut subuenias. Plau.in Stic. necessum est, quicquid, habeo uendere. Hinc Necessitas, Necessitudo, Necessarius.

NECESSITAS, atis, *Necessità*, περίστασις, ἀνάγκη, uis ipsa quæ cogit. Cic.pro Clu. Necessitate coactus feci. Nonnunquã pro necessariis negociis. Plin.lib.4. Episto. Collegæ optimi de communis officii necessitatibus prælocuti. Aliquando arcta quædam significatur amicitia. Cæsar in suasione legis Plautiæ: mihi uideor pro nostra necessitate, non opera, non industria defuisse.

NECESSITVDO, inis, *Necessità, amicitia stretta*, aliquando est uis illa urgens, quæ nos ad aliquid faciendum cogit. Sal.in Iug. Coactus rerum necessitudine, statuit armis certare. Præterea est familiarior quidam amicitiæ usus. Cic.Fam.13. Omnibus nota nostra necessitudo est. Aliquando ponitur pro necessario, id est cognato, uel affine. Sueto. in Aug. Remisit hosti iudicato necessitudines, amicosq; omnes.

NECO, as, aui, atum, uel Necui, nectum, *Uccidere, ammazzare*, κτείνω, in artificio. Cic. par. Nihil igitur interest, patrẽ quis necet, an seruum? Diomedes, & Priscianus ita distinxerunt hæc præterita, ut Necaui sit, quasi ferro occidi: Necui, quasi suffocaui: idemq; omnino iudicabant de participiis Necatus & Nectus. Sed confunduntur. Valla itá distinguit, ut Necatus generalem habeat significationem, Nectus specialẽ: putatq; hoc posteriori non esse utendum, nisi addito certo genere mortis: idq; frequentius in compositis: nã simplex Nectus raro legitur. Liu.lib.21. Fame frigore, illuuie, squalore enecta. Sic etiam dicimus Enectus siti, Enectus morbo, non autem Enectus ferro, quod, teste Valla, nusquam legitur. Necatus autem dicitur tam is qui ferro, quàm qui alio quouis modo interiit. ad Heren.lib.3. Si accusator dixerit, à reo hominem ueneno necatum. Nec de homine tantum, sed de aliis quoque. Colum.lib.2. omnes radices herbarum necantur. Fame neco, λιμοκτονέω. Suet.in Tib.cap.54. Hostes fame necauit. Morsu necare. Ouid.2.de Rem.am. Parua necat morsu spatiosum uipera taurum. Necaturus, particip. Ouid.1.Trist.El.2. Ore necaturas accipiemus aquas. Hinc Eneco, ἀποκναίω, ἀποκτείνω, suffoco. Plaut.in Amph. Puer ambos angues enecat. Horat. lib.1. Episto. Bos est enectus arando. Interneco, & Perneco, ἐξολέω.

NECROMANTIA, æ, p.acuta, *Negromantia*, νεκρομαντεία, diuinatio quę fit euocatis ad sua cadauera umbris. eius duas faciũt species: Necyomantiam, & Sciomantiam. Necyomantiam uocabant, cum ad recens cadauer, calido sanguine oppletum, umbra uel dæmon alicuis magicis carminibus euocatus, per os ipsius cadaueris futura prædicebat. qualem depingit Lucan.lib.6. Sciomantiam autem uocabant, cum euocata tantum umbra futura discebant. Dicta est autem Necromantia ἀπὸ τοῦ νεκροῦ quod mortuum significat: καὶ τῆς μαντείας, hoc est, à diuinatione. est enim diuinationis quoddã genus, fieri solitum per umbras aut cadauera mortuorum.

NECROMANTAE, qui hoc magiæ genere utuntur. Cic. Tuscu.

NECTAREVS, a, um, νεκτάρεος, quod nectaris saporem refert, aut odorem: ut Falernum nectareum, apud Mart.lib.13. Flores nectarei, apud Clau. Est & Nectarea herba, aliis nominibus Helenion, Medica, Symphyton, & Idæa dicta: ex qua fit uinum Nectarites. Plin.lib.14.cap.16.

NECTAR, ris, *Nettare*, νέκταρ, deorum (ut inquit Festus) potio. Cic.lib.1.Tusc. Non ambrosia deos, aut nectare lætari arbitror. Dictum putatur Nectar à priuatiua particula νη, & κτείνω, occido, quòd non eorum qui moriuntur, sed immortalium deorum sit potus. Per translationem accipimus pro quouis uino dulciori. Virg.in Daphnide: Vina nouum fundam calathis Ariusia nectar. Interdum pro melle. Virg.1. Aenei. liquentia mella Stipant, & dulci distendunt nectare cellas.

NECTO, nectis, nexui, & nexi, nexum. *Ligare, annodare*, πλέκω, εἴργω, ligo, iungo. Virg.6.Ecl. Quo uincula nectitis? inquit. Prop.lib.3.Ele.9. At tibi qui nostro nexisti retia lecto. Eleganter, Nectere dolum alicui, pro dolis circumuenire. Liu. 1. Vndique dolus regi nectitur. Aliquando est uiocire. Idẽ lib.8. Eo anno necti desierunt. Hinc Annecto, ἐπιπλέκω, ad aliquid necto, & iuxta necto. Colum.lib.5. quibus annectantur singula, transuersæ perticæ alligentur. Connecto, συνείρω, συνδέω, simul necto. Idem in eodem: Eaq; salignis perticis connectuntur. Innecto, ἐμπλέκω, Claud.lib.2. Mutuaq; alternis innectite colla lacertis, id est complectimini. Internecto, διαπλέκω, Vir.7. Vt fibula crinem Auro internectat. Obnecto, obligo. Subnecto, ὑποπλέκω, subiungo. Ci.de legi. atque ut ex alio alia nectantur. Nexus uide suo loco.

NECVBI, *Che non in qualche loco*, μήπη, pro ne alicubi. & semper duo uerba postulat: ut, Iussi necubi mihi præsto sis, id est. Varro de Re rust.cap.45. uidendum necubi aqua consistat.

NECVNDE, *Che non da qualche loco*, μήποθεν, ne ex aliquo loco. Liu.lib.22. Circunspectans necunde impetus in frumentatores fieret.

NECYDALVS, li, νεκύδαλος, quid sit, docet Plin.lib.11. cap.22. his uerbis: E grandiore uermiculo fit bombylis: ex ea necydalus: ex hoc bombyx. Ex quibus Plinii uerbis constat, Necydalum genus esse uermiculi, quod transformatur in bombycem.

NEDVM, *Non pure*, μήτι, μήτι δὴ, μήτιγε, μήτοιγε, significat, nõ solum: & duobus modis in oratione collocari solet: uno, cũ utranque sententiam eodem claudimus uerbo: ut, Funderẽ pro te sanguinem, ne dum pecuniam: altero, cum suũ utrique sententiæ uerbum ac commodamus: ut, Funderem pro te sanguinem nedum tibi pecuniam crederẽ. Negatiue sic. Non funderem pro te obolum, nedum pro te sanguinem non funderem. Cum autem affirmamus, id quod est, maioris momenti, in prima orationis parte ponendum: cum negamus, id, quod minoris. plus est enim, fundere sanguinem quam pecuniam: & minus, perdere obolum, quam fundere sanguinem.

sanguinem. Hæc Valla lib. 5. cap. 18. Nedum, aliquando pro non solum, & post se recipit, Sed etiam. Cice. ad Att. lib. 10. Nedum morbum remouisti, etiam grauedinem.

Nefandvs, a, um, *Nefando, da non dire, ἄῤῥητος*, quod nõ est fandum: à nefas, quod ne fari quidem liceat. Virg. 12. Aen. Hoc caput, ô ciues, hæc belli summa nefandi: Ferte faces propere, fedusq; reposcite flammis. Idem 3. Aen. Satis est gentem effugisse nefandam. Pro eodem etiam apud antiquos legitur Nefans, antis, Lucil. lib. 7. Tantalus qui pœnas ob facta nefantia luit. Cic. de Arusp. nefandum scelus.

Nefarie, scelerate. Cic. 2. Ver. multa in deos hominesq; nefarie fecit.

Nefarii, *Ribaldi, ἀσέβιοι, ἐναγεῖς*, à farre, quòd ne digni quidem sint, qui farre uescantur. Noni. Nefarii propietatē lib. 1. de uita popu. Roma. Varro patefecit. A farre, quo scelerati uti non debeant. Ascon. scribit Nefarium dici, quod sacra polluit. farre pro solita celebrari. Alii malunt ad Fari uerbum referre: unde & Nefas, & Nefandus: ut Nefarium dicatur, quod adeo sceleratum, ut ne fari quidem, id est nominare debeamus.

Nefarivs, a, um, id est profligatus, perditus, nequam. Ci. pro Sylla. uoluntates nefarias nec sanare potui, nec tollere. Facinus nefarium. Cæs. 7. Bel. Gal. Latrocinium nefarium. Ci. 3. Ver. Scripta nefaria, Catul.

Nefas, *Scelerità, scelerraggine, ἀθέμιτον*, impium facinus, quasi non fas. Ci. ad Trebon. Mihi nefas sit obliuisci. Vir. 4. Aen. Illa dolos, dirumq; nefas in pectore uersat. Cice. de Amic. nefas sit, tale aliquid & facere rogatum, & rogasse. Cice. de Sen. uidetis nefas esse dictu, miseram fuisse talē senectutē.

Nefastvs, a, um, adiect. ut, nefasti dies, *ἀποφράδες ἡμέραι*, quibus non licet ius fari. Ouid. 1. Fasto. Ille nefastus erit per quem tria uerba silentur. Var. lib. 5. de lingua Latina. Vocantur dies nefasti, per quos dies nefas fari prætorē, Do, Dico, Addico. Liu. lib. 1. Nefastos fastosq; dies fecit: quia, aliquando nihil cum populo agi, utile futurum erat. Nefasti dies, inquit Festus, N, littera notabantur. Accipitur aliquando pro nefario. Ci. 2 de leg. Quæ augur iniusta, nefasta, uitiosa, dira dixerit, irrita, infectaq; sunto. Nefasta terra, pro infausta. Liui. lib. 6.

Nefrendes, *νεϐροὶ*, dicuntur à Var. lib. 2. ca 4. porci, qui nōdum fabam frendere possunt, id est, frangere. Antiqui, teste Festo, Nefrendes, arietes dicebant, quòd dentibus frendere non possent. Alii dicunt Nefrendes, infantes nondum frendentes, id est, frangentes. Liui. Andronicus: Quem ego nefrendem alui. Sunt qui Nefrendes testiculos dici putent, quos Lanuuini appellant Nebrundines Græci *νεφροὺς*, Prænestini Nefrontes. Hæc Festus.

Negantinvs, *ἔξαρνος*, negans. Festus.

Negatio, *Negatione, ἀπόφασις*, postposita negationi, nō semper habet uim affirmandi, sed interdum magis negandi, ut cum altera pro uniuersali ponitur: & particulares sequuntur, hoc modo: Nullas accepi à te litteras, nec breues, nec prolixas. Virg. 3. Geor. Nulla neque amnem Libauit quadrupes, nec graminis attigit herbam. Item una sola negatio postposita negationi negat, ita tamen ut sequens iungatur cum Quidem, Cic. Lent. Neque errarent, ne aduersarii quidem. In huiusmodi enim locutionibus subauditur semper pars aliqua prioris membri: ut cum dico: Non tibi hoc persuaderet, ne Deus quidem: subauditur nominatiuus Aliquis, uel similis, hoc modo: Non tibi hoc persuaderet aliquis: deinde ad maius significatum subiungo, ne Deus quidem, cui omnino est credendum. Interdum etiam sine Quidem duæ negationes negant: præsertim si tertia subaudiatur. Terent. in Heaut. Agrum in his regionibus meliorem, neque pretii maioris nemo habet. Vbi subauditur prioris membri negatio. Hic enim est sensus: Agrum neque meliorem, neque maioris pretii, &c. Aliquando etiam duæ negationes inueniuntur positæ pro una. Var. de Vit. popu. Roma. à rege munera eorum noluit nemo accipere. Si autem duobus uerbis aut expressis, aut intellectis addantur duæ negatiuæ, non dubium est, quin negentur, Nec me amas, nec mihi credis. Intellectis sic: Nec uirtuti studes, nec litteris. nam in posteriori parte intelligitur repeti uerbum Studes. Tres negationes pro una ponuntur. Terent. in And. Neque haud dicas tibi non prædictum.

Negativva, a, um, *Che niega, ἀρνητικὸς, ἀποφατικὸς*, quod negat.

Negito, as, Plaut. in Bacch. uix quidem negito.

Neglegenter, aduer. *ἀμελῶς*, Teren. in And. Ah tantam ne rem tam negligenter agere. Cic. in Orat. Minuta non negligenter tractanda.

Negligentia, æ, *ἀμέλεια, ὀλιγωρία*, incuria, indiligentia. Cic. lib. 2. Fam. me nomine negligentiæ tibi suspectum esse doleo. Cic. Orat. quædam negligentia diligens. Terent. in Phorm. neque negligentia tua, neque id odio fecit tuo, id est quòd te negligat.

Neglectvs, us, Teren. in Heaut. Hæc res neutiquam neglectui est mihi.

Negligo, gis, pen. cor. glexi, ctum, *Sprezzare, καταφρονέω, ὀλιγωρέω, ἀλογέω*. contemno, nō curo, quasi ne legere quidem dignor. Cic. lib. 14. Fam. Periculum capitis sui pro mea salute neglexit. Teren. in Ad. Pecuniam in loco negligere, maximum interdum est lucrum.

Negatio, onis, *ἀπόφασις*, Cic. pro Sylla.

Negantia, æ, negatio. Cice. in Top. addunt coniunctionum negantiam, sic, non & hoc est, & illud. Negatus, a, um, particip. Ouid. 5. Meta. cupimusq; negata. Hora. 3. Carm. Virtus negata tentat iter uia.

Nego, as, *Negare, ἀποφάσκω, ἀπαρνέομαι*. inficias eo. Ci. pro Mil. Negant intueri lucem fas esse eum, qui à se hominem occisum fateatur. Idem de Cla. Orat. A Næuio, si fateris, sumpsisti multa, aut, si negas, surripuisti. Teren. in And. Non dubitat, quin te ducturum neges. Hinc Abnego, Denego, Pernego, perfecte & constanter nego. Plaut. in Asin. Vbi, creditum quod tibi sit, datum esse pernegaris. Subnego, *ὑπαρνοῦμαι*, aliquantum nego. Cice. Treb. in Præf. Top. quod præsenti tibi prope subnegaram.

Negans, tis, particip. Cic. in Top. Sunt ualde contraria, quæ appellantur negantia: ut, Si hoc est: illud non est. Negatur, impersonale. Cic. ad Att. Epist. 1. lib. 5.

Negotialis, *πραγματικὸς*, ad negocium pertinens: ut, Cōstitutio negocialis. Cic. 1. de. Inuent. Hæc constitutio partes duas uidetur habere iuridicialem, & negocialē. Quinct. lib. 2. cap. 21. Eiq; locum negocialem assignant.

Negociolvm, *Facenduzza*, Cic. ad Q. Fra. li. 3. erit nescio quid negocioli.

Negociator, *ἐμπορευτής, ἔμπορος*, præfectus negociationi. Vnde Labeo. Negociatores serui uidentur, qui præpositi sunt negocii exercendi caussa, ueluti qui ad emendum, aut locandum & conducēdum propositi sunt. Negociator etiā simpliciter dicitur is, quem nos Mercatorem dicimus. Cic. lib. 1. epist. ad Q. Fra. Improbus negociator, paulo cupidior publicanus. Mercis sordidæ negociator. Quinct. lib. 1. cap. 12. Si hic etiam Negociationem, *ἐμπορίαν, ἐμπόλημα*, pro mercatura posuit. Colum. lib. 1. Hæc negociatio curam uillici auocat. Cic. Cecin. lib. 6. Vt ad reliquias Asiaticæ negociationis proficiscare.

Negocior, ris, *Negociare, traffcare, πραγματεύομαι, ἐμπορεύομαι*, negocia exerceo, & mercaturæ operam do. Cice. lib. 3. Off. Cum se Syracusas ociandi caussa, non negociandi contulisset. Idem Ser. Sulp. lib. 13. Epist. Curius Patris negociatur. Negociari animas, dixit Plin. lib. 29. cap. 1. pro, accepto pretio homines interimere.

Negociosvs, a, um, *Faccendiere, πραγματώδης, πολυπράγμων*, negociis plenum. Salust. Prudentissimum quisque maxime negociosus erat. Res negociosa, difficilis, in qua moltum sit negocii. Cic. pro Mur. Habuisti prouinciam Hostiensem, negociosam, & molestam. Negociosi dies, profesti diebus sacris oppositi. Tacit. lib. 13. oportere diuidi sacros, & negociosos dies.

Negocivm, ii, *Affare, negocio, πρᾶγμα, ἀσχολία, ἔργον*, occupatio, munus, opus, à Nec, & Ocium, quasi non ocium. Cic. 1. Off. Peregrini officium est, nihil præter negocium suū agere. Negocium dare, est mandata dare, mandare, committere. Cæs. lib. 2. Comm. Dat negocium Senonibus, uti ea, quæ apud Belgas gerantur, cognoscant. Aliquādo, *πραγματεία*, accipitur pro labore, & molestia. Cice. Corni. Consolabar me, quòd in summum ocium te ire arbitrabar, & ab impendentibus magnis negociis discedere. Idem Fabio. Plurimū in eo negocii habui. Teren. in Prol. An id sibi negoci credidit solum dari, Populo ut placerent, quas fecisse fabulas. Quo in loco Negocium, teste Donato, accipitur pro cura, & molestia. Facessere negocium, *πράγματα παρέχειν*, est molestiam exhibere. Cic. Appio: Cum est allatum ad nos de temeritate eorum, qui tibi negocium facesserent. Est mihi negocium, pro Habeo quod agam. Teren. in Adel. Mirabar, quid hic esset negocii tibi. Aliquando accipitur pro cōtrouersia: ut cum dicimus. Erit mihi tecum aliquid negocii. Cic. ad Att. lib. 7. Video mihi cum homine audacissimo negocium esse. Cœlius Cic. lib. 8. Epist. Vt existimarent homines, Pompeio cum Cæsare esse negocium. Negocium est, apud eundem in Mil. pro, ita oportet, sic res postulat. Nullo negocio, pro facile. Cic. ad Att. lib. 8. Iurabat, quod nullo negocio faceret, amicum mihi Cæsarem.

Nelidas, æ, *Νηλείδης*, patrony. à Neleo Pyli rege, patre Nestoris. Ouid. 12. Meta. Bis sex Nelidæ fuimus.

NELEVS, νηλεὺς, Neptuni filius ex Tyro Nympha, qui à Pelia fratre pulsus in Laconiam uenit, ubi Pylon urbem condidit, cuius rex fuit teste Homer. Odyss. 11. Huic uxor fuit Chloris, Amphionis Orchomeni regis filia: ex qua duodecim filios suscepit: quos postea omnes, præter unicum Nestorem, Hercules euersa Pylo interfecit.

NEMEA, æ, uel Nemee, es, pen. cor. νεμέα, silua Achaiæ inter Cleonas, & Phliuntem, ubi in honorem Herculis, qui in eã silua leonem occiderat, sacra quædam certamina celebrari consueuerunt, Nemæa dicta, unde certamen. Hoc etiam nomine dicta est tota regio siluæ uicina. Martia. li. 5. Non Marathon tantum, Nemee frondosa leonem.

NEMAEVS, a, um, ex Nemea silua. Ouid. in Epist. Deia. ad Herculem Nempe sub his animam pestis Nemæa lacertis Edidit.

NEMESIS, pen. cor. νέμεσις, nomen cuiusdam deæ, quæ facinorosos & delinquentes punire putabatur, ut ex Catullo, & Ausonio licet intelligere. Ea quoque Rhamnusia dicitur, quòd in Rhamnunte Asiæ oppido templum & simulacrum Phidiacum habuerit. Insuper eadẽ fertur remuneratrix benefactorum, unde apud Stat. lib. 13. Est dea, quam Nemesim dicunt, dea magna, potensq;, Quæ bona cælestum concessu cuncta deorum Possidet. Hanc quidam Fortunam dixerunt, cui primus Adrastus rex templum ædificauit. Vnde & Adrastia, ἀδράστεια, cognominatur. Romani quoque huic deæ templa dicauere.

NEMO, inis, gen. comm. Nessuno, niuno, οὐδεὶς, οὐθεὶς, οὔτις, à Ne, & homo. nam de solis dicitur hominibus. Terent. in Eun. Nemo est, quem ego magis nunc cuperem uidere, quam te. Nemo homo, pro nemo omnino. Cic. lib. 13. Fam. Hominem neminem pluris facio. Nemo hominũ, pro nemo omniũ. Ter. in Eun. Ego formidolosus? nemo est hominum qui uiuat, minus. Non nemo, id est aliqui, nonnulli. Idem pro lege Man. Cum esset non nemo in senatu, qui diceret non oportere. Nemo etiam nonnunquam de feminis dicitur Ter. in And. Hoc scio, neminem peperisse hic.

NEMPE, Certamente, δηλαδὴ, δηλονότι, μὴ δία, aduerbium confirmantis, quod aliquando cum interrogatione ponitur, aliquando sine. Cic. pro Ligar. Apud quem hæc dico? Nempe apud eum &c. Idẽ pro Mil. Quid ergo tulit Pompeius? nempe ut quæreretur. Plau. in Men. Nempe iubes? M. Iubeo hercle uero. Sine interrogatione posuit Terent. in And. Nempe hoc sic esse dicturum opinor patrem. Quinct. Nempe enim in hoc plurimum laboris exhausimus.

NEMVS, nemoris, pen. cor. neut. gen. Bosco, selua, νέμος, ἄλσος, silua uoluptatis caussa comparata, plena amœnitatis, ἀπὸ τοῦ νέμειν, id est, à pascendo, siue quòd nemoris glandibus olim homines nutriuntur, siue quòd in eo greges atque armenta depasci soleant. Nemora (inquit Festus) significant siluas amœnas. Virg. 6. Aen. Interea uidet Aeneas in ualle reducta Seclusum nemus. Horat. 1. Carm. Me gelidum nemus Nympharumq; leues cum Satyris chori Secernunt populo. Cic. de Diuin. Multos nemora commouent.

NEMOROSVS, a, um, ὑλώδης, nemoribus abundãs. Vir. 3. Aen.

NEMORENSIS, se, ex nemore, in nemore natum. Colu. li. 9. c. 4. ex omnibus deterrimæ notæ mel habetur nemorense.

NEMORIVAGVS, a, um, quod in nemore uagatur. Catul. de Berecyntia: Vbi cerua siluicultrix, ubi aper nemoriuagus. Nemus etiam peculiariter appellabatur lucus quidam haud lõge ab Aricia, in quo lacus est, quod Speculum Dianæ dicitur. Inde Nemorensis rex dicebatur, qui Dianæ Aricinæ sacrificiis præerat. Suet. in Cal.

NEMORALIS, adiect. unde Aricia Nemoralis dicitur. Mart. li. 13. Mittit præcipuos nemoralis Aricia porcos. Nemorale templum, nemori Aricino uicinum. Ouid. 1. de Arte: Templum nemorale Dianæ.

NEO, nes, neui, netum, Filare, νήθω, κλώθω, filum torqueo: quod proprium mulierum. Iustin. lib. 1. Inuenit eum inter scortorum greges purpuram colonentem. Plin. lib. 33. cap. 3. Netur, ac texitur. Hinc Perneo.

NEOPTOLEMVS, mi, νεοπτόλεμος, Pyrrhi Achillis filii cognomen, quòd adolescentulus primum tyrocinium in bello posuerit Troiano. Græcis enim νεοπτόλεμος, nouum militem sonat.

NEPA, æ, Scorpione, σκορπίος, animal uenenatum, cauda feriens, alio nomine Scorpius. Cic. li. 3. de Fin. Cornibus uti uideas boues, nepas aculeis, suam cuique naturam esse ad uiuẽdum ducem. Manil. lib. 2. Pietate ad sidera ductam Erigonen, ictumq; nepam, spolioq; leonem. Plaut. Casi. Recessim cedam ad parietem, imitabor nepam quia nepæ in parietibus delitescunt. Festus: Nepa Afrorum lingua sidus quod Cancer appellatur: uel, ut quidam uolunt, Scorpius.

NEPENTHES, νηπενθὲς, neut. gen. herbæ genus, quæ uino iniecta, animi hilaritatem inducit: unde à quibusdam eadẽ esse putatur cum buglosso, quæ eũdem habet effectum. huic herbæ nomen factum creditur, à νη priuata particula, & πένθος luctus. Plin. lib. 21.

NEPETA, νέπετος, Suid. ciuitas Hetruriæ, quæ Plinio Nepet, & uulgo Nepa dicitur: à qua Nepesini, νεπεσῖνοι. Silius: Hos iuxta Nepesina cohors. Nepeta etiam nomen herbæ, quam Dioscorides secundam calaminthæ speciem facit. Pulegiũ uocant agreste. Plin. lib. 20. cap. 14. & Colum. lib. 8. cap. 7. Vide Nepita.

NEPOS, potis, Nepote, ἔγγονος, υἱωνὸς, qui ex filio, filiaue natus est, teste Festo. Cic. pro Deio. Crudelis Castor, qui nepos auum in discrimen capitis adduxerit. Quandoque nepotes posteri, ἀπόγονοι, uocantur. Virg. 6. Aenei. Forte recensebat numerum, carosq; nepotes. Per translationem Nepotes dicuntur tenellæ uitium fruticationes, quæ postremo loco exoriuntur: dictæ, quòd ad successionem ueterum palmitum, ueluti nepotes in maiorum suorum locum, succrescant. Colum. lib. 4. cap. 6. Ea eo loco, unde nepotem ademeris, confestim alterum fundit. Nepos etiam dicitur de multis. Idem lib. 6. cap. 37. nepotibus, quàm filiis utilior est. Item Nepotes appellantur consumptores, ἄσωτοι, à Nepa, id est scorpione, qui (ut Plin. inquit lib. 11. cap. 25.) deuorat omnes filios suos, uno excepto: siue, quod non aliter his rei suæ familiaris cura sit, quam iis, quibus pater & auus uiuunt. Horat. 1. Serm. Viuit item illuuios tanto insanire nepotes. Cic. pro lege Agrar. Vt in rebus suis, ita in Rep. luxuriosus nepos. Nepotulus diminu. Plau. in Mil. Venerium nepotulũ.

NEPOTINVS, a, um, luxuriosus, immoderatus. Sueto. in Cal. Nepotinis sumptibus omnium prodigorum ingenia superauit.

NEPOTOR, Lussuriare, uiuere prodigamente, ἀσωτεύομαι, luxuriose, & prodige uiuo. Seneca de benefi. lib. 1. cap. 15. Vero liberalitatem nepotari, id est in prodigalitatem uerti. Tertul. in Apol. Aristippus in purpura nepotatur. Hinc nepotatus, tus, ἀσωτία, uoracitas, & uitæ luxuries. Afran. Scurrilitate ac nepotatu nobilis.

NEPTIS, huius neptis, Nezza, nepote, ἐγγόνη, quæ ex filio, filiaue nata est a nepos. Cic. de Clar. Orat. filias eius Mucias, & neptes Licinias.

NEPTVNALIA, ποσειδώνια, Neptuni sacra, quæ & Salacia à Salo dicuntur.

NEPTVNIVS, Cic. in Arat. Neptunia prata secantes, & Neptunia pistris. Ad Heren.

NEPTVNVS, ποσειδῶν Saturni & Opis filius, maris Deus: dictus est à nando, mutatis litteris primis (ut loquit Cic. lib. 2. de Natu. Deo.) uel (ut Varroni placet) à nubendo, hoc est, tegendo, quòd ut cælum nubes, ita mare terras tegat. Dicit enim Varro: Neptunus est Deus maris, uel ipsum mare, quod terras nubat, id est cooperiat. Neptunum autem, ut est in fabulis, mater abscondit, ne à patre deuoraretur, eiq; postea expulso Saturno, aquæ in sortem ceciderunt, ut supra de Ioue dictum est. uxorem habuit Amphitriten, ex qua plurimas nymphas suscepit. tridentem habet pro sceptro.

NEPTVNINE, es, patrony. est fem. à Neptunus. Catul. in Argo. Te ne Thetis genuit pulcherrima Neptunine.

NEQVA, Che non per qualche luogo, che non per qualche ragione, μήτε, aduerbium, ne per aliquem locum, ne aliqua ratione. Virg. 5. Aen. Nequa scire dolos, medius ue occurrere possit. Est & Nequa compositum à Ne, & Quis, quæ, quod: pro ne aliqua. Cic. in Ver. act. 5. Nequa deductio fieret testatus erat.

NEQVALIA, sunt detrimenta. Festus.

NEQVAM, Huomo da niente, ἄχρηστος, ἀχρεῖος, nomen indeclinabile, quo ueteres significabant hominem nullius pretii. Varro nequam ex ne & quicquam, media syllaba attrita, componi ostendit lib. 4. de lingua Latina. Quidam à Nequeo, quòd nihil queat. Caper docet nequam signare non malũ, sed inutile: quod uel ex eo apparet, quòd Cic. 2. de Orator. seruo nequam opponit seruum frugi. Iisdem (inquit) uerbis & laudare frugi seruum possumus, & si est nequam, iocari. Aliquando Nequam accipitur pro lasciuo, libidinoso: Cic. 2. Phil. O hominem nequam: (nihil enim possum magis proprie dicere. Idem pro Deiot. non modo nequam, & improbus, sed & fatuus, & amens es. Pro nequitia posuit Plaut. in Pœn. Dicat locum sibi uelle liberum præberier, Vbi nequã faciat clam. A Nequam fit Nequior, & Nequissimus. Colu. lib. 11. cap. 1. uel nequissimi hominis custodia.

NEQVANDO, Che non à qualche tempo, μήποτε, ne ullo tempore. Cic. ad Att. lib. 10. eas epistolas concerpito, nequãdo quid emanet.

NEQVAQVAM, Per niente, à niun modo, μηδαμῶς, οὐδαμῶς, μὰ δία, οὐδαμῶς, aduerbium negandi. Cic. in Catone. Est istud quidẽ Lælii aliquid, sed nequaquam in isto sunt omnia.

NEQVE,

NEQVE, uide Nec.

NEQVEO, is. Ci. de Ora. Quæ sanare nequeunt, exulcerantur.

NE QVIDEM. Ci. pro Deiot. Deiotarus nunquam succumbet inimicis, ne fortunæ quidem.

NEQVICQVAM, *Non, in uano*, εἰκῆ, aduerbium non. Vir. 1. Geor. Nequicquam pinguis palea teret area culmos. Sed hoc carius: frequentius pro frustra. Cic. pro Quinct. Et fero, & nequicquam pudet.

NE QVID NIMIS, *μηδὲν ἄγαν*, sententia peruulgata, ut seruetur modus. Teren. in And. id arbitror apprime in uita utile, ut ne quid nimis.

NEQVINVM, Vmbriæ oppidum, teste Plin. lib. 3. cap. 14. nunc Narnia. A quo Nequinates.

NEQVINVNT, *Non possono*, pro nequeunt, ueteres dixere. Fest.

NEQVITER, *Maluagiamente*, ἀκολάστως, à nequã, luxuriose, prodigaliter. Ci. 3. Tusc. quæ te turpiter & nequiter facere nihil patiatur. Idem de Fin. 2. Ille male, praue, nequiter, turpiter cenabat. contrarium est Frugaliter.

NEQVITIA, æ, *Maluagità*, ἀχρειότης, ἀκολασία, μοχθηρία, uitiũ est, quod cetera omnia complectitur: est enim frugalitati opposita, quæ omnes in se continet uirtutes. Cice. 3. Tuscu. Frugalitatis uidetur esse proprium, motus animi appetẽtis regere, & sedare, sempérque aduersantem libidini moderatam in omni re seruare constantiam. cui cõtrarium uitium nequitia dicitur. frugalitas ut opinor, à fruge, qua nihil melius è terra oritur: nequitia ab eo, quòd nequicquam est in tali homine: ex quo nihil itera dicitur. Sæpe tamen nequitia pro luxu uitæ prodigo, atque effuso accipitur. Vnde Africanus (referente Gellio) scripsit, probra, flagitia, quæ homines faciunt, in duabus rebus esse, malitia, & nequitia. ubi nequitiam intelligi uult luxum uitæ prodigum, & effusionem immodicam pecuniarum. Nequitia, inquit Donatus, proprie libidinosa inertia dicta est, quòd nihil queat, nulliq́ue rei apta sit. Teren. in Adel. si potest, etiam eum ad nequitiã abducere. Cic pro Rosc. Ame. Officina nequitiæ, & diuersorium flagitiorum omnium domus eius. Ouid. 1. Fast. Nequitia est, quæ te non sinit esse senem. Ci. in Verr. Ex mulierum morsu uestigia libidinis atque nequitiæ. Vide Gel. lib. 7. ca. 11. Nequities, ei. Horat. 2. Serm. Sat. 2. Illum aut nequities, aut uafri inscitia iuris.

NEREIDES, pen. cor. *νηρηίδες*, maris nymphæ, Nerei, & Doridis filiæ, humanam effigiem habentes, quarum nomina sunt Nesæe, & Cymothoe. & alia, quæ uide apud Hesiodum in Theogonia: Nominatiuus singularis est Nereis pen. indifferente. Ouid. 13. Meta. Nereis his contra. Idem 11. Meta. Sed memor admissi Nereida colligit orbam. Cice. in Arat. Hanc illi tribuunt pœnam Nereides almæ.

NEREVS, *νηρεύς*, deus maris est (ut docet Hesiod. in Theogonia) Oceani & Tethyos filius, qui ex Doride uxore, eadémque sorore maximam Nympharum turbam suscepit, quæ à nomine patris Nereides appellantur. hunc Orpheus in Argo. deorum antiquissimum appellat, unde & grandæuus à Vir. dicitur 4. Georg. Figurate accipitur pro mari. Persius Saty. 1. ceruleum dirimebat Nerea delphin.

NERIO, enis, uel Neriene, es, & apud antiquos Neria, æ, *νηρινὴ*, Martis uxor. Plau. in Tru. Mars salutat Nerienem uxorẽ suam uide Gell. lib. 13. cap. 21.

NERIS, idis, *νηρίς*, oppidum Peloponnesi, in agro Messeniaco. Steph. Est item Neris Diosco. nardi montani & genus.

NERITAE, *νηρίται*, ex concharum genere, quæ per maria nauigant, præbentes concauam sibi partem, alteram flatui, eæque instar ueli opponentes. Plin. lib. 9. cap. 33.

NERITVS, ti, pe. cor. *νήριτος*, mons in Ithaca insula: Cuius meminerunt Strabo lib. 10. & Plin. lib. 4. cap. 12. Est & Neritus, siue (ut apud Plin. legitur) Neritis, peninsula Acarnaniæ adhærens, alio nomine Leucadia appellata, opere incolarũ olim à continenti abscissa, denuóque reddita uentorum flatu congeriem arenæ accumulantium. Virg. 3. Aen. & Neritos ardua saxis. Neritus item, siue Neritum, neutri generis peninsulæ huius oppidum est, quod recentiores Leucadem appellarunt. Plin. lib. 4. cap. 1.

NERIVM, *νήριον*, frutex est, foliis amygdalæ, sed maioribus, & pinguioribus, quæ quadrupedibus sunt uenenum, hominis autem contra serpentes præsidium Rhododaphne alias dicitur, quod florem rosæ, folium lauro simile habeat. Vulgo in officinis dicitur Oleander. Plin. lib. 24. cap. 11.

NERO, *νέρων*, teste Gell. lib. 13. cap. 21. uerbum Sabinum est, quo significatur fortitudo. Itaque ex Claudiis, quos à Sabinis oriundos accepimus, qui erat egregia fortitudine, Nero appellatus. Sabini id nomen à Græcis accepisse uidẽtur, qui uincula membrorum νεῦρα dicũt, nostri neruos. Ex hac familia fuit ille Nero, qui Asdrubalem Annibali fratri suppettas ferentem iunctis cum Liuio collega copiis superauit. Fuit item cognomen sexti Romanorum Imperatoris, omnium crudelissimi.

NERVIAE, *Corde di stromenti*, χορδαί, ab antiquis dictæ fides, siue chordæ musicorum instrumentorum. Varr. in Saty. quæ ὄνος πρὸς λύραν inscribitur: In psalterio tendamus neruias. Est & Neruium neut. gen. Var. ibidem: Quæ eius neruia tractare solebat. Nonius.

NERVICVS, a, um, *Che patisce infermità di nerui*, νευρικός, qui neruis laborat. Vitru. lib. 4. Aquæ neruicos & podagricos efficiunt. Neuricos tamen legamus: fit enim à νεῦρον, quæ uox neruum sonat.

NERVOSE pro audacter, ualide. Planc. ad Ci. lib. 10. Vt uigilanter neruoséque nos qui stamus in acie, subornes. Cice. de Orat. Dicetur non peripateticorum more, sed aliquanto neruosius. Neruositas apud Plin. lib. 19. cap. 1.

NERVOSVS, a, um, *Neruoso, nerbuto*, νευρώδης, quod multos habet neruos. Pli. lib. 11. cap. 37. Ideo nulla est ei caro, sed neruosa exilitas. Per translationem Neruosus dicitur fortis & uehemens, eo quòd omne robur in neruis consistat. Sic Neruosus orator dicitur, qui magnam uim & efficaciam sermonis habet. Cic. de Cla. Orat. Quis Aristotele neruosior?

NERVVLVS, dimin. Cic. lib. 10. ad Att. Si neruulos tuos adhibueris.

NERVVS, ui, *Neruo*, νεῦρον, prima sunt in corpore animalis sensus motusq́ue instrumenta, à cerebro & spinali medulla orta, totius corporis membris, mouendi sentiendiq́ue uim conferentia. Cic. 2. de Natu. Deo. Nec enim dii uenis, neruis, & ossibus continentur. Ponitur quandoque pro uiribus: in neruis enim robur existit. Horat. 2. Serm. Saty. 11. Sine neruis altera, quicquid Composui, pars esse putat. Teren. in Eunu. Digna adeo res est, ubi tu neruos intendas tuos. Hoc est, ubi uniuersas ingenii tui uires expromas. sic & neruos contendere totis uiribus conari. Cic. 2. Ver. Magnũ fortasse onus, uerumtamen dignum in quo omnes neruos ætatis, industriæque meæ contenderem. Accipitur etiã Neruus pro chorda arcus. Virg. 5. Aen. Primaq́ue per cælum, neruo stridente, sagitta Hyrtacidæ iuuenis uolucres diuerberat auras. In neruum ire, prouerbiale est, ductum à sagittariis, qui nimiũ contendendo arcum, aut arcus ipsius neruum, hoc est, chordam rumpunt, aut neruum sibi aliquem lædunt. Terent. in Phorm. Nostra caussa scilicet. In neruum potius ibit. id est, decipiet, ait Donatus. Neruos Reip. Cic. pro lege Man. appellat milites, classes, & uectigalia, quòd in his cõsistat omnis reip. firmitas. Neruus etiã uinculi genus est, quo pedes aut ceruices impediuntur, καταρράκτης. Ex quo illud Catonis: Fures priuatorum furtorum in neruo, atque in compedibus ætatem agunt, fures publici, in auro atque in purpura. Plaut. in Aul. Neruos, catenas, numellas, pedicas, boias. Terent. In neruum potius ibit. Item Nerui dicuntur chordæ citharæ. Cic. 1. Tuscu. Summam eruditionem Græci sitã censebant in neruorum, uocumq́ue cantibus. Prop. Hæc carmina neruis Aptat. Est Neruus membrum uirile. Iuuen. Mensura incognita nerui.

NESCIO, is, ire, *Non sapere*, ἀγνοέω, οὐκ οἶδα, ignoro, non cognosco: ex Ne, & Scio. Cice. 1. de Orat. Nemo in eo, quod nesciat, disertus esse potest. Terent. in Eunu. Tu si sapis, Quod scis, nescis. Donatus admonet esse prouerbium, Quod scis, nescis, sumptum à dialecticorum ludis, in quibus huiusmodi quidam scrupi proponi solent, Facio, & non facio, Sum amicus, & non sum amicus, Audio, & non audio. Hoc autẽ prouerbio summa taciturnitas significatur: dum quis quod scit, perinde continet, quasi nesciat. Simile est in Heaut. Tu nescis, quod scis, Dromo si sapies. Nescio quid, dicimus, quoties rem aliquam nobis ignotam uolumus significare. Cice. pro Quinctio: Posteaquam nescio quid impendit, mediocri quæstu contentus esse non poterat. Nescio quis. Cice. de Amic. si quis asperitate ea est, ut hominum congressus fugiat: qualem fuisse Athenis Timonem nescio quem accepimus. Nescio quo modo Cic. de Ami. Serpit nescio quomodo per omnem uitam amicitia. Nescio quo pacto. Idem de Amic. Nescire Latine. Idem de Cla. Orat. Nescitur, impersonale, Cic. ad Att. lib. 7. utrum consistere uspiam uelit an mare transire, nescitur.

NESCIVS, a, um, *Ignorante, che non sa*, ἀνεπιστήμων, qui aliquid nescit. Cic. Fam. 5. ad Lucceium: Neque, eram nescius, quantis oneribus premerere. Idẽ pro Deiot. Iratum te regi Deiotaro fuisse, non erant nescii. Virg. 1. Aen. Nescia mens hominum fati, sortisq́ue futuræ. Interdum passiue accipitur pro ignoto, siue incognito. Plau. in Rud. In locis nesciis Nescia spe sumus, id est in locis incognitis, & incerta spe.

NESSVM, *νῆσσον*, insula in Campano littore inter Pausilypum & puteolos, alio nomine Nesis, *νησίς*, Luca. Tali spiramine Nesis. Obliquos producit Papin. Siluaq́ue quæ fixam pelago

pelago Neside coronat. Item Accius Ecl. 5. Piscosamq; lego cessêre Nesida phaselo.

NESSEVS, a, um, pen. prod. Ouid. in episto. Deianiræ: Illita Nesseo misi tibi texta ueneno.

NESSOTROPHION, pen. prod. νησσοτροφεῖον, locus ubi anates clausæ aluntur. Colu. l. 8. c. 15. Media parte nessotrophij lacus defoditur.

NESTOR, νέστωρ, filius Nelei, & Chloridis, teste Home. l. Od. 11. qui adhuc adolescens bellum gessit, aduersum Epeos Peloponnensi populos: deinde cum Pirithoi nuptiis interesset aduersus Centauros, qui Hippodamiam rapere conabãtur, strenue pugnauit. Postremo, iam senior, ut idem Hom. io. 2. Il. scribit, cum reliquis Græcis principibus ad Troiã uenit, cum iam tertiam hoĩs ætatẽ uiueret: uel (ut ipse dicit apud Oui. in 12. Me.) cũ 200. annũ ageret: ubi tñ Græcorũ rebus profuit, ut Agamemnõ profiteri nõ dubitaret, breui se Iliũ fuisse expugnaturũ, si decẽ sibi contigissent Nestores. nam præter summã prudentiã, ętatis diuturnitate collectã, tanta pterea eloquẽtia excelluit, ut ex eius ore melle dulcior flueret dicerẽt oẽs. Hinc Nestorides, patro. & Nestorius possess.

NEV, Che non, μὴ τι, pro Neve, abiecta ultima littera per apocopen. Vir. 2. Ae. Neu recipi portis, aut duci in mœnia possit. Cæsar. lib. 1. Bel. Ciu. Flens milites appellat; neu se, neu Pompeium absentem aduersariis tradant, obsecrat.

NEVE, Onero che non, μή τε, Ne aut & interdum pro neq; Cic. Peto à te, ne id à me, neve in hoc reo, neve in aliis quæras. Idem in Or. Neve uastius syllabæ deducantur.

NEVOLO, neuis, neuult, Non uolere, quasi nõ uolo. Plaut. in Tri. Filiam meam tibi desponsatam esse audio, nisi tu neuis.

NEVRAS, νευράς, herba, quam alij solanum, alii vesicariã appellant. Diosc. li. 4. ca. 74. & 75. Hermolaus in eundem.

NEVROBATAE, pe. cor. νευροβάται, qui ambulãt sup funes nerueos. Iul. Firmic. li. 7. Matheseos: erũt funãbuli, neurobatæ.

NEVROIDES, νευροειδὴς, species syluestris lactucæ, alio noĩe Limoniũ, multo minorib' foliis, q̃ Beta satius. Pl. l. 20. c. 8.

NEVTER, neutra, neutrum. Ne l'uno ne l'altro, οὐδέτερος, μηδέτερος, in genitiuo Neutrius: olim etiã neutri, Neutræ, ut Nullus, Solus & similia. Est autem neuter Vtriq; contrarium, significatq;, nec hic, nec ille. Cic. Att. effeci, ut neutri illorũ quisquam esset me charior.

NEVTIQVAM, Per niente, à niũ modo, μηδαμῶς, nullo modo. Teren. in Hecy. uisum est Pamphilo neutiquam graue. Cice. Att. Cui te socium neutiquam puto esse oportere.

NEVTRALIS, & hoc rale. Neutralis uerba, quæ neq; agunt aliquid, neq; patiunt, ut Sto, Iaceo. Sũt alia neutralia ab vsu dicta, quæ habent actionem, sed passionẽ nullam: ut, Certo, habet actionẽ, sed non dicimus Certor. Alia quæ patiuntur, sed non agunt, ut Vapulo, Pendeo. Quinct. l. 1. c. 4. Quæ fœminea positione mares, neutrali feminas significant.

NEVTRO, Nell'uno, nell'altro luogo, μηδ' ἑτέρωσε, aduerb. nec ad unã partẽ, nec ad aliã. Liu. 5. neutro inclinata spe torpebat.

NEVTROBI, idẽ quod Neutro. sed neutrobi, in loco: neutro, ad locum. Plau. in Aul. Neutrobi habeam stabile stabulum.

NEX, necis, Morte, φόνος, mors, quę ferro fit, aut alia vi. Neci datus dicitur, qui quouis modo interfectus est: quãuis Festus Neci datũ intelligi uelit, qui sine uulnere interfectus est, ut ueneno, aut fame Auson. in Monosyllabis: Sera uenenato potu abstulit Annibalem nex. Cic. pro Mil. latroni quæ potest afferri iniusta nex? In necem alterius aliquid facere, id est, in damnum & fortunarum euersionem. Vlpian. de crim. stellionatus: Si quis imposturam fecerit in necẽ alterius. Cæs. 6. Bel. Gal. Viri in uxores uitæ, necisq; habẽt potestatem. Artifices, necis, qui nouum aliquod necis genus cõminiscuntur. Ouid. 1. de Arte. Neq; enim lex iustior ulla est, Quam necis artifices arte perire sua. Necem à Græco dici certum est, inquit Festus: νεκρὸς enim mortuum.

NEXILIS, & hoc le, pen. cor. Che si aggroppa, πλεκτὸν, q̃d nectitur. Lucre. l. 5. Nexilis ante fuit uestis, quã textile tegmen. Ouid. 6. Met. Vltima pars telæ tenui circundata limbo Nexilibus flores hederis habet intertextos. Coronis nexilibus redimita turba, Seneca Agam. Thorax nexilis, Sta. 4. Theb.

NEXO, as, & nexis, nexui, nexũ, aggroppare, περιαναπλέκω, secundum Prisc. frequent. à Necto. Virg. li. 5. Nexantẽ nodis, seq; in sua membra plicantem. Lucan. 2. Breuibus spatiis nexantur ab ictu.

NEXVS, nexa, nexum, partic. Aggroppato, εἰργμένος, Vir. l. 5. Vincula linea rupit. Queis innexa pedem malo pendebat ab alto. Cic. Tuscola. 5. Omnes uirtutes inter se nexæ, & iugatæ sunt. Nexi item dicebantur, qui cum soluendo non essent, corpus creditori obligauerant.

NEXVS, us, uel Nexus, xi, uel Nexũ, xi, obligatio dicitur, qua corpus etiã, ut pignus afficitur, ἐνέχυρος, δεσμὸς, Cic. Curio. Cuius quando propriũ te esse scribis mãcipio, & nexu. Idẽ pro Mur. Is periculum iudicij præstare debet, qui se nexu obligauit. Hinc Inire nexum, pro lege nexus addici. Liul. lib. 7. etsi unciario fœnore facto leuata usura erat: sorte ipsa obruebantur inopes, nexumq; inibant. i. uincierẽ, dabãtur creditoribus. Nexu solutus, qui cum addictus esset creditori, postea ære alieno dissoluto nectĩ desiit. Idem lib. 1. Nexu uincti, solutiq; se undique in publicum proripuerunt. nam (ut ex plerisque Liuij locis colligi potest) mos erat Romæ, ut qui soluendo non fuissent, addicerentur fœneratori, cui seruirent, quoad debitum persoluerent. Et hi Nexi δεδέντες appellabantur, ducebanturq; in ergastula. Varro. Nexi' sunt liberi homines, qui operas suas in seruitute pro pecunia, quam debebant, domino præstabant.

N ANTE I

NI, Se non, εἰ μὴ, pro nisi, per apocopen, i. si nõ, subiunctiuo iungitur. Ter. in Phor. ni hæc ita essent, cum illo haud stares. Quandoq; indicatiuo. Ter. in And. Mirum ni domi est. Vbi sciẽdum, q̃ Ni, Nisi, Quàm, & Præterquam semper requirunt eosdem casus, qui præcesserunt: ut, Quid est animal, nisi (ὅτι μὴ) corpus cum anima concretũ? Quid aliud quæris, quàm uoluptatem? Nulli placet, præterquã mihi. Præter uero semper exigit accusatiuum: ut, Nulli placet, præter me. Ponitur interdũ Ni, pro ne. Virg. 3. Ae. Inter utranquẽ uiam lethi discrimine paruo Ni teneãt cursus. vbi uide Seruium. Plaut. Ni stulta sis. Hæc particula nonnunquã usurpatur in sponsionibus. Cice. in Ver. Act. 4. Sponsio facta cum Apronio de fortunis tuis oĩbus, ni sociũ te sibi in decumis dictitaret. Idem Rabirius Aproniũ sponsione lacessiuit, ni Apronius dictaret te sibi in decumis esse sociũ. Interdũ ponit̃ pro Sed. Cic. l. 13. Fam. De re nihil possum iudicare. nisi illud mihi persuadeo te talẽ uirum nihil temere fecisse.

NICAEA, siue potius Nicæa per dipthõ. (νίκαια, Stephano, & Suidæ) multarũ urbium nomen est, quarum una est Galliæ, non procul à Varo fluuio, à Massiliensibus condita: altera Asiæ & Bithyniæ metropolis, quã primus Antigonus Philippi filius cõdidit, & Antigoniã nominauit. Postea Lysimachus à noĩe uxoris Antipatri filiæ, Nicæã appellauit. Habuit quatuor portas ad rectos angulosq; ex uno lapide, qui circa mediũ gymnasiũ positus erat, oẽs cernebãtur. Tertiã huius nominis urbẽ Stephanus apud Locros Epicnemidios constituit: quartam in Illyride: quintam in India: sextam in Corsica insula: septimam in Leuctris Bœotiæ, octauam in Thracia.

NICETERIA, νικητήρια, præmia relata ex uictoria, ut torques. Iuue. Sat. 3. Fert niceteria collo. à νικάω, uinco. Niceteria præterea sacrificia, & publica conuiuia, quæ victores facere solent. Bud. in Pand.

NICOMACHVS, pen. cor. νικόμαχος, nomẽ patris Arist. philosophi. Nicomachos quinque tradit Suidas: Primũ ex Alexãdria Troadis, poetã tragicũ, qui scripsit tragœdias undecim. Secundum Atheniensem, itẽ tragicũ, qui uicit Euripidem & Theognim. Nicomachum itẽ medicum, Machaonis filium, Aesculapij nepotem, qui scripsit de medicina libros sex, & in philosophia unũ. Reliquos duos, patrẽ & filium Aristoteles ponit, ambos medicos: quorum filius scripsit commẽtarios in Physica patris. Sextum Nicomachum pictorem, qui pinxit raptum Proserpinæ, addit Plin. li. 35. cap. 1.

NICTATIO, Cẽno, ῥιπὴ, oculorũ cõclusio, & apertio. Pl. l. 11. c. 37.

NICTO, is, Osmare, ῥύζω, ad canes pertinet, quũ sentiũt odorem leporum, seu perdicum. Festus: Nictit canis in odorandis uestigiis ferarum leniter ganniens: ut Ennius lib. 10. si forte ex nare sagaci sensit, uoce sua nictit, ululat.

NICTO, as, Cennare, accennare, σκαρδαμύττω, frequentatiuũ uerbi [illegible], es, est, oculis signũ dare, claudendo, uel alterũ, uel utr[illegible] Pli. l. 11. Plerisq; naturale est, ut nictare nõ cessent. Pro eodem etiam legitur deponens. Ibi. ca. 37. eædẽ nictantur. Nictari, inquit Festus, est oculorum, & aliorum membrorum nisu sæpe aliquid conari. Lucre. l. 4. Hic ubi Nictari nequeunt. Hinc Annicto, ὀφθαλμιῶ, nictu alicui quippiam significo. Festus: Annictat, sæpe leuiter oculo annuit.

NICTVS, us. Cæcil. in pugil. palpebris percutere nictu.

NIDAMENTVM, locus ubi nidulantur aues, apud Plau. in Rud.

NIDEO, des, dui, Splendere, στίλβω. Renideo in frequẽtiori usu, pro splendeo. Hor. l. 2. Car. Neq; aureũ Mea renidet in domo lacunar. Modo redoleo, unde Nidor, oris, de quo infra.

NIDIFICO, as, nidum facio. Virg. Sic uos non uobis nidificatis aues.

NIDOR, doris, Odore di cosa arrostita, κνίσσα, odor rei adustæ: ut apud Vir. Illi ingens barba reluxit, Nidoremq; ambusta dedit. Proprie tamen de carnibus assis, & cæteris epulis coctis dicitur, à nitore ignis. Mar. l. 1. Pasceris, & nigræ solo nidore culinæ. Dicit & de stercore. Apul. l. 4. Alios putore nidoris fœtidi à meis scapulis abegissem. De fœtore aliarũ rerũ.

Cic. in Pis. interdum pro risu. Hor. 1. Ser. Sat. 7. Nasum nidore supinor sic. n. Porphirio interpretatur. Acro vero, Nasum, inquit, nidore supinat, qui nimium delectatur, & inclinatur, odoribus pulmentariorum. Nidor autem à nimio odore tractum.

NIDVLOR, aris, p.c. *Far nido*, νεοττοποιῶ, nidifico. Pli. l. 11. paruos contra rigorem hyemis vermiculos nidulantur. Aliquando est ouis incubare. Varro. halcyones in aqua nidulantur.

NIDVLVS, dimin. *Nidetto*, paruus nidus. Cic. de Orat.

NIDVS, nidi, *Nido*, νεοττιά, καλιά, auium domicilium à nidore, (vt putatur) quòd mali odoris sint auium cubilia. Cic. de Nat. de. Aues sibi nidos construunt. Quandoque accipitur pro fœtu auium, qua si continens pro contento. Virg. 4. Ge. Ore ferunt dulcem nidis immitibus escam. Quandoque pro quodam vasis genere, à nidorum similitudine. Varro: Lympha allata nidos implent. Et nidi dicuntur, in quibus merces in tabernis separatim tenentur. Mart. lib. 1. De primo dabit, alteroue nido.

NIGELLA, æ, μελανθιον, frutex pusillus, ramulis tenuibus, altitudine palmorum duorum, & folijs paruis, senecionis herbæ similibus. In officinis etiam hodie nomen seruat.

NIGELLVS, a, um, *Negretto*, ὑπομέλας, subniger.

NIGER, *Nero oscuro, moro*, μέλας, nigredine coloratus. Vir. 4. Ge. Et nigram mactabis ouem. Vua nigerrima, Catullus epig. ad Coloniam. Per translationem quandoque pro mortuo. Iuuen. Saty. 1. Nigros efferre maritos. Quandoque pro noxio. Virg. 2. Ge. Et nigris exesa chelydris Creta. Quandoque pro malo. Iuuen. Saty. 3. Nigrum in candida vertunt. Solebant enim prisci, quod bonum erat, creta, vel alba linea notare: quod turpe, carbone nigro: vnde Persius: Quæq; sequenda forent, & quæ vitanda vicissim, Illa prius creta, mox hæc carbone notasti. Nigerrimus. Pli. lib. 15. cap. 15.

NIGREDO, inis, Nigrities, ei, & Nigritia, æ, *NereZZa*, μελανία, μελανότης, color niger, vnde Pl. Capillorum nigritiam dixit. Idem lib. 9. c. 16. Nimieq; eius nigritiæ dat austeritatem. Celsus lib. 8. ca. 1. Si nigrities est, oportet excidi.

NIGREFACIO, is, *Far nero*, μελαίνω, & Nigrefio, nata sunt.

NIGREO, es, *Esser nero, farsi nero*, μελαίνομαι. niger sum: à quo nigresco, niger fio. Claud. li. 3. de Rap. Proser. Nunc sibi mutatas liceat nigrescere vestes. Colu. l. 12. c. 48. Oliuæ quum nigruerint. Pli. lib. 8. c. 32. rostra eorum nigrescunt. Virg. 11. Aen. Et tenebris nigrescunt omnia circum. Aequora nigrescunt ventis, Ou. 1. Trist. ele. 3. Cælum nigrescit ab Austris, Idem 5. Fast. Venæ nigrescunt sanguine, Idem. 3. de Arte.

NIGRICO, cas, p.c. *Essere neretto, oscurire*, ὑπομελαίνομαι, aliquantum niger sum. Pli. li. 10. cap. 3. colore nigricans, sola aquilarum fœtus suos alit. Idem. l. 9. c. 38. Color sanguinis concreti nigricans aspectu.

NIGRITVDO, inis, *NereZZa*, μελανότης, nigredo. Plin. lib. 10. cap. 36. Nulla veris initio apparet nigritudo in rostro.

NIGRIS, νίγρις, fluuius interioris Aethiopiæ, eiusdem cum Nilo naturæ. nam & calamum gignit, teste Pli. lib. 5. c. 8. & papyrum, eiusdemq; generis animantes, quæ in Nilo gignuntur, ijsdemq; etiam temporibus augescit. Dictus Nigris propter solitudines nigri pulueris, eminentibus interdum velut exustis cautibus. Stephanus Nigretem appellat, accolasq; ipsos Nigretas: quorum meminit & Stra. lib. vlt. Plin. lib. 5. cap. 8. Nigritas nominat. Item Nigris fons est in Aethiopia quem nonnulli caput Nili putauerunt. Vide Pli. l. 5. c. 9.

NIGRO, as, *Far nero*, μελαίνω, nigrum facio. Lucr. l. 2. Aut ea, quæ nigrant, nigro de semine nata. Vnde Denigro, as. Hieronymus: Denigrata est facies. Interdum est nigrum esse. Colu. lib. 7. Parandi sunt boues nouelli, quadrati, magnis membris, cornibus proceris, & nigricantibus. Pli. l. 9. Rubeus color nigrante deterior.

NIGROR, oris, *NereZZa*, μελανία, nigredo, Cic. lib. 1. de Diui.

NIHIL, vide Nihilum.

NIHILDVM, *Niente fin'hora*, οὐδέπω, nihil adhuc. Cic. Cassio. nihildum audieramus.

NIHILI, FACIO, *AppreZZar niente*, μηδὲν τίθεμαι, nihil æstimo. Plau. in Mil. nihili facio quod faciat ceteris.

NIHILI, PENDO, dis ere, περὶ μηδενὸς ποιοῦμαι, nihili facio. Plaut. in Most. Video te nihil pondere omnes homines.

NIHILOMINVS, *Non meno*, οὐδέν τι ἧττον, non minus. Ci. Figulo Nihilo minus iis conficior curis.

NIHILVM, *Niente*, οὐδὲν, οὐδ' ὁτιοῦν, ex non, & hilum: quod auctore Festo, significat illud, quod grano fabæ adhæret. Cic. 2. Tusc. nec proficit hilum. Inde Nihilum, & Nihil per apocopen, quæ significant quantitatis priuationem, vt Nihil vini habeo. Inuenitur etiam pro aduerbio negandi. Ter. in An. Nihil circuitione vsus es: id est, non. Inuenitur etiam nihili οὐδενὸς ἄξιον, indeclinabile, & trium generum, quasi qui ne hili quidam est, hoc est, nullius pretii. Ci. 4. Tusc. Nequitia ab eo quod ne quicquam sit in tali homine: ex quo idem nihili dicitur. Potest tamen non absurde nihili genitiuum à nihilum existimari.

NIL, *Niente*, οὐδὲν, per syncopen factum nihil. Et modo nomen est, ut Nil bonum is: modo aduerb. Ter. in An. Nil me fallis.

NILION, νείλιον, gemma colorem habens fumidæ topazij, aut aliquando mellea. Pli. lib. 37. cap. 8.

NILIS, νειλὶς, lacus inferioris Mauritaniæ, non procul ab Oceano, quem Nili aquæ stagnantes efficere creduntur. Pli. l. 5. c. 9.

NILOTICVS, a, um, νειλῷος, & Niliacus, a, um, pe. c. νειλιακός. Mar. Niliacis primum puer hic fit natus in oris. Nili quoq; apud veteres capiuntur pro fossis, quæ spectaculis circundari solent, aut quibus aqua ad priuata ædificia duci consueuit. Ci. 2. de Leg. Ductus aquarum, quos isti Euripos, & Nilos uocant. vide Euripus.

NILVS, νεῖλος, Aegypti fluuius, à Nileo rege dictus. unde Seruius Nilum dici existimat, quasi νέαν ἰλύν, i. nouum trahentem limum, quo oblimet Aegyptum, & oppleat. Vnus est ex maioribus totius orbis fluuijs. habet septem hostia. Virg. 6. Aen. Et septemgemini turbant trepida ostia Nili. Nomina ostiorum hæc sunt: Canupicum, Bolbiticum, Sebenniticum, Pharuiticum, Mendesicum, Taniticum, & Pelusiacum. Nascitur in monte inferioris Mauritaniæ, non longe ab Oceano, stagnante ibi lacu, quem uocant Nilidem: deinde condit se itinere aliquot dierum, rursumq; erumpit alio lacu maiore in Mauritania Cæsariensi: iterumq; arenis receptus per deserta uiginti dierum spatio fertur ad proximos Aethiopas & denuo prosilit fonte, qui Nigris dicitur. Inde Africam ab Aethiopia disterminans: mox Aethiopas medios secans, plerasq; insulas facit, quarum clarissima est Meroe, cuius metropolis et Meroe uocatur. Postremo exonerat se in mare Aegyptium, Aegyptiq; inferiorem partem, dextra, læuaq; diuisus, amplexu suo determinat, Canopico ostio ab Africa, ab Asia Pelusiaco: propter quod aliqui Aegyptum inter insulas posuere, ita se diuidente Nilo, ut triquetram terræ figuram faciat. idcirco multi Aegyptum à Δ Græcæ literæ similitudine Delta uocauerunt. Augetur Nilus circa æstiuum solstitium mirum in modum, & per totam spatiatus Aegypti terram pluuiis omnibus destitutam aquis suis irrigat, fœcundissimoq; limo obducit. Causas incrementi Nili. vide apud Lucan. lib. 10.

NIMBATVS, a, um, unguento perfusus: a nimbo uase. Plau. in Pœn. Quàm magis aspectu, tam magis est nimbata.

NIMBIFER. ὀμβροφόρος, fereos nimbos.

NIMBOSVS, bosa, bosum, Virg. 1. Aen. nimbosus Orion, i. uentosus. Plin. li. 18. c. 15. montibus nimbosis. Virg. 3. Aen. nimbosa cacumina montis.

NIMBVS, bi, *Pioggia, subita, nembo*, χείμαρρος, ὄμβρος, repentina & præceps pluuia. Vir. 3. Aen. Inuoluere diem nimbi. Cice. de Nat. Nimbi, niues, grandines. Ponitur & pro uento. Vir. 1. Aen. Nimborum in patriam, loca fœta furentibus austris. Interdum pro nube, νέφος. Lucilius: Cum nimbo cœlitus descendit Iuppiter. Nimbus item, uasis genus, quo uina, unguenta, & alia funduntur. Mart. l. 14. largas Fundet nimbus aquas.

NIMIE, aduer. ἄγαν, nimis: interdum ualde. Plau. in Mil. nulli mortali scio obtigisse hoc, Tam nimie ut amarentur.

NIMIETAS, atis, *Superfluità*, περισσεία, nimia copia. Col. lib. 6. c. 24. nimietate uerni pabuli pecudes lasciuiunt. Pli. lib. 24. ca. 6. Exoleuit hoc nimietate copiæ.

NIMIO, ablatiuus comparatiuis solet iungi. Cic. ad Att. l. 10. quia te nimio plus diligo.

NIMIOPERE, p.c. λίαν καὶ περισσῶς. aduerb. eadem forma, qua magnopere. Cice. in Par. Quos ædificia magnifica nimiopere delectant.

NIMIRVM, *Certamente*, δῆτα, ἀμέλει, ἦ τε, aduerb. confirmandi, certe, videlicet, nempe. Componitur ex particula Ne, qua ueteres utebantur pro non, & mirum: quasi dicas, mirum non est. Ci. Att. nimirum hoc illud est, quod Cæsar scripsit. Aliquando ad responsionem adhibetur. Quinctil. l. 12. c. 1. uter melior dicetur orator? nimirum, qui homo melior.

NIMIVM, *Troppo*, ἄγαν, Ci. 4. Ac. De quo nimium diu disputo.

NIMIVS, a, um, *Troppo, intemperato*, ὁ ἄγαν, quod modum excedit. Teren. in Heaut. Nulla ex re istud fit, nisi ex nimio otio. Nimius animi, ἄγαν μεγαλήτορ, nimium magnanimus. Liu. Manlius nimius animi, cum alios principes sperneret. Sermonis nimius. Tac. l. 19. Nimius in decernendis honoribus. Ci. Bruto l. 5. Epist. Nimium absolute. Cic. 4. Tusc. Aiunt nimia resecari oportere, naturali relinqui.

NIMIS, *Troppo*, λίαν, ἄγαν, supra modum. Ter. in And. Ne quid nimis. Cic. 2. de Orat. Non sumus nimis auidi.

NINGO, gis, uel Ninguo, is, xi, *Neuicare*, νίφω, niue pluo. Priscianus: Ninguo quoque ninxi: unde & nix, ut à duxi dux, à rexi rex. Virg. l. 3. Ge. Toto non secius æquore ninguit. Sunt qui Ninguo dictum uelint à ningue, cuius nominatiuus erat Ninguis, quod antiqui pro niue usurpabant. Lucre. Albas effundere ningues. Apul. in 2. Herma. omnia ningue canebant. nunc dicimus nix.

NINGVIDVS, a, um, *Neuoso*, νιφόεις, χιονώδης, niuosus, niue abundans. Auson. ad Paulinum: Barcino me bimaris iuga ninguida

guida Pyrænei. Et paulo post, iam ningnida linquit Oppida Iberorum.

Nineve, p.c. Νινευὶ Suidæ, urbs Assyriorũ ad Tigrim fluuiũ, ita appellata à Nino conditore Beli filio, incolæ Niniuitæ, p. p. Ptol. in descriptione Assyriæ urbem hanc Ninum appellat. Vide Pli.li.6.c.26.& Strab.in principio l.b.16.

Niobe, νιόβη, filia Tantali, soror Pelopis, uxor Amphionis, quæ in saxum uersa est eo dolore, ut poetæ fingunt, cum ex fœcundissima matre ad orbitatem redacta, extinctos uidisset filios, filiasq; omnes, quos Apollo & Diana sagittis confixerãt. A Statio in filuis Sipyleia mater dicta Niobe, quoniam facta fauea, turbine uenti in Sipylum patriam rapta est, ubi fixa cacumine montis Liquitur, & lacrymis etiam nunc marmora manãt. Fuit & altera Niobe Phoronei filia, ex qua Iupiter Osirim suscepit, qui & Serapis dictus est.

Niphates, pen.pro. νιφάτης, mons supra Assyriam, ad fines maioris Armeniæ, Tauri pars, ex quo Tigris nascitur Strabo li.11. Virg 3. Ge. Addam urbes Asiæ domitas, pulsumq; Niphatem. Dictus Niphates a niuibus, ἀπὸ τῆς νιφάδος, ἢ ἀπὸ τοῦ νίφειν.

Nis, A νῶι, p nobis ueteres scripsere, sicut Im, p Eum. Festus.

Nisaea, æ, νισαία, oppidũ in sinu Megarico, ubi Megarẽsium erant naualia, teste Thucyd.l.1. Est item Nisæa Parthyenes regio, cuius caput fuit Alexandropolis, ab Alexandro cõditore appellata. Vide.Pli.li.6.c.16. Hæc regio præstãtissimos alebat equos q ab ea Nisæi appellabant, teste Str.l.11.

Nisi, ἐὰν μὴ, ὅτι μὴ, dictio exceptiua. Ci.At. Nisi ego insanio.

Nisus, νῖσος, nomen regis Megarensium, qui, ut in fabulis fertur, à Scylla filia sua fatali capillo spoliatus, in auem sui nominis conuersus fuit. Virg. 1.Ge. Apparet liquido sublimis in aere Nisus.

Nisus, a, um, particip. ἐπερειδόμενος, est à Nitor, eris.

Nisus, us, ui, Forza lo sforzo, πεῖρα, conatus. Vir.5.En. Nisuque immotus eodẽ. Ci.5.Tusc. Pedetentim ite, & sedato nisu.

Nitedula, æ, muris exigui genus, ut docet Seruius Cice.pro Sex. ut illa nitedula remp. conaretur arrodere. Est & Nitedula, cicindela, quæ noctu lucet.

Nitela, æ, Cura denti, netta denti, καλλωπιστήριον, dicitur res quæ leuigat sordes, & expolit: unde Apuleius utitur pro dentifricio. Misi (inquit) ut petisti, tibi munditias dentium, nitelas oris, tenuem, candificum, nobilem puluisculum.

Niteo, tes, nitui, Rilucere, καλλωπίζομαι, splendeo. Plau.in Pse. Tibi hoc præcipio: ut niteant ædes. Nitere unguentis, fulgere purpura. Cice.in Catil. Idem.4. de Fin. Illorum uides quàm niteat oratio.

Nitesco, is, ere, nitidum fieri. Cic.1.Tusc. Cœlum nitescere, arbores frondescere. Pli.li.37.c.15. omnes gẽmæ mellis decoctu nitescunt. Nitens, participium: ut Equi nitentes. Virg. 6. Aen. Galea nitens, Idem.5.Aen. Oculi nitentes, Idem.1.Aen. Astra nitentia, Ouid.5. Fast. Hinc Eniteo, ἀποστίλβω, clare, seu ualde niteo. Per translationem significat celebrem esse, εὐδοκιμεῖν. Lib.4.ad Heren. Artis scriptores non putarunt unum potuisse in omnibus elocutionis partibus enitere Enitesco. Sal. Cæsar bellum exoptabat, ubi uirtus enitescere posset. Interniteo, in medio niteo. Plin. Telluri internitent.

Nitide, nitidius, nitidissime, aduerbia.

Nitidiusculus, a, um, uehemẽter nitẽs. Gel.li.1.c.11. Achæos Homerus pugnã indipisci ait, conspiratu tacito nitibũdos.

Nitidiuscule, dimin. à nitidius cõparatiuo. Plau.in Pseu.

Nitido, as, Rallustrare, καλλύνω, nitidũ facio. Col.li. 12.ca.3.

Nitiditas. Accius: Formæ nitiditate præcarus regi.

Nitidus, a, um, splendido, rilucente, ἀποστίλβων, λαμπρός, splendidus, clarus, lucens. Plau. in Stich. Facite ut nitidæ ædes meæ sint. Idem in Mil. nimium lepida, nimisq; nitida femina. Cic.in Orat. In picturis alios nitida, læta, collustrata delectant. Col.li.18. Far Clusinum candidioris & nitidi coloris.

Nitor, teris, nixus, & nisus, Sforzarsi, ἐρείδω, conari. Vir.li.3. Ge. Post ualido nitens sub pondere faginus axis. Interdum incumbere, sustẽtari, ἐγχρίζομαι, ἐπιστηρίζομαι, διατείνομαι. Idem. 6. Aen. Ille uides pura iuuenis qui nititur hasta. Per metaphoram dicimus Salutem, & uitam nostram in aliquo niti, hoc est, sitam esse & repositam. Cice. pro Mil. Et in eo mors parabatur, cuius in uita nitebatur salus ciuitatis. Niti gradu, apud Pacuuium legitur pro ambulare Ardua per loca agresti, & trepidante gradu nititur. Niti alis, uolare. Vir. l.4. paribus nitens Cyllenius alis Constitit. Interdum fulciri. Ci.l.1.Off. Est adolescentis, deligere uiros optimos ac probatissimos, quorum consilio, atq; auctoritate nitatur. Id est, gubernet, instituatur. Quandoque nitor significat dare operam, conari, πειρῶμαι. Ter.in Ad. Quapropter nitar, experiar. Cice. de Sen. quantum quisq; potest, nitatur. Hinc Annitor, Connitor, συντείνομαι, διαμάχομαι, totis uiribus nitor. Ci.l.1. Off. quantũ conniti animo potes, quantũ labore contendere, tantũ fac ut efficias. Enitor, ἀποτίκτω, pario. Plau.in Amph. Geminos Alcmena enititur. Var.l.2. de re rust. Facienda septa secreta ab aliis, quo enitentes secludere possis. Vnde Enixæ mulieres, quæ partus dolore leuatę sunt. Item Eniti, φιλοτιμεῖσθαι, est multo labore aliquid perficere. Sal.in Iug. Ab adolescentia ita se enisum, ut ab optimo quoq; probaretur: Col.l.2. ut spe cessandi totũ spatium bos agilius enitatur. Hinc enixe, συντόνως, aduerb. Plau in Trin. Tibi relinqui enixe expeto. Quod & Enisim dicitur. Cicero: Ego illos maios & audaces semper enisim contra fortunas, atq; honores huius ordinis omnia fecisse sentio. Innitor, inhæreo, firmor. Col.l.6. arbores, quibus uitis applicata, & religata innititur, accipiant. Obnitor, ἀντερείδομαι, ἀνθίσταμαι, ἀντιστηρίζομαι, contra nitor, obluctor. Virg. l.3. Ge. Versaq; in obnixos urgentur cornua uasto: id est, contra obluctantes. Cic. pro Mil. non usitatis iam rebus obnitendum est Miloni, ut tueatur dignitatẽ suam. Hinc aduerbium Obnixe, διατεταμένως, cum conatu, quantum potest contra conantem. Teren.in And. Pedibus, manibusq; obnixe omnia facturum. Pernitor, ualde nitor. Seruius: Pernix perseuerans à pernitẽdo tractum est. Renitor, ἀντιτείνω, ἀντιτείνω, contra nitor, subnitor, suffulcior. Virg. lib.3. Parua Philoctetæ subnixa Petilia muro. Aliquando est sursum nitor Cæcil.in Annibal. Latini subnixo animo ex uictoria consilium ineunt. Habent autem omnia hæc p.p.

Nitor, oris, Splendore, politezza, στιλπνότης, splẽdor cuiuscũq; re dicitur. Ci.in Cato. Tum Lysandrum intuentem purpuram eius, & nitorem corporis. Col.l.1. Pondere, & nitore præstat. Eloquij nitor. Ouid.1.de Pon.Eleg. 2 Generis tui nitor, ibidem Eleg.5. Marmorum nitor, Plin.lib.12.cap.1.

Nitraria, æ, νιτρία, νιτρωρυχία, loc᷒ ubi nitrũ fit. Pl.l 31.c.10

Nitratus, adiect. cui nitrum admistum est. Mart. li 13. Nitrata uiridis Brassica fiat aqua. Col.lib.12.ca.55. Nitratam aquam suffundito.

Nitrosus, a, um, quod nitrum habet. Pli.l.31.c.10. Aquæ nitrosæ reperiuntur. Nitrosus locus, Idem l.10.c.19.

Nitrum, Nitro, νίτρον, ἀπὸ τοῦ νίζειν, ut quidam putãt, eo quòd abluendi, purgandiq; habeat facultatem: siue, ut alij malunt, à Nitria Aegypti regione, in qua copiosissime prouenit. non multum distat à salis Hammoniaci specie, nonnulliq; existimant esse salis genus. sicut enim salem in littore maris feruor conficit Solis, durando in petram aquas marinas ita in nitrariis, ubi æstate pluuiæ prolixiores telluri infunduntur, ardor nimius aquas excoquit in petram sali simillimam, sed nihil gelidi rigoris, nihil salsi saporis habẽtem, quæ tamen iuxta naturam salis durare in caliditate, & nubiloso aere fluere, ac liquescere solet. Gignitur copiosissime in Nitrite Aegypti nomo, aqua Nili in nitrarias immissa: parcius apud Medos canescentibus siccitate conuallibus: præstantissimum autem in Clitis Macedoniæ. Dioscorides fossile præferre uidetur, quod leuius est, & sine põdere, roseo colore, aut albo, & spõgiarum modo fistulosum. Verisimile autem est, quod hodie uulgo Salnitrum uocant, ueteribus fuisse incognitum, nouumq; esse inuentum, ad bellicorum tormentorum usum excogitatum.

Niualis, & hoc le, Neuale, neuoso, νιφόεις, quod ad niuem pertinet. Ci. de Diu. Tumulos albano in mõte niuales. Pli.l.16. c.8. Nascitur i petrosis, apricis, niualibus Niualis dies, quo plurimum niuis è cœlo dilabitur. Liu.l.21. Erat brumę tempus, & niualis dies. Niualis aqua. Gel. Col li.3.c.8. Niuale cœlum dixit, quod sæpe niues inducit. Osculum niuale, metaphoricẽ pro frigido. Mart. lib.7.

Niuarius, a, um, ut, saccus niuarius. Pli.l.14. Nitrosę aut amaræ aquæ, polenta addita, mitigãtur, ut intra duas horas bibi possint. qua de caussa & in saccos niuarios additur polẽta.

Niuatus, a, um, νιφοβολής, niue refrigeratum Sueto.in Ner.

Niueo, es, niui, nictiui, à quo Conniueo Vide Nicto.

Niueus, a, um, Che è di neue, χιονικός, ex niue. Niueus liquor, Cic.2 de Diuin. Virg.3.Ge. aggeribus niueis informis, & alto Terra gelu. Quãdoq; pro cãdido: ut, Niuei dẽtes Mart.l.5. Niuei lacerti. Virg.l.8.Aen. Ebur niueum. Ouid.10. Met.

Niuosus, sa, sum, Che abonda di neue, χιονιζόμενος, χιονώδης, niue abundans. Colu.l.2.c.2. locis prægelidis ac niuosis. Niuosa hyems, Liu.lib.5. Niuosa grando, Idem lib.21.

Nix, niuis, Neue, χιών, Cic.de Nat. Aquam niue pruinaq; concrescere. Pli.li.17.ca.1. Nix aquarum cœlestium spuma est. Virg.10.Ecl. Perque niues alium, perq; horrida castra secuta. Niue candidiores equi, Ouid.8. Met. Eluctari niues, Tacit.lib.18. niues eluctantibus patuit quantum discriminis adeundum foret. Capitis niues, apud Hor.3.Car.Ode. 13. pro capillis canis.

Nixor, aris, nixatus sum, nixari, ἐρείδομαι, στηρίζομαι, susten-

tor.

tor. Lucr. li. 4. conuellere tota Fundamenta, quibus nixatur auita, salusq;. Idem lib. 3. aduerso nixantem trudere monte Saxum.

NIXVRIO, is, pe. pro. nixurij, niti volo. Nigid. apud Nonium Nixurit qui niti vult, & in conatu sæpius aliqua re perpellitur.

NIXVS, a, um, particip. *appoggiato, sostentato*, innixus. vel incumbés fultus, sustentatus. Cice. 7. Verr. prætor mulïercula nixus in littore. Cic. de Diuin. Stellantis nixus olympo.

NIXVS, us, parturientium labor. Virg. 4. Geor. Haud Fœtus nixibus edét. Dicitur & de alio quouis conatu Quint. l. 2. c. 13.

NIXVS, huius nixi, *ἐγγόνασι*, Sidus cœleste, quod Iulius Fir. Ingeniculum vocat. Cic. in Arat. Ille vagans vulgato nomine nixus. Ibidem exoritur conuerso corpore nixus. Hunc Higinus Herculem esse ait, qui dextro genu nixus, sinistro pede capitis draconis dexterá partem opprimere conatur.

N A N T E O

NO, nas, vi, natum, *Nuotare, νήχομαι*, proprium est piscium. Cice. de Fin. serpere anguiculos, nare anaticulas. Pli. li. 9. cap. 17. de accipensere: contra aquam nando meat. Quanquam, & de alijs rebus dicatur in aqua fluitantibus. Oui. 1. Met. Nat lupus inter oues. Virg. 1. Aen. Apparent rari nantes in gurgite vasto. Nare sine cortice, prouerbialis metaphora, de ijs, qui suo iam Marte sibi possunt consulere, nullo alieno egentes subsidio. Translatio sumpta ab ijs, qui natandi iam satis periti, cortice non egent.

NOBILIS, le, *Nobile, chiaro, γνώριμος, ἐνδοξος*, clarus, celeber, quasi noscibilis, à Nosco: vnde & pro noto ponitur. Virg. 7. Aen. Est locus Italiæ medio, sub montibus altis, Nobilis. Et Nobilis in quacunque re ponitur, siue bona, siue mala. de bona, ut cum ad generis dignitatem refertur. Salust. in Cati. Nobili genero natus, Cic. 1. de Diuin. Nobili loco natus. De mala. Liuius, Nobilis ille clade Romana locus. Plaut. in Rud Qui se scelere nobiles fieri volunt. Facinus nobile, insigne. Cic. 4. Ver. Accipite nunc aliud eius facinus nobile. Homo omnium nobilissimus, Cic. Lentulo li. 1. epist. Inimicitiæ nobilissimæ, Liu. lib. 39.

NOBILITAS, atis, *εὐγένεια*, generis, vel alterius rei indignitas Colu. lib. 4. Deprehendi potest nobilitas in gestu. Cic. pro Se. Omnes boni nobilitati fauemus.

NOBILITER, insigniter, & decore. Pli. l. 34. c. 8.

NOBILITO, as, *Nobilitare, far nobile, ἐνδοξάζω*, nobilem facio dignitatem addo. Ci. de Senect. Neque enim ea te vnquam et nobilitatus. Aliquando notum facio, *γνωρίζω*. Cic. lib. 2. Offic. Phalaridis præter ceteros nobilitata crudelitas. Teren. Eu. Adolescentulum nobilitas flagitijs.

NOCENTER, aduerb. Colum. lib. 8. c. 1.

NOCENTIOR, & NOCENTISSIMVS, Ouid. 1. Meta. Iamq; nocens ferrum, ferroq; nocentius aurum Prodierat. Cic. 2. Ver. Se satisfacere nocentissimæ victoriæ non posse.

NOCEO, ces, cui, citum, *Nuocere, σίνομαι, βλάπτω*. obsum, damnum, aut iniuriá alicui infero. Col. l. 2. Non nocebitur ei nocturnis roribus. Cic. 3. Off. Constitutú est, vt non liceret sui commodi caussa nocere alteri. Vir. 10. ecl. Nocét & frugibus vmbræ. Hor. 1. epist. 2. Nocet empta dolore voluptas. Plau. in Mil. cum accusatiuo iunxit: Iura te non nociturum esse hominem de hac re neminem. Nocere noxam. Liui. 9. Atq; ob eam rem noxam nocuerunt. Nihil nocet, Cic. ad Att. li. 11. Nocetur, impersonale. Cic. 4. Verr. Confirmat curaturú se, ne quid ei per filium suum noceretur. Vnde Nocentes dicuntur, qui iniuriam aut maleficium commiserunt, qui alteri nocuerunt. Cic. 1. Offici. Habendum religioni, nocentem nefarium, impiumq; defendere.

NOCTESCERE, *farsi notte, συσκοτάζειν*, est obtenebrari. Furius apud Noniú: Omnia noctescunt tenebris caliginis atræ.

NOCTIFER, epitheton stellæ vespertinæ, quam Hesperum, siue Vesperum appellamus. Catul. Nimirum Eoos ostendit noctifer ignes.

NOCTIFVGA, *νυκτοφυγὼν*, qui noctem fugit.

NOCTILVCA, pen. pro. *νυκτιλαμπής*, Luna quæ noctu lucet. Hor. 4. Carm. Rite crescentem face Noctilucam. Noctilucá etiam quidam appellarunt, quæ alio nomine Nitedula dicitur, lucens noctu paruum animal.

NOCTIPVGA, Lucilius vocauit obscœna, quòd noctu pugnát excitentq; Venerem.

NOCTIVAGVS, pe. c. *Che va vagando di notte, νυκτοπόρος*, qui nocte vagatur. Virg. 10. Aen. Almaq; curru Noctiuago Phœbe medium pulsabat olympum. Strepitus noctiuagus Faunorú, Lucr. lib. 4.

NOCTV, *Di notte*, pro ablatiuo Nocte, vtebantur antiqui. Quadrigarius: senatum noctu multa domum dimitti. Cic. pro Mil. si insidiaretur noctu. Pla. in Men. somnium noctu hac somniaui. Noctu vero aduerbium significat per noctem. Salu. Diu, noctuque laborare. Aliquando Nox pro Noctu, ut in 12. tabulis: Si nox furtum factum sit, iure cæsus esto. Macrob. li. 1. Sat. c. 4.

NOCTVA, æ, *Ciuetta, γλαῦξ*, auis à nocte dicta, quæ uolat. Pli. lib. 10. ca. 17. Noctuarum contra aues solers dimicatio. Noctuas Athenis ferre, prouerbio dicuntur ii, qui eò rem aliquam afferunt, ubi eius maxima est copia. noctuarum enim maxima uis Athenis.

NOCTVRNVS, a, um, *Di notte, νυκτερινός*, quod est noctis. Ci. 4. Verr. fortunis hominum abutebatur ad nocturna nota cupiditatum suarum. Somnia nocturna, Hor. 4. Carm. Visus nocturnos, Tacit. lib. 10.

NOCVVS, *Che nuoce, βλαβερός, σίντης*, qui nocet. Cic. 3. de leg. nocuum ciuem uerberibus, uinculisq; coercento.

NODATIO, pro nodositate. Vitru. li. 1. ca. 9.

NODIA, herba (inquit Plin. lib. 24. cap. 19.) coriariorum officinis nota, alio nomine Mularis. ex uino pota aduersus scorpiones uim habet.

NODO, as, *Ligare, annodare, δεσμεύω, πλέκω*, nodos facio, ligo in nodos. Virg. li. 4. Crines nodantur in aurum. Hinc Enodo, *λύω*, quod nodatum erat soluo. Per translationem declaro, expono. Gell. lib. 2. Iulianus enodabat veterum scriptorum sententias. Lib. 1. ad Heren. Contrariæ legis enodabimus uoluntatem. Interdum est arbores à nodis purgare. Colum. li. 5. cap. 1. Summæ uirgæ falce debent enodari. Connodo, & Innodo, idé quod nodo. Et habent pen. pro.

NODOSVS, a, um, *πολυκόμπος*, multos habens nodos. Lucan. lib. 8. Nodos: que frangit Ossa. Horat. 2. Ser. Saty. 3. Adde Cicutæ nodosi tabulas centum. Acron: Nodosi, scrupulosi, diligentis.

NODVLVS, *ἁμμάτιον*, diminut. Pli. li. 21. c. 5.

NODVS, *Nodo, groppo, ἅμμα, σύνδεσμος*, ligatura, quæ non facile soluitur. Cic. de Vn. Omnia duo ad cohærendum tertiú aliquid requirunt, & quasi nodum uinculumq; desiderant. Virg. 1. Aenei. Nuda genu, nodoq; sinus collecta fluentes. Nodus Herculeus, prouerbij speciem habes, pro uinculo arctissimo. Fertur enim Hercules nodi quoddá genus ostendisse, in quo neque principium, neque finis appareret: eoq; nectendi genere uti solent in obligandis uulneribus. Plin. lib. 28. cap. 6. Vulnera nodo Herculis præligare, ocyor medicina est. Huiusmodi etiam nodo, auctore Festo, nouæ nuptæ cingulum, boni ominis caussa uinciebatur, quem maritus deinde in lecto soluebat: quo commento significare uolebant, indissolubile futurum earum nuptiarum uinculum. Vide plura in Erasmi Adagiis. Dicitur præterea nodus in arbore, & in digno, *συστροφή*, eminens ille callus, ubi ueluti colligati simul rami esse apparent. Colum. li. 3. Eius imam partem acutissima falce iuxta nodú amputato. Liu. 1. Baculum sine nodo aduncum tenés. Arundinei nodi, Claudian. de Torpedine. Corporum nodi, pro articulis, Plin. lib. 11. cap. 37. Crura sine nodis, Cæsar 6. Bel. Gal. Articulorum nodi, Pli. li. 11. cap. 37. Accipitur & Nodus pro ænigmate, uel aliqua omnino re difficili. Cœlius ad Ci. Fam. 8. Incideramus in difficilem nodum. Idem Atti. lib. 5. Dum hic nodus expediatur. Hinc uetus illud prouerbium: Nodum in scirpo quæris: quod dici solet in eos, qui etiam in re facillima scrupulum inueniunt. Tractum est prouerbium à leuitate scirpi, quem constat omni prorsus carere nodo. Terent. in An. Nodum in scirpo quæris. Nodus item in exercitu dicitur densa peditum multitudo: quòd non facile possit resolui. Cœlestis nodus, sidus Piscium olim dicebatur. Cic. in Arato. A nodus fiunt Enodis, Inenodabile, Internodium. diximus suis locis.

NOGAVM, amiculi genus, auctore Festo, prætextum purpura, coloris candidi: unde & pro candido quandoque ponitur Liui. Andron. Lacrymas de ore noegeo detersis.

NOLA, *Νῶλα* Ptolemæo, Campaniæ urbs mediterranea. hanc prius Sidicinum fuisse dictum, scribit Pli. li. 3. c. 5.

NOLO, *Non volere, οὐ θέλω, ἀβουλέω*, ex Non, & uolo. Terent. in Eun. Noui ingenium mulierú: Nolunt, ubi uelis: ubi nolis, cupiunt ultro. Cic. in Orat. Libenter copulãdo uerba iungebant: ut sodes, pro si audes: nolle, pro non uelle. Cice. 4. Ver. exempla litterarum ipsi habere non nollent. Nolens, particip. Lucan. lib. 1. Quamuis nolente senatu Traximus imperium.

NOMADES, dum, *νομάδες*, Africæ populi, inter Zeugitanam regionem & Mauritaniam siti, qui postea, literis aliquot mutatis, Numidæ appellati. Hos scribit Salust. ex Persis ortú traxisse, qui Herculé in Hispaniá sunt comitati: eoq; mortuo, in Africá traiecisse, locaq; occupasse Oceano proxima: postea pp multitudiné à parétibus digressos, possedisse ea loca, q̃ proxime Carthaginé Numidia appellat. Dicti sunt aút Nomades, *ἀπὸ τοῦ νέμειν*, i. à pascendo, q pastionibus

prae pue

præcipue uacarent. Sunt & alii Nomades in Scythia supra Mæotim. Plin.lib.4.cap.12.

NOMAE, ulcera quæ depascunt serpendo corpus. Pli.l.33.c.4.

NOMEN, in is, *Nome*, à Nosco, quòd notitiam faciat: nam per id, quicquid nominamus, agnoscitur. Vel Nomen dicitur, quasi notamen. Aut à Græco ὄνομα, abiecto o. Proprie autem nomen dicitur, teste Nonio, proprium uocabulum singulorum, hoc est, quo singulæ res appellantur. Inde nomino, as, quod est, nomen alicui rei imponere. id autem fit dupliciter. aut enim uniuerso generi nomen imponimus, quod grammatici nomen appellatiuum uocant; ut cum animal rationale hominem dicimus nominari: aut singulis rebus peculiare nomen imponimus, quod illi cum alio nō sit commune. hoc à grammaticis nomen proprium appellatur. quod sic definitur à Cicerone. Nomen est quod unicuique personæ attribuitur, quo quæque suo proprio, & certo uocabulo appellatur. Hoc rursus diuiditur in quatuor membra, Prænomen, Nomen, Cognomen, & Agnomen. Prænomen interdum una, interdum duabus, interdū tribus literis notabatur: ut, C. Caius: Gn. Gneus: Sex. Sextus. fuitque nonnulla ratio prænominis. nam & Quintum ideo dixerunt, quòd quinto fortassis loco natus esset: Lucium, quòd initio lucis exortus: Gneum, à corporis effigie. Cognomen maiorum est, tractum ex familia uel sanguine, συγγένεια, ut Cornelius ex Corneliis. Nomen autē proprium personæ est, quod proprium gentilium, hoc est, quod originem gentis uel familiæ declarat, ut Cice. Scip. Agnomen extrinsecus uenit, & hoc tribus modis. Aut ex animo, ut Superbus, Pius. Aut ex corpore, ut Crassus, Pulcher. Aut ex fortuna, ut Africanus, Gothicus, Asiaticus, Numantinus, à deuictis gentibus, sed hoc raro usurpatur. Cognomen nanque, siue Cognomentum potius, quam Agnomen dicitur. Ci. Scipio ille, cui Africano fuit cognomen. Idem ad Att. Teque non cognomen solum Athenis deportasse, sed humanitatem & prudentiam intelligo. Romani plerunque tribus uti solent nominibus, nonnulli etiam quatuor: ut, P. Cornelius Scipio Africa. ubi Publius est prænomen, Cornelius nomen proprie dictum, Scipio cognomen. Africanus agnomen. Et nomen quidem atque cognomen omnium eiusdem familiæ commune erat, prænomen uero tantum singulorum. Prænomen itaque illud erat, quo fratres, aut gentiles à se mutuo distinguebantur. Quidam etiam à uestimēto cognomen sortiti sunt, ut Antonius Caracalla: quidam à pecore minori, ut Porcius, Scrofa: quidam à pecore maiori, ut Equitius, Taurus: quidam à piscibus, ut Sergius Orata, Muræna. Pilumni autē cognomen inde tractum putatur, quòd qui primus in ea familia hoc cognomine dictus est, pili usum inuenerit. Est quando Nomen pro decore, & dignitate ponitur. Virg. 2. Aeneid. Auulsumq́; humeris caput, & sine nomine corpus. Interdum pro generositate. Idem lib. 2. Geor. Aut pomis sua nomina seruat. Interdum pro nobilitate generis, fama. Virg. 2. Aen. Et nos aliquod nomenq́; decusque Gessimus. Ouid. 10. Met. Magnum & memorabile nomen. Nomen etiam accipitur pro gente, ut apud Vir. Nostrumq́; in nomen ituras. Nomina præterea dicuntur, capita, uel (ut hodie loquimur) articuli rationis argentariæ, in quibus descripta sunt nomina debitorum, quibus pecuniæ expensæ feruntur. Cice. 3. Ver. satis te elapsurum omni suspicione arbitrabare, si, quibus pecuniam credebas, iis expensum nō ferres, neque in tuas tabulas ullum nomen referres? Nonnunquam Nomen accipitur pro ipso debitore. Colum. li. 1. cap. 7. Vel optima nomina non appellando fieri mala, Alphius dixisse uerissime fertur. Sæpe etiam Nomen accipitur pro ipso debito. Cice. ad Att. lib. 16. Nomina mea per deos expedi. Idem ad eundem lib. 6. Salaminios adduxi, ut totum nomen Scaptio uellent soluere. Ponitur etiam Nomen aliquando pro causa. Cice. de Amic. ab amicitia Q. Pompeij meo nomine se remouerat Scipio. Nomen aliquando transit in aduerbiū: ut, Toruumq́; tuetur, id est torue, δεινὸν, γοργὸν. Item aduerbium in nomen: ut, apud Persium: Iam cras hesternum consumpsimus, ecce aliud cras. Nomina tamen in aduerbium migrantia suam sæpe seruant quantitatem, ut apud Vir. 3. eclog. Transuersa tuētibus hirquis. nam Transuersa quum aduerbium sit, a, tamen breuis est, quia uenit ex nomine, quum sciamus in a terminata aduerbia longa esse. Nomina per diuersos casus loco aduerbiorum ponuntur: per nominatiuum, ut Fors pro Forte, Recens pro recenter: per genitiuum, Militiæ pro in Militia: per datiuum, ut Vesperi, Ruri, Sorti, per sortem: per accusatiuum, ut Toruum pro torue, Clarum pro clare: per ablatiuum, ut Rure, Domo.

NOMENCLATOR, ris, *Colui che sa il nome d'ogn'uno*, ὀνοματολόγος, à nomine calando, id est, uocando, qui memoriter unumquenque nominatim uocare didicit: ut puta in foro reos, in conuiuio conuiuas. Cic. Atti. lib. 4. Ad urbem ita ueni, ut nemo ullius ordinis homo nomenclatori notus fuerit, qui mihi obuiam non uenerit. Horum opera utebantur potissimum candidati, ut sibi in prensando suffragatores nomina ciuium suggererent. Vnde laudatur Cato, quòd legem seruarit, quæ candidato nomenclatores adesse uetat, ut per seipsum sine nomenclatore nominatim salutaret ciues Romanos. Hi & Fartores quoque dicebantur, quòd salutatorum nomina (ut ait Festus) uelut infarcirent petitorum auribus. Cic. pro Mur. Quid quòd habes nomenclatorem.

NOMENCLATIO, & NOMENCLATVRA, ὀνομασία, ὀνοματολογία, nuncupatio, nominatio, Col. lib. 3. cap. 2. prudentis magistri est, eius nomenclationis aucupio studiosos non demorari. Pli. lib. 2.

NOMENTVM, Νωμεντὸς Stephano, oppidum in Latio, non procul ab Roma. Martial. lib. 13. Si uicina tibi Nomento rura coluntur. Hinc Nomentana uia Romæ, qua itur Nomentum, & Nomentani, qui Nomentum habitant. Dictum Nomentum à Nomento conditore.

NOMINATIM, aduerb. *Nominatamente, à nome per nome*, ὀνομαστί, ἐξονομακλήδην, per singulorum nomina. Liui. li. 2. consules citant nominatim iuniores. Dicitur tamen & de uno: ut, Tenens cruentum pugionem Brutus, nominatim Ciceronem inclamauit. Aliquando etiam accipitur pro expresse. Cic. lib. Off. Quicquid est in prædio uitii, id statuerunt, si uenditor sciret, nisi nominatim dictum esset, præstari oportere. Nominatim & Generatim, contraria. Cic. Att. lib. 9. Tanta erat in illis crudelitas, ut non nominatim, sed generatim proscriptio esset informata.

NOMINATIO, onis, Plin. epist. 73. qui me nominationis die per hos continuos annos inter sacerdotes nominabat. Brutus ad Cic. Bibulus in Pausæ locum petere constituit. eam nominationem à te petimus. Nominatio figura rhetorum, de qua ad Heren. lib. 4.

NOMINATVS, *Celebrato, nominato*, περιβόητος, nomen ex participio pro celebri. Cice. 6. Ver. illa Attalica, tota Sicilia nominata. Pli. lib. 12. cap. 19. In Bactriana Bdellium nominatissimum.

NOMINO, as, *Nominare*, ὀνομάζω, appello, nomen impono. Lact. lib. 4. A Deo diuinitas nominatur. Ci. de Amic. Amor, ex quo amicitia est nominata. Interdum accipitur pro nominatim compellare. Plau. in Most. Quis me nominat? Nominare aliquando etiam ponitur pro exprimere. Cice. pro Lelio: Quorum profusa luxuries, magnitudo æris alieni, sumptus, libidines nominarentur. Est etiam Nominare, cū aliquem ad aliquem honorem deligimus. Cice. in 11. Phil. & Brutus in epist. ad Ci. Vide nominatio. Hinc Denomino, παρονομάζω, nomen alicui impono. Colum. lib. 4. uniuersæ regiones habent propria uitium genera, quæ cōsuetudine sua denominant.

NOMINITO, as, are, *Nominare*, frequent. à Nomino. Lucr. l. 3.

NOMISMA, *Denaro, moneta*, νόμισμα, Vide Numus, & Numisma.

NON, *Non, no*, οὐ, οὐκ, negatiua dictio accommodari potest omnibus modis, præterquam imperatiuo. Indicatiuo. Ter. in Eun. Non te dignū Chærea fecisti. Optatiuo. Pla. in Men. Non negem, si nouerim. Subiunctiuo. Virg. 1. Geo. Non illa quisquam me naue per altū Ire, neque à terra moneat conuellere funem. Infinitiuo. Ter. in Phor. Non neglexisse, habeo gratiam. Non, si negationi præponatur, affirmat: ut, Nonnihil tibi debeo, id est aliquid tibi debeo. quum postponitur, magis affirmat, quàm si præponeretur: ut, Nihil non tibi debeo, significat, omnia tibi debeo. Ouid. lib. 3. Fast. Multa tibi memores, nil non debemus Elisæ.

NON AVTEM, οὐ μέντοι, recte dicimus: at non dicimus, Non uero: ut, Amicus Cæsaris sum, non autem assentator.

NON MODO, *Non solamente*, μὴ ὅτι, οὐχ ὅτι, οὐχ ὅπως, οὐ μόνον, non solum: ut, Non modo te diligo, sed etiam amo. Quandoque ponitur pro nedum. Trebo. Cic. Non nescis, quam pro uetterrimo amore omnibus tuis etiam minimis cōmodis, non modo tanto bono, gaudeam.

NONNVLLVS, *Alcuno*, οὐκ οὐδείς, ἔνιος, aliquis. Cice. pro Mur.

NONNVNQVAM, *Alcune uolte*, ἔσθ' ὅτε, ἐνίοτε, significat aliqn̄.

NON TACENDVS, *Da esser laudato*, ῥητὸς, nominandus, laudādus, Mart. ad Licianum: Vir Celtiberis nō tacēde gentibus.

NONA, æ, una ex Parcis. Latini Nonam, Decimam, & Mortam, Parcas dixere: quòd tempestiuum tempus partus sit nono & decimo mense: qui uero ante hoc tempus in lucem prodeunt, aut mortui nascantur, aut paulo post moriantur. Vide Morta, & Gel. lib. 3. cap. 16.

NONACRINVS, crina, crinum. Ouid. Nonacrina Atalanta.

Nonacrius, a, um, *νωνακριάδις*. Oui. in Fas. Nonacrius heros.

Nonae, arum, *νῶναι*, quasi nouae, propter initium obseruationis: uel quòd ab eo die semper ad idus nouem dies putentur: siue ad imitationem Tuscorũ, qui nonas uocabant nonum quenq; diem, quo regem suum salutabãt, & de propriis negotiis consulebant. Erant autem Nonae, in Martio, Maio, Iulio, & Octobri sex illi dies, qui kalendas sequuntur: reliqui uero menses quatuor tantum habebant Nonas. Cic. pro Flac. O nonae illae Decembres.

Nonageni, nae, na, tantum plural. *ἐννενήκοντα*, numerus distributiuus à noningenta, nonagesimus, ma, mum. Cic. de Senec. nonagesimus annus.

Nonagies, *Nouanta uolte*, *ἐννενηκοντάκις*, à nonaginta aduerbium.

Nonariae, dictae meretrices, quòd hora nona cellas aperirent, corporis prostituendi gratia. Persius Saty. 1. Si Cynico barbam petulans nonaria uellat.

Nongenti, *Nouecento*, *ἐννακόσιοι*, uel per syncopen nongẽti, ae, a, nouies centum. dicimus & noningenti, & per syncopen nongeni.

Noricum, pen. corr. *νωρικόν*, regio Germaniae, habens ab Occasu Aenum fluuium: à Septentrione Danubium: ab Ortu solis montem Cecium: a Meridie montem Curuancam. eam nunc regionem bona ex parte Bauariam appellant.

Noricus, a, um, Hor. lib. 1. Car. Quas Noricus Deterret ensis. Vir. 3. Ge. Aerias Alpes, & Norica si quis Castella in tumulis.

Norma, ae, *Norma, squadra, regola, ordine*, *κανὼν, γνώμων*, fabrorum instrumentum, habens duo latera, quo omnia diriguntur, metiunturq́; quae & regula dicitur. Pli. li. 36. c. 22. Structuram ad normam & libellam fieri, & ad perpendiculum respondere oportet. Nostrates Quadram uocant. unde quae recta, dimensaq́; sunt, ad normam facta dicuntur. Per metaphoram accipitur pro lege, formula, & praescripto. Cic. pro Murae. M. Catoni, uitam ad rectam rationis normam dirigenti, de officio meo respondebo. Norma loquẽdi. Horat. de arte: Si uolet usus, Quem penes arbitrium est, & ius, & norma loquendi. Hinc Abnorme, & Enorme.

Normalis, le, ad normam factum. Quinct. li. 1. Sinistrum brachium cousq; alleuandum, ut quasi normalem illum angulum faciat.

Normatus, a, um, ad normam factum, & directum. Col. li. 1. ca. 13. vt tanquam supposito uasi ad perpendiculum normata insisteret.

Northmannia, regio Galliae ultra Sequanam flumen, quae à Carolo magno deuicta, fidem Christianam suscepit, ita dicta à Normannis Cimbricae Cheronnesi populis, qui eam regionem occuparunt. Normanniae autem nomen, Germanorum procul dubio uocabulum est, qui Nort, Septentrionem appellant, & Men, uirum. à Cęsare totus ille tractus inter Armoricas ciuitates numeratur.

Nos, nostrum uel nostri, *Noi*, *ἡμεῖς*, plurale est ab Ego, mei, uel mis. Nos inter nos. Cic. ad Pompe. li. 5. Illud non dubito, quin respu. nos inter nos conciliatura, coniuncturosq; sit. Terent. Adel. Quasi non norimus nos inter nos. Nosmet pro nos ipsi. Plau. Rud. Si nõ moneas, nosmet meminimus. Nosmetipsi inter nos. Cic. ad Attic. lib. 4. Sed ut nosmetipsi inter nos coniunctiores simus. Noster, nostra, nostrum, pronomen possessiuum. Noster absolute, pro, noster filiusfamilias. Terent. in Phorm. Noster quid ageret, nescire: Noster, pro Nostras. Terent. in Eunuch. Haud similis uirgo est uirginum nostrarum. Donatus: Nostrarum, ciuium, scilicet: Virg. 2. Georg. Non eadem arboribus pendet uindemia nostris. Nostrate culpa, Terent. Phorm. Nostras, nostratis, omnis generis, à Noster, significatq́;, è nostra gente, uel patria. Cice. Paeto lib. 9. Mirifice capior facetiis, maxime nostratibus. Plin. lib. 15. ca. 11. Quae candidiora, Nostratia cognominata, odoris praestantissimi.

Noscitabundus, a, um. Gell. lib. 5. c. 14. de leone. atq; placide tanquam noscitabundus, ad hominem accedit.

Noscito, as, pen. cor. *ἐπιγινώσκω, γνωρίζω*, frequẽtatiuum à Nosco. Liu. lib. 3. Senatorem raro usquam noscitare.

Nosco, scis, noui, notum, *Conoscer*, *γινώσκω*, quod & gnosco olim dicebatur: unde agnosco, & cognosco, & ignosco. significat autem noscere, cognoscere, notitiã alicuius rei habere. Cice. 1. Tusc. praeceptum Apollinis monet, ut se quisque noscat. cum igitur, Nosce te, dicit, hoc dicit, Nosce animum tuum. Terent. An. Qui scire posses, aut ingenium noscere, Dum aetas, metus magister prohibebant? Est praeterea, carum habere. Virg. lib. 4. Georg. Et patriam solae, & certos nouere penates. Hinc Dignosco, Internosco, Pernosco. Fit autem nosco à Graeco. nam Graeci, *γινώσκειν*, dicunt cognoscere. hinc Latini ueteres nõ nosco, sed gnosco dicebant, & gnotum cognitum, & gnoro pro scio.

Notabilis, le, *Notabile*, *γνωστός*, qui notari, i. dignosci potest. Plin. Iun. in epist. Notabilem te futuris principibus fecisti. Colum. l. 3. cap. 21. maior pars putationis per id tempus administratur, quo uiris neque soliũ notabile gerit. i. per quod nosci possit. Notabilis, insignis. Plin. lib. 36. cap. 5. Notabilis foeditas vultus Hipponacti. Cic. ad Lucceium, lib. 5. epi. extitu notabili concludantur.

Notabiliter, *Notabilmente*, *γνωρίμως*, aduerbium. Plin. episto. 5. expalluit notabiliter. Tacit. l. 17. quibusdam notabilius turbantibus.

Nota, ae, *Nota, segno, marchio*, *σημεῖον, σύνθημα, σύμβολον, στίγμα*, à Nosco, is, deriuatur. Festus. Nota nunc significat signum, vt, in pecoribus, tabulis, libris, litterae singulae, aut binae: nũc ignominiam. Plin. lib. 11. cap. 39. Mammas homo solus è maribus habet: cetera animalia mammarum notas tãtum. Ci. in Part. Litteratura constat ex litterarũ notis. Vsurpatur & pro scriptura. Curius Cic. Sulpitio successori nos de meliore nota commenda. Sunt etiam notae, quibus compendio scribitur. Sueto. de Caesare, si qua occultius perferenda erãt per notas scripsit: Hoc est, sic structo litterarum ordine, vt nullum verbum effici posset: quae si quis inuestigare & persequi vellet, quartam elementorum litteram, id est, d, pro a, & perinde reliquas commutet. Gellius de notis Caesaris sic scribit. In Epistolis Caesaris inueniuntur litterae singulariae sine coagmentis syllabarum: ex quibus verba confici nulla possunt. Notis scribere, est compendioso scribendi genere excipiendo vti. Modestinus: Eos, qui notis scribunt acta praesidum, reipub. caussa non abesse certum est. Sueto. de Tito: E pluribus comperi, notis quoque excipere velocissime solitum. Nota etiam pro infamia, & ignominia sumitur. Luci. lib. 30. Quem scis scire tuas omnes maculasq; notasq;. Sueto. Variis affectus notis. Cic. 3. Off. O turpem notam temporum. Eximere notae, id est, remittere infamiam. Gell. lib. 4. cap. ult. Aliquando refertur ad laudem Ouid. lib. 1. Fast. Ille Numantina traxit ab vrbe notam. Est item nota, signum quo aliquid notatur. Cic. Valerio: Reliquis epistolis tãtum faciam, ut notam apponam eam, quae mihi tecum conuenit. Liu. Instruit secretis notis, per quae haud dubie cognoscerẽt sua mandata esse, id est, das signa, quibus fidem faceret. Notae etiam accipiuntur pro indiciis. Celsus lib. 2. cap. 6. In acutis morbis fallaces notae, & salutis, & mortis.

Notarius, rij, *Notaro, notaio*, *γραμματεύς, σημειογράφος*, qui acta in iudicio, vel etiam extra iuditiũ notis, vel litteris excipit. Plin. in epi. Notarium uoco, & die admisso, quae formauerã, dicto. Mart. lib. 10. Nec calculator, nec notarius velox.

Notatio, onis, verbale, à Noto, as, *Annotatione*, *σημείωσις*, animaduersio, quae, & nota dicitur. Cice. 2. de Diuin. Coeli distributio, & ceterarum rerum notatio doces unde fulmẽ venerit. Ibidem: Chaldaeis in praedictione, & notatione cuiusq; vitae ex natali die, minime credendum. Temporum notatio, idem de Cla. or.

Noteo, tes, tui, à quo Notesco, *Essere fatto noto*, *γνωρίζομαι*, notus fio. Proper. nostri notescet fama sepulcri. Hinc Innotesco. Lact. lib. 5. à doctis quibus scripta eius innotuerunt, irrideri solens.

Nothus, *Bastardo*, *νόθος*, ex vxore non legitima natus. Latinũ eius rei nomen non habemus, ideo vtimur peregrino Virg. lib. 7. Subposita de matre nothos furata creauit. nothũ Graeci appellant, quicquid non legitimum, nec verum, ut nothũ Atticismum dicunt, non verum schema Atticum, sed adulterinum. Nothi pulli. Colum. lib. 8. cap. 10. nothi sunt optimi pulli, quos conceptos ex peregrinis maribus nostrates ediderunt. Nothos etiam appellant Arabicos elephantes, Indicis minores: teste Pli. lib. 8. c. 1.

Notia, ae, *νοτία*, gemma cum imbribus cadens, vnde & Ombria alio nomine dicuntur, eosdem effectus habens, quos Brontia. Pli. l. 37. c. 10.

Notifico, as, *Far noto*, *γνωρίζω*, notum facio. Ouid. lib. 1. de Pon. eclog. 1. Atque modum poenae notificare uelis. Gell. li. 9. cap. 3. Philippi arma, vimq; toti Graeciae metuendam, Demosthenis orationes notificant.

Notio, onis, *Cognitione*, *ἐπιβολή, ἔννοια*, cognitio, demonstratio. Cic. lib. 3. Offi. Explica intelligentiam tuam, vt videas, quae sit in ea species, & notio boni uiri. Boetius Comme. 3. Top. Notio intellectus est quidam, & simplex mentis conceptio ad res plures pertinens à se inuicem differentes. Cice. 1. de Leg. Dei notionem nullum animal habet, praeter hominem. Notio pro cognitione caussae. Tacit. li. 3. Tiberius, dilata notione de iure flaminis.

Notitia, ae, *Notitia*, *γνῶσις*, cognitio, notio dicitur. Ci. de Sen. Qui sermo, quae praecepta, quanta notitia aequitatis? Notities, ei, notitia. Vitruu. lib. 6. in proce.

NOTIVM, νότιον, oppidum Ioniæ prope Colophonem. Pli. lib. 5. cap. 31.

NOTO, as, *Notare*, frequentatiuum à nosco. Priscia. In quo simi liter est notandum, quòd, cum à notu sit deriuatum, corripuit tamen pen. nec mirum. Cic. Orat. Facile est verbum aliquod ardens (vt ita dicam) notare. composita enim à notus mutãs o, in i, vt agnitus, cognitus, quum ignotus seruauerit o. Est auté notare, animaduertere, διασημαίνειν, σημειοῦσθαι. Lact. lib. 2. Cursus siderum & defectus notauerunt. Ouid. 2. Meta. venientem prima notauit Mercurium. Notati ignominia senatores, ob flagitum aliquod senatu moti, dicebantur: vt & equites. quibus equus adimebatur: & milites, qui alicuius flagitium caussa exauctorabantur. Ci. Cæcinæ: vt eam in ciuitatem boni viri, nulla ignominia notati, non reuertantur, in quam eos scelerum condemnati reuerterent. Potest etiam dici à Nota deriuatiuum, vt sit Notare, signum, notam ve apponere. Iuue. Sed quæ Fabritius censor notet. Notarunt hoc annales, pro, Scriptum est in annalibus. Plin. lib. 8. cap. 51. Item ignominia afficere, ἀτιμῶσαι, Cic. de Sco. Notandam putaui libidinem nimiam Hinc Annoto, Connoto, Denoto, Prænoto, Ante noto, Subnoto. Mart. Et non sobria verba subnotasti. Notatus, a, um, partic. Ci. 3. Tusc. Verbis Latinis melius, quàm Græcis, hæc notata sunt. Idem pro domo: Notissimus omnium scelerum maculis.

NOTORIVS, a, um, adiect. *Notorio, manifesto*, δῆλος, manifestus: Paulus in l. ab accusatione. ff. ad senatuscon. Turpil. Qui pro notoria indicia produnt. Et C. de accusat. l. ea lege.

NOTVS, a, um, *Conosciuto*. πρόδηλος, γνώριμος, cognitus. Plin. lib. 16. cap. 18. Alpina & hæc arbor, nec vulgo nota. Notus, qui nouit. Pla. Pseud. Noui: notis prædicas. Notus, notior, notissimus, nomen ex participium. Cice. pro Mur. Tua nobilitas hominibus litteratis & historicis est notior. Idem 4. Acad. Cui erans, quæ dixi, notissima. Notus, carus dicitur. Virg. lib. 7. Et notis compellas vocibus vltro. Idem 1. eclog. Hic inter flumina nota: id est, cara, vt inquit Seruius.

NOTVS, ti, *Austro*, ventus meridionalis, qué Austrum vocamus, ἀπὸ τῆς νοτίδος, humiditate.

NOVACVLA, *Rasore, rasoio*, ξυρὸς, culter rasorius, à Nouo, as, quòd faciem nouare & nouam rem facere videatur. Cice. 1. de Diui. cotem, inspectante populo, nouacula discissum. Aliquando pro quouis cultro. Columel. lib. vlt. ca. 45. Raporum summam cutem nouacula decerpito.

NOVALIS, huius Noualis, νεῖος, νεατὸς, gen. fœmi. & Nouale genere neutro, diuersis modis exponi solet. Paulus iurisc. dicit esse terram proscissam, quæ anno cessat. Sic Varro: Qui intermittitur, à nouando noualis ager dicitur. Pli. Nouale est, quod alternis annis seritur. Idem sentire videtur Festus, quũ ait: Noualis ager nouæ relictus sementi. Seruius vult Noualem esse aruum tunc primum ad sementem proscissum. Alibi tamen noualem interpretatur terram, quæ per singulos annos semine renouatur. Virg. 1. ecl. Impius hæc tam culta noualia miles habebit? Quint. in Mil. Mariano: segnem futuris noualibus eruere siluam. Virg. Alternis idem tonsas cessare nouales, Et segnem patiere situ durescere campum.

NOVATIO, onis, ἀνανέωσις, dictio iurisconsultis vsitata, qua vtuntur pro prioris debiti in aliam obligationem aut naturalem, aut ciuilem.

NOVATRIX, cis. Ouid. 15. Met. Rerumq; nouatrix.

NOVELLETVM, τὸ νεόφυτον, vinea ex nouellis vitibus consita. Paul. in l. veluti. ff. de imp. in reb. dot. si nouelletum in fundo factum sit.

NOVE, ad Her. ne quid noue dicamus.

NOVELLO, as, are, νεοῦσαι, νεάσαι, nouas vites pangere. Suet. in Domit. Edixit ne quis in Italia nouallaret. Hinc Renouello cursus nouellum facio. Col. li. 3. vinea ita renouellatur.

NOVELLVS, uella, uellum, *Nouello*, diminut. à nouus. Vir. 3. ecl. & Cic. de Fin.

NOVEM. *Noue*, ἐννέα. Virg. 5. Aeneid. Iamq; dies epulata nouem gens omnis. Cic. Qu. F. In nouem dies distributus sermo. A quo Nouenarius, rii, ἐννέας, & Nouenarius, a, um. Varr. Do, in hominibus posse nonenarium retinere numerum. Ité Nouenus, um, ἔνατος, Liu. li. 27. Decreuere vt virgines ter nouenæ carmen canerent. Terga nouena boum. Oui. 12. Met.

NOVENDIALIS, le, Cic. Q. Fr. nouendiales ferias.

NOVENDIVM, dii, *Spatio di noue giorni*, ἐννέα ἡμέραι, nouem dierum spatium: à quo Nouendiale sacrificium, quod nouẽ diebus continuis fieri solet ad expiationem prodigiorum. Liu. li. 1. Romanis nouendiale sacrum publice susceptum est.

NOVERCA, æ, *Matrigna*, μητρυιὰ, dicitur, quam quis, liberis sublatis, nouam vxorem ducit, dicta quasi νέα ἀρχὴ, noua princeps. Vir. in Buc. Est mihi nanque domi pater, est iniusta nouerca.

NOVERCALIS, & hoc nouercale, nouercæ proprium, vt, odiũ nouercale, quo nouerca priuignum prosequitur, Tacit. li. 1. Manus nouercales, Senec. Herc. fur. Stimuli nouercales, Claud. lib. 2. de rap. Proserpi.

NOVISSIMVS, a, um, *Vltimo*, ἔσχατος, vltimus: quia quæ recẽter fiunt, vltimum locum possidens. Cice. de Ora. 2. Duo sunt ad iudicandum nouissima. Item pro Ros. Com. Qui ne in nouissimis quidem erat histrionibus, ad primos peruenit comœdos. Nouissime, postremo, Plancus Cic. li. 10. fam.

NOVITAS, tatis, *Nouità*, νεότης. Cic. de Amic. Nouitates nõ sunt repudiandæ. Vir. 1. Aeneid. regni nouitas me talia cogit Moliri. Nouitas pro generis ignobilitate. Salust. in Iugur. Nouitatem meam contemnunt. Ci. ad Lentul. Nouitati putabam esse inuisum meæ.

NOVITER, Plin. in Paneg.

NOVITIVS, a, um, *Nouizzo, nouo*, νεώνητος, nouum, vt Nouitium opus, nuperrime factum. Nouitia mancipia, teste Martiano ff. de Aedi. edi. intelliguntur, quæ nondum annum seruierũt: quibus opponuntur veterana. Vlpia. eo. tit. Plerique solent mancipia, quæ nouitia non sunt, quasi nouitia distrahere vt pluris vendant. Plin. li. 23. ca. 1. Nouitium vinum resinatum nulli conducit. Teré. in Eun. pauræ manens nouitię puellæ. Ci. pro domo: Syrum, nescio, quem de grege nouitiorum, factum esse consulem. Nouitium inuentum, Pli. lib. 17. ca. 21. & lib. 23. cap. 1.

NOVO, as, *Far nouello, rinouellare*, νεόω, nouum facio. Salust. in Cati. ne quid eo spatio nouaretur. Nouare pro immutare. Cic. 3. de leg. Nihil habui, quod putarem nouandum in legibus. Hinc Innouo, καινοτομέω. & Renouo, ἀνανεάζω. Liui. lib. 1. Fœdus renouatum est. Nouans, partic. Vir. 4. Aen. Aeneã fundantem arces, ac tecta nouantem Conspicit. Nouandus, a, um, Oui. 8. Met. mihi sæpe nouandi Corporis, ò iuuenes, numero finita potestas. Nouatus, a, um, Ouid. 2. de Rem. vulnusq; nouatum Scinditur.

NOVVMCOMVM. Galliæ Cisalpinæ oppidum, ante Comum, post, deductis eò à diuo Iulio quinque colonorum millibus, Nouumcomum appellatum, & oppidani Nouocomenses. Strab. lib. 5.

NOVVNCIVM, pondus, vel mensura nouem vnciarum.

NOVVS, a, um, *Nouo*. νέος, καινὸς, Ouid. 1. Met. In noua fert animus mutatas dicere formas Corpora. Ter. in Ad. Nouus maritus anno demum quinto, & sexagesimo fiam. Accipitur quandoque pro mirando, & inopinato, παράδοξος. Virg. 3. eclo. Pollio & ipse facit noua carmina. Idem: Quis furor iste nouus? Noui homines dicuntur, qui per se ipsos clari esse incipiunt, & magistratus in ciuitate assequi. Cicero Fab. li. 5. epist. Adeptus es, quod non multi homines noui.

NOX, huius noctis, *Notte*, à noceo, quòd oculis noceat: vel à νὺξ vnde & Nyctelius dictus Bacchus, quòd eius sacra noctu celebrabantur. Est autem Nox terræ vmbra, vel (vt Speusippus ait) vmbra diei contraria, solis priuatio. Cice. 2. de nat. deo. Ipsa vmbra terræ soli officiens, noctem efficit. Virgi. 2. Aen. nox humida cœlo Præcipitat. Aequare nocti ludum, est ludere totam noctem. Vergi. 9. Aeneid. Felix, si protinus illum Aequasset nocti ludum. Supremam noctem agere, Virgi. 6. Aene. Dare noctes alicui, de meretricibus dicitur. Hora. Epo. 15. Locare noctes, meretricũ est. Oui. 1. Am. El. 10. Sola locat noctes, sola locãda venit. Negare noctẽ, dicũtur meretrices, cum nolunt admittere amatores noctu. Ou. 1. Am. El. 8. Poscere noctem, rogare noctem, amatorum sunt, Oui. 1. Am. El. 8. & 2. Am. El. 2. Vigilata conuiuio nox, Tacitus libro. 13. Nox pro somno: vt, Exturbare noctem. Stat. 10. Theb. Talia vociferans noctem exturbabat. Nox æterna, pro morte. Virg. 10. Aened. In æternam clauduntur lumina noctem. Nox animi, ignorantia, & cæcitas. Oui. 6. Met. Tantaq; nox animi est. Noctes & dies, continue, semper. Plau. Merc. Obiurgare pater me noctes & dies. Virg. 6. Aen. Noctes atque dies patet atri ianua Ditis. Noctis partes sunt Vespera, Crepusculum, Prima face, Concubium, Nox intempesta: Ad mediam noctem: Media nox. De media nocte, Gallicinium, Conticinium, & Diluculum. Vide Censorinum de Die Natali. Diuidunt & milites noctem in vigilias quatuor, singulas trium horarum spatio: quoniam seruant castra vicissim per vigilias. A Nox fiunt Pernox, Noctua, Nocturnus, Noctesco, Pernocto, Noctiuagus, Noctiluca, Binoctium, Trinoctium, Quadrinoctium.

NOXA, æ, *Pena*. τιμωρία, pœna: vnde noxæ dedi dicitur mancipium vel pecus, cum traditur puniendum arbitrio eius, cui damnum intulit. Hinc Noxales actiones (vt inquit Caius in l. 1. ff. de Noxa. lib. act.) appellantur, quæ non ex contractu, sed ex noxa, atque maleficio seruorum aduersus nos instituuntur. Ouid. 1. Fast. noxæ tibi deditus hostis Spargitur et fuso cornua Bacche mero. Eximere noxæ, pœna liberare. Liuius 8. non noxæ eximitur Fabius, sed noxæ damnatus,

donatur populo R. Aliquando noxa dicitur culpa, unde Caius.l.Plebis.ff.de Verbo.signi. scribit, Noxæ appellatione omne delictum contineri. Liui.3. Alia omnis pœnes milites noxa erat. Cic. pro Sex.Roscio. In minimis noxis, & leuioribus peccatis. Aliquando noxa dicitur detrimentum, damnũ, βλάβη. Ouid.lib.15.Met. Nocte nocent potæ, sine noxa luce bibuntur. Colu.lib.1.cap.6. Ea res à noxa curculionum uidetur fruges defendere. Sueton.in Cæs. Spurinamq; irridés quòd sine ulla noxa sua Idus Martiæ adessent. Noxitudo etiam apud ueteres pro noxa dicebatur.

NOXIA, *Colpa*, *αἰτία*, culpa. Terent. Eun. Vnam hanc noxiam Mitte si aliam admisero, occidito. Cic. de leg. noxia pœna par esto. Noxiæ esse, hoc est, fraudi esse, aut uitio. Liui. nihil eam rem noxiæ futuram, quòd se hostibus iunxissent.

NOXITVDO, inis, Noxia. Accius in iudicio armorum, ut citat Nonius: Noxitudo oblitererur Pelopidarum.

NOXIVS, a, um, *Noceuole*, *nocente*, *βλαβερός*, quod nocet. Virg. 6. Aen. quantum non noxia corpora tardant. Oui. in Ibin: Noxia luminibus spicula condat apis. Cic. de leg. nec obediens noxius ciuis. Innoxius culpa carens, innocens. Plau. in Aul. inopem atque innoxium me irrides.

N ANTE V

NVBAE, populi Libyæ, ad sinistrum Nili fluuium. Strab. li.17.

NVBECVLA, æ, *Nuuoletto*, *νεφέλιον*, diminut. parua nubes Plin. lib.18.cap.35. Nubecula uentum procellosum dabit. Per translationem accipitur pro aduersitatu. Cicero in Piso. Neque tam fui timidus, vt qui in maximis turbinibus reipublicæ nauem gubernassem, saluamq; in portu collocassem, frontis tuæ nubeculam pertimescerem.

NVBES, *Nuuola*, *nebbia*, *νεφέλη*, vapor humidus, in sublime elatus: siue aer in liquorem coactus, cuius densitas haud dubie Solem obumbrat: unde etiam nomé accepisse creditur, à nubendo scilicet, quòd solem obnubat, i. tegat. Sunt tamen qui eius originem referant ad *νέφος*, quæ significat, nubilum. Cic. 2. de Diuin. Si nubium conflictu ardor expressus se emiserit; id esse fulmen: Virgil. 5. Aen. figit sub nube columbam. Idem 3. Aen ingeminant abruptis nubibus ignes. Nubes peditum. pro multitudine. Liu. lib. 35. Rex peditum equitumq; nubes iactat. Armorum nubes, Stat. 4. Thebai. Belli nubes, Virgil. 10. Aeneidos. Nubis in nominatiuo apud Plaut. in Merc.

NVBIFER, pen. cor. nubes ferens: unde nubiferi montes, tam editi, ut nubes sustinere uideantur. Ouid. 2. Met. Aeriæq; Alpes, & nubifer Apenninus. Nubifer Notus, qui nubes affert. Idem epi. 2.

NVBIFVGVS, adiect. *νεφελάτης*, qui nubes fugat Col. li. 10.

NVBIGENA, næ, *Generato di nuuola*, *νεφεληγενής*, ex nube genitus Colum. lib 10. Mox ubi nubigenæ Phryxi, nec portitor Helles Nubigenæ dicuntur Centauri, quòd ex nube nati. Stati. 5. Theb. Nubigenæ caluere mero. Feri nubigenæ, Ouid. 12. Metamor. Bimembres nubigenæ. Virgil. 8. Aeneid. Amnes nubigenæ, Stat. 1. Theb.

NVBILARIVM, rii, *ὑπόστεγον*, locus, quò propter nubes conferuntur frumenta semetrita. Colum. lib. 1. cap. 6. area nubilarium applicari debet, quò collata semitrita frumenta protegantur, si subitus imber accesserit. Dicitur & Nubilar. Idem lib. 2. c. 21. seges in nubilar congeritur.

NVBILIS, huius lis, *Da marito*, *ἐπίγαμος*, *ὡραία*, quæ uiro in matrimonium iungi potest. Virg. 7. Aen. Iam matura uiro, iam plenis nubilis annis. Cic. pro Cluen. Nubilis filia. Et Liui. 29. Nubilis uirgo. Ouid. 2. Trist. Cic. pro quin.

NVBILO, as, are, *Nuuolare*, *ζοφοῦσθαι*, nubibus obscurari: unde, Nubilat aer, Var. de re rust. Plin. lib. 37. cap. 7. fulgorem carbunculi extremo uisu nubilãtem. Pro eodem legimus Nubilor, aris, deponens. Cato de re rust. cap. 88. Vbi nubilabitur, noctu sub tecto ponito: Hinc Obnubilo.

NVBILOSVS, a, um, *Nuuoloso*, *νεφελώδης*, nubibus plenum.

NVBILVM, substant. ipsa nubes Plin. lib. 9. cap. 82. Rhodi nunquam tanta nubila obduci, ut non aliqua hora sol cernatur. Virg. 6. Aen. Omnipotés densa inter nubila telũ Contorsit.

NVBILVS, a, um, pe. cor. *Fosco*, *nubilo*, *συννεφής*, nubibus tectum. Plin. lib. 16. cap. 26. austrinum cœlum, atque nubilum. Nubilus color obscurus. Idem Plin. lib. 9. cap. 35.

NVBO, bis, psi, & nuptus sum, in supino nuptum, *Coprire*, *uelare*, *maritare*, *καλύπτω*, uelo, operio. Quoniam uero sponsæ apud ueteres, cum uiro tradebantur, nubere, i. uelare capita solebãt, factum est, ut Nubere usurpetur pro uiro tradi, *γαμεῖν*, *συνοικεῖν*. Teren. in An. Aiebant hodie filiam meam nubere tuo gnato. Neque uir, sed mulier proprie nubit. licet quandoque præpostere dicatur Pompo. in Pannuceatis, ut citat Nonius: meus frater nupsit dotatæ, uetulæ, uaricosæ. Iuue. Sat. 2 Quid quæris? nubit amicus. Sunt qui dicant uirum tũ nubere, cum seruit uxori, tanquam illa potius uir sit quam ille. Vnde Mart. li. 8. Vxori nubere nolo meæ. Construitur cũ datiuo, & aliquando cum ablatiuo mediante præpositione Cum: ut, Mulier nupsit mihi, & mecum. Cice. Catoni. Quocum esset nupta regis Armuniorum soror. Nubere in amiliam claram. Cic. pro Cœlio, Nubere dicuntur uitiam arbores uitibus, & uites arboribus, pro coniungi. Pli. lib. 14. c. 1. In campano agro populis nubunt. De uitibus. Nubitur impersona le passiuæ uocis. Plaut. Persa: Hic cũ mala fama facile nubitur: Dare nuptum uiro, Plautus Cas. Casina ut detur nuptum nostro uillico. Hinc Connubo, *συνοικίζομαι*, *συνοικῶ*, simul nubo Apuleius: Nescientibus parẽtibus connupseramus. Hinc Connubium, ius legitimi matrimonii. Denubo, Innubo: quod est ad domum uiri transire. unde & pro transire simpliciter sumitur. Lucil. li. 6. Saty. Suam enim inuadere, atque innubere censent. Hinc Innubus, qui uxoré nunquam ducit: & Innuba, quæ nunquam nupsit Obnubo, tego. Stat. Obnubitq; comas. Pronubo, nuptiis præsum: à quo Pronubus & Pronuba, quæ duo penultimã corripiunt, ut Innubus. & Innuba, cætera producunt.

NVCAMENTA, *κύτταρα*, *κύτταροι*, teste Plin. li. 16. c. 10. dicuntur quædam quasi paniculæ dependentes ex ramis abietis & piceæ. Ruellius uel quòd sint quasi quædam naturæ rudimẽta, pineam nucem facere condiscentis: uel quòd aperte in nucibus propendere cernantur.

NVCERIA, *νουκερία*, urbs Campaniæ, populi Nucerini. Pli. lib. 3. cap. 5.

NVCES, *Noci*, *κάρυα*, à nocẽdo dictæ, quòd satis noceant. Ouid. de Nuce, Quoniã sata lædere credor, Imus in extremo margine fundus habet. Siue quòd linguæ noceãt: aridiores enim factæ eam exulcerant. Alii à capitis noxa dictas existimãt. constat enim nucis nucleum esse difficilem concoctu, dolorem capiti inferentem, tussientibus inimirum: unde Græci *κάρυον* uocant, à grauedine capitis. *κάρα* enim caput significat. Est autem Nux generale omnibus quæ duro operimento teguntur, ut castaneę, amygdalæ, auellanæ, & huiusmodi. Virg. 2. ecl. Castaneæq; nuces, mea quas Amaryllis amabat. Pomum uero de iis proprie dicitur, quæ mollem habent corticem: quamuis etiam pro nucibus aliquando accipiatur, ut apud Plin. li. 15. c. 22. Solum hoc pomum natura cõpactili operimento clausit: cum loquatur de nuce iuglande. Relinquere nuces, est omissis puerilibus ad maiora conuerti. nucum enim lusus soli pueritiæ conueniẽs. Persius Saty. 1. Et nucibus facimus quæcunque relictis, Cum sapimus patruos. Nux Græca, eadem cum amygdala, quæ & Thasia dicitur. Colum. de Arborib. ca. 22. Nucem Grecam serito Arcturi signo. Pli. li. 15. c. 22. cum de amygdala loquitur: Hæc arbor (inquit) an fuerit in Italia Catonis ætate, dubitatur, quoniam Græcas nominat. Nuces iuglandes, quæ & Regiæ dictæ Pli. li. 15. c. 22. ab his locum amplitudine uindicarunt nuces iuglandes. Vide Iuglans.

NVCEVS, a, um, *Di noce*, *καρύινος*, ex nuce. Plin. li. 16. c. 39.

NVCLEVS, nuclei, *Garoglio*, *garione*, *quel dentro della noce*, *πυρήν*, quod tenerum in nuce includitur. Plau. in Curc. Qui è nuce nucleum esse uolt, frangat nucem. i. qui commodum appetit, ne fugiat laboré. Inde Enucleo, as, declaro, quasi nucleũ rei alicuius eruo. Nucleus ferri à Pli. li. 34. cap. 14. accipitur pro chalybe. In fornacibus, inquit, nucleus ferri excoquitur ad indurandum acium. In acino etiam nuclei dicuntur minuta illa grana, quæ uulgo Vinacea uocant. Plin. lib. 23. c. 1. Vua passa stomachum tentaret, nisi pro remedio in ipsis acinis nuclei essent. Nucleum amisit, prouerbium: Pla. Capt. Nucleum amisit, reliquit pignori putamina. Verba sunt hegionis, ubi resciuisset herum amissum pro seruo, seruũ pro domino retentum. is enim, ex quo fructus expectabatur, aufugerat, eo relicto, ex quo nihil emolumẽti poterat capi.

NVCIFRANGIBVLVM, dens, dentibus enim nuces, solent confringi. Plau. in Bacc. Ne nucifrangibula excusserit ex malis meis.

NVCVLA, læ, *Nocella*, *καρυάριον*, diminutiuum, minuta nux.

NVDITAS, atis, *NudeZZa*, *γυμνότης*, simplicitas, & quandoque pro inopia. Quint. li. 10. c. 2. Tenuitas ac nuditas placuit.

NVDIVSTERTIVS, *L'altr'hieri*, *πρώην*, & nudius quartus composita, inquit Festus à nũc, & die tertio, quarto: quasi dicas, nunc est tertius, nunc est dies quartus, semperq; de præterito dicuntur. Dicitur & nudiusquintus, & nudiussextus. Plau. in Most. heri. & nudiustertius, quartus, quintus, sextus. Cice. 5. Phi. Recordamini qui dies nudiustertius decimus fuerit.

NVDATVS, a, um, Cic. pro Fla.

NVDO, as, *Nudare*, *γυμνῶ*, *γυμνοῦμαι*, nudum facio, detego. Cic. 7. Ver. hominem in foro medio nudari, & uirgas expediri iubet. Pli. li. 16 c. 22. Cum quædam arbores primæ germinẽt & inter nouissimas nudentur. Nudare uiscera. Virg. 1. Aen.

Tergora

Tergora diripiont costis, & uiscera nudant. Nudos gladios, pro distringere, Liu. lib. 28. Nudata castra, Cæsar 2. Bel. Gal. Nudatus defensoribus murus, ibidem. Apul. Tum uulnus nudare iussus est. Hinc Denudo, de quo suo loco.

Nvdvs, a, um, *Nudo, ignudo, γυμνὸς*, sine tegmine. Virg. 1. Aen. Nuda genu. Et quia paupertatis comes solet esse nuditas, factum est, ut nudus pro paupere ponatur. Cice. pro Flacco: Quoniam nudus te delectarat, semper nudum esse uoluisti. Nudus ab amicis, qui nullos habet amicos. Cice. pro Domo: Tam inops autem ego ab amicis? aut tam nuda resp. à magistratibus? Sic, Nuda urbs præsidio. Cice. Att. lib. 7. Nudum in causa destituere, apud eundem. Nudo uestimenta detrahere: est commodum spetare ab eo, qui nihil habet quod auferri queat. Plau. in Asin. Nudo detrahere uestimenta me iubes. Nudus per metaphoram accipitur pro plano, nullis coloribus uelato, *ψιλὸς*, ut cum, nudam ueritatem, dicimus. Inde fit Nude, *ψιλῶς*, simpliciter, non fucate.

Nvgae, harum. *Ciancie, baie, φλυαρία, λῆρος, ὕθλος*, à non, & ago, componi uidetur, quòd nihil agant. sunt enim aut res nullius pretij, aut sermones leuium rerum, ac nullius ponderis. unde Catullus, & Martial. poemata sua uocant nugas, ut de inanibus minimeq; serius rebus agentia. Pla. in Men. Nugæ sunt meræ. Idem in Trin. nugas postulat. Cic. de Diuin. huncceine hominem tantis delectatum esse nugis?

Nvgales, & hoc le, *Pieno di ciancie, φλυαρώδης*, nugis plenum. Gell. lib. 1. cap. 2.

Nvgamenta, *Ciancie, ὑθλήματα*, nugæ, Apul. lib. 1.

Nvgator, *σπερμολόγος*, nugas loquens. Plau. in Capt. Nimius nugator fuit. Cice. pro Flac. Neque in istum nugatorem inuehat.

Nvgatorie, nugaciter, & sine fructu. ad Heren. lib. 1.

Nvgatorivs, a, um, *Pieno di ciancie*. Cice. de nat. Tota res nugatoria est. Idem pro Ceci. utranq; rem uideo ad probandum infirmam, nugatoriamq; esse.

Nvgax, cis, trium generum, *Cianciatore, φλυαρὸς*, nugas loquens.

Nvgor, aris, *Cianciare, σπερμολογῶ*, nugas loquor. Cic. 2. de Diui.

Nvgigervlvs, penul. corr. *Che porta ciancie, ὑθλοφόρος*, qui uana circumfert.

Nvgivendvs, di. *Che uende baie, λυκνθοπώλης*, ab antiquis dicebatur, (inquit Nonius) qui aliquid mulieribus uenderet. nam omnia, quibus mulieres utuntur, pro rebus uanis habentur. Plaut. in Aul.

Nvllvs, *In niun luogo, οὐδαμοῦ*. in nullo loco.

Nvllvs, a, um, *Niuno, οὐδεὶς ἔστι*, compositum ab ullus, quasi non aliquis. Cice. de Ami. Sic munitus, ut nullo egeat. Hor. 1. epi. 1. Nullius addictus iurare in uerba magistri. Nullus, pro nullius momenti. Cic. de Amic. Nulla hæc amicitia, cum alter uerum audire non uult, alter ad mentiendum paratus est. Nullus pro non. Terent. Hec. nullus dixeris. Cic. Att. li. 12. Philotimus nullus uenit. Plaut. Tri. Nullus credas. Nulli consilij, pro nullius. Ter. An. sam iners, tam nulli consilij sum. Nullis literis, id est, illiteratus. Plin. epi. 115. Video multos paruo ingenio, literis nullis, ut bene agerent, agendo consecutos. Nullus sum, frequens apud comicos, pro perij. Et plus est, Nullus sum, quàm perij. nam qui perijt, corpus est reliquum: qui uero nullus est, ita est, ac si natus non sit. Ci. de Sen. Nolite putare me, cum à uobis discessero, nullum fore.

Nvllvsdvm, *Niuno, fin'hora, οὐδείς πω*, nullus adhuc.

Nvm, *μῶν ἆρα*, interrogatiua particula, quæ negatiuam innuit responsionem. est enim idem quod An, siue Nunquid. Cic. 1. Acad. Quis est hic; num sophistes. Num ne, idem significas. Cice. de Som. Scip. Num ne aspicis, quæ in templa ueneris? Pro eodem dicimus An num. Cicero. 2. de Diuinatio. An num imperatorum scientia nulla est?

Nvma pompilivs, *νουμᾶς*, ex Curibus Sabinorum urbe ortus, secundus à Romulo Romanorum rex, iustitia & pietate insignis, qui pacatis finitimorum odiis, quo truces efferatosq; lóga militia animos ad pacis artes traduceret, ad deorum cultú animum adiecit: primumq; ad imum argiletum Iani templum condidit, quod apertum bellum, clausum pacem indicaret. deinde Dialem Martialem, & Quirinalem, Flamines creauit: Salios item duodecim Marti assignauit: uirgines Vestales sacrauit: pontificem maximum primus declarauit: dies fastos, ne fastosq; condidit: annum in duodecim menses diuisit. Quæ omnia quo maiore apud imperitam plebé in ueneratione essent, simulauit sibi cum Aegeria nympha nocturnos congressus esse, eiusq; se monitu, quæ acceptissima dijs essent, sacra instituere. postremo, cum quadraginta annis regnasset, diem obijt. Vide Liu. lib. 1.

Nvmantia, Stephano, Celtiberorum insignis urbs; quæ à Romanis frustra obsessa per annos quatuordecim, tádem ab Africano minore fame potius, quam uiribus est deleta. Florus lib. 2.

Nvmantinvs, Stephano, Numantiæ incola: & cognomen Scipionis Aemiliani, qui Numantiam euertit.

Nvmellae, *Mella, νύμφωτις*, genus uinculi lignei, ad discruciádos reos: quo collum & pedes imittuntur. Pla. in Asi compedes, neruos, catenas, carceres, numellas, pedicas. Festus Numellam uinculi genus esse asserit, quo canes solent alligari. Varro lib. 2. de re rust. c. 9. de canibus loquens: Consuefaciunt ut alligati primum possint leuibus numellis. Col. li. 6. c. 19. de bobus: possunt numellæ fabricari, ut inserto capite descendentibus per foramina tegulis ceruis teneatur. Idem de ouibus & capris, lib. 7. c. 8. Nonnulli antequam pecus numellis inducant. &c.

Nvmen, inis, *Diuinità, uolunta di Dio, θεῶν βουλὴ*, nutus ac uoluntas dei est: à Nuo, is. quod ueteres pro uolo usurpabant. Vir. 2. Aen. Non hæc sine numine diuum Eueniunt. Aliquando pro diuina potestate. Virg 4. ecl. Concordes stabili fatorum numine Parcæ. Vnde diuersa numina, i. diuersæ potestates in uno deo esse possunt: ut de Iunone scribitur, quòd fuerit dicta Curetis, quia uteretur curru & hasta: quia partubus præesset, Lucina: quia præesset nuptijs, Pronuba. Aliquando Numen sumitur pro ipso deo, *δαίμων, τὸ δαιμόνιον*. Virg. 4. Aen. Spero equidem medijs (si quid pia numina possunt) Supplicia hausurum scopulis. Illud autem Virg. 2. Aen. Vadimus immisti Danais, haud numine nostro: Seruius sic exponit: Haud numine nostro, Aut dijs contrarijs, aut quia in scutis Græcorum Neptunus, in Troianorum fuerat Minerua depicta. Diuinum numen, Cice. 4. Acad. Nomen senatus, pro potestate. Cice. 6. Phil. Magna uis est, magnum numen unum & idem sententia senatus.

Nvmerabilis, le, *Numerabile, che si può numerare, ἀριθμητὸν*, quod numerari potest. Hora. de Arte: Populus numerabilis.

Nvmerale, *ἀριθμητικὸν*, unde numeralis scientia, quæ tractat de numeris. Et apud grammaticos nomina numeralia, quibus utimur in numerando, ut unus, duo, tres: & aduerbia numeralia, ut bis, ter.

Nvmeratim. *κατ' ἀριθμὸν*, aduer. significat per numeros.

Nvmerato, *Numeratamente*, aduerb. Cic. ad Att. l. 12. numerato malim, quàm æstimatione. Id est, malim numerari, quàm æstimari.

Nvmerivs, *νουμέριος*, à numero prænomen deductum est.

Nvmero, *Troppo presto*, ueteres pro nimium cito dixere. Festus auctor. Plau. in Men. numero huc aduenis ad prandiú.

Nvmero, as, *Annumerare, ἀριθμέω*, supputo, per numeros colligo, & metior. Virg. 3. ecl. Bisq; die numerant ambo pecus, alter & hœdos. Numerare pecuniam, pro præsentem pecuniam dare. Cice. ad Planc. Atticus pecuniam numerauit de suo. Interdum supprimitur accusatiuus. Pla. in Asi. Numerari iussit seruulo. Cic. pro Quin. simulatque hic annuisset, numeraturum se dicebat. Numerare, pro habere, & censere. Cice. 3. Ver. Qui collega Timarchidi prope numerabatur. i. censebatur. Nullo loco numerare. i. nihili facere. Cic. 2. de fin. Idq; Socratem, qui uoluptaté nullo loco numerat, audio dicentem. Composita sunt, Annumero, Connumero, Dinumero, Enumero, & Renumero: quæ uide suis locis.

Nvmerose, aduerbium, sonore, & per numeros, i. mensuras musicas. Cic. 3. de orat. eam cóiunctionem numerose cadere, & quadrare uolumus.

Nvmerosvs, a, um, *Numeroso, πολὺς*, ut, Numerosus populus Pli. in epi. Hoc opus numerosas poscit manus. i. multas. Idem in Pan. Aliò me uocat numerosa gloria tua. Numerosa cohors, Pli. lib. 7. ca. 44. Numerosa uarietas, Idem libro. 9. cap. 17. Numerosus partus, Idem lib. 11. c. 40. Numerosa uero oratio, quæ numeris oratorijs constat. Cic. in Orat. Id numerosum est in omnibus sonis, atque uocibus, quod habet quasdam impressiones, & quod metiri possumus interuallis æqualibus.

Nvmervs, *Numero, ἀριθμὸς*, est collectio unitatum. unde unitatem dicunt non esse numerum, sed principium numeri. Cice. de Som. Scip. Hi duo numeri, quorum uterque plenus, alter altera de causa, habetur. Et licet numerus dicatur de ijs, quæ numerantur, interdum tamen etiam refertur ad ea, quæ mensurantur. Cic. lib. 3. Offi. Si uir bonus Rhodum magnum fruméti numerum aduexerit. Interdum ad ordinem. Virg. 3. Aen. Digerit in numerum. Et quoniam

niam omnis concentus & omnis harmonia numeris constat, frequenter etiam Numerus pro ratione harmonica ponitur, quam Græco uocabulo ῥυθμὸν appellamus. Vir.9. eclo. Numeros memini, si uerba tenerem. Aliquando etiã accipitur pro rationem. Idem li.11. Hetrusciq; duces, equitumque exercitus omnis, Compositi numero in turmas. Numerus etiam dicitur, τάγμα, κατάλογος, quasi societas, & grex. Salust. Manlius ex suo numero legatos mittit, id est, ex iis qui partium suarum erant. Innumero esse, annumerari. Cicero ad Sulpitium Famil. 13. Homo & patrono, & patroni necessariis, quo in numero ego sum, probatissimus. In numeros nomen referre. Plin. in epist. Neq; adhuc nomen in numeros relatum est, id est, in ordinem tribunorum. Milites quoque nondum in numeros relatos dicimus, cum delecti quidem sunt, nondum tamen in suos ordines peruenere. Numerus, pro honore, uel existimatione. Cicero 2. Philip. Quem locum apud Cæsarem obtinuisti? quo numero fuisti? Numero, uel in numero aliquo haberi, uel esse. Varro de re rust. lib. 1. cap. 17. se putant aliquo numero haberi à domino. Cic. 3. de Ora. Sine hac summus orator esse in numero nullo potest. In numerato esse pecunia dicitur, cum est in promptu. unde de actore dicente ex tempore dictum est, teste Quintil. lib. 6. cap. 3. Ingenium eum in numerato habere: id est semper promptum paratumq; ad omnia. Omnibus numeris absolutus. Plin. in epi. 215. Legi librum omnibus numeris absolutum. Cic. 3. de Diuin. Potest casu esse factum, quod omnes habet in se numeros ueritatis? Idem. 2. de nat. deo. Perfectum expletumq; omnibus suis numeris & partibus. In numeris, ut maximus est quisque, ita primo loco ponitur: ut, Vigintiquinque, Trigintasex: sed si copula intercedat, is numerus præponitur, qui minor est, quoties infra centum, & supra uiginti loquimur: vt, Vnus & uiginti, Duo & uiginti. Cicero: Plato uno & octogesimo anno mortuus est: Isocrates quarto & septuigesimo: cuius magister Leontinus Gorgias centum & septem compleuit annos. Ex quibus verbis colligitur, ante centum præponi numerum minorem, post centum uero postponi. Eodem modo loquimur supra viginti millia usq; ad centum millia: ut; Milites nostri sex & uiginti millia erant: vel Milites nostri erant vicies & sexies mille: uel, Militum nobis erant uigintisex millia. Etenim hæc nomina, dum copula carent, composita uidentur, ut undecim, duodecim, septemdecem, uigintiduo, uigintitria. quemadmodum illa, undeuiginti, duodeuiginti: eodem modo undeuigesimus, duodeuigesimus, undecentesimus, duodecentesimus, undemillesimus, duodemillesimus, & reliqua similiter. Numeri autem illi, quibus ordinem significamus, quales sunt, secundus, tertius, cẽtesimus, & reliqui huiusmodi, significant ultimum ex eo numero: ut, secundus, id est, ultimus ex duabus: tertius, ultimus ex tribus: centesimus, ultimus ex centum: licet primus non significet ultimum ex uno, sed ipsum unum, in ordine tamen ad multos subsequens. Aliquando tamen nõ pro ultimo ex eo numero usurpantur, sed pro uno quolibet ex toto numero: ut Centesimam partem bonorum patris assecutus sum, hoc est, unam ex centum. Aliquãdo probis tantum, ter tantum: ut, Hic ager centesimum fructũ attulit, hóc est, centies tantum, quantum sementis acceperat. Plin. Nascitur cum centesimo grano, id est, cum centum granis, sine centuplo grano. Affine hisce significatum habent nomina illa numeralia, simplus, ἁπλοῦς, duplus, διπλοῦς, decuplus, δεκαπλοῦς, & similia: hoc est, semel tantũ, bis tantum, decies tantum. Sunt præterea numeralia, binarius, ternarius, tricenarius, centenarius, & similia, quæ denotant non multiplicationem, sed numerum aliarum rerũ, quæ non nominantur: ut, Lapis centenarius, non quòd centuplus sit, sed centum librarum. Homo centenarius, quòd habeat centum annos. Grex centenarius, centum capitum grex. Dicimus etiam binarium, ternarium, centenarium numerum, quia numerus omnia complectitur. propter quod recte dicimus, Centenarium numerum annorũ ingressus est, non autem centenarium annum: & millenarium numerum pondo uehit nauis: non autem, millenaria pondo. Item singulũ, binum, trinum, siue ternum, quaternum, quinum, senum, septenum, octonum, nouenum, denũ, undenum, duodenum, ternumdenum, quaternumdenũ, quinumdenum, senumdenum, uel denumquaternum, denũquinum, denumsenũ, denumseptenum, denumoctonũ, denumuenum: uicenum, uicenumsingulum, uicenumbinum, uicenumternum: siue singulum & uicenum, binum, & uicenũ, & ita deinceps. tum tricenum, quadragenum, quinquagenum, sexagenum, septuagenum, octogenum, nonagenum, centenum: quibus oratores utroque numero utuntur, sed frequentius plurali, presertim ubi subiectũ nomen, cui adduntur, tñ pluraliter declinatur: ut, binæ litteræ, binæ nuptiæ, bina arma. poetæ uero frequẽtius singulari utũtur. sed oratores fere propriã usurpãt significationẽ horũ nominũ. Binus enim, siue bini, significat singuli duo: ternus, siue terni, singuli tres: ut, creabantur olim bini consules: id est per singulos annos duo: &, accepimus omnes à Cæsare bina talenta: id est singulis nobis data sunt à Cæsare duo talenta. At poetæ, aliiq; scriptores, pro suis fere primitiuis hæc nomina accipiunt. Vir. 1. Aen. Bina manu lato crispans hastilia ferro. Idem: Gurgite septeno rapidus mare submouet amnis, id est, septem gurgitibus. Idem: Per duodena regit mũdi Sol aureus astra. Pli. Prodigiosa sunt, quæ tradit Theophrastus, septuageno coitu durare libidinem contactu eius. i. septnaginta coitibus. Sed in his omnibus notandum est, quòd à triginta tricenum dicimus, g, in c, mutata, sicut pro uigeno uicenum: trecenum uero à trecentum, quia hæc omnia supra centum quidem syncopantur, infra uero non syncopãtur. nã duceni dicimus, pro ducẽteni: treceni, ꝓ trecẽteni, quadringeni, quingeni, sexceni, septingeni, octingeni, nõgeni, uel nõingeni ꝓ quadringẽteni, quingẽteni, sexcenteni, septingẽteni, octingẽteni, nõgẽteni. centeni autẽ & milleni, ꝑꝑ dictionum breuitatem, non syncopãtur. Sunt item noĩa numeralia, simplex, duplex, triplex, quadruplex, centuplex, & similia. à quibus simplicitas, duplicitas, & reliqua. Et aduerbia simpliciter, dupliciter, cum reliquis. Item aduerbia numeralia, bis, ter, quater, decies, centies, millies: In quibus notandum, quòd sicut superiora illa, quæ diximus, supra centum syncopantur, infra centum minime: ita hæc ediuerso infra centum syncopari, ultra uero non, ut uities pro uiginties, trities pro triginties, quadragies, quinquagies, sexagies, septuagies, octogies, nonagies. cetera uero non syncopantur, quinquies, sexies, septies, octies, nouies, decies, centies, ducenties, trecenties, quadringẽties, quingenties, sexcenties, septingenties, octingenties, noningenties, millies, bis millies, ter millies, decies millies, uicies millies. Numeri autẽ apud Latinos sic notari solent, ut usque ad quinquarium per vnitates scriberentur: quinarius autem per quintã vocalem V. denarius autem per X, quæ est decima consonãs apud Græcos. L. litera quinquagenarium numerum repræsentabat, C. centenarium, D. quingenarium, M. millenariũ. Qđ si numero alicui trãsuersa linea supducatur, tot significabit millenarios, quot per se valebat vnitates. Ad hũc modũ I. millenarium significabat, V. quinque millia, X. decem millia. Vnitas duos habens à tergo apostrophos, ad hunc modum I Ↄ Ↄ, quinque denotat millia. Quòd si etiam totidem à fronte ponantur apostrophi, hunc in modum. CCIↃↃ. decem fient millia: quæ & aliter hoc modo notari solent. X. Quinquaginta millia sic scribi consueuerunt, IↃↃↃ, Centum autem millia, sic, CCCIↃↃↃ. qui numerus legitur apud Cic. lib. 2. epist. ad Caninium Salu. Quod (inquit) scribis ad me de drachmis CCCIↃↃↃ. nihil est quod cuiquam in isto genere commodare possim. Quingenta millia ita notari solent, CQↃ. q, litera, quæ in voce Quingenti prima est, inter duos apostrophos interposita. Millies autem mille in hunc modum scribi consueuit, CMↃ. Ex Probo.

NVMICIVS, fluuius in Latio, in quo repertum cadauer Aeneæ. hic postea decreuit, & in fontem redactus: qui & ipse postea exiccatus est, sacris etiam Vestæ, cui non nisi ex hoc fluuio liberari fas erat, vna interceptis. Oui. 3. Fast. Corniger hanc tumidis rapuisse Numicius vndis Creditur. Vir. 7. Aen. Hæc fontis stagna Numici.

NVMIDIA, νομαδική, pars Africæ, inter Cæsariensem Mauritaniam, & Carthaginiensem regionem, cuius populi à Latinis Numidæ, à Græcis Nomades dicuntur, quasi in pascuis inter armenta degentes, ἀπὸ τοῦ νέμειν, pascere. erat enim ea gens rei pecuariæ in primis studiosa, & ob id ad lætiora pabula subinde magalia sua transferebat, sicut & Hamaxobitæ, qui plaustris domos suas circunferebant. Plin. libr. 5. cap. 3. Numidæ vero, Nomades, à permutandis pabulis, mapalia sua, hoc est, domos, plaustris circunferentes. Hi à Virgi. lib. 4. Aenei. Infræni Numidæ appellantur: quod equos non fræno, quemadmodum nos consueuimus, sed virgula duntaxat regerent. Hinc Numidicus, a, um, νομαδικὸς, vt, Lapis Numidicus, qui inter generosa marmora annumeratur. A Papinio Libycus silex appellatur. Et pauimenta Punica à veteribus dicebantur, quæ ex marmore Numidico strata erant. Vide supra Nomades.

NVMIDIANA PYRA, à patria nomen sortita. Pli. lib. 15. c. 15.

NVMITOR, pen. co. filius Procæ Albanorum regis, & Amulii frater, Romuli & Remi auus maternus. Huius filiam Rheã Syluiam Amulius, pulso Numitore fratre, Vestalem Virginem fecit, ne tandem sobolem haberet, quæ patruum vlcisceretur.

sceretur. postea vero senex à Romulo & Remo, occiso Amulio, in regnum restitutus est. Virg. lib. 6. Et Capis, & Numitor. Liui. lib. 1.

NVMISMA, vel Nomisma, atis, *Danari, moneta*, νόμισμα, numus: ἀπὸ τοῦ νόμου, id est à lege: vnde & numus dictus. nam cum ante percussum numisma homines mutuo permutationis commercio vterentur, postea lege inductus est vsus numi. Habet autem hoc nomen primam syllabam correptam, quæ in numus producitur, vnde Græcorum more nomisma per o, in carmine scribendum plerique arbitrantur, cum alioqui sæpius per u, scribamus. Hor. 2. epi. 1. Rettulit acceptos regale nomisma Philippos. & Mart. lib. 2.

NVMVS, numi *Denaro, moneta*, νόμισμα, ἀπὸ τοῦ νόμου, hoc est, à lege appellationem, accepit, o, in n, commutato: quia, cum antea permutatione mercium homines vti solerent, lege vsus numi inductus est. Scribitur tamen per duplex mm, ex antiquis lapidibus, & nummis. Est aliquando generale nomen, & de qualibet pecunia, siue moneta dici potest, siue aurea sit, siue argentea, aut etiam ærea. Plaut. in Pseud. nummum nusquam reperire argenti queo. Cic. 2. de Fin. ne nummum quidem attigisset. Aliquando speciale nomẽ est pecuniæ æreæ, quæ alio nomine sestertius, vel coniunctum nummus sestertius appellabatur, valebatq; æstimatione Gallicæ pecuniæ decem denariolos Turonenses & semissem, id est quartam partem denarii argentei. Cic. 4. Ver. coegit Scandilius quinque millia numinum dare. Et rursus inferius: Cogit Scandilium HS. quinque millia dare. Vbi notandum est, Cic. quinque sestertia, quinque millia sestertium, & quinque millia nummum pro eodem dixisse. Nummus adulterinus, κίβδηλον νόμισμα, moneta falsa. Cice. lib. 3. Offi. si sapiens adulterinos nummos acceperit pro bonis. Hinc Numniarius, vt res nummaria, lib. 3. Offi. Nummarii iudices, corrupti, ad Atti. lib. 2. Nũmarium iudicium, pecunia contaminatũ, in Ver. Et Nummatio, nummorum copia, 2. Phili. Et Nummatus, nummis abundans, in Rullum. Et Nummulus, ad Att. li. 2. Et Nummularius, qui nummos permutat.

NVNC, *Hora, adesso*, νῦν, τανῦν, aduerbium quod tempus præsens denotat: à Græco νῦν, v in u, commutato, & addita c. Interdum ponitur pro tandem. Virg. 8. eclo. Nunc scio, quid sit amor. Interdum pro sed. Cic. 1. de Diui. Quæ multo plura euenirent, si ad quietem integri iremus: nunc onusti cibo & vino, confusa & perturbata cernimus. Dicitur & Nunc nuper, pro Non ita pridem. Teren. in Eun. Idem Menandri phasma nunc nuper dedit. Quo in loco, teste Donato, Nunc adiectũ est tollẽdæ ambiguitatis caussa est enim Nuper ex iis dictionibus, quas veteres propter ambiguitatem cum adiectione proferebant.

NVNCIO, as, vel potius Nuntio per t, *Nontiare, annontiare*, παραγγέλλω, significo. Ter. in Hec. istos dii perdant, qui hæc libenter nuntiant. Plau. Capt. Nunquid aliud vis patri nuntiari? Cice. ad Brutum: Ita Romam erat nuntiatum, cum paucis inermis fugisse Antonium. Hinc Annuntio, προσαγγέλλω, alicui nontium porto. Denuntio, ἐπαγγέλλω, manifeste nuntio. Colum. Si cœli status frigidus hyemis violentiam nuntiat. Enuntio, ἐξαγγέλλω, manifesto. Salust. in Cati. per Fuluiam dolum Ciceroni enuntiat. Prænuntio, προαγγέλλω, ante nuntio. Teren. in Phor. prænuntia hanc venturam. Pronũtio, προφέρω, profero, vnde Pronuntiatio, prolatio: de qua ad Her. lib. 1. Pronuntiatio est, vocis vultus, gestus moderatio, cum venustate. Et Pronuntiare, ἀποφαίνεσθαι, ἀναγορεύειν, est decernere: à quo Pronũtiatum statutum. Obnuntio, καταγγέλλω, contra aliorum voluntatem nuntio. Ter. in Ad. Primus sentio mala nostra: primus obnuntio. Donat. Qui malam rem nuntiat, obnuntiat. obnuntiare enim dicuntur augures, qui aliquid mali ominis, sæuumq; viderint. Cicero pro Sextio: Quum auspiciis religionis parens, obnuntiaret quod senserat. Sueton. in Cæs. obnuntiantem collegam armis foro expulit.

NVNCIATIO, onis, *Annonciatione*, ἀγγελία, denuntiandi actus. Cic. 2. Phil. Nos nuntiationem solam habemus.

NVNCIVS, cii, vel potius Nuntius, *Messo, messaggiero, nontio*, ἄγγελος, ἀγγελία, qui nuntiat, & quod nuntiatur. Virg. 2. Aen. Et nuntius ibis Pelidæ genitori. Nuntio prætoris accersitus Cice. 6. Ver. Nuntium remittere vxori, pro, repudiare vxorem, Cice. ad Atti. lib. 1. Nuntium remittere virtuti, à virtute deficere. Idem ad Cassium: triennium est, cum virtuti nuntium remisisti. Nuntius, quod nuntiatur. Pla. in Sticho: Citus præcucurri, vt nuntiarem nuntium exoptabilem. Legitur etiam Nuntium in neutro genere pro re, quæ nuntiatur. Catul. de Berecynthia: Geminas deorum ad aures noua nuntia referens. Nuntia, æ, fœm. gen. Pli. li. 15. ca. 30. Romanis victoriarum nuntia additur litteris, & militum lanceis. Cice. 2. de leg. Nuntia virgo Iouis miranda visa figura. Oui. epi. 6. Cur mihi fama prior, quàm nuntia littera venit?

NVNCVPO, as, pen. cor. *Nominare, appellare*, χρηματίζω, ὀνοματοποιῶ, nomino. Liu. lib. 1. Quem Iulum Iulia gens nuncupat: Varro in Medo, Quis tu es mulier, quæ me insueto nuncupasti nomine? Cice. 2. de nat. deo. Quod erat à Deo natum, nomine ipsius dei nuncupabant: vt cum fruges Cererem appellamus. Nuncupata vota dicuntur, quæ consules & prætores, quando in prouinciam proficiscuntur, faciunt. Cice. 3. Phil. ea vota, quæ nunquam solueret, nuncupauit. Nuncupare testamentum, est viua voce supremam voluntatem declarare. Plin. lib. 14. cap. 22. Alii testamenta sua nuncupant. Et Nuncupatus heres, qui voce testatoris heres pronuntiatus est, differtq; ab herede scripto: de quo vide Iustinianum Institu. de testamentis.

NVNDINA, næ, Romanorum dea, à nono die nascentium dicta.

NVNDINAE, arum, pen. cor. *Fiere, mercati*, πανήγυρις. à nono die dictæ quasi nouendinæ. Institutæ autem eo consilio perhibẽtur, vt rustici octo diebus in agris essent, & nono die repeterent vrbem ad mercatum, legum accipiendarum caussa: & vt scita atque consulta trinundino proposita, à singulis, atque vniuersis facile noscerentur. vnde mos, vt leges trinundino die promulgarentur. Cic. in Rullum. Capuam, nundinas rusticorum, horreum Campani agri esse voluerunt. Col. li. 11. c. 1. Villicus non vllas nundinas, nisi vendendæ, aut emendæ rei necessariæ caussa, frequentauerit.

NVNDINALIS, le, *Che si appartiene a' mercati*, pertinens ad nũdinas. Pla. in Aul. Coquus ille nundinalis est, in nonum diem solet ire coctum.

NVNDINARIVS, a, um, πανηγυρικός, quod ad nũdinas pertinet. Pli. li. 12. ca 17. Carras oppidum aperuere, quod est illis nũdinarium. Idem lib. 8. ca. 51. de suibus: Forum nundinarium petere dicunt.

NVNDINATIO, onis, καπηλία, nũdandi actus. Ci. de. l. Agr. quã nundinationem iuris, & fortunarum fore putatis?

NVNDINATOR, καπηλευτής, qui nundinas frequentat. Festus: nefas erat cum populo agi, ne interpellarentur nundinatores.

NVNDINOR, aris, *Vendere in publico, uendere al mercato*, καπηλεύω, palam vendo, vt in nundinis fit: Firmicus lib. 6. Matheseos: Quæstus & libidinis caussa pudorem duobus fratribus nundinabit. Apuleius: iudices sententias pretio nundinatur. Sueto. in Tito. Constabat in concionibus patris nundinari solitum. Ci. Nundinari pro emptitare dixit in Ver. Ab isto pueri senatorium ordinem nundinati sunt.

NVNDINVM, Cic. pro domo. Accusatio trinum nundinum.

NVNQVAM, *Mai*, μήποτε, οὐδέποτε. Pla. in Merc. Nunquam quisquam illam habebit.

NVNQVAM NON, *Sempre*, διὰ παντός, semper. Sue. in Tib. Turbatiore cœlo nunquam non coronam lauream ceruice gestauit.

NVNQVANDO, μήποτε, num aliquando. Cice. de Ami. Quæstio subdifficilis, nunquando amici noui veteribus sint anteponendi.

NVNQVIS, nunqua, nunquod, vel nunquid, μήτις, num aliquis. Ter. in Eun. Nunquid vis? Ibidem: Nunquis hic est? Pro eodem aliquando legimus nunquisnam, & in neu. gen. nunquidnam, presertim apud comicos. Teren. in And. Nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charine?

NVO, nuis, νεύω, cum suis compositis, vide in Abnuo.

NVPER, *Poco fa, pur hora*, νεωστί, ἄρτι, ἔναγχος, aduer. ante paucos dies, vel menses, Virg. 2. eclo. Nuper me in littore vidi. Cic. 1. de Diu. philosophia nuper inuenta est. Hinc Nupertime, recentissime.

NVPERVS, a, um, *Di nuouo*, ὑπόγυος, νέος, quod recens est, quod nuper fuit. Plau. Cap. Recens captum hominem, nuperum, nouitium.

NVPTA, æ, subst. *Sposa*, γαμητή, quæ nupsit. Catullus: Prodeas noua nupta. Ter. Ad. noua nupta eadem hæc discet.

NVPTIAE, arum, *Nozze*, γάμος, coniunctio maris & feminæ, diuini, & humani iuris communicatio. Proprie tamen dicuntur ceremoniæ in ducendis vxoribus: à nubendo, quod significat tego. Sed quoniam noua nupta, dum viro tradebatur, flammeo præ pudore caput obuoluebat, (vt testatur Lucan. lib. 2. Nuptæ leuiter tectura pudorem Lutea demissos velarunt flammea vultus.) factum est, vt Nubere accipiatur pro tradi viro, & Nuptiæ pro maris & feminæ coniunctione. Cic. pro Clu. Nuptiæ plenæ dignitatis.

NVPTIALIS, & hoc le, *Nuttiale*, γαμικός, quod ad nuptias pertinet: vt, nuptialis thalamus, nuptialis cena. Plau. in Curc. Tu hodie cenam des sororiam: Hic nuptialem cras dabit. Nuptialis vox, Liu. 1. Nuptiales faces. & nuptialia dona, Cicer. pro Cluen.

NVPTVRIO, ris, *Desiderar di maritarsi*, nubere cupio. Ap. in Apo.

NVPTVS,a,um,part. *Maritato*, γεγαμημένος, Cice. pro Sext. ex qua hic est puer,& iam nupta filia. Idem 6. Ver. Mulier nupta vni, proposita omnibus. Nupta verba, lasciuiora, qualia sunt mulierum, quæ viro traditæ verecũdiam dedidicerunt. Plaut. in Dyscolo, referente Festo: Virgo sum, nondum didici verba nupta dicere.

NVPTVS.nupti, *Sposo, marito*, ὁ γήμας, nuptæ maritus. Plaut. in Cas. Lubet Chalinum quid agat scire nouum nuptum.

NVPTVS,ptus, *Il maritarsi, maritaggio*, γάμησις, nubendi actus, Vnde Nuptui dare, Nuptui collocare, γαμίζειν. Cæs. 3. Bel. Gal. Sorores suas nuptui in alias ciuitates collocasse. Plin. de viris ill. Eo die Numantini solenni nuptu filias locabant.

NVRSIA, vrbs antiqua Sabinorum, ex qua Q. Sertorius, vir rei militaris scientissimus, ortus est, Vir. 7. Aen. Quos frigida misit Nursia. Vbi Seruius Frigida Nursia, vel quia reuera talis est; uel quasi nocens. Gracchi nãq; vbiq; in concionibus suis Nursinos sceleratos appellauere. scimus autem Virgilium amare historiarum rem per transitum tangere: Incolæ Nursini, Pli. li. 3. c. 12. Et Nursinus, a, um, Mart. li. 13.

NVRVS, *Nuora*, filii vxor. Cic. 2. Phil. mater amicam impuri filii, tanquam nurum, sequebatur. Poetæ nurum sæpe pro sexu tantum ponunt. Ouid. 2. Meta. nuribus mittit gestanda Latinis, id est, feminis Latinis.

NVSQVAM, *In niun luogo*, οὐδαμοῦ, in nullo loco. Ter. in Eun. Ille nusquam apparet. Nusquam gentium, nusquam omnino. Teren. in Ad. fratrem nusquam inuenio gentium. Ci. Att. Noster dux nusquam est.

NVSQVAM NON, *In ogni luogo*, πανταχοῦ, ubique.

NVTO, as νευστάζω, frequent. est à Nuo, frequenti capitis inclinatione aliquid significo. Plau. in Asin. Nec illa vlli homini nutet, nictet, annuat. Accipitur, & pro vacillare. Cic 6. Ver. Illud signum nutabat. Transfertur & ad animum, vt idem fere sit quod dubitare. Cic. de nat. deo. Democritus nutare videtur in natura deorum.

NVTRICATIO, onis, τιθήνησις. Gel. li. 12. c. 1. Ne ad dolores, quos in enitendo tulisset, munus quoque nutricationis accederet.

NVTRICATVS, us, ui, nutricatio. Varr. 1. de re rust. cap. 47. herba non modo non euellenda in nutricatu, sed etiam non calcanda.

NVTRICO, as, p.p. *Nodrire*, τρέφω, τιθηνέω, nutrio. Pla. in Merc. pueros nutricare. Nutricor, aris, deponens, idem significat. Cic. 2. de nat. de. Mundus omnia, sicut membra sua, nutricatur, & continet. Col. li. 8. protulit passiue: Lactẽs porcus aere nutricandus. Var. 2. de re ru. c. 23 Ea sole nutricantur.

NVTRICVLA, Iuuen. Sat. 7. Gallia vel potius nutricula caussidicorum.

NVTRICVLA, æ, Cic. in Vat. Gell. nutricula seditiosorum.

NVTRIMEN, inis, *Nodrimento*, τροφὴ, nutrimentũ. Oui. 15. Met.

NVTRIMENTVM, ti, *Nodrimento*, τροφὴ, alimentum. Transumitur & ad res inanimatas. Ci. in Or. Educata huius nutrimentis eloquentia, ipsa se postea colorat, & roborat. Accipitur & pro ipsa nutritione. Sueto. in Cal. per hanc nutrimentorum consuetudinem gratia valuit. Id est, quòd in castris educatus sit.

NVTRIO, tris, triui, vel trii, secundum Priscianum, *Nodrire*, τρέφω, educo, alo. Pli. li. 11. ca. 40. Balænæ mammis nutriunt fœtus. Cice. in Salu. Multi priuatorum audacias nutriuntur. Col. lib. 11. ca. 30. passiue dixit: Nutritum uinum operimus. Inuenitur etiam deponens, Vir. lib. 2. Ge. placidam paci nutritor oliuam. id est, nutrio.

NVTRITOR, oris, τροφεὺς, qui nutrit. Stat. 10. Theb. volucrum nutritor equorum. Suet. de claris gramma. ingenuus in Gallia natus, sed expositus, & à nutritore suo manumissus.

NVTRITIVS, tii, *Balio, colui che nodrisce*, τροφεὺς, τροφὸς, qui nutrit. Cæsar 3. Bell. ci. Nutritius eius pueri eunuchus. Est & Nutritius, a, um, τρόφιμος. Colum. lib. 3. cap. 13. Ne incrementa duritia sua reuerberes, sed tenero velut nutritio sinu recipiat. Nutritia, orum, gen. neu. num. plu. τὰ τροφεῖα, merces nutricis, vt in titulo de Variis, & extraordinariis cognitionibus, circa finem.

NVTRITVS, us, nutrimentum. Pli. li. 22. ca. 24.

NVTRIX, nutricis, *Nodrice, balia*, τιθὴ, γυνὴ θηλάζουσα, quæ nutrit. Cic. de Amicit. nutrices iure vetustatis plurimum beneuolentiæ postulabunt.

NVTVS, *Cenno*, ῥοπή. Cice. Tusc. Grauia suopte nutu in terram feruntur.

NVX, nucis, vide Nuces. Cic. de Or. Nucem frangere.

N ANTE Y

NYCTALOPS, νυκτάλωψ, noctu cæcus, interdiu videns. Plin. li. 8. ca. 50. Restituit vespertinam aciem iis, quos Nyctalopas vocant.

NYCTERIS, idis, νυκτερὶς, vespertilionis genus tam minutis pedibus, vt eis carere videatur. Pli. li. 11. c. 47.

NYCTEVS, per duas syllabas, νυκτεὺς. Neptuni filius ex Celæne Atlantis filia, quem ex Amalthea. Creteusi nympha Antiopam, & Nyctimenem suscepisse ferunt, ipsumq; ab hac posteriore turpi amore adamatum cum eadem nutricis opera ignarum concubuisse, sed, scelere cognito, Nictimenem occidere voluit: illa vero fugiens miseratione Mineruæ in auem sui nominis uersa est, & in ipsius tutelam suscepta. νυκτιμένη enim Græce noctuam sonat. Ouid. 2. Metam.

NYCTICORAX, pe. co. coruus nocturnus.

NYCTILOPS, opis, herbæ genus, alio nomine Nyctegretum: ita dictum, quòd noctu è longinquo fulgeat. Pli. li. 21. c. 11. Sunt qui putent quam chymistæ Lunariam appellant.

NYMPHA, *Sposa, nimfa*, νύμφη, Latine sponsa sed putauerunt antiqui nymphas aquarum deas esse: quamuis & latius nymphæ nomen accipiatur pro montium deabus, quas Oreades vocant: & pro iis, quæ arboribus & siluis putabantur præsidere, quas Dryades vocabãt, & Hamadryades, & Napęas. veteres Græci nympham dicebãt, quam nos mutatione vnius literę lympham, idest, aquam. Nymphæ Libethrides, musæ dicuntur à Libethro Thraciæ mõte musis consecrato. Virg. 7. ecl. Nymphæ, noster amor, Libethrides. Dicuntur & nymphæ apes, cum primum formam cœperint habere. Pli. li. 11. c. 16. de apibus loquens.

NYMPHA, νύμφη, caruncula in muliebribus pudendis. Colliculum Latini appellant. Gal. lib. 15. de osu part.

NYMPHÆA, æ, νυμφαία, herbæ genus in paludibus nascens, & aquis stagnantibus: vnde & nomen accepit, Diosc. li. 3. cap. 149. quòd scilicet aquosis locis gaudeat. Alio nomine Heracleon appellatur, quòd nympha quædam Herculis amore capta, in hanc herbam feratur commutata. Est & altera nymphææ species, cuius flos Blephara dicitur, radice alba, scabra, flore luteo. Diosc. li. 3. cap. 150.

NYMPHÆVM, phæi, *Bagno*, λουτρὸν, lauacrum, vel balneum. Pli. lib. 32. cap. 12. Opera Gordiani Romæ nulla extant, præter quædam nymphæa, & balneas Iosephus scribit Herodẽ apud Ascalonẽ cõstituisse nymphæa, idest, lacus, & balneus.

NYSA, νῦσα, vrbs in ea parte Arabiæ, quæ Aegypto conterminia est. apud quam, vt Diodorus ait, Bacchus educatus à nymphis, vnde & Nysæus dictus est. Nysa etiam ciuitas in India est, à Libero patre (vt refert Strabo lib. 15.) condita, sub radicibus montis, quem Meron incolæ appellant. Alia est Nysa in Caria apud Pli. lib. 5. cap. 29. Est item vicus in Helicone Stephanum, Baccho sacer. Item oppidum Eubœæ, apud eundem. Ptolemæus, præter has, duas commemorat, quarũ alteram in Lycia, alteram in Ionia collat. Plin. li. 8. cap. 39. Nysam Indiæ montem esse tradit.

DE LITERA O

O VARIIS modis positum inuenitur. Aliquando aduerbium vocandi ὦ. Terẽ. in Ad. O Syre, Aeschinus vbi est? Virg. 1. Aen. O regina, nouam cui condere Iuppiter vrbem. Nonnũquam interiectio est variis seruiens affectibus, est enim aliquãdo admirandi, ὦ, Iuuen. O qualis facies, & quali digna tabella? Aliquando indignandi. Cic. 1o Catil. O tempora, ò mores. Aliquando optantis aduentus. Ter. O salue, ò Pamphile. Vir. 4. Aen. Adsis, ò placidusq; venit interdũ est interiectio dolẽtis. Cice. O me miserũ, ò infelicẽ, ὦ τᾶς δυστυχίας τᾶς ἐμᾶς Exprimit nõnũquam exultantis affectum Ter. And. O factum bene, beasti. Aliquando exclamantis. Teren. in Phor. O audaciam, etiã me vltro accusatum aduenit. Aliquando irridentis. Cic. de Amic O præclaram sapientiã: solem enim è mundo tollere uidentur, qui amicitiam è vita tollunt. Aliquando pro vtinam. Vir. 2. ecl. O tantum libeat mecum tibi sordida rura, Atque humiles habitare casas. Aliquando vtrunque coniungimus: ita tamen, vt O præcedat, vtinam sequatur. Ouid. in Epist. Penel. O vtinam tunc, cum Lacedæmona classe petebat, Obrutus insanis esset adulter aquis Iungitur quoque ei particula Si, & dicimus O si, & est desiderantis, idem valens quod vtinam. Virg. 11. Aen. Quanquam ò si solitæ quicquã virtutis adesset. Tacetur quandoque ò, cum accusatiuo iungitur, vt apud Pl. Hominem re patientem. Et, vt docet Donatus, maioris stuporis est hoc modo pronuntiatum, & quãdoque melius sonat. Teren. in Eun. Hominem perditum, & illum sacrilegum.

O ANTE A

OAXIA, ὄαξις, fluuius Cretæ insulæ, ab Oaxe Appolinis filio. vnde & Oaxia tellus, Creta appellatur. Virg. eclo. 1. Rapidum

dum Cretæ veniemus Oaxem.

O ANTE B

OB, *Per, per cagione*, διὰ, ὑπὸ, præpositio separari, & componi potest. Separata caussalis coniunctionis locum tenet, & significat propter. Vir. lib. 11. Cuius ob auspicium infaustum, moresq; sinistros. Teren. in And. Ego pretium ob stultitiam fero. Plaut. in Asi. ob asinos relatum pretium Sauriæ? Pretium ob stultitiam, vel ob asinos, id est, pretium asinorum, vel stultitiæ: ait Donatus. Apud veteres etiam pro Ad, ponebatur. Ennius apud Festum: Ob Romam noctu legiones ducere cœpit. Cic. Pæto: Cuius ob os Graii ora obuertebant sua. Sic dicebant Obire, pro adire: Obmoueo, pro admoueo: Obiacent, pro adiacent, & complura hoc genus. Aliquando ponitur pro ante. Plaut. in Mil. Nunc demum experior, ob oculos caliginem Prius mihi obrigisse. Composita quandoque significant contra, ἀντὶ, vt oppugno, obiicio. Quandoque circum: vt Obambulo, Obsideo. Quandoque super, siue coram, siue obuiam: vt Obuenio. Quandoque Ad: vt Obeo. Dicimus enim, Ille obiuit mortem, hoc est, iuit ad mortem. Componitur autem cum verbis incipientibus ab a, vt Obaudio: cum c, vt Occumbo: d, vt Obduco: e, vt Obeo: f, vt Offero: g, vt Oggannio: h, vt Obherbesco: i, vt Obiicio: l, vt Oblitero: m, vt Obmutesco: n, vt Obnitor: o, vt Oborior: p, vt Oppugno: q, vt Obquiniscor: r, vt Obruo: s, vt Obsto: t, vt Obtineo: u, vt Obumbro. Sed quoties vocalibus iungitur, vel d, l, n, r, seruatur b integra. Cum c, mutatur b in c, præterquam in Obscurus, & Obscœnus: in quibus duobus b seruatur, & s additur post b. Cum aliis litteris mutatur b in sequentem litteram, vt Offero, Offendo, Opportunus, Oppono. Excipitur Omitto, quod abiicit b: nam perpetuo apud poetas corripitur. Hor. de Arte: Pleraque differat, & præsens in tempus omittat. Obmutesco seruat vtranque compositionis partem integram. In Operio, & compositis Adoperio, & Cooperio abiicitur b. De r, littera ante diximus. In iis quæ à t incipiunt, seruatur b, vt Obtrudo.

OBACERO, ras, est alterius sermoni obstrepere, ab acere frumenti purgamento. Festus.

OBACERBO, bas, πικραίνω, idem quod exacerbo. Festus.

OBAERATVS, a, um, *indebitato*, ὑπόχρεως, κατάχρεως, ære acceptro obligatus, quasi ære alieno astrictus. Cæs. l. 1. Com. Omnes obæratos eodem conduxit.

OBAMBVLATIO, nis, ad Heren. Obambulatio hominum.

OBAMBVLO, as, *Passeggiare*, περιπατῶ, deambulo, siue huc illuc ambulo. Oui. 2. Tri. Cum solus obambulet ipse. Sæpe etiã idem quod circumambulo, & sic fere accusatiuo iungitur. Oui. 14. Meta. Ille quidem totam gemebundus obambulat Aetnam. datiuo, vt. Virg. lib. 3. Ge. Nec gregibus nocturnus obambulat. de lupo. Vbi Seruius exponit, obambulat, pro insidiatur. Liu. 36. Obambulare muris cœpit. Aliquando accipitur pro vna ambulare. Suet. in Tib. dextram obambulãtis continuit. Est item interprete Festo, aduersus alios ambulare, & quasi ambulanti se opponere.

OBARESCO, περιξηραίνομαι, circumquaque aresco.

OBARO, as, *Besarare*, περιαρόω, circum aro. Liu. l. 23. cum hostes obarassent, quicquid herbidi terreni extra murum erat.

OBARMO, as, are, *Armare*, ὁπλίζω, idem quod armare. Hora. 4. Car. Ode. 4. Amazonia securi Dextras obarmet.

OBATER, adiect. ὑπομέλας, quodammodo ater, subater. Pli. li. 18. c. 35. Nascens Luna si cornu superiore obatro surget.

OBAVDIO, is, παρακούω, olim pro obedio: quod & aperte docet Festus, qui obedio interpretatur per obaudio. Nestor non contemnendus grammaticus, obedio dictum ait ab obaudio.

OBBA, æ, poculi genus, auctore Nonio, ligneũ, vel ex spartho, à verbo obbibo, vt quidam putant: vel, vt alii malunt, à Græco ὄββα: quod tribum siue turbam significat. Varro in Epist. ad Marullum: Verum meridie, aut vesperi libentius ad obbam accedas. Persius Saty. 5. Exhalet vapida læsum pice sessilis obba.

OBBIBO, is, p. c. *Beuere*, Cic. 1. Tusc. cum venenum obbibisset.

OBBRVTEO, es, obstupeo: à Brutus, quod olim stupidum significabat. Afranius: Non possum verbum facere, obbrutui. Festus.

OBBRVTESCO, is, ere, *Perdere la ragione*, ἀλογογίνομαι, brutum fieri, rationem amittere. Lucr. lib. 3. An contracta suis è partibus obbrutescat.

OBCAECO, as, vel Occæco, *Accicare*, ἐκτυφλόω, cæco. Cice. ad senatum: Quod ego negotium, non stultitia obcæcatus, sed verecundia deterritus, recusaui. Accipitur & pro obscurare. Cice. 3. de Orat. Narratio obscura totam obcæcat orationem. Obcæcare fossas in agro, pro obtegere. Col. l. 2. c. 7.

OBDO, dis, *Opporre*, ἀντιτίθημι, ex ob. & do, oppono, vt ait. Festus. Ter. in Eun. Pessulum ostio obdo. Ponitur & pro claudo. Plaut. in Cas. Forem obdo.

OBDORMIO, is, *Dormire*, κοιμῶμαι, καθεύδω, dormio Cic. 1. Tuscu. Nescio quando in Latino obdormiuit: nondum, opinor, experrectus est. Obdormire crapulam, dixit Plautu in Most.

OBDORMISCO. Cic. 1. Tusc. Quid melius, quàm in mediis vitæ laboribus obdormiscere, & ita conniuentem somno consopiri sempiterno?

OBDVCO, is, p. p. *Coprire*, ἐπεισάγω, περιπλάττω, περιβάλλομαι, operio, tego. Virg. in Moreto: Et cinis obductæ celabat lumina prunæ. Cic. 2. de Nat. deo. Obducuntur libro, aut cortice trunci stirpium, quo sint à frigoribus, & caloribus tutiores. Aliquando pro detego, aperio. Lucil. Vos aulam obducite, id est, aperite, vt interpretatur Nonius. Aliquando pro adduco. nam, vt supra docuimus, ob, in compositione idem valet, quod ad. Plau in Pseud. Ad oppidum exercitum obducam. Aliquando pro inducere. Cic. 4. Ac. Conatus est rebus tenebras obducere. Obducere frontem, est frontem contrahere. Quintil. lib. 10. cap. 3. Interrogant quæ caussa frontis tam obductæ. Obducere diem. Cic. ad Att. lib. 16. obduxi posterum diem, id est, cõsumpsi, siue circum illa loca duxi. Obducere callum dolori, est ex perpetuo dolore aduersas res æquiore animo pati. Cic. 2. Tus. ipse labor quasi callum obducit dolori. Metaphora ab iis, quorum manus pedesq; ex perpetuis laboribus callis obduruerunt.

OBDVCTIO, obuolutio. Cic. pro C. Rab. Carnifex & obductio capitis, & nomen ipsum crucis absit.

OBDVCTO, as. Plau. in Mer. Meas in ædes scorta obductarier.

OBDVREO, res, rui, *Indurarsi*, σκληρύνομαι, à quo Obduresco, durior fio. Cice. Cornif. Equidem iam obdurui. quasi callum feci.

OBDVRESCO, is, *Indurarsi*, σκληρύνομαι, obdureo. Var. 1. de re rust. c. 14. Earum semen diuturnitate obdurescit. Per translationem accipitur pro, longa doloris consuetudine res aduersas æquiore animo ferre. Cic. ad Att. lib. 10. Exanimauit omnes, qui mecum erant: nam ipse obdurui. Iungitur aliquãdo accusatiuo cum. Ad Cic. ad Cœlium li. 2. Obduruit animus ad dolorem nouum. Et cum præpositione Contra. Cice. 3. Tuscu. Obduruisse sese contra fortunam arbitrantur. Ablatiuo cum In Cice. 7. Ver. Cum in eius modi patientia turpidinis obduruisset.

OBDVRO, as, *Indurare*, πωρόω, Hora. 1. Ser. Sat. 5. Persta, atque obdura. Cice. de Fin. Quis contra studia naturæ tam vehementer obdurauit?

OBEDIENTER, πειθηνίως, Liu. li. 25. Obedienter curatum est.

OBEDIENTIA, æ, ὑπακοή, Cic. 1. Offi. abiiciunt obedientiam.

OBEDIO, dis, diui, ditum, *Obedire*, πείθομαι, ὑπακούω, pareo. Cic. 3. de leg. Vt obtemperent, obediantq; magistratibus. Sumitur & in deteriorem partem. Idem: Dum dedecori ac turpidini obedierit. Interdum præter datiuum habet & accusatiuum, cum Ad. Cic. pro Cecin. Si seruulis nostris concesserimus, vt ad verba nobis obediant. obtemperent.

OBEDIENS, entis, partic. ὑπακούων, πειθόμενος, Cic. 1. Off. Appetitum rationi obedientem præbeamus.

OBEDIENTIOR. Liu. li. 25. Imperiis viuorum nemo obedientior me vno fuit. Obedientissimus, Pli. li. 12. ca. 41.

OBELIAE, ὀβελίαι, panes Baccho sacri, dicti, vel quòd obolo Alexandriæ venirent, vel quòd in veru torrerentur. Cœl. Rhod. li. 9. ca. 16.

OBEDO, is, pe. c. *Rodere*, περιτρώγω, consumo, quasi circumedo: à quo.

OBESVS, a, um, quod proprie, testibus Nonio & Gell. accipitur pro gracili, & circumroso, macilentoq; Næuius, Corpore, pectoreq; vndique obeso. Aliquando tamẽ accipitur pro vberi & crasso, vt sit Obesus, quasi ob edendum factus. Vir. li. 3. Geor. breuis aluus, obesaq; terga.

OBESO, as, πιαίνω, impinguo. Colume. lib. 8. cap. 7. obesant auem.

OBESITAS, atis, *Grassezza*, πιότης, pinguedo, Colu. li. 2. ca. 24. Ne eas steriles reddat nimia corporis obesitas. Pli. li. 8. cap. 32. In magna obesitate. Suet. in Domi. caluitio deformis, & obesitate ventris.

OBELISCVS, sci, *Aguglia*, ὀβελίσκος, diminu. ab obelus, magis nomine, quam re: non enim est paruus obelus, sed saxum ingens, in figuram metæ cuiusdam, sensim à proceritate in excelsum consurgens, paulatim gracilescens, specie quadrata, in verticem productus angustum, manu læuigatus artificis. visuntur & hodie Romæ aliquot obelisci. Pli. li. 36. c. 8.

OBELVS, li, p. c. *Spedo, schidone*, ὀβελός, Latine veru. à cuius similitudine virgula quædam, qua adulterina, aut etiam perperam scripta notamus, à Græcis ὀβελὸς; à nostris veru dicitur. Hieron. ad Pau. Origenes editioni antiquæ translationem Theodotionis admiscuit, asterisco, & obelo opus omne

omne distinguens. Sic dictus, quia tanquam veru superflua iugulat & confodit.

Obeo, obis, obij, obitum, *Andare, morire*, ἐφοδεύειν, idem quod adire. nam ob, pro ad, quandoque ponitur. Vnde obire mortem, τελευτᾶν τὸν βίον, est adire mortem. Plaut. in Aul. Vbi obijt mortem. Ob ire morte, quoque dicimus. Suet. in Aug. Morte obijt repentina. Similiter obire diem dicimus, pro mori. Ser. Sulp. Cic. Nuntiatum est mihi, Marcellum diem suum obijsse. Pro eodem dicimus Obire, absolute. Iuue. Sat. 6. Magnus ciuis obit. Obire vadimonium, ἀπαντᾶν πρὸς τὴν κυρίαν, est ire ad vadimonium, idest ad diem se sistere. Ci. pro Quinctio: Vadimonium mihi non obijt. Ibidem: Qua tibi hora vadimonium non sit obitum. Aliquando diē obire, est ad statutum diem se sistere. Suet. in Cæs. Tamisius adiicit, Crassum diem cædi destinatum non obiisse. Aliquā do exequi, ἐπιτελεῖν, vt obeo legationem, idest, exequor munus legationis. Obeo prouinciam, suscipio officium prouinciale. Cic. pro. l. agr. Qui legationes liberas obeunt. Liui. 1. Eum obiturum alia regis munia esse. Aliquando pro peragere, siue perficere, Cic. ad Att. lib. 8. Id & si erat deliberationis, tamen obire non potui. quandoque pro circundare. Virg. 8. Aen. Quem fulua leonis Pellis obit totum. Aliquando est circuire, περίειμι. Virg. 6. Ae. Magnas obeuntia terras Tot maria intraui. Item obuiā se præbere, ὑπαντᾶν. Ter. in Hec. Antiquam tuam venustatem obtines, vt voluptati obitus, sermo, aduentus tuus Semper fiet. Donatus: Obitus, occursus. Obiri, passiue, Ouidius 1. Fastorum. Hic vbi virginea campus obitur aquas.

Obequito, as, *Caualcare intorno*, καθιππάζω, circumequito. Liui. l. 2. Lacessere ad pugnam, obequitando castris, prouocandoque.

Oberro, as, *Errare intorno*, περινοστῶ, circumerro. Pl. l. 17. c. 19. In summa tellure oberrant. Oberrare eadem chorda dicuntur citharœdi, qui eodem cantu fastidium mouent auditoribus. Hora. in arte. Et citharœdus Ridetur, chorda qui semper oberrat eadem. Persius oberro, pro circumuolo posuit, quum dixit: Diues arat Curibus, quantum non miluus oberret.

Obex, cis, *Ostacolo*, ἐμπόδιον, ab Obiicio, obiectio, obstaculū. Genitiuum facit obicis. poetæ tamen, vt priorem, quæ natura breuis est, producant, scribunt obiicis, geminato, idest fuit olim hoc nomen dubii generis, hodie tantum masc. Virg. lib. 10. femi. gen. vsus est: Ecce maris magna claudit nos obiice pontus Hinc pessulum seræ in ostio, obicem appellamus, auctore Festo. Plaut. in Merc. Tibi iste lætitiam pariet obex.

Obfirmate, aduerb pertinaciter. Suet. in Tib. cap. 25.

Obfirmo, as, are, *Affirmare ostinatamente*, διαβεβαιοῦμαι, obstinate in re aliqua persisto. Terent. ne tam obfirmes te Chreme. Plaut. in Merc. animum obfirmo meum. Ter. in Hec. certum obfirmare est viam me, quam decreui, persequi. Vbi Donatus: Obfirmare viā, aduersus omnia obstinate agere. Obfirmatus. Cic. ad Att. lib. 1. Incredibile est, quanto mihi videatur illius voluntas obstinatior, & in iracundia obfirmatior.

Obgannio, ἀντιλέγω, vide Gannio, & Oggannio.

Obhaereo, es, *Attacarsi*, προσκολλῶμαι, adhæreo. Suet. in Nerone.

Obherbesco, scis, *Coprirsi d'herbe*, herbis obducor, ex ob, & herbesco. herbescere vero, est herbam fieri. Cic. de Sen. elicit herbescentem ex eo viriditatem. Festus: Obherbescere, herbam increscere.

Obiaceo, ces. p. c. *Giacere all'oncontro*, ἀντίκειμαι, contraiaceo, siue obsto. Col. l. 2. c. 4. cespites conuellit, quibus obiacentibus impeditum aruum minus recte potest iterari. Li. l. 9. Septas angustias deiectu arborum, saxorumq; ingentiū, obiacente mole, inuenere, idest, contra iacente. Stat. 4. Theb. Quaq; obiacet alto Isthmos.

Obiecto, as, *Gettar in occhio*, ὀνειδίζω, ἐγκαλέω, frequenter obiicio, oppono, exprobo. Ci. in Sal. Qui falsum crimen bonis obiectat. Hinc obiectatio, ὀνειδισμός, exprobatio Cæs. 3. Bell. ci. Idq; ita esse, cum ex aliorum obiectionibus, tum etiā ex domestico iudicio. Interdū pro expono, παραβάλλομαι. Vir. lib. 4 Et corpora bello obiectant. Item Obiectaculum, pro obice, & claustro. Varr. 3. de re rust. cap. 17.

Obiectvs, a, um, *Opposto*, ἀντικείμενος, oppositus. Cic. pro Fōteio: Propugnaculum hostibus obiectum. Obiectæ vallo munitiones, apud Liui. lib. 3. Interdū idem quod oblatus. Cic. 2. de Finib. Obiecta specie voluptatis. Obiectus ad omnes casus periculorum Cic. Torquato. Obiectum exprobratum Cic. pro Cluen. Crimen abiectum non confiteri.

Obiectvs, ctus, nomen, προβολή, oppositio. Plin. lib. 2. c. 10. Obiectu terræ Lunam occultari. Vir. 1. Aen. Insula portum Efficit obiectu laterum.

Obiectio, cis, p. c. *Opporre, mettere innanzi*, παραβάλλω, προτείνω, ante iacio, porrigo, offero. Colu. li. 7. Tenerrimā quāque frondem, aut pampinos uitis obiici, id est ante poni. Plautus Curcul. Flos veteris vini meis naribus obiectus, id est, oblatus. Teren. in Heau. Vt hanc lætitiam nec opinanti prius obiicerem ei domi, id est, offerem. Aliquando opponere. Cic. pro Fon. Propugnaculum hostibus obiectum. Obiicere se periculis. Cic. Torquato. Ad omnes casus periculorū obiecti sumus. Idem pro Archia: Obiicere se in impetus hominum quotidianos. Idem pro domo: Obieci meum caput pro vestris cæremoniis. Aliquando infero: Plaut. in Amph. multa Thebano populo acerba obiecit funera. Aliquando repente ostendo. Clau. Extemplo sese mediis obiecit in aruis. Obiicere alicui mentem est in mentem inducere. Liu. 5. iratos deos Veienti populo illo die fuisse, quo sibi eam mentem obieecissent. Obiicere moram, est tardare. Plau. in Trin. fores hæ sonitu suo mihi moram obiiciunt. Quādoque pro exprobrare, ὑποφέρειν, ὀνειδίζειν, Cic. 6. Verr. Non tibi obiicio, quòd hominem dignissimum tuis moribus spoliasti. In hac significatione iungitur interdum duobus datiuis. Pli. li. 34. cap. 3. Camillo crimini obiecit Caruilius, quòd æratà ostia haberet in domo. Interdum præter datiuum, ablatiuo cum De. Brutus ad Anto. li. 11. epist. Cic. Te miramur, non potuisse continere iracundiam tuam, quin nobis de morte Cæsaris obiiceres. Et cum In. Cic. pro Clu. Doce, quid non modo in criminis, sed in maledicti loco sit obiectum. Obiicere vt probrum. Cic. 1. Tusc. Cato obiecit vt probrum Fuluio Nobiliori, quòd poetas in prouinciam duxisset.

Obiter, p. c. *Accidentalmente, à caso*, ὁδοῦ πάρεργον, ἐν παρόδῳ, aduerb. ex ob, & iter, præter propositum, quasi in itinere occurrens, quasi per iter, & in transitu. Pli. in Prolo. lib. 11. Vt obiter caueam istos Homeromastigas, & li. 18. c. 10. Maior pars Italiæ vtitur rotis, quas aqua verset obiter. Iuue. Sat. 3. Atque obiter leget, aut scribet. Id est, interim.

Obitvs, a, um, *Morto*, partic. ab Obeo, cuius retinet significationem. Virg. Morte obita quales fama est volitare figuras. Cic. pro Sext. quos à maioribus nostris morte obita in rostris collocatos videtis.

Obitvs, us, nomen, *Morte*, τελευτή, modo mortem significat. Cic. Att. Quum de obitu fratris litteras accepissem. Modo occasum, δύσις, Virg. li. 1. Ge. signorum obitus speculamur & ortus. Modo aduētum, ἀπάντησις. Turpilius: quis est qui interrumpit sermonem meum obitu suo? Aliquando occursus. vide Obeo.

Obinanis, & hoc, ne, *Vacuo, voto*, κενός, inanis. Var. 3. de re ru. c. 4. aiunt, id esse obinane.

Obiratvs, *Corrucciato*, iratus. Liu. 1. fortunæ obirati.

Obivrgatio, ἐπιτίμησις, post turpe factum reprehensio, auctore Festo. Cic. de Ami. obiurgatio contumelia careat.

Obivrgator, ἐπιτιμητής. Cic. pro l. Agr. attendite, quantas concessiones agrorum hic noster obiurgator vno verbo facere conetur.

Obivrgito, frequent. Plau. in Tri. Rogitas, tene obiurgite?

Obivrgatorivs, ἐπιτιμητικός. Cic. ad Att. li. 13. obiurgatoria epistola.

Obivrgo, gas, *Riprendere*, ἐπιτιμάω, arguo, reprehendo, increpo. Ter. in And. Si illum obiurges, vitæ qui auxilium tulit, Quid facias illi, qui dederit damnum? Iungitur aliquando ablatiuo cum A. Plau. in Tri. Sed tu obiurgans me à peccatis, rapis deteriorem in viam. Interdum cum De. Cic. ad Att. l. 2. De Pompeii familiaritate me obiurgas. Aliquando exprobrare. Quinctil l. 6. c. 4. Transfertur ad alia. Ci. ad Q. frat. l. epist. 3. Ea villa tāquam philosophia videtur esse, quæ obiurget ceterarum villarum insaniam.

Obivro, ras, p. p. *Astrenger à sacramento*, ἐξορκόω, iureiurando astringo, inquit Festus, citans locum ex antiqua fabula, cui titulus erat Penthesilea. Formidabant obiurare.

Oblaedo, *Offendere*, lædo. Pla. in Cas. Ne oblæsis manum, pro oblæseris.

Oblangveo, es, *Essere languido*, καταπονοῦμαι, langueo. Ci. Tironi: Litterulæ meæ, siue nostræ, tui desiderio oblanguerūt.

Oblatro, as, *Abbaiare all'oncontro*, προσυλακτέω, circum, aut contra latrare. proprie canum: quanquam etiam per translationem pro obloqui accipitur. Silium li. 8. intima dum vulgi fouet, oblatratq; senatum. Oblatrator, oris, & Oblatratrix, cis. Plau. Mil.

Oblatvs, a, um, Cice. Atti. Gaudeo mihi caussam oblatam, in qua, &c.

Oblectamen, inis, oblectamentum. Stat. 3. Syl.

Oblectamentvm, ti, delectatio. Cic. de Sen.

Oblectatio, nis, *Delettatione*, τέρψις, delectatio. Cicer. 4. Acad.

Oblecto,as,*Delettare*,ψυχαγωγέω.Ter.in Phor.Habes quæ tuam senectutem oblectent. Oblectare se. Ter.Hec.vbi te oblectasti tamdiu?Et cum præpositione cum Cic. ad Q.fr. Oblecta te cum Cicerone nostro.Ter.Ad.tu cum illa intus oblecta interim Habet & ablatiuum post accusatiuum sine præpositione.Cic.de Sen.Numhorum senectus miserabilis fuit,qui se agricolatinne oblectabant?Ter.Eun.Me speres, me te oblectes.Oblectare otium temporis, est tempus otio sum iucunde traducere.Pli.ep.79. Inter cenam oblectamus otium temporis:iocamur,ludimus.

Oblector,deponens.Ci.Cœlio, li.2.In communibus miseriis hac tamen oblectabar specula.

Oblido,dis,p.p.*soffocare*,λωβάομαι,ex ob,& lædo,suffoco,neco.Col.lib.7.cap.3.Ne angustiæ fœtus oblidant. Taci.li.5. oblisos faucibus.

Obligatio,onis,Cic.ad Brutum:Est grauior, & difficilior animi & sententiæ,pro altero,quàm pecuniæ,obligatio.

Obligans,& obligatus,Sen.de be.l. t.c.4.aliquid eorum doce,per quæ obligantium obligatorumq; animi certent. Dapem obligatam redde Ioui,id est promissam. Hora.2. Car. Ode.7.Differunt tamen secundum Asconium, obligatus & districtus,quòd obligatus etiam nodis vinculorum duci potest,districtus manu tantum & sine vinculis.

Obligo,gas,pen.c *Legare intorno,obligare*,ἐπιδέω,circumligo. Cur.Ne obligato quidem vulnere, haud segnius destinata exequitur.Per translationem, est deuincire beneficis. ἀναρτᾶσθαι.Cic.Treb.Dolabellam antea tantummodo diligebam,obligatus nihil eram Idem ad Q.fr.li.3.Scaurum beneficio defensionis valde obligaui. Obligare se furti,est, furtum committere.Gel lib.7. cap. 15. Quod cui seruandum datum est, si ad aliam rem, atque accepit,vsus est, furti se obligauit.

Obligurio,guris,p p *Trangugiare*,λιχνεύω, suauitatem eduliis consumendis capio:vnde etiam pro patrimonium profundere sumitur.Cic. in Catil.patrimonia profuderunt,fortunas suas obligurierunt.

Oblimo,as,p.p.*Infangare,imbrattare*,περιπλάσσω, ex ob, & limus,limo obduco,limo repleo.Ci.l.2.de Nat.de.Nilus Aegyptum irrigat,mollitosq; & oblimatos agros ad serẽdum relinquit.Virg.li 3. Geor.sulcos oblimet inertes.Translat. Claud.l.3.pro obcæcare,vel inquinare posuit:Luxus & humanas oblimat copia mentes. Est,& Oblimo,ἐκτρυχόω,à Limo,mas:quo Hora.l.1.Ser.Sat. 3. vsus est pro consumere:Rem(inquit)patris oblimare malum est.

Oblinio,is,*Distendere intorno sottilmente*,circumlinio. Colum. lib. 5.capi. 9. oportebit imas partes misto fimo cum cinere oblinire.

Oblino,is,pe.c.*Imbrattare intorno*,circumlino.Var. 3.de re rusti.ca.8.cum se obleuerint visco.Sal. in Iug.gladium sanguine oblitum ostentans.

Oblique,Cato.c. 41. Vitis vtriusque latus alterum præradito oblique.Cic.e de Finib.Atomi quæ recte,quæ oblique ferantur.

Obliquitas,καμπυλότης,Pli.li. 3.ca.5.

Obliquo,as,curuum facio, Pli.lib.6.ca.13.lunatis obliquatur cornibus.

Obliquus,a,um.adiect.*Torto*,καμπύλος,κυρτὸς, non rectus. Oui.2.Met.Illa deam obliquo fugientem lumine cernens. Pli.lib.9.cap 29 de canceris loquens: Natant obliqui in caput,id est,transuersi.

Oblitero,as, *Dipennare, cancellare*, περιγράφω, καταξύω, ἀφανίζω,aboleo,deleo.Cic.ad Senatum post reditum: Publici in me beneficii memoria priuatam offensionem obliterauit.Catull.Arg.Hæc vigeant mandata, nec vlla obliteret ætas.Liui.lib.26. Aduersæ pugnæ in Hispania nullius in animo,quàm meo,minus obliterari possunt. Fit autem Oblitero (vt quidam putant) à Litus, quòd ibi notata à fluctibus æquari,& tolli soleant.alii à verbo Obliuiscor deduci malunt,cuius supinum est oblitum:quòd nihil aliud sit Obliterare,quàm æternæ obliuioni tradere.alii ab oblinendo, id est,delendo.alii à litteris:vt sit oblitterare,quasi à litterarum monumentis tradere.

Oblitesco,is,*Ascondersi*,ab Obliteo inusitato verbo,λανθάνω,abscondor,Var.1 de re rust.cap.51.Ne æstu rimosa in rimis grana oblitescant.Cicer. de Vn.oblitescant, rursusque emerserint.

Oblitus,a,um,*Domenticato,scordato*,part.ab Obliuiscor.Oui. 1.de Pon.Oblitus moris patrii.Virg.5.Aeneid.Oblitus decorisq; sui.

Oblitus,,*Imbrattato attorno*,περικεχρισμένος,ab Oblino,quasi circumlitus,& circumquaque fœdatus. Tibul. Oblitus & musto feriat pede rusticus vuas.Oblitus stultitia atque inhumanitate,dixit Cic.5.Ver.& ad Papirium epi.li.9. Facetiæ oblitæ Latio,id est aspersæ.

Obliviosus,a,um,*Scordeuole*,ἐπιλήσμων.Cice.1. de Inu.memor,an obliuiosus.Idem de Sen.Stultos senes,obliuiosos, dissolutos.

Obliviscor,*Domenticarsi,scordarsi*, ἐπιλανθάνομαι, memoriam amitto.Verbum deponens, quamuis aliquando passiue sumatur.Virg.6.ecl.Nunc oblita mihi tot carmina:pro à me.Construitur cum accusatiuo.Virg.2. Aen. amissos hinc iam obliuiscere Graios.Sæpius cum genitiuo.Ci.2.Ver.quæ te obliuisci laudis domesticæ non sinant.

Oblivio,onis,*Obliuione,smenticanza*,λησμονὴ, λήθη, memoriæ defectus.Venuste dicimus. Huius rei capit me obliuio, hanc rem obliuione contero,obliuioni do,obliuione deleo obliuione obruo,res hæc in obliuione diu iacuit, hanc rem nulla obscurabit obliuio, huius rei obliuio mihi surrepit, hæc res uenit in obliuionem,hanc rem ab obliuione uindicabo,quibus exemplis & Cic.abundat,& alii.

Oblivium,uii,*Oblio,obliuione*, obliuio. in numero singulari non utimur.Vir.6.Aen.longa obliuia ponunt. Obliuia nostri.Oui.1.Tri.

Obloco,as,p.c.*Affittare*.μισθαρνέω,idem quod locare.Iustin. Cum operam oblocare ad puteos exhauriendos solitus esset.

Oblongus,a,um,*Longo*,μακρὸς,longus, nisi quid addat præpositio Pli.li. 37.ca.12.Figura oblonga probatur. Idem li. 10.ca.52.Quæ oblonga sint oua,gratioris saporis putat Horatius Flaccus.

Obloquor,*Interrompere il parlar d'alcuno*,παρεγχλέω, obturbo,sermonem alicuius interpello.Cic.Q fra.li.2.vt me, & colloquare,& obloquare velim.Idem pro Clu. Vocat me tacita vestra expectatio,quæ mihi obloqui videtur. Virg. pro accinere posuit li.6. Aen. sacerdos Obloquitur numeris septem discrimina vocum.Interdum detracto,maledico,καταλαλέω. Liu.1.ab urbe:Qui ferocissime obloquuti erant,manu corripuit.Inde obloquutores,κατάλαλοι, maledici, detractores. Pla.in Mil.obloquutor non sum alteri.

Obluctor,aris,*Sforzarsi all'oncontro*,ἀντιπαλαίω, contra aliquid nitor.Colum.lib.7. In proscindendo obuiæ radici obluctatus.

Obludo,is, *Giuocare,scherzare*,παίζω,συμπαίζω, ludo Plaut. in Truc. obludunt, quo custodem oblectent per ioculum, & ludum.

Obmanens,pro diu manens,vt Permanens.Festus.

Obmolior,ris,προβάλλω,molem obiicio.Liui.li.37.omnes ad munienda,& obmoliendo, quæ ruinis strata erant, concurrerunt obstruenda oppositis molibus.Cur. lib. 6. Arborum troncos obmoliuntur.

Obmoneo,παραινέω,pro admonere antiqui dicebãt Festus.

Obmurmuro,as,παρεγχλέω,contra murmuro. Oui.epi.17.

Obmutesco,is, *Ammutirsi*, κωφόομαι, quasi mutus fio.Virg.6. Aenei.pressoq; obmutuit ore.Cic.de cla. Hoc studium nostrum conticuit subito,& obmutuit Aliquando pro non esse in vsu.Pli.li.33.cap.13.Lydium Sardibus emebatur,quod nunc obmutuit.

Obnato,as,p.c.*Nuotare all'oncontro*,ἀντινήχομαι,contra nato. Oui.In æquore fuluius Obnatat vmbra feris.

Obnecto,is,obligo,uerbum in nuptiis frequens.Festus.

Obniger,*Nero molto*,niger,uel,ut quidam volunt, admodum niger.Pli.li.8.ca.23.Radicibus multis & obnigris.

Obnitor,eris,p.p.*Sforzarsi all'oncontro*, ἀντερείδεσθαι, contra nitor.Virg.3.Ge.Versaq; in obnixos urgentur cornua.Cic. pro Mil.non usitatis rebus obnitendum Miloni, ut tueatur dignitatem suam:

Obnixe,aduerb.*Con ogni forza*.διατεταμένως,cum conatu,totis uiribus. Teren. And. Pedibus manibusq; obnixe omnia facturum.

Obnoxie,seruiliter,trepide,quasi obligato animo, vt apud Liu.li.3.cum inquit,obnoxie dicere sententiam.

Obnoxius,a,um,*Reo, colpeuole, obligato*, ὑπόδικος, ὑπεύθυνος, ἔνοχος,ex ob,& noxius.noxius autem à noxia, aut noxa deriuatur,quæ à nocendo originem trahunt. apud antiquos noxia,vt Festus ait,pro damno capiebatur,apud poetas pro culpa.noxa uero pro peccato aut peccati pœna, quæ omnia complectitur noxius.nam qui noxius est, damnum sibi plerumque & aliis,culpam uero sibi infert,postremoq; peccati pœnam.unde obnoxius,idest,noxia,siue noxa circundatus, uel quasi ob noxiam,siue noxam notatus,& pœnæ addictus καταδικος,κατάκριτος. proprie enim obnoxius dicitur(vt inquit Festus(qui pœnæ obligatus est ob delictum, vtputa si quis,morbis obnoxius,ob nimiam cibi intemperantiam: aut si mulier ob stupri cum aliquo uiro consuetudinem, illi obnoxia sit.Accipitur tamen etiam generalius,ut obnoxius dicatur,qui quouis modo est obligatus,seu subiectus.Ter.in

Hec.

Hec. vauri obnoxius sum, idem, vauri propter eius in me beneficia obligatus sum. Obnoxium etiam aliquando dicitur, noxæ, idest, damno expositum. Pl. de Viris illu. Illa virgines, puerorq; eligit, quorum ætatem iniuriæ obnoxiam sciebat. M. Bru. Att. Viuat Hercule Cic. qui potest, supplex & obnoxius. Sic etiam dicimus arbores, vel regiones ventis, vel tempestatibus esse obnoxias, idest expositas, & subiectas. Col. l. 4. c. 15. terra vehementibus procellis obnoxia. Quandoque accipitur pro obediente, & morigero. Sall. in Catil. maria, montesq; polliceri cœpit, & minari interdum ferro, nisi sibi obnoxia foret. Interdum pro noxio. Ennius Ea libertas est, qui pectus purum, & firmum gestitat: aliæ res obnoxiæ nocte in obscura latent. Pl. in præfat. l. 9. Obnoxij profecto animi, atque infelicis ingenij est, deprehendi in furto malle, quàm mutuum agnoscere. Obnoxia corpora, dicuntur à Plinio valetudinaria, lib. 31. cap. 6.

Obnubilo, as, are, *Annebiare*, ἐπηλυγάζεσθαι. caligine quadã & nubila obtenebrare, Gel. l. 1. c. 2. vultus serenitatẽ Stoici hominis nunquam vlla posse ægritudine obnubilari.

Obnubilus, Obnubila loca dicuntur obscure apud Cic. 5. Tusc.

Obnubo, is, pen. pro. *Coprire*, περικαλύπτω, tego. Stat. 6. Theb. Obnubitq; comas. Festus: Obnubit, caput operit: vnde & nuptiæ dictæ à capitis opertione. Hæc Fest. Cic. pro Rab. Caput obnubito. Vir. 11. Aen. Comas obnubit amictu.

Obnunciatio, obnunciationibus interpositis. Cic. ad Att.

Obnuncio, as, *Nunciare qualche male*, καταγγέλλω, mali aliquid nuntio, Ter. Ad. Primus sentio mala nostra, Primus obnuntio. Augures item obnuntiare dicebantur, qui vbi de cœlo seruassent, nunciabant se mali aliquid ominis vidisse, ne quid eo die cum populo agi posset. erat autem id potissimum remedium cõtra perniciosas leges. Cic. pro Sext. Cũ obnuntiaret quod senserat.

Obolso, *Render cattiuo odore*, ὄζειν, male oleo. Plau. in Most. Oboluisti alium. Accipitur, & pro subolere. Plau. in Men. Oboluit marsupium huic. vide in oleo.

Obolus, li, ὀβολός. genus ponderis conficiens sextam partem drachmæ Atticæ, idest, æreola sex, singula autem æreola septem continent minutias. Suidas, Fuit præterea obolus minimum numisma apud Athenienses, quod sexies sumptum explebat drachmam Atticam ad Gallicæ monetæ æstimationem redactum, valet denariolos Turonenses septem. Ter. in And. Olera & pisciculos minutos ferre obolo in cenam seni.

Oborior, *Nascere*, adnoscor. Liui. li. 1. lacrymæ obortæ. Cic. pro lig. Vide quanta lux liberalitatis mihi apud te dicenti oboriatur Ouid. 2. Met. Sunt oculis tenebræ per tantum lumen obortæ.

Obrepo, pis, *Venir celatamente*, ὑπέρχομαι, παρέρπω, latenter aduenio. tractum ab animalibus pedibus carẽtibus, quæ gressu tacito gradiuntur. Iuuen. Sat. 9. Obrepit non intellecta senectus. Obrepere dicitur quicquid sensum fallit, vt, Obrepit famer, Plau. Pœn. nisi clamabis, statim te obrepit fames. Obrepit mors, Plautus Pseu. Obrepit somnus, Hora. de Arte: opere in longo fas est obrepere somnum. Obrepit dies. Cic. Att. lib. 6. Obrepsit dies, vt vides. Iungitur interdum accusatiuo cum In, Cic. 1. de Diuin. Nullæ imagines obrepunt in animos dormientium extrinsecus. Interdũ pro fallere. Plin. lib. 36. cap. 3. Nec potest videri Scaurus rudi, & huius mali improuidæ ciuitati obrepsisse. Obrepere ad magistratus dicitur, qui falsa specie, vel probitatis, vel doctrinæ ad magistratus assumitur. Cice. Pro Plan. Doceo, Cn. Plancium non obrepsisse ad honores. Hinc Obrepto, ptas, frequent. Pla. in Pers. ne quis obreptauerit.

Obreptio, onis, *L'andare nascosamente*, κλέμμα, latens, & fallax aditio. Vlpi. in l. fi. hac. ff. de in ius vocan. Patronum appellamus, etiam si capite minutus sit, dum arrogetur per obreptionem.

Obretio, is, ire, *Irretire*, ἐμπλέκω, reti aliquem circundo. Lucr. l. 3. Neq; aranei tenuia fila. Obuia sentimus quando obretimur euntes.

Obrigeo, ges, pen. cor. *Indurarsi per lo freddo*, πήγνυμαι, frigore contrahi, & quasi rigidum fieri. Cic. 1. de Nat. de. pars terrarum obriguet niue, pruinaq;.

Obrima, mæ, vnus est tribus fluminibus Apamiam vrbem in Asia celeberrimam ambientibus. Plin. lib. 5. cap. 29.

Obris, ὄβρις, fluuius Galliæ Narbonensis, ex Gebenna monte nascens, quem Ptol. Obriũ, Pli. Obrin appellat Mela. l. 2.

Obryzum, obryzi, *Oro forbito*, ὄβρυζον, aurum purum dicitur, quasi ἀόβρυζον, id est syncerum, sæpe igne excultum donec nihil habeat alterius metalli admistum. Pli. li. 33. c. 3. Auri experimento ignis est, ut simili colore rubeat, quo ignis: atque ipsum obryzum uocant.

Obrodo, dis, pen. cor. *Rodere d'intorno*, περιτρώγω, circum rodo. Plau. in Amp. prægnanti oportet malum dari: vt, quòd obrodat, sit.

Obrogo, as, pe. cor. *Rompere il parlare*, παρενείρω. Festus, Obrogare legem, ἀντινομεῖν, παρεισφέρειν. est, legis prioris infirmandæ causa legem aliam ferre. Cic. ad Att. lib. 3. Quod per legem Clodiam abrogare, derogare, obrogare sine fraude sua nõ licet. Idem. 1. Phil. Quid, quòd obrogatur legibus Cæsaris.

Obrumpo, is, *Rompere*, διαῤῥήγνυμι, rumpo. Var. 3. de re rusti. cap. 18.

Obruo, is, *Coprire sotto terra*, συγκαλύπτω, κατορύσσω, operio. Oui. li. 1. de Rem. Obrue versata Cerealia semina terra. Cic. de Sen. Nec vero quenquam senum audiui oblitum, quo loco thesaurum obruisset. Obruo, & Eruo, contraria. Cice. 4. de Fin. qui sciet, ubi quidque positum sit, is, etiã si quid obrutum erit, poterit eruere. Transfertur, & ad animum. Quinct. Tot uoluptates obruere possunt unum dolorem. Venuste dicimus obruere lapidibus telis, pro telis lapidibusq; operire ad necem: Obruere situ uetustatis: Obruere ouibus, cooperire: Obruere se uino, inebriari: Obruere ære alieno: Obruere memoriam alicuius rei: Obruere nomen alicuius: Obruere copia sententiarum: Obruere magnitudine negotii: Obruere testimoniis: quorum omnium exempla inuenire est facile. Hinc Adobruo, subtus obruo, in terra desodio. Col. li. 2.

Obrutreo, vide bruteo.

Obsævio, is, *Incrudelirsi*. κατασκήπτω, sæuio. Pla. Epid. per uoluntatem in mea ærumna obsæuisti grauiter.

Obsaluto, tas, salutandi gratia sese offerre alicui. Festus.

Obsaturo, tas, pen. cor. ἀποκορέννυμι, satietatem rei alicuius inducere. Terent. in Heaut. Næ tu propediem istius obsaturabere.

Obscœne, aduer. αἰσχρῶς, impure. Cic. 1. Off. Latrocinari, fraudare, admirari, re turpe est, sed dicitur non obscœne.

Obscœnitas, tis, αἰσχρότης, Cic. 1. Offi. Si rerum turpidini adhibeatur orationis obscœnitas.

Obscœno, as, *Dar cattiuo augurio*, ὀλολύζω, obscœnum. & malum omne affero. Pla. in Asi. Metuo ne illic obscœnarit meæ falsæ fallaciæ.

Obscœnus, a, um, *Di mal'augurio sporco*, vnde dictum sit, inter grammaticos nõ conuenit. alii à cœno deductum putant, alii à cauendo: Varro à scena, Festus ab Oscis. quicquid id est, usus obtinuit, ut per œ diphthongum scribatur. Duas autem præcipue habet significationes. aliquando idẽ est, quod Inauspicatum, ἀνοίωνον. Vir. 11. Aene. Ne me terrete timentem Obscœnæ volucres, id est, malum omen afferentes. Idẽ 1. Ge. Obscœniq; canes, importunæq; volucres. Idem. 3. Aen. Obscœnamq; famem. Vbi Seru. Obscœnam, aut quæ homines etiam ad obscœna cõpellit, ut Male suada fames, aut certe, quam obscœna auis prædixerat. Aliquando idem quod turpe, ἀσχημονούμενον, αἰσχρόν. Cice. 5. Tusc. obscœnas uoluptates. Hora. 2. epi. 1. Torquet ab obscœnis iam nunc sermonibus aurem.

Obscure, Ci. 4. Aca. Alterum, vt videmus, palam: alterum, ut suspicemur, obscurius. Obscure aliquid ferre, est dissimulanter ferre, sic ut nemo sentiat. Cice. in Para. istam egestatem tuam nunquam obscure tulisti.

Obscuratio, onis: vt obscuratio Solis apud Plin. lib. 37. ca. 26. Cice. 4. de Fini. propter eorum exiguitatem obscuratio sequitur.

Obscuritas, tis, σκότος, ἀδηλία, modo tenebrositatem significat. Pli. li. 20. c. 1. Obscuritates, & uitia oculorum sanat. Modo difficultatem. Cice. 4. de Fin. inest in rebus ipsis obscuritas. Modo ignobilitatem. Cic. li. 1. Off. Quorum prima ætas, propter humilitatem, & obscuritatem, in hominum ignoratione versatur.

Obscuro, as, *Oscurare*, ἀποκρύπτω, ἀμαυρόω, obscurum reddo. Cic. 2. de nat. de. Aetnæorũ ignium tenebræ finitimas regiones obscurauerunt. Idem. 2. de Fin. Lumen lucernæ obscuratur luce Solis. Est item obscurum reddere, cui opponitur celebrare. Sal. fortuna res cunctas ex libidine magis, quam ex vero, celebrat, obscuratq;.

Obscurus, a, um, *Oscuro, difficile, ignobile, uile*, σκοτεινός, ἀμαυρός, latens, sine lumine. Vir. 9. Aen. Vidimus obscuris primũ sub mœnibus urbem. Idem. 2. Aene. obscura nocte per umbram. Vnde obscura oratio, ἀσαφὴς λόγος, difficilis. Quandoque pro ignobili, ἄσημος: ut clarum pro nobili. Cicero. lib. 1. Offic. Qui magna sibi proponunt obscuris ortu. Ponitur aliquando pro alturo, ut Obscurus uir, apud Cicer. 3. Offic.

Obsecratio, Cic. pro Font eio.

Obsecro, as, *Scongiurare*, ἀντιβολῶ, λιτανεύω, ex ob, & sacer: significat

gnificat per sacra rogo. Ter. Obsecro te, hoc me libera metu. Obsecrare, inquit Donatus, est iratos rogare. Ter. in Eunu. Esclusit, reuocat: redeam? nõ, si me obsecret. Additur aliquando ablatiuus Precibus. Marcellus ad Cice. lib. 4. Cum me fratri precibus obsecraret. Quandoque aduerbialiter pro cedo, estq; ueluti rogantis. Teren. in Eunu. Obsecro, an is est? dic quæso.

OBSECVNDO, cundas, *Secondare, compiacere*, ἐπιρεάζω, ex ob, & secundus, quod significat prosperum. Est autem obsecundare omnia ad alterius nutum facere, ἐπιτηδεύειν. Ter. in Adel. si nultis quæ uos propter adolescentiam minus uidetis, hæc reprehendere, & corrigere me, & obsecundare in loco. Vbi Donatus: qui reprehendit, non continuo corrigit: qui corrigit, non illico obsecundat, id est, lætissimum reddit, & fidelissimum. Cic. pro Pomp. usus est pro obsequi: Non modo omnes socii obtemperarint, sed etiam uenti, tempestatesq; obsecundauerint. Inuenitur & Obsecundor deponens.

OBSEPIO, is, *Circondare di siepe*, περιφράττω, sepibus circundo. Pla. in Cas. Illum saltum uideo obseptum. Obsepire iter ad honores, pro occludere, & impedire. Liu. li. 9. Hæc plebi ad curules magistratus iter obsepsit. Ci. pro Mur. Hæc tibi accusandi uiam muniebant, adipiscendi obsepiebant.

OBSEQVELA, æ, *Compiacimento, compiacenZa*, θεραπεία, morigeratio. Pla. in Asi. Qui mihi auscultabūt, facient obsequelā.

OBSEQVIBILIS, *Compiacevole*, qui obsequitur. Gel. li. 2. c. 22.

OBSEQVIOSVS, ὑπηρετικὸς, qui facile obsequitur. Plaut. in Capt.

OBSEQVIVM, quii, *Compiacimento*, τὸ ὑπηρετούμενον, θεραπεία, officium, quo quis id facit, quod alteri placeat. Terent. An. Obsequium amicos, ueritas odium parit. Ci. ad Att. li. 7. Ess feci omni obsequio, ut neutri illorum quisquam esset me carior. Idem. 3. de Legi. cum animus à corporis obsequio, indulgentiaq; discesserit.

OBSEQVENS, tis, obediens, aliquando nomen, aliquando participium. Ter. in Hæc. Obsequentem uoluptati hominem. Cic. epi. Filius obsequens patri. Plancus senatui: Legiones nobis obsequentes, Sal. in Cic. Filia tibi obsequentior, quā parenti par est.

OBSEQVENTER, tius, tissime, aduerbia. Pli. in epi.

OBSEQVOR, *Compiacere*, χαρίζομαι, ὑπηρετῶ, alterius uoluntati morem gero. Ter. in Heau. est æquum senibus obsequi. Cic. Orat. Dum tibi roganti obsequi uellem. Obsequi animo suo, est indulgere sibi. Plaut. in Bacch. Lubido est homini, suo animo obsequi. Aliquando iungitur accusatiuo. Gel. li. 2. c. 7. quæ obsequi non oportet.

OBSERO, ris, pen. cor. *Seminare, piantare*, περιφυτεύω, consero. Colum. li. 2. ca. 8. adoreī octo modiis campum obserere præcipiunt. Cic. de Leg. terra frugibus obserebatur. Obserere mores. dixit Pla. in Trin. pro imbuere. Oportet obseri mores malos, si in obserendo possint interficier. Quandoque pro circundare. Teren. in Eu. Video squalidum, ægrum, pannis, annisq; obsitum.

OBSERO, ras, pe. cor. *Serrare*, περικλείω, occludo, ueluti sera imposita. Ter. in Eun. abi, atque obsera intus.

OBSERVABILIS, *Degno d'esser osseruato*, αἰδέσιμος, idoneus, ut obseruetur. Quinctil. lib. 9. cap. 3. auersæ, tectæque minus sunt obseruabiles. Contrarium est inobseruabilis. Pli. lib. 8. cap. 17.

OBSERVANS, partic. Cice. Atti. lib. 4. paucos æque amantes, atque obseruantes me habere existimo. Interdum migrat in nomen, habetq; genitiuum. Ci. pro Quinctio: hominem propinquum, tui obseruantem. Idem ad Q. Fra. homo mei obseruantissimus.

OBSERVANTIA, æ, *OsseruanZa, riuerenZa*, αἰδὼς, θεραπεία, ut inquit Cic. de Inu. est, per quam hoīes, aliqua dignitate antecedentes, cultu quodam & honore dignamur. Li. li. 8. Obsequio & obseruantia in regem cum omnibus certasset.

OBSERVATIO, onis, *Auertimento, riuerenZa*, παρατήρησις, quandoque animaduersio, uel attentio. Pli. lib. 11. cap. 10. Mira obseruatio operis. Ci. de clar. or. natura magis, quàm ratione, aut obseruatione fiebat. Quandoque honor. Val. lib. 1. c. 1. adiectio impensæ impedimento non fuit, quo minus religionibus sua obseruatio redderetur.

OBSERVATVS, tus, obseruatio. Var. 2. de Re rust. c. 7. cum supercilia cana, ex obseruatu dicunt eum equum habere annos sexdecim.

OBSERVO, as, *Osseruare, custodire, reuerire, por mente*, ἐνεδρεύω, τηρῶ, φυλάττω, oculis mentis & corporis seruo, speculor, custodio. Teren. in An. Obserues filium, quid agat. Obseruare, inquis Seruius in. 4. Ge. est callide aduertere. Item est, colere, uenerari Virg. l. 3. Ge. Regem non sic Aegyptus, & ingens Lydia, nec populi Parthorū, aut Medus Hydaspes obseruāt

OBSES, obsidis, *Ostaggio*, ὅμηρος, qui traditur alicui, ea cōditione, ut, si dator obsidis à fide recedat, recipienti sit potestas. In corpus & uitam eius, qui datus est. Festus ex ob, & fides, compositum uult, mutatione litteræ, quòd sit ob fidē datus. Cic. 1. Ver. A nobis multos obsides habet populus Roma.

OBSESSI, *Assediato*, πολιορκούμενοι, loco aliquo ab hostibus cincti, ut egredi non possint. Cæs. 1. Bell. Gall. Omnibus rebus obsessi, colloquium petunt.

OBSESSOR, qui obsidet. Liui. lib. 9. Obsessor Luceriæ restiterat.

OBSIDIAE, arum, *Insidie*, ἐνέδρα, insidiæ. Colum. lib. 8. cap. 5. Puer adhibeatur custos, ne obsidiis hominum, aut animalium diripiatur.

OBSIDIANVS, a, um: ut, obsidianum uitrum, ita dictum, quòd similitudinem habeat lapidis obsidiani, qui nigerrimi est coloris, in speculis parietum pro imagine umbras reddens. uide Plin. lib. 36. cap. 26.

OBSIDIONALIS, & le, πολιορκητικὸς, unde corona obsidionalis, quæ ei dabatur, qui obsessos ab hostibus liberasset. hæc fiebat ex gramine uiridi, ex eo loco decerpto, in quo erant inclusi. Plin. de uiris ill. à Minutio obsidionali corona donatum est.

OBSIDIOR, iris, *Far insidie*, ἐνεδρεύω, idē fere quod insidias facio. Colum. lib. 5. cap. 14. Crabrones obsidiantur auibus ante aluearia.

OBSIDO, dis, pen. pro. obsedi, obsidere: tertiæ coniug. & obsideo, des, pen. cor. obsedi, obsidere, secundæ coniug. *Assediare*, περικάθημαι, πολιορκῶ, propemodum idem significant: nisi quòd in obsido motus quidam est: ut sit quasi obsisto: in obsideo uero quies, quasi obsto. Sal. in Cati. occulte pontem obsidunt. Idem in Iug. Armis obsessus teneor. id est, impeditus. Significant itaque obsido, & circumsido, quasi obsepio, & circumsepio: obsideo uero, & circūsedeo, obsessum, id est, uallo & fossa septum teneo. Quanquam simpliciter pro circumsedeo ponatur, ut apud Curtium: Aditum armati obsidebant. Accipitur interdum pro sedere. Terent. in Adel. domi Certum obsidere est usque donec redierit. obsidere stuprum, est per insidias stupri occasionem aucupari. Cic. in Catil. Iacere humi ad obsidendum stuprum. Aliquādo pro circunstare. Sen. Varia & incerta pericula humanam uitam obsident. Aliquādo pro occupare. Ci. 2. Verr. Vt perspicuum cuiuis esse possit, hominem ab isto quæsitum esse, qui meum tempus obsideret.

OBSIDIVM, dii, obsessio, *Assedio*, Colum. lib. 9. cap. 7. cum liceat uitare pestis obsidia.

OBSIDIO, onis, πολιορκία. Cic. pro Rab. Cum obsidione rēp. liberasset. Idem pro Balbo, & pro domo. Obsidere urbem, cingere urbem obsidione, claudere muros obsidione, facere obsidium, idem sunt. quorum postremo usus est Gel. lib. 15. cap. 30. Soluere obsidium, est obsessos obsidione liberare. Tacit. lib. 4. Primo sui incessu soluit obsidium. Pro eodē dicimus, Eximere obsidione. Liu. lib. 21. Legati assuerunt orātes, ut se obsidione eximeret.

OBSIGNATORES, testes, qui testamentum signis suis obsignabant. Cice. pro Clu. Oppianicus obsignatores ad eum, qui neque Asinium, neque Auilium nossent, adducit.

OBSIGNO, as, *Sigillare, suggellare*, κατασημαίνομαι, ἐπισφραγίζομαι, signi impressione occludo, & ad omnia, quæ signo quouis notantur, aut imprimuntur, pertinet. Plaut. in Cur. scribit, & obsignat litteras. Quandoque est, signo notariorum, seu subscriptione eorum, aut testium signare. Cic. pro Clu. testamentum signis adulterinis obsignauit.

OBSIPO, pas, pen. pro. παραβάλλω, obiicio, ut, Obsipa pullis escam. Fest.

OBSISTO, stis, *Ostare, far resistenZa*, ἀνίσταμαι, ἀνθίσταμαι, obsto, repugno. Cice. 7. Ver. Quis unquam illius libidinis obstitit? Ouid. Epist. 13. Tunc freta debuerant uestris obsistere uentis.

OBSITVS, pen. co. *Inuolto*, περιειλημμένος, inuolutus, tectus, obductus. Ter. in Eun. Video ægrum, pannis, annisq; obsitum. Virg. 7. Aen. Iam seris obsita, iam bus. Horat. 1. Carm. Ode 18. Varius obsita frondibus. Aer obsitus pallore, Lucan. li. 5. Tenebris loca obsita, Cic. 1. Tusc. Niuibus obsitum iter. Curt. lib. 5. Obsitus, περιφύτευτος, etiam ab obsero dici potest, pro consitum. Liui. lib. 28. obsitos uirgultis tenebat colles. Rura obsita pomis. Ouid. 13. Meta.

OBSOLESCO, scis, leui, uel lui, letum, *Disusarsi inuecchiarsi*, ex ob, id est, contra, & olesco, additas. contrarium est sui simplicis. olesco enim idē est, quod cresco: obsolesco, ἀπαρχαιοῦμαι, παρακμάζω, παλαιοῦμαι, deficio. inueterasco, desuesco. Cice. pro lege Man. obsoleuit iam ista oratio, re multo magis quàm uerbis refutata. Item pro Cœlio: Chartæ, quæ illam priscam seueritatem obtinebant, obsoleuerunt. idest, inueterauerunt. Et hæc præterita ab Obsolesco non ab ob-

soleo sunt. Nitere & Obsolescere sunt contraria. Cice. pro Lege Agr. solum in rep. uectigal, quod in pace niteat, in bello non obsolescat, idest sordidetur. Similiter Obsoletus. Cice. pro Quinctio: Audacem, cupidum, perfidiosum, uulgaria, & obsoleta sunt, idest inueterato, & quæ ab usu recesserunt, ἀρχαῖα, ἀπηρχαιωμένα.

OBSOLETE, tius, obsoletissime. Cicero. 3. Verr. obsoletius uestitum.

OBSOLETVS, pro sordido, *ῥυπαρός*. Liui. lib. 3. Filiam secum obsoleta ueste in forum deducit. Cic. in Rul. Vestitu obsoletiore, corpore inculto & horrido. Col. li. 3. est obsoletior & nigro propior.

OBSONO, as, Ci. in Tus. Obsonare ambulando famem.

OBSORBEO, es, obsorpsi, uel obsorbui, obsortũ, *Sorbire, ῥοφέω*, Sorbeo. Plau. Cure.

OBSORDEO, *Diuenir sordido, ῥυπαίνομαι*, sordidus fio, aut obsolesco, inquit Nonius. Cæcil. Obsorduit hæc in me ærumna miseriæ.

OBSTACVLVM, li, *Ostacolo, ἐμπόδισμα*, impedimentum. Plau. in Pseud.

OBSTETRIX, cis, *La comare che aiuta la parturiente, allenatrice, μαῖα, ὀβστετρία*, quæ parturientium curam habet: ab obstando, eo quod obsistat dolori, uel certe fœtui, ne, laxatis uteri genitalibus claustris, in terra defluat. Teren. in And. Obstetricem accerso. Obstetrix dicitur, ait Donatus: unde & parturientes, Fer opem, clamant.

OBSTINATE, *αὐθαδῶς*, firmiter. Ter. in And. Itane obstinate operam dat, ut me à Glycerio miserum abstrahat? Vbi Donatus: Obstinate facere aliquid, est in alterius malum cum conatu facere perseueranter, & in alterius perniciem nimis niti.

OBSTINATIO, firmitas animi. Cice. de Prou. cons. Quæ ego non ingrato animo, sed obstinatione quadam sententiæ repudiaui.

OBSTINO, as, pen. cor. *Ostinarsi, esser pertinace, διαβεβαιόω*, offirmo. Liui. libr. 2. id certum atque obstinatum est, neque ego obtundam. Obstinatus, offirmatus, perseuerans, ut tenere possit, inquit Festus: ut obstinata uoluntas, obstinata pudicitia, apud Liui. li. 1. de Lucretia cum uicisset obstinatã pudicitiam. Idem. 3. Aduersus quæ obstinato animo Appius in tribunal ascendit.

OBSTIPI, penulti. correpta, *ἐπικυφότες*, dicuntur, quibus colla rigent, & in humerum capita sunt inclinata. Horatius. 2. Serm. Saty. 5. stes capite obstipo. Colum. li. 7. cap. 10. Febricitantium signa sunt, cum obstipæ sues transuersa capita ferunt. Plin. Obliquum caput dicit. Index, inquit, suis inualidæ, caput est obliquum.

OBSTIPO, as, are, *περιφράττειν*, obiicere, ait Festus. Alii interpretantur condensare, obstruere. Plaut. in Cist. Obstipat aqnulam. Obstipate uerticem, dixit Plaut. in Merc. pro, contorquere.

OBSTO, stas, stiti, stitum, *Impedire, ἀνθίσταμαι*, contra sto, impedio. Curtius: Obstant oppido gemini colles. Ouid. 4. Fast. Obstitit in media candida turba uia. Videtur habuisse supinum obstatum: unde participium obstaturus. Quinct. li. 8. c. 11. Video quosdam obstaturos mihi. Obstatur, impersonale. Cice. 13. Phil.

OBSTRAGVLVM, li, *Coperta, ἐπίβλημα, στρῶμα*, operimentum. Plinius libr. 9. cap. 35. crepidarum obstragulis margaritas addunt.

OBSTREPO, pis, pere, *Interrompere, far strepito incontro à qualcuno, παρενοχλέω*, contra aliquem strepitum facere. Li. 8. certatim alter alteri obstrepere. Laudi alicuius obstrepere, Seneca. Herc. fur. Litteris obstrepere alicui. Cice. Metello. li. 5. Quæ res fecit, ut tibi litteris obstrepere nõ auderem. Clamore obstrepi, passiue. Cic. pro Marcel. eiusmodi res, etiam dum audiũtur, aut dum leguntur, obstrepi clamore militum uidentur. Obstrepitur, impersonale. Liui. 3. Decemuiro obstrepitur.

OBSTRIGILLO, as, pen. pro. *Impedire, ἀντιπίπτω*, obsto. Var. li. 4. de Vita Pop. R. Curio se obstrigillaturum, ne triumphus ei decerneretur.

OBSTRINGO, gis, *Stringere, obligare, ἐξαρτάω*, deuincio, & obligo, quasi circunstringo. Plau. in Aul. Laqueo collum quando obstrinxero. Idem in Amphi. Amphitrionem collo hinc obstricto traham. Colume. lib. 5. Alii uiminibus obstringunt. Obstringere sibi aliquem beneficio. Cice. Seruio lib. 13. quibuscunque officiis Atticum obstrinxeris, iisdem existima me tibi obligatum fore. Legib. obstringi, Cice. 2. de Inuen. Religione obstringere. Cice. 8. Phil. Obstringere se scelere est committere scelus. Cic. 3. Off. Num se obstrinxit scelere si quis tyrannum occidit.

OBSTRVCTIO, Ci. pro Sext. obstructio non diuturna.

OBSTRVDO, dis, si, sum, pe. p. *Serrare, coprire, ἀποκρύπτω*, ex ob, & trudo, interposita, s, occludo, seu occulto. Pla. Stic. obtrusero aliquid strenue. Pli. in Panegyr. Bonos ocio aut situ obstrusos, & quasi sepultos. Terra obstrusa. Oui. ep. 7. Recessus obstrusi. Clau. 7. Panegy.

OBSTRVO, is, *Occludere, ἀποκρύπτω, ἀποκλείω*, occludo, & quasi strue quadam alicui loco imposita. Cic. de Sene. Qui iter Pœnis, uel corporibus suis obstruere uoluerunt. Obstruere luminibus uicini, est aliquid struere, quo lumen domui eius eripiatur. Cicero pro domo se luminibus eius obstructurum minabatur. Per metaphoram quis dicitur alterius luminibus obstruere, qui nominis eius claritatem obscurat. Idem in Bruto. Catonis luminibus obstruxit hæc posteriorum quasi exaggerata altius oratio. Obstruere undas molibus, Lucan. libr. 2. Obstruere aures alicui, est inexorabilem reddere. Virg. 4. Aeneid. Fata obstant, placidasq; uiri deus obstruit aures. Fauces obstruere, Lucan. li. 5. Faucesq; obstruxit Apollo.

OBSTVPEFACIO, *Stupefare, ἐκπλήττω*, animo consterno, & stupidos sensus reddo. Ter. in Phor. timidum obstupefecit pudor. Li. 2. constantia sua tribunos obstupefecit, Stupefio, is. Cic. pro Deiot. Homines admiratione stupefacti.

OBSTVPEO, es, p. c. & Obstupesco, is, *Stupirsi, ἐκπλήττομαι*, stupeo, attonitus fio, & stupore percutior. Aliquando insensibilis fio, *ἀναισθητῶ, ἀργέω*. Teren. in Ad. animus timore obstupuit. Vir. 5. Aen. Obstupuit uisu Aeneas. Cic. Atti. lib. 5. Ob hæc beneficia, quibus illi obstupescunt, nullos honores mihi decerni sino. Idem pro Marcel. Obstupescent posteri.

OBSTVPIDVS, adiect. Gel. li. 5. cap. 5. si attonitos, & obstupidos.

OBSVM, obes, obfui, *Nuocere, βλάπτω*, noceo, quasi contra sum. Cice. 2. de Orat. Fuit mirificus in Crasso pudor: qui tamen non modo non obesset eius orationi, sed probitatis commẽdatione prodesset.

OBSVRDESCO, is, *Assordire, diuenir sordo, ἀποκωφοῦμαι, ἀμβλύνω*, surdus fio. Cicer. in Som. Scip. Hoc sonitu completæ aures obsurduerunt.

OBTEGO, is, ere, *Coprire, περικαλύπτω*, operire. Cic. in Vat. adolescentiæ turpitudo obscuritate & sordibus obtegitur. Vir. 2. Aen. Quãquam secreta parentis Anchisæ domus, arboribusq; obtecta recessit. Obtegere se corpore alicuius. Ci. pro Sest. Seq; seruorum, & libertorum corporibus obtexit.

OBTEMPERATIO, Cicer. de legi. Iustitia est obtemperatio scriptis leg.

OBTEMPERO, ras, *Compiacere, obedire, προσέχω*, morem gero. Cic. mihi semper obtemperauit, tanquam filius patri. Item consulo. Ter. minus aut famæ, aut rei obtemperans.

OBTENDO, is, *Distendere, opporre, προΐσχομαι, προβάλλομαι*, ante aliquid tendo, oppono, ut, Obtẽdere uelum ante lectum, id est, distendere, uel extendere. Plin. lib. 5. ca. 2. Huic par, interiacente ualle, mons aduersus Antilibanus obtenditur: hoc est, oppositus est. Aliquando Obtendo idem est, quod excusationem aliquam prætexo. Pli. epi. 159. Nec puduit rationem turpitudini obtendere. Cic. Q. Fra. Quasi uelis quibusdam obtenditur cuiusque natura.

OBTENTVS, us, nomen, pro prætextu. Gel. lib. 10. c. 22. Pro extensione. Vir. li. 11. Aen. Extructosq; toros obtentu frondes inumbrant. Obtentus participium. Virg. 1. Geor. Et obtenta densantur nocte tenebræ, idest, obducta, ait Serui.

OBTENTO, as, *ἐπέχω*, frequentatiuum ab obtineo, es. Cicer. Atti. lib. 8. Me spes quædam obtentabat, fore ut aliquid conueniret.

OBTERO, ris, p. c. *Precalcare, ἐπιτρίβω*, contero. Liui. Ab elephãtis obtriti sunt. Aliquando, ab omni parte tero. Colu. lib. 6. cap. 4. pellem serpentis obtritam cum uino miscent. Cic. de Ora. Obtritos internoscere.

OBTRITVS, huius, tus. Plin. lib. 28. cap. 28. Ne herbæ obtritu hebetentur.

OBTESTATIO, uerbale. Cic. ad Memmium li. 3.

OBTESTOR, aris, *Pregare con scongiuri, ἐπομνῦμαι, ἱκετεύω, ἀντιβολῶ*, precor, imploro. Teren. in And. Per tuam fidem te obtestor. Cicer. pro Flac. Quum ego te Flacce flens flentẽ obtestabat.

OBTEXO, xis, *Tessere d'intorno, περιϋφαίνω*, circumtexo. Pli. libr. 11. cap. 19. Filis araneus alarum lanugines obtexit. Virg. 11. cœlumq; obtexitur umbra.

OBTICEO, es, ere, *Tacere, κατασιγάω*, taceo, & proprie de iis, quæ nos pudet dicere. Ter. in Eun. Virgo conscissa ueste lacrymans obticet.

OBTINEO, es, pe. cor. *Ottenere, ἐπέχω, κρατῶ*, uinco, quasi contra teneo. Cic. ad Att. lib. 7. Malas caussas semper obtinuit, in optima concidit. Obtinere item est seruare, & fortiter tenere. Plau. in Asin. Si istam fortitudinem animi obtines, salui su-

ui sumus. Interdam simpliciter tenere. Col. lib. 5. Tertium locũ obtinet pecudũ stercus. Aliquando pro retinere, & conseruare. Cic. ad Treb. si commendatione mea dignitatẽ tuã obtinebis. Obtinere, & Repelli, cõtraria. Cic. ad. Lent. li. 1. Epist. Neque, si quid non obtinuerimus, repulsi esse videamur. Aliquando pro occupare. Pli. li. 15. cap. 1. Arbor agros longis obtinens vmbris. Hinc Obtento, tas: de quo vide supra suo loco.

Obtingit, *Toccare, accadere, συμβαίνει, συμπαραγίνεται*, obuenit, euenit. Cic. 1. Off. Quod cuique obtigit, id quisque teneat. Non nisi in tertiis personis legitur, Obtingere alicui prouincia dicitur, cum sortito prouincia regenda alicui cõmittitur Cic. 3. Ver. Quæstor ex. S. C. prouinciam sortitus est, obtigit tibi consularis.

Obtorpesco, is, *Impigrirsi*, *καταλεχαλδοῦμαι*, ab obtorpeo, & stupore quodam ita afficior. Curtius lib. 10. Quis crederet concionem obtorpuisse subito metu? Cic. pro domo: Miror ei non & linguam obmutuisse, & manum obtorpuisse.

Obtorqueo, es, *Torcere forte, διαστρέφω*, vehementer torqueo Pli. de Vir. illust. Cõsuli legibus agrariis resistenti ita collum in comitio obstorsit, vt multus sanguis afflueret è naribus.

Obtortus, a, um. Cic. 6. Ver. obtorto collo in carcerem abripi.

Obtrectatio, onis, *διασυρμός*, sic definitur à Cic. 4. Tusc. Obtrectatio est ægritudo, quòd alter potiatur eo, quod ipse concupierit, Aliquando pro detractione. Cæs. 1. Bel. Ciu. A quibus deprauatum Pompeium queritur, inuidia atque obtrectatione laudis suæ.

Obtrectator, oris. Cic. de Clar. Orat. Dolebam, quòd nõ obtrectatorem laudum mearum, sed socium gloriosi laboris amiseram.

Obtrectatus, huius tus, obtrectatio. Gel. lib. 20. cap. vlt.

Obtrecto, ctas, *Dir male. διασύρω, ἀντιπράττω*, ex ob & tracto: a, in e, mutata. Est autem obtrectare, auctore Festo, contra alienam sententiam tractare, seu maledicere, cum scilicet alicuius dicta aut facta deprauãtur. Cic. Dolabellæ. Id laboro, vt si qui mihi obtrectent, à te refutentur. Aliquando pro culpare. Pli. li. 9. cap. 35. Regina meretrix lautitiam eius omnem, apparatumq; obtrectans.

Obtrudo, dis, si, sum, *Spingere incontro, προσωθίζομαι*, aduersus aliũ trudo, obiicio. vnde obtrudere fores dicitur, qui in ædes ingrediens foris astantem excludit. Plau. in Men. abiit, obtrudit fores. Obtrudere, quasi inuito dare. Ter. in And. Ea quoniam nemini obtrudi potest, Itur ad me. Vbi Donatus: Bene. Obtrudi, quasi inuito.

Obtrusus, a, um, participium. Cice. de Clar. Orato. adhibenda quædam obtrusa ratio.

Obtruncatio, Col. lib. 4. cap. 29. obtruncatione vitis.

Obtrunco, cas, *Tagliar à pezzi, ἀποδειροτομέω, κατακόπτω*, vulneribus conficio, quasi corpus membris mutilatis truncum reddo. Cic. 2. de nat. de. Pueram interea obtruncat, mẽbra articulatim diuidit.

Obtueor, obtueris, pe. pro. obtuitus sum, obtueri, *ἀφορᾶω*, diligenter conspicere. Plaut. in Bacch. Num qui numi exciderunt tibi, Quòd sic terram obtuere? Idem in Most. vide Tueor.

Obtundo, dis, di, *Romper la testa, stordire, percuotere, ἀμβλύνω*, obtusum facit, vt in aliis à tundo compositis, quamuis tunsum à tundo n, retineat. Est autẽ obtundere, totam seu circũ percutere, rumpere, & hebetare. Pla. in Amp. sum obtusus pugnis pessime, idest percussus vel perfractus. Colu. lib. 4. cap. 24. Obtusa, hebesq; mollis fala putatorem moratur. Transfertur ad ingenium, ad oculos, ad vocem: & dicimus, Obtusum ingenium, & obtusa acies, idest, habes, & fine acumine, *ἀπονενευμένη*, Obtundere, & Acuere contraria. Cic. 1. Tus. Multa, quæ acuant mentem, multa quæ obtundant. Aliquãdo, sæpius repetendo eadem, alicui molestiam, & fastidium afferre, *ἀποκναίειν, παρενοχλεῖν*, tractum à fabris, qui repetunt tundendo aliquid malleo. Ter. in And. Obtundis, tametsi intelligo. Hinc obtusus particip. vt, Obtusus pugnis, in exemplo Pla. loco supra citato. Obtusus nomẽ pro hebete. Cic. in Cato. Non ne vobis videtur animus is, cuius obtusior sit acies, non videre?

Obturbo, as, *Interrompere, ἀντιπνίγω, ἀποκναίω*, interpello. Ter. in And. Ita ne vero obturbat? Interdum idem quod simplex Turbo. Cic. ad Att. lib. 12. Me literæ, & scriptio non leniunt sed obturbant.

Obturamentum, quo aliquid obturatur. Pli. li. 16. c. 8. eadorum obturamentis. Idem. li. 33. c. 4.

Obturo, as, pe. p. *Serrare, chiudere, ἀντιλαμβάνω, πωμάζω*, occludo. Horat. li. 2. Epi. Obturem patulas impune legentibus aures. Fest. putat compositum ex Latina præpositione ob, & Græca dictione *θύρα*: quod est ostium: & ita uideretur per th scribendam.

Obtusus, a, um. Ci. in An. adhibebãtur aures non obtusæ. Obtusius, idem de Natura deo.

Obtutus, huius obtutus, pen. pro. *Lo sguardo, πρόσοψις*, quasi obtuitus, aspectus, ab Obtueri, *ἐντυχεῖν*. Virg 1. Aen. Dum stupet, obtutuq; heret defixus in uno. Cic. de Diuin. obtutu oculorum.

Obuagio, is, penult. product. *ἀντιβαυζω*, uagitu obstrepo. Plaut. in Pœn. Nutrices pueros infantes procurent, ne obuagiant.

Obuallo, as, *Circondare, περιχαρακόω*, circumuallo. Cj. pro lege agr. quem locum nobilitas omni ratione obuallatum tenebat, me duce rescidistis.

Obuaricatores, dicebantur, qui cuipiam occurebant, quo minus rectum iter conficeret, inquit Festus. Obuarico, as, uero est, obsto. Festus.

Obuaro, ras, *Guastare*, de prano, à uaris, qui introrsum pedes intortos habent. Ennius in Achil. consiliis obuarant. Nouius.

Obuenio, is, *Intrauenire, accadere, ὑπάρχω, προσήκει*, obtingo. Quin. li. 10. c. 3. quid obueniat, quid res poscat. Aliquando est contingere. Cice. 3. Ver. Verri sorte prouincia obuenit. Obuenire hereditate. Varro de re rust. li. 1. c. 25. si mihi fundus hereditate obueniat.

Obuentio, Vlp. l. magis puto. ff. de re. eo. quid sub tu. & cura sunt: An pecuniam pupilius habeat in reditunm spe, atque obuentionum.

Obuersatio, Cicero pro Mur. Mœstos amicos, obuersationes.

Obuersor, aris, deponens, *Versarsi intorno, περιστρέφομαι*, ante uersor, adsum. Cicero. pro Sextio. Mihi ante oculos obseruatur reipub. dignitas. Cum datiuo. Liui. libr. 35. Caudinæ cladis memoria, non animis modo, sed prope oculis obuersabatur.

Obuerto, *Volgere contra, ἀντιστρέφω*, contra verto. Cicer. in Arat. Obuertunt orbem. Virgil. 6. Aeneid. Obuertunt pelago proras.

Obuersus sto, pro aduersus. Plin. lib. 9. cap. 57. refugere in suas cauernas, & in illis obuersos stare. Colu. lib. 7. Plurimum refert, ut pasceotiam capita sint obuersa Soli. Liu. aciẽ in Samnites obuertit.

Obuiam, *All'incontro, εἰς συνάντησιν*, quasi ob uiam. Teren. in Phor. obuiam conabar tibi. Et dicimus, procedere obuiam alicui, prodire obuiam, ire obuiam, uenire obuiam, mittere obuiam, obuiam fieri. Cic. pro Mil. Obuiam fit ei Clodius expeditus in equo. Obuiam ire periculis, obuiam ire conatibus: obuiam esse, in promptu esse. Pla. in Cap. Nec sycophantis ullum mantellium obuiam est.

Obuius, a, um, *Cio che viene all'incontro, ἐντυχών, ἀπαντῶν*, quod alicui occurrit. Salust. in Iugurt. omnes, uti quisque armatus fuerat obuius, interfecit. Obuium se dare alicui. Liuius. 1. Romulus sed mihi obuiam dedit. Obuiam esse. Cicer. pro Cecin. Ingredienti obuias fuerit. Obuius, & expositus homo dicitur qui se non difficilem præbet in colloquiis. Plinius epist. 50. Est obuius, & expositus, plenusq; humanitatis.

Obulco, conis, oppidum mediterraneum ulterioris Hispaniæ. Pli. lib. 3. cap. 1.

Obumbro, as, *Adombrare, defendere, oscurare, ἐπισκιάζω, ἐπισκοτέω*, umbris undique obscuro. Virg. 11. Aeneid. Obumbrant æthera telis. Per translationem pro tueri. Idem lib. 11. reginæ nomen obumbrat. Aliquando pro obscurare. Quinctil. in. 8. sensus obumbrant. Pli. lib. 23. ca. 1. Sapientiam nimio obumbrari.

Obuncus, adiect. *Molto torto, ἐπικαμπής*, ualde uncus, incuruus. Vir. 8. Aen. Rostroq; immanis uultur obunco.

Obuoluo, is, *Inuolgere, uolgersi intorno, περιελίσσω, περικαλύπτω*, circumuoluo. Cicer. in Orat. Obuolendum caput Agamemnonis esse. Per metaphoram pro dissimulare, obtegegere. Horat. 2. Sermo. Satyr. septima uerbisq; decoris Obuoluas uitium.

O ANTE C

Ocalea, æ, siue Ocalee, es, p. c. *Ὠκαλέη*. Bœotiæ oppidum, cuius meminit Homerus in Catalogo nauium.

Occalleo, *Hauer calli, fare il callo, ἀποτυλόομαι, ἀποσκιρόομαι* callosus sum, & per translationem induratus sum.

Occallesco, callum obduco. partes autem illæ callum obducere dicuntur, quæ obdurescunt. Plau. in Asi. latera tua occalluere plagis. Occalluit animus, alibi pro diutina malorum consuetudine aduersa patiẽter ferre didicit. Longa patientia occallui, Pli. epi. 39. Fauces gulosum à Seneca dicũtur occalluisse, tanquam callum obduxerint ex cibis arden-

tibus ad sensum feruidorum ciborum.

Occasio, Occasione, opportunità, καιρὸς, εὐκαιρία, ut inquit Festus, est opportunitas temporis casu proueniens. Ci. 1. de Inuen. Occasio, est pars temporis habens in se alicuius rei idoneā faciendi, aut non faciendi opportunitatem. Idem. 1. Off. Tēpus actionis opportunum Græce, εὐκαιρία. Latine appellatur occasio. Ponitur aliquando pro copia. Col. lib. 9. cap. 1. oleæ rara est occasio. Dicimus Occasionem capere, captare, parere, dare, afferri, nancisci, amittere, amplecti, arripere. Exempla sunt inuentu facilia.

Occasiuncula, æ, diminut. Plau. in Trin. nimis argute obrepsisti meapte occasiuncula. Occasionem ueteres Romani deam putauerunt. simulacrum eius ita fingebatur, ut pennatis pedibus uolubili rotæ insisteret, uertigine quadam uelocissima se in orbem circumagens, priore capitis parte capillosa, posteriore glabra, quo commento occasionis breuitatem, & inconstantiam uoluerunt denotare: quæ nisi, cum primum sese offerat, arripiatur, statim elabitur è manibus. De Occasionis effigie uide elegans epigramma apud Ausonium.

Occaso, occasas, Morire, uerbum antiquum, ab Occasum, supino uerbi occido. significat intereo. Pla. in Caf. pereo, atque occaso.

Occasus, us, Morte, occaso, δυσμή, δύσις, modo interitus dicitur, & tam de homine, quàm de rebus inanimatis dici solet. Cic. 1. Aca. post Lelii nostri occasum. Idem. 3. Catil. Totius urbis occasus appropinquat. Modo dicitur Solis uespertina absconsio. ad Heren. l. 3. So. s exortus, cursus, occasus nemo admiratur, quòd quotidie fiunt. Aliquando pro loco ubi Sol occidit: Ci. 2. de nat. de. Ab ortu ad occasum spatiis immutabilibus commeans sidus.

Occatio, onis, βωλοκοπία, ab Occo, as. Pli. lib. 8. ca 20. A ratione per transuersum irata occatio sequitur. Col. li. 2. c. 4. & Cice. de Sen.

Occator, oris, βωλοκόπος, qui glebas in aruo confringit. Plau. in Cap. Occant prius quàm sariunt rustici. Sic Col. li. 2. cap. 13.

Occatorius, a, um, βωλοκοπικὸς. Colum. lib. 2. cap. 13. occatoriam.

Occedo, dis, cessi, cessum, Andare incontro, ἀντιβαίνω, ex ob, & Cedo, obuiam eo. Plaut. in Asinar. Mihi obuiam occessisti. Idem: Quisquis obuiam huic occesserit irato, uapulabit.

Occento, tas, ἐπᾴδω, frequent. ab Occino. Festus: Occentare, conuicium facere, apud antiquos, cum id clare, & cum quodam canore fieret, ut procul exaudiri posset. Pla. in Persa: Hac illi noctu occentabunt ostio. Idem Curc. Quid si adeam fores, Atque occentem?

Occepso, ueteres pro incepero posuerunt. Pla. in Amph.

Occidentalis, tale, δυτικὸς, Pli. li. 19. ca. 34.

Occidens, substant. Occidente, ponente, δύσις, plaga, in qua Sol occidit. Ci. 2. de nat. deo. qui terras ab oriente ad occidentem colunt.

Occidio, is, Vccisione, μιαιφονία, occisio, cædes, mors. Ci. pro Cæc. Tu uim negabis esse factam, si cædes, & occisio. Col. l. 7. ca. 5. Lac caprinum occidionem gregis prohiber. Tacit. l. 12. Copiæ tum occidione occubuissent. Occidione occidere est, ad internecionem delere, Liu. li. 28. duo exercitus eorum prope occidione occisi.

Occido, dis, p. p. Vccidere, Ammazzare, φονεύω, ἀποκτείνω, ἀναιρέω, ex ob, & cædo, significat quocunque modo interficio. Ter. in An. Si mentitum inuenies, occidito. Aliquando excruciare, tantaq; molestia afficere, ut quis occisus prope uideatur. Ter. in Ad. Occidunt me, dum nimis sanctas nuptias student facere: Quandoque est cædere, percutere. Teren. in Ad. Ctesipho me pugnis miserum usque occidit. Vbi Dona. Occidit, uehementer cæcidit. Proprie tamen occisus dicitur, quouis modo interemptus. Vlp. occisum interemptum accipere debemus, siue gladio, siue fuste, uel alio telo, uel manibus. Neque uero homines soli, ceteraue animalia occidi dicuntur, uerum, & plantæ, quæ licet non sentiant, tamen uiuere dicuntur. Differūtq; inter se occisus, & necatus, quod occisus uulnere, necatus etiam sine ictu dicatur. unde ueneno necatos, non occisos, dicimus. occisa res dicitur, desperata & perdita. Plau. in Pseu. Occisa iam est hæc res.

Occido, dis, pen. cor. Morire, δύω, ἐκπίπτω, occidi, occasum ex ob, & cado. Aliquando significat pereo. Terent. in Eunu. occidi. Occidit spes nostra, inquit Plaut. in Mostel. Id est, periit, aliquando pro obuenio. unde occasio. Aliquando interimor: à quo occasus pro interitu. neque solum de homine, ceterisq; animantibus, uerumetiam de herbis, & de arboribus dicitur. Virgi. 4. Eclog. & fallax herba ueneni Occidet. Aliquando cado, siue descendo. Plaut. in Rud. signa de cęlo ad terram occidunt, id est cadunt. Vnde & Sol occidere dicitur, quia cadere uidetur, dum mergitur, ut oriri, dum uidetur surgere. Lactanr. lib. 3. Videbant solem atque Lunam in eandem partem semper occidere. Hinc Præoccido, ante occido. Plinius lib. 18. præoccidere Caniculam necesse. Cice. lib. 1. Tuscu. Occidere pro mori sumpsit, Sunt qui censent una animum & corpus occidere. Hinc occidens. Cicer. ad Sulp. lib. 4. epist. aliquid opis occidenti reip. tulissemus.

Occiduus, a, um, Occidentale, δυτικὸν, Occidentalis. Clau. li. 2. de Raptu Pros. Occiduo ducis ab orbe greges. Nonnunquam id quod occidit. Gel. li. 19. c. 1. Sole iam fere occiduo. Oui. 1. Met. Vesper & occiduo quæ littora Sole tepescunt. Aquæ occiduæ, pro mari hesperio, apud eundem. 1. Fast. Senectus occidua. 15. Meta.

Occino, is, pe. c. Cantare incontro, κατᾴδω, ἐπᾴδω, occinui, & occini, & occanui, secundum Probum, cum Cano cecini faciat: & significat contra cano, cantu obstrepo. Liu. si occinuerit auis. Supinum facit occentum. Hinc occentus. Val. Max. lib. 1. Occentus soricis auditus, Fabio Maximo dictaturam deponendi caussam præbuit.

Occipio, pis, pe. c. Cominciare, ἐνίσταμαι, à capio. significat incipio. Li. li. 1. Agere occœpit.

Occipitium. Pla. in Aul. Quæ in occipitio quoq; habet oculos, id est, uersuta est, ut non sit eam facile fallere.

Occiput, pitis, ne. gen. ἰνίον, ex ob & caput. posterior capitis pars. Ausonius in epigra. Simulacri Occasionis. Occipite es caluo.

Occludo, dis, Chiudere, κατακλείω, claudo. Cice. 4. Acad. occludi tabernas iubes. Occludere linguam Plaut. in Mil. Tuópte consilio occludunt linguam, id est, impediunt ne respondere possis.

Occlusus, κατακλειστὸς, aliquando nomen. Plau. in Trin. Occlusiorem habeant stultiloquentiam.

Occubo, as, θνήσκω, à Cubo, occumbo. Vir. 2. Ae. Ne adhuc crudelibus occupat umbris.

Occulco, as, Calcare, καταπατέω, conculco. Cato de re ru. c. 49. ponito in sulco, operitoq; & bene occulcato.

Occo, as, Arpegare, βωλοκοπέω, glebam comminuo. Festus. Cicer. de Sene. Terra subacta semen occatum cohibet. Vnde occatio.

Occulo, pe. c. cului, cultum, Celare, ascondere, κλέπτω, συγκρύπτω, συγκαλύπτω, abscondo, abdo, ex Ob, & Colo: o, in u, mutata: licet quidam à cęlo compositum uelint. Vir. 2. Ge. Sparge fimo pingui, & multa memor occule terra. Cic. ad Att. li. 5. Appii uulnera apparent, nec occuli possunt. Aether occulit deos. Oui. 2. Ponto, Ele. 8. Sylua occulit feras. Idem. 2. Fast. Iuppiter occuluit aerem nubibus, Idem. 14. Met. Virg. 12. Aen. uanis sese occulat umbris.

Occultatio, onis. Cæs. 6. Bel. Gal. Cuius rei nulla est occultatio.

Occultator, oris. Cicero pro Mil. latronum occultator locus.

Occulte, κρυφῆ, clam. Cæs. 1. Bel. ciu. Occulte ad exploranda loca proficiscitur. Quamoccultissime. Ci. 1. Off.

Occulto, tas Ascondere, coprire, ἀποκρύπτω, frequent. ab Occulo, lis. Virg. 2. Ecl. occultant spineta lacertos. Cice. 1. Offic. Quæ natura occultauit, eadem omnes, qui sana mente sunt, remouent ab oculis.

Occultus, secretus, κρυπτὸς. Plaut. in Trin. In occulto iacebis. Cic. ad Mart. li. 11. Habeo occultiora, quæ uix uerbis assequi possum. Ex occulto, Pli. li. 9. ca. 42. pastinaca latrocinatur ex occulto.

Occumbo, bis, Morire, morior: ex Ob, & Cubo, aut ab antiquo uerbo Columbo. Ouid. 3. de Arte: comes ipse marito Fertur, & ante annos occubuisse suos. Aliquando addimus ablatiuum. Cice. 1. Tuscul. qui pro patria morte non dubitaret occumbere. Pro eodem, Occumbere mortem. Liui. lib. 31. Qui pugnantes mortem occubuissent. Occumbere morti, Virgi. 2. Aene. Occumbere etiam de Sole & stellis dicitur, cum occidunt.

Occupatio, ἀσχολία. Cic. in Orat. In maximis occupationibus nunquam intermittis studia doctrinæ. Est etiam occupatio, ἀνθυποφορά, apud rhetores, schema quoddam, cum aliquid nos reticere dicimus, & tamen tacitum intelligitur: quale illud: Cogis me iniuriæ tuæ caussam proferre. nihil agis: non dicam: ipsum tempus eam patefaciet. Præterea occupatio aliud scema dicitur, cum quæ dici ab alio poterant, ea ipsi præueniendo dicimus.

Occupo, pas, p. c. Occupare, usurpare, καταλαμβάνω, προλαμβάνω, φθάνω, ex Ob, & Capio: significat, quod in cōmune siue in mediū erat, ante alios capio: aut ēt rē alienā inuado, arripio. Ci. de Ami. Ti. Graccus regnum occupare conatus est. Occupari sæpe etiam accipitur pro detineri, Ci. de Of. li. 1.

lib.1.in ea funditus delenda occupati sunt. Hinc Occupatus homo qui negotio aliquo detentus, non potest alteri operam dare. Cicero: Nemo me côuenire valuit, cum essem occupatus. Cic. 1. Tusc. si occupati aliquid prosuimus ciuibus nostris, prosimus etiam ociosi. Occupatus alicui rei. Plin. lib. 26. cap. 2. Per ablatiuum cum In. Ter. in An. Et per accusatiuum cum Ad, Nequo te ad aliud occupes negotiũ. Plau. in Pseud. Interdum est vi capere. Liui. lib. 33. vrbem hanc ac cepi, non occupaui. Aliquando præuenire. Plau. in Rud. Occupas præloqui. Var. in Ephebo: si Actæon occupasset, & ipse prius suos canes comedisset. Aliquando est inuenire. Pla. in Men. Ni occupo aliquod mihi consilium. Aliquãdo possidere. Plau. in Trin. Familiam optimam occupauit. Occupatissimus, Cic. ad Att. l. 12.

OCCVRRO, ris, ri, sum. *Occorrere, andare all'encontro, souuenire, venire in mente*, ἀπαντάω. obuius fio, obuiam procedo. Iuuen. Sat. 1. Occurrit matrona potens. Cic. pro Clu. per trãslationem: Occurram expectationi vestræ, idest præueniam. Quãdoque pro currere. Plau. in Curc. Video parasitum tuũ occurrentem. Quandoque, ἐπέρχεσθαι, est in mentem venire. Idem de Sen. cum de senectute aliquid vellem scribere, tu occurrebas. Et in hac significatione possumus addere datiuũ, vt Animo, Menti. Cic. 4. Aca. Si id, quod officii sui sit, non occurrit animo. Quandoque offerri, προσβάλλειν, vt apud Cic. Occurrebat tibi oratio. Quandoque obsistere, ἀνθίστασθαι. Persius: Venienti occurrite morbo.

OCCVRSATIO, cum populo occurrimus, magistratum aliquẽ captantes. Cice. Pro Plan. Facilis est illa occursatio, & blanditia popularis.

OCCVRSVS, huius occursus, ἀπάντησις, occurrendi actus. Pl. l. 8. c. 30. Qui ne contrario occursu haberetur, capsarum modo includitur. Huius frequentatiuum est.

OCCVRSO, sas, currendo obuiam eo. Virg. Ecl. 9. inter agendũ Occursare capro. Ponitur quandoque pro in memoriam venire. Pli. Epist. l. 5. Occursant animo meo mortalitas, & mea scripta. Occursare numinibus, est adorare, & sacrificiis placare numina, ne nobis noceant. Pli. in Panegyr.

OCEANITIS, tidis, filia Oceani. Virg. lib. 4. Ge. Oceanitides ambæ.

OCEANVS, ὠκεανός, Cœli & Vestæ filius, & maritus Tethyos quem poetæ maris deum faciunt. Cic. de Vni. Oceanus cœli, terræq; filius Virg. 4. Ge. Oceanumq; patrem rerum, nymphasq; sorores. Oceanus item mare ipsum appellatur, quod vniuersam circuit terram. Etiam neutro genere Oceanum dicitur, presertim si mare, sequatur: vt Caper & Probus testantur. Irrumpit autem Oceanus in medium terrarum, inter Africam, & Hispaniam, Abylam Africæ montẽ ad dexteram, Calpen Hispaniæ ad sinistram relinquens, qui ob altitudinem Herculis columnæ dici consueuerunt, eo quòd testimonio vetustatis laboris. Herculei limes illic fuerit cõsecratus. Dictus est Oceanus ab ὠκύς, velox, testibus Solino & Seruio. Suidas vero deducere videtur ab α priuatiua particula, & κέω, χίζω, mutato α, in ω. Et quamuis nomen sit proprium Oceanus, aliquando tamen pro appellatiuo ponitur, quando partes eius significat. nam à littoribus plerunque accipit nomen. Ad dextram si quidem, antequam terrã intret, Atlanticus dicitur: ad sinistrã, Gaditanus, illinc Arabicus, Persicus, Indicus: Hinc Britannicus, Germanicus, Scythicus. Postquam vero terras intrauit, primo ab Iberia, hoc est, Hispania dicitur Ibericum mare. Tum à Balearibus insulis, Balearicum: post hæc Narbonensium prouinciam contingens, Gallicum: Deinde à Liguria, Ligusticũ: Mox vsque in Siciliam, à Tuscis Tuscum, siue Tyrrhenũ à Thirrhenis, siue etiam ad differentiam superi maris, Inferum appellat. superum enim Adriaticum vocamus, quòd ad id ab vrbe venientes, Appeninum conscendamus: siue quòd Italiam ab ortu alluat. Inde ab Ionibus Ionium, à Sicilia Siculum, à Creta Creticum, ab Asia Asiaticum, à Pamphylia Pamphylicum: & multa alia nomina, quæ enumerare longum esset. poetæ tamen Oceanũ pro quocunque mari vsurpant. Virg. 2. Aen. Et ruit Oceano nox. Est & Oceanus solium vastum in balneis, & omnino lacus, auecusq; maior, ab amplitudine vocatus. Lamprid. Oceani solium primus inter principes Alexander appellauit.

OCELLATVS, a, um, ὀμματίτης, quod ocellos habet. Vnde Suet. in Aug. occellatas nuces dixit, pro multis foraminibus distinctas.

OCIMVM, *Basilico*, ὤκιμον, Dioscoridi herba hortensis, pedali altitudine, surculosa, ramulis teretibus, folio muralis herbę diluti viroris, odoris fragrantissimi, recentiores Basilicam herbam vocant: quo etiam nomine vtitur vulgus. Ocymum autem, vt suo loco docebimus, farraginis genus est, ab ocimo omnino diuersum.

OCIOR, aris, *Stare in riposo*, σχολάζω, in ocio & quiete sum Cic. lib. 3. Off. cum se Syracusas ociandi caussa, non negociandi, contulisset.

OCIOSE, σχολῇ, ἀπράγμως. Ter. in Ad. Ociose hic consiste.

OCIOSVS, *Ocioso*, σχολαῖος, ἥσυχος, uacuus, cessans, opere solutus. Ci. de Cla. Ora. Cum inambularẽ in Xysto, essemq; domi ociosus. Dicitur & de animo, cum tranquillus est, & solicitudine uacuus. Ter. in And. Animo ocioso esse impero, id est securo, nam nisi securus est, nemo est ociosus, ut inquit Donatus. Dies ociosus, pro festo. Ci. ad Q. Fra. li. 3. Id persiciam his supplicationum ociosis diebus. Idem de Sen. nihil est ociosa senectute iucundius.

OCCISIO, onis, φόνος, cædes ipsa. Occisione occidere, ad internecionem delere. Ci. Phil. 14. eius copias occisione occiderit. Occisissimus, a, um. Plau. in Cas.

OCIVM, cii, *Ocio*, ἀπραγμοσύνη, σχολή, uacatio à labore. ad Here. in Præf. ope. Negociis familiaribus impediti uix satis ocium studio suppeditare possumus. Accipitur & pro exercitatione leuiore animi, Ci. Quid dulcius est ocio litterario? id est, studio, & (vt ita dicam) negotioso ocio. Accipitur & pro pace, quiete. Cice. in Ver. Cum bello fugitiuorum tota Italia arderet, Norbanus in summo ocio fuit.

OCNVS, ὄκνος, Tiberis filius fuit ex Manto, muliere fatidica, Tiresiæ, Thebani filia, qui in Gallia Cisalpina urbem condidit, & à nomine matris Mantuam appellauit. Virg. 10. Aen. Patriis agmen ciet Ocnus ab oris, Fatidicæ Mantus, & Tusci filius amnis, Qui muros matrisq; dedit tibi Mantua nomen. Est etiam Ocnus nomen cuiusdam apud inferos, quem effinxerunt perpetuo torquentem funem, astante asella, quę quãtum ille torsisset, statim præroderet. inde ortum prouerbium, Ocnus funiculum torquet: quod in eos præcipue competit, qui cum nihil neque laboris, neque industriæ ad augẽdam rem familiarem prætermittant, nihilo tamen redduntur ditiores, quòd domi habeant asellam, idest, uxorem prodigam, quæ, quicquid misellus multis sudoribus corrasit, strenue profundit. huc alludit Prop. lib. 4. Ele. Dignior obliquo funem qui torqueat Ocno, Aeternumque tuam pascat asella famem.

OCQVINISCO, scis, inclino, inquit Nonius, Pomponius in Pistore.

OCREA, æ, *Gambiera*, κνημίς, τὸ ἀντικνήμιον, militaris calceamẽti genus ex ære, ad obtegendas tibias: quo utebantur tãtum duarum primarum classium milites: reliqui caligis tibias muniebant Apul. ille crura ocreis inuoluit. Vide Liu. lib. 1. & quæ notauimus in dictione Caliga.

OCREATVS, a, um, κνημιδωτός, ocreis calceatus. Pli. li. 19. ca. 2. Ad reliquos usus laboriose euellitur ocreatis cruribus.

OCRICVLVM, li, oppidum Roma distans 40. M. pass. Cicero pro Mil.

OCTANGVLVS, ὀκτάγωνος, res, uel figura octo angulos habẽs.

OCTAVIA gens, à Velitris originem accepit, quam nonnulli, Augusti gratiam per assentationem captantes, nobilitate eximia fuisse prodiderũt. ipse autem Augustus nihil amplius quàm equestri familia ortum se scribit, uetere ac locuplete, & in qua primus senator suus pater fuerit. M. Antonius libertinum ei proauum exprobrat, & auum argentarium. Ex Tranquillo. Vtcunque fuerit, constat Augusti patrem honestissimum fuisse, magnaq; laude Macedoniam prouinciam administrasse, ipsius etiam testimonio Ciceronis, qui ad Q. Fra. scribẽs hortatur, ut in promerendis sociis uicinum suũ Octauium imitetur. Hic Octauius Augustus natus est M. Cicerone, & C. Antonio cos. postea C. Cæsaris, & deinde Augusti cognomen assumpsit. uide Suet. in eius uita.

OCTAVIAE PORTICVS, duæ appellantur, quarum alteram theatro Marcelli propiorem Octauia soror Augusti fecit, alteram theatro Pompeii proximam Cn. Octauius, qui triumphauit de rege Perse nauali triumpho. Festus.

OCTAVVS, a, um, ὄγδοος. Hora. 1. epist. Octauam circiter horam dum redit.

OCTIES, octo, uicibus. Colu. libr. 8. cap. 8. Octies anno pullos educat.

OCTINGENARIVS, a, um, ut Octingenarius grex, qui octingentas habet pecudes. Var. de re ru. c. 10.

OCTINGENTI, æ, a. Ci. 4. Acad. Mille & octingenta stadia.

OCTINGENTESIMVS, ma, mum, ὀκτακοσιοστός, vltimus ex octingentis. Ci. de Sen. si octingentesimum annum agerent.

OCTAVVM, *Otto volte*, octies. Liui. 6. Sextium Liciniumq; iam octauum tribunos pl. refectos. Sic octauum consulem dicimus, qui octauum gerit consulatum. uide Gellium.

OCTO, *Otto*, ὀκτώ, nomen numerale, adiectiuum, indeclinabile. Vir. 1. Ge. Pedes temo protentus in octo.

OCTOGESIMVS, a, um, ὀγδοηκοστός. Pli. li. 11. ca. 37.

OCTOGIES. Cice. in Pis. Nonne sestertium centies, & octogies

gies ex ærario tibi attributum, Romæ in quæstu reliquisti?

OCTOGINTA, Cic. de Sene. Argantonius Gadibus octoginta regnauit annos.

OCTOIVGIS, pe.c. quod octo habet iuga. Liu. lib. 5. Patricios octoiuges ad imperia obtinenda ire.

OCTVPLVS, p. cor. adiect. Ci. 3. Verr. Dicis te in decumanum, si plura sustulerit quàm debitum sit, in octuplum iudicium daturum.

OCTVPLICATVS, a, um, Liui. 4. Octuplicato censu ærarium fecerunt.

OCTVSSIS, nummus, ualore octo assium. Hor. 2. Serm. Sat. 3. Quanti emptæ? octussibus.

OCTOBER, bris, *Ottobre*, πυανεψιών, mensis dictus est, quòd octauum locum teneat à Martio, qui primus ineuntis anni mensis erat.

OCTOGANVS, Pli. l. 9. c. 51. octogenos fœtus, i. octoginta.

OCTIPES, octipedis, *Che ha otto piedi*, ὀκτώπους, quod octo habet pedes, quare ab Oui. li. 3. Fast. Hoc epitheton Cancro, cœlesti signo, tribuitur.

OCTONVS, a, um, distributiuus numerus, quamuis etiam accipiatur pro suo primitiuo, octo. Var. Nutricare octonos porcos possunt. Pli. li. 8. ca. 50. Octonis mensibus ferunt partus, idest, octo mensibus.

OCTOPHORVM, ri, ὀκτώφορον, lectica, quæ ab octo seruis gestatur. Suet. de Cal. Interdum adeo delicate incessit, ut octophoro ueheretur. Mart. li. 6. Octophoro sanus portatur Auite Philippus.

OCVLATIO, in uitibus, gemmarum superfluarum defectio. Pli. lib. 17. ca. 22.

OCVLATVS, a, um, *Occhiuto*, πολυόμματος, ὀμματωθεὶς, modo dicitur, qui per totum corpus oculos habet: qualis fuisse fertur Argus ille centoculus, Ius custos: modo qui oculos habet uigilantes. Pla. in Truc. Pluris est oculatus testis unus, quàm auriti decem, id est, qui præsens uiderit. Pli. Oculatissimum locum appellat conspicuum. li. 34. c. 8. Oculatam diē uocat Plau. in Pseu. diem præsentem, quo scilicet statim uidemus pecuniam nobis annumerari: cui opponit Cæcam diem, qua nihil numeratur præsentis pecuniæ. Eme (inquit) die cæca olium: uendito oculata die.

OCVLEVS, a, um, *Occhiuto, pieno d'occhi*, πανόπτης, πολυόμματος, plenus oculis. Plau. in Aul. Argus totus oculeus fuit. Per translationem pro perspicaci. Apul. Perspicatiorem ipso Lynceo, & oculeum totum.

OCVLIS CAPTVS, *Cieco*, ἀλαὸς, πεπηρωμένος τὰς ὄψεις, cæcus, Cicero. 6. Verr. ne oculis quidem captus in hanc fraudem decidisti.

OCVLITVS, p. c. ὀφθαλμηδὸν, ita care, ut oculus carus est. Pla. amant ancillam meam oculitus.

OCVLVS, li, *Occhio*, ὀφθαλμὸς, ὄμμα, dictus ab occulēdo, quòd ciliorum teguminibus occulatur. Lact. lib. de Opif. Ut igitur oculi munitiores essent ab iniuria, ciliorum teguminibus occuluit. inde oculos dictos Varroni placet. Sunt autem oculi pars corporis pretiosissima, in quibus maxima indicia amoris & odii existunt. sunt indices animi. Ci. 2. de Nat. de. Oculi tanquam speculatores altissimum locum obtinent. Virg. 8. Aen. oculos per singula uoluit. Accipimus etiā pro notis, seu maculis rotundis, quales uidemus in pardorum pellibus, & caudis pauonum. Pli. li. 8. ca. 17. Pantheris breues in candido Pardorum oculi. Per translationem posuit Cicero in Lælio: Nec uero ille in luce modo, atque in oculis magnus, sed intus, domiq; præstantior. Dicuntur etiam oculi in arborum surculis, unde germinant. Cato de re rust. cap. 2. oculos arundinis pedes ternos alium ab alio serunto. Ab Oculus Plau. formauit Oculissimus, pro carissimus. Salue, inquit, ualuistin' ostium oculissimum?

OCELLVS, ὀμμάτιον. Catullus de Acme. Et dulcis pueri ebrios ocellos Illo purpureo ore suauiata. Ocellus meus, apud Plautum in Asin. blandientis uox est: Da (inquit) meus ocellus, mea rosa. Ocellatus, a, um, quod ocellos habet, id est, cauernulas quasdam. Unde Sueto. Ocellatas nuces dixit, multis foraminibus distinctas. Item uerbum Exoculo, quod est oculos eruo. Plau. in Rud. Si illic illas hodie digito tetigerit inuitas, ni tunc illum exoculassitis, pro Exoculaueritis. Habet autem hoc nomen uarios, eosq; elegantes in oratione usus. dicimus enim Adiicere oculos rei alicui, pro rei alicuius cupiditate affici. Cic. 4. Ver. Uidebant adiectum esse oculum hereditati. Capere rationem aliquam oculis, est rem aliquam uisu æstimare. Plau. in Pseud. Ut ego oculis rationem capio. Habere alicuius oculos in suis oculis, est uidere quid ille uelit, aut imperet. In oculis gestare aliquem, aut ferre, est illum ualde amplecti & amare. Oculi mei uultu illius habitare dicuntur, à quo contuendo nō mouentur. Oculum exculpere, idem quod eruere. Oculi alicui dolere dicuntur, quoties aliquid uidet, quod uidere molestum est. Intendere oculos, est fixis oculis intueri. Oculos tollere, per translationē est refici, recreari. Ci. Tiro. Litteræ meæ, siue nostræ hae epistola oculos paululum sustulerunt.

OCYMVM, p. c. ὤκιμον, farrago est diuersarum herbarum, uel leguminum, ad boum pabulum sata, qua aciebant aluum bobus. Ductum nomen, ab ὠκὺ, quod significat ueloce, uel ob celeritatē nascēdi, uel quòd bobus aluū citet. Var. l. 1. de re rust. c. 31. Uide Hermolaum in Diosc. li. 2. c. 158.

OCIOR, *Piu ueloce*, ὠκίων, ὠκύτερος, & Ocyssimus, ὤκιστος, ὠκύτατος, celerior, celerrimus: à Græco ὠκὺς, Pl. li. 2. ca. 8. Mercurii sidus inferiori circulo fertur nouem diebus ocyore ambitu. Idem lib. 18. ca. 31. ficuum radices longissimæ, & senectus ocyssima est.

OCYVS, & Ocyssime, cito, uel citius, & citissime. Cice. Atti. Deseremur ocyus à rep. quàm à re familiari. Terent. And. Eamus ad eum ocyus. Idem. 11. Heaut. quod cupis, Quam ocyssime des.

O ANTE D

ODE, ᾠδὴ, cantus Latine: unde Horat. carmina sua Odas appellauit.

ODESSVS, ὀδησσὸς, urbs est in Mœsia inferiori, inter Axiacem & Borysthenem amnes. Ptol. & Mela. l. 2.

ODEVM, p. p. ᾠδεῖον, locus in ædibus cantui destinatus, ἀπὸ τῆς ᾠδῆς, à cantu. Vitru. li. 5. c. 9. Pericles Atheniensis fecit odeum, in quo certamina musica spectabantur.

ODFACIO, ueteres pro Olfacio dixerunt, teste Festo.

ODI, disti, dit, *Hauere in odio*, μισῶ, ἐχθαίρω, uerbum defectiuum (ut Priscianus inquit) neque præsens, neque futurum, neque partic. habet, sed tam præsentis, quàm præteriti temporis significationem tenet. significat enim odio habeo, & habui. Cic. de Ami. Alterum propter crudelitatem semper hæc ciuitas oderit. Idem: Aperte odisse, magis ingenui est, quàm fronte occultare sententiam. Hor. 1. epi. 19. Oderunt hilarē tristes, tristemq; iocosi. Oui. 2. de Arte: Amor odit inertes. Hinc Exosus & Perosus, & Osor: de quibus alibi.

ODIOSE, cum odio. Pla. in Bacch. odiose facis. ad Her. l. 4. loqueris odiose. Quin. li. 2. c. 6. nihil odiosius affectatione.

ODIOSVS, a, um, *Odioso*, μισητὸς, qui odio habetur. Ci. de ami. Odiosum genus hominum, officia exprobrantium. Aliquando pro molesto, λυπηρὸς, ὀχληρὸς. Ter. in Phor. Si esse odio si pergitis.

ODIVM, *Odio*, μῖσος, ἔχθος, ira inueterata, ut inquit Cic. 4. Tuscu. Interdum pro assiduitate, molestia, fastidio, δυσχέρεια, ἐνόχλησις. Plau. in Asi. Iam hic me abegerit suo odio, id est, fastidio. Ter. in Eun. Neque agri, neque urbis odium usquā me percipit, idest, fastidium, uel satietas. Ci. ad Quir. post reditum. Odium uel precibus mitigari potest, uel temporibus reip. communiq; utilitate deponi, uel ulciscendi difficultate teneri, uel uetustate sedari.

ODOR, is, *Odore*, ὀσμὴ, infectus aer interprete Pli. li. 9. c. 7. Dictus odor, quasi olor, litteræ unius commutatione. Dicitur & odos, pro odor, sicut honos, lepos. Plau. in Cap. Quorum odos subbasilicanos omnes abigit in forum. Idem in Men. Ecquid de odore possis, si quid forte olfeceris, Facere coniecturam? Virg. 3. Aeneid. uos terrum dira inter odorem. Per translationem ponitur pro indicio, ut, Odor dictaturæ. Cic. ad Att. li. 4. est nonnullus odor dictaturæ. Odores, & aromata pro eodem accepit. Col. li. 12. c. 10.

ODORAMEN, is, *Odoramento*, ἄρωμα, odoramentū. Mac. l. 1. Sat.

ODORAMENTVM, ti, *Odoramento, odore*, ὀσφρήσις, ἄρωμα, pastillus, uel aliud quiduis, odoris gratia. Pli. lib. 21. cap. 17. Omnium odoramentorum differentia est in colore, odore, succo. Col. li. 11. c. 2.

ODORARIVS, rii, *Profumiere*, ἀρωματοπώλης, qui odores conficit, uenditq;. Odorarius, a, um, ut Odoraria Myrrha. Pli. li. 12. cap. 17.

ODORATIO, ois. Ci. 4. Tusc. qualis aurium, tales oculorum, & actionum, & odorationum, & saporum uoluptates.

ODORATOR, is, *Che odora bene*, ὀσφραντικὸς, qui odoratus sensu plurimum ualet, ut sunt ex canum genere, qui Sagaces dicuntur.

ODORATVS, a, um, *Odorato, profumato*, ὀδώδης, quod aliunde accepit odorem, inquit Seruius, ut, Templum odoratum. Hora. 3. Car. Ode 20. Sparsum odoratis humerum capillis. Interdum pro odorifero. Virg. li. 3. Ge. Odoratam stabulis accendere cedrum.

ODORATVS, huius, tus, ponitur pro olfactu. Ci. 2. de natu. de. Eorum iucundus non gustatus solum, sed odoratus etiam.

ODORIFER, a, um, adiect. *Odorifero*, odorē reddens. Pli. lib. 12. cap. 17. In odoriferis siluis frequentissimas. Gens odorifera. Oui. 4. Met. Arabia odorifera, in qua nascuntur odores. Pli. li. 5. c. 11.

Odoror, ris, depouens, *Odorare, ὀσφραίνομαι*, odorem percipio. Col. li. 6. c. 2. nares perfricato, vt homines discant odorari. Plaut. Men. odorare hanc, quam ego habeo pallá: quid olet? Per translationem, pro odore quodam suspicionis aliquid sentire. Cic. ad Att. Cupio odorari diligétius, quid futurum sit. Odorari sagacius, est diligenter inuestigare. Ci. ad Att. l. 6. Tu sagacius odorabere. Odorari, & degustare aliquem, est callide explorare, quid habeat animi. Cic. ad Att. li. 4. velim Fabium, si quem habes aditum, odorere, & istum conuiuam tuum degustes. Pro eodem Odorare, actiuum. Ci. Post reditum ab ex. Hi voluptates oés vestigant, & odorát.

Odoro, ras, pen. pro. *Profumare*, odoratum facio. Col. li. 9. ca. 4. Qui colores, odoresq́; mella. i. odorata faciat. Odoro, pro odore repleo. Oui. 15. Meta. & odorant aera fumis.

Odorus, a, um, p. p. *Che ha odore, εὔοσμον, ὀσφραντικὸν*, quod ex se odorem emittit. Oui. 9. Meta. Naiades hoc pomis, & odoro flore repletum Sacrarunt. Aliquando pro sagax. Virg. li. 4 Aen. Et odora canum vis, id est, quod optime odoratur.

O ANTE E

Oeagrus, nomen patris Orphei. Est praeterea Thraciae fluuius, à quo Hebrus initium sumit, qui ob id Oeagrius cognominatur. Virg. 4. Ge. Gurgite cum medio portans Oeagrius Hebrus, &c.

Oebalidae, p. c. *οἰβαλίδαι*, Castor & Pollux, ab Oebalia Laconiae regione, in qua nati. Oui 5. Fast. ???fugere. Oebalidae cursu potuere sequentes. Helena quoque, horum soror, Oebalis dicta.

Oebalia, *οἰβαλία*, regio in Peloponneso, quae, & Laconia dicitur, ab Oebalo Argali filio, qui rex Laconum fuit. Stat. li. 5. Achil. Soluerat Oebalio classem de littore pastor Dardanus. Vir. l. 4. Ge. sub Oebaliae memini me turribus altis, vt ostenderet Tarentum à Laconibus fuisse conditum, quorú pars est Oebalia.

Oechalia, *οἰχαλία*. vrbs Laconiae, ab Oechaleo fluuio eam praeterfluente ita dicta, sed postea ab Hercule euersa. vnde & ea pars Laconiae, quae vrbi huic propinqua est, Oechalia appellatur. Virg. 8. Aen. Vt bello egregias idem disiecerit vrbes Troiamq́;, Oechaliamq́;. In hac Eurytus regnauit, qui Herculi filiam Iolam ante promissam denegauit. quare illum, & filios interemit, atque Oechaliá vrbem euertit: teste Virg. 8. Ae. Oui. l. 9. Victor ab Oechalia Cenaeo rite parabit Sacra Ioui. Aliae fuerunt Oechaliae, vt in Thessalia, & Euboea.

Oeconomia, ae, *οἰκονομία*, rei domesticae administratio: sed transfertur ad alia. nam apud Quinctil. lib. 1. Accipitur pro dispositione, oratoribus, & poetis maxime necessaria, quae, quid quo loco sit dicendum, ostendit. Sic enim inquit; Oeconomia quoque in his diligentior, quàm in plerisque nouorum, erit. Idem. l. 3. c. 3. Hermagoras iudicium, partitioné ordinem, quaeq́; elocutionis sunt, subiecit oeconomiae.

Oeconomicus, Xenophontis liber, qui dispensationem vniuersae domus describit. componitur enim ex, *οἶκος*, domus, & *νόμος* lex.

Oedipodionides, p. c. patronymicum masculinum. Stat. 1. Theb. Oedipodionides furiis deserta pererrat Aoniae.

Oedipus, *οἰδίπους*, Oedipodis, vel Oedipi. Laii Thebanorum regis, & Iocastae filius, quem pater, cum ex Apollinis oraculo futurum intellexisset, vt á filio occideretur, pastori occidendum tradidit: qui misericordia commotus, cum inuitus regiae stirpi manus inferret, neque tamen regis imperiú auderet detrectare, perforatis gladio plantis, viminéq; traiecto, ex arbore suspendit, futurum putans, vt ita inedia moreretur. ceterum cum Phorbas Polybii Corinthiorum regis pastor illac iter faceret, audito vagitu, eo accurrens, puerum seruauit, reginaeq́; quae liberis carebat, magni muneris loco obtulit. à qua, veluti puer coelitus missus, filii loco est educatus, & à pedibus ex vulnere tumentibus. Oedipus est appellatus. Grandior deinde natu factus, cum forte Thebas venisset, Laium, patrem suum esse ignorans, occidit, Iocastamq́; matrem duxit vxorem. Postea vero re cognita, tantorumq́; à se scelerum poenam repetens, vtrunque sibi eruit oculum, Athenasq́; in voluntarium concessit exilium. Plato in Poeo. Oedipo est coniectore opus, qui Sphingi interpres fuit. Oedipodes, ae, per primam declinat. Sta. l. 1. Theb. Oedipodae confusa domus. Dauus sum, non Oedipus, prouerbialiter dictum est à Dauo apud Ter. in An. cum illud vellet significare, hominem sese rudem esse, & ad intelligenda obscuriora aenigmata minime idoneum. Tractum est prouerbium à callido, acutoq́; Oedipi ingenio, quod, dissoluto Sphingis aenigmate, in vulgi cessit prouerbium. Ci. de Fi.

Oenanthe, huius oenanthes. *οἰνάνθη*, flos labruscae, non tamé cuiuslibet. (nam duae sunt labruscae species) sed eius, quae solum florem, non etiam vuas profert. dicta quasi *οἴνου ἄνθος*, id est, vini flos. Plin. lib. 12. cap. 18. Est praeterea herba in petris nascens, folio pastinacae, radice magna, numerosa. Plin. lib. 21. cap. 24.

Oenanthinus, a, um pe. pr. *οἰνάνθινος*, ex oenanthe factum: vt Oenanthinum vnguentum. Pli. li. 13. c. 1. 24. 16.

Oeneus, *οἰνεὺς*, Aetoliae rex, Parthaonis filius, qui ex Althea Thestii filia Meleagrum, Thydeum, & Deianiram genuit, quam Hercules duxit uxorem: licet alii matrem Thydei Eurigonam appellent. Stat. lib. primo. Theb quanquam Calydonius Oeneus, &c. Fabulantur poetae, regem hunc de primitiis, omnibus numinibus sacrificasse, excepta Diana, quae irata aprum immisit, qui cuncta vastabat, donec à Meleagro occideretur. Haec Seruius. Inde.

Oeneus, a, um, pe. p. quo usus est Oui. 8. Metam. & Oeneius quo utitur Sat. 5. Theb.

Oenomaus, Hippodamiae pater, Elidis rex, & Pisae, qui cum ex oraculo se à genero interfectum iri didicisset, & illa tamen à multis procis ob formae praestantiam ambiretur, curule certamen proposuit, ea lege vt filia uictori in matrimonium cederet, victus mortem subiret, tredecim igitur uictis & occisis, Pelops, Tantali filius, Mytilum eius aurigam pretio corrupit, ut axes infirmos & fragiles currui subiungeret quo facto, Oenomaus una cú curru corruit, membrisq́; omnibus ea ruina collisis, mortuus est. Pelops itaque & coniuge & regno potitus, uniuersam Cherronesum de nomine suo Peloponnesum appellauit. Strab. lib. 8.

Oenophorum, p. c. vas uinarium ad ferenda vina aptum, ab *οἶνος* vinum, & *φέρω* porto. Mart. lib. 8. Cic. de Fin.

Oenopolium, lii, *οἰνοπωλεῖον*, taberna uinaria. Plau. in Asi.

Oenotria, ae, *οἰνωτρία*, Italia, cuius populi Oenotrii dicuntur, uel Oenotri, *ἀπὸ τοῦ οἴνου*, quod optima in Italia uina nascantur: uel (vt Varr. putat) ab Oenotrio Sabinorum rege. Vir. li. 1. Aen. oenotrii coluere uiri.

Oestrum, stri, *Tafano*, *οἶστρος*, insecti genus, horrisono strepitu, quod Latini Asilum uocant, uulgus Tabanum. Vir. 3. Ge. cui nomen Asilo Romanum est, Oestrum Graii uertere uocantes: Asper, acerba sonans, quo tota exterrita siluis diffugiunt armenta. Col. li. 9. c. 14. scribit nasci in extremis partibus fauorum, amplioris magnitudinis, quàm sunt apes ceterae, eosq́; nonnulli putant esse reges. Verum Graeci *οἴστρους* appellant, ab eo quòd exagitent, nec patiantur examina cóquiescere Pli. li. 11. c. 16. Hoc animali Iuno in pellicem suá Io immisso, eam in furorem conuertit: unde, & poetae diuino furore correpti, oestro perciti dicuntur.

Oesypum, *οἴσυπος, οἰσύπη*, pinguedo, & immundities haerens in ouium uelleribus nondum purgatis. Oui. 3. de Art. Oesypa quid redolét. Dictum Oesypum ab oue, quam Graeci *οἶν* uocant: quasi *οἰῶν ῥύπος*, id est, ouium sordes. Pli. li. 29. c. 2.

Oeta, *οἴτη*, mons inter Thessaliam, & Macedoniá, clarus morte & sepulcro Herculis, & copia bellebori, quod optimum in eo nasci traditur. in hoc monte (ut Seruius inquit) stellae uidentur occidere, sicut de Ida nasci. Hinc Oetaeus, a, um.

O ANTE F

Offa, *Offela*, *μάζα*, quodlibet carnis frustum. unde offam porcinà cum cauda, Offam penitam dicebant: unde illud Iuue. Sat. 2. Et patruo similes effunderet offas. Offa etiam cibariú ex frustis panis, in iure pingui, caseo vetere, pipere, & cinnamomo conditis. Offa & pultem significat, & quicquid est in pultis modum redactum. Virg. 6. Aene. Melle soporatam, & medicatam frugibus offam. Cice. de Diui. Necesse est, offa obiecta, cadere frustum ex pulliore cum pascitur. Potest ét fieri offa ex aliis rebus, Var. li. 3. de re rust. c. 5. Offae maxime glomerantur ex ficis & farre misto. Ponitur quandoque pro massa. Pli. li. 9. c. 48. In nostro mari offa informis, colore tantum lepori similis. Offae, & Mallae uocabulis promiscue utitur. Col. li. 11. ca. 38.

Offectores, inquit Festus, dicuntur lanae infectores.

Ofella, ae, teste Seruio, vnico f. scribendum, cótra primitiui naturam, quòd primam syllabam corripiat, *Roffizzana*, est autem ofella, *μάζιον, ζωμίδιον*, frustulum carnis, unde porcina ofella dicitur, particula carnis porcinae, quá i sartagine, craticula & prunis coquimus. Mart. l. 14. Parua tibi curua craticula sudet ofella. Iuu. Sat. 11. exiguae frustis imbutus ofellae.

Offendiculum, li, *Ostacolo, πρόσκομμα, προσκομμα*, impedimentú, obstaculum, Pli. epi. 188. Sunt offendicula nónulla.

Offendimentum, ti, ligaturae nodus, quo apex retinebatur. Festus.

Offendix, idem quod Offendimentum. Festus.

Offendo, dis, di, sum. *Riprenare. offendere. προσπταίω, προσκρούω, περιτυγχάνω*, ex ob, & fendo, quod nó est in vsu, a quo fit & Defendo, significat incurro in aliquid & tam de animo dicitur, quá de corpore. Ter. in Eun. Adueniés offendi quendam mei loci atque ordinis. Nec solum de animatis, sed de

 inanimatis

inanimatis quoque dicitur. Ouid. 2. de Pont. El. 14. illas, In quibus offendit naufraga puppis, aquas. Et quoniam qui incidunt in aliquid, lædere sæpe solent id, in quod incidunt, factum est ut offendere pro lædere vsurpetur. Col. li. 1. cap. 9. arando ne eoaam bos offendat. Cice. pro Clu. Cecidisse ex equo dicitur, & latus offendisse uehementer. Et Offendere est inuenire, sed præter opinionem. Cic. 2. de rep. Qui cum ad uillam uenisset, & omnia aliter offendisset. Offendere apud aliquem, est ita agere, vt non probetur is, qui agit, id est, in malam opinionem incidere. Cic. pro Clu. Cum esset nemini dubium, illum potius iudicari necesse esse, qui bis apud eos iudices offendisset, idest damnatus esset. Quandoque est errare. Ci. ad Var. l. 9. Quis est tam Lynceus, qui in tantis tenebris nihil offendat? Liu. 1. Consulis alterius, cum nihil aliud offenderit, nomen inuisum ciuitati fuit. Offendere absolute posuit. Ci. 10 Ver. pro infeliciter agere: Cum inquit, multi viri fortes, & terra, & mari offenderint.

OFFENSA, æ, Offensio, onis, & Offensus, us, *Offensione, offesa, προσβολὴ, πρόσκομμα*, in uno significatu accipiuntur. Sen. in epi. per huiusmodi offensas emetiendum est confragosum hoc iter. Lucr. li. 6. Non igitur multis offensibus intemerando. Offensa fere actiue sumitur. Cic. Quum tot eius offensas pati non possem, discessi. Offensa opponitur gratiæ Qu. li. 4. c. 2. hoc omittamus, ne minus gratiæ, eaccipiendo recta, quàm offensæ, reprehendendo praua, mereamur. Offensiones belli, sunt damna, & pericula. Offensiones ex morbis, cũ aliquid committitur, ut in eundem morbum recidamus.

OFFENSATOR, oris, *Che scapuccia, ἁμαρτητικὸς, προσκόπτων εἰωθὼς, ὁ μὴ κατορθωτικὸς, ὁ ἀποτευκτικὸς*, qui in re quacunque sæpe cadit ab eo, quod suscepit. Quinct. li. 10. c. 3. Offensatorem appellat, qui legendo identidem resistit, aut potius, qui perperam legit.

OFFENSIO. Cice. de Sen. In corpore ægro odiosa omnis offensio.

OFFENSO, as *προσκόπτω*, identidem offendo, impingo. Li. lib. 25. Flere omnes repente. & offensare capita.

OFFENSIVNCVLA, æ, *Offesa picciola*, parua offensio. Cice. pro Planc.

OFFENSVS, *Offeso*, quandoque part. læsus. Oui. 2. Fast. Creditus offenso est procubuisse pede. Offensa voluntas populi, Cic. 5. Tusc. Offensus, quandoque nomen pro inuiso. Ci. 5. Ver. O miserum offensumq; paucorum culpa ordinẽ senatorium. Offensior pro irato. Suet. 10 Clau. Pontificibus offensior, quòd alium, quàm se, in patris sui locum cooptassent.

OFFERCIO, cis, *Impire, ἐμπλήθω*, impleo, à quo Offertus, plenus, & Offertissimus, plenissimus. Plau. Asi. optumitates gaudio offertissimas pariet. in Cap. hereditatem sum adeptus offertissimam.

OFFERO, fers, *Offerire, dedicare, προσφέρω*, proprie exhibeo, siue præsento. Ter. in Hea Opportune te mihi offers. Interdum est sponte do, *ἀνατίθημι*, vt, Offerre meam amicitiam cuiquam. Interdum inferre. Cic. li. 3. Off. Reginæ stuprum obtulit. Sic offerre vitium uirgini, pro uim inferre. Interdũ immittere, *ἐπάγειν*. Idem pro domo: Domus ardebat in palatio non fortuito, sed oblato incendio. Interdum obiicere, *προφέρειν*, vt apud eundem in Læl. ne in criminibus aut inferendis delectetur amicus, aut credat oblatis. Interdum polliceri, *ὑπισχνεῖσθαι*, Iustinus: Quum ei auxilium obtulisset. Ponitur aliquando pro opponere. Cic. ad Brutum: Romam ut ueni, statim me obtuli Antonii sceleri, atque dementiæ. Offerre religionem, est iniicere religionis scrupulum. Cic. ad Plan. li. 10. Recitatis litteris, oblata religio Cornuto est.

OFFERVMANTAS, *Staffilate*. Plau. in Rud. dicit plagas, percussiones, & flagella, quòd ea scapulis, & tergo offerantur, cum quis fuste cæditur.

OFFERVMENTA, *ἀναθήματα*, quæ diis offerebantur. Festus.

OFFICIALIS, & hoc le, *Official, τὸ περὶ καθήκοντος*, quod ad officium pertinet. Lact. li. 6. M. Tullius in suis Officialibus non ne hoc idem persuadet, non esse omnino largiendum? Officialis etiam minister magistratus vocatur ab Apul.

OFFICINA, &, pe. p. *Bottega, ἐργαστήριον*, locus in quo artifices opera faciunt, ab efficiendo. Cice. 3. Phil. Armorum officinas in urbe uidetis. Officina dicendi. Cic. de Cla. Orat. Isocratis domus cũctæ Græciæ quasi ludus quidam patuit, atq; officina dicendi.

OFFICINATOR, à Vitruuio li. 6. pro fabro ponitur.

OFFICIO, cis, *Nuocere, βλάπτω*, ex ob, contra, & facio, idẽ quod noceo. Cic. 3. Off. Demoliti ea, quorum altitudo officeret auspiciis. Officere, & obstare commodis alicuius, apud eũdem pro Sex. Rosc. Herbæ officiunt frugibus. Virg. 1. Geo. Inuenitur antique accusatiuo iunctum. Plaut. Truc. ego te hic officiam. Est etiam quando significat inficere, unde Offectores: de quo suo loco. Officere luminibus, pro obstruere luminibus. uide obstruo.

OFFICIOSE, Cic. ad Att. li. 3. cum utrique officiose pareat.

OFFICIOSVS, a, um, *Officioso, pronto à far apiacere, θεραπευτικὸς* qui libenter officium alicui exhibet. Cic. Octauio: Hominẽ prudentem, & officiosum cognosces Idem pro Plan. officiosam amicitiam nomine inquinas criminoso. Idem Att. l. 13. nec diligentiorem, nec officiosiorem facile delegissem Vectorio. Idem ad Q. Frat. li. 2. Est in me officiosissimus. Capitur aliquando in malam partem: nam cum olim. Q. Atterinus defenderet reum libertinum, cui obiiciebatur, quòd patroni concubinus fuisset, hac defensione usus esse fertur: Impudicitia in ingenuo crimen est, in seruo necessitas, in liberto officium. Ex eo impudici & obscœni aliquandiu officiosi vocati sunt. Officiosus dolor, *γενομένη λύπη*, à Cic. 2. Tos. dicitur, qui ex iusta caussa suscipitur.

OFFICIVM, cii, *Officio, quello che agn'uno dee fare, τὸ καθῆκον, κατόρθωμα, τάξις, τὸ γενόμενον*, quod quisque efficere debet, obseruata locorum, temporum, & personarum ratione. unde in familia bene instituta, dicimus omnes in officio esse oportere. Cic. ad Terentiam, l. 14. Si erunt in officio amici, pecunia non deerit. contrarium est. Deserere officium, seu Discedere ab officio. Dicimus Latine, Fungor officio meo, & antique Officium fungor; item obeo officium, exequor offitium meum. Persoluo officium alicui receptum, Præsto officium, Seruo officium, Retineo officium, Satisfacio officio. Vsurpo officium, Intermitto offitium. Officii duxit absolute, pro putauit officium suum esse, dixit Suet. 10 Tib. Donatus Officium ab efficiendo dictum putat, quòd sit illud, quod quemque pro conditione suæ personæ facere deceat, & Ambr. l. 1. Off. Legimus officium dici à nobis posse, nec ratio ipsa abhorret: quandoquidem Officium ab efficiendo dictum putamus. Potest etiam dici, & recte, ut ab Officio, is, Officium deriuetur: ita ut Ob, non contra, sed circum significet, ut, circa quod faciendum est, immitamur. Et quoniam proprium hominis officium est, alteri pro viribus prodesse: factum est, ut Officium accipiatur pro beneficio. Cic. de Ami. Odiosum genus hominum, officia exprobrantium. Col. li. 2. c. 15. Licet filicem sine iniuria uicini, etiam cum officio, decidere, id est, non modo cum damno uerum etiam cum vtilitate. Accipitur quandoque pro honore. Sue. in Cæsa. Coniurati specie officii circumsteterunt. Magistratus quoque Officium dicitur quia ius, quod cuique debetur, reddit. Quandoque alicuius artis ratione, ut officium grammatici, officium medici. Et quamuis Officium proprie ad virtutem pertineat: ut, Hominis officium est pietatẽ colere: dicimus tamen interdum, Lenonis est officium insidiari pudicitiæ. Est autem offitium duplex, teste Cic. l. 1 Off. alterum perfectum, quod Græci *κατόρθωμα* uocant, quod & omnes numeros uirtutis continet: alterum medium, pertinens ad institutionem uitæ communis. Cic. l. 3. de Fi. Quod ratione actum sit, id officium appellamus. Summo officio præditus homo, is dicitur, qui omnino id, quod decet, strenue facit. Cice. 3. Verr. Virum primarium, summo officio, ac uirtute præditũ.

OFFIGO, xi, xum, *ἐμπηγνύω*, Figo. Pla. in Most. Offigantur bis pedes.

OFFIRMO, as, *Fermare, ostinarsi, διαβεβαιοῦμαι*, firmum propositũ in animo habeo. Ter. Heaut. ne tã offirmes te, Chreme.

OFFLECTO, *περικλάω*, circum flecto. Plaut. in Asin. hinc offlectam nauem.

OFFOCO, as, p. p. *Gargarizzare, διακλύζω*, aquam in fauces do ad sorbendũ. Quidã non Offoco, sed Offuco dicunt. Festus.

OFFRINGO, is, *περικλάω*, ex ob, & frango, terræ propriũ est, teste Festo, quando iterum aratur Var. li. 1 de re rusti. c. 32. Cum prosciderís, offringi oportet, idest, iterari, ut frangantur glebæ. Ibidem ca. 29. terram cum primum arant, proscindere appellant: cum iterum, offringere.

OFFVCIA, *Belletto, παρέρσεις*. idem, quod fucus, quo mulieres faciem pingunt. Pla. in Most. Neque cerussam, neque melinum, neque aliam vllam offuciam. Per metaphoram accipitur pro fallacia, uel techna. Gel. li. 14. ca. 1 Præstigiarum, atque offuciarum genus.

OFFVLA, læ, *Rossizanella, ψωμίδιον*, diminut. ab Offa. Col.

OFFVNDO, is. *Gittar d'intorno, ἐπισκεδάννυμι, καταχέω*, circũfundo, aspergo. Pla. in Trin. Cũ animam agebat. Tũ rẽ offusam oportuit. Per metaphorã. Offundere rei alicui caliginẽ, noctẽ, tenebras, pro obscurare. Ci. pro Rosc. Qui, tãquam si offusa reip. sempiterna nox esset, ita ruebant in tenebris. Idem. 5. Tusc. Hic error, & hæc doctorum animis offusa caligo est.

OFFVSCO, scas, *Offuscare, ἀμαυρόω, ἐπισκοτέω*, obscuro, quasi fuscum reddo.

O ANTE G

OGGANIO, is, *Gianciare, ἀντικνυζῶμαι*, oggenno, eadem ad fastidium repeto. Pla. in Asin. Centies eadem imperem, atque ogganiam.

ogganniam. Ter. in Phor. Habet quod, dum uiuat, usque ad aurem oggonniat.

OGGRASSARI, *Caminare*, ἐγκατασκήπτειν, incedere. Plau. in Cap.

OOGES, Thebanorum rex, qui Thebas Bœotias ædificauit. Sub hoc rege fuit diluuiũ, teste Aug. de Ci. Dei, non illud, quod Noe temporibus contigisse sacræ litteræ testantur, sed tamen maius eo, quod Deucalionis sæculo bonam terræ partem inundauit.

OGYGIA, ὠγυγία, insula inter Phœnicium & Syriacũ mare, ab Ogyge Thebanorum rege, qui in ea regnauit: in qua Calypso nympha habitauit, quæ Vlyssem, tempestate eò actum, eius amore capta, septem annos apud se detinuit. Hom. in 1. Od.

OGYGIVS, a, um, ut Thebæ Ogygiæ. auctor carminis de Aetna, quod Virg. à quibusdam ascribitur: Ogygiis circundata mœnia Thebis.

O ANTE H

OH, *Oh*, interiectio, qua utimur, ubi ex interuallo notos uidemus. Ter. in Ad. Oh, qui uocare? Est etiam admirãtis cum contemptu quodam. Ter. in And. Oh, tibi ego ut credam furcifer? Aliquando affirmantis. Ter. in Eun. Oh, qui egomet produxi. Dolentis, & reprehẽdentis. Ter. in Heaut. Oh, iniquus es, qui me tanta postules. Dolentis, & deprehensi. Plau. in Cas. Oh, perij, Manifesto teneor miser. Exultantis ob rem bene gestam Pla. in Most. Oh, probus homo sum. Oh, oh, exultantis est. Pla. in Most. Oh, oh, ocellus es meus, tuus sum alumnus. Oh, oh, oh, oh, eiulantis est more comico. Plau. in Cap. Oh, oh, oh, oh.

OHE, *Oh*, ἅλις, interiectio exclamantis, quæ iubet modum imponere. Mart. li. 4. Ohe iam satis est ohe libelle.

OHO, interiectio admirantis aliquid fieri repente. Pla. in Pœ. Oho amabo, quid illuc properas? Aliquando agnoscentis cum gaudio. Pla. in Pseu. Oho, Polymachæroplacides Purus purus est ipsus.

O ANTE L

OLEA, æ, & Oliua, æ, *Oliua*, ἐλαία, καὶ ἐλάα, tã de fructu, quàm de arbore. Virg. 8. ecl. Incumbens tereti Damon sic cœpit oliuæ. Idem. 1. Ge. Oleæq; Minerua inuentrix. Plin lib. 15. cap. 82. Oleam si lambendo capra lingua contigerit, sterilescere, ait Var. Cic. 2. de Diui. Agricola cum florem oleæ uidet, baccam quoque se uisurum putat. Mares oleæ. Ouid. 4. Fast. Vre mares oleas. Cice. 3. de nat. deo. Aristæus inuẽtor oliuæ. Virg. 5. Aenei. flauaq; caput nectentur oliua. Similiter & pro fructu olea, & oliua dicitur, unde olea conditiua Varroni dicitur, quæ ad conditurum asseruatur. Col. li. 11. cap. 2. olea distringenda est, ex qua uelis uiride oleũ conficere. Hinc etiam pro pingui illo oleæ liquore oleum dicimus, & oliuum Virg. 2. Ge. liquidi corrumpitur usus oliui. Hora. 1. Ser. Sat. 6. Vngor oliuo. Idem 2. Ser. Sat. 4. Quali perfundat pisces securus oliuo. Colu. li. 6. Oleum optimum Licinia dat, plurimum Sergia. Virg. 5. Aen. populea uelatur fronde iuuentus: Nudatosq; humeros oleo perfusa nitescit. Oleum addere camino, est malo suppeditare fomentũ quo magis ac magis crescat. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Adde poemata nunc, hoc est oleum adde camino. Oleum & operam perdidi, Plau. Pœ. i. quicquid insumpsi, seu rei, seu laboris, perdidi. Oleo tranquillior, in hominem leni ingenio præditum: quòd oleo nihil lenius. Pla. Pœn. hanc canem faciam oleo tranquilliorem. Est autem adeo tranquilla olei natura, inquit Pli. li. 2. c. 103. vt mare quoque, rem omnium sæuissimam, tranquillet: atq; ob id urinantes aiunt oleum ore spargere, quòd mitiget elementi naturam asperam. Oleum pro simulacro pugnæ, non pro certamine. Cic. 1. de Orat. genus uerborum palæstræ magis, & olei, quàm huius ciuilis turbæ & fori. Olearum quædam dicuntur Licinianæ, quædam Pausiæ, quædam Sergiæ, quædam Orchites, quædam regiæ, quædam Radij, aliæ Algianæ, aliæ Næuiæ, aliæ Columiniæ, aliæ Circites, aliæ Myrteæ. vide Colum. lib. 5. cap. 8.

OLEACEVS, a, um, *Simile all'oliuo*, ἐλάϊνος, simile oleæ: ut, folium oleaceum, liquor oleacius. Pli. li. 35. c. 15. & li. 11. c. 4.

OLEAGINVS, a, um, p. c. *D'oliuo*, ἐλαΐαγνος, ex olea, ut Faginus à fago. Vir. 2. Ge. Trudiẽ è sicco radix oleagina ligno. Olea ginum, quod est coloris olei. Plin. li 37. c. 5. Post eos cerini, ac deinde oleagini, id est, coloris olei. pro eodem Oleagineus, a, um. Varr. li. 1. de re rust. in oleagineis seminibus arboris uidendum, ut sit &c.

OLEARIS, & hoc re, *Che s'appertiene à oglio*, ἐλαϊκὸν. Plin. li. 34. cap. 14. oleares cotes dixit, quæ oleo asperguntur, qualibus utuntur tonsores. Sic Oliuaris, & hoc, re. Seruius: Molis oliuaribus.

OLEARIVS, a, um, & Oliuarius, a, um, quod ad oleum pertinet Col. li. 2. reconditur, si maior est modus, in horreo: s. minor, in vasis olearijs. Sic lib. 12. cap. 47.

OLEARIVS, rii, ἐλαιοπώλης, qui oleum facit, vel vendit, Col. lib. vlt.

OLEASTELLVS, li, χαμαιλαία, frutex exiguus surculosus, habẽs folia oleæ, vnde & nomẽ accepit. Col. li. 12. c. 49. oleam Calabricam quidam Oleastellum vocant.

OLEASTER, stri, *Oliua seluatica*, ἀγριελαία Diosc. olea syluestris. Vir. 1. Geo. tractu surgens oleaster eodem plurimus.

OLEASTRENSE, nigri plumbi genus, Pli. lib. 33. c. 17.

OLEASTRINVM, oleum ex oleastro Diosc. lib. 1.

OLEITAS, atis, tempus legendarum oliuarum. Cat. de re rust. ca. 68. Vbi vindemia, & oleitas facta erit.

OLEOSVS, *Pieno d'oglio*, ἐλαιώδης, plenum oleo. Plin. lib. 27. c. 12. Semen oleosum medetur oris vlceribus. Pro pingui. Pli. lib. 38. cap. 9. butyrum est, oleosum.

OLETVM, oleti, *Luogo doue sono molti oliui*, ἐλαιόφυτον, locus oleis consitus. Cato de re rust. c. 1. Secundo loco hortus irriguus, tertio salictum, quarto oletum. Oletum item, excremẽtum humanum, ab odoris fœditate. Verannius apud Festum: Sacerdotula in sacrario Martiali fecit oletum. Persius Sat. 1. Veto quisquam hic faxit oletum. Nõnunquam pro loco, vbi aluum exoneramus. Tacit. in Ner. Gymnasium dedicatum, præbitumq; oletum equiti ac senatui.

OLENIVS, ὠλένιος, ab Oleno: vnde capella Olenia, Amalthææ capra, Iouis altrix, quòd circa Olenum Bœotiæ & nata dicatur, & nutrita. Ouid. 5. Fast. Nascitur Oleniæ signum pluuiale Capellæ.

OLEO, les, oleui, & oliui, oletum, vel olitum, *Olire, saper ò di buono, ò di reo*, ὄζω, odorem spiro, & construitur frequenter cum accusatiuo, fere cum omnibus suis compositis, neutrali significatione. Cic. 3. de Or. Vnguentum quod croceum olet. Hor. Viua fere dulces oluerunt mane Camœnæ. Aliquando cum ablatiuo. Oui. Perq; locos sacros, & olentia sulphure fertur Prop. l. 4. Ele. Quur nardo flammæ, non oluere meæ? Aliquando sine casu. Pli. li. 21. c. 6. Rosa recens à longinquo olet. Est autem medium verbum: nam bene olere, & male olere, dicimus. Inuenitur etiam Olo, olis. Plau. Olunt ædes Arabicũ. Eiusdẽ naturæ sunt cõposita, videlicet Redoleo, ἀπόζω, idem quod oleo. Virg. 4. Geor. redolentq; thymo fragrãtia mella. Aboleo, Adoleo, Exoleo, Inoleo, de quibus supra. Oboleo, odorem tetrum reddo. Suet. in Cal. Ille antidotum obluisset, ad præcauenda venena sumptum. Pla. in Most. oboluisti aliũ. Peroleo, valde oleo. Suboleo, tenuiter oleo. translate pro, rem aliquam indicijs, vel coniecturis deprehendere. Ter. in Hec. Ne paululum quidẽ suboleat, esse amicam Cliniæ. Pla. in Casi. Subolet vxori, quod machinor. Dicitur & Graueoleo, vnde Graueolentia pro tetro odore. Pli. Succus hederæ graueolentiam emendat.

OLERVS, vrbs Cretæ. hinc Minerua Olenia, & festum olerium. Steph.

OLEVM, olei: Vide Olea.

OLFACIO, olfacis, olfeci, olfactum, *Odorare*, ὀσφραίνομαι, odoror. Plin. li. 11. c. 37. Quonam modo olfaciant delphini, mirum. Translate pro subodorari. Terẽ. in Ad. sex mensibus Prius olfecissem.

OLFACTO, ctas, frequent. Ab Olfacio. Pli. li. 20. c. 14. Xenocrates pulegii ramum tertianis olfactandum dari tradit.

OLFACTVS, us, ὄσφρησις, facultas olfaciendi. Pl. l. 29. Basiliscũ serpentes fugiunt, olfactu necantem.

OLFACTORIVM, rii, florum, vel odorum fasciculus, olfactus gratia comparatus. Pli. lib. 30. c. 11. lethargum olfactoriis excitari.

OLIDVS, a, um, p. c. *Che ha odore cosi buono come reo*, ὀζώδης, tam bene, quàm male olens. Mart. li. 1. Olideq; vestes murice. Horat. lib. 1. epist. Sed minus arcta premunt olidæ conuiuia capræ.

OLIGARCHIA, æ, ὀλιγαρχία, status reipubl. cum pauci dominantur.

OLIM, *Altre volte, pel passato, per l'auuenire*, ἐκ παλαιοῦ, πάλαι, præteriti tẽporis, præsentis, futuri. De præsenti, Vir. 10. ecl. Vestra meos olim si fistula dicat amores. De futuro. 1. Ae. Hũc tu olim cœlo spolijs Orientis onustum Accipies. De præterito. Cic. 3. de Or. Sic olim loquebantur. Ponitur & pro aliquando, Hor. li. 1. Ser. Saty. 1. pueris olim dant crustula blandi doctores, interdum pro iam pridem. Plin. in epist. 126. Olim non librum in manus, non stylum sumpsi. Pro nuper. Ter. in An. Alium esse censes nunc me, atque olim. Pro quouis tempore. Virg. 2. Ge. præualidas olim multoq; fluentes Sufficiet Baccho vites. Olim particulam fabulæ propriam esse, ait Donat. in illud Teren. in Eun. Olim fuit isti generi quæstus.

OLIMIAM, *Gia lungo tempo*, πρόπαλαι, iam longo tempore. Quinct.

Quinct. in Mil. Mar. Olim iam inter fulgentes uirtutes tuas liuor locum quærit.

Olitor, ris, *Hortolano*, λαχανοπώλης, qui horum exercet. Item qui olera uendit. Col. li. 10. c. 8. Ipse ferens olitor diductos pōdere qualos. Cic. ad Tir. li. 16. olitorem commouebis. Horat. 1. epi. 19. olitoris aget mercede caballum.

Olitorius, a, um, ut forum olitorium, ubi uēduntur olera. Plin. lib. 19. cap. 8. adeo lati caulis, ut ostiola olitoria ex his factitari prodiderint.

Oliva, æ. Vide Olea.

Olivarius, a, um, ἐλαϊκός, quod ad oliuam pertinet. Colum. lib. 12. cap. 47. tanquam oliuariæ metretæ imbuuntur liquamine.

Olivetum, ti, *Doue sono piantati molti olivi*, ἐλαιών, ἐλαιόφυτον, locus in quo oleæ consitæ sunt. Ci. de Sen. Quid de oliuetorum specie dicam? Maritum oliuetum. Colu. lib. 3. cap. 11. rarissimum oliuetum, quod non fuerit maritum, uineis destinatur.

Olivifer, ἐλαιοφόρος, oliuam ferens, Mart. lib. 12. oliuifera crinem redimere corona. Ouid. 3. Fasto. Primus oliuiferis Romam deductus ab aruis.

Olivina, æ, olei copia. Pla. in Pseu. domi oliuinam habent maximam.

Olivitas, atis, ἀμητὸς τῶν ἐλαιῶν, tempus legēdarum oliuarum: Col. lib. 11. c. 50. Media est oliuitas initium mensis Decemb. Interdum olei prouentus. Idem li. 1. ca. 1. largissimis oliuientibus, liberisq; uindemiis exuberant. Huc pertinet illud Varronis, cum omnis lucerna combusta in lucubrando, oliuitasq; consumpta.

Olivo, as, ἐλαιολογῶ, oliuas colligo. Plin. lib. 5. cap. 3. oliuantibus lex antiquissima fuit: Oleam ne stringito, ne ue uerberato.

Olyzon, nis, Thessaliæ oppidum, cuius meminit Home. in Catal.

Olla, æ, χύτρα, genus uasis. antiqui dicebant Aula, quia nullam literam geminabant, inquit Festus. inde Plauti Aulularia. Pla. Cap. Ollas confregit. Col. li. 8. c. 8. pulli fictilibus ollis conduntur.

Ollaria, riæ, temperatura, æris, Pli. l. 34. c. 9. Nouissima est, quæ uocatur ollaria, uasis nomen hoc dante.

Ollaris, & hoc ollare: unde Ollares uuæ, χυτρῖνοι, quæ in ollis fictilibus conduntur: de quibus Colum. lib. 12. cap. 43. Mart. lib. 7.

Olli, & Ollic, pro illi, & illic scripserunt ueteres. Fest. Vir. 1. Aen. Olli subridens hominum sator.

Ollula, æ, χυτρίον, parua olla. Aululam dicebant antiqui: unde Pla. Aulul. Varro: in ollulas addatur.

Olor, oris, p. p. *Cigno*, κύκνος, auis notissima. Græci Cygnum vocant. Ouid. epi. 7. Ad uada Mæandri concinit albus olor. Sunt qui Holor scribant, ἀπὸ τε ὅλου, καὶ ὡραίου, quod sit totus pulcher.

Olorinus, a, um, pe. pr. ut, Color olorinus, candidus. Plin. l. 37. c. 10. Galidanem Medi mittunt coloris olorini.

Olus, eris, *Ogni herba bona da mangiare*, λάχανος, omnis herba satiua ab alendo, quòd oleribus alerentur homines, ante quàm fruges repertæ essent. Pla. in Cas. non fuit quicquam olerum. Var. ab olla deducit. Nonius & Festus inter aspirata connumerāt. Ponitur quandoq; pro tenui & quotidiano uictu. Hor. 2. Ser. Sat. 7. Si nusquam es forte uocatus Ad cœnam, laudas securum olus: hoc est, dicis nihil melius, quàm parce, & continenter domi uiuere. Hinc Oleraceus. ut, Oleraceus frutex olerum modo fruticans. nam & olera fruticare affirmat Theophrastus. Aut etiam Oleraceum fruticem intelligere possumus, qui oleri similis est. Pl. l. 26. ca. 8. Eadem præstat hypericon, oleraceo frutice.

Olusatrum, una dictio, herba, quam Græci Hipposelinum uocant: dicta à colore foliorum, quòd folia habeat subnigriora: unde Colum. Pullum olus appellat. Vide Plin. lib. 19. cap. 8.

Olusculum, λαχανάριον, Hora. 2. Ser. Sat. 6. Vncta satis pingui ponentur oluscula lardo. Cice. Att. lib. 6. olusculis nos soles pascere.

Olympe, es, ὀλύμπη, urbs Illyridis. incolæ Olympei Steph.

Olympia, piæ, ὀλυμπία, urbs Elidis, quinquennali ludorum celebritate celeberrima. Steph. eandem putat fuisse cum Pisa. Strabo lib. 8. uidetur indicere Pisæ partem fuisse. Ci. 1. Tuscu. Cum Olympiam uenisset.

Olympia, orū, τὰ ὀλύμπια, ludi ad Hercule instituti in honorem Iouis, circa Olympiam Eleæ regionis urbem: à qua & nomen habent. Hercules enim, Augea Elidis rege superato, repurgatoq; eius stabulo, in campis Olympię uicinis, iuxta Alpheum fluuium, sacrum certamen instituit, quod quinto quoque anno, uel (ut Lycophronis interpres asserit) quinquagesimo mense celebraretur: ut Græciæ iuuentus sese exerceret cæstibus, cursu, saltu, disco, & palæstra, Huic certamini quinto die finis imponebatur: & uictor. qui Olympionices uocabatur, oleastro, uel, ut Aristoteli placet, olea, coronabatur: tantumq; ei honoris habebatur, ut nō per portas urbis, sed per ruinas murorum, sublimis in curru in patriam reueheretur. Horat. 1. epist. 1. Magna coronari contemnat Olympia. Cice. de Clar. orat. Pugiles exercitati pugnos & plagas Olympiorum cupidi ferre possunt. Idem 2. de Diuin. Cursor ad Olympia proficisci cogitans.

Olympiacus, a, um, ad Her. li. 4 siquis ad Olympiacum uenerit cursum. Virg. 3. Ge. Seu quis Olympiacę miratus pręmia palmæ.

Olympias, adis, ὀλυμπιάς, quinque annorum spatium; siue (ut Lycophronis interpres tradit) quinquaginta mensium, interuallum inter duo Olympia. Græci enim tempora per olympiadas supputabant, ita numerantes, Olympiadis primæ, aut secundæ, aut centesimæ, anno primo, uel secundo, uel tertio, uel quarto. atque ut consules, ita & in olympiis uictores iterum & tertium dicimus. Plaut. in Men. Iterum Pythia, & tertium olympia. Est & Olympias nomē mulieris, Alexandri Macedonis mater.

Olympicus, a, um, ὀλυμπικός, Iupiter Olympicus, ab Olympo, à quo eruditus ad uirtutem. Alij à cœlo, quem Olympū Græci uocāt, in quo regnare fertur, Puluis olympicus, Hora. 1. Car. Ode 1. Sunt quos curriculo puluerem Olympicum collegisse iuuat.

Olympionices, pe. p. in olympiaco certamine uictor. νίκη quippe uictoria dicitur. Cice. pro Flac. apud Græcos esse olympionicem, iudicabatur prope gloriosius, quàm Romæ triumphasse.

Olympius, pia, pium, ὀλύμπιος, cœlestis, ab olympo.

Olympius, ὀλύμπιος, Mysius tibicen & poeta Melicus, & elegiarum, Marsyæ Satyri discipulus, qui citharę legem dedit. Floruit ante bellum Troianū. Ab hoc & mons in Mysia nomen accepit. Fuit alius iunior, è Phrygia, tibicen tempore Midæ regis Suida. Præter hos fuit & Olympius Nemesianus, qui, ut ait Vopiscus in uita Cæsarum, scripsit Halieutica, Cynegetica, Nautica.

Olympus, pi, ὄλυμπος, mons, ita sublimi uertice, ut summa eius accolæ cœlum uocent. ex quo poetæ cœlum Olympū uocant. Lucan. lib. 2. Nubes excedit Olympus. Sunt autem quatuor mōtes hoc nomine. Primus altissimus inter Thessaliam, & Macedoniam. Alter in Gallogræcia, uel in Cypro. Alius apud Mysos, ad cuius radices Prusa ab Annibale condita. Quartus, ad mare Rubrum in Aethiopia, qui oriēte sole usque ad quintam diei horam flāmas emittit. Vir. 1. Ge. ossæ frondosum inuoluere Olympum.

Olynthiacus, a, um, ut Olynthiacæ orationes Demosthenis, quibus Athenienses contra Philippum incitāt, Olynthiis bellum inferentem.

Olynthus, ὄλυνθος, Thraciæ urbs, iuxta Atticam regionē. ab Atheniensibus delata fertur: quamuis non desint, qui à Philippo tradant. Steph. ait Olynthum ad Herculis filio Olyntho conditam, & appellatam. alij à Chalcidensium colonia conditam.

O ANTE M

Omasum, *Budel gentile*, ἔχινος, pinguius intestinum, in mensarum deliciis habitum. Hor. 2. Ser. Sat. 5. pingui tentus omaso.

Ombria, gemmæ species, quam nonnulli Notiam uocant: quæ cum imbribus & fulminibus fertur in terram decidere. Plin. l. ult. cap. 10.

Omen, inis, *Augurio*, οἰωνός, κλῆδων, οἰώνισμα, augurium, quod fit ore, quasi oremen, inquit Festus. Est enim futuræ rei pronuntiatio ori hominis incidens, diuino tamen furore. Ci. 1. de Diu. Neque solum deorum uoces Pythagoræi obseruauerunt, sed etiam hominum, quæ uocant Omina. Et tam de malo, quàm de bono dicitur. De bono, Liu. lib. 1. Dextra Hercules data accipere se omen, impleturumq; fata, ait. De malo, Vir. 2. Aen. Quod Dij prius omen in ipsum Conuertant.

Omentatus, tata, tum, ἐπιπλώδης, pingui omento fartum. Apitius.

Omentum, ti, τὸ ἐπίπλοον, membrana tenuis & pinguis, qua integuntur uentris inferioris partes. Pers. Sat. 2. Tot tibi cū in flammas iunicum omenta liquescant. Constat autem omentum ex duabus tunicis à peritoneo ortis, densis & subtilibus, sibi ipsis incumbentibus, plurimis uero arteriis & uenis, & pinguedine non pauca, ut uentriculum, cuius fundo insidet, & ueluti ἐπιπλεῖ, id est, supernatat, foueat, innatumq; calorem per inediam tueatur. Gale. lib. 4. de Vsu part.

part. & 6. de Anato. admin. Marc. omentū posuit pro membranis cerebrum ambientibus.

OMINATOR, ris, qui omen capit, vel qui præest ominibus capiendis. Pla. in Amph. Ob istuc omen ominator capies quod te condecet.

OMINOSVS, a, um, δυσοιώνιστος, omen malum portendens. Pli. epi. 14. li. 3.

OMINOR, aris, p. c. Pigliare augurio, φημίζω, οἰωνοπολέω, auspicor, omen capio. Pli. li. 28. c. 2. primum anni incipientis diem festum ominamur. Curt. In illo periculo Macedones ominari esse videbantur. Hinc Abominor, de quo supra. Antiqui Omino, as, dicebant. Pomponius: Ita sit & tibi bene qui recte ominas.

OMITTO, is, Lasciar da canto, lasciare, ἀποτίθεμαι, παρίεμαι, ex Ob, & Mitto, abiecto b, rem aliquam penitus dimittere. Cic. de Fin. voluptates omittantur. Ter. in Ad. si hoc omittam, actum agam. Hor. lib. 1. epi. 1. repetit, quod nuper omisit. Omittere etiam pro intermittere. Idem in Arte: Pleraque differat, & præsens in tempus omittat. Hinc Omissus, a, um, nomen: accipiturq; pro negligente, languido. Ter. in Heaut. Vbi re vidi animo esse omisso. Omissior ab re, qui lucrum neglig t. Ter. in Ad. metuas, ne ab re sint tamen omissiores paulo.

OMNIFARIAM, A ogni guisa, πανταχῆ, omnib. mod s. Gel. l. 12. c. 13. omnes terras omnifariā, & vndique versum circūfluit.

OMNIFARIVS, παντοῖος, licitur, vt pluritarius, quo Suet. vtit.

OMNIFER, a, um, παντοφόρος, omnia ferens. Oui. 2. Met.

OMNIGENVS, a, um, pen. cor. παντὸς γένους, παντοῖος, ex omni genere. Virg. li. 8. Aen Omnigenumq; deum monstra.

OMNIMODE, πανταχῆ. Lucr. li. 2. Omnimode expertus fueris.

OMNIMODIS, aduerb. omnibus modis. Lucr. lib. 1.

OMNIPARENS. pen. cor. παντοτόκος, qui omnia genuit. Virg. 6. Aen. terræ omniparentis alumnum. Sic. Lucret. li. 1.

OMNIPOTENS, tis, παντοκράτωρ, omnia potens. Cic. Tusc. Te omnipotens Neptune inuoco. Virg. 1. Aen Sed pater omnipotens.

OMNINO, Al tutto, παντελῶς, παντάπασιν, πάντως, prorsus, Aliquando pro etiam. Cic. ad Nigidium li. 4. Perfecerat fortuna, ne quid tale scribere possem, aut omnino cogitare. Idē pro Quinct. Mihi perdifficile esse dicebam, non modo tantam pecuniam perorare, sed omnino, verbum facere conari. Aliquando pro tantum. Cic. pro Clu. Quinque omnino fuerunt, qui illum absoluerent.

OMNIS, & hoc omne, Ogn'uno, ciascuno, πᾶς, omnis homo, idem quod omnes homines. Cic. pro Rosc. Am. Non omnem frugem in omni agro reperire posses. Pl. l. 1 c. 3. Arbor omnibus horis pomifera. Omne genus, & oīs generis, pro eodē. Var. 2. de re ru c 29. Seminaria omne genus vt ferantur. Liu. lib. 2 . commemorauit superbiā, & omnis generis iniurias in se. Omnis, cum genitiuo. Liu. lib. 31. Macedoum fere omnibus, vt manerent, persuasit. Differt omnis à toto, quòd omnis ad numerum refertur, totus ad quantitatem. totum dicimus corpus aliquod integrum: vt, tota domus: omnis de vniuersis numero distinctis: vt, omnis grex consunduntur tamen. Cic. pro Quinct. dum inueniretur, qua ratione in hoc singulare iudicium caussa omnis concluderetur, idest, tota.

OMNIVAGVS, a, um, per omnia vagans. Ci. 2. de na. de. Diana omniuaga dicitur, quo in septem numeratur tanquam vagantibus.

OMNIVOLVS, a, um, Che vuole ogni cosa, omnia uolens. quod epithetum à Carullo Ioui tribuitur, quem poetæ finxerunt omnium fere formosarum concubitus appetentem. Noscens omniuoli plurima furta Iouis.

OMNIVORVS, adiect. Che mangia d'ogni cosa, παντοφάγος, qui nullo discrimine quibuslibet vescitur, Pli. li. 25. c. 8.

OMPHACINVS, a, um, pen. c. Cosa fatta d'agresta, ὀμφάκινος, ex omphace, idest, vua acerba, vt Oleum omphacinum, de quo Pli. lib. 12. c. 27.

OMPHACIVM, omphacii, Agresta, ὀμφάκιον Diosc. succus vuæ nondum maturæ, ἀπὸ τῆς ὄμφακος, idest, ab vua acerba. Pli. in Prol. lib. 23. Omphacium qua fieret ratione, in unguētis docuimus. Diosc. li. 4. cap. 6. docet esse succum vuæ nōdum maturescentis, è Thasia, aut Amminea vite.

OMPHALE, les, nomen proprium reginæ Lydiæ, quæ Herculem, vt tradit Donatus in Ter. etiam ad lanificium compulit, cum ipsa calathum & colū sagittis & claua, leonisq; tegmine mutasset. Alii dicunt, ob Iphiti, Euryti regis filii, cædē à Mercurio, iussu Iouis, Omphalæ in seruitutem venditum, & inde esse, qđ illi seruisse, & calathos subministrasse dicat.

O ANTE N

ONAE, ὄναι, ficus prædulces, quæ Tarenti tantum nascuntur, quòd iure emantur, ὠνὴ emptio: ὠνέομαι, emo. Apud Pli. lib. 15. cap. 18. legitur Onæ.

ONAGER, gri, pe. co. Asino saluatico, ὄναγρος, asinus agrestris. ex ὄνος asinus, & ἄγριος syluester. Var. 2. de rust. cap. 6. Asinorū duo genera, vnum ferum, quos vocant Onagros: alterum mansuetum. Legitur aliquando Onagrus. Ibidem: Ad seminationes onagrus idoneus. Cic. ad Att. li. 6. nec deerant onagri. Albertus lib. de Animalibus scribit medullam onagri curare podagram, si ea inungatur: & eius stercus siccatū, & cum vino bibitum, valere contra scorpionis puncturam.

ONERARIVS, a, um, Da carico, φορτικὸς, vnde naues onerariæ, à gestandis oneribus, magnæ, capaces, contra actuariæ, ut minores, ita & celeritate, agilitateq; onerariis præstant: unde & nomen habent, ab agendi scilicet facilitate. Cic. 3. Ver. in in onerariam nauem coniicienda curauit. Pli. epi. 171. minores maioribus, velut cymbulæ onerariis, adhærescunt.

ONERO, as, Caricare, ἐπιφορτίζομαι, onus impono. Vir. 1. Aen. Vina bonus quæ deinde cadis onerarat Acestes. Trāsfertur ad animum: vt, onerasti me curis: Onerare maledictis, iniuriis. i. iniuriis afficere. Onerare pugnis: Onerare promissis. Ter. in Heaut. Ancillas secū adduxit plus decem Oneratas veste atque auro. Li. l. 34. Partim donis, partim spe pmiorū oneratus. Contrariū est. Exouero, onus detraho, & per metaphoram molestia libero. Ter. Nos exonerastis metu.

ONEROSVS, a, um, Graue, ponderoso, φορτικὸς, quod onerat Pli l. 22. c 25. capiti & stomacho onerosum. Vir. 9. Ae. Euryalum tenebræ ramorum, onerosaq; præda Impediunt. Ouid. 1. Me tam tanto est onerosior igne.

ONESICRITVS, pen. cor. philosophus & historicus Aeginensis, ut autem Demetrio Magnesio placet, Astypalæus fuit, è Diogenis schola. Similitudinem quandam cum Xenophonte habere videtur. Vt enim hic cum Cyro, ita ille cum Alexandro militauit. Xenophon Cyri Pædiā, Onesicritus Alexandri incunabula & originē scripsit. Similiter, & vterque principis sui persequitur laudes, stylus insuper utriusque similimus. Laertius.

ONOCROTALVS, pen. cor. ὀνοκρόταλος, auis est cygno similis dicta quòd collum in aqua mergens, spiransq; veluti ruditū asini edat, ὄνος, asinus. κρόταλος crepitus. Plin. li. 10. c. 47.

ONONIS, pe. pr. quæ à Dioscoride Anonis, ἄνωνις, appellatur, herba est spinosa post ver, folio rutæ, aculeatis ramis. vt tribulus. Resta bouis vulgo appellatur, quod in opere boues sepæ sistat.

ONVS, oneris, Peso, carico, φόρτος, φορτίον, ἄχθος, pondus, sarcina. Cic. pro lege Manil. quo omnes cum mercibus, atque oneribus commeant. Ouid. 7. Met. grande onus exiguo formicas ore gerentes. Aliquando pro molestia Liui. lib. 23. Exercitum se non in agrum Hirpinum ne oneri esset, adductură. Aliquando pro munere, partibus, officio Cic. 6. Verr, Cur tuas partes suscipio? cur tuum onus sustineo? Alleuare onus. Cic. pro Rosc. Am. Hoc onus si uos aliqua ex parte alleuabitis, feram vt potero Deponere onus. pro Sylla: onere deposito domestici officii, nihil nisi de reip. commodis cogitauit. Habere onus. Cic. 5. Ver. Ego plus oneris habeo, quàm qui ceteros accusarunt. Imponere onus. Cic. Ad Terentium: mihi ab amico tantum oneris imponitur. Opprimi onere, premi onere, suscipere onus sustinere onus, tollere onus, latinè dicitur.

ONYX, ychis, ὄνυξ, masc. uel fœm. gen. frequentius tamen masculini, gemmæ species, humani vnguis candorem referētis, Pli. li. 37. c. 5. Est etiam Onyx marmoris genus, quod à nonnullis Onychites, ab aliis Alabastrites dicitur in mōtibus Arabiæ præcipue nascens, post etiam in Germania inuentum: quod ad potoria & vnguentaria vasa primum cœpit excauari: post etiam lectorum pedes, & sellæ, & solidæ etiam columnæ ex eo fieri cœptæ. Auctor idem Pl. l. 36. c. 7. & 8. Ex hoc marmoris genere olim etiam pretiosissima fiebant pauimenta, quod non obscure innuit Martial. lib. 3. cum ait: Calcatusq; tuo sub pede lucet onyx. Figurate inuenitur Onyx pro uasculo vnguentario ex hoc marmore excauato: Idem lib. 7. Vnguentum fuerat quod onyx modo parua gerebat.

ONYCHINA pruna apud Colu. lib. 12. cap. 10. quæ vnguis formam & similitudinem habent. Onyx item medicis, oculi affectus est.

ONYCHINVS, a, um, pen. co. quod ad onychem pertinet, Onychina pyra vocat Pli. lib. 15. cap. 15. quæ vnguis colorem referunt.

O ANTE O, & P

OPACO, cas, pen. pr. Adombrare, ἐπισκιάζω, obombro, obscuro. Vir. li. 2. Ge. Nunc altæ frondes, & rami matris opacant. Colu. li. 5. c. 5. nisi tegumninibus vires opacentur, veluti halitu, flameo fructus vritur. Ci. 2. de na. de. terras modo his, modo illis partibus opacat.

OPACVS

OPACVS,a,um, *Ombroso*, σκιερὸς, Virg. 1. ecl. Frigus opacum.

OPALIA, festa Opi deæ, quæ Saturni vxor putabatur, dicata: quæ mense Decembri, paucis diebus ante Saturnalia celebrabantur Pli. lib. 19. cap. 6.

OPALVS, gemma in India tantum nascens. uide Pli. li. 37. c. 6.

OPELLA, æ, *Operetta*, dimin. ab opera, parua & exigua opera. Hor. 1. epi. 7. Officiosaq; sedulitas, & opella forensis Adducit febres.

OPERA, æ, *opera, fatica, industria*, ἐργασία, ἔργον, actio est, & labor, & industria operantis. Cic. lib. 1. Offic. Non male præcipiunt, qui seruis uti iubent, ut mercenarijs, ad iusta præbēda, & operam exigendam. i. laborem corporis. Cæs. 5. Bel. Gal. Res erat multæ operæ, & laboris. Plau. Cap. tua opera, & uirtute, & sapientia fecisti, ut redire liceat ad parentes. Cic. 1. Off. Quidam nimis magnum studium, multáq; operā in res obscuras atque difficiles conferunt. Operas quoque psonas ipsas dicimus, αὐτουργὺς, quę pretio cōductæ aliquid operis faciunt. Cic. 7. Verr. Nauem tibi publicis Mamertinorum operis esse ædificatam. Operæ publicanorum, qui negocia curant publicanorum. Cic. Crassipedi. li. 3. fam. Cn. Pupium, qui est in operis eius societatis, omnibus tuis officijs tueare. Aliquando etiam Operas dicimus nebulones conductos ad flagitiū aliquod perpetrandum. Cic. pro Sext. Erat mihi contentio cum operis conductis & ad diripiendam urbem concitatis. Opus uero finis, fructusq; operæ, quod fabricando factum relinquitur. Ter. in Heaut. utrū que complexus est, cum ait: Quod in opere faciundo operæ consumis tuæ. Et Opera tam publica, quàm priuata ædificia, ἔργα, dicuntur. Aliquando capitur pro opera. Vir. 8. Aen. Mollibus è stratis opera ad fabrilia surgit: i. ad operas. Vbi notandum est; quoties non ad laborem corporis, sed animi, & ad artem, industriáq; respicimus, magis opus, quàm operam dici: ut, in opere fabrili, in opere rustico. Est præterea opus indeclinabile, quod modo desiderat nominatiuū, ut apud Cic. in epi. Nos, si quid erit istic opus, defendes. Idem Curioni: Dux nobis & auctor opus est. Modo ablatiuum postulat. Ci. 3. de Ora. Acuto nobis homine opus est. Aliquando cum genitiuo. Idem ad Q. Fra. Opus erit elegantioris alicuius. Apud antiquos etiam cum accusatiuo. Plau. in Truc. Puero opus est cibum. Operam do, operam impendo, operam nauo, est ad aliquam rem agendam incūbo, & studium laboremq; impendo. Cic. Tironi: Da operā, ut valeas. Hinc Dedita opera dicimus pro, de industria: quod & data opera dicitur. Cœlius Cic. fam. li. 8. Data opera paraui, qui &c. Dicimus etiam Operam conferre in aliquam rem. Operam consumere in aliqua re: Dare operam præceptori, est eum audire: Dare operam funeri, est interesse pompis exequiarum. Id operam do. i. curo, laboro. Opera tibi uita est, id est, uitam tibi ex labore cōparas. Dicimus etiam Perdere operam, Ludere operam, Operam perire, Ponere operam alicui. Cic. ad Att. li. 13. Faberio operam ponamus. Bene ponere operam, Præbere operam, Sumere operam, Operas reddere: Tribuere operam alicui rei: Vti alicuius opera ad aliquid. Operæ est, idem quod operæpretium est. Plaut. in Casi. est operæ, auribus accipere. Simile est illud apud Persium Sat. 6. Lunai portum est operæ cognoscere ciues. quorum omnium testimonia studiosis passim occurrent.

OPERAEPRETIVM, *Fruttuoso*, τὸ πρὸ ἔργου ἄξιον, ab opera deducitur, & significat fructuosum, & ad rem pertinens, quod est opera & labore dignum. Cice. de lege agr. Quo in genere est operæpretium diligentiam maiorum recordari. Liu. li. 21. Tempus est magna operæpretia mereri. i. magna præmia militiæ. Pretium operæ. Plin. Id uero audire, pretium operæ sit. Ponitur interdum Operæ, & subauditur Pretiū. Persi. Sat. 6. Lunai portum est operæ cognoscere ciues. Facere operæpretium, est facere rē opera, & labore dignā. Liu. in Præfa. operis: Facturus ne operæpretium sim. Operæpretium habere aliquid. Liui. lib. 25. operæpretium habent libertatem, ciuitatemq;.

OPERARIVS, rij, *Operario lauoratore*, ἐργασὴς, ἐργάτης, qui laborem operando fert. Vnde Cassius apud Var. li. 1. de re rust. c. 17. præcipit, operarios parandos esse, qui laborē ferre possint. Cic. in Parad. Vtrum potius de bonis est quærendum, quid bauli, atque operarij, an quid homines doctissimi senserint? Et Operaria, riæ, Pla. in Bacch. nimiū pretiosa operaria es.

OPERARIVS, ria, rium, *Fatto industriosamente*, ἐργαστικὸς, quod ad operarium pertinet, aut operam. Plinius libro 14. cap. 20. inter uina operaria numerantur. Hinc Operarius homo, qui operatur. Cic. Att. lib. 7. de altero illo minus sum admiratus, operario homine. Operarij lapides, qui ad opus aliquod accommodari & incidi possunt. Pli. lib. 36. c. 22. Nunc ad operarios lapides transisse conueniat. Operarius vsus, qui ad opus aliquod faciendum adhibetur. Pli. li. 8. c. 3. operario usu fodiunt radices, impellunt moles. Operarium pecus, cuius vsum ad operas nostras faciendas conuertimus. Colu. li. 6. c. 2. Operarius dies: id est profestus.

OPERCVLO, as, *Coprire*, πωμάζω, operculo operio. Colu. li. ult. c. 30. Ab eo tempore, quo primum dolia operculaueris.

OPERCVLVM, li, *Coperchio*, πῶμα, instrumentum, quo aliquid tegitur. Cic. de Nat. Aspera arteria tegitur quasi quodam operculo. Col. li. 9. Sunt qui foramina ipsis operculis imponant. Cato de re rust. c. 10. Operculum à tergo esse ambulatorium. hoc est, quod facile huc uel illuc moueatur.

OPERIMENTVM, ti *Coprimento*, ἐπίβλημα, σκέπασμα, quod aliquid tegit. Cato de re rust. c. 10. operimenta decem, mappas tres. Pli. li. 8. c. 42. Detracto oculorū operimēto.

OPERIO, is, ui, tū, *Coprire, serare, ascondere*, ἀποκρύπτω, ἐπιβάλλω, καλύπτω, ex ob, & Pario, sed b, abiicit: vnde & p simplex p, scribitur, significatq; tego. Prop. li. 3. Atque hinuli pellis totos operibat amantes. Significat quoque claudo. Cic. in Verr. Contumeliæ quibus operti oppressiq; sumus. Ter. in Heaut. Vbi abiere intro, operuere ostium. Quandoque celare, abscondere. Pli. epist. 60. Abdere lacrymas, operire luctum. Opertum & Apertum contraria. Plau. in Cap. Operta quæ fuere: aperta sunt: patent prestigiæ. Operior, operiris, passiuum. Ci. 6. Ver. In hac insula est fons aquæ dulcis, qui fluctu totus operiretur, nisi mole lapidum à mari disiunctus esset. Opertus, a, um, particip. κεκαλυμμένος, tectus: ut, Montes operti arbore, Oui. 5. Met. Caput opertum, Hor. 2. Ser. Sat. 3. Aemus opertus nubibus, Oui. 4. de Ponto, Ele. 5. Fores opertæ, Idem 2. Fast. Lectica operta ferri per oppidnm. Cic. 2. Philip.

OPEROR, aris, *Operare, affaticarsi*, ἐργάζομαι, ἀυτουργῶ, ab Opera, significat in opere aliquo faciundo laboro. Cic. de Fat. Natura loci pertinet, & operatur. Plin. li. 11. cap. 10. Adolescentiores ad opera exeunt, seniores intus operantur. Item operam dare. Colu. li. 12. c. 4. Si rebus uenereis fuerit operatus. Operari superstitionibus. Liui. li. 10. Item rem diuinam facere, sacrificare, ἱερουργεῖν, ἱεροποιεῖν. Iuuen. Sat. 12. Vt matutinis operatur festa lucernis. Pomponius, Ad Veneris profectus est mane uetulus, uotum ut solueret: ibi nunc operatus est. Vnde & Operatio, ἱερουργία, pro sacrificio. Plaut. Vt istæc operatio crimen expiet. Operari noctes luna dicitur, cum circulum suum per noctis tempus absoluit, & post solis occasum lumen nobis præbet, quod ueluti opus eius est. Prop. lib. 2. Cynthia iam noctes est operata decem.

OPERATIO, onis, Cic. Att. l. 6. Huius nebulonis operatione, si Brutus moueri potest, licet eum solus ames. Operatus, a, um, partic. Virg. 3. Aen. Cōnubij, aruisq; nouis operata iuuentus. Operatus, absolute, pro Operatus sacris. Taci. lib. 2. Nox eadem lætam Germanico quietē tulit, uiditq; se operatum. Hinc Cooperor.

OPEROSIOR, Operosissimus, Cic. de leg. 2. Nequis sepulchrū faceret operosius, quàm quod decem homines effecerint triduo. Plin. li. 14. c. 22. In nulla parte operosior uita est. Idē lib. 6. c. 53. Operosissima securitas mortis in Hilaro ab antiquis traditur. Horat. 3. Carm. Cur ualle permutem Sabina Diuitias operosiores?

OPEROSE, aduer. περιέργως, laboriose, difficulter. Cic. in Or. Quod uel maxime desiderat diligentiam, nec id tamē operose. Plin. li. 18. c. 26. Dicemus mox paulo operosius.

OPEROSITAS, atis. Quintil. li. 8. c. 3.

OPEROSVS, a, um, *Facendiere, infacendato*, ἐνεργὴς, ἐργώδης, qui rebus gerendis operam dat, inquit Valla. Cic. de. Sen. Videtis ut senectus non modo languida non sit, uerumetiam operosa. Ouid. de Nuce: magna mei est operoso cura colono. Brachia operosa Cyclopū, Stat. 1. Theb. Operosus eius rei quisque dicitur, in aqua desudat. Ouid. 2. Fast. Disce metu posito uates operose dierum, Quod petis: Quandoque passiue accipitur pro eo, quod est multæ operæ. Ouid. in epist. Bris. Viginti fuluos operoso ex ęre lebetas. Plin. li. 18. c. 15. uitia pinguescunt arua, nec ipsa agricolis operosa. Operosus p efficaci. Oui. 14. Met. Vtere tentatis operosæ uiribus herbæ. Facilis, & Operosus contraria. Plin. li. 15. c. 23. Tarentinæ faciles, nec operoso sunt cibo.

OPERTANEA SACRA, sacrificia quæ in operto fiebant, ne profanorum oculis polluerentur, Pli. li. 10. c. 56.

OPERTO, tas, σκεπάζω, frequent. ab Operio. Festus.

OPERTORIVM, rij, *Copritura*, περικάλυμμα, operimentum. Se. in epi. Ex duabus penulis altera stragulum, altera opertoriū facta.

OPERTVM Bonæ deæ, sacrificij genus, quod à solis mulieribus in loco operto fiebat. Cic. in Para. si in opertum Bonæ acces-

accessisses, exulares.

Opercula, æ, *Operetta*, ἐπιχειμάτιον, dimin. ab opera. Apuleius.

Ophiogenae, genus hominū in Hellesponto, quos Crates Pergamenus scripsit serpentum ictus tactu solitos leuare, & manu imposita uenena extrahere corporibus. Sunt & alij eodem nomine in Cypro insula. Pli. li. 28. c. 3.

Ophites, ὀφίτης, marmoris genus, serpentis maculas habentis. Luca. li. 9. tinctus maculis Thebanus ophites. Pl. l. 36. c. 7.

Ophiuchus, ὀφιοῦχος, cœleste sidus, à poetis aliquando Anguitenens dictus, quòd hominis effigie fingi soleat anguem manu tenentis. Sunt qui Ophiuchum Aesculapium esse uelint: alij Canobonta Getarū regem: alij Phorbantē Triopæ Thessalorum regis filium. uide Higinum. Cic.

Ophiusa, ὀφιοῦσα, insula in mari Balearico, teste Ptol. ex duabus Pityusis minor, (nam maior Ebusus dicitur) propter serpentum copiam inculta: vnde & Colubraria à Latinis appelletur. Pli. l. 3. c. 5. Est & altera insula, nō procul à Creta. Idem lib. 4. ca. 12. Ophiusa item oppidum fuit Sarmatiæ Europææ ad Thyram amnem. idem loco iam citato. Rhodus quoque insula aliquando ob serpentum copiam Ophiusa dict. Strab. li. 14.

Ophiusius, sia, sium, vt Ophiusia arua. Oui. 10. Met.

Ophiusa, ὀφιοῦσα, herba in Elephantinæ Aethiopiæ regione nascens, liuida, difficilisq; aspectu, qua pota minas, terroremq; serpentium animo obuersari tradidit Democritus. Pli. lib. 24. cap. 17.

Ophrys, ὄφρυς, herba, denticulato oleri similis. Plin. lib. 26. cap. 15

Ophthalmia, oculorum vitium: quod Celsus lippitudinem appellat. Galen. Therap. ad Glauc. lib. 2. dicit esse inflammationem eius tunicæ, quæ corneæ adhæret. Idem in Isagoge latius hunc morbum describens, Ophthalmia (inquit) est quoties rubet oculi pars candida. Negat tamen Pollux ophthalmiam esse proprium aliquod oculorum vitium, sed eo verbo significari tradit cauitatem oculorum, et corporis morbum. Ophthalmia etiam piscis, qui à Pli. vocatur. Oculata. Pla. in Cap. Pernam ophthalmiam, scombrum.

Opicus, opica, opicum, pen. cor. *Lordo, sporco, immondo*, ὀπικός, sordidus, immundus, & obscœnus: vnde & mures opicos dixit Iuuen. idest impuros & putidos tractum à moribus Opicorum, qui Italiæ populi fuerunt iidem cum Oscis, teste Festo, præposteræ libidinis nomine infames. vnde & verba impudica obscœna dicta fuisse, Verrius existimauit. eosdē barbara lingua, & sermone inquinato vsos accepimus, vt & Volscos. vnde Osce, siue Volsce loqui, est inquinato, & impuro sermone vti. Hinc Barbaros omnes veteres Opicos appellarunt. Cato apud Pli. lib. 29. cap. 1. Nos dictitant barbaros, & spurcius nos, quàm alios Opicos, appellatione fœdant. Iuuen. Saty. 6. Nec curanda viris Opicæ castigat amicę Verba, idest, quæ non Latine loqueretur, sed Opice. Fuerūt autem Opici, ὀπικοί Stephano, Campaniæ populi, in quibus Baiani, Cumani, Puteolani, Neapolitani.

Opifer, ra, rum, βοηδρόμος, βοηθικός, opē ferens: vnde Iunonem Opiferam appellarunt Romani, quòd parturientibus opem ferre crederetur. Pli. lib. 11. c. 37.

Opifex, cis, pen. co. *Artefice*, κατασκευαστής, δημιουργός, ab opere faciundo: artificem, atque operatorem significat, non modo rerum, sed etiam verborum. Ci. 5. Tusc. Etsi Zeno Citticus, ignobilis verborum opifex. Idem in Catil. Omne opificum instrumētum alitur ocio. Idem. 1. Off. Omnes opifices in turpi sunt exercitio. Opifex mundi de na. de. dicit Deus omnium rerum conditor.

Opificina, æ, opificium. Plau. in Mil.

Opificium, operis confectio, vel ipsum opus χειρούργημα, κατασκευή. Varr. 3. de re rust. c. 16. Nisi apes opificij vrget tempus.

Opigena, dicta Iuno, quasi ex Ope genita. Saturnum enim & Opem Iouis & Iunonis parentes faciunt poetæ.

Opilio, nis, *Pecoraio*, ποιμήν, quasi ouilio, pastor ouium. Pla. in Asi. Opilio, qui pascit alienas oues. Sunt tamen, qui Vpilio, non Opilio scribant, auctore Prisciano, qui dicit, o breuem in hoc nomine esse conuersam in u longam ex litterarum affinitate. & hoc omnino in carmine obseruandum puto. alioqui hexametrum ingredi non posset, quòd tres primas syllabas habeat breues. Virg. 10. ecl. Venit & vpilio. Vbi Seruius: Vpilio propter metrum dixit Græce: vt ὄνυμα pro ὄνομα. nam ὀμικρὸν productionis gratia vertitur aliquā do in υ diphthongum.

Opilo, (inquit Festus) genus auis est.

Opima spolia, σκῦλα ὄπιμα, magnifica spolia, quæ dux duci detrahit: dicta (vt Varro inquit) ab ope, vel (vt Plutarch') ab opere: cum sit opus egregium, ducem belli superare. Primus omnium Romulus, cæso Ceninensium duce, Ioui Feretrio opima spolia obtulit. Liu. lib. 1. Vir. 10. Aen. Spoliis laudabor opimis.

Opime, abundanter. Plau. in Bacch. instructa domus opime.

Opimior comparatiuum. quo vsus Gel. lib. 5. cap. 14.

Opimus & gracilis, contraria. Cic. de Ora. non tam habitus corporis opimos, quàm gracilitates consectantur.

Opimo, mas, *Ingrassare*, πιαίνω, pinguefacio. Col. lib. 8. c. 9.

Opimus, ma, mum, *Ricco, grasso*, πίων, diues, pinguis: vt, Mensa opima. Star. lib. 11. Srupet in consuetus opimæ Sidonius mēsæ miles. Opima præda, Hora. Epod. 10. Cice. pro Sext. Roscio. Vt ad illam opimā prædam damnatio Roscij accedat. Horat. 1. epi. 2. Inuidus alterius macrescit rebus opimis.

Opinabile, δοξαστόν, ἔνδοξον, quòd opinione occipi potest. Cic. 1. Ac.

Opinatio, assensio. Cic. 4. Ac.

Opinator, qui opinionem tantum, non scientiam, habet. Cicer. 4. Academ. magnus sum opinator. non enim sum sapiens Hinc ex opinione. Quinct. lib. 8. cap. 5. noua sententiarum genera ex opinato. Nec opinato, à nec, & Opinato pro inopinanter, ex improuiso. Liu. 3. nouum malum nec opinato exortum. Ex nec opinato. Liu. l. 4. locum petit, vnde ex nec opinato aduersum hostem inuadit. Paruū opinatu. Plin. lib. 19. cap. 1. Illa innocentiora multo, & parua opinatu.

Opinio, is, *Opinione*, δόκησις, δόξα, existimatio de aliquo concepta. Cic. 1. Offi. Quorum de iustitia magna esset opinio multitudinis. Idem de Amic. conciliatrix amicitiæ virtutis opinio. Pla. in Am. prius tua opinione hic adero. Ter. Heau. Concurrunt multæ opiniones, quæ mihi animū exaugeant. Cæs. 3. Bel. Gal. Celeriter, contraq; omnium opinionem confecto itinere. Latine dicitur, Obtinere opinionem de Imbibere opinionem aliquo: fallit me opinionem meam: comprehendere, & remittere opinionem, quæ sunt contraria: adducere quempiam in opinionem, euellere opinionem ex alicuius animo, inserere opinionem, & euellete infitam, vincere opinionem.

Opiniosissimos, δοξαστικωτάτους, appellat. Cic. 4. Ac. Antipatrum & Archidemum, quasi nouarum opinionem auctores.

Opinor, aris. pe. pr. *Pensare*. ὑπολαμβάνω, δοξάζω, puto. Donatus. Quæ opinamur, putamus: quæ putamus, incerta sunt. Terent. An. Num videntur conuenire hæc nuptiis? P. Non opinor. D. opinor, narras? Certa res est. Cic. 4. Aca. Sapientem nihil opinari, idest, nunquam assentiri rei, vel falsæ, vel incognitæ. Lact. li. 3. Id opinatur quisque, quod nescit. Hinc inopinatum, præter opinionem.

Opipare, *copiosamente*, πολυτελῶς, copiose. Cic. 3. Off. Opipare à Pythio apparatum conuiuiums.

Opiparus, a, um, *Sontuoso*, πολυτελής, splēdidus opulento apparatu instructus. Plau. in Persa. Satin' Athenæ tibi visæ fortunatæ, atque opiparæ? Idem in Mil. opiparis obsoniis. Inde Opiparum conuiuium, lautum, & magnificum.

Opiter, opiteris, vel opitris, is, cuius pater, auo viuo, mortuus est dictus quòd obitu patris genitus sit. Festus.

Opitergium, Venetiæ mediterraneæ oppidum, etiam hodie nomen retinens. Pli. lib. 3. cap. 19. Ptol. lib. 3. ca. 1. Hinc Opiterginus, a, um. Lucan. lib. 4. Hic Opiterginis moles onerata colonis.

Opitulor, ris *Aiutare soccorrere*, ἀλεξέω, ἐπικουρέω, παρίσταμαι adiuuo, subuenio: ab ope tollenda, id, est, ferēda. Cic. ad Sulpicium, nihil videmur posse opitulari reip. Pli. lib. 28. cap. 8. Dorso medullā adalligatā cōtra vanas species opitulari.

Opitulus, ἀλεξητήριος, dictus est Iupiter, quasi opis lator, Festus.

Opium, μήκωνος, ὀπός, succus ex papauere, habens per somnū vim (si copiosius sumatur) mortiferam. Pli. lib. 20. c. 18.

Opobalsamum, succus balsami, qui præfertur omnibus odoribus, vni Iudeæ terrarum concessus, vt air Pli. li. 12. cap. 25. Arbor ipsa balsamum dicitur, ὀπὸς autem succus.

Opopanax, ὀποπάναξ, succus panacis herbæ. Plin. lib. 20. cap. 24.

Oporotheca, cæ, locus vbi fructus autumnales habentur: Varro. 1. de re rust.

Oportet, *Fa bisogno, bisogna*, δεῖ, χρή, impersonale verbum, idē quod expedit, vel vtile est. Cic. pro Balbo: Oportere, est cō sentaneum esse officio: Licere, legibus, & iuri: Decere, temporibus, & personis. Idem Att. lib. 6. Hoc fieri, & oportet, & opus est. Dicimus autem pro eodem, oportuit facere, & oportuit factum. Cice. 3. Ver. hoc iam pridem factum oportuit. Ter. in An. Non ne prius communicatum oportuit? Aliquando est coniicientis. Pla. in Pseud. Hunc hominem malum esse oportet. Inuenitur aliquando personale. Quinct. Disertos satis putat dicere, quæ oporteant.

Oppango

OPPANGO, is, gi, ctum, *Attaccare*, affigere. Pla. in Cur. suauium oppegit.

OPPEDO, is, p. c. ἀντιπέρδω, ἀντιπορδέω, contra pedo, & translate reluctor. Hor. 1. Ser. Sat. 9. Vin' tu Curtis Iudæis oppedere?

OPPERIOR, ris, *Aspettare*, περιμένω, expecto, uerbũ deponẽs, gemino p. producit enim primam syllabam, quæ in passiuo operior corripitur. Virg. 10. Aen. Hostem magnanimum operiẽs. Cice. Att. In Albano opperior, dũ ista cognosco. Ter. Ad. Hominem opperiar. Supinum facit Oppertum, teste Prisciano: unde participium oppertus. Ter. in Phor. unam horam ne oppertus sies. Legitur quandoque opperitus. Pla. in Most. Id sum opperitus.

OPPETO, is, pen. cor. *Morire*, ea ob, & peto, non ex os, & peto (ut putauit Seruius) ut sit quasi ore terrã pero, cum ij, qui moriuntur, non omnes ore terram petant. Proprie idẽ est, quod obeo, uel subeo: fere tamen semper accipitur pro morior: sed hoc non tam fit ea natura uerbi, quàm propter accusatiuum, Mortem, qui in eo, quamuis aliquando non exprimatur, semper tamen subauditur. Ci. 1. de Diu. Aequius esse censuit, maturam se mortem oppetere. Virg. 1. Aen. Quis ante ora patrum Troiæ sub mœnibus altis, Contigit oppetere. Aliquando habet alium accusatiuũ. Cic. 1. Tusc. ex antiquo poeta: Prius, quàm oppeto malam pestem hostili manu.

OPPIANVS, Grãmaticus & Poeta insignis, ex Anazarbe, siue (ut Suidæ placet) ex Corico Ciliciæ ciuitate. scripsit ἁλιευτικὰ, κυνηγετικὰ, καὶ ἰξευτικὰ uersuum uiginti millibus: quæ cum M. Antonio Seueri filio obtulisset, totidẽ aureos stateras ab eo accepit.

OPPICO, as, pen. cor. *Impegolar*, ἐμπιττόω, πιττόω, idem quod picare, i. pice illinere, quod genus picationis fieri antiquitus solebat in dolijs, uel cadis uinarijs, ne perfluerent. Cato cap. 120.

OPPIDANVS, dani, πολίτης, qui oppidum incolit. Cæs. li. 3. Comm. ne quam oppidani à militibus iniuriam acciperẽt.

OPPIDANVS, a, um, ἀστικὸς, Cic. pro Plan. Vetere quodam in re oppidano. Cic. de Claris Orat. Oppidano quodam, & incondito genere dicendi.

OPPIDATIM, κατὰ πόλεις, p oppida, ut, oppidatim discurrere.

OPPIDO, *Molto*, κομιδῆ, aduerb. ualde, multum. ortum est autẽ hoc uerbũ, teste Festo, ex sermone inter se confabulantiũ, quantum quisque frugum faceret: atq; copia significaretur, sæpe respondebatur, quantum uel oppido satis esset. Hinc, Oppido, pro multum. Ter. Heaut. Dic me hic oppido esse inuitam. Interdum subiungimus, Quam Gell. li. 15. cap. 30. Oppidoquam fiunt in litterarum ostentatione inepti. Cæs. Oppidoquam pauci sub pellibus acquiescebant. Accipitur aliquando Oppido, pro statim. Pla. in Most. Oppido uenit ignauia.

OPPIDVLVM, li, πολίχνιον, paruum oppidũ. Cic. ad Att. li. 10.

OPPIDVM, di, *Città, castello*, πόλις, siue ab ope dictum sit, siue ab opibus, siue etiam ab opponendo, ut quibusdam placet, geminato p, scribendum est. est autem oppidum locus mœnibus conclusus, in quem homines multi habitandi causa conueniunt. quidam oppida ab urbibus distinguunt, ut hæ maiores, illa minora sint. uerum indifferenter legimus eandem ciuitatem oppidum, & urbem appellari. unde Plau. in Persa, cum Eleusipolim sæpius urbem uocasset, subdit: Eleusipolim Persæ cepere, antiquum oppidum. Sic Ser. Sulp. in epist. ad Cic. cum numerasset multas insignes urbes, subdit: Quæ oppida florentissima fuerunt. Cic. 6. Ver. Segesta est oppidum peruetus in Sicilia. Vir. 4. ecl. Quæ cingere muris Oppida.

OPPIGNERO, *Impegnare*, ἐνεχυριάζω, ὑποτίθημι, pignori do. Cic. pro Sext. Libelli pro uino oppignerabantur. Marti. 2. Oppignerauit modo Claudi mensam. Repignerare, uide suo loco.

OPPILATIO, obstructio, uitiũ præclusi iecinoris, aliorumq; uiscerum.

OPPILO, as, *Serrare*, ἐμφράττω, occludo. Lucr. lib. 6. Fluctibus aduersis oppilare ostia contra. Cice. 2. Philip. Scalis oppilatis impetum compressit.

OPPLEO, ples, *Empire*, ἀναπληρόω, impleo. Plau. in Rud. meas opplebit aures sua uaniloquentia. Cice. 2. de nat. deor. Hæc opinio Græciam oppleuit.

OPPLORO, as, κατοδύρομαι, plorando obtũdo. lib. 4. ad Her. Quia uos auribus meis opplorare desinitis?

OPPONO, nis, *Opporre*, προτείνομαι, contra pono. Cice. 2. de nat. deo. pullos ita tuentur, ut pennis foueant, ne frigore lædantur, &, si est calor, à sole se opponant. Moles fluctibus opponere, Cic. 1. Offic. Natura opposuit montes mari, Lucr. lib. 5. Opponere uitium uirtuti, Cic. 3. de Finib. Quandoque pro obijcere. Cic. pro Quintio: formidines opponantur. Aliquando pro deponere, id est contra alium prouocantem pignus ponere. Plau. in Cur. pono pallium: Ille suũ annulum opposuit.

OPPORTVNE, εὐκαίρως, quod pro desiderio accidit, siue quod accidit tempore. Ter. in And. Opportune fit mihi obuiã.

OPPORTVNITAS, εὐκαιρία, ratione loci, temporis, & personarũ. Cic. 3. de fin. opportunitas (sic enim appellemus εὐκαιρίαν) non fit maior productione temporis. Ponitur quandoque pro facilitate. Pli. epist. 24. Tranquilli stomachum multa sollicitant, uicinitas urbis, opportunitatis uiæ. Quãdoque pro utilitate. Ci. de Ami. summas amicitia opportunitates habet. Opportunitate pona aduenire, i. in tẽpore. Pla. in Epid. Optima opportunitate ambo uenistis.

OPPRESSOR, ris, uindex, & oppressor coniurationis.

OPPORTVNVS, a, ũ, *Opportuno*, εὔκαιρος, ab ob, & portus, quòd nauigantibus utilissimi, optatissimiq; sint portus. Est autẽ opportunum, quod nobis commode & pro desiderio, suoq; tempore obtingit. Cic. Cœlio li. 2. epist. Quas si satis opportuno tempore accepisti. Quandoque pro apto. Ter. in Eun. Ad omnia hæc magis opportunus nemo est. Quandoque iungitur datiuo, pro obnoxio. Pli. li. 7. c. 52. Feminarũ sexus huic malo uidetur maxime opportunus. Idem lib. 18. c. 7. Opportuniora morbis corpora, peiiuiora ad morbos.

OPPRESSIO, constrictio: eius diminutiuum, oppressiũcula. Pla. papillarum oppressiunculæ.

OPPOSITIO, contrarietas. Cic. 1. de Inuen. Disparatũ est id, quod ab aliqua re per oppositionem negationis separatur.

OPPOSITVM, ἀντεστραμμένον, ἀντικείμενον, ἐναντίον, cõtrariũ.

OPPOSITVS, huius tus, oppositio. Ci. pro Marc. laterum nostrorum oppositus, & corporum pollicemur.

OPPRIMO, is, pen. co. *Opprimere, accidere*, ἀφίστημι, ἐπιλαμβάνω, ἐπικαταλαμβάνω, eneco, conculco: habetq; in se maiorem uim, quàm extinguo. Ci. in Læl. danda est opera, ut extinctæ potius amicitiæ, quàm oppressæ uideantur. quòd in extinguendo mora quædam, in opprimendo celeritas significetur. Interdum ponitur pro claudere, ἐπιστομίζειν. Plau. in Asin. Os opprime. Interdum pro cõprehendere. Ibidem: Itaro ipsum hominem manifesto opprimas. Interdum pro uiolare, βιάζεσθαι, ut, Oppressit uirginem. Interdum premendo grauare, πιέζειν. Cic. Qui homini tot miseriis oppresso subueniret. Interdum pro occupare, καταλαμβάνειν. Cic. Cas. hæc tertia iam epistola ante te oppressit, quàm tu litteram. Quandoque celare, tacere. Ci. pro Roscio Amer. Quo studiosius ab ipsis opprimitur, & absconditur, eo magis eminet, & apparet. Interdũ pro constringere, συστέλλειν.

OPPROBRAMENTVM, ti, *Opprobrio, uituperio*, ὄνειδος, opprobrium. Pla. in Merc. si quid faciendum est danoi, facere malolo, Quàm opprobramentum aut flagitium muliebre efferri domo.

OPPROBRATIO, ὀνειδισμός. Gell. li. 15. c. 12.

OPPROBRIVM, brii, *Vituperio, infamia*, ὄνειδος, infamia, dedecus, quasi obiectum probrum. Cice. in Salust. Cum omnibus matribus familiarũ opprobrio esset. Horat. 1. episto. 2. maioris fugiens opprobria culpæ.

OPPROBRO, as, *Villaneggiare, uituperare*, ὀνειδίζω, opprobrio do, obijcio. Gell. lib. 2. c. 15. Cato M. Cœlio trib. pleb. uilitatem opprobrans non loquendi tantum, uerumetiam tacendi. Pla. in Most. mihimet cupio id opprobrarier.

OPPVGNATIO, πολιορκησις. L. 2. 4. Nec segnior oppugnatio ẽ.

OPPVGNATOR, oris, πολιορκητής. Cice. pro Balbo utinã possent oppugnatores reip. de ciuitate exterminari.

OPPVGNO, as, *Dare assalto*, πολεμέω, πολιορκῶ, προσβάλλω, cõtra pugno. Cice. pro Sext. Domus est oppugnata ferro, facibus, exercitu Clodiano.

OPPVTO, as, *Potare*, amputo, proprie de arboribus. Plin. libro 17. cap. 22.

OPPVIRE, *Percuotere*, antiqui dixerunt pro percutere. vnde Oppuuia, verbera. Afranius. Oppuuijs pueri coercentur. Vide Pauio.

OPS, Opis, generis femi. filia cæli ex vesta, & soror, & coniux Saturni, quæ & Ῥέα dicitur, ἀπὸ τοῦ ῥεῖν, fluere: quòd terra rebus omnibus affluat. eadem Cybele appellatur, uel à monte atque oppido Phrygiæ Cybelo, ubi sacra eius primo instituta fuerunt, uel ἀπὸ τῶν κυμβάλων, quibus in sacris eius utebantur sacerdotes. Ops autem idcirco dicta putatur, quòd terræ ope uita hominum sustentetur: uel ab antiquo adiectiuo ops, quo ueteres pro diuite utebantur: ut contra inopem dicimus pauperem. ueteres enim, quorum opes præcipue in re pecuaria, & agricultura consistebant, terrã huiusmodi opum largitricem diuinis prosecuti sunt honoribus, Opemq;, i. opulentam nuncupauere. Hæc & Mater deum appellatur à poetis, quòd putarẽt cœlestes omnes in terria fuisse

fuisse genitos,& ob insigne aliquod meritum in cœlum trãslatos. Opes in numero plurali dicuntur diuitiæ. Virg. 1. Aen. Auxilio tutos dimittam,opibusq; iuuabo. Hor. Serm. li.2. Sat.2. Ofellum integris opibus noui nõ largius usum, Quàm nunc accisis uideas. Opes accisas, quæ imminutæ sunt,uocat integras:florentes,& nulla in parte diminutas. Quandoque pro eo,quantumcunque ualemus. Ci.li. 1. ad Q. Fr. Accidit,ut prætores suis nihil proficere suis opibus possent. Apud uetustissimos Ops aliquando inuenitur: ut idem sit,quod opem ferens. Accius:Quorum genitor fertur esse ops gentibus. In singulari significat auxiliũ, ἐπικουρίαν, Ouid.lib.1.de Rem. Carminis & medicæ Phœbe repertor opis. Cic. lib.3. Tus. Opis egens, dixit:id est, auxilij indiga. Aliquãdo significat uires,uel potestatem, δύναμιν. Vir. 2. Aen. Grates persoluere dignas, Non opis est nostræ. Aliquando uim. Salust. in Catil. Summa ope niti decet .i. summa ui. Aliquando opem in singulari num. legimus pro diuitijs. Cic.3. Tusc. ex uetusto poeta: Vidi ego te adstante ope barbarica:id est,opulentia summa.

Opsonator,ris, *Spenditore*, ὀψώνης Libanio, qui emit opsonia. Pla. Mil. Vel primariũ parasitum, opsonatorẽ optimũ.

Opsonatus,us, ὀψωνεία, opsonatio. Pla. in Truc.

Opsonito,as, sæpe opsono. Næuius: Multi mecum opsonitauere.

Opsonium,nij, *Companatico*, ὀψώνιον, quicquid ultra panem,& uinum cibi apponitur. Plau. in Aul. Dat equos cum opsonio. Hora.1 Ser. Sat.2. Omnia conductis coemens opsonia nummis.

Opsono,as, & opsonor,aris,deponens,pen. pro. *Comprare cõpanatico*. nã Græce ὀψώνιον, per ω scribit, ὀψωνῶ, ὀψωνέω, emo,seu præparo opsonium. Plaut. in Cas. obsonato ampliter. Ter. in An. drachmis opsonatus est decem. Opsonare famem ambulando,est acuere, & excitare. Cic. 5. Tusc. Socratem ferunt respondisse, se, quo melius cenaret, opsonare ambulando famem.

Optabilis,le, εὐκταῖος, quod optari debet. Ci. Luce. optabiles inexperiendo non fuerunt, in legendo tamen erunt iucundæ.

Optabiliter. Cic.1. Tusc. optabiliter iter illud iucundum.

Optati,in honestum gradum aliquem electi,ab opto,eligo.

Optatissimus nuntius. Cic.14. Philip.

Optatum,ti. Cic. in Pis. accidit præter optatum meum. Optata loqui. Ter. in Heaut. Eueniunt optata, Ouid.6. Met. Respondet optatis meis fortuna. Cic. Curioni.2.lib. Fam.

Optatus nomen ex partic. Cic. ad Lentulum: Mihi nihil fuit optatius. Idem. Q. Fr. Vale mi optatissime frater.

Optato, *Desideratamente*, ἐπιποθήτως, aduerb. cum desiderio. Teren. in And. Optato aduenis. Cice. ad Att. Mihi optato veneris.

Optimates, *Primati,nobili*, οἱ ἄριστοι, qui primũ in ciuitate locum tenent,optimeq; de rep. sentiunt. Ci. pro Sext. dicit optimates esse,qui ita in rep. se gerũt, vt sua consilia optimo cuique probentur: populares vero,qui ea faciunt, & dicũt, quæ multitudini iucunda esse volunt.

Optimitas,atis, *Vtilità,commodo*, ἀγχίστημα, vtilitas, cõmodum. Plau. Maximas optimitates Suis heris ille pariet.

Optime, aliquãdo pro opportune. Ter. in Eunu. Adest optime frater.

Optimus, *Ottimo,perfetto*, ἄριστος, κράτιστος, βέλτιστος, superlatiuum à bonus. Optimo iure prædia esse dicuntur, quæ immunia prorsus sunt. Cicer. de leg. agr. Quintil. in Pro. li.1. Optima facere,quàm promittere, maluerunt.

Optio,onis, *Elettione*, αἵρεσις, fœm. gen. electio. Plau. in Cas. Optio hæc tua est: vtram vis conditionem,accipe. Et dicimus, Dare optionem, Facere optionem alicui, Permittere optionem alicui. Cic.1. Verr. Quoties ille tibi potestatem, optionemq; facturus sit,vt eligas vtrum velis. Quinti. li.5. Nec optio iudicis aduersario permittenda. Cic.4. Ac. Si optio naturæ nostræ detur. Festus:In re militari Optio appellatur is,quem decurio, aut centurio optat sibi rerum priuatarum ministrum,quo facilius obeat publica officia. Optio qui nunc dicitur,antea appellabatur Accensus, qui à tribuno militum centurioni dabatur adiutor. Dicitur ab optando(ut Vegetius ait)quòd antecedentibus ægrerudine præpeditis,ij tanquam adoptati eorum, atque uicarij solent uniuersa curare. Plaut. in Asi. Optionem tibi sumito Leonidem, Callist. in.l.ult. de Iur. immun. eum qui in Palatina militia idipsum agat, quod in exercitu optiones, iure arbitror dici optionem.

Optiuus, adiect. *Adottiuo*, ὑποποιητός, adoptiuus, vt nomen optimum. Hor.2. Epist.1. Fit Mimermnus, & optiuo cognomine crescit.

Opto,tas, *Desiderare*, εὔχομαι, Cic. Sulpitio li.4. mihi venire in mentem nihil potest, non modo quid sperem, sed vix iam quid audeam optare. Quandoque eligo, αἱρέομαι. Cic. lib.1. Off. Quæ pulcherrima videantur,ea maxime optant. Vir. l. 1. Optauitq; locum tectis. Aliquãdo est petere,rogare. Ci. in Catil.2. Neque ego à diis immortalibus optabo, vt, &c. Interdum pro asciscere. Idem in Epist. ne optari quidem sacerdotem licebat, qui cuiquam ex collegio esset inimicus. Hinc Adopto, valde desidero. Plau. in Cist. Sociam te mihi adopto ad meam salutem. Vatinius Cic. Quem potius adoptem,quàm illum,quo defendente vincere didici? Est præterea,in filii locum asciscere. Ter. in Adel. Ego hunc maiorem adoptaui mihi. Adoptio υἱωσις, vt scribit Caius, duobus modis fit,aut principis auctoritate,aut magistratus imperio. Principis auctoritate adoptamus eos, qui sui iuris sunt: quæ species adoptionis dicitur, Arrogatio: quia & is, qui adoptat,rogatur,id est,interrogatur,an velit eum,quem arrogaturus sit, iusti filii loco habere. Similiter & is rogatur,quem arrogaturi sumus,an id fieri patiatur. Imperio magistratus adoptamus eos,qui in potestate parentis sunt,siue primum gradum liberorum obtineant, qualis est filius,filia: siue inferiorem,qualis est nepos, neptis, pronepos, pronepris. Gel. li.5.c.19. Aliter distinguit Arrogationem ab Adoptione:vt Adoptio dicatur, quæ fit apud prætorem: Arrogatio,quæ per populum fit rogante tribuno. Coopto, προσαιρέομαι, eligo. Ci. in Bruto: A quo in collegium augurum fueram cooptatus. Exopto, valde desidero. Sal. gloriam & honorem boni,& ignaui sibi æque exoptant. Præopto, προαιρέομαι, potius opto. Terẽ. in Hec. Adeo peruicaci es animo,vt puerum præoptares perire.

Opulenter, sumptuose,splendide,cum opulentia. Liu. li.1.

Opulentia,& opulentitas, πλοῦτος, pro diuitiis. Salu. in Ci. Cui potest esse dubium,quin opulentiam istam ex sanguine & miseriis ciuium parasueris? Pli.l.17.c.1. recens opulentia. opulentitas dixit Plaut. in Mil.

Opulento,as, *Arricchire*, πλουτίζω, dito,seu abũdantem facio. Col. li.8.c.1. Villaticæ pastiones mensam pretiosis dapibus opulentant. Hor.1. Epi.17. Auro pascat herum,an baccis opulenter oliuæ.

Opulentus,a,um, *Ricco*, πλούσιος, opibus abundans. Plaut. in Amph. Opulento homini hæc seruitus dura est. Cicer.4. de Ami. Magis amicitiarum præsidia quærunt inopes,quàm opulenti. Hora.3. Carm. Ode 24. Intactis opulentior thesauris Arabum. Catullus in Iul. Cæs. Eo ne urbis opulentissima Socer,generq; perdidisti omnia?

Opulesco, *Arricchirsi*, πλουτῶ, ditesco. Furius apud Nonium.

Opulus,li,pe.co. genus arboris maritandis vitibus idoneum. Col.l.5.ca.6. Vitem maxime opulus uidetur alere. Ruel. li. 1. cap.105. Opulus corno similis arbos: vlmi proceritate adolescit, caudice recto,enodi.

Opuntia,æ,herba circa Opuntem nascens. Pli.l.22.c.17.

Opus,vntis,ciuitas Locrorum Epicnemidiorum, Oui. li.1. de Pon. Patroclus Opunta reliquit.

Opus,operis,& opus indeclinabile, *Opera*, vide Opera, ræ.

Opusculum, *Operetta*, dimin. ab opus. Cic.4. Aca. minutorum opusculorum fabricator.

O ANTE R

Ora,oræ, *Estremità di qualche cosa,riuiera*, ἔσχατα, τὰ ἐσχατεύοντα, extremitas cuiusque rei. Vir.9. Aen. Et mecum ingentis oras euoluite belli, idest, belli extrema, vt interpretatur Seruius. Hinc vestimentorum extremaq; Oræ dicuntur. regionum item terrarumq; fines, insuper maritimæ ipsæ regiones. Vir.1. Aen. Troiæ qui primus ab oris, Italiam faro profugus, Lauinaq; venit Littora. Oræ alueariorum. Virgil.4. Ge. fucoq;,& floribus oras Explẽt. Pli. Oræ appellatione fere semper regionem littoralem appellat. Quæ vero remota sunt ab ora, in mediterraneo esse dicũtur. Ora pro regione. Ci.2. de nat. deo. Omnibus hominibus,qui ubique sunt, quacunque in ora,ac parte terrarum. Ora, pro climate,vel segmento cæli. Cic.1. Tus. Globum terræ, fixum in medio mundi vniuersi loco,duabus oris distantibus. Sunt qui dicant Oram etiam significare nauticum funem,quo nauis littori alligatur, adducentes illud Quinti. in Præfa. ad Tryphonem oram soluentibus bene precemur,& Liu. lib.28. trahunt scalas,orasq; & anchoras præcidunt. Sed hoc incertũ est:cum in Liuio, Lola, in uetusto codice scriptũ reperiatur:& apud Quinti. Ora soluentibus in quibusdam exemplaribus legatur:ut sit:soluentibus à littore. Ora pro initio rei, auctore Festo, usus est Cæcilius: Oram, inquit, reperire nullã queo. Apud Cels. Oræ uulneris uocantur, uulneris extremitates, Oras, inquit, uulneri futuriæ comprehendant.

Oraculum,li, *Oracolo*, χρησμὸς, λόγιον, idem est, quod deorum responsum: à uerbo Oro, uel ab oratione, teste Cicerone in Topicis: Oracula(inquit)ex eo ipso appellata sunt, quòd inest

inest his deorum oratio. Virg. 2. Aen. Suspensi Eurypylum scitatum oracula Phœbi Mittimus. Quandoque pro téplo, in quo responsa dantur. Plin. lib. 12. cap. 33. Nonnunquam etiam pro celebri sententia. Seneca: Vnum illud optimum oraculum, pugnandum esse pro patria. Pli. lib. 18. cap. 6. Inde illa reliqua oracula: Nequam agricolam esse, quisquis emeret, quod præstare ei fundus posset. Accipitur aliquando pro somnio nocturno, quo res aliqua nobis denunciat. Cic. 1. de Diuin. Exposui somnij, & furoris oracula. Cice. pro Font. Ex oraculo dici putes. i. verissime. Edere oraculum. Oraculo aliquid edere, Petere oraculum de aliqua re, Oraculo editum est.

ORATA, æ, *Orata*, χρύσοφρυς, piscis, ab auri colore nomen habens. idem & Aurata dicitur. solent enim ueteres pro au diphthôgo sæpe o, litterã substituere, ut Clodius pro Claudio. Vide Aurata.

ORBANA, deæ nomen. Romæ ad ædem Larium aram habuit. Pli li. 2. c. 6.

ORATIO, nis, omnis locutio. Cic. in Bruto. Quanquam omnis locutio oratio est, tamen unius oratoris locutio hoc proprio signata nomine est. Orationis operam compendi facere, dixit Plaut. in Most. i. paucis agere, paucis uerbis dicere. Orationem sibi parare est cogitare quid dicturi simus. oratio etiam est ipsius oratoris ratio, & argumentorum arte dispositorum enumeratio: quale sunt orationes Cicer.

ORATIVNCVLA, dimin. Cic. de Clar. Orat.: Indicant oratiunculæ.

ORATOR, ris, sic à Cic. definitur. Orator est uir bonus, dicendi peritus. Canorus, & uolubilis orator, Cic. de Cla. Ora. Orator etiam dicitur Ciceronis liber, in quo instituitur futurus orator. Cic. ad Trebonium lib. 15. Oratorem meũ, (sic enim inscripsi) Sabino tuo commendaui.

ORATORIE. Cic. in Orat. Nihil est aliud oratorie dicere, nisi optimis sententijs, uerbisq; lectissimis dicere.

ORATORIVS, a, um, Cic. 1. de Orat. illam orationem disertã sibi, & oratoriam uideri. Ornatus oratorius, Quin. li. 3. c. 1.

ORATRIX, apud Quinctil. lib. 2. cap. 15.

ORATVM, ti, preces. Ter. in Hec. cum orata eius reminiscor.

ORATVS, tus, tui. rogatio. Cic. p Flac. An scripsi oratu meo?

ORBICVLATIM, per orbes, quasi circularim. Pli. lib. 11. c. 37. Ceruix è multis, uertebratisq; orbiculatim ossibus flexilis.

ORBICVLATVS, ta, tum. *Tondo, ritondo*, κυκλοτερὴς, σφαιροειδὴς, in orbem factum: unde poma orbiculata dicuntur à Varr. 1. de re rust. cap. 59. quæ figuram habent orbis in rotunditatẽ circumacti. Cæl. ad Cic. lib. 8. Tibi nostri milites, qui atrocissima hyeme bellum confecerunt, malis orbiculatis pasti uidentur.

ORBICVLVS, li, σφαιρίδιον, dimin. Pli. lib. 25. cap. 13. Concisa in orbiculos seruatur in uino. Orbiculus pro rotula trochleæ. Cato cap. 3.

ORBICVS, a, um, *Girato intorno*, κυκλοτερὴς, auctore Nonio, quod est per orbem ductum. Varro: ut sidera cœli circa terram, atq; auem uoluuntur.

ORBILE, bilis, id esse uidetur, quod rotam in summo axe continet: uel id potius, quod in extremis radiis est, & canthis cingitur. Var. 3. de re rust. cap. 5. axis sustinet rotam radiatam, ita ut ad extremum, ubi orbile solet esse acutum, tabula canata sit.

ORBILIVS, Beneuentanus grammaticus, Horatij in pueritia præceptor, quem lib. 2. epi. Ob nimiam in pueros sæuitiam Plagosum uocat. uixit ad centesimum primum annum: reliquit filium Orbilium, & ipsum grãmaticũ. Ex Trãquillo.

ORBIS, huius orbis, *Circolo*, κύκλος, σφαῖρα, circulus. Pli. li. 11. cap. 37. Alijs glauci coloris orbibus circundatis. Ouid. 6. Met. Lanam glomerabat in orbes. Vir. 5. Ae. Alternos orbibus orbes Impediunt. Cic. 3. de Orat. Circuitus, & quasi orbis uerborum. Differt autem orbis à sphæra, seu globo: quòd orbis proprie dicatur de plano corpore, quod circularem habet figuram: sphæra autem, uel globus de corpore solido. Cic. 1. de Nat. de. Duæ formæ præstantes sunt, ex solidis globus. ex planis circulus, uel orbis: qui Grǽce κύκλος, dicitur. sed hoc non semper obseruatur. ponitur enim infrequenter orbis pro eo quod sphæricum est, uel rotundum, unde orbem terrarum, dicimus, pro toto uniuersæ terræ globo, quem sphæricæ figuræ esse saniores philosophi contendunt. Plin. in Proœ. lib. 3. Terrarũ orbis uniuersus in tres diuiditur partes. Accipitur etiam orbis pro circulari cœlestium corporũ meatu. Cic. de Som. Sci. Stellę circulos suos orbesq; conficiunt celeritate mirabili. Nonnunquam etiã, cœlos ipsos, uel cœlestes sphæras orbes dicimus. Ibidem. Nouem tibi orbibus, uel potius globis cõnexa sint omnia. Orbes etiam quandoq; dicuntur frõtis foramina, inter quæ latent oculi. Stat. Tum uacuos orbes. Sed & ipsa lumina sic appellantur. Lact. Orbes ipsos humoris puri plenos esse uoluit. Ponitur quandoque pro regione. Pli. lib. 12. cap. 32. In nostro orbe proxime laudatur Syriacum. Aliquãdo pro operculo in orbem facto. Cato de re rust. cap. 10. Abacum unum, orbes æneos duos. Orbis ablaqueationi, apud Col. lib. 4. c. 4. ponitur pro fossione illa, quæ in orbem circa uites, aut arbores fieri solet. Quandoque orbem legimus pro orbili. i. extremitatibus radiorum in rota, quæ canthis cinguntur. Var. 3. de re rust. c. 5. cum aqua calida, & frigida ex orbe ligneo fluat in conuiuium. Orbis pro anno. Vir. 1. Aenei. Triginta magnos uoluendis mensibus orbes Imperiu explebit. i. regnabit triginta annos. Idem 3. Ae. Annuus exactis completur mensibus orbis. Accipitur etiam pro mensa rotunda. Mart. lib. 2. Tu Lybicos Indis suspendis dentibus orbes. Libycos orbes uocat mensas citreas. Ponitur quandoque pro serie continua, & quadam quasi circunductione orationis, cum periodi legitimis comatibus & colis sunt expletæ. Quinct. lib. 9. cap. ult. Historia non tam finitos numeros, quãm orbem quendam, contextumq; desiderat. Cic. in Orat. in Thucydide orbem orationis desidero.

ORBITA, æ, pen. cor. *Ruota, carro*, τροχιά, rota. Virg. l. 3. Ge. Iuuat ire iugis, qua nulla priorum Castaliam molli diuertitur orbita cliuo. Cic. Att. l. 2. Vt uix impressam orbitam uidere possimus. Est preterea uestigium decurrentis in uiis rotæ excursu. Pli. lib. 8. c. 58. orbitam si transire, moriuntur. Loquitur de muribus. Liui. lib. 32. Rota una, in altiorem orbitam depressa, turrim inclinauit. Item Orbita, rotunditas. Ver. in Aetna: Solis scire modum, & quanto minor orbita Lunæ est.

ORBITAS, tis. Cic. de Orat. Instituere tutorẽ filiorũ orbitati.

ORBATIO, onis, Seneca Epist. 88. Paupertas non per positionem, sed ut antiqui dixerunt, per orbationem dicitur. Græci dicunt στέρησιν: quod cum dicunt, non quod quis habeat, dicitur, sed quod non habeat.

ORBATVS, partici. Cic. pro Clu. Mater orbata filio. Idem ad Cecinnam: afflictum, & iam omni spe salutis orbatum.

ORBITAS, ὀρφανία, priuatio parentum. Plaut. in Cap. quasi in orbitatem filios produxerim. A Col. l. 6. Orbi palmites dicuntur, qui oculis, & gemmis carent. Orbitudo, orbitas, antiquum est. Accius Miseret orbitudinis.

ORBO, as, *priuare*, στερόω, ἀποστερέω, priuo. Cic. de Ami. si illis plane orbatus essem, magnum tamen afferret ætas illa solatium. Idem. 4. Acad. Non is excæcat nos, aut orbat sensibus. Orbare se luce, Ci. 3. Tusc. Orbari auxilio, pro Mur.

ORBVS, orbi, *Orbo, cieco*, πεπηρωμένος τὰς ὄψεις, proprie oculorum luce priuatus, quasi amissis oculorũ orbibus. Iuuen. Sat. 4. uigilantibus orbis. Pli. lib. 7. cap. 43. Orbam luminibus exegit senectam. Translate Orbi dicuntur, quicunque aliqua re cara priuati sunt. Hinc patres, amissis liberis, orbi uocantur. Cic. in Parad. Quem nutum locupletis orbis senis non obseruant? Colum. lib. 5. cap. 4. Orbæ suis natis matres. Iuuen. Persicus orborum lautissimus.

ORCA, æ, *Orca*, ὄρκυν, genus beluæ marinæ, (inquit Festus) balænis infestum. Plin. lib. 9. c. 6. orca, cuius imago nulla repræsentatione exprimi possit alia, quàm carnis immẽsæ dentibus truculentæ, uitulos balænarum, uel etiamnum grauidas lancinat morsu, incussaq; ceu Liburnicarum rostrix fodit. Horat. 2. Sermon. Saty. 4. Byzantia putruit orca. Ab huius beluæ similitudine uasis quoddam uinarij genus specie tereti, & uniformi, Orca dicitur. Var. de re rust. lib. 1 c. 13. Orcæ in Hispania feruore musti ruptæ. Erat etiam olim Orca uasis genus, in quo fici asseruabantur. Pl. l. 15. c. 19. Quidã et Orcam accipiunt pro uasculo lusorio, quò coniecti tali, agitatiq; emittuntur in tabulam aleatoriam. Persius Sat. 3. Angustæ collo non fallier orcæ. Pli. lib 35. pro capsa pigmentorum muliebrium posuit. Orca etiam gemmæ nomen est, nigro, fuluo, uiridi, ac candido colore distinctæ. Plin. lib. 37. cap. 10.

ORCHESTRA, ὀρχήστρα, locus erat in theatro inter scenam & cuneos senatoribus ad spectandum designatus, in quo erat pulpitum quinque non amplius pedibus altum, quod Græci Thymelen dicebant, & Logeum, in quo chorus tragœdiarum, & comœdiarum, (quandiu comœdiæ chorum habuerunt) ipsiq; etiam citharœdi, & aulœdi, & quotquot personã ex fabula non agebant, actioni subseruiebant. Dicta Orchestra ἀπὸ τοῦ ὀρχέομαι, à saltando, quòd in eo gesticulatores, histrionibus in scenam abditis, populum saltando detinerent. Suet. in Ner. in orchestram, senatumq; descendit, & orationis carminisq; latini coronam sumpsit. Iuuenalis posuit professione senatus & primorum, cum ait. Similẽq; uidebit Orchestram, & populum. Cice. de orchestra etiam meminit.

ORCHIA LEX, prima inter leges sumptuarias, ab Orchio tribuno

bono lat.i. hac certus conuiuarum numerus perscribebatur,cauebaturq; vt apertis ianuis cœnitaretur, ne qua legi fraus fieri posset.

ORCHIS,ὄρχις,herba,quam & Cynosorchin vocat.Plin. lib. 26.cap.10.Est etiam piscis quidam durissimus, de quo Plin. lib.32.cap. 2.

ORCHITES,pen.cor.ὀρχίτης,genus oliuarum, quæ à testiculis nomen sumpserunt,vt inquit Serui.in lib.3.Georg.nam ὄρχεις testes dicuntur:vnde Orchites dictæ sunt quasi testiculares oliuæ. Nominatiuus singularis est orchis. Col. lib. 5.cap.82.Orchis quoque & radius melius ad escam, quàm ad liquo rem stringitur.

ORCHOMENVS,p.cor.Ὀρχόμενος,Thessaliæ fluuius, antea Minyeus appellatus, teste Plin.lib.4.cap. 8. Orchomenus itē, siue Orcho menum,Thessaliæ oppidum est, ad sui nominis fluuium situm, olim potentissimum,vt pote cui & Thebani aliquando tributum pependerint.Strab.lib.9. Fuit item oppidum in Arcadia,non procul à Lebadia. Strabo. lib. 8. Fuit & tertium in Eubœa insula. Idem lib.9.

ORCVLA.Cato de re rust.rutam in orculam condito.

ORCVS,ᾅδης,à veteribus inferorum deus est existimatus,quē & Plutonem & Ditem patrem vocabant.Cic. 6. Verr. Hic dolor erat tantus,vt Verres,alter Orcus,venisse Ennam, & non Proserpinam asportasse,sed ipsam abripuisse Cererem videretur. Aliquando etiam pro ipso inferorum loco poni tur:vnde à Propertio lib. 3. Eleg. Minos vocatur arbiter Orci,quasi inferorum iudex & moderator. Plau.in Asi.Bene vale:apud Orcum te videbo. Homer.2.Ili. Indicat Orcum Thessaliæ fluuium esse, è Stygia palude profluentem, aquis adeo pinguibus, vt Peneo fluuio, in quem illabitur, olei in modum supernatet. Hinc factus est locus fabulæ, vt Orcus inferorum fluuium esse dicatur, cuius apud deos sanctissimum semper habitum sit iuramentum. Festus Orcum ab vrgendo dictum putat, quòd ad mortem homines vrgeat. Alii ἀπὸ τοῦ ὅρκου,hoc est,à iuramento, quòd nullū iuramētum apud superos firmius esset,aut religiosius,quàm cum per Stygiam paludem iurabant,aut per Orcum fluuiū, qui ex Stygie profluit. Cum Orco rationem habere, vel ponere,est periculo mortis sese exponere, cum id præuideamus:quod solent agricolæ, qui in pestilenti agro quamuis fructifero serunt.Var. 1.de re rust.cap.4. vbi ratio cum Orco habetur,ibi non modo fructus est incertus,sed etiam colentiū vita. Virg.4.Aen.Stygioq; caput damnauerat Orco.

ORDINARIVS,a,um,*Ordinario*,τεταγμένος,τακτός,in quo seruatur ordo. Ordinaria semina, dicuntur ordine disposita. Col.lib.3.cap.13.Sic & ordinaria uitis, apud eundem eodē lib.cap.16.Vitruui. lib. 2.Ordinarios lapides appellat, qui sunt eiusdem formæ,& ordinis. Ordinarius homo,(vt post Oppium docet Festus) dicitur homo scurra, & improbus, quiq; assidue in litibus moratur, ob eamq; caussam in ordinem stat prætorem adeuntium, siue per contrarietatem, vt ait Aelius Stylo,minime ordinate uiuit. Ordinaria consilia,Liui.lib.27. Ordinarium officium Senecæ dicitur, vbi præficitur aliquis certæ functioni,lib.3.de Benefi. Ordinarius seruus,apud Vlp. lib. item apud Labeonem .§. prætor ait.ff.de iniurijs.

ORDINATE, ad Her. 4. Quæ distincte & ordinate disponemus.

ORDINATIM, Cæs. 2. bel. Gal. fastigiato, atque ordinatim structo.

ORDINATIO,onis,Col.lib.11.cap.3.Vt ordinatio constituta conseruetur. Pli.epist.205.Vitæ nostræ ordinatio.

ORDINATIO,administratio prouinciæ.Suet.in Ner.Spoponderunt quidam ei ordinationem orientis.

ORDINATOR,oris Sene.epist.110. opus est illi alieno consilio,quomodo aduocato & litis ordinatori.

ORDINO,*Ordinare*,διατάττω,τάττω,suo quęque ordine dispono. Liui.lib. 29.Scipio voluntarios milites ordinauit,centuriauitq;. Hor. Epo. 17. Io quem superbus ordinarat agmina Mysorum. Ordinare locum uitibus,Col.lib.5.cap.3. Partes orationis ordinare, Ci. 1.de Inuen. Ordinare reip. statum,Suet.in Iul.Cæs.Ordinatus,a,um,particip.Liui.lib. 24. Hinc Præordino,anteordino.

ORDIOR,diris,*Cominciare à parlare,cominciar*, καταβάλλομαι, ἄρχομαι,orsus & ordītus,teste Prisciano,præteritum facit: sed cum facit orsus, significat fari incipio. Virg. 1. Aen. Veneris contra sic filius orsus. Cic. pro Marc. Sed ut vnde est rosa, in eodem terminetur oratio mea. Liui.l.1.Vnus rē ex composito orditur: id est,narrare incipit unde exordiū, principium orationis. Ponitur etiam simpliciter pro incipio. Ci.5.Tusc.Vnde igitur rectius ordiri possumus, quàm à communi parente natura? Orsum, aliquando poetæ pro eo,qui finit,abusiue posuerūt. Vir.9.Aen.Sic orsus Apollo, Mortaleis medio aspectus sermone reliquit. Cū autē facit ordītus,ad telæ,teste Prisciano, vel alterius huiusmodi cōpositionem spectat,ἐνυφαίνω. Pli.l.11.c.14.Araneus ordit telas. Ab ordior fit orsus,us,telę,vel alterius operis principiū Virg.in Culic.Atque ut araneoli tenuem formauimus orsum.Veteres etiam ordio protulerūt. Afran. Animo me ordire oportet.Hinc Abordior,Exordior,Redordior,d,littera euphoniæ gratia interposita.Est autem Redordiri,quod orsum erat,retexere.Pli. l.9.c.17. geminus feminis nostris labor,redordiendi fila,eademq; rursus extendendi.

ORDO,dinis,*Ordine,dispositione*,κατακόσμησις,τάξις, digestio, & in suo loco rei cuiusque collatio:veluti in acie fit,vbi pedites,vbi alæ,ceteraq; omnia suo quæque ordine collocantur.Ci.2.de Orat.Ordo est,qui memoriæ maxime lumē affert.Virg.5.Aen. Terno consurgunt ordine remi. Digerere in quincuncem arborum ordines.Ci.de.Sen.Aliquando etiā ordo dicitur pro conditione hominum τάγμα,τίμημα.Ci. in Verr.M.Octauium hominem ornatissimum loco,nomine,ordine,uirtute.Tres erant ordines Romæ, senatorius, equestris,& plebeius.Vir.7.Aen.delectos ordine ab omni. Vbi Seru. Ordine ab omni.i.ex omni qualitate dignitatū. Ordo amplissimus senatorius vocabatur. Cic. pro Domo: Quid,cū amplissimum ordinē pro me supplicare, mutata veste,prohiberent? Ordines ducere dicuntur,qui militibus præsunt,vt tribuni militares,centuriones,atque alij. Liu.2. ordines duxisse aiebāt:aliaq; militiæ decora,vulgo miserātes eum,iactabant. Accipitur quandoque pro ipsis hominibus,hoc est iis,qui sunt eiusdem dignitatis,vt equites,cōsules,quorū digniras etiam ordo appellatur. Cic. 3. Off. Qui esset,vt argentarius,apud omnes ordines gratiosus: id est, apud omniū ordinū homines. Salust. Sæpenumero multa verba in hoc ordine feci,id est in senatu. Aliquādo refertur ad fortunas,& genus vitæ. Vnde Donatus,exponēs illud Teren.in Eun.Cōueni hodie aduenies quēdam mei loci hinc, atque ordinis hominē: Mei,inquit ordinis hominem, id est pauperem,quemadmodū ego.Sic honesti ordinis homines dici possunt,opulenti.Ordinis inferioris amici dicūtur,qui sunt infimæ cōditionis.Ci.de Ami.Nūquā se ille inferioris ordinis amicis ante posuit.Extra ordinē apud iurisconsultos.i.sine verbis & formis solēnibus.Pau.i.l.ordo.ff.de pub. iud.durāte pœna legū,cùm extra ordinē crimina probātur. Extra ordinē metaphoricōs,eximie.Ci.ad A.Cel.l. 6.ad eā spē, quā extra ordinē de teipso habemus propter dignitatē & virtutem tuam,accedunt &c. Inde Interordo,& Interordinium,de qubus supra.

OREA,æ,*Freno,morso*,χαλινός,frænum:quòd ori inseratur.Titinnius in Setina:tantū gaudebit sibi permitti oreæ. Trebellius pro se apud populum:Equo oreas detraho. Festus.

OREADES,ὀρειάδες,ἢ ὀρειάδες,montium nymphæ.ὄρος,mons. Virg.1.Aen.Hinc atque hinc glomerantur.

ORESTES,Agamemnonis & Clytemnestræ filius,sic appellatus ob agrestē,& quasi montanā naturā. Aegistum, qui patrē Agamemnona interfecerat, matremq; constuprauerat, cū ipsa matre occidit.Sophocles in Electra, & Euripides in Oreste.Deinde Pyrrhū quoque in Apollinis tēplo interfecit,quòd Hermionē,Menelai filiā, sibi prius desponsatam, rapuisset. Propter quæ scelera agitatus furiis,nō ante purgari potuit,quàm ad arā Dianæ Tauricæ perpetrata facinora expiauerit. Vide Iphigenia. Amicū habuit Pyladē,perpetuū omniū suarū profectionū comitem,periculorumq; socium, cū quo tam sancte amicitiam coluit,ut alter pro altero mori nō recusaret.Ci. de Amic. Qui clamores tota cauea nuper,cū ignorāte rege,uter eorū esset Orestes,Pylades Orestem sese esse diceret,ut pro illo necaretur; Orestes autem, ita vt erat, Orestem se esse perseueraret.

ORESTIS,idis,ὀρεστίς,regiuncula Macedoniæ,in eo tractu,qui mari Adriatico imminet. Plin.l.4.cap.10. Cice. in Arato.

ORETENVS,*Sino alla bocca*,μέχρι τοῦ στόματος,usque ad os.Gel.

OREVS,Bac. à mōtibus,in quibus ei fere sacrificabāt. Festus.

ORGANICE moueri,apud Vitruuium,pro per organa.

ORGANVM,ni,*Organo,instrumento*,ὄργανον, Latine instrumētū. Ci.l.11.Epist.ad Brutū:Ὄργανον meū erat senatus: id iam est dissolutū.Per excellentiā Organa dicūtur,quæuis musicorū instrumēta.Quin.l.9.c.4.Natura ducimur ad modos: neque enim aliter eueniret,ut illi quoque organorū soni in alios atque alios motus ducerēt auditorē.Iuue. Prætoribus Organa semper in manibus. Architectorū quoque instrumenta quædā Organa appellātur.Vitruuius l.10 c.1. Inter machinas& organa id uidetur esse discrimē,quòd machinæ pluribus operibus in maiores cogūtur effectus, vt ballistæ: organa autē,vnius operæ prudēti tractu perficiūt,quòd propositum est, uti scorpionis & anysocyclorum uersationes. Apud Col.l.5.sumitur pro instrumento ad metiendū apto.

ORGANARII, ὀργανοποιοὶ, organorum fabricatores, Firmicus lib.2.

ORGANICVS, a, um, ὀργανικὸς, ut saltus organicus Heliconis. Lucre.lib.3. Organici, eorum, qui musicis organis canunt. Idem lib.2.

ORGIA, orum, pen.cor. ὄργια, neutri gen.& pluralis num. apud Græcos, teste Seruio. primum dicta quæuis sacra. erat enim Orgiorum appellatio generalis, vt apud Latinos Ceremoniarum postea abusiue factum, vt peculiariter hoc nomine Liberi patris sacra nominarentur, ἀπὸ τῆς ὀργῆς, à furore, quòd hæc præcipue sacra à mulieribus furore correptis celebrarentur: vel ἀπὸ τῶν ὀρέων, à montibus in quibus potissimum hæc sacra fiebant. Innouabantur tertio quoque anno: vnde trieterica dicta, id est, triennalia. Virg.4.Aene. stimulant trieterica Baccho Orgia.

ORIBASIVS, Sardianus, Iuliani principis familiaris, à quo & quæstor Constantinopolitanus factus. Scripsit libros medicinæ lxxii. ad Iulianum, & eorum epitomen libris nouem ad Eustachium filium. præterea de regno, & de affectibus. Hæc Suidas. Eunapius vero in eo libro, quem de Sophistarum vitis conscripsit, Oribasius, ait, Pergamenus genere, in eloquentia pariter & medicina profecit, Iulianoq; propterea vt medicus fuit accersitus. Inuidia deinde succedentium principum, bonis priuatus, ac in exilium ad barbaros missus, animum philosophi semper in calamitate retinuit.

ORICALCHVM, oricalchi, *Ottone*, ὀρείχαλκον, vel ὀρίχαλκον, metalli genus, accedens ad colorem auri, quod olim maximo in pretio habebatur. ἀπὸ τοῦ ὄρεος, καὶ χαλκοῦ, quasi ὄρειος χαλκὸς, hoc est æs montanum. nascitur enim in montibus. Cice.3. Offic. Si quis aurum vendens, orichalcum se putet vendere, indicet ne illi bonus vir, id aurum esse? Sunt qui Aurichalcum scribant: quasi aureum æs: quorum opinioni refragatur prima syllaba, quæ vbique corripitur. Stat.1. Theb. Emicat effigies, & sparsa orichalca renident.

ORICOS, siue Oricum, ὠρικὸς, ciuitas Epiri, à Colchis condita, iuxta quam nascitur terebinthus, nigrum lignum habens, & solidum in buxi speciem. vnde Oritia terebinthus, apud Virg.10.Aen. De hac & Lucan.lib.3. Tunc qui Dardaniam tenet Oricon. Hæc quondam insula cum esset, contenti iuncta est. Plin.lib.2. cap. 86.& lib.3.cap.23.

ORICVLARIVS, pro Auriculario subinde apud Cel.legitur.

ORIENS, tis, *Oriente, leuante*, ἀνατέλλων, particip. à verbo Orior, idem significans quod surgens: ut cum dicimus, Solem orientem, Lunam orientem, Sidera Orientia. Cic.de Nat. Qui terras ab oriente ad occidentem colunt. Ouid.7. Met. Adiicit extremo lapides Oriente petitos. Vir.1.Ge. Nosq; ubi primus equis Oriens afflauit anhelis.

ORIFICIVM, cii, introitus, & ueluti ostium cuiusque rei. vnde duo ventriculi orificia dicimus, unum superius, quod cibo aditum præbet: alterum inferius, quod cibo non nisi probe cocto exitum permittit.

ORIGANVM, ni, p.c. (ὀρίγανος Dioscoridi) fruticulus, tam folio, quàm ramis siluestri serpillo similis, comante supra cacumen vmbella, in qua flores ex albo purpurei, odore iucundo prædití emicant. Quatuor origani commemorantur genera: Heracleoticum, Onitis, Tragoriganō, & syluestre. Primum ab Heraclea Pontica dictum, circa quam copiosissime nascitur. Secundum ab asinis qui eius pabulo maxime delectantur. Tertium ab hircis, qui præcipue illud appetunt. Quartum, quòd sine cultura & sua sponte proueniat. Plin. lib.20.cap.17.

ORIGENES, scriptor ecclesiasticus, qui tempore Philippi primi Christiani Imperatoris fidem euangelicam & scriptis, & uiua voce illustrauit. incidit tamen in aliquot errores ab Ecclesia damnatos, quos tamen nonnulli suspicantur ab æmulis eius libris fuisse inspersos.

ORIGINATIO, onis. Quin.lib.1. Etymologia, quæ verborum originem inquirit, à Cicerone dicta est Notatio, quia nomen eius apud Aristotelem inuenitur σύμβολον.

ORIGO, nis, pe.pr. *Origine, principio*, γένεσις, à verbo Orior, dicitur de genere, principio, initio, caussa, ortu, stirpe, semine alicuius rei. Cic.de Vniu. Nullius rei, caussa remota, reperiri origo potest. Virg.2.Aene. Non alios prima crescentis origine mundi Illuxisse dies. Ouid.3.Fasto. O quàm de tenui Romanus origine creuit.

ORION, ὠρίων, quasi Vrion, dictus est filius Iouis, Neptuni, & Mercurij. Quidam tradunt Iouem, Neptunum, & Mercurium, cum terram peragrarent, superueniente nocte ad pauperem quendam Hyreum, diuertisse, qui eos hilari animo suscepit, cumq; deos esse animaduertisset, occiso boue ijsdé sacrificium obtulit. quo officio motus Iupiter, iussit vt aliquid muneris à se peteret, statim voti compos futurus. qui nihil sese magis cupere respondit, quàm filium: coniugem tamen se non habere, neque velle ducere, quòd morienti vxori fidem dedisset se aliam non ducturum. Iupiter igitur & reliqui Dii corium immolati bouis sumpserunt, in quod cum vrinam emisissent, iusserunt, vt terra obrutum completis maternis mensibus solueret. quod cum fecisset, inuenit puerum, quem ab vrina Orionem nominauit. Hic postea cum euasisset venator maximus, extinctus ictu scorpionis, à Diana in cælum iuxta sidus Tauri locatus est. Lucan. vero à Diana scorpione immisso occisum dicit, & deorum miseratione in cælum sublatum. Horat. ab ipsa Diana sagittis confossum tradit, eo quòd vi voluerit eam comprimere. Seruius autem hanc fabulam longe aliter tractat, dicens Oenopionis Siculi habitum esse filium, qui cum Candiopen (quam alij Meropem vocant) sororem vitiasset, à patre excæcatus est. Hesiodus Neptuni, & Euryales filium facit, idq; muneris à patre obtinuisse tradit, vt per summos fluctus posset incidere. Est autem signum cœleste, quo oriente maximæ excitantur tempestates. Hinc Virg.l.1. Aen. Cum subito assurgens fluctu nimbosus Orion. &c. Habet autem hoc nomen apud poetas primam syllabam indifferentem: quòd prima syllaba olim apud Græcos per ω diphthongum scribebatur. Poterit tamen etiam corripi, si abijciamus ex prima syllaba vocalem subiunctiuam, more Græcorum, qui vt breuem syllabam extendant, aliquando assumunt vocalem; & vt longam contrahant, abijciunt. Media autem syllaba semper producitur. penultima obliquorum, rursus est indifferens, Lucan.li.9. Teste tulit cælo victi decus Orionis. Versus est spondaicus. Ouid.8. Meta. Strictumq; Orionis ensem. Apud Carul.de coma Beren. legitur nominatiuus Oarion. Proximus Hydrochoo fulgeat Oarion. Cic. in Arato.

ORIOR, *Nascere, venire à luce*, oreris, & oriris, olim tam per tertiam, quàm per quartam coniugationem declinabatur, hodie tantum per tertiam, excepto infinitiuo Oriri, qui mansit à quarta coniugatione. Ouid.lib.10.Met. Tu quoties oreris. Participium præteriti temporis est Ortus, futuri Orturus, vel Oriturus: quorum posteriore vsus est Horat. libro 2. Epist. Nil oriturum alias, nil ortum tale fatentes. Est autem Orior, εὔομαι, idem quod nascor. Cic.2.de Legib. Sum amicior factus huic omni solo, in quo tu ortus es, & procreatus. Quandoque surgo, prodeo, ἀνατέλλω, vnde, Oriri Solem dicimus. Plau.in Aul. quid hoc clamoris oritur hinc ex proximo. Ter.in Adel. Tibi à me nulla est orta iniuria. Pli. Epist. 95. Oritur fons in monte. Hinc Aborior, Adorior, Coorior. Liuius: coorto tumultu terga vertere, Oborior, & Suborior eiusdem significationis: vt, Obortæ sunt lacrymæ, Subortus est rumor. Exorior, enascor. Cic.l.3. Offic. Exoritur Antipatri ratio ex altera parte.

ORITES, ὀρίτης, gemma globosa specie. Pl.l.37.c.10.

ORITHYIA, pen. pro. ὠρείθυια Homero filia Erichthei Athenarum regis: quam à Borea raptam, & in ventum conuersam, poetæ fabulantur. Verum, vt Eusebius pro vera historia refert, Boreas hanc sibi in coniugem antea denegatam, rapuit, raptam tulit in Thraciam, & ex ea Zeten & Calain suscepit, qui cū Argonautis in Colchos nauigauerunt, & Harpias fugauerunt. Propert. lib.2. Iam Pandioniæ cesset genus Orithyiæ.

ORIVNDVS, a, um, *Che ha origine da qualche luogo*, ὁ ἀπ᾽ ἀρχῶν γένος, ἀπόγονος, qui originem ducit ex aliquo loco. Liu.li.24. Nati Carthagine: sed oriundi à Siracusis. Inuenitur tamen Oriundus, pro orto. Ci.Top. Ab ingenuis oriundi. Col.l.1. Si liberis parentibus est oriundus. Oriundus aliquando non solum locum, sed quandoque personam denotat. Liui.li.34. Oriundus à magno Alexandro.

ORNAMENTVM, i, *Ornamēto*, ἀγάλμα, κόσμος, καλλώπισμα, ornatus. Cato de re rust.c.10. Ornamenta bubus sex. Sumitur aliquando pro honore, siue dignitate. Ci. Crasso. Suscepiq; propugnationem pro omnibus ornamentis tuis. Pro beneficio honorifico. Cic. Cœlio. quæcunque à me ornamenta in te proficiscentur. Ornamento esse, idem est, ornare. Cic.6. Verr. Domus erat non domino magis ornamento, quàm ciuitati.

ORNATE, eleganter. Cic.1.de Fin. Res bonas, grauiter ornateq; dictas, quis non legat? Idem 4. Aca. explicata vberius & ornatius.

ORNATVS, a, um, *Ornato*, κεκοσμημένος, partic. ab Orno, as, ornamentis decoratus. Vir.3.Ge. Ipse caput tonsæ folijs ornatus oliuæ. Fest. Ornatus dicitur qui bonis artibus instructus est, siue qui honores adeptus est à populo. Ouid.11.Met. ornata capillos. Vir.7.Ecl. Hedera crescentem ornate poetā. Plaut.in Pœn. Bono ingenio me esse ornatam, quàm auro multo mauolo. Ter.in Ade. ornatus esses ex tuis virtutibus. Cice.pro Flac. ornatissimus ciuitatis suæ vir. Idem pro Qu. E. fundo ornatissimo deiectus.

ORNATVS,us,*Ornamento*,στολὴ,cultus,quo quis ornatur. Plin. lib.8.cap.42. Alexandrum regio instratus ornatu recipit in sedem. Cic. 1. Off. Statuas uidemus ornatu militari. Idem in Or. Afferunt hæc magnum ornatum orationi.

ORNATVS,ornati,Ter.in And. Nihil ornati, nihil tumulti.

ORNEAE,ὀρνέαι,vicus ex agro Corinthio,in quo Priapi sacra celebrabantur:vnde Priapus ipse dictus Orneates. Stra.li.8.

ORNITHIAE, venti Septentrionales quotannis sub initium veris triginta fere continuis diebus spirantes:dicti,ab aduentu auium, quod id temporis hirundines,& ciconiæ ad nos transuolent. Col.l.11.cap. 2. Decimo cal.Mar. Ornithiæ, per dies triginta esse solent.

ORNITHOBOSCION, locus ad pascendum aues. Var. de re rust. lib.3.cap.9.

ORNITHON,Ornithonis, Latine auiariũ. Var.3.de re rust.c.3.

ORNITHOTROPHIVM,pen. pro.ὀρνιθὼν. Var.3.de re rust.c.5.

ORNO,as,*Ornare,adornare*,περιστέλλω,διακοσμέω, decoro, honesto. Ter.in Eun.orna me. Prop.lib. 4. El. 10. Populus & longis ornabat frondibus ædem. Horat. 2. Epist. 2. Donis ornatur honestis. Cic. 1. Tusc, Nocturnam cœli formam vndique sideribus ornatam. Accipitur & pro præparare. Plau. in Capt.dicam vt sibi penum aliud ornet. Item honorare. Cic.Cæsari:neque impedio quo minus hisce eum ornes gloriæ insignibus. Ornare fugam,parare fugã. Ter.in Eun. iam ornabat fugam. Ornare munus verbis,apud Terent. in Eun.est laudare. Hinc Adorno,orno. Liui. lib.1. Flaminem insigni veste,& curruli regia sella adornauit. Est etiã Adornate,bene apparare. Plau.in Cas.Intro abi vxor,atque adorna nuptias. Exorno,& suborno,vide alibi.

ORNVS,arbor procera,caudice tereti,læui cortice. Colum.li. de Arbor.cap.16. Syluestrem fraxinum esse dicit.

ORO,as,*Pregare*,παρακαλῶ,δέομαι,εὔχομαι,precor,vel peto: & sæpe habet duos accusatiuos. Ter. in Eun. Vnũ vos oro, vt me in vestrum gregem recipiatis. Interdum ponitur absolute. Ci.pro Quinctio:Orat atque obsecrat,vt multis iniurijs iactatam æquitatem, in hoc tandem loco consistere patiamini. Cic.Cæs.in Epist.ad Att.lib.9.à te peto.vel potius omnibus precibus oro & obtestor, ut aliquid impertias temporis huic quoque cogitationi. Interdum est agere, dicere,λέγειν, & tunc solo accusatiuo contentum est. Pli,l. 7.cap.53. Legatus Rhodiorum caussam in senatu magna cũ admiratione orauerat. Hinc fit Orans. Virg. 9. Aen. Multa deos orans. Oratus,a,um. Horat. 1. Epist. 13. Oratus multa prece nitere porro. Hinc Adoro, Exoro, orando impetro. Vnde orator dicitur dum orat:exorator, cum impetrauerit. Ter.in Prol. Hec. Orator ad vos venio:sinite exorator, vt siẽ. Deoro,& Peroro,vide suis locis.

OROBANCHE,ὀροβάγχη,cauliculus sine foliis,altitudine sesquipedali,subrubens, flore subalbido in luteum vergente. Plin.lib. 22.cap. 25.

OROBITES,ὀροβίτης, chrysocollę factitiæ genus. Pl.l.33.c.5.

ORONTEVS,a,um, Prop.lib.1. Aut quod Orontea crines perfundere myrrha.

OROPVS,pe. pr. ὠρωπὸς Steph. oppidum in Attica, in confinio Bœotiæ. Pli.lib.4.cap.7. Est & alia ciuitas in Macedonia. Item alia in Eubœa, Apollinis templo clarissima. Rursus alia in Syria, non procul ab Amphipoli. Sunt & aliæ quæ enumerantur à Steph.

ORPHEVS,poeta,seu vates,genere Trax, Calliopes & Apollinis filius,quem à Mercurio,siue vt alij habent, à patre Apolline lyram accepisse ferunt, eaq; tantum valuisse, vt illius cantu siluas & saxa mouerit, fluuiorum cursum prohibuerit,feras mitiores reddiderit. Euridicen vxorem habuit, quæ Aristæum vim sibi inferre volentem fugiens à serpente occisa est:ob cuius mortem Orpheus, accepta lyra, ad inferos descendit,vbi suo cantu à Proserpina vxorem Eurydicen recepit,sed cum eandem,non seruata lege à Proserpina sibi imposita,rursum amisisset,cœlibem vitam agere statuit: eumq; etiam alios à mulierum consortio deterreret, atque in puerorum amores pelliceret, à Mænadibus inter Bacchi sacrificia iuxta Hebrum fluuium occisus, & discerptus est:Virg.Ecl.4. Non me carminibus vincet nec Thracius Orpheus. Alij Orpheum Ciconam regem, Oeagri(è quo Oeagrius appellatur)& Polyhymniæ filium fuisse dicunt,atque cum Argonautis in Colchos nauigasse. Sunt qui duos Orpheos fuisse dicant, quorum alterum Colchos nauigasse perhibent.

ORPHICVS,a,um. Cice.de Nat. Sacra Orphica.

ORPHEVS,phea,pheum,pen.pro.ὀρφεῖος, ab Orpheo. Marz. lib. 1. Quicquid in Orpheo Rhodope spectasse theatro Dicitur.

ORRHEA, æ, oppidum in occidentali tractu Britanniæ. Ptol. lib2.. cap. 3.

ORSVS,sa,sum,*Che ha cominciato*,qui incepit. Virg.2.Aen. Inde toro pater Aeneas sic orsus ab alto.

ORSVS,orsi,*Incominciamento*, vel pluraliter Orsa, sorum, incepta. Liui. in Præfat.operis. Vt orsis tanti operis successus prosperos darent. Virg.11.Aen. Orsa refert, i. cæpta verba,vt ait Seruius.

ORSVS,us. Cice.2.de Diui.vanos pectoris orsus.

ORTHIVM CARMEN, quod Arionem Cecinisse refert Herod.lib.1.priusquam se in mare præcipitaret: dictum, quod eius carminis numeri quàm altissima, & intentissima voce ferrentur. ὄρθιον enim arduum. Gel. lib.6.cap.19. Stans in summa puppi, carmen, quod Orthium dicitur, subaltissima voce cantauit.

ORTHOGONIVS,rectis angulis costans. Colum. lib.5.cap.2. Orthogonus ager.

ORTHOGRAPHIA, Quinct.lib.1. cap.7. Quod Græci orthographiam vocant,non recte scribẽdi scientiã nominamus.

ORTHOMASTICA, poma dicuntur, ab effigie mammarum. Plin.lib.15.cap. 14.

ORTHOSTATAS. Vitruur.lib.2.cap,8.& lib.10.cap.17. postes vocat ianuæ, quòd arrecti stent, non iaceant transuersi.

ORTVS, us,nomen, *Natiuità,nascimento*,γένεσις,ὕπαρξις,ἀρχή, significat natiuitatem. Cice. 1. Offi. ortus nostri partem patria vendicat, patrem amici. Ouid.13. Met. materno quod sum generosior ortu. Interdum primam illam corporis cœlestis apparitionem supra nostrum hemisphærium, ortum vocamus. Virg.1. Geor. Nec frustra signorum obitus speculamur & ortus. Quin ipsum cœli cardinem, in quo Sol oritur, ortum appellamus. Plin.lib. 12.cap.14.

ORTYGIA,ὀρτυγία, δῆλος, insula in mari Aegæo, omnium cycladum clarissima, Apollinis alunna, templo & mercatu nobilis. Dicta Ortygia (Solino teste) quia in ea primo visæ sunt coturnices, quas Græci ὄρτυγας vocant. Nicander ab Ortygia oppido dictam putat. Virg.3.Aen. Linquimus Ortygiæ portum. Hæc etiam dicta est Delos (vt docet Aristoteles) quòd cum antea sub aquis mersa esset, subito apparuerit: nam δηλόω, ostendo, significat. Ab aliquibus præterea Pyrpile nominatur, ab igne ibi primum reperto: ab alijs Cynthia, ab alijs Asteria, ab alijs Cynæthus. De Delo terræ motu concussa, Thucyd.l.2. Est & alia in Sicilia, Syracusarum pars reliquæ vrbi ponte coniuncta, quæ fontem habet Arethusam. Virgil.lib.3. Aen. Sicanio prætenta sinu iacet insula contra Plemmyrium vndosum, nomen dixere priores Ortygiam. &c.

ORTYX,tygis,*Coturnice*,ὄρτυξ, auis, quæ latine Coturnix, & vulgo Qualea dicitur. Vide Coturnix. Est præterea Ortyx herbæ nomen quæ à nonnullis Plantago vocatur Plin. lib.21.cap.171.

O ANTE S

Os,oris,*Bocca,faccia*,στόμα,proprie concauum illud,intra quod lingua & dentes concluduntur. Plin.lib.11. cap. 37. continui dentes,aut vtraque parte oris sunt,vt equo: aut superiore primores non sunt, vt bobus, ouibus. Quandoque ponitur pro facie. Virg. 1. Aen. Os humerosq; deo similis. Nonnunquam etiam de brutis dicitur. Virg. 12. Aen. Ora citatorum dextra detorsit equorum. Neque solum de facie dicitur,sed etiam de tota specie quæ cernitur, & quicquid in aliqua re patet, Os dici potest. Idem.3.Ge. Quam si quis ferro potuit rescindere summum Vlceris os. In hac autem significatione Os producitur, cum Os, ossis corripiatur: & habet omnes casus plurales præter genitiuum Orium. Virg.lib.8. Componens manibusq; manus, atque oribus ora. Aliquando pro impudentiam. Cice.6.Verr. Os hominis,insignemq; impudentiam cognscite. Nonnunquã pro conspectu, Tacit. lib.18. In ore eius iugulatur. Sal.in, Iug. Incendunt per ora vestra magnifice. Hinc Osculor, Ostium, Osculum, Orea, Omen, Orificium.

Os,ossis,*Osso*,ὀστοῦν, significat solidamentum illlud corporis quod neruis alligauit natura. Cice. 2. de nat. deo. Quid dicam de ossibus,quæ subiecta corpori,mirabiles commissuras habent? Virg. 1. Georg. Grandiaq; effossis mirabitur ossa sepulchris. Ossa etiam vocantur lapilli illi, qui in prunis, dactylis, cerasis, similibusq; fructibus medium tenent locum. Suet. in Clau. olearum, ac palmularum ossibus incessebatur. Ab Os fit compositum Exos, ἄνοστος, quod ossibus caret. Lucil. Exos, & Exanguis tumidos perfluctuat artus. Inde Exosso, ossibus exuo: vnde, Exossare pisces Apul. Exquammatus, atque oxossatus piscis vix palpitat amplius.

Os LEONIS,genus herbæ, flore purpureo. Colum.

OSCA, ὄσκα, oppidum est Hispaniæ Tarraconensis, in tractu Ilergetum. Auctor Ptolemæus lib.2. cap. 6.

OSCEDO, nis, pen. pro.*Sbadagliamento*,χάσμη,τὸ χασμᾶσθαι,

uitium quo quis tenetur, ut sæpius oscitet. Gel. lib. 4. cap. 20. Deliberatum de nota eius, qui ad censores ab amico ad uocatus in iure stans, clare nimis & sonore oscitauit, sed cũ deierasset, teneri eo uitio, quod Oscedo appellatur, notæ iam destinatæ exemptus est.

Osci, Italiæ populi, qui tractum maritimum Campaniæ tenuerunt, ab oris fœditate ita dicti. Vnde Obscœna uerba, quasi Obscœna.

Oscillo, las, Oscillorum ludum exerceo, oscilla moueo, vel in altum proiicio. Dicta autẽ sunt oscilla, teste Festo, quòd os cellant id est, inclinent, præcipitatiq; in os ferantur. Oscillantes ait Cornificius ab eo dictos, quòd os celare soliti sint propter uerecundiam, qui eo lusus genere vtebãtur. Seruius putat esse compositũ ab Os, & Cilleo, les: quòd in hoc ludi genere cillerentur: id est, mouerentur ora. nam cillere mouere est. Plau. in Amph. hominem allegent, qui mihi os oscillet probe: id est, os moueat, pugnis pertutiendo.

Oscillum, cilli, *Bocchina*, στομάτιον, στόμιον, diminutiuum à diminutiuo Osculum pro paruo ore. Col. li. 2. ca. 10 simulatq; oscillia lapillorum adederint, reliqua pars enasci non potest. Oscilla item, ἀγαλμάτια, sigilla sunt, & paruæ imagunculæ, quæ arte fictili fingebantur, & vænales proponebãtur. Macrob. lib. 1. cap. 5. Virg. lib. 2. Geor. Oscilla ex alta suspendunt mollia pinu.

Oscines, abore, & canendo, aues sunt, teste Varr. auspicium ore facientes. Hor. l. 3. Car. Oscinem coruum prece suscitabo Solis ab ortu. Plin. l. 10. cap. 19. omnes aues quæ canunt, Oscines dici existimat; distinguitq; Oscinem ab alite cantu; alitem ab Oscine magnitudine.

Oscinum, augurium auium. Cic. 2. de Leg. oscina pianto.

Oscitanter, negligenter, ῥαθύμως. Cice. de Cla. Orat.

Oscitatio, oscitandi actus. Plin. lib. 7. cap. 6. Oscitatio in enixu lethalis.

Oscito, as, pen. cor. *Sbadagliare*, χασμῶμαι, ex eo, & cito os commoueo, os totum aperio, ut fit præ somno aut tædio. Gel. lib. 4. cap. 20. Clare nimis & sonore oscitauit. Lucr. li. 3. Oscitat extemplo tetigit cum limina uillæ. Ponitur aliquando pro aperiri. Pli. lib. 16. c. 24. omnium folia quotidie ad Solem oscitant. Hinc Oscitans, ociosus & negligens, ῥάθυμος. Cic. 1. de Nat. deo. Quæ Epicurus oscitans hallucinatus est. Idem. 2. de Orat. Illam oscitantem & dormientem sapientiam Scæuolarum. Dicitur & Oscitor deponens. li. 4. ad Heren. Sedetis, & oscitamini.

Osculatio, onis, φίλημα. Cic. pro Cælio, & Catullus.

Osculor, aris, *Basciare*, φιλέω, dare osculum. Cic. Appio, l. 3. epistolam osculatus. Filium mater osculata est, Idem pro Muræna.

Osculum, li, *Bocchina*, *bascio*, φίλημα, paruum os, quod est contra Priscianum, qui vult Osculum non tenere significatum primitiui. Oui. 1. Met. videt oscula, quæ non est vidisse satis. Ponitur & pro basio: quoniam basiando os coarctamus, & quasi ex ore osculum facimus. Donatus ita distinguit hæc tria, osculum, basium, & suauium: vt osculum officij sit, vt cũ è longinquo redeuntes salutamur, atque osculamur: basium pudicorum, vt patris & filij: suauium uoluptatis, à suauitate dictum. sed hæc differentia non obseruatur. nam & oscula & basia impudicorum. Oui. 1. de Arte. Oscula qui sumpsit. Catullus ad Lesbiam: Da mi basia mille. Ci. ad Att. lib. 16. Atticæ suauium dato.

Oscus, a, um, Cic. Mario, lib. 7. Non te puto Græcos, aut Oscos ludos desiderasse. Horat. 1. Ser. Sat. 5. Messi clarum genus Osci. Tellus Osca. Propertius lib. 4. Eleg. 2.

Osi, aduerb. optandi. Persius: O si sub rastro crepet argenti mihi seria.

Osiris, pe. p. Ὄσιρις, Osiris, vel Osiridis, Iouis filius, ex Niobe Phoronei filia, successitq; Phoroneo in regnum Argiuorũ. Postea tamen Aegialeum fratrem præfecit regno Achaiæ, & ad Aegyptios transfretauit gloriæ desiderio. Quos cum subegisset, Isidem (quæ & Io uocabatur) Inachi primi regis Argiuorum filiam duxit uxorem. Vbi, cum illa litteras, Osiris varias artes Aegyptios docuisset, uterque diuinos honores meruerunt. Tandem à Sityphone Aegyptio, uel (vt Seruius ait) à Typhone fratre, clam occisus, ab Iside diu quæsitus est. Tandem apud Phialam iuxta Syenen laceratus repertus est: curauitq; eum Isis sepeliendum in Abato insula eius paludis, quæ Memphi proxima est, quam etiam Stygẽ, id est, mœrorem appellauit: nec nisi sacerdotes certis diebus, eosq; mitratos eo accedere voluit. Sed cum apparuisset Aegyptiis deinde bos quidam, Osirium putarunt, adorauerùntq; vt Deum, & uocauerunt Apim, id est, bouem eorum lingua. Deinde dictus est Serapis. Tibullus li. 1. Eleg. Te canit, atque suum pubes miratur Osirim Barbara, Memphiten plangere docta bouem. De Osiride sic habet Eusebius libro de Præpa. Euang. Diodorum Siculum inducens: Aegyptios ferunt primos omnium motum, ordinemq; cœlestium corporum admiratos, Solem & Lunam deos putasse, ac Solem quidem Osirim, Lunam Isim nuncupasse. Ferunt Osirim apud Aegyptios insitionem, & aratrum, viniq; vsum primũ reperisse, aliaq; nonnulla, quæ late persequitur Tibullus li. 1. Eleg. Osiris item herba est ramulos ferẽs nigros, tenues, lentos, & in iis folia nigra, ceu lini, semenq; in ramulis nigrum initio, deinde colore mutato rubescens. Pli. li. 27. ca. 11. Vulgus Herbariorum Linariam uocat.

Osirites, ὀσιρίτης, ab Aegyptiis dicitur herba, quam Cynocephaliam, uocant, quòd canino capiti sit similes. Pl. lib. 30. cap. 2. vide Cynophalia.

Osquidates, populi Galliæ Aquitanicæ. Pli. l. 4. c. 19.

Ossa, ssæ, ὄσσα, mons in finibus Thessaliæ, quem Seneca dicit Olympo olim fuisse coniunctum, Herculis autem opera abscissum, ab ea parte, ubi nunc Tempe fluit Peneus fluuius. Lucan. l. 1. cum Thracius ossæ Rupibus incubuit. Hinc Ossæus, a, um, ὀσσαῖος, denominatiuum. Idem lib. 6. Rupes Ossæa coercet.

Osseus, sea, seum, *D'osso*, ὀστέϊνος, ὀστώδης, ex ossibus. vnde Pli. lib. 36. ca. 18. scribit inueniri lapides osseos. Ouid. in Ibin: Insequar & vultus ossea forma tuos. Genitalia ossea, Pli. li. 11. cap. 49. Lapis osseus, idem lib. 36. ca. 18. Osseum lignum, Idem l b. 13. c. 4.

Ossiculum, li, *Ossetto*, dimin. ab os, ossis Pli. l. 11. c. 37.

Ossiculatim, minutatim. Cæcil. apud Nonium.

Ossifraga, pen. pr. genus aquilæ, ab ossibus frangendis. Pli. lib. 10. cap. 3.

Ossuaria, *Luogo doue si ripongono l'ossa de' morti*, ὀστοθήκη, locus in quo defunctorum ossa reponuntur. Vlp. in l. 2. de Sepul. viola.

Ostendo, dis, di, sum, & ostentum, *Dimostrare*, ἀποδείκνυμι, ἐμφανίζω, ex os, & tendo. Os enim pro facie sæpe ponitur, quæ pro toto corpore, & non solum hominis, sed etiam cuiuslibet rei specie sumitur, vt Donatus in illud Ter. in Eun. O faciem pulchram. Faciem, inquit, modo non partem corporis dicit, sed totam speciem, quæ apparet, & cernitur. Merito ergo ostendo significat demonstro, quia ostendo est speciem seu faciem rei monstro: quia Tendere os, id est, faciem extendere solemus in id, quod volumus demonstrare. Cice. pro Ceci. Viuus multis rebus ostendit, in morte testamento declarauit. Ostendere se uirum. Teren. in Eun. Nunc te ostendes qui uir sies. Ostendere se optime, optime se gerere. Ci. ad Qu. fr.

Ostentatio, ἀλαζονεία, iactantia. Ci. 4. de Fin. Gloriosa ostentatio.

Ostentator, τορθαφός, iactator. Liu. 1. Ostẽtator factorum. Plaut. in Curc. ostentatores meri. Ostentatus, a, um. Ter. in Eun. An ego occasionem mihi ostentatam amitterem? Cic. pro Rosc. Com.

Ostento, as, *Dimostrare spesso*, *vantarsi*, προσαποδεικνύω, frequ. ab ostentum supino formatum, quod significat sæpe ostendo. Plaut. in Aul. Altera manu fert lapidem, panem ostentat altera. Ostentare alicui periculum capitis, est minari mortem, Cic. pro Clu. Ostentare iugulum pro capite alterius, est exponere se periculo uitæ pro altero, Cice. ad Att. l. 1. Aliquando idem est, quod cum iactantia. Ter. in Eun. neque cicatrices suas ostentat.

Ostentum, ti, *Mostro*, *prodigio*, τέρας, ab Ostendo, dicitur res aliqua inusitata, quæ statim futurum aliquid ostendit: vt cometæ, & tonitrua die sereno. Labeo, referente Vlpiano in l. Ostentum ff. de verbo. signifi. definit Ostentum esse, contra naturam cuiuscunque rei genitum, factumq;. Duo sunt genera ostentorum: unum, quoties quid contra naturam nascitur: alterum, cum quid prodigiosum videtur. Sueto. in Cæs. Cunctanti ostentum tale factum est. Quidam eximia magnitudine & forma repente apparuit. Accipiuntur etiam ostenta in bonam partem. Suet. in Vesp. Per hæc ostenta conceptam in spem imperii uenit. Legitur & ostentus, a, um, particip. Paruuius: In ipso tempore ostentum senem. i. demonstratum. Cato de re rust. cap. 6. Ager soli ostentus. & Varro lib. 1. de re rust. cap. 25. Qui locus optimus uino sit, & ostentus Soli.

Ostentosus, rosa, sum, τεράστιος, quod ostensum facit.

Ostentus, tus, nomen, *Deleggiamento*, χλεύη, irrisio. Sal. in Iugur. Eo natus sum, vt Iugurthæ scelerum ostentui essem.

Ostia, orum, *Le bocche de fiumi*, ἐκβολαὶ τῶν ποταμῶν, fluuiorũ patentes aditus per quos in mare exonerantur. Vir. 1. Aen. Tiberinaq; lõge Ostia. Nomi. singulari Ostiũ utitur. Ci. 2 Phil. & pro. l. Manil. & Plinius. Ostia, pro portuũ angustis faucibus. Vir. 1. Aen. pleno subit ostia velo.

Ostia, vrbs in ostiis Tiberis fluuij sita. Liu. lib. 1.

OSTIARIVS, *Portinaio*, θυρωρὸς, ostii custos. Pl. l. 12. c. 14.

OSTIATIM, *A porta à porta*, κατὰ θύρας, per singula ostia. Cic. 6. Ver. posuit pro singulatim: Nolite expectare, dũ ego hoc crimẽ agam ostiatim. Idem 6. Ver. Ostiarim totum oppidum compilauit.

OSTIOLVM, li, *Vsciuolo, porticella*, θυρίον, θυρίδιον, Pli. li. 19. c. 8.

OSTIVM, ostij, *Vscio, porta*, θύρα, ab obstando quòd eo arcemur ingressu. Quidam ab Os oris, quòd sit id, per quod ingredimur. Alii à Græco ὠθεῖν, reppellere. Ter. in Eun. Ostiũ obsera. Cic. 1. de Orat. Cum ei ab ostio quærenti ancilla dixisset, domi non esse.

OSTRACIAS, siue Ostracites, pen. pro. ὀστρακίτης, gemma testacea. Pli. l. ult. c. 10. Nomẽ accepit ab ostrei similitudine. Est & lapidis genus, testæ, similitudine, de quo Pl. l. 36. c. 19.

OSTRACISMVS, relegationis genus. nam ciuitates antiquitus, quæ populari statu regebantur, eos, qui excellere uidebantur, relegare solebant ad tempus, ut docet Arist. lib. 3. Polit. non ad criminis improbitatem castigandam, sed ad potentiam moderandam. Erat autem definitum Ostracismi tempus apud Athenienses annorũ decem. Dictus Ostracismus, ἀπὸ τῶν ὀστράκων, à testulis in quibus suffragia scribi solebant.

OSTREVM, ostrei, *Ostrega*, ὄστρεον, generale nomen ad omnes eos pisces, qui asperam scrabramq; testam habent: qui autẽ læuem, & planam habent, proprie conchæ dicuntur. quamuis generaliter ostrea quoque conchæ dicantur. Seneca: Quid ostreum sapiat, quid mullus, optime nosti. Horat. lib. 1. Serm. Ostrea callebat primo deprehendere morsu. Iuuen. Saty. 6. Grandia quæ medijs iam noctibus ostrea mordet. Dicta ostrea ἀπὸ τῶν ὀστράκων, à testis. Dicũtur etiã Ostreæ feminino gen. Gel. l. 20. cap. 9. Ostreæ, senescente Luna, macræ sunt: crescente pinguescunt. Spondylus, dicitur callosum illud rotundum albicans, quod intus habet in medio. reliqua caro circunspersa, Lacinia dicitur. Pli. li. 32. cap. 6.

OSTREARIVS, a, um, ut Ostrearius panis. Plin lib. 18. cap. 11. Panis Ostrearius autem panis est, quo ueteres cum ostreis uesci solebant. Ostreatiex, arum, ubi ostreæ uiuunt, & capiuntur. Plin. lib. 9 cap. 51.

OSTREATVS, ta, tum, *Duro, aspro*, ὀστρεώδης, pro duro, atque aspero. Pla. in Pœn. iã quasi ostreatũ tergũ ulceribus gestito.

OSTRIFER, ra, rum, quod ostrum producit. Virg. 2. Georg.

OSTRINAE VESTES subrubeæ, teste Noni. Turpil. inspexit uirginem induta ostrinam. Var. in Eumen. ostrinam indutus supparum.

OSTRINVS, a, um, ὀστρεῖνος, ostro tinctũ, uel ostri colorẽ habẽs.

OSTRVM, ostri, ὄστρον, sanies illa, & liquor, qui ex murice seu conchilio eximitur ad pretiosarum lanarum infecturam: unde pro ipso colore muriceo ponitur. Virg. 4. Aen. Tyrioq; ardebat murice læna. Idem. 2. Ge. Vt gemma bibat, & Sarrano dormiat ostro. Iuuen. Horum ego non fugiam conchylia? i. uestimenta murice infecta. De ostrinatura tradiderunt scriptores, non habere in omnibus locis uniusgeneris colorem, sed Solis cursu naturaliter temperari. itaque quod legitur in Ponto & Gallia (quia hæ regiones sunt proximæ ad Septentrionem & Occidentem) inuenitur liuidũ. quod autem ad æquinoctialem exortũm, uiolaceo colore. Pli. l. 9. cap. 39. & 37. uidetur distinctas facere species, muricem, purpuram & conchylium. similiter Nonius ostrinum colorem distinguit à murice: quòd ostrinus color sit subrubeus, murex purpureus. sed hæc confunduntur.

OSTRYA, vel Ostrys, arbor solitaria circa saxa aquosa, similis fraxino cortice, & ramis, folio pyri. Plin. lib. 13. cap. 21.

OSTVS, vel potius Hostus à ueteribus appellabatur, quod ex vno facto olei purum purgatumq; relinquitur. factum vero dicebant, quod vno tempore conficerent: quem alii 160. modiorum, alij 120. faciebant. Caro de re rust. cap. 6. & Var. lib. 1. cap. 24.

OSVS, a, um, *Chi ha odio*, Festus, osus, sum, præteritum esse putat à verbo odio: quod tamen in usu non est. Plaut. in Amph. Inimicos semper osa usum obtueri: id est, odi. Osurus, Cic. in Læl. Ita amari oportere, ut aliquando esset osurus. Osor. Plaut. in Asin. Osorem vxoris suæ: qui odit vxorem suam.

O ANTE T

OTIA, piscis marinus, ex genere ostrearum. Plin. lib. 32. c. vlt.

OTIS, idis, auis minor bubone, & maior noctua. Pli. l. 10. c. 23.

O ANTE V

OVALIS, & hoc le:ut, Oualis corona, quę ex myrto fiebat, qua donabantur imperatores, qui ouantes vrbem introibant, neque iusti triumphi honorem meriti videbantur. Gel. lib. 5. cap. 6.

OVANS, *Trionfante*, à verbo ouo, quod raro apud probatos auctores inueniens: cum Ouans nusquam non occurrat. Cice. 1. de Or. Ascendit ouans in Capitolium Aquilius. Abusiue pro lætabundo. Virg. 4. Aen. Nautas comitabor ouantes. Vbi Seruius: Ouantes, lætantes, abusiue. nam proprie ouatio est minor triunphus. qui enim ouationem meretur, & vno equo vtitur, & à plebes, vel ab equitibus Romanis deducitur ad Capitoliũ &, de ouibus sacrificat: vnde & ouatio dicta est. qui autem triumphat, albis equis vtitur quatuor, & senatu præeunte in Capitolio de tauris sacrificat.

OVATIO, ouationis. πεζὸς θρίαμβος, teste Seruio, dicebatur minor triumphus, cum belli duces, rebus quidem prospere gestis, non tamẽ ita magnis, ut iusto triumpho dignę essent, ex S. C. pedites, uel (vt aliis placet) vno equo vecti vrbem ingrediebantur myrteam coronam (quam ob id oualẽ vocabant) in capite gestantes, vniuerso autem senatu subsequente. Ouandi autem, & non triumphandi, teste Gel. lib. 5. Causæ erant, cum aut bella non rite erant indicta, neque cũ iusto hoste gesta: qualia erant quæ aduersus pirata, & seruos fugitiuos aliquando suscepta leguntur: aut quoties: deditione repente facta, victoria citra magnam sanguinis effusionem contigerat. ob quam caussam oualem coronam ex myrto, quæ arbor Veneri est, sacra conficiebant, quòd incruentas huiusmodi victorias Venereas potius iudicarent, quàm Martias. Ouandi vocabulum Seruius in illud Virg. 4. Aen. Nautas comitabor ouantes, ostendit ab ouib. deductum, quòd, cum ij, qui triumphabant, Ioui in Capitolio taurum immolarent, ouantes ouem tantum mactabant. Ali Ouationem dictam putant, quasi ohationem ab interiectione lætantis Ohe deducto etymo. Nonnulli à voce eorum, qui ouantem comitabantur, Ouo verbũ deductum putant. illi enim, oo, geminatum, lætabundi solent acclamare. vnde interposita, u, consonante Ouo credunt deduci. Est etiam Ouatio, à nomine ouum, tempus, quo gallinæ oua pariunt. Pli. lib. 29. cap. 3.

OVATVS, us, ouatio. Flac. 6. Argu. Barbarici glomerantur ouatus.

OVATVS, ta, tum, *Ouato, fatto in forma d'ouo*, ὠοειδὴς, in similitudinem oui factum Plin. lib. 15. cap. 24. Ouatum marmor, diuersi coloris maculis variegatum, oui speciem referentibus. Plin lib. 35. cap. 1. Aliquando pro eo, quod ouo illitum est: vnde Ouatum aurum, ouo auratum: quoniam oui albo antea illito, æra ac marmora auri & argenti bracteis integebantur. Persius Sat. 2. Auro sacras quòd ouato perducis facies. Ouatum autem primam corripit, quæ producitur in dictione Ouum, non enim semper deriuata primitiuorum quantitatem obseruant.

OVIARIA, rix, *Greggia*, ποίμνη, προβάτων ἀγέλη, ouium grex. Varr. in prolo. 2. lib. de re rust. Pecuarias habui grandes, in Apulia ouiarias.

OVIARICVS, a, vm. Col. l. 7. c. 6. de ouiarico satis dictum.

OVICVLA, προβάτιον, parua ouis.

OVIFERA, ὠοτόκος, quæ fer oua: ut Ouifera gallina.

OVILE, lis, *Stalla da pecore*. Ouid. 13. Met. Tepidis in ouilibus agni.

OVILLVS, la, lum, προβάτειος, ouinus. Plin. lib. 29. ouillo fimo vti.

OVINVS, a, um, *Pecorino*, προβάτειος, quod ex oue est: ut, Pellis ouina.

OVIS, ouis, *Pecora*, à Græco ὄϊς, interposita u, propter hiatum, significat pecudem lanigeram. Cice. 2. de nat. deo. Ouium villis homines vestiuntur. Ouem masc. gen. legi, admonent Festus, & Nonius. Var. Rerum humanarum libro 27. qui oues duos, non duas dicunt. Idem: M. Terentio vnum ouem multam dico. Gel. lib. 11. cap. 1. auctor est, in multis dicendis hoc semper obseruatum fuisse, ut Ouem virili genere appellarent: alioqui multam iustam non videri.

OVO, uas, *Allegrarsi, dimostrar allegreZZa con la voce*, εὐάζω, lętitiã vociferando seu canendo demonstro. Liui. lisi. 1. Romani ouantes ac gratulantes Horatium accipiunt. Est etiam Ouare minorem triumphum, quem vocaban t Ouationem peragere.

OVVM, *Vouo*, ὠὸν, interposita u, euphoniæ caussa. Vitellus, uel luteum oui dicitur illud, quod in ouo crocei coloris est: Albumen, vel Album oui, liquor ille candidus, qui vitellum circundat. Ouum ouo tam simile non est, prouerbialis est hyperbole, de reb. indiscretæ similitudinis dici solita. Cic. 4. Ac. Videsne, ut in prouerbio sit ouorũ inter se similitudo? Ouo prognatus eodem, prouerbialiter de illis dici potest, quorum ingenium moresq; ita conueniunt, vt ijsdem parentibus nati videri possint.

O ANTE X

OXALIS, ὀξαλὶς, lapathi genus, satiuo proximum. Plin. lib. 20. cap. 2. Latine Rumicem, Vulgus Acetosam vocat.

OXYCEDROS, species cedri, ramosa, & nobis infesta. Plin. lib. 13. cap. 5.

Oxygala, neut. gene. lactis in acorem redacti pars coactior, quod à sero separatum, origano, cæpe, mentha, coriandro, thymo, & cunila condiri solet. Pli. lib. 28. cap. 9. & Colum. lib. 12. cap. 8.

Oxygarum, ὀξύγαρον, garum acetosum, id est, liquaminis genus ex minutioribus pisciculis confici solitum, cui acoris conciliandi gratia nonnihil aceti solet admisceri. Mart. li. 3. oxygarumq; liber.

Oxylapathum, prima lapathi species apud Diosc. Plin. lib. 20. cap. 21. Est & alterum genus, satiuo idem similius. Officinæ Lapathium acutum nominant.

Oxymeli, genus potionis, quod ex mellis libris decem, aceti ueteris heminis quinque, salis marini pondo, quadrante, aquæ marinæ sextariis quinque pariter decoctis fieri solebat. Plin. lib. 14. cap. 17.

Oxyporon, moreti genus, teste Gel. lib. 12. cap. 17. ex caseo, sesamo, nucibus, & herbis constans, aceto piperato conditis. Pli. li. 20. ca. 22. Sunt & sua medicis oxypora, remedia celeriter iuuantia, à celeritate dicta penetrandi. Idē li. 24. c. 8.

Oxyporopolæ, qui cibos uendunt aceto conditos. Pli. lib. 20. cap. 7.

Oxyrynchus, piscis Nilo peculiaris, quem tota Aegyptus pro Deo colit. Stra. lib. 17. Capitur & in mari rubro, itē in Caspio. Aelian. lib. 11. cap. 33. 34. & 35.

O A N T E Z

Ozaena, ὄζαινα, piscis es Polyporum genere, caput habens grauissimi odoris. Pli. li. 9. c. 30. Est itē Ozæna, narium morbus, effluxione acrium humorum plures crustas intra nares gignente, quæ grauissimum expirans odorē. Pli. li. 15. c. 13.

Ozaenitis, herba ex genere nardi, ad Gangem Indiæ fluuium nascens, odore uirus referens: unde & nomen accepit. Plin. lib. & cap. 11.

Ozimum, p. c. ab ὄζω, redoleo, genus edulii redolentis, ex intestinis confecti. Vide Cæl. Rhod. lib. 29. cap. 14.

DE LITTERA P

P Littera muta est, nec aspirationē post se admittit, nisi in dictionibus Græcis, ut Phaeton. Conuertitur quādoque in trāsferendis dictionibus Græcis p, in b: ut quod apud Græcos πύξος, apud nos buxus scribitur. Interdum, p. exile, pro ph, aspirato poni solet, ut quod à Græcis φοινίκεος, cū ph, aspirata scribitur, à nostris Puniceus transfertur: sic πορφύρεος, Purpureum dicimus.

P A N T E A

Pabularis, & hoc, re, quod ad pabulum pertinet. Colum. li. 11. cap. 2. Vicia pabularis. Idem lib. 2. cap. 14. de pabulari uicia. Plin. lib. 18. cap. 16. Omnia hæc pabularia.

Pabulatio, is, *Pascio*, νέμησις, νομὴ, proprie militum: cum in agrum egrediuntur cū falcibus capiendi pabuli caussa. Cæs. 7. bel. Gal. ut pabulatione & commeatu Romani prohibeātur. Aliquando pro ipso pabulo. Var. 3. de Re rust. cap. 16. Si è bono loco transtuleris, ubi idonea pabulatio non est.

Pabulator, oris, *pascolatore*, qui pabulatum uadit. Cæs. 5. bel. gal. ad pabulatores aduolarunt. Liui. lib. 19. cum in pabulatores Romanos impetus factus esset. Hinc Pabulatorius adiect. us, Pabulatoria corbis, in qua reponuntur pabula. Colu. lib. 6. cap. 3.

Pabulor, aris, *Pascolare*, νέμομαι, castrense uerbum. dicuntur enim proprie Pabulari milites, cum è castris cum falcibus egressi, pabulum in usum iumentorum ex agris capiunt. Vale. Maxi. lib. 5. cap. 6. pabulantium hostium globo sese obiecit. Interdum est pascere. Colu. lib. 7. cap. 6. de capellis loquens: ne procurrat, sed placide, ac lente pabuletur.

Pabulum, li, *Pasto*, *pascolo*, τροφὴ, νομὴ, χιλὸς, proprie pecudum & aliorum brutorum cibus herbaceus, fœniceus, paleaceus, uel stramentitius est. Cæs. 1. Bel. Gal. Cum pabuli copia esse inciperet. Virg. 1. Aen. Priusquam pabula gustassent Troiæ, Xanthumq; bibissent. Per translationem dixit Ci. in Catone. Pabulum studii, pro oblectatione. Studium enim, animi pabulum est, quo animus pascitur, ut cibis corpus. Pabula amoris absterrere sibi, Lucr. lib. 4. Sed fugitare decet simulacra, & pabula amoris Absterrere sibi, atque alio conuertere mentem. Pabulum animorum. Cic. 4. Acad. Est enim animorum, ingeniorumq; naturale quoddā quasi pabulum consideratio, contemplatioq;. Ouid. 8. Metam. Dederatq; graui noua pabula morbo.

Pacalis, pacale, *Pacifico*, εἰρηνικὸς, pacificus. Oui. 6. Met. Circuit extremas oleis pacalibus oras. Idem 1. Fast.

Pacate, pacifice: ut, Pacate per prouinciam iter facere, Cæs. 1. Bel. Gal.

Pacator, ris, εἰρηνοποιὸς, pacis conciliator, turbarum compositor, Sene. Hercu. Oetæo: domitor ferarum, Orbis pacator ades.

Pacatus, a, um, pacificatus, tranquillus redditus. Cice. 3. Ver. Ciuitates pacatæ. Ouid. 1. de Pont. si moriar, subeam pacatius aruum. Aequora pacata, Oui. Epist. 10. Aeris pacati status. Lucr. lib. 3.

Pace tua dixerim, ὡς δ' ἂν ἀγανακτήσῃς, tua uenia. Ci. 3. de Legib. Cuius iudiciū (pace tua dixerim) antepono tuo. Idem 3. de Orat. Vix ullam ceteris oratoribus (pace horum dixerim) laudem reliquisti.

Pachynus, pen. pro. πάχυνον, promontorium Siciliæ: ab aeris crassitudine nomen habens. nam παχὺ crassum. Virg. li. 3. Trinacrii metas lustrare Pachyni. Priscianus in Periegesi mediam huius dictionis syllabam corripuit: Qui procul effusis Pachyni distenditur oris.

Pacifer, *Ch'apporta pace*, εἰρηνοφόρος, pacem ferens: ut, Laurus pacifera. Plin. lib. 15. cap. 30. Virga pacifera Mercurii, Vale. Flac. 4. Argo. Cyllenius pacifer. Ouid. 14. Metam.

Pacificatio, onis, διαλλαγὴ, pacis conciliatio. Cic. Attic. lib. 9. Respondit se non dubitare, quin gratiam meam ad pacificationem quæreret.

Pacificator, oris, διαλλάκτης, conciliator pacis. Ci. Att. lib. 10. Iam illum emptum pacificatorem perorasse puto. Liui. 7. lib. 37. pacificator Aminander.

Pacificatorius, a, um, διαλλακτικὸς, εἰρηνοποιητικὸς, quod ad pacificationem pertinet. Cic. 12. Phil. pacificatoria legatione implicatos.

Pacifico, as, σπένδομαι, διαλλάσσω, Pacificās diuos, Sil. l. 15.

Pacificus, a, um, pen. cor. *Pacifico*, εἰρηνικὸς, paci studens. Cice. ad Atti. lib. 8. pacifica persona desideretur, an in bellatore sint omnia. Ouid. 4. Fast. Perpetuam pacem, pacificumq; ducem. Lucan. lib. 3. Duramq; uiri deflectere mentem pacifico sermone parant.

Pacinus, unus ex nepotibus Volsini regis, qui relicto Illyrico in Italia consedit, ubi & populos Pacinates de se nominauit. Festus.

Paciscor, sceris, pactus, deponens, *Pattuire*, *patteggiare*, συμβάλλω, συναλλάττω, συντίθεμαι, διομολογοῦμαι, ὁμολογῶ, pactum facio, conuenio. Plaut. in Bacch. Pacisci cū illo paulula pecunia potes. Dicimus etiā, Pactus sum hāc rem. Iustin. lib. 1. Cō Xerxe nuptias filiæ eius paciscitur. Sal. in Iug. Adherbali suadent, ut sese & oppidū Iugurthæ tradat, tantū ab eo uitā paciscatur. Virg. 5. Aen. Vitamque uolunt pro laude pacisci. Aliquādo pro promittere. Ci. Att. l. 5. Cuius filio pacta est Artauasdis filia. Hinc Depaciscor, de quo suo loco.

Paco, as, *Placare*, *mitigare*, ἱλάσκω, ἐξευμενίζω, mitigo, lenio, placo. Cæs. 1. Bel. Ci. Galliā, Germaniāq; pacauerint. Tib. lib. 4. Eleg. 1. Paruaq; cœlestes pacauit mica.

Pactilis, & hoc Pactile, σύμπηκτος, ex pluribus partibus compactum est, & coniunctum: ut Corona pactilis. Pli. lib. 21. cap. 3.

Pactio, onis, *Patto*, *conuentione*, ὁμολογία, συνάλλαγμα, τὸ ὁμολογούμενον, συμβόλαιον, est (ut loquit Vlpian. l. 1. ff. de Pact.) duorum pluriumue in idem placitum & consensus. Salu. in Catil. Collegam suum pactione prouinciæ perpulerat, ne contra remp. dissentiret. Cice. 3. Offic. Regulus non debuit pactiones bellicas & hostiles perturbare periurio.

Pactor, ris. Cic. 7. Verr. societatis pactores, religionis auctores.

Pactum, *Pattuito*, *patto*, τὸ διομολογηθὲν, quandoque participium est à paciscor, idem significans quod pacto decretum. Plau. in Asin. Has tibi nos pactis legibus dare iussit: id est, sub conditione de qua inter nos conuenit. Quandoque nomen est, pro consensu. Cic. 2. de Inuent. Pactum est quod inter aliquos conuenit, quod iam ita iustum putatur, ut iure præstari dicatur. Vlpia. de pollicita. l. pactū Pactum est duorum consensus atque conuentio: Pollicitatio uero, offerentis solius promissum. In ablatiuo quādoq; accipitur pro modo. Ter. 1 An. Eo pacto & gnati uitā, & cōsiliū meū cognosces.

Pacticius, a, um, Gel. lib. 1. ca. 25. Cessatio pugnæ pacticia, Induciæ dicuntur.

Pacuuius, πακούβιος, Brundusinus poeta, tragicus illustris, Ennii poetæ ex sorore nepos. Romæ picturam exercuit, ac fabulas uenditauit: deinde Tarentum transgressus, prope nonagenarius diem obiit. Cic. Orat. Omnes apud hunc ornati sunt uersus. Hic (ut Quinct. ait) grauitate sententiarū, pōdere uerborum, auctoritate personarum clarissimus fuit. Eius epitaphium extat apud Gel. lib. 1. cap. 24.

Padua, *Padoua*, Venetorum urbs, à Padi uicinitate dicta, quæ & Patauium, πατάβιον, dicitur, quasi Padaniū: Vel ἀπὸ τοῦ πέτεσθαι, id est, à uolando, quòd captato augurio dicatur conditum. Vel à petendo, quòd telo auem Antenor petisse dicatur,

dicatur,eoq; in loco urbem condidisse. Primo Antenoraa dicta est: unde Antenoridæ postea Patauini & Paduani. Apud Patauium natus est Titus Liuius historicus celeberrimus,qui res Romanas summa facundia perscripsit. Similiter Stella,& Valerius Flaccus poetæ,& Paulus Iurecousultus. Fuit quoque Volusius poeta Patauinus,qui post Enniū, certū gestarū po.Romaoi Annales carmine descripsit. Catul.de Cinna: At Volusi Annales Paduā,morientur ad ipsam.

Padvs, *Pò,ἠριδανὸς*, fluuius gremio. Vesuli montis celsissimum io cacumen elati, finibus Ligurum Gabiennorum, uisendo fonte profluens,condensq; sese cuniculo, & in Forouibiensium agro iterum exoriens,nulli amnium claritate inferior. A Græcis dictus Eridanus,ac pœna Phaetontis illustratus. Pli.lib.3.cap.16. Metrodorus refert,quoniam circa fontē arbor sit multa picea (quæ pades Gallice uocetur) Padum hoc nomen accepisse.

Padvsa,æ,pen pr.fossa est ex Pado Rauēnā usque ducta. Plin. l.3.c.16. Claudianus Eridani ripas,& raucæ stagna Padusæ.

Paean, *παιὰν*, hymnus in laudem Apollinis,qui(ut Iuli. Pollux inquit)non solum io auersione malorum decantabatur, sed etiam io uictoria. Interfecto enim Pythone, Apollo laudibus & carminibus laudatus,quæ Pæanas dixerunt. Cic. de Orat. Pæanem duplex aut longa, & tribus breuibus, ut femineus, aut ex tribus breuibus, & lōga:ut temeritas. Vir. 6. Ven. Lætumq; choro Pæana canentes. Abusiue tamē pro omni deorum laude ponitur. Vnde opus suum Pindarus,de laudibus deorum omnium, Pæana inscripsit. Accipitur etiā aliquando Pæan pro ipso Apolline, *ἀπὸ τοῦ παίειν*, hoc est, à medendo. Credebat enim antiquitas medicinam Apollinis esse inuentum. Iuuen. Saty.6. Parcæ præcoe Pæan.

Paedagogivm,gij, *Camera da Ragazzi, da Famigli, παιδαγωγεῖον*, locus in ædibus,in quo pueri,seruiq; cōmorātur,qui à Græcis *παῖδες*, uocātur. Plin. li.7. Epist. Puer in Pædagogio mistus pluribus dormiebat. Accipitur etiā Pædagogiū apud Iurecōsultos pro seruitio,i.pro seruorū,& mācipiorū grege.

Paedagogvs,gi,pen.pro. *Pedagogo, pedante, παιδαγωγός*, custos & institutor pueri.dictus,quasi *τοὺς παῖδας ἀγωγῶν*, pueri dux. Cice.de Amic. Nutrices,& pædagogi maxime erunt deligendi.

Paedicones, Prædicatores,cubitoresq; puerorum.

Paedico,as,pe.pr.præposterā cū masculis libidinē exerceo.

Paedor,pædoris,peo.pr. *Puzzore, αὐχμὸς, ῥύπος*, situs,squallor,illuuies,sordes, immunditia. Lucan.lib. 2. Longusq; in carcere pædoe. Cic.3.Tusc. Barba pædore horrida. Festus putat, *ἀπὸ τῶν παίδων*, hoc est,à pueris deduci, qui io illa ætatula sordidi fere sunt.

Paeon, *παίων*, omnium uiri,medicinæ artis peritissimi, quem Homerus lib. 5. Il. Scribit Plutonem curasse, ab Hercule grauiter uulneratum. Hic herbam illam insignem inuenisse traditur, quæ ab illo Pæonia dicta est. Est & Pæon genus pedis,qui à Diomede quadruplex esse traditur, quorum primus ex longa & tribus breuibus cōstat;ut obtinuisse: secundus, ex breui & longa & duabus breuibus; ut, facillimus: tertius,ex duabus breuibus,& longa,& breui;ut faciebat: quartus,ex tribus breuibus,& longa;ut,docuerant. Cic. 3.de Orat. Duas tantum huius pedis facit species, cum scilicet syllabam unam longam sequuntur tres breues;ut, definite, comprimite: aut, cum tres breues sequitur una longa;ut domuerant, studuerant.

Paeonia, *παιωνία*, herba insignis, In summo caule siliquas ferens amygdalis similes,quæ cum dehiscunt, grana multa & exigua ostendunt, Punici mali acinis similia, in medio nigra, quædam rubra, quinque aut sex purpurea. Dicta Pæonia à Pæone inuentore, qui ea Plutonem curasse dicitur ab Hercule uulneratum. Hom.5. Ilia. Pæonia etiam regio est Macedoniæ, ita dicta à Pæone Endymionis filio, & Epei fratre,qui victus cursu ab Epeo (sicut inter eos cōuenerat) imperium paternū regni victori fratri permisit, & ad Axiū Macedoniæ amnem sibi,suisq; sedes delegit. vnde ea Macedoniæ pars,quæ antea à regis Emathionis nomine Emathia dicebatur, Pæonia appellata est,& populi ipsi Pæones. Iustin. lib. 7. Hi olim magnum sibi ex rei militaris scientia nomen pepererunt. Stat.lib.2.Achil. Non ne ulla feri Mauortis imago Præterit:didici, quo Pæones arma rotaru, Quo Macetæ sargesa citent.

Paestvm,oppidum Lucaniæ,rosarum abundātissimum,ubi, ob cœli clementiam bis in anno producebātur fructus,Maio & Septembri. Virg.lib.4.Ge. Biferiq; rosaria Pæsti. Stra. l.5. auctor est,hanc urbem primū à Sybaritis fuisse cōditā, Posidoniamq; appellatam. Hinc Pæstanus,a,um, *παιστινὸς*. Oui.2.de Ponto: Calthaq; Pæstanas uincat odore rosas. Cice. Att.

Paetvs, *Losco*, qui obliquis oculis aspicit. Hor.1.Ser.Sat.3. Strabonem appellat pætum pater. Vbi interpres Porphyrio: Stra.qui est detortis oculis dicitur: Pætus, leuiter declinatis. Acron ibidem: Pæti proprie dicuntur,quorum huc atque illuc oculi uelociter uertuntur. hinc Pætorum familia Romæ cognomen sumpsit.

Paganalia,liorum, *Feste de villani, κωμητικά* rusticorū festa.

Paganicvs, nica, nicum, *Cosa da villa*. quod paganorum est, quod ad rusticos pertinet. vnde Paganicum peculium, uel Paganicum absolute,dicitur quod ex pedijs,uel pastione, alijsue rusticis reditibus prouenit. Antonius in l.j. C.de Testamento militari. Frater tuus miles,si te specialiter de bonis,quæ in paganico habeat:heredem fecit,bona quæ in castris reliquit,petere non potes. Paganica pila dicitur à pagis,i.uillis,quòd pagani ea uterentur.

Paganvs,ni, *Rustico,villano, κωμήτης, κωμητικός*, à pago dictus est,rusticus,qui scilicet ruri natus est, & educatur. Cic. pro Domo: Nullum est in hac urbe collegium,nulli pagani, aut montani,qui non amplissime de dignitate decreuerint. Iuuen.Sat.16. Citius falsum producere testem Contra paganum possis. Hinc Semipaganus, semirusticus. Persius per translationem arrogantiam uitans ait: Ipse semipaganus, ad sacra uatum carmen affero nostrum. Interdum Pagani, *παγανοί, ἀστράτευτοι*, accipiuntur pro hominibus non militantibus, tametsi vrbani sunt. Et est uerbum peculiare Iureconsultorum,à quibus hæc duo perinde ac contraria opponuntur, Miles & Paganus. Suet.de August. Pinarium cū, concinante se,admissa turba paganorum, apud milites subscribere quædam animaduertisset, coram fodi imperauit. Marcel.l.quædam. Digest.de Pœnis. Quædam delicta pagano, aut nullam aut leuiorem pœnam irrogant:militi uero grauiorem. Quare autem Pagani dicantur etiam ij qui urbani sunt, hæc affertur ratio. Romam olim diuisam fuisse in tribus quatuor (sicut apud Dionysium lib. 4. Antiqui legitur) quas Pagos uocitabant, in quibus habitantes, Pagani dicebātur,qui in nullā aliā habitationē trāsferri poterāt.

Paganvs,a,um. Oui. 1. Fast. pagum lustrate coloni, Et date paganis annua liba focis. Qu.de Pet. Collegium omnium Paganorum.

Pagasa, Thessaliæ oppidum, postea Demetrias dictum: iuxta quod ædificata fuit Argonauis Argonautarū: quæ ob id ab Oui.lib.7. Meta. Puppis Pagasæa nuncupatur. Hinc sinus Pagasicus appellat̄ à Pli.l.4.c.8. Steph. *παγασιτικὸν* uocat.

Pagatim, per singulos pagos. Liui.lib.31.

Pagella, dimin. Cic.ad Brutū l.11. Altera iā pagella procedit.

Pagina,æ, *L'una & l'altra facciata della carta, σελίς*, utraque pars folij à pangendo, quòd in paginis carmina panguntur: id est, finguntur. uersus enim pangi, uel figi in ceris dicuntur. Vel quòd in libris suam quæq; obtineant regionem,ut pagi. Cic.ad Tironem lib. 16. Varie sum affectus tuis literis, ualde proprie pagina perturbatus. Pli.lib.17.cap. 21. Paginas io uitibus uocat areas interseptas inter duo iuga. Paginam utranque facere in re aliqua dicitur,cuius tanta est auctoritas,ut nihil omnino sine ipso rerū geratur. Pli.l.2.c.7.

Paginvla,læ, *σελίδιον*, dimin.à pagina. Cic.ad Att. lib. 4.

Pago,gis,pepigi,pactum, *Pattuire, far patto, συντίθεμαι*, auctore Quin.lib.1.cap.10. antiquū uerbū est,quo utebātur pro paciscor. l. 2. ad Here. Pacta sunt quæ legibus obseruanda sunt,hoc modo: Rē ubi pagūt oratione pegūt. Seruius tamē dicit Pago (unde multi uolunt uenire Pepigi) nusquā lectū esse,uultq; Pepigi à Paciscor fieri, sicut & pactus, quomō à placeo,placui,& placitus.

Pagvrvs, *πάγουρος*, piscis ex genere cancrorum. Pli.lib.32.cap. 50. Idem & pagures dicitur Idem lib.9.cap.31.

Pagvs,pagi. *Villa, κώμη*, simul positæ uillæ: hoc est, rusticanæ domus in unū coagmētatæ. *ἀπὸ τῶν πηγῶν*, hoc est,à fontibus,circa quos rustici gaudēt habitare,ut facilis sit aquatio. Auctor Festus. Pagus præterea accipit̄ pro toto iurisdictionis tractu:unde Cæs.lib.1. Bel.Gal. Scribit, Heluetiā totam in quatuor fuisse diuisam pagos.

Pala,læ, *Pala, badile, σκαφεῖον*, instrumētū rusticanū,vulgo notū: dicta à pagēdo,mutata g,in l,inquit Var. li. 4.de Lingua Latina. Plau. Palas uēdundas sibi,& mergas datas, ut hortū fodiat. Est etiā Palas instrumētū,quo panis in furnū mittitur,& extrahitur. Cato c.11.de re rust. Itē quoddā ignis receptaculū. Itē Palæ dicūtur dorsi partes dextra,læuaq; eminētes. Itē(ut loquit Stra.l.3.)minores auri purgatioris massulæ,& utique nō maiores selibra, Palæ dicūtur Pli l.34.ca. 13. Pala quoque anuli pars caua est & latior,in qua gemma inseritur. Cic.lib.3. Off. Cum palam eius anuli ad palmam conuerteret,à nullo videbatur.

Palaemon *παλαίμων*, Athamantis & Inus filios fuit, alio nomine Melicertes,qui patris furorem fugiēs,una cum matre se in mare præcipitauit iamboq; dij marini facti sunt: mu

tantisq; nominibus,mater Leucothea,hoc est,alba dea, dicta est,crediturq; esse Aurora,quæ & Matuta dicitur:ille vero à Græcis Palæmon;à nostris,quòd portubus præesse putet,Portunus est appellatus.In Palæmonis honoré Isthmia celebrabantur,à Theseo primum instituta,quorum præmia erant coronæ ex pinu confectæ,quæ à Palemone dictæ sunt Palæmoniæ.Clau.8.Paneg.Cuncta Palemoniis manus explorata coronis.Adsit.Erat autem hoc vnum ex quatuor sacris certaminibus,quæ magna totius Græciæ concursu celebrabantur:quorum duo dicata erant diis immortalibus,Ioui Olympia,Appolini Pythia.duo itidem mortalibus, Nemæa Archemoro,Palæmoni autem Isthmia. De qua re circunfertur Epigramma Græcum nomine Archiæ poetæ.

Palaepaphus, oppidum Cypri insulæ, antiquum Veneris Paphiæ templum habens,antea Paphus dicta. verum postquàm Agapenot alteram eiusdem nominis vrbem condidisset,cœpta est hæc ad differentiam recentiores palæpaphus appellari,quasi vetusta Paphus.Strab.lib.14.

Palaephatia papyrus,prouerbialiter dicitur de libellis fabulosis,q nil nisi metas fabulas, resq; incredibiles cótinét. Tractum à Palæphato. Pario, siue(vt alii malunt) Prizeneo, qui τῶν ἀπίστων,hoc est rerũ incredibiliũ multa conscripsit volumina. Virg. tamen in carmine ad Messalam Palæphatiam papyrum, simpliciter dixit pro libris Palæphati, cum ait:Docta Palæphatia testatur voce papyrus.

Palaestina,prouincia Syriæ,Iudææ,& Arabice contermina.Pli.lib.5.cap.12. &.13. Herodotus totam Syriam vocat Palæstinam.

Palaestra,æ,Palestra,lotta,παλαίστρα,luctatio,ἀπὸ τοῦ πάλλεσθαι τὸ σῶμα,hoc est,à corporis agitatione. Ter. in.Eun. Fac periculũ in litteris,fac in palæstra,in musicis. Vir.li.6. Pars in gramineis exercent membra palæstris. Accipitur etiam per translationé Palæstra,pro quauis re,aut pro quouis etiã loco,in quo præcipue se quis exercet.Ter. in Phor. Eccum,è sua palæstra exit foras,idest,è domo lenonis, quæ est veluti exercitium ipsius amatoris. Accipitur etiam prodecenti motu,gestuq; totius corporis.vnde Palæstritæ vocantur, qui in hisce corporis decétibus gestibus insigniter sunt exercitati.

Palaestrice,aduerb.more palæstritarum.Cice.de Opt.gé. dic.

Palaestricus,ci,Lottatore,sub.idem quod palæstrita. Afranius:Depellis mihi manum per palæstricos.Dicuntur etiam Palæstrici,qui palæstrum docent,idest qui palæstritas exercent,& instituunt.Aliquando etiam Palæstricos appellatos inuenimus, qui motus gestusq; corporis formant,docentq; quo pacto oés corporis partes decenter debeamus mouere. Quinctil.li.1.c.11. Ne illos quidem reprehendendos puto, qui paulum etiam palæstris vacauerint.

Palaestricus,a,um,p.c.Cosa da lotta, παλαιστρικὸς, quod est ex vsu palæstræ,siue quod ad palæstrã pertinet. Pla. in Rud. Ex vrbe ad male huc prodimus pabulatum,pro exercitio palæstrico.Palæstricos motus dixit.Cic.1.Off. Nimis accuratos corporis gestus.

Palaestrita,æ,pen.pro.Lottatore,qui se in palæstra exercet. Cic.6.Ver. De. Heraclii hereditate, quam palæstritis concessisset.Persi.Saty.4.Quinque palæstritæ.

Palam,Palesamente,ἀπορασφαμένως,φανερῶς,aperte,in conspectu atque oculis omnium.Cic.4 Ac. Alterum, vt videmus, palam:alterũ,vt suspicamur,obscurius Cæs.3.Bel.Ci.Exercitum educunt,Pompeius clam & noctu, Cæsar Palam atque interdiu.Cotam ad personas certas tantum refertur:Palam ad omnes.Ter.in.Eun.Sin falsum aut fictum, continuo palam est.Palã quæstum facere dicitur, non tantum ea,quæ in lupanario se prostituit:sed etiam si qua in taberna,caupona, vel qua alia domo, pudori suo non parcit.

Palamedes, nomen Nauplii Eubœæ regis filii, qui Vlyssis fraude à Græcis interfectus fuit.nam cũ omnes totius Græciæ principes ad bellum Troianum conuocarentur, Vlysses vt domi maneret,insanire se finxit: & quò melius rei fidem faceret, iunctis diuersæ naturæ animalibus salem serebat. Palamedes autem,vt viri astutiam deprehenderet,Telemachum filium obiecit:quo viso Vlysses aratrum subito suspendit,ne eum læderet.Quo argumento simulatione deprehensa,ad bellum ire coegit.Deinde cum in Thraciam frumentatũ missus esset Vlysses,& nihil inde attulisset,neque quicquam sese inuenisse diceret Palamedes eodem missus plurimum frumenti aduexit.Quamobrem Vlysses inuidiæ stimulis agitatus,adulterinam Priami nomine epistolam scripsit in qua agebat Palamedi proditionis gratias, commemorabatq; secretum auri pódus esse transmissum,quod ipse Vlysses per corruptos seruos in tabernaculo eius infodi curarat. His igitur litteris in Græcorũ consilio recitatis,Palamedes proditionis accusatur.Ibi Vlysses reo se adesse simulans,hostilibus litteris nihil fidei habendum comédit: easq; re ipsa facile posse coargui,si Palamedis tabernaculum scrutaretur in quo si aurũ inueniretur,nullum illum supplicii genus recusare.Missi itaque,qui tabernaculum,eius perscrutarentur cum aurum inuenissent,Palamedes veluti proditionis conuictus,lapidibus obrutus est Ouid.lib.13. Hic fertur Troiano bello quatuor litteras iuenisse scilicet, θ,ξ,χ,φ.Præterea calculorum ludum,& mensurarum & ponderum rationem excogitasse.Astrologiæ insup peritus fuisse dicitur, annũq; ad cursum Solis,& menses ad cursum Lunæ accómodasse: primusq; in castris visam atque reformidatã Solis eclipsim naturalem,minimeq; timendam esse docuisse. Præterea ordinem aciei & tesseras,hoc est,symbolum bellicum,& vigilias inuenisse. Quæ omnia à gruibus fertur didicisse. Ille enim non nisi acie instructa volant,electo duce,quem sequãtur,dispositisq; in extremo agmine,qui gregem voce contineant,& qui noctu ceteris dormientibus excubias obeant. Inter volandum etiam, mutatis subinde ordinibus,litteras quasdam videntur effingere,quas etiam ab eis primus obseruasset ferũ Palamedes.Hinc a poetis Palamedis aues,grues, dicuntur.Mart.l.13. Vnam perdideris si Palamedis auem. Fuit & Palamedes Eleates grammaticus.Suid.

Phalangae,græci φάλαγγας dicũr,sunt ligna teretia,qualia sunt quæ nauigiis, dum subducuntur ad litus, aut ad mare trahuntur,supponi solent.vnde etiam nunc Phalãgiarios dicimus,qui aliquid oneris fustibus transferunt.Var de Vit.po. R.lib.4.Pœnus de nostris quosdam captos crudelissime pro phalãgis carinis subiecerat, quo metu debilitaret nostros. Cæs.2.Bel.ci.Phalãgis subiectis ad turrim hostiũ admouét.

Phalango,as, onus aliquod huiusmodi fustibus transueho. Afranius:capream semilaceram quaterni simul palãgabant. Nonius.

Palanteum,vel potius Pallanteum gemino l, vrbs in Palatino monte,à Pallante Euandri proauo.Vir.lib.8. Ae. Var. à balatu ouium per antistœchon dictum voluit, & sic per l, simplex scribi debet.Vide Palatium.

Palantia,παλαντία,oppidum Hispaniæ Tarraconensis, vt aut Ptolemæus lib.2.cap.6. Vacceorum colonia,à qua Palantini dicti.Alias.Palentia.Est & nomen fluminis in Valẽtino littore.

Palantium,Arcadiæ oppidum, Euandri regis patria: qui cũ patrem imprudens occidisset, suadente matre in Latium se contulit,montemq; in quo primum consedit,à nomine relictæ patriæ Palantion appellauit,qui postea Palatium appellatus est.Pli.lib.4.

Palatim,πεπλανημένως,passim. Liu.l. 5. Palatim fugerunt.

Palatina,æ,vrbis Romæ quarta regio,circa Palatinum mótem:vnde nomen accepit. Sunt qui à Palantia Latini regis matre huic regioni nomen putent impositum. Alii à palando,idest,errando,quòd Arcades duce Euandro palantes ibi primum subsederint.

Palatina officia,officiales aulici & imperatorii. Iulius capitol.in Gallien.

Palatina palaestra, quæ in Palatino monte exercetur. Ci.ad Att.lib.2.

Palatinus,a,um,vnde Palatinus mons dictus est, super quo primo Roma ædificata fuit.

Palatio,onis,Palificata,illud fundamenti genus,cum in solo vliginoso,aut sustinendo ædificio nó satis firmo, fistuca,vel simili aliqua machina palos depangimus, cui ædificium innitatur. Vitr.lib.2.

Palatium, tii, παλατῖνον ὄρος, vnus ex septem vrbis Romæ montibus,nomen habens ab eo, quod ante vrbem conditã pecus in eo pascens balare consueuerit (sic enim vox eius animalis exprimitur)quasi Balatium: qua etiam voce vtitur Neuius.Vel à palo,las,siue quòd ibi palare,idest, errare pecudes soleant,siue quòd palantes Arcades cum Euandro ibi consederint.nam ante Romam conditam possessum fuisse atque habitatum hunc montem constat.Alii à Palantiã Latini matre,quæ ibi habitauerit,Palatium dictum volũt.Alii à Pallante Euandri auo.Alii à filia Euádri Palantia,ab Hercule vitiata,& postea illic sepulta:vel certe à Paleante eius filio illic sepulto. Pli. à Palãtio Arcadiæ oppido, & patria Euandri dictum existimat. Ferunt enim Euandrum ob patris cædem domo profugum,in Latium venisse montiq; in quo consedit,Palatium appellasse.Alii à pale pastorali dea nomen inditum. Palatium,ἀρχεῖον,etiam dicitur domus imperatoria,superba,amplaq; à Palante gigante, qui primus palatium ob magnitudinem sui fecisse dicitur, siue(vt Cyrillus auctor Grecus refert)à Palatino monte.Suet.de Cla. gran.Ab Augusto nepotibus eius præceptor electus,transiit in palatium.Huius nominis prima syllaba modo producitur,

tur,modo corripitur Ouid.1.de Art. Illic quas tuleraot ne morosa palatia frondes.Marti.lib. 1. Inde sacro ueneranda petes palatia cliuo.

Palatual, sacrificium quod fiebat in monte Palatino.Varr. de li.la.lib.6.

Palatualis,Flamen,qui constitutus erat ad sacrificandum ei deæ,in cuius tutela erat Palatium. Festus.

Palatum,ti,*Palato,ὁ παρίς,ὑπερῴα*,oris cœlum, quòd labiis dẽtibusq;,quasi palis,munitum sit.Colu.li.7.Si palatum, atq; lingua concolor lauæ est Legitur etiam nominatiuus Palatus apud Cicer.2.de Fin.Non sequitur,ut cui cor sapiat, ei non sapiat palatus.

Palea,æ,*Paglia,ἄχυρον*,ut ait Var.de re rust.li. 1.cap.50. Siue à nomine Pabulum dicitur.nam ea sola primum in pascendis animalibus præbebatur quo uocabulo,non proprie culmi,sed follicula ipsa granulorum comprehenduntur. Vir.l. 1.Ge.Surgentem ad Zephyrum paleæ iactantur inanes.Colu.li.6.Minus commode tuentur armentum paleis. Notandum(ut Seruius sentit) Paleam singulari numero dici contra artem.nam quæ ex pluribus constant,sunt tantum numeri pluralis:ut cautelli,bigæ,scopæ: licet abutantur poetæ. Vir.1.Geo.Nequicquam pinguis paleæ teret area culmos. Palea quoque dicitur cartilago deflua à collo galli gallinacei.Colu.li.8.ca.2 de gallinaceis loquens: Paleæ ea rubro albicantes,quæ uelut incanæ barbæ dependent. Palea æris, pro ramento,& excremento. Pli li 34.ca.13. Eapuitur æris palea.Budæus Pala legit,non Palea.

Palearia,*Pagliuola.τὰ ἐσγόνατα*,pelles depẽdentes ex guttu te boum,quasi pellearia.Vir.3 Geor. A mento palearia pendent Col.li.6.ca.1 Palearibus amplis,& pene ad genua promissis Nominatiuus singularis est Palear quo usus est Senec in Hippolyto.

Palearium,rii,*Pagliaio.ἀχυρών*,locus in quo reconditur & asseruatur palea,Col.l.1.c.6 Fœnilia,peleariaq;.

Paleatus,a,um,*Fatto di paglia.ἀχυρωτὸς*, quod est factum ex paleis,uel quod paleas habet admistas. Vnde Lutum paleatum, cui, ut tenacius sit, admistæ sunt paleæ. Colum.li. 5. de Arbor.cap 8.

Pales,pastorum dea.Fest.hanc quidã Vestã,quidã deorũ matrem appellant Hanc Virg. gen. fem.uocat. Alii,inter quos Varro,mascu gen.ut hic Pales. Huic sacra soluuntur,quæ Palilia uocantur,de quibus infra.Hæc Seru.ad illud Virgil. Te quoque magna Pales.

Palici, παλικοὶ, dicti gemini fratres, Iouis filij, & Thaliæ nymphæ,siue Aetnæ:quæ cum Iunonis iram metueret, orauit ut terra sibi dehisceret, sed cum tempus maturitatis infantium,quos aluo gestabat, aduenisset.rursus terra hians, duos infantes ex puellæ aluo emisit, appellatiq; sunt palici, ἀπὸ τοῦ πάλιν ἱκεῖν, quod in terram demersi, denuo sint reuersi Ostẽdunt accolæ duos lacus, ea quibus Palicos fratres putant emersisse,eosq; Dellos appellant.vide Delli.

Palilia,παρίλια,uel Parilia,l,in,r,mutata, Palis deæ festa: quæ à pastoribus in agris fiebant 11.Cal. Maii, quo die Romulus urbem fundauit,ad morbos à pecore pellendos, seu pro partu pecoris.Prop.lib.4.Vrbi festus erat,dixere Palilia patres.

Palilicium sidus,ὑάδες,ex septem constat stellis,quas Latini Suculas appellant.Vide Pl.li 18.c.26.

Palimbachius,p.p genus pedis, ex prima & secunda lõgis & ultima breui:ut Augustus.Idem Antibacchius dicitur.

Palimpissa, pix liquida iterum decocta, & inspissata. Pli. lib.25.cap.7.

Palimpsestus,παλίμψηστος,membrana iterum abrasa. Cic. Treb.li.7.epist. Nam quod in palimpsesto, laudo parsimoniam.Quidam hoc loco legunt Palinaestum à πάλιν iterũ, & ξέω rado:qua uoce usus est Catul.ad Varum epig. 19.Puto(inquit) esse illi millia aut decem, aut plura Perscripta, nec sic, ut sit, in palinaesto Relata. Budæus in libr. de Asse Palimpsestum interpretatus chartam deletilem, qua calculatores utuntur.

Palinodia,æ,παλινῳδία,recãtatio,à Græco παλινῳδεῖν,recantare,&,quod semel dictum est reuocare. pro quo dicimus,Palinodiam canere.uide adagia Erasmi.

Palinurus,Lucaniæ promontorium,dictum à Palinuro nauis Aeneæ gubernatore, qui somno oppressus una cum gubernaculo in mare delapsus, cum ad eam partem Lucaniæ adnatasset,in qua postea Velia condita fuit, ab incolis prædæ cupidis occisus est,& spoliatus, cadauerq; eius in mare abiectum.uerum cum non ita multo post ora illa grauissima peste infestaretur,oraculo moniti, ut Palinuri manes placarẽt lucum ei fecerunt,& cenotaphium posuere.ea quo Vir.li.6. Nam tua finitimi longe, lateq; per urbes Prodigiis acti cœlestibus,ossa piabunt: Et statuent tumulum, & tumulo solemnia mittent. Dicitur Palinurus quasi iterum meiens. πάλιν enim iterum,οὐρεῖ urina. ad quam etymologiam alludit Mart.li.3.Minxisti Pauline semel currente carina: Meiere uis iterum,sed Palinurus eris.

Paliurus,παλίουρος,frutex spinosus & asper. Pli.li. 13 ca.19. Vir.5.ecl. Carduus & spinis surgit Paliurus acutis.

Palla,æ,*Veste domestica,χλαῖνα*,honestæ mulieris uestimentũ: hoc est pallium,quod palam & foris est ad uestigia usque demissum.Virg.11.Aen.Pro longæ tegmine pallæ Tigris exuuiæ per dorsum à uertice pendent.Plaut.in Men. Pallam ad phrygionem fert confecto prandio. Palla etiam utebantur citharœdi Oui.11.Met. Verrit humum Tyrio saturata murice palla.Item tragœdi.Idem. 3.Amo.Fronte comæ torua, palla iacebat humo.In Gallia etiam omnes passim uiri palla utebantur.& uidetur,inquit Bayfius,Gallica palla accessisse ad formam nostri palletici manicati,unde Mar.li.1. Dimidiasq; nates Gallica palla tegit. Str.li.5.Idem sentit: Tunicarum,inquit,uice pallas manicatas gestant, ad uerenda usque,natesq; medias pertingentes. Est etiam hoc nomine urbs, Ptol.teste,à latere Meridionali Corsicæ.

Pallacana,cæpe genus est,nullo fere capite, radice tantum oblonga,quod subinde resecatur,ut porrum. Pli.l.19.c.6.

Pallace,es,seu Pallaca,a,*Concubina*, παλλακή, concubina, Suet.in Vespa.Accubante aliqua pallacarum.

Palladium,παλλάδιον,Palladis simulacrum antiquissimum fuit in arce Troiana,quod eo tempore,quo ara,templumq; Mineruæ ædificabatur,de cœlo cecidisse fabulantur poetæ, & in templo nondum tecto sibi locum delegisse: quæ res cũ omnibus maxime esset miraculo, ab Apolline responsum est,tam diu urbem incolumem fore,quàm diu simulacrum illud intra mœnia seruaretur. itaque tẽpore belli illius,quod communibus uiribus Græcia tota aduersus Troianos gessit datum negotium est Vlyssi & Diomedi, ut per cloacas in urbem ascenderent, fataleq; Mineruæ simulacrum auferrent. quo facto, urbem,tutelari Palladis numine spoliatã, facile postea ceperunt.

Palladius,a,um, quod est Palladis. unde Palladium forum Romæ.

Pallantias,παλλαντιάς,palus in Africa,circa quam Palladem primum apparuisse ferunt: unde ex ea natam nonnulli putauerunt. Pli.li.5.ca.4.

Pallas,dis,*Pallade*,παλλὰς,sapientiæ dea, alio nomine Minerua,ex Iouis cerebro sine matre prognata quod ideo à poetis fingitur,quia liberalibus artibus, & honestis disciplinis credatur præsidere,quæ non ex inuento humani ingenii,sed ex inexhausto diuinæ sapientiæ fonte creduntur dimanasse. Dicta Pallas(vt quibusdam placet) à Pallante gigante ab illa interfecto,cum prius Tritonia uocaretur à Tritonide palude,ubi primum uisa est:uel ἀπὸ τοῦ πάλλειν,à uibrando.solet enim ita pingi,ut hastam manu uibrare uideatur.

Pallene,es,p. pr.παλλήνη,oppidum in finibus Macedoniæ, ab ea parte,qua Thraciam spectat:dictum à Pallene Sithonis filia,& Cliti uxore.Plin.li.4.ca.10. Est item Pallene uetus Atticæ regionis in tribu Antiochide. Hinc Pallenæus, a,um,Stat.li.4.Silu.

Palleo,les,lui,*Essere pallido*,ὠχριάω,pallidus sum.Cic.1.Phil. Sudat,pallet. Oui.1.de Arte. Palleat omnis amãs: color hic est aptus amanti.Hinc in aliqua re pallorem contraho. Expalleo:à quo expallesco,ualde pallidus fio Pla.in Curc. Viden'ut expalluit?Impalleo,à quo Impallesco Persius: At in nocturnis iuuat impallescere chartis.

Pallesco,pallidus fio. Prop.lib. 2.Eleg.12. Tardis pallescere curis.

Pallidulus,a,um,Catullus ad Ortalum.

Pallidus,a,um,*Pallido,smorto*,ὠχρίας,ὠχρὸς. Ouid.4. Metam. Oraq; buxo Pallidiora gerens,

Palliastrum,,τριβώνιον,rude ac uile pallium.Apuleius.

Palliatus,a,um,τριβωνοφόρος,pallio indutus. Ci.ad Q.Fra. li.3.Illi palliati topiariam facere uideantur. Idem pro Rab. Pos.Obiicias licet,palliatum fuisse.

Palliolatim,aduerb Plaut. in Pseud. Palliolatim amictus incessi.

Palliolatus,palliolo indutus.Suet.de Claudio: Palliolatus præsedit.Mart.li.9.Hanc uolo, quæ facilis, quæ palliolata uagatur.

Palliolum,li,*Cappetta,mantelletto*,τριβώνιον, breuius & uilius pallium.Cice.3.Tuscul. Sæpe est etiam sub palliolo sordido sapientia.

Pallium,lii,*Mantello,sopraueste*,τρίβων,ἱμάτιον, uestimenti genus quod tunicæ superindui solet:dictum,quòd palam, gestaretur.proprie autem Græcorum habitus,ut Romanorum toga.Suet.in Aug. Togas & pallia distribuit, unde Palliati Græci dicti,& comœdiæ palliatæ, scriptæ secundum ritus,

&

& habitus palliatorum,ideſt,Græcorum.Donatus, Diomedes.Cic.3.de Ora.Hippias gloriatus eſt, pallium quo amictus,ſoccos quibus indutus eſſet,ſe manu ſua confeciſſe.Pallium quoque philoſophorum erat.Gell. lib.9. Video barbā & pallium:philoſophum nondum video. Pallia inter communia veſtimenta annumerantur Vlpiano, quæ promiſcua appellat Tacit.lib.3.

PALLOR,loris,p p.Pallore,pallidezza,ὠχρίασις,ὦχρος,color ille,cum pellis ſanguine deſtituta liueſcit quòd accidere ſolet in ſubito metu,ſanguine ſe ad interiora recipiēte. Oui. 11.Met.Buxoq; ſimilimus ora Pallor obit.Ci.4.Tuſ.Vt pudorem rubor,ſic terrorem pallor,& tremor conſequitur. A quo pallidus,a,um,& dimin.Pallidulus.

PALMA,æ,Palma della mano,Palma albero,θέναρ, manus pars illa concaua,quæ eſt inter τὸν καρπὸν,& dignitos intermedia,cuius pars exterior à Græcis ὑποθέναρ dicitur.quanquā etiā non raro pro tota manu palmam acceptam legimus. Cic.in Ora.Cum manum dilatauerat,palmæ illius ſimilem eloquētiam eſſe dicebat.Virg.2.Aen.Teneras arcebāt vincula palmas.Idem.1.Aen.Duplices tendens ad ſidera palmas. Hinc arbor illa nobilis,quam Græci φοίνικα appellant, à noſtris quoque Palma dicitur,quòd comā in cacumine habeat circumextenſam,& ramos in digitorum modum protenſos.vnde & fructum eius dactylos,ideſt,digitos vocamus, quòd digitorum manus ſimilitudinem referant.vide Gel.lib. 3.cap. 6.Ponitur pro victoriæ ſigno. Plutarchus: In certaminibus palmā ſignū eſſe placuit victoriæ:quoniā ingenii eiuſmodi ſignū eſt, vt vrgētibus,opprimentibusq; non cedat. Itē palma cauſſa certaminis dicitur,vt annotauit Donatus in illud Te.ex Ptol.Phor.in medio omnibus Palmam eſſe poſitam qui artem tractant muſicam.Item Palma (vt docet Seruius in lib.11.Aen.)ſignificat togam, quæ etiam Toga palmata dicebatur à palma in ea intexta: & proprie triumphantium fuit.Alii à latitudine clauorum dictam volunt Palmatā,quæ nunc à genere picturæ Picta appellatur.Mar. lib. 7. Palmatæq; ducem,ſed cito,redde togę.De palma arbore vide Pl. lib.23.cap.5.& lib.13.cap.4.& Dioſcor. lib. 1. cap. 150. & Thophr.lib.1.cap.2.& lib.3.cap.5.Dicimus Latine, Palmā ferre,id eſt,victorem eſſe:palmā dare alicui, victorē fateri.

PALMARIS,& hoc palmare,vt Palmaris ſtatuta,quæ alicui ob victoriam ponitur.Cic.6 Phil.Illa ſtatua palmaris.

PALMARIS,re,D'un palmo,σπιθαμιαῖον,magnitudine vnius palmi.Var.lib.1.de re ru.ca.55.Virgulas palmares.Col.9.Spatia palmaria.

PALMARIVS,a, um, palma dignum. Ter.in Eu. Id mihi puto palmarium.

PALMES,itis,Palmite,tralcio,κλῆμα,vitis ſarmentum, quòd in dum palmæ humanæ,virgulas quaſi digitos edat. Plin. lib. 17.cap.22.Palmes & Pampinus pro eodem Colume. lib. 4. cap.17.Si oculi ſinguli ſub iugo binos pampinos emiſerit, detrahendi ſunt eis ſinguli palmites,quo lætior materia cōſurgat.Palmes pro flagello vitis,idem lib.4.cap. 21.

PALMETVM,palmeti, Luogo doue ſono piantate molte palme, φοινικὼν.locus palmis conſitus. Plin.li.5.c.1. Ponitur aliquando pro palmarum frequentia. Ibidem: Hiericuntem palmetis conſitam,fontibus irriguam.

PALMEVS,a,um,ex palma arbore.Col.l.5.c.5. Palmeis tegetibus vineas adumbrabat.Pli.lib.24.cap.17.Vinum palmeum capiti noxium.

PALMIFER,a,um,Che produce palme,φοινικοφόρος,ferens palmas. Ouid.1.Ami.Palmiferamq; Pharon.Idem 10.Met. Palmiferos Arabas.

PALMIPEDALIS,le,Della grādezza d'un piede,σπιθαμιποδιαῖος, menſura vnius pedis & palmi. Colum.lib.3.cap.9. Malleus palmipedalis.

PALMIPES,dis,τὸ στεγανόπους, planos ad palmæ ſimilitudinem habens pedes.vnde anſeres, palmipedes dicuntur. Plin.lib. 10.cap.11.

PALMO,mas,materias alligo.Col.l.11.c.2.Palmare,id eſt,materias alligare,hoc tempore non expedit. In alia ſignificatione accepit.Quinti.in decla. Cæci.Cum, inquit, manus ex parte,qua palmare veſtigium poteſt, plicetur in capulo. Et paulo poſt:qui palmatus eſt paries,ueſtigium eius partis oſtendit.Hinc Depalmo.θένω palma percutio. Gel.lib.vlt. c.1.Quemcunque depalmauerat,numerari ſtatim, ſecūdum duodecim tabulas,25.aſſes iubebat.

PALMOSVS,palmis abundans.Vir.l.3.Aen.Palmoſa Selinis.

PALMVLA,æ,extrema pars remi, quòd in modum palmæ protenſa eſt.Virg.lib.5.Aen.Stringat ſine palmula cautes. Sunt & palmulæ,fructus palmæ, qui & dactyli, & caryotæ dicuntur.Var.1.de re ru.c.67. Palmulam,& ficum Sabinam quanto citius promas,iucundiore vtare.

PALMVS,mi,Palmo, δῶρον. menſuræ genus, & eſt duplex, maior, & minor: maior digitorum duodecim: minor digitorum quatuor.

PALMYRA,πάλμυρα,Steph.vrbs Syriæ,ſitu loci, ſoli diuitiis, aquarum amœnitate inſignis.Pli.li.5.c.25.

PALMYRENAE ſolitudines, dictæ, quæ ab hac urbe, uſque ad Petram Arabiæ Petreæ metropolim, & ad fines Arabiæ felicis pertingunt.

PALO, las, fulcio, quaſi palis munio. Colum. lib.11.ca.2. Vt uitis paletur.

PALOR,aris,Vagare,διασκεδάννυμαι,paſsim vagor.Liu. lib.1. Romana legio palātes in agris oppreſsit.Idem.l.5.Vagi per agros palantur.Hoc uerbum Palam quidam deducunt: alii à palis caſtrorum,modo huc,modo illuc tranſlatis.

PALATVS,participium diſperſus.Li.3.

PALPATOR,pro adulator.Plaut.in Merc. Palpator nullus eſt blandior.

PALPATIO, palpandi actus. Plaut. in Men. Aufer hinc palpationes.

PALPEBRAE,pen.cor.Palpebre,βλέφαρα, pili extremitatem genarum ambientes:à palpitando,ideſt,tremendo.Cice. Palpebras poſuiſſe uidentur pro ipſis genis,ideſt,folliculis oculum operientibus.li.2.de Nat.deo.Munitæ,inquir, ſint palpebræ tanquam uallo pilorum.

PALPITATIO,proprie cordis eſt, & deinde partium ſingularum frequens motus.Pli.li.32.c.5.

PALPITO,tas,Palpitare,πάλλομαι,ἀσπαίρω, σπαίρω, frequent. leuiter,frequenter moueor.Cice.2.de Natu.Deorum.Cum cor animantis alicuius euulſum ita mobiliter palpitaret, vt imitaretur igneam celeritatem. Iuuena. Satyr. 6. Super illam palpitet.

PALPO,as,& Palpor deponens,leuiter,blande,& quaſi tentando tango.unde & pro adular.,accipitur.Pla.in Amph. Blande mulieri palpabitur.Regit interdum accuſatiuum, interdum datiuum.Hor.2.Ser.Sat.1.Cui male ſi palpere, recalcitrat,ideſt ſi aduleris.Iuuen.actiue poſuit:Quem munere palpat Charus.Hinc Expalpo,elicio.

PALPVM,Plau.in Pſeu.Mihi obtrudere non potes palpum, id eſt blandiri,& ſpem inanem uerbis iniicere.

PALVDAMENTA,χλαῖναι,αἱ στρατηγικαί,ornamēta militaria, proprie imperatorum,unde legimus,olim Romæ imperatores, paludatos ad bellum ſolitos proficiſci. Liu.li.1. Paludamentum poſuit pro ueſte militari,etiam eius, qui non eſſet imperator. Cognito ſuper homero fratris,paludamento ſponſi,quod ipſa confecerat,flebiliter nomine ſponſum mortuū appellat.Paludamentum enim illud erat unius Curiatiorū, quorum nemo,ut arbitror:imperator in Albanis fuit. Omnia enim militaria ornamenta Paludamenta dici, Feſtus ait:Dicta Paludamenta,quòd,qui illa habent, fiunt palam, ut inquit Varro.Inuenitur etiam Paludamentum dici de ueſte muliebri.Plin.li.33.ca.3.Vidimus Agrippinam indutam paludamento,auro textili.

PALVDATVS,qui uel imperatoriam chlamydem,uel alia einſmodi ornamenta militaria geſtat.Cœl.ad Cice.li.8. Venerentur,ne S.C. fiat,ut paludati exeant, id eſt, ueſte imperatoria inſigniti.Paludati in libris auguralibus ſignificantur, ut ait Verannius,armati,ornati.

PALVMBES,palumbis,Colombo ſaluatico,φάττα, tam maſculini, quàm fœminini generis,ſylueſtris columba in arboribus ſepibusq; nidificans.Virg. 1.ecl.Raucæ tua cura palumbes.Lucanus:Macroſq; palumbes. Dicitur & Palumbus,& Palumba.Horum duo ſunt genera:unum torquatum,à torque,quo inſignitur.Mart.li.13.Inguina torquati tardant,habitantq; palumbi:Alterum genus,quod Latinorum nonnulli Vinaginem dicunt, ab eſu labruſcæ:de quo Plini.libr.10. cap.35. A Palumbus fit Palumbinus, a, um, vt Palumbina caro apud Plin.li.30.ca.2.

PALVS,li,Palo,σκόλοψ,πάσσαλος,ſecundæ declinationis, dicitur lignum acutum,quod ſolet in terram defigi, ad fulcienda ædificiorum fundamenta,aut caſtra munienda, aut claudendos hortos,aut ſuſtinendas uites,aut ſimiles uſus. in hac ſignificatione Palus producit priorem,cum Palus, udis,eandem corripiat. Tib.l.1.El. Hic docuit teneram palis adiungere uitem. Hinc Palo,as.

PALVS,udis,aqua ſtagnans, quæ æſtate plerunque ſiccatur: & in hoc differt à lacu,qui perpetuam habet aquam,neque ullo æſtu exiccatur.Cæſ.1.Bel.Gal. Quò propter paludes exercitui aditus non eſſet. Habet autem palus in hac declinatione priorem correptam, poſteriorem fere ſemper producit. Vir.4.Ge.Tardaq; palus inamabilis unda.Hor. in Arte poetic.licèter corripuit: ſterilisq; diu palus obruta remis. Inde fit Paludoſus,a,um,vt,Humus paludoſa apud Oui.15. Met.

PALVSTRIS,& hoc paluſtre,ἕλειος,ex palude:ut, Iundus paluſtris,Locus paluſtris,apud Cæſ.7.Bel.Gal. Aqua paluſtris, Colum.

Colum.li.1.ca.5.

Pamphilia,regio in minori Asia, ab ortu Ciciliam, & partem Cappadociæ,ab occasu Lyciam habens, à Septentrione Galatiam,à Meridie mare, quod ab ea Pamphylium appellatur.dicta Pamphylia, ut quidam putant, ab arborum copie,quasi tota frondosa.

Pamphilum,genus delicati currus.Lampridius.

Pampinaceus,a,um,Col.li.12.c.10.

Pampinarium,rii,Pampino,ἄγαρον,palmes,qui(vt inquit Pli. libr.17.cap.22.)è duro exit, materiamq; in proximum annum promittit,siue congeries uirentem ramusculorum.Colu.lib.3.c.205.

Pampinarius,a,um,Di Pampino,quod est pampini. Colume. lib.4.cap.24.

Pampinatus,a,um,Ch'assomiglia à pampino,κλημματοειδὴς quod pampini similitudinem imitatur.Pli.l.16.c.42.

Pampineus,a,um.pampinarius.Virg.lib.2.Ge. Liber pampineas inuidit collibus umbras.Pampineus odor, pro sapore vini Prop.lib.2.

Pampino,Spampinare,βλαστολογέω,οἰναρίζω, pampinos decerpo:uel(ut ait Varro de re rust.lib.1.cap.30.) à sarmento coles,qui nati sunt,de his qui plurimum ualent,primum ac secundum,nonnunquam etiam tertium relinquo, reliquos de cerpo, ne relictis colibus, sarmentum nequeat ministrare succum.Colume.lib 3.Pampinatio.Colum.lib.4.ca.27.Magis pampinatio,quàm putatio uitibus consulit. Pampinator,oris.Idem li.4.ca.27.

Pampinosus,a,um,κλημματώδης,pampinis abundans.Col.

Pampinus,Pampino,κλῆμα,dicitur in uite tener,frondosusq; coliculus,fructum fouens,& ab æstus indicans iniuria. Col. lib.3.ca.17.Omnis fœcundus pampinus intra quintam, aut sextam gemmam fructu exuberat.Virgi.1.Geor. Heu male tunc mites defendit pampinus uuas.Accipitur aliquãdo pro cirris ouorum polypi piscis.Pli.li.9.ca.51. Polypi pariunt uere oua tortili uibrata pampino. Hinc uerbum Pampino, & Pampinatio:de quibus suis locis.

Pan,Panos,πᾶν,à poetis pastorum,atque adeo totius naturæ deus esse fingitur:unde etiam à Græca dictione πᾶν,totum, uel omne,nomen accepit,quòd putabant uno Naturæ nomine omnia complecti.Caprinos pedes habet,ut ostendat terræ soliditatem.Hic Dæmogorgonis filius creditur fuisse, & fistulam composuisse septem imparibus calamis simul coniunctis,propter harmoniam cœli.Virg.2.Eclog.Pan primus calamos cera coniungere plures Instituit: Pan curat oues, ouiumq; magistros.

Panaces,nacis,pen.e.& Panax,acis,herba,cuius succus Opopanax uocatur, ἀπὸ τῦ πάντα ἀκεῖν, à sanandis omnibus morbis.Pli.lib.25.ca.3.Panaces ipso nomine omnium morborum remedia promittit.Col.li.11.ca.3. Panax rarissime differitur.Hinc Panacea,idem significans.Vir.12.Aen.Odoriferam panceam.Lucretius(inquit Seruius)Panaceæ nomine ubique salem intelligit:unde possumus in hoc loco Vir. Salem intelligere:nam omnem pellit dolorem: sed melius herbam,quia ait,Odoriferam.

Panaetius,Rhodius,Stoicæ sectæ philosophus, Diogenis familiaris,Scipionis Africani præceptor,quem Cic. se in officiis imitari profitetur. Fuit & alter Panætius senior,& ipse Rhodius,cuius multa est mentio apud philosophos,utriusque meminit Suid.

Panaetolium,mons Aetoliæ altissimus:dictus, quasi totam occupet Aetoliam.Pli.li.4.ca.2.Hinc Panætolicus, a, um: ut,Panætolicum concilium,apud Liu.li.31.

Panarium, rii, Doue si ripone il pane,ἀρτοθήκη, locus ubi panis seruatur.Dimin.Panariolum.Suet.in Cali. Panaria uiritim diuisit.Mart.li.5.Cum panatiolis tribus redisti.

Panathenaea,festa Athenis, à Theseo instituta in honorẽ Mineruæ:pueri & puellæ sese manibus complexi, Pyrrhicã in theatro saltabant.erant autem duplicia, maiora quinto quoque anno,celebrari solita;& minora;quæ quotannis peragebantur.hinc Panathenaicus,παναθηναϊκὸς,liber Isocratis.De Panathenæis uide Alex.Neapo.l.5.c.8.& l.6.c.49.

Pancarpiae,coronæ ex uariis florum generibus. Fest.

Panchaia,regio Arabiæ,in qua arbores spõte natę thus emittunt.Vir.2.Aen.Thuriferis Panchaia pinguis arenis.

Panchaei,populi,qui(ut Pompo.lib.3.refert) deserta Sabæ habitant:qui & Ophiophagi uocantur, quoniam serpentibus uescantur.

Panchrestum,medicamentum nobile.Latine dici potest, morbis omnibus conducibile.Pli li.23.cap.7. Fit ex pomo panchrestos.Cic.6.Ver.Cum omnes eius comites iste sibi suo panchresto medicamento amicos redemisset.Quo in loco pecuniam per iocum medicamentum pãchrestum appellat,quòd ad uarios usus sit utilis.

Pancratiastes,certator,& uictor Pancratij.Gel.li.3.c.15. Vide Pancratium.

Pancratium,tii,certamen gymnicum, ex quinque certandi generibus constans,cursu,disco,saltu,lucta,& pugilatu.hoc à Græcis,teste Festo,alio nomine dicitur Pentathlum eadẽ ratione,qua à Latinis Quinquertium.Hermolaus tamen in li.34.Pli.ca.8.Distinguit Pentathlos à Pancratiastis,& hos rursus ab iis,quos Periodo Pictores uocant, vult enim Pentathlum esse,qui quinque his certandi generibus,lucta, saltu,cursu,disco,pugilatu certat,etiã si in omnibus,aut quibusdam succumbat:Pancratiasten, qui quinque his certandi generibus congressus,omnibus uicit.Periodo autem uictor is dicitur,teste Festo,qui quatuor illa sacra Græciæ certamina,Isthmia scilicet,Nemæa,Pythia, & Olympia obiuit, & in omnibus uicit.itaque Pancratiaste,secundum hanc Hermolai opinionem,dicuntur ἀπὸ τῦ πάντων κρατεῖν, à uincendo omnia:ut Pancratiũ sit certamen illud,quo quis quinque iam dictis certandi generibus congressus omnibus uincit.Bud.uero in priorib.Pande.Annotat. videtur Pancratii & Pancratiastæ uocabula deriuare, ἀπὸ τοῦ πάντα κρατεῖν ab omnibus uiribus,quas in hoc certaminis genere effundebant.Putatq; Pancratium fuisse certaminis genus,quod omnium neruorum contentione transigebatur. nam & calcibus,& cubitis,non modo pugnis,Pancratiastæ, utebantur. Quinct li.2.Ille exercendi corpora peritus, non, si docendum pancratiasten susceperit,pugno ferire,uel calce tantũ, aut nexus modo certos aliquos docebit sed omnia,quæ sunt eius certaminis.Pli.l.35.c.11.Olympiæ pancratio citra pulueris tactum uicit.Hinc Pancratice,robuste:unde Pancratice ualere.Plau.in Bacch.Bene ne usque ualuit?C. pancratice,atque athletice.

Pancratius,apud Senect.libr.5.de Benef.legitur pro pancratiaste.

Pandana porta Romæ,quæ antea Saturnia dicebatur:à uerbo Pando,quòd semper pateret ad res, quæ in urbem ferebantur.dicebatur & Libera,à libertate. Festus,& Varro lib. 4.de lin.lat.

Pandectae,arum,πανδέκται,volumina sunt, nihil non continentia unde pandectæ legum, quæ omne ius complectuntur:à πᾶν omne,& δέχομαι,capio.Gel.li.12.Tiro, Ciceronis libertus,libros de uariis quæstionibus composuit, quos Græco uocabulo Pandectas,inscripsit, tanquam omne rerũ ac doctrinarum genus continentes.

Pandicularis dies, in quo omnibus diis sacrificabatur: Festus.

Pandiculatio,corporis inter oscitandum extensio.Festus.

Pandiculor,aris,pandiculantur,ait Festus, qui toto corpore oscitantes extenduntur,quòd pandi fiant.Plaut. in Men. Ego me assimulem insanire,ut illos à me absterream, ut pãdiculans oscitator.

Pandion,proprium nomen Erichtei Athenarum regis filii, qui patri successit in regno.huius filiæ fuerunt Progne, & Philomela.unde progne.Hinc Pandionia,Attica:& pandionius,a,um,Atti.Lucan.de Pallade:Et pandionias quæ cuspide protegit arces.

Pando,is,passum,Aprire,manifestare, πετάζω, πετάννυμι, ἁπλόω,patefacio,aperio.Virg.2.Aen. Panduntur portæ. Pla. Bacch.Pandite,atque aperite ianuam hanc.Vir.4. Geor.Et alas Pandere ad æstiuum Solem.Idem.3.Aen. Remq; ordine pando,Pandens,part.Virg.6.Aene.Ille fame rabida tria guttura pandens.Passus,a,um,apertus,extensus. de quo suo loco.Hinc Expando, extendo, à quo Expassum,extentum. Cæcil.apud Gel.li.15.cap.15.Flammeum expassum domi. Dispando,in diuersas partes extendo:unde Dispassus, distẽtus,Plaut.tamen in Mil.Dispessis manibus dixit, pro, Dispassis.Oppando,circum extendo.Propando,late extendo. Repando,Vide suo loco.

Pando,as,Intorzere,incoruare, κυρτόω, incuruo: unde pandari trabs dicitur,quasi incuruari,cedeteq; ponderi.Pli.li. 16.c. 42.At populus contra omnia inferiora pãdatur: Et à Vitru. arbores pandatæ dictæ,quæ in ædificiis curuantur.Nonnunquã pando absolute pro incuruari.Quin.l.11.c.vlti. Pandãt enim posteriora.Pandatio,onis.Vitru.li.7.c.1.

Pandora,æ,ab Hesiodo fingitur fuisse prima mulier à Vulcano Iouis iussu fabricata,quàm singuli dii donis suis ornauerant.Pallas enim sapientiæ donum ei contulit, Venus formæ,Apollo musices.Mercurius eloquentiæ.Inde dicta pandora,quasi ab omnibus donata.

Pandosia,æ,ciuitas in Epiro non procul ab Acheronte amne.Item altera in Lucania Italiæ regione, quæ & ipsa Acheronte quodam fluuio irrigatur,circa quam Alexander Epirota occisus.

Pandus,a,um,Aperto,largo,incoruo,πεπταμένος, apertus, latus,

tus,incuruus.Vir.li.2.Ge.Lancibus & pandis fumentia reddimus exta.Mart.li.14. Panda rubor vreeus ansa.Pandus asellus.Oui.1.Fast.Carinæ pandæ.Virg.2.Geor. Delphines pandi,Ouid.3.Trist.

PANEGYRIS, conuētus publicus:quales quinto quoque anno Athenis celebrari solitas,scribit Hero.l.6.à πᾶν ἀγείρω,cōuenio:quasi dicas,Vniuersalem conuentum. vnde Panegyrici sermones,qui in conuentu populi habentur: quales sunt, quibus imperatores laudantur. Et Panegyricon tertium dicendi genus,quod Latini Demonstratiuum dicunt.

PANGAEVS,πάγγαιον,promontorium Thraciæ, ad cuius radices Nestus amnis defluit. in singulari est gen.mas.in plurali gen.neut.Stat.Pangæa resultant. Hinc Pangæus,a,um.

PANGO,is,pepigi,panxiq;,pactum,Ficcare,πήγνυμι,figo,planto,iungo:vnde Pactilis, compactus, & ex pluribus partibus coniunctus.Pl.li.21.c.3.Summa auctoritas pactilis coronæ. Liui. pro figo posuit l.7. Prætor maximus clauum pangat. Fixus fuit lateri ædis Iouis optimi Maximi.Pro Planto,φυτεύω.Col.lib.3. quæ veteres sarmento panguntur,tardius conualescūt.Idem l.11.c.2.Ci.Tironi.l.vlt.epi. Posuit pro compono.An(inquit)pangis aliquid Sophocleum.Pangere osculum,est osculari.Plaut.in Curc.Qui vult cubare,pangit saltem suauium.Pangere inducias,est facere inducias.Liui. l.27.Ne antea quidem se inducias pepigisse dixit.Hinc Circumpango,vnde Circumpactus pro circumiunctus. Plin.li. 17.Ramis terra circumpactis. Depango,defigo. Idem l.24. Oppango,Repango,suis locis.quædam mutant a,in i:vt Appingo,Compingo Impingo.inter ipsa tamen tam in præterito,quàm in supino conuenit.

PANICA,repentini quidam terrores,& consternationes.Cice. lib.5.ad Att. Scis quædam πανικὰ dici.Pro eodem Panicus terror dicitur:à Pane deo, cui repētinorum terrorum,caussam tribuunt.vide Politia.in Miscella.

PANICVLA,ἀνθήλη,diminutiuum à Panus, significat comam illam in milio, panico, arundine,& in omnibus fere arboribus picei generis,in qua semen dependet, quam Pli.l.16.c. 10.Vocat Panos,& Paniculas,& aliquando Nucamenta callo squammarim compactili.Pli.l.21.ca.4.Græcula rosa conuolutas habet foliorum paniculas.

PANICVM,ci,Panico,ἔλυμος,genus frugis.Pli.l.18.c.7.Panicū à paniculis dictum,cacumine languido.Cæs.2.Bel.Ciui.Panico vetere,atque hordeo corrupto alebantur.

PANIFICIVM,cii,panis cōfectio.Cels.l.2.c.8. Scire oportet, quæ ex frumento panificia sunt,generis ualentissimi esse.

PANIS,nis,ἄρτος,à pascēdo,inquit Nonius: siue à πᾶν, omne: quòd omnibus pulmentis adhiberi possit.Panis varia genera : vide apud Plin l.18.c. 11.

PANNICVLVS,li,ῥάκιον,dimin.panno. Iuuen.Sat.6. Quarum panniculus bombycinus urit. Panniculos aliquando uocamus viliores pannos . Cels. l. 7. Fascia eius rei causa fit ex panniculis.

PANNISCI,dii siluestres,quasi minutuli Panes,vt à satyro satyriscus inclinatur.Scribit Pl.l.35.Panniscū pictum à Taurisco pictore.

PANNEVS,a,um,Di panno,ῥάκινος,ex panno:vt, Vestis pannea.

PANNICVLARIA, dicuntur ea, quæ in custodiam receptus secum attulit.Vide Vlpian.in.l.Diuus.de Bon.damn.

PANNONII , πάννονιοι, appellantur à Romanis , quos Græci Pæonas,vulgus Hungaros vocitat.Hinc Pannonicus,a,um. Suet.in Aug. Horum regio Pannonia ab Oriēte habet Mœsiam,quæ & Seruia & Bulgaria dicitur,ab Occidente Noricum,à Septentrione Germaniam & Danubium . Diuiditur in superiorem,& inferiorem. superior ab occasu Norico, à Septentrione Germania & Istro terminatur:ab Oriente habet Pannoniam inferiorem, à meridie Illyrim: hodie hæc Pannoniæ pars Styria & Austria appellatur, in qua Vienna vrbs celeberrima . Inferior vero Pannonia, à Septentrione Germaniam,Danubiumq;,ab Occasu Pannoniam superiorem, à Meridie Liburniam , quam hodie Croatiam appellant,prospicit:ab Ortu vero Iazyges Metanastæ: quem tractum hodie Septem castra vocant. Hæc Pannoniæ pars hodie fere uno nomine Hungaria dicitur.

PANNOSVS , Vestito di panni rozzi , ῥακώδης , sordida veste, & crasso panno opertus,Iusti.l.2. Permutato regis habitu,pannosus,castra hostium ingreditur.Cic.ad Att.l.4.Pauci pannosi, sine lacerna.

PANNVLEIVM,ῥάκιον,καλινδρώτιον, à panno & uoluendo siloc sudariolum significat,vt est apud Var.l.4. de lin.lar.

PANNVS,ni,Panno,ῥάκος, quo uestimur. Ouid. in Ibin: Tincti ferrugine panni . Pannū, neutri generis, protulit Næuius in Tabellaria: Qui habet vxorem sine dote, pannum positum in purpura est. Ponitur aliquando pro linamento,quod vulneri imponitur. Col.li.6.cap.11.

PANNVCEVS,a,um,ῥακώδης,idem quod Pannosus. Pers.Sa.4. Dum ne deterius sapiat pannucea Baucis.Mart.lib.11. Truditur & digitis pannucea mentula lascis. Vbi pannuceā mētulam uocat languidam,& mollitie pannum referentem.

PANOMPHAEVS,Iouis epitheton,à πᾶν & ὀμφὴ uox, quòd ab omni lingua colatur. Oui li.7.Met .Ara panomphæo uetus est sacrata tonanti.

PANORMVS,Latine statio,quo nomine dicta Siciliæ insignis ciuitas,ob multitudinem nauium,quæ undique illuc conueniūt.Hæc & in neutro genere effertur Panormum , ἀπὸ τοῦ παντὸς, καὶ ὅρμου.

PANSAE,πλατύποδες,quibus lati ac pansi sunt pedes. Pli. lib. 11.cap.45.

PANTAGIAS,fluuius,qui cum plenus incederet, totā Siciliam sonitu implebat:post raptum proserpinæ , cum Cereri filiā quærenti obstreperet,tacere iussus, paruit numinis uoluntati.Hæc Seruius in illud Virg.3.Aen. præteruehor ostia saxo Pantagiæ, Nomen uidetur accepisse ἀπὸ τοῦ πάντα ἄγειν, quòd obuia quæq; secum rapiat.

PANTHEON,πάνθειον,πάνθεον,templum Romæ,dictum , vt ait Dio historicus,quòd in Martis,Venerisq; imaginibus , sub ipso templo constitutis,omnium deorum imagines effictæ erant.Siue quòd templum ipsum rotundum sit,cœlo persimile,& sic omnium deorum habitatio censeatur.Pli.li.36.c. 15. Pantheon Ioui ultori ab Agrippa factum . Hodie appellatur templum D.Mariæ rotundum.

PANTHERA,æ,pen.pro.Pantera,πάρδαλις,πανθὴρ , animal ferum & maculosum,quod & Pardalis dicitur.à πᾶν totum,& θὴρ fera Hora.in epist. Diuersum confusa genus panthera camelo.

PANTHERINVS,adiect.ut,Pantherina pellis . Pli.lib.15. cap. 11.Pantherinæ mensæ,intorto discursu maculatæ . Idem li. 13.cap.15.

PANTHERON,pen.pro.πάνθηρον,siue Pantherum,ri, retis genus dictum,quòd aues omnes includat.θήρα,enim est aucupium.Est autem huiusmodi rete, quod nostri Saltabundum appellant,quòd cum humi exporrectum est , & in oblongā tenuitatem contractū,regitur quisquiliis, ne ab auibus pro uideri possit:deinde,cum opus est, adducto magna ui fune , repente expanditur,& auiculas uno ictu uniuersas contegit. Vlp.de Act.emp.& uend.l.emptorem : cum futurum iactum retis à piscatore emimus,aut indaginem à uenatore, uel pānthera ab aucupe.Quo in loco Panthera accusatiuus est pluralis,à nominatiuo Pantheron:accipiturq; pro præda, quā auceps panthero ceperit.

PANTICES,fluxus uentris,inquit Festus,à pandendo, quòd uētrem pandant.Pro uentris pinguedine uidetur posuisse.Pla. in Pseud. Eo uos uestros pantices madefacitis , cum ego siē hic siccus.

PANTOMIMVS,pe.pro. qui in scenis personas per singulorum actuum similationes ostendebat, ἀπὸ τοῦ πάντα μιμεῖσθαι. Pli.lib.7.ca.53. Pantomimorum duo sunt genera, scenici,& mythici. Ponitur quandoque pro ipso poemate. Pli . in Paneg.populus ille,scenici imperatoris spectator,& applausor, nunc in pantomimis aduersatur , & damnat effœminatas artes .

PANVRGIA,πανουργία, astutia. Plaut. panurgia te in pistrinum dabit .

PANVS,pani,& apud Celsum Panis,is. tramæ inuolucrum teste Nonio,quo panni texuntur.Lucil.li.9. Foris subtegminis pannus. Ab huius similitudine innatus tumor sub faucibus,auribus,& inguinibus Panus,φῦμα, appellatur. Pli.lib. 20.cap.1. Larerum parotidas,& panos sanat . Panos Galenus in plures species diuisit.Panus,inquit Hermolaus,siue, Panis,à figuræ similitudine dictus,tumore non alto, sed lato,in quo quiddam pustulæ simile est,fitq; in uertice,alis,inguine,cum dolore vehementi.

PAPAE,βαβαὶ,παπαὶ,admirantis interiectio . Don. Papæ interiectio est mira subito accipientis : habet enim in se affectum uerbi miror,ut, Papæ,quid uideo.Ter.in Eun . Papæ, hæc superat ipsam Thaidem.

PAPAEVS,nomen quo apud Scythas Iupiter uocatur. Her.l.4.

PAPAVER,ris,Papauero,μήκων, genus herbæ somniferæ . Virg. 4.Aene. Soporiferumq; papaūer. Diuersæ papaueris species:præcipuum tamen album satiuum. Pli.lib.18.ca.25. 19. Diosc.li.4.ca.67.

PAPAVERATA,toga,μηκωνοειδὴς χιτὼν, à colore candido dicta. Plin.lib.8.ca.48.Crebræ papaueratæ antiquiorem habent originem.

PAPHLAGONIA,παφλαγονία regio minoris Asiæ, ad Septentrionale litus uersa,supra Galatiam,dicta,teste Steph. a paphlagone phinei filio. incolæ dicti paphlagones . paphlagonia(ut Solinus scribit) à Cytoro monte consurgit , por

recta

recta in spatium trium & 60. millium.

Papia,ciuitas Insubrium, Ticinum, τίκινον Ptolem. appellata,olim Ostrogotorum & Longobardorum regum sedes.

Papilio,onis,Farfalla,ἡ ψύχη,inter uermiculos alatos numeratur,Col.l.9 c.14.Papiliones enecandi sunt.

Papilla,æ,Mamella,θηλή,μαζός,mammæ capitulum, unde lac sugitur:quamuis etiam pro ipsa mamma ponatur.Vir.li.11. Hasta sub exertam donec perlata papillam Hæsit. Dicitur tam de uiris,quàm de mulieribus,& aliis animalibus. Dictæ Papillæ,quasi paruæ papulæ,quòd papularum sint similes.Papillæ etiam in fontibus clauiculæ illæ dicuntur, quibus exertis aqua effluit.Var.l.3.de re ru.c.14.

Papillatus,θηλοειδής,papilla ornatus. Ex papillatus, uide suo loco.

Papinianus,Iurisconsul.Seuero principi gratissimus, Scæuolæ discipulus.is est cui filios suos Seuerus moriens commendauit:deinde ab Antonino Caracalla securi percussus. Spartianus.

Papinius statius,Neapolitanus,inter Heroicos poetas relatus,haud ignobili genere ortus.Composuit Thebaidem libris duodecim,opus Siluarum:postremo Achilleida aggressus,morte præuentus,reliquit inchoatam.Ex Crinito.

Pappa,prima infantulorum uox qui patrem compellant.

Pappare,est minutis & blandiusculis uerbis patrem appellare.Iuuen.l.Saty 3.Et similis regum pueris pappare minutū Poscis,& iratus mammæ,lallare recusas. Aliquando est cibum sumere. Plaut in Epidico. Nouo liberto opus est quod pappet.

Pappas,πάππας,accipitur pro patre,siue pro eo qui puerum alit.Iuuen.Sat.6.Timidus prægustet pocula pappas.Est autem nomen uenerationis à Syracusiis tractum.

Pappus,pappi,Auo,πάππος,auus. Ausonius ad nepotem suū.

Pappus,carduorum flos, & lanuginosa quædam substantia in aerem se effundens.Lucr.l 3.Nec plumas auium, papposq; uolantes.Pli.li.21.c.16. Pappum uocari ait,lanuginem helxines herbæ:& l.25.c.13.Dicit esse herbam, quæ alias Senecio dicitur,quòd in pappos abeat.

Papula,æ,Sbrozzia,ἐξάνθημα,pustula, qua cutis exasperatur, & rubet,leuiterq; roditur.Vir lib.3.Ge. Ardentes papulæ, atque immundus olentia sudor Membra sequebatur. vide Cels.li.5.cap.vlti.

Papyraceus,a,um,ex papyro.Pli l.28.c.11.

Papyrus,πάπυρος,ἡ,arbuscula, præcipue in Aegypti palustribus nascens,habens radicem obliquam,triangulis lateribus, decē non amplius cubitorum longitudine, in gracilitatem fastigiata. Ex hoc frutice præparabantur chartæ acu diuisæ in prætenues & latissimas phylluras: quæ ab huius fruticis appellatione Papyri nomen acceperunt.uide Pli.li.13.cap. 11.Ab huius fruticis nomine etiam hodie chartas nostras, quæ ex contritis linteis fiunt, papyrum appellamus, quòd eundem nobis præstent usum, quem olim Aegyptiis præstabat Papyrus.Dicimus & Papyrum in neutro gen.Pli. ibidē: Papyrum nascitur in paludibus Aegypti.

Papyrifer,a,um,παπυροφόρος, ut, papyrifer Nilus. Ouid. 15.Metam.

Par,is,Pare,simile,uguale,ἴσος, cum suis compositis, Compar, Dispar,Impar,Separ,sunt generis omnis, faciuntq; ablatiuum in e,vel in i.Et licet Par,apud poetas producatur,in obliquis tamen prima corripitur:& tam datiuo, quàm genitiuo iungi potest Ouid.li.1.Met.Sunt quoque, par aliis ætas, inouilibus agnæ.Significat autem Par, quando adiectiuum est,idem quod parilis,æqualis.Cic.3.de Or.Iambus par cho rei,sed spatio par,non syllabis. Idem in Lælio: In amicitia superior par est inferiori. Interdum Pares pro duobus accipitur: ut, Paribus equis utebantur Romani in prælio, ut sudante altero, transilirent in siccum. Interdum accipitur pro decenti,æquo. Quinctia. libr. 5.cap. 11. Si propter matrimonia uiolata urbes euersæ sunt, quid fieri adultero par est?Parem esse,significat sufficere alicui rei.Cic.ad Att.l.12. Pares non sumus.Aspicio par laboribus corpus.Paria facere,compensare.Quin.decla.6.Paria faciemus:tu illic eris ui carius meus,ego hic tuus. Par pari referre, est reddere quale accepimus.Terent. in Eunuc. Par pari referto, quòd eam mordeat.

Par,aris,subst.Coppia,δυάς,ζεῦγος, numerus deorum inter se æqualium. Cice.de Ami.Ex omnibus seculis uix tria numerantur,amicorum paria.Idem de Opt.ge. dicen. Gladiatorum par nobilissimum.

Par,impar,Paro,e disparo,ἄρτιον,ἢ περιττόν,genus ludi. Suet.de Aug.Misi tibi denarios 250.quot singulis conuiuis dederā, si uellent post cœnam uel talis uel par impar ludere. Hor.2. Ser.Sat. 3.Ludere par impar.

Parabilis,& hoc le, Che si puo acquistare, πόριμος,εὔπορισος, quod cito haberi potest. Cicer.5.Tuscul. Diuinitas natura parabiles esse. Hora.1.Serm. Satyr.2. Nanque parabilem amo uenerem.

Parabole,(quam Cicero collationem uocat) longius res, quæ comparātur,repetere solet:ut, Tam fortiter apud Hipponem fecit Scipio,quàm apud Vticam Cato.

Parabolani(ut interpretatur Alciat. (Latine dici possunt glebæ asscriptitij,quibus scilicet in omni uita ab agricultura recedere,non licebat:à παρὰ, & βῶλος, quasi iuxta glebam. Per translationem dicuntur, tenuis conditionis homines.Iustinianus.C.de Episc.& Cler.l.Parabolani,& Cœlius li.29.ca.11.

Paracletus,ti,p p.Defensore,aduocato,à παρακαλέω, rogo, & hortor:item pro alio precator interuenio.

Paradisus,disi,Paradiso,παράδεισος ὁ,uox deflexa, ut quidā uolunt,ab Hebræo Pardes:quod hortum domesticum significat,siue pomarium.Est & nomen oppidi,in Siria Cœle ad Libani orientale latus situm.Pli.li.5.ca.23. Est item Paradisus,Siciliæ fluuius,apud eundem li.5.ca.17. In sacris litteris Paradisus peculiariter accipitur pro amœnissimo horto in oriente,à primis nostri generis auctoribus habitatio.Diuus Aug.ad Orosium,Paradisus,inquit,in Oriente situs est, interiecto Oceano,& à nostro orbe longe remotus,in altissimo loco constitutus,pertingens usque ad Lunarē circulū.

Paradoxa,orum,à Græcis uocantur admirabilia,præter opinionem omnium hinc Paradoxa Stoicorum, de quibus extat Ciceronis libellus.Paradoxon item schema est, de quo Rufin.de figuris.

Parætonius,a,um.Lucan.lib.3.Vsque Parætonias Eoa ad littora Syrtes. Hinc Parætonium appellatum est coloris quoddam natiui genus,quod circa hanc urbem in littore solet inueniri,ex spuma maris, ut creditur, cum limo solidata.Pli.li.35.c 6.

Parætonium,Libyæ Marmaricæ oppidum. Alio nomine Ammoniæ.Habet portum ingentem, quadraginta fere stadiorum.Stra.li.17.

Paragaudes,uel Paragauda,teste Alciato, genus uestimenti uirilis,ut plurimum linei, quod sub alia ueste gerebatur. Vopiscus in Aureliano: Paragaudas uestes primus militibus dedit.

Paragogae,figura qua littera, uel syllaba fini iungitur: ut, Dicier,pro dici.Latine à nonnullis appellatur adductio.

Paragraphus,παράγραφος,dicitur linea in longum protensa: uox est protrita Iurisconsultis.Pro eodem etiam dicitur Paragraphe.

Paralleli,pe.pro.dicuntur segmenta sphæræ, ab Ortu in Occasum ducta,alterum ex Polis habentia pro centro,omniq; ex parte à se inuicem æqualiter distantia. Plin. li.6.ca. 33.Plura sunt hæc segmenta mundi,quæ nostri Circulos appellauere,Græci Parallelos.παράλληλος, inuicem comparatus,uel æqualiter distans. unde paralleli, circuli dicuntur æqualiter distantes:& Lineæ parallelæ, quæ æqualibus spatiis ab inuicem dirimuntur.

Paralius,παράλιος,tertia species est tithymali;dicta, quòd loca maritima amet. Pli.li.26.c.8.

Paralysis,παράλυσις, resolutio neruorum, in alteram tantum corporis parte.nam in omnibus,apoplexia nominat̄.

Paralyticus,qui hoc morbi genere laborat. Pli.l.10.c.9.

Paranites,gemma ex amethystorum genere.Pli.l.37.c.9.

Paraphrasis,παράφρασις,eiusdem sententiæ per alium sermonem explicatio,cum quædam mutantes,aut addentes copiosius ac dilucidius explicamus quod ab aliis dictum est: cuiusmodi est Themistii in Aristotelem.Quintil. libr. 10. cap.5. Neque ego paraphrasin esse interpretationem tantum uolo, sed circa eosdem sensus certamen, atque æmulationem.

Paraphrastes,παραφραστής,interpres,latius explicans.

Pararius,προξενητής,qui stipulationibus,contractibus, nominibusq; faciendis interuenit.Sen.li.3.de Benefi. Nec interponi pararios,nec signatores aduocari,nec chirographū dare.Pararium æs appellabatur,quòd equitibus duplex pro binis equis dabatur. Fest.

Parasangae,apud Persas, auctore Festo, uiarum mensuræ sunt,quas Budæus Herod.li.2.testimonio probat fuisse triginta stadiorum.

Parasita,æ,fem.ge.Hor.1.Ser.Sat.2.ciniflones,parasitæ.

Parasitaster,stri,Che imita li parasiti,parasitorum imitator. Ter in Ad.Est alius quidam parasitaster paruulos.

Parasitor,ris, parasitum agere, Plaut. parasitando pauerint uentres.

Parasitus,ti,pen.pro.Parasito,παράσιτος, qui aliorum mensas & cibaria sequitur:quiq; eius,cuius contubernio est, omnia facta,simul ac dicta laudat.unde & nomen accepit,quod

παρὰ

παρὰ τῦ σιτίυ, Ideſt, à cibo totus pendeat. Cic. de Ami. Nec paraſitorum in comœdijs aſſentatio nobis faceta uideretur, niſi eſſent milites glorioſi. Paraſiti olim appellatio honeſta fuit. nam paraſiti uocabantur olim comites, ſodaleſq́; pontificium, & magiſtratuum, ut docet Athenæus libr. 6. Solon ſic eos appellauit, qui in Prytaneo publico uictu epulabantur, auctore Plutarcho. poſtea dictus eſt, qui ad menſas diuitum oblectationis cauſſa admittebatur. Producit autẽ hoc nomen pen. ſyllabam. Hora. lib. 1. epi. 1. Quantus ſit Dorſennus edacibus in paraſitis.

Parastades, lapides qui utrunque latus oſtii muniunt. Vitr. Hermol.

Parastatae, παραστάται, inquit Hermolaus, apud Vitru. & Pl. lapides ſunt pilarum fere modo appoſiti columnis, à quorum ſimilitudine, alterum cruris os Paraſtates nominatur in iumentis à Vegetio. Apud eundẽ & meatus illi, per quos genitura ex epidymide in colem fertur, paraſtatæ appellantur. Sunt & in prælio Paraſtatæ, nomen officii. Sed & tabulæ quædam cum intertis inſtrumentis, à Vitruuio Paraſtatæ vocantur. Hæc Hermolaus qui ſic legit apud Pli. li. 33. ca. 3. columnæ, & paraſtatæ. Item apud Vitr. l. 5. In columna, aut paraſtata horæ deſcribuntur. Budæus tamen legendum putat apud Pli. Columnæ paraſtaticæ, & apud Vitr. Columna paraſtatica, utrunque ſine coniunctione.

Paratragoedio, παρατραγῳδέω, uerborum magnitudine aliquid augeo. Pla. in Pſeu. uide ut paratragœdiat carnifex.

Parazonium, παραζώνιον, genus gladii, quod ad zonam accingi ſolebat: de quo extat epigramma. Mart. li. 14.

Parcae, arum, μοῖραι, αἶσαι, dictæ ſunt à Parco, per contrarium, quòd nemini parcant. Ideo tres eſſe Parcas arbitrantur, quoniam tria ſunt tempora, in quibus omnia euoluuntur. Varro à partu, unius litteræ mutatione, deduci putat, quoniam (ut ſcribit Heſiodus) naſcentibus hominibus bonum malumq́; conferre cenſeantur. Iuue. Sat. 9. at mea Clotho, & Lacheſis gaudent, ſi paſcitur inguine uenter. Harum nomina erant Clotho, Lacheſis, Atropos, quas Cicero Erebi & Noctis filias fuiſſe ſcribit, & eaſdem cũ Fatis fuiſſe exiſtimatas. unde & illud Cleantis: Ducunt uolentem fata, nolentem trahunt. Fingunt uitæ hominum præeſſe, & nendo eam ducere. qua propter Lanificas ſorores appellat. Mart. libr. 6. Si mihi lanificæ ducunt non pulla ſorores Stamina. Apuleius: Tres Parcæ tria fata ſunt numero, cum ratione tẽporis facientia. nam quod in fuſo perfectum eſt, præteriti tẽporis habet ſpeciem: quod torquetur in digitis, momenti preſentis indicat ſpatia: quod nondum ex colo tractum eſt, futuri, & conſequentis ſeculi poſteriora uidetur oſtendere. Lacheſim dictam putant à λαγχάνω ſortior: Atropon, quia verti, hoc eſt mutari non poſsit, ab α priuatiua particula, & τρέπω, verto: Clotho: quoniam contorta & conuoluta omnia teneat: à κλώθω, neo, uel circumuoluo.

Parco, is, peperci, vel parſi, parſum, *Perdonare, rimettere, ſparagnare*, φείδομαι, propriè ſignificat abſtineo, quaſi parum tango. Et fere cum datiuo conſtruitur: vt, Parcere pecuniæ, pro, ab expendenda pecunia abſtinere. Parcere ſumptui, à ſumptu abſtinere. Lamentis parcere, continere ſe à fletu. Liu. 6. Parcere lamentis Sutrinos iuſſit. Aliquando habet accuſatiuum cum datiuo. Virg. 10. Aen. Argenti, atque auri memoras quæ multa talenta, Natis parce tuis. Accipitur & pro ignoſcere. Cic. pro Quin. Boni viri malunt commemorare, ſe, cum perdere poſſent, pepercisse, quàm cum parcere poſſent, perdidiſſe. Vir. 6. Aen. Parcere ſubiectis, & debellare ſuperbos. Cæſ. 7. Bel. Gal. Non ætate confectis, non mulieribus, non infantibus pepercerunt. Donatus differentiam hãc facit inter præterita Parſi, & Peperci, vt Parſi idem ſit quod abſtinui: Peperci, idem quod ignoui. Seruius tamen negat, duo hæc præterita ex ſignificationis diuerſitate uenire, ſed potius ex mutatione uſus: ut quod ueteres Parſi dixerunt, id alii poſtea Peperci dicere cœperint. Aliquando etiam accipitur pro prohibere. Virg. 3. ecl. Parcite oues nimium procedere. Nonnunquam pro deponere. Virg. 1. Aen. Parce metu Cytherea. Quandoque pro deſinere. Idem 3. Aen. Parce pias ſcelerare manus. Hinc Comparco, eiuſdem cum ſimplici ſignificationis. Teren. in Phor. Suum defraudans genium comparſit miſer. Reparco iterum parco. Plau. Truc. Vtinam rei iterum parſiſſem meæ, ut nunc reparcis. Parcitur, imperſonale. Cic. Att. l. 2. Non parcetur labori. Plin. l. 16. cap. 12. Nec corpori ipſi parcitur.

Parcus, ci, *Parco*, φειδωλός, qui frugi eſt, & ſumptibus parcit. Gel. l. 3. c. 19. Parcus neque ab arca, neque ab arcendo, ſed ab eo quod paruum & parum, denominatur. Hor. 2. Od. 8. Te ſenes parci. Cic. 2. de Ora. Cum optimus colonus, parciſſimus, modeſtiſſimus, frugaliſſimus eſſet. Parcus cum genitiuo. Hora. 1. Ser. Sat. 2. Veteris non parcus aceti. Plin. epiſt. 226. eiuſmodi honorum parciſſimus. Parcus ablatiuo iunctum. Plaut. Rud. Opera haud fui parcus. Parcus comitatu, apud Plin. in Paneg. dicitur, qui paucos habet in comitatu. Hinc Parce, frugaliter, moderate. Te. in And. pudice uitam, parce, ac duriter agebat. Cic. 1. Offi. Intelligemus quàm ſit honeſtum parce, continenter, ſeuere, ſobrie. Idem pro Mur. parcius de eius laude dicerem. Col. l. 6. c. 7. Nec poteſtas aquæ, niſi quàm parciſſime, facienda eſt. Hinc Parcitas, pro frugalitate. Præparcus, ualde parcus, Pli. l. 11. Deparcus, nimium parcus. Sue. in Ne. Sordidos putabat eſſe & deparcos. Apul. At accuſaſtis, unum, ſeruum, ut deparci, tres liberos, ut profuſi.

Pardalianches, aconiti genus, dictum, quòd carnes eo tactæ pantheras necant. Pl. l. 8. c. 27.

Pardalios, παρδάλιος, gemma maculis quibuſdam uariegata, à Pantherinæ pellis ſimilitudine nomen habens. Plin. li. 37. cap. 11.

Pardalis, *Pantera*, animal ferum Syriæ, Africæq́; peculiare, alio nomine Panthera, pellem habens candidam, breuibus macularum oculis uariegatam, præſtantiſſimum ſpirans odorem, cuius ſuauitate feras illectas corripit, laceratq́; Romani uarias appellarunt, & Africanas, quòd ex Africa in ludorum uſum mitterentur. Pl. l. 8. c. 17.

Pardalium, lii, unguentum, quòd pardalis odorem reddat. Pl. lib. 13. cap. 1.

Pardus, *Leopardo*, πάρδαλις, ὁ, mas pantheræ. vide pardalis.

Parectatus, qui de pueritia uenit ad pubertatem: à παρεκτείνω, extendo. Lucil. l. 8. Vnde parectato chlamydes, ac barbula primum. Idem lib. 10. Ephebum quem uocant parectatum. Nonius.

Parens, tis, priore co. gen. com. *Padre, ouero madre*, ὁ γεννήσας, ἡ γεννήσασα, à Pario fit. quo nomine, quanuis propriè pater & mater ſignificetur, apud Iuriſ. tamen teſte Feſto, etiam auus & proauus, alijq́; ſuperiores utriuſque ſexus, uſque ad tritauos & tritauias intelliguntur. ultra hos. Maiores appellantur. Ci. poſt red. in ſen. Parentes cariſſimos habere debemus; quòd ab iis nobis uita, patrimonium, libertas, ciuitas tradita eſt. Virg. 8. Aen. Quem ſubiiſſe humeris confectum ætate parentem. Caius de uerbo. ſigni. l. Appellatione, ſcribit appellatione parentum omnes in infinitum maiores utriuſque ſexus ſignificari. Parentum etiam uocabulum ad quoſlibet conſanguineos extenſum inuenimus. Lampridius de Alexandro Seuero: Amicos & parentes Alexander, ſi malos reperit, puniuit Iulius Capitol. de M. Antonino: omnibus parentibus ſuis tantam reuerentiam, quantam priuatus exhibuit. Plin. l. 18. c. 1. Terram omnium parentum dixit id eſt, altricem. Et Ouid. 1. Met. Magna parens terra eſt. Ci. 1. de Or. Philoſophia bonarum artium omnium procreatrix quædam, & quaſi parens. Idem 2. de Fin. Socrates parens philoſophiæ iure dici poteſt. Idem ad Att. l. 9. Cum parentes non alere nefarium ſit, noſtri principes antiquiſſimam & ſanctiſſimam parentem patriam fame necandam putant. In arbore etiam parens dicitur ſtirps ipſa, unde rami enaſcuntur. Pli. li. 11 c. 5. Parentium, in genitiuo plurali pro parentum, poſuit Horat. 3. Car. Ode 24. Dos eſt magna parentium Virtus. Hinc Parenticidæ, qui patrem aut matrem occidit. Plaut. in Epid.

Parentalia, orum, κτερίσματα, ἐναγίσματα, τὰ νομιζόμενα, conuiuia, quæ in parentum aut propinquorum funeribus fieri conſuerunt. Dicta Parentelia, teſte Hieron. in Hieremiam, quòd hoc officii genus filii parentibus præſtarent. Cic. 1. Phil. An me cenſetis decreturum fuiſſe, vt parentalia cum ſupplicationibus miſcerentur?

Parentalis, & hoc ale, adiect. vt Vmbræ parentales. Ouid. 4. Triſt. El. 9. Dies parentales, quibus ſolẽnes epulæ ad mortuorum ſepulchra ſolent afferri: quæ conſuetudo primum ab Aenea creditur manaſſe. Oui. 1. Faſt.

Parentesis, παρένθεσις, clauſula orationis contextui interiecta, qua remota ſenſus manet integer, à παρεντίθημι, interpono.

Parentium, παρέντιον, Iſtriæ oppidum. Ptol. li. 3. c. 1. Steph.

Parento, as, κτερίζω, ἐναγίζω, parentibus iuſta celebro. licet etiam ad alios transferatur. Pli. li. 18. c. 12. Fabacia parentado utique aſſumitur. Cic. 2. de Leg. Hoſtia maxima parentare, pietati eſſe adiunctum putabat. Idem 1. Phil. Vt cuius ſepulcrum nuſquam extet, ubi parentetur. Oui. 1. Amo. El. 13. Sic Mennonis umbras Annua ſolenni cæde parentet auis.

Pareo, es, parui, paritum: vnde pariturus partic. *Obedire*, φαίνομαι, videor, appareo Mart. li. 12. Feſtinant trepidi ſubſtringere carbaſa nautæ, Ad portum quoties paruit Hermogenes. Vir. 6. Aen. Oui pecudum fibræ, cœli cui ſidera parent: id eſt, à quo fibræ & ſidera cernuntur. Hinc Appareo, idem quod Pareo: id eſt, uideor. Virg. 1. Aene. Apparent rari nantes

tes in gurgite vasto. Compareo, vide suo loco. Dispareo, ἀφανίζομαι, à conspectu recedo. Transpareo, διαφαίνομαι, per aliquod corpus lucidum videor. Interdũ parere est obedire. Vir. 1. Aen. Paret Amor dictis charæ genitricis. Iust in. li. 1. Vix patienter uni uiro, nedum feminæ pariturus. Ci. 7. Phil. Non vt pareret, & dicto audiens esset huic ordini. Idẽ de Nat. deo. Eorum imperiis remp. amplificatam, qui religionibus paruissent. Virg. 2. Aen. neu præceptis parere recusa. Promissis parere, est Præstare promissa. Oui. 5. Fau. Parẽt promissis, dissimulantq; deos. Paretur impersonale. Liui. 9. dicto paretur. Habent autem hæc omnia pa, syllabam productam Parere intercessori, est vt vulgo dicunt, Iurisconsulti, petenti cedere. Cice. 3. de leg Parere iubet intercessori. Parere gulæ, est seruire gulæ. Hora. 2. Serm. Saty. 7. Nil seruile gulæ parens habet.

Parergon, πάρεργον, dicitur quod alicui rei præter propositum additur, vt si pictor imaginem pingens, arbusculas, & auiculas, & huiusmodi addiderit. Pli. lib 35. ca. 10. Protogenes, cum popylæum pingeret, adiecit paruulas naues lõgas, in iis, quæ pictores Parerga appellant. Sunt etiam, inquit Budæus, Parerga corollaria operis locati, quæ fiunt ultra id quod in stipulatione comprehensum est.

Paries, etis, Pariete, muro, τοῖχος. proprie, qui in utroque ædiũ latere domum unam ab altera dirimit: differtq; a muro, qui proprie est lapideus urbis ambitus. Ci. 6. Ver. His tabulis tẽpli interiores parietes uestiebant. Oui. 4. Met. Paries domui communi vtrique. Intra parietes disceptare, uel experiri, est amicis domi & extra cancellos forenses controuersiam cõponendam permittere. Ci. pro Quinctio: Si quid in controuersiam veniret, aut intra parietes, aut summo iure experiretur. Paries craticius, dicitur ab asseribus, qui arrecti, transuersiq, in modum cratis texuntur: vnde Vitruuius Arrectarios parietes & transuersarios appellat.

Parietaria, æ, παρθένιον, ἑλξίνη, herba à parentibus, in quibus nascitur, dicta. vulgo Muralis herba. A Plinio appellatur Parthenion, & Peridicion, quoniam perdices ea vescantur. Diosc. Helxinem appellat.

Parietinae, τοῖχοι καταπεπτωκότες, muri veteres, ac semiruti. Plin. lib. 26. cap. 8. Nascitur circa vetera monumenta, parietinasq;.

Parilis, & hoc le, Pariglio, eguale, ἴσος, æquale. Ouid. 1. Trist. El. 8. Accipere, & parili reddere voce vale. Inde Parilitas, ἰσότης, æqualitas. Gel. lib. 14. cap. 5. Parilitas virtutum inter se consimilium.

Pario, is, peperi, partum, vel paritum, parere, Partorire, τίκτω, ἀποτίκτω, hodie tantum est tertię coniugationis, olim etiã quartæ. Ennius: Oua parire solet genus pennis condecoratum. Est autem Parere, fœtum emittere: quod proprie ad feminas pertinet. Lucr. lib. 1. Femina quæque Cum peperit dulci repletur lacte. Cic. 2. de Ora. Dixisse dicitur, si quintum pareret mater eius, asinum fuisse parituram. Accipitur aliquando pro generare, ut etiam de viris dicatur, sed hoc apud vetustissimos. Cæcilius: Hic vicinus noster peperisse se filium memorat. Parior, eris, passiuum. Pli. lib. 10. c. 52. Oua dum pariuntur. Per translationem pro acquirere. Colum. li. 9. ca. 1. Vel ære parta, vel gratuita contingunt. Vir. 11. Aen. Ite, ait, egregias animas, quæ sanguine nobis Hanc patriam peperere suo. Parere oua dicuntur aues, pro ponere, & quod Var. de re rust. Facere oua dicit. Pli. li. 10. c. 52. Oua pariunt struthiocameli. Parere verba, est noua fingere. Ci. 3. de Fin. Idq; cum Græcis, tum magis nobis, quibus etiam verba parienda sunt, imponendaq; noua nouis rebus nomina. Partor, oris, qui peperit, & acquisiuit. Plau. Tru. Vnde ante parta demus post partoribus. Partio, nis, vide suo loco. Hinc Aperio, à quo Adaperio, Comperio, Operio, à quo Cooperio, Reperio.

Paris, idis, Priami Troianorum regis, & Hecubæ filius, alio nomine Alexander: cuius matri, cum illa se facem ardentem parere somniasset, coniectores responderunt fore, vt filius, quem in vtero gestabat, caussa esset Troiani excidi. qua re cognita, Priamus puerum, vbi primum natus, Archelao seruo exponendum tradidit. contra Hecuba curauit vt furtim nutriretur à pastoribus in Ida monte. vbi cum adoleuisset, Oenonem virgunculam amauit, & cõpressit, suscepitq; ex ea duos filios. Porro, cum in dirimendis controuersiis esset æquissimus, maximam iustitiæ famam sibi comparauit, adeo vt, orta inter deas, Iunonem, Palladem, & Venerem, disceptatione de forma ob aureum pomum à Ioue cœlitus demissum, in quo scriptum erat, Detur pulcherrimæ, iudex sic constitutus. quas cum vidisset nudas, sententiam tulit secundum Venerem, quæ pulcherrimam feminarum sibi promiserat, neglecto regno, quod pollicebatur Iuno, & contempta, quam Pallas offerebat, sapientia. Præterea cum esset fortissimus in agonali certamine, quod ad Troiam agebatur, cum alios omnes superauit, tum ipsum etiam Hectorem: qui cũ iratus, quòd vinceretur, gladium in eum stringeret, pasturẽ putans; Paris illi aperuit, se eius fratrem esse germanum. Se igitur cognitus, à patre receptus est. Deinde constructis uiginti nauibus sub specie legationis ad repetendam Hesionam, in Græciam missus est: vbi à Menelao hospitio est susceptus. verum cum ille necessaria de caussa in Cretam nauigare cogeretur, Paris sibi occasionem rei bene gerendæ oblatam ratus, Helenam, quam mutuo amore deperibat, rapuit, & in Asiam abduxit. Alii tamen dicunt in Græciam venisse absente Menelao, Helesq; pulchritudine captum, Spartam expugnasse, illamq; etiam renitẽtem, & omnes regios thesauros rapuisse, & ob id postea Helenam à viro recipi meruisse. ex qua rapina deinde secutum est bellum Troianum. Postremo, Hectore & Troilo fratribus occisis, cum ipse, sumpto arcu & sagittis, Achillem interfecisset, ipse quoque à Pyrrho, siue (vt aliorum est opinio) à Philoctete occisus est.

Parisii, orum, populi inter Celtas, ad Sequanam fluuium, inter Senones, & Bellouacos, quorum caput est Lutetia, olim in Sequanæ insula sita, hodie, prolatis identidem pomeriis, tantopere aucta, vt nulli potentissimarũ vrbium debeat post haberi. Cæs. 6. Com. & Ptole. li. 2. c. 8.

Pariter, Parimente, egualmente, ἴσως, ex æquo. Næuius: Vt pariter dispartiantur bona patris. Aliquando continenter. Titin. Næ tu istam inedia exulisti pariter. Aliquando, similiter, ὁμοίως, Plau in Aulu. Habet filium pariter moratum, vt pater atque auus eius fuit, Item pro simul. Cic. 1. Tus. Pariter cum vita sensus amittitur.

Paritudo, inis, pariendi actus. Plau. in Aulu. Propinqua paritudo cui appetit.

Paritura, æ, Parto, il partorire, γέννησις, pariendi actus. Varr. lib. 2. de re rustic. Demes duas res de mulis, admissuram, & parituram.

Parius, a, um, πάριος, à Paro insula. vnde Parius lapis, siue Parium marmor, quod candidum erat, & sculpturis aptissimum. Vir. 1. Aen.

Parma, æ, Targa, brocchiero, πάρμη Suide, breue scutum, & rotundum, quo pedites vtebantur, dictum, quòd è medio in omnes partes, esset par, vt inquit Varro. Vir. li. 11. Parmaq; inglorius alba. Liui. 8. Quem cuspide parmaq; innixum, Manlius terræ affixit. Parmatus, a, um, parma tectus. Liui. libr. 4. Parma etiam nomen est fluuii, à quo vrbis inter Placentiam & Cremonam sita, Parma appellata. hæc patria fuit Cassii poetæ, & Macrobii, viri ingenio, & doctrina præstantis.

Parmenides, Eleata philosophus, Xenophanis auditor, à cuius nomine Plato dialogum, quem de Idæis conscripsit, Parmenidem appellauit. hic carmine physiologiam expressit. Primus deprehendisse dicitur eundem esse Luciferum, & Hesperum. Suidas, & Laertius.

Parmularius, rii, πελταστής, gladiator, qui parmula vtebatur: item factor eius generis. Quinct. lib. 2. cap. 11. Ego parmularius sum. Vbi interpres: Parmarum faber. Porro gladiatores parmularii etiam Thraces appellabantur, quòd eius regionis homines peculiariter parmulis vtebantur. Fest.

Parnacides, vestes puellares. Varr. de libert. edu. apud Nonium.

Parnassus, gemino s, nam apud Steph. & Suidam legitur παρνασσός, mons est in Phocide, vt scribit Plin. lib. 4. ca. 3. & Str. lib. 8. & 9. duos vertices habens, quorum unum Thitorea vocari, alterum Hyampeum, Herodotus in Vrania tradit. Citheron autem & Helicon, quos Seruius male putauit esse Parnassi iuga, montes ab hoc diuersi, & disiuncti sunt, ita vt Helicon procul sit à Parnasso circiter quindecim passuum millia, Citheron, vero triginta. Est igitur Parnassus sacer Baccho & Apollini. Ouid. 1. Met. Mons ibi verticibus petit arduus astra duobus Nomine Parnassus. Lucan. lib. 5. Parnassus gemino petit æthera colle. Hic est Apollinis Delphici templum, hic fons Castalius, Musis sacer. hic habitauere Pieres, natio Thracia: vnde Pierius mons, & Pierides Musæ. Sub Parnasso habitauerũt Hiantes populi vnde aquã Parnassi fontis, Hiantida dicunt. Hic fontes Atticam versus Hippocrene, & Aganippe.

Paro, Apparecchiare, παρασκευάζω, instruo, apparo. Ter. And. quæ opus fuere ad nuptias Gnatæ parauit. Cæs. 5. Bell. Gal. Neruios, bellum Romanis parare. Ita paratum est, inquit Plaut. in Pœn. idest, ita deliberatum. Significat etiam acquiro. Teren. in Eun. Cupio aliquot parare amicos beneficio meo. Hinc Paratus. Ter. in And. Summum bonum esse heræ putabam hunc Pamphilum, quouis in loco paratum. Paratissimo animo sustinere. Cæs. 8. Bel. Gal. Iungitur aliquando infi-

do infinitiuo. Cæs. 3. Bel. Ci. Paratus omnia perpeti. Aliquando accusatiuo cum Ad. Ci. Toranio li. 6. Paratus ad omnem euentum. Aliquando datiuo. Quinct. lib. 8. c. 3. certamini paratior. Paratus, us, substant. idem quod apparatus. Quinct. li. 10. cap. 1. Copiosus verborum paratus. i. apparatus. Tacit. l. 13. Prouiso ante funebri paratu. Opus impar vestris paratibus. Oui. 3. de Pon. Eleg. 4. Inuenitur & Paratum, in neutro gen. Ter. in Eun. Parati nihil est. Hinc Parate, prompte, expedite. Plau. in Epi. Vt parate eam præmeditatã meis dolis mittam. Cic. de Cla. Ora. Ad dicendum veniebat magis audacter, quàm parate. Idem 1. Offi. Dimicare paratius de honore, & gloria, quàm de ceteris commodis. Paratissime respondit, promptissime. Plin. epist. 9. li. 3. Hinc Paritro, as. Plaut. in Merc. cum illuc, quo nunc ire paritas, Veneris. Hinc Apparo, Comparo, Reparo, Separo, Disparo, quod est separo, Aequiparo, Præparo, quæ habent pen. cor.

Parochus, chi, pen. cor. ἀπὸ τοῦ παρέχειν, à præbendo. erant enim Parochi, qui, legatis publice Romam missis, salem & ligna præbebant: vt annotauit Acron in illud Horatij ex li. 1. Ser. Sa. 5. Tum parochi, quæ debent ligna, salemq;. Hi Latino vocabulo copiarij dicti, teste Porphyrione; quòd omnium rerum necessariarum copiam, regum, populorumq; legatis suppeditabant: nam quamuis Horat. loco iam citato salis tantum, & lignorum meminerit, tamen, vt ibidem annotauit Acron, sub istarum specierum appellatione omnia hospitibus necessaria voluit intelligi. In hac significatione hoc nomine vsus est Cic. li. 13. epist. ad Att. Artacathem Seruius noster parochis publicis occupauit. Hora li. 2. Ser. Sa. 8. Parochum posuit pro conuiuatore. Vertere pallor Tum parochi faciem, nil sic metuentis, vt acres Potores. Sunt qui Parochum etiam accipi putẽt pro auspice noptiarum, à verbo παρεχεῖσθαι, quòd in curru nuptiali vnà cum sponso & sponsa veheretur. vide Cœlium.

Parodontides, tubercula iuxta gingiuas. Cels. l. 6. c. 13.

Paroemia, definitore Donato, est accommodatum rebus, temporibusq; prouerb. Sic & Diomedes.

Paronomasia, Bischizzo. Latine agnominatio, cum aliquod nomen ab alio, voce quidem simili, verum significatione diuersissimo permitur. Teren. in And. Inceptio est amentium, haud amantium.

Paropsis, παροψὶς, vas escarium, à rotunditate, flexuq; dictum. Mart. lib. 11. Cui portat gaudens ancilla paropside rubra Halecem Suet. in Cal. paropsidem leguminis pro sedulitate ac diligentia porrexit Pollux li. 10. tradit etiam iuris quoddam genus esse, vel obsonij vilis, quod suo tempore παροψημάτιον dicebatur.

Paros, vna eu Cycladibus, ex quo Parius lapis aduehi solet, colore candido, & statuis excuipendis aptissimus. Vir. li. 3. niueamq; Paron.

Parotis, dis, παρωτὶς, apostema secus aures. Cels. l. 6. cap. 16. Sub auribus oriri parotides solent. id abscessus genus est Dicuntur & Parotides (inquit idem) arteriæ duæ, dextra, sinistraq;, iuxta guttur sursum procedentes. Quin & ipsi auriũ cincinni, apud Pollucem vocantur Parotides. Solent & iuxta dentes in gingiuis oriri dolores, quos Græci παρωτίδας appellant. Pli. lib. 20. c. 1.

Parrha, genus auis inaospicatæ. Hor. 3. lib. Car. parrhæ recinentis omen. Pli. lib. 18. & 19. Auem Parrham oriente Sirio non apparere.

Parrhasia, παῤῥασία, regio in Peloponneso, alio nomine Arcadia. vndè Parrhasius, a, um, Arcadio. Virg. 8. Aen. Parrhasio dictum Panos de more Lycæi. In ea mons est Lycæus, in quo bicornis Fauni templum fuit, à quo Lycæa ludicra illi sacrata, nobis Lupercalia dicta. Ouid. li. 2. Fast. Quid vetat Arcadico dictos à monte Lupercos? Faunus in Arcadia templa Lycæus habet.

Parrhasis, patronymicum fem. à Parrhasia: vnde Parrhasis Vrsa apud poetas pro polo Arctico; quòd Calisto, quam in hoc astrum fabulantur commutatam, fuerit Lycaonis Parrhasia, id est, Arcadiæ regis filia. Lucan. lib. 2. Parrhasis obliquos Helice cum verteret axes.

Parrhasius, pictor Ephesius, qui cum Zeuxide in certamen picturæ descendit: & cum ille detulisset vuas pictas tanto successo, vt in scenam aues aduolarent, ipse detulisse linteũ traditur, ita veritate repræsentata, vt Zeuxis, alitum iudicio tumens, flagitaret, tandem, remoto linteo, ostẽdi picturam; atque, intellecto errore, concederet palmam; quoniam ipse aues fefellisset, Parrhasius autem se artificem. Pli. l. 35. c. 10. Horat. l. 4. Car. Quas aut Parrhasius protulit, aut Scopas.

Parricida, æ, pen. pro. Parricida, πατροκτόνος, πατραλοίας, à patre deducitur, t, in r, commutato. Alij volunt Patricidam per syncopam dici, quasi parenticidam: proprie enim Parricidæ dicuntur parentum interfectores, aut qui suæ patriæ, quæ cuique parentis est loco, excidium aut vim attulerint. Cic. pro Ros. Am. Insui in culeum parricidas viuos, atque ita in flumen deijci voluerunt. Idem in Parad. Patrem vita priuare, si per se scelus est, Saguntini, qui parentes suos liberos emori, quàm seruos viuere, maluerunt, parricidæ fuerunt. Hora. 3. Car. Ode 19. Telegoni iuga parricidæ. Ponitur & pro eo qui quālcunque hominem occiderit. vnde ex sat lex Numæ Pompilij: Si quis liberum hominem morti sciens dolo, parricida esto.

Parricidium, dii, Parricidio, πατροκτονία, parentis vel cognati occisio: quamuis etiam pro eo accipiatur, qui impium aliquod nefas in patriæ perniciem fuerit machinatus. Cic. li. 3. Off. Potest cuiquam esse vtile fœdissimum parricidium patriæ? Idem pro Clu. In ipso fraterno parricidio nullum scelus prætermissum videtur.

Pars, huius partis, Parte, μέρος, μοῖρα, à pari, quòd partes simul iunctæ pares, idest, æquales sint toti. Alij malunt Partem dictam à Paruum; quòd pars sit quid paruum, respectu totius. Dicuntur vero partes, in quas diuiditur totum. Item de hominibus. Cic. 1. Off. Quæ maiori parti pulcherrima videntur. Ter. in Prol. Heau. Ni partem maximam existimarem scire vestrum. Plau. in Most. Magna pars moram hanc sibi induxerunt. Pars Multa, plerique. Hora. 1. Ser. Sat. 7. Pars multa natat non recta capessens. Magna ex parte, plerunque. Plin. lib. 8. cap. 54. magna ex parte complectendo necant. Alias significat vt sonat. Quinctil. lib. 10. cap. 1. Ex magna parte Ciceronem, quantus est, fecit. Ex parte, & In parte, aliquando pro Partim ponuntur. Quinct. lib. 6. ca. 4. Pisces ex parte adusti Idem lib. 5. cap. 7. Patronorum in parte difficilior interrogatio est. Partes aliquas tenere, est per illam regionem iter habere. Cic. ad Atti. lib. 3. Sine te autem non nobis illas partes tenendas. Ponitur interdum pro factione: sed hoc fere in plurali numero. Cice. pro Quinct. Erat illarum partium. Pro sua quisque parte, pro virili. Parte abutimur aliquando pro partim. Plau. in Rud. Id si parte curaui, vt cauerem. Interdum geminatur. Pli. lib. 37. cap. 11. Parte flauum, parte melleus. Duabus partibus alicuius rei amplius habere, idem est, quod duplo plus. Ci. 5. Ver. Quid si duabus partibus doceo te amplius frumenti abstulisse, quàm populo R. misisse? Sic, Multis partibus, pro, multo plures. Cœlius. Cice. lib. 8. Fam. Turpe tibi erit, Patiscum Curioni decem pantheras misisse, te non multis partibus plures. Pars aliquando pro initio. Virg. 7. Aen. Pars mihi pacis erit, dextram tetigisse tyranni. Ponitur quandoque pro partim. Sueto. Milites pars victoriæ fiducia, pars ignominiæ dolore, ad omnem audaciam processerunt. Aliquando pro vxore. Pla. in Men. loquitur de me, & de parte mea. Dicimus pulchre, Partes alicuius agere, pro fungi alicuius munere, & officio. Similiter, Partes alicuius suscipere. Priores partes alicui tribuere, est eum pluris facere, & magis laudare. Priores partes habere apud aliquem, est plus apud illum posse. Dicimus etiam, Facere partes, idest, totum in partes diuidere. Cic. 2. de Ora. Quis Antonio permisit, vt partes faceret? Pars aduersa, aduersarius. Quinct. li. 4. ca. 1. Partis aduersæ patronus. Partes primas agere, dicitur in comœdiis, qui sæpissime prodit in proscenium. Asconius. Primarũ partium actores sæpius in scenam progrediebantur: secundarum, qui minus, minusq;. Porphyrio in Horatium auctor est, primarum partium actorem omnia clarius, secundarum omnia submissius agere consueuisse. Quandoque Partes pro officio, vt Meæ partes sunt, mearum partium est. Ci. 4. Verr. Non sunt meæ partes id facere. Et Alicuius partes desiderare, est eius diligentiam postulare, Ci. ad Att. li. 7. Sin erit bellum, meæ partes non desiderabuntur. Hinc Expers, sine parte.

Parsimonia, æ, Risparmio, φειδὼ, definitur à philosophis: Parsimonia, est qua cauemus, ne quod dispẽdium vltra modum fiat, & res familiaris sine cuiusquam iniuria conseruetur. Cice. in Par. Odij immortales, non intelligunt homines, quã magnum vectigal sit parsimonia.

Parthenium, παρθένιον, herba, teste Ruellio, quam vulgus matricariam appellat. vide Diosc. lib. 3. cap. 146. Est item Parthenion, teste Plini. Aliud herbæ genus, quod & Perdicium, & Helxine, & Vrceolaris herba appellatur: nomen habens à Minerua, quæ illam Pericli in somnis traditur ostendisse. Mineruam enim Athenienses παρθένον appellant. Vulgus Parietariam appellat, quòd circa parietes præcipue nascatur.

Parthenius, παρθένιος, mons Arcadiæ, teste Plin. lib. 4. cap. 6. ita dictus à virginibus, quæ in ea Veneri frequenter sacra facere solebant. Est & Parthenius, παρθένιος, fluuius Paphlagonum. Ouid. 4. de Ponto: Partheniusq; rapax. Parthenius item poeta Nicæus, vt ait Suidas, elegiarum, variiq; carminis scriptor: à Cinna in bello Mithridatico captus, deinde

ob ingenium

ob ingenium manumissus, vixit vsque ad Ti. Cæsarem, qui, teste Tranquillo, eius scriptis admodum delectabatur. huius Parthenii locos Virg. quandoque mutuabatur, cuiusmodi est illud, Glauco, & Panopeæ, & Inoo Melicertæ. Gell.

PARTHENOPE, παρθενόπη, vna fuit Sirenum, quæ præ dolore, quòd prætereuntem Vlyssem cum sociis in scopulos cantu pellicere non potuissent, in mare se præcipitauerunt. harum aliæ alia in loca Parthenophe autem eo delata est, vbi postea condita fuit Neapolis, quæ ab eius nomine etiam Parthenope est appellata.

PARTHIA, παρθιαία, Stephano, regio Assyriæ, à qua Parthi. Fuit hæc olim gens Scythica, quæ postea Medos profugit: vnde & nomen acceperunt. nã Parthi lingua Scythica exules dicuntur, vt refert Iustinus lib. 12. Horum regna duodeuiginti fuisse, testis est Pli. lib. 6. c. 15. Ab Ortu habet Arios à Meridie Carmaniam, ab Occasu Medos, à Septentrione Hircanos.

PARTIARIVS, rii, Mezzadro, lauoratore à mezzo. κοινωνός, colonus, siue alius quis, cum quo aliquid commune habemus, & partimur. Cato cap. 144. Vineam curandam partiario bene curet. Idem cap. 16. Calcem partiario coquendam qui dant.

PARTICEPS, participis, omnis generis, Partecipe, μέτοχος, qui partem capit. Ter. in Heaut. Vbi ille huc saluos redierit meus particeps, Participem facere aliquẽ rei alicuius. Plau. in Epi. Fac. participes nos. Ter. in Heaut. Cuius te fieri participem cupis. Cæs. 3. bel. Ci. Quos sui consilii participes habebant. Particeps, sum tibi in laboribus. Curtius lib. 6. Quod fuisset illi in periculis particeps.

PARTICIPIVM, pii, μετοχὴ, par orationis apud grammaticos, dicta quòd partem capiat nominis, & verbi. hinc participalia nomina dicta gerundia, quæ similia participiis sunt de quibus suo loco.

PARTICIPO, Partecipare, μεταλαμβάνω, μεταδίδωμι, μετέχω, participem facio, aut particeps fio. cum significat participem fieri, iungitur accusatiuo tantum. Gel. lib. 15. cap. 2. Si forte ad participãdas eiusmodi voluptates, casus induxerit. Cic. 2. Tusc. ex poetarum veterum aliquo: Qui alteri exitiũ parat, Eum scire oportet, sibi paratum, pestem vt participet parem. Cum significat participem facere, iungitur interdũ genitiuo cum accusatiuo. Plau in Cist. Paternũ seruum sui participat cõsilii. Interdum ablatiuo cum accusatiuo. Plau. in Mil. Aliquem familiarium participauit de heri amica. Interdum accusatiuo & ablatiuo cum præpositione Cum. Liui. 2. Suas laudes participare cum Cæsone.

PARTICVLA, æ, Particella, μερὶς, dimin. parua pars. Cic. 3. Ver.

PARTICVLARE, τὸ κατὰ μέρος, μερικὸν, quod particulatim fit.

PARTICVLATIM, μερικῶς, per particulas. lib. 1. ad Heren. Si summatim, non particulatim narrabimus. Colu. lib. 7. c. 5. particulatim facilius quã vniuersus conualescit. & Luc. l. 3.

PARTICVLONES, cohæredes, & qui partem patrimonii sumunt Pomp. in præcone, vt citat Nonius: particulones producam tibi.

PARTIM, parte, τῇ μὲν, τῇ δὲ, τῦτο δὲ, quandoque ex parte: vt, Partim subicuit crimen, partim confessus est, & fere semper in oratione geminatur. Cic. Cœlio lib. 2. Epist. Vt eos partim scelerum suorum, partim ineptiarũ pœniteret. Aliquando non geminatur. Cic. ad Amic. Nihil est, quod illi non persequatur suis argutiis, partim fugiendas esse nimias amicitias. Inuenitur, & quater repetitum. Cic. pro Clu. Aliquando Partim, teste, Gellio lib. 10. cap. 13. idem est, quod pars: vt, partim hominum venerunt: Partim, autem hoc in loco aduerbium est, neque in casus inclinatur, & genitiuum regit. Interdum etiam aduerbio partim, atque eius genitiuo præponitur præpositio Cum, vt probat Gellius, adducto Catonis exẽplo ex oratione de Re Flor. Ibi (inquit Cato) pro scorto fuit, cum partim illorum sæpe ad eundem modum erat: Cum partim eorum dixit, pro, cum quibusdam eorum. Nonnunquam partim non geminatum in priore orationis parte locatur, in posteriore ponitur Alius, alia, aliud, Sal. in Iug. Ille probare partim, alia abnuere. Ibidem: Partim conscii sibi, alii ex partium inuidia pericula metuentes.

PARTIO, onis, Parto. τέξις, partus, teste Nonio, à pario. Plaut. in Tru. Horresco, mẽtio quoties fit partionis. Gel. l. 10. c. 2.

PARTIOR, tiris, Partire, diuidere, μερίζω, διανέμομαι, & partio partis, partiui, partitum, futuro partiam, & partiar, & apud antiquos partibo, & partibor. Est autem Partiri, diuidere, & quasi partes facere. Pla. in Asi. prædam cum illis partiam. Cic. pro Sylla: Neque hoc pariendæ inuidiæ, sed communicãdæ laudis causa loquor, Idem in Or. Genus vniuersum in species certas partietur. Præter proprium accusatiuum habet aliquando ablatiuum cum præpositione Cum: aliquando alium accusatiuum cum In, aliquando cum Inter. Vir. 1. Aen. Qui cũ partiri curas. Cæs. 3. Bel. Ci. Cũ Scipione honorem partitur. Vir. 1. Aen. Socios partitur in omnes. Sal. in Iugur. prouincias inter se partiuerant.

PARTITE, diuise. Cic. in Ora. partite, definite, distincte. Hinc Impertio actiuum, & impertior, tam passiuum, quàm deponens, ἀπονέμω, a, in e, mutata, sicut in Expers: idem significat quod partem dare, & participem facere. Cicer. in Top. Huic rei aliquid temporis impertias. Idem. 2. Cati. collegæ meo laus impertitur. Interdum habet post se ablatiuum cũ accusatiuo. Ter. in Eun. Plurima salute Parmenonem suum impertit Gnato. Dispertio, vel dispertior, varie partio διανέμω. Pla. in Aul. Iniuria dispertiuisti: Cic. 7. Verr. A quibus humanitatis exempla hominibus, & ciuitatibus data, ac dispertita dicuntur. Idem Metello l. 5. epi. Rem, illud adiunxi, mihi tecum ita dispertitum officium fuisse in reip. salute retinenda. Bipertior, διχοτομέω, tripertior, quadripertior, quinquepertior, idest in duas, tres, quatuor, aut quinq; partes diuido: à quibus bipertita, tripertita, & huiusmodi.

PARTITIO, onis, μερισμὸς, diuisio totius in partes. Ci. 2. de natu. de. Hæc partitio fuit. Idem pro Cæci. Cum pecunia ex partione deberetur. Partitor, ris, diuisor. Ci. in Vatin.

PARTVRIO, is, pe. c. Partorire, ὠδίνω, desideratiuum à Pario, in pariendo laboro, seu laboro vt pariam. Pli. li. 20. c. 21. Constat parturientes foliis substratis celerius parere. Var. lib. 3. de re rust. cap. 9. cum parturirent, acus substernendum. Cic. 2. Phil. Vtinam aliquando dolor populi Roma. pariat. quod iamdiu parturit.

PARTVS, a, um, participium à Pario, Partorito, acquistato, τετεκομένος, in lucem editus. Virg. 6. Aen. Alius Latio iam partus Achilles. Lucr. lib. 5. Semine partum. Aliquando idem quod comparatus, acquisitus, περιπεποιημένος, Cicer. contra Rullum: Libertas plurimo sudore, & sanguine maiorum nostrorum parta, nobisq; tradita. Idem. 2. de Orat. Non partum per nos, sed diuinitus ad nos delatum. Et. 2. Phil. Male parta male dilabuntur.

PARTVS, tus, nomen, Parto. τόκος, τέξις, κύημα, pariendi actus. Cice. 1. de na. de. Diana adhibetur ad partus. Vir. 1. Aen. geminam partu dabit Ilia prolem. Translate & de arboribus dicitur. Plin. lib. 12. cap. 5. Autummo legitur ex æstiuo partu. Aliquando accipitur pro fœtu ipso. Mart. li. 1. Nec iacuit partus, sed matre cadente cucurrit. Pli. lib. 8. cap. 32. Editos partus exercent cursu.

PARVM, Poco, μικρὸν, ὀλίγον, modicum. Pla. in Trin. duas dabo, vna si parum est. Parum consulit, cum dicimus, intelligitur sibi. Ter. in Ad. Consulitis parum, subauditur, vobis. Parum prospicere, est parum futura præuidere. Pla. in Cur. Prospicio parum. Ter. in And. Parum successit quod ago. Hinc Paululum, Pauxillum, Pauxillulum.

PARVMPER, Vn pocchetto, παρὰ μικρὸν, quasi perparum, valde parum. Cicer. de Amic. Tu velim animum à me parumper auertas. Interdum paulatim. Virg. 6. Aen. Pullusq; parumper Corde dolor tristi. Nonius tamen interpretatur ibi parumper, cito, & velociter.

PARVVS, a, um, Picciolo. μικρὸς, exiguus. Ci. 1. de Ora. In paruis, aut mediocribus rebus doctores assequi possunt. Ponitur & pro eo, quod est minimi pretii. Pli. in Paneg. Nihil tam paruum in senatu agebatur, vt non laudibus principum immoraretur. In paruo ponitur pro fere. Pli. li. 8. c. 33. Eminet rostrum, vt in paruo sit haud absimile suillo. Paruissimus protulit. Lucr. l. 4 pro minimo. Hinc Paruitas, tatis, μικρότης, Ci. de Vniu. Hinc paruulus. Teren. in Eun. Matri paruulam puellam dono mercator dedit. Paruula res, nullius momenti. Ter. in Ad. Tam ob paruulam rem pene ex patria. Paruula pecunia, & Immanis opponuntur. Ci. pro Ros. Com. Ponitur & pro puerulo. Quinct. li. 6. c. 7. Excepta paruulorum iudicia. Hinc Paruulum, aduerbium Pli. epi. 170. paruulum differt, patiaris aduersa, an expectes: idest, minimum. Hinc Pacuus, à quo Pauculus, & Pauxillus.

PASCALES, σιτιςοὶ, oues, & gallinæ dicuntur, quæ passim pascuntur. Lucil. Pascali pecore, ac montano hirco. Nonius.

PASCEOLVS, pe. c. (vt inquit Nonius) sacculus ex aluta factus. Pla. in Rud. Centum mnæ in pasceolo.

PASCHA, æ, neu. ge. τὸ πάσχα, Auson. Nos etenim primis sanctum post pascha diebus. quod nomen Hebræum esse, ac transitum signare, docet Hierony. sic inquiens: Pascha, quod Hebraice dicitur Phase, non à passione (vt plerique arbitrantur) sed à transitu nominatur, quod exterminator videns sanguinem in foribus Israelitarum, pertransierit, nec percusserit eos.

PASCITO, as, Pascolare, διανέμω, frequent. à pasco. Varr. 4. de re ru. c. 16. Feras dico, quæ in syluestribus locis pascitant.

PASCO, is, paui, pastum, Pascere, mangiare, νέμομαι, vescor, comedo. Vir. 5. ecl. Pascentes seruabit Tityrus hœdos. Quandoque construitur cum accusatiuo. Ouid. 1. Fast. Pauit ouis

pratum, verbenas improba carpsit. Aliquando verbum est actiuum, & significat, cibum alteri præbere, & Pasco equum herba. Vir. 3. Ge. Acremq; molossum Pasce sero pingui. Cic. 1. de Diui. Qui cùm propter paupertatem sues puer pasceret. Per translationem pro delectare. Idem. 1. Aen. Animum pictura pascit inani. Ter. in Phor. Restabat aliud nihil nisi oculos pascere. Interdum pro fouere, alere. Virg. 3. Ge. Amisit Mantua caprum Pascentem niueos herboso flumine cygnos. Hinc Compasco, Depasco, κατανέμομαι, pascendo absumo: pro quo etiam dicimus Depascor. vnde Depastus, quod modo actiue sumitur, cum scilicet fit à deponente Depascor. Sic dicimus Bouem depastum esse agrum, id est, pascendo omne agri gramen absumpsisse. Modo passiue: vt cũ Agrum depastum dicimus, cuius herba pascendo est cõsumpta. Dispasco, Expasco, Depasco, Perpasco, vide suis locis.

Pascor, eris, deponens, *Mangiare*, νέμομαι, comedo, vescor. Vir. 3. Ge. Pascuntur syluas, & summa Lycæi. Aliquãdo pro crescere. Oui. li. 1. Am. Pascitur in viuis liuor, post fata quiescit. Impascor, intus pasco. Colu. lib. 2. Neque suem velinius impasci pratum.

Pascuum, pascui, *Pascolo, pasco*, ἐπινομία, νομή, à quo plurale pascua, orum, in quibus pecudes pascuntur, siue ager pascuus sit, siue pratum, siue mons, aut collis. Colu. li. 8. c. 14. Esuriẽs mittatur in pascuum. ibidem c. 3. Nec tamen vlla tam blanda sunt pabula, aut etiã pascua. Herbosa pascua. Oui. 2. Met. Læta pascua, Hor. 4. Car. Ode 4. Pascua, (inquit Pli. li. 18. c. 3.) in Censoriis tabulis dicebantur omnia, ex quibus populus reditus haberet.

Pascuus, a, um, *Pascolatiuo*, νομαδικός, quod pastui aptum est: vnde Paulus Syluam pascuam appellat, quæ est pascuis pecudum destinata. Pla. in Tru. pascuus est ager. Lucr. l. 5. Volebant Pandere agros pingues, & pascua reddere rura.

Pasiphae, per quatuor syllabas, πασιφάη, filia Solis, & vxor Minois regis Cretæ, quam fabulæ ferunt Tauri amore captam fuisse, Dædaliq; opera, qui ligneæ eam vaccæ inclusit, voti compotem factam, Minotaurum peperisse, niedia parte hominem, reliqua taurum referentem: quod monstrum postea in Cretensi labyrintho Theseus dicitur interfecisse, Ariadnes ope adiutus. Seruius Minois scribam fuisse tradit nomine Taurum, cum quo Pasiphae, mutuo eius amore capta, in Dædali ædibus concubuit. De hac Virg. 6. Ecl. Et fortunatam, si nunquam armenta fuissent, Pasiphaen, niuei solatur amore iuuenci.

Passer, eris, *Passere*, στρουθός, auis vulgo nota, quam nonnulli à patiendo dictam putant, quod morbum caducum patiatur. Pli. li. 10. c. 36. passeri minimum vitæ, cui salacitas par. Mares negantur anno diutius durare, argumento, quia nulla veris initio appareat nigritudo in rostro, quæ ab æstate incipit. Fœminis longiusculum spatium. Ci. 1. de Diui. Chalcas ex passerum numero belli Troiani annos auguratus est. Hora. 2. Ser. Sat. 8. Cum passeris, atque ingustata mihi porrexerit ilia rhombi. Et passer ψῆττα, nomen piscis marini ex genere pelamidum, vt ait Pli. li. 32. c. 11. Est præterea passer loci nomen non procul à Tarracina. Mart. l. 6. Non mollis Sinuessa, feruidiq; Fluctus Passeris, aut superbus Anxur. A passer fit Passerculus, Pla. in Asi. Dic me tuum passerculum. Cice. 2. de Diu. Cur de passerculis coniecturam facit?

Passer solitarius, auis aliquanto grandior passere, ac sub nigrior, solus per domorum culmina incidens, cantu suauis.

Passernices, cotes sunt, quæ trans Alpes inueniuntur aqua aciem trahentes. Pli. li. 36. ca. 22.

Passim, *Per tutto*, διεσπαρμένως, πανέδην, à passu, significat sparsim, veluti per singulos passus. Vbique vero dicitur de eo, vbi nullum est interuallum: vt, Herba est in prato vbique grex vero passim pascitur: quia aliquid interualli est inter pecudem & pecudem, non inter herbam & herbam. Ci. pro Fonteio. Vagantur, læti, atque erecti, passim toto foro. Sed hæc confunduntur quandoque. Ponitur interdum pro undique. Lactan. Eo passim confugerunt ex finitimis locis. Interdum pro quomodo liber: Vir. 3. Aen. Passim in littore sicco Corpora curamus: i. vt quisque vult. Aliquando pro vbique. Lact. Creditur ei passim, tanquam cognitæ veritati.

Passio, onis, *Passione, perturbatione*, animi perturbatio: cuiusmodi sunt amor, odium, iracundia, inuidia. Augu. 2. de Ci. Sententiæ philosophorum de iis animi motibus, quos Græci πάθη, Cicero affectiones vel affectus, quidam de Græco expressius passiones vocant.

Passiuus, a, um, παθητικός, quod passionem denotat: vnde Passiua verba, apud grammaticos, Passiua Venus, apud Iuliũ Firmicum, accipitur pro obscœna pathicorum libidine.

Passum, si, *Sapa*, γλυκύ, vini dulcis genus, ex vuis passis. Vua autem passa ea dicitur, quæ ad Solem suspenditur, vt maiorem contrahat dulcedinem. Quomodo autem fiat passum, docet Colu. l. 12. c. 39.

Passus, a, um, à patior, *Patito*, παθών, idem quod perpessus, Virg. 1. Aeneid. O passi grauiora, dabit deus his quoque finem. Vnde Vua passa, quæ in siccando passa est Solem. Pli. lib. 14, cap. 1. Lac passum, Ouid. 14. Meta. Racemi passi, Virgi. 4. Georg.

Passus, a, um, à Pando, *Spanso, disteso, aperto*, ἀναπεπταμένος, διαπεπταμένος, patens, extensus. Plautus: In portum vento secundo, velo passo peruenit: idest ocyssimo cursu. Passa vela, dicimus distenta, explicata, venta tumentia Capillus passus, ἐκπεταθείς, ἐκτεταμένος, diductus, porrectus, dispensus. Teren. in Phor. Capillus passus, nudus pes, Quod & expassum aliquando dicimus, & dispassum, & mutatione a in e, Dispessum Plau. in Mil. Dispessis manibus. Veteres enim passum dixisse, non Pansum, & Expassum, non Expansum, Gellius, Seruiusq; testantur. Passis manibus, idest diductis atque distensis. Tertullianus tamen Oppansum velum dixit, pro oppasso, & extento.

Passus, sus, *Passo*, βῆμα, extensio pedum in progrediendo. Vir. 2. Aen. Sequiturq; patrem non passibus æquis. Dicitur præterea passus, mensura duorum pedum, & semissis, idest, extensis pedibus. tantum enim fere in progrediendo spatii est inter digitos prioris sedis & calcaneum posterioris. hic autem passus minor, vel passus simplex dicitur, à nonnullis etiam gressus. Passus autem maior, qui & passus geometricus dicitur, quod eo peculiariter Geometræ vtantur, constat ex quinque pedibus, idest ex passu minore geminato. & de hoc passu intelligendum est, cum dicimus, Millia singula cõstare ex mille passibus. & generaliter, quoties apud scriptores passus occurrit mentio. geometricum passum accipere debemus. Pli. li. 11. c. 8. Apes operantur intra 60 passus. Vide Cosmographiam Appiani.

Pastillum, neut. gene. genus libi rotundi, quo vtebantur in sacris. Festus.

Pastillus, li, *Pastello*, τροχίσκος, est massula cuiuscunque materiæ in formam panis parui coacta. diminutiuum videtur a pasta. Festus autem à pane deducit. hinc Pastilli medicinales, & pastilli odoratorii. Hor. 1. Ser. Sa. 2. Pastillos Rufillus olet, Pastilli (inquit Celsus lib. 5. ca. 17.) medicis arida sunt medicamenta, contrita humore non pingui, aut vino, vel aceto incocta, quæ à concoctione rursus inaruerũt: quæ quoties vsus poscit, subinde eiusdẽ generis humore diluunt: deinde vulneribus illinuntur, nõ aũt imponunt, vt emplastra. Pli. l. 33. c. 6. In mortario teritur, & in pastillos diuiditur.

Pastinaca, æ, σταφυλῖνος, genus radicis, virtutis calidæ. cuius duæ species, agrestis, & hortensis. Pli. l. 39. c. 5. & Dios. l. 3. c. 57. 81. Item Pastinaca, piscis venenatus ex planorum genere. Pli. li. 9. ca. 42. pastinaca latrocinatur ex occulto. Celsus li. 6. ca. 9. plani piscis quem nostri Pastinacam, Græci, τρυγόνα, vocant, aculeus torretur.

Pastinatio, onis, βωλοστροφία, Col. l. 3. c. 12.

Pastino, as, are, *Zappare*, βωλοστροφεῖν, est agrum fodere. Colume. lib. 3. cap. 13.

Pastinator, oris. Col. l. 3. c. 13. Duas regulas eius latitudinis, qua pastinator sulcum facturus est, in speciem Græcæ litteræ X decussabimus. Hinc Repastino, as. Repastinari decebant veteres vineas, quæ refodiebantur. Nunc antiquitatis imprudens cõsuetudo quicquid emoti soli vineis præparatur, repastinatum vocat. vnde quidam, repastinari agrum, dicunt, cuius natura fodiendo mutatur. Pli. l. 19. Præcipuus fit caulis sapore ac magnitudine, si in repastinato feras. Hic repastinatio, pro renouatione quandoq; capitur.

Pastinatum, nati, *Campo zappato*, Solum fossione renouatũ. Col. l. 4 c. 4. Facta in pastinato scrobe. Idem l. 3. c. 3.

Pastinatus, tus, βωλοστροφία, ipsa pastinatio. Pli. l. 17. c. 10.

Pastinum, pastini, *Forcella di ferro*, est (vt Col. l. 3. c. 18. refert) ferramentum bifurcum, quo semina panguntur. Palladius accipit pro terra pastinatione renouata. Mensura pastini hæc est, in tabula quadrata iugerali, vt centeni, octogeni pedes per singula latera dirigantur.

Pastio, onis, *Pastura*, νομή, verbale ẽ, à Pasco. significat ipsum pascendi actum. Var. 2. de re. ru. c. 10. Qui pascunt in saltibus oportet in pastione diem totum esse. Frequentissime accipitur pro ipso pecudum alimento. Cice. pro lege Man. Asia vbertate agrorum, & varietate fructuum, & magnitudine pastionis, facile omnibus terris antecellat.

Pastomis, idis, instrumentum ferreum, siue ligneum, quod ad cohibendam equorum tenaciam naribus, vel morsui imponitur. Lucilius: Pastomides huic de naribus ingentes pendent.

Pastophorium, Hiero. in Esaiam: Pastophorium est thalamus, in quo habitat præpositus templi. Dicitur autẽ pastophorium

phorium παρὰ τὸ τὰς πάσας φέρειν. Pastos autẽ Græcis modo pallium sacerdotale significat, modo thalamum nuptialem, nonnunquam etiam cõuiuii locum, in quo sacerdotes solent epulari.

Pastor, ris, ποιμὴν, qui curam habet pascendi. Cic. pro Flac. O pastores cupidos litterarum. Virg. 3. Ge. Desertaq; regna Pastorum.

Pastoralis, & hoc, le, *Pastorale*, ποιμαντικὸς, quod est pastoris, vel quod ad pastorem pertinet. Cic. 1. de Diuin. Ille Romuli auguratus pastoralis. Vir. 7. Aen. Et pastoralem præfixa cuspide myrtum. Ouid. 2. Fast. Romulus, & frater, pastoralisq; iuuentus.

Pastoritius, a, um, *Da pastore*, ποιμαντικὸς, βοτηρικὸς, pastoralis. Cic. ad Att. lib. 2. Sine vlla pastoritia fistula.

Pastorius, a, um, *Che s'appartiene à pastore*, quod ad pastorem pertinet. Ouid. 2. Meta. Illud erat tempus, quo te pastoria pellis Texit.

Pastus, a, um, à pascor, *Pasciuto*, qui pabulum sumpsit. Ci. pro Clu. Bestiæ ad eum locum, vbi pastæ aliquando sint, reuertuntur. Vir. 5. ecl. Pastos illis egere diebus Frigida Daphni boues ad flumina.

Pastus, us, *Pastura*, σίτησις, νομὴ, cibatio, pabulum. Virgil. 4. Ge. Vesper vbi è pastu vitulos ad tecta reducit. Cic. 1. Off. Generi animantium est à natura tributum, vt quæ sint ad viuendũ necessaria, inquirat, & paret, vt pastum, latibula, alia eiusdem generis.

Patagium, gii, παταγεῖον, aurea chlamys, quæ pretiosis tunicis super indui solet. Et patagiarii, qui huiusmodi vestes conficiunt. Apul. Crines leniter demissos, & ceruice dependulos sensimq; sinuato patagio residentes, paulisper ad finem conglobatos in summum verticem nodus astrinxerat. Festus: Patagium est, quod ad summam tunicam assui solet, quæ & Patagiata dicitur.

Patalus, insula vicina Cariæ. Steph. Gentile Patalius.

Patara, πάταρα, vrbs Lyciæ, vbi Apollo dabat responsa sex hybernis mensibus, vt tradit Seruius. Dicta à Pataro Apollinis filio ex Lycia Xanthi filia: vel ab alio Pataro Lapennis filio. Hinc Patareus, rea, reum Ouid. 1. Met. Et Claros, & Tenedos, Patareaq; regia seruit.

Patavium, πατάβιον, πατάουιον, Ptol. lib. 5. cap. 1. Vrbs est in Ponto, siue Bithynia, quæ hodie Polme dicitur. Est item vrbs in Italia alio nomine Padua, ab Antenore condita. vide Padua.

Patefacio, is, *Aprire. manifestare.* ἀνοίγω, aperio, patentem facio. Liuius. 2. Ita induxisse se in animum, hostibus potius, quàm regibus portas patefacere. Ouid. 2. Met. Cœlestiq; fores virga patefecit. Ponitur aliquando pro declarare, detegere, palam facere. Ter. in Hecy. Pertulit tot meas iniurias quæ nunquam vllo patefecit loco. Cic. ad Q. Fr. li. 2. Racilius, rem patefecit. Idem ad Att. li. 11. Neque hoc tempore patefecisset odium suum in me.

Patefactio, onis, ἄνοιξις, Cic. 2. de Fin. patefactio rerum opertarum.

Patefio, palam fio. Ter. in Phor. Si hoc celetur, in metu: sin patefit, in probro fiem.

Patella, læ, *Piatello. Padella.* λεκάνιον, à patulo, vel πλάθω, fingo, vel ἀπὸ τῆς πλατείας, à latitudine: aut certe à nomine Patina, cuius videtur esse diminutiuum: vas latum est condiendis obsoniis aptum, lanx, seu paropsis, λεκανίς, siue vas escarium ad olera, & pulmenta ponenda. Hor. li. 1. Epist. 5. Nec modica cenare times olus omne patella. Oui. 2. Fast. Nutriat intinctos missa patella cibos. Ci. 2. de Fin. Reperiemus asotos ita non religiosos, vt edant de patella. Sunt qui velint Patellam eandem esse cum sartagine: sed Iuuenalis diuersa esse ostendit, cum inquit: Vrceoli, pelues, sartago, patellæ. Est etiam morbus arborũ. Pli. li. 17. ca. 24. Olea clauũ patitur, siue fungum placet dici, vel patellam. Patella item dicitur commissura in cruribus, vbi coxarum capita media sinuantur, quò facilius excipi à cruribus possint.

Patellarius, a, um, vt Patellarii dii. Plau. Cist. Dii me omnes magni, minutiq;, & patellarii Faxint, ne ego viuos dem sauium Silenio.

Patenter, aduerb. ἀνοικτῶς. Cic. 2. de Inuen. Absoluta est, quæ patentius, & expeditius recti, & non recti quæstionem continet.

Pateo, es, patui, absque supino: quamuis nonnulli putent supinum esse Passum, quod magis est à Pando. *Essere patente, aperto, manifesto.* Est autẽ pateo, ἀνοικτός εἰμι, apertus sum. Cæsar. 6. Bel. Gallis omnium domus patent. Virg. 6. Aen. Noctes atque dies patet atri ianua Ditis. Ponitur aliquando pro extẽdor. Cæs 7. Bel. gal. Planities millia passuũ tria in lõgitudine patebat. Aliquãdo ponit̃ pro in potestate esse vi, Omnia mea tibi patent. Aliquando pro obnoxium, siue opportunum esse. Celsus li. 1. ca. 1. Longis morbis senectus, acutis adolescentia magis patet. Aliquando pro manifestũ esse, & hoc in tertiis personis, tam singularis, quàm pluralis. Plaut. in Cap. Operta quæ fuere, aperta sunt: patent præstigiæ. Pli. li. 10. ca. 17. Pisces audire palam est, vt patet. Aliquando cum datiuo significat expositum esse. Liui. l. 31. In patentem vulneri equum sagittas coniicere poterat. Hinc Patens, & patulum, quæ inter se differunt, quòd Patens sit, quod ad tempus patet. ἀνεῳγμένος, Patulum, quod semper patet, vt arbor. Vir. 1. Ecl. Tytire tu patulæ recubans sub tegmine fagi. Nates patulæ, Ouid. 5. Meta. Os patulum, Ouid. episto. 15. Vias patulas aperire. Silius lib. 17. Campi patuli, Claud. de raptu Pros. Hinc Plaut. Bouem patulum appellat, cuius cornua diuersa sunt, ac late patent. Virg. 1. Aen. Et Portas præbere patentes. Inuenitur tamẽ, etiam Patens positũ pro eo, quod semper patet. Idem. 4. Ge. Vernactæ sudũ, camposq; patentes, Erumpunt portis. Liuius. 7. Legiones via patentiore ad hostem ducuntur. Colu. l. 12. c. 6. Dolium quàm patentissimi oris.

Pater, tris, *Padre, ò genitore*, πατὴρ. Teren. in Ad. Tuus & animo, & natura pater. Dici videtur à πατεῖν: quamuis Var. lib. 4. de Ling. Lat. Patrem à patefaciendo semine dictum velit. Ouid. 8. Met. Nec nos aut durus pater, aut reuerentia famæ impediet. Horat. 2. Episto. 1. Pueri, patresq; seueri Fronde comas cincti cenant. Patris nomine, aui, abaui, proaui, ataui continentur, non autem tritaui. Valla hinc cum patrum nostrorum memoria dicimus aliquid esse factum, de proxima ætate intelligimus, non de illa sexta. Ci. 2. de Ora. Quid, quod vsu memoria patrum venit, vt, &c. Patres, maioresq; nostri, Idem. 1. Ver. Virg. 2. Geor. Sacra deum sanctiq; patres. Pater etiam nomen religionis est: vnde dii omnes patres vocabantur, peculiariter tamen Bacchus hoc sibi nomen vendicauit. Virg. 2. Georg. Huc pater ò Lenæe veni. Vbi Seruius: Pater licet generale sit omnium deorum, tamen proprie Libero semper cohæret. Virg. 1. Aenei. Diuum pater, atque hominum rex, id est, Iupiter. Oceanus pater rerum, Idem. 4. Geor. Gradiuus pater, Mars. Idem. 3. Aeneid. Pater absolute, pro Ioue: Virg. 1. Geor. Similiter Pater nomen est reuerentiæ, ideo Romulus centum senatores, quos ad reip. curã elegit, Patres ab honore vocauit. Festus: Patres, senatores ideo appellati sunt, quia agrorum partes attribuebant tenuioribus, ac si liberis propriis.

Paterfamilias, genitiuo patrisfamilias, vel patrisfamiliæ, *Padre di famiglia*, οἰκοδεσπότης, qui primus est in familia. Cice. de Legi. Vt ne morte patrisfamilias sacrorum memoria occideret.

Pater patratus, Fæcialium sacerdotum antistes, per quem & bella denuntiabantur, & fœdera percutiebantur: dictus quòd ad iusiurandum patrandum, id est sanciendum fieri soleat. Liuius lib. 1. Fæcialis M. Valerius, patrem patratum Sp. Fusium fecit.

Paterpatrimus, vide Patrimus.

Patera, *Tazza. copa.* κρατὴρ, poculi genus latum ac patẽs. Vir. 1. Aen. Impiger hausit spumantem pateram. Ci. 6. Ver. Patera, qua mulieres ad res diuinas vterentur.

Paternus, a, um, *Paterno*, πατρῷος, πατρικός. Ter. in Ad. Pol haud paternum istuc dedisti. Vbi Donatus: Paternum, deest facinus. Cic. 1. de Ora. Egistet lege in hereditatem paternã testamento exheres filius. Amicus paternus, Cic. ad Atti. li. 14 Animus paternus, Hor. 3. Car Ode. 2. Inimicitiæ paternæ, Cic. 4. Ac. Opes paternæ Ouid. 4. de Pon. El. 15. Paternus, maternusq; sanguis. Ci. pro Ros. Am.

Patesco, scis, *Essere aperto, essere fatto patente*, ἀνοίγομαι, aperior patens fio. Pli. l. 12. c. 22. Si patescentes adhalauerit. Liu. lib. 22. Paulo latior patescit campus. Quandoque pro primitiuo ponitur. Sal. Hinc late patescentibus campis, exercitum toto emittit. Virg. 2. Aen. Danaumq; patescunt Insidiæ: apparent patent. Atria patescunt, Idem 2. Aen. Portus patescit iam propior, 3. Aen.

Patibulum, li, *Stanga, croce*, μοχλὸς, modo seram ligneam, qua ostia clauduntur, significat: à Pateo, teste Nonio, quòd hac remota valuæ pateant. Titin. Patibulo hoc ei caput defringam. Modo crucem & sic à Patior fieri, manifestum est. Salu. li. 4. Hist. vt citat Nonius: Patibulo eminens affigebatur. Hinc patibulus, dicitur à Plauto in Most. id est patibulo affixus. Est præterea instrumentum vindemiatorum siue, eorum, qui oliuas colligunt, Cato de re rusti. ca. 68. Patibulus apud antiquos gen. masc. lectum est, teste Nonio. Lucr. Rerum humanarum l. 21. Deligata ad patibulos. Ci. 2. Ver. Tibi statua pro patibulo.

Pathicus, à παθεῖν, qui præpostera libidine se inirĩ patitur: vnde Pathici pueri, qui ad præposteram libidinẽ pædiconibus obsequuntur. Iuuen. Saty. 6. Ille tenet speculum pathici

h 2 gestamen

gestamen Othonis. Per translationem dicitur de rebus inanimatis. vnde Paticissimos libellos, dixit Mart. idest, lascivos, & obscœnos.

Patientia, ὑπομονὴ, honestatis, aut vtilitatis caussa rerum arduarum, ac difficilium voluntaria ac diuturna perpessio, inquit Ci. 2. de Inu. Idem in Cati. Habes vbi ostentes illam præclaram, tuam patientiam famis, & frigoris, inopiæ rerũ omnium. Idem 1. Off. Adolescentia exercenda in labore, patientiaq; & animi, & corporis.

Patena, Col. l. 12. c. 43. Patruus meus lata vasa in modum patenarum fieri iubebat. Vnde, inquit Budæus, patet, patenam labra grandia habere.

Patina, æ, Piadena, λεκάνη, λοπὰς, vasis genus, qđ dapes in mẽsam feruntur. Ter. in Eun. Iandudum animus est in patinis.

Patinarius, a, um, λεκανόεστος, in patina conditum, vel repositum. Pla. in Asin. Vel patinarium, vel assum verses. Dicta patina, quòd pateat.

Patior, pateris, passus, sum, passum, Patire, sostenere, πάσχω, ὑπομένω, verbum commune: sustineo, tolero. Ter. in An. Patris pudor, qui metam leni passus est animo vsque adhuc. Cic. 7. Ver. Non feram, non patiar, non sinã. Pati ægre. Pla. in Asi. Ne ægre patiar, quod tecum accubat. Ci. pro Rosc. Am. Facile patimur esse quamplurimos accusatores. Hoc non patitur æuum idest nõ durabit. Col. l. 2. c. 10. Repositũ in granario patitur æuum. Hoc patitur consuetudo: id est consuetum est. Ci. ad Att. l. 12. Quem grauius accusas, quàm tua consuetudo patitur. Patior te esse desertum, idest destituo. Cice. 1. Off. Vt eos quos tutari debeant, desertos esse patiant. Hinc Patiens partic. & aliquando nomen. Col. l. 3. c. 29. Omnis incommodi patientes, præter caloris. Vir. 2. Ge. Et patiẽs operum, paruoq; assueta iuuentus. Quin. l. 1. c. 12. Patientior est laboris natura pueris, quàm iuuenibus. Cæs. 3. Bel. Ciu. Patientissimo exercitui Cæsaris luxuriam obiiciebant. Ci. ad Q. fr. l. 1. Meæ litteræ te patientiorem fecerunt. Aures patiẽtissimæ. Ci. pro Lig. Saxo patientior, Prop. l. 1. ele. 14. Tellus patiens vomeris. Vir. 2. Ge. Pulueris, atque solis patiens, Hor. 1. Car. Ode 8. Patienter. patientius, patientissime. Ci. de Ami. Et monere & moneri proprium est veræ amicitiæ, & alterum libere facere, non aspere, alterum patienter accipere, non repugnanter. Oui. epi. 18. Ferre tamen possum patientius omnia. Hinc patibilis, & hoc patibile, quod perferri potest. Ci. 4. Tus. Patibiles & labores, & dolores putandi. Idem. 3. de Nat. deo. Cum omne animal patibilem naturã habeat. Hinc Compatior, miseror, & construitur cum datiuo. Perpetior, vehementer patior.

Pator, patoris. p. pr. Apertura, χάσμα, hiatus & apertio, à patẽdo nomen deductum: ut vagor pro vagitu. Apul. l. 3.

Patrae, trarum, vrbs in Achaia, quam Pausanias Aroen dici prius solitam affirmat, mox à Patræo, mœnibus ampliatis, nomen accepisse. Plin. li. 4. ca. 4. Oui. li. 6. Met. Patræq; humilesq; Cleonæ.

Patres conscripti, Festus: Patres dicti sunt, qui sunt patritii generis: conscripti, qui in senatu patribus erant scriptis annotati. ab initio (vt ait Plutarchus in Romulo) rãtum patres dicti sunt, postea, asctiptis in eum ordinem pluribus, patres conscripti vocati sunt. Cic. 13. Phil. Asinius apertam curiam vidit post Cæsaris mortem: mutauit calceos, pater conscriptus repente factus est.

Patres allecti, etiam dicebantur, auctore Festo, qui propter inopiam senatorum ex equestri ordine in senatũ sunt assumpti. vnde illud Tranquilli in Cæs. Peregrinis in senatum allectis libellus propositus est, ne quis senatori nouo curiam monstrare velit.

Patria, Patria, ἡ ἐγγενεῖα, πατρὶς, vrbs, siue alius locus, in quo nati sumus, ita dicta, quòd communis omnium parens sit. Vir. 1. Ecl. Nos patriæ fines, & dulcia liquimus arua. Cic. 1. Off. Cari sunt parentes, cari libelli, propinqui, familiares: sed omnes omnium caritates patria vna complexa est: pro qua quis bonus dubitet mortem oppetere, si ei sit profuturus? Aliquãdo & prouincia ipsa, ex qua orti sumus, patria vocatur. vnde Sal. Hispaniam sibi antiquam patriam dixit. Prouerbij speciem habent. Quæuis terra patria: & Patria ibi, vbi bene vixeris.

Patriarcha, Patriarcha, πατριάρχης, patrum princeps, pótissimum primus. hi quattuor principio fuere, Romanus, Antiochenus, Alexandrinus, Hierosolymitanus: postea, translata Byzantium Imperii sede, additus est & Constantinopolitanus.

Patricie, Da gentil'huomo, more patricio, ac nobiliter. Plaut. Casin. cesso magnifice, patricieq; amiceq; hero meo Ire aduersum.

Patricida, pen. p. Vcciditore del padre, vide Paricida.

Patricii, Patritii, ἀπατρίδαι, senatorum progenies. Liu. l. 1. Romulus centum creat senatores, qui patrẽs ab honore: Patricii quoque progenies eorum appellati. Suidas patricios esse tradit, communis reip. patres, qui in suprema dignitate senatorii consilii. Non tamen omnes senatores erant patricii: quod apertissime ostenditur ex his verbis Taciti: Iisdem (inquit) diebus in numerum patriciorum asciuit Cæsar vetustissimum quenque ex senatu, aut quibus clari parentes fuerant. Exire è patriciis, est fieri plebeium. Cic. pro domo. Hinc patricius, a, um, vt patricius magistratus. Cic. ad Brut. Dum vnus erit patricius magistratus, auspicia ad patres redire non possunt. Patricia familia, Cic. 2. de Leg. Indoles patricia, Sta. 3. Syl. Honos patricius, Claud. Hinc Patriciatus, pro ipsa dignitate. Sueto. in Augu. A Ser. Tullio in patricias gentes, traducta, procedente tempore ad plebem se contulit, ac rursus magna vi per Diuum Iulium in patriciatum redit.

Patricius, vicus, Romæ: quòd ibi patricii habitauerint, iubente Ser. Tullio, vt, si quid molirentur, è locis superioribus opprimi possent.

Patrie, aduerbium, Da padre, affectu paterno. Quin. l. 11. ca. 1. Vt eum non inimice corripere, sed patrie monere videatur.

Patrimonium, nii, Patrimonio, beni paterni, οὐσία, bona paterna, hereditas à patre relicta. Cice. pro domo: Liberis nostris satis amplum patrimonium paterni nominis, ac nostræ memoriæ relinquemus. Iuuenal. Saty. 12. Non propter vitam faciunt patrimonia quidam, Sed vitio cæci propter patrimonia viuunt. Patrimonium dissipare, effundere, exhaurire, pro consumere.

Patrimus, vel patrima, qui vel quæ patrem adhuc viuentem habet. Liui. lib. 37. Patrimi omnes, matrimiq; ad id sacrificium adhibiti.

Patritus, a, um, p. p. πατρῷος, quod est patris. Cic. 1. Tus. patritam illam, & auitam philosophiam.

Patrius, a, um, Patrio, natio, πάτριος, ἐπιχώριος, quod est patriæ vel patris. Cice. de Sene. Vigebat in ea domo mos patrius. Virg l. 12. Patrio mucrone relicto. Ter. Eun. Patria qui abligurierat bona. Res patriæ, & auitæ, Ci. 2. Ver. Mos patrius. Cicer. 1. de Ora. Hic est mos patrius Academiæ. Artes patriæ. Oui. epi. 1. Metus patrius. Ouid. 2. Met. Amor patrius, Virg. 1. Aeneid.

Patrizo, as, vel Patrisso, as, Imitare il padre, πατρίζω, πατριάζω, paternos mores imitor. Teren. in Ad. Laudo ò Cresipho patrizas.

Patro, tras, παιδοποιῶ, proprie significat liberis operam do. Quinct. li. 8. c. 3. Ductare exercitus, & patrare bellum, apud Sal. dicta sanctè & antiquè, ridentur à nobis. Ex quibus verbis colligitur, priscos patrare posuisse, pro perficere, non solum, cum opera liberis daretur, sed etiam cum aliud quippiam iam incœptum ad finem perduceretur. Sal. in Cat. Si Romæ socii incœpta patrauissent. Idem de repubu. ord. ad Cæsarem: ea magis fortibus consiliis, quàm bonis prœliis patrata sunt. Pla. Asi. Te quoque ipsum faciam haud magni si hoc patro. Liu. l. 23. Dum facinus patratur. Tac. l. 2. Si patrandæ neci venenum mitteretur.

Patratus, a, um, part. Tac. l. 2. Maluit patrati, quàm incœpti facinoris reus esse. Bella patrata, Clau. 4. Paneg. Cæde eius patrata, Tac. l. 4. vnde & Patres patrati dicebantur, quòd ad patrandum. i. peragendum iuramentum, vbi de fœderibus conuenerat, mitterentur. Plut. in Prob. Facialibus sacerdotibus, qui fœderibus faciendis præsunt, Paterpatratus præest: inde dictus, quod ipse pater patrem haberet, sicq; filiis prouideret, & patrem consuleret. Hinc Impetro, obtineo. Perpetro, perficio. Propetro, teste Festo, mando aliquid perfici. Accius: propetro, quòd cœpisti. Habent autem. p. c.

Patrocinor, aris, Difendere cosi in fatti come in parole, συνηγορῶ ὑπεραπολογοῦμαι, tã verbo quàm facto imbecilliorem protego. Quinct. li. 2. ca. 4. Leno defenditur: vt non homini patrocinemur, sed fidei. Plin. lib. 2. ca. 41. Patrocinatur vastitas cœli immensa.

Patrocinium, συνηγορία, defensio. Sal. in Cat. Cuius patrocinio ciuitas plurimum vtebatur. Festus: Patrocinia appellari cœpta cum plebs esset distributa inter patres, vt eorum opibus tuta esset. Arripere patrocinium, tueri patrocinium, suscipere patrocinium, Latine dicta.

Patroclus, πάτροκλος, Menœtii fuit filius & Stheneles, qui, occiso per ludum astragalorum Cleonymo, seu, vt aliis placet, Aeane, Amphidamantis filio, solum vertens in Phthiam venit, vbi à Peleo propter generis propinquitatem susceptus, & vna cum Achille apud Chironem educatus, cum eodem arctissima amicitia iunctus vixit. postea etiam cum Achille ad expeditionem Troianam profectus est, vbi armis Achillis indutus, cum Hectore pugnãs, ab eodem confossus occubuit. quod cũ resciuisset Achilles,

tametsi propter ereptam sibi ab Agamemnone Briseida bello abstinere omnino constituisset, nihilominus ad bellum rediit, Hectoremq; occidit. mortem quàm crudelissime vindicasset.

Patrona. Teren. in Eun. Te mihi patronam cupio Thais.

Patronymicum, πατρωνυμικὸν, à grammaticis appellatur nomen quod formatum à nomine patris, filium significat: quamuis abusiue etiam à nominibus auorum, proauorũ fratrum, matrum, sororum, & ipsarum etiam regionum deducantur patronymica. Inuenta sunt patronymica à poetis carminis gratia, ne idem semper nomen inculcare congeretur. quare in oratione soluta ijs non vtimur. Dicitur Patronymicum ἀπὸ τοῦ πατρὸς, καὶ ὀνόματος: quòd proprie vt diximus, fiant à nominibus patrum: vt Priamides, Hector, vel alius quiuis ex filijs Priami.

Patronus, ni, Tutore, difensore, προστάτης, ἢ προστατεύων συνήγορος, qui aliquẽ in periculo defendit. Pædianus: Qui defendit aliquẽ in iudicio, aut Patronus dicitur, si orator est: aut aduocatus, si ius suggerit, aut præsentiam suam commodat amico: aut procurator, si negocium suscipit: aut cognitor, si præsens causam nouit, & sic tuetur vt suam. Plaut. in Most. Qui pro me caussam diceret, patronum liberaui. Cic. pro Sext. Conuentus Capuæ me vnum patronum adoptauit. Ouid. 1. de Arte: Qui modo patronus, iam cupit esse cliens.

Patrueles, Fratelli, cugini, ἀνεψιοὶ, patruum filij, idest, vt ait Nonius, marium fratrum filij: quoniam qui pater alteri est, alteri est patruus. Plaut. in Pœn. Frater patruelis meus. Sic Sorores patrueles nuncupantur, ex duobus & ipsæ fratribus genitæ. Auctor Iure. Sororum vero duarum aut plurimum filij, inter se Sobrini dicuntur, quasi sororini. Cic. 5. de Fin. Frater noster, cognatione patruelis. Oui. 13. Met. Nec minus est isto Teucer patruelis Achilli. Patruelis, & hoc, le, vt Patrueles fundi. Mart. lib. 5. Cum sibi redire de patruelibus fundis Ducenta. Ouid. Epist. 14. Quid meruere necem, patruelia regna tenendo?

Patruus, trui, Zio, θεῖος πρὸς πατρὸς, πατράδελφος, frater patris, quasi patris loco. Cic. 3. Ver. Patruo testimonium dicẽte. Patruus magnus frater aui. Patruus maior, frater proaui, & abaui. Patruissimus superlatiuũ protulit Plaut. in Pœ.

Patruus, a, um, à patruo deductum, quod pro seuero per trãslationem accipitur. Horat. 3. Cat. Metuenteis patruæ verbera linguæ.

Patulus, a, um, Aperto, patente, ἀνοικτὸς, apertus, latus. Differt à patenti quòd patula dicantur, quæ semper aperta sunt, patentia, quæ ad tempus patent. Vide Pateo.

Patulcius, Ianus, quòd tempore belli portæ templi eius paterent. Macr. lib. 1.

Paucies, veteres pro raro vtebantur, teste Nonio. Titin Vxorem meam paucies videbo.

Paucitas, ὀλιγότης, Cic. 1. de Ora. Quãta oratorum sit paucitas.

Pauculus, Terent. in Heaut. Loquitor paucula. Cic. Att. lib. 5. Pauculos dies.

Paucus, pauca, paucum, Poco, παῦρος, Cic. de Amic. Pauci admodum familiares: Paucis, solum poni solet, ita vt in eo subaudiatur verbis. Ter. And. Ausculta paucis. Virg. 4. Aen. Paucis, aduerte docebo, Pauci apud antiquos pro bonis ponebantur, vt Multi pro malis, auctore Nonio. Cic. in Orat. Nec paucorum iudicium pertimuit.

Pauciloquium, quij, ὀλιγολογία, paucitas sermonis. Plau. Mete.

Pauens, περίφοβος, qui timet. Ouid. 2. Met. Colligit amentes, & adhuc terrore pauentes Phœbus equos.

Pauicula, æ, instrumentum, quo coæquatur, area: à pauiendo. Cato de re rust. cap. 129.

Paueo, paues, paui, Hauer paura, temere, περιφοβοῦμαι, timeo. Plaut. in Amphi. Ne paue. Ter. An. Id paues, ne ducas illã. Ouid. 9. Met. Ne pectora vano Fida metu paueant. Cice. 5. Phi. auet Panimus apud consiliũ illud pro reo dicere. Hinc Pauendus, timendus. Pli. lib. 8. cap. 23. Pauendas serpentes. Pauendo, timendo. Lucan. lib. 1.

Pauesco, scis, Temere, περιφοβοῦμαι, timeo. Col. l. 6. c. 2.

Pauefio, timidus fio. Gell. l. 19. ca. 1. Videor paulum pauefactus. Ouid. 13. Met. Vicino pauefacta subæquore mergor.

Pauidus, Timido, περιδεὴς, qui natura timidior est inquit Seruius. Virg. 8. Aen. Stant pauidæ in muris matres. Oui. epist. 3. Quod scelus vt pauidas miseræ mihi contigit aures. Virg. 6. Aen. Pauidam volitans pennata per vrbem Nuntia fama ruit. Hor. 2. Ep. Pauidũq; leporem. Silius. l. 10. Talin pauidissime dignum Me vita.

Pauide, timide. Lu. 5. ad alliam tam pauide fugerat.

Pauimento, as, Fare pauimento, ἐδαφίζω, pauimentum facio. vnde pauimentum loca, in quibus, strata sunt pauimenta. Cic. pro domo: Porticum pauimentatam. Pli. li. 27. ca. 4. Pauimentandum, vbi sata sit, censent.

Pauimentum, ti, Battuto terraccio, ἔδαφος, βηλὸς, domus solidamentum, siue incrustatio, quàm gradiendo calcamus: à pauiendo, idest tundendo dictum, quòd dum fiunt pauimenta, pluribus simul diebus tunduntur fistucis, seu marculis, vt solidiora sint, nec rimas faciant. Iuuen. Saty. 14. Verre pauimentum, & nitidas ostende columnas. Cato c. 18. de re rust. Pauimenta ad hunc modum facito: De testa arida pauimentum struito: vbi structum est, pauito, siccatoq; oleoq; perungito, vt pauimentum bonum fiet. Multa autem pauimentorum genera fuerunt apud veteres. Erant Lithostrata, paruulis coagmẽtata crustis. Subdialia à Græcis inuenta, quæ sub dio erant, pluuiis, & tempestatibus exposita. Asarota, de quibus Papinianus in Syluis: Suberantq; nouis asarota figuris. Dicta ab α priuatiuo, & σαίρω, siue σάρω, purgo, vel verro. siue quòd scopis non verrerentur, sed, collectis manu analectis (ita vocant cœnarum reliquias) ipsa spongia mundarentur: siue (vt ait Plin. lib. 36. ca. 25.) quod in hoc pauimentorum genere tam artificiose minutis quibusdam testulis expressæ erant cœnarum reliquiæ, quæ scopis solent euerri, vt semper viderentur non esse purgata. Vide Asarotum. Fuerũt & Barbarica, Subtegulanea, Scalptutata, & Græcanica. Vide Pli. li. 36. ca. 25. Pauimenta Pœnica, inquit Festus, marmore Numidico strata significat Cato, cùm ait in ea oratione, quam habuit, ne quis iterum consul fieret, villæ, atque ædes ædificatæ, atque expolitæ maximo opere, citro, atque ebore, atque pauimentis Pœnicis.

Pauio, pauis, paui, pauitum, Percuotere, ἐδαφίζω, verbum antiquum, ferio, percutio, tundo: à παίειν, percutere. Cice. 2. de Diui. Quia cum pascunt, necesse est aliquid ex ore cadere, & terram pauire, terripauium primo, post terripudium dictum est. Cato cap. 18. De testa arida pauimentum struito: vbi structum est, pauito. Colum. li. 1. ca. 6. Pauitum solum habeat, ne humorem transmittant. Hinc Depuuio, percutio. Lucilius apud Festum: Palmis misellam depuuit me. Idem est. Oppuuio: vnde Oppuuia, verbera. Afranius, Oppuuiis pueri coercentur.

Pauito, tas, Temere molto, ψοφοῦμαι, frequentat. à Paueo valde timeo. Pla. Bacc. Quis hic error est? quid pauitas? Teren. in Hec. Philomenam pauitare nescio quid dixerunt: idest laborare ex frigoribus vt exponit Donatus. Nam & frigus accipitur pro pauore, & pauor pro frigore: vt annotauit Seruius in illud Virg. 1. Aen. Extemplo Aeneæ soluuntur frigore membra. Lucr. l. 2. Quæ pueri in tenebris pauitant. Virg. 6. Aen. Vix adeo agnouit pauitantem.

Paulatim, A poco à poco, ἠρέμα, sensim, leniter. Teren. in Hec. Paulatim elapsus Bacchidi, atque huic transtulit amorem. Virgil. 6. Aeneidos, Paulatim adnabam terræ. Cælius Cic. Cuius amicitia me paulatim in hanc perditam causam imposuit.

Paulisper, Poco tempo, ὀλίγον χρόνον, paululum. Virgil. 5. Aeneidos, Paulisper pro te tua munera inibo. Cice. 1. de Diui. Petiisse, vt sibi concederet paulisper, vt in eius sella requiesceret.

Paulo, Vn poco, paulum: sed Paulum positiuis, Paulo comparatiuis frequentius iungitur: vt Paulo amplius, paulo magis, & præpositionibus Ante, & post. Cic. in Bruto: Verbis delectari videtur paulo magis priscis, idest nimium. Paulo minus, pro fere, μικροῦ. Suet. in Tib. Cæs. Paulo minus vtrunque euenit. paulo mox, statim. Plin. Paulo mox calefactum vulneri imponatur.

Paulum, Poco, ὀλίγον, dimin. à Parum, cuius sunt quatuor gradus diminutionis, Paulum, Paululum, Pauxillum, & Pauxillulum. Ter. in Phor. Pauxillulum nummorum. Idem in An. Pro peccato magno paulum supplicij satis est patri. Cæs. 3. Bel. Ciu. Paulum à portu progressus, litteras à Cæsare accepit. Cic. 1. Ac. Paulum cum ab eius villa abessemus. Post paulum pro Paulo post, dixit Quin. l. 9. c. 4.

Paululum, Pocchino, ὀλίγα, dimin. à Paulum. Terent. in Adul. Agelli paululum. Iungitur cum ante. Cice. 4. Ac. Paululum ante dicendum est, quæ non mihi videntur considerasse physici. Aliquando pro paulisper. Terent. in Eunue. Paululum operirier si vis.

Paululus, la, lum, Liui. 8. Pro paulula via magnam mercedem Romanis esse soluendam. Idem lib. 35. Equi, hominesque paululi.

Paulus, li modicus, cognomen gentis Aemiliæ. Est & Paulus paula, paulum, à Parum, rarissime vsitatum nisi in ablatiuo. Plaut. in Bacch. Pacisci cum illo paula pecunia potes. Ter. in And. Dum in dubio est animus, paulo momento huc, illuc impellitur.

Pauo, onis, & Pauus, ui, ταὼς, auis nota, vario pennarum fulgore

gore conspicua, quàm poetæ Iunonis tutelæ assignarunt. Gel.l.7.c.16. Pauus è Samo præstantior est. Caro eius diutissime incorrupta seruatur: vnde etiam in ventriculo ægerrime concoqui putatur. quò Iuuen. videtur allusisse Sat.1. Et crudū pauonē in balnea portas. vide Pl.l.10.c.20. Eius femininum est Paua, quo vsus est Ausonius Sectione 1. Pauaq; de pauo constitit ante oculos. Colum. tamen vtrunque sexum Pauonem appellat: sed cum distinctione horum nominum, masculus, & femina. Vtriusq; exemplum habes.l.8.c.11.

PAVONINVS, na, num, ex pauone. Pauoninum ouum, Colum. lib.8.ca.5. Muscarium pauoninum, ex pauonum caudis confectum. Mart.

PAVOR, oris, *Paura*, vt ait Cice.4.Tusc. Est timor loco mouens mentem. Ex quo illud Ennii: Pauor sapientiam omnem mi hi ex animo expectorat. Liu.l.24. Pauor ceperat milites, ne mortiferum vulnus esset. Virg.3.Geor. Exultantiaq; haurit Corda pauor pulsans.

PAVPER, pauperis, *Pouero*, πένης, πενιχρὸς, gen. com. vel secundum aliquos omnis: habet enim neutrum genus, præcipue in obliquis, vt apud Sta.l.1. Theb. Lis est de paupere regno. Dicitur autem Pauper, (vt Varro putauit) à parua pecunia: siue (vt alii malunt) à paruo lare. Cic. in Par. Mălius pauper fuit. Hor.1.Ser.Saty.1. Neque se maiori pauperiorum Turbæ compararet. Oui.1.Fast. Dat census honores, Census amicitias: pauper vbique iacet. Pauper cum genitiuo, Hora.2. Serm.Sat.3. Pauper Opimius argenti. Pauperrimus, super l. Hor.1.Ser.Sa.1. Semper ego optarim pauperrimus esse bonorum. Apud antiquos etiam Paupera dicebatur in fem.ge. Plautus: Paupera hæc res est. Hinc Pauperculus, & Paupercula. Ter. in Heau. Anus paupercula. Var.l.1. de re rust.c.17. Pauperculi cum sua progenie.

PAVPERIES, pauperiei, *Pouertà*, πενία, paupertas. Hor.l.1. epi. Per mare pauperiem fugiēs. Hor.3.Car.Ode.24. Magnum pauperies opprobrium iubet Quiduis & facere & pati.

PAVPERO, as, *Impouerire*, πενητα ποιῶ, pauperem facio. Plaut. in Pseud. Boni viri me pauperant, improbi alunt. Horat.2. Ser.Sat.5. Contemptum cassu nuce pauperet. Hinc Depaupero, Varro.

PAVPERTAS, atis, πενία, Var.l.4. de Lin.Lat. Pecunia quæ erat parua ab ea paupertas dicta est. Pla. Persa: vbi ad paupertatem accessit infamia, Grauior paupertas fit. Iuue. Sat.3. Nil habet infelix paupertas durius in se, Quam quòd ridiculos homines facit. Paupertatem quidam ab Egestate ita distinguunt, vt Egestas sit, quando ad victū necessaria desunt: paupertas, quando licet non sint opes, tamen necessaria suppetunt. Cic. in Para. Istam paupertatem, vel potius egestatem, ac mendacitatem tuam nunquam obscure tulisti.

PAVPERTINVS, *Pouero*, πενιχρὸς, pauper. Varr. de Vita po.Ro. l.1. Quod si paupertina fit elegantia. Sidonius: paupertinus flagitatæ cantilenæ culmus immurmuret. Nonius.

PAVSA, sæ, *Pausa*, παῦλα, παυσωλὴ, requies alicuius rei. Lucr.l. 1.Sat. pausam facit ore loquēdi Pla. Rud. Aliquādo osculādo melius est vxor pausam fieri. Deducitur à παύομαι, cesso.

PAVSANIAS, Cleombroti filius, Lacedæmonius, qui vnà cum Aristide Atheniēsi vicit Macedonium Medum, Xerxis regis generum apud Plateas, cum ducentis peditum millibus electis, & xx. equitum millibus, haud ita magna manu. & cū multum incremēti Lacedæmoniis adiecisset, in mores Asiaticos labi se permisit. Deinde eousque processit res, vt cum Xerxe ita conueniret, se illi imperium Lacedæmoniorum proditurum esse, si filiam sibi matrimonium dedisset. quo nomine in iudicium vocatus, in templum Mineruæ confugit, vbi interfectus est, cadauerq; eius in barathrum abiectū. Thucydides li.2. Fuit & Pausanias nomen auctoris Græci, qui floruit Hadriani & Antonini tēporibus. Scripsit Chronica, Laconica de amphictyonibus, & Lacedæmoniorum feriis. Suidas.

PAVSARIVS, κελευστὴς, à Seneca vocatur, qui remigibus modos dat & remigādi officium quadam quasi pausa moderatur.

PAVSIA, genus oliuæ, à pauiendo, quòd non nisi pauiendo, id est, tundendo, oleum emittat: seu quòd ante, quàm mole subiiciatur, tundatur. Virgi.2. Georgi. Et amara pausia bacca. Apud Colum.li.12.ca.48. legitur Pausea per secundam vocalem in pe. syllaba.

PAVSILYPVM, παυσίλυπον, villa Campaniæ, ἀπὸ τῆς παύσεως τῆς λύπης, id est, à curæ, mœrorisq; cessatione. Plin.li.9. ca. 53. Pausylipum, villa est Campaniæ, haud procul Neapoli, Idem lib.3.ca.6.

PAVSILIPVS, παυσίλυπος, poculum erat in conuiuiis tertiū. Ioui seruatori dicatum: dictum, quòd curas abigeret.

PAVSO, sas, *Cessare*, παύομαι, quiesco. Pla. in Trin.

PAVXILLATIM, *A poco à poco*, κατὰ μικρὰ, paulatim, sensim, pedetentim. Pla. in Epi. Cæpi ad illas pauxillatim accedere.

PAVXILLVLVS, diminutiuū à Pauxillus. Pla. in Rud. Hoc colore capiuntur pauxilluli Ter. Phor. pauxillulum Numorum.

PAVXILLVM, parum admodum. Pla. in Cap.

PAVXILLVS, *Pocchino*, ὀλίγος, dimin. à Paulum. Pla. in Aul. veri simile non est. hominem pauperem Pauxillū parui facere.

PAX, cis, *Pace*, εἰρήνη, à pactione dicitur: quod nomē etiam pluraliter declinatum legitur. Hor.2.l.epi. Hoc paces habuere bonæ, ventiq; secundi. Varro: Animaduertendum, quibus de causis, & quemadmodum cōstituerunt paces. Est autem Pax proprie publica tranquillitas. Ci. de Sen Cum sententia senatus inclinaret ad pacem. Pax (inquit Ci.2.Phil.) est tranquilla libertas. Aliquando accipitur pro venia. Vir.3. Aene. Sed votis precibusq; iubent exposcere pacem. Nonnunquā pro propitiatione. Idē.4. Aen. Pacemq; per aras Exposcunt. Habet autem hoc nomen varios in oratione vsus. dicimus enim, Conciliare pacem inter aliquos, Conficere pacem, Consulere paci, Cum pace aliquem dimittere, Cum pace aliquid agere. Eripere pacem. Pace tua, honestus reprehendendi modus. i. tua venia, te non irascente. Ter. in Eun. pace quod fiat tua. Similiter, Pace tua dixerim. Pax etiam aduerbium comicum est, & silentium quoddam imperantis uim habet. Ter. in Hea. Dum argentum capio, pax.

PAXILLVS, *Palo*, πάσσαλος, palus. Hoc nomen Priscianus credidit per diminutionem à palo factum: quod tamen vel Cicerone teste falsum esse constat, qui Palum contra ex paxillo contractum esse asserit, fuga litteræ vastioris. sic enim scribit in Or. verba. Quo modo Axilla Ala factus est, nisi fuga littere vastioris, quàm litteram etiam è maxillis, è taxillis, & vexillo, & paxillo consuetudo elegans Latini sermonis euellit?

P. ANTE E

PECCATVM, *Peccato*, Ter. in Prol. Eun. Si id est peccatum, peccatum imprudentia est. Prius est nomen, secundum participium. Est autem peccatum, quicquid fit contra officium. Ci. de Ami. Nulla est excusatio peccati, si amici caussa peccaueris. Idem Atti. lib.3. Scio nos nostris multis peccatis in hāc ærumnam incidisse. Virg.10. Aene. luant peccata, neque illos iuueris auxilio.

PECCO, as. Ter. in And. Ego me amare hanc fateor si id peccare est, fateor id quoque. Cic. lib.1. Offi passiuo usus est, cùm ait: Multa peccantur. Et impersonaliter, li.1. Off. cauendum est, ne quid in eo genere peccetur. Construitur aliquando cum accusatiuo cum In. Ter. in Ad. in istam partem potius peccato. Aliquando cum ablatiuo, cum eadem præpositione. Cice.5. Ver. Si vno aliquo in genere peccasset. Aliquando cum accusatiuo sine propositione. Plau. in Bacc. Si unam peccauisses syllabam.

PECORARIVS, *Pecoraio*, qui pecora publica redimit, vt inquit Asconius. Est etiam qui pecorum curam habet. Augustin. lib.15. Cic.

PECORINVS, a, um, προβατικὸς, ex pecore, vt Pecorina caro.

PECOROSVS, a, um, *Ch'abonda di pecore*, προβατώδης, quod pecore abundat. Propter li. 4. Venit ad inuictos pecorosa palacia montes.

PECTEN, nis, mas. gen. *Pettine*, κτεὶς, instrumentum textorum, quo subtegmen staminis immittitur. Vir.1. Ge. Arguto coniux percurrit pectine telas. A cuius similitudine & Pecten dictus, qui explicat capillos. Oui.4. Met. Sæpe Cytoriaco deducit pectine crines. Est quoque cratis dentatæ genus, stylis ferreis, ad colendum terram. Item ferreum instrumentum, quo rariores segetes metebantur. Col.l.2.c.21. Alii pectinibus spicam ipsam legūt. Item pubes, id est locus, vbi pili ad verenda nascuntur Iuue. Saty.6. Inguina traduntur medicis iam pectine nigro. Dictus Pecten, quia vt barba indetonsa pectine indigeat. Est & instrumentum, quo citharam pulsamus, πλῆκτρον. Vir.l.6. Iam pectine, siue Pectunculi, κτένες, pisces, qui se ex aqua iaculantur sagittæ modo. Hora.2. Ser. Saty.4. Pectinibus patulis iactat se molle Tarentum. Pectines item à Plinio in arboribus dicuntur rectæ per longitudinem pectinum modo lineæ & interualla. i. discursus ille venarum rectus, in lōgitudinem porrectus, cuiusmodi in pectine conspiciuntur dentes. In quibus autem hic meatuum ductus aliquo modo variat, neque rectus in longitudinem porrigitur, non solet eos Plinius absolute pectines appellare, sed aliquid adiicere, quo varietas illa explicaretur, obliquos, crispos, nodosve pectine appellans. Pecten Veneris, herba est à pectinis similitudine dicta. Plini. lib.24. capi. 19.

PECTINATIM, *A guisa di pettine*, ad pectinis similitudinem factum. Pli.l.9.c.33. Pectinatim, imbricatim vndata. Sic dicimus manes pectinatim iunctas, cum vtriusque manus digiti inter se compliciti, pectinis figuram videntur referre. Idem l.8.c.25. Pectinatim stipante se dentium serie.

PECTINATVS

PECTINATVS, a, um, κτενωδής, ad pectinis modum factum: vnde Pectinatum tectum dicitur, teste Festo, in duas partes deuexum.

PECTINO, as, κτενίζω, κτίζω, est ferreo instrumento, quod pectiné vocát, spicas legere, vel segeté metere. Pli. l. 18. ca. 25.

PECTITVS, a, um, p. c. Pettinato, colto, ἐκτενισμένος, pexus. Col. li. 2. ca. 3. Præparatæ sint, & pectitæ lanæ. Translate accipitur pro culto, polito. Idem l. 10.

PECTO, is, pexui, vel pexi, pexum, Pettinare, κτενίζω, explico, & pango capillum. Cic. 2. Cat. Quos pexo capillo nitidos, aut imberbes, aut bene barbatos videtis. Ouid. 1. de Arte: Hanc matutinos pectens ancilla capillos Incitet. Ho. 1. Car. Ode 15. Pectes Cæsariem. Iumenta quoque aliave animalia pecti dicútur, cum sordes eorum, & pili decidui strigili distringuntur. Virg. 7. Aene. De centuo: Pectebatq; ferum, puroq; in fonte lauabat. Transfertur & ad alia. Nam & pectere citharam dicimus, idest, percutere: & distendere pectine chordas idest plectro chordas mouere. Item pectere lanam, & vestes dicimus: à quo & vestes ipse pexæ dicuntur, quæ in superficie quasdam veluti lanosas extuberantias præ se ferunt, quales sunt vestes, quas cotonnatas vulgus vocat. Pli. li. 8. ca. 48. Istriæ Liburniæ pilo propior quam lanæ, pexis aliena vestibus. Idem li. 9. Stupa pectitur ferreis hamis. Hinc Depecto, Propecto, vltra in longum pecto. Ouid. 1. Fest. Ille manu mulcens propexam ad pectora barbam. Repecto, ἀνακτενίζω, rursus pecto. Claud.

PEXA, folia, crassa, extuberantias quasdam habentia in modú panni pexi. Colu. li. 11. c. 3. Pexa munera, pro togis pexis, Mart. lib. 7.

PEXATVS, veste pexa indutus. Mart. l. 2. Pexatus pulchre.

PECTORALIS, & hoc le, quòd ad pectus pertinet: vt, Fascia pectoralis.

PECTORALE, subst. genus armaturæ, quo pectus munit. Plini. lib. 37. cap. 7.

PECTOROSVS, a, um, στερνώδης, magni & validi pectoris. Auctor Priapeæ: Nemo est feroci pectorosior Marte. Col. li. 8. ca. 2. quadratæ pectorosæ.

PECTVS, oris, Petto, στέρνον, στῆθος, anterior pars animalis, à gula vsque ad ventrem. hoc homini tantum latum est, reliquis animalibus carinatum, vt ait Pli. l. 11. c. 37. Dictum à compactis costis: quæ veluti firmamenta pectoris sunt. Vir. 9. Aen. Pectore in aduerso totum cui cominus ensem condidit. Hora. 2. Ser. Sat. 8. Tum pectore adusto vidimus & merulas poni. Quin. li. 2. c. 15. cicatrices, quas pro patria aduerso pectore suscepisset, ostendit. Accipitur & pro corde, quod sub pectore latet, vel pro ipso animo, quem in corde residere nonnulli antiquorum putauerunt. Iuuena. Saty. 13. Nocte, dieq; suum gestare in pectore testem. Hor. l. 1. Epi. Non tu corpus eras sine pectore. Hinc fit, vt, cum aliquem perfecte à nobis amari velimus significare, dicamus nos illum amare ex toto pectore. Virg. 9. Aen. Te vero, mea quam spatiis propioribus ætas Insequitur, venerande puer, iam pectore toto Accipio, & comitem caussas complector in omnes. Cic. de Ami. In amicitia nisi apertum pectus uideas, tuumq; ostendas, nisi apertum pectus videas, tuumq; ostendas, nihil fidum, nihil exploratum habes.

PECTVSCVLVM, στηθίδιον, diminutiuum, paruum pectus.

PECVARIA, orum, Greggi grandi di pecore, βοσκήματα, dicuntur à pecu. nominatiuus singularis est Pecuare, vel Pecuar per apocopé. Proprie pecuaria dicuntur, magni pecudum greges. Persius: Findor, vt Arcadiæ pecuaria rudere credas. Vir. 3. Ge. Mitte in Venerem pecuaria primus. l. 4. ad Her. Cum canes funguntur officiis luporum, cuinam præsidio, pecuaria credemus? Nonnunquam accipiuntur Pecuaria pro omnibus iis, ex quibus populus habet, redditibus, quia diu hoc solum vectigal Romanis fuit. Cic. de Clar. Orat. Societatis eius, quæ pecuaria redemisset.

PECVARIA, riæ, Pecuaria, προβατική; dicitur ratio parandi, ac pascendi pecoris, vt fructus ex eo capiatur: quæ & res pecuaria dicitur. Var. li. 3. de re ru. c. 1. Tres libros institui, primú de agricultura, secundum de pecuaria. Est & pecuaria, locus in quo pecorum greges consistunt. Var. l. 2. ca. 1. Cuius nobiles pecuariæ in Brutiis habentur. Idem in Præfat. l. 2. Pecuarias habui grandes, in Appulia, ouianas. Possumus tamen in his Varronis exemplis Pecuarias intelligere, ipsos pecudú greges: vt apud eundem Pecuariæ videntur accipi li. 3. ca. 2. Vbi sic ait: Duo genera pastionum, vnum agreste, in quo sunt pecuariæ.

PECVARIAM rem facere, est, armenta, gregesq; alere.

PECVARIVS, a, um, βοσκηματικός, quod ad pecus pertinet. Pla. in Truc. Male vertit res pecuaria mihi apud vos. Pecuarius canis apud Colum. lib. 7. cap. 12. Qui pecora custodit à luporum insultu.

PECVARIVS, rii, προβατεύς, νομεύς, qui pecora pascit. Cicero. 4. Ver.

PECV, huius pecu, in plurali, pecua, pecuum, pecubus, antiqui dixerunt pro pecore. Plaut. in Rud. Non vides me referre vuidum rete sine squamoso pecu. Idem in Merc. Nec pecua ruri pascere.

PECVVM, Cato genitiuo plura. protulit, ab eo quod est pecu. Festus.

PECVLATOR, κλέπτης τῶν δημοσίων, qui ea, quæ ad rempub. seu principem pertinent, furatur. Cic. 3. Off. Testamentariis, furibus, peculatoribus.

PECVLATVS, us, Furto della pecunia publica, pecuniæ publicæ, aut fisci furtum. Cic. 5. Ver. Non intelligit hæc ad peculatus iudicium pertinere. Pl. de viris ill. Salinator peculatus reus, ab omnibus tribubus, excepta Metia, condemnatus. Plaut. Cist. In me peculatum facit.

PECVLIARIS, & hoc are, Particolare, ἴδιος, quod ad peculium pertinet, vel quod peculio deputatur, seu quod peculii proprium est. Plau. in Asin. Opilio inter alienas oues, aliquam habet peculiarem qui spem soletur suam. Sed receptum est, vt Peculiaris, proprius, siue præcipuus dicatur, nec cum aliis communis. Suet. in Cæs. Publicis vectigalibus peculiares seruos præposuit. Peculiare edictum, peculiariter ad certam rem propositum. Cice. 5. Ver. Exoritur peculiare dictum repentinum, nequis frumentum de area tolleret. Aliquando pro re seruili. Vlp. l. Si quis vinum. ff. de tritico vino & oleo lega. Si peculiare vinum legatum sit, id contineri, quod serui habuerunt.

PECVLIARITER, ἰδίᾳ, præcipue. Quin. l. 27. c. 2. Quod commune est, alicui peculiariter tribuitur, vt vrbem, Romam accipimus.

PECVLIATVS, Danaroso, pecunia abundans. Asinius Cic. Bene peculiatus.

PECVLIO, as, peculium aufero. Pla. in Per. Ego te peculiabo.

PECVLIOSVS, sa, sum, che ha molto peculio, χρηματώδης, qui peculij multum habet. Plau. in Rud.

PECVLIVM, peculij, Peculio, teste Pópeio, quicquid alicuius labore & industria partum est. Apud veteres peculium dicebatur, quoduis patrimonium. quòd pecoribus omnibus illorú substantia constabat: vnde & peculii nomé deductú. Postea factum est, vt peculii nomine illud præcipue comprehenderetur, quòd seruus, vel filiusfamilias, dum adhuc in potestate domini est, vel patris, industria sua, vel labore lucrifecerit. Ci. in Para. qui cupiditate peculii nullam conditionem recusant durissimæ seruitutis. Plau. in Asi. Frugi sum, nec potest peculium enumerari. Floren. Iurisconsu. in l. peculium. ff. de pecul. Peculium (inquit) ea eo consistit, quod parsimonia sua quis parauit, vel officio suo meruit sibi donari. Tubero auté, referente Celso lib. 6. ff. sic definit Peculium, quod seruus domini permissu separatim à dominicis rationibus habet. Peculium castrense dicitur, quod à parentibus, aut agnatis in militia degenti donatum est, vel quod filiusfamilias in militia acquisiuit; quòd nisi militasset, non haberet. Vide Castrensis. A Peculium fit Peculiolum.

PECVLOR, aris, & Depeculor, rempublicam furor.

PECVNIA, iæ, Pecunia, ἀργύριον, χρῆμα, à pecore, siue à pecu dicta est, quia apud antiquos omnis pecuniæ pecus fuit fundamentum. Colum. li. 6. in præfat. in rusticatione vel antiquissima est ratio pascendi, vnde nomina quoque pecuniæ, & peculii tracta videntur à pecore. Plini. lib. 33. cap. 3. scribit, Pecuniam sortitam esse nomen à nota pecudis, quòd primum æs nota pecudis signatum fuit. Hinc Plutarchus in Publicola asserit, in vetustissimis nummis signum fuisse ouis, & suis bouisq;. Pecuniæ veró noíe (vt inquit Hermogenianus. l. pecuniæ. ff. de verbo. significat.) non modò nummi, hoc est, numerata pecunia, sed omnes res tam solidæ, quàm mobiles, & tam corpora, quàm iura continentur. Cice. 2. de Fini. Pecunia est effectrix multarum & magnarum voluptatum. Hor. 1. epist. 6. Et genus & formam regina pecunia donat. Diminutiuum Pecuniola.

PECVNIARIVS, a, um, χρηματιστικός, quod ad pecuniam pertinet. Cic. ad Brutum: Nodus est inopia rei pecuniariæ. Idem pro Clu. Neminem voluerunt maiores nostri ne pecuniaria quidem de re minima esse iudicem, nisi qui inter aduersarios conuenisset.

PECVNIOSVS, a, um, Danaroso, πολυχρήματος, qui abúdat pecunia. Nonius: Pecuniosorum proprietatem aperuit. M. Tullius de Sen. à pecore pecuniosos, appellatos asserens. Ci. 2. Ver. Pecuniosum hominem, quamuis sit nocens, neminem posse damnari. Artes pecuniosæ, Mart. l. 5.

PECVS, vdis fem. gen. & Pecus, oris, neutri, Bestiame, θρέμμα ἢ βόσκημα, omne animal, quod sub hominis iperio è pabulo terræ pascitur, vt boues, asini, equi, cameli, oues, & huiusmo

di. Varr. l. 2. de re rust. cap. 5. Qui gregem armentorum emere vult, obseruare debet, vt sint hæ pecudes ætate potius ad fructus ferendos integrę, quàm iam expertæ. Plinius etiam elephantos pecudes vocat: Qui (inquit) cum elephanto con gressus, gemino ictu pecudem exanimauit. Inuenitur & Pecus, oris, pro multitudine pecorum, seu pecudum. Virg. 2. Ecl. Dic mihi Damœta, cuium pecus, an Melibœi? Idem: Caprigenumq; pecus nullo custode per herbas. Interdum pro oue, πρόβατον. Pl. l. 8. c. 49 genus musimonum, caprino villo, quàm pecoris velleri propius. Quin. Quur. in vsum vestium sæpe pecori lanæ detrahuntur? Interdum dicitur de omni animali, quod humana effigie caret, κτῆνος. Virg. 4. Ge. Ignauũ fucos pecus à præsepibus arceut. Hora. l. 1. Car. Omne cum Proteus pecus egit altos Visere montes. Cum in genitiuo facit pecudis, dicitur de quouis animali, excepto homine. Pli. l. 8. c. 7. Ipsius animalis tanta narratur clementia aduersus minus valida, vt in grege pecudum occurrẽtia manu dimoueat, ne quid obterat imprudens. Vir. l. 4. Ge. de apibus loquens: pecudum custodia solers. Lucr. de piscib. Præterea genus humanum, mutæq; natantes Squamigeræ pecudes. Col. l. 8. c. 3. Volatile pecus facilè custodiam decipi tur pecus (vt docet Varro) à pes, quòd pedibus sine ratione bruta ferantur. Sunt qui dicant Pecus, vdis, olim fuisse masc. gen quòd apud Ennium lectum sit, Pecudi marito: poterimus tamen dicere, Marito ibi esse substantiuum, & figurate cum alterius generis substantiuo cohærere. Legitur etiã pro eodem Pecu, & in numero plurali Pecua. Pecuda etiam neutro genere in vsu fuisse, veterum affirmat auctoritas, Sisenna: Iumenta & pecuda locis trepidare compluribus. Itẽ Cic. de rep. apud Noniũ. Cũ adhibent in pecuda pastores.

Peda, *Pedata humana*, ἴχνος, vestigium humanũ, inquit Festus.

Pedalis, & hoc le, *D'un piede*, ποδιαῖος, quod est pedis: ut Mensura pedalis Col. l. 3. Pedale quoquo versus spatium. Idem: Scrobiculis pedalibus, factis. Ci. 4. Aca. Quantulus vobis videtur Sol? mihi quidem quasi pedalis.

Pedamen, inis, & Pedamentum, ti, *Sostentacolo*, χαράκωμα, sustentaculum, quod alicui arbusculæ adhibetur. Pli. li. 17. c. 20. Castanea pedamẽtis omnibus præfertur. Col. l. 4. c. 30. Pedaminum, & viminum prospiciendorum tradenda ratio est. Varr. 1 de re rust. cap. 8. Quibus stat tecta vinea, dicuntur pedamenta: quæ transuersa iunguntur, iuga.

Pedaneus, a, um, *D'un piede*, ποδιαῖος, pedalis. Col. l. 5. Nemo minorem pedanea scrobem vitibus comparat. Hinc, Bipedaneus, a, um, tripedaneus, semipedaneus. Colu. lib. Bipedanea humus arboribus quattuor pedum abũde est. Et. l. 4. Tripedaneis relictis spatiis. Et lib. 5. Semipedaneam terram subiacere.

Pedarii senatores, qui in senatu sententiam non dicebant, sed ab alio dictam comprobabant, mouentes se loco, & in partem eius, cuius sententiam approbabant, ambulantes. quod qui faciunt, Ire in sententiam pedibus, dicũtur. Et ab actu transeundi pedibus in aliena sedilia, Pedarii sunt appellati. Ci. ad At. l. 1. Est illud S.C. summa Pedariorum voluntate, nullius nostrum auctoritate, factum. Sententia eorũ Pedaria appellatur. Gellius Pedarios existimat dictos senatores, quòd, qui magistratum curulem nondum ceperant, pedibus in curiam proficiscebantur, nam qui curulem magistratum gessissent, curru vehi solebant. Vide Gel. l. 3. c. 18.

Pedatim, κατὰ πόδας. Pli. lib. 11. cap. 45. Leo & camelus Pedatim gradiuntur, id est, vt sinister pes non transeat dextrũ, sed subsequatur.

Pedatio, dicitur, quando pedamentis vinea fulcitur. Col. l. 4. cap. 12.

Pedatum, pedati. Nonius: Pedato, positum inuenitur pro repetitu, vel accessu, quasi per pedem: vti nunc vulgo dicitur, Tertio pedato. Cato Orig. l. 1. Tertio Pedato bellum nobis fecere, id est tertio reuersi.

Pedatus, a, um, *Sostentato*, κεχαρακωμένος, quod est sustentaculo firmatum: vt, Vinea Pedata. Quãdoque etiam Pedatus dicitur, cui sunt pedes ὕποπυς, sicut à manu Manuleatus. Suet. de Othone: Fuisse tradit & modicæ staturę, & male Pedatus.

Pedem struere, *Fuggire*, ἀναποδίζειν, est fugere. vide Struo.

Pedepressim, *Tardamente, lentamente*, βάδην, tarde. Nonius.

Pedes, *Piedi*, πόδες, dicuntur, quibus vtimur in gradiendo, cuius nominatiuus singularis est Pes, à πὺς, Pes autem totum dicitur, quòd est à femore ad calcem, diuiditurq; in coxendicem, femur genu, femen, poplitem, crus, suram, & imũ pedem, qui Calx appellatur: diuiditurq; in Connexum pedis, quæ pars superior est, & Calcaneum, quæ est posterior: itẽ in Volam, quæ est pars medii pedis caua, & Plantam, quæ pars tota inferior est: præterea in digitos, & vngues. Virg. 9. Ecl. Quo te Mœri pedes? Suo se pede metiri est, facere sumptum, pro facultatum suarum modulo. Hor. 1. Epist. 7. Metiri se quenque suo modulo ac pede, verum est. Quoniam vero standi fundamentum pes est, factum est, vt in ædificiis area, Pes magnus dicatur. Pes etiam mensuræ genus est, quo mensurantur terræ, & continet quattuor palmos, hoc est, digitos sexdecim. Item funis, quo in naui tenditur velum. Vir. l. 5. Aen. Vna omnes fecere pedem. Plaut. etiam remos nauium pedes appellauit. Pedes etiam dicuntur legitimæ carminum dimensiones: vnde dicimus carmen heroicum sex habere pedes: Pentamétrum, Phalecium, & Sapphicũ, quinque. metaphora videtur sumpta ab animalium pedibus. nam vt illa suis pedibus mouentur, ita etiam carmina suis quibusdam incedunt pedibus. Aut certe à mensuræ genere, quod pedem vocari diximus, quòd carmina suis pedibus veluti mensuris quibusdam dimetiantur. Præterea pes vocatur fœdum capitis animal à multitudine pedum Plaut. in Curc. Vt muscæ, culices, pedes, pulicesq;, odio, & malo, & molestiæ, bono vsui estis nulli.

Pedes, ditis, *Pedone*, πεζὸς, qui pedibus incedit, vnde milites, qui pedibus stipendia faciunt, Pedites appellamus. Cæs. 8. Bel. Gal. Germanos pedites ad castra hostiũ præmittit. Vir. 6. Aenei. Seu cum pedes iret in hostem. Curtius: Pedes agmen circuibat.

Pedester, *Pedone, che va a piedi*, πεζὸς, qui pedibus iter facit. Mart. l. 1. Abnuit in liquidis ire pedester aquis. Dicitur etiã hic & hæc Pedestris, & hoc Pedestre, πεζικὸς, vt Pedestris exercitus, qui peditibus tantum constat, non etiam equitibus. Ci. 2. de Fin. Xerxes cum tantis equestribus & Pedestribus copiis. Pedestris oratio, πεζὸς λόγος, est prosa, & oratio soluta: dicta ab humilitate & simplicitate apparatus, quòd ad grauitatẽ, & maiestatem carminis non assurgat. Quinct. l. 10. c. 1. de Platone: Multum supra prosam orationem, & quàm pedestrẽ vocant Græci, exurgit. Hor. ad Mœcenatem l. 2. Car. Pedestribus dices historiis prælia Cæsaris.

Pedestria auguria πεζικοὶ οἰωνοὶ, dicebantur, quæ à lupo, vulpe, serpente, equo, & ceteris animalibus quadrupedibus sumebantur.

Pedetentim, *A poco, a poco*, κατὰ πόδας, βάδην, aduerbium compositũ à pede, & tento tas, sensim paulatim. Cic. 1. Off. sensim erit, pedetentimq; paulatimq; faciendũ. Terent. in Phor. Dii bene vertant quod agis, pedetentim tamen. Quod Donatus exponit, caute.

Pedica, *Laccio, Bogha*, πέδη, à pede, significat laqueum, quo pedes illigantur. Vir. l. 1. Ge. Tunc gruibus Pedicas, & retia ponere ceruis.

Pedicinus, prisca dictio, cuius significatio ignoratur. Cato de re rust. c. 18. Foramen pedicinis duobus facito, ibiq; arbores pedicino in lapide statuito.

Pedicosus, siue pediculosus, *Pedocchioso*, φθειριῶν, qui capitis vermibus scatet, qui pediculi, & nonnunquam pedes appellãtur. Plaut. Pedicosus, ubi me vidit, caput scabit. Apud antiquos teste Festo, aliquando inuenitur pedecosus. Titin. Rus pedecosus.

Pedicularis, & hoc lare: vnde Pedicularis morbus, quo Sylla dictator interiit, dicitur, cum corpus pediculis scatet Græci φθειρίασιν appellant.

Pediculi, populi Calabriæ Plin. lib. 3. cap. 11. Strab. lib. 6. Pœdiclos appellat.

Pediculus, li, *Piccol piede, pedocchio*, πόδιον, dimin. paruus pes Plin. l. 9. c. 28. Mollia sunt loligo, sepia, polypus. his pediculi octoni omnibus. Hinc Pediculi μόσχοι, vocantur. quibus pyra, mala, & huiusmodi sustinentur. Idem l. 22. cap 23. Tutiores fiunt fungi cocti cum pediculo pyri. Hinc Pediculata poma, quæ Pediculos habent, quibus suspendi possunt Item Pediculus φθείρ. vermis in capite hominis, & in ceteris animalibus. Col. l. 8. c. 7. Pluma omnis è capite detergetur, ne pediculum creet. Pediculi quoque terræ scarabæi terrestres ricino similes. Sunt & maris pediculi, teste Pli. l. 32. c. 7. & 8. ita dicti à similitudine pediculorum capitis, quibus ad varia medicamenta, vtuntur.

Pedio, dis, *Sbattere co' piedi*, ποδίζω, veteres vsi sunt, pro, pede pulso, A quo Compedio Impedio, Præpedio.

Pediolus, πόδιον, diminutiuum, paruus pes. Nonius.

Pedisequus, *Che seguita il padrone*, ἀκόλουθος, qui dominũ sequitur. & Pedisequa, ancilla quæ dominam sequitur. Cic. ad Att. l. 2. Clamore Pedisequorum nostrorum. Idem pro domo. Conculcari hũnc à pedisequis iussit. Terent. in And. Accedo ad Pedisequas. Ad Heren. li. 4. Virtutis Pedisequæ sunt diuitiæ.

Peditatus, tus, *Essercito a piedi*, πέζευμα, peditum copiæ. Cic. 5. Phil. Tu ciuem sceleratum pecunia, peditatu, equitatu instrues.

Pedo, as, *Andare*, vado, à quo Repedo, ἀναποδίζω, quasi pedẽ refero. Lucil. Redisse, ac repedasse, Pedare etiam est viti

vel alteri arbuſculæ ſuſtentaculum adhibere, unde vineæ Pedatæ, Pli.l.17.cap.21. Columel.l.4.cap.12. Putationem ſequitur pedandæ vineæ cura.

Pedo, dis, pepedi, *Petteggiare, πέρδω, βδέω*. crepitum ventris emitto, Horat.1.Ser.Sat.8. Nam diſploſa ſonat quantum veſica, pepedi, Hinc Oppedo, pen.pr. contra pedo: & per trãſlationem reclamo, diſſentio. Hor.1.Ser.Sat.9. Vin' Curtis Iudæis oppedere?

Pedum, di, *λαγωβόλος*, paſtorale baculum, quo pecudum pedes detinentur. Vir.5.Ecl. Sume pedum. eſt & Pedum, *πέδα*, Ste. oppidum, non longe à præneſtinis: à quo Pedani, populi. Plin.lib.3.cap.5. Liui.lib 8.

Peganon, *πήγανον*, herba Dioſ.l.3. Latini. Rutam appellant.

Pegasides, Muſæ dictæ, *ἀπὸ τῆς πηγῆς*, à fonte, numini illarum ſacro, quẽ Pegaſus ictu vngulæ fingitur aperuiſſe. Oui. Epiſt.21. At mihi Pegaſides blandiſſima carmina dictant. Interdum dicuntur fontium, vel fluuiorum nymphæ, quæ & Naiades. Idem Epiſt.5. Pegaſis Oenone Phrigijs celeberrima filuis.

Pegasus, p.cor. equus alatus, quòd iuſta *πηγάς*, fontes Oceani, natus ſit: vbi Gorgones habitabant. Hunc Giginus, & alii complures Neptuni, & Meduſæ filium dixere. Alii ex Meduſæ ſanguine, quam Perſeus interemit, natum aſtruunt. Hic cum in Helicona euolaſſet, ſaxum vngula feriens, fontem aperuit, qui ex eo Hippocrene, i. fons equinus eſt appellatus. Poſtea vero cum ex Pirene Corinthio fonte biberet, a Bellerephonte, qui id temporis expeditionem in Chimæram parabat, captus eſt. Strabo lib. 8. Vulgarum eſt, & caballinum fontem in Helicone erupiſſe, cum ſubiectã ibi tellurem feriret vngula. Poſt hæc rerum terreſtrium tædio ductus in cælum dicitur euolaſſe, ibiq; inter ſidera conſtitutus, Arcticum circulum ſpectare, pedibusq; æſtiuo orbi adnixus, extremo ore caput Delphini tangere, & Aquarii manum dextram ceruici ſuæ adiungere. Hinc fit Pegaſeus, a, um, pen, cor. Catul. ad Camerium: Nec ſi Pegaſeo ferar volatu. Et Pegaſeius, aliud adiectiuum quinque ſyllabarum. Perſius: Cantare credas Pegaſeium melos. Pegaſus etiam inſtrumentum in domibus, ſuper quo veſtes & ſimilia tenerentur ſuſpenſa, à Pegaſo, equo poetico, traductione nominis excogitata.

Pegma, matis, *πῆγμα, ἀπὸ τοῦ πηγνύναι*, à pangendo, machina quædam lignea, in qua ſtatuæ collocantur, & quaſi figuntur. Pegmatis formam Seneca ad Luciliũ his uerbis deſcribit: His (inquit) annumeres licet machinatores, qui Pegmata ex ſe ſurgentia excogitant, & tabulata tacita in ſublime creſcentia, & alias ex inopinato varietates. Ioſeph.lib. 7. de Bel. Iud. Maxime erat ſtupor machinarum, quæ portabantur, ſiue Pegmatum fabricatio. Qui autem in his machinis depugnabant, à Suetonio Pegmates vocantur. Tradunt Claudium obieciſſe aliquando beſtiis, qui Pegmata in ſcenam parum feliciter produxiſſent. Pl.l.33.c.3 Princeps Caius in circo Pegma duxit, in quo cẽtum & vigintiquattuor argenti pondo fuere. Feſtus ſcribit, Pegmata eſſe, ex ære, aut marmore armamenta, quæ vt plurimum in atrijs, quandoque in porticibus, aulisq; affigebantur, fortium virorum geſta certius, quàm pictura, oſtendentia. Mart.lib. 12. Et creſcunt media Pegmata celſa via.

Peiero, as, pen.cor. *Giurare il falso, ἐπιορκέω*, falſo, & animo fallendi iuro, ſeu iuramentum infrigo: ex per, & iuro, abiecta r, & u, longa in e, breuem conuerſa. Cice.3. Off. Non enim falſum iurare, Peierare eſt: ſed, quod ex animi tui ſententia iuraris, id non facere periurium eſt. Idem pro Roſc. Com. Qui mentiri ſolet, peierare conſueuit. Mart. lib. 7. Nec erubeſcit peierare de turdo. Iuris peierati pœna, Hor. 2.Car. Ode 8. Plau. in Aſi. Si quid fecit ſceleſte, pro illo lingua peierat. Lact.libr.1 Aliqua poteſtas eſt, quæ peierantes deos puniat.

Peior, & Deterior, *Peggiore, & men buono, κακίων, καὶ χείρων*, differunt, quòd peior reſpectu mali dicatur: deterior reſpectu melioris: et deterius dicatur, quod minus bonum eſt. Hinc Peius: quod quandoque accipitur pro magis. Cice. 8. Phil. Quo neminem peius odi. Idem 11. Phil. Quo neminẽ veterani peius oderunt.

Pelagia, piſcis ex genere concharum, qui & purpura dicitur, in mediis faucibus ſuccum habens tingendis lanis laudatiſſimum, qui ab eo Pelagium dicitur. Plin. lib. 9. cap. 37. Purpuræ alio nomine Pelagiæ dicuntur. Idem lib. 9. c.38. Pelagio alligatur.

Pelagicus, a, um, quod in mari viuit, ſiue quod eſt ex mari. Colu.lib.8 c.17. Saxatiles, aut Pelagici ex recentibus melius paſcuntur. Pro eodem legimus Pelagius. Var. 3. de re ruſt.cap.3. Pelagios greges piſcium reuocauit.

Pelagus, *Mare, πέλαγος*, tam maſculini, quàm neutri generis profundum maris ſignificat. vnde Pelagus dictum volunt, quaſi *πήλαγος*, quòd ſit, *τῆλε τῆς γῆς*, procul à terra. Tameiſi etiam pro quouis mari accipiatur. Val. Flac lib.1. Argon. Pelagum quantos aperimus in vſus. Plin.lib 10.c. 32. In reliquis partibus eſt mitius pelagus. Virg.3. Aen. Pelagi tot tempeſtatibus actus. Ibidem. Erramus Pelago.

Pelamis, midis, gen. fœm. idem piſcis cum thynno, ſed qui nondum annum excelleſſerit. nam Pelamides primo, poſt annum thynni vocantur. Dicta Pelamis, *παρὰ τὸ ἐν τῷ πηλῷ μένειν*, quòd in luto moretur. Plin.lib.9 cap.15. Iuue. Sat. 7. Siccus petaſunculus, & vas Pelamidom. Varia Pelamidum genera enumerantur à Plin.lib.32.cap.vlt.

Pelasgia, giæ, olim dicta celeberrima illa totius Europæ Cherroneſus, iter duo maria, Aegæũ, & Ioniũ platani folio ſimilis propter anguloſos receſſus: quæ notiore nomine Peloponneſus dicitur. Dicta Pelaſgia à Pelaſgis, populis vetuſtiſſimis, qui ab Arcadibus originem traxerunt. Strabo lib. 5. & Plin.lib.& cap.4.

Pelasgi, populi Græciæ vetuſtiſſimi, qui ex Arcadia oriundi, circa extremam partem Macedoniæ conſederunt. dicti Pelaſgi, ut non nulli putant, quaſi *πελαργοὶ*, ciconiæ, quòd more ciconiarum, antequam ſedem ſibi deligerent, bonam partem orbis peruagarint.

Pelasgis, regio mediterrannea Peloponneſi, olim Drymodis, poſtremo Arcadia dicta. Pli.lib.4.cap.6. Inde Pelaſgus, ga, gum.

Pelasgus, *πελασγὸς*, frutex lauri foliis: vnde à Græcis *δαφνοειδὴς*, appellatur. Plin.lib.15. cap. vlt. Herbarii Laureolam appellant.

Pelethronii, dicti Lapithæ, à loco, qui ſubiectus eſt Pelio monti: in quo medicamentorũ magna vis naſcitur, quæ Græci *θρόνα*, vocant. Hi primi omnium frænorum vſum inueniſſe dicuntur, & domandorum equorum artem, vt annotauit Seruius in illud Virg.3. Geor. Fræna Pelethronii Lapithæ, giroſq; dedere.

Pelias, liadis, *πηλιάς*. patronymicum fœmininum, formatũ à Peleus. Ouid Epiſt.3. Tranſeat Hectoreum Pelias haſta latus. i. haſta Achillis, qui Pelei fuit filius. Hanc à Pallade decorticatam & politam, a Vulcano cuſpidatam ferunt.

Pelias, *πελίας*, Neptuni filius, ex Tyro Salmonei regis filia, frater Aeſonis, & Theſſaliæ rex, qui Iaſonem fratris ſui filium, cuius indolem formidabat, ad expeditionem Colchicam, velut ad certiſſimum periculum ablegauit. Val. Flac.lib.1 Argon. Hic tandem filiarum ſuarum manibus iugulatus inſtinctu Medeæ, quæ integræ ætati ſe illum reſtituturam ſimulabat. Ouid.7.Met.

Pelicanus, *Pellicano, πελεκάνος*, auis Aegyptia. Naſcitur in ſolitudinibus, maxime Nili fluminis. Hæ aues, tanquam colaphis roſtrorum dicuntur occidere paruulos ſuos, eoſdéq; in nido occiſos à ſe, lugere per triduum. Poſtremo dicunt matrem ſeipſam grauiter vulnerare, & ſanguinem ſuum ſuper filios fundere, quo illi perfuſi reuiuiſcunt. Aelianus lib. 15. Pelicanos eoſdem facit cum plateis.

Pelides, *πηλείδης*, Achilles dictus, à Peleo patre, Aeaci filio.

Peligni, populi Marſis finitimi, metropolis Sulmo Ouidij patria. Inde Pelignus, a, um, Ouid.libr.3. Am. Pelignæ dicar gloria gentis ego.

Pelius. Cic. pro Cel. Vtinam ne in nemore Pelio.

Pella, *πέλλα*, vrbs Macedoniæ, in littore Aegæi maris, illuſtrata natalibus Philippi Macedonum regis, & Alexandri. vnde vterque Pellæus dictus. Lucan.lib. 10. Illic Pellæi proles veſana Philippi Felix prædio iacet. Iuue. Sat. 10. Vnus Pellæo iuueni non ſufficit orbis. Pellæa gula, pro Alexandrinis peliciis, apud Mart.lib. 13. Epitheto longiuſculæ petito ab Alexandro Pellæo, Alexandriæ conditore. Eſt item Pella Syriæ oppidum, à Macedonibus ita appellatum, cum antea Apamia diceretur. Steph. Adiectiuum Pellæus. Step.

Pellax, lacis, *Ingannatore, ἐπαγωγὸς, πιθανός*, qui per blanditias aliquem decipit. à Pellicio, fraudandi cauſſà aliquem allicio. Virg.2.Aen. Inuidia poſtquam pellacis Vlyſſi. Inde Pellacia, fallacia. Idem lib.4. Georg. Vbi nulla fugam reperit Pellacia.

Pellene, es, *πελλήνη*, caſtellum eſt Achaiæ, ſexaginta ſtadijs à ſinus Corinthiaci littore diſtans. Strab.lib.8. Pli. lib. 4. cap.5. Pellenæorum caſtellum appellat. Eſt item Pellene, eiuſdem Achaiæ uicus, inter Pellenen caſtellum & Aegas. Stra loco iam citato.

Pellenevs, *πελληναῖον*, mons in Chio inſula. Pli.l. 5.c.31.

Pellex, cis, *Adultera, παλλακή, παλλακίς*, quæ cum eo, cui vxor ſit, corpus miſcet. Inde apud oratores & poetas Pellex non tam uiri, quàm vxoris nuncupatur. Cice. pro Clu. Vxor generi, nouerca filii, filiæ pelex. Sal. in Cic. Filia matris pellex. Ouid. Epiſt.9. Nomine depoſito pellicis, vxor erit.

Suet.

Suet.de Cæf. Eum Dolabella pellicē reginæ dicit. Pellex, Latinum nomen eft,à Pallicio,landiendo decipio:quia blā diendo virum ab vxore feducit.

Pellicator,ris,qui blanditiis aliquem in fraudem pellit. Feftus.

Pellicatus,tus,παλλακία,actus, quem pellex exercet. Cicer.2.Officio. Ab ea eft propter pellicatus fufpicionem interfectus.

Pelliceo,ces,cui,blanditiis impetro.Col.in præfat.l.8.

Pellicio,licis,lexi,lectum,*Ingannare lufingando*, ἐπισύρομαι, ἐφέλκομαι,προσάγομαι,blanditiis in fraudem induco. Ter. in Phor.Senem per epiftolam pellexit.Cic.1.de Or.Maiorem partem fententiarum lepore,& facetiis pellexifti. Cōponiturq; ex Per,& Lacio,mutatis r,in l,& a,in i.Feftus,Lacit,decipit,inducit,Lax,lacis, vero fraus eft. A lax, Lacio fit:vnde & Lacto,as,& Allicio,Elicio,Illicio,& alia.

Pelliceus,a,um,ex pelle,vt, veftis pellicea. Hieroni. contra Iouin.

Pellicula,æ,*Pellicina*,δερμάτιον,diminut. parua pellis. Cicer. pro Mur. Strauit pelliculis hœdinis lectos Punicanos. Continere fe in fua pellicula,prouerbialiter dicitur, pro in tra fuam fortem fe continere. Mart.libr. 3. Curare pelliculam,eft corpus fuum molliter tractare,Hora.2.Serm. Sat.5. Pelliculam curare iube. Veterem pelliculam retines, ideft, priftinos mores,Perfius Sat.5.

Pelliculo,as,ὑποδερματίζω,pellibus alligatis obturo. Colu.lib.12.cap.46.Vas pelliculant.Ibidem cap.39. Opercula gypfare,& pelliculare.

Pelliones,qui veftes pelliceas, & alia ex pellibus faciunt. Plaut. in Men. Quafi fupellex pellionis palus palo proximus eft.

Pellis,pellis,*Pelle*,δέρμα,δορά,dicitur cum eft à carne feparata,quæ cutis antea dicebatur. Iuue. Saty. 10. Deformē pro cute pellem. Virg.8.Aen. Quem fulua leonis pellis obit totum. Quiefcere in propria pelle,eft, contentum effe fua forte. Hor.1.Serm.Sat.6. Quoniam in propria non pelle quiefsem. Sub pellibus effe,in caftris ftatiuis. Cice.4.Ac. Vt non multum imperatori fub ipfis pellibus otii relinquatur. Dicta pellis à pellendo,quòd externas iniurias tegendo repellat. Hæc quam concinnata eft ad calceos,& cætera opera faciendà,Aluta dicitur. Diminutiuum pellicula.

Pellitus,a,um,*Pelizzaio*,δερματῖνος,quod pelles habet, vel pellibus tectum eft. Propter.li.4. Pellitos habuit ruftica chorda patres. Hor.2.Car.Ode 6. Dulce pellitis ouibus.

Pello,lis,pepuli,pulfum,*Percuotere,fcacciare*, προσβάλλω, κόπτω,percutio,ferio. Ter. in An. Tu ne has pepulifti fores? Aliquando abigo. Pla. Pelle animo timorem, Iungitur & ablatiuo cum A:vt,Pelle hunc à foribus. Pla. in Amph. Item cum De:vt,Non potuit pelli de ea fententia. Item cum E,vel Ex: vt,Pellere aliquem è foro, ex templo. Nonnunquam fine præpofitione:vt,Pellere patria,ciuitate,regno. Iungitur & accufatiuo cum In. Cice.de Orat. In exilium pulfus. Pulfo, Pulto,& alia,vide fuis locis. Item Appello, fiue Afpello, Compello,Depello,Difpello,Expello,Impello, Propello. A fupino pulfum fit Pulfo,fas. Antiqui dixere Pulto: à quo Pulto,pultas.

Pellos, fiue Pellus, li, auis ex genere ardeolarum. Plini. lib. 10. cap. 60.

Pelluceo,ces,*Lucere, rifplendere*, διαφαίνω,per mediū luceo. Iuue.Sat.2. Creticè pelluces. Plau. Aul. Ita is pellucet, quafi laterna Punica. Oratio pellucens,clara & aperta. Cicer. de Cla. Orat. A reconditas fententias mollis & pellucens vestiebat oratio. Hinc Pellucidus, a, um, & pelluide. Vide Perlucidus.

Pelluuium,uii,& Pelluuia,uiæ, *Vafo doue fi lauano i piedi*, ποδόνιπτρον,vas in quo lauantur pedes: à pelluendo. Hoc & Pol lubrum dicitur. labrum autem commune eft.

Pelopeus,pea,peum,πελόπειος, & diuifa Græca diphtongo Pelopeius,πελοπήιος,per quinque fyllabas,denominatiuum à Pelops. Prop.li.3.El. Infanus ftupro ftat Pelopea domus, Oui.8.Met. Nam me Pelopeia Pitheus Mifit in arua.

Pelopidas, Thebanus, rei militaris gloria clariffimus, arctiffimo amicitiæ fœdere cum Epaminunda coniunctus. Plutarchus.

Peloponnesus,*Morea*,πελοπόννησος,nobiliffima totius Europæ peninfula, Ifthmo anguftiffimo Græciæ annexa, inter duo maria Aegæum,& Ionium,platani folio fimilis,angulofis receffibus duos efficiens finus, ab Ortu Saronicum: Crifeum,fiue Corinthiacum ab Occafu, fex millium anguftiis diremptos:olim Apia & Pelafgia appellata, poftremo Peloponnefus dicta à Pelope Tātali filio:qui cū Oenomaum Eleorum regem curuli certamine fuperaffet, Hippodammiam filiā eius vxorem duxit,regnūq; dotale accepit: totamq; illam peninfulam Peloponnefum appellauit. Habet in circuitu circiter cclxxiij.M.paffuū, ampliffimus olim habitara vrbibus,ex quibus clariffimæ fuerunt Corinthus, in ipfo ftatim Ifthmo fita: Argos,Mycenæ,Lacedæmon,Patræ,Meffene,Corone,Methoe,Elis,Pifa. hodie Moream appellant Veneti.

Pelops,pis,πέλοψ, Tantali Phrygiæ regis, & Taygetes filius:cuius pater cum deos in terris peregrinantes hofpitio excepiffet, vt certo aliquo argumento diuinitatem eorum experiretur, filium fuum illis epulandum appofuit:à cuius efu cum dii ceteri abftinuiffent, fola, Ceres humerum eius dextrum abfumpfit. quem cum Iupiter deinde ad vitam reuocaffet,eburneum ei humerum reftituit. poftea vero eum in virum adoleuiffet,relicta patria in Elidem fe cōtulit, vbi id temporis regnabat Oenomaus, qui vnicam habebat filiā nomine Hippodamiam,& forma eximiam, & regni totius heredem,iifq; nominibus à procis plurimis ambitam. verum Oenomaus,cum oraculo edoctus effet, fore, vt generi opera interiret, duriffimam hanc procis conditionem tulit vt qui nuptiis filiæ potiri vellet,fecum prius curuli certamine contenderet,ea lege, vt victorem filiæ fuæ coniugium & regni hereditas,victum mors fequeretur. Cum itaque iam complures equorū celeritate fuperaffet, neciq; tradidiffet, Pelops,Myrtilum aurigam eius prætio corrumpit, vt fragiles currui axes fubiungeret. quo facto Oenomaus cum curru corruit,mēbrisq; omnibus ea ruina collifis mortuus eft. Pelops itaque & coniuge potitus & regno, vniuerfam illā Cherronefum de nomine fuo Peloponnefum appellauit. Strabo lib.8.

Peloris,ridis,πελωρίς,genus conchæ. Horat.2. Ser. Saty. 4. Murice Baiano melior Lucrina peloris. Pli.l.32 c. 11.

Pelorus,pen.prod.πέλωρος,vnum ex tribus Siciliæ promontoriis,quod in Italiam vergens, Scyllæ aduerfum eft, dictū à Peloro Annibalis gubernatore: quem is in Syriam fugā parans,(vt Pomponio Melæ placet) ibi interemit, fe ab eo proditum ratus, quòd procul intuenti continua videbantur effe littora,pelagufq; minime peruium. Val.lib.9. c. de Temeritate, Pelorum hunc ab Annibale interfectum arbitratur eo tempore,quo is à Petilia foluens, in Africam reditū parabat,à fuis reuocatus,vt patriæ periclitanti opem ferret aduerfus Scipionem. Seruius quoque explicans illud Virg. 3.Aen. Rarefcent clauftra Pelori,quāquam cum Valerio videtur fentire,fatetur tamen etiam ante Annibalis tempora promontorium hoc Pelorum fuiffe appellatum. Polybius quoque in primo Bello Punico alio nomine non vtitur.

Pelta,æ,*Targhetta, brocchiero*,πέλτη,fcutum exiguum, Lunæ femiplenæ imaginem referens:quo genere Amazones præcipue in prælns, vti folent. Virg.1.Aen. Ducit Amazonidū lunatis agmina peltis Scuta Amazonica vocat Nonius. Pli. l.12.c.5. Foliorum latitudo peltæ effigiem amazonicæ habet. Inde Peltatus,a,um pelta armatus. Liui.l.28. Menippū cum peltatis Chalcidē mittit. Idem li.31. Nocte certatos, quos peltaftas vocant in infidiis abdiderat.

Pelvis,*Conca*,λεκάνη,ποδονιπτῆρ, vafis genus pedibus abluēdis deftinatum. Varr.4.de lin.lat. Peluis quafi pedelauis, à pedum lauatione. Alii Peluim à pelluendo dictam tradunt, putantq; finum effe aquarium, in quo variæ res pelluntur. Iuu.Sat.3. Patulos effundere pelues. Cato.c.10. Peluis vna. Vide Bayfium.

Pelusium,fii,πηλούσιον, oppidum in extrema Aegypti ora, qua Cafiotidi conterminæ eft: à quo & extremū Nili oftiū, quo Aegyptus ab Afia terminatur,& Pelufium, feu Pelufia cum appellatum. Hanc vrbem condidit Peleus Achillis pater,monitu deorum poft luftrationem,furiis enim agitabatur,quia fratrem Focū interemerat. Hinc Pelufius,fia,fium, & Pelufiacus,ca,cum. Virg.l.1.Geo. Nec Pelufiacæ curam afpernabere lentis. Et Pelufiana mala legimus apud Col. l. 5.c.10. Pelufiotæ,gentiles.

Penarius,a,um,*Che s'appartiene à vettouaglia*, vt Penaria cella dicitur,in qua penus afferuatur. Cic.4.Verr. M.Cato cellam penariam reip. Siciliam nominauit.

Penarium,rii,Fefto: vel Penaria, riæ, vt Varroni l.4. de lin. lat. vt vero alii,Penarium,rii, locus vbi penus, reponitur.

Penates,tum,tibus,pluraliter,*Dei domeftici*,ἐφέστιοι θεοί,dii domeftici,vt inquit Cic.l.2.de Nat.deo. Quòd penes nos nati ex quo & Penetrales à poetis vocantur. Alii à penu deriuant. Marc.l.3.Sat.c.4. Penates effe dixerunt, per quos penitus fpiramus,per quos habemus corpus,per quos rationem animi poffidemus. Ter. in Phor. Deos Penates falutatū domum Deuortar. Virg.1.Aen. Ilium in Italiam portans, victofq; Penates.

Penatiger,a,um,gerens penates. Oui.15.Met.

Penatores,qui penum geftant. Cato aduerfus Macilium.

PENDEO, des, pependi, pensum, Pendere, αἰωροῦμαι, κρέμαμαι, suspensum sum: à pennis auium. Interdum ponitur absolute. Teren. in Eun. Tu iam pendebis, qui stultum adulescentulum nobilitas flagitijs. Aliquádo ablatiuo iungitur cum A, vel Ab: vt Sagittæ pendebát ab humero, Cic. 6. Ver. Aliquádo cum De: vt, Pendere de rupe, Virg. 1. ecl. Item cum Ex: vt, Pendere ex arbore, Ci 5. Ver. Nonnunquam sine præpositione Virg. 4. ecl. Pendebit sentibus vua. Aliquando iungitur accusatiuo cum Per, Plaut. in Asi. Centum pondo es, per pedes quando pendes. Per translationem pro innitor. Oui. 3. de Ponto: Pendet & à vestra nostra salute salus. Pendere ex nutu alterius dicitur qui per omnia alterius addictus est voluntati. Liu. l. 35. Ea autem in libertate posita est, quę suis stat viribus, non quæ ex alieno pendet arbitrio. Pendere ex fortuna dicitur, qui ad omnes fortunæ flatus circumagitur. Cic. in Para. Cui spes omnis, & cogitatio pendet ex fortuna, huic nihil esse potest certi. Quandoque pro cruciari, aut animo suspensum esse, & sic construitur cum genitiuo, vel ablatiuo, & interdum ponitur absolute. Cic. 1. Tusc. Expectando, vel desiderando pendemus animis, cruciamur, & angimur. Idem in Hortensium: Qui expectat, pendet animi. Pendere etiam dicitur, qui nimio desiderio alicuius rei intentus, cessat ab omni alio opere, & id vnum solicitus expectat. Oui. in epist. Penelopes: Narrantis coniux pendet ab ore viri Vir. 6. Aen. Dum consulta petis, nostroq; in limine pendes. Item cessare. Virg 4. Aen Pendēt opera interrupta. Aliquando pro pondus efficere. Pli. l. 21. c. vlt. Cyathus pendet per se drachmas decem. Pendere rei dicebantur, quòd eorū nomina in tabula pendula, publicè proposita, atque suspensa erant. Sueto. in Domitia. c. 8 Reos, qui ante quinquenniū proximum apud ærarium pependissent, vniuersos discrimine liberauit. Pendentes alas, dixit Plin. lib. 10. cap. 38. Pendens vinum, Cato cap. 147. Quod adhuc in ipsa vite pēdet, nondum ex vuis expressum. Appendeo, Dependeo, Impendeo, Propendeo, & Suspendeo, vide suis locis.

PENDO, dis, pependi, pensum, Pensare considerare, æstimare, σταθμῶ, σταθμῶμαι, verbum actiuum, pondero, à Pendeo, quòd quæ ponderantur, ex libra pendeant. Plin. l. 9. c. 15. Inuenimus thynnos talenta quindecim pependisse. Per translationem significat, cōsidero, Cice pro. Quintio. Si ex opibus nō ex veritate caussa pendetur. Idem. 6. Verr. Rem vobis proponam: vos eam suo nominis pondere penditote. Magni pendo, Parui pendo, Nihili pendo, Flocci pendo, in magna, aut parua æstimatione habeo. Plaut. in Bacch. Vnum plurimi pendit. Ter. in Heaut. Tu illum nunquam ostendisti quanti penderes. Pendere, est etiam soluere, quòd, ante quàm signatus esset nummus argenteus, non numeratione, sed pondere fieri solebat solutio. Pli. li. 33. cap. 3. popu. R. ne argento quidem signato ante Pyrrhum regem deuictum vsus est: libralis, & dipondius appendebatur assis. vnde etiam æris grauis pœna dicta est. Hinc etiam hodie mansit vsus, vt Pensionem dicamus pro solutione & Pendere pro soluere. Sal. Semper illis reges, populi, nationes stipendia pēdere. Hinc Pœnam pendere dicitur, qui ob delictum pecuniam soluit. Pli. lib. 29. c 4. Supplicia annua canes pendunt. Virg. 6. Aen. Tum pendere pœnas Cecropidæ iussi. Penditur, impersonale. Pli. lib. 12. cap. 14. Imperij nostri publicanis penditur. Pēsus, partic. Ponderatus. Ouid. 14. Met. Pensas examinat herbas. neque enim pharmaca, nisi ponderentur, recte componi possunt. Hinc Appendo, Compendo, vnde Compendiū: Dispendo, varios in vsus impendo, à quo dispendium. Depēdo, quod est do. Col. lib. 5. Incassum dependitur opera. Cætera composita. vide suis locis.

PENDVLVS, a, um, Pendente, μετέωρος, quod pendet. Ouid. epi. 1. Lassaret viduas pendula tela manus.

PENE, Quasi. παρ' ὀλίγον, fere. Plaut. in Epid. Pene in cursu concidi. Hinc Pessime formauit Plaut. in Aul. Vt vult Prisci. li. 15. Licet alii à Penitus formari velint: Me (inquit) perdidit penissime, idest, pene nihil defuit, quin me perderet.

PENELOPE, Icari filia, & Vlyssis vxor, pudicitiæ exēplar, quæ absente totos viginti annos marito, nullis aut parentū præcibus, aut procorum pollicitationibus adduci potuit, vt fidem, quam viro discedenti dederat, secundis nuptijs violaret, cum autem proci acrius instarent, atq; adeo vim illaturi viderentur, tantum moræ ab illis sibi pepigit, quantum telæ, quam tum in manibus habebat, absoluendæ sufficeret. quòd cum impetrasset; quicquid interdiu texuerat, noctu retexebat: eoq; commento eorum cupiditatem in reditum mariti distulit: qui ab illa sub medici habitu hospitio susceptus, procos ad vnum omnes interemit. Dictam volunt ab auibus quæ Penelopes dicūtur, siue Meleagrides: cum antea Arnea diceretur, quasi abiecta repudiata. fuerūt enim, cum ab Icaro, Periboeaq; parentibus esset exposita, ab hoc auium genere fuisse educatam.

PENELOPES, aues, alio nomine Meleagrides. Pli. l. 37. c. 2.

PENES, Appresso, παρὰ, præpositio accusatiuum exigens, significatq; dominium, vel personam, aut potestatem. Vlp. l. penes ff. de verbo. signifi. Penes te, amplius est, quàm Apud te. nam Apud te est, quod qualiter qualiter à te teneatur: Penes te est, quod quodam modo à te possidetur. Ci. 4. Ver. Cum omnis copia frumenti penes istum esset redacta. Idem de leg. agr. Agri, quorum penes Pompeium potestas debet esse.

PENETRABILE, περαιωτικὸν, εὐπορον, quod facile penetrat. Vir. 10. Aen. Penetrabile telum. Interdum passiue, quod facile penetratur. Oui. 12. Met. Corpus nulli penetrabile telo.

PENETRALE, huius penetralis μυχὸς, significat omnem partē interiorem domus, vel templi, teste Seruio, licet sit insecta: seu omne, quod in intimis partibus est. Virg. 6. Aen. Te quoque magna manent regnis penetralia nostris. Mart. l. 10. Nec Capitolini summum penetrale tonantis. Virg. 2. Aen. Veterum penetralia regum. Liu. l. 45. Vos penetralia vestra contaminari cruento latronis corpore sinetis? Est etiam adiectiuum, pro interno. Virg. 2. Aen. Aeternumq; aditis effert penetralibus ignem. Idem. 4. Aen. At regina pyra penetrali in sede sub auras Erecta. Dii penetrales, Cic. 2. de Nat. de. Item Penetrale sacrificium, auctore Festo, quod in intima parte sacrificij conficitur. Penetralis Germania, interior, Tacitus lib. 1.

PENETRALIVS, aduerbium: Lucretius lib. 2. Quare fulmineus multo penetralius ignis, Quàm noster, fluat è tædis terrestribus ortus.

PENETRO, as, Penetrare, διαπείρω, εἰσδύω, ἐμβατεύω, διείρω, περαιῶ, peruado transeo, quasi penitus intro. Construitur nonnunquam cū accusatiuo sine vlla præpositione. Cic. 1. Tusc. Necesse est ita feratur, vt penetret, & diuidat omne cœlum. Sic Penetrare Atlantem, pro Atlantem montem superare, apud Pli. l. 5. c. 1. Aliquando cum Ad. Pli. lib. 23. c. 3. Quando id primū ad Romanos penetrauerit, non facile dixerim. Aliquando cum, in: vt Penetrare in cœlum. Cic. 4. Ac. Penetrare in portum, apud eundem. 7. Ver. Sic Penetrare in vrbem. Liu. 2. Penetrare in animos, Cic. de cla. Ora. aliquādo cum sub: v, Penetrare sub terras, Cic. 6. Ver. Penetrare se, pro inserere se. Gell. l. 5. c. 14. Specum quandam nactus latebrosam, in eam me penetro, & recondo. Penetrare se in fugam est, fugere, Pla. in Amph. Dicimus etiam, Penetrare Pedem intra portam, intra ædes Plau. in Men. Intra portā penetraui pedem. Ibidem: Si intra ædes huius vnquam penetraui pedem. Penetratus, partic. vt, Limina penetrata mortis. Stat. 4. Syl.

PENEVS, per tres syllabas, pen. pro. Πηνειὸς, fluuius in Thessalia inter Ossam, & Olympum decurrens. in eo cursu sunt Tempe. Oui. 1. Met. Vocāt Tempe, per quæ Peneus ab imo Effusus Pindo, spumosis voluitur vndis. Strab. lib. 7. 8. & 9. & Plin. lib. 4. cap. 8. Inde Peneïus, ïa, ïum, per quatuor syllabas: vt Peneïa Daphne apud Ouid. 4. Metamor.

PENICVLAMENTVM, pars vestis, quæ terram attingit. En. l. 12. Ann. Pendent peniculamenta imum ad quenque pedem. Nonius.

PENICVLVS, li, & Penicillus, siue Peniculum, & Penicillum, Scopa, penello, σπόγγος, quamuis diminutiua videantur à Penis, significant tamen ea quibus calceamenta, vasaq; tergūtur, teste Festo, ita dicta quòd olim fierent ex pene, idest, ex cauda animalium. nam, vt ait Cic. lib. 9. epist. ad Papiyrum: Caudam antiqui Penem vocabant, ex quo est propter similitudinem, Penicillus. Item quibus pictores pingūt quoniā ex caudarum extremitatibus fiunt. Pli. lib. 35. c. 10. Arrepto peniculo lineam ex colore duxit summæ tenuitatis per tabulam. Quinct. lib. 2. Inst. c. 12. Pictor penicilla desiderat. Item quibus albarium tectorio parietum inferunt, qui dicūtur Tectorij penicilli. Pli. lib. 28. cap. 17. Setarum ex his è penicillis tectorijs cinis cum adipe tritus. Item quibus vulnera stipantur, ne præpropere claudātur, prius quàm probe fuerint purgata, vt sunt penicilli ex linteolis concerptis. Idem: Tum peniculo vulnus apertum. Cels. Tum exigua penicilla interponenda. Omne præterea, quo ad aliquid mūdandum, detergendum, illinendum ue vtimur, Penicillum vel penicillū, vel Peniculum vocamus, præsertim si ex spongia sit factum, Ter. in Eun. Peniculo ne pugnare cogitas?

PENINSVLA, χερρόνησος, terra, vndique fere aliquis clausa, & breui tantum angustiam, quæ dicitur Isthmos, continenti adnexa: quasi pene insula. nam Insula dicitur, quæ vndique aquis clauditur, proprie autem mari. Liu. l. 31. Oppidum Celetrum in peninsula situm.

PENIS, κέρκος, antiquis idem erat quod cauda: à pendendo (ut quidam volunt) ita dicta, quod à posteriori animalium parte dependeat. Hinc etiam Peniculos dicimus, quibus pul-

nis

tis fordes ve folent detergeri:quod primum ex animalium caudis folebant cònfici:quemadmodum etiam hodie vulpinis eaudis puluerem decutimus. Ab hac item fignificatione Peniam offam dicimus, eam carnis fuillæ partem, cui eauda adhæret. Poft autē Penis virile membrum dici cœptū eft,πέος,τὸ αἰδοῖον,ficut & Salax cauda. Cice.lib.9.epift.ad Papyrium:Caudam antiqui Penem vocabant: ex quo eft propter fimilitudinem Penicillus:at hodie Penis eft in obfœnis:at vero Pifo ille Frugi in Annalibus fuis queritur, adolefcētes peni deditos effe Iuuen.Saty.6. Nouerunt Mauri,atque Indi,quæ pfaltria penem Maiorem, quàm fint duo Cæfaris Anticatones,Illuc intulerit. Næuius apud Feftum: Peni pinxit bubulo.

PENITVS,a,um,*Ciò che è dentro*, τὸ ἔνδον, quod intus eft, & in additis partibus fitum.Plau. in Afi. Excreat ufque ex penitis faucibus.Inde Penitior,ἐνδότερος,interior: & Penitiffimus,intimus. Plaut.Cift. In latebras afcondas pectore penitiffimo Tuam ftultitiam.Idem Perfa: Abductam ex Atabia penitiffuma.

PENITVS,a, um, *Che ha la coda*,κερκώδης,quod penem habet, id eft caudam.vnde Penita offa, tefte Fefto, quæ conftabat ex ea parte carnis fuillæ,cui eauda adhærebat. Plaut.in Mil. Aufer hinc illam offam penitam.

PENITVS, *Al tutto, molto a dentro*, διαμπὰξ, διόλου, in intimis partibus,ad intima ufque penetralia. Cice.2 de. Ora. Omnes animorum motus penitus pernofcendi. Idem de Cla. Or. Totam remp.tenebat,penitusq; cognorat.Idem in Cati. Periculum refidebit,& erit inclufum penitus in venis atque vifceribus reip.Virg 1.Aen. Penitusq; fonanteis Acceftis fcopulos. Accipitur aliqnando pro longe,fiue procul. Ibidem:Difpulerat,penitusq; alias aduexerat oras.

PENNA,æ,*Penna*,πτερὸν, in auibus proprie dicitur, quæ maior eft & durior,quales funt, ex quibus eauda & alæ conftant: Plumæ autem minores funt & molliores, quibus reliquum corpus tegitur. vnde auem pennis volare dicimus,non plumis.Ouid.3.de Arte: Terretur minimo pennæ ftridore columba.Colu.lib.8.cap.1.Aues nigris pennis. Varrone li. 3. eap.9.appellauit Pinnas. eligat fœcundas, rubicunda pluma,nigris pinnis. Accipitur tamen Penna nonnunquam generaliter,vt etiam plumas comprehendat. Cice. 2. de Nat. deo. Pullos ita tuentur, ut pennis foueant,ne frigore lædātur. Pennæ renafcuntur, metaphoricōs dicitur de iis, qui priftinam recuperant auctoritatem.Cice.ad Att.lib.4. Qui mihi pennas inciderant,nolunt eafdem renafci. Maiores nido pennas extendere,prouerbialis metaphora eft, pro fe amplius efferre, quàm ferat fortunæ fuæ tenuitas. Hor. libr. 1.epift.vlt.Me libertino natum patre,& in tenui re Maiores pennas nido extendiffe loqueris.

PENNARIVM,*Pennaiuolo*,καλαμοθήκη,in quo pēnæ reponunt.

PENNATVS,a,um,*Pennato,che ha le penne*, ὑπόπτερος, πτερωτὸς, qui pennas habet:vt, Volucres pennatæ. Plin.lib.10. ca. 32. Pennatorum infœcunda funt,quæ aduncos habent vngues. Pennatum ferrum,pennis munitum, vt aerem facilius penetret,quemadmodum in telis,& fagittis videmus. Plin. libr. 34 cap.13.De ferro:nunc tormentis excuffo, nunc lacertis, nunc vero pennato.

PENNICVLVM,li,*Penello*,πτερύγιον,pinna illa, quæ in faftigio ædificiorum fita,facili motu, ventorum indicat flatum. Petafum vocat Plin.

PENNIGER,a,um,πτεροφόρος,qui gerit pennas. Cice. de vniu. pennigerum,aereum terreftre.Plin.lib.11.cap.16.

PENNIPES,pedis:vt, Perfeus pennipes, apud Catull.Epigr.

PENNIPOTENS,auium epitheton.Lucr.libr.2. Corpora pennipotentum.

PENNVLA,æ,*Pennetta*,πτερίς,diminut.à penna.Cic.l.3.de Na. deo.Cum pennulis vti poffunt.

PENSICVLATOR,ris, qui dicta, facta ve quafi trutina examinat.

PENSICVLO,penfito. Penficula vtrunque moderate.

PENSILIS,& hoc file, *Penfile*,μετέωρος, quod fufpenfum, & fublime eft:vt, Penfilis hortus,qui fupra ædificia factus eft. Pli.lib.19.cap.5.Penfiles eorum hortos promouentibus in foles rotis olitoribus. Sic Penfilis vua. Hor. 2. Ser.Sat.2. Tum penfilis vua fecundas Ornabat menfas.Penfilis homo qui fufpenfus eft. Plaut.in Pfeu.Reftim volo mihi emere: qui me faciam penfilem. Penfilis lectus, Penfiles lychni, qui fufpenfi funt, & in aere pendentes. Penfilis vrbs, quæ fubter cauata eft. Plin.libr. 36. cap. 14. Penfile horreum, quod nos vocamus Granarium, quòd fit in altiore domus loco. Colum.libr.1.

PENSIO,nis,*Penfione*,καταβολὴ,ἀποφορὰ, quod pro re aliqua foluitur. Cice. Leptæ.lib.6.epift.Dū exigā primā pēfionē.

PENSITATOR,ἐξεταστὴς,examinator,à Penfito, Gel.l.17.c.1.

PENSITATVS,partici. *Pefato,efaminato*,ἐςαθμισμένος, ἐξητασμένος,examinatus.Plin. epift. 8. Diu penfitatus amor liberalitatis.

PENSITO,tas,*Pefare,efaminare*,ςαθμῶμαι,fæpe pondero, examino. Plin.lib. 7. Is vitā æqua lance penfitabit, qui femper fragilitatis humanæ memor fuerit, Gel. lib. 1. eap. 4. Aut virtutes penfitabat,aut vitia rimabatur. Penfitare accipitur pro foluere. Cice. pro lege Ma.Quo animo effe exiftimatis eos,qui vectigalia uobis penfitant? Hinc Penfitatio. Pli.li. 19.cap.6.Præteriti temporis penfitatione.

PENSIVNCVLA dimin. Col.lib.10.in Præfat.

PENSO,penfas,*Pefare,eftimare, penfare*, τιμῶμαι, ἀμείβομαι, à Pendo,frequētatiuum,fæpe pondero, æftimo. Liu.libr. 34. Reliquas ciuitates monere, vt factis, non ex dictis amicos penfent.Aliquando compenfo,fiue compenfando parem facio. Val.Max.lib.1. Miffus ad fenatum legatus,vt fe,& vno & fene,complures Pœnorum iuuenes penfarentur.i.Penfare crimen vna laude,apud Plin.lib.9. eap. 25. Penfare lætitiam mœrore,parem facere lætitiam mœrori. Plin.l.7.c.4. Penfanda. Aliquando pro fupplere. Plin.lib.31.cap.8.Aquæ marinæ vicem penfat. Hinc Penfator,ponderator,æftimator. Plin.lib.33. cap.3.Penfatores, libripendes dicuntur. Hinc Compefo, Depenfo, Repenfo.

PENSVM,fi,ἀλάκτος,manipulus lanæ, vel lini,aut cannabis, qui ex colo pendet,& fufo trahitur. vnde Trahere penfa, idem quod nere. Ouid.lib.2.Faft.Lumen ad exiguum famulæ data penfa trahebant. Iuft.lib.1.Penfa inter virgines partientem. Penfum per tranflationem, eft officii cuiufque perfunctio.Cice.lib.3.de Or.Ad.reliqua progrediar, meq; ad meum munus, penfumq; reuocabo. Tranflatio fumpta ab ancillis, penfa deducenda a matronis eapientibus. Dicimus autem venufte Abfoluere penfum, Conficere penfum, Peragere penfum.Varr.2.de re ruft.cap.2. noftrum pēfum abfoluimus.Pla.in Perfa:Penfum meum confeci.Col. lib.3. cap.10.Vnum ei propofitum,peragere operis fui penfum.Accurare pēfum,ē.diligēter fuū officiū exequi.Pla.in Bac.Pēfum meū lepide accurabo.Exigere pēfum ab aliquo eft petere an ſuo fit functus officio.Cice.5. Ver. Penfum in Leontino agro eft exigendum. Quandoque penfa dicuntur de ipfis filis:ut apud Virg.9.Aen.Excuffi manibus radii, reuolutaq; penfa. Eft præterea Penfum,à Penfus,a,um,particip.verbi Pendo,quod inter cætera fignificat æftimo, curo: vnde Penfum habere,dicimus pro de re aliqua folicitum effe.& contra,Nihil penfi habere,eft contemnere.Salu.in Catil.Nequedicere,neque facete, quicquā pēfi habebat. Inueniē cōparatiuū Penfior,& hoc Penfius:i.pretiofius: nā quæ maximi facimus,fæpe nobis penfa funt,id eft,cogitata,ponderata.Plau.in Sticho:Age tu,altera vtra fit conditio penfior, viginem,an viduam habere? Gel.lib.11.eap.5.Vt nihil quicquam effet charius,penfiusq; nobis,quàm nofmetipfi.

PENTADACTILES,pifces ex genere conchatū.Pli.li.32.c.vlt.

PENTAPOLIS,pe.cor.πεντάπολις,regio inter Palæftinam,& Arabiam,à quinque eiuitatibus fic appellata. Hanc regionem(vt Solinus fcribit)de cœlo tactam,teftatur humus nigram,& cineie foluta. Eft & Pentapolis regio in Libia,quę & Cyrenaica vocatur: à quinque vrbibus, quarum nomina Berenice,Arfione,Ptolemais,Appollonia,& Cyrene Plin. libr.5.cap.5.

PENTATEVCHON,πεντάτευχον,volumen quinque librorum.

PENTATHLI, qui quinque certaminum generibus congrediuntur,cæftu,curfu,faltu,difco,& lucta. Plin.lib.34. c.8. Hic fecit Delphicos pentathlos.

PENTECOSTE, es, πεντηκοστὴ, dies quinquagefimus à Fefto Pafchæ.

PENTESILEA,pen.pro.Amazonum regina.Vir.1.Aen. Ducit Amazonidum lunatis agmina pelris Pentefilea furēs. Hæc cum Troianis opem ferret,ab Achille occifa eft.

PENTEVS,per duas fyllabas, πενθεὺς, Echionis ex Agaue filius,qui cum Bacchi facra contemneret, à matre & forore, numinis furore actis,eft dilaceratus. Ouid.lib.3.Met.Inde Penteus,a,um,pen.pro. Stat.lib.2.Theb.

PENTIREMIS, nauis quinque remos in quolibet ordine habens,Latini Quinqueremem vocant. Hircius de Bello Africano libr.4.

PENVLA,æ, *Gabano,tabarro*,φαινόλη, veftis denfa ac vilis, quæ nebulofo,feu pluuiofo tempore fupra tunicam affumitur, loco pallij, ad arcendas à corpore pluuias, Pompo.in Penicea:Penulam in caput induce,ne te nofcat.Iuuen.Saty.5. Et multo ftillaret penula nimbo. Vlpia. Iurecōnfultus inter communia veftimenta,quibus vir,& mulier promifcue vtūtur,penulas annumerat. Varro dixit non quærendam effe penulam homini,qui habet virtutem.Scribit Lamprid.Alexandrum conftituiffe,vt Senatores penulis intra vrbem frigoris

goris causa vterentur, cum id vestimentum itinerarium, & pluuiæ fuisset. Erat etiam Penula Gausapina, candida, ac vil losa, qua hyberno tempore vtebantur: de qua Mart. lib. 14. Is mihi candor inest, villorum gratia tāta est: Vt me vel me dia sumere messe velis. Vide Bayfium.

PENVLARIVM, rii, *φαινολοθήκη*, locus in quo penulæ reponuntur. No.

PENVLATVS, *ἐν φαινόλῃ*, penula Indutus. Cic. pro Mil.

PENVRIA, riæ, *Carestia, ἀπορία*, vox à Penu deducta, significatq; omnium rerum inopiam, præsertim earum, quæ ad penum pertinent cum scilicet desunt ea, quæ ad victum sunt necessaria. accipitur pro cuiusuis rei egestate. Ter. in Ad. Næ illiusmodi iam nobis magna ciuium Penuria est. Cic. 7. Ver. Ne diutius in tanta Penuria virorum fortium talem imperatorem ignorare possitis. Virg. 7. Aen. Vertere morsus Exiguam in cererem Penuria adegit edendi.

PENVS, us, *Vettouaglia, βίος, τὰ πρὸς τὸν βίον ἐπιτήδεια*, hic, vel hæc, quartæ declinationis, & hic Penus, ni, secūdum Priscia. & hoc Penus, noris, & hoc Penum, & hoc Penu, indeclinabile, significat omne esculentum, poculentumq;, quo vescuntur homines, non ipsos quidem cibos in singulos dies in cœnæ aut prandii vsum paratos, sed quicquid ad futuri temporis vsum in loco aliquo, quem inde Penarium vocamus, seruamus reconditum. Dictum Penus, quòd ea, quia longæ vsionis gratia contrahuntur, & reconduntur, non in promptu sint, sed intus, & penitus habeantur. Festus: Penora, res necessariæ ad victum quotidianum. Ter. in Eun. Patris ad te penum omne congerebam clanculum. Lucilius: Magna penus paruo spatio consumpta peribit. Hora. lib. 1. epist. Vsus est nomine Penus in neutro genere, cum ait: Annonæ prospiciet frumenta penumq;. Penum in neutro genere per secundam declinationem protulit Teren. in exemplo, quod iam in Eunucho citauimus, & Afranius referente: Nonio: Vos quibus cordi est, intra tunicam manus laua, dextra in Penum herile. Gel. ex Masurii auctoritate demōstrat, thus & cereos, ligna quoque Penori ascribi posse. Nos vero aromata caseos carnes salitas, & alia esculentia etiam Penum commode appellabimus. Hinc Penarius, a, um, quod ad penum pertinet. Cic. 4. Ver. Cato sapiens cellam Penariam reip. nostræ, nutricem plebis Romanæ Siciliam nominauit.

PEPLOS, *πέπλος*, frutex est, (inquit Dioscor. lib. 4. cap. 157.) quem nonnulli Sycem, alii *μήκωνα ἀφρώδη*, idest, Papauer spumeum vocant. Ruel. putat esse, quam officinæ hodie Esulam rotundam vocant. Pli. lib. 27. ca. 12.

PEPLVS, siue Peplum. Donatus ad sacrorū ritus pertinere ait Seruius in illud Virg. 1. Aen. Peplumq; ferebant: Peplum, inquit, Mineruæ consecratum erat. In hoc depingebantur ex more apud Athenienses, qui strenue se in bello gessissent. Plau. Nunquam in ciuitatem venio, nisi cum infertur peplū Claudianus masculino genere extulit in Epithalamo Honorii, Peplumq; fluentem Alleuat.

PEPO, nis, *Popone, mellone, πέπων*, teste Pli. li. 19. ca. 5. Cucumeris genus est, magnitudine cetera excedens, concoctu difficile. Est & alterū cucumeris genus, multo minus: quod quia mali cotonei speciem referre videtur, Melopoponē vocant. Ruel. lib. 1. ca. 68.

PER, *Per, per mezzo di, ἀνά, διά*, Quandoque iurandi est, *νὴ*: vt Per Pol. idest, per Pollucem. Quādoque obtestandi. Vir. 4. Aen. Per te, per, qui te talem genuere, parentes. Quandoque medium quēdam, & quasi intercessorem significat: vt, Per meos amicos obtinui. Per adoptionem pater dicitur, qui me adoptauit. Pli. Iunior epist. lib. 5. Auunculus meus, idemq; per adoptionem pater. Per ætatem etiam pulchre dicimus, pro permittēte ætate. Teren. in Eun. Cetera signa neque sciebat neque per ætatem etiam potuerat. Idem in Ad. Si esses, homo sineres nunc facere, dum per ætatem licet, Per eos dies, Cic. 7. Ver. Per id tempus, id est, pendente eo tempore. Liu. 2. Multa blandimenta plebi per id tempus ab senatu data. Per deos, Per dextram, Per fortunas, Per fidem, Per homines, Per deum immortalium fidem, Per iura, Per genua, eleganter sunt obsecrandi formulæ. Cic. Atti. Subueni igitur per deos. Plau. in Men. Per ego te hæc genua obtestor. Per fas, & fidem deceptus dicitur, qui nimium fidendo alicui in re bona, honestaq; falsus est. Liui. 1. Cuius ad solenne, ludosq; per fas ac fidem decepti venissent. Pla. in Most. Per fidem deceptus sum. Per gratiam bonam abire ab aliquo, est quem non male contentum ab aliquo discedere. Per iocum, Per ludum & iocum, est, ludendo, & iocando aliquid facere. Cic. 3. in Ver. Q. Opimium per ludum, & iocū fortunis omnibus euertisse. Sic, per ludum, & negligentiam peruenire ad honores, dixit Cice. 7. Ver. Per me licet tibi hoc facere: id est, te nō impedio. Per me nulla est mora, ait Ter. in And. Per me didici legere: idest, ex me ipso, nullo docente. Cic. de Ami. Suos omnes per se esse posse ampliores volebat, pro, quantum ad se attinet. Aliquando per se, significat ex sese, sua natura. Cic. de Ami. Per se sibi quisque carus est. Cic. 1. de Fin. Ista sua sponte & per se expetenda. Per se aliquando significat propter excellentiam sui. Ibidem Cic. Per se est virtus expetenda. Iungimus nonnūquā in eadem oratione propter se. Cic. de Amic. Carent amicitia per se, & propter se expetenda. Per speciem, id est, simulata occasione, per simulationem. Liu. 1. Per speciem alienæ fungendæ vicis suas opes firmauit. Liu. 27. Spolia per ocium legere. Per te stetit, quò minus hæ fierēt nuptiæ, ait Ter. in And. Per tempus, id est, tempestiue, opportune. Plau. in Men. Per tempus aduenis. Per vinum exortum est dissidium: idest, per ebrietatem. Plaut. in Mil. Per vos, per me, beneficio vestro, meo, alicuius. Cic. pro Rosc. Amer. Per vos vitam, & famā potest obtinere. Idem ad Terentiam: Romæ vos esse tutos posse per Dolabellam. Aliquādo pro Inter. Vir. 1. Geo. Via secta per ambas. In compositione vero Per, significat perfectionem actus verbi, cum quo componitur, aut intentionē qualitatis per nomē adiectiuum significatæ: Perficere enim est perfecte facere, & opus cœptum ad finem perducere, & Persero, ad statutum finem fero. Periniquus vero est valde iniquus. Aliquando abnegatiua, vt Perfidus, Periurus, qui fidem & iusiurandum fregit. Aliquando significat idem quod trans: vt, Perfluo, Perpluo, Perspicuum, per cuius medium videmus: vt crystallus. Aliquādo habet vim aduerbij, & pro valde ponitur, tamq; superlatiuo, quàm positiuo iungitur. Colum. lib. 4. Perpaucissimis agricolis contigit. Et si addatur Quàm, significat maxime, *ὡς σφόδρα*, vt Perquàm bonus id est, optimus, Perquàm magnus: idest, maximus. Iungitur etiam superlatiuo. Curtius: Perquàm maximo potest exercitu comparato. Aliquando significat nimis vehementer, & in bonam & malam partem: vt pertinax, qui nimis tenax est & inexorabilis.

PERA, ræ, *Bisaccia*, sacculus ex aluta, à collo ad lumbos pendens. hinc Peram viatoriam vocamus, qua panem & aliquid obsonij gestare viatores solent. Mart. lib. 14. Dormiat, & tetrico cum cane pera rogat.

PERACER, hæc peracris, hoc peracre, p. pr. valde acer, & vehemens. Cic. ad Papyriū, l. 9. Cæsar habet peracre iudiciū.

PERACESCO, is, ere, peracui, valde acidū fieri. Pla. Bacch. Hoc peracescit, me hoc ætatis ludificari. Idem Aul. Mihi pectus peracuit.

PERACVO, is, *Fare aguzzo*, valde acutum facio. Cato. ca. 40. Summito surculum durum, eum peracuito. Peracutus, a, um, valde acutum. Mart. li. 5. Testiculos peracuta falce secaret. Peracute, aduer. Cic. 1. Aca. Zeno cum Arcesilam anteiret ætate, & peracute moueretur.

PERAEQVO, as, are, *ὁμαλίζειν*, æquum facere. Col. 3. ca. 3.

PERAEQVVS, peræqua, peræquum, valde æquum. Cic. 6. Ver. Vt hoc liceret suspicari, fuisse aliquando apud Siculos peræqua proportione cetera, Peræque. Cice. in Pis. Quod cū peræque omnes, tum acerbissime Bœotii senserunt.

PERAGO, pen. corr. *Compire, τελέω, διαπράττομαι*, peregi, peractum, perficio. Seneca: Omnia inchoat, nihil peragit. Interdum perduco. Plautus: Nauem peregit in portum. Aliquando transfigo. Apuleius: Multas noctes peregi insomnes. Interdum pertracto, mecum reputo. Virg. lib. 6. Omnia percepi, atque animo mecum ante peregi. Interdum pertraho: vt, Hic me ad carceres, ad mortem. vsque peregit. A perago fit Peractio *διατέλεσις*, quæ est perfectio, finitio. Cice. de Sen. Senectus peractio ætatis est. Peragere reum, est condemnare: sed, Facere reum, est accusare. Vnde ait Iureconsultus: Peregisse reum non alias quis videtur, nisi & condemnauerit. Pli. Iunior in epist. Dum peragitur reus. Peragere reum, inquit Budæus, est ita rei accusationem persequi, vt tādem dānetur. Peragere partes suas, est officio suo fungi. Peragere pensum laboris. Col. li. 3. ca. 10. Vnum est ei propositum, peragere laboris pensum. Hinc Peragito frequent. Cæsar. 3. Bel. Ci. Vehementius peragitati ab equitatu.

PERAGRO, peragras, pe. co. *Andare errando, περινοστέω*, ex Per, & Ager, Agri, componitur, & pro ambulo, siue inquirendo circumeo sumitur. Cice. lib. 1. Off. Rura peragrantes, sæpe soli summa. Hinc Peragratus. Cic. 5. de Fin. Videmus vltimas terras esse peragratas, Peragratio Cic. 2. Phil. Quæ fuit eius peragratio itinerum?

PERAMBVLO, as, are, ambulando circumeo. Varro de re rust. li. 1. ca. 2. Vos qui multas perambulauistis terras.

PERANGVSTVS, admodum angustus. Cice. 7. Ver. Perangusto freto diuisa seruitutis ac libertatis iura.

PERANNO, as, *διενιαυτίζω*, per integrum anni tempus viuo, annum perago, ex Per, & Anno, nas. Macrob. lib. 1. Sat. Scribit, priscos Romanos mense Martio & publice, & priuatim

ad

ad Annam perennam sacrificatum ire solitos, vt annare, perannareq; commode liceret. Suet.in Vesp. Puella nata non perannauit.

PERANTIQVVS, Cic.de Cla Ora. Themistocles, ut apud nos, perantiquus, ut apud Athenienses, nõ ita sane vetus.

PERARESCO, is, valde aridum fieri. Col.lib.12.cap.3.

PERARGVTVS, valde argutus. Cice. de Cla. Orat. Homo perargutus.

PERARIDVS, prorsus aridus. Colum.lib.2.cap.21.

PERARO, peraras, pe.cor. *Arare d'ogni parte*, διαρόω, circunquaque arare. Per translationem etiam de rugis dicitur, quæ in fronte quandam sulcorum similitudinem referunt. Oui. 14. Met. Rugis perarauit anilibus ora. Interdum pro peragrare: vt, Perarare Ponticum, apud Sen. in Medea. Pro scribere, siue pingere. Oui. 1. de Arte: Ergo tibi blandis peraretur litera verbis.

PERASTVTVS, a, um valde astutus: à quo Perastute, adver. Pla. in Truc. Vt perastute eum inuitiatis in malam fraudem.

PERATTENTVS, a, um, valde attentus. Cic. 5. Ver. Perattentos vestros animos habuimus. Perattente: vt Perattente audire. Cice. pro Cœl.

PERBACCHOR, aris, παροινέω, perpetu, & lusito conuiuiis frequentandis. Cic. 2. Philip. At quam multos dies turpissime es perbacchatus.

PERBEATVS, a, um, *Molto beato*, πανόλβιος, valde beatus. Cice. 1. de Ora.

PERBELLVS, a, um, *Molto bello*, valde bellus. A quo perbelle, aduer. valde bene. Cice. Att. lib. 4. Perbelle feceris, si ad nos veneris.

PERBENE, valde bene. Cicero 1. de Cla. Orat. Perbene loqui Latine putabatur.

PERBENIGNE, valde benigne. Cic. ad Quinct. fr. lib. 2. Perbenigne respondit.

PERBIBO, is, pen. cor. *Beuere bene*, διαπίνω, totum bibo. Plau. in Stich. At ego perii, cum medullam lassitudo perbibit. Colum. lib. 7. cap. 4.

PERBLANDVS, a, um, *Molto piaceuole*, valde blandus. Cic. Quin. Fra. libr. 2.

PERBONVS, a, um, valde bonus. Cice pro Flac.

PERBREVIS, & hoc perbreue, pen. cor. *Molto breue*, valde breuis. Liu. lib. 28. Satis sperare perbreuis æui Carthaginem esse. Perbreuiter, valde breuiter. Cic. 2. de. Ora. Quid sentiam perbreuiter exponam.

PERCA, cæ, πέρκη, ἡ περκὶς, piscis delicatissimi nomen, qui à Plin. libr. 9. cap. 16. Inter saxatiles numeratur. Ausonius in Mosella. Nec te delicias mensarum perca silebo.

PERCALLEO, es, ere, *Fare il callo*, ἀποτυλλοῦμαι, callosus sum: & per translationem obduresco, & diutina malorum consuetudine aduersa patienter fero. Cicero pro Mil. Percalluerat ciuitatis incredibilis patientia.

PERCELEBRO, as, pen. corr. *Diuulgare*, διαπαρρησιάζω, diuulgo. Cice. 7. Verr. De qua muliere plurimi versus tota Sicilia percelebrantur.

PERCELER, pen. cor. perceleris, valde celer. Cic. pro Cœl.

PERCELLO, is, perculi, vel perculsi, perculsum, *Percuotere*, περιτρέπω, euerto, percutio. Var. in Parmenone: Alius teneram abietem solus percellit. Ter. in And. Perculsit illico animũ. Tacitus: Ingens rerum tumultus perculsit ciuitatem. Plau. in epi. Perii, plaustrum perculi, hoc est, euerti. Aliquando differo. Lucil. Ad nouum hoc percellit annum. Colum. libr. 7. cap. 7. Cum vnam vel alteram pestis perculit omnibus sanguis detrahendus.

PERCENSEO, es, *Commemorare*, καταλέγομαι, ἐξετάζω, idem quod Recenseo, nisi præpositio quid perfectionis addat. Ci. in partit. Quo in genere percensere poterit plerosque inueniendi locos.

PERCIEO, es, ere, *Mouere*, κινέω, moueo. Lucr. lib. 3.

PERCINGO, is περιβάλλω, circunquaque cingo. Col. libr. 10.

PERCIPIO, *Intendere, capire*, καταλαμβάνω, intelligo, capio, sensu apprehendo. Cic. ad Treb. lib. 7. Cogitare debebis, nullam artẽ litteris sine aliqua exercitatione percipi posse. Plau. in Curc. Ne quod hic agimus, rus percipiat fieri. Verum hæ significationes metaphoricæ videntur: nam proprio Percipere est recipere, siue colligere, vt, Percipere fructus. Cice. 1. Off. Vicinum citius adiuueris in frugibus percipiẽdis, quàm propinquum. Idem de Senec. Serere, percipere, & condere fructus. A quo Perceptio Cic. 2. de Off. Neque frugum, fructuumq; reliquorum perceptio & conseruatio sine hominum opera vlla esse potuisset.

PERCITVS, pen. cor. à Percieo, *Commosso*, κεκαθαρμένος συγκεκινημένος, commotus, incitatus: qui ira, ac furore accensus est. Ter. in Hec. Incredibili re, atque atroci percitus. Cice. pro Mil. Sios enim illud animo irato, ac percitu fecisset.

PERCOARCTO, ctas, κατασυγχωρέω, vehementer constringo. Colum. lib. 2. cap. 29.

PERCOGNOSCO, is, *Conoscere perfettamente*, διαγινώσκω, perfecte cognosco. Plau. Truc. Vtrosque percognoui probe.

PERCOLO, percolis, pen. c. *Honorare perfettamente*, διασέβομαι, perfecte colo. Plau. in Tri. Feceris par tuis ceteris factis, patrem tuum si percoles. Interdum culturam absoluere, perficere. Plin. lib. 5. epist. Quæ maxima ex parte inchoaui, aut inchoata percolui. Hinc Percultus, politus, ornatus. Pla. in Pœn. Quæ lauta est, nisi perculta est, meo animo quasi inuenusta est.

PERCOLO, las, pen. pro. *Colare, stillare*, ἠθέω, per colũ transmitto. Col. l. 12. c. 41. Refrigerantur, & percolantur. Pli. l. 31. c. 6. In terra marina aqua argilla percollata dulcescit.

PERCOMIS, pen. prod. *Molto piaceuole*, valde comis. Cicero. de Cla. Ora.

PERCOMMODVS, a, um, valde commodus. Percõmode, admodum commode, Cic. pro Ceci. Percommode accidit.

PERCONDITVS, pe. co. *Molto ascoso*, ἀποκεκρυμμένος, reconditus, & abstrusus. Cic. 1. de Orat.

PERCONTATOR, oris, qui percontatur. Horat. 1. epist. 12.

PERCONTOR, tis, *Cercar diligentemente*, ἀνέρομαι, ἀνακρίνω, diligenter inquiro: à conto, quo nautæ vtuntur ad inquirenda loca nauibus opportuna, Te. in Hec. Tua quod nihil refert, desinas percontari. Cic. in Som. Scip. Ille me de nostra rep. percontatus est. Percontatio, ἀνάκρισις, interrogatio. Cic. de Vniu. Tempus reliquum percõtatione consumpsimus.

PERCONTVMAX, acis, valde contumax. Ter. Hec.

PERCOPIOSVS, valde copiosus. Plin. epist. 108.

PERCOQVO, coquis, pen. cor *Cuocer bene*, ἐψέω, perfecte coquere. Plin. lib. 23. cap. 7. Bubulas carnes additi caules magno ligni compendio percoquunt. Plaut. Merc. Coquum aliquem arripiamus, prandium qui percoquat.

PERCREBRESCO, is, percrebrui, diuulgor. Cic. Att. l. 11. Putat perniciosum fore, si eius hoc scelus percrebuisset. Idem 6. Ver. cum hæc fama de nostrorum hominum auaritia percrebuerit.

PERCREPO, as, pen. cor. διαλακέω, persono, perstrepo. Cic. 7. Verr. Lucum litoris percrepare totum mulierum vocibus.

PERCRVCIO, crucias, valde crucio. Plau. Bacch. Percrucior.

PERCRVDVS, immaturus & valde crudus. Col. li. 12. cap. 10. Pruna purpurea cũ immatura, non tamen percruda legeris.

PERCVDO, dis, penul. prod. *Sbattere*, διακολάπτω, pertundo. Colum. lib. 8. cap. 5.

PERCVLSVS, *Sbattuto*, ἐκπλαγείς, à Percello. Sæpius ad animũ refertur. Cice. Peto lib. 9. epist. Perculsus atrocissimis litteris. Virg. 9. Aeneid. Magnum laudum perculsus amore. Idẽ 6. Aeneid. Casu perculsus iniquo.

PERCVPIO, pis, pen. cor ἐπιθυμῶ, valde cupio. Teren. Eun. Plaut. Asin.

PERCVRIOSVS, valde curiosus. Cic. pro Clu.

PERCVRO, as, *Sanare perfettamente*, καταθεραπεύω, perfecte sano. Curtius: Percurato vulnere. Plin. lib. 24. cap. 15. Axungia adiecta percurant.

PERCVRRO, ris, *Peruenire correndo, scorrere*, διατρέχω, currendo peruenio, siue currendo persenero. Teren. in An. Percurro ad forum. Donat. Percurro, ut continuationem cursus ostẽderet. Quandoque est cursim pertransire, & celeriter. Cic. lib. 1. de Ora. Multa legendo percurrisse. Percursus, a, um, 2. de Or. Sobrii oratores percursas animo, & prope decãtatas habere debeant.

PERCVRSATIO. Cic. 2. Phil. O præclaram percursationem.

PERCVRSIO. Cic. 4. Tusc. Animi multarum rerũ percursionẽ.

PERCVRSO, as, frequent. Liu. 13. Percursant finibus nostris.

PERCVSSIO. Cic. 3. Tusc. Lacerationes genarum, capitis percussiones. Pro ictu, de dimensione temporum in pedibus aut musica. Cic. 3. de Or. Sunt insignes percussiones eorum numerorum. Percussus, a, um, Vir. 7. Aen. Percussum virga versumq; venenis. Fecit autem Circe.

PERCVSSOR, soris, qui percutit. Plin. lib. 8. cap. 16. Obseruatione mira percussorem nouit. Cic. 1. Phil. Percussor Cæs.

PERCVSSVS, sus, sui, percussio. Plin. lib. 7. cap. 51. Venarũ inæquabili percussu.

PERCVTIO, tis, pe. cor. *Percuotere*, κατακόπτω, percussi, cussum, ex Per, & Quatio, q, in c, mutata, & abiecta a, significat ferio. Cice. 7. Verr. Quæsisse Domitium, qui tantam bestiam percussisset. Virg. 11. Aen. Terq; quaterq; manu pectus percussit honestum. Percutere aliquẽ palpo, est verbis adulari. Pla. in Amph. Timidam palpo percuti. Percutere fœdus, est facere. Percutere de cœlo, est fulminare.

PERDECORVS, a, um, valde decorus. Plin. epist. 9.

PERDENSVS, a, um, valde densus. Col. lib. 3. cap. 12.

PERDICIVM, herba, qua perdices præcipue vescuntur. Plin. libr.

lib.12.cap 39.

PERDIFFICILIS, le, valde difficilis. Cic. de Parti. Quæ perdifficilia sunt, perinde habenda semper sunt, ac si effici non possint. Perdifficiliter. Cic. 4. Ac.

PERDIGNVS, a, um, valde dignus. Cic. ad Valerium, lib. 1.

PERDILIGENS, perdiligentis, ἐπιμελὴς, valde diligens. Cice. ad Quin. fr. lib. 3. Res est hominis perdiligentis. Perdiligenter. Cice. Att. lib. 5.

PERDISCO, is perfecte disco. Cic. pro Balbo. Omnia iura belli perdiscere potuisse. Plaut. Asin. Perdidici istæc esse vera dāno cum magno meo. Ortus, obitusq; signorum perdiscere, Cic. de Fato.

PERDITE, *Corrotamente, grandemente*, ἀνελὰςως, corrupte. Cic. Att. lib. 9. Qui hic potest se gerere non perdite. Perdite, pro vehementer: vt, Perdite amare, Ter. Heaut. Perdite conari. Quinct. lib. 1. cap. 1.

PERDITIO, onis. Pli. lib. 9. cap 37.

PERDITOR, oris, Cic pro Plau. Perditor reip.

PERDITVS, a, um, *Perso*, ἀποβεβλημένος. amissus profligatus. Ter. An. Tu rem impeditam & perditam restituas. Cic pro Mur. Confectus morbo, perditus mœrore ac lacrymis. Perditus item dicitur, qui vitio aliquo ita contaminatus est, vt de eo nulla spes habēda sit. Cic. l. 1. Off Dum homines perditi hastam illam cruentam, sperabunt Perditior, Perditissimus. Hor. 1 Ser Sat. 1. Quanto perditior quisque est, tanto acrius vrget. Cic. ad Q. fr. lib. 3 Nihil perditius his hominibus, his temporibus. Idem 5 Verr. Profligatissimus, & perditissimus omnium.

PERDIV, admodum diu. Cic. Att. li. 3. Perdiu nihil etiam audituris. Var. 2. de re rust. ca. 58.

PERDIVTVRNVS, quod diu durat. Cic. 2. de Nat de. Quæ aut sempiterna sit necesse est, aut certe perdiuturna. Idem pro Sest. Cum graue bellum perdiuturnumq;.

PERDIVES, pdiuitis, πολυχρήματος, valde diues. Cic. Att. l. 6.

PERDIVS, perdia, παννύχιος, ex Per, & dies, qui per diem vigilat. Gel l. 2. c. 1. Stare solitus Socrates dicitur, pertinaci statu perditus, atque pernox, à summo lucis ortu ad Solem alterum orientem. Seneca: Id perdius, pernoxq; agebat. Sic Interdiu, intra diem, vel per diem Pro quo etiā dicimus Diu, vt Noctu, pro, per noctem. Plaut. in Merc. Neque conquiescam vsquam noctu, neque diu.

PERDIX, perdicis, *Pernice*. πέρδιξ. auis nota, quem Ouidius fabulatur à Perdice Dædali nepote ita fuisse appellatam, quē, cum serræ vsum primus reperisset, à patruo inuidia percito ab excelsa quadam turri ferunt præcipitatum, deorumq; misericordia in auem sui nominis fuisse transformatum: quæ etiam nunc ruinę illius memor, vitat sublimia humi nidum construens Pli. li. 10. ca 33.

PERDO, perdis, perditi, perditum, *Perdere, rouinare, vccidere*, ἀπολλύω, ex Per, & Do, significat amitto. Plau. in Amph. Húc non repperi, & illos perdidi. Accipitur pro, damnum vel iacturam accipio. Cic. 2. Off. Vt locupletes suum perdant. Itē est perimere: quoniam quæ amittuntur, quasi mortua nobis esse videntur. Teren. in An. Dii te perdant. Perdere aliquē est corrumpere, malis moribus inficere. Ter. in Ad. Cur perdis adolescentem nobis? Aliquando est mortis periculo exponere. Ter. in An. Vbi illic scelus est, qui me perdidit? Perdere aquam, est tempus datum frustra conterere, cū ad clepsydram dicitur Quinct. lib. 11.

PERDOCEO, perdoces, pen. corr. διδάσκω, perfecte doceo. Cic. pro Sext. Rem quæris preclaram iuuentuti ad dicendū nec mihi difficilem ad perdocendum. Plau. Pseu. Quanti istuc vnum conquinare perdoces? Ter. Heau. Perdocta est probe. Perdoctus. Cic pro Balbo. Cum eum rerum varietate atque vsu ipso tam perdoctum viderent. Exitio multorum perdocti, Lucr. lib. 3.

PERDOCTE, Plau. Most. Vt perdocte cuncta callet.

PERDOLEO, les, pen. corr. *Dolersi grandemente*, λυποῦμαι, vehementer doleo. Ter. Eun. Tandem perdoluit. Cæsar 2. Bel. Ciu. Suam virtutem irrisui fore perdoluerunt.

PERDOMO, mas, pen. cor. δαμάζω, idem quod domo Tibul. li. 1. El. 2. Sola feros Hecates perdomuisse canes. Prouinciā aliquam perdomare. Liu. 9. Si arma, Asia perdomita, in Europam vertisset Perdomitus, mita, mitum. Colu. li. 6. cap. 2. Perdomiti bouea mox ad aratrum instituantur.

PERDORMISCO, scis, scere, *Fare vn sonno solo*, somnum incertū aliquando tempus continuare. Pla. Men. Perdormiscio vsque ad lucem.

PERDVCO, cis, duxi, ductum, *Condurre, menare*, διαγάγω, διάγω, ad finem vsque duco. Cic. in Catone. Valer. Coruinum accepimus ad centesimum annum vitam perduxisse Perducere ad caitum culmen, vel summum, est complere, absoluere. Cic. 2. de Fin. Nec enim absolui vita beata sapientia, neque ad exitum perduci poterit.

PERDVCTO, as, are, frequent. Plau. Most. Vin qui te perductet?

PERDVCTORES, προαγωγεῖς, in hoc differunt à lenonibus, quòd lenones sunt scortorum, Perductores etiam inuitarū personarum: vt notauit Asconius in illud Cic. 3. Verr. Lenonum, perductorum.

PERDVELLIO, onis, συνωμοσία, crimen læsæ maiestatis. Vlpian. li. Vltima. ff. ad legem Iul. maiesta. Qui perduellionis reus est, hostili animo aduersus remp. vel principem animatus est, Cic. pro Rab. Post. De perduellionis iudicio meū crimen est, non Rabirii.

PERDVELLIS, huius Perduellis, masc. gene. *Inimico*, πολέμιος, apud antiquos dicebatur, quam nos vocamus hostem: ab eo, vt Festo placet, quòd pertinaciter retineat bellum. Hostem autem illi vocabant, quē nunc dicimus, peregrinum. Plau. Amph. Vnicus Teleboarum perduellis. Caius. l. quos nos ff. de verborum significatio. Quos non hostes vocamus, eos veteres perduelles vocabant. Plau. Amph. Perduelles penetrant se in fugam. Cic. 1. Offi. Equidem illud animaduerto, quòd qui proprio nomine perduellis esset, is hostis vocaretur, lenitate verbi tristitiam rei mitigante. Idem. 3. Offi. Pirata non est ex perduellium numero definitus, sed communis omnium hostis. Postea autem Perduelles dicti sunt patriæ hostes, qui crimen aliquod aduersus maiestatem principis, aut reip. commisissent.

PERDVINT, & Perduassint, apud antiquos leguntur pro Perdant, & Perdiderint. Ter. in Eun. Vt illum dii, deæq; omnes perduint. Pla. in Pseud. Dii te, deæq; omnes perduassint cū isto omine.

PERDVRESCO, is, σκληρύνομαι, valde durus fio. Colum. lib. 7. Hæc iam perdurruit.

PERDVRO, as, χρονίζω, vsque ad finem duro. Ter. Hec. Sancte adiurat, Non posse apud vos Pamphilo se absente perdurare.

PEREDIA, perediæ, edendi cupiditas: vt Bibesia, bibendi desiderium. vocabula sunt à Plauto conficta Festus.

PEREDO, peredis, pen. co. *Consumare mangiando*, totum edo, vel edēdo cōsumo Cic. 3. Tusc Lacrymæ peredere humore exangueis genas. Virg. 6. Aen. Hic quos durus amor crudeli tabe peredit. Peresus: partic. Vir. 3. Geor. Nec rodere quidem morbo, illuuieq; peresa Vellera nec tales possunt attingere putres.

PEREGRE, pen. co. *In viaggio*, ἀπόδημος, extra patriam. Et est commune, tam significantibus quietem, quàm motum: vt, Peregre sum, Peregre veni, Peregre vado. Ad locū, vt apud Plautu Amph. Peregre adueniens hospitio publicitus accipiar. De loco Ter. in Phor. Peregre rediēs semper cogitet. Quietem. Pla. in Amph. Bene facit, quia nos eramus peregre.

PEREGRINABVNDVS, qui solitus est peregrinari. Liu. 28. Nō peregrinabundum, neque circa amœnas oras vagantem.

PEREGRINATIO, Cice 5. Tuscul. Exilium, si rerum naturam non ignominiam nominis quærimus, quantum a perpetua peregrinatione differt.

PEREGRINITAS, alieni soli habitatio. Vlpianus in. l. sed si ff. de in ius vocan. Ad peregrinitatem redactus, idest, relegatur in aliud solum.

PEREGRINATOR, qui solet peregrinari. Cic. ad Leptam l. 6. Non tam sum peregrinator, quàm solebam.

PEREGRINOR, aris, *Andare in peregrinaggio*, ἀποξενοῦμαι, deponens ab solatum, per aliena loca peragrās proficiscor. Cic. pro Rab. Vt peregrinari in aliena ciuitate, non in tua magistratum gerere videare. Peregrinari dicuntur aures, quæ rem non audiunt, nec attendunt. Cice. pro. Mil. Vestræ peregrinantur aures? Peregrinatur animus, idest, expatiatur. diuagatur Pli. in præsa. lib. 5.

PEREGRINVS, *Forestiere, peregrino*, ξένος, aduena, qui extra suā versatur regionem: ita dictus à peragrādo. Et differt ab hospite, quòd Peregrinus simpliciter eum significat, qui in sua ciuitate nō est: Hospes, qui in aliena ciuitate est. Pla. in Asi. Peregrinus ego sum, Sauream non noui. Cic. de Ami. Ciues potiores sunt, quàm peregrini, & propinqui, quàm alieni. Transfertur ad alia, & dicimus Peregrinas arbores, quæ ad nos aliunde sint aduectæ: sic Peregrinas aues, peregrinam faciem, quæ à quotidianis nostris differat, & quam apud nos non simus soliti videre. Meretrices olim, teste Donato, Peregrinæ dicebantur. Ter. in An. Adeo ne est demens, ex peregrina?

PERELEGANS, tis, valde elegans. Cice. 8. Orat. Genus est perelegans, & cum grauitate salsum. Idem pro Planc. Tua fuit perelegans ac persubtilis oratio. Pereleganter. Cice. de Cla. Or. Quæ cum satis ornate, & pereleganter diceret.

PERELOQVENS, tis, valde eloquens. Cic. de Cla. Ora.

PEREMPTALIA FVLGVRA, prisci appellauere, quæ superiora portenta

portenta perimunt, i. tollunt. Festus.

PEREMPTORIVS, a, um, *Peremtorio, ch'uccide, ἀναιρετικὸς*, id est mortiferum, à perimendo, vt venenum peremptorium, δηλητήριος, apud Apul. l. 10. Sic apud Vlp. ff de iud. l. & tertium. Peremptorium edictum dicitur, quod, tribus edictis propositis, vel uno pro tribus, fieri solebat, & quòd perimat disceptationem inter litigatores, i. non patiatur aduersarium tergiuersari.

PERENDIE, *Posdimane, μεθ' αὔριον*, Post cras. Cic. Att. Scies perendie. Pla. Aul. Quæ cras veniet, perendie foras feratur.

PERENDINVS DIES, *ἡ μεταύριον ἡμέρα*, dies ab hinc tertius. Cæs. 5. Bel. Gal. Perendino die coniunctim communem cum reliquis casum belli sustineat. Cic. pro Mur. Illud mirum videri solet, tot homines, tam ingeniosos, per tot annos etiam nunc statuere non potuisse, vtrum diem tertium, an perendinum, rem, an litem dici oporteret.

PERENNIA, orum, sunt cæremoniæ in auspiciis seruari solitæ. Cic. 2. de Nat. de. Nulla perennia seruantur.

PERENNISERVVS, ni, qui perpetuo seruit vni domino. Plau. in Persa: Perenniserue, lucro, edax, furax,

PERENNIS, & hoc ne *Perpetuo, ἀΐδιος*, ex Per, & Annus mutato a in e, quasi per annos omnes durans: id est, perpetuus. Plau. in Amph. Lucrum vt perenne vobis suppetat. Ci. in Bruto: Contine te in tuis perennibus studiis. Perennes & perpetui cursus stellarum, 2. de Nat. de. Aquæ perennes, 8. Verr. Fons perennis, Cæs. 8. Bel. Gal. Perennis fluuius, Pli. libr. 5. cap. 18. Latices manant perennes. Lucr. lib. 5. Hinc perenne aduerbium, perpetuo. Colum. lib. 11. cap. 18. Perenne fabri eandæ decimodiæ.

PERENNITAS, tis, *Eternità, perpetuità, ἀϊδιότης*, duratio in multos annos. Colum. lib. 1. cap. 6. Nam ex cœli positio maxime frigida, & minime humida est, quæ vtraque perennitatem conditis frumêtis afferant. Cic. 2. de Na. de. Adde huc fontium gelidas perennitates.

PERENNO, *Durare molto tempo, διαχρονίζω*, per multos annos, duro. Colum. lib. 1. cap. 9. Vt diutius perennent boues. Idē lib. 3. Rosa hoc modo culta multis annis perennat. Oui. 3 de Arte: Arte perennat amor.

PEREO, is, iui, vel perii, *Perire, morire, ἀπόλλυμαι. ὄλλυμαι, φθείρομαι*, Supinum debet esse peritum, pen. cor. secundam analogiam. Componitur enim ex Per, & Eo, quod facit Itū: quare quamuis Peritum in vsu non sit: constat tamen illud esse supinum, eò quòd vsitatissimum sit participium Periturus. Significatio satis nota est. Est enim pereo, idem quod perdor, amittor, consumor. Pla. in Truc. Illis perit, quicquid datur. Ter. in Ad. Viginti minæ pro psaltria periere. Vnde & pro mori sumitur, quod qui moritur, prorsus abit. Pli. li. 7. cap. 7. Panis perire potuisti? Peream, iurantis, vel imprecantis vox. Varr. 3. de re rust. cap. 3. Peream, nisi piscem putaui esse. Perire mulierem, dicitur, vt deperire, & amando vri. Pla. in Truc. Tres vnam pereunt adolescentes mulierē.

PEREQVITO, as, *Caualcare intorno, καθιππάζω*, circum equito. Cæs. 4. Bel. Gal. Per omnes partes perequitant. Liu. 5. Cū perequitasset aciem.

PERERRO, as, *Errare intorno, circondare, περιπλανῶ*, errando circumeo, huc, vel illuc erro. Colum. in Præfa. lib. 1. Ignotum pererret orbem. Virg. 5. Aenei. Nunc hos, nunc illos aditus, omnemq; pererrat Arte locum.

PERERRATVS, a, um. particip. Virg. 8. Aen. His mœnia quære Magna, pererrato statues quæ denique Ponto.

PERERVDITVS, valde eruditus. Cic. ad Att. lib. 4.

PEREXCRVCIO, as, cruciatu eneco. Plau. Sticho.

PEREXIGVVS, a, um, valde exiguus. Cæs. 5. Bel. Gal. Cum hæ, intermisso perexiguo loci spatio, inter se cōstituissent. Ci. 2. Ver. Cum diem in Siciliam inquirendi perexiguam postulauissem.

PEREXILIS, le, valde exilis. Col lib. 11. cap. 2.

PERFABRICO, as, *Compire la fabrica, ingannare. κατασκευάζομαι, ἀποτελέω*, fabricam absoluo. per metaphoram pro technis & dolis fallere. Plau. Persa Ita me Toxillus perfabricauit, atque Meamrem diuexauit.

PERFACETVS, a, um, admodum facetus. Cic. de Cla. Or. Dulcem, & perfacetum fuisse dicebat. Perfacete, perjucunde. Ci. 3. V. Neque perfacete dicta, neque bae seueritate digna.

PERFACILIS, le, valde facilis, Cice. 4. Tusc. Contulit se ad eandem potissimum disciplinā, siue quòd erat cognitu perfacilis, siue quod irritabatur illecebris blandis voluptatis. Cæs. 1. Bel. Gal. Perfacile esse, cum virtute omnibus præstarent, totius Galliæ imperio potiri.

PERFACILE, aduerb. Cic. pro Rosc. Am. Perfacile hunc, hominem incautum. & rusticum, de medio tolli posse.

PERFAMILIARIS, re valde familiaris. Cic. ad Q. Fr. lib. 1.

PERFATVVS, a, um, Mar. lib. 10.

PERFACVL, veteres dixere pro facile, Auctor Festus.

PERFECTE. Cic. 4. de Fin. Q. ob. ut perfecte oratio cōpleatur.

PERFECTIO. Ci. 1. de Or. Hanc ego absolutionem perfectionemq; in oratione desiderans.

PERFECTOR. Cic. 1. de, Or. Stylus, quem tu vere dixisti perfectorem dicendi esse, ac magistrum, multi sudoris est. Ter. Eun. O mearum voluptatum omnium inuentor, inceptor, perfector. Perfectus, cta, ctum, modo partic. est. Ci. de Cla. Or. Præclare inchoata multa, perfecta non plane. Modo nomen. 1. de Fin Homini erudito, in geometriaq; perfecto.

PERFERO, perfers, *Sopportare, tolerare, sofferire. περιφέρω, διαφέρω*, vsque ad constitutum finem fero. Cic. Curioni l. 2. epist. Sed nuntius ille, qui litera accepit, non pertulit. Alibi pronunciare posuit, vt in epistola ad Cœlium: In his sum locis, quò tardissime omnia perferuntur. Aliquando patior, siue patienter fero. Teren. in Ad. Paupertatem vna pertulimus grauem.

PERFICIO, perficis, *Fare perfettamente, ἀποτελέω*, compleo quod inceptum est. Cice. de Nat. In Natura necesse est absolui aliquid, atque perfici. Ter. in Hec. Si perficin, non pœnitet me famæ. Perficere cibum, est concoquere. Plin. libr. 11. cap. 53. Athletas malunt cibum ambulatione perficere. Pro efficere. Plau. in Asi. Perficito, argentum hodie vt habeat filius.

PERFIDELIS, valde fidelis. Cic. Att.

PERFIDIA, diæ, *ἀπιστία*. Ci. 18. Phil. Dextræ, quæ fidei testes esse solebant, perfidia, & scelere violatæ. Plautus Captiuis: Neque precatio perfidiis meis, neque malefacti fuga est. Tacit. libr. 20.

PERFIDIOSE, ad Her. l. 2. Spurce & superbe, perfidiose factū.

PERFIDIOSVS, plenus perfidiæ. Cice. in Pis. fallax, perfidiosus, impudiens, audax. Idem 3. de Nat. deo. Cur omniū perfidiosissimus C. Marius Q. Catulum, præstantissima dignitate virum, mori potuit iubere?

PERFIDVS, a, um, *ἄπιστος*, qui fidem violat, siue prodit. Virg. lib. 10. Perfidus vt nos Præcipites ferro Rotulus, flammisq; premebat. Cice. 3. Off. Perfidi, improbi, malitiosi. Amicus perfidus, Cic. post red. ad Quir. Arma perfida Iubæ, Ouid. 4. Fast. Hostes perfidi, Hor. 3. Car. Ode. 5. Verba perfida, Ouid. 5. Fast.

PERFIXVS, a, um, *Trafitto*, particip. à verbo Figo, & præpositione Per: transfixus. Lucr. lib. 3. Telis perfixa pudoris.

PERFLABILIS. Cic. 2. de Diuin. Deos induxit Epicurus perflabiles, & habitantes inter duos mundos propter metum ruinarum.

PERFLATVS, us, perflatio. Plin. libr. 16. cap. 40. Vlmus in perflatu firma.

PERFLO, as, are, *Soffiare per tutto, διαπνέω*, flando peragrare. Vir. 1. Aen. Et terras turbine perflant. Col. lib. 2. cap. 21. Fauonius æstiuis mensibus perflat. Ouid. 1. de Rem. Perflant altissima venti.

PERFLVCTVO, as, fluctuū more circa aliquid moueor. Lu. l. 5.

PERFLVO, fluis, *Gocciare, scorrere, διαῤῥέω*, liquorem transmitto: vt, Lagena male compacta perfluit. Lucr. lib. 2. Et quamuis subito per colum viua videmus Perfluere. Translate dicitus de hominibus futilibus, qui arcana continere non possunt. Teren. in Eun. Plenus rimarum sum: hac atque illac perfluo. Perfluere voluptatibus, Cic. 2. de Fin. Perfluo pro præterfluo. Liui. 2. Infima valle perfluit Tyberis. Hora. 4. Car. Ode. 3. Sed quæ Tibur aquæ fertile perfluunt.

PERFODIO, is, pen. cor *Traffiggere, διορύττω*, transfigo. Plaut. in Asin. Vbi parietes perfoderis. Colu. libr. 10. Cunctantia perfode terga.

PERFORE, pen. cor. valde futurum esse. Cic. Ap. Pulchro, li. 3. Perfore accommodatum tibi, si ad illam maritimam partem prouinciæ nauibus accessissem.

PERFORMIDATVS, multum formidatus. Sil. lib. 3.

PERFORO, as, Ci. Mario: Ex quo tibi Stabianū Perforasti.

PERFORTITER, valde fortiter. Ter. Ad Hui perfortiter.

PERFREMO, mis, per. cor. vehemēter fremo. Ci. 3. de Nat. de.

PERFRICO, as, pen cor. *Fricare molto, διατρίβω*, valde frico. Varro 3. de re rust. cap. 9. Qui hæc volunt diutius seruare, perfricant sale minuto. Plin. lib. 20. cap. 16. Vulnera ab his facta perfricantur. Cic. 5. Ver. Cum Apronius caput atque os suum vnguento perfricaret. Perfricare os, frontem faciē. significat pudorem deponere. Cice. 3. Tusc. Quid tergiuersamur, Epicure, nec fatemur eam nos dicere voluptatem, quam tu idem, cum os perfricuisti, soles dicere? Plin. in in Præfat. 1. lib. Perfricui faciem, nec tamen pro feci. Mart. l. 11, Aut si perfricuit frontem, posuitq; pudorem.

PERFRIGEO, es, pen. pro. *Hauer gran freddo, ψυχρόω*, valde frigeo. Mart. lib. 3. Perfrixisse tuas questa est præfatio fauces, Iuue. Sat. 7. Et si perfrixit, cantat bene.

PERFRIGERO,

Perfrigero, as, *Raffredare*, ἀναψύχω, ψυχάζω, refrigero. Plin. lib. 25.

Perfrigesco, is, valde frigidus fio. Plin. lib. 31. cap. 6.

Perfrigidus, a, ũ, C. 6. Ver. Hyés sũma, tẽpestas ꝑfrigida.

Perfringo, is, *Rompere, frangere, violare*, διαῤῥήγνυμι, perrumpo, violo. Terẽ. Ad. Ne vſpiam ceciderit, ac perfregerit aliquid. Cice. pro Mil. Senatus grauiſſima decreta perfregerat. Idem 7. Ver. Vt omnia repagula iuris, pudoris, & officii perfringeres. Perfractus, a, um, Axe perfracto voluitur, Silius lib. 16. Fores perfractæ, Tibul. li. 1. El. 10, Perfracte, obſtinate, Cice. 3. Off.

Perfruor, eris, *Godere lungamente*, ἀπολαύω, diu & conſtanter fruor. Cice. 5. de Finib. Sequamur eam vitam, quæ rebus ipſis perfruatur. Idem 1. Offi. Expetuntur diuitiæ ad perfruendas voluptates.

Perfuga, gæ, *Transfuga*, αὐτόμολος, qui ad hóſtes perfugit. Ci. lib. 3. Off. Perfuga ab eo uenit in caſtra fabricii. Cæſar. 7. Bel. Gal. Admiratus quærit ex perfugis cauſam. Idẽ & Trãsfuga dicitur. Liu. l. 2. Metuens, ne retraheretur ut transfuga.

Perfugio, is, pen. cor. *Ricorrere ad alcuno per aiuto*, καταφεύγω, auxilii gratia ad aliquem confugio. Cæſar 1. Bel. Cice. Magnus eorum numerus ad Cæſarem perfugiebat. Cic. 7 Ver. Hic locus eſt unus, quò perfugiant, hic portus, arx hæc ara ſociorum.

Perfugium, gii, *Luogo doue si saluano ne i pericoli*, καταφύγιον, καταφυγή, locus tutiſſimus, quò nos in calamitate recipere contendimus. Liu. lib. 2. Nullum propius perfugium erat. Cæſar 4. Bell. Gall. Quo perfug o ſuperiore anno fuerant vſi. Transfertur ad literas. Ci. Attic. Vtor eodem perfugio, quo tibi vtendum cenſeo, literulis noſtris.

Perfulcio, cis, cire, *Fortificare*, ἐρείδω, στοιζω, bene fulcire. Ouid. ad Piſon. Eloquio ſanctum modo perfulcire ſenatũ.

Perfundo, is, *Spargere*, διυγραίνω, humore affuſo madefacio. Virg. 3. Ge. Dulcibus iccirco fluuiis pecus omne magiſtri Perfundunt. Artus perfundere rore, Ouid. 3. Met. Ci. 3. Ver. Aqua feruenti à Rubrio Philodamus perfunditur. Enſis perfunditur ſanguine, Oui. 7. Met. Perfundere animum religione, per tranſlationem, pro imbuere, Liuius 10. Perfundere animos ſuauitate, Cic. de Cla. Or. Animum voluptate perfundere, 4. Tuſc, Perfuſus, participium. Liuius 30. Perfuſum millies cruore Romano.

Perfungor, geris, gi, *Far perfettamente*, ἐπιτελεῖν, ad extremum munus obire munus. Cice. pro Clu. Quòd ſe perfunctos iam eſſe arbitrantur, cum de reo iudicaruut, negligentius, attendunt cætera. Idem de Sen. Munere quodam neceſsitatis, & graui opere perfungimur. Ter. in Hec Dum ætatis tempus tulit, perfuncta ſatis ſum. Perfunctio. Cic. 1. de. Fin. Neque laborum perfunctio, neque perpeſsio dolorum.

Perfunctorie, *Di ſopra via*, tranſitorie, inaniter nec toto conatu. Vlp. Neque perfunctorie, aut obſcure dicere, aut denuntiare debet.

Perfuro, perfuris, pen. cor. *Furiare grandemente*, μαίνομαι, vehementer inſanio. Virg 9. Aen, Incenſus & ipſe perfurit.

Perga, πέργη, oppidum in Pamphilia, à quo Diana Pergæa, περγαία, dicta eſt, propter templum illi dicatum. Mela. li. 1.

Pergama, nrum. arcium Troianorum nomen, vt annotauit Seruius in illud Virg. 2. Aen. Prolapſa videntem Pergama. quanquam poſtea, vt idem fatetur, hoc nomen & cæteris arcibus communicatum. Ponitur item pro ipſa Troianorum vrbe, quæ Ilium appellata. Virg. 1. Aen. Bellantes Pergama circum. In eadem ſignificatione legitur Pergamos, ſiue Pergamus. Auctor Aetnæ: Quis non Argolico defleuit Pergamon igni Impoſitam? Hinc Pergamenus, a, um Troianus, Prop. lib. 4. el. 1.

Pergamum Pli., ſiue Pergamus, πέργαμος, Ptolemæo, vrbs inſignis Aſiæ non procul à Caico fluuio: ita dicta, quòd edita in rupe ſita eſſet. nam Pergama òlim loca omnia editiora appellabantur, teſtibus Suida, & Seruio. vide Strab. li. 13. Hinc Pergamenus, a, um, ut charta pergamena, quæ Pergami inuenta eſt, & ab Attalo rege, (ut Aeliano placet) ſiue ab Eumene (vt Plinius mauult) primum Romã tranſmiſſa.

Pergaudeo, es, vehementer gaudeo. Ci. ad Q. fra. l. 3.

Pergigno, is, *Generare*, γεννάω, idẽ quod giguo. Cat. Argon.

Pergo, pergis, perrexi, *Andare, far viaggio*, πορεύομαι, ex Per, & Rego. vado, iter facio. Plau. in Cap. Nunc ad eum pergam Ter. in Hec. Quis eſt, qui hue pergit? Quandoque perſeuero, procedo. Ter. in Ad. Si moleſtus eſſe pergis, iam intro abripiere. Vir. 1. Aen. Si prima tepeteus ab origine pergã. Aliquando pro ago. Vir. 6. eclo. Pergite Pierides. Quandoque feſtino. Ter. in Phorm. Domum ire pergam, vbi plurimum eſt. Quandoque conor. Ibidem, Ad fores ſuſpenſo gradu placide ire perrexi. Ponitur aliquando pro præterire. Cic. Att. l. 3. Sed pergo preterita. Perge in virum, dixit Plau. in Men. id eſt, oſtende te uirum fortem.

Pergracilis, le, *Molto ſottile*, valde gracilis. Pli. l. 25. cap. 13.

Pergræcor, aris, *Crapulare*, ἑλληνίζω, epulis, & putationibus inſeruio, quod eſt Græcorum proprium. Titinnius. Nunc iuri pergræcatur. Plau. Tru. Vt cum ſolo pergræcetur milite. Idem in Bacch. Vt ſuadeas gnato meo, Vt pergræcetur tecum.

Pergrandis, de Cic. 6. Ver. Vas vinarium, pergrandi trulla excauatum. Idem de leg. agr. Agris plublicis pergrande vectigal impo[...].

Pergraphicus, *Fatto à penello*, abſolutus, quaſi pictoris manu expolitus. Plaut. in Truc. Pergraphicus ſycophanta.

Pergratus, a, um, admodum gratus. Cic. ad Brutum: Pergratum mihi erit. Interponitur aliquando dictio aliqua inter Per, & Gratum. Cice. Attic. lib. 1. Per mihi, per inquam gratum feceris.

Pergravis, & hoc pergraue, pen. cor. valde grauis.

Pergraviter, admodum grauiter. Cic. Att. l. 1.

Pergula, æ, προβολή, locus apertus à multis lateribus, aerem excipiens, aliquando extra parietem porrectus, & modo tectus, modo ſub dio expoſitus: à pergendo dicta, quòd in ea deambulare ſoleamus. Plin. lib. 21. cap. 3. Cum corona roſacea interdiu è pergula ſua inforum proſpexiſſe dictus. In pergulis præceptores diſcipulos erudiebant, aliiq; artifices opera ſua velut in propatulo habebant. Vnde Sue. de Craſſitio grammatico: Deinde in pergula docuit. Pli. lib. 35. cap. 10. de Apelle: Perfecta opera proponebat in pergula tranſeuntibus. Pergula etiam locus accomodatus exponendis venalibus rebus. Vlpian. l. Hæres. de iudiciis. Legitur & Pergula pro iis, qui in Pergula verſantur. Iuue. Sat. 11. Item in naui Pergula dicitur excurſus per totam nauim, alio nomine Portiſculus. In vineis vero topiarium opus ſignificat. Colum. lib. 11. cap. 2. Si quæ pergulæ vitium generoſarum à puratoribus relictæ ſunt, ante cal. Apr. vtique deputari debent. Plin. etiam lib. 17. cap. 24. Vitium generoſarum pergulas præcipit Quinquatribus eſſe putandas.

Pergulanus, ut, Pergulana uitis, quæ pergulis ſuſtinetur. Colum. lib. 3. cap. 2.

Perhibeo, bes, *Dire, affermare*, κατάφημι, λογοποιῶ, ex Per, & Habeo, ſignificat dico, & affirmo. Colum. lib. 4. India perhibetur, molibus ferarum mirabilia. Cice. 2. de Diuina. Bene qui coniiciet, vatem hunc perhibebo optimum. Interdum Perhibere, eſt dare. Plaut. in Pſeu. Cur ego veſtem, Aurum, atque ea, quibus uobis vſus, perhibeo? Idem in Mer. Diem unum oraui, Vt apud me perhiberem ſibi locum. Perhibere teſtimonium, hoc eſt, ferre. Col. lib. 4. Quandoque pretium notat, vt vendo. Plaut. in Perſa: eodem mihi pretio ſal perhibetur, quo tibi.

Perhonorificus, a, um, valde honorificus. Cice. Atti. Conſalutatio forenſis perhonorifica. Perhonorifice, aduer. Cice. Atti. lib. 14.

Perhorreo, res, ſiue Perhorreſco, extimeſco. Cice. Attic. lib. 9. Genus belli crudeliſſimi, perhorrui. Eidem lib. 13. Quid eſt quod perhorreſcas?

Perhorridus, a, um, valbe horridus. Liu. lib. 22.

Perhospitalis, le, ἄξενος, vade hoſpitalis. Cice. 6. Ver. Huius domus eſt, vel optima Meſſanæ, maximeq; perhoſpitalis.

Perhumanus, a, um, humanus. Cice. ad Q. Fra. lib. 2. Multũ is meeum ſemonem habuit, & perhumanum.

Perhyemo, as, are, διαχειμερίζω, totam hyemem tranſigo. Colum. lib. 11. cap. 3.

Periander, περίανδρος, Cypſeli filius, vnus ex ſeptem ſapientibus Græciæ, & Corinthiorum rex, qui aliquando interrogatus, quare eum ſapiens eſſet, in tyrannide perſeueraret: Quia, inquit, & ſponte, & inuitum cedere, eſt periculoſum. Sunt qui duos fuiſſe Periandros tradant, alterum Corinthi tyrannum, alterum ſapientem, eumq; Ambraeioten. quorum ſententia veriſimilior videtur: nam & matris, & vxoris mortuæ concubitus, aliaq; id genus flagitia, quæ de Periandro Corinthio tradnntur, non video quo pacto in ſanæ mentis hominem, nedum in ſapientem, cadere potuerint.

Pericles, Athenienſis, qui annos quadraginta in adminiſtratione reipubl. principatum tenuit, auctoritate & eloquentia pollebat. vnde & Olympius identidem à poetis comicis appellabatur, quòd tonare in concionibus, & fulmen ciere videretur. habuit in adminiſtratione reip. aduerſarium Thucydidem Mileſium.

Periclitatio, experimentum, uſus. Cice. 1. de Nat. deo. Quarum vtilitatem longinqui temporis uſu & periclitatione percipimus.

PERICLITOR, aris, κινδυνεύω, periculum subeo: vt, Periclitor fama, capite. Mart. lib. 6. Periclitatur capite Sotades noster. Periclitari etiam experiri. Ci. li. 1. de Or. Periclitandæ vires ingenii. Plancus ad Cic. Periclitari volui, si possem mea prę sentia, & Lepidum tueri, & exercitum facere meliorem.

PERICVLOR, aris, *Andare à pericolo*, κινδυνεύω, periculum subeo, vnde, Periculatus sum, apud Catonem, teste Festo.

PERICVLOSE. Cic. Tir. Periculose hyeme nauigatur. Idem pro Mil.

PERICVLOSVS, sa, sum, κινδυνώδης, ἐπικίνδυνος, cum periculo. Cic. lib. 1. Off. Grauioribus morbis periculosas curationes adhibere coguntur. Cæs. 7. Bel. Gall. Intrare intra præsidia, periculosum putabat.

PERICVLVM, li, κίνδυνος, à Pereo deduci videtur, & salutis discrimen significat. Vir. l. 3. Ae. Obscœnamq; famem, quę prima pericula vito. Variis autem modis hoc nomine in oratione vtimur, dicimus enim, Periculum adire, Afferre periculum, Adducere in periculum. Committere se periculo, Facessere periculũ alicui. Inferre se in periculum capitis, Inÿcere periculum. Intendere periculum. Intentare periculum, Vocari in periculũ. Aliquando accipitur pro experimento. Ter. in Eun. Fac periculum in literis.

PERIDONEVS, a, um, *Molto atto*, valde idoneus. Cæs. 2. Bel. Ciu. Is locus peridoneus castris habebatur.

PERILLVS, Atheniensis faber, ingenio præstans, qui Phalaridi, tyranno Agragantino, taurum ex ære fabricauit, in quo reus clauderetur, ac, subiecto igne, mugitum bouis ederet: cuius muneris nomine cum amplissimum à tyranno, qui nouis semper tormẽtis delectabatur, speraret munus, inclusus tauro, suppositisq; ignibus, primus suæ artis experimentum præbuit. Ouid. 1. de Arte: Et Phalaris tauro violentus membra Perilli Torruit. Pli. lib. 34. ca. 8.

PERILLVSTRIS, stre, admodum illustris. Cic. Att. li. 5.

PERIMBECILLVS, vel Perimbecillis, le, valde imbecillus. Ci. Att. lib. 10. Quod est natum, perimbecillum est. Var. 3. de re rust. cap. 10.

PERIMO, is, *Uccidere, distruggere*, ἀναιρέω, à Per & Emo, interficio, tollo. Plau. in Men. Hunc ego perimam. Cic. 4. Tusc. Si perimit, ac delet omnino. Idem de Arusp. resp. Ludi non intermissi, sed perempti, atque sublati. Perimere reditum est intercludere. Idem pro Plan. Si mihi vis maior aliqua reditum peremisset. Perẽptus, interfectus. Virg. 9. Aen. Primis vna tot cæde peremptis.

PERINCOMMODE, Cic. ad Att. li. 8. Accidit perincommode.

PERINCOMMODVS, a, um, valde incommodus. Liu. li. 37.

PERINCONSEQVENS, ἀνακόλουθος, valde inconueniens. Gel. lib. 14. cap. 1.

PERINCERTVS, valde incertus, Cels. lib. 18. ca. 4. ex Salustio: Cn. Lentulus, perincertum, stolidior, an vanior.

PERINDE, *Così, quasi*, ὥτως, ex per, & inde, idem significãs quod similiter: & habet post se fere aliquam harum particularũ, Vt, Quasi, Ac, Acsi, vel atque. Pla. in Pseu. Omnes res perinde sunt, vt agas. Cice. 4. Tusc. Philosophia non perinde, ac de hominum vita est merita, laudatur. Idem pro Marcel. Vereor, vt hoc, quod dicam, non perinde intelligi auditu possit atque ego cogitans sentio. pro adeo. Suet. in Dom. Nulla re perinde motus, quàm respõso Ascletarionis mathematici. Aliquando pariter. Pli. lib. 2. epist. Funus Rufi clarissimi, & perinde felicissimi. Suet. in Cæs. Literam d, pro a, & perinde reliquas commutet. Ci. Terentiæ: Te & Dolabellam perinde diligo. Aliquando, per hunc modum. Ter. in Phor. Sexcentas perinde potius scribito mihi iam dicas. Aliquando post perinde sequit Tanquã. Gel. li. 15. ca. 29. Hoc perinde est, tãquã si ego dicã, Est mihi nomen Iulium. Aliquãdo perinde & adeo simul iunguntur, idemq; significant quod ita. Plaut. in Amph. Perinde adeo, vt me velle intelligis. Aliquãdo post Perinde sequitur Prout. Pli. in Paneg. Meminerint perinde cõiecturam de moribus suis homines esse facturos, prout hoc, vel illud elegerint.

PERINDVLGENS, is, valde indulgens. Cic. 3. Off. Perindulgẽs in patrem.

PERINFAMIS, valde infamis. Sueton. in Vitel. cap. 2. More libertinæ perinfamis.

PERINFIRMVS, a, um, valde infirmus. Cic. 2. de Fin.

PERINGENIOSVS, valde ingeniosus. Cic. de clar. or.

PERINIQVVS, a, um, valde iniquus. Cic. pro Leg. Man. periniquum, & non ferendum. Liu. 21. Periniquo animo ferebat.

PERINSIGNIS, valde insignis. Cice. 1. de Legib. Corporis grauitates perinsignes.

PERINVIOLATVS, a, um, omnino inuiolatus. Gel. li. 3. ca. 5.

PERINTHVS, vrbs Thraciæ ad Propontidem, postea Heraclea dicta, à nomine Heraclii principis Constantinopolitani: in qua olim fuit celeberrimum illud amphitheatrum marmoreum, ex vno lapide excisum, quod inter septem orbis miracula numeratur. Inde Perinthius, a, um, vt Perinthia, Menãdri Comœdia.

PERIPATETICI, philosophi Athenis, è Platonis schola profecti, quorum princeps fuit Aristoteles: ita dicti, quòd inambulantes disputarent: ἀπὸ τοῦ περιπατεῖν, deambulare. Cic. lib. 1. Acs. Platonis auctoritate vna, & consentiens duobus vocabulis philosophiæ forma instituta est Academicorum, & Peripateticorum, qui rebus congruentes nominibus differebant. nam cum Plato Speusippum sororis filium philosophiæ quasi hęredẽ reliquisset, duos autẽ præstãtissimos studio, atque doctrina, Xenocratẽ Chalcedoniũ, & Aristotelẽ Stagiriten: qui erant cum Aristotele, Peripatetici dicti quia disputabant inambulantes in Lycio: illi autem, qui Platonis instituto in Academia (quod est alterum gymnasium) cœtus erant & sermones habere soliti, è loci vocabulo nomen habuerunt.

PERIPETASMATA, tum, *Razzi*, aulæa, sunt, siue tapetia, quæ ornatus gratia circa parietes extenduntur: vnde & nomen habent. nam περιπετάζειν est extendere. A Lucretio Babylonica dicuntur: ab aliis Attalica, à Capitolino Stromata, & Peristromata: à Varrone Beluata, idest à beluis variegata. à Plauto etiam Peristromata. Cic. 6. Verr. Attalica Peripetasmata.

PERIPHRASIS, *Circonlocutione*, Latine circunlocutio, vel circuitio figura est, teste Quinct. li. 8. ca. 6. Quæ fit, cum quod vno aut certe paucioribꝰ verbis dici poterat pluribus explicatur.

PERISTEREON, nis, *Colombara*. locus vbi columbæ educantur, quas Græci vocant περιστεράς. Var. de re rust. lib. 3. ca. 7. Includunt in locum vnum: quod alii vocant Peristereona, alii Peristerotrophion. Peristereon fit magna camera tectus, vno ostio angusto.

PERISTEREOS, vel Peristereon, onis, περιστερεών. Dios. herba, quam alio nomine Verbenam, & Verbenacam appellamus: ita dicta, quòd Columbæ vnice hac herba delectentur. Pli. lib. 25. ca. 10. Peristereos vocatur, caule alto, foliato cacumine, in alios caules se spargens, columbis admodum familiaris. Idem li. 26. ca. 4. Dios. Duo eius facit genera, rectũ, & supinum.

PERISTEROTROPHEVM, p. pro. περιστεροτροφεῖον locus in quo columbæ habentur, Latine columbarium: quãuis colũbariũ proprie sit loculamentum in peristerotrophio, singulis columbarum paribus præparatum. Var. li. 3. de re rust. c. 7.

PERISTROMA, pen. prod. quasi circunstratum, aulæum, quo aularum parietes solent ornari. Cic. 2. Phil.

PERISTYLVM, locus columnis clausus, circũquaque porticũ habens. quasi circumcolumnium, ἀπὸ τῶν στύλων, à columnis circunquaque dispositis. Vitru. li. 5. ca. 11. in palæstris peristylia quadrata, siue oblonga ita sunt facienda, vti duorum stadiorum habeant ambulationis circuitione. Legimus & Peristylum per quatuor syllabas. Cic. pro domo: Porticum pauimentatam, amplissimum peristylum. Var. li. 3. de re rusti. ca. 6. Peristylum tectum tegulis, aut rete.

PERITE, ἐμπειρικῶς, Cic. 2. de Leg. institutũ perite à Numa.

PERITIA, æ, Pli. li. 14. ca. 1. Cognitio ex vsu.

PERITO, as, pen. cor. ἀπόλλυμαι, οἴχομαι, frequent. à Pereo. Plau. in Capt. Qui per virtutem peritat, non interit.

PERITVS, a, um, *Ammaestrato, dotto*, ἔμπειρος, ab antiquo verbo Pero, vt, quidam existimant: vnde Experior tractum idem arbitrant. Est autẽ Peritus idem fere quòd doctus, quãquã nõ desunt qui Doctũ esse, minus esse velint, quã Peritũ. Nonius: Doctũ, & Peritũ cũ simile videat, à Tullio discretum est, vt sit Peritum plus quã doctum. De Off. li. 3. Cum sit docti à peritis, desistunt facile à sententia. Construitur aliquãdo cũ genitiuo. Pli. epi. 55. Peritus priuati iuris, & publici. Aliquando cum accusatiuo cum Ad. Cic. pro Fon. Ad disciplinam peritum, ad cõsilia prudentem. Aliquando cum ablatiuo cum De. Var. 1. de re rust. c. 2. Qui de agricultura peritissimus existimatur.

PERIVCVNDVS, a, um, *Molto giocondo*. Ci. ad Lẽtu. l. 1. Cui literę tuæ periucundæ fuerunt. Periucunde, aduerb. Cic. Att. l. 13.

PERIVRATIO, à periuro, Periuratiũcula, dimin. Pla. in Sticho.

PERIVRIOSVS, a, um, qui peierare consueuit. Plau. in Truc.

PERIVRIVM, iurii, *Giuramento falso*, ἐπιορκία, iusiurandum violatum. Ci. 3. Off. Regulus non debuit conditiones, bellicas perturbare periurio.

PERIVRO, ras, *Giurare il falso*, ἐπιορκεῖν, peiero. Plaut. Asin. Vbi verbis conceptis sciens periurauris.

PERIVRVS, *Che non osserua il giuramento*, ἐπίορκος, qui iusiurandum violat. Vir. 2. Aen. Talibus insidiis, periuriq; arte Sinonis. Sil. lib. 16. Perfidiam fugio, & periuram ab origine gentem. Ouid. 2. Am. El. 10. Aequora periuro naufragus ore bibat. Periurior comparatiuum, Cic. 3. de Na. de. Periurior

hoc

hoc homine nō est. Periurissimus superlatiu. Plau. in Mil. Periurissime hominum. Cice. pro Rosc. Improbissimum & periurissimum lenonem.

PERLABOR, eris, διαδύνω, labendo transeo. Cic. 2. de Nat. de. Sanguis, ad eos confectus iam, coctusq; perlabitur. Vir. li. 1. Aen. Summas leuibus perlabitur vndas.

PERLAETVS, vehementer lætus. Liuius 10. Supplicatio perlæta, fuit.

PERLATVS, valde latus: vnde Perlate, aduer. ut, Perlate patere, Ci. 1. Or. Id in sermonis nostri cōsuetudine perlate patet.

PERLECEBRA, æ, pen. cor. δέλεαστρον, illecebra. Plau. Asi.

PERLECTO, as, are, frequent. Cic. pro Flac. Egentes & leues, spe legationis, & viatico publico, priuata etiam benignitate perlectas.

PERLEGO, gis, ἐπιλέγομαι, διεξέρχομαι, à principio ad finem vsque lego. Plaut. in Asi. Lege, perlege. Perlegere oculis, est diligenter intueri. Vir. 6. Aeneid. Quin protinus omnia Perlegerent oculis.

PERLEPIDVS, a, um, in primis lepidus, Plaut. Pseud.

PERLEVIS, valde leuis. Ci. pro lege agr. Populi R. vectigalis perleui sæpe momento fortunæ, inclinatione temporis pēdent. idem 25. Inclyti populi perleui momento victi sunt.

PERLIBENS, à quo Perlibentes. Cice. ad Attic. lib. 8. Tecum perlibentes loquor.

PERLIBERALIS, le, admodum liberalis. Ter. Hæc Perliberalis visa est. Perliberaliter. Cic. ad. Atti. lib. 10.

PERLIBRO, as pen. pro. διασταθμίζω, ταλαντεύω, diligenter, ac perfecte mensurare, & ad libram æquare. Colum. lib. 3. cap. 13. Stella imæ fossæ sulcum metitur, atque perlibrat. Interdum pro librando torquere. Silius lib. 15. Iaculum à tergo perlibrat ad ossa.

PERLICIO, cis, pen. cor. perlexi, perlectum, perlicere (quod frequentius Pellicio dicitus euphoniæ causa) idem quod allicere, ἐφέλκειν. Liu. 4. Vt quos quisque posset ex collegio Tribunorum ad intercessionem perlicerent.

PERLIGO, gas, pen. cor. διαδέω, constringo. Pla. Bacc.

PERLINIO, nis, pen. cor. perliniui, perlinitum, perlinire, διαχρίειν, διαλείφειν, totum oblinire. Col. l. 8. cap. 9.

PERLINO, perlinis, perlini, perliui, vel perleui, pen. pro. idem quod perlinio. Col. l. 7. c. 5. Vlcera adipe suilla perlinuntur. Perlitus, a, um, Pla. Casi. Vnguentis perlitus.

PERLITO, as, pen. co. perfecte lito, sacrificio facto deos placo. Gel. li. 1. cap. 7. Ex Valerio Antiate res diuinæ factæ, riteq; perlitatæ. Liu. 7. Diu non perlitatum.

PERLONGE. Teren. Eun. Perlonge est, sed tanto ocyus properemus.

PERLONGINQVVS, a, um, valde longinquus. Plau. Bacch.

PERLONGVS, a, um, Cice. ad Att. lib. 5. Perlonga, & non satis apta uia. Plaut. Trin. Si opperiri uis aduentum Charmidis, Perlongum est.

PERLVBET, pen. cor. vehementer lubet. Plaut. Capt. Perlubet hunc hominem colloqui. Perlubens. Cic. ad Q. Fr. lib. 2. In quibus, me perlubente, Seruius allisus est.

PERLVCEO, perluces, perluxi, perlucere, Tralucere, διαφαίνειν, transllucere. Plin. li. 10. cap. 54. Si contra lumen, cacumine ouorū apprehenso vna manu, putur & vniusmodi perluceat color. Vitatius Pelluceo, euphoniæ causa.

PERLVCIDVLVS, diminutiuum. Catullus in Rufū epig. 64.

PERLVCIDVS, a, um, & Pellucidus, Lucido, chiaro. διαφανής, à Perluceo vel Pelluceo. Est autem Pellucidum quod per medium sui lucem transmittit, ut aqua, vitrum. Col. li. 12. cap. 11. Coloratas, & perlucidas vuas. Mart. lib. 11. Crine nitens, niger vnguento, perlucidus ostro. Ouidius epistol. 21. Est nitidus, vitroq; magis perlucidus amnis. Membranæ oculorū perlucidæ. Cic. 2. de Nat. deo. Hor. 3. Car. Ode. 18. Arcaniq; fides prodiga perlucidior vitro.

PERLVCTVOSVS, a, um, valde luctuosus. Cic. ad. Q. Fr. lib. 3.

PERLVDO, is, pen. pr. Giuocare, scherzare, παίζω, ludo, Prop. l. 4. Eleg. 4. Vidit arenosis Tatium perludere campis.

PERLVO, ἀπολύω, multum lauo. Col. lib. 6. c. 8. Vino perluitur os. Ouid. 4. Met. Fonte suo formosos perluit artus. Hora. 1. epist. 15. Gelida cum perluor vnda. Perlutus, a, um, Col. lib. 9. cap. 16. Fauorum reliquiæ, aqua dulci perlutæ sunt, in vas æneum coniiciuntur.

PERLVSTRO, as, peragrando perspicio. Liu. 7. Perlustrauit hostium agros. Transfertur & ad animum. Cic. in Part. Huius materiæ perlustrandæ animo partes erunt omnes.

PERMACER, a, um, pen. pr. valde macer. Plin. l. 16. c. 8.

PERMADEO, permades, pe. co. Essere tutto humido, διυγραίνομαι, totus madeo, vnde Permadesco, totus madidus fio. Col. lib. 2. cap. 12. Si per manus, inutile est vdum mouere. Mart. lib. 5. Et effuso permaduisse croco. Col. li. 2. ca. 4. Si magnis imbribus terra permaduerit.

PERMAGNVS, a, um, ingens, valde magnus. Cic. 1. de Fin. Fieri per magna accessio potest. Idem 5. Verr. Tu illa permagno æstimas, Ter. Heau. Illud permagni referre arbitror.

PERMANEO, permanes, pen. cor. Durare, perseuerare. διατελέω, παραμένω, διαμένω, usque ad finem maneo. Cice. de Amic. Aliter amicitiæ stabiles permanere non possunt. Ouid. 14. Meta. Contempto munere Phœbi, Innuba permaneo. Trāslate pro perseuerare. Teren. in Hecy. Ira inter eas intercessit, quæ permansit diu. Cæs. 8. bel. gal. Solus ea Hedius ad id sempur permanserat in armis.

PERMANO, as, p. p. καταῤῥέω, manando penetro, uel peruenio, & habet fere post se accusatiuum, cum aliqua harum præpositionum Ad, vel In. Cic. lib. 2. de Nat. deo. Nec est, quod ab his ad hominum vitam permanere possit. Idem 3. Tus. Medicina, quę sanaret eam cupiditatem, permanat in venas. Idem 2. de Orat. Vt ad eorum mentes, apud quos agitur, mouendas permanare possint. Luc. l. 3. Permanare animam nobis per membra solere. Plau. in Cap. posuit pro diuulgari. Ne permanet palam hæc nostra fallacia. Ter. Ad. Ne ad patrem hoc permanet. Id est, ne pater rescisceat. Permanans, tis. Ci. 3. Tus. Conclusiunculæ non permanantes ad sensus. Permananter. Luc. l. 2. Vsqueadeo permananter uis peruallet eius. De magnete. Permanasco, is. Pla. Trin. Suo ne gnato crederem, ueve cuiquam, vnde ad eum id posset permanascere. i. unde potest rescisceere.

PERMANSIO, Cice. Lent. l. 1. epis. Nunquam præstantibus in rep. gubernanda uiris laudata est in una sententia perpetua permansio.

PERMATVRESCO, Diuenir perfettamente maturo, prorsus maturus fio. Colum. lib. 2. cap. 10. hoc semen vndi per autumnū, cum permaturuerit, tolli. Ouid. 4. Met. Nam color in pomo est, vbi permaturuit, ater.

PERMEO, as, are, Passare, penetrare, διαδύνω, penetro. Ci. 4. Aca. Quædam animalis intelligentia per omnia ea permeat & transit. Oui. 4. de Pon. eleg. 11. Dum litura nostra recurrēs Tot maria, & terras permeat. Pli. lib. 31. cap. 5. Alpheus in ea insula sub ima maria permeet.

PERMESSVS, fluuius Bœotiæ ex Helicone proueniens, Phœbo, & Musis sacer. Ser. l. 9. Virg. In Sileno: Tum canit errantem Permessi ad flumina Gallum. Declinatur etiam Permessis, idis, vel idos. Mart. l. 1. Quid tibi cum Cyrrha? quid cum Permessidos vnda?

PERMETIOR, tiris, Misurare, διαμετρεῖν, metior. Ci. 4. Ac. Vos huius magnitudinem, quasi decempeda permensi, refertis. Liu. 25. Altitudinem muri, quantū coniectura poterat, permensus. Vir. 3. Aen. Permensi classibus æquor. Iter durum permensus, Sta. 1. Syl. Permensus passuum, Col. l. 3. ca. 13.

PERMETVO, is, valde metuo. Vir. 2. Aen.

PERMINVTVS, a, um, valde exiguus. Ci. 2. Tus.

PERMIRVS, a, um, magnopere admirandus. Cic. 2. de Diu. Vt mihi permirum videatur, quenquam extare: ad Appium li. 3. Illud permirum mihi accidit.

PERMISCEO, es, Mescere, meschiare, συναμίγνυμι, miscendo cōfundo. Ci. 4. Ver. Quæ erant ætatis, ordinis, quæstusq; permiscuit. Idē in Ora. Ego autem sentio omnes in oratione quasi permistos & confusos pedes. Permistus, a, um, Ci. 1. de Diuin. Animi hominum, somno soluti, cernunt ea, quæ permisti cum corpore videre non possunt.

PERMISTE. Ci. 1. de Inu. Si genera ipsa rerum ponuntur, neque permiste cum partibus implicantur.

PERMISTIO. Ci. de uniu. Permistionis reliquias æquabat.

PERMISSIO. Liu. 17. Permissionem extra ciuiū corpora fieri iuberēt. Est & Permissio figura rhetorū, de qua l. 4. ad Her.

PERMISSVS, us, ui, in sing. num. quartæ declinationis, in plu. secundæ. Cic. 1. Off. Cū Annibalis permissu exisset è castris.

PERMITIS, te, p. p. valde mite, perfecte maturum. Col. li. 12. c. 41. Sorba uun permitia.

PERMITTO, is, Permettere, concedere, ἐάω, sino, concedo, tolero. Ci. Tus. Qui & amico permiserit, & se ostenderit de hoc toto genere nihil laborare. Interdum dedo, ἐπιτρέπω, παραδίδωμι, Cur. lib. 8. Ad præstitutum diem permisere se regi. Et in hac significatione dicimus, Permittere se fidei alicuius, & Permittere se in fidem. Cæs. 1. Bel. Gal. Se suaq; omnia in fidem, atque potestatem pop. Rom. permittere. Liu. 7. Nos ipsos, nostraq; omnia, cognitæ permittimus fidei. Interdum immitto, incito. Liu. li. 3. Concitant equos, permittuntq; in hostem. Sisenna lib. 3. apud Nonium. Et inde equum concitatum princeps ad hostium permittit aciem. Interdum precipito. Idem lib. 4. Multi permissis armis ex summo se permitterent. Interdum committo. Sal. Ea potestas per senatum magistratui maxima permittitur. Idem. M. Petreio legato exercitum permisit. Est etiam Permittere idem quod transmittere.

Col.li.8.c.8.Hoc genus casei potest etiam trans maria permitti.Permittit,Impersonale.Pli.li.4.ca. 14. Si coniectare permittitur.Permissus,a,um.Ci.Planco, in epist.ad Atti.l. 16.Quibus lege permissum erat,vt de Cæsaris actis cognoscerent.Lucan.lib.1. Pontifices,sacri, quibus est permissa potestas.

PERMODESTVS,admodum modestus.Cic.Att.lib.4.

PERMODICE, Col.lib.5.ca. 11. Permodice findito.Hoc est valde parum.

PERMOLESTE,Cic.ad Att.li. 15.De Pletorio,pmoleste tuli.

PERMOLESTVS,a,um,vehementer molestus. Cic. Att.lib.1. Non sunt permolesti.

PERMOTIO,Cic.4.Ac.Permotio naturalis.

PERMOVEO,ues,pen.cor.*Mouere grandemente*,ἐξάγω, vehementer mouere.Ci.5.Ver.Si quem aratorum fugæ,calamitates, exilia denique non permouent. Cæs.1. Bel.Gal.His rebus adducti, & auctoritate Orgetorigis permoti. Ci. in Ora. Miseratione mens iudicum permouenda est.Permotus mente,quasi de mente remotus, pro insano.Ci.1.de Diu. Quod maxime contingit aut dormientibus,aut mente permotis.

PERMVLCEO,es,*Mitigare,ammollire*,καταψάω, lenio, mollio, leniter attrecto.Cic.Concione Metelli permulsa,atque recreata.Stat.li.4.histo.Lenita iam ita, postera die liberalibus verbis permulcti sunt. Ci. de Sen. Præterita ætas nulla consolatione permulcere posset stultam senectutem. Ouid. 4.Fast.Terq; manu permulsit eum. Cic. in Orat. Sonus & numerus permulcent aures.

PERMVLTVM,Cic.1.Off.In omni iustitia permultũ interest.

PERMVLTVS,a,um,valde multum.Cic.4.Ac.Antiochus permulta dicebat.Hora.1.Ser.Sat.5. Campanum in morbum, in faciem permulta iocatus. Permulto, aduerbium. Cic.2. de Diuinat.Cum Chrysippus permulto clariora, & certiora esse dicat.

PERMVNDVS,Varro 3.de re rust.ca.7. Permundæ sunt hæ volucres.

PERMVNIO,is,*Fortificare*,κατασφάττω,valde munio,aut absoluo quod munire inceperam.Liuius 30.Quæ monimenta inchoauerat,permuniit.Tacit.li.5.Locorum opportuna permuniuit.Permunitus,a,um,Liu.7.Cum ante mœnia castris permunitis consedissent.

PERMVTO,as,ἀνταλλάττομαι,simplex muto.Cic.in Catil. Si Catilina sententiam permutauerit.Idẽ.1. Off. Effectumq;, vt permutandis facultatibus nulla re egeremus. Permutare pecuniam,est curare,vt per trapezitam aut argẽtarium alio in loco reddatur. Cic.lib.1.Epist.Ait se curasse, vt cum quæstu populi pecunia permutaretur. Permutare remp.pro perturbare. Ci.3.de Leg.Gracchus omnem reip.statum permutauit.Permutare,pro emere.Pli.l.31.c.8. Singulis millibus nummum permutantibus congios pene binos. Idem li.9.c. 55.Permutare quidem pretio noluit,alia ve merce.

PERNA,æ,à pede, vel à Græco, πτέρνα, *Prescîutti*,dicuntur autẽ Pernæ tam priores, quàm posteriores coxæ porcinæ salitæ cum toto pede:quas Mart.Petasones appellat.Pli.li.8.c.51. Suspensæ pernis prioribus.Apud Antiquos,testibus Nonio & Festo,Perna pedem significabat:vnde & Copernes dicũtur,qui longis sunt pedibus, genibusq; plus æquo coniunctis.Ab huius pernæ similitudine,piscis quoq; genus Perna dicitur,ex concharum genere. Pli.li.32.ca.11.

PERNAVIGO,as,Pli.li.1.ca.67.Pars tota vergens in Caspium mare pernauigata est Macedonum armis.

PERNECESSARIVS,a, um, ἀναγκαῖος, admodum necessarius. Cic.ad Att.li.5.Non esse Romæ meo tempore pernecessario,submoleste fero.Pernecessarius valde cõiunctus,& propinquus.Cic.pro Flac.Contendisse à Lęlio paterno amico ac pernecessario.

PERNEGO,as,p.cor.*Negare al tutto*,ἀποφάσκω, omnino negare.Ter.in Prolo.Eun.Id vero pernegat.Pla.Men.Pernegari non potest.Tibul.lib.1.El.6. Sic etiam de me pernegat illa viro.Pernegatur impersonale.Cic.6.Verr.

PERNICIABILIS, ad necẽ omnia ducens.Curtius li.7. Rigor niuis insolitus plurimorum oculis perniciabilis fuit. Tacitus.li.4.Perniciabile reo.

PERNICIALIS,ὀλέθριος,quod perniciem affert.Pli.li.24. c.1. Pernicialia brassicæ cum vite odia.Perniciales morbi,exitiales.Liui.27.Pli.lib.15.ca.18.Cato perniciali odio Carthaginis flagrans.

PERNICIES,perniciei, exitium, à Perneco,as: neco autem à nex,necis. Nonius: Pernicies, periculum, exitium. Ter. in Ad.Pernicies communis adolescentium.

PERNICIOSE,exitialiter.Pli.li.17.ca.22.Sic perniciose luxuriat.Cic.de Leg. Quo perniciosius de rep. merentur vitiosi principes.

PERNICIOSVS,a,um,ὀλέθριος,pro perniciem afferente. Ci. 1.de Inu.Is perniciosus ciuis patriæ alit.Hor.2. Ser. Sat.7.

PERNICITAS,*Velocità*,ὠκύτης,velocitas.Pli.li.7.ca.2. Pernicitatis eximiæ. Liu.9.Pernicitas pedum inerat,quæ cognomen etiam dedit.

PERNIGER,a,um,valde nigrum.Plau.Pœn.Ore paruo,oculis pernigris.

PERNIMIVM,nimio,plus satis.Ter.Adel. Pernimiũ interest.

PERNIO,onis,*Spernaglia, Buganza*,χίμεθλον,morbus pedum ex nimio frigore proueniẽs,& calcaneum infestans præcipue. Pli.li.20.ca.3.Rapũ domesticũ perniones feruens impositum sanat.Diminutiuũ est Perniunculus.Idem li.26. ca.11.

PERNIX,cis,& Pernitor,ris,*Laborioso*,πολύπονος,ἐπίπονος,καματηρός,qui multum nititur,& diu in re aliqua perseuerat. Virg.3.Ge.Et inter Dura iacet pernix instrato saxa cubili. Hor.li.2.Car.Pernicis vxor Appuli.Aliquãdo sumitur pro celeri.Virg.li.4.Aenei.Pedibus celerem,& pernicibus alis. Hinc perniciter.Pli.li.8.ca.14.Vt Liuius li.26.

PERNOBILIS,le,Cic.6. Ver. Epigramma Græcũ pernobile.

PERNOCTO,as,*Star di notte*,διανυκτερεύω,παννυχίζω, noctem totam aliquo in loco transigo,siue vigilando,siue dormiendo,siue aliud quid operis faciendo.Ter.in Ad. Si hic pernocto,causæ quid dicam.Idem in Hec.Qui meretricem amaret,& pernoctaret foris. Cic. pro Clu. Cum esset adolescẽs apud mulierculam quandam, atque ibi pernoctaret. Idem pro domo.Propter inopiam tecti in foro pernoctans.

PERNOSCO,is, perfecte nosco. Pla. Mer.Amici,qui infideles fient,nequeas pernoscere. Ter. And. Non satis me pernosti etiam,qualis sim.Cic.de Fato:Qui se profitebatur hominũ mores,naturasq; ex corpore,oculis,vultu, fronte pernoscere.Horat.2.Ser.Sat.4.Est operæ pretium duplicis pernoscere iuris Naturam.

PERNOTESCO,scis, scere, vnde pernotuit impersonale, pro pfecte cognitum est,Tacitus.l.14.incolumem esse pnotuit.

PERNOX,pernoctis,*Che dura tutta la notte*,παννύχιος, gen. omnis,per totam noctem durans:Gel.lib.2.ca.1. Stare solitus Socrates dicitur,pertinaci statu perdius,atque pernox. Sic Luna pernox dicitur,cum per totam noctem lucet. Pli.li.2. ca.9.Liuius lib.5.Luna pernox erat.

PERNVMERO,ras,rare, *Annumerare*,καταριθμοῦμαι, numero recensere. Plau.Epid.Argentum pernumeratum est. Catu. ad Lesbiam, epigrã. 7.Quæ nec pernumerare curiosi possint. Liui.28. Paucos moratus dies, dum imperatam pecuniam Illergetes pernumerarent.

PERO,onis,*Burosega*,ἐμβάς,genus calceamenti rustici,ex corio crudo contra niues,imbres,& frigora. Iuue. Sat. 14. Quem non pudet alto per glaciem perone tegi. Virg.li.7. Priscos Latinos perone in bellis vsos ostendit,cum inquit:Crudus tegit altera pero.Peronatus,a,um,peronibus calceatus. Persius Sat.11.

PEROBSCVRVS,a,um,valde obscurus.Cic.1.de nat.de.

PERODIOSVS,a,um,valde odiosus.Cic.Att.li.10.

PEROLEO,peroles,pen.cor.valde oleo.Luci.li.30.

PEROPPORTVNVS,a,um,pen.pro.valde opportunus.Ci.2.de Or.Requiescam in Cæsaris sermone,quasi in aliquo peropportuno diuersorio.Peropportune.Cice.7.Verr. Peropportune fortuna te obtulit.

PEROPVS est,pro valde opus.Ter.in And.

PERORIGA,æ,dicitur quo adiuuante equa alligata equum citius admittit.Var.lib.2.de re rust.c.7. Peroriga appellatur, quisquis admittit.

PERORNO,as,valde orno. Tacit.lib. 16. Detraheret senatui, quẽ perornauisset,infamiam.Perornatus,Cic.de cla. Orat.

PERORO,as,*Conchiudere*,ἐπιλέγω,finio orationem,& epilogũ impono.Cic.pro.Quintio.Hæc ita cum docuero, perorabo.Idem.4.Ac. Quoniam satis multa dixi,est mihi perorãdum.Idem.2.de Orat.Alii iubent,antequam peroretur, ornandi aut augẽdi caussa digredi, deinde concludere, ac perorare. Perorare orationem,pro finire sermonẽ.Cic.2.de Legibus.Video Platonis omnem orationem de Legibus perorata mvno æstiuo die:id est,dialogum totum die vno ęstiuo peractũ.Cic.pro Quinct.Queritur,priore patrono caussam defendente,nunquam perorari potuisse. Vnde Peroratio, ἐπίλογος,finis,& conclusio orationis.Cic.de Cla. Orat. Extat eius peroratio,qui epilogus dicitur.Aliquando accusatiuo iungitur,Cic.pro Quintio:Mihi perdifficile esse cõtra tales oratores non modo tantam caussam perorare,sed omnino verbum facere conari.Aliquando accusatiuum habet cum In.Pli.l.ca.1.Delentem cuncta maiorum placita,& rabie quadam in omnes æui medicos perorantem.

PEROSVS,a,um,*C'hà in odio*,διαμισῶν,ex Per,& Osus:qui valde odit.Col.li.10.Neque ea curatorem fraudulentum tantum,sed etiam immundam segnitiem perosa est. Quinct.l. 1.Qui modo legitimam disciplinam non sint perosi.

PERPACO,

PERPACO,as,*Ilo*,cacatum reddo. Liu. 36. Omnibus perpacatis. Pli. de viris Ill. Curius Samnites vsque ad mare superum perpacauit.
PERPARCE, Ter. in And. Tu quoque perparce nimium.
PERPARVM. Ci. 5. V. Perparũ ex illis lucris ad sese peruenire.
PERPARVVS, admodum paruus. Cic. 1. de Leg. perparua sunt. Lucr. lib. 3. Ergo animam totam perparuis esse necesse est Seminibus nexam per venas. Perparuulus dimin. C. 6. Ver.
PERPAVCVS, minime multus. Ter. Eun. Homo est perpaucorum hominum. Cic. 4. Acad. Erat germanissimus Stoicus. Perpauculus, diminutiuum. Cice. 1. de Legib. Perpauculis passibus.
PERPAVEFACIO, cis, valde pauefacio. Plaut. Sticho: Perplexabiliter earum hodie perpauefaciam pectora.
PERPAVLVM, *Molto poco*, ex Per, & Paulum, quod à Parum deriuatur. Cic. 1. de Fin. Declinare dixit atomum perpaulum. Perpaululum, dimin. Cic. 2. de Or. Perpaululum loci reliquum est arti.
PERPAVPER, ra, rum, *Molto pouero*, valde pauper. Cic. Att. li. 6.
PERPAVXILLVM, diminutiuum. Plau. Cap.
PERPELLO, lis, *Indurre, sforzare*, ἐπάγω, impello. Plaut. Bacch. Cõmpuli, & perpuli, mihi omnia ut crederet. Ter. in And. Orare, usqueadeo, donec perpulit. Liu. lib. 2. Multitudinẽ perpulit ut imperium regi abrogaret. Idem 2. Nec tamen perpelli potuere, ut acie dimicarent.
PERPENDICVLARES, re, ἐπικάθετον, Geometræ vocãt, quod ex superiore loco in inferiorem dimittitur, ea rectitudine, qua plumbum propendet ex perpendiculo. unde radios Solis perpendiculares habere dicuntur, qui Solem habent recte supra caput imminentem.
PERPENDICVLVM, li, *Archipenzolo*, κάθετος, instrumentum fabri materiarij, seu cæmentarii, quo plumbo à filo & gnomone pendente, rectitudo, seu obliquitas operis perpenditur, id est, examinatur. Asconius: Perpendiculum, linea laterum æqualitatem à summo ad imum altitudine probãs. Vitruu. lib. 7. Longitudines ad regulam, & lineam, altitudines ad perpendiculum, anguli ad normam respondentes exigantur. Cice. 2. Ac. Vt citat Nonius: Non egeremus perpendiculis, non normis, non regulis. Perpendiculi inuentor fuit Dædalus, teste Plin. lib. 7. cap. 56.
PERPENDO, dis, ἐξετάζω, σταθμῶμαι, probe examino, diligenter considero. Cic. pro Mur. Hæc si perpendere ad disciplinæ præcepta velis, reperientur prauissima. Iudicio acri perpendere, Lucr. lib. 2. Perpensus, particip. Col. li. 3. cap. 3. Per pensum, & exploratum habeamus, an locupletet patrem familias vinearum cultus.
PERPENSE, *Põderatamẽte*, ἐξηκριβωμένως, examinate, põderate
PERPERAM, pen. cor. *Malamente*, κακῶς, πονηρῶς, præpostere, praue, peruerse. Plaut. Semper agit perperam. Recte, & perperam, contraria. Cice. pro Cec. Seu recte, seu perperam facere cœperunt.
PERPERVS, ra, perum, *Ignorante, rozzo*, πέρπερος, teste Nonio, indoctus, stultus, rudis: seu, ut alii interpretantur, procax, temerarius, aut etiam leuis & inconstans. Accius in Pragmat. apud eundem Nonium: Describere eum minor perpetos populares.
PERPERITVDO, ritudinis, *Maluagità, rozzezza*, περπερεία, modo prauitatem, modo stultitiam significat. Accius in Pragmaticis: Ductabilitate nimia vestra, aut perperitudine.
PERPES, perpetis, pen cor. *Perpetuo*, ἀΐδιος, generis omnis, perpetuus. Plau. in Amphi. Quieui in naui noctem perpetem.
PERPESSVS, *Che ha patito*, πέπονθώς, partici. à verbo perpetior. Cic. 12. lib. Epist. Vt mihi tam multa pro se perpesso, atque perfuncto, hoc concederer. Perpessu, posterius supinum à verbo Perpetior. Cic. 4. de Fin. Dolorem asperum, atque difficilem perpessu. Idem 2. Tusc. O multa dictu grauia, perpessu aspera.
PERPETIM, p. c. *Perpetuamente*, εἰς ἀεί, perpetuo. Pli. l. 20. c. 4.
PERPETIOR, teris, perpessus sum, *sopportare*, patior. Ter. Eun. Non perpeti meretricum contumelias? Cic. ad Cœl. lib. 2. Nonne tibi affirmaui, quiduis me potius perpessurũ, quàm ex Italia exiturum? Perpessio, actus perpetiendi. Cice. 2. de Inuen. Patientia est, rerum arduarum ac difficilium voluntaria, ac diuturna perpessio.
PERPETRO, as, p. c. *Mandare ad effetto*, διαπράττομαι, ex Per, & Patro, significat perficio, & plerunque in malam partem. Plaut. in Cas. Cur. non id perpetrem, quod occepi, ut nubat mihi? Idem Truc. Quod incœpit, nisi efficere perpetrat. Liui. 1. Posteaquam iuuenes perpetrata cęde pergere ad se gratulantes vidit. Nonnunquam accipitur & in meliorem partem: ut Sacrificio rite perpetrato, apud Liu. 44.
PERPETVALIS, le, καθολικός, vniuersalis. Quint. lib. 2. ca. 14.
PERPECVARIVS, teste Budeo in titulum de Locat. præd. ciuil. vel fiscal. conductorem & colonum significat, qui perpetuo rem conduxit. Sunt etiam alibi Fundi perpetuarij, ad distinctionem emphiteutericorum.
PERPETVITAS, tis. Cice. in Tusc. Perpetuitas, & constantia doctorum.
PERPETVO, as, *Perpetuare*, ἀϊδίζω, perenno, continuo sine intermissione. Plaut. in Pseu. Non est iustus amator, nisi qui perpetuat data. Næuius: Miserum me, cui datum est, ut hunc solus perpetuem laborem.
PERPETVVS, a, um, *Perpetuo, continuo*, διηνεκής, continuus, minime interruptus. Oui. 1. Met. Primaq; ab origine mundi Ad mea perpetuum deducite tempora carmen. Plaut. in Asia Opto mihi hunc annum perpetuum huius operas. Cic. 3. in Catil. Atque ut in perpetua pace esse possitis, prouidebo. Accipitur & pro perenni. Cic. 4. Catil. Ignem Vestæ perpetuum & sempiternum. Plaut. in Cistel. Vt sunt humana, nihil est perpetuum datum. Nonnunquam quod tam generale est, ut semper habeat locum. Celsus libr. 2. cap. 10. Cum sit minime crudo sanguis mittendus, tamen ne id quidem perpetuum est.
PERPETVVM, *Continuamente*, ἀεί, αἰεί, assidue, uel semper. Plau. in Epid. Perpetuum valuisti? Pro eodem etiã dicimus perpetuo. Idem in Men. Meliore est opus auspicio, liber perpetuo ut fiem.
PERPICTVS, a, um, partic. à Perpingo, exacte pictus. Ouid. 10. Met.
PERPLACEO, es, pen. corr. *Piacere molto*, valde placeo. Teren. Heaut. Vide legem, quam T. Fadio scripsit. T. Vissellius, ea mihi perplacet.
PERPLEXVS, a, um, *Intricato, inuiluppato*, ἐπίπλοκος, ἐμπεπλεγμένος, inuolutus, uel implicitus. Plin. lib. 9. cap. 2. Perplexis, & in semet conuolutis seminibus. Per translationem accipitur pro obscuro, & ita inuoluto, ut commode intelligi nõ possit. Liu. 34. Ex his Menippus ignorare se dixit quidnam perplexi sua legatio haberet. Liui. 30. Singulos amicorum patris tentare sermonibus perplexis instituit. Inde Perplexe, obscure, & implicite. Teren. in Eun. Pergin, scelesta me cum perplexe loqui? Pro eodem etiam legimus Perplexũ Plaut. in Sticho: vtrum ego perplexin laceßam oratione. Inde Perplexor, aris, perplexum facere, & in dubium vocare. Idem in Aul. At scio, quo uos pacto solearis Perplexarier. Perplexabilis, perplexus, cum scilicet aliud audiatur, aliud sentiatur. Idem in Asin. Neque vllum verbum faciat perplexabile. Perplexabiliter. Idem in Sticho. Perplexabiliter hodie earum pauefaciam pectora.
PERPLICATVS, interiecta coniunctione per Tmesim extulit. Luc. lib. 2. Aut magis hamatis inter se, perq; plicatis.
PERPLVO, is, ere, *Trapiouere*, διαβρέχεσθαι, per medium pluere. Quinctil. lib. 6. cap. 3. Cum cœnaculum perplueret. id est per medium pluuiam admitteret. Plaut. Most. Perpluũt tigna. Perpluit in pectus meum, per translationem. Plaut. in Most. Hæc illa tempestas mea, quam mihi Amor & Cupido In pectus perpluit meum. Idem Trin. Benefacta benefactis aliis pertegito, ne perpluant.
PERPLVS, perpluris, omnis generis. Plin. lib. 13. cap. 24. Spondet iugero eius, annuos perplures, vel mediocri solo, reditus. Perplurimum, aduerb. ut, Perplurimum refert, Plin. libr. 2. cap. 54.
PERPOL, aduerbiũ esse iurandi quidam putauere apud Plau. in Cas. Perpol: sæpe peccas. Et apud Teren. Hecy. Perpol quàm paucos reperias meretricibus fideles amatores. Verum Donatus in hunc locum sic ait: Ordo est, Pol perquam paucos reperias. nam Perpol non est Latinum. Ex quo patet, apud Plautum in præcedenti exemplo ordinem esse talem, Pol persæpe peccas.
PERPOLIO, perpolis, pen. cor. διαπονῶμαι, ἐξεργάζομαι, valde polio, absoluo. Cic. 2. de Ora. Perpoliuit illud opus. Idẽ Atti. l. 14. Librum meum perpoliui. Idem 1. de Orat. Perfecti in dicendo, & perpoliti homines. Perpolitio, onis. Ad Her. li. 4. Verborum exornatio est, quæ ipsius sermonis insignita continetur perpolitione.
PERPOPVLOR, laris, pen. cor. διαπορθεῖν, totum populor, & vasto. Liuius 22. Annibal emissus è manibus perpopuletur Italiam.
PERPOTATIO, onis, Cic. in Pis. Quid cum tuis sordidissimis gregibus intemperatissimas perpotationes prædicem?
PERPOTO, as, totum tempus in potarionibus consumo. Ci. 7. Ver. Totos dies sito, perpotabat: Ibidem: Prætore tot dies eum mulierculis perpotante. Lucr. lib. 1. Perpotet amarum absynthi laticem.
PERPRVRISCO, is, admodũ prurio. Pla. Stich. Suanẽ cãtationẽ aliquã occipito, ubi pprurifcamus vsq; ex vnguiculis.
PERPVLCHER, valde pulcher. T. Eũ. Perpulchra credo dona.

Perpurgo,as, *Purgare perfettamente*, ἐκκαθαίρω, omnino purgo. Cic. 2. de nat. de. Ceræ ante partum perpurgant se quadam herbula. Perpurgatis auribus, translate dixit Plau. in Mil. Perpurgatis ambo damus tibi operam auribus. Perpurgare locũ aliquẽ, pro expedire. Cic. 2. de Diuin. Cũ fundamentum esset philosophiæ positum in finibus bonorum, & malorum, perpurgatus est is locus à nobis quinque libris.

Perpusillus,a,um, vt, Perpusillus homo. à quo Perpusillũ, aduerbium. Cic. 2. de Ora. Perpusillum rogabo.

Perputo,as, perfecte puto, declaro, vel potius profero. Pla. Cist. Nunc operam date, Vt ego argumẽtum hoc vobis plane perputem.

Perquam, *Molto*, ὑπερσφόδρα, cõposita dictio, fere semper positiuis adiungitur, & verbis, significatq; maxime. Plau. in Rud. Propulit perquam indignis modis. Pli. epist. 147. perquam velim scire. Aliquando inuenitur cum superlatiuo. Curtius lib. 4. Perquam maximo potest exercitu comparato.

Perquiro,ris, pen. pro. *Cercare diligentemente*, διαζητέω, diligenter quæro. Cæs. 6. Bel. Gall. Aditus viasq; in Sueuos perquirit. Ouid. 3. Met. Cum pater ignarus natam perquirere Cadmo Imperat. Ci. 5. de Fin. Videmus, vt pueri, ne verberibus quidem à contemplandis rebus deterreantur. Perquirere pro interrogare. Cic. pro Cœ. possum etiam illa ab accusatore perquirere. Perquirit, impersonale. Cic. pro Clu. Ne multa, perquiritur à coactoribus. Perquisitus, a, um. Pli. li. 28. ca. 4 Inuentis omni cura perquisitis.

Perquisite, aduerb. Cic. 5. de Inu. Quæ pertinere ad dicendum putamus ea nos commodius, quàm ceteros, attendisse non affirmamus, sed perquisitius & diligentius conscripsisse pollicemur. Perquisitor. Plau. Stich. Maleuoli perquisitores auctionum.

Perrado, Cic. 2. de Fin. Istorum verborum amore, quæ perraro appellantur ab Epicuro. Horat. 2. Ser. Sat. 5. Perraro hæc alea fallit. Cic. pro Rosc. Am. Perraro venit in oppidũ.

Perrarus,a,um, valde rarum. Pli. li. 31. ca. 3. Perrarum est, vt leuior sit aliqua. Liu. 6. Perraræ per ea tempora literæ fuere.

Perrepo, καθερπύζω, rependo aliquò peruenio: & æque de inanimatis, ac de animalibus dicitur. Col. li. 8. ca. 15. Maceries opere tectorio læuigatur extra, intraq;, ne felis, aut vipera perrepat. Idem li. 4. ca. 14. Si longius, quàm ritus agricolarũ permittit, brachiis in aliena iugorum compluuia vitis perrepserit. Idem lib. 6. ca. 5. Cauendum est, ne ad præsepia sus, aut gallina perrepat. Tibul. lib. 1. Ele. 2. Non ego tellurem genibus perrepere supplex.

Perrepto,as, frequen. à Perrepto: tarde, & cum labore perambulo. Ter. in Ad. Perreptaui vsque omne oppidum.

Perridiculus, valde ridiculus. Cic. 4. Ver. Quid in prouincia facturus esset, perridiculi homines augurabantur. Idem. 2. de Orat. Est eorum doctrina, quantum ego iudicare possum, perridicula Perridicule, pen. cor. aduer. Cic. de Or. Si quid perridicule possis, vitãdum est oratori vtrunq;, ne aut scurrilis locus sit, aut inimicus.

Perrodo,is, p. p. *Rodere*, διατρώγω, rodendo penetror. Pl. li. 34. ca. 28. Valet purgare, sistere, excalfacere, perrodere. Idem lib. 30. ca. 16.

Perrogo,as, pen. cor. Perrogare proprio dicebantur consules, qui sentẽtiã rogabant. Taci. li. 20. Cũ perrogarent sentẽtias consules. Pli. epis. 87. Cum sententiæ perrogarentur.

Perrumpo,is, *Rompere nel mezzo, intrare con impeto*, διεξέρχομαι, διεξελαύνω, διαῤῥήγνυμι, per medium rumpo. Col. li. 2. Omnes radices herbarum perruptæ necantur. Li. l. 8. Qui aliquoties impetu capto, perrumpere non poterat hostium agmẽ. Aliquando pro irrumpere vi. Cæsar. 7. Bel. Gal. perrumpere nituntur. Iungitur aliquando accusatiuo cum Ad. Liu. 26 Nec per castra eorum perrumpi ad Capuam posse. Aliquando etiam cum In. Li. 3. Iam in vestibulum templi perruperant. Perrumpere leges, violare. Luc. li. 1.

Persæpe, valde sæpe. Cic. de Ami. Hor. Epo. 14. Qui persæpe caua testudine fleuit amorem.

Persalsus,a,um, valde salsus. Cic. 2. de Orat. Persalsum illud est apud Næuium. Quid ploras pater? Persalse. Cic. ad Quinct. Frat. lib. 2. Persalse, & humaniter etiam mihi gratias agit.

Persaluto,as, *Salutare per nome ogn'uno*, frequenter saluto, vel ad vnum omnes saluto. Cic. pro Fal. Ita ambitiosus, vt omnes persaluiet.

Persancte, valde sancte. Ter. Hecy. Bacchis deierat persancte, Pla. Persancte iurauit se facturum.

Persano,as, *Sanare perfettamente*, omnino sano. Pli. li. 20. c. 22.

Persapiens, tis, om. gen. valde sapiens. Cic. de prou. cons.

Persapienter, Cic. pro Mil.

Perscienter, admodum scienter Cic. de Cla. Or. Ad infirmitatem laterum perscienter contentionẽ omnẽ remiserat.

Perscindo,is, *Fendere nel mezzo*, διαῤῥήγνυμι, per medium scindo. Liu. 21. Omnia perscindẽte vento. Tibul. li. 1. Eleg. 13. tenuem perscindere vestem. Lucr. li. 6. nubem cum perscidit atram.

Perscribo,is, *Scriuere molto*, ἀναγράφω, διαγράφω, ad finem vsque scribo. Liu. in præfar. li. 1. Facturus ne sim operæpretium, si à primordio vrbis res gestas populi R. perscripsero. Aliquando est in tabulas publicas, actaq; referre. Cic. ad Plan. Ita est S. C. perscriptum, vt à me de scripto dicta sententia. Idem. 6. Ver. Literas publicas proferunt: in quibus ostendunt omnia, quæ dixi ablata, esse perscripta. Inuenimus aliquando cum accusatiuo cum In: vt, Perscribere in tabulas publicas. Cic. 3. Ver. In tabulas publicas ad ærarium perscribenda curauit. Perscribere pecuniam, ponitur aliquãdo pro reddere pecuniam creditori. Ter. in Phor. Næ ego perscripsi, quibus debui. Vbi Donatus: Perscripsi, multis per scripturã reddidi, multis dedi. Perscriptum dicitur, quod literis consignatum est, & monumentis antiquis continetur. Cic. de Arusp. resp. Hoc si minus ciuili iure perscriptum est, lege tamen naturæ communi iure gentium sancitum est, vt nihil mortales vsu capere possint.

Perscriptio, actus perscribendi. Cic. ad Met. lib. 5. Illud S. C. ea perscriptione est, vt, dum id extabit, officium meum in te obscurum esse non possit. Perscriptiones pro contractibus, & instrumentis pactorum posuit Cicero, quod vulgus appellat Registrum. Cic. 5. Phil. Illa vero dissipatio pecuniæ publicæ ferenda nullo modo est per quam septies milliẽs perscriptionibus donationibusq; auertit. Idẽ pro Flacco posuit pro syngrapha, sic inquiens: Perscriptiones cum mulierculis aperta circunscriptione fecisti.

Perscriptor, oris, qui formulas concipit. Cic. 5. Ver. Scribam suum, dicit Verres, huius perscriptorem fœnerationis fuisse.

Perscrutor, taris, *Cercare con diligenza*, ἐξερευνάω, σκαλεύω, diligenter inquirere. Pla. Aul. Perscrutabor fanum, si inueniam vspiam aurum. Cic. 1. Off. Præmittebatq; de stipatoribus suis qui perscrutarentur arculas muliebres.

Persea, pen. cor. περσέα, arbor est, inquit Dioscorides, fructũ ferens stomacho accommodatum, & qui edendo sit. huius arboris meminit & Stra. li. ult. comã ei perpetuam tribuẽs & fructum magnitudine pyri, figura oblonga, amygdalæ modo putamine inclusum, & corio. Plutarchus auctor est, perseam arborem in Aegypto Isidi gratissimam esse, quod fructum ferat cordi similem, folium vero linguæ. Galenus quoque in Aegypto perseam se vidisse testatur magnis arboribus comparandam: cuius (inquit) pomum in Perside tã præsentis veneni esse tradunt, vt vescẽtes interimat: in Aegyptum vero translatam, & peregrinatione mitigatam, poma ferre cibis idonea, turbinata pyri facie. Ex quibus omnibus satis constat, perseam arborem sui generis esse, & à nostrate persica omnino diuersam.

Perseco,cas, pen. cor. *Tagliare in mezzo*, διατέμνω, medium seco. Cic. 4. Ac. Rerum naturas persecare, aperire possumus. Liui. 40. Id persecare nouum Prætorem, ne serperet iterum latius.

Persector, aris, diligenter sector, perscrutor. Luc. li. 2

Persegnis, gne, valde segnis. Liui. 25. Pedestre prælium per segne.

Persenex, huius persenis, pe. cor. gen. omnis, valde senex. Suet. de cla. gram.

Persentio,is, *Sentire*, αἰσθάνομαι, sentio. Virg. 4. Aen. Magno persensit pectore curas. Ibidem: Quam simul ac tali persensit peste teneri. Persentisco, is, inchoatiuum, percipere aliquid fieri. Plau. Merc. Non poteras persentiscere, Illam esse amicam tui viri. Ter. Heaut. Quot res dedere, vbi possem persentiscere, quæ vidi.

Persephone, à Græcis dicit Cereris filia, quæ à nobis Proserpina, quàm ab Orco in Sicilia raptam fuisse poetæ fabulantur. Ouid. 4. Fast.

Persequor, eris, *Perseguire, perseguitare*, in bonam & malam partẽ. Aliquando enim idem est quod sequor, nisi quòd quãdam perfectionem addere videtur præpositio. Ter. in And. Is bellum hinc fugiens, meq; in asiam perseuero. Cic. ad Q. Fr. l. 2. Mea mandata digeras, persequare, conficias. Idem in Pis. Extrema si persequitur, qui inchoauit, iam omnia perfecta videbimus. Sic, promissa factis persequi, pro, quæ verbis promisimus, re ipsa comprobare. Persequi imperium patris, pro facere. persequi ius suum, pro defendere. In malum significat insectari, vlcisci. Cic. 11. Phil. Quoniam hostis iudicatus est Dolabella, bello persequendus. Hinc Persecutio, in bonam, & in malam partem. Cic. in Ora. Cum in altera gratiæ, gloriæ, præsidii plurimum esset: in altera persecutionum, cautio numq; præceptio.

PERSERO, tis, κατασπείρω, diuulgo, Plau. Inde uenisse peserit.

PERSES, rex Macedonum, qui ab Aemilio victus, & captus, ductus est in triunphum Romam cum filiis: perijtq; in carcere animi mœrore confectus.

PERSEVERANTER, Liui. 4. Patres bene cœptam rem perseuerantertueri. Idem 11. Vereor, ne perseuerantius sæuiant.

PERSEVERANTIA, tiæ, ἐπιμονὴ, καρτερία, est in ratione bene considerata, stabilis, ac perpetua permansio. Cic. 5. Verr.

PERSEVERO, as, pen. pro. *Continouare*, καρτερῶ, διατελέω, ex Per, & seuerus, est cum constantia animi, & quasi quadam seueritate continuare. Cic. de Amic. Orestes autem, ita ut erat, Orestem se esse perseueraret. Cæs. 5. Bel gal. Cotta se ad armatum hostem iturum negat, atque in eo perseuerat. Perseueratum est, impersonaliter. Cic. 6. Verr. Non est ab isto primo illo aduentu perseueratum. Perseuerans, nomen ex participio. Col. in Præfat. lib. 1. Perseuerantissimo colendorum agrorum studio.

PERSEVERVS, a, um, ut, Imperiũ perseuerũ, apud Tacit. li. 15.

PERSEVS, sei, & Perses, is, vel Persi, περσεύς, sicut Achilles, is, vel, li, vel Achilleus, ei, Iouis filius fuisse fertur ex Danae, Acrisij Argiuorum regis filia, quam Iupiter, commutatus in speciem aurei imbris, vitiauit. Hic Andromedam, Cephei filiam, marinæ beluæ obiecta, periculo liberauit, liberatam vxorem duxit: acceptoq; deinde à Vulcano adamantino ense, quem vocant Hapen, Medusam vnam Gurgonibus, quæ se aspicientes omnes in saxa cõmutabat, occidit.

PERSEVS, a, um, Pro. l. 3. Sectaq; Persea Phocidis arua manu.

PERSIS, idis, περσὶς, Orientalis regio Asiæ, à Perse, seu, Perseo rege sic dicta: cuius populi Persæ dicti sunt. Habet, ut Ptolemæus scribit lib. 5. à Septentrione Media, ab Occasu Susiana, ab ortu Solis duas Carmanias, à Meridie parte sinus Persici. Primus i ea rex (ut refert Iustin. l. 1.) fuit Cyrus.

PERSICA, περσικὴ, arbor humilis, folio amygdalæ paulo maiore, flore subpuniceo, pomo carnoso, succulento. Nomen accepit à Perside Orientis regione: vnde primum hoc arboris genus in nostrum orbem est aduectum. vide Plin. libr. 15. cap. 12.

PERSICVS, a, um, ex Perside. Iuuen. Sat. 14. Nec Crœsi fortuna vnquam, nec Persica regna Sufficerent animo. Ponitur quandoque pro diuite. Hor. lib. 1. Car Persicos odi puer apparatus.

PERSIDEO, es, pen. cor. *Durare*, permaneo. Pli. lib. 17. cap. 24. Lapsa persidet.

PERSIDO, dis, pe. pro. *Penetrare*, καταφέρομαι, deorsum feror, descendo penetro. Lucret. lib. 1. At neque quo pacto persederit humor aquai, Visum est. Virg. 3. Geor. Vbi frigidus imber Altius ad viuum persedit. id est, (inquit Seruius) medullas, & ossa penetrauit.

PERSIGNO, as, are, *Suggellare*, κατασημαίνω, obsigno. Liuius 15. Sacris conquirendis, donisq; persignandis.

PERSIMILIS, le, Cice. Partit.

PERSISTO, is, per euero. Cice. 1. de Diuin. Petinacissimus fueris, si i eo persticeris. Liu. 18. Nisi ĩ eadẽ impudẽtia persistas.

PERSIVS FLACCVS, Volaterris, Hetruriæ oppido, natus est. Constat eum claruisse iisdem fere temporibus, quibus Domitius Nero imperium vrbis Romæ suscepit.

PERSOLATA, herbæ genus quam (ut ait Plin. lib. 25. cap. 9. (Græci vocant ἄρκειον, & aliquando προσωπίδα, Dicta persolata, à Persola, quod nomen apud veteres (ut Placidus grammaticus inquit) significabat personam solent enim his folijs vestitæ personæ nonnunquam inscenam prodire. Officinæ Lappam maiorem vocant.

PERSOLIDO, as. *Solidare, congelare*, πηγνύω, Solido. Stat. 1. Theb. Sicco quos asper hiatu Persolidat Boreas. hoc est, cõgelat.

PERSOLVO, is, *Pagare affatto, cancellare in tutto*, διαλύω, perfecte soluo. Translate acceptum beneficiũ beneficio penso. Vir. 1. Aen. Grates persoluere dignas Non opis est nostræ. Brutus Ciceroni: Tantum me tibi debere existimo, quantum persoluere difficile est. Persoluere pœnas, est dare pœnas. Cice. 11. Phil. Pœnas diis, hominibusq; debitas persoluat. Persoluere promissum, est perficere promissum. Cassius ad Cic. li. 12. Habeo paululum moræ, dum promissa militibus persoluo.

PERSOLVS, solus: vt, Persolæ nugæ, apud Plau. in Curc.

PERSONA, æ, *Persona, maschera*, πρόσωπον; Personam definiune philosophi esse naturæ rationalis indiuiduam substantiam. Tria igitur necessaria sunt, vt aliquid Persona dicatur: ut sit indiuiduum: non enim in uniuersalibus, sed in singularibus tantum Persona dici potest. Vt sit in genere substantiæ: nã accidentia, cum per se non existant, nec per se agant, personam constituere non possunt. Et ut sit quid rationale: quoniam id est personant, quantum ad ipsam actionem, quod in se habet, quod possit agere, uel non agere. Et hoc habẽt solum rationabilia. ideo de ratione personæ est, quòd sit quid rationale. non ergo lapidis, uel arboris, uel irrationalis animalis, sed uel Dei, uel angeli, vel hominis Persona dicitur. Persona etiam dicitur facies conficta, πρόσωπον, vocata à Personando, i. clarius sonando. nam caput (ut Bassus inquit apud Gellium) & os cooperimento personæ tectum vndique, vnaq; tantum vocis emittendæ via apertũ, quoniam non vaga, nec diffusa est, in vnum tantummodo exitum coarctat uocem, & magis claros, canorosq; sonitus facit Ob eam causam persona dicta est, o, litera propter uocabuli formam productiore. Plin. lib. 12. cap. 14. Persona adducitur capiti, densus ue reticulus. vnde Personati, dicũtur, qui huiusmodi personis tecti sunt, cuiusmodi erant Histriones Attellani, qui soli non cogebantur in scena ponere personam. Personata quoq; fabula dicitur, quæ agitur à personatis histrionibus hanc iuniores Laruam uocant. Hinc Persona sumitur pro qualitate, qua alius ab alio differt, tum in animo, tum in corpore, tum in extra positis, quæ à rhetoribus numerantur in Attributis personę. Hinc in scena etiam Personas dicimus, qui modo serui, modo ancillæ, modo patrisfamilias, modo parasiti vestibus ornati, eorum mores, & gestus exprimunt. Ter. in Prolog. Eun. Parasiti personam inde ablatam, vel militis. Et in uno homine multæ possunt esse personæ iracundi, mitis, læti. Hinc grammatici personas constituunt, primam, secundam, & tertiam. Persona pro homine quandoque ponitur. Celsus in Procœmio l. 1. Medicos nihil tentasse iudicio, quia nemo in splendida persona periclitari voluerit coniectura sua: ne, si non seruasset, accidisse videretur. Personam imponere alicui, est ei prouinciam aliquam dare. Cic. pro lege agr. Vos mihi personã hanc imposuistis, ut illius absentis dignitatem tuerer. Dicimus etiam imponere alicui personam calumniæ. Cice. 4. Ver. Imponatur honestæ ciuitati turpissima persona calumniæ. Idem paulo post: Improbam personam alicui imponere. Eminentes quoque figuræ in ædificiis, quæ aquas ore vel mentula fundũt, eoq; varios vultus & gestus exprimũt, Personæ dicuntur, ut est apud Vlpianum in l. Fundi. de Act. emp.

PERSONALIS, le, vnde Personalis actio, quæ in personam datur. Personale verbum, quod per personas distinguitur.

PERSONATA, siue persolata, genus herbæ, de qua Col. li. 16. c. 17. Officinæ, teste Ruellio, vocant Lappam maiorem. Hæc & Personatia vocatur Plin. lib. 21. cap. 15.

PERSONATA felicitas, dicitur à Seneca non vera, sed simulata instar histrionum, qui inducta persona simulant.

PERSONATVS, *Immascherato*, ὑποδεδυκώς, qui personis, i. laruis indutus est. Cic. 3. de Ora. Nostri illi senes personatum ne Roscium quidem magnopere laudabant. Personatus dici potest, quisquis foris aliud ostendit, & intus aliud sentit. Cic. Atti. libr. 15. Quid est, cur ego personatus ambulem? Personatus pater dicitur ab Hora. in Se. Inductus in comœdia sub persona histrionica.

PERSONO, nas, pen. cor. *Sonare grandemente*, περιηχέομαι, valde sono, perfecte sono. Cice. pro. M. Cœlio: Non loquuntur solum, uerum etiam personant. mulieris libidinem esse prolapsam. Virg. 1. Aen Cithara crinitus Iopas personat aurata. Idem 6. Aenei. Cerberus hæc ingens latratu regna trifauci Personat. Hor. 2. Ser. Sat. 6. Domus alta molossis Personuit canibus.

PERSORBEO, bes, ἀπορροφέω, totum sorbeo. Pli. l. 31. ca. 11.

PERSPECTE, diligenter, docte. Plaut. in Mil. Docte & perspecte sapit.

PERSPECTO, as. Plaut. in Mil. Sinite me prius perspectare, ne vspiam insidiæ sient. Perspectus interdum partic. Cæsar. 4. Bel. Gal. Consuetudine itineris exercitus nostri perspecta. Interdum nomen ex partic. Cic. ad Q. fr. Tertius annus imperii tui, tanquam tertius actus, perspectissimus, atque ornatissimus.

PERSPECTVS, a, ũ: C. Att. Oĩa ꝑspecta, & explorata ꝑscribas.

PERSPECVLOR, laris, *Speculare con diligenza*, περισκοπέομαι, diligenter speculari. Pli. l. 8. cap. 26. Hirtius de Bel. Af.

PERSPERGO, is, aspergo. Cic. 1. de. Or. Libandus facetiarum quidam lepos, quo tanquam sale perspergat omnis oratio. Cato c. 130. Codicillos oleaginos amurca cruda ꝑspegito.

PERSPICACIA, cie, perspicacitas. Cic. Att. li. 15.

PERSPICACITAS, atis, *Acutezza*, acumen. Cic. Att. li. 1.

PERSPICAX, cõsideratus, acutus. Ter. Heaut. patrem nosti ad eas res, quã sit ꝑspicax. C. 1. Off. Acutũ & perspicax natura.

PERSPICENTIA. Cic. lib. 1. Offi. Honestum in Perspicientia ueri, solertiaq; versatur. id est, perfecta cognitione.

PERSPICIO, perspicis, εἰσορῶ, καθορῶ, διορῶ, plane video. Cice. in Læl. Quidam in parua pecunia perspiciũtur quàm sint leues. Ter. Phor. Cuius tu fidẽ in pecunia perspexeris,

Verere verbs ei credere? Horta.de Arte: Quem perspexisse laborent, An sit amicitia dignus.

Perspicuitas, *ἐνάργεια*, splendor, ac facilitas. Cic.4. Acca. Enargiam Græci: perspicuitatem, aut euidentiam nos nominemus. Quinct.lib.2.ca. 3. Prima eloquentiæ virtus perspicuitas.

Perspicuus, cua, um, *Chiaro, lucido, manifesto. διαφανὴς, καταφανὴς*, quod visum transmittit Martia.li.4. De calice vitreo: Prodat perspicuus ne duo vina calix. Translate ad incorporalia pertinet? Pellucidum ad corporalia. Ci. pro Quinct. Est quædam ita perspicua veritas, vt eam infirmare nulla res possit. Idem pro Domo; Legeram clarissimos nostræ ciuitatis viros, se in medios hostes ad perspicuam mortem pro salute exercitus iniecisse. Sic Perspicua oratio, clara & apertam. Hinc perspicue euidenter. Plau. in Aul. Perspicue palam est.

Perspisso, aduerbium, tarde. Plau. Quod bene promittunt Aruspices, perspisso eueniт. Nonius.

Persterno, is, *διαστρώννυμι*, totum sterno. Liu.10. Via à Marsis silice ad Bouillas perstrata est.

Perstimulo, as, *παροξύνω*, stimulo Taci.li. 4.

Perstino, as, *Comperare. ὠνέομαι*, quidam vsurpatur pro emo. Apul. Percontato pretio, viginti denariis perstinaui.

Persto, as, *Perseuerare, continouare, διαμένω*, permaneo, perseuero. Gell.li.4.ca. 1. Perdius, pernoxq; perstabat. Iungitur interdum datiuo. Liu. 8. Cum perstaret incepto immitis animus. Interdum ablatiuo cum In. Ibidem: Se tamen perstaturum in incœpto. Sic dicimus, Perstare in sententia, & similia.

Perstrepo, is, pen.cor. valde strepo. Ter. Eun. Perstrepunt, vt fit, domini vbi absunt. Stat. 2. Achil. Rumor in arcana iamdudum perstrepit aula.

Perstringo, gis, *Stringere forte, serrare, συσφίγγω, ἐπιγράφω*, valde stringo, claudo, inquit Nonius. Cato de re rust.ca. 32 Diligenterq; caueto, ne vitem præcipites, & ne nimium perstringas. Aliquãdo summatim stringo, dico, vel scribo. Cic. pro Sex. Rosc. In animo est, leuiter transire, ac tantummodo perstringere vnamquamque rem. Aliquando pro leuiter taxare, & reprehendere. Cice. pro Sex. Vt eos quorum scelere violatus essem, vocis libertate perstringerem. Pro obscurare, obtenebrare, obtundere: vt, cũ dicimus, Perstringere oculos, perstringere aciem mentis, animi, ingenii, & perstringere aures sonitu. Hor.li.2 Carm. Iam nunc minaci murmure cornuum Perstringis aures. Cic. in Catone. Voluptas rationi inimica, mentis perstringit oculos. Cic.1.de Diui. Quorum vtrunque perstringere aciem mentis solet. Idẽ pro lege agrar. Quod solum tam macrum est, quod aratione perstringi non possit.

Persuadeo, suades, *Persuadere dar d'intendere. ὑπάγομαι, ἀναπείθω*, est inducere ad credendum aliquid, vel faciendum. Ad Her.lib.1. Si animus auditoris persuasus fuerit: id est, si oratio aduersariorum fidem fecerit auditoribus. Cæsar. Com.4. Huic magnis præmiis persuadet, vt ad hostes transeat. Aliquando est, maxime suadere. Ter. in An. Dauus mihi persuadet, nuptias vt maturem. Idem in Phorm. Vbinam Getam inuenire possim, vt rogem, quod tempus conueniendi patris me capere persuadeat? Quod est contra eos, qui volunt, Persuadere, tantũ in effectu esse, Suadere in actu. Hinc persuasus, partic. & aliquando nomen ex partic. Cic. in Tuscu. Opinio mali, quo viso & persuaso, ægritudo sequitur necessario. Col.lib.12.ca.1 Villica persuasissimum habere debebit, plurimum domi se morari oportere. Pli.epist.10.lib. 2. Persuasum habeo posse fieri. Persuasio, opinio firma. Pli. lib.15.cap.1. Durat tradita persuasio in magna parte vulgi. Persuasorius, quod persuadet. Sue. in Dom. Recuperatores, ne semper persuasoriis assertionibus accomodarent, admonuit. Persuasibilis, & hoc, sibile, quod potest psuaderi. Quin. lib.3.cap.16. Rhetoricee, est vis inueniendi omnia in oratione persuasibilia. Hinc Persuasibiliter, Idem lib.2.ca.16. Qui finem eius esse ait persuasibiliter dicere. Persuasor, qui persuadet. Persuastrix, stricis, fœm.gen. Plaut. in Bacch. Probri perlecebras, & persuastrices.

Persubtilis, valde subtilis. Ci. pro Plau. Persubtilis oratio

Persulto, *Saltar per allegrezza, ὑπερπηδάω*, super re aliqua salto: proprieq; ferarum est, aut pecudũ, quæ in pabuli vbertate identidem subsiliunt. Lucr.lib.1. Inde feræ pecudes persultant pabula læta. Est item cum petulanti quadam insultatione locum agrum peragrare. Liuius. 34. Memores quã sæpe in agro eorum impune persultassent. Tacit.li. 11. Libero exercitu campos persultante. Silius lib.3. Tũ leuibus persultat equis.

Pertædeo, des, dui, *ἀδημονῶ*, tædio vehementer afficior. Gel.l.1.c.2. Cũ omnes verbis eius defatigati pertæduissent. Frequentius tamen est impersonale. Idem.l. 15.c. 20. Matrimonii pertædebat. Pertæsum est, Cic. ad Q. Fr.l.1. Pertæsum est leuitatis. Virg. 4. Aene. Si non pertæsum thalami tædæq; fuisset.

Pertædescit, impersonale. Cato de re rust.c.156.

Pertæsus, a, um, *Attediato, ἐξαπορήμενος*, participium sine verbi origine (vt inquit Seruius) & regit accusatiuum. sed potest esse a Pertædeo. Suet. in Cæs. Quasi pertæsus ignauiã suam. Virg.lib.4. Aen. Genitiuo iunxit: Si non pertęsum thalami, tedæq; fuisset.

Pertego, is, pe.cor. *Coprire, d'ogni parte, καταστεγάζω*, omni ex parte tego. Plau. Rud. Quin tu exagitas arundines, qui pertegamus villam? Idem Trin. Benefacta benefactis aliis pertegito.

Pertendo, is, *διατείνω*, ad finem recta tendo. Liuius. 5. Pars maxima, atque ipse Sergius Romam pertenderunt. Aliquando est comparare. Cic. pro Balbo: Cum fœderibus, quorũ acerbissima diligentia, est, pertendemus? Aliquando ad finem ducere id, quod cœperamus. Ter. Heaut. Video nõ licere, vt cœperam, hoc pertendere.

Pertento, tas, *Tentare bene. ἀποπειρῶμαι*, est sententiam alicuius callide expiscari. Ter. in And. Ea gratia simulaui, vos vt pertentarem. Aliquando permoueo. Vir.1. Aenei. Latonæ tacitum pertentant gaudia pectus. Corripio. Idẽ. 3. Ge. Nonne vides, vt tota tremor ptentet equorum Corpora.

Pertenuis, & hoc nue, valde tenue Plin.lib.16.cap 43. Secatur in laminas pertenues. Cic. ad Att.lib.14. Spes salutis pertenuis ostenditur. Idem de lege Arg. Cum pertenui discrimine separarentur.

Perterebro, as, *διατρυπάω*, terebra Perforare. Cic. 1.de Diuin. Annibalem. Cœlius scribit, columnam auream perterebrauisse.

Pertergo, is, *Forbire con diligenza, ὀμόργνυμι, ἐκμάσσω*, diligẽter tergo. Col.lib.12.ca.9. debebit munda spongia vasa pertergere.

Pertero, *Consumare fregando, κατατρίβω*, terendo comminuo. Plau Men Ianuam lima perterunt Col.lib.8.cap.1.

Perterreo, es, *Far paura, καταπλήττω*, valde terreo. Ter. Eu. Hunc perterrebo sacrilegum. Cæs.1. Bel. Gal. Quæ copiæ nostras perterrerent. Idem lib.7. Vt magnitudine pœnæ perterreant alios. Perterritus. Cic. pro Cœlio: An timebant, ne tot vnum, valentes imbecillum, alacres perterritum superare non possent?

Perterrefacio, perterreo. Ter. And. Perterrefacias Dauũ Brutus ad Cic.lib. 11. Sperare eos, te perterrefacto, posse magna consequi præmia.

Perterricrepus, *ἐκπληκτικὸς*, quod terrorem crepando incutit. Lucr. de tonitru: Tum perterricrepo sonitu dat missa fragorem. Cic. in Or. Habebo istã ego perterricrepam. Ex poeta quodam.

Pertexo, xis, *Tessere διυφαίνω*, texẽdo absoluo: item perficio, translatione sumpta a texturibus, qui primo telam ordiuntur, orsam deinde texunt. Cic.lib.2.de Orat. Tertexe quod exorsus es. Idem ad Att.lib.1. Totum hũc locum valde grauiter pertexuit.

Pertica, cæ, *χάραξ*, baculus oblongus. Varro. 3. de re rust.5. Perticas inclinatas a parietem. Pli.lib.15.ca.3. Perticis decutiunt. Ouid. de Nuce. Pertica dat plenis immitia vulnera ramis. Pli.lib.8.Epist. Ex his etiam, quos non vna, vt dicitur, pertica, sed distincte tractauit: id est, quos non vna vlna mensus sum, inquit Budæus. Erasmus vero, Vna pertica, ait, idest eadem opera.

Perticalis, Col.lib.4.ca.31. Perticalis salis eundem agrũ desiderat. Id est, ex qua fiunt perticæ. Pli.lib.17.ca.20. Perticalis & virga.

Pertimesco, is, *περιδέδια*, valde timeo, Plau. in Curc. Spectaculatuunt: ego pertimui. Cic.4. Ver. Siculos non tam pertimescebant. Ouid. Epist 9. Diceris & dominæ pertimuisse minas. Cic. Lentulo: Fama inconstantiæ pertimescenda. Iũgitur aliquando ablatiuo cum De Cic.7. Ver. De suis periculis, fortunisq; omnibus pertimescunt. Pertimescitur passiue dixit Cic. de Lege Agr.

Pertinacia, æ, *Ostinatione*. vt inquit Cicero, perseuerantiæ finitima est, & tam in bonum, quàm in malum sumitur. In bonum Suet. in Cæs. Ne patientia, & pertinacia hostis, animi suorum frangerentur. Cic.1. Acad. Cum Zenone Arcesilas sibi omne certamen instituit, non pertinacia, aut studio vincendi, sed earum rerum obscuritate. in malum. Accius. Pertinaciam indocti possident. Terent. in Hecy. Quæ hæc est pertinacia? Cic. 1. de Fin. Cum pertinacia & iracundia recte disputari non potest. Cic. 4. Acad. Reprehenditur in minimis rebus pertinacia, in calumnia etiam coercetur.

Pertinaciter, ostinate. Pli. Epist. 19. lib.1.

Pernaxte

PERTINAX, acis, αὐθάδης, obstinatus, qui scilicet in re aliqua, quam semel animo concepit, nimis firmiter persistit. Ci. 1. de Fin. Pertinax non ero: tibiq; si mihi probabis ea, quæ dicit, libenter assentiar. Pertinax itaque a Per, & Teneo, dici videtur: vt is pertinax dicatur, qui suæ sententiæ nimis est tenax. Var. l. 4. de Ling. Lat. à pertendendo dictum putat. nã is, qui pertendit in re aliqua, in qua pertendere non debet, dicitur pertinax. Accipitur tamen nonnunquam in bonam partem, pro perseuerante. Val. Max. l. 1. Non mirum, si pro imperio augendo, custodiendoq; pertinax indulgentia deorum semper excubuit. Sen. l. 7. de Benefi. Vincit malos pertinax bonitas. Liu. 25. Vincit omnia pertinax virtus. Pertinax fama, constans & firma. Pertinax odium, Pertinax pietas. Pertinacior in differendo vel disputando, dixit Cic. de Fin. Pertinacem Plau. in Cap. Suo more dixit pro valde tenaci, auaro, & rei suæ seruandæ plus satis attento.

PERTINEO, nes, Appartenere. δήκω, διήκομαι, διϊκνοῦμαι, compositum ex Per & Teneo, idem significans quod pertingo, peruenio: habetq; accusatiuum cũ Ad, vel In. Cæsar Com. 1. Ex eo oppido pons ad Heluetios pertinet. Vlpianus de Cloa. l. prætor ait: Cloacam, quæ ex ædibus eius in tuas pertinet ædes. Cic. in Catone. Quæ ad posteritatis memoriam pertinerent. Nonnunquam in hac significatione admittis Per. Cic. 2. de Nat. deo. Ratio quædam pertinens per omnẽ rerum natura. Accipitur frequentissime pro attinere, & dominio cuiuspiam subiectum esse. Pomponius l. Verbum. ff. de verbo. significa. Verbum illud pertinere latissime patet. Nam & iis rebus petendis aptum est, quæ dominii nostri sint, & eis, quas aliquo iure possidemus, quamuis non sint nostri dominii. Pertinere ad nos etiam ea dicimus, quæ in nulla eorum causa sunt, sed esse possunt, Hæc ille. In qua significatione perpetuo habet accusatiuum cum Ad, nunquam autem datiuum. Cic. de Amic. Eidem bonitas etiam ad multitudinem pertinet. Plau. Truc. Magis malitia pertinet ad viros, quàm ad mulieres. Hoc est, magis cadit in viros. Pertinet ad rem, non alienum est a re. Cic. ad Brutum. l. 13. Oratio eo pertinet, idest eo tendit, vel dirigitur. Ci. pro Balbo: Nec vero hæc oratio mea pertinet ad infirmandum fœdus Gaditanorum.

PERTINGO, is, pertigi, ἐφικνέομαι, διικνοῦμαι, peruenio. Pli. l. 11. c. 37. Venam ab oculis pertingere ad cerebrum peritissimi auctores tradunt. Cic. de natu. deo. Vim vitalem, per omnem mundum pertingentem.

PERTOLERO, as, Tolerare fino al fine, φέρω, ὑπομένω, vsque ad finem tolero. Pla. Amph. Pertolerarem vim tantam.

PERTORQVEO, es, καταστρεβλόω, torqueo. Lucr. l. 2. Centauri fœdo pertorquent ora sapore.

PERTRACTO, as, Maneggiare, καθάπτομαι, manibus frequentius tracto, Cice. in Para. Barbatulos mullulos pertractantem. Translate diligenter considerare. Cice. 2. de Fin. Mentem tuam omni cogitatione pertractans, percontare ipse te. Pertractare, differere, disputare. Cic. 4. Tusc. Ea quæ rem continent, pertractemus. Pertractatio. Cice. 2. de Ora. Poetarum pertractatio, historiarum cognitio.

PERTRAHO, is, ἐφέλκω, ad destinatum finem traho. Liui. 28. Ad alteram ripam pertrahitur. Idem 25. Vt ad terga collis hostem incautum pertraheret. Pertrahere vitam, pro prolongare. Pli. l. 28. c. 2.

PERTRANSEO, is, Trapassare, διαβαίνω. Pli. lib. 37. ca. 5. Viridis non pertransit aspectus, sed intus occurrit, aut excipit in fine visum candor.

PERTRANSLVCIDVS, a, um, quod valde translucet. Plin. lib. 13. capi. 12.

PERTRIBVO, is, ere, tribuo. Plin. episto. 307. Milites & pagani, certatim ei qua priuatim, qua publice testimonium pertribuerunt.

PERTRISTIS, ste, valde tristis. Cicer. pro Cœlio: Fuit in hac caussa pertristis quidam patruus, censor, magister. Idem 1. de Diuin.

PERTVMVLTVOSVS, a, um, tumultum magnum excitans. Pertumultuose. Cic. ad Catto. l. 15. Pertumultuose, Parthos in Syriam transisse, nuntiarunt.

PERTVNDO, is. Col. l. 2. c. 5. Si lapide vngulam pertuderit. Cato. c. 133. Calicem pertusum fumito. Lucr. l. 4. Nonne vides etiam guttas in saxa cadentes Humoris, longo in spatio pertundere saxa? Pertusus, a, um, perforatum. Cato. c. 117. In vas pertusum congesta omnis. Pla. Pse. In pertusum ingerimus dicta dolium, operam ludimus.

PERTVRBATE, τεταραγμένως, Ci. 1. de Inue. Considerandum erit, ne quid perturbate, ne quid contorte dicatur.

PERTVRBATVS, a, um, Perturbato confuso, τεταραγμένος, perculsus, confusus, Cic. contra Rullum. Ciuitas perturbata seditionibus. Idem 3. de Orat. Non confusis personis, non perturbato ordine. Migrat & in nomen. Cic. Att. l. 6 Si perturbatior est δυσκολία, tibi assignato. Eidem l. 3. Nunquam vidi hominem perturbatiorem metu.

PERTVRBATIO, ταραχὴ, confusio, commotio. Ci. 6. Phi. Quid est tumultus, nisi perturbatio tanta, vt maior timor oriatur? Idem in Parad. Quicquid peccatur, perturbatione peccatur rationis, atque ordinis. 4. Tus. Zenonis hæc definitio, vt perturbatio sit auersa à recta ratione contra naturam animi cõmotio. 2. de Fin. Perturbationes genere sunt quatuor, partibus plures, ægritudo, formido, libido, lætitia. Idem 4. Tusc. Partes perturbationum volunt ex duobus opinatis bonis nasci, & ex duobus opinatis malis: ita esse quatuor: ex bonis libidinem & lætitiam: vt sit lætitia præsentium bonorum, libido futurorum: ex malis metum, & ægritudinem metum de futuris, ægritudinem de præsentibus.

PERTVRBO, as, ἐπιταράττω, valde turbo, confundo, commoueo. Ter. And. Iam perturbaui omnia. Cice. 5. Verr. Hæc te vox non perculit? non perturbauit? Perturbator, qui perturbat. Perturbatrix, quæ conturbat. Ci. 1. de Leg. Perturbatricem harum omnium Academiam.

PERTVRPIS, pe, valde turpis. Cice. pro Cœlio: cum hac aliquid adolescentem hominem habuisse rationis, non perturpe videatur?

PERVADO, is, Trappassare, διαβαίνω, pertranseo. Tacitus lib. 2. Nisu tamen corporis & impetu equi peruasit. Liui. libr. 7. Præsidium Romanorum obuiis custodibus cæsis ad castra consulis peruasit. Idem 5. Cum fama forum atque vrbem peruasisset.

PERVALIDVS, a, admodum validus. Li. l. 40. Peruallidam vrbẽ.

PERVARIVS, valde varius. Peruarie. Ci. 2. de Ora. Reliqua peruarie narrantur.

PERVASTO, as, prorsus vasto. Li. l. 6. Ad peruastandos fines duxere, Tac. l. 15. Peruastata Italia, prouinciæ euersæ.

PERVEHO, is, Condurre, διακομίζω, in aliquem locum porto. Pli. l. 35. c. 6. Inde non peruehuntur ad nos. Liui. 5. Virgines Cere perueait. Ci. 2. Offi. Cum prospero flatu fortunæ vtimur, ad exitus peruehimur optatos.

PERVAGO, as, & Peruagor, aris, pen. c. Andare vagando, περιφέρομαι, per aliquem locum vagor. l. 3. ad Heren. Identidem primos quosque locos celeriter animo peruagemus. Cic. 1. de Leg. Molestiæ, lætitiæ, cupiditates, timores, similiter omnium mentes peruagantur. Hinc Peruagatus. Liui. 38. Inter mitissimum genus hominum ferox natio peruagata bello prope orbem terrarum sedem cepit. Est & Peruagatus, nomen ea partic idem fere quod diuulgatus, Ci. pro Plancio: Vulgaris, & peruagata declamatio Idem 3. de Orat. Commune, & peruagatum vitium. Hinc Peruagatior, & Peruagatissimus. Ci. 1. de Inuen. & in Ora.

PERVAGVS, a, um, p. c. valde vagus. Oui. 1. de Arte.

PERVELLO, lis, vellico. Cice. 3. Tusc Quæ peruellere te forsitan potuerit, & pungere, non potuit certe vires frangere. Hor. 2. Ser. Sat. 8. Qualia lassum Peruellunt stomachum.

PERVENIO, is, ire, ἀφικνέομαι, ad finem venio. Ter. Eun. Sine me peruenire quo volo. Cice. pro Sext. Raro ad manus peruenitur. Idem Att. lib. 8. Ne in illius manus perueniret. Virgi. 4. Georg. Postquam est in thalami pendentia punice tecta Peruentum.

PERVENOR, pen. pr. naris, ri, diligenter venari. Translate pro diligenter inuestigare. Plau. Merc. Defessus sum vrbem totam peruenarier.

PERVERSVS, a, um, Maluagio, διάστροφος, prauus, præposterus, Pla. in Truc. Illic & hic peruersus est. Cice. pro Clu. Vt erat semper præposterus, atque peruersus, initium facit à Bulbo. Brutus ad Cic. l. 11. Gratiorem me esse in te posse, quàm isti peruersi sunt in me, exploratum habes. Peruersus dies à Plau. in Me. dicitur ineptus, incommodus, intempestiuus. Hinc peruerse. Plau. in Amph. Qui peruerse peruertis familiæ meæ mentem.

PERVERSITAS, atis, Peruersità, διαστροφὴ, prauitas, seu actio præpostera. Cice. 2. Tuscul. In summa opinionum peruersitate versamur. Idem in Orat. Quæ est in hominibus tanta peruersitas?

PERVERTO, is, ere. Rouesciare, voltare sottosopra, διαστρέφω, παραστρέφω, Pla. in Aul. Aulas peruertunt. Modo deprauare. Cic. in Diui. Nunquam ille me vllo artificio peruertet.

PERVESTIGATIO, Ci. 1. de Ora. Omnia vel scientiæ peruestigatione, vel differendi ratione comprehenderint.

PERVESTIGO, Inuestigare, ἀνιχνεύω, non solum quæro, sed quærendo inuenio. Tractum à vestigiis ferarum, quibus tanquã signis indiciisq; ad ferarum lustra venatores perueniunt. Cicer. lib. 2. de Orat. Nosse regiones, intra quas venere, & peruestiges, quod quæras. Idem 6. Ver. odorabantur omnia, & peruestigabant.

PERVETVS, pen.cor. Peruereris, om.gen. *Molto vecchio*, πολύχρονος, valde vetus. Cic. ad Q. Fr. l. 3. Peruetus epistola. Peruetustus, a, um, peruetus. Cic. 9. de Orat.

PERVICAX, cis, *Duro, ostinato*, ἰσχυρογνώμων, contentiosus, nulli cedens, perseuerans cum quadam vi. Ter. in Hecy. Adeon' pervicaci esse animo, vt puerum praeoptares perire? Hinc peruicacia duricies, obstinatio. Pli. lib. 17. ca. 20. Peruicacia & pertinacia hoc distant, inquit Nonius, quòd Peruicacia est interdum bonarum rerum perseuerãtia: Pertinacia semper malarum. sed haec differentia non est perpetua. nam & pertinacia in bonam aliquando partem accipitur: vt suo loco ostendimus.

PERVICVS, veteres dixerũt pro peruicaci, teste Nonio. Plau: in Aul. hic quidam peruicus custodem addidit.

PERVIDEO, peruides, *Vedere perfettamente*, διοράω, diligẽter & perfecte video. Col. lib. 2. ca. 1. Cur id accidat. non peruidet. Hor. 1. Ser. Sat. 3. cum tua peruideas oculis mala lippus iunctis.

PERVIGEO, es, pen. cor. ἀκμάζω, vigeo. Tacit. lib. 5. Opibus atque honoribus peruiguere.

PERVIGIL, pen. cor. peruigilis, omnis ge. *Che veggia molto*, παννύχιος, totam noctem vigilans. Pli. li. 33. ca. 4. cacumine mõtis eius peruigil. Anguis peruigil, Oui. 12. epist. Canis peruigil, Sen. Herc. fur. Custodia peruigil, Lucan. lib. 4. Ignis peruigil, pro igne Vestali. Sta. 1. The.

PERVIGILIVM, lii, *Lunga vigilia*, παννυχισμός, diuturnę vigilię Plin. lib. 11. ca. 53. Peruigilio vincuntur cibi. Et Peruigilium, sacrum nocturnum, quo vigiliae indicuntur, vt per totam noctem vigiletur. Liui. lib. 21. castra Campana, peruigilio neglecta. Suet. de Calig. Quo periit die, peruigilium indixit.

PERVIGILO, las, παννυχίζω, vsque ad finem vigilo. Mart. l. 9. Nam vigilare leue est, peruigilare graue.

PERVIGILATIO, Cic. 2. de leg. Nocturnae peruigilationes.

PERVILIS, le, admodum vile. Liuius. 31. Annona peruilis fuit.

PERVINCO, is, perficio. Cic. Att. lib. 2. Restitit, & peruicit Cato. Lib. 4. Neq; vt de agris diuidendis referrent consules peruincere potuit.

PERVIRIDIS, de, valde viridis. Pli. li. 6. ca. 22.

PERVIVO, is, διαζῶ, vsque ad certum aliquem finem vitam produco. Plau. Capt. Et si peruiuo vsque ad summam aetatem mihi.

PERVIVS, a, um, *Per doue si può andare*, διάβατος, διαβάσιμος, per quod iri potest. Ter. in Ad. id angiportum non est peruium. Aliquando penetrabile. Ouid. lib. 2. Met. Non vlli per uia vento.

PERVNGO, is, circunquaque vngo. Col. lib. 11. ca. 3. Oleo perungito. Cic. 1. Tusc. corpora oleo perunxerunt. Perunctio, Pli. lib. 28. ca. 16.

PERVOLGO, as, peruagari. Lucr. li. 2. Solis peruolgant fulgura coelum.

PERVOLO, *Volare, andare velocemente*, διαπέτομαι, vsque ad certum aliquem locum volo. Translate pro celeriter perfero. Cice. in Som. Sci. Animus velociter in hanc sedem suam peruolabit. Peruolito, as, frequen. Virg. 8. Aen. Omnia peruolitat late loca.

PERVOLO, peruis, *Desiderare grandemente*, valde cupido. Cic. saepe.

PERVOLVO, is, *Volgere d'ogni parte*, διακυλινδέω, verso, magna vi voluo. Pli. lib. 53. ca. 4. Erumpit torrens tanta vi, vt saxa peruoluit. Cic. 2. de Or. Vt in iis locis peruoluatur animus.

PERVOLVTO, as, are, frequent. Ci. de Or. Omnium bonarum artium scriptores legendi, & peruolutandi.

PERVRBANVS, a, um, valde vrbanus. Cic. Atti. lib. 2. Cum rusticis potius, quàm cum iis perurbanis. Idem de Cla. Ora. Torquatus toto genere perurbanus.

PERVRO, is, *Consumare abbrusciando*, διακαίω, vrendo consumo. Aestu valido perurimur, Ouid. 3. de Arte. Perustus, partic. vt; Coma perusta sole, Prop. lib. 4. El. 10. Cic. ad Caes. lib. 13. Hominem perustum etiamnum gloria volunt incedere.

PERVTILIS, le, valde vtilis. Cic. Att. lib. 9.

PERVVLGATVS, a, um. Cic. pro Coel. Maledicta peruulgata in omnes.

PERVVLGO, as, διασπείρω, diuulgo, in vulgus semino. Cic. pro Sylla: Illas tabulas describi ab omnibus librariis, diuidi passim, & per vulgari, imperaui. Idem pro Coel. Mulier, quae se omnibus peruulget.

PERVSIA, Hetruriae ciuitas ab Achaeis condita. Hinc Perusinus, a, um. Prop. lib. 1. Si Perusina tibi patriae sunt nota sepulcra.

PES, pedis, quid proprie significet, exposuimus in dictione Pedes. Hic tantum pauca restant dicenda, quae illic praetermisimus. Pedibus stipendia facere, est pedibus merere. Pedem struere, veteres vsurparunt pro fugere, inquit Festus. Pedẽ efferre, est egredi. Cic. att. l. 8. Qui, cum triginta tyranni essent, pedem porta non extulit. Omni pede niti, est vniuersis viribus. Referre pedem, recipere se, & paulatim subducere. Quinct. l. 6. c. 5. Ab iis qui non adiuant, quàm mollissime pedem oporter referre. Suo se pede metiri, est sumptum facere pro modulo facultatum suarum.

PESSINVS, p. p. pessinuntis, emporium Phrygiae, habens templum maximum (vt inquit Strabo) magnae venerationis matris Deum. Romani celebrem hunc locum reddiderunt, accersita inde Matris Deum statua. Nomine hoc Cicero in masculino genere semper vtitur.

PESSVLVS, li, *Catenaccia, chiauistello*, μοχλὸς, κατοπήγιον, quasi paruus pes, instrumentum, quo ostium clauditur. Plau. Aul. Occlude Fores ambobus pessulis Teren. in Eun. Pessulum ostio obdo. Vnde Oppessulata ianua, pessulis firmata. Fest. Obices sunt pessuli ferrei.

PESSVM, aduerbium, *A dietro, in giu sotto à piedi*, significat modo retrorsum, modo deorsum, quasi ad pedes, vel sub pedibus. VVnde Pessum premere, est pedibus calcare, siue sub pedibus premere. Plaut. in Moste. Istum suis pro factis pessimis pessum premam. Pl. in Praesa. l. 14. Pessum iere vitae pretia, idest in nullo sunt pretio. Pessum eo, cedo, vel retrocedo. Aliquando pessum ire, siue abire, est ire in fundum, siue imã partem alicuius rei. Pla. in Aul. Vt toleret, ne pessum abeat. Colu. l. 12. c. 6. Vbi dulcem caseum demiseris in eam, si pessum ibit, scies, esse, adhuc crudam.

PESSVNDO, das, *Calcare addosso*, καταπατέω, conculco, pedibus calco. Ter. in An. Quae si non astu prouidentur, me, aut herum pessundabunt. Ouid. de Ponto: Non mihi quaerenti pessundare cuncta. Plau. Rud. Pessum dedisti me blandimentis tuis. Item reprimo, Pla. in Mer. Ita Pessumas Pessundedi iram inimicitiam, lacrymas.

PESTIFER, quod exitium ostendit, inquit Festus. Pli. l. 11. ca. 38. Taurorum sanguis pestifer potu. Pestiferum bellum dixit, Cic. ad Sulp. l. 4. Pestifere, Ci. de leg.

PESTIS, huius pestis, *Peste*, λοιμὸς, morbus est contagiosus, ab aeris plerunque infectione Initium capiẽs: quanquam etiã ex aliis causis nonnunquam gignitur. Pla. in Amphi. Pestis te tenet. Pestes, in plurali. Pli. l. 2. c. 7. Per metaphoram pro pernicie, exitio. Liu. 2. Veienti populo pestem minitantes. Ci. pro Sylla: Funesta reipu. pestis. Aliquando de homine, qui alios corrumpit. Ter. Ad. Leno sum, pernicies communis adolescentium, periurus, pestis.

PESTILENS, entis, quod pestem affert. Cice. lib. 1. de Fato: Locos videmus alios salubres, alios pestilentes. Africus pestilens, Horat. 3. Car. Ventus horribilis atque pestilens, Catu. epigr. 13.

PESTILENTIA, ae, *Pestilenza*, λοιμὸς, pestis, in qua significatione frequenter hac voce vtitur Pli. vt. l. 2. c. 96. Locris, & Crotone pestilentiam nunquam fuisse, notatum est. Idem l. 7. c. 50. Senes minime sentire pestilentiam. Saepe accipitur pro aeris corruptione, aut loci insalubritate, aut cęli inclementia. Cic. 1. de Diui. Vt hostiarum immolatarum inspicerentur exta: quorum ex habitu, atque colore cum salubritatis, tum pestilentia signa percipi.

PESTILITAS, atis, apud antiquos, teste Nonio, pro peste. Lucr. lib. 6.

PETALIVM, lii, vnguenti praestantissimi genus. Plaut. in Cur. Tu stacte, tu cinamum, tu, rosa, tu crocum, Tu petalium. Latine Foliatum appellatur. Mart. li. 11. At mea me libram foliati poscit amica.

PETASITES, Dioscoridi libr. 4. cap. 109. Herba, pediculum habens cubito maiorem, crassitudine pollicis. dicta à galeri forma, quam latum folium pediculo superpositum videtur referre.

PETASO, petasonis. *Presciutto*, caro porcina, quam alii coxam, alii eam partem suis dicunt, quae ab alis incipit, & costas comprehendit, quibusdam veluti virgulis pinguibus distincta. Mart. l. 13. Nam mihi cum vetulo sit petasone nihil. Diminutiuum Petasunculus. Iuue. Sat. 7.

PETASVS, petasi, *Capello*, πέτασος, idem quod galerus, pilei latioris genus, quo aduersus Solis iniurias viatores faciem tuentur. Pla. in Amph. Habeo in petaso pinulas. Fit á Graeco πετάννυμι, extendo. Hinc Petasati qui galero pro capitis ornamento vtuntur. Suet. in Aug. Domi non nisi petasatus sub dio spatiabatur. Per translationem Petasus dicitur quidam in galeri formam aedificiis superpositum extensum, & explicatum, in metae formam se cõtrahens. Pli. l. 36. c. 13. Pyramides ita fastigiatae, vt in summo orbis aeneus, & petasus vnus omnibus sit impositus.

PETAVRISTAE, teste Nonio, à veteribus dicebantur, qui saltibus vel senis leuioribus mouerentur. Varr. l. 2. de Vita pop. R. ludi velites Galli, Germani petauristae. Festus. Petauristae

stas Lucilius à petauro appellatus existimare videtur, quando ait: Sicuti mechanici cum alto exiluere petauro. At Aelius Stilo, quòd in aere volent, cum ait: Petaurista propriè Græce, ideo quòd ἡ πρὸς ἀέρα πέτονται.

Petaurum, πέταυρον, genus ludi, quo homines per aera rota cum pulsu iactabantur. Mart. l. 11. Quàm rota transmisso toties impacta petauro. Dici etiam potest petaurum supra quod homines agilitate corporum insignes ludunt: vt hastæ circa quas se voluūt: funes, supra quos ambulant. Iulius Pollux existimat caueam esse, in quam se cortis alites cubitum ituræ conferunt.

Petesso, fir, antiquum verbum, peto: vt Impetrasso, Reconciliasso, qualia sunt apud Plau. plurima. Cic. 2. Tus. Qui hanc gloriam petessunt. Hinc Expetesso. Pla. in Trin.

Petigo, inis, pe pro. *Volatica*, λειχὴν, morbi genus, qui & Impetigo dicitur, quòd vicina petat, se se late summa cute diffundens. Luc. l. 30. Illuuies, scabies oculos huic deniq; petigo conscendere. Non.

Petilus, exilis. Lucil. Insignis varis cruribus, & petilis. Nonius.

Petimina, hulcera in humeris iumentorum, quòd ima petāt. Luc. apud Non. Vt petimē naso, aut lūbos ceruicibus tāgāt.

Petiolus, li, πόδιον, diminut. à pede. Afranius apud Noniū: Nolo nudo petiolo ambules. Aliquando pro pediculo, ex quo fructus pendet. Col. l. de Arb. c. 23. Petiolos, quibus pendent, intorqueto.

Petitio, nis, αἴτησις. Aliquando pro intentione actoris. Quinct. l. 4. c. 4. Recusatio plures interim propositiones habet: vt contra petitionem pecuniæ, Male petis: procuratori enim tibi esse non licuit. Nonnunquam pro ictu. Cicer. 1. Catil. Quas ego tuas petitiones parua declinatione effugi. Aliquando pro studio adipiscendi honoris. Cice. Att. l. 1. Fuit mihi magno vsui in nostris petitionibus.

Peto, petis, petiui, vel petii, petitum, *Pregare domandare*, αἰτέω ὕμαι, significat oro, siue obsecro. Petere (inquit Varro) propriè est aliquid simpliciter, & precario postulare. habetq; in hac significatione fere ablatiuum personæ cum A, vel Ab. Cic. ad Philippum l. 13. epi. A te etiam atque etiam pro nostra summa coniunctione peto atque contendo, vt eius filios, qui in tua potestate sunt, mihi potissimum condones. Idem 8. Verr. Iste petit à rege, & eum pluribus verbis rogat. Præter ablatiuum personæ admittit & ablatiuum rei: vt, Petere auxilium, vel præsidium ab aliquo, apud Ci. pro Quintio. Varii præterea sunt huius verbi in oratione vsus. Diximus enim, Petere auxilium, opem, colloquium, consilium, gratiam, amicitiam, oracula, pacem, præmium, responsa, vetiam Iungitur aliquando datiuo pro ablatiuo cum præpositione. Virg. 9. Aen. O genitrix quò fata vocas? aut quid petis istis? Vbi Seruius: Petis istis, idest, pro istis. Nam sic dicimur, Peto tibi, idest, peto pro te. Aliquando commemorare est, inquit Nonius. Virg. l. 8. Aenei. Quid causas petis ex alto? idest, commemoras vel potius repetis: vt per aphæresin simplex ponatur pro composito. Aliquando pro tenere. Virgi. 3. Aen. Summissi petimus terram. Cice. Att. l. 3. Incertus vbi ego essem, fortasse alium cursum petiuit. Aliquando pro adipisci. Pli. l. 21. c. 14. Inde gloriam petiit. Petere fugam, est fugere. Petere salutem fuga, est fugiendo vitam seruare. Aliquando insidias tendere. Plancus Ciceroni. Quo magis me petiuerunt, tanto maiorem iis frustratio dolorem attulit. Aliquando violenter aggredi. Cic. pro Lig. Cuius latus ille mucro petebat? Aliquando manere, expectare. Vir. l. 9. Aen. Troianos hæc monstra petunt. Aliquando cupere, appetere. Idem li. 3. Ge. Pulchramq; petunt per vulnera mortem. Aliquando percutio. Liu. l. 22. Hispano punctim magis, quā cæsim, assueto petere hostem. Aliquando inquirere. Virg. 8. Aen. Euandrum petimus. Aliquando capere. Idem 4. Geor. Principio sedes apibus, statioq; petenda. Aliquando proficiscor. Suet. in Vespas. Cutilias, ac Reatina rura, petiit. Aliquando influere: vt, Campum petit amnis. Quando vero cōstruitur cum ablatiuo instrumentum significante, pro instrumenti diuersitate diuersa significat nam Petere manu, teste Nonio, est abducere. Virg. 6. Aen. Tartareum ille manu custodem in vincla petiuit. Petere gladio, veneno, lapide, est inuadere, ferire, Virg. 3. Ecl. Malo me Galatea petit, Suet. in Tib. Missum in arenam aprum iaculis desuper petiit. Petere cursu, adipisci, obtinere. Vir. 3. Aen. Quæ littora proxima cursu Contendunt petere. Petere blanditiis, blandiri. Quinctil. Nouercam blanditiis petit. Petere muneribus, osculis, precibus, est conciliare. Apule. Cum me lacrymis, precibusq; petiisset. Petere oculis, est contemplari. Hinc petitus, huius, tus: idem quod petitio. Gel. li. 18. ca. 3. Petitor, qui petit, & litem intendit. Cice. in Parti. Accusatorem pro omni actore, & petitore appello.

Petoritum, ti, pe. c. πετώριτον, genus vehiculi quo Belgæ peculiariter vehebantur. Hora. l. 1. Ser. Atque caballi Pascendi, ducenda petorita. Idem lib. 2. epist. Esseda festinant, pilenta, petorita, naues.

Petra, æ, πέτρα, rupes. Pli. lib. 10. c. 31. Gauiæ in petris nidificant. Nonnunquam pro lapide, vel saxo. Hinc petrosus, a, um, petris abundans. Pli. l. 17. c. 17. Caprificorum laudantur nigræ, & in petrosis. Petricosus, idem Marc. l. 5. Per translationem dixit, Res petricosa est. i. difficilis, dura.

Petra, Siciliæ oppidum prope Hyblam. Pli. l. 3. ca. 8. Petra Sirenum, Lucaniæ promontorium, Sirenum olim insidiis infame. Pli. Mineruæ promontorium appellat. lib. 3. cap. 5. & Virgil. lib. 5. Scopulos Sirenum aduecta subibat Vbi multa de Sirenibus Seruius. Item Petra Strab. lib. 16. Arabiæ oppidum, Nabathæorum metropolis, vnde ea pars Arabiæ Petræa nuncupatur.

Petræa, pars Arabiæ, à Petra Nabathæorum metropoli. Strab. lib. 16.

Petreia, mulier dicebatur, quæ pompam præcedens, in coloniis et municipiis imitabatur anum ebriam; quòd pedes in petra frequenter impingeret. Festus.

Petrones, rustici, (inquit Festus) à petrarum asperitate, & duritia. Hinc Plau. Petronem, veruecem duriorem eleganter dixit, in Capt.

Petroselinum, quasi apium petrinum, herba, semine nigro gustu amaro: ita dicta quòd optime in petris, proueniat, præsertim in Macedonia: vnde etiam Macedonicum à quibusdam cognominatur. Diosc. lib. 3. ca. 75. & Pli. li. 20. ca. 12. & Ruel. l. 3. ca. 47.

Petulans, *Petulante, lascivo*, ὑβριστὴς, ἀσελγὴς, improbus, procax, cum alios per contumeliam petimus. Cicer. 2. de Orat. Illud assequor, vt si quis mihi forte maledicat, petulans, aut plane insanus mihi esse videatur. Quandoq; accipitur pro lasciuo Cice. in Parad. Lapsa est libido in muliere ignota, dolor ad pauciores pertinet, quàm si petulans fuisset in aliqua nobili virgine.

Petulanter, modo procaciter. Ci. Att. l. 2. Diphilus tragœdus in nostrum Pompeium petulanter inuectus est. Modo lasciue. Oui. in epi. Paridis ad Helenam. Vt possem verbis petulantius vti, non semel ebrietas est simulata mihi.

Petulantia, æ, ὕβρις, ἀσέλγεια, lasciuia, siue effrænatio immodica ad quodlibet vitium, à petendo dicta Cic. in Catone: Petulantia, & libido magis est adolescentum, quàm senum. De pecudibus, Col. l. 7. c. 8. De arborum ramis. Pli. li. 16. c. 30. De morbis. Gel. l. 18. c. 3.

Petulcus, ci, *Lascivo*, ἀσελγὴς, lasciuus. Vir. 4. Ge. Hœdiq; petulci. Vbi Seruius. i. lasciui, exultantes, Colu. li. 7. c. 3. Capri petulci sæuitiam pastores hac astutia repellunt. Vnde meretrices quoque Petulcas veteres dixerunt, à petendo.

Petuscum, palatii, dicta est ea regio vrbis, quam Romulus obuersam posuit ei parti, in qua plurimum erat agri Romani ad mare versus: quia mollissime inde adibatur vrbs, cum Hetruscorum agrum à Romano Tiberis discluderet, reterę vicinæ ciuitates colles aliquos haberent oppositos. Fest.

Peucedanum, Plinio, siue Peucedanus, πευκέδανος, Diosc. herba, tenui caule, & oblongo, fœniculo non dissimili, iuxta terram folioso nomen inuenit à pinu, cuius folia imitatur. vndu, & Pinastellam nonnulli ex recentioribus appellauerunt.

Pexatus, a, um, qui pexa veste est indutus. Pexæ autem vestes dicuntur, quæ villos habent eminentes, & oblongos. Mart. li. 2. Pexatus pulchre, rides mea xoile trita. Est & Pexatus, partic. à Pexo, as, quod ust frequentatiuum verbi Pecto.

Pezitæ, fungi, sine radice, aut pediculo; quasi pedestres. Plini. lib. 19. ca. 3.

P A N T E H

Phæaces, φαίακες, populi Corcyræ: vnde & Corcyra Phæacia dicta est: quæ insula in ostio maris Adriatici. Hodie vocant Corpho. Nominatiuus singularis est Phæax. Hora. l. 1 epi. Pinguis vt inde domum possis Phæaxq; reuerti. Vbi Phæacem posuit figurate pro homine ventri ac gulæ dedito: quales in Phæacia, hoc est Corcyra este solent: de quibus sic ait Horat. Episto. lib. 1. Quies pulchrum fuit in medios dormire dies, & ad strepitum citharæ cessatum ducere curam. Hinc Phæacius, a, um, φαιάκιος, & Phæacus, a, cum vna syllaba minus. Propert. libr. 3. Nec mea Phæacas æquant pomaria siluas.

Phæcasius, calcei genus: vnde Phæcasiatos sacerdotes, & deos vocamus, Seneca ad Lucilium: Si Phæcasiatum conspexeris.

Phædra, φαίδρα, Minois Cretensium regis filia fuit, & vxor Thesei, quæ amore Hippolyti priuigni rapta, cum ipsum adducere non potuisset, vt paternum thalamum conspurcaret,

caret, apud patrem eum detulit, tanquàm stuprum sibi inferre voluisset.

Phaethon, φαέθων, Solis filius ex Clymene, qui cũ à patre impetrasset, vt vno die currus sui habenas sibi permitteret, aurigandiq; imperitus cœlum & terram combureret, à Ioue fulmine è curru excussus, in Padum fluuium decidit. Dictus Phaeton, ἀπὸ τοῦ φάειν, à luce, & αἴθω, vro. Virg. 5. Aenei. Auroram Phaethontis equi iam luce vehebant.

Phaethontiadas, Clymenes & solis filiæ dicuntur, sorores Phaethontis, quæ dum extinctum fratrem flerent, cõuersæ sunt in alnos arbores, vt ait Virg. 6. Ecl. Vt vero. 10. Aen. In populos.

Phalas, vel, vt alii scribunt, Palæ, dictę sunt turres ligneæ, teste Nonio, quæ spectaculorum gratia erigebantur. Festus: Phalæ, ligneæ turres sunt, ob altitudinem dictę à falando, quod apud Hetruscos significat cœlum. Ennius: Malos diffindunt, fiunt tabulata, phalæq;.

Phalaecium carmen, à Phalæco inuentore nomen accepit: alio nomine hendecasyllabum, à numero scilicet syllabarum. Constat spondeo, dactylo, & tribus trochæis. In prima tamen sede pro spondeo modo trochæus legitur, modo iambus.

Phalangaa, *Stanghe*, φάλαγγες, sunt quibus baiuli ferendis oneribus vtuntur. Pli. lib. 7. ca. 56. Phalangæ fustes sunt nodis carentes, quibus Afri prælium contra Aegyptios primi fecerunt. Iulius Pollux: Phalanges, (inquit) siue Phalangæ dicuntur ligna, quibus subiectis naues trahi solent. Scribit Herodotus, Aethiopas vicenos dentes elephantorum grandes, & è materia hebeni centenas phalangaa, tertio quoque anno tributi vice regibus pendere solitos. Nonius abiecta aspiratione vocat Palangas. Palangæ (inquit) dicuntur fustes teretes, qui nauibus subiiciuntur, cum attrahũtur ad pelagus, vel cum ad littora subducuntur: vnde etiam nunc Palangiarios dicimus, qui aliquid oneris fustibus transuehunt. Varr. lib. 4. de Vita populi R. Cum Pœnus in fretum obuiã venisset nostris, & quosdam cepisset, crudelissime pro palangis carinis subiecerat. Hinc Latini formauerunt verbum Palango, as, onus aliquod huiusmodi fustibus transueho. Afranius. Capream vnam semilacerã quaterni simul Palãgabãt.

Phalangarii, appellati sunt milites, qui erant in Phalãge.

Phalangites, herbæ nomen, quæ alio nomine Phalãgium, à nonullis etiam Leucanthemon, teste Pli. li. 27. ca. 12.

Phalanx, phalangis, *Squadra*, dictio Macedonica, qua quadrata acies, & cuneus militaris intelligitur, quando scilicet pes pedi, clypeus clypeo, vir viro in acie cõnitebat. cõtinebat autem octo millia armatorum Et hoc peculiare fuit Macedonum institutum, vt auctor est Liui. li. 8. Cum ait: Et quod antea Phalanges similes Macedonicis, hoc postea manipulatim structa acies cœpit esse. Curtius de Gest. Alex. Macedo. Phalangem vocant peditum stabile agmen, vbi vir viro, armis arma conserta sunt. Cæs. 1. Bell. Gal. Milites nostri è loco superiore pilis missis, facile hostium phalangem perfregerunt. In quo Cæsaris exemplo procul dubio recipitur Phalanx pro armorum connexione, atque testudine. Hinc per translationem à Satyrico poeta dictũ, Iunctæq; vmbone Phalanges. Item Phalanx, est regula continens lances, id est, libram. Phalangitæ, dicunt milites ex phalange. Liu. 37.

Phalarica, cæ, φαλαρική, genus teli ad modum hastæ, valido præfixum ferro, quod in longitudine habet pedes tres: inter cuius tubã, & hastile sulphur, resina, bitumen, stupa conuoluuntur, infuso oleo, quod incendiarium vocant: deinde balistæ impetu emissa, prærupto munimine ardẽs, figitur ligno, turritamq; machinam incendit. Est autem magna, & parua phalarica. Vnde Lucan. dixit phalaricam neruis missam tortilibus. Virg. vero l. 9. Turnum manu iaculari potuisse phalaricam ostendit. Sed magnum (inquit) stridens contorta phalarica venit, Fulminis acta modo. Dicta est autẽ Phalarica, teste Seruio, quòd ea vtantur phalarum, id est, turrium propugnatores, siue, vt Vegetio placet, quòd turritæ machinæ ea incendantur.

Phalaris, φάλαρις, nomen proprium Agrigẽtinorum regis crudelissimi: qui præter cetera nouorum suppliciorum instrumenta taurum habuit æneum, Perilli arte fabricatum, in quem immissi damnati, igneq; subiecto bouis mugitum edebant: cuius muneris nomine cum artifex nõ leue munus speraret, iussu Tyranni in taurũ coniectus, primus artis suæ specimẽ præbuit. Ipse quoque Phalaris, cũ nimia eius atrocitas vlterius ferri non posset, facto in eum vniuersorum ciuium impetu, correptus, ei ipsi tauro, quo alios extulerat inclusus, viuus crematus est, Cic. l. 2. Off. Phalaris præter ceteros nobilitata crudelitas, qui non ex insidiis interiit, sed in eum vniuersorum Agrigentinorum multitudo impetum fecit. Quid in Ibin. Vtq; ferox Phalaris, lingua prius ense resecta, More bouis Phario clausus in ære gemas. Est præterea Phalaris auis quædam ex genere amphibiorum Varro. 3. de re rustic. cap. 11. Apud Plin. tamen lib. 10. cap. 48. & Colum. li. 8. c. 15. Legimus Phalerides per secundam vocalem in antepen.

Phalerae, tarum, *Abigliamenti da caualli*, ornamenta equorum ἀπὸ τοῦ φαλῶ, quod significat illustre. Vir. li. 6. Aenei. Primus equum Phaleris insignem victor habeto. Nonnunquam & equitum, & virorum nobilium Phaleræ dicuntur: vnde Liu. li. 9. Tradit comitia ædilitia Cn. Flauii scribæ tantum habuisse indignitatis, vt plerique nobilium aureos anulos & phaleras deponerent.

Phaleratus, rata, ratum, φαλαρωτὸς, phaleris ornatus. Suet. in Clau. Equo phalerato, & in veste palmata. Translate phaleratum appellamus, quod fucatum est, & ad speciem ornatum, metaphora ducta ab equis venalibus, qui vt carius vendantur, phaleris solent exornari. Sic Ter. in Phor. Phalerata dicta posuit pro ornatis & fucatis.

Phalerides, aues ex genere natantium, in Seleucia Parthorum, & quodam Asiæ tractu præcipue nascentes. Pli. li. 10. cap. 48. Colum. li. 8. ca. 15. Clausæ pascuntur anates, boscides, phalerides.

Phalereus, φαληρεὺς, gentile, nomen est, à Phaleris Atheniensium portu deductum. quo cognomento dictus Demetrius philosophus, Theophrasti auditor, de quo Stra. l. 9.

Phalerium, φαλήριον, vrbs Hetruriæ. Inde Phalerius, ria, rium. Step.

Phalisca, populi Hetruriæ, quorum oppidum Phalerii vocabatur. Sunt qui arbitrantur Phaliscos esse, qui eam Hetruriæ partem inhabitant, vbi est oppidum, quod hodie Montem Flasconem vocant: cum potius Montem Phaliscum dicere debeamus.

Phanaeus, φαναῖος, promontorium in Chio insula, optimo vino nobilissimum. Auctor Seruius in illud Virgil. 2. Georgi. Firmissima vina, Tmolus & assurgit quibus & rex ipse Phanæus.

Phanaticus, diuino spiritu afflatus, qualem insanientem Aiacem fuisse, poetæ ferunt, cum in pecora sæuiret, Agamemnonem se, & Vlyssem occidere ratus. Cice. pro domo. Quid tibi necesse fuit, homo phanatice, sacrificium, quod alienæ domi fieret, inuisere? Hunc morbum phanaticum errorem vocat Hor. de Arte.

Phanesii, populi in insulis Oceani Septentrionalibus, qui (vt Soli. ait) habent aures adeo effusas, vt reliqua viscera contegant illis.

Phanum, phani, *Tempio, chiesa, moûtier*, templum, quia φανερὸν, apertum significat: & omnibus adeuntibus aperta sunt templa. Cice. 3. de Fin. Peccatum est patriam prodere, parentes violare, phana depeculari. Cæsar 1. Bel. Ciuil. Pecuniæ è phanis tolluntur.

Pharaones, φαραώνες, appellantur Aegypti reges, quod cognomen fuit dignitatis, vt scribit Eusebius. Aegyptiorum enim lingua Pharaon regem significat, vt docet Iosephus lib. 8. antiqu.

Pharetra, æ. pen. c. *Turcasso, pharetra*, φαρέτρα, sagittarum theca. Vir. 1. Aene. Succinctam pharetra, & maculosæ tegmine lyncis. Dicta Pharetra, παρὰ τὸ φέρειν τὰ τρώοντα, ἤγουν βέλη. Capax pharetra. Oui. 9. Met. Plenæ pharetræ, Oui. 4 de Pont. Hinc Pharetratus, qui pharetram fert. Ouid. 1. Lege Pharetratę virginis arua coli. Virg. 4. Ge. Quaq; pharetratæ vicinia Persidis vrget.

Pharias, pen. prod. φαρίας, serpens est, sulcum, dum serpit, cauda in terra faciens. Luca. li. 9. Et contentus iter cauda sulcare pharias.

Pharisaeus, φαρισαῖος, nomen sectæ Iudæorum religiosæ. Erant enim apud Iudæos tres sectæ, Pharisæorum, Sadducæorum, & Essæorum. Hieron. contra Vigilant. Quasi sepulcra pharisaica foris dealbata. Dicitur autem Pharisæus, qui separatus, ab Hebræo pharas, quod est diuidere, propterea quòd qui hanc sectam colerent, à ceteris habitu moribusq; distinguerentur.

Pharmaceutria, φαρμακεύτρια, dicitur, quam nos sagam dicimus, vel veneficam. Hoc nomine Vir. Ecl. quandam inscripsit, in qua Theocriti imitatione venefica quædam inducitur, quæ magicis incantationibus animum viri, à quo spernebatur, ad sui amorem conatur reuocare.

Pharmacopola, pen. produc. *Profumiere*, φαρμακοπώλης, pharmacorum venditor: ἀπὸ τοῦ πωλεῖν τὰ φάρμακα, Hora. lib. 1. Serm. Saty. 2. Ambubaiarum collegia, pharmacopolæ. Cice. pro Clu.

Pharmacum, ci, pen. c. φάρμακον, vocabulum medium, quod tam pro toxico, quàm pro salutifero medicamento accipi potest: quemadmodum & Veneni appellatio apud Latinos.

Caius,

Caius,l.qui venenum.ff.de verbo.significa. Qui(inquit)venenum dicit,adiicere debet,an malum, an bonum sit. nam & medicamenta venena sunt.

PHARMACVSAE,duæ insulæ exiles, iuxta Atticam regionem in mari Salaminiaco,iu quarum altera(vt inquit Stra.li.9.) Sepulcrum Circes visitur.Pli.eiusdem nominis insulam inter Sporadas connumerat,li.4.c.12. Hanc Stephanus supra Miletum collocat.

PHARNAX,cis,pe.c.Mithridatis filius,qui cum, maiore ciuilis belli,quod inter Cæsarem,& Pompeium gerebatur, quàm propriarum virium fiducia,Cappadociam inuasisset,à Cæsare fulminis in morem est obrritus: vnde etiam inter pontici triumphi fercula,(teste Sueto. in Cæs.) tria hæc verba prælata,Veni,vidi,vici,non acta belli significantia, sed celeriter confecti notam.

PHAROS, φάρος, olim insula, Canopico Nili ostio adiecta, dieiq; vnius nauigatione(si Homero credimus)à continente dirempta.hodie verò Alexandriæ ponte coniuncta,cuius mutationis causam quidam Nilo assignant, cuius ostia magnā perpetuo limi vim ad proxima aggerunt vada.In ea turris est ingens à cuius similitudine ceteræ quoque speculæ similem in vsum constructæ,Phari appellatæ sunt.Papin. Lumina noctiuagæ tollit Pharus æmula Lunæ.Scribit Aegesi. li.4 Pharon à Græcis Latinisq; appellari ex ipsius rei vsu, quòd longe videatur à nauigantibus:tanquam ἀπὸ τοῦ φανοῦ quod est lucidum,immutata littera, Pharos dicatur. Hinc Pharius,ria,rium,& Phariacus,riaca,riacum,vt Sistra Phariaca.Est item Pharos,maris Adriatici insula,Illyrico adiacens,antea Paros dicta.Pli.l.3.c.21.

PHARSALIA,regio Thessaliæ,Pharsalo oppido circumiacens. à quo & nomen accepit.Sunt tamen qui vocatam fuisse existiment à Pharsalo duce, quæ primo Aemathia, ab Aemathio,postea Thessalia, à Thessalo,deinde à Macedone Macedonia diceretur.

PHARSALICVS,a,um:vt,campi Pharsalici, in quibus duorum maximorum bellorum ciuilium procellæ detonuerunt, primum inter Cæsarem & Pompeium: alterum inter Augustum,& percussores Cæsaris,Brutum & Cassium,hi & Philippici dicti sunt, siue à Philippo rege, siue à Philippis vicina vrbe.

PHARSALOS,seu Pharsalum, φάρσαλος Stepha. Thessaliæ oppidum, in ripa Enipei fluminis situm, de quo Lucanus.li.6. & Cæsar li.3.com.

PHARVSII,Plin.lib.5. cap. 8. & Pompon. lib.1.Populi sunt Africæ vltra Mauritaniam.hi quondam Persæ fuisse dicuntur, comites Herculis ad Hesperidas tendentis. Qui fabulosa narrant,Thebano hæc Herculi tribuunt. at qui historicam veritatem persequuntur, Aegyptio Herculi,qui Lybicus cognominatus est,potius adscribenda censent.Str.l.17.

PHASELIS,Pamphyliæ vrbs, in monte sita, piratarum olim perfugium.Cice.in Ver.act.6. Messanam Siciliæ oppidum Verri prætori, prædoni & piratæ Siciliensi,Phaselim quandam fuisse ait, quòd omnes furtorum aceruos illuc deportasset.

PHASELVS,phaseli,φάσηλος Straboni,& Appiano,nauigii genus,mistam habens formam ex oneraria, & longa triremi, quod tam velis, quàm remis agi poterat.Catullus: Phaselus ille,quem videtis hospites,Ait fuisse nauiū celerrimus: Neque vllius natantis trabis impetum Nequisse prætertire, siue palmulis Opus foret volare,siue linteo.Nonius Phaselum interpretatur nauigium Campanum. Bayfius eandem existimat fuisse cum myoparone, aut certe ab illius figura non multum distantem. Nec defuerunt qui in Pamphylia primum inuentum suspicati sint, & à Phaselide oppido nomen accepisse.

PHASEOLVS,per quatuor syllabas,Fasiolo,φασίολος, genus leguminis, siliquam ferens longiorem quàm fœnogræcum, quæ vna cum semine manditur viridis ex oleo & garo. Colu.lib.2.ca.15. Phaseoli modii quatuor obruuntur totidem operis.Legitur & Phaselus,Vir.1.Ge.Viciāq; feres, vileq; phaselum.Gale.lib.1.de Alim.facult.Phaseolos distinguit à phaselis,vultq; phaseolum plantam hortensem esse eādem cum smilace,cuius fructus Lobi dicuntur,& Dolichi Theoprasto:Faselum autem eundem esse cum cicercula, aut certe eius speciem,quæ etiam hodie phasillorum nomen apud vulgum retinet.

PHASIANARIVS,qui phasianos pascit. Pau.Iureconsultus.

PHASIANI,Fagiani,φασιανοί,aues notæ,à Phasi fluuio,ita nominatæ,vnde ab Argonautis primum in Græciam, atque inde ad nos putantur esse deportatæ. Mart.l.13. Argoa primum sunt transportata carina, Ante mihi notum nil nisi Phasis erat.In hanc auem Ityn Terei filium mutatum fabulantur. Phasiana,næ,idem.Pli.l.10.c.84.

PHASIAS,adis,patronymicum femi.à Phaside fluuio siue oppido, quod poetæ pro Medea fere vsurpant, Phasidis alumna.Ouid.3. de Arte: Maritum Barbara per natos Phasias vlta suos.

PHASIS,is,vel idis,φᾶσις,Colchorum prægrandis fluuius, de quo Luc.l.3.Colchorum qui rura facit ditissima Phasis.Pli. lib.6.cap.4. Nauigatur Phasis quamlibet magnis nauigiis, xxxviij.M.D.pass.Fuit item oppidum,ad fluuij huius ostiū situm.Pli.lib.6.ca.4.

PHELLANDRION, herba quæ in palustribus nascitur, folio apii.Quidam existimant esse, quam officinæ Filipendulam vocant: alij eandem faciunt cum apio palustri, quod à Dioscor.ἐλεοσέλινον vocatur.

PHEMONOE,φημονόη, Sibyllæ nomen, quæ prima Apollinis Delphici vates dicitur fuisse,& carmen heroicum inuenisse,vt ait Pausanias.Star.li.2. Syl. Referetq; arcana pudicos Phemonoe fontes.

PHENION,herba,quæ & Anemone dicitur,quasi herba venti: sic enim vulgus appellat, quòd eius flos vento spirante aperiatur.Pli.l.21.c.23.

PHENGITES, φεγγίτης, lapis duritia marmoris, candidus & translucens: vnde & nomen habet. nam φέγγος splendor. Pli.l.36.ca.22.

PHERAE,rum,oppidum Thessaliæ, ad Bœbeidem lacum. Est item oppidum in Achaia proprie dicta.Pheræus,a,um.Ouidi.in epi.Oenones.

PHERECYDES,pen.p.φερεκύδης,philosophus, & poeta tragicus,ex Scyro insula,teste Strab.li.10. Floruit regnante Ser. Tullo apud Romanos,vt Ci.lib.1. Tusc. refert.Hic primus dixit animos hominum esse sempiternos: primus scripsit soluta oratione(vt Apuleius in Floridis auctor est)repudiato versuum nexu.hunc Pythagoras magistrum coluit. Periit phthiriasi,idest,pediculari morbo.de quo Serenus:Sed quis non paueat Pherecydis fata tragœdi, Qui nimio sudore fluens animalia tetra Eduxit, turpi miserum quæ morte tulerunt? Hic etiam si nullum magistrum habuerit, tamen per se multum eruditionis est consecutus, vt auctor est Suidas. Quanquam Diogenes Laertius eum Pittaci auditorem dicat extitisse. Alius fuit Pherecydes,teste Laertio,antiquior etiam superiore, Atheniensis, & philosophus, qui ab Orpheo multa didicit, scripsitq; Theogoniam libris decem.item libellum De rerum principio. Pherecydem alium,Lerium genere, Historicum commemorat Suidas.

PHIALA,phialæ,φιάλη,poculi genus capacius:ita dictum,qua si πιάλη, κατ' ἀντισιχείαν, παρὰ τὸ πιεῖν ἅλις παρέχειν, ab eo, quòd affatim ad bibendum suppeditet. Solent autem phialæ ex auro fieri: quod ipsum non obscure innuit Iuuenal. Satyr.7.

PHIDIAS,æ.φειδίας,nobilis statuarius, qui in ebore scalpendo citra æmulum claruit,diis tamen (vt inquit Quin.) quā hominibus efficiendis melior. inter huius opera præcipue commendata est Mineruæ statua, quam Athenis ex ebore fecit,xxvj.cubitorum altitudine:in cuius clypeo Amazonū pugnam & Gigantomachiam insculpsit,in soleis vero Centaurorum & Lapitharum certamen.Proximam commendationem meruit Iupiter Olympius, & ipse totus ex ebore. Cælauit & Venerem, quæ postea Romæ sita fuit in porticu Octauiæ.Item Nemesin Rhamnusiam. A Phidias fit Phidiacus, a, um. Propert. li.3. Phidiacus signo se Iuppiter ornat eburno.Mart.l.6.

PHIDITIA,phiditiorum,cœnationes Lacedæmonii seu conuiuia nominabant,siue quòd φιλίας,idest,amicitiæ causa instituta sint,siue potius à parsimonia: φείδομαι enim parco. vnde & Phiditia conuiuia parca,& frugi.Cic.5.Tus. Quid, victum Lacedæmeniorum in phiditiis?conueniebant enim ad phiditia conferentes singuli farinæ modium, vini cotos octo,casei quinque minas,ficuum quinque femiminas.

PHILADELPHVS,Ptolemæi regis Aegypti cognomen, qui bibliothecam fecit Alexandriæ, fere quinquaginta millia librorum continentem.

PHILAE,philarum,φίλαι,insula aspera, & vndique prærupta, adiacens Aegypto, duobus in vnum coituris amnibus cincta,qui Nilo mutantur,& eius nomen ferunt.Strabo li. 17. & Lucanus li.10. Qua dirimunt Arabum populis Aegyptia rura Regni claustra Philæ.

PHILIPPEI,seu Philippi,φιλιππικοί,aurei quidam nummi,à Philippo Macedone ita appellati:quorum apud Plau. frequens mentio est,vt in Pœnulo.Hor.li.2.Rettulit acceptos regale numisma Philippos.

PHILIPPI, ciuitas Thessaliæ, quæ Dathos antea dicebatur, quam Philippus Macedonum rex instaurauit, & à nomine suo Philippos nominauit.Virg.1.Ge.Romanas acies iterū videre Philippi.Sunt & Philippi in Thracia.Pli.l.4.c.11.

PHILIPPICVS, pica, picum, denominatiuum à Philippis, vt campi Philippici, ciuilibus cladibus nobilitati, in quibus primum Cęsar Pompeium, postea Augustus Brutum & Cassium vicit.

PHILIPPOPOLIS, oppidum Macedoniæ, à Philippo cõditũ, patre Alexandri. Ste. Pli Philippopolim Thraciæ cõstituit.

PHILIPPVS, φίλιππος, Amyntæ filius, & Alexandri magni pater Macedonum rex fuit, rei militaris peritissimus, rebusq; gestis clarissimus, qui Macedoniæ regnum, quod angustis antea finibus continebatur, adeo ampliauit, vt centum quinquaginta populi in Macedonum ditione numerarent. Hic à Pausania quodam adolescente interfectus: qui cum de stupro sibi per vim ab Attalo illato apud regem questus esset, & pro rei indignitate vltionem postulasset, seq; etiam à rege irrideri animaduertisset, iram in regem conuertit, & vltionem, quàm ab inimico nõ poterat, ab iniquo iudice sumpsit. Iusti. Alius fuit hoc nomine Romanorum imperator, qui primus ex Rom. imperatoribus Christianus fuisse perhibetur.

PHILIPPVS, Demetrii filius, &c.

PHILO, φίλων, Academicæ sectæ philosophus insignis, Ciceronis in philosophia præceptor, vt ipse testat in .l. de Cla. Ora. Fuit etiam hoc nomine Iudæus philosophus. Alexandriæ natus, disciplinis omnibus eruditus, & in nostra, & Græcorum philosophia bene versatus: eloquentiæ autem Platonicæ tam diligens æmulator, vt illud vulgo de eo iactaretur ἢ πλάτων φιλωνίζει, ἢ φίλων πλατωνίζει, idest, aut Plato Philonissat, aut Philo Platonissat.

PHILOCTETES, ctetis, vel tæ, pen. pro. φιλοκτήτης, Pæantis filius & comes Herculis, cui idem moriens in Oeta monte mandauit, ne cui corporis sui reliquias indicaret, idq; iurare eum adegit, deditq; pro munere pharetram & sagittas Hydræ felle intinctas. Adueniente vero tempore, cum Delphico oraculo moniti essent Græci, ad euertendam Troiam sagittis Herculis opus esse, inuẽtus Philoctetes, & de Hercule interrogatus, negauit se primo aliquid de Hercule scire, tandem vero mortuum esse confessus est, & cum grauiter ad indicandum sepulcrum cogeretur, ne iusiurandum violaret, ictu pedis locum ostendit: cumq; ad bellum Troianum duceret, quia ipse solus Lerneis sagittis vti poterat, vnius sagittæ casu in pede, quo Herculis tumulum monstrauerat, vulnere pene immedicabili affectus est. tandem cum vulneris fœtor à Græcis ferri non posset, in Lemno relictus est. sed, occiso Achille, Vlysses in Lemnum regressus ad Troiã illum reduxit, vt inquit Ouid. l. 13. Met. Deuicta autem Troia, pudore, ne in patriam æger rediret, impeditus, in Calabriam venit, ibiq; Petiliam condidit. Virg. lib. 3. Aen. Hic illa ducis Melibœi Parua Philoctetæ subnixa Petilia muro. Tandem opera Machaonis medici sanatus est, Propert. teste, qui inquit: Tarda Philoctetæ sanauit crura Machaon. Vide Phantiades.

PHILOMELA, φιλομήλη, nomen puellæ Pandionis Atheniensis regis filiæ, & sororis Prognes. quæ cum à Tereo cõpressa fuisset, tandem (vt est in fabulis) deorum miseratione in auem sui nominis conuersa fuit, quæ & Luscinia dicitur, quam etiam nunc deflere dicunt cantu dulcissimo iniuriam quam passa est. Mart. lib. 14. Flet Philomela nefas incesti Tereos.

PHILOPOEMENES, siue Philopœmen, φιλοποίμην Suidæ Megalopolitanus, dux Achæorum præstantissimus, Lacedæmonios & Messenios multis cladibus afflixit. Plu. in vita eius. & Liu. lib. 35.

PHILOSOPHIA, æ, φιλοσοφία, amor, & studium sapientiæ. Ci. 2. Off. Nec quicquam aliud est philosophia, quàm studium sapientiæ. Idem. 1. de Leg. Ita fit vt mater omnium bonarũ rerum sit sapientia, à cuius amore, Græco verbo, φιλοσοφία nomen inuenit. Hæc scientia diuiditur in tres partes, in moralem, naturalem, rationalem. prima componit animum, secunda rerum naturam scrutatur, tertia bene disserendi rationem docet. Cice. 4. Tusc. Est profecto medicina animi philosophia.

PHILOSOPHICVS, ca, cum. Cic. 5. Tusc. A Bruto non modo impulsi sumus ad philosophicas scriptiones, verum etiã lacessiti.

PHILOSOPHOR, pharis, φιλοσοφέω, sapientiæ studeo, vel philosophorum more disputo. Ci. l. 1. de Nat. deo. Cum minime videbamur, tum maxime philosophamur. Idem 2. de Or. Decreui philosophari paucis. nam, omnino, haud placet. Plautus Pseud. Satis est philosophatum.

PHILOSOPHVS, phi, *Amator della sapienza*, φιλόσοφος, amator sapientiæ: quod nomen à Pythagora primum dicitur esse profectum; qui sophistæ appellationem, tanquam arrogantiorem, refugiens, philosophũ se nominari voluit: post quẽ deinceps omnes sapientiæ professores hoc nominis sibi vẽdicarunt. Cic. 1. de Orat. Philosophi, qui de sapientia vnus omnia pene profitetur, est tamen quædam descriptio: vt is, qui studeat omnium rerum diuinarum atque humanarum vim, naturam, causasq; nosse, & omnem bene viuendi rationẽ tenere & persequi, nomine hoc appelletur. Genera philosophorum describit Ci. 3. de Or.

PHILOSTRATVS, φιλόστρατος, Lemnius philosophus, tempore Seueri principis Romæ claruit. scripsit vitas sophistarum ad Seuerum, & de vita Apollonii Tyanei libros octo, præterea heroica.

PHILTRVM, philtri, pharmacum amorem concilians. (Cice. amatorium poculum appellat,) id est, quicquid eo animo cuiquam edendum bibendum ve damus, vt eum ad nostri amorem inducamus.

PHILYRA, φιλύρα, à Græcis dicitur arbor, quam Latini Tiliã vocant. Pli. li. 10. c. 14. Philyram vocare videtur membranã tenuissimam inter corticem & lignum tiliæ arboris, ex qua coronarum lemnisci conficiebantur. Accipiuntur etiam Philyræ pro membranis papyri, vel aliarum arborum, in quibus olim scribebatur. Mart. de Nupt. Philolog. Libri in philyra cortice subnotati. Pli. l. 13. Præparantur ex eo chartæ diuisæ acu in prætenues, sed quàm latissimas philyras. Est etiam philyra proprium nomen filiæ Oceani, ex qua Saturnus in equum conuersus Chironem centaurum dicitur suscepisse: qui à matre Philyrides, & Philyreius dicitur.

PHINEVS, φινεύς, Agenoris fuit filius, vt Hellanicus ait: vt Hesio. Phœnicis & Cassiopæ, Agenoris nepos, frater Cilicis, Dorycli, & Aramini. Hic igitur rex Arcadiæ, vel, vt, alii, Thraciæ, vel, vt rursus alii, Paphlagoniæ, vxorẽ duxit Cleopatram, (quam quidam Stenobœam vocant) ex qua genuit Orythum, & Crambum, vt Sophocles: vt alii, Maryãdinum & Thynum: vel, vt rursus alii, Palæmonem & Phinea, quibus mortua priore coniuge Cleopatra Harpalycen, Calais & Zethæ sororem: (quamuis Flaccus non Harpalycen, sed Cleopatram Boreadum sororem appellet) cui etiam Apollonii commentarius assentit, qui li. 1. dicit: Phineum Cleopatrã Boreæ & Orithyiæ filiam vxorem duxisse, secundam vero Idæam Dardani filiam nouercam superinduxit: cuius suasu filios suos ex Cleopatra susceptos excæcauit. quapropter & ipse excæcatus est à diis, & Harpyiæ contra eum missæ, quæ cibos & mensam eius turpissime fœdarunt. postea vero, aduenientibus ad ea loca Argonautis, à Calai & Zethe fratribus alatis rursus ad Strophades insulas fugatæ sunt. postremo occisus est ab Hercule, cum is in solitudine liberos Phinei offẽdisset excæcatos, cõperissetq; eos calumniis nouercæ eiectos fuisse.

PHINAEVS, a, um, apud Sen. & Phinæius, næia, næium, apud Virg. l. 3. Aen. Quas dira Celæno, Harpyiæq; colunt aliæ, Phineia postquam Clausa domus.

PHLEGETHON, tis, φλεγέθων, fluuius infernalis, flammis æstuãtibus rapidus, à φλέγω, ardeo. Vir. 6. Ae. Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis Tartareus Phlegethon.

PHLEGMA, atis, *flegma*, φλέγμα, humor est in corpore animalis frigidus & humidus, quem Latine pituitam vocamus.

PHLEGONTIS, Phlegontidis, φλεγόντις, gemmæ genus, quod flamma quadam intus ardere videtur. Pli. l. 37. c. 11.

PHLEGRA, æ, vel Phlegre, es, φλέγρα, vrbs Macedoniæ. Plini. lib. 4. cap. 10.

PHLEGRAEI, φλεγραῖοι, cãpi duo fuere, alter in Græcia, à Phlegra Thessaliæ valle iuxta Pallenen, vbi gigantes cum diis confluxisse traduntur: alter in Campania prope Cumas, in quo Hercules cum his prælium commisit. Stra. l. 5.

PHLEGYAS, φλεγύας, Martis filius, rex Lapitharum in Thessalia, pater Ixionis, & Coronidis nymphæ: quam cum ab Apolline vitiatam sensisset, confestim ita percitus, templum eius Delphis incendit. quapropter Apollo iratus ipsum sagittis interfectum ad inferos detrusit, vbi hac pęna afficitur, vt sub ingenti saxo ruinam minitante sedens semper illud casurum suspicetur, & timeat. Phlegiæ item populi sunt insulani Thessaliæ, à Phlegea Ixionis patre cognominati. Virg. lib. 6.

PHOCA, æ, φώκη, Belua marina, corio & pilis tecta, per somnũ mugiens. vnde & Vitulus marinus appellatur. Virg. l. 4. Ge. Pascit sub gurgite phocas. Pli. li. 9. c. 7. Vituli marini, quos vocant Phocas, spirant, & dormiunt in terra.

PHOCAEA, phocææ, φώκαια, vrbs Ioniæ, Atheniensium colonia, teste Stra. l. 14. Vnde profecti sunt, qui Massiliam apud Gallos non procul à Rhodano condidere. Dicta Phocæa, quod vituli marini magno numero apparuissent vrbem condentibus. Est etiam in Caria Phocæa, monti Mycalæ apposita. ab hac Phocæenses, vt à Græcorum Phocide Phocenses. ab vtraque Phocaicus, a, um.

PHOCAEI,

PHOCAEI, φωκαιεῖς, Ioniæ populi, qui assiduis Persarum bellis exagitati, communi consensu patriam reliquerunt. varia deinde fortuna vsi, tandem in Galliam delati, Massiliam condiderunt. Horatius: Nulla sit hac potior sententia, Phocæorum Velut profugit execrata ciuitas.

PHOCIS, phocidis, φωκίς, exigua Græciæ regio sinui Crissæo adiacens, Delphico oraculo, & Helicone, Parnassoq; montibus inclyta. incolæ dicuntur Phocenses, φωκεῖς: à quibus nonnulli putant profectos esse Massiliæ conditores, non (vt alii existimant) à Phocæensibus Ioniæ populis. Cui etiam sententiæ non obscure subscribit Pli. l. 3. c. 4. Vbi Massiliam Græcorum Phocensium coloniam appellat, ad discrimen, vt videtur, Asiaticorum. idem innuit & Lucan. l. 5. Cum ait, Massiliæq; suæ donatur libera Phocis.

PHOEBAS, badis, Phœbi sacerdos: dicta, teste Seruio, quòd Phœbei numinis concepto afflatu fureret in bacchantis imaginem.

PHOEBE, φοίβη, Phœbi soror, Diana, siue Luna. Virg. 2. Geor. Vento semper rubet aurea Phœbe. Ouid. 2. Meta. Quanto splendidior, quàm cetera sidera fulget Lucifer, & quanto quàm Lucifer, aurea Phœbe. Iaculatrix Phœbe. Ouid. epi. 19. Innupta Phœbe. 1. Met. Nemoralis Phœbe, Sta. 1. Syluarum. Phœbæus, a, um, Vir. 3. Aen.

PHOEBVS, φοῖβος, Apollo, Iouis & Latonæ filius, eodem partu cum Diana editus, diuinationis & sapientiæ deus à poetis existimatus, & medicinæ repertor. Dictus Phœbus, quasi φῶς τοῦ βίου, lux vitæ.

PHOENICES, populi Syriæ, Iudæis contermini, quorum præcipuæ vrbes fuerunt Tyrus, & Sidon. Horum regio Phœnice, siue Phœnicia appellatur, à Phœnice Neptuni & Libyes filio, vt Stephano placet. Cui opinioni accedit Sil. l. 1. Cum inquit, Et qui longa dedit terris cognomina Phœnix. Phœnices ingenii acumine plurimum valuerunt: quippe qui & literarum, & nauigandi artis primi inuentores extitisse putantur. Rufus ex Dionysio, & Lucan. l. 3.

PHOENICE, phœnices, pen. pro. φοινίκη, ora maritima Syriæ, Iudææ contermina, ita dicta à Phœnice quodam Neptuni (vt Stephano placet) & Libyes filio, qui tractui huic imperauit. Pli. l. 5. c. 19.

PHOENICEA, φοῖνιξ, Diosc. herba, quam Latini Hordeum murinum appellant. Pli. l. 22. c. vlt. Quidam hodie sterilem auenam vocant.

PHOENICEVS, a, um, genus coloris, qui alio nomine Spadix appellatur, qualis in palmæ fructu apparet, Sole non admodum incocto. Quidam voluerunt Phœniceum colorem eundem esse cum purpureo, à Phœnicibus populis dictum existimantes, apud quos præstantissima olim purpura tingebatur. Quorum opinioni quò minus accedam, facit Plinij auctoritas, manifeste Phœniceum colorem à purpureo distinguentis. l. 21. c. 23. vbi sic habet: Aut Phœniceum habet florem, aut purpureum, aut lacteum.

PHOENICIA, niciæ, regio maritima Syriæ, quam Plinius Phœnicem appellat.

PHOENICOBALANVS, φοινικοβάλανος, palmæ Aegyptiæ fructus, præ maturitate nigrescens, vescentesq; inebrians. Qui vero adhuc viridis ante maturitatem decerpitur, Adipsos appellatur. Pli. li. 12. c. 22.

PHOENICOPTERVS, ri, pe. co. auis à pennarum rubedine dicta. Græci enim rubrum φοινίκεον appellant, alam πτέρον. Iuuen. Sa. 11. Et Scythicæ volucres, & phœnicopterus ingens. Auis huius lingua in præcipuis epularum deliciis erat olim apud Romanos. Pli. l. 10. c. 48. Phœnicopteri linguam præcipui saporis esse, Apicius docuit. Mart. l. 13. Dat mihi penna rubens nomen: sed lingua gulosis Nostra placet. quid, si garrula lingua foret?

PHOENISSA, sæ, mulier ex Phœnice, Syriæ regione. Vir. 1. Ae. Hunc Phœnissa tenet Dido.

PHOENIX, phœnicis, φοῖνιξ, auis esse dicitur in Oriente, à Phœniceo pennarum colore dicta, toto orbe celeberrima, in Arabia nascens, aquilæ magnitudine, quæ annis sexcentis & sexaginta viuere dicitur. Plin. li. 10. c. 2. Aethiopes, atque Indi discolores maxime & inenarrabiles ferunt aues, & ante omnes nobilem Arabia Phœnicem, haud scio an fabulose vnum in toto orbe. &c. Est itē Phœnix Thessaliæ fluuius, in Asopum influens. Pli. lib. 4. c. 8. & Strab. l. 9. Phœnix præterea gentile nomen est, eum significans, qui è Phœnice maritima Syriæ regione ortum traxit.

PHORCVS, ci, vel Græco more Phorcys. aut etiam Phorcyn, cynos, filius Neptuni & Thoosæ nymphæ, rex Corsicæ & Sardiniæ insularum: quem ab Atlante nauali prælio victum, vndaq; obrutum postea socii superstites, in marinum deum conuersum dixere, eiq; diuinos honores exhibuere. Virg. 5. Aen. Phorciq; exercitus omnis, &c. Hic pater fuit Medusæ, quæ ob id nomine patronymico Phorcynis dicitur. Oui. 5. Met. In partem phorcynida transtulit illam. Hinc etiam deducitur aliud patronymicum fœm. Phorcys, ydos. Prop. l. 3. Sectaq; Persea Phorcydos ora manu.

PHOSPHORVS, phosphori, pe. c. stella matutina, quàm Latini verbum ex verbo reddentes Luciferum appellant. Mar. l. 8. Phosphore redde diem, quid gaudia nostra moraris?

PHRENITIS, phrenitidis, Frenesia, φρενῖτις, morbus lædens mentem, & ad insaniam furoremq; perducens: vnde & nomen accepit. nam mentem Græci φρένας appellāt. Fit autem ex inflammatione membranularum, quas menyngas vocāt, idq; vel à pallida bile, eaq; leuior est, vel à flaua, eaq; est vehementior: vel ab eadem valde adusta, quæ est omnium deterrima: vt docet Galenus li. 3. de locis affectis. Alio nomine Phrenesis appellatur, pen. pro. Iuuen. Sat. 14. Cum furor haud dubius, cum sit manifesta phrenesis. Qui hunc morbum patitur Phreneticus appellatur. Pli. lib. 20. c. 2.

PHRYGIA, φρυγία, minoris Asiæ regio, Cariæ, Lydiæ, Mysiæ, & Bithyniæ finitima, quarum omnium fines ita coeunt, vt difficulter possint distingui, teste Strabo. l. 13. Dicta est autem Phrygia, (vt idem Strabo non vno in loco indicat) à Phrygibus populis, è Thracia oriundis, qui antea Bryges dicebantur. Quidam duplicem faciunt Phrygiam, Maiorem, in Galatiam vergentem, & Minorem, Epictetum cognominatam. In hac est Ida mons, & Tmolus, & Pactolus fluuius Ex Phrygia orta est Sibylla cognomento Phrygia.

PHRYGIANVS, giana, gianum, phrygionum opera confectum vt, Phrygianæ pestes, idest acu pictæ. Pli. l. 8. c. 48.

PHRYGIONES, Ricamatori, φρύγιοι, qui acu pingunt, vel qui vestes auro intexunt. Phryges enim primi inuenere talem texturam. Pli l. 4. c. 48. Acu vestes facere Idæi Phryges inuenerunt, ideoq; Phrygiones appellati.

PHRYGIVS, a, um, è Phrygia. Cic. pro Roscio Am.

PHRYGIVS LAPIS, gleba pumicosa, tingendis vestibus vtilis. Pli. l. 36. ca. 19.

PHRYX, ygis, qui est ex Phrygia. Ci. pro Flac. Verum nostrum est, an vestrum hoc prouerbium, Phrygem plagis fieri meliorem? Sero sapiunt Phryges, prouerbium in eos dici solitum, quos stulte factorum sero pœnitet.

PHRYXVS, Athamantis ex Nephele filius, qui cum nouercales insidias ferre non posset, cum Helle sorore profugit, acceptoq; à patre ariete, cui vellus erat aureum, eoq; conscēso, cum in Asiam traiicere vellent, Helle puellari timore exterrita, decidit in mare: quod ex eius nomine Hellespōtum appellauit: Phryxus vero incolumis in Colchidem peruenit ad regem Aeetem, (vt etiā docet Iustinus l. 4.) Vbi arietem Ioui, vel, vt aliis placet, Marti immolauit, vellusq; illud aureum in templo suspendit, quod postea Iason, Medeæ ope adiutus, abstulit. Aries vero inter sidera locatus, pristinam effigiem tenuit, qui à Phryxeo Phryxeus appellatur, media longa. Oui. l. 7. Met. Dumq; adeunt regem, Phyxeaq; vellera poscunt.

PHTHIA, ciuitas Thessaliæ, Achillis patria: à qua Phthius, & Phthiota. Ouid. in Episto. Bris. Phthiis canescant æquora remis.

PHTHIOTIS, phthiotidis, φθιώτης, siue Phthiotia, æ, vna ex quatuor Thessaliæ partibus, in Austrum vergens, vt inquit Strab. l. 9.

PHTHIRIASIS, morbus pedicularis, ἀπὸ τῶν φθειρῶν, quos & pedes, & pediculos vocamus. Pli. l. 20. c. 1.

PHTHISIS, φθίσις, morbus est totum corpus extenuans, proueniens ex vlcere pulmonis, à pituita potissimum generato, quæ à capite delapsa, in pulmonibus computruit. Quanquā interdum & ex proprio pulmonis affectu originem trahit, maxime quidem ex vasis diruptione, post sputum sanguinis non conglutinata. Iuuen. Sat. 13. Et phthisis, & vomice putres, & dimidium crus.

PHY, interiectio mirantis. Teren. in Ad. Phy, domi habuit, vnde disceret.

PHYLACA, p. c. locus custodiæ. i. carcer. Pla. in Cap. Illinc est abductus recta in phylacam. A φυλάττω, custodio.

PHYLLIS, φυλλίς, nomen Lycurgi Thracum regis filiæ, quæ Demophoonta Thesei filium, ex Troiano bello redeuntem, hospitio, lectoq; excepit, accepta prius ab eo fide, vt, domi compositis rebus, illam vxorem duceret. Profectus itaque Demophoō cum vltra statutū tēpus variis districtus negotiis in patria detineretur, Phyllis & amoris impatientia, & doloris impulsu, q᷑ se spretā esse crederet, laqueo vitam finiuit, & conuersa est in arborē amygdalum sine foliis. Postea reuersus Demophoon, cognita re, eius amplexus est trūcum, qui (velut sponsi sentiret aduentum) folia emisit. vnde etiam Phylla sunt dicta à Phyllide, quæ ante Petala dicebantur. Est & Phyllis, amnis Bithyniæ, teste Stephan. à

quo

quo Phyllii, Phyllienseśq; dicuntur.

Phyllitis, phyllitidis, φυλλίτις, herba foliis lapathi, longioribus tamen adultioribusq; modo senis, modo septenis, interius læuis, auersa parte quosdam quasi vermiculos appēdentes referētibus. Diosco. à quibusdam Lapathon agrion, idest, rumicem agrestem vocari tradit.

Phyllon, φύλλον, spina est sine caule, sine flore, sine echino, foliis longis, aculeatis, & lactucæ similibus. aliis nominibus Polygonaton, & Leucacantha. Pli. lib. 22. ca. 16.

Physeter, physeteris, pen. prod. bellua marina, admirabili magnitudine, quæ aquam faucibus haustam tanta copia in altum afflat, vt veluti dēsissimus quidam imber decidens cōspectū circumquaque eripiat. vnde & Physeter dictus κατὰ τὸ φυσᾶν τὰ κύματα, ab euomendis, aut efflandis fluctibus. Pli. lib. 9. cap. 4. Maximum animal in Indico Oceano pristis & balena est: in Gallico Oceano physeter.

Physica, physicorum, φυσικὰ, ipsa naturalis philosophia, siue opus rerum naturam pertractans, Cic. 1. de Ora. Oratorem ne phisicōn quidē esse expertē volo. In eadē etiā significatione dicimus Physica Physicæ, φυσική, præsertim pro disciplina ipsa naturali. Ci. 1. Ac. Ennar vt Latine loquar, nisi in eiusmodi verbis, vt rhetoricam, aut physicam, aut dialecticam appellem.

Physice, φυσικῶς, naturaliter. Cic. 3. de Nat. de. 1. de Diui.

Physicus, a, um, *Naturale, che s'appartiene alla natura*, φυσικὸς, naturalis, siue ad rerum naturam, vel physicam pertinens, Cic. 2. de Diu. Si velim geometricum quiddam, aut physicū aut dialecticum explicare. ibidem: Physica disputandi subtilitas. Idem. 2. de Nat. de. Rationibus physicis constituere aliquid.

Physicus, ci, substan. qui rerum naturam rimatur. Cice. 1. de Nat. de. Sed tu physice non vides, quàm blanda conciliatrix, & quàm sui sit lena Natura. Idem 2. de Nat. de. Non pudet physicum, idest, speculatorem, venatoremq; naturæ, ab animis cōsuetudine imbutis petere testimonium veritatis.

Physiognomus, pen. pro. vel Physiognomon, onis, qui hominum mores ex corpore vultuq; cognoscit. Cic. de Fato.

P ANTE I

Piabilis, le, *Che si può purgare*, ἅγνιστος, καθάρτος, quod purgari potest, vt Fulmen piabile, apud Ouid. 3. Fast.

Piacularis, piaculare, ἁγνιστικὸν, quod vim habet expiandi Liui. li. 7. Vt cædes manifesta aliquo piaculo lueretur. Plau. in Epid. Mene piacularem oportet fieri ob stultitiam tuam? id est, Oportet ne tuam stultitiā meis scapulis expiari? Piacularia auspicia dicebantur, teste Festo, quæ sacrificantibus tristia portendebant, cum aut hostia ab ara profugisset, aut percussa mugitum edidisset, aut in aliam partem corporis, quàm oporteret, cecidisset. Piacularia porta, Romæ appellata, ob quædam piacula, quæ ibi fieri solebant, teste eodem Festo.

Piaculum, li, καθάρμα, sacrificium, cultus, & quicquid agit, seu præbetur pro satisfactione peccati, aut pro fulminis portenti ve expiatione. Virg. 6. Aen. Ea prima piacula sunto. Hor. li. 1. Carm. Teq; piacula nulla resoluent: idest nullis hostiis te expiabis. Aliquando crimen, flagitium, Vir. lib. 6. Distulit in serā commissa piacula mortem. Vbi Seru. Piacula commissa, propter quæ expiatio debetur.

Piamen, minis, seu Piamentum, ti, κάθαρσις, ἀφοσίωσις, expiatio, vel actus expiandi, vel id ipsum, quo ad expiationem vtimur. Sunt autem, teste Festo, dictionis magis poeticæ, quàm oratoriæ, Oui. 3 Fast. Februa Romani dixere piamina patres. Plin. li. 25. ca. 4. Hac euulsa scrobē repleri vario genere frugum, religio est, & terræ piamentum.

Piare, σέβεσθαι, pie colere. Plaut. in Asi. Vbi piem pietatem, si isto more moratam tibi postulem placere? Quandoque cōtaminare, polluere, quod & Impiare dicitur, sicuti Sacrum ponitur pro Execrabili. Quandoque pie amare. Næuius apud Nonium: Nemo est, qui magis suos piet liberos. Aliquando purgo, expio. Virg. 2. Aen. Et culpam miserorū morte piabunt.

Piatrix, huius icis, ἁγνίστρια, sacerdos, expiationes peragere solita, quæ & saga expiatrix dicebatur, teste Festo.

Pica, *Gazza*, κίττα, quamuis fœmininum videatur à picus, longe tamen diuersæ significationis est. nam auis est magnitudine palumbæ, alis vario colore, & præsertim cæruleo depictis, humana imitans verba. Mar. li. 14. Pica loquax certa dominum te voce saluto: Si me non videas, esse negabis auem. In has aues fabulantur poetæ mutatas esse Pieridas, indeq; illis pristinam loquacitatem, humanæq; linguæ studium remansisse. Ouid. 6. Met. Plangere dumq; volunt, per brachia mota leuatæ Aere pendebāt nemorum conuicia picæ. Nūc quoque in alitibus facundia prisca remansit, Raucaq; garrulitas, studiumq; immane loquendi. Est & alterum picæ genus, quod Plin. testatur sua ætate ab Apennino Romam versus cerni cœpisse, longa, insigne cauda, & à Romanis variam appellatam fuisse. Pica etiam in grauidis dicitur peruersus absurdarum rerum appetitus.

Picatus, ta, tū, *Impegolato*, πιττωτὸς, pice illitus: vt dolium picatum, nauis picata, Vinum vero picatum dicitur, quod pice conditum est. solet enim musto in primo feruore (qui ferme nouem diebus peragitur) pix aspergi, vt odor vini conciliaretur, & quoddam saporis acumen. Pli. l. 14. c. 20. Fuit & vini picati genus in agro Viennensi, sponte naturæ picem resipiens: quod & Plinius memoriæ prodidit lib. 14. c. 1. Inuenta vitis per se in vino picem resipiens.

Picea, piceæ, arbor larici simillima, folio breui, tedæ proximo, immortali virore. Plin. li. 16. ca. 10. Theophr. l. 3. c. 10. Diosc. cap. 86.

Piceaster, stri, picea syluestris, Hispaniæ familiaris. Plini. lib. 14. cap. 20.

Picentes, Picentium, qui & Piceni dicuntur, πικηνοὶ, populi sunt in quinta regione Italiæ, ad mare Adriaticum siti. Pli. l. 3. c. 13. Dicti Picentes, teste Stra. l. 5. A pici Martii nomine, qui in vexillis eorum è Sabinis (à quibus originem traxerunt) Asculum commigrantium, dicitur incedisse.

Picentini, populi ad mare Tyrrhenum, Lucanis proximi, inter Surrentinum promontorium & Silarum amnem incolentes, à Picentibus maris Adriatici accolis originem trahentes. Stra. li. 5. & Pli. li. 3. c. 5.

Picenum, regio Italiæ trans Apenninum, ab ipsis montibus vsque ad mare Adriaticum extensa, inter Aesim & Leastrum fluuios, teste Stra. l. 5. Hodie ab Ancona, celeberrimo emporio, Marchia Anconitana appellatur. Populi Picentes & Piceni appellantur, diuersi à Picentinis, maris Tyrrheni accolis. Hinc Picenus, na, num.

Piceus, a, um, ex pice, vel quod picem refert. Mart. l. 2. Et tres sunt tibi Maximina dentes, Sed plane piceiq;, buxeiq;.

Pico, cas, *Impegolare*, πιττόω, pice oblino. Pli. l. 36.

Picturatus, a, um, *Dipinto*, varia pictura exornatus: vnde ager picturatus floribus dicitur à Stat. l. 6. Theb. Vestes picturatæ, quas & Phrygianas vocant, quæ acu pictæ sunt, Vir. 3. Aen. Opus picturarum metallis, Clau. 7. Paneg. Volucres picturatæ, Idem ad Serenam.

Picumnus, πίκουμνος, auis eadem cū pico Martio, teste Non. item deus quidam, qui sacris Romanis adhibebatur. Aemilius Macer in Theogonia: Et nunc agrestes inter Picumnus habetur.

Picus, *Picchio*, δρυοκολάπτης, auis est exigua, aduncis vnguibus, Marti sacra existimata: vnde & Martium cognominauerunt. Præterea Picos Romani veteres vocabant, quos Græci Gryphas, beluas quadrupedes, auritasq;, visu & forma terribiles, corpore leonino, rostro, alis, pedibus aquilis similes. habitare in Hyperboreis montibus, in Asiatica Scythia feruntur, vbi aurum nasci perhibetur. Pla. Aul. Picos diuitiis qui aureos montes colunt, ego solus supero. Pli. tamē l. 10. ca. 49. Fabulosa existimat, quæcunque de Gryphibus commemorantur. Fuit & Picus rex Latinorum, Fauni pater, Latini regis auus, augurior um peritissimus, qui à Circe adamatus, cum eius coniugium sperneret, mutatus fertur in auem sui nominis: quod idcirco fingi creditur, quoniam primus hac aue vsus est in auspiciis. Oui. 13. Met. Picus in Ausoniis proles Saturnia terris. vide Ser. 7. Aene. in hunc Vir. locum, Picus equum domitor.

Pieres, pe. c. πιερεῖς, populi olim Macedoniæ finitimi, inter Axium & Aliacmonem amnes. Pli. l. 4. c. 10. & Str. l. 10.

Pieria, æ, regio in finibus Macedoniæ, inter Axium & Aliacmonem fluuios. Pli. l. 4. c. 10. & Stra. li. 10. teste Pli. l. 4. c. 10. Hinc Pierides Musæ, quòd in Pieria ex Ioue & Mnemosyne natæ sint. Stra. Pierius, a, um, vt Pierium carmen, Lucr. l. 1. Chorus Pierius, Oui. ad Pis. Dies Pierij, quos impendimus litterarum studijs, Stat. 1. Syl. Via Pieria, Ouid. 2. de Ponto. Est item Pieria, Syriæ Antiochenæ vrbs celeberrima, alio nomine Seleucia. Pli. l. 5. c. 21.

Pierus, Pieri, pe. c. mons Thessaliæ post Pheras, atque in Macedoniam vsque protensus, teste Pli. l. 4. c. 8. In hoc monte quidam Musas natas volunt, atque inde Pieridas appellatas.

Pietas, tis, *Pietà*, εὐσέβεια, φιλοστοργία, est debitus cultus erga deum, patriam, & parentes, eosq; qui nobis parentum loco sunt. Ci. pro domo: Nec est vlla erga deos pietas, nisi honesta de numine eorum, ac mente opinio: cum expeti nihil ab iis, quod sit iniustum, ac inhonestum arbitrere. Sumitur etiam latius (vt diximus) nomen Pietatis, vt amorem complectatur filij erga parentes, & propinquos, & ciuis erga patriam, quæ communis omnium ciuium est parens. Cic. in Som. Scip. Cole pietatem, quæ cum sit magna in parentibus & propinquis, tum in patria maxima est. Pietas etiam à Romanis

manis dea putata est: quæ ædem habuit Romæ, eo in loco, vbi postea Marcelli theatrum extructum. Pli.l.7.c.36.

Piger, ra, um, ὀκνηρὸς, ἀργὸς, tardus, segnis. Horat. 1. Serm. 4. Atque piger scribendi ferre laborem: Scribendi recte: nam, vt multum, nil moror. Pers. Sat. 5. Mane piger stertis. Cice. Treb. l.8. Interdum piger, interdum timidus in re militari videbare. Aliquando pro lento, & minime fluido. Col.l.2.c.2. Nullum temere videmus locum, qui modo pigrum teneat humorem. Iungitur aliquando accusatiuo cum Ad. Cœlius ad Cic.l.8. Ad literas scribendas pigerrimo. Hinc pigre, pigrius, pigerrime. Pli.l.10.c. 34. Pigrius intrante fœmina ad pullos. Hinc Pigritia, ignauia, tarditas. Cic. 1. Offic. Efficiẽdum est, vt appetitus rationi obediant, eamq; neque præcurrant, neque propter pigritiam aut ignauiam deserant. Liu. 1. Cum pigritia militandi oriretur. Pigrities, ei, Pigredo, inis, Pigritudo, & pigritas idem.

Piget, verbum impersonale, piguit, & pigitum est, *Rincrescere, esser molesto*, μισῶ, ἄχθομαι, idem fere quod dolet, siue molestum est Sta.li.7. Theb. Nec pigitum paruosq; lares, humilesq; subire. Construitur autem fere cum accusatiuo, & genitiuo, nisi quid loco genitiui ponat, puta infinitiuus. Oui. l.2. Met. Pigetq; Actorum sine fine mihi, sine honore laborum. Cic. pro domo: Vt me non solum pigeat stultitiæ meæ sed etiam pudeat. Plaut. Non dedisse te, pudet me: quia non accepi, piget. Differt autem Piget à Pudet, teste Donato, quòd pudet de ijs dicatur, quæ turpiter fiũt: piget de ijs, quæ cum damno, & malo, Pudere ad dedecus refertur. Pigere ad dolorem. Pigere interdum pro tardare, interdum pro pœnitere poni solet, inquit Festus. Legitur & pigeo, es. Plaut. Men. Adolescens loquere mihi tuum nomen, nisi piget. Idẽ Pseu. Id quod pudet facilius fertur, quã id quod piget. Ter. Phor. Obsecro, ne plus minus ve faxit, quod nos postea pigeat. Inuenitur etiam Pigendus, quod est à Pigeor verbo deponenti. Ouid. epist. 7. Adde finem, nulla parte pigendus erit.

Pigmalion, siue pygmaliõ, πυγμαλίων Suidæ, Beli regis Tyri filius fuit, frater Didonis, qui dũ ardentissima auri cupiditate flagraret, animum ad Sichæi patruelis sui opes appulit, illumq;, spe potiundi auri ante aras, clam, & dolo interemit. cuius cædis cum certior in somnis à marito Dido facta fuisset, sumptis secum thesauris in Africam profugit: vbi & Carthaginem condidit.

Pigmentum, pigmenti, *Beletto, liscio*, φῦκος, quo vtuntur puellę ad venustandam faciem: qualis est cerussa. Plau. in Most. Nõ istanc ætatem oportet pigmẽtum vllum attingere. Pli.l.26. ca.43. Nuper inuentum, vt pigmentis perderet se. Per trãslationem Pigmenta dicuntur mendacia & fraudes, quia eius qui pingitur, non est naturalis color, sed artificialis. Cic.l. 2. de Orat. Integræ sententiæ, veræ, nouæ, sine pigmentis. Quandoque significat colores pictorum, de quibus Pli.l.35. ca.5. Cic. 1. de Diuin. Aspersa temere pigmenta in tabula oris lineamenta efficere possunt. Plau. Epid. Quem Apelles, Zeuxisq; pingent pigmentis vlmeis. Accipitur etiam quandoque pro confectione ex diuersis speciebus, suaui & odorifera.

Pigmentarius, tarij, φαρμακοποιὸς, μυροπώλης, qui facit vel vendit pigmenta. Iulius Firmicus. Quicunque habuerit horoscopum in parte Libræ vigesimasexta, erit pigmentarius.

Pigmentatus, pigmentis ornatus. Hier. ad Paul. Formosum quæsitis hincinde odoribus pigmentatum.

Pigneratitius, tia, tiũ, ὑπόβολος, ex supino verbi Pignero nomen deductum, significat quod pignori datum est: vt, Res pigneratitia, Pigneratitius creditor, cui pignoris capiendi ius est. Vlpian.

Pignero, pigneras, actiuum: aut Pigneror, pigneraris, deponens, *Pegnorare, dare in pegno, tor pegno*, ὑποτίθεμαι, rem pignori do, pignori oppono. Sueton. de Vitellio, Vt ex aure matris detractum vnionem pignerauerit ad itineris impensas. Accipitur nonnũquã pro pignora capere. Iuuen. Sat. 7. Cuius & alueolos, & lænã pignerat Atreus. Cic. 14. Phil. In fuga fœda mors: in victoria, gloriosa, etenim Mars ipse ex acie fortissimũ quẽque pignerari solet. Vbi Pignerari dixit, pro, in pignus accipere, quasiq; debitum sibi capere. Hinc Pignerator, qui pignus accipit. Cic. Ver. 4. Cum publicanus petitor, ac pignerator, non ereptor, neque possessor soleat esse.

Pignus, oris, & Pigneris, ἐνέχυρον, ἀσφάλισμα, ὁμήρευμα, ὑποθήκη, quod creditori ad securitatem datur: ita dictum à pugno, vt Caius de Verb. signifi. inquit, in.l. Plebs. quia res quæ pignori dantur, manu traduntur. Mart.l.12. Cum rogo te nummos sine pignore, Non habeo, inquis. Aliquando pro eo accipitur, quod inter duos contendentes sequestro ita deponitur, vt fiat victoris. Virg. 3. ecl. Tu dic, mecum quo pignore certes. Pla. Cas. Mecum pignus, si quis vult, dato in vrnam mulsi. Per translationem pignus esse amoris, beneuolentiæq; dicimus: idest, indicium, documentum, & argumentum certum. Vir. 3. Aene. Ipse pater dextram Anchises, haud multa moratus, Dat iuueni, atq; animum præsenti pignore firmat. Idest, securum facit, vt qui dat pignus. Liu. 39. Hæc amoris pignora cum essent, nec quicquam secretum alter ab altero haberent. Cur.l.9. Nullum erga me beneuolẽtiæ pignus atque indicium omisistis. Vlpianus inter pignus & hypothecam hoc interesse scribit, quòd pignus dicitur, cum ad creditorem transit: hypotheca, cum non transit. Budæus tamen inquit, pignus Latine id esse, quod Græce dicitur hypotheca quasi obligationi suppositum, vel quasi ob fidem debiti depositum, quod Latini Pignori opponere dicunt. pignus enim tam de immobili, quàm de re mobili dicitur. Ter. in Phor. Ager oppositus est pignori ob decem minas. Dicimus Latine, Auferre pignus, Ponere pignori, vel in pignus, Opponere pignori, Accipere pignori, Coercere pignoribus captis, idest, Cogere per bonorum captionem. Cice. 3. de Or. Philippus pignoribus ablatis Crassum instituit coercere. Quoniam vero liberi videntur tanquam pignora quædam inter coniuges perpetui amoris; factum est, vt pignora pro liberis capiãtur. Oui. 3. Fas. Dulcia sollicitę gestabant pignora matres.

Pigror, aris, *Impegrire*, ὀκνέω, μέλλω, morari, & veluti per pigritiam cunctari. Cice. Atti. lib. 14. Quicquid erit noui, scribere ne pigrere. Luc.l.1. Quòd si pigreris, paulum ve recesseris ab re.

Pigresco, is, *Diuenir pegro*, piger fio, & lentus. Pl.l.18.c.2.

Pigro, as, ἐπέχω, antiqui dixerunt pro cohibere vel tardare. Accius in Chry. Melius pigrasse, quàm properasse est nefas. Nonius.

Pila, æ, *Mortaio, colonna, molo, pala*, ἴγδη, à Pinso, vas concauum, quo antiqui siccata frumenta pinsebant, hoc est, contundebant. Pli.l.18.c.11. Tundatur granum eius in pila lignea. Similiter vasa illa cõcaua, medicorum vsui apta, in quibus ptisanæ fieri solent, Pilæ dicuntur. Est item Pila, idem quod columna. Festus: Pila, quæ parietem sustentat, ab opponendo dicitur. Pli.l.11. Ruentes ceras fulciunt pilarum instar. Pilæ etiam sunt opera informia, quæ in aqua construuntur, cuiusmodi magnifica Genuæ visitur. molem vulgo appellant. Earum vsus est, ad tuendas à fluctibus naues intra portus & naualia de quarum constructione vide Vitru.li.5. Huiusmodi Virg.l.9. Describit his verbis: Qualis in Euboico Baiarum littore quondam Saxea pila cadit. Et in his omnibus significationibus Pila producit penult. Quando vero penult. corripit, accipitur pro rotunda illa sphærula, qua luditur. à verbo Græco πιλέω, æquo, quòd forma sphærica sit, quæ omni ex parte æqua est, vel à pilis, quibus ipleri solear. Plau. in Bacch. Ibi cursu, luctando, hasta, disco, pugilatu, pila, saliẽdo se exercebant. Ci. 1. de Or. Ad pilam se, aut ad talos, aut ad tesseras conferunt. Seneca de Benefic.l.2.c.32. In lusu est aliquid scite ac diligenter pilam excipere. Cel.l.1.c.6. Quẽ frequenter citata aluus exercet, huic opus est pila superiores partes exercere. Quatuor autem sunt pilarum genera, Trigonalis, Paganica, Follis, & Harpasium: quæ omnia vide suis locis. Pilæ autem primus inuentor fuit Pythus, vt ait Pli.li.7.c.56. A pilæ lusoriæ similitudine etiam Pila dicitur quicquid est rotundum instar pilæ. Pli.l.12.c.10. Cucurbitæ maturitate ruptæ, ostendunt lanuginis pilas.

Pilani, dicti sunt milites, qui pilis pugnabant, testibus Varrone, & Festo, alio nomine Triarii appellati.

Pilarii, præstigiatores, qui leui agitatione paruas pilas videntur emittere, aut in vas iniicere, cum secus faciant. Quinctil.li.10.cap.7.

Pilatim, per pilas: à pila pro columna. Vitruuius. Pilatim struuntur ædificia.

Pilatus, a, um, pilo armatus. Mart.l.10.

Pileatus, a, um, pileo tectus. Li. 24. Pileati, aut lana alba velatis capitibus volones epulati sunt. Vnde serui pileati, qui pileo imposito vendebantur. Gel.l.7.c.4.

Pilentum, pilenti, *Caretta*, μετέωρον ὄχημα, vehiculi genus, quo matronæ ferebantur. Hor.l.2.epi. Esseda festinant, pilẽta, petorita, naues. Ex quo Horat. loco patet non omnino idem esse cum petorito, vt nonnulli putauerunt, sed tamen fortassis illi non dissimile. Est .n. Pilentum Hispanorum inuentum, Petoritum autem Gallorum. Var. de Lin. Lat. in cõsuetudinem sua ætate primum venisse scribit Vir. 8. Aen. Castæ ducebant sacra per vrbem Pilentis matres in mollibus. idest, pensilibus, vt interpretatur Seruius. Liui. 5. Honorem ob eam munificentiam ferunt matronis habitum: vt pilento ad sacra veherentur.

Pileolus, & Pileolum, li, πιλίδιον, cum accentu in antepen.

Hora.lib.1.episto. Vt cum pileolo soleas conuiua tribulis. Ouid.1.de Arte. Nec turpe putaris Pileolum nitidis imposuisse comis.

PILEVS, pilei. πῖλος, πίλιον, tegmen capitis, quod & pileum dicitur. Plau.in Amph. Vt ego hodie raso capite caluus accipiam pileum, Pers.Sat.5. Hanc nobis pilea donant. Quandoque pro libertate: vnde legimus apud historicos, ad pileũ seruos fuisse vocatos: quod significat ad libertatem, cuius insigne est pileus. Liu.l.24. Postero die serui ad pileum vocati. Suet.in Tib. Seruus ad pileum frustra vocatus, in Siciliam profugit. Accipiebant enim serui pileum raso capite, cũ manumittebantur.

PILICREPVS, pilicrepi.p.c. apud Sene.l.8.epist. ad Lucil. Vbi notatur balneorum luxuria, intelligendus est is, qui pilas, id est, sphæras, aut glomos pice illitos in ignem balneorum, siue vaporarii coniiceret, sicubi forte restringeretur. quod manifestat Papinius Sylu.1. ibalneo Etrusci. Quid nũc strata solo referam tabulata, crepantes Aedibus, & tenuem voluunt hypocausta vaporem? Meminit huiusmodi pilarum Vitru.l.5.c.10.

PILO, pilas, p.c. τριχόω, à Pilus significat pilos emitto. Accius: Tunc primum pilabant genæ. Afranius: Meum præterea corpus nunc pilare primum cœpit. Interdum est pilos detrahere. Mart. Quòd pectus, quòd crura pilas.

PILVLA, lulæ, Palletta, pilola, σφαιρίδιον, quasi parua pila, globulus, ac sphæricum quiddam, & rotundum. Plin.l.12.c.7. Nascuntur in eo pilulæ nucibus non absimiles. Idem l.30.c.11. Scarabæus, qui pilulas voluit. Quinetiam venena, siue pharmaca, quæ hac forma sumimus Pilulas nominamus. Idem l.28.c.9. Vetus axungia phthisin in pilulis sumpta sanat.

PILVM, li, πίλον, ὑσσὸς, priore producta, telum Romanum, à pe[r]imendo dictum, quasi per illum, vt inquit Var. Huius hastile, teste Vegetio, erat pedum quinque & semissis, & ferrum trigonali figura nouem vnciarum. Erant autem Pila, (Varrone auctore) tela Romanorum, sicut Gesa Gallorum, & Sarissæ Macedonum. Lucan.l.1. Pila minantia pilis. Vir.1.Ge. Exesa inueniet scabra rubigine pila. Præterea Pilum, à pinsendo, seu iuxta Seruium a Pilumno, instrumentũ, quo quippiam in mortario teritur. Pli.l.18.c.10. Primum pilum vocabatur prima cẽturia in exercitu apud Romanos quòd circa signa grauis armatura constituta esset, in qua inter cetera armorum genera hastile erat pedum quinque & semissis, quod pilum nominabant. Cæs.5.Bel.Gal. Baluentio, qui superiore anno primum pilum duxerat, vtrunque femur tragula traiicitur.

PILVMNVS, qui pinsendi frumenti vsum inuenit, Iouis (vt putãt) filius, & Dauni pater. Ser.in l.9.Aen. Pilumnus (inquit) & Pitumnus fratres fuerant dii. Horum Pilumnus stercorandorũ inuenit vsum agrorũ: vnde & Sterquilinius dictus est, Pilumnus vero pinsendi frumenti, vnde à pistoribus colitur: & ab ipso Pilum dictum est. Ad hunc Danae Acrisii filia forte ad Appulum litus acta, & à pastore vna cum Perseo paruulo delata est, quam ipse, cognito genere, vxorem duxit, ex qua Daunum filium suscepit. Virg.l.10. Cui Pilumnus auus, cui diua Venilia mater, &c.

PILVS, pili, priore cor. Pelo, θρὶξ, generalius, quàm capillus. proprie enim capillus de iis tantum dicitur, qui caput vestiunt, cum pilus omnium partium corporis sit communis. Pla. l.11.c.37. In capite cũctorum animalium homini plurimus pilus. Ci.2.de na.de. Munitæ sunt palpebræ tanquam vallo pilorum. Iuuen.Sat.9. Sed fruticante pilo neglecta, & squalida crura. Hor.1.epi.1. Caudæq; pilos vt equinæ Paulatim vello. Hæc tamen differentia nonnunquam confunditur. capillus enim accipitur nonnunquam in eadem significatione, in qua Pilus. Gel.l.12.c.1. Si ouium lacte hœdi, aut caprarum agni alerentur, constat fere in his lanam duriorem, in illis capillum gigni teneriorem. Pili longiores, proni in colla, atque armos vestientes, Iubæ dicuntur. Pili vero crassiores, rigidi, quales habent sues, vocantur Setæ. Pili non facio, Nec pilo quidem melior: de re nullius momenti. Cic.ad Q. fr.l.1. Ego ne pilo quidem minus me amabo. Catu.epig.87. Ludere hanc finit, nec pili facit vni. Hinc Pilosus, Pilis abũdans. Var.2.de re ru.c.5. Oculis magnis, & nigris, pilosis auribus. Cic.in Pis. Non enim nos color iste seruilis, non pilosæ genæ, non dentes putridi deceperunt. Pilosiora folia, quę in ipsa superficie veluti adnatos quosdam pilos ostendere videntur. Pli.l.20.c.16.

PIMPLA, πίμπλα, Thraciæ mons, Musis sacer. Stra.l.10.

PIMPLAEIDES, siue Piplęę, πιμπλαῖαι, Musæ cognominatæ sunt, siue à Pimpla olim Thraciæ monte, quem postea Macedones sibi vendicarunt, siue à Pimplæo quodam fonte, ad radicem eius montis nascente: vbi & Pimplæum antrum nonnulli constituerunt. Mart.lib.12. Cuius Pimplæo lyra elatior exit ab antro.

PINACOTHECA, πινακοθήκη, locus est, in quo tabulæ pictæ, argentum cælatum, stragula vestis signa, & ornamenta reponuntur. Plin.l.35.c.2 vocat Tablinum. vtrunque nomen dictum a tabulis, quæ in hoc loco præcipue asseruabantur. nã quas Latini tabulas, Græci vocant πίνακας. Var.1. de re. ru. cap.2. Pli.l.35.cap.2.

PINARIVS, & POTITIVS, Arcades duo senes, quibus, qualiter coli vellet, ostendit Hercules. s. vt mane, & vesperi ei sacrificaretur. perfecto itaque matutino sacrificio, cum circa solis occasum essent sacra repetenda, Potitius prior aduenit Pinarius postea, extis iam redditis. vnde iratus Hercules statuit, vt Pinariorum familia tantum ministra esset epulantibus Potitiis, & complentibus sacra. vnde & Pinarii dicti sunt, ἀπὸ τῆς πείνας, id est à fame. nam senẽ illum Pinariũ constat alio nomine nuncupatum. Hæc Ser. explicans illud Vir.Aen.8 Et domus Herculei custos Pinaria sacri.

PINASTER, πίτυς ἀγρία, pinus syluestris, miræ altitudinis. Pl. li.15.cap.10.

PINCERNA, æ, Pincerna, coppiero, οἰνοχόος, pocillator, qui vinum conuiuis miscet: qui & à poculis dicitur.

PINDARVS, p.c. πίνδαρος, poeta Thebanus, Lyricorum apud Græcos princeps. floruit tẽporibus Aeschyli poetæ, & Persarum expeditionis in Græciam. scripsit lingua Dorica, Olympia, Pythia, Nemæa, Isthmia, quæ extant. Altissimus fertur, & verborum, & sententiarum copia (vt ait Quinctil.) grauitate arduus, constructione ac ordine immensus ac prolixus. quem etiam inimitabilem Hor. scribit 4 Car. Ode.2. Eius gratia Lacedæmonij, in reliquam Bœotiam sæuientes, Thebis pepercerunt. Alexander etiam cum Thebas euerteret, & in omnes sæuiret sine discrimine, in Pindari vatis penatibus familiaq; parci iussit. Expirasse fertur in gremio pueri adamati, Valerio teste. Quinct.l.10. Instit.Or.

PINDVS, πίνδος, Lapitharum sedes, mons Thessaliæ. Est & nomen vrbis Thessalicæ, à Pindo monte appellatæ. Str.l.9.

PINETVM, Luogo doue sono molti pini, πιτυὼν, locus pinis consitus. Plin.lib.27.cap.8. In pineto nascitur. Succincta pineta, Ouid.15.Met.

PINEVS, a, um, Di pino, πιτυινὸς, ex pinu. Pli.l.15.c.10. Pinea corona apud Isthmum victores coronabantur. Vir.9.Ae. Pinea silua mihi multos dilecta per annos.

PINGO, pingis pinxi pictum. Dipingere, γράφω, formam alicuius rei ductis lineis repræsento. Ci. Luce.l.5. Alexander ab Apelle potissimum pingi, à Lysippo fingi volebat. Idem 2. de Ora. Vt in pictura, qui hominis speciem pingere perdidicerit. Hinc Pictor, ζωγράφος, qui quid pingit. Hor.de Arte: Pictoribus atque poetis. Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas Ci.4.At. Multa vident pictores in vmbris, & in eminentia, quæ nos nõ videmus. Pictura, γραφική, ars pingendi. Pli.l.35.c.9. Certamen picturæ institutum est Corinthi. Dicitur & picturæ, tabulæ, vel aliæ res pictæ. Ci.6.Ver. Nego vllam picturam, neque in tabulis, neque textilẽ fuisse, quin abstulerit. Pingere humum variis floribus est, versicolorem florum varietatem humi spargere. Pla.in Stic. Pinge humum, consperge ante ædes. Aliquando pro describere. Cic.ad Att.l.4. Bibliothecam mihi tui pinxerunt cõstructione. Hinc pictus, a, um, aliquando pagic. Pla.in Men. Tabulam pictam in pariete. Aliquando nomen, idẽ significãs quod ornatus. C.de Cla.Ora. Quo nihil potest esse pictius. Picturatus, varia pictura exornatus. In pictura olim floruere Zeuxis, Parrhasius, Appelles. Pli.l.35.

PINGVEDO, inis, & PINGVITVDO, inis, Grassezza, λιπαρία, παχύτης, licet Seruius grammaticus Latina esse neget, à doctissimis vsurpantur: vt plurimis exemplis docet Beroaldus in Seruium. Plin li.23.ca.8. Nuces auellanæ pinguedini corporis conferunt. Var.3.de ro.ru.c.9. De gallinis loquens: Et suu pinguitudini inimica. Colume.l.2.c.15. Ea res admonet nos, inesse tali materiæ naturalem pinguitudinẽ. Quin. l.2.c.11. Quarũdam vel exilitate, vel pinguitudine nimia laboramus. Vide adeps.

PINGVEFACIO, παχύνω, pinguem facio. Pli.l.15.c.44.

PINGVESCO, scis, παχύνομαι, à Pingueo, pinguis fio. Colu.l. 1.c.21. Emaciatum armentum medica pinguescit. Mart.l.5. Pinguescit nimio madidus mihi crinis amomo. Vir.1.Geo. Hemi pinguescere campos.

PINGVIARIVS, qui pinguia amat. Mart.l.11. Carnarius sum, pinguiarius non sum.

PINGVIS, & hoc pingue, Grasso, παχὺς, λιπαρὸς. Pli.l.10.c.50. Fœminæ non omnes ad saginam eligontur, nec nisi in ceruice pingui cute. Vir.1.Ge. Tunc agni pingues, & tunc mollissima vina. Aliquando pro fœcundo. Vir.4.Ge. Et pingues hortos. Idem 3. ecl. Heu heu quàm pingui macer est mihi taurus in aruo. Aliquãdo pro impedito & inepto. Ci.l.4.Ac.

Quod

Quod ipsi Antiocho pingue videtur. Pingue, substantiuum neutri generis, proprie dicitur quod inter carnem & cutem est, succo liquidum: differtq; ab adipe, quòd hic musculorũ extremitati mẽbranisq; adhæreat, & frigefactus durus euadat, & fragilis. Qua de re vide plura in dictione Adeps. Vir. 3. Ge. Et omnes Impendunt curas denso distendere pingui. Pingui Minerua aliquid facere, idest, crasse, & impolite. Colu. in Præf. Totius operis: Potest enim nec subtilissima, nec pingui (quod aiunt) Minerua res agrestis administrari. Hinc Pinguiter, aduerb. Col. l. 2. ca. 2. Proximum huic pinguiter densum.

PINNA, næ, *Penna, merlo di muro*. πτέρυξ, proprie penna est, quæ pluma, idest, mollior, & exigua penna non est. nam Pennæ nomen generale est ad plumas, & pinnas. Var. l. 3. de re. rust. ca. 7. De columbis. Qui iam pinnas habere incipiunt in nido relinquuntur allisis cruribus. Idem de gallinis: Eligat fœcundas, plerunque rubicunda pluma, nigris pennis. Col. l. 8. ca. 4. Aues his rebus plumã, pinnasq; emundant. Pinna etiã quiduis acutum significat. vnde & Pinnæ murorũ, ἐπάλξεις, idest summitates. Liu. 40. Muri pinnæ aliquot locis decussæ. Pinnas etiam gestare gladiatores solebant. vnde Pinnirapi Retiarii dicuntur, quòd pinnas è galeis Mirmillonum iacto rete exciperent. Sunt etiam Pinnæ, quibus innatant pisces, quarum adminiculis, veluti remis in natando vtuntur. Pli. l. 9. c. 13. Pinnis, quibus in mari vtuntur, humi quoque vice pedum serpunt. Pinna præterea est conchæ genus. Pli. l. 9. ca. 42. Cic. 2. de na. deo.

PINNACVLVM, li, *Cima*, ἔπαλξις, fastigium ædificij in acumen tendẽtis: siue quod veteres pinnam dicebant, quicquid esset acutum: vnde, bipennis, securis, quæ vtrinque aciem habet: siue quòd pinnaculis addi pinna consueuit: quæ facili motu ventorum indicaret flatum.

PINNATVS, a, um, *Pennuto*, πτερωτὸς, quod pinnas habet, vt pinnatus Cupido, pro aligero, & pinnas habente. Cic. 3. de Nat. de. Pinnata folia dicuntur, pinnarum modo aculeata. Plin. lib. 16. ca. 20. Pinnatus fulgor, idem Pli. l. 37. c. 7.

PINNVLA, λοβὸς, dimin. à Pinna, & est summa pars auris: ab oscitare dicta. Aliquãdo parua pinna, idest, pẽna, πτερύγιον. Col. l. 8. ca. 5. Inhibetur cupiditas incubandi, pinnula per nares traiecta. Aliquando illud, quo veluti remigio quodã natant pisces. Pli. l. 9. ca. 57.

PINSITO, as, pen. cor. ἀναμάττω, frequent. à Pinso, sis. Plau. in Asin. Qui polentam pinsitant: idest, contundunt.

PINSO, sis, sui, stum, & Pinsum. apud Vitruu. sæpius, teste Budæo, & Pinsitum, pen. cor. apud Colu. *Pestare, frangere*, est autem proprie Pinsere, in pila contundere. antiqui enim ante molarum vsum frumenta igni torrebant, & in pilas missa pistillis tundebant, terebantq; Col. l. 2. ca. 9. Panicum pinsitum, & euolutum. Pompo. Cum neque molis molui, neque palmis pinsui. Inde pinsor dicebatur, qui frumenta in pilis comminuebat: quanquam postea etiam de eo dici cœpit, qui farinam subigit, panemq; conficit: quem nunc Pistorẽ dicimus. Varro: Nec pinsorem vllum nossent, nisi qui in pistrino pinseret farinam. Antiqui pinsere, generaliter sumpserunt, pro quouis modo tũdere, siue percutere. quare & aues pinsere dicuntur, cum rostrum rei alicui crebro impingunt. vnde & Persius metaphoram illam sumpsisse videtur Sat. 1. O Iane, à tergo quem nulla ciconia pinsit, idest, rostro tundit, & percutit: Ciconiam appellans digitos in formam rostri ciconiæ cõtractos: quòd genus olim erat irrisionis apud Italos. Hinc pistus, a, um, partic. contusus. Pli. l. 18. c. 10.

PINSO, sas, in eodem sensu, quo pinso, sis. Var. l. 1. de re rust. Promendo diem, vt in pistrino pinsetur, ac torreatur, idest tundatur.

PINVS, arbor, *Pino, arbore*, hodie tãtum fœm. gen. olim & masc. & tam quartæ, quàm secundæ declinationis, arbor est piceæ generis, nuces ferens omnium maximas, quas Latini Pineas, Græci κώνους vocant. Virg. 7. ecl. Pulcherrima pinus in hortis. Pinea, pro hac ipsa arbore posuit Col. l. 5. c. 10.

PIPARE, πιπίζειν, dicũtur gallinæ, cum vocem emittunt. Var. in Orig. Mugit bos, ouis balat, equi hinniunt, gallina pipat. Nonius.

PIPER, piperis, *Pepe pepero*, πέπερι, Diosc. nomen arboris, cuius fructus condimentis aptus, & calidus, ex India ad nos affertur. Persius Sat. 5. Rugosumq; piper. Dicitur & piper indeclinabile, sicut Gummi. Piperis arboris, vel potius fruticis, descriptionem vide apud Pli. l. 12. ca. 7. Theoph. l. 9. ca. 22. Diosc. l. 2. ca. 176. Hinc Piperatus adiect. vt, Piperatum, vinum, pipere, & melle conditum: Piperatum acetum, apud Colu. l. 12. ca. 47.

PIPERITIS, pen. pro. herba, quæ & Siliquastrum dicitur. Pli. lib. 20. ca. 17.

PIPILO, as, pen. cor. ψυθίζειν, verbum est, quo passerũ sonus exprimitur. Catull. de passere Lesbiæ: Ad solam dominam vsque pipilabat.

PIPIO, pis, *Pipare*, πιπίζειν, proprium est vocis pullorum. Col. l. 8. c. 5. Auscultet, si pulli pipiant.

PIPIONES, *Pipioni*, columbarum pulli. Lamprid. in Alexandri vita.

PIPVLVM, li, λοιδορία, conuicium, tractum à pipatu pullorum. Pla. in Aul. Pipulo hic differam ante ædes. Noni.

PIRATA, tæ, *Corsaro, corsale*, πειρατὴς, prædo marinus: ἀπὸ τοῦ περᾶν, quod est transire, vel peruagari, propterea quod maria peruagentur piratæ, vt vel in nauigantes impetum faciant, vel deprædentur insulas. Ci. 7. Ver. Istum clam à piratis ob hunc archipiratam pecuniam accepisse. Lucan. li. 2. Omne fretum, metuens pelagi, pirata reliquit. Piratica, piraticæ, substant. est ipsum piratarum exercitium. Cice. post reditum in senatu: Egestate, & improbitate coactus, piraticam ipse fecisset. Hinc Piraticus, a, um: vt, Piraticum bellũ. Ibidem: Nisi rogationem de piratico bello tulisset. Idem. 7. Verr. Myoparone piratico capto. Nauis piratica, Quinct. li. 2. cap. 14.

PIRAEEVS, πειραιεὺς dictio trisyllaba, eu, diphthongum habẽs in vltima, portus Athenarum, quadringentarum capax nauium, muro duorum millium passuum vrbi coniunctus. Sta. 12. Theb. Trepidis stabilem Piræea nautis. Cic. ad Att. l. 7. Venio ad Piræea: in quo magis reprehẽdẽdus sum, quòd homo Romanus Pyræea scripserim, non Piræeum. Dicitur & Piræus, πειραιὸς Steph. Ter. An. Heri aliquot adolescentuli conuenimus in Piræum. Oui. 4. Fast. Pyræa, orum, pluraliter protulit, cum ait: Piræaq; tuta recessu Linquit.

PIRENA, es, per i, nostrum, in prima syllaba, & pen. p. πειρήνη Strab. & Suidæ, fons est ad radicem Acrocorinthi, non copiosas ille quidem, attamen perspicuas, potuq; suauissimas habens aquas. Strab. l. 8. Plaut. Aul. Interhibere sola, si vino scateat, Corinthiensem fontem Pirenen potest.

PIRITHOVS, pe. c. πειρίθοος, Ixionis filius fuit, non ex Nube, quemadmodum Centauri, sed ex legitima vxore. Hic certissimo amicitiæ fœdere Theseo coniunctus fuit: cuius etiam ope Centauros qui sibi Hippodamen sponsam præripere conabantur, superauit. Mortua autem Hippodame, ita illi cum Theseo conuenit, vt vxorem, nisi ex Ioue natam, nullã ducerent: & cum iam Theseus Helenam Iouis & Ledæ filiã rapuisset, nec alia eo temporis nosceretur, quæ Iouis esset, præter Proserpinam Plutonis coniugem, ad rapiendam illã simul profecti sunt ad inferos. verum Pirithous primo impetu à Cerbero interfectus est, quem Theseus adiuuare volẽs, ipse quoque in vitæ discrimine fuit, atque ad extremum captus, à Dite detentus est: sed postea ab Hercule liberatus, superisq; restitutus. Ouid. Et cum Pirithoo felix concordia Theseus. Hor. l. 3. Car. Amatorem trecentæ Pirithoum cohibent catenæ.

PISA, πίσα, ciuitas est in Elide, Peloponesi regione, iuxta Alpheum fluuium. circa quam quinto quoque anno celebrabãtur certamina Ioui sacra, quæ Olympia dicebantur. Ex hac vrbe ortum traxerunt, qui Pisas in Tuscia condiderũt. Hinc Pisæus, a, um, Ouid. 2. de Arte: Ac quàm pene Pelops Pisæo concidit axe. Sunt qui & in Thessalia aliam eiusdem nominis vrbem collocent edito in colle inter Ossan, & Olympum. Strab. l. 8.

PISAE, arum, πίσαι. Tusciæ oppidum, inter Arnum & Auserẽ amnes, à Pisæis conditum Elidis populis, teste Stra. l. 5. qui Nestorem ad Ilium secuti, in reditu tempestate disiecti, alii quidem Metapontum, alii litus Tyrrhenum tenuerunt, vbi à nomine relictæ patriæ Pisas condiderunt. quo etiam alludit Vir. 10. Aen. Pisas Alpheas cognominans.

PISAVRVS, πίσαυρος, fluuius Vmbriæ, à quo vicinum oppidũ Pisaurum appellatum. Pl. l. 3. c. 14. Seru. existimat Pisaurũ dictũ ab eo quòd aurũ ab iis, qui Romæ in Capitolio obsessi erant, persolutum, ibi à Camillo receptum fuit & appensum. Verum hoc nimis est nugatorium, cum ex Romana historia constet, aurum illud, cum appenderetur, interuentu Camilli in ipsa vrbe fuisse receptum, Gallis ad internecionem cæsis.

PISCARI. *Pescare*, ἁλιεύειν, ἰχθυάειν, est pisces venari. Pli. l. 19. c. 2. Retia in piscando durantia. Cic. 3. Off. Ab iis petiuit, vt ante suos hortulos piscarentur. Piscari in aere, prouerbium est, idem significans, quod operam ludere. Plau. Asin. Iubeas vna opera me piscari in aere.

PISCARIA, riæ, *Pescaria*, ἰχθυοπωλεῖον, locus vbi pisces venduntur. Var. Nullus in piscaria piscis erat.

PISCARIVS, ria, rium, ἁλιευτικὸς, piscatorius: vt, Hamus piscarius. Plau. in Stich. Arundinem fert, & hamum piscarium. Piscarium forum, Plaut. Curc. Piscaria copia, abundantia piscium, Plau. Cas.

PISCARIVS, piscarij, subst. *Venditore di pesci*. ἰχθυοπώλης, qui pisces vendit. Varro: Inter piscarios nemo vendebat. Cetarius, idem: quamuis Cetarij potius sint, qui maiores pisces maiores vendunt.

PISCATOR, *Pescatore*. ἁλιεύς, qui piscator. Ci. 1. Off. Piscatores ad se conuocat. Oui. 4. Met. Miles erat gladio, piscator arundine sumpta. Ter. in Eunu. Coqui, fartores, piscatores, aucupes. Piscatrix. fœm. ge. Pli. l. 9. c. 42.

PISCATORIVS, a, um, ἁλιευτικός, γριπευτικός, vt, Nauia piscatoria, apud Cæs. 2. Bel. Ciu. Piscatoria linea, Pli. l. 14. c. 9. Piscatorium forum, Col. l. 8. c. 17.

PISCATVS, tus, *Pescagione*, γριπεία, ἁλιεία, piscatio. Plin. Quos venatus, aucupia, piscatus alebant. Pla. in Rud. Piscatum hamatilem, saxatilemq; aggredimur. Pli. 6. c. 22. Esse in piscatu voluptatem.

PISCICVLVS, pisciculi. Ci. de nat. Pisciculi parui, Piscia, scis.

PISCINA, *Peschiera, pescina*. ἰχθυοτροφεῖα, lacus & stagna ab initio dicta sunt, in quibus viui pisces coercebantur. Varr. li. 3. de re rust. ca. 3. Piscinas voco eas, quæ in aqua dulci salsa inclusos habent pisces. Martialis: Piscina rhombum pascit, & lupos vernas. Alio nomine Viuaria vocantur. Plin. l. 9. c. 17. Nec in piscinis, viuariisq; crescunt. Sed quoniam in piscinis natare etiam solebāt, inualuit consuetudo, vt oēs in hunc vsum collectæ aquæ, siue frigidæ, siue calidæ, Piscinæ dicantur, videnturq; à piscibus dici, quamuis in his nihil piscium sit: nisi quis inde dictas malit, quòd homines piscibus natando similes fiant. Ci. Latiorem (inquit) piscinam voluissem, vbi iactata brachia non offenderentur. Plin. Iunior epi. l. 6. Si natare latius, aut tepidius velis, in area piscina est. Eædē & Natationes appellantur. Piscinæ pecorum. Colu. l. 1. c. 5. Piscinæ pecoribus instruantur. Quin etiam vasa lignea ampliora ad tenendum aquam, Piscinæ vocantur. Pli. In piscinas ligneas funditur.

PISCINALIS, & hoc piscinale, quod est piscinæ. Vnde apud Palladium, Piscinales cellæ leguntur.

PISCINARIVS, ἰχθυοτροφεῖα κεκτημένος, qui piscinas piscib. refertas habet, vel qui piscibus alendis delectatur. vnde Ci. ad Att. l. 2. Lucullum & Hortensiū Piscinarios appellat.

PISCIS, huius piscis, *Pesce*. ἰχθύς, animal quod in aqua degit, proprie quod tegitur squamis, vt ex Plin. apparet. l. 9. c. 12. Omnia autem in aqua degentia, generali nomine Aquatilia dicuntur. Aquatilium (inquit) tegumēta plura sunt: alia corio & pilis teguntur, vt vituli, Hippopotami: alia corio tantum, vt delphini: cortice, vt testudines: silicū duritia, vt ostreæ, & conchæ: crustis, vt locustæ: crustis & spinis, vt echini: squamis, vt pisces. Vir. 5. ecl. Dum iuga montis aper, fluuios dum piscis amabit. Idem 4. Georg. Magnum qui piscibus æquor. Et iuncto bipedum curru metitur equorum. Ouidi. 10. Met. Tertius æquoreis inclusum piscibus annum finierat. Hora. 4. Car. Ode 3. O mutis quoque piscibus Donatura cygni, si libeat, sonum. Ter. in Ad. Pisces ex sententia nactus sum. Ci. 2. de nat. de. Pisces oua cum genuerunt, relinquunt. Magis mutus, quàm piscis, hyperbole prouerbialis de vehementer infantibus atque infacundis. Conuenit & in hominem immodice taciturnum. Piscis nequam est, nisi recens, prouerbio dicitur in hospitem, aut vulgarem amicū, qui primo quidem aduentu non ingratus, ceterum ante triduum exactum putet. Pla. Quasi piscis, itidem est amator lenæ. Pisces pro signo cœlesti, frequentius plural. declinātur. Colum. l. 11. c. 2. Inuenitur tamen & in singulari Piscis, pro signo cœlesti. Virg. 4. Geor. Aut eadem sidus fugiens vbi piscis aquosi Tristior hybernas cœlo descendit in vndas. Colu. l. 11. cap. 2.

PISCICVLVS, ἰχθύδιον. Ter. in An. Pisciculos minutos ferre in cœnam seni. Varr. 3. de re rust. c. 5. Pisciculi vltro ac citro commeant.

PISCOSVS, *Che abonda di pesci*. ἰχθυώδης, ἰχθυόεις, piscibus abundans, Martia. l. 10. Illic piscoso modo vix educta profundo. Ouidi. 3. Fast. Est prope piscosos lapidosi Crasidis amnes Paruus ager.

PISCVLENTVS, ἰχθυώδης, piscibus abundans. Cato: Flumen piscuelentum. Plau. in Rud. Neptuno qui locis incolit pisculentis.

PISIDIA, Pisidiæ, πισιδία, Asiæ regio, Lycaoniæ, Isauriæ, & Phamphiliæ finitima. populi Pisidiæ appellantur, antea Solymi dicti. Pli. l. 20. ca. 17. Prima & secunda dictionis huius syllabæ corripiuntur. Claud. 1. in Eutrop. Finibus obliquis Lydi Pysidæq; ferunt. Priscianus tamen in Perihegesi vtranque produxit, cum ait. Post hos Pisidum pinguissima rura coluntur.

PISISTRATVS, πεισίστρατος, Hippocratis filius, Athenarum tyrannus, clarus generé, eloquentia vero tanta, vt ea deliniti Athenienses libertate, qua nihil carius habebant, se sponte exuerent. Artes liberales maxime fouit, bibliothecam primus Athenis publicauit, quam Xerxes, vrbe potitus, ad Persas transtulit. eam deinde multis post annis Seleucus Nicanor restituendam curauit. Homerus eius iussu in eum ordinem, qui nunc est, redactus. Regnauit annos triginta tres, quo tempore Ser. Tullius Romæ, vt auctor est Gel. Plura de hoc vide apud Iustinum l. 2. & apud Herod. 1. Pisistratus alter, Laristæus historicus, commemoratur à Suida.

PISO, is, si, sere, *Mondare, leuar la scorza*, Budæo significare videtur, quod Græcis, πτίσσειν, i. purgare, decorticare, quod pinsendo fit in hordeo, & aliis frugibus. Pli. l. 18. c. 10. Vt nisi in tenui pisant, concidantur grana Var. de re rust. Alij ficum & vuā passam cum piserint, affundūt sapam. Piso, as, idē Var. 1. de re ru. c. 63. Far in pistrinu piseetur, ac torreatur.

PISTACIVM, *Pistacchio*. πιστάκιον, nucis genus, apud Alexandriā Aegypti, & Berrhœam Syriæ copiosissime proueniens, parum quidem nutriens, ceterum ad hepar roborandum, & succos in venis eius infarctos expurgandos in primis vtile. Gale l. 2. de Alimen. facul.

PISTILLVM, li, *Pistello*. ὕπερος, instrumentum, quo in mortario quippiam tunditur. Plau. in Aul. Pistillum: mortarium. Colum. l. 12. c. 55.

PISTOR, pistoris, *Pistore, fornaio*, à pinso, is, olim dicebatur, qui ante inuentum molarum vsum, frumenta in pilis pinsebat, hoc est, contundebat. Postea tamen id nomen ad eos quoq; translatum est, qui subacta farina panem conficiunt. Pli. li. 18. c. 11. Pistores Romæ non fuerunt ad Persicum vsque bellum. Suet. Iu Cæs. Domesticam disciplinam diligenter adeo seuereq; rexit, vt pistorem alium, quam sibi, panem conuiuis subiicientem, compedibus vinxerit. Varro in Satyra de edulis: Si, quantum operæ sumpsisti, vt tuus pistor bonum faceret panem. Atteius Capito. Pistores tantum eos, qui far pinsebant, nominatos esse tradit.

PISTORICVS, ca, cum, pistorius. Caius Iurisconsultus: Seruorum operas locabat, vel pistoricas, vel histrionicas.

PISTORIVS, a, um, *De pistore*, σιτοποιϊκός, quod ad pistorem pertinet, vt ars pistoria: nomē generale ad omnia delicatiora panum genera: cuiusmodi erant, quas placentas & mazas appellabant. Pli. l. 18. c. 11.

PISTORIVM, πιστωρία, Ptol. ciuitas mediterranea Tusciæ inter Florentiam & Lucam. Pli. l. 3. c. 5. Vulgo Pistoia.

PISTRILLA, læ, χειρομύλιον, dimin. à pistrino, secundum Priscianum. at Donatus à pistrinu deducit. Est autem Pistrilla, mola trusatilis, quæ manibus versatur. Ter. in Ad. Apud lacum est pistrilla.

PISTRINENSIS, & hoc se, quod ad pistrinum pertinet. Suet. in Calig. Meritoriis vehiculis, & pistrinensibus iumentis. Et Apul.

PISTRINVM, ni, & PISTRINA, næ, p. p. *Pistrino, molino*. μύλων, ἀλφιτεῖον, olim dicebatur locus in quo farina molebatur: nomen habens à pinsendo, idest contundendo: quod ante inuentum molarum vsum, frumenta in pila comminuerunt. deinde quāuis mutata re, mansit tamen pistrini nomen etiā illi loco, in quo molis seruorum iumentorum ve opera circumactis fruges comminuebantur. Pistrini item nomine postea cœpit intelligi officina, in qua opera Pistoria .i. panes delicatiores fiebant, cuiusmodi erāt, quas placentas & mazas appellabant. Sue. in Aug. Et modo vnguentariam tabernam, modo pistrinum Aritiæ exercuisse obiicit. Ter. in An. Verberibus cæsum te in pistrinum Daue dedam vsque ad necem. Ci. 1. de Or. Oratorem in iudicia, tanquam in aliquod pistrinum, detrudi, & compingi videbā. Legitur & Pistrina, strinæ. fœ. ge. Pli. l. 12. c. 9. Siligine lautissimus panis, pistrinarūq; opera laudatissima. Per translationē accipitur pistrinum pro loco, vel re aliqua fatigationis plena. Ci. de Or. Tibi mecum erit, Crasse, in eodem pistrino viuendum.

PISTRIS, huius pistris, fœ. ge. nomen nauis apud Vir. l. 5. Aen. Partem rostro premit æmula pistris. Sunt qui scribant Pistria, quos Seruius errare innuit, sic inquiens: Si nauem intelligas, hæc Pistris, huius pistris, facit: si de belua, hæc Pistrix, Pistricis. Hæc Seruius in illud Vir. 3. Aen. Immani corpore pistrix. Germanicus tamen in Arte, pro sidere cœlesti (quod procul dubio à belua marina nomen habet) pistrim dixit: Diuerse posita, & Boreæ vicina legenti Auster pistria agit duo sidera. Non desunt tamen qui in omnibus hisce locis Pistrin legere malint: nimirum, ἀπὸ τοῦ πρίζειν τὰ κύματα, idest à secando fluctibus.

PISTRIX, stricis, σιτοποιός, ἡ, *Fornaia*, fœmininum à Pistor, quæ vel fruges molit, vel panem conficit. Erat enim id apud priscos Romanos præcipue mulierum opus, teste Pli. l. 18. c. 11. Est item Pistrix, icis, pe. genitiui pro. bellua marina ingentis magnitudinis. Itē sidus cœleste, à quadam belluæ huius similitudine dictum. Cic. in Arato: Et fera pistrix Labitur

tur horribiles epulas sun esta requirens.

PISTURA, æ. p. p. ars pinsendi, siue (vt alij loquuntur) piscendi, idest, frumenta tunicis suis exuendi, Pli. l. 18. c. 10.

PISUM, si, λέκιθος, genus leguminis, cuius caules sparguntur in terram, nisi habeant adminicula. Col. l. 2. Pisum facilem, & solutam terram desiderat. Pli. l. 18. c. 12. Pisum in apricis seri debet, frigorum impatientissimum. Hinc Pisones dicti.

PITANE, siue PITANA, πιτάνη, vrbs Aeolidis in Asiam, nõ procul à Caici fluminis ostio: quæ portus duos habuit. Ab hac Pitanæi, & Pitanitæ, nominantur. In hac vrbe Arcesilaus Academicus natus est, qui cum Zenone apud Polemonem philosophiæ operam dedit. Pli. l. 34. ca. 14. auctor est, circa Pitanam lateres fieri solitos, qui siccati in aqua non mergebantur, quòd fierent ex terra quadam pumicosa. Corripit hoc nomen penul. syllabam. Oui. l. 7. Met. Aeoliam Pitanen à læua parte reliquit. Est & Pitane Laconiæ oppidum. Pli. l. 4. c. 5. Incolæ Pitanatæ.

PITHECUSA, æ, vel Pithecusæ, cusarum, πιθηκοῦσαι Steph. insula est Campano littori adiacens, non procul à Neapoli, ab Homero Inarime dicta, à Latinis etiam Aenaria, à statione nauium Aeneæ. Dicta Pithecusa, non a Simiarum copia, vt poetæ fabulantur, sed à figlinis doliariorum, teste Pli. li. 3. c. 5. πίθους enim Græci dolia vocant. Habet hæc insula in vertice oppidum eiusdem nominis. Oui. 14. Steriliq; locatas Colle Pithecusas.

PITISSO, as, *Assaggiare il vino*, ἀπογεύομαι, parum vini paulatim, & quasi tentandi gratia gusto. Teren. Heaut. Pitissando quid vini absumpsit?

PITTACIUM, cij, apud Cels. l. 3, cap. 10. Accipitur pro modico panno, qui aliquo medicamento illitus modo præcordiis, modo capiti dolenti imponi solet ad mitigandum cruciatũ.

PITTACUS, philosophus Mitylenæus, vnus ex septem Græciæ sapientibus, qui ex Lesbo tyrannum Melanchrum depulit: & certantibus Atheniensibus atque Mitylenæis dux in bello factus, Phrynonem Atheniensium ducem singulari certamine interfecit. Fuit alter Pittacus legislator.

PITUITA, pituitæ. p. p. *Flegma, catarro*, vnus ex quatuor humoribus corpus animalis constituentibus, qui à Græcis φλέγμα dicitur: Medici definiunt esse sanguinem imperfecte coctũ. In quibus autem humor hic abundat, tardiusculi sunt, teste Aristotele, disciplinæq; apprehendendæ parum idonei. Diuidit pituita apud medicos, in naturalem, quæ dulcis est, siue potius saporis expers, quæ vna cum sanguine in venis permista, alit partes humidas & frigidas: quale est cerebrũ: & in non naturalem, quæ rursus diuiditur in acidã, quæ summe cruda est, defectuq; caloris acessit: & in salsam, ex pituita dulci putrescente natam. Improprie item Pituitæ nomen latius extendimus, vt etiam eo nomine excrementa eius intelligamus: qualis est muccus, modo per nares sese euacuãs, modo in aliam corporis partem decumbens. Producit hoc nomen pen. syllabam. Hor. l. 2. Sat. 2. Dulcia se in bilem vertent: stomachoq; tumultum Lenta feret pituita. Pituita interdum accipitur pro morbo ex pituitæ fluxu nato, quo etiã gallinæ infestantur. Col. l. 8. ca. 5. In arboribus item pituita nominatur, humor lentus ex iis effluens. Pli. Defluens pituita abstrahatur.

PITUITOSUS, sa, sum, *Catarroso*, Cic. l. 1. de Fato: In aliis locis videmus esse pituitosos, & quasi redundantes, in aliis exiccatos, atque aridos.

PIUS, pia, pium, *Pio*, εὐλαβὴς, εὐσεβὴς, ὅσιος, proprie dicitur de eo, qui Deum, patriam, & parẽtes, & eos, qui parentum loco sunt, iusto cultu prosequitur. Virgi. 3. Geor. Dij meliora piis. Ci. 3. Off. Ipsi patriæ conducit, pios habere ciues in parentes. Accipitur nonnunquam Pius pro benigno, & misericorde. Teren. in Hec. Pium ac pudicum ingenium narras Pamphili. Inde Pie, religiose. Plin. in Panegy. Ciuitas religionibus dedita, semper deorum indulgentiam pie merita. Pro benigne, & clementer. Cic. ad Matium l. 11. epist. Quæ defendo à te pie fieri, & humane.

PIX, *Pece*, πίσσα, proprie est, quæ differt à resina, quæ spõte exudat. Quo modo autem excoquatur pix, docet Pli. l. 16. c. 11.

P A N T E L

PLACENTA, πλακοῦς, panis siue libi genus, quod citra fermentum in furno coqui consueuit, ex farina fere constans siliginea, caseo & melle adiecto. nomen habet ἀπὸ τῶν πλακῶν, quo nomine Græci crustas appellant. nã, quo facilius posset percoqui, tenue admodum fiebat, & illarum, crustarũ imaginem duritiamq; referens: Pli. l. 7. c. 53. Hor. 1. epi. 19. Pane egeo, iam mellitis potiore placentis.

PLACENTIA, πλακεντία, ciuitas Galliæ Togatæ, ad Trebiam amnem.

PLACENTINUS, πλακεντῖνος, possessiuum.

PLACEO, ces, cui, citum, *Piacere*, ἀρέσκω, gratus sum; arrideo. Plaut. in Amph. Non placet me hoc noctis esse. Ouid. 4. Trist. Eleg. 3. Omni tibi dote placebam. Placet fere in tertiis personis ponitur pro videtur. Cic. lib. 1. ad Lentulum. Postridie placuit, vt breuiter sententias diceremus. Idem 2. de Diuin. Et doctissimis placuit. Aliquando efferri, gloriari. vt Ille placet sibi. Quin. Placeas licet tibi opum tuarum fiducia. Ouid. 2. Met. Adimam tibi nanque figuram, Qua tibi, quaq; places nostro importuna marito. Hinc Placito, as, frequent. Plaut. in Bacch. Neque placitant mores. Placendus, adiect. Plaut. in Tri. Si illa tibi placet; Placenda dos quoque est, quam dat tibi: id est debet placere tibi.

PLACIDUS, a, um, *Placido, piaceuole*, πρᾶος, mitis, sedatus, quòd illa, quæ quieta sunt, omnibus placent. Ter. in Ad. Clemẽs, placidus, nulli lædere os. Donatus: Clemens est circa recte agentes: Placidus etiam circa delinquentes. Clemens animo: Placidus vultu. Ter. ibidem: Cum feruit maxime, tam placidum, quàm ouem, reddo. Ouid. 1. Fast. Da mihi te placidum. Hor. in Arte. Vt placidis coeant immitia. Arbor placida, cui syluestris opponitur, Plin. l. 16. ca. 5. Cœlum placidum. i. serenum, & tranquillum, Sil. lib. 12. Placidus & serenus dies, Pli. epist. 101. Lumen placidum, Hor. 4. Car. Ode. 3. Mors placida, Virg. 6. Aen. Pax placida, 1. Aeneid. Placidissima pax in animo, Cic. 5. Tusc. Placiditas, atis, quam Varro in ouibus esse asserit, cum ait. Putant oues assumptas, & propter vtilitatem, & propter placiditatem. maxime enim quietæ, & aptissimæ ad vitam hominum. Hinc Placide, quiete, sine tumultu. Plau. in Bacch. Placide volo vnumquodque agamus. Virg. 5. Aen Amplexos placide tumulum. Ci. 4. Ver. Prætoris iniurias tacite, hospitis placide ferendas arbitrabatur.

PLACITUM, ti, nomen, ἀρεστὸν, ἀρεσκόμενον, δόγμα, decretũ. Pli. l. 29. c. 1. Delentẽ cunctorũ maiorũ placita. Idem li. 14. c. 22. Medicorũ placitis nouitate aliqua sese cõmendantiũ.

PLACITUS, a, um, partic. quod placuit. Ter. in Prolog. Hec. Vbi sunt cognitæ, placitæ sunt. Ibidem. Quæ vobis placita conditio est, datur. Ouid. Epist. 16. Est virtus placitis abstinuisse bonis.

PLACO, as, *Placare*, πραΰνω, mitem, placidum facio, sedo, tranquilliorem reddo. Cic. 2. in Catil. Quos non tam vlcisci studeo, quàm sanare & placare reip. Virg. 1. Ae. Tumida æquora placat. Ter. in Hea. Neque, quod principium inueniam ad placandum, scio. Inde Placabilis, quod facile placatur. Cic. 4. Verr. Habuisset æquiora omnia, placabiliora, quàm animum prætoris. Placabilis, & irritabilis contraria. Cic. Att. lib. 1. Si statueris, & irritabiles animos esse optimorũ sæpe hominum, & eosdem placabiles. Teren. Phor. Id nosmet indicare, placabilius est. Hinc Placabilitas. πραϋπάθεια, Cic. 1. Off. Nihil magno, & præclaro viro dignius placabilitate, & clementia. Placamen, & Placamentum, quo quis placatur. Liuius 7. Ludi scenici inter alia cœlestis iræ placamina instituti dicuntur. Pli. l. 21. c. 7. Hoc veluti placamento terræ blandiuntur. Tacit. lib. 15. Non largitionibus principis, aut deum placamentis decedebat infamia. Et Placatio, πράϋνσις, mitigatio. Cic. 4. Tusc. Omnis eiusmodi perturbatio animi placatione abluatur. Placatus, a, um, aliquando participium, aliquando nomen. Pli. l. 12. cap. 18. Erant placatiores. Placatissima quies, Cic. 2. Tusc. Placate. Cic. ad Torquatum lib. 6. Omnia humana placate feramus. Ad Ligarium lib. 6. Hoc ipsum intelligimus, eũm quotidie remissius, & placatius ferre.

PLAGA, æ, p. p. *Percossa*, πληγὴ, pcussio, vulnus, ictus. Vir. 4. Ge. Plagisq; perẽptũ Tunsa p integram soluunt viscera pellẽ. Oui. 2. Trist. Non habet in nobis iam noua plaga locũ. Vnde, Accipere plagã, Facere plagã, Infligere plagã, Imponere plagã, Inijcere plagã, Perferre plagas. Transfertur & ad arborũ incisiones. Pli. l. 12. c. 25. Succus è plaga manat. Plagæ, arũ, priore correpta, retia dicũtur rariora, ad capiendas feras, quod plagis, i. foraminibus plena sint. C. l. 3. Off. Suntne insidiæ, tẽdere plagas, etiamsi excitaturus nõ sis? Virg. 4. Aen. Retia rara plagæ. Vbi Seruius scribit, Plagas proprie illos funes dici, quibus retia tẽduntur circa imã, & summã partẽ. Hac in significatione dicimus, Incidere in plagas, pro incidere in insidias. Ci. 2. Ver. In illas plagas incidendũ est. Plaga itẽ in cœli, terræ ue diuisione dicũt spatiosiores quidã tractus, qui modo Climata, modo Zonæ appellãt. Cic. 2. de Diui. Quod ante oculos est, nõ vidẽt: cœli scrutãtur plagas. Virg. 7. Aen. Quatuor in medio dirimit plaga solis iniqui. Hoc itẽ nomine veteres appellabãt linteũ lecti tegmẽ, ampliũ, & candidum, quod postea Lecticariã sindonem, & Torale appellarũt. Varro de vita pop. Ro. vt citat Nonius: Chlamydes, plagæ, vela, vasa, aurea. Idẽ Eburneis lectis & plagis sigillatis. A plaga fit dimin. plagula, quod pro vari a significatione primitiui diuersa itidẽ sortit significata. mo-

do etiā exiguum vulnus significat, modo minores casses, modo etiā paruam sindonem quæ lecto insternitur. Li.39. Vestem stragulam pretiosam, plagulas, & alia textilia.

Plagiarius, giarii, ἀνδραποδιστής, qui hominem, quem scit liberum esse, emit, vendit ue, aut pro seruo tenet, vel qui seruo, aut seruæ persuadet, vt à domino, domina ue fugiat eū, eam ve, inuito, vel insciente domino cælat, vinctum habet, emit, vel vendit. Dictus Plagiarius, quòd qui criminis huius conuicti essent, lege Flauia plagis damnarentur. Lex ipsa, Plagiaria: crimen, Plagium vocatur. Martia. lib. 1. Imponens plagiario pudorem. Plagiarium vocat furem librorum suorum.

Plagiger, πληγοφόρος, quasi genitus ad ferendas plagas. Plau. in Pseu. Plagigera genera hominum.

Plagosus, sa, sum, Impiagato, che percuote molto, πληγώδης, plenus plagis: vt Plagosa crura, apud Apuleium. Aliquādo Plagosus, qui multas plagas infert: vnde ab Hor. 2. l. epist. ad August. Orbilius grammaticus Plagosus dicitur, quòd nimium sæuiret in pueros.

Plagusia, genus piscis, dictum, quòd non versus caput, sed εἰς τὰ πλάγια, id est, in latera natet. Plau. in Rud. Musculos, plagusias striatas.

Plancae, tabulæ planæ, interprete Festo, à planitie appellatæ.

Planci, στεγανόποδες, qui supra modum pedibus plani sunt: qui pedes imos graciles habent, planosq; æqualiter, quasi tabellas, quæ Plancæ vocantur: iidem & Ploti, siue Plauti vocati sunt, teste Festo. vnde & M. Accius Sarsinas poeta, à pedum planitie initio Plotus, deinde & Plautus cognominatus est. Pli. l. 11. cap. 45. Hinc cognomina inuenta Plauti, Planci, Scauri.

Planctus, planctus, κοπετός, lamentatio cum pectoris percussione, Stat. 10. Theb. Vallantur planctibus aræ. Fœmineo cum planctu mistus clamor, Sen. 8. Proprie tamen eam ipsam percussionem, qua summo in luctu pectus nostrum, aliā ue corporis partem cædimus, Planctum appellamus: à verbo Plango, quod proprie significat percutio. Silius, Liuentia planctu Brachia. Luc. lib. 2. Exigit ad sæuos famulatum brachia planctus.

Plane, Certamente, chiaramente, al tutto, certo. Ter. in Heau. Sed te miror, qui alia tam plane scias. Aliquando clare, aperte. Pla. in Men. Non potuit paucis plura plane proloqui. Quādoque omnino, penitus. Cic. Treb. Si plane à nobis deficis, moleste fero. Planius, & Planissime. Pla. in Cap. Est ne inuocatum, an non? planissime. Verum vos parasiti planius. Ci. 3. Ver. Non possum illa planius cōmemorare. Idem. 1. de Diu. Demosthenem scribit Phalereus cum, rho, dicere nequiret exercitatione fecisse, vt planissime diceret.

Planetae. p pr. Pianeti, πλανῆται, dicuntur septem cœlestia corpora terris proxima, præter motum illum primi mobilis, quo ab ortu in occasum rapiuntur, peculiarem quandā, illiq; contrariam habentia conuersionem: vnde & nomen acceperunt, ἀπὸ τοῦ πλανᾶσθαι, errare: quòd à motu aliorū siderum aberrare videantur. Latini Græcorum imitatione Errantia sidera, & Erraticas stellas, Nigidius etiam Errones appellat: Ex his Saturnus, summum locum obtinet, proximum Iupiter, tertium Mars, quem deinde Sol ordine subsequitur, Solem Venus: Sub Venere Mercurius situs est: Luna vltimum terrisque citimum, ideoque minimum orbem possidet.

Plango, plangis, planxi, planctum, Percuotere, piagnere, κόπτομαι, tundo, verbero. Lucilius: Plangunt littora fluctus. Oui. 2. Met. Plangere nuda meis conabar pectora palmis. Accipitur pro lamentari, & clara voce, pectorisq; percussione, similibusq; signis animi dolorem testari. Hinc Planctus, & Plangor, Plangoris, quod modo verberationem significat. Catul. Leuiterq; sonant plangore cachinni, Modo lamentationem, cum proprii corporis laceratione. Cice. 3. de Orat. Plangore & lamentatione compleuimus forum. Idem. 4. Phil. Tu diadema imponebas cum plangore populi, ille cū plausu reiiciebat.

Planiloquus, a, um, qui plane, & aperte dicit, quod sentit. Pla. in Truc. Planiloqua est: paucis vt rem ipsam attigit.

Planipes, planipedis, στεγανόπους, qui pedes planos habet. Diomedes scribit Planipedem, Græce μῖμον, significare. vnde comœdiæ, siue fabulæ genus dicitur Planipedia, vbi nullo procedebatur cultu, quòd actores pedibus planis, id est, nudis proscenia introirent, non vt tragici actores, cum cothurnis, neque, vt comici, cum soccis.

Planities, planitiei, Pianura, ὁμαλότης, πεδίον, æqualitas, vel locus planus. Salu. in Cati. Planities erat inter sinistros montes, & dexteram rupem asperam. Liu. 7. Duum millium planities castra Romana ab Hernicis dirimebat. Cæs. 7. Bel. Gal. Legiones vt primum planitiem attigerunt, infestis contra hostes signis constiterunt.

Planitudo, tudinis, ὁμαλότης, planities. Col. l. 4. c. 30.

Planta, plantæ, Pianta del piede, pianta arbore, ταρσὸς, πέλμα, tota pedis pars inferior, cui insistimus, quem & imum pedem vocant. Virg. in Moreto: Cruribus exilis, spatiosa prodiga planta. Pli. l. 2. c. 2. Eudoxus, in meridianis Indiæ viris plantas esse cubitales. Ouid. 2. Metamor. Vt tersis niteant talaria plantis. Iuuena. Saty. 14. Ancipiti figens vestigia planta. In stipitibus autem plantæ, φυτὰ, dicuntur, surculi transferendi, vel inferendi gratia à matre rapti, vel stirpes adhuc teneriores, qui cum radicibus de loco vno in alium transferri possunt. Virg. 2. Georg. Hic plantas tenero abscindens de corpore matrum Deposuit sulcis. Cice. de Sen. Malleoli, plantæ, sarmenta.

Plantago, nis, ἀρνόγλωσσον, herba nota: cuius duo sunt genera. Quæ minor est, angustiora habet folia, & nigriora, linguæ pecorum simillima, maior folius est laterum modo inclusa. Pli. l. 25. c. 8.

Plantaria, orum φυτωτήρια, ipsæ plantæ, teste Seruio, quæ è semine ortæ, cum radicibus & terra propria transferuntur. Virg. 2. Geor. Et viua sua plantaria terra. Plantaria etiā dicuntur plantarum loca. Pli. l. 13. c. 4. Plantaria instituunt. Idem 17. Quædam in plantario insita, eodem die transferū tur. Persius Sat. 4. Vocem hanc ad obscœnarum partium vermiculos transtulit. Quinque, inquit, palæstritæ licet hæc plantaria velant.

Plantaris, & hoc plantare, à planta, cum imum pedem significat. Stat. l. 1. Theb. Summa pedum propere plantaribus alligat alis.

Plantarius, taria, tarium, Che si puo piantare, φυτωτήριος, quod est aptum vt plantetur. Col. l. 5. c. 9. Antequam plantarias arbusculas effodias solo, rubrica notato partem eius, quæ meridiem spectet.

Plantiger, a, um, φυτοφόρος, plantas gerens: vt, Plantigeræ arbores, quæ ex sese pullulādo plantas emittūt. Pl. l. 13. c. 8.

Planto, as. φυτεύω. Pli. l. 17. c. 10. Hoc modo plantantur punicæ. Hinc Plantatio φύτευσις, Pli. l. 11. c. 4.

Planus, na, num, priore pro. Piano, eguale, ὁμαλὸς, æqualis, in quo nihil eminet: vt, Planum solum, apud Pli. epi. 161. Cic. 2. de na. de. Duæ formæ præstantes, ex solidis globus, ex planis circulus. Liui. 34. Et Romani simul à portu, vnde aditus planior erat Cic. pro Cec. Ne æquo quidem & plano loco. Ouid. 3. Trist. El. 4. Qui cadit in plano. De plano, vel è plano aliquid facere. Vlp. l. 1. de constitu. prin. Vel cognoscens decreuit, (ait Vlpianus) vel de plano interlocutus est. Quem locum Budæus sic interpretatur. De plano, id est, à iudice nō sedente. solent enim iudices in tribunalibus editioribus sedere. Paulus de quæst. l. Vnius. Custodiæ non solum pro tribunali, sed & de plano audiri possunt, atque damnari. Suet. in Tib. Iudices aut è plano, aut è quæstoris tribunali admonebat. id est, è solo, in quo populus stabat. Papinianus in. l. miles. ad Legem Iuliam de adulter. Libellus, inquit, de plano dari potest, id est, iudice non sedente, vel diebus feriatis. Plani pisces dicuntur, qui superficiem planam, non rotundam habent, vt sunt rhombi, & raiæ. Plinius lib. 9. cap. 24. Planus aliquando pro aperto, & manifesto, quod quæ plana sunt, nullum impedimentum habent, quin vndecunque videri possint. Plau. in Persa. Satin hæc tibi sunt plana, & certa? Planum facere est declarare. Cice. 2. Ver. Hoc planum factum est.

Planus. p. c. Ingannatore, πλάνος, à Gel. l. 16. c. 7. Commemoratur inter voces inusitatas, quibus vsus sit Laberius mimus, quo nomine significari existimat sycophantam. Budæus autem ait impostores à Græcis Planos dictos, sed certi cuiusdam generis impostores, insigni versutia præditos: quo vocabulo potius, quàm Latino Cic. pro Clu. vsus est: Hic ille planus, inquit, improbissimus, quæstu iudiciario pastus. Hora. quoque l. 1. epi. Nec semel irrisus triuiis attollere curat Fracto crure Planum. Quo in loco planus (vt Acron annotauit) nomen est notissimi sui temporis impostoris.

Plasma, tis, figmentum, ἀπὸ τοῦ πλάττειν, fingere, siue simulare. Persius Plasma pro medicamento vsurpauit, adiuuandæ vocis gratia facto. Sat. 1. Liquido cum plasmate guttur Mobile colluerit.

Plastes, plastæ, mas. gen. πλάστης, (fictor qui figlinam artem exercet, qui & Figulus dicitur: item qui ex argilla statuas cō ficit. Plin. lib. 35. ca. 12. Plastæ laudatissimi fuere Damophilus, & Gorgasus.

Platalea, æ, à Ci. 2. de na. de. Appellatur. auis, quam Plinius Plateam vocat. Aelianus eandem facit cum pelicano. Vide infra in dictione Platea.

Platanus, Platano, πλάτανος, arbor late spargens ramos, vmbræ tantum gratia expetita, ἀπὸ τοῦ πλάτυς, à latitudine nomen

nomen habens. Petronius Arbiter: Nobilis æstiuas platanus diffuderat vmbras. Vir. 2. Geor. Et steriles platani maloa gessere valentes. Cic. 2. de Or. Platanus, quæ ad opacandum locum patulis sit diffusa ramis. Pli. l. 12. ca. 1. Legitur & Platanus, us, quartæ inflexionis. Vir. in Culice: Aeree platanus.

Plataninvs, a, um, ex platano: vt folia platanina, Col. lib. 12. ca. 16.

Platea, teæ, *Via larga, borgo piazza*, penul. indifferente, quamuis secundum Græcam originem producenda videatur. nam Græci πλατεῖαν dicunt, nos Plateam. Hora. tamen. in epist. corripuit, cum ait: Puræ sunt plateæ, nihil vt properantibus obstet. Similiter & Catullus ad Aurelium: Istos qui in platea, modo huc, modo illuc, In re prætereunt sua occupati. Sunt autem Plateæ, viæ latiores in vrbibus, qui & vici appellantur. Ter. in And. In hac habitasse platea dictum est Chrysidem. Quandoque etiam capitur pro area, in quam conuenire populus solet. Lampridius in Heliogabalo: Plateas in palatio strauit. Est, & nomen auis. Plin. lib. 10. ca. 50. Cice. Platealam vocat lib. 2. de Nat. deo.

Plateæ, arum, πλαταιαὶ, Stepha. ciuitas Bœotiæ, sub Cithærone monte, non longe à Thebis dicta à latitudine remorum, vt inquit Strab. l. 9. Nam πλάτη Græcis est latior pars remi. Platæenses autem remigatione victum quæritabant. Hinc Platæenses populi.

Plato, Platonis, πλάτων, philosophus, ab humerorum latitudine ita cognominatus, cum antea, ex aui paterni nomine, Aristocles vocaretur. Fuit egregio corporis habitu, & in palæstra se exercuit apud Aristonem palestritam, à quo primũ cognominatus est Plat. Natus est Athenis eo die, quo apud Delon Apollo. Studuit picturæ: tragœdias, poemataq; edidit. adeo autem in omni disciplinarũ genere, & præsertim, in philosophia excelluit, vt diuinus Plato, & philosophorũ Homerus vocatus sit. Cic. in libris Tusc. quæst. Platonicæ maiestatis maximus est buccinator, adeo vt ipsum Deũ appellet. Labeo etiam inter semideos commemorandum putauit. Ei defuncto magi, vt deo, immolauerunt. Fuit varius, multiplex, & tantæ eloquentiæ, vt Iouem (si Græce loqui voluisset) Platonice locuturum philosophi dicerent. Athenis primum Socrati dedit operam. Deinde, dum licuit per ætatem, in Italiam profectus est, vt Pythagoreos audiret, vbi Philolai Crotoniatæ libros de secta Pythagorea centum minis etiã in difficultate rei familiaris mercatus est, ex quibus multa in suum Timæum transtulit. In Aegyptum deinde properãs, vt audiret Gymnosophistas, oleum (vt ait Plutarchus) secum mercaturæ gratia vexit, vt viaticum sibi inde suppeditaret: vbi & libros Mosei legisse credit. Ter in Siciliam nauigauit, primum Aetnæ flagrantis visendæ gratia, vt Apuleius ait: iterum, sub iuniore Dionysio, spe liberãdi Siciliam, tertio vt Dionem tyranno reconciliaret. Dialogum primus illustrauit, licet prius inuentum à Zenone Eleate, vt Aristoteles tradit: vt, Fauorinus, ab Alexamene Teio. Decessit annos natus 81. morbo, vti ferẽ, pediculari. De hoc Quinct. Platonem quis dubitat esse philosophorũ præcipuum? siue acumine disserendi, siue eloquendi facultate, diuina quadam, & Homerica: multum enim supra prosam orationem, & quam pedestrem Græci vocant, surgit: vt mihi non hominis ingenio, sed quodam Delphico videatur oraculo instructus. Vide plura apud Plutar. in vita eius.

Plato, alter Atheniensis, poeta priscæ comœdiæ, tẽpore Aristophanis & Eupolis, cuius fabulas Suidas commemorat, & Athenæus in Dipnosophistis. Tres item alios Diogenes Laertius commemorat: vnum Rhodium philosophum, discipulum Panætii: alium Peripateticum, ex Aristotelis ludo: tertium Praxiphanis discipulum.

Plavdo, dis, si, sum, *Applaudere, sbattere con le mani*, κροτέω, pro re bene gesta gratulor, lætitiamq; ostendo, manib. pulsando strepitumq; faciendo. Cic. ad Att. li. 2. Qui Curioni stantes plauserant. Idem pro Sext. His in theatris plaudebatur. Vir. 6. Aen. Pars pedibus plaudunt choreas. Plaudere sibi, est sibi blandiri, & sua nimium amare. Pli. epist. 98. Nec ipse tibi plaudis. Plaudite, verbum addi solitum in fine comœdiarũ. Quinct. lib. 6. ca. 1. Tunc est commouendum theatrum, cum ventũ est ad ipsum illud, quo veteres comœdiæ tragœdiaq; clauduntur, Plaudite. Hor. in art. Et vsque Sessuri, donec cantor, Vos plaudite, dicat. Plaudi, passiue. Cic. ad Atti. Ne victoriæ quidem plauditur. Ouid. 4. Trist. Eleg. 2. Quaq; ibis manibus circumplaudere tuorum. Plauditur, impersonale. Ouid. 2. Trist. Plauditur, & magno palma fauore datur. Plaudens, tis, parti. Virg. 5. Aen. Et alis Plaudentem nigra figit sub nube columbam. Plausus, a, um, aliud partic. Virg. 3. Ge. Et plausæ sonitum ceruicis amare. Ouid 14. Met. Subuolat & remos plausis circumuolat alis. Plausor, oris, Hor. 2. epi. 2. in vacuo lætus sessor, plausorq; theatro. Idem in arte: Si plausoris eges aulæa manentis.

Plavsibilis, & hoc le, *Fauorabile*, κροτούμενον, δημοτικὸν, populare, quod plausu populi excipi potest. Cice. 3. Tuscu. Plausibilia hæc non sunt. Idem 2. Verr. Id populare, atque plausibile factum est. Sic Oratio plausibilis, quæ placet, & plausum populi meretur. Quinct. l. 4. c. 31. In lætum, atque plausibilem locum excurrere.

Plavsito, tat, frequent. à Plaudo. Auctor Philomelæ. Plausitat arborea clamans de fronte palumbis.

Plavstrvm, stri, *Carro*, ἅμαξα, currus, quòd ex omni parte sit palam quod in eo vehitur, vt inquit Varro l. 4. de Lin. Lat. Pla. in Epid. Plaustrum perculi. Ci. 1. de Diui. Se interfectũ in plaustrum à caupone esse coniectum. Oui. 2. Met. Quamuis tardus eras, & te tua plaustra tenebant. Vir. 1. Geor. Tardaq; Eleusinæ matris voluentia plaustra. Plaustrum item accipitur pro Septẽtrionalibus duobus sideribus, quas & vrsas appellamus. constat enim vtrunq; ex quatuor stellis in quadrangulum dispositis, quæ totidem rotarum speciem referunt, & aliis tribus, quæ tribus equis currum trahentibus assimilantur. Oui. 10. Met. Flexerat obliquo plaustrum temone Bootes. Sene. Oedip. Quaeq; despectat vertice summo Sydus Arcadium, geminumq; plaustrum.

Plavsvs, plausus, *Plauso*, κρότος, actus plaudendi. Cice. in Catone. Quibus à cuncto consessu plausus multiplex datus. Idem Atti. l. 2. Huic plausus maximi. Aliquando pro sonora percussione. Plini. de gallinaceis. Cantum plausu laterum nunciant.

Plavti, πλατύποδες, qui sunt planis pedibus, antea Ploti nominati. Festus. Ploti appellãtur, qui sunt planis pedibus: vnde & poeta Accius, qui Vmber Sarsinas erat, à pedum planitie initio Plotus, postea Plautus est dictus. Soleas quoq; dimidiatas, quibus vtebantur in venando, quò planius pedem ponerent, Semiplotia appellabant.

Plavtvs, nomen poetæ comici, Latinorum omnium festiuissimi, cuius fabulæ etiam hodie omnium manibus teruntur, quas horis succisiuis, quibus à versanda mola otium erat, in pistrino fertur composuisse. De hoc extat honorificum illud Varronis elogium: Musas, si Latine loqui vellent, non alio, quàm Plautino sermone vsuras.

Plebecvla, dimin. à Plebs. Cic. Att. l. 1. Misera & ieiuna plebecula. Ad eundem l. 16. Videtur plebeculam vrbanam secũ habiturus. Hor. 2. epi. 1. Plebecula gaudet.

Plebeivs, ia, ium, *Plebeio*, ex plebe: vt, Plebeii ædiles. Li. l. 6. Alliciendo ad se plebeiam auram. Aliquando idem quod vulgaris, tenuis. Pli. l. 13. c. 4. Ex reliquo genere plebeiæ videntur. Mart. l. 13. Imbue plebeias Clusinis poltibus ollas.

Plebicola, qui plebem colit, & plebi seruit. Cice. pro Sext. Vt plebicola videretur, libertinam duxit vxorem. Liuius. 3. Plebicula repente, atque omnis auræ popularis raptator euasit.

Plebiscitvm, ti, ψήφισμα χειροτονία, plebis statutum. sciscere enim statuere est. scita vero plebis appellantur ea, quæ plebs suo suffragio sine patribus iussit, plebeio magistratu rogante, vtpote tribuno. in populo enim omnis pars ciuitatis, & omnes ordines continentur: in plebe neque equites sunt, neque patricii. Liu. 3. Cum velut in controuerso iure esset, tenerenturne patres plebiscitis, legem centuriatis comitiis tulere, vt, quod tributim plebes iussisset, populum teneret. Est igitur plebiscitum, quod à plebe, nulla auctoritate patrum, constitutum est. Lucan. l. 1. Hinc leges & plebiscita coactæ. vide Gel. l. 15. c. 27.

Plebs, bis, vel Plebes, bei, τὸ πλῆθος, vilior pars populi. Cic. pro Mil. Cum plebem muneribus placarit. Lucan. li. 3. Nescit plebes ieiuna timere. Hora. 1. Ser. Sat. 8. Hoc miseræ plebi stabat commune sepulchrum. Gel. l. 10. c. 20. Plebem Capito à populo diuisit: quoniam in populo omnis pars ciuitatis, omnes eius ordines contineantur, plebs vero, in qua gentes ciuium patriciæ non insunt.

Plectilis, quod plexum est. Plau. in Bacc. Corolla plectilis.

Plecto, plectis, plexi, plectum, (secundum Priscianum) vel potius xui, xum, *Punire, percuotere*, μετέρχομαι, supplicio afficio, punio, ferio, ἀπὸ τοῦ πλήκτω, Plau. in Men. Plecte illos pugnis. Passiuum est Plector. Ter. in Phor. Tu iam lites audies, ego plectar pendens. Cic. de Ami. Multis in rebus negligentia plectimur. Idem. 1. Off. Cauendum est, ne iisdem de causis alij plectantur, alij ne appellentur quidem. Hor. 1. epi. 2. Quicquid delirant reges, plectuntur Achiui.

Plectrvm, ctri, πλῆκτρον, instrumentum citharœdi, quo fides pulsantur, ἀπὸ τοῦ πλήττειν, percutere. Cic. 2. de Nat. deo. Plectri similem linguam nostri solent dicere, chordarũ dentes. Marti. lib. 14. Exornent docilem garrula plectra lyram. Dicitur quandoque Pecten. Virg. 6. Aene. Iam pectine

pulsat eburno.

PLEIADES, teste Seruio, septem sunt stellæ, ante genua Tauri, quæ ortu suo primæ nauigationis tempus ostendunt: vnde Græce pleiades dicuntur, ἀπὸ τοῦ πλεῖν, nauigare. Latine Virgiliæ dicuntur, à verni tēporis significatione, quo oriuntur. Higinus in Astronom. poet. Inter Tauri finitionem, & caudam Arietis stellæ sunt, quas nostri Virgilias, Græci πλειάδας dixere. Fuerunt Atlantis filiæ septem, ex Pleione nympha, cum qua Iupiter concubuit: vnde & Pleiades dictæ. Sunt qui putent Pleiades dictas quasi πλείονας, id est, plures quòd nunquam singulæ appareant. sed omnes simul, præter Meropen, quæ vis apparet. Pherecides tradit septē sorores fuisse, Lycurgi filias ex Naso insula, & quia Liberū patrem educauerunt, ab Ioue inter sidera fuisse relatas. harum nomina putantur Electra, Alcione, Celæno, Maia, Asterope, Taygete, Merope: quarum septima vis cerni potest: cuius causam afferunt, quòd cum reliquæ sorores diis nupsissent, sola Merope mortali viro Sisypho nupserit: quam ob causam, veluti pudibunda, latitat. Alii putant hanc esse Electram: & idcirco obscuriorem videri, quòd excidium Troianum spectare non potuerit, sed oculis manum opposuerit. Oui. lib. 4. Fastorum.

Pleiades incipient humeros relevare paternos.
Quæ septem dici, sex tamen esse solent.

Fit autem quandoque hec dictio tetrasyllaba diuisione diphthongi. Proper. Non hæc Pleiades faciunt, nec aquosus Orió. Poeta interdum adiecta vocali præpositiua ex ei, diphthongo, Pliades efferunt. pe co. Stat. l. 1. Syl. Nec per & Aegæas Hyades, Pliadumq; niuosum Sydus.

PLENILVNIVM, oppositio Solis & Lunæ: cum scilicet Luna Solis ex diametro opposita, tota ab illo illuminatur. Plin. li. 18. ca. 31.

PLENVS, plena, plenū, *Pieno*, πλήρης, μεστὸς, ἔμπλεως, refertus, perfectus, in quo nihil est vacui. Plaut. in Stic. Propino tibi salutem plenis faucibus. Cice. 2. de Orat. Orator plenus & perfectus is est, qui de omnibus rebus varie potest, & copiose dicere. Iungitur aliquando genitiuo Plau. in Merc. Cum sis iam ætatis plenus. Plena festinationis epistola. Cic. Att. li. 5. Aliquando ablatiuo. Plin. episto. 5 Plenus annis obiit. Aliquando pro diuitiis onusto. Cic. 4. Vert. Verrem ipsum, qui plenus decesserat. Plena manu dare, est copiose dare. Pleno gradu ingredi dicuntur, qui magno studio rem aliquam aggrediuntur: cui opponitur, Summo pede ingredi, id est, leuiter rem aliquam attingere. Hinc Plene, perfecte, cumulate, abundanter. Hor. 1. epist. 15. Balnea laudat, Vt fortunatam plene præstantia vitam. Idem 1. epist. 2. Plin. æquo Laudat venales, qui vult extrudere, merces. Cice. 4. de Fini. Cum superiores, è quibus plenissime Polemo, secundum naturam viuere, summum bonum esse dixisset. Hinc Plenitudo contraria vacuitati. sumitur & pro corpulentia, siue crassitudine, ἀδρότης. Pli. l. 11. c. 37. Homo crescit in longitudinem ad annos vsque ter septenos, tum deinde ad plenitudinem. Colume. li. 4. cap. 3. Perticæ cacuminum modicæ plenitudinis.

PLERIQVE, *La maggior parte*, πλεῖστοι, pleræque, pleraque: Plures, vel maiore ex parte. Sal. In diuisione orbis terræ plerique in tertia parte Africam posuere: pauci tantummodo Asiam & Europam. Idem de Iugur. Nec ratione animi quicquam, sed pleraque viribus corporis administrabant. Hora. l. 2. epi. Si quædam nimis antique, si pleraque dure. Teren. in And. Quod plerique omnes faciunt adolescentuli. Vbi Donatus: Plerique omnes ἀρχαϊσμὸς est. nam erant, qui, plerique, parelcon intelligunt. hoc enim pro vna parte orationis dixerunt veteres. Idem in Hecy. Plus satis. Nouet sed intelligitur, Plus quàm satis. Hnc quidam putant: at mihi de iis videt esse, quæ à veteribus geminabātur, vt Pleriq; omnes, idest. Omnes: pleraq; omnia, idest, Omnia. Sic & Plus satis, pro Satis. Ter. Phor. Ita plerique ingenio sumus omnes. Et Heau. Dixi pleraque omnia. Hinc plerunque, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, quod etiam dupliciter sumi potest: vno modo pro, fere semper. Ter. in And. Ipsum animum ægrotum ad deteriorem partem plerunq; applicat. Alio modo, sed rarissime, pro nonnunquam. Quinct. Excussa sunt plerunq; vitia verberibus. Dicimus quoque plerunque omnes. Plaut. in Triu. Plerunque omnes iam sunt intermortui. Inuenitur etiam Plerus sine adiectione. Pacuu. Periere Danai: plera pars pessundata est.

PLEVRITIS, idis, inflammatio membranæ costas succingentis. Hinc Pleuriticus. Pli. l. 10. c. 17. Datur pleuriticis.

PLICATILIS, plicatile, *Pieghevole*, πλεκτὸν, quod plicatur, aut plicari potest: vt, Nauis plicatilis, quæ facta ex corio, complicata circunfertur ad traiiciendos amnes. Plin. l. 5. c. 9. Ibi Aethiopiæ conueniunt naues: nanque eas plicatiles humeris transferunt, quoties ad cataractas ventum est. Plicatilis crista. Idem l. 10. c. 29. Vpupa crista visenda plicatili, contrahens eam, subrigensq; per longitudinem capitis.

PLICO, cas, caui, catum, & plicui, plicitum, *Piegare*, πτύσσω, πλέκω: significat plicare, nectere, & veluti rugas facere. ἀναπλέκω, necto Vir. 5. Aen. Seq; in sua membra plicantem.

PLINIVS secundus Veronensis temporibus Vespasiani vixit, cuius negotia administrabat: noctibus vero & succesiuis tēporibus opus de Rerum natura conscripsit. Periit in montis Vesuui incendio, dum eius causam indagare cupit. Eius vitā diligentius narrat sororis eius filius Cæcilius Plinius, cuius extant lib. epi. & Panegyricus, Traiano Cæsari dictus, quo illi gratias agit consul ab eo factus. Quinctiliani filiam dote iuuisse, & Martialem poetam secedentem viatico prosecutum fuisse, testatur ipse in epistolis.

PLORO, ras, *Piangere lagrimare*, κλαίω, ὀλοφύρομαι, lacrymor, fleo. Ci. pro domo: Senatum pro me non modo propugnare, sed etiam plorare prohiberent Hor. de Arte. Conducti plorant in funere. Idem. 2 epi. 1. Plorauere suis non respondere fauorem Speratum meritis. Ci. Att. l. 15. Fessus sum plorando. Ploratus, ta, tum, Statius: Quos Veneri plorata domus. Ploratus rogus, Oui. 4. Fast. Ploratus, ploratus, ploratui, κλαυθμὸς, fletus, lamentatio. Ci. 2. Tusc. Ex poeta quopiam vetusto: Heu virginalem me ore ploratum edere. Idē Att. l. 5. Ciuitatum gemitus, ploratus. Plorator, qui plorat. Mart. l. 14. Si quis plorator collo tibi vernula pendet. Plorabundus, ploranti similis. Plau. Aul. Homo ad prætorem plorabundus deuenit.

PLOSTRVM, plostri, *Carro*, ἅμαξα, idem quod plaustrum. nā au, in o, sæpe conuertitur. Col. l. 6. c. 2. Hinc Plostellū. Plostellum Pœnicum quid sit, declarat Var. l. 1. de re. ru. c. 52.

PLVMA, plumæ, πτίλον, mollior, & minor penna. Plau. in Men. Pluma leuior. Mart. l. 14. Lassus Amyclea poteris requiescere pluma. Vir. 10. Aen. Canentem molli pluma duxisse senectam. Cic. 2. de nat. de. Animantium pluma alias, alias squama videmus obductas. Hinc plumeus, a, um, vt, lectus plumeus. Plumea culcitra, Ci. 3. Tul. Ouid. 11. Meta. Plumeus, vnicolor, pullo velamine tectus.

PLVMARIVS, a, um, *Di pluma*, πτιλωτὸν, ex pluma. vnde Plumaria culcitra, pluma plena. Et Plumarium opus, acu factum.

PLVMARIVS, rii, qui acu depingit aliquid in puluinaribus plagis. Cato de Liberis educan. Nulla, quæ non didicit pingere, potest bene iudicare, quid sit bene pictum plumario, aut textore in puluinaribus plagis.

PLVMATILIS, le, e plumis. Pla. in Epid. Plumatile, aut cerinum. Noni. Clauatum interpretatur, aut ex pluma factum.

PLVMATVS, a, um, *Coperto di pluma*, πτερωτὸς, plumis tectus. Ci. 2. de na. de. Nitens plumato corpore coruus Pli. l. 8. c. 30.

PLVMBAGO, inis, communis vena plumbi. Vide Plumbum. Est etiam Plumbago, herba in aruis nascens, folio lapathi: qua commanducata si oculus subinde liniatur, plumbum, quod est genus vitii, ex oculo tollitur. Pli. l. 25. c. 13.

PLVMBARIVS, a, um, quod ad plumbum pertinet: vt, Plumbaria officina. Pli. l. 34. c. 18.

PLVMBATAE, pilæ plūbeæ, quas veteres peregrino vocabulo Martiobarbulos vocabāt. Vegetius de re militari. l. 1. c. 17.

PLVMBATVRA, æ, *Impiombatura*, μολύβδωσις, modo ferruminationem significat, modo quancunque coniuncturam plumbo factam. Cassius apud Paulum in l. in rem actio. ff. de rei vendicatione.

PLVMBEVS, a, um, ex plumbo. Plau. in Tri. Nummum ei nunquam credam plumbeum. Plumbeo iugulare gladio, est leui argumento conuincere quempiam. Plumbeus homo à Plauto dicitur liuidus, à Terentio obtusus, & stupidus, in Heaut. Plumbeum ingenium, quòd cogitando penetrare non pōt. Plumbeum esse in re aliqua. Ci. 5 de Fin. Dubitare non possumus, nisi plane in physicis plumbei simus, quin nihil sit animis admistum. Plumbeæ iræ, sunt grauissimæ. Pla. Pœn. Si quid peccatum est, plumbeas iras gerunt. Plumbeus color, Plumbum referens, qualis apparet in iis, qui ictero nigro laborant. Pli. l. 22. c. 52.

PLVMBO, as, *Impiombare*, μολυβδόω, ferrumino, vel plumbo cōglutino. Pli. l. 34. c. 17. Neque argentum ex stanno plumbatur. Hinc Applumbo, plumbo. Vlp. l. 2. de sepul. viol. Si statua neque applumbata fuerit, neque affixa.

PLVMBVM, bi, μόλυβδος, μόλιβδος, duplex est, album, & nigrum: album, Stannum dicitur. Plin. l. 34. ca. 16. & 17. Est & Plumbum genus vitii in oculis, Pli. l. 25. c. 13. Plumbosus, a, um, μολυβδώδης, quod plurimum plumbi habet admistum. Pli. l. 34. c. 18. & l. 33. c. 5.

PLVMESCO, is, scere, pennatus fio. Pli. l. 10. c. 53.

PLVMO, mas, πτεροφυῶ, plumā emitto. Gel. l. 2. c. 19. Pullis iam iā plumātibus. Plumare itē est acu pigere. Flauius Vopiscus.

PLVMOSVS,

Plvmosvs,a,um,*Coperto di piume*,plumis tectus, Ouid. ad Liuiam:Sic plumosa nouis plangentes pectora pennis Oeniden subitæ concinuistis aues. Prop. lib. 4. El.2. Faunus plumoso sum deus aucupio.

Plvmipes,pedis,πτερόπους,qui pedes habet pennatos. Catul. in Camerium,epigr.51.Adde huc plumipedas volatidesq;.

Plvmvla,æ,πτερύγιον,parua pluma.Col.li.8.ca.5.

Plvo,pluis,plui,vel pluui,tum,βρέχω,ὕω,soli deo,vel naturę tribuitur:ideo fere sine nominatiuo ponitur.Virg.10. Aen. Dum pluit in terris.Cic.2. de Natu. deo. Has Græci stellas Hyadas vocitare fuerunt:à pluẽdo,ὕειν enim est pluere.Pli. lib.16.ca.26.Etiam si non pluat. Aliquando tamen inuenitur habere nominatiuum eius rei,quæ pluendo decidit.Vir. 4.Ge.Nec de cõcussa tantum pluit ilice glandis. Tibul.Multus & in terram deplueretq; lapis. Quandoque & ablatiuũ. Liuius lib.36.Nunciatum est,lapidibus pluisse, Quandoq; accusatiuum.Liu.li.10.Terram pluisse,nunciatum est.Hinc Appluo,ἐφύω,Pli.lib.9.ca.16.Nisi appluat, examinantur. Compluo. Varro:Sursum,quà compluebat, compluuium dictum.Impluo suo loco.

Plvrifariam,*A molti modi*,πλεοναχῶς, aduerbium pluribus modis,siue pluribus locis Suet.de Tib.Cubicula plurifariã disposita.

Plvrimvs,ma,mum,*Assaissimo*,πλεῖστος, superlatiuum à Multus.Pla.in Aul. Quod me sollicitat plurimis miserum modis.Quandoq; pro longo.Virg.1.Ae.Collem,qui plurimus vrbi Imminet.Vnde apud eundem,Nux plurima, idest longa,qua significatur amygdalum.Plurimũ cum genitiuo.Cice.In publicanorũ causis,vel plurimium ætatis meæ versor. Idem.1.de Fin.Iustitiam iucunditatis, vel plurimum affert. Plurimi,genitiuus verbis æstimandi iungitur.Cic.3.de Fin. Est illud quidem plurimi æstimandum,sed ea æstimatio genere valet,non magnitudine.Plau. Bacchid. Illum plurimi pendit. Hinc plurimum, aduerbium, permultum. Cice. de Amic.Plurimum sibi confidit:Quandoq; pro, Vt plurimũ. Ter.in Phor.Domum ire pergam,ibi plurimum est.

Plvs, pluris,πλέον,πλεῖον, gen.neu.in obliquis vero,& numero plurali trium generum,secundum Priscianum,comparatiuum est, significatione tantum, non voce, ab eo quod est Multum:quamuis Gel.lib.5.ca.vlt.Ex capitonis auctoritate putauerit esse absolutum,idest positiuum.Plus nominatiuo aliquando iungitur.Liu.de bello.Maced.plus quinquaginta hominum millia ceciderunt.Aliquando accusatiuo. Ter.in Eun.Non plus triduum.Vitruu.lib. 7. Asseres directi disponantur inter se, nec plus, spatium habentes pedes binos. Aliquando ablatiuo. Plaut.in Men. Plus triginta annis natus sum.in quibus omnibus locutionibus intelligitur particula Quàm,quæ plerunque etiam exprimitur. Iungitur aliquando & genitiuo,communi more omnium substantiuorũ vt,Plus sapientiæ,apud Plaut.in Mil. Aliquando temporis aduerbium fit,idem significans quod diutius. Ter. in Hec. Vt cum matre vna plus esset. Plures pro multi.Ci.2. de Fin. Plures dies manere non potest.Pli.li.9.ca.12. Aquatilium tegmenta plura sunt. In plurali numero Plura dicimus, & Pluria.Donatus:Antiqui hoc Complure, & hæc Compluria,quod nostri Complura dicunt:Cicero in Oratore:Cõfirmanda genera compluria.Credo,quia veteres,hic & hæc pluris,& hoc plure,non hoc plus,dicebãt.Hæc ille. Gellius vero refert Capitonem docuisse Pluria Latinum esse,plura vero barbarum,nunc autem,& Pluria,& Plura dicimus. vnde & Compluria,& Complura.Ter.in Phor. Noua hic cõpluria.Sed differunt ab inuicem Plura,& Complura, quòd Plura de duobus dici possit,Complura non nisi de maiore numero. Est præterea illud comparatiuum, hoc minime, ideoq; non regit casum.Complurimus non reperitur, sed tantum Plurimus.Est etiam Plus aduerbium. Plus satis,dicimus,pro eo quod est abunde,& plus quàm satis. Teren.in Eun.Accede ad ignem hunc,iam calesces plus satis. Plus, minus, Plus,minus ve, Plus ve,minus ve,in eadem significatione vsurpantur,pro circiter,frequentius tamen inuenitur Plus minus, vt, Dies plus minus triginta:pro, paulo plus, aut paulo minus:id est circiter.Dicimus etiam, Plus plusq;, pro in dies vehemẽtius.Ci.Atti.li.6.Quem mehercle plus plusq; in dies diligo.Hinc Perplures, idem quod permulti Pli.li.13 ca.24.Spondetq; iugero eius annuos perplures vel mediocri solo reditus.Vnde Perplurimum, aduerbium: vt, Perplurimum refert,apud eundem lib.2.ca.54.Item deriuatiua,Pluralis,& hoc rale,& Pluratiuus,ua,uum, eiusdem significationis,vt apud Macrob. Pluratiuus numerus.

Plvscvlvs,a,um,*Vn poco piu*,παρὰ τὸ πολύς,dimin.à Plus, quãuis Plus masculinum,fœmininũ ve genus non habeat:ideq; significat,quod paulo,vel aliquanto plus.Ter.in Phor.Pluscula suppellectile opus est. Inde Compluscũlus. Idem in Hecy. Dies compluscũlos, Plusculum, li, subst. neut. gene Cic.2.de Or. Causas eas, in quibus plusculum negocii est, Idem Luceio lib.5.Plusculum,quàm concedit veritas, amori nostro largiare.

Plvtarchvs,Cherronensis philosophus floruit sub Traiano & Adriano imperatoribus,vir eruditissimus. A' Traiano in Illiricum missus est consulari potestate.Suidas.

Plvtevs,plutei,masc. gen. machina ad expugnandos muros ad similitudinem cassidis.Cõtexitur è vimine,& coriis protegitur,ternisq; rotulis:quarum vna in medio,duæ in capitibus apponuntur.in quamcunque partem volueris, admouetur.Hos obsidentes muris admouebant, applicabãtq; sub iisq; latitantes sagittis, aut aliis missilibus defensores de propugnaculis exturbabant, vt,interim scalis ascendendi præstaret occasio,vt inquit Vegetius.Cæsar: Hostibus spes victoriæ redintegrabatur,quòd deustos pluteos turrium videbant.Plau.in Mil.Ad eum vineas, pluteosq; agam, idest totis viribus eum oppugnabo. Suet.in Calig.Accipere videtur pluteum pro fulcro tori discubitorii,cũ inquit:Quosdam summis honoribus functos ecænare modo ad pluteum, modo ad pedes stare succinctos linteo passus est.Mar.lib.3. Nanque puer pluteo vindice tutus erat. Librorum quoque, & tabularum, signorumq; repositoria Plutei appellantur. Iuuc.Sat.2.Et iubet archetypos pluteo seruare Cleanthas. Hinc Plutealis,& hoc le.vnde à Cicerone ad Att.lib. 1,Sigilla plutealia, imagunculæ pluteis inclusæ dicuntur. Tabula insuper,qua vtuntur ij,qui aliquid meditantur,conscribunt ve,Pluteus dicitur.Persius.Sat.1.Nec pluteum cædit, nec demorsos sapit vngues.

Plvto, πλούτων,ἀίδωνεύς,Saturni filius ex Ope coniuge, & frater Iouis,atque Neptuni:qui cum ad regni diuisionẽ venissent,Plutoni,qui natu minimus erat, & Agesilaus vocabatur,pars Occidentis obtigit,secus inferum mare:Ioui plaga Orientalis: Neptuno insulæ.hinc datus est locus fabulæ,Ioui imperium cœli, Neptuno maris, Plutoni inferorũ obtigisse.Dictus Plutõ,ἀπὸ τοῦ πλούτου,à diuitijs,quòd opes omnes ab inferis, idest ex intimis terræ visceribus eruantur.Eandem etiam ob caussam Latini Ditem appellarunt. Cic.2.de Nat.de.Terrena vis omnis atque natura Diti patri dedicata est.Idem & Summanus dicitur, quasi summus deorum Manium.Item Orcus,quasi Vrgus,ab vrgẽdo,quòd omnes in interitum vrgeat.Dicitur & alijs multis nominibus,quæ vide apud Cœlium Antiq.lect.lib.10.ca.18.Huius vxorem Proserpinam esse volunt, Cereris filiam: cuius raptum tribus libris exequitur Claudianus. Hinc Plutonius, nia,nium.Horat.lib.1.Carm.Et domus exilis Plutonia.

Plvvia,pluuiæ,ὑετός,aqua cœlestis ex cœlo decidens.Virg. 1.Ge.Et pluuia ingenti sata læta, bouniq; labores Diluit. Idem.1.Geo.Ne tenues pluuiæ,rapidiue potentia solis.

Plvvialis, pluuiatilis, & pluuius, a, um, vnde aqua pluuia, vel pluuialis dicitur,quæ de cœlo decidit. Festus: Compluuium,quò de diuersis tectis aqua pluuialis confluit. Virg.3. Geor.Vere madent vdo terræ,ac pluuialibus Austris. Col. lib.2.cap.13.

Plvviosvs,a,um,*Piouoso*,ὑετώδης,vt,Annus pluuiosus,in quo fiunt frequentes pluuiæ.Pli.li.18.ca.23.

Plvvivs,a,um,ὄμβριος, Plinius: Teritur in mortariis admista aqua pluuia.Horat.lib.1.Carm.Ventos pluuios vocat,id est pluuiam inducentes.Col.in Præfat.lib. 1. Ver. pluuium nominat,in quo sæpe fit pluuia. Auster pluuius,pluuiam inferens,Ouid.1.Met.Cœlum pluuium, Var. 1. de re rust. ca. 13. Frigus pluuium, Virg.3. Geor. Hyades pluuiæ. 2. Aeneidos.

Plynteria,dies festi apud Athenienses,Cereri sacri. Cœl. Rhod.

P ANTE N

Pnevmaticvs,spiritalis, ἀπὸ τοῦ πνεύματος, à spiritu. vnde Pneumatica organa, dicuntur spiritalia, hoc est, quæ vi flatus,vel spiritus aquam ex puteo,vel flumine hauriunt,ad irrigandos hortos.Pli.li.19.ca.4.Pneumatica ratio pars musicæ,quæ fit inflatis vento fistulis.Pli.li.7.ca.37.

P ANTE O

Pocillator,oris, *Coppiere*, οἰνοχόος, pincerna, qui est à poculis.

Pocillvm,li,paruum poculum.Plin.lib.4.cap.13. Papirius, aduersus Samnites dimicaturus,votum fecit,si vicisset, Ioui pocillum vini. Plaut. in Asin. Tecũ aquæ pocilla potitet. Cato c.156.Per linteum exugito succum in pocillum fictile.Liui.10.Vocauerat Ioui,si legiones hostium fudisset, pocillum mulsi.

Poculentvs,ta,tum,*Che si può beuere*,πότιμος,quicquid potari potest.Gel.li.4.ca.1.Penus est, inquit, quod esculẽtum aut poculentũ est.Ci.2.de Nat.de.Esculentis,& poculentis

iter natura patefecit.

Poculum, poculi, Coppa, ἔκπωμα, ποτήριον, vas, quo bibitur: à potione dictū. Cic. Verr. 6. Pocula Mentoris manu summo artificio facta, Virg. 11. Aen. Expectare dapes, & plenæ pocula mensæ. Sumitur quandoque pro ipso potu, siue potione. Virg. 2. Georg. Pocula si quando sæuæ infecere nouercæ. Poscere maioribus poculis, est copiosius, & liberius potationi indulgere, inuitare. Cice. 3. Verr. Poscunt maioribus poculis.

Podager, gra, grum, ποδάγρος, podagricus. Claudianus epig. 30.

Podagricus, & Podragosus, ποδαγριῶν, qui podagra laborat. Plaut. in Merc. Si podagrosis pedibus Euthycus. Plin. lib. 20. ca. 8. Podagricis vtiles.

Podagra, podagræ, p. cor. Podagra, gotta, ποδάγρα, morbus est articularis, pedes præcipue infestans. Dicta Podagra, quòd pedicæ more, quam Græci, ποδάγραν, appellant, pedū vsum impediat. Si manus infestet, chiragra dicitur. Mart. l. 1. Litigat, & podagra Diodorus, Flacce, laborat: Et nil patrono porrigit: hæc chiaragra est. Ouid. 1. de Pon. Soluere nodosam nescit medicina podagram. Podagra morbus peregrinus est. nam si Italiæ fuisset, antiquitus Latinum nomen inuenisset. nón enim Roma, cum sudando, & laborando viuebat, hoc malum cognouit. Plin. li. 26. ca. 10.

Podalirius, Aesculapij filius, ob insignem medicinæ artis peritiā vnà cū fratre Machaone ad bellū Troianū euocatus.

Podex, cis, ἀρχὸς, πρωκτὸς, posterior pars corporis pudenda. Iuue. Sat. 2. Et podice læui Cæduntur tumidæ medico ridente mariscæ. Horatius. Hierq; turpis inter aridas nates Podex.

Podium, podij, Poggio poggiolo, πόδιον, locus ad spectandum habilis, à pede nomen habens, quia pedis modo proiectura illa, quæ podium facit, procedat, vel quòd in eo pedibus hæremus. solet enim fieri extra domus parietem locus porrectus instar pulpiti, mutulis è marmore suppositis. Iuue. Sat. 2. omnibus ad podium spectantibus. Suet. de Nerone. Toto podio adaperto spectare consueuerat.

Poema, atis, Poema, poesia, ποίημα, & Poematum ti, & Poesis, huius poesis, ποίησις, poetarum opus: hoc est, figmentum, siue fictio, Plau. in Asin. Nam nec fictum vnquam, nec pictū, in poematis. Plin. li. 7. ca. 36. De poematum origine magna quæstio est. Cic. 4. Tusc. Anacreontis tota poesis amatoria est. Nonius ita distinguit inter Poema, & Poesin, quòd illud sit inuentio parua, quæ paucis verbis exprimitur: hæc vero contextus ipse scriptorum, & opus totum. Sic tota Ilias, Poesis appellabitur: armorum autem Achillis descriptio, poema. Verum hæc differentia non obseruatur.

Poena, pœnæ, Pena, supplicio, τίμημα, τιμωρία, supplicium, quo quis ob delictum afficitur, à Greco ποινή: quamuis Varro à pendendo deriuari putet. Habet autem hoc nomen varios in oratione vsus. Dicimus enim, Petere pœnas, pro exigere: Luere pœnas, idest, puniri. Afficere pœna: Constituere pœnam alicui, aut in aliquem: Consurgere In pœnam: idest, Vt pœnam ab aliquo exigere: Dare pœnas: Pendere pœnas Exigere pœnam: Expetere pœnam: Effugere pœnam: Expendere pœnas alicui: Ferre pœnam: Habere pœnas: Persoluere pœnas sceleris: Perferre pœnam, Persequi pœnas alicuius, pro vlcisci: Pendere pœnas, puniri, supplicio affici, mulctam soluere: Repetere pœnas, ab aliquo: Sustinere pœnam: Sufferre pœnam: Sumere pœnas: Subire pœnam: Suscipere pœnam. Pœnarum vero octo genera Cicero cōmemorat: damnum, vincula, verbera, talionem, ignominiam, exilium, seruitutem, mortem.

Poenalis, & hoc le, quòd ad pœnam pertinet, vt Pœnalis opera Pl. l. 18. ca. 11.

Poenarius, pœnalis, vt, Pœnaria actio. Quint. l. 4. c. 3. Si pœnarias actiones inferemus. Idem l. 7. ca. 5.

Poenicus, ca, cum, antiqui dicebant, quod nos Punicus, œ diphthongo in u, transmutata. vnde Pœnica pauimenta ex lapide Numidico strata. Sic Pœnio dicebant, pro Punio.

Poenitentia, μετάνοια, dolor ob factum aliquod nostrum, occasionis ue prætermissionem. Pli. epist. 130. Superest, vt agat pœnitentiam pœnitentiæ suæ Pli. l. 17. ca. 12. Nihil fœdius agricolis, quàm gestæ rei pœnitentia, Aliquando pro contemptu, l. 5. ca. 17.

Poenitet, pœnitebat, pœnituit, verbum impersonale. Cic. pro Cœlio: Quod obiectum est de impudicitia, id nunquam tam acerbe feret Cœlius, vt eum pœniteat non deformem esse natum. Aliquando pro tædet, seu dolet accipitur. Liuius lib. 1. Nec me eorum sententiæ esse pœnitet. Cice. in Catone: Num igitur, si ad centesimum vixisset annum, senectutis eum suæ pœniteret? Accipitur interdum pro, exiguum videtur, Ter. Heaut. Me, quantum hic operis fiat, pœnitet: i. exiguum videtur, quod à seruis fit. Cice. lib. 1. Offi. Tandiu velle debebis, quo ad te, quantum proficias, non pœnitebit. Pœnitet me hominis: non magnifacio hominem. Cice. 4. Ac. Quid, eum Mnesarchi pœnitebat? Hinc Pœnitens, Pœniturus, Pœnitendus. Accius, neq; te, neque quenquam arbitror pœniturum tuæ laudis. Quincti. li. 9. ca. 3. Eo vsque processum est, ut, Non pœniturum, pro non acturum pœnitentiam, & visuros, ad videndum missos, Salust. dixerit. Colum. lib. 2. cap. 2. Hic ager colono est pœnitendus, ac tanquam pestilens refugiendus. Pœnitendus enim idem est, quod parui æstimandus. Liui. 1. Sub haud pœnitendo magistro. Pœnitēs vero interdum iungitur genitiuo. Suet. in Vitel. Pœnitēs facti. Interdum ablatiuo cum De. Idem in Claud. Pœnitentis de matrimonio Agrippinę. Pœnitendum gerundiuum legitur. Salust. in Iug. Num eorum pœnitendum sit.

Poenulus, diminutiuum est à Pœnus: vnde Plautina fabula nomen sumpsit, in qua Pœnus Hanno Punice loquens introducitur.

Poenus, Carthaginiensis, à nomine Phœnix, detracta aspiratione. Seruius in illud Virg. 1. Aen. Ponuntq; ferocia Pœni Corda. Pœni, inquit, ἀντίστοιχον, est, quasi Phœni, quia à Phœnicibus orti. Hinc Punicus, ca, cum, cōmutata œ in u.

Poeta, poetæ, ποιητὴς, carminum insignium scriptor. Horat. in Arte: Pictoribus atque poetis Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas. Virg. 9. Ecl. Et me fecere poetam Pierides. Cic. 2. de Ora. Bonus poeta nemo sine inflammatione animorū existere potest, & sine quodā afflatu quasi furoris.

Poetice, ces, aut Poetica, cæ, ars conscribendorum versuum Cic. 1. Tusc. O præclaram emendatricem vitæ poeticam.

Poeticus, a, um, quod ad poetam pertinet. Cice. 3. de Orat. Habet in oratione poeticum verbum dignitatem. Quintil. lib. 1. In eadem vitij geminatione poetico iure defenditur. Licentia poetica, Quintil. lib. 2. cap. 4. Poetici dii, Cic. 3. de Nat. de. Mella poetica manare, Hor. 1. epist. 20. Hinc poetice, more poetarum. Cice. 5. de Fin.

Poetificus, adiect. Ennius Caballinum fontem poetificum dixit.

Poetor, aris, in poetica me exerceo. Ennius: Nunquam poetor nisi podager.

Poetria, æ, Poetessa, ποιήτρια, mulier poetices perita. Persius in Præfat. Poetrias picas Cātare credas Pegaseium melos. Cice. pro Cœlio: Veteris & plurimarū fabularū poetriæ.

Pol, per Pollucem, iuramenti genus tam viris, quàm mulieribus erat commune. Plaut. in Amph. Neque pol dedi, neque dixi.

Pola, πόλα, Ptol. Illriæ vrbs, à Colchis condita, postea à Iulio Cæsare colonia deducta, Iulia Pietas appellata. Plin. lib. 3. cap. 19.

Polenta, æ, ἄλφιτον, hordeum madefactum, deInde siccatum & tostum. Est autem Polenta tantum fœminini gene. Cato de re rust. cap. 118. Polentam adijcito. Varro de re rust. l. 3. cap. 9. Polenta mistam cum nasturtij semine. Plaut. in Asin. Polentam pransitant.

Polentarius, ria, rium, quod pertinet ad polentam, seu quod est ex polenta. Plaut. in Curc. Eijciam polentarium crepitum.

Poli, lorum, Poli, πόλοι, γίγγλυμα, Martiano, duo sunt puncta immobilia in cælo, circa quæ, tanquam circa cardines quosdam, totum cælum volui videtur: vnde etiam nomen acceperunt, ἀπὸ τοῦ πολεῖν, à vertendo. Horum alter, qui Borealis appellatur, in nostro hemisphærio perpetuo apparet, cui alter, quem Australem dicimus, ex diametro opponitur: neque ex nostro horizonte vnquam conspicitur. Ab horum vno ad alterum imaginaria quædam linea ducitur, quam Axem appellant: cuius extrema occupant ipsi poli. Pl. lib. 2. cap. 15.

Polimenta, teste Festo, dicuntur testiculi porcorum, cum castrantur, quòd ad similitudinem vestium poliantur. Plau. in Men.

Polio, polis, poliui, vel polij, politum, Polire ornare, ξέω, λεαίνω, orno, complano. Plaut. in Pœn. Poliri, expoliri, pingi, fingi. Virg. 8. Aen. Aegidaq; horrificam, turbatæ Palladis arma, Certatim squamis serpentum, auroq; polibant. Ouid. 1 de Pon. Ele. 6. Cur ego sollicita poliam mea carmina cura. Cic. 1. de Nat. de. Orationis faciendæ & poliendæ ignarus. Hinc Politum, cultum, ornatum. Var. 1. de re rust. cap. 2. Virum omnibus virtutibus politum, Cic. 3. de Fin. Agricultura abhorret ab omni politiore elegantia. Idem 4. Aca. Politissimus & acutissimus nostræ memoriæ philosophus. Ibidem: Nihil acutius, nihil politius Aristotele. Idem Lentulo: Apelles Veneris caput & summa pectoris politissima arte perfecit. Hinc polite, aduerb. Cic. 1. Tusc. Fieri potest, ut recte

vt recte quis sentiat,& id,quod sentit,polite eloqui nõ possit.Politulus diminut. Cic.ad Volumnium,l.7.epist. Opus est huc limatulo,& polituso tuo iudicio.Politura,ræ,poliēdi actus.Pli.l.36.ca.6.Thebaica polituris accōmodatur.Repolio,rursus polio,Col.l.2.De Frumentis loquens: Nihil attinet repoliri,satis est vmbra refrigerari.Reliqua composita vide suis locis.

Pollio,onis,qui arma polit.Firmicus l.2.Mars, & Mercurius in decimo poliones faciunt.Vtitur hac voce & Callistratus lib.50.Dig.

Politia,æ,pen.pro.*Republica*, πολιτεία, status ciuitatis: quo nomine etiam Plato opus suum de rep.inscripsit.Cic. 1. de Diuin. Vide quid Socrates in Platonis Politeia loquatur, Politeia,iuxta Aristotelem in rhet.Est principatus , & consuetudo rerum , secundum quam viuere vnum quenque , & conuersari decet.Tres autem sunt,quia aut vnus regnat,aut plures,aut omnes.si vnus,& bonus,regnum constituet:si malus , tyrannidem : si plures,& boni, aristocratiam : si mali , ochlocratiam facient:si omnes,& boni,democratiam.

Politicus,a,um, πολιτικός, ciuilis, quod ad ciues pertinet, quos Græci πολίτας,vocant. Cic.Att.l.9.

Pollentia,lentiæ,δύναμις,potētia.Plau.in Rud.Ne impiorum potior sit pollentia . Idem Casi . Vt viro tuo sis superstes , atque vt potior pollentia . Pollentia , dea potentrix, quæ à Romanis colebatur Item Pollentia , Plinio auctore, oppidum in maiore Balearium insula.Fuit & altera Pollentia iuxta Alpes,inclyta lanarum nobilitate:de qua Silius li. 8.Fusciq; ferax Pollentia villi.Fuerunt & Pollentini in Piceno. Pli.li.3.

Polleo,*Potere,valere*,ἰσχύω,σθένω,possum,valeo. Cic.in Parad.Nec est vlla res,quæ plus apud eum polleat,quàm ipsius voluntas,atq; iudicium.Liui.l.21.multum illi terra , plurimum mari pollent.Accipitur etiam pro prēstare,vel melius esse, vel vtilius. Plin.lib. 36. ex oleo & aqua Ciliciæ cotes pollent.

Pollex,pollicis,*Dito grosso*,μέγας δάκτυλος,ἀντίχειρ,digitus primus in pede,& manu,quòd vi ,& potestate inter ceteros digitos polleat.vnde & apud Grēcos ἀντίχειρ vocatur quasi altera manus videatur.Plin.l.11.ca.43.Hominis pollex articulos habet tres . Premere pollicem prouerbialiter dicitur pro fauere.Plin.lib.28.ca.2.pollices,cum faueamus, premere prouerbio iubemur.

Pollicares,& hoc pollicare,ἀντιχειριαῖος,quod pollicis latitudinem,siue crassitudinem habet.Plin.l.15.ca. 24.

Polliceor,ceris,*Promettere*,ὑπισχνοῦμαι,ἀπαγγέλλομαι,verbum commune,secundum Priscianum. nam in significatione passiua legitur apud Ouid.in epist.Cydippes:Exige polliciti debita iuratori.Est autē polliceri,vltro, seu ex pactione aliquid promittere,Plaut.in Aul. Credo illi mercedem gallo pollicitos coquos. Aliquando pro affirmare. Cice. ad Curionem l.2. epist. De ipso Tito Annio tantum tibi polliceor,te maioris animi , &c.

Pollicitatio,onis,à Pollicitor,Plin.l.7.c. 37. Spretis legatis,& pollicitationibus Mithridatis regis.

Pollicitor,aris,à Polliceor.Plaut.in Mil.Tibi meam operam pollicitari.

Pollicitum,ti,subst.idest promissio.Col.l.11.ca.3. Memores polliciti nostri. Ouid.1.de Arte : Pollicitis diues quilibet esse potest.

Pollinarius , a, um , γυρεώδης, vt Cribrum pollinarium, quod è lino,non è setis equorum fit ad pollinem purgãdum. nam cribra , quæ ad excutiendam farinam fiunt , Excussoria dicuntur.Plin.l.18.ca.11.

Polincere,pen.pro.est farinam in pistrino lucrifactam diuidere.

Pollinctura , à pollincio , cadauerum vnctio , & curatio. Pla.in Stic.

Pollincio,pollincis , pollincere , pen.cor . *Gouernare i corpi morti*,κηδεύειν,ταριχεύειν,corpus mortuum curare. Polinctus, ctus,ipsa curatio. Pla.in prol.Pœn.Eorũ alter viuit,alter est mortuus. mihi pollinctor dixit,qui eum pollinxerat.

Pollinctor,oris,*Bizzica morti*,νεκροθάπτης, curator funerũ, cuius officium erat,abluere cadauera,& vngere, ab antiquo verbo Pollincio,quod est lauare,vngere,& curare cadauera Plaut.in Asin.Ecquis currit pollinctorem accersere ? Apuleius:Pollinctor eius funeri dum vnctionem parat.

Pollintor,oris,qui farinam facit,& pollinem,quiq; pollinario cribro pollinem purgat : à polline farinæ deductum nomen.Cato de re rust.ca.5.

Pollintio,onis, à Pollinceo, quod est farinam in pistrino diuidere.Cato ca. 136. Pollintionem in agro Casinate sic dare oportet.

Pollis,inis,& Pollen,inis,*Fior di farina*, γῦρις, παιπάλη,flos farinæ,à Polleo:quòd farinæ,portio præstantissima fit. Pli. l.18.ca.10.Pollinis sextarios quinque . Marcellus Dioscoridis interpres dicit Pollinem esse subtiliorem farinæ partem,qualis circa molas plerunque,& loca in quibus panis pinsitur,parietibus hærens inuenitur .

Pollubrum , χέρνιψ, χέρνιβος, vas latũ, quod , & Peluim vocamus:à polluendo,quod eo aqua, ex manuũ ablutione polluta,excipiatur.antiqui etiam ad pedes abluendos pollubro vtebantur. Liuius Andron.apud Non. Argēteo pollubro,& aureo gutto.Fabius Pictor:pollubrum sinistra manu teneto, dextra vas cum aqua.

Polluceo,ces,xi,ἀποθύω,verbum ad sacra pertinens,significans dedicare,vel vouere,vel(vt alij volunt)libamenta Herculi in aram porricere:vnde Sacrificium pollucum dicebatur,quo Herculi decimæ solent sacrificari , Plaut. in Stich. Vt decimam partem Herculi polluceam:id est,splendide decem.Hoc verbo vsi sunt auctores,quoties opiparas dapes veluti in sacrificium Dei,& in primis Herculis,facturi erāt, cui decimas omnium rerum Romani voto reddebant. vnde Macrobius Catillones eos proprie dicit , qui ad polluctum Herculis vltimi cum venirent,catillos ligurriebant.nam polluctum,&c,cœna est pollucibilis,& opipara. Plau. in Rud.

Pollucibilis coena,à Macrobio dicta opulenta, opipara,& splendida.Hinc Pollucibiliter,splēdide & laute.Plau. in Most.Obsonate pollucibiliter.

Polluo,luis,lui,lutum,*Macchiare imbrattare*,μολύνω,inquino, fœdo,contamino.Cic.pro Roscio Am.Cum omnia diuina, atque humana iura scelere nefario polluisset. Ouid.1.Met. Afflatuq; suo populos, vrbesq; domosq; Polluit. Cic. pro domo:Incesto flagitio,& stupro polluit ceremonias. Ho.4. Carm. Ode. 5. Nullis polluitur casta domus stupris. Vir.3. Aen. Polluit ore dapes.Pollutus,luta,lutum,partic. Virg.3. Aen.Linquere pollutum hospitium.

Pollux,Iouis ex Leda filius,frater Castoris.hunc fabulantur poetæ fuisse immortalem,& immortalitatem suam cum fratre mortali diuisisse. Virg.6.Aen.Si fratrem Pollux alterna morte redemit.

Polulus,adiect.*Pocchino*,pro paululus,vel paruulus: antiquũ. Cato de re rust.c.10.Vrceos tres,labellum polulum.

Polybius,insignis historicus ex Megalopoli Arcadiæ ciuitate,Scipionis Africani præceptor , qui Romanam historiam libris quadraginta conscripsit.Suidas.

Polycletus , statuarius eximius. Aelianus de varia histo. Plin.& alij.

Polycrates, pen. cor. Tyrannus qui regnauit in Samo insula. Huic , quoad vixit, nihil aduersi contigisse ferunt.sed mors ærumnosa docuit , neminē ante obitum merito dici posse felicem.Fuit enim ab Oronte Satrapa Persarum captus,suspensusq;.Str.l.14.Cic.l.5.de Fin.Floruit eodem tēpore,quo Pythagoras.

Polydamas,antis, Pancratiastes nobilis , qui æmulatus Herculem leonem inermis amplexus superauit:taurum ingentē apprehensis extremis pedibus retro tenebat:currum agitatum sese opponendo altera manu apprehensum ex cursu retrahebat , in equosq; insiliebat deiecto auriga . Postremo post cœnam in cauerna,cum saxum à vertice ruinam minaretur,diffugientibus conuiuis,confisus ipse viribus,ac manibus posse illud sustinere,oppressus est.Pausanias.

Polydorus,pen. pro. πολύδωρος, filius Priami ex Hecuba, quem pater initio belli Troiani, communis Martis exitum veritus,cum magno auri pondere educandum tradidit Polymnestori Traciæ regi,tāquo hospiti,amico & genero suo . sed ille,deleta Troia,auri cupiditate adductus , Polydorum in littore spatiantem,telis aggreditur,& frustra fidem deorum,hominumq; implorantem,occidit.vide Seruium in locum illum 3 . Aeneid . Fuge littus auarum . Nam Polydorus ego .

Polymnia,siue Polymneia, πολύμνεια, vna Musarum,à memoriæ magnitudine dicta.nam μνείαν Græci memoriam vocāt.Producit autem hæc dictio penult.syllabam , cum apud Græcos,ει diphthongo scribatur. Polyhymnia, per quinque syllabas , dixit Hora.lib.1 . Car. Euterpe cohibet,nec Polyhymnia.

Polynices , & Eteocles , Oedipi , Thebanorum regis, filii fuerunt , qui de regni hæreditate dissidentes , singulari certamine congressi , mutuis vulneribus ceciderunt. Stat. in Theb.

Polyphemus,penul. pro. πολύφημος, Cyclops, Neptuni filius ex Thoa Phorci filia,ingenti corpore , qui vnum tantũ oculum, eumq; in fronte habuit . Hic Galateam nympham fertur adamasse,Acinq; puerum , quem sibi illa præferebat, saxo interemisse.Vlyssem quoque vi tempestatis in Sicilia delatum antro suo inclusit,quatuorq; ex comitibus eius de

uorauit

uorauit, reliquos eodem mortis genere peremprurus, nisi præuertens Vlysses vino nigro inebriasset, alioq; sopore obruto, adusto stipite oculum eruisset. Vide Homerum 10. Od. Seruius in illud Virgil. 3. Aen. Nam qualis, quantusq; cauo Polyphemus in antro Lanigeras claudit pecudes: Multi, inquit, Polyphemum dicunt vnum habuisse oculum: alij duos, alii tres: sed totum fabulosum est. nam hic vir prudentissimus fuit, & ob hoc oculum in fronte habuisse dicitur, i. iuxta cerebrum, quia prudentia plus videbat. verum Vlysses eum prudentia superauit, & ob hoc eum excæcasse fingitur. Hæc Seruius.

POLYPVS, pen. cor. *Polpo*, πολύπους, masc. gen. genitiuo Polypi, & Polypodis. piscis est ex genere τῶν μαλακοδέρμων, id est eorum, qui molli cute reguntur, à multis pedibus appellatus: cuius descriptionem, naturā, & genera vide apud Pli. lib. 9. c. 29. Per metaphoram Polypus accipitur pro homine rapace: quod à Polypo pisce translatum est, qui quicquid brachiorum flagellis nactus fuerit, arctissime retinet. Nonnunquam Polypum dicimus omnium horarum hominem, qui se omnium ingenijs, omniq; tempore nouit accommodare, ea quoque metaphora à polypi piscis natura sumpta, qui ad similitudinem loci, cui adhæret, colorem immutat, maxime in metu. Est etiam Polypus narium morbus, cum caro interiora nasi occupat, intumescens maxime flante Euro, vel Austro. Dictus Polypus à multifidia incisione, qua polypi piscis pedes imitari videtur. Morbi huius descriptionem & remedia, vide latius apud Celsum lib. 2. c. 8. Cato de re rust. Et si polypus in naso introierit, brassicam erraticam, aridam, tritam in malum connijcito, & ad nasum admoueto. Polyposus, qui eo morbo laborat. Mart. lib. 12. Nasutum volo, nolo polyposum.

POLYXENA, pen. cor. πολυξένη, Priami filia formosissima, ex Hecuba coniuge, quam Pyrrhus Achillis filius, Troia capta, ad patris sui tumulum iugulauit. Ferunt enim Achillē cum ad Troiam bellum gereret, Polyxenam forte in mœnibus conspectam adamasse, eamq; sibi vxorem postulasse. quod cum Priamus annuisset, placuit ut in Tymbræi Apollinis templum conuenirent, pacis, nuptiarumq; fœdera inituri, quod cum rescimisset Paris, post Apollinis simulacrum sese occultauit, Achillemq; nihil tale opinantem sagitta interfecit. Capta deinde Troia, cum & Polyxena viua in hostium manus peruenisset, Achillis vmbra Græcorum proceribus in somnia apparuit, præcipiens ut Polyxena, cuius nuptiarum prætextu erat interfectus, inferias sibi mitteretur: cuius crudelitatis Pyrrhus sese ministrum præbuit. Ouid. Placet Achilleos mactata Polyxena manes. Ab ea fit Polyxenius, a, um, apud Catullū: Alta Polyxenia madefient cæde sepulcra.

PŌMARIVM, rii, *Luogo doue sono molti pomari*, μηλῶν, locus arboribus pomiferis cōsitus. Prop. li. 3. Nec mea Phæacas æquāt pomaria siluas. Ouid. li. 4. Met. Solidis pomaria clauserat Atlas Mœnibus. Aliquando pomarium, locus vbi reponuntur poma. vnde Plin. lib. 15. cap. 16. Docet pomaria contabulata facienda in loco sicco, & frigido.

POMARIVS, rij, ὀπωροπώλης, pomorum venditor. Hor. 2. Ser. Sat. 3.

POMERIDIANVS, a, um, *Doppo mezzo giorno*, μεταμεσημβρινός, à Post, & Meridies, quod post meridiem fit: sicut Antemeridianus, quod fit ante meridiem. Cice. 3. de Orat. Dicitur & Postmeridianus. Quinct. lib. 3. cap. 1.

POMIFER, ra, rum, μηλοφόρος, ferens poma: ut Arbor pomifera. Colum. lib. 5. cap. 9. Autumnus pomifer, Ouid. ad Pis. Annus pomifer, Hor. 3 Car.

POMILIONES, siue Pomilij, *Nani*, νάνοι, breuis staturæ homines, paulum supra terram extantes: qui Græco vocabulo Nani vocantur: qualem describit Mart. lib. 14. Hoc disticho: Si tantum spectes hominis caput, Hectora credas: Si stantem videas, Astyanacta putes. Ibidem: Parma tibi, scutū pomilionis erit. Legitur & Pomilius adiect. vt Mulæ Pomiliæ, apud eundem, in titulo huius epigr. His tibi de mulis non est metuēda ruina, Altius in terra pene sedere soles.

POMOERIVM, pomœrii, locus erat tā intra, quàm extra murum, quem antiqui in condendis vrbibus inaugurato consecrabant, neque patiebantur vllum in eo fieri ædificium. Dictum Pomœrium reste Varrone, quasi postmurium. nam antiqui Mœrum dicebant, quem nos murum dicimus. vnde ita legunt nonnulli apud Virg. 10. Aen. Atque ipsis prælia miscent Aggeribus mœrorum. Liu. lib. 1. Aggere, & fossis, & muro circundas vrbem, pomœrium profert. Idem: Pomœrium est circa murum locus, quem in condendis vrbibus quōdam Hetrusci, quà murum ducturi erant, certis circa terminis inaugurato consecrabant. Et hoc spatiū, quod neque habitari, neque arari fas erat, non magis quod post murum esset, quàm quòd murus post id, pomœrium Romani appellarunt, & in vrbis incremento, quantum mœnia processura erant, tantum termini hi consecrati proferebantur. Festus: Pomœrium quasi pomurium. i. proximum muro. Gel. lib. 13. cap. 14. Pomœrium quid esset, augures populi Ro. qui libros de auspicijs scripserunt, istiusmodi sententia definierunt: Pomœrium est locus intra agrum effatum per totius vrbis circuitum, pone muros, regionibus certis determinatus, qui facit finem urbani auspicij. Antiquissimum autem Pomœrium, quod ab Romulo institutū est, Palatini montis radicibus terminabatur. sed id pomœrium pro incrementis reip. aliquoties prolatum, & multos editosq; colles circumplexum est.

POMONA, æ pomorum dea, apud Romanos, adamata à Vertūno, ut fabulatur Ouid. 14. Metam.

POMPA, æ, *Pompa*, πομπή, omne spectaculum dicitur, teste Valla lib. 4. & apparatus solennis, cum ostentatione, & specie quadam triumphi, tam in aduersis, quàm in prosperis, & lætis: à Græco πέμπω mitto. dicitur enim pompa triumphi, pompa nuptiarum, pompa sacrorum, pompa funerū. Cic. 1. Off. Vt pomparum ferculis similes esse videamur. Idem 4. Tusc. Socrates, in pompa cum multa vis auri argentiq; ferretur, tam multa nō desidero, inquit. Ter. in Heaut. prolixum meretricis comitatum Pompam appellauit. Trāseundum (inquit) est nunc tibi ad Menedemum: & tua pompa eò traducenda est. Denique splendor omnis & magnificentia per translationem Pompa appellatur. Q. Cice. de Petitione cons. Tota petitio, cura, ut pompa plena sit, vt illustris, ut spendida.

POMPEII, populi quos Sarnus amnis abluit, incolentes oppidum eiusdem nominis. inde Pompeianum, prædium circa Pompeios. Pompeianæ ficus, ad siccandum optimæ. Pompeiana uitis. Colum. lib. 3. cap. 2.

POMPEIOPOLIS, πομπηιούπολις, ἢ πομπηιόπολις, Stephano, Ciliciæ urbs. Mela lib. 1. in descriptione Ciliciæ. Hæc, Solino teste, postea Traianopolis est appellata, mutato nomine, quoniam in ea periit Traianus.

POMPEIORVM, Romæ illustris familia fuit: ex qua in primis commemoratur Q. Pompeius, qui contra Numantinos missus, ab eisq; superatus, turpem & ignominiosam pacem fecit. Florus lib. 2. Huius filius, siue nepos Cn. Pompeius Strabo, magni Pompeii pater, Nouocomum coloniam deduxit: in bello sociali imperator creatus, de Picentibus triūphauit. Cn. Pompeius, huius filius, Syllæ partes secutus, ab eoq; ad vlciscendos inimicos in Africam missus, Domitiū primum expugnauit, deinde & Iarbam regem cepit, de quo triumphauit ante legitimam ætatem: quare ab exercitu Syllæ Magnus est salutatus. Inde contra Sertorium in Hispaniam profectus, Metelli copiis sese coniungens, eum cum tota factione sustulit. Mox delectus imperator ad bellum piraticum, tribus mensibus id confecit. Deio successor L. Lucullo missus, de Mithridate triumphauit. Tigranem Armeniæ regem, ei ad genua procumbentem, in regnū restituit. Inde Iberos, Albanos, Iudæos debellauit capto eorum rege Aristobulo. Extincta vxore Iulia, Cæsaris filia, Corneliam, Scipionis filiam, vxorem duxit. Neapoli demum acutissima febre correptus, parum abfuit à morte: quæ si contigisset, melius cum eo actum fuisset, ob insequentis belli ciuilis calamitatem. nam Pharsalica pugna à Cæsare copiis longe inferiore, superatus, & in Aegyptum fugiens, regis perfidia ab Achilla præfecto interfectus est. Triumphum, cum ex Oriente victor rediisset, biduo egit, prænotatis gentium titulis victarum, quæ à Plin. li. 7. & à Plut. in vita eius ordine exponuntur. Filios reliquit Cn. & Sextum Pompeios: quorum ille apud Mundam Hispaniæ vrbem, hic apud Siciliam nauali prælio superatus.

POMPONIANA pyra, dicebantur ab insitore. Plin. li. & ca. 15.

POMPONIVS, Atticus, πομπώνιος, nobilis eques Romanus, excellenti ingenio, & amicus Ciceronis in primis fuit: vnde Atticus Ciceronis est appellatus: qui postquā vidit Cinnæ tumultu remp. esse turbatam, secessit Athenas: vbi longo tempore moratus, & publice ciuitatis, & priuatim omnium gratiam moribus elegantissimis promeruit: linguam ita probe didicit, ut Attici nomen assequeretur. unde eius vitam apud Corn. Nepotem.

POMVM, pomi, μῆλον, ὀπώρα, generale nomen omnium fructuum, qui ex arboribus esui apti proueniunt. Nuces vero ea duntaxat poma vocantur, quæ duro operimento sunt. Plin. libr. 15. cap. 22. Nuces pomorum genere comprehendit, c. 4. Sic & Ouidius lib. de Nuce: Annua cultori poma referre suo. Quod autem vulgus Gallorum pomum vocat, id Latini malum appellant. Dictum pomum (ut docet Var. lib. 1. de re rust. cap. 31.) quasi potimum, quod eius infisio

potu,

potu, ideſt, aquatione indiget. Pomoſus, moſa, moſum: vt Pomoſa corona. Propert. l. 3. El. 2.

POMVS, pomi, fœm. gen. μηλέα, arbor pomifera. Tibul. l. 2. Ele. Tunc victus abire feri: tunc conſita pomus.

PONDERO, ponderas, Ponderare, peſare, ἵστημι, ζυγοστατέω, pendo, libro. Plautus: Dum nuoularius ponderaret argentum. Plin. l. 18. ca. 7. Si quis granum ipſum ponderet. Per tranſlatio nem eſt examinare, conſiderare. Cic. 2. Off. Graui homini, & ea; quæ fiunt, iudicio certo ponderanti, probari poſſe nullo modo. Idem. 1. Off. In primis, quo quiſque animo, ſtudio, beneuolentia fecerit, ponderandum eſt. Hinc Præpondero, prius pondero, ſeu prius examino. Stat. 8. The. Quem viciſſe velit, tacite præponderat exul. Per tranſlationem accipitur pro vincere, & quaſi pondere ſuperare. Cic. l. 3. Offi. Neque ea volunt præponderari honeſtate.

PONDO, Libra, μνᾶ, λίτρα, nomen indeclinabile, & neutri gen. idem ſignificans quod libra, ideſt, pondus duodecim vnciarum. Quinct. l. 6. c. 4. Torquem aureum centum pondo. Plinius l. 9. c. 30. Reliquiæ alleuatæ pependerunt pôdo DCC. Accipitur nonnumquam Pondo pro nomine Pondus: vnde Liuius. l. 4. Scribit, coronam auream libræ pondo Ioui dicatam fuiſſe. Plau. in Rud. Neque piſcium vllam vnciam pondo hodie cepi.

PONDVS, ponderis, Peſo, carico, βάρος, ἄχθος, rei alicuius grauitas. Pla. in Amph. Haud malum pondus eſt huic pugno. Item Pondus, quod librando ad ſtateram ponderatur. Cic. in Catone. Magnum auri pondus. Interdum ponitur pro multitudine. Varro de vita populi R. E Græcia comportaſſe magnũ pondus omnium artificum. Interdum pro auctoritate. Cic. Appio: Scribit, meas literas maximum apud te pondus habituras. Aliquando pro onere. Virgil. 6. Aen. Gemuit ſub pondere cymba. Hinc Ponderoſus, roſa, roſum, βαρύς, quod eſt graue. Varro. 2. de re ruſt. ca. 11. Ex ſudore eius lana fit mollior, & pôderôſior. Ponderoſum, epi. dixit Cic. pro multa cõtinente, ad Atti. l. 2. Da ponderoſam aliquam epiſtolam, plenam omnium nõ modo actorum, ſed etiam opinionum tuarum. Punduſculum dimin. Col. l. 12. ca. 61.

PONE, ὄπισθε, ὄπισθεν, poſt, ſiue retro, aut à tergo. Vir. 2. Aen. Pone ſubit cõiux. Val. Max. l. 1. Pone reſpiciens animaduertit immenſæ magnitudinis ſerpentem. Quandoque præpoſitio eſt, & ſignificat poſt. Liu. l. 40. Pone caſtra vtrique pabulatum & lignatum ibant.

PONO, ponis, poſui poſitum, Ponere, mettere, τίθεμαι, τίθημι, colloco, conſtituo. Plin. l. 9. ca. 35. Ex præcepto magiſtri vnum tantum vas ante eam poſuere aceti. Cic. 7. Verr. Recte collocata, & iudicio populi digno in loco poſita. Idem Lentulo: Amplitudo ac dignitas omnis in virtute poſita eſt. Aliquando deſinere: quoniam cum ceſſamus ab opere, quodam modo reponere videmur id, quod agebamus. Virg. l. 7. Cum vẽti poſuere, omniſq; repente reſedit Flatus. Aliquando erigere, ædificare. Idem: Poſuitq; immania templa. Vnde in antiquis marmoribus legimus, Bene merenti poſuit. Aliquando deponere. Idem. 1. Aen ponuntq; ferocia Pœni Corda. Aliquando apponere. Mar. Nolo mihi ponas rhombũ. Hinc poetæ fabulas, & ſcripta ſua ponere dicebantur, cũ in ſcenã hæc ſpectatoribus, quaſi in conuiuio, apponebant. Iuue Sat. 1. Pone Tigillinum: ideſt, affer in ſcenam aliquid de Tigillino ſcriptum. Aliquando pingere, ſiue ſcalpere. Horat. Solers nunc hominem ponere, nunc deum: oam de ſculptore & pictore loquitur. Poſitor, toris, cõditor. Ouid. 9. Met. Mœnia conſtituis, poſitoris habentia nomen. Templorum poſitor. Idem. 2. Faſt. Appono, παρατίθημι, iuxta pono, addo. Cic. in Piſ. Ariſtarchus, qui notam apponebat ad malum verſum. Idem. 2. de Inu. Caupo gladium prope appoſitũ è vagina eduxit. Sæpe etiam idem, quod cibum ante conuiuas pono. Pli. Nihil ei præter ſecundarium panem appoſuit.

PONS, tis, Ponte, γέφυρα, à pendeo, quòd veluti in aere pẽdeat. Et ſignificat omne per quod ſuper aquas tranſimus. Pli. l. 8. ca. 3. Territos ſpatio procul pontis à continente porrecti. Accipitur & pro ſcalis nauticis. Vir. l. 10. Aen. Interea Aeneas ſocios de puppibus altis Pontibus exponit. Per pontẽ olim ferebantur ſuffragia: vnde, Sexagenarios de ponte deijcere, prouerbialiter dicitur pro ſuffragio priuare.

PONTICVLVS, γεφυρίς, paruus pons. Cic. 5. Tuſc.

PONTIFEX, ficis, Pontifice, papa, ἱεράρχης, ἀρχιερεύς, ſacer magiſtratus (vt loquit Scæuola) a poſſe & facere dictus, vel (vt inquit Varro) quia Sublicius pons, à põtificibus factus eſt primum, & reſtitutus ſæpe. Cic. Att. l. 4. Habetur ſenatus, adhibentur omnes Pontifices qui erãt ſenatores. Libri pontificum, Hor. 2. epiſt. 1. Cœnæ pontificum, idem 2. Carm. Religio pontificum, Cic. pro domo. Secures pontificum, Hor. 3. Carm. Erant autem maiores & minores pontifices, inter quos ſummus pontifex maximus dictus eſt, quod maximarũ rerum, quæ ad ſacra & religionem pertinent, iudex eſſet. Numa enim pontificem fecit, eiq; ſacra omnia attribuit, eiuſq; ſcitis ſacra omnia priuata, & publica ſubiecit: inſtituitq;, vt idẽ Pontifex nõ cœleſtes modo ceremonias, ſed iuſta quoque funebria, placandoſq; manes edoceret. Liui. l. 1.

PONTIFICALIS, & hoc põtificale, Pontificale, ἱεραρχικός, quod ad Pontificem pertinet: vt, Pontificalis auctoritas, apud Cice. 2. de Leg. Pontificalis honor, Oui. 3. Faſt. Ius pontificale, Cic. 2. de Legib. Sacrum Pontificale, Ouid. 1. Faſt. Põtificalis cœna, dicebatur opipara ſumptuoſa, & exquiſitis epulis inſtructa. Macrob. 3. Sat. Pontificales libri, in quibus ſacræ cæremoniæ continentur.

PONTIFICATVS, ἀρχιερωσύνη, Pontificis dignitas. Cic. de Aruſp. reſp. Solemnes cæremonias Pontificatu contineri putauerunt.

PONTIFICIVS, a, um, Da pontifice, ἱεραρχικός, quod eſt pontificis: vt, Ius Pontificium, à Pontificibus conſtitutum. Cic. 3. de Nat. deo. Docebo meliora me didiciſſe de colendis diis immortalibus iure Pontificio, & more maiorum. Pontificia vero, orum, plurali, num. libri Pontificii. Cic. 1. de Nat. de. Nominum non magnus numerus, ne in Pontificiis quidem noſtris. Inuenitur & Pontificium, ſubſt. pro cognitione & auctoritate pontificis, Gel. l. 1. c. 13. Re deliberata ab eo, cuius negotium id, pontificiumq; eſſet.

PONTINA PALVS, Volſcorum palus iuxta Forũ Appij, haud longe à Tarracina. hæc à Cornelio Cethego conſule exiccata eſt. Pli. lib. 4. ca. 7. Lucan. lib. 2. Pontinas via diuidit vda paludes.

PONTONES, naues, quibus in traiiciendis amnibus loco pontium vtimur. Apuleius: Si uado non poterunt, pontonibus tranſibunt. Cæſar. 3. Bel. Ciu. Pontones quod eſt genus nauium Gallicarum Lyſſi relinquit. Papinianus.

PONTVS, Mare, πόντος, generis maſc. proprie dicitur mare illud, quod à palude Mæotide vſque in Tenedum protẽditur: ſed vbi primum ſe arctat, à Tenedo incipiens, à caſu Helles vocatur Helleſpontus: vbi ſe expandit, Propontis: vbi iterũ arctatur, Thracius Boſphorus, vbi autem latiſſime diffunditur, Pontus Euxinus: qui curuatus in figuram Scythici arcus committitur oſtio Meotidis paludis, idq; oſtium Cimerius Boſphorus vocatur. Figurate autem pro quouis mari ponitur, vt apud Virg. l. 1. Aen. Ingens à vertice pontus In puppim ferit. Eſt præterea Pontus, Scythiæ fluuius in quo Tracias lapis inuenitur, qui aqua accẽditur, & reſtinguitur oleo. Dioſc. lib. 5. ca. 93.

PONTVS, ponti, fœm. gen. prouincia Aſiæ minoris, à Ponto rege ſic cognominata, crudelitate Medeæ, & maleficarum herbarum prouentu nobilitata. Virg. Ecl. 8. Has herbas, atque hæc ponto mihi lecta venena Ipſe dedit Mœris: naſcuntur plurima Ponto. Clauditur autem Pontus (vt Stra. refert. l. 1. 8. 7. 11.) ab occidente, Haly flumine: ab Oriente, Colchide: à Meridie, minori Armenia: à Septentrione, mari Euxino. Ptolemæus verò. l. 5. paulo aliter. Pontus, inquit, ab Occaſu, ore Ponti, & Tracio Boſphoro: à meridie regione quæ proprie Aſia dicitur: à Septentrione parte Euxini maris terminatur. eius ciuitates inſignes ſunt, Chalcedon, Nicomedia, Nicæa.

POPA, æ, dicebatur, qui victimas venales habebat, & qui ligabat eas ad altare, feriebatq; Propert. l. 4. Succinctiq; calẽt ad noua ſacra popæ. Spartianus in vita Getæ: percuſſit hoſtiam popa. Sueto. in Calig. Admota altaribus victima, ſuccinctus poparum habitu, cultrarium mactauit. Accipitur nõ nunquam pro guloſo. Perſius Saty. 6. tremat omento popa venter.

POPANVM, ni, pen. cor. placenta lata, tenuis, rotunda, quam dijs veteres offerebant, ſed, & pro quocunque libo capitur. Iuu. Sat. 6. Tenui popano corruptus. Oſitis. Iulius autẽ Pollux ait Placentam eſſe, qua in ſacrificijs antiqui vtebantur.

POPELLVS, li, dimin, à populus, idem quod plebecula. Hor. l. 1. epiſt. 7. Vilia vendentem tunicato ſcruta popello. Et Perſi. Sat. 4.

POPINA, næ, ὀπτανεῖον, à popa, locus vbi publice obſonia, earoq; cocta, ac delicate cofecta venditatur, comediturq;. Plau. in Amph. In popinam diuortendum eſt mihi, Accipitur nonnunquam pro delicatioribus cibis, qui in ganea vẽdi conſueuerunt. Cice. 3. Phil. Vino, & epulis retentus eſt, ſi epulæ potius, quam popinæ, dicendæ, ſunt.

POPINALIS, & hoc le, quod ad popinam ſpectat. Colum. l. 8. Deliciæ popinales.

POPINATIO, onis, Crapula, vocatur a Gellio, quæ alio nomine dicitur helluatio. Fit autem Popinatio a Popinor, aris: quod eſt helluari, & indulgere popinis. Iulius Capi. dum Galienus propinatur.

POPINONES, Lecardi, λάφυκτοι, helluones, gulones, popinis dedit

dedit Hor. 2. Ser. Imbecillus, iners: sim quiduis: adde, popino. Sueto. de Cla. gra. Lurconem, nebulonem, popinonem appellans.

Poples, itis, ἰγνύα, ἰγνύς, pars opposita genu, quę curuatur, dicta, quod post plicetur. Colum. lib. 6. cap. 12. Oleo & sale genua, poplitesq;, & crura confricanda. Liu. lib. 2. Succisis feminibus, poplitibusq;.

Poppysmata, Vezzi, ποππύσματα, proprie dicuntur ea uocis blandimenta, quæ fiunt equis indomitis cū tractatione manuum. Iuu. Sat. 6. Præbebit vati crebrum poppysma roganti, id est crebram manuum tractationem, cum quadam vocis adulatione. nam fit à ποππύζω, quod est sibilo, vel adulor. quare & pro sibilo quandoq; ponitur, qui in re obscœna fieri consueuit. Martia. lib. 7. Quia ridere potest fatui poppysmata cunni? Est & ποππύζειν (vt quidam exponunt) idem quod Plaudere, i. manibus plausum edere & in eadem significatione Poppysmus. Plin. lib. 28. Fulgetras poppysmis adorare, consensus gentium est.

Populabilis, le, quod populari potest. Ouid. 9. Met. Quodcunque fuit populabile flamma, Mulciber abstulerat.

Populabundus, à populando, qui populatur. Liu. 3. In fines Romanos excurrerunt, populabundi magis, quàm iusti more belli.

Popularia, dicebâtur loca vbi plebs sedebat. Suet. in Dom. Pars maior intra popularia deciderat. Vide Equestria. Itē populatoria, nugatoria, puerilia. Laberius apud Nonium.

Popularis, & hoc re, δημοτικός, δημοτικὸς. Hor. de arte: Et populares Vincentem strepitus. Interdum carus, & gratus populo, qui sibi populi fauorem conciliat. Cic. Nil tam populare, quam bonitas. Liuius: Et, quo nihil popularius est, quibus artibus petierat magistratus, iisdem gerebat. Interdum plebeius, vilis. Plautus: Præstat diuitem esse ac popularem, quàm nobilem & mendicum. Item qui est eiusdem conditionis, generis, sortis, & fortunæ. Teren. in Phor. Amicus meus, & popularis Geta. Item ciuis. Terent. in Ad. Obsecro populares ferte misero auxilium.

Popularitas, tatis, δημαγωγία, populi, i. humanitas, blanditiæ, quibus populi fauorem aucupamur. Plin. epist. 127 Homo munificus, & innoxiæ popularitatis. Aliquando pro cōiunctione, quæ debet esse inter populares. Plaut. in Pœn. Si quid opus est, impera popularitatis causa.

Populariter, δημοτικῶς, cum gratia populi. Iuuen. Sat. 3 Quemlibet occidunt populariter. Aliquando more populi. Cic. in Som. Scip. Homines populariter annuum solis reditum metiuntur. Hinc Populariter agere, Populariter loqui, more populi.

Populatim, κατὰ δήμους, modo significat per populos. Apuleius: Populatim ab omni prouincia reuocatus. Modo cateruatim, & in vniuersum. Cæcil. Omnes seruos prodo populatim.

Populatus, ta, tum, partic. actiue, qui diripuit. Vir. 12. Aen. Quisque suum populatus iter. Cic. 5. Verr. Populatam, vexatamq; prouinciam.

Populatus, us, ut, δενδροτομία, πόρθησις, populatio. Luc. lib. 3. Ardent Hesperij sæuis populatibus agri.

Populetum, ti, λευκών, locus populis consitus. Plin. l. 24. c. 5.

Populeus, a, um, D'albera, λεύκινος, ex populo arbore, aut quod ad eam arborem pertinet. Vir. 4. Geor. Populea mœrens philomela sub vmbra. Frondes populeæ. 8. Aen. Vmbra populea. 4. Geo.

Populnus, na, num, λεύκινος, αἰγείρινος, populeus. Plaut. in Cas. Non illhæc aut populna sors, aut abiegna est tua? Dicitur & Populneus, a, um. Colu. lib. 6. cap. 3. Populnea frons, Idem lib. 12. cap. 2.

Populo, las, &, lor, pularis, Depredare, δενδροτομεῖν, φέρειν καὶ ἄγειν, deprædari, diripere. Cæs. 2. Bel. Gal. Heduorum agros populabantur. Vir. 1. Geo. Populatq; ingentem farris aceruum. Populatio, onis. Liu. 3. Aequos populationibus incursionibusq; meliores esse. Colum. lib. 2. cap. 10. Ea res à populatione murium formicarumq; frumenta defendit. Populator, Ouid. 12. Met. Operis nostri populator Achilles. 13. Met Troiæ populator Atrides. Populatrix, cis, Mar. lib. 13. Hinc depopulor, passim diripio.

Populonia, siue Populonium, nij, ποπλώνιον, Ptolemæo oppidum in littore maris Tusci, non procul à Pisis. Plin. li. 3. cap. 5. & 6. Ptol. lib. 3. Mela lib. 2. Virg. 10. Aen. Populonia mater. Hodie Plumbinum vocant.

Populus, li, λαός, δῆμος, vorut ciuitatis multitudo, concordi communione sociata. Virg. 1. Aen. Hinc populum late regem, belloq; superbum Venturum excidio Libyæ. Populi vero, diuersarum ciuitatum. Ibidem: Litoraq; & latos populos. Populus à Colum. de apibus dicitur, lib. 9. c. 13. Duo populi coniungi debeat.

Populus, Pioppa, albera, arbor cerro similis, caudice procero & erecto, cortice læui. Duo eius sunt genera, Alba, quam & Græci λεύκην dicunt, folio numerosiore, & tremulo, & nigra, illis αἴγειρος dicta læuior quidem & procerior, sed fronde rariore. Virg. 9. eclo. Hic candida populus antro Imminet. Plin. lib. 34. cap. 8. Virgam populi in manu tenentibus intertrigo non metuatur. Colum. lib. 5. Cui rei videtur idonea populus.

Porca, æ, Porca, ὗς, ὑς, sus fœmina. Cato de re rust. ca. 134. Fœminam porcam immolabis. In agro uero Porca est terra elata inter duos sulcos, à porrigendo (vt inquit Varr. lib. 1. cap. 29. de re rust.) quòd ea seges porrigat frumentum. Vel à porcendo, i. prohibendo, vt Nonio placet, quòd vltra se iaci semina prohibeat. Porcæ (inquit Festus) appellantur rari sulci, qui ducūtur aquæ deriuādæ gratia: ita dictę, quòd porceant, i. prohibeant aquam frumento nocere. Crebriores autem sulci, Limi vocantur. Hæc ille. Colum. lib. 2. c. 4. Liras rustici vocant easdem porcas, cum sic aratum est, vt inter duos latius distantes sulcos, medius cumulus siccam sedem frumentis præbeat. Sed & triginta pedum latitudinē ex xxuu. longitudinem, Porcam vocabant eodem auctore. L. 5. cap. 1. Campani, inquit Hermolaus, hodie Porcas, vocāt puluinos, siue hortulos, in quibus veluti sulcatim sua cuiusque generis olera seruntur. id genus Areæ dicuntur, apud Colum.

Porcarius, a, um, ex porca. vnde porcariam vuluam dicebant, qua, edito partu, vescebantur. Pli. 11. cap. 37.

Porceo, ces, ἀπείργω, verbum obsoletum, quo antiqui, teste Festo, vtebantur pro prohibeo. Lucil. lib. 6. Non te porro procedere porceot. Componitur ex Porro, & Arceo quasi procul arcen.

Porcetra, æ, porca quæ semel tātum peperit: Scropha, quæ sæpius.

Porcia, Catonum familia à porcis tractum. Var. lib. 2. de re rust. cap. 1. Cognomina multa habemus ab vtroque pecore: à minore, Porcius, Ouinius, Caprilius: à maiore, Equitius, Taurus.

Porcinarius, qui carnes porcinas vendit. Pla. in Cap.

Porcinus, a, um, χοίρειος, ex porco: vt, Caro porcina. Plaut. Capt.

Porculationem, χοιροβοσκίαν, antiqui porcorū nutricatum uocauerunt. Varro. lib. 2. de re rust. cap. 4.

Porculator, oris, χοιροβοσκός, qui porcos nutrit. Colum. lib. 7. cap. 9.

Porculetum, ti, Hermolaus ait, idem esse quod porcam, i. terram editiorem inter duos sulcos. Pl. l. 17. cap. 22. Vmbri & Marsi ad vicenos pedes intermittunt arationis gratia, in ijs quæ vocant porculeta.

Porculus, li, dimin. à porco: à quo rursus aliud dimin. Porcellus. Porculus item machinæ genus: apud Cat. de re rust. cap. 19.

Porcus, ci, Porco, χοῖρος, proprie dicitur sus domesticus, quēadmodum aper ferus. Sus autem appellatio vtrique generi est communis. Mart. lib. 14. Iste tibi faciet bona Saturnalia porcus, Inter spumantes ilice pastus apros. Dictus Porcus, quòd porrecto ritu Pascitur, & terram, dum herbarum radices rimatur, latius porrigat. Hinc. dimin. Porculus & Porcellus. Suet. in Ner. Iterum ac sępius recoctum porcello obiecit. Porculus legitur apud Plaut. in Men.

Porphyrio, phyrionis, auis collum habēs oblongum & angustum, crura pręlonga, rubentia, vt & rostrum. Plin. lib. 10. cap. 46. Ael. lib 14. cap. 35.

Porphyrius, philosophus patria Tyrius, nobili genere ortus, qui Romæ Aureliani Cæsaris temporibus claruit. cum Origine & Amelio condiscipulis Plotinum audiuit. Pertinacissimus Christiani nominis hostis fuit, quindecim aduersus nostram religionem editis voluminibus: quibus postea Methodius, Eusebius, & Appollinaris triginta apologeticis libris responderunt. Dictus Porphyrius, ob vestem purpuream, qua propter nobilitatem vtebatur, cū prius Malchus diceretur. Suidas.

Porricio, pen. cor. προσεκτείνω, quasi porro iacio, inquit Festus, id est valde porrigo, quod verbum solenne sacrificantibus erat. nam exta porrici dicuntur, quando porriguntur dijs. Plaut. Pseud. Si sacrificem summo Ioui, atque in manibus exta teneam, vt porriciam. Vir. 5. Aen. Extaq; salsos Porriciam in fluctus. Macrob. lib. 3. Sat.

Porrigo, is, xi, ctum Porgere, ὀρέγω, ὀρέγνυμι, extendo, dilato, à porro, & rego, vt pręteritum indicat, non ab ago, vt quidam male putauerunt. Cic. pro Cœlio: Licinium cum iam manum ad tradendam pyxidem porrexisset. Plinius. Faciles quippe radices porrigunt solo subacto. Quandoque extensa manu offerre. Cic. 2. de Nat. deo. Stultitia est, a quibus

bona

bona precamur, ab ijsdem porrigentibus & dantibus nolle sumere. Item prosternere. Mart. Et volucrem longo porrexit vulnere pardum. A Porrigor passiuo fit parti. porrectus, idest extensus. Horat. l. 4. Car. Famaq; & imperi porrecta maiestas ad ortum. Aliquando Porrectus nomen est, idé fere significans quod hilaris: vt, Frons porrecta, idest, alacris. In rebus enim lætis cutem frontis extendere solemus, & cótra in tristibus corrugare. Plau. in Cas. Primum ego te porrectiore fronte volo merum loqui, idest, hilariore. Hinc & Porrectio. Cic. 2. de Nat. de. Digitorum contractio facilis, facilisq; porrectio propter molles commissuras. Porrigere herbam, est victum se fateri. Pli. l. 22. c. Summum apud antiquos signum victoriæ erat, herbam porrigere victos.

Porrigo, ginis, nominatiui pro. πιτυρίασις, capitis affectus, cum tenues, & surfuraceæ squammulæ ea capite decidunt. Porrigo est (inquit Cels. l. 6. ca. 2.) vbi inter pilos quædam quasi squammulæ surgunt, eæq; à cute resoluuntur, & interdum madent, multo sæpius siccæ sunt: idq; euenit modo sine vlcere, modo exulcerato loco. Hæc Celsus. Lucilius. l. 30. Tristem & corruptum scabie, & porrigine plenum. Horat. 2. Serm. Saty. 3. Impexa fœdum porrigine.

Porro, *certamente*, γεμὴν, μέντοι, varios in oratione habet vsus: Modo enim affirmandi aduerbium est, idem significans quod sane, certe, profecto. Cic. pro Plancio: Nihil porro tá inhumanum, quám committere, vt beneficio, non dicam indignus, sed victus esse videare. Quandoque temporis aduerbium est idem significans, quod longe post. Virg. 5. Aen. Hinc maxima porro Accepit Roma, & patrú seruauit honorem. Vbi Seruius: Porro, post longum interuallum. Sic dicimus, Lycorgus non porro ab Homeri téporibus fuit. Non nunquam idem quod in posterum. Ter. in Prol. And. Deinde vt quiescant, porro moneo. Aliquando loci aduerbium est, modo idem significans quòd vltra, siue vlterius. Li. 8. Eadem via repetenda aut, si ire porro pergas, per alium saltú euadendum. Modo idem quod longe, siue procul. Virg. 6. Aen. Quæ sint ea flumina porro. Sæpissime autem coniunctio est, idem valens quod Autem. Quinct. in Apol. Paup. Porro qui confessum defendit, non absolutionem sceleris petit, sed licentiam. Quandoque expletiua particula est, ornatus tátum gratia. Ter. in An. Adeon' me ignauum putas, Adeon' porro ingratum, aut inhumanum, Vt &c. Aliquando hortantis est. Virg. 9. Aen. Percipe porro. Quid dubitem. Cic. 4. de Fin. Perge porro: nam de isto magna dissensio est. Porro autem, idé valet quod præterea vero. Cic. 3. Ver. Hominibus & natura, & disciplina leuissimis: porro autem populi R. conditione socijs, fortuna seruis. Neque porro, idem quod, neque etiam. Cice. ibidem. Neque perfacete dicta, neque porro hac seueritate digna. Porro minima, dixit Cic. 5. de Fin. Pro longe minima. Ea, inquit, nos mala dicimus, sed exigua, & porro minima. Aliquando pro valde. Cic. in Catone Sæpe à maioribus natu audiui, qui se porro pueros à senibus audisse dicebant. Aliquando est aduerbium ordinis. Teren. in And. Moue ocyus te, vt quid agá porro intelligas.

Porrum, ri, in plurali Porri, rum, *Porro*, πράσον, genus oleris notissimi. Plin. li. 19. ca. 12. Desinunt sentire iniurias, vt gethyum porrum, raphani, apium. Mar. l. 13. Mittit præcipuos nemoralis Aricia porros. Vide Plin. l. 19. ca. 8. A Porrum fit Porraceus, a, um. Plin. l. 37. ca. 10. Heliotropium nascitur in Aethiopia porracei coloris. Legitur & Porrus gene. masc. à quo magis pluralis numerus eiusdem gene. Celsus. l. 4. c. 6. Ius in quo porrus cum pullo gallinaceo decoctus sit. Eodem genere vsus est & Pli. l. 19. ca. 6.

Porsena, æ, rex Hetruscorum, qui pro restitutione Tarquinij Superbi aduersus Romanos bellum suscepit. Liui. lib. 2. Mar. l. 1. Hanc spectare manum Porsena non potuit. Virg. producit positione duplicata nn: Tarquinium eiectum Porsenna iubebat Accipere.

Porta, æ, *Porta*, πύλη, proprie aditus ciuitatis alterius ve loci vallo fossa ve, muniti: à portando nomen habens, siue quòd per eam omnia & importentur, & exportentur: siue ab aratri portatione (vt inquit Don.) quia in designatione vrbiú subiunctis vacca & tauro, qui vrbem designabat, aratrum manu suspendebat, ne sulcum quem primogenium dicunt, faceret, vbi aditus ciuitatis erant relinquendi. Cæs. 6. Bel. Gal. Capit arma à proximis, atque in porta cósistit. Virg. 7. Aen. Et cristæ capitum, & portarum ingentia claustra. Cic. 4. de Fin. Si Annibal ad portas venisset murumq; iaculo traiecisset. Porta Prætoria, in castris dicebatur, quæ erat in fronte valli, qua miles ad prælium educebatur. antiqui enim prætorem appellabant, qui toti præiret exercitui, qui deinde imperator appellatus est. Porta decumana, quæ in postica parte castrorum erat, qua annona, ceteraq; exercitui necessaria importabantur; ita dicta à magnitudine, quoniam enim ita fere vsuuenire solet, vt, decima quæque omnibus propemodum in rebus maxima sint: veteres Decumanú, pro magno & amplo accipiebant. Portæ item per similitudinem quandam montium fauces dicuntur, in maximas angustias coarctatæ: cuiusmodi pleræque in diuersis Tauri montis partibus à cosmographis commemorantur, vt Caspiæ portæ.

Portendo, dis, *Premonstrare*, ἐπισημαίνω, προσημαίνω, ostendo, vel præmonstro: à porro, quod est prorsum siue antrorsum, & Tendo. Virg. 7. Aen. Hunc illum fatis externa ab sede profectum Portendi generum. Plaut. in As. Nobis periculum magnum portenditur. Cic. 2. de Diui. Populo commutatione rerum portendit fore.

Portentosus, tosa, tosum, τερατώδης, portéto similis. Cic. 2. de Diuin. Pli. l. 11. ca. 8.

Portentum, portenti, *Prodigio, mostro*, τέρας, ostentum & prodigium, quod portendit aliquid futurum, vt cú insolita corpora in aere apparent: vt cometæ, turbines, & sereno cœlo tonitrua. Portentorum autem significatio, teste. Cic. l. 2. de Nat. deo. sumpta est ex auspicijs, & augurijs. Varro: In cœlo memorabile caritu portentum. Cic. de Arusp. resp. Explanationes portentorum Hetruscorum disciplina continentur. Aliquando fictiones, & mendacia rerum naturæ repugnántia Cic. 1. Tusc. Quid negotij est, hæc poetarum, & pictorum portenta conuincere? Vit. l. 8. Pro bono omine posuit, cum ait: Ne quære profecto, Quem casum portenta ferant.

Porticula, æ, στοίδιον, diminut. à porticu. Cic. l. 4. Epist.

Porticus, huius porticus, fœm. gen, στοὰ, locus amplus, & spatiosus tecto inclusus, ob repentinos imbres, & vmbrarum, ac deambulationis gratia ædificatus. Cic. Att. l. 4. Ea cingemus excelsa porticu. Virg. 3. Aen. Illos porticibus rex accipiebat in amplis. Multæ Romæ insignes fuere porticus: omnium tamen magnificentissima fuit, quam, quòd à Pompeio ædificata esset, Pompeianam vocabant. Ouid. l. 1. de Arte: Tu modo Pompeia lentus spatiare sub vmbra.

Portio, portionis, *Parte, portione*, μέρος, quasi partio, significat partem. Pli. l. 9. ca. 35. Quota hæc portio est? Diminutiuum Portiuncula. Apuleius: Qui eú à me portiunculá posceret.

Portisculus, li, qui eam perticam, quæ & ipsa portisculus dicitur, in manu tenens, hortatur remiges, & cuncta oro sibi to moderatur. Plau. in Asi. Tute habes portisculum. Ennius in annal. Portisculus cum signum dare cœpisse. Ex Nonio.

Portitor, toris, πορθμεὺς, qui homines in vlteriorem fluuij ripam, vel de littore ad nauim, vel de naui ad litus traijcit. Dictus Portitor à portando, vt vector à vehendo. Virg. 6. Aen. Portitor has horrendas aquas, & flumina seruat Terribili squallore Charon. Dicitur etiam Portitor, qui portorium, idest, fructus pecuniarios ex portu conducit, quiq; nomine portorij stipem à veniétibus exigit. Cic. ad Q. fra. Qui nuper in portorijs. Italiæ tollendis non tam de portorio, quàm de nonnullis iniurijs portitorum, querebátur. Accipitur etiam Portitor pro eo, qui aliquid portat. Stat. li. 2. Theb.

Porto, portas, *Portare*, φέρω, κομίζω, fero, affero, gero, non tantú corpore, sed etiá animo, & tam bona, quá mala. Ter. in And. Dij boni, boni quid porro? Pli. l. 11. c. 17. Apes fessum regem humeris subleuant, validius fatigatum ex toto portant. Virg. 9. Aen. Multa patri portanda dabat mandata. Portare item dicimus, cum nauibus aut iumentis aliquid nobiscum vehimus. Virg. 1. Aen. Gens inimica mihi Tyrrhenum nauigat æquor, Ilium in Italiam portans. Ibidem: Portantur auari Pygmalionis opes pelago. Portare auxiliú pro adiuuare. Sal. in Cat. Socijs atque amicis auxilia portabant. Hinc Portito, tas, frequent. Gel. l. 20. ca. 1. Crumenam plenam assium portitans. Portatus, tus, actus portandi. Pli. l. 9. ca. 35. Tædia exquisita perditiore portatu.

Portorium, rij, *Nolo*, πορθμεῖον, naulum, & merces, quæ datur portitoribus, i. ijs qui nos cymba, vel pontone transfluuiú, vel fretum traijciunt. Item vectigal, quod portitori soluit, i. illi qui redemit prouentum portuum, vel fluminum, vel lacuum, vel stagnorum. Lucil. lib. 11. E portu exportant clanculum, ne portorium dent. Plau. in Asi. Iam ego hunc portitorem priuabo portorio. Cic. 2. de Inuent. Nam si Rhodijs turpe nó est portorium locare, nec Hermacreonti quidem turpe est conducere.

Portulaca, *Porcellana*, ἀνδράχνη, herba, frigida & humida, quæ dentium tollit stuporem. Plin. lib. 25. cap. 13. & lib. 20. cap. 20. & Dioscor. lib. 2. cap. 138.

Portunalia, inter quatuor Græciæ celeberrima certamina numerantur, in honorem Palæmonis, quem Latini Portunum vocant, instituta.

Portunus, deus maris habitus ab antiquis: dictus à portibus, quibus præesse credebatur. Vide Palæmon.

Portus, tus, *Porto*, λιμὴν, in datiuo, & ablatiuo plurali Portubus,

bus,locus in littore,naues ab hyemis,tempestatumq; iniuria vindicans.Cic.in Ver.Statim sine vllo metu in portum ipsum penetrare cœperunt. Metaphoricῶs accipitur pro loco tuto.Cice.ad Brutum: Fugæ portus erat in tuis castris, & perfugium salutis in tuo exercitu.Inde,Rem in portu esse,dicimus,pro,in tuto,& extra omne periculum. Plaut. in Merc.In portu res est.Item in portu nauigare,pro,securum esse.metaphora à nauigantibus,qui cum in medio mari nauigant,vndarum & ventorum arbitrio iactantur: contra cū se in portum receperint,nihil habēt negotij cum vndis & ventis.Impingere in portu, est in ipso statim operis initio peccare. Hinc Portuosus,multos portus habens.Sal.in Iug.Portuosior,& ædificijs magis exornata erat.

Porus,ri,Indiæ rex,ab Alexandro superatus, deinde suorum dolo interemptus. Claud. Tradita captiuo spatiosior India Poro.

Porus,pori,priore producta,à medicis appellatur callus prę durus,ossium & cartilaginis fracturā feruminans.ossa enim & cartilago,quòd partes spermaticæ sint,semel fracta, nunquam renascuntur. Ex viscosiore tamen alimenti parte callus quidam gignitur,quo veluti glutino coniunguntur. Auctor Galenus 6. Therapeuti.Porus item genus est lapidis, Pario marmori candore & duritia similis:quem Plinius inter eos annumerat, qui cadaueribus asseruandis sunt idonei,lib.36.cap.17.In articulis item Pori dicuntur tumores ex crasso,terrestriq; humore in eos ingruente collecti: qui nonnunquam etiam contrahuntur ex medicamentorū quorundam vsu, quæ multam discutiendi siccandiq;, nullam autem molliendi vim habeant. Pori autem, pen.cor. à medicis proprie appellantur meatus cutis, per quos sudor erumpit, & pili.

Posca,poscæ,ὀξύκρατον,potio ex aquæ acetiq; mistura temperata.Plin.lib.20.Tormina sanat palumbus ferus,ex posca decoctus. Celsus Puscam appellat:Aetius, & Aegineta Phuscam.

Posco,poscis,poposci,*Domandare*, αἰτέω, ἀξιῶ, proprie rem debitam,& honestam peto. Varro: Poscere est quoties aliquid pro merito nostro deposcimus.Donatus:Poscimus imperiose:Postulamus iure. Aliquando prouocare, ἐκκαλεῖν. Virg.8.Aen.Haud acrem dubites in prælia poscere Turnū. Ci.3.Verr. Poscunt maioribus poculis:i.prouocant se mutuo ad largius potandum. Aliquando indicare rem venalem,& precium eius taxare.Plaut.Merc.Tanti, quanti poscit,vin'tanti emam illam? Aliquando requirere,exigere. Cæsar 4.Bel.Gal.Ad quos se celeriter,cum vsus posceit,recipiunt.Apposco,iure posco exigo.Ter.in Heaut. Hæ talenta dotis apposcent duo.Exposco,ἐξαιτῶ,multū posco. Liu.lib.1.Pacem precibus exposcunt.Virg.li.3.Sed votis precibusq; iubent exposcere pacē.Reposco,ἀπαιτῶ, quod meū est,repeto.Virg. Parthosq; reposcere signa.Plau.in Curc. Quam tu virginem me reposcis.

Posidonius,philosophus, discipulus & successor Panætij, ex Apamia Syriæ(vt Strab.lib.14.auctor est) sed Rhodius existimatus, quia Rhodi vixit:vt & Apollonius Molo dict' est Rhodius,cum esset Alabandensis.vtrunque audiuit Cic.

Positio,*Sito*,situs.Quinct.lib.3.cap.7.Quæ ex loci positione, aut munitione sunt.Colum.lib.1.cap.6. Cœli positio maxime frigida.Cice pro Flac. De quorum vrbis positione, propter pulchritudinem,etiam inter deos certamen esse proditum est. A dialecticis,& rhetoribus Positiones appellāt, ipsa veluti fundamenta,quibus argumenta innituntur. Quinct.lib.2.cap. 10. Argumenta ex ipsis positionum vitiis ducimus.

Positiuus,a,um,quod primo positum est, nec aliunde deriuatum.vnde grammatici positiuum à comparatiuo & superlatiuo distingunt,quòd illud sic quasi fundamentū istorum.

Positura,æ,situs,positio.Gel.lib.4.cap.1.Quo habitu, qua forma,qua positura stellarum aliquis nasceretur.

Positus,us,θέσις,positio,situs.Ouid.4.Fast.Trinacris à positu nomen adepta loci. Taci. lib. 5. Ille positus siderum ac spatia dimensus. Celsus in principio lib.8. Positus ossium, figurasq; indicabo.

Positus,*Posto,collocato*, partic. sui verbi significationem retinens,idem quod situs, locatus. Cice.de Leg. agr. Roma in montibus posita.Idem pro Pōpeio: Insula Delos in Aegeo mari posita. Nonnunquam pro depositus. Liu. 7. Positis omnium aliarum rerum curis.Pro exanimato: sic enim interpretatur Seruius locum. Virg.4.Aen.Sic te vt posita crudelis abessem? Positus super armamentarium, Præfectus armamentario. Curt.lib.6.Nobili iuueni,super armamentarium posito,quod scelus pararetur, indicat.

Possessio,onis,*Possesso,possessione,podere*,κτῆσις,νομή,in Pandect.est actus,siue ipsum ius possidendi. Cic.2. Offi. Quinquaginta annorum possessiones mouere,iniquum putabat. Possessio fiduciaria,quæ ea conditione nobis traditur,vt eā alteri postea restituamus. Liu.32. Nabidi eam tyranno fiduciariam (subaudi ex superioribus Possessionem)dare optimum visum. Interdum Possessionis nomine intelligimus fundum,siue agrum, aliam ve quamuis rē immobilem.Cic. in Catil.Qui,magno ære alieno ,maiores etiam possessiones habent. Idem in Parad.Prata,& areas magno æstimāt, quòd ei generi possessionum nemo nocere potest. Cice.ad Valerium.Is habet in Volaterrano possessionem. Hinc Possessiuncula,dimin. Cic.Att.lib.13.

Possessiuus,a,um,κτητικός,vt, Nomen possessiuum, quo res possessa significatur: vt Euandrius ensis, qui ab Euandro possidetur.

Possessor,oris,*Possessore*,ὁ κεκτημένος,qui possidet. Liui.3. Sine querelis possessorum plebem in agros itura. Virgli.9. ecl.Possessor agelli Diceret, hæc mea sunt. Fœmininum Possestrix:vt, Possestrix monilis, apud Afranium, referente Nonio.

Possibilis,le,δυνατόν.Pla. in Stich.Possibile est suauium dare amicum amicæ? Quinct.lib.3.cap.8. Possibile, durum ait esse vocabulum,sed necessarium,cū aliud nō habeamus.

Possideo,es,*possedere*,κτάομαι, νέμομαι,in Pād. in dominio seu potestate ea habeo:ex antiquo nomine Pos, quod potentem significabat,& verbo Sedeo. Ter.in And.Quę illius fuerunt,possidet. Cic.pro Quin. Omnia bona possessa nō esse constitui,quod bonorum possessio spectetur non in aliqua parte,sed in vniuersis, quæ teneri ac possideri possint. Possessus,a,um,participium,Oui. 1.Am.el.2.Et possessa ferus pectora versat amor. Possidere bona ex edicto, est per adiudicationem,siue per decretum.

Possum,potes,potui,*Potere*,δύναμαι, ex Pos, & Sum, quasi potens sum.construitur quandoque cum ablatiuo. Liu.l.10. Pecunia,qua multum poterant,freti. Habet aliquando post se accusatiuum.Virg.8.ecl. Non omnia possumus omnes. Sæpius ponitur sine casu.Plaut. Non hic vt possit, edit. sed posse cupit,vt edat. Pro valere. Cic.1.Tusc. Possunt oculi, potest caput. Potesse,apud Plaut.in Aul.Pro posse.Cice.ad Lentulum:Poterat vtrunque præclare, si esset fides.Iungitur interdum accusatiuo cum apud, & valeo significat: vt, Hic apud principem plurimum potest. Cic.3.Verr. Is, qui apud istum plurimum poterat.

Post,*Dapoi,dopo*,μετά,præpositio,quæ & composita, & separata inuenitur. Separata ordinem demonstrat siue loci,siue temporis,siue alicuius alterius rei,& deseruit accusatiuo Virg.1.ecl.Post aliquot mea regna videns mirabor aristas. Horat.lib. 1.epist. O ciues, ciues, quærenda pecunia primū est,Virtus post nummos. Quandoque tamen ponitur loco aduerbij Postea,ἔπειτα,& hoc quando nulli casui seruit,aut quando iungitur ablatiuo. Vir.1.Aen.Post mihi non simili pœna commissa luetis.Sal.Vbi periculum aduenit, inuidia atque superbia post fuere. Cum ablatiuo. Virgil.lib.6. Venerabile donum Fatalis virgæ, longo post tempore visum. In compositione etiam eandem fere habet significationem,quam separata:vt Postpono,Posthabeo, Postea.

Postea,*Dapoi*,ἔπειτα,μετέπειτα,ex Post,& Ea: idem significat,quod Exinde:Sal.in Catil. Postea Piso in citeriorem Hispaniam missus est. Hinc, Posteaquam, ἐπειδή, sicut à Post,Postquam: quæ ambæ connexiuæ particulæ sunt, quibus prædictis sequentia connectuntur. Cic.Planco:Posteaquam de meo cursu reip.sum voce reuocatus. Aliquando inter Postea & Quàm interponitur uero,& significat. Sed posteaquam. Idem Appio: Postea vero,quàm ita cœpi.

Posterior,& hoc posterius,ὕστερος,comparatiuum à Posterus.vnde Posteriora in animali dicuntur,quæ à tergo sunt. Cic.12.Phil.Posteriores cogitationes, sapientiores solent esse. Interdum idem est quod vilior, abiectior. Idem Att. lib.10.Quorum vtrique semper patriæ salus posterior sua dominatione fuit.Terent. in Adelph.Non posteriores feram. Vbi Donatus:Non posteriores ferā:subaudiē,Partes.

Posteritas,atis οἱ μεταγενέστεροι, οἱ ἀπόγονοι, ipsi posteri Cic.in Lelio:Sperare videro,Scipionis & Lelii amicitiam notam posteritati fore.Ouid.1.de.Pon.el.5.Quam laudē à sera posteritate ferat.

Posterius aduerbium,postea.Plaut.in Amph. Ne tu posterius in me culpam transferas. Cic. 6. Ver. Iubet iste posterius ad se reuerti.

Posterus,a,um,*Postero,subsequente*,ὕστερος,ὀπίσθιος,temporis ordine subsequens:vt, Postera dies,i. sequens.Virg.li.4.Postera Phœbæo lustrabat lumine terras. Cice.4,Verr. Postero anno Metellus mentionem tui census fieri vetat. Hinc Posteri dicunē,quicunque ex nobis & post nos etiā ex aliis nascentur.Ci.3.de Na.de.Expetantur hæ pœnæ à liberis,à nepotibus,

nepotibus,ac posteris.Pli.l.12.c.1.Tam digna miraculo, vt Licinius Mutianus prodendum etiam posteris putarit. Cũ dicitur,In posterum prospicere,In posterum differre,subauditur,tempus.Ci.pro Mur.Sapiens, ac multa in posterum prospiciens.Cic.in Catil.Magna tempestas inuidiæ, si minus in præsens,at in posterum impendet.Postero,absolute, pro postero die.Tacit.l.4.Cum postero ad quæstionem traheretur.Hinc Præposterus,πρωθύστερος,qui rerum ordinem perturbat.Ci.Cass.Præposteros habes tabellarios. Præpostera libido, nefandum masculæ libidinis flagitium peruertitur.

Postfero, *Posporre*, ὕστερον τίθεμαι, postpono. Pli.l.3.c.4.

Posthabeo, es, *Posponere*, ὕστερον τίθεμαι, postpono. Teré.in Phor. Omnes posthabui mihi res.Virg.7.ecl. Posthabui tñ illorũ mea seria ludo. Cic.5.Tusc.Vt, omnibus rebus posthabitis,totos se in optimo vitæ statu exquirẽdo collocarẽt.

Posthac, *Da qui à dietro*, μετὰ ταῦτα, in futurum, quasi post hoc tempus. Ter. in And. Posthac quas faciet deintegro comœdias.

Posticula, æ, ὀπισθόδομος, dimin. à Postica pro posteriore domus parte. Apul. Per quandam breuem posticulã intro vocat me.

Posticulum, li, aliud diminut. idem significans. Plau.in Trin.

Posticum, ci, *L'uscio di dietro della casa*, πλαγία θύρα, à post stando, ostium est in posteriore parte ædium. Plau. in Stic. Aliud posticũ nostrarum harum ædium. Hor.l.1. epist. Atria seruantem postico falle clientem. Pro eodem Postica fœ.gen.Ammianus. Per posticam ingressus. Postica etiam augures appellabant plagam Septentrionalem: quòd qui inaugurabantur, hanc cœli partem à tergo habebant. Item postica, linea est in agris diuidendis, quæ ab Oriente in Occidentem spectat. Omnia denique, quæ post nos sunt, Postica dicuntur. Proprie autem Posticus,a,um, est illud, quod post nos est. Quando uero Anticam & Posticam dicimus,subauditur nomen Pars,vel aliud simile. Persius Sat. 1.Posticæ ocurrite sannæ.i.irrisioni factæ à parte posteriore Auso. postico vulnere fossor.

Postidea, post id, deinde. Plau. in Stic. Aequius est, nos potiorem habere te, posticdea viros nostros.

Postilena, æ, pen. pro. ὑπουρίς,incuruum lignũ, siue crassius lorum, quod sub iumenti cauda ponitur: à post stando dictum: quod posteriorem iumentorum partem exornet. Plau. in Cas.

Postilla, duæ dictiones in vnam coniunctæ per subunionẽ, idem significantes,quòd Postea. Donato.Ter. in Eun.

Postis, *Le balestrate delle porte*, παραστάδες, in edificiis dicuntur latera ostiorum,ex lapide ligno ve, quorum alter fores sustinet cardinibus affixos,alter seram recipit & repagula, cum ostium clauditur.Virg.2.Aen.Hærent parietibus scalę postesq; sub ipsos Nitũtur gradibus.Ci.pro domo:Tectis, & postibus meis bellum intulisti.

Postliminium,nii,ἐπαπόμπιμον,ex Post,& Limen componitur:quæcunque enim à nobis alienata ad hostem perueniunt:cum à nostro limine exierint, si post ad idem limen reuertantur, postliminio redeunt. Festus: Postliminio receptus est,si qui extra limina,hoc est,terminos prouinciæ, captus fuerat,rursus ad propria reuertitur. Paulus Iureconsul.de Cap. l. Postliminium: Postliminium est ius amissæ rei recipiendæ ab extraneo, & in statum pristinum restituẽdæ,moribus,ac legibus constitutum.nam quod bello amisimus,aut etiam circa bellum,hoc si rursus recipiamus, dicimus postliminio recipere.Ser. Sulpitius,referente Cicerone in Topicis,in dictione Postliminium,nihil notandũ putauit,nisi particulam Post, reliquam vocabuli partem solũ additamentum putabat:tanquam Liminium nihil significaret:vt Tullium,supplementum est in Meditullio. Scæuola autem putauit Postliminium ex duabus dictionibus Post, & Limen,esse compositum.Postliminio quietis,apud Apuleium,significat post quietem. nam reuersio quędam postliminij vocabulo significatur.

Postmitto,is,*Posporre*,posthabeo.Ci.pro Cœl.Quod in alicuius agrestis periculò non postmitteret,id homo eruditus in insidijs doctissimi hominis dissimulandum putaret?

Postmodum,postea,quasi post modo. Li.l.1.Sæpe ex iniuria postmodum exortam gratiam. Dicitur & Postmodo. Idem l.4.Fore vt postmodo gaudeant se ire moderatos.

Postomis,midis,ἐπιστομίς,ferrum est,teste Nonio, quod ad cohibendã equorum tenaciam,naribus,vel morsui imponitur. Lucilius. Postomides huic ingentes de naribus pendẽt.

Postpono,nis,sui,situm,*Posponere*,περὶ ἐλάττονος ποιῶ,retro pono,posthabeo, Plin.li.13.c.19. Cyrenaica regio loton suæ postposuit paliuro·Ouid.6.Met.Vos est postponere natis Ausa suis.Hor.1 epist.18.Scorto postponet honestum Officium.Aliquando pro omittere.Cice. F. ad Tironem:Omnia postposui,dunmodo præceptis patris parerẽ. Cæsar.6.Bell.Gall.Vt omnia postponere videretur.

Postprincipia, dictio composita, qua Varro apud Gell. vtitur lib.16.cap.18.Pro progressu rei alicuius, qui principia subsequitur. Voluptas (inquit) vel vtilitas talium disciplinarum in postprincipiis exiſtit.

Postquam,connexiua particula,qua dicta sequentibus connectuntur. Virg,2.Aen.Postquam altos tetigit fluctus.

Postremo, *Vltimamente,finalmente*, τὰ ὕστατα, τὸ τελευταῖον, aduerbium ordinis,deuique,vltimo loco, tandem.Sal. Postremo omnibus modis pecuniam trahunt. Pro eodem etiã dicimus, Ad postremum. Postremum pro Vltimum. Ter. in An. Si id facis,hodie postremum me vides.

Postremus,superlat. *Vltimo*,ὕστατος,vltimus.Ter.in Phorm. Hæc eius fuit postrema oratio. Postremos homines, pro sceleratissimis,dixit Brutus ad Cic.Quòd si Romanos nos esse meminissemus,non audacius dominari cuperent postremi homines,quàm id nos prohiberemus.Pro Roscio Am. Sin id actum est,vt homines postremi pecuniis alienis locupletarentur.

Postridie, *Il giorno sequente*, τῇ ὑστεραίᾳ, τῇ ἐπιούσῃ, quod postero,vel sequenti die.Gel.l.19.c.24. Die pristini eodẽ modo dicebatur,quod significabat,die pristino:id est, priore, quod vlgo Pridie dicitur,conuerso compositionis ordine, quasi pristinio die.Festus vero(cui magis accedendum puto)compositionem Pridie antiquam esse innuit,cũ ait: Priuignus dictus est,quòd ante quàm mater secundo nuberet, est progenitus.Pri enim antiqui pro Præ dixerunt. Pridie igitur,ex Præ, & Die compositum, priori siue præcedenti die,siue die vno ante significat. Postridie vero,postero die. Lact.lib.5.De vtroque exemplum posuit loquens de Carneade.Is(inquit)disputauit de iustitia copiose; sed disputationem suam postridie contraria disputatione subuertit;& iustitiam,quam pridie laudauerat,sustulit.Plaut.in Sticho: Quotidie Pridie caueat,ne faciat, quod pigeat postridie. Pridie igitur priori die, siue præcedente die significat, ut etiam apud Catonem l. de re rust.Si quem purgare voles, pridie ne cœnet.Postridie vero, postero die. Nec post tres dies vllo modo significat,vt hoc Catonis exemplum apertissime demonstrat,ex li.de re rust.ca.65. Oleam à folijs & stercore purgato:postridie,aut post tertium diem, quàm lecta erit,facito. Non enim adiecisset diem tertium,si Postridie post tres dies significaret. Habet autem Pridie,& Postridie aliquando post se hos genitiuos Eius diei. Cic.Lentulo. Sententiam Bibuli de tribus legatis pridie eius diei fregeramus. Cæs.lib.1.Bel.Gal. Postridie eius diei Cæsar præsidij vtriusque castri,quòd satis esse visum est reliquit. Aliquando etiam alius eis genitiuus iungitur: vt, Pridie, siue postridie Calendarum, Nonarum, Iduum. Nonnunquam & accusatiuum habent. Cic. Appio: Pridie Nonas Iunias cum essemus Brundusij, hoc est, Die ante Nonas. Liuius: Postridie Idus rebus diuinis supersederi iussum. Quo item modo, Postridie Calendas dicitur;i.die post,Calendas. Ci. Atti. Pridie compitalia venito. Interdum Pridie & postridie sequitur Quàm: vt, Pridie quàm intres patriam, sacrificium facito. Liu.lib.1. Cum pridie quàm legati ad Tarquinios proficiscerentur, cœnarum apud Vitellios esset. A pridie fit Pridianus, na, num.Suet.in Calig. Marcescente adhuc stomacho pridiani cibi onere. Plaut. in Mil. Postriduo dixit pro postridie.

Postulo,stulas, *Domandare*, αἰτοῦμαι, ἀπαιτέω, meo quodammodo iure aliquid peto: in qua significatione præter accusatium habet & ablatiuum mediante præpositione A, vel Ab.Cice.1.lib. epist.Omnia volo à me postules, & expectes. Interdum est requirere, vel exigere:vt cum dicimus, Res, locus, persona,tempus,causa,hoc vel illud postulat. Idem pro Ligario: Lougiorem orationem causa forsitan postulat, tua certe natura breuiorem. Idem 2. de Or. Vt causæ natura,& temporis ratio postulabit. Nonnunquam accusare in iudicio. Suet. in Cæs. Dolabellam repetundarum postulauit. Idem in Augusto; Postulabatur iniuriarũ. Interdum est cupere, velle. Ter. in Ad. Per oppressionem vt hanc mihi eripere postulet. Item(sicuti docet Vlpianus. l.j.ff.de Posthu.)est desideriũ suum,vel amici in iure, apud eum,qui iurisdictioni præest,exponere,vel alterius desiderio contradicere. Postulare quæstionem, eius est, qui iniuriam sibi factam queritur aut alteri,quam vindicare ad eum pertineat. Liu.2. Item Postulatio, querela. Plau.in Bacch. Acris Postulatio hæc est, cum huius dicta intelligo. Proprie tamen postulatio, idem fere est quod petitio. Ciecro Attic. libro 3. Est illa impudens postulatio.

Idem pro Mur. Conceessit senatus postulationi tuæ, postulata fulgura, inquit Festus, quæ votorum, aut sacrificiorum spretam religionem designant. Postulatum, ti, ipsa postulatio. Cæsar. 4. bel. Gal. Conuenerunt, vt de eorum postulatis cognosceret. Cice. Verr. 4. Hoc commoti dolore, postulata consulibus.

POSTVORTA, dea Romanorum, quod futura prospiceret. Macrob. lib. 1. Saturn.

POTENS, tis, *Potente, che vale assai.* δυνατός, tam partici. quàm nomen inuenitur, à Possum. Sed quãdo particip. est, tempus significat, & accusatiuo iungitur nominum, vel verbo infinito, nec comparationem accipit: vt Multa potens, potens pugnare. Quando vero nomen, caret tempore, & genitiuo iungit, & comparationẽ accipit. Liu. 26. Dum liber, dum mei potens sum, effugere morte. Cic. Att. l. 2. Potentissimorum hominum contumaciam nunquam tuli. Duo reges potentissimi, apud eundem pro lege Manil. Potens imperij, qui imperium obtinet. Potens regni, idest regno maturus Liui. Iuuenem iam esse dictitans ac regni potentem. Idem. 8. Inter sarcinas obiacentes, neque pugnæ, neque fugæ satis potentes cæduntur. Potens viri virgo. idest nubilis, & viro matura. Diua potens vteri, Ouid. 9. Met. Potens cum ablatiuo. Virg. 1. Aen. Terra antiqua, potens armis, atque vbere glebæ. Ouid. epist. 13. Classe viriãq; potens. Potens subst. Luca. l. 1. Ausus & armatos plebi miscere potentes. Cic. pro domo: Cum tu florens & potens per mediumforum volitares.

POTENTATVS, us, δυναστεία, potentia. Cæs. 1. Bell. Gall. Cum de potentatu inter se contenderent. Liu. 26. Aemulo potentatus inimicus.

POTENTIA, æ, δύναμις, potestas, vis Vir. 1. Geo. Rapidive potẽtia solis, Aliquando pro auctoritate, & opibus ciuilibus. Ci. 2. de Inu. Potentia est, ad conseruãda, & alterius obtinenda, idonearum rerum facultas. Differunt secundum Priscianũ Potentia & Potestas, quòd potestas magis pro vi accipitur, Potentia pro dominatione. Cic. 3. Off. omnia certa & honesta negligunt, dum potentiam consequantur. Plin. episto. 7. lib. 3. Fuit inter principes ciuitatis sine potentia, sine inuidia. Potenter. Horat. in Ar. Cui lecta potenter erit res.

POTENTIA, ποτεντία, Ptolemæo, oppidum est Piceni. Cic. de Arusp. resp. Factus in agro Piceno Potentiæ nunciatur terræ motus.

POTESSVM, veteres dicebant, quod nos dicimus, possum. Teren. in Eun. Amatores audieram mulierum esse maximos. Sed nihil potesse. Plaut. in Aul. Censen' talentum magnum exorari potesse Ab isto sene.

POTESTAM, pro potestate veteres vsurparunt. Plautus, Neque desidiæ in otio operam dedisse, neque potestam sibi fuisse.

POTESTVR, pro potest, apud antiquos, Nonio teste. Pacuuius: Si qua potestur inuestigari via. Lucr. l. 3. Expleri nulla ratione potestur.

POTESTAS, potestatis, *Potestà.* δύναμις, ἐξουσία, à verbo possum deducitur, & multa significat, vt Paulus inquit in l. potestatis. de verb. signi. nam in persona magistratuum, imperiũ significat, in persona liberorum, patriam auctoritatem, in persona seruorum, dominium. At cum agimus de noxæ deditione, cum eo qui seruum non defendit, præsentis corporis copiam, & facultatem. Potestates etiam, principes ipsi dicuntur, qui in potestate cõstituti sunt, quos Greci δυνάστας vocant, & ij qui magistratus gerunt, & habent merum imperium, hoc est, gladij potestatem, ad animaduertendum in facinorosos homines, & iudicijs præsunt. Suet. in Claud. iurisdictionem de fidei commissis, potestatibus demãdauit. Pro cõsilio & ratione. vnde Exire aliquẽ de potestate dicimus, mentis impotem fieri, vt apud Cice. 4. Tusc. Iratos proprie dicimus exisse de potestate, idest de mente. Dicimus, Dare potestatem alicuius rei cuipiam. Deferre alicui alicuius rei potestatem: Facere potestatem: Facere potestatem alicuius viri, est dare aditum ad illum: Habere potestatem alicuius rei: Habere aliquem in sua potestate: In potestate alicuius esse. Aliquando tamen ponitur pro, ex eius consilio pendere, ei obtemperare. Permittere potestatẽ alicui alicuius rei: Peruenire in potestatem alicuius: Redigere aliquem in suã potestatem: Dimittere ex potestate: Tenere aliquem in sua potestate: Tradere potestatem alicui alicuius rei: Venire in potestatem alicuius. Quæ tum erat potestas. dixit Cic. pro Clu. pro, Quod tum poterat fieri. Orationes in quibus verbum Possum ponitur, efferri possunt eleganter per nomen Potestas. Ter. in An. Cuius tibi potestas summa seruandi datur: id est, potes seruare illum. Ibidem: potestas fuit liberius viuendi, id est, potuit liberius viuere. Cice. pro. Quinct. Potestas tibi fuit quotidie hominem admonendi. Plautus in Sticho: Malefaciendi est mihi potestas.

POTINA, teste Nonio, deæ nomen apud Romanos, quæ puerorum potui præsidere putabatur, vt Edusa eorundem alimentis.

POTIO, nis, *Beuãda.* πόσις, potus. Plau. in Stic. Potione vinacea onerabo gulam. Cic. 1. de Fin. Cibo, potioneq́, fames, sitiq́; depulsa.

POTIONO, as, *Dar da beuere.* ποτίζω, potionem præbeo. passiuũ Potionor. Suet. in Calig. Creditus potionatus à Cesonia vxore.

POTIOR, & Potius, *Megliore, meglio.* κρείττων, βελτίων, compara ab antiquo nomine Potis, idem significantia quod melior & melius. Cice. 4. Tusc. Filius plus pollet, potiorq́; est patre. Potissimum superlatiuum, idest optimum, præcipuum. Pli. epi. 77. Si hoc opusculum nostrum aut potissimũ esset, aut solum. Sic Potissima ratio, Potissima nobilitas. Hinc Potius, Potissimum, vel Potissime aduerbia, quæ significant magis, & maxime. Differunt autem Potius, & potissimum, seu Potissime, μάλιστα, quòd Potius ad duo tantũ, Potissimum ad plura refertur: vt, Quem potius instituam hæredem? Fabium, an Lucium? aut. Quam naturam potissimum erudiam? si multæ sint. ad Her. l. 1. Ex comparatione, in qua per contentionem vtrum potius, aut quid potissimũ sit, quæritur. Idem ibidem: Cum quærit orator, vtrum de duobus potius, aut quid de pluribus potissimum dicat. Cic. in Lælio: Hactenus mihi videor, de amicitia quid sentirem, potissime dixisse. Plau. in Pseud. Hunc diem sumpsimus potissime. Inuenitur tamen quandoque potissimum referri ad duo. Cic. quanquam præstat honestas incolumitati, tamen vtri potissimum consulendum sit, deliberetur.

POTIOR, potiris, *Godere.* κρατέω, ἐγκρατὴς γίνομαι, ἐπιτυγχάνω, à Potis deducit, hodie magis quartæ cõiugationis est olim etiam tertiæ. Vir. 3. Aen. Fas omne abrumpit, & auro Vi potitur. Oui. 13. Met. Tuq; tuis armis, nos te poteremur Achille. In infinitiuo, & participiis præteriti & futuri temporis semper quartam coniugationem sequitur, nunquam tertiam. Est autem Potiri, voti sui in re aliqua desiderata cõpotem fieri. habetq́; modo genitiuum, modo ablatiuum. Cice. Lent. l. 1. epist. Si tibi exploratũ sit, eius regni potiri posse. ad Heren. lib. 1. Athenicosium potiti sunt Spartiatæ. Cice. 1. Offi. Omni macedonum gaza potitus est Paulus. Idem 2. de Inuentio. Si eo portu potiti essent. Nonnunquam idẽ est quod fruor, & sic ablatiuo potissimum iungitur. Cic. de Sen. Si his voluptatibus bona ætas fruitur libentius, primũ paruulis fruitur rebus: deinde iis, quibus senectus etiam si non abunde potitur, non omnino caret. Nonnunquam etiam accusatiuo, sed rarius. Ter. in Ad. Patria potitur commoda. aliquando etiam cum genitiuo, & præcipue Rerum. Cic. ad Lent. l. 1. Otium ii, qui potiuntur rerum, præstaturi videntur.

POTIS, & Pote, *Potente.* δυνατὸς, adiect. potior, potissimus, idẽ quod potens, potentior, potentissimus, vel bonus, melior, optimus. Virg. 3. Aen. Nec potis Ionio fluctus superare sequendo. Cice. 2. Tusc. ex antiquo aliquo poeta: Neque sanguis vllo potis est pacto profluens consistere. Ter. in Phor. Potior sit, qui prior ad dãdum est. Vt potior sit inquit, idest melior. Suplatiuũ Potissimus fere exponit. per præcipuus Quinct. lib. 10. ca. 3. Vt semel, quod est potissimum, dicam. Pote apud veteres aliquando pro possibile. Plaut. in Cas. Nec pote quicquam commemorari.

POTITIVS, senis nomẽ, quem cum Pinario altero sene sacris suis præfecit Hercules. Seruius explicans illud Vir. 8. Aen. Primusq; Potitius auctor. & Liu. l. 1.

POTITO, tas, frequent. à Poto, consuetudinem potandi habeo. Plau. in Amph. Hac patera Pterela rex potitauit. Idẽ Asin.

POTO, tas, taui, tatũ, & potum, πίνω, bibo. Cic. de Cla. Or. Si potare velis, de dolio tibi hauriendũ est. Idem. 2. Phil. Totos dies potabatur. Idem. 2. de Fin. ipsum tum vigiliis, & fame cruciaretur, clamat beatiorem fuisse, quàm potantem in rosa Thorium. Aquam potare galea. Tibul. l. 2. el. 7. Acetum acre potare, Hor. 2. Ser. Saty. 3. Virg. 3. Ge. Et lac concretum cum sanguine potat equino. Arbores quoque potare dicuntur, cum liquor radicibus affunditur. Plin. l. 11. c. 1. Docuimus etiam arborea vina potare. Lanx etiam colores potare dicunt. Pli. l. 9. c. 38. Potãdus, a, um. Oui. 2. Fast. Dũq; parãt epulas, potandaq; vina ministri. Potatus, a, um: vt, potata aqua Plin. l. 2. ca. 103. Potator, qui potionibus indulget. Pla. in Men. Potatio, actus potandi. Cic. 1. de Diui. Si modicitq; potationib' ita est affectus, vt sopito corpore, ipse vigilet. Plau. i Sti. Quot potationes mulsi, quot prãdia. Poturus

a, um

a,um,vt, Terra potura cruores, Stat.12.Theb.Oues potutæ,Prop.l.4.el.4.Potor,oris,Potator.Hor,1.epist.20.Nulla placere diu, nec viuere carmina possunt, Quæ scribuntur aquæ potoribus.

Potorium, rij, ποτήριον,vas ad potum deputatum.

Potorius, a, um,quod ad potandum pertinet.Pli.l.33. cap. 10.Ptolemæum Var.tradit,mille conuiuas totidem aureis potorijs mutantem vasa cum ferculis saginasse.Ampulla potoria,Mart.lib.14.

Potulentus,a,um,μεθύων,potus,ebrius.Suet.in Othone: Fertur & noctibus vagari solitus, atque inualidum quemque obuiorum,aut potulentum carpere. Interdum potui idoneus.Gel.l.4.c.1.Penus est,quod esculentum, aut potulentum est.Sic enim nonnulli malunt legere,quàm Poculẽtus.

Potus,ta,tum,partic.οἰνωμένος,πεπωκώς,in vtraque significatione sumitur,in actiua pro eo qui abunde potauit. Oui. l.3.Fast.Visa est mihi digna relatu Pōpa: senem potum pota trahebat anus. Cic.Treb.l.7.Domum bene potus redieram. In significatione passiua.Oui.loco iã citato.Tanto est albula pota deo.Ouid.lib.15.Metam.Nocte nocent potæ.

Potus,tus,Beuanda,πότος,πόμα,potio.Ci.4.Tusc. Ne mente quidem recte vti possumus,multo cibo & potione repleti? Et in Catone:Tantum cibi & potionis adhibendum,vt reficiantur vires,non opprimantur.Pli.l.10.ca.72. Serpentes exiguo indigent potu.

P A N T E R

Prae,Auanti,innanti,πρὸ,præpositio idem significans quod ante.& modo absolute ponitur:vt apud Ter. in An.I præ,sequar.Modo cum ablatiuo:vt,præ oculis,i.ante oculos: præ cunctis,i.ante cunctos,vel plus quàm cuncti. Nonnunquam causam denotat,accipiturq; pro ob. Ter.in An. Præ studio dum efficias quod cupis.i.ob studium.Idem in Eun. Misera præ amore. Item idem valet quod Præter.Gel.lib.1.Præ se vno,cæteros omnes rudes esse,atque agrestes prædicabat.i. præter vnam ancillam.Aliquando respectum importat siue comparationem. Ter.Eun.Illum contempsi præ me. Plaut. in Persa:Res omnes relictas habeo, præ quod tu velis.In eadem significatione dicimus præ quàm.Pla.in Amph. Parua res est voluptatũ in vita, atque in ætate Agũda, præ,quàm, quod molestum est.Composita significat ante,vel prius: vt, Præpono,Præfero.Aliquando super:vt præfectus,præsideo. Aliquando valde:vt, Præclarus. Magis autem auget, quàm Per,iungiturq; cum aliquibus dictionibus,cum quibus illud non iungitur:vt, Præpotens, Precelsus, præclarus, Præfulgens,Prædiues,Prædulcis,Prædurus,Prælargus,Prælõgus. Significat quandoque etiam ante tempus,siue præter morẽ aliorum:vt,Præcox vua,Præcox ingenium. Aliquando superuacue ponitur,vt præmorior,præcingo:quæ significant quod eorum simplicia.A Præ,fit Præut,quod collocationẽ significat.Plautus.Modestior nunc quidẽ est de verbis, præut dudum fuit.i.si pristinos eius mores respicias. Hinc & Præter,vt à sub subter,in Inter,pro Propter.

Praeacuo,προθήγω,ante acuo.Cato.de re rust.Vitem teneram præacuito.

Praeacutus,valde acutus.Pli.l.11. c.26. Asperitas præacuta in dorso.Cæs.2.Bel.Gal.Præacutas trabes in muro collocabant.Cuspis præacuta,Ouid.7.Meta.

Praealtus,valde altus.Liu.10. Ostium fluminis præalti. Præaltus alueus,idem 5.Præalta rupes,idem 10.

Praebeo,præbes,Dare,παρέχω,ex præ,& habeo,ablectis a,& h,significat do,exhibeo.nam qui aliquid præbet, id præhabere dicitur.Cic.2.de Nat.de.Aer salutarem,& vitalem spiritum præbet animantibus.Hor.in Ser. Sunt qui conuiuas salibus conspergere gaudent,Præter eum, qui præbet aquã. Aliquando ostendo. Ter. in Ad.Seruum haud illiberalem præbes te.Dicimus autem Præbere aurem, i. audire:Præbere auxilium,honorem alicui, iter ad aliquid, ludos, locum peccandi.Præterea lumen præbere dicitur fenestra: Præbere materiam igni,metum, miraculum: Præbere operam,i. ponere:Præbere prandium alicui: Præbere se strenuum hominem,i.ostendere:Præbere se æquabilem,attentum auditorem,docilem,acrem iudicem, virum superbum, durum: Præbere se facilem,i.acquiescere, siue obsequi alicui in re aliquã:Præbere sponsalia,i.conuiuium sponsaliorum: & similia.Hinc Præbitus,partic.& Præbita substantiue pro rebus necessarijs,quæ seruis,operisq; præbentur.Colu. l.1.c. 8.Præbitor,dator.Cic.2.de Offic.An tu id agis,vt Macedones te nõ tegem suum,sed ministrum,& præbitorẽ putent?

Praebenda,orum,plur.num.neu.gen dicuntur ligna & sal, quæ parochi legatis publice missis exhibere debẽt. Hor. 1. Serm.Sat.5.Villula tectum Præbuit,& parochi,quæ debẽt, ligna,salemq; Gel.l.15.c.4.Qui sortiti prouincias forent, præbenda publice conduxisse.Vide Parochus.Erant autem in exercitu Copiarii,quibus erat præceptum,vt præbenda, i.salem & ligna publice missis exhiberent.

Praebia,ἀλεξητήρια,à veteribus appellabantur remedia,teste Festo,Præcipueq; ea(vt l.6.de lin.lat. Innuit Var.) quæ amuleti vim habebãt,cuiusmodi erant lora, quæ de puerorum collo suspendebantur:dicta à præbendo,vt testatur idẽ.

Praebitere,pro perimere,vsurpauit Pla,ĩ Pse.Idẽ in Pœn. Præbitere dixit pro præterire: Ne inter vias præbiteramus eas, metuo.

Praecalvus,caluus in anteriore parte capitis. Suet. de Galba: Fuit capite præcaluo.

Praecantatio,onis,incantatio.Quinct.14.Decl. Diris carminibus & feralium præcantationum terrore permistum. Præcantrix saga,in cantatrix.Var.de lib. educ. Vt adhibeãt præcantrices.

Praecanus,pen.pro.qui ante iustos annos canus est. Hora. lib. 1.epist.

Praecaveo,ues,p̃co.Prouedere,προφυλάττεσθαι,ante caueo, prouideo.Plau.in Amph.An id præcauisse oportuit? Cæs.1. Bel.Gal.Id ne accideret,præcauendum sibi Cæsar existimabat.Ci.Att.l.2.Quod à me præcautum,atque prouisum est.

Praecedo,dis,antecedo.Pli.l.12.c.37.Multa præcedente in iutia.Vir.9.Aen.Turnus, vt anteuolans, tardum præcesserat agmen.Transfare significat præcellere.Plaut. Asin.Vestræ fortunæ meis præcedunt longe.Præcedere auctoritate, Plin.lib.29.cap.1.

Praecello,lis,præcellui,præcelsum, Superare,auanzare, διαφέρω,anteire,præcedere,superare Pli.lib.12.cap.3. Malus Assyria odore præcellit foliorum.Robore mentis præcellere,Sil.l.3. Præcellens,tis,adiect.Pli li.12.c.1.Deo præcellẽtem arborem dicant. Ibidem c.6.Suauitate præcellentior. Idem in proœ.l.6.Virgilium, præcellentissimum vatem. Præcelsus,a,um,valde celsus.Cic.6.Verr.Loco præcelso, atque edito.Virg. 3. Aeneid. Vna in præcelsa consedit rupe Celæno.

Praecentio,onis,Ricercata,προοίμιον,πρόασμα, modulatio illa vocum,quæ ante initium cantus fieri solet,quasi præludium.Cic.de Arusp.Resp.Tui sacerdotij sunt tensæ,curricula,præcentio,ludi,libationes.Gel.l.1.c.11. Tibicines canere inceptabant.ea præcentione tranquilla,& venerabili, ad quandam quasi militaris musicæ disciplinam,vis & impetus militum cohibebatur.Quare & exordium quidã præludiũ, alij præcentiorem vocauere: vt & Græci προοίμιον, nominant:quod οἴμη,cantus est.

Praeceps,præcipitis,Precipite,κατάκρημνος,κρημνώδης,cum de loco dicitur,idem est,quod altus & præruptus, vnde quis facile in præceps dari potest.Ci.pro Plancio: Vita præceps & lubrica.Vir.2.Aen.Turrim in præcipiti stantẽ, summisq; sub astra Eductam tectis.Præceps item dicitur, qui ex loco sublimi deorsum decidit. Virg. in Pharmaceutria. Præceps aerij specula de montis in vndas Deferar.Dici autem videtur Præceps à capite;sicut & Anceps,Biceps,Triceps. proprie enim Præcipitem dari dicimus,qui ira ex editiore loco deturbatur,vt deorsum decidat in caput. Per metaphorã autem Præces,προπετής,dicitur,qui sine cõsideratione, aut modo,quid agit.Ci.de Arusp.resp.Ille demens, & iampridem ad pœnam exitumq; præceps.Virg.3.Aen.Mox sese ad littora præceps Cum fletu,precibusq; tulit. Pro nimis festino.Vir.2.Aen.Præcipites atra ceu tempestate columbæ. Præcipites palmites,apud Colum.qui de hornotinis virgis enati,in duro alligantur.Dare aliquem præcipitem, est præcipitare:& per translationem pro festinanter eijcere, siue expellere.Præcipitem in terram dare: Præcipitem agere: Præcipitem ferri:Præcipitem trahere:i.secum deorsum rapere.In præcipiti esse,i.in summo discrimine.Præceps senectus,i.decrepita.Præceps dies,cum Sol occasui propinquus est,noxq; appetit.Liu.4.Præcipiti iam die curare corpora milites iubet.

Praeceptso, antiqui dixerunt pro frequenter præcipio: quod verbum in Saliari carmine vsurpatum fuisse, auctor est Festus.

Praeceptum,pti,Ordinatione,παράγγελμα, πρόσταγμα,mandatum,iussio.Cice.Luceio lib.5.epist.Tuis monitis,præceptisq;, oĩs est abijciendus dolor. Aliquando pro disciplina,siue documento. Cice. 1.Offi. Neque vlla officij præcepta firma & stabilia, coniuncta naturæ tradi possunt, nisi aut ab ijs qui solam virtutem,aut ab ijs,qui maxime honestatem propter se dicant expetendã.De Cla.or.Hermagoræ disciplina dat rationes certas, & præcepta dicendi. Præceptus,ta,tum,particip.modo significat ante captum. Liui. lib.1.Tempore illi præcepto. Cice.3.Tusc. Hæc cogitantem fore beatum, præsertim si ante præceptis bonis contentus esset.

Praecerpo, is, ante carpo. Plin. lib. 18. cap. 19. Ne germinum tenera præcerpant. Cice. 6. Verr. Non præcerpo fructum officij tui.

Praecertatio, onis, quoddam futuræ pugnæ quasi præludium. Ad Her. l. 4. Mihi tecum præcertatio non est.

Praecidaneus, a, um, τὸ προθυόμενον, vt Præcidanea agna, quæ ante alias cædebatur. Præcidaneæ feriæ, quæ solẽnes legitimas ferias præcedebãt. Præcidaneæ hostiæ, quæ ante sacrificia solẽnia, pridie cædunt. Præcidanea porca ea dicebatur teste Festo, quæ Cereri mactabatur ab eo, qui mortuo iusta non fecisset, idest, glebam non obiecisset: quia mos erat eis id facere, priusquam nouas fruges gustarent. Hæc ille. Præcidaneus, inquit Nonius, idem quod præcidendus. Varro de vita Populi Ro. Quòd humatus non sit, hæredi porca præcidanea suscipienda Telluri, & Cereri: aliter familia pura non est.

Praecidi os, συγκόπτεσθαι, dicitur, cum bene pulsatur. Seneca l. 4. Nat. quæst. Qui me vsque ad mendacia hæc leuiora, in quibus os Præcidi, non oculi erui solent, credulũ præsto.

Praecido, dis, pen. p. Tagliare, ὑποτέμνω, προτέμνω, ex Præ, & Cædo, significat ante cædo, idest, ante immolo, vt interpretatur Festus: vnde præcidaneæ hostiæ sunt, quæ ante solennia sacrificia pridie mactabantur. Aliquando est amputare, obtruncare. Cic. 5. Tusc. Cinna collegæ sui cõsulis Octauij præcidi caput iussit. Præcidere spem alicuius rei est auferre, præcludere, apud Cice. 2. Verr. Aliquãdo pro dure negare. Cic. Att. l. 10. Quod quia plane præciderat, asperius ad te de eo scribere solebam. Idem Att. l. 3. Nunquam reo cuiquam tam humili, tam nocenti, tam præcise negaui, quàm hic mihi sine vlla exceptione præcidit. Hinc Præcisus: vt, Præcisum caput apud Pli. l. 11. c. 37. Ponitur quoque pro abrupto, & abscisso. Quinct. in. 10. Qui præcisis conclusionibus obscuri. Hinc Præcise dicere, idest, cum compendio sermonis, & aliquid subintelligendo. Cic. 2. de Nat. deo. Sed id præcise dicitur, vt si quis dicat Atheniensium remp. consilio regi, desit illud Areopagi. Hinc Præcisio. Ci. 3. de Ora. Huic contrarium præcisio est, & plus ad intelligendum, quàm dixeris, significatio. Item Præcido, τυγίζειν, de re obscœna dicitur pro pædicare. Mart. lib. 7. Præcidi gaudes: præcisus Papile ploras.

Praecingo, is, xi, ctum, Cingere, διαζώννυμι, cingo. Pla. Bacch. Cincticulo præcinctus Ouid. 2. Trist. Præcingitur ense viator. Castris præcingere fluuium. Claud. de Bel. Get. Littora muro præcingere, Silius l. 3. Præcinctus, partic. Horat. 2. Serm. Sat. 8. Præcincti recte pueri, comptiq; ministrent.

Praecino, nis, pen. corr. Cantare inanzi. predire, προᾴδω, præcinui, præcentum, ante cano. Cic. 4. Tusc. Deorum puluinaribus, & epulis magistratuũ fides præcinunt. Tibul. l. 1. el. 5. Carmine cum magico præcinuisset anus. Interdum idem quod prædico, prædiuino Pli. l. 8. c. 46.

Praecipio, is, Pigliare inanzi, preoccupare, προλαμβάνω, à præ & Capio significat ante capio, præuenio, præoccupo. Virg. 3. ecl. Si lac præceperit æstus, Vt nuper, frustra pressabinus ybera palmis. Cic. l. 1. Off. præcipiant ratione benigna multitudinis animos. Nonnunquam idẽ quod præuidere. Virg. 6. Aen. Omnia præcepi, atque animo mecum ante peregi. Item iubere. hinc Præcepta, pro iussis. Sal. in Iug. Micipsa pater meus mihi præcepit. Item docere. Pli. l. 18. c. 24. Hesiodus princeps omnium de agricultura præcepit. Vnde Præceptores, artium magistri, doctores. Cic. 5. de Ora. Iidem erant viuendi præceptores, atque dicendi, Ouid. 1. de Arte: Aeacide Chiron, ego sum præceptor Amoris. Præceptiones. Cic. 3. Off. Propria est ea præceptio Stoicorũ. præceptrix. Cic. de de Fin. Sapientia præceptrice tranquille viui potest.

Praecipitium, tij, Precipitio, ἀπόκρημνον, locus præruptus, vnde præcipitari facile quis potest Quinct. 1.

Praecipito, tas, in præceps deijcio, Precipitare, rouinare, κατακρημνίζω, Cic. pro Cæcin. Præcipitatus ex locis superioribus. Præcipitare se de turri, Liu. 24. Præcipitare se in flumen, Cæs. 4. Bell. Gall. Præcipitare palmitem, pro deorsum reflectere, Col. lib. 5. cap. 6. Præcipitare ad mortem, est ad mortem præcipitem agere. Præcipitare moras, festinãter abijcere. Aliquando est neutrum absolutum, idem significans, quod in præceps ire. Cic. pro Sylla: Reip. præcipitanti subueni. Præcipitat hyems, ingruit, & repẽte aduenit. Præcipitat Nilus, præceps ruit, & ex alto delabitur. Aliquando pro temere aliquid aggredi. Plau. in Tri. Qui in amorem se præcipitauit, peius perit, quàm si de saxo saliat. Hinc præcipitans, modo à tergo accusatiuum habens: vt, Celsa præcipitans sese de Leucade Sappho. Modo absolute positum. Cic. pro Clu. Præcipitantem impellamus. Sic solẽ præcipitantẽ dicimus. Occasui vicinum: Aetatem præcipitantem, ad interitum properantem. Præcipitatio, & præcipitantia, apud Gel. l. 6. c. 2. A Præcipitans fit Præcipitanter, inconsiderate. Luc. l. 3. Currit agens mannos ad villam hic præcipitanter.

Praecipuus, a, um, Precipuo, singolare, ὁ πάνυ κύριος, à præcipio, pro ante capio, dicitur magnum, potissimum, optimum Plin. l. 8. ca. 27. Est ad serpentis ictus præcipua. Pla. in Tri. Hic homo est omnium hominum præcipuus. Hinc Præcipue, ante alia. Cic. Curio. In salute præcipue sum ab illo adiutus.

Praecisum, (inquit Nonius) dicitur pars carnis & viscerum idest, circa quod viscera inuoluta sunt, quòd oras circuncisas habeat. Luci. lib. 20. Illi præciso, atque epulis capiuntur opimis.

Praeclamo, as, Gridare inanzi, προβοάω, ante clamo. vnde Præclamito, ex quo Præclamitatores dicebantur, qui flaminẽ Dialem, idest, sacerdotem Iouis Antecedebant clamantes, vt homines ab operibus abstinerent, quia ei, opus facientẽ videre, irreligiosum videbatur.

Praeclarus, a, um, ὑπεραίθριος, valde clarus. Luc. l. 5. Præclarum velint cœli restinguere Solem. Translate accipitur pro celebri & illustri, vt & simplex Clarus. Cic. de Or. Præclari in philosophia, & nobiles. Nonnunquam in eadem significatione accipitur, qua bonum, siue bellum dicimus. Cice. 3. Phil. O præclarum custodem ouium, vt aiunt, lupum. Idem. 6. Ver. O dii immortales, præclaram conscientiam. Magnificum, & præclarum genus dicendi, Cic. 2. de Orat. Præclare, aduerbium. Cice. 4. Ac. Præclare secum agi putet.

Praeclavum, teste Nonio, pars vestis erat, quæ ante clauum texebatur. Afranius: Totum diem præclauum vnum texere.

Praecludo, is, si, sum, Serrare, διακλείω, διείργω, claudo, intercludo, præcido. Cice. pro Planc. Maritimos cursus præcludebat hyemis magnitudo. Cæsar. 2. Bell. Gall. Portas præclusit. Ouid. 1. Metam. Præclusaq; ianua leti.

Praecognitus, προεγνωσμένος, ante cognitus. Plancus ad Cic. l. 10. Præcognito nostro aduentu.

Praecolo, is, pen. cor. ante colo. Cic. in Partit. Perfecti animi habitus, ad virtutem quasi præculti, & præparati rectis studijs & artibus.

Praecompositus, præparatus. Ouid. 6. Fast. Præcomposito nuncius ore venit.

Praeconceptus, a, aum, ante conceptus. Pli. l. 2. c. 82.

Praeconsumo, ante consumo. Ouid. posuit pro consumo, l. 7. Met. Vtilius bellum putat esse minari, Quàm gerere, atque suas ibi præcõsumere vires. Præcõsumptus, a, um. Oui. 4. Trist. el. 5.

Praeco, nis, præcones, Trombetti banditori, κήρυκες, à præcinendo dicti sunt, quasi præcanes, quòd ante canant, & nuncient, quod est faciendum: vel (vt inquit Priscia.) à Præ, idest valde canendo. sunt enim qui iussu magistratus publice aliquid ore denunciant. Pla. in Pœn. Exurge præco, fac populo audientiam. Virg. l. 5. Victorem Aeneas præconis voce Cloanthum Declarat. Præcones erant in iudicijs qui senatuscõsulta prędicabant, posteaquàm decreta erant, qui iudices & candidatos suis nominibus appellabant, qui literas in senatu publice legebãt: qui bona, quæ proscribebantur, publicæ auctioni proponebant, ac proclamabant, & pretia, vt inquit Cicero, conficiebant. Præcones laudum nostrarum dicuntur, qui res à nobis gestas laudando diuulgant. Cic. pro Arch. O fortunate adolescens, qui tuæ virtutis Homerum præconem inueneris.

Praeconium, præconij, ipsa vox, vel officium præconis, κήρυγμα, ἀνακήρυξις. Cic. Leptæ l. 6. Eos, qui aliquando præconium fecissent, in municipijs decuriones esse non licere. Suet. in Ner. Præconio vbique contendit. Plau. Men. Præconium vt mihi detis. Sed quoniam à præcone res gestæ etiam pronunciari solent, ideo quandoque pro laude, fama, & gloria sumitur. Oui. epist. 15. Magna quidem de te rumor præconia fecit. Aliquando est præconis officium.

Praecontrectare, ante contrectare Ouid. 6. Met.

Praecoquo, quis, pen. cor. πρὸ τῆς ὥρας πεπαίνω, ante tempus suum, vel præmature coquo. Col. l. 5. Vuæ commodius insolatæ præcoquuntur, idest ante tempus aliorum fructuũ maturantur. Nonnunquam valde vel nimis coquere. Plin. l. 18. c. 19. Acini præcoquuntur in callum. Aliquando prius coquere Medici iubent porrum, antequam ptisanæ admisceatur, in aqua præcoqui.

Praecordia, orum, Parte vicine al core, proprie partes laterales dicuntur, nothis costis subiectæ hepati, & lieni superiacentes, quæ quòd ὑπὸ τοῦ χόνδρου, idest sub cartilagine sitæ sint, à Græcis ὑποχόνδρια, appellantur. Celsus l. 4. c. 8. Dextra parte sub præcordijs, vehemẽs dolor est. Idem alibi: Periculosum est, si præcordia in dextra parte dura mãserint. Pli. lib.

l.11.c.37. Præcordia accipere videtur pro diaphragmate, siue septo transuerso, quod vitalia viscera à natura ... separat. Idem l.30.c.5. exta ipsa Præcordiorum nomine significari tradit. Quandoque etiam generalius hoc nomen positum inuenitur pro quibuscunque partibus interioribus, cordi vicinis. Cic.5. de Fin. Is ipse anulus in præcordijs piscis inuentus est. Virtus redit in præcordia nota, Virg.1. Aen.

PRAECORRVMPO, pis, *Corrompere innanti*, προφθείρω, ante corrumpo. Oui. 14. Met. Dum tamen hanc sperat, dum præcorrumpere donis Me cupit. Præcorruptus, a, um, Oui. 9. Met.

PRAECOX, cis, pen. cor. generis omnis, *Cosa che è innanzi tempo*, πρώϊμος, quod ante cætera coctum & maturum factum est: vt, Præcoqua vua. Præcocia poma, ex persicorum genere, quæ primo maturescũt. Pli. l. 15. c. 12. Persica Duracina post autumnum maturescunt, æstate præcocia. Eadem & Præcoqua dicuntur. Mart. l. 13. Vilia maternis fueramus præcoqua ramis. Translate Præcox ingenium, quod nimis cito maturitatem est consecutum. Quinct. l. 1. ca. 3. Illud ingeniorum velut præcox genus, non temere vnquam peruenit ad frugẽ. Præcox fuga, Varro Synepb. Præcox pugna, apud Ennium lib. 8. Ann. Præcox risus. Pli. li. 7. in Præfa. Legitur, & hic & hæc Præcoquis, & præcoque. Col. l. 3. c. 2. Præcoques, duracinæ, purpureæ, bumasti. &c. Eodem l. c. 9. Duo genera vinearum intra tempus biennij ex vna præcoque vite.

PRAECRASSVS, a, um, valde crassus. Pli. l. 16. c. 8.

PRAECVRRO, is, *Correre innanzi*, προτρέχω, ante curro. Ter. Eu. Præcurre, vt sint domi parata omnia. Cæs. 6. Bel. Gal. Pręcurrunt equites: quanto res sit in periculo, cognoscunt. Cic. 2. de Diuin. Ita à principio inchoatum esse mundum, vt certis rebus certa signa pręcurrerent. Idem in Orat. Horum vterque Isocratem ætate pręcurrit. Pręcurrens, tis. Cice. in Parti. Primordia rerum, & quasi præcurrẽtia. Præcursus, us. Plin. lib. 16. cap. 25.

PRAECVRSIO. Cic. de Fato: Confitentes nõ fieri assensiones sine pręcursione visorum. Pręcursio, pro eo, quod Boetius præcursoriam causam vocat. Cic. in Top. Alia præcursionẽ quandam adhibent ad efficiendum.

PRAECVRSOR, πρόδρομος, Cic. 7. Ver. Quem iste in decumis præcursorem habere solebat & emissarium.

PRAEDA, dæ, *preda bottino*. λεηλασία, λεία, à pariẽdo (vt inquit Varro) quasi parida, quòd manu parta sit. & est (vt Gell. lib. 13. c. 23. inquit) proprie corpora ipsa rerũ, quæ capta sunt. Manubiæ vero pecunia ex vendicione prædæ redacta. Vir. 1. Aen. Illi se prædæ accingunt. Ouid. 11. Met. Vt matutina ceruos petiturus arena præda canum est. Ci. 7. Ver. Cum ea res prædæ esse posset.

PRAEDABVNDVS, *Depredando*, λαφυραγωγῶν, prædas agens. Salust. in Iug. Dat fidem se prædabundum eodem venturũ.

PRAEDACEVS, a, um, *Di preda*, ληϊαστικὸς, ex præda. Gel. lib. 4. cap. 17.

PRAEDATICIVS, a, um, ληστρικὸς, prædaceus. Gel. li. 13. c. 23.

PRAEDATOR, *Saccheggiatore, predatore*, λαφυραγωγὸς, prædo, populator, spoliator. Cic. 2. Catil. Quos ego in eodem genere prædatorum, direptorumq; pono. Ioui vero deprædatori tẽplum fuisse legimus, non quòd prædæ præesset, sed quod ei aliquid ex pręda in partẽ debebat. Prędatrix, cis. Stat. 1. Syl.

PRAEDATORIVS, ληστρικὸς, qui prędatur, vt prædatoriæ naues. Liu. lib. 34.

PRAEDAMNO, nas, est præiudicio suo aliquem condemnare. Suet. in Augu. Destituere, ac prædamnare amicũ existimaretur. Nonnunquam idem est, quod ante dãnare. Liu. 5. Totam culpam in prædamnatum collegam transferentem.

PRAEDELASSO, as, ante delasso. Ouid. 11. Meta. Facta manu moles: quæ primas æquoris vndas Frangit, & incursus quæ prædelassat aquarum.

PRAEDENSVS, ὑπέρπυκνος, valde densus. Plin. lib. 18. cap. 18.

PRAEDENSATVS, prædensus factus. Plin. l. 9. c. 33.

PRAEDIATORES, χωροπρᾶται, periti iuris ad prædia pertinentis. Ci. Att. l. 12. Apuleius prædiator liberalis.

PRAEDIATORIVS, a, um, περὶ χωρίῳ, quod ad prædium pertinet: vt, Ius prædiatorium. Cic. pro Balbo: Cum de iure prædiatorio consuleretur, consultores suos ad Turium & Casellium prædiatores reijciebat.

PRAEDIATVS, prædiis munitus. Apuleius l. Flor.

PRAEDICABILIS, & hoc bile, prædicatione dignum. Cice. 5. Tusc. Nec in misera vita quicquam est prædicabile, aut gloriandum.

PRAEDICATIO, commemoratio, laudatio. Pli. l. 35. cap. 3. & l. 10. cap. 10. Prædicatione, ut palam est.

PRAEDICAMENTA, κατηγορίαι, in dialecticis dicuntur, quæ Quinct. l. 3. c. 7. Elementa decem vocat.

PRAEDICATOR, laudator, diuulgator. Cic. pro Balbo: Qui sui iudicij, sui beneficij voluit me esse prædicatorem.

PRAEDICATVM, τὸ κατηγορούμενον, dialectici dicunt, quod grammatici Appositum vocant, quod prædicatur, idest dicitur de subiecto.

PRAEDICO, cas, *Predicare*, ἀναγορεύω, publice dico, celebro, laudo. Ter. An. Actum est, siquidem hæc vera prædicat. Cic. Att. lib. 9. Prædicat palam, se largitione superiorem, quàm hunc, fore. Cæs. 2. Bel. Cic. Sæpe ex tribunali prædicauit, aduersa Cæsarem prælia fecisse. Cic. Luceio: Ignosces mihi de me ipso aliquid prædicanti. Sal. Ipsum Crassum ego postea prædicantem audiui, tantam illam contumeliam sibi à Cicerone impositam. Prædicat item præco, dum aliquid palam pronunciat. Cic. pro Quin. De quo homine præconis vox prædicat, & pretium conficit.

PRAEDICO, pen. cor. *Predire*, προλέγω, ante dico. Ter. In An. Ne temere facias, neque tu haud dicas, tibi non prædictum, caue.

PRAEDICTIO, πρόγνωσις, quod prædicitur, siue prænunciatur. Cic. lib. 1 de Diui. Vatum furibundas prædictiones audiendas putauerunt.

PRAEDICTVS, a, um, ante dictum. Cic. 4. Acad.

PRAEDICTVM, cti, Cice. de Diuinat. Panætius astrologorum prædicta reiecit.

PRAEDIOLVM, li, γήδιον, paruum prædium. Cic. Cœl. Mea prædiola tibi nota sunt. Idem Att. lib. 16. Aedificata belle prædiola.

PRAEDISCO, is, προμανθάνω, ante disco. Virg. 1. Geor.

PRAEDITVS, a, um, *Ornato*, participium est sine verbi origine, latissimum in oratione vsum habens, variamq; significationem pro ratione rei per ablatiuum, quem post se habet, significatæ. nam cum dicimus, Præditus virtute, Præditus ingenio, idem est, quod ornatus. Rursus cum aliquem prauis moribus, oris fœditate præditum dicimus, idem est quod pollutus, contaminatus. Interdum idem est quod affectus: vt cum morbo mœrore ve quempiam affectũ dicimus. Cic. pro Archia: Gloria ingenij summi præditus. Idem 2. Verr. Homo singulari cupiditate, audacia, scelere præditus. Pro Rabirio Post. Senectute affectus, morbo prędıtus. Pro Mur. Lacrymis ac mœrore præditus.

PRAEDIVES, cis, πολυπλούσιος, valde diues. Suet. de Cla. gram. Equite Romano prædiuite. Oui. 6. Met. Tuq; tulit prędiuite cornu Autumnum. Aula prædiues. Claud. 2. Rufinũ.

PRAEDIVINO, as, *Indouinare*, προμαντεύομαι, rem euenturam diuino. Plin. lib. 1. cap. 12. Prædiuinat apes imbres. Prædiuinatio. Plin. lib. 8. cap. 25.

PRAEDIVINVS, a, um, valde diuinus. Plin. lib. 37. cap. 10.

PRAEDIVM, dij, *Possessione, podere*, χωρίον, nomen est tam rusticis, quàm vrbanis possessionibus commune: à Præstando (si Varroni lib. 4. de lin. lat. credimus) deductum: quòd pignori data mancipijs fidem præstent. Cic. 3. Off. de iure prædiorũ sancitum est apud nos iure ciuili, vt in ijs vendendis vitia dicerentur, quæ nota essent. Idem pro Rosc. Am. Fructuosa prædia colẽda pater filio tradiderat. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Seruius oppidius Comisi duo prædia diues, Antiquo censu, natis diuisit duobus Fertur. Prædiorum itaque nomine veniũt tam vrbanæ possessiones, quam rusticæ, & suburbanæ, hoc est, vrbi proximæ. Vnde extant tituli aliquot apud Iurisconsultos de Seruituribus vrbanorum prædiorum, & rusticorum, & vtrisque communibus. Ager autem proprie dicitur locus in rure, quem colimus. Aruum, ea pars agri, quæ sementi datur. Fundus etiã pars agri est. singula enim prata, vineæ, hoc ci, oliuera, pomaria, piscatoria loca, siue villam atque ædificium, siue piscinam, siue viuaria habeant, siue non habeãt, singula fundi sunt, & hoc in agro duntaxat. nam in vrbe, oppido, vico, castello, quicquid tale est, Prædium vocatur: Est itaque Fũdus rustica possessio: Prædium & vrbana, & rustica. Possessio generale nomen est. nam & tabernæ, & hospitia, & horrea in vrbe possessiones dicuntur, & generaliter omnia immobilia.

PRAEDO, donis, *Corsale, ladro*, λῃστὴς, πειρατὴς, qui iter facientes terra mari ve spoliat. Pli. l. 16. c. 4. Germaniæ prædones singulis arboribus cauatis nauigant. Hor. 1. Ser. Sat. 1. Fugiẽs hic decidit acrem Prædonum in turbam. Prædonulus à Catone vsurpatur.

PRAEDOR, prædaris, *Depredare*, λῄζω, λεηλατέω, diripio, vi aufero. Ci. 3. Ver. Tuus apparitor de aratorum bonis prædabitur. Idem 3. Ver. Cũ esset apertissime prædatus. Oui. 2. Am. el. 3. Quæ me nuper prædata puella est, Aut amet, aut faciat, cur ego semper amem.

PRAEDOMO, mas, pen. cor. ante domo. Sen. epist. 114.

PRAEDVCO, is, ante duco. Plin. li. 35. cap. 16. Si æra præducantur, violaceum reddit colorem. Tacit. lib. 14. Neque fossam neque vallum præduxerunt. Præducere fossam homini obsesso, pro circumuallare, Senec. l. 2. de Ira.

PRAEDVLCIS,& hoc prædulce,valde dulcis. Pli.l.12. c.5.Fructus per folia folibus coctus prædulci fapore.Claud.Paneg. 5.Luxuries prædulce malũ.Stat.5. Syl. Tyrrhenæ volucres nautis prædulce minãtur.Vir.11.Aen.Haud ignarus eram, quãtum noua gloria in armis, Et prædulce decus primo certamine poffet.

PRAEDVRO,as,ὑπερσκληρύνω,valde durum facio.Col.l.3.de rubrica.neque humentem fodere poffis,quòd fit glutinofiffima;nec nimium ficcam,quia nimium præduratur.

PRAEDVRVS,a,um,valde durus.Col.l.6.c.2.Illa ætas adhuc tenera eft,hæc iam prædura.Virg.2.Ge.Corporaq; agrefti nudat prædura paleftra.Idẽ.10. Aen. Præduru vlcibus. Orfeo.

PRAEEO,præis,Andare inanzi, προάγω, προοδοιπορῶ,καθηγοῦμαι,ante eo.Liui.5.Prçierat Aruns Tarquinius filius regis. Præire,verba,eft,certam verborum formulam alicui dictare,quam ille totidem referat verbis. folebant enim veteres ad execrationes,vel deuotiones hoftilis exercitus,& ad fœdera percutienda,fimilesq; publicos ritus peragẽdos, certã verborum formulam habere conceptam,quod Carmen vocabant,à qua ne minima quidem fyllaba recedere licebat. Itaque ne imperatores, qui fe, hoftilemq; exercitum erant execraturi,aut ij per quos fœdera faciebantur,in proferendis formulis laberẽtur,adhibebatur pontifex, aut facerdos, qui verba præiret,ideft conceptam verborum formulam dictaret,quã alter totidem verbis repeteret. Sic præire verba iurifiurandi,dicitur,qui iufiurandi verba concipit,& iuraturo dictat.Budæus.Præire,eft verba præfari, & Subfequi eft dictata verba pronuntiare.Liui.8.Pontifex publicus populi Romani præi verba,quibus me pro legionibus deuoueã. Gel.l.14.c.2.Si de omni officio iudicis præire tibi me vis. Ideft,pronunciare quod fequaris. Præire verba de fcripto, quid fit,declarat Budæus his verbis:Præire hodie verba dãnationis actuarij,aut eorum vicarij carnifici folent, cum dãnati facinorofi ad fupplicia trahuntur, fed de fcripto id faciunt. Præiens,præeuntis. Ouid.8.Met.Et dijs præeuntibus, ambo Membra leuant baculis.

PRAEFACILIS, le, valde facilis. Pla. in Epid. De præfacili exora.

PRAEFARI,Parlare inãzi,προοιμιάζειν,προλέγειν, ante fari, pro loqui.Col.in Præfat. l. 1. Quas ordine fuo perfequar, cum præfatus fuero,quæ reor ad vniuerfam difciplinam pertinere.Cic.de Vniu.Quæ de deorum natura præfati fumus. Præfati diuos. Vir.11. Aen. Vbi Seruius: Prçfatus diuos,more antiquo:nam maiores nullam orationem,nifi inuocatis numinibus,inchoabant. Catul. Argo. Talia præfantes quondam felicia Pelei Carmina. Præfari honorem dicimur, cum rem non fatis honeftam dicturi,aliquot verbis præmiffis mollimus.Cic.Pæto.l.9.Si dicimus,Ille patrem ftrangulauit, honorem non præfamur:fin de Aurelia aliquid,aut Lollia,honos præfandus.

PRAEFATIO,Prefattione,proemio,πρόλογος,προοίμιον, à præfando deducitur,& fignificat id,quod præloquimur ante,quam ad rem veniamus. Pli.l.11.c.5.Inchoata præfatione religiofa.Mar.l.3.Perfrixiffe tuas quefta eft præfatio fauces. Cic. 5.Verr.Quæ præfatio tuæ donationis fuit?

PRAEFECTORIVS,præfectura perfunctus. Vlp. de fenatoribus lib. 1.

PRAEFECTVRA,ę,ἐπαρχία,officium,vel dignitas Præfecti.Cic.de Nat.de.E' præfectura Reatina Romam venienti. Idẽ Att.l.5.prçfecturam petiuit.Dicuntur etiam prçfecturç tractus quidam regionum,fingulis parentes Prçfectis. Feftus: Prçfecturç eç appellantur in Italia,in quibus & ius dicebatur,& nundinç agebantur,quarumq; quçdam erat refp. neque tamen magiftratus fuos habebant,fed quotannis ad eas Prçfecti mittebantur,qui eis ius dicerent.

PRAEFECTVS,cti,fubft.Prefetto,capitano,ἔπαρχος,qui rei alicui prçficitur.vt,prçfectus moribus dicit, qui ad componẽdos mores eft conftitutus. Cic.ad Papir.l.9.Quandiu erit nofter hic prçfectus moribus.Idem pro Clu.Tu es prçfectus moribus. Prçfectus vigilum,cui difponendorum per vrbis regiones vigilum cura incumbit. Præfectus vrbi, Gel.l. 13.ca.16. Præfecti regij,Li.36. Præfectus annonæ, Liu. 4. Præfectus claffis,Cic.7.Ver.Præfectus libidinum, poft red. in fenatu.

PRAEFECTVS prçtorio,τῶν βασιλείων ἔπαρχοι,talis apud Cçfares erat,qualis olim apud reges Tribunus celerũ, & apud dictatores Magifter equitum.Gerebat enim fecundas partes poft Cæfarem,præeratq; difciplinæ publicæ emendandæ,Caffiodorus epi.li.6.Poteftati.Præfecti Prætorio nulla dignitas eft æqualis,Vice facra iudicat. Nullus ei miles fori auctoritate præfcribit,excepto. Officiali Magiftri militum. Curiales etiam verberat.In officio fuo ius retinet fingulare:& talibus, tantifq; nofcitur iubere, quod prouinciarum non auderent iudices in qualibet parte contemnere.

PRAEFERICVLVM,à præfero,vas æneum fine anfa, patens veluti peluis,quod præferre in facrificijs folebant. Feftus.

PRAEFERO,prçfers,Preponere,ante fero.Pli.epift.112.Lumen, quod fibi maiores fui prætuliffent,pofteris præferret. Cic. 6.Verr.Sinistra mano retinebat arcum,dextra ardentem facem præferebat.Aliquando præpono.Cic.pro leg. Man.Salutem reip.fuis commodis præferre.Idem dicto, facto, aut geftu animi affectum oftendo. Liuius, Vultus tuus nefcio quod ingens malum præfert. Curtius. Vultu & oculis & motum præferens animi.

PRAEFEROX,cis,valde ferox.Liuius.5.Præferocea legatos.

PRAEFERRATVS,a,um,Ferrato in cima, quod in cacumine habet ferrum: vt Hafta prçferrata,quç cufpidem habet ferreã: Pilum præferratum,quod ferrum habet in fummitate. Pli. 28 ca.10.

PRAEFERVIDVS, valde feruidus: vt, Ira præferuida. Liui. 9. Trux & præferuida ira. Col.l.3.c.5.

PRAEFESTINO,as,προσπεύδω,ante tẽpus feftino, Plau. Rud. Liu.13.c.Col.l.55.c.2. Hinc præfeftine, celeriter. Plau.in Rud.Et præfeftinatim,idem Sifenna hift.l.4.

PRAEFICA,æ,pen.cor.mulier in funere conducta ad lamentabilem cantum,quæ defuncti facta laudat. ita dicta, quafi in hoc ipfum præfecta. Neuius:Præfica fi mortuum laudat.

PRAEFICIO,is,Preporre,ἐφίστημι,προΐσταμαι,ἐπιτρέπω, ex Præ, & facio,præpono. Ter.Eun.Chereã ei rei præfecimus. Liu. 4.Quos pro centurionibus fibi prçfecerant. Oui.1.de Arte: Me venus artificem tenero præfecit Amori.Cic.4.Ver. An aliquem curatorem præficere,qui ftatuis faciũdis præfecti, ἐπάρχοντες,ἐπιστάται,προστάται.qui alicui rei agendæ præpofiti funt,vt Præfecti vrbium.Magiftratus eorum præfectura,σατραπεία,ἐπαρχία,dicitur.Plau. in Am. Phi.præfectus Thebanis legionibus.

PRAEFIDO,is,ere,valde fidere. Cic.2.Off. Homines fecundis rebus effrænatos,fibiq; præfidentes.

PRAEFIGO,figis,pen.pro. Ficcare innanti, προπήγνυμι, ante figo. Plin.l.33.c.4. Lineas itineri præfigunt. Liui. 26. Iacula quaternos longa pedes, præfixo ferro. Nonnunquam pro præcludo. Virg. 3. Ge. Primaq; ferratis præfigunt ora capiftris.

PRAEFIGVRO,ὑποτυπόω,repræfento.Lact.l.6.

PRAEFINIO,finis,Prefinire,determinare,προορίζω, antep pr. prçfcribo,determino, vel limites præfigo. Cic. Mario: Sed co vidifti multum,quòd prçfinifti,quo ne pluris emerem. Idem pro Rofc.Quæ dies in lege præfinita eft. Hinc aduerbium Præfinito. Ter.in Hec.Illi haud licebat,nifi præfinito loqui ideft quæ illa Præfiniffet.

PRAEFLOREO,es,προανθέω,ante floreo. Pli.l.16.c.19.

PRAEFLORO,ras,προκαταβλίζω,prælibo.Gel.

PRAEFLVO,ante fluo,προρρέω,vel præter fluo. Pli.l.4.c.5. Præfluente Alpheo amne.

PRAEFOCO,cas, pen. pro. ἄγχω, ἀποπνίγω,fpiritum obftructis faucibus intercludo. Ouid. in Ibin: Præforent animæ Gnoffia mella viã. Hinc Præfocationes vuluæ, τὰ ὑστερικὰ, vteri affectus dicuntur,fenfum pulfumq; per interualla intercipientes, ita vt ij laborantes immobiles iaceant, mortuis fimillimæ, nifi quòd circa mediam corporis partem caloris nonnihil retineant.

PRAEFODIO,præfodis,pen. cor. προορύσσω, ante fodio. Virg. 11. Aen. Præfodiunt alij portas. Vbi Seruius: Præfodiũt, ideft,ante portam foffas faciunt. Ouid. 13. Met. Oftendit, quod iam præfoderat, aurum. ideft,quod antea defoderat.

PRAEFOECVNDVS,a,um,πολυφόρος,valde fœcundus. Plin.l. 26 cap.17.

PRAEFORMIDO,as,valde formido. Quinct.l.4.c.5.

PRAEFORMO,as,προτυπόω,ante, vel prius formo. Quinct.l. 1.c.7.Incipientibus danda erit velut præformata materia fecũdum cuiufque vires.Idem Silius l.7.Atque his præformat dictis,fingitq; monendo.

PRAEFRACTVS,a,um,Rotto prima,oftinato, διάρρηκτος, προκατάρρηκτος, idem quod fractus:fiue ante, vel prius fractus. Ouid.12.Met.Præfractam mifit in hoftem. Col.l.5.Et præfractas ftirpes refodiat,ac profequat. Celf.l.5. Surculus corpori infixus fi præfractus eft, euocandus eft, Præfractus, durus,& inflexibilis. Val.Max.l.6.Charõdæ Tyrij præfractior & abfciffior iuftitia. Cic. in Ora. Thucydides præfractior, nec fatis,vt ita dicam,rotundus.Inde Præfracte, obftinate, Cice. lib. 3. Off. Cato nimis præfracte videbatur ærarium defendere.

PRAEFRIGIDVS,περίψυχρος,valde frigidus. Pli.l. 17. Prçfrigido fitu.Ouid.4.de Pon. Prçfrigidus Aufter.

PRAEFRINGO,is,Rompere,προκαταρρήγνυμι, partem anteriorem frango. Plautus Milit. Pugno præfregifti brachium. Liui.8. Haftas præfregiffent.

PRAEFVLCIO, is, *Soffrutare*, προερείζω, προερείδω, præmunio, fulcio. Plau. Pse. Vel ego omnibus paruis, magnisq; miserijs præfulcior. Cic. Att. lib. 5. Illud præfulci, atque præmuni, vt simus annui.

PRAEFVLGVRO, as, Val. Flac. Arg. 3. Strictoq; vias præfulgurat ense. Hoc est, vibrando ensem vias coruscare facit.

PRAEFVLGEO, es, περιστίλβω, præter modum fulgeo. Lib. 3. ad Her. Ne aut obcæcentur tenebris imagines, aut splendore præfulgeant. Virg. 8. Aen. Quem fulua leonis Pellis obit totum præfulgens vnguibus aureis. Interdum ante fulgeo, præluceo.

PRAEFVRNIVM, nij, os patens furni, quo ligna in fornacem induntur, & deinde obstruitur. Cato cap. 38. Ventus ad præfurnium caueto ne accedat.

PRAEGELIDVS, a, um, περίκρυσερὸς, nimis frigidus. Colum. li. 2. Locis prægelidis ac niuosis recte committitur.

PRAEGERMINO, as, προβλαστάνω, ante germino. Pli. l. 18. c. 19.

PRAEGESTIO, is, *Desiderar molto*, ὑπερπροθυμοῦμαι, valde gestio percupio. Cic pro Cœlio: Prægestit animus videre lautos iuuenes. Catul. Argo. Dum aliquid cupiens animus prægestit apisci, Nil metuunt iurare.

PRAEGIGNO, προγεννάω, ante gigno. Plau. in Pseu. Nolebam ex me morem prægigni malum.

PRAEGNANS, is, *Pregna, grauida*, ἔγκυος, ἐγκύμων, proprie dicitur, quæ grauida est, quæq; iam occupata est in generando, quod conceperit. Cic. 1. de Diuin. Cum prægnans hunc ipsum Dionysium aluo contineret. Vxor prægnans, Cic pro Clu. Dicitur etiam de brutis. Varr. l. 2 de re rust. c. 4. de suibus loquens: Quatuor menses est prægnans. Canis prægnans, Hora. 3. Car. Item de arboribus, Plin. l. 12. c. 14. Prægnans autem arbor, vel etiam Fœta tunc dicitur, cum humorem, & succum sibi familiarem exuxit, necdum in folia, aut flores propagauit. Hinc Prægnatio, Var. de re rust.

PRAEGRANDIS, de, περιμεγέθης, valde grandis. Ci. 6. Ver. Vas vinariū ex vna gēma prægrādi. Pl. li. c. 13. Prægrādes aures.

PRAEGRAVIS, & hoc prægraue, pe. co. *Molto graue*, ὑπέρβαρυς, valde grauis. Plin. lib. 8. c. 11.

PRAEGRAVO, uas, *Grauare sopra modo*, ὑπερβαρύνω, supra modū grauo, siue grauem admodum facio, & molestus sum Pli. li. 17. cap. 22. Ne prægrauet fructus parte aliqua. Accipitur propondero. Sueto. in Cæs. Prægrauant cætera facta, dictaq; eius.

PRAEGREDIOR, eris, *Andare inanti*, προέρχομαι, ante eo. Liu. 10. Qui lictores prægredi viderunt. Ponitur aliquando pro prætergredior. Pli. l. 28. c. 8. Declinant ad dextram, vt prægressi hominis vestigium occupent. Prægredi alios, est antecellere. Sal. ad Cæs. de rep. ordi. Qui tantū alios prægressus es, vt prius defessi sint homines laudādo facta tua, quàm tu laude digna faciendo. Prægrediens, tis, præcedens. Suet. in Tib. Drusum in Germaniā amisit, cuius corpus pedibus toto itinere prægrediens Romam vsque peruexit. Prægressio. Cic. de Fato. Vt nihil fieret nisi prægressione caussæ.

PRAEGVSTO, as, προγεύομαι, ante gusto. Plin. li. 28. c. 3. Nec nisi prægustatos cibos sumente. Prægustator, προγευστὴς, qui cibos principis prægustat. Suet. in Claud Prægustator libidinum, Cic. pro domo.

PRAEHENDO, dis, di, sum, & per syncopem Prændo, *Prendere, pigliare*, λαμβάνω, capio. Cicero pro Quintio: Seruulū vnum quem ille præhenderat, abducit. Ouid. de Medicamine faciei: Arentisq; rosæ, quantum manus vna prehendat. Vir. 6. Aen. Italiæ fugientis prændimus oras. Cato de re rust. cap. 116. Arundine prænde tibi viridē. Hinc præhensus & Prænsus. Gel. Noct. Atti. l. 11. Seruos item furti manifesti præhēsos verberibus affici. Sen. i Troa. Sic ille dextra prēnsus hostili puer feroa. Item duo frequentatiua Præhenso, & Prænso, quæ proprie de supplicibus dicuntur, & candidatis, cum magistrum aliquem ambientes, suffragatorum manus præhendunt. Liui. l. 3. Cum multa indignitate præhensabat singulos. Cic. Atti. l. 11. Prænsat vnus P. Galba sine fuco, ac fallacijs. Virg. 2. Aen. Prænsant fastigia dextris. Prænsare consilium, idem quod capere consilium. Liui. 22. Ad consilium prænsandum tempus opus esse. Prænsatio. Cic. Att. l. 1. Fuit illius hæc præpropera prænsantio.

PRAEIACEO, p. c. *Giacere inanzi*, πρόκειμαι, ante iaceo. Pl. l. 3. c. 4. Præiacētibus stagnis. Tac. l. 12. Cāpo qui castris præiacet.

PRAEIACIO, is, *Gettare inanzi, opporre*, προβάλλω, ante iacio, oppono. Col. l. 9. Præiaciuntur in gyrum moles.

PRAEIVDICIVM, cij, *Pregiudicio*, προκατάγνωσις, vt inquit Asconius, dicitur res, quæ cum statuta fuerit, affert iudicaturis exemplum, quod sequantur in eadem causa, vel paribus caussis. iudicium autē, res, quæ causam, litemq; determinat. Cic. pro Clu. Duobus præiudicijs iam dānatus. Idem 5. Ver. De quo nō præiudicium, sed plane iudiciū iam factum putatur.

PRAEIVDICO, *Pregiudicare*, προκαταγινώσκω, ante tempus iudico. Brutus ad Ciceronem: Quod nōdum senatus censuit, nec populus iussit, id arroganter non præiudico. Interdum est præiudicium facere. Cic. l. 3. de Leg. Exponant, quid in magistratu gesserint, deq; ijs censores præiudicent. Præiudicatus, a, um, partic. vt, Euentus belli præiudicatus, apud Liu. l. 42. Cic. pro Clu. Cognoscite iam, ita reum citatum esse illum, vt, re semel atque iterum præiudicata, condemnatus in iudicium venerit. Præiudicatio. Quinct. l. 4. ca. 2. Præiudicatione senatus damnatus esset Milo.

PRAEIVVO, as, pen. c, ante iuuo. Tacit. l. 18. Et credebatur assiduitatem eius fidem præiuuisse, domo, agrisq; pignori acceptis.

PRAELABOR, penult. produ. Prælaberis, παραρρέω, ante labor, præterfluo. Col. l. 11. c. 1. Prælabentis temporis fuga quàm sit irreparabilis, quis dubitet? Cic. 1. de Nat. deo, Pisces quorum alter paulo prælabitur ante. Lucan. li. 6. Quoq; modo Romæ prolapsus mœnia Tybris.

PRAELAMBO, προλείχω, προλιχμῶμαι, ante lambo, prægusto. Horat. 2 Ser. Sat. 2. Prælambens omne, quod affert.

PRAELEGO, gis, pen. cor. *Leggere inanzi ad alcuno*, προαναγινώσκω, ante lego, vt solent preceptores suis discipulis. Quinct. l. 1. c. 14. Pueris quæ maxime ingenium alant, prælegenda. Hinc Prælectio, Quinct. l. 1. c. 2. Et Prælector, Gel. l. 18. c. 5. Prælego, prætervehor, Tacit. 5. Campaniam prælegebat, ambiguus an vrbem intraret.

PRAELIARIS, & hoc præliare, *Cosa da guerra*, μαχητικός, ἀψιμαχικὸς, quod, ad prælium pertinet. Plaut. Curc. Meæ pugnæ præliares obiectæ iacent. Præliares dies, quibus fas est hostē bello lacessere, vel ablata repetere. solebant enim Romani, quoties ipsi bellum inferrent, certum dierum ad conferendum prælium delectum habere.

PRAELIBO, as, p. p. προλείβω, ante libo, & degusto. Stat. 3. Syl. Care puer, superis qui prælibare verēdum Nectar. Vultum, & pectora alicuius prælibare visu, Stat. 1. Achil.

PRAELICENTER, nimis licenter. Verba finxit prælicenter.

PRAELIGANEVM VINVM, apud Catonem à præligendo dicitur: quod vel præmaturum est, vel præ omnibus legitur. Cato de re rust. cap. 23. Vuas miscellas ad vinum præliganeum legito.

PRAELIGO, gas, pen. cor. ab interiori parte ligo. Liuius 22. Arida sarmenta præligantur cornibus boum. Ci. 2. Inuent. Os obuolutum folliculo, & præligatum.

PRAELIOR, aris, *Combattere*, μάχομαι, dimico. Cæs. lib. 2. Bel. Gal. In fluminis ripis præliabantur. Translate, pro contendere verbis. Cic. Att. l. 2. Acriter, & vehementer præliatus sum. Prælians, tis. Cice. 2. Diuin. Eudemus prælians ad Syracusas occidit.

PRAELIVM, lij, *Guerra, giornata, conflitto*, μάχη, ἀψιμαχία, συμβολὴ, conflictus, dimicatio, certamen, pugna: à premendo, vt quidam putant, dictum, quòd in dimicando hostes inuicem premant: quanquam non desunt, qui à prælo deduci malint, quòd in dimicationibus è corporibus sanguis profluat, non secus atque mustum è prælis. Vir. 6. Ecl. Cum canerem reges, & prælia, Cynthius aurem Vellit. Audere in prælia. 1. Aen. Quos vbi confertos audere in prælia vidi. Cic. 2. Orat. Cum prælia præclara fecisset. Idem 2. de Nat. deo. Cum A. Postumius cum Octauio Mamilio prælio dimicaret. Vir. 3. Geor. Prælij appellationem honesta metaphora ad coitum transtulit. Si quando ad prælia ventū est, Vt quondam in stipulis magnum sine viribus ignis Incassum furit.

PRAELONGVS, ga, gum, ὑπέρμακρος, valde longus. Liuius 22. Prælongi, ac sine mucronibus. Quinct. lib. 6. cap. 4. Quale refert Cic. de homine prælongo. Prælongo, as, prælongum facio. Plin. lib. 11. cap. 2.

PRAELOQVOR, προλαλέω, προλέγω, āte loquor. Pl epist. 174.

PRAELVCEO, ces, *Lucere inanzi*, προφαίνω, ante luceo. Mart. lib. 11. præluxere faces. Pl. l. 31. c. 10. Ardere videtur adeo, vt baculum ita præluceat. Prælucere alicui, est præferre facem. Suet. in Aug. Cum fulgur seruum prælucentem exanimasset. Pli. de viris illust. Duillio concessum est, vt prælucente funali, & præcinente tibicine, à cœna publice rediret. Per metaphoram luce, i. claritate & nobilitate superare. In Sal. Ego maioribus meis virtute mea præluxi. Hor. 1. Epist. 1. Nullus in orbe locus Baijs prælucet amœnis. i. amœnior est. Prælucidus, valde lucidus. Plin. l. 37. cap. 6.

PRAELVDIVM, dij, *Ricercata*, προοίμιον, proprie est præcentio illa quæ ante cantum legitimum fauoris emerendi gratia à citharedis solet præmitti. generalius accipitur pro quouis initio rei seræ præmisso. Præludium & portentum, metaphorice in malam partem. Cice. 4. Phil. Præludium illud & portentum L. Antonius, insigne odium omnium hominum, &c.

PRAELVDO, is, προπαίζω, ante ludo, leue quiddam, sed maioris rei initium præmitto. Virg. l. 3. Ge. Et sparsa ad pugnam præludit arena. Sene. Epist. 103. Illi meliori viræ præluditur. Hinc prælusio Præludium. Plin. Epist. 99.

PRAELVM, præli, Torchio, torcolo, ληνὸς, trabs illa in torculari, qua vua calcata premitur: Torcular autem dicitur tota illa structura, qua ad liquorem exprimendum vtimur. Lacus autem, vas illud, in quod mustum de torculari influit. Dictum Prælum (vt quibusdam placet) à præluendo, quòd humore profluente præluatur, idest, madefiat. Alij potius à premendo deduci volunt, vnde & sine diphthongo scribere malunt. Quæ quidem deriuatio verisimilior videretur, nisi reclamaret primæ syllabæ quantitas, quæ in dictione Prælum producitur, cum in verbo Premo corripiatur. sed hoc omnino insolitum non est, deriuatiuum à primogenij quantitate discrepare. Vir. 1. Ge. Colaq; prælorum fumosis deripe tectis. Cato. c. 32. Prelum de sapino atra potissimum facito.

PRAELVMBO, bas, ἀποσφύζω, lumbos præstringo. Næuius: Vindemiatoribus, vt citat Non. cœpit vnumquenque prælumbare fustibus.

PRAELVSTRIS, stre, ὑπερλαμπρός, valde illustris. Ouid. 3. Trist. Viue tibi, quantumq; potes, prælustria vita.

PRAEMANDO, das, προεντέλλομαι, ante mando. Vatinius Cic. li. 5. Vt conquireretur, præmandaui.

PRAE MANIBVS, In pronto, alle mani, μετὰ χεῖρας, in promptu, ad manum. Gel. Quod præ manibus est, ponemus. Apul.

PRAEMATVRVS, ra, rum, πρώιμος, ante tẽpus maturus, præcox: proprie de fructibus dicitur, qui ante alios maturescũt. Col. l. 11. ca. 3. Qui præmaturum fructum cucumeris habere volet. Transfertur & ad alia: vt, Præmatura senectus, idest præcipitata, legitimumq; tempus præuertẽs. Præmatura mors. immatura, & quæ ante tempus venit. Plin. l. 7. c. 51. Senilem iuuentam Præmaturæ mortis esse, signum. Hinc Præmature, immature, & ante tempus legitimum. Plau. in Most. Præmature vita careo, idest, mortuus sum ante tempus.

PRAEMEDICATVS, ta, tum, pharmacis aut incantatione præmunitus. Ouid. epist. 12. Isset anhelatos non præmedicatus in ignes.

PRAEMEDITOR, aris, Discorrere, considerare innanti, προμελετάω, prius meditor, præcogito. Cic. Att. l. 6. Ex qua me fingere possim, & præmeditari, quo animo accedam ad vrbem. Idẽ 11. Phil. Est enim sapientis, quicquid homini accidere possit, id præmeditari, Ad Heren. l. 2. Si reus nihil horum fecerit, accusator dicet eũ vsque præmeditatum fuisse, quid sibi esset vsu venturum. Plau. Epid. Vt parare eam præmeditatã meis dolis, astutijsq; onustam mittam.

PRAEMEDITATIO, προμελέτησις, est meditatio, & cognitio rei futuræ. Cic. 3. Tusc. Hæc præmeditatio futurorum malorum lenit eorum aduentum, quæ venientia longe ante videris.

PRAEMERCOR, aris, προωνέομαι, prius emo. Plau. in Epid. Istã gnato tuo sumus præmercati, Pli. l. 31. c. 2.

PRAEMESSVM, ssi, ἀπαρχὴ, quod prælibationis caussa præmetitur: vt spicæ, quas primo demessas sacrificabant Cereri. Festus.

PRAEMETIOR, iris, προμετρέω, ante metior. Vnde Præmensus participium. Tibul. l. 3. El. 3. Præmensæ defunctus tempora lucis.

PRAEMETVO, προφοβοῦμαι, ante metuo. Lucr. l. 3.

PRAEMIGRO, προμετοικίζω, ante migro. Pli. l. 8. c. 28.

PRAEMITTO, tis, προπέμπω, ante mitto. Cic. 2. Off. Præmittebat de stipatoribus suis. Virg. 1. Aen. Rapidum ad naues præmittit Achatem. Præmissus, a, um, 9. Aen. Præmissi equites ex vrbe Latina.

PRAEMIVM, mij, Premio, γέρας, quod pro recte factis datur. Cic. e. Att. Solon rẽp. duabus rebus contineri dixit, præmio, & pœna. Idem de Orat. Legibus & præmia proposita sunt virtutibus, & supplicia vitijs. In ludis quoque, & certaminibus præmia dicuntur, quæ proponũtur victoribus. Virg. 5. Aen. Protinus Aeneas celeri certare sagitta Inuitat, qui forte velint, & præmia ponit. Accipitur aliquando in deteriorem partem pro sceleris mercede. Cice. de Prou. cons. Prouinciæ, quas pestiferi illi consules pro euersæ reip. præmijs occupauerunt. Idem in Pis. Totam rẽp. prouinciæ præmio vendidisti. Aliquando præmium pro pecunia. Næuius. Præmiosum marsupium reliqui domi. Hinc Præmiosus, pecuniosus. Accius, Diuitem ac præmiosum auum.

PRAEMIOR, aris, Suet. in Tito Vespas.

PRAEMODEROR, προρρυθμίζω, ante moderor. Gel. l. 7. c. 9.

PRAEMODVM, aduerb. supra modum. Gel. l. 7. c. 7.

PRAEMOLESTIA, æ, molestia ex malo, quod imminere putamus, anticipata. Cic. 4. Tusc. Alij metum præmolestiam appellabant.

PRAEMOLIOR, iris, Preparare, προκατασκευάζω, ante molior, vel præparo. Liuius. 28. Præmoliendas ratus iam res.

PRAEMOLLIO, is, προμαλάττω, ante mollio. vnde Præmollitus, partic. Quinct. l. 2. c. 7. Frustra sparseris semina, nisi illa præmollitus fouerit sulcus. Idem l. 6. c. 5.

PRAEMOLLIS, le, valde mollis. Pli. l. 11. ca. 37. Cor palpitat, præmolli opertum membranæ inuolucro. Idem. l. 9. ca. 51. Parit oua præmollia.

PRAEMONEO, nes, pen. cor. Ammonire innanti, ὑπομιμνήσκω, ante moneo. Col. l. 1. Ideo præmoneo, ne villicum ex eo genere seruorũ qui corpore placuerunt, instituamus. Liuius. 21. Cũ aruspices ad imperatorẽ id pertinere prodigiũ præmonuissent. Cic. 5. Verr. Animo sane beneuolo, vt magnopere cauerem, præmonebat. Præmonitus, a, um, Pli. l. 16. c. 39. Arbor fatalis excidio vrbis præmonitæ oraculo. Præmonitus, us, pro prædictione. Val. Max. l. 1. c. 6. Deorum spreti præmonitus excandescunt. Ouid. 15. Met. Non tamen insidias, venturaq; vincere fata Præmonitus potuere deum.

PRAEMONSTRO, as, προδεικνύω, ante monstro, doceo. Plau. in Mil. Hoc ei præmonstra & præcipe, Vt teneat consilia nostra. Cic. 1. de Diuin. Ventos præmonstrat sæpe futuros Inflatum mare. Hinc. Præmonstrator, qui docet, quid faciendum sit ante periculum. Ter. in Heaut. Adiutor meus, & monitor, & præmonstrator Chremes.

PRAEMORDEO, es, κατεσθίω, morsu dilacero. Plau. in Tri. Nisi fugissem, medium, credo, præmorsisset.

PRAEMORIOR, eris, ante morior. Pli. l. 7. c. 50. Præmoritur visus, auditus, incessus. Ouid. epist. 8. Aut ego præmoriar, primoq; extinguar in æuo. Præmortuus. Liuius. 1. Scaptium credo, etsi præmortui iam sit pudoris, non facturum.

PRAEMVNIO, is, Fornire innanti, προασφαλίζω, prius munio. Cæsar. 3. Bel. Ciu. Isthmum præmunire instituit. Translate etiã de incorporeis dicitur. Cic. pro Cœlio: Illa, quæ ex accusatorum oratione ne præmuniri iam, & fingi intelligebam, nõ pertimesco. Præmunitio. Cic. 3. de Orat. Præmunitio est ad id, quod aggrediare.

PRAENARRO, προδιηγοῦμαι, ante narro. Ter. Eun.

PRAENATO, as, pen. cor. προνήχομαι, ante nato. Pli. l. 9. c. 45. Prænatãte pisciculo frontem suã spargit. Ponitur aliquãdo pro præterfluere. Virg. 6. Aen. Lethæumq; domos placidas qui prænatat, amnem. Vbi Seruius: Prænatat, præterfluit.

PRAENAVIGO, as, παραπλέω, prænauigo. Pli. l. 6. c. 13.

PRAENESTE, gen. neu. & hæc Prænestis, πραίνεστος, Stephano oppidum Latij edito in loco, naturaq; munito situm, ita dictum (si Stephano credimus) à Prænesto conditore, Latini filio, Vlyssis, & Circes nepote. Alij, ἀπὸ τῶν πρίνων, ab ilicibus, quæ illic abundant, nomen accepisse existimant. Pompeius Festus nominis huius originem ad loci situm refert, quòd montibus præstet. vnde & Altum Præneste à Virg. dicitur. 7. Aen. Fuerunt qui à Cæculo Vulcani filio conditum putarint: quorum sententiæ Virgilius quoque subscribit: Nec Prænestinæ fundator defuit arcis, Vulcano genitum pecora inter inertia regem, Inuentumq; focis, omnis quem credidit ætas, Cæculus Strab. lib. 5. Græcam vrbem esse tradit cuius rei argumentum hoc affert, quod olim Polystephanos dicta fuerit. Habuit hoc oppidum nobilem Fortunæ templum, cuius pauimentum lithostrotis strauit L. Sylla, teste Plin. l. 36. ca. 25. Fœminino genere vsus est, Virg. 8. Aen. Qualis eram cũ primam aciem præneste sub ipsa Strani. Prænestini, pen. pro. habitatores prænestis. Cic. 1. de Diui. Prænestinorum monumenta declarant, Prænestinus, a, um, vt, Dea Prænestina, Ouid. 6. Fast. Sortes Prænestinæ, Cic. de Diuin. Fortuna Prænestina, Lucan. l. 2.

PRAENIMIS, Troppo, ἄγαν, nimis, multum Gel. l. 19. c. 10.

PRAENITEO, valde niteo: vnde Prænitidus, valde nitidus. Pli. lib. 2. ca. 9.

PRAENOSCO, is, Conoscere innanti, προγινώσκω, ante nosco, prædiuino. Cic. 1. de Diu. Possunt futura prænoscere. Prænotio. Cic. 1. de Nat. de. Fateamur, hanc nos habere prænotionem deorum.

PRAENVBILVS, la, lum, ὑπερζοφώδης, valde nubilus, & obscurus. Ouid. 3. Am. Densa prænubilus arbore lucus.

PRAENVNCIO, as, προαγγέλλω, ante nuncio. Terent. in Phor. Prænuncia hanc venturam. Cic. 1. de Diu. Est vis, & natura quædam quæ futura prænunciat.

PRAENVNCIVS, a, um. Cic. 2. de Nat. de. Magnarum calamitatum prænunciæ. Ouid. 3. Trist. El. 5. Hoc vtinam nitidi Solis prænuncius ortus Afferat. Idem. 3. Met. Cladis prænuncia verba futuræ. Idem 2. Fast. An veris prænuncia venit hirundo?

PRAEOCCIDO, dis, pen. cor. ante occido. Pli. l. 18. c. 29.

PRAEOCCVPATIO, προκατάληψις, apud rhetores schema quoddam cũ id, quod ab aduersario nobis obijci posset, ipsi præ-

præripimus, diluimusq́; : vt apud Virgi. 2. Aenei. Neque me Argolica de gente negabo. Et li. 3. Scio me Danais de classibus vnum.

PRAEOCCVPO, as, *Preoccupare, anticipare*, προκαταλαμβάνω, præuenio, anticipo. Li. 4. Vbi vidêt collegas gratiam omnê ad plebem præoccupauisse. Cæs. 6. Bel. Gal. Præoccupauerat animos timor. Cic. 10 Phil. Quas partes ipse mihi sumpseram, eas præoccupauit oratio tua.

PRAEOPTO, as, προαιρέομαι, potius opto. Ter. In Hec. Adeon' pertinaci es animo, vt puerum præoptares perire? Liui. 23. Punicam Romanis societatem atque amicitiam præoptandam esse. Idem 28 Mortem in certamine præoptantes.

PRAEPANDO, ante aperio. Lucr. 2. Clara tuæ possim præpandere lumina menti. Aliquando pro prætendere. Plini. lib. 11. cap. 24.

PRAEPARCVS, valde parcus. Pli. l. 11. c. 29.

PRAEPARATO, aduerbium. Quinct. li. 4. c. 42. Nihil præparato videtur fecisse Milo.

PRAEPARO, as, *Preparar*, προσδοκῶ, παρασκευάζω, ante paro, quæ mihi vtilia fore credo. Cic. l. Off. Ad degendam præparat res necessarias. Præparatus, a, um, Ci. 1. de Inuen. Pœnæ apud inferos sunt impiis præparatę. Idem 1. de Diu. Animo rebus ad tranquillitatem accommodatis præparato.

PRAEPARATIO, nis, Ci. 1. Off.

PRAEPARATVS, us, Gel. l. 18. In præparatu rei rusticæ, per tempestates, pluuiasq́; maturari potest.

PRAEPEDIMENTVM, ti, impedimentum. Plaut. Non fallaciæ præpedimentum obiiciatur.

PRAEPEDIO, dis, secunda syllaba cor. *Impedire*, κωλύω, impedio: quasi pedes vincio. Videtur autem compositum esse ab antiquo verbo Pedio. Pla. in Cas. Timor præpedit dicta linguæ. Teren. Heaut. Gaudio præpediri nimio. Li. 8. Sine modo sese præda præpediant. Morbo præpeditus, Ci. pro Rab.

PRAEPENDEO, es, προκρέμαμαι, ante pendeo. Mart. l. 8.

PRAEPENISSVS, oppidum mediterraneum maioris Mysiæ. Ptol. lib. 5.

PRAEPES, petis, ὠκύς, generis omnis, velox. Vir. 6. Aen. Præpetibus pennis ausus se credere cœlo. Volunt plerique hoc nomen significare velocitatem in altum volantis. Dicebantur & præpetes ab auguribus aues, quæ opportune præuolabant, aut idoneas sedes inspiebant, vt inquit Higinus.

PRAEPESINTHVS, insula maris Aegæi, vna Cycladum. Pli. lib. 4. cap. 12.

PRAEPETO, is, pen. cor. προορμῶ, ante, vel prius peto, idest, vado. Festus: Præpetere dicebant antiqui pro anteire. Hinc Præpes.

PRAEPILATAE HASTAE, δόρατα σιδηρωτά, sunt, quæ ferreas habent cuspides, quasi præferratæ. Præpilatum etiam dicitur vbi non est ferrum, si modo in mucronem acutum sit. Plin. l. 8. c. 6. Ab operariis hastas præpilatas habentibus per circum totum actos. Cornua præpilata, idem lib. 8. ca. 30. de Locustis. Quinct. l. 5. c. 12. Declamationes, quibus ad pugnâ forensem velut præpilatis exerceri solebamus, iam ab illa vera imagine orandi recesserunt.

PRAEPINGVIS, ὑπέρπαχυς, valde pinguis. Colum. lib. 3. Præpingui, & vuida terra. Virg. 3. Aenei. Præpingue solum stagnantis Elori.

PRAEPOLLEO, ὑπερέχω, plurimum polleo. Liui. 8. Gens diuitiis præpollens. Idem l. 5. Virtute, fortunaq́; præpollens.

PRAEPONO, is, *Preporre, anteporre*, προτάσσω, antepono, Præfero. Pla. in Rud. Lucrum præposui sopori. Interdum est prius ponere, tempore præcepto. Sal. in Iugur. Vbicunq; res postulabat, præsidium est præpositum. Aliquando præficere. Cic. pro Lege Man. dixit præpositum bello imperatorem.

PRAEPORTO, as, ante se ferre, vel portare. Lucr. lib. 2. Telaq́; præportant. Interdum præ se ferre, idest, signo aliquo exteriore animi affectum ostendere. Catul. Argon. Frons ex piranctis præportat pectoris iras.

PRAEPOSSVM, præualeo. Tac. l. 21. Macedones præpotuere.

PRAEPOTENS, ὑπέροχος, valde potens. Cice. de Amic. Opes præpotentium excludunt amicitias fideles.

PRAEPOSTERE, peruerse, & ordine conturbato. Cic. 8. Ac.

PRAEPOSTERVS, ra, rum, *Fuor d'ordine*, πρωθύστερος, peruersus, qui rerum ordinem conturbat. Ci. Cassio: Præposteros habes tabellarios.

PRAEPROPERVS, *Frettoloso*, valde celer. Cic. Trebatio: Ex tuis literis cognoui, præproperam festinationem tuam. Li. 27. Cum toto eo bello damnosa, præpropera ac feruida ingenia imperatorum fuissent. Præpropere, nimium celeriter. Liu. 37. Festinans ipse præpropere cum quinque solis nauibus Annibali occurrit.

PRAEPVTIVM, tii, ἀκροβυστία, pellis, quæ glandem, idest, summam colis partê tegit: à præputando, nomen habens, quòd à Iudæis præputaretur, idest, præscinderetur. Iuue. Sa. 14. de Iudæis loquens. Præputia ponunt. Sat. 2. Præputia ducit.

PRAERADIO, as, ὑπεραλάμπω, præluceo. Oui. 6. epi. Præradians stellis signa minora suis.

PRAERADO, abrado. Cato c. 42. Si vitis vitem contingat, vtriusque latus præradito.

PRAERANCIDVS, da, dum, valde rancidus. translate pro exoleto, & iam ingrato. Gel. lib. 13. ca. 23. Finitiones illas prærancidas.

PRAERAPIDVS, valde rapidus: vt, Prærapida fuga apud Sili. lib. 16.

PRAERIPIO, is, *Rapire innanti*, προαρπάζω, antecapio, præoccupo. Plaut. in Cas. Huc venisti sponsam præreptum meam? Cice. lib. 1. Off. Insidiari, præripere hostium consilia: idest, præuenire. Plin. Iunior: de viris ill. Immatura morte præreptus. Cic. pro Gallo. Demosthenes tibi præripuit, ne esses primus orator.

PRAERODO, is, p. p. κατατρώγω, rodo. Col. l. 2. Cacumina manu præfracta, aut à pecore prærosa: Idem de arboribus c. 25. Volucra prærodit teneros pampinos.

PRAERODO, præter notam significationem, aliquando est, ante diem soluere. Vlp. l. sed addes. ff. locat. & conduct.

PRAEROGATIVA, uæ, eminentia, qua quis præfertur alteri. Paulus iureconsultus. Veteranorum priuilegium etiam in delictis habuit prærogatiuam, vt superentur à ceteris in pœnis, idest ceteris præferantur. Dicitur & Prærogatiuum. Ci. pro Mur. Tanta illis comitiis religio est, vt adhuc semper omen valuerit prærogatiuum.

PRAEROGATIVA tribus, vel Prærogatiua cêturia, quæ primo loco ad suffragium ferendum vocatur: vel cuius sententia tâtum momenti & auctoritatis, vt quasi præiudicium afferret in ceterum comitiorum. Liu. 26. Auctoritatem prærogatiuæ omnes secuti sunt.

PRAERVMPO, is, *Rõpere, estirpare*, προκαταῤῥήγνυμι, abrumpo, auello. vnde Præruptus, a, um, auulsus, arduus. Virg. 3. Geor. Præruptis oppida saxis. Ci. 7. Ver. Aut prærupta saxa tenuisse dicuntur. Prærupta absolute. Pli. l. 8. c. 23. Ad prærupta ducunt. Hinc Prærupte, in præceps, & sine cliuo. Pli. l. 34. c. 14. Mons prærupte altus totus ex ea materia est.

PRAES, prædis, *Prezo, malleuadore*, ἐγγυητής, sponsor, qui se pro alio obligat, promittens, si quid incommodi fiat, plene satisfacturum: à præstando dictus, quia tam debet præstare, quod promisit, quam is, pro quo præs factus est. Asconius: Prædes dicuntur satisdatores locupletes, pro re, de qua lis est apud iudicem. Differunt autem Prædes à Vadibus: quoniam Vas appellatur, qui pro alio vadimonium promittit, & proprie datur in re capitali: Præs vero in lite nummaria. Ausun. Quis subit in pœnam capitalis supplicio? vas. Quis cum lis fuerit nummaria, quis dabitur? præs. Prædes hodie sunt, inquit Budæus, qui sponsores reipu. vel principi facti sunt, pro iis, qui pecuniam publicam dispensant, quos Receptores vocant. Iis etiam, qui publicanos in locationibus vectigalium, aut eorum fideiussores locupletes affirmât (quod idoneos esse, & sufficientes testificari vocant) prædes dici propterea possunt, quod locupletes eos esse præstare debêt. Prædes etiam pro bonis ipsius prædis interdum accipiuntur. Cic. 2. Phil. Ne Plancus prædes tuos venderet, idest bona tua sponsioni obnoxia. Possumus etiam hic prædes pro sponsoribus accipere: vt sit, prædes vendere, sponsorum bona & prædia auctioni addicere. Budæus.

PRAESAGIO, gis, præsagiui, gitum. pen. p. *Presagire, indouinare*, προμαντεύω, Præsentio, quasi ante sagio. Propert. Venturam melius præsagit nauita noctem. Cic. l. 1. de Diui. Præsagiebat animus, frustra me ire, cum exibam domo. 1. de Diui. Sagire enim acute sentire est: ex quo Sagæ anus: quia multa scire volunt, & sagaces dicti canes. Qui ante sagit, quàm oblata res est, dicitur præsagire. Hinc Præsagitio. Ci. 1. de Diui. Inest animis præsagitio extrinsecus iniecta, atq; inclusa diuinitus. Inuenitur etiam Præsago, as: à quo Præsagatio. item Præsagior, giris, deponês, pro præsagio, seu prædiuino. Pla. in Bac. Plus præsagitur mali.

PRAESAGIVM, gii, *Presagio*, προαίσθημα, prę sensio. Col. l. 11. c. 1. Tempestatis futuræ pręsagium. Oui. 3. de Pon. Vera precor fiant timidæ præsagia mentis.

PRAESAGVS, ga, gum, p. p. *Presago*, μαντικός, προφητικός, futura præsentiens. Virg. 10. Aene. Præsaga mali mens. Oui. 2. Meta. Præsagaq́; luctus.

PRAESANO, nas, Præsanasco. Plin. lib. 24. c. 10. Cicatrices, quæ pręsanauere, aperit.

PRAESCATEO, *Abondare*, ἀναβρύω, scateo, & per translationem abundo. Gel. l. 14. c. 6. Librum doctrinis præscatentem.

PRAESCIO, is, *Sapere innanti*, προγινώσκω, ante scio. Terên. An. Nonne oportuit præsciisse me ante? Hinc præscientia, futurorum

rorum notitia. Itē Præscisco. Li. 27. Eos sortiri prouincias, & præscisce, quam quisque eorum prouinciam haberet, volebāt. Virg. 4. Ge. Trepidantia bello Corda licet longe præscisce. Præscius, a, um, Virg. 6. Ae. Præscia venturi. Oui. 1. Fast. Substitit in medio præscia, lingua sono. Mens præscia, Silius l. 16.

Praescita, sunt quæ Græci προγνωστικά, vocant. Pli. l. 10. ca. 18. Vnum eorum præscitum transire non queo. Ibidem ca. 75. Præscita animi quiescentis.

Praescribo, bis, Prescriuere προγράφω, ante scribo. Cic. Ser. Sic enim præscripsimus ijs, quibus ea negotia mādauimus. Interdum inscribere, titulum prænotare. Virg. Nec Phœbo gratior vlla est, Quàm sibi quæ Vari præscripsit pagina nomen. Inde Præscriptio, præscriptionis, titulus. Cic. l. 1. Off. Ex quo fit, vt ager Arpinas Arpinatium dicatur. similisq; est priuatarum possessionum præscriptio. Interdū præcipere, legem ponere. Idem li. 3. Offic. Hoc natura præscribit, vt homo homini consultum velit. Varro: Præscriptum erat, ne quis angiportum trāsgrederetur. Hinc Præscriptum, & præscriptio pro præcepto, lege, regula sumuntur. Tractum (vt docet Porphyrio) à magistris ludi, qui scripta pueris dant, præcipiuntq; imitari. Sen. l. 4. epist. Pueri ad præscriptum discunt. Præscriptio rationis, id quod recta ratio dictat, & præscribit. Cic. 4. Tusc. Intemperantia sic est auersa à præscriptione rationis, vt nullo modo appetitiones animi nec regi, nec contineri queant. Interdum Præscribere, est finem ponere. Ter. in An. Tute ipse his rebus finē præscripsisti pater. Interdum proponere. Cic. in Catone. Senatui, quæ sunt gerenda, præscribo. Interdum prænūciare. Idem in Vati. Tibi præscribo, ne tuas sordes cum clarissimorū virorum splēdote permisceas, Pro excipere. Quinct. l. 7. Ignominioso patri filius præscribit: de eo solo iudicatio est, an liceat. Præscriptio, inquit Budæus, Exceptio, & Translatio, vnum & idem in re forensi significant. Iureconsulti in Pandectis pro miscue, Excipiendi verbo, & Præscribendi vsi sunt: licet præscriptionis vocabulum apud recentiores legum interpretes & apud iuris pontificij conditores ad præscriptionis exceptionisq; temporis significationem coarctatum sit, & præfinitum. Budæus.

Praeseco, cas, cui, ctum, pen. cor. Tagliare via, ὑποτέμνω, ἀποκόπτω, prius seco, præcido. Col. l. de arboribus c. 29. Radicē arundinis acuta falce præsectam impendenti pluuia disponito. Accomodatur quandoque immolationi. Liui. l. 5. Qui eius hostiæ exta præsecuisset, ei victoriā dari. Suet. in Aug. Semicruda exta rapta foco præsecuit, idest, partem reddidit Marti, partem ad vescendum reseruauit.

Praesegmina, ἀποκόμματα, amputationes rerum superfluarum. vnde, quæ ex vnguibus animalium scinduntur, Præsegmina vocantur Plinius. Resegmina vnguium dixit Pli. l. 28.

Praesens, is, παρών, à Præsum, vt ab absum Absens. Plautus, Præda erit præsentium, idest, eorum qui hic adsunt. Virg. 1. Aen. Præsentemq; viris intentant omnia mortem. Quando que Præsens dicitur, non quod nūc fit, sed quod tunc fiebat. Cic. Ille præsenti potius, quàm futuræ dignitati cōsulebat. Cic. Q. Frat. Cetera præsenti sermoni reseruentur, idest sermoni, qui aliquādo inter nos præsens habebitur. Sic, In præsens, In præsentia, & In præsentiarum, significant præsenti tempore, quod vel præsens est, vel fuit præsens, vel præsens erit. Vlpianus de Tab. exhi. Quid enim, si occultatæ tabulæ, postea prolatæ sunt, cur noceat ei, qui responderit, quod in præsentiarum ei videbatur. Sal. in Iug. Si caussa peccādi in præsens minus suppetebat. Horat. Pleraque differat, & præsens in tempus omittat. idest in suum tempus. Ter. in Phor. Prouisum est, ne in præsentia hæc hinc abeat. ad Heren. l. 2. In præsentiarum hoc interserere non alienum fuit. Venire in rem præsentem, est eum in locum se conferre, de quo est controuersia. Cic. pro Cec. Placuit de amicorum sententia constituere, quo die in rem præsentem veniretur. Interdum accipitur pro potenti, & efficaci. Cic. Att. l. 6. Præsentes ad nocendum vires habet. Hinc Præsentius. Virg. 2. Ge. Quo non præsentius vllum. Sic Præsentissimū periculum, Præsentissima medicina. Quandoque pro forti. Ter. in Phor. Animo virili, præsentiq; vt sis, para. Quandoque pro propitio. Cic. 4. Tusc. Hercules tantus, & tam præsens deus. Virg. l. 1. Ge. Agrestum præsentia numina Fauni. Ter. in Phor. Non tu hunc habeas præsentem deum?

Praesentaneus, a, um, Che opera subito, ἐνεργός, quod præsentem habet efficaciam: vt, Præsentanei boleti, apud Senec. epist. l. 15. Qui cito enecant. Pl. l. 21. c. 31. Præsentaneum remedium ad dentium mobiles firmandos. Idem l. 24. c. 1. Ferulæ asinis gratissimæ in pabulo, ceteris iumentis præsentaneo veneno.

Praesentarius, a, um, quod præsens est: vt præsentariæ pecuniæ. Plau. in Most. A me argentum petito præsentarium. Idem Pœnulo: aurum poscunt præsentarium.

Praesente, pro præsentibus dixerunt antiqui. Pomponius Syris, vt citat Nonius: Apud forum æ præsente testibus mihi vendidit.

Praesentia, tiæ, παρουσία, Sal. in Iug. Consul siue præsentiā eius timens, siue ira commotus. Ter. Hec. Ne mea præsentia obstet. Cice. Licinio lib. 5. Desiderium præsenti ætuæ meo labore minuatur. Præsentia animi, robur animi. Cice. pro Mil. Videbant facti rationem, præsentiam animi, defensionis constantiam.

Praesentio, is, Presentire, προαισθάνομαι, ante sentio. Pla. in Tri. Fecisset, nisi hæc præsensissent canes. Cæs. 3. Bel. Gall. Cum ille præsensisset, ac profugisset. Animo aliquid præsentire. Oui. epist. 11. Prima malum nutrix animo præsensit anili. Præsentire futura. Cic. 2. de Diu. Censent esse mentibus hominum tanquam oraculum, ex quo futura præsentiant. Præsentire sermones auriū tinnitu. Pli. l. 28. c. 2. Hinc Præsentisco. Ter. in Heaut. Ea gratia secum adduxisse, ne id tu præsentisceres. Hinc Præsensus, a, um. Ci. 1. de Diui. Pauciora diuine præsensa, & prædicta. Præsensio. Cice. in Top. Per exta inuenta præsensio. Idem 2. de Nat. de. Prædictiones rerum futurarum.

Praesento, as, Presentare, παρίστημι, offero, & quasi præsens exhibeo. Quinctilian. lib. 11. Plin. de viris Illust. Præsentare, speciem præbere, Plin. li. 2. ca. 19. Foliis speciem passerum præsentantibus.

Praesepe, pis, & Præsepium, pii, p. pe. Presepio mangiatora, φάτνη, stabulum dicitur, in quo equi, muli, & cetera id genus animalia continentur. Idem. 7. Aen. Stabant ter centum nitidi præsepibus altis. Nonnunquam etiam linter ille concauus, in quo iumentis bubusue hordeum, auena, aliudue pabulum apponitur, Præsepe appellatur. Col. l. 1. c. 6. Non altius præsepia edita esse conuenit, quàm vt bos aut iumentum sine incommodo stans vesci possit. Apul. li. 6. de Asino: Præsepium meum hordeo passim repleri iubet. Vir. Item apud alueos Præsepia appellauit. 4. Georg. Ignauum fucos pecus à præsepibus arcent. Quinetiam loca omnia clausa, & tuta, Præsepia appellantur, teste Nonio. Cic. in Pis. Pro ganea, siue lupanari videtur posuisse: Audis in præsepi, audis in stupris, audis in cibo, & vino. Hora. pro domo posuit, siue habitaculo: Scurra, vagus, non qui certum præsepe teneret. Legitur & Præsepia, æ, fœminini generis. Var. de Rep. l. 9. vt citat Nonius: Is habebat culinam rusticam vnam, præsepiam latam, cellam vinariam. In cœlo item nubeculam quandam inter asellos, plurali numero præsepia appellant, quòd in ea aselli stabulari videantur. Pli. l. 16 c. vlti.

Praesepio, is, Serrare d'ogni intorno, περιφράττω, septo includo. Cæs. 1. Bel. Ciu. Aditus trabibus præacutis præsepit.

Praesertim, Specialmente, ἄλλως, præcipue, ante alia. Pla. in Pœn.

Praeseruio, inseruio. Plaut. in Amphil. Vt præseruire possim patri.

Praeses, dis, Presidente, ἡγεμών, προστάτης, qui præsidet, & imperium habet. Oui. 15. Met. Quo præside rerum humano generi superi fauistis abunde. Idem 10. Met. Caruerunt præside Delphi. Custos & præses iuuētutis Mercurius, Ci. 7. Ver. Libertatis præses & custos tribunus plebis, Cice. 1. de lege Agr. Liu. Dij, qui Capitolium incolitis, siccine vestrum militem, ac præsidem sinitis vexari ab inimicis? Præses locus, ponitur pro tuto, Plaut. in Casi.

Praesideo, præsides, Essere presidente, προστατέω, ἐφεδρεύω, præsum, à quo tamen differt, vt specialius à generaliori. nā, præesse, de quouis officio vel vilissimo dicitur: Præsidere autem semper auctoritatem quandam habet coniunctam. Ci. Qui huic vrbi atque imperio præsidetis. Sueto. Præsedit & Actiacis ludis, idest, præsuit. Vir. 7. Aen. Queis Iuppiter Anxuris aruis Præsidet. Idem 3. Aen. Gradiuumq; patrem, Geticis qui præsidet aruis. Orbi terrarum præsidere, Ci. 2. Phil. Inuenitur & accusatiuo iunctum. Tac. l. 3. Is proximum exercitum præsidebat. Idem l. 4. Haud spernenda ciuium, sociorumq; manus littora oceani præsidebat.

Praesideratio, προασροβολισμός, est cum maturius tempestas hyberna mouetur, quasi ante sideris tempus. Festus.

Praesidiarius, a, um, quod præsidio fit. Colume. li. 4. c. 16. Præsidiarij malleoli propagandi. Præsidiarij milites, apud Liuius lib. 29.

Praesidium, dii, Guardia, φρουρά, φρούριον, proprie dicuntur milites, defensioni arcis, oppidi, vel personæ præsidentes. Cæsar 1. Bel. Gal. Præsidia disponit, castella communit. Dictū Præsidium putat Var. l. 4. de Lin. Lat. ab eo, quòd aliquo in loco extra castra soleat præsidere, quo sui essent tutiores. Præsidia videtur posuisse. Cic. pro castris, cum pro L. g. inquit:

quit: In præsidiis hostium versari. Præsidium statiuum dicitur, quod firmum est, neque loco mouetur. Ci. 12. Phil. Hæc mea vigilia, hoc præsidium statiuum. Translate omne auxilium, & salutis propugnaculum, præsidium dicitur. Teren. in Hec. Illum esse vnicum præsidium velle se senectuti suæ. Subsidium autem proprie dicitur, quod sociis laborantibus submittitur.

PRAESIGNIFICO, προσημαίνω, prædico, præmoneo. Cice. 1. de Diuina.

PRAESIGNO, as, προσημειόω, prius signo. Cato ca. 154. Plin. lib. 28. ca. 4.

PRAESIGNIS, & hoc signe, *Illustre*, ἔξοχος, ὑπέροχος, præstans, vel præ aliis insignis. Oui. 6. Fast. Præsignis facie Cornicu- lana fuit. Sta. 4. Syl. Libyca præsignis auunculus hasta.

PRAESILIO, lis, p. c. προπηδάω, ante salio. Plau. Stic. Præ lætitia lacrimæ præsiliunt mihi.

PRAESPARGO, is, προσπάρω, ante spargo. Lucr. l. 5.

PRAESTABILIS, le, *Eccellente*, ἔξοχος, excellens. Cic. de Amic. Virtute excepta, nihil amicitia præstabilius. Idem 1. de Fin. Quem tandem hoc statu præstabiliorem possumus dicere? Idem 2. de Ora. Sumendæ res erant magnitudine præstabiles nouitate primæ, genere ipso singulares.

PRAESTANTIA, æ, ἐξοχή, excellentia. Ci. de Ami. Fructus virtutis, omnisq; præstantiæ tum maximus accipitur, cum in proximum quenque confertur. Gel. li. 1. Subtiliter ratiocinatū Pythagoram dicit in reperienda, modulandaq; status, longitudinisq; eius præstantia.

PRAESTEGA, ξυστός, locus, vbi otii causa sumus sub tecto tantum, patula reliqua parte, tanquam sub porticu. Pla. in Pseu. Facite vt offendam parata omnia, Vorsa, præstega, strata, lautaq; omnia vti sint.

PRAESTERNO, ante sterno. Sta. 3. Syl. Quæ sibi præsternat viuax altaria phœnix. Translate pro præparo. Plin. iunior. li. 5. epist. Illud peto præsternas ad quod hortaris, eligasq; materiam. Ducta metaphora à viis publicis, quæ in viatorum vsum silice sternuntur.

PRAESTES, præstitis, *Presidente*, προστάτης, παραστάτης, præses, antistes. nam antiqui sic Præstites dixerunt, vt nunc antistites, teste Festo. Præstites itidem Lares dicti, quòd in ædibus omnia tuta præstarent, ideſt, conseruarent, & tuerentur. Ouid. 5. Fast.

Præstitibus Maiæ Laribus videre Calendæ
 Aram constitui, paruaq; signa Deum.
Causa tamen positi fuerat cognominis illis.
 Quòd præstent oculis omnia tuta suis.

PRAESTIGIATOR, *Giocolatore*, θαυματοποιός, qui circunstantibus ita oculorum aciem præstringit, vt non aduertant dolum. Plau. in Pœn. Præstigiator hic quidem Pœnus probus est. Præstigiatrix. Plau. in Amph. Hæc præstigiatrix mulier maxima est.

PRAESTIGIA, orum. Cic. in Ver. Non per præstigia, sed palā totum oppidum compilauit.

PRAESTIGIAE, arum, γοητεία, delusiones, cuiusmodi sunt, quæ manuum quadam dexteritate alia apparent, quàm re vera sint. accipitur pro quauis fraude & impostura. Pla. in Capt. Operta quæ fuere, aperta sunt: patent præstigiæ. Cice. pro Rab. Post. Illinc omnes præstigiæ, omnes fallaciæ. Idem. 4. Aca. Ne ab iis, quæ clara sint ipsa per sese, quasi præstigiis quibusdam depellamur.

PRAESTINO, nas, p. c. *Comperare*, ὠνοῦμαι, ἀγοράζω, antiquis idē erat quod emere. Pla. Epid. Vt & præstines argento prius, quàm veniat filius. Idem. Pseu. Eo in macellum, vt piscium quicquid est, pretio præstinem. Idem Cap.

PRAESTITVO, tuis, προορίζω, ἀφορίζω, prius statuo, præscribo. Cic. 3. Ver. Diem præstitui operi faciundo Cal. Dec.

PRAESTO, stas, stiti, stitum, & statum: vnde & præstaturus, *Essere da piu*, multiplicem in oratione vsum habet, variasq; significationes. nonnunquam enim est antecellere, cum datiuo. Cic. 1. Off. Difficile est, cum præstare omnibus cupieris, seruare æquitatem. Idem de Iuuē. Zeuxis in muliebri corpore pingendo multum reliquis præstabat. Modo accusatiuo. Quinct. li. 1. Præstat ingenio alius alium. Virg. 11. Aen. Vel magnum præstet Achillem. Quandoque ablatiuo eius rei, qua quis excellit. Sal. in Catil. Qui probro atque petulantia præstabant. Cice. de Orat. Pisistratus litteris, doctrinaq; præstitit. Idem l. 1. Off. Quorum patres aliqua gloria præstiterunt, ij student plerunque in eodem genere laudis excellere. Quandoque est satisfacere, & rei alicuius exitum in se recipere: vt cum dicimus, Præstare alienum promissum: quod est, alienum promissum in se recipere, & quasi proprium esset, velle satisfacere, & est verbum iureconsultorum, apud quos frequentes sunt huiusmodi locutiones, Præstare dolū, Præstare culpam alienam, Præstare noxam. Cice. lib. 3. Off. Quicquid esset in prædio vitij, id statuerunt, si venditor sciret, nisi nominatim dictum esset, præstare oportere, Quandoque implere, perficere. Ibidem: Si non omne dictum præstandum est, quod dictum non est, id præstādum putas? Quādoque facere. Idem: Emptorem indemnem præstare oportet. Quandoque beneficium dare. Pli. Plura hic mihi præstitit, quàm parentes. Quādoque cauere, & prouidere nequid accidat. Cic. Torquato. Sinius ea mente, quam ratio, & veritas præscribit, vt nihil in vita nobis præstandum, præter culpam, putemus. Quandoque re ipsa perficere. Idem: Quoniam præstitimus quod debuimus, moderate, quod euenit, feramus. Quandoque tribuere. Liui. lib. 6. Pacem, quam nos præstitimus, eam à vobis petimus. Lact. lib. 1. Quid tales dij præstare hominibus possunt? Quandoque exhibere, præbere. Cicero Lentulo: Sed præsta te eum, qui mihi à teneris (vt Græci dicunt) vnguiculis es cognitus. Ponitur interdum impersonaliter, pro, melius est. Sal. in Catil. Nonne emori per virtutem præstat, quàm vitam per dedecus amittere? Cic. in Pis. Emori, quàm seruire, præstat. Idem Att. li. 14. Mori millies præstitit, quàm hæc pati. Dicimus & Præstare beneuolentiam, ideſt, exhibere: Præstare diligentiam, operam: Præstare se incolumem, propugnatorem acerrimum alicuius: Præstare vltima iucunda: ideſt, efficere: Præstare sedulitatē alicui: ideſt, sedulo alicuius negotium agere: Præstare aliquem ante ædes, ideſt, exhibere, siue adducere eū ante ostiū: præstare fidem, fidem promissi, fidem publicam, promissum. Præstare nihil debeo: culpā in me recipere nō debeo. Hinc Præstans, modo partic. Cic. de Vniuer. Altera pari numero præstans extremis, pariq; numero superata. Modo nomen, pro, insignis, excellens: habetq; fere ablatiuum. Vir. 8. Aen. Præstantes virtute legit. Cic. pro Plancio: Iustitia, integritate omnibus præstans. Idem 3. de Orat. Litteris doctrinaq; præstans. Nonnunquam etiam geñitiuum: vt, Præstans animi. Virg. 12. Aene. O præstans animi iuuenis, id est, cui est animi præstantia. Hinc Præstantior & præstantissimus. Idē 6. Aen. Quo non præstantior alter Aere ciere viros. Cic. de Amic. Scæuolam nostræ ciuitatis, & ingenio, & industria præstantissimum audeo dicere. Præstandus, a, um, participium. Ouid. 4. de Pon. Eleg. 10. Sed præstandus amor, res non onerosa volenti. Vires præstandi habere, Ouid. 1. de Pon. el. 8. Præstatio, verbale. Pau. de leg. 3. l. si plures gradus. Hæredes onerare legatorum præstatione.

PRAESTO, *Presente*, siue aduerbium loci sit, siue nomen indeclinabile, idem fere est quod præsens, siue in promptu, iungiturq; soli verbo substan. Sum, & nonnunquam eius composito Adsum. Cice. 3. Ver. Quadruplatores ad fretum præstò fuerunt. Ter. Eun. Præsto adsum. Cic. de Lege Agr. Te volo curare vt mihi summopere præsto sis. Accipitur aliquando Præsto esse, pro auxilio esse. Idem pro Mur. Multum vigilauit, laborauit, multis præsto fuit. Item, præsto esse, significat aduenire. ad Her. Hirundines æstiuo tempore præsto sunt, hyeme pulsæ recedunt.

PRAESTOLOR, aris, pen. p. *Aspettare*, περιμένω, expecto. Festus: Præstolari is dicitur, qui ante stando ibi, quo venturum excipere vult, moratur. Plau. Dum cum domi præstolor. Ter. Eun. Quem præstolare Parmeno? Cæs. 2. bel. ci. Huius aduētum L. Cæsar filius præstolans. Ci. 2. in Cat. Datiuo iunxit: Qui tibi ad forum Aurelium præstolarentur.

PRAESTRINGO, gis, xi, ctum, ante stringo, obuincio. Sta. 5. Sylu. Ille tuis toties præstrinxit tempora sertis. Interdum obtenebrare, interprete Nonio: vt Præstringere aciem oculorum. Plau. in Mil. Præstringit oculorum aciem in acie hostibus. Ad Her. l. 1. Existimat se auri splendore omnium aspectus præstringere. Hinc Præstrigiatores, qui incantationibus, aut manuum agilitate astantium oculos præstringunt. Nonnunquam radere, Nonio interprete, & transeundo attingere. Cic. in 2. Phil. Aratri vomere portam Capuæ pene præstrinxisti. Interdum obtundere, vt Præstringere aciem ferri, apud Pli. li. 7. ca. 15. Præstringere aciem ingenij, apud Ciceronem in Diuin.

PRAESTRVO, struis, *Edificare innanti*, προκατασκευάζω, ante struo, prius ædifico. Col. l. 1. c. 5. Ab imo præstructa, valenter resistent. Præstruere sibi fidem, per translationem accipitur pro præparare. Liui. 28. Fraus fidem in paruis sibi præstruit, vt, cum operæpretium sit, cum mercede magna fallat. Ponitur aliquando pro obstruo. Ouid. 1. Fast. Ille aditum fracti præstruxerat obice montis. Præstructus, a, um, ex composito, siue ex industria factus. Sueto. Tibu. Cum præstructum vtrunque consulto esset, vt & ipse tentandi gratia afferret, & illa quasi certissimum exitium caueret. Interdum idem est quod obstructus.

PRAESVDO, as, *Sudare innanzi*, ante sudo: translate præexerceor. Sta. 6. The. Præsudare patet, seseq; accendere virtus.

PRAESVL, lis, κορυφαῖος, à veteribus dicebatur, primus inter Salios, Martis sacerdotes: à præsiliendo: quòd, Saliis ancilia per vrbem cantu & tripudijs circunferentibus, præiret, & choream duceret. Liu. l. 1. Hodie Præsulis nomine quemuis intelligimus antistitem.

PRAESVLSVS, valde salsus. Col. l. 6. cap. 2. Præsulsæ adipis liquamine.

PRAESVLTO, tas, προπηδάω, ante salto. Liu. l. 7. Ferox præsultat hostium signis.

PRAESVLTOR, toris, ἔξαρχος, χοροστάτης, qui saltantium choream ducit. Cic. 1. de Diuin. Qui diceret, præsultorem sibi non placuisse.

PRAESVM, præes, præest, Essere presidente, ἐπιστατέω, præfectus sum, curam rei alicuius habeo. Sal. Romæ vigiliæ haberentur, hisq; maiores magistratus præessent. Cic. 4. Ac. Admirabili quadam laude prouinciæ præfuit. Exercitui præesse, Plancus senatui l. 10. Classi præesse, Cic. 7. Ver. Sacris præesse, de arusp. resp.

PRAESVMO, is, Presumere, προλαμβάνω, prius sumo. Plin. l. 36. Theophrastus auctor est, potores in certamine bibendi præsumere farinam eius. Præsumere animo est præsagire. Val. Max. l. 1. Armis cū collega sub Cinna diffidens, præsumpsit animo, ea re significari exitum suum. Præsumptus, a, um, Silius. l. 5. Ipsa suis manibus præsumpta piacula mittens. Præsumpta opinio. Quinct. l. 2. c. 17. Nihil inuidia valeat, nihil gratia, nihil opinio præsumpta. Apud Tacitum Præsumpta suspicio, pro eodem dicitur.

PRAESVMPTIO, Anticipatione, Præacceptio. Pli. Iunior in epist. ad Paulum: Ego beatissimum existimo eum, qui bonæ famæ præsumptione perfruitur, certusq; posteritatis cum futura gloria viuit.

PRAESVO, is, præsui, utum, προῤῥάπτω, ante suere. Plin. lib. 12. cap. 19. Surculos præsuunt recentibus corijs quadrupedum. Hasta præsuta olijs. Ouid. 11. Met. Quæ folijs præsuta notam sine vulnere fecit.

PRAETEGO, gis, προκαλύπτω, ante tego. Lact. l. 5. Vitia sua capillis, & pallio prætegebat.

PRAETENDO, dis, Porre innanti, προκαλύπτομαι, προτείνομαι, ante tendo, oppono. Virg. 9. Aen. Marti. prætendere muros. Quandoque præfero. Virg. l. 4. Ge. Fumosq; manu prætēde sequaces. Quandoque exhibeo. Cic. Priuatorum munus est, neque abiectum, neque se efferentem prætendere. Quandoque prætexo. Virg. l. 1. Ge. Riuos deducere nulla Relligio vetuit, segeti prætendere sepem. Lactantius per translationem l. 4. dixit: Ne iustam possent excusationem prætēdere, idest allegare.

PRAETENER, a, um, valde tener. Pli. l. 25. c. 13.

PRAETENTO, as, Tentare, inanti, προπειρῶμαι, prius tento. Tibul. l. 2. eleg. 1. Et pedibus prætentat iter suspensa timore. Ouid. 5. Met. Calliope querulos prætētat pollice chordas. Misericordiam iudicis prætentare. Quinct. l. 4. In egressu parcius, & modestius prætentanda est iudicis misericordia. Cic. 4. de Or. Caussa prætentata atque perspecta, considerādum est, quo principio sit vtendum.

PRAETENVIS, ὑπέρλεπτος, valde tenuis. Pli. l. 11. c. 15.

PRAETEPEO, es, ui, ante tepeo. Ouid. 2. Am. Si tuus in quauis prætepuisset amor.

PRAETER, Eccetto, fuor che, πλὴν, χωρὶς, præpositio, à Præ deducta, quemadmodum In, Inter, & à Sub, Subter. Ea modo separatur, modo componitur. Separata vim excipiendi habet, & semper accusatiuo iungitur. Cic. l. 1. epist. Amicum ex cōsularibus neminem tibi esse video, præter Lucullum. Aliquādo vltra. Quinct. Multa erant, præter hæc, quæ obijci merito potuissent. Pli. l. 10. Præter hominem, somniare equos, canes, boues, pecora, capras palam est. Aliquando ante. Cic. 5. Ver. Serui præter oculos Lollij hæc omnia ferebant. Legitur & pro Sine, Salust. Præter rerum capitalium condemnatos. Aliquando contra. Ter. in And. Præter ciuium morē atque legem. Pro præterquam. Col. l. 3. c. 2. Omnis incommodi patientes præter caloris. Præter hac, apud Plautum sæpius legitur pro posthac. In Rud. Si præter hac tu verbū faxis hodie. Præter modum, supra modum. Cic. de Diuin. Lacus Albanus præter modum creuit.

PRAETER spem, ex insperato, contra spem. Plaut. in Merc. Præter spem saluę sumus.

PRAETERAGO, is, ere, παράγω, παρελαύνω, compello præterire. Hor. 1. epist. 15 Diuersoria nota Præteragendus equus. Hoc est, agendus equus præter diuersoria nota, idest vltra.

PRAETERBITO, as, frequentat. à Prætereo, quasi Præterito, interposito b. Plaut. Epid. Caue præterbites vllas ædes,

PRAETEREA, Oltre à ciò, πρὸς, πρὸς δέ, aduerbium est, ex præpositione Præter, & pronomine Ea, compositum, idem significans, quod insuper, vel ad hæc. Ci. in epi. Nam & in omni genere prudentiam tuam mihi exposuit, & præterea suauitatem tuam adiunxit. Idem pro Corn. Balbo: Sed nos possumus & huius ciuitatis esse, & cuiusuis præterea. Virgi. 11. Aen. Si duo præterea tales Idæa tulisset Terra viros. Accipitur nonnunquam pro postea, siue posthac, εἶτα. Vir. 1. Aen. Et quisquam numen Iunonis adoret, Præterea, aut supplex aris imponat honores?

PRAETEREO, is, iui, & rii, præteritum, Trappassare, παραβαίνω, παράγω, vltra eo, prætergredior. Ter. in Eun. Imprudens villam præterii. Virg. 3. Ge. Cum rapidus sol Nondum hyemē contingit equis, iam præterit æstas. Pro effugere, vitare. Teren. in Hec. Nescis quid mali præterieris. Præterire aliquid per metaphoram dicimur, cum nullam eius facimus mentionem. Cic. de prouin. cons. Cædes relinquo: libidines prætereo. 6. Fast. Non tamen idcirco prætereunda mihi. Præterire silentio aliquid, idem. Præterit me hæc res, ignoro. Pro antecellere, vincere. Var. 1. de re. ru. c. 1. Hos nobilitate Mago Carthaginiēsis præteriit. Hinc tempus præteritum, elapsum est. Ci. de Sen. Tempus præteritum nunquam reuertitur. Præteriti, extincti. Propert. li. 2. el. 14. Fas est præteritos semper amare viros. Item Præteriti dicuntur qui in petitione magistratuum repulsam habuerunt, vt sæpe apud Cice. inuenies. Prætereor, passiuum. Cice. 2. de Legib. Nec acerræ prætereantur.

PRAETEREQVITO, as, equitando prætereo, vel transeo. Li. 3.

PRAETERFERERIS, præterferris, præterlatus sum, Passare, παραφέρομαι, prætereo, vel transeo. Liu. 1. Bel. Pun. Numidæ, simulac latebras eorum improuida præterlata acies est, exorti à tergo. Luc. l. 4. At quæ pars vocum non aures incidit ipsas, Præterlata perit.

PRAETERFLVO, is, xi, xum, præterfluere, Scorrere uicino, trappassare scorrendo, παραῤῥεῖν, iuxta fluere, vel fluendo præterire. Liuius 24. Flumen, quod medio oppido fluxerat, extra frequentia tectis loca præterfluebat muros. Var. 3. de re rust. cap. 16. Aquam oportet esse propinquam, quæ præterfluat. Præterfluere, per metaphoram, pro elabi. Cic. 5. Tusc. Animum & præsentem percipere pariter cum corpore voluptatem, & prospicere venientem, nec præteritam præterfluere sinere.

PRAETERGREDIOR, ris, ssus, sum, παραβαίνω, prætereo. Cic. Appio l. 3. epi. Nunciauit, te iam castra prætergressum esse.

PRAETERLABOR, eris, præterlapsus sum, Trascorrere, παραῤῥέω iuxta labor, præterfluo prætereo. Stat. 1. Theb. Fluctiuaga quà præterlabitur vnda Sicanios longe relegens Alpheus amores. Cic. 1. de Orat. In mentem iudicis intrare non potest: ante enim præterlabitur, quàm percepta est. Vir. 3. Ae. Cum tumulum præterlabere recentem.

PRAETERMITTO, tis, Pretermettere, tralasciare, παραλείπω, omitto, prætereo. Ter. in Ad. Nihil prætermitto. Prætermittere silentio, præterire silentio. Cic. 13. Phil. Prætermittere pœnam sceleris, Ci. ad Brutum, idē est quod remittere, vel ignoscere. Prætermitti dicitur, quod aut ignorantia, aut obliuione, aut negligentia præteritur: omitti vero, quod de industria relinquitur. Cic. 3. Offi. Minime assentior iis, qui negant eum locum à Panetio prætermissum, sed cōsulto relictum. Prætermissio. 2. Offi. Mamerco ædilitatis prætermissio, Consulatus repulsam attulit.

PRAETERMONSTRO, stras. Gel. lib. 20. c. 9. Vsus consilio sum magistri prætermonstrantis, idest, quasi prætereuntis.

PRAETERNAVIGO, as, παραπλέω, prætereo, prætervehor.

PRAETERPROPTER, vna dictio est: composita, significans, præterquam propter: hoc est, propter aliam causam, quàm propter eam de qua loquimur, vt, Præterpropter vitam viuitur, ideó propter aliam causam viuitur, quàm vt viuatur, vtputa propter laudem, vel gloriam. Ennius apud Gel. Incerte errat animus, præter propter vitam viuitur.

PRAETERQVAM, Fuor che, saluo che, eccetto che, πλὴν ἤ, πλὴν εἰ μὴ, dictio composita, excipiendi vim babens, sed casum exigēs superiori similem: quia idem verbum subintelligitur: vt, Nemo id dixit, præterquam Cic. Nullius id interest, præterquā patris: Nulli id placuit, præterquam Cæsari: Neminem, præterquam prætorem, timeo: O vos omnes, Præterquam Plato, legite: A nemine, præterquam à Socrate, didici. Liui. l. 1. Multitudo coalescere in populi vnius corpus nulla re, præterquam legibus, poterat.

PRAETERQVAM quod, Se non che, πλὴν ὅτι, idest, nisi quòd. Plinius Iun. Omnia nobis ex voto successerunt, Præterquam quòd in itinere defunctam matrem audiuimus. Ponitur aliquando in oratione sequente semper, pro cum semper. Gel. l. 15. c. 1. Declamauerat Iulianus, præterquam semper alias, tum vero nimium quàm delectabiliter. Aliquando sequente Etiam. Celsus: Aqua vero frigida infusa, præterquam capiti, etiam stomacho prodest.

PRAETERVEHO, his, p. c. παρελαύνω, naui, curru, vel iumentis, aliquid

aliquid præter locum aliquem veho. Ci.5.de Fini. Reuocare eos solitæ, qui præteruehebantur. Vir. 4. Aen. Viuo præteruehor ostia saxo Pantagiæ Liu.l.1. Cum præteruehe rer nauibus Galliæ ora. Legitur & absolute pro præternauigo. Suet. in Augu. Iudæam præteruehens apud Hierosolymam non supplicauit. Vbi præteruehens dixit pro Præteruectus. Oratio præteruecta scopulos, per translationé dicitur, quæ maiorem difficultatis partem superauit. Cicer. pro Cœlio: Emersisse iam è vadis, & scopulos præteruecta videtur oratio mea. Idem 7. Phil. Periculosissimum locum silentio sum præteruectus, id est, quoniam vestro cum silentio difficillimum orationis locum absolui. Præteruectio. Ci.7. Ver. Monimentum sceleris sui voluit esse in conspectu Italiæ, vestibulo Siciliæ, præteruectione omnium, qui vltro citroq; nauigarent.

Praetervolo, as, are, *Trappassare volando*, παραπέτομαι, volãdo prætereo. Ci. in Arat. Quem rutila fulgens pluma præteruolat ales. Translate pro velociter præterire. Silius.l.10. Quæ medias velox raptim præteruolat auras. Ci.3.de Ora. Sententiæ sæpe acutæ non acutorum hominum sensus præteruolant, id est ante quàm intelligantur, præterfugiunt.

Praetexo, is, xui, textum, *Tessere appresso*, περιυφαίνω, ante vel circum vestem aliudue quippiam attexo: vnde Toga Prætexta dicta est, quòd purpura ei prætexeretur. Accipitur pro prætendere, siue valere, causamq; aliquam non veram afferre. Vir.4. Aen. Coniugium vocat, hoc prætexit nomine culpam. Cice. in Pis. Nemo potest exercitum aperte petere, vt non prætexat cupiditatem triumphi. Nonnunquam accipitur pro prærodiri, siue prærodinare. Cice.3.de Ora. Omnia quæ aguntur acerrime, leuioribus principiis natura prætexuit. Prætexere littora velis, est ea velis quodammodo operire, & abscõdere. Oui. in Arte: Quid referam Baias, prætextaq; littora velis. In eadem propemodum significatione vsus est hoc verbo etiam.

Praetexta toga, περιπόρφυρος, genus vestimenti oblongum ac talare quod supra tunicas magistratus sumebant: ita dicte, quòd ei purpura prætextebatur. Hæc vna cum bulla in vsum puerorum nobilium vsurpatur. vnde prætextati dicebantur, qui nondum decem & septem annos prætierant: à prætexta, quam induebant: qua deposita, accipiebant togã virilem, cum ad annum decimum septimum peruenissent, tanquam non pueriliter, sed viriliter vita esset peragenda. Cic. A patre ita eram deductus ad Scæuolam, sumpta virili toga, vt quo ad possem, & liceret, à senis latere nunquam discederem. Ideo autem ingenuis pueris attributã existimant togam prætextam, vt ex purpuræ rubore, ingenui pudoris admonerentur. Macr.l.1. Sat. Ab hoc vestimẽti genere olim Papirius cognominatus est Prætextatus, ob tacendi, loquendiq; in prætextata ætate prudentiam. Id postea cognomen in omnem eius familiam translatum fuit. Erat & Prætexta gestamen magistratuum & regum. Hac Tullus Hostilius primus vsus est (vt inquit Plinius) qui debellatis Hetruscis, sellam curulem, lictores, & togam pictam, atque prætex (quæ insignia magistratuum Hetruscorum erant) Romam transtulit. Sed postea Tarquinius, Demarati filius, cum de Sabinis egisset triumphum, quoniam in eo bello filius eius annos quatuordecim natus, hostem manu percusserat, & pro concione illum laudauit, & prætexta ac bulla aurea donauit insigniens puerum supra annorum sortem, præmiis virilitatis & honoris. Prætextæ igitur ac bullæ gestandæ mos à Prisci Tarquinij filio deductus est. Sunt tamen qui tradunt eundem Priscum cum statum ciuitatis ordinaret, instituisse, vt patriciorum filij bulla aurea vterentur, & togam, quæ purpura prætexitur, iis tantum quorum patres curulem magistratum gessissent, cæteris prætextam tantum indulsisse, vsque ad eos, quorum parentes stipendia iusta meruissent. Fuit & in vsu prætexta bulla, qua nulli alij licebat vti, nisi ei qui funus faciebat. Dicimus autem Prætextus, a, um, adiectiue: vt prætexta toga, prætextæ actiones: vel substantiue hæc prætexta, huius prætextæ. Prætextæ fabulæ, seu comœdiæ, in quibus reges Romani, vel duces inducebantur, personarum dignitate pene tragœdiis similes. Hor. in Arte: Vel qui prætextas, vel qui docuere togatas. Dictæ prætextæ: quòd principum magistratuumue personæ in iis inducerentur, quæ prætextis vti solent.

Praetextatum sermonem (inquit Festus) veteres appellauerunt, ab eo quòd prætextatis nefas sit obscœno verbo vti. vel (vt quidam aiunt) quòd nubentibus, depositis prætextis, à multitudine puerorum obscœna acclamarentur. ideoq; prætextatum sermonem appellabant, qui nihil obscœnitatis haberet. Hæc ille. Contra hanc tamen Festi opinionem Suet. Gel. & Macr. Prætextatum sermonem acceperunt pro eo, qui aperte obscœnam rem significat. Suet. in Vespa. Erat dicacitatis ita sordidæ, vt ne prætextatis quidem verbis abstineret. Sic Macro.l.1. Sat. Impudica & prætextata verba iaciẽtis. Sic prætextati mores, lasciui, & obscœni. Iune. Sat. 2. Sic prætextatos referunt Artaxata mores. Prætextati anni à Plinio dicuntur lib. 33. pro annis pueritiæ: & Prætextata ætas, à Gel.l.1. Prætextatæ puellæ, ingenuæ, & innuptæ, à prætextis, quas nubentes deponebant.

Praetextum, ti, *Pretesto*, πρόσχημα, dicitur illud velamen, quo moueri se aliquis simulat ad aliquid agendum, cum tamen alia causa moueatur. Suet. de Cæsa. Et prætextum quidem illi ciuilium armorum hoc fuit, causas autem alias fuisse opinantur. Idem significat Prætextus, huius prætextus Sueto. in Tib.

Praetimeo, mes, ὑπερφοβοῦμαι, valde timeo. Plau. Amph.

Praetor, ris, *Pretore, podestà*, Athenis, ἄρχων, στρατηγός, omnis magistratus appellabatur, cui pareret exercitus. vnde imperatores, prætores quandoque vocantur. Ad Heren. Epaminondas Thebanorum imperator ei, qui sibi ex lege successerat prætor, exercitum non tradidit. Liu. Patres quo tempore L. Sextius primus ex plebe cõsul creatus est, Furium Camillum primum prætorem vrbanum, qui ius in vrbe diceret, creauerunt: mox, vnico prætore non sufficiente, quòd multi peregrini in ciuitatem venirent, alius creatus est peregrinus, quòd plerunque inter peregrinos ius dicebat. Capta deinde Sardinia, aliisq; prouinciis, totidem prætores, quot prouinciæ in ditionem venerant, creati sunt, partim qui vrbanis rebus, partim qui prouincialibus præessent. Dictus prætor (vt Liuius innuit) à præessendo; vt Varro, à præeundo, quasi præitor, quòd præiret iure & exercitu. Idem Liui.l.5. scribit, primum prætorem ex patribus, qui ius in vrbe diceret, creatum fuisse, penes quem magistratum omnis publici priuatiq; iuris erat potestas, vt & nouum ius condere, & vetera abrogare facultas esset. idq; ob magistratus honorem, Ius honorarium appellatum est, cum tamen regia illi essent insignia, vt apparatu cõsulibus pene par videretur. Creatus, cum consules auocarentur bellis finitimis, nec esset qui in ciuitate ius diceret.

Praetoriani, cohortis prætoriæ milites, à prætore, id est, imperatore corporis sui custodiæ causa delecti. Cice. pro Cœl. Nemini vnquam prætoriani maiores honores habuerunt. Pli. li.6.c.29.

Praetorium, rii, *Pretorio*, ἀρχεῖον, στρατηγεῖον, domus in qua prætor habitat, siue dux: quia (vt dictum est) omnis magistratus, cui pareret exercitus, prætor dictus. Liu.l.3. Quercus ingens prætorio imminebat. Ponitur pro magnifica & ampla domo in agro extructa. Suet. de Cali. In extructionibus prætoriorũ atque villarum. Pallidus li.1. Prætorii situs sit loco erectiore, & sicciore. Figurate item Prætorium accipitur pro ipso concilio à prætore conuocato, vnde, Dimittere prætorium, legimus, vt, Dimittere senatum. Liu. Fuluius, dimittens prætorem, tribunis militum imperauit, &c.

Praetorius, a, um, vt, Prætorium ius, prætoria cohors, quæ à prætore, id est, imperatore nõ discedebat, & Prætoria porta, qua exercitus in prælium educitur: quia initio prætores erant, qui nunc imperatores, qui bella administrabant. Prætorium genus, ex quo maiorum aliquis præturam gessit, ad consulatum tamen non peruenit. Cice. pro Plancio: Cedat consulari generi prætorium, nec contendat cum prętorio equester locus. Prętorius uir, qui prętvram gessit.

Praetoricius, a, um, aliud adiect. Prętorius. Mart. lib.8. De prætoricia folium mihi Paule corona Mittis.

Praetortus, valde tortus. Col.l.3.c.18.

Praetrepido, das, valde trepido: vnde Prætrepidans. Catull.

Praetrunco, cas, ἀποτέμνω, ἀποκόπτω, amputo, præscido. Plaut. Mil. Nonne tibi istam prætruncari linguam largiloquam iubes.

Praetumidus, valde tumidus. vt Prætumidus furor, Claud.

Praetutium, πραιτούτιον, oppidum Piceni, teste Ptol. lib. 3. cap.1. Inde Prætutius, a, um: vt, Pubes Prætutia; Silius li. 15. Et Prætutianus, na, num: vt Prætutianus ager, Plin.l.3. cap.13.14.

Praetura, æ, *Pretura, podestaria*, prætoris dignitas. Plinius lib. 14. cap. 22. Ad proconsulatum vsque è prætura honoribus gestis. Cicero pro Flac. Præturæ iurisdictio, res varia. Idem 3. Catil. Cum prætura se abdicasset. Egredi præturam. Tacit. lib.3.

Praevaleo, les, pen.c. *Preualere*, ὑπερέχω, antecello, & quasi in maiori pretio sum, vel melior sum. Plin. vtræque in pretio sunt, sed tamen præualent margaritæ. Aliquando significat robustiorem esse. Stat.2. Achil. Qui præualet arcu. Plin. li.10.c.6. Vulturum præualent nigri. Hinc Præualesco, is, validior fio. Col. li.5.c.6. Vitem, ante quàm ex toto præualescat,

ſcat arbor,conſerere conuenit. Hinc. Præualidus, adiectiuũ Liuius.26. Duas præualidas vrbes. Virg. 1. Geor. Neu ſe præualidam primis oſtendat ariſtis. Oui. epiſt. 8. Præualidæ fuſos comminuere manus. Præualide aduerbium. Plin. li. 17. cap. 14.

Praevaricor, aris. *Preuaricare*, παραβαίνειν, ἐθελοκακεῖν, quocunque modo à præſcripto ſui officij deflectere. Pli. l. 18. c. 19. Arator, niſi incuruus, præuaricatur. In litibus autem forenſibus, Præuaricari, vt ait Martianus, proprie dicitur accuſator, qui colludit cum reo, & proprias quidem probationes diſſimulat, falſas vero admittit. Cic. de Aruſp. reſp. A Catilina pecuniam accepit, vt turpiſſime præuaricaretur. Vlpianus in. l. Athletas ff. de his qui not. infam. Qui præuaricatur, ex vtraque parte conſiſtit, quinimmo ex aduerſa. Cice. pro Clu. Non defendere, ſed præuaricari accuſatori videbatur. Hinc Præuaricator, qui ab officij ſui præſcripto deflectit, atque aberrat. Vlpianus in. l. Athletas. ff. de ijs qui not. infam. ſcribit præuaricatorem eſſe, qui diuerſam partẽ adiuuat, prodita cauſſa ſua: allegatq; Labeonem, qui hoc nomen à varia certatione tractum ſenſit. Cic. 1. Ver. Vtrum te perfidioſum, an præuaricatorem exiſtimari mauis? Cœlius ad Cic. l. 8. Ne præuaricator cauſſæ publicæ exiſtimaretur. Apponere ſibi præuaricatorem, dicebant antiqui, pro, curare ſe per aliquem accuſandum, quo eum reo colludẽte, facile abſoluatur. Cic. 2. Phil. Iam vereor, patres conſcripti ne præuaricatorem mihi appoſuiſſe videar. Præuaricatio. Plinius Iunior ad Cor. Tacit. l. 1. epiſt. 10. Alioqui præuaricatio eſt tranſire dicenda: Præuaricatio etiam curſim ac breuiter attingere, quæ ſint inculcanda, infigenda, repetenda. Cic. in partit. Præuaricationis nomen ſignificat eum, qui in contrarijs cauſis quaſi varie eſſe poſitus videatur. Idem ad Q. Fr. l. 2. Druſus erat de præuaricatione abſolutus.

Praeveho, is, προελαύνω, ante veho. vnde Præuectus, a, um, ante alios vectus. Liui. l. 9. Equites Romani præuecti per obliqua campi. Sil. l. 7. Ac præuectus equo nunc dextra prouocat hoſtem.

Praevelo, as, *Coprire dauanti*, προκαλύπτω, ante tego. Claud. lib. 2. de Rap. Sollicitum præuelatura pudorem.

Praevelox, pen. pro. valde velox. Pli. l. 11. c. 21.

Praevenio, *Venir innanti, anticipare*, προφθάνω, ante venio, anticipo. Liuius. 24. Præuenerat nõ fama ſolum, ſed nuncius etiam. Præueniens, interpoſita dictione. Virg. 8. ecl. Naſcere, præq; diem veniens age Lucifer almum. Præuentus. Tacit. l. 17. Vexillis inferioris Germaniæ præuentus erat.

Praeverto, & Præuertor, deponens, *Trapaſſare. preporre, preoccupare*, προηγέομαι, φθάνω, prætereo, præcedo, anteuerto. Virg. 1. Aen. Volucremq; fuga præuertitur Hebrũ. Cic. pro Sylla: Nemo me vnquam tenuiſſima ſuſpicione perſtrinxit, quem non præuerterem. Interdum pro præfero, præpono. Cic. 2. de Diuin. Niſi quid habes, quod huic ſermoni præuertendum putes. Gel. l. 4. c. 3. Iuriſiurandi religionem amori præuertiſſe. Plaut. in Amph. Ne me vxorem præuertiſſe dicant præ rep. id eſt ne dicant me vxorem prætuliſſe reip. Item reuoco. Ibidem, Flebilis præuertitur metus. Pro præoccupare. Virg. 1. Aen. Et viuo tentat præuertere amore iãpridem reſides animos. Præuerſum fulgur, inquit Feſtus, quod ignoratur noctu, an interdiu ſit factum. Præuertere ſerio, quod dictum eſt per iocum: eſt exiſtimare dictum eſſe ſerio, quod ioco dictum eſt. Plau. in Amph. Si quid dictum eſt per iocum, non æquũ eſt id te ſerio præuortier. Liuius 2. Nec poſſe, cum hoſtes prope ad portas eſſent, bello præuertiſſe quicquam. Ibidem: Aegre impetratum à Tribunis, vt bellum præuerti ſinerẽt. Idem, Si Punicum Romano præuertiſſet bellum. Cæſ. 7. bel. Gal. Cæſar huic rei præuertendum exiſtimauit. Id eſt, occurrendum.

Praevideo, des, pen. cor *Antiuedere*, προορῶ, Cic. 1. de Diuin. Præſentia cernit, futura præuidet. Vir. 5. Aen. Ictum venientem à vertice velox Præuidet. Præuiſus, a, um, Cic. 5. Ver. Res mihi tota præuiſa, atque præcauta eſt.

Praevitio, as, *Vitiare, corrumpere*, ante vitio, vel corrumpo. Ouid. 14. Met. de Circe loquens: Hunc dea præuitiat.

Praevincio, is, ire, præligo. Gel. lib. 15. cap. 10. Laqueo præuinctæ.

Praevius, a, um, ὁδηγός, χειραγωγός, qui præeundo viam mõſtrat Cic. in Arato. Præuius Auroræ. Ouid. 11. Met. Nunc præcedentem ſequitur, nunc præuius anteit.

Praeumbro, as, *Coprire d'ombra*, caligine offundere, & inuoluere. Tacitus: Præumbrante imperatoris faſtigio.

Praeuro, is, præuſſi, præuſtum, ante vro: vnde præuſtus, in cacumine aduſtus. Liu. Bellum erat conſenſu fieri ſolitum, vt Fecialis haſtam ſanguineam præuſtam ad fines eorũ ferret. Virg. 7. Aen. Sudibuſue præuſtis.

Praevolo, las, pen. cor. *Volare innanti*, προπέταμαι, ante volo. Plaut. Mil. Præuolet mihi, quò tu velis. Cice. 2. de Na. de. Grues in tergo præuolantium colla & capita reponunt.

Pragmatici. *Sollecitatori de liti*, qui apud Græcos mercede cõducti miniſtros ſe præbebant oratoribus in iudiciis. dicti Pragmatici à Græco nomine πρᾶγμα, quod inter cætera cauſſam ſiue litem ſignificat. Quinct. l. 12. Neque idem Græcos neſcio factitaſſe, vnde nomen iis pragmaticorum datũ eſt. Iuue. Sat. 7. Inde cadunt partes in fœdera pragmaticorũ: Hoc eſt, à iudicio diſcedunt, & litem arbitrio forenſium aduocatorum, ſeu procuratorum dirimendam permittunt. Ci. l. 1. de Ora. Apud Græcos infimi homines, mercedula adducti, miniſtros ſe præbent in iudiciis oratoribus, ij, qui apud illos pragmatici vocantur.

Pramnium vinum, generoſi vini genus, quod in Smyrnæorũ agro naſcebatur. Pli. l. 14. c. 4.

Prandeo, prandes. prandi, & pranſus ſum, *Deſinare*, ἀριστάω, prandium ſumo. Pla. in Men. Prandi & potaui. Ci. pro Clu. Cum eius in nuptiis multitudo hominum pranderet. Interdum pro, in prandio comedere: cum accuſatiuo: Hor. 2. Ser. Saty. 3. Luſcinias ſoliti impenſo prandere coemptas. Pranſus, ſa, ſum, partic. Hora. 1. Ser. Sat. 6. Pranſus non auide. Cice. pro Mil. Adde inſcitiam pranſi, poti, oſcitantis ducis. Pranſos veteres vocabant, teſte Nonio, nõ ſolum qui ediſſent, ſed etiam quibus nihil deeſſet. Var. Pranſum te ac paratum eſſe oportere.

Prandium, prandij, *Il deſinare*, ἄριστον, cibus qui circa meridiẽ ſumitur, quem veteres cœnam appellabant. Feſtus: Cœna apud antiquos dicebatur, quod nunc eſt prandium: Nonius: Quæ nunc prandia ſunt, cœnas Sabini habebant. Pla. Pœn. Partem prandij pignus cepi. Ci. in Ver. Quid ego iſtius prãdia & cœnas commemorem? Idem pro Mur. Ad prandium vulgo vocati. Sue. in Vit. Epulas diſpertiebat in ientacula, prandia, cœnas, comeſſationes. Finire prandia nigris moris. Hor. 1. Ser. Sat. 4. Ille ſalubres Aeſtates ducet, nigris qui prãdia moris Finiet. Prandium dictum volunt quaſi parandiũ, quòd leuia tantum quædam, & paratu facilia apponerentur nam Prandium non fuiſſe præcipuum cibum antiquis, apparet ex Celſo l. 7. cum de hyeme loquitur: Si prãdet, vtilius eſt exiguum aliquid, & ipſum ſiccum ſine carne, ſine potione ſumere. Diminutiuum eſt Prandiolum, ſiue Prandiculum. Feſt.

Pransito, as, frequent. à Pandeo. Pla. in Amph. Nequam homines, qui polentam pranſitant.

Pransor, ſoris, qui prandet, aut qui inuitatus eſt ad prandiũ. Plaut. in Men. Bonum anteponam prandium pranſoribus. Hinc Pranſorius adiect. vt, Pranſorium candelabrum, apud Quinct. l. 6. c. 4.

Prasii, Indiæ populi. metropolis Palibrota. Pli. l. 6. c. 19.

Prasinus, pe. cor. color viridis ad ſimilitudinem porri. nam πράσον Latine Porrum. Mart. l. 10. Plau. Pli. l. 37. c. 10.

Prasiae, oppidum maritimum in ora Laconicæ. Thucyd. l. 2.

Prasius, πράσιος, gemma eſt è viridantium genere. Plin. lib. 37. cap. 8.

Prasoides. p p. gemma ex genere topaziorum. Pli. l. 37.

Pratum, prati, *Prato*, λειμών, ex quo fœnum percipitur: nomẽ habens ex eo, quòd ſine opera paratum ſit, vt placet Varroni l. 4. de lin. lat. Pratum (inquit Vlpia. de verbo. ſigni.) ex eo dictum, quòd paratum ſit ad fructum capiendum. Colu. li. 2. c. 17. Prato veteres Romani primas in agricolatione tribuerunt partes. nomen quoque indiderunt ab eo, quòd protinus eſſet paratum, nec magnum laborem deſideraret. Oui. 1. Meta. Figitur in viridi, ſi ſors tulit, anchora prato. Prata item dicebantur, quæ nunc Viridaria, vt plurimum buxo & lauro frequentata. Hinc Pratenſis, & hoc pratenſe, λειμώνιος, ex prato. Col. l. 6. c. 3. Pratenſe fœnum. Pratenſes flores, Pli. l. 21. c. 8. Pratenſes fungi, qui in pratis naſcuntur. Hora. lib. 2. Sat. 4. Pratenſibus optima fungis. Hinc pratulum dimin. Ci. Att. l. 12. Quotu abuſus es in noſtro pratulo. Idẽ de Cla. Ora. In pratulo conſedimus.

Pravus, ua, uum, *Cattiuo, maluagio*, διεστραμμένος, diſtortum, peruerſum. Cic. 1. Ac. Quid rectum in oratione prauumue. Hor. 2. Ser. Saty. 3. Prauis fultum male talis. Lucr. l. 4. Vt in fabrica ſi praua eſt regula prima, Omnia mendoſe fieri, atque obſtipa neceſſum eſt. Tranſlate accipitur pro malo & vitioſo. Teren. in Ad. Prauum, ineptum, abſurdum, alienum à vita mea. Cic. pro Roſcio Com. Nihil ab hoc prauum & peruerſum produci poſſe arbitrabantur. Cic. 2. de Fin. Quamuis beſtiæ deprauatæ non ſint, prauæ tamen eſſe poſſunt. Tenax praui, Vir. 4. Aen. Obnoxius prauis. Hor. 2. Ser. Sat. 7. Stultitia praua, Hor. 2. Ser. Sat. 3. Ambitio praua, Hor. 1. Ser. Sat. 6. Prauo naſo viuere, Hor. in Arte. Hinc Prauitas, obliquitas, mala & peruerſa alicuius rei conſtitutio, Ci. 4. Tuſc. Cum partes corporis inter ſe diſſident, ex quo prauitas membrorum

diſtortio

distortio,deformitas.Aliquando pro malitia.Ci.4.Ac.Tamen ne in ista prauitate perstabitis? Cice. in Parad.Animi prauitates rectè vitia dicuntur.Hinc Praue,aduerb. cui opponitur rectè Ci.2.de Fin.Male,praue,turpiter cœnabat.

PRAXITELES,statuarius, marmore nobilitatus, & præcipue duplici Venere,Gnidia,& Coa.Pli.l.34.c.8.& l.37.c.5.

PRECIS,ci,cem,δέησις,δέημα,obliqui sunt ab inusitato nominatiuo Prex,idem quod precatio. Ter. Phor. Vt nullus locus relinquatur preci.Quin.l.3.c.10. Ne eum talium precum pudeat.Ter.And.Nihil est preci loci relictum. Hor.2. epi.1.Cœlestes implorat aquas docta prece blandus.

PRECARIVS,a,um,adiect.δεητικὸν, quod precibus petenti vtendum conceditur tandiu,quandiu is,qui cõcessit, patitur. In hanc sententiam dictum est à Seneca,hominem esse precarii spiritus.Et apud Curtium ait Alexander:Mori præstat quàm precario Imperatorem esse.Idẽ: Sed precarium spernebatur Imperium.Vbi precarium imperiũ dicitur id,quod tandiu obtineretur,quandiu,qui concessere,permittunt.Anima precaria.Taci.1.1.Meq; precariam animam inter infensos trahere.Precarium auxilium,non iustum ferre, Li.8.Ius precarium.Tacitus de Germanis.Salus precaria,Brutus Ciceroni.Precario nomen, ipsa terminatione datiui pro aduerbio accipitur.Ter.in Eun.Seu ui,seu clam,seu precario. Pla.Iurisc.Precario habere videtur, qui possessionem corporis vel iuris adeptus est ex hac solummodo causa, quod adhibuit preces.Ci.pro Cecin. Ita se possedisse, vt nec vi, nec clam,nec precario possederit.

PRECIAE vuæ,teste Seruio dicuntur, quæ ante alias maturescunt,quasi præcoquæ.Vir.2.Ge.Purpureæ,preciæq;.

PRECIVS,lacus nomen est,apud Ci.in Or.pro Milone.

PRECOR,aris,Pregare.δέομαι, cum accusatiuo significat oro. Ci.1.de na.de.Quid veneramur,quid precamũr deos? Iunctum vero cum datiuo, idem est, quod opto alicui bonam vel malam fortunam.Quinct.Et oram soluẽtibus bene precemur.Hor.2.Ser.Sat.7.Miluius & scurræ tibi non referenda precati discedunt.Dira precari alicui, Tib.l.2.El.7.Male precare alicui.Ci.in Pis.Omnes execrarentur,male precarentur.Dicimus autem precor deos, precor ad deos. Li.38. Ad quos precentur, & supplicent. Precor deos bonas preces.|Cato ca.134.Hinc precator,qui pro alio postulat.Terent.in Heaut.Nec tu aram tibi,neque precatorem pararis. Precatio.Ci.pro Mur.Illa solennis comitiorum precatio.

PREHENDO,is,Vide supra Præhendo.

PREMO,is,pressi,pressum, Premere, calcare, πιέζω, θλίβω, proprie calco,& innitor alicui rei cum pondere.Vir.4.Ge. Spumantia cogere pressis Mella fauis.Quandoque aduersari,vexare.Vir.10.Aen.Numina nulla premunt.Plau.Amph. Facta istæc me premunt.Quandoque effodere.Idem 10.Aenei. Sulcumq; sibi premat ipsa carina.Quandoq; insequi, insistere.Vir.1.Aen.Hac fugerent Graii, premeret Toiana iuuentus.Quandoq; vrgere: vt, Ingentem clamore premes ad retia ceruum.Quandoque occultare.Virg.1.Aen.Spem vultu simulat,premit altum corde dolorem.Quandoque expellere.Varro,Inuitamq; pressit ab ædibus.Quandoque cohibere.Vir.1.Aen.Imperio premit,ac vinclis & carcere frænat. Quandoque claudere.Idem 9.Aene.Pressiue oculos,ac vulnera laui.Quandoque vitiare. Varro: Qui toties villici tui vxorem absente pressisti viro.Quandoque remouere, excitare.Virg.1.Ge.Et ruris opaci Falce premes vmbrã.Quandoque vastare.Vir.1.Aen.Pelago premit arua sonanti. Quãdoque occidere.Vir.9.Aen. Armigerumq; Rhemi premit. Quandoque demergere,infodere.Idem.2.Ge. Quæcunque premes virgulta per agros,Sparge fimo pingui.Quandoque instare,& dicendo immorari.Pli.epi.9.l.3.Cum Castam accusatem,nihil magis pressi,quàm quod accusator eius, &c. Quandoque reprehendere.Quinct.l.12.de Cicerone:Præcipue presserunt eum, qui videri Atticorum imitatores concupiebant.Aere alieno premi,Cic.in Catil. Facta premunt annos,ideſt,superant,Ouid.7.Meta. Angustiis premi. Cæs. 3.Bel.Gal.

PRESBYTER,eri,Prete,πρεσβύτερος,Latine senior dicitur.

PRESSORIVS,a,um, vt, Pressorium vas, in quo quid premitur.Col.l.12.c.18.

PRESSO,sas,καταπιέζω,frequent.à premo.Vir.5.ecl. Pressabimus vbera palmis. Inuenitur & Pressor, aris, deponens. Pla.in Persa:Vomica est,pressate parce.Pressatus, part.Pla. Asi.Quin tradis hac crumena pressatum herum?

PRESSVRA,ræ.θλίψις,actus premendi.Pli.l.18.c.31. Pressura vna culeos xx.implere debet.Colum.l.2.c.36.Post primam pressuram vinaceorum.

PRESSVS,a,um,Calcato,breue,caricato,τεθλιμμένος,modo participium est:vt,pressus manu caseus.Colu.l.7.c.8. Illa notissima est ratio faciendi casei, quem dicimus manu pressum. Vir.2.Ecl.Pressi copia lactis Idẽ 3.Ge. Læta magis pressis manabunt flumina mãmis: Modo nomen,idem significans quod subtilis ac breuis.Cic.in Horten. Quis te est, aut fuit vnquam in partiundis rebus, in definiendis & explicandis sententiis pressior?Aliquando onustum.Vir.l.1.Geor. Ceu pressæ cum iam portum tetigere carinæ.Presso gradu incedere,ideſt,firmo, nec celeri, sed quo cautos incedere videmus.Liu.28.Hispanos presso gradu incedere iubet.Pressum vocat Ouid.quod est quasi impressa nota signatum, l.6.Fasto.Hinc Presse,aduerb.Cic.1.Off. Imitatio presse loquentium,& leniter.Idem 4.de Fin.Pressius agamus,quæ dixisti, cum his conferamus,quæ tuis antepono.

PRESSVS,us,ipsa pressio.Ci.l.1.de Ora.Nemo est, quin Valerium Soranum lenitate vocis,atque ipso oris pressu & sono facile vincat.

PRAESTER,ris,pen.genitiui pro.serpentis genus, quem alio nomine vocant Dipsadem.Luc. l. 9. Oraq; distendens auidus spumantia prester.Pli.l.20.c.20.Venenæ serpentium hę morrhoidum,& presterum restringi. Est etiam Prester cœlestis flammæ genus,quæ quicquid attingit,ambutit, & proterit.Pli.l.2.c.48.

PRETIVM,tii, Prezzo,pregio,τιμὴ, quod datur pro re empta. Pla.in Pœn.Isto pretio tuas nos facile feceris.Vir.4. Aene. Fœmina,quæ nostris errans in finibus.vrbem Exiguam pretio posuit.Ter.in Heaut.Agrum in his regionibus Meliorem,neque preti maioris,nemo habet. Auellere pretium, ante quàm mercem ostendere.Hora.1.Ser.Sat.2.Capi pretio,Tibul.li.3. el. 1. Aliquando accipitur pro mercede siue præmio:idq; interdum in meliorem partem.Ter.An.Quod habui summum pretium,persolui tibi.Vir.5.Aen.Et palmę pretium victoribus. Interdum in deteriorem, vt idem fere fit quod pœna.Oui.10.Met.Mors pretium tardis. Ter.An. Ego pretium ob stultitiam fero.Legitur etiam Pretium aliquando pro composito operæpretium.Tac.l.2. Res eo anno prolatas haud referrem,ni pretium foret Pisonis, & Asinii Galli diuersas sententias noscere.Pretium operæ,& Pretium curæ,locutiones notatu dignæ Pli. Id vero audire pretium operæ sit.Pli.epi.159. Postea mihi visum est pretium curæ,ipsum senatuscõs.quærere.Hinc Pretiosus,a,um,multi pretij.Pla.in Bacc.At nimium pretiosa es operaria es.Ci.3. Off.Equine pretiosi potius iacturam faciat, an serui vilis. Emptor pretiosus, qui magno pretio aliquid emit.Hora.3. Car.Ode 6.Seu nauis Hispanæ magister Dedecorum pretiosus emptor.Ouid.3.Am.Ingenium quondam fuerat pretiosius auro.Pretiose aduerbium.Ci.2.de Inuen. Vasa Magnifica,& pretiose cælata.Gel.lib.5.c.5. Pretiose armatum exercitum.

PRIAMVS, Πρίαμος, Laomedontis Troianorum regis filius ἀπὸ τοῦ πρίασθαι, ꝙ est emere, auctore Seruio. nã puer ab Hercule, qui patrem Laomedontem interfecerat, captus cum Hesiona sorore,solus pecunia redimi potuit: vel secũdum alios,quia Hercules eum à vicinis hostibus redemptũ in paterno regno locauit.Eum à Ioue originem traxisse ferunt.Dardanus enim filius fuit Iouis ex Electra, cuius filius fuit Erichthonius.Hic filium habuit Troem,qui regionem quæ à Dardano Dardania dicebatur,Troiam à se dixit.huius filii fuerunt Assaracus,& Ilus,qui vrbem totius regionis caput,Ilion à se vocauit.hic filium habuit Laomedontem, qui pater fuit Priami.at Priamus ipse, patre ab Hercule interfecto,auro redemptus,Ilion instaurauit simul & exornauit:regniq; limites vsqueadeo protulit,vt non solum Troię sed totus fere Asiæ rex videretur.Hecubam,filiam Cissei regis Thraciæ,vxorem duxit.habuitq;,teste Ci. Tus.l.1.filios quinquaginta,quorum decem & septem ex iusta vxore sunt nati:ex quibus fuit & Paris,qui repetiturus Hesionam sororem,in Græciam profectus,Menelao Helenam vxorem rapuit,vnde motum est bellum decennale à Græcis in Troianos,in quo vidit filios suos fere omnes ab hostibus interfectos.Tandem,capto Ilio,& ipse à Pyrrho Achillis filio occisus est.A Priamo fit Primiades Patrony. prima longa, & Priameius,a,um,prima breui.

PRIAPEIA,πριάπεια,carmen obscœnum, quod nonnulli Virgilio,alij Ouidio ascribunt:quanquam verisimilius est,multorum id opus esse, ob argumenti similitudinem vnum in volumen congestum.

PRIAPVS,Πρίαπος,pen.p. Liberi patris & Veneris filius, quẽ superstitiosa antiquitas hortorum præsidem credidit. Hor. 1.Serm.Sat.3.Olim truncus eram ficulnus,inutile lignum, Cum faber addubitans scamnum faceretne Priapũ, Maluit esse deum:deus hinc ego,furum auiumq; Maxima formido. Idem & Lampsacenus dicebatur,à Lampsaco, non ignobili Troadis vrbe,in qua & natus creditur.Ouid.l.1.Fast. Higinus.Vir.l.4.Ge.Et custos furum atque auium, cum falce saligna,

ligna, Hellespontiaci seruet tutela Priapi. Est & Priapus Hellesponti vrbs. Pli. c. 32. l. 5. & Strab. l. 13.

PRIDEM, *Gia tempo fa, già buona pezza di tempo*, temporis aduerb. quod modo de exiguo tempore dicitur: idemq; valet quod paulo ante. Plin. lib. 7. ca. 16. Pridem vidimus ea omnia præter pubertaté in filio Cornelii Taciti. Modo de longiore tẽpore, idemq; valet, quod multo ante. Apul. Quod pridem Plato affirmauerat. Quod si cum pridem addamus non, vel quàm, vel ita, significant, multo tempore ante. Cic. pro Roscio: Quam pridem Fannii nomen in aduersaria retulisti? Ter. in Eun. Huc euasit, quàm pridem pater mihi & mater mortui essent. Cic. in Bruto. Nostra autem ciuitate non ita pridem dominatu regio liberata. id est, non multo ante.

PRIDIA, & Pridianus, na, num, vide Postridie.

PRIENE, πριήνη, vrbs maritima (vt inquit Str. l. 12. 13. & 14.) quæ inuectu Meandri fluminis inter ipsam, Miletumq; labẽtis, mediterranea facta est, Biante alumno nobilis.

PRIMAE, arum, *Le prime parti*, τὰ πρωτεῖα, τὰ πρῶτα, pluralis, tantú numeri, idẽ valet quod priores partes, vel primus in re aliqua locus: vnde Primas ferre, vel tenere dicitur, qui pri mũ in re aliqua locũ obtinet. Ci. in Brutto: Ex his Cotta & Sulpitius cum meo iudicio, tum omnium facile primas tulerunt. Et iterum: Erat excellens iudicio vulgi, & facile primas tenebat. Idem de Cla. Or. Primas in causis agebat Hortensius. Dicimus in eadem significatione, Dare primas alicui. 3. de Ora. Non possum non ingenio primas concedere. Idem. 8. Phil. Pater tuus primas omnium ciuium P. Nasicæ dare solebat. Deferre primas alicui, pro, primum locum alicui tribuere. Cic. 1. de Nat. deo. Ad quem Epicurei primas ex nostris hominibus deferebant. Ad Att. l. 5. Amoris erga me, cum à fraterno amore discessi, tibi primas defero. In Orat. Cui primæ sine controuersia deferebantur.

PRIMAEVVS, a, um, ὁ ἀκμάζων τῇ ἡλικίᾳ, in primo ætatis flore constitutus. Virg. 9. Aen. Quorum primæuus Helenor. 10. Aen. Primæuo corpore Lausus. 7. Aen. Primæuo flore iuuentus.

PRIMANI, primæ legionis milites dicebantur, vt Secundani secundæ, Tertiani tertiæ, Tacitus l. 3. Primani, stratis vna & vicesimanorum principibus, aquilã abstulere. Primanus Tribunus, is dicebatur, qui primæ legioni tributum scribebat: vt tradit Festus, citãs Catonis orationem, quam de suis virtutibus contra Thermium habuit.

PRIMARIVS, a, um, *Primaio*, ἀρχικὸς, quod aliunde non habet originẽ. Primarius lapis, qui primus in aliquo ædificij fundamento ponitur. Primarii ciues, qui primi sunt in ciuitate. Primarius vir. Cic. in Catone. Cic. 5. Ver. Hæc omnia doceo ciuitatum, & priuatis primariorum virorum testimoniis. Pli. l. 7. c. 43. Primarium bellatorem, optimum oratorẽ, fortissimum imperatorem. Terent. in Phor. Neque huius sis veritus fœminæ primariæ loco esse, Cic. 3. de Finib.

PRIMATVS, ipsa primatum auctoritas. Plin. l. 13. c. 12. Primatum mutauit Cæsar Idem l. 8. c. 1. Ob id phaleris argenteis, & reliquo omni primatu donauit. Primatũ dare alicui rei. Varro. 1. de re rust. c. 7. Alii dant primatum bonis pratis.

PRIMICERIVS, à cera (vt auctor est Hieronymus in Chronicis, & Cassidorus in epist.) dicebatur notarius principis, qui ceteris honore antecedebat. antiqui enim in ceratis tabulis scribebant.

PRIMIGENIVS, a, um, primitiuus. Vnde Primogenia semina dicuntur, quæ à natura nobis insita sunt, quæ Cic. prima naturæ appellat. In his numerant incolumitatem, conseruationemq; omnium partium, valetudinem, sensus integros, doloris vacuitatem, vires, pulchritudinem. Varro. 1. de re rust. c. 40. in his intus primigenia semina dedit natura. Primigenia pecuaria. Idem. l. 2. cap. 1. Dicam de primigenia pecuaria. Id est, de ouibus quales sint ad fœturam vtiles. Verba item vocantur Primigenia, vt lego, scribo, quæ non sunt profecta ab alio verbo, sed suas habent radices. Item Primigenius sulcus dicitur, teste Festo, qui in condenda noua vrbe iunctis tauro, & vacca designationis caussa imprimitur. Et Primigenia, iura primi & maximi natu filij. Primigenia fortuna, à gignendo. Cic. 2. de Leg. Liu. 34. ædem fortunæ Primigeniæ dedicauit Martius Ralla.

PRIMIPARAE, *Di primo parto*, πρωτοτόκοι αἱ, fœminæ in quouis animalium genere, quæ primo pepererunt. Plin. lib. 8. cap. 40 De canibus.

PRIMIPILVS, li, centurio primæ cohortis. Liu. l. 7. scribit. Ordo partes tres habebat, quarum vnamquãque primum pilum vocabant, ibidem: Primus centurio erat, quẽ nunc primipillum appellant. Cæs. 2. Bel. Gal. Primipilo P. Sextio, fortissimo viro, multis vulneribus confecto. Primipilus (vt ait Veget. l. 2.) 400. milites ducebat in prima acie, eratq; caput legionis. Hinc Primipilaris dici videtur, non tam miles qui fuerat sub centurione primipili, quàm ipse cẽturio, qui olim præditus fuerat hac dignitate. Et ea forma dicitur primipilaris, qua consularis. Quinct. l. 6. c. 3.

PRIMITER, & Primitus, aduerbia à primum, idem quod primo, teste Nonio. Lucil. li. 5. Cum primiter ficos populare sensis. Var. 1. de re rust. c. 1. Primitus oritur herba imbribus primoribus euocata. Lucr. l. 4. Tum quibus ætatis freta primitus insinuantur. A Primitus fit Apprimitus, idem quod apprime, siue valde. Luc. apud Nonium: Ingenti pretio apprimitus paucos.

PRIMITIAE, arum, *Primitie*, ἀπαρχαὶ, κατάργματα, primi fructus ex agro percepti, qui deo offeruntur. Prisci enim Romani, teste Pli. l. 18. c. 2. Non gustabant vina, aut nouas fruges, priusquam sacerdotes primitias libassent. Primitias vitis resecare consuerunt, inquit Col. l. 4. c. 10. idest prima flagella. Primitiæ operum. Sta. 5. Theb. Tu bellis, tu pace feres de more frequentes Primitias operum. Primitiæ armorum idem. 11. Theb. Primitiæ lacrymarum, idem 6. The. 5.

PRIMITIVS, a, um, quòd in aliqua re primum. Oui. 15. Meta. Primitium torrem.

PRIMITIVVS, a, um, quod aliunde non habet originem. vnde & Primitiua verba, vt, Amo. Primitiui anni, Colume. de Arbor. cap. 23.

PRIMO, principio, vel ante omnia. Teren. in Phor. Cœpi aduersari primo.

PRIMODVM, primo. Pla. in Cap. Primodum opus est Pistoriẽsibus. ante quem nullus est genitus.

PRIMORDIA, *Principij*. τὰ πρωτεσικότα, ἀρχαὶ, quæ primo ordimur, idest, initia. Cice. in Parti. Vt primordia rerum, & quasi præcurrentia. Belli primordis, Stat. 2. Achil. Dicendi primordia, Quinctilia. lib. 1. capi. 9. Gentia primordia, Ouid. 5. Met.

PRIMORES, *Le sommità d'ogni cosa*, aliquando adiectiuum est, idem significans quod summus, vel extremus: vt, Primores vngues, Primores digiti, Primores nares, Primoribus labris: nam in neutro genere reliquos casus non habet. Primores (inquit Nonius) dicitur summæ quæq; res. Luc. l. 8. Stat. Gallinaceus cum victor se gallus honeste Sustulit in digitos primoresq; erigit vngues. Pla. in Bac. Sic hos digitulis duobus sumebas primoribus? Idẽ Tri. Atque etiam modo versabatur primorib. Primoribus labris gustare, est leuiter quippiam in labris attingere. Cic. pro Cœl. Multos vidi qui primoribus labris gustassent genus hoc vitæ. Primores viri, primi siue optimates. Suet. Scripta famosa, quibus primores viri notabantur. Accusatiuum singularem protulit Gel. l. 15. c. 5. Animaduerti quosdam, inquit, opinari, vestibulum eẽ partem domus primorem. Et Cato c. 81. Extollito primorem partem. Aliquando pro optimatibus. Li. 1. ad primores Romulus prouolat. Vir. 9. Aen. Primorum manus ad portas, iuuenumq; senumq; Prosequitur votis. Vbi Seruius: Primorum: genitiuus hic venit ab eo quod est, hi Primores, sicut hi Proceres: quorum nomiuum nominatiuus singularis non inuenitur, licet dicamus, huius primoris. Hor. 2. Ser. Sat. 1. Primores populi arripuit. Nonnunquam pro dentibus anterioribus, qui primi in ridendo reteguntur. Pli. l. 11. c. 37.

PRIMVLVS, dimin. à Primus Pla. in Amph. Primulo diluculo abiisti ad legiones. Hinc Primulum aduerbium. Ter. in Ad. Plebem primulum facio meam. Plau. in Men. Tum dentes mihi cadebant primulum.

PRIMVM, *Primieramente*, πρῶτον, aduerbium. Ponitur aliquando in oratione nulla alia sequente clausula. Pla. in Asi. Censen'tu illum hodie primum ire assuetum in ganeum? Aliquãdo alia sequẽte clausula, cui præponitur Præterea, vel Deinde Ter. in Ad. Primum fratrem nusquam inuenio gentium: Præterea, dum illum quæro, à villa mercenarium vidi. Idem in Prol. Heaut. Id primum dicã, deinde, quòd veni, eloquar. Nonnunquàm sequitur tertia clausula, cui præponitur postremo. Aliquando pro postremo bis subiungitur deinde.

PRIMVS, a, um, *Primo*, πρῶτος, quandoque ad numerum seu ordinem refertur. Ter. in Ad. Primus sentio mala nostra, primus rescisco omnia. Vir. 2. Aen. Primus ibi ante omnes, magna comitante caterua, Laocoon ardens summa decurrit ab arce. Cice. Appio l. 3. Prima duo capita epistolæ tuæ tacita mihi quodammodo relinquenda sunt. Planc. Ciceroni l. 10. Primæ tuæ sententiæ infinitis cum muneribus, posteriores ad tempus compositæ. Hor. 2. epi. 2. Extremi primorum extremis vsque priores. Iungitur autem frequenter apud bonos auctores cum quisque: vt, Primo quoque tempore, primo quoque die. Li. 6. Decreuerunt, vt primo quoque tempore de ea re ad populum ferretur. Cæs. 6. Bel. Gal. Cupiebat Cæsar primo quoque tempore de bello decernere. Pompeius ad L. Domitium: Vt primo quoque die Luceriam aduenires. Quandoque idem quod Princeps, vt eminentiam

dicat,

dicat, non ordinem. Virg. 1. Aen. prima quod ad Troiam pro charis gesserat Argis. Quandoque pro optimo. Idem 9. Aen. Primos iuuenum tot miserit Orco. Quandoque præcipuo. Idem. 12. Aen. Quantos primus passare labores. Quandoque pro eo, ante quam nullus est. Idem. 1. Eclo. Hic mihi respõsum primus dedit ille petenti. Prima, plur. num. pro principijs. Liu. l. 8. Quod bellum, si prima satis prospera fuissent, haud dubie peruenisset ad Romanos. Tacit. l. 18. prima cõsiliorum frustra ceciderunt. Primis labris gustare, Cic. 1. de Nat. deo.

Princeps, ipis, *Principe*, idem quod primus. Cic. 3. Ver. Sicilia princeps se ad amicitiam pop. Rom. applicuit. Vig. 9. Aen. Princeps ardentem coniecit lampada Turnus. Sic Ianuarium Columella Principem mensem appellat. l. 11. c. 2. Principem locum, vel gradum obtinere, Suet. de Cla. grã. Cic. pro domo: Locum principem auctoritate mq; in salute mea tenuistis. Cic. pro domo: Ciuitatis longe princeps Pompeius. Idem. 8. Philipp. Quam magnum est, in ciuitate locũ tueri principis. Dearum princeps Iuno. Oui. 6. Fast. in militia item Romana Principes dicebantur secundæ aciei milites, ex robustiore fere ætate collecti, & armis maxime insignes. Liu. l. 8. Octauum principem ducere, teste Budæo, est octauum ordinem ducere inter principes. Cic. ad Brutum: Creten si bello octauum principem duxit.

Principalis, le, *ἡγεμονικός, κύριον*, quod primum & præcipuum est. Quinct. l. 9. c. 1. Est igitur Tropus, sermo à naturali, & principali significatione translatus ad aliam, ornandæ orationis gratia. Id est, præcipua. Idem lib. 3. cap. 13. Hanc quæstionẽ veluti principalem, vocant *ἐρώτημα*, Plin. l. 18. c. 3. de Cultura agri præcipere, principale fuit & apud exteros Cic. de Fato: Omnia causis fiunt antepositis, verum nõ principalibus, & perfectis, sed adiuuantibus, & proximis. Principalis apparatus, & Res principales, quæ sunt principis, vel principe dignæ. Tacit. l. 8. Nullo principali apparatu, sed vetere egestate conspicuus. Plin. in Paneg. Tanta benignitas principis, tanta securitas temporum est, vt ille nos principalibus rebus existimet dignos. Principalis porta castrorum, inquit Festus, nominatur, quod in eo loco est, in quo principes ordines tendunt. Liuius 34. Duæ legiones duabus principalibus portis signa efferre iussæ. Hinc Principaliter, aduerbium, præcipue, vel vt decet principem. Plin. in Paneg. Quid vitã, quid mores iuuentutis, quàm principaliter formas? Seneca: Ille qui non magis dolere, quàm gaudere principaliter posset.

Principia, orum, *Primi luoghi del campo*, locus in castris à principibus militibus sic appellatus. inde, post principia esse: est esse in toto, sumptum à bellis, in quibus tutissimus locus est post principia. Liuius. lib. 8. Nullus in acie locus tutior, quàm post principia. Ter. in Eun. Ego ero post principia. Principia in acie pro principibus, sæpe apud Liu. Cic. ad Brutum: Spes libertatis nusquam nisi in vestrorum castrorum principijs est.

Principium, pij, *Principio, ἀρχή*, Initium cuiusuis rei. Cic. 3. de Fin. Omnium rerum principia parua. Idem. 2. de Nat. deo. Cuius Principium aliquod est, eius necesse est esse extremum. Principiũ dicendi, pro orationis exordio: vt, Exalbescere in principijs dicendi, apud Cice. de Orat. Ibidem: In vtroque dicendi genere principia tarda sunt. Interdum pro fundamento artis vel scientiæ. Cice. 3. de Leg. Bene prouisis, & diligenter explorata principia ponantur. Interdum pro primo illo rerum omnium fonte, vnde cetera omnia fluxerunt. Idem. 3. Tusc. Principij nulla est origo: nam ex principio oriuntur omnia: ipsum autem ex re nulla alia nasci potest.

Principio, aduerbium, idem quod primum. Teren. in Eun. Principio ego vos credere ambos hoc mihi vehementer velim. Cic. 1. Off. Principio generi animantium est à natura tributum.

Prior, oris, *Primo di due, πρότερος*, nomẽ cõparatiuũ, quod proprie de duobus dicitur. Cic. in Pis. Me Quæstorẽ in primis, ædilem priorẽ, Prætorẽ primũ populi R. fecit. Idẽ de Cla. Ora. Et si vtrique primas, priores tamen deferunt Lælio. Sic Priore loco càm dicere, idẽ pro Quintio. Nõnunquã tamẽ Priorẽ de pluribus dici legimus, vt idem sit quod Primus. Gell. l. 14. Quoties vsu venisset, vt omnes isti magistratus, eodem tempore Romæ essent; qui eorum prior alijs esset, ei potissimum senatus consulendi ius fuisset. Apul. l. 1. Flor. Hippias è numero Sophistarũ artium multitudine prior omnibus. Priores nostros, pro maioribus nostris dixit. Plin. epist. l. 3. Et Virg. 3. Aen. nomen dicere priores Ortygiam.

Priscianus, grammaticus Cæsariensis fuit, qui tempore Iustiniani principis floruit. Scripsit de Arte Grammatica ad Iulianum Consulem: ad Cosroen vero Persarum regem librum de Natu. quæstionibus: Dionysiumq; de Situ orbis Latinitate donauit.

Priscus, a, um, *Prisco, antico, ἀρχαῖος*, quod superiori ætate fuit: vt, Prisci Latini, qui fuere antequam Roma conderetur. Cice. 3. de Orat. Quod loquitur, priscum visum iri putat, si plane fuerit rusticanum. Virg. 9. Aene. Prisca fides facto, sed fama perennis. Mart. lib. 1. Prisca fides taceat. Gens prisca mortalium. Horat. Epod. 1. More prisco. Ouid. 2. Fast. Flamen ad hæc prisco more Dialis erat. Religio prisca, Oui. 10. Metam. Seueritas prisca, Cicer. de Arusp. resp. Cuius priscam illam seueritatem sacrificij, mirifica tua soror existimatur imitata. Hinc Prisce, aduerbium. Cicero pro M. Cœlio, Seuere, & grauiter, & prisce agere, an remisse, leniter, vrbane.

Pristinus, a, um, pen. corre. *Primo, παλαιός*, quod superioribus annis, mensibus, diebus, & nostra memoria fuit: vt, Pristina nostra beneuolentia. Dictum Pristinum, teste Prisciano, quasi primitinum. Cice. 5. de Finib. Necesse est & illa pristina remanere. Idem 2. de Diuinat. Quod cum accidisset nostræ reipu. cum pristinis orbati muneribus, hæc studia reuocare cœpimus. Cæsar 7. Bel. Gal. Tanta vniuersæ Galliæ consensio fuit libertatis vindicãdæ, & pristinæ belli laudis recuperandæ. Gloria pristina, Virgil. 10. Aene. Dignitas pristina, Cice. Lentulo, lib. 1. Aetas pristina. Claud. 3. Paneg. Aliquando Pristinus idem est quod prior. Curtius. Dies pristino procellosior.

Pristis, *πρίστις*, genus piscis marini longissimi, atque angusti corporis. Plin. l. 9. ca. 3. Scribit pristes in mari Indico ducenum cubitorum esse, balænas quaternum iugerum. In hunc piscem fabulantur poetæ Scyllæ marini monstri extrema desinere. Virg. 3. Aen. Prima hominis facies, & pulchro pectore virgo Pube tenus, postrema immani corpore Pistris. Ab huius similitudine, nauis oblonga dicta est Pristis. Idem 5. Aene. Velocem Mnestheus agit acri remige Pristin. Vbi Seruius, Si nauem, inquit, intelligas, hæc Pistris, huius pistris facit: si de bellua, hæc Pistrix, pistricis. Etymi tamen ratio Pristin, & Pristicem potius scribendum ostendit. Videntur enim deduci ἀπὸ τοῦ πρίζειν τὰ κύματα, id est à secandis fluctibus.

Priuatus, a, um, à Priuus, *Priuato, particolare, ἴδιος*, quod vniuscuiusque proprium est, nec est commune cum alijs. Cice. de Amic. Cum Scipione mihi coniuncta cura de re publica & de priuata fuit. Idem de Sene. In vita etiam priuata & quieta. Idem 1. Officior. Communibus vtatur pro communibus, priuatis vt suis. Sunt autem priuata natura nulla, sed aut vetere occupatione, vt qui quondam in vacua venerunt, &c. Census priuatus, Horat. 1. Carm. Ode. 15. Domus priuata, Cice. pro Quintio. Vita priuata, Lucan. lib. 7. Odium priuatum, Brutus ad Cice. Priuatæ feriæ etiam dicebantur sacrorum propriorum, velut dies natales, vt ait Festus, fulgurum procurationes, & huiusmodi priuatæ, quæ fiebant pro familijs singulis, & hominibus. Priuati, qui non sunt constituti in aliqua dignitate. Cice lib. 1. Off. Priuatum oportet æquo & pari ciuibus iure viuere. Cice. 1. de Inuent. In fortuna quæritur, seruus sit, an liber: pecuniosus, an tenuis; priuatus, an cum potestate.

Priuatim, *Priuatamente, specialmente, particolarmente. ἰδίᾳ*, aduerbium, cui opponitur Publice. Salust. in Catilin. Existimant publice priuatimq; alieno ære oppressos. Cicero 5. de Finibus. Priuatim aliquid gerere malunt. Aliquando pro Particulariter. Plini. lib. 6. cap. 17. De iis priuatim condidit volumen.

Priuernum, ni, *Πριουέρνος* Stephano, vrbs Volscorũ. Vir. 11. Aeneid. Pulsus ob inuidiam regno viresq; superbas, Priuerno antiqua. Incolæ Priuernates. Pli. l. 3. c. 5. Hinc Priuernatius, a, um: vt, Priuernatium vinum: quod inter generosa Italiæ vina numeratur à Pli. l. 14. c. 26.

Priuignus, ni, *Figliastro, πρόγονος*, filius mariti, vxorisue, cuius prior coniux decessit. Dictus, Priuignus, quòd prius quàm mater secundo nuberet, sit genitus. Pri, enim antiqui pro præ, dixerunt, teste Festo. Brutus ad Cicero. Qui priuigno minus tribueris, quàm Cicer. qui alieno tribuat. Propert. lib. 2. el. 1. Pocula priuigno non nocitura suo. Priuigna. Cic. Att. l. 13.

Priuilegium, gij, *Priuilegio, προνόμιον, προνόμια*, lex ad priuatos homines, singulosq; pertinens. Cice. pro domo: Leges priuatis in hominibus irrogari, id est enim priuilegium. Gel. l. 1. c. 20. Neque de imperio Cn. Pompei, neque de exitu Ciceronis, neque de cæde P. Clodij quæstio, neque alia id genus populi plebisue iussa leges vocari possunt: nõ sunt enim generalia iussa, neque de vniuersis ciuibus, sed de singulis

singulis concepta: quocirca Priuilegia potius vocari debent: quia veteres Priua dixerunt, quæ nos singula dicimus. Priuilegiarius dicitur, cui aliquod priuilegium concessum est: vulgo ab indoctis Priuilegiatus nuncupatur. Vnde Milites priuilegiarij dicti, qui vacabant officio. Vlpian. in l. sed. an hic. ff. quod cum eo qui in al. pot.

PRIVO, as, *Priuare, ἀποστερέω, στερίσκω*, adimo, spolio. Plaut. in Asin. Iustum portitorem priuabo portorio. Cice. 4. Acade. Spoliat nos iudicio, priuat approbatione omni, orbat sensibus. Idem in Top. Præpositio enim In, priuat verbum ea vi, quam haberet, si In præpositum non fuisset: vt dignitas, indignitas. Priuare oculis, Cice. 4. Acad. Priuare vita, Idem in Parad. Priuare communi luce, occidere. Idem pro Quin. Patriam priuare aspectu suo, Cice. Macel. li. 4. Priuans, tis, partic. Cice. in Topi. Sunt alia contraria, quæ priuantia licet appellemus Latine, Græce appellantur στερητικά. Priuatus, a, um, à Priuor, aris, spoliatus. Oui. 1. de Pont. Alter ob huic similem priuatus lumine culpam Clamabat media se meruisse via. Plau. in Truc. Donis priuatus sum. Plin. de Viris ill. Priuatus stipendio. Priuatio. Ci. 2. de Fin. Dolori non voluptas contraria est, sed doloris priuatio. Idem 1. de Fini. Omni priuatione doloris putat Epicurus terminari summã voluptatem.

PRIVS, *Primiero, πρότερον*, comparat. neu. ge. Hor. 1. Ser. Sat. 4. Et quod prius ordine verbum est, Posterius facias. Teren. in Eun. Nil prius, neque fortius Hoc est, nihil melius, aut præstantius. Prius, aduerbium, idem quod citius. Pla. in Amph. Prius tua opinione hic adero. Ter. in Heau. Si semel tuum animum intellexerit, Prius proditurum te tuam vitam, quã abs te amittas filium. Virg. 1. Geor. Ac prius, ignotum ferro quàm scindimus æquor. Cic. Att. l. 4. Nihil prius mihi faciẽ dum putaui, quàm vt tibi gratularer.

PRIVSQVAM, Iungitur quandoque indicatiuo. Cice. 1. Philip. Priusquam de republica dicere incipio, pauca querar de hesterna M. Antonij iniuria. Teren. in Hec. Prius quàm hanc vxorem duxi. Quandoque subiunctiuo. Salut. in Catilin. Prius quàm incipias, consulto opus est. Virgil. 3. Georg. Culpam compesce, prius quàm Dira per incautum serpant contagia vulgus.

PRIVVS, a, um, *Particolare, proprio ἴδιος*, idem quod priuatus, siue proprius. Nonius: Primum, est proprium vniuscuiusque. Horat. lib. 1. episto. Quem ducit priua triremis. Antiqui Priua dixerunt pro singulis, teste Gell. lib. 10. cap. 20. De singulis (inquit) concepta, Priuilegia potius vocari debét: quia veteres Priua dixerunt, quæ nos singula dicimus. Liu. l. 30. Senatusconsul. in hæc verba factum est, vt priuos lapides, priuasq; verbenas secum ferrent, idest, singulos silices, & singulas verbenas.

PRO, Præpositio est ablatiuo casui seruiens, varios in oratione vsus habens, variasq; significationes. Aliquando enim significat ante, πρό, vt, Pro curia, pro mœnibus. Sal. Ni maturassent pro curia sociis signum dare. Interdum pro In: vt, Pro rostris, pro censu, pro tribunali. Plin. episto. 301. Postulauit, vt cognoscerem pro tribunali. Interdum pro iuxta, siue secundum, κατά, vt, Pro Platonis sententia, pro hominũ iudicio. Sedulo moneo, quæ possum, pro mea sapientia. Pro meis viribus: idest. iuxta meas vires. Pro se quisque viri: id est, quisque pro virili. Interdum pro causa, siue propter: vt cum dicimus, Pro mutuo animo, pro reconciliata gratia: id est, causa mutui animi, & causa reconciliatæ gratiæ. Plini. Episto. 189. Hæc tibi, admonitus immodicæ seucritatis exemplo, pro amore mutuo scripsi. Terent. in Eunuch. Ego pol te pro istis dictis & factis scelus vlciscar. Interdum pro loco: vt, Pecuniam ei dedi pro prædio: &, Sũ pro prætore, idest, loco prædij, loco prætoris. Teren. in An. Pro illo te ducam. Pli. l. 2. c. 7. Pro dijs habent obscœna. Itẽ ponitur pro auctoritate: vt, Tribuni plebis pro potestate intercesserunt: hoc est auctoritate potestatis suæ. Item pro defensione. Ter. Nisi hæc ita essent, pro illo haud stares. Vir. l. 9. Pro turribus adstant. Pro tanquam. Pla. in Truc. Me quasi pro derelicta sis habiturus. Cæs. 7. Bel. gal. Non videtur pro certo esse ponendum, Pro eo ac, vel Pro eo atque, legitur, pro Ita vt, vel perinde vt. Sulpicius ad Cic. Sane quàm pro eo ac debui, grauiter, molesteq; tuli. Vlpia. Pro eo habendum, atque si nullo iure factum esset. Est & interiecto admirantis, ὦ. Ter. in Adel. Pro Dij immortales, facinus indignũ quod narras? Item Interiectio dolentis, seu indignantis. Teren. in Heau. Pro Deum atque hominum fidem. Pla. Pro sancte Iupiter: quid video? Sed his duobus modis circunflectitur, & nominatiuo, accusatiuo, vocatiuoq; iungitur, vt patet ex superioribus exemplis.

PROAVCTOR, ris, πρόγονος, pro progenitore legitur apud Sueto. in Clau. Appium Cæcum generis sui proauctorem, idest, auctorem, & principem. Budæ.

PROAVVS, ui. p. c. *Bisauolo, πρόπαππος*, aui paterni, vel materni pater. Pla. in Mil. Auos, proauos, abauos. Cic. de Cla. Orat. Relatiuum est Pronepos, à quo fœmininum, Proneptis. A proauo fœmininum Proauia, auiæ mater.

PROBABILIS, le, *Probabile, πιθανόν*, dicitur, quod licet fortassis non sit verum, videtur tamen rationibus probari posse. Pli. epi. 137. Cur minus probabilis sit causa recitandi, quæ dixeris, quàm edendi? Cice. 1. de Inuen. Probabile autem est id, quod fere fieri solet, aut quod in opinione positum est, aut quod habet in se ad hoc quandam similitudinem, siue id falsum est, siue verum. Idem in Para. Nihil est tam incredibile, quod non dicendo fiat probabile. Hinc Probabiliter, aduer. Ci. 1. de Diui. Et Probabilitas, 4. Ac.

PROBI, *Buoni, da bene, χρηστοί, δόκιμοι*, boni dicuntur, quasi prohibiti: quòd se à delinquendo prohibeant. Plau. in Trin. Amico mea commendaui bona probo, & fideli, & fido. Cice. pro Clu. Neque hoc homine sanctior, neque probior, neque in omnibus officiis retinendis diligentior esse quisquam potest. Per metaphoram Argentum probum non adulteratum Li. 32. Argentum id probum non esse, Quæstores renunciauerant. Color probus, Col. l. 8. c. 2. Merx, proba, Pla. in Pœ. Probi nummi, Pla. in Persa. Sapor probus, Col. de Arb. c. 3. Hinc Probe, bene, recte. Plau. in Most. Probe viximus. Omnibus autem fere verbis iungi potest: vt, Probe curare, Probe decipere, Probe monere, Probe memini, Probe ornatus. Probe percutere, dixit Plau. in Amph. idest, fortiter. Probis contrarii sunt Improbi. Improbi (vt inquit Asconius) contra leges sunt: sicut Inofficiosus, contra merita: Inhumanus, contra pietatem.

PROBLEMA, atis, & Problematum, propositio, interrogationem habens. Philosophi proprie Problemata appellant, rerum abditarum perquisitiones: cuiusmodi sunt apud Aristotelem & Plutarchum.

PROBO, as, *Laudare, prouare, δοκιμάζω, ἀποδέχομαι, ἀρέσκομαί τινι*, laudo, commendo, approbo. Cice. Atri. Audio à bonis viris hanc cunctationem nostram non probari. Idem in Catone: Mihi & Flacco neutiquam probari potuit tam flagitiosa, & tam perdita libido. Cice. in Para. Cato ea sentit, quæ non probantur in vulgus, idest, quæ ne ipsum quidem vulgus probat. Contra frigere ad populum, est improbari. Plus autem est probare, quàm laudare. Cice. ad Marium lib. 7. Istam rationem otii tui & laudo vehemẽter, & probo. Quãdoque probare est argumentis demonstrare. Plaut. in Rud. Non probare pernegando mihi potes, nisi pars datur. Quin. li. 1. ca. 10. Dialectice probare. Lucr. l. 2. Huic satis illud erat planum facere atque probare. Ponitur aliquando pro persuadere: vt Probare se eunuchum, est persuadere se esse eunuchum. Ter. in Eun. Præterea forma, ætas ipsa est, facile vt pro eunucho probes subaudi te, inquit Don. Quandoque tẽtare: vt cum dicimus, Amicos probato: & apud Col. Probare boues. Ouid. in epi. Phyllidis, Exitus acta probat. Aliquãdo Probare, est efficere, vt probum rectumq; iudicetur id, quod quis facit, vel dicit. Ci. 2. Ver. Si in hac causa nostrum officium, ac diligentiam probauerimus. Quandoque permittere. Hora. lib. 1. Car. Vagus & sinistra Labitur ripa Ioue non probante. Probandus, a, um. Cæs. 5. Bell. Gall. Quem locum probandæ virtutis tuæ expectas? Probatus, a, um modo parti. modo nomen. Cice. in Top. Nam & ingeniosos, & ætatis spatio probatos, dignos quibus credatur, putant. Ouid. 15. Metam. Crimenq; patens, sine teste probatum. Liu. 7. Bel. Pun. Ita repente exuit antiquos mores, vt nemo tota iuuentute haberetur prior, nec probatior. Probatissimus homo, Cice. 4. Verr. Probatissima fœmina, Cice. pro Cecin. Probator, qui probat. Cice. 2. Philip. Quid interest inter suasorem facti, & probatorem? Probatio. Cic. 3. Ver. Ne vitiosum opus fieret? at erat probatio tua. Artificialis probatio, Firma probatio, Lineares probationes, Inexpugnabiles probationes, Potentissimæ probationes, leguntur apud Quint.

PROBOSCIS, idis, προβοσκίς, rostrum elephanti, vel muscæ, ita dictum quòd ante depascat. Latini in elephanto manum appellant, quòd ea veluti manu vtatur. Plin. lib. 8. cap. 12. Resoluunt elephanti nodos manu. Nonius Marcellus, Proboscis, inquit, Græcum nomen est, dictum, quòd ante depascat. Est autem porrecta corporis pars inhærens naribus, quæ excepto homine in aliis animalibus inuenitur. Varr. Inuenisse factum hericium cum proboscide.

PROBROSVS, a, um, adiect. *Vituperoso, ἐπονείδιστος*, ignominiosum. Gel. l. 1. Compellationibus probrosis iactatus est. Cic. 5. Verr. Vt illam eius vocem probrosam agnoscatis. Hor. 3. Car.

Car. Ode. 5. O magna Carthago probrosis Altior Italiæ ruinis.

PROBRVM, probri, *Vituperio, villania*, ὕβρις, stuprum, flagitium. Suet. in Cæsare. Digressam à merito post biduum statim duxerat, quamuis sine probri suspicione. Vnde lex fuit apud Romanos, vt probrum virginis Vestalis capite puniretur. Alias significat maledictum, contumeliam, dedecus, quæ scelera sequi solent: vt, Datum est probro, idest ignominiæ adscriptum. Liu. l. 4. Ingerunt probra, ægre abstinent, quin castra oppugnẽt. Epistolæ plenæ probrorũ. Cic. Att. l. 4.

PROCAPIA, p. c. progenies quæ ab vno capite ꝓcedit. Festus.

PROCAS, πρόκας, Rex Albanorum fuit, pater Amulij, & Numitoris, & auus Romuli & Remi. Liu. l. 1. Virg. l. 6.

PROCAX, acis, pe. geni. pr. *Procace, petulante, lascino*. ἀσελγής, lasciuus, petulans, improbus, proteruus: quod nomen à procando, idest poscẽdo dictum esse, docet Nonius Marcellus, ex sententia Cic. l. 4. de rep. Cuius hæc citat verba: A procando, id est poscendo Procacitas nominata est. Alij tamen à Prociendo, idest prouocando, siue lacessendo dictum malũt. Cic. pro Cœl. Temeraria & procax mulier. ibidem: Vt non solum meretrix, sed etiam procax videatur. Idem. l. 3. epi. Scio te non esse procacem in lacessendo. Ter. in Hec. Magis procax illico facta est. Transfertur etiam ad inanimata: quod & Nonius adnotauit. Virg. 1. Aen. Peruiusq; procacibus Austris. Hinc Procacitas, petulãtia, improbitas. In Sal. Non enim Procacitate linguæ vitæ sordes eluuntur. Procaciter, proterue, petulãter, vnde Procacius, & Procacissime. Liu. 28. Flagitatum stipendium procacius, quàm ex more & modestia militari.

PROCEDO, is. pen. pro. *Procedere, andare innanzi*, προβαίνω, προάγω, progredior. Cic. 1. de Diuin. Cum purpurea veste processit. Cæs. 1. Bel. Ciu. Lente, ac paulatim proceditur. Cice. pro Sext. Huic ad vrbem venienti tota obuiam ciuitas cum lachrymis processerat. Sal. in Iug. Vbi plerunque noctis processit, idest præterijt. Aliquando est bene, vel male cadere. Plaut. in Capt. Neque magis effractum fame vidi, nec cui minus procedat, quicquid facere occeperit. Liui. 2. Tentata res est, si primo impetu capi Ardea posset: vbi id parum processit, obsidione cœpti premi hostes. Procedere in pedes, & pedibus gigni, idem significant: hoc est, fœtum ita nasci, vt pedes ex vtero primores emergant. Plin. lib. 7. cap. 8. In pedes procedere nascentem, contra naturam est. Procedere in philosophia, est proficere. Cice. 3. de Fin. Qui tum in philosophia, tum in optimo genere philosophiæ, tantum processeris. Procedunt stipendia militibus, quod vulgo dicitur, currunt. Liu. 25. Tribuni plebis ad populum ferrent, vt qui minores septem & decem annis sacramento dixissent, ijs perinde stipendia procederent, si septem & viginti annorum milites facti essent. Procedens, tis, Cic. 3. Tuscu. Dies procedens ita mitigat, vt ijsdem malis manentibus nõ modo leniatur ægritudo, sed in plerisque tollatur. Tempore procedente, pro, Successu temporis. Pli. l. 11. c. 36. Tempore procedente instillant cibos. Pli. iun. epist. 64. Vereor, ne procedente tempore ex ipso remedio vitia nascantur.

PROCELEVSMATICVS, pes ex quatuor syllabis breuibus constans: dictus quòd ob celeritatem, breuiumq; syllabarum cõcursum, celeusmati, idest, nauticæ cohortationi esset aptissimus, siue quòd in sacris Mineruæ carmen quoddam hoc pede constans primo loco cani solebant.

PROCELLA, æ, *Procella, tempesta*, θύελλα, est vis venti cum pluuia, nec durãs, & in mari potius, quã in terra, dicta ab eo, ꝙ omnia procellat, idest moueat, & concutiat. Virg. 1. Aen. Creberq; procellis Africus. Ouid. 11. Met. Impetũs aduersæ iussa procellæ. Horat. Ode. 9. Aut mare Caspium Vexant inæquales procellæ. Vir. 1. Aen. Stridens Aquilone procella Velum aduersa ferit. Translate accipitur pro molestia. Cic. pro Cluen. Vitam tranquillam & quietam remotam à procellis inuidiarũ. Iratum procellæ, Silius. l. 12. Hinc Procellosus, a, um, θυελλώδης, procellis plenus Liu. 40. Ver procellosum eo anno fuit. Pli. l. 18. c. 35. Nubecula ventum procellosum dabit.

PROCELLO, is, *Percuotere*, concutio, euerto: vnde Procella. Pli. in Paneg. Erant sub oculis naufragia multorum, quos inuidiosa tranquillitate prouectos, improuisus turbo perculerat.

PROCERASTIS, προκεραστίς, oppidum Bithyniæ, Pli. l. 5. c. vlt.

PROCERES, pen. cor. πρόβολοι, capita trabium, hoc est, mutuli quidam in parietibus extantes. Hinc principes ciuitatis Proceres, οἱ δυναστεύοντες, appellati sunt, quod ij ita in ciuitate eminent, sicut illi in ædificiis. Virgi. 1. Aeneid. post alij proceres: Castrorum proceres. Lucan. lib. 7. Regum proceres Paulus & Flaminius, Sil. lib. 12. Proceres gulæ, pro principibus helluonum, apud Plin. lib. 9. cap. 17. Huius nominis accusatiuo singulari vsus est. Iuuen. Sat. 8. Agnosco procerem.

PROCERITAS, proceritatis, *Lunghezza*, μῆκος, prolixitas, staturæ altitudo. Plin. in Panegy. Tu sola corporis proceritate clarior aliis. Cicero de Senect. Cum autem miraretur Lysander & proceritates arborum, & directos in quincuncem ordines.

PROCERVS, ra, rum, *Longo, alto*, ἐπιμήκης, μέγας, προμήκης, prolixus, & in longitudinem productus. quod nomen quidam à cera deriuant, quasi ad similitudinem ceræ protensum ob facilitatem. Alij à crescendo quasi procretum. Hor. 1. Ser. Sat. 2. Quo pertinet ergo Proceros odisse lupos. Vir. 7. ecl. Procesas erigit alnos. Hor. 3. Car. Ode 25. Proceras manibus vertere fraxinos. Improcerus, Gel. l. 4. Procere, aduerbium. Ci. 3. de Ora. Brachium procerius proiectum.

PROCESSVS, us, *Processo, progresso*, πρόβασις, προχώρησις, progressus. Cice. pro Lege Man. Vt ex iis locis à militibus nostris reditus magis maturus, quàm processus longior, quæreretur. Transfertur ad litteras. Suet. de Cla. Gram. ad Lælium Hermam scripsit, se in Græcis litteris magnum processum habere. Aliquando pro euentu. Sen. epist. 116. Queruntur & de consiliis, & de processibus suis.

PROCHYTA, prochytæ. pen. ro. προχύτη, & Prochyte, prochytes, insula in Puteolano sinu: dicta quasi profusa, ἀπὸ τοῦ προχύειν, profundere. ferunt enim Inarimes vicinæ insulæ montem terræmotum concussum, insulam hanc fudisse. At Dionys. li. 1. scribit Prochytam dictam esse à nutrice Aeneæ eiusdem nominis. Virg. li. 9. Tum sonitu Prochyta alta tremit. Prochytes vero mascu. gen. vasis genus erat, quo in sacris vtebantur.

PROCI, *Proci, amanti*, μνηστῆρες, qui virginis, mulierisue nuptias ambiunt: à procando, idest, poscendo. Oui. epi. 1. Turba ruunt in me luxuriosa proci. Cic. de Cla. Ora. Et hos ignotos & impudentes procos repudiemus. Vir. 4. Ae. Rursusne procos irrisa priores Experiar?

PROCIDO, dis, *Cascare à terra*, προπίπτω, di, procasum: pronus cado, humi me prosterno. Liui. lib. 35. Saxum ingens ex Capitolio procidit, & multos oppressit. Ibidem li. 1. Muri pars, ariete incusso subruta, multis iam locis prociderat. Hinc Procidentia, actus procidendi. Plini. li. 34. ca. 18. Vsus in oculorum medicamentis, & maxime contra procidentiam eorum. Procidentia sedis, Plin. lib. 24. ca. 11. Prociduus, qui procidit. Plin. li. 30. c. 10. Infantium cerebro imponitur, vmbilicoq; prociduo. Idem l. 36. c. 21. Falce procidua atque detruncata. Idem l. 21. c. 20. Testes & sedem procíduam, quæq; illic sunt vlcia.

PROCIEO, es, ciui, citum, p. c. peto. Liu. Mattem procitum plurimi venerunt: idest petitum, vt interpretatur Festus.

PROCINGO, gis, apparo. Hinc Procinctus, a, um, paratus, expeditus. Vnde.

PROCINCTA classis, teste Festo, dicebatur exercitus ad pugnam paratus, quòd pugnaturi sitti prius cingerentur: & quòd Classem vetustius fuerit hominum dici, quàm nauiũ multitudinem. Gel. l. 1. c. 11. Cum procinctæ classes erant, & instructa acies.

PROCINCTVS, προβολὴ, παρασκευὴ, apparatus bellicus, siue ipsa præparatio, quæ fit ab iis, qui aut in expeditionem profecturi sunt, aut ad prælium casturi. Ci. 2. de nat. de. In procinctu testamenta perierunt. Pli. l. 13. c. 1. Curas, vigoremq; animi impedit ad procinctum tendentibus. In procinctu facere: expedite, & celeriter. Ouid 2. de Pon. el. 9. Hæc in procinctu carmina facta puta. In procinctu stare, est accinctum esse. Quinct. l. 12. c. 9. Quem armatum semper, ac velut in procinctu stantem, in causis oratio nonquam deficiet. In procinctu habere. Gel. l. 1. c. 11.

PROCIO, is, ini, itum, pen. pro. rumpo, irritum facio. Hinc iureconsultus, irritum & ruptum testamento, Procitum dicit Festus.

PROCITO, tas, prouocito citare enim vocitare est.

PROCLAMO, as, *Proclamare*, ἀναβοάω, palam & valde clamo. Liui. l. 1. Patre proclamante, se filiam iure cæsam iudicare. Ci. 7. Ver. Adsunt, defendũt, fidem tuam, quæ nusquam erat, nec vnquam fuit, proclamant. Proclamator. Ci. 1. de Orat. Non enim causidicum nescio quem, neque proclamatorem, aut rabulam hoc sermone nostro conquirimus.

PROCLINO, nas, ἐγκλίνω, inclino. Colum. l. 7. ca. 10. Eorum notanda sunt capita, quam in partem proclinentur. Proclinatus, a, um. Ouid. 1. Trist. Partes In proclinatas omne recumbit onus.

PROCLIVIS, ue, *Inchinato all'ingiù*, ἐπίφορος, ἐπιρρεπής, κατάφορος, quòd pronum inclinatumq; est, vt ait Donatus. Liui. 5.

Quo successerit magis in arduum, eo pelli posse per procliue facilius rati. Colum. l. 9. c. 5. de Apibus: Cum onere per procliuiu non ægre deuolent. Impetus procliuis vndarum, Lucr. l. 6. Per translationem secundum Cice li. 4. Tusc. Dicitur proprie in malia, de ijs scilicet, qui ad aliquod vitium proni, inclinatiq; sunt. Ter. in And. Ita vt ingenium est omniũ hominum ab labore procliue ad libidinem. Cice. in Partit. Adolescentiam procliuiorem esse ad libidinem. Sil. lib. 13. Sceleri procliuis egestas. Procliue etiam dicitur, quod facile factu est. Vnde In procliui esse, est facile, & in promptu esse. Plau. in Capt. Tam hoc quidem tibi in procliui, quàm imber est, quando pluit. Cice. 2. Offi. Cum in hominibus iuuandis, aut mores spectari, aut fortuna soleat, dictu quidem est procliue. Hinc Procliuiter, procliuius, procliuissime. Cice. 5. de Finib. Qui spectant, facilius, & procliuius ad laudem nobilitatis peruenient.

PROCLIVITAS, tatis, καταφορά, ῥοπή, est naturalis inclinatio in rem aliquam, præsertim vitiosam. nam in rebus bonis & laudabilibus, proprie Facilitas dicitur. Cic. 4. Tuscu. Hæc aliorum ad alios morbos procliuitas late patet. Ibidẽ: Procliuitas ad ægrotandum: sed hæc in bonis rebus, quòd alij ad alia bona sunt aptiores, Facilitas nominetur: in malis Proclinitas, vt significet lapsionem.

PROCLVS, Lycius, discipulus Syriani, Philosophus Platonicus. Scripsit plura in grammatica, & Philosophia, Commẽtarios in totum Homerum, in Hesiodi ἔργα καὶ ἡμέρας, in temp. Platonis, præterea contra Christianos Epicheremata xviij. Hic est Proclus, qui post Porphyrium secundus contra nos latrauit: aduersus quem Ioannes cognomento Grãmaticus scripsit apologiam, dictans eum, quanquam in rebus Græcanicis magnum, ilultum tamen esse, & in hac parte indoctum. Suidas. Is etiam est, cuius hodie commentarios in Platonem habemus. Præceptor fuit M. Antonini, à quo ad consulatum vsque prouectus est, vt scribit Spartianus.

PROCO, as, are, teste Festo, antiqui dicebant pro, impudenter petere: vnde & Procacitas dicta: quod & Non. annotauit, citans illud Ci. ex l. 4. de rep. A procando, idest poscendo Procacitas nominata.

PROCONNESVS, insula Propontidis, ante Cyzicum. Plini. lib. 5. cap. vlti.

PROCONSVL, qui cum potestate consulari extraordinaria ad aliquam prouinciam administrandam mittitur. Ci. 2. de Diui. Quàm multi sunt anni, cum bella à proconsulibus, administrantur. Proconsulatus, us, dignitas proconsulis. Pli. l. 14. c. 12. Ad proconsulatum vsque è Prætura honoribus gestis. Pli. Iun. epi. 12. Summotum à proconsulatu, quia se in legatione turpiter gesserat. Proconsularis, re, ad proconsulẽ pertinens. Gel. l. 5. c. 14. Cum prouinciam Africam proconsulari imperio obtineret.

PROCOPIVS, è Cæsarea Palæstinæ, orator, & sophista, scripsit res Iustiniani, quæ in Oriente, aut Occidẽte, aut Africa per Belisarium patricium gesserat. item alia. Suidas.

PROCRASTINO, stinas, Prolungare di giorno in giorno, ὑπερημερεύω, ἀναβάλλομαι, diem de die traho, differo. Ci. pro Rosc. Am. Rem differre quotidie, ac procrastinare cœperũt. Hinc Procrastinatio, dilatio. Idem 6. Phil. Tarditas, & procrastinatio odiosa est.

PROCREO, as, are, Generare, γεννάω, liberos generare. Plau. in Mil. Procreare liberos, lepidum est onus. Cice. 3. de Finibus. Vxorem adiungere, & velle ex ea liberos procreare. Hinc Procreator, Procreatrix, & Procreatio. Cicero de Vniuer. Procreator mundi Deus. Idem 1. de Orat. Neque enim te fugit, laudandarum artium omnium procreatricem esse eam, quam φιλοσοφίαν Græci vocant. Idem Tusc. Quid procreatio liberorum?

PROCRVSTES, latro insignis in Attica regione: qui hospites interimere solitus, tandem à Theseo interfectus. Oui. 7. Metam.

PROCRESCO, is, αὐξάνω, cresco, augeor. Luc. l. 2.

PROCVBITOR, ris, φρουρὸς, πρόκοιτος, qui noctu custodiæ causa excubat, cum castra hostium in proximo sunt. Festus.

PROCVBO, bas. p. c. procubui, bitum, idem quod procumbo. Interdum idem quod vigilo, siue excubias ago. vnde Procubitores dicti, idest, excubitores, siue vigiles. Nonnunquam idem quod demitti, vel inclinari. Vir. 3. Geor. Speluncæq; tegant, & saxea procubet vmbra.

PROCVDO, is, pen. p. Assottigliare, aguzzare battendo. παρατείνω, παρακαλύπτω, prolato, cudendo extenuo, seu probe cudo, exacuo ve. Virg. lib. 2. Georg. Durum procudis arator Vomeris obtusi dentem. Ira procudit enses, Horat. 4. Carm. Ode 15. Producere dolos, Plau. in Pseu. Linguam producere, Cice. 3. de Orat. Non enim solum acuenda nobis, neque procudenda lingua est.

PROCVL, Di lontano, da lungi, ἄποθεν, πόρρω, longe, quasi procul ab oculis. Dicitur & de loco minus longinquo. Virg. 5. Aene. Est procul in pelago saxum. Idem in Sileno: Serta procul tantum capiti delapsa iacebant. Vbi Seruius: Procul, modo prope: nam intulit, tantum capiti delapsa, vt ostenderet non longius prouolutam esse coronam. Procul hinc, id est, longe hoc loco. Terent. in Hec. Quem cum istoc sermonem habueris, procul hinc stans accepi. Item procul alicunde. Cice. 4. Ver. Quia non posset negare ab illis pecuniã datam, non quæsiuit procul alicunde. Procul, Pro longe, habet aliquando sequentem A, præpositionem cum ablatiuo. Teren. in Ad. Conscia mihi sum, à me culpam esse hanc procul. Aliquando & Procul, & Longe, simul in eadem oratione ponuntur. Plaut. in Curc. Hac noctu in somnis visus sum viderier procul cedere longe à me Aesculapium. Procul aliquando præpositio est, deseruiens quandoque ablatiuo: vt, Procul dubio, perinde est ac si dicas, certe. Suet. in Clau. Reliquit filium omnibus gentis suæ procul dubio præferendum. Procul vero, pro eo, quod est à veritate abhorrens. Columel. in præfat. libr. 1. Illud procul vero est, facillimam esse, &c.

PROCVLCO, as, Attertare, καταπατέω, protero. Col. l. 2. c. 10. A pecudibus legumina proculcantur. Liu. 10. Eques sua ipse subsidia territis equis proculcauit. Oui. 8. Met. Crescentes segetes proculcat in herba.

PROCVLIVNT, promittũt, ait significare Antistius de iure põtificali li. 9. Festus.

PROCVMBO, bis, Giacere in terra, κατάκειμαι, prosternor, humi iaceo. Liui. lib. 2. Ipsum fessum via procubuisse. Colu. lib. 1. Lata bubilia esse oportebit pedes decem: quæ mensura ad procumbendum pecori laxa ministeria præbeat. Vir. 1. Aeneid. Ne grauidis procumbat culmus aristis. Idem 8. Aene. Mauortis in antro Procubuisse lupam. Significat interdum demitti. Plin. lib. 16. ca. 32. de arundinibus. Folia procumbunt, idest, in terram inclinantur. Lucan. l. 3. Et procumbentes iterum consurgere taxos.

PROCVRO, ras, Procurare, amministrare cose d'altri, ἐπιτροπεύω, ἀπιμελοῦμαι, administrationem rerum alienarum gero. Cice. Cornifi. Is procurat rationes Dionysij. Hinc Procurator dispensator, & negotiorum gestor. Vlpianus de Procuratoribus & Defens. l. 1. Procurator est, qui aliena negotia mandato domini administrat. actores vero causarum, causidici dicuntur. Procuratorius, a, um, ἐπιτροπικός, quod ad procuratorem pertinet: vt procuratoriæ litteræ: Procuratorium munus. Procuratrix. Cic. 4. de Fin. Sapientiam totius hominis custodem & procuratricem. Procuratio, ipsa administratio. Cic. l. 1. de Na. de. Philosophi fuerunt, qui omnino nullam habere senserunt rerum humanarum procurationem deos. Aliquando Procurare, est studiose curare. Apui. Hunc equulum suum curiose nimis procurantem inueni. Aliquando sustentare, adiuuare. Cato de re rust. Eodem modo cæteras arbores procurato. Pla. in Curc. Tibi opus est hoc, quo re procures. Aliquando est expiare. Gel. lib. 4. c. 6. Vt terram mouisse nunciari solet, eaq; res procuratur. Hinc Procuratio. i. expiatio. Ci. 2. de Diui. Scriptum est, cum terræmotus factus esset, vt ne plena procuratio fieret.

PROCVRRO, ris, ri, sum, Andare innanzi velocemente, προτρέχω, προτρέχω, velociter procedo. Col. l. 6. Ex domitis bubus valentissimum, eundemq; placidissimum, cum indomito iungimos, qui & procurrentem retrahat, & cunctantem producat. Cæsar 7. Bel. gal. Quoties quæque cohors procurrerat, ab ea parte magnus hostium numerus cadebat. Virg. 9. Aen. Et conferre manum, & procurrere longius audent. Procurrens, tis. Virg. 5. Aen. Infelix saxis in procurrentibus hæsit. idest prominentibus, & velut obuiam venientibus, inquit Seru. Procursus, sus, actus procurrendi. Liu. 21. Procursu magis militum, quàm ex præparato, aut iussu imperatorum orto prælio. Virg. 12. Aen. Quem tota præcipitem, & procursu concitus auis Impulit. Proculsio, excursio, vel digressio à caussa. Quinct. l. 4. c. 3. Non semper est necessaria post narrationem illa procursio. Procurso, as, frequen. Liu. l. 27. Cũ ab stationibus procursaretur. Idem 3. Modo procursantes pauci recurrentesq;. Procursatio. Liui. 28. Per procursationem commissa pugna.

PROCVRVVS, κάμπυλος, valde curuus. Virgil. 2. georg. Nec illæ Procuruam expectant falcem. Littora procurua, Idem. 5. Aene.

PROCYON, pen. co. Procyonis, προκύων, sidus æstiuum, Canis ortum præueniens: vnde etiam à Latinis verbum ex verbo exprimentibus, Antecanis appellatur. Cicero 2. de Natu. deor. Geminis est ille sub ipsis Antecanis, Procyon Graio

qui

qui nomine fertur. Antecanis tamen nomen videtur minus vsitatum fuisse, & à Cicerone primum confictum: vnde etiam Pli. l. 18. c. 58. Sidus hoc nomen Latinum habere negat. Nisi quis (inquit) Caniculam velit appellare. Colum. tamen. l. 11. c. 2. Caniculam manifeste distinguit à Procyone, huius ortum Idibus Iulijs, illius. vij. Cal. Augusti assignans: Caniculam nimirū appellans, quem nos Canem dicimus.

PRODEAMBULO, as, foras deambulo. Ter. in Ad.

PRODEO, dis, diui, vel prodij, proditum, *Vscire fuori, comparire*, *παρέρχομαι, προέρχομαι*, ex Pro & Eo, d, interposita, significat procedo, vltra eo, siue foras exeo, quasi porro eo. Cic. Appio: An ego obuiam tibi non prodirem? Idem. l. 1. Off. Vt in scenam sine subligaculo prodeat nemo. Cæsa. 5. Bell. Gall. Conclamauerunt, vti aliqui ex nostris ad colloquium prodirent. Proditur, pen. pro. Impersonale. Cic. pro Muræ. Eccui non proditur reuertenti? Subaudi, obuiam.

PRODICUS, philosophus, patria Cous: de quo Philostratus, & Suid.

PRODIGÆ HOSTIÆ, à veteribus dicebantur, quæ totæ consumebantur igni: Vnde & homines luxuriosi Prodigi dicti sunt Fest.

PRODIGENTIA, tiæ, à prodigo, digis, idem quod profusio. Tacitus lib. 13.

PRODIGIALIS, & hoc le, nonnunquam prodigiosum: aliquando, prodigium auertens: vnde Prodigialis Iupiter, cui expiandorum prodigiorum gratia sacra fiebant. Plautus in Amph. Prodigiali Ioui comprecarū oportet. Hinc Prodigialiter, prodigiose. Col. l. 3. c. 3. Illa videntur prodigialiter in nostris Ceretanis accidisse. Horat. in Arte: Qui variare cupit rem prodigialiter vnam.

PRODIGIATOR, qui ex prodigio futura pronunciat. Festus.

PRODIGIOSUS, a, um, *Prodigioso, monstruoso*. *τερατώδης*, quod prodigium facit, vel quod præter naturam est, & consuetudinem. Pli. l. 10. c. 63. Hinc prodigiose, præter morem, vel naturam Plin. l. 18. c. 37.

PRODIGIUM, gij, *Prodigio*, *τέρας*, portentum ostentum: quasi Prodicium, quòd porro dicat, porro significet, & aliquid futurum esse portendat. Festus: Prodigia, quòd prædicunt futura, permutatione G, literæ: nam quæ nunc C, appellatur, ab antiquis G, vocabatur. Nonius: Prodigia, deorum minæ, vel iræ Virg. 3. Aenei. Sola nouum, dictuq; nefas Harpyia Celæno Prodigium canit. Cic. 6. Ver. Prodigia vim eius, numenq; declarant. Virg. 6. Aene. Prodigijs acti cœlestibus ossa piabunt. Ouid. 4. Met. Stagnumq; locumq; Prodigijs notum.

PRODIGO, gis, pen. cor. *Consumare prodigamente*, *διασπαθάω*, prodegi, supinum non legi: ex Pro, & Ago, d, euphoniæ causa interposita, consumo, profundo, liberalitatis limites egredior. Pla. in Aul. Festo die si quid prodegeris.. Aliquādo appellere, producere, quasi procul agere. Varro. 2. de re rust. capite quarto de suibus, admissuras, cum faciunt, prodigunt in lutosos limites Idem l. 3. c. 9. Prodigundi in solem & sterquilinum, vt se volutare possint.

PRODIGUS, gi, *Prodigo*, *ἄσωτος*. profusus, effusus, nepos, dissolutus, nimius, supra modum liberalis. Cic. l. 2. Offi. Prodigi, qui epulis, & visceiationibus, & gladiatorum muneribus, ludorum, venationumq; apparatu, pecunias profundunt in eas res, quarum memoriam aut breuem, aut omnino nullā sunt relicturi. Idē Catil. Homo largitor, & prodigus. Auri prodigus, Clau. 2. Paneg. Sanguinis, atque animæ prodigus, Ouid. 2. Am el. 8. Aeris prodigus, Hor. in. Arte. Cic. ad Brutum: Quòd in honoribus decernendis essem nimius, & tanquam prodigus. Prodigus animæ, qui vitæ suæ non parcit. Hor. 1. Carm. Ode. 12. Ouid. 3. Am. el. 8. Sanguinis atque animæ prodige Gallæ tuæ. Hinc Prodige, profuse, abundanter. Ci. 13. Phil. Sed non possunt non prodige viuere, qui nostra bona sperant, cum effundunt sua.

PRODIGITAS, gitatis, antiquis idem erat, quod profusio. Lucilius lib. 6. Saty.

PRODINUNT, antiqui pro prodeunt dixere. Ennius Ann. li. 3. Prodinunt famuli, cum candida lumina lucent.

PRODIUS, antiqui dixerunt pro interius, longius, Inquit Nonius, à prodeundo quasi porro eundo. Varro in Virgula diuina: primum venit in vrbem, atque intra muros, deinde accedit prodius.

PRODO, dis, di, *Gettar via, mani festare tradire*. *προδίδωμι, προΐεμαι*, porro, idest, longe proijcio, defero, excludo, propello. Virg. 1. Aen. Nauibus (infandum) amissis vnius ob iram Prodimus, atque Italis longe disiungimus oris. Aliquādo idem est quod deferre, ostendere, patefacere. Idem. 3. Aen. Prodere voce sua quenquam, aut opponere morti. Item differre, Protrahere. Teren. in And. Credo, impetrabo, vt aliquot saltem nuptiis prodat dies. Item propagare. Virg. l. 4. Aene. Sed fore, qui grauidam imperijs, belloq; frementem Italiam regeret, genus alto à sanguine Teucri Proderet. Item tradere. Sall. Ante quàm arcem proderent hostibus. Prodere patriam, est clanculum cum hoste aduersus patriam sentire, vt qui vel patriæ consilia hosti enunciant, vel vrbes, arces, aut propugnacula eidem tradunt. Ci. 3. de Fini. Peccatum est patriam prodere, parentes violare. Prodere posteris, est posteris tradere. Cicero de Senect. Non accipere modo hæc à maioribus voluerunt; sed etiam posteris prodere. Prodere memoriæ, est litteris mandare. Idem Ampio: Cum tuum studium consumas in virorum fortium factis memoriæ prodendis. Pro eodem etiam legitur Prodere memoria. Cæsar 5. Bell. Gall. Quos natos in insula, ipsi memoria proditum dicunt. Cicer. de Orat. Quia memoria sic esset proditum. Item Prodere memoriam, id est, propagare, & ad posteros transferre. Cæsar 1. Bell. Gal. Ne committerent, vt is, locus, vbi constitissent, ex calamitate populi Romani, & exercitus internecione memoriam proderet. Interdum supprimitur datiuus Memoriæ. Plini. lib. 6. cap. 23. Regnabat ibi, cum hæc proderem, Celebrotas. Cicer. lib. 3. Officio. Vtile videbatur Vlyssi, vt quidam tragici poetæ prodiderunt. Plin. lib. 2. Diuus Augustus læuum sibi prodidit calceum præpostere indutum, quo die seditione militari prope afflictus est; idest, significauit. Sic dicimus Fama prodit, idest, refert Celsus: Quosdam, fama prodidit, in ipsis funeribus reuixisse. Prodere, auctore Donato, aliquando est decipere, deserere. Terent. in Adel. Prodidisti & te, & illam miserā. Prodere exemplum, est tradere. Cice. pro Flacco: in hoc reo ne quod perniciosum exemplum prodatur, pertimesco. Ibidem. Ne periculosam imitationem exempli reliquis in posterum proderetis. Prodere fidem, est iureiurando non stare. Salust. in Catil. Ea sæpe antehac fidem prodiderat. Prodere officium, est officium suum non facere, aut contra officium facere. Cice. 4. Academ. Qui statuit omnem cruciatum perferre potius, quàm aut officium prodat, aut fidem. Prodere vitam, est, se vitæ periculo exponere. Prodere legem, destituere. Vlpianus ad legem Iuliam de Adulte. Prodere interregem, est nominare, renunciare. Liuius. 6. Sed nos quoque ipsi sine suffragio populi, auspicato interregem prodamus. Sic prodere flaminem, apud Cice. pro Mil. Hinc Proditus, pro decepto. Cice. Atti. lib. 3. Proditus, inductus, coniectus in fraudem. Ouid. 13. Met. Proditus à socio est. Proditor. Plau. in Rud. Vrbis proditor, Cic. 3. de Fin. Nec magis vituperandus est proditor patriæ, quàm communis vtilitatis aut salutis desertor. Proditio. Cic. 4 Acad. Amicitiarum proditiones & rerump Ouid. 8. Meta. Nam pereant potius sperata cubilia, quàm sim Proditione potens. Lucre. lib. 4. Mercesq; nefandæ Proditionis erit.

PRODROMUS, mi, Latine præcursor. Cic. Att. l. 1. Pompeiani prodromi nunciāt, aperte Pompeium acturum. Vnde prodromi dicuntur à Græcis fici præcoces, quasi præcursoriæ, reliquarum maturitatem præuertentes. Pli. l. 16. c. 16. Ficus præcoces habet, quas Athenis pródromos vocant. Prodromi item dicuntur Aquilones, qui octo ferme diebus exortum Caniculæ antecedunt. Col. l. 11. c. 2.

PRODUCO, cis, *Prolongare, menar fuori, produrre*. *παρατείνω, ἐκτείνω, παράγω*, profero, protraho, in longum duco. Vir. 2. Aen. Abnegat excisa vitam producere Troia. Cic. in Catone: Conuiuium ad multam noctem vario sermone producimus. Ter. in An. Per translationem dixit: Nonne sibi esse satis hoc solidum visum est gaudium, nisi me lactasses amantem, & falsa spe produceres? Idest, deluderes, detineres. Aliquando idem est quod foras educere, vltra, siue in medium adducere, vel præsentem sistere. Pli. Cap. Vbi sunt isti, quos ante ædes iussi huc produci foras? Sic Producere testes, pro, ad dicendum testimonium in iudicium adducere. Ci. 6. Ver. Harum omnium rerum auctores, testesq; produco. Producere copias in aciem, est extra castra ad pugnam educere. Galba Ciceroni: Antonius in aciem suas copias de vico producit. Aliquando est venenum exponere. Terent. in Eunuch. Precium sperans, illico producit, & vendit. Vbi Donatus: proprie venales produci dicuntur. Plautus pro prostituere posuit. Audientem dicto mater produxit illi filiam. Interdum pro gignere. Plaut. in Cap. Quasi in orbitatem filios produxerint? Cice. pro Q. Roscio: Nihil ab hoc Prauum & peruersum produci posse putant. Tere. Ad. Senti animam prius extinguerē ipsi, qui illud produxit scelus. Producere moram rei alicui, est morā interponere, siue (vt Donatus ait) differre, protendere. Ter. in An. Vt huic malo aliquā producam moram. Interdum prosequi Vir. 9. Aen. Nec te tua funera mater Produxi. Interdum consumere. Ter. in Adel. Cyathos sorbillans, paulatim hunc producam diem

Producere in iudicium, est vocare. Cice. 7. Ver. Grauiorem apud sapientes iudices se fore ab inferis testem, quàm si vnus in iudicium produceretur. Aliquando pro detinere, & verbis remorari. Ci. pro Quint. Conditionibus hunc, quoad potest, producit. Aliquando est promouere hominem, & in medium honorifice proferre. Ci. pro domo: Quem tu nō pro illius dignitate produxeras sed pro tuo scelere subduxeras. Hinc Productus, a, um. Ci. pro reditum. Cum à tribunis pl. Cōsul in concionem productus esset. Idem in Ora. Inclysus dicimus, breui media littera; Insanus, producta. Idem 2. de Ora. Et principia tarda sunt, & exitus tamen spissi & producti esse debent. Hinc Productior, & Productissimus. Col. l. 7. c. 11. Status eius longior, productiorq;, ad hos casus magis habilis est, quàm breuis. Idem l. 3. c. 10. Vltimum & productissimum in flagellum. Producte aduerbium, cui opponitur Breuiter. Cic. in Orat. Litteræ, quæ in sapiente atque felice, producte dicuntur, in cæteris omnibus breuiter. Productio. Cic. 3. de Fin. Opportunitas non fit maior productione temporis.

PROETIDES, Prœti Argiuorum regis, & Antiæ filiæ fuerunt: quæ cum forma essent præstantissima, se Iunoni ausæ sunt præferre; quare irata dea talem eis immisit furorem, vt vaccas se esse arbitrarentur, & ad siluas confugerent. vide Plin. l. 25. c. 5. & Vir. in Sileno.

PROETVS, Abantis regis argiuorum filius: cui successit in regno. vxorem habuit Antiam, ex qua quatuor filias genuit, quæ à patris nomine dictæ sunt Prœtides poetarum fabulis celeberrimæ.

PROFANATIO. Pli. l. 16. c. 4. Ciuilium bellorum profanatione meritum cœpit videri, ciuem non occidere. Profanatus par sic. flagitio pollutus. Stat. 9. Theb. Ergo profanatum Menulippi funus acerbo Vulnere. Manus profanatæ. Oui. 2. Met.

PROFANO, as, βεβηλόω, ex sacro humanis vsibus promiscuum facio. Li. 31. Sacra, sacerdotes, omnia profanaient.

PROFANVS, a, um, βέβηλος, irreligiosum, & à religione remotum. habet antitheta sacrum, & religiosum. Plu. Sacrum, an profanum habeas, paruipenditur. Ci. pro domo: Si ista consecratio legitima est; quid est, quod profanum in tuis bonis esse possit? Pro scelerato, & impio. Stat. in principio Theb. Fraternas acies, alternaq; bella profanis Decertata odiis. Profanus etiam dicitur quod ex religioso, vel sacro in hominum vsum conuersum est. Vir. 12. Aen. Colui vestros si semper honores, Quos contra Aeneadæ bello fecere profanos. Profani item dicebantur sacris non initiati, qui à fano & sacris arcebantur. Idem 6. Aen. Procul ò procul este profani. Profanos etiam dicimus imperitos, qui Musarum sacris nō sunt initiati. Hor. l. 3. Car. Odi profanum vulgus. Profanus vsus, dicitur communis & vulgaris, non sanctus. Plinius lib. 25. cap. 30. In profanis vsibus pollui laurum & oleam fas non est.

PROFAUS, Parlare, dire, pronunciare, ἐξειπεῖν, eloqui, dicere, pronunciare. Virg. 1. Aene. Tum breuiter Dido vultum demissa profatur. Sil. lib. 11. Magno clamore profatur. Proprie profari est quod Græci dicunt προφητεύειν, idest futura prædicere, Vlpian. de ædil. edict. l. 1. §. exempli. Si seruus inter fanaticos non semper caput iactaret, & aliqua profatus esset, an nihilo minus sanus videretur? Hinc fit nomen quartæ inflexionis. Profatus, tus, tui, ipse profandi actus. Gel. li. 18. cap. 12. Neque dictu, profatuve ipso tetra, aut insuaues esse. Stat. 5. Syl. Seu voce solura Spargere, & effræno nimbos æquare profatu.

PROFECTO, Certamente, ὄντως, aduerbium confirmantis est: dictum quasi pro facto: & significat certe. Terent. in An. Profecto sic est. Cice. Quis hæc renunciat? is profecto, qui interfuit.

PROFECTVS, us, Profitto, promotio, siue progressus in re aliqua, siue fructus, qui ex rei alicuius tractatione prouenit. Quin. l. 10. c. 2. Vt terra altius effossa generandis, alendisq; seminibus fœcudior fit; sic profectus non à summo petitus, studiorum fructus effundit vberius. Idem li. 1. c. 11. Firmiores in litteris profectus alit æmulatio.

PROFERO, Manifestare, palesare. ἐξαγορεύω, προφέρω, palam facio, prodo. Cic. pro Cœl. Domus, in qua nihil fiat, quod foras proferendum sit. Ter. in Hec. Haud propterea te cogo, vt hoc proferam. Seneca: Ante quàm sententiam proferam, Aliquando protendo, prolato. Plin. Cum lineam protulisset longissimam, atque rectissimam. Iustinus lib. 1. Fines imperii tueri magis, quàm proferre, mos erat. Terent. in And. Saltem aliquot dies profer. Quandoque est in lucem afferre Cice. pro Sext. Roscio: Tu H-S. 2111. ex arca proferas. Plau. in Amph. Tu Thessala intus pateram proferto foras. Cice. de Inu. Cæteros proferre oportebit, quibus maiora delicta concessa sunt.

PROFESTVS, sta, stum, quod contrarium est festo: vnde Dies profesti dicuntur, teste Nonio, qui vacui sunt à festiuitate. Plau. in Aul. Festo die si quid prodegeris, Profesto egere liceat, nisi peperceris. Plin. li. 18. cap. 6. Peiorem qui profestis diebus ageret, quod feriatis deberet. Hora. 2. Ser. Sat. 3. Qui Veientanum festis potare diebus Campana solitus trulla vappamq; profestis.

PROFICIO, Fare profitto, ἐπιδίδωμι, procedo, & promoueo: quod & Profectum facere dicimus. Plin. Nec minorem sub eo præceptore profectum fecit. Cic. Torano l. 6. Cum consilio proficí nihil possit, vna ratio videtur, quicquid euenerit, moderate ferre. Cæs. 3. Bel. Ci. Apud quos cum proficere nihil posset. Aliquando pro prodesse. Vlpian. de Iureiurando: Matris igitur iusiurandum patri non proficiet; nec nocebit, si mater detulerit.

PROFICISCOR, eris, profectus, Andare, partirsi, πορεύομαι, eundi, veniendi, aut discedendi significationem habet, secundū eos casus, cum quibus iungitur: vt si accusatiuo iungatur, Proficiscor Romam, hoc est Eo: si vero ablatiuo, vt Proficiscor Roma, significat Venio, vel discedo. Ci. de Sen. Adolescentulus miles profectus sum ad Capuam. Prop. l. 3. el. 21. Magnum iter ad doctas proficisci cogor Athenas. Ci. ad Q. fra. l. 3. Saluius Ostiam vesperi naui profectus erat. Idem Att. l. 1. De Formiano proficiscemur. Proficisci in exilium, Cice. de Fin. Proficisci obuiam, Cæs. 7. Bell. Gall. Proficisci ad reliquos, pro Pergere. Cice. 5. Ver. Proficisci, pro originem habere. Cice. 4. Academ. Pythagoræ ex numeris proficisci volunt omnia. Profectio. Cice. 1. Philip. Exponam vobis consilium & profectionis, & reuersionis meæ. Profectus, a, um, Virgil. 1. Aeneid. Hunc lætum Tyriisq; diem, Troiaq; profectis.

PROFINDO, dis, fidi, fissum, proscindo. Stat. 10. Theb. Profindunt inurata diu Pangæa iuuenci.

PROFITEOR, teris, Far professione, ἐπαγγέλλομαι, aperte polliceri. Ci. 1. Acad. Qui philosophiam iam professus sum populo nostro exhibiturum. Liu. Palam professi, nusquam inde nisi in patriam vestigium esse moturos. Ci. 5. Ver. Me omnium prouinciarum defensorem esse profitebor. Idem pro Rabir. Post. Fateor, atq; ēt profiteor, & præ me fero, te ex illa crudeli actione meo consilio esse depulsum. Vnde constat, plus esse, profiteri, quàm fateri. fatemur enim coacti, teste Seruio: sponte autem & Publice profitemur. vnde professio, confessio palam facta. Ci. pro Plan. Non me præteribat, fructuosissimam esse professionem bonæ voluntatis. Professor. Pli. l. 3. c. 13. Diodorus dialecticæ sapientiæ professor. Suet. de Clar. gr. Grammaticum professorem. Magni nominis professores, Quinct. l. 2. c. 11. Consummati professores, idem l. 11. c. 9. Profiteri pro, artem aliquam, aut scientiam publice docere. Cic. de Ami. Quæ disputari de amicitia possunt, ab eis censeo petatis, qui ista profitentur. Hinc professores artium liberalium. Profiteri vero apud prætorem, est, nomen dare, aut, vt vulgus loquitur, ponere nomen in scriptis. Cice. pro Archia. Professus est apud prætorem. Q. Metellum. Liui. 26. Expectauerant, vt qui se tanto imperio dignos crederent, nomina profiterentur. Profiteri alienum, est sua debita testari. Curtius lib. 10. Edixit, vt omnes milites æs alienum profiterentur. Profiteri possessiones suas, vel pecunias, est modum possessionum siue pecuniæ perscribendum curare. Cice. 5. Ver. Ediderat, vt aratores iugera sationum suarum profiterentur. Liui. ab V. C. Profiteri cogendo frumentum, & vendere. Idem de Bel. Mac. Vt qui socii ciuibus R. credidissent, pecunias profiterentur. Professorius, a, um: vt, Lingua professoria, quæ meritoriam exercet eloquentiam. Tac. l. 13.

PROFLIGO, as, p. p. Gittare à terra, καταγωνίζομαι, deiicio, sterno, ad perniciē deduco. Plau. in Mil. Cōfidentia est, nos inimicos profligare posse. Cice. pro Rab. Post. Expugnare vrbes, aciem hostium profligare. Cæsar 2. Bel. Ciui. Quod classem hostium primo impetu profligauerim. Hinc Profligatus, a, um, afflictus, perditus. Cic. 2. in Cat. Quanto tandem illum mœrore afflictum esse, & profligatum putatis? Vnde Profligatum exercitum dicimus, idest, prostratum, afflictum, & perditum: & Profligatas res. i. perditas, ad perniciem redactas. Ci. pro Rosc. Am. Omnia ad perniciem profligata, atque perdita. Hinc Profligatos homines, vocamus perditos, & in quibus nihil est sani. Cice. pro Archia: Nunquam me pro salute vestra in hos profligatorum hominum quotidianos impetus obiecissem. Idem 2. Ver. Profligatissimus omnium mortalium, ac perditissimus. Profligare bellum, pene absoluere. Tac. Profligauerat bellum cum Iudæis Vespasianus. Hinc Profligata, prope absoluta. Cic. l. 5. Tusc. Profligata iam hæc, & pene ad exitum deducta quæstio est. Idem ad Cornif. lib. 12. Profligato bello, ac pene sublato,

renouatum

renouatum bellum gerere conamur. Tacit. Non ganeo,& profligator,sed erudito luxu.

PROFLO,proflas,χαυνόειν,flando resoluo. Pli.l.34.c.9. Massa proflatur in primis:mox in proflatum additur tertia portio æris collectanei. Est etiam idem fere quod efflare. Vale. 6. Arg. Noctem tartaream proflantes pectore tauri.idest fumum ingentem,tenebris,& flammis tartareis nō absimilē. Idem.7.Arg.Taurus & immani proflauit turbine flammas. Proflare pectora somnum,est inter dormiendum sonoro flatu vti. Virgil.9. Aeneid. Toto proflabat pectore somnum. Proflare iras,est flatu iram testari,vt solent feræ. Pli.li.8.c.4.Circunspectare,iras proflare. Proflatus, us, actus proflandi. Col.l.5.c.9. Aestiuo proflatu refrigerentur.

PROFLVENS,tis,Che scorre,torrēte,modo participium est,προρρέων.Liu.l.1.Pueros in profluentem aquam mitti iubet. Cic.ad Q.Fr.l.3.Aquam profluentem,& vberem. Idem.2.de Or.Genus orationis liquidum, fusum, ac profluens. Modo substantiuum,& ge.masc.ponitur,q; pro flumine,seu fluento ad.Her.l.1.Qui parentem necasse iudicatus erit,is obuolutus & ligatus culeo,deuehitur in profluētem.idest,fluminis procursum. Hinc Profluenter,abundanter.Cic.5. Tus.Ergo omnia profluenter,absolute,prospere.

PROFLVENTIA,tiæ,copia. Cicero in Partit.Inanis profluentia loquendi.

PROFLVO,is,Discorrere,ἀπορρέω,abundanter effluo,promano: & proprie de liquidis.Col.l.6.Profluere lacrymas ab oculis dixit.Cic.1.de Diui.Si lacus emissus lapsu,& cursu ad mare profluisset,Virg.4.Ge.Seu stabit iners,seu profluet humor. Pli.l.8.c.16.Profluit sanguis ex vulnere.Profluere ad hominum famam,per translationem,pro delabi.Cic.pro Cœlio Ab his fontibus profluxi ad hominum famam.Ouid.ad Pis. Facilis Romano profluit ore Grecia. Cuius ore sermo melle dulcior profluebat,Ad Her.l.4.

PROFLVVIVM ,uij, ῥύσις, fluxio: vt, Profluuium sanguinis, αἱμορραγία.Pli.l.16.Profluuium alui, idem l.9.c.13.

PROFLVVS,a,um,Che scorre, ἀπορρέων, quod profluit: vt Profluus amnis,qui perpetuo fluit.Plin.l.19.ca.4.Col.l. 8.c.17. Piscina deprimitur in ea parte littoris,quæ profluo recessu nunquam destituitur.Ouid.2.de Pon.Ele.1.Et in altas proflua siluas.

PROFORE,à Fore,idem quod profuturum esse.Hora.l.1. epi. Quæ nocuere,sequar:fugiam,quæ profore credam.

PROFVGIO,gis,Fuggire lungi ,ἀποφεύγω,procul fugio. Plaut. in Cas.Domo profugiam. Cic.in Læl. In Asiam profugit. Ter.in Ad. Profugiet aliquo militatum. Cum accusatiuo, pro,fugiendo relinquo. Curtius. lib. 10. Serui profugiunt dominos.

PROFVGIVM,fugii,Refugio,καταφύγιον,illud,quò quis in periculis velut ad portum quendam confugit.Cic.l.1. Tus.Portum paratum nobis & profugium putemus:Idem pro Cec. Exiliū non suppliciū est, sed profugiū portusq; supplicij.

PROFVGVS,qui a patria,suisve finibus profugit. Sic Horatius profugos Scythas appellat,quòd crebro domicilia mutent. Salu.Troiani Aenea duce profugi.Liu. 34. Annibal patria profugus peruenerat ad Antiochum.Ouid.13. Met. Profugaq; per æquora classe Fertur ab Antrando.

PROFVNDO,dis,Spargere largamente,προχέω, large, & copiose effundo.Plau.in Aul.Aquam plorat,cum lauat, profundere. Idē Cur.Profundis vinum?Vir.12.Aen.Larymas oculis Iuturna profudit. Ci.pro Fonteio: vim lacrymarū profudi. Sanguinem propria profundere, Cic.2.de Fin. Verba profundere ventis,Lucr.l.4.Vitam profundere. Aliquando idē est,quod prodigere,inutiliter consumere,tractum ab aqua, quæ profunditur ex vasis.Ter.in Ad.Profundat, perdat, pereat.Cic.5.Ver.Dare,profundere,opponere, si velis vincere. Idem in Catil. Patrimonia profuderunt. Profundere vota,& preces,est multum & instanter precari. Profundere vires animi,est omnes neruos intēdere.Cic.Att.l.1 Omnes profudi vires animi,atque ingenij mei.

PROFVNDVS, a, um, Profundo, alto,βαθύς,quod deorsum magnam habet altitudinem, dictum quòd porro, idest longe, habeat fundum.Virg.5.Aen.Cunctæq; profundum Pontum aspectabant.Ouid.ad Liuiam:Effugerent aliqua stagna profunda via.Lur.l.2.Corpora soluentes abeant per inane profundum.Quandoque pro alto.Virg.1. Aen. Cœlumq; profundū Quippe ferant secum.Hinc profunditas. Profundus sæpe per translationem capitur pro ingenti, siue immenso. Hinc profunda auaritia dicitur à Salu.in Iug. Romanos iniustos profunda auaritia communes omnium hostes esse. Sic profunda cupido,apud eundem loco iam citato: Cupido profunda imperij,& diuitiarum. Profunda libido: Idem de rep.ordinanda. Nox profunda.Virg.4.Aen.

PROFVNDVM,idem est,quod mare. Ouid. 17.epist.Frigora ne possim gelidi sentire profundi. Rubrum profundum, apud Lucan.lib.8.Pro mari Erythreo.Indomito profundo iactari, Ouid.1.Trist.ele. 10. Pater profundi, Neptunus. Valer. Flac.2.Arg.

PROFVSVS,a,um,Sparso,sontuoso,abondante,large fusus.Plin.lib. 11.cap.41.Mulieri ante septimum mēsem profusum lac inutile. Ouid.11.Metam.Fletus super ora profusus. Plin.lib. 5.cap.9.Ex hoc lacu profusus, indignatur fluere per arenosa.Profusus,nomen,supra modum sumptuosus. Salu.in Catil.Alieni appetens,sui profusus.Cic. pro Mur. Populus R. non amat profusas epulas.Idem 1.Offi.Ipsum genus iocandi non profusum,neque immoderatum,sed ingenuum,& facetum.Pro abiecto.Plau. Profusus, squalens,sordidus. Hinc Profuse, effuse. Liui.lib. 10. Obstitit profuse tendentibus in castra.

PROGEMMO,as,ὀφθαλμίζω,gemmas emitto.Col.l.4.c.27.

PROGENERATIO,progenerandi actus.Pli.l.8.c.43.

PROGENERO,as,Pli.li.11.c.16. Fœtus quonam modo progenerarent,magna inter eruditos,& subtilis fuit quæstio.Hora.4.Car.Ode 4.Nec imbellem feroces progenerant aquilæ columbam.

PROGENER,neri,προγαμβρός,neptis meæ maritus.Suet.Progenerum videtur accepisse,pro generi patre,in Aug.

PROGENIES,ei,γενεά,genus,stirps,à progignendo.Ci.9.Phi. Statua quæ multos per annos progeniem eius honestaret. Vir 7.Ae.Progeniem virtute futuram Egregiam.

PROGERMINO,as,βλαστάνω,germen produco.Col.l.4.c.10.

PROGERO,ris,progessi, progestum,Portar fuora,ἐκφέρω, extra gero,effero.Col.l.12.c.50.Vrcei,quibus oleum progeritur. Pli.l.11.c.18.Cum defunctas progerunt.

PROGIGNO,is,progenui,progenitum,Generare,γεννάω,generationem produco.Pla.in Truc.Neque natus est, neq; progignetur.Ci.3.Off.Hic,qui illud lumen progenuit, ex filio est nominandus.Vir.4.Aen.Illam terra parens, ira irritata deorum,Progenuit.Inde Progenitor,auus.Oui.11.Met. Et forti genitore,& progenitore Tonante Esse satam.

PROGNARE,Apertamente,aduerb.i.aperte,auctore Festo.

PROGNARITER,audacter,strenue.Pla.in Pœn.Indica prognariter.Ennius 6.Ann.Prognariter armis Certando.

PROGNATVS,Figliuolo,γεγονώς,natus.Ter. in Phor. Bonam bonis prognatam. Liu.l.1.Romulus Deo prognatus. Horat.2. Ser.Sat.1.Ouo prognatus eodem. Proprie tamen non filiū à patre,sed nepotem ab auo, aut proauo, aut aliquo maiorum prognatum dicimus.Ci.3.Tus.Thyestes Tautalo prognatus,Pelope natus.Prognati,ipsi nati,vel liberi.Pla.Amph.Parentes,patria,& prognati.

PROGNE,Pandionis Atheniensium regis filia fuit, & soror Philomelæ,quæ Tereo Thracum regi matrimonio iuncta est, ex qua filium Ityn suscepit.Hæc cum desiderio videndæ sororis teneretur,exorauit virum,vt Athenas profectus, Philomelam ad se duceret.qui mandata peragens, aduērum Philomelæ à Pandione impetrauit. verum cum in itinere essent,in libidinem mulieris exardens, quamuis repugnantē compressit:& ne facti obscœnitatem exprimere posset, linguam ei abscidit, & seruo in vinculis custodiendam tradidit:reuersusq; ad vxorem, maris nausea periisse simulauit. Philomela interim tædio carceris affecta,rem omnem, vti gesta fuerat, acu in tenuissima tela depinxit: hanc ancillæ Prognes clam deferendam tradidit. Progne,re intellecta,ac dissimulato ad tempus dolore,postquam Orgiorum dies aduenit,thyrsis & pellibus pro more instructa sororem è carcere eripit,eodemq; indutam habitu ad regiam ducit: ibiq; furiis exagitata arreptum Itym filium interficit, viroq; domum redeunti epulandum apponit.Qui tandem,re cognita ex pueri capite,quod Progne sub finem cœnæ per sororem afferendum curauit,dum fugiētem vxorem furibundus persequitur,mutatam deorum cōmiseratione in hirundinem vidit.Ipse in vpupam conuersus est,ideoq; militarem cristam adhuc in capite gerit,& quasi adhuc filium quæritans clamat πῦ,πῦ:quod significat,vbi,vbi.Itys autem in Phasianū, quæ auis frequens est iuxta Phasim fluuium in Colchis. at Philomela in auē sui nominis, quæ ne nunc quidem cessat deflere cantu dulcissimo iniuriam.Oui.l.6.Met.

PROGREDIOR,ris,sus,Andare inanzi,procedere,προάγω,vltra procedo.Pla.in Pseu.Si,hic quo progredietur,patiter progredimini.Cæs.4.Bel.Gal.Paululum in aquam progredi. Cic.1. Off.Vt regredi,quā progredi,mallēt.Cæs.2.bel. ci. Magnis itineribus progreditur.Progredi obuiam. Li.7.Romani ab statione obuiam militi suo progressi. Progredi longius, per translationem,est sermonem extendere.Ci.5. Ver. Non dubito quin vobis satisfecerim iudices:veruntamen progrediar longius.Digitū non progredi,prouerbialis quædam formula,pro Ne minimum quidem.Cic.4.Ac. Quibus concessis,

uigitum progredi non possunt. Hinc Progressus, sus, idest, processus, progressio. Cice. Atti. lib. 1. Progressum præcipitem, inconstantem reditum videt. Accipitur & pro fructu, quem rei alicui operam dantes facimus. Cice. 3. Tusc. Philosophi nunquam in studiis suis tantos progressus facere potuissent.

Prohibeo, bes, *Vietare, κωλύω, εἴργω*, ex pro, & habeo, significat veto, auerto, impedio ne quid fiat. Virg. 1. Aenei. Prohibe infandos à nauibus ignes. Virg. 1. Aenei. Hospitio prohibemur arenæ.

Proiecta, in ædificiis dicuntur, quæ ita extenduntur, vt nusquam quiescant: qualia sunt Mœniana & suggrundia. Immissa autem dicuntur, quæ ex nostro ædificio protensa in alieno recumbunt: cuiusmodi sunt tigna & trabes. Dicta Proiecta, à Proiicio, idest, porrigo, siue extendo.

Proiectus puer & proiecticius, dicitur expositus. Plaut in Cist.

Proiicio, is, *Tirare à lungi, gittare uia, ἀπορρίπτω*, abiicio, quasi porro iacio. Vir. 6. Aen. Proiice tela manu. Oui. epi. 20. Proiicit ipse suas deducta fronte coronas. Virg. 5. Aen. Galeam ante pedes proiecit inanem. Cæs. 3. Bel. Ciui. Ex superioribus locis in planitiem descendere, atque arma proiicere iussit. Transfertur & ad incorporea. Cæs. 2. Bel. Gal. Increpitare Belgas, qui se populo R. dedidissent, & patriam virtutem proiecissent. Aliquando pro extendo, porrigo. Cic. in Top. Scæuola id solum esse ambitus ædium dixerit, quantum parietis communis tegendi causa tectum proiiceretur. Hinc proiectus, ctus, pro extensione. Lucr. l. 3. Quamlibet immani proiectu corporis extet. Interdum est eiicere. Cic. Quid si eum ex vrbe proieceris? Proiicere se ad pedes, est se humi ad pedes alicuius prosternere, Cæs. 1. Bel. Gal. Proiicere se, est despondere animum. Cic. Att. l. 9. Epistolæ tuæ rogant, ne me proiiciam. Proiectus, a, um. 2. de Diuin. Simonides ignotum quendam proiectum mortuum cum vidisset, humauit. Virg. 11. Aen. Sternitur & toto proiectus corpore terræ. Proiectus, extensus. Cic. 1. de Orat. Brachium procerius proiectum, quasi quoddam telũ orationis. Vir. 10. Aen. Proiecto dum pede læuo Aptat se pugnæ. Idem 3. Aen. Proiectaq; saxa Pachyni. Sisenna: ingens arbor, quæ circũ proiectis ramis, maiorem partem loci summi tegebat. Virgil. 1. ecl. Viridi proiectus in antro. Proiectus, contemptus, & vilis. Tacit. l. 1. Proiectio, onis, extensio. Ci. in Orat. Brachii proiectio in contentionibus, contractio in remissis. Hinc Proiecto, as, frequent. Plaut. in Bacch. Etiam ne vltro me proiectas probris? i. Agitas.

Proin, proinde. Tereht. in Eunuch. Proin tu, dum est tempus, cogita.

Proinde, *Per tanto, τοιγαροῦν*, ex Pro, & Inde. significat ideo, propterea, quapropter. Liui. l. 1. Proinde ne grauarentur. Ponitur quandoque pro Perinde. Teren. in Phor. Proinde expiscare, quasi non nosses. Sal. Ignauissimi homines omnia sociis ademere, quæ fortissimi viri victores reliquerant. proinde quasi, victoria iniuriam facere, demum id esset imperio vti.

Prolabor, laberis, prolapsus, *Sdrucciolare, trascorrere*, leuiter, sensimq; prouehor. Ci. 2. de na. de. At Canis ad eandem serpens prolabitur Argo. Sic prolabi longius in oratione, pro, longius prouehi. Ci. pro Cec. Longius prolapsus sum, quã ratio vestri iudicii postulabat. Prolabi ad orationem aliquã est sensim ad eam accedere. Idem 1. de Leg. Libenter ad istã orationem tecum prolaberer. Prolabi item dicuntur, qui vestigio in loco lubrico posito lapsantur, prociduntq;, aut ægre sese sustinent. Liu. 5. Traditur memoriæ, prolapsum cecidisse, idq; omen pertimuisse. Prolapsus, a, um. Vir. 2. Aen. Troiam incensam, & prolapsa videntem Pergama. Equus prolapsus. Prop. l. 4. El. 1. Prolapsio. Ci. pro Cœl. Vias adolescentiæ lubricas, quibus insistere, aut ingredi sine casu aliquo, aut prolapsione vix posset.

Prolatus, a, um, *Prolongato, dilatato*, à verbo Proferor, modo idem est quod dilatus, vt cum diem iudicii prolatum esse dicimus. Modo in conspectum allatus, vel productus. Lucan. l. 4. Non deest prolato ieiunus venditor auro. Aliquando vlterius translatus: vt cum terminum prolatum, vel fines imperii prolatos dicimus. Inde Prolatio, actus proferendi. Ci. in Or. Commemoratio antiquitatis, exemplorumq; prolatio. Prolatio, protensio. Liu. 31. Prolationem finium, victoriam portendi. Iudicii prolatio. Ci. pro Rab. perduel.

Prolato, tas, *Dilattare, ampliare, παρεκτείνω*, dilato, extendo. Col. in Præfat. l. 1. Quibus, diuturna permittente pace, prolatare licuit rem rusticam. Interdum est differre, protrahere Li. 2. Prolatandis comitiis cum magistratu dictator abiisset, res ad interregnum rediit. Vitam prolatare. Tac. l. 11. Messalina Lucullianis in hortis prolatare vitam. Idem li. 5. Diem ex die prolatabant. Prolatatus, tata, tum: vt, Bellum prolatatum, Tacit. li. 13. Prolatatum inter Parthos Romanosq; bellum acriter sumitur. Prolatatio. Tacit. l. 19. Omnẽ prolatationem suspectabant.

Prolectibile, quod alliciendi vim habet. Sidonius ad Vectionem.

Prolecto, ctas, ctare, illectare. Cic. pro Flac. Egentes priuata benignitate prolectat.

Proles, huius prolis, fœm. ge. *Prole, stirpe, γενεά*, soboles, progenies, neque hominum solum, verum etiam brutorum. Colu. l. 8. de caprino pecore. Parit, si est generosa proles, frequẽter duos, nonnunquam trigeminos. Cice. 1. de na. de. Ferrea tum vero proles exorta repente est. Virg. 1. Aen. Et pulchra faciat te prole parentem. Duellica proles equorum, Lucr. l. 2. Per translationem etiam de plantis dicitur: vt, Oliuæ proles, Virg. 2. Ge.

Proletarii, qui in plebe Romana pauperrimi erant, neq; amplius quàm mille quingẽtum æris in censum deferebãt: dicti, quòd raro ad militiam conscriberentur, & fere procreandæ prolis gratia in vrbe relinquerentur. Gel. l. 16. c. 10 Nonius: Proletarij dicti plebeij, qui nihil reipu. exhibeant, sed tantum prolem sufficiant. Proletarius sermo, plebeius, & vilis. Plau. in Mil.

Prolibo, as. pe. produ. *Pregustare, προλείβω*, ante libo. Plin. l. 28. ca. 4.

Prolicio, is, *Indurre, ἐφέλκω, ἐπάγω*, induco, allicio. Plaut. in Curc. Eius amor cupidam huc me per tenebras prolicit.

Prolixe, *Liberalmente, ἐκτενῶς*, admodum liberaliter, large. Cic. ad Cæs. l. 7. Neque minus ei prolixe de tua voluntate promisi, quàm eram solitus de mea polliceri. Ter. in Eunu. accipit hominem nemo melius prorsus, neque prolixius. Aliquando significat longe, lateq;. Ter. in Ad. Prolixe Mitio. i. nimis multis verbis.

Prolixitudo, *Lunghezza, μῆκος*, longitudo. Pacuuius: In me ne flectas fandi prolixitudinem.

Prolixus, xa, xum, *Lungo, largo, liberale, ἐκτενὴς, ἐπίμηκες*, longum, latum, liberale, quasi porro laxum. Ter. in Heaut. Capillus passus, prolixus, circum caput negligenter reiectus. Barba prolixa, Virg. 8. ecl. Comæ prolixæ. Ouid. 4. Trist. el. 1. Prolixas abietes, Var. de re rust. l. 1. c. 6. & c. 9. Prolixus autem accipitur pro beneuolo, & liberali. Ci. 2. epi. Prolixa & benefica natura. Idem Atti. l. 2. Ariobarzanes non in Pompeium prolixior per ipsum, quàm per me in Brutum. Cice. Att. lib. 16. Interest nostra. Plancum hoc animo libenti, prolixoq; facere.

Prologus, *Prologo, prefattione, πρόλογος*, præfatio fabulæ, in qua aut poeta excusatur, aut fabula commendatur, aut aliquid lucem ei afferens præmittitur. Ter. in Prol. Phor. Vetus si poeta non lacessisset prior, Nullum inuenire prologum potuisset nouus. Ponitur aliquando pro ipso homine prologum referente. Ter. ibidem: Orator ad vos venio ornatu prologi.

Prolongo, as, *ἀναβάλλομαι*, protraho, profero: quasi longius facio, Pli. l. 13. ca. 3. Vestes prolongant tempus. Sen. de Benefi. Vt prolongetur tibi dies mortis, nihil proficiet ad felicitatem.

Proloquium, quij, *Essordio, prefatione, προλόγιον*, præfatio, exordium. Accipitur pro oratione veri, vel falsi significatiua Gel. l. 5. ca. 11.

Proloquor, eris, *ἀποφαίνω, ἀποφθέγγομαι*, animi sensa claris, apertisq; verbis effero. Var. 6. de lin. lat. Proloquitur is, qui, in animo quod habet, loquendo effert. Ter. And. Censen'me vllum potuisse verbum proloqui? Nonnunquam, pro logo vtor, præfatiuncula, quod dicturus sum, præmollio. Pla. Epid. Quid ego apud te parem proloqui?

Proluuium, ii, *Cupidità, volutta*, cupiditas, & voluptas. Gell. lib. 16. ca. 19.

Proludium, iusti, legitimiq; certaminis quoddam veluti exordium: cuiusmodi est illud, quod à citharœdis iusto carmini solet præcini. translate accipitur pro leuiore rei cuiusuis initio. Gel. li. 5. cap. 10. Maius mihi in ista victoria proludium est.

Proludo, dis, *Preuarsi, προαγωνίζομαι*, exercendarum virium causa, confirmandiq; animi, veluti simulacrum quoddam certaminis ineo. Virg. l. 3. Geor. Sparsa ad pugnam proludit arena. Iurgia proludere, Iuue. Sat. 5. Cice. 2. de Ora. Vt ipsis sententiis, quibus proluserunt, vel pugnare possint. In armis leuibus proludit, Oui. ad Pis. Seneca Medea: Dolor proludit per scelera. Hinc Prolusio. Cic. 2. de Ora. Eiusmodi illa prolusio debet esse. Cic. Diuinationem suam Prolusionem Verrinæ accusationis vocat. in ea enim de constituendo accusatore Verris agebatur.

Prolugeo, solito diutius lugeo. Festus.

Prolvo,is,*Lauare,ἀποκλύζω*,ex Pro, & Lauo: Idē fere quod abluo, purgo. Persius: Nec fonte labra prolui Caballino. Virg. 1. Aen. Et pleno se proluit auro. Stat. 8. Theb. Cruor saucia proluit pectora. Hor. 2. Ser. Sat. 4. Leni precordia mulso Prolueris melius. Proluere cloacam, est aquam in cloacam infundere, quæ secum rapiat sordes. Pla. in Cur. Effunde hoc cito in barathrum, Prolue cloacam. Proluere terram dicuntur aquæ. Col. l. 2. c. 18. Impetus aquarum proluit terram. Virg. 1. Ge. Proluit insano contorquens vortice siluas Fluiorū rex Eridanus. Prolutus, a, um. Hor. 1. Ser. Sat. 5. multa prolutus vappa nauta.

Prolvvies,uiei, *Bruttura, περίλυμα*, immunditia cuiuscunque rei sordidæ. Virg. 3. Aen. Fœdissima ventris Proluuies, Col. l. 12. c. 38.

Prolvvivm,uii, translate pro prodigalitas, cum quis more aquæ opes profundit. Ter. in Ad. Quod proluuium? quæ ista subita est largitas.

Promellere, litem promouere. Festus.

Promercalia, *Merci da vendere, ὤνια*, mercimonia sunt venditioni exposita. Promercalia dicuntur, ait Budæus, quæ pater familias venalia habet, extra ea, quæ vsui suo seruat. Quidā aiunt Promercalia proprie dici merces, quæ primo minoris emuntur, vt postea pluris distrahantur. Suet. in Cæs. Aurum promercale vocat id, quod Cæsar vendidit superans sibi reseruata tanta auri copia, quanta suo vsui satis esset. Promercales vestes, quæ superuacant patrifamilias. Suet. de Clar. gram. Cum officinas promercalium vestiū exerceret. Col. l. 1. c. 8. Pecuniam domini neque in animalibus, aut alijs rebus promercalibus occupet.

Promereor, ris, deponens, & Promereo, es, *Far beneficio, meritare, beneficare, προσάγομαι*, bene ago, beneficiū præsto, prosum. Virg. l. 4. Aen. Ego te, quæ plurima fando Enumerare vales, nunquam regina negabo Promeritam. Ter. Ita me velim ames promerentem pater: idest bene merētem. Plautus tamen in Amph. in malam partem sumpsit: Quid mali sum promeritus? Aliquando mereo. Plau. in Trin. Retineri nequeo, quin dicam ea, quæ promeres. Bene promereri de aliquo, est conferre in aliquem beneficium. Hinc Promeritum, ti. Cic. ad Quir. post reditum: Hoc maius est in vos vestrum promeritum, &c.

Prometheus, *προμηθεύς*, filius Iapeti, & pater Deucalionis qui nos homines ex luto dicitur formasse, ex cœlesti igne animasse. Promethei fabulam sic refert Seruius, enarrans illud Vir. Furtumq; Promethei. Prometheus, inquit, post factos à se homines, dicitur auxilio Mineruæ cœlum ascendisse, & adhibita facula ad rotam Solis ignem furatus, quem hominibus indicauit. Ob quam caussam irati dii, duo mala immiserunt terris, febres, & morbos, sicut & Sappho & Hesiodus memorant. Quod tangit & Horatius, dicens: Post ignem ætherea domo Subductum macies, & noua febrium Terris incubuit cohors. Ipsum etiam Prometheum in monte Caucaso per Mercurium religauerunt ad saxum: & adhibita aquila est, quę eius cor exederet. Hæc autem omnia nō sine ratione finguntur. nam Prometheus vir prudentissimus fuit. vnde etiā Prometheus dictus est, *ἀπὸ τῆς προμηθείας*, à prouidentia. Hic primus Astrologiam Assyrijs indicauit: quam residens in monte altissimo Caucaso, nimia cura & solicitudine deprehenderat. hic autem mons positus est circa Assyrios, vicinus pene sideribus, Vnde etiā maiora astra demonstrat, & diligenter eorum ortus occasusq; significat. Dicitur autem aquila cor eius exedere, quod *ἄχος*, est solicitudo, qua ille affectus, siderum omnes deprehēderat motus. Et hoc quia per prudentiam fecit, duce Mercurio, qui prudentiæ & rationis deus est, ad saxum dicitur esse religatus. Deprehendit præterea rationem fulminum, & hominibus indicauit: vnde cœlestem ignē dicitur esse furatus. nam quadam arte ab eodem monstrata supernus ignis eliciebatur, qui mortalibus profuit, donec eo bene vsi sunt. nam postea malo hominum vsu in perniciem eorum versus est. Hinc est quod igne rapto mortalibus morbi ab iratis numinibus dicuntur immissi.

Promico, as, pen. cor. *Gittare da lungi*, inquit Nonius, est extendere. Næuius. Longe promicanda oratio est.

Promineo, nes, pen. cor. *Soprastare, ἐξέχω*, ex Pro, & maneo, significat exto, emineo. Plin. li. 11. c. 37. Dentes, qui prominent. Hor Epo. 5. cum Promineret ore. Oui. 13. Met. Coma plurima toruos prominet in vultus. Prominere in memoriā ac posteritatem, pro extendi. Liui. 28. Maxima pars gloriæ in memoriam ac posteritatem promineat. Prominens, tis. Liu 27. Gallos prominens collis tenebat. Prominens, nomen substantiuum. Tacit. l. 1. Inuenerunt in littoris prominenti nihil.

Promiscvvs, a, um, *Meschio, confuso, ἐπίκοινον*, mistum confusum. Sal. Diuina, atque humana habere promiscua. vnde grammatici promiscuum genus appellarunt, quasi incertum siue confusum. Quinct. l. 1. c. 4. Nec statim diligentem putabo, qui promiscua ostenderit. Connubia promiscua, Liu. 4. Idem 39. Stupra promiscua ingenuorū, fœminarumq; erāt. Operam promiscuam dare, est mutuam operam tradere. Plaut. Rud. Operam promiscuam damus. A quo promiscue, miste, confuse: pro quo veteres etiam Promiscuam dixerūt, inquit Festus. Liu. 3. Placet pecudum, ferarumq; ritu promiscue in concubitus ruere?

Promitto, tis, *ὑπισχνέομαι*, polliceor. Ter. Ad. Tu promitte huic. Cic. de Diuin. Quæ instantia deorum in primis minentur extis, bene promittant secundis. Quādoque est producere, & in longitudinem demittere, quasi porro mittere. Pla. in Rud. Capillum promittam. Pli. l. 16. c. 26. Nec vlla arborum auidius se promittit. Promittere barbam, Liu. 6. Cō iecto in carcere Manlio, satis constar, multos mortales capillū ac barbā promisisse. Vir. 8. ecl. Hirsutumq; superciliū, promissaq; barba. Quādoque minari. Virg. 2. Aen. Promisi vltorē, & verbis odia aspera moui. Promittere ad cœnam, est promittere se iturū ad cęnā Plau. in Men. Sic promittere ad fratrē, est promittere se iturū ad fratrē. Ci. 2. de Orat. Cū ille dubitaret, ꝗ ad fratrē ꝓmiserat. Promittere, & in se recipere, pulchre iunxit Cic. ad Bru. l. 13. Separatim promitto, & meq; recipio, fore eum tibi & voluptati, & vsui. Hinc Promissum, si, subst. quod promittitur. Vnde dicimus, Consequi promissa: Efficere promissum alicui: Exigere promissa: Flagitare promissa: Implere promissum: Expetere promissa: Stare promissis: Seruare promissa: Satisfacere promisso: Repetere promissum: Soluere promissa: Manere promissis. Promissio. Cic. 8. Philip.

Promo, mis, psi, ptum, *Dar fuori, προχειρίζομαι*, profero, in medium affero. Pla. in Cist. Si quid tibi opus erit promptu, promitto. Virg. 2. Aen. Lætiq; cauo se robore promunt. Pecuniam ex ærario promere, Cice. 5. Verr. Idem. 3. de Fin. Veni in eius villam, vt eos libros inde promerē. Pli. in Paneg. Iubes, quæ sentimus, promere in medium. Promere cō silia, est aperire. Cic. Att. l. 9. Nunc certe promēda tibi sunt consilia. Hinc Prompto, as, frequent. Pla. in Bacch. Malum si promptet, in dies faciat minus.

Promontorivm, rii, *ἄκρα*, mons in mari prominens, vnde & nomen accipit. Cæs. 2. bel. ci. Duobus eminentibus promontorijs. Cic. 6. Ver. In promontorio fanum est Iunonis antiquum.

Promptvarivm, rii, *Dispensa, ταμεῖον*, locus in quo res ad vsum necessariæ ita repositæ sunt, vt statim promi possint. Cato. c. 11.

Promptvarivs, a, um, *ταμιευτικός*, ex quo aliquid depromitur. Plau. in Amph. E promptaria cella depromar ad flagrum. Promptuariam cellam pro carcere posuit, quia è carcere ad supplicium promuntur noxij.

Promptvs, pta, ptum, *Pronto, apparecchiatto, ἀπροφάσιστος, πρόχειρος, ἕτοιμος*, qui iam paratus est ad agendum, & in quo nulla mora est. Sal. Natura ferox, vehemēs, manu promptus erat. Iungitur sæpius accusatiuo cū Ad. Cic. 1. Off. Promptiores debemus esse ad nostra pericula, quàm ad crimina. Interdū genitiuo. Gel. l. 10. c. 22. Plato veritatis omnibus exhibendæ promptissimus. Per translationem pro manifesto, cum res à secretiore loco educitur, vt parata nobis & ad manū sit: vnde dicimus. Res est in promptu. Cice. l. 1. Off. Ita sunt in promptu, vt res disputatione non egeat. Salust. Aliud clausum in pectore, aliud in lingua promptum habere. Promptū esse, aliquādo pro facile esse. Quin. l. 9. c. 1. Neque enim me mouent nomina illa, quæ fingere Græcis promptissimum est: Prompte, alacriter, sine cūctatione. vnde Promptissime. Pli. epi. 82. Correlliæ adero promptissime.

Promonstra, prodigia. inquit Festus.

Promoveo, *Promouere, προάγω*, proueho, quasi vlterius moueo. Ter. Eun. Moue ocyus te nutrix. S. Moueo. C. video: at nihil promoues. Pro producere tempus. Ter. in An. Quantum huic promoueo nuptias. Pro proficere. Teren. in Hec. Præsens promoueo parū. Promotus, prouectus. Stat. 1. Achi. Suasq; hyemes classis promota, suosq; Attollit fluctus, Pro motus ad dignitatem, Pli. epist. 151.

Promvlgo, gas, *Publicare, εἰσφέρω, ἐξαγορεύω*, publico, palam pronuncio, quasi prouulgo. Fest. Leges promulgari dicūtur, cum primum in vulgus eduntur, legendæ proponuntur: vt si cui videatur, possit intercedere. Cic. ad Q. Fr. l. 2. Cato legē promulgauit de imperio Lentuli abrogando. Idem pro Sextio: De meo reditu octo tribuni promulgarunt. Promulgatus, ta, tum. Cic. pro Mur. Prælijs promulgatis, tollitur è medio ipsa illa domina rerum prudentia, Promulgator, Promulgatrix, promulgatio: idest diuulgator, diuulgatrix, diuulgatio

gatio Ci.ad Att.l.1. Exorta est nefaria Catonis promulgatio.

PROMVLSIS, dis, genus cibi dulcioris, mulso conditum. Cice. Papirio. Quem tu es solitus promulside conficere. Hinc promulsidaria vasa, quibus promulsis continetur. Scribit Pomponius iureconsul. legatis vasis, scutellas, & promulsidaria contineri.

PROMVRALE, murus circum ciuitatis murum ductus.

PROMVS, condus, Dispensiere, ταμίας, apud veteres pro cellario sumebatur. Plaut. in Asi. Ego sum promus, condus, procurator penu. Promus dictus, quòd præesset penui promendo: Condus, quòd eundem in cellam reconderet. Duo enim hæc officia ab eodem fere administrabantur: licet in potentiorum ædibus aliquando fuerint distincta: vnde & nonnunquam ipsa aliquando separatim collocantur. Plau. Pœn. Fecisti prodigum promum tibi. Col. li. 12. c. 3. Promis, & cellariis aliquid interuenire. Per translationem dixit Plau. in Trin. Ego meo sum promus pectori. Apul. in Apologia: Promum librorum appellat, qui libris promendis præest.

PROMVSCIS, fœm. gen. manus, siue proboscis elephantorum dicitur. Plin. lib. 8. cap. 7. Promuscidem elephantorum facillime amputari.

PRONECTO, tis, ere. Sta. 4. Syl. Vidi quam seriem morantis æui Pronectant tibi candidæ sorores. i. in longum tempus nectant, producant.

PRONEPOS, & Proneptis. nepotis filius, & filia. Ci. 3. Tusc. Iouis iste quidem pronepos. Ouid. 13. Metamorph.

PRONOMEN, nis, ἀντωνυμία, vna est ex octo orationis partibus, ita dicta, quòd vice nominis fungatur.

PRONVBA, æ, προμνήστρια, quæ nuptijs præest celebrandis, & ea ex parte vxoris, vt Auspex ex parte viri. Inde Iuno Pronuba, quia nuptijs præesset. Virg. 4. Aen. Prima & Tellus, & pronuba Iuno Dant signum. Flamma pronuba, Claud 1. de raptu Pros. i. ardor quidam qui ætate matura virgines ad nuptias prouocat. Pronubæ, ait Donatus, dicuntur, quæ nubentes domum mariti deducunt.

PRONVNCIO, as, Pronunciare, προαγορεύω, ὑποκρίνομαι, clara voce aliquid profero. Pli. epist. 114 Pronunciat acriter, sapienter, apte, decenter. Ponitur aliquando pro expresse, & nominatim prædicere, præfariq; ex bona fide in rebus contrahendis. Vlpia. in l. j. de ædil. edi. sæpe in ea significatione vsus est: & in l. quod si nolit. Qui mancipia vendunt, inquit, nationem cuiusque in venditione pronunciare debent. Ci. 3. Off. Cum in vendendo eam rem sciffet, & non pronunciasset, emptori damnum præstari oportere. Aliquando pro nominare. Liui. 14. Victi consensu pronunciant eos Prætores. Aliquando pro iudicare, dicere Plin Epist. 5. At ego ne interrogare quidem fas puto, de quo pronunciatum est Ci. 2. de Fin. Aequam igitur pronunciabit sententiā ratio. &c. Nonnunquam pro palam nunciare. Curt. Imminens Dario iter ad Euphratem pronunciauit. Aliquando pro palam promittere. Liui. 2. Fertur ac pronunciasse militi præmia, qui primus, qui secundus castra hostium intrasset. Pronunciatus, a, um. Cic. in Part. Versus pronunciatus syllaba vna breuior, aut longior. Pronunciatum, ti, substant. propositio veri vel falsi significatiua. Græce ἀξίωμα. Cic. 1. Tusc. Omne pronunciatum est, sic enim mihi in præsentia occurrit, vt appellatem ἀξίωμα quod est verum, aut falsum. Pronunciatus, us, ui, pronunciatio. Gel lib. 4. cap. 17. Ratio in pronunciatu manet. Pronunciatio, est vocis, vultus, & gestus moderatio cum venustate, inquit auctor ad Her. lib. 1. Cic. 1. de Inuen. Pronunciatio est ex rerum & verborum dignitate vocis & corporis moderatio. Idem 1. de Orat. Quis cantus moderatæ orationis pronūciatione dulcior inueniri potest? Pronunciator, qui pronunciat. Cice. de Cla. Orat. Thucydides rerum gestarum pronunciator sincerus, & grandis.

PRONVPER, πρὸ ὀλίγου, valde nuper. Plau. in Tri.

PRONVRVS, huius, pronurus, pen cor. vxor nepotis. Ouid. Epist. 15. Pronurus & magni Laomedontis ero.

PRONVS, ni, Chinato, chino, κατωφερής, καταφερής, ἐπιρρεπής, proprie dicitur in anteriorem partem flexus. Oui l. 1. Met. Pronaq; cum spectent animalia cætera terram, Os homini sublime dedit. Per translationem vero quis dicitur pronus, i. inclinatus ad virtutes, vel ad vitia. quanquam vsitatius in malam partem accipitur: vt docuimus in dictione procliuis. Plin. in Paneg. Nihil est tam pronum ad simultates, quàm æmulatio. Item Pronus dicitur, qui est contrarius supino. Plin. lib. 28. Supini cubitus oculis conducunt, ac proni tussibus. Pronum mare. littori vicinum dicitur. Virg. 5. Aen. Venrisq; vocatis Prona petit maria: i. littori vicina. Dicitur & Pronis in tertia declinatione, vt apud Varronē: Alia trabs pronis in humum accedens proxime frangit ramos cadentes. Et dicimus Pronus huic rei. Col. l. 3. cap. 2. Aquiloni prona, & Pronus ad hanc rem. Idem l. 2. c. 9. Campo patente, & ad solem prono.

Pronitas. Sen. in Præfat. Decla. Nescio qua iniquitate & ad malum pronitate naturæ eloquentia se retrotulerit.

PROOEMIVM, mii, Proemio, essordio, προοίμιον, Latinæ initium, vel exordium, siue præfatio dicitur, ex πρὸ & οἴμη: quòd præcipuum legitimumq; carmē solear præcedere. proprie enim Proœmium dicebatur, quod a citharœdis certamen inituris præcini solebat. quanquam deinde etiam orationū exordia hoc nomine dici cœperunt. nam sicut citharœdi pauca quædam, ante quàm legitimum carmen inchoent, emerendi fauoris gratia canunt: sic oratores nonnulla prius, quàm causam exordiantur, ad conciliandos iudicum animos præloquuntur: quæ illorum imitatione, proœmia appellarunt. Cic. 2. de Leg Habes legis proœmium. Ad Att. lib. 16. De gloria librum ad te misi, & in eo proœmium id est, quod in Academico tertio Quinct. l. 3. c. 8. In demonstratiuis proœmia esse maxime libera existimat Aristoteles. Per translationem accipitur pro quouis principio. Iuuen. Sat. 3. Miseræ cognosce proœmia rixæ. A proœmium fit pro œmior, ris, exordior. Pl. epist. 27. Proœmiatur apte, narrat aperte.

PROPAGO, ginis, & Propages, gis, pen. pro. Prouana, propagine, παραφυάς, vitis vetula & suppressa, vt ex vna plures fiant: dicta quòd porro pangatur, i. longe figatur. Virg. 2. G e. Pressus propaginis arcus. Vbi prima producitur: vnde & geminato p, quidam ibi scribendum existimant, more veterum poetarum, qui quoties primam dictionis huius syllabā producebant, duplicabant p. Vsitatius corripitur, vt ex sequentibus exemplis manifestum est. Cic. de Sen. Malleoli, plantæ, sarmenta, propagines. Pli. l. 14. cap. 1. Vis vitium omnis euocatur in palmites, aut deprimitur in propagines. Hor. 2 Epo. Ergo adulta vitium propagine Altas maritat populos. Aliquando significat genus, stirpem, progenie m. Virg. 12. Aen. Si Romana potens Itala virtute propago. Oui. 13. Fast. Tantæq; propaginis auctor. Lucr. l. 4 At consueta domi catulorum blanda propago. Propages, inquit Nonius, est series, & affixio continua, vel longe ducta. Pages enim compactio: vnde Compages, & propagare genus, i. longe mittere. Pacuui. Saluete gemina mea propages sanguinis. Propago librorum. Pli. l. 7. c. 14.

PROPAGO, gas, Prouanare, annestare, παραφύω, vitem vetulam supprimo, vt ex ea vna plures fiant. Cic. in Catone. Propagatio vitium sarmentorumq; ea, quam dixi. Cato c. 32. Vites propages in sulcos. Per translationem ponitur pro extendo, protraho, profero. Suet. in Calig Prætorium uirum, ex secessu Anticyræ, quam valetudinis causa petierat, propagari sibi commeatum sæpius desiderantem, cum mandasset interimi. Id est, produci, proferri sibi commeatum. Cic. 7. Ver. Cum ipse sui generis initium ac nominis ab se gigni, & propagari vellet. Idem pro Sextio: Hæ monumētis annalium mandantur, posteritati propagantur. Idem 1. Off. Vera gloria radices agit, atque etiam propagatur. Propagatus, a, um, Cic 4. in Catil Memoria consulatus mei propagata. Propagatio Ci. 1. Off. Quæ propagatio & soboles origo est rerum publicarum. Idem Luceio l. 5. Vita, in qua nihil insit, nisi propagatio miserrimi temporis. Propagator, ad Att. l. 8. Ille prouinciæ propagator.

PROPALAM, In palese, apertamēte, ἀπὸ τοῦ φανεροῦ, clare, aperte. Cic. lib. 1. de Orat.

PROPATVLVS, la, lum, Manifesto, προφανής, late patens, apertū, quasi porro patulum. Ci. 6. Ver. Ante ædem Cereris in aperto, ac propatulo loco signa duo sunt. In propatulo, pro palam Sal. Viros muliebria pati, mulieres pudicitiam in propatulo habere.

PROPE, Presso, appresso, ἐγγύς, idem valet quod iuxta. Curtius Cum prope id oppidum copiæ constitissent. Interdum, Ex propinquo. Mart. li. 1. Hic vbi sidereus propius videt astra colossus. Ter in An Prope adest, cum alieno more viuendū est tibi. subaudi, tempus. Aliquando pro aduerbio fere, seu quasi. Pli. In foribus templi prope collapsus expauet. Hinc Propior, & hoc Propius, propinquior. Cic. pro Quintio: Tibi me propior nemo est. Ouid. Epist. 3. Ille gradu propior sanguinis. Hor. 3. Car. Ode. 13. Maturo propior desine funeri Inter ludere virgines. Cic. pro Sext. Sua sibi propiora esse pericula, quàm aliena. Vir. 9. Aen. Mea quem spatijs propioribus ætas Insequitur. Propius vero, verisimilius Liu. 4. Capuam ab duce eorum Capye, vel à cāpestri agro appellatam. Propius, comparatiuum aduerbiū. Pla Bacc. Subsequere propius me ad fores. Liuius: Castra propius hostem mouit. Vt propius ventum est, Ouid. 4 de Pon. el. 7. Nihil propius factum est: parum abfuit, quin hoc, aut illud factum fuerit. Cice. in Ver. Nec quicquam factum est, propius, quàm vt viuus combureretur. Superlatiuum

Proximus,

Proximus, propinquissimus, maxime vicinus. Ouid. 1. de Arte. Proximus huic labor est placidam exorare puellam. Ter. in Hec. Despondent ei gnatam huius vicini proximi. Cic. Att. l. 2. Arrius proximus est vicinus. Ter. in Eun. His mẽsibus sex vel septẽ proximis. Ter. in Ad. Proximus mihi genere. Veteres tamen non solum propinquum, Proximum dicebant, verum etiam longe remotum, si tamen inter duo discreta nihil mediũ extitisset. Virg. 5. Aen. Proximus huic, longo sed proximus interuallo. Aliquãdo pro maxime propitio. Ter. Gradiuum testor, qui deus est nobis omnium proximus. Interdum non habet vim superlatiui, & propinquum significat, qua propter comparatiuũ facit, Proximior, quod propinquiorem significat. Veget. Proximior, & dextra sit, quæ plagam possit inferre. Vlpian. ad edictũ ædilit. Si quis proximior nasceretur cognatus. Proximitas, atis. Ouid. 2. de Arte: Et lateat vitium proximitate boni. Quinct. l. 3. ca. 8. Sed eam plures petant, vel eodem iure, vel proximitatis. Proxime, aduerbium Cic. Luceio l. 5. Literæ, quas à te proxime accepi. Idem. 11. de Nat. de. Is quem proxime nominaui. Nonunquam habet & accusatiuum. Idem Att. l. 6. Habere exercitum quamproxime hostem. Idẽ Att. l. 3. Quamproxime Italiam esse. Cic. Att. l. 1. Proximus Prompeium sedebam. Sal. Proxime Hispaniam Mauri sunt.

PROPECTO, is, xui, xum, in longum pecto: vnde propexus, a, um, vt Barba propexa. Ouid. 1. Fast. Ille manu mulcens propexam ad pectora barbam. Vir. 10. Aen. Propexam in pectore barbam.

PROPEDIEM, breui, post paucos dies. Ter. in Heaut. Illum saluum & futurum esse hic confido propediem. Cic. Att. lib. 6. Propediem te videbo.

PROPELLO, is, puli, pulsum, *Scacciare luntano*, ἀπείργω, lõge pello, procul amoueo. Cæsar. 5. Bel. Gal. Varenus, vno interfecto, reliquos paulum propellit. Lucan. l. 3. Propulit vt classem, velis cedentibus, Auster. Liu. l. 40. Periculum vitæ propellere à me potes. Orationem remis propellere per translationem, Cic. 4. Tusc. Propulsus, a, um. Lucan. l. 7. Cernit propulsa cruore Flumina. Propulso, as, frequentatiuum.

PROPEMODVM, pene, fere, ferme, quasi prope mensurã. Plau. in Truc. Propemodum expertæ estis, quàm ego sim tranquillus vsque homo.

PROPENDEO, es, *Pendere*, ῥέπω, inclinor, deorsum vergor, proprieq; dicitur de lance in statera præponderãte. Cic. 5. Tusc. Qui cum in alteram lancem animi bona imponat, in alterã corporis, & externa: tantum propendere illam boni lancem putet, vt terram, & maria deprimat. Propendere in aliquem inclinatione voluntatis. Cic. 2. de. Orat. Propendens, demissus, Col. l. 7. c. 12. Propensio animi inclinatio. Cic. 4. de Finibus. Qui nulla in re, nisi in virtute aut vitio, propensionem, ne minimi quidem momenti ad summum bonum adipiscendum esse diceret. Propendere vero, pen. cor. est diligenter ponderare, aut examinare. Quinctilianus. Diligentius repetitas tanquam propendere.

PROPENSVS, a, um, *Inchinato grandemente*, ἐπικατάφορος, προσπαθῶς, vehementer inclinatus. Cic. 3. de Fin. Non solũ ad discendum propensi sumus, verum etiam ad docendum. Idem. 1. Off. si quis est paulo ad voluptatem propensior. Aliquando idem est quod propendens, siue extensus, Persius: Cum tibi claue Pinguis aqualiculus propenso sesquipede extet. Vbi Cornutus interpres: Cum ventrem habeas vltra sex pedes extensum. Inde Propẽsa munera multa, ac magna. Plau. in Truc. Miles aduenit, natiq; caussa dat propensa munera. Hinc Propense, ex animo. Lentulus ad senatum. l. 12. Vt hanc conspirationem omnium ordinum ad defendendã libertatem propense non crederent esse factam.

PROPERANTIA, æ, *Affrettatione*, σπουδή, festinatio. Salu. in Iug.

PROPERATIM, celeriter. Cæcil. Properatim confectum opus. Non.

PROPERANTER, à Properans, σὺν σπουδῇ, festinãter. Accius: Remis nixi properanter nauim in fugam trahunt. Lucr. l. 5.

PROPERATIO, festinatio. Cic. l. 2. epist. Ad properationem meam nonnihil interest. Cic. Tironi, l. 16. epist. Quæ parcius frater perscripserat, verecundia videlicet, & properatione.

PROPERATO, festinanter. Tacit. l. 13. Neque nimis properato Narcissus, ad mortem agitur. Properato opus est, pro Properate. Cic. pro Mil. Primum erat nihil, cur properato opus esset.

PROPERE, celeriter. Sal. Propere consul ducit exercitum. Vir. 6. Aen. Propere exequitur præcepta Sybillæ.

PROPERITER, Catul. Animula miserrima properiter abit. Pacuuius Teucro: Mihi classem imperat in altum vt properiter deducerẽ. Accius Thelepho: Properiter nauim in fugam trahunt Nonius.

PROPERO, as, *Affrettarsi*, σπεύδω, festino, accelero, celeriter vtor. Cic. Cornif. l. 10. In patriam omni festinatione properaui. Oui. 10. Met. Sedẽ properamus ad vnam. Virg. 7. Aen. Quem regia coniux Adiungi generũ miro properabat amore. Properare item dicitur, qui festinanter aliquid agit, vel dicit. Virg. 1. Ge. Multa forent quæ mox cœlo properanda sereno, Maturare datur. Nonius: Festinare & Properare veteres diuiserunt. Cato: Qui vnũ quid mature transigit, properat: qui multa simul incipit, nec perficit, festinat. Significãtia proxima est veritati, vt sit sæpe animi Properare studiose. Virg. l. 4. Aen. Et medijs properas Aquilonibus ire per altum. Et. l. 2. Festinate viri. Hæc Nonius. Hinc Appropero iuxta propero. Cic. Pro Mil. Qui iter illud ad cædem faciẽdam approperasset. Depropero, valde propero. Horat. lib. 2. Carm. Impropero, intro propero, festinanter ingredior. Plin. lib. 16.

PROPERTIVS, elegiarum poeta, ex Meuania oppido Vmbriæ oriundus. Sunt qui scribant eius patrem equestri dignitate ornatum, ac triumuirali potestate fuisse: tum inter eos connumeratum, qui L. Antonium secuti, Perusia capta ex Octauij Cæsaris auctoritate, ad aram Diui Iulij perducti, ibidẽ occisi sunt. Illud omnino constat, hunc Propertium, magna ex parte amissis bonis, Romam se recepisse. Aspice me, cui parua domus fortuna relicta est, Nullus & antiquo Marte triumphus aui.

PROPERVS, ra, rum, celer. Plau. Properam video ancillam venientem. Iræ properus. Tacit. l. 11. Vt insidijs incautum, ita iræ properum. Cursus properus, Ouid epist. 16. Gressus properus. Val. Fac. 4. Arg. Pede propero sequuntur ducem. Catullus.

PROPETRO, as, pe. co. est mandare vt aliquid perficiatur, teste Festo. Accius: Age vero, propetra, quod cœpisti, fieri.

PROPTHETA, æ, Prophetes, æ, mas. gen. *Profeta*, προφήτης, qui futura prænũciat, à se primum intellecta. Veteres (vt inquit Festus) antistites fanorum, oraculorumq; interpretes, prophetas dicebant.

PROPINO, nas, προπίνω, præbibo, poculum prægusto, deinde alteri trado. Plau. in Curc. Propino magnum poculum, ille bibit. Cice. 1. Tuscul. Propino, inquit, hoc pulchro Critiæ, Mar. l. 6. Nemo propinat Calliodore tibi. Iuue. Sat. 5. Quando propinat Virro tibi? Propinare salutem, Plau. Stich. Demosthenes eos, qui patriam produnt, προπίνειν τοῖς ἐχθροῖς, idest propinare hostibus, dicebat. Interdum est simpliciter porrigere. Terent. in fine Eun. Hunc comedendum, & deridendum vobis propino. Plin. l. 20. Quidam ad vuluæ dolorem radicem cum vino dulci propinant. Propinatio, πρόποσις, actus propinandi. Sen. de Benefi. c. 21. Ego ab eo beneficium accipiam, à quo propinationem accepturus non sim? Propinator. Ouid. 1. de Arte.

PROPINQVITAS, modo sanguinis coniunctio. Cic. de Amic. Asciscant sibi quasi propinquitate coniunctos. Modo loci vicinitas. Idem. 3. Off. Nimis imminebat propter propinquitatem Aegina Piræeo.

PROPINQVVS, a, um, *Propinquo, vicino*, πλησίος, quod prope est. Ter. i Eun. Ex meo propinquo rure hoc capio cõmodi. Nõnunquam, consanguineus, vel sanguine coniunctus. Cic. ad Cœl. lib. 2. epist. Virginius, propinquus tuus. Hinc propinpinque. Plau. in Truc. Adest propinque.

PROPINQVO, as, *Auicinarsi*, ἐγγίζω, propinquus fiõ, prope accedo. Virg. 2. Aen. Iamq; propinquabam portis. Idem. 9. Aen. Nam lux inimica propinquat.

PROPITIABILIS, inquit Nonius, pronus ad propitiandum. Ennius: Animus huic est propitiabilis. Propitiabilis hostia, apta propitiationi.

PROPITIO, as, siue propitior, aris, ἱλάσκομαι, propitium reddo, placo. Plau. in Pœn. Illud faciet, nisi te propitio. Suet. in in Otho. Manes Galbæ, propitiare tentasse. Propitiare aliquid, pro conciliare, seu dare. Curtius l. 4. Ioue Mineruaq; victoriam propitiante. Propitiare animi solicitudinem, est lenire. Pli. l. 28. c. 2.

PROPITIVS, a, um, ἵλεως, placidus, fauensq;: à Prope, & Ito, itas, vt quidam aiunt. nam qui nobis fauent, prope nos ire consueuerunt. Vel dicitur Propitius, quasi prorsus pius, aut porro, idest valde pius, auctore Nonio. Plau. in Merc. Tam propitiam reddam, quàm eum propitia est Iuno Ioui. Cic. pro Cœlio: Huic homini ego fortasse deos propitios, plerique autem iratos putabant.

PROPLASTICE, stices, ars faciendi typos ex argilla, cretave, Ponitur, & figurate pro ipsis typis. Plin. lib. 35. ca. 12. Arcesilai proplasticen pluris venire solitam constat, quàm aliorum opera.

PROPOLA, æ, pen. pro. *Riuenditore*, μεταβολεύς, προπώλης, qui merces præemit minoris, vt postea pluris vendat. πρό enim

ante, πωλέω vendo. Cic. in Pis. Panis, & vinum à propola, atque de cupa,

Propolis, huius propolis, pen. cor. πρόπολις, in apum operibus dicitur tertium ceræ fundamentum, ex crassiore, tenacioreq; constans materia, frigoris iniuriæq; omnes aditus obstruens fauosq; stabiliens. Plin. lib. 11. c. 7. Prima fundamenta operis Commosin vocant periti: secunda Pissoceron, tertia Propolin &c.

Propono, nis, sui, situm, Proporre, proponere, προτίθημι, interdú idem est quod ad comedendum appono. Pli. l. 10. c. 50. Cœnarum interdictis exceptum inuenio, ne quid volucrú proponeretur, præter vnam gallinam. Aliquando in publico ponere. pli. lib. 35. Perfecta opera proponebat in pergula transeuntibus. Aliquando ante oculos ponere. Cic. de Inuen. Qui leges scribunt, vtilitatem reip. proponere sibi debent. Idem l. 5. epist. Omnibus propositum esse debet cum dignitate rerum. Interdum exponere, & abijcere. Cic. Titio l. 5. epist. Homines nos esse meminerimus, ea lege natos, vt omnibus telis fortunæ proposita sit vita nostra. Proponere præmium, est in medio ponere. Cic. Quis est, qui tãtis propositis præmiis non excitetur? Proponere item oratores dicuntur, cum ea, de quibus dicturi sunt, paucis ante enumerãt. Idem de Cl. Or. Curio, cum tria proposuerat, aut quartum addebat, aut tertium quærebat. Proponere animo, est constituere, & deliberare. Seneca: Id in primis animo proponendum, ut recte viuamus.

Propontis, idis, vno nomine dicitur totú illud mare, quod ab Hellesponti angustijs ad Thracium vsque Bosphorum protenditur. A Propontis fit Propontiacus, a, um. Ouid. lib. 1. Fast.

Proportio; duarum rerum inuicem facta comparatio. Cic. de Vniuers. Quæ græce ἀναλογία, Latine proportio dici potest. Idem 6. Ver.

Propositio, à Rhetoribus appellatur, ad cuius ꝓbationẽ omnia diriguntur argumenta. Ad Heren. lib. 2. Propositio dicitur, per quam ostendimus summatim, quid sit, quod probare volumus. Cic. de Inu. Propositio est, per quam breuiter locus is exponitur, quo omnis vis oportet emanet ratiocinationis.

Propositum, ti, Proposito, intentione, προαίρεσις, σκοπὸς, ὑπόθεσις, dicitur quod mente statutum est, & intentio hominis. Plin. Hoc ei propositum erat, vel superare, vel cedere. Oui. 10. Met. Propositiq; tenax, quodcunque est, oras, vt ipsi Indicet. Venuste autem dicimus, quempiam aberrare à proposito: Declinare à proposito: Egredi à proposito: Nulla re à proposito deterreri posse.

Propœtides, puellæ Cypriæ, et Amathunte vrbe, quæ quòd Veneris numen aspernarentur, ab irata Dea adeo percitæ sunt libidinis desiderio, vt corpora passim in triuijs prostituerent: vnde factus est locus fabulæ, Propœtides in saxa fuisse mutatas, quod abiecto omni pudore, velut saxa, induruissent. Ouid. 10. Met.

Proporro, præterea Lucr. lib. 2.

Proprætor, ris, loco prætoris in prouincia, Cic. 2. de Diu. Bella à Proprætoribus administrantur.

Proprius, a, um, Proprio, particolare, ἴδιος, à prope fit, & dicitur quod peculiare est vniuscuiusque. Hoc enim maxime prope est, quod proprium est. Virg. 7. Aeneid. Hunc mihi da proprium virgo sata Nocte laborem. Hinc proprietas. Cic. in Aca. Singularum rerum singulæ proprietates sunt. Proprie, peculiariter. Ci. de Or. Quàm proprie de vnoquoque dixit. Aliquando pro stabili, diuturno. Sisen. At qui metu, & suspicione propriam habere quietem non poterat. Plaut. Atque illum amatorem tibi proprium futurum vita. Id est, perpetuum. Virg. in 6. Aeneid. Propria hæc si dona fuissent. Dicimus eleganter, Aliquid proprium esse oratori, vel epistolæ, id est quod maxime obseruari debet, & conuenit oratori, aut epistolæ. Cic. Q. fr. Hoc est epistolæ proprium, vt is, ad quem scribitur, &c. Idem de Orat. Ornate dicere, proprium ne sit oratoris. Dicimus quoque aliquid esse proprium alicuius, i. illi adscribi, per translationem. Cice. pro Rosc. Amer. Quicquid maleficij, sceleris, cædis erit, proprium id Rosciorum esse debebit. Construitur & cum datiuo. Quint. lib. 1. Propria est nobis mentis agitatio, atque solertia.

Propritim, pen. pr. antiqui dicebant pro proprie, teste Nõ Lucr. lib. 2.

Propter, siè, præpositio causam significans. Vir. 4. Aeneid. Te propter Libyæ gentes Numidũq; tyranni Odere. i. Aliquando significat prope. Ter. in Ad. Hic propter huc assiste. Ouid. Propter humum volitat. Sine casu positum, migrat in aduerbium. Cic. 6. Ver. Propter est spelunca quædam.

Propterea, διό, τοῦτο, τούτου ἕνεκα, ob eam causam. Teren. in An. Vitam deorum propterea sempiternam esse arbitror? Propterea quòd idem valet, quod, ideo quia. Cic. 2. Aca. Si notionem veri & falsi, propterea quia non possint internosci, nullam habemus.

Propudium, αἶσχος, rem pudendam significat, teste Budæo, quasi porro, i. valde pudendum, vel à quo pudor, & pudicitia procul sint. Propudia virorum, apud Plin. lib. 28. cap. 8. Pla. quoque meretriculam propudium vocat. Hinc propudiosus, a, um, cuius nos merito pudeat. Sidonius: Abrupto contubernio ancillæ propudiosissimæ. i. impudicissimæ. Gell. l. 2. c. 7. Vxorem ducere infamem, propudiosam, criminosam.

Propugnaculum, προβολὴ ἔπαλξις, est arx, aut alius locus munitus, propugnandæ, i. defendendæ vrbi, vel castris idoneus. Virg. lib. 4. Aen. Et propugnacula bello Tuta parant. Cic. pro Fon. Propugnaculum istis nationibus oppositum & obiectum.

Propugnatio. Cic. Licinio. l. 5. Suscepi perpetuam propugnationem pro omnibus ornamentis.

Propugnator, πρόμαχος, Liu. lib. 4. Reip. propugnatoribus daris. Cæsar 7. bel. Gal. A propugnatoribus vacuus relictus locus. Liu. lib. 4.

Propugno, as, ὑπερασπίζω, προμάχομαι, pugnando defendo. Pli. lib. 12. cap. 19. Propugnantibus vnguibus diro vespertilionum genere. Cic. pro Rabir. Testor, me pro illorum fama, gloria, memoria, non secus ac pro patrijs fanis atq; delubris, propugnandum putare. Idem 1. de Inu. Qui ita se armat eloquentia, vt non oppugnare commoda patriæ, verum propugnare possit.

Propulso, sas, Scacciare. ἀποσείω, ἀπωθέω, ἀμύνομαι, frequent. à Propello, significat arceo, depello, quasi procul pulso. Liu. l. 1. Cum mœnibus bellum propulsare posset, in aciẽ copias educit. Teren. An. Quod tu speras, propulsabo facile. Cic. pro Cluen. Legum præsidio à capite periculum propulsare. Propulsatio. Cice. pro Sylla: Cum huius periculi propulsatione coniungam defensionem officij mei. Propulsator. Val. Max. lib. 7. cap.

Propylæum, læi, Latine vestibulum, vel porticus ante domum. Cic. lib. 2. Offi. Phalereus Demetrius Periclem, principem Græciæ, vituperabat, quòd tantam pecuniam in præclara illa propylæa profudisset. Plin. lib. 35. cap. 10. Protogenes cum Athenis propylæum pingeret, &c.

Proquæstor, qui quæsturam extraordinariam, gerit siue qui Quæstoris auctoritate accepta mittitur in aliquam regionem. Cice. 4. Ac. Cum Alexandriæ Proquæstor essem.

Prora, proræ, Prora, prua. πρῷρα, anterior pars nauis. Liu. 24. Ferrea manus quũ eũ iniecta proræ esset. Vir. 5. Aen. Illisa prora pependit. Prora & puppis, Prouerbiali metaphora dicitur de eo, in quo negocij totius cardo vertitur. Cice. ad Tironem lib. 16. Mihi prora & puppis (vt Græcorum prouerbium est) fuis à me tui dimittendi, vt rationes meas explicares.

Prorepo, pis, pen. pro. ἐξέρπω, vltra repo, vel sensim in lucẽ prodeo. Colum. lib. 3. cap. 10. Fertiles ac firmæ, quia è tenero prorepunt. Hor. 1. Ser. Sat. 3. Cum prorepserunt primis animalia terris.

Proreta, æ, gubernator in nauis prora. Plaut. in Rud.

Proripio, is, Fuggire, sottraggersi, subduco me, vel subtraho ὑπεξάγω ἐμαυτόν, Liu. 21. E manibus sacrificantium cum sese proripuisset. Sal. in Catil. Domum se ex curia proripuit. Vir. 3. ecl. Quò nunc se proripis ille? Idem 6. Aeneid. Tandem proripuit sese, atque inimica refugit In nemus vmbriferum. Aliquando pro rapere. Cic. 7. Ver. Iubet vndique hominem proripi.

Proritro, tas, pen. pro. παροξύνω, prouoco. Colum. lib. 10. Vt Pelusiaci proritet pocula zythi. Aliquando pro allicere, inuitare. Colum. lib. 2. cap. 10. Lini semen, nisi pretium procitat, serendum non est.

Prorogo, as, pen. cor. Prolongare. παρατείνω. ἀναβάλλομαι, protraho, prolongo. Cice. Appio lib. 3. Illud pugna, & enitere, ne quid nobis temporis prorogetur. Clau. 7. Paneg. Prorogat æternam feritas tibi Punica famam. Imperium prorogare, est noua rogatione longius proferre. Cic. ad Q. Fr. l. 1. Si tibi, bellum aliquod periculosum administranti, prorogatum imperium viderem, tremerem animo. Prorogatio. Liu. 8. Prorogatio imperij, & acto honore triũphus. Cice. pro Mur. Confusionem suffragiorum flagitasti, prorogationem legis Maniliæ.

Prorsus, & Prorsum, Affatto, πάνυ γε, ἀμέλει, παντελῶς, omnino. Cic. in Tuscu. Prorsus hæc diuina sunt. Ter. Eun. Nescio quorsum eam: Ita prorsum oblitus sum mei. Interdum pro recte, & vere, vt ait Donatus. Ter. in Ad. Prorsus illic alligaueris filium. Quando vero nomen est, significat rectum, vnde Prorsi limites dicuntur, in agrorum mensuris, qui

qui ad Orientem directi ſunt:vt ait Feſtus. Aliquando pro Recta ad locum aliquẽ,Plau. in Mil. Prorſum athenas protinus abibo tecum. Ter. in Hecy. Trepidari ſentio, curſari rurſum prorſum. Vbi Donatus:Rurſum, proprie retro, prorſum,ante ſignificat.

Prorumpo,pis,*Rompere,entrare con impeto,* διεξελαύνω,διαῤῥήγνυμι,effringo. Cæſar.l.4. Munitionibus proruptis,prius in hoſtium caſtris conſtiterunt, quàm plane ab ijs videri poſſent. Vig.l.1.Ge.Ruſus in obliquum verſo prorumpit aratro. Ponitur,& abſolute pro proruere,ideſt cũ impetu progredi. Cic. pro Mur. Catilina prorumpet: quã minatur, in agros ſuburbanos repente aduolabit. Quandoque eſt euomere.vnde proruptum,effuſum. Virg. 1. Aen. Vnde per ora nouam,vaſto cum murmure montis,It mare proruptum. Et l.3.Interdumq; atram prorumpit ad æthera nubem. Quod Seruius exponit pro euomit. Hoc modo Ter. in Eun. vſus eſt,Erumpo:Iam ne erumpere licet hoc mihi gaudium?

Proruo,is,*Far cascare,cadere con impeto,* καταρράσσω,διαῤῥήπτω, ruere facio,proijcio. Liuius:Mare fluminibus inuexit, montes lapſu ingenti proruit. Idem.l.9.Dolabræ calonibus diuiduntur ad vallum proruendum. Ponitur,& abſolute pro,cũ impetu decidere. Val.Flac.7.Arg.ipſa vi molis, & iræ Proruit. Proruere ſe,prorumpere. Ter.Eun. Foras ſimul omnes proruunt ſe. Prorutus,a,um. Liui.4. Dictator, proruto vallo, iam in caſtra prælium intulerat.

Prosa,ſæ,*Proſa,* πεζὸς λόγος, oratio ſoluta, quaſi profuſa. Gel.l.10.c.18. Extat Theodori tragœdia, Mauſolus, in qua eum magis,quàm in proſa, placuiſſe, Higinus refert. Quin. li.2.c.10.In proſa quædam recepta immutatio. Col.in Præfat.l.10. Proſam orationem dicit: Proſa(inquit)oratione prioribus ſubnectentur exordijs. Inde Proſaicus,a, um. Pli. l.7.c.56. Proſaicam orationem condere primus Pherecydes inſtituit. Eſt etiam Proſa deæ nomen,quæ ad impetrandum facilem partum Romæ colebatur. Gel.l.16. c. 16.

Prosapia,æ,*Stirpe,prole,* γένος,ſiue Proſapies,ei,generis ſeries ſiue progenies: à Proſupando,vt Nonio placet,ideſt proſerendo. Feſtus,à proſipando,ideſt ſpargendo & diſſeminãdo deductum mauult,quòd liberorum procreatione progenies propagetur. Plau.in Curc. De Coclitum proſapia te eſſe arbitror. Cic.de Vniu.vetus verbum eſſe dicit.quod & Quin. aſſerit.l.8.c.3.

Proscanium,nij, προσκήνιον. locus ante ſcenã porrectus,vbi pulpitum excitatum erat,quò actores fabularum prodirent ita vt ſcena altior eſſet pulpito: pulpitum altius orcheſtra, qui locus erat ſaltantium. Plau.in Amph. Hiſtriones Nannico in Proſcenio hic Iouem inuocarunt. Liu.40. Theatrũ & proſcenium ad Apollinis ędem. Virg.2.Ge.vetares inaũt proſcenia ludi.

Proscindo,dis,*Fendere,* κατασχίζω, ſcindendo aperio. vnde dicimus Terram proſcindi,(inquit Var.lib.1.de re. ruſt.ca. 29.)cum primum aratur,quòd prima oratione glebę grandes ſolent excitari.cum iteratur,offringere vocant Col.l.2. ca. 17. Quam valut legem in proſcindendis agris ſequantur agricolæ. Virg.2.Ge. Et validis terram proſcinde iuuencis. Lucr.l.3. Aeriam ferro proſcindere quercum. Proſcindere aliquem,per tranſlationem,pro contumelijs laceſſere. Plin. l.36.c.6. Mamurra Catuli carminibus proſciſſus. Idem.l.33. cap. 8. Aurum proſciſſum conuicijs ab optimis quibuſque. Ouid.4.de Pon.el.16. Summotum patria proſcindere liuor Deſine. Proſciſſus,ſa,ſum,vt,Proſciſſa terra. Virg.1.G.

Proscissio,Col.lib.2.ca.13.& l.4.c.2.

Proscissum,ſſi,ſubſt.pro terra proſciſſa. Col.l.2.c.2. Bubulcum per proſciſſum ingredi oportet.

Proscribo,bis,*Porre à vendere,* ἀπογράφομαι, aliquid per ſcripturam venale propono, & publico. vnde Proſcriptum venale expoſitum:quia quæ erant vendenda, publice ſcribebantur. Cic.l.3. Off. Calpurnius cum cognouiſſet Claudiũ ædes poſtes proſcripſiſſe. Item in exilium mittere. Cice. pro domo. Hanc vos Pontifices tribuno plebis poteſtatem dabitis, vt proſcribere poſſit, quos velit? Idem pro Roſcio Am. Cum proſcriberentur homines. Proſcriptus, ptatum. Cic.Att.l.16. Iſte locare incipit,non proſcripta,neque edicta die. Idem ad eundem.l.12. Horti quã in diem proſcripti ſint,ad me ſcribas. Proſcriptus,relegatus. Cic.3.Verr. Lex Cornelia proſcriptum iuuare vetat. Hor.1. Ser.Sat.7. Proſcripti regis Rupuli pus,atque venenũ. Proſcriptio publicatio. Cic.pro Flacco: Emptiones falſas,prędiorũ proſcriptiones feciſti. Idẽ pro Roſcio Am. Cauete, ne multo crudelior p vos proſcriptio inſtaurata eſſe videatᷣ. Proſcriptor. Plin.l. 7.c.12. Ille proſcriptor animus,mero & contumelia furens. Proſcripturio,ris,pen.cor. Cic. Att. l. 9. Syllaturit animus eius,& proſcripturit iandiu.

Proseco,cas,cui,ctum,*Tagliare,* ἀποτέμνω, ſeco. Liu. 5. Qui eius hoſtiæ exta proſecuiſſet. Val.Flac.3.Argon. Proſectaq; partim Pectora. Plau.Pœn. Vetui extra proſecarier.

Prosecta,ctorũ,dicta ab antiquis viſcera, quæ in ſacrificijs proſecuiſſent. Lucã.l.6. Laui calido proſecta cerebro. Oui. 7.Met. Ambigui proſecta lupi. Nonius: Proſecta exta, quæ aris dantur,ex fibris pecudum diſſecta. Inuenitur & in fœmin.ge.Lucil.14. Neque diuo proſectam vllam.

Prosedae, pen. pro. dicuntur meretrices quòd ante ſtabula ſedeant. Plau.in Pœo. An vis inter iſtas verſatier Proſedas.

Prosemino,nas,*Seminare,* διασπείρω,quaſi propago,diſſemino. Manilius.l.1. Semp enim ex alijs alios proſeminat vſus. Cic.3. de Ora. Proſeminatæ ſunt quaſi familiæ diſſentientes inter ſe.

Prosequor,ris,*Seguitar,andar dietro,* ἀκολουθέω, ſequor, vel à longe ſequor. Plau.Ciſt. Proſequar hac. Aliquando eſt cum affectu animi ſequi,vt, Proſequor te amore,odio, laude,honore. Cic.in Ver.4. Iſte iratus hominem verbis vehemẽtioribus proſequitur:ideſt,inſectatur. Interdum eſt quaſi deducere & comitari. Liui. 1. Decedentem domum cum fauore ac laudibus proſecuti ſunt. Cic.pro.Cluent. Mater exequias illius funeris proſecuta. Diuerſis alijs modis vſurpatur. Pli. epiſt.8. Medici,ſalubres,ac voluptate carentes cibos blandioribus alloquijs proſequuntur:ideſt condiunt. Col.l.1.c.8. Præmio proſequamur eos, qui ſtrenue, atque induſtria ſe geſſerunt.

Proserpo,is,ere,*Rampare,ſtriſciare,* καθέρπειν,prorepo,& proprie proſerpere dicuntur ſerpentes,qui nullis pedibus innixi,per terram deuoluuntur. Plau.in Aſin. Fac me proſerpentem beſtiam. Idem Pœ. Huc aduenisti quaſi proſerpens beſtia.

Proserpina,pen.cor. Περσεφόνη, Iouis,& Cereris filia,quæ cum in campis Ennæis flores legeret, à Plutone rapta eſt. Quam cum Cerea diu fruſtra toto terrarum orbe inueſtigaſſet,tandem à Cyane Nympha rem omnem edocta, perijt à Ione,vt communẽ filiã ab inferis ſibi reducere liceret: quod ea dũtaxat lege impetrauit,ſi nihil illa cibi apud inferos guſtaſſet. quare cum Aſcalaphi indicio palam factum eſſet,aliquot mali punici grana illam guſtaſſe, omnes reditus ſpes illi fuit intercluſa,quod ægre ferens Proſerpina,Aſcalaphũ commutauit in bubonem, noctis auem, & triſtium ſemper rerum nunciam. Poſtea tamen Ceres à Ioue dicitur impetraſſe,vt Proſerpinæ ſenis quotannis menſibus ſecum apud ſuperos, & totidem apud inferos cum marito eſſe liceret. Quod Poetarum commentum Mythologici ad Lunæ naturam referunt,(quam Proſerpinæ nomine intelligunt)quæ æquali temporis ſpatio ſuperius & inferius hemiſphærium illuſtrat. Hæc fere Seruius in illud Virg.1.Ge. Nec repetita ſequi curet Proſerpina matrem.

Prosfarou, impetror, Nonius, verbum antiquum. Lucil.l. 26. Nec minimo prosfertur paa.

Prosilio,is,proſilui,proſultum,*Saltar fuori,* ἐκπηδάω,ἐκθορέω, cum ſaltu & feſtinatione prodeo. Virg.5. Aen. Finibus omnes,Haud mora,proſiluere ſuis. Liui. 1. Prope attonitus miraculo rex,cum à ſede proſiluiſſet. Horat. l.1. epiſt. ad Mecœnatem. Ennius ipſe pater nunquam, niſi potus, ad arma proſiluit dicenda. Vbi Proſiluit,dixit,pro, impetu & furore poetico incitatus ſe contulit.

Prosimurium, rij,pontificale pomœrium, vbi Pont.auſpicabantur. Feſt.

Prositum,veteres dixere pro Propoſitum quaſi ante ſitum. Feſtus.

Prositivm, dicitur in ſacris, quod proſectum proijcitur. Feſtus.

Prosocer.pen.cor.proſoceri maſc.gen. προπενθερός,qui & Socer magnus dicitur, eſt vxoris meæ auus: ego vero illius ſum progener. Ouid.epiſt. 3. Cuiq; ſenex Nereus proſocer eſſe velit. Pli.epiſt.110. Eram cum proſocero meo.

Prospectus,ctus,*Proſpetto,veduta,* πρόοψις, ipſe proſpiciẽdi actus. Virg.l.2.Ge. Non animum modo vti paſcat proſpectus inanem. Docet Paul,Iureconſ. proſpectum ex inferioribus, & ex ſuperioribus locis eſſe, lumen ex inferiore loco non eſſe. Liui.10. Non proſpectu modo extra vallum adempto,ſed propinquo etiam inter ſe congredientium conſpectu. Impedire proſpectum,eſt quod vulgo dicunt, Viſum auferre. Cæſ.4.Bel.gal. Sepibus denſiſſimis interiectis proſpectus impediretur. In proſpectum populi producere. Cic.3. Ver.cum eum,quem virgis iſte ceciderat, in proſpectum populi R.produxit. Capere proſpectum, pro cõſiderando proſpicere Liui.2. proſpectu in vrbem, agrumq; capto.

Prospecto,as,frequentat. à Proſpicio, προορῶμαι, προσέπομαι, Virg. 7. Aen. Turbaq; miratur matrum, & proſpectat euntem. Liuis.7.

Prosperu,ra,rum,*Proſpero,* εὐτυχής,δ'αίσιος,ſecũdus,qui dat felicita

felicitatem,& spem nostrã implet.Vnde Prosperos deos di cimus,& Prospera sydera, quasi felicitatem impertientia; hominem autem ipsum,cui omnia ex voto succedunt, Felicem potius,quàm prosperum dicimus. Contra, Fortunam prosperam tectius dixeris, quàm felicem: quemadmodum & prosperam valetudinem,& prosperos exitus, vel successus. Liuius 1. Vt orsis tanti operis successus prosperos darent. Cic. Att.lib.9.Ego enim non iam id ago,vt prosperos exitus consequar. Cic 3.de Nat.de. Ad prosperam aduersamve fortunam,qualis sis,aut quemadmodum vixeris, nihil interfit. Sic prospera valetudo,apud Suet.in Cæsa. Prospera fama:id est, integra,vel inuiolata. Et Felix aliquando ponitur pro prospero. Virg.1.Aen. Sis felix, nostrumq; leues quæcunque laborem. Dicitur & prosperus, ra,rum.Cic.lib.6.de rep.Hominum generi prosperus & salutaris. Hinc Prospere,aduerbium, εὐτυχῶς,feliciter, quasi pro spe. Cic.2.de Nat.deo. Magnis viris prospere eueniunt semper omnes res. Prosperitas,εὐημερία, εὐτυχία, felicitas,& ad votum successus. Cic. 3.de Fin. Aristoteles, qui virtutis vsum cum vitæ perfectæ prosperitate coniunxit. Idem 3.de Nat. de. Commoditatem, prosperitatemq; vitæ à dijs habemus.

PROSPERO,as,*Prosperare.felicitare*,εὐπορίζω, εὐδαίμονα ποιῶ, secundo, prosperum efficio. Liuius 6. Dij manes populo R.Quiritium vim,victoriamq; prosperetis. Plaut. Persa: Nunc amico meo Prosperabo.

PROSPERGO,gis,*Aspergere*.ῥαντίζω,ῥαίνω,aspergo.Taci.l.15.

PROSPICIENTER.prouide Gel.l.2.cap.29.

PROSPICIO,cis,*Preuedere*,προορῶ,προόπτομαι,video è longinquo. Virg.3.Aen. Vastosq; ab rupe Cyclopas Prospicio. Transfertur & ad animum.Cic.pro Mur.Sapiens, ac multũ in posterum prospiciens vir. Cum datiuo coniunctum significat prouideo,& commodis alicuius consulo. Teren.in Ad.Ego iam prospiciam mihi.

PROSTERNO,nis,*Gettare à terra,atterrare*, καταβάλλω, in terram deiicio,profligo.Col.lib.11. cap. 3. Omnem viridem superficiem in terram prosternere conueniet. Liui.9.Omnium egena corpora humi prostrauerunt. Salust. Prostratisq; militibus fugæ se dedit. Abiicere se,atq; prosternere, id est,animum despondere. Cice.in Parad. Sic te abiicies, atq; prosternes,vt nihil inter te,& pe. Prostratæ religiones.

PROSTRATVS,ta,tum,Ci.de Ora.Afflicta & prostrata virtus.

PROSTIBVLVM,prostibuli,πορνεῖον,ἐργαστήριον, modo locus est,in quo prostrati pudoris meretrices corpore quæstum faciunt: inde dictum, quod in eo prostent scorta. Modo scorti abiectissimi genus, quod omni pudore posito pro stabulis,hoc est,ante diuersoria sedere solebat,vt ex affluxu ad uenarum copiosiorem caperet quæstum. χαμαιτύπη,ἡ ἐργαζομένη,ἡ πρὸ τῶν σταθμῶν προεστῶσα,Plautus in Aul. Bellũ & pudicũ vero prostibulum populi. Dicitur & prostibula, bulæ,Idem in Persa:Festus:Alicariæ meretrices appellabãtur in campis solitæ ante pistrina alicariorum versari,quæstus gratia: sicut ex,quæ ante stabula sedebant, Prostibulæ dicebantur.

PROSTITVO,prostituis,προΐστημι, προαγωγεύω, pudicitiam venalem habeo,corpus quæstui expono:proprieq; scortorũ est,quæ mercede sui copiam faciunt, & virorum libidini obsequuntur. Oui.1.Am.el.10. Turpe tori reditu census augere paternos,Et faciem lucro prostituisse suam. Prostituere pudicitiã, est pudicitiæ suæ nullo pacto parcere, nihilq; sibi turpe putare,quod alterius libidini collibuisset: Suet. de Ner.cap.29. Suam pudicitiam vsque adeo prostituit,vt contaminatis pene omnibus membris,virorum ac fœminarum inguina inuaderet. Transfertur & ad alia:vt Prostituere vocem foro,i.ex causarum actione lucrũ aucupari. Ouid. el.15.Ingrato voces prostituisse foro. Prostitutus, a, um, particip. Plin. lib.30.cap.2.

PROSTO,prostas,prostiti,prostatum προΐσταμαι,pudicitiam venalem habeo,corpore quæstum facio. Plaut.in Curc. Hæ saltem in occultis locis prostãt, vos in foro ipso.Iuue:Sat.1. Quinct.Iubet prostare gladio cinctum. Anguli prostantes, i. prominentes. Lucr.lib.2.

PROSVBIGO,gis,ὑπορρύπτω,suffodio:vt,Prosubigere terram pedibus,Virg.lib.3.Georg.

PROSVM,prodes,profui,*Giouare*,ὠφελέω, vtilitati sum, quasi pro aliquo sum. Teren.in Hec. Quicquid est id quod reliquit,profuit. Construitur aliquando cum accusatiuo cum Ad.Liuius 2.Id profuit ad concordiam ciuitatis. Aliquando cum datiuo. Cic.4.Acad.

PROSVMIA,prosumiæ,κατασκόπιον,genus nauigii leuis speculatorij: Plautus:De nocte ad portum prouectus sum pro sumia. Cæcili. Qui pro gubernatore se gerens,prope vertit prosumiam.

PROTAGORAS,philosophus Abderites fuit,aut,vt alii malũt, Teius,vide Philostratum, & Laertium.

PROTEGO,is,pen.cor.protexi,protectum,*Coprire,& defendere*, προβάλλομαι,tegendo defendo.Cic.pro Sylla: Ego iacentem & spoliatum defendo & protego. Ouid. 8. Met. Ipsa suis licet hunc Latonia protegat armis. Protectus, a, um, Ouid.2.Met.Ecce venit rutilis humeros protecta capillis Filia Centauri. Hoc est, humeros habens tectos capillis. Cic.5.Philip Sapientia est omni ratione protectior.

PROTELO,as,pen.pro.*Scacciare lontano*,ἀπείργω,longe arceo, abigo,propello à Græco aduerbio τηλόθι, teste Festo, quod significat procul.Sisenna l.2. Histor.vt citat Nonius: Duæ cohortes de subsidio procedunt,atque equites protelant. Turpilius Lemnijs,apud eundem:Patria protelatum sæuitia patris. Protelare dictis est perturbare.Ter.in Phor. Neu te iratus suis sæuis dictis protelet.

PROTELVM,li antiqui dixerunt,pro iugi quippiam agendi tenore. Lucilius Sat.6.vt citat Nonius. Quem neque Lucanis oriundi montibus tauri Ducere protelo validis ceruicibus possunt. Idem lib.12.Hunc iuga protelo malorum ducere centum Nõ possunt. Lucre. Vndique protelo plagarum continuato.

PROTENDO,dis, *Porgere inanzi*,προβάλλομαι, προτείνω, vltra tendo. Ouid.ad Pis.Tu nanti protende manum. Virg. 12. Aen.Dextramq; precantem Protendens.Protentus,a, um, Vir.1.Ge.Hinc à stirpe pedes temo protentus in octo.Tacit.lib.14. Eques protentis hastis perfringit, quod obuium erat.

PROTERMINO,as,propago. Apul.l.9.Fines proterminaueris.

PROTERO,teris,protriui,protritum, *Calcare con i piedi*, καταπατέω,pedibus cõculco. Plaut. Ego hic te mulier pedibus proteram. Cæs.2. Bel.Ci. Equitatus hostium ab vtroque cornu circuire aciem nostram,& auersos proterere incipit. Idẽ 8.Bel. Gall.In fuga proteruntur. Ouid. 1.Met. Quacunque ingreditur,florentia proterit arua. Protritus,a, um. Liui. 34.Quod maturuerat, ne hostes haberent, protritum, & corruptum.

PROTERREO, *Spauentare*,ἀποφοβέω,à longe terreo. Virgi.12. Aeneid. Aduerso proterret equo.

PROTERVIA,æ,ἀκολασία, ἀσελγεία,petulantia, lasciuia. Lucr.Capripedes agitat cum læta proteruia Panas. Quo etiam nomine significatur sacrificium quoddam (vt testatur Macrob.) in quo mos fuit,vt si quid ex epulis superfuisset,igne consumeretur.

PROTERVITAS,proteruia.Ter.in Heaut.Quàm pene tua me perdidit proteruitas. Cic.pro Cœl.De corruptelis,de proteruitate,desũptibus,immensa oratio est. Hor. 1. Car. Vrit grata proteruitas.

PROTERVVS,a,um, *Tristo*,ἀσελγής,ἀκόλαστος,petulans, procax,improbus.Includit enim hoc nomen lasciuiam quandã, & libidinem cum superbia coniunctam,animiq; incontinẽtiam pronam adquemuis lacessendum.Cic.pro Cœl. Si vidua libere,proterua petulanter,diues effuse,libidinosa meretricio more viueret. Teren.Heaut.Ne ineptus, ne proteruus videar. Cic.5.de Fin.Motus,quales proteruorum hominum,aut mollium esse solent. Ouid.epist. 6. Dannare non fasta proterua pater, Oui. in Ibin.Oculi proterui,Oui. epist.16.Manus proteruæ,Oui. 12.Venti proterui, Hora. 1. Car.Hinc Proterue, petulanter,procaciter, superbe. Oui. 1.Am.el.4.Multa miser timeo, quia feci multa proterue. Teren.in Hecy.Proterue iracundus es. Legitur & Proteruiter. Ennius Pancratiaste,vt citat Noni.Quis est, qui nostris foribus tam proteruiter insultat?

PROTESILAVS, vnus ex Græciæ principibus, qui ad bellum Troianum profecti sunt.nam quamuis audiuisset à vatibus, se primum omnium in bello Troiano periturum, si eo proficisceretur, contemptis nihilominus vaticiniis, vna cum cæteris ducibus profectus est,cumq; omnium primus è naui in terram exisset,& in Hectorem incidisset,primus Græcorum omnium ab illo est interfectus: vnde non sine omine quodam,& futuræ mortis præsagio Protesilaus videtur appellatus. Ausonius: Protesilae tibi nomen sic fata dederũt, Victima quòd Troiæ prima futurus eras.

PROTEVS,per duas syllabas, πρωτεύς, deus marinus fuit, vt poetæ fabulantur,Oceani & Tethios filius, Neptuni phocas in mari pascens,idemq; vaticiniorum peritissimus, & in quamlibet formam sese transmutans, quem sic describit Vir.4.Ge: Est in Carpathio Neptuni gurgite vates Cæruleus Proteus,magnum qui piscibus æquor, Et iuncto bipedum curru metitur equorum. Hic nunc Emathiæ portus, patriamq; reuisit Pallenem.hunc & nymphæ veneramur,& ipse Grandæuus Nereus:nouit nanque omnia vates, Quæ sint, quæ fuerint, quæ mox ventura trahantur. Fuit item

Proteus, Aegypti rex, patria Memphites, qui Pheroni in regnum successit regnauitq; belli Troiani temporibus. Herod. l. 2. Quæ vero de Protei mutabilitate poetæ sunt commenti, ab Aegyptiorum regnũ consuetudine videntur emanasse: illis enim, teste Diodoro, mos erat aut leonis, aut tauri, aut draconis priorem partẽ in capite ferre, insignia principatus. quandoque vero arborem, aliquando ignem, quandoque redolentia supra caput vnguenta. Hæc cum ad decorem spectabant, atque ornatum: tum stuporem, ac superstitionem quandam aspicientibus injiciebant. vnde factus locus fabulæ, Proteum in ea omnia, quæcunque capite gestabat, solere transformari.

Protinus, *Di subito*, αὐτίκα, statim. Virg. 4. Aen. Protinus ad regem cursum detorquet Iarbam. Quãdoque pro deinceps. Idem l. 3. Ge. protinus aerij mellis cœlestia dona Exequar. Quandoque iugiter, continuo. Idem. Traiecto missa lacerto Protinus hasta fugit. Pli. l. 5. c. 9. Originem habet in monte inferioris Mauritaniæ, lacu protinus stagnante. Quandoque omnino: vt, Cum protinus vtraque tellus vna foret. Seruius exponit, continua. Ponitur aliquando pro simul. Virg. 6. Aen. Quin protinus omnia Perlegerent oculis. Aliquando pro, statim. Vlpianus. Parui refert, protinus patrono libertus cogatur dare, an per interpositam fideiussoris, vel rei personã. Aliquando pro à principio. Celsus: Aliquæ febres protinus à calore incipiunt, Aliquando pro vno eodemq; tẽpore. Virg. 8. Aen. Protinus Arcadiæ gelidos inuisere fines. Cum autẽ additur negatiuo, significat non ideo. Quin, Non, vt quicquid præcipuum necessario est, sic ad efficiendum oratorem maximi protinus erit momenti. Protinam veteres, dicebant, in eadem significatione: quod & Festus annotauit. Teren. in Phor. Hinc me conijcerem protinus in pedes. Vbi Donatus: Protinam, fuit, & sic Nigidius legit. Protenus vero per secundã vocalem in penultima, ex Porro, & Tenus compositum, idẽ valet quod procul, siue vsque in locum longe dissitum. Virg. 1. ecl. En ipse capellas Protenus æger ago. Sic enim legit Caper: quamuis in vulgatis quibusdam exemplaribus Protinus legatur.

Protocolvm, quod breuiter & succincte à tabellione notatur, vt postea per otium, quoties opus sit, latius possit extendi.

Protogenes, pictor nobilis, patria Caunius. Plin. lib. 35. cap. 10.

Protollo, is, *Differire, prolungare*, ἀναβάλλω, differo. Gel. lib. 3. c. 16. Neque vltra decimum mẽsem fœtura mulierum protolli potest. Plautus in. Cas. Protollo mortem mihi. Ponitur & pro extendo. Idem in Pseud. Manum si protollet.

Protraho, *Tirar fuora, prolungare*, προσύρω, in lucem, seu in cõspectum traho. Liu. 28. Nudi in medium protrahebantur. Cic. 6. Ver. In conuiuium Sex. Cominium protrahi iussit. Protrahere ad iudicium, Liui. 33. Verum protrahere alicun de. Luc. l. 1. Protrahere, augere. Val. lib. 1. c. 5. Vt rapacissimi victoris insolentiam dicti tumore protraheret. Protrahere differre. Suet. in Ner. Vt stipendia militum protrahi ac differre necesse esset. Senec. in Herc. fur. Et longa fame Mors protrahatur lenta.

Protrimenta, rum, dicuntur edulia minutim trita.

Protropvm, pi, pen. cor. Plin. lib. 14. ca. 9. Inter genera potum ponere debeo & protropum. ita appellatur à quibusdã mustum sponte defluens ante, quàm calcentur vuæ. Col. li. 12. ca. 27.

Protrvdo, dis, impello, quasi porro trudo. Cic. de Fato: Qui protrusit cylindrum, dedit ei principium motionis, volubilitatem non dedit. Lucr. lib. 4. Moles protruditur, atque mouetur.

Protvrbo, as, *Scacciare*, ἀπείργω, propello, abigo, arceo. Plin. l. 11. c. 19. Apes pigras & ignauas proturbant. Col. lib. 6. cap. 37. Admissarium calcibus proturbat. Virg. 10. Aen. Telaq; conijciunt, proturbantq; eminus hostẽ. Liui. 5. Missilibusq; saxis proturbare hostes.

Protypvm, pi, in typi vicem formatum. Pli. l. 35. c. 12.

Proveho, is, *Menar innãzi, menar oltra*, προάγω, vlterius veho. Plau. in Rud. Prouexi: auehere non quiui miser. Liui. 30. Naues prouectas in altum incendi iussit. Cic. 8. Phil. Agrestes homines inani spe ad aquas vsque Puteolanas prouehũtur. Virg. 7. Aen. Cum prouectus equo. Ratem prouehere per freta, Val. 4. Arg. Virg. 3. Aen. Prouehimur pelago vicina Ceraunia iuxta. Prouehi longius in scribendo, vel orando, 3. de Fin. Sentio me esse longius prouectum, quã proposita ratio postulat. Paulo longius oratio mea prouecta est, pro Ros. Com. Virg. 3. Aen. Quid vltra Prouehor, & fando surgẽtes demoror Austros? Cic. ad Brutum. Sed prouehor amore. Prouectus natu, vergens ad senium. Cic. in Catone. Colere cœpi non admodum grandem natu, sed tamen ætate prouectum.

Provenio, *Comparir, vscir fuori*, προέρχομαι, prodeo. Plau. in Pseud. Qui in scenam prouenit nouo modo, aliquod nouũ inuentum afferre addecet. Interdum gigni, nasci. Plin. l. 9. c. 10. Neque ibi aliud animal prouenit. Aliquando crescere, & felicitate cumulari. Plau. in Tru. Recte prouenisti. Vnde Prouentus, reditus, & non tantum bonarum rerum, sed etiam malarum. Plau. Calamitatum & miseriarum tor prouentus. Prouentus, pro successu. Cæs. lib. 2. Bel. Ciu. Multum ad hãc rem adiuuat adolescentia superioris temporis prouentus.

Proverbivm, bij, παροιμία, accõmodatum rebus, temporibusq; adagium, omniũ in ore versans. Et modo est simplex: vt, Obsequium amicos, veritas odium parit. Modo obscura, & aliud significans, quàm verba exprimere videantur: vt Equus Seianus. Cic. 4. Aca. Videsne, vt in prouerbio sit ouorum inter se similitudo? Idem de Sen. Pares cum paribus, veteri prouerbio, facillime congregantur.

Provide, *Con prudenza*, ἐκ προνοίας, caute, prudenter. Plin. li. 10. ca. 33.

Provideo, des, secunda syllaba cor. *Antiuedere, prouedere*, προορῶμαι, ante, vel à longe aliquid video ante, quàm sit factum. Plin. Hoc sapientis est, omnia quæ ventura sunt, prouidere. Cic. lib. 2. de Diuin. Medicus morbum ingrauescẽtem ratione prouidet, tempestates gubernator. Quoniã vero ea, quæ prouidemus, si mala sunt, aut vitamus, aut emendamus, factum est, vt prouidere, modo vitare significet, siue cauere, vt apud. Ter. in An. Quæ si non astu prouidentur, me, aut herũ pessundabunt. Modo prospicere, consulere. Cic. Satis iã omnibus quæ necessaria erant, prouisum putabant. Prouidere rebus necessarijs; est res necessarias comparare. Cic. Prouidere rei frumentariæ, Cæsa. 5. Bel. Gal. prouidere rem frumentariam, Idem. 6. Bel. Gal. Prouidere in hyemes pabulũ Plin. l. 8. c. 38. prouisum hoc legibus, idest cautum. Prouisum à dijs immortalibus, Cic. 2. de Nat. de. Prouisus, a, um. Col. l. 9. c. 8. Quibus prouisis, sequitur vt examina desideremus. Prouisus, us. Tacit. l. 18, Dispositu, prouisuq; ciuilium rerum peritus. Prouisio. Cic. 3. Tusc. Multum potest prouisio animi & præparatio ad minuendum dolorem. Prouisor. Horat. in Arte, Vtilium tardus prouisor, prodigus æris. Prouidens, tis, prouidentior, prouidentissimus, prudens, qui prouidet futura, & cauet. Cic. 7. Ver. Obsignat signis amicorum prouidens homo, Idem Ap. Pulchro. l. 3. Id mihi & ad breuitatem est aptius, & ad reliquas res prouidentius. Plin. epist. 82. Hanc de me fiduciam prouidentissimi viri. Hinc Prouidentia, prudentia. Cic. Id sapientis est, prouidere: ex quo sapientia appellata prouidentia. Idem. 2. de Nat. de. Talis mẽs mundi cum prudentia, vel prouidentia appellari recte possit. Quidam Prudentiam à prouidentia distinguunt, vt Prudẽtiam dicant in rebus humanis, Prouidẽtiam in diuinis. Alij prudentiam definiunt, rerum bonarum, & malarum, & vtrũque scientiam: Prouidentiam vero per quam futurũ aliquid videtur ante, quàm factum sit. Cic. 1. de Legib. Quæ virtus ex prouidendo est appellata prouidentia. Prouidẽter. Cic. de Nat. de. Sanctissime, & prouidentissime constituta.

Providvs, πρόνοος, prudens, solers, qui non modo præsentia, & quæ ante pedes sunt, sed etiam futura prospicit. Cic. pro Roscio Am. Parum putantur cauti, prouidiq; fuisse.

Provincia, æ, ἐπαρχία, proprie dicitur regio extra Italiam bello acquisita. Scribit enim Hegesippus, Romanos cum in ius suum vincendo redigerent procul positas regiones, appellauisse Prouincias. Primo omnium Sicilia prouincia est appellata, vt docet Cic. 4. Ver. Ouid. 1. Fast. Redditaq; est omnis populo prouincia nostro. Prouinciarũ aliæ consulares, aliæ prætoriæ. Redigere autem regiones in prouinciæ formam, nihil aliud est, quàm regionem subijcere imperio Romano, & ad eam gubernandam mittere Præfectum. Cic. pro Flacco: Cum prouinciam Asiam consulari imperio obtineres. Deponere prouinciam, in Pisonem. Translate pro quouis munere siue onere. Ter. in Phor. Prouinciam cepisti duram. Idem Heaut. Huic nostro tradita est prouincia. Cic. 6. Ver. Ferebat grauiter illam sibi ab isto prouinciam datã.

Provincialis, & hoc le, ἐπαρχικὸς, quod ad prouincias attinet: vt Scientia prouincialis, quæ de prouinciarum administratione est. Cic. ad Q. Fra. l. 1. Negocia prouincialia, ad Att. l. 2. Viri prouinciales, Idem ad Q. Fra. l. 1. Hospitia prouincialia, 4. in Catil. Prouinciales, qui ex prouincijs sunt, siue (vt Vlpianus inquit) qui in prouincijs domicilium habẽt Prouincialium nomine omnes populo Romano subditi, præter Italicos, appellabãtur. vnde Col. l. 5. c. 4. Caput facit de agricultura prouincialium vinearum, cum alibi de Agricultura Italicarum scribat.

Provinciatim, per singulas prouincias. Suet. in August.

PROVISO, is, duo significat, ait Donat. Ad videndum ire, & procedere Teren. in And. Proviso, quid agat Pamphilus. Idem in Eun.

PROVIVO, vitam protraho. Tacit. lib. 5.

PROVOCO, as, pen. cor. *Provocare*, ἐκκαλέω, ex ædibus, vel ex loco interiori foras voco. Plaut. in Pseu. Herus si domi est tuus, quin provocas? Aliquando est in aliquod certamen vocare sive ludendi, sive lædendi gratia. Hinc Provocare ad pugnam, Provocare ad certamen, Provocare in aleam, Provocare minimo. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Crispinus minimo me provocat, digito scilicet. Solemus enim dicere, nos tantum digito valere, quantum alius brachio. Liui. lib. 7. Gallus provocat vnum ex Romanis, qui secum ferro decernat. Provocare aliquem literis. Cic. Mario. Tuis amantissimis literis sum provocatus. Provocare aliquem iniurijs. Plini. Iunior in epist. Multis provocatus iniuriis, nunquam tamen ab amicitia recessi. Aliquando provocare, est maioris iudicis, potestatisve opem implorare: quod & Appellare dicimus: habetque accusatiuum cum Ad. Cice. Attic. Cum alter ad senatum provocasset, alter appellasset tribunos. Aliquando sine Ad. Liui l. 3. Ait se provocare populum, implorare leges de provocatione. Quinct. in 10. el. Græcos provocamus. i. quasi certi de victoria, in contentionem vocamus. Hinc provocator, qui alterum ad certamen provocat. Cice. pro Sextio: Cum alios Samnites, alios provocatores fecerit. A quo Provocatorius, adiect. vt, Provocatoria dona militaria, quæ meruit provocatus. Gel. lib. 2. cap. 11. Populi militaria bona habuit multiiuga, in his provocatoria pleraque. Appellatio autem, provocatioque inuentæ pro remedio aduersus iniurias magistratuum.

PROVOLO, as, *Volare, correre velocemente*, ἀποπέτομαι, auolo, vlterius volo. Plin. lib. 10. Vniuersæ provolant. Liui. l. 1. Per translationem pro procurro posuit: Infensis hastis provolant duo Fabij. Idem. li. 3. In locum vicemque consulis provolat.

PROVOLVO, uis, *Avvolgere*, προκυλίω, voluendo protrudo. Liui. Ingentia saxa in subeuntes provoluentibus barbaris. Teré. An. Iam ego hunc in mediam viam provoluam. Provoluere se ad genua alicuius, est sese humi supplicem prosternere. Liuius. 34. Legati flentes ad genua consulis provoluunt.

PROVT, perinde vt, vel vt. Cic. Att. i. Tuas literas, prout res postulat, expecto. Idem in Ver. Prout Thermitani hominis opes ferebant.

PROXENETA, tæ, licitator, conciliator, siue interpres duorum inter se stipulantium, aut spondentium, aliumve quemuis contractum, conuentumque ineuntium à προξενέω, quod est conciliatorem contractuum ago. Mart. lib. 10. Vatiniorum proxeneta fractorum.

PROXIMO, appropinquo. Cic. de Nat. deo. Capiti equi proximat Aquarij dextra.

PROXIMVS, superlatiuum sine positiuo, quod modo de loci propinquitate dicitur. Cic. Att. Proxima est huic municipio Antiatium ciuitas. Et alibi ad eundem: Proximus est vicinus. modo de temporis propinquitate: tam de præterito, quàm de futuro. Cic. Furnio: Scilicet id agitur, vtrû hac petitione, an proxima Prætor fiat. l. proxime futura. Cice. pro Pompeio: Qui anno proximo legati fuerunt eil, anno superiore. Modo vicinitatem sanguinis denotat. Idem de Inuent. Quicunque tyrannos proximos cognatione necato. Idem in Ver. Cû hæc omnia tuis proximis plana fecero.

PRVDENS, *Prudente, saputo*, φρόνιμος, συνετός, ἐμπειρος, sagax, prouidus, multarum rerum peritus. Cic de Orat. Vir natura peracutus, & prudens. Idem de Cla. Or. L. Torquatus elegans in dicendo, in existimando admodum prudens. Interdum Prudens idem est quod sciens, & data opera aliquid faciês. Plautus Capt. Plus insciens fecit, quàm prudens boni. Cic. Att. Ne prudens & sciens eo te demittas, vnde exitum video nullum esse. Differunt autem hæc duo, Prudens, & Sciens, secundum Donatum: quòd prudens est, qui intelligêtia sua aliquid cognoscit: Sciens, qui alterius iudicio rem percipit: i. prudens per se, sciens per alius. Teren. in Eun. Et prudês sciens, viuus vidensque pereo. Omitto prudens. i. sciens, & de industria. Plin. lib. 10. cap. 29. Multa similia, quæ prudês subinde omitto. Prudens pro sciens, cum infinitiuo. Plin. lib 8. cap 31. Euomit fel suum, ad multa medicamenta vtile, item coagulum ad comitiales morbos, ob ea se peti prudens. Interdum accipitur pro gnaro, perito, docto. vnde iuris prudentes dicimus, id est, consultos & peritos iuris. Cic. de Amic. Acilius prudens esse in iure ciuili putabatur. Prudens adulandi, Iuuc. Sat. 3. Cic. de Clar. Orat. Stoici prudentissimi in disserendo.

PRVDENTIA, tiæ, φρόνησις, est rerum expetendarum (vt inquit Cic. 1. Off.) fugiendarumue scientia. Idem de Finib. Vt medicina valetudinis, sic viuendi ars est prudentia. Idem de Sen. Temeritas est florentis ætatis, prudentia senectutis. Prudentiæ insunt ratio, intellectus, circunspectio, prouidentia, docilitas, cautio.

PRVDENTER, Cic. 5. de Fin. Facit prudêter, qui audire de summo bono velit.

PRVINA, æ, *Brina*, πάχνη, à perurendo: quòd fruges & virgulta perurat. Cic. 1. de Nat. deo. Pars obriguit niue, pruinaque. Vir. 2. Geor. Id venti curant, gelidæque pruinæ. Idem lib. 3. Ger. Stant circumfusa pruinis Corpora magna boum. Cice. in Catil. Quo pacto Apenninum, atque illas pruinas, ac niues perferrent?

PRVNA, æ, *Brasa*, ἀνθρακιά, à carbone ita distinguitur, quòd illa ardês fit & viua: carbo autem extinctus. dicta pruna à perurendo. Vir. 5. Aen. Subijciunt verubus prunas, Hor. 1. Ser. Sat. 5. Latum clauum, prunæque batillum.

PRVNVS, ni, *Prugno, susino*, κοκκυμηλέα, arbor, quæ pruna producit. Colum. lib. 2. cap. 2. Multa sunt, quæ & dulcem terram, & frumentis habilem significent, vt, ebulum, rubi, pruni siluestres. Virgil. 2. Geor. Prunis lapidosa rubescere corna. Huius arboris fructus Prunum dicitur. Mart. lib. 13. Pruna peregrinæ carie rugosa senectæ Sume: solent duri soluere ventris onus. Vir. 4. Georg. Eduramque pyrum, & spinos iam pruna ferentes.

PRVRIO, is, *Sprurire*, κνήθομαι, quasi peruror. Est enim prurire proprie libidine scalpendi ardere, excrementis spiritnosis, sibi per poros exitum quærentibus. Plaut. Pœn. An dentes pruriunt? Idem Mil. Dorsum totum prurit. Prurire item interdum fœdæ significationis verbum est, idem significans quod genitalium partium pruritum excitare, & rei venereæ appetitum gignere. Mart. lib. 14. de Puella Gaditana. Tam tremulum crissat, tam blandum prurit, vt ipsum Masturbatorem fecerit Hippolytum. Catul. in Gellium, Epigr. 81. Quid facit is Gelli, qui cum matre, atque sorore Prurit, & abiectis peruigilat tunicis?

PRVRITVS, us, κνησμός. sensus leuis morsicationis circa cutê, ad scalpendum nos inuitans. Plin. lib. 9. cap. 45. Vis pruritu mordax.

PRVRIGO, pruritus. Col. lib. 7. cap. 5. Plin. lib 20. cap. 8.

PRVSA, oppidum Bithyniæ, à Prusa rege, qui cum Cyro bellum gessit, ad radices Olympi montis conditum. Str. li. 12. Quamuis Plin. lib. 5. cap. 32. ab Annibale conditum velit.

PRVSIAS, adis, vrbs Bithyniæ, olim Cius dicta, à Prusia rege condita.

PRVSIAS, rex Bithyniæ, apud quem Annibal exulauit, postquam victus à Romanis, tanquam rupti fœderis auctor, deposcebatur ad pœnas. Fuit ante hunc & alter Prusias Bithyniæ rex, qui cum Cyro bellum gessit, & Prusam vrbem ad Olympum Mysium condidit. Str. lib. 12.

PRYTANEVM, πρυτανεῖον, locus erat Athenis in arce, vbi iudices & magistratus habere consilium solebant. In Prytaneo item alebantur publice bene meriti de rep. qui honos Athenis maximus habebatur. Cic. lib. 1. de Orat. Et vt ei victus quotidianus in Prytaneo publice præberetur.

P ANTE S

PSALLO, lis, *Cantare*, verbum est mere Græcum, idem significans quod cano, siue id ore fiat, siue instrumento musico. Vnde Budæus illud Gel. l. 19. c. 9. Qui canerent voce, & qui psallerent, interpretatur, citharam pulsarent. Hor. 2. epist. 1. Pingimus, atque Psallimus, & luctamur Achiuis doctius vnctis. Idem 4. Car. Ode 14. Ille virentis, & Doctæ psallere Chiæ Pulchris excubat in genis. Cic. in Catil. Qui non solum amare, & amari, neque cantare, & psallere, sed etiam sicas vibrare, & spargere venena didicerunt.

PSALMVS, mi, Latine canticum: à ψάλλω, canto.

PSALTERIVM, rij, Latine Organum laudatorium. & est, (vt Hieronymus scribit) in modum quadrati clypei cum decê chordis, sicut scriptum est: In psalterio decem chordarum psallite illi. Idem in expositione Psalmorum sic ait: Psalterium, proprie genus organi musici, melius sonans, quàm cithara, similitudinem habet citharæ, sed non est cithara. Inter Psalterium, & Citharam hoc interest, quòd cithara deorsum percutitur: Psalterium vero sursum. Et alio in loco: Cithara deorsum habet cauamen, & sex chordas habet: Psalterium sursum habet cauamen. Augustinus: Psalterium est organum, quod quidem manibus portatur percutientis, & chordas distinctas habet, sed illum locum, vnde sonum accipiunt chordæ, illud concauum lignum, quod pendet, & tactum resonat, quia accipit aerem, Psalterium in superiore parte habet. Cithara autem hoc genus ligni cauum & resonans in inferiore parte habet. Cice. de arusp. resp. P. Clodius à muliebribus soleis, à strophio, à psalterio, à stupro factus est repente popularis. Quinct. lib. 1. cap. 10. Nec psalteria, etiam virginibus probis recusanda.

Psaltria, æ, cantrix, quæ scilicet instrumento aliquo musico canit: a Latinis Fidicina dicitur, quasi fidibus canens. Ter. in Adelp. Istbæc iam penes vos psaltria est? Cic. 3. Tus. Qui in cœtum mulierum pro psaltria adducitur.

Psecas, cadis, *Gocciola*, ψεκάς, gutta, siue stilla diel pôt. Apul. lib. de Mundo ex Aristotele, Psecadas interpretatur stillicidia. Micæ auri inter arenas lucentes, Psecades dicuntur ancillæ quoq; quæ delicatarum matronarum capillos medicamento fuco conspergunt, à Græcis hoc nomine appellatæ sunt.

Psegma, ψῆγμα, flos æris, Plin. l. 34. c. 13. In ærarijs officinis & psegma fit.

Pseudothyrum, quasi falsum ostiû. Cic. in Ver. & Orosius.

Pseudvrbana ædificia, dicûtur à Vitruuio ædificia rustica, vrbana elegantia extructa.

Pseudulus, falsus seruus. vnde & Plautinæ fabulæ nomē inditum.

Psilothrum, ψίλωθρον, vnguentum depilatorium, quo mulieres viriq; molliores vtebantur, vt corpus glabrum, & læue redderent, à ψιλόω, nudo. Mar. l. 6. Psilothro nitet, aut acida latet oblita creta. Psilo thrû præterea dicitur vitis alba, quòd eius semen & vua vis ia cutis in facie detergat, & quasi faciem depilet. Pli. l. 23. c. 1.

Psimmythium, quã nos cerussam nominamus. Pl. l. 21. c. 18.

Psittacus, ci, *Papagallo*, ψιττακὸς, ψιττάκη, auis ex India, aut occidui Oceani insulis, vocem humanam miro naturæ artificio exprimens. Mar. l. 14. Psittacus à vobis aliorum nomina disco, Hoc per me didici dicere, Cæsar aue. De hac aue Apuleius. l. 2. Color psittaco viridis, & intimis plumulis & extimis palmulis, nisi quòd sola ceruice distinguitur. Enimuero ceruicula eius circulo mineo, velut aurea torque, pari fulgoris circumactu cingitur, & coronatur. Verum ad disciplinam humani sermonis facilior est psittacus, glande qui vescitur, & cuius in pedibus, vt hominis, quini digituli numerantur. Non enim omnibus psittacis id insigne, sed illud omnibus proprium, quòd eis lingua latior, quàm ceteris auibus: eo facilius verba hominis articulantur. patentiore plectro, & palato. Plin lib. 10. cap. 41. & Var. 3. de re rust. cap. 9.

Psylli, ψύλλοι, populi Libyæ prope Garamantes, à Psyllo rege dicti (vt inquit Plin. l. 7. c. 2.) quorum corpori ingenitû fuit virus exitiale serpentibus. Scribit Plutarchus Catonē iter per deserta Libyes facientem, secum Psyllos duxisse, qui morsibus serpentium medederentur, partim ore trahentes venenum, partim serpentes incantibus medicantes. Meminit horum & Herod. lib. 4. Solinus item lib. r. & Lucan. lib. 9. Gel. lib. 16. cap. 11.

P A N T E T.

Pterygium, in oculis vocatur neruosa quædam adnata mēbranæ excrescentia, a naribus angulo vt plurimum orta, ad oculi coronam ita procedens, vt interim & pupillam operiat. Plin. l. 34. c. 10. At Cellus. l. 7. Pterygium dixit esse, cû recedit ab vngue carnuncula cum magno dolore.

Ptisana, πτισάνη, hordeû decorticatum, vel hordei cremor, siue pultis genus ex farina hordeacea, in quo est maxima vis restaurandi vires, & nutriendi. Plin. l. 18. c. 7. & l. 22. c. 25. Latini vocis huius primam syllabam corripiunt, altero s, ex Græca voce abiecto. Martialis l. 12. Frumentû, milium, ptisanam, fabamq; solebas Vendere.

Ptisanarium, vas, in quo coquitur, vel funditur ptisana. Hora. lib. 2. Ser. Sat. 3. Tu cessas? agedum sume hoc ptisanarium oryzæ.

Ptolemæus, Πτολεμαῖος, nomen proprium Lagi gregarij militis filij, qui maximæ auctoritatis fuit apud Alexandrum Macedonē. Post cuius mortē Aegypto, & Africa, & magna Arabiæ parte potitus, regnauit annis quadraginta. A quo deinceps Aegyptij reges, Ptol. appellati sunt. Filius eius Philadelphus in regno successit, vir doctissimus, Stratonis discipulus: qui bibliothecham illam celeberrimam fecit, quæ vsque ad primum Alexandrinorum, & Romanorum bellum durauit. Regnauit annis XXXVIII. Cui successit Ptolemæus cognomento Euergetes. Hic viginti sex annis regno potitus, post eum cui successit Ptolemæus Philopator. XVII. annis regnans. Post eum Ptolemæus Epiphanes, qui annis XXIII. regnauit. Tû Ptolemæus Philometor, qui XXXV. annis Aegypti regnum cum tenuisset, fratrem suum Euergetē alterum moriens regem constituit, Euergetes, qui & Physco dictus est, regnauit annis vigintinoue. cui Ptolemæus cognomento Lathyrus successit. Lathyro Auletes Cleopatræ pater. Post hunc Ptolemæus cognomento Dionysius Cleopatræ frater, qui Pompeium post Pharsalicam cladem in Aegyptum fugientem, interimendum curauit.

Ptolemais, maidis, vel maidos, oppidum in ora Rubri maris, ad primos elephantorum venatus, à Ptolemæo Philadelpho conditum in regione Troglodytarum. Plin. l. 2. c. 73. Est & Ptolemais vrbs Aegypti apud Strabonem lib. 17. Item Phœniciæ vrbs, Colonia Claudij Cæsaris. Plin. l. 5. c. 19. Harum quinque vrbium meminit Hieronymus ad Eustochium.

P A N T V

Pubeo, bes, *Essere giouene. cominciar à mandar fuori li primi peli*, ἡβάω, pubes sum: proprieq; de adolescētulis dicitur, qui primam circa pudenda lanuginem emiserunt: quamuis etiam ad alia transferatur: vt, Pubentes herbæ, apud Virg. 4. Aen. Vbi seruius: Pubentes, quia aliæ siccæ, aliæ viridiores leguntur. Idem 3. Geo. Pubentesq; secant herbas. Vbi rursus Seruius: Pubentes, adultas.

Pubesco, scis, à Pubeo, lanuginem emitto. Virg. 3. Aen. Et nunc æquali tecum pubesceret æuo. Cice. 1. Off. Herculem Prodicus dicit cum primum pubesceret, exisse in solitudinē. Interdum pro crescere. Cic. l. 1. de nat. de. Quibus omnia quæ terra gignat, maturata pubescant. Virg. lib. 2. ge. Hinc omnis largo pubescit vinea fœtu idest exuberas.

Pubertas, ἐφηβία, ἥβη, ætas in pueris, puellisue, qua pudenda prima lanugine obducuntur. qui est in maribus, annus 14. in fœminis 12. Item Pubertas est emissio ipsa pubis, à qua anni pubertatis dicti sunt. Col. l. 4. Ac citra naturæ quandam pubertatem. Cic. 2. de Nat. de. Vt si quis dentes, & pubertatem natura dicat existere. Pubertas autem plena annos 18. complectitur. Modestin. de adopti. l. Arrogatio. Cum quis adoptat, maior esse debet eo, quem sibi filium facit: sed vtique plena pubertate: idest. 18. annis eum præcedere debet. Vux pubertas, Pli. l. 23. in Proem. l. 7.

Pubes, ἥβη, propriè lanugo, quæ maribus 14. anno, fœminis 12. circa pudenda oriri incipit. quod quia maturitatis est signum; factum est vt mas pubes, siue puber vocetur, cum primum ad generandum aptus est, & fœmina similiter ad concipiendum. Cic pro Rabir. Nemo pubes, tum fuit, qui arma cœperit. Salust. Puberes omnes interfici iubet. Cæs. 5. Bel. Gal. Quò lege communi omnes puberes armati conuenire coguntur. Cic. 1. Off. Nostro quidem more cum parentibus puberes filij, cum soceris generi non lauantur. A quo Impubes, bis, vel Impuber, eris, qui nôdum lanuginem emisit. Pubes etiam honeste pro parte pudenda ponitur. Virg. 3 Aen. Pulchro corpore virgo Pube tenus. Inde os pubis medici vocāt ostium ipsum muliebris pudendi, quod pube ambitur. Interdum pubes, collectiuum nomen est, eiusdem fere significationis cum nomine iuuentus. Virg. l. 1. Aen. Haud aliter, puppesq; tuæ, pubesq; tuorum. Liui. l. 1. Cum pubem Albanam in arcem, auocasset. Cic. pro Mil. Cui senatus omnem Italiæ pubem commiserat. Transfertur & ad alia. Vir. l. 12. Aen. Puberibus caulem folijs: idest: vt inquit Seruius, adultis. Et l. 4. Aen. Pubentes herbæ. Puber quoque adiectiue ponitur: vt Puber ætas, apud Liu. l. 1. Itē Puberibus caulem folijs apud Virgilium 12. Aeneid.

Publica via, *Strada publica*, λεωφόρος, quæ vniuerso populo communis est. Sunt & Viæ priuatæ, sunt & Vicinales, quę in vicis sunt, vel quæ in vicos ducunt. Præterea aliæ Rusticæ dicunt, aliæ Vrbicæ. Militares viæ, quæ inter publicas sunt latiores, vt capere possint milites agminatim iter facientes. Viæ militares (vt Paulus inquit) exitum ad mare, aut in vrbem, aut in flumina publica, aut aliam viam militarem habent.

Publica iudicia, non omnia sunt, in quibus crimen vertitur, sed ea tantum, quæ ex legibus iudiciorum publicorum vertuntur: vt Iulia maiestatis, Iulia de adulterijs, Cornelia de sicarijs, & veneficijs, Pompeia de Parricidijs, Cornelia de testamentis.

Publicanus, ni, *Datiere, gabelliere*, τελώνης, ὁ τελώνης, qui vectigalia, & alios populi, principisue reditus exigendos, certo cōstituto pretio redimit: quod genus hodie datiarios appellant. horum ordinem Romæ, & numero amplissimum & personarum dignitate potissimum fuisse constat. Cice. pro Planc. Flos equitum Romanorum, ornamentum ciuitatis, firmamentum reip. publicanorum ordine cōtinetur. Vlpianus de public. & vectigal l. 1. Publicani sunt, qui publico fruuntur, & omnes qui aliquid a fisco conducunt, rectè vocantur Publicani. Cic. ad Q. Frat. l. 1. Non esse autem leniores in exigendis vectigalibus Græcos, quam nostros publicanos, hinc intelligi potest. Cic. 5. Verr. Mulierculæ publicanæ noluit ex decumis nimium lucri dare.

Publice, & Publicitus, δημοσίᾳ, aduerbia à publicus nomine deriuantur: idemq; significant quod vulgo, seu palam. Cice. 5. Ver. Cum Pli. Herbitensis de calamitate aratorum publice diceret. Ter. in Ad. Haud cito mali aliquid ortum ex hoc sit publice. Idest, nõ facile aliquid detrimēti ab hoc ca-

piet reip. Cic. pro Rosc. Am. Anseribus cibaria publice locari. Publice dare sumptus alicui, est illi sumptus suppeditare ex ærario. Publice aliquem deportare, i. ex decreto publico. Ter. in Phor. Nõne hoc publicitus scelus hinc deportarier in solas terras? Vbi Donatus: Publicitus, publica cura & consilio. Pla. Hospitio publicitus accipiat. i. carcere publico.

PVBLICO, as, *Publicare, manifestare, φανερῶ*, publicum facio, manifestu. Iustinus l. 1. Non contentus voluptatum suarum tacita conscientia, nisi etiam matrimonij reticenda publicaret. Publicare item est rem aliquam in reip. potestatem redigere, & præconi publico subiicere. Cic. l. 2. de Inuent. Lex est apud Rhodios, vt si qua rostrata in portu nauis deprehẽsa sit, publicetur. Meretrix quoque se publicare dicitur, quæ se publice prostituit. Plaut. in Bacch. Quæ corpus publicauit vulgo suum. Publicatio, bonorum alicuius in publicum redactio. Cic. in Catil. Adiungit publicationem bonorum.

PVBLICVS, ca, cum, *Publico, commune, δημόσιος*, quod nõ est priuatum alicuius, sed populo commune. Cic. 1. de Inuent. Publicum est, quod ciuitas vniuersa aliqua de causa frequentat. Publica fides est, quam vulgus Saluũ conductum appellat. Sal. in Iug. Romam fide publica venerat. Legitur & publicum substantiue pro conspectu publico. Hinc dicimus Carere publico, pro, non prodire in publicum. Ci. pro Mil. Caruit foro Pompeius, caruit publico. Idem Ver. In publico esse non audet. Liu. de pace Caudina loquẽs: Vt postero die nemo forum ac publicum aspicere vellet. Ponitur & publicum aliquando pro vectigali: vnde & Publicani dicti. Cic. ad Q. Frat. Hic te ita versari, vt & Publicanis satisfacias, præsertim publicis male redẽptis, ac socios perire non sinas: diuinæ cuiusdam virtutis esse videtur, idest tuæ.

PVBLICIVS, a, um, vt, Iter publicum. Ouid. 5. Fast. Vtile nunc iter est, Publiciumq; vocant. Publicij ædiles, Ibidem.

PVBLIPOR, Publij puer, siue seruus: sicut Marcipor, Marci puer. veteres enim à suis prænominibus pueros, i. seruos in familia nominabant. vnde à Lucio, Lucipores, à Quinto Quintipores. Et hoc est, quod Plinius ait, id genus seruos dominorum fuisse gentiles, id est, eodem nomine appellatos, quo domini appellabantur.

PVCINVM, vrbs Istriæ in mediterraneis. Ptoli. l. 3. cap. 1.

PVCINVM vinum, inter generosissima Italiæ vina, & medicamentis aptissima connumeratum est. Nascitur in sinu Adriatici maris, super colle, non procul à Timauo fonte. Plin. lib. 14. cap. 6.

PVDESIO, pudesis, *αἰδοῦμαι*, erubesco, pudore suffundor. Passiuum est à Pudefacio, quod est pudorem alicui inicio. Gel. lib. 15. ca. 17. Tibiam, pudefactus oris deformitate, abiecit.

PVDANDVS, da, dum, *Vergognoso, cosa di che si dee vergognare, αἰσχυντηλός*, quod eiusmodi est, vt illius nos pudere oporteat. Pli. l. 29. c. 4. Quædam pudenda dictu tanta auctorum asseueratione commendantur. Ouid. l. 3. de Arte: Perq; aditus tales lucra pudenda petunt. Virg. 11. Aen. At non Euandre pudendis Vulneribus pulsum aspicies. Cice. 5. Phil. Vt iam pudendum sit, honestiora esse legionum decreta, quàm senatus.

PVDENTER, verecunde. Cic. pro Quintio. Eum pudenter appellare. Hor. 1. epist. 18. Distat, faciasne pudenter, An rapias. Cic. in Vatin. Viuere pudenter.

PVDENTISSIMVS, superlat. à Pudens. Cice. pro Flacco: Pudentissimus, atque optimus vir. Idem 3. Verr. Pudentissima fœmina.

PVDENS, verecundus. Cic. 5. Verr. Adolescens bonus, ac pudens. Terent. Animi est pudentis signum.

PVDET, puduit, vel puditum est, Pudere, *Vergognarsi. αἰδεῖσθαι*, verbum impersonale, idem significans, quod pudore affici. habetq; fere accusatiuum cum genitiuo. Cic. 2. Verr. Sunt homines, quos infamiæ suæ neque pudeat, neque tædeat. Cic pro domo: Me non solum piget stultitiæ meæ; verum etiam pudet. Differt autem pudere, à Pigere: quòd Pudere verecundiæ sit, Pigere pœnitentiæ. Sal. in Iug. Incertum habeo, pudeat, an pigeat magis. Don. Pudere est in ijs, quæ turpiter fiunt: Pigere in iis, quæ cũ damno ac malo. Pudere ad dedecus, Pigere ad dolorem refertur. Ter. in Ad. Patris me quidem pudet, pigetq;. Inuenitur aliquãdo personaliter positum cum nominatiuo, verum id non aliter, quàm in tertiis personis. Lucanus: Semper metuet, quem sæua pudebunt.

PVDIBVNDVS, a, um, *Rispettoso, vergognoso, αἰδήμων*, qui pudore ducit, pudẽs. Pli. l. 10. c. 10. Pudibundus, ac mœrens, quærit latebrã. Oui. l. 2. Fast. Illa diu reticet, pudibũdaq; celat amictu Ora. Dies pudibunda, pro Purpurea, Stat. l. 5. Theb.

PVDICITIA, æ, *ἁγνεία*, modo pro castitate. Ouid. epist. 5. Lis est cum forma magna pudicitiæ. Ibidem: Nulla reparabilis arte Læsa pudicitia, deperit illa semel. Tacit. li. 4. Impenetrabilis Agrippinæ pudicitia. Modo pro religiosa munditia ac puritate ponitur. Vir. 2. Geor. Casta pudicitiã seruat domus. Quandoque Dea, quæ Romæ colebatur. Pli. lib. 2. ca. 8.

PVDICE, aduerbium, à Pudicus. Ouid. ad Liuiam.

PVDICVS, Pudicum ingenium Pamphili, apud Ter. in Hec. Mores pudici, apud Plaut. in Capt. Miles pudicus, Epist. ad Octa. Mores pudici, Ouid. 3. Trist. Mulier pudica, Horat. Ep. 2. Thalamos violare pudicos, Ouid. 1. Am. el. 8. Pudicior, comparatiuum. Ouid. in Ibin.

PVDOR, doris, *Timor d'infamia, pudore, αἰδώς*, vt Stoici definiũt, est metus infamiæ, qui animum reprimit, ne turpiter quid peragat. Cur autem erubescant, quos puduit, causam tradũt philosophi, quoniam pudefactis sanguis de corde in omnes corporis partes diffunditur, ita vt superficiem occupet. Pudor à verecundia sic separatur à quibusdam, vt pudor sit rei turpiter actæ: verecundia etiam recte facti, atq; honesti, quę tamen differentia vera non est. Ci. pro Clu. Ita flagrare cœpit amentia, sic inflammata ferri libidine, vt eam nõ pudor, non pudicitia, non pietas reuocaret. Pli. li. 11. c. 37. Pudoris in malis sedes. Ouid. 1. de Arte: Este procul vittę tenues, insigne pudoris. Erat enim vitta matronarum ornatus. Horat. 1. Ser. Sat. 8. Infans namque pudor prohibebat plura profari. Ouid. epist. 16. Fines transire pudoris. Pudor etiam pro scelere & probro, vel dedecore sumitur. Ouid. epist. 11. Irruit, & nostrum vulgat clamore pudorem.

PVELLARIS, & hoc lare, *Fanciullesco*, à puella deductum, vt à puero puerilis. Quinct. Tum ætate puellari. Pli. l. 10. ca. 55. Liuia Augusta hoc vsa est puellari augurio. Ouidius Fast. Præda puellares animos oblectat inanis. Puellariter. Plin. epist. 183. Dum se prægnantem puellariter nescit.

PVELLASCERE, effœminari. Pacuuius: Puellascunt lasciuia adolescentes. Aliquando reuirescere, & quasi ad puellarem ætatem redire. Varro apud Nonium: Veteres puellascunt.

PVELLVLA, æ, diminut. à puella. Catul. in epith. Iuliæ: Floridam ipse puellulam Matris è gremio suæ Dedis. Idem in Mamur.

PVELLVS, li, *Fanciullino, παιδίον*, diminut. à Puer, paruus puer. Lucil. Hic tam formosus tibi, ac te dignus puellus. Sic Puella, læ, à puera per diminutionem. Cic. ad Att. De tutela legitima, in qua dicitur esse puella, nihil vsucapi potest. Vir. 4. Geor. Hydrum moritura puella Seruantem ripas alta nõ vidit in herba. Ouid. 2. Am. eleg. 18. Verba puellarum folijs leuiora caducis.

PVER, pueri, *Fanciullo. παῖς*, tribus modis dicitur, vt ait Paulus de Verbo. significatio l. Puer. Primo cum seruum significamus. Ter. in An. Puerum conueni Chremis. Ci. ad Q. Frat. l. 1. Tu ne id veritus es, ne ego iracundia aliqua adductus, pueros ad te sine literis miserim? Secundo, cum puerum contrario nomine puellæ dicimus, marem denotãtes. Oui. 9. Met. Cultus erat pueri, facies, quam siue puellæ, Siue dares puero, fieret formosus vterque. Et paulo post: Vota puer soluit, quæ fœmina vouerat, Iphis. Tertio, cum ætatem puerilem intelligimus. Cic. Bruto: Cæsaris pueri mirifica indoles virtutis. Vir. 2. ecl. O formose puer nimiũ ne crede colori. Regij pueri apud Macedonas vocabantur principum liberi ad ministerium regis electi, vt est videre apud Liuiũ 45. Apud antiquissimos erat communis generis: quod & Priscian. annotauit, citans illud ex Liuij Andronici Odys. Sancta puer, Saturni filia. Declinatur & hic Puerus, & hæc Puera, vt Puellus, & Puella. Plaut. in Merc. Tu puere abi hinc intro ocyus. Varro *περὶ οἰκονομίας*, vt citat Nonius: Properate viuere pueræ, quas sinit ætatula ludere, & amare, & Veneris teneræ leges. Suet in Calig. Antiqui etiam puellas pueras, vt & pueros puellos dictitarant. Puerulus, li, dimin. à puer. Cic pro Rosc. Am. Inter suos omnium deliciarum atq; omnium artium puerulus.

PVERASCERE, *μειράζειν, παιδεύεσθαι*, dicuntur, qui exacta infantia pueritiam inchoant. A quo Repuerascere in puerilem ætatem reuerti. Cice. in Catone: Ex hac ætate repuerascam, & in cunis vagiam. Translate accipitur pro delirare. Plaut. in Merc. Aiunt solere eum rursum repuerascere.

PVERILIS, & hoc le, *Fanciullesco, puerile, παιδαριώδης, παιδικός*, quod est pueri: vt ætas puerilis, apud Cice. pro Archia. Idem ad Attic. lib. 14. Acta illa res est animo virili, consilio puerili. Virgl. 5. Aeneid. Si iam puerile paratum Agmen habet secum. Idem 11. Aeneid. Tela manu iam tum tenera puerilia torsit. Hinc Pueriliter, more puerorum: vt, Pueriliter blandiri, Liuius ait. Cicero. 1. de Fin. Quæ cum res tota ficta sit pueriliter, tum nec efficit quod vult.

PVERILITAS, atis, *Fanciullezza, παιδαριώδης*, inconsiderantia puerilis.

pueriliis.Sene.Qui pueritiam eius,siue potius puerilitatem ludibrio habuit.Aliquando pro ipsa pueritia.Varro de libe ris educ.Velim vsu magno pueritatis formulam audire.

PVERITIA,tiæ,νηπιεία,ętas puerilis.Ci.Licino.lib.5. Qui me à pueritia sua semper obseruauit.Quandoque pro puritate, siue castitate:quod & Nonius annotauit, citans illud Varro nis ex l. 1. Rer. hum . Quæ pueritia est infrequens polluta. Vide tamen,num potius ibi puritia legendum sit.

PVERPERA,peræ,Donna di parto,λεχὼ,mulier,quæ recens pepe rit. Ter. in Ad. Multo rectius est , Quàm illam puerperam nūc duci huc per viam ægrotam. Puerperus,ra,rum,vt, ver ba puerpera.Oui.18.Met.Admouitq; manus, & verba puer pera dixit.

PVERPERIVM,perij,Dolore del partorire,λοχεία, nisus, & dolor parientis,vel etiam tempus ipsum,quo parit mulier,quove post partum ex dolore decumbit.Plin.l.28.c.8.Lingua adal ligata pericula puerperij tolli.Aliquando proles ipsa. Gel. Scriptum fuisse constat numerum puerperij idest puerorū. Suet.de Calig.Cum qualiscunque partus, sine vllo sexus di scrimine puerperium vocitetur.Pli.l.18.c.29.In lacte puer- perium necat.Idem.l.7.c.11.

PVGIL,pugilis,πύκτης,qui pugilatu decertat:nomen à pugna siue à pugnis deductū.Cice.de Cl.Or.Pugiles inexercitati, Solem ferre non possunt.Idem.2.Tusc.Pugiles cæstibus cō tusi,ne ingemiscunt quidem. Hor.l. 2. epist.1. Media inter carmina poscunt Aut vrsum,aut pugiles,Pugilatus,us, pugē lum certamen.Plau.in Capt.Hic homo pugilatum incipit. Plin.lib.8.cap.21.Eundem certasse in pugilatu . Pugilatio, idem Cic.2.de leg.Corporum certationes cursu , & pugila tione,luctatione.

PVGILICE,pugilum more.Plau. in Epid. Valet pugilice, at- que athletice . Summam enim tam athletæ, quàm pugiles corporis robori curam impendebant.

PVGILLARES,rium,masc gen. vel Pugillaria, rium, neu.gen. πινάκιον,πινακίδιον, tabellæ ceteæ, vel ligneæ, siue alterius materiæ,in quibus stylo scribimus: dictæ quòd pugno com- prehendantur vel à pungendo , quòd stylo in his pungendo scribatur.Plin.l.13.c.11.Pugillarium vsum fuisse etiam an- te Troiana tēpora,inuenimus apud Hom. Catul.de Aeme. En negat mihi vera reddituram Pugillaria . Legitur & Pu- gillar,in singulari num. Auson. Bipatēs pugillar expedi.Va- rijs autem nominibus dicebantur pugillares apud veteres. Duplices, Triplices, Quintuplices. Erant &,Citrei,Ebori, Membranei dicti,ex citro,ebore,membranis confecti.

PVGILLARIS,& hoc re,quod pugillum, siue pugnum imple- re potest.Iuu. Sat. 12. Nec pugillares defert in balnea rau- cus Testiculos.

PVGILLATORIVS,a,um,Da pugno,quod pugno percutitur: vt Follis pugillatorius,maximum pilæ genus quod spiritu in- flatur,& pugno percutitur.Plau.in Aul.Ego te follem pugil latorium Faciam.

PVGIO,onis,Pugnale,ἐγχειρίδιον,breuioris gladij genus est,te- ste Nonio,ita dictum,quòd pugno facile apprehēdatur,vel quòd eo punctim pugnetur,vt inquit Festus. Frontinus l.2. Stratag.Sertorius barbarum pugione traiecit . Pugionem plumbeum vocat Cic.Inualidum argumentum.l.4. de Fin.

PVGIVNCVLVS,li,Pugnaletto, paruus pugio. Cic. Hispanien- sem pugiunculum Cn.Pisonem appellat.Idem in Or.In ijs quibus vt pugiunculis vti oportet , breuitas facit liberiores pedes.

PVGNA, pugnæ, Pugna,μάχη, prælium ,dimicatio, certamen, quod nomē à pugno deductum existimat Donatus. Nam ve- teres,inquit,ante vsum ferri,& armorū,pugnis, & calcibus, & morsibus certabant.Virg.3.Ge.Ardentes accingar dicere pugnas.Idem l.8.Aen.Quem, si fortuna sequatur. Euentum pugnæ cupiat.Idem.12.Aen.Isq; vbi se nullo iam cursu eua dere pugna Posse.Cic.pro Murę.Ex omnibus pugnis,acer- rima videtur illa,quæ cum rege commissa est, & summa con tentione pugnata. Cic. 3. in Catil. Interuentu Pontini at- que Flacci pugna, quæ erat commissa,sedatur. Quandoque apud poetas pro stupro ponitur.Ter. Eun. Dabit hic aliquā pugnam.

PVGNAX,pugnacis,Bellicoso,guerriero,μάχιμος, bellicosus. Cic. in Anton. Centurio pugnax,& lacerosus . Interdū vehemēs & pertinax.Cic.1.de Or.Carneades dicere solebat,me sibi perfacilem in dicendo , te perpugnacem in disputando esse visum. A quo Pugnacior,Pugnacissimus. Plin.l.22.c.21.Gal linaceos pugnaciores fieri putant. Cic. de Cla. Or. Huius oratio pugnacior videtur. Pugnax exordium dicēdi,efficax & vehemēs.2.de Orat.Huic Pugnacitas,pugnandi auiditas. Plin.l.10.c.33.Perdices capiuntur pugnacitate eiusdem li- bidinis. Pugnaciter , vehementer.Cic.4.Aca. Certare cum alijs pugnaciter. Quint.l.9.c.4. Acriter erit,pugnaciterq;

dicendum.

PVGNACVLVM,li,propugnaculum,locus munitus,ex quo ho- stilis vis arcetur. Plau. in Mil. Deturbabo illum de pugna- culis.

PVGNO,pugnas,Combatter,guerreggiare,μάχομαι, διαγωνίζομαι,dimico,pugnam committo:refertur q; ad animata: vt Pugno cum hoste.Plau.in Amphit. Cum pugnabant illi ma xime,ego fugiebam maxime.Cic.pro Balbo :Qui cum ho- ste nostro cominus in acie sæpe pugnauit. Pugnare pugnam idest manus conserere. Cic. pro Muren. Interdum pugnare accipitur pro contendere,certare.Cic.2.de Nat.de.Videtur Epicurus de dijs immortalibus non magnopere pugnare: idest,de Dijs nō valde laborare.Ter.in Prol.Hecy. Pugnāc de loco.Pugnare secum, vel inter se ea dicuntur, quæ inter se sunt contraria.Quint.l.3.c.10.Hæc,quæ tantum inter se pugnant,plerunque nominibus deflecti solent. Hor.in Ser. Quid mea cum pugnat sententia secum?Pugnare, pro cona ri.Ouid.1.de remed.Pugnat in aduersas ire natator aquas. In qua significatione accusatiuū admittit.Cic.Ap.Pulchro: Illud pugna,atque enitere,nequid mihi temporis prorogetur.Idem.1.de Natu.deo.Illud video pugnare te . Pugnaue- ris veteres dicebant pro strenue te gesseris. Teren. in A- delph.Istam psaltriam vna illuc mecum hinc abstraham. M.Pugnaueris. Vbi Donatus : Pugnaueris : idest , magnam rem gesseris.Habet autem hoc verbum varias constructio- nes.Dicimus enim Pugno in hostem , aduersus hostem , cū hoste,& apud poetas Pugno hosti. Pugnatur, impersonale. Cæs.4. Bell. Gall. Cum ab hora fere quarta vsque ad solis occasum pugnaretur.Cic. 3. Off. Cū male pugnatum apud Caudium esset.Item pugnatur,passiuum:vt,Hoc pugnatur. pro hoc contenditur.Cic.pro Rosc.Am.Hoc solum hoc tē- pore pugnatur,vt ad illam opimā prædam damnatio Sext. Roscij velut cumulus accedat . Pugnans. Ouid.13. Metam. Ego Thelephon hasta Pugnātem domui. Interdum migrat in nomen,idemq; significat quod contrarius, siue repugnās vt,Pugnantia studia.Cice.1.de Finib. Pugnantibus & con- trarijs studijs consilijsq; semper vtens , nihil quieti videre, nihil tranquilli potest.1.Tusc. Pugnantia te loqui non vi- des ? Pugnatus, a, um.Salust.in Iugur. Quæ negotia multo magis,quàm prælium male pugnatum à suis , regem terre- bāt.Horar.3.Carm.Ode 19 & pugnata sacro bella sub Ilio. Vrg.8.Aen.Pugnataq; in ordine bella.

PVGNVS,pugni,Pugno,δράξ,κόνδυλος,manus clausa,& in con- dylos contracta.Terent.in Adelph.Ctesipho me pugnis mi serum vsque occidit.Vbi Donatus:Aut pugnus à pugna est dictus,aut ab illo pugna.Quidam à Græco πυγμὴ deducūt quod & inter cetera pugnum significat.Cic.in Orat. Cum compresserat digitos,pugnumq; fecerat,dialecticam aiebat eiusmodi esse.Cato.cap.82. Sphæras pugnum altas facito. Hoc est ad crassitudinem vnius pugni. Cic. in Para. Verbis contendimus inter nos,non pugnis.Virg.l.11.Aen.pectora nunc fœdans pugnis,nune vnguibus ora.

PVLCHER,chra,chrum,Bello,καλὸς,περικαλλὴς,formosus,ve- nustus. Cic. 5. Tusc. nec pulchros administratores aspicie- bat,nec plenum artis argentum. Ibidem: Suum cuique pul- chrum est . Sunt qui Pulchrum à pollendo dictum putent, quasi polcrum,quòd forma polleant pulchri. Illud certe vel Ciceronis testimonio constat , nomen hoc antiquitus sine aspiratione scribi solere,quamuis perpetuo deinde vsu effe ctum sit,vt eam receperit.Eius diminutiuum est Pulchellus, la, lum. Cice. Atti. l. 10. Surgit pulchellus puer.Interdum pulcher sumitur pro bono,vt Bonū p pulchro.Gell.l. 19. c. 8.Ni quid contra ea dicis poetarum pulcherrime , quo & te purges,& non esse id vitium demonstres:idest,optime.Ecō uerso Bonam formam pro pulchra dicimus, quemadmodū & Malam,pro deformi.Terent.Andr.S o 5.Bona fortassis. Interdū pro forti.Vir.l.7.Aene.Satus Hercule pulchro Pul cher Auentinus.vbi vide Seruium . A pulchro fit compara- tiuum Pulchrior,& superlatiuum Pulcherrimus.Virg.lib.9. Aeneid.Quo pulchrior alter Non fuit Aeneadum . Cicero de Senect.Vua quid potest esse tum fructu lætius, tum aspe- ctu pulchrius?Virg.6.Aeneid. Teucri pulcherrima proles.

PVLCHRALIS,antiqui dixerunt pro pulchro, teste Festo En- nius:Pulchralibus ludis.

PVLCHRE,καλῶς, præclare. Plaut. Amph. Optume optumo optumam operam das,datam pulchre locas.Cic.l. 10. epist. Lepidum pulchre noram.Plaut.in Merc.Pulchre ædificatas arbitror.Aliquando pro sapienter,interprete Donato.Te- rent.in Eunuch.Dixti pulchre.nunquam vidi melius consi lium dari.Aliquando pro valde,fortiter, nimis, inquit Do- natus.Ter.in Eun.At dum accubabam , quàm videbar mihi esse pulchre sobrius.

PVLCHRITAS,antiqui dixerunt pro pulchritudine , vt anno-

tauit Nonius, citans illud Cæcilij. Dij boni, quid illud eſt pulchritatis?

PVLCHRITVDO,nis,*Bellezza*,κάλλος,ſpecies,venuſtas,decor, elegantia:&,vt Cice.l.3.Tuſcul.inquit,quædam apta figura membrorum,cum coloris quadam ſuauitate.Cice.1.Offic. Pulchritudo corporis apta compoſitione membrorum mo uet oculos,& delectat hoc ipſo,quòd inter ſe omnes partes quodam lepore conſentiunt.

PVLEGIVM,gij,γλήχων,βλῆχον,herba hortenſis eſt nota.Co lum.l.2.c.5.Pulegij ſurculis fumigentur:ea res videtur prohibere pituitam.Legitur & Puleium.Cic.l.1.de Diuin.Puleium aridum floreſcere ipſo brumali die.Accipitur per trãſlationem pro ſuauitate ſermonis. Cic. ad Tironem lib.16. Cras expecto Leptam:etenim ad cuius rutam pulegio mihi tui ſermonis vtendum eſt.

PVLEX,cis,*Pulice*,ψύλλα,vermiculus notus,inde dictus,quòd ex puluere generetur Pli.l.30.c.10.Aliud eſt cuculo miraculum, non gigni pulices vbicunque ſpargatur.

PVLICOSVS,a,um,*Pieno di pulici*,pulicibus plenus.Colu. lib.7. cap.13.

PVLLARIVS,ὀρνιθοκόος,qui è paſtu pullorum captat auſpicia. Liuius l.10.Pullarius auſpicium mentiri auſus,tripudium ſoliſtimum nunciari iuſſit Conſuli.Cic.2.de Diuin.Attulit in cauea pullos,qui ex eo nominatur Pullarius.

PVLLASTER,*Pollo*,ὀρνιθάριον,& pullaſtra, ſignificant gallum, ſiue gallinam adoleſcentem:Var.l.3.de Re ruſt.c.9.

PVLLATIO,τόκος τῶν ὀρνίθων, accipitur pro fœtura pullorũ, quæ & Pullatio dicitur.Col.l.8.c.5.

PVLLATVS,*Veſtito di nero*,μελανείμων,pulla veſte indutus: hoc eſt lugubrem habitum ferẽs ex parentũ morte, vel alia qua uis ratione qui & Atratus dicitur.Qui mos à Lydis cœptus eſt.Cic.in. Vatinium. Quis vnquam cœnauit atratus, cum ipſe epuli dominus Quintus Arrhius albatus eſſet? Quandoque Pullatus accipitur pro viliori perſona ſiue rudi,& imperita: tranſlatione ſumpta à ſpectaculorum conſuetudine, in quibus lautiores candidis togis ſpectabant: (vt non vno in loco indicat Mart.) tenuiores,quibus mutandæ togæ copia non erat,nigris.Suet. in Aug. Sanxitq; ne quis pullatorum media cauea ſederet.

PVLLICENVS,à quibuſdam,vſurpatum eſt pro pullo gallinaceo.Aelius Spartianus de Alexandro Seuero:Seruos habuit vectigales, qui eos ex ouis & pullicenis,& pipionibus alerent.

PVLLICIES,ei,ipſa pullatio.Col.l.8.c.10.de turture.

PVLLIGO,pulliginis,pullus color.Pli.l.8.ca.48. Furuas lanas Tarentum habet,& alias ſuæ pulliginis.

PVLLINVS,pullina,pullinum,πώλινος,quod eſt pulli.vnde pullini dentes,quos primum equi iaciunt.Pli.l.8.c.44.

PVLLVLASCO,ſcis,βλαστάνω,germen emitto.Col.l.4.c.21.

PVLLVLI,βλάστοι,ſtolones ſunt,(vt quibuſdam placet) ex arborum radicibus enaſcentes:vnde & pullulare dictum putãt pro ſtolones,ſiue germen emittere.Pli.l.17.c.10.

PVLLVLO,las,*Pullulare,germogliare*,fœtifico, quaſi pullos, ideſt ſtolones emitto.nam Pullulare,dicimus arbores, cum à radice nouę plantæ ſurgunt.Vir.2.Ge.Pullulat ab radice alijs denſiſſima ſilua.Pli.l.17.c. 10. Natura & plantaria demonſtrauit, multarum radicibus pullulante ſobole denſa & pariente matre quos enecet. Hinc expullo, extra pullulo: Col.lib.3.

PVLLVS, pulli, à Puellus, per ſyncopen, ſignificantur autem hoc nomine quorumlibet animulium fœtus:vt, Pullus equinus.Virg.l.3.Geor.Continuo pecoris generoſi pullus in aruis Altius ingreditur.Iuuen.Saty.13.Nos viles pulli,nati infelicibus ouis.Pullus ranæ,Horat.l.1.Ser.Quinetiam priſci Pullos dicebant ſuos catamitos.vnde.Q.Fabius,cui Eburno cognomen fuit ob candorem,quòd eius naris icta eſſet fulmine,pullus Iouis appellatus.

PVLLVS,*Foſco*,φαιός,fuſcus,in nigrum vergens,cuiuſmodi eſt color terræ,qui & Bæticus dicitur, ſiue Hiſpanus. Virg.l.3. Ge. Ne maculis infuſcet vellera pullis:ideſt,nigris,inquit Serui.Tibul.l. 1. eleg. 2. Concidit ad magicos hoſtia pulla deos.Hoc colore olim in luctu vtebantur. Cicero in Vatinium: Id à te ſcire cupio, quo conſilio feceris, vt in epulo Q.Arrhij cum toga pulla accumberes. Putre ſolum, & pullum,Collumella in præfat.l.1.

PVLMENTARIS, & hoc tare, quod pertinet ad pulmentum. Plin.lib.18.ca.12.

PVLMENTARIVM,rij, proprie puls, vel cibus in modũ pultis factus:quanquam & generalius pro quouis obſonio ſumitur.ait enim Plin.l.18. ca. 8. primum in Latio cibum pultẽ fuiſſe,non panem:argumento id eſſe,quòd pulmentaria pro cibis ſua etiam ætate dicerentur. Col. lib. 11. cap. 3. Satureia inutilis ad pulmentaria condienda. Hor.2. Ser. Sat. 2. Tu pulmentaria quære Sudando. Vncta pulmentaria, Perſius Sat.3.

PVLMENTVM,ti,ἄρτυμα,puls,vel aliud cibarium ad modum pultis factum. Plau.in Aul.Pulmentum ei eripuit miluius. Hor.1.epiſt.19.Pulmenta laboribus empta.

PVLMO,onis,*Polmone*,πνεύμων, viſcus ſpongioſum, corporis totius ſecundum cor nobiliſſimum,ad vngulæ bubulæ ſimilitudinem diſſectum, folijs modo ſpiritum attrahens eundemq; reddens,caloremq; natiuũ leniter refrigerans. Perſi. Sat. 1.Grande aliquid, quod pulmo animæ prælargus anhelet.Ouid.in epiſt.Cernis vt è molli ſanguis pulmone remiſſus,Ad Stygias certo limite ducat aquas. Apud veteres ſæpius pluraliter Pulmones dicebantur.Pla. in Cur. Pulmones diſtrahuntur, cruciatur cor. Cic.2.Tuſc.Vrgens grauiter pulmonum haurit ſpiritus. Pulmo itẽ piſcis genus ſenſu carens. Pli.l.9.c.47.&.l.17.c.vlt.

PVLMONARIVS,a,um,περιπνευμονικός, pulmonis inflammatione laborans, quã & febris acuta, & difficultas anhelitus ſolent comitari, Col.7.c. 5. Ouem pulmonariam ſimiliter vt ſuem curari oportet. Pulmonaria item herba eſt, quam nonnulli Pepanum appellant, bugloſſi folio, ſed promiſſo magis,atque lęuiore,colore quoque dilutiore, albicãtibus maculis notato, ad ſimilitudinem pulmonis: vnde & nome accepit.

PVLMONEA,poma quædam pulmonis inſtar tumentia. Plin. lib.15.c.14.

PVLPA,*Polpa*,μῦς,pars carnoſa in corpore animalis, quam & muſculum appellant. Mar.l.3. Et pulpam dubio de Petaſone voras. In arborum quoque carne Pulpæ dicuntur, meatuum quidam diſcurſus venis ſimiles, niſi quòd venæ altiores,candidioresq; ſparguntur: pulpæ fiſſilibus inſunt. Plin. lib.16.c.38.

PVLPAMENTVM,ti,προσφάγιον,à pulpa deductum: carnes delicatiores,aliave lautiora obſonia. Ter. in Eun. Tu te lepus es,& pulpamentum quæris.Vide Lepus.

PVLPITVM,*Pulpito*,θυμέλη,λογεῖον,locus editior in orcheſtra, in quo chorus tragœdiarum, & Comœdiarum, quo ad comœdiæ chorum habuerunt,cæteriq; perſonam non habentes,fabulæ ſubſeruiebant,hiſtrionibusq; in ſcenam,abditis, populum geſticulatione retinebant.Plin.epiſt.90.Ludibria ſcena & pulpito digna. Ponitur etiam pro ſuggeſto. 1. pro quocunque edito loco,ſiue cathedra.Suet.de Cla. gramma. Repeto quendam poſt meridiem,remoto pulpito,declamare ſolitum.

PVLS,tis,χρίμνος,πόλτος,cibi antiquiſſimi genus,ex farina,& aqua conſtans,additis interdum ouis, melle, vel caſeo.Plin. l.18.c.8. Pulte, non pane, longo tempore vixiſſe Romanos manifeſtum eſt:quoniam inde Pulmentaria hodieq; dicuntur.Porro quod ad vocis huius etymon attinet, Feſtus videtur innuere,à pullis Pultem Appellari, quòd pullarij,vt tripudium ſoliſtimum facerent, hoc potiſſimum cibi genere pullos paſcerent.

PVLSO,*Sbattere,percuotere*,ἐντείνω,κόπτω,ἀράσσω,frequent.à pello ſignificat,ſæpe percutio,verbero.Cic.6.Ver. Lictores ad pulſandos verberandosq; homines exercitatiſſimi. Ter. in Ad.Quis hoc hoſtium pulſauit?Virg. 4. Aen.Cui nubibus atris Piniferum caput & vento pulſatur & imbri. Transfertur & ad animum. Plaut in epid. In vnum multa confluunt, quæ meum pectus pulſant.Interdum violare, lædere. Virg. l.12. Aen. Pulſatos referens infecto fœdere diuos. Pulſari item,dicuntur fides,vel inſtrumenta muſica, cum chordæ digitis,vel plectro attrectantur,vt ſonum edant. Virg.6.Aen. Iam pectine pulſat eburno. Campana quoque pulſari dicitur,cum aut,reſtibus,aut pedibus impulſa,aut malleo icta ſonitum reddit.Pulſans,tis.Iuuen.Sat. 9. Et cum luſore catello Cymbala pulſantis legatus fiet amici.Virg.l.3. Geor. Corda pauor pulſans.Pulſatus,ta,tum.Pli.l.12.c.9. Pulſatæ fluctibus arbores. Aequor pulſatũ remige,Ouid. 3. de Pon. Saxa pulſata,Virg.3.Aen.Pulſandus,a,um:vt Area pulſanda equis:Ouid.3.Am.eleg.14.Pulſatio.Liu.31. Pulſator. Val. Flacc.5.Argo.Citharæ pulſator Apollo.

PVLSVS,huius pulſus,*Polſo*,ὦσις,ictus, impulſio. Cic.1.Tuſc. Inanimum eſt omne,quod pulſu agitatur externo. Idem.1. de Orat.Impetus,pulſusq; remorum.Virg.12.Aen. Pulſuq; pedum tremit excita tellus.Pulſus,item a medicis appellatur motus arteriarum ex ſpiritus reciprocatione,& ex ſyſtole diaſtoleq; cordis proficiſcens.Pli.l.11.c.37.

PVLTARIVS,rij,vaſculum culinarium, in quo puls decoquebatur.Celſus:Si cetera defecerint, pultarius oris compreſſioris ei rei commode aptatur. Plin.li.7.ca.53.Edita cœna calidam potionem in pultario popoſcit. Col. lib. 12. cap. 43.Vuæ ſic in pultarios condi debebunt,ne quæ partes vaſa contingant.

Pvlticvla, læ, diminutiuum à pulte. Columel. lib. 8. cap. 11. Plin. lib. 16. cap. 8.

Pvlto, as, *Percuotere*, ἀράσσω, κτυπέω, κόπτω, pulso, fit à supino pultum, quo antiqui vtebantur. Teren. Cesso iam pultare ostium?

Pvlvereus, a, um, κονιορτώδης, ex puluere: vt, Nubes pulueræ, i. ex puluere moto excitata. Vir. 8. Aeneid. Stant pauidæ in muris matres, oculisq; sequuntur Puluream nubem. Nonnunquam idem quod puluerulentus, puluere plenus. Ouid. 7. Met. Puluereamq; trahens per summa cacumina pallam. Aequor puluereum, pro arena, in qua pugnatur. Stat. 11. Theb.

Pvlverulentvs, ta, tum, *Poluerosa*, κονιορτώδης, puluere plenus. Cic. Att. lib. 5. Iter conficiebamus æstuosa & puluerulenta via. Virg. 12. Aen. Versiq; vicissim Puluerulenta fuga Rotuli dât terga per agros. Mar. l. 3. Est illic coniux, quæ te, manibusq; sinuq; Excipiet, vel si puluerulentus eas. Varro lib. 3. de re rust. cap. 16. Pilosæ, & horridæ, aut puluerulentæ.

Pvlvero, ras, *Ridur in poluere, impoluerare*, βωλοκοπέω, idê quod occo, id est, glebas maiores commiouo, & in puluerem resoluo. Col. lib. 11. cap. 2. Priusquam vineæ puluerentur, si peresilis est, vel rara ipsa vitis, lupini modij tres, vel quatuor in singula iugera sparguntur. Hinc Pulueratio, quæ est genus culturæ (vt inquit Seruius in li. 2. Georg.) Quo imminutæ glebæ vitibus applicantur. Col. lib. 11. ca. 1. Pulueret. Plaut. dicit, pro, puluere plenum sit: at enim Venus venustissima nostra, nolo hic pulueret.

Pvlvinar, naris, *Guanciale*, προσκεφάλαιον, quo dormientiū capita fulciuntur: dictum, quasi pulminar, eo quòd ex plumis soleat confici. Vtebantur autem puluinaribus potissimum lautissimi quique, præsertim in lecto coniugali. quo factum, vt puluinar figurate pro eiusmodi toris accipiat. Iuuen. Sat. 6. Fumoq; lucernæ Fœda lupanaris tulit ad puluinar odorem. Ouid. lib. 2. de Ponto, eleg. 2. Incolumis coniux sua puluinaria seruat. Sedentibus quoque puluinaria subijci solent. Ouidius libro primo de Arte: Fuit vtile multis Puluinar facili composuisse manu. Loquitur autê de ijs officijs, quæ in Circo spectantibus mulieribus ab amatoribus præstari consueuerunt. Puluinaria item in templis dicebantur lectuli dijs dicati, in quibus illorum simulacra solent reclinari. Cic. pro domo: Aram, & ædiculam, & puluinar sub saxo sacro dedicauit. Oui. 14. Met. Et puluinaribus altis Dignior est. Sternebantur autê hi lectuli, quoties decreta erat supplicatio: vnde & Lectisternium nuncupatur. Liuius: Curatum lectisternium, & per triduum habitum, & puluinaria in conspectu fuere Ioui & Iunoni, alterum Neptuno & Mineruæ, tertium Marti & Veneri. Abusiue tamen Puluinaria pro templis ipsis dicuntur. Inde apud Liuium legitur ad omnia puluinaria sacrificatum fuisse. Cic. in Catil. Ad omnia puluinaria supplicatio decreta est.

Pvlvinarivm, rij, puluinar, quod capiti substerni, aut sessuro subijci solet: item lectus, qui in templis sterni consueuit. Liu. 2. Coruum in ædem Iunonis deuolasse, atque in ipso puluinario consedisse.

Pvlvinatvs, ta, tum, ad similitudinem puluini. Pli. li. 15. cap. 22. Protecta operimento puluinati primum calcis, mox lignei putaminis. Idem lib. 17. cap. 22. Puluinatis à deuexitate labris.

Pvlvinvs, ni, *Guanciale, letto*, προσκεφάλαιον, idem quod puluinar. Quandoque accipitur pro lecto. Cic. in Verr. act. 7. Lectica hexaphoro ferebatur, in qua puluinus erat perlucidus. Apuleius: Quatuor eunuchi puluinis compluribus, vento tumentibus, pluma delicata, terrestrem nobis cubitum persternunt. Puluini item dicuntur qui sellis, scamnisve imponū tur, quo mollior sit sessio, plumis, lana vel tomento farcti. Cic. Trebatio: Sella tibi erit in ludo: eam puluinus sequet. Iuuen. Saty. 3. De puluino surgat equestri. Puluinus itē in hortis dicitur terra eminens, seu protuberans inter duos sulcos. Pli. lib. 19. cap. 14. Col. lib. 11. cap. 3. & lib. 5. cap. 10. Puluillus, li, dimi. vt Sirici puluilli, serico panno obducti. Horat. Epod. 8.

Pvlvscvlvs, li, *Piumazetto*, προσκεφαλαίδιον, dimin. à Puluinus, varia habens significata, vt suum primitiuum. nam modo id significat, quo dormientium capita fulciuntur: modo id, quod scamnis, sellisve imponitur, quo commodior sit sessio. nonnunquam etiam pro areola in hortis in medio duorum sulcorum eminente. Col. lib. de arb. cap. 10.

Pvlvis, pulueris, tam masc. quàm fœm. gen. *poluere*, κόνις, κονιορτός, terra minuta, & arida. Prop. lib. 1. el. Sit mihi perpetuo pulus Hetrusca dolor. Vir. lib. 4. Geor. Ceu puluere ab alto Cū venit, & terram sicco spuit ore viator Aridus. Hor. Carm. Puluis & vmbra sumus. Columel. lib. 8. cap. 4. Siccus etiam puluis, iuxta parietes reponendus est, vt sit quo sues se perfundant. Dicitur autem puluis (vt quidam existimât) à pellendo, quod ventorum impetu pellatur. Accipitur aliquando pro loco certaminis. Cice. 3. de Legib. Doctrinam ex vmbraculis eruditorum, non modo in solem, atque puluerem, sed in ipsum discrimen, aciemq; perduxit. Virg. l. 7. Aeneid. Exercentur equis, domitantq; in puluere currus. In suo puluere currere, id est, ea in re versari, in qua quis plurimum valeat. Ouid. Fast. Inq; suo noster puluere currat equus. Citra puluerem, contingere dicitur, quo quis facile, & citra negotium potitur: quæ translatio sumpta est à palæstritis, qui certamen inituri se mutuo puluere solent aspergere, vt corpora ceromate, & sudore lubrica, mutuas prehensiones non frustrarentur. Gell. lib. 5. Quandi causa est, cum deditione repente facta, sine puluere, vt dici solet, incruentaq; victoria obuenit. Apud antiquos etiam puluer dicebantur. Sed ab eo quod est Puluis, genitiuus erat puluis: vt apud Catul. in Epithalamio Iuliæ: Ille puluis Erythræi, Siderumq; micantium Subducat numerum priua. Puluer vero, pulueris. verum hodie tantum in vsu est Puluis in recto, Pulueris in obliquis.

Pvlvisculvs, li, diminut. à puluis: quod quamuis generaliter pro omni loquatur puluere, proprie tamen de eo dicitur, quo mulierculæ vtuntur, vt vel cutis colorem commendêt, vel dentibus candorem inducant. Apul. Mū si munditias dentium, ex Arabicis frugibus tenuem, candidulum, nobilem puluisculum. Cum puluisculo aliquid conuerri dicimus, quoties omnia sic tolluntur, vt nihil sit reliqui, ne puluis quidem. Plaut. Rud. Conuerret iam hic me totum com puluisculo.

Pvmex, pumicis, masc. gen. *Pumice, pomica*, κίσσηρις, lapis cauernosus, aquis innatans, ad scabra læuiganda laudatissimus. Virg. lib. 12. Aeneid. Inclusas vt cum latebroso in pumice pastor Vestigauit apes. Idem 4. Geor. Postquam est in thalami pendentia pumice tecta Peruentum. Ouid. 8. Met. Pumice multicauo, nec leuibus atria tophis Structa subit. Læuis pumice, pro molli, & effœminato, Iuuen. Saty. 9. Ouid. lib. 3. Trist. Plin. lib. 36. cap. 21. Pumices, qui sunt in vsu corporum læuigandorum fœminis, iam quidem & viris, atque libris, laudatissimi sunt Melo, Scyro, Aeolijs insulis. Vis eius in medicina est extenuare, siccare, & abstergere. A pumice aquam quærere, à Plauto dictum, pro, frustra ab alto petere, cuius ipse, à quo petas, maxime sit indigus: nihil enim pumice lapide siccius. Pla. Persa. Aquam a pumice nunc postulas. Pumex etiam fœm. gen. reperitur. Catul. ad Corneliū: Cui dono lepidum nouum libellum, Arida modo pumice expolitum.

Pvmico, cas, *Polire, lisciare*, λειαίνω τῇ κισσήρει, pumice polio, læuigo. Tibul. lib. 3. el. 1. Pumicet, & canas tondeat ante comas. Hinc Pumicatus, a, um, pumice politus. Mart. lib. 1.

Pvmicosvs, a, um, κισσηρώδης, quod pumicis vel naturam, vel similitudinem habet: id est, rarum, & cauernosum. Plin. lib. 17. cap. 5. Pumicosa terra. Idem lib. 32. cap. 8.

Pvmicevs, ex pumice, vel ad similitudinem. Plaut. in Pseud. Pumiceos oculos habeo: non queo lacrymas exorare.

Pvmilio, nis, *Nano*, homo paruæ & humilis staturæ. Gell. lib. 19. cap. 13. Quos Pumiliones dicimus, Græci νάνους, appellant. Mart. lib. 14. Parma tibi scutum pumilionis erit. Transfertur ad aues, aliaq; cuiusuis generis animalia humilis staturæ. Col. lib. 8. cap. 2.

Pvmilvs, pen. corr. à Statio ponitur pro pumilione, lib. 1. Sil. Casuræq; vagis grues rapinis Mirantur pumilos ferociores. Legitur & Pumilo, in eadem significatione, vt ibidem apud Stat. Hic audax subit ordo pumilonum. Item Pumilius, apud Suet. in Aug.

Pvnctim, *Di punta, di stoccata*, ἐκ διαλήψεως, pungendo, vt cæsim, cædendo. Liu. 22. Hispano punctim magis, quàm cæsim, assueto petere hostem.

Pvnctvs, masc. gene. & Punctum neutri generis, *Punto*, ἄτομον, στιγμή, minima indiuiduaq; lineæ pars, nullam neque longitudinem habens, neque latitudinem, neque profunditatem. Senec. Punctum, & adhuc puncto minus mundi quod incolimus. Plin. lib. 2. Non aliud est terra vniuersa, quàm mundi punctus. Quandoque Punctum sumitur pro temporis, vel horæ momento. Cice. Cecin. lib. 6. Ne punctum quidem temporis in ista fortuna fuissem. Idem pro Clu. Neque postea Lanni punctum est temporis commoratus. Cæsar lib. 2. Bel. Cice. Multorum mensium labor hostium vi tempestatis puncto temporis interijt. Pro suffragijs. Cice. pro Planc. Quæstus es, plures te ster te habere, quàm quot in ea tribu puncta tuleris. Hor. in Arte: Omne tulit punctum, qui miscuit vtile dulci.

Pvngo, gis, pupugi, vel punxi, punctum, *Pungere, νύττω, σίζω*, cuſpide vel aculeo ictum infero. Var. Admota aſpis cum pu pugerit. Plau. Trunc. Stimulum habet, quę cor pungit meũ. Cic. pro Sext. Gladius, qui per ſe pungere non poteſt. Per tranſlationem de animo dicitur, cum is ægritudine aliqua afficitur. Idem. 3. Tuſc. Si ignominia pupugit. Idem ad Trebat. Pungit me rurſus, quòd ſcribis, eſſe te iſtic libenter. Pũgens. Plin. l. 6. c. 24. Pungentia folia pino. Punctus, a, um, Cic. pro Mil. Vulnus aeu punctum. Punctio. Pli. l. 25. c. 13. Pũctum, cti, neut. gen. idem quod punctio. Plin. l. 8. ca. 50. Punctus, huius punctus. idem, actus videlicet pũgendi. Plin. l. 29. c. 6. Punctiuncula, æ, dimin. Sene. 3. de Ira.

Pvnicvs, a, um, à Pœnus deductum, quaſi Pœnicus, idem valens quod Carthaginiẽſis. Pœnorum autem nomen à Phœnicibus deriuatum, detracta aſpiratione. Punica mala, granata, quæ hoc cognomen ſibi circa Carthaginem vendicarunt, vbi & multa & inſignia naſci perhibentur. Granata dicuntur à granis, quibus ſunt referta. Mart l. t. Aut imitata breues punica mala roſas. Poma punica. Ouid. 4. Faſt. Punica quæ in lento cortice poma tegunt. Punica grana. Oui. 4. de Ponto, el. 15. Punica ſub lento cortice grana rubent. Punica fides, leuiſſima. Pœnorum enim perfidia in prouerbiũ abijt, quòd ea gens peculiariter periurij notata ſit Liu. lib. 22. Quæ Punica religione ſeruata fides ab Annibale eſt. Salu. in Iug. Comperio Bocchum magis Punica fide, quàm ob ea quæ prædicabat, ſimul Romanos, & Numidam ſpe pacis detinuiſſe. Punicum ſagum, Hor. Epod. 9. Virg. 4. Aen.

Pvnicanvs, a, um, quod eſt Pœnorum, vel quod ex regione Punica affertur. Cicero pro Mur. Strauit pelliculis hœdinis lectos punicanos.

Pvniceus, cea, ceum *φοινίκεος*, quod violæ flammeæ colorẽ refert: quod genus coloris & rutilum, & ſpadicẽ appellari, auctor eſt Gel. l. 3. c. 9. Virg. l. 5. Aen. Puniceis ibant euincti tempora tænis. Idem. 5. eclog. Puniceis humilis. Colore puniceo matura arbuta, Lucre. l. 5.

Pvnio, nis, niui, nitum, *Punire, caſtigare, τιμωροῦμαι, κολάζω*, pœna afficio, quod & pœnio dixerunt antiqui. Cic. pro domo: tu eum ſupplicio puniendum putaſti. Idem. 1. Off. prohibenda eſt maxime ira in puniendo. Punior iris, paſſiuum. Ouid. 9. Meta. Quòd videt hęc lucem, quòd non ego punior ipſa. Inuenitur & Punior deponẽs apud Cic. pro domo: Cuius tu inimiciſſimum multo crudelius etiam punitus es, quã erat humanitatis meæ poſtulare. Puniendus, Cic. l. 1. de Or. Punitor. Ci. pro Mil. Fuit vltor iniuriæ, punitor doloris ſui.

Pvpa, pæ, *Pupinna fanciulla, παιδισκάριον*, puella paruula, & tenella. Mar. l. 4. Pupam ſe dicit Gellia, cum ſit anus. Auſonius Barbara quæ Larias vineis alumna pupas. Pupas item appellabant imagunculas quaſdam puellares, quibus virgines in prima pueritia luſitare ſolebant, donec iam pubertati vicinæ, eas veneri offerebant: Varro in Orig. In deſiderium puparum, & ſigillorum veniebat. Perſius Sat. 2. Veneri donatæ à virgine pupæ.

Pvpilla, læ, *Pupilla, κόρη*, niger in cornea tunica, atque adeo in medio oculi circulus, tunicæ, quæ *ῥαγοειδὴς* à Græcis dicitur, foramini reſpondens, Pli. l. 11. c. 37. Media oculorum cornea feneſtrauit pupilla: cuius anguſtiam non ſinunt vagari incertam aciem, & veluti canali dirigunt, obiterq; incidentia facile declinant. Cic. 2. de Nat. de. Acies ipſa qua cernimus, quæ pupilla vocatur, ita parua eſt, vt ea, quæ nocere poſſint, facile vitet.

Pvpillaris, re, quod eſt pupilli: vt, Pupillaris pecunia. Liu. lib. 24.

Pvpillvs, li, *ὀρφανὸς*, impubes, qui in patris poteſtate eſſe deſijt morte, vel emancipatione: vt docet Pomponius. l. Pupillus. ff. de verb. ſignifi. Hieronymus: pupillus dicitur, qui non habet patrem: orphanus, qui nec patrem habet, nec matrem. Cic. 3. Ver. Is mortuus eſt: reliquit pupillum paruum filium. Hora. 1. epiſt. 1. Vt piger annus Pupillis quos dura premit cuſtodia matrum. Cic. 3. Ver. Ille infanti pupillę fortunas patrias ademit.

Pvppis, huius puppis, fœ. ge. *Puppa della naue, πρύμνα*, poſterior pars nauis. Liu. 22. religatas puppibus in altum extraxere. Accipitur & pro tota naui. Vir. 10. Aen. Aeneas ſocios de puppibus altis Pontibus exponit. Ouid. epiſt. 12. Iuſſus in expertam Colchos aduertere puppim. Aliquando pro loco honoratiſſimo in rep. tranſlatione ſumpta à gubernatoribus, qui in puppi ſedentes clauum tenent. Cic. ad Pætum l. 9. Sedebamus in puppi, clauumq; tenebamus.

Pvpvla, læ, *Pupilla, luce dell'occhio. κόρη*, pupilla. Luc. l. t. Et quoniam plagæ quoddam genus excipit in ſe Pupula, eum ſentire colorem dicitur album. Cic. 2. de Nat. de. Palpebrę, quę ſunt tegumenta oculorum, ne læderent aciem, aptiſſime factæ & ad claudẽdas pupulas, ne quid incideret, & ad aperiendas. Horat. epiſt. 5. Interminato cum ſemel fixæ cibo Intabuiſſent pupulæ.

Pvpvlvm, vrbs in latere meridionalis Sardiniæ. Ptol. l. 3. c. 3.

Pvpvlvs, & Pupula dimin. à Pupus, & Pupa. Catullus.

Pvpvs, puer paruulus, & tenellus. Varro: Mammam lactantis ſugentem ponere pupum.

Pvrgabilis, le, quod facile purgatur. Pli. l. 25. c. 13.

Pvrgamen, minis, ſeu Purgamentum, ti, *Sporchezzo*, immunditiæ, quas, rem aliquam purgantes, eiicimus. Col. l. t. Liu. 1.

Pvrgo, as, *Purgare mondare, περικαθαίρω*, ſordibus libero, quaſi purum ago. Col. l. 2. Cauatum foramen cum purgauerimus Cato ca. 65. A folijs & ſtercore purgato. Ouid. 1. de Ponto: Eleg. 9. Nec dubitem longis purgare ligonibus arua. Horat. 1. epiſt. 7. Cultello proprios purgantem leniter vngues. Purgare aluum, eſt alui ſordes medicamentẽto expellere Cic. 2. de Na. de. Vomitione canis purgare aluos ibes Aegyptiæ dicuntur. Purgare cum genitiuo. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Et morbi miror purgatum te illius. Purgare piſces. Ter. Ad per trãſlationem ſignificat excuſare. Idem in Eun. Purgon' ego me de iſthac Thaidi. Cic. Att. l. 1. Quintus frater purgat ſe mihi per literas. Pro Sex. Roſ. Seruos ipſos neque arguo, neque purgo. Purgari rationes dicuntur, quando deciduntur ſuperflua, aut obſtantia, collatione facta accepti & expenſi. Purgare faſtidium, eſt curare, & remedium adhibere. Pli. l. 8. c. 27. Hinc Purgatio, aliquando pro excuſatione. Ter. in Heaut. Neſcio quid peccati portet hæc purgatio. Purgationibus fœminarum vrinæ vtile decoctum.

Pvrifico, as, *Purificare, mondare, ἁγνίζω, καθαίρω*, mundo, purum facio. Suet. de Aug. Quaſi à concubitu mariti purificaſſe ſe. Pli. l. 10. ca. 41. Circumactæ gallinæ ſeſe purificant. Purificatio. Plin. lib. 15. c. 30. Eadem & purificationibus adhibetur.

Pvrime, dixerũt veteres pro Puriſſime: vt annotauit Feſtus.

Pvrpvra, ræ, *πορφύρα*, piſcis ex concharum genere, in faucibus habens liquorem, tingendis lanis maxime expetitum. Plin. lib. 9. c. 36. Purpuræ viuunt annis plurimum ſeptenis. Congregantur verno tempore, mutuoq; attritu lentorem cuiuſdam ceræ ſaliuant. Purpuræ florem illum tingendis expetitum veſtibus, in medijs habent faucibus. Hinc Purpureus, a, um, Virg. 11. Aen. Purpureus quondam color ora relinquit. Purpureæ veſtes, alias Tyriæ dictæ, à loco vbi purpura optime tingebatur. Plin. l. 11. c. 37. Cæſari, quo die primum veſte purpurea proceſſit, atque in ſella aurea ſedit, ſacrificanti bis in extis defuit cor. Quandoque tamen Purpureum pro cœruleo poſitum legimus, præſertim cum de mari dicitur ex nimia altitudine nigreſcente. Virg. l. 4. Gel. In mare purpureum violentior influit amnis. Cic. 4. Acad. Mare illud, quod nunc Fauonio naſcente purpureum videt, idẽ huic noſtro videbitur. Vitru. auctor eſt, purpuras pro ſolis propinquitate alium atque alium habere colorem: & apud Tyron quidem rubrum, circa Africam autem puniceũ ſuccum emittere, quo & purpura tingitur, quam violaceam appellãt. Corn. Nepos: Me iuuene violacea purpura vigebat. Primum autem tingendæ purpuræ initium ad Herculem referunt Phœnices, teſte Iulio Polluce, qui cum Tyro puella comitatus, iuxta maris littus iter faceret, accidit vt canis purpuram è mari eiectã nactus, carnem eius depaſceretur: cuius rictum cum Tyro gratiſſimo colore infectum videret, negauit ſibi cũ Hercule deinde quippiã futurum, niſi ille coloris eiuſmodi veſtem ſibi attuliſſet. Cui morẽ gerens Hercules, primus cruorem ex purpuris collegit, lanaq; eo infecta, amicæ, quam petierat, veſtem attulit. Accipitur quandoque Purpureus pro pulchro. Vir. 1. Geo. Et pro purpureo pœnas dat Scylla capillo. Purpura antiquitus erat inſigne Romanorum magiſtratuũ: quod Martialis affirmat, cũ ait Diuiſit noſtras purpura veſtra togas. vnde aliquando ponitur pro ipſis magiſtratibus. Idem: Purpura te felix, te colit omnis honos.

Pvrpvrarivs, ria, rium, vt Officina purpuraria, in qua purpura tingitur. Pli. li. 35. c. 6.

Pvrpvrasco, is, re, *πορφυρίζειν*, in purpuram vergere. Cice. 2. Aca.

Pvrpvratvs, ta, tum, *πορφυρίδι περιβεβλημένος*, purpura ornatus Cic. l. 1. Tuſc. Iſta horribilia minitare purpuratis tuis. Liu. 21. Cũ Athenagora, vno ex purpuratis. Purpuratus Gabinius, Cic. in. Catil.

Pvrpvrevs, ea, eum, *Porporino, πορφύρεος*, quod purpuræ colorem refert. Pli. l. 10. c. 32. Purpureis & candidis admiſtis pennis. Aer purpureus, Ouid. 6. Met. Amictus purpureus, Virg. 3. Aen. Aurora purpurea, Ouid. 3. Met. Labella purpurea. t. Am. Ele. 13. Ver purpureum, Virg. 9. Ecl. Inuenitur etiam Purpureus pro purpurato. Hor. l. 1. Car. Et purpurei metuunt tyranni.

Pvrpvrisso,

Pvrpvrisso,ſas,purpuriſſo inficio. Plaut,in Truc,Iſtas buccas tam belle purpuriſſatas habes.

Pvrpvrissvm,ſſi,ἀνδρείκελον,Ariſt.& Polluci) coloris genus,ex creta argentaria,purpuræ ſucco inebriata:quo & pictores vtuntur.& mulierculæ purpureum genarum colorẽ ſibi conciliant.Plin.lib.35.cap.6.

Pvrpvro,as,πορφυρίζω,in purpuram vergo.Col.li.10.

Pvrvlentvs,ta,tum,πυώδης,quod pure, ſiue ſanie plenum eſt.Pli.l.22.c.11,Auribus purulentis medetur.Idem l.20.c.2.Purulenta expuentibus auxiliatur.Hinc Purulente.Plin. in Procem.l.23.Oſſibus purulẽte limoſis plurimũ confert.

Pvrvs,a,rum,*Puro,mondo,ſemplice.*καθαρὸς,ἁγνὸς,mũdus,ſine ſorde.Cic.pro Cecin.Quicquid inde haurias,purum,liquidumq; te haurire ſentias,Hor.3. Car. Ode. 16. Puræ riuus aquæ.Cic.2.de Nat.deo. Acutiora ingenia, & ad intelligendum aptiora eorum,qui terras incolant eas, in quibus aer ſit purus,ac tenuis,quàm illorum,qui vtantur craſſo cœlo,atq; concreto.Hinc Pura veſtimenta à veteribus dicebãtur,quæ ſacerdotes ad ſacrificia ſumebant.i.non fucata,nõ maculam habentia:& Purum aurum,recte expurgatum,coctumq;.Purus locus.i.liber à religione. Vlpia.in.l. locũ de reli.& ſump.fun.parum locum eſſe definit,qui nec ſanctus, nec ſacer,nec religioſus eſt.Sic pura oratio,à Ter.in Heau, prologo dicitur,quæ nihil ſecis barbaræ habeat admiſtum. Pura haſta,à Ver.6.Aen.appellatur, quæ & ſine ferro: quæ præmium fuit apud antiquos militum eorum,qui ex memorabili aliquo prælio victores euaſiſſent.Pura vaſa, à Paulo in l.ſi in rem.de rei ven.dicuntur,quę ſunt ſine emblemate, ſiue cælatura,& incruſtatione.Purum iudicium, à Cic.2. de Inuen.pro ſimplici,& abſoluto ab omni exceptione. Hinc pure,aduerb.Cic.1.de Nat. Deo. Hæc enim omnia pure ac caſte tribuẽda deorũ numini.Idem de Sen.Quiete, pure,& eleganter acta ætas. Loqui pure,& emendate,Cice.de opt. gen.orat.Legitur & Puriter,apud Cat.de Re ruſt.cap. 23.

Pvs,puris,gen.neu.*Marza,*πύον,ſanies coacta, & ex maturitate craſſa iam effecta,& albida,Pli.l.28.c.11.Si grauitas ſit audiendi,fel bubulum cum vrina capræ prodeſt, vel ſi pus ſit. Pus à ſanie diſtinguit Celſus lib.5.c.6.His verbis: Sanguis omnibus notus:Sanies eſt tenuior hoc,varie craſſa, & glutinoſa,& colorata:Pus craſſiſſimum, albidiſſimumq; glutinoſius & ſanguine,& ſanie. Exit autem ſanguis ex vulnere recenti,aut iam ſeneſcente:ſanies eſt inter vtrunque tempus: pus ex vlcere iam ad ſanitatem ſpectante.Mouere pus, eſt pus excitare,& euocare. Celſ.

Pvsa,παιδισκάριον,pro puella apud ãtiquos accipiebatũ.Feſtus.

Pvsillvs,a,um,*Piccino.*τυτθὸς,paruulus, exiguus: dimin. à Puſus,quo veteres pro puerulo vtebãtur. A quo rurſus aliud dimin.Puſillulus. Mar.l.1.Cotta puſillus homo eſt. Trebonius ad Cic.l.12.Nactus in nauigatione noſtra puſillum laxamenti. Hor.1. Ser. Sat. 4. Di bene fecerunt, inopis me, quodq; puſilli Finxerunt animi.Cic.ad Atticum: Puſillam epiſtolam.Iuue.Sat.15.Terra malos homines nunc educat, atque puſillos. Vxor puſilla,Hor.2.Ser.Sat. 3. Teſtis puſillus,Cic.2.de Or.

Pvsio,onis,*Fanciullo,*παιδάριον,paruus puer. Cice. pro Cæl. Qui propter nocturnos quoſdam inanes metus tecum ſemper puſio cubitauit.Iuue.Sat.6.Nonne putas melius, quòd tecum puſio dormit? Puſio qui noctu non litigat.

Pvstvla, læ,*Broſola,*nomen generale eſt ad tubercula omnia, præter naturam in cute efflorescentia:à pure (vt quidam volunt)quod in ſe continet,quanquam etiam latius puſtularũ nomen ad ea extenditur:quæ pure carent.Mar.l.14.Feruida ne trito tibi pollice puſtula ſurgat.Quo in loco Puſtulã appellare videtur,ampullæ genus, in manibus, pedibusve ex nimio labore proueniens.Celſus l.5.c.18.puſtularum nomẽ ad quatuor contraxit genera,in Phlyctenas,maiores puſtulas.In exanthemata,quæ Pli.modo eruptiones pituitæ, modo Papulas appellat:in Pſydracia paulo duriora, ſubalbida, & acuta:& in Epinyctidas, quæ ſunt ſubliuidæ, modice tumeſcentes,& plenæ ſanguinis.

Pvstvlatvm argentum,à puſtulis dicitur, quæ in argẽto cælato in aſpredinem quandam exciſæ viſuntur, vt puſtulæ in corpore ex igni,frigore,vel labore naſcentes.Mar.l.7.Nulla venit à me Argenti tibi libra puſtulati. Tranquil.in Nerone. Puſtulatum argentum poſuit pro purgatiſſimo,& excoctiſſimo.

Pvsvla,æ,pen.cor.ἐρυσίπελας,morbi genus à flaua bile, vel tenui ſanguine,vel ab vtroque proficiſcens:quem & Ignem ſacrum appellant.Colum.lib.7.cap.5. Hinc Puſuloſus, qui eo morbo laborat. Idem ibidem.

Pvtamen,inis,κέλυφος,ἔλυτρον, κάλυξ, rerum quarumlibet purgamentum, à putando.Plaut. in Cap, Nucleum amiſi; reliqui pignori putamina.Cic.5.Tuſc.Inſtituit,vt cãdentibus iuglandium putaminibus barbam ſibi, & capillum adurerent. Putamina ouorum Plin.l.7.cap. 2. Teſtudinum putamina ſecare in laminas,idem l.9.cap.11.

Pvteal,lis,quid ſit,video vel inter grammaticos parum cõſtare.Acron locum fuiſſe putat, ad quem conuenire ſolent fœneratores.Porphyrio ſedem fuiſſe tradit prætoris,prope arcum Fabianum,in quo primum tribunal & ſubſellia à Libone quodam fuerint collocata: vnde & Libonis puteal ab Horatio ait appellatum:Forum,putealq; Libonis Mandabo ſiccis.P.Victor in regione vrbis octaua puteal cõſtituit Libonis:& Ianos duos, totumq; eum locum mercatoribus frequentem fuiſſe ait. Verum omiſſis horum opinionibus, illud certe conſtat,Puteal locum fuiſſe in Comitio, in gradibus ipſis ad læuam Curiæ,in quo olim Accij Nauij ſtatua poſita fuit,quòd eo in loco is cotẽ nouacula diceretur diſcidiſſe,ſub cuius ſtatua locus erat ſubterraneus,quem Puteum appellabant,arã habens,& Acij nouaculã,ibidem defoſſam. Supra autem vmbella impoſita erat,ſiue petaſus puteum tegens:vnde & locus nomẽ accepit.Putealia enim puteorum opercula dicuntur. Cic.1.de Diuin. Cotem autem illam & nouaculam defoſſam in Comitio,ſupraq; impoſitũ puteal accepimus.Fuiſſe autem hunc locum iuri dicundo deſtinatum,ſatis aperte docet Hor.2. Ser.Sat.6. Ante ſecundam Roſcius orabat,ſibi adeſſes ad puteal cras.

Pvtealis,& hoc le,ex puteo. Ouid.in Ibin:Vt quos dux Pœnus merſit putealibus vndis. Colum.li.11.cap.3.Fonte puteali poſſit irrigari.

Pvteanvs,a,um,*Di pozzo,*idem:vt A qua puteana.Pli. li. 16. Colum.lib.11.cap.16.

Pvtearivs,rij,φρεατορύχτης,qui puteos fodit. Pli.l. 31 c. 3.

Pvteo,putes,putui,prima pro.*Puzzare,* μυδάω, βρωμῶμαι, fœteo.Hor.2.Ser. Sat. 2. Putet aper, rhombusq; recens. Quinct.lib 6.cap.4. Aliquando deſinet putere. Diurno mero putere,Hor.1.epiſt.20.

Pvteoli,orum,ποτίολοι,Stepha.oppidum maritimum Cãpaniæ,octauo lapide diſtans à Neapoli,non procul ab Auerno lacu,à Samijs conditum,teſte Euſebio,ſub idem fere tẽpus,quo Tarquinij Roma ſunt exacti. Dicti Puteoli,ſiue à copia puteorum aquis calidis ſcatentium, ſiue à putore,i,graueolentia aquæ ſulphuratæ. Puteolanus,Cic.Thermo:Cluuius Puteolanus valde me obſeruat.

Pvtevs,tei,*Pozzo,*φρέαρ,qui perpetuas habet aquas ex terræ venis manantes,non tamen fontium more foras prorumpentes,dictus quo puteat ex alumine,& ſulphure ſæpe,dum cauatur:aut certe,vt Varroni placet li.4.de Ling. Lat.à πότος,quod potum ſignificat. Ver.3.Ge.Ad puteos,aut alta greges ad ſtagna iubeto Currentẽ ilignis potare canalibus vndam. Ci.de Prouin.conſ.Virgines ſe in puteos abiecerunt. Differt à ciſterna,quod ille ſuas habeat aquas, ex terræ venis manantes:Ciſterna aduentitias.i. pluuias colo perpurgatas.Legitur & Puteũ neu.gen.vt annotauit Nonius, citãs locum Varr.Ad Fundanium,ſtagna,putea,maria.

Pvticvli, locus publicus Romæ vltra exquilias, commune ſepulcrũ miſerę plebis:ita dictus,ſiue quòd ibi cadauera putreſcerent,teſte Feſto, ſiue quòd putrefacta cadauera ſummum ibi putorem gignerent:ſiue à puteis ipſis, i. foſſis in quibus cadauera ſepeliebantur.antiquiſſimum enim ſepulturæ genus fuit, teſte Feſto,vt facto puteo cadauer humo obrueretur.nam cremandorum corporum conſuetudo à L. Sylla initium ſumpſit.

Pvtidvs,a,um,*Puzzolente,*μυδαλέος,δυσώδης,mali odoris. Plau,in Bacch.Tanti eſt,quanti eſt fungus putidus. Cic. in Piſ.Iſtius pecudis,& putidæ carnis conſilio niti nolebam. Transfertur & ad orationem,quæ putida dicitur,cum eſt inſuauis,rancida,humilis,& abiecta,aurium iudicio non ſatisfacit.Nonius:Putidum non ſolum ab ore fœtido,& graui,quod naribus præbetur;ſed etiam quod auribus triſte, inſuaue,auſterum,rancidum,putidum dici poſſe auctoritas vetuſtatis admiſit. Ci.Att.l.1.Vereor ne putidum ſit ſcribere ad te,quàm ſim occupatus. Idem in Orat. Quonam modo audiretur Myſius,aut Phryx Athenis, cum Demoſthenes exagitetur,vt putidus.Hinc Putidiuſculus.Ci. Cæſ.l.7. Sumus putidiuſculi,quã per te vix licet.Item Putidulus, aliud dimin. Mart.l.4.Altera ridicula eſt, altera putidula. Hinc Putide,inſuauiter,auſtere,rancide.Ci.de Cla.Orat Si quis eos,qui nec inepte dicunt,nec odioſe,nec putide,Attice putat dicere.

Pvtitivs,pro ſtulto à Plauto vſurpatur,teſte Feſto.

Pvto,putas,*Potare,bruſcare,penſare,*διακαθαίρω,inutilia, & ſuperflua ex arboribus,fruticibusve reſeco. Col.li.2. Neque vitem,aut arborem putent.Ad animum transfertur, pro cogitare,conſiderare,cogitando enim reſecamus mente, quæ falſa, aut inutilia ſunt. Ter.in Eun.Dum hæc puto, præterij

imprudens villam. Aliquando pro æstimare Cic. in Ver. Si denatijs quadringentis Cupidinem illum putasset. Ter. Ad. Mitto maledicta: rem ipsam putemus. Putare rationem, est calculum subducere. Plaut. in Aul. Putatur ratio cum argentario. Aliquando pro cogitare. Plau. in Cas. Cum eam meeum rationem puto. Interdum aptare. Titinus Fullonibus, vt citat Nonius: lanam qui non reddet tempore putatam, facito vt multetur malo. Interdũ existimare. Ter. An. Recte putas. Cic. de. Amic. Atilius prudens esse in iure ciuili putatur. id est, existimatur. Putator, qui vites, aliasve arbores, aut frutices sarmentis, ramisve inutilibus repurgat. Pli. lib. 27. c. 8. Vig. 2. Ge. putatico, Cic. de Or.

Pvtor, fœtor. Cato. c. 157. Ea omnem putorem adimet. Luc. l. 2. Intempestiuos cum putor cœpit ob imbres.

Pvtredo, nis, σαυθὼν, σηπεδὼν, corruptio. Ouid. 3. de Põto.

Pvtrefacio, *Putrefare*, σήπω, πύθω, corrũpo, putre aliquid facio. Col. l. 3. Formicæ putrefaciunt crura vitium. Plin. In Mostel. Venit imber, putrefacit opera fabri. Liu. 21. Saxa infuso aceto putrefaciunt.

Pvtreo, σήπομαι, πύθομαι, marceo. Pacuuius: Annis, & ætate hoc corpus putret. Plaut. Mostel. Tigna humida putrent.

Pvtresco, is, κατασήπομαι, putridus fio. Col. l. 2. Vt herbarum culmis, immista putrescant. Idem in eodẽ: Cotum sterquiliniũ rastris pmisceri oportet, quo facilius putrescat. & sit aruis idoneum. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Vestis putrescit inarca.

Pvtridvs, a, um, putris, putrefactus. Cice. in Pis. Non enim nos pilosæ genæ, non dentes putridi deceperunt.

Pvtris, & hoc putre, *Corrotto, putrefatto*, σαπρὸς, corruptum, in putredinem resolutum. Verr. 11. Aen. Quadrupedum putrẽ cursu quatit vngula campum. Idem. 1. Ge. Et Zephyro putris se gleba resoluit. Vbi Seruius: Putris gleba, idest solubilis. Col. li. 2.

Pvtvs, ta, tum, *Puro, purgato*, καθαρὸς, idẽ quod purus: vnde Putum argentum, idest purgatum. Iuuen. Sat. 10. Pauca licet portes argenti vascula puti. Interdum Putus in oratione legitur coniunctum cum adiectiuo Purus, vnde, Argentum purum putum dicitur, quod ita excoctũ est, itaque purgatum, vt nihil alterius materiæ habeat admistum. Gel. l. 6. cap. 5. Cautum fuisse, vt Carthaginenses quotannis populo R. darent certum pondus argenti puri puti. Plaut. Pseu. ad hominem transtulit, cum ait: Polymachæroplacides Purus putus est ipsus. Quasi dicat, ipse omnino est, & non alius prorsus. Fest. Putum antiqui pro puro dicebant: vnde Putum aurum putatum dici solet, idest expurgatum. Orationes putissimæ Cic. Att. lib. 2.

P ANTE Y

Pycta, pyctæ, vel Pyctes, Latine pugil. Lãpridius in Heliog. Gladiatores ante conuiuium pugnantes sibi, & pyctas frequenter exhibuit. Hinc Col. l. 8. c. 2. Gallinaceum in certaminibus gallorum pugnacem Pycten vocat. Pli. l. 7. c. 47. Euthymus pycta, semper Olympiæ victor.

Pyctacivm, pyctacij, πυκτάκιον, apud Lampridium in Alexandri vita, dicitur album, hoc est, tabella dealbata, in qua nomina iudicum selectorum describebantur.

Pygargvs, πύγαργος, caprea siluestris, non dissimilis damis, Pli. l. 8. c. 53. Sũt & damæ, & pygargi. Iuuen. Sat. 11. Sumine cum magno lepus, atque aper, atque pygargus. Est item Pygargus auis ex genere aquilarum. Plin. l. 10. c. 3.

Pygmaei, *Pigmei, nani*, vt lib. 7. Scribit Pli. c. 2. Populi in extrema parte montiũ Indiæ habitantes, salubri cœlo, semperq; vernante, qui ternos dodrantes non excedunt: vnde Pygmæi dicti sunt. Πυγμὴ enim cubitum significat. Horum mulieres quinto anno pariunt, senescunt octauo. Aristoteles in cauernis viuere pygmæos tradit. Pli. Quoque l. 4. cap 11. in Thracie Pygmæos fuisse scribit, Vrbemq; Geraneam tenuisse, donec à gruibus fugati, nouas sibi sedes quærere sunt coacti. ad quod etiam spectare videtur illud Iuuen. ex Sat. 13.

Ad subitas Thracum volucres nubemq; sonoram
Pygmæus paruis currit bellator in armis.

Pylades, dæ, vel dis. Strophij Phocensis filius, indissolubili amicitiæ vinculo cum Oreste coniunctus. nam cum Clitemnestra, ab Aegistho adultero adiuta, Agamemnonẽ occidisset, Strophius Orestem adhuc puerum certi ſſimæ neci subduxit, & in regno suo vna cum Pylade educauit. Postea cum Orestes, gratia vindicandę paternæ mortis, matrem peremisset, eamq; ob rem in furorem conuersus esset, Pyladẽ perpetuum omnium suarũ profectionum comitem habuit, & socium periculorum: tamq; sese mutuo amoris vehementia sunt prosecuti, vt alter pro altero mori non recusaret. Cic. de Amic.

Pyra. πυρὰ, lignorum congeries, cuiusmodi olim cremandorum corporum caussa extrui solent. Virgil. 4. Aen. At regina pyra penetrali in sede sub auras Erecta ingenti. Idem. 11. Aen.

Pyramis, dis, πυραμὶς, moles maxima quadrata, ita constructa, vt è lato in acutum tendat in formam flammæ, quæ ima sui parte latior, in acuminatũ desinit fastigium. maxime huius generis in Aegypto fuisse memorantur circa Memphim structuræ ex quadratis lapidibus admirandæ, fastigiatæ vltra omnem excelsitatem, quæ manu fieri posset, (vt scribit Soli.) sub quibus sepeliebantur reges. excogitatæ primum à regibus Aegypti, ne plebs esset otiosa, vel ne pecuniam successoribus relinquerent. Pli. l. 36. ca. 12. Hinc Pyramidatus in pyramidis formam. Cic. 1. de Nat. dè. Quædam pyramidata, curuata quædam.

Pyramvs, adolescens Babylonius, qui Thisbes vicinæ puellæ mutuo amore captus, amicæ persuasit, vt, deceptis custodibus, in solitudinem quandam extra vrbem ad se conueniret: quò cum puella prior venisset; conspecto leone, trepida profugit ad siluas, relicto præ festinatione amiculo, quod inuentum leo dilacerauerit. veniens deindè ad locum constitutum Pyramus, cum Thisbes amiculum à fera dilaceratũ agnouisset, arbitratus ipsam à leone esse deuoratam, doloris impatientia, quo accinctus erat, gladio seipsum interemit. Thisbe quoque cum, posito timore, ex silua redisset, Pyramumq; ex vulnere adhuc palpitantem agnouisset, exemplo ex vulnere gladio, sibi etiam mortem consciuit. Hoc nomine etiam dictus est fluuius Asiæ, Nili modo limum deferens, qui magnam Ciciliæ partẽ adiecit, vtroque ostij sui latere magna limi vi congesta. Strab. lib. 1.

Pyrene, pen. pro. πυρήνη, nomen puellæ, Bebryeis filiæ, in pyrenæo monte ab Hercule compressę, atq; à feris laniatæ, & ibi sepultæ. qui mons quoque à Poetis Pyrene nuncupatur. Silius l. 3. Pyrene celsa nimbosi verticis arce Diuisos Celtis late prospectat Iberos, & Tibul. l. 1. non sinè me est tibi partus honos: tua bella Pyrene Testis, & Oceani littoria Santonici. Hic mons Galliam ab Hispania diuidit, ab exortu æquinoctiali in occasum brumalem porrectus, ita dictus ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ab igne: siue quòd crebris fulminum ignibus feriatur, siue quòd Pyrenæi montis siluæ (vt auctor est Diodorus. lib. 6.) iniecto à pastoribus igne, olim vniuersæ conflagrauerint. Silius à Pyrene puella Pyrenæum saltum dici autumat. Dicitur autem mons ipse Pyrene, & Pyrenæus mons. Pirene autem per i nostrum siue Peirene (πειρήνη, Suidæ) est fontis nomen (vt inquit Probus) in Helicone Musis consecrati. Strabo autem Pyrenem fontem sub Acrocorintho monte nominauit. cuius meminit & Persius, & Plaut. in Aul. Stat. l. 1. Sylu. In posteriore hac significatione primam syllabam semper producit: quia apud Græcos scribitur per ει diphthongum: in priore eandem habet differentem, vt facile est videre ex testimonijs Catulli, & Silij paulo ante citatis.

Pyrethrvm, herba quam Romani Saliuarem appellant. Folia & caulem emittit, dauco siluestri & fœniculo similem. Ouid. 2. de Arte: Tritaq; in annoso flaua pyrethra mero. Macer: Est pyrethrum, calidum, siccumq; & quartus in illo Est gradus: excutiat dentes si frigidus humor, Masticet hæc patiens, teneatq; diutius ore. Plin. lib. 28. cap. 9. Diosc. lib. 3. cap. 84.

Pyrgvs, *Torre*, πύργος, Latine turris, quod fulgureis ignibus feriri turres consueuerunt. A cuius similitudine Pyrgus etiã vasis genus dicitur cauitate sessili, quò coniecti tali, agitantur, antequam in alueolum emittantur. Horat. 2. Ser. Sat. 7. Mitteret in pyrgum talos. Mart. Turriculam Latino vocabulo appellauit. Persius Orcam dixit: Scire erat in voto dãnosa Canicula quantum Raderet, angustæ collo non fallier Orcæ. Porphyrio pyrgum idem esse docet cum fritillo, vasculum scilicet, in quo coniectæ tesseræ, agitatæq; mittuntur. Iuuenalis: Paruoq; eadem mouet arma fritillo. Quibus verbis clarum fit, Fritillum turriculam esse, non tabulam lusoriam, quæ lata, & spatiosa esse consueuit, & quæ Alueus siue Alueolus, siue latruncularia tabula dicitur.

Pyrites, pen. pro. πυρίτης, silicis genus, quod in metallis, & fluminibus quibusdam inuenitur. Pli. l. 36. c. 19. Dictus Pyrites, quòd ægerrime quidem ignem accipiat, semel tamen acceptum diutissime conseruet. Vide Georgium Agricolam de Re metall. qui multo plura enumerat pyritarũ genera. Pyrites item dicitur silex ille qui ferro illisus ignem emittit. Plin. lib. 36. cap. 19.

Pyropvs, pi, gemma flammæ colorem referens, vnde & nomen habet. Ouid. Met. Flammas immitante pyropo.

Pyrrha, πυῤῥα, Deucalionis vxor, quæ post diluuium, vna cum marito, iactis post terga lapidibus, humanum genus fertur reparasse. Ouid. 1. Met. Est & Cariæ ciuitas. Pli. l. 1. c. 19 Est & oppidũ in Licia, idem l. 5. c. 27. Item aliud in Eubœa insula. lib. 4. cap. 12. Aliud præterea in Magnesia. idem lib.

lib.4.cap.9.Item aliud ad Pontum Euxinum, non procul à Mæotide, maris impetu haustum.lib.2.cap.92. Aliud in Lesbo insula, Ptol.lib.5.ca.1.& Plin.lib.5.ca.31. Est item Pyrrha, siue Pyrrhe, insula Cariæ adiacens, in sinu Ceramico. idem lib.5.c.31.

PYRRHICHA, siue Pyrrhiche, es, πυῤῥίχη, genus fuit saltationis enopliæ, hoc est, quam armati peragebant, quæ Lacedæmoniorum iuuentuti loco bellici progymnasmatis erat, teste Aristoxeno, apud quos à quinto statim ætatis anno pueri incipiebant πυῤῥιχίζειν accinente interim aliquo carmen hyporchematicum, ad cuius numeros motus componebãt. Pli.li.7.c.57. à Pyrrho quodam Cretensi primum institutã tradit in Creta. Aristoxenus originem eius ad Pyrrhichum quendam Laconem refert. Aristoteles contra ad Pyrrhum Achillis filium, quem primum omnium Pyrrhicam, ait saltasse ad Patrocli rogum. Suet.in Cæsare: Pyrrhichnen saltauerunt Asiæ principum liberi.

PYRRHICHARII, πυῤῥιχισταὶ, siue Pirrbicharii, vt scribebant veteres nullam peregrinam litteram recipientes, qui pyrrhicham saltabant armati. Vlpian.l.ad Damnum. Digest.de Pœnis.

PYRRHICHIVS, πυῤῥίχιος, pes metricus, constans ex duabus syllabis breuibus: dictus à Pyrrho, qui primus victoria potitus frequentibus pyrrhichiis est laudatus.

PYRRHO, πύῤῥων, philosophus Eliensis, primo pictor, deinde Anaxarchi discipulus: à quo philosophi Pyrrhonii dicti, quos Græco cognomento σκεπτικοὺς, id est, consideratores appellant. nihil enim decernunt, sed in quærendo semper, considerandoq; sunt. ac ne videre quidem plane quicquam, neque audire se putant. itaq; veritatem incomprehensibilem videri.

PYRRHVS, πύῤῥος, Achillis filius, ex Deidamia Lycomedis filia, ita dictus à fuluo colore capillorum, teste Seruio. Hic & Neoptolemus appellatus: quòd admodum adolescentulus ad belli Troiani reliquias fuerit perductus. erat enim in fatis, sine illo Troiam capi non posse. In Ilii autem expugnatione primum Politen Priami filium, deinde & patrem ipsum interfecit. Polyxenam Achillis patris sui manibus inferias misit, Andromachen vero, quæ in prædam sibi cesserat, aliquandiu iustæ vxoris loco habuit: quam deinde, Hermionẽ Menelai & Helenæ filiam ducturus, Heleno vxorem tradidit: demum ab Oreste, vxorem sibi eripi inique ferente (nã ei antea fuerat Hermione desponsata) cæsus est. Fuit & alter Pyrrhus Epirotarum rex, materno genere ab Achille, paterno ab Hercole oriundus: qui cum à suis ob odium paternæ crudelitatis, ad necem quæreretur, clam à matre subductus est, & Illyricorum reginæ traditus nutriẽdus: apud quã cum ad summam spem adoleuisset, reuocatus à suis regni administrationem suscepit. Postea à Tarentinis accitus, aduersus Romanos vario euentu pugnauit. Periit ictu tegulæ percussus, cum Thebas cepisset. Plutarchus.

PYRVS, priore cor. *Pero arbore*, ἄπιος, arbor nota. Virg.4.Geor. Eduramq; pyrum & spinos iam pruna ferentes. Idem 1. ecl. Insere nunc Melibœe pyros. Pyrum, fructus: dictum quod ad similitudinem pyramidis è lato tendat in acutum, flammæ similitudinem reddens. Plin.l.15.c.15. Cato c.7. Col.li.12.c.10. Hor.1.epi.7.

PYTHAGORÆI, & Pythagorici præceptis Pythagoræ insistentes.

PYTHAGORAS, philosophus fuit Samius, Mnesarchi annulorũ sculptoris filius, & Italicæ philosophiæ princeps, de quo extat celebre illud elogium, apud Oui.15.Met. Mente deos adiit, & quæ natura negauit Visib⁹ humanis, oculis ea pectoris hausit. In Aegyptum nauigauit, vt theologiam cognosceret. Deinde astrologiæ Chaldaicæq; disciplinæ cupidus, Babylonem sese contulit, vbi syderum cursus, eorumq; in genituris hominum effectus est edoctus. Spartam quoque adiit, & in Cretam nauigauit, vt Minois, & Lycurgi inclytas eo tempore leges cognosceret. Post hæc in patriam rediens, cũ eam à Polycrate tyranno occupatam vidisset, in eam partẽ Italiæ secessit, quæ magna Græcia dicta est, delectaq; sede apud Crotoniatas, magno auditorum affluxu philosophiã professus est, quo tempore Romæ regnabat Serui. Tullius, vt docet Liui.lib.1. Crotoniatis & Metapontinis leges conscripsit: populosq; luxuria diffluentes auctoritate, & doctrina ad frugalem cultũ reuocauit, adeo vt & mulieres integritate eius, vitæq; seueritate adductæ, auratas vestes, ornamentaq; lasciuiora, in templo Iunonis consecrarent. Postremo, cum multos annos Crotone egisset, Metapontum commigrauit: vbi & supremum diem obiit. Ab animalium carnibus, & à fabis religiosissime abstinebat. quod & tangit Iuuenal.Sat.15.

PYTHIA, thiorum, πύθια, ludi Apollinares, qui in Apollinis honorem sunt instituti, ob cædem Pythonis serpentis nocẽtissimi: aut, vt Strab.li.9. scribit, hominis sceleratissimi, cognomento Draconis. Ouid.li.1.Metamor. Instituit sacros celebri certamine ludos, Pythia, perdomitæ serpentis nomine dictos. Victores huius certaminis, teste Luciano, lauro coronabantur.

PYTHIVS, Apollinis cognomen, à Pythone serpente inditũ, quem iaculis suis adhuc fertur interemisse: vel ἀπὸ τοῦ πυνθάνεσθαι, hoc est, à consulendi & interrogandi vsu. vnde & Phœbades ipsæ Pythiæ dicuntur, teste Strab.l.9.

PYTHON, πύθων, serpentis nomen, à πύθω, quod est putredo, quòd ex putredine terræ post diluuium Deucalionis natus dicatur. Hunc ab Apolline sagittis interfectum fuisse fabulantur poetæ, quòd terræ putredo Solis calore absumatur. Clau.7.Paneg. Cæruleus tali prostratus Apolline python.

PYXIS, idis, πυξὶς, proprie vasculũ è buxo, quod Græci πύξον, appellant: ex quo ligno primum fieri cœpit: quanquam & ex alia materia fieri possit. nam (vt docet Quinct.li.8.c.6.) Pyxides cuiuscunque materiæ sunt, quarum vsus variis rebus est accommodatus. Cice.pro Cœl. Eodem Licinium esse venturum, atque iis veneni pyxidem traditurum. Mart.lib.9. Et lateas centum condita pyxidibus. Pl.l.18.c.11. Primori inest pyxis ferrea. Pyxides item in ossibus per similitudinem quandam appellantur acetabula, pyxidum more excauata, quæ rotunda ossium capita excipiunt. Diminutiuum est Pyxidicula, πυξίδιον, in qua aromata continentur. Cels.l.6. Liquidum collyrium pyxidicula seruatur. Pyxidatus, quod pyxidis similitudinem refert. Pl.l.31.c.6.

DE LITTERA Q.

Q LITERA, u, vocalem post se sequentem, in eadem syllaba cum altera vocali contũgat, quæ alioqui in eadem syllaba coniungi non posset. Quinct.l.12.c.10. Duras & illa syllabas facit, quæ ad coniungendas demum subiectas sibi vocales est vtilis, alias superuacua: vt cum Equum, ac Equos scribimus, cum ipsæ etiam vocales duæ efficiant sonum, qualis apud Græcos nullus est, ideoq; scribi illorum litteris non potest. Quod sane terminatio ipsius q, & necessaria consequentia alterius u, post illud, & ante alteram vocalem indicare potest. Nunquam enim in eadem syllaba vocalem post q, ponere possumus, quin inter q, & vocalẽ interponamus u: vt Qualis, Queror, Sequitur, Loquor, & Quum. Mutatur autem q, in c: vt Loquor locutus, Sequor secutus: in s, vt Torqueo, torsi: in x, vt Coquo coxi.

Q ANTE V

QVA, *Per che luogo*. τῇ, ᾗ, ὅπη, aduerbium, modo significat per quem locum. Auctor Priap. Ad fontem dic mihi qua sit iter. Cic.pro Cæcin. Omnes introitus, qua adiri poterat in eum fundum. Idem 4.Philip. Ipse in templum, nescio qua, per cuniculum ascendit. Modo inquantum, siue quatenus. Senec. Hominem quippe, qua animal est, moueri sensu oportet. Modo partim, vel tum. Pli.epi.49.l.3. Medium tempus distentum, impeditumq; qua officiis maximis, qua amicitia principum egisse. Cice. Quinto fratri: Omnia conuestiuit hedera, qua basim villæ, qua intercolumnia ambulationis. Idem Att.l.1. Qua domini, qua aduocati sibilis conscissi, id est, tum domini, tum aduocati. Idem alibi ad eundem: At quam honesta, quàm expedita tua consilia? Et l.15. Intelligo te distentissimum esse qua de Buthrotiis, qua de Bruto, idest, partim ob Buthrotios, partim ob Bruti ludos. Interdum Qua, idem valet quòd Qua ratione, vel quo modo. Virgi.1.Aene. Qua facere id possis, nostram nunc accipe mentem. Aliquando idem quod qua parte. Oui.in epi.Phyllidis, Qua patet vmbrosum Rhodope glacialis ad Hæmum. Est etiam Qua, ablatiuus fœm.à nominatiuo Quæ: nam Qua nominatiuo non vtimur nisi in compositis.

QVADANTENVS, vsque ad quandam partem. Plin.li.26.c.10. Tria genera eius, latum, & alterum longius quadantenus rubens.

QVADRA, quadræ, *Quadrato, tagliere*. πίναξ, instrumentum planum, aut modice concauum, super quo cibos dissecamus: ita dictum à figura quadrata: nam quæ orbiculari sunt figura, Orbes potius nominantur. Eædem & Mensæ dicuntur: solentq; in iis cibi singulis conuiuis apponi. Neque solum ex ligno, stannove, aut argento, vt hodie, verum etiam ex pane fiebant. Vnde est illud Vir.7. Aen. Patulis nec parcere quadris. Aliena quadra viuere, est alienis sumptibus victitare. Iuuen.Sat.5. Quadra placentæ, Mart.l.6.

QVADRAGENI, æ, a, numerus distributiuus, vt Bini, & Terni, frequenter tamen accipitur pro quadraginta. Col.l.5.ca.2.

Centies vicies duceni quadrageni, fiunt vigintiocto millia, & octingenti.

QVADRAGESIMVS, a, um, vnus ex numero quadragenario. Plin.l.14.c.20. Docti parte quadragesima. Aliquando vltimus ex quadraginta. Idem.l.2.ca.8. Quadragesima secunda Olympiade.

QVADRAGENARIVS, a, um, quod in se continet quadraginta. Liu.7. Quadragenariæ octo cohortes lecta robora virorum scribuntur, idest quadraginta viros continentes.

QVADRANS, *Vn quarto*, τεταρτημόριον, quarta pars assis, hoc est, vnciæ tres. Pli.l.28. Ad tussim veterem recens decoquitur quadrantis pondere, in vini sextarijs tribus. Quoties autem de re nummaria sermo est, Quadrans, æreus nummulus est, teste Plin. qui & Triuncis, vel Triunx vocatur, à tribus vncijs. Vt enim Sestertius quarta pars est denarij, ita Quadrans quarta pars assis. Iuuen. Sat.7. Nam si Pieria quadrãs tibi nullus in arca Ostendatur. Quadrans operæ, apud Col. l.2.c.4. Est quarta pars operæ. Est etiam Quadrans cum de mensuris loquimur, quarta pars Romani sextarij, hoc est cyathi, vel vnciæ tres. Quadrans pedis, παλαιστὴ, est mensura quatuor digitorum, quam etiam Palmum minorem vocamus. Hinc Quadrantalis, & hoc quadrantale. Plin.l.15.c.13. Quatuor pedum, & semipedis per medium ambitum, crassitudine quadrantali, idest pedis quartæ partis.

QVADRANTAL, κύβος, figura est, omni ex parte, quadrata, quales sunt cubi, & tesseræ, quibus in alueolo luditur. In quãcunque enim partem inrubuerint, immotam habent stabilitatem. Est etiam Quadrantal, ἀμφορεὺς, mensuræ genus, pedem quaquauersum quadratum habens, continens sextarios quadraginta octo, vsitatiore nomine Amphoram appellamus. Plau. in Curc. Capit quadrantal.

QVADRANTARIVS, a, um, τεταρτημοριαῖος, à quadrante: vt, Quadrantaria permutatio, idest permutatio quadrantum. Cic. pro Cœl. Nisi fortasse mulier potens quadrantaria illa permutatione facta familiaris erat balneatori. Accipitur pro vili & contemnendo: vnde Quadrantaria meretrix dicitur, vilissimum scortum, quòd vix paucis quadrantibus noctes suas posset locare. Hinc etiam respexisse videtur Cæcil. apud Quin. Cum Clytemnestram Quadrantariam vocat, impudicitiam nimirum illius notãs. solet enim prostibulis aliquot quadrantum merces esse constituta.

QVADRARIVS, adiect. τετράγωνος, idem quod quadratus, aut certe quadrangulus: vt, Vas quadrarium. Cato de re rust. cap. 18.

QVADRARII, dicuntur marmorarij, qui marmora adamussim quadrant. Qua voce vsus est Sidonius Appolinaris.

QVADRATVRA, τετραγωνισμὸς, ipsa quadratio, idest alterius figuræ ad quadratã reductio. Vnde Archimedes scripsit de quadratura circuli.

QVADRATVS, ta, tum, *Quadrato*, τετράγωνος. quod habet quatuor angulos rectos æquales. Liu.6. Capitolium quoque saxo quadrato substructum est. Pli. epi.554. Manẽt adhuc paucissimi arcus: possunt & erigi quidam lapide quadrato. Quadratum agmen. Cic.2. Phil. Agmine quadrato cum gladijs sequuntur scutati milites. Liu.2. Valerius quadrato agmine peditem ducit. Turres quadratæ, idest, quadrilateræ, apud Lucr.l.4. Dimensio quadrati, Cic 8. Tusc. Mutare quadrata rotundis, Hor.1.epist.1. Quadratum corpus, idest, mediocre, quod neque nimis procerum est, neque nimium humile, sed medio quodam temperamento decorum. Celsus medicinæ l.2. Corpus habilissimum quadratum est, neque gracile, neque obesum. Col. de canibus: Probatur, inquit, quadratus potius, quàm longus aut breuis. Sic Suet. Vespasianũ scribit quadrata fuisse statura. Quadrata compositio, idest æqualiter fusa. Quinct.l.2.c.5. Quæ leuis & quadrata, sed virilis tamen compositio.

QVADRIDENS, quatuor habet dẽtes. Cato.c.10. Rastros quadridentes duos.

QVADRIENNIVM, nij, τετραετία, spatium quatuor annorum. Cic.5.Ver. Cum quadriennio post in Siciliã venissem, &c.

QVADRIFARIAM, τετραχῶς, quadripertito, in quatuor partes Liu.4. Quadrifariam diuiso exercitu. Idem.l.1. Quadrifariam vrbe diuisa. Suet. in Vitellio. Epulas trifariam semper, interdum quadrifariam dispertiebat.

QVADRIFIDVS, da, dum, τετράχηλος, quod in quatuor partes findi potest. Virg.2. Geor. Quadrifidasq; sudes, & acuto robore vallos. Trabs quadrifida, Valerius. 1. Argonau. Labor quadrifidus, Claudia. Paneg.

QVADRIFORIS, & hoc re, quòd quatuor fores, siue foramina habet. Pli. lib. 11. cap. 21. Vespæ nidos Vere faciunt fere quadriferos.

QVADRIGA, drigæ, *Caretta da quattro caualli*, τέθριππος, currus quatuor equis iunctus, quasi quadriiuga. Gel.l.19.c.8. Quadrigas Cæsar pluratiuo numero semper dicẽdas putat. Hor. 3. Car. Ode 16. Tibi tollit hinnitum Apta quadrigis equa. Cice. de Clar. Ora. Nec enim in quadrigis eum secundum numerauerim, aut tertium, qui vix è carceribus exierit. Idẽ 3. de natu. deo. Mineruam quadrigarum inuentricem ferũt. Aliquando Quadrigarum nomine intelliguntur equi, qui quadrigas agunt. Colu.l.3.c.9. Sacrorum certaminum studiosi pernicissimarum quadrigarum semina diligenti obseruatione custodiunt, & spem futurarum victoriarum concipiunt, propagata sobole generosi armenti. Plau. in As. Nunquam indipiscet quadrigis albis postea. Vbi Quadrigas albas vocat equos Veneris, qui albi erant. Virg.8. Aene. Haud procul inde citæ Metium in diuersa quadrigæ Distulerant. Hinc Quadrigula. Cic. de Fato: Philippus in capulo quadrigulas vitare monebatur.

QVADRIGARIVS, rij, qui quadrigas in Circensibus agebat, inquit Asconius. Var.2. de re rust.c.7. Quadrigarius, & desultor. Fuit & cognomen Q. Claudij, scriptoris vetustissimi, non semel à Gel. citati.

QVADRIIVGI, siue Quadriiuges, τετράζυγες, τετράοροι, equi quaterni ad vnum iugum alligati: vt Biiugi, Triiugi, & Seiiugi, cum duo, vel tres, vel sex equi ad vnum iugum adhibentur. Oui.2. Met. Tritumq; relinquunt Quadriiuges spatium. Vir.10. Aen. Quadriiuges in equos, aduersaq; pectora tendit. Currus quadriiugi, idem quod quadriga. Vir.3. Ge. Quadriiugo vehitur curru.

QVADRIGATVS, nummus erat argenteus, quadrigæ imaginẽ habens impressam. Pli.l.33.c.33. Nota argenti fuere bigæ, atque quadrigæ: & inde Bigati, & Quadrigati dicti. Li.22. Pacti vti arma, atque equos traderent, in capita tricenis nummis quadrigatis.

QVADRIGEMINVS. Pli.l.8.c.23. Cornicula quadrigemina.

QVADRILIBRIS, & hoc bre, quatuor librarum. Pla. in Aul.

QVADRIMATVS, us, ætas quatuor annorum. Pli.l.8.c.45. Col. lib.7.cap.9.

QVADRIMVLVS. Plau. in Pœ. Altera quinquennis, altera quadrimula.

QVADRIMVS, quatuor annorum. Pla. in Cap. Perdidi filium puerum quadrimum. Pli.l.8.c.44. Neque quadrimis minores, neque decennibus maiores.

QVADRINGENTI, τετρακόσιοι, quater centum. Cice. in Piso. Annos tenueramus quadringentos iudicium, notionemq; censoriam.

QVADRINGENTIES. Ci. pro Rab. Sestertium bis millies quadringenties. Quadringentesimus, a, um, postremus ex quadringentis. Pli.l.8.c.6.

QVADRINGENVS, na, num, &, vt nonnulli legunt, Quadrigenus, vel Quadricenus. Liu.8. Vectigales Campanus populus iussus pendere denarios nummos quadrigenos quinquagenos.

QVADRIPERTIOR, in quatuor partes diuido: vnde Quadripertitum. Plini. lib. 15. cap. 28. Nucleorum quadripertita distinctio. Cic.3. Ver. Quadripertita distributio totius accusationis:

QVADRIPERTITO, τετραχῶς, quadrupliciter, in quatuor partes.

QVADRIREMIS, mis, τετρήρης, nauis quatuor remorum ordines habens. Li.24. Præmissa quadriremis, capitur.

QVADRIVIVM, τετράοδος, locus publicus, vbi quatuor viæ cõcurrunt. Catull. ad Cœlium de Lesbia: Nunc in quadriuiis & angiportis Glubit magnanimos Remi nepotes. Iuuenal. Satyra.1.

QVADRO, as, *Squadrare*, τετραγωνίζω, in quadrum redigo. Hora. 1. epi. 8. Et quæ pars quadret aceruum. Col.l.11.c.2. Abies atque populus ad vnguem quadrãtur. Per translationem pro consentire, & ex omni parte conuenire. Tractum à lapidibus quadris, qui omnium laterum æquali proportione inter se optime conueniunt. Virgi.2. Georg. Secto via limite quadret. Cice.3. de Ora. Eam coniunctionem, numerose cadere, & quadrare volumus. Idem de Cla. Ora. Tibi quadrat, omnia in illis fuisse paria. Quadrare ad. Cice. Att. lib.4. Visum est hoc mihi ad multa quadrare. Quadrare in. Cice. pro Cœl. Omnia, cum turpitudine aliqua dicta, in istam quadrare apte videntur.

QVADRVM, dri, τετράγωνον, quatuor æquales lineas, quatuorque angulos rectos habens. Col.l.8.c.3. Perticæ dolantur in quadrum. In quadrum sententias redigere, est, suo numero seruato æqualiter disponere. Cic. in Ora.

QVADRVPEDO, as, *Andare in quattro piedi*, τετραποδίζω, quatuor pedibus gradior. vnde Quadrupedantia animalia, quadrupedia dicuntur. Vir.11. Aen. de equis: Perfractaq; quadrupedantum Pectora pectoribus rumpunt. Quadrupedans sonitus. Vir.8. Aene. Quadrupedante putrem sonitu quatit vngula

gula campum.

QVADRVPES,pedis,τετράπους,quatuor habens pedes.Teren. in And.Quadrupedem constringito.Oui.15.Met. Mox quadrupes,rituq; tulit sua membra ferarum. Sæpe accipitur substantiue:idq; modo in masculino genere.Vir.11.Aen.Quadrupedemq; citum ferrata calce fatigat. Modo in fœm. ge. Quinct li.2.ca.10.Distentæ quadrupedes viridi pabulo.Plini.li.10.ca.33.Vt nulla quadrupes possit accedere. Aliquando etiam in neutro.Colu.l.11.c.2.Maiora quadrupedia charactere signari debent.Idem l.2.c.24. Quadrupedia tempus idoneum est castrandi.

QVADRVPLATORES,ἐνδεῖκται,συκοφάνται, à Quadruplor, aris,dicuntur delatores;quòd quartam partem bonorum dãnati indipiscebantur.Cic.4.Ver.Næuius Turpio,homo omnium ex illo conuentu quadruplatorum deterrimus.Liui.3. Quadruplatoris,& interceptoris litis alienæ personam laturum? Ascon . Quadruplatores,delatores erant criminum publicorum : in qua re quartam partem de proscriptorum bonis,quos detulerant,consequebantur.

QVADRVPLEX,plicis,generis omnis,quatuor modorum, specierum,ordinum.Li.30. Onerariarum quadruplicem ordinem pro muro aduersus hostem opposuit. Cic.1.Ar.Præter quadruplices stellas in fronte locatas . Interdum multiplicatiui numeri vim habet,idem significans quod quadruplus Pla. Curc.Pecuniã quadruplicem abs te auferam. Pli.li.12. capi. 11. Arbor floret, albæ violæ specie, sed magnitudine quadruplici.

QVADRVPLICO,as, τετραπλασιάζω , in quadruplum augeo . Pla.Sticho:Qui lucris quadruplicauit rem meam . Quadruplicato,aduerbium.Pli.lib.14.c.4.Emptis quadruplicato vineis.Idem l.2.c.17.

QVADRVPLOR,aris,delator fio , & damnati quartam partem accipio Plau.in Per.Neque quadruplari me volo.

QVADRVPLVS,a,um,quater tantundem Pli.l.7.c.48. Cornici nouem nostras attribuit ætates:quadruplũ eius ceruis . Pla. in Tru.In te manum iniiciam quadruplus.Id est , ego quartus,seu à tribus adiutus.Quin.l.7.c.5: Cum duo fures pecuniam abstulerunt,quadruplum quisque an duplum debeat . Cato in Præfa.operis de re rust.Maiores nostri sic habuere furem dupli condemnari,fœneratorem quadrupli.Quadruplo,aduer.Pli.l.11.c.37.

QVAERITO,as,Cercare,ἐπιζητέω, frequent . instanter quæro: Teren.in An.Te ipsum quærito . Proprie tamen quæritare dicuntur,qui quotidie inquirendo vix victum inueniunt , vt inquit Dona.in illud Ter.in An. Lana ac tela victum quæritans.Plau.Inops & sordidus quæritando alit familiam:idest ostiatim quærendo victum.

QVAERO,ris,quæsiui,quæsitum,& quæstum per sycopen, Cercare,ζητέω,inuestigo.Ter.Eun.Vbi quæram ? vbi inuestigẽ? quem preconter?Donatus.Non reperitur, nisi quod quæritur:non quæritur,nisi quod præsto non sit.Virg.9.Aen.Huc turbidus,atque huc Lustrat equo muros , aditumq; per auia quærit.Item lucrari,& acquirere.Pla,Trin . Quibus ærumnis deluctaui,filio dum diuitias quæro. Cic.pro Quint. Nec mirum si is qui vocem venalem habuerat,ea, quæ voce quęsierat,magno sibi quæstui fore putabat. Aliquando pro percontari,sciscitari,rogare. Pla.in Amph.Ne,qui essem, familiares quærerent.Pro disputare,consulere.Pli.l.13.c.3.Quæritur inter medicos,cuius generis aquæ sint vtilissimæ.Cic. pro Mil.Tulit enim de cæde,quæ in Appia via facta esset,in qua P.Clodius occisus fuit.quid ergo tulit? nempe vt quæreretur Quærens,tis.Ci.1.de Ora.Mihi percontanti , aut aliquid quærenti nunquam defuisti.Quærendus.Sen.Herc. Oetæo:Quoties genitor quærendus eras?Quæsitus, a , um . Virg.3.Georg.Quæsitæq; nocent artes.Oui.14.Met. Vixq; fuga quæsita salus.Tacit.l.3.Adulatio quæsitior fuit , idest , exquisitior.Idem l.2.Excepere Græci quæsitissimis honoribus,idest,exquisitissimis.Quæsitum,ti. Oui.7.Met.Parcum genus est,patiensq; laborum,Quæsitiq; tenax. Ci . in Para. Cui quæsito opus sit,quis vnquam hunc vere dixerit diuitẽ? Quæsitum,pro rogatum,siue interrogatum.Oui.4.Met. Accipe quæsiti causam.

QVAESITOR,oris,ὁ ἀνακρίνων, Iudex capitali quæstioni præfectus Cice.pro Font. Quid mihi opus est sapiente iudice , quid æquo quæsitore?Vir.6.Aene . Quæsitor Minos Vrnam mouet .

QVAESO , Di gratia , primam personam indicatiui tantum habet in vtroq; numero:in singulari quæso,in plurali quæsim⁹, cætera exoleuerunt.est autem idem quod rogo: Cic.2. Ver. Quid est,quæso, iudiciũ corrũpere,si hoc non est? Pla.Am. Nũ insanis,quæso, cũ id me interrogas?Ter.Ad.Deos quæso istæc prohibeant. Cice.pro Arc.Quæso à vobis, vt in hac causa mihi detis hanc veniam.Brutus Cic.l.11.Deos quæsimus consilia tua reipu. salutaria sint. Antiqui declinabant , quæso,quæsis,quæsi,quæsum,vel secundum Probum, quæsiui,quæsitum.Lucr.li.1.Ni diuum pacem votis adit , & prece quæsit.Sal.quoque lib.1.Histor.Curionem (inquit) quæsiuit , vti adolescentior , & à populi suffragiis integer,ætati concederet Mamerci.

QVAESTICVLVS,li,diminutiuum à quæstus, idem quod lucellum.Ci.l.2.de Diuin.

QVAESTIO,onis,ζήτημα,inuestigatio,à supino quæstum.Pla. Cist.Iube domi opperirier,Nec quæstioni mihi sit , si quid eum velim,id est,ne cogar eum quærere.Quandoque significat dubitationem.Pli.l.7.c.28 . Fortitudo in quo maxime extiterit,immensæ quæstionis est.Ci.2.de Nat.deor.Diuidunt nostri totam istam de diis immortalibus quæstionem in partes quatuor.Apud rhetores item quæstio appellatur , circa quam causæ totius cardo vertitur , quæq; gignit controuersiam.Quandoque est tortura corporis, eruendæ veritatis causa facta . Cice . pro Clu . Sassia habere quæstionẽ de viri morte constituit.Idem pro Roscio Am . Aliquoties duos seruos paternos in quæstionem Sex . Roscius postulauit.Iudex quæstionis dicitur,qui iudicio capitali exercendo præest.Cice.Ibidem : Cum huic quæstioni iudex præesses. Exercere quæstionem.Idem de Fini.Cum prætor quæstionem inter sicarios exercuisset.Quæstiuncula, parua dubitatio.Ci.1.de Ora.

QVAESTOR,oris,ταμιεὺς,ταμίας,præpositus pecuniæ publicæ,qui curã ærarij habet.Ci.l.2.de Inu. Rhodii quosdam legarunt Athenas:legatis Quæstores sumptum,quem oportebat dari, noo dederunt . Quæstorum autem officium primũ bellorum causa inuentum est.mittebantur enim cum consulibus & prætoribus in militiam ad administrandam rem pecuniariam,& prædam ac manubias in rationes publicas referendas. Cic.de Sen.Non me iis esse viribus,quibus aut miles Punico bello,aut quæstor in eodem bello fuerim.Huiusmodi quæstores hodie Thesaurarios bellicos vocamus.quæstores vrbani,inquit Budæus,ærarium curabant , eius pecunias expensas,& acceptas referre in tabulas publicas consueuerant. Pro iis nunc Præfectos ratiociniorum habemus , quos Magistros computorum vocamus. Pecunia publica Romæ in templo Saturni condita erat, quod ærarium dicebatur,quam tribuni ærarii,cum opus erat,promebant.Quęstores ærarios hodie vocare possumus eos,quos multarum, & , vt vulgus loquitur,emendarum receptores vocant. quæstor item dicitur,qui præest iudiciis exercendis, & maleficiis puniendis,ὁ ἀνακρίνων,quem Maleficiorum iudicem appellare solemus. Vsitatius tamen hunc Quæsitorem vocamus. Cice. pro Font.Quid mihi opus est sapiẽte iudice,quid æquo quæsitore?Idem in Vatin.Quæro ex te Vatini,num quis reus in tribunal sui quæsitoris ascenderit,eumq; vi deturbarit, subsellia dissiparit,vrnas deleuerit?Ad hanc autem similitudinem(inquit Ascon.)Virg.li.6. Minoem iudicem apud inferos,tanquam prætor sit rerum capitalium.Quæsitorem appellat.Quæstor autem dictus à quærendo , quod conquireret publicas pecunias,& maleficia.

QVAESTORIVM,rii,neu.gen.substan.ταμιεῖον, quæstoris erat tabernaculum.Li.lib.10. Capium quæstorium , quæstorq; occisus.Cice.pro Planc.Thessalonicam me in quæstorium perduxit .

QVAESTORIVS,a,um.Cice.Caninio lib.2.Officio quæstorio te adductum.Idem 3.Ver.Legatus quæstorius.Persona quæstoria,pro Plancio.Quæstorius, quæstura perfunctus. Cice. 13.Phil.Qui tribunicij? qui quæstorij?Idẽ de Cla.Or. Quæstorius mortuus est .

QVAESTVOSVS,ἐνεργὸς,qui lucri quæstusq; auidior vndiq; lucellum captat.Ars quæstuosa,quæ plurimum quæstus affert. Pla.Mil.Dũmodo eam des,quæ sit quæstuosa, quæ alat corpus corpore.Ci.4.Ver.Quam illa res calamitosa Heraclio, quæstuosa Verri,miseranda omnibus videbatur?Cato de re rust. Scito quamuis ager quæstuosus siet,si sumptuosus erit, relinqui non multum.Col. lib. 6 . Ratio pascendi pecoris , quæstuosissima.Quæstuosus cum genitiuo. Cice. 2 . Philip. Domus quæstuosissima est falsorum commentariorum. Cũ ablatiuo.Curtius lib.4.Nasamones gens Syrtica , nauigiorum spolijs quæstuosa.

QVAESTVRA,æ,ταμιευτικὴ ἐξουσία,quæstoris dignitas.Cic.2. Ver.Quæstura primus gradus honoris.

QVAESTVS,Guadagno,πόρος,κέρδος,lucrum nummarium datiuum & ablatiuum plurales facit,quæstibus.Pla.Pœn . Quæstui habent male loqui melioribus.Cic.5.Verr. Tantum de quæstu ac lucro dicam vnius agri. Teren.in Eun . Is quæstus nunc est multo vberrimus . Antiqui declinabant quæstus , quæsti , vt Ornatus ti , & alia apud comicos passim obuia . Pla.in Aul.Nihil est aliud quæsti furibus. Interdũ pro actione,

ne, atque artificio lucrandæ pecuniæ. Ci. 1. Off. De artificiis & quæstibus, qui liberales habendi, qui sordidi.

QVALIS, & hoc quale, οἷος, relatiuum qualitatis, alicuius rei naturam declarans. Cice. de Amic. Vt eruditi solent appellare sapientem, qualem in Græcia neminem. Ponitur & interrogatiue. Cice. 4. Acade. Qualis est illorum oratio? Interdum infinite. Terent. in Eun. Hoc metuo, qualem tu me esse hominem existimes. Cice. 1. de Leg. Nulla gens est, quæ non, etiam si ignoret qualem habere deum decet, tamen habendum censeat. Vir. 4. Geor. Qualis populea mœrens Philomela sub umbra. Oui. 3. Met. Falcata nouissima cauda est, Qualia dimidiæ sinuantur cornua lunæ. Qualisqualis gemina sum, qualiscunque. Iurisc. in l. rescriptum. ff. Distract. pigno. Qualiquali obligatione interposita.

QVALITAS, tis, est secundum quam quales dicimur: vt, Albedo, Nigredo. Cic. 1. Aca. Qualitates appellaui, quas ποιότητας Græci vocant. Col. l. 8. c. 17. Qualitatem littoris nostri contemplemur.

QVALITER, quemadmodum. Pli. lib. 9. c. 48. Antiquis totus à stramento erat, qualiter nunc etiam in castris gausape. Qualitercunque, vtcunque, quomodocunque. Col. l. 2. c. 10. Qualitercunque obruas, sustinet coloni negligentiam.

QVALIBET, siue qualubet, per quemcunq; locum. Quinct. l. 5. ca. 13. Si vel maxima flumina in riuos deducantur, qualibet transitum præbent.

QVALVS, li, Canagno, cesto, κάλαθος, genus vasis viminei, per quòd vinum guttatim defluit cum calcatur vua, reliqua vero materia exire prohibetur. Vir. 2. Ge. Spisso vimine qualos. Ponitur & pro cistula, in qua mulieres ponebant pensa lanæ. Hor. l. 3. Car. Tibi qualum Cythereæ puer ales. Est & qualus, in quo gallinæ oua edunt, apud Col. l. 8. c. 3. Legitur & Qualum, neu. ge. Cato c. 11. de re ru. Quala sataria septé, alueos quadraginta.

QVAM, coniunctio discretiua. Cice. l. 10. epist. Tum ille, nihil sibi fuisse longius, quàm vt me videret. Aliquando pro Postquam. Li. lib. 6. Dii hæc dederunt, vt T. Quinctius dictator oppida nouem caperet die vigesimo, quam creatus erat. Aliquando pro antequam, Suet. in Cæs. Pridie quàm occideretur, in sermone nato quisnam esset finis vitæ commodissimus, repentinum, inopinatumq; prætulerat. Pro Quantum, & tam positiuo, quam comparatiuo & superlatiuo iungitur. Cic. Quàm motusi sint qui amant, ea hoc potes intelligere. Quinct. li. 1. Quàm in his libris erunt omnia compositiora, idest, quanto. Varr. 2. de re rust. de canibus loquens. Quàm paucissimos relinques, tam optimi in alendo hét: idest, quáto pauciores, tanto meliores. Cato de re ru. c. 65. Quàm acerbissima olea erit, dum oleum facies, tam oleum optimum erit. Aliquando intensiua particula est, superlatiuum exigés. Cic. Cum quo semper quam familiarissime viuerat. Iungitur etiam in hac significatione his dictionibus, Per, Teren. Per pol quàm paucos reperias meretricibus fideles amatores. quod sic resoluitur, Pol perquam paucos. Sen. Ci. Quod de Pompeio Caninius agit, sanequam refriat. Oppido. Idé: Oppidoquam libens audiui. Aliquando comparatiue ponitur, post positiuum. Pla. in Rud. Tacita bona'st mulier semper, quàm loquens, idest, melior est tacita, quàm loquens.

QVAMLIBET, & quantúuis, idem. Pli. Impudica mulier quamlibet audax facinus audet. Cice. de Amph. Quantumuis licet excellat.

QVAM MOX, quàm cito. Pla. Rud. Quàm mox coctum est prandium? Ci. pro Q. R. Quid expectas, quàm mox ego eos dicá esse ordine senatores, ætate grandes?

QVAMOBREM, cum ponitur causatiue, tam plurali respondet quam singulari, significatq; quapropter. Singulari sic: Vnú est, quamobrem te amandum putent: idest, propter quod vnum. Plurali sic: Quatuor sunt, quamobrem imperator maxime laudetur: idest, propter quatuor. Cice. Appio: Multa mihi veniebant in mentem, quamobrem istum laborem tibi honori putarem fore. Aliquando interrogantis. Cice. 1. de Finib. Quamobrem tandem non satisfacit? Quas ob res, Cice. 3. Phil.

QVAMPRIDEM, interrogantis particula, quanto tempore ante. Cice. pro Rab. Quampridem nomen Fannii in aduersaria retulisti?

QVAMPRIMVM, valde cito. Ter. in Ad. Hominem istum impurissimum quamprimum absoluito te.

QVAMVIS, & quanquam, idem significant, quod tametsi, hoc animaduertendum, quanquam indicatiuo, quamuis subiunctiuo potissimum gaudere. Vir. 2. Aen. Quanquam animus meminisse horret. Ci. 8. Phil. Quáuis intentus animus tuus sit ad fortissimum virum liberandum. Interdum quamuis ponitur pro quantumuis. Pla. in Tri. Quamuis malá rem quæras, illic reperias.

QVANDIV, quanto tempore. Cic. 7. Ver. Quandiu vixit, in tota Sicilia clarus. Cum Tandiu. Cic. Att. Ego tandiu requiesco, quandiu ad te scribo. Idem l. 4. epi. Qui se oppido tádiu tenuit, quandiu in prouincia Parthi fuerunt. Interrogatiue. Pla. in Cap. Quandiu id factum est? Cice. in Cati. Quandiu nos iste furor tuus eludet?

QVANDO, aduerbium temporis, quo tempore: ponitur modo interrogatiue. Ter. in Heau. Quando istuc erit? modo relatiue. Cic. 2. Off. Vtinam tunc natus essem, quando Romani dona cœpissent. Pla. Amp. Ita se versipellem facit, quando libet. Nonnunquam & indefinite. Cic. de Sen. Non intelligitur quando obrepat senectus. Pro aliquando, præsertim cum præcedit Num: vt, Num quando me audiuisti? Interdú pro siquidem, quandoquidem. Virg. 1. Aenei. Hic tibi, fabor enim: quando hæc te cura remordet. Ter. in Ad. Quando e ó scia sum, à me culpam hanc esse procul. Quando gentium, i. quando, absolute: ea forma, qua Nusquam gentium. Pla. in Am. Qui me rogat aliquando gentium?

QVANDOQVE, aliquando. Hor. Quandoque bonus dormitat Homerus.

QVANDOQVIDEM, siquidem. Vir. 3. ecl. Dicite, quandoquidem in molli consedimus herba. Col. li. 7. Quandoquidem pastoris officium celsissimam oculorum veluti speculam desiderat.

QVANDVDVM, interrogatiua particula de modico quærens tempore. Pla. Quandudum è foro aduenisti domum? P. Non ita dudum.

QVANTISPER, quanto tempore: vt Tantisper, táto tempore.

QVANTOPERE, Cice. de Orat. Non tantopere desiderabam, quantopere delector. Accipitur & indefinite. Idem l. 13. epistol. fam. Quantoq; opere eius municipii causa laborarem, tibi ostendi.

QVANTVLVS, & Quantillus, dimin. sunt à Quantus: & significant, quàm exiguus. Cic. 4. Ac. Quantulus nobis videtur? de sole loquitur. De Ora. Nihil plus assequi cupimus, quàm quantulum tu in dicendo assecutus es. Pla. in Cap. Quantillum argenti mihi apud trapezitam fiet.

QVANTVS, a, um, πόσος, πηλίκος, refertur ad numerum, ad pondus, & ad mensuram. & modo interrogatiuum est, modo relatiuum. Cic. l. 2. Videre mihi videor tantam dimicationé, quanta nunquam fuit. Idem pro Mil. Scio quanta, & quam solicita cupiditas sit consulatus. Teren. in Heau. Quanta de spe decidi.

QVANTVSCVNQVE, tantus quantus est. Cic. 5. Phil. Quorum bona, quantacunque erant, suis comitibus descripsit. Quantuluscunque, dimin. idest, quantumuis exiguus. Colu. lib. 2. cap. 11. Quantulocunque humore, prius quam obruatur, corrumpitur.

QVANTVSLIBET, ὁποσονοῦν, quantumuis magnus. Plin. l. 8. c. 6.

QVANTVSQVANTVS, quantuscunque. Ter. in Ad. Tu quantusquantus es nihil nisi sapientia es.

QVAPROPTER, propter quod. Teren. in Ad. Quapropter celato est opus.

QVAQVA, Pla. episto. Quaqua tangit, omne amburit, idest, ex quacunq; parte.

QVAQVAVERSVM, in omnem partem. Cæsar in Com. Legatos quaquauersum dimittere.

QVARE, notæ significationis. Cic. 1. de Ora. Illud quare Scæuola negasti? Infinite positum. Cic. 2. Off. Vtendum excusatione, quare id quod feceris, necesse fuerit. In principio orationis. Cic. pro Quin. Quare, quod socium tibi eum velles adiungere, nihil erat.

QVARTVS, a, um. Liui. 4. Bel. Puni. Vbi quartæ vigiliæ signum cecinisset. Virg. 4. Geor. Vbi quarta sitim cœli collegerit hora.

QVARTANVS, a, um, quarto quoque die: vt quartana febris. Cice. Att. l. 8. Audiui quartanam à te discessisse.

QVARTARIVS, teste Festo, ab antiquis appellabatur mulio mercenarius: quòd quartam partem quæstus capiebat. Quartarius apud Catonem c. 95. congii quartam partem significat. Quartarium inquit Budæus, in mensura pro quadrante congii intelligo: sicut in pondere pro quadrante libræ.

QVARTO, & quartum, aduerbia, inter se differunt. nam quarto consul, significat locum consulum, vel ordinem, hoc modo: Marcus fuit quarto consul, idest, tres consules ab origine, & institutione, & ordine consulatus ante fuerús, quam Marcus fuisset consul, qui quarto anno à primis consulibus factus est consul. Quartum autem consul dicitur, qui tribus consulatibus iam perfunctus, quartum gerit consulatum. Li. 3. Quinctio quartum consule.

QVASI, Ita vt. Pla. in Psc. Ea transuerso cedit, quasi cancer solet. Pla. in Psc. Quasi tu dicas, me te velle argento circumducere. Interdum idem valet quod perinde ac si. Cice. 2. epist.

Quasi

Quasi vero ad cognoscendum ego ad illos, non illi ad me venire debuerint. Aliquando pro fere. Suet. in Calig. Hora quasi septima. Terent. in Heaut. Quasi talenta ad quindecim coegi.

QVASILLVS, li, & quasillum, *Cestello, καλαθίσκος*, dimin. à qualus, significat cistulam, seu vasculum, in quo mulieres reponebant ea quæ ad lanificium pertinerent. Festus. Calathos Græci dicunt, quos nos Quasillos. Cic. 2. Phil. Inter quasilla pendit aurum. Corripit autem hoc nomen primam syllabam, quamuis Qualus producat. Tibul. 4. el. Sit tibi cura togæ potior, pressumq; quasillo. Romani veteres Quasillũ Thalassionem appellarunt, vt auctor est Varro. vnde Thalassi nomen in nuptijs frequẽtabant, ad lanificium nouas nuptas inuitantes.

QVASSO, *Crollare, κραδαίνω*, frequentat. sæpe quatere. Plaut. in Trin. Quid quassas caput? Aliquando rumpo. Vir. 1. Aen. Quassatam ventis liceat subducere classem.

QVASSVS, a, um, *Crollato*, quassatus. Pli. l. 18. Quassa farcire. Est & Quassus, huius quassus. Cic. 2. Tusc. Attrectatu, & quassu amplificatis dolorem.

QVATENVS, vsque ad quem finem. Cic. in Lælio. Videndũ est quatenus amicitiæ tribuendum sit. Idem 1. Tusc. Magna culpa Pelopis qui non docuerit, quatenus esset curandum. Aliquando significat, qua fine, inquit Festus: vt Verberaui filium, quatenus sit bonus: i. vt sit bonus. Docet Aeton, quatenus esse aduerbium loci, significans ad eum vsque locum.

QVATERNVS, numerus distributiuus, sæpe tamen valet Quatuor. Hor. 1. Ser. Sat. 4. Sæpe tribus lectis videas cœnare quaternos.

QVATIO, is, ssi, ssum, *Crollare, σείω*, concutio. Liuius Carthaginis mœnia quatit aries. Aliquando pro infestare. Vir. lib. 9 Quatit oppida bello. Aliquando pro eijcio. Ter. in Eun. Quatietur cum dono foras.

QVATEFACIO, is, concutio. Cice. ad Brutum: Quatefeci Antonium.

QVATRIDVVM, dui, spatium quatuor dierum. Lentulus Senatui lib. 12. Nunciarum, eum quatridui iter à Laodicea abfuisse.

QVATRIDVO. Cic. ad Brutum: Quatriduo ante hanc rem.

QVATVORVIRI, apud Pomp. l. 21. de Orig. iur. Hinc Quatuoruiratus, quatuoruirorum dignitas. Asinius ad Cic. lib. 10.

QVATVOR, Vir. 6. ecl. En quatuor aras. A quo Quater, Quaternus, Quadruplum, Quadriennium, & multa huiusmodi.

QVATVORDECIM, *δεκατέσσαρα*, quatuor, & decem. Asinius ad Ciceronem lib. 10. Anulo aureo donatum in quatuordecim sessum deduxit. Quatuordecies. Pli. lib. 3. c. 7. Sardinia abest à Gadibus M. pass. quatuordecies centena.

QVE, *Et, τὲ, καὶ*, coniunctio, subiunctiui ordinis, quæ modo est copulatiua: vt, Arma, virumq; cano. Modo expletiua, ornatus tantum causa. Prop. lib. 3. Deiphobumq;, Helenumq;, & Polydamantas in armis. Quandoque pro etiam. Apul. Id et serioq; loquenti non crederem. i. etiam serio loquenti. Differunt autem inter se, Que, Ac, Atq;. Que enim postpositiua est, & enclitica: Ac semper præpositiua. Atque tam præpositiua, quàm postpositiua. Inuenitur autem Que, aliquando contra naturam suum produci. Virg. Aeneid. Liminaq;, laurusq; dei. Cuius generis licentia cæsuræ ratione solet excusari. Ponitur quandoque pro An. Hor. 2. Ser. Quid refert vri virgis, ferroq; necari? Pro, quid refert vri virgis, an ferro necari?

QVEMADMODVM, *ὥσπερ, καθάπερ*, a Quẽ, Ad, & Modum, ponitur pro Sicut. Cice. de Amic. Pergratum mihi feceris, si, quemadmodum soles de cæteris rebus, sic de amicitia disputaris, quid sentias. Nonnũquam interrogatiue, pro Quo modo. Cic. 7. Ver. Quemadmodum est asseruatus? Aliquando nam interponitur. Plaut. Bacch. Quemnam ad modum.

QVEO, quis, quiui, quitum, *δύναμαι, ἰσχύω*, valeo, possum. Sal. in Catil. Neque pretiu, neque gratia impelli quiuit. Cice. Terent. li. 14. Non queo reliqua scribere: tanta vis lacrymarum est. Hor. 2. Ser. Sat. 7. Liber sum, dic age: non quis. Lucr. lib. 3. Non quid sentire dolorem. Teren. Quitus, a, um, à Queor, dixit in Hec. sed antique, vt ait Donatus: Forma in tenebris nosci non quita est. A Queo deducitur, non queo, Virg. 1. Aen. Expleri mentem nequit. Antiqui etiam Nequeo dixerunt pro non eo: quod & Festus annotauit.

QVERQVERVS, a, um, vel Querquetus, *φρικώδης*, quod est frigidum cum tremore: vt, Febris querquera. Lucilius: Iactat se, vt febris querquera. idem: Querquera consequitur febris, capitisq; dolores.

QVERCETVM, locus vbi consitæ sunt quercus. Var. 2. de re rust. cap. 16.

QVERCEVS, a, um, ex quercu. Seruius: Querceam coronam accipiebant, qui in bello ciuem seruassent.

QVERCICVS, a, um, idem Sueto. in Caligo. ca. 19. Quercica corona.

QVERCVS, us, in datiuo, & ablatiuo plurali. Quercubus, *Quercia, rouere, δρῦς*, arbor est, lignum habens durissimum, glandem ferens, quæ ante inuentas fruges populis plerisque victũ dicitur suppeditasse. Pli. l. 16. c. 6. Glans optima in quercu, atque grandissima. Virg. 3. Geor. Antiquo robore quercus Ingentes tendat ramos. Festus: Quercus dicitur, quod id genus arboris graue sit, ac durum: tum etiam in ingentem euadat amplitudinem: Querquerum enim quidam graue & magnum dici volunt. Olim etiam secũdæ declinationis fuit, vnde etiam apud Ciceronem legitur Quercorum in plurali genitiuo. Ibi (inquit) quercorum rami ad terram iacent.

QVERNEVS, a, um, Col. l. 6. c. 3. l. 9. c. 1.

QVERNVS, a, um, idem. Virgil. 1. Georg. Sed tamen & quernas frondes.

QVERELA, æ, *μομφὴ*, querimonia. Ci. de Sen. Sæpe interfui querelis meorum æqualium. Hor. 2. Car. Ode 9. Desine mollium Tandem querelarum. Vir. 4. Aen. Desine meq; tuis incendere, teq; querelis.

QVERIBVNDVS, querulus, Cic. pro Sylla: De supplicio Lentuli magna, & queribunda voce dicebat. Senectus queribunda, Sili. li. 13.

QVERIMONIA, æ, querela. Cic. ad Q. Fra. l. 1. Magna querimonia omnium discessimus. Hor. in Art. Versibus impariter iũctis querimonia primum, Post etiam inclusa est voti sententia compos.

QVERITOR, taris, frequen. à Queror, *διαμέμφομαι*, sæpe, multumq; queror. Li. l. 39. Ne vox queritantis audiretur.

QVEROR, ris, questus, *Lamentarsi, μέμφομαι, ὀλοφύρομαι*, lamẽtor, conqueror. Sal. Sæpe de luxuria & auaritia nostrorum ciuiũ questus sum. Et dicimus: Queror hanc rẽ, vel de hac re, Cæsari, cum Cæsare, & apud Cæsarem. Cic. de Aon. Pleriq; aut queruntur aliquid, aut etiam exprobrãt. Idem Lent. l. 1. epi. Multa de mea sententia questus est Cæsar. Oui. 2. Met. Cum Ioue visa queri. Queror apud illum. Pli. de viris Illust. Apud populum questus, quòd de se tale aliquid timuissent. Absolute, vt apud Cic. l. 1. epist. ad Lentulum. Quid multa? questus est grauiter.

QVERQVETVLANA, porta Romæ fuit, dicta à querceto, quod intra muros iuxta se habebat. Festus.

QVERVLVS, a, um, *Lamenteuole, ὀδυρτικὸς, μεμψίμοιρος*, queribundus. Ouid 3. Trist el. 8. Et nunquam queruli causa doloris abest. Idem epist. 5. Impleuiq; sacram querulis vlulatibus Idam. Quandoque à poetis pro canoro ponitur. Vir. l. 2. Ge. Et cantu querulæ rumpent arbusta cicadæ. Hor. li. 3. Car. Sub cantu querulæ despice tibiæ.

QVERQVEDVLA, æ, auis tam in aqua, quàm in terra vitam agens. Varr. 3. de re rust. cap. 3. Quæ non sunt contenta terra solum, sed etiam aquam requirunt, vt anseres, querquedulæ, anates.

QVESTVS, In datiuo, & ablatiuo plurali Questubus: lamentatio, querela. Cic. 5. de Fin. Eiulatu, questu, gemitu. Vir 4. Ge. & mœstis late loca questubus implet. Cice. pro Quin. Qui questus, qui mœror dignus inuenitur.

QVI, quæ, quod. Ponitur aliquãdo Qui aduerbialiter pro quo modo. Cice. de Amic. Qui fieri poterat, vt eius dolore non angerer, qui mecum semper familiarissime vixisset? Aliquãdo pro vt, Ter. in And. Efficite, qui detur tibi. Pro vtinam. Idem in Phor. Qui illum Dii omnes perdant. Pro vnde. Idẽ in Hec. Nec, qui hoc mihi eueniat scio. Pro cur. Ci. 1. Tusc. Qui beatior Epicurus, quàm Metrodorus? Qui dum, in eadem significatione. Ter. in Eun. At nunquid aliud? P. quidũ? Est & Qui, à Quis, abiecto vltimo elemento: quod aliquando interrogatiue tenetur, pro Quis. Pla. in Amp. Qui me alter est audacior homo? Aliquando pro vtpote qui. Ci. Atti. l. 5. Actio maluimus iter facere pedibus, qui incommodissime nauigassemus. Aliquando pro qualis. Ci. 2. de Di. Xenophon Socraticus, qui vir, & quantus?

QVIA, Cic. de Amic. Quia natura mutari non potest, idcirco veræ amicitiæ sempiternæ sunt. Quianam quare. Virgi. l. 5. Heu quianam tanti cinxerũt æthera nimbi? Quiane, certe, reuera, Vir. l. 4. Quiane auxilio iuuat ante leuatos.

QVICVNQVE, *Chiunque, ὅστις, πᾶς ὅστις, ὅστισοῦν*, quisquis. Cice. p. Sext. Ego vos in omni fortuna, quæcunq; erit oblata, complectar. Aliquando pro qualiscunq;. Cic. 3. de Ora. Quicunque eramus, & quantulumcunq; dicebamus.

QVID, Cicero de Sen. Quid de pratorum viriditate dicam? Nonnunquam indefinite. Virgil. 10. Ecl. Nunc scio, quid sit amor. Aliquando est aduerbium interrogandi. Teren. in And. Quidnam Pamphilum exanimatum video? Aliquando pro in quo. Cicer. in Læl. Quid enim indigens Africanus mei?

QVIDEM,

QVIDEM, *Certamente, γέ τοι γοῦν*, certe. & tribus modis in oratione accipi solet: vno ad distinguendas res, vt, Ego quidem scribo, tu vero legis, ille autem dormit. Altero quasi per exceptionem eius, quod affirmes. Cice. l. 3. Off. Ab optimis illis quidem viris, sed non satis eruditis. Tertio, cum nulla se quitur ex prædictis coniunctionibus: vt apud eundem: Aut enim nemo, (quod quidem magis credo) aut si quisquā est', ille sapiens fuit. Quidem, & Certe, aliquando simul iungun tur. Cic. ad Lent. l. 1. Illud quidem certe nostrum consilium iure laudandum est. Teren. in Phor. Quidem coniunxit cum Hercle. Tua quidem hercle certo vita hæc expetenda. Ci. au tem 10. epi. ad Att. Post quidem subiunxit Profecto. Nunc quidem profecto Romæ es.

QVIDNAM, aliquando interrogatiue accipitur, aliquando indefinite. Teren. in Phor. Quidnam ille commotus venerat? hoc est, propter quid. Idem in Eun. Reuiso quidnam Chærea hic rerum gerat.

QVIDNI, certe, vel cur non? Ter. in Eun. Habes ne hominem amabo? PH. Quid ni habeam? Veteres enim Ni pro ne pone bant, & Ne pro non. Plau. Ni stulta sis. Et, Ne vult, pro non vult.

QVID QVAERIS? *τί πλείω;* clausula est sermonem in compendium redigentis, eandem vim habens, quam Quid plura, vel Quid opus est verbis? Cic. ad Att. l. 1. Quid quæris? num ad priuata redeam? Hor. l. 1. epi. Quid quæris? viuo, & regno simul ista reliqui.

QVIDQVID, Quint. l. 1. c. de Orthographia: Frigidiora his alia, vt Quicquid quartam c, haberet, ne interrogare bis videremur. Est autem Quidquid substantiuū, vt & Quid. ideo genitiuum vel adiectiuum exigit. vt, Quidquid pecuniarū, Quidquid molle.

QVIES, etis, *Quiete, ἡσυχία*, vacatio à labore, siue cessatio à quocunque opere. Cic. in Cat. Mors laborum, aut miseriarum quies est. Sæpissime accipitur pro somno, quòd dormiē tes ab omni opere ferientur: cui opponitur Vigilia. Quin. l. 7. c. 3. Labor, an otium vigilia, an quies? Hor. 1. epi. 17. Si te grata quies, & primus somnus in horam Delectat. Cic. 1. de Diui. Quæ multo plura euenirent, si ad quietem integri ire mus. Vir. 10. Aen. Neque enim membris dat cura quietem. Accipitur pro otio, & tranquillitate animi. Pl. l. 8. c. 28. Qui paupertatem, & quietem doctrinarum ei sciebant in primis cordi esse. Quietes, in plurali pro cubilibus. Lucr. l. 1. Nanque canes vt montiuagæ persæpe ferarū Naribus inueniūt intectas fronde quietes. Accipitur aliquando pro tranquillitate aeris. Vir. 2. Ge. Si non tanta quies iret frigusq; caloremq; Inter, & exciperet cœli indulgentia terras.

QVIESCO, quiescis, quieui, quietum, *Riposarsi, ἡσυχάζω, ἡσυχίαν ἄγω*, quietem ago, ferior à labore. Virg. 1. Aenei. Nunc blanda compostus pace quiescit. Accipitur & pro dormio. Cic. 6. Ver. Eo cum venio, prætor quiescebat. Modo sto, nō moueor. Vir. 6. Aen. Postquam collapsi cineres, & flamma quieuit. Idem. 7. Aen. Postquam alta quierunt Aequora. Aliquando accipitur pro quiescere facio. *παύω*. Plaut. in Most. Quiesce tumultum hunc. Quiescere etiam dicitur, qui solitam petulantiam remittit. Ter. in Prol. An. Vt quiescāt mo neo, & desinant maledicere. Aliquando pro abstinere, seu supersedere. Pla. in Most. Quiesce hanc rem petere. Quiesci impersonale. Terent. in And. Poterat quiesci, si quiesset.

QVIETVS, ta, tum, *ἥσυχος*, à Quies, tranquillus, otiosus, placidus. Ter. in Phor. Quietus esto. Vbi Don. Quietus, securus. Virg. 1. Aen. In primis regina quietum Accipit in Teucros animum. Reddere quietum, est efficere, vt quiete & secure quis viuat. Ter. in Eun. Sex ego te totos Parmeno hos men ses quietum reddam. Solutus & quietus animus. Cicero pro Ros. Com. Soluto & quieto sum animo. Idem 6. Ver. Mirum omnibus videri, Diodorum reum, hominem quietissimum. Hor. Epo. 10. Quietiore non feratur æquore, Quàm Graia victorum manus. Quiete, tranquille, placide. Cic. 1. de Fini. Beneuolentiam sibi conciliant, & (quod aptissimum est ad quiete viuendum) charitatem. Cæs. 3. Bel. Ciui. Nostri quie tissime se receperunt.

QVILIBET, *Qual ti piace, ὅστις, ὁστισοῦν*, quiuis, quasi quemcunq; ex multis libet deligere. Hora. in Arte: Pictoribus atque poetis Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas. Aliquando pro vili. Plini. lib. 7. Bis ab Annibale captus: neque cum quolibet hoste res fuit. Ouid. 1. de Arte aman. Pol licitis diues quilibet esse potest: idest, vel tenuissimæ fortunæ humunculus.

QVIMATVS, ætas, quinque annorum. Pli. l. 8. c. 45.

QVIN, *Che non, perche non, anzi*, variis modis dicitur. nam aliquā do ponitur pro cur non, vt cum increpantes, vel interrogan tes, vel hortantes dicimus, Quin venis? quin fugis? Vir. 2. ecl. Quin tu aliquid saltem potius, quorum indiget vsus, Vimi-nibus, molliq; paras detexere iunco? Aliquando pro quòd seu, vt. Ci. Att. Prorsus nihil abest, quin sim miserrimus. Teren. And. Non dubium est, quin vxorem nolit filius. Aliquā do pro quinetiam. Vir. 1. Aen. Quin aspera Iuno, Consilia in melius referet. hoc est, quod maius est. Aliquando valet Vt non. Cice. Non idcirco causas Isocrates non defendit, quin id vtile esse, & honestum existimaret. Similiter cum di cimus: Non possum me continere, quin gestiam: idest, vt nō gestiam. Vir. l. 3. Aen. Hic tibi ne qua moræ fuerint dispendia tanti, Quin vatem insanam aspicias: idest, vt non. Aliquando pro qui non. Ci. l. 9. epi. Nemo est nostrorum, quin vota victoriæ suæ fecerit. Aliquando pro imo. Ter. in Hea. Quin nolo mentiare. Pro etiam. Quin mihi molestum est. Aliquando pro certe. Plau. in Amp. Quin certa res hanc esse obiurgare.

QVINCENTOS, pro Quingentis dixere veteres, auctore Fest.

QVINCVNX, cis, pondus vel mensura quinque vnciarum. In arborum ordinibus Quincunx dicitur, cū ita dispositæ sunt arbores, vt binæ cum tertia proximi ordinis æquali interuallo sibi opposita, quoquo te vertas, quincuncialem referunt. Quint l. 8. c. 3. Quid illo quincunce speciosius, qui in quamcunque partem spectaueris, rectus est? Ci. in Catone. Cum miraretur Lysander & proceritatem arborum, & dire ctos in quincuncem ordines. Col. l. 3. c. 13. Nonnulli omnē vitem per denos pedes in quincuncē disponunt. Ratio, quare huiusmodi figuræ quincuncis & decussis appellationem sint sortitæ, non est obscura. Veteres enim numerum denarium, & quinarium huiusmodi notis, X, & V, pingere solebant. Arbores itaque in quincuncem digestæ dicuntur, cum ita sunt collocatæ, vt tertia duabus æquali interuallo oppo sita, V litera similitudinem faciat. Quincuncialis herba dicitur, quæ mēsuram quincuncis vnius pedis habet, idest, septenos fere digitos. Plin. li. 27. c. 11. Quincunces etiam vsuræ dicuntur, quoties ex centum nummis (vt exempli gratia sit) quinque nummos vsuræ percipimus. Est & quincunx mensuræ genus, paulum supra mediam heminam continens. Mart. l. 2. Te conuiua leget misto quincunce.

QVINCVPEDAL, mensura erat, siue regula quinque pedum, qua fabri murarii in dimetiendis parietibus vti solent. Huius formam & vsum sic depingit Mart. l. 14. Puncta notis ilex, & acuta cuspide clausa, Sæpe redemptoris prodere furta solet.

QVINCVPLEX, *πενταπλάσιος*, numerus multiplicatiuus, vt Duplex & Triplex. Mart. l. 14. Cæde iuuencorum domini calet area felix, Quincuplici cera cum datur altus honos.

QVINDECIES, quindecim vicibus. Martia. li. 7. Dicere quindecies poteram.

QVINDECIM, Pla. Pse. Quindecim habeo minas. Hor. ī Car. secul. Quindecim Diana preces virorum Curet.

QVINDECIMVIRI, magistratus Romæ, quindecim numero, ius habentes sibyllinos libros adeundi.

QVINDENVS, a, um, Liui. 35. Quindena iugera agri data in singulos.

QVINETIAM, præterea, & quod maius est. Cic. de Ami. Quin etiam necesse erit optare, vt quam sæpissime peccet amicus. Vir. 4. Aen. Quinetiam hyberno moliris sidere classem.

QVINGENTESIMVS, ma, mum, *πεντακοσιοστός*, numerus ordi nis. Pli. l. 15. c. 1.

QVINGENTI, æ, a, *πεντακόσιοι*, quinquies centum. Virgil. 10. Aene. Hinc quingentos in se Mezentius armat. Quingenti item, magistratus nomen erat apud Athenienses, à numero quingentorum virorum, quorum officium erat ciuilia mūnera, rerumq; actiones iudicare. Dignitatem hi maximam obtinebant, ab Areopagitis secundum locum obtinentes.

QVINGENTIES, quinquies centum. Ci. 4. Ver.

QVINGENI, æ, a, idem quod quingenti per singula: vt cum dicimus, Quingenos denarios militibus diuisos, idest, singulis quingentos. Suet. in Cæs. Annuam habitationem Romæ vsque ad bina millia nummum, in Italia non vltra quingenos sestertios permisit.

QVINGENARIVS, a, um. Nonnunquam ad pondus refertur, vt Lanx quingenaria, idest, quinquaginta pondo. Pli. li. 33. ca. 11. Potest & ad ætatem referri, vt Quingenarium sit, quod est quinquaginta annorum.

QVINIMO, imo vero, imo etiam. Pli. epi. 74. Quinimo consur genti ei ad censendum, acclamatum est.

QVINQVAGENARIVS, a, um, annorum quinquaginta. Refertur & ad numerum: vt, Quinquagenarius grex, idest, quinquaginta capitum. Varr. 2. de re rust. Quinquagenaria vrna, idest, quinquaginta capiens certi generis mensuras. Cato de re rust. c. 13.

QVINQVAGINTA, *πεντήκοντα*, Inde quinquagies. Plin. lib. 7. Quinquagies collatis signis dimicauit. Quinquagesies, Plau.

Plau.in Men.dixit.

QVINQVATRIA, orum, festa erant Romæ, Palladi sacra. dicta Quinquatria, a numero quinque dierum, quibus celebrabãtur. quorum primo fiebant sacrificia: secundo, tertio, & quarto gladiatorum spectacula edebantur: quinto vrbis lustratio. videtur autẽ primus ea bisce diebus fuisse quintus post Idus Martias, idest XIII. cal. April. Quod non obscure colligi potest ex l.3. Fast. Ouidij. Varr. l.5. de Ling. Lat. Auctor est, antiquitus vnum tantummodo festi huius diem fuisse, post quintum scilicet Idus Martias, eumq; Quinquatrum vocatum fuisse, tracto vocabuli exemplo à consuetudine vicinorum populorum, qui dies post sextum, & septimũ Iduũ sextarum, & septimarum appellauere: paulatim tamen nominis errore consuetudinem irrepsisse, vt quinque dies crederentur. Varronis sententiæ Festus quoque subscribit. vnde apparet non nisi mera esse somnia, quæ à recentioribus grãmaticis de vocis huius etymo sunt excogitata: qui Quinquatria inde dicta tradiderunt, quòd celebrarẽtur quinque diebus continuis post diem atrum qui erat postridie iduũ: cum probatissimorum, quos iam adduximus, auctorum testimonijs satis constet, Atrus siue Atria, particulas in bisce vocibus nihil significari, sed solas esse nominum productiones. Fuerũt, & minora quinquatria, siue (vt Festus appellat) Quinquatrus minusculæ quæ Idibus Iunijs, à tibicinibus personatis celebrabantur in honorem Mineruæ. Ouid.6.Fasto. Et iam quinquatrus iubeor narrare minores: Huc etiam spectare videtur illud Plaut. in Mil. Da quod dem Quinquatribus. Sortitur autem hoc nomen varias declinationes nam modo per secũdam, modo per tertiam declinationem inflectitur, vnde ablatiuus Quinquatribus. Iuuen. Sat.10. Totis Quinquatribus optat Diomedes autem Quinquatrias per priorem inflexionem protulit.

QVINQVE, Oui l.8. Met. Quinque ter implebat vlnas. Quinque pedum præscriptio interdicti genus est, ex Solonis legibus in XII. tabulas trãlatum. vide Caium. l. vlt. Digest. Fin. regundis.

QVINQVEMESTRIS, stre, quinque mensium ætatem habens. Varro.2.de re rust. c.7.

QVINQVELIBRALIS, & hoc le, quinque librarum: Col.lib. 3. cap.15.

QVINQVENNALIS, & nale, πενταετηρικός, quod fit quinto quoque anno: vt, Quinquennales ludi. Plin.l.4.c.5. Quinquennalia magistratus, qui quinque annis continuis geritur. Liu 4.

QVINQVENNIS, & hoc ne, πενταετής, quinque annos natus. Plaut. in Pœn. Duæ fuere filiæ, altera quinquennis, altera quadrimula.

QVINQVENNIVM, nij, spatium quinque annorum. Cice. 3. de Leg.

QVINQVEPARTITVS, tita, partitum, pen. pro. πενταμερισμένον, in quinque partes diuisum. Cic. 1. de Inuent. Quinque partitam hoc pacto putant argumentationem. Quinquepartito, aduer. Plin. lib.25. cap.6. Folijs incisis quinque partito.

QVINQVEREMIS, is, πεντήρης, nauis quinque remorum ordines habens.

QVINQVERTIVM, tij, in sacris certaminibus dicebatur, quod Greci sua lingua πένταθλον, appellabant: vtroque noĩe deducto à quinque artium, seu certaminum generibus, quibus in sacris Græciæ ludis congrediebantur ij, quos à professione Græci πενταθλους, Latini Quinquertiones appellabãt cæstu, cursu, saltu, disco, & Lucta certarent.

QVINQVEVIRI, Cic. Ac. magistratus quinque virorum.

QVINQVIES, quinque vicibus. Cic. 11. Phil. Quinquies absolutus.

QVINTA classis, in censu à Ser. Tullio descripto, ex triginta centurijs constabat, nihil aliud, quàm fundas, lapides missiles ferentibus: quibus adiuncti sunt cornicines, tubicinesq; in tres centurias distributi, Censebatur autem hæc classis vndecim millibus æris, Liui. l.1.

QVINTANA porta, in castris dicebatur, quæ post Prætorium erat, vbi vænalium rerum forum solet esse. Liu.41.

QVINTANIS, ea forma dictum, qua Alternis: vt, Quintanis semitare idest post quintum quemq; palum semitam ducere. Plin.li.17.c.22.

QVINTILIANVS rhetor, ortus in Hispania, in Ciuitate Calaguritana, vt Eusebio placet: vnde & Quinctilianus ipse Hispanos prouinciales suos vocat. Eum dicũt Romã cũ Galba venisse, breuiq; in familiaritatem Domitiani principis insinuatum, eius nepotes erudijsse. Ludum Romæ aperuit, primusq; è fisco salariũ tulit. Scripsit declamationes: quas quidem Quinctiliani alterius declamatoris dicunt esse, cuius Sen. in.6. declamationum libri meminit.

QVINTILIS, lis, Luglio, [illegible], mensis anni nunc septimus, olim quintus, cum à Martio annum Romani auspicarentur, vnde & Quintilis primum dictus est, postea vero in honorem Iulii Cæsaris dictatoris, Iulius appellatus est, Sueto. & Cic.

QVINTO, & Quintum, aduerbia, eodem modo inter se differunt, vt supra ostendimus Quartum & Quarto.

QVINTVS, ta, tum, πέμπτος, vltimus ex quinque.

QVINVS, a, num, distributiuus numerus, à quinq;. Cice. 3. Verr. Cum à multis quaterna, etiam quina exigerentur. Hor. l.2. Ser. Sat.2. Quinas hic capiti mercedes exigit.

QVIPOTE, qui fieri potest. Compositum à qui interrogatiuo, & adiectiuo potis, pote. Persius Saty. 1. Quipote? vis dicam?

QVIPPE, Imuero, perche, οἷα, particula est, qua rationem reddimus eius quod præcessit. exponitur autem aliquando per vtpote, præsertim subsequente relatiuo, siue id nomen sit, siue aduerbium. Cic. pro Ros. Am. Conuiuia cum patre non inibat: quippe qui nein oppidum quidem, nisi perraro, veniret. Vir. l.1. Ge. Iampridem nobis Cæsar te regia cæli Inuidet, atque hominum queritur curare triumphos: Quippe vbi fas versum, atque nefas. Interdum per etenim. siue nanque. Vir. l.2. Infœcunda quidem, sed læta & fortia surgunt: Quippe solo natura subest. Interdum idem quod certe. Plaut. in Aul. Redi iam nunc intro, atque intus serua. S. Quippe nil ego in tut seruem.

QVIPPINI, Perche non? [illegible]; antiqui dicebant pro quidni, siue cur non? Pla. Menæch. Itan' censes? MAD. Quippini?

QVIRINALIA, orum, Romani vocabant diem, quo sacra Quirino fiebant. Ci. ad. Q. F. Comitialibus diebus, qui Quirinalia sequuntur.

QVIRINALIS, nale, Quirinalis collis, κυρίνιος λόφος, dictus est, quòd in eo Quirini templum erat: siue quòd in eum commigrauere Sabini à Curibus venientes. Hodie, à duobus equis marmoreis, in hoc colle sitis, Montem equorum vocant Quirinalis porta Romæ dicta, quod ea in collem Quirinalem iretur, vel quòd proxime eam esset Quirini sacellum. Quirinale lignum Oui. 7. Fast. Lituus quirinalis, qualẽ Quirinus habuit, Vir. 7. Aen.

QVIRINVS, ni, Romuli cognomen, ab hasta: qua assidue vtebatur hastam enim, teste Festo, Sabini Curim, siue (vt alij legunt) Quirim vocabant. quanquam non desunt, qui à Curibus, idest, à Sabinis, quos in vrbis partem recepit, Quirinũ potius cognominatum putent. Contra Var. l.4. de ling. lat. Quirinum à Quiritibus appellatum existimat. Oui l.1. Fas. Controuersiam hanc in medio relinquit, contentus omnes, quas iam adduximus, opiniones recensuisse.

QVIRITATIO, humanæ, diuinæq; opis imploratio. Liui. l.33. Fuga comitum, & quiritatio.

QVIRITATVS, huius quiritatus, clamor vrbanorum, vt Iubilatus rusticorum, vt ostendit Valla ex auctoritate Varronis. Pli. epist. 106. Audires vlulatus fœminarum, infantium quiritatus, clamores virorum.

QVIRITES, ium, vel Quiritum, κυρῖται ἢ ῥωμαῖοι, Romanorum nomen à Curibus Sabinorum vrbe impositum. Romulus. n. inito fœdere cum T. Tatio Sabinorum rege, eoq; in partẽ regni, Sabinisq; in vrbis portionem receptis, vt nouorum incolarum beneuolentiam aliqua sibi ratione conciliaret, mistam Romanorum Sabinorumq; gentem vno nomine Quirites appellauit. Liu. 1. Legitur & accusatiuus singularis Quiritem, à nominatiuo, vt videtur, Quiris. Persi Sat. 5. Quibus vna quiritem Vertigo facit. Oui. s. Am. Si pulsassem minimum de plebe Quiritem.

QVIRITO, as, pen. prod. seu Quiritor, taris, Lamentarsi, cridare, σχετλιάζειν, κοπτεσθαι, lamentor, mœstaq; voce Deorũm hominumq; auxilium inuocare. Quæ significatio tracta est à consuetudine Romanorum, qui iniuria affecti, Quiritum opem implorabant. vnde Varro Quiritare interpretatur, Quirites ciere. Nonius: Quiritare est clamare, tractum ab iis, qui Quirites inuocant. Lucil. l. 22. Sat. Concursus velut aurai, clareq; quiritans. Liui. l.39. Nulla vox Quiritantium inter stupra, & cædes exaudiri poterat.

QVIS, Qui, Quæ, Quod, vel Quid, quandoq; interrogatiue ponitur. Virg. 1. ecl. Quæ tanta fuit Romam tibi causa videndi? Plau. Quod facinus ausi tantum? Aliquando infinite. Ci. Cum præcepta nescio quæ discipulis suis palam tradidisset. Plaut. Nec mihi quod facinus conscirem, inueni. Accipitur aliquando Quis, pro aliquis. Suet. in Claudio: Si quem aliũ, & se liberum esse. Pli. epi. 8. l.3. Nec vitia, si qua sunt, celant. Ponitur autem Quis, admirantis pro qualis. Virg. 9. Aenei. Quis globus ò ciues. Olim tam fœminino, quàm masculino genere proferebatur. Pla. i Aul. Quis ea est, quam vis ducere vxorem? Virg. 11. Aen. Qui cum partiri curas, idest, cũ qua. Loquitur enim de Acca, quæ erat vna ex comitibus Camillæ.

millæ. Accipitur aliquando Qui, quæ, quod, pro quantus, quanta, quantum. Quinct. Hoc si scisses pater, affirmo, promitto, (cuius pietatis es) nemo te antecessisset, idest, quantæ pietatis es. Huiusmodi autẽ orationes tribus efferimus modis: vt, Qua es humanitate, cuius humanitatis es, & Quę tua est humanitas. Inuenitur & quis aut, (vt nonnulli scribere malunt) Queis in datiuo & ablatiuo pluralibus: verum hoc à singulari nominatiuo tempore distinguitur. producitur enim, cum in nominatiuo corripiatur. Luca. l. 2. Prob fata, quis ille, Quis fuit ille dies? Hor. in Ser. Queis humana sibi doluit natura negatis. Fit autem Queis à singulari Quo, sicut à Domino Dominis. Contra ab ablatiuo Qui, fit Quibus, sicut à facili Facilibus. Seruius in illud Vir. 1. Queis ante ora patrum, Quis, inquit, & Quibus secundum artem dicimus. ab eo enim quod est Qui in bus mittit: ab eo quod est Quo, in is. Sed à tertia declinatione in vsu sunt datiuus, & ablatiuus plurales: licet antiqui omnibus vsi sint casibus. Deniq; Cato in Orig. Ques, Quium, declinauit, sicut Puppes, puppium: Ques, inquiunt, sunt populi?

QVISNAM, *Chi? tis notes*: interrogatiuum est, pro Quis. Ter. in An. Quisnam homo est? Aliquando infinite ponitur. Plin. l. 11. c. 31. Delphini, quonam modo audiant, mirum.

QVISQVAM, & Quispiam, idem quod aliquis. Quisquã, olim tam masculino, quam fœm. iungebatur. Ter. in Eun. Illarum neque quisquam te nouit. Ibidem: Hunc oculis suis Nostrarum nunquam quisquam vidit. Aliquando pro quilibet. Cice. ad Terentiam: Nisi vos furtiores cognoscerem, quàm quenquam virum.

QVISQVILIAE, liarum, *περιψήματα, συρφετός*, purgamenta terrarum, & quicquid ex arboribus, surculorum, foliorumque, & florum minutim decidit: vnde nomẽ venit, velut quicquid cadit, inquit Festus. Ob id Cæcil. Quisquilias volantes venti spolia appellat. Ci. l. 1. epi. ad Att. homines nihili & perditorum fæcem per translationem, Quisquilias appellat. Idem pro Sex. Omitto iam Numerium, Serranum, Aelium quisquilias seditionis Clodianæ. Antiqui hoc nomen etiam in numero singulari declinarunt, vt docet Festus, afferens testimonium ex Næuii Tegularia: Abi deturbate saxo, quisquilia, non homo.

QVISQVILIVM, lii, *κόκκος*, Diosc. exiguus frutex ilicis, producens coccum, granum ad tingendas vestes gratissimum. Pli. l. 16. ca. 8.

QVISQVE, *Ciascuno*, *ἕκαστος*, vniuersale signum est, idem significans quod omnes, vnoq; verbo est contentum. Vir. l. 7. Aen. Quisq; suos patimur manes. Iungitur eleganter cum superlatiuis, aut iis, qui superlatiui vim habent: qualia sunt numeralia ordinis, & eorum interrogatiuum Quintus: vel cũ positiuis, quæ superlatiua vsitate non recipiunt. Ci. l. 1. Aca. Recentissima quæque sunt emendata maxime. Pla. in Pse. Vix est decimus quisque, qui se ipsum nouerit. Cic. 1. Tusc. Quota enim quæque eueniunt, vt ab his sunt prædicta?

QVISQVIS, quicunque, vel omnis qui: desiderat duo verba. Pla. in Stich. Quisquis prætereat, comestatum volo vocari.

QVIVIS, quilibet, vnus è multis quem velis. Ci. pro Quint.

QVO, *Quanto*, *ὅσῳ*, accipitur pro quantu, habetq; sibi respondentem particulam Hoc vel Eo. Cic. pro Rosc. Com. Quo quisque ingeniosior, hoc docet laboriosius. Idem pro Quin. Quæ quo plura sunt, eo te meliore mẽte nostra audire oportet. Aliquando est aduer. loci. Virg. l. 1. Aene. Quove tenetis iter? idest, ad quem locum tenditis. Aliquando est coniunctio, idem valens quod Vt Pli. Iun. Neq; enim id feci, quod tibi molestus essem. Aliquando pro quare, vt inquit Donat. Ter. in And. Quo æquior sum Pamphilo. Aliquando pro ad quid. Horat. lib. 1. epist. Quo mihi fortuna, si non conceditur vti?

QVOAD, donec, quousque: ex ad & quo compositum, sed præpostero ordine præpositione postposita. Sal. Dummodo puteris vos tutos esse, quoad reliqua multitudo aduenerit: quousque. Ci. l. 1. Off. Tandiu velle debebis, quoad te, quantum proficias, non pœnitebit, idest, quandiu. Nihil autem differunt hæ locutiones, quoad viuam, & quoad moriar. quamuis enim contraria esse videantur, idem tamen significãt. Potest etiam esse interrogatiuum. Ter. in Phor. Senem quoad expectatis vestrum? Item relatiuum. Cic. ad Treb. Quoad opinatus sum me in prouinciam exiturum, quæ tibi vltro obtulerim, meminisse te credo Idem Att. Quousque? inquies quoad erit integrum. Aliquando rei, & ingenii facultatem, siue temporis commoditatem significat. Idem in Lælio: Vt, quoad possem, & liceret, ab eius latere nunquam discederem.

QVOADEIVS, quoad nam particula eius, insnit est. Cic. Appio. Si eam, quoadeius facere possis, quam expeditissimam mihi trades.

QVOADVSQVE, quousque. Accius: Nihil te impedio, quoadusque rem peragas.

QVOCIRCA, quapropter, quamobrem. Ci. in Catone.

QVOD, potest capi relatiue, interrogatiue, & infinite, vt ostendimus in dictionibus quis, & qui. Ponitur aliquando sine manifesta dictione regente, subaudita præpositione Ob, vel Propter. Terent. in Hec. Quod me accusat nunc vir, sum extra noxiam. Plaut. in epi. Animum aduerte, vt, quod ego ad te venio, intelligas. Pro quantum. Cice. pro Rosc. Am. Quos omnes, quod ad me attinet, vellem viuerent. Aliquando pro quadam connexione accipitur. Cice. Terentiæ: Quod vtinam minus vitæ cupidus fuissem. certe nihil, aut non multum in vita mali vidissemus. Aliquando pro in quo. Idem e [illegible] quid sit, quod mea opera opus siet. Aliquando pro quicquid. Cice. pro domo: Ornamentorum quod superfuit in fanis: domum suam deportauit. Aliquando est coniunctio causalis, pro quia: vt, Quòd scribas, lætor. Et, Non castigo te, quod odio habeã, sed quo meliorem efficiam. Vbi enim potest esse Quod, ibi etiam quia: & vbi potest esse Vt, ibi potest esse quo, & econtrario: vt, Non te castigo quia odio habeam, sed vt meliorem efficiam. Quandoque pro Sed, & in principio locari solet Cice. Quod si quis a me huius consilii mei causam quærat, ita respondebo. Ponitur aliquando pro cur. Vir 3. ecl. Si ad vitulam spectes, nihil est quod pocula laudes Cic. ad Terentiam: In viam quod te des hoc tempore, nihil est. Aliquando præcedentis verbi significationẽ determinat. In Sal. Credo, quòd non omnes tui similes incolumes in vrbem venissent. Aliquando pro vt, inquit Donat. Ter. in Phor. Vin' facere, quòd ego gaudeam Nausistrata, & quòd tuo viro oculi doleant?

QVODAMMODO, quod aliquo pacto Cicero de Amic. Ob virtutem eos etiam, quos nunquam vidimus, quodammodo diligimus.

QVODCVNQVE, Cic. contra Rul. Non omnia, quæcunque loquimur, ad artem sunt reuocanda. Aliquando pro quantumcunque. Cic. Brut. Quodcunque militum contrahere poteris, contrahe.

QVO IVRE, QVAQVE INIVRIA, per fas, & nefas, velis nolis. Ter. in And. Quo iure, quaq; iniuria, præcipitem me in pistrinum dabit.

QVOMODO, interrogatiua particula, siue admiratiua. Cic. Att. l. 10. Tulliæ nostræ mirifica virtus. quo modo illa fert publicam cladem? Accipitur & relatiue. Idem de Arusp. resp. Ec sua concio risit hominem, quo modo ipse gloriari solet, ducentis confixum senatusconsultis. Aliquando indefinite. Ci. Lentul. Hæc negotia quomodo se habeant, ne epistola quidem narrare audeo.

QVOMODOCVNQVE, qualicunque ratione, qualitercunque, quoquo pacto. Pla. in Pœn. Quomodocunque, quanquam sumus pauperculi, est domi quod edimus. Componitur quoque Quomodo cum nam. Cic. ad Q. Fr. l. 2. Quomodonam mi frater de nostris versibus Cæsar?

QVONAM, *Doue*, *ποῖ*, aduer. ad locum. Pla. Trin. Quonam, nisi domum? Cic. Att. l. 8. Eum si nunc sequor, quonam? Quonã ablatiuus, à Quinam, iungitur ablatiuo Modo, estq; tanquã una dictio vice aduerbij posita: & modo interrogatiue accipitur. Cic. 2. de Fin. Quonam, inquit, modo? Modo indefinite. Idem l. 4. de Fin. Admirantes quæramus, quonam modo vitam agere possimus.

QVONDAM, *Altre fiate*, *πάλαι*, olim. modo præteritum tempus denotat: Cicer. 2. de Inuent. Crotoniatæ quondam, cum florerent omnibus copiis. Idem. Fuit ista quondam in hac repu. virtus. Modo futurum. Virgili. Quondam tua dicere facta Tempus erit. Modo præsens. Idem. 2. Aeneid. Quondam etiam victis redit in præcordia virtus. Quandoque pro semper. Idem: Vt quondam in stipulis magnus sine viribus ignis.

QVONIAM, coniunctio causalis. Ter. in And. Ea quoniam nemini obtrudi potest, itur ad me. Potest esse subcontinuatiua. Cic. pro Planc. Quoniam tu ita vis, me nimium gratum esse concedam. Interdum, auctore Festo, significat postquã. Plau. in Asin. Quoniam ambo, vt est lubitum, nos delusistis, datisne argentum?

QVOQVAM, *Ad alcun luogo*, *ποῖ*, aliquo Cice. 4. Verr. O Verrea præclara, quoquam si accessisti, quo non attuleris tecum istum diem.

QVOQVE, *Anchora*, *καὶ*, coniunctio est copulatiua, postpositiui ordinis, idem significans quod etiam. Aliquando pro similiter. Vir. in Daphnide: in Damnabus tu quoque votis. Huic particulæ aliquando iungitur Etiam. Ter. in Hec. Ego quoque hoc etiam credidi aliquando.

QVOQVOVERSVS, uel Quoquouersum, *πάντῃ*, uersus omnes partes, uersus quencunque locum. Cæsa. in Com. Classem

quoquouersum

quoquouersum dimittunt. Colum.l.2.c.5. Pedes interualli quoquouersus octo.

QVOQVO, πῦ ϰῆχος, ad quencunque locum. Pla. in Merc. Mes mihi illam quærere, quoquo hinc abducta est gentium. Est etiam Quoquo ablatiuus à quisquis. Cice. ad Att. l.9. Quoquo tempore fuerit. &c.

QVOQVOMODO, qualitercunq;. Ci. ad Aciliū l.13. epi. Quoquomodo se res habeat, peto à te, ut eum expedias.

QVORSVM, ποῖ, uersus quem locum, quasi quo uersum. Et modo interrogatiue accipitur: ut, Quorsum instituisti iter? Modo relatiue: ut, Meridiem uersus cursum tenetis, quorsum & nos. Modo indefinite, ut, nescio quorsum eam. Ter. in Eunc. Nescio, neque unde eam, neque quorsum eam. Idem ibidem per translationem dixit: Nesciebam quorsum ires: hoc est, quid tuis uerbis uelles. Dicimus & Quorsus. Cice. de Clau. Ora. Quorsus istuc?

QVOT, tam relatiue & infinite, quàm interrogatiue accipi potest: ut, Quot nummi tibi sunt? Scio quot nummos habes. Pla. in Rud. Quot sunt? S. totidem quot tu, & ego sumus.

QVOTANNIS, singulis annis. Plaut. in Epid. Quotannis inueniunt nomina noua? Cice. 4. Verr. Siculi quotannis tributa conferunt.

QVOTENNIS, *Di quanti anni*, ἀμφὶ πόσα ἔτη, interrogatiuum est, significans, quot annorum.

QVOTENVS, ποσαῖος, intertogatiuum est numeri distributiui, teste Prisciano, ut, Quotenis bobus arat? binis. Accipitur & indefinite. Ci. Att. Nescio quotenorum iugerum.

QVOTIDIANVS, a, um, quod quotidie fit. Plau. in Merc. Quæque habeat quotidianum familiæ coctum cibum. Cice. 2. de Diuin. Sunt hæc quotidiana. Per translationem accipitur pro uulgari. Teren. in Eunuc. Tædet harum quotidianarum formarum.

QVOTIDIE, singulis diebus, à Quotus, & Dies. sunt qui scribant cotidie. itaq; olim scribi solitum esse ostendit Quinct. li.1. Instit.

QVOTIES, ποσάκις, intettogatiuum, significans quot uicibus. Plau. Curc. Quoties dicendum est? Cic. 4. Verr. Quoties, & quot nominibus auferes? Idem in Catil. Quotiens iam tibi extorta est sica ista de manibus? Accipitur & relatiue, habetq; antecedens Toties. Cice. de Ora. Toties, quoties præscribitur.

QVOTIESCVNQVE, *Qualunque volta che*, quoties. Cicer. pro Clu. Quotiescunque dico, toties uideor mihi in iudicium uenire.

QVOTQVOT, quotcunque, quantumuis multi. Brutus Ciceroni: Peream, si te omnes, quotquot sunt, conantem loqui ferre poterunt.

QVOTVPLEX, cis, quot generum, quot specierum, quotmodorum.

QVOTVPLVS, a, um, interrogatiuum, Quotuplū reddit ager? Relatiuum, Centuplum Aegyptii reddunt agri, quotuplum uix nostri.

QVOTVS, a, um, πόσος, interrogatiuum. Hor. 2. Ser. Sat. 6. Hora quota est? Aliquando pro quot. Mat. Dic quotus es, quanti cupias cœnare, idest, quot estis. Cum particula Quisque. Cic. 1. de Nat. de. Quotus quisque formosus est? idest, quot sunt formosi? quasi dicat, paucissimi. Quandoque pro Quantus. Iuu. Quota portio fecis Achææ: id est, quantilla portio, quasi dicat, minima.

QVOTVS QVISQVE, πόσοι, idem significat, quod quot: ut, quotus quisque est, qui aliter sentiat? Cic. pro Plan. Quotus quisque iuris peritus est? De Orat. Quotus enim quisque est, qui teneat artem numerorum? Ide l.2. de Diui. Quota enim quæque res euenit prædicta ab iis?

QVOVIS, quolibet. Ter. Heau. Abeat quouis gentium.

QVOVSQVE, *Sino à che tempo*, μέχρι τίνος, μέχρι πῦ, quādiu, ad quod usque tempus. Cic. Att. l.1. Quousque hunc regem feremus? Idem de Som. Scip. Quousque humi defixa erit tua mens. Interdum Ad quem usq; locum, ut, Quousq; Cæsari obuiam progressus es?

QVVM, πότε, idem quod quando. Cice. de Inuent. Fuit quoddam tempus, cum in agris passim homines bestiarum more uagabantur. Aliquando, quoniam. Sal. in Cic. Sed quum in te modestiam nullam animaduerto, respondebo tibi. Interdum idem quod quamuis. Cice. 13. epist. Cum antea studio se commendabam Marcilium, tum multo nunc studiosius. De orthographia huius dictionis uariæ sunt opiniones. Sūt qui perpetuo scribant per c, siue aduerbium sit, siue coniunctio, aut etiam præpositio, solaq; accentus nota superposita, aduerbium, coniunctionemq; præpositione distinguunt. Victorinus autem in orthographiæ præceptis, Quum, temporis aduerb. per q, & u, scribendum asserit. Quinct. li.1. ca.13. de orthographia auctor est, à multis hanc differentiam suisse obseruatam, ut pro aduerbio temporis scriberet Quom: pro coniunctione autem causali Quum: pro præpositione uero, Cum.

QVVM PRIMVM, *Subito che*, ἐπειδὴ τάχιστα, duæ partes sunt, duo exigentes uerba. idem enim ualent, quod ubi primum. Virgil. Eclog. 7. Quum primum pasti repetent præsepia tauri.

DE LITERA R

R LITERA semiuocalis est, & liquida, quæ post mutam in eadem syllaba posita, præcedentem syllabam si natura breuis sit, modo longam, modo breuem facit: ut, Ouid. in dictione Patrem exemplum posuit: Iam patrem, famulosq; patris, lucēq; timebam, ubi Pa, syllaba & producitur, & corripitur. Conuertitur in l, ut, Intelligo, pro Interlego: Pelluceo, pro Perluceo. In simplicibus, ut Niger nigellus, Vmbra, umbella. In s, ut Arbos, pro arbor. Odos pro odor. Aliquando in duo ss, ut Vro, ussi: gero, gessi. In u, consonantem: ut, Sero, seui: Tero, triui. In n, ut Aeneus, pro æreus. Persius Literam caninam appellat, quod tremula linguæ uibratione, canum, cum ringuntur, sonum imitari uideatur.

R ANTE A

RABIA, æ, pro Rabies, ut annotauit Nonius, citans Cæciliū in Hypobolimæo: Rabia rabere se ait.

RABIDE, Cice. 5. Tuscu. Quem uidemus omnia rabide appetentem.

RABIDVS, da, dum, λυσσῶν, qui rabie laborat. Pli. l. 29. c. 5. In canis rabidi morsu tuetur capitis canini cinis illitus ulneri. Translate accipimus pro eo, qui supra modum ira effertur. Vir. l. 6. Ae. Vt primum cessit furor, & rabida ora quierunt. Idem. 2. Ge. At rabidæ tigres absunt.

RABIES, rabiei. *Rabbia*, λύσσα, morbus canum, cum ueluti furore quodam acti, huc atque illuc rapiuntur, nec ullum quietis locum inueniunt. Alii Rabiem, quasi rauiem dici putant à raucitate uocis, qua canes præ calore infestantur. Pli. l. 29. c. 5. Vtilissime iecur eius, qui in rabie momorderit, datur. Ouid. 14. Metam. Statq; canum rabies. Ponitur & pro furore, & ad homines transfertur. Cice. 3. Tuscul. Hecubam putant propter animi acerbitatem quandam & rabiem in canem esse conuersam. Horat. in Arte: Archilochum proprio rabies armauit iambo.

RABIOSE, rabie correpti. Ci. 4. Tusc. Nihil rabiose fecerunt.

RABIOSVLVS, dimin. Ci. Trebatio, l.7. epi.

RABIO, bis, ire, λυσσάω, rabie agitor. Varro: Quid est quod latres? qui rabis? Nonius tamen in loco Varronis iam citato Rabis, esse existimat à Rabo, tertiæ coniugationis uerbo. quo & Cæcilium usum ostendit in Hypobolimæo Rabia rabere sese ait.

RABIOSVS, a, um, λυσσώδης, ὑδρόφοβος, proprie de canibus dicitur, qui rabie laborant, & de aliis animalibus, qui ex canis morsu rabiem contraxerunt. Pli. l. 29. Datur morsis à cane rabioso, ne rabidi fiant. Per translationem, qui ira præceps fertur, ita ut rabie agitari uideatur. Cic. 4. Tus. Vide ne fortitudo minime sit rabiosa.

RABVLA, læ, dicebatur, inquit Nonius, quem nunc aduocatum uel patronum causarum dicimus: siue à rabie, ut eidem Nonio placet, siue à raui, idest, raucitate, ut is sit Rabula, qui in negociis agendis acer est, & rabiosus, quiq; (ut ait Festus) in multis intentus est negociis, paratusq; ad radendum quid, auferendumq;. Alii Rabulam dictum malunt à radendis auribus. nam ut à fando fabula, à nando nabula: ita à radendo rabula. nec alia ratione rabulas in foro dictos puto, quàm quòd radant, offendant aures, & (ut ait Quinct.) nimia uerbositate feriant, quasi ab instrumento illo nuncupati, quòd Rabula commodius, quam Radula, uocari possit. Cicer. in Ora. Non declamatorem aliquem de ludo, aut rabulam de foro, sed doctissimum, & perfectissimum quærimus oratorem.

RACEMARIVS malleolus., is dicitur, ex quo pampini pullulant, uel steriles, uel certe minus feraces, ut inquit Colu. lib. 3. ca. 18.

RACEMATIO, collectio racemorum, qui à uindemiatoribus præteriti.

RACEMATVS, a, um, βοτρυωτὸς, quod acinos habet, siue baccas ut etiam granum racemi modo disposita. Pli. l. 18. c. 7.

RACEMIFER, a, um, βοτρυοφόρος, quod racemos fert. Ouid. 3. Meta. Ipse racemiferis frontem circundatus uuis. Idem 15. Met. Victa racemifero lyncas dedit India Baccho.

RACEMOSVS, sa, sum, βοτρυώδης, quod est racemis plenū. Pli.

RACEMVS,mi,*Racimo,grappolo*, βότρυς,pars botryonis, siue potius ipse botryon, qui & Botrys,more Græco,& Botrus nostris dicitur,i. integra vua ex multis constans acinis.Vir.l.2. Ge.Tumidis Bumaste racemis.Horat.2.Car.Iam tibi liuidos Distinguet autumnus racemos Purpureo varius colore. Virg.tñ l.2.Geo.Aperte Racemos distinguit ab vuis,cũ ait, Et turpes auidus prædam fert vua racemos.Quo tamẽ in loco Vuam nonnulli figurate pro ipsa vite positam interpretãtur.Dicitur item Racemus de alijs fructibus,qui vuæ in modum ex pluribus acinis sunt conglobati.Pli.de hedera.Alijs densus acinus,& grandior racemus.

RADIATIO, ἀκτινοβολία, radiorum eiaculatio,splendor.Pli. lib.36.cap.5.

RADICITVS,ῥιζόθεν,à radice,vel vsque ad radicem. Plin.lib. 18.c.16.Herbas malas radicitus erui.Per trãslationem pro penitus.Plau.in Most.Malefacta vestra reperi radicitus.Catul.Arg.Ille tulit radicitus altas Fagos.Propert.lib. 3.el.7. Huic fluctus viuo radicitus abstulit vngues. Cic. 1.de Finibus Cupiditas tollenda est,atque extrahenda radicitus.

RADICO,cas,p.p.*Far le radici*,ῥιζόω,siue Radicor, aris, radices ago radices emitto.Pli.l.17.c.7.Frumenta multis radicantur fibris.Radicatus,a,um,quod iam radices egit.Col. de arbor.c.20.Arbores aut radicata semina autumno serito.Hĩc Eradico,vsque ad radices,vel vna cum radicibus euello.

RADICOSVS,a,um,quod multas radices habet. Pli.l.16.c.34.

RADICVLA,æ,ῥιζίον,parua radix.Col.l.3.c.15.

RADICVLA,herba,succum habens lauandis lanis,& ab œsypo repurgandis accomodatissimum.Pli.l.19.c.3.

RADIO,as,are,*Risplendere*, ἀκτινοβολεῖσθαι, λάμπεσθαι, radios emittere.Ouid.l.2. Met. Argento biforis radiabant limina valuæ.Prop.l.4.El.1.Infestis miles radiabat in armis.Ouid. 3.Am.El.3.Radiant, vt sydus ocelli. Radior, aris. Ouid.l.4. De Pon.El.4. Galeæ gemmis radientur, & auro Radians, tis.Virg.6.Aen.Arma sub aduersa posuit radiantia quercu. Radiatus,adiect.quod radios emittit.Cic.4.Ac.Sol ipse hic radiatus me intueri videtur.Radiata rota,Var.3.de re rust. cap.5.

RADIOSVS, multos emittens radios. Pla. in Stich. Radiosus sol.

RADIVS,dij,*Raggio*,ἀκτίς,splendor à sole emicans. Cic. 5. de Fin.Vt stellæ in radio solis, sic istæ in virtutum splẽdore ne cernuntur quidem,Ouid.l.2.Meta.Tum primum radijs gelidi caluere Triones. Transfertur & ad fulgorẽ oculorum. Plin. Cuius ex oculis radij nocte micantes cernuntur.Gel. l.5.c.16.Stoici causas esse videndi dicunt radiorum ex oculis in ea,quæ videri queunt,emissionem.Item. Radius dicitur virga, qua geometræ lineas indicant. Virg. 3. Ecl. Descripsit radio totum qui gentibus orbem. Item textoris instrumentum,quo subtegmen stamini inseritur, radius appellatur. Virg.9.Aen.Excussi manibus radij reuolutaq; pensa.Radij quoque in rotis dicuntur,qui hinc centro, illinc cãthis inseruntur. Virg.1.Geor.Hinc radios triuere rotis.Instrumentum etiã,quo raduntur mensuræ,Radius vocat.Pla. Dij,tãtam nobis lætitiam,tot gaudia,sine radio cumulent. Radij item dicũtur oliuæ oblongæ.Virg.l.2.Ge. Orchites, & radij,& amara pausia baccha. Hos & radiolos nominat. Col.l.12.c.47.Est & radius pastinacæ pisci pro telo.Pl.l.29. c.42.Pastinaca ex occulto transeuntes radio figit.Radius itẽ à rei anatomicæ peritis dicitur minus brachij os, intercubiti curuaturam,& carpum situm,maiori ossi,quod cubitum appellant,superincumbens.

RADIX,cis,ῥίζα,ima pars plantæ,qua alimentum trahit. Cic. 5.de Fin.Videmus ea,quæ terra gignit,corticibus & radicibus valide seruari.Virg.l.2.Ge.Pullulat ab radice alijs densissima silua.Radices montis,imæ partes montis. Cæs.l. 1. Bel.Ci.Ab infimis radicibus montis,castra facere cõstituit. Agere radices,est radices emittere,& stabiliri.Cic.l.2. Off. Vera gloria radices agit,atque etiam propagatur.Defixum radicibus.Cic.4.Phil.Virtus est altissimis defixa radicibus. quæ nunquam vlla vi labefactari potest.

RADO,is,si,sum,*Radere,mondare*,ξέω,ξύω, complano, extirpo, mundo.Iuuen.Sat.6.Nam Sergiolus iam radere guttur Cœperat.Suet.in Calig.Regulo quosdam barbam posuisse, & vxorum capita rasisse ad indicium maximi luctus. Virg.l.7 Aen.Proxima Circeæ raduntur littora terræ.Lucr.l.5.Et ripas radentia flumina rodunt.Radere aures,est re aliqua inamœna aures offendere. Quinct.lib.3. Ne ieiuna atque arida traditio aures,præsertim delicatas,raderet. Aliquando pro scalpere.Plau in Aul.Radebat pedibus terram,& voce crocitabat.Rasu,sa,um.Virg.l.2.Ge.Tum læues calamos,& rasæ hastilia virgæ.Ouid.l.1.de pont.El.4.Vtq; meus lima rasus liber esset amici.

RADVLA, *Rasparuola*,instrumentum ferreum,à radẽdo dictum, quo doliorum veterum pix liquata educitur, ut deinde iterum picentur ad futuram uindemiam.Col.l.12.c.18.

RAIA,βάτος, genus piscis plani, & cartilaginei, in tergo, & cauda spinas habens ijs simillimas,quæ in rubo uiluntur:unde & βάτον,Græci,idest,rubum appellarunt.Pli.l.9.c.42. & Hermolaus c.42.

RALLA,genus uestis,à raritate,teste Nonio. nam rarum facit diminutiuum Rallum.Plaut. in Epi. Tunicam rallam, tunicam spissam.

RALLVM,à radendo,ferrum,quo uomeres identidem purgantur in arando.

RAMALE,lis,ramus inutilis ex arbore decisus.Ouid. li.4. Meta. Multifidasq; faces,ramaliaq; arida.Persi. Saty. 1. Vt ramale uetus.

RAMENTVM,ti,ῥίνημα,tenuis cuiusq; rei particula:à radendo,quasi rasura.unde ramenta auri,& cæterarum rerum,quę è sectione earum rerum decidunt. Fluminum quoque ramẽta dicuntur,quæcunq; illa ex locis,per quæ fluunt,abradunt Pli.l.33.c.4.Aurum inuenitur fluminum ramentis, ut in Tago Hispaniæ.

RAMEVS,a,um,κλάδινος,ex ramo.Vir.l.4.Ge.

RAMEX,cis,κήλη,genus herniæ.Plau.in Merc. Tua causa rupi ramices:iandudum sputo sanguinem.Pl.l.30.c.15.Ramices infantium lacertę uiridis admotę dormientibus motsu emẽdantur.De ramice uide Celsum l.7.c.22. Hinc ramicosus, qui ramicibus laborat.Pli.l.30.c.15. Ramicosis, cochlearũ cinis eum thure ex oui albi succo illitus per dies triginta medetur.Col.l.9.Aliter accipit ramices,cum inquit de uiario constituendo:Per transuersa laterum caua transmittuntur ramices,qui exitus fetarum obserent.

RAMOSVS,multos ramos habens.Pli.l.8.c.34.

RAMVLOSVS,adiect.Pli.l.16.c.24.Ramulosa folia ulmo.

RAMVLVS,Cice.1.de Diuin.Ramulum adductum, in oculum suum recidisse.

RAMVSCVLVS,κλαδίσκος,Pli.l.20.c.23.

RAMVS,mi,κλάδος,κλὼν,arborum ueluti brachium.Vir.2.Ge. Ramos,& brachia tendens.Ci.3.de Orat.In arboribus non truncus non rami,non folia sunt denique, nisi ad suam retinendam naturam.Col.l.4.c.10.Truncum superposuit: mox ramis diffundit,quasi bracchiis.

RANA, næ, βάτραχος, genus animalis palustris, tam in terra, quàm in aquis,uitam habens. Hæc solito uocalior pluuiam denuntiat. Virg.1.Geor.Et ueterem in limo ranæ cecinere querelam. Sunt & ranæ terrestres omnium maximæ, quæ quod inter uepres & rubos potissimum uiuant, Rubetæ a latinis appellantur.Pli.l.8.c.31.Est & alia ranæ species,quam calamiten appellant,quòd inter arũdines, fruticesq; uiuat. Est autem hæc ex omni ranarum genere minima & uiridissima,idem l.32.c.10.Sunt item Ranæ mutæ pręsertim in Seripho insula:unde & Rana Seriphia in prouerbium cessit, pro homine muto & elingui.Est & Rana marina,quam à piscandi actu Piscatricem cognominant. totam enim se limo operit,sola exercens cornua.ea conspicientes pisciculi, cũ prædam ex iis captantes propius accedunt, ipsi ranæ præda fiunt.Plin.li.9.c.42.Præter hæc Rana à medicis dicitur,tumor sub lingua cum inflammatione,quem & Græci βάτραχον,Auicenna Ranulam appellat.Quod morbi genus etiam boues nonnunquam infestat.Col.l.6.c.8.

RANCEO,es,σαπρός εἰμι,putridus sum,& rancidus. unde ranc escere, putrescere, & ex uetustate grauem odorem contrahere.

RANCIDE.Gel.l.18.c.8.Immodice faciunt,& rancide.

RANCIDVLVS Iuue.Sat.11.Obsonia fiunt Rancidula.

RANCIDVS,da,dum,σαπρός,putridum & putidũ. Hor.2. Ser. Sat.2.Rancidum aprum antiqui laudabant, non quia nasus Illis nullus erat:sed(credo)hac mẽte, quòd hospes Tardius adueniens uitiatum commodius,quàm Integrum edax dominus consumeret.Interdum pro insuaui.Pli.l.22.c.22.Rãcido aspectu,liuido intus colore.

RANCOR,putor,atque odoris grauitas,ex uetustate & putredine:à Ranceo,ut Acor ab aceo.Palladius de re ru.Receptacula olei sint munda,ne nouos sapores ueteri rancore infecta corrumpant.

RANVNCVLVS, li, *Ranocchietto*, βατράχιον, diminut. à Rana, Ranunculos per iocum uocat Vlubrenses Cic.ad Treb. l.7. quòd sibi obstreperent, tanquam ranæ. Est & Ranunculus herbæ genus,quatuor sub se complectens species. Plin.lib. 25.capi. 13.

RAPA,æ,*Rapa*,γογγυλὶς,herba nulli non nota: dicta,quòd passim ex agro rapiatur.Alii deducere à Græcis malunt, qui napi quoddam genus rapis simillimum ῥάφυν,& ῥάπυν,nominant.Pallad.Rapa mutatur in napos, in alio solo per bienium sata:alio uero napus transit in rapam.Col.l.11.c.ulti.

Napus & rapa duas fationes habent. Dicitur & Rapum, rapi, neut. gen. Mar. l. 13. Brumali gaudeotia frigore rapa. Varro: Ex femine brafficæ oetere fato nasci aiunt rapam. Col. l. 2. Magis otilia rapa funt. Vide Pli. l. 18. c. 13. Theoph. l. 7. c. 4. Diofc. l. 2. c. 121.

Rapacitas, atis, Colu. l. 2. c. 7. Nisi maxima uel negligentia serui, uel rapacitas interuenit. Cic. pro Cœl. Quis in rapacitate auarior?

Rapax, cis, *Rapace*, ἅρπαξ, auidos & rapinis semper intentus. Sue. Inopia rapax, metu fæuus. Oui. 8. Met. Viq; rapax ignis nonnunquam alimenta recufat. Plau. Perfa: Procax, rapax. Salan Cic. Manus rapaciffimæ, gula immenfa, pedes fugaces. Rapax procella, quòd omnia fecom rapiat. Catul. epig. 22. Turbida rapacior procella. Rapax natura, idest, fui fimilium attractrix. Cic. de Amic. Nihil appetentius fimilium fui, nihil rapacius, quàm Natura.

Rapicia, orum, *Rampolli*, γογγυλίδων κύματα, teneriores raporum frondes, & cauliculi, quos in braffica Cymas appellamus, non ingratum cibum præbentes. Pli. l. 18. c. 13. Rapiciorum gratia. Et Rapicios coles, apud Catonem legimus, c. 35. de re ruft.

Rapidus, a, um, *Veloce*, θοός, uelox, proprieq; de fluminibus torrentibus procellis, fulmine, aliisq; id genus, quæ celeritatis impetu obuia quæque fecum rapiunt. Cice. 3. de natu. deo. Ex Arato: Has inter rapido ueluti cum gurgite flumen. Virg. 6. Aeneid. Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis Tartareus Phlegethon. Hora. de Arte: Tigres, rapidosq; leones. Oratio rapida, idest, concitata. Cice. 2. de Fin. Cum fertur quafi torrens oratio, nufquam orationem rapidam coerceas. Hinc rapide, uelociter. Cic. 2. de Leg. Rapide dilapfus cito in unum confluit. Rapiditas, ipse celeritatis impetus. Cæf. l. 1. Bel. Ci. Rapiditate fluminis ad transeundum impediretur.

Rapina, æ, *Rapina*, ἁρπαγή, ἁρπαγμός, est rei alienæ per uim ablatio. Cice. 1. Ver. Quis res luxuries in flagitiis, auaritia in rapinis, fuperbia in contumeliis efficere potuiffet. Cæf. c. Bel. Gal. Satis habebat, hostem rapinis populationibusq; prohibere. In hac fignificatione Rapinam primam fyllabã habet correptam: eam a rapiendo deriuetur. Ouid. 1. Amo. Eleg. 8. Certior è multis, nec tam inuidiofa rapina eft. Est & Rapina, prima fyllaba prod. locus rapis confitus, aut certe rapa ipfa, uno quoois in loco nafcentia. Cato de re ruftic. cap. 35. Rapinam, coles rapicos unde fiunt, loco craffo ferito. Idem lib. 5 c. cap. 2. Rapinæ ficcaneis locis per hos dies fiunt.

Rapinator, ἁρπακτής, antiquis in ufu erat pru eo, quem hodie Raptorē dicimus. Luci. l. 2. apud Nonium: Impune est rapinator.

Rapio, pis, pui, ptum, *Rapire, torre per forza*, ἄγω, ἁρπάζω, impetu, & celeritate quippiam aufero. Teren. in And. Sublimem hunc intro rape, quantum potes. Idem in Ad. Cæteros ruerem, agerem, raperem, tunderem. Virgil. 4. Georgic. Quid faceret? quòd fe rapta bis coniuge ferret? idest, ablata. Et lib. 1. Georg. Atque illum in præceps prono rapit alueus amni. Cice. 3. Verr. Rapiunt eum ad fupplicium dii patrii. Aliquando ferè praeterito rapfi fecit. Cice. 2. de Leg. ex XII. tab. Sacrum, facro ue commendatum qui clepferit, rapferit ue, parricida efto. Aliquando est uim afferre, uitiare: & proprie de uirginibus atque impuberibus pueris, etiam fi loco non dimoueantur Vir. l. 1. Ge. Et genus inuifum, & rapti Ganymedis honores. Liui. 26. Nec incēdi patriam uidebo, nec rapidum ad ftuprum matres Campanas, uirgines, & ingenuos pueros. Rapere aliquem in ius, est quouis modo aliquē compellere, ut fe iudicio fiftat. Apud ueteres enim confuetudo erat, fi quis in ius uocatus ire recufaret, ut actor apprehenfis præfentium auriculis, eosq; antestatus reum uel ui in iudicium adducere poffet, quod non obfcure docet Horat. lib. 1. Serm. Sat. 9. Quò tu turpiffime? magna Exclamat uoce, &, licet antestari? ego uero Oppono auriculam: rapit in ius. Plaut. in Pœn. Rapiamus in ius. Rapere ad pœnam est punire. Rapere aliquem in inuidiam, est odium in aliquem concitare.

Rapo, ponis, ἅρπαξ, raptor. Pomponius: Ne nos conturbent auri, argentiq; rapones. Varro περὶ ἐξαγωγῆς, ut citat Nonius: Hic rapo umbram quoque fpei deuoraffet.

Raptim, *Velocemente*, ἁρπάγδην, ἁρπαλέως, celeriter rapiendo. Plin. l. 18. c. 7. Semine raptim auium fame deuorato. Sæpe tamen accipitur pro celeriter, fiue uelociter. Liui. 3. Fabius prædam ex caftris raptim Antium ue sit. Cice. Att. l. 5. Raptim in eam fententiam pedarii cucurrerunt. Cæf. 1. Bel. Ci. Aguntur omnia raptim, atque turbate. Ci. ad Att. lib. 2. Hæc raptim fcripfi.

Raptio, Rapina, & Raptus, distinguntur ab inuicem; quòd Rapsio, ad perfonam, Rapina, ad rem, Raptus, ad ftuprum referatur. Teren. in Ad. Audiui filium in raptione fuiffe cum Aefchino. Cice. 1. Verr. Quas res luxuries in flagitiis, crudelitas in fuppliciis, auaritia in rapinis, efficere potuiffet. Cic. 4. Tufc. Quis de Ganymedis raptu dubitat quid poetæ uelint?

Rapto, ptas, frequentet rapio, traho. Virg. 1. Aen. Ter circum Iliacos raptauerat Hectora muros. Tacit. l. 12. Raptare inter fe, immittere latronum globos. Cic. pro Sext. Diffipati liberi, rapta coniunx.

Raptor, ἅρπαξ, ἁρπακτής, qui rapit. Plaut. in Epi. Raptor hostium gloriofus. Virgil. 2. Aeneid. Inde lupi ceu Raptores atram nebula. Horat. 3. Carm. Fugies inaudax Prædæ raptor.

Raptum, pti, *Ratto*, λεία, λάφυρον, res rapta Liui. 7. Quòd rapto uiuere neceffitas cogeret. Ouid. 1. Metamor. Viuitur ex rapto.

Raptura, æ, rapiendi actus. Plin. lib. 11. cap. 24. Cum raptura incidit.

Rapulum, dimin. à Rapum. Hor. 2. Serm. Sat. 8. Acria circum Rapula. Idem Sat. 2. Cum rapula plenus, Atque acidas mauult inulas.

Rapunculus, li, à quibufdam appellatur herba, quàm Diof. γογγυλίδ' ἀγρίαν. Plin. Rapum filuestre, uulgus Rapunculum nominat.

Rare, ἀραιῶς, infrequenter, non denfe. Col. l. 2. c. 9.

Rarefacio, raram facio. Col. l. 3. Si rarefeceris eas partes, fupra quas tamum fecaturus es. Lucret. l. 6. Et rarefecit calido mifcente uapore.

Rarefio, ἀραιοῦμαι, paffiuum à rarefacio. Lucr. l. 1. Calidum denfarier ignem, Nec rarefieri. Rarefactum, idem l. 3.

Rarenter, raro. Gel. l. 2. ca. 25. A rarus non dicitur rare, fed alii raro dicunt, alii rarenter. Cato c. 103. Dato rarenter bibere. Pomponius Ergaftulo: Longe ab urbe uillicari, quò herus rarenter uenit.

Raresco, is, ἀραιοῦμαι, μανοῦμαι, rarum fio, fiue extenuor. Columel. lib. 3. cap. 16. Quæ uirent, rarefcunt. Virgil. lib. 3. Aenei. Rarefcent clauftra Pelori. Stat. li. 2. Sylu. Nubila rarefcunt pluuiis.

Raripilus, a, um, ψεδνός, habens raros pilos. Colume. in Præfat. lib. 2.

Raritas, μανότης, contraria denfitati. Ci. 2. de na. de. In pulmonibus inest raritas, idest, laxitas quædam fpongiofa. Accipitur interdum pro paucitate & infrequentia. Pli. l. 25. c. 5. Turpiffima caufa raritatis.

Raritudo, μανότης, raritas. Col. l. 1. de Arb. c. 3.

Raro, σπανίως, infolenter, infrequenter, minus fæpe. Cic. pro Rosc. Am. Hoc maleficium raro extitit. Rarius comparatiuum, & fuperlatiuum rariffime. Cic. Lent. l. 1. epi. Si rarius fiet, quàm tu expectabis.

Rarus, a, um, μανὸς, ἀραιός, fpongiofum, denfo contrarium. Vir. 4. Aen. Retia rara plagæ. Ouid. 12. Met. Vtue liquor rari fub pondere cribri Manat. Vir. 7. ecl. Et quæ nos rara uiridis tegit arbutus umbra. Interdum rarus idem est, quod infrequens, & non ubique obuius. Cic. de Amic. Omnia præclara rara. Idem Cœlio l. 2. Raras tuas accipio litteras. Horat. 1. Car. Rara fides.

Rasilis, & hoc le, p. e. ξυστὸς, rafus, politus, & nihil extans habens. Oui. 8. Met. Rafilis huic fummam mordebat fibula uestem. Foris Rafilis, Catul. in Epi. Interdum, aptum radi. Vir. gi. 2. Ge. Et torno rafile buxum.

Rasis, genus crudæ picis, quæ ex uetuftate dura effecta confunditur & in puluerem redacta pharmacis admifcetur. Co lu. l. 12. c. 20.

Rasito, tas, ξυράω, fæpe rado. Gel. l. 3. c. 4. Comperimus nobiles uiros barbam in eiufmodi ætate rafitauiffe.

Rasores, κνῆς, tonfores, à radendo. Transfate & fidicines dicuntur rafores, quòd uideantur chordas ictu radere. Nonius.

Rasorius, a, um, ξυρικὸς, unde culter raforius, dicitor quem alio nomine nouaculam appellamus.

Rastrum, stri, & in plurali rastri, mafcu. gene. & Raftra neutro, *Raftello*, inftrumentum dentatum glebis confringendis idoneum. Plin. l. 18. c. 20. Arationem per tranfuerfum iterata, occatio fequitur, ubi res pofeit, crate, uel raftro. Ter. Heau. Iftos raftros tamen interea depone. Virg. 1. Ge. Raftris glebas qui frangit inertes. Raftris item agri à uoxiis herbis porgabantur. Ibidem: Quòd nifi & affiduis terram infectabere raftris, Heu magnum alterius fruftra fpectabis aceruũ. Quo in loco Seruius raftros pro farculis accipi tradit. Erãt itē Raftri inftrumenta, quibus uites, arboresq; ablaqueabãtur. Idem 1. Georgi. Procuruam expectans falcem, raftroiq; tenaces. Hinc Raftelli per diminutionem dicti, quibus

desecto fœno prata stipulis purgabantur. Var.l.1.de re rust. cap. 49. De pratis stipulam rastellis eradi. Rastellum item Suet.in Ner. Pro sarculo posuit, aut simili instrumento, terræ effodiendæ idoneo.

RASURA, æ, ξυσμός, radendi actus. Col.l.4.c.39.

RATIO, τὸ λογιστικόν, princeps, atque nobilissima animæ facultas, qua vna à cæteris animantibus homo secernitur. nā sensitiuas animæ facultates cum brutis, naturales etiam cū stirpibus habemus communes. Cic.1. Off. Duplex vis animorum, atque naturæ: Vna pars in appetitu posita est, quæ hominem huc & illuc rapit: altera in ratione, quæ docet & explanat quid faciendum, fugiendumq; ita fit, vt ratio præsit, appetitus uero obtemperet. Accipitur & pro ipsa ratiocinatione. Horat. Vincit enim stultos ratio insanire nepotes. Rhetores rationem appellant probatiunculam propositioni subiectam. ad Heren.l.2. Ratio est causa, quæ demonstrat verum esse id, quod intendimus, breui subiectione. Aliquando pro consilio, & proposito. Cic. Virg.2. Mea cum in præteritis rebus est cognita, tum in reliquis explorata, atque prouisa est. Ter in Ad. Vestram nequeo satis mirari rationem. Aliquando pro cura. Cic. Planco: Peto à te vt me rationem habere velis & salutis, & dignitatis meæ. Idem 2. Off. Habenda ratio rei familiaris: quam delabi sinere, flagitiosum est. Cum præpositione Cum, significat negocium. Vnde habere rationem cum aliquo, est habere quod cum illo agas. Cic.4. Verr. Nihil cum eo rationis habui. Idē Atti. Cum omnibus Musis rationem habere cogito. Aliquando pro causa. Idem ad Cato l.15.epist. Cum ad Cybistra propter rationem belli quinque dies essem moratus. Aliquando pro via, & forma. Sal. in Catil. Ego vobis, si modo vultis esse viri, rationem ostendam, qua ista fugiatis. Quandoque supputatio, vel calculus. Plau. in Aul. Supputatur ratio cum argentario. Idem in Amph. Et vt res, rationesq; vestrorum omnium bene expedire vultis. Ratio etiam proportio, dicitur: vt cum tria ad quatuor epitriti, quatuor vero ad sex hemiolij rationem habere dicimus. Rationem sui ducere, est, consulere suo commodo. Cice. ad Treb.lib.7. Rationibus inferre aliquam summam, est eam in rationibus perscribere. Rationem inire, est modum inuenire. Ponitur aliquādo pro quantitate. Cato de re rust. Scito, pro ratione fructuum esse: i. pro modo fructuum, aut quantitate.

RATIOCINATIO, Discorso. λογισμός, principis animæ portionis, i. mentis functio est, ex singularibus quibusdam uniuersalia inducens communes rerum ac generum summas, ex iisq; deinde argumentatione plurima eliciens, de quibus scientia habetur, vel opinio. Cic.4. de Inuē. Ratiocinatio est diligens, & considerata faciendi aliquid, aut nō faciendi excogitatio. Accipitur aliquando Ratiocinatio, pro argumenti genere, ex duobus pronuntiatis conclusionem inferente. συλλογισμόν, vocant Græci.

RATIOCINATIVUS, a, um, quod ad ratiocinationē pertinet. Ratiocinatiuum genus orationis, Cic.1. de Inu. Quin.li.7. c.2. Ratiocinatiua, atque collectiua quæstio. Status ratiocinatiuus, idem l.3.c.6.

RATIOCINATOR, Quaderniero, subducendæ rationis peritus, calculatorem nominat Martialis. Col.l.3.c.3. Cic. Att.l.1. Ratiocinatorem, & clientem tuum. Idem 1. Off. Exercitatio capienda, ut boni ratiocinatores officiorum esse possimus, & videre, quæ reliqui summa fiat: ex quo, quantum cuique debeatur, intelligas.

RATIOCINIUM, λογισμός, supputatio, calculi subductio. Col. lib.5.ca.1. Hæc non aliena, nec procul à ratiocinio. Et paulo post.

RATIOCINOR, ris, Far conto, contare, συλλογίζομαι, ratiocinatione quadam deprehendo, colligo, computo. Gell.lib.1.ca.1. Plutarchus subtiliter ratiocinatum Pythagoram dicit in reperienda status, longitudinisq; Herculis præstantia. Cic.li. 1. Tusc. Ratiocinandi vtilitate inspecta, huius artis terminauimus modum. Idem 2. de Inuen. De pecunia ratiocinari, sordidum est.

RATIONABILIS, le, Con ragione, cum ratione. Quinctilia. lib. 5. cap. 11.

RATIONALIS, le, λογικός, cui à natura insitum vt ratione vti possit. Quinctil.l.7.c.4. Falsa est finitio, si dicas, Equus est animal rationale: nam equus animal, sed irrationabile. ad Heren.l.2. In causa rationali quæretur. Rationales, & procuratores Cæsaris iidem erant, vt ait Lampridius in Alexandro.

RATIONARIUM, rij, Libro di conti, λογισμός, liber rationum. Sue. in August. Tædio diuturnæ valetudinis, magistratibus ac Senatu domum accitis rationarium imperij tradidit. Rationarius, ria, rium, λογιστικός: vt, Rationarius apparitor, Marcel. iurisconsl.

RATIO constare dicitur, cum iusta apparet. Pli. Iunior: Mirum quàm singulis diebus in urbe ratio constet. Pro eodem dicimus, Ratio apparet, cum scilicet accepta cum datis collata, paria inueniuntur. Plau. in Trin. Ratio apparet, argentum οἴχεται.

RATIS, tis, siue Rates, tis, si Probo credimus, Zatta naue, σχεδία, connexarum trabium compages, quæ, antequam nauigia essent inuenta, nauium usum præbebat. Pli.l.7.c.56. Nauem primus ex Aegypto in Græciam Danaus aduexit: ante ratibus nauigabatur, Ci.7. Ver. Cum nauibus aut ratibus conarentur accedere. Καταχρηστικῶς, à poetis pro naui accipitur. Vir.l.1. Aen. Disiecitq; rates. Oui.l.14. Met. Fertq; rates pro nas, medioq; sub æquore mergit.

RATITUS, quadrans, & Ratitus triens, ab antiquis appellati sunt, quòd in iis ratis fuerit effigies, ut nauis in asse. Nonius.

RATIUNCULA, læ, λογάριον, dimin. à ratio: quod modo accipitur pro leui & futili ratione. Ci.2. Tusc. Concludunt ratiunculis Stoici, cur non sit malum, quasi de uerbo, non de re laboretur. Suggerere ratiunculas, idem 3. de na. de. Modo pro supputatiuncula, nón magnæ pecuniæ. Ter. in Phor. Erat ei de ratiuncula apud me reliquum pauxillulum nummorum. Plau. in Cap. Subducam ratiunculam.

RATUMENA, auriga fuit, qui cum in ludis Circensibus excussus fuisset, equi eius cum corona, & palma in Capitolium peruenerunt, sedemq; ter lustrarunt. Ex quo factum, ut porta, per quam intrauerat, Ratumena diceretur. Plinius lib.8. cap.42.

RATUS, rata, ratum, Fermo, stabile, costante, κύριος, βέβαιος, firmus, fixus, constans, immobilis. Ter. in Hecy. Ne, quod egissem, esset ratum. Cic.2. de Nat. de. Qui cum tam certos cœli motus, tam ratos astrorum ordines uideret. Ibidem. Astrorum in omni æternitate rati, & inmutabiles cursus. Ratum habere aliquid, est approbare, confirmare. Ci. pro Rosc. Com. Quis hoc frater fratri tribuit, ut quodcunque retulisset, id ratum haberet? Ratum facere, est confirmare. Cic. 1. de Diui. Quid habet augur, cur à dextra coruus, à sinistra cornix faciat ratum? Subaudi augurium. Ratum mihi est, approbo Cice. ad Gall.l.7. Quæ te emisse scribis, non solum rata mihi erunt, sed etiam grata. Pro rata, siue pro rata parte, id est, habita ratione proportionis. Cæs.1. Bel. Gal. Quadraginta iugera in singulos proponit, & pro rata parte centurionibus, euocatisq;. Liui.lib.45. Tantum perditi daturum fuisse credunt, & pro rata aliis. Cice.1. Tuscul. Vt cuique data sunt pro rata parte, ita longa aut breuia dicuntur. Pro rata portione, Pli.l.11.c.15. Ratæ preces, exauditæ. Oui. in Fast. Efficiatq; ratas utraque diua preces. Est & Ratus, partic. à uerbo Reor, idem quod arbitratus. Plaut. in Asin. Ego præter alios meum uirum fuit rata siecum, continentem, amantem vxoris maxime. Idem Amph. Victis hostibus, quos nemo superari posse ratus est.

RAUCAE, uermes terreni, radices arborum lædentes. Plini. lib.17. cap.18.

RAUCITAS, raucedo, βράγχος, uocis obtusitas. Plinius lib.11. capi.51.

RAUCISONUS, Lucr. Raucisonoq; minantur cornua cantu.

RAUCUS, a, um, Rauco, roco, βραγχώδης, qui uocem obtusam habet, compressam, & impeditam. Vir.11. Aen. Dant sonitum rauci per saxa silentia cycni. Vbi Raucos cycnos uocat, non quidem canoros, aut optimam uocem habentes, sed alarum concussione inter uolandum raucum per aera sonum efficiētes. Ponitur & pro fesso: ut, Rauca fama, Cic. ad Var.l.9. Te nolo, nisi rumor iam raucus erit factus, ad Baias uenire: id est, nisi ipse rumor defecerit.

RAUDUS, uel Rodus, uel etiam Rudus, Rozzo imperfetto, ἀτύπωτον, teste Festo significat rem rudem, & imperfectam. nam & saxum quoque Raudus appellant poetæ. Accius Menalippe: Manibus capere rodus saxeum grande & graue. Aes quoque rude & impolitum Raudus, Rodus, siue Rudus dicebatur. Cincius de priscis uocabulis apud Festum: Omnis materia fere non deformata, rudis appellatur, & uestimentum rude, non perpolitum. Ad ædem Apollinis æs conflatū iacebat. Id Rudus appellabant. In æstimatione censoria tamen æs infectum Rudus dicebatur.

RAUDUSCULA, porta Romæ, à raudo, idest, ære, quod ærata esset. Var.4. de Ling. Lat.

RAUDUSCULUM, culi, siue Rudusculum, dimin. à Raudus, siue Rudus proprie æs rude & infectum: quanquam nonnunquā etiam pro ære signato accipiatur, ut ex Cinno annotauit Festus. Vnde in uenditionibus mancupi scriptum erat, Rauduscul o libram ferito.

RAVENNA, Ῥάβεννα, urbs in octaua regione Italiæ. Sabinorum colonia, teste Plini.lib.3. capi.15. In ora litoris Adriatici.

Hanc quidam à Thessalis conditam perhibent. Alij post excisam Troiam, alij post confusas hominum linguas in Babylone, constructam fabulantur. Liuius auctor est, ab Augusto muris cinctam fuisse.

Ravidus, χαροπὸς, quod ex fului colore nonnihil ad nigredinem declinat: ut, Rauidi oculi. Col. l. 8. c. 2.

Ravillae, dicuntur qui rauos oculos habent. Festus.

Ravis, huius Rauis, raucedo, vocis obtusitas. Plaut. in Aul. Si quid poscamus, ad rauim poscamus, prius, Quàm quicquam detur? idest, clamose adeo, ut uox etiam toties uociferanti raucescat. Apul. l. 3. Boando purgant rauim.

Ravuscellus, dimin. Pla. Quis hæc mulier, & ille rauiscellus qui uenit? Festus: Raui coloris appellātur, qui sunt inter flauos & cæsios, quos Plau. appellat Rauiscellos.

Raurici, Galliæ Belgicæ populi non procul à Rheno: quorum caput fuit Rauricum, siue, ut apud Ptolemæum legitur, Augusta Rauricorum. Vide Althamerum in Tacitum.

Ravus, ua, um, medium habens colorem inter flauum & cæsiū, ut ait Festus: siue quod ex fuluo desinit in nigredinem. Cic. l. 4. Aca. Quia nobis tum cæruleum, tum rauum uidetur. Sic ab Horatio Raua lupa dicitur à colore oculorum, li. 3. Car. Ode 27. Var. 2. de re ru. c. 2. Rauis oculis.

R ANTE E

Re, ἀνὰ, præpositio quandoque perfectionem denotat, ut recognosco. Quandoque reciprocationem, ut Redamo. Quādoque contra, siue aduersus, ut Reluctor: id est, repugno. Quandoque iterum atq; iterum, ut reputo. Quandoque reditum ad pristinum statum: ut Repuerasco, Quandoque ualde, ut Redundo. Quandoque longe. Vir. l. 3. Italiam petere, & terras tentare repostas. Seruius, Repostas: idest, longe positas. Sic Remoueo, longe moueo. Quandoque denotat cōtrarietatem suorum simplicium: ut, Retego, quod est tectū denudo: Resigno, signatum aperio: Recludo, clausum patefacio. Quandoque habet diuersam, à suis simplicibus significationem: ut, Rescisco. nam cum Scire sit cognoscere, Rescire tamen, siue rescíscere, non est rursus cognoscere, sed factum aliquod occultius cognoscere. Aliquando nihil omnino addit significationi sui simplicis. nam Recaleo, nihil aliud est, quàm caleo.

Reaedifico, ficas, Reedificare, rifar di nuouo, ἀνατειχίζω, instauro, ædificium collapsum restituo. Reædificare meritum pro resarcire. Cic. ad Att. l. 6. Cæsarem in merito reædificādo diligentiorem fore.

Reapse, In effetto, τῷ ὄντι, significat re ipsa. Pacuuius: Si non est ingratum reapse quod feci. Cic. 1. de Diuin. Formæ quæ reapse nullæ sunt, speciem autem offerunt. Idem 5. de Finib. Quod idem reapse primum est.

Reate, reatis, ῥεάτιον, Stephano ciuitas in Vmbria, Italiæ umbilicus, teste Pli. l. 3. c. 12. Hinc Reatinus gentile. Varr. 2. de re rust. c. 6.

Reatus, tus, L'essere reo: la conditione del reo, status & cōditio reorum. Iurisconsultus: Si diutino tempore aliquis in reatu fuerit, aliquatenus pœna eius subleuanda erit: idest, in eum mitius animaduertendum, id quod euenire solet aut iudicum consilio, in diem longiorem iudicium reiicientium; aut pro re nata, si; quia de causa plane non liquebat, reus sæpius ampliatus est. pars enim pœnæ uisa est, longa temporis intercapedo in calamitate & miseria. Iusti. l. 4. Reuocato igitur ad reatum Alcibiade, duo prælia secunda Niceas & Lamachus faciunt. Ad reatum, idest, ad causam dicendam, inquit Budæus. Errore autem nimio (ut inquit idem Budæus) hæc opinio inter nostræ ætatis iurisperitos inualuit, ut Reatus pro crimine capiatur. Est autem reatus uocabulum nouum, Ciceronis ætati incognitum; proximo tamen seculo, imperante Augusto, à Messalla primum usurpatum. Quint. lib. 8. c. 3. Messalla primus Reatum, Munerarium Augustus primus, dixerunt. Martial. lib. 2. Si det iniqua tibi tristem fortuna reatum.

Rebello, las, Rubellare, ἀφίστημι, ἀρνηνιάζω, proprie de iis dicitur, qui in fide, quam principi, aut reip. obligarunt, non permanent: aut qui aliquando uicti, & in deditionem recepti, bellum redintegrant. Cæs. 8. Bel. Gal. Si tali ratione plures rebellare cœpissent. Liui. 8. Quia cum Latinis rebellare noluissent. Rebellare dicuntur uulnera, seu alia uitia, cum semel curata repullulant. Pli. l. 25. c. 13. Rebellat humos, Idem lib. 13. c. 12.

Rebellator, Rubello, ἀρνηνιαστὴς, qui semel uictus, & in deditionē receptus, bellum instaurat, quiue in fide principi aut ciuitati obstricta non permanet. Rebellatrix. Liu. l. 40. Prouinciam ingenio ferocem, & rebellatricem. Oui. 3. Trist. el. 12. Teq; rebellatrix tandem Germania.

Rebellio, ἀπόστασις, defectio. Cæs. 3. Bel. Gal. Rebellio facta. Tacit. l. 3. Rebellionem cœptauere.

Rebellis, le, Rubello, ἀποστατικὸς, qui semel uictus, & in deditionem receptus bellum instaurat, quiue principis aut reipub. suæ imperium detrectat. Virgil. 6. Aenei. Gallumq; rebellem.

Rebellium, lii, Rebellione, ἀρνηνιασμὸς, Rebellio. Li. 5. Decæ. l. 2. Qui pacatos ad rebellium incitasset.

Rebito, as, Ritornare, ἐπανήκω, à Re, & Ito, as, frequent. uerbi Eo, is, quo antiqui utebantur pro reuertor, redeo. Plaut. in Cap. Si non rebitas huc.

Reboo, reboas, ἀντιβοάω, ex Re, & Boo, remugio, & per translationem resono. Virgi. l. 3. Ge. Reboant siluæq; & magnus Olympus. Vbi seruius: Reboo Græcum est: nam apud Latinos nullum uerbum est quod ante o, finalem habeat o, excepto Inchoo: quod tamen maiores aliter scribebant, aspirationem interponentes duabus uocalibus, & dicebant Incoho.

Recalcitro, as, Percuotere co' calci, λακτίζω, calce ferio. Proprie de equis dicitur: quamuis & ad homines transfertur. Horat. 2. Serm. Sat. 1. Cui male si palpere, recalcitrat, undique tutus.

Recalco, ἀναπατέω, rursus calco. Colu. l. 2. c. 2. Si uelis humum recalcare.

Recaleo, les, p. c. θέρομαι, caleo. Virg. 12. Aen. Recalent nostro Tyberina fluenta Sanguine.

Recalesco, ἀναθερμαίνομαι, rursus calesco. Cic. l. 3. de Nat. de. Cum motu atque agitatione corpora nostra recalescūt. Ouid. 2. de Re. Quid iuuat admonitu tepidam recalescere mentem?

Recalfacio, cis, pe. cor. ἀναθερμαίνω, rursus calidum facio. Oui. 8. Met. Calidūq; prioris Cæde recalfecit consorti sanguine telum.

Recalvaster, stri, dimin. à Recaluus, qui fronte subcalua est, non toto capite.

Recalvus, ua, uum, cui non totum caput, sed syncipur caluū est. Plau. in Rud. Ecquem Recaluum senem.

Recandesco, scis, Riscaldarsi, di nuouo affocato, ἀνεκπυροῦμαι, à Recandeo, denuo candens, siue ignitus fio. Aliquando pro recalescere. Ouid. lib. 1. Meta. Vbi diluuio tellus lutulenta recenti, Solibus æthereis, altoq; recanduit æstu. Translate quoque ira recandescere dicitur, cum semel prope lenita, rursus exasperatur. Idem lib. 3. Meta. Audito clamore recanduit ira. Interdum est candidum fieri. Idem l. 4. Met. Percussa recanduit unda, idest, candida facta est è spuma, concitatum solet emittere.

Recano, recanis, recinui, recentum, ἀνακαλέω, cantu reuoco. Pli. l. 10. c. 33. de perdice loquens: Cum sensit fœminam aucupis accedentem ad marem, recinat, reuocatq;.

Recanto, as, are. Cantare al contrario di prima, παλινῳδεῖν, diuersa superioribus canere. Inde recantatus, a, um, partic. ut, Opprobria recantata, mutato carmine in laudem conuersa. Horat. 1. Carm. Mitibus Mutare quæro tristia, dum mihi Fias recantatis amica Opprobriis. Curæ recantatæ, Ouid. 1. de Rem. Interdum est sonum cantati carminis reflectere. Mar. li. 2. Nusquam Græcula quod recantet Echo. Pli. l. 28. cap. 2. pro incantare uidetur usurpasse: Non pauci serpentes ipsos recantari credunt.

Recedo, dis, Partirsi, farsi da canto, indietro, ἀπέρχομαι, abeo. Cic. Att. l. 2. Aduola in Formianū: unde nos pridie Non. Maij recedere cogitamus. Plau. in Cap. Ab istoc procul recedas. Aliquando pro diminui. Pli. epist. 6. lib. 3. Recessit uenter. Pro disiungi. Celsus, Sæpe fragmentum à fragmento recedi. Recedere ab officio, est deserere officium. Cice. 3. Offic. Recedere ab armis, est desistere. Cice. pro Rosc. Am. Recedere à uita, est mori. Cice. 4. Tusc. Recedere ab oculis, est è conspectu abire: accipitur pro mori. Pli. epist. 15. Recedere à conditione, persona, statu, est immutare personam, conditionem, statum. Cic. Att. l. 1. Neque de statu nobis nostræ dignitatis recedendum.

Recello, lis, Ridurre, inchinare, Apul. li. 10. Meta. uidetur accipere pro eo quod est reducere, retrahere. Illa (inquit) quoties ei patens, nares recellebam accedens, toties uisu rabido & spinam prehendens, l. i. autem li. 24. uidetur usurpasse pro deprimere. Ferrea manus, inquit, cum iniecta proræ esset, grauiq; libramento plumbi recelleret ad Solum suspensa prora, idest, deprimeret.

Recens, Fresco, nouo, di poco, recente, νεαλὴς, πρόσφατος, νεαρὸς, nouus, nouitius, qui nuper fuit. Cic. Cec. Commemoratem non solum ueterum, sed horum etiam recentium uel ducū, uel comitum tuorum grauissimos casus. Virgil. 3. Ge. Iubeo frondentia capris Arbuta sufficere, & fluuios præbere recentes. Recens & Lassus contraria. Curtius l. 3. Timere ne non uirtute hostium, sed lassitudine sua uincerentur. Persas recentes inde successuros, si laxius stare potuissent. Ouid. 2.

Met. Ardua prima via est,& qua uix mane recentes Enituntur equi. Inuenitur etiam Recens aduerb. Virg. 3. Ge. Sole recens orto: i. recenter, Suet. in Tib. Romam, recens conditam, migrauit. Pli. lib. 18. ca. 22. Quam recentissime stercorato solo.

Recenseo, *Riconoscere, ricommemorare*, καταλέγομαι, ἐξετάζω, ἀπαριθμῶ, recognosco,& summam totius multitudinis per numeros colligo. Liuius: Inter hæc recenset exercitum, militem instruit. Idem 26. Recensuit captiuos, quot cuiusque populi essent. Virg. 4. Ge. Consedit scopulo medius, numerumq; recenset. Recensere, narrare. Cic. Att. l. 16. Recenses multa, quæ vellem. Oui. epist. 9. Fortia facta recense. Stat. 4 Sil. Dinumera fastos, nec parua exempla recense.

Recensus, a, um, recognitus. Suet. in Vespa. Amplissimos ordines & exhaustos cæde varia, suppleuit, recenso senatu, & equite. Legitur & recensitus, ta, tum, parti. à verbo antiquo Recensio, recensis, quartæ coniugationis, idem significans quòd recensus. Sue. in Cæs. Instituit vt quotannis in demortuorum locum ex ijs, qui recensiti non essent, subsortitio à prætore fieret. Claud. in Eutrop. l. 2. Prisca recensitis euoluite secula fastis.

Recensus, us, ui, recognitio exercitus, alteriusve multitudinis. Sue. in Cæs. Recensum populi vicatim per dominos insularum egit.

Recensio, multitudinis cuiussuis recognitio. vt, Recẽsio copiarum siue exercitus. Interdum pro censu ciuium eorumq; facultatum, qui Romæ quinto quoque anno à censoribus fieri solet. Ci. pro Mil. Qui nympharum ædem incendit, vt memoriam publicam recensionis tabulis publicis impressam extingueret.

Recentari, ἀνανεοῦσθαι, renouari. Accius: Albicascit Phœbus,& recentatur commune lumen hominibus,& voluptas Nonius.

Receptaculum, li, *Recettacolo, ricetto*, ἐκδοχεῖον, ὑποδοχὴ, quicquid rem aliquam in se recipit, Cic. 2. de Natu. deo. Aluus cibi potionisq; est receptaculum. Idem. 1. Tusc. Corpus est quasi vas, aut aliquod animi receptaculum. Idem. 7. Ver. Illud tibi oppidum receptaculum prædæ fuit. Interdum idem est quod perfugium, idest locus in quem quis se recipit, vt à vi, aut iniuria tutus sit. Cæs. 7. Bel. Gal. Oppida incendi oportere, ne suis sint ad detrectandam militiam receptacula. Ci. in Pis. Cui templum illud fuit arx ciuium perditorum, receptaculum veterum Catilinæ militum.

Receptitius, a, um, ἐξαίρετος, excepticius, quicquid in venditione aut quauis alia alienatione excipimus. Recepticius seruus, appellatus est, nuptæ mulieris proprius, quem reseruauit, cum dotẽ marito daret. Quoties enim mulier in danda viro dote, aliqua ex suis bonis retinet, nec ea ad virum trasmittit, Recipere ea dicitur. Gel. l. 17. c. 6.

Recepto, ptas, *Riceuere spesso*, ὑποδέχομαι, frequen. à Recipio Ter. Hec. Meum receptas filium. Idem Heaut. Victus, vestitus, quo intectum te receptes. Lucan. l. 7. Placido natura receptat Cuncta sinu.

Receptum, pti, subst. ὑπόσχεσις, pollicitum promissum. Cic. 2. Phil. Promissum & receptum interuertit, ad seq; transtulit. Idem 7. Ver. Satis est factum Siculis, satis promisso nostro ac recepto.

Receptus, ta, tum, partic. Recipio: vt, Receptus mos, quem sponte (vt inquit Nonius) ciuitas alienum asciuit. Recepti in ciuitatem, cum suffragio ciues effecti. Receptus cœlo. Quinct. l. 3. c. 7. Quod ipsum cœlo receptum, temporis eius homines non dubitauerint. Ouid. 3. de Pont. Tunc me (si qua fides) cœlesti sede receptum Cum fortunatis suspicor esse deis. Virg. l. 1. Aen. Frugesq; receptas Et torrere parant flammis & frangere saxo.

Receptus, us, ui, *Il ritirarsi*, ἀναχώρησις, ὑπαγωγὴ, ipse actus recipiendi, siue subducendi se è pugna. Liui. 8. Breuitate ipsa loci, faciliq; receptu in tam propinqua castra. Receptui signum dare, est tubæ signo copias à pugna reuocare. Liu. 2. Canere receptui. Cic. 12. Phil. Quis renocante, & receptui canente senatu, properet dimicare? Nonnunquam per trãslationem accipitur pro recedere. Cic. 3. Tusc. Ratio abstrahit ab acerbis cogitationibus hebetem aciem ad miserias contemplandas, à quibus cum cecinit receptui, impellit rursum,& incitat ad conspiciendas, totaq; mente contrectandas varias voluptates. Receptus præterea significat locum ipsum, in quem tuto se recipit exercitus. Vir. 11. Aen. Planicies ignota iacet, tutiq; receptus. Cic. Att. l. 8. Neque ex omnibus oppidis cõtrahere copias expedit, ne receptum amittã. Plãcus Cic. l. 10. Animaduerti nullum alium receptum Antonium habere, nisi in his partibus.

Recessus, *Il ritirarsi adietro*, ἀναχώρησις, ἄνοδος, actus recedẽdi, discessus. Cice. de Orato. Luna accessu, & recessu suo Solis lumen accipit. Interdum idem quod secessus: idest locus secretior, turba & tumultu uacuus. Cic. Att. Mihi solitudo,& recessus prouincia est. Recessus oculi, est ipsa concauitas, in qua oculus reconditur. Pli. li. 8. c. 33. Oculi in recessu cauo, tenui discrimine. Recessus animi per translatione dicuntur cogitationes reconditæ. Cic. pro Marcello: Cum in animis hominum tantæ latebræ sint recessus.

Recidipna, orum, plur. num. & neut. gene. vestimenta sunt, quæ Cœnatoria appellantur. Iuue. Sat. 3. Rusticus ille tuus sumat recidipna Quirine. Dictio forte composita ex nomine Latino Recinium, quo significatur uestis quadrata & ex Græco δεῖπνον, cœna.

Recidiuus, a, um, *Risatto, & reuinato un'altra uolta*, ἀνακτιζόμενος, quòd denuo concidit. à Re, præpositione, actus iterationem significante,& nomine Cadiuus: vnde Cadiua mala legimus apud Pli. li. 15. c. 16. Proprie itaque reciduum quid dicitur, quod iterato cecidit. Virg. l. 4. Et recidiua manu posuissem Pergama uictis, idest, quæ reciderunt. Idem l. 7. Funeltæq; iterum recidiua in Pergama tædæ. Vbi Seruius interpretatur, Recidiua, post casum restituta: respiciẽs, opinor, ad oppidulum illud, quod Aeneas, cum primum nauibus egressus esset, non procul à Laurẽto condidit: quod & ipsum à nomine relictæ patriæ Troiam appellauit: vt auctor est Liui. l. 1. Melius tamen mea quidem sententia, Recidiua Pergama intelligere possumus, quæ iterum ceciderunt, id est, bis euersa sunt. constat enim Troiam bis captam, semel ab Hercule tempore Laomedontis regis, cum Hesionem scopulo alligatam, occiso marino monstro, liberasset: quo nomine cum pactam sibi mercedem Laomedon soluere recusasset, Hercules contracto exercitu urbem expugnauit, Laomedontem occidit, Hesionemq;,& Priamum captiuos in Græciam abduxit. redemptus postea à vicinis Priamus, Troiam instaurauit, multoq; splendidiorem reddidit: quæ à græcis duce Agamemnone secundo fuit euersa. Febres recidiuæ dicuntur, in quas secundo recidimus, cum scilicet morbo liberati, denuo in eundem relabimur.

Recido, dis, pe. c. recidi recasum, *Ricascare*, ἀναπίπτω, retrorsum, siue iterum cado. Exigit accusatiuũ cum Ad, uel In. Ci. ad Brutum: Nonne hoc est in easdem tenebras recidisse? Plau. in Men. Omnes in te istæc recident contumeliæ. Ter. in prol. Hec. Nolite sinere artem musicam recidere ad paucos. Ci. Att. l. 4. Id ego puto ad nihil decasurum. Inuenitur aliquando apud poetas Reccido, c, littera geminata, ut prima syllaba natura breuis, producatur. Lucr. l. 1. At neq; reccidere ad nihilum res posse. Proper. li. 4. Reccidit inq; suos mense supina pedes.

Recido, dis, di, p. p. *Tagliare, recidere*, ἀποκόπτω, abscindo, reseco: ex Re,& Cædo. Cato c. 2. Viam publicã muniri, uepres recidi. Martia. l. 1. Quamprimùm longas Phœbe recide comas. Hor. de Arte: Ambitiosa recidet Ornamenta. Ouid. 1. Met. Immedicabile uulnus Ensẽ recidendum est. Recisus, a, um, partic. Ci. de Prou. cons. Nationes eas, quæ poterant in prouincias nostras redundare, ab eo partim recisas, partim repressas. Oui. 3. Fast. Idq; ancile uocat quod ab omni parte recisum est. Recisio. Pli. l. 11. c. 4.

Recingo, gis, quod cinctum erat, soluo. Oui. l. 4. Met. Sumptumq; recingitur anguem, idest, deponit anguem, quo se antea velut cingulo præcinxerat. Vir. 4. Aen. In ueste recincta Testatur moritura deos.

Recinium, nij, uestis quadratæ genus, dictæ, vt Seruio placet, quòd laciniam eius retrorsum reiiciebant. Recinium (inquit Festus) omne uestimentum quadratum. Qui XII. Tabulas interpretati sunt, esse dixerunt uirilem togam, prætextam clauo purpureo. unde mimi planipedes Reciniati dicuntur.

Recino, nis, *Ricantare*, iterum uel frequenter cano. Cice. de Cla. Or. In uocibus nostrorũ recinit quiddam, & sonat urbanius. Hor. l. 1. epi. Hæc recinunt iuuenes dictata, senesq;.

Recipio, pis, ex Re,& Capio, *Riceuere*, ἀναλαμβάνω, rem semel depositam, traditam ue, rursus assumo. Liu. l. 9. Recipiãt arma, quæ per pactionem tradiderũt. Quandoq; pro admittere, accipere, & honoris, uel beneficii, uel humanitatis causa suscipere. Cic. l. 2. Off. Cyrsillum quendam, suadentẽ ut Xerxem reciperent, lapidibus obruerunt. Quandoq; pro reuocare. Vir. 2. Aen. Sic ore effata recepit Ad sese. Quandoque in tutum reducere, liberare. Idem 6. Aen. Illum ego per flammas & mille sequẽtia tela Eripui his humeris, medioq; ex hoste recepi. Recipere seruum, ut in l. j. de ser. corrup. Vlpia. dicit, est refugium abscondendi causa seruo præstare uel in suo agro, uel in alieno loco ædificio ue. Quandoq; ꝓficã sci. Pla. in Cap. Inde me continuo recipiam rursum domũ. Quandoq; recuperare. Ci. in Cat. Tarentũ qua uigilantia, quo consilio recepit? Quandoq; excipere ad usum suum, & re-

& referuare. Pla. in Tri. Posticulum recepit, cum ædes venderet. Hinc Recepticius seruus, de quo paulo ante. Recipere ensem, est è vulnere educere. Sic enim interpretatur Seruius illud Vir. 9. Aen. Totum cui comminus ensem Condidit assurgenti, & multa morte recepit. Interdum pro promittere, nisi quòd recipere amplius quiddam significat, quàm Promittere: quasi rei euentum & periculum in se suscipere. Cic. Crasso. Quæ tibi promitto, ac recipio sanctissime esse obseruaturum. Cæc. ad Cic. Filio dixeram, librum ea conditione daret, si reciperes te correcturum. In qua significatione etiam dicimus. Recipere in se. Ci. Bruto, l. 13. Fam. Separatim in me recipio, fore eum tibi & voluptati, & vsui. Aliquando pro approbare. Pl. l. 25. c. 4. Quartum genus molle, lanuginosum, pinguius cæteris: hoc recepere medici. Quin. l. 8. Vsus recepit Bene moratas vrbes. Aliquando pro nominatim cauere. Iurisconsultus in l. emptorem. de act. empt. Recipitur, vt nummos venditor accipiat. Budæus. Aliquando pro accipere. Plau. in Rud. In custodiam nos vt tuam recipias, & tueare. Recipere se & animum, ac vires resumere. Cic. in somno Scip. Quæ cum intuerer stupens, vt me recepi. Recipere mandatum, est totum mandati onus in se transferre. Cic. pro Sext. Rosc. Quid recipis mandatum, si neglecturus es? Differunt Recipere, & Suscipere, vt ait Asconius in Diuin. quòd recipimus partem, suscipimus totum. Cic. 2. de Or. Magna offensio, uel negligentiæ, susceptis rebus, uel perfidiæ, receptis. Hinc receptor, & receptrix. Ci. 6. Ver. Receptrix furtorum Messana.

Receptator, à recepto, ptas. Metius Iurisconsultus titulo de receptat. Pessimum, inquit, genus est receptatorum, sine quibus latere nemo diu potest. Cic. pro Mil. Occultator ille, & receptator latronum locus.

Receptio, onis. Plau. in Asi. Quid tibi huc receptio ad te est meum virum? Quare recipis ad te virum meum?

Reciproco, cas, *Ritornare, remettere*, ἀντιστρέφω, παλινδρομέω, in contrariam partem reflecto. Li. 21. Cum iam spiritum includeret ventus, nec reciprocare animam sineret. Gel. In eã fistulam, per quam spiritus reciprocatur. Interdum idem est quod mutua quadam consequentia à se inuicem dependere. Cic. l. 1. de Diuin. Siquidem ista sic reciprocantur, ut si diuinatio sit, dii sint, & si dii sint, diuinatio sit. Reciprocatio, eiusdem viæ retrograda repetitio, & accessus & recessus. Pli. lib. 9. cap. 8. Innumera vis mugilum statu tempore angustia faucibus stagni in mare erumpit, obseruata æstus reciprocatione.

Reciprocus, ca, cum, ἀντίστροφος, quòd alicunde profectũ, redit eo, vnde profectum est: à recipiendo dictum, ut docet Varro lib. 6. de Ling. Lati. Reciprocus amnis, refluus, Plin. li. 9. cap. 57.

Recisamentum, ti, ψῆγμα, ἀπόκομμα, frustum exiguum, & veluti ramentum, à re quapiam recisum. Pli. l. 34. c. 11.

Recitatio, ἀνάγνωσις, de scripto pronunciatio. Cic. pro Clu.

Recitator, ἀναγνώστης, qui aliquid de scripto pronunciat. Cice. 2. Inuen.

Recito, tas, *Recitare, narrare*, clare de scripto pronuncio. unde poetæ, & alii scriptores recitabant publice opera sua, & nõ nulli aliena. Cic. ad Plan. l. 10. Caue putes ullas litteras vnquam grauiores, quàm tuas in senatu esse recitatas. Aliquãdo non legendo, sed memoriter referẽdo fit recitatio. Quinctil. At ista legem recitat.

Reclamatio, contradictio, & proprie cum clamore. Cice. 4. Philip.

Reclamito, as, frequent. Cic. pro Roscio. Am. Reclamitat istiusmodi suspicionibus ipsa natura.

Reclamo, *Reclamare*, ἀντιβοῶ, clamore aduersor. Ci. pro Põpe. Istis reclamantibus, unum elegistis. Idem Lent. Eius orationi uehementer reclamatum est.

Reclino, as, *Inchinarsi*, ἀνακλίνω, κατακλίνω, inclino ad iacẽdum, uel quiescendum. Cæsar. 6. Bel. Gal. Reclinatus, a, um. Hor. 2. Car. Per dies Festos reclinatum.

Reclivis, & hoc ue, ἀνάκλιτος, ἀνακλινόμενος, reclinatus, siue procumbens. Mart. lib. 9. Sic in gramine floreo reclinis. Oui. 10. Met. Inq; sinu iuuenis posita ceruice reclinis.

Recludo, is, si, sum, *Aprire*, ἀνοίγω, quod clausum erat aperio. Plau. in Cap. Cellas refregit omnes, reclusit armarium. Vir. 8. Ae. Infernas reseret sedes, & regna recludat Pallida. Oui. 7. Met. Stricto Medea recludit Ense senis iugulum. Hor. 3. Car. Ode 3. Virtus recludens immeritis mori Cœlum, negata tentat iter via. Reclusus, a, um, apertus. Oui. 7. Met. Foribusq; reclusis.

Recogito, *Ripensare*, iterum atque iterum cogito, Cic. Q. Fr. l. 1. Mihi videris de hominibus Pompeianis in ocio recogitasse. Columel. l. 1. in Præfat. Sæpe mecum retractans, ac recogitans.

Recognitio, modo idem quòd agnitio, ἀναγνώρισις, id est, eorum, quæ aliàs nobis nota fuerunt, iterata ex interuallo cognitio. Modo idem quod commemoratio, uel recordatio, Cic. 6. Ver. Istius animus est nunc in recognitione scelerum suorum. Interdũ inspectio. Col. l. 11. c. 1. Frequens recognitio nec impunitatis spem, nec peccandi locum præbet.

Recognosco, is, *Riconoscere*, ἀναγνωρίζω, agnosco, ad memoriam reuoco. & rem olim cognitam denuo cognosco. Ci. 1. Ver. Non uideret hæc multitudo cognoscere ex me causam uoluisse, sed ea, quæ scit, mecum recognoscere. Interdũ est, inspicere. Col. l. 1. Vestem, manicas, pedumq; tegmina recognoscat. Interdum corrigo, emendo. Ci. in Vatinium. Is codicem non recitandi causa legit, sed recognoscendi. Idem 4. Ver. Hæc omnia summa cura & diligentia recognita. Recognoscere equitum turmas, pro recensere, Sueton. in Augusto.

Recolo, is, *Rinouare, ripensare, ricordarsi*, ἀναπολέω, ἀναπορπιάζω, denuo colo. Ouid. 5. Met. Post tempora longa recultæ. Per translationem accipitur pro exercere, quod & excolere dicimus, Pli. epi. 3. 119. Ingenia nostra nunc hac, nunc illa meditatione recoluntur. Liui. lib. 39. Metalla uetera intermissa recoluit, Tacit. l. 3. Quo tum exemplo Lepidus auitum decus recoluit. Interdum meditari, perpendere. Cice. 9. Phill. Quæ si tecum ipse recolis, æquo animo moriere. Idem pro Arch. Ad hæc studia recolenda.

Recolligo, *Adunare, raccogliere, metter insieme*, ἀναλέγομαι, in unum colligo. Col. l. 8. c. 5. Circumire oportebit cubilia, ut, quæ mota sunt, oua recolligantur. Pli. epist. 190. Actionem meam recollegi. Oui. 7. Me. Renouata senectus In florem redeat, primosq; recolligat annos. Recolligere animum alicuius, reuocare ab ira. Cice. Atti l. 1. Quod scribis, etiam si cuius animus in te esset offensior, à me recolligi oportere. Recolligere se ab ægritudine est uires recipere. Pl. l. 23. c. 7.

Recomminiscor, ἀναμιμνήσκομαι, reminiscor. Pla. Trin.

Recompositus, rursus compositus. Oui. 1. Amorum.

Reconciliatio, Cic. Att. l. 1. Et in Ora. pro Clu.

Reconciliator, διαλλάκτης, pacificator. Li. 35.

Reconcilio, as, *Reconciliare, ritornare in gratia*, καταλλάττειν, in concordiam reducere. Ci. Att. Quintus filius plane tumẽtem animum patris sorori tuæ reconciliauit. Liui. 1. Vt alio munere sibi reconciliaret ciuium animos Reconciliare existimationem, est eam recuperare. Cic. 1. Ver. In quo reconciliare existimationem iudiciorum amissam possetis. Recõciliare filium, frequens est apud Plau. in Cap. pro, efficere vt reducatur filius domum. Reconciliatus, a, um, Cic. Lent l. 1. Reconciliata nobis voluntas senatus.

Reconcinno, *Rifare*, ἀνασκευάζω, instauro reparo. Ci. ad Q. Frat. l. 2. Tribus locis ædifico, reliqua reconcinno. Cæs. l. 2. Bel. Ci. Diuturni laboris detrimentum uirtute militum reconcinnatur.

Recondo, dis, *Coperchiare*, καλύπτω, κρύπτω, occulto, tego, repono. Cic. 1. de Inuent. Gladium cruentum in uaginam recondidit. Vir. 5. Aen. Quos fama obscura recondit. Oui. 11. Met. Depositũq; caput, stratoq; recondidit alto. Reconditus, a, um, occultus, abstrusus. Ci. 6. Ver. Statuerunt sese nihil tam reconditum posse habere, quod non istius cupiditati apertissimum esset. Idem Quin. Natura tristi ac recondita fuit. Idem 4. Acad. A me, quæ in promptu erant, dicta sunt: à Lucullo reconditiora desidero. Brutus. Cice. lib. 11. Si quid reconditum magis erit.

Reconflo, as, ἀναχωνεύω, denuo conflo, & per translationẽ regigno. Lucr. lib. 4. Vnde reconflari sensus per membra repente Possit.

Recoquo, pen. co. *Ricuocere*, δισσεῦω, rursus coquo. Mart. l. 21. Et Velabrensi massa recocta foco. Cicero de Sen. Quo quidem me proficiscentem haud sane quis facile retraxerit, neve tanquam Peliam recoxerit. Translate pro rursus polio, & formo, tanquam aurum & similia, quæ iterum coquuntur, ut meliora fiant. Quinct. lib. 12. ca. 6. Apollonio Moloni se reformandum, ac uelut recoquendum dedit. Lucr. l. 7. Spiculaq; extenso Pæan Pythone recoxit. Recoctus, a, um, vt, Passum recoctum, Sta. 4. Syl. Senex recoctus, Catu. Epig. 50. Scriba recoctus, inquit Acron, dicitur, qui sæpius cum proconsule ad prouinciam missus, exercitatior est factus ex ipsa frequentia, & usu. Hora. 2. Serm. Saty. 5. Plerunque recoctus Scriba.

Recordatio, Cice. de Sen. Benefactorum recordatio iucundissima. Idem Att. l. 12. Recordationes dolorem efficiunt.

Recordor, aris, *Ricordarsi*, μνημονεύω, ἐνθυμοῦμαι, ἀναμιμνήσκομαι, in memoriam, siue in mentem reuoco: quasi iterum cordi do. ueteres enim Cor pro mente dixerunt. Cice. 1. Tusc. Ex quo effici uult Socrates, ut discere nihil aliud sit, quàm recordari. Vir. 3. Aen. Si rite audita recordor. Dicimus autem

Recordor huius rei, & hanc rem. Cic. in Catone. Vt bella à se gesta, recordentur. Idem pro Planc. Huius meriti in me recordor. Recordans. Ci. Att. l. 4. Nauigationem timebam, recordans superioris tuæ transmissionis.

RECRASTINO, as, *Differire di giorno in giorno*, differo, quasi in crastinum reiicio. Plin. l. 17. c. 14. Recrastinare minime vtile. Col. l. 2. c. 21. Non debet recrastinari.

RECREMENTUM, purgamentum rei cuiuslibet. Celsus l. 5.

RECREO, as, *Recreare*, *ἀναζωπυρῶ*, *ἀνακομίζομαι*, reficio, instauro, refoueo. Plin. Defecta longis ægritudinibus corpora recreantur. Cice. pro Rosc. Am. In isto bello non recreatus, sed oppressus populus R. est. Idē post reditum ad Quir. E graui morbo recreati.

RECREPO, as, *Risuonare*, *ἀντηχῶ*, *ἀναψοφῶ*, crepitum reddo, resono. Catul. Epig. 58. Caua cymbala recrepant.

RECRESCO, *Crescere vn'altra fiata*, rursus cresco. Plin. lib. 11. ca. 37. Nec præcisa ossa recrescunt. Liu. 26. Fauete nomini Scipionum, soboli imperatorum vestrorum, veluti accisis recrescenti stirpibus. Oui. Epist. 2. Luna quater latuit, toto quater orbe recreuit.

RECRUDESCO, is, *Rinouare*, *ἀνωμῶμαι*, ad pristinā cruditatem redeo, translate accipitur pro exasperari. Tractum à vulneribus, quæ interdum recrudescunt, i. cruda & noua fiunt. Ci. ad Sulp. l. 4. Hoc vulnere etiā illa, quæ consanuisse videbantur? recrudescunt. Recrudescit seditio, Liu. 6. Recruduit pugna, Liu. 20.

RECTA cœna, vel recta absolute, à veteribus dicebatur cœna, quam clientibus, & conuictoribus, & recto ordine discūbentibus laute principes dabant. Suet. de Aug. Conuiuabatur assidue, nec vnquam nisi recta. Idem in Domit. Reuocata cœnarum rectarum consuetudine. Mart. lib. 8. Promissa est nobis sportula, recta data est. Liberaliores enim diuites, ciuilioresq; salutatoribus suis legitimum conuiuium exhibebant, quæ recta cœna vocabatur: sordidi autem rectę cœnæ loco sportulam tantum præbebant. Sportula specimen erat pusilli, pareiq; hominis. Suet. in Nerone: Publicæ cœnæ ad sportulas redactæ. Interdum nummi sportulæ loco cedebant. Iuu. Sat. 2. Sportula quid referat, quantum rationibus addat.

RECTA, aduer. *Al dritto*, *ἰθὺ*, recta via. Ter. in Eun. Cur non recta introibas? Cic. ad Att. l. 6. E naui recta ad me venit.

RECTA TUNICA, *ὀρθία*, *ὀρθή*, ita contexta, vt veluti rigens staret. hac tyrones, & nouæ nuptæ induebantur. hanc parentes liberis suis conficiendam curabant, ominis causa. Fest. lib. 16.

RECTANGULUS, la, lum, *ὀρθογώνιος*, habens lineas in rectum productas, itaq; coeuntes, vt nulla magis promineat, quàm altera.

RECTE, *Bene, drittamente, giustamente, ragioneuolmente, καλῶς*, bene. Ci. 4. Ac. Recte conclusit, tenen; sin vitiose, minam Diogenes reddet. Idem Att. lib. 9. Recte augurarís de me, bene enim tibi cognitus sum. Aliquando pro iuste. Ter in And. Pater non recte vinctus est. Pro non oblique. Cic. 1. de Fin. Siue aliæ declinabunt, aliæ suo nutu recte ferentur. Ponitur aliquādo in responsione, cum sine iniuria interrogantis aliquid reticemus, ait Donat. Ter. in Hec. Quid es tam tristis? PA. recte mater. Ter. in Ad. Quid agitur? S. recte. Aliquādo pro sic, vel etiam. Ibidem: Tu rus hinc abis? D. recte. Non recte dicere alicui, est illi maledicere. Plaut. in Pseud. Aliquando pro tuto. Cic. ad Terentiam l. 14. Recte in præsentia domi esse potestis. Cic. ad Lent. l. 1. Quoties mihi certorum hominum potestas erit, quibus recte dem, non prætermittam. i. quibus tuto, dare possim literas. Recte esse alicui, est illum recte valere. Cic. ad Att. De Attica: pergratum mihi fecisti, quo curasti, ante scirem ei recte esse, quam non belle fuisse. Recte esse alicubi, est illic sine reprehensione manere. Cic. ad Att. Qui minus ego istic recte esse possim, quàm Marcellus? Aliquando pro patiēter. Ter. in Eun. Quas amor molestias habet, recte feras. Recte otia ponere, dixit Hor. 1. Ser. pro, vtiliter dispensare. Recte parere, est non monstrum parere, inquit Donat. Terē. in Hec. Recte, & tempore suo peperit. Recte dicere, est apte & cōposite loqui. Differunt autem recte dicere, & vere dicere: quod recte dicere, ad verba, vere dicere, ad sententiam referatur. nam possumus recte, & falsum dicere, dummodo nullo vitio verborum dicatur. Ter. in Ad. Et recte, & vere dicis. Recte atque ordine, i. nihil præpostere agendo. Cic. 6. Phil. Recte atque ordine, exq; repub. fecisse videri.

RECTIO, administratio. Cic. 3. de Fin.

RECTOR, *ἐπιστάτης*, gubernator. Cic. de Somn. Ciuitatum rectores & conseruatores. Idem de Orat. Rector reip. & publici consilij auctor. Rector nauis, apud eundem 2. de Diui.

RECTUM, cti, neut. gen. officium perfectum, omnes virtutis numeros complens. Cic. 1. Off. Perfectum officium, rectum, opinor, uocemus. Idem 3. de Fin. Quæ nos recta, aut recte facta dicimus, illi vocant *κατορθώματα*. Virg. 1. Aeneid. Et mens sibi conscia recti. Oui. 1. Met. Fidem rectúq; colebat.

RECTUS, cta, ctum, *Dritto, giusto, ὀρθὸς, εὐθὺ*, quod nullā in partem flectitur. Plin. lib. 12. cap. 19. Hi recto cursu per sinus impellunt. Translate pro bono, & laudabili. Ci. 1. Ac. Tertia de differendo, & quid verum, quid falsum, quid rectū in oratione, prauum ve, iudicando. Cice. Att. Sausetum sine meis literis ad te venire, vix rectum erat. Idem pro Mur. Negat Cato rectum esse: i. æquum, iustum. Conscientia recta, Cic. Att. lib. 13. Ter. in An. Omnes, cum valemus, recta consilia ægrotis damus. Via recta rē narrare: est narrare rem, vt est, nulla circuitione. Ter. in Heaut. Recta via rē narret ordine.

RECTRIX, cis, *ἐπιστάτις*, gubernatrix. Colum l. 3. cap. 10. Rectricem membrorum animam. Plin. lib. 37. cap. 13. Italia rectrix.

RECUBITUS, tus, Plin. lib. 24. cap. 13. Videtur accepisse pro subsultu illo, quem faciunt corpora in solum durum incidentia.

RECUBO, bas, pen. cor. bui, bitum, *Riposare*, *ἀνάκειμαι*, iterum cubo, denuo ad quiescendum me compono. Ci. 1. de Diuin. Cum id visum pro nihilo habendum esse duxisset, recubuisse. Interdum idem quod cubo, quiesco. Vir. 1. ecl. Tytire tu patulæ recubans sub tegmine fagi. Cice. 3. de Or. vbi recubans molliter & delicate. Plaut. Curc. Anus hic recubare solet custos.

RECUDO, pen. pro. denuo cudo. Varro: qui vetera metalla recudunt.

RECUMBO, is, *Sedere alla mensa*, *ἀνακλίνομαι*, mensæ accumbo. Mart. lib. 1. Conuiuia recumbere cliuo. Plin. epist. 200. Recumbebat mecum Rufinus. Interdum pro recumbere, & ex porrectum iacere. Cic. 2. de Or. Lepidus cum in herba recubuisset. Interdum, inclinari. Virg. 9. Aeneid. Inq; humeros ceruix collapsa recumbit. Ouid. 2. Trist. Paries in proclinatas omne recumbit onus.

RECUPERATIO, *ἀνακομιδή*, recuperandi actus. Cic. 10. Phil. Pręclara est recuperatio libertatis. Festus: Recuperatio est, vt ait Gallus, cum inter populum & regem, nationesq; , & ciuitates peregrinas lex conuenit quomodo per recuperationem reddantur res, recuperenturq;.

RECUPERATOR, dicebatur ille, cui prætor iurisdictionē mandabat priuatarum caussarum: qui Delegati iudices postea appellari cœpti sunt à recentioribus, vt ait Budæus. Plau. in Bacch. Prætor recuperatores dedit. Cic. 5. Ver De conuentu nullum vnquam iudicem, neq; recuperatorem dedit. De recuperatorio iudicio sic Cic. in Frumentaria. Iudicio recuperatorio persequantur? Iudicium recuperatorium dicitur per quod rem nobis per iniuriā ereptam repetimus, & Recuperatores, iudices, apud quos possessionem rei per iniuriā extortæ reposcimus.

RECUPERO, ras. *ἀνακομίζομαι*, *ἀναλαμβάνω*, rem amissam recipio. Cice. ad Sulpicium l. 13. Si hominem per te recuperaro. Veterem belli gloriam recuperare. Cæs. 7. Bel. Gall. Liui. l. 5. Ferro, non auro, recuperare patriam iubet.

RECUPIO, is, *ἐπιθυμῶ*, valde cupio. Plaut. Capt.

RECURO, as, *ἀνακηδεύω*, magna cura reficio. Pli. l. 13. ca. 11. Quæ non esset ita recurata. Interdum pristinæ valetudini restituere. Catul. Epigr. 42. Et me recurasti ocymoq; & vrtica.

RECURRO, is, *ἀνατρέχω*, iterum vel retrorsum curro. Cic. ad Teren. l. 14. Desippo imperaui, statim vt recurreret. Ter. Ad. Iam huc recurret. Ouid 2. Fast. Versa recurrat hyems. Cic. 2. de Nat. deo. Lunæ species mutatur tum crescendo, tum defectionibus ad initia recurrendo. Vir. 7. Aene. Qua sol vtrinq; recurrens aspicit Oceanum. Hor. 2. epist. 1. Liberalis; recurrentes accepta per annos.

RECURSUS, us, m. Liui. 26. Vt subeunti sæpe ad mœnia vrbis recursus pateret. Vir. 5. Aen. Inde alios ineūt cursus, aliosq; recursos.

RECURSO, as. Plaut. in Most. Quid huc recursem. Vir. 4. Aen. Multusq; recursat Gentis honos. Idem 2. Aen. Sub noctem cura recursat.

RECURVUS, a, um, *Ritorto*, *καμψὸς*, *καμπύλος*, valde curuus. Colum. lib. 3. cap. 18. recuruum, & sursum versus spectans. Ouid. 3. Am. Cornu per tempora dura recuruo.

RECURVO, uas, *Ritorcere*, *ἀνακάμπτω*, *καμπυλιάζω*, curuum facio. Col. lib. 5. cap. 10. Duritia humi coercita recuruatur. Stat. 3. Theb. Gladios in sæua recuruant Vulnera. Recuruatus, a, um, quod factum est recuruum. Cels. lib. 5. Id specillo protrahendum est, aut hamulo retuso, parum recuruato. Vndis recuruatis ludit Meander, Ouid. 2. Met.

RECUSATIO, Cic. 2. de Or. Hæc recusatio disputationis disputatio quædam fuit. Quandoque pro defensione. Ci. 1. de Leg.

Leg. Pœna violatæ religionis iustam recusationem non habet.

RECVSO, sas, *Recusare, rifiutare*, ἀναδύομαι, ἀναίνομαι, renuo, reijcio: à Re,& Cuso: quòd est frequẽtatiuum verbi Cudo. Virg.9.Aen. Nec nate tibi comes ire recuso. Cic. pro Flac. populum R. disceptatorem non modo non recuso, sed etiã deposco. Virg.1.Ge. Et quid quæque ferat regio, quid quæque recuset. Et Cic. in Bruto. Galba recusans pro sese.

RECVTIO, tis, *Ripercuotere*, ἀνακλήπτω, repercutio, siue reuerbero. Inde Recussus, partic. repercussus. Aliquando concussus. Virg. 2. Aen. Vteroq; recusso. Vbi Seru. Recusso, pro concusso.

RECVTITVS, pen. pro. ἀπεψωλημένος, cui à glande resecta est cutis. quo nomine dicti Iudæi, qui ex legis præscripto præcidebant præputia. Sidon. Fert recutitorum primordia Iudæorum. Mar. lib.7. Nec recutitorum fugis inguina Iudæorum. Aliquando exulceratus,& cute nudatus. Idem. l.9. Recutita colla mulæ.

REDABSOLVO, is, ἀπολύω, idẽ quod soluo, vel absoluo. Plau. Cur.

REDAMBVLO, ἐπανήκω, reuertor. Plau. Cap.

REDAMO, ἀντιφιλῶ, in amore respondeo. Cic. de Ami.

REDANDRVO, as, ex re,& andruo, quo antiqui vtebãtur pro redeo, teste Nonio. Lucil. 9. Vt vulgus redandruet. Redandruare, inquit Fest. dicitur proprie in Salinorum exultationibus, cum Præsul ampiruauit, idest motus edidit, ei referũtur inuicem ijdem motus.

REDARDESCO, is, iterum flammam emittere: proprieq; de igne semel sopito. Ouid. 2. de Rem. Flãma redardescit quæ modo nulla fuit.

REDARGVO, is, reprehendo. Cic.2. de Fin. Quos nisi redarguimus, omnis virtus, omne decus, omnis vera laus deserenda. Vir.11. Aen. Aduenit, qui vestra dies muliebribus armis verba redargueret.

REDAVSPICO, as,& redauspicor, aris, *Incominciare da capo, & rifare lo Auspicio*, incipio, denuo auspicium sumo, vel auspico. Plau. in Capt. Intelligo redauspicandum hunc esse in catenas denuo: idest in catenas remittendum.

REDDITIO, nis, ἀπόδοσις, actus ipse reddendi. Quinct. lib. 8. cap.3.

REDDO, dis, didi, ditum, *Rendere, ritornare, recare*, ἀναδίδωμι, ἀντιδίδωμι, proprie est accepium, vel ablatum restituere. Ter. in Phor. Si quis quid reddit, magna est habẽda gratia. Aliquando pro suo simplici Dare. Celsus Iurec. Reddendi verbum quamquàm significationem habet retrodandi, accipit tamen & per se dandi significationem: vt, Reddo tibi literas, quas mihi Cic. ad te dedit. Cic. Ter. Omnes sunt redditæ. Item pro efficere. Plin. l.16. cap.35. admota aurib. leuẽ sonum reddit. Pro reponere. Plaut. in Most. Dominus indiligens reddere alias non vult. Item pro producere. Idem in Tri. Id frumenti tribus tantis illis minus reddit, quàm obseueris. Ter. in Phor. Fructum quem Lemni vxoris reddunt prædia. Item pro exponere. Plau. in Aul. Tibi ego rationem reddam? Pro commemorare, siue recensere. Plin. in Præfat. 21. Tria, non amplius, ille fecit, quæ suis locis reddam. Aliquando pro ferre, siue repræsentare. Pli. epist. 139. Reddere animam, respirare. Cice. 2. de Nat. de. Reddere anhelitum. Plin. l.9. c.7. Reddere animum, est reficere, & confirmare. Ter. in. An. Reddidisti animum. Reddere beneficium, referre. Plau. in Persa. Improbus est homo, qui beneficium scit sumere, & reddere nescit. Gratiã reddere, est reponere. Col. l.4. ca.3. Latine reddere, est vertere. Cice. 1. de Orat. Vt ea, quæ legerim Græce, Latine redderem. Reddere nomen alicui, est proprio nomine appellare. Pli. l.17. c.24. Hinc Redditus, a, um. Cic. 14. Phil. O fortunata mors, quæ naturæ debita pro patria est potissimum reddita. Vir. 11. Aen. Patrijs vt redditus oris. Idem. 6. Aen. Redditus his primum terris.

REDEMPTIO, nis, λύτρωσις, actus redimẽdi, idest pretio quẽpiam è vinculis aut seruitute liberandi. Pli. de Vir. Ill. Impetrata redemptione, marito adulterũ interficiendũ tradidit. Interdum emptio. Cic.2. Verr. Redemptio est iudicij facta grandi pecunia. Redemptio vectigalium, cum quis à principe vel ciuitate vectigalium reditum certa pecunia redimit, vt ex eo faciat quęstum. Cic. de Prouin. cons. Publicanos temeritate redemptionis pene esse euersos. Redemptio operis certo pretio faciundi.

REDEMPTOR, *Riscotitore*, λυτρωτὴς, qui captiuum seruum ve pretio in libertatem vindicat. Redemptores item dicuntur, qui certo pretio opus aliquod faciundum suscipiunt. Cic.2. de Diuin. Redemptor qui colũnam illam de Cotta, & Torquato conduxerat faciendam. Idem. Q. Fr. Redemptori tuo dimidium pecuniæ curaui. Redẽptores, (inquit Festus) proprie atque antiqua consuetudine dicebantur, qui cum ad faciendum aut præbendum quid conduxerant, illudque effecerant, tum demum pecunias accipiebant. nã antiquitus Emere, pro accipere ponebatur. At ij nunc dicuntur Redemptores, qui quid conduxerunt præbendum, utendum ue. Hæc Festus.

REDEMPTO, as, frequent. à uerbo Redimo, à quo rursus fit aliud frequent. Redemptito, quod magis est in vsu. Plau. Redemptitauere ad unum captos. Cato de signis & tabulis, ut citat Pompeius: Facta benefactis non redemptitauere, idest remunerauerunt, aut compensarunt.

REDEO, redis, rediui,& redii, reditum, *Ritornare*, ἀνέρχομαι, ἐπανήκω, reuertor, quasi retro eo. Teren. in An. Redeo inde iratus, atq; ægre ferens. Redire ad ingenium dixit Terẽ. in Ad. idest redire ad suam naturam. In eadem significatione dixit Cic.1. Ver. Redire ad se,& ad mores suos. Quod tamẽ aliquando accipitur pro, ab ira ad mentis sanitatem redire. Ter. in Ad. Reprime iracundiam, atq; ad te redi. Redire in mores patrios, est in libertatem uenire. Li.29. Vt, in patrios rediret mores. Aliquando pro prouenire: unde Reditus, prouentus. Pli. lib.14. cap.4. Cato denos culeos redire ex iugeribus scripsit. Redire in orbem est à fine ad principium reuocari. Virg.1. Georg. Redit agricolis labor actus in orbem. Redeamus ad rem. Cic.1. de Fini. idest reuertamur ad institutum: quòd idem Cic.1. Tus. dixit Ad propositum redire, Rediens, tis, Oui.10. Met. Hor.3. Car. Hic dies anno redeunte festus. Rediturus, a, um. Oui.4. de Ponto el.5. Reditura supino.

REDHIBEO, bes, *Ribauere*, ex Re,& Habeo. Est autem Redhibere (ut Vlpia. inquit de ædili. edic. l. Redhibere) facere ut rursus habeat uenditor, quod habuerat. Fest. Redhiberi id dicitur, quod redditum est, improbatumq;,& qui dedit, rursus coactus est habere.

REDHIBITIO, actus restitutionis. Est & Redhibitio actionis nomen, quę & Actio redhibitoria vocatur. Ea vero actio cõtra eum intentatur, qui quid uitio corruptum commutauerit, vendideritve, ut cogatur & restituere pretium, & retro, quod tradiderat, accipere: hoc est enim redhibere. Ponitur aliquando pro restituo. Pla. in Men. Saluum tibi, vt mihi dedisti, redhibeo marsupium.

REDICVLI, fanum, Romæ extra portam Capenam, dictum, quòd accedens ad urbem Annibal, ex eo loco redierit, uisis quibusdam perterritus. Fest.

REDIGO, gis, *Ridurre*, περιστρέπω, περιίστημι, καθιστῶ, ex re, & ago, a, in, i, conuersa & d, interposita, significat quadam ui, & industria reduco ad aliquid, uel aliquo. Et semper accusatiuum cum præpositione postulat. Pla. in Amp. Alcmenam rediget antiquam in concordiam coniugis. Cic.4. Phil. Bellicosissimas gentes in ditionem huius imperii redegerunt. Ter. in Ad. ædiges me ad insaniam. Et in Phor. In id redactus sum loci, vt, quid agã, nesciam prorsus. Aliquando pro retrorsum agere,& ad redeundum compellere. Li.25. Multati virgis, manibusq; præcisis, Capuam rediguntur. Liui.21. Hostem fusum, fugatumq; in castra redigunt. Aliquando pro accumulare,& in unum redigere. Ci.1. Per. Prædam uendit, pecuniam redigit. Idem 5. Phil. Si hoc genus in unum redigatur, non sit pecunia reip. defutura.

REDIMICVLVM, κάλλυντρον, ornamentum à mitra muliebri uel sacerdotali dependens. Iuuen. Sat.2. Qui longa domi redimicula sumunt Frontibus. Vir.9. Aen. Et habent redimicula mitræ. Oui.10. Met. Redimicula pectore pendent.

REDIMIO, mis, miui, mitum, *Ornare, pingere, coronare*, ἀναπλέκω, ταινιόω, orno, corono, acu crines discerno. Claud. l.2. de Raptu Pros. Nec sic innumeros arcu mutante colores, Incipiens redimitur hiems, Et l.3. Ceruix redimita iacebat. Ci. in Som. Scip. Cernis terram quasi quibusdam redimitam & circundatam cingulis. Stat.1. Syl. Crinem redimire corymbis. Vir.3. Aen. Sacra redimitus tempora lauro. Nam eius simplex Emio, orno, significat.

REDIMO, mis, *Ricomprare, riscuotere*, λυτρόω, ἐξωνοῦμαι, seruum captiuum ue ab eo, qui in potestate eum habebat, pretio libero: ut, Redimere captiuos à prædonibus. Cic.6. Ver. Ter. Eunu. Te redimas captum quam queas minimo. Item rem alienatam occupatamue pretio recipio. Idem 10. Phil. Redimet Cn. Pompeii domum filius. Interdum emo. Cic.5. Ver. Hæc quæ uel uita redimi recte possent, pecunia æstimare non queo. Redimere lites, est cum aduersario pacisci, ut te litium molestia explices. Ci. pro Q. Rosc. Suas Roscius, non societatis, lites redemit. Ponitur & pro aliquid certo pretio faciendum suscipere, quod & Cõducere dicimus. Vlpia. Si uestimenta texenda redemerit, uel insulam, uel nauem fabricandam. Cic.3. Ver. Qui illum eripiendum redemerunt. idest, qui susceperunt procurationem corrumpendorum iudicum. Redimere hæreditatem, est, cum aliquis uenditã hæredita-

reditatem iterum recipit. Redimere vectigalia, vel portoria, vel pecuaria, dicuntur publicani, cum annorum aliquot reditum certa emunt pecunia, vt sibi ea interim liceat exigere, & in quæstũ suum conuertere. Cic. de Cla. Orat. Qui pecuaria de censoribus redemisset.

REDINTEGRATIO, renouatio. Terent. in And. Amoris redintegratio.

REDINTEGRO, as, ἀνανεοῦμαι, ἀνασκευάζω, instaurare, innouare, quasi in integrum restituere. Ad Her. l. 2. Vt renouetur, nó redintegretur oratio. Redintegrare animum, resumere. Cæs. 2. Bel. Gal. Spe illata militibus, ac redintegrato animo, cum pro se quisque in conspectu imperatoris operam nauare cuperet, paulum hostium impetus tardatus est. Bellum redintegrare. Brut. ad Cic. l. 11. Cæs. 3. Bel. Gal. Nostri redintegratis viribus, acrius impugnare cœperunt.

REDIPISCOR, eris, redeptus sum, ἀνακτάομαι, rem amissam rursus acquiro. Pla. in Tri. Códalium te redipisci postulas.

REDITIO, redeundi actus, *Ritorno, tornata*, Cæs. 1. Bel.

REDITVS, tus, *Ritorno, entrata*, ἀνακομιδὴ, κάθοδος, ἐπάνοδος. Ci. De Ami. Animis hominum, cum è corporibus excessissent, reditum ad cœlum patere. Hor. Ep. 16: Quæ poterũt reditus abscindere dulces. Ouid. 1. Fast. Vt pateant populo reditus ad bella profecto. Reditus etiam significat prouentũ, quòd quotannis redeat. Ouid. 2. de Ponto. At reditus iam quisque suos amat. Plin. l. 17. c. 1. Maiore reditu, quàm erat apud antiquos prædiorum.

REDIVIA, æ, παρωνυχία, abscessus circa radices vnguium. Pli. lib. 29. ca. 2. Legitur & reduuia duplici u, apud Cic. pro Ros. Am.

REDIVIVVS, a, um, ex vetusto renouatum, *Rinenato*, Seneca l. 3. Declam. Rediuiuum me senẽ meretrix vocat. Iuuen. Sat. 6. Velut exhausta rediuiuus pullulet arca Nummus, & è pleno semper tollatur aceruo. Rediuiua, in ædificijs dicimus materiam diruti ædificij, quæ rursus ad nouum ædificium applicatur. Cic. 3. Ver. Quasi quicquam rediuiui ex illo opere tolleretur, ac non totum opus ex rediuiuis constitueretur: idest ex veteri materia. Ibidem: Columnam efficere ab integro nouam, nullo lapide rediuiuo. Bella rediuiua, Silius lib. 10. Gens rediuiua, idem lib. 1.

REDOLEO, les. *Render odore*, ὄζω, multum oleo, vel odorem alicuius rei refero. Virg. 4. Ge. Feruet opus, redolentq; thymo fragrantia mella. Pli. l. 12. c. 12. Frutex est graui & crassa radice, situm redolente. Translate accipitur pro ferre. Cic. de Cla. Or. Huius exiliores orationes sunt, & redolentes magis antiquitatem, quàm Lælij, aut Scipionis. Col. l. 12. c. 18. Cella vinaria bonis odoribus suffienda, ne quem redoleat fœtorem. Cic. 2. Phil. Frustis esculentis, vinum redolentibus. Oui. 8. Met. In patulis redolentia mala canistris.

REDONO, as, ἀποδίδωμι, ἀναδίδωμι, reddo. Hor. 2. Car. Quis te redonauit Quiritem Dijs patrijs? Idem. 3. Car. Ode. 2.

REDORDIOR, ris, sus, sum, ἀνυφαίνω, retexo. Plin. l. 9. c. 17.

REDORMIO, ἀνακαθεύδω, rursum dormio. Pli. epist. 213. Paulum redormio, dein ambulo. Redormitio. Pli. l. 10. cap. 75.

REDOSTIRE, est retribuere, teste Festo, vel gratiam referre. Nonius vero ait: Redostit, idest redit. Accius i Amph. Quid stit viam?

REDVCO, cis, pen. pro. *Ridurre*, ἀνάγω, κατάγω, retroduco. Cice. pro Quintio: Seruum domũ reduci curauit ad Quintiũ. Item replicare. Virg. 4. Ge. Inq; sinus scindit sese vnda reductos: idest replicatos. Item reconciliare. 2. Aen. Nomenq; reducant. Reductus, a, um. Hor. 1. epi. 16. Virtus est medium vitiorum, vtrinque reductum Vir. 6. Aen. Videt Aeneas in valle reducta Seclusum nemus.

REDVCTIO, ἀναγωγὴ, Cic. ad Lent. l. 1. Reductio regis.

REDVCTOR. Liu. 2. Reductori plebis Romanæ in vrbem.

REDVLCERO, as, *Apostemare*, ἀνελκόω, vlcerosum facio: vt, Cutis redulceratur putridis humoribus. Col. l. 7. c. 5.

REDVNCVS, a, um, retrorsum inflexus. Pli. l. 11. c. 56. Alijs adũca cornua, alijs redunca. Ouid. 12. Meta (Rostroq; redunco.

REDVNDANTIA, tiæ, qđ nimium est, qđ abundat. Ci. in Ora.

REDVNDO, das, *Soprabundare*, ἀναπλημμυρῶ, proprie aquarũ est, cum adeo augentur, vt se ripis littoribus ve non possint continere. Cic. 1. de Diuin. Si lacus Albanus redundasset, Romam perituram dat. Translate accipitur pro abundo, affluo. Cic. 3. Verr. Hinc illæ extraordinariæ pecuniæ redundãtur, Oui. 2. de Rem. Gutture fac pleno sumpta redundet aqua. Cic. pro lege. Man. Testis est Africa, quæ magnis oppressa hostium copijs, eorum ipsorum sanguine redũdauit. Aliquando pro recidere. Pla. Hoc facinus in tuum redundabit caput. Aliquando accusatiuum habet cum ad. Plin. in Pan. Non ad ipsos gaudium magis, quàm ad similes redundat. Redundans, tis. Ci. de Fato. In alijs locis videmus pituitosos, & quasi redundantes, in alijs, exiccatos & aridos

Redundatus, a, um. Ouid. 6. Fast. Amne redundatis fossa madebat aquis.

REDVX, ducis, pen. cor. *Ritornato sano, & saluo*, ἀνασωθεὶς, κατα-γόμενος, κατερχόμενος, qui è periculo in tutũ, aut à captiuitate lõgave peregrinatione in patriam reuertit. Ci. pro Mil. Quid me reducem esse voluistis? Virg. 1. Aen. Nanque tibi reduces socios, classemq; relatam Nuntio. Aliquando pro participio Rediens. Pli. l. 8. c. 5. Sexto die perfunduntur amne, non ante reduces ad agmen.

REFACIO, cis, antiquum, apud Pla. legitur in Tru.

REFECTIO, actus reficiendi. Col. l. 12. c. 3. Si refectionem desiderant, fabris concinnanda tradantur.

REFECTOR, Sue. in Vesp. Colossi refectorem congiario donauit.

REFELLO, lis, ex Re, & Fallo: quod dictum est, arguendo falsum ostẽdo, Cic. 2. Tus. Et refellere sine pertinacia, & refelli sine iracundia, parati sumus. Virg. 4. Aen. Neque te teneo, neque dicta refello. Ci. 4. de Fin. Vt audias me, quæ à te dicta sunt, refellentem.

REFERCIO, refercis, refersi, *Empire*, ἀναπλήθω, ex Re, & Farcio, significat repleo: quod alij cum ablatiuo, alij vero cum genitiuo cõstruunt. Ci. pro Corn. Iis rebus vrbem, Italiámq; referserunt. Idẽ. 2. Tus. Libris omnia referserũt. Hinc Refertus, plenus. Cic. ad Q. Fr. l. 2. Literis refertis omni officio, diligentia, suauitate. Idem. 5. Ver. Refertius ærarium populi R. quàm vnquam fuit. Idem ad Q. F. l. 1. Theatrum totius Asiæ celebritate refertissimũ. Ci. pro Font. Referta Gallia negociatorum est.

REFERIO, ἀντικόπτω, repercutio. Ter. in Ad. Me referite non audebam. Oui. 4 Met. Opposita speculi referitur imagine Phœbus.

REFERO, *Reportare, riferire*, ἀνακομίζω, ἀνάγω, reporto, retrorsum fero. Cic. Att. Epistolam ad me referri volo. Idem alibi ad eundem: Auster me in Italiam retulit. Aliquando in consultationem pono: & sic construitur cum accusatiuo mediãte Ad: idq; dupliciter, dicimus enim Referre rem aliquam ad senatum, & Referre de re aliqua. Cic. 2. Catil. Reliquis autem de rebus constituendis, maturandis, agendis, iam ad senatum referemus. Vir. 3. Aen. Delectos populi ad proceres, primumq; parentẽ Monstra Deum refero. Referre autem ad senatum proprie erat consulum, aut eorum quibus cogendi senatus erat potestas: vnde Relationes, propositiones in senatu. Referre omnia ad vnum, est vnius arbitrio omnia committere. Cic. pro Lege. Man. Si ad vnum omnia referenda sunt, dignissimum esse Pompeium. Referre pedẽ idest regredi. Virg. 4 Ge. Iamq; pedem referens, casus euaserat omnes. Aliquando numero. Virg. 6. ecl. Numerumq; referre Iussit. Aliquãdo significat adscribo. Suet. Ea in deorum numerum retulit. Aliquando conuerto. Virg. l. 11. Multa dies, variusq; labor mutabilis æui Rettulit in melius. Aliquando renouo, & quasi rursus fero. Idem l. 5. Hunc morem hos cursus, atq; hæc certamina primus Rettulit Ascanius. Aliquando produco. Plin. l. 21. Diximus & terram referre multum. Aliquando renuncio, narro. Virg. 2. Aen. Referes ergo hæc, & nuncius ibi Pelidæ genitori. Aliquando ostendo. Lucr. Vnde refert nobis victor, quid possit oriri. Quid nequeat. Aliquando respondeo. Ci. pro Cec. Ego enim tibi refero: si non sum ex eo loco deiectus, quo prohibitus, &c. Aliquando exprimo, imitor. Iuue. Et multum referens de Mecœnate supino. Pli. epist. 111. Amisit filiam, quæ non minus mores eius, quã os, vultumq; referebat. Aliquando reddo. Virg. l. 8. O mihi præteritos referat si Iuppiter annos. Referre gratiam, est ipso facto beneficium acceptum remetiri. Pla. in Most. Nunquam ego illi possem gratiam referre vt meritus est de me. Aliquãdo in malam partem accipitur, pro, par pari reddere. In Salu. Quod ista inusitata rabie petulanter in vxorem & filiam meam inuasisti, non sperasti me tibi mutuam gratiam relaturum, vt tuos vicissim compellarem. Pro eodẽ etiã dicimus Referre gratias. Pla. in Amph. Si merito meo referre studeant gratias, Aliquem hominẽ allegent, qui mihi aduenienti os oscillet probe. Referre gratias, est facto: Habere gratiã, animo: Agere gratias, verbis. Relatum, relatu, supinum. Pli. 32. c. 11. Purgamenta aliqua relatu indigna. Ouid. 15. Met. Res horrenda relatu. Relatus, a, um. Cic. 2. de Nat. de. Relatus amplificatur sonus. Ouid. 3. Fast. Nomine mutato causa relata mea est. Habet autẽ hoc verbum primam syllabam correptam. Componitur enim ex Re, & Fero. in præterito tamen & supino aliquando geminatur consonans, vt syllaba, alioqui breuis, producatur. Hora. l. 2. epist. Rettulit acceptos regale nomisma Philippos. Luca. l. 9. Id rursum cœli rellatum in templa receptant. Inuenitur tamen etiam Retulit proprie syllaba cor. Catul. Si reditum retulisset. Relatum autem fere semper primam corripuit

corripit. Ouid. 15. Met. Digitis ad frontem sæpe relatis.

REFERT, priore pr. *Importare, appartenere, διαφέρει*, compositũ ex Res, & Fero, impersonale verbum est, aut certe per tertias tamen personas singularis numeri declinatum: idemq; significat, quod interest, siue vtile est, vel alicuius momenti est. Cic. Att. Tua istuc refert maxime. Cic. Seruilio: Cæsaria consilijs magni referebat te interesse. Plin. lib. 16. cap. 39 Infinitum refert lunaris ratio. i. plurimum interest, quo in statu sit luna, cum ligna cæduntur. Teren. in Phor. Quid tua (malum) id refert? G. Magni Demipho. Plaut. in Rud. Quomodo habeas, nihil id refert, iure an ne iniuria? Liui. lib. 2. Adeone est fundata leuiter fides, vt, vbi sim, quàm qui sim, magis referat? Aliquando pro expedit, siue necesse est. Sal. Sin in tanto omnium metu solus non timet, eo magis refert me mihi timere. Virg. l. 2. Georg. Neque enim numero comprehendere refert: i. non opus est numerare. Construitur autem Refert cum his ablatiuis Mea, Tua, Sua, Nostra, & Vestra: in reliquis autem omnibus genitiuum habet.

REFERO ACCEPTVM, *Far di riceuere, ἀναφέρω*, proprie est quod ab aliquo acceperis, in tabulas referre: cui opponitur Expensum ferre, quod est in rationibus ascribere, quod alicui dederis. Cice. lib. 2. de Or. Minus Dolabella Verri acceptum retulit, quam Verres illi expensum tulerit. Translate accipitur pro, fateri nos aliquod beneficium ab altero accepisse. vel etiam in malam partem. Cice. pro Marcello: Vitam acceptam refert clementiæ tuæ. In malum. Idem in Phil. Omnia vni accepta referemus Antonio.

REFERVEO, ferues, *Bollire molto, ἀναζέω*, valde ferueo. Pli. lib. 16. cap. 11. Referuens crimen à Cice. pro Rosc. Com. per translationem dicitur pro vehementer obiecto.

REFERVESCO, is, *ἀναθερμαίνομαι*, denuo feruidus fio. Ci. 2. de Nat. deo. Sanguinem, cum terram attigisset, referuescere.

REFIBVLARE, fibulam peni inductam soluere. Mar. l. 9.

REFICIO, is, *Rinouare, rifare. ἐπισκευάζω, καταρτίζω*, instauro, renouo. Cæs. 4. bel. Gal. Omnia deerant, quæ ad reficiendas naues vsui sunt. Cice. 1. de Diuin. Templum Iunonis, L. Iulius refecit. Idem 3. Vert. Locatur id opus, quod ex mea pecunia reficiatur. Vlp. de Riuis lib. i. Verbo reficiendi, tegere, substruere, sarcire, ædificare, & aduehere, apportareq; ea, quæ ad eandem rem opus sunt, continentur. Aliquando Reficio accipitur pro recreo, vel delecto. Cæs. 7. Bell. Gal. Exercitum ex labore atque inopia refecit. Cic. ad Gall. lib. 7. Ego hic cogito commorari, quoad me reficiam: i. quo ad valetudinem recipiam. Reficere vires cibo, Cic. de Sen. Refectus, a, um, Ouid. 4. Fast. Longa viaq; refecta mora est. Refectus, us, ui, ipsa refectio. Pli. l. 18. c. 7. Panem ex hordeo quadrupedum tradidit refectibus.

REFIGO, gis, p. p. xi, xum, *Dispiccare, spiccare, ἀποκαθαλόω*, quod fixũ erat, auello. Inde refigere tabulas, & leges. Vir. 6. Aene. Fixit leges pretio, atque refixit. Cice. 1. Phil. Num figentur rursus ex tabulæ, quas vos decreto vestro refixistis? Aliquando pro valde figere. Vir. 4. Ge. Cerea regna refigunt: i. figũt, inquit Seruius.

REFLAGITO, iterum flagito. Catul. Epigr. 39.

REFLATVS, tus, *ἀντιπνοή*, flatus aduersus, i. ventus contrarius. Cic. ad Att. l. 12. Naues relatas in Vticam reflatu.

REFLECTO, ctis, xi, xum, *Torcere, ἀνακάμπτω*, retrorsum flecto. Virg. 11. Aen. Et mollia colla reflectunt. Plin. l. 11. cap. 50. Canum degeneres caudam sub aluum reflectunt. Per translationem, Cice. pro Sylla: Animum incitatum ad vlciscẽdam orationem tuam, reuoco, & reflecto. Teren. Ad. Quem neque fides, neque misericordia repressit, neque reflexit. Reflexus, a, um, partic. vt, Ceruix reflexa, Stat. 1. Achil. Pli. lib. 11. cap. 37. Masculis reflexi, fœminis recti atque proni. De dentibus elephantorum.

REFLO, as, aui, atum, *ἀντιπνέω*, contra flo. Cice. Att. li. 6. Etsi Etesiæ reflauerint. Idem 4. Tus. Si reflantibus ventis reijciemur. Transfertur ad fortunam, que dicitur reflare, cum omnia nobis præter animi sententiã cadunt. Cic. 2. Off. Cum fortuna reflarit, affligimur.

REFLOREO, res, *ἀναθάλλω*, rursus floreo: vnde Refloresco, denuo floresco. Plin. lib. 18. cap. 16. Secatur quoties refloruit. Idem lib. 19. cap. 8.

REFLVO, fluis, *ἀναῤῥέω, παλινδρομῶ*, cursu feror retrogrado. Virg. 9. Aen. Cum refluit campis. Plt. l. 2. c. 97.

REFLVVS, a, um, *παλίνδρομος*, quod retrogrado fertur fluxu. Oui. 7. Met. Et quas Oceani refluum mare lauit arenas. Plin. lib. 2. cap. 97.

REFOCILLO, as, *Ristorare, rifare, ricreare, ἀναζωπυρέω*, recreo, reficio, refoueo. Plin. epi. 57. Aegre refocillatus, non sine vltionis solatio decessit. Simplex verbum est Focillo, focillas, quod à nomine Focillus deriuari putatur: quod est diminut. à Focus.

REFODIO, is, di, ssum, *ἐξορύττω*, fodiendo eruo. Pli. lib. 2. cap. 63. Si vlli essent inferi, iam profecto illos auaritiæ cuniculi refodissent.

REFORMIDO, as, *Temer grandemente, περιφοβοῦμαι*, valde formido. Cic. in Ora. Illos existimabo non desperatione reformidauisse genus hoc, sed iudicio refugisse. Vir. 4. Georg. Ante reformidant ferrum.

REFORMIDATIO. Cic. in Partit.

REFORMO, *ἀνατυπόω*, Quinct. lib. 12. cap. 6. Apollonio Moloni reformandum, se dedit. Ouid. 11. Met. Quod fuit ante reformet.

REFORMATOR. Plin. epist. 165. Literarum reductor ac reformator.

REFOVEO, es, ere, *Couare, nutrire, ἀναθάλπω, ἀναθάλλω*, calore moderato refociliare. Colum. lib. 2. cap. 1. Si modica stercoratione terra refoueatur. Lucan. lib. 8. Adstrictos refouet complexibus artus.

REFRACTARIOLVS. Cice. Atti. lib. 2. Refractariolo dicendi genere.

REFRACTARIVS, a, um, nimis suæ sententiæ tenax: quasi omnia refringens, nullis rationum claustris se patiens coerceri. Seneca: Existimant philosophiæ fideliter deditos, contumaces esse, ac refractarios.

REFRAENO, as, *Rifrenare, ritenere, ἀναχαιτίζω*, frænare, cohibere. Cice. pro Cœl. Adolescentes refrenandi potius à gloria, quam incitandi fuerunt. Ouid. epist. 6. Illa refrænat aquas. Refrænatus. Lucr. lib. 5. Religione refrænatus.

REFRAGOR, *Ripugnare, far resistenza, resistere, ἀντιλέγω, ἀντιπράττω*, verbum deponẽs, resisto, repugno. Cic. 2. Phil. Si quis potest refragari non modo non petenti, verum etiam recusanti. Legitur & Refrago, as, teste Nonio, pro suffragari, apud antiquos. Sisena l. 13. Hist. Multi dictaturam refragauere. Refragari ingenium alicui dicitur, quando ingenio aliquis assequi nequit. Quinct. l. 10. ca. 6. Vt is, cui non refragetur ingenium.

REFRICO, as, pen. cor. *Rinouare, ἀνανεόω, ἀνακνίζω*, renouo. Tractum à vulneribus, quæ plerunque fricando renouantur. Cic. ad Sext. l. 5. epist. Vereor ne refricem meis litteris dolorem tuum. Proprie Refricare, est rursus vel valde fricare. Cat. cap. 87. Refricato denuo. Cic. Att. l. 10. neutrum posuit: Crebro, inquit, refricat lippitudo.

REFRIGERATORIVS, a, um, *ἀναψυκτικός*, quod refrigerat. Pli. lib. 21. cap. 21. Refrigeratoriam eam esse conuenit nigro. Idem lib. 5. cap. 13.

REFRIGESCO, is, *ἀναψύχομαι*, frigidum fieri. Cato cap. 105. Vbi vinum refrixerit. Colum lib 1. cap. 1. Vt colla boum refrigescant. Ouid. 11. Met. Post telas educta refrixit. Quin. lib. 10. Calor ille cogitationis scribendi mora refrixit. Ci. ad Dol. lib. 9. Vereor, ne hasta Cæsaris refrixerit. Teren. Adel. Refrixerit res.

REFRIGERO, ras, *Rinfrescare, ἀναψύχω, καταψύχω*, frigus induco, rem calidam frigidam facio. Cice. in Catone. Vbi potest illa ætas aut calescere apricatione melius, aut vicissim vmbria, aquisve refrigerari salubrius? Translate, pro minui. Cice. Ap. Pulchro: Refrigerato sermone hominum prouincialium. Sic Accusatio refrigerata, tuius aculei, iudicium animis infixi, elanguerunt. Idem 2. Ver. Defessa, ac refrigerata accusatione. Refrigeratus, a, um. Cice. 1. de nat. deo. membra partim ardentia, partim refrigerata dicenda sunt. Refrigeratio. Cice. de Sen. Et refrigeratio æstate. Refrigerator, & Refrigeratrix. Plin. lib. 19. cap. 8. Natura omnibus refrigeratrix.

REFRINA, æ, p. p. faba (vt inquit Festus ex Cincii sententia) quæ ad sacrificium referri solet à segete, auspicii causa.

REFRINGO, gis, gi, ctum, *Fracassare, ἀνακλάω*, rumpendo aperio. Plaut. Capt. Cellas refringit omnes. Liu. 34. Vt refringi carcer posset. Refringere vim fortunæ, per translationẽ. Liu. 5. Refractus, a, um. Pli. epi. 38. Refractis pudoris & reuerentiæ claustris omnia patent omnibus.

REFVGA, æ, p. cor. & comm. gen. *Fugitiuo, αὐτόμολος*, fugitiuus vel fugitiua. Vlp. in l. aut damnum de Pœnis. Est & Refugus, a, um, pro reclini, ac reiecto. Sidonius: In paruulum à planitie frontis verticem Cæsaries refuga crispatur: id est, in frontem reiecta. Lucan. l. 10. Refugosq; gerens à fronte capillos. Mare refugum: id est refluum, & quasi refugiens, Stat. 11. Theb.

REFVGIO, gis, *ἀποφεύγω*, fuga me retrorsum recipio. Cice. pro Cœl. Cur illecebris cognitis non refugisti? Translate, pro detrectare, recusare. Ci. de Ora. A genere hoc toto sermonis refugi.

REFVGIVM, quò refugimus, vt tuti simus. Cice. 2. lib. Offic. Populorum, nationum portus erat, & refugium senatus. Suet. in Tib.

REFVNDO,

REFVNDO,is,*Rifondere,spandere*,ἀναχέω,fundendo regero. Ouid.11.Met.Aequorq; refundit in æquor. Cic.2.de Nat.de. Quibus altæ, renouatæq; stellæ refundunt eandem, & rursum trahunt indidem. Hinc Refusus,a,um,redũdans.Vir.2. Ge.Pôto sonat unda refuso.Idem.1.Aen.Stagna refusa uadis.i.effusa.Refuse,redundanter. Col.l.4.c.1.In plano refusius egesta humus tumidior est.

REFVTO,tas,p.p.*Rifiutare,ricusare*,ἀποσκυδάζομαι,ἀπελύομαι, à Futo, quod frequẽtat.est à Fuo,fuis, quod protulit Plaut. in Amph. Ne quisquam tam audax fuat homo, qui obuiam obsistat mihi. Præsertim cum dicat Festus, Futare, arguere est. vnde & confutare,& Refutare,redarguere est, siue refellere.Ci.Dolabellæ: Laboro,vt,si qui mihi obtrectent, à te refutentur.De Arusp.resp. Eius conatum refutabo:i. aut facto,aut verbis reprimam. Inde Refutatio, actus refutandi. Cice.in Top. Refutatio accusationis, in qua primum insistit quasi ad repugnandum cõgressa defensio. Firma refutatio,Quinct.l.5.c.10.Refutatus,us,ui, refutatio.Lucr. Ancipitiq; refutatu conuincere falsum.

REGALIOLVS,li,auis exigua,eadem,ut docti credunt, eũ trochilo,quem Plin.l.8.c.24.& l.10.c.74.in Italia auium regẽ ait appellari.Suet. in Cæs.Regaliolum uolucres discerpserunt.

REGALIS,& hoc le,dignum rege.Ci.in Catone: Nihil ei tam regale uideri,quàm studium agri colendi. Ouid. 5.Met.Fremitu regalia turbæ Atria complentur.Virg.1.Aen. Regales inter mensas.

REGALITER, βασιλικῶς,seuere, crudeliter, & regum more. Oui.Met.Precibusq; minas regaliter addit.

REGELO,las,p.e.*Disghiacciare*,resoluere gelu. Colum.l.1.c.5. Matutino regelari ortu poterit.Idem l.10.Candidus aprica Zephyrus regelauerit aura.

REGENERO,as,ἀναγεννάω,iterum genero, Pli.li.12.c.1.Platani regenerauere vitium. Translate pro repræsentare. Pli. lib.14.cap.22.

REGERMINO,as,*Germogliare di nuouo*,ἀναφύω,ἀναβλαστάνω,iterum germino.Plin.lib.16.cap.33. Regerminatio,idem lib. 17.cap.10.

REGERO,ris,si,stum,ἀνακομίζω,refero,reporto, reiicio, reddo.Pl.l.2.c.9.Quoniam haustum omnem lucis auersa illo regerat,vnde acceperit.Cic.l.11.epist.Pro quo tot tibi rusticos Stoicos regeram,vt Catium Athenis natum dicas.Interdum est scriptis mandare, quod quis legendo aut audiendo didicerit.Quinct.l.3.c.8.Sunt enim velut res regestæ in hos commentarios,quos puer deduxerat schola. Vnde Regesta dicuntur, quæ iam in tabulas, librosve redacta sunt. Regestus,a,um,partic.vt, Regesta crapula, apud Apuleium in Asino:i.vomitu eiecta.Terra regesta,eodem relata,vnde fuerat egesta. Ouid.11.Meta. Indiciumq; suæ vocis tellure regesta Obruit.

REGESTVM,ti,terra ex sulco egesta, & in aliquam altitudinẽ eleuata.Col.l.3.c.13.Cum à parte superiore in inferiorem detrahitur humus,vix iustum pastinationi præbet regestum. Idem l.11.c.3. Abunde est gradum effodere tribus pedibus, vt in quatuor consurgat regestum.

REGIE,*Regalmente,tirannicamente*,βασιλικῶς,τυραννικῶς,regio more,imperiose,crudeliter.Cic.in Catil.Si in hũc animaduertissem,crudeliter & regie factũ dicerent.Idẽ 5.Verr.Quę regie,seu potius tyrannice statuit in aratores Apronius.

REGIA,giæ,*Palazzo,ò sala regale*,τὰ ἀρχεῖα,domicilium,& aula regis. Liui. 1. In regia prodigium visu, euentuq; mirabile fuit omen.

REGIFICVS,a,um,regalis.Val.2.Arg. Stant gemmis, auroq; tori mẽsæq; paratu Regifico.Hinc Regifice,splendide,sumptuose,& regio apparatu. Cic.3.Tusc. Auro, ebore instructam regifice.

REGIFVGIVM,festum Romanorum,celebrari solitum postridie Terminaliorum: id est vi. Cal. Mart. quo die Tarquinius Roma profugit.Inter Terminalia autem,& Regifugiũ quarto quoque anno interserebatur dies vnus, quem ob id intercalarem vocabant. vide Macr.& Censorinum.

REGIGNO,is,ἀναγεννάω, iterum gigno. Passiuum Regignor Lucr.l.5.Cum videam mẽbra ac partes consumpta regigni.

REGILLA,*Veste regale*,βασιλικὴ,vestis regia,quæ & Basilica,& Trabea dicitur,quoniam ea reges vterentur, auro,& purpura intexta.Est & vestis muliebris genus,à superioris fortasse similitudine dictum. Plaut.in Epi.Quid erat induta? an regillam induculam?

REGILLVS,lacus in Algidæ siluæ ingressu,ad quẽ Posthumius dictator prospere aduersum Tarquinium Superbum pugnauit. Liu.2.

REGIMEN,nis,*Gouerno*, Liu.3.Regimen totius magistratus penes Appium erat. Pl.lib.7.c.16.Vocis regimen primores tenent dentes. Lucr.lib.3. In quo consilium vitæ, regimenque locatum est.

REGINA,æ,βασίλισσα,βασιλὶς,*Regina,ricca,reina*, regis vxor. Cice.Atti.lib.14. Reginæ fuga mihi molesta est. Vel quæ regnum possidet, etiam si virum nunquam habuerit.Quãdoque pro muliere diuite. Teren.in Euu. Quia solæ vtuntur his reginæ. Aliquando pro domina. Plau.in Truc.Reginæ domi suæ fuere ambæ. Refertur & ad inanimata: vt, Regina pecunia. Hor.1 epist.6.Et genus & formam regina pecunia donat. Oratio regina omnium rerum, Cice.1. Orat.Syderum regina bicornis Luna, Hor.in car.seculari.

REGIO,nis,*Regione,contrata,paese,prouincia*,χώρα,dicta à Rego, quòd,priusquam prouinciæ hærent,regiones à regibus regebantur. Cice.pro Sex. Quæ regio, ora ve terrarum erat latior, in qua non regnum aliquod statueretur? Postea maiores in vrbe partes,Regiones appellari cœptæ, à similitudine earum regionum, in quas orbis diuiditur. Ponitur aliquando regio,præsertim in plu.num.pro fine, siue termino, vt cum Cice.pro Archia dicit, Vitæ spatium exiguis regionibus circumscriptum esse. Idem contra Rullum: Vix se se regionibus officii continet, i.terminis. Regiones vineæ, fines & limites. Cic.2.de nat.deo. Regiones vineæ liuo terminauit. Regiones cœli quatuor, Ortus,Occasus, Meridies, Septentrio. Cic.2.de nat.deo.Regio, quæ tum est Aquilonaris,tum Australis. Cice. pro Plancio: Totus ille tractus celeberrimus Venafranus: tota illa nostra aspera,& montosa regio. Ponitur aliquando regio pro orbita, & linea. Cice.in Ver.Si quis tantulum de regione deflexerit. A Regio, fit E' regione, ex aduerso. Cæs.4. bel. Gall. Cum vterque vtrique esset exercitui in conspectu, fereq; è regione castra castris poneret.

REGIONATIM,per singulas regiones. Suet.in Cæs. Ludos regionatim vrbe tota. Liu. 40.Mutarunt suffragia, regionatimq; generibus hominum, causisq; & quæstibus tribus descripserunt.

REGISTRVM,stri,vocabulum parum receptum apud idoneos scriptores: quo tamen vsus est Vopiscus in Probo.

REGIVM,*Arezzo*,oppidum Cisalpinæ Galliæ, à Lepido ædificatum:vnde & Regium Lepidum vocatur:Regiũ, propter pulchritudinem. Est & aliud Rhegium,in finibus agri Brutii: dictum ἀπὸ τοῦ ῥηγνύναι,abrumpere. Ab hoc Rhegini, ab illo Regienses dicti.

REGIVS,a,um,βασιλικός,Cice.lib.3.Off.Regius pastor. Idẽ 1.Tusc.Ornatu regio. Virg.5.Aen.Frondosa regius Ida.

REGIVS morbus,ἴκτερος,dictus quòd mulso(quod genus potionis in regum deliciis erat) curaretur, inquit Varr. vel quia(vt Celsus scribit)eo morbo affectos, apparatu regio i. lecto, & conclaui cultiore, & ludis, lasciuiaq; vti, perutile est, per quæ mens ægrotantis exhilaretur. Horat.in Arte:Aut mala quem scabies, aut morbus regius vrget.Idem morbus Aurigo ante dicebatur, à colore auri, quem bilis per totum corpus diffusa repræsentat. Arquatus quoque morbus appellatur, quòd cœlesti arcui sit concolor.

REGLVTINO,as,*Discolare*,ἀνακολλάω,quod glutinatum erat, dissoluo. Pli.l.25. Palpebras reglutinat. Catul. Quæ nunc tuis ab vnguibus reglutina & remitte. Reglutinosus, a, um,valde glutinosus. Pli.lib.11. cap.14.

REGNO,as,*Regnare*,βασιλεύω,regnum possideo. Priscianus: Rex peperit ex se aliud verbum, Regno. Cice. pro lege Man.Annum iam tertium & vicesimum regnat. Idem 3. Offic.Si violandum est ius, regnandi gratia violandum est. Liu.1.Mansit Syluius postea omnibus cognomen, qui Albæ regnarunt. Ponitur aliquando Regnare pro auctoritate valere. Cic.ad Gallum lib.7. Olim cum regnare existimabamur. Regnatur impersonale. Vir.1.Aen.Hic iam ter cẽtum totos regnabitur annos. Regnor,aris,passiuum. Tacitus lib.17.Neque enim hic, vt in cæteris gentibus, quæ regnantur, certa dominorum domus. Ouid. 4. de Ponto, el.15. Regnataq; terra Philippo. Regnator, qui regnat. Virg.4.Aen.Regnator, cœlum, & terras qui numine torquet. Aliquando pro possessore. Mar.lib. 10.Quisquis eris nostri post me regnator agelli.Regnatrix,vt,Domus regnatrix, Tacitus lib.1.

REGNVM,regni,*Regno reame*,βασιλεία,dicitur tam regio ipsa subiecta, quæ à rege liberati videmur. Vir.1.Aen.Vultis & his mecum pariter considere regnis? Habere regna, pro regnare. Vir.1.Aen.Sed regna Tyri germanus habebat Pygmalion. Regnum etiam dici potest, quicquid possidetur. Cicero primo de Orat.Negasti te fuisse laturum,nisi in regno meo esses,id est,in Tusculano. Regnum quoque dicis, in quo quis eminet, vt in eo regnare videatur. Cic.pro Sylla:Regnum credo consulatus mei. Vnde Interregnum, proprie appellatur id tempus, quo regnum vacat rege: i.ante quam

quàm in demortui locum nouus rex præficiatur: quanquam & in libera ciuitate Interregnum dici possit medium illud tempus, ex quo magistratu abierunt consules, vsque ad nouorum creationem. Liuius: Contentio, consulesne, an tribuni militum crearentur in interregno, rem complures dies tenuit.

Rego, is, xi, ctû, Reggere, gouernare, ἐπικρατῶ, ἐφορεύω, βραβεύω, guberno, administro. Vir. 4. ecl. Pacatumq; reget patrijs virtutibus orbem. Cic. in Som. Scip. Deus est, qui tam regit & moderatur, & mouet id corpus, cui præpositus est, quàm hunc mundum princeps ille deus. Ouid. 1. de Arte. Arte citæ, veloq; rates, remoq; reguntur: Arte leues currus, arte regendus amor. Regere, est rectum tenere. Celsus: Qui nimio dolore regere caput non posset.

Regredior, Ritornare, ἀναχωρέω, ἐπανέρχομαι, reuertor. Plaut. Aul. Illuc regredere ab ostio. Cice. 1. Off. Cum vtrisque se paratim locutum, vt regredi, quàm progredi, mallent. Regressus, us, oi, regrediendi Actus. Liu. 14. Neque locus pœnitendi, aut regressus ab ira relictus esset. Cic. 2. de Nat. de. Nihil errat, quod in omni æternitate conseruat progressus & regressus constantes & ratos.

Regula, æ, Regola, misura retta, γνώμων, κανών, norma, qua lineæ reguntur. Col. li. 3. ca. 13. Duas regulas eius latitudinis, qua pastinator sulcum facturus est, in speciem Græcæ literæ χ decussauimus. Translate accipitur pro breui rerum præceptione. Cic 4. Ac. Hanc esse regulam totius philosophiæ, constitutionem veri, falsi, cogniti, incogniti. Ponitur aliquando pro baculo, quo aliquid rectum tenetur. Col. lib. 8. cap. 15. Vt inserto capite, descendentibus per foramina regulis, ceruix teneatur. Ponitur & pro instrumento eundem vsum præbente, quem fiscus, in factura olei. Col. lib. 12. cap. 11.

Regularis, & hoc re, κανονικόν. secundum regulam. vnde æs regulare dictum est, quod a caldario, coronarioq; distinguitur. & in cæteris metallis Regulare dicitur, quod escoctú igni diligentius est, vitijsq; purgatum. Plin. lib. 14 cap. 8. In Cypro coronarium æs, & regulare est, vtrunque ductile.

Regulus. Duca signore, principe. βασιλίσκος. dimit. à rege, non staturæ, sed potentiæ diminutionem significans. Salu. in Iug. Reguli in vnum conuenere, vt inter se de cunctis negotiis disceptarent. Plin lib. 18. cap. 3. Senatus Carthagine capta, cum regulis Africæ bibliothecas donaret, vnius Magonis duodetriginta volumina censuit in linguam Latiná transferenda.

Regusto, iterum gusto. Cic. l. 4. ad Att. Ille Latinus ἀττικισμὸς, ex interuallo regustandus. Eidem lib. 13. Crebro regusto tuas literas.

Reiectanea, siue Reiecta, à Cic. appellantur, quæ Stoici vocant ἀποπροηγμένα: cuiusmodi sunt morbus, egestas, dolor, & id genus alia. Illa (inquit lib. 4. de Fin.) morbum, egestatem, dolorem non appello mala, sed si libet, reiectanea. Idé 3. de Fin. προηγμένα & ἀποπροηγμένα quorú hæc quidé præposita recte, illa reiecta dicere licebit.

Reiiculus, la, lum, ἀπόβλητος. quod ob vitium aliquod ab omnibus spernitur, & reiicitur Hinc Oues reiiculæ dicuntur, quæ propter ætatem, vel morbum reiiciuntur. Var 2. de re rust. cap. 1. In grege reiiculæ alienandæ. Armenta reiicula, Cato cap. 2.

Reiicio, cis, pen. cor Cacciare indietro, scacciare, ἀποτίθεμαι, ἀνατίθεμαι, retrorsum iacio, in tergum abiicio: vt, Reiecto scuto fugere, apud Cic. de Or. Vir. 11. Aen. Reiiciunt parmas, & equos ad mœnia ducunt. Quandoque est repellere, arcere Vir. 3. ecl. Tityre pascentes à flumine reiice capellas. Quandoque respuo, contemno. Cic. 1. de Fin. Quis Ennij Medeam spernat, aut reiiciat? Idem 1. de Diuin. Cætera diuinationis genera reiicit. Reiicere iudicem, vel arbitrum, est recusare. Ci. in Ver. 3. Sciebam in reijciendis iudicibus nonnullos, &c. Receptum enim erat apud Romanos, vt, editis iudicibus, reo liceret, si qui ex ijs sibi suspecti essent, repudiare: in quorum locum alij subsortiebantur. Accipitur interdum pro differre, siue protrahere. Ci. Att. lib. 1. In mensem Quintilem reiecti sumus. Interdum pro remittere. Cic. pro Balbo: Q. Scæuola, cum de iure prædiatorio consuleretur, consultores suos ad Furium & Cesellium prædiatores reiiciebat. Cice. Atti. lib. 9. Ad ipsam te epistolam reijcio. Reijcere causam ad senatum, est, senatus iudicio rem permittere. Cic. Att. lib. 1. Ait se rem ad senatum reiecisse. Idem ad Planc lib. 10. Hoc animo esse debes, vt nihil huc reiicias. Quandoque euomere. Suet. de Aug. Senos sextantes non excessit, aut, si excessisset, reiiciebantur. Hinc Reiecto, ctas, frequen. Spartianus de Antonino Pio: Cum caseum alpinum in cœna edisset auidius, nocte reiectauit. Reiectio, & Reiectus, us, pro vomitu. Plin. Vernatio vtilis erat, si, postquam sorpta fuerat, statim reiectio sequatur. Celsus: Et reiectus cibi non erit inutilis, si raro fiat.

Reitero, as, Replicare, repeto: vnde Reiteratio, repetitio. Quinct. lib. 11. c. 1. Vt crebra reiteratione firmetur.

Relabor, Ricascare, ἀναπίπτω, recido, redeo. Ouid. in epist. Sapphus ad Phaonem: Huc ades, inq; sinus formose relabere nostros. Hor. 1. epist. 1. Nunc in Aristippi furtim præcepta relabor.

Relanguo, eo, siue Relanguesco, is, Tornar languido, ἀναπονέω, ἀναχαλάω, denuo langueo, vel in languoré recido. Ci. Att. lib. 13. Ille relanguisse se dicit. Refertur & ad animum, pro, effœminari. Cæs. 1. Bel. Gal. Nihil pati vini, reliquarumq; rerum ad luxuriam pertinentium inferri: quòd iis rebus relanguescere animos eorumq; remitti uirtutem existimarent.

Relatiuum, Relatiuo, ἀναφορικόν, à grammaticis dicitur, quod aliquid superius dictum refert: vt, Qui, quæ, quod. dialecticis, Relatiua dicuntur, quæ Cic. in Top. Affecta vocat: quæ ita à se mutuo dependét, vt alterú sine altero nó possit subsistere: vt, Pater, & Filius; Dominus, & Seruus; relatiua sunt: quia nec pater esse potest, si filium non habeat; nec dominus, nisi seruum: & talis respectus Relatio vocatur.

Relaxus, a, um, χαῦνος, μανός, lasus, rarus, solutus Col. li. 11. c. 3. Relaxa humo plenioris crassitudinis fiat radix.

Relaxo, as, Allargare, χαυνόω, remitto: quod tensum erat, laxú facio, vel soluo. Cic. Att. lib. 10. Pater nimis indulgens, quicquid ego astrinxi, relaxat. Relaxare animum, est animum recreare. Cice Off. Cum relaxare animos, & dare se iucunditati volent, caueant intemperantiam. Relaxatio, recreatio. Idem 1. de Or. Otii fructus est, non contentio animi, sed relaxatio.

Relego, gas, pen. pr. Separare, rimouere, rimandar in bando. ἀποικίζω, ἀποδιοπομπέω, ablego, amando, remoueo. Virg. 3. Geo. Tauros procul, atque in sola relegant Pascua. Cice. 3. Offi. Criminabatur etiam, quòd Titum filium ab hominibus relegasset, & ruri habitare iussisset. Aliquando remitto. Plin. lib. 7. cap. 1. Nec tamen ego obstringam fidem meam: potiusq; ad auctores relegabo. Aliquando exulem facio, aut certe ad tempus ciuitate eijcio Plin. epist 35. Martianú in quinquennium relegant. Oui. 1. Trist. Vnde precor supplex, vt nos in tuta relegas. Vnde Relegati dicuntur in exilium missi. Cic. 2. Att. lib. 1. Relegatus mihi videor, posteaquam in Formiano sum. Ouid. 5. Trist eleg. 11. Ipse relegati, non exulis, vtitur in me Nomine, Differt autem Relegatus ab exule: quòd ille, cum exilij causa solum verterit, suis tamen perfruitur bonis: exulis autem bona fisco vendicátur. Ambitione relegata: i. citra ambitionem, vel omissa omni ambitione. Hor 1. Ser. Sat. 10 Ambitione relegata, te dicere possum Pollio. Relegatio, est exterminatio, cum quis fines patriæ exire iubetur: quod Cic. sedibus expellere interpretatur. Liu. 3. Exilio, & relegatione ciuium vlciscentes tribunos. Cice. pro Rosc. Amer. Hæc attenta uita & rusticana, relegatio, atque amandatio appellabit.

Relego, gis, pen cor Rileggere, ἀναγινώσκω, rursus lego. Ouid. 1. de Ponto: Cum relego, scripsisse pudet. Cic. 2. de Nat deo. Qui omnia, quæ ad cultum deorum pertinerent, diligenter pertractarent, & tanquam relegerent, sunt dicti Religiosi, ex relegendo, vt elegantes ex eligendo. Relegere iter, est per eandem redire viam. Stat 1. Achil. Culpatú relegebat iter. Virg. 3. Aen Talia monstrabat relegens errata retrorsum Littora Achæmenides. Relegere, recolligere, vt Relegere pecuniam. Hor. Epod. 2. Omnem relegit idibus pecuniam.

Relentesco, is, proprie est ad lentorem pristinum redire. Translate accipitur pro flaccescere, & vigorem amittere. Oui. 1. Am. Neve relentescat sæpe repulsus amor.

Releuo, as, pen. cor. Rileuare, ἐπαίρω, alleuo. Ouid. 2. Met. E terra corpus releuare volentem Arcuit. Translate pro recreare, reficere. Teren. in Ad Illi animum releuabis, quæ dolore, & miseria tabescit. Releuare labores, est minuere. Plin. in Paneg Vt studium omnium, laboremq; tanquam particeps, sociusq; releuares. Releuare aliquem molestijs, cura, est liberare. Ci. 1 de Diuin. Hæc studia renouare cœpimus, vt animus molestiis potissimum releuaretur. Ouid. 1. Trist. el. 1. Omnis ab hac cura mens releuata mea est.

Relicinus capillus, ab Apuleio dici videtur recrispus, & versus occiput quodammodo refugiens. quod nomen quidam putant à Recello deductum, quod est retraho, reclino.

Religio, nis, Religione, ἡ εὐσέβεια, θρησκεία, pietas in deorú cultu, & rerum diuinarum cæremoniis consistens. Religio, inquit Cic. lib. 2. de Inu. est quæ superioris cuiusdam naturæ, quam diuinam vocant, curam, cæremoniamq; affert Plutarchus

tarchus in vita Pauli Aemilij Religionem interpretatur, diuinarũ rerum scientiam. Masurius Sabinus scribit Religiosum esse id, quod propter sanctitatem aliquam remotum, ac sepositum sit à nobis: à relinquendo dictum. vnde Virg. Est ingẽs gelidum lucus prope Ceritis amnem Relligione patrum late sacer, vndique colles Inclusere caui, & nigra nemus abiete cingunt. Ostendit enim religiosum locum esse à populi communione separatum difficultate adeundi. Cicer. 2. de Nat. de. à relegendo deducit. Qui (inquit) omnia, quæ ad cultum deorum pertinerent, diligenter pertractarent, & quasi relegerent, sunt dicti Religiosi à relegendo. Contra Lactantius à religando Religionem dictam. l. 4. asserit. Hoc, inquit, vinculo pietatis astricti deo, & religati sumus: vnde ipsa Religio nomen accepit, non (vt Cic. interpretatus est) à relegendo. Venire in religionem res aliqua dicitur, cum religiosa esse putatur, & sancta. Religio, Latine loquentibus, est iusta muneris functio. Cice. 7. Verr. Ego, quos adhuc magistratus mihi populus R. mandauit, sic accepi, vt me omnium officiosũ obstringi religione arbitrarer. Aliquando pro scrupulo conscientiæ. Cic. de Arusp. Resp. Quæ tanti religio est, qua non, in nostris dubitationibus, atque in maximis superstitionibus, vnius P. Seruilij responso liberemur? Iniicere alicui religionem, est deorum metũ, & conscientiæ scrupulum ei incutere. Cice. pro Cec. Cum Cotta Decem viris religionem iniecisset, non posse sacramentum nostrum iustum iudicari. Pro eodem dicimus, Offerre religionem, Idẽ in epist. Oblata religio Cornuto est pullariorum admonitu, non satis diligenter eum auspiciis operam dedisse. Religioni habere, est conscientia & deorũ metu à re aliqua impediri. Cic. 2. de Diuin. Nec eam rem habuit religioni. Est mihi religio: idest conscientia prohibeor. Idem in Catil. Quæ religio C. Mario non fuerat, quo minus Glauciam prætorem occideret. In eadem etiam significatióne dicimus: Religiosum est, idest religioni repugnans. Liu. 2. Quem campi fructum quia religiosum erat consumere, desectam cum straméro segetem magna vis hominum corbibus fudere in Tiberim. Soluere, seu liberare religione, est religionem omnẽ eximere, & efficere nequid nos deorum iræ reddat obnoxios. Cic. pro Cec. Vt ciuitas religione soluatur. Idem in Catil. Ea nos religione in P. Lẽtulo puniendo liberati sumus. Ponitur aliquando Religio pro recta conscientia. Cic. pro Cec. Splendor ordinis senatorii, decus atque ornamentum iudiciorum exemplar antiquæ religionis. Religio in dicendis testimoniis, est deorum metus, ne peierantes eos offendamus. Cice. pro Flac. Testimoniorum religionem & fidem nũquam ista natio coluit. Quandoque Religio accipitur pro metu. Virg. 8. Aen. Iam tum religio pauidos terrebat agrestes. Vbi Seruius, Religio: idest metus, vel solicitudo; quòd mentem religet.

RELIGIOSVS, a, um, *Δεισιδαίμων*, *Religioso huomo, che teme Dio*, metuens deorum, pius, integer. Cic. pro Cec. Huic ego testi gratias agam, quòd & in reum misericordem se præbuit, & in testimonio religiosum. Interdum Religiosum in deteriorem partem dicimus, pro superstitioso, timido. Teren. Heau. Misere omnes sumus religiosæ. Loca religiosa dicuntur, quæ sine religione, idest sine piaculo violari nõ possunt. Vlpi. l. 2. ff. de rel. & sumptibus funerum. Non totus, qui sepulturæ destinatus est locus, religiosus fit, sed quatenus corpus humatũ est. Religiosi dies (vt l. 4. c. 9. docet Gel.) dicuntur tristi omine infames, quibus res diuinas facere, & rem exordiri nouam non debemus, Hinc Cic. ad Attic. diẽ Alliẽsis pugnæ religiosum esse dicit. Macr. l. 3. Sat: Religiosi sunt dies, qui facienda & vitanda discernũt. Hinc Religiose, integre, pie, cum deorum metu. Cic. pro Cœlio. Vt sapiens, moderatusq; vir religiose testimonium dixisse videatur. Interdum, subtimide, verecunde. Idem l. 1. epist. Faciam, quod facere debent ij, qui religiose, & sine ambitione commendant. Aliquando solicite, & accurate. Col. l. 3. c. 10. Nihil curiose, nihil religiose administrant.

RELIGO, gas, *ἀναδέω*, *ἀναδεσμεύω*, ligo, vincio. Virg. 7. Aen. Gramineo ripæ religauit ab aggere classem. Religare religione bona alicuius, pro consecrare alicui deo. Cice. pro domo. Nunquid is bona Lẽtuli religionibus religauit? Religatus, a, um. Horat. 4. Car. Ode. 11. Est hederæ vis Multa, qua crines religata fulges. Religatio, *ἀνάδεσις*, religandi actus. Cic. de Sen. Capitum coniugatio, religatio, propagatio vitium.

RELINO, is, pen. cor. releui, tum, *Aprire*, *ἀναχρίω*, *ἀνοίγω*, quod oblitum obturatumq; erat, aperio. Ter. Heaut. Releui omnia dolia. Solent enim dolia, ne quid vaporis exhalet, quàm accuratissime oblini: vnde, cum aperirentur, dicebantur relini, soluta nimirum argilla, qua erant oblita.

RELINQVO, quis, *Lasciare, abãdonare, dismettere, λείπω, καταλείπω, ἀπολείπω*, Linquo, desero, omitto. Plau. in Most. Reliquit, deseruitq; me. Cæs. 5. Bell. Gall. In litore molli atque aperto deligatas ad anchoras relinquebat. Relinqui itẽ hæredibus dicunt quæ ad eos parentis, propinquive morte deuoluunt. Pla. in Aul. Agri reliquit ei nõ magnũ modũ. Ter. Pho. Si talentum rẽ reliquisset decẽ. Relinquere aliquẽ, est nolle iuuare. Cic. ad Silium. l. 13. Ne relinquas hominem innocentem ad alicuius tui dissimilis quæstum. Relinquere animam, est mori. Ter. Ad. Animam relinquam potius, quã illas deseram. Reliquisse æs alienum dicitur, qui mortuus est non persoluto ære alieno. Cic. De Orat. Cum æris alieni aliquantulum esset relictum. Relinquitur pro restat. Cic. Attic. Relinquitur, vt, si in Hispania vincimur, quiescamus. Relictus, a, um. Cic. Att. Tironem ab altera quartana relictum audio. Relictus ab omni honestate, idest prorsus turpis, inhonestus. Cic. pro Rab. Nemo tã profligatus, tam ab omni non modo honestate, sed etiam simulatione honestatis relictus, qui se in Capitolio fuisse cum Saturnino fateretur. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Inuidiam placare paras virtute relicta. Relictio, defectio. Cic. 6. Ver. Illam relictionem, proditionemq; consulis.

RELIQVIAE, arum, *Reliquie, auanzo, rimanente, λείψανα*, Vir. 1. Aen. Iactatos æquore toto Troas relliquias Danaum. Cic. 2 de natura deorum: Cibi relliquiæ depelluntur tum astringẽtibus se intestinis, tum relaxãtibus. Idem in Parad. Reliquiæ coniurationis, à Catilinæ furiis ad tuum scelus furoremq; conuersæ. Cels. l. 3. c. 4. Manentibus reliquiis febrium.

RELIQVVM feci, elegantes dicimus pro reliqui: vt Missum feci, pro dimisi. Cic. in Ver. Quos belli calamitas reliquos fecerat.

RELIQVVS, qua, quum, *Resto, rimanente, residuo, λοιπός, ὑπόλοιπος*, quod superest. Cæs. 1. Com. Demonstrabant, sibi præter agri solum nihil esse reliqui. Reliquum est, idest restat. Cic. Curio. Reliquum est, vt certemus officiis inter nos. Ter. in An. Vt pernoscatis quid spei sit reliquum. De reliquo, idest quantum ad reliqua attinet. Cic. Cornif. l. 12. de reliquo velim tibi persuadeas.

RELIQVVM, qui, subst. pars debiti, quæ restat soluenda. Cice. Att. l. 16. Me angit ratio reliquorum meorum. Plau. Cist. Huic, quod reliquum restat, volo persoluere, quid debeant.

RELIQVOR, reliquaris, pen. cor. deponens, est æs alienum ex reliquis rationum contrahere. Vlpianus, de Mune. & hono. l. rescripto: Eos debitores reip. accipere debemus, qui ex administratione reip. relinquantur. Hinc Reliquator, toris, qui integrum non soluit, aliquidq; adhuc reliqui debet. Scæuol. de sol. & liberat. l. creditor: Accepi à Mario Mariõ ex summa maiore tot aureos. quæro an hæc summa in proximũ annum ei accepta ferri debbeat, cum superioris anni sit reliquator.

RELVCEO, ces, pen. pro. *Risplendere, διαλάμπω*, resplendeo, lucem diffundo. Cic. 2. de Nat. de. Huic non vna modo caput ornans stella relucet. Liu. 40. Relucentem flammam vigiles Carthaginensium cum conspexissent. Virg. 12. Aen. Illi ingens barba reluxit. Ouid. 11. Met. Vestis fulgore reluxit.

RELVCTOR, ctaris, repugno, obnitor, renitor. Ouid. 3. Am. le. 4. Vidi ego nuper equum contra sua fræna tenacem, Ore reluctanti fulminis ire modo. Reluctatus particip. Claud. 2. de rap. Proser. Pene reluctatis iterum pugnantia rebus Rupissent elementa fidem.

RELVO, is, quãdoque, vt compositum à Lauo, est, iterum lauo. Aliquando, vt a Luo, idem quod soluo. Plau. Repignerat, reluit, vendit.

REMANCIPO, as, est rem sibi mancipatam, in mancipium eius à quo eam accepimus, restituere. Boetius in Topica Cice.

REMANDERE, *Ruminare, ἀναμασάομαι*, ruminare, rursus mandere. Plin. l. 10. c. 37. Pontici mures simili modo remãdunt. Quinct. l. 11. c. 2. Deuoret tædium illud, & scripta, & lecta sæpius reuoluendi, & quasi eundem cibum remandendi.

REMANEO, nes, *Restare, durare, διαμένω*, persisto, perseuero, superesse. Cic. 1. Tusc. Expone, animos remanere post mortẽ. Cæs. 3. Bel. Ci. Qui per causam valetudinis remanserunt.

REMANO, as, *ἀναστάζω*, restillo, resluo. Lucr. l. 5. Percolatur enim virus, retroq; remanat. Aliquando pro repetere: vt annotauit Fest. citans locum Ennij ex. l. 1. Deserunt riuos camposq; remanant.

REMANSIO, *διαμονή*, à remaneo. Cic. ap. Q. fr. li. 3.

REMEDIVM, dii. *Rimedio, medicina, ἄκος, φάρμακον*, à Medeor, deris. Cic. Octauio: Nulla remedia, quæ vulneribus adhibẽtur, tam faciunt dolorem, quàm quæ sunt salutaria. Transfertur & ad alia. Cæs. 3. Bel. Cic. Quibus rebus nostri hæc repetiebant remedia. Cic. pro Clu. Acrioribus saluti suæ remediis subueniendum putauit. Adhibere remedium. Comparare remedium, Vti remedio, Inuenire remedium. Quære

rere remedium, latine dicitur.

Remeligo, inis, quod remoratur. Plaut. in Patina: vt citat Festus.

Remeo, as, retro meo, redeo. Virg. li. 2. Aen. Si patrios vnquã remeassem victor ad Agros. Mart. l. 1. Gaudia non remeãt, sed fugitiua volant. Var. 3. de re rust. c. 5. Ex Italia trans mare remeant. Tacit. l. 1. Caium remeantem Armenia nouercæ Liuiæ dolus abstulit.

Remetior, ris, remensus sum, ἀναμετρέω, iterũ metior. Mar. l. 6. Testæ sua vina remensus. Remetiri æquor, est renauigare. Vir. 2. Aen. Pelagoq; remenso Improuisi aderunt.

Remex, gis, Huomo da remo, προσκώπος, ἐρέτης, qui remos agit. Cice. 2. de Diuinat. Quid, remex ille de classe Coponij? Cæs. 3. Bell. Gall. Remiges institui, nautas, gubernatoresq; comparari iubet. Ouid. 13. Metam. Quantoq; ratem qui téperar, anteit Remigis officium.

Remigium, gii, Voga, εἰρεσία, ipsa remorum agitatio, & remigatio. Vir. Geo. 1. Lembum Remigiis subigit. Virg. 1. Aen. transtulit ad aues: Volat ille per aera magnum Remigio alarum. Lucr. lib. 6. Remigij oblitæ pennarum, vela remittunt. Aues enim alis, velut remis quibusdam, ad diffindendum aerem vtuntur. Aliquando pro remigum multitudine. Idem lib. 3. Remigium supplet, socios simul instruit armis. Cice. 5. Tusc. Quæ pugna, quæ acies, quod remigiũ.

Remigatio, ἐρεσία. Cic. Att. lib. 13. Motum remigationis.

Remigo, gas, Vogare, ἐρέσσω, κωπηλατέω, remis nauigo, quasi remis ago. Cic. 4. Tusc. Vtrum mauis nos statim vela facere, an quasi è portu egredientes paululum remigare.

Remigro, gras, Ritornare, ἀνοικίζομαι, reuertor, vnde emigraui. Cice. 1. Tusc. In nostram domum remigremus. Liui. 28. Magna pars in agros remigrauit. Plaut. Epid. Remigrat animus domum.

Remillum, repandum dicitur à remi similitudine. Festus.

Reminiscentia, æ, ἀνάμνησις, differt à Memoria: quòd Reminiscentia est omnium animantium: Memoria ad homines tantum spectat; cum sit discursus rerum cum ratione ab vniuersali particularia à sensu.

Reminiscor, sceris, Ricordarsi, ἀναπεμπάζομαι, ἀναμιμνήσκομαι, recordor, quod fit, cum ea, quæ mens renuit, repetũtur, inquit Var. quasi iterum rem in mentem reuoco. Iungiturq; modo accusatiuo, modo genitiuo. Cæs. 1. Bel. Gal. Reminisceretur veteris incommodi Romanorum. Sulp. Ciceroni: Ea potius reminiscere, quæ digna tua persona sunt. Ouid. 1. de Pont. el. 9. Vos animo dulces reminiscor amici.

Remissarius, a, um, quod remittitur. Cato de re rust. ca. 19. Vectes longissimos pedem decem & octo, remissarios pedum duodecim.

Remisse, Humilmente, lentamente, πράως, ἠπίως, leniter, placide. Sal. Iug. Pauca timide, remisseq; locutus, abscessit. Cice. 3. de Or. Quis vnquam res, præter hunc, tragicas pene comice, tristes remisse, seueras hilare tractauit? Idem 6. Ver. Iste nihilo remissius, atque etiam vehementius instabat.

Remissio animi, ὕφεσις, ἄνεσις, relaxatio animi. Cic. Metel. lib. 5. epist. Si humanitas appellanda est in acerbissima iniuria remissio animi & dissolutio. Proprie tamen Remissio, est ipse remittendi actus. Cic. 1. Off. Ex remissione superciliorum, aut ex contractione. Aliquando pro concedo condono. Cic. Vatin. lib. 5. Meam animaduersionem & supplicium, quo vsurus eram in eum, remitto tibi, & condono. Aliquando pro demitto, cui contrarium est Erigere. Pli. li. 8. cap. 32. Cum erexere aures, acerrimi auditus: cum remisere, surdi. Aliquando pro intermitto. Teren. in Heaut. Nullum remittis tempus, neque te respicis. Idem in Hec. Si remittent quippiam Philomenæ dolores, omnem rem narrabit. Aliquẽ ædes venditori remittere, quas emerit, est permittere, vt ædes emptæ redeant ad venditorem. Pla. in Most. Ora vt suadeam Philolacheti, vt istas remittat sibi. Remittere frænos dolori, est dolori habenas laxare, cui opponitur Adducere habenas. Remittere librum dicitur arbor, quando sua sponte corticem relinquit. Remittere nuntium vxori, est vxorem repudiare. Cic. Atti. li. 1. Vxori Cæsarem nuntium remisisse. Idem in Topicis.

Remissus, sa, sum, Rimesso, languido, πάρετος, languidus, lenis, negligens. Cice. 2. de Diuin. Imbecillo remissoq; animo. Cic. 3. de Fin. Quanquam in eo sermone, qui cum Torquato est habitus, non remissi fuimus: tamen hæc acrior est cũ Stoicis parata contentio. Idem pro Sext. Mihi iam licere putem remissiore vti genere dicendi. Cæs. 5. Bel. Gal. Loca sunt téperatiora, quàm in Gallia, remissioribus frigoribus.

Remissio, Rilassatione, ἄνεσις, relaxatio. Ci. pro Cœl. Quem non quies, non remissio, non ludi, non conuiuia delectarét. Idem ad Gal. lib. 7. Sed visa est mihi vel loci mutatio, vel ipsa fortasse iam senescentis morbi remissio profuisse. Interdum venia: vt, Remissio pœnæ, apud Cic. 4. in Catil.

Remitto, tis, ἀναπέμπω, Plaut. Munera accipit frequens, remittit nunquam. Construitur quandoque cum ablatiuo Pretio. Curtius l. 2. Captiuos honestius dono donabimus, quàm pretio remittemus. Aliquando pro mitto. Lucil. lib. 29. Sat. vt citat Festus: Filiæ repudium remisit. Aliquando pro relaxo, recreo. vnde animum remittere, cum deponimus curas. Contrarium est Intendo, sumpta trãslatione ab arcu: Cic. Quæro non quibus intendam animum rebus, sed quibus remittam. Sic Remittere disciplinam, pro, negligentius disciplinam obseruare. Colum. l. 1. Rei ru.

Remolior, iris, ἀποκινέω, multa vi loco moueo. Ouid. li. 5. Met. Sæpe remoliri luctatur pondera terræ. Nonnunquam magno labore quippiam reparo. Silius l. 1. Iterum instaurata capessens Arma, remolitur dux agmina. Aliquando à conatu reuoco. Suet. in Aug. Vultu erat, adeo placido, serenoq;, vt quidam ex primoribus Galliarum confessus sit, se eo inhibitum, ac remolitum, quo minus, vt destinarat, in præcipitium impelleret. Remolitus, participium. Seneca Herc. fur. Orbe si remolito queat Ad supera victor numina Alcides vehi.

Remollio, is, Ammollirsi, καταλάπτω, mollio. Ouid. 4. Meta. Salmacis eneruet, tactosq; remolliat artus. Colum. lib. 2. cap. Remolliri terra debet æqualiter. Remollitus, a, um, pen. pro. Suet. in Aug. Vultu erat adeo tranquillo, vt quidã è primoribus Galliarum confessus sit, eo se inhibitum ac remollitum, quo minus, vt destinarat in præcipitium propelleret. Quidam legunt Remolitum vnico l, à verbo Remolior: pro, à molimine & conatu reuocatum.

Remollesco, scis, Diuenir molle, καταμαλάττομαι, mollis fio. Cæs. 4. Bel. Gal. Vinum ad se importari non sinunt, quòd ea re ad laborem ferendum remollescere homines, atque effœminari arbitrantur. Ouid. 10. Met. Vt Hymettia sole Cera remollescit. Translate pro mitigari. Ouid. 1. Met. Precibus si numina iustis Victa remollescunt.

Remora, ræ, pen. cor. piscis exiguus, ἐχενηΐς, à remorando dictus, quòd nauem, cui annixus fuerit, remoretur. Pli. l. 32. c. 1. Remora etiã retardatio dicitur. Lucilius apud Fest. Vox ex te resonans meo gradu remoram fecit. Plau. in Tri. Quæ in rebus multis obstant, remoramq; faciunt rei priuatæ, & publicæ.

Remorbesco, scis, ἀνανοσέω, in morbũ recido, inquit Fest.

Remordeo, des, Rimordere, cruciare, ἀντιδάκνω, vicissim mordeo. Hor. Epod. 6. Et me remorsurum petis. Translate pro crucio, solicito. Virg. 1. Aen. Quando hæc te cura remordet. Lucr. l. 3. Peccata remordent.

Remores, pen. cor. aues in auspicio dicuntur, quæ acturum aliquid remorari compellunt. Festus.

Remoria, aut (vt alij malunt) Remuria, locus in summo Auẽtino, vbi Remus de vrbe condenda fuerat auspicatus. Fest.

Remoror, raris, pen. cor. Ritardare, ἀναβάλλω, ἀργίζω, ἐπέχω, retardo. Teren. in An. Si quid est, Quod mea opera opus sit vobis, Manebo: ne quod vestrum remorer commodum. Idẽ Eun. Vt illum dij deeq; perdãt, qui me hodie remoratus est. Ouid. 11. Met. Nec remoretur iter.

Remotio, vt Remotio criminis, quæ & Translatio à rhetoribus appellatur. Cic. li. 2. de Inuent. Remotio criminis est, cum eius intentio facti, quod ab aduersario fertur, in aliũ aut in aliud dimouetur.

Remoueo, ues, ui, tum, Rimouere, tor via, ἀποκινέω, amoueo, aufero. Cic. ad Titonem lib. 16. Remoueat præsidia ex ijs locis, quæ occupauit. Idem Off. 1. Quæ natura occultauit, eadem omnes, qui sana mente sunt, remouent ab oculis. Idem pro Balbo. Fuisse iudicem ex illis equitibus R. neminem, quin remoueret oculos. Remouere se ab aliquo, disiungere, alienare. Cic. ad Att. lib. 4. Quid sit quod se à me remouit, ignoro. Remotus, ta, tum, amotus. Virg. 1. Aene. Postquam exempta fames epulis, mensæq; remotæ. Interdum migrat in nomen, idemq; significat quod longinquus. Cic. 5. Verr. Etiamne hæc tam parua ciuitas, tam procul à manibus tuis, atque à conspectu remota. Ouid. 3. Trist. Longa regione remotus. Cic. 4. Verr. Ab iniuriis nostrorum magistratuum remotissimi. Colum. li. 12. c. 2. A vino, ab escis, à somno, à viris remotissima.

Remugio, gis, Remuggire, muggire allo'ncontro, ἀντιμυκάομαι, mugitum reddo, contra mugio. Virg. 11. Aen. Gemitu nemus omne remugit. Translate pro resonare. Virg. 3. Georg. Et vox assensu nemorum ingeminata remugit.

Remulceo, ces, paulatim, & quiete retraho. Virg. 11. Aen.

Remulco, Rimurchiare, ῥυμουλκεῖν, Polybio, & Diodoro, est è scapha maiorem nauem remigando trahere. Cæs. lib. 3. Bel. Ci. Nauem submersam remulco multisq; contendens funibus eduxit. Quo in loco Remulco videtur esse

esse ablatiuus à Remulcus, quamuis ille nominatiuus non admodum sit in vsu. Vide Baysium de Re nauali.

REMVLCO, as, are, *Rimurchiare*. ῥυμουλκεῖν, remigãdo è scapha grãdiorem nauim trahere. Remulcare (inquit Nonius) dictum est, quasi molli ac leni tractu ad progressum mulcere. Sisenna l. 2. In altum remulcando trahitur.

REMVNERATIO. Cic. de Amic. Nihil est remuneratione beneuolentiæ, nihil vicissitudine studiorum, officiorumq; iucundius.

REMVNERO, as, & Remuneror, ris, *Rimunerare*. ἀντευεργέω, beneficium reddo, mutuam gratiam refero. Cic. Att. l. 8. Me remunerare sane velim. Cęs. 1. Bel. Gal. Magno se illum pręmio remuneraturum. Cic. post red. in Sen. Quibus officijs T. Annij beneficia remunerabor?

REMVRIA, olim dicta festa, quibus mortuorum sepulcris epulæ inferebantur, quæ deinde literæ vnius mutatione dicta sunt Lemuria. Dicta autem Remuria putantur à Remo Romuli, fratre, in cuius honorem primũ fuerũt instituta. Oui. l. 5. Fast. Romulus obsequitur, lucemq; Remuria dixit, Illam qua positis iusta feruntur auis.

REMVRMVRO, as, ἀντιμορμυρίζω, contra murmuro. Stat. 5. Sylu.

REMVS, pen. cor. ῥέμος, frater Romuli primi Romanorum regis; qui, quòd noua vrbis Romæ mœnia per ludibrium trãsilijsset, à fratre est interfectus. Liu. l. 1. Ouid. mauult lib. 5. Fast. à Celere tribuno occisum.

REMVS, remi, pen. cor. *Remo*, κώπη, ἐρετμόν, instrumẽtum, quo naues aguntur. Virg. 5. Aen. Quam deinde Cloanthus Consequitur melior remis Cic. 7. Verr. Nauigium erat factum sex remorum numero. Virg. 3. Aen. Certantibus æquora remis. Ventis remisq;, prouerbialis locutio est, quoties summam rei alicuius festinationem volumus significare. Cice. ad Cornif. Inde ventis, remisq; in patriam omni festinatione properaui. Accipitur etiam Remus, pro loro quod continet tubam, vt inquit Seruius in illud Virg. 6. Aen. Suaq; arma viro, remumq; tubamq;.

RENARRO, as, *Narrare, contare*. ἀφηγέομαι, ἐξηγοῦμαι, narro, vel narrando repeto. Virg. 3. Aen. Fata renarrabat diuum, cursusq; docebat.

RENASCOR, eris, ἀναφύομαι, iterum nascor. Pli. l. 11. c. 29. Ad canis ortum obire, & alias renasci. Renascens annus, pro vere, Plin. lib. 16. c. 25.

RENAVIGO, as, ἀναπλέω, nauigando reuertor, retrorsum nauigo. Cice. Atti. In Pompeianum renauigare cogitabam.

RENAVO, as. Cic. Att. Renauabo operam.

RENES, *Rene*, νεφροί, viscera duo vtrinque, nõ procul à vena caua sita sanguinis serum, idest vrinam per venas emulgentes attrahentia, & per longos quosdam meatus ad vesicam trãsmittentia. Dicti Renes, vt quidam existimant, à ῥεῖν, fluere: quòd per eos fluat vrina. Plau. in Curc. Lien necat, renes dolent. Cic. 2. Tusc. Cũ ex renibus laboraret. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Renes morbo tententur acuto.

RENIDEO, des, secunda syll. pro. ἀποςίλβω, reluceo, splendorẽ reddo. Hor. l. 2. Car. Neque aureum Mea renidet in domo lacunar. Pli. l. 37. Neque in recessu gemmæ, aut in deiectu renident. Stat. l. 10. Thebaid. Orichalca renident.

RENOVATIO, ἀνανέωσις, Cic. 2. de nat. deo.

RENOVO, ἀνανεόω, Cic. pro Diot. Vetus hospitium renouate. Idem de Or. Acerba recordatio veterem animi curam renouauit.

RENVNTIATIO, *Relatione che fa gli ambasciadori*, ἀπαγγελία, nũtij, vel legati relatio. Cic. 5. Ver. Cognoscit renunciationẽ ex literis. Idem. 2. Ver. Renunciationem eius tolli iusserat.

RENVNCIO, as, are, *Rinonciare, riportare, rifiutare*, ἀπαγγέλλειν, proprie nunciorum est, aut exploratorum, aut legatorum, cum reuersi, quid egerint, referunt. Cic. 8. Phil. Cum legati renunciarint Antonium non esse in vestra potestate. Cæs. in Com. 1. Qualis esset natura montis, & qualis esset in circuitu ascensus, qui cognoscerent, misit: renunciatum est facilem esse. Aliquando est enunciare, significare, Ter. in And. Quasi tibi non renunciata sint hæc sic fore. Et iterum, id ego tam nunc tibi here renuncio futurum. Donatus: Renunciare, est quasi secretum cõsilium, vel malum nunciare. Re enim syllaba, apud veteres interdum abundat. Renunciare consules, prætorem, est declarare. Cic. pro lege Man. Prætor primus cunctis centurijs renunciatus. Idem lib. 9. epist. Climachias sacerdos renunciatus est. Renunciare alicui hospitium, est, significare se eius hospitio non vsurum. Cic. 3. Ver. Hospitium ei renunciat, domo emigrat. Sic Renunciare conductionem, apud eundem epist. Att. 1.

RENVNCIVS, tij, qui aliquid iterum nunciat, Plau. in Trin.

RENVO, *Ricusare*, ἀνανεύω, est negare motu capitis aliove signo, accipitur tamen pro quouis modo recusare. Mart. l. 2. Omnia cum fecit, sed renuente deo. Renutus, us, pen. pro. capitis signum, quo negationem significamus. Pli. epist. 7. Nutu ac renutu respondere.

REOR, reris, ratus, *Pensare creder*. νομίζω, existimo. Cic. 1. Off. Siqui simulatione, & inani ostentatione stabilem se gloriã consequi posse rentur, vehementer errant. Virg. 6. Aen. Rebarq; futurum.

REPAGVLVM, li, *Cadenazzo, ò stanghetta alla porta, chiauistello*, μοχλός, obex, siue vectis, qui ostio aduersus uim opponitur: à Re, & Pango, quòd non vno in loco pangatur, idest figatur, sed ad vtrunque poste. Repagula sunt (inquit Festus ex Verrij sententia) quæ patefaciundi gratia ita figuntur, vt ex cõtrario quoque oppangantur. Ouid. l. 5. Met. Raptaq; de dextro robusta repagula poste Ossibus illisit. Cic. de Diui. Herculis valuæ clausæ repagulis, subitò se ipsæ aperuerunt. Pli. l. 16. c. 42. Abies valuarum repagulis aptissima. Repagula itẽ in ludis equestribus dicuntur, quæ equis obijciuntur, ne ante tempus procurrant. In stabulis quoque, & pascuis obices, quibus armenta coerceantur, repagula dicuntur. Ouid. 2. Met. Pedibusq; repagula pulsant. Translate pro quouis impedimento: vnde Perstringere repagula iuris, pudoris, & officij, ait Cic. 7. Ver. pro nullo neque iure, neque pudore, neque officio à re aliqua prohiberi.

REPANDVS, da, dum, ἀνάκυρτος, recuruus, reflexus. Pli. li. 14. c. 22. Volutatio in cœna, & pectorosa ceruicis repandæ ostẽtatio. Cic. 1. de Nat. de. Cum hasta, cum scutulo, cum calceolis repandis. Ouid. 3. Met. Truncoq; repandus in vndas Corpore desiluit.

REPANGO, gis, φυτεύω, planto. Col. l. de Arb. c. 22.

REPARABILIS, le, quod reparari potest. Ouid. epist. 5. Nulla reparabilis arte Læsa pudicitia est.

REPARATIO, instauratio, renouatio. Sal. in Iug. Regni reparatio.

REPARATOR, ris, instaurator. Stat. 4. Syl. Immensi reparator maximus æui.

REPARCO, is, φείδομαι, idem quod parco. Plau. Truc.

REPARO, ras, *Risare, rinouare*, ἐπισκευάζω, ἀνακαινίζω, restauro & in pristinum statum redigo. Curtius, Gratiam liberalitate, donisq; reparare tentabat. Plin. epist. 291. Vetustate sublapsa, reparentur in melius. Hor. l. 2. Ser. Sat. 5. Responde, quibus amissa reparare queam res Artibus. Oui. epi. 4. Hæc reparat vires.

REPASTINATIO, resossio. Cic. de Sen.

REPASTINO, as, pen. pro. *Zappare*, ἀναβωλοστροφέω, resodio, ex Re & Pastino, fodio. Col. Pastinum vocant agricolæ ferramentum bifurcum quo semina panguntur: vnde Repastinatæ dictæ vineæ.

REPECTO, is, rursum pecto. vnde Repexus, Ouid. 3. de Art.

REPEDO, as, pedem retraho, redeo. Lucil. apud Nonium.

REPELLO, lis, puli, pulsum, *Scacciare*, ἀποκρούω, ἀπωθῶ, ἀποχόπτω, ἀπωσθέω, arceo, reijcio. Cic. post red. in sen. Tu meum generum propinquum tuum, à genibus tuis repulisti. Ouid. l. 3. de Arte. Iudice me fraus est concessa repellere fraudem. Ouid. 1. Am. el. 9. Neve relentescat sępe repulsus Amor. Prima præteriti syllaba aliquando producitur, p, litera carmine cogente duplicata. Lucan. Reppulit à Libycis immensum Syrtibus æquor. Aliquando corripitur. Ouid. in epist. Medeæ ad Iasonẽ: Quæq; feros repuli doctis medicatibus ignes. Repulsus, repulsus, actus repellendi. Pli. l. 11. c. 37. Cice. 1. de Diuin. Scopulorum repulsu. Repulso, as, frequentatiuum. Lucretius lib. 4. Verba repulsantes.

REPENDO, dis, *Ricompensare*, ἀντισταθμίζω, ἀντεμβάλλω, retribuo, recompenso. tractum ab ære graui, quòd ante pecuniã signatam appendi soleret, non numerari. Virg. l. 1. Aen. Fatis contraria fata rependens. Ouid. 21. epist. Ingenio formæ damna rependo meæ. Pli. 12. c. 25. Cum duplo rependebatur argento. Repensus, sa, sum, particip. Cic. l. 2. de Or. Cui pro C. Gracchi capite erat repensum.

REPENS, pentis, αἰφνίδιος, subitus, & repentinus. Cic. 3. Tusc. Hostium repens aduentus magis conturbat, quàm expectatus. Liui. 10. ab Vrbe. Si quod repens bellum oriatur. Idem. l. 6. Fama repens belli Gallici allata. Idem 29. Ciuitatem repens religio inuaserat. Ouid. in Fast. Bina repens oculis occulit ora meis.

REPENSO, sas, *Riponderare, riuedere, giudicare, ponderare*, ἀντισταθμίζω, ἀντεμβάλλω, retribuo, compenso, frequent. verbi Rependo. Lact. Quæ legunt, & non intelligunt, repẽsante deo, patientur. Col. l. 3. cap. 2. Incommodum repensant vuarum multitudine.

REPENTE, *Subito*, ἐξαίφνης, αἰφνίδιον, subito, statim. Cic. epist. l. 4. ad Sulp. Repente præter spem dixit, se senatui, roganti de Marcello, ne hominis quidem causa negaturum.

REPENTINO, repente. Cic. pro Quintio. Moritur Quintius

tius repentino.

REPENTINVS, a, um, subitus: Cic. ad Dolab. lib. 9. Oppressus bello repentino.

REPERCVSSIO, & Repercussus, huius repercussus, actus ipse repercutiendi. Plin. lib. 6. cap. 13. Solis repercussu ealem reddi colorem existimantes. Plin. epist. 282. Repercussus maris seruabit.

REPERCVTIO, tis, pen. cor. *Ripercuotere, ribattere*, ἀντικόπτω, percutiétem vicissim ferio, & per translationé reflecto. Pli. epist. 95. Est aliquid, quod huius fontis excursum per momenta repercutiat. Repercussum lumen, quod reuerberatú vulgo vocant. Virg. 8. Aen. Sicut aquæ tremulum labris vbi lumen ahenis Sole repercussio. Ouid. 2. Met. Positæq; ex ordine gemmæ Clara repercusso reddebant lumina Phæbo. Liui. 11. Equi clamoribus dissonis, quos nemora, repercussæq; valles augebant, territi trepidabant.

REPERIO, ris, *Trouare, d'piczar*, reperi, vel repperi apud poetas per duplex pp, ex re, & pario. vnde Reperium, quasi repartum, & denuo in lucem proditum. Et proprie Reperire, fortunæ est: inuenire, consilij. Ouid. lib. 1. Met. Tu non inuenta, reperta es. Ausonius vno disticho primam huius præteriti & produxit, & corripuit. At qui condiderat, postquá non repperit aurum, Aptauit collo, quem reperit, laqueum. Aliquando tamen Reperire consilij est, non fortunæ. Ter. in Phor. Vbi Antiphonem reperiam? Reperire item dicimur id, quod aperte deprehendimus. Plau in Per. Reperius es ingratus. Sic Cice. in Catone. Reperio eum venisse Tarentum: i. compertum habeo. Dicimus Latine, Repetire auxilium alicui rei, cósilium, causam, occasioné, rationes, viá, exitum, medicinam alicui rei, gloriam armis.

REPERTORIVM, rij, *Inuentario*, index, seu commentarius, particulatim rerum descriptionem continens. Vlp. lib. 6. ff. de admin. & peric. tuto. Repertorium, quod vulgo inuentarium appellatur.

REPETITIO, onis, ἀναίτησις, reflagitatio. Aliquando, resumptio. Cic. 3. de Or. Eiusdem verbi crebra repetitio.

REPETITOR, Ouid. epist. 8. Nuptæ repetitor ademptæ.

REPETO, repetis, *Ritornare, rimandare*, ἀπαιτέω, peto vt quid mihi restituatur. 2. ad Her. Quod argentario obtulerit expensum, à socio eius recte repetere possis. Ter. in Eun. Hác tibi dono do, neque repeto pro illa abs te quicquam pretij. Interdum est sæpius, vel instanter petere. Cic. Cæsari: Repetenti negare non potui. Interdum longe sumere. Cic. de Or. Repetam ab incunabilis nostræ puerilis doctrinæ quoedam ordinem præceptorum. Repetere pœnas ab aliquo, est debitum supplicium ab eo sumere. Cic. pro Sex. Roscio: Furiæ quæ parentum pœnas à consceleratis filijs repetant. Cæs. Com. l. 1. Populus R. ab his pœnas repetisset. Interdú recordari, idq; interdum cum ablatiuo Memoria. Cice. in Or. Cogitanti mihi, & memoria vetera repetenti. Nonnúquam & sine illo, saltem expresso. Liu. lib. 26. Quæ infeste in nos fecerint, repetite. Interdum redire. Virg. Ecl. 7. Repetent præsepia tauri. Liu. lib. 1. Fuga oppidum repetebát. Repetitus, vt, Repetita alte oratio, Cic. l. 3. de Or. Oui. epi. 25. Ecquæ est repetita per arma? Cic ad Att. l. 13. Cú, somno repetito, simul cum sole experrectus essem.

REPETVNDARVM lex, primum à L. Pisone, cognomento Frugi, lata: deinde, cum temporis tractu prope exoleuisset, à D. Iulio relata. hac cauebatur, ne quis cum potestate in prouinciam missus pecuniam vllam à prouincialibus, alijs ve acciperet, præterquàm à personis sanguine sibi coniunctis. Item vt vrbani magistratus ab omni sorde se abstinerent, ne ve plus doni muneris ve in anno acciperent, quàm quod esset aureorum centum. Martian. l. 3. ad Legem Iul. repetúdar. Lex Iulia repetundarum pertinet ad eas pecunias, quas quis in magistratu, potestate, curatione, legatione, vel quo alio officio, munere, ministerio ve publico cepit. Hac item lege plectebantur, qui ob rem iudicandam aut non iudicandam, ob denuntiandum, vel non denuntiandum testimoniú pecuniam accepissent. Præcipue tamen (vt docet Ci. in Verrem) tota lex repetundarum sociorum caussa lata fuit. Vide librum Pauli Manutij de legibus. Huius autem nominis soli genitiuus & datiuus plurales sunt in vsu. dicimus enim Accusare quempiam repetundarum, vel de pecunijs repetundis. Cic. pro Clu. Clames te lege pecuniarum repetundarum non teneri. Euertere iudicium de pecunijs repetundis. idem de Cl. Or.

REPIGNERO, eras, ἀντιχρηματίζω, pignus recipio soluto pretio. Iureconsultus titulo, Commodati: Non repigneras, vt mihi reddas.

REPLEO, ples, *Riempire*, ἀναπλήθω, ἀναπληρόω, impleo. Vir. 2. Aen. Gemitu tectú omne replebat. Repletus, ta, tum. Ouid. 9. Met. Pomis, & odoro flore repletum.

REPLICATIO, conuersio. Cice. 2. de nat. deo. Eas partes ei tribuit, vt replicatione quadam mundi motum regat.

REPLICO, cas, *Replicare*, ἀναλύω, ἀναπτύσσω, quod plicatú erat explico. Plaut. Replica plicam, & extende. Interdum plico. Plin lib. 17. cap. 14. Ne cortex replicetur in rugas. Interdú retrorsum plico, replico. Plin. l. 34. cap. 8. Vitulus genu premitur, replicata ceruice. Sic etiam ferri aciem replicari dicimus, cum reflectitur. Sen. de benefic. l. 1. cap. 4. Cuius acumen nimis tenue retunditur, & in se replicatur. Interdum reuoluo. Cice. pro Sylla: Ne replices annalium memoriam. Nonnunquam eadem sæpius inculco. Plin. in epist. Quæ cum sæpius replicasset, tandem persuasit. Replictus, pro Replicatus. Stat. 4. Syl. 9. Non replictæ Bulborum tunicæ.

REPLVMBO, bas, *Dispiombare*, ἀναμολυβδόω, quod plumbo ferruminatum erat, dissoluo, vel à plumbo separo. Vlp. lib. cum aurum. ff. de auro & argen. leg. Si certum pondo argenti fuerint relicta, an replumbari debeant, vt sic appendantur? Proculus & Celsus aiunt exempto plumbo appendi debere. ná & emptoribus replumbata assignantur. Aliquando generalius accipitur, pro quamuis ferruminationem dissoluere, etiam si plumbo glutinata non sit, sed aut chrysocolla, aut alio quouis genere ferruminis. Paul. l. Pediculis. eo. ti.

REPO, repis, repsi, *Rampare, rampegare*, ἕρπω, proprie dicitur de animalibus, quæ, sine pedibus, ventre gradiuntur: quæ inde Reptilia dicuntur. quamuis & ea, quæ paruos pedes habét, repere dicuntur, vt lacertæ, & similia. Plaut. Amph. Angueis repsisse tellus Epirotica vidit. Lucan. lib. 3. Causa repsere latenti. Transfertur ad radices: quæ repere dicuntur, cum sese propagant, & diffundunt. Colum. lib 8. Spatium radicibus, quà repant, lapides præbent. Hinc Repens. Plin. lib. 16 c. 34. Repens humi. Est & Repens, idem significans, quod repentinus. verum hoc priorem syllabam corripit, cum illud producat.

REPOLIO, lis, lire, *Ripolire*, ἀναξέω, rursus polio, repurgo. Colum. lib. 1. cap. 28. Frumenta si protinus vsui destinantur, nihil attinet repoliri: satis est in vmbra refrigerari, & ita granario inferri.

REPONO, nis, *Riporre*, ἀνατίθημι, rursus pono. Cice. pro Sextio. Pompeius insigne regium, quod de capite suo abiecerat, reposuit. Virg. 3. Aeneid. Aris: reponimus ignem: id est, instauramus ignem. Mart. lib. 2. Vllus si pudor est, repone cœnam: i. rursus appone. Vnde Reponere fabulas, & scripta poetæ dicuntur, cum secundo ea in scenam afferunt. Hor in Arte: Fabula, quæ posci vult, & spectata reponi, i. semel, atque iterum spectari. Quandoq; est recondere. Colum. lib. 12. cap. 45. Vnumquodque genus separatim proprijs areulis reponatur. Cice. 2 de Nat. deo. Scientia condendi ue reponendi fructus. Animo, vel mente reponere, est memoriæ imprimere. Virg lib. 1. Aeneid. Manet alta mente repostum Iudicium Paridis. Quandoque ponere, collocare. Cice. pro Sextio: Quos in deum immortalium numero ac cœtu repono. Idem 1. de Nat. deo. Quid absurdius, quàm, homines, iam morte defectos, reponere in deos? Idem de Opt. gen. Or. Hunc in numero non repono. Idem fratri: Virtutes tuas in numero deorum repositas vides. Lucr. lib. 4. Sic animi sensum non certa parte reponunt. Quandoque reddo, restituo. Plau. in Persa: Des mihi nummos sescentos, quos tibi reponam in hoc triduo. Reponi (inquit Seneca ad Lucilium) dicitur illud quod creditori debemus. Virg. 2. Georg. Et quantum longis carpét armenta diebus, Exigua tantum gelidus ros nocte reponet: i. restituet. Reponere gratiam, est, referre. Reponere poma in vetustatem, est ea ideo reponere, vt diu incorrupta seruentur. Colum. lib. 12. cap. 44. Reponere in coronamenta, est in eum vsum reponere, vt eum opus sit, coronamentis addatur. Plin lib. 11. cap. 11. Reponere item aliquid, dicuntur scriptores, cum argumentum ab alijs tractatum retractant. Horat. in Art. Scriptor honoratú si forte reponis Achillem: i. si de Achille aliquid scribendú susceperis post Homerum. Reponere aliquid alicui, est par pari referre, vicissim obijcere. Cic. ad Lentul Ne tibi idem reponam, cum veneris. Repositus. Quinct. lib. 1. Repositi & frigidi cibi: i. rursum appositi mensæ. Legitur & repostus, per syncopen. Virg. 3. Geo. Non illis epulæ nocuere repostæ. Vir. 3. Aen. Terras tentare repostas: i. longe positas, inquit Seruius.

REPORTO, tas, *Riportare, ritornare vna cosa in drieto*, ἀνακομίζω, refero, eueho. Vir. l. 1. Ge. Massam picis vrbe reportat. Col. l. 7. c. 1. Pleraque vtensilia reportare dorso vel collo potest commode. Reportare aliquid ad aures alicuius. Vir. 7. Aen. Regis ad aures Nútius, ingentes ignota in veste, reportat, Aduenisse viros. Reportare laudé ex hostibus. Ci. 3. de Leg.

REPOSCO, scis, ἀπαιτῶ, ἀπαιτέω, repeto: peto ab aliquo quod mihi debet. Plau. Aul. Aulam auri, te rěposco, quã tu confessus mihi te abstulisse. Vir. 7. Aen. Parthosq; reposcere signa. Terent. in Ad. Reposcere illum, est, quem dedisti. Reposcere ad supplicium, & ad pœnas. Virg. l. 8. Aen.

REPOSITORIVM, rij, θήκη, vas in quo reliquiæ ciborum, & mensæ instrumenta reconduntur. Pli. li. 38. c. 2. Bibente cõuiua, mensam vel repositorium tolli, inauspicatissimum habetur. Idem l. 9. c. 11.

REPOTIA, orum, quòd quasi reficiatur potatio. Hor. 2. Ser. Sat. 2. Ille repotia, natales, aliosve dierum Festos albatus celebret. Vbi Porphyrio, Repotio, inquit, dicebatur dies ille, qui nuptias statim sequitur. Acron contra, Repotia interpretatur septimum diem, quo noua nupta redire solet ad parentes.

REPREHENDO, vel per syncopam reprendo, *Riprendere*, ἀναλαμβάνω, retraho, quasi retro prehẽdo, arguo. Liuius: Adeo turbati erant, vt quosdam consul manu ipse reprehenderit, verteritq; in hostem. Prop. Quam possit nostros quisquam reprẽdere cursus. Alias significat arguo, increpo. Cic. 4. Ac. Licet hæc quiuis arbitratu suo reprehendat. Idem ad Brut. Nihil vt in Cæsare reprehenderes. Hor. 1. epist. 18. Nec tua laudabis studia, aut aliena reprendes.

REPREHENSIO, Cic. 1. de Finib.

REPREHENSO, as, frequentat. Liu. 2. Reprehensans singulos.

REPREHENSOR, qui reprehendit. Cic. 2. de Nat. deo.

REPRAESENTATIO. Pli. l. 9. c. 6.

REPRAESENTO, tas, *Rappresentare*, παρίστημι, præsentem sisto. Col. l. 11. c. 1. Si semper se repręsentauerit. Aliquando retribuo, soluo. Suet. in Clau. Repræsentaturus pro opera dignã cuique mercedem. Aliquando mature restituo. Cic. 5. Phil. Ego corpus libenter obtulerim, si repręsentari morte mea libertas ciuitatis posset. Nõnunquam refero. Cic. pro Sext. Concordiæ templum repræsentabat memoriam cõsulatus mei. Represẽtare diem promissi, est antě diem promissum exoluere. Cic. Tironi.

REPRESSOR, qui reprimit. Cic. pro Sext. Repressorem cædis quotidianæ.

REPRIMO, mis, repressi, repressum, *Ritenere*, ἐφίστημι, πιέζω, καταστέλλω, contineo, cohibeo. Cic. 1. de Leg. Reprimam iam me, nec insequar longius. Idem. 1. de Finib. Temperantiam postulant in eo, quod semel iam missum coerceri, reprimiq; non potest Ter. in Ad. Reprime iracundiam. Virg. 12. Aen. Dextramq; repressit. Repressus, a, um. Cic. pro lege Man. Impetus hostium repressos.

REPROBO, improbo, reijcio. Cice. 4. Aca. qui cum Zenonis fuisset auditor, reprobauit ea. Idem l. 1. de Fin. Confirmat illud vel maxime, quod ipsa natura asciscat, & reprobet.

REPROMITTO, is, spondeo stipulanti. Plaut. in Asin. Argentũ mihi si vis denumerare, Repromittam istoc nomine solutã rem futuram. Cic. post red. ad Quir. In ferenda gratia hoc vobis repromitto, semperq; præstabo. Repromitto, pro simplici promitto. Suet. in Claud. Fucinum aggressus est: cum quidam emissuros se repromitterent, si sibi siccati agri concederentur.

REPROMISSIO, repromittendi actus. Cic. pro Rosc. Com. Sine cautione, & repromissione nihilo minus id Fannius societati debebat.

REPTATVS, us, ui, ipse reptandi actus Pli. l. 14. c. 1.

REPTILE, lis, ἑρπετόν, quod repit, idest sine pedibus progreditur.

REPTICIVS, a, um, quod clãculum irrepit. Sal. in Cic. M. Tullius, quasi vnus reliquus ex familia Scipionis Africani, ac non repticius, ac paulo ante insitus huic verbi ciuis. Alijs tamen in libris Irrepticius legitur.

REPTO, as, frequent. à repo, ἑρπύζω, sæpe repo. Claud. 2. in Eutro. Per vada reptabat cœno subnixa tenaci. Lucr. l. 2. Lanigeræ reptant pecudes. Reptare item dicimus eum, qui segniter, & quasi testudineo passu incedit. Hor. 1. epist. 4. Siluas inter reptare salubres. Plin. epist. vlt. l. 1. Reptare per limitem, viticulas suas nosse, & numerale arbusculas. Reptatus. Stat. 5. Theb. Et Nemees reptatus ager.

REPVBESCO, scis, ἀνηβάω, rursum pubesco. Col. l. 2. c. 1.

REPVDIATIO, Cic. ad Att. l. 12. Simulatio pro repudiatione fuerit.

REPVDIOSVS, Plau. in Pers. Ne hæc fama faciat repudiosas nuptias, idest ut hanc ob causam nuptiæ repudientur.

REPVDIO, *Ripudiare, rifiutare*, ἀποβάλλω, matrimonium dirimo, & quasi ob rem pudendã vxorem repello. Suet. in Cæs. Neque, vt repudiaret illam, compelli à Dictatore Sylla potuit. Dicitur etiã vxor repudiare maritum. Quinct. l. 7. ca. 9. Sæpe secubanti amatorium dedit, repudiauit. Vlpian. de Diuortijs: Iulianus l. 8. ff. quærit an furiosa repudium mittere, vel repudiari possit: & scribit furiosum repudiare posse. Interdũ pro non accipio, recuso, respuo. Ter. in An. Repudio consilium, quod primum intenderam. Repudiare, & recipere sunt contraria. Vatinius ad Cic. lib. 5. Non repudiabis in honore, quem in periculo recepisti. Dicimus Latine, Repudiare beneficium, gratiam, conditionem & alia. Repudiatus in comitijs repulsus. Ci. pro Plancio: Nunquam nobilitas, populo R. supplex, repudiata.

REPVDIVM, dij, *Ripudio, rifiuto*, ἀποπομπή, recusatio ea, qua vir vxorẽ à se reijcit. Pli. l. 7. c. 36. Lepidus Apuleiæ vxoris charitate post repudium obijt. Caius. l. diuortium. ff. de diuor. In repudijs idest renunciationibus comprobata sunt hæc verba, Res tuas tibi habeto. Item hæc, Tuas res tibi agito. Repudium renunciare. Plaut. Aul. Is me nunc renunciare repudium iussit tibi. Ter. in Phor. Illis repudium renunciet. Repudium remittere. Ter. Phor. Repudiũ alteri remiserim, quæ tantundem dotis dabat.

REPVERASCO, scis, *Ritornar fanciullo*, ἀνανηπιοῦμαι, in puerilem ætatẽ reuertor. Cic. in Catone. Ex hac ætate repuerascam, & in cunis vagiam. Interdum ad puerilia redire. Idem. l. 2. de Orat. Cum is diceret, eos incredibiliter repuerascere esse solitos, cũ rus ex vrbe, tanquã ex vinculis, euolauissent.

REPVLSA, sæ, ἀποδοκιμασία, reiectio ab honore. Accipere te pulsam, & ferre repulsam. Cic. pro Plan. Marius duas ædilicias accepit repulsas. Idem. Att. l. 5. Repulsam tulisse eum.

REPVGNO, as, *Resistere, contrastare*, ἀντιμάχομαι, resisto, contradico, obsisto. Cic. de Amic. Simulatio amicitiæ repugnat. Repugnantia, æ. Cic. 2. Phil. Tantarum rerum repugnantiã non vides. Repugnanter. Cic. in Catone. Patiẽter accipere, non repugnanter.

REPVLLVLO, as, ἀναβλαστάνω, iterũ pullulo. Pl. l. 16. c. 10. Larix nõ repullulat. Hinc Repullulasco, is, nouos pullos, idest noua germina emitto. Col. l. 4. c. 22. Vt nouellis frondibus repullulascant.

REPVMICO, cas, rursum pumico. hinc repumicatiõ. Pli. l. 17. cap. 26.

REPVNO, gis, ἐξαλείφω, cum de ratione loquimur, facit præteritum repunxi: cum vero vicem redditam ostendimus, repupugi. Cic. Lent. In quo possem illorũ animos repũgere.

REPVRGO, as, *Repurgare, rinettare*, ἀνακαθαίρομαι, purgo, vel diligenter emundo. Pli. l. 19. c. 10. Enecant cyminum, nisi repurgetur. Oui. 5. Met. Fusca repurgato fugiebant nubila cœlo.

REPVTATIO, actus reputandi, consideratio. Pli. lib. 10. cap. 37. Harum volatus in reputationem ceterarum volucrum nos impellit. Gel. l. 12. c. 5. Vtendi consilij reputatio, & honesti contemplatio.

REPVTO, tas, mente reuoluo, animo expendo. Sal. in Catil. Cum sententias quorundam mecum reputo. Cic. post red. Multa mecum ipse reputaui. Nonnunquam reseco. Vlpian. de administr. & periculor. tutor. Sumptus litis tutor reputabit, si ex officio necessario habuerit aliquo proficisci.

REQVIES, quiei, ἀνάπαυσις, cessatio à labore. Oui. epist. 4. Quod caret alterna requie, durabile non est. Vir. 4. Aen. Tẽpus inane peto, requiem spatiumq; furori. Cic. 1. de Fin. Ad dolores ira paratus, vt meminerit maximos morte finiri, paruos interuallo requietis. Idem in Catone, Senectutis requiem, oblectamentaq;.

REQVIESCO, scis, *Riposarsi*, ἀναπαύομαι, cesso à labore, quietẽ ago: vt Requiescere à reip. muneribus. apud Cic. 2. Off. Vir. 1. ecl. Hac mecum poteris requiescere nocte. Cic. in Ver. Vt requiescerẽ, curamq; animi leuarem. Requiescere in spe cuiuspiam, est spem omnem in illo repositam habere. Cic. pro Cœlio. In huius spe requiescit. Legitur & actiue, pro, sistere. Virg. Pharmaceutria. Et mutata suos requierunt flumina cursus.

REQVIRITO, as, frequẽt. Plau. in Most. Res nouas requiritas?

REQVIRO, tis, *Ricercare*, ἐπιζητέω, diligenter quæro. Teren. in Phor. Eum require, atque adduc. Pro interrogare. Plin. epist. 237. A quibus libenter requisierim, cur concedant. Pro quippiam in homine desiderare. Cic. in Parad. In quo maiorum nostrorum prudẽtiam requiro. Pro opus habere, Idem. 1. de Fin. Virtutem nixam honesto, nullam requirere voluptatem. Cic. pro Lege Man. In hoc bello virtutes animi multæ, & magnæ requiruntur.

RES, rei, *Cosa, importanza, negotio, impaccio, trauaglio, robba*, πρᾶγμα, generalem habet significationem. nam (ut Paulus Iure consultus inquit) tam corporalia, quàm incorporalia comprehendit. Aliquando ita accipitur, vt verbo opponatur. Cice. 3. de Or. Sine re nulla vis verbi est. Idem. 4. Tusc. Rẽ opinor spectari oportere, non verba. Hor. in Arte: Verbaq; prouisam rem non inuita sequentur. Nonnunquam opponitur personæ. vnde loci argumentorum partim à rebus, partim à personis sumi dicuntur. Sumitur & pro contentione, lite, negocio. Cice. pro Roscio.

Tecum

Tecum mihi res est. Ter. Quid huic rei est? i. negocij. Cic. pro Mur. Nondũ potuisse statuere Iureconsultos, verò rem, an litẽ dici oportet. Itẽ pro Imperio. Vir. 3. Ae. Postquã res Asiæ, Priamiq; euertere gentẽ Immeritã, visum superis. Itẽ pro actu venereo. Idem in Eun. Ego cum illo, quo cum vno rem habebam. Donat. Rem habere, honeste res impura dicitur. De tribus hisce postremis significationibus Ausonij versus est in Monosyllabis, Imperium, litem, venerem, cur vna notet? Item pro experientia. Ter. in Ad. Re ipsa reperi, nihil esse melius clementia. Ci. in Catone: Vtinã ad senectutem perueniatis, vt ea, quę ex me audistis, re experti probare possitis. Item pro periculo. Ter. in Phor. Non capitis eius res agitur, sed pecuniæ. Cogitare quod res est, est, veritatem cogitare. Ter. in Ad. Cogito, quod res est. Res item pro bonis accipitur. Ter. Phor. Si talentum rem reliquisset decem, primus esses. Vnde dicimus Rem habere, pro diuitẽ esse. Cic. 2. Off. Non esse duo hominum millia, qui rem habeant. Rem augere, locupletari. Idem pro Rab. Post Rẽ bonis & honestis rationibus auxit. Rem facere Horat. 1. epist. Is ne tibi malius suadet, qui, vt rem facias, rem, Si possis, rectè, si non, quocunque modo rem. Auidus ad rem, i. auarus. Ter. Eun. Eius frater aliquantulum est ad rem auidior. Interdum pro vtilitate. Ter. Hec. Si in rem est Bacchidis. Ex re ipsa natum dicitur, quod extemporale est. E re nata, i. ex occasione. Pro re nata, i. pro euentu rei, & occasione. Ab re, pro, ab euentu. Ad rem verba conferre is dicitur, qui aggreditur agere, quod dixit. Ter. And. Res Romana, à Liuio sæpe ponitur pro acie Romana: Sed res Romana, inquit, erat superior. Aliquando pro modo, seu ratione. Plau. in Rud. Ita reperirem, quo pacto nec fur, nec socius fiem. Re vera, duæ dictiones sunt, pro re ipsa, vel vti veritas se habet. Cic. pro Clu. Verbo illa reus erat, re quidem vera, & periculo, & tota accusatione Oppianicus. Hor. li. 2. Ser. Sat. 7. Velut si Re vera pugnent, feriant. Alias res agere dicitur, qui non attẽdit quod aut dicit, aut facit. Cic. ad Cassium l. 15. Facio me alias res agere.

RES COMPERENDINATA, cum iudicium in diem tertium dilatum est.

RES FORENSIS, ἀγοραῖον πρᾶγμα, causa quæ agitur in foro.

RESALVTO, as, salutantem saluto. Mart. l. 4. Securus nullum resalutas. Cic. 2. Phil. Inter omnes constabat, neminem esse resalutatum.

RESARCIO, cis, si, tum, *Risar di nuouo*, ἀναρράπτω, quod dissutũ, aut scissum erat, denuo sarcio. Teren. Ad. Diffidit vestem? resarcietur.

RESARRIO, ris, ἀναβοτανίζω, rursus sarrio, Pli. li. 18. cap. 21.

RESCINDO, *Sfendere, tagliare, distruggere*, ἀνασχίζω, ἀποτέμνω, cædo, tollo, aufero. Cæs. l. 1. Bel. Gal. Pontem, qui erat ad Geneuam, iubet rescindi. Propriè tamen ad ea pertinet, quæ scinduntur, resecanturve ferro, aut alio quouis instrumẽto: Col. l. 1. Quæ falx reliquerit, vomis rescindat. Virg. l. 3. Ge. Si quis ferro potuit rescindere summum Vlceris os. i. aperire. Idem l. 1. Ge. Cœlum rescindere fratres Ter sunt conati. i. oppugnare. Aliquando irritum facere, abolere. Sal. in Iug. Iugurtha ait, oportere quinquennij decreta rescindi. Ter. in Phor. Mihi non videtur, quod sit factum legibus Rescindi posse. Rescissus, partic. Lucan. li. 4. Rescissoq; nocent suspiria dura palato.

RESCISCO, scis, siue Rescio, rescis, *Risapere*, μανθάνω, αἰσθάνομαι, factum aliquod occultius cognosco. Teren. in Ad. Resciuit omnem rem. Aliquando, rem, postquam gesta est, scio, quam nesciebam, cum gereretur. Ter. Hec. Omnia omnes vbi resciscunt, ij, quos par fuerat rescire, Sciunt.

RESCRIBO, bis, *Riscriuere*, ἀντεπιστέλλω, ἀντιγράφω, scripto respondeo. Oui. 1. epist. Nil mihi rescribas, attamen ipse veni. Rescribere argentum, est renumerare, siue per mensæ scripturam reddere. Terẽ. in Phor. Mihi argentum rursum iube rescribi. Vbi Donatus, Rescribi (inquit) id est, reddi, seu per mensæ scripturam dari, quoniam enim ad pecuniæ renumerationem antecedit scriptura, ideo rescribere dicebant pro renumerare. Seruius: Scribi est dari. Hor. l. 2. Ser. Sat. 3. Scribe decem Nerio. Rescribi vero reddi. Idẽ paulo post: Dictãtis quod nunquam rescribere possis. Aliquãdo pro, scribere contra quæ alij scripserunt. Quinct. l. 10. ca. 5. Melius hoc, quàm rescribere veteribus oratoribus.

RESCRIPTVM, videtur, esse id genus epistolæ, quo imperatores, aut summi pontifices cõsulentibus sese respõdent: cuiusmodi Decretales vocant. Vlpian. lu. l. 1. Digest. de Appellat. Quæsitum est, an aduersus rescriptum principis prouocari possit.

RESECO, cas, p. cor. cui, ctum, *Tagliar via, ritagliare*, ἀποτέμνω, amputo, abscindo. Oui. 11. Met. Sed solitus longos ferro resecare capillos Viderat hos famulus. Ci. 2. de Diuin. Quorum linguæ sic inhærerent, vt loqui non possent, hæ scalpello resectæ liberarentur. Idem in Pis. Quem Carthaginienses resectis palpebris illigatum in machina vigilando necauerunt. Resecare ad viuum, est aliquid nimium strictè agere. ductum ab iis, qui vngues vsque ad viuum resecant. Cic. de Amic. Nec id ad viuum reseco. Resecare libidinem. Cic. ad Att. l. 1. Nactus locum resecandæ libidinis, & coercendæ iuuentutis, vehemẽs fui. Resecare audacias & libidines, idem 5. Ver. Resectus, cta, ctum partic. Oui. 4. Trist. el. 10. Barba resecta mihi bisve, semelve fuit. Resectio, actus resecandi. Col. de Arbor. Quę ex resectione enata fuerit, vim inutilem habebit.

RESECRO, as, *Pregar piu volte*, ἀντιβολῶ, iterum obsecro. Pla. in Aul. Resecro mater, quod dudum obsecraueram. Item religione soluo. Hæc Festus.

RESEDA, dæ, herba, sedandis collectionibus, inflammationibusq; vtilis. Plin. lib. 27. cap. 12.

RESEGMEN, minis, quod resecatur: vt, Resegmen vnguium, quod ex vnguibus amputatur. Pli. l. 28. c. 5.

RESERO, as, pen. cor. *Aprire*, ἀνοίγω, aperio, à sera deductum. Cice. 1. Off. Nec ita claudenda est res familiaris, vt eam benignitas aperire non possit: nec ita reseranda, vt pateat omnibus. Virg lib. 12. Aeneid. Vrbem alii reserare iubent. Reseratus. Ouid. 2. Fast. Et sex reserata diebus Carceris Aeolii ianua lata patet.

RESERO, seris, penul. cor. reseui, resatum, *Ripiantare, riseminare*, ἀναφυτεύω, rursus semino, seu rursus planto. Plin. lib. 18. cap. 10.

RESERVO, uas, in aliud tempus seruo. Cic. ad Q. F. lib. 1. Præsenti sermoni reseruentur cætera. Idem in Orat. Vsum loquendi populo concessi: scientiam mihi reseruaui. Virg. 4. Aen. Quæ me ad maiora reseruo?

RESES, residis, *Tardo, ocioso*, χωλαῖος, νωθὴς, segnis, ociosus, & à solito opere desuetus. Liu. lib. 2. Timuere patres residem in vrbe plebem. Virg. lib. 6. Aen. Residesq; mouebit Tullus in arma viros. Idem 1. Aen. Iam pridem resides animos, desuetaq; corda: i. pigros. Reses aqua à Var. 3 de re rust. cap. 17. dicitur, quæ non fluit.

RESEX, secis, pen. cor. *Rasolo*, sarmentum annotinum, quod putatur, vt fructum ferat. Col. lib. 3. cap. 10.

RESIDEO, es, pe. pro. *Risedere, sedere, sentare*, καθίζησιν, quiesco, sedeo, firmiter sto. Virg. 7. Aeneid. Omnisq; repente resedit Flatus. Residere esuriales ferias, est ociari, agereq; ferias esuritione plenas. Pla. in Capt. Ci. de Fin. Resideamus, inquit, si placet.

RESIDO, dis, pe. pro. ἀνακαθίζω, idem quod resideo: nisi quòd motum quendam importat: quasi ad residendum descendo. Plin. Iunior lib. 9. Epist. Residunt alia interea. Virg. 6. Aen. Tumida ex ira tum corda residunt.

RESIDVVS, a, um, ὑπόλοιπος, reliquus. Plancus Cice. lib. 10. epist. Cupio nullam residuam solicitudinem esse. Suet. in Aug. Residuis iectis.

RESIGNO, gnas, *Sbollare, aprire, slegare, come son lettere*, παραλύω, ἀποσφραγίζω, quod signatum erat aperio, patefacio: vt, Resignare testamentum. Hor. 1. epist. 7. Est enim contrariũ suo simplici Signo, quod est anulo signum imprimo. Plau. in Trin. Si obsignatas non feret, dici hoc potest, apud portitorem eas res resignatas tibi, inspectasq; esse. Cice. Att. lib. 11. Quòd resignatæ sunt, habet eius signum Pomponia. Item, perfectè signare. Colum. lib. 3. Rubrica resignato, vt ijsdem, quibus ante steterunt, constituas eas. Item claudere. Virg. lib. 4. Et lumina morte resignat. Antiqui etiam resignare, pro rescribere, dicebant. Resignatum æs militi, cum, ob delictum, iussu tribuni militum, ne stipendium ei daretur, in tabulas referebatur. Festus. Item reddere: Horat. lib. 3. Carm. de Fortuna: Si celeres quatit Pennas, resigno quæ dedit. Idem 1. epist. 7. Hac ego si compellar imagine, cuncta resigno. Aliquando pro tollo, comminuo. Cic. pro Arch. Cum Gabinij, post damnationem, calamitas omnem tabularum fidem resignasset.

RESILIO, lis, secunda syllaba cor. *Saltar in dietro*, ἀναπηδάω, ἀναθρώσκω, saltu retrocedo, subito refero. Quadrigarius lib. 6. Sertorius dextrum humerum sauciat, atque resilit. Resilire item dicitur mamma, cum sterilescit, lactis materia deorsum reuocata. Plin. lib. 11. cap. 40. Detracta mamma alumno suo sterilescit illico, ac resilit. Resilire item dicitur, quod corpori duro illisum repellitur atque repercutitur: vnde per translationem crimen ab aliquo resilire dicimus, pro, non hærere, aut non quadrare in illum, cui obijcitur. Cic. pro Rosc. Am. Non modo ab hoc crimen resilire vides, verum omnem suspitionem in vosmetipsos recidere intelligis.

RESIMVS, ma, mum, pen. pro. *Eleuato*, ἀνάσιμος, ex Re, & Si-

 mus

mus idem est, quod simus. hoc est qui nares habet depressas extremitate sursum reflexa. Vnde à Virgilio capellæ dicuntur simæ, decima ecl. Dum tenera attondent simæ virgulta capellæ. Seruius: Simæ Græcum est nomen, id est: pressis naribus. vnde & Simias dicimus. Resimus, vtitur Col. l. 6. c. 1. loquens de boum indole: Parandi (inquit) sunt boues naribus resimi, patulis, Varro. 1. de re rust. cap. 9.

RESINA, næ. pen. pro. *Ragia, gomma. ῥητίνη*, humor tenax ex arboribus defluens, in ijsdemq; residens. Stomacho conducit, & sanguinis reiectioni. io primis probatur, quæ à terebintho arbore Terebinthina est appellata. nascitur i Arabia, Iudæa, Syria, in Cypro, Lycia, Cycladibus.

RESINATVS, ta, tũ, *Cosa imbrattata da ragia, da gõma, ῥητινωτός*, resina illitum. Iuuen. Sat. 8. Resinata iuuentus. Resinatum vinum, resina conditum, Mar. l. 3. Pli. l. 23. c. 1.

RESINACEVS, a, um, quod resinam refert, Pli. l. 14. c. 11.

RESINOSVS, a, um, *ῥητινώδης*, quod resina abundat. Plin. lib. 15. cap. 7.

RESIPIO, is, ui, & iui, resipire, *Patir sapore*, ex Re, & Sapio: idẽ significat, quod saporem rei alicuius refero: vt cum dicimus Vinum resipit picem Pli. l. 14. ca. 1. Iam inuenta vitis per se in vino picem resipiens. Resipere item, dicitur is qui ad mẽtis sanitatem redijt. Teren. in Heaut. Nunc me fortunatissimum Factum puto esse gnate, cum te intelligo resipisse. Ci. Att. li. 4. Vix aliquando, te auctore, resipui.

RESIPISCO, cis, *ἀνανήφω*, ad mentis sanitatem redeo. Li. l. 36. Regiam vanitatem experti, resipiscent.

RESISTO. is, *ἀνθίσταμαι*, gradum sisto, restito. Li. l. 1. Restitere Romani, tanquam cœlesti voce iussi. Virg. 4. Aen. Incipit effari, mediaq; in voce resistit. Aliquando pro aduersari, seu repugnare, Cic. Att. Sero resistimus ei, quẽ aluimus contra nos. Idem de Leg. agr. Vis tribunicia nonnunquam libidini restitit consulari.

RESOLVO, is, *ἀναλύω*, dissoluo, quod ligatũ erat. Oui. 1. Met. Et velate caput, cinctasq; resoluite vestes. Ponitur & pro mollire. Col. l. 1. c. 2. Melius resoluta humo, quàm densa, prouenit. Pro amouere. Virg. l. 1. Geo. Inuitat genialis hyems, curasq; resoluit. Pro numerare pecunias. Plau. in Epid. Leno argentum abstulit, ego resolui. Pro refellere. Quin. l. 5. Resoluere ex parte diuersa dicta. Resolutus, a, um, Tibul. l. 1. el 3. Comas resoluta puella. Ouid. 15. Met. Resolutaq; tellus in liquidas rarescit aquas.

RESONO, as, *ἀναβρύχω*, sonum refero. Ver. 1. Ecl. Formosam resonare doces Amaryllida, siluas. Idem l. 5. Aen. Resonat clamoribus æther. Cic. 1. Tusc. Qui cum venenum obbibisset, reliquum sic à poculo eiecit, vt id resonaret. Resonans, sis. Virg. 1. Ge. Resonantia longe Littora misceri. Resonus a, um, Ouid. 3. Met. Resonis iterabat vocibus eheu.

RESORBEO, es, bui, & psi, ptum, *ἀναῤῥοφῶ, ἀναβρόχω*, iterum sorbeo. Ouid. 12. Epist. Quæq; vomit totidem fluxus, totidemq; resorbet. Pli. l. 9. 43. Interanea euomunt, donec hamum egerant: deinde resorbent. Virg. 11. Aen. Aestu reuoluta resorbens Saxa fugit.

RESPECTO, ctas, *Guardar à dietro, ἀποβλέπω*, frequen. à Respicio oculos reflecto. Vir. 11. Aen. Respectant terga tegentes. Cic. pro Sex. Hæc ita prætereamus, vt tamen respectantes intueamur. Translate pro misereri esse. Virg. 1. Aen. Si qua pios respectant numina.

RESPECTVS, ctus, *ἀπόβλεψις*, modo ipsa respectio. Plau. Et me respectu terruit. Modo ratio, qua ad aliquid agendum mouemur. Pli. Eo respectu commotus abscesserat. Itẽ, quod respicitur. Cic. de Diui. Fugientibus miserabilem respectũ incendiorum fore: idest horrendum spectaculum.

RESPERGO, gis, si, sum, *Rispergere, ῥαντίζω*, est re aliqua liquida perfundo, irroro. Liu. 1. Orantes, ne se sanguine nefando soceri, generiq; respergerent. Cic. 7. Ver. Cum prætoris oculos prædonum remi respergerent. Respersus, a, um. Liu. 24. Respersæ matris cruore virgines, Manus respersæ sanguine, Cic. pro Rosc. Am. Respersus, us, ui, ipse respergendi actus. Pli. l. 10. c. 3. Respersu pennarum hostem obcæcãtes. Respersio. Cic. 2. de Diuin. Habes respersionem pigmentorum.

RESPICIO, *Riguardare, guardare indietro, hauer rispetto, aiutare, ἀποβλέπω*, retro aspicio, oculos reflecto. Pla. in Aul. Tu si respexeris, donec ego te iussero. Interdum refertur ad animũ, pro, præterita mente reuoluo. Cic. pro Archia. Quo ad longissime potest mens mea respicere spatium præteriti temporis. Respicere se, est habere rationem sui. Plancus. Cic. Si aut Cæsar respexerit se. Ter. in Phor. Respice ætatem tuã. idest prospice ætati tuæ. Idem Heaut. Nullum remittis tempus, neque te respicis: idest non parcis ætati tuæ, neque vllã salutis tuæ rationem habes. Nonnunquam adiuuo, opem fero. Item in An. Me & te imprudens, nisi quid dij respiciunt, perdidi. Et in Phor. Dij nos respiciunt.

RESPIRO, *ἀναπνέω*, anhelitum recipio, spiritum duco, animã attraho, & emitto. Cic. pro Rosc. Am. Cum tot, tantisq; negocijs distentus sit, vt respirare libere non possit. Interdum efflo, exhalo Stat. 1. Syl. Inde malignum Aera respirat pelago circumflua Nessis. Translate pro recreari, refici. Cic. Tor. l. 6. epist. Si ciuitas respirauerit. Respiratio, attractio & emissio anhelitus, à pulmone per asperam arteriam. Pli. li. 9. c. 7. Quis siue respiratione somno locus? Nonnunquam euaporatio. Cic. 2. de nat. deo. Oritur ex respiratione aquarum. Respiratus, us, ui, Respiratio. Cic. 2. de nat. de. Pulmones tũ se contrahunt aspirantes, tũ in respiratu dilatant. Respiramen, inis, pro meatu spiritus. Ouid. 2. Metã. Vitalesq; vias, & respiramina clausit. Ibidem: Elidunt fauces, & respiramen, iterq; eripiunt animæ.

RESPLENDEO, des, *ἀποστίλβω*, splẽdeo. Cic. 2. de Fin. Resplẽdeat ijs vestis.

RESPONDEO, es, di, sum, *Rispondere, ἀποκρίνομαι, ὑποκρίνομαι*, Plau. in Pseu. Responde, quod rogo. Dicimus autem, Respõdeo tibi, & ad te. Pli. Cum ad eos breuissime respondissem. Marius ad Ci. l. 11. epist. Respondebo criminib. Aliquando euentu, & exitu conuenire, consentire, congruere. Virg. l. 1. Aen. Dictis respondens cætera matris Cic 1. Tus. Non satis Græcorum gloriæ responderunt: idest pares fuerunt. Idem Treb. Cui amori, venam cæteris rebus possem, amore certe respondebo Virg. 1. Geor. Illa seges demum votis respõdet auari Agricolæ. Aliquando contra positum esse. Idem l. 6. Contra elata mari respondet Gnosia tellus. Responsio Cic. 3. de Or. Sibi ipsi responsio, & immutatio, & disiunctio, Idẽ pro Balbo: Accusatoris interpretatio indigna responsione. Responsor, qui pro aliquo spondet. Hor. 1. epist. 17. Quo responsore, & quo causæ teste tenentur.

RESPONSITO, as, de re dubia consultus responsum edo: proprieq; ad iuris prudentes pertinet, & Romæ olim ad Pontifices. Cic. 1. de Leg. Summos viros, qui id interpretari populo, & responsitare soliti sint.

RESPONSO, as, *Risponder spesse volte, ἀποκρίνομαι*, frequent. à Respondeo Pla. Men. Reponsa, aut loquere. Responsare palato cibus dicit, qui duritia sua palato resistit. Hor. in præceptis Catianis, Ne gallina malum responset dura palato.

RESPONSVM, si, *Risposta, ἀπόκρισις, ἀντίκρισις*, Ter. in prol. Phor. Is sibi responsum hoc habeat. Dare responsum, Reddere responsum, pro respondere. Cic. 6. Verr. Senatus Sopatro responsum nullum dat. Responsum pro oraculo. Pli. l. 15. ca. 30. Tellurem osculatus ex responso. Cic. 1. de Nat. de. Multa ex aruspicum responsis commemorare possum. Virg. 9. Aen. Iactant responsa deorum.

RESPONSVS, sus, *Corrispondenza, ἁρμογή*, conuenientia, consensus. Vitruu. Symmetria est, ad vniuersæ figuræ speciem ratæ partis responsus. Idem lib. 3. ca. 1. Cic. pro Cluen. Videtis hæc quàm sint breuia responsu.

RESPVBLICA, *Republica, città libera, πολιτεία*, status liberæ ciuitatis, Cic. 1. Off. Si mihi obtemperatum esset, si non optimã at aliquam remp. haberemus. Idem Att. Victores quã remp. simus habituri, nescio: victis certe nulla vnquam erit.

RESPVO, is, spui, tum, *Rifiutar, far poco conto, sprezzare, ἀποπτύω*, est repudiare, & contemptim veluti cum sputo reijcio. Cæs. 1. Bel. Gal. Non respuit conditionem Cæsar. Liui. 2. Munera eius in animis hominum respuebantur. Cice. 3. de Ora. Gustatus quàm cito id, quod valde dulce est, aspernatur, ac respuit? Respuere auribus, per translationem, pro, loquentem nolle audire. Cic. in Pis. Quis nos non oculis fugiat, auribus respuat, animo aspernetur? Respuere item aures dicuntur, quod earum iudicio non recte sonat. Idem de Parti. Quod aures respuunt, immutandum est. Respuere ictus, est duritia sua ictum quodammodo repellere, Plin. lib. 7. ca. 15. Caro informis, inanima, ferri ictum respuens. Lucr. lib. 3. Quæcunque manent æterna: necesse est, Aut, quia sunt solido cum corpore, respuere ictus. Respuere secures dicitur lignum, quod securibus non potest findi. Plin. lib. 16. c. c. 10. His principijs respuentem secures materiem nasci. Imperium respuere. Col. lib. 6. cap. 8. Vbi iuuencus medius inter duos veteranos iungitur, nulla est imperij respuendi facultas. Respuor, passiuum. Lucr. lib. 2. Respuens, Gel. lib. 6. cap. 15.

RESTAGNATIO, inundatio. Plin. lib. 11. cap. 37. Restagnatio alui. Idem. l. 6. c. 18. restagnatio Euphratis.

RESTAGNO, gnas, extra redundare, seu aquam non continere. Ces. 1. Bel. Ciu. Late restagnat. Ouid. 11. Met. Quam restagnantis fecit maris vnda paludem.

RESTAVRO, ras, *Ristorare, rinouare. ἀνακαινίζω, ἐπισκευάζω*, instauro, restituo, renouo. Iustin. lib. 2. Cum bellum restauraret, in ipso apparatu decidit. Tacit. lib. 3. Theatro Pompeij restaurando.

Restibilis, bile, *Cosa, che ogn'anno si torna à fare*, παλλίμβλαστος, quod quotannis restituitur, & quodammodo renouatur: vt, Ager restibilis, qui quotannis seritur. Col. l. 2. ca. 10. Phaseolus terræ mandabitur, vel inueterato, vel melius pingui, & restibili agro. Festus. Restibilis ager fit, qui continuo biennio seritur farreo spico, id est, aristato. Restibilis seges est quæ regerminat, quasi cuius fœcunditas in sequentem quoque annum restet. Pli. l. 18. c. 17. Vbertatis tantæ sunt, vt sequente anno sponte restibilis fiat seges. Restibile vinetũ, dixit Col. l. 3. c. 18. pro eo, quod singulis annis repastinatur. Restibilis fœcunditas, est continua, & non intermissa fœcunditas. Plin. l. 28. c. 19.

Resticula, æ, dimin. Varr. l. 1. de re rust. c. 41. Resticulas per ficus, quas edimus, maturas perferunt.

Restinctio, Cic. l. 2. de Fin.

Restinguo, guis, xi, ctum, *Estinguere, smorzare*, ἀποσβέννυμι, à stinguo compositum: vnde & Distinguo, & Extinguo. Stinguo vero (vt opinor) significat obscuro: quod quamuis raro in vsu sit, legitur tamen apud Cic. vt in Arat. Phænomenis. Stinguens præclara insignia cœlum. Item in Progno. Stinguuntur radij cæca caligine tecti. Restringuere autem, idem est, quod extinguere. Pla. in Cas. Ignem restingunt aqua. Virg. ecl. 5. Dulcis aquæ saliente sitim restinguere riuo. Per translationem pro sedare. Ter. in Eun. Hæc verba una mehercule falsa lacrymula, Restinguet. Restinctus, a, um. Cice. ad Brutum. l. 11. Ex tuis literis, non modo non restinctum bellum, sed etiam inflammatum videtur.

Restio, restionis, *Colui che fa le funi, cordaro*, σχοινοστρόφος, qui restes, idest funes torquet. Accipitur apud Plautum pro eo, qui se resti strangulauit. ait enim: Illi erũt buccedæ potius, quàm ego sim restio: idest illi potius cædentur bubulis loris, quàm ego me suspendam.

Restipulatio, Cic. pro Rosc. Com.

Restipulator, ris, ri, vt Lact. inquit, est, contra sponsionẽ factam, pecuniam obligare. Val. l. 2. Nec dubitauit restipulari. Restipulari dicitur is, qui cum eo certat, à quo sponsio ne est prouocatus.

Restis, huius stis, *Fune, corda*, σχοῖνος, funis, à Resto (vt quidã aiunt) quod quæcunque ligata sunt, stare faciat. Apul. Restim qua grabatulus erat intextus, aggredior expedire. Ad restim res redijt, dixit Ter. in Phor. pro, Res in eum statum adducta est, vnde suspendio sit cogitandũ. Restim ducere, dicuntur in saltatione chori puerorum, puellarumq; manu cõserti. Ter. in Ad. Tu inter eas restim ductitans saltabis, Liu. l. 27. Per manus reste data, virgines sono vocis pulsus pedũ modulantes incesserunt. A qua similitudine alliorum connexa capita Restes dicuntur. Pli. l. 20. c. 6. Allium ad serpentium ictus potum cum restibus suis.

Restito, as, identidem subsisto. Ter. in Eun. At etiam restitas.

Restituo, is, *Restituire, rendere*, ἀποδίδωμι, modo significat reddo. Ter. in Eun. Vt suis restituam, ac reddam Modo in statum pristinum reduco. Iustinus: Hunc regno à patre priuatum filius restituerat. Et propriè restituuntur volentes: vt ciuis patriæ, & filius patri. Ter. in Heaut. Somnum hac nocte oculis non vidi meis. Dum id quæro, tibi qui filium restituerem. Restituere aliquem natalibus, est Nobilitare, & Restitutio natalium, quam vocamus Nobilitationem. Aliquando significat instaurare, reficere. Cic. in Topic. Ei, cui domus vsus fructus legatus sit, non restituturum hæredem, si corruerit. Cæsar. 1. Bel. Gal. Ipsos oppida, vicosq; quos incenderant, restituere iussit. In integrum restituere est, instaurare. Cæsar. 3. Bel. Civ. Quę iudicia, singulis diebus erãt perfecta, in integrum restituit. Liu. 31. Cum præcipitata raptim consilia neque reuocati, neque in integrũ restitui possent. Restitui sibi dicuntur vina, quæ mutata fuerũt. Pli. l. 14. c. 17. Vina in apothecis Canis ortu mutantur, postea restituuntur sibi.

Restitutio, ἀποκατάστασις, repositio. Caius. l. Plus est. Digest. de verb. signifi. Plus est, inquit, in restitutione quàm in exhibitione. nam exhibere est præsentiam corporis præbere: Restituere vero est etiã possessorem facere, fructusq; reddere. Cic. in Piso. Nemini est triumphus honorificentitius, quàm mihi salus restitutio perscripta.

Restitutor, qui restituit. Cice. pro Mil. Restitutor salutis meæ.

Resto, περιλείπεσθαι, ἐπιβιῶν, superesse, reliquum esse. Cic. in Catone. Nec cum æqualibus solum, qui pauci admodũ restant. Idem. 3. Off. Qui è diuisione tripartita duas partes absoluerit, huic necesse est restare tertiam. Ouid. l. 2. Fast. iamq; duæ restant noctes de mense secundo Cic. pro. Rosc. Am. Vnus ex illorum nefaria cæde restat Ter. in Phor. Restabat aliud nihil, nisi oculos pascere. Item, distare. Ennius apud Festum: Magnis regionibus restat. Item, remanere. Ter. in An. Hic nunc me credit aliquam sibi fallaciam Portare, & ea me hic restitisse gratia. Cic. pro Ligario: Tertiũ est tempus, quo post aduentum Vari in Africa restitit. Ter. in Eun. Vtinam illum dij, deæq; omnes senem perdãt, Meq; adeo, qui restiterim. Item, resistere. Ter. in Heaut. In qua re tam confidenter restas? Pro reliquum esse Virg. l. 7. Aen. Hoc Latio restare canunt, qui sanguine nostrum Nomen in astra ferant. Ter. in Hec. Quid restat, nisi vt fiam miser? Cic. 2. de Nat. de. Restat, vt motus astrorum sit voluntarius.

Restricte, parce, tenaciter. Cic. de Ami. Obseruare restricte.

Restrictim, restricte. Afra. Thaide, vt citat Nonius: Quæ ferme cedere melius consultatoribus, quàm restrictim cogitata.

Restrictus, parcus, tenax. Cic. ad Att. An existimas illum in hoc genere lentulum aut restrictum? nemo est minus. Idẽ Ap. Pulcro l. 3. Cum natura semper ad largiẽdum ex alieno fuerim restrictior.

Restringo, is, *Legare, restringere*, κατασφίγγω, religo, reuincio Pli. l. 35. Belli imaginem pinxit restrictis à tergo manibus. Aliquando coerceo, cohibeo. Pli. epist. 105. Fœdos illos & infames ambitus lege restrinxit. Plin. l. 8. c. 27. Draco vernã nauseam siluestris lactucæ succo restringit. Aliquando soluo. Apuleius: Iumentum restringit. Aliquando rursus stringo. Idem: Duplici nodo restringit.

Resulto, tas, *Saltar all'insu*, ἀναθρώσκω, ἀναπηδάω, frequent. verbi Resilio, idem quod reflector: vt cum pila pauimento illisa, sursum resilit. Transfertur tamen ad vocis repercussionem, qua montes & nemora quodammodo morari videntur, & subsilire. Vir. l. 5. Pulsati colles clamore resultant. Pli. l. 11. c. 19. Inimica apibus echo est, resultanti sono.

Resumo. pen. pro. *Ripigliare*, ἀναλαμβάνω, rursus sumo. Plin. Resumpris post longam ægritudinem viribus. Ouid. 9. Meta. Prohibetq; resumere vires.

Resuo, is, ui, tum, *Tornar à cusire, discusire*, ἀναρράπτω, iterum suo, vel, quod dissutum erat, restituo. Aliquando tamen, pro dissuere. Suet. in Aug. Tunica laticlaui, resuta ex vtraque parte, ad pedes decidit.

Resupino, nas, *Riuoltarsi co'l corpo in su, riuolgere sotto sopra*, ἐξυπτιάζω, est aliquẽ ita vertere, vel collocare, vt iaceat supinus. Fit enim à Resupinus: quod est, Supinus. Ter. in Phor. Apprehendit pallio, resupinat. Aliquando pro peruertere. Iuu. Sat. 12. Aulam resupinat amici. Pro perturbare. Accius Antigone, vt citat Nonius. Perturbas rem omnem, ac resupinas sorori.

Resupinus, a, um, pen. pro. *Cosa che sta co'l corpo in su*, ὕπτιος, supinus: idest ita procumbens, vt pars corporis anterior sursum, posterior deorsum spectet. Pli. l. 7. c. 2. In maiore æstu humi iacentes resupini, vmbra se pedum protegunt. Ouid. epist. 15. Cantabam veteres resupinus amores. Cic. de Diui. Prostratum resupinum.

Resurgo, is, *Risorgere*, ἀνίσταμαι, iterum surgo. Ouid. l. 1. Fast. Euersisq; Troiãq; resurges. Sic Resurgere, dicitur herba, vel arbor, quæ iterum crescit. Pli. li. 13. c. 9. Cæsa anno tertio resurgit. Ouid. 2. Am. el. 16. Perq; resurgentes riuis labẽtibus herbas. Virg. 4. Aen. Rursusq; resurgens Sæuit amor. Plin. l. 16. c. 32. A quo tempore maiestas populi R. resurrexit.

Resuscito, as, *Risuscitare*, ἀναβιώσκω, ad vitã reuoco, vel sopitum excito. Ouid. 8. Met. Positamq; resuscitat iram.

Retae, arbores, quæ ex ripis fluminum eminent, aut in alueis ipsorum extant: à retibus dictæ, quòd prætereuntes naues retineant instar retium. vnde ex edicto prætorum retanda flumina locari solent: idest purganda. Gel. l. 11. c. 18.

Retardatio, nis. Cice. 5. Phil. Bellum ex retardatione & mora.

Retardo, das, *Ritardare*, ἀνέχω, remoror, vel detineo. Cic. 10. Phil. Quem nisi in via caducæ hæreditates retardassent, volasse eum, non iter fecisse, diceres. Idem. 2. de Nat. deo. Stellarum motus tum incitantur, tum retardantur. Oui. 3. Trist. eleg. 7. Sed vereor ne nunc mea te fortuna retardet. Retardatus, partic. Suet. in Othon Inundationibus Tiberis retardatus. Clau. 1. in Etr. Coegit Arte retardatam Veneri seruire iuuentam.

Retaxo, as, *Riprendere*, reprehendo. sumitur enim pro suo simplici Taxare. Suet. in Ves. Mutianum nunquam retaxare sustinuit.

Rete, is, *Rete*. δίκτυον, à rapiendo, vel à raritate, vt Varroni placet, est instrumentum quo feræ, vel pisces capiũtur. Vir. 3. ecl. Ego retia seruo. Apud antiquos legitur nominatiuus Retis tam mascu. quàm fœm. gen. Varro. 3. de re rust. Intra retem aues sunt. Plau. in Rud. Hoc, quod nunc sero in rete. Cic. de nat. Texere rete.

RETEGO, gis, *Scoprire, aprire*, ἀνακαλύπτω, quod tectum erat denudo, aperio. Vir. l. 1. Aen. Scelus omne retexit. Iuuen. Sat. 6. Retegantur scrinia mœchæ. Hor. l. 3. Carm. Arcanũ iocoso Consilium retegis Lyęo. Vir. l. 4. Aen. Vbi primos crastinus ortus Extulerit Titan, radiisq; retexerit orbem. Retectus, cta, ctum, partic. Virg. li. 9. Aen. Iam rebus luce retectis. Catullus: Nudantes retecta veste papillas.

RETENDO, is, quod tensum est, laxo. Oui. 3. Met. Pharetramq; arcusq; reten os. Idem 2. Met Lentosq; retendit Arcus.

RETENTIO, retinendi actus. Cic. Att. l. 13. Carneades σφαίρας pugilis, & retentionẽ aurigæ similem facit. Idem 4. Ac. Opinatione sublata, sequitur omnium assensionũ retentio.

RETENTO, as, *Retentare*, frequent. sæpe retineo. Pla. in Asi. Cur me retentas. Interdum iterum tento. Oui. l. 1. Met. Verba intermissa retentat. Cic. de Diu. Retentare sensus hominum.

RETEXO, xis, *Distessere, disfar quello ch'è tessuto*, ἀναλύω, ἀνυφαίνω, contrarium est suo simplici: significat enim, quod textũ erat reddo non textum, Oui. 3. Am. eleg. 8. Tardaq; nocturno tela retexta dolo. Penelopes telam retexere, prouerbio dicuntur, qui magno vel labore, vel sumptu rem quampiam conficiunt, quam postea cogantur destruere. Tractum à Penelope Vlyssis vxore, quæ cum tantum temporis impetrasset à procis, qui suæ pudicitiæ insidiabantur, donec telam quã tum forte præ manibus habebat, absoluisset, quicquid interdiu texuisset, noctu retexebat. Est etiam Retexere, in contrarium mutare, expolire, emendare, vel potius rursus texere, & redordiri, quasi aliam telam. Cic. 2. Phil Retexo orationem illam. Martius Ciceroni: An, quod adolescens præstiti, id nunc ætate præcipitata commutem, ac me ipse retexã; Item dissoluere, irritum facere. Cice. 4. Verr. Omnia erant Metelli eiusmodi, vt totã illius præturã retexere videretur.

RETIACVLVM, li, *Reticella*, ἀρκυος, dimin. à reti. Pla. in Asi. Venari retiaculo in medio mari.

RETIARIVS, rij, *Colui, che adopera la rete*, δικτυοβόλος, alter ex gladiatoribus dicebatur in arena depugnantibus, quòd rete sub scuto gestaret, quo aduersarium inuolueret: quem Mirmilonem & Gallum appellabant, à Gallicæ armaturæ genere. Hic in summo galeæ cono piscis effigiem gestabat, & in primo congressu cessim ibat, retiario semper insequẽte, carmenq; illud occinente: Non te peto, piscem peto, quid me fugis Galle? Huius autem certaminis primum initium à Pittaco profectum existimatur, qui aduersus Phrinonem dimicaturus, reti occulte sub scuto allato, impediuit aduersarium. Quinct. l. 6. c. 4. De Mirmillone, qui retiarium consequebatur, nec feriebat: Viuum, inquit, capere vult.

RETICVLATVS, ta, tum, *Fatto in guisa di rete*, δικτυωτὸς, factum in modũ retis: vt Structura reticulata, quæ figuram plagarũ, quæ in retibus sunt, imitatur. Pli. l. 38. c. 88. Fenestræ reticulatæ, reticulis obiectis munitæ. Varro 3. de re rust. c. 7.

RETICVLVS, li, dimin. ab antiquo nominatiuo retis. Pli. l. 11. c. 14. Adijcitur capiti reticulus. Varro lib. 3. cap. 5. Pro pariete reticuli è neruis sunt.

RETICVLVM, li, *Reticella, cordella da capo, cuffia, vacchetta*, ἀρκυον, dimin. à rete Pli. l. 36. c. 5. Demissæ reticulis in mari concauæ è cera pilæ. Capitur & pro tegmine muliebris capitis. Iuuen. Sat. 2. Reticulumq; comis auratum ingentibus implet. Est & Reticulum, sacculus in modum retis, quo viatores pecuniam, & panem gestant. Horat. lib. 1. Serm. Sat. 1. Reticulum panis venales inter onusto Forte vehas humero. Est & Reticulum, fascia quædam ad formam retis facta, quam faciei admouemus. Cic. 5. Verr. Reticulum ad nares sibi apponebat tenuissimo filo, minutissimis maculis, plenum rosæ. Accipitur præterea Reticulũ, pro instrumento lusorio, quo pilam remittimus. Ouid. l. 3. de ar. Reticuloq; pilæ leues fundantur aperto.

RETICEO, ces, cui, *Tacere*, ἀποσιωπάω, subticeo. Ci. 2. de Leg. Quoniam mihi sermo est apud deos, nihil reticebo. Teren. in Heaut. Quicquid est, fac me vt sciam. Ne retice. Cice. 3. Off. Neque enim id est celare, quicquid reticeas, sed cum, quod tu scias, id ignorare emolumenti tui causa velis eos, quorum intersit scire.

RETICENTIA, tiæ, ἀποσιώπησις, cum id non dicitur, quod dici debuit. Cic. l. 3. Off. A iureconsultis etiam reticentiæ pœna constituta est. Pla. in Merc. Enecas me tua reticentia. Cic. 14. Phil. Vestra virtus nec obliuione eorum, qui sunt, nec reticentia posterorum insepulta esse poterit.

RETINACVLA, ὄχματα, quibus aliquid retinetur: vt, Retinacula vitium, quibus vites religantur. Vir. l. 1. Ge. Atque Amerina parant lentæ retinacula viti. Retinacula nauium, funes, quibus naues alligantur continenti. Virg. 4. Aene. Strictoq; ferit retinacula ferro. Retinacula equorum, lora, seu habenæ, quibus equi reguntur. Idem l. 1. Ge. Frustra retinacula tendens Fertur equis auriga. Sallust. Catil. Imperium facile ijs artibus retinetur, quibus initio partum est.

RETINEO, nes, *Ritenere*, ἀντιλαμβάνω, ἐπέχω, remoror, detineo. Ter. in Eun. Id faciebat retinendi illius causa. Cice. ad Att. l. 13. Nisi iam profecti sunt, retinebis homines. Oui. 1. de Art. Saucius arrepto piscis retinetur ab hamo. Aliquando pro cohibeo, coerceo. Ter. in Ad. Pudore, ac liberalitate liberos retinere, satius esse credo, quàm metu. Aliquando pro suo simplici Tenere. Cic. 6. Verr. Sinistra manu arcum retinebat. Retinere officium, est in officio manere. Cic. pro Clu. Neque in omnibus officijs retinendis diligentior esse quisquam potest. Aliquando retrahere aliquem, ne cadat. Ter. in Heaut. Ah retine me obsecro. Retinens, tis. Cic. ad Q. F. l. 1. Homo sui iuris dignitatisq; retinens. Gell. l. 10. ca. 20. Salustius proprietatum in verbis retinentissimus. Retentus, a, um. Ci. 1. Ver. Potamonem retentum esse à Verre in prouincia, cum tu decederes. Ouid. 10. Met. Verbisq; dolore retentis.

RETONDEO, et, *Tosare*, ἀνακείρω, iterato tondeo: quãquam nõ nunquam etiam accipiatur pro tondeo. Pli. lib. 18. cap. 17. Retonsarum etiam semel, certum est granum longius fieri. De segetibus.

RETONO, as, *Tonare a vicenda*, ἀντιβροντάω, ἀντηχέω, ἀντηχέω, contra tono, retono. Catullus: Fremitu loca retonent.

RETORQVEO, et, ἀντιστρέφω, reijcio. Cic de Sen. Quo me proficiscentem haud sane quis facile retraxerit, nec tanquam pilam retorserit: Nonnunquam retrorsum flecto. Cice. in Cati. Oculus sæpius ad hanc vrbẽ retorquens. Oui. 3. Met. Caput in sua terga retorsit. Vir. 12. Aen. Currus Iuturna retorsit. Retortus, a, um. Hor. 1. epist. 2. Tractius manibus regum fortuna retortis.

RETORREO, tui, stum, *Arrostire*, καταφρύγω, ἀναξηραίνω, aduro, arefacio. Pli. l. 33. c. 8. Marcescit non retostus furnis.

RETORRESCERE, retorridum fieri. Colum. lib. 3. cap 3. Sata non ita enutriunt, vt ante conualescant, ac prosiliant, quàm retorrescant.

RETORRERE. Plin. lib. 17. cap. 5. Terram demonstrant frigidã retorride nata.

RETORRIDVS, da, dũ, κατακεκαυμένος, solis calore exustus: vt, Retorrida zona, nimio solis calore ægre habitabilis. Ac hur retorrida arefacta, deficiente alimento. Colu. l. 3. Idem l. 11. c. 8. Cacuminibus retorridæ frondis.

RETRACTATIO, recusatio, tergiuersatio. Cic. Att. l. 8.

RETRACTO, ctas, ἀναπραγματεύομαι, denuo tracto, recognosco Ci. pro Mur. Tertius locus de criminibus ambitus à me retractandus: Col. l. 4. c. 27. Hæc post putationem retractanda, i. denuo administranda. Hinc Retractatus, a, um, denuo tractatus Quinct l. 2. c. 4. Materiam cursus retractatam scribere de integro. Retractatius opus, diligentius emendatum, multis locis secus, atque antea, tractatis. Cic. Att. l. 16. Idem σύνταγμα misi ad te retractatius, & quidem ἀρχέτυπον ipsum, crebris locis inculcatum & refectum. Aliquando renouare. Cic. Att. l. 8. Omittamus hæc, ne augeamus dolorem retractando. Pro detractare, tergiuersari. vnde iuuencum retractantem vocat Colum. lib. 2. cap. 2. qui iugũ subterfugit.

RETRAHO, is, xi, ctum, *Trrare in dietro*, ἀνθέλκω, retro traho. Cic. de Sen. Quo me proficiscentem haud sane quis facile retraxerit. Retractus, a, um, Cic. 8. Phil. Vt retractus, non reuersus videretur. Retracti proprie dicuntur, qui inter fugiẽdum capti reducuntur. Salust. Catil. Ceparius ex fuga retractus erat.

RETRIBVO, *Rimunerare*, ἀμείβω, ἀνταποδίδωμι, remunero. Cice. pro Q. Rosc. Com. Fructum, quem meruerunt, retribuam.

RETRICES, cum, plurali tantum numero, aquæ nomen supra viam Ardeatinam, inter secundum & tertium lapidem, qua Irrigabantur horti infra viam Ardeatinam, & Asinariam vsque ad Latinam. Festus.

RETRIMENTVM, ti, *Feccia*, cuiuslibet rei excrementum: vt, Retrimentum olei, i. amurca. Var. l. 1. de re rust. ca. 64. Amurca, qui est humor aquatilis, ac retrimentum. In animalib. quoque excrementa omnia, Retrimenta vocantur, à Celso Recrementa. Macr. l. 7. Ardioca retrimenta in aluum conuenire refert.

RETRO, ὄπισθεν, ὀπίσω, à tergo. Teren. in Heaut. Est mihi vltimis conclaue in ædibus quoddam retro. Cice. 1. de Diuin. Tum ei deus præcepit, quid retro, atque à tergo fieret, ne laboraret. Interdum motum importat. Cice. lib. 5. epist. Retro mihi ad Alpes iter incidit. Virgil. 4. Geor. Crudelia retro Fata vocant.

RETROAGO, gis, egi, actum, *Ritirare in dietro*, retrorsum ago. Pli. li. 7. cap. 44. Quo non honores, currusq; illa violentia fortuna retroegit? Qu n . . b. 11. cap. 3. Capillos a fronte contra naturam retroagere.

RETROEO,

RETROEO, is, retrorsum eo. Plin. lib. 2. cap. 16. Retroire incipiunt stellæ.

RETROGRADIOR, deris, *Tornar indietro*, ἀναποδίζω, ἀναστρέφω, retrorsum gradior. Pli. l. 2. c. 15. Retrogradiuntur ad solem. Idem. lib. 8. c. 15.

RETROGRADVS, a, um, *Retrogrado*, παλίνδρομος, quod retrorsum graditur: vt, Retrogradus exortus, apud Plin. 2. cap. 17.

RETROCEDO, ἀναποδίζω, ἀναχάζω, retrogradior, retrorsum eo.

RETRORSVS, vel Retrorsum, *Indietro*, εἰς τοὔμπαλιν, retro versum. Hor. l. 1. Carm. Retrorsum Vela dare. Plin. l. 6. c. 15. ab ea gente retrorsus ad Cyrum amnem produntur ducenta viginti millia.

RETRORSVS, a, um, quod est à tergo. Pli. l. 26. c. 9. Negat pestem crescere, quam nuda virgo restinguat, atque ita retrorsa manu ter dicat. Apul. l. 2. de Asi. Retrorsa respiciens substitit: idest retro conuersa.

RETRVDO, is, pen. pro. ἀναστέλλω, ἀνωθέω, retrorsum trudo. Plau. in epi. Quasi retrudere hominem me vis inuitum.

RETVNDO, *Ripercuotere*, ἀμβλύνω, repercutio, cuspidem vel aciem alicuius rei hebeto. Plin. l. 16. c. 4. Citissime ascias retundit. Gladios retundere, translate, pro, vsum eorum vanū & irritum reddere. Cic. in Catil. Gladios in remp. districtos retudimus. Mucronem styli retundere, Cic. pro Clu. Improbitatem alicuius retundere, Quinct. l. 6. c. 4. Retusus, a, um, Col. l. 4. Quod euenit in retuso & crasso ferramento. Plin. l. 37. c. 13. Tanta differentia est, vt aliæ ferro scalpi non possint, aliæ non nisi retuso. Retusum ingenium, hebes, minime acutum. Ci. 1. de Diu. Sunt partes quæ acuta ingenia gignāt, aliæ quæ retusa. Oui. 12. Met. Tela retusa cadunt.

REVALESCO, is, *Risanarsi*, ἀναῤῥώννυμαι, ad sanitatem redeo. Gell. l. 16. c. 13. Quòd in eorum finibus ex capitali morbo reualuisset Ouid. epist. 20. Ne tamen ignores ope qua reualescere possis.

REVANESCO, scis, ἀφανίζομαι, iterum euanesco. Ouid. 2. Am. el. 9. Cum bene pertæsum est, animiq; reuanuit ardor.

REVEHO, his, *Riportare*, ἀνακομίζω, refero. Pli. l. 12. c. 17. Ex Syria reuehunt styracem. Stat. 2. Theb. Quæq; ipse meo quæsita reuexi sanguine Liui. 7. Cōsul reuectus ad prima signa. Cic. de Cla. Or. Ad superiorem ætatem reuecti.

REVELLO, lis, *Estirpare*, ἀνασπάω, ἀποσπάω, ἀπορρήγνυμι, abstraho, auello, refigo. Ci. epi. l. 15. Tabulam, in qua ciuiū nomina incisa erant, reuelli iussit. Col. l. 2. c. 3. Boues cum ab opere disiunxerit, manibus comprimat dorsum, & pellem reuellat, nec patiatur corpori adhærere. Cic. 6. Ver. Nec prius illam crucem, quæ fixa est ad portum, reuellistis, neque in profundum abiecistis. Reuulsus, a, um, parti. Virg. 9. Ge. Caput à ceruice reuulsum. Ouid. 12. Met. Saxumq; è monte reuulsum Mittere conatur.

REVELO, as, pen. p. *Riuelare, discoprire*, ἀναφαίνω, ἀνακαλύπτω, contrarium est suo simplici Velo, quod tego significat. Oui. l. 6. Fast. Ore releuato cum primum luce patebit.

REVENIO, is, secunda syll. corr. *Ritornare*, ἐπανήκω, redeo, reuertor. Plau. in Amph. Victis hostibus legiones reueniunt domum. Cic. 1. de Orat. Cum miles domum reuenisset.

RE VERA, diuisis dictionibus, vel Reuera, vnica dictio, *In vero*, τῷ ὄντι, re ipsa, certe. Cic. pro Quin. Habet aduersarium P. Quintius verbo Sex. Neuium, re uera huius ætatis homines disertissimos.

REVEREOR, eris, *Riuerire, honorare*, αἰδοῦμαι, ætate, sapientia, vel dignitate antecedenti honorem defero. Ter. in Hec. Ad uentum tuum ambas Pamphile scio reuerituras. Cice. Att. Non simultatem revereri meam. Idest, simultatē meam nihili facere? Cic. 2. de Inu. obseruantia, per quam ætate, aut sapientia, aut honore, aut aliqua dignitate antecedentes reueremur & colimus. Ouid. 4. epist. I nunc & meriti lectum reuerere parentis. A quo reuerētia, ingenuus quidam pudor cum obseruantia quadam coniunctus, qualis est minorum natu erga maiores, & plebeiorum erga magistratus. Cic. 1. Off. Adhibenda quædam reuerētia aduersus homines. Col. l. 11. c. 1. Magnitudo rei peperit reuerentiam discendi. Reuerens, qui alteri defert honorem. Pli. epist. 307. Reuerentissimum mei. Ouid. 1. Met. Reuerentior vlla deorum. Reuerenter, honorifice. Pli. epist. 151. Quàm reuerenter, quàm fideliter amicos colat.

REVERSIO. Cice. 1. Phil. Exponam consilium reuersionis meæ.

REVERTOR, eris, deponens, & Reuertor, *Ritornare*, ἀναστρέφω, ομαι, ἐπαναστρέφω, redeo, quasi retro verto. Cic. pro Mur. Vnde eum honore discesseris, eodem cum ignominia reuerti. Et l. 2. Off. Factus est alter eius sistendi vas, vt, si ille non reuertisset, moriendnm esset ipsi. Plau. in Aul. Ad te reuertor. Sciendum, apud Ciceronem sæpe inueniri Reuerto actiue, sed vix aliter quam in præterito, aut in temporibus ab eo formatis. Reuertendi, Ouid. epist. 1. Neue reuertendi liber abesse velis. Reuersurus. 1. de Art. Pœna reuersura est in caput ista meum.

REVINCIO, is, xi, ctum, *Legare dietro*, ἀναδεσμεύω, retro vincio vel arcte ligo. Vir. 2. Aen. Ecce manus iuuenem interea post terga reuinctum. Cæsar. 7. Bel. Gal. Reuinciuntur retrorsus. Ibidem: Anchoræ ferreis catenis reuinctæ. Prop. l. 3. el. 14. Latus ense reuincit.

REVINCO, is, uici, uictum, conuinco. Ci. pro Archia: Nūquam hic neque suo, neque amicorum iudicio reuinceř. Gel. l. 6. c. 2. Cū in culpa reuicti sunt, perfugiūt ad fati necessitatem.

REVIRESCO, is, *Rinuerdeggiare*, ἀναθάλλω, ad pristinam viriditatem reuertor. Col. l. 2. c. 1. Cū semel inuasit senectus, nec reuirescere, nec repubescere potest. Ouid. 2. Mer. Læsasq; iubet reuirescere siluas. Trāslate pro renascor. Ci. de Prouin. cons. Impolitæ res, & acerbæ, quanquam sunt abscissæ, tamē efferent se aliquando, & ad renouandum bellum reuirescēr.

REVISITO, freq. à Reuiso. Plin. l. 18. cap. 3. Nundinis vrbem reuisitabant.

REVISO, sis, *Ritornar à vedere*, αὖθις ἐπισκέπτομαι, redeo vt videā. Ter. in An. Reuiso quid agant. Plau in Truc. Quādo ocium tibi sit, me reuisas, Dicimus etiam, Reuisere ad aliquē. Gel. l. 13. c. 29. Cum valebo ab oculis, riuise ad me.

REVIVISCO, is, reuixi, *Tornar in vita, risuscitare*, ἀναβιῶ, ἀναβιώσκομαι, ad vitam redeo. Ci. 4. de Finib. Quid si reuiuiscant Platonici illi? Cic. in Pis. Auum suum reuixisse putat. Aliquando pro recreari. Cic. Att. Ciuitates, αὐτονομίαν adeptæ, reuixerunt. Idem in Phil. Senatus ad auctoritatis pristinæ spem reuiuiscit.

REVNCTOR, ris, dicitur is, cuius ministerio vtuntur medici, qui iatroleptice, idest. vnctoriam medicinam exercent. Plr. lib. 29. c. 1.

REVOCO, as, *Riuocare, richiamare in dietro*, ἀνακαλοῦμαι, retrorsū voco. Ter. in Phor. Reuocemus hominem. Salu. Sæpius vindicatum est in eos, qui tardius reuocati prælio excesserant, quàm qui signa reliquerant. Plau. in Curc. Postquam hæc mihi narrauit, ab illo reuocat me. Aliquando pro retraho. Cic. 2. de Leg. Quàm multos diuini supplicij metus à scelere reuocauit. Pro rursus vocare. Ci. de Leg. arg. Quo prouocati à me venire noluerunt, reuocati saltem reuertanť. Reuocare pedem, referre pedem: neque solum de ijs quæ pedes habent, verum & de inanimatis dicitur, vt de fluminibus. Virg. 9. Aen. reuocatq; pedem Tiberinus ab alto. Reuocari item dicebantur anagnostæ, cum aliquid parum intellectum iubebantur repetere. Plin. Iuni. Cæcilio: Memini quēdam ex amicis, cum lector quædam pronūciasset perperam, reuocasse. Pro reducere. Cic. pro Clu. Tribunus plebem pene ad manus reuocasset. Pro instaurare. Suet. in Ner. Reuocauit & præmia coronarum. Reuocare se, est superiorem sententiam reuocare. Cic. 4. Ac. Reuocare se interdum. Reuocare ad vitam, Cic. Att. l. 7. Cassium Philotimi literæ ad vitam reuocarunt. Reuocatio, reuocandi actus. Cic. 13. Phili. Reuocationem à bello audire non possumus. Idem. 3. Tusc. Leuationem ægritudinis in duabus rebus ponit, auocatione à cogitanda molestia, & reuocatione ad contemplandas voluptates. Reuocamen, nis, idem quòd reuocatio. Ouid. 1. Fast. Accipio reuocamen, ait. Reuocabilis, le, quod potest reuocari. Ouid. 6. Met. Reuocabile telum non fuit.

REVOLO, *Volar in dietro*, ἀναπέτομαι, retro volo. Cice. l. 3. de Nat. de. Var. 3. de re rust. c. 5. De illo genere sunt turdi aduētitio, ac quotannis trans mare in Italiam aduolant circiter æquinoctiū autumnale, & eodem reuolant ad æquinoctiū vernum. Virg. 1. Ge. Celeres reuolant ex æquore mergi.

REVOLVBILIS, le. Ouid. in Ibin. Cui tradas reuolubile podus.

REVOLVO, is, ere, *Riuolgere, volger sozzopra*, ἀνακυλίω, iterum siue retrorsum voluo: vt, Reuoluere libros, iterū atq; iterum euoluere. Liu. 34. Tuas aduersus te Origines reuoluā. Vir. 10. Aen. Iterūq; reuoluere casus Da pater Iliacos Teucris. Cic. Att. l. 13. Euoluor identidē in Tusculanū. Idem. 4. Acad. Imprudens eò, quò minime vult, reuoluitur. Reuolutus, a, um, redactus. Liu. 4. Reuolutus ad dispensationem inopiæ. Reuolutus apertus. Virg. 10. Aen. Reuoluta ruebat Matura iam luce dies.

REVOMO, is, pen. cor. ἀνάγω, euomo. Virg. 5. Aen. Et salsos ridens reuomentem pectore fluctus. Plin. lib. 10. cap. 72. Dracones, auibus deuoratis solidis, plumas, & ossa reuomunt.

REVS, rei, *Reo, colpeuole, cattiuo*, ὁ φεύγων, ὁ διωκόμενος, dicitur quicunque in litem adducitur, etiam si nihil admiserit: cui opponitur Actor, qui reum in iudicium vocat. Cic. lib. 2. de Or. Reos appello non modo eos, qui arguuntur, sed omnes, de quorum re disceptatur. Vnde à re dicitur Reus, quòd rei

rei alicui obnoxius fit: vel à re quam promisit. Reú fieri (vt Ascon. inquit) nihil aliud est, nisi apud prætorem legibus interrogari. cum enim in ius ventum esset, dicebat apud prætorem accusator reo. Aio te (verbi gratia) Siculos spoliasse. Si tacuisset, lis ei æstimabatur, vt victo: si negasset, petebat à magistratu diem accusator inquirendorum criminum, & instruebatur accusatio. Hactenus Ascon. Reus agitur, qui accusatur: reus peragitur, qui damnatur. Plin. Iunior. Dum ille peragitur reus, ledimus. Iureconsultus: peregisse reum non alias quis videtur, nisi condemnauerit. Reus stipulandi, dicitur is, cui stipulatur: Reus promittendi, qui promittit. Auctor vtriusque est. Modestin. l. j. ff. de duobus reis constit. Reus uoti, dicitur is, qui suscepto voto se numinibus obligat. Vir. 5. Aen. Candentem in littore taurum Cōstituam ante aras voti reus.

Revvlsio, nis, ἀνάσπασμα, Plin. lib. 53. cap. 55. Vnius schedæ reuulsione.

Rex, regis, Re, βασιλεὺς, qui regioni cuipiam legitime imperat: idq; sibi licere existimat, quod legibus permittitur: à qua norma siquis vel minimum deflexerit, iam non regis, sed tyranni nomen meretur. Hinc regiones dictæ videntur, quòd singulæ singulis parerent regibus: à quibus & regna appellantur. Dici tamen & reges possunt, qui vnius tātum vrbis imperium habeant. sic principio reges Romanorum dicti, quibus imperium vrbis permittebatur. Ci. 2. Off. Mihi non apud Medos solum, vt ait Herodotus, sed etiam apud maiores nostros iustitiæ fruendæ causa videntur olim bene morati reges constituti. Idem 3. de fin. Rectius appellabitur rex, quàm Tarquinius, qui nec se, nec suos regere potuit. Virg. 1. Aen. Diuum pater atque hominum rex. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Hæc magnos formula reges Excepto sapiente tenet. Reges item a tenuioribus per assentationem appellabantur potentiores, ditioresq;, quos illi sibi alterius uel commodi gratia obseruabant. Mart. l. 6. Qui rex est, regem Maxime non habeat. Col. in Præf. l. 2.

R ANTE H.

Rhaetia, æ, ῥαιτία, Stephano, Europæ regio, quæ, vt l. 1. Pro. refert, ab occasu limites habet montem Adulam, & fontes Danubij, & Rheni: ab ortu Lycum fluuium, qui in Danubiū exit, & Rhætiam à Vindelicia diuidit: à Septentrione Danubium: a Meride Alpibus terminatur supra Galliam cisalpinam. Diuiditur hodie Rhætia in duas partes, superiorem & inferiorem. Superior Rhætia appellatur totus ille tractus, qui ab Heluetiorum finibus initium sumens, bonam Galliæ Cisalpinæ partem ad Larium vsque lacum occupat. huius tractus incolæ vulgo Grisones appellantur. Inferior à Lyco amne, qui hanc à superiore diuidit, sumit principiū, & vsque ad Aenum fluuium porrigitur, qui Rhætiæ & Norici terminus est. hanc hodie incolunt Boioarij.

Rhamnes, siue Rhamnenses, equites Romani, erant, vel vna ex Romanis tribubus. Acron: Rhamnes, Luceres, Tatiēses, Romanæ tribus erant, vel, vt verius, equites. Var. l. 4. de lin. lat. Ager Romanus primum diuisus in partes tres: à quo tribus appellatæ, Tatiensium, Rhamnium, Lucerum, vt ait Ennius. Tatienses à Tatio, Rhamnenses à Romulo, Luceres, vt ait Iunius, à Lucomone.

Rhamnvsia, indignationis dea, quam Græci Νέμεσιν, vocant: quæ ab ijs pœnas repetere existimabatur, qui præsentibus bonis se indignos præbuissent. idcirco autem Rhamnusia dicta, quod eius simulacrum pulcherrimum Rhamnunte (is Atticæ vicus est) coleretur. Ouid. l. 5. de Tri. Exiget at dignas vltrix Rhamnusia pœnas.

Rheda, rhedæ, ζεῦγος, genus leuiculi currus, in quo gestabantur nobiliores in villas suas. Quinct. Gallicum vocabulum esse docet, eiusdem fere significationis, cuius est apud Latinos carruca. Cic. Att. l. 5. Hanc epistolam dictaui sedens in rheda. Vnde rhedarius auriga, rectorq; ipsius rhedæ. Ci. pro Mil. Aduersi rhedarium occidunt.

Rhedarius, vt rhedarius mulus, rhedam ducens. Varr. 3. de re rust. cap. 17.

Rhegium, ῥήγιον, Steph. extremum agri Brutij oppidū, cui Græci nomen dedere à fractura, quòd ibi Sicilia ab Italia credatur esse auulsa, ῥήγνυμι enim Græcis rumpere. Incolæ Rhegyni. Regium sine aspiratione, Cisalpinæ Galliæ oppidum, non longe à Parma & Mutina, à Lepido instauratū: quod & Regium Lepidi ad differentiam alterius dicitur: à quo Regienses.

Rhenones, vestes, ex ouium præcipue, & caprarum pellibus confectæ, quæ vox à Græcis finxisse putatur, qui oues ῥῆνας, appellant. quanquam non desunt, qui à Rheno fluuio nomen sumpsisse existiment: quòd Rhenani populi hisce peculiariter vtebantur. Cæsar enim Com. 6. scribit Germanos vti paruis rhenonum tegmentis.

Rhenvs, rheni, ῥῆνος, & Rhenum, vtroque modo, fluuius Germaniam à Gallia dirimens, qui de iugo Rheticarum Alpiū defluens, circa Batauorum fines in tria cornua diuiditur: quæ teste Alcamero in Tacitū, & Glareano in Cæsarem, à Germanis hodie nominantur Lecca, Vualis, & Isela: quorū postremum olim nō erat: sed à Druso, aduersus Germanos bellum gerente, ducta fossa à Rheno ad mare, effectum est, vt munimentum esset aduersus incursus barbarorum. quare mirum non est, si tertium hoc ostium Virgilio fuerit ignotum, qui Rhenum vocat bicornem, quasi duo hostia habentem. Cic. in Pis. Rheni fossa gurgitibus illis redūdans. Hor. de Arte. Rhenum protulit in neut. gen. cum ait: Aut flumen Rhenum, aut pluuius describitur arcus.

Rhesvs, Thraciæ rex, qui cum Troianis aduersus Græcos auxilio venisset, ab Vlysse & Diomede interfectus. Hom. l. 10. Il. Est & Rhesus, Troadis fluuius. Stra. lib. 13.

Rhetor, Retore, colui che insegna l'arte oratoria. ῥήτωρ, qui artem oratoriam docet: differtq; ab Oratore, quod Orator sit, qui in iudicijs, & concionibus causas agit: Rhetor, qui rethoricen profitetur. Declamator, qui aut docendi alios aut exercendi se gratia fictam causam agit, vt in veris postea causis sit exercitatior. Cic. Q. Fr. Pæonius Rhetor, homo, opinor, valde exercitatus. Idem 4. Phil. Quasi Rhetor ille te disertum facere potuisset. Apud Græcos tamen Rhetores etiam dicuntur, qui apud Latinos Oratores: nec mirum, cum ab eloquendo Rhetores dicti sint, teste Cic. 2. de Orat.

Rhetorica, rū, Retorica, ῥητορικὰ τὰ, libri de Rhetorica cō scripti. Cic. de. Fato: Mihi vestra Rhetorica satis nota sunt.

Rhetorica, cæ, siue Rhetorice, ces, ipsa recte dicendi ars, siue exercitatio. Cic. 2. de Fin. Zeno omnem vim loquendi in duas partes tributam esse dicebat: rhetoricam palmæ, dialecticam pugno similem esse: quod latius loquerentur rhetores, Dialectici autem compressius. Quinct. li. 2. cap. 15. Rhetoricem esse bene dicendi scientiam.

Rhetorice, ῥητορικῶς, Ci. de Cla. Orat. Hanc mortem rhetorice, & tragice ornare potuerunt.

Rhetorici, orum, substantiuum generis masculini, Libri di retorica, libri de rhetorica scripti. Quinct. l. 3. c. 5. Post quem tacere modestissimum foret, nisi & rhetoricos suos ipse adolescenti sibi elapsos diceret. Idem in numero quoq; singulari vsus est lib. 3. cap. 5. Ciceronis quoq; rhetorico primo manifestum est. Et rursus cap. 8. Nec me fallit, in primo Ciceronis rhetorico aliā esse loci negocialis interpretationē.

Rhetoricor, aris, Parlar à guisa di retore. ῥητορεύω, Rhetorum more loquor. Hierony. contra Helui.

Rhetoricvs, ca, cū, appartenente alla Retorica, quod ad rhetorem, siue rhetoricen pertinet. Cic. 1. de Orat. Rhetorici libri, More rhetorico loqui. 2. de. Or. Ars rhetorica, 4. de Finibus.

Rhetorisso, as, ῥητορίζω, rhetorice loquor. Nonius.

Rhevma, atis, fluxio humoris, à cerebro in partem aliquam decumbens, à ῥέω fluo. Horatius. Qui rheumata curant.

Rhevmaticvs, qui rheumate, siue fluxione laborat. Plin. lib. 29. cap. 6.

Rhinoceros, otis, ῥινόκερως, animal quadrupes, habens in nare vnum cornu: vnde hominem sagacem & prudentem nasum rhinocerotis habere dicimus. Mart. lib. 1. Et pueri nasum rhinocerotis habent. Rhinoceros (inquit Plin. 8. cap. 20.) genitus hostis elephanto: cornu ad saxa limato præparat se pugnæ, in dimicatione aluum maxime petens, quam scit suis ictibus peruiam esse. Solinus dicit repandum esse, id est, recuruum eius cornu, & attritum cautibus in mucronem excitari: pugnareq; cum elephantibus longitudine parem, breuiorem cruribus. Pausanias affirmat rhinocerota duo habere cornua, alterum insigni magnitudine ex naribus extans, alterum quod superne erumpit exiguum quidē, sed validissimum. Festus, Rhinocerota quidam putant esse bouem Aegyptium. Compositum nomen à ῥὶς ῥινὸς, quod nasum significat, & κέρας cornu. Mart. lib. 14. rhinocerotem figurate posuit pro gutto ex rhinocerotis cornu confecto: quo oleum in balneis lotorum corporibus guttatim solet instillari.

Rhiphaei montes, montes Septentrionales Scythiæ. Plin. l. 4. cap. 12. Græci hoc nomen in secunda syllaba non aspirāt, quod ἀπὸ τῆς ῥιπῆς, i. à flatuum ui deductū putent: quòd ibi vehementissimi esse dicantur Boreæ flatus. Latini tenuem mutant in aspiratam, ad differentiam Riphæorum montium, teste Seruio, qui in Arcadia collocantur.

Rhythmicvs, a, um. Cic. 3. de Orat.

Rhodanvs, pen. cor. ῥόδανος, fluuius Galliæ rapidissimus, à Rhoda Rhodiorum oppido, vt ait. Plin. lib. 3. cap. 4. Hierony. in Comment. Epistolæ ad Galat. Rhodam Rhodiorum coloni locauerunt: vnde amnis Rhodanus nomen accepit.

Nascitur

Nascitur in alpibus, quæ Italiam à Gallis diuidunt, non lõge à fontibus Rheni & Danubij. Fertur per Lemanum lacũ & versus Occidentem, per Galliam fluens, Ararim apud Lugdunum suscipit inde ad Meridiem conuersus, & Isaram, Druentiamq́; suscipiens, apud Heracleam vno ostio, & paulo vlterius duobus alijs in mare Tyrrhenum irrumpit.

RHODOPE, ῥοδόπη, mons Traciæ, a Rhodope Thracum regina in hunc montem (vt Oui. fabulatur) conuersa: vel (vt alijs placet) ibi sepulta. Vel à Rhodope Strymonis amnis filia, ea qua Neptunus Arbon gigantem genuit, qui & ipse monti nomen dedit. Corripit autem Rhodope in hac significatione pen. syllabam. Virg. 8. ecl. Duris in cotibus illum Ismarus, aut Rhodope, aut extremi Garamãtes. A Rhodope pro mõte Thraciæ fit adiectiuum Rhodopeius, a, um, vt Rhodopeius Orpheus, Apud Ouid. 10. Met.

RHODOS, ῥόδος, insula nobilissima in mari Carpathio, Cariæ adiacens, ambitu CXXII. M. passuum vrbem habens eiusdem nominis, quæ toti insulæ nomen fecit, cum antea Ophiusa, Asteria, Aethræa, alijsq́; plurimis nominibus fuerit appellata. Vrbem autem ipsam Rhodum dictam volunt, siue a Rhodia puella, ab Apolline adamata, vt fabulatur Diodor. l. 6. siue ab eo quod rapulo rosæ illic inuento sit ædificata. Ea portubus olim & vijs, & mœnibus, & reliquis ornamentis tantopere ceteras superauit, vt nulla putaretur æqualis: legum præstantia, & nauales rei peritia adeo valuit, vt annis multis maris imperio potiretur, & piratarum latrocinia sustulerit. Hæc insula inter Asiaticas insulas tertia numeratur: nã Lesbus, & Cyprus maiores habentur. ab Horatio Clara Rhodos vocatur. nam, vt Solinus auctor est, nunquam dies ita nubilus est, vt sol in hac insula non conspiciatur. Aurum Rhodi pluisse ob felicitatem insulæ cecinit Pindarus. In ea fuit admirandæ magnitudinis Colossus, à quo postea Rhodij appellati sunt Collossenses, ad quos Apostolus epistolã scripsit. Hinc Rhodiacus, Rhodiensis, Rhodius.

RHOMBVS, bi, ῥόμβος, Græca vox significans figuram quadrilaterã, cuius latera omnia sunt æqualia, anguli vero obliqui. vtebãtur eo maleficæ mulieres ad deducendam Lunam, tortis filis confecto. Ouid. 1. Am. Quid torto concita rhombo. Licia? Mar. l. 9. Quæ nunc Thessalico Lunam deducere rhõbo. Prop. l. 2. Deficiunt magico torti sub carmine rhombi. Item Rombus est machinula illa, quam vertendo mulieres tramã ad lanicium neut. Est item Rhombus piscis plani generis, à figura dictum. Iuue. Sat. 4. Incidit Adriaci spacium admirabile rhombi.

RHOMPHAEA, ῥομφαία, teli longioris genus. Val. Fla. l. 6. Arg. pen. syllab. corripuit, abiecta vocali præpositiua. Nec ferro breuior, nec rhomphæa ligno.

RHONCHVS, *Ronchezzamento.* ῥόγχος, sonus, quem edunt stertẽtes à ῥέγχω, sterto translate accipitur pro irrisione. Mar. li. 1. Maiores nusquam rhonchi. Hinc Rhonchisso, as, sterto. Plau. Dum dormit, rhonchissat. Et Rhonchisonus adiect. quod rhonchorum sonum imitatur. Sidonius: Nec nos rhonchisono rhinocerote notat.

RHYTHMVS, mi, *Harmonia.* ῥυθμὸς, Latine numerus, harmonia. Quin. l. 9. c. 4. Sunt numeri rhythmi, qui neque finem habent certum, nec vllam in contextu varietatem. Diomedes, Rhythmus est versus imago modulata, seruans numerũ syllabarum, positionem sæpe sublationemq́; continens. Differt à metro, quia temporum, syllabarum, pedumq́; cõgruẽtia in infinitum multiplicatur, ac profluit. Hinc Rhythmicus, rhythmorum concinnator. Cic. 3. de Or. Nec sunt hæc rhythmicorum, ac musicorum acerrima norma dirigenda.

RHYTION, ῥυτὸν, vasis genus, Lunari specie. Mac. l. 5.

R ANTE I

RICA, μίτρα, veli genus erat, à ritu dictum teste Varr. lib. 4. de Ling. Lat. quòd eo mulieres Romano ritu sacrificantes, caput velabant. Ricæ (inquit Festus) palliola erant, ad vsum capitis facta. Idem paulo post, ex Granij sententia cingulum capitis interpretatur, quo procincta Flaminica solet redimiri. Et alibi: Rica est quadratum vestimẽtum, fimbriatum & purpureum, quo pro palliolo, seu vitta vtebantur Flaminicæ. Alij dicunt, quòd ex lana fiat succida alba, quod conficiunt virgines ingenuæ, patrimæ matrimæ, ciues, & inficiũt cæruleo colore. Hæc Fest. Pla. in Epid. Supparum, aut subminiam, ricam, basilicum, aut exoticum. Nonius Riciniam sudarium interpretatur. Dimin. Est Ricula, quod legitur apud Festum.

RICINVS, & Ricinum, vel, vt quidam malunt, Recinum, τριβώνιον, dicitur à reijciendo, vestis antiquissima quadrata (vt inquit Varro) cuius mediam partem retrorsum iaciebant, vnde Riciniati mimi. Ser. in l. 1. Aen. Ricinus dicitur ab eo, quòd post tergum reijcitur. Festus: Ricinum est omne vestimentum quadratum. Apud Cic. 2. de Legibus legit Riciniũ per quatuor syllabas: Extenuato (inquit) sumptu tribus ricinijs, & vinculis purpuræ, & decem tibicinibus. Est & Ricinus, κρότων, genus vermis canum boumq́; aures acerrime infestans. Varr. 2. de re rust. c. 9. Quidam naribus Græcis in aqua tritis perungunt caniculorum aurea, quod ricini soleant eas exulcerare. Ab huius animalis similitudine Ricinus dicitur frutex, aut herba instar arboris, κρότων, grana ferens ricinis animalibus similia: quam Diosc. arborosum fruticẽ esse dicit, similem ficui, sed minorem, folijs habentem similia platano, sed maiora, læuia, & nigriora, ex qua exprimitur oleum Ricinum. Vulgus Palmam Christi appellat.

RICTVS, us, *Ceffo, mostazzo.* σέσηρος, non solum hiatum significat, unde uerba exeunt, sed totam illam partem circa ipsum hiatum, quæ in homine ridente, uel alio modo os torquente, lineis quibusdam terminatur, ut maxime sunt labia. Budæus: Rictus, est oris distentio, qualis esse solet in ridẽtibus. Mar. l. 3. Cum comparata rictibus tuis ora Niliacus habeat crocodilus angusta. Contrahere rictum, eorum est, qui mœsti, aut meditabundi sunt. Putatur & Rictus esse figura in ore ad tempus aliquo modo contracta, uel producta, uel inuersa, uel eraësa, quæ paulo post reditura sit naturalem formam. Est, & communis tam belius, quàm hominibus. Diducere rictum, est ad hilaritatem impellere. Horatius: Ergo non satis est risu diducere rictum. Aliquando Diducere rictum, est os aperire. Iuue. Sat. 10. Ipse ad conspectum cœnæ diducere rictum Contentus. Ponitur aliquando Rictus pro minaci habitu oris. Ci. Ver. 6. de Herculis statua: Vsque eo iudices, ut rictus eius, ac mentum paulo sit attritius. Dicimus & Rictum neu ge Lucr. l. 5 Irritata canum cum primũ magna molossum Mollia ricta fremunt duros nudantia dentes. Aliquando accipitur pro rostro. Vnde nonnulli à Græcis deductum uolunt, apud quos ῥύγχος rostrum dicitur. Verisimilius tamen est à Latino uerbo Ringo, deriuari.

RIDEO, rides, risi, risum, *Ridere,* γελάω, μειδιάω, modo absolute ponitur sine casu. Gel. l. 1. Rea, quasi anus ætate desiperet, risit. Ci. 5. de Fin. M. Crassus, quem semel ait in uita risisse Lucilius. Modo datiuum admittit, pro arrideo. Rideo tibi Vir. 5. Aen. Risit pater optimus olli. Cum autem accusatiuũ hẽt, significat derideo. Ter. in Ad. Rideo hũc. Ci. de Arusp. resp. Cum referitis impudentiam hominis. Ouid. 1. Fasto. Ridet amatorem Lyda puella suum. Transfertur & ad plantas, quæ ridere dicuntur, cum colores amœnitate spectantiũ oculos oblectant. Virg 4 Ecl. Mistaq́; ridenti colocasia fundet acantho.

RIDIBVNDVS, Pla. in Epi. Illam ridibundam, atque hilarem huc adduxit. Ridendus, idest deridendus. Hor. 1. epi. 1. Peccet ad extremum ridendus.

RIDICAE, ῥ ε. μάσχοι, pedamenta uinearũ, quæ è quercu, & iunipero solent fieri optima. Var. l. 1 de re rust c 8. Col. l. 4. c. 12. Pedamentum uinearum, inquit Budæus, aut est fissile, ut ridica: aut est teres, ut palus.

RIDICVLARIVS, qui risum excitat: & Ridicularia, ridicula. Plau. in Asi. Mitte ridicularia. Gell. l. 4. ca. 20. Cauillator, & nimis ridiculatius, id est, risum excitandi studiosior, quam conueniret.

RIDICVLE, Cic. 2. de Or. Ridicule, ac facete.

RIDICVLVM, li, subst. *Cosa da ridere,* τὸ γελάσιμον, τὸ γελοῖον, dictum, factumue risum excitans. Cic. l. 2. de Or. Sæpe sententiose ridicula dicuntur. Plau. in Stich. Me meum obsenturum ridiculis meis. Hinc Gell. l. 17. ca. 1. formauit compositum, Deridiculum: Facere eos deridiculum, quòd perinde Cœlio formam criminis darent, quasi arbitrium eius fuisset, quali forma nasceretur. Plau. in Amph. Loco illa dixeram, ridiculi causa. Teren. in Heau. Ridiculum est, istuc me admonere.

RIDICVLVS, a, um, *Ridicolo,* καταγέλαστος, qui aliis risui est. Iuuen. Nil habet infelix paupertas durius in se, Quàm quòd ridiculos homines facit. Interdum pro scurra, idest, risus concitatore. Cic. Att. Facie magis, quàm facetiis, ridiculus. Idẽ alibi: C. Sicinius, homo impurus, sed admodum ridiculus. Iocos ridiculos. Pla. in Stich.

RIGEO, ges, gui, *Esser freddo, esser aspro, esser duro,* ῥιγόω, πήγνυμαι, frigeo, uel durus & inflexilis sum præ frigore. Cice. 1. Tusc. Partes incultas, quòd aut frigore rigeant, aut urantur calore. Plin. l. 6. cap. 13. Asiæ magna portio opposita Septentrioni, iniuria syderis rigentis, uastas solitudines habet. Translate capitur pro indurari: quoniam quæ frigent, horrent, & indurescunt. Virg lib. 2. Geor. Vestesq́; rigescunt. Vbi Seruius: Durantur: ut frangi potius, quàm scindi posse uideantur. Rigere gelu, Liu. li. 21. Mart. l. 1. Rigentes oculi apud Plinium, qui non circumaguntur. Rigens corpus, nullo modo flexum. Quinct.

RIGIDVS, a, um, *Rigido, freddo, aspro,* ἀτενής, κρυερός, frigidus

uel

uel durus præ frigore. Vir. 2. Ge. Tellurem Borea rigidam spirante moueri. Aliquando pro duro. Vir. 6. Ecl. Tum rigidas motare cacumina quercus. Translate pro seuero, & crudeli. Pli. epi. 74. Sententiam Maeri, ut rigidam, duramq; reprehenderunt. Mar. l. 10. Nec dorcas rigido fugax leoni. Rigida caligo. Cic. 1. Tusc. Ibi rigida constat caligo inferum. Rigida innocentia. Liu. 39. Inuicti à cupiditatibus animi, & rigidæ innocentiæ.

Rigatio, Colum. l. 11. c. 3. Quòd rigationem ministrari non expediat.

Rigo, as, *Adacquare, inacquare*, δεύω, βρέχω, madefacio, humorem aspergo, adaquo. Cic. de Diuin. Quæ paruos Mauortis sanguine natos, Vberibus grauidis uitali rore rigabat. Pli. l. 22. c. 18. Rigatur arbor gelidis fontibus. Oui. 1. de Ponto. el. 2. Iuppiter utilibus quoties rigat imbribus agros. Virg. 11. Aen. Calido rigat ora cerebro. Idem 12. Ae. Sparso late rigat arma cruore.

Rigor, ris, ῥῖγος, modo pro frigore uehementi. Pli. epist. 161. Rigor æquæ certauerit niuibus. Col. l. 9. c. 14. Recentissimi rigoris aqua. Modo pro duritie. Vir. 1. Ge. Tum ferri rigor, atque argutæ lamina serræ. Transfumitur & ad aliam rigor naturæ, seueritas. Pli. l. 7. c. 19. Exit hic animi tenor aliquando in rigorem quendam, toruitatemq; naturæ. Rigor orationis, tenor quidam perpetuo sui similis. Quinct. l. 9. c. 3. Oratio habeat rectam quandam uelut faciem, quæ stupere immobili rigore non debeat.

Riguus, a, um, *Che si puo adacquare*, κατάῤῥυτος, irriguus, quod rigari facile potest. Col. l. 1. c. 17. de prato loquens: Eius duo genera: quorum alterum siccaneum, alterum riguum: siccaneum, quod rigari nunquam, aut non facile potest: riguum, quod facile. Oui. 8. Met. Riguo collegerat horto. Aliquando pro eo, quod irrigandi uim habet. Vir. 2. Ge. Rigui placeant in uallibus amnes.

Rima, æ, *Fissura*, κλειδσμὰ, proprie fissura dicitur in tabulis male iunctis. quanquam etiam generalius accipitur, ut fissuræ omnes Rimæ dicantur, & Rimas agere quæcunque finduntur. Cic. Att. l. 14. Tabernæ mihi duæ corruerunt, reliquæ rimas agunt. Vir. 1. Aen. Laxis laterum compagibus omnes Accipiunt inimicum Imbrem, rimisq; fatiscunt. Ter. Eun. Plenus rimarum sum, hac atque illac perfluo. Inuenire rimam, dicitur in tergiuersatores, qui nulla in causa tot fidei nunculis possunt exstringi, quin, quo elabantur, aliquid inueniant. Pla. Cas. Vxor hanc inuenit rimam. Rimas explere dicuntur oratores, cum uerba inferciunt, ut pleniorem orationem faciant. Ci. in Or. Neque inferciēs uerba quasi rimas expleat. Carminum item rimas explere dicuntur uersificatores, qui sibicinibus passim insertis, carminis hiatum supplent. Diminutiuum Rimula.

Rimor, aris, *Cercar bene*, ἰχνεύω, diligenter quæro, scrutor, quasi rimulas quasque perquiro. tractum ab auibus, quæ escam inquirunt in terræ rimis. Vir. l. 1. Ge. Dulcibus in stagnis rimantur prata Caystri. Idest, cibum per omnes rimas terræ perquirunt. Ci. 1. de Diui. Id quoque rimatur, quantum potest. Silius li. 8. Quod sit rimabere solers Armorum genus. Rimari secur epulis. Vir. 6. Aen. de Tytio, Rimaturq; epulis. Interdum scindere, quasi in Rimas agere. Idem. 3. Ge. rastris terram rimantur.

Rimosus, sa, sum, *Pieno di fessure*, κλειδμώδης, rimis plenum. Columel. lib. 1. cap. 5. Fissum, rimosumq;. Virgil. 6. Aeneid. Gemuit sub pondere cymba Sutilis, & multam accepit rimosa paludem.

Ringo, is, xi, rictum, Ringor deponens, *Torzer la bocca*, τλῦρῖνα, συσίλλω, os torqueo: quod canes faciunt, cum latraturi sunt, uel cum ex ira in rugas diducunt os. Hinc Ringi, pro irasci, indignari. Ter. in Phor. Ille ringitur, tu rides. Dicitur autem Ringi, à narium tortura. nam ῥὶν naris: ut sit Ringi, quasi narem agi, idest, torqueri.

Ripa, æ, *Riua, rimera*, πλαταμὼν, ὄχθη, crepido, siue labrum amnis, idest, terræ extrema ora, quæ utrinque flumine alluitur. Proprie enim fluminum & torrentium ripæ dicuntur, ut littora maris. Oui. 1. Met. Pro ripis littora pulsant. Cæs. 6. Bel. Gal. Difficili trāsitu flumen, ripisq; præruptis. Inuenitur tamen Ripa etiam de mari dici. Pli. l. 9. c. 15. Thynni dextra ripa intrant, læua exeunt. Diminutiuum Ripula. Cic. Att. l. 3. Hæc τοπογραφία ripulæ uidetur habitura celerem satietatem. Hinc Riparius, a, um, quod in ripis habitat. Pli. l. 34. c. 4. Ripariæ uolucres.

Riparia, auis, quæ in ripis habitat. Pli. l. 30.

Riscus, risci, cistola, interprete Donato, pelle contecta. Seruius uero ait, esse fenestram paruam in pariete. Ter. in Eun. Cistellam domo effer. P. ubi sita est? T. in risco.

Risio, risus, Plaut. in Stich. Quod uoluptates fero, quot risiones.

Risus, huius, sus, *Riso, risaglia*, γέλως, ridendi actus. Pla. in Mil. Nequeo risu meo moderarier. Tenere risum. Cic. de Clar. Or. In quibusdam uix risum tenebam. Concitare risum, idē 2. de Or. Captare risum, idem 4. Tusc. Mouere risum, idem Attico. Edere risus, idem Q. Frat.

Rite, *Bene*, recte & bene. Varro à ritu dictum putat: quòd quæ secundum ritum fiant, recta & rata sint. Cice. 2. de Fin. Quæ potest appellari rite sapientia. Liui. lib. 44. Sacrificio rite perpetrato.

Rituales libri, θεσμοθετικὰ βιβλία, Hetruscorū libri erāt teste Festo, in quibus scriptum erat, quo ritu urbes conderentur, aræ, ædesq; sacrarentur, curiæ, tribus, & centuriæ distribuātur. Cic. 1. de Diuin. Hetruscorum aruspicini, fulgurales, rituales libri.

Ritus, tus, *Rito, costume, usanza*, θεσμὸς, θεσμοθεσία, mos, & approbata consuetudo, quam omnes ratam habent. Festus: Ritus, mos est comprobatus in administrandis sacrificiis. Oui. 2. Fast. Hinc populi ritus edidicere noues. Tacit. l. 2. Nisi certam ante diem profanos ritus exuissent. Accipitur generalius pro quouis more. Cice. de Ami. Pecudum ritu omnia ad uoluptatem referunt. Legitur & ablatiuus Rite, tanquam à nominatiuo Rites, siue Ritis. Sta. l. 11. Theb. Primitiis armorum, & rite nefasto Libatus.

Riualis, *Riuali, innamorati d'una sola*, ἀντερασταὶ, qui eiusdem mulieris amore tenentur. Plau. in Stic. Eadem est amica ambobus: riuales sumus. Ter. in Eun. Militem ego riualem recipiendum censeo. Translatio sumpta, uel à bestiis, quæ sitientes, cum ex eodem riuulo haustum petunt, prælium contra se inuicem concitant, uel à re rustica: nam riuales dicuntur ii, quorum agros riuus aliquis disterminat, qui incertitudine, & mutatione crebra cursus lites sæpe inter eos suscitat. Vlpia. de aqua quoti. & æsti. l. 1. Riuales qui per eundem riuum aquam ducunt. Sine riuali diligere, dicuntur ii, qui illud re mirantur, quod nemo alius concupiscat. Ci. ad Q. Fr. l. 3. Se ipse amans sine riuali.

Riualis, le, ποταμηγὸς, quod ex riuo est, siue quod in riuo nascitur. Col. l. 8. c. 15. Datur cammarus, & riualis alecula.

Riualitas, ἀντιζηλία, æmulatio illa inter eos, qui eandem amant. Cic. in Tus. Vitiosa æmulatio, riualitati similis.

Riuinus, ἀντίζηλος, idem quod riualis. Pla. in Asi.

Riuus, *Riuo, rio, fossatello*, ῥύαξ, aqua fluens, à fonte uel flumine ducta. Cice. in Topic. Tanquam riuorum à fonte deductio. Vir. 8. ecl. Propter aquæ riuum uiridi procumbit in ulua. Lepido sus riuus, Oui. 3. Fast. Sanguinis riuos fouens, Virg. 11. Aen. Lacrimarum riuus. Oui. 9. Met. Riuulus, paruus riuus. Cic. pro Cœl. Idem 1. Ac.

Rixa, æ, *Rissa, discordia*, ἔρις, lis, contentio, pugna, à ringendo, ut quidam uolunt, quod proprie est canum, quando irritantur. Cic. in Ver. Ecce noua turba, atq; rixa. Oui. 3. de Arte: Nec tua frangetur nocturna ianua rixa. Cic. ad Pætum l. 9. Academiæ nostræ cum eo magna rixa est. Liu. 2. Consulum intercursu rixa sedata est. Hinc Rixosus, a, um, contentiosus. Festus. Rictus, rixæ, rixose, ringitur, dici uidentur, quia in diuersum rumpantur, contrariaq; sint recto. Col. l. 8. c. 2. Rixosarum auium lanistæ.

Rixor, atis, ἐρίζω, iurgor, contendo. Cic. 2. de Or. Cum esset cum eo de amicula rixatus. Var. 1. de re rust. c. 47. Aridæ factæ herbæ rixantur, Rixari de lana caprina, Hor. 1. epist. 19. Prouerbium in eos, qui de re nihili disceptant.

R ANTE O

Robigalia, siue Rubigalia, lium, siue liorum, dies Festus erat vii. Cal. Maias celebrari solitus, teste Festo, quo Robigo deo sacra fiebant, ut robiginem, siue (ut hodie usitatius loquimur) rubiginem à segetibus auerteret. Est autem Robigo, siue Rubigo, (ἐρυσίβη Aristoteli) segetum morbus, quā Nebulam uulgus Gallorum appellat, qua spicæ aduruntur, prorsusq; redduntur friabiles. Var. l. 1. de re rust. c. 1. Quarto Robigum & Floram: quibus propitiis neque rubigo frumēta, atque arbores corrumpit: neque non tempestiue florent. itaque publicæ Robigo feriæ, Robigalia: Floræ ludi Floralia instituit. Pl. l. 18. c. 30. Tria tempora fructibus metuebāt: propter quod instituerunt ferias, diesq; festos, Rubigalia, Floralia, Vinalia. Rubigalia Numa cōstituit anno regni sui undecimo: quę nunc aguntur ad vii. cal. Maii, quoniam tūc fere segetes rubigo occupat.

Robigo, ginis, siue Rubigo, ἐρυσίβη, segetum morbus, quem nebulam uocant Galli, quo spicæ torrentur, friabilesq; redduntur. Virg. 1. Ge. Cum mala culmos Esset robigo. Fuit & Rubigo, dea quædam apud Romanos, quæ auertendæ rubiginis causa colebatur. Ouid. 4. Fast. Flamen in antiquæ lucum Robiginis ibat.

Robigus, penult. product. deus, qui auertendæ rubiginis causa colebatur.

Roboraria, *δρυφάκτους*, antiqui appellauerunt omnia ædificia septa, villas, quæ inclusa habent animalia: à tabulis roboreis, quibus septa erant ante, quàm mœnibus cingerentur. Gel. l. 2. cap. 20.

Roboreus, a, um, *Cio che è di rouere*, *δρύϊνος*, ex materia roboris. Col. l. 11. c. 2. Materies, si roborea est, ab vno fabro dolari ad vnguem debet. Oui. 5. Fast. Mittere roboreo scirpea ponte solet.

Roboro, as, pen. cor. *Fortificare, rinforzare, κρατύνω, ἐνισχυρίζω*, fortifico, firmo, robur addo. Pli. l. 10. c. 33. Hirundines nidos luto construunt, stramento roborant. Cic. 1. Off. Catoni cum incredibilem tribuisset natura grauitatem, eamq; ipse perpetua constantia roborauisset, moriendum potius, quàm tyranni vultus aspiciendus erat. Idem l. 11. c. 51. Vox roboratur xiiij. annis, eadem in senecta exilior.

Robur, siue Roboe, oris, *Rouere, quercia, fortezza, fermezza, δρῦς, ἄγρια δρῦς ἄκληρος*, proprie species arboris glandiferæ durissimæ. Plin. li. 16. c. 2. Roborum vastitas intacta, & congenita mundo. Cic. 2 de Diu. Perfracto saxo sortes erupisse in robore. Ibidem paulo post. Quis robur illud recidit, dolauit, inscripsit? Virg. 1. Ge. Graue robur aratri. Translate pro animi fortitudine, qua quis durat aduersus pericula. Cice. pro Font. Equites tantum habuere animi, tantum roboris. Capitur & pro corporis firmitate. Cic. pro Rosc. Am. Si iã satis ætatis ac roboris haberet, ipse pro Roscio diceret. Demum omnium rerum firmitatem, duritiãq; robur dicimus. Col. l. 2. Quod exile natum sit, nunquam robur accipere manifestum est. Vnde Seruius dicit: Omne quod forte est, robur vocamus, Virg. li. 7. Aeternaq; ferri Robora. Robur itẽ, teste Festo, in carcere dicitur is locus, quò præcipitatur maleficorum genus: quòd antea arcis robusteis includebantur. De hoc Plau. in Cur. Vos ambo in robusto carcere, vt pereatis. Erat enim genus supplicij, quod idẽ Plaut. in Pœn. Codicem robustum vocat. Hinc Roburneus, a, um, quod ex robore nascitur. Col. lib. 9. cap. 1. Frugibus roburneis: idest glandibus.

Robus, robi, apud veteres dicebatur rubeus. vnde & materia, quæ plurimas huius coloris venas habet, dicta est Robus, & homines valentes, ac boni coloris, Robusti. hæc Festus. Robus etiam genus tritici, maxime laudabile. Col. l. 2. cap. 6.

Robusteus, *Di rouere*, *δρύϊνος*, vt Robostea materies, ex robore facta, vt esset durior. Var. 1. de re rust. c. 38.

Robustus, a, um, *Robusto, forte, ῥωμαλέος, εὔτονος*, multi roboris. Col. l. 2. Neque dubium est ex robusto semine posse fieri non robustum. Virg. 4. ecl. Robustis quoque iam tauris iuga soluet arator. Cic. 2. in Cati. Tertium genus est, ætate iã confectum, exercitatione robustum. Idem. 2. Phil. Robustioris improbitas.

Rodo, is, rosi, rosum, *Rodere, κείρω*, proprie murium est, & similium, qui dentibus fere semper aliquid demoliuntur. Cice. de Diui. Mures noctem & diem aliquid rodentes. Hora. 1. Ser. Sat. 10. Viuos & roderet vngues. Translate pro detraho, siue obtrecto. Cic. pro Balbo: Inuident, in conuiuijs rodunt, in circulis vellicant. Flumina rodunt ripas, Lucr. l. 5. Ferrum roditur scabra rubigine, Ouid. 1. de Pon. el. 1. Amicum absentem rodere, Hor. 1. Ser. Sat. 4. Dentem dẽte rodere, prouerbium, in illos, qui carpunt eos qui pari sunt prædici mordacitare. Mar. l. 13. Quid dentem dente iuuabit Rodere? Hinc Rosio rosionis. Plin. l. 20. c. 21. Succus decoctæ prodest intestinorum rosionibus.

Rogator, oris, *Colui che prega, preuosto, ἐπερωτῶν*, qui rogat. Cice. Att. l. 16. Hæc epistola non suasoris est, sed rogatoris. Rogatores, postulatores, & mendici, qui eleemosynam postulãt. Plau. Rogator ostiatim petam panem. Rogator comitiorũ, qui populum de comitijs consulit. Cic. 2. de Nat. de.

Rogatum, Cice. pro Flac. Nunquam mihi ad rogatum respondet.

Rogito, as, *Pregare, cercare, domandare, chiedere, δέομαι*, modo identidem rogo. Plin. Patrẽ adit, rogitat, vt sui misereatur. Modo iterum atque iterum interrogo. Virg. 1. Aen. Multa super Priamo rogitans. Hinc Rogitatio, lex, plebiscitum. Plaut. in Cur. Rogitationes plurimas populus sciuis.

Rogo, as, *Domandare, cercare, pregare, αἰτέω*, posco. Gel. l. 13. ca. 20. Crepidarium cultellum rogauit à crepidario sutore. Quandoque oro, precor. Virg. l. 7. Aen. Littusq; rogamus Innocuum Cic. 1. Ver. Rogare & orare, ne illos supplices aspernarer. Aliquando pro vtendũ petere. Cic. in Ver. Hinc natũ est, Malo emere, quã rogare. Cato. c. 5. Duas aut tres familias habeat, vnde vtẽda roget. Aliquãdo interrogare. Cice. Att. Roga ipsum, quemadmodum Arimini ego eum acceperim. Ter. Ad. Rogabit me, vbi fuerim. Ter. Eun. Roget qs quid tibi cũ illa? Rogare sacramento milites, est, iureiurãdo eos astringere. Li. 35. Scribit, vagos milites de exercitu P. Africani sacramento rogasse. Rogare aliquem sniam. Quinctil. l. 6. c. 3. Primus sententiam rogabatur. Rogare legem, idest, statuere solebat enim populus rogari, idest, interrogari, num eam legem ratam uellet. Gell. l. 5. Lex Licinia rogata est. Cice. 2. Phil. Ego leges perniciosas rogaui. Hinc Legis rogatio: quoniam rogare populum magistratus solebant, an id placeret, quod statuerant. Rogationis autem nomine continetur Lex, Plebiscitum, & Priuilegium, estq; quasi caput & fons totius iuris popularis. nam Rogare populum, *χρηματίζειν*, est agere cum populo, siue de re quauis ad populum referre, siue populum consulere. Qua in re hæc erant uerba solennia, Velitis ne, iubeatis ne Quirites, ut hoc, uel illud fiat. unde Rogatio, quasi quædam interrogatio. Suet. in Cæs. Redituum in ciuitatem rogatione Plotia confecit, id est, lege à Plotio lata. Festus Rogationem uidetur accipere pro priuilegio: eamq; ita distinguit à lege, quod hæc in omnibus & rebus & personis locum habeat: Rogatio, de uno, aut certe paucis feratur, neque ad res omnes pertineat. Ferre rogationem ad populum. Cæs. 3. Bel. Ci. Tribunis pl. rogationes ad populum ferentibus. Perferre rogationem, est per interrogationem populi legem perferre. Cic. ad Q. F. l. 2. Suspicor per eum rogationem Caninium perlaturum. Accipere rogationem, idest, legem accipere. Cic. Att. l. 1. Vt consules populum cohortarentur ad rogationem accipiendam. Rogãs, tis. Oui. 2. Am. el. 3. Mollis in obsequium, facilisq; rogantibus esses. Idem in epi. Medeæ: En iterum scribo, mittoq; rogantia uerba. Rogandus, a, um, Oui. 3. Trist. Sollicita mente rogandus erit. Rogatus, a, um. Ouid. 1. de Arte: Quæ dant, quæq; negant, gaudent tamen esse rogatæ. Rogatus, us, ui, actus rogandi. Cice. 1. de Natu. deo. Cum feriis Latinis ad eum rogatu accersituq; uenissem. Hinc Rogatiuncula. Cic. pro domo.

Rogus, gi, *πυρὰ*, strues lignorum, ad cremanda cadauera: ita dictus, quòd in eo dii manes rogentur. Plaut. in Men. Quàm mox incendo rogum? Cic. 3. de Fin. beatam uitam usque illum à Cyro extructum rogum protulisset. Idem 1. de Diuin. Cum ascenderet in rogum ardentem, O præclarum discessum, inquit, è uita: cum, ut Herculi contigit, mortali corpore cremato, in lucem animus excesserit. Vir. 3. Aen. Hoc rogus iste mihi, hoc ignes, aræq; parabant. Rogalis, le. Stat. 2. Theb. Hæc igne rogali Fulgurat. Oui. 3. Am. el. 8. Te ne sacer uates flammæ rapuere rogales?

Roma, *Roma*, *ῥώμη*, urbs Italiæ, regina urbium, & totius prope orbis olim caput, de cuius origine, & nominis ratione non satis conuenit inter scriptores. uulgatissima tamen est opinio, à iuuentute Albana conditam fuisse, ducibus Romulo, & Remo, nepotibus Numitoris, atque à Romuli nomine Romam appellatam. Alij multis ante Romulum seculis cõditam uolunt, primumq; Valentiam appellatam: Romam autem dici cepisse post Euandri & Aeneæ aduentum, qui Latina uoce in Græcam eiusdem significationis translata, *ῥώμην*, appellarunt. Sunt præterea, qui existiment Aeneæ nepotem fuisse, & Ascanij filiam, nomine *ῥώμην*, à cuius nomine urbi huic nomen fuerit impositum. Nec desunt, qui, Troia capta, Achiuos quosdam ea in loca uenisse asserant, cumq; in Palatino monte oppidum condidissent, à nobilis captiuæ nomine *ῥώμην* appellasse. Sunt & aliæ non paucæ hac de re scriptorum opiniones, quas hic breuitatis causa omittimus. Si quis tamen nosse cupiat, adeat Pompeium Festum, de Antiq. uocum signific. l. 16. id certe constat, à tenuissimis ortam principijs, primumq; in Palatino monte conditã, sæpiusq; deinde pomœria eius fuisse prolata. Scribit enim Pli. l. 3. c. 5. Vespasiani temporibus ambitum urbis fuisse XIII. M. CC. pass. Vopiscus autem tradit, Aurelium Imperatorem ambitum eius ad triginta millia passuũ ampliasse. A Roma fit Romanus *ῥωμαῖος*, ut Romani rerum domini apud Virgilium 1. Aeneid. Item Romanus, a, um, ut, Arces Romanæ, apud eundem, 2. Georgic. Item Romanensis, qui alibi ortus, Romæ uersatur: unde Cato de re rustic. Romanensem salem appellat, non Romæ factum, sed qui Romæ uendebatur.

Romana porta, in infimo cliuo Victoriæ fuit, à Romulo primum instituta, gradibusq; quibusdam in quadraturam formata. Appellata est autem Romana à Sabinis præcipue, quibus ea proximus aditus erat Romam. Hæc Festus. Vulgo tamen, eodem Festo referente, Romana porta dicta est, ubi ex epistylo aqua defluebat: qui locus ab antiquis dictus, Ad stasuas Cincias: quòd ibi olim fuerit sepulcrum eius familiæ.

Romanula porta, teste Varrone lib. 4. de Ling. Lati. in Palatino monte fuit, gradus habens in noualia, ad Volupiæ sacellum.

Romanicus, a, um, ut Aratra Romanica, idest, Romæ facta. Cato c. 135.

ROMVLVS, Ῥωμύλος, Martis, (ut Romani credi uoluerunt) ex Ilia filius, & nepos Numitoris, & frater Remi, eodem cum illo partu editus. erat enim Numitori frater nomine Amulius, præferoci ingenio: qui non contentus fratri natu maiori imperium præripuisse, ut posteritati quoque suæ tyrannidem constabiliret, prolem illius masculam interemit. Iliã quoque, ut spem omnem nepotum fratri eriperet, sub specie honoris uirginem Vestalem legit, eoq; modo perpetua uirginitate damnauit. ea tamen postea grauida deprehensa, gemellos peperit: quos Amulius in Tiberim abiici iussit, matrem autem arctissima custodia asseruari. Verum cum id temporis Tiberis extra ripas restagnasset, nec adiri usquam ad iusti amnis cursum posset, qui mergendorum puerorum negocium susceperat, in proxima eos alluuie, ubi postea Ruminalis ficus fuit, expositos reliquit. Vbi à Faustulo regii pecoris magistro inuenti sunt, & Laurentiæ uxori educãdi traditi: quæ quòd uulgato corpore quæstum faceret, ideoq; Lupa inter pastores uocaretur, factus est locus fabulæ, Romulũ & Remum à lupa educatos fuisse. Hi postea cum adoleuissent, de genere suo à Faustulo edocti, Amulium trucidant, auumq; Numitorem in regnum restituunt. Nec ita multo post collecta magna pastorum manu, urbem nouam in Palatino monte, ubi educati fuerant, ædificant. Et quoniam fratres gemini erant, nec ætatis uerecundia differentiam facere posset, orta inter eos contentione, uter nouæ urbi nomẽ daret, & conditam imperio regeret, placuit rem auium iudicio permittere. Cumq; Remo in Auentino uultures sex priores, Romulo autem in Palatino duodecim, sed posteriores apparuissent, illo tempore, hoc numero se potiorem esse afferente, exorta inter pastores primũ altercatio est. quæ deinde ad manus peruenit. Ibi Remus in turba ictus cecidit. Vulgatior fama est, ludibrio fratris Remum nouos muros transiliisse: inde à Romulo, siue à Celere quodam Romuli iussu fuisse interfectum. Solus itaque regno potitus Romulus, ut urbem incolis frequentiorem redderet, Asylum aperuit. Senatores centum, quos ab honore patres appellauit, conscripsit. Vicinis connubia negantibus uirgines, quæ ad Consualium spectaculum conuenerant, rapuit. Ceniuenses bellum inferentes prælio uicit, regeq; obtruncato, Ioui Feretrio opima spolia obtulit. Antemnates, & Sabinos prælio superatos in ciuitatẽ recepit. Fidenates acie fudit, & ad oppidum fugientes insecutus, orbem eodem impetu cepit. Vesentibus, post aduersam pugnam pacem petentibus, centum annorum inducias concessit. Hisce rebus gestis, cum ad Capreæ paludem concionem haberet, ingenti coorta tempestate repente nusquam comparuit, patrum, ut creditur, manibus discerptus. A Romulus deducitur adiectiua, Romuleus, a, um, ut, Vrbs Romulea, apud Oui. 15. Met. Romulus, a, um, ut Tellus Romula. Vir. 6. Aen. Nec Romula quondam Vllo se tantum tellus iactauit alumno. Romilius, a, um, ut Tribus Romilia. Cic de Leg. agr. Respondis se à tribu Romilia initium facturum.

ROVARII, γυμνῆται, lenis armaturæ milites, qui, antequam acies congrederentur, fundis & lapidibus pugnæ præludebât. Rorarii dicti, teste Nonio, quòd illi prælium, ut ros pluuiam, antecederent. Liu. Rorarij procurrebant inter antepilanos. Hinc Rorariũ uinum dicebatur, teste eodem Festo, quod Rorariis militibus dabatur.

RORESCO, cis, δροσίζομαι, roscidus fio, rore aspergor: ab inusitato uerbo Roreo. Pli. l. 18. c. 33. Terra rorescens.

RORAT, bat, δροσίζει, Ros decidit. Col. l. 11. c. 3. Interdum tempestas nonnunquam rorat. Transfate pro guttatim distillare. Vir. 8. Aen. Sparsi rorabant sanguine uepres. Aliquando admittit post se accusatiuum: ut, Rorare imbrẽm. Pli. l. 17. c. 30. Periculum tantum eo die est, si rorauerit, quantuluncunque imbrem. Roror passiuum, pro irroror, madefio. Pli. epi. 21. Scribimus & lacrymis oculi rorantur obortis. Rorans, tis. Vir. 3. Aen. Rorantia uidimus astra. Cice de Sen. Pocula minuta, atque rorantia. Roratus, a, um. Oui. 3. Fasto. Mollia erat tellus, rorata mane pruina.

RORATIO, onis, δροσισμὸς, morbus est uitium, cum deflorescẽtes rore læduntur: priusq; corrumpuntur, quàm in acinos transformentur. Pli. l. 17. c. 24. Syderationis genus est in uitibus deflorescentibus roratio, aut cum acini, priusquam crescant, decoquuntur in callum. Theophrastus. l. 4. de Plantis, Roratio, inquit, fit cum uuis deflorescens irroratur. Propter hoc uitium Floralia ab antiquis instituta sunt. Pl. l. 18. c. 19. Floralia IIII. Cal. Maii instituerunt anno urbis quingentesimo sextodecimo, ut omnia bene deflorescerent.

RORIFER, ra, rum, *Che apporta ruggiada*, δροσοβόλος, ut, Aura rorifera. Sene Hip. Qua rorifera mulcens aura Zephyrus uernas euocat herbas. Biga Lunæ rorifera. Stat. 1. Theb. Rorifera gelidum tenuauerat aera biga. Luct. l. 6. Hinc ubi roriferis terram nox obruit umbris.

RORVLENTVS, ta, tum, *Cosa piena di ruggiada*, δροσερὸς, πολύδροσος, plenum rore. Col. l. 5. Ne rorulentæ, sed siccæ serantur uites. Idem l. 12. c. 18. Rorulentæ baccæ non legantur.

ROS, roris, *Ruggiada*, δρόσος, humor, qui sereno tempore de cœlo fluit, serena nocte. Arist. l. 1. Met. scribit, rorem fieri ex uaporatione modica, cum pluuia ex largo uapore progeneretur. Vir. 2. Ge. Gelidus ros nocte reponet. Cic. 1. de Diuin. Cum primum gelidos rores Aurora remittit. Ouid. 3. Met. Virgineos artus liquido perfundere rore.

ROSA, rosæ, *Rosa*, ῥόδον, flos è spina nascens, Veneri sacer, & fortasse non absurde: quia sicut rosa breui uiget, ita & Venerea uoluptas. Quo pacto autẽ rosa, quæ prius candida fuit, cruore Veneris infecta purpureum colorem traxerit, ex Aphthonii fabella cognosces. De rosis plura apud Pli. l. 21. inuenies. & Theophr. l. 6. c. 6. & 7. Diosc. l. 1. c. 132. Cic. 5. Tusc. An tu me in uiola putas, aut in rosa dicere? Vir. 4. Ge. Primus uere rosam, atque autumno carpere poma. Rosa, pro oleo rosaceo, apud Cels. l. 8. c. 4. Infundenda erit rosa tepida.

ROSACEVS, a, ũ, *Cosa fatta di rose*, ῥόδινος, ex rosa factũ: unde Rosaceum oleum, ex rosis. Pli. l. 20. c. 3.

ROSARIVM, rii, copiam fruticum significat, uno loco rosas gignentium. Plin. lib. 21. ca. 11. Rosaria à Fauonio fossa oportet esse.

ROSCIA lex, à Roscio Othone Trib. ple. nomen accepit, quà equites primum à plebe distincti sunt, assignatis equestri ordini in theatro quatuordecim gradibus, in quos neminẽ recipere liceret, nisi qui quadringentorum millium sestertiorum censum expleret. Hor. 1. epist. Roscia dic sodes melior lex, an puerorum Nænia? Et paulo ante. Si quadringentis sex septem millia desint, Plebs eris. Eodem spectat & illud Iuue. Sic placuit uano, qui nos distinxit, Othoni.

ROSCIDVS, a, um, *Inruggiadato*, δροσερὸς, rore perfusum, unde, Nox roscida, rore humecta. Pl. l. 18. Vbi sunt rigua, noctibus roscidis siccari melius. Similiter Mala roscida, matutino rore humecta. Vir. 8. ecl. Aurora roscida, Oui. ad Liuiam. Gramina roscida. Cla. 2. de Rap. Pros. Mella roscida, Virg. 4. ecl. Pruina roscida foliis excussa. Oui. 5. Fast.

ROSCIVS, histrio insignis Ciceronis ætate, in arte sua usque adeo absolutus, ut, si quem significare uelimus cæteris sui generis hominibus præcellere, Roscium appellemus. Roscij (inquit Festus) dicebãtur in omnibus perfecti artibus: quòd Roscius quidam perfectus unus in comœdia iudicatus est. Cic. de Or. Roscius hoc iamdiu est assecutus, ut, in quo quisque artificio excelleret, is in suo genere Roscius diceretur. Hor. 2. epi. 1. Quæ grauis Aesopus, quæ doctus Roscius egit. Hunc primum in scena persona usum ferunt, quòd & strabo esset, & aspectu fœdus. tantum tamen pronunciandi suauitate ualuit, ut populo sine persona gratior esset: quod & Cicero testatur l. 1. de Or. Librum conscripsit, in quo histrionicam cum eloquentia comparare conatur. cum Cicerone quoque aliquando certasse dicitur, num ille eandem rem sæpius oratione, an ipse gestu uariaret.

ROSEA, campus in agro Reatino, quòd in eo arua rore humida semper serantur. Var. 1. de re rust. c. 7. Cæsar Vopiscus cãpos Roseæ Italiæ dixit esse sumen, in quo relicta pertica postridie non appareret propter herbam.

ROSETVM, ῥοδωνιὰ, locus rosis consitus. Virgil. 5. eclog. Quantum saliunca rosetis, Iudicio nostro tantum tibi cedit Amyntas.

ROSEVS, a, um, ῥοδόεις, ῥόδινος, qui rosæ colorem imitatur. Virgil. 12. Aeneid. Et roseas laniata genas. Idem 6. Aeneid. Roseis Aurora quadrigis. 2. Aene. Roseoq; hæc insuper addidit ore.

ROSMARINVS, siue (ut apud Pli. legitur) Rosmarinum, *Rosmarino*, λιβανωτίς, in quadruplici est differentia. sunt enim duo eius genera fœcunda, quorum alterum folia habet fœniculi crassiora & latiora, in roræ speciem, humi sparsa, iucunde olentia, caulem cubiti altitudine, multis concauum alis: in cacumine umbellam, in qua semen nascitur copiosum, candidum spondylo simile rotundum, angulosum, resinaceum, quod in mandendo linguam exurit: radicem autem prægrandem, candidam, thus redolentem, unde & rustici Incensariã appellant. Alterum, superiori omnino consimile est, semen ferens latum, nigrum uti sphondylion, odoratũ, sed minime caurens, radice foris nigra, sed intus, si frangatur, alba. Tertium, quod ad superiorum differentiam sterile dicitur, superioribus non dissimile, sed neque caulem, neque florem, neque semen emittit: nascitur in saxosis & asperis. Quartum, quod Græci non absolute λιβανωτίδα, sed cum adiectione quadam λιβανωτίδα στεφανωματικὴν appellant, frutex est notissimus, ousquam non apud nos in hortis obuius. λιβανωτίδα autem uocant Græci eadem ratione, qua superiora genera,

nera,quòd thuris odorem refecat: στεφανωματικὴν autem,id est,coronariam,quòd corouamentis soleat iuseui.

Rosmaris, λιβανωτίς, frutex oduriferus, qui & Rosmarinus dicitur, Ouid 3.de Arte: Rosmaris, & laurus, nigraq; myrtus olent.

Rostellum, li, ῥύγχιον, paruum rostrum. Pli.li.30.c.12. Muris rostellum. Col.l.8.c.5. Animaduertat, an pulli rostellis oua percuderint.

Rostra, orum, templum Romæ in foro, ante curiam Hostiliam, pulpitum habens nauium Antiatium rostris adornatum, ea quo ad populum concio haberi solebat. Li.l.8. Erostriaq; earum nauium suggestum in foro extructum adornari placuit: Rostraq; id templum appellatum.

Rostratus, a, um, rostro armatus: ut, Naues rostratæ, αἱ χαλκέμβολοι, quæ in prora æneo munitæ erant rostro, quo in hostium naues, cum impetu impacto, sæpe eas dissoluebant. Liu.4.Decad.l.6. Vna & octoginta rostratis nauibus, multis præterea minoribus. Idem l.18. Prouinciæ ita decretæ: alteri consuli Sicilia, & triginta rostratæ naues. Eædem & Aeratæ dicebantur. Cæs.2.Bel.Ci. Cum classe nauium sedecim, in quibus paucæ erant æratæ. Corona rostrata, idest, naualis quòd exiguis quibusdam uelut nauium rostris exornaretur. Pli.l.16.c.4. Ciuicis ceduna rostratæ. Tempora rostrata', id est, nauali, siue rostrata corona cincta. Virg 8. Aen. Tempora nauali fulgent rostrata corona. Rostratus impetus, qui fit rostro impacto Pli.l.30 c.21.

Rostrum, stri, Becco, muso, mostaccio, sperone della naue. ῥύγχος, quo aues cibum capiunt. Ci.2.de Na.deo. Procero, corneoque rostro aues. Oui.6.Fast. Rostra apta capinæ. Nec solú de auibus, sed de reliquis quoque animalibus, & de ipso homine dicitur. Plau Men. Apud mensam plenam homini rostrum deliges Pli. Et mugilis rostrum. Caprarum rostra. Varr.2.de re rust.c.3 Canum Pli.l 8.ca.4. Suum. Cic.2.de Diu. A similitudine autem rostri auium, pars nauis exporrecta, & acuminata, ex ære ferroue, in prora eminés, Rostrum appellatur. Hirtius de Bel.Al. Nauibus actuariis rostra imposuit. Hinc Rostratæ naues, rostris armatæ. Ci.2.de Inuen. Lex est apud Rhodios, ut, si qua in portu rostrata nauis deprehensa sit, publicetur.

Rostro, as, Porger il becco dentro, rostrum impingo, rostro penetro. Pli.l 18.c.19. In inferiora rostrante uomere, idest rostrú impingente, ait Bud.

Rota, æ, Rota, ruota, τροχός, cuius conuersione currus procedit: à rotunditate, seu à ruendo: ruit enim facile in suos orbes. Plaut.in Capt. Pro rota me uti licet. Vel ego huc, uel illuc uortar, quo imperabitis. Pli.l.16.c.40. Lignum ad radios rotarum utile. Hor 1.epi.18. Puluis strepitusq; rotarum. Figurate accipitur pro toto curru Vir.12.Aen. Eq; rotis magná respexit ad urbem. Cice.in Ara. Hunc etangit rota feruida Solis. Rota Fortunæ, idest, inconstantia, & uolubilitas. Idem in Pis. In quo ne rum quidem Fortunę rotam extimescebat. Rota, tormenti genus. Ci.5. Tusc. In Rotam beatam uitam non ascendere. Rotæ etiam à latinis dicuntur capræ quædá feræ, quarum magna est copia in Samothrace insula. Var.l.2.c.1. Est & Rota, piscis, similitudine. Pli.l.9.c 4. Rota item in figlinis dicitur, qua fictilia tornantur. Hor.de Arte: Amphora cœpit Institui, currente rota cur urceus exit? Dimin. Rotula. Pli.l.28.c.18.

Roto, as, Iruotare, ruotare, γυρόω, κυκλόω, uerto, in modum rotæ uerso, circumago. Mart l.1. Præceps sanguinea dum se rotat ursus arena Luc.l.6. Rotantq; cauis flammam fornacibus intus. Rotare item ὀφθαλμιάζειν, pauones, dicuntur, eum uelut pulchritudinem suam admiratores, gemmantes caudæ pinnas in orbem explicant, rotæq; orbem imitantur. Rotans, tis. Horat.4. Carm. Ode 11. Sordidum flammæ trepidant rotantes Vertice fumum. Rotatus, a, um, Ouid. ad Piso. Ceruice rotata. Iuu.Sat.6. Sermone rotato Torqueat enthymema.

Rotundus, a, um, Rotondo, περιφερής, στρόγγυλον, περίτροχον, σφαιροειδὲς, quod globi siue sphæræ figuram habet, una superficie contentum, & in medio sui punctum habens, à quo omnes lineæ ad circumferentiam ductæ, sunt æquales. Dictum Rotundum, (ut quidam uolunt) à retundendo, quòd omnis undique retusa sit angulorum asperitas. Plin.lib.10. c.52. Aquatilium oua rotunda. Ibidem: Oua exeunt à rotundissima sui parte, dum pariuntur. Cice.1.de Nat.deo. Mundum esse uoluit, quòd ea forma neget ullam pulchriorem esse Plato. Hor.8.Epo. Rotundioribus Onusta bacchis. Cic. de Vniu. Idq; ita tornauit, ut nihil effici possit rotundius. Ore rotundo loqui, est uolubili, & concinno orationis genere uti. Hor.in Arte: Graiis dedit ore rotúdo Musa loqui. Gel. Crispum agmen orationis rotundumq;. Cice. in Or. Thucydides præfractior, nec satis (ut ita dicam) rotundus

Hinc Rotunditas, atis, Pli.l.1.c.3. Cornua rotunditate præpilata. Ibidem c.36 Rotunditas oris. Rotunde. Ci.4.de Fin, Ista ipsa, a te quidem apte, ac rotunde, &c.

Rotundo, as, σφαιρόω, rotundum facio. Cic.de Vniu. Cum similem uniuersitatis natura efficere uellet, ad uolubilitaté rotundauit. Vitruu.lib.10.c.21. Id ad cyrcinum rotundatur. Translate pro explere, siue perficere, quòd rotunda forma nulla sit perfectior. Hor.1.epi.6. Mille talenta rotundentur. Hinc Rotundatio. Vitr.l.10.c.11. In rotundatione & longitudine æqualia spatia fient.

R ANTE V

Rubefacio, cis, pen.c. Far rosso, ἐρυθραίνω, ἐρεύθω, rubro colore tingo. Silius lib.16. Vix Atlantiadum rubefecerat ora fororum. Rubefactus, a, um, Ouid.3.Metam. Rubefactaq; sanguine tellus.

Rubellus, a, um, Rossetto, ὑπέρυθρον, subrubrum: ut Vinum rubellum, siue Rubellum, absolute dicitur, quod modice, & dilute, rubet. Mart.l.2. Et Veietani bibitur fæx crassa rubelli. Rubellæ uites, idest, Nomentanæ, à rubedine cognominatæ. Pli l.14.c.2. Proxima dignitas Nomentanis, rubente materia: quapropter quidam Rubellas appellauere Easdem & Rubellianas uocat. Col l 3.c.2.

Rubellio, onis, piscis prægrandi capite, ex genere mullorú, à coloris rubedine nomen habens. Pli.l.31.c.10. In uino necatus rubellio, is, qui inde biberint, uini tædium affert.

Rubeo, rubes, rubui, Esser rosso, arrossire, ἐρυθραίνομαι, ἐρυθριῶ, rubens sum. Virg.2.Geo. Sanguineis inculta rubent auiaria baccis. Idem 4 Geor. Ante nouis rubeant quàm prata coloribus. Cic.Att l.21. Rubeo, mihi crede: sed iam scripseram, delere nolui. Idem 4.Verr. Hęrere homo, auersari, rubere. Mart.l.1. Pæstanis rubeant æmula labra rosis. Ouid 1.Fast. Tusco sanguine terra rubet. Rubens, idem quod rubrum. Vir.1.Ge. Semper sole rubens, & torrida semper ab igni. Oui.3.Fast. Viua rubentia.

Ruber, bra, brum, Rosso, ἐρυθρὸς, ἐρυθρός, rubentis coloris. Hora.in Ser. Obscœnoq; ruber porrectus ab inguine palus. Oui.2.Fast. At ruber hortorum deus, & tutela Priapus. 11. Meta. Fulmineus rubra suffusus lumina flamma, Hor. 3. Carm. Ode.13 Inficiet tibi Rubro sanguine riuos. Rubrum mare. Cic.2.de Nat.de. Genera beluarum, quæ in rubro mari gignantur. Rubrior, comparatiuus Pli.l.10 c.63. Coloré mutant rubriore pilo.

Rubesco, is, Diuenir rosso, ἐρυθραίνομαι, rubens fio. Vir.2.Aen. Iamq; rubescebat stellis Aurora fugatis. Oui.1.Met. Vt terras, mundumq; rubescere uidit. Pli.1.9.c.35. Miror eas sole erubescere, coloremq; perdere ut corpus humanum.

Rubeta, tæ, Rana rossmartina, φρῦνος, ranæ genus uenenosum, à rubis nomen trahens, in quibus uictitat. Iuue. Sat. 1. Porrectura uiro miscet sitiente rubetam. Pli.l.8.c.31. Auxiliantur contra ranam rubetam. Idem l.32.c.5.

Rubetum, ti, Macchione, βατών, locus in quo rubi copiose proueniunt. Oui.2.Met. In duris hærentia mora rubetis.

Rubi, orum, oppidum Campaniæ, à ruborum frequentia. Hora.in Ser. Inde Rubos fessi peruenimus. Inde Rubeus, a, um. Vir.1.Ge. Rubea texatur fiscina uirga.

Rubia, æ, Grana, robbia, ἐρυθρόδανον, herba, radicem habens rubeam, tingendis lanis, ac coriis idoneam. Pli.l.24.c.11. & l.31.ca.6. & lib.29.cap.3. Pharmacopolæ Rubiam tinctorum nominant.

Rubicon, p.c.conis, Ῥουβίκων, fluuius disterminans Italiam à Gallia citeriore. Luc.l.2. Vt uentum est parui Rubiconis ad undas. Sue.in Cæs. Consecutus cohortes ad Rubiconem flumen, qui prouinciæ eius finis erat, paululum constitit.

Rubicundus, a, um, Rosseggiante, ἐρυθριῶν, ἐρυθρὸς, abunde rubens. Ter.in Hecy. Magnus, rubicundus, crispus, crassus, cæsius. Plau. Pseu. Magno capite, acutis oculis, ore rubicundo. Pli.l.18.c.35. de luna loquens, Si rubicunda, uentos portendere creditur. Mart.li.14. Cumano rubicundam puluere testam. Rubicundulus, dimin. Subrubens. Iuue.Sat.6. Tandem illa uenit rubicundula.

Rubidus, a, um, Rosso, colore rufo, atrore multo mistum, cuiusmodi fere est color ferri multa rubigine obducti. Gel.l.2.c.26. Fuluus, flauus, rubidus, phęniceus, rutilus, luteus, spadix, appellationes sunt rufi coloris. Aliquando Rubidus, pro scabro & aspero accipitur. Plau.in Stic. Rubiginosam strigilé, ampullamq; rubidam. Hinc & panis bis coctus, à scabritie Rubidus dicitur. Pla. Exiguam buccellam rubidi panis. Quo tamen in loco Festus Rubidum panem interpretatur, pané parum coctum.

Rubigino, nis, Arrugginirsi, ἰόω, rubiginem contraho. Apul.li.3.Florid. Gladius usu splendescit, situ rubiginatur.

Rubigo, ginis, Ruggine, uitium metalli, & proprie id quod in ferro contrahi uidemus, aridum, & rubrum, metallum paolatem

latim erodens. Dicta Rubigo, à rubro, siue rubido colore: unde & antiquis Robigo dicebatur. nã illi Robũ dicebãt, teste Festo, quod nos Rubrũ. Pli.l.17.c.4. Ferro argilla omnis rubiginem obducit. Virg.1.Ge Exesa inueniet scabra rubigine pila. Catul. Arg. Squallida desertis rubigo infert aratris. Ouid.2.Met. Liuent rubigine dentes. Rubigo uitium in segete, spicas corrumpens. Hor.l.1.Carm. Nec pestilentem sentiet Africam Fœcunda uitis, nec sterilẽ seges rubiginẽ. A rubigine Rubigalia, festi dies, amoliendæ rubigini instituti ab antiquis. Plin.l.18.c.29. Inde Rubiginosus, a, um, Mar. lib.5. Vide Robigo.

RVBOR, oris, *Rossore*, ἐρυθρότης, color rubeus, qui & Rubedo dicitur. Pli.lib.11.ca.37. In malis ostenditur rubor. Ouid.3. Met. Pectora traxerunt tenuem percussa ruborem. Luc.li.5. Rubor igneus inficit ora. Tyrij rubores, pro Purpura, Virg. 3. Ge. Virgineus rubor, pro pudore, 1. Geor.

RVBRICA, æ, μίλτος, terra rubri coloris, qua fabri materiarij lineas ducunt. Col.l.2. Arbusculas rubrica notare conuenit. Hac legum tituli notabantur. Pers. Sat.5. Si quid Masuri rubrica notauit.

RVBRICETA, color, quo mulieres genis ruborem inducunt. Plau. in Truc. Buccas rubriceta intinxit tibi. Alio nomine Purpurissum: unde Plau. ibidem Buccas purpurissatas, & Rubriceta tinctas, in eadem effert significatione.

RVBRICOSVS, a, um, rubrica abundans. Col. lib. 4. c. 33. Solũ rubricosum.

RVBRVM mare, *Mar rosso*, ἐρυθρὰ θάλασσα, pars Oceani, Arabiã à Meridie alluens, ad Occidentẽ Arabico, ab Ortu Persico sinu terminata. Pli.l.5.c.23. Irrumpit geminum mare in terras, quod Rubrum dixere nostri, Græci Erythræum, à rege Erythra, aut, vt alij, solis repercussu talem reddi colorem existimantes.

RVBVS, bi, βάτος, frutex notissimus, passim in dumis prouenìens. Florem habet candidum, & fructum moris non absimilem. Virg. 3. Ferat & rubus asper amomum.

RVBVS, caninus, κυνόσβατος, frutex arbusculæ instar, rubo longe maior, folia ferens multo latiora myrto, firmis circa ramos spinis, flore candido, fructu oblongo, nucleo oliuæ simili.

RVCTO, ructas, *Ruttare*, ἐρεύγω, est ructus emittere. Cic. ad Cornificium, lib. 12. Quem ego ructantem, & nauseantem conieci in Octauiani plagas. Plau. Pseu. Pergin' ructare tu mihi? Ructatus, a, um pro, ructãdo eiectus. Silius l.15 Ructatos ore cruores. Ructator, & Ructatrix. Mar. l. 10. Nec deest ructatrix mentha. Ructuosus, sa, sum: vt Spiritus ructuosi, apud Quinct. l.4.c.2.

RVCTOR, ructaris deponens, ἐρεύγω, ructo. Var. 3. de Rust. c.2. Cuius aues hospitales etiam nunc ructor. Hor. in Arte: Hic dum sublimeis versus ructatur, & errat.

RVCTVS, us, ui, ἐρυγή, cibi, & potus in stomacho male concocti ventosa per os afflatio. Mat. lib. 1. Extremo ructus cum uenit à barathro. Cice. Pæto. l.9. Stoici crepitus aiunt æque liberos ac ructus esse oportere. Col. lib.6.c.6. Cruditatis signa sunt crebri ructus, uentris sonitus, fastidia cibi, neruorũ intentio, hebetes oculi. Pli. lib.21.cap. 18. Anethum ructus mouet.

RVDENS, tis, *Corda, fune, spago, sarta*, πρότονος, sub. tam masculìquàm fœm. gen. funem nauticum maiorem significans, à malo ad puppim religatum: quãquam etiam pro eo Pli. accepisse uidetur, quo naues continenti alligantur. Virg. 3. Aen. Excussosq; iubet laxare rudentes. Plau. Rud. Dum hanc rudentem complico. Catullus: Candidaq; intorti sustollant vela rudentes. Cic. 5. Tusc. Non optabilis est rudentibus apta fortuna. Idem. 1. de Diu. Quasi rudentis explicatio.

RVDERARIVM cribrum, ab Apuleio appellatur, cribri genus maius, ex membrana minutis foraminibus pertusa, quo rudera, idest lapilli consimilesq; sordes, è fruméto expurgant.

RVDERO, as, κατερπετιόω, est rudus induco. Vitru. l.7.c.1. Vnde Ruderatus ager, qui veterum ædificiorum materia scatet. Plin. l.21.c.4. Rosam constat ruderatum agrum amare. Eruderare vero est rudus eijcere. Var. de re. rust. lib. & ca. 2. Solũ oportet esse eruderatũ, & procliuum, vt euerti facile queat. Ruderatio. Vitru. l.7.cap. 5. Incipiam de ruderatione, quæ principia tenet expolitionum.

RVDETVM, ti, locus plenus rudere, idest lapidum fragmentis. Cato Lentem in rudero, serito.

RVDIARII, qui impetrarunt missionem artis gladiatoriæ donati rude. Suet. in Tib. Rudiarijs quibusdã reuocatis. Itẽ Rudiarij, qui saga rudia, & noua poliunt. Hermolaus ex Festo.

RVDICVLA, læ, ῥαβδίον, dimin. parua virga, impolita, vti ad mouenda, & agitanda ea, quæ super ignem decoquuntur. Cato: Igni bene coquito, rudicula agitato crebro. Pli. li. 29. Lanas rudiculis curatas:

RVDIMENTVM, ti, *Primo ammaestramento*, προπαιδεία, prima disciplina, qua rudes imbuũtur. unde Ponere rudimenta dicimus pro, artis alicuius principiis operam dare. figurate accipitur pro rem quamlibet incipere. In Sal. Ne incipiens quidẽ peccare minimis rebus posuit rudimentum, sed ita ingressus est, ut neque ab alio uinci possit, &c. Li. 31. Responsum eum ipsum rudimenta adolescentiæ bello lacessentem Romanos posuisse. Iustinus. l.9. Alexandrum filium XVIII. annos natum, ut sub militia patris tyrocinii rudimenta deponeret, ad se accersit. Rudimenta uirtutis, idest, initia. In Sal. An ulla alia putas esse rudimenta & incunabula uirtutis? Rudimentum lucis, pro uitæ initio, Pli. in Proœ. l.7.

RVDIS, subst. fœmi. gene. ῥάβδη, virga rudis, & impolita, siue ea lignea sit, siue ferrea, quæ varijs olim usibus accommodabatur. nam & rudibus agitabantur ea, quæ ad ignem coquebantur, aut alia ratione miscebantur. Plin. lib. 34. Vritur in patinis per laminas minutas cum sulphure, versatum rudibus ferreis, aut ferulaceis. Cato de Re rust. ca. 104. Hæc rude misceto ter in die. Rudibus item depugnabant gladiatores, teste Lampridio, qui refert Commodum in arena rudibus inter gladiatores depugnasse. Hinc ad Rudem cõpellere, est, cogere depugnare. Cice. Octauio: Qui veteres gladiatores, reliquias ludi Cæsaris, ad rudem compulisti. Ijdem quoties aut ætate emeriti, aut multis iam relatis palmis, libertate digni videbantur, rude à prætore donabantur. Cic. 5. Phil. Tam bonus gladiator, tam cito rudem accepisti? Hor. 1. epist. Spectatum satis, & donatum iam rude quætis Mecœnas iterum antiquo me includere ludo. Vbi Donatum rude, per translatione dixit, pro ætate emeritum: gladiatores enim, accepta rude, ab omni depugnandi necessitate eximebantur. quo fit, vt Rudem pro libertate, & optato rei cuiusuis fine accipiamus. Iuuen. Ergo sibi dabit ipse rudem.

RVDIS, uero, & hoc Rude, adiec. *Cosa rozza, aspra*, αὐτοσχέδιος, αὐτόσχεδος, ἄξεστος, impolitus: ut Rude marmor, Ebur rude: Rude argentum, quod neque signatum est, neque alium in usum laboratum. Cic. de Or. Quæ pueris nobis inchoata & rudia exciderunt. Transfertur ad animum: rudesq; dicuntur qui adhuc animum non expoliuere disciplinis. Cic. de nat. Rudem me discipulum, integrumq; accipe. Pli.l.2.c.7. Pariter & eruditum uulgus, & rude in eam sententiam cursu nadit. Rudis genitiuo aliquando iungitur Cic. pro Flac. Homines imperiti, rerum omnium rudes. Idem l. 1. Off. Rudes Græcarum literarum. Aliquando accusatiuo cum ad. Li. 24. Rudem ad pedestria bella Numidarum gentem. Aliquando ablatiuo cum In. Ci. l. 1. de Or. Rudem in iure ciuili. Aliquãdo pro rustico. Iuuen. Saty. 11. Tunc rudis, & Graias mirari nescius artes. Pro duro & inclementi. Ter. Phor. Adeon' te esse ingenio rudi, & inexorabili?

RVDO, rudis, rudit, *Ragghiare*, ὀγκάομαι, proprie ad asinos pertinet: qui rudere dicuntur, cum uocem emittunt. Ouid. 3. de Arte: Vt rudit à scabra turpis asella mola. Abusiue & de leonibus, & de hominibus dicitur. Vir. 7. Aen. Sera sub nocte rudentum. Idem 8. Aenei. Insueta rudentem. Persius primam uerbi huius syllabam produxit, cum in exemplis iam citatis corripiatur. Rudens, tis. Oui. 5. Fast. Ecce rudens rauco Sileni uector asellus.

RVDVS, eris, *Scaglia*, ἐρείπιον, lapidum frusta, & ruinarum materies. est autem duplex, nouum scilicet & uetus. nouum rudus, est materia pauimenti, idest, saxa recens contusa, seu testæ confractæ cum calce ad pauimentum faciendum. Vitru. l.7. Ruderi nouo tertia pars tusæ admisceatur. Vetus rudus est materia ueterum pauimentorum & dirutorum ædificiorum, quæ lapidibus & testis confractis, calceq; arena commista constat. Pli. Complanatæ ueteri rudere erant uiæ. Antiqui Raudus dicebant, teste Festo.

RVFEO, es, *Arrossirsi*, ξανθὸς εἶμί, rufus sum: unde Rufesco, rufus fio. Pli. l. 10. c. 29. Merula ex nigra rufescit.

RVFO, fas, ξανθίζω, rufum facio. Pli. l. 15. c. 22. Rufatur capillus nucleis. Et l. 23. c. 2. Rufat capillum.

RVFVLI, tribuni militum, à consule facti, quòd de eorum iure Rutilius Rufus legem tulerit: postea mutatione unius literæ Rutuli dicti. Festus.

RVFVS, a, um, *Rosso*, ξανθός, πυῤῥός, color non plene ruber, sed ad flauum nonnihil declinans. Mart. l. 14. Roma magis fuscis uestitur, Gallia Rufis. Ter. Heaut. Rufam ne illam uirginem. Plin. l. 12. c. 12. Syncerum deprehenditur colore rufo. Rufior, comparatiuus. Pli. l. 16. c. 24. Materies maris dura, rufior, ac nodosa. Hinc Rufulus, diminutiuum. Pla. in Amph. Coiuit cicatrix rufula.

RVGA, æ, *Rappa, falda, crespa, grinza*, ῥυτίς, contractio cutis in plicas: cuiusmodi in senibus conspici solent. Cic. de Sen. Non cani, non rugæ repente auctoritatem arripere possunt, sed honeste

honeste acta superior ætas. Oui. 14. Met. Et rugis peraraui anilibus ora. Plicæ quoque in uestibus eminentes Rugæ dicuntur: ut contra, cauitates inter plicas sinus appellamus. Pli. l. 35. c. 8. Præter quæ in ueste rugas & sinus inuenit. In arborum quoque fructibus, qui ante maturitatem sunt decerpti, asperitates quædam, & corticis contractiones oriuntur, quæ à similitudine rugarum anilium, ueniunt & ipsæ in nominis huius communionem. Pli. l. 12. c. 7.

Rugio, gis, rugiui, & rugii, βρυχῶμαι, unde Rugitus, qui proprie leonis est, cum uocem emittit. Auctor Philomelæ. Tigrides indomitæ raucant, rugiuntq; leones.

Rugo, gas, *Insaldare, increspare*, ῥυτιδῶμαι, rugas contraho. Pla. in Cas. Vide palliolum ut rugat. Rugata testa, apud Plini. lib. 9. cap. 33.

Rugosus, a, um, ῥυτιδώδης, rugis plenum. Col. l. 12. c. 43. Hæc ratio facit rugosa acina. Idem li. 16. c. 31. Cortex omnibus in senectute rugosior. Mart. l. 3. Rugosiorem stola cum geras frontem.

Ruidus, a, um, à ruendo, idest, cadendo, ut quidam uolunt, deductum: ut Pilum ruidum, cuius crebro casu frumēta pinsuntur, siue eualuantur. Plin. l. 18. c. 10. Maior pars Italiæ ruido utitur pilo, rotis etiam, quas aqua uerset obiter. Quem tamen Plinii locum explicans Hermolaus, Ruidum pilum dictum innuit, non à ruendo, sed ab asperitate. quasi ruuidum, siue, ut alii scribunt, rubidum, quod nomen antiquis asperū & impolitum significabat.

Ruina, næ, *Ruina, caso*. πτῶσις, πτῶμα, casus, siue lapsus, à ruendo, idest, cadendo. Cice. de Or. Ea ruina oppressus Scopas. Idem de Diuin. Dii habitantes inter duos mundos metu ruinarum. Ruinas itē accipimus pro ipsis ædificiis dirutis. Ci. l. 3. Tusc. Magis me mouerunt Corinthi subito aspectæ parietum ruinæ, quàm ipsos Corinthios. Cœli ruina, pro tonitru. Vir. 1. Aen. Fluctibus oppressos Troas, cœliq; ruina. Vbi Seruius: Cœli ruina, idest tonitribus, quorum sonus similis est ruinis. Transfertur & longius, ut pro quauis calamitate accipiatur. Ci. 1. in Catil. Prætermitto ruinas fortunarum mearum. Subdere caput ruinæ, est, exponere se periculo. Curtius l. 5. Ruinæ rerum illos subdere capita, in perniciem trahi. Ponitur aliquando pro morte. Pli. l. 17. ca. 25. Prodigium in nostro æuo Neronis principis ruina factum. Hinc Ruinosus, nosa, nosum, caducus, ruinam minans, ut Aedes malæ materiatæ, ruinosę, apud Ci. 3. Off.

Rulla, rullæ, instrumentum ferreum, stimulo rusticorum additum ad uomerem detergendum. Pli. l. 18. c. 19. Purget uomerem subinde stimulus cuspidatus rulla. Est autem dimin. à Runa, quod est teli genus. unde Runatum dixit Ennius, pro runa armato, siue (ut Festus interpretatur) pro pilato, id est, pilo instructo.

Ruma, rumæ, μαζὸς, θηλὴ, à ueteribus dicebatur Mamma, ut annotauit Nonius, citans locum Catonis ex opere de li. educ. Rumam (inquit Cato) prisco uocabulo mammam appellarunt: à qua Subrumi etiam nunc dicuntur agni. Hinc Irrumare dicebant antiqui pro lactare, quasi rumam in os inserere. quòd uerbum postea ad fœdę libidinis significationem translatum. Rumam præterea Seruius interpretatur eminētiorem colli partem. quod & ipsum Festus innuere uidetur, cum Rumare antiquos dixisse ait pro Ruminare.

Rumentum, inquit Festus, idem quod abruptio.

Rumen, ruminis proprie in animalibus quibusdam dicitur quidam quasi uentriculus, quo illa pabulum ad tempus demittunt, indeq; rursus ad os reuocant, unde & Ruminatio nomen accepit. Rumen (inquit Nonius) locus est in uentre, quo cibus sumitur, & unde redditur. Per translationem tamen pro ipso etiam sumitur uentriculo, cibi, & potus receptaculo. Pomponius, Prostibulo, ut citat idem Nonius: Ego rumorem parui facio, dum sit, rumen qui impleam. Festus rumen interpretatur, partem colli, qua esca deuoratur. Rumen item antiqui pro ruma accipiebant, idest pro ubere, siue mamma. Pli. l. 15. c. 18. Inuenta est lupa infantibus præbens rumen: ita enim uocabant mammam.

Rumex, icis, λάπαθον, herba siluestris ex lapathi generibus, à quibusdam Oxalis appellata, satiuo proxima, foliis acutis, colore betæ candidæ, radice minima. Vir. in Moreto: Fœcūdúsq; rumex, maluæ, uiolæq; uirebant. Sunt ex recentioribus qui Rumicis appellationem latius accipiant: ut ad omnia lapathi genera extendatur. Plinius tamen speciem iam depictam, à cæteris generibus, rumicis nomine distinguit. l. 20. c. 21. & l. 19. c. 12.

Rumia, siue Rumina (ut alii malunt) dicta est Dea, quæ rumis, idest, mammis, hoc est, pueris lactentibus præsidebat. Augustinus. l. 4. de ciui. Dei. Var. l. 2. de re rust. c. 11. Non negarim ideo apud diuæ Rumiæ sacellum à pastoribus satam ficum. Ibi enim solent sacrificare lacte pro uino, & pro lactentibus. Cato de lib. educ. ut citat Nonius: Hisce lacte fit, non uino: Cuninæ propter cunas: Rumine, propter rumam, sic prisco uocabulo mammam appellabant, à quo Subrumi etiam nunc dicuntur agni.

Rumifero, famam spargo. Pla. in Amp.

Rumigare, μηρυκάζομαι, Apul. lib. 4. de Asin. Vsus est pro ruminare.

Ruminalis ficus, Romæ fuit in Comitio, fulguribus sub ea conditis sacra, à ruminando (ut quidam uolunt) dicta quòd sub ea pecudes æstatis tempore frigora captantes, herbas ruminare consueuerint. Aut certe (ut Pli. l. 15. c. 18.) quòd sub ea inuenta sit lupa, Romulo & Remo rumen, idest, mammā præbens. Liu. l. 1. primum Romulatem ficum à Romulo dictam putat, quæ deinde uoce paulatim deprauata, Ruminalis cœpit appellari.

Ruminales hostiæ, animalium, quæ ruminant. Pli. l. 8. c. 51.

Rumino, as, pe. cor. & Ruminor, aris, deponens, *Ruminare, masticar bene*, ἀναμηρύκομαι, ἀναμασῶμαι, idem quod remandere, & cibum à rumine ad os reuocare: proprie de iis dicitur animantibus, quæ in superiore mandibula dentes primores non habent. Colu. li. 7. Bos neque ruminat, neque lingua se detergit. Virgi. 6. ecl. Ilice sub nigra pallentes ruminat herbas. Plin. lib. 10. c. 73. Ruminant cerui, cum à nobis aluntur. Translate pro in memoriam reuoco, & diligenter perpendo. Varro Bimargo, ut citat Nonius: Odysseam Homeri ruminari incipies. Idem Tanaquile, apud eundem Nonium Varro. Non modo absens de te sæpius cogitabit, sed etiam ruminabitur humanitatem tuam. Ruminatio. Pli. l. 11. c. 37. Quibus neque dentes utrinque, neque ruminatio. Ruminatio, rei cuiuspiam in memoriam reuocatio. Ci. At. l. 2. Quid ageretur de ruminatione quotidiana.

Rumis, ruma, idest, mamma. Rumis (inquit Festus) mamma dicitur: unde & rustici appellant hœdos Subrumos, qui adhuc sub mammis habentur. Varro 2. de re rust. ca. 11. Mamma rumis, siue ruma, ut ante dicebant. inde Subrumi, agni lactentes.

Rumo, as, *Metter la mammella in bocca*, antiquis idem erat quod lacto, quasi rumam in os insero. unde Irrumare: quod olim nihil aliud erat, quàm rumam, id est, mammam, in os pueri inserere. postea ad fœdæ libidinis significationem translatum. Rumare item antiqui dixerunt pro ruminare, teste Festo. nam & Rumam, si Seruio credimus, iidem pro rumine dixerunt, idest, pro eminente sub collo parte.

Rumor, oris, *Rumore, fama, nouella*, φήμη, sermo in populo, sine certo auctore, de recenti dispersus re. Cic. in Phil. Improbissimis rumoribus dissipatis. Ter. in An. Meū gnatum rumor est amare. Cic. ad Cassium, l. 12. epi. Nihil perfertur ad nos, præter rumores de oppresso Dolabella. Idem Att. l. 16. Rumoris nescio quid afflauerat. Hor. 2. Ser. Sat. 6. Frigidus à rostris manet per compita rumor. Vir. 12. Aen. Rumoresq; serit uarios. Aliquando pro studio. Vir. 7. Aen. Iter inceptum peragunt rumore secundo.

Rumpo, pis, rupi, ruptum, *Rompere, spezzare*, ῥήγνυμι, καταρράσσω, frango, scindo. Virg. l. 5. Aen. Nodos, & linea uincula rupit. Rumpere uincula, est, effracto carcere, sese, aliumue è custodia eximere. Cice. in Catil. Adiungit grauem pœnam municipibus, si quis eorū uincula ruperit. Interdum pro defatigare. Ter. in Hec. Vt me ambulando rūperet. Rūpere silētiū, & Rūpere uocē, est rē silentio aliquandiu suppressam eloqui. Vir. 10. Ae. Quid me alta silētia cogis rūpere? Idē 2. Aen. Composito rumpit uocem & me destinat aræ. Rumpere moras, est auferre moras, festinare. Vir. l. 3. Ge. En age segneis Rumpe moras. Rumpere fidem, est fidē uiolare. Oui. epi. 23. Rupi, quam ruptam sum mihi questa, fidem. Rumpi item dicuntur, quæ nimia tensione dissiliunt. Cic. in Vatin. Vt aliquando ista, quæ sunt inflata, rumpantur. In flatus rumpere uesiculas, apud eundem 2. de Diui. Hor. Ser. Sat. 4. Si te ruperis, inquit, Par eris. Hinc, Rumpi inuidia, & Rumpi malis, pro grauiter discruciari, & uix ferre posse. Vir. 7. ecl. Inuidia rumpantur ut ilia Codro. Ci. Q. Fr. l. 3. His malis reipu. quibus antea rumpebar, nunc ne moueor quidem. Rumpo, pro rumpi facio. Mart. l. 10. Grandis ut exiguam bos ranam ruperat olim: Sic, puto, Torquatus rumpet Otacilium. Ruptus, a, um. Virg. 1. Ge. Vicinæ, ruptis inter se legibus, urbes Arma ferunt. Ruptor, oris. Li. 4. Hiccine est, inquit, ruptor fœderis humani, uiolatorq; gentium iuris?

Rumpi, porum, *Rampoli, rasoli*, qui & Traduces dicuntur, brachia sunt uitium, quibus ex arboribus in arbores traducuntur, & sibi mutuo connectuntur. Var. l. 1. de re ru. c. 8. Ex arboribus in arbores traductis uitibus uinea fit: quos traduces, quidam rumpos appellant. Quibus ex uerbis Varr. manifestum est, eosdem esse Rumpos, qui alio nomine Traduces dicuntur. hisce autem nominibus non arbores ipsas significari,

significari, (ut quidam putauerunt) neque rursus vites ipsas, sed quædam vitium veluti brachia, à sua vtrinque matre porrecta, & circa medium arborum interuallũ sibi occurrẽtia, ibidemq; connexa, planum fit Col. testimonio l.5. ca.6.

Rvmpotinvm arbustum, genus arbusti Gallici, à rũpis, idest traducibus nomen habens; qui vtrinque à matre exporrecti, & crura medium arborum duarum interuallum sibi occurrentes, connectuntur. Col.l.5.c.5.

Rvmpotinetvm, locus rumpotino arbusto consitus, vel ipsum arbustum rumpotinum. Col.l.5.c.6.

Rvmvscvlvs, paruus rumor. Cic. At. lib. 1. Hominum rumusculos.

Rvna, teli genus latiorem habens cuspidem: à quo Runatus, idest runa armatus. Ennius: Runata recedit: idest pilata, vt exponit Festus.

Rvncina, næ, fabrile instrumentum esse constat: id tamẽ quale sit, video non satis conuenire inter eruditos. Nos Runcinam putamus, quam vulgus hodie Planulam vocat, qua fabri assamenta radunt & læuigant. idq; vt ita censeamus, adducimur Plinij testimonio l.16.c.42. ubi sic habet: Abies valuarum repagulis, & ad intestina opera aptissima ramentorum crinibus pampinato semper orbe sese voluens ad incitatos runcinarum raptus. Rũcina item à Romanis dea credita est, quæ runcationi præesset. Augustinus l.4. de Ciui. Cũ runcantur segetes, deam Runcinam præfecerunt.

Rvnco, as, *Estirpare l'herbe cattiue, βοτανίζω*, herbas inutiles, fruticesue noxios euello. vt, Runcare spinas, apud Catonem de re rust. c.2. Runcare segetem, est herbis noxijs expurgare. Pli.l.18.c.21. Siliginem, far, triticum, semen, hordeum occato, sarrito, runcato. Hinc Runcatio. Col.l.2.c.9. Frequentem exigunt sarritionem & runcationem, vt herbis liberentur. Runcator. Col.l.12 c.3. Quæ prætereo, intelligi oportebit nullam operam postulare runcatoris.

Rvo, is, rui, rutum, & ruitum, *Rouinare, cadere, precipitare, ἐρείπω, καταρρίπτομαι*, cado, concido. Vir. 2. Aen. Ruit alto à culmine Troia. Teren. Heaut. Quid si nunc cœlum ruat. Translate pro effundi. Virg. lib. 6. Vnde ruũt totidem voces responsa Sibyllæ. Pro decipi. Cic. lib. 3. Off. Emptorem pati ruere, & per errorem in maximã fraudem incurrere. Pro euertere, seu disijcere. Et sic habet accusatiuum, cum alibi absolutum sit. Virg. lib. 1. Georg. Cumulosq; ruit male pinguis arenæ. Idem 1. Aen. Spumas salis ære ruebant. Pro festinanter ire, seu in præceps ferri. Idem lib. 10. Quò moriture ruis. Pro impellere. Teren. in Ad. Cæteros ruerem, agerem, vaperem. Pro eruo, siue eximo. Virgil. lib. 11. Confusa ruebant Ossa focis. Pro crepare, & graui sonitu quodammodo ruinam minari. Idem lib. 1. Geor. Ruit arduus æther idest tonitru percrepat. Ad eundem modum cœli ruinam, idem l.1. Aen. Pro tonitru posuit. Fluctibus (inquit) oppressos Troas, cœliq; ruina. Ver ruit, idest ad finem properat. Idem. 1. Ge. Vel cum ruit imbriferum ver. Nox ruit, idem. 6. Aen. Ruere nubem, est emittere. Vir. 2. Ge. Et ruit atram Ad cœlum picea crassus caligine nubem.

Rvpes, is, ἀπόῤῥωξ, mons præruptus: à rumpendo. Cæs. 2. Bel. Gal.

Rvpicapra, capra siluestris, quasi rupiũ capra. Pli.l.11.c.37.

Rvptvs, a, um, *Rotto, spezzato, ῥαγείς*, fractus. Virg. 1. Ge. Qua vi maria alta tumescant Obijcibus ruptis. Testamentũ ruptũ, cui opponit Ratum Cic. de Or. Testamẽtum ruptum, aut ratum. Aliquãdo Ruptum dicimus, membris fractum ex diurno labore. Apul. Quousque ruptum istum asellum, nũc etiam claudum, frustra pascemus? Aliquando pro eo sumitur, qui vestibus est laceris, & pannosus. Mart. Qui sanes ruptos, dic mihi Galle quis est?

Rvralis, & hoc le, ἀγροικός, quod ad rus pertinet. vnde Rurales dij, Mercurius, Panq;, quibus sacrificabãt placentas, & vinum. qua de re extat non inuenustum Leonidæ Græci poetæ epigramma.

Rvrestris, & hoc stre, ἀγροῖκος, quod est ruris. Apul. Rurestri vocabulo vulgus indoctum rosas laureas appellat.

Rvricola, æ, γεωργός, qui rus colit. Col.l.10.c.31. Hæc ne ruricolæ paterentur monstra? Ouid. 5. Met. Ruricolasq; boues leto dedit, Aratrum ruricola, Ouid. 4. Trist.

Rvro, ras, ἀγραυλέω, rusticor, ruri ago. Plaut. in Capt. Dum ruri rurant homines. Ruror, aris, deponens. Varro Serrano, vt annotauit Nonius, Dum in agro studiosius ruror.

Rvrsvs, & Rursum, *αὖ αὖθις*, iterum, denuo. Cic. pro Mur. Facis, vt rursus plebs in Auentinum seuocanda videatur. Ter. Eun. Inimicitiæ, induciæ, bellum, pax rursum. Rursus, & Denuo cõiuncta. Plau. in Pœn. Reuertor rursus denuo Carthaginẽ. Ter. in Hecy. Trepidari sentio, & cursari rursum prorsum Donat. Rursum, proprie retro, prorsum, ante significat: & est prouerbiale: sicut dicimus, Sursum, deorsum, intro, foras: hac, illac. Quandoq; pro econtrario. Vir. Haud rursum enodes trunci resecantur.

Rvs, ruris, *Villa, possessione, contado, χωρίον, ἀγρός, ἀγροικία*, prædium rusticum, ita dictum, teste Varr. lib. 4. de Ling. Lati. quòd in eo quotannis rursus eadem fiant, ut capiatur fructus. Cice. pro Rosc. Am. Habet animi relaxandi causa rus amœnum. Vir. 3. Geor. Luciferi primo cum sidere frigida rura Carpamus.

Rvscino, onis, oppidum in extremis Galliæ finibus, non procul a montibus Pyrenæis. Pli.l.3.c.4. Vulgus Ruscilionem hodie appellat.

Rvscvm, rusci, uel Ruscus, ὀξυμυρσίνη, humilis frutex, foliis myrti, sed latioribus, cuspidis specie mucronato cacumine, baccis per maturitatem rubescentibus, quæ à mediis foliis dependent, nucleo intus ossea duritia. Vir. 7. Ecl. Horridior rusco, proiecta uilior alga. Idem l.2. Ge. Aspera rusci Vimina per siluam. Rusco etiam sepes muniebantur antiquis. Col.l.10. Hirsuto sepes nunc horrida rusco Prodit.

Rvspor, ruspatis, μεταλλάω, ἐρευνάω, antiquis in usu fuit pro scrutari, seu diligẽter inquirere. Accius Nyctegresia, ut citat Nonius: Vagent ruspantes siluas. Sic Ruspari latebras, apud Festum. Translatio sumpta à gallinis, quæ ruspari proprie dicuntur, cum escam quærentes terram scalpunt. Hinc Corruspor, conquiro. Plaut. Corruspare tua consilia in pectore.

Rvssvs, & Russeus, nomina coloris, ad rufum inclinantis, dilutius tamen rubentis. unde in factionibus aurigantium Russati dicebantur, qui hoc colore erant exornati. Vide Thylesium in libello de coloribus.

Rvstica uinalia, τὰ Αλῶαια, ad 12. Cal. Sept. celebrabantur, quo die primum in urbem uinum deferebant. Festus autor est, à Latinis primum diem hunc fuisse institutum, qui aduersus Mezentium pugnaturi, uinum Ioui eo die libarunt.

Rvsticanvs, na, num, *Di villa, ἀγροικος*, rusticus. Ci. 3. de Or. Quod loquitur, priscum ui sum iri putat, si plane fuerit rusticanum. Idem pro Ros. Am. Vita rusticana.

Rvsticarivs, a, um, ἐπαύλιος, quod ad rus, aut rusticum pertinet. Vnde, Falces rusticarias dixit Var. 1. de re ru. c. 22.

Rvsticatim, *Villanamente, ἀγροίκως*, pro rustice. Pomp. Ego rusticatim tangam, urbanatim nescio.

Rvsticatio, actus rusticandi. Ci. de Ami. Rusticationes cõmunes. Col.l.11.c.1.

Rvsticitas, atis, *Rusticità, uigliaccaria, ἀγροικότης*, urbanitati contraria. Mart.l.7. Hirsutum, & dura rusticitate trucem. Quandoque pro inepta & timida uerecundia. Oui. in arte. Et, si rusticitas non uetat, ipsa rogat. Ibidem: Rusticitas, non pudor ille fuit.

Rvsticor, aris, ἀγραυλῶ, ruri dego. Cicer. Tironi: Liceat modo rusticari. Idem Att. Si rusticatur, quid scribat ad te, ut sciam.

Rvsticvla, auis perdici similis, nisi quòd rostrum longius habet. Pli.l.10.c.38. Mart.l.13. Rustica sum perdix.

Rvsticvlvs, a, um, dimin. subrusticus, idest, qui moribus nõ nihil rusticis est præditus. Cice. pro Sext. Sensit rusticulus non incautus, suum sanguinem quæri. Mar.l.10. Rusticulum nimis libellum.

Rvsticvs, a, um, *Cosa pertinente à villa, ἐπάγροικος*, ut, Domus rustica. Cic. pro Quint. Erat ei pecuaria res ampla, & rustica sane bene culta, & fructuosa. Pro Rosc. Amer. Vita hæc rustica, quam tu agrestem uocas, parsimoniæ, diligentiæ, iustitiæ magistra est. Quandoque Rusticus dicitur, moribus, & uita incultus. Virg. 2. ecl. Rusticus es Corydon. Quint. l.1. c. 21. Manus indoctæ ac rusticæ. Vnde ueteres Rustice pro barbare usurpabant, siue imperite, ut solet rusticus. Cic. 3. Off. Vrgeor sane rustice. negant enim posse, & in eo perstant. Rusticus, ci, substant. agricola, siue ruri habitans. Plau. in Merc. Vrbani fiũt rustici. Vir. 1. Ge. Curas uenientem extendit in annum Rusticus. Cic. in Or. Sermo non modo urbanorum, sed etiam rusticorum.

Rvta, orum, apud iureconsultos, quasi eruta dicuntur, ut arena, creta, & his similia, nondum in opus conuersa. Festus: Ruta cæsa, dicuntur, quæ uenditor possessionis sui usus gratia conciderat, eruendaq; contraxerat. Vlpian. In. l. fundi de act. emp. & uend. Si ruta cæsa excipiantur in uenditione, ea placuit esse ruta, quæ eruta sunt, ut arena, creta & similia: Cæsa ea esse, ut arbores cæsas, & carbones, & his similia. Mutius l. In rutis de Verborum significationibus. In rutis & cæsis ea sunt, quæ terra non tenentur, quæq; opere structili tectorioue non continentur. Ne in rutis quidem, & cæsis: prouerbialis locutio est, qua usus est Cice. 2. de Ora. pro, Nulla in parte. Sed dicet te (inquit Cic.) cum ædes uenderes, ne in rutis quidem & cæsis solum tibi paternum recepisse.

Rvta,

Rvta,æ,*Ruta*,πήγανον,herba nulli non nota.etiam hodie nomen vel apud vulgum retinens, luminibus claritatem afferens, sed Venerem coercens. dictam volunt, quòd vna ex omnibus herbis,ob multiplicem eius vsum,maxime eruatur. Ouid.2.de Rem.Vtilius sumas acuentes lumina rutas. Ruta mustelæ contra serpentes dimicaturæ se muniunt:habet enim præsentaneum aduersus venena omnia remediū. Pli.l.10.c.13. Hinc Rutaceus,a,um,ex ruta confectum.Rutatus,ta,tum,ruta conditum:vt,Multum rutatum:Pli. Inuenio mustum rutatum populo datum.Rutati lacerti,ruta côditi.Mart.l.10.Secta coronabunt rutatos oua lacertos.

Rvctabvlvm,li, auctore Festo, instrumentum, quo rustici vtuntur in proruendo igne,panis conquendi gratia. Colu. l.12.cap.18.

Rvtheni,ῥυθηνοὶ,populi Galliæ Aquitanicæ, vulgo Rhodes. Alii sunt Rutheni in Sarmatia Europæa, non procul à Tanai fluuio:hodie Russi dicti,& eorum regio Russia.

Rvtilesco,lescis,ξανθίζομαι,rutilus fio. Pli.l.8.c.55. In alpibus candidi lepores,niue liquescente rutilescunt.

Rvtilo,as,*Far risplendere,risplendere*,ξανθίζω,aliquãdo actinū, idem quod rutilum facio. Plin.lib.28.cap.1.Gallorum hoc inuentum rutilandis capillis.Comæ promissæ, & rutilatæ. Liu.l.8.cap.52.Crinis rutilatus, Tacit.l.20.Interdum neutrum est absolutum,significans, rutilo colore resplendere. Vir.8.Aen.Arma inter nubem cœli in regione serena Per sudum rutilare vident.

Rvtilvs,la,lum,πυρόεις,πυῤῥὸς, color ex flauo rubescens, cū quadam splendoris exuberantia. Plin.l.8.c.18.Albis maculis colorem rutilum distinguentibus. Cic.in Som.Scip.Rutilus fulgor,quem Martem dicitis.

Rvtrvm,rutri,σκαφεῖον,quo quid eruitur:à ruendo.nã vt aratum Aratrum, sic rutum Rutrum facit. Festus:Rutrum tenētis iuuenis effigies in Capitolio ephebi fuit. Plin.l.36. cap. 23.Experimentum marmorati est in subigendo, donec rutro non cohæreat. Cato.cap.11. Oportet habere villicum palas sex,rutra quatuor.Diminutiuum est Rutellum. Lucil. l.9.Sat.vt citat Nonius:Rutellum vnum affert.

Rvtvbam,veteres turbationem appellabãt,teste Nonio.Varro Sexages. Nunc sumus in rutuba. Est etiam Rutuba Liguriæ fluuius.Plin.l.3.c.5

Rvtvli,ῥυτυλοὶ,antiquissimi Italiæ populi, qui Latij partē tenuerunt,Ardeæ proximam.hi duce Turno aduersus Aeneam bella gesserunt,vt latet describit Virgilius sex posterioribus Aen.suæ libris.Pl.l.3.c.5.

DE LITERA S

S LITERA semiuocalis,vt quę sonum suū à vocali auspicet,& in se ipsam terminet.

S ANTE A

Saba,σάβαι Steph.ciuitas regia Aethiopiæ, inquit Iosephus,quam postea Canbyses à sororis suæ nomine, Meroen denominauit.hanc Nilus circundans, inexpugnabilem reddebat. Dicta Saba, ἀπὸ τοῦ σέβειν,colere & venerari:quia thus mittit, quo in sacrificijs vtuntur.Sunt qui dicãt Saba, Arabū lingua mysteriū significari:Hieronymus vero cōuersionē sonare autumat.

Sabaei,σαβαῖοι,populi felicis Arabiæ,ditissimi siluarum fertilitate odorifera:quorum metropolis est Saba, quã Strab. l.16.Meriabam vocat. His proxima est(inquit)felicissima Sabæorum terra,quæ maxima natio est. Apud hos thus, & myrrha,& cinnamomum nascitur,in ora etiam balsamum. Ioseph l.s.à Saba Cusi filio,qui à Cham ortus fuit, dictos Sabæos affirmat. Seruius putat ἀπὸ τοῦ σέβεσθαι, venerari: quòd deos ipsorum ture veneramur. Vir.1.Ge. India mittit ebur, molles sua thura Sabæi.

Sabaevs,a,um,σαβαῖος,Col.l.10.

Sabaoth, Hebraicum nomē, pluralis num. & fœm. gene. exercitum sonans, vel militiam. vnde dominus Sabaoth, aliquoties in sacris literis occurrit, pro, Dominus exercituum.

Sabatia, Pomponio, Plinio Vadum Sabatium, oppidum Liguriæ maritimum, olim nobili portu insigne. Hodie Sauona.

Sabatra, Sabæorum oppidum, in littore maris rubri. Plin. lib.6.cap.29.

Sabbatarii,dicti Iudæi à Romanis, quod Sabbata superstitiose colerent.Mart.l.4. Quòd ieiunia Sabbatariorum.

Sabazivs,Bacchi cognomen,ἀπὸ τοῦ σεβάζειν:quod verbum Phrygibus,alijsq; nonnullis barbaris valet bacchari. Val. Max.Cœlius Rhodig.l.7.cap.15.

Sabbatvm,ti,σάββατον,Hebræi septimum quenque hebdomadæ vniuscuiusque diem appellabant quem ethnici Saturni diem nominant: quo die Iudæi ab opere omni feriabãtur,Deum mundi architectum imitati,quem sacrę literæ tradunt,confecta sex diebus mundi machina,eaq; exornata septimo die quieuisse:vnde & Sabbatum vocauerunt: quæ uox Hebræis diē quietis significat. Apud Hebræos quoque Sabbatum,teste Iosepho,pro septimana accipitur. unde illud in Euangelio:Ieiuno bis in sabbato.

Sabat,Syrorum lingua,mensis Februarius dicitur.

Sabellicvs, ca, cum. Virg.3.Ge. Dentesq; Sabellicus exacuit sus.

Sabelli,populi à Sabinis orti,qui incolunt mōtes, qui sunt inter Sabinos & Marsos, olim Samnites dicti, teste Plin. lib.3.ca.12.Hinc Sabellus,a,um.Virg.2.Ge.Marsos,pubēq; Sabellam.

Sabinam,pen.cor.Illyrij appellabant telum venabuli simile: Ennius Illyrij restant sicis,sabinisq; fodentes. Hæc Festus.

Sabini,populi in quarta Italiæ regione,non procul à Roma à religione & cultu deorū cognominati: quasi Sebini,ἀπὸ τοῦ σέβειν. Silius uero, à Sabo auctore gentis, Sabinos dici putat,qui l.8.ait: Pars laudes ore ferebant Sabe tuas, qui de patrio cognomine primus,Dixisti populos magna ditione Sabinos. Hos Plin. Apennini iugis uallatos utrinque scribit. Stra.Sabinos,ait,angustum incolere agrum in longitudinem protensum, à Tiberi usque Nomentum oppidum, stad.mille vsque ad Vestinos.

Sabvletvm,ti,ψαμμαθών, locus in quo sabulum abundat. Pl. lib.17.c.8.

Sabvlo,onis,*Sabbia,arena*, ἄμμος, Sabulum. Col.l.4.ca.33.& Var.1.de re rust.c.9.Rudus,arena,sabulo, argilla.

Sabvlosvs,sa,sum,ἀμμώδης,plenum sabulo.Plin.l.13.ca.4.

Sabvlvm,li,ἄμμος,ψάμαθος, arena crassior, ponderosiorq;. Pli.l.17.c.43.

Sabvrra,urræ, *Sabbione, belletta, saorna*, ἕρμα, proprie sabulum uilius,& crassius, quo naues onerari solent, usque ad certam mēsurã,quo stabiliores sint. Pl.l.10.c.23.Angustias petere,mox saburra stabiliri. Liu.27.Onerarias ducere multa sabbura grauatas. Priscianus præcipit in hac uoce b,literam esse geminandam.quod an uerum sit,ipse uiderit:Virg. certe primam syllabam corripit,l.4.Ge.Fluctu iactante saburram.

Sabvrro,ἑρμάζειν,saburra onero,& stabilio aduersus uim uētorum. Pli.l.18.c.35.Echini sese arena saburrantes, tempestatis signa sunt. Solinus:Grues sublatis lapillis saburrãtur.

Sabvrratvs, a, um, saburra oneratus, translate quouis modo expletus. Plau. Cist. Vbi saburratæ sumus, largiloquæ sumus.

Saccaria,æ,σακκοπωλικὴ, saccorum mercatura. Apul. l.5 de Asin.

Saccarivs,qui saccis gestandis uictum quæritat. Paul.l.Qui fundum de Contrahen.empt. Siquid ex sacco saccarij cecidisset.

Saccharvm,ri,pen.cor. *Zucchero*,σάκχαρον.nascitur in Arabia,India,Creta,Italia,& Sicilia. Plin.lib.12.cap. 8.Saccharum & Arabia fert, sed laudatius India. Est autem mel in arundinibus collectum,gummi modo candidum, dentibus fragile:amplissimum nucis tantum auellanæ magnitudine, ad medicinæ tantum vsum. Hæc Plin. Hodie præstantissimum aduehitur saccarum ex Fortunatis insulis, quas Canarias vocant, in metæ formam redactum. nascitur & in Aegypto, Cypro, Rhodo. Galeni seculo saccharum vix notum erat.

Saccipersvm,rij,è sacco & pera:maior crumena, & minor marsupii receptaculum. Plau.in Rud. Marsupium plenum argenti fuit in sacciperio.

Saccvlarii, orum, apud iureconsultos accipiuntur pro fraudulentis impostoribus,qui uetitas in sacculo artes exercent & partem subducunt,partem subtrahunt,quos Vlpianus ait plus quàm fures puniendos,de Extraordinar.criminalib.lege Saccularij.

Saccvlvs,& Sacellus,σακκίον,marsupia. Ascon. Sacci,vnde sacculi,& sacelli. Saccus frumentarius, quo frumentum geritur. saccus niuarius,idest colum ex lapide spongioso,ad colandas aquas ex niuibus resolutas.

Saccvs,ci, nota res: quippe quæ non modo apud Græcos & Latinos,uerum & apud Italos,Hispanos, Flandros,Germanos,Galios,multarumq; aliarum linguarum homines eodē nomine dicatur. Hor.1. Ser. Congestis undique saccis Indormis inhians. Cic.3.Ver.Cum ciuitatibus frumentum,cilicia,saccos imperaret.

Sacellvm,li,ἱερὸν,locus paruus Deo sacratus cum ara. Cic. de Leg.agr.Sunt loca publica urbis,sunt sacella.

Sacer,cra,crum,*Sacro*,ἱερὸς,uenerabile,& consecratum. Virg.

lib.8. Aen. Extulit os sacrum cœlo, tenebrasq; resoluit. Pla. Men. Ego te sacram coronam surripuisse Ioui scio. Miscere sacra profanis, Horat. l. 1. epist. 17. Aedes sacra, Cic. Brut. l. 13. Arces sacræ, Vir. l. 3. Ge. Capitur nonnunquam pro execrando, scelesto. Hora. l. 2. Ser. Sat 6. Intestabilis, & Sacer esto. Idem l. 3. Aen. Quid non mortalia pectora cogis Auri sacra fames? Antiquitus homo sacer, dicebatur, qui post diras execrationes, pestis alteriusve calamitatis expiandæ gratia, alicui deorum immolabatur. Macr. l. 3. Sat.

SACER IGNIS, ἱερὸν πῦρ, morbus, cuius multa sunt genera, quæ apud Pli. habentur l. 26. ca. 11. Celsus l. 5. Sacer quoque ignis malis vlceribus annumerari debet. Eius duæ sunt species. Alterum est subrubicundum, aut mistum rubore, atque pallore, exasperatumq; per pustulas continuas, quarum nulla altera maior est. In his semper fere pus, & sæpe rubor cũ calore est. alterum autẽ est in summa cutis exulceratione, sed sinu altitudine latum, & sublividum. Hæc Cels. In pecudibus (nam & eas infestat) Pusula appellatur. Col. l. 7. c. 5. Est etiam insanabilis sacer ignis, quam Pusulam vocant pastores. Ea nisi compescitur intra primam pecudem, quæ tali modo correpta est, vniuersum gregem contagione prosternit. siquidem nec medicamentorum, nec ferri remedia patitur. Inter sacri ignis species numeratur, quem vulgus ignẽ S. Antonij vocat. à Plinio, ni fallor, Zoster appellatur, medium hominem cingens, & vbi cinxerit, enecans.

SACER MONS, ἱερὸν ὄρος, trans Anienem fluuium vltra tertiũ milliarium appellatur, quem plebs Romana post expulsos reges, cum nexu potentiorum premeretur, secessione facta à patribus, vrbeq; relicta, occupauit: neque, nisi impetratis suis sacrosanctis magistratibus, cum patribus redijt in gratiam. Liu. l. 2.

SACER MORBUS, *Mal caduco*, ἱερὰ νόσος, ἐπιληψία, idem qui & comitialis, quòd comitia dissolueret; & Herculeus, quòd Hercules eo laborasse dicatur. sacer autem idcirco dici putatur, quòd sanctissimam hominis partem, i. animæ rationalis domicilium infestet.

SACER SERPENS, ἱερά, serpentis genus admodum exiguum, adeo tamen pestilens, vt vel maximi angues venenum eius reformident, eoq; adueniente diffugiant. Magnitudo huic ad cubitum, species hirsuta.

SACERDOS, tis, *Sacerdote, prete*, ἱερεύς, qui Deo dicatus est ad sacrificia facienda. Cic. 4. Aca. Sacerdotes deorum vacationem habent. Apud Romanos varia erant sacerdotum genera, Flamines Diales, Martiales, Quirinales, Salij, pontifices minores, põtifices maximi, reges sacrorũ, sacrificuli, & Galli, qui Cybeles sacra faciebãt. Oui. 3. Am. el. 7. Ille ego Musarũ purus, Phœbiq; sacerdos. Vir. 6. Ae. Quiq; sacerdotes casti, dũ vita manebat, Quiq; pij vates. Sacerdos, tis, genere fœm. Vir. 6. Ae. Ne sæui magna sacerdos. Idẽ 3. Aen. Cursusq; dabit venerata sacerdos.

SACERDOTALIS, le, ἱερατικός, quod ad sacerdotem pertinet. Liu. 5.

SACERDOTISSA, æ. *Sacerdotessa*, fœm. gen. dixit Gel. quamuis Sacerdos communis gen. sit, l. 7. c. 11. Cæremoniæ, quas Flaminicas sacerdotissas Dialis seorsum aiunt obseruitasse.

SACERDOTIVM, tij, *Sacerdotio, beneficio*, ἱερωσύνη. modo sacerdotis dignitatem significat: vt est illud: Fungi sacerdotio. Cic. pro domo: Licinia virgo vestalis, sanctissimo sacerdotio prædita. Modo sacerdotis prouentum. nam apud Gentiles sacerdotia fuerunt, qualia nos Christiani minus Latino in hac significatione vocabulo Beneficia appellamus. vnde Li. l. 9. Gens Potitia, cuius ad aram Herculis familiare sacerdotium erat. Sacerdotiorum autem, sicut & beneficiorũ, duo fuerunt genera: vnum, quod sacris esset addictum locis, quæ reip. aut principum, aut pontificum collegij collationis essent: alterum, quod ædis aut sacelli iuris esset, à patre familias ea ratione erecti, dedicatiq;, vt & sacrorum cura, & fructuũ ipsius sacerdotij perceptio, ad solam gentem, familiamq; suam perpetuis successionibus deuolueretur. quod sacerdotiorum genus à priscis gentilia sacerdotia, à nostris Beneficia iuris patronatus appellata sunt. Tacit. de Othone: Adolescentes auitis, & paternis sacerdotijs in solatium reposuit. Liu. 30. In eius locum pontifex (nam duo sacerdotia habuit) Sulpicius Galba.

SACONDIOS, σακόνδιος, gemma hyacinthini coloris: vnde nomen habet. nam Indi hyacinthinum colorem Sacon vocãt. Pli. l. 37. cap. 9.

SACOMA, pen. pr. genitiuo, tis, σήκωμα, æquipondium: i. quod in libra apponitur ad æquilibriũ faciendum: Vitr. l. 9. c. 3. de Archimede: Aurum ad sacoma appendit redemptori.

SACRA VIA, ἱερὰ ὁδός, in vrbe Romana vocitata est, quod in ea ictum fœdus sit inter Romulum & Tatium: siue quòd cõtinuo ea vtebãtur sacerdotes. Idulium sacrorum conficiendorum causa. Extendebatur autem à domo regis sacrificuli vsque ad sacellum Streniæ, & rursus à regia vsque in arcẽ. Cic. pro Planc. Si quãdo iactor in turba, nõ illũ accuso, qui est in summa Sacra via. Hãc Hora. Sacrum cliuũ vocauit.

SACRAMENTVM, quid propriè fuit veteribus, explicat Varr. l. 4. de Lin. Lat. his verbis: Sacramentum à sacro: & qui petebat & qui inficiabatur, vterque quingenta æris ad pontificẽ deponebat. qui iudicio vicerat, suum sacramentum à sacro auferebat: victi ad ærarium redibat. Ex quibus verbis constat, Sacramentum antiquis aliud non fuisse, quàm pecuniã ipsam à duobus contendentibus apud pontificem ea lege depositam, vt, qui sponsione vicisset, suam integram auferret, victi pecunia ærario vendicaretur. Cic. de Or. Ageretne tecum Pythagoreis: quibus cum tibi iusto sacramento contendere non liceret. In iustis vindictis & sacramẽtis fundos alienos petere, idem pro Mil. Sacramentum item, interprete Festo, dicitur quicquid iusiurandi sacramenti interposita geritur. Hinc sacramentum militare, quo milites in verba imperatoris sui iurabant: quod nisi præstitissent, iusti milites non videbantur, eoq; soluti, in hostem legitime pugnare non poterãt. Legitima (inquit Seru.) militia erat eorũ, qui singuli iurabant pro rep. se esse facturos, nec discedebãt nisi completis stipendijs, & Sacramentum vocabatur. Vegetius de re militari l. 2. Milites iurare solent, & ideo militiæ sacramenta dicuntur. Iurant autem se omnia strenue facturos, quæ præceperit imperator, nunquam deserturos militiam pro Romana rep. Iuuen. Sat. 16. Sacramenta figurate pro ipsis militibus posuit: Præmia nunc alia atque emolumenta notemus. Sacramentorum: i. militũ iuramento, & sacramento rogatorum. Suet. in Cæsa. Sanxit ne quis ciuis maior viginti annis maior ve decem, qui sacramento non teneretur, plus triennio continuo Italia abesset. Teneri sacramento, est obligari per sacramentum. Sacramento contendere, quid sit, iam ex Varrone docuimus. Sacramento rogari, iureiurando adigi. Quinct. l. 12. c. 2. Qui velut sacramẽto rogati, vel etiam superstitione constricti, nefas ducunt à suscepta semel persuasione discedere.

SACRANI, populi Italiæ, Romæ vicini, qui à Corybante quodam, Magnæ matris sacerdote, ea loca tenente initium duxerunt. A sacrificando dicti. Corybantium enim erat, Matri deum sacra facere. Seruius tamen Ardeates intelligi putat, propter ver sacrum, quod apud eos immolationis genus erat, quo grauibus periculis adducti, vouebant, quæcunque proximo vere apud se animalia nata essent, se immolaturos. Vide Seruium in illud Vir. 7. Aen. Et Sacranæ acies.

SACRARIVM, sacrarij, *Sacristia*, ἱεροφυλακεῖον, ἄδυτον, locus sacer in templo, in quo sacra reponuntur. vnde à Ci. Sacrariũ Bonæ deæ nominatur. Sen. l. 5. Quæst. Arcana illa rerum naturæ sacra in interiori sunt clausa sacrario. Aegesipp. l. 5. scribit, sacrarium templi Hierosolymorum fuisse profanatum à gentibus, quò solus semel in anno princeps sacerdotum solebat intrare. Quid intersit inter sacrum locum & Sacrarium, ostendit Vlp. in l. Sacrar. de Diuis. re. inquiens: Sacer locus est consecratus: Sacrarium, in quo sacra reponuntur. Suet. tamen de Augusto, non tam pro sacrorum repositorio, quàm pro sacello, locoq; sacrato sumpsit. Natus est (inquit) Augustus ad capita bubula, vbi nunc sacrarium habet, aliquanto post, quàm excessit, constitutum. Ponitur & Sacrariũ pro larario in ædibus priuatis. Ci. ad Memmiũ l. 13. Euandro, qui habitat in tuo sacrario, multum vtor.

SACRATAE leges, ἱεροὶ νόμοι, quibus sancitũ erat, vt si quis aduersus eas fecisset, sacer alicui deorũ cum familia, pecuniaq; esset: Liuius lib. 2.

SACRES, porci, appellabantur qui puri essent ad sacrificium, qui immolabãtur, cũ primũ depulsi essent ab vbere. Sacres dicti, quod tũ primũ ad sacrificia essent idonei. Pla. in Men.

SACRICOLAE, pen. cor. ἱεροδοῦλοι, ministri sacrorum. Tacit. l. 19. Domitianus turbæ sacricolarum immixtus.

SACRIFER, ra, rum, sacra ferens. Oui. 4. Fastorũ. Est dea sacriferas pene secuta rates.

SACRIFICALIS, le, ἱερουργικός, vt, Apparatus sacrificalis. Tac. lib. 2.

SACRIFICATIO, onis. Cic. 1. de nat. deo.

SACRIFICO, cas, *sacrificare*, θύω, καθαγιάζω, ἱερουργῶ, sacrum facio. Pla. in Capt. Quãdo sacrificat, ad rẽ diuinã, Samijs vasis vtitur. Interdũ per sacrificia veniam peto. Pla. in Pœn. Si hercle istuc vnquam factũ est, tum me Iupiter faciat, vt semper sacrificem, neque vnquam litem. Nam, Litare, est impetrare. Confunduntur tamen.

SACRIFICVS, ca, ἱεροποιός, sacerdos: à sacris faciẽdis. Suet. in Domit. Isiaci celatus habitu, inter sacrificulos vanæ superstitiones. Rex sacrificulus, Romæ post exactos reges primum creatus est: quòd quædam sacra ita instituta essent, vt

vt necesse esset, ea per regem obiri, Liu.l.2.Gell.l.10.c. 15. Super flaminem Dialem in conuiuio, nisi rex sacrificulus, haud quisquã alius accumbit. Liu.l.26.Vulgo pontifices, augures, sacrificuli, reges creentur.

SACRIFICVS, subst. ἱεροποιός, qui sacra facit. Ouid. 6. Fast. Martia sacrifico deductum nomen ab Anco. Sacrificus vero adiectiuum, quod ad sacra attinet: vt, Sacrificæ tibiæ, quibus vtebantur in sacrificiis. Plin.lib.16.cap.36. Dies sacrifici, Ouid.13.Met.Ritus sacrifici, 15.Met. Vestis sacrifica, Silius lib.3.

SACRIFICIVM, cii, *Sacrificio*, θυσία, sacrũ, seu res diuina. Cic. de Arusp.resp. De illo sacrificio, quod pro salute populi R. Liu.lib.44. Sacrificio rite perpetrato.

SACRILEGIVM, ἱεροσυλία, sacrarum rerum furtum. Quinct.l. 5.c.10. Si quis sacrilegium faciet, faciet & furtum. In Sal. Abiit in sodalitium sacrilegij Nigidiani. Reum esse sacrilegij, Quinct.lib.4.cap.2. Admittere sacrilegium, Quinct. l. 4.cap.2.

SACRILEGVS, gi, ἱερόσυλος, qui rem sacram, aut profanam de loco sacro legit, i. furatur. Terent. in Ad. Vbi est ille sacrilegus? Ci.2. de Legib. Sacrilego pœna est, neque ei soli, qui è sacro abstulerit, sed etiam qui sacro commendatum.

SACRILEGVS, a, um, adiect. vt artes sacrilegæ, Manus sacrilegæ. Ouid. 1. de Art. Sacrilegas meretricum vt persequar artes. Cic.7.Verr. Deorum templis & religionibus iste bellũ sacrilegum semper, impiumq; habuit indictum. Ignes sacrilegos admouere templis, Tibul.l.3.el.5.

SACRIMA (inquit Festus) antiqui appellabant mustũ, quod Libero patri sacrificabant pro vinea, & vasis, & vino conseruandis.

SACRIVM, Scytharum lingua succinum. Pli.l.37.c.2.

SACRO, sacras, *Sacrare*, τελετουργῶ, ἱερόω, καθιερόω, Deo dedico, & sacrum facio. Pli.l.36. Quem post cæcitatem, visu reddito, Soli sacrauit. Sacrare votum dijs, est voto sese astringere. Virg.8. Aen. Dijs Italis votum immortale sacrabat. Aliquãdo pro deuouere, & ita morti addicere, vt impune occidi, & violari possit. Liu.2. Leges de prouocatione, sacrandoq; cum bonis capite eius, qui regni occupandi consilia iniisset. Sacror, sacraris, passiuũ. Oui.3 Fast. Perpetuis olim sacrabor in aris. Sacratus, a, um, vt, Caput sacratum. Vir. 3. Aen. Vittasq; resoluit Sacrati capitis. Idem.2. Aen. Fas mihi Graiorum sacrata resoluere iura. Opus alicui sacratum, Ouid.2.Trist. Sacratior, Sacratius, Sacratissimus. Pli. l. 16. cap.44. Nihil habent Druidæ visco, & arbore, in qua gignatur, sacratius. Idem lib.33.cap.4. Numine illis gentibus sacratissimo.

SACROSANCTVM, ἐκ τοῦ ὅρκου ἐπισημασμένον, quod iureiurando interposito erat institutum, vt, qui violasset, morte pœnas penderet. Ci. pro Balbo: Quid fuit in rogatione ea, quæ de Pompeio lata est, in qua aliquid sacrosanctum videretur? Idem ibidẽ: Sacrosanctum nihil esse potest, nisi quod per populum plebem ve sancitum videretur. Sacrosanctus tribunus pl. dicebatur, qui sine capitali piaculo, attingi violenter non poterat. ideo principes Romanos legimus tribuniciam potestatem assumere sibi solitos, vt augustiores se, & sacrosanctos facerent: id quod in numismatis quoq; eorum extat. Tranqui. in Aug. Tribuniciam potestatem perpetuam recepit. Tacit. l. 12 Decernitur Othoni Tribunicia potestas, & nomen Augusti. Hinc Sacrosanctæ ecclesiæ, è quibus quempiam per vim extrahi nefas putatur.

SACRVM, sacri, subst. *Sacramento, sacro, consacrato*, θυσία, λειτουργία, sacrificium. Cic. de Legib. Sacra priuata perpetuo manento. Vir.3.Aen. Sacra Dionææ matri, diuisq; ferebant. Nonnunquam idem quod templum, ἱερόν. Paulus Iureconsultus: Sacrilegi, qui publica sacra compilarint. at qui priuata sacra vel ædiculas incustoditas tentauerint, amplius quàm fures, minus quàm sacrilegi merentur. Inter sacrum & saxum, prouerbialis locutio est qua vtimur quoties nos in summo discrimine constitutos volumus significare.

SACRVM PROMONTORIVM, ἱερὸν ἀκρωτήριον, à Ptol. appellatur extremũ Lusitaniæ promontoriũ inter Anam & Chalybem fluuios, quod nunc appellant Caput sancti Vincentii.

SAEPE, *Spesso, souente*, πολλάκις, frequenter. Ter. in Heaut. Nõ licet hominem esse sæpe ita vt vult, si res non sinit. Aliquãdo ornatus causa iungitur nomẽ Numero, & fit vna dictio, Sæpenumero. Cic. Filius ad Titonem lib.16.epist. Sum totos dies cum eo, noctisq; sæpe numero partem.

SAEPIVSCVLE, dimin. à Sæpius. Apul. Lacrymæ sæpiuscule de gaudio prodeunt Plaut. in Cas. Sæpiuscule peccas.

SAEPINVM, pen. pro. Σαίπινον, Ptol. oppidum Samnitum. incolę Sæpinates: quos Pli. collocat in quarta regione Italię.

SAEVIO, uis, uiui, & sæuii, tum, *Crudeleggiare, incrudelire*, κατασκύζω, ἀγριαίνω, crudeliter in aliquẽ agere. Pacuuius: Quid commerui? Quid in me sæuis pater? Liu.7. In Tarquinienses acerbe sæuitum. Idem Alibi. Cum post victoriam in hostem sæuiret. Aliquando est fortiter, & strenue sese gerere. Mar. Belliger inuictis quòd Mars tibi sæuit in armis. Seuire animis, pro vehementer irasci. Virg.5.Aen. Procedere longius iras, Et sæuire animis Entellum haud passus acerbis.

SAEVITER, Pla. in Pse. Cogito sæuiter, blãditerne alloquar.

SAEVITIA, æ, ἀγριότης, crudelitas. Cic.1. Off. adhibenda sæuitia in famulos, si aliter teneri non possunt. Pli.l.6.c.17. Proxima inculta, sæuitia gentium. Ouid. epist.7. Da breue sęuitiæ spatium. Tacit. lib.5. Quantum sæuitia gliscere, miseratio arcebatur.

SAEVVS, a, um, χαλεπός, ἀπηνής, durus, horridus, crudelis. Vir. 5.Aen. Cum sęuo e scopulo multa vix arte reuulsus. Idem.1. Aen. Sæuæ memorẽ Iunonis ob iram. Quandoque pro fortis.1.Aen. Sæuus vbi Aeacidæ telo iacet Hector. Pro irato. Virg.1.Aen. Et sæuum ambobus Achillem. Pro magno. 12. Aen. Maternis sæuus in armis. Pro poteti.l.1. Aen. Non illi imperium pelagi, sæuumq; tridentem. Sæuior. Oui.13.Met. Tua fulmine sæuior ira est. Sæuissimus, Ouid.12. Met. Liui. lib.34. Sæuissimo & violentissimo in suos tyranno. Virg.5. Aen. Hic Iuno Scæas sæuissima portas Prima tenet.

SAGA, sagæ, *Saga, incantatrice*, φαρμακεύτρια, venefica, quæ malis artibus cuiquam boni aliquid vel mali conciliat: ita dicta à sagiendo, quòd multa scire velit; vt ait Cic.2. de Diui. Hor.1.Car. Quæ saga, quis te soluere Thessalis Magus venenis, quis poterit deus? Vbi Acron. Saga dicta est venefica, quòd satis agat, & ea est quæ carminibus, & herbis mala hominibus dicebatur vel arcere, vel impellere.

SAGACITAS, tis, ῥινηλασία, acuta illa sentiendi vis in canibus, & odoratu aliquid deprehendendi. Cic.3. Tusc. Canum incredibilis ad inuestigandum sagacitas narium. Trãslate pro astutia, seu calliditate. Cic.4. Ver. Qua est iste sagacitate in his rebus.

SAGACITER, pro astute, prudenter, callide. Liu.27.

SAGAE, Scythiæ populi, iidem qui Sacæ. Mela.l.3.

SAGANA, pen. cor. vas in quo aliquid teritur.

SAGARIA, riæ, exercitiũ vendẽdi saga, vt Lintearia, linteorum mercatura. Vlp. de trib. act. Exercebat sagariam, & lintearià.

SAGARVS, Σάγαρος, Ptol. fluuius Asiæ. Ptol.1. Tab. 1. Asię. Oui. Sagarium effert per tertiam declinationem. l. 4. de Ponto: Huc Lycus, huc Sagaris, Peneusq;, Hypanisq;, Cratesq; Influit.

SAGAPENVM, pen. pro. σαγάπηνον, succus herbæ ferulaceę, gustu acri. Officinæ uocant Serapinum.

SAGATVS, χλαμυδωτός, sago indutus. Suet. in Cæs. Duobus tricelinijs, vno quo sagati, palliati ue, altero quo togati discumberent. Mar. lib.6. Vis te purpureum Marce sagatus amem?

SAGAX, cis, ῥινηλάτης, à sagiendo, idest acute sentiendo. Cic. 1. de Diuin. Sagire, acute sentire est: ex quo sagaces canes. Translate accipitur pro callido, & solerti. Cic. 3. de Leg. Homo animal prouidũ, sagax, multiplex. Mar.l.12. Excogitauit homo sagax, & acutus.

SAGDA, gemma porracei coloris Pli.l.vlt.c.10.

SEGENA, næ, pen pro. σαγήνη, genus retis piscatorij. Latini Verriculũ appellant. Manil.l.5. Vasta circumuallata sagena.

SAGINA, næ, pen. pro. σιτισμός, cibus quo quis pinguis efficitur. Iuu. Sat.4. Propera stomachum laxare saginis. Sagina dicendi, apud Quinct.l.10.c.5. est dicendi ubertas. Quãdoque pinguedo superuacua. Iustinus l. 20. Saginam corporis ex nimia luxuria contraxit.

SAGINARIVM, rij, σιτιστήριον, locus, vbi saginanť altilia. Varr. l.3.c.10. de re rust. Pullos anserum includunt in saginario.

SAGINATIO, onis. Pli.l.8.c.51.

SAGINO, ginas, pen. pro. *Ingrassare*, σιτίζω, pinguefacio. Col. lib. 6. cap. 38. Herba fœni uice saginat iumenta. Interdum ablatiuo iungitur: vt apud eundem l.5. Formantur offæ, qui bus auis saginatur. Et l. 6.c. 27. Hordeo saginandus equus. Saginatus, a, um. Prop.l. 4. ele. 1. Parca saginati lustrabant compita porci.

SAGIO, gis, iui, tum, ῥινηλατέω, proprie de canibus, qui odoris ductu ferarum vestigia peruestigant, quãuis etiam per trãslationem accipiatur, pro aliquid acute & callide præsentiscere. Cic.1. de Diuin. Sagire enim sentire acute est, ex quo Sagæ anus, quia multa scire volunt; & Sagaces canes.

SAGITTA, æ, *Saetta, frezza*, τόξευμα, ὀϊστός, genus teli, quod arcu emittitur. Virg.12. Aen. Neruo per nubem impulsa sagitta. Cic. Acad. Configere aliquem sagittis. Ouid.3. Trist. Longeq; volante sagitta. Hor.3. Carm. Dum tu celeres sagittas Promis. Sagitta etiam à rei rusticæ scriptoribus sumitur pro nouissima surculi parte: quia cacumine attenuata sagittę speciem gerit Col.l.3.c. 17. Est & Sagitta herba, ex uluæ generibus. Pli.21.c.17. Est & signum cęleste. Pli. l. 18.c.26.

SAGITTARIVS,a,um, τοξότικός, quod ad sagittas pertinet. Pli.l.16.cap.26.

SAGITTARIVS,rij, *Sagittario, balestriere, arcíero*, τοξότης, qui sagittas ex arcu emittit. Cice. Att. lib. 5. Magna tormentorum copia, multis sagittariis, magno labore, negocium confecimus. Est & Sagittarius, signum cœleste, quem alii centaurum Chironem arbitrantur, alij Crocum filium Euphemes nutricis Musarum, post mortem, precibus Musarum, à Ioue inter astra relatum. Idibus Februarii vespere occidit, ac vehementer hyemat, inquit Columella.

SAGITTIFER,ra,rum, οἰστοφόρος, qui fert sagittas. Vir.8. Aen. Hic Lelegas, Curasq; sagittiferosq; Gelonos Finxerat. Sagittiferæ pharetræ, Stat.1.Achill. Pecus sagittifera, Claud. de hystrice.

SAGITTIPOTENS, pro signo cœlesti, quem & Sagittarium dicimus. Cic. in Arato: Mense Sagittipotens solis cum sustinet orbem.

SAGMINA, Romani herbam appellauere, quam Græci ἱεροβοτάνην, & περιστερεῶνα, nominant, nostri etiam Verbenam, siue Verbenacam. Festus: Sagmina vocantur verbenæ, i. herbæ puræ, quia ex loco sancto secabantur à consule, prætore ve, legatis ad indicendum bellum, aut fœdus faciendũ proficiscentibus. Plin.lib. 22. cap. 2. Non aliunde sagmina in remediis publicis fuere, & in sacris legationibus, quàm verbenæ. Certe vtroque nomine idem significatur, hoc est, gramen ex ara cum sua terra euulsum. Hac semper & legati, cum ad hostes, clarigatumq; mitterentur, vsi sunt. Liu.l.1.& lib.30.

SAGRA, fluuius in ora Magnæ Græciæ, non procul à Crotone vrbe, apud quem Crotoniatæ à Locris maximo prœlio victi. Cic.3.de nat.deo. De Sagra Græcorum est vulgare prouerbium: qui, quæ affirmant, certiora esse dicunt, quam quæ apud Sagram.

SAGRVS, Italiæ fluuius, Pelignos diuidens à Ferentanis. Strab. l.5. Est & Asiæ mons. Plin.l.6.c.27.

SAGVLVM, vestis genus, quod armis superindui solet. Virg.l.8. Virgatis lucent sagulis. Liu.lib.21. Multi sæpe militari sagulo opertum, humi iacentem, inter custodias militum conspexerunt. Cice. in Pis. Lictores, togulis acceptis, sagula reiecerunt.

SAGVM, gi, genus vestis breuioris, qua tempore belli omnes Romani vtebantur, exceptis viris consularibus. Cic. 8 Phil. Est & Sagum vestis stragulæ genus, non dissimilis cilicio. Suet. in Othone. Ferebatur vagari noctibus solitus, atque inualidum quenque obuiorum vel potulentum corripere, ac distento sago impositum insublime iactare.

SAGVNTINVS. Mart. Sume Saguntino pocula facta luto.

SAGVNTVS, σάγουντος, Hispaniæ ciuitas vltra Iberum fluuiũ, à Zacynthiis cõdita. Strab.l.3. Huius vrbis situm describit l.1. Silius. Liuius l. 21. Meminit cladis.

SAITES. Cice.3.de nat.deo. Mineruam ortã Nilo Aegyptij Saitæ colunt.

SAL, salis, *Sale*, per metathesim à Græco ἅλς: estq; illud, quo vtimur in condiendis cibis. declinatur vtroque numero. in plurali tamen tantum masculini est generis, cum in singulari etiam neutrum admittat. Cato: Ex sale, qui apud Carthaginienses fit. Sal. in Iug. Neque salẽ, neque alia gulæ irritamenta. Colum. Carnem salibus aspersam. Paul. iureconsul. Hostibus venundari ferrum, frumentum, sales, non sine capitis periculo licet. Colum. li.12. cap. 53. In feriam substernit sal coctũ. Dicitur etiã Sale neutro genere, secundum Priscianum pro mari. Enn. lib. 14. Ann. Cæruleum spumat sale conferta rate pulsum. Aliquando pro sapientia, in qua significatione masculino tantum genere proferri consueuit Ter. in Eun. Qui habet salem, qui in te est. Vbi Donatus: Sal neutraliter, condimentum: masculinum, pro sapientia. Aliquando pro dictis ad risum, vel delectationem compositis, idq; tam singulari, quàm plurali num. Catullus Epig.81. de Quintia. Nulla est in toto corpore mica salis. Hoc est, nihil venustum, nihil facetum. Cic. de Clar. Or. P. Scipio omnes sale & facetiis superabat. Lucanus: Non soliti lusere sales. Quinct.l.6. Salsum in consuetudine pro ridiculo tantum accipimus. nam sicut sal suauitatem quandam cum mordacitate habet, ita etiam vrbanorum ioca. Sales enim pro Ciceronis sententia sunt ipsa ridicula, quæ necessario salsa oporteat esse. nam salsum erit, quod non erit insulsum, velut quoddam otis condimẽtum, quod sentitur latente iudicio, & veluti palatum excitat. Quandoque Sal pro mari ponitur, vt & ἅλς, fœmininum apud Græcos: quia salsum est, & ex ipsius aqua sal elicitur. Vir.1. Aen. Et spumas salis ære ruebant.

SALACIA, inquit Festus, antiqui dicebant Deam aquæ, quam putabant salum ciere, i. mare mouere. quo vocabulo poetæ pro aqua vsi sunt. Pacuuius: Hinc sæuitiam Salaciæ fugimus. Hæc Festus.

SALACONES, σαλάκωνες, dicuntur homines iactabundi, quũ cum Iro pauperiores sint, Crœsos tamen quosdam se esse simulant: cumq; Sardanapalo sint effœminatiores, fortitudinis tamen opinionem captant. Cice. Gallo: Cognosti meam causam, & istius Salaconis iniquitatem. Suidas hãc significationem fluxisse existimat, a Salacone quodam, eius modi quales iam depinximus, moribus prædito.

SALAMANDRA, *salamandra*, σαλάμανδρα, animal lacerti figura, stellatum, nunquam nisi magnis imbribus proueniens, & æstate deficiens. Pli.l.10.c.67.

SALAMIS, siue Salamina, genitiuo Salaminis, pen.pro. vel Salamina, salaminæ, insula est in sinu Saronico, contra Atticam, vrbem habens eiusdem nominis, in qua Telamon regnauit, Aiacis & Teucri pater. Verum cum Teucer capta iam Troia, in patriam rediret, indignatus Telamon, quòd Aiacis mortẽ, qui inimicorum iniuriis exagitatus, & in furorem conuersus, sibi necem intulerat, non vindicasset, eũ Salamine expulit, exclusus itaque è patria Teucer, in Cyprum nauigauit, vbi nouam vrbem condidit: quam & ipsam relictæ vrbis desiderio Salaminem appellauit. hanc hodie Constantiam appellant.

SALAMINIVS, nomẽ gentile, à Salamine vrbe. Cice. pro Archia. Homerum Colophonii ciuem esse dicunt suum, Chii suum vendicant, Salaminii repetunt, Salaminius, a, um, vt Salaminium trophæum, apud Cic.1.Tusc.

SALAMINIACVS, aliud possessium. Lucan.l.5.

SALAPIA, vrbs Apuliæ Dauniorum. Pli l.3.c.11.

SALARIA via, ex vrbe per Anienis pontem ducebat in Sabinos. Per eam Sabini sal à mari deferebant. Pli.lib.31. c.7. Vt apparet ex nomine Salariæ viæ, quoniam illa sal in Sabinos portari consueuerat. Var.l.3. de re rust. cap.2. Matertera meæ fundus in Sabinis est, ad quartum & vigesimum lapidem, via Salaria, à Roma.

SALARIVM, rii, subst. *Salario, paga*, μισθὸς, stipendium, vel merces, quam quis pro opera persoluit. Plin.lib. 31. cap.7. Sal honoribus etiam militiæq; interponitur, salarijs inde dictis: quòd ita Salarium necessarium sit, vt homini sal.

SALARIVS, rii, subst. qui sal, vel sallamenta vendit. Mart. lib. 1.

SALARIVS, a, aum, adiect. τὸ ἐξ ἁλὸς, quod ad sal pertinet. Li. lib.29. Vectigal nouum ex salaria annona statuerunt.

SALASSII, populi sub Insubribus, hodie Marchia Salutiæ. Ptol.lib.3.

SALAX, cis, *Lussurioso*, ἀφροδισιαστικὸς, propensus in Venerem, à saliendo, vt quidam volunt, i. arrigendo: aut certe, quòd ex humore salso citatur libido. vnde Venus fingitur è mari orta. Colum.lib.7. cap.9. Salacissimos oportet esse mares, qui & annicula ætate commode progenerant. Galli salaces, Varr.3. de re rust. Nymphæ salaces, Ouid.4. Fast. Salaces cibi, Venerem citantes, vt Erucæ, & Bulbi. Ouid. 2. de Rem. Nec minus erucas aptum est vitare salaces. Salacitas, lasciuia, & propensio in Venerem. Plin.lib. 10. c. 36. Passeri minimum vitæ, cui salacitas par.

SALEBRAE, ἐκρήγματα, ῥωγμαί, loca inæqualia, & aspera, & prærupta, dicta, quod vix sine saltu præteriri possunt. Proper.l. 3.el.16. Luna ministrat iter: demonstrant astra salebras. Translate accipitur pro quauis asperitate. Cic. de Or. Alter quasi sedatus amnis, sine vllis salebris fluit. Idem 2. de Fin. Hic si definire, si diuidere potuisset, nunquam in tantas salebras incidisset. Tristitiæ salebra, singulari num. dixit Val. Max. lib.6. Legitur & apud Cic. 5. de Fin. Salebra, numero singulari.

SALEBROSVS, sa, sum, quod multas habet salebras: vt, salebrosa oratio, abrupta, & quibusdam veluti salebris remorans impetum auditoris. Quinct. lib.11. c.11. Interruptus actionis impetus, & resistens, ac salebrosa oratio. Salebrosus scriptor, difficilis, & in cuius lectione sæpius sit restitandũ. Mart. lib. 11. Scriptores tetrici salebrosum ediscite Sanctram.

SALENTINI, σαλεντῖνοι, populi in finibus Italiæ, proximam Apuliæ peninsulam incolentes, dicti à Salentino promontorio, in extremis eius peninsulæ finibus sito: vel, vt ait Festus, à salo: fortassis, quòd pene circunquaque mari ambiantur, tenui tantum Isthmo continenti annexi. Ortos autem putat à Cretensibus, & Illyricis, qui, societate cum Locrensibus inita, iis in locis consederunt.

SALENTINVN, pen.pro. σαλέντινον, Ptol. promontorium extremum totius Italiæ. Pli.l.3.c.11.

SALAMMONIACVS, ἀμμωνιακὸν. Diosc. terræ salsugo est, in Lybiæ arenis crescente luna efferuescens, alumini scissili non dissimilis, glebis oblongis, venisq; in lõgitudinẽ rectis.

inuenitur

inuenitur potissimum in tractu Cyrenaico, iuxta Iouis Ammonis templum. vnde & nomen accepit.

SALERNVM, Picentinorum oppidum in Italia. Pli. l. 3. c. 5.

SALGAMA, penul. corr. appellabantur à priscis quæcunque conditanea ad victum nostrum in vasis seruabantur, vt pura mala, pyra, fici, vuæ, rapæ. Col. l. 10. Tēpore nō alio vili quoque salgama merce, Capparis, & tristes inulæ, ferulæq; minaces Plantantur. Idem l. 12. c. 4. Vasa idonea salgamis præparari iubent. Inde Salgamarij, ἀλμάδται, qui salgama vendunt. Col. l. 12. c. 44. & c. 54.

SALIARIS, & hoc, re, quod ad Salios pertinet. vnde Saliares cœnæ, quas Salij faciebāt āplissimo apparatu. Ex quo opiparæ, ac copiosæ cœnæ, Saliares dicuntur. Dapes saliares, Hor. 1. Car. Nunc saliaribus Ornare puluinar deorum, Tempus erat dapibus sodales. Carmen saliare Numæ, idem 2. epist. 1.

SALICASTRVM, genus labruscæ in salictis nascens. Plin. lib. 23. cap. 10.

SALICETVM, ti, per syncopen Salictū locus salicibus cōsitus. Varr. Idoneus locus eligendus, vbi facias salictum. Cic. pro leg. Agr. Accedent salicta ad Minturnas. Vir. 1. Ecl. Florem depasta salicti.

SALIENTES, fistularum capita, atque etiā ipsæ tubulorum, fistularumq; scaturigines, quæ & Siphunculi dicuntur, & Sipunculi, ab aquæ expressione, tanquam ex siphone salientis. Vitru. l. 8. Cic. ad Q. Fr. l. 3. Piscina & salientibus additis.

SALIGNVS, a, um, *Di salice*, ἰτέινος, salice materiatum. Virg. Est tuguri custos armatus falce saligna. Vir. 4. Geo. Cum falce saligna Hellespontiaci seruet tutela Priapi. Colum. l. 7. c. 1. Vel folijs, vel perticis salignis alitur. Hor. 1. Serm. Sat. 5. Cerebrosus prosilit vnus, Ac mulæ, nautæq; caput, lūboq; saligno Fuste dolat.

SALIGINEVS, a, um, idem. Col. l. 7. c. 10. Oportet tumentem venam, detracto sanguine, colligari saligineo libro. Saliginea claua, idem l. 6. cap. 2.

SALII, orum, Germaniæ populi, qui & Franci dicuntur, eius regionis incolæ, quæ vulgo Franconia vocatur. Amnian. Marcell. lib. 17. de Const. scribens, Quibus, inquit, paratis, petit primos omnium Francos, eos videlicet, quos consuetudo Salios appellauit. Hi Gallis expulsis, eorum sedes occuparunt, Franciamq; de suo nomine appellarunt.

SALII, σάλιοι, sacerdotes martis: sic dicti, quòd in portandis ancilib. saltare eos mos esset. Virg. 8. Aen. Hic exultantes Salios nudosq; Lupercos, Lanigerosq; apices, & lapsa ancilia cœlo Extuderat. Li. li. 1 Numa Salios duodecim Martio Gradiuo legit, tunicæq; dictæ insigne dedit, & super tunicā æneum pectori tegmen, cœlestiaq; arma, quæ Ancilia appellantur, ferre, ac per vrbem ire canentes carmina cum tripudijs, solenniq; saltatu iussit. Cic. 3. de Orat. Vt epularum solenniam fides, ac tibiæ, Saliorumq; versus indicant. Vocātur etiam Salii subsuli à Catullo epigr. 17. ad Coloniam. In quo uel Salisubsuli sacra suscipiunto.

SALILLVM, lilli, *salinetto*, paruum salinum. Plau. in. Trin. Verum nos homunculi, Salillum animæ.

SALINA, *Salina*, locus in quo sal aut effoditur, aut ex aqua marina paratur. Plin. lib. 31. cap. 7. Fit sal vulgaris, plurimusq; in salinis affusso mari. Cic. Att. l. 5. Destrue salinarum plane rogo. Idem pro l. Manil. Familias maximas, quas in salinis habent, quas in agris, quas in portubus.

SALINAE, arum, vrbs Siciliæ iuxta Lilybeum, palmis abūdans. Sunt & aliæ non paucæ eiusdem nominis vrbes, à salsis fontibus nomen sortitæ, inter quas minime conuenit præteriri, quæ apud Sequanos visuntur, & structuræ genere, & salis prouentu adeo admirandæ, & vt non immerito octauum sibi locum inter orbis miracula possint vendicare.

SALINVM, ni, *Salino, saliera*, ἁλοδόχος, vasculum, in quo sal reponitur, tum ad mensæ vsum, tum ad sacrificia paratū. in eo enim cum sale diis primitiæ offerebantur. Persi. Sat. 5. Digito terebrare salinum. Ponitur pro quocunq; vase fictili mēsæ pauperis. Hor. li. 2. Car. Cui paternum Splendet in mēsa tenui salinum.

SALIO, salis, *Salare*, ἁλίζω, quartæ coniugationis, sale condio. Tibul. Farre pio placet, & saliente sale. Præteritum Salini facit, & supinum Salitum. vnde salitus, & saliturus. Cels. lib. 2. cap. 18. Pisces, qui solidi saliuntur. Legitur etiam pro eodem Sallio duplici. l. Corn. Seuerus: Ad quem salliti pomiliones afferebantur.

SALIO, lis, ui, vel lii, vel, ui, diuisis syllabis, supinū, salitū, *Saltare*, ἅλλομαι, πηδάω, idem quod salto. Vir. 2. Ge Mollibus in pratis vnctos saliere per vtres. Hor. 1. Epist. 14. Nec meretrix tibicina, cuius ad strepitū salias terræ grauis. Pla. Bac. Cursu, luctādo, hasta, disco, saliendo se exercebant magis, quam scorto, aut suauiis. Salire è terra, pro prodire. Lucr. l. 1. E terraq; exorta repēte arbusta salirēt. Vir. 1. Ge. In tectis crepitās salit horrida grādo. Salit mihi cor, p trāslationem Pla. Mil. Dicito docte, & cordate, vt ei cor saliat. Subaudi præ gaudio. Salire dicunt animalia carentia ratione, quādo mares ineunt fœminas: nam saliendo ascendunt. Ouid. 2. de Arte: Læta salitur ouis. Var. 2. de re rust. c. 7. Cum equus, matrem ut saliret, adduci non posset. Idem 3. de re rust. ca. 10. Saliunt fere in aqua. de anseribus. A Salio fit frequen. salto. Composita mutant à, in u: vt Assulto, Consulto, Desulto, Exulto, Prosulto, Præsulto, Resulto, & Subsulto. Pla. in Casi. Vt festinabat miser, vt subsultabat. Transsulto. Idem in Capt. Tu transsultas, ego miser vix adsto præ formidine.

SALITVRA, æ, *Salatura*, ἅλισις, actus sale condiendi. Col. lib. 12. cap. 21.

SALIVARIVS, a, um, quod ad saliuam pertinet. Plin. lib. 9. cap. 11.

SALIVNCA, herba, eadem, vt Ruellius putauit, cum nardo Celtico. Pli. l. 21. c. 7. Saliunca foliosa quædam est, sed breuis, & & quæ necti non possit. Radici numerosæ cohæret herba verius quàm flos, densa veluti manu pressa. Pannonia hanc gignit, & Norici, Alpiumq; Aprica, vrbium Eporrhedia. Vir. Ecl. 5. Quantum saliunca rosetis, Iudicio nostro tantum tibi cedit Amyntas.

SALIVO, uas, saliuam facio. Pli. l. 6. c. 36. Mutuo attritu lentorem cuiusdam ceræ saliuant. Aliquando illino, siue perungo. Col. lib. 6. cap. 5. Eo medicamine saliuandum ægrotum pecus.

SALIVVM, ui, & Saliua, æ, *Saliua, sputo*, πτύελον, σιάλος, sputum, quod fere salis saporem habeat. Pli. l. 23. c. 27. Sua cuiq; vino saliua innocentissima. Aliquando pro gustu. Pers. Sat. 6. Nec tenuem solers turdorum nosse saliuam. Hinc Saliuosus, quod saliuæ similitudinem habet Pli. l. 16. c. 38.

SALIX, cis, *Salice*, ἰτέα, arbor nota, à saliendi, idest crescendi celeritate. Virg. l. 10. Ecl. Mecum inter salices lenta sub vite iaceret. Ouid. 10. Met. Amnicolæq; simul salices.

SALLO, lis, per duplex ll, tertiæ coniugationis, salli, salsum, *Salare*, ἁλίζειν, sale condire. Luci. l. 4. Sallere murenas. Participio passiuæ significationis in dus, vsus est, Col. li. 7. c. 7. cum inquit: Pecora ferro necanda, sallendaq;.

SALMACIS, σαλμακίς, fons in Caria, iuxta Halicarnassum, quo veteres crediderunt lauantium corpora effœminari. Ouid. 15. Met. Cui non audita est obscœnæ Salmacis vnda? Stra. l. 14 Salmacis fons nescio quam ob rem calumniatus, tanquam emolliens eos, qui inde bibant.

SALMONEVS, σαλμωνεὺς, Aeoli filius, & Rex Elidis, qui cum diuinos sibi honores petulantius quæreret, Iouemq; structo æneo ponte, tonando, & iaciendis fulminibus imitaretur, ab eo fulminatus, ad inferos detrusus est. Seruius in illud Virg. 6. Aen. Vidi & crudeleis dantem Salmonea pœnas.

SALMONIS, nidos, filia Salmonei, idest Tyro. Prop. li. 1. Non sic Aemonio Salmonida mistus Enipeo Thraeius.

SALNITRVM, *Salnitro*, vt dicitur, factitium est, & ad tormenta Ignium missilia repertum, veteribus incognitū. Corrupta tamen dictio est. nam legitur apud Pli. Sal, & nitrum sulphuri concoctum in lapidem verti. Vide Nitrum.

SALOMON, sapientissimus Iudæorum rex, filius Dauidis ex Bersabea, qui patri in regnum successit, Deoq; optimo maximum templum primus ædificauit, hoc nomen sonat, pacificus.

SALSAMENTARIVS, *Luganegaro*, ταριχοπώλης, qui salsamenta vel facit, vel vendit, qui & Salarius. ad Her. l. 4.

SALSAMENTARIVS, a, um, quod ad salsamenta pertinet. Pli. Testis cadi salsamentarij tusis, mirum in modum prodest. Col. l. 2. c. 10. Recondatur, si maior est modus in horreo, si minor, in vasis salsamentarijs.

SALSAMENTVM, ti, *Salame*, τάριχος, sale compositum, siue sale conditum. Ter. in Ad. Salsamenta hæc fac macerentur pulchre.

SALSE, facete, vrbane, cum quadam salium mordacitate Cic. de Or. 2. Ridentur, quæ subabsurde, salseq; dicuntur. Idem eodem lib. Difficillimum, ea, quæ occurrant, cum salsissime dici possent, tenere. Quin. l. 6. c. 4. Species infinitæ, tam salse dicendi, quàm seuere locus, tēpus, casus denique, qui est maxime varius.

SALSEDO, nis, ἅλμη, ipse salis sapor.

SALSILAGO, ginis, ἅλμη, salsugo. Pli. l. 20 c. 14.

SALSITVDO, nis, humor saporem salis referens. Plin. lib. 20. cap. 14.

SALSVGO, nis, ἅλμη, quiuis humor salsus. Plin. lib. 31. cap. 7. Appellatur in salinis salsugo, ab alijs salsilago, marina aqua salsior.

SALSVRA, æ, *Salame*, τάριχος, salsamentum. Col. lib. 8. cap. 17.

SALSVS, a, um, *Salato*, ἁλμυρὸς, salis saporem habens, siue sale conditus.

conditus. Hor. Epod. 16. Ametq; salsa leuis hircus æquora. Virg. l. 5 Aen. Salsusq; per artus Sudor iit. Idem 5. Aen. Et salsos rideot reuomentem pectore fluctus. Quinct. l. 6. ca. 3. Ridiculum dictum salsum est. Cice. ad Pap. l. 9. Salsiores, quàm illi Atticorum, Romani veteres atq; vrbani sales.

SALTATIO, *Ballo, χορεία*, hominum iactatio, quàm vulgus tripudium vocat. Cic. pro Mur. Deliciarum comes est extrema saltatio. Idem de Cla. Or. Titius, homo satis acutus, sed tam mollis in gestu, vt saltatio quædam nasceretur, cui saltationi Titius nomen esset.

SALTATORES, *Ballarini, ἀλτικοὶ, ὀρχησταὶ*, qui tripudijs, staticulisq; dandis sunt elegantiores. Cice. l. 1. Offi. Adde saltatores, totumq; ludum talarium. Quinct. l. 1. c. 12. Non saltatorem in gestu facio. Saltatria, *ὀρχήστρια*, Cic. in Pis. Cum illa saltatrice tonsa. Hinc Saltatricula, dimin. Gel. lib. 1.

SALTATORIVS, a, um, *ὀρχηστικὸς*, vt Ludus saltatorius, in quo saltare docetur, Macr. lib. 3. Sat. Filij senatorum in ludum saltatorium commeabant. Cic. in Pis. Cum illum suum saltatorium versaret orbem.

SALTATVS, *Ballo, ὄρχησις*, saltatio. Liu. lib. 1.

SALTAM, *Almeno, pure, γὲ, γοῦν, ἀλλὰ γοῦν, τοὐλάχιστον*, coniunctio per defectionem dicta, quasi si aliter non potest: vel (vt inquit Gellius) u, litera abiecta. nam à principio salutem dicebant, quod nos saltem dicimus. nam cum alia quædam petita, & non impetrata sunt, hic solemus, quasi ad extremum aliquid petituri, quod negari minime debeat, dicere hoc saltem fieri, aut dari oportere: tanquam salutem postremo petentes, quàm impetrari sit æquissimum. Seruius: Saltem tractum à captiuis, qui cum tenerentur ab hostibus, dicebant sublatis manibus, Salutem concede. Hinc per synæresin natus est sermo, vt in conceptu rerum multarum petituri aliquid, Saltem dicamus. Vir. lib. 1. Aen. Sicaniæ saltē sedesq; paratas, Vnde huc aduecti, regemq; petamus Acestem. Idē lib. 6. Aen. Tecum me tolle per vndas, Sedibus vt saltem placidis in morte quiescam. Cic. ad Att. lib. 9. Eripe mihi hunc dolorem, aut minue saltem.

SALTIM, apud antiquos, siue Saltuatim, *A salto, à salto, πηδητικῶς*, per saltus. Gel. lib. 9. cap. 4. Homines singulis cruribus saltuatim currentes. Saltuatim scribere, est carptim scribere, non suo ordine, sed vt sese offert. Sise. lib. 3. Hist. Ne vellicatim, aut saltuatim scribendo, lectorum animos impediremus.

SALTO, as, *Saltare, ὀρχέομαι*, tripudio, Sal. in Catil. Literis Græcis, atque Latinis docta, psallere, & saltare, & cantare elegātius, quam necesse est probæ. Ci. in Catil. Hi pueri non solum cantare & saltare, sed etiam spargere venena didicerunt. Idem pro Mur. Nemo saltat sobrius. Carmina saltantur theatro, Ouid. 5. Trist. ele. 8. Saltata poemata populo, Idem 5. Trist. Saltare laudes alicuius, est saltationibus immiscere, ait Budæus. Plin. in Paneg. Cum laudes imperatorum saltarentur. Hinc Saltura, ræ, saltatio. Pla. in Curc. Saltura sat bona est. Saltito, freqoent. à salto.

SALTVARIVS, rij, *Camparo, δρυμοφύλαξ*, siluarum, seu saltus custos. Pomponius l. si ita ff. de Vsu & habitat.

SALTVOSVS, a, um, *Boscato, δρυμώδης*, saltibus passim obsitus. Liuius 27.

SALTVS, tus, *Bosco, selua, ἀγρὸς, δρυμὸν, δρυμώδης, τόμος*, locus incultus, crebris siluis passim oppletus, in quo pasci etiam & æstiuare pecora possunt. Virg. l. 3. Geor. Saltibus in vacuis pascuntur plena secundum Flumina. Festus: Saltum C. Aelius l. 2. Significationum, quæ ad ius ciuile pertinent, ita definiuit: Saltus est, vbi siluæ, & pastiones sunt, quarum causa casæ quoque: si qua particula in eo saltu pastorum, aut custodum causa aratur, ea res non perimit nomen saltus, non magis quàm fundi, qui est in agro culto & eius causa habet ædificium, si qua particula in eo habet siluam. Cæs. 1. Bell. Gal. Siluis, aut saltibus se eriperet, & noctu occultaret. Idē 1. Bel. Ci. Pyrenæos saltus occupari iubet. Virg. 1. Ge. Canibus circundare saltus. Vide Vallam Elegan. l. 4. c. 106. & l. 4. c. 57. Est item Saltus, saliendi actus. Vir. 9. Aen. Saltu præceps sese omnibus armis In fluuium dedit.

SALVBER, pen. prod. masc. gen. Salubris, fœm. Salubre neu. & hic, & hæc Salubris, & hoc salubre, *Salubre, salutifero, ὑγιεινὸς, σωτήριος*, quod præbet sanitatem. vnde aer, cibus, locus, salubres dicuntur. Colum. lib. 1. cap. 4. Soli insalubris Cic. 1. de Diuin. Salubris ne, ac pestilens annus futurus sit Aquæ salubres, Horat. in Carm. secul. Fluuius saluber, Virg. 1. Ge. Salubre alicui rei, Pli. l. 8. c. 7. Chelidoniam visui saluberrimam hirundines monstrauere. Consilium salubre, Ci. Att. l. 8. Aliquando salobris accipitur pro sano. Sal. in Iug. Genus hominum salubri corpore. Liu. 3. Defuncta morbis corpora salubriora esse cœpere. Hinc Salubritas, tis, sanitas. Pli. l. 37. c. 13. Situ ac salubritate cœli, atque temperie. Cæs. 8. Bel. Gal. Tantum itinerum faciebat, quantum satis esse ad mutationem locorū propter salubritatem existimabat. Salubriter. Liu. 3. Trahi bellum salubriter, & mature perfici potest. Cic. de Sen. Vbi potest illa ætas vmbris aquisq; refrigerari salubrius.

SALVE, *Dio ti salui, χαῖρε*, verbum salutantis: idem valens quod saluus sis: soluniq; declinatur per secundas personas imperatiui vtriusque numeri, & præsens infinitiui. Teren. in Phor. Here salue, saluū te aduenisse gaudeo. D. Oh bone custos, salue. Iubeo te saluere, i. precor tibi salutem. Hor. l. 1. epi 10. Vrbis amatorem Fuscum saluere iubemus Ruris amatores. Cic. ad Att. l. 4. Dionysium velim saluere iubeas. Vir. 5. Aen. Salue sancte parens, iterum saluete recepti Nequicquā cineres, animæq; vmbræq; paternæ. Salueo dicit. Pla. in Truc. pro saluus, & sanus sum. Saluebis in futuro, dicit Ci. ad Att. l. 1, Saluebis à Cicerone meo: id est, Cicero meus te salutat. Vide in dictione Valeo.

SALVIA, æ, *ἐλελίσφακον*, frutex est nulli non notus, virgas habens quadrāgulas, foliaq; aspera, crassa, & incana, odore graui quidem, cæterum non ingrato. Dicta Saluia, vt putatur, quod multis incōmodis medeatur, ægrosq; saluos præstet. Prodest enim paralyticis, & contra serpentium morsus remedium exhibet. Pli. l. 22. cap. 25. Diosc. l. 3. cap. 38. Fuit & Saluia mater Apuleij Est & Saluia, Triacensium oppidum, in quinta regione Italiæ: de quo Pli. l. 3. cap. 13.

SALVIATVM, ti, *Beuanda di saluia*, genus medicamenti est, quo veterinarij, & mulomedici vtuntur in ægrotantium animalium curatione. Col. l. 6. c. 9. Recens tussis optime saluiato farinæ ordeaceæ discutitur. Col. l. 6. c. 24. Lupini semicrudi conteruntur, & offæ saluiati more faucib. ingerūtur. Et paulo post Potest etiam cum arido fico, & eruo conteri herba santonica, & formata in offam, sicut saluiatum demitti. Quibus tamen in locis Saluiatum potius legēdum crediderim: quod & eruditioribus placere video: qui Saliuatū interpretantur medicamenti genus, quod pecori ægroto datur deglutiendum.

SALVIO, as, saluiato medeor, vel saluiatum deglutiendum præbeo. Col. l. 6. c. 24. Vel tenero olere commisto, torrido, mollitoq; milio, & per vnam noctem lacte macerato, saluiatue. Quo tamen in loco doctiorib. quibusdā Saliuatur, legendum videtur: quorum iudicio nos quoque libenter subscribimus, alio Columellæ loco adducti, qui est eiusdem libri ca. 5. vbi sic habet: Buincendi sunt quamuis pestiferi morbi, & exquisitis remedijs propulsandi. Tunc panaris & eringij radices, fœniculi seminibus miscendæ, & cum defruti, ac molliti tritici farina, eâdemq; aqua conspergendæ: eoq; medicamine saliuandum ægrotum pecus. Vbi saliuandum pecus dicit, pro eo quod est, saliuato per os immisso curandum.

SALVM, sali, *Mare, ἅλς*, mare, à sapore salis: vel à verbo Græco *σαλεύειν*, quod significat mouere, fluctuare. Vir. 1. Ae. Perq; vndas superante salo. Cic. pro Ceci. Vt, à quo loco depulsus esset, in eum se fortuna restitueret, non in salum, sed in ipsam vrbem, quam petebat. Idem 3. Tusc. Nec tam ærumnoso nauigassem salo. Vir. 2. Aen Fit sonitus spumāte salo.

SALVS, tis, *Salute, sanità, σωτηρία*, incolumitas. Cic. ad Att. Saluti, si me amas, consule. Teren. in Ad. Quod cum salute eius fiat. Cic. l. 3. de Leg. Cui ne reditus quidem ad bonos, salutem à bonis potuit afferre. Pla. in Merc. Spem teneo, salutem amisi: redeat, an non, nescio. Ouid. lib. 3. Met. Te. s. omnis in vno Nostra salus posita est. Salutem dicere alicui rei. i. vale dicere, & iubere valere, relinquere. Ci. ad Volu. l. 6. Quas si, vt volumus, exceperimus, ego vero multam salutē & foro dicam, & curiæ: viuamq; tecum, & cum communib. nostris amatorib. Hoc est, iubebo valere curiam: nihil mihi amplius cum curia erit commune. Accipitur aliquando Salus pro remedio. Vir. 1. Aen. Vna salus victis, nullam sperare salutem. Salus item dea salutis credita est: vnde Salutaris porta Romæ appellata, ab eius deæ æde, quæ ei proxima fuit. Ter. in Ad. Ipsa si cupiat salus, seruare prorsus non potest hanc familiam. Dicimus Latine, Nunciare salutem, Adscribere salutem, Dicere salutem. i. salutare. Cic. ad Att. l. 4. Misit ad me statim, qui salutem nunciaret. Et lib. 6. Filiola tua gratum mihi fecit, quod tibi diligenter mandauit, vt mihi salutem adscriberes. Pla. in Capt. Omnium primum salutem dicito patri & matri, Mittere salutem, Remittere salutem, id est salutare, & resalutare. Ouid. epist. 15. Hanc tibi Priamides mitto Ledæa salutem. Cice. ad Att. lib. 19. Atticam nostram cupio suauiari: ita mihi dulcis salus visa est per te ab illa, referes igitur ei plurimam salutem.

SALVTARIS, re, *Salutare, saluare, salutifero, σωτήριος*, idē quod salubre, hoc est, sanitatem præbens, vel ad saolitatem præbēdā idoneum. Ci. ad. Octa. Nulla enim remedia, quæ vulnerib. adhibentur,

adhibentur,tam faciunt dolorem,quàm quæ sunt salutaria. Salutares literæ dicuntur,quæ consolationem afferunt. Ci. ad Att.l.7.Sic ergo habeto salutares te mihi literas misisse &c.Salutaris litera à Cicerone dicitur A,quæ absolutionis nota erat:vt,Tristis C,quæ condemnationis. Cic.pro Mil. Nec nobis tam salutarem hanc in iudicando literam, quam illam tristem dedisset. Budæus.Inuenitur & Salutare, substantiuum.Pli.l.12.c.5.In præsentia,externa prosequemur, à salutari maxime orsi.

SALVTARIS DIGITVS, *Indice*, λιχανός, qui pollici est proximus,qui & Index dicitur,Suet.de Aug.c.80. Dextræq; manus digitum salutarem tā imbecillum interdum sentiebat, vt torpentem,contractumq; frigore,vix cornei circuli supplemento scripturæ admoueret. Martian. de Nup. Verum quidam redimitus puer ad os compresso digito salutari, silentium commonebat. Dicitur autem salutaris,vel quia nō salutamus,nisi visa,& indicata.Virg.Italiam læto socij clamore salutant.Vel quia eo comprimimus os ad silētiū,quod salutare est præceptum.

SALVTARITER,aduerb.*Salutarmente*,σωτηρίως,salutis ergo, sine discrimine salutis,tuendæ salutis gratia.Planc.Ci.Quadraginta millium passuum spatio relicto consedi eo consilio,vt vel celeriter accedere,vel salutariter recipere me possem.Cic.de Cla.Ora.Tum arma sunt ea sumpta,quibus illi ipsi,qui didicerant eis vti gloriose,quemadmodum salutariter vterentur,non reperiebant.

SALVTIFER,a,um,*Salutifero*,σωτήριος, idem quod salutaris. Ouid.2.Met.Aspicit infantem,totoq; salutifer orbi,Cresce puer,dixit,tibi se mortalia sæpe corpora debebūt.Mar. l.5.Seu placet Aeneæ nutrix,seu filia Solis,Siue salutiferis candidus Anxur aquis.

SALVTIGER,ri,ἀσπασμοφόρος,quo nomine vtitur Apuleius,videtur esse:nō qui suo nomine alicui dicit salutē,sed qui nunciat,tanquam interpres,& administer eius,à quo mittitur. Salutigerulus,idem.Vnde Pla.in Aul.Salutigerulos pueros, vocat seruos,qui iussu dominæ hunc,illum salutant, suntq; nuncij & renuncij.

SALVTO,as,*Salutare*,προσαγορεύω, ἀσπάζομαι, salutem dico, inuiso.Cic.Att.Cum Philogenes libertus tuus ad me salutandi caussa venisset. Ter.in Ad.Opperiar hominem hic, vt salutem,& colloquar. Neque vero accedentes tantum salutare dicimur,verumetiam recedentes. Sta.4.Theb.Stant tamen & nota puppim de rupe salutant. Salutare item est venerari.Terent.in Phor.At ego deos Penates hinc salutatum domum diuortar.Mar.l.12.Multis dum precibus Ioue salutat, Ouid.15.Met.Lætoq; deum clamore salutant. Vnde mortuos,& res inanimatas venerantes salutare solemus, non salutem imprecantes (quæ nulla in his esse potest) sed venerationem exhibentes.Hinc Salutator,ris,ἀσπαστής,qui salutat.Qu.Cic.de Petit. Consul. Deductorum officium, quod maius est,quàm salutatorū. Salutatio, nis,ἀσπασμός, salutandi actus. Cic. in Piso. Quis enim te aditu, quis vllo honore,quis denique communi salutatione dignum putet? Salutatorius,a,um,adiect.Pli.l.15.ca.11.Omnia iam & virorum salutatorijs cubilibus inclusa.Composita. Consaluto,& Resaluto,de quibus suis locis.

SALVO,as,*Saluare*,σώζω,saluum facio,seruo.Ci.in.Pis. Me posse iterum remp.saluare,si cessissem,infinitam cædem fore, si restitissem. Hinc Saluator,ris,σωτήρ,vox in sacris literis nunquam non occurrens:quam tamen eruditiores,tanquā parum probam,religiose fugiunt,quemadmodum & verbū Saluo:quod nec ipsum satis Latinum indicant:putantq; locum Ciceronis, quem iam citauimus, menda non vacare: præsertim cum id verbum non temere apud quempiam veterum,apud Ciceronem certe alibi nusquā liceat inuenire.

SALVVS,a,um,*Saluo*,*e faluo*,σῶος,sanus,incolumis.Ter.in Phor. Saluum te aduenisse gaudeo. Idem in And. Saluus sum, si hęc vera sunt:hoc est,in tuto,& sine periculo sum. Transfertur & ad inanimata.Plaut.in Rud.Heu heu scelestus galeā in naui perdidi;Nunc mihi opportuna hic esset,salua si foret.Cic.2.de Fin.Simulatq; ipse graui vulnere exanimari videret se,vt primum dispexit,quæsiuit,saluus ne esset clypeus,&c.Ter.in Adel.Salua res est,id est,recte se habet.

SAMARIA,σαμάρεια, Steph. Palæstinæ regio est, Galilææ & Iudææ cōtermina,oppida habens Neapolim,antea Mamortham,Sebastem,& Gamalam. Vide Plin. lib.5.cap.6. Stephano item Samaria regionis huius vrbs est eadem cū ea, quę postea Neapolis est appellata.Gentilia sunt Samarita, & Samaritanus,σαμαρείτης,σαμαρεύς.

SAMAROBRINI,σαμαροβρῖνοι,fuerunt populi in Gallia inter Belgas,apud quos Cæs.Gallorum concilium indixit. Horum ciuitas est Samarobrina, à Samara amne nomen habēs. Hanc Cameracensem esse vrbem nonnulli autumant, quam Scaldis fluuius interfluit. Constantior tamen opinio est, vrbem esse Nouioduno vicinam, quam vulgo sancti Quintini dicunt. Hanc enim præterfluit Samara fluuius.

SAMBVCA,æ,siue Sambyx,cis,σαμβύκη, ἡ σάμβυξ,instrumenti musici genus, trianguli, teste Porphyrio in Ptolemæi Harmonica,quod ex neruis tum longitudine,tum crassitudine inæqualibus constabat:soletq; leuiori carminum generi adhiberi. Vnde Sambucam cothurno aptare, prouerbij schema habet,pro eo,quod est,res leuissimas, planeq; nugatorias,negocijs grauibus,serijsq; admiscere. Pers.Sat. 5. Sambucam citius caloni aptaueris alto. Nomen habet, vt Diomedes existimat,à Sambyce inuentore: quāquam Athenæus ad Ibycum Rheginum poetam eius originem referre malit.Est & genus machinæ militaris,qua vrbes expugnare consueuerunt:in qua sic funes intendebantur,sicut in organo musico chordæ.

SAMBVCINA,æ,pen.cor. σαμβυκίστρια, quæ sambuca canit: sicut,Fidicina,quæ fidibus. Plaut.in Stich. Sambucinas aduexit secum.

SAMBVCISTRIA,æ,σαμβυκίστρια,mulier sambuca canens,quę & Sambucina dicit. Liu. l.39.Tūc psaltriæ,sābucistriæq;.

SAMBVCVS,ci, *Sambuco*, ἀκτῆ, arbor nota, surculos spargens arundinaceos,teretes,cauos, candicantes, fungosa medulla plenos, folia iuglandis terna quaterna ve, ex interuallis circa ramos exeuntia, graui odore,minutim in ambitu secta,& in ramulorum cacuminibus cauliculisq; circinatas habens vmbellas, quæ florem candidum pariunt, mox acinum terebintho similem,in nigredine,purpureum,racemosum,atri sanguinis succo madentem. Est & alterum sambuci genus, quod ob humilitatem χαμαιάκτην vocant Græci, herbaceo magis generi assignandum, caule quadrangulo, geniculato, folijs amygdalæ, ex interuallo longioribus, geniculatim expansis,pinnatisq; in ambitu, serratis,muscario flore,& acino superioris sambuci.Latini Ebulū vocant. Vide.Pli.lib.24.cap.8.

SAMERA,re,*Semenza d'olmo*,semen est vlmi. Col.l.5. ca.6. Atineam vlmum Tremellius Scrofa non ferre sameram(quod est semen eius arboris)falso est opinatus. Apud Plin.li. 17. cap.11.& lib.16.cap.17.legitur Samara,per primam vocalem in media syllaba.

SAMIVS,a,um,σάμιος,quod est è Samo insula:vt, Pythagoras Samius,Vas Samium.Plaut.Cap.Samijs vasis vtitur. Cice. pro Mur. Atque ille strauit lectulos:exposuit vasa Samia. Ausonius de Agathocle:Fictilibus cœnasse ferunt Agathoclea regem, Atque abacum Samio sæpe onerasse luto. Pro eodem dicimus & Samium absolute. Cice.6.de rep.vt citat Nonius.Munera Pontificum dijs immortalibus grata sine Samio. Auctor ad Her.lib.4.Nō samijs delectabimur. Hinc Samiolus,a,um,dimin.vt,Samiolum poterium. Plaut.Stic. Bathyocis bibunt, non nostro Samiolo poterio, & tamen uiuimus.

SAMNITES,pen.pro.σαμνῖται,populi in Samnio, quod nunc Aprutium vocamus: quæ regio est Italiæ inter Picenum, Campaniam,& Apuliam. Vrbes in ea sunt Adria, Aquila,Amiternum,Sulmo,Ortona,Arpinum,Aquinū,Athina, Beneuentum,Cornifium. Idē & Sabelli dicuntur,nomine per diminutionem à Sabinis deducto,teste Stra.l.5. Ferunt enim Sabinos,cum aduersus Vmbros bellū gererent, Marti votum fecisse,si victoria potirentur,se illi consecraturos, quicquid eo anno apud ipsos nasceretur.Quare cum re bene gesta in patriam rediissent,cū reliquum anni totius prouentū,tū etiā filios eo anno natos Marti consecrasse.Quos deinde cū adoleuissent,duce Tauro in Campaniā ad sedes nouas quærendas emiserunt:vbi nullo propemodum negocio eiectis Opicis,sedes suas collocarūt,originisq; suæ memores,Sabellos sese,quasi Sabinorum sobolē appellarunt. Hi grauissima olim bella cū Romanis vario euētu gesserūt. Sp.Postumium cōsulem,cū collega,totoq; exercitu ad Furcas Caudinas locorū angustia circumuentos,ex fœdere sub iugum miserunt:quā tamen ignominiā Romani nō ita multo post magna illorū clade deleuerunt, Samnitibus vicissim sub iugū missis. Postea cū sępius rebellassent,tandē à L.Sylla dictatore,multis prælijs fracti,cum ne sic quidem iugum ferre possent,funditus sunt deleti.

SAMOS,σάμος,nomē duarū insularū:quarū altera Ioniæ adiacet à regione Ephesi,ambitu LXXXVII.M.pass.Iunoni dicatissima,quòd in ea nata fuerit,& educata,& Ioui nupta.Scribit Var.Samon prius Partheniā nominatā,ibiq; antiquissimū fuisse Iunonis templū,& simulacrū in habitu nubētis figuratū:vbi & sacra eius āniuersaria nuptiarū ritu celebrabatur. In ea Pythagoras quoq; philosophus ortū habuit, nec nō & vna ex Sibyllis,quæ inde Samia dicta est, quā ferūt de CHRISTO prędixisse. Tu.n.stulta Iudęa Deū tuū nō congouisti,

nisti, ludēsq́ mortaliū mētibus, sed & spinis coronasti: horridumq́; fel miscuisti. Fiebant etiam in ea uasa fictilia egregie ex creta effecta quæ Samia uocabatur. Altera sita est è regione Epiri non procul à sinu Ambracio, quæ & Cephallenia dicitur. De hac intelligendum est illud Suetonij in Augusto, ab Actio cum in Samum insulam se in hyberna recepisset. Est enim hęc insula breuissimo maris spatio ab Actio dirempta. Eodem spectat & illud Homeri Odys. l. 14. E'ν πορθμῷ τ' Ἰθάκης, Σάμοιό τε παιπαλοέσσης, Eadem & Same (σάμη) aliquando appellatur, per primam nominum declinationem. Homerus loco iam citato: O'σσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι Δουλιχίῳ τε, σάμῃ τε, καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ. Virg. 3. Aenei. Iam medio apparet fluctu nemorosa Zacynthos, Dulichiumq́; Sameq́; , & Neritos ardua saxis. Fuit & Samos siue Same, oppidi nomen in eadem insula, à Romanis dirutum, Stra. l. 10. Quoniam cum insula sit tetrapolis, idest, quatuor habeat urbes, ex iis una est, quæ Samus, siue Same dicitur, utroque usitato uocabulo, ipsi etiam insulæ communi. Et paulo post. De Cephallenia uero, quæ est tetrapolis, idest, ciuitates habet quaternas, neque huius temporis nomine dixit, neque ulla de ciuitate, una tantum excepta Same, siue Samo: q̃ oppidū hodie deletum prorsus est. Pli. l. 4. c. 12. Cephallenia quondam Melæna dicta, XI. M. pass. abest: circuitu patet XLIIII. Same diruta à Romanis, adhuc tamen oppida tria habet. Ex his satis constat, uanam esse eorum differentiam, qui insulam Samon, urbem uero Samen dicendam contendunt. Ab hac Same deducitur gentile Samæus, σαμαῖος, cum à Samo Ioniæ insula Samius deducatur. Est & Samus, cognomento Threicia, quæ & Samothracia dicitur, de qua uide paulo post suo loco.

Samosata, tæ, σαμόσατα, urbs Comagenes ad Euphratem, Luciani Sophistæ patria: stagnum habens limum quendam gignens, quam Maltham illi appellant, cuius tam admirabilis est natura ut aqua accēdatur, nec nisi terra restinguatur. Hoc limo Samosatæi urbem suam, Lucullo oppugnante, defenderūt, hostes una cum armis exurentes: ut est auctor Pli. lib. 2. ca. 107.

Samothracia, siue Samothrace, σαμοθράκη, Steph. insula est maris Aegæi, Thraciæ adiacens, ea in parte, qua Hebrus in mare influit. Olim Dardania dicta, à Dardano quodā Troiano, qui Palladium secum ferens, eo traditur confugisse. Gentilia sunt Samothrax, & Samothracius. Virg. 3. Aeneid. Threiciamq́; Samum, quæ nunc Samothracia fertur.

Sampsa, siue Sansa, (ut ex Gregorii Tiferni sententia tradit Geor. Alexandrinus in suis ad Columellam Annotationi.) nucleus est oliuæ, quem Græci πύρηνα uocant. Quorum sententiæ subscribit & Cœlius Rhodi, & Ruel. aliiq́; nonnulli, eruditione non contemnenda uiri. Locus autem, cui primi sententiæ huius auctores sunt innixi, est apud Colume. l. 12. c. 50. Vbi sic habet: Cum primum baccæ uariare cœperint, & iam quædam nigræ fuerint, plures tamen albæ, sereno cœlo manibus destringi oliuam oportebit, & substractis tegetibus, aut cannis cribrari & purgari. Tum diligēter mundatā protinus in torcular deferri, & integram in fiscinis nouis includi, prælisq́; subiici, ut, quantum possit, paulatim exprimatur. Postea resolutis corticulis, emoliri debebunt, adiectis binis sextariis integri salis in singulos modios: & aut regulis, si consuetudo erit regionis, aut certe nouis fiscinis sampsę exprimi. Quo in loco Columellæ, Sampsas exprimere, idē esse putant quod sampsas, hoc est, ossa, ex oliuis premere, siue oliuas ossibus liberare. Quorum sentētiæ quo minus subscribam, facit alter eiusdem Columellæ locus, qui est li. eo. ca. 49. ubi sic legitur: Oliua nigra maturissima sereno cœlo legitur, eaq́; sub umbra uno die in cannis porrigitur, & quæcunque est uitiosa bacca, separatur. Item siqui adhæserant pediculi, adimuntur, foliaq́; & surculi, quicunque sunt intermisti, eximuntur. Postero die diligenter cribratur, ut siquid inest stercoris, separetur. Deinde incita oliua nouo fisco includitur, & prælo subiicitur, ut tota nocte exprimatur. Postero die iniicitur quàm mundissimis molis suspensis, ne nucleus frangatur. Vt cum est in sampsam redacta, tunc sal e coctus, tritusq́; manu permiscetur cum cæteris aridis condimētis. Quo certe in loco Sampsas nulla ratione pro oliuarum ossibus accipere possumus. Neque enim ullo pacto fieri potest, ut oliua in nucleos suos redigatur. Quin etiam is ipse locus, quo illi præcipue nituntur, interpretationi, quam adducunt, prorsus reclamat, ut non magno negocio deprehendet, qui locum eum paulo pensiculatius examinarit. Quid autem ea uoce significetur, non facile fuerit pronunciare, præsertim cum præter unum Columellam, quod quidem sciam, nemo ea fuerit usus. Si tamen coniecturæ locus sic, quantum partim ex iam citatis Columellæ locis, partim ex uariis Catonis, Varronis, & Palladii locis colligere licuit, crediderim Sampsas dici ipsas oliuarum carnes mola suspēsa leuiter comminutas, & ossibus liberatas, quæ deinde exprimuntur, oleumq́ue fundunt: aut aridis quibusdam herbis seminibus ue conditæ, in usum cibarii condimenti ue reponuntur.

Samus, mi. Cic. in Ver. Iuno Sami colebatur.

Sanabilis, le, *Cosa atta à risanarsi*. ἰάσιμος, qui sanari potest. Pli. l. 29. c. 4. Aspides percussos torpore, & somni necant, omnium serpentū minime sanabiles. Oui. 1. de Rem. amor. Vidi ego, quod primo fuerat sanabile uulnus, Dilatum longæ damna tulisse moræ. Cice. 4. Tusc. Qui autem natura dicūtur iracūdi, aut immisericordes, aut inuidi, aut tale quid, ii sunt eiusmodi constituti: quasi mala ualetudine animi, sanabiles tamen.

Sanatio, nis, *Il restituir la sanità*, ἴασις, ualetudinis restitutio. Cice. 3. Tusc. Cumq́; ad corporum sanationem multum ipsa corpora, & natura ualeant, &c. Et paulo post. Eorum igitur malorum in una uirtute posita sanatio est.

Sanates, dicti sunt, qui infra, supraq́; Romam habitauerunt: quod nomen iis fuit, quia cum defecissent à Romanis, breui post rediere in amicitiam, quasi post sanata mente. Itaq; in XII. tabulis cautum est, ut idē iuris esset Sanatibus, quod fortibus, idest bonis, & qui nunquam defecerant à pop. Roma. Hec Festus.

Sancio, cis, ciui, citum, uel xi, ctum, *Consecrare, ordinare*, κυρόω, κυρῶμαι, statuo, stabilio, ratum facio, firmo: à sanguine, ut putatur, dictum, eo quòd mactatæ hostiæ sanguine fœdera soleant confirmari, ut est uidere apud Liui. l. 1. ab urb. cond. ubi uetustissimum fœdus inter Romanos Albanosq́; initum porcæ immolatione docet sancitum fuisse. Hinc etiam Seruius, explicans illud Virg. 12. Aen. Audiat hæc Genitor, qui fœdera fulmine sancit: Sanctum, inquit, dicitur, quasi sanguine consecratum. Vnde & Sanctio uocatur lex cum terrore pœnæ Sed de hoc suo loco. Est itaque Sācire, sancte aliquid & inuiolabiliter constituere. Cic. de Amic. Hæc igitur prima lex in amicitia sanciatur, ut neque rogemus res turpes, nec faciamus rogati. Idem 2. de Leg. Populariter interdum loqui necesse erit, & eam legem, quæ scripto sanciat quod uult, aut iubendo, aut uetando, ut uulgus appellat. Cæsar. 1. Bel. Ci. Hæc quo facilius certisq́; conditionibus sanciantur, aut, &c. Hor. 1. Ser. Sat. 3. Eheu quàm temere in nosmet legem sancimus iniquam. Cic. ad Att. l. 10. Ego uero Solonis popularis tui, ut puto etiam mei, legem negligam, qui capite sanxit, siquis in seditione non alterutrius partis fuisset, idest, legibus suis capitis pœnam statuit, Idem de arusp. resp. Hoc si minus iure ciuili perscriptum est, lege tamen naturæ, communi iure gentium sancitum est, idest, receptū, & corroboratum. Legitur & Sanctus, a, um, partic. à supino Sanctum. Liu. 10. De prouocatione legem diligentius sanctam. Hinc deducitur & Sanctus, a, um, nomen: & Sanctio, onis, de quibus paulo post suo loco.

Sancte, aduer. *Santamente*, ὁσίως, idem quod religiose. Ci. pro Font. Ab his quicquam sancte aut moderate dictum putabitis? Pla. Cap. An tu dubium habebis, etiam sancte cum ego iurem tibi? Aliquando idem quod firmiter, & constanter. βεβαίως, Ci. Licin. l. 5. epi. Meq́; ea quæ tibi promitto, ac recipio, sanctissime esse obseruaturum, diligentissimeq́; esse facturum. Hinc compositum Persancte. Ter. Hec. Thais persancte deierat. Pla. Persancte iurauit se facturum.

Sanctifico, as, *Santificare*, ἁγιάζω, consacro, diuinis honoribus prosequor, quasi sanctum facio. A quo Sanctificator, Sanctificatrix, Sanctificatio. quæ apud Ecclesiasticos scriptores nusquam non occurunt, classicis tamen linguæ Latinæ auctoribus parum recepta.

Sanctimonia, æ, *Santità*, ἁγιότης, idem quod sanctitas. Cic. pro Quint. Quid mihi inquit, cum ista sanctimonia summa ac diligentia? Idem pro Rabir. Mentes, quæ ex hominum uita ad Deorum immortalium religionem sanctimoniamq́; demigrarunt.

Sanctio, nis, *Confirmatione, ratificatione*, βεβαίωσις, modo idem quod est confirmatio, seu ratificatio: ut Sanctio fœderis, apud Ciceronem pro Corn. Balb. Modo idem quod constitutio, promulgatio, decretum. Idem ibidem. Sanctiones sacratæ sunt aut genere ipso, aut obtestatione, & consecratione legis, aut pœna cum caput eius, qui contra facit, consecratur. Sanctio (inquit Seruius) latio legis est, cum terrore pœnæ. Cice. 6. Verr. Nisi uehementius homini minatus essem, nisi legum sanctionem, pœnamq́; recitassem, tabularum mihi potestas facta non esset. Idem ad Att. l. 3. Sed uides nūquam esse obseruatas sanctiones earum legum, quæ abrogarentur.

Sanctitas, itatis, *Santità*, est quædam (ut ita dicam) uenerabilitas, quæ proprie est Deorum immortalium, eorum ue, qui

vitæ continētia quàm proxime ad Deos immortales accedunt. Cic. 1. Offi. Deos placatos pietas efficiet, & ſanctitas. Idem pro Cœlio: Si matresfamilias ſecus, quàm matronarū ſanctitas poſtulat, nominamus. Idem. 2. de Fin. Iam ſi pudor ſi modeſtia, ſi pudicitia, ſi vno verbo temperātia, pœnæ aut infamiæ metu coercebuntur, non ſanctitate ſua ſe tuebunt.

SANCTITVDO, nis, *Santità*, *ἁγιότης*, idem quod ſanctitas. Cic. 4. de rep. vt citat Nonius: Eoſdem terminos hominum curæ atque vitæ, ſic Pontificio iure ſanctitudo ſepulturæ. Accius in Tereo, apud eundem: Alia hic ſanctitudo eſt, aliud & nomen & Numen Iouis.

SANCTOR, ctoris, idem quod ſancitor: vt, Sanctor legis. Tacit. l. 3. Ser. Tullius ſanctor legum fuit.

SANCTVARIVM, rij, *Santuario*, *ἁγιαστήριον*, *ἄδυτον*, abditiſſimus templi locus, ſacrarium. Sanctuaria quoque Mithridatis appellauit Pli. lib. 23. c. 8. quæ alio loco vocat Arcana, Plutarchus *ἀπόῤῥητα*. In ſanctuarijs, inquit, Mithridatis maximi regis deuicti. Cn. Pomp. inuenit in peculiari commentario ipſius manu compoſitionem antidoti.

SANCTVS, a, um, *Santo*, *ὅσιος*, interdum idem quod pius & religioſus, auguſtus: proprieq; de dijs rebus ve diuinis dicit, ijs ve qui quadam maieſtate, vitæq; innocentia ad deorum immortalium virtutem quàm proxime accedunt. Cic. poſt reditum. Numenq; veſtrum æque mihi graue & ſanctum, ac Deorum immortalium, erit. Cic. 2. de Nat. de. Aſtypalæa inſula Achillem ſanctiſſimum colit. Idem de Aruſp. reſp. Id omnibus ſemper ſanctum, auguſtū, & religioſum eſſe viſum eſt. Sancta loca, dicuntur quæ aduerſus iniuriam & vim religione quadam muniuntur, & vt inquit Donatus, quæ omni obſeruatione inuiolata ſunt. Sanctum (inquit Martianus de rerum diuiſione) proprie dicitur, quod ab iniuria hominum defenſum atque munitum eſt. Interdum Sanctum idē eſt, quod ſanctione ſubnixum: vt, Sanctæ leges, quibus pœna ſtatuitur in violatores. Sanctum (iuquit Vlp. de verb. ſig.) dicitur, quod neque ſacrum eſt, neque profanum, ſed ſanctione aliqua firmatum. Interdum idem quod purum & impollutum. Vir. 12. Aen. Sancta ad vos anima, atque iſtius inſcia culpæ Deſcendam. Idem. 11. Aen. Tuq; ò ſanctiſſima cōiux Felix morte tua, ideſt, caſtiſſima coniux.

SANDALIOTIS, Sardinia inſula denominata eſt, ab effigie ſandalij, hoc eſt, ſoleæ: vnde & nonnulli Ichnuſam vocant, à ſimilitudine veſtigij, quod Græce *ἴχνος* dicitur. Plin. l. 3. ca. 7.

SANDALIVM, *σανδάλιον*, *ἡ σάνδαλον* Luciano, muliebris calceamenti genus. Ter. in Eun. Vtinam tibi commitigari videam ſandalio caput. Hinc Sandalarius Apollo dictus eſt, à vico, cuius meminit Gel. lib. 17. In Sandalario forte apud librarios fuimus. Item Sandaligerula, *σανδαλιφόρος*, *ἡ*, quæ ſandalijs vtitur. Plaut. in Trin. Ducitur familia tota, Veſtiſpicij vnctor, auri cuſtos, flabelliferæ, ſandaligerulæ, Cantrices, ciſtellatrices, nuncij, renūcij, raptores panis & peni.

SANDALVM, dali, farris Gallici genus, plus alio quouis farre panis reddens. Pli. l. 18. c. 7. Galliæ quoque ſuum genus farris dedere, quod illic. Brance vocant, apud nos ſandalum, nitidiſſimi grani. Eſt & alia differentia, quod quaternis libris plus reddat panis, quàm far aliud, Ruellius auctor eſt, etiam hodie Gallis vnius literæ immutatione Blance appellari.

SANDALIDES, *σανδαλίδες*, palmæ genus, à ſimilitudine ſandalij dictum. Pli. l. 13. c. 4.

SANDAPILA, æ, *Cadeletto*, genus feretri, quo tenuiorum cadauera efferebantur. Mar. l. 8. Grandis in anguſta ſarcina ſandapila. Hinc Sandapilarij, qui pauperum cadauera in ſandapila efferebant.

SANDYX, cis, *σάνδυξ*, coloris rubri genus, quod fieri ſolet ex ceruſſa vehementius aduſta, teſte Galeno ad finē lib. 9. Simplicium, Plin. & ex ſandaracha fieri tradit, æqua parte rubricæ admiſta. Quo in loco & Virgilium tacitæ imperitiæ videtur deprehendere, quod ſandycem herbam eſſe crediderit cum ait, Sponte ſua Sandyx paſcentes veſtiet agnos. Verum (quod viri totius memoriæ doctiſſimi bona cum venia dictum velim) eo ex verſu colligi non poteſt, Virgilium Sandycem pro herbæ genere poſuiſſe. quod & ante nos annotauit Virg. Marcell. eo capite, quo de Sandaracha agit Dioſc. Illud enim ſolum videtur ſpectaſſe Maro eam fore rerum omnium felicitatem, vt ſponte ſua colores in ouium velleribus naſcerentur, & inter paſcendum lanæ colorarentur: neque id paſtu ſandycis futurum ſignificaſſe, ſed id tantum voluiſſe fore, vt ſponte ſua lanæ ſandycis colorem contraherent, non detonſæ, ipſis agnorum tergoribus, cum interim illi paſcerentur.

SANE, *Certamente*, *veramente*, *μέντοι*, *ὄντως*, aduer. quandoque affirmatiue ponitur, pro eo, quod eſt, certe: vt, Ita ſane, Sane vero. Cic. ad Lent. l. 1. Sane moleſte Pompeium id fere conſtabat. Quandoque permiſſiue, quando aliquid aduerſario tribuimus: vt, Sit ſane, vt vis, pro eſto vt vis. Cic. Quid enim habet commodi? quid non potius laboris? ſed habeat ſane. Quin. Tulerit ſane filius noſter merito pœnas, dederit ſpiritū ſupplicio, nihil de præteritis loquimur: quaſi dicat, Eſto ita, vt vis. Quandoque ponitur pro valde, *μάλα*, quoniam qui ſanus eſt, validus eſt. Suet. Bellum ſane difficile geſſit. Iungitur nonnunquam cum &, affirmatiuaq; eſt. Quin. Et ſane quis concipiat vel declamantis habitum, vel orantis vocem inceſſum, pronunciationem, illum denique animi, & corporis motum? Item cum quam. Gellius: Sane quā vtile eſt. Non ſane, pro non admodum. Cic. 2. de Fin. Poſt enim Chryſippum non ſane eſt diſputatum. Budæus. Sane bene ideſt bene quidem. Cice. pro Quin. Erat ei pecuaria res ampla, & ruſtica, ſane bene culta & fructuoſa. Ponitur aliquando in principio. Cic. 2. de Nat. de. Sane reſtat, vt quales eorum natura ſit, conſideremus. Ponitur aliquando pro ſatis. Cic. Sopater, cum hoc illi improuiſum accidiſſet, commotus eſt ſane. Aliquando pro multum. Ter. in And. Sane pol illa temulenta eſt mulier.

SANESCO, is, *Sanarſi*, *ὑγιάζομαι*, ſanus fio. Col. l. 6. c. 7. Vulnera dum ſaneſcunt. Hinc Conſaneſco. Idem. l. 4.

SANGVICVLVS, *αἱμάτιον*, ſanguis hœdi, ſiue ſuis, in cibum formatus. Pli. l. 28. c. 14.

SANGVINO, guinas, guinare, *Inſanguinare*, *αἱμάσσεσθαι*, eſt ſanguine manare. Quin. in Decla. 10. tum repetitis ſanguinaue re planctibus iam conualeſcētes lacerti. Et iterum: Mulier, quæ ſanguinantes porrigit ad iudicem lacertos. Tacitus in Dialogo de Oratoribus: Nam lucroſæ huius & ſanguinantis eloquentiæ vſus recens, & malis moribus natus.

SANGVINARIA, herba eſt quam Græci à multitudine geniculorum *πολύγονον* appellant. Sanguinaria dicta, propterea quòd ſuccus eius infuſus naribus ſupprimit ſanguinem. Col. l. 7. c. 5. Eſt etiam grauis pernicies herbæ ſanguinariæ, quā ſi paſta eſt ouis, toto ventre diſtenditur, cōtrahiturq;, & ſpumam quandam tenuem tetri odoris expuit. Vocatur & Sanguinalis herba Col. l. 6. c. 12. cuius hæc ſunt herba: Poſſunt etiam, vt Cornelius præcipit, lilij radix, aut ſcylla cum ſale, vel ſanguinalis herba, quam *πολύγονον*. Græci appellant, vel marrubium, ferro recluſa ſanare. Vulgus Corrigiolā vocat, & Centinodiam.

SANGVINARIVS, naria, nariū, *Crudele*, *ſanguinario*, *φιλαίματος*, *αἱμοχαρὴς*, ſæuus & crudelis. Cic. Itaque grauem illam, ac ſanguinariam vocem audiuimus. Sic Sanguinarius homo, dicitur à Seneca, qui gaudet humano ſanguine, & crudelis eſt. Cic. Att. l. 2. Megabrotus, & hæc ſanguinaria iuuentus inimiciſſima eſt. Plin. l. 19. c. 4. Tarquinius nuncium illum ſæuum atque ſanguinarium filio remiſit ex horto.

SANGVINEVS, a, um, *Sanguigno*, *pieno di ſangue*, *αἱματώδης*, *αἱματινὸς*, modo ad corporis temperamentum refertur. Medicis enim ſanguineus dicitur, cui plurimum inſit boni ſanguinis, hoc eſt, qui temperamento calido ſit & humido. Modo de eo dicitur, quod ex ſanguine conſtat: vt Imber ſanguineus apud Cic. 1. de Diui. Pli. l. 11. c. 37. Coſtæ nulli, niſi ſanguineum pulmonem habenti. Ouid. 2. Met. At inde Sanguineæ manant tanquam de vulnere guttæ. Interdū idem quod ſanguinolentus, *αἱματώδης*, Idē. 3. Triſt. ele. 9. Pallenteſq; manus, ſanguineumq; caput. Modo ad animum refertur, & ſignificat crudelem, cruentumq;. Oui. 13. Me. Hunc ego ſanguineæ ſucceſſu cædis ouante Eminus ingenti reſupinum pondere fudi. Hor. 1. Car. Ode. 27. Tollite barbarum Morē, verecundumq; Bacchum Sanguineis prohibete rixis.

SANGVINEVS frutex à corticis ſanguineo colore nomen accepit, vimina ferens lenta, vitibus vincula ſuppeditanea, teſte Pli. l. 16. c. 37. Virgæ ſanguineæ, ex ſanguineo frutice detractæ. Pli. l. 19. c. 10. Sunt qui virgis ſanguineis tangant ea, quæ erucis nolint eſſe obnoxia. Idem l. 24. c. 10. Nec virga ſanguinea felicior habetur. Cortex eius cicatrices, quæ perſonauere aperit.

SANGVINOLENTVS, a, um, *Sanguinolento*, *pieno di ſangue*, *tutto ſangue*, *αἱματώδης*, plenus ſanguine, & ſanguine cōſperſus. Varro de Vita pop. Rom. Itaque propter amorem imperij, magiſtratus gradatim ſeditionibus ſanguinolentis vrbem perturbauere. Ouid. epiſt. 3. Vidi, quantus erat, fuſum tellure cruenta Pectora iactantem ſanguinolenta virum. Idem. 1. Amor. eleg. 12. Ille color vere ſanguinolentus erat. Litera ſanguinolenta, pro inuectiua, ſeu famoſo libello. Idem in Ibin. Nullaq;, quæ poſſit, tot ſcriptis millibus extat Littera Naſonis ſanguinolenta legi.

SANGVIS, ſanguinis, *Sangue*, *αἷμα*, quod & Sanguē, neutri generis ab antiquis dicebatur. Lucr. Viſceribus viſcus gigni, ſanguenq; creari. Dicitur autem proprie Sanguis, qui eſt intra venas: Cruor vero, qui eſt extra vaſa effuſus. Cic. 2. de Nat. de. In quem ſanguis à iecore per venam illam cauam influi

influit, eoq; modo ex his partibus & sanguis per venas in omne corpus diffunditur, & spiritus per arterias. Idem. 2. de Orat. Reliquæ duæ, sicut sanguis in corporibus, sic illæ in perpetuis orationibus fusæ esse debent. Virg. 2. Aen. Nec soli pœnas dant sanguine Teucri. Detractio sanguinis, & Sanguinis missio, φλεβοτομία, & Sanguinem mittere, & sanguinem detrahere, φλεβοτομεῖν, apud Cels. l. 2. c. 8. & 9. sæpius leguntur: Quin l. 2. c. 10. Impleat se declamator aliquando, dum sciat, vt quadrupedes, cum viridi pabulo distentæ sunt, sanguinis detractione curatur. Sanguis ærarij, μεταφορικῶς, pro substantia in ærario contenta. Cic. 1. Ver. Quæ cum de populi Ro. uictu, de vectigalium neruis, de sanguine detraxisset ærarij, tertiæ mimæ condonauit. Plenus sanguinis, pro sanguinatio. Pla. in Bacch. Magistron' quenquam discipulum minitarier? Nil moror discipulos mihi esse tam plenos sanguinis. Sanguis, pro vigore ac vi. Cic. ad Att. li. 4. Amisimus, mi Pomponi, omnem succum & sanguinem, sed etiam colorem & speciē pristinam ciuitatis: nulla est Resp. quæ delectet, in qua acquiescam. Sanguis, pro progenie. Virg. 1. Aeneid. Troiano à sanguine duci Audierat. Idem. 4. Aen. Sed fore, qui grauidam imperijs, belloq; frementem Italiam regeret, genus alto à sanguine Teucri Proderet, ac totum sub leges mitteret orbem. Idem. 2. Aen. Hortamur fari, quo sanguine cretus, Quid ve ferat, memoret: quæ sit fiducia capto. Cic. pro Rosc. Ame. Magnam vim, magnam necessitatem, magnā possidet religionē paternus maternusq; sanguis. A Sangnis fit compositum Exanguis. Item denominatiuum Sanguineus: eiusq; compositum Consanguineus: de quibus suo loco.

SANGVISVGA, pen. pro. *Sanguetta, sanguisuga*, βδέλλα, vermis in aqua degens, sanguinemq; sese lauantium exugens: qui & Hirudo dicitur. Pli. l. 32. c. 7.

SANIES, huius Saniei, *Marza, ichor*, βρότος, sanguis corruptus, nec dum ad puris albedinem, crassitudinemq; coactus. Cic. in Pison. Saxa spargens tabo, sanie, sanguinem atro. Virg. 8. Aen. Et sanie, taboq; fluentes. Celsus lib. 5. Sanguis omnibus notus est. Sanies est tenuior hoc, varie crassa, & glutinosa, & colorata: Pus crassissimū, albidissimumq;, glutinosius & sanguine & sanie. Exit autem sanguis è vulnere recenti, aut iam sanescente: sanies inter vtrunque tempus est: pus ex vulcere iam ad sanitatem spectante. Ponitur aliquando Sanies pro lanæ infectura. Pli. li. 9. c. 38. Rursusq; carminata mergitur, donec omnem ebibat saniem. Sanies oleæ, est ipsa murca, hoc est, fæx olei. Pli. l. 15. c. 3. Oliuæ constant nucleo, oleo, carne, amurca: sanies est hæc eius amara.

SANIOSVS, adiect. βροτόεις, sanie, & impuro sanguine conspersus. Pli. l. 7. c. 15. Aut non vitales partus eduntur aut saniosi, vt auctor est Nigidius.

SANITAS, tis, *Sanità*, ὑγεία, bona valetudo, hoc est, status corporis actiones omnes suas probe obeuntis. Cic. 5. Tusc. Corporis temperatio, cū ea congruunt inter se, è quibus constamus, sanitas est. Per trāslationem quoque de animo dicitur, cum ille functiones suas probe obit. Vnde Redire ad sanitatem dicimus, pro eo quod est resipiscere. Cic. Cass. l. 21. epi. Quibus tamen ad sanitatem redeundi ante Cal. Septemb. potestas facta est.

SANNA, æ, *Irrisione, dileggiamento*, χλεύη, per duplex n, irrisio, quę (vt inquit Hier.) ab occipitio; distorto ore, & labris contractis fit, anteriorum dentium ostentatione. Quo vocabulo vsus est Iuu. Sat. 6. I nunc, & dubita, qua sorbeat aera sannæ Tullia. Et Pers. Sat. 1. Vos ò patricius sanguis, quos viuere fas est Occipiti cęco, posticæ occurrite sannę. Hinc Sanniones, & Sannij, vt inquit Probus: de quibus paulo post. Item Desanno, annas, quod est, per fastidium derideo. Subsanno, χλευάζω, dequo alibi. Similiter Sānatores, χλευασταί, qui eo modo irrident.

SANNIO, sannionis, χλευαστής, Aristo. qui soluto risu, & contortis corporis totius partibus quempiam irridet, moresq; aliorum tam inepto gestu exprimit, vt cum alios irrideat, ipse omnibus fit ridiculus. Cic. 1. de Orato. Quid potest esse tam ridiculum, quàm sannio? Idem ad Papyrium, l. 9. Salis enim satis est, sannionum parum.

SANO, as, *Sanare, guarire*, ἰάομαι, ἀλθαίνω, sanum facio, redintegro, & incolumitati restituo. Cic. 4. Tusc. Citiusq; oculorū tumor sanatur, quā diuturna lippitudo depellitur. Idem. 3. de Nat. deo. Nec enim Herculi nocere Deianira voluit, cū ei tunicam sanguine Centauri tinctam dedit: nec prodesse Pheræo Iasoni is, qui gladio vomicam eius aperuit, quam sanare medici non potuerunt. Ouid. 10. Met. Habeo quod carmine sanet, & his herbis. Vulnera reipub. sanare, per trāslationem. Cic. 4. de Fin. Quæ hic reip. vulnera imponebat, eadem ille sanabat. Idē 2. in Cati. Quos quidem ego, si vllo modo fieri posset, non tam vlcisci studeo, quàm sanare, & ipsos placare resp. Tibul. l. 2. eleg. 3. Nec potuit curas sanare salubribus herbis. Hinc fiunt Consano, & Resano, composita quorum significationes supra explicantur suis locis.

SANVS, a, um, *Sano*, ὑγιής, integer, incorruptus, bene habens, prospera utens ualetudine, cuiusq; partes omnes probe suas obeunt functiones. Cic. in Phil. Quasi medicus ille te sanū fecisset. Cato c. 157. Cum plurimum ederit, tum citissime sanus fiet ex eo morbo. Proper. l. 2. eleg. 13. Nec quisquam ex illo uulnere sanus abit. Cice. 3. Off. Si quis medicamentum cuipiam dederit ad aquam inter cutem, eo medicamento sanus factus fuerit. Transfertur & ad animum. Vnde dicimus hominem sanā mente, sanoq; consilio. Ter. in Hea. Satin' sanus es, aut sobrius? Cic. 2. de Nat. de. Est igitur deos, ita perspicuum est, ut id qui negent, eum sanæ mentis non existimem. Hinc insanus dicitur, ἄφρων, ἀνόητος, cui mētis sanitas deest, hoc est, qui instrumentum principum animæ facultatum habet uitiatum. Vnde Insania, pro dementia; & Insanio, pro deliro, desipio, mentis compos non sum: de quibus copiosius egimus suis locis.

SAPA, æ, *Sappa, uin cotta*, σίραιον, à sapiditate, uinum est ex musto ad tertias decocto confectum Græce ἕψημα ab ἕψειν, quod decoquere dicitur. Plin. l. 23. c. 2. Vino cognata res sapa est, musto decocto, donec tertia pars supersit. Idem l. 14. c. 9. Siræum, quod alii hepsema, nostri Sapam appellant, ingenii non naturæ opus est, musto usque ad tertiam partem mensuræ decocto. Mart. Et Laletanæ nigra lagœna sapæ. Ouid. 4. Fast. Lac niueum potes, purpureamq; sapam.

SAPIENS, tis, *Sapiente, saggio, saputo*, σοφός, qui sapit. Cic. 4. in Catil. Misera mors sapienti non potest accidere. Hor. 1. epi. 7. Vir bonus & sapiens dignis ait esse paratum. Taci. l. 3. Cæteri ad sapientiora conuertere. Sapiens tribus modis dicitur: Primo, qui scientiam aliquam optime tenet. ut, Aristote. in philosophia, Acilius in Iure ciuili. Secundo, qui per longā ætatem, rerum multarum cognitionem adeptus est: ut Cato. Tertio, qui circa præcepta bene uiuendi, & cognitionem uersatur: qualis fuit Lælius. Cice. de Ami. Vnum accipimus Apollinis oraculo sapientissimum indicatum. Hinc Sapienter, aduer. σοφῶς. Ter. in And. Sapienter uitam instituit. Cice. pro domo sua: Quia ius à maioribus nostris, qui non ficte & fallaciter populares, sed uere & sapienter fuerunt, ita comparatum est, &c. Idem Curioni l. 2. Nemo est, qui tibi suadere sapientius possit teipso. Oui. 13. Met. Perq; deos oro, quos hosti nuper ademi, Per si quid superest, quod sit sapienter agendum, &c.

SAPIENTIA, æ, *Sapientia*, σοφία, est, ut ait Cic. 4. Tus. rerum diuinarum, atque humanarum scientia, cognitioq;, quæ cuiusque rei causa sit. Idem 2. Off. Sapientia est, (ut à ueteribus philosophis definitum est) rerum diuinarum & humanarū, causarumq;, quibus hæ res continentur, scientia. Idem 1. Offi. Princepsq; omnium uirtutum est illa sapientia, quam σοφίαν Græci uocant, & qui eam profitetur, Sapiens, σοφός, appellatur. Vnde qui nunc philosophi dicuntur, primum σοφοὶ à Græcis, à nostris Sapientes dicebantur, Neque quemlibet eo nomine olim dignabantur. Vix enim septem eodem tempore inuenit Græcia, quibus id nominis deferret: quorum nomina & patria sic se habent, Thales Milesius: Solon Salaminius, seu Atheniensis, Chilon Lacedæmonius, Pittacus Mitylenæus: Bias Pryenæus. Cleobolus Lyndius: Periander Corinthius. Sed postea Pythagoras primus non Sophum se, sed philosophum appellauit: hoc est, non sapientem, sed sapientiæ amatorem, & scientiam ipsam, non Sophiam, sed philosophiam nuncupandam existimauit, quod hominum neminem sed solum Deum sapientem iudicaret.

SAPIENTIPOTENS, tis, pen. cor. qui sapientia multum ualet, quemadmodum Bellipotens, qui plurimum potest bello. Est autem uox Enniana: satis dure composita. Cice. 2. de Diuin. Postremo quanquam semper fuit, ut apud Ennium est, stolidum genus Aeacidarum, bellipotens magis, quàm sapientipotens, tamen hanc uersus amphibologiam intelligere potuisset.

SAPINVS, pen. pro. ἐλάτη, pars est abietis inferior, quæ enodis est, sicut superior, quæ nodosa est, Susterna. Hodie tamen uulgus Gallorum totam arborem sua lingua Sapinum uocat. Vide Pli. l. 16. c. 39. Sapineus, a, um, ἐλάτινος, quod ex sapino est. Colu. l. 12. c. 5. Alij nucibus ardentibus sapineis efficiunt.

SAPIO, pis, piui, uel sapij, sapitum, pen. pro. *Hauer sapere, esser in ceruello*, χυμίζω, uel sapui, sapitum, pen. cor. proprie pertinet ad sensum gustus, proprieq; res ipsa sapere dicitur, quæ habet in se aliquem saporem. Iuuen. Sat. 11. Qui meminit, calidæ sapiat quid uulua popinæ. Cic. 2. de Fin. Nec enim sequitur, ut cui cor sapiat, ei non sapiat palatus. Col l. 7. c. 8. Nec dubium, quin fici ramulis glaciatus caseus iucundissime sapiat.

piat. Hinc Sapor & Sapidus: quorũ significationes uide suis locis. Transfertur & ad animum, pro sapientem esse, seu rectam sententiam, uel opinionem habere, φρονεῖν. Terent. in Eun. Si sapis, neque præterquam quas ipse amor molestias habet, addas, & illas, quas habet, recte feras. Mar. Nubere vis Prisco? non miror, Paula: sapisti. Cic. 2. Off. Quem qui audiunt, intelligere etiam & sapere plus quàm ceteros, arbitrantur. Quãdoque datiuo iungitur. Pla. in Trin. Haben' tu amicum, aut familiarem, cui pectus sapiat? Hic sapit rem suam, idest, scit quid sibi agendum sit. Sapit ad genium: idest, nouit curare cuticulam, & indulgere genio. Accipitur etiam Sapio pro refero: vt illud apud Persium, Cum sapimus patruos: hoc est, cum sapientiã patruorum referimus. Ad hũc modum dicimus, Liber hic sapit hæresim, Phrasis sapit Græcanismum: hoc est refert hæresim, vel Græcanismum. Huius composita sunt, Desipio, & Resipio, quorum significata explicantur in verbo Desipio.

SAPOR, oris, *Sapore*, χυλὸς χυμὸς, est qualitas illa, quàm gustu dignoscimus, Saporum vero decem sunt genera (vt docet Pl. l. 15. c. 27.) scilicet dulcis, suauis, pinguis, amarus, austerus acer, acutus, acerbus, acidus, & salsus. Cic. 3. de Fin. Vt enim mel, & si dulcissimum est, suo tamẽ proprio genere saporis, non comparatione cum aliis dulce esse sentitur. Pli. l. 15. c. 28. Quæ odorata, non eadem in gustu tenera: quia non sunt pariter odor & sapor. Quamobrem citreis odor acerrimus, sapor asperrimus, quadantenus & cotoneis: nullusq; odor ficis. Virg. l. 4. Geor. Asper in ore sapor. Quin l. t. c. 1. Vt sapor, quo noua imbuas, durat, &c. Ponitur aliquando Sapor per translationem pro iucunditate sermonis. Cic. de Clar. Ora. Grauius obtuebat nescio quo sapore vernaculo.

SAPPHIRATVS, σαπφειρωτὸς, sapphiris intertextis variegatus. Sidon. ac si sub versicoloribus figuris vernans herbida crusta sapphiratos.

SAPPHIRVS, p. p. *Zaffiro*. σάπφειρος, lapis prīosus, coloris aerij, aureis pũctis collucẽs: de quo vide plura apud Pli. l. 37. c. 9.

SAPPHO, σαπφὼ, insignis Poetria fuit, carminis inuẽtrix, quod ab ea Sapphicum appellatur. Ferunt nonnulli fuisse duas hoc nomine, quarum vna Eresia, quæ & antiquior Lyrica: qua tempestate Alcæus claruit, Terpsichorus, & Pittacus, tempore Tarquinij Prisci. Ea plectrũ primа inuenit. Scripsit Lyricos modulos, Epigrammata, Elegidia, Iambos, & Monades. Altera Mitylenæa, longe iunior, cuius pulcherrimum opus ad amicum Phaonem extat. Scripsit & alia multa apud Græcos, vt merito nona inter Lyricos poetas annumeretur. Antipater autem Sidonius sic de ea scribit: Μνημοσύνην ἕλε θάμβος, ὅτ' ἔκλυε τῆς μελιφώνου Σαπφοῦς, μή δ' ἐκάτην μοῦσαν ἔχουσι βροτοί; idest Mnemosynem matrẽ Musarum cepit stupor, quando audiuit dulcisonam Sappho, Num quid decimam Musam habent mortales.

SAPRVM, σαπρὸν, Plin. l. 28. c. 9. appellat casei quoddam genus putridum, quod cum sale & sorbis siccis è vino tritum epotumq; medetur cœliacis, Græci σαπρὸν vocant putridum: vnde & σαπροφάγοι dicuntur, qui putridis vescuntur: & verbum σαπροφάγειν, quod est, putridis vesci. Quo quidem verbo etiam Mart. vtitur lib. 3. Nescio quod stomachi vitium secretius esse Suspicer: vt quid enim Bætice σαπροφάγεις?

SAPSA, à veteribus dictum est pro ipsa, vel seipsa, Ennius: Quo res sapsam loco sese ostendat.

SARCIMEN, ῥαφή, sutura. Apul. Tunc tenui sarcimine summas oras eius adæquauimus, & iuncturæ simam setæ densitate sepsimus.

SARCINA, æ, pen. cor. *Carica, carga, peso*. σκεύη, ἐπίσαγμα, ἀποσκευή, proprie vtensilium est, & eorum quæ ad cultum, & ad similem vsum pertinent, veluti fascis, quem quis in itinere faciendo comportare possit. Plaut. in Most. Hinc speculabor procul, Vnde aduenienti sarcinam imponam seni. Hinc milites, cum castra mouere volunt, Sarcinas colligere dicuntur: Et qui in aliam domum immigrant, Sarcinas suas componere solent. Cæs. 2. Bel. Gal. Cum prima legio in castra venissent, reliquæq; legiones magnum spatiũ abessent, hãc sub sarcinis adoriri. Ouid. epist. 3. Non ego sum classi sarcina magna tuæ. Res etiam nostras domi cistis capsisq; compositas, Sarcinas vocamus. Quin. Iacent relictæ sine hærede sarcinæ. Per translationem quandoque Sarcina ponitur pro inutili onere. Sarcinula, æ, diminut. Iuuen. Sat. 3. Quis gener hic placuit censu minor, atque puellæ Sarcinulis impar?

SARCINATRIX, cis, *Strazzaruola*. ῥάπτρια, mulier quæ vestes suit, & reficit. Caius in l. & ancillarum. de Pecul. Maxime si qua sarcinatrix, aut textrix erit, aut aliquod artificium vulgare exerceat.

SARCINO, as, σκευάζω, sarcinas conficio. Interdum Sarcinare capitur pro suere, ῥάπτειν, Hic Sarcinator, qui suit, & vestes reficit. Lucil. Sarcinatorem esse summum, suere centonem optime. Plau. in Aul. Petunt fullones, sarcinatores petunt. Paulus in l. fullo. ff. de furtis. Fullo, vel sarcinatores, qui polienda, & sarcienda vestimenta accepit ex contractione eorum furtum facit. Sarcinatus, adiect. sarcinis onustus. Pla. in Pœn. Viden' homines sarcinatos consequi? Huius compositum est, Consarcino, quod est sarcinas colligo. Gel. l. 2. Versus hi sunt Cæcilij trunca quædam ex Menandro dicentis, & Consarcinantis verba tragici tumoris.

SARCINARIVS, a, um, adiect. quod ad sarcinas pertinet: vt, Sarcinarium iumentum, quo sarcinæ vehuntur. Cæs. 2. Bel. Ciu. Illi & inopia pabuli adducti, & quo essent ad id expeditiores, omnia sarcinaria iumentum interfici iubens.

SARCIO, cis, sarsi, sartum, *Cosire veste*. ῥάπτω, vestes cõsuo. Vnde Sartores dicti, qui vestes sarciunt, vel resarciunt. Accipitur & pro restituere, instaurare, ἐπισκευάζειν, Vnde Sarta tecta ἐπισκευαὶ καὶ κατασκευαὶ, opera publica, quæ locãtur vt integra præstenẽ. Dicimus autẽ Exigere sarta tecta, Locare sarta tecta, Cõducere sarta tecta, Tradere sarta tecta, Habere sarta tecta Prestare sarta tecta. Locabãt sarta tecta Cẽsores, exigebant ipsi quoque Censores, interdum Aediles, aliqñ etiam Prętores, nec nisi cum Senatus decreuerat: tradebant, habebant, præstabant, conducebãt sarta tecta redemptores. Dicimus interdum cum coniunctione Sarta tectaq;, & Sartum & tectum. Vtuntur antiqui hac locutione per translationem. Cic. ad Aristium l. 13. epi. Hoc mihi da, atque largire, vt M. Curium sartum & tectum, vt aiunt, ab omni incommodo, detrimento, molestia syncerum, integrumq; conserues. Pla. in Trin. Sarta tecta tua præcepta pater vsque habui mea modestia. hoc est, exacta, & constanti vndique obedientia, præceptis tuis parui. Per trãslationem ponitur pro damnum soluere, reparare, ἀντεμβάλλειν Pacuui. Tu damni uostri causa fuisti, tu nobis sarcito, vt debes. Col. l. 9. ca. 15. Quæ cum fuci aliquam partem cibariorum absumunt, sarciẽdo damna fiunt agiliores. Dicimus quoque Sarcire detrimẽtum, pro reparare. Cæs. 1. Bel. Ci. Dum sarcire acceptum detrimentum volunt, temere insecuti fugientes, in locum iniquum progrediuntur. Sarcire infamiam. Cæs. 3. Be. Ci. Exercitui quidem omni tantus incessit ex incommodo dolor, tãtumq; studium infamiæ sarciendæ, vt nemo aut Tribuni, aut centurionis imperium desideraret. Generis lapsi sarcire ruinas. Virg. 4. Ge. de Apibus: Quo magis exhaustæ fuerint, hoc acrius omnes Incumbent generis lapsi sarcire ruinas. Sartus, a, um, particip. Hora. 1. epi. An male sarta Gratia nequicquam coit, & rescinditur? Hinc componitur Resarcio pro instauro, & quasi nouam formam induco.

SARCOPHAGVS, pen. cor. σαρκοφάγος, lapidis siue marmoris genus, quod circa Assum Troadis exciditur: in quo corpora defunctorum condita, absumi intra quadragesimum diẽ constat exceptis dentibus: vt tradit Pli. l. 36. c. 17. Vnde, & nomen habet, à carne edẽda σάρξ σαρκὸς enim caro est, φάγω comedo. Vnde conuenienter pro sepulcro poni consueuit. Iun. Sat. 10. Sarcophago contentus erit. Aug. l. 18. Ci. Quia enim arca, in qua mortuus ponitur, quod omnes iam sarcophagum vocant, σορὸς Græce dicitur, à nostris pro sepulcro vsurpatur.

SARCVLO, las, *Arare, & Zappare*, σκαλίζω, sarculo abscindo. Col. l. 5. Primo plantæ sarculari debent, ita vt simplex stylus altitudinem maximæ scrobis excedat. Sarculatio, sarculationis, verbale, σκαλισμὸς, idem quod sarritio. Pli. l. 18. c. 2. Sarculatio induratã hyberno rigore soli tristitiam laxat temporibus vernis.

SARCVLVM, *Zappa, arpego, sarchiello*, σκαλὶς, genus rastri, hoc est, cratis illa dentata, qua segetes herbis purgantur: à sariendo, vt inquit Var. Cat. c. 10. sarcula octo, palas quatuor. Alij putant esse ligonem, aut simile aliquod instrumentum ferratum, quo terra foditur. Hor. l. 1. Car. Gaudentem patrios findere sarculo Agros Oui. 1. Fast. Sarcula cessabant, versiq; in pila ligones. Plin. l. 18. c. 19. Certe sine hoc animali (bouem intelligit) montani gentes sarculis arant.

SARDANAPALVS, pen. pro. σαρδανάπαλος, vltimus Assyriorũ rex & tricesimus à Nino, omni libidinis mollitieq; genere effœminatissimus adeo, vt non erubuerit inter scortorum greges nere, & muliebri habitu fœminas omnes lasciuia anteire. Quamobrem indignati Assyrij tali fœminæ parere, duce Arbace desciscentes, bellum Sardanapalo intulerunt. Qui victus, in regiam se recepit, & extructa pyra, se atque diuitias in incendium misit. Ouid. in Ibin. Inq; pyram tecũ clarissima corpora mittas, Quam finem vitæ Sardanapalus habet. Eius epitaphium refert Cic. l. 5. Tus. quæst. Quo igitur (inquit) iucunda vita potest esse, à qua absit prudẽtia, absit moderatio? Ex quo Sardanapali opulentissimi Syriæ regis error agnoscitur, qui incidi iussit in busto: Hæc habeo, quæ edi, quæq; exaturata libido Hausit: at illa iacent multa

& præ-

& præclara relicta Quid aliud, inquit Arist. in bouis, non in regis sepulcro inscriberes? Hæc habere se mortuum dicit, quæ ne viuus quidem diutius habebat, quàm fruebatur. Suidas refert in Nino, monumentum habuisse, cui hæc fuerint inscripta: Σαρδανάπαλος, ὁ Ἀνακυνδαράξου παῖς, Ἀγχιάλην καὶ Ταρσὸν ἔδειμεν ἡμέρῃ μιῇ. ἐσθίε, πίνε, καὶ παῖζε, ὡς τἆλλα τὰ ἀνθρώπινα οὐκ ὄντα τούτου ἄξια. Hoc est, Sardanapalus Anacyndaraxi filius, Anchialon & Tarson vno die extruxit. Tu autem o hospes, ede, bibe, lude: cum quibus reliqua mortalium omnia non sunt cõferenda. Vide plura de hoc apud Iustinum l.9. & Diodorum Siculum Bibliothecæ l.8.

SARDI, orum, σάρδοι, σαρδῷοι, Sardiniæ incolæ, qui ob insignem vilitatem, nequitiamq; in prouerbium abierunt. Ci. l.4. epist. Habes Sardos venales, alium alio nequiorem.

SARDIANI BALANI, βάλανοι σαρδιανοί, à Græcis dictæ sunt castaneæ, quòd circa Sardis primum fuerint inuentæ. Vide Pli. li.15. c.23.

SARDINIA, *Sardigna*, σαρδὼ Steph. insula est, teste Sallust. in mari Libyco: ita dicta à Sardo Herculis filio (sicut Strab. & Soli. scribunt) qui è Libya veniens, cum multitudine colonorum, insulam occupauit, cum antea Sandaliotis appellaretur, ab effigie soleæ, quã Græci σανδάλιον vocãt. & Ichnusa, à similitudine vestigij, quod Græce dicitur ἴχνος. Huius latitudo est millium passuum nonagintaocto, longitudo ducentorum viginti: quanquam alij stadia multa adijciant. Habet hæc insula à Septentrione montes editissimos, qui prohibent quo minus à Borea possit perflari. quo fit ut aeris pestilentiæ maxime sit obnoxia. Quo nomine etiam olim tam male audiuit, vt M. Ci. Quint. fr. moneat etiam tum cum optime valeret, meminisse eum debere, in Sardinia ipsum esse: & alibi, Tigellium quendam Sardum hominem esse ait patria sua pestilentiorem. Martial. quoque Sardiniam Tyburi, tanquam saluberrimo loco pestilentissimum opponit. Nullo (inquit) fata loco possis excludere: cum mors Venerit, In medio Tybure Sardinia est. Mirum in ea insula neque lupum gigni, neque serpentem reperiri. Habet ciuitates multas, sed omnium præclarissima Claris est, vbi coralliorum piscatio est. In qua diui Augusti ossa tandiu conquieuere, quoad ab Heliprando rege Papiã translata sunt. Hæc ciuitas Iole à priscis appellabatur: ab Iole illa, quam Hercules perditissime amauit. Insulã Pœni occupauere, sed à Romanis expulsi primo bello Puni. eandem amisere. A Sardinia Sardus, Sardous, & Sardiniensis adiectiua fiunt. Est & Sardinia piscis genus, ad condimenta, & salituras vtilis, apud Italos plurimus. Col. li.8. c.17. Tabentes baleculas, & salibus exesam chalcidem putremq; Sardiniam.

SARDO, as, *Intendere*, δάνμι, verbum est obsoletum, quo antiqui vtebantur pro intelligere. Næuius apud Festum: Quod bruti nec satis sardare queunt.

SARDONYCHATVS, σαρδονυχωτός, sardonyche ornatus. Mar. l.5. Cuius & hinc lucet sardonychata manus.

SARDOVS, a, um, σαρδῷος, possessiuũ à Sardinia. Oui. l.4. Fast. Sardoaq; regna sinistris Respicit à remis. Herbæ Sardoæ. Virg. 7. ecl. Imo ego Sardois videar tibi amarior herbis.

SARI, σάρι, neutri ge. genus fruticis proueniens in aqua, radice dura, intortaq;, ferrarijs officinis vtile. Pli. l.13. c.23. Fruticosi est generis & sari, circa Nilum nascens duorum cubitorum altitudine, pollicari crassitudine, coma papyri: simili manditur modo: radice ferrarijs officinis præcipua, carbonis vsu propter duritiam.

SARISSA, *Lancia, lanza, picca*, σάρισσα, hasta prælonga, qua Macedones in bello vtebantur. Liu. l.7. Bel. Mace. Prælongas hastas Macedones sarissas vocant. Aelianus docet, Sarissam esse lanceam, qua vtitur phalãx Macedonica, longitudine quatuordecim cubitorum, quorum duo manus continent, reliqua duodecim prominent. Inde σαρισσοφόροι, qui sarissas gestant. Oui. 12. Met. Qui clypeo, gladioq;, Macedonicaq; sarissa. Lucan. l.8. Primi Pellæas arcu fregere sarissas.

SARMATAE, σαρμάται Stepha. populi Scythiæ iuxta Danubiũ, in Mæoticam paludem vergentes, qui & Sauromatæ, σαυρομάται, dicuntur, & regio eorum Sarmatia, σαυρομάτια, dicitur. Pli. l. 4. Sauromatas gentes Scytharum Græci vocant, quas Sarmatas Romani dicunt. Dicti Sauromatæ, ab oculis lacertarum. σαῦρος enim lacerta est, ὄμμα oculus. Nomina diuersa habent Sarmatæ, habitant montes & saltus, vtuntur plaustris pro domibus, pascunturq; lacte equino: vnde quidam eos ἱππημολγούς, hoc est, equarum mulsores: alij γαλακτοφάγοι, hoc est, lacte vescentes appellant. Sunt etiam qui dam interius habitantes, qui sanguinem equinum lacte mistum potant, quos vocat Gelonos. Virg. l.2. Ge. Bisaltæ quo more solent, acerq; Gelonus, Cum fugit in Rhodopen, atque in deserta Getarum: Et lac cõcretum cum sanguine potat equino. Item Sarmatæ alij sunt, qui equino sanguine è cruribus detracto, farinæq; commisto aluntur. Alij etiã qui pro victimis homines immolant. Alij bellorum & cædis amatores, quibus bellantibus mos est cruorem eius, quẽ primum interemerint, ex ipsius vulneribus bibere, & vt quisque plures interemerit, ita apud eos eximius habetur. Sunt & in Scythiæ extremis Sarmatæ, qui carne equina vescuntur. alij qui humanæ carnis alimento vitam ducũt, propter quod vocãtur Anthropophagi, ἀπὸ τοῦ φαγεῖν τοὺς ἀνθρώπους, hoc est, ab hominibus edendis. Ijdem ab vsu Plaustrorũ Hamaxobitæ Pomponio, Hamaxobij Ptolemæo vocantur. Auri & argenti, maximarum pestium ignari permutatione rerum cõmercia exercent, atque ob sæuitiam hyemis demersis in humum sedibus, specus aut suffossa habitant: totũ bracchati corpus, & nisi qua vidẽt, etiam ora vestiti. Horum meminerunt Pli. c.12. l.4. & Sen. l.51. A Sarmatia fit Sarmatis, tidis. Ouid. Terreat haud manes Sarmatis vmbra meos. Sunt autem duæ Sarmatiæ (secundum Ptolem.) quarum vna est in Europa, quæ (vt l.3. scribit) à Septentrione Oceano terminatur, ab Occasu parte Germaniæ, à Meridie Iazygibus Metanastis. In ea est. Olbia, quam nunc Russiam & Tartariam esse credunt. Altera Sarmatia est in Asia (vt idem l. 5. refert) quæ à Septentrione terra incognita terminatur, ab occasu Sarmatia Europæ, & Tanai fluuio. In ea sunt Caucasii montes.

SARMENTA, torum, *Sarmenta, gli tagli di vite bruscati*, κληματίδες, οἰναρίδες, φρύγανα, virgulæ superuacuæ (inquit Festus) à vite abscissæ. Vir. 2. Ge. Primus humum fodito, primus deuecta cremato Sarmenta, & vallos primus sub tecta referto. Cic. 3. Ver. Ligna & sarmenta circundare, ignem subiicere cœperunt. Frequentissime tamen etiam Sarmentum accipitur pro flagello adhuc in vite hærente, siue id frugiferũ sit, siue sterile. Col. li.3. c.10. Numerus vuarum, qui plerunque conspicitur in productissimo sarmẽto. Var. Rei rust. l.1. c.31. Emucidum enim sarmentum propter infirmitatem sterilescit. Inde Sarmentitius, a, um, quod est ex materia sarmentorum. Col. l.6. ca.26. Verum vulnera eius sarmentitio cinere linienda sunt. Hinc Sarmentosus, adiect. φρυγανώδης, quod plurimum habet sarmenti. Pl. l.25. c.51. Radice tenui, superuacua, sarmentosum.

SARPEDON, p.p. gen. Sarpedonis, p.c. σαρπηδών, teste Home. l. Ilia. 16. Iouis filius ex Laodamia Bellerophõtis filia. aut, vt Herodotus tradit in Polymneia eiusdem Iouis filius ex Europa, & frater Minois. Hic cum Lyciæ rex esset, & in armis strenuus, Priamo suppetias tulit aduersus Græcos vbi cum multa edidisset virtutis suæ documenta, tandem à Patroclo est interfectus. Corpus autem eius Iouis iussu ab Apolline è medio pugnantium sublatum est, & flumine ablutum, ambrosioq; respersum liquore, ac regia indutum veste, ad exequendum funus suis restitutum. Virg. l.1. Aen. Sæuus vbi Aeacidæ telo iacet Hector, & ingens Sarpedon, vbi tot Simois, &c. Est & Sarpedon, Ciliciæ promontorium, finis aliquando regni Sarpedonis, & quod Ciliciam à Pamphylia distinguit: Põponius Mela l.1. in descriptione Ciliciæ.

SARRACENI, σαρρακηνοὶ, populi post Nabathæos, à Sarracã (vt Stephanus inquit) quæ est pars Arabiæ. Pli. l.6. c.28. Nabathæis, Thimanæos iunxerunt veteres: nunc sunt Taueni, Suelleni, Sarraceni, Arrareni.

SARRACVM, pen. pro. *Carro da vettura*, ἅμαξα, plaustrum, siue vehiculi genus, quo ligna, & lapides vehi consueuerũt. Iuu. Sat. 3. Longa coruscat Sarraco veniente abies. Idem Sta. 5. Frigida circum agunt pigri sarraca Bootæ. Quin. l.8. c.3. An cum dicit in Pisonem Cicero, Cum tibi tota cognatio in sarraco aduehatur: incidisse videtur in sordidum nomen?

SARRIO, ris, riui, ritũ, *Zappare, sarchiare*, σκαλεύω, significat sarculis fodio, purgo: quod fit, cum segetes leniter scalpẽdo rastris, à noxijs herbis purgamus. Pla. in Capt. Semper occãt, priusquam sariunt rustici. Pl. l.18. Qui sarriet, caueat ne frumenti radices effodiat. Hinc componitur Resarrio, quod est rursus sarrio. Idem cum hyeme prægelida captæ segetes essent, resecuerunt, resarrientes campos.

SARRITOR, p.p. *Zappatore*, σκαλευτής, qui sarrit. Col. li.2. c.13. Tritici modij quatuor, vel quinque bubulcorum operas occupant quatuor, occatoris vnam, sarritoris duas.

SARRITVRA, *Zappamento*, σκάλευσις, purgatura, siue ipse sarriẽdi actus. Col. l.11. c.2.

SARTAGO, nis, *Padella*, τήγανον, patella, in qua caro frigitur: ἀπὸ τοῦ σαρκός, hoc est, à carne nomen habens. Pl. l.16. c.11. Item terebinthinam in sartagine referuenti. Sartago loquendi. Persius Saty. 1. Hos pueris monitus patres infundere lippos Cum videas, quæris nunc vnde hæc sartago loquendi Venerit in buccas?

SARTOR, oris, *Zappatore*, σκαλευτής, à sarrio, idem quod Sarritor.

ator idest purgator. Plau. in Capt. Sator, sartorq; scelerum, & messor optime. TYN. Non occatorem dicere debebas prius? Nam semper occant, prius quàm sarriunt, rustici. Est & Sartor, à Sarcio: de quo supra egimus. Sartor, inquit Nonius Marcellus, non solum à sarciendo, sed etiam à sarriendo deducitur, & tam eũ qui sarcit, quã qui sarrit, significat.

SARTVRA, æ, idem quod sarritura, *Zappamento*, *σκάλισις*, hoc est frugum vinearum ve à noxijs herbis purgatio. Pli. li. 18. ca. 27. Sartura nocere & vineę, & segeti existimatur.

SAS, ueteres pro suas dixere, & Sam, pro eam. Ennius l. 1. Virgines nam sibi quisque domi Romanus habet sas. Idem lib. 4. Nec quisquam Philosophiam in somnis uidit, priusquam suam dicere cœpit.

SATAGO, is, pen. cor. *Anfiare, crucciarsi, πολυπραγμονῶ, διαπονοῦμαι, σπεργῶ, ἐκπονοῦμαι*, ex Sat, & Ago, compositum videtur: unde Sategi præteritum, Satactum supinum facit. Est autẽ Satagere, anxiũ esse, & distorqueri difficultate res alicuius conficiendæ. Terent. in Heau. Nam hic Clinia, & si is quoque rerum suarum satagit, attamen Habet bene, & pudice eductam, ignaram artis meretriciæ. Aliquando significat diligentem esse, seu festinare, *σπουδάζομαι*, Plau. in Asina. Nũc satagit, adducit domum etiam ultro, & scribit nummos. Quinct. l. 6. c. 4. Afer uenuste Manlium Suram multum in agendo discursantem, salientem, manus iactantem, togam deijcientem, & imponentem, non agere dixit, sed satagere.

SATANAS, *Satanasso*, *σατανᾶς*, interpretatur aduersarius. Quo nomine appellatus est Diabolus, quod Christi aduersarius sit. Quicquid enim animæ ad Deum tendenti resistit, & aduersatur, & quicquid paci contrarium est, hoc Satanas esse nominatur. Sicut legitur in Regum libris: Quia suscitauit Deus Salomoni Satanam, aduersũ eum qui erat pacificus.

SATELLES, satellitis, *Satellite, birro, Zaffo, δορυφόρος*, miles mercede conductus, vt ab Imperatoris latere non discedat. Liu. 2. ab Vrbe: Cum concursu ad clamorem facto comprehensum regij satellites retraxissent ad tribunal regis. Ouid. 5. Fast. Ille deæ custos, ille satelles erat. Cic. contra Rull. Ianitores ducentos in annos singulos stipatores corporis constituit, eosdem ministros, & satellites potestatis. Satelles Iouis Aquila, Cic. 2. Tusc. Ministri & satellites cupiditatum alicuius. Cic. 5. Verr. Qui primus certos instrueret, nomine decumanos, re vera ministros ac satellites cupiditatum suarum. Satelles item dicitur, qui sontibus capiẽdis præest, qui & Apparitor & Viator dicitur.

SATIABILIS, satiabile, *Satiabile, che si satia, κορεστὸς*, qui satiari potest facile: cuius contrarium est Insatiabilis, *ἀκόρεστος*, inexplebilis. Salustius: Auaritia insatiabilis est.

SATIETAS, atis, *Satietà, fastidio, pienezza, abondanza, κόρος*, proprie idem est quod saturitas: licet frequentius accipiatur pro fastidio, quod ex rei alicuius assiduo vsu nobis ingignitur. Cic. in Catonem. Omnino quidem, ut mihi uidetur studiorum omnium satietas facit uitæ satietatem, Quin. l. 3. c. 24. Et odium ex quadam seruitute, & ex copia satietatem, & ex amplitudine fastidium tulerit Liu. l. 4. Bel. Puni. Pluribus uos milites hortarer, si cũ armatis dimicatio futura esset: inermes, incautos ad satietatem trucidabitis. Pro eodẽ legitur & satias, atis, Ter. in Eun. Ex meo propinquo rure hoc capio commodi: Neque agri, neque urbis odium me unquam percipit: Vbi satias cœpit fieri, commuto locum. Sal. Hi saltibus occupatis externorum agros inuasere, frumentiq; ex inopia graui satias facta. Item Saties, ei. Sili. lib. 4. Nec finis, satiesue, noui sed sanguinis ardor Gliscere.

SATIN' pro satisne. Ter. in And. Satin' sanus es?

SATIO, as, *A bastanza satiare, fastidiare, κορέω, κορέννυμι, χορτάζω*, à Sat, deduci uidetur, & saturo seu expleo significat: pertinetq; ad omnes sensus, & frequenter ad animum. Cic. in Catonem. Satiari delectatione non possum, ut meæ senectutis requiem, oblectamentumq; noscat. Cic. in Paradoxis. Nunquam expletur, nec satiatur cupiditatis sitis. Ouid. 3. Trist. Elegia. 8 Forsitan hoc olim, cum iam satiauerit iram. Verum hæc translatitia sunt: proprie enim ad famis sitisq; expletionẽ pertinet. Col. l. 9. Satiatq; semodius cibi in diebus singulis uicenos, & centenos turtures. Oui. 8. Met. Vtq; fœtum recipit de tota flumina terra, Nec satiatur aquis, peregrinosq; ebibit amnes. Sic epulas omnes Erisicthonis ora profani Accipiũt, poscũtq; simul: cibus omnis in illo Causa cibi est, semperq; locus fit inanis edẽdo. Satiatus, a, um, participium Liu. 2. ab Vrb. Vbi illuxit: Romanus integer, satiatusq; somno, productus in aciem, fessum stando & uigilijs primo impetu Volscum perculit. Iuuen. Sat. 6. Et lassata uiris, nõdum satiata recessit. Hinc componitur Exatio: de quo supra suo loco.

SATIS, *Assai abondantemente, à bastanza, ἄλις, ἱκανῶς*, quantitatis aduerbium, idem fere significans quod abunde, uel quantũ opus est. Cic. de Inu. Longum est, quod pluribus sententijs ultra quam satis est, *μᾶλλον δέοντος*, producitur. Aliquando ponitur loco nominis: ut Satis eloquentiæ habeo. Hinc Satius, comparatiuum idest melius. Nam quamuis Satis significet quantitatem, Satius tamen comparatiuum qualitatem denotat, quia deriuatiuum nõ semper seruat sensum primitiui. Virg. 2. Ecl. Nõne fuit satius tristes Amaryllidis iras, Atq; superba pati fastidia? Dicimus pulchre, Non satis est æstimare, pro eo quod est, Non posset quis satis æstimare. Plin. l. 7. in præfatione. Vt non sit satis æstimare, parens melior homini, an tristior nouerca fuit. Non satis habeas semel circuire, dixit Cato cap. 1. idest. Non satis sit tibi, non sufficiat tibi siue non sis contentus semel circuire. Iungitur Satis cũ Super, & dicimus, Satis superq; idest satis, & plusquam satis. Cic. 2. de Natu. Deo. Nam contra Epicurum satis superq; dictum est.

SATISACCIPIO, *μεσεγγυάομαι*, accepto fideiussore caueo. Cic. pro Ros. Com. Qua de causa Flauius cum de tota lite faceret pactionem, neque satisacciperet à Roscio, neque absolueretur, à Fannio, &c. Nam satisaccipere dicitur creditor, cũ accipit fideiussorẽ à debitore. Contra debitor Satisdare dicitur cum interposito fideiussore securum reddit creditorẽ. Cic. pro Q. Si ueretur, ut res iudicio facto parata sit, iudicatum solui satisaccipiat: quibus à me verbis satisaccipiet, ijsdem, ego quod peto, satisdet. Vnde & Satisacceptio, quæ est (ut Pomponius inquit) stipulatio, quæ ita obligat promissorem, ut expromissores quoque ab eo accipiantur, idest qui idem promittant.

SATISDO, das, are, *Sicurare, far la sicurtà, ἐγγυητὴν καταστῆσαι*, est dato fideiussore creditorem securum reddere. Cic. Sulpicio: Primum ut si quid tibi satisdandum erit, amplius eo nomine nõ peti, cures ut satisdetur fide mea. Caius: Satisdatio eodem modo appellata est, quo satisfactio. Nam ut Satisfacere dicimur ei, cuius desiderium implemus: ita Satisdare dicimur aduersario nostro, cum aliquem damus, qui pro eo, quod à nobis petitur, ita caueat, ut eum hoc nomine securum faciamus. Satisdato aliquid debere. Cic. Att. lib. 16. Sed & illi turpe arbitror, eo nomine, quod satisdato debeat, procuratores eius non dissoluere. Satisdatio, onis, *ἱκανοδοσία*. Cic. ad Att. De satisdãdo uero te rogo? quoad eris Romæ, tu ut satisdes: & sunt aliquot satisdationes secundum mancipium in his & Menianorum prædiorum uel Atilianorum.

SATISFACIO, is, *Satisfare*, interdum idem est quod exoluo, *ἐκτίνω*, Cic. pro Flacco: Hermippus Fufijs satisfacit, & fidẽ suam liberat. Interdum idest quod placeo, & efficio nequid habeat φ de me queratur. Cic. ad Att. l. 7. Cui nos ualde satisfacere multi ad me scripserunt. Aliquando idẽ fere quod purgo me, siue excuso. Cic. Phil. 2. Acceperam iam enim ante Cæsaris literas, ut mihi satisfieri paterer a te, idest, ut acciperẽ tuã purgationẽ & excusationẽ. Hinc Satisfactio, pro purgatione, & excusatione. Cic. ad Trebat. l. 7. Hic tu me etiam insimulas, nec satisfactionẽ meã accipis. Satisfacio, præter datiuum, aliqñ ablatiuum habet cum præpositione De. Cæs. 5. Bel. Gal. Seseq; paratos esse demonstrant, omnibus rationibus de iniurijs satisfacere. Satisfieri. Cic. Acilio, lib. 13. quanquam a te quidem cumulate satisfit, & mihi & omnibus.

SATISPRAESTO, *ἐγγυητὴν καταστῆσαι*, idem, quod satisdare, hoc est, pro re, quæ petitur, fideiussorem dare.

SATIVS, *Meglio, βελτιόνως*, comparatiuum uidetur esse ab aduerbio Satis, licet à positiui significatione nonnihil recedat. Idem enim significat quod melius, siue potius. Virg. 2. Ecl. Nonne fuit satius, tristes Amaryllidis iras, Atque superba pati fastidia?

SATIVVS, a, um, *Bon da seminare, ἥμερος, σπόριμος*, quod seminatur, vel φ idoneum est, ut seminetur: cui contrariũ est Agrestis. Plin. lib. 15. cap. 7. eadem ratio & in satiua myrto. Gell. Sed hi plerasque naues loris suebant: Græci magis cannabe & stupa, ceterisq; satiuis rebus.

SATRAPA uel Satrapes, pen. cor. *Prefetto, presidente, σατράπης*, dictio Persica, apud nos significans præfectum prouinciæ. Ter. in Heaut. Satrapes si fiet amator, nunquã sufferre eius sumptus queat. Hinc Satrapia, piæ, *σατραπεία*, idem quod præfectura, quam Græci *νόμον* appellant, hoc est, regio, quæ ab uno administratũ præfecto. Suidas: *Σατραπεία, ἡ ἐπαρχία. Σατράπης, δὲ σατράπαι, εἶδος, ἀξιώματος*, Plin. l. 6. cap. 20. Etenim plerique ab Occidente, non Indo determinant, sed adijciunt quatuor Satrapias, Gedrosos, &c.

SATVLLO, as, *Satollare, κορέννυμι, χορτάζω*, antiqui dicebant pro saturo. Varro: Neque in puluere mihi coquam carnes, quibus satullem corpora & famem uentris. Nonius.

SATVR, ra, um, *Satollo, pieno, ἔμπλεως, κορεσθείς*, quod est cibo plenum.

plenum.Ter.in Hecy.Sed tu quum satura,atque ebria eris, puer vt sit satur facito.Cic.1.de Diui. Præclara vero auspicia,si esurientibus pullis res geri poterit, saturis nihil geritur. Ter. in Adel. Sed postquam intus sum omnium rerum satur, Prodeambulare huc libitum est.Virg.Ecl.10. Ite domum saturæ,venit hesperus, ite capellæ. Sumitur interdum pro fœcundo,& abundante,εὔφορος.Persius Saty.1. Nec rus saturum laudare.Virg.l.2.Geor. Saltus & saturi petito longinqua Tarenti.Vbi Ser.Saturi,aut fœcundi,aut quòd iuxta oppidum Saturum.Tarentum enim,& Saturum vicinæ sunt Calabriæ ciuitates.Satur color,i.plenus,vehemens.cui opponitur dilutus. Pl.l.37.c.10. Ion apud Indos violacea est, sed raro saturo colore lucet.

Satvritas,tatis,*Saturità.πλησμονὴ,κόρος*, cibi potusq; plenitudo.Plau.Capt. Proinde tu deum hunc saturitate tranquillum facias tibi. Aliquando accipitur pro fœcunditate, seu fertilitate,εὐφορία.Ci.in Catone:Neque solū officio,quod hominum generi vniuerso cultura agrorum est salutaris,sed etiam delectatione, quam dixi,& saturitate,copiaq; rerum omnium,quæ ad victum hominum & ad cultum etiam deorum pertinent.

Satvrnalia,Saturnaliorum,*κρόνια*, festa septem, seu quinque dierum mense Decembri Saturno dicata,quibus Romani synthesin vestem sumebant, seruisq; discumbentibus inseruiebant muneraq; vltro citroq; mitti, remittiq; solebāt. Suet.in August.Saturnalibus,& si quando alias libuisset,modo munera diuidebat,modo nummos omnis notæ.

Satvrnalitivs,saturnalitia,saturnalitium,*κρόνιος*, quod ad Saturnalia pertinet.Mar.l.5. Saturnalitiæ ligulam misisse se libræ.Saturnalitiæ nuces,apud eundem,l.6.

Satvrnvs,*κρόνος*, à poetis fingitur fuisse antiquissimus deorum,qui ex Ope coniuge genuit Iouem: à quo postea cœlo pulsus est. A Græcis dicitur *κρόνος*, quasi χρόνος,hoc est,tempus. A Latinis autem Saturnus quòd annis saturetur, vt ait Cice.de Nat.deo. vel quia se in deuorandis filijs saturauit. Ex se enim natos comedisse fingitur, quia consumit ætas tēporum spatia, annisq; præteritis insaturabiliter expletur. Ouid.Tempus edax rerum,tuq; inuidiosa vetustas, Omnia destruitis, vitiataq; dentibus æui Paulatim lenta consumitis omnia morte. Sunt qui Saturnum à satu deducant,quoniam peritiam ruris, & satorum omnium primus edocuisse fertur. Quidam ab eo quod Græci *σάθην*, membrum virile nominant,propterea,quòd partis pudenda abscidisse,atque in mare proiecisse dicitur: vnde Venerem procreatam ferunt,quæ à spuma, vnde coaluit, Aphrodites nomen accepit. Fratrem habuit Titanem maiorem natu,qui cum parenti succedere vellet, tamen animaduertens matrem sororesque Saturno magis fauere,regnum ipsi concessit, ea tamen lege, ne Saturnus prolem masculam tolleret, vt regnum ad suam prolem rediret. Saturnus igitur cum plures libros deuorasset,nati sunt gemini Iupiter & Iuno:cum mater Iunonem Saturno ostendit, Iouem vero clam nutriendum ablegauit: adhibitis interim Corybantibus, qui cymbalorum, tympanorumq; pulsu obstrepebant, ne pueri vagitus audiretur. Saturno autem,cum ille puerum deposceret, vt & ipsum deuoraret. Opis lapidem ei ostendit pannis inuolutū, eumq; partu illo à se editum simulabat:quem ille acceptum sine mora deuorauit. Neptunum quoque clam Saturno Opis peperit,quem similiter clam educari curauit. Tertio rursus geminos enixa est Plutonē & Glaucam:ibi rursus Glaucam Saturno ostendit, Plutonem abscondit. Verum detecta tandem fraude,cum Titan resciuisset,fratri prolem masculam,suosq; ea ratione regni successione pulsos esse, cum filijs,qui Titani à patre cognominabantur, bellum aduersus Saturnum suscepit,illumq; & Opem sororem captos,muro inclusit:sed à Ioue filio deuictis Titanibus liberati sunt.Porro Saturnus ex oraculo edoctus, fore vt à filijs regno pelleretur,cum ob hoc Ioui insidias strueret,ab eo regno pulsus, in Italiam profugit,vbi diu apud Ianum regem latitauit:vnde ea pars Italiæ Latium dictum est. Hoc regnante ætatem auream fuisse fabulantur,terramque sua sponte expertē vomeris & aratri peperisse fruges,communes & nullis designatas limitibus agrorum possessiones fuisse: Hinc Saturnius, a,um:vt,Pater Saturnius, *κρονίδης*,id est,Iupiter Saturni filius: Iuno Saturnia:id est filia Saturni. Versus quoque quos olim Fauni, vatesq; canebant, Saturnios antiqui nominabant,vt ait Varro.

Satvro,as,*Satollare.κορέννυμι,χορτάζω*,saturum reddo,satio, cibo potuq; expleo.Cic.2.de Nat.deo. Nuper nati māmas appetunt: earumq; vbertate saturantur. Transfertur & ad animi cupiditates:vt,saturare odium,apud Cic.in Vatiniū. Saturare se sanguine, apud eundem 4. Philip. Habet autem saturandi verbum vim maiorem,quam explendi. Cice. pro Domo sua:Expleui animos inuidorum:placaui odia improborum:saturaui etiam perfidiam,& scelus ciuiū. Expleri(inquit Nonius) & saturari hanc habent differentiam: Expleri est tantummodo plenum esse:saturari supra modum. Ci. li.6. de Repub. Graues enim dominæ cogitationum libidines,infinita quædam cogunt,atque imperant, quæ expleri, atque saturari nullo modo possunt. Composita sunt Exsaturo,& Obsaturo: de quibus alibi.

Satvs,a,um,*Seminato,piantato.ἐσπαρμένος*, participium à sero, ris,idem quod seminatus. Virg.3.Geor. Sed frumenta manu carpes sata.Idem 8.Ecl: Atque satas alio vidi traducere messes. Per translationem etiam accipitur pro participio natus, siue genitus. Virg.l.2.Aene. At non ille, satum quo te mentiris,Achilles Talis in hoste fuit Priamo.Liu.8.Bel.Maced. Vt fidem fecerit, non sanguine humano, sed stirpe diuina satum se esse.

Satvs,us,& satio,nis,*Semenza, seminatā, piantagione,σπορά*, ipsum serendi actum siue plantationem denotant. Plin.li.17. Quapropter de talearium satu nunc dicendum:id est,plantatione.Cic.de Senectute. Quid ego vitium ortus,satus, incrementa commemorem? Idem 1.de Diu. Ob eandem causam multa inusitata,partim è cœlo,alia ex terra oriebantur: quædam etiam hominū pecudumve conceptu & satu.Quandoq; etiam satus,*σπέρμα*, pro ipso accipitur semine siue semēti.Cic.2.Tusc.Cultura autē animi philosophia est, quæ extrahit vitia radicitus, & præparat aīos ad sat⁹ accipiēdos.

Satyra,æ,pe.c. *Satira,σατύρα*,quasi satura dici videt, ob carminis varietatē,seu propter copiā rerū,quę ibi tractātur.Est enim Satyra carmen maledicū,& ad carpenda vitia cōpositū,quale scripserūt Lucil.Horat.Iuuen.Persius. Accepit, & id carminis hunc titulū,quòd personis, factisq; satiatū abūdare videatur. Quidā à satyra lance,quæ referta multis, varijsq; primitijs in sacrificijs dijs offerebat. Alij à lege satyra dictā existimant,quæ vno rogatu multa simul cōprobat. De qua lege Sal.in Iug.Deinde quasi per satyrā sentētijs exquisitis in deditionē accipitur.Varro à quodā farciminis genere,quod multis reb' referciebat, dictā satyrā esse scribit. Vnde in 2.lib.Plautinarū quęst.habetur:Satyra est vua passa,& polenta,& nuclei pinei ex musto conspersi. Sunt qui à Satyris deriuent,quod in hoc genere carminis res ridiculæ, pudendæq; scribuntur:quēadmodum proferri à Satyris solent.Dona.in Ter.Deinde aliud genus fabulæ:id est,Satyra sumpsit exordium,quæ à Satyris, quos illotos semper,ac petulātes esse legimus,vocitata est.Potest & dici, Satyrā ideo vocatam,quòd in antiqua satyra introducebantur Satyrorum personæ,aut si quæ erant ridiculæ,similes satyris. Duo quippe Satyrarum genera fuisse constat. Alterū antiquius, quod sola carminum varietate constabat. Alterū recentius, apertam hominum reprehensionē continens, & acrem vitiorum obiurgationem.Hinc Satyricus,*σατυρικός*,quod ad satyram pertinet,aut poeta ipse,qui satyram scripsit.

Satyra avis, *Corruo*, à L. Floro pro coruo accipitur. Verba eius sunt hæc: Cum singulari certamine Manlius aureū torquem barbaro detraxisset,inde Torquati. Iterū in Pontino agro, cū in simili pugna. L.Valerius insidente galeæ satyra alite adiutus, Gallum vicisset,inde Coruini.Quo in loco illud quidem constat,Satyrā auem pro coruo accipi:cur tamē ita dicatur, video à plerisque omnibus ignorari. Quidā ad naturam eius auis id referunt, quòd sola sit Satyrorum more ad libidinem procliuior. Quinetiam Anaxagoras ore coire credidit:quod tamen negat Arist. Olim tamen vulgo ita persuasum fuisse satis constat ex hoc Martialis disticho: Corue salutator, quare fellator haberis? In caput intrauit mentula nulla tuum. Verisimilius tamen est,Satyram auem, dictam à loco,in quo res gesta est. Constat enim nō modo Flori,verumetiam Liuij & Gellij testimonio,singularē hāc Valerij cum Gallo pugnam in agro Pontino factam fuisse: quem agrum palus alluebat, quam Plinius Pontinā,Virgilius Saturæ,siue Satyræ paludem appellat.Satyra itaq; auis dicta videtur,quasi auis Satyræ paludis. Coruos enim locis aquosis delectari auctor est Theon apud Aratum,propterea quòd corpora eorum vehementius inaruerint. Vide Cœl. Rhod.l.19.c.25.

Satyri,*σάτυροι*, dicti sunt, quòd in libidinem semper proni sint:à virili membro, quod veteres Græce *σάθην* appellabant. Hi sunt (vt Pli.lib.7.c.2.ait)animalia quadrupedia,in subsolanis Indorum mōtibus pernicissima,humana effigie, recte currētia. Veteres huiusmodi monstra pro siluestribus dijs coluerunt:cuiusmodi à D. Antonio visum fuisse in eremis Aegypti,auctor est Hieronymus in Vita Antonij. Vidit homunculum(inquit)aduncis naribus,& fronte cornib' aspera, cui extrema corporis in caprarum pedes desinebāt. Et præmisso signo crucis, cum quisnam esset, interrogasset Antonius,

Antonius, respondisse fertur. Mortalis ego sum vnus ex accolis eremi: quos vano errore delusa gentilitas, Faunos, Satyrosq;, & Incubos appellat.

SATYRICVM SIGNVM, *σατυρικὸν ἄγαλμα*, idest Priapi effigies, quæ in hortis constitui solet, veretro arrecto: vnde & nomen accepit, nam *σατυρίζειν* arrigere est. Plin. l. 19. ca. 4. Quam rem comitata est & religio quædam, hortosq;, & fores tantum contra inuidentium fascinationes dicari videmus. In remedio Satyrica signa: quanquam hortos tutelæ Veneris assignante Plauto.

SATYRVS, fluuij nomen in Aquitania, cuius meminit Lucan. l. 1. Tunc rura Nemetis Qui tenet, & ripas Satyri qua littore curuo, &c.

SATYRICE, *Satiricamente, σατυρικῶς*, aduer. significat acriter, cũ conuicio, mordaciter, & (ut semel dicam) Satyricorum more, qui vel quoslibet nullo discrimine solent allatrare, omnesq; adunco (ut ille ait) naso suspendere.

SAVCIO, as, are, *Ferire, κατατραυματίζω*, vulnero. Cice. 1. Verr. Serui nonnulli vulnerantur: ipse Rubrius in turba sauciatur. Col. l. 4. c. 24. Ferro palatũ opus est sauciare, ut sanguis profluat. Idem l. 4. c. 24. Sauciãda ferro est atque exulceranda uitis, in ea parte, qua pampinum studemus elicere. Ouid. 3. de Arte: Tenues a pectore uestes Rumpit, & indignas sauciat ungue genas. Hinc Sauciatus, a, um, particip. Col. l. 11. ca. 1. Siue quis (quod plerumque accidit) sauciatus in opere noxam reperit, &c. Sauciatio, onis, uerbale uulneratio. Cice. pro Cecin. Et sauciatio quæretur, cum fugam factam esse constabit? Hinc fit compositum Consaucio, de quo suo loco.

SAVCIVS, a, um, *Ferito impiagato, τραυματίας*, idẽ quod uulneratus, unde Sauciare: idest, uulnerare. Virg. 2. Aen. Quales mugitus, fugit cum saucius arã Taurus. Cæs. 3. Bel. ciu. Sauciorum modo, & ægrorum habita ratione. Cic. pro Cecin. Nemo, inquit, occisus est, neque saucius. Transumitur & ad animum: ut, Amore saucius. Cic. Pro Cœlio, ex uetusto quopiã poeta: Medea amore sæuo saucia. Saucius fatigationis: idest, fessus, seu fatigatus. Apul. lib. 2. de Asino: Mihi uero fatigationis hesternæ etiam nunc saucio da ueniam.

SAVIOR, siue Suauior, *Basciare con allegrezza & amore, φιλέω*, cũ uoluptate, aut præ gaudio osculor. Catullus ad Verannium: Lucidum os, oculosq; sauiabor. Donatus ita distinguit inter Osculari, Sauiari, & Basiare, quòd Osculari pudicorum sit affectuũ, Basiare impudicorum, Sauiari uoluptatis, & amoris. Quam differentiam non usquequaque ueram esse, ostendimus supra in dictione Osculũ: præsertim ea in parte, qua Oscula à basijs distinguit. nam Sauia, siue Suauia, uoluptatis esse & amoris, uerum est, si Voluptatis & Amoris uocabula late accipiamus, ut tã honesta, quàm inhonesta ijs intelligamus. Constat enim Suauiari, siue Sauiari, etiam de honestis affectibus dici. Cic. Att. Atticam cupio sauiari, ita mihi dulcis uisa est salus per te missa ab illa.

SAVROMATAE, pen. cor. *σαυρομάται*, populi Septentrionales, qui & Sarmatæ dicuntur: quorum alij Asiatici sunt, alij Europæi, Tanaide fluuio discreti: de quibus uide plura supra in dictione Sarmata.

SAXATILIS, & hoc le, pen. cor. *Ogni cosa che stà fra gli sassi. πετραῖος*, quod saxa incolit: ut Piscis saxatilis. Col. l. 8. c. 16. Rursus optime saxosum mare nomini suo pisces nutrit, qui scilicet, quòd in petris stabulentur, saxatiles dicti sunt: ut merulæ, turdiq;, nec minus melanuri. Saxatiles aues, quæ saxa incolunt. Var. 3. de re rust. cap. 7. Vnum agreste, ut alij dicunt, saxatile, quod habetur in turribus, ac culminibus uillæ, à quo appellatæ columbæ. Piscatus saxatilis, qui fit inter saxa. Plau. in Rud. Piscatum hamatilem, saxatilemq; aggredimur.

SAXETVM, ti, *Loco sassoso, pietroso, πετρώδης τόπος*, locus saxosus & petricosus. Cic. pro Lege Agra. Quod solum tam exile & macrum est, quod aratro perstringi non possit? aut quod est tam asperum saxetum, in quo agricolarum cultus non elaboret? Hinc Saxetanus, adiect. quod inter saxa habitat. Martia. l. 7. Cum saxetani ponatur cauda lacerti.

SAXIFICVS, a, um: ut, Os saxificum: idest, uultus aspicientes in saxa uertens. Senec. in Herc. Furen. Tere laborum socia, & adiutrix, precor Belligera Pallas, cuius in læua ciet Aegis feroces ore saxifico minas. Ouid. 5. Met. Vincis, ait, Persen, remoue tua monstra: tuæq; Saxificos uultus, quæcunque es, tolle Medusæ.

SAXONES, *σάξονες*, illustres Alemaniæ populi, qui Angelæ reginæ auspicio Angliam deuicerunt. Hos Ptol. non longe à Cimbris in Oceani Septẽtrionalis littoribus & paludibus inuijs constituit, l. 3. c. 11.

SAXOSVS, a, um, *Sassoso, pien di pietre, πετρώδης*, saxorum copiã habens: ut Saxosa uia, quæ saxis abundat. Col. l. 5. ca. 10. Loca aprica, calculosa, glareosa, interdum & saxosa amat: & Saxosus frutex in saxis crescens, uel saxosis locis. Pli. l. 25. ca. 7. Simillimũ inest huic & chamæleę frutice saxoso. Virg. Virg. 5. Eclog. Nec quæ Saxosas inter decurrunt flumina ualles.

SAXVLVM, *Sassetto, λιθίσκος*, diminutiuum à saxo. Cic. l. 1. de Orat. Vt Ithacam illam in asperrimis saxulis tanquam nidulum affixam.

SAXVM, saxi, *Sasso, pietra, quadrello, λίθος*, maius, asperius, duriusq; quàm lapis: licet quandoque saxum pro lapide ponatur. Cic. pro Cecin. Qui saxa iacerent. Ouid. de Nuce: A populo saxis prætereunte petor. Virg. 1. Aen. Iamq; faces & saxa uolant, furor arma ministrat. Idẽ 2. Geor. Adde tot egregias urbes, operumq; laborem, Tot congesta manu præruptis oppida saxis. Voluere saxum dicuntur, qui inexhausto quopiã atque inutili labore fatigantur. Ter. Eun. Satis diu iam hoc saxum uoluo. Donatus admonet prouerbium fuisse dictum in eos, qui inextricabili sudore affligerentur, tractumq; putat à notissima Sisyphi fabula, saxum apud inferos sursum ac deorsum uoluentis. ad quem respexit & Virg. 6. Aene. Saxum ingens uoluunt alij, radijsq; rotarum Districti pendent, &c. Ponitur aliquando pro scopulo, seu monte saxoso, *πέτρα*. Plaut. in Mostel. Iterum iam ad vnum saxum me fluctus efferunt. Vir. 1. Aen. Perq; undas, superante salo, perq; inuia saxa Dispulit. Ouid. 3. Met. Per rupes, scopulosq;, adituq; carentia saxa. Virg. 2. Aen. Stupet inscius alto Accipiens sonitum saxi de uertice pastor. Hinc Saxeus, a, um, *λίθινος*, quod è saxo est. Lucre. li. 1. Strataq; iam vulgi pedibus detrita uiarum Saxea conspicimus. Luc. l. 4. Saxeus ingenti quem pons amplectitur arcu. Ouid. 11. Met. Socium quoque saxea moles Oppressit spatio, stratorem propiore Cometen.

SAXIFRAGVM, gi, vel saxifraga, gæ, uel saxifragia, æ, *σαξίφραγον*, Diosco.) herba, à frangendis in corpore calculis appellata, uel quòd in locis saxosis cum enascatur, saxa ipsa frangat. Vulgus Salniam uitam appellant.

S ANTE C

SCABELLVM, *Banchetta, scabello, deschetto, ὑποπόδιον*, scamnum exiguum, quod sedentium pedibus subijcitur. Cic. pro Cæl. Deinde scabella cõcrepant, aulæum tollitur. Scabellum itẽ, teste Varrone, dicitur illud, quo simplici scansione in lectũ conscendimus. quod si duos habeat gradus, iam non scabellum, sed scamnum dicitur, à scandendo. Vide paulo post in dictione Scamnum.

SCABER, bra, brum, *Aspero, scabroso, ψωραλέος*, proprie idẽ quod scabrosus. Col. l. 7. c. 4. Hoc modo curatum pecus toto anno scabrum fieri non potest. Varr. de re Rust. c. 2. Non enim solum ea uligo lanam corrumpit ouium, sed etiam vngulas ac scabras fieri cogit. Quoniam vero quæ scabiosa sunt, cutem asperam habent, factum est, ut scabrum pro aspero ponamus, & impolito, *τραχύς*. Virg. 1. Ge. Exesa inueniet scabra rubigine pila. Cic. 4. Tus. Pectus illuuie scabrũ. Celsus lib. 7. At ubi scabri ungues sunt, circumaperiri debent, quà corpus contingunt. Scabrosus, a, um, plenus scabritia. Pli. l. 20. c. 21. Hippolapathi radices priuatim vngues scabrosos detrahunt. Scabrum, bri, substantiuum neu. gene. idem quod scabrities. Pl. l. 37. cap. 2. Infestantur plurimia uitijs, scabro, ferrugine, maculosa nube, &c. de crystallis.

SCABIES, biei, *Rogna, scabia, ψώρα*, asperitas cutis, cum pruritu natura corporis interiora expurgante, noxiosq; humores foras expellẽte. Iuue. Sat. 2. Sicut grex totus in agris Vnius scabie cadit & porrigine porci, Vuaq; cõspecta liuorem ducit ab uua. Virg. 3. Ge. Turpia oues tentat scabies, ubi frigidus imber Altius ad uiuum persedit, &c. Hor. de Arte: Vt mala quem scabies, aut morbus regius urget. Quoniã vero scabiem comitatur pruritus, pruritum autem scabendi cupiditas, & ex fricatione quædam voluptas, factũ est, ut Scabies pro voluptatis illecebris accipiatur. Cic. 3. de Legib. Nos voluptatis blanditijs corrupti, quæ natura bona sunt, quia dulcedine & hac & scabie carent, non cernimus satis. Scabiosus, a, um, *ψωραλέος*, qui scabie laborat. Persius Sat. 2. Namq; est scabiosus, & acri bile tumet. Col. l. 11. c. 2. Nam si paucioribus diebus detur, ut ait Higinus, per ner scabiosi boues fiunt.

SCABILLVM, lis, neut. gen. *ὑποπόδιον*, idem quod scabellum. Cato. cap. 10. Scamnum in cubiculo vnum, scabilia tria, sellas quatuor.

SCABO, is, scabi, scabitũ, *Grattare, fregare, κνάω, κνίζω*, frico, scalpo. Pli. l. 18. c. 17. Si uero squamæ obtorpuere, spinis uuipe ri se scabit. Horat. 1. Sermo. Saty. 10. Et in uersu faciendo Sæpe caput scaberet, viuos & roderet ungues.

SCABRITVDO, inis, *Asperità, τραχύτης*, idem quod scabrities: hoc est asperitas, & inęqualitas. quo uocabulo usus est Hiero.

in diui Hyl. vita.

SCABRITIA,æ,& Seabrities,ei, *Asperità,asprezza,τραχύτης*, asperitas: vnde Plinius Vnguium scabritiam dixit. Nonnunquam accipitur pro scabie. Colu.li.7.c.5. Potest etiam scabritiem tollere succus viridis cicutæ.

SCABRO,as,ate, *τραχύνω*, scabrum & asperum efficio: vnde Scabratus,a,um,participium. Col.l.4.ca.4. Quo plerunque fit, vt quod præcidi debeat, perfringatur, & sic uitis laniata scabrataq; putrescat humoribus.

SCAEA porta, *σκαιὰ πύλη*, vrbis Troianæ porta fuit, fatali Laomedontis sepulcro nobilitata: ita dicta(vt grammaticis placet) quòd ad sinistrum, hoc est, occidentale vrbis latus sita esset. in Augurum enim disciplina, quæ ortum spectant, dextra: quæ occasum, sinistra dicuntur. Strabo, tamen lib.13. videtur sentire Scææ portæ nomen à Scæis Thraciæ populis sumptum fuisse, cum quibus Troianos multa nomina communia habuisse ostendit. Virg.tertio Aeneidos, Et arentem Xanthi cognomine riuum Agnosco, Scææq; amplector limina portæ.

SCALA,æ, Scalæ,arum, *Scala. κλίμαξ, πατάλη*, vtroque modo dicitur, à scandendo, quòd his altiora scandamus. nam proprie scalæ sunt, quæ ex pluribus gradibus constant. Distinguunt quidam sic: Scala est, quæ ex teretibus lignis, aut funibus, aliave materia simili huc atque illuc transferri potest: scalæ quæ latiores habent gradus, & immobiles permanent. De hac Plin.li.14.c.1. Etiamnum scalis tectum Ephesiæ Dianæ scanditur. De illa Caius Iurisconsultus: Vel scalam sciens accommodauerit ad ascendendum. Sed sæpe confunduntur: & Scalas magis in vsu esse, quàm Scalã dicimus. Sallustius in Iug. Vnæ, atque alteræ scalæ comminutæ sunt: qui superstiterant, afflicti sunt. Non dixit, Vna atque altera, singularem numerum tanquam parum vsitatũ refugiens. Cic. pro Mil. Cum se ille fugiens in scalarum tenebris abdidisset. Scalæ, quibus per gyrum ascendimus, à cochleæ forma chochlides, & cochleæ dicuntur. Quæ vero ex lignis teretibus constant, siue cannabinis funibus, à Capaneo inuentæ primum fuerunt, vt est apud Vegetium de re militari.

SCALMVS, *Palaschermo. σκαλμὸς*, lignũ teres, cui nautæ remos loro quodam alligant: siue lignum crenatum, ac fenestratũ in aspidem, capiens remum, vt facilius, & solidius impellatur. Cic.1.de Orat. Nauicula duorum scalmorum. Idem tertio Offi. Venit ipse mature: scalmum nullum videt: hoc est, nullam non modo videt scapham, sed ne scaphæ quidẽ scalmum. Hinc Interscalmium, & Decemscalmus: de quibus suis locis.

SCALPELLVM, scalpelli, *φλεβότομον*, diminutiuum à scalpro, significans instrumentum Chirurgorum, quo venam aperiunt. Celsus lib.2.ca.9. Postero die, auerso medio digito, non autem scalpello, vena ferienda, vt recens coitus eius resoluatur. Accipitur & pro alio ferramento, quo putridam carnem excindunt. Colu.lib.6. Ferro cæsa scabies perluatur vrina. Etiam sæpe scalpello vsque ad imum resecare, & amputare scabiem, sæpe profuit. Cic. in Orat. pro Sextio: Non (inquit) ea medicina, cum sanæ parti corporis scalpellũ adhibetur, atque integræ: carnificina est illa, & crudelitas.

SCALPER, pri, *ἐγχειρίδιος*, idem quod scalprum, hoc est, chirurgicum instrumentum, quo caro putrefacta, aut os vitiosum exciditur: vnde & Excisorius scalper dicitur. Celsus lib.8. cap.3. Tunc excisorius scalper ab altero foramine ad alterum malleo adactus, id quod inter vtrunque medium est, excidit.

SCALPO, scalpis, scalpsi, scalptum, *Grattare. κνάω, κνίζω*, idem quod scabo, siue frico. Plin.li.9. Attrituq; petræ scalpentes pisces pruritus inuadit. Iuuen.Sat.9. Vndique ad illos conueniunt & carpentis, & nauibus omnes, Qui digito scalpũt vno caput. Col.li.7.ca.5. Vitiosum locum pecudes aut morsu scalpunt, aut cornu, aut vngula tundunt. Scalpere itẽ gallinæ cæteræq; id genus aues dicuntur, cum escam humi quærentes, pedibus dissipant quisquilias. Scalpere item gemmam, *κολάπτειν*, aut aliquid aliud, inquit Diomedes, dicimus, non Sculpere: quod si verum est, innumeri fere libri mendosi erunt, in quibus Sculpo, Sculptor &c. sæpissime occurrunt.

SCALPRVM, pri, *Scarpello. κολαπτὴρ*, ferramentum, quo quid inciditur, alijs atque alijs artificibus alios atque alios præbẽs vsus. Interdum chirurgorum est instrumentum, quo illi carnem putrefactam, vel ossa vitiosa excidunt. Celsus l.8.c.7. Tum demum ad manum scalprumq; veniendum. Scalprum librarium, quo ij vtuntur, qui libros describunt, ad eradendas lituras. Suet. de Vitellio: Scalpro librario venas sibi incidit. Scalpra sutoria. Hor.2. Serm. Sat.3. Si scalpra, & formas non sutor, nautica vela Aduersus mercaturis, delirus, & amens Vndique dicatur. Fabrile scalprum Liuius appellat, quo magistri elephantos interimebant, inter aures beluæ adacto, in ipsa compage qua coniungitur capiti ceruix. In falce quoque putatoria Scalprum dicitur ea pars, quæ à flexu procurrit. Col.l.4.c.25. Quæ pars vinitoriæ falcis à flexu procurrit, scalprum: quod deinde aduncum est, rostrum appellatur. Cato de Re rust. Ficos & oleas altero modo, quod genus aut ficum aut oleam esse voles: inde librũ scalpro eximito. Scalpratus, adiectiuum. Col.lib.9.c.15. ferramentum scalpratum dixit ad similitudinem scalpri formatum, quo ait opus esse ad castrandos apum alueos.

SCALPTOR, oris, *Tagliapietra. κολάπτης*, qui scalpit: vt, Scalptor gemmarum. Pli.l.37. Expetuntur à scalptoribus, ferroq; includuntur, nullam non duritiam ex facili cauantes.

SCALPTVRA,æ, *Scoltura. γλυφὴ*, scalpendi actio. Pli.li.37.ca.7. Omnia autem hæc genera, scalpturæ contumaciter resistũt. Diomedes grammaticus Scalpturam dici probat non Sculpturam: Scalpta (inquit) gemma dicendum est, non sculpta, quoniam adiecta præpositione facit Insculpta.

SCALPTVRATVS, adiect. vt, Pauimẽtum scalpturatum, *λιθόστρωτον*, genus pauimẽti, quod & Vermiculatum dicitur, quod Romæ primum fieri cœpit post tertium Punicum bellũ ex tessellis minutis, diuersicoloribus, vt in templis antiquis. nos Musaicum opus dicere solemus. In his pauimentis picturæ radendo fiebant, quomodo nunc scalpturata albaria in exteriore parte parietum, ac murorum fiunt. Alij volunt Scalpturatum pauimentum esse, quod scalpturis variorum lapidum, & quibusdam ueluti imbricibus compositum est adornatum. Pli.li.37.ca.25. Romæ scalpruratum pauimentum in Iouis Capitolini æde primum factum est.

SCALPTVRIO, scalpturis, scalpturiui, scalpturitũ, *Raspare. κνήθομαι, καταγνίτομαι*, proprie desideratiuum verbum est, idẽ fere significans quod prurio, vel ob pruritum scalpendi desiderio teneor. Plautus tamen in Aulul. pro simplici Scalpo posuit. Vbi ẽt hęc defossa, occœpit ibi scalpturire vnguibus.

SCAMANDER, *σκάμανδρος*, fluuius Troiæ, ex Ida monte descẽdens, antea Xanthus dicebatur: quod & Homerus innuit, cũ eum ab hominibus quidem Scamandrum, à Dijs vero Xanthum vocari ait, suo more vetustiorem appellationẽ Dijs, recentiorem hominibus assignãs. In hoc fluuio sponsæ iam nupturæ sese abluebant, Scamandrum nominatim his verbis inuocantes, *λάβε μου Σκάμανδρε τὴν παρθενίαν*. Qua occasione vsus Cimon quidam Atheniensis, cum Callirrhoes generosæ puellæ amore teneretur, quæ iam viro desponsata erat, in Scamandri virgultis sese occultauit, caputq; arundine coronauit: cumq; illa ex more lauaretur, carmenq; solenne caneret, Scamandrum, vt virginitatem suam acciperet, inuocans, Cimon è virgultis prosiliens, Ego vero (inquit) accipio lubens: virginemq; in ripam sustulit: vbi & vitium ei obtulit. Vide hac de re plura in Epist. Aeschinis.

SCAMNVM, scamni, *Scanno banche. βάθρον*, est quod lecto veluti gradus apponitur, vt per id in lectum facilius ascendatur. Varro scribit, scamnum esse, quo duplici gradu in lectum altiorem conscendebant: Scabellũ, quo simplici scansione in lectum non altum scandebant. Interdum tamen & scamna dicuntur, quæ pedibus sedentium subiici solent, quæ Græci *ὑποπόδια* vocant. Ouidius in Arte: Et caua sub tenerum scãna dedisse pedem. Item: Scamnum dicitur terra illa altior, quæ inter duos sulcos in colendo relinquitur. Plin. Scamna inter duos sulcos cruda relinquantur. Cic.de Diu. Auspicio regni stabilita scamna solumq;. Col.li.2.ca.2. vocat Scamnum crudum, solum immotũ, minimeq; aratro proscissum. Idem lib.3. Duabus gemmis supra terram eminere, passim reposita humo, cætera coæquant: quæ faciunt in eadẽ linea, intermissis totidem pedum scamnis, dum peragant ordinẽ. Quandoque etiam scamna accipiuntur pro ipsis sedilibus, in quibus sedere consueuimus. Ouid.li.1. Fasto. Ante focos olim scamnis considere longis Mos erat. Scamna etiam in arboribus dicuntur rami & brachia sedilium vsum præbentia. Pl.l.12.c.1. Aliud exemplum Caii principis in Veliterno rure mirati platani vnius tabulata, laxisq; ramorum trabibus scamna patula, & in ea epulati, &c.

SCANDALVM, scandali, *Scandolo, offensione. σκάνδαλον, πρόσκομμα*, Græca vox est, quam nos offendiculum, vel ruinam, vel impactionem possumus dicere. quando ergo legimus, Quicunque de minimis scandalizauerit quempiam: intelligimus qui dicto, factove occasionem ruinæ, siue cadendi cuiquam deuerit. Hinc Scandalizo, scandalizas, *σκανδαλίζω*, quod est alicui scandalum præbeo, aliquem offendo.

SCANDO, scandis, scansum, *Ascendere, andare in su, andare all'alta, βαίνω*, idem quod ascendo. Ci. in Catone: Vt si qui gubernatorem in nauigando nihil agere dicant, cum alij scandant malos, alij per foros cursent. Virg.2. Aenei. Scandit fatalis machina muros. Liu.3. ab Vrbe: Exquilias quidem ab hoste prope

prope captas, & scandentem in aggerem Volscum hostem nemo submouit. Scandor, scanderis, passiuum. Pli.li.14.c.1. Etiam nunc scalis tectum Ephesiæ Dianæ scãditur uite vna Cypria. Hinc Scalæ dictæ sunt, per quas in altum ascendimus, Scandere in subrectum, dixit Pli.lib.10.cap.18.pro: eo quod est, selinm modo ascendere. Huius composita sunt, Ascendo, Conscendo, Inscendo, Superscando, & Transcendo: quorum significata vide suis locis.

SCANSILIS, scansile, pen.cor. *Che si puo ascendere facilmente*, ἀνάβατον, ad quod facile ascenditur. Pli.li.17.c.11. Ficumq; sic etiam scansilem fieri. Scansilis annorum lex à Pli.li.7.c.49. dicitur: per quam ad ætatem veluti quibusdam annorum gradibus ascendimus.

SCAPHA, scaphæ, *Barchetta, batello*, σκάφη, ἐφόλκιον, nauicula pat ua, quæ in maiori naui circumuehitur, vel eam pone assequitur. Ci.2.de Inuentione: Postea aliquanto ipsos quoque tẽpestas vehementius iactare cœpit, vsque adeo, vt dominus nauis, cum idem gubernator esset, in scapham confugeret. Iustinus libro secundo Scapham pro piscatoria nauicula posuit: Vbi (inquit) solutum pontem hybernis tempestatibus offendisset, piscatoria scapha traiecit trepidus. Liui.5. Bell. Puni. Cum mersissent eas in alto, exceptis in præparatas scaphas nautis, multiplices fuisse merces ementiebantur. Dicta est autem Scapha ἀπὸ τοῦ σκάπτειν, hoc est, ab excauando, propterea quòd primum ex prægrandi arbore cœptæ sint excauari.

SCAPHIVM, phij, σκαφίον, vasis genus, quo excrementa tam liquida quàm sicca excipiuntur: à quadam scaphæ similitudine nomen habens. Proprie autem mulierum erat, quemadmodum Lasanum virorum: vt annotauit Iulius Pollux Onomastici sui lib.10,ca.9. Vlpi.l.Q.Mutius.ff.de Auro & argen.leg. Legato argento, puto, habita veteris causa, scaphia non contineri. Erat item Scaphium, ferramenti genus, quo athletæ exercendarum virium gratia terram effodiebant: ἀπὸ τοῦ σκάπτειν, hoc est, à fodiendo dictum: Latini Ligonẽ vocant. Vnde Plutarchus in Arato, athleticam ei speciem fuisse tradit, à pugilum victu & scaphio non abhorrentem. in qua item significatione à Iuuenale positum existimant. Sat.6. Vbi viriles mulierum exercitationes insectatur, ne à pugilum quidem & palæstritarum armis abstinentium.

Aspice (inquit) quo fremitu monstratos perferat ictus,
Et quanto galeæ curuetur pondere, quanta
Poplitibus sedeat, quàm denso fascia libro:
Et ride scaphium positis cum sumpserit armis.

Erat & Scaphium vas æneum, in quo styli in medio siti proceritas horarum ductus discriminabat. Vitruuio Scaphen, & Hemisphærium appellatur. Plutarchus in Numa, Scaphium appellat, quo ignis sacer extinctus, Solis tantum radiis accendebatur. Suidas præterea Scaphion, εἶδος κουρᾶς: hoc est, tonsuræ quoddam genus interpretatur: citatq; Aristophanem in Vespis: σὺ δὲ κοψίχῳ ἔοικας σκάφιον ἀποτετιλμένῳ: hoc est, Tu vero Copsicho similis es, cui reuulsum est scaphiũ. Athenæus quoque lib.4. Scaphium inter vasa potoria enumerat. In qua significatione videtur Plautus accepisse in Sticho: Quibus diuitiæ domi sunt, scaphio, cantharis, batiolis vtuntur. Cicero in Verr. Scaphia cum emblematis Lilybæi empta.

SCAPVLAE, scapularum, *Spalle, homeri*, ὠμοπλάται, proprie dicuntur ossa duo in posteriore corporis parte, figura triquetra, externa facie tumescente, interiore reducta, extrema sui parte in acetabula quædam desinentia, quæ humerorum capita excipiunt. Celsus etiam Scoptula operta nominat libro octauo, cap.1. Passim tamen apud scriptores Scapulas acceptas inuenies pro tota illa regione, quæ pone pectori obiecta est. Plau.in Asina. Mirabar Quid dudum scapulæ gestibant mihi, hariolariq; hoc cœperunt sibi esse in mundo malum. Claudian.primo in Eutrop. Qua miseri scapulas tutabimur arte? Hinc deducitur adiectiuum Scapularis, scapulare: vt, Scapularis seruus: cuius scapulæ ad flagra denudantur, quiq; tergum habet assiduis verberibus liuidum. Scapularis vestis, qua scapulæ teguntur.

SCAPVS, scapi, στῦλος, ab architecturæ peritis dicitur ipsum columnæ corpus, quod est inter basim & epystilium. Scapus (inquit Budæus) corpus columnæ: nam quod super columnã imponitur, Capitellum, vel Epistylium uocatur: infra scapum Spira, quæ Basis sæpe appellari licet: infraq; spirã, Stylobates. Vitruuius lib.3.cap.3. Scapis columnarum statutis, capitulorum ratio, &c. Et paulo post: In summis columnarũ scapis. Et cap.4. Qua crassitudine fecerunt basim scapi. Scapus item in herbis dicitur caulis simplex in styli modum surrectus. Ruellius lib.1.cap. Radix est, id quo alimentum allicitur, & terræ cohæret: Caulis vero, in quod idem defertur nutrimentum, simplexq; super terram assurgit: is si in styli modum sursum prorepat, aut in altum feratur, Scapus Latinis nominari consueuit, ducta à columnaribus scapis similitudine. Varro de Re rust.lib.1.ca.31.ad finem: Vicia dicta à vinciendo, quod item capreolos habet vt vitis, quibus cum sursum vorsum serpit, ad scapum lupini, aliumve quem, vt hæreat, solet uinciri. Plinius lib.18.ca.10. Iuuentus est iam & scapus vnus centum fabis onustus. His constat, classicis auctoribus scapum pro caule frequenter vsurpatum. Idem quoque quod in virgulæ modum, vel teli rectitudine consurgat, thyrsi nomen sibi vendicat. Hactenus Ruellius. Scapus cardinalis, rectum illud, & paulo crassius lignum in valuis, quo fores ipsæ sustinentur, & reguntur præcipue: & cuius capitibus, seu ambabus extremitatibus in superiori & inferiori cardine insertis, valuæ ipsæ voluunt, aut aperiendæ aut claudendæ. Vitruuius lib.4. cap.6. Fores ita compingantur, vti scapi cardinales sint ex altitudine liminis totius duodecima parte: inter duos scapos tympana ex duodecim partib', &c. Scapos item nonnulli appellant tenues illos, lignososq; ramusculos, è quibus vuarum acini dependẽt. Varr.lib.1. Rei rust.cap.54. Quæ calcatæ vuæ erunt, eorum scapi cum folliculis subijciendi sunt sub prelum. Quo tamẽ in loco alij Scopi, legendum existimant.

SCARABEVS, pen.pro. *Scarafaggio, scarauazzo*, κάνθαρος, insecti genus, teneras habens pennas, & ob id crusta superueniente tectas, stercore potissimum sese alens. Varia eius sunt genera. Sunt enim grandiores, cornua prælonga habentes, bisulcis dẽticulata forficibus in cacumine cum liber, ad morsum coeuntia, quæ infantibus remedij vice ex collo suspenduntur. Hos Nigidius Lucanos appellat. Alij ex fimo ingentes pilas auersis pedibus volutantes, paruosq; in ijs contra rigorem hyemis vermiculos fœtus sui nidulantes. Hos Aegyptij sacerdotes summo venerabantur cultu, animatã Solis imaginem esse putantes, vt scribit Eusebius de Præparatione Euang. Volitant alij magno cum murmure, & quodã quasi mugitu: Alij focos & prata crebris foraminibus excauant, nocturno stridore vocales. Scarabeorum generi adscribuntur & Lampyrides, nunc pennatũ hiatu refulgentes, nũc vero compressu obumbrantes, non ante matura pabula, aut post desecta conspicuæ. Sunt & alia scarabeorum genera, quæ vide apud Pli.lib.11.cap.28.

SCARIFICO, scarificas, ἀμυχάω, ἀποξέω, scalpello aperio, leuiter vulnero, quo aliquid facilius exeat. Plin.lib.32 cap.7. Dentium dolores sedantur ossibus draconis marini scarificatis gingiuis. Scarificare dolorem: id est, scarificando dolorem expellere. Idem lib.28.ca.11. Præterea in corde equorum inuenitur os dentibus caninis maxime simile, hoc scarificari dolorem putant. Hinc Scarificatio dicitur leuis vulneratio cum aut arborum cortex, aut animalis cutis leui incisione aperitur. Plin. lib.17. cap. 27. Interim est & scarificatio quædam in remedijs, cum macie corticis ex ægritudine astringente se, iultoq; plus vitalia arborum comprimente exactam falcis aciem vtraque manu imprimentes, perpetuis incisuris diducunt, ac veluti cutem laxant. Colu. li.6.c.12. Si sanguis adhuc supra vngulas in cruribus est, assidua scarificatione discutitur.

SCARVS, scari, σκάρος, piscis nobilissimi genus, mari Carpathio maxime frequens, qui solus piscium ruminare dicitur, & herbis, non aliis piscibus vesci. Lecton Troadis promontorium sponte non excedit. Hunc optatus Elipertius classis sub Claudio præfectus, à mari vsque Carpathio petitum, nauibusq; aduectum, inter Ostiensem & Campaniæ oram dis seminauit: adhibita etiam cura, vt proximo quinquennio capti, mari redderentur: vt refert Pl.lib.9.c.17. Oppianus: Hic scarus saxa frequentat, Qui mites inter pisces clamore tremendo Intonat & solus pallentes ruminat herbas. Hora.2. Ser.Saty.2. Pinguem vitiis, albumq; nec ostrea, Nec scarus, aut poterit peregrina iuuare lagois.

SCATEBRA, scatebræ, penult.corr. *Canalle di mare, onde*, βλυσμὸς, ebullitio aquæ è terra exilientis. Virg.l.1.Geo. Scatebrisq; arentia temperat arua. Plin.lib.31.c.10. Mirum est & illud, scatebra fonticuli semper emicante, lacum nec augeri, nec effluere. Idem lib.5.c.1. Eundem opacum, nemorosumq;, & scatebris fontium riguum, qua spectat Africam fructibus omnium generum sponte ita subnascentibus, vt nunquam satietas voluptatibus desit.

SCATEO, scates, scatere, *Vscire, saltare fuora*, βλύζειν, ἀναβλύζειν, ἀναδιδόναι, emanare, erumpere, ebullire, & ita plenum esse, vt exiliat quod continetur: proprieq; de fontibus dicitur, cum vena aquę copiam non capiens foras eam expellit. Cice.1. Tuscul. Fontes scatere, prata herbis conuestirier. Ablatiuo aliquando iungitur. Plautus in Aulul. Quæ mihi interbibere sola, si vino scateat, Corinthiensem fontem Pyrenen potest. Per translationem accipitur pro abundare

Hor.3.Carm.Ode uigesimaseptima: Scatentem Belluis põtum.Col.l.6.c.16.Solent etiam neglecta ulcera scatere uermibus.Aliquando etiam pro exagitari,siue æstuare: idq; aliquando cum genitiuo.Gel.l.1. c.17. Irarumq; & molestiarũ muliebrium per diem,perq; noctem scatebat. Nonunquàm etiam accusatiuo,dependente à præpositione Ob, uel Propter subaudita.Plau.Persa: Potin', ne me moneas: memini & scio,Et calleo, & commemini: amas pol misera, id tuus scatet animus.

Scatinia lex, qua præposteræ Veneris usus coercebatur: à Scatinio latore.Iuuen.Sat.2.

Scaturigo,scaturiginis, penultima producta,genit.scaturiginis, ἀνάβλυσις, idem quod Scatebra.Col.l.3.c.13.Nã præstat non conserere, quàm in summa terra suspẽdere nisi tamen scaturigo palustris obuia, sicut in agro Rauennate, plus quàm sesquipedam prohibeat infodere.Pli.l.31.c.3.In nigra scaturigines non fere sunt perennes. Hinc scaturiginosus adiectiuum,in quo abundant scaturigines,Col.l.5.c.8.Creta ex toto repudianda est, magis etiã scaturiginosa, & in qua semper uligo consistit.

Scaturio,scaturis,*Saltare fuori,scorgere*,βλύζω,pro suo primitiuo Scateo ponitur,quod proprie fontium est:quamis etiã per translationem accipiatur pro quouis modo abundare. Col.l.3.c.1.Modice tamen roscidum solum, quod fontibus non in summo,non in profundo terræ scaturiat, sed ut uicinum radicibus humorem subministret. Cic.Epist. Totus ut nunc est,hoc scaturit.

Scauri,σκαῦροι,dicti sunt,qui talos pedum tumentes, ac porrectos habẽt, uel quibus pedes inflexo talo tardigradi sunt. Hor.l.1.Ser.Illum Balbutit Scaurum prauis fultum male talis. Ab huiusmodi pedum uitio cognomen traxit, qui primus in Aemilia gente Scaurus dictus est.

Sceleratus, rata, tum, *Scelerato, ribaldo*, κατάρατος,μιαρὸς, scelestus,& nefarius.Cic.ad Att.Ego illum male sanũ semper putaui:nunc etiam impurum, & sceleratum puto Oui.l.3.Met.Facto pius,& sceleratus eodem.Idẽ undecimo. Met. A me causa data est,ego sum sceleratior illo.Veteres etiam Sceleratum accipiebãt pro contaminato, & scelere aliquo polluto.Vnde Sceleratam portam dixerunt,qua egressi Fabij,ad Cremeram amnem ad unũ omnes à Veientibus sunt interempti:& Sceleratum campum,proxime portam Collinam,in quo uirgines Vestales,quæ incestum fecerant, defodiebantur.Et Sceleratum vicum,in quo,cum Tarquinius superbus interficiendum curasset Seruium regem socerum suum,corpus eius iacens filia carpento superuecta est, properans in possessionem domus paternæ. Transfertur & ad inanimata,ut idem sit quod noxius.Vir. 2. Ge. At sceleratum exequirere frigus Difficile est.hoc est, nocens,omnia exurens.

Scelero,as,*Maculare*,μιαίνω,polluo,scelere coinquino. Vir. 3.Ae.Parce pias scelerare manus.

Scelerosus,a,um,*Scelerato*,μοχθηρὸς,κατάρατος, idẽ quod sceleratus. Ter. in Eun. Vbi ego illum scelerosum, misera, atque impiũ inueniã?Facta scelerosa,atque impia Luc.l.1.

Scelestus,scelesta,scelestum,*Pien di sceleratà*.ἀνόσιος, μοχθηρὸς,sceleratus,impius,flagitiosus.Cic.pro Sex.Roscio:Res scelesta,atrox,nefaria.Plau.Milite:Atqui improbi & scelesti ijs animam adimerent cito. Liuius lib.5.ab Vrbe condita.Ibi scelesto facinori scelestiorem sermonem addidit.Sceleste,aduerbium:idest,scelerate, flagitiose, impie.Ci.Att.l.15.Clodium nihil arbitror malitiose,quãquam sceleste quidem egerit.Liu.l.4.belli.Puni.

Scelus,huius sceleris, *Giottoneria,misfatto, sceleraggine*, μοχθηρία,μιαρία,graue aliquod peccatum seu atrox facinus. Pla. in Stic.Aduorsari sinę dedecore,& scelere summo haud possumus.Quin.l.6.c.1.Vestis tamen illa sanguine madens,ita reprę̨sentauit imaginem sceleris,ut non occisus esse Cæsar, sed tum maxime occidi uideretur. Virg. 6. Aen. Quid moror? irrumpunt thalamos,comes additur una Hortator scelerum Aeolides.Dicimus autem facere scelus, Edere scelus in aliquem,Astringi scelere, Perficere scelus,Suscipere scelus,quorum exempla nusquam non occurrunt. Ponitur aliquando scelus,pro scelerato.Plau.in Amph. Ego tibi istam scelestam scelus linguam abscindam.

Scena,æ.sine dipht.*Scena*,σκηνὴ,proprie significat tabernaculum ex frondibus inumbrationis causa compositum: ἀπὸ τῆς σκιᾶς,hoc est,ab Vmbra,deducto nomine.Vnde & Scenopegia dicta sunt festa quædam Hebręorum,quibus agentes sub huiusmodi tabernaculis ex ramis frondibusq; compositis,memoriam renouabant eius tẽporis,quo Aegyptiorum seruitute liberati, in solitudine sub tentorijs agitauerant.Ad hanc uocis huius originem respexit. Virg.l.1. Aen. Africæ portum quendam his uersibus describẽs: Hinc atque hinc uastę rupes,geminiq; minãtur In cœlum scopuli:quorum sub uertice late Aequora tuta silent: tum siluis scenã coruscis Desuper, horrentiq; atrũ nemus imminet umbra. Quãquam ibi scenæ uocabulũ,non ꝑ tabernaculo arte,'manu ue facto acceperit, sed pro loco situ,naturaq; umbroso. Et quoniam in eiusmodi tabernaculis Attica iuuentus,cum adhuc uicatim ageret,carmina quædam incondita decantabat,fabulasq; quasdam suo more agebat:factum est, ut postea in urbem redactis Atheniensibus,nomen idem ibi mãserit contabulationi,quæ inter utrunque theatri cornu erat protensa,in qua ab histrionibus fabulæ agebãtur: quod etiã nomen Romani una cum re ipsa ab Atheniensibus acceptũ, assiduo usu ueluti suum effecerunt. Latius tamen Scenæ uocabulum interpretatur Labeo,referente Vlpia.l.ij.ff.de his qui not. infa. cuius uerba sunt hæc:Scena est(ut Labeo definit)quæ ludorum faciẽdorum causa quolibet loco ubi quis consistat,moueaturq; spectaculum sui præbiturus,posita sit in publico,priuatove,uel in uico,quo tamẽ loco passim homines spectaculi causa admittebantur. Scenarum olim uaria fuerunt genera:ex quibus, quæ Tragica dicebatur,colũnis, fastigijs, palatijs, & signis, ceteroq; apparatu prorsus regali instruebatur. Comica, priuatorum ædificiorum, & Menianorum,mediocrisq; cultus speciẽ habebat. Satyrica, arboribus,montibus,speluncis,opereq; topiario exornabatur.Erat & Scena uersatilis, quæ subito tota machinis quibusdam uertebatur,& aliam picturæ faciem ostendebat.Itẽ alia Ductilis,quæ contractis tabulatis hac atque illac,interiorem picturæ speciẽ denudabat. Produci in scenam dicebãtur histriones,mimive,cum ab eo,qui ludos edebat, mercede,auctoritate,aut gratia adducebantur, ut in scenam ad agendum prodirent. Reduci autem in scenam dicebantur, qui aliquanto interuallo, postquam primum sui spectaculũ præbuerunt,ad agendum reuertebantur.Pli.l.7.c.48. Valeria Copiola Emboliaria reducta est in scenam à Pompeio magno,quæ producta fuerat à M. Pomponio ędili plebis. Seruire scenæ,idest,seruire tempori,& rebus præsentibus sese accommodare.Cic.ad Brutum.Tibi nunc populo & scenæ,ut dicitur seruiendum est. Scena totius rei hæc est, dixit Cœlius ad Cic.l.8.pro eo quòd est,hæc est totius rei actio: in hoc rei totius cardo uertitur.Scena minore aliquid agere, idest minore apparatu,& ostentatione.

Scenalis,le,adiectiuũ,idem quod scenicus,σκηνικὸς, ut Species scenalis.Lucr.l.4.Nãque ibi concessum cauæ subter,& omnẽ Scenalẽ speciem patrũ, matrũq; deorumq; Inficiunt.

Scenicus,a,um,σκηνικὸς,quod ad scenam pertinet,ut Scenici ludi. Cic.de Orat.Quis unquã res præter hunc tragicas pene comice tristes remisse,seueras hilare,forenses scenica prope uenustate tractauit? Scenicus uero absoluto uocabulo,ὑποκριτὴς,histrio dicitur,qui in scena agit.Sueto.de Neron. Ac spectaculis theatri clam illatus,cuidam scenico placenti nuncium misit.Cic.pro Archia poeta. Quod scenicis artificibus largiri solebat, id huic summa ingenij prædito gloria noluisset? Scenice,aduerbium:ut,Facere aliquid scenice.Quin.l.6.c.11.

Sceptica,cæ,σκεπτικὴ,philosophica quædam secta nihil astruens,nihil definẽs,aliorum tantum decreta oppugnans, & in ueritatis inquisitione perpetuo uersans: unde & Sceptica dicta est,quasi consideratrix, ἀπὸ τοῦ σκέπτεσθαι, quod est considerare.Primus sectæ huius auctor Pyrrho Eleus fuisse existimatur: unde & Pyrrhoniam quidam appellarunt, eiusq; sectatores Pyrrhonios.Gel.l.11. c.5. Quos nos Pyrrhonios philosophos, ij Græco cognomento, σκεπτικοὶ, appellantur.Id ferme significat quasi quæsitores,& considerator(es). Nihil enim decernunt,nihil constituunt: sed inquęrendo semper considerandoq; sunt,&c.

Sceptrum,ptri,*Scettro,bachetta regale*, σκῆπτρον, bacculus regni insigne,quo reges maiestatis gratia utebantur. Proprie autem sceptrum Iouis erat,ab eo ad reges, & principes, & magistratus translatum.Ouid.l.3.Amo.eleg.1. Læua manus sceptrum late regale tenebat.Hinc ad fœdera facienda semper adhiberi sceptrum consueuit:quando ueteres in hoc Iouis simulacrum adhibere solebant cum sceptro. Quod cum difficile esset aliquando,præsertim quando fœdera cum remotissimis fiebant,inuentum est,ut sceptrum,quasi imaginẽ Iouis,tenentes fœdus percuterent. Sceptrifer,fera, ferum, σκηπτοῦχος,σκηπτροφόρος,Ouid.6. Fast. Sceptriferas serui tẽpla dedisse manus.

Scheda,æ,*Carta,cartella,tauoletta*,σχέδη, tabella, siue pagella philyracea,hoc est tiliacea,qua pro chartis priscos uti solitos Eustath.& Aelianus asserunt, hodieq; Græcum uulgus σχέδας,uocãt tabulas eas,quibus supputatores numeris scribẽdis utuntur,ut mox litu spongiæ leuiter aboleri possint. Accipitur aliquando scheda pro charta, seu libello extemporaneo

poraneo, non satis expolito, cuiusmodi sunt, quas, tanquam relecturi, reponimus. Quint. Nam qui omnes etiam indignas lectione schedas excutit, anilibus quoque fabulis accommodare sese potest. Martial. l. 4. Ohe iam satis est, ohe libelle, Tu procedere adhuc & ire quæris, Nec summa potes in scheda teneri.

SCHEDVLA, æ, *Carticella, policetta, breve*, σχέδιον, diminutiuum, à scheda. Cic. ad Cass. l. 15. Hæc te tertia iam epistola ante oppressit, quàm tu schedulam, aut literam.

SCHEMA, atis, *Forma, figura, ornamento*, σχῆμα, vox Græca est, idē significans, quod figura, ornatus, habitus, modus. Neuius Lycurgo, vt citat Nonius: Pergite thyrsigeræ Bacchæ modo Bacchico cum schemate. Lucil. l. 24. apud eundem: In gymnasio, vt schema antiquo est, spectatores retinerem. Schemata item dicuntur quædam tam verborum, quàm sententiarum lumina, quibus tanquam insigniori ornatu, tota oratio distinguitur. Cic. de Clar. Orat. Schemata enim quæ vocant Græci, ea maxime ornāt orationem, eaq; non tam verbis pingendis habent pondus, quàm illuminandis sententijs. Quint. l. 9. c. 1. Schema proprie dicitur, quod est à simplici ac in promptu posito dicendi modo poetice vel oratorie mutatum. Legitur & Schema fœminino genere apud antiquos. Plau. in Prol. Amph. Quòd ego huc processi sic cū seruili schema: id est, seruili habitu.

SCHIDIA, *Scheggie*, σχίδια, sunt assulę, siue fragmenta, quę fabri materiarij ex ligno deiiciunt, a verbo Græco σχίζω, quod est findo, siue seco. Vnde σχίδος, siue σχίδαξ, & per diminutionem σχίδιον, siue σχιδάκιον, pro minutioribus illis fragmentis, quæ à lignis cum finduntur, dolanturve, dissiliunt. Vitr. l. 2. c. 1. Interuallaq; , quæ relinquuntur propter crassitudinem materiæ, schidiis & luto obstruunt. Hinc ipsi etiā cunei, quibus ligna finduntur, à Græcis ἐπισχίδια appellātur. Cœl. lib. 4. cap. 13.

SCHOENOBATES, pen. cor. *Colui che gioca caminando su la corda*, σχοινοβάτης, qui super funes ludendo graditur, σχοῖνος funis dicitur, & βαίνω ascendo. Iuuen. Sat. 3. Augur, schœnobates, medicus, magus, omnia nouit. Hi à Firmico dicuntur Neurobatæ, Funerepi ab Apuleio, Funambuli ab omnibus. Hinc Schœnobatica, σχοινοβατική, ars ipsa, siue exercitiū funambulorum. Cœl. ad Cic. l. 8. Ego qui scirem Q. Pompeium Bauli schœnobaticam facere, & vsque eo, vt ego misererer eius esuriei.

SCHOLA, læ, *Schola*, γυμνάσιον, παιδευτήριον, τὸ παιδοτριβεῖον, literarium ludum significat, à verbo Græco σχολάζω, quod est vaco, quia cæteris rebus omissis vacare liberalibus studiis pueri debent. Aus. tamen ἀπὸ τῆς σχολῆς deduci mauult, id est, ab vacatione, & laxamento, quod pueris interdum dandum esse præscribit. Sic enim ait: Graio schola nomine dicta est, Iusta laboriferis tribuantur otia Musis. Plurari num. scholæ apud Festum. Cic. 2. Off. Sed toto hoc de genere, de quærenda, de collocanda pecunia, etiam de utenda, commodius à quibusdam optimis viris ad Ianum medium sedentibus, quàm ab ullis philosophis vlla in schola disputatur. Quin. l. 3. c. 8. Hæc uel ad scholarum exercitationes pertinere creduntur. Idem in procem. lib. 2. Qui si fuisset aliquando perfectus, non à philosophorum scholis virtutis præcepta peterētur. Eligere scholas. Quint. l. 1. c. 2. Sed vt fugiendæ sint magnæ scholæ, (cui ne ipse quidem rei assentior, si ad aliquem merito concurritur) non tamen hoc eo ualet, ut fugiendæ sint omnino scholæ: aliud est enim vitare eas, aliud eligere. Explicare scholam: est, præcepta doctrinæ exponere. Cic. 2. de Fin. Primum, inquam, deprecor, ne me tāquam philosophum putetis scholam vobis aliquā explicaturum: quod ne in ipsis quidem philosophis magnopere vnquam probaui. Erat & in balneis schola apud Vitruu. hoc est, pars labri, siue aluei, à præstolando (ut quidā arbitrantur) dicta, vt occupato ab his qui priores venissent labro, in schola cæteri circumspectantes recte stare possent. Erat & in porticibus auctore Plinio: Alexandrum (inquit) & Philippum cum Minerua, qui sunt in schola in Octauiæ porticibus & Philippi. Cic. l. 1. Tusc. posuit Scholas pro disputationibus, & controuersiis, quæ in scholis inter doctorem & discipulos ociose agitari solent, cum inquit. Hanc perfectam philosophiam semper iudicaui, quæ de maximis quæstionibus copiose posset, ornateq; dicere, in quam exercitationem ita nos studiose operam dedimus, vt iam etiam scholas Græcorum more habere auderemus.

SCHOLASTICVS, ca, cum, σχολαστικός, quod ad scholā pertinet. Vnde Scholastica disciplina, & Scholasticos vocamus discipulos, qui discendi gratia scholas frequentant. Pli. episto. 24. Scholasticis porro dominis, vt hic est, sufficit abūde tantum soli, ut releuare caput, reficere oculos, reptare per limitem vnamq; semitam terere, &c. Ponitur quādoq; Scholasticus pro declamatore solū in fictis causis, & ociosis versato, non in veris litibus. Pli. epi. li. 2. Scholasticus tantum est, quo genere hominū nihil aut simplicius, aut sincerius, aut melius: nos enim qui in foro, uerisq; litibus terimur, multum malitiæ, quamuis nolimus, addiscimus.

SCHOLIVM, lij, σχόλιον, interpretatio breuior, breue scriptū, excusatio, siue purgatio. Cic. Att. lib. 16.

SCIENS, scientis, *Sciente, intendente*, participium, à Scio, siue nomen ex participio: aliquando idem est quod non nescius, εἰδώς. Ter. And. Id ego iam nunc tibi renuncio here futurum, vt scis sciens. Aliquando idem quod prudens, & data opera. Ter. Heau. Sciens non faciam. Cic. 7. Verr. Nā mihi uideor de omnibus iam rebus eius gestis dixisse, quæ quidem ad belli fugitiuorum pertinerent suspicionē, certe nihil sciens prætermisi. Idem pro Sylla: Nullum à me sciēte facinus occultatur. Sciens cum genitiuo, pro gnarus, siue peritus. Gel. li. 18. ca. 5. Lucilius adeo uir apprime linguæ Latinæ sciens equū equitare dicit. Hora. 3. Car. Ode. 9. Me nunc Thressa Chloe regit Dulceis docta modos, & citharę sciēs. Sciētior, cōparatiuus. Cic. pro Lege Man. Quis igitur hoc noīe sciētior vnquā aut fuit, aut esse debuit? Scientissimus superlatiuus. Cic. 1. de Inuē. Nam nauis optime cursum conficit ea, quæ scientissimo gubernatore vtitur. Scienter, aduerbium: id est, prudenter, & data opera. Pli. in Paneg. Explanauitq; verba, quibus caput suū, domum suam, si scienter fefellisset, deorum iræ consecraret. Aliquando scite, perite. Cice. in Bruto. Quam omnino multa de iure ciuili, quæ quidem perite, & scienter, tum ita breuiter, & presse, & satis ornate & pereleganter diceret. Scientius, Scientissime. Cic. in Ora. Nam neminem in eo genere sciētius versatum Isocrate cōfitendum est. Idē li. 1. de Diuin. Hetruria autem cœlo tacta, sciētissime animaduertit, eademq; interpretatur, quid, quibusq; ostendatur mortis atque portentis.

SCIENTIA, æ, *Scienza, dottrina, sapienza*, ἐπιστήμη, certa rei alicuius per causam cognitio. Philosophi definiunt esse habitū, una uel pluribus demonstrationibus acquisitum, quo certo scimus rem aliter se non posse habere. Ci. de Off. Modestia est scientia opportunitatis idoneorum ad agendum tēporum. Idē. 3. De Orat. Omnes. n. trahimur, & ducimur ad cognitionis & scientię cupiditatem. Dicimus aūt Consequi scientiam, Dare sciētiam, Habere scientiā, Profiteri scientiam, Tenere scientiam alicuius rei. quę locutiones viris doctis familiares sunt. Contrarium est Inscientia, ἀνεπιστημοσύνη. Col. lib. 3. Queruntur q; nō respondere sibi uineta, quę per auaritiam, uel inscientiam, vel negligentiam perdiderunt. Hæc etiam inscitia dicitur: ut apud eundem: Nam plurimos per hanc inscitam uastare uineta comperi.

SCILICET, *Certo, certamente*, δήπου, δηλαδὴ, δή μάλα, idem quod uidelicet nempe, nimirum, certe, profecto. Cice. 6. Verr. Respōdit id, quod necesse erat, scilicet dicto audientem fuisse Prætoris, Idem pro Cœlio: Cum scires quantum ad scelus aurum hoc quæreretur, ad necem scilicet legati. Cic. lib. 9. epist. Quid eos interpretari putas, cum hoc faciunt? ad hostem scilicet portari. Ouid. in epist. Canaces: Scilicet est aliquid, cum sæuis uiuere ventis: id est multum profecto ad rē facit. Venustissime autem ponitur ironicōs, præsertim cū rem aliquam absurdam esse, & minime credibilem volumus significare. Ter. An. Meū gnatū rumor est amare. DAV. Id populus curat scilicet. Vir. 4. Aen. Scilicet is superis labor est.

SCILLA, æ, σκίλλα, siue ut apud Varronem legitur, squilla, herba est, ex genere bulborum, radicem habens cęparum modo multipliciter tunicatam. Officinæ cum Varrone Squillam nominant. Arist. li. 1. de Plan. Quædam habent unam tantū radicem, ut scilla: quia illa nascitur ex solo raro, proceditq; inferne dilatando se. Col. li. 16. Sed etiam remedio cū dulci uino tritum serpyllum, & cōcisa & in aqua macerata scilla. Hinc Scilliticus adiect. quod ex scilla factum est. Pli. lib. 24. c. 8. At cum aceto acri, magisq; scillitico, &c. Scillinus, aliud adiect. idem Pl. lib. 23. cap. 2. Acetum scillinum inueteratū magis probatur, &c. Scillites acetum, ὄξος σκιλλητικόν, dicitur in quo scillarum bulbi ad medicamentū macerati sunt. Pli. lib. 32. c. 10. Vrtica marina trita ex aceto scillite, &c.

SCIMPODION, dli, σκιμπόδιον, grabatum, siue humilior lectulus, diurnæ quieti accommodatus. Gel. 18. Offendimus eum cubantem in scimpodio Græciensi.

SCINCVS, σκίγκος, genus crocodili terrestris, ab aquatico distans tum candore, & tenuitate cutis, tum squamarum situ, quas habet ad caput uersas. Affertur salsus ex India, & Arabia. Rostrum eius, & pedes in vino albo poti, cupiditates Veneris accendunt. Vide Pli. l. 28. c. 8.

SCINDO, dis, di, ssum, p duplex ss, *Schiappare, fendere*, τέμνω, σχίζω, significat findo, frango, diuido. Vir. 6. Aen. Procumbunt piceæ, sonat icta securibus ilex, Fraxineæq; trabes, cuneis

& fissile robur scinditur. Ouid. 3. Trist. ele. 10. Nec poterit rigidas scindere remus aquas Cic. 3. Tuscul. Scindens dolore identidem intonsam comam Virg. 12. Aen. Infelix crines scindit Iuturna solutos. Scindere dolorem suum, est patefacere commemorando. Cic. ad Att. l. 3. Nolo commemorare quibus rebus sim spoliatus, non solum quia nō ignoras: sed etiam ne scindam ipse dolorem meum. Penulam scindere, pro impensius retinere hospitem, atque inuitare prolixius: hodie tritissimum est. Quod qui faciunt manu in penulam iniecta, quasi ui conantur remorari. Cic. ad Att. l. 13. Venit enim ad me, & quidem id temporis, ut retinendus esset: sed ego ita egi, ut non scinderem penulam. Et paulo post: Horū ego uix attigi penulam, tamen remanserunt. Scindere sententiam, est mutare. Cic. ad Att. l. 13. Non licet scindere sententiam suam: sed tamen quæ tum acta sunt, non possum non probare: & tamen non curare pulchre possum, sicuti facio. Virg. 2. Aen. Scinditur incertum studia in contraria uulgus. Idest, diuiditur, & in diuersas sentētias, ueluti partes quasdā it. Scindo, Scindidi, olim in preterito habuit. Plau. in Pseud. Nam ego cicilendrū qñ in patina scindidi. Scissus, ssa, um, particip. Virg. 12. Aen. It scissa ueste Latinus Coniugis atto nitus fatis, urbisq; ruina, Scissus, sus, sui pro ipsa scissura. Varro: Scissu materiæ fatigatus, quiescebat lectulo. Scissilis, le, p. c. σχιστός, quod scindi pōt, uel quod scissum est: ut. Scissile alumen, apud Cel. li. 6. Inspergiq; ulcera debēt alumine scissili. Scissura, suræ, ipsa scissio, Plin. l. 11. ca. 28. Pennæ insectis omnibus sine scissura. Idem l. 5. c. 9. Vnde ad Ammonis oraculum duodecim dierum iter est: ad scissuram autem Nili, quod appellamus Delata quindecim. M. P. Huius uerbi composita sunt, Abscindo, Conscindo, Discindo. Interscindo, Proscindo, & Rescindo, de quibus alibi.

Scintilla, illæ, *Sintilla*, σπινθὴρ, proprie est, quæ è silice, cum exditur, exilire solet. Virg. 1. Aen. At primum silicis scintillam excudit Achates. Ouid. 4. Fast. Pars quoque cum saxis pastores saxa feribant, Scintillam subito prosiluisse ferunt. Per traslationem accipitur pro minima lucis alterius ue rei portiuncula. Cic. 4. Acad. Isti autem, quos tu probas, tātis offusis tenebris, ne scintillam quidem ullam nobis ad aspiciendum reliquerunt. Scintilla belli, pro reliquijs. Cic. ad Plancum l. 10. In illam igitur curam incumbe, mi Plāce, ut nequa scintilla teterrimi belli relinquatur. Hinc Scintillula, diminutiuum. Cic. lib. 5. de Fin. Virtutum quasi scintillulas uidemus.

Scintillo, as, *Splendere, risplendere*, σπινθηρίζω, splendeo, mico & ueluti scintillas quasdam emitto. Plau in Menæc. Vt oculi scintillant, uide Virg. 1. Ge. Ne nocturna quidem carpentes pensa puellæ Nesciuere hyemem, testa cum ardente uiderent Scintillare oleum, & putres cōcrescere fungos. Pli. l. 20. c. 1. Hoc enim ueri experimentum est, si admotū prius, quàm extinguat, scintillare sursum ac deorsum cogat. Scintillatio, onis, σπινθηρισμὸς, actus scintillandi. Plin. l. 20. c. 9. Prodesse tradit capitis doloribus, oculorum caligini scintillationibusq;.

Scio, scis, iui, itum, *Sapere, esser dotto*, οἶδα, γινώσκω, ἐπίσαμαι, futuro, sciam & scibo. Ter. in Adel. Hinc scibo iam ubi fiet. Et proprie scire, est rem per causam cognoscere. Plau. Epid. Quia ego hanc, quæ fiet, Neque scio, neque noui. Cic. 1. de Ora. Nihil certum sciri, nihil plane recognosci, & percipi possit. Liu. 5. bel. Pun. Iam tumultus erat, clamorq; qualis esse in capta urbe solet: sed quid rei esset nemo satis pro certo scire. Scire linguas, hoc est, nosse, siue callere. Plau. Pœn. Et is omnes linguas scit: sed dissimulat sciens se scire. Scire fidibus. Ter. Eun. Is ubi hanc forma uidit honesta uirginē, Et fidibus scire, pretium sperans ilico producit. Scire Latine, uel Græce. Cic. de Cl. Ora. Non enim tam præclarū est scire Latine, quā turpe nescire. Idē 2. de Fin. Cū Græce, ut uideor, luculēter sciā. Sciri passiuū. Cic. 5. Ver. Id adeo sciri facillime potest ex literis publicis. Idē 1. de Or. Ars enim earum rerum est, quæ sciuntur: oratoris autem omnis actio opinionibus, non scientia cōtinetur. Huius composita sunt, Ascio, Abscio, Conscio, Descio, Nescio, Præscio, & Rescio: à quibus Ascisco, Conscisco, Descisco, & Rescisco, de quibus alibi.

Sciolus, pen. cor. idest, semidoctus, literis leuiter tinctus, qui cum in Musarum ædem uix à limine inspexit, nihil tamen non audet, falsaq; eruditionis opinione intumescit.

Scipio, onis, σκῆπτρον, proprie dicitur baculus ille, cui senes innitentes, gradum stabiliunt. Liu. 6. ab urb. Scipione eburneo in caput incusso, iram mouisse. Scipio in uineis, quo ipsa uua ueluti baculo sustinetur: scapum Varro, nostri caudā appellant, alij pedem uuæ. Col. l. 12. c. 39. Vbi satis erūt corrugata acina, demito, & sine scipionibus in dolium conijcito, pedibusq; bene calcato.

Scipionum familia Romæ in primis illustris, à P. Cornelio cognomen traxit, qui quòd patrem luminibus orbum uice Scipionis reperit, primus id cognominis est sortitus, & deinceps ad posteros transmisit.

Scirpeus, a, um, ex scirpis confectum: ut, Scirpea ratis, Plau. in Asin. Scirpea simulacra, Ouid. 5. Fast.

Scirpi, θρύλλα, iunci fragiles, plaustresq; sunt, non in fruticum ue priumue, non in caulium, siue herbarum genere numerati. Ex his teguntur domus, & tegetes fiunt, quibus uelificant in Pado nautici, & in mari Africo piscatores. Donat. Scirpus sine nodo est, & læuis iunci species, palustris res. Hinc factum est prouerbium, Nodum in scirpo quæris, de his, qui in rebus claris atque apertis scrupulum quærunt. Hoc adagium refertur apud Plau. in Men. & uerbis ijsdem apud Terent. in An. Hierony. ad Pamph. Qui inimicus est, etiam in scirpo nodum quærit. Quidam etiam Scirpos accipi putarunt pro nodosis & implicatis ænigmatibus: e itantes locum Gellij li. 11. ubi sic legunt: Quæ Græci αἰνίγματα, Latini Scirpos appellauerūt: tales etiam Græcis itidem γρίφοι, uocitantur. Quo tamen in loco Scrupos legendum est, non Scirpos.

Scirpiculae, *Corteletti, falcette*, falces. quibus in scirpandis, hoc est, in pręcidendis uineis utimur, ad amputanda superflua ligamentorum. Varr. l. 1. c. 22. Falces dicuntur uineaticæ opus esse sex, scirpiculæ quinque. Hæ etiam dicuntur Scirpariæ falces.

Scirpiculum, scirpiculi, *Canestro, cistello, cistella*, canistrum, uel quod de scirpis, seu lento uimine cōfectum est: uel, quod uerius uidetur, à scirpando, hoc est, à ligando, siue uinciēdo. Col. rei rust. lib. 10. Cano iam uimine textum Scirpiculū ferrugineis cumulatæ hyacinthis.

Scisco, sciscis, *Cercare d'informarsi*, μανθάνω, intelligo, uel operam do, ut sciam. Plaut. in Aph. Ocyus accurro ut sciscam, quid uelit. Aliquādo etiam ponitur pro statuere, decernere, sancire, edicere χειροτονεῖν, κυροῦν. Idē in Cur. Rogationes plurimas propter uos populus sciuit, quas uos rogatas rumpitis. Cic. pro Flac. Quæ scisceret plebs, aut quæ populus iuberet summota concione, distributis partibus. Idem 3. Off. Durius etiam Athenienses, qui sciuerunt, ut Aeginetis, qui classe ualebant, pollices præciderentur. Idem pro Planco: Plancus primus legem sciuit de publicanis.

Sciscitor, taris, deponēs, *Interrogare, cercare, d'intendere*, πυνθάνομαι, idem quod scitor, siue inquiro. Plau. Amph. Ibo aduersum, ut, si quid habēt, sciscitet. Cic. 1. de Nat. de. Epicuri ex Velleio sciscitabar sententiam. Plau. Capt. Secede huc: nam sunt, quæ ex te solo sciscitari uolo. Legitur & Sciscito, in eadem significatione. Idem in Merc. Imo mane, paucula etiam prius sciscitare uolo.

Scissile, pen. cor. *Che si può fendere*, τμητὸν, σχιστὸς, quod scindi potest: ut, scissile alumen, apud Celsum lib. 6. cap. 11. Vide Scindo.

Scissio, Scissura, & scissus, ssus, *Schiappatura, fessura*, τμῆσις, σχίσις, idē significāt. Varro: Scissu materiæ fatigatus quiescebat lectulo. Pli. l. 11. ca. 28. Pennæ insectis omnibus sine scissura.

Scitamenta, mentorum, ἡδύσματα, sunt edulia, ex eo dicta, quòd sciti saporis sint: hoc est, egregij, & præcellentis. Mar. l. ult. Saturnalium: Apud Popinatores pleraque scitamentorum cernimus proposita ampliora specie, quàm corpore: idest, iucundiora pulmenta. Gel. lib. 18. cap. 8. Per translationem posuit pro exornationibus orationis, quæ in collocandis uerbis (si immodice usurpentur) non carent reprehensione, κακοζηλίαι, Cæteraq;, inquit, huiusmodi scitamenta, idest scite, & argutule, ut ipsis uidentur, excogitata orationis ornamenta.

Scite, aduerb. *Saputamente, dottamente, leggiadramente*, ἐπισαμένως, docte, pulchre, bene. Cice. ad Brut. lib. 11. Satis scite, & commode tempus ad te cœpit adeundi. Gel. lib. 1. cap. 1. Scite, subtiliterq; ratiocinatum Pythagoram philosophum dicit. Huius contrarium est Inscite. i. indocte, imperite, ineleganter. Colum. lib. 4. Nam id plurimum refert inscite non facere.

Scitor, scitaris, deponens, *Inuestigare*, περιεργάζομαι, ἔρομαι, interrogo, seu inuestigo, quæ occulta magis ac secretiora sunt. Vir. lib. 2. Aen. Suspensi Eurypilum scitatum oracula Phœbi Mittimus. Ouid. l. 10. Met. At Cinyras, quem copia digna procorū Quid faciat, dubitare facit, scitatur ab ipsa Nominibus dictis, cuius uelit esse mariti. Ci. de Orat. Sentiebam non te id scitari, qualem, &c.

Scitum, ti, subst. *Decreto*, ψήφισμα, significat decretū, siue iussum. Liū. lib. 1. Cetera quoque omnia publica, priuataq; sacra pontificis scitis subiecit. Hinc Plebiscitum plebis statutum. Auctor ad Heren. lib. 1. In rem conferuntur, ut si quis

ſi quis ex teſtamento, quod facere iuſſus eſt, ex plebiſcito vetetur.

Scitvs,ta,tum, *Detto, arguto, ſaputo, accorto*, σοφὸς, χαρίεις, uenuſtus,elegans,argutus,ornatus. Ter.in Eun. Scitum hercle hominem,hic prorſus ex ſtultis inſanos facit. Cice.in Læl. Scitum eſt illud Catonis, Multo melius de quibuſdam acerbos inimicos mœreri,quàm eos amicos, qui dulces videantur. Interdum accipitur pro formoſo, ὡραῖος. Teren.in And. Scitus puer natus eſt Pāphilo. Plau.in Amph. Hæc nox ſcita eſt exercendo ſcorto, conducto male. Huic contrariū eſt Inſcitus,pen.p.de quo ſupra ſuo loco. Item Scitulus,dimin. Plau.in Rud. Atque ambas forma ſcitula, atque ætatula.

Scloppvs,pi, *Schioppo, ſtrepito*, ſonus eſt, qui ex inflatione buccarum erumpit. Perſ.Saty.5. Nec ſcloppo tumidas intendis rumpere buccas.

Scobina,æ,pen.cor. *Limatura, raſcatura*, ῥίνημα, limatura, quæ etiam Scobs dicitur. Plin.lib.11.cap.37. Nouiſſima aſperitas,vt ſcobina ferri. Vnde Deſcobinatus,teſte Nonio,id eſt, deſectus,ſaucius,abraſus. Varro Meleagro, vt citat idē Nonius: Sin autem delectationis cauſa venamini, quanto ſatius eſt ſaluis cruribus in circo expectare, quàm his deſcobinatis in ſilua curare?

Scobis,bis,fœm. gene. ſecundum Priſc. vel Scobs ſecundum Phocam, *Riſecatura, ſegatura*, ῥίνημα, περίψημα, quod ab aliqua materiæ minutiſſimum decidit, dum vel per ſerram ſecatur, vel terebram perforatur,uel lima politur. Horat.2. Serm.Sat.4. Vilibus in ſcopis, in mappis: in ſcobe quantus Conſiſtit ſumptus? neglectis, flagitium ingens, Te lapides varios lutulenta radere palma. Pli.li.34. Alij elimatam ſcobem in fictili cado coquunt, in caminis, donec percoquatur figlinum. Iuuen. Sat.14. Et tamen vno Semodio ſcobis hæc emendat ſeruulus vnus.

Scomma, *Motto, botton*, σκῶμμα, Latine cauillum verti poteſt. Nam vt Macrob. inquit lib.7. Saturn.c.3. eſt morſus figuratus, qui ſæpe fraude, vel vrbanitate tegitur, vt aliud ſonet, aliud intelligatur, nec tamen ſemper ad amaritudinem pergit. Eiuſmodi eſt illud in ſalſamentarij filium, Tace tu, cuius pater ſe cubito ſolet emungere. Item illud Ciceronis in Caninium vnius diei Conſulem: Olim Flamines, nunc conſules ſunt Diales. Lædoria vero, eodem Macrobio teſte, apertum eſt conuicium, & manifeſta contumelia, nullo feſtiuitatis, ambiguitatisve velamento adumbrata.

Scopae,arum, pluraliter, *Scopa, granata*, σάρωθρον, κόρημα, inſtrumentum, quo pauimenta verruntur. Plau.in Stich. Munditias volo fieri: hic: ferte huc ſcopas, ſimulq; arundinem, Vt operam omnem aranearum perdam, & texturam improbā, Deijciamq; earum telas. Dictæ ſcopæ, quaſi ſcobæ, quòd his purgamenta veluti ſcobem educimus. Hoc inſtrumēto plectuntur ſontes ob noxam, cum cæduntur ſcoparum faſciculo manuali, circunducti per fora, vt vibices rubentes exiſtant in tergo. Scopæ diſſolutæ, prouerbiali metaphora dicuntur homines nihili, nulliusq; prorſus conſilij. Cice. ad Att.lib.7. Cæſarem vidi Minturni ad VIII. Calend. Febr. mane, cum abſurdiſſimis mandatis, non hominem, ſed ſcopas ſolutas, vt id ipſum mihi videatur irridendi cauſa feciſſe. Idem in Orato. Scopas diſſoluere dixit, pro eo quod eſt, rem prorſus inutilem facere. Illi (inquit) cum diſſoluunt orationem, in qua nec res, nec verbum vllum eſt, niſi abiectum, non clypeum, ſed, vt in prouerbio eſt, ſcopas mihi uidentur diſſoluere. Scopæ manuales herbarum δράγματα dicūtur, quas medici vocāt manipulos, hoc eſt, faſciculi, quos vna manu poſſumus apprehendere. Plin.lib.24.cap.15. Incipientibus hydropicis efficax, manualibus ſcopis eius in tribus heminis aquæ decoctis vſque ad tertias. Huius diminut. eſt Scopula. Col.lib.12.cap.38. Scopulis aridæ myrtiſeria ſuffriatur.

Scoparii,orum, *Scopatore, ſpazzatore*, οἱ σαρῶντες, dicuntur ſerui, quorum miniſterium eſt, vt ſcopis deuerrant pauimenta ſordentia. Vlpian. titu. de Fundo inſtruct. Si villa cultior ſit, accedere inſtrumento fundi atrienſes, & ſcoparios.

Scoptvla operta, quæ medicis dicantur, docet his uerbis Celſus lib.8.cap.1. A ceruice duo lata ſunt oſſa vtrinque ad ſcapulas tendunt, noſtri ſcoptula operta, ὠμοπλάτας Græci nominant. Ea in ſummis verticibus ſinuata, ab his triangula, paulatimq; lateſcentia ad ſpinam tendunt, & quo latiora quaque parte ſunt, hoc hebetiora. Hæc Celſus. Latos humeros quidam vocant, alij Oſſa humeraria.

Scopvlvs,li, *Scoglio*, σπιλὰς, σκόπελος, eſt ſaxum eminens: à verbo Græco σκοπεῖν, vt Seruio placet, hoc eſt, à ſpeculando, quod inde in mare pateat proſpectus: vel ab eo, quòd Græci pro eodem dicunt σκόπελον: quamuis etiā hoc ἀπὸ τοῦ σκοπεῖν, dictum ſit. Plin.lib.12.cap.14. Saba regio à dextra maris, ſcopulis inacceſſa. Eſt etiam ſcopulus interdum paruus ſcopus: hoc eſt, illud, ad quòd ſagittas dirigimus. Sueto. in Domitia. cap. 19. Nonnunquam in pueri procul ſtantis, præbentisq; pro ſcopulo diſpanſam dextræ manus palmam, ſagittas tanta arte direxit, vt omnes per interualla digitorum innocuæ euaderent. Cic. de Ora. Syrtium patrimonij, ſcopulum libentius dixerim.

Scopvs,pi, *Mira, ſegno, intentione*, σκοπὸς, eſt illud, ad quod ſagittas dirigimus. Inde manarunt prouerbiales locutiones, Attingere ſcopum, Aberrare à ſcopo, & ſimiles. Per metaphoram Scopus accipitur pro fine illo, quo mentem & propoſitum noſtrum dirigimus: Cic. Attic.lib.15. Scopus enim hic eſt, hinc noſtro, nihil præbere. Scopus etiam in vua dicitur ramoſum illud, ex quo dependent acini. Var.1. de re ruſt.cap.54. Quæ calcatæ vuæ erunt, earum ſcopi cum folliculis ſubiiciendi ſub prælum, vt ſi quid reliqui habeant muſti, exprimatur in eundem lacum.

Scopvlosvs, adiectiuum, *Pieno di ſcogli*, ſcopulis plenus. Pli. lib.6.cap.18. Deiectumq; per ſcopuloſa & abrupta, &c. Per tranſlationem ponitur pro difficili. Cice.1. Verr. Intelligo quàm ſcopuloſo difficiliq; loco verſer.

Scoria,æ, σκωρία, ſpurcitia, ſiue ſordes, quæ ex metallo, inter coquendum, veluti ſpuma quædam expurgatur. Celſus Recrementum nominat. Sic enim habet medicinæ ſuæ lib.5. cap.18. Plumbi recrementum σκωρίαν μολύβδου Græci vocant. Plin. lib.33. cap.4. Spurcitia in omni metallo Scoria vocatur. Ponitur interdum pro cura & paſſione, propterea quòd qui in luctu conſtituti ſunt, omni prorſus cultu neglecto, ſordidati conſpiciantur. Virg. ad Meſſal. Et ſcoria patiar tabeſcere tali.

Scorpivs,pij, & Scorpio,onis, *Scorpione, ſcorpio*, σκορπίος, animal venenoſum cauda feriens, de cuius natura vide Plin. lib.11.ca.25. Scorpius etiam, ſiue Scorpio, cœleſte ſignum. Col. Sol ingreditur Scorpium XIIII. Calend. Nouembr. Item militare inſtrumentū, ita dictum, quòd paruis, ac ſubtilibus ſpiculis inſerat mortem, ſiue quod ſcorpionis ſimilitudinem habeat, cum arcus hinc atque hinc chelarum ſimilitudine præ ſe ferant ſpiculum caudæ. Vulgus Arcuballiſtam appellat. Quidam etiam accipiunt Scorpium pro genere tormenti, vt ſunt rubi aculeati, vel flagellum virgarum, vt ſcutica habens in ſummitate glandes plumbeas. Quo quidem tormenti genere ſæpe legimus martyres afflictos fuiſſe. Pl.l.7.c.56. Et in tormentis ſcorpionem Cretas inueniſſe ferunt. Præterea Scorpius herba eſt, ſemen habens ad ſimilitudinem ſcorpionis, quæ valet aduerſus animal ſui nominis: de qua Pli.l.22.c.15. Eſt & Scorpius piſcis, apud eūdem Pli.li.32.ca.11. Cic. in Arat. Scorpios infeſta præportans, flebile acumen.

Scortevs,a,um, σκύτινος, coriaceus, pelliceus. Ouid.1. Faſt. Scortea non illi fas eſt inferre ſacello. Scortei nummi, σκύτινα νομίσματα, qui fiebant ex corio. Donatus quoque in Com. Virgilij, pecuniam autumat ex corio bubulo priſcis temporibus fuiſſe, & inde dictam pecuniam, quod ex pecore fieret.

Scortator,oris, verbale, meretricum ſectator. Ci.2. in Catil. O bellum magnopere pertimeſcendum, cum hanc ſit habiturus Catilina ſcortatorum cohortem prætoriam.

Scortor,aris, *Andare à meretrici*, πορνεύω, meretricor. Ter. in Heau. Scortari crebro nolunt.

Scortvm,ti, *Meretrice*, πόρνη, id eſt, meretrix: inde dicta, teſte Feſto, quòd tanquam pellicula ſubigatur. Omnia nanque pellibus facta, antiqui Scortea appellabant. Cic. pro Milo. Clodius ſemper ſcorta, ſemper exoletos, ſemper lupas ducebat. Idem de Aruſp. reſp. Quis vnquam nepos tam libere eſt cum ſcortis, quàm hic cum ſororibus volutatus? Dicitur aliquando & de maribus, præpoſteræ virorum libidini obſequentibus. Cic. pro Sext. Nec mihi res erat cum Saturnino, ſed cum ſcurrarum locupletum ſcorto, cum ſororis adultero, &c. Quo in loco Clodium intelligit. Hinc fit diminutiuum Scortillum. Catul. Scortillum mihi cum repente viſum eſt. Non ſane illepidum, nec inuenuſtum.

Scotoma, *Caligine de gli occhi, vertigine*, σκότωμα, vertigo capitis, cum omnia, quæ foris oculis occurrunt, in gyrum circūagi videntur, quam & viſus obtenebratio, nonnunquam & caſus ſolet comitari. Dictum Scotoma, quaſi obſcuratio. Σκότος n. Græcis tenebras ſignificat. vnde σκοτόω, obtenebro, obſcuro. A cuius præterito paſſiuo deducitur verbale σκότωμα. Latini hoc mali genus vertiginem appellant.

Screabile, χρεμπτὸν, quod ſcreari poteſt. Vnde compoſitum Excreabilis. Plin. lib.20. Pulmonum vitia execrabilia facit.

Screatvs,tus, *Raſcamento*, χρέμψις, ipſa ſcreatio. Ter. in Heaut. Gemitus, ſcreatus, tuſſis.

Screo,as, *Carcaſſare, ſputare per forza*, χρέμπτομαι, cum conatu

quodam de pectore spûtum eijcio. Plin. lib. 23. cap. 1. Ea dem in iumento, homineq; phlegma, aut sanguinem qui screatur, talo circumligata sanat. Screator, oris, qui screat. Pla. in Mil. Screator sum itidem minime succidus. Huius compositum est, Excreo, cuius significationẽ supra explicuimus suo loco.

Scriba, bæ, *Scriuano, cãcelliere, notaio*, γραμματεὺς, cuius munus est literas, uel acta, aliud ue quiduis, Principis, uel ciuitatis, uel etiam magistratus cuiuspiam nomine seu mandato scribere. Liu. l. 2. de Cneo Mucio loquens. Ibi cum militibus stipendium forte daretur, & scriba cum rege sedens, pari fere ornatu, multa ageret. Et paulo post: Scribam pro rege obtruncat. Cic. Rufi. Ad ea, quæ scripsisti, commodius equidẽ possem de singulis ad te rebus scribere, si M. Tullius scriba meus adesset.

Scribillo, las, *Scriuere*, ueteres usi sunt pro scribo: à quo compositum fit Conscribello: de quo supra suo loco.

Scriblita, genus cibi appellatum, quòd in circuitu ad restis modum torqueretur. Hoc solum differens à placenta, quòd sine melle coquebatur, & feruentissima edi solebat. Mar. l. 3. Circumlata diu mensis scriblita secundis Vrebat nimio sæua calore manus. Plau. in Pœn. Dum ludi fiunt, in popinã pedissequi irruptionem facite: nunc dum occasio est, nunc dum scriblitæ æstuant, occurrite.

Scribo, scribis, scripsi, scriptum, *Scriuere, signare, mettere à libro*, συντάττομαι, λογογραφέω, eorum proprie est, qui operis aliquid componunt. Cic. Cornificio. Sed proxime scripsi de Optimo genere dicendi, in quo, &c. Pli. l. 12. c. 14. Iuba rex ijs uoluminibus quæ scripsit ad C. Cęsarem Augusti filium. Hor. 2. epist. 1. Præter cetera Romæ me ne poemata censes Scribere posse, inter tot curas, totq; labores? Vnde Scriptores, συγγραφεῖς dicuntur ipsi librorum auctores. Nam qui ab exemplaribus aliquid exscribẽdum sumunt, non proprie Scriptores, sed Librarij dicuntur: nec scribunt, sed describunt, aut ex scribunt transcribunt ue. Interdum tamen scribere accipitur pro manu propria literas fingere, γράφειν, Plaut. in Pseu. Quasi in libro cum scribuntur literæ calamo. Aduertendum tamen apud bonos auctores non reperiri, Scripsi propria manu: sed, mea, aut tua, aut sua manu. Cic. Att. Neque semper mea manu literas expectabis. Sic alibi persæpe. Quandoque pingere. Pli. de Nicomacho pictore: Scripsit & Appollinem, & Dianã, Deũq; Martẽ in leone sedẽtem. Vnde & picturas legere dicimus. Virg. 6. Aen. Quin protinus omnia Perlegerent oculis. Scribere notis, est celeriter excipere, & dictionibus decurtatis aliquid scribere, quemadmodum olim faciebãt notarij, quibus etiam nomen à notis huiusmodi remansit. Quin. l. 11. c. 2. Habeamus sane, ut qui notis scribunt certas imagines omnium, &c. Scribere leges, quod & condere, & dicere, & facere dicitur. Cic. pro Rosc. Amer. Eius porro ciuitatis sapiẽtissimum Solonem dicunt fuisse eum, qui leges, quibus hodie quoque utuntur, scripserit. Scribere hæredem, est instituere, facere. Martial. l. 10. Hæredem scripsit me Numa, conualuit. Scriptum facere, est scribendo uictum quærere. Gel. l. 6. ca. 9. Cn. Plancus patre libertino natus scriptũ faciebat. Huius composita sunt, Adscribo, Conscribo, Circunscribo, Describo, Exscribo, Inscribo, Perscribo, Præscribo, Proscribo, Rescribo, Subscribo, Superscribo, (unde & Superscriptio) Transcribo, quæ habent, pen. pro.

Scrinium, *Scrigno*, κιβώτιον, à secernendo, arca dicitur, qua seruantur preciosa secreta. Pli. l. 13. c. 1. Alexãder cepit scrinium unguentorum. Horat. 2. epist. 1. Et prius orto Sole uigil calamum, & chartas, & scrinia posco. Idem 1. Ser. Sat. 1. Iam satis est, ne me Crispini scrinia Lippi Compilasse putes, uerbum non amplius addam. Huius diminutiuum est Scriniolum.

Scriptio, onis, *Scrittione*, συγγραφὴ, actus quippiam literis mandandi, siue id ipsum opus, quod conscribitur. Cic. 5. Tusc. A quo non modo impulsi sumus ad philosophicas scriptiones, uerumetiam lacessiti. Idem Dolabellæ: Oratiunculam pro Deiotaro quam requirebas, habebã mecum, quod non putaram. Itaque eam tibi misi: quam uelim sic legas, ut rem tenuem, & inopem, nec scriptione magnopere dignã. idest, non magnopere dignã, quæ literis mandetur. Poniẽ etiam pro quacunque scriptura, aut ipso scribendi actu. Ci. ad Att. l. 10. Crebro refricat lippitudo, non illa quidem prodigiosa sed tamen quæ impediat scriptionem meam. Var. Auarus, fœnerator, spe lucri rem scriptione duplicarat.

Scriptito, scriptitas, *Scriuere spesso*, frequẽtatiuũ est à uerbo minus usitato. Scripto, as, quod & ipsum frequentat. est à uerbo Scribo. Cic. Att. lib. 7. Et hæc, & si quid aliud, ad me scribas uelim, uel potius scriptites.

Scriptor, oris, *Scrittore compositore*, συγγραφεὺς, operis alicuius auctor, qui quippiam literis mandat Hor. in Arte. Scriptor honoratum si forte reponis Achillem. Liu. l. 1. Et si in tanta scriptorum turba mea fama in obscuro est. Donatus in prol. Ter. indifferẽnter, inquit: omnis, qui aliquid scripsisset, scriptor à ueteribus dicebatur. Scriptor legum, legũ lator, νομοθέτης, Ci. ad Brut. Neque solũ ut Solonis dictum usurpem, qui & sapiens unus fuit ex septem, & legum scriptor solus ex septem.

Scriptorius, ria, rium, *Cosa da scrittore*, γραφικὸς, quod aptũ est, ut ex eo scribatur, seu quod ad scriptorem pertinet: ut, Atramẽtum scriptorium, μέλαν γραφικὸν, apud Celsum l. 6. c. 4. Id autem quod subinde raditur, illiniri atramento scriptorio satis est. Idem l. 5. Sed eadem medicamenta in calamum scriptorium conijcienda sunt.

Scriptum, pti, *Poliza, scritto, scrittura*, σύγγραμμα, idem quod scriptura, hoc est, idipsum quod literis mandatum est. Lucceio: Ardeo cupiditate incredibili, neque, ut ego arbitror, reprehendenda, nomen ut nostrum scriptis illustretur, & celebretur tuis.

Scriptus, ptus, ptui, γραφὴ, idem quod scriptura. Gel. lib. 6. cap. 9. Dicitur tabulas posuisse, scriptu sese abdicasse. De Flauio.

Scriptura, ræ, γραφὴ, idem quod scriptio, stylus, uel ipse actus aliquid literis mandandi. Auctor ad Her. lib. 3. Non sum nescius quantum susceperim negocij, qui motus corporis exprimere uerbis, & imitari scriptura conatus sim voces. Scriptura, inquit, idest scribendo, uel (ut Cic. loquitur) scriptione l. 4. Reliquum scripturæ consumetur in exemplis: idest reliquum eius quod scribendum est. Aliquãdo capitur pro stylo, quo quis utitur in scribendo. Cic. ad Treb. lib. 5. Cum ea, quæ scriptura persecutus es, sine summo amore cogitare non poteris. Scriptura ponitur aliquando pro uectigali, quod percipitur è portorijs, seu pascuis: uel ipsa ratio eorum, qui pręsunt huiusmodi uectigalibus: & ij qui portus aut portoria curabant, uectigalia describentes, aut colligentes, Magistri scripturæ, & portus dicebantur. Cic. Att. l. 11. & ad Silium l. 13. in Verr.

Scripturae Magister, *Scrittore de daZZi*, διαγραφεὺς, qui uectigalia describebat in portu, eorumq; rationes cõficiebat. Cic. Magister scripturæ, & portus, quidam Lucius Carpinatius.

Scripturarii, διαγραφεῖς, olim dicebantur, teste Nonio, qui postea Tabularij dicti sunt, quòd scripturis & commentarijs omnes aut ciuitatum, aut prouinciarum res complecterẽtur. Luci. l. 26. Publicarum rerum assuefiam, ut scripturãrius. Scripturarius ager, teste Festo, is dicitur, qui publicus est, in quo ut pecora pascantur, necesse est, ut certum as pastor pendat publicano.

Scrobs, bis, *Fossa, busa, poro, caua da piãtar vigna, ò arbori*, ὄρυγμα, generis tam masculini, quàm fœmi. secundum Prisci. Seruius tamẽ ait magis masculinum esse, quàm fœmininum, & citat Plau. qui dixit, Sexagenos scrobes. Quod uero Lucanus ait. Exigua posuit scrobe, id uult esse cõtra artem. Sunt autem Scrobes, fossiones, ut putei uel foueæ intra terram manu factæ, ad uineas, uel arbores conserendas, uel ad metalla, & quæcunque alia fodienda. Col. Ante annum quàm poma disponere uoles, scrobes fodito. Huius diminut. est Scrobiculus. Pli. l. 21. c. 5. Atque ita in scrobiculis seruntur, heminis fæcis circũfusis. Col. l. 15. Scrobiculo facto ad imũ solum præciditur.

Scrofa, fæ, *Porca vecchia*, ὗς, sus fœmina, quæ fœtus causa alitur. Varro: Propterea matrem scrofam sua quæq; hara suos alat oportet, quæ alios aspernatur. Pla. Capt. Eorum si cuiusdam scrofam in publico conspexero, Ex ipsis dominis meis pugnis exculcabo furfures. Col. l. 7. c. 9. Scrofæ probantur longissimi status, & ut sint reliquis membris similes descriptis uerribus. Hinc Scrofipascus, qui pascit scrofas. Pla. in Cap. Tum pastores scrofipasci qui alunt furfure sues.

Scrofulae, *Scrouole*, χοιράδες, proprie dicũtur indurati adenes: incollo præcipue, in alis, & in inguinibus consistentes, ita dictæ à suibus, qui peculiariter hoc morbo infestantur. Latini Strumas appellant. Vide Cels. lib. 5. cap. 28. & infra in dictione Struma.

Scropha Tremellius, uir prætorius fuit, Varronis æqualis, quem de familiæ suæ cognomine ita inducit loquentem lib. 2. cap. 4. Rei rust. Auus (inquit) meus primum appellatus est Scropha: qui Quæstor cum esset, à Licinio Nerua Prætore in Macedonia prouincia relictus, qui præesset exercitui, dum prætor rediret, hostes arbitrati occasionem se habere uictoriæ, impressionem facere cœperunt in castra. Auus cum hortaretur milites, ut caperent arma, ac exirent contra: dixit celeriter se illos, ut scropha porcos, disiecturum: idq; fecit. Nam eo prœlio hostes

ita

ita fudit, ac fugauit, vt eo Nerua prætor imperator sit appellatus, & auus cognomẽ inuenerit vt diceretur Scropha. Itaque proauus & superiores, de Tremelliis nemo appellatus Scropha. Nec minus septimus sum deinceps prætorius in gente nostra. Hactenus Varro.

Scrotvm, ὄσχεον, rugosus ille testiculorum facculus, quem nonnulli etiã Scortum appellant, quòd quandam coriacei facculi similitudinem referat. Scortea enim veteres appellabant, quæcunque ex aluta aut pelle constabãt.

Scrvpvlvs, puli, *Scrupolo, pietra picciola, pietrella, pietricella*, ψηφίς, diminut. à Scrupus, proprie lapillus breuis, & asper, qui in calceo latens plerũque nos lędit, pressusq; dolorẽ creat. Vnde pro solicitudine & difficultate ponitur. Ci. pro Sext. Rosci. Hunc mihi ex animo scrupulum euelle, qui me dies noctesq; stimulat ac pungit. Hinc fit scrupulosus, a, ũ, quod scrupulis abundat. Plau. Capt. Nam meus scrupulosam victus commeat viam. Cic. 4. Tusc. E quibus, tanquã ex scrupulosis cotibus, enauigauit oratio. Per translationem tamẽ frequentius pro anxio, tristi, & solicito accipitur. Val. Max. lib. 1. Qui tam scrupulosa cura paruula quæq; momenta religionis examinare videntur. Hinc Scrupulose aduerbium: id est, anxie, difficulter, religiose. Col. l. 8. c. 8. At quæ dono, vel aucupio contingunt, minus scrupulose probantur: id est, difficulter. Et scrupulositas, anxietas, difficultas. Col. l. 11. c. 1. In hac autem ruris disciplina non desideratur eiusmodi scrupulositas. Scrupulus etiam, vel Scrupulum genus est exigui ponderis pendentis tertiam partem drachmæ, hoc est, obolos duos. A Græcis dicitur γράμμα, hoc est, litera, quòd alphabetum apud Græcos quatuor & viginti literas habet, in quot scrupula diuiditur vncia. Fannius apud Priscianum: In scrupulis trium drachmam. Valer. Maxim. li. 4. de Paup. Eadem gens nullum ante scrupulum auri habuit. Ouid. de Reme. Quinque parãt marathri, scrupula myrrha nouem. Cice. Att. Illud cognitum est nullum esse argenti scrupulũ in illa insula. Scrupulus etiam mensura est in metiendis terris, continens pedes quadratos centum. Colum. lib. 5. ca. 1. Igitur iugerum, vt diximus, habet quadratorum pedum millia XXVIII. & DCCC. qui pedes efficiunt scrupula CCLXXXVIII.

Scrvpvlaris, & hoc re, quod ad scrupulum pertinet. Pli. l. 33. cap. 8. Protinus dicunt, quantum auri sit in ea, quantum argenti, vel æris scrupulari differentia.

Scrvpvlose, *Scrupolosamente*, & Scrupulositas. vide Scrupulus.

Scrvpvs, pi, *Pietrella, pietricella*, λίθαξ, ψηφίς, calculus, seu lapillus exiguus, pedes ambulantium offendens. Festus, Scrupi dicũtur aspera saxa, & difficilia attrectatu. Hinc Scrupeus, pea, peum, λιθώδης, quod est lapillosum. Virg. l. 6. Spelunca alta fuit, vastoq; immanis hiatu, Scrupea, tuta lacu nigro. Scruposus, idem. Lucan. Scruposisq; angusta vacãnt vbi littora saxis Impolui terræ. Scrupus etiam accipitur pro ænigmate, seu pro nodoso quopiam argumento. Gellius l. 11. Quæ Græci αἰνίγματα, Latini scrupos, appellauerunt, tales etiam Græcis itidem γρίφοι, appellantur. Ea enim est genuina lectio, quanquam in vulgatis exemplaribus Scirpos perperam legamus.

Scrvta, orum, *Stracci*, γρυτάρια, attritæ vsu vestes, dimidiatæ strigiles & iumentorum soleæ, refixi claui, idq; genus alia, quæ vilissimi proxenetæ venalia habent, quos antiqui Scrutarios, γρυτοπώλας, appellabant. Hor. lib. 1. epist. Vulteiũ mane Philippus Vilia vendentem tunicato scruta popello Occupat. Luci. apud Gel. Noct. Att. lib. 3. Quid ni? scruta quidem vt vendat scrutarius, laudat. Cæl. lib. Anti. 10. cap. 36. Verbo Scruta, veteramenta significari puto omnifaria, quæ cũ vsu iã detrita sint, pretio item deminuta censentur.

Scrvtaria, æ, γρυτοπωλία, scrutorum venditio: vt sagaria, cœnacularia, lintearia. Apul. l. 4. Scrutariam facitis.

Scrvtinivm, nij, *Cerco, cerca, cercamento*, ἐξερεύνησις, inuestigatio, inquisitio, à Scrutor. Apul. l. 9. Postremum magistratibus placuit, obstinate denegantem scrutinio detegere.

Scrvtor, aris, *Cercare*, ἐρευνάω, μεταλλάω, inquiro, inuestigo. Cic. pro Rosc. Am. Non excutio te, si quid forte ferri habuisti, non scrutor, nihil ad me pertinere arbitror. Pli. li. 5. c. 1. Polybius annalium conditor ab eo accepta classe, scrutandi illius orbis gratia circumuectus prodidit, &c. Hor. 1. epist. 18. Arcanum neque tu scrutaberis vllius vnquam, Commissumq; teges, & vino tortus, & ira. Pli. l. 8. c. 40. de canib. Sed in venatu solertia & sagacitas præcipua est: Scrutatur vestigia, atque persequitur, &c. Scrutator, oris, inuestigator: vt, Pallidus scrutator auri, Lucan. lib. 4. Sat. 3. Sil. Quodq; legit mersus pelagi scrutarent Eoi. Legitur & Scruto, apud antiquos, actiua voce: quod & Nonius annotauit. Vnde compositum Perscruto, quo vsus est Plau. in Aul. Postremo hunc iam perscrutaui.

Scvinam, ueteres pro sequestro usurparũt, quasi sequiuiam quo uerbo usus est Varro.

Scvlpo, pis, psi, ptum, *Scolpire*, γλύφω, cædendo imaginem aliquam efficio, seu formã materiæ induco. Et proprie in marmore, & alijs lapidibus sculptura fieri dicitur. Conflatura in metallis, quæ solui possunt, atque conflari, ut auro & argento, & ceteris. Cic. Acad. E saxo sculptus, aut ebore dolatus. Pli. l. 36. c. 4. Marmore sculpẽdo primum omnium inclaruerunt Dipœnus, & Scyllis. Ouid. 10. Met. Interea niueum mira feliciter arte Sculpsit ebur. Hinc Sculptura, γλυφὴ, quæ auro, argento, ære, ferro, ligno, ebore, marmore, uitro, gemma, opere nostra efficit. Pli. li. 36. c. 40. Habent in sculpturis facilitatem. Et Sculptor, qui sculpit. Pli. l. 10. c. 13. Sculptores, & pictores utuntur. Diomedes tamen contendit Sculpo Latinum non esse: eiusq; loco Scalpo, dicendum esse. Quod si uerum est, codices fere omnes mendosos esse oportet, in quibus Sculpere, frequenter occurrit.

Scvlponeæ, atum, *Scarpe di lana*, calcei ex lana confecti. Plau. in Cas. Næuius: Sculponeis batuenda sunt latera.

Scvlponeatvs, dicitur qui est sculponeis indutus. Varr. Aspicio sculponeatam, bigas sequi cornutas. Scribit Cato sculponeas bonas alternis annis dari oportere familiæ rusticanæ.

Scvlptile, γλυπτόν, quod sculptum est: ut, Sculptile simulacrum. Ouid. 4. de Ponto. Signa quoque in sella nosses formata curuli, Et totum Numidæ sculptile dentis opus. Numidam dentem uocat ebor è dente elephanti Numidici.

Scvrra, scurræ, *Buffone*, γελωτοποιός, βωμολόχος, qui risum ab audientibus captat, non habita ratione uerecundiæ, aut dignitatis. Dictus Scurra (ut quidam uolunt) à sequẽdo, quòd id genus homines sequi soleant opulentiores aliquid promerendi causa. Cic. pro Quin. Memini, vetus est, de scurra multo facilius diuitem, quam patrem familias fieri posse. Iuuen. Sat. 13. Vrbani fugitiuus scurra Catulli. Inde Scurrilitas βωμολοχία, γελωτοποιΐα, turpis, & procax dicacitas, neque temporis, neque loci, neque personarum respectum habens. Et scurrile, pen. pro. ridiculũ cum turpitudine. Cic. 2. de Ora. Ne aut scurrilis iocus sit aut mimicus. Hinc Scurriliter, aduerb. procaciter. Pli. epist. 20. Quid hunc putamus domi facere, qui in tanta re, tam serio tempore, tam scurriliter laudat.

Scvrror, aris, *Fare il buffone*, βωμολοχεύω, γελωτοποιῶ, scurrã ago. Hor. 1. epist. 10. Scurror ego ipse mihi, populo tu. Idem 1. epist. 19. Scurrantis speciem præbere professus amicum. Hoc est, turpiter adulantis.

Scvtarivs, *Scudiero*, ἀσπιδοποιός, qui scuta facit. Plau. in Epid. Id modo uidendum, ut materia suppetat scutarijs.

Scvtarivs, a, um, ἀσπιδικός, quod ad scuta pertinet. Vnde Veget. l. 2. In Romana militia habebant fabricas scutarias, & loricarias, quibus armorum genera formabantur.

Scvtatvs, a, um, ἀσπιδιώτας, scuto armatus Cice. 2. Philip. Agmine quadrato cum gladijs sequuntur scutati milites, &c. Virg. 9. Aeneid. Tercentum scutati omnes Volscente magistro.

Scvtella, læ, *Scotella*, πινάκιον, uasis genus rotundi, concaui, quo minuta ex carne, uel oleribus in mensam exhibetur. Est autem dimin. à scutra: sicut à mitra mitella: aut recte à scutula. Cic. 3. Tusc. Eripiamus huic ægritudinem. Quomodo? Collocemus in culcitra plumea, psaltriam adducamus, cedrum incendamus, demus scutellam dulciculæ potionis, aliquid prouideamus & cibi.

Scvtica, æ, pen. cor. *Sterreggiata, flagello, horribella, sferza*, σκυτάλη, genus uerberis è loris facti: à Græco σκύτος, quod coriũ significat uel pellem: Mar. l. 10. Scuticaq; loris horridis Scythæ pellis, Qua uapulauit Marsyas Celenæus. Huius diminut. est Scuticula. Iuuen. Sat. 6. Hic frangit ferulas, rubet ille flagellis, Hic scutica. Hor. 1. Ser. Sat. 3. Adsit Regula peccatis, quæ pœnas irroget æquas, Ne scutica dignum horribili sectere flagello.

Scvtigervlvs, ἀσπιδοφόρος, à Plauto sumitur ꝑ armigero qui scutum domini gerit, qui & scutifer dicitur.

Scvtriscvm, uasis genus apud Catonem de re rust. c. 10 & uidetur ex figura Græca deriuari à Scutra. Est enim Scutra uasis genus, quod & Scutula dicitur.

Scvtvla, læ, forma rotunda quales aranea contexit. Inde Scutulata figura dicitur, quæ telæ aranearum similitudinem habet. Pli. l. 11. c. 23. Quanta arte cælant pedicas, scutulato rete grassantes. Est & Scutula uasculi genus, unde diminutiuũ deducimus Scutellam. Mar. lib. 8. Bessalem ad scutulã sexto peruenimus anno. Idem l. 11. Sic implet gabatas, paropsidesq;, Et leues scutulas, cauasq; lances.

Scvtvlata Vestis dicitur, quæ quibusdã orbib⁹, seu circulis,

quasi scutilis est distincta ad aranearum similitudinem accedentibus. Iuuen. Sat. 2. Cærulea indutus, scutulata & galbana rasa. Hoc autem texturæ genere olim præcipue commendabatur Lusitania. Id aūt fere erat eiusmodi, quale cernimus in araneorum telis: quorum retia etiam scutulata dicuntur à Plin. lib. 18. ca. 23. Est & Scutulatus color, in equis præcipue commendatus, quem vulgus ab exiguorum pomorum specie Pomulatum appellat. Meminit eius coloris & Palladius in Mense Martio, cap. 13.

SCVTVLVM, scutuli, *Scudetto*, ἀσπίδιον, paruum scutum. Cice. l. 1. de Nat. deo. Cum pelle caprina, cum hasta, cum scutulo, cum calceolis repandis.

SCVTVM, scuti, *Scudo*, θυρεὸς, ὅπλον, armorum genus, quo pugnantes corpus tegunt: ἀπὸ τοῦ σκύτους, hoc est, à corio, siue pelle, qua obtegebatur: vel à sectura (vt inquit Varro) quod è minutis consectum sit tabulis. Plin. lib. 35. c. 3. Scutis enim qualibus apud Troiam pugnatum est, continebantur imagines. Cæsar. 5. Bel. Gal. Quo percusso, & exanimato, hunc scutis protegunt hostes, & in illum vniuersi tela coniiciunt. Cic. 2. Tusc. Ignauus miles ac timidus simulac viderit hostem, abiecto scuto fugiat quantum possit. Vir. 8. Aen. Scutis protecti corpora longis. Ouid. 6. Fast. Lacta super galeas, scutaq; longa sonant.

SCYLLA, σκύλλα, filia fuit Nisi, regis Megarensium, quæ Minois, paterni hostis, amore capta, vt illum sine beneficio aliquo demereret, patrem purpureo capillo, in quo situm erat regni totius fatum, spoliauit, eumq; hosti obtulit, tanquam futuri coniugij dotem. Verum cū se ab illo sperni videret, doloris impatientia in Cirim auem commutata est: Nisus autem in aliam auem sui nominis: quæ veluti tantæ adhuc impietatis pœnas à filia repetens, etiamnunc eam vbiq; insectatur. Vide latius hanc fabulam apud Ouid. l. 8. Met. Fuit & altera Scylla, Phorci filia, quæ cum mutuo Pici amore teneretur, indignata Circe, quæ Picum misere deperibat, Scyllam sibi ab illo præferri, fontem, in quo illa lauare sese solebat, noxiis herbis veneficiisq; infecit. Cuius rei illa ignara, cum lauandi gratia fontem ingressa esset, vidit inferiorem corporis partem in caninos rictus esse commutatā: quam deformitatem tantopere exhorruit: vt sese statim in vicinum præcipitauerit fretum: vbi & in saxum mutata fingitur, Charybdi exaduerso obiectū, præternauigātibus vehementer periculosum. Vide latius hanc fabulam apud Ouid. 14. Meta. Est item Scyllæ, genus piscis, quo maxime abūdas Liris Campaniæ amnis. Hor. Affertur scyllas inter muræna natantes. Mart. Cæruleus vos Liris amat, quem silua Maricæ Protegit: hine scyllæ maxima turba sumus. Cic. in Verr. Non Charybdim tam infestam, neque Scyllam nautis fuisse.

SCYLLACAEVM, σκυλλάκαιον, oppidum fuit in finibus Calabriæ, cuius meminit Stra. l. 6. Georg. Virg. 3. Aeneid. Abiecto altero l, primam syllabam corripuit, cum ait: naui fragum Scylacæum.

SCYLLETA, loca in quibus scyllæ pisces capiuntur. Cice. de Lege agr. contra Rullum, Hac lege tribunicia decemuiri vendens agrum Campanum, accedet ei mons Caurus, accedent scylleta ad Minturnas.

SCYLLVRVS, ri, siue potius Scillurus, per i, nostrum pen. pro. σκίλλουρος, nomen viri proprium, qui (vt Plutar. auctor est) cum relictis marib. filijs u octoginta, diem esset obiturus, hastilium fascem cuiq; obtendens vt illum constringeret, iubebat. Id autem singulis se posse negantibus, ipse singillatim educta hastilia omnia facile confregit. Ita docēs illos, vbi vna esse perseuerarent, firmos, ac potentes fore: imbecillos autem, si separarentur ac dissiderent.

SCYMNVS, σκύμνος, significat leonis catulum, vt aliarum ferarum scylacia, Iulio Polluce auctore. Lucr. lib. 5. Scymniq; leonum.

SCYPHVS, scyphi, *Coppa, tazza, bicchiero, gotto*, σκύφος, vasis potorij genus, quod proprie Herculi attribuitur, teste Macrobio Satur. lib. 5. cap. 21. sicut Cantharus Libero patri. Hoc veteres in sacris vsi sunt, & in conuiuijs. Vir. 8. Aeneid. Et sacer impleuit dextram scyphus. Horat. Epod. 9. Capaciores affer huc puer scyphos. Cicero Epist. Illuseras heri inter scyphos.

SCYRIVS, ria, rium, prima syllaba producta. Ouid. Epist. 8. Ignara tetigi Scyria membra manu.

SCYROS, σκῦρος, insula est cōtra Magnesiam, in mari Aegæo, vna ex Cycladibus, Lycomedis regis patria: vbi Achilles puellari habitu educatus Deidamiam eius regis filiam vitiauit, & ex ea Pyrrhum suscepit, quæ ab hac insula & ipsa Scyrias est appellata. Ouid. 1. de Arte am. Scyrias Aemonio victa puella viro. In ea est vrbs eiusdem nominis. Patet hæc insula, Pli. teste, longitudine viginti quinque millium passuum, ex qua lapidem integrum fluctuare tradunt, eundē comminutum mergi.

SCYTALA, læ, vel, Scytale, les, σκυτάλη, mus araneus Latine dicitur. Colum. lib. 6. cap. 17. Musq; araneus, quem Græci σκυτάλην appellant, quamuis exiguus, dentibus non exiguam pestem molitur. Pli. lib. 32. cap. 5. Eadem vis contra venenatorum morsus, priuatim scytalen, & angues. Est etiam Scytale genus secretioris epistolæ, quo ad res arcaniores vtebantur Lacedæmonij: vnde & Scytale Laconica appellata est. Id autem erat huiusmodi. Imperatori ad bellum proficiscenti Lacedæmonij surculum dabant teretem, alterumq; omnino similem penes se retinebant. Deinde siquid secretioris rei incidisset, in loro quodam tenui prius ad surculū adaptato, quod visum esset, præscribebant. Illudq; minutim concisum ad imperatorem mittebant, qui loro illo per surculum suum circumplicato, literisq; coeuntibus, commode quod scriptum erat, perlegebat. Vide Gel. l. 17. c. 9.

SCYTHA, æ, vel Scythes, σκύθης, qui ex Scythia est. vt, Anacharsis Scythes, apud Cice. 5. Tusc. Sunt autem Scytharum alij Europæi, alij Asiatici: de quibus vide latius in dictione Scythia.

SCYTHIA, σκυθία, regio Septentrionalis latissima in duas diuisa partes, Europæam & Asiaticam, quarum Europæa à Tanaidis ripis per Mæotidis, & Ponti Euxini littora, vsq; ad Istri ostia expanditur: Asiatica à finibus oppositorum littorum in Orientem procurrit, Oceano à Septentrione, à Meridie Tauro terminata. Vtriusque variæ ac prope innumeræ sunt gentes, ad bella magis quàm ad vllum humanitatis studium idoneæ. Hominibus inter se fines nulli: neque enim agrum exercent, nec domus illis vlla, vt tectū aut sedes est, armenta & pecora semper pascentibus, & per incultas solitudines errare solitis. Vxores liberosq; secum in plaustris vehunt, quibus corijs, imbrium, hyemisq; causa, tectis pro domibus vtuntur. Iustitia gentis ingenijs culta, nō legibus. Nullum scelus apud eos furto grauius. Quippe sine tecto, & munimento pecora, & armēta habentibus quid saluum esset, si furari liceret? Aurum & argentum perinde aspernantur, ac reliqui mortales appetunt. Lacte & melle vescuntur. Lanæ ijs vsus, ac vestium ignotus. Et quanquam continuis frigoribus vrantur, pellibus tamen ferinis, aut murinis vestiuntur. Hæc continentia illis morum quoque iustitiam dedit nec alienum concupiscentibus, quippe diuitiarum cupido ibi est, vbi & vsus. Atque vtinā reliquis mortalibus similis moderatio, & abstinentia alieni foret, profecto non bellorum tantum per omnia secula terris omnibus continuaretur: nec plus hominum ferrum, & arma, quàm naturalis fatorum conditio raperet. Scythæ ab alieno imperio aut intacti, aut inuicti manserunt. Darium regem Persarum turpi à Scythia submouere fuga. Cyrum cum omni exercitu trucidarunt. Alexandri Magni ducem cum copiis vniuersis deleuerunt. Romanorum audiuere, non sensere arma. Gens & laboribus, & bellis aspera. Vires corporum immensæ. Dicta est autem Scythia, (vt placet Herod. l. 4.) à Scythe quodam Herculis ex muliere Semiuipera filio, fratre Geloni, & Agathyrsi. Hinc Scythicus, a, um, σκυθικός, vt, Arcus Scythicus, Sagittæ Scythicæ, Mores Scythici, Scythicum tegmen, Cic. 5. Tuscul.

SCYTHICVS, a, um, σκυθικός, adiect. à Scythia deductum. Virg. lib. 3. Ge. At non qua Scythiæ gentes, Mæoticaq; vnda.

S ANTE E

SE, διὰ, præpositio est, ex earum numero, quæ quòd extra cōpositionem non inueniantur, inseparabiles à Grammaticis dicuntur. Composita vero diuisionem siue separationem fere significat, quemadmodum διὰ, apud Græcos: vt, Separo, Seduco. Nonnunquam & priuationem, seu negationem: vt, Securus, quasi sine cura. Componitur aūt cum dictione incipiente à c, vt Secedo: d, vt Seduco: g, vt Segrego: i, vt Seiungo: l, vt Seligo: p, vt Separo: u, vt Seuoco. Est & Se, αὑτὸν, pronomen reciprocum accusatiui casus, à genitiuo Sui: quod etiam cum seipso componitur. Vir. 3. ecl. At mihi sese offert vltro meus ignis Amyntas.

SEBETHOS, pen. pro. σέβηθος, fons apud Neapolim, cuius aqua vicasim decurrens, amnis fere vsum Neapolitanis præstat. Papin. l. 1. Silua. Et pulchra tumeat Sebethos alumna. huius Virgilius, Statius, Colu. meminerunt: quod quidem nomen sine r, litera procul dubio scribendum est, & si sciam esse qui Sebethrus per r, legant. Testis est, vt alia omittam, tabella marmorea vetustissima Neapoli in murorum fundamentis reperta, quæ habet, P. Meuius Eutychus ædiculam restituit Sebethro.

SEBVM, sebi, στέαρ, idem quod seuum. Vnde sebaceus, a, um, στεάτινος quod ex sebo, siue seuo confectum est: vt, Candela sebacea. Inde Sebare verbū, στεατοῦν, id est, seuo obducere Colum.

Col.l.2.c.21. Ferijs aūt ritus maiorum etiam illa permittit far pinsere, faces incidere, candelas sebare. Quid autem proprie sit sebum, siue seuum & quomodo differat ab adipe & pingui, abunde supra explicauimus in dictione Adeps.

Secale, neu. penult. prod. *Segala, segala*, frugis genus, tantum ad arcendam famem tenuiorum utile, fœcunda, sed gracili stipula. Huic milium in Italia miscetur, panisq; fit melior. Galli, inquit Ruellius, una litera detrita Seclam uocant: de quo uide Pli.l.18.c.16.

Secamentum, ti, lignum sectile, aut quippiam ex ligno secti li confectum. Pli.li.16.ca.10. E diuerso materia abieti pulcherrima, piceæ ad fissiles scandalas, cupasq;, & pauca alia secamenta.

Secedo, secedis, pen. pro. secessi, secessum, *Partirsi, andar via venir, via, ἀναχωρέω, μεθίσημι*, seorsum ab hominum frequētia recedo. Cic. in Catil. Quare secedant improbi, secernant se à bonis. Plautus in Amph. Secede huc tu Sosia. Idē in Curcul. Fugite omnes, abite, & de uia secedite. Liu. 10. Bel. Maced. Postea quam uenisse eos nunciatum est, secessit in partē interiorem cum duobus amicis, totidem custodibus corporis. Ouid.l.4. Trist. eleg. 8. Sed modo, quos habui, uacuos secedere in hortos. Hinc Secessus, & Secessio: de quibus infra suo loco.

Secerno, secernis, secreui, secretum, *Spartire, diuidere, separare, ἀποτάττω, ἀφορίζω, ἐκκρίνω, ἀποκρίνω*, diuido, separo, discerno, segrego. Cicero Lucceio: Si à continentibus tuis scriptis secernas hanc quasi fabulam rerum euentorumq; nostrorū. Idem de Amic. Secerni autem blandus amicus à uero, & internosci tam potest adhibita diligentia, quàm omnia fucata, & simulata à synceris, atque ueris Hor. in Arte. Fuit hæc sapientia quondam, Publica priuatis secernere, sacra profanis. Secretus, ta, tum, participium, *ἀφορισμένος*, seiunctus, separatus. Cic. 2. de nat. deo. Habent igitur suam sphæram stellæ inerrantes ab ætherea coniunctione secretam & liberam. Virg. 8. Aen. Secretosq; pios, idest ab impijs separatos. Interdum idem est quod selectus. Quin.l.9.c.3. Secretæ, & extra uulgarem usum positæ, ideoq; magis nobiles, ut nouitate autē excitant, ita copia satiant. Migrat interdū in nomen, & admittit comparationem. Col. l.9. c. 4. Probatis apibus destinari debēt pabulationes, eæq; sint secretissimæ ut noster Maro præcipit, uiduæ pecudibus, aprico, & minime procelloso cœli statu. Secretum, ti, pro secessu. Pli. epist. 1.l.3. Quàm pulchrum illud, quàm dulce secretum, quantū ibi antiquitatis? aliquando secretum, *ἀπόρρητον*, accipitur pro re arcana, quam nulli temere communicamus, sed apud nos tacitam seruamus: ut, Secreta animi. Quin.l.11.c.1. Profert enim mores plerūque oratio, & animi secreta detegit. Oui. 2. Metam. Et legem dederat sua ne secreta uiderent. Secretum locum dicimus, solum, & quasi à ceteris separatum. Cic. 2. de Legibus: Loco publico, priuato ue, celebri, an secreto, aliena ciuitate, an tua, in castris, an foro dicas, īterest plurimū. Secretio, nis, verbale, separatio, diuisio. Cic. 1. Tuscul. Est enim interitus quasi discessus, & secretio, ac diremptus earum partiū, quę ante interitum iunctione aliqua tenebantur.

Secespita, interprete Festo, culter est ferreus, oblongus, manubrio eburneo, rotundo, solido, iuncto ad capulum argento, auroq; fixo clauis æneis, ære Cyprio: quo Flamines, Flaminis uirgines, Pontificesq; ad sacrificia utebantur: à secando dicta. *τομίς*, Suet. in Tib. Nam & inter pontifices sacrificanti simul pro secespita plumbeum cultrum subijciēdum curauit. Idem alibi: secespitam alij securim, alij dolabram æneam, alij cultellum putant.

Secessio, onis, *Partimento, comiato, partita, loco segreto, diuisione, ἀναχώρησις*, idem quòd secessus idest recessio in locum secretiorem, aut minus frequentem. Hinc Secessionē subscriptorum dixit. Cic. pro. Mur. pro secreta collocutione, quæ fit sine arbitris, non sine suspicione conspirationis. Etenim (inquit) seductiones testiū, secessiones scriptorum animaduerti. In ciuitate itē Secessio dicitur, populi diuisio in duas plures ue partes Idem pro Ligario: Secessionē tu illam existimauisti Cæsar, non bellum.

Secessus, sus, *ἀναχώρησις*, discessus in locum solitarium, minus ue frequētē. Hor. Carmina secessum scribentis, & ocia quærunt. Nonnunquam locus ipse secretior, & ab hominū turba, aspectuq; remotus, *ἐσχατιά*, Vir. 1. Aen. Est in secessu longo locus. Pli. epist. 13.l.2. Ille meus in urbe, ille in secessu contubernalis, idest in uilla. Secessus auium. Pli.l.10. cap. 29. Sed in secessu auium & noctuæ paucis diebus latere traduntur.

Secium, inquit Festus, à ueteribus dicebatur libum, quod in sacrificio secespita secabatur.

Secius, aduer. *Altramente, manco, piu tardamente, ἧττον*, quidam à secus deriuant, quidam à sero, unde quandoque sumitur pro positiuo, quandoque pro minus, uel tardius. Virg. Nec secius omnis in unguem Arboribus positis secto uia limite quadret. Accius Amphytrione, ut citat Festus: Si forte paulo quàm dixi ueniam secius. Cic. ad Her. Impedimento est, quo secius lex feratur.

Secludo, dis. pen. p. *Serrare, chiudere, ἀποκλείω*, seorsum claudo. Cic. 1. Tuscu. Nā qui se humanis uitijs contaminassent. & se totos libidinibus dedissent, ijs deuium quoddam iter esse seclusum à consilio deorum. Quandoque excludo. Virg. 1. Aen. Soluite corde metum Teucri, secludite curas. Secludere uitam corpore, dixit Plaut. pro occidere.

Seclum, secli. Cic. de Cl. Vt Atheniensium secla numerātur.

Seclusa Sacra, *Segni, misterii*, à priscis dicebantur, quæ Græci, *μυστήρια*, appellant ab eo, quod separata, ac seorsum clausa à nobis propter sanctitatem aliquam esse debeāt. Id genus sacra Plinius appellat Opertanea, quod in operto occulta sint, ne oculis profanorum obuia polluantur.

Seclusorium, seclusorij, *ἀπόκλεισμα*, in quo aliquid seorsum concludit. Varr. 3. de re rust. c. 5. Cum opus sunt, ex hoc auiario, ut sumantur idoneæ, excluduntur in minusculum auiarium, quod est cōiunctum cum maiori ostio, & lumine illustriore: quod Seclusorium appellant.

Seco, secas, secui, sectū, *Tagliare, segare, spartire, diuidere, τέμνω, σχίζω*, proprie excido. Col.l.1. Cum secueris autem herbam medicam, sæpius eam rigato. Pla. Mer. Vel, ut scias me amare, cape cultrum, seca Digitum, uel aurem. Cic. de orat. Atque isti quidem causas in plura genera secuere. Virg. 1. Aen. Pars in frusta secant, verubusq; trementia figunt. Secare uiam, est celeriter proficisci, trāslatione sumpta ab auibus, quæ aerem inter uolandum diuidunt. Virg.l. 9. Ille uiā secat ad naues. Seruius exponit: idest, tenet. Accipitur item Secare pro sequi. Idem l.10. Quæcunque cst fortuna hodie, quisque secat spē: idest, sequitur, tenet, habet. Sectus, a, um, partic. Cic. 2. Tusc. Atuero. C. Marius rusticanus uir, sed plane uir, cum secaretur, principio uetuit se alligari: nec quisquam ante Marium solutus dicitur sectus. Legitur tamē participium futuri tēporis Secaturus, pro secturus, apud Col. l.5.c.9. Huius uerbi composita sunt Conseco, Circunseco, Deseco, Disseco, Execo, Inseco, Interseco, Perseco, Pręseco, Proseco, Reseco, & Subseco, quorum significata uide suis locis.

Secorditer, siue Socorditer, *ῥαθύμως*, ignauiter. Inde Socordius, comparatiuum. Liu. 1. ab urb. Ab Albanis socordius res acta.

Secors, & Socors, *Pegro, tardo, negligente, poltrone, misero, ῥᾴθυμος, ἐκμελής, ἠμελημένος*, ignauus, segnis, tardus, uel negligens in consulendo, meditando, prospiciendove quid opus sit facto, quasi sine corde. Ter. in Adel. Nolim ceterarum rerum te socordem eodem modo. Cic. 1. de Nat. de. Contra quos Carneades ita multa disseruit, ut excitaret homines non socordes ad ueri inuestigandi cupiditatem. Col. lib. 1. c. 1. Itaque illam uitam socordem persequitur ualetudo. Vnde Secordia, & socordia, *ἀσυνεσία, ῥαθυμία*, ignauia, inertia segnities. Secordiam, inquit Festus, quidam pro ignauia posuerunt: Cato pro stultitia. Plaut. in Pœnu. Nimia nos secordia hodie tenuit. Ter. And. Enimuero Daue nihil loci est segnitiei, neque socordiæ.

Secreto, *Secretamente, ἀπορρήτως*, clam, occulto, sine arbitris. Plau. Amph. Mirum, quid solus secū secreto ille agat. Cic. Att.l.7. Vna Formias uenimus, & ab hora octaua ad uesperū secreto collocuti sumus. Interdū idem ualet quod seorsum, siue separatim. Col.l.11.c.2. His diebus commode instruuntur horti, de quibus suo loco dicam secretius, ne inter hanc quasi turbā negligentius olitoria officia descripsisse uidear.

Secta, æ, *Setta, liga, maona*, proprie est ratio illa dogmatum, quā quis sibi in Philosophia imitandam proposuit, & tuendam suscepit: à sectando (ut uolunt) dicta, quod plures primum opinionis cuiuspiam auctorem sequantur, uel à sectione (ut alijs placet) quod cum omnes philosophi dicantur, scriptorum tamen diuersitate à se inuicem sint diuisi. Aliud enim de summo bono sentiunt Stoici, aliud Academici, aliud Peripatetici, aliud Epicuri. Cic. 1. de Or. Est autem secta disciplina, seu certa quædam disciplinæ formula, factio, studium, ratio uitæ. Col. lib. 6. Quare antiquissimum est formam huius operis conscribere, quam uelut sectam legemq; in proscindendis agris sequantur agricolæ. Cic. pro Cæl. Qui hanc sectam, rationemq; uitæ re magis, quàm uerbis secuti sumus. Idem 1. de Nat. de. Omnis natura artificiosa est, quòd habet quasi uiam quandam, & sectam, quam sequatur. Hinc Consectaneus, *ὁμόδοξος*, qui eiusdem sectę est. Augustl.10. Ciui. Quanto humanius & tolerabilius consectaneus tuus Platonicus Apuleius errauit.

Sectarius, veruex, qui gregem ouium præcedens, ducem se illis præbet. Plau. in Capt. Qui Petroni nomen indunt veruecei sectario.

Sectile, pen. co. τμητόν, quod sectum est, siue secari solet, aut sectu facile est. Sectile porrum, πράσον τμητόν, idē quod sectiuum, cuius folia ideo eidem solo tenus secantur. Iuuenal. Sat. 3. Quis tecum sectile porrum Sutor, & elixi veruecis labra comedit? Medulla sectilis. Pli. lib. 16. c. 39. Ebur sectile, Ouid. de Medicam. faciei.

Sectio, onis, Diuisione, parte, bottino, τομή, actus ipse secandi. Pli. l. 25. cap. 13. Bibitur & contra serpētes, & ante sectiones, punctionesq;, ne sentiantur. Aliquando accipitur pro bonis damnatorum, aut etiam pro præda hostium, quæ sub hasta venditur. Cæsar Com. 3. Postridie eius diei refractis portis, cum iam defenderet nemo, atque intromissis militibus nostris, sectionem eius oppidi vniuersam Cæsar vendidit: id est, bona oppidi vendidit sub asta. Tacitus: Reliquias sectionum Neronianarum nondum in fiscum conuersas reuocatis ab exilio cōcessit. Hoc est, reliquias eorum bonorum, quæ Nero, dominis in exilium actis, fisco vendicauerat.

Sectiuus, a, um, p. p. τμητός, quod sectum est, aut secari solet: vt, Porrum sectiuum, quod folia eius sæpius secātur, vt profundius crescat. Duo enim sunt porri genera: vnum capitatum, alterum sectiuum. Col. l. 11. c. 3. Porrum si sectiuum facere velis, densius satum præceperūt priores relinqui, & ita, cum increuerit, secari.

Sector, aris, Seguitare, andar dietro, παρακολουθεῖν, multū & continue sequor. Plau. in Cist. Anum sectatus sum clamore per vias. Cic. 4. Verr. Prætorē per omnia fora sectabatur. Proprie autem hoc verbum (quod & Donat. annotauit) ad philosophorum discipulos pertinet, qui præceptorem assidue comitantur, vt colloquio eius, & vsu eruditiores, eiq; per omnia similes euadant. Huc respexit Gnato ille Terent. in Eun. Ibi homo cœpit me obsecrare, Vt sibi liceret discere id de me: sectari iussi, Tanquam philosophorum habent disciplinæ ex ipsis Vocabula, parasiti ita vt Gnatonici vocentur. Sectari beluas, apros, ceruos, διώκειν, est venando consectari, persequi, inuestigare, perquirere, sequi. Vir. in Bucol. 3. Eclog. Si dum tu sectaris apros, ego retia seruo. Horat. 2. Serm. Sat. 2. Leporem sectatus equove Lassus ab indomito. Hinc Sectator, oris, verbale, qui assidue aliquem assectatur. Cic. pro Mur. Quid opus est sectatoribus? Sectatores philosophorum. id est, discipuli, qui vt aliquid ab ijs addiscant, ab eorum latere nunquam discedunt. Gell. l. 2. c. 1. Taurus sectatoribus commodum dimissis, sedebat pro cubiculi sui foribus. Huius composita sunt Assector, Cōsector, & Insector, de quibus supra suis locis.

Sector, oris, Taglia legne, ò altra cosa, compratori del bottino, τμητής, verbale est a secando deductum, cum significant, qui aliquid incidit, aut diuidit: vt, Sector zonarius, βαλαντιοτόμος, qui alterius zonam, aut marsupium incidit. Plaut. Trin. Mira sunt, ni illic homo est aut dormitator, aut sector zonarius. Sectores item dicuntur, qui spem sui lucri secuti, bona damnatorum emebant in auctionibus, ac postea pro compendio venditabant: quòd empta sua prosequātur, dicti. Inde a Cic. 2. Philip. Marcus Antonius sector Pompeij appellatur, quoniam in subhastatione bona Cn. Pompeii redemerat. Cic. pro Roscio: Nescimus per ista tempora eosdem fere sectores fuisse bonorum, & collorum? Item Sectores, teste Valla li. 2. Eleg. sunt accusatores, qui ex damnatione accusati, dimidium bonorum expectant, aut certam aliquam partem, & id persequuntur. Budæus eos proprie dicit Sectores appellari posse, qui delationibus faciendis confiscationes à principibus impetrant, vt homines interdum insontes fortunis omnibus euertant. Sectrix, verbale, fœminini generis eiusdem significationis. Plinius li. 36. ca. 17. Vnde enim vitricus Sylla, & Metella mater, proscriptionum sectatis?

Sectura, ræ, Tagliatura, τομή, ipsa sectio, siue secādi actio. Pli. li. 37. c. 8. Et venatus quidem Callaides tali sectatura formātur, aliae fragiles. Secturæ item dicuntur fodinæ, siue cuniculi subterranei, in quibus metalla exciduntur. Cæsar Comment. 4. Quibus fortiter resistentibus, vineas, turresq; subegit: illi alias eruptione tentata, alias cuniculis ad aggerem, vineasq; actis, cuius rei sunt lōge peritissimi Aquitani, propterea quòd multis locis ærariæ secturæ sunt.

Secubo, secubas, pe. cor. Sedersi da vn canto solo, χωρὶς κοιμᾶν, seorsum, siue solus cubo. Liu. 4. Decad. lib. 9. Per iocum adolescens uetat eam mirari, si per aliquot noctes secubuisset religionis causa vt voto pro valetudine sua facto liberaretur. Secubitus, us, ipse secubandi actus. Ouid. 3. Am. Eleg. 2. Qui tibi secubitus tristes dea flaua fuissent: Has cogor sacris nūc ego ferre tuis. Catul. Argonaut. Anxia nec mater discordis mœsta puellæ Secubitu, caros mittet spectare nepotes.

Secula, Falce, δρεπάνη, pen. corr. falx, à secando dictā, vt ait Varro li. de Lin. Lat. 5.

Seculum, seculi, Secolo, età, αἰών, γενεά, siue à secando, vt quibusdam placet: siue, vt alij malunt: à sequendo deducatur, absque diphth. melius scribitur: producitq; antepenultimam contra primitiui rationem. Est autem Seculum, idem fere, quod hominis vnius ætas. Fest. interpretatur spatium centum annorum. Vnde carmen Horatij seculare dicitur, quo describuntur sacrificia, quæ centesimo quoque anno fiebāt. Id etiam colligi potest ex lib. 2. Cic. de Orat. cum ait: Numam Pompilium duobus seculis Pythagoram præcessisse, quem ex Liuij auctoritate constat ducentis annis fuisse ante Pythagoram. Sunt qui spatium triginta annorum seculū putent: Alij vero mille annos seculum habere existimant. Cic. Bruto, lib. 81. In multa secula videbamus rempub. liberatam: hoc est, in multum tempus, siue in multas ætates. Idē 6. Verr. Parietes, quorum ornatus tot secula manserat. Seculum siue seclum, per syncopē, Lucr. pro genere vsurpat: vt, Serpentia secla, lib. 6. Naribus alipedes vt cerui sæpe putantur Ducere de latebris serpentia secla ferarum. Idem libro 3. Desiperent homines, saperent fera secla ferarum. Sæpe & Seculum accipitur pro tempore. Cic. in Parad. Etiam ipsum fortassis in huius seculi errore versor. Aurea secula. Virg. 6. Aen. Augustus Cæsar Diuum genus aurea condet Secula. Aspera secula. Virg. 1. Aen. Aspera tum positis mitescēt secula bellis. Impia secula. Virg. 1. Geor. Impiaq; æternam timuerunt secula noctem.

Secularis, & hoc re, quod centesimo quoque anno instaurabatur: vt, Ludi seculares, qui ita instituti erant, vt nō nisi centesimo quoque anno fierent: quanquam postea principum ambitione, minore spatio interiecto, sæpius fuerint instaurati. In his ludis præco pronunciare solet, populum Romanum eos visurum esse ludos, quos nemo eius ætatis vnquam vidisset, aut visurus esset posthac. Pli. lib. 7. ca. 48. Minus miror Stephanionē, qui primus togatus saltare instituit, vtrisque secularibus ludis saltasse.

Secum, Con sero, seco, σὺν ἑαυτῷ, dictio composita ex ablatiuo Se, & præpositione Cum: notæ est significationis. Cic. Att. lib. 8. Quis aūt est tanta quidem de re, quin varie secum ipse disputet? Virg. 4. Aen. Ille meos, primus qui me sibi iunxit amores, Abstulit: ille habeat secum, seruetq; sepulcro.

Secunda classis, δεύτερον τίμημα, in censu Seruij Tullij Romanorum regis dicebatur ea pars populi, quæ æris LXXV. M. aut eo amplius, infra tamen centum millia, in censum deferebat: ijsdemq; armis vtebātur, quibus prima classis, præter loricam, & clypeum cuius loco scuto vtebantur. Vide Liu. lib. 1. ad vrb. cond.

Secundæ Mensæ, τραγήματα, dicuntur fructus, cæteraq; bellaria quæ sublatis carnibus secundo loco apponuntur. Quæ nominis ratio inde ducta est, quod antiqui, mensas appellabant ipsos discos, siue quadras, quibus epulæ in conuiuium inferebantur. Virg. 2. Ge. Non ego te dijs & mensis accepta secundis Transierim Rhodia. Horat. 2. Serm. Saty. 2. Tum pensilis vua secundas, Et nux ornabat mensas, cum duplice ficu. Legitur & Secunda mensa, in singulari num. Cic. Att. l. 14. Hæc ad te scripsi apposita secunda mēsa. Pl. li. 9. c. 35. Inferri mensam secundam iussit.

Secundæ, arum, Secondine, τὰ χόρια, ὕστερα, membrana illa qua partus obuolutus ex vtero prodit: dictæ quod nascentē infantem sequantur. Plin. Brassicæ succus contra ardorē febrium facit & stomachi vitia, & ad secundas.

Secundani, οἱ ἐκ τῆς δευτέρας τάξεως στρατιῶται, dicebātur secundæ legionis milites, sicut Primani, primæ legionis. Liu 4 Bel. Maced. Dum repetunt enixe signum, priores secundani se porta eiecere. Et paulo post: Secundani terga hostium cædunt, cæteri castra diripiunt. Pli li. 3. ca. 4. In mediterraneo coloniæ Arelate sextanorum, Biterræ septimanorum, Arausio secundanorum.

Secundarius, a, um, Secondario, da la seconda volta, δευτερεῖος, quasi secundi ordinis: vt, Panis secundarius, ῥυπαρὸς ἄρτος, id est, vulgaris & sordidus, vt qui confectus sit ex farina, ex qua Pollinis pars ante sit excussa. Suet. in Augu. Cibi minimi erat, atque vulgaris fere: secundarium panem, & pisciculos minutos maxime appetebat. Hic etiam secūdus dicitur. Horat. Pasti siliquis, & pane secundo. Legimus & Secundarium neut. gen. pro ea parte farinæ, ex qua conficitur panis secundarius Pli l. 18. c. 9. Iustum est è grano Campanæ, quā vocant Castratam, è modio redire sextarios quatuor siliginis, vel è gregali sine castratura sextarios quinque. Præterea floris semodium, & cibarij (quod secundarium vocant) sextarios quatuor, furfuris sextarios totidem. Ponitur aliquando pro proximo & secundo. Cic. 2. de Inuent. In hoc autem loco caput illud erit accusatori, si demonstrare poterit alij

nemini

nemini causam fuisse faciendi secundarium: si tantam, aut tam idoneam nemini. Idem de Clar. Orat. Q. Arrium. M. Crassi secundarium appellat, hoc est, secundum, à M. Crasso, eloquentiæ locū obtinentem. Idem (inquit) faciebat Q. Arrius, qui fuit M. Crassi quasi secundarius.

Secundo, aduerb. *Secondamente, secondariamente*, δεύτερον, secūdo loco, secunda vice, iterum, rursus. Cic. Att. Semel hominem allocutus fueram: an secundo mihi redeundum esset, ignorabam.

Secunde. Cice. de Nat. Nauigare ac secundissime cursum tenere.

Secundo, as, *Prosperare, far andar à seconda*, εὐπορίζω, prospero, prosperum reddo. Prop. Iam liquidum nautis aura secundat iter. Virg. 7. Aen. Dij nostra incœpta secundent. Oui. Epist. 13. Blandaq; compositas aura secundet aquas. Hinc Obsecundo, as, de quo alibi.

Secundum *Secondo, appresso*, κατὰ, præpositio accusatiuo casui seruiens, idemq; significans quod iuxta. Ci. 6. Ver. Secūdum arbitrium tuū testes dabo. Interdum idem valet quod Post, μετὰ. Seruius Sulpicius ad Cice. lib. 4. Duo vulnera accepisse, vnum in stomacho, alterum in capite secundum aurem. Quinct. Nam quod vnum mihi secundum patrem, fortuna videbatur parasse præsidium: id ego sperare in alia sorte non poteram. Cice. 1. Off. Proxime autem & secundū deos, homines hominibus maxime vtiles esse possunt. Interdum idem valet quod pro: vt, Prætor secundum me decreuit: id est, pro me. Cic. pro Q. Roscio: Secundum nos iudicari volumus. Item Att. Quisque eorum secundum causam nostram iudicauit. Aliquando In: vt, Secundum quietē: id est, in quiete. Suet. in August. Affirmabat ipsum esse, cuius imago secundum quietem sibi obseruata sit. Aliquando Super, siue De, περὶ. Sal. in Iugur. Secundum ea, vt de liberetis, &c.

Secundus, a, um, *Secondo*, δεύτερος, qui immediate sequitur primum: & tam numeri, quàm dignitatis ordinem denotat. Cice. in Orato. Quoniam id secundum erat de tribus. Virg. 11. Aen. Turnus ego, haud vlli veterum virtute secundus. Hirtius 4. Bel. Alexand. Bellonæ templum, quod tanta religione colitur, vt sacerdos eius deæ maiestate, imperio, & potentia secundus à rege consensum gentis illius habeatur. Per translationem ponitur pro prospero, εὐήμερος, vt, Secunda fortuna, ἀγαθὴ τύχη, id est, prospera, quod vel conatus nostros sequatur, vel quod nobis obsequatur. Virg. 9. Aen. Tantum fortuna secunda Aut diuersa radat. Sic res secundæ, quæ pro nostro desiderio sequuntur. Vir. 10. Nescia mens hominum fati, sortisq; futuræ, Et seruare modum rebus sublata secundis. Ventus secundus, οὔριος, qui à puppe sequitur. Virg. 4. Aen. Nec Zephyros audis spirare secūdos? Secundo flumine nare, siue nauigare, hoc est, in eam partem, in quam flumen decurrit. Oui. 4. de Ponto: Sed flumine sæpe secundo Augetur remis cursus euntis aquę. Virgilius tertio Georgicorum: Missusq; secundo defluit amni. Secundis auribus aliquid accipere: id est, beneuolis, clemētibus. Liuius: Omnia ne semper quæ magistratus ille dicet, secundis auribus, quæ ab nostrum aliquo dicentur, aduersis accipietis? Secundo lumine, pro secundo die, posuit Ci. ad Att l. 7. Epist. 144. Secundo populo philosophiā vituperare.

Secundus, philosophus fuit Atheniensis, quem aliqui Epithyrum vocant, quòd architecti filius fuerit, multæ quidem doctrinæ, mediocris eloquentiæ, æqualis æmulusq; Herodis Attici: qui illud Hesiodi eleganti mutatione in eum cauillatus est. Figulus æqualem exagitat, tum rhetora tecton. Nihilominus tamen senem postea mortuum, & epicedio & lacrymis honorauit. Ex Philostrato. Secundus alter Tridentinus, vir sanctus, Agiulphi regis Longobardorum tempore, scripsit breuiter Longobardorum historiam. Auctor Paulus Foroiuliensis. Fuit etiam hoc illustris Veronensis familiæ cognomen, ex qua fuit Plinius Secundus Naturalis historiæ scriptor.

Securis, huius securis, *Scure, manara*, πέλεκυς, instrumentum ad secanda ligna: quasi semiquiris, vt inquit Seruius, vel, vt verisimilius videtur, à secando. Virgilius libro vndecimo: Aeratam quatiens Tarpeia securim. Cic. 3. Verrina. Agunt eum præcipitem pœnæ ciuium Romanorum, quos partim securi percussit, partim in vinculis necauit. Virgilius sexto Aeneidos: Consulis imperium hic primus, sæuasq; secures Accipiet. Lucanus libro septimo: Pacificas sæuus tremuit Catilina secures. Huius instrumenti inuentrix fuit Penthesilea Amazon, teste Plin. libro septimo, capite quinquagesimosexto: Vnde & Amazones Securigeræ à poetis dictæ sunt. Secures item magistratuum insignia erant, virgarum fasciculo loro illigatæ. Cicero sexta Verrina. Quamobrē fasces Prætoribus præferantur, cur secures datæ? Infligere reipub. securim, per translationem dixit Cic. pro Plancio: pro eo quod est vehementer lędere, vel grauiter ei officere. Idem pro Muræna: Quam te securim putas iniecisse petitioni tuæ? Id est, quantum detrimenti putas te attulisse tuæ petitioni? quasi dicat. Omnem petitionis tuæ spem quadam quasi securi præcidisti.

Securicla, clæ, ligneum retinaculum, quod Suscus, siue Subscus dicitur: quo duo ligna inter se tenacissime vinciuntur. Vnde Securiclati cardines apud Vitru. lib. 10. Nostri, inquit Budæus, vt arbitror, Hirundinum caudas appellant.

Securicula, læ, *Picciola scure, Manara*, πελεκύδιον, exigua securis. Pli. lib. 18. c. 29.

Securifer, ra, rum, πελεκυφόρος, qui fert securim. Ouid. 12. Met. securiferumq; Pyracmon.

Securiger, ra, rum, securifer. Ouid. Epist. 4. Prima securigeras inter virtute puellas Te peperit. Silius l. 14. Hic feta gentis More securigera miscebat prælia dextra.

Securitas, securitatis, *Sicurtà, sicurezza*, ἄδεια, ἀσφάλεια, ἀθυμία, tranquillitas: curæ, anxietatis, & periculi expers. Cicero de amicitia: Caput esse ad beate viuendum, securitatem, qua frui non possit animus, si tanquā parturiat vnus pro pluribus. Plinius epistola 332. Sicut largitiones ex publico fieri mandata prohibent: ita videndum, ne multorum securitas subruatur. Philosophi definiunt Securitatem, rectam esse placidamq; animi constitutionem, malorum pendentiū cura uacantem.

Securus, secura, securum, *Sicuro*, ἀφρόντις, ἄθυμος, ἀσφαλής, tranquillus, cura, & anxietate vacans: quasi sine cura. Et differt à tutus quòd Securus dicatur is, qui non timet, etiam si immineat periculum: Tutus autem is, qui est extra periculum, quamuis etiam timeat. Cic. Planco, libro decimo: Si Africanæ legiones celeriter venerint, securos vos ab hac parte reddemus. Ouidius primo Metam. Mollia securæ peragebant ocia gentes. Aliquando Securus, ὀλίγωρος, capitur pro contemptore, incurioso, & negligente: tuncq; regit genitiuum. Virgilius primo Aeneidos: Securus amorum Germanæ. Quinctilianus libro octauo: In quod sæpe etiam incidit, Ci. securus tam paruæ obseruationis. Luca. l. 1. Per ferrum tanti securus vulneris exit. De Leone.

Secus, *Dietro, altrimenti*, παρὰ, cum datiuo aliquando præpositio est. idem significans quod iuxta: vt, Secus decursus aquarum feruntur salicea. Aliquando est aduerbium, & significat aliter, ἄλλως, præsertim quando non, vel haud, secum comites habet. Virgilius secundo Aeneidos: Haud secus Androgeos visu tremefactus abibat. Cic. Epist. Quod non multo secus fieret.

Sed, *Ma*, ἀλλά, coniunctio est discretiua, siue aduersatiua. Cicero de Orat. Non de præstanti quadam & eximia, sed prope de vulgari, & communi prudentia disputo. Aliquando incipientis particula est, aut certe ad diuersa transeuntis. Terent. in And. Sed Pamphilum uideo. Iungitur aliquando cum Autem. Plaut. in Ruden. Sed autem quid si hanc hinc abstulerit quispiam sacram vrnam Veneris? Aliquando cum Vero. Cicero 7. Verri. O præclarum imperatorē, nec iam cum M. Aquilio fortissimo viro, sed verò cū Paulis, Scipionibus, &c. Ponitur Sed aliquando pro Sed etiam. Cicero pro Milone. Obliti estis non modo inimicorum Milonis sermones, sed nonnullorum imperitorum.

Sedate, *Quietamente*. κατεσταλμένως, ἡσύχως, πράως, quiete, tranquille Cic. in Orat. Cum sedate placideq; loquimur. Placide, & sedate ferre dolorem, idem 4. Tusc.

Sedatus, a, um, ἥσυχος, πρᾶος, tranquillus, quietus, minime pręceps. Virg. 11. Aen. Sedato respondit corde Latinus. Ci. Att. lib. 8. Hæc scripsi sedatiore animo, quàm proxime. Horat. in Epist. Oderunt hilarem tristes, tristemq; iocosi, Sedatum celeres.

Sedatio, onis, *Moderatione*, κατάστασις, πράϋνσις, moderatio, placatio. Cic. primo Off. Sedatio perturbationum animi.

Sedenim, *Ma pur*, ἀλλὰ γάρ, aduersatiua particula, quandam etiam probationis vim habens adiunctam. Vir. 1. Aeneid. Hoc regnum Dea gentibus esse, Si qua fata sinant, iam tum tenditq; fouetq;. Progeniem sed enim Troiano à sanguine duci Audierat, Tyrias olim quæ verteret arces. Accipitur & pro autem, siue Vero. Cic. pro Arch. Sed enim hoc non solum ingenij ac literarum, verumetiam naturæ atque virtutis. Plaut. Curc. Sed enim nequeo durare, quin herum ac eusem meum.

Sedentarius, ria, riū, ἑδραῖος, quod sedendo fit: vt, Ars sedentaria, quæ sedendo exercetur: quam & Sellulariam vocant. Opera sedentaria, quæ fit à sedentibus. Colum. lib. 12. cap. 3. Neque enim sedentaria eius opera, sed modo ad telam debebit accedere, modo eos, qui cibum familiæ, conficiunt,

conficiunt, inuisere. Sedentarij, qui sedendo opus faciunt: sicut sutores, sartores, & id genus alij. Plau. in Aul.

SEDEO, des, sedi, sessum, *Sedere, sentare, star à sedere, star assentato*, κάθημαι, καθίζομαι, καθίζω, notæ significationis verbū est, cuius antitheta sunt Sto & Ambulo. Cic. 2. de Diuin. Cum Cæcilia in sella sederet. Plaut. Stic. Si non vbi sedeas, locus est: at est, vbi ambules. Dicimus autem Sedeo super equū, Sedeo equo, & Sedeo in equo. Quint. An sit credibile, super caput Valerij pugnantis sedisse coruum? Cic. de Ora. In solio sedens domi. Idem 2. de Fin. Sedere in solio ornatu regali. Mart. li. 5. Epig. Vno credis equo posse sedere duos? Liu. l. 29. Nemo, qui sella curuli sederit. Sedere in ouis, pro incubare. Plin. lib. 9. cap. 51. Polypus fœmina modo in ouis sedet. Aues quoq; sedere dicuntur, cum arbori, tecto, aliive re insistentes, non mouentur. Virg. 12. Aene. Altis in paruæ subito collecta figuram, Quæ quondam in bustis, aut culminibus desertis Nocte sedens, serum canit importuna per vmbras. Aliquando ignauiam, cessationemq; denotat. Cic. Att. Quid enim? sedere totos dies in villa ista? Vir. 11. Aen. Sedeant, spectentq; Latini. Terē. in Ad. An sedere oportuit Domi virginem tam grandem? Aliquando Sedere ponitur pro placere: & tunc datiuo cōstruitur. Virg. 5. Aeneid. Idq; pio sedet Aeneæ, probat auctor Acestes. Aliquando pro manere, immorari. Cic. lib. 9. Epist. Si venti essent, nos hic Corcyræ non sederemus. Liu. li. 2. Bel. Pun. Id horreum fuit Præsidium Pœnis sedentibus ad Trebiam. Aliquando sedere est consilium capere, considerate, vt apud Virg. 1. Aene. Celsa sedet Aeolus arce. Et 9. Aen. Turnus secreta valle sedebat. Plau. Sine iuxta aram sedeam, & dabo meliora consilia. Item secundum Augures sedere, est augurium capere. Nam post designatas cœli partes, à sedentibus captantur auguria. Vestis item sedere dicitur, quæ apta est. Quint. Ita sedet melius toga, & continetur. A qua loquendi consuetudine sumpta translatione, Imperium humeris alicuis bene sedere dicimus, quod illi probe cōuenit, & ab illo pro dignitate recte sustinetur. Pli. in Paneg. Cum abunde expertus esset, quàm bene humeris tuis sederet imperium. Sedens lactuca, pro sessili. Mart. li. 10. Epig. 48. In quibus est lactuca sedens, & sectile porrū. Assideo, Consideo Circunsedeo, Dissideo, Desideo, Insideo, Obsideo, Præsideo, Resideo, Subsideo, & Supersedeo, in quibus syllaba. si, corripitur, vide suis locis.

SEDES, huius, sedis, *Sedia, sede, luoco da sedere, cadrega, scagno, seggio*, ἕδρα, θρόνος, sella in qua sedemus. Plin. in Paneg. Iandudū illi radiatū caput, & media inter deos sedes auro staret, aut ebore. Interdum ponitur pro habitatione, vel domicilio. idq; tam in singulari, quàm in plurali numero. Ci. de Prouin. cons. Nunquam hæc vrbs summo imperio domicilium ac sedem præbuisset. Virg. 1. Aen. Hic tamen ille vrbem Patauî, sedesq; locauit Teucrorum. Interdum pro sepulcro. Virg. 6. Aen. Sedibus vt saltem placidis in morte quiescam. Interdum pro podice, & ani circulo. Plin. lib. 23. Cinis sarmentorum, vitiumq;, sedis vitijs medetur. Sedes luxuriæ, per translationem, pro loco, in quo maxime viget luxuria. Cicero contra Rullum: Coloni Capuæ in sedibus luxuriæ collocati.

SEDICVLA, *Sedietta*, ἑδράριον, parua sedes: sicut Aedicula, parua ædes: quanquam non desunt, qui Sedecula scribendum contendant, quo pacto etiam legitur apud Cic. in Epist. ad Att. l. 4. Malo in illa tua sedecula sedere, Valla putat omnino Sedicula esse scribendum per tertiam vocalem.

SEDIGITVS, ti, ἑξαδάκτυλος, senos habens in manu digitos. vnde & Volcatius Poeta Sedigitus, & C. Horatij filiæ Sedigitæ sunt cognominatæ. Pli. l. 11. c. 43.

SEDILE, lis, p. p. *Sedia*, ἕδρα, ἐξέδρα, sedes subsellium, scamnū ad sedendum aptum. Plin. Epist. 101. locis pluribus disposita sedilia è marmore. Virg. 1. Aen. viuoq; sedilia saxo.

SEDIMENTVM, ti, ὑπόστασις, quod in re aliqua subsidit. vnde crassiorem vrinæ partem in fundo matulæ subsidentem, medici sedimentum appellant. In ædificijs quoq; sedimentum dicitur ipsa subsessio, cum. s. ob fundamenti infirmitatem ædificium subsidit. Plin. l. 36. cap. 10. St Inundationibus Tiberis sedimento molis facto.

SEDITIO, onis, *Seditione, discordia*, στάσις, à se, hoc est, seorsum, & Itio, componitur. Cic. l. 6. de Rep. docet seditionis proprietatem à dissensione ciuium dictam esse, quod seorsum eant alii ád alium. Est enim proprie, cum populo discordāte itur ad manus: qualem describit Virg. l. 1. Aen. Magno in populo cum sæpe coorta est Seditio. Similiter seditio in exercitu dicitur, in classe, in campo, & vbicunq; est multitudo hominum aduersus duces, magistratusve arma capiētium, vel imperium detractantium. Ouid. 12. Met. Seditioq; recens. Dicimus autem Latine eleganterq;, Cōcitare seditionem, Facere seditionem, Commouere seditionem, Oriri seditionem, Sedare seditionem.

SEDITIOSVS, sa, um, *Seditioso, Scandaloso*, στασιώδης, procliuis ad seditionem. Cic. 3. Verr. seditiosus homo. Cn. Carbo. Hinc seditiose, per seditionem, aut more seditiosorum. Cic. pro Clue. Concionibus seditiose concitatis. Idem ad Att. lib. 2. Multa cum seditiosissime diceret.

SEDO, das, *Mitigare, racquetare*, καταστέλλω, πραΰνω, mitigo, placo, lenio. Salu. Catil. Animus impurus, dijs hominibusq; infestus, neque uigilijs, neque quietibus sedari potuit. Lib. 4. ad Heren. Neque habeat, qui sitim suam sedet: idest extinguat. Dicimus præterea Sedare bellum, cōtrouersiam, discordias infamiam, iram, lites, mentes commotas, motus animi, miserias, pauorem, tempestatem, tumultum: quorum omnium exempla nusquam non sunt obuia. Cic. 2. in Catil. Atque hæc sic agentur, ut bellum intestinum me uno togato duce sedetur. Sedare, & Incendere, contraria. Cic. 3. de Leg. Aliquando incenditur, & quidem sæpe sedatur. Hinc Sedatus participium, siue nomen ex participio: item Sedate, aduerbium, & Sedatio, uerbale.

SEDVCO, is, *Ingannare, trauiare dal dritto sentiero*, ἀπάγομαι, proprie seorsum duco ab alijs, quasi de rebus aliquibus locuturus. Ter. in Hecy. Pamphilus me solum seduxit foras. Cic. Att. l. 2. Seducit me Scaptius. Plau. in Aul. Secreto te huc foras seduxi. Cic. l. 1. Tus. ad animum transtulit, inquiens. Animum ad se ipsum aduocamus, secū esse cogimus, maximeq; à corpore seducimus? Accipitur & pro decipio, in fraudem induco. Ter. in And. Me seducere istis dictis postulas?

SEDVCTIO, nis, *Seduttione*, uerbale à seduco, significans abductionem à turba. Cic. pro Mur. Seductiones testium.

SEDVCVLVM, li, quasi sudaculum, genus flagelli, quod uapulātes sudare faciat. Festus.

SEDVLO, *In vero*, ἐπιμελῶς, ἀτεχνῶς, diligenter, & simpliciter, quasi sine dolo, ut inquit Nonius. Plau. in Aulul. Nam nunc cum cœlo sedulo, ut omnes nesciāt, Omnes uidentur scire. Ter. in Phor. Ego sedulo hunc dixisse credo. Idest, simpliciter, inquit Donatus. Idem in Hec. Et si dissimulas sedulo. Cic. de Fin. Faciam omnia sedulo.

SEDVLVS, la, lum, *Diligente, officioso*, ἐπιμελής, ἀκριβής, diligēs, officiosus, intentus. Cic. de Clar. Ora. Eloquētes uidebare, non sedulos uelle conquirere. Tib. l. 1. El. 3. Assideat custos sedula semper anus. Oui. 1. de Rem. Am. Nec desunt comites sedula turba canes. Hinc Sedulitas, ἐπιμέλεια, pro instāti, & fideli officio, ac diligentia. Cic. ad Att. lib. 11. Quæ si non essent sedulitate effectæ, & beneuolentia tua. Oui. 10. Met. Sedulitas erit apta tibi. Sedule, ἐπιμελῶς, idem quod Seduco. Col. lib. 9. cap. 9. Custos sedule circumire debet aluearia.

SEDVM, sedi, ἀείζωον, herba perpetuo uirens: unde etiam Semperuiuum appellatur. Pli. l. 18. c. 17. Col. l. 2. c. 9. Remedio est mistus succus herbæ, quam rustici sedum appellant. Duo autem Sedi sunt genera, quorum alterum in tectis fere & suggrundijs nascens, quód folia habeat latiora, Sedum maius appellant, uulgus Iouis barbam nominat. Alterum in petris & parietinis prouenit, à Latinis Sedum, siue semper uiuum minus dictum. Vulgus à folijs uermiculorum similitudinem referentibus, Vermicularem nominat.

SEGES, huius segetis. *Frua, biada in herba, segete*, ἄροτος, proprie fruges eorum seminum, ex quibus conficitur panis, nondū demessa, ut ait Valla. l. 4. c. 24. Pli. l. 18. c. 17. Si in articulum seges ire cœperit, runcare remedium est, ne herbæ uincant. Et paulo post: Luxuria segetum castigatur dente pecoris. Virg. 1. Geor. Luxuriem segetum tenera depascit in herba. Hor. 2. epist. 2. Cum segetes occat, tibi mox frumenta daturus. Seges per translationem: ut Seges stimulorum, apud Plau. in Aul. Tibi ego rationem reddā, stimulorum seges? Ferrea seges telorum. Virg. 3. Aen. Confixum ferrea texit Telorum seges. Clypeata seges uirorum, Ouid. 2. Met. Seges, ac materia gloriæ. Cic. pro Mil. Quid odisset Clodium Milo, segetem, atque materiem suæ gloriæ? Quandoque accipitur pro ipsa humo iā subacta, & sata. Var. l. 1. de re rust. c. 29. Seges dicitur, quod aratum & satum est: Aruum, quod aratum, nec satum est. Virg. 2. Ge. Illa seges demum uotis respondet auari Agricolæ, bis quæ Solem, bis frigora sensit. Plin. l. 18. Segetes quæ interquieuere, fundunt rosam odoratiorem. Seges quoque aliquando de leguminibus dicitur. Col. lib. 2. cap. 14.

SEGETIA, nomen Deæ, quàm Romani uenerabantur, ut lætas segetes faceret: cuius meminit Macr. lib. 1. Sat. Plin. lib. 18. cap. 2.

SEGMEN, inis, τομή, segmentum, quod à re aliqua resecatur: à quo Præsegmen, & Resegmen. Plin. lib. 13. cap. 12. Segminibus utrinque amputatis. Gel. lib. 10. cap. 15. Vnguium & capilli

capilli segmina.

SEGMENTA, rũ, *Tagliamenti, diuisioni, ἀποκόμματα*, propriè segmina, & raméta, quæ à re quapiã resecantur: à secando quasi secamenta, c, in g, mutata. Plin. lib. 36. de ratione secandi marmoris loquens. Crassior arena laxioribus Segmentis terit. Hinc etiam partes, & (vt ita dicam) membra mundi, in quæ vniuersa terra digeritur (quæ nostri Circulos, Græci Parallelos appellant, & climata) Segmenta dicuntur. Plin. lib. 6. cap. 33. Plura sunt segmenta mundi. Segmenta item dicebantur minuta auri, & purpuræ, alteriusue materiæ segmina, ex quibus vermiculatim compositis preciosissime conficiebantur vestes, quæ Segmentatæ dicebãtur: quanquam non raro pro ipsis etiam vestibus Segmenta posita legamus. Ouid. 3. de Arte. Non iam segmenta requiro. Val. Max. Datum est mulieribus, vt segmenta aurea gestarent. Iuue. Sat. 2. segmenta enumerat inter nubentiũ ornamenta. Segméta (inquit) & longos habitus & flammeã sumit. Non desunt tamen, qui Segmenta interpretentur monilia ex auro & gemmis confecta.

SEGMENTATVS, a, um, *Recamato*, segmentis variegatus: vt, Vestes segmentatæ: de quibus iam egimus. Segmentatæ cunę, quæ confectæ sunt ex tenuissimis segmentis diuersorum colorum, & quodam quasi vermiculato emblemate pictę. Iuu. Sat. 6. Et segmentatis dormisset paruula cunis. Quanquam non desunt, qui Cunas segmentatas ibi intelligant, veste segmentata tectas.

SEGNIS, huius segnis, & hoc segne, *Pegro, tardo poltrone, ἀργός, ῥάθυμος, νωθής*, tardus, ignauus, quasi sine igne: sicut contra, Ardens pro solerti, diligenti, & moræ omnis impatienti. Virg. lib. 3. Aen. Haud segnis strato surgit Palinurus. Cice. ad Att. lib. 8. Ego si cui adhuc videor segnior fuisse, dum ne tibi videar, non laboro. Tacit. li. 12. Neque enim segnem ei fuisse indolem ferunt. Interdum pro infœcundo & inutili. Idem lib. 1. Georg. Segnisq́; horreret in aruis Carduus. Hinc Segnities, ei, siue Segnitia, æ, *νωθεία, ῥαθυμία*, tarditas, negligentia ad agendum. Socordia autem est negligẽtia in cõsulendo, meditando, prospiciendo, quid opus sit facto. Teren. in And. Nihil loci est segnitiæ, neque socordiæ. Quandoque Segnities, *ἀφορία*, dicitur infœcunditas. Plin. Hinc negligentia cultorum, hinc agrorum segnities. Legitur & Segnitas, pro Segnitia: quod & Nonius annotauit. Cice. de Or. Castigemus segnitatem. Hinc Segniter, *ῥαθύμως*, negligenter. Liu. 2. ab vrb. Segniter, ociose, negligenter, contumaciter omnia agere. Vir. 9. Aen. Instat non segnius, ac rotat ensem Fulmineum. Oui. 10. Met. Scythica non segnius ita sagitta.

SEGNIPES, dis, pen. cor. *βραδύπους*, qui tarde incedit. Iuuen. Sat. 8. Tritoq́; trahunt epithedia collo Segnipedes.

SEGREGO, gas, pen. cor. *Separare, spartire, ἀποκρίνω, ἀφορίζω*, ab aliorum numero vel societate, vel grege separo. Teren. in Hec. Nam si ita est, vt hæc nunc Pamphilum vere à se segregarit. Pla. in Mil. Ille illas spernit, Segregat ab sese omnes, extra te vnam. Cic. pro Archia. Perficiam profecto, vt hunc non modo non segregãdum à numero ciuium, verum etiam putetis asciscendum fuisse.

SEGVLLVM, li, est terræ genus in summo solo, ex quo metallarij cognoscunt subesse venam auri. Plin. lib. 33. cap. 4.

SEIA, dea Romæ, quæ sationi præesse putabatur: vt Segesta, siue Segetia, quæ Segetes lætas facere existimabatur. Plin. l. 18. cap. 2.

SEIANVS equus, dictus est à Cn. Seio, qui equum habuit inusitata magnitudine, omnibusq́; alijs equorum laudibus præstantissimum, adeo vt ex eorum genere equorum crederetur, quos Hercules occiso Diomede Argos perduxit. sed eo facto is equus fuit, vt quisquis possideret eum, is cũ omni familia interiret. Primus enim huius equi dominus à M. Antonio, qui postea triumuir constituendæ reip. fuit, damnatus, miserando affectus est supplicio. Hunc deinde emit Cor. Dolabella, qui & ipse à Cassio victus in prœlio occubuit. Ab hoc ad Cassium victorem equus peruenit, qui ab Antonio, victus, sibi manus intulit. Nec multo post Antonius victor, qui equum hunc abstulerat, ab Augusto victus simili mortis genere perijt. Hinc ortum est prouerbium, vt homines calamitosi equum Seianum habere dicerẽtur. Gell. l. 3. cap. 8.

SEIVGES, & Seiuges, pen. cor. dicuntur equi seni ad vnum currum adhibiti. Apul. in Flor.

SEIVGO, gas, *ἀποζεύγνυμι*, seiungo. Cice. 2. de Diu. Humani animi partem non esse ab actione corporis seiugatam.

SEIVNGO, is. *Disgiungere, slontanare, ἀφίστημι, ἀποζεύγνυμι*, iunctos separo, auello. Cic. Lentul. Hoc tempore, quo seiuncti fuimus. Cic. 3. de nat. deo. Fortunam nemo ab inconstantia, & temeritate seiunget. Idem in Catil. Dum tua calamitas à reip. periculo seiungetur.

SELENVS, vide Selinus.

SELEVCIA, *σελεύκεια*, Syriæ Antiochenæ oppidum est, ab Antiocho Seleuci filio conditum: de quo Pli. lib. 5. cap. 22. Est & Seleucia alia ad Euphratem: & tertia ad Bellum amnem: quarum meminit idem Plin. lib. 5. cap. 23. Rursus alia Ciliciæ, Trachiotis cognominata ad Calicadnum amnem, teste eodem Plin. lib. 5. cap. 27.

SELEVCVS, vnus ex principibus Alexandri, qui primus post Alexandri mortem regnauit in Syria annos quadraginta.

SELIBRA, *ἡμίλιτρον*, dimidia libra. Liu. 5. Selibra farris. Gell. lib. 7. cap. 18.

SELIGO, gis, pen. co. *Far la scelta, discernere, ἀπολέγω, ἀποκρίνω*, scorsum colligo, secerno. Cic. de optimo gen. Quæ exempla selegissem, nisi nota esse arbitrarer. Ouid. 3. Am. Eleg. 10. Tu selige tantum, Me quoque velle, velis, an ne coactus amem? Cic. in Or. Nec vero vtetur imprudenter hac copia, sed omnia expendet, ac seliget. Selectio, onis, actus seligendi. Cic. de Fin. In vna virtute sic esse omnia voluerunt, vt eam rerum selectione expoliarent. Idem 3. de Leg. Selectio vitiorum. Selectus, a, um, particip. Cice. 1. de Nat. deo. In illis selectis eius breuibusq́; sententijs. Oui. 5. Fast. Romulus hoc vidit selectaq́; corpora patres Dixit. Hinc Selecti iudices. Cic. pro Clu. Cui iurati debent optimum quenque in selectos iudices referre. Hor. 1. Ser. Sat. 4. Vnũ ex iudicibus selectis obijcebat.

SELIQVASTRA, (inquit Festus) sedilia appellantur antiqui generis, d, litera in l, conuersa, sicut & in Sella, & Solio factum est, quæ omnia à sedendo dicta sunt.

SELLA, æ, *Sedia, ἕδρα, καθέδρα, θρόνος*, idem quod sedes: à sedẽdo dicta, quasi sedda, *κατ' ἀντίστοιχον*. Plin. de Vir. Illust. P. Decium Prætorem transeunte ipso sedentem iussit assurgere, eiq́; vestem scidit, sella concidit, ne quis ad eum in ius iret, edixit.

SELLARIA, æ, *ἐξέδρα*, dicta sunt loca, in quibus sedes disponi solebant. Pli. l. 34. cap. 8. In sellarijs domus aureæ disposita. Suet. in Tib. Sellariam excogitauit sedem arcanarum libidinum. Diminutiuum est Sellariola. Mart. lib. 5. In sellariolis vagus popinis.

SELLVLARII, *ἑδραῖοι*, opifices, qui sedendo opus faciũt, quos Liu. l. 8. scribit militiæ minime aptos.

SEMBELLA, *ἡμίλιτρον*, libræ dimidium, quasi semilibella. Var. l. 4. de Ling. Latin.

SEMEL, *Vna volta, ἅπαξ*, aduerb. idem significans, quod vnica vice. Plau. in Capt. Satis sum semel deceptus. Aliquando accipitur pro summatim, aut in summa *κεφαλαιωδῶς*. Quin. Denique (vt semel finiam) sic fere componendum, cum pronunciabis. Nonnunquam & pro omnino, penitus. Virg. 11. Aen. Procubuit moriens, & humum semel ore momordit. Ouid. Epist. 5. Læsa pudicitia est, deperit illa semel.

SEMELE, pe. cor. *σεμέλη*, Cadmi Thebarum regis filia, ex qua Iupiter Bacchum genuit, teste Horat. 1. Car. Ode. 19. Thebanæq́; iubet me Semeles puer. Prop. Narrabis, Semele quàm sit formosa. Semeleius, a, um, Ouid. 5. Met. Proles Semeleia.

SEMEN, seminis, *Seme, semenza, semente, σπέρμα*, notæ significationis est, quasi Serimen, à Sero, ris, Colum. lib. 1. cap. 7. Longe plus imputant seminis iacti, quàm quod seuerint. Vir. 1. Georg. Debita quàm sulcis committas semina. Hor. Epod. 16. Pinguia nec siccis vrantur semina glebis. Nonnunquam etiam de virgultis, & surculis dicitur. Virg. 2. Ge. Seminibus positis superest deducere terram Sæpius. Col. lib. 3. Ex eiusmodi vitibus lecta semina multum, bonumq́; vinum præbebunt. Est & Semen frumenti genus, quod Zeam *ζειὰν*, appellant, simile farri. Plin. lib. 18. cap. 11. Alica fit ex Zea, quam semen appellamus. Per translationem significat auctorem alicuius rei, & eum, à quo quid ortum est. Cic. Phil. 2. Vt in seminibus causa est arborum, & stirpium, sic huius luctuosissimi belli semen tu fuisti. Ponitur aliquando pro genere. Suet. in Calig. cap. 25. Nec vllo firmiore iudicio sui seminis esse credebat. Virg. 7. Aen. Geminosq́; iugales Semine ab æthereo. Ouid. 10. Met. Ipsaq́; cuius Semine concepta est, ex illo concipit ales. Lucr. lib. 2. Cœlesti sumus omnes semine oriundi.

SEMENTICVS, ca, cum, pen. cor. *σπόριμος*, quod seminari potest. Pli. l. 18.

SEMENTINVS, a, um, vt Sementina pyra, vel à seminum multitudine, vel quod vsque ad sementis tempus durent, dicta. Cato cap. 7. Feriæ sementinæ. Festus. Sementinæ feriæ fuerant institutæ, quasi ex iis fruges grandescere possent. Dies sementina, festum fuit antiquis celebratum, postquã terræ mandassent semina agricolæ. Oui. 1. Fast. Nec sementina est vlla reperta dies,

SEMENTIS, huius sementis, fœm.gen. *Semente, seme, semenZa, seminata*, σπορά, significat ipsam sationem, seu seminationẽ, Plin.lib.18. Sunt qui properent, atque ita pronuncient, Festinatam sementem sæpe decipere, serotinam semper. Col. lib.11. Quibus magna sementis præparatur. Liu. Vt Campani sementem facere possent. Ouid.lib.1.Fast. Villice da requiem terræ, semente peracta. Nonnunquam pro seminandi tempore. Colum.lib.2. Prima sementis rarius ferre permittit, nouissima spissius postulat. Ponitur aliquando pro segete. Gell.lib.2.cap.29. In sementes forte concesserat tempestiuiores. Facit sementis aliquando in ablatiuo sementi, & in accusatiuo sementim. Cato ca.27. Sementim facito ita. Col.l.2.c.12. Peracta sementi.

SEMENTO, tas, σπερματίζω, semen produco. Pli.l.18.c.28.

SEMESTRIS, & hoc stre, *Di sei mesi* ἑξαμηνιαῖος, quod est sex mensium: vt Semestris tribunatus. Pli. Epist.69. Semestri tribunatu splendidiorem. Pli.l.10.c.25. Semestres, vt hirũdines. Semestre regnum. Cic.ad Att.l.10. Intelliges id regnum vix semestre esse posse.

SEMESVS, a, um, pen. pro. *MeZZo mangiato*, ἡμίβρωτον, semicomestum. Eadem enim forma dicitur, qua Ambesum, & Comesum. Sueto. in Tib. Semesa opsonia apposuit. Virg.8. Aen. Ossa super recubans antro semesa cruento. Horat.2. Serm.Sat.6. Semesaq; lardi Frusta dedit. Silius lib.6. Semesaq; membra relinquit.

SEMIANIMIS, me, siue Semianimus, a, ũ, *MeZZo morto, tramortito*, ἡμιθνὴς, semiuiuus, siue semimortuus. Pli. de Viris Illust. Semianimis inuentu & sanatus. Ouid.1.Trist. Eleg.3. Semianimis media procubuisse domo. Vir.11.Aen. Semianimes voluuntur equi. Lucr.lib.6. Languida semianimo cum corpore membra videres.

SEMIAPERTVS, a, um, *MeZZo aperto*, ὑπαίοικτον, dimidiata sui parte apertum. Liu.l.26. Semiapertis portarum foribus.

SEMIASSVS, a, um. Ci.1. Tusc. Heu reliquias semiassi regis. Ex poeta vetusto.

SEMIBOS, pen.cor. huius semibouis, *MeZZo bue*, ἡμίβους, epitheton est Minotauri, quem Poetæ fingunt, dimidia sui parte bouem fuisse. Ouid.4.Trist. Eleg.6. Semibouemq; virum.

SEMICAPER, p.cor. huius semicapri, *MeZZa capra*, ἡμίτραγος, Faunorum & Satyrorum epitheton est, qui inferiore sui parte capris similes pinguntur. Ouid.5. Fast. Semicaper coleris succinctis Faune Lupercis. Deus semicaper. Ouid.4. Fast. Pan semicaper. Ouid.14.Met.

SEMICIRCVLVS, *MeZZo circolo*, ἡμίκυκλος, medius circulus. Colum.lib.5. cap.2. Omnis ager, semicirculi, vel arcus, nonnunquam etiam plurium angulorum formam exhibet. Cic.5.Fin. Circulos aliquos, & semicirculos consectari. Semicircularis, re, mediam circuli formam habens. Colu. lib.5.cap.1.

SEMICINCTIVM, tij, ὑπόζωμα, succinctorium, quod medium hominem cingat. est enim genus vestis breuissimæ, quo venter, & velanda teguntur. Apud Mart.lib.14. de Semicinctio tale est epigramma: Det tunicam diues, ego te præcingere possum.

SEMICOCTVS, a, um, *MeZZo cotto*, ἡμίεφθος, semicrudus. Col. lib.8.cap.5. Semicoctum hordeum. Et Plin.lib.22.cap.25. Semicocta aqua.

SEMICREMATVS, a, um, *MeZZo abbrugiato*, Ouid.in Ibin: Membra feras Stygiæ semicremata neci. Martial. lib.11. Thuraq; de medio semicremata rogo.

SEMICRVDVS, a, um, *MeZZo crudo*, Colum.lib.6.ca.26. Lupini semicrudi conteruntur, Statius 4.Syl. Cum bene mane semicrudus Illatam tibi dixero salutem.

SEMIDEVS, adiectiuum, ἡμίθεος, Lucan.lib.8. Semideosq; canes. Oui.in Ibin. Vos Fluminaq; & Nymphæ, semideũq; Reges semidei. Statius 2.Achil.

SEMIDOCTVS, *MeZZo dotto, cioè non molto*, ἡμιμαθὴς, id est, mediocris eruditionis. Cic.2.de Orat.

SEMIERMIS, me, *Disarmato*, Liuius l.22. multitudo semiermis.

SEMIFACTVS, a, um, ἡμιτελής. Tacit.lib.15. Semifacta opera perrupit.

SEMIFER, a, um, *MeZZo saluatico*, ex dimidia parte ferus. Ouid. 2.Met. de Chirone Centauro: Semifer interea diuinæ stirpis alumno Lætus erat. Plin.l.8.cap.57. Semiferum ipsum animal.

SEMIFORMIS, me. Colum.l.8. cap.5. Pulli semiformes interimuntur.

SEMIFVLTVS, a, um, Mart.lib.5. Subselliòq; semifultus extremo.

SEMIGERMANVS, pen.pro. Liu.lib.21.

SEMIGRAECVS, Varro 2.de re rust.cap.1.

SEMIGRAVIS, graue, pen.cor. Liu.lib.25.

SEMIGRO, as, *Partirsi*, ἀποικέω, ad seorsum habitandũ me confero. Cic. pro. Cœl. Reprehendistis, à patre quòd semigrarit.

SEMIHOMO, pen. cor. *MeZZo huomo*, ἡμιάνθρωπος, Col.l.10. Quamuis semihominis uesano gramine fœta Mandragoræ pariat flores. Virg.8. Aen. Semihominis Caci.

SEMIHORA, æ, pen.pro. *MeZZa hora*, ἡμιώριον, horæ unius spatium dimidium. Cic.pro Rab. perd. reo. Me ex comparato & constituto spatio defensionis in semihoræ circulum coegisti. Pli.l.22.ca.9.

SEMIIVGERVM, geri, pen.cor. Col.l.4.c.18.& l.5.c.1.

SEMILACER, pen.cor. *MeZZo stracciato*, ἡμιρραγὴς. Oui.7. Met. Semilacerq; toro tentat consurgere.

SEMILIBER, pen.pro. *MeZZo libero*. Cic. ad Att.l.13. Abijciamus ista, & semiliberi saltem simus.

SEMILIXA, æ, masc.gen. Liu.l.28.

SEMIMADIDVS, Col.l.2. ca.4. Ager exiguis nimbis semimadidus.

SEMIMARINVS, ἡμιθαλάσσιος, Lucret.l.5. Aut rapidis canibus succinctas semimarinis Corporibus Scyllas.

SEMIMAS, pen.cor. *Castrato*, huius semimaris, pen.cor. masc.ge. castratus, euiratus, ἡμίανδρος, Var.3.de re rust. c.9. Capi semimares, quòd sunt castrati. Liu.1.l.31. Ante omnia abominati semimares. Ouid.1.Fast. Semimaris flammis uiscera libat ouis. Semimares item dicuntur androgyni, utrunque habentes sexum. Ouid.4.Met.de Hermaphrodito. Semimarẽ fecisse uidet.

SEMIMORTVVS, a, um, *MeZZo morto*, ἡμιθανής. Catullus ad Licinium Epigr.47. Semimortua lectulo iacebant.

SEMINALIS, & hoc le, *Da semenZa, da seme*, quod ad sementem faciendam pertinet. Col.l.11.c.2.

SEMINARIVM, rij, φυτευτήριον, est locus ex quo transferuntur plantæ in aliam terram. Col.l.de Arborib. c.1. Qui uineã, uel arbustũ constituere uolet, seminaria prius facere debet. Idem: Satoris officium est, de seminario transferre plãtam. Ponitur & seminarium per translationem pro rei alicuius fonte & origine: idq; tam in bonam partem, quàm in malã. Cice. in Catili. Qui nisi exeunt, scitote hoc in rep. seminarium Catilinarum futurum. Cic.1.Off. Principium urbis, & quasi seminarium reipublicæ.

SEMINARIVS, a, um, quod ad seminandum pertinet. Ambrosius: Inest nascentibus aut semen, aut uirtus aliqua seminaria.

SEMINIVM, nij, σπέρμα, idem quod semen, uel planta, aliud ue quiduis, quod de se aliquid potest producere. Col.2. Superfusa terra latentibus seminijs. Var.2.de re rust. cap.6. Asini Reatini optimi, & maximi, è quo seminio hic procreaui pullos. Pla.in Amph. Anguineo repente hostes peperit seminio. Luc.l.3. Cur acris uiolentia triste leonum Seminium sequitur? Quandoque pro seminis lucro. Pla.in rud. Venum dantur merces non hoc suo seminino.

SEMINO, nas, *Seminare, somnare*, σπείρω, φυτεύω, notæ significationis. Dicimus autem: Seminatur hordeum, & Seminatur ager hordeo: sicut Spargitur humor, & Spargitur uestis humore. Col l.2.c.9. Seminari debet hordeũ post ęquinoctiũ. Idem l.2.c.8. Seminarentur agri. Semino, pro gigno. Virg. 6.Aen. Quale solet siluis brumali frigore uiscũ Fronde uirere noua, quod non sua seminat arbos. Col.6.c.24. de tauris: Si dextra desiluit, marem seminasse manifestum est: si læua, fœminam. Pla. in Amph. Alter decumo post mense nascetur puer, Quàm seminatus. Seminatio, onis, σπορά, satio. Varr.1.de re rust. ca.6. Ad seminationem onagrus idoneus. Seminator ris, σπορεύς, qui serit semina ue. Cic.2. de Nat. de. Omnium rerum seminator, & sator, & parens, ut ita dicam, atque altor est mundus. Per translatiõe spargo, diuulgo. Lact.l.4. Et cultum Dei per totam terram seminaret. Dissemino, & Insemino, suis locis.

SEMINECIS, ἡμιθανεῖς, semimortui: propriéq; de ijs dicitur, qui graui uulnere accepto, morti sunt uicini. Liu.l.29. Qui circa regem seminecem pugnabant. Ibideml.3. Seminecem ad Cannas in aceruo cæsorum corporum inuentum. Ouid. 1.Met. Atque ita semineces partim feruentibus artus Mollit aquis.

SEMINVDVS, pen. pro. *MeZZo nudo*, ἡμίγυμνος, adiect. Liu. 9. Consules prope seminudi sub iugum missi.

SEMIOBOLVS, *MeZZo dinaro*, ἡμιώβολον, oboli dimidium, & per translationem quæuis res uilissima.

SEMIPAGANVS, ni, pen.pro. adiect. Persi. in prol.

SEMIPES, pen.cor. dis, & pen. cor. mascu. gene. *MeZZo piede di misura*, ἡμίπους, mensura dimidiata pedis, hoc est, digitorum octo. Pli.l.12.c.19. Rubescit addito semipede.

SEMIPEDALIS, semipedale. pe.p. *Ciò che tiene la mesura di meZZo piede*, ἡμιποδιαῖος, quod dimidij pedis longitudinem habet. Pli.l.13.c.4. Semipedales truncos. Idem l.36.c.25.

SEMIPLE-

Semiplenvs, plena, plenum, *Mezzo pieno, ἡμίπλεος*, Liuius: lib. 25. Improuiso adorti semiplenas stationes Semiplenæ nares, Cic. 7. Verr. Semiplenæ scrobes. Colum. l. 5. c. 5.

Semipvtatvs, a, um, *Mezzo tagliato, bruscato*, Virg. 2. Ecl. Semi putata tibi frondosa vitis in vlmo est.

Semiqvinaria diuisio, *πενθημιμερὴς*, cæsuræ genus, cum post duos pedes relinquitur syllaba, partem orationis terminans: vt, Arma vi-vvrúq; ca-vvno-Dicta Semiquinaria quod constet ex duobus pedibus & semisse: quod est dimidium quinque pedum. Semiseptenaria autem diuisio, *ἑφθημιμερὴς*, dicitur, cum post tres pedes similiter relinquitur syllaba partem orationis terminans: vt Arma vi-vvrumque ca-vvno Tro--iæ.

Semiramis, mis, vel Semiramidis Assyriorum regina, Nini regis vxor, mulierum omnium, quarum memoria ad nos peruenit, clarissima, quæ post viri obitum, quòd intelligeret Assyrios grauatæ mulieris imperium passuros, dissimulato illius obitu, personam eius assumpsit, donec Ninus filius adolesceret, regnoq; administrando idoneus fieret. Hæc & Babylonē muro latericio cinxisse dicitur, & subactis vicinis, regni sui terminos latissime propagasse. Verum eadē tā portētosæ libidinis fuisse traditur, vt & filij concubitum expetierit, & equum vsq; ad coitum adamasse dicatur. De hac Plutarchus in Apophthegmatis sic scribit. Semiramis sepulchro, quod sibi cōstruxerat, hāc addidit inscriptionem, Quicunque rex pecunijs indiguerit, patefacto monumento, quod voluerit, accipito. qua spe adductus Darius, sublato lapide, pecuniarum nihil inuenit, sed, alias reperit literas, in hanc sententiam: Ni malus vir esses, ac numis insatiabilis, cadauerum loculos non moueres. Semiramis, lingua Syriaca, auem significat. namq; ab auibus adhuc infans nutrita dicitur. Scribit Val. Max. l. 9. c. 3. Aliquando, cum circa cultum corporis occupata esset, & nunciaretur ei Babylonem defecisse, soluta adhuc altera parte crinium, protinus ad eam expugnandam cucurrisse, nec prius decorē capillorum redegisse in ordinem, quàm tantam vrbem in suam potestatē restituisset. Exercitum ipsius sic describit Suidas: Πεζῶν μὲν μυριάδας δέκα, ἱππικῆς δὲ ἑκατόν. δρεπανηφόρων δὲ ἁρμάτων μυριάδας δέκα, ἀνδρῶν τε ἐπὶ καμήλων μαχομένων τὸ ἴσον πλῆθος. ἄλλων δὲ καμήλων, ἐς ὅτι αὖ ἐγὼ δέομαι, μυριάδας εἴκοσι, βύρσας δὲ βοῶν ὠμοδεψητῶν εἰς τριάκοντα μυριάδας. ναῦς δὲ ἐν Βάκτροις ναυπηγεῖσθαι τρισχιλίας: Id est, Peditatus centum millia, equitatus centum myriades, falcatorum autem curruū decies decem millia. virorum in camelis pugnantium par numerus. aliorum vero camelorum (ad quodcunque indigebat opus) vicies dena millia. terga vero boum excoriatorum tricies dena millia. Naues vero in Bactris fabricatæ ter mille. Et multa alia, quæ prosequitur admiranda.

Semirasvs, a, um, *Mezzo raso*. Catul. Epig. A semiraso tonderetur vstore.

Semiredvctvs, Ouid. 2. de Arte: Protegitur læua semireducta manu.

Semirefectvs, *Mezzo rifatto*, adiect. Oui. epist. 7. Laniataq; classis Postulat exiguas semirefecta moras.

Semirvtvs, a, um, pen. cor. *Mezzo rotto*, quasi semidirutus. Li. l. 32. Loco, qui strage semiruti muri cumulatus erat. Lucr. l. 1. Semirutis pendent quod mœnia tectis.

Semis, issis, *Mezzo, la metà, ἡμίλιτρον*, pondus siue mensura sex vnciarum, quasi semias. Semi autem pars est indeclinabilis, qua extra compositionem non vtimur: ideóq; valet quod dimidiatum.

Semisenex, pen. co. *Mezzo vecchio*, vel Semiseneus, antique Pla in Mil. O lepidum semiseneum. Alij.

Semisepvltvs, Ouid. epist. 1. Semisepulta virum curuis feriuntur aratris.

Semisomnvs, a, um, penè dormiens. Cic. ad Marium l. 7. Cū illi spectarent communes mimos semisomni. Liu. 9. Portæ à semisomnis refringuntur. Tacit. lib. 5. Qui semisomnos, inermes, aut palantes ceciderant. Semisomnis, mne. idem Cic. 7. Ver. Cum is etiam tum semisomnis stuperet. Liui. lib. 37. Semisomnes propè adorti sunt.

Semisopitvs, ta, tū, penul. pro. semisomnis. Liu. l. 25. Semisopitos hostes cædunt. Ouid. 1. Amo. Ele. 14. Purpureo iacui semisopita toro.

Semisvpinvs, a, um, Mart. lib. 6. Ampullis potas semisupinus aquam. Ouid. 3. de Arte: Cum iacet in dextrum semisupina latus.

Semissis, *Mezza libra*, est dimidia pars assis, hoc est, vnciæ sex. Cic. ad Att. lib. 15. De Tulliano semisse. Ad monetam quoque refertur, quemadmodum triens & quadrans. Cice. pro Sextio: Vt, remissis semissibus & trientibus, quinta prope pars vectigalium tolleretur.

Semissis homo, *Di poco prezzo*, nullius pretij, vix semisse æstimandus. Vati. Cic. lib. 5. Semissis homo contra me arma tulit.

Semissis vsura, dicitur quoties de centum numis senos vsuræ nomine quotannis percipimus. Pli. l. 14. c. 4. Vsuræ multiplicatæ semissibus.

Semita, tæ, pen. cor. *Sentiero, calle, ἀτραπὸς*, via angustior, diuersa à via plaustorum. Cæs. 7. Bel. Gal. Ne singulari quidē homini eo tempore anni semitæ patuerant. Virg. 9. Aen. Rara per occultos ducebat semita calles. Semitam pro via dixit. Ci. 4. Verr. Intelligetis, hanc pecuniam, qua via visa est exire ab isto, eadē semita reuertisse. Hor. 1. epist. Fallentis semita vitæ.

Semitarivs, qui semitas percurrit. Catul. ad cōtubernales.

Semito, tas, eo modo dictum, quo limito, tas. Pli. l. 17. c. 22.

Semitritvs, ta, tum, penult produ. Colum. l. 1. c. 6. Quo collocata semitrita frumenta protegantur.

Semivietvs, a, um, pen. pro. mollis, flaccidus. Colum. l. 12. c. 16. Folijs vitigineis, nonnulli plataninis semiuietas vuas contegunt.

Semivir, ri, *Mezzo homo, ἡμίανδρος*, mollis, effœminatus, spado, eunuchus. Liu. li. 33. Errare ait homines, qui tam atrocē cædem pertinere ad illos semiuiros crederent. Pli. l. 11. cap. 49. Testes homini tantū iniuria aut sponte naturæ franguntur: idq; tertium ab hermaphroditis & spadonibus semiuiri genus habent. Virg. 4. Aen. Et nunc ille Paris cum semiuiro comitatu. Ouid. 4. Meta. Quisquis in hos fontes vir venerit, exeat inde Semiuir. Est etiam centaurorum epitheton, quos poetæ fabulātur anteriore sui parte homines, cætera equos fuisse. Idem de centauro Nesso, Epist. 9. Semiuir occubuit vi, Lerniferoq; veneno Nessus.

Semivivvs, a, um, pen. pro. *Mezzo vivo, ἡμίζωος*, idem quod semimortuus. Cic. 3. Ver. Hominem ingenuum, domi nobilē, fumo excruciatum, semiuiuum reliquit. Idem pro Sest. Semiuiuis mercenariorum vocibus.

Semivncia, semunciæ, aut potius Semuncia, *Mezza onza, ἡμιούγγιον*) dimidia vncia. Persius, Hæreat in stultis breuis vt semuncia recti. Liu. lib. 34. Ne qua mulier plus semuncia auri haberet. Cic. pro Cecin. Facit hæredem ex deunce & semuncia Cecinnam. Semuncialis, le, quod mensurā, pondus, vel valorem semunciæ exæquat. Pli. l. 33. c. 3. Lege Papiriana semunciales asses facti. Semunciatius, a, um, idem quod Semuncialis. Liu. 7. Semunciarium ex vnciario fœnus factum.

Semivocales, *ἡμίφωνα*, dictæ sunt sex numero consonantiū, quasi dimidium vocalium sonum habentes.

Semivstvlatvs, a, um, Semiustus. Cic. pro Mil. Tu P. Clodij cruentum cadauer eiecisti domo, tu in publicum eiecisti, tu infelicissimis lignis semiustulatum, nocturnis canibus dilaniandum reliquisti. Semiustulandus, a, um. Suet. in Tib. c. 75. Corpus in amphitheatro semiustulandum.

Semivstvs, a, um, *Mezzo arso, arso d'intorno, ἡμίφλεκτος*, dimidia parte vstus. Et Semustus, pro Semiustus. Cic. in Ant. Ipsæ faces, quibus semiustum latus istius est. Ouid. 4. Fast. Semustamq; facem vigilata nocte viator Ponet. Virg. 3. Aen. Fama est, Enceladi semustum fulmine corpus Vrgeri mole hac. Robora semusta, Lucan. li. 8. Membra semusta, Idē l. 9.

Semizonarivs, qui semizonia conficit. Pla. Aul.

Semodivs, dii, *Mezzo mozzo, ἡμιμέδιμνος*, quasi semis modius. Iuu. Sat. 14. Et tamen vno Semodio scobis hæc emundat seruulus vnus. Mart. li. 7. Semodiusq; fabæ cum vimine Picenarum. Col. l. 2. c. 11.

Semoveo, semoues, pen. cor. *Leuar via, ἀποκινέω*, seorsum moueo. Plau. in Asin. Culpa tua istæc, quæ discipulum semidoctum abs te semoues. Ci. de Arusp. resp. Qui antea voce præconis à liberis semouebantur. Teren. in And. Vos semotæ, nos soli.

Semper, *Sempre, d'ogn'hora, ἀεὶ*, aduerb. temporis. Ter. In And. Semper fugi has nuptias.

Semperlenitas, atis, vnica dictio apud Teren. in And.

Sempervivvm, ui, *Semperuiua*, herba, quæ Græce *ἀείζωον*, dicitur, vtroque nomine à perpetua viriditate deducto. Herba hæc folio est carnoso, leni, atque oblongo. Duo eius genera sunt. Maius in fictilibus vasculis seritur, quod aliqui Buphthalmon, à similitudine: hoc est, bouis oculū vocat. βοῦς enim bos, ὀφθαλμὸς, oculus. Alij ζωόφθαλμον, hoc est, animalis oculum. Alij Hypogeson, quoniam fere in subgrundijs nascitur. Alterum genus est minusculum quod Erothales vocatur, quasi amor florescens. θάλλω, enim floresco significat. Idem Trithales, quòd ter floreat. Item Chrysothales, quòd aureum florem producat. Nascitur in parietinis & tectis. Latini vtrunque genus Sedum appellant. Vide Plinium lib. 25. cap. 13.

Sempiternvs,a,um, *Sempiterno, ἀτελεύτητον*, quaſi ſemper æternum, perpetuum, & ſemper durans. Plautus in Merc. Homo nullus eſt, aduerſa cui plura ſint ſempiterna. Terent. in And. Ego vitã deorum propterea ſempiternã eſſe arbitror; Quòd voluptates eorum propriæ ſunt. Cice. Lucceio. l. 5. Neque ego ſum ita demens, vt me ſempiternæ gloriæ per eum commendari velim.

Senacvlvm, *Palazzo de conſiglio, βουλευτήριον*, vbi ſenatores cõſulendi gratia conſiſtebãt. Val. Max. ſcribit, ſenatum apud ſenaculum habitare conſueuiſſe, vt cum ad Curiam vocaretur, præſto adeſſet. Fuerunt autem tria ſenacula Romæ. Vnum vbi nunc eſt ædes Concordiæ, inter Capitolium & forum, in quo ſedabant magiſtratus, de republica cum ſenioribus deliberantes. Alterum ad portam Capenam. Tertium intra ædem Bellonæ. Auctor Nicoſtratus l. de Senatu habendo. Feſtus. Senaculum, locus ſenatorum.

Senarivs,a,um, *Numero di ſei, ἑξακταῖος*, quod conſtat ſex rebus, vt Senarius numerus. Hinc Senarij verſus, qui & Senarioli dicti ſunt, à ſex pedibus. Cic. l. 5. Tuſc. Tenebam quoſdam Senariolos, quos in eius monumento eſſe inſcriptos acceperam.

Senatores, *βουλευταί*, inquit Plutarchus in Problematibus, alios Patres vocant, alios Patres conſcriptos, quia primis a Romulo lectis alij additi, & conſcripti: vel quia qui ſententiam dicunt, conſcripti ſunt: qui non ſolum patres vocati ſunt, ſed cum additione Patres conſcripti. Cic. Poſt. red. Cum cccc x. ſenatores eſſetis. Vlp. de Sena. l. Nuptæ. dicit: Senatores eſſe, qui à patriciis, & conſularibus vſque ad omnes illuſtres viros deſcendunt, quia hi ſoli in ſenatu dicere ſententiam poſſunt: appellatiq; ſunt ab ætate prouecta, quòd tales in principio in ſenatum electi fuere.

Senatorivs,ia,ium, *Coſa da ſenatore, βουλευτικὸς*, quod eſt ſenatoris: vt, Senatoria dignitas, Senatorium conſilium. Cic. 3. Ver. Remp. ſenatorio conſilio maxime poſſe defendi. Tac. li. 15. & Viuianus, nondum ſenatoria ætate. Cic. pro Flac. Adeptus eſt ordinem ſenatorium.

Senatvs, ſenatus, & ſenati, *Senato, palazzo di conſiglio, congregatione di vecchi, βουλὴ, γερουσία*, à ſenectute, vel à ſinendo, quia magiſtratibus non plus licebat, quàm ſenatus permitteret. Et ſignificat tam locum in quem ſenatores conueniunt, quàm ipſos ſenatores. Cice. pro Sext. Senatus princeps ſalutis mentiſq; publicæ. Cogere ſenatum, eſt conſules, & ſenatores in conſilium conuocare. Cononuocare, vel vocare ſenatum, idem. Efficere frequentem ſenatum, eſt fere omnes ſenatores cogere. Senatum haberi, eſt cogi. Senatus erit: id eſt, conuocabitur, cogetur. Senatus mitti, aut dimitti dicitur, cùm datur facultas ſenatoribus abeundi domum. Senatus diſcedit, cũ ſenatores à conſule miſſi facti domũ abeũt. Senatum cooptare, eſt ſenatum conſtituere. In ſenatum legere aliquem, eſt ipſum ſenatorem facere. In ſenatum venire, aliquando eſt ſenatorem fieri. Mouere ſenatu, & ex ſenatu reiicere, idem. Senatum extinguere, eſt ſenatus auctoritatem, & dignitatem deprimere, vel tollere. Senatum conſilij in cor conuocare, dixit Plautus in Amphitr. quod eſt conſulere apud ſe, quid agendum ſit. Huc, inquit, conceſſero, dum mihi ſenatum conſilij in cor conuoco.

Senatvsconsvltvm, ti, *Senato conſulto, deliberatione del ſenato, βούλευμα, τὸ διαβεβουλευμένον*, id eſt, ſenatus ſententia. quod fiebat aut per rogationem, tum rogabatur vnuſquiſque ſententiam, quam verbis efferebat: aut per diſceſſionẽ, quãdo plerique idem ſentientes in vnam partem pedibus ibant, ſicut teſtatur Gellius l. 3. ca. 18. Flauius Vopiſcus de Aurel. Aliis pedibus in ſententiam euntibus, pleriſq; verbo conſentientibus, conditum eſt ſenatuſconſultum.

Seneca, natione Hiſpanus fuit, patria Cordubenſis, Academicus philoſophus, & Neronis præceptor: à quo diuitiis ingentibus auctus, cum in Piſonianæ coniurationis ſuſpicionem veniſſet, eiuſdem iuſſu inciſis venis mortem obiit. Fuit & alter Seneca, Tragicus Poeta, cuius fabulæ decem ad nos peruenerunt.

Veriuſq; meminit Sidonius Apollinaris ad Felicem.

Non quod Corduba præpotens alumnis
Facundum ciet, hic putes legendum,
Quorum vnus colit hiſpidum Platona,
In caſſumq; ſuum monet Neronem.
Orcheſtram canit alter Euripidis,
Pictum facibus Aeſchylum ſecutus,
Aut plauſtris ſolitos ſonare Teſpin.
Qui poſt pulpita trita ſub cothurno
Ducebat olidæ patrem capellæ.

Senectvs, ctutis, & Senecta, ctæ, *Vecchiezza, γῆρας*, in eodẽ ſenſu accipiuntur, pro ſenum ætate. Ter. in Pho. Senectus ipſa eſt morbus. Eſt autem Senectus ſexta hominum ætas: unde & Senes à ſenario numero quidam dictos exiſtimant. Aetas enim prima incipit ab infantia, nomen à non fando accipiens. In ea enim ætate non fatur homo: aut ſi fatur, imperfectus eſt eius ſermo. Secunda pueritia, cuius pars eſt Pubertas, uſque ad x i i i i annum. Tertia Adoleſcentia. Quarta Iuuenta. Quinta Virilis ætas. Sexta ſenectus, cuius pars eſt Aetas decrepita. Alij tamen Senes: à ſegnitie dictos malunt quòd tardi ſint, & ad res regẽdas inutiles. Alijs ruſus à mortis uicinitate appellatos contendunt, quaſi ſemineces. Cic. in Topic. Senectus eſt occaſus uitæ. Iuuen. Saty. 9. Obrepit non intellecta ſenectus. Cic. de Sen. Senectus ſi nihil quicquam aliud uitij apportet ſecum; cum aduenerit: unum id ſatis eſt, quòd diu uiuendo multa, quæ non uult, uidet. Virg. 1. Ge. Inopi metuens formica ſenectæ. Ouid. 3. de arte. Venturæ memores iam nũc eſtote ſenectæ. Senectus præterea dicitur pellis, quàm uerno tẽpore ſerpentes exuunt, quæ à Græcis, *γῆρας*, à nobis etiam Vernacio dicitur: unde & Senectutem exuere dicuntur. Plin. l. 8. c. 30. Angues eodem modo, & ſtelliones ſenectutem exuere, eamq; protinus deuorare, præripientes comitiali morbo remedia.

Senectvs, a, um, *γηραλέος*, idem, quod ſenilis: ut, Membra ſenecta. Lucr. l. 3. Quidve foras ſibi uult mẽbris exire ſenectis. Aetas ſenecta. Plau. Aul. Quem ſenecta ætate ludos facias haud merito meo. Senectum corpus. Salu. 4. Hiſt. Quibus ſenecto corpore animus militaris erat.

Seneo, ſenes, ſenui, & Seneſco, ſeneſcis, *Eſſer vecchio, invecchiarſi, γηράσκω*, ſenex fio. Catul. Nunc placida ſenet quiete. Plin. l. 6. ca. 4 Fœminas gigni celerius, quàm mares, ſicut celerius ſeneſcere. Vide & Conſeneſco, de quo ſupra ſuo loco, Seneſcit ciuitas ocio, ideſt, ocio torpeſcit. Seneſcunt conſilia, cum nimia diuturnitate, & mora uana fiunt. Seneſcere fama dicitur, cum tẽpore minuitur. Seneſcit hyems, declinat. Seneſcit laus, ideſt, defloreſcit.

Senex, huius ſenis, *Vecchio, γέρων, πρεσβύτης*, dictus uidetur quaſi ſeminex, quod acta maiori ſuæ ætatis parte, iam morti propinquior ſit. Et eſt generis communis ſecundum Priſcianum. Cic. de Senec. Senex ſtultus, credulus, obliuioſus. Tibullus li. Eleg. 6. Commemorant merito tot mala ferre ſenem. Comparatiuum eſt Senior, ualde ſenex. Ouid. l. 1 2. Met. Tum ſenior, quamuis obſtet mihi lõga uetuſtas. Quin. de Iſocrate. Eo nanque ſeniore, præcipere Ariſtoteles pomeridianis ſcholis cœpit. Capitur quandoque etiam *Senior* pro magis ſene. Seneca Epi. 75. Qui ſenior deceſſit, non eſt beatior eo, cuius inter pauciores annos terminata eſt uirtus. Eſt & Senior, generis communis, in obliquis uero communis trium generum. Senes uocantur, quantum ad priuatã ipſorum uitam, quòd uſque ad ſenilem ætatem uixerunt. Veteres quãtum ad publicum tempus, quòd alia ætate uixerũt, etiamſi ad ſenium non peruenerunt: Vtrique Antiqui dicuntur, ſed magis ueteres, quàm ſenes. Seniores, pro Senatu aliquando dicuntur, quoniam ex prouectioris ætatis hominibus legi ſolet Senatus. Liuius. 4. l. 34. Scriptum erat, Ariſtonem, publicè ad ſeniores (ita Senatum uocabant) mandata habuiſſe.

Senilis, & hoc le, *γεραλέος, γεροντικὸς*, quod ad ſenem pertinet. Cic. 1. de diuin. Is Tages puerili ſpecie dicitur viſus, ſed ſenili fuiſſe prudentia. Oui. 1. de Pon. Iamq; meos vultus ruga ſenilis arat. Cic. pro Seſt. Te Poſtumius, adoleſcens grauis, ſenili iudicio notauit. Ouid. 5. Met. Hyems ſenilis tremulo uenit horrida paſſu. Seniliter, aduerbium. Quin. l. 1. cap. 11.

Seni, ſenæ, ſena, à Sex. Cic. 4. Ver. Pueri annorum ſenum denum ſenatorium nomẽ nundinati ſunt. Anni decies ſeni, id eſt, ſexaginta. Ouid. 5. Faſt.

Senio, onis, *ἑξίτης*, latus tali ſex puncta continens, & à ſenario numero dici uidetur: eiuſq; iactus perutilis erat. Perſ. Sat. 3. Quid dexter ſenio ferret. Nonnunquam & damnoſus ut & canis. Erat enim quædam ludi ratio, qua quicũque aut canem ieciſſet, aut ſenionem, nummum unum in medium conferre cogebatur, ut eſt uidere in epiſtola Auguſti apud Suet. Mat. l. 13. Senio nec noſtrum cum cane quaſſat ebur.

Senivm, ſenij, *Vecchiezza, γῆρας*, idem quod ſenectus, ut Confectus ſenio, apud Plin. l. 7. c. 55. Mens ſenio fluxa, Tacitus l. 5. Ter. Eun. pro improbo & moroſo ſene poſuit, cum ait: Vt illum dij, deæq; ſenium perdãt, qui me hodie remoratus eſt. Senium Lunæ, pro decurſu Pli. l. 7. c. 48. Quidam Lunæ ſenio annum terminabant, ut Aegyptij. Quandoque etiam dicitur tædium, triſtitia, & moleſtia, quòd ſenes omnibus odio ſint. Cic. pro Mil. Tota ciuitas confecta ſenio eſt. Turpilius: Quia odio ac ſenio mihi nuptiæ ſunt. Næuius ſonticum appellat, quaſi nocens, quia ſenectus naturalis morbus eſt, vt inquit Ariſtoteles.

Senogallia, ciuitas agri Gallici, infra Picenum, teſte Plin.

Plin. l.3.c.14. dicta à Senonibus Gallis, qui eam condiderunt. De hac Silius l.8. Senonum de nomine Sena. Mela l.2. Senogallia maritima ad Aterni fluminis ostia.

SENONES, σένονες, populi Galliæ, finitimi Belgis, qui olim vrbem Romam incenderunt, & Capitolium obsederunt. hos Furius Camillus aggressus adeo cæcidit, vt incendiorum vestigia Gallici sanguinis inundatione deleret. Scribit Vertius, referente Festo, ideo Senones appellari, quia noui venerunt ex Transalpina Gallia, quasi cenones litera immutata, καινὸς enim Græce, Latine nouus dicitur.

SENSIBILIS, le, *Sensibile*, αἰσθητὸς, fere passiue accipitur, pro eo quod sentiri potest, hoc est, quod vel auditu, vel visu, vel olfactu, vel gustu, vel tactu potest deprehendi. Nonnunquã & actiue, pro eo quod sensus facultate præditum est, αἰσθητικόν. Contrarium est Insensibilis: quo vtitur. Gel. l.17.c.10.

SENSICVLVS, ἐνθυμημάτιον, dimin. à Sensus. Quint. l.8.c.5.

SENSIFER, ra, rum, sensum ferens. Lucr. l.3. Conclusa mouebunt Sensiferos motus. Ibidem: Longe ab sensiferis primordia motibus errant.

SENSIFICVS, ca, cum, αἰσθητήριος, quod sensus causam præstat. Macrob. Spiramentum sensificum.

SENSILE, p.c. quod sensui subiectũ est. Insensile, qđ sentiri nõ potest. Lucr. l.2. Ex insensilibus nec credas sensile gigni.

SENSIM, aduer. *A poco, à poco*, ἐκ προσαγωγῆς, ἠρέμα, idem quod paulatim, seu pedetentim. Pla. in Casi. Sensim super attolle limen pedes noua nupta. Cic. 5. Verr. Quibus rebus non sensim, atque moderate, ad istius amicitiam accepserat. Sensim & Repente contraria. Cic. l.1. Offi. Amicitiam sensim dissuere, non repente præcidere.

SENSVM, sensi. Cice. de Orat. Sensa mentis, & consilia verbis exprimere.

SENSVS, *Senso, sentimento*, αἴσθησις, facultas animæ, qua obiecta sensibilia apprehenduntur. Sẽsuum autem alij sunt Exteriores, Visus, Auditus, Gustus, Tactus, & Olfactus: Alij interiores, Sensus communis, Imaginatrix, & Memoria. Pli. l.10.c.69. Ex sensibus ante cetera homini tactus, deinde gustus: reliquis superatur à multis. Aquilæ clarius cernũt: vultures sagacius odorantur: liquidius audiunt talpæ obrutæ terra, tam denso, atque surdo naturæ elemento. Cic. 2. de Nat. de. Gustatus præclare septus est: ore enim continetur, & ad vsum apte, & ad incolumitatis custodiam. Differunt autem Sensus & Sensa. nam sensus sunt, facultates ipsæ, quibus sentimus: Sensa vero, quæ sentiuntur. Sensus humanitatis. Cic. 3. Ver. Non dubito, quin, tametsi nullus in te sensus humanitatis, nulla ratio vnquam fuit religionis, nunc tamen in metu periculoq; tuo, tuorum tibi scelerum veniat mentem. Idem 7. Verr. An vos hic acerbissimus innocentium cruciatus & mœror pari sensu doloris afficit? Sensus vitalis. Luct. l.3. Sæpe hominem paulatim cernis obire, Et membratim vitalem deperdere sensum. Mentis conceptus etiam Sensa, ἐνθυμήματα, νοήματα, διαλογισμοὶ, dicuntur. Quint. l.8. ca. 5. Sententiam veteres, quod animo sensissent, vocauerunt: id cum est apud Oratores frequentissimũ, tum etiam in vsu quotidiano quasdam reliquias habet. nam & iuraturi ex animi nostri sententia, & gratulantes, ex sententia, dicimus. Nõ raro tamen & sic locuti sunt, vt Sensa sua dicerent: nam sensus corporis videbantur. Sed consuetudo iam tenuit vt mente concepta Sensus vocaremus: lumina autem, præcipueq; in clausulis posita, Sententias. Cic. 1. Aca. Quod autem erat sensu comprehensum, idipsum sensum appellabat. Idem 3. de Orat. Hoc vno præstamus feris, quòd colloquimur inter nos, & quod exprimere dicendo sensa possumus. Sensus cõmunis. Quintil. l.1.c.3. Sensum ipsum, qui dicitur Communis, vbi discet, cum se à congressu, qui non hominibus solũ, sed mutis quoque animalibus naturalis est, segregarit? Vbi interpres: Communis sensus accipitur pro rerumq; peritia, ex multorum hominum congressu comparata: nõ pro sensu communi, qui in anteriori cerebri ventriculo à Physicis collocatur. Hor. 1. Ser. Sat. 3. Communi sensu plane caret.

SENTA, Deæ nomen apud Romanos, quam & Bonam deã vocabant: veteres Faunam, & Fatuam dixerũt. Hanc Varro scribit tantæ pudicitiæ fuisse, vt nemo illã, dũ vixit, p̃ter virum suum, mas viderit, nec nomen eius audierit. pp quod illi in operto mulieres sacrificabant, & Bonam deam nominabãt.

SENTENTIA, sententiæ, *Sentenza, parere, opinione*, γνώμη, νοῦς, iudicium, animi sensa conceptus mentis, & quicquid animo sentimus. Salu. Cato rogatus sententiam, huiusmodi orationẽ habuit. Plau. in Pseu. Hæc mea sententia est, vt hinc, quid agas, consulas. Ter. in Phor. Sapiunt mea quidem sententia. Res posita in sententijs dicitur, de qua variæ sunt hominũ sententiæ. In ea sum sententia: id est, ita sentio. Omnibus sententijs absolutus est, dixit Cic. ad Quint. Fra. l.2. Id est, omnium consensu, & calculo. Modo dicitur iudicatum: hoc est, cum ex lege, vel ex æquo & bono sententia dicitur: vt, Iudex in causa mea sententiam dixit: idest, sanciuit, quod ius exigebat. Et vt Dig. de Arbitr. scribit Paulus. Dicere sententiam æstimatur is, qui ea mente id pronunciat, vt secundum hoc discedere eos, qui litigant, à tota controuersia velit. Sẽtentias etiam vocamus, inquit Quint. l.8.c.5. lumina orationis, præsertim quæ in clausulis sunt breuiter collecta, quas γνώμας, vocant Græci: cuiusmodi est illa apud Teren. Obsequium amicos, veritas odium parit.

SENTENTIOLA, æ, dimin. γνωμίδιον. Cic. 3. Phil.

SENTENTIOSE, aduer. Cic. 2. de Ora. Sæpe sententiose ridicula dicuntur. Auctor ad Heren. definit sententiam hoc modo: Sententia est oratio sumpta de vita, quæ aut quid sit, aut quid esse oporteat in vita, breuiter ostendit.

SENTENTIOSVS, sa, sum, quod sentẽtijs abundat. Cic. de Cla. Or. Genera Asiaticæ dictionis duo sunt: vnũ sententiosum, & argutum, sententijs, non tam grauibus & seueris, quàm concinnis, & venustis.

SENTINA, æ, pen. prod. *Sentina, vna parte bassa nella naue*, ἄντλος, pars nauis inferior, in quam, quicquid instillat aquarum, defluit, quibus corruptis tetrum odorem emittit: à Sentio, tis, quod eius fœtor sentiatur. nam odorem fœtidum emittit. Iuue. Sat. 6. Tunc sentina grauis, tunc summus vertitur aer. Per translationem Sentina dicitur omnis locus, qui sceleratorum hominum receptaculum fit. Cic. in Cat. O fortunatã remp. si quidem hanc sentinam vrbis eiecerit.

SENTINO, nas, *Far la sentina*, satago, ac subtiliter periculum euito: à sentina nauis, quã quisque vt aqua liberet, euacuare cõtendit. Cæcilius: Capit consiliũ. postquã sentinat satis. Fest.

SENTINVM, *Sassoferrato*, σέντινον, oppidum in confinibus Vmbriæ, & Piceni, quod nũc Saxumferratum appellatur, à quo Sentinates populi dicti sunt, Pl. l.3.c.14.

SENTIO, sentis, sensi, sensum, *Sentire, pigliare in sentimento, intendere, accorgersi*, αἰσθάνομαι, sensu percipio. Plau. in Curc. Sentio sonitũ. Vnde quinque corporis sensus appellati sunt, visus, auditus, gustus, odoratus, & tactus. Lucret. l.1. Varios rerum sentimus odores. Interdum pro intelligere, νοεῖν. Cice. pro Archia: Animus sentit, nescio quid in se esse diuinum. Interdum iudicare, opinari, φρονεῖν, γνώμην ἔχειν. Plin. Iunior: Cupio abs te intelligere, quid sentias. Cic. de Ami. Hoc primum sentio, nisi in bonis, amicitiam esse non posse. Interdũ aduertere. Plau. in Amph. Nec nostrum quisquam sensimus, cum perit. Sentire pro aliquo, siue ab aliquo, est, sententia sua alicui fauere. Sentire grauiter de aliquo, est malam (vt vulgus loquitur) de eo opinionem habere: siue grauiter de aliquo iudicare, statuere. Budæus: Sentire medicinam, apud Celsum, est melius habere post medicinã. Sic Pli. l.22.c.25. Atropha dixit, quæ cibum non sentiunt, hoc est, quæ ob debilitatem alimentum attrahere non possunt. Sentire cariẽ, Sentire vetustatem. Pli. l.11.c.7. Celeriter ea cariem sentit. Hoc est efficitur cariosa. Assentio, Cõsentio, Dissentio, Præsentio, Subsentio, suis locis.

SENTIS, tis, *Spina*, ἄκανθα, spina, quòd à tangentibus quàm primum sentiatur. Col. l.6.c.3. Liberantur arua sentibus. Virg. 2. Aen. Improuisum aspris veluti qui sentibus anguem Pressit humi nitẽs. Hinc Senticosus, a, um, ἀκανθώδης, spinosus, & asper. Lucil. Quàm senticosa verba pertorquet.

SENTISCO, is, αἰσθάνομαι, idem fere quod sentio. Lucre. l.3.

SENTVS, a, um, *Peloso, spinoso*, λάσιος, δασὺς, αὐχμηρὸς, ἀκανθώδης, horridus, pilosus, situ, & squallore obsitus. Ter. in Eu. Video sentum, squallidum, ægrum, annis pannisq; obsitum. Vir. 6. Aen. Per loca senta situ.

SEORSVM, *Separatamente, à parte, da parte*, χωρὶς, aduerbiũ idem significans quod separatim. Cic. l.7. epist. Seorsum a collega puto mihi omnia paranda. Auctor ad Heren. l. 1. Seorsum hoc ab illo tractandum est. Legitur & Seorsus. Plau. in Rud.

SEPARABILIS, le, p.co. quod separari potest. Cic. 1. Tusc.

SEPARATE, à quo fit comparatiuũ Separatius. Cic. 2. de Inue. Quædam separatius ad finem.

SEPARATIM, χωρὶς, diuisim. Salus. Separatim quisque consiliũ capitis. Separatim de probitate alicuius dicere, Cic. ad Bru.

SEPARO, ras, pen. cor. *Separare, spartire, diuidere, distinguere*, ἀφορίζω, ἀποκρίνω, χωρίζω, diuido, distraho, à Se, & Paro. Pli. l.13. c.17. Mox separant lauando, & siccata tundunt. Cic. 4. Acad. Vera à falsis nullo discrimine separãtur. Idem 1. Off. Quod cogitatione magis à virtute potest, quàm re separari. Oui. 1. Amor. Eleg. 4. Separor à domina, nocte iubente, mea. Separatus, a, um, participiũ. Ci. 4. Tusc. Virtus ipsa per se sua spõte separata.

SEPELIBILIS, le, quod sepeliri debet, aut potest. Plau. Cis. Facito, vt facias stultitiam sepelibilem.

SEPELIO, sepelis, penulti. corret. sepeliui, sepultum, *Sepelire, sotterrare*, θάπτω, quod verbum à Sepio quidam deducunt, quia

quia cadauer terra, vel alio materiæ genere circunsepitur. Est autem Sepelire, humo iniecta contegere, in sepulcrum inferre, tumulo mandare mortuum. Cic. 2. de Legib. Mortuum in vrbe ne sepelito. Seruius. Cic. l. 4. Vt in quo vellemus gymnasio eum sepeliremus. Sepelire dolorem, per trãslationem, est deponere, tegere. Cic. 1. Tusc. Sepeliendus dolor. Sepultus, ta, tum, ταφεὶς, Plin. l. 7. c. 54. Sepultus intelligitur quoquo modo conditus: humatus vero humo contectus. Virg. 6. Aen. Occupat Aeneas aditum custode sepulto. Sepultus, pro Sopitus. Virg. 3. Aeneid. Expletus dapibus, vinoq; sepultus. Idem. 2. Aen. Inuadunt vrbem somno vinoq; sepultam. Cic. pro lege. Man. Quod bellum expectatione Pompeij attenuatum atque imminutum est: aduentu sublatum, & sepultum. Sepultus sum: idest, perij. Et plus est, quàm Nullus sum, auctore Donato, in Phor. Ter. Ex quo filiam susceperis, & eam clam educat. C. sepultus sum.

Sepes, sepis, fœminini generis, *Siepe, cesa, chiudenda*, φραγμὸς, quæ obiecta introitum prohibet in agrum, aut hortũ. Col. l. 10. Talis humus vel parietibus, vel sepibus hirtis claudatur. Vir. 8. Eclog. Sepibus in nostris paruam te roscida mala (Dux ego vester eram) vidi cum matre legentem. Idem. 1. Geor. Riuos deducere nulla Relligio vetuit, segeti prætendere sepem.

Sepia, æ, *Sepa*, σηπία, genus piscis, atrum cruorem, dum se peti animaduertit, per aquã effundens, atque ita piscatoribus iter veluti præsepiens. Plin. l. 9. c. 29. Sepiarium generis mares varij & nigriores, constantiæq; maioris. Pers. Sat. 3. Sepiam pro atramento scriptorio posuit, respiciens nimirum ad piscis eius sanguinem, atramenti nigrorem referentem. Verba eius sunt hæc: Tum querimur, crassus calamo quòd pendeat humor, Nigra quòd infusa vanescat sepia lympha. Hinc Sepiola diminutiuum. Plau. in Cass.

Sepimentum, ti, *Intermezzaia*, φράγμα, id dicitur, quo aliquid sepitur. Varr. l. 1. de re rust. c. 14. Naturale sepimẽtum, quod obseri solet virgultis. Cic. 2. de Leg. Hæc omnia quasi sepimento aliquo vallabit.

Sepio, sepis, sepiui, sepitum, vel sepsi, septum, *Circondare, d'intornare*, περιβάλλομαι, φράττω, circũuallo, impedio, circũdo. Dictũ à sepibus, quæ obiectę intercludunt iter Ci. 2. de Na. de. Latent præterea vtiliter, & excelsi, vndique partibus sepiuntur. Idem ad Cato. l. 15. Vallo, & fossa circundedi, sex castellis castrisq; maximis sepsi. Tacit. l. 1. Acribus nanque custodijs domum & vias sepserat Liuia. Virg. 1. Aen. At Venus obscuro gradientes aere sepsit. Septus, a, um, partic. Liu. 1. ab Vrb. Albana pubes inermis ab armatis septa. Virg. 1. Aen. Infert se, septus nebula, mirabile dictu, Per medios. Consepio, Circunsepio, Intersepio, suis locis.

Seplasia, forum Capuæ, in quo vnguentarij negociabantur, cuius delicijs fractam fuisse Punicam ferociam, testatur Vale. Max. l. 9. Cic. contra. Rull. Qui metus erat in Albana, & Seplasia?

Seplasiarius, pro vnguẽtario, & effœminato. Lampridius in Heliogabalo: Pinxit se, vt cupedinarium, vt seplasiariũ.

Sepono, ponis, pen. pro. *Metter da banda, separare*, ταμιεύω, ἀποτίθημι, seorsum pono, separo. Cic. in Orat. Nullum sibi ad eam rem tempus seponerent. Idem. 3. de Orat. Vt alius aliã sibi partẽ, in qua elaboraret, seponeret. Hora. in Arte: Scimus inurbanum lepido seponere dicto. Quin. l. 12. In consilijs, quæ ratio suadẽdi est, ab honesti quæstione seposita est, idest: diuisa. Liu. l. 1. ab vrb. Capsiuam pecuniam in ædificationem eius templi seposuit. Hinc Sepositus, qui in longin quis habitat finibus. Mart. lib. 1. Quæ tam seposita est, quæ gens tam barbara Cæsar.

Seps, sepis, mascul. gen. σὴψ, paruus serpens, ex cuius ictu mẽbra percussa putrescunt: à σήπω verbo Græco, quod est putrefacio. nam quicquid momorderit, resoluitur in putredinem. Luc. l. 9. Ossaq; dissoluens cum corpore tabificus seps. Plin. l. 29. Lacerta, quam hi Sepa, alij Chalcidem vocant. Aus. An Libyæ ferale malum sis Romula vox, seps.

Septa, septorum, *Mandria, branco*, δρύφακτα, περίβολοι, ἕρκη, generali vocabulo dicuntur omnia loca munita, & quodam sepimento vallata: vt, Septa villæ, quibus villa circunsepitur. Varr. l. 1. de re rust. c. 14. Nunc de septis, quæ tutandi fundi causa, vt partis fiant, dicam. Hinc etiam pecorum stabula, vt stabula ouilia, bubilia, caprilia, & id genus reliqua, septa nũcupant. Vir. 1. ecl. Quãuis multa meis exiret victima septis. cõtra Luca.; Ouilia pro septis posuit. Et miseræ maculauit ouilia Romæ. Inde in Martio campo loca inclusa tabulatis, in quibus stans populus Romanus suffragia ferre consueuerat, Septa dici meruerũt, ad similitudinem ouilium. De quibus Mar. l. 9. In septis Mamurra diu multumq; vagatus. Var. l. 3. de re rust. appellat Septa, omnia quæ habent inclusa animalia, quæ pascuntur. Iureconsulti accipiunt Septa pro obicibus, & claustris, quibus vtimur ad impetus fluuiorũ coercendos. Vlpian. de riuis. lege 1.

Septangulus, ἑπτάγωνος, quod septem angulos habet.

Septem, *Sette*, ἑπτὰ, numerale nomen notæ significationis, à Græco, ἑπτὰ, deductum spiritu aspirato in s, mutato, & vocali vltima in em. Virg. 6. Aen. Septem discrimina vocum.

September, *Settembre*, μαιμακτηριὼν, σεπτέμβριος, mensis septimus à Martio, à quo Romani olim annum suum auspicabantur. Aliquando sumitur adiectiue. Horat. 1. epist. 17. Incolumem tibi me præstant septembribus horis.

Septemfluus, a, um, ἑπτάρροος, quod septem alueis, riuis, aut fontibus fluit. Ouid. 15. Met. Septemflua flumina Nili.

Septemgeminus, ἑπταπλοῦς, quod septẽ habet partes. Virg. 6. Aen. Et septemgemini turbant trepida ostia Nili.

Septempedalis, le, *Lũgo di sette piedi*, ἑπταπόδαιος, quod septem pedes est longum. Plau. Cur. Statuam vult dare auteã Solidam faciundam, quæ fiet Septempedalis.

Septemplex, cis, ἑπταπλοῦς, quod in septem partes diuisum est. Vir. 12. Aen. Et clypei extremos septemplicis orbes. Ouid. 1. Trist. Solus ad ingressus missus septẽplicis Istri.

Septemuiralis, le, ad septemuiros pertinens Liu. l. 24. Vt proditio pro septemuirali iudicio esset.

Septemuiratus, tus. septemuirorum dignitas Cic. 1. Phil.

Septemuir, ri, magistratus nomen apud Romanos: à numero virorum, qui eo magistratu fungebantur. Cic. 5. Phil. Iudicandumq; nullos septemuiros fuisse.

Septenarius, a, um, *Numero di sette*, vt Septenarius versus. Cic. 1. Tuscu. Cum tam bonos septenarios fundat ad tibiam.

Septendecim, pen. cor. δεκαεπτὰ, indeclinabile, notæ significationis. Cic. 1. Ver. In septendecim populis Siciliæ non eramus.

Septenus, na, num, septem. Cic. 4. Ver. Pueri annorũ septenum denum senatorium nomẽ nundinati sunt. Virg. 5. Aen. Septẽ ingens gyros, septena volumina traxit. Prop. l. 2. Ele. 17. Non quia septenas noctes seiuncta cubaris.

Septies, aduer. *Sette volte*, ἑπτάκις, septem vicibus. Cic. 2. Phil. Vbi est septies millies sestertium, quod in tabulis petebat.

Septifariam, *A sette modi*, septem modis. Satra de Verbor. antiq. Inuenimus septifariam diuisum. Nonius.

Septimum, aduer. *La settima volta*, vt septimum consul. Cic. 3. de Nat. de. Marius septimum consul domi suæ senex est mortuus.

Septimus, ma, mum, ἕβδομος, vnus ex septem. Pli. l. 7. c. 52. In septimũ, & quinquagesimũ atque centesimum vitæ duraret annum. Plau. Pseud. Aedes esse septimas à porta.

Septingenarius, a, um, quod septingẽtorum numerum cõplectitur: vt, Septingenarius grex. Var. 2. de re rust. c. 10.

Septingentesimus, ma, mum, ἑπτακοσιοστὸς, vltimus, siue vnus ex septingentis. Liu. 1. in Procem. Res est immensi operis, vt quæ supra septingentesimum annum repetatur.

Septingenti, septingentæ, septingenta, pluraliter tantum, ἑπτακόσιοι, Plin. l. 35. c. 2. Nominibus septingentorum illustrium. Liu. l. 23. Firmaris septingẽtorum militum prę̃sidio.

Septennis, & hoc ne, *Di sette anni*, ἑπταετὴς, septem annorũ: pro quo legitur & septuẽnis. Plau. in Men. Pueri septuẽnes.

Septentriones, ἄρκτος, sunt septem stellæ, ex quibus quasi iuncti Triones figurantur. Scribit Varro, Triones rusticorũ vocabulo boues vocari, quasi teriones, hoc est arandæ terræ ac colendæ idoneos. Alij Triones à situ dictos malunt, quoniã ita sitæ sunt, vt ternæ quæque stellæ proximę inter se trigonon, idest, triquetrã figurã constituant, quã recentiores vocant triangulũ. Hoc sydus à figura, quia simile plaustro videt, antiqui Græcorũ ἅμαξαν, idest, plaustrũ dixerunt: nostri à bobus iunctis Septentriones appellarunt. ab his et ventus spirat, qui Austro obiectus est: & Latine Septentrio, & Septẽtrionarius, Græce vero ꝙ ab Arcto flet, Aparctias appellat. Cic. ad Att. l. 9. Ex ea die fuere Septẽtriones veri.

Septicollis, ἑπτάλοφος, vrbis Romæ epitheton, à septem colliũ numero: quorũ nomina erãt, Capitolinus, Palatinus, Quirinalis, Auentinus, Cælius, Viminalis, Exquilinus.

Septicus, a, um, putrefactiuus, ἀπὸ τοῦ σήπειν, putrescere. Pl. l. 28. c. 9. Sanguis eorum septicam viam habet.

Septuagenus, na, nũ, distributiuus numerus. Plin. l. 26. c. 10. Septuageno coitu durare libidinẽ cõtactu herbæ cuiusdã.

Septuaginta, ἑβδομήκοντα, decies septem. Cic. 5. Verr.

Septuncialis, le, ἑπτουγγιαῖος, quod est vnciarum seu partiũ septem, vt Septuncialis fatio, qua seritur semijugerum, & duodecima iugeri pars. Col. l. 2. c. 19.

Septunx, eis, ἑπτούγγιον, mensura, vel pondus septem vnciarũ hoc est, assis partes septem. Vnde & in agri mẽsuris Septũx dicitur, qui continet semijugerum, & iugeri partem duodecimam. Col. lib. 5. cap. 1. Pars dimidia & vna duodecima, pedes sexdecim millia & octingentos: hoc est, septunx, in

quo

quo sunt scrupula CLXVIII. Accipitur etiam Septunx pro septem cyathis vini. Solebant enim veteres, quando se paulo liberius inuitabant, tot vini cyathos ebibere, quot erant literæ in amasiorum amicarum ve nominibus: singulosq; cyathos appellabant vncias. Mart.l.8. Si dubia est septunce trahar: si fallit amantem: Vt iugulem curas, nomen vtrúnque bibam. Idem l.1. Næuia sex cyathis, septem Iustina bibatur, Quinque Lycas, Lyde quatuor, Ida tribus.

Septuose, à sepio, i. obscure. Liu. in Antiopa: Ita septuose dictio abs te datur quod consecutam agris sapiens ægre contulit. Nonius.

Sepulcralis, crale, ἐπιτάφιος, quod ad sepulcrum pertinet: Ouid. 8. Met. Ante sepulcrales infelix astitit aras.

Sepulcretum, ti, pe. pr. locus vbi sepulcrorum est frequentia. Catull. Epig. 55. Quam in sepulcretis vidistis ipso carpere è rogo cœnam.

Sepulcrum, pulcri, *Sepolcro, sepoltura, auello*, τάφος, locus in quo corpus, ossa ve hominis sepulta sunt: à sepeliendo dictũ, sicut Simulacrum à simulando, & Lauacrum à lauando. Vnde etiam ars exigit, vt sine aspiratione scribatur. Consuetudo tamen (vt inquit Gellius) obtinuit, vt uegetioris soni causa aspirationem recipiat. Virg. 1. Geor. Grandiaq; effossis mirabitur ossa sepulcris. Idem 3. Aen. Animamq; sepulcro cõdimus. Cic. pro Arch. Ennius in sepulcro Scipionum putatur esse constitutus. Idem de Sen. Nec sepulcra legens vereor, ne perdam memoriam. Ouid. 9. Metam. Ne ve morere meo subscribi causa sepulcro. Hora. 1. Ser. Sat. 9. Post magna latere sepulcra. Sepulcri autem appellatione, omnis sepulturæ locus continetur, vt ait Vlp. de Sepult. viol. l. Prætor ait.

Sepultura, ræ, *Sepoltura*, quandoque pro ipso sepulcro dicitur, τάφος. Sulp. ad Cic. l. 4. Ab Atheniensibus, locum sepulturæ intra vrbẽ vt darent, impetrare non potui. Quandoq; pro funeratione atque ipso sepeliendi actu. Pli. Post sepulturam aliæ manium ambages sunt. Cice. 1. Tusc. Aliquid etiam de humatione & sepultura dicendum.

Sepultus, *Sepolto, sepeluto, sotterrato*, ταφείς, particip. à Sepelio: cuius significationem vide supra in suo verbo. Cic. in Cati. Cerno animo sepultam patriam.

Sequana, p. c. σηκουάνα, fluuius Galliæ, Belgas à Celtis diuidens, qui Sequanis populis, apud quos oritur, nomen creditur fecisse. Pl. l. 4. c. 17.

Sequani, p. co. σηκουανοὶ Steph. populi sunt Galliæ, Heduis, Lingonibus, & Heluetijs finitimi à Sequana fluuio, qui apud eos oritur nomen sortiti. Horũ loca hodie tenent Burgundiones, gens origine Germanica, quemadmodum & Franci, qui traiecto Rheno in Galliam irruperunt, pulsisq; prioribus incolis, sedes eorum inuaserunt. Hinc Sequanus, a, um. Luc. l. 1.

Sequanicus, a, um, Mar. l. 13.

Sequax, cis, *Seguace*, ἀκολουθητικός, facilis, siue aptus ad sequẽdum, quocunque trahatur: vt, Lanæ sequaces, quæ nentis manum sequuntur. Mar. l. 13. Niliacum ridebis olus, lanasq; sequaces, Improba cum morsu fila, manuq; trahes. Cornuum natura sequax, id est, flexilis, & ductilis. Pl. l. 11. ca. 37. Adeo sequax natura est, vt in ipsis viuentium corporibus feruenti cera flectantur. Aliquando significat id, quod se spargendo dilatat. Pers. in Proœ. Quorum imagines lambunt Hederæ sequaces. Sequacem vero materiam, dixit Pl. l. 11. c. 2. pro tractabili, & facili. Idem Bitumen sequax, dixit l. 7. c. 15. id est, lentum, & quod attactum digitos sequitur, picis vel uisci more. Sequaces capræ, hoc est, aliæ aliam sequentes. Vir. 2. Geo. Capræq; sequaces Illudunt. Aliquando idẽ est quod sectator. Seneca: Cæteriq; Aristippi sequaces.

Sequela, æ, pen. pro. ἀκολουθία, ipse sequendi actus.

Sequester, stris, stre, & hic, & hæc Sequestris, & hoc stre, Sequestera, rũ, *Sequestrato, intromesso*, πρoσαγωγεύς, μεσέγγυος, apud quem plures rem aliquam, de qua controuersia est, deposuerunt, vt inquit Modestinus de Verbor. significat. Dictus (vt docet Gel. l. 20. c. 10.) quòd eius, qui electus sit, vtraque pars fidem sequatur. Est enim medius inter duos altercantes, apud quem aliquid seponitur. Quapropter Vir. l. 11. Pacem sequestram, inducias appellauit, quod mediæ sint inter bellum præteritum, & futurum. Bis senos (inquit) pepigere dies, & pace sequestra Per siluas Teucri, mistiq; impune Latini Errauere iugis. Sequester (inquit Asconius) apud quem pecunia deponitur. Tribuum quoque corrumpendarum conductor, Sequester dicebatur. Sequestri, verbo Oratores pro iis interpretibus vtuntur, qui iudicijs corrumpendis, aut eiusmodi maleficiis suscipiendis operam suam locant. Cic. 2. Ver. Moneo, prædico, ante denuncio, qui sequestres, aut interpretes corrumpẽdi iudicii solent esse, abstineant in hoc iudicio. Sequester apud Quint. est, qui à liti gatore doctus, docet patronum. lib. 11. c. 8.

Sequestro, aduer. id est, apud sequestrem: vt, Pecuniam sequestro deponere, hoc est, in manibus sequestris, donec sententia decisum fuerit, cuius esse debeat. Sequestro seponere, dixit Cato, pro, sese separare ab eo, cum quo antea fueris coniunctus. Nolite (inquit) per Deum immortalem vos sequestro ponere.

Sequor, eris, cutus, *Seguire, seguitare*, ἕπομαι, ἀκολουθέω, à Seco fit, & est verbum commune secundum Priscianum. Plau. in Amph. Sequere hac igitur me. Teren. And. Funus interim Procedit, sequimur. Cic. 1. Offic. Neque attinet quicquam sequi, quod assequi non queas. Vir. 1. Aen. Hos tota armenta sequuntur A tergo. Sequi amicum, est facere quod amico placet. Cic. de Amic. Ne quis concessum putet, amicum bellum patriæ inferẽtem sequi. Sequi consuetudinem, est facere secundum consuetudinem. Plin. epist. 30. Tu ergo quam consuetudinem sequeris? Sequi fidem alicuius populi, aut principis, est illi fidelem esse, fidem seruare, non discedere à fide. Cic. 2. de Diui. Quòd fidẽ secutus, amicitiamq; pop. Rom. functus sit officio. Sequi suam fortunam, est successu, & occasione fortunæ vti. Sequi naturam ducem, facere quemadmodum natura nos inclinat. Sequi verbum aliquod, est summæ dictionis curæ insistere, omissa interim sententia. Huius composita sunt, Assequor, Consequor, Exequor, Insequor, Obsequor, Persequor, Subsequor, Pedisequus, & Pedisequa: de quibus suis locis.

Secutor, cutoris, *Seguitatore*, ὁ ἀκολουθῶν, qui præeuntem sequitur. Secutores item inter gladiatores dicũtur, qui aduersus retiarios pugnabãt, alio nomine Mirmillones dicti. Vtitur hac voce Cic. ad Att. l. 7. & Suet. in Caligula.

Sera, æ, *Chiauatura, chiafera, toppa*, ἐπιβλής, κλεῖθρον, p simplex r, instrumentum est, quo clauduntur ostia. Iuue. Sat. 6. Adde seram, cohibe. Oui. 1. Am. Eleg. 6. Tempora noctis eunt, excute poste seram. Dictæ Seræ, teste Festo, quod foribus admotæ opponuntur, defixæ postibus, quemadmodum ea, quæ terræ inseruntur. Var. lib. 3. de Ling. Lat. à farrire deriuat, quod est aperire.

Seraphim, vox est hebraica, pluralis numeri, idem significans quod igniti, candentes: à verbo saraph, succendo, vro, exuro, comburo. Numeri 21. Misit dominus in populum (hannehasim haseraphim, id est) ignitos serpentes. Significat & certum ordinem angelorum cœlestis hierarchiæ: estq; generis tam masculini, quàm neutri. Esaiæ 6. Seraphim stabant subter illud. Ibidem: Et volauit ad me vnus de seraphim. Diuus Hieronymus ad Fuciam: Hæc sunt duo seraphim ter glorificantia trinitatem.

Serapis, pis, vel Serapidis, secunda syllaba indifferente, σέραπις, deus Aegyptiorum, qui & Apis & Osiris dicitur. Mar. l. 9. Vincebãt, nec quæ turba Serapin amat. Vide de hoc plura in dictionibus Apis, & Osiris.

Serenitas, ratis, *Serenità, sereneZZa*, αἰθρία, εὐδία, puritas, & tranquillitas aeris. Pl. l. 10. c. 67. Salamandra animal lacerti figura, stellarum, nunquam nisi magnis prouenians imbribus, & serenitate deficiens. Cic. 2. de Diui. Cum serenitas, tum perturbatio cœli. Liu. l. 26. Mira serenitas cum tranquillitate oriebatur.

Sereno, nas, αἰθριάω, clarifico, tranquillo. Virg. 1. Aen. Vultu quo cœlum, tempestatesq; serenat. Pl. l. 2. c. 6. Nubila humani animi serenat. Serenatus Phœbus, Sil. l. 5.

Serenus, rena, renum, p. p. *Sereno, tranquillo, senZa nube*, εὔδιος, αἴθριος, significat tranquillum, sine nubibus, sine imbre: à ferendo, vt quidam volunt, quod id maxime tempus sationi aptum sit. Virg. 6. Aen. Vbi apes æstate serena Floribus insidunt varijs. Ad Heren. l. 4. Falsi amici sereno vitæ tempore præsto sunt. Mart. l. 1. Cælo perfruitur sereniore. Serena frons, per translationem ponitur pro læta. Idem l. 2. Sic me fronte legat dominus Faustine serena. Serenus color lucidus. Pl. l. 9. c. 35. Serenum colorem margaritæ pro claritate matutina contrahunt. Serenum substantiue, idem quod serenitas, εὐδία, αἰθρία. Virg. 1. Geor. Nec minus ex imbri soles, & aperta serena Prospicere. Sereno casus ablatiui, pro sereno tempore: cui opponitur Nubilo. Pli. l. 11. ca. 24. Aranei sereno non texunt: nubilo texunt. Quandoque ponitur Serenus, pro sicco: quod & Nonius annotauit. Virg. 1. Geo. Vnde serenas Ventus agat nubes, id est, siccas, quas alibi arida nubila appellauit: Atque arida nubila differt.

Seres, σῆρες, populi Scythiæ Asiaticæ à Sera vrbe sic dicti, apud quos arbores sunt, quæ non solum folia, sed lanam quoque proferunt tenuissimam. nam ex earum frondibus canitiem depectunt aqua persusam, ex quo vellere vestimenta conficiunt, quæ Serica nuncupantur. Virg. 2. Geor. Velleraque vt folijs depectant tenuia Seres. De his Marcellinus lib. suæ historiæ 23. Huius nominis nominatiuus singularis

est Ser, σὴρ. Sidonius: Assyrius gemmas, Ser vellera, tura Sabeus. Ausonius: Iam pelago volitat mercator vestifluus Ser. Quin & vermiculus quidā sericum texēs (vt auctor est Pausan.) Ser, σὴρ, appelletur.

SERESCO, sis, *Seccarsi, serenarsi, farsi seta*, ξηραίνομαι, siccus fio, quasi serenesco, & serenus fio, quoniam serenitas sicca est. Lucr. l. 1. Candenti Sole serescunt. Aliquando Serescere, διαῤῥεῖσθαι, est in serum abire. Pli. l. 11. c. 41.

SERIA, orum, *Cose da douero, graui, importanti*, σπουδαῖα, res graues, seueræ, & minime iocosæ. Mart. Seria forsan amat. Oui. 5. Fast. Nulla coronata peraguntur seria frōte. Hor. 1. Ser. Sa. 1. Sed tamen amoto quæramus seria ludo. Quoties omnia nostra cum aliquo communicamus, eum eo ioca seriaq; cōferre dicimur. Cic. 1. de Fin. Qui cum ioca & seria, vt dicit, qui eum arcana, qui cum occulta omnia.

SERIA, riæ, πίθος, vas vinarium fictile, oblongum. Liu. l. 24. Et in vico Istrico fontem sub terra tanta vi aquarum fluxisse, vt serias, doliaq; prouoluta, velut impetus torrentis tulerit. Ter. Heau. Relcui dolia omnia, omnes serias. Pers. Sat. 4. Et ò si Sub rastro crepet argēti mihi seria dextro Hercule. Colum. l. 12. c. 18. Seriæ, cæteraq; vasa ante quadragesimū vindemiæ diem picanda sunt. Seriæ oleariæ. Var. 3. de re rust. c. 2. Nihilo magis torcular vasa vindemiatoria, aut serias olearias, aut trapetas. Est item Seria, Hispaniæ vlterioris vrbs, in tractu Celtico, alio nomine Fama Iulia dicta Pli. lib. 3. cap. 1.

SERICARIVS TEXTOR, *Tessitori di panni di seta*, σηρικοπλόκος, qui vestes sericas texit. Iulius Firmicus l. 8. Matheseos, refert, sericarium textorem nasci, qui habuerit horoscopum in vigesima octaua parte Arietis.

SERICATVS, σηρικοφόρος, indutus serico. Suet. in Calig.

SERICVS, ca, cum, *Di seta*, σηρικὸς, quod ex serico confectum est. Est autē Sericum, lanæ pretiosissimæ genus, quod apud Seras Scythiæ Asiaticæ: aut (vt alij malunt) Indiæ populos ex arborum frondibus dicitur depecti. Quanquam non desunt, qui vermiculi lanificium esse putent, qui gentis illius lingua Ser, σὴρ, appelletur. Quam sententiam ne Iulius quidem Pollux dissimulauit, sic scribens Onomastici sui lib. 7. Ἔνιοι δὲ καὶ τοὺς σῆρας ἀπὸ τοιούτων ἑτέρων ζώων ἀθροίζειν φασὶ τὰ ὑφάσματα. Priorem opinionem sequitur Virg 2. Geor. Velleraq; vt folijs depectant mollia Seres. Hinc Serica vestimenta dicta sunt, quæ ex serico conficiebantur Vlpia. l. Vestis, de Auro & argento legato: Vestimentorū sunt omnia lanea lineaq; vel serica, vel bombycina, quæ induendi, præcingendi, inijciendi, incubandi vt causa parata sunt. Pli. l. 21. c. 3. Lautissimum habetur è nardi folijs eas dari, aut veste serica, Puluilli serici. Horat. Epod. 8. Quid? quòd libelli Stoici inter sericos Iacere puluillos amant? Pallia serica apud Stat. 2. Syl. 4. Legimus & Serica absolutè pro vestibus sericis. Mar. l. 6. Non aliter dentes, quàm serica, nocte reponis. Serici olim tanta erat caritas, vt auro rependeretur: vt est videre apud Flauium Vopiscum in Aureliano, vbi sic habet: Vestem sericam neque ipse in vestiario suo habuit, neque alteri vtendam dedit.

SERIES, seriei, *Ordine*, τάξις, εἱρμὸς, ordo, & quasi quędam rerū continuata progressio. A serendo: idest, ordinando dicta: vt, Series orationis: idest, contextus. Quin. Quod non, nisi in contextu orationis, serieq;, contingit Cic. 1. de Diui. Fatū id appello, qđ Græci εἱμαρμένην, idest ordinē serieq; causarum. Idem. 1. de Nat. de. Admirabilis quædam continuatio, seriesq; rerum. Virg. 1. Aen. Series longissima rerum. Ouid. 15. Met. Seriemq; euoluere fati. Val. Max. Quis compos mētis, domesticæ, peregrinæq; historiæ seriem, felici superiorū stylo conditam, vel præstantiore facundia traditurum se sperauerit.

SERILLA, inquit Festus, Verrius appellari putat Istrica nauigia, Liburnica, quæ lino ac spatto condensantur, à conferendo: hoc est, contexendo dicta, à Verrio tamen videtur dissentire Festus.

SERIO, *Da douero*, σπουδαίως, vere, non iocose, Plau. in Amph. Dic mihi verum serio. Ter. in Eun. Misit orare, vt venirem, serio.

SERIOLA, Seriolæ, πιθίδιον, doliolum fictile, in quo vinum solet asseruari. Pers. Sat. 4. Seriolæ veterem metuens deradere limum.

SERIVS, a, um, *Da douero, graue, importante*, σπουδαῖος, graue, & minime iocosum. Ter. in Eun. Rem seriam velle agere mecū. Cic. 1. Off. Ludo & ioco vti licet tum, cū grauibus, serijsq; rebus satisfecerimus. Quin. l. 6. c. 4. Dictorum vrbanorum alia seria, alia iocosa, alia media. Serium (inquit Nonius) id est, triste, & quasi sine risu, vel sine ridiculo.

SERMO, onis, *Sermone, parlare, parlamento, ragionare, ragionamento, loquela*, λόγος, ὁμιλία, locutio, verba, colloquium, mētio. Cic. 1. Off. Sermone vti videmus, qui notus est nobis, ne, vt quidam, Græca, verba inculcantes, iure optimo rideamur. Dictum autem putant Sermonem à verbis serendis: hoc est, conserendis siue connectendis. Seruius: Sermo est consertio orationis, & confabulatio duorum, vel plurium. Virg. 1. Aen. Amissos longo socios sermone requirūt. Idem 4. Geor. His medium dictis sermonem abrūpit. Tractare aliquid Græco, vel Latino Sermone. Cic. l. 1. de Fin Quæ summis ingenijs, exquisitaq; doctrina philosophi Græco sermone tractauissent. Instituere sermonem cum aliquo, est cū illo verba facere, vel incipere colloqui. Cic. de Orat. Cum mihi sermo cum hoc ipso crasso esset de te institutus. Dissipare sermonem, διαθρυλλεῖσθαι τὸν λόγον, est euulgare, & dispergere. Cic. pro Flacco: Sermo est tota Asia dissipatus. Ordiri sermonem: idest, excogitare, comminisci. Idē de Orat. Crassus princeps eius sermonis ordiendi fuit. Habere sermonem, est verba facere. Cic. de Sen. Cyrus in eo sermone quem moriens habuit. Tribuere alicui sermonem, est inducere eum loquentem. Idem de Senect. Omnem sermonem tribuimus Catoni seni. Incidere in sermonem alicuius, idē de Amicitia. Conferre sermonem cum aliquo: hoc est, cum altero colloqui. Cic. 1. de Inuent. Sermo capite carens, & pede: & hoc est, cuius neque initium facile fuerit inuenire, neque exitum. Diminutiuum est Sermunculus, λογύδριον. Pli. epist. 103. Vt sermunculis etiam, & fabellis ducatur. Cice. ad Att. l. 13. Sermunculum omnem aut restrinxerit, aut sedarit. Idem pro Deiotaro: Ex vrbanis maleuolorum sermunculis, collecta.

SERMOCINOR, aris, pen. cor. *Parlare*, ὁμιλέω, sermonem facio, loquor. Plin. l. 10. Super omnia humanas voces reddunt psittaci, & quidem sermocinantes. Cic. 2. de Inuen. Et quibus in rebus homines in consuetudine scribendi, aut sermocinandi eo verbo vti soleant, considerabitur. Idem. 3. Ver. Respondit illa, vt meretrix, se cum isto diligenter sermocinaturam. Sermocinatrix, cis. Quin. l. 3. c. 4. Quam sane permittamus dicere sermocinatricem.

SERO, ras, *Serrare, chiudere*, κλείω, claudo. Col. l. 6. Femina serari, & interdū inuri solent. Hinc Obsero, κατακλείω, occludo. Ter. in Eun. Obsera ostium intus. Et Resero, ἀνοίγω, aperio. Virg. 7. Aen. Reserat stridentia limina consul.

SERO, seris, seui, satum, *Seminare, piantare, generare*, σπείρω, significat semino. Cæs. 5. Bel. Gal. Frumenta non serunt: sed lacte, & carnibus viuunt. Aliquando significat planto, φυτεύω, Cic. 1. Tusc. Serit arbores, quæ alteri seculo prosint. Col. l. 3 c. 20. Si vnum genus seuerimus. Per trāslationem Serere, quandoque capitur pro generare: Vnde Satus: idest, generatus. Virg. 7. Aen. Satus Hercule pulchro Pulcher Auētinus. Per translationem quoque dicimus Serere bella, & Serere certamina: idest, mouere lites, & pugnas Idem. l. 27. Annibal turmatim per equites peditumq; iaculatores leuia certamina serens casum vniuersæ pugnæ non necessarium ducebat. Liu. 2. ab Vrbe. Cum patribus serere certamina. Serere bella ex bellis, est bello vno extincto, alterum aggredi. Liu. l. 21. Incusauerat bella ex bellis seri. Hinc Sator, verbale, σπορεὺς, φυτουργὸς, qui serit, aut plantat Col. l. 3. c. 15. Plin. l. 5. c. 1. Hesiodus negauit satorem oleæ fructum ex ea percepisse quenquam. Sator cœlestium, Cic. 1. Tuscu. idest, creator, genitor Hinc Satorius, ria, um, adiectiuum, quod ad satorem pertinet. Col. l. 2. c. 9. Satio, onis, σπορά, idem quod satus. Cic. de Vniuers. Post eam sationem dijs iunioribus permisit Idem. 5. Verr. Si tempus sationis præterijsset. Virg. 2. Ge. Optima vinetis satio est. Assero, Circunsero. Consero, Desero, Dissero, Exero, Intersero, Insero, Obsero, Resero, & Subsero, quæ habent pen. cor. de quibus suis locis. Fuit etiam antiquis in vsu Sero, serui, sertum: à quo manserunt Assero, rui, assertum, Consero, rui, sertum, aliaq; complura.

SERO, *Tardamente, tardi, di sera*, ὀψὲ, aduerbium significās tarde. Cic. de Clar. Ora. Eloquentia sero prodijt in lucē Aliquādo significat vespere, hoc est, post occasum: atque hæc est eius vera significatio, inquit Valla l. 4. Cic. Att. Cōsul uenit sero. Aliquando post tempus: quæ significatio tracta est ex superiori. Quod enim post Solis lucem est, id vere post tempus dici potest. Ouid. 1. de Remed. Principijs obsta, sero medicina paratur, Cum mala per longas inualuere moras. Auctor ad Heren. l. 1. Sero, atque acto negocio venisti. Sic etiam Cicero: Cum accusator Milonis identidem interrogaretur quo tempore Clodius esset occisus, Sero, respōdit, ludens nimirum in vocis ambiguitate. Nam cum illud videret dicere, vesperi Clodiū fuisse occisum, illud potius voluit significare, serius quā oportuerat, fuisse interēptū. Hinc Serius, comparatiuum, id est, tardius. Cice. in Catil. Hoc serius à me factum est. Et Serissime. Pli. lib. 15. cap. 17. Tarentina

rentina serissime legi.

SEROTINVS, na, num, pe. c. *Di sera, tardo, ὄψιμος, ἑσπέριος*, à Sero, pro vespere fit: vt, Hora Serotina, Tempus serotinum. Non nunquam etiā à Sero, pro tarde: vt, Poma serotina, quæ post legitimum tempus, vel tardius cæteris maturescunt. Colu. lib. 3. Locis frigidis, & autumni temporibus aquosis, præcoces serito: locis hybernis serotinas serito.

SERPENS, tis, modo participium, *Serpente, ἕρπων*, quod lōgius, ac latius serpit, & diuagatur. Cic. de Senect. Vitis, quæ natura caduca est, & nisi fulta sit, ad terram fertur: tandem vt se erigat, claniculis suis, quasi manibus, quicquid est nacta cōplectitur: quam serpentem multiplici lapsu, & erratico, ferro amputans coercet ars agricolarum, ne siluescat sarmentis. Modo nomen, *ἑρπετὸν ὄφις*, tam masculini, quàm fœminini generis generale est ad omnia quæ serpunt citra vsum pedum, vel quæ tam exiguos habent pedes, vt repere potius quàm pedibus incedere videantur. Pli. l. 8. cap. 23. Nec pedibus paucodas tantum serpentes, sed & missili volare tormento. Virg. 1. Geor. Ille malum virus serpentibus addidit atris. Ouid. 3. Met. Longo caput extulit antro Cæruleus serpens, horrendaq; sibila misit. Serpentia secla ferarum, pro serpentum genere. Lucret. li. 6. Naribus alipedes vt ceruī sæpe putantur Ducere de latebris serpentia secla ferarum. Hinc Serpentinus, na, num, *ὀφικός*, vt, Vna serpentina. Serpentiger, ra, rum, *ὀφιοῦχος*. Ouid. 4. Trist. Ele. 6. Sphyngaq;, & Harpyas, serpentigerosq; Gigantes. Serpentigenæ, *ὀφιογενεῖς*, ea serpentibus nati. Ouid. 7. Metam. Vos serpentigenis in se fera bella dedistis.

SERPERASTRA, Varro vocat instrumenta, quæ geniculis puerorum ambulare discentium alligantur, ne vari fiant, aut compernes. Dicta à serpendo: serpunt enim magis pueri quam gradiuntur.

SERPYLLVM, *Serpillo, sermolino, ἕρπυλλος*, herbæ nomen nullo nomine, *παρὰ τὸ ἕρπειν*, hoc est, a serpendo dictum, mutatione aspirationis in s, literam. Habet enim ramusculos tenues humi serpentes, & quacunque terram attigerint, radicem agentes, & sese propagantes. Officinæ etiam hodie Latinum nomen retinent. Vulgus Gallorum Serpoletum appellat. Virg. 2. Eclog. Allia serpyllumq; herbas contundit olentes.

SERPO, pis, psi, ptum, *Rāpegare, andar carponi, ἕρπω*, repo, ventre ingredior, more serpentis incedo. Cicero quinto de Finib. Deinde suo quæque appetitu mouentur: serpere anguiculos, nare anaticulas, euolare merulas, cornibus uti videmus boues, vespas aculeis suam denique cuique naturam esse ad viuendum ducem. Pli. li. 9. c. 13. Pinnis, quibus in mari vtuntur, humi quoque vice pedum serpūt. Oui. 3. de Pon. ele. 3. Liuor iners vitium, mores non exit in istos: Vtq; latens ima vipera serpit humo. Serpere quoque dicūtur plantæ, quæ cum ob caulis infirmitatem stare non possint, humi procumbunt. Pli. li. 21. c. 16. Aculeatarum caules aliquarum per terram serpunt, vt eius quam coronopum vocant. Vir. 8. eclo. Atque hanc sine tempora circum Inter victrices hederam tibi serpere lauros. Serpere item humi dicuntur scriptores, qui nimis humili vtuntur genere dicendi. Horat. de Arte: Serpit humi, tutus nimium, timidusq; procellæ. Transfertur & ad inanimata, vt idem sit quod spargi, crescere, seu dilatari. Cic. in Lælio: Serpit enim nescio quomodo per omnium vitas amicitia. Idem pro Rab. Postumo: Serpet hoc malum, mihi credite, longius, quàm putatis. Cōposita sunt, Inserpo, & Proserpo: de quibus egimus suis locis.

SERPVLA, æ, à veteribus dicebatur, quam nos serpentem dicimus. Festus.

SERRA, æ, *Sera, raffega, sega, πρίων*, per duplex r, instrumentū dentatum, quo ligna & lapides secantur: à Dædalo primum inuentum, teste Pl. l. 7. c. 56. Col. l. 5. Vno ictu arborem præcidi si minus serra desecari. Mar. Et pingues tunicas serra secare potest. Est & genus piscis marini, apud Pli. l. 32. c. 11.

SERRATVS, ta, tum, *A foggia di sega, πριωνωτός*, quod serræ in modum est denticulatum. vnde Serrati dentes dicuntur, qui ad similitudinem dentium serræ pectinatim sunt stipati. Pl. l. 11. c. 37. Dentiū tria genera, serrati, aut continui, aut exerti. Serrati pectinatim coeuntes, ne contrario occursu atterantur, vt serpentibus, piscibus, canibus: Continui, vt homini, equo. Exerti: ut apro, elephanto. Serrati item nummi quidam dicebantur apud Romanos, ab impressa serræ nota, Tacitus de moribus Germanorum.

SERTA, orum, *Ghirlanda, στέφανοι, στεφάνια*, corollæ ex herbarum frondibus, floribusq; consertæ, hoc est, connexæ, vnde & nomen acceperunt. Virg. l. 1. Aen. Sertisq; recētibus halant.

SERTVS, a, um, *Ghirlandato, συμπεπλεγμένος*, idem quod consertus, vel compositus. Lucan. l. 10. Accipiunt sertas nardo florente coronas, Et nunquam fugiente rosa.

SERVA, æ, *Serua, massara, ancilla, δούλη, δουλίς*, id est, ancilla, quæ seruitutem seruit: cui opponitur Libera. Virg. 5. Aen. Olli serua datur operum haud ignara Mineruæ.

SERVTA, tiæ, *στεφάνη, στέφανος*, sertum quod ex floribus fiebat. Pli. lib. 21. cap. 2.

SERVILIS, le, *Seruile, da seruo, δουλικός*, quod seruorum est, vel quod ad seruos pertinet: vt, seruilis conditio, & Seruile officium. Indoles seruilis. Liu. 1. ab Vrb. Comparando eorum ætatem & ipsam minime seruilem indolem, tetigerat animum memoria nepotum. Iugum seruile. Cic. 2. Philip. patriæ liberatores vrbe carebant ea, cuius à ceruicibus iugum seruile deiecerant. Hinc Seruiliter, aduerbium, *δουλικῶς*, seruorum more. Cic. 2. Tuscul. Ne quid seruiliter, muliebriterve faciamus.

SERVILIORVM, illustris Romæ familia fuit: ex qua ortum trahit P. ille Seruilius, vir triumphalis, qui à deuictis Isauris, Asiæ populis, Isaurici cognomen accepit: de quo vide Stra. li. 14. Item P. Seruilius Rullus, qui primus Romæ solidum aprum in conuiuio apposuit, teste Pl. l. 8. ca. 51. Huius filius fuit Seruilius ille Rullus, legis Agrariæ promulgator, quā Cicero in Consulatu suo subuertit: cuius meminit idē Pli. loco iam citato.

SERVIO, uis, uiui, uitum, *Seruire, δουλεύω*, in seruitute sum, domino ministerium exhibeo. Plau. in Men. Propterea heri imperium exequor bene, & Sedulo seruio. Propert. l. 3. Ele. 24. Quinque tibi potui seruire fideliter annos. Hora. 1. epi. 10. Sic qui pauperiem veritus, potiore metallis Libertate caret: dominum vehet improbus, atque Seruiet æternum: quia paruo nesciet vti. Ouid. 2. Amor. Eleg. 17. Si quis erit, qui turpe putet seruire puellæ, &c. Interdum idē quod obtemperare, seu morem gerere. Cic. in Catil. Qui aliorum amori flagitiosissime seruiebat. Seruire rei, est rei augendæ incumbere. Teren. Hecyra: Rus habitatum abij, concedens vobis, & rei seruiens. Cic. pro Sex. Roscio: Rei familiari maxime seruire, & in prædijs colendis operæ plurimū studijq; consumere. Seruire item prædia dicuntur, in quibus venditor aliquam sibi seruitutem reseruauit. Cic. de Leg. Agr. cōtra Rul. Capite hoc Prædia omnia, quæ seruiebant, non seruient. Seruire posteritati, valetudini, honori, dignitati, vel commodis, est eorum rationem habere. Cic. 3. Tus. Optimus quisque posteritati seruit. Idem Tironi li. 16. Epist. Sed indulge valetudini tuæ, cui quidem tu, dum mihi deseruis, seruisti non satis. Seruire tempori, est sese tempori accommodare. Cic. pro Sextio: Sed agam moderate: & huic tempori, & se præsentibus hominum moribus accommodare: quæ metaphora tracta est ab ijs, qui in orchestra cantu, vel gestu, histrionibus in scena fabulam agentibus subseruiebant. Cic. Bruto: At mihi tum, Brute, officio solum erat, & naturæ, tibi nunc populo, &, vt dicitur, scenæ seruiendum est. Seruitur impersonale. Cic. 1. Off. Primum, vt necui noceatur: deinde vt communi vtilitati seruiatur. Mar. l. 1. Non bene (crede mihi) seruo seruitur amico. Seruibo, in futuro. Plaut. Men. Tanquam si emeris me argento, liber seruibo tibi. Huius cōposita sunt Asseruio, Deseruio, Inseruio, Reseruio, & Subseruio: quorum significata explicantur suis locis.

SERVITIVM, tij, *Seruigio, δουλεία*, idem quod seruitus. Terent. in An. Ego Pamphile, hoc tibi pro seruitio debeo, Conari manibus, pedibusq;, noctesq; & dies capitis periculum adire, dum prosim tibi. Virg. 1. Eclog. Quid facerem? neque seruitio me exire licebat: Nec tam præsentes alibi cognoscere diuos. Idem 1. Aen. Cum domus Assaraci Phthiam, clarasq; Mycenas Seruitio premet, ac victis dominabitur Argis. In plurali vero Seruitia, non raro pro ipsis seruis accipimus. Sal. Catil. Interea seruitia repudiabat, quorum in initio magnæ copiæ ad eum concurrebant. Ci. 4. in Catil. Hic ad euertenda fundamenta reipub. Gallos arcessiuit, seruitia concitauit, Catilinam euocauit. In qua significatione aliquando etiam legimus Seruitium singulari numero. Cic. de Aruspic. resp. Omne seruitium in alteram scenam immissum.

SERVITVS, tutis, secūdā syllaba cor. *Seruitù, δουλεία*, ipsa seruiēdi necessitas, aut seruorum conditio. Cic. Phil. Pax est tranquilla libertas: seruitus postremum malorum omnium, non modo bello, sed morte etiam repellendum. Tacit. li. 17. Sed imperaturus es hominibus, qui nec totam seruitutem pati possint, nec totā libertatem. Ter. in And. Vt semper tibi apud me iusta & clemens fuerit seruitus, Scis. i. quàm iusta & clementi dominatione in te fuerim vsus.

SERVIVS TVLLIVS, sextus Romanorum rex, ex serua natus, Tanaquilis astu post Tarquinij Prisci necem ad imperium prouectus, Hetruscos ingenti prælio fudit: primus lustrum condidit: populumq; omnem ex censu in quinque classes distinxit. Vrbis pomœria protulit, Quirinali & Viminali collibus muro inclusis. Tandem iam ætate prouectior, à

Tarquinio genero occisus est,& insepultus in uiâ abiectus: idq; instinctu Tulliæ filiæ suæ,quæ etiam cōspecto patris cadauere,aurigam eius reuerentia lora retorquentem compulit,ut per medium patris corpus carpentum ageret,à quo tā immani scelere ei uico,in quo hæc gesta sunt, scelerati nomen mansit.Vide plura de hoc apud Liui.l.1.ab Vrbe.

SERVO,uas,*Seruare,saluare,custodire,osseruare,tenere,recuperare,σώζω*,libero,incolumem præsto.Virg.3. Aen. Seruatum ex undis Strophadum me littora primum accipiunt. Item custodio,tueor,*φυλάττω,τηρίσαμαι*,Virg.2.Aen. Dij patrij seruate domum seruate nepotem. Item solicite, ac diligenter obseruo. Plau.in Asin.Tuus seruus seruet,Venerine eas det,an uiro.Item inhabito,possideo.Virg.l.4. Geor. Centum quæ siluas,centum quæ flumina seruant.Item teneo. Idem lib.7. Curuam seruans sub imagine falcem. Ponitur aliquando pro recuperare.Iulianus:Si mandato meo decem Titio credideris,si cum Titio egeris,ego non liberabor:sed in id duntaxat tibi obligatus ero, quod à Titio seruare nō potueris. Cic.ad Q.Fr.Caluus aiebat,aqua dempta,& seruitute fundo imposita,tamen nos pretium seruare posse,si uédere uellemus.Qui modus loquendi frequens est apud Iurisconsultos. Budæus: Seruare de cœlo, est nunciare aut pluisse, aut intonuisse,& ideo diruptum esse auspicium, qua obnunciatione facta,si quis tamen in re cœpta persisteret, id contra auspicia fieri dicebatur.Cic.pro domo sua: Negant fas esse agi cum populo,cum de cœlo seruatū sit. Seruare fidem,est præstare promissum.Teren.Hec.Pollicitus sum, & seruare in eo certum est,quod dixi,fidem.Seruare in uetustatem,est aliquo in loco reponere, ut diu, siue in aliquot annos integrum,incorruptumq; duret Col.l.12.c.28.Si in uetustatem seruare uoles, in cado duarum urnarum quàm optimi uini sextarium aut fæcis generosę recentis sextarios tres addito. Dicimus quoque Seruare modum,ordinē, officium, institutum,promissum, temperamentum,& gloriam,Exempla studiosis passim occurrent. Seruans, tis, participium seu nomen ex participio. Virg.2.Aeneid. Cadit & Rhipheus iustissimus unus,Qui fuit in Teucris, & seruantissimus æqui. Seruatus,a,um,Ouid.3.Trist.Eleg.1.Causa superpositæ scripto testata coronæ Seruatos ciues indicat huius ope.Seruator oris,*σωτήρ*, qui seruat & liberat. Liu.4. Bel. Maced. Quorum agmen imperator secutus, persequētibus cunctis, seruatorem,liberatoremq; acclamantibus, salutatis dimissisq; eis,eadem qua uenerat uia Elatiā redijt. Ouidius quarto de Ponto.Eleg.15.Teq; meæ causam seruatoremq; salutis,Meq; tuum libra norit & ære magis.Seruatrix,tricis.Cic.e.5.de Finib.Non dubitemq; dicere, omnem naturam esse seruatricem sui: idq; habere propositum quasi finem & extremum,se ut custodiat quàm in optimo sui generis statu. Terent.Hecy.O Bacchis,ô mea Bacchis seruatrix mea.Seruabilis,le,quod seruari potest.Ouid.4.Trist.Eleg.5.Et tuta re caput nulli seruabile.Huius composita sunt Asseruo,Conseruo,Obseruo,Pręseruo,Reseruo,quorum significata uide suis locis.

SERVM,ri,substantiuum,pen. pro. *Sera, δείλη,ὀψία, ἑσπέρα*,significat extremam partem diei. Liu. Erat iam diei serum, *ὀψὲ ἦν τῆς ἡμέρας*, Suet. in August. Nec multo post,nauali prælio apud Actium uicit,in serum dimicatione protracta, ut in naui uictor pernoctauerit,idest in horam uespertinā. Liu.l. 10. ab Vrb. Extrahebaturq; in quammaxime serum diei certamen.

SERVM,ri,pen.cor.*ὀῤῥός*,pars lactis aqua à caseosa parte separata Vir.3.Ge. Acremq; molossum Pasce sero pingui.Ouid. 4.Fast.Dentq; uiam liquido uimina rara sero.

SERVS,a,um,*Tardo,χρόνιος*,modo tardum significat. Mar.l.1. Sera nimis uita est crastina,uiue hodie.Hinc Col.l.1.comparatiuum formauit:Sationes (inquit) eius duas seruamus, alteram maturam per mediam sementem,seriorem alteram mense Februario.Plin.l.15.c.15.Patriæ cognomina habent serissima omnium Ametina. Modo significat grauem, magnum,tristem.Salustius:Serum bellum in angustijs futurū. Virg.5. Aen.Seraq; terrifici cecinerunt omnia uates. Serus conuiua Tonātis, qui sero moritur.Mar.l.8. Esse uelis,oro, serus conuiua Tonantis. Serum lumen, est nocti uicinum. Virg.1.Geor.Illic sera rubens accendit lumina Vesper. Seræ frondes,dicuntur sero cadentes.Idem.2.Ge.Et iam olim seras posuit cum uinea frondes.

SERVVS,serui,*Seruo,seruidor,δοῦλος*,proprie is dicitur,qui sui iuris non est,sed,alieno dominio subijcitur:cui opponitur Liber Cic.pro Corn.Balb.Serui quorum ius & fortunæ conditio infima est.Idem 6.Verr.Neque tam serui illi dominorum,quàm tu libidinum.Idem 1. Offi. Vlysses contumelias seruorum ancillarumq; pertulit.August.l.19. Ciuit. Origo uocabuli seruorum inde creditur ducta, quòd ij, qui iure belli possent occidi, à uictoribus conseruabantur, & serui fiebant,à seruando appellati.Huius diminutiuū est Seruulus *δουλάριον*.Teren.in And.Obseruabam mane illorum seruulos uenientes,&c.

SERVVS,a,um,adiect.à seruo deductum. *δουλικός*: ut, Serua prædia,quæ seruituti alicui obstricta sunt.Cic.contra Legē Agra.Libera prædia meliore iure sunt, quàm serua. Lucan. l.6.O famuli turpes, seruum pecus. Ouid. 1. Amo. Eleg.6. Nec tibi perpetuo serua bibatur aqua.

SESCVNX,cis,& Sescuncia,ciæ, *τριημιούγγιον*, unciam significat,& unciæ dimidium,ut ait Budæus. Colum. l. 12.c. 57. Laseris radicis,quod *σίλφιον* Græci uocant,sescūciam. Hinc Sescuncialis,& hoc,ale, quod pondus aut mensuram habet sescunciæ.Tota crassitudine sescunciali.

SESCVPLVM,siue Sesquiplum,*ἡμιόλιον*,quod numerum,pondus,aut mensuram totam in se continet,& præterea eius dimidium.Sic Senarium, dicimus esse sesculpum quaternarij, & semissem quadrantis.

SESELIS,fœm.gen siue Seseli,neutro, *σέσελι*, herba est folio fœniculi,sed crassiore,semine quoque non absimili,sed callosiore & habitiore,capite anethi,in quo granum habet oblongum & angulosum,& cum estur,acre;radice autem longa,& odore non ingrato. Vulgus herbariorum Saxifragiam maiorem appellat.Cic.2.de nat.de.Paulo ante partum ceruæ se purgant quadam herbula, quæ Seselis dicitur. Diosc. quatuor facit seselis genera, Massilioticum, Aethiopicum, Peloponnesiacum,& Creticum.

SESQVI,*Altretanto,& la metà,τρίημι*,idem quod tantundem,& eius dimidium:qua uoce nō modo in compositione utimur ut Sesquialtera,Sesquimodius:uerumetiam extra compositionem.Cic.de Perfe. Or. Pes, qui adhibetur ad numeros, partitur in tria,ut necesse sit partem pedis aut æqualem esse alteri parti,aut altero tanto aut sesqui esse maiorem: ita fit æqualis dactylus,duplus iambus,sesquiplex pæon.

SESQVIALTERA proportio, *Proportione sesquialtera, ἡμιόλιος*, quæ quantitatem aliquam in se continet,& eius dimidium. Cic.de Vniuer.Sesquialteris autem interuallis,& sesquitertijs,& sesquioctauis sumptis ex his,&c.

SESQVICVLEARE dolium,quod culei mensuram continet,& dimidij.Col.l.12.c.18.Sunt autē satis sesquiculearibus dolijs picis duræ pondo uicenaquina.

SESQVIHORA,*Vn'hora e mezza,τριημιώριον*,una hora cum dimidia.Pli.epist.septuagesimaquarta: Egeram horis tribus, & dimidia,superat sesquihora.

SESQVILIBRA,*Vna libra e mezza,τριημιλίτρον*, una libra cum dimidia alterius.Col.lib.12.c.36. Sat erit autem rosmarini sesquilibram in duas urnas musti adijcere.

SESQVIMENSIS,*Vn mese e mezzo. τριημίμηνον*, unus mensis cum dimidia parte alterius.Varr.lib. primo de re rust.cap. uigesimoseptimo:Annus est diuisus in quatuor partes totus & idem subtilius in sesquimenses octo.

SESQVIMODIVS,*Vn mozzo e mezzo,τριημιμέδιμνος*,qui continet unum modium cum dimidia parte alterius. Varr.l. 1. de re rust.c.42.Vt nuces integras,quas uno modo comprehendere possis,quòd putamina suo quæque habent loco natura composita,cum easdem si fregeris,uix sesquimodio cōcipere possis.Cic.in Verr.

SESQVIOBOLVS,*τριημιωβόλιον*, obolus cum dimidio. Plin.l. 26.c. 8.Deiectoq; quod supernatat, reliquus succus purgat, unaq; parte sesquioboli in aqua mulsa.

SESQVIOCTAVVS,octauam rei alicuius partem in se continens & eius dimidium.Cic.de Vniuer. In primis interuallis sesquioctaui interuallo sesquitertia omnia explebat.

SESQVIOPERA,id est,opera diei unius,& dimidiati. Colum. lib.2.cap.13.Fabæ occantur sesquiopera,sarriuntur sesquiopera.

SESQVIPES,pen. cor. *Vn pie e mezzo. τριημιπόδιον*, mensura vnius pedis & semissis.Col.l. 3.c. 13. Nisi tamen si scaturigo palustris obuia(sicut in Agro Rauennate)plus quàm sesquipedem prohibeat infodere.Mar.l.8.Summa palatini poteras æquare Colossi, Si fieres breuior Claudia sesquipede. Hinc sesquipedalis, & hoc, le. Cato cap.10. Sesquipedalis paries.Pli.l.7. c. 16. Sesquipedales quosdam gigni longiores,in trimatu implentes uitæ cursum, haud ignotū est. Sesquipedalia uerba:id est,grauia,& turgida, qualia Tragicis poetis solent esse familiaria.Horat.de Arte: Proijcit ampullas,& sesquipedalia uerba.

SESQVIPLVM,siue sesquiplex,*ἡμιόλιον*, idē significat quod sesquialterum.Vt cum dicimus senarium esse sesquiplum quaternarij:continet enim eū totum,& insuper dimidiam eius partem,Budæ.Cic.in Orat.Ita fit æqualis dactylus, duplex iambus,sequiplex pæon.Et paulo post: Modus aut duplex, aut sesquiplex,aut par.

SESSILIS,

SESSILIS,le,pen.cor. ἑδραῖος, quod sedet, vel sedere videtur. Pli.l.15.ca.25.Incerta nominum causa est barbaricis, venereisq;,quæ colorata dicunt, regijsq; quæ minimo pediculo sessilia,&c. Hinc Sessiles lactucæ dicuntur, quasi sedentes: hoc est,quæ ita humi proiectæ sunt,vt sedere videantur,neque sursum vectæ esse,aut in sublime ascendere. Mart.lib.5. Illic videres frutice nobili caules: Et vtrũque porrum, sessilesq; lactucas. Tergum sessile, in quo quis possit sedere. Oui.11.Met. Sic tergum sessile, sic sunt Pectora celsa toris.

SESSIBVLVM,li,super quod sedemus,& quiescimus. Plaut.in Pœn. Quæ tibi oleant stabulum, statum, sellam, & sessibulum merum.

SESSITO,as,frequentat.Cic.de Clar.Ora. Quam deam in Periclis labris scripsit Eupolis sessitauisse:id est,sæpius sedisse.

SESSIO,onis,Da sedere,sedia, ἕδρασις, modo ipsum sedendi actum significat. Cic.2.de Natu deo.Accubatio, inclinatio, sessio. Modo ipsum sedile. Cice.2. de Orat. Num tandem aut locus hic non idoneus videtur, in quo porticus hæc ipsa,vbi inambulamus,& palæstra, & tot locis sessiones,gymnasiorum & Græcarum disputationum memoriam quodam modo commouent:id est, tot sedilia.

SESTANS,tis,siue Sextans, ἑκτημόριον, sexta pars assis:hoc est, vnciæ duæ,Pli.l.26.c.11.Prodest & vino myrteo fouere:menthæ sestans,viui sulphuris vncia.Est item Sestans nummulus æreus,tertia parte minor quadrante.Liu.l.2.ab Vrbe: Extulit eum plebs,sextantibus collatis in capita. Nonnunquam etiam mensura continens sextam partem iugeri. Varr.1.de re rust.c.10.Ab hoc principio mensores nonnunquã dicunt in succissiuum esse vnciam agri, aut sextantem, aut quid aliud:cum ad iugerum peruenerunt, id habet scrupula ducenta octogintaocto. Hinc sestantarius,a,um,quod habet pondus aut mensuram sestantis.Pli.l.33.c.3.Constitutum est,vt asses sestantario pondere ferirentur.

SESTERTIVS,sestertij,masc.ge.σεστέρτιος, apud Romanos moneta erat argentea, valens quartam partem denarij argentei,hoc est,(vt ad Gallicæ pecuniæ æstimationẽ redigimus) decem denariolos Turonicos & semissem. Hic alio nomine,Nummus dicebatur.Interdum vtrunque coniungentes, Nummum sestertium vocabant.Dictus est autem sestertius, quasi semis tertius,eo quòd in se cõtinebat asses duos;& tertium dimidiatum. Notabaturq; apud veteres per geminum II,& literam S,quæ prima est in dictione Semis, interueniẽte linea transuersa,tres ex literæ coniungantur,ad hunc modum.H S.Veteris consuetudinis fuit,vt Semis in compositione ante poneretur: vt Semisquartus, Semisquintus, Semistertius,vnde sublatis duabus literis,dictus est sestertius. Est autem cõpositio Attico more facta. Illi enim ἑπτὰ ἡμισυ τάλαντα:hoc est,septem semitalenta dicebant.Sestertiũ autem in neutro genere, & in plurali numero Sestertia, singula valebant mille nummos sestertios. Habetq; Sestertiũ in neutro genere eandem proportionem ad libram Romanam,quæ & Mina,& Põdo dicitur,quam nummus sestertius ad assem,hoc est,ad libram æris grauis. Continent enim singula sestertia in se duas libras Romanas & semissem. Singulæ autem libræ drachmas,vel denarios centũ,hoc est,sestertios quadringentos.Duæ itaque libræ & dimidia,vt clarum est,valebant sestertios nummos mille: idq; vno nomine Sestertium dicebant in neutro genere. Decem ergo sestertia, valebant decem millia nummorum sestertiorum. Quòd si hunc numerum per aduerbium extuleris, ad hunc modum, Decies sestertium, iam reddideris hanc summam centuplo maiorem.Idem enim est dicere Decies sestertiũ, quod Decies centena millia nummorum sestertiorum. Vide Budæũ de Asse,diffusius hac de re tractantem. Est etiam Sestertiũ, genus veli triplici licio texti, vt tertium filum duobus impar sit.Suet.in Augusto.Ita vt in extremis spatijs subsultim discurreret,sestertio vel lodicula inuolutus. Hinc diminutiuum est Sestertiolus,vel Sestertiolum,cum accentu in antepenultima. Mart.lib.1. Sed sestertiolum donauit mentula Phœbo Bis decies &c.

SESTIANA mala,à Sestio cognominata,apud Col.l.12.ca.45. Ita possunt alia genera malorum,sicuti orbiculata, Sestiana, melimela,Mariana,hoc liquore custodiri. Sestiana pyra,apud Col.lib.5.cap.10.

SETAE,arum,Sede, τρίχες, dicuntur pili crassiores,rigidiq;,atque erecti, quales sues habent. Vnde dictæ sunt Setæ, quasi suetæ: A quo & Suo,suis,deducitur. Dicitur tamen & de durioribus aliorum animalium pilis.Cice.5. Tusc.In hoc medio apparatu fulgentem gladium è lacunari seta equina appensum demitti iussit, vt impenderet illius beati ceruicibus. Ouid.8. Met. Protinus exuuias rigidis horrentia setis Terga dat.Setæ leonis.Cic.3.de Orat.Oculos autem natura nobis,vt equo & leoni setas,caudam,aures ad motus animorum declarandos dedit.

SETIGER,ra,rum,Porta sede,quod setas gerit.Mart.lib.13.Qui Diomedeis metuendus setiger agris, Aetola cecidit cuspide,talis erat.Oui.li.8.Met.Vulnera fecissent,nisi setiger inter opacas, Nec iaculis esset, nec equo loca peruia siluas. Vir.12.Aen. Setigeræ fœtũ suis,intõsamq; tridentẽ Attulit.

SETOSVS,sa,sum,sedoso,pieno di sede, λάσιος, quod est setis plenum:vt,Setosum animal.Pl.l.8.c.45.Torua fronte, auribus setosis.Virg.7. Eclog. Setosi caput hoc apri tibi Delia paruus,Et ramosa Mycon viuacis cornua cerui. Propert. lib.4. Eleg.1.Verbera pellitus setosa mouebat arator.

SEV,Ouero,ὤ,disiunctiua particula,qua iungimus ea, quorũ alterum,non vtrunque affirmamus.Pla.in Trin. Hæc sunt:seu recte,seu peruerse facta sunt,egomet fecisse confiteor.

SEVERITAS,tis, Seuerità, grauità, durezza, acerbita, ἀποτομία, grauitas,facilitati,& misericordiæ cõtraria,quæ est pars iustitiæ,qua iudex nihil omnino de supplicio remittit, neque à vero discedit. Cic.7.Verr.Cum iste vestra seueritate permotus multa signa dederat,quamobrem is responsurus non videretur. Quinetiam extra iudicium dicitur de morum grauitate,& quadam naturæ toruitate, quæ & Seueritudo dicitur: Plaut. in Epid. Quid illud est, quòd illi caperat frons seueritudine?

SEVERVS,ra,rum,pe.pr. Seuero, graue, ἀπότομος, στυρὸς, modo idem est,quod grauis,tetricus, tristis:vt,Seueri agricolæ,apud Lucretium lib.5.Seuerus auctor, Pl.li.11.c.5.pro graui & cui maxime sit fidendum. Vir.8.Aen.Romulidis, Tatioq; seni,Curibusq; seueris. Ter. Hea. Sed ipse egreditur,quàm seuerus,rem cum videas,censeas. Cice. 2. Verri. L. Cassius ex familia tum ad exteras res,tum ad iudicandum seuerissima. Modo crudelis, & asper. Cic.3.Offi. Magnus vir in primis,& qui perindulgens in patrem, idem acerbe seuerus in filium. Modo actiue accipitur pro eo quod horrorem aspectu incutit. Virg.3. Georg. Inuidia infelix Furias, amnemque seuerum Cocyti metuet. Seuere,aduerbium, grauiter, aspere. Cic.2. de Finib. Ita grauiter, & seuere voluptatem secernit à bono. Idem pro Rosc. Comœ.Nihil mihi detraham,cum illis exactæ ætatis seuerissime fructum, quem meruerunt,retribuam. Seueriter, pen.cor. idem quòd Seuere. Titinnius:Seueriter hodie sermonem amica mecum contulit.

SEVOCO,cas,pen.cor. Chiamare da banda, separatamente, ἀποκαλέω, seorsum,seu in alteram partem voco, duco ve. Cice.2. Phil. Et ob eius consilij societatem cum interficeretur Cæsar,tum te à Trebonio vidimus seuocari. Ouid.1.Meta. Seuocat hunc genitor,&c. Seuocare ad se de communi, est de eo,quod multis commune est,furari. Cic. pro Quintio:Itaque hercule haud mediocriter de communi,quicquid poterat,ad se in priuatam domum seuocabat.Seuocare animum ab omni negocio,est animum laxare,& nulli rei intendere. Cice.1. Tuscu. Cum à re familiari, quæ est ministra & famula corporis, cum à repub. cum à negocio omni seuocamus animum.

SEVVM,ui,Seuo,quod & Sebum,& Sepum dicitur, στέαρ, vnctuosum illud, quod in animalibus quibusdam musculorum extremitatibus membranisve accrescit, ex frigida portione sanguinis,quæ è venis excidens, exanguibus ideoq; frigidis membranis adhæret,ibidemq; non secus atque oleum frigore concrescit. Differt autem ab adipe, quod seuum proprie est cornigerorum duntaxat, quæ in una parte dentata sunt, & quæ in pedibus talos habent. Bisulca vero, & quæ pedes scissos in digitos habent,& carent cornibus, nõ Seuum,sed Adipem habent. Vterque autem concretus est, & cum refrixit, facile frangitur, semperq; est in fine carnis, sine sensu, quia nec arterias habet,nec venas. Contra pingue inter carnem,cutemq; est,succo liquidum, quod etiam in aliquibus sine sensu esse manifestum est. Vnde sues viuentes à muribus legimus aliquando fuisse erosas,nido etiam in ijs constructo.Hinc Seuosus,sa,sum, στεατώδης,quod instar seui vnctuosum est.Plin.lib.11.cap.37. Seuosa cornigeris medulla.Hinc Seuo, uas, seu Sepo, pas, quod est seuum impono, seu candelas ex seuo facio. Colu. lib.2. cap. 22. Ferijs autem ritus maiorum etiam illa permittit, far pinsere, faces incidere, candelas seuare: seu (vt quidam legunt) sebare, aut separe. A nomine Sebum fit Sebaceus, sebacea, sebaceum, quod ex sebo, siue seuo confectum est: vt Candela sebacea.

SEX,Sei, ἕξ,numeri nomen notæ significationis, à Græco deductum mutatione aspirationis in S,literam. Hinc multa deducuntur tum composita, tum deriuata, quæ suo ordine explicabimus.

SEXAGENVS, a, um, ἑξήκοντα, quamuis proprie sit numeri distributiui nomen, sæpe tamen idem est quod sexaginta.

Liui.8. ab Vrb. Ordo sexagenos milites, duos centuriones, uexillariū unum habebat. Sexagena millia modiorum, Cic. 7. Verr.

Sexagies, aduerb, ἑξηκοντάκις, Cic. 2. Philip.

Sexangulus, a, um, *Che ha sei cantoni*, ἑξάγωνος, quod habet sex angulos. Pli. l. 37. c. 2. Quare sexangulis nascatur lateribus, non facile ratio inueniri potest. Idem l. 11. c. 11. Apum sexangulæ omnes cellæ. Ouid. 15. Met. Nonne uides quos cera tegit sexangula fœtus Melliferarum apium sine membris corpora nasci?

Sexcenus, a, um, numeri distributiui nomen, idem significās quod sexcentus. Cic. 7. Verr. sexcenos nummos nautarum missioni constituere. Col. l. 3.

Sexcentenus, a, um, numeri distributiui nomen Col. 3. c. 5.

Sexcenti, tæ, ta, ἑξακόσιοι, pluraliter tātum. Cic. 2. de Diu. Sexcenta licet eiusmodi proferre. Terent. Phor. Sexcentas scribito dicas. Vbi Donat. Apud nos sexcenta dicere pro in finito numero fere usitatum est. Cic. pro Roscio Am. Sexcēti sunt, qui inter sicarios accusabant.

Sexcentesimus, a, um, pen. cor. ἑξακοσιοστὸς, ultimus, siue unus ex sexcentis. Pli. l. 8. c. 7.

Sexcenties, *Seicento volte*, aduerbium numeri significans sex centis uicibus. Cic. Att. l. 4. contempsimus sexcenties H-S. Pli. epist. ulti. l. 2.

Sexdecies, *Sedeci volte*, aduerbium sedecim uicibus. Plin. l. 6. cap. 29.

Sexdecim, Cic. pro Cluent.

Sexies, *Sei volte*, ἑξάκις, sex uicibus. Liu. 4. ab Vrb. Venientē hostem sexies uictum. Col. l. 5. c. 2. Hoc sexies dicēdum est.

Sextus, a, um, ἕκτος, ultimus, siue unus ex sex: ut, Sexta ætas.

Sexcentoplagus, fictum à Plauto nomen est in Cap. pro eo, qui sexcentas plagas accepit.

Sextarius, dicitur, quòd sit sexta pars congij, quæ mensura apud antiquos tam liquidis, quàm aridis seruiebat. Capit autem sextarius cotulas binas, quæ & Heminæ dicūtur. Sextarius uini Li. 7. ab Vrb. Iisdē militibus legiones libras farris, & sextarios uini contulerunt. Ducere sextarium, est ebibere. Iuuen. Saty. 7. De quo Sextarius alter. Ducitur ante cibum, rabidam facturus orexim. Sextarius aquæ. Cic. l. 2. Off. Si emere Sextarium aquæ mina cogeretur.

Sextilis, mensis, qui nunc Augustus. Sic autem dicebatur, quòd sextus esset in ordine mensium à Martio: à quo Romani annum auspicabantur. Hora. 1. epist. 11. Sextili mense camino.

Sextula, æ, unciæ pars sexta quatuor continens serupula, hoc est assis partem. LXXII. Cic. pro. Cecinna: Facit hæredem ex duabus sextulis M. Fulcinium Aebutio sextulam aspergit. hoc est, hæreditatis totius partem. LXXII. Col. lib. 5. cap. 1.

Sexus, us, masc. gen. *Sesso, natura*, φύσις, discretio uiri à fœmina à Græco ἕξις, ut Festus existimat, quod habitum significat. Plin. de Vir. illustribus: Ad quos cum utriusque sexus multitudo uenisset, dato suis signo, uirgines raptę sunt. Col. li. 6. ca. 24. Certis signis comprehendere licet, quem sexum generauerit. Cic. 1. de Inuen. Hominum genus in sexu consideratur, an uirile, an muliebre sit. Mentiri sexum. Columel. in Præfat. l. 1. Attonitiq; miramur ęstus effœminatorum, quòd à natura sexum uiris denegatum muliebri motu mentiantur, decipiantq; oculos spectātium. Antiqui Sexus, neutro genere efferebant: quod post Nonium etiam Priscianus annotauit. Plau. Rudente. Virile sexus nūquam habui ullum. Varr. l. 1. de Analog. Sexus utrum uirile, an muliebre, an neutrum sit. Salust. l. 2. Histor. ut citat Nonius: At metellus in ulteriorem Hispaniam post annum regressus magna gloria concurrentium undique uirile ac muliebre sexus per uias, & tecta omnium miscebantur.

S ANTE I

Si, *Se, el, s'al, ἐὰν, εἰ*, coniunctio est conditionalis. Cic. Att. l. 6. Moriar, si magis gauderem, si id mihi accidisset. Ponitur interdum pro utinam. Virg. l. 6. Si nunc se nobis ille aureus arbore ramus Ostendat. Interdū pro Postquā. Teren. in Phorm. Herus si redierit, molendum usque in pistrino. Nonnunquā pro Quia, seu Siquidem, ut sit confirmantis. Plau. in Amph. Si similem rem ipse in legem iussit esse Iupiter. Virg. l. 1. Geor. Vestro; si munere tellus Chaoniam pingui glandē mutauit arista. Vbi Seruius Si, exponit pro, Si quidem: in qua significatione fere indicatiuum exigit, cum alioqui subiunctiuo sæpius iungatur: quem tamen modum etiam tunc inuenitur habere cum meram conditionem importat Teren. in And. Si illum relinquo, eius uitæ timeo. Ibidem: Si id facis, hodie postremum me uides. Ponitur Si, aliquando pro Quamuis, etsi, siue etiamsi: idq; indifferenter cū indicatiuo, aut subiunctiuo. Teren. in Eunu. Nam si ego digna hac contumelia sum maxime, at tu indignus qui faceres tamē. Plau. in Mercato. Decem uocasset si ad cœnam summos uiros, nimium obsonauit. Aliquando pro An, Ter. in Heaut. Visam, si domi est. Cic. de Diu. Dictio, si pascuntur aues. Aliquādo subauditur, Si. Pli. Iunior: Dedisses huic animo par corpus, fecisset quod optabas. Cic. 1. de Nat. deo. Roges me, quid sentiam, nihil respōdeam, idest si roges. Si est, ut admiserit, idest si admisit, apud Terentium.

Sibilo, as. *Zuffolare, sibilare, sifilare*, συρίττω, σιφλάζω, sibilum edo. Cic. ad Att. l. 2. Populares isti iam etiam modestos homines sibilare docuerunt. Ouid. 4. Metam. Quotiesq; aliquot parat edere questus, Sibilat. Virg. 11. Aenei. Arrectisq; horret squamis, & sibilat ore. Horat. 1. Sermo. Sat. 1. Populus me sibilat: at mihi plaudo Ipse domi, simulac nummos contemplor in arca. Huius composita sunt, Assibilo, & Exsibilo: quorum significata suis locis explicuimus.

Sibilus, li, pen. cor. *Sibilo, sibio, Zuffolo, fischio*, συριγμὸς, ῥοιβδος, sonus exilis, qui fit ore compressis dentibus, & parum diductis labris. Col. l. 2. Sibiloq; allectari, quo libentius bibant. Liu. 5. Bel. Pun. Vbi iam eo consuetudinis adducta res esset, ut quocunque noctis tempore sibilo dedisset signum, porta aperiretur. Cic. pro Rosc. Com. Qui postquam è scena non modo sibilis, sed etiam conuicio explodebatur. Transfertur & ad sonitum uenti leniter flantis. Virg. 5. Eclog. Nam neque me tantum uenientis sibilus Austri, Nec percussa iuuāt fluctu tam littora. Sibilus, a, um, adiectiuum: ut Ora sibila, pro sibilantia, inquit Seruius. Virg. l. 2. Aen. Sibila lambebāt linguis uibrantibus ora. Sibila colla. Idem. 3. Ge. Tollentemq; minas, & sibila colla tumētum Deijce. Sibilus, & plausus contraria. Cic. pro Sextio: Qui rumore, & fauore populi tenetūt, & ducitur, ei plausum immortalitatem, sibilum mortem uideri necesse est.

Sibus, πανοῦργος, ueteribus erat callidus, & acutus Festus.

Sibylla, *Sibilla*, σίβυλλα, uirgo fatidica, ab enunciandis deorum consilijs dicta. σιοὺς enim deos uocant Aeoles. βουλὴν autem Græci omnes dicunt, quod nos sententiam, siue consilium. Hieronym. contra Iouinia. Quòd si Aeolici sermonis genere Sibylla θεοβούλη, appellatur, recte consilium dei sola scribitur nosse uirginitas. Sibyllas decem fuisse scribit Varro, Prima fuit Persica, secunda Libyca, tertia Delphica quarta Cumæa in Italia, quinta Erythræa, sexta Samia, septima Cumana Amalthea nomine, octaua Hellespontiaca, nona Phrygia, decima Thyburtina, nomine Albunea. Vide plura de his apud Suidam. Hinc fit Sibyllinus adiectiuum, pen. pro. quod est Sibyllæ, uel quod à Sibylla factum est. Cic. de Arusp. resp. Nec hoc quidem in mentem ueniebat Sibyllino sacerdoti: hoc est, ei, cuius erat sibyllinos libros aperire, & proferre, si quando uaticinium aliquod petendum erat. De librorum Sybillinorum origine prodidit Gel. l. 1. c. 19. Anum quandam ignotam, quæ Sibylla Cumana credita fuit, ad Tarquinium Priscum regem nouem libros attulisse, ac pro eis trecentos poposcisse Philippeos, regeq; aspernāte pretij magnitudinem, in conspectu eius tres libros exussisse, & pro reliquis idem pretiū postulasse: rumq;, à rege uelut delira irrideretur, tres præterea alios combussisse, nihiloq; minus pretij pro tribus petijsse: regemq; mulieris cōstantia commotum, tres illos libros trecentis Philippeis comparasse, iussisseq; hos libros in Capitolio religiosissime asseruati, & de rebus dubijs à Quindecim uiris uelut oraculum consuli. Hos libros Stilico, cum aduersus Honorium & Arcadium principes defectionē moliretur, exussit. De quo Sibyllius: Ne tantum patrijs sæuiret proditor armis, Sancta Sibyllinæ fata cremauit.

Sic, *Si, cosi, in tal modo, in tal guisa, per cosi fatta guisa, in tal maniera, di modo, di sorte*, οὕτως, οὕτω, aduerbium est similitudinis, idem ualens quod Ita. Virg. 1. Aeneid. Nōn secca aggeribus ruptis cum spumeus amnis Exijt. Cic. l. 16. Epist. Apud enim sic fui, tanquam domi meæ. Aliquando responsiua est particula, affirmandi uim habens, quemādmodum & Etiam, ναὶ. Cic. 4. Philip. Visne igitur te inspiciamus à puero? Sic, opinor. Quandoque optandi. Idem li. 10. Aeneidos: Sic pater ille Deum faciat, sic magnus Apollo. Est & coniunctio illatiua, idem ualens quod Igitur. Cic. 4. Tuscu. Sic tot simul uirtutes continētiæ, grauitatis, iustitiæ, fidei defecerunt. Nonnū quam capitur pro ualde. Apuleius. Nec ego rebar sic multorum id opus dierum esse. Duplicatur etiam maioris expressionis causa. Virg. 4. Aenei. Sic sic iuuat ire sub umbras. Aliquando demonstratiuum est. Ter. in Eun. Ego limis aspecto sic per flabellum clanculum, &c. Ponitur aliqudo pro tamā, Plau. in Trin. Nihil sic celere est, neque uolat.

Sica, æ, *Daga, daghetta*, ξίφος, genus gladij breuioris, quasi seca, à secando. Cic. 3. in Catil. E quibus ille maximum sicarum numerum & gladiorum extulit. Idem. 13. de Nat. de. Tū hæc quotidiana

quotidiana, sicæ, venena, peculatus, &c. Hinc Sicula, diminutiuum. Plaut. in Ruden. Post est sicula argenteola, & duæ cõnexæ maniculæ.

Sicambri, *σίκαμβροι*, populi Germaniæ, Menapijs finitimi, ad vtranque Rheni ripam habitantes, quorum meminit Strab. lib. 4. Hi crines natura flauos habent, quos crescere sinunt, & artificio quodam intorquent. Mart. lib. 1. Crinibus in nodum tortis venere Sicambri. Eruditi eos esse iudicant, quos hodie Geldrenses vocamus: quanquam videntur olim latiores fuisse Sicambrorum, quàm hodie sint Geldrensium termini.

Sicani, *σικανοί*, populi Hispani, à fluuio Sicari siue potius Sicori, dicti. De quo Lucan. Hesperios inter Sicoris non vltimus amnis. Hi duce Siculo, exclusis Aboriginibus, Italiam tenuerunt: ipsiq; postea ab ipsis pulsi, quos ante pepulerãt, insulam vicinam Italiæ occupauerunt, & eam Sicaniam à suo nomine nuncupauerunt. Huius dictionis syllaba, ca, indifferenter ponitur. Vir. lib. 3. Sicanio prætenta sinu iacet insula contra. Silius lib. 13. Sydera Eliseis adetat gens Sicana votis.

Sicania, *σικανία*, dicta est insulæ Siciliæ quædam pars, in finibus Argigẽtinis, vt ex Apollodori sententia tradit Stephanus, qui & Sicanum amnem ijsdem in locis collocat. Sed & insula quandoq; tota, Sicania dicta est, à Briarei Cyclopis filio Sicano: vel a Sicanis populis, qui primi eã insulam incoluisse feruntur, qui tamen non sunt indigenæ, sed Hispani.

Sicarius, *Homicida, sordite, ζιφοφόρος, παλαμναῖος*, qui sica. i. gladio hominem interficit: vel sicam maleficij alicuius gratia gerit: & *κατάχειρι καῖον*, quicunque cædem telo quocunque commiserit. Cic. pro Roscio Am. Vetus videlicet sicarius, homo audax, & sæpe in cæde versatus. Horat. 1. Serm. Sat. 4. Quod mœchus foret, aut sicarius, aut alioqui famosus.

Siccaneus, a, um, *κατάξηρος*, quod est naturaliter siccum: vel quod nullo humore irriguum, vel aspersum est. Colum. lib. 2. cap. 17. Eius prati animaduertimus duo genera, quorum alterum est siccaneum, alterum riguum. Idem cap. 5. De siccaneis, & irriguis non comperimus vtræ numero vincant.

Siccesco, scis, *Seccarsi, ξηραίνομαι*, à sicceo, ces, siccus fio. Pli. lib. 18. cap. 34. Aquilonem prænunciat terra siccescens repẽte, Austrum humescens rore occulto. Colum. lib. vlt. Fœnum Græcum vetere vino macerato, deinde in Sole exponito, vel in furno, vt siccescat. Hinc assiccesco, siccus & aridus fio. Idem ibidem: In muria luere oportet, & expressoa in tcatibus paudere, dum assiccescant.

Sicce, aduerb. Colum. lib 6. cap. 12. Vt sicce stabulerut. Dicimus per translationem Sicce dicere, vt ieiune dicere. Cic. in Ora. Id vero desinant dicere, qui subtiliter dicunt, eos solos Attice dicere, id est quasi sicce, & integre, & ample, & ornate, & copiose.

Siccine, *Cosi, ὅ τωσί*, aduerbium interrogantis est, pro an sic. Plaut. Siccine tu illam? Siccine nos habes ludibrio omnes?

Siccitas, tatis, & Siccitudo, dinis, *Seccità, seccagine, ξηρότης*, qualitas humiditati contraria. Colum. lib. 2. Si vero torpor cœli, siccitasq; regionis suadebit, Februario statim proscindendi sunt. Cæs. 4. Bel. Gal. Qui cum propter siccitates paludum, quo se reciperent, non haberent, &c. Ci. 2. de Nat. deo. Neque enim flumine conturbot inanium verborum, nec subtilitate sententiarum, si orationis est siccitas. Ponitur aliquando pro firmitate, interprete Nonio. Cice. in Catone Maio. Summam esse in eo corporis siccitatem.

Sicco, siccas, *Seccare, ξηραίνω*, quod humidum erat siccũ reddo. Colum. lib. 2. Si humidus erit, abundantia vliginis ante siccetur fossis. Plin. lib. 8. cap. 14. Mergitq; limo sæpius, siccatq; sole. Horatius 2. Ser. Sat. 6. Siccat inæquales calices conuiua, solutus Legibus insanis. Virgi. 4. Aeneid. Atque atros siccabat veste cruores. Ouid. 8. Metam. Lacrymas siccauerat ardor. Huius composita sunt, Assicco, quod est valde sicco. Plin. lib. 8. cap. 24. Ea cum spicas ediderint, prius quàm semina hient æstibus, manu carpuntur, & suspensa in Sole cum assiccauerint, reconduntur, atque ita reposita perennant æuo diutius, quàm cætera. Absicco, *ἀποξηραίνω*, idem quod exicco. Plin. lib. 5. Plurimum refert, non absiccato succo simum vires continere, & assiduo macerati liquore. Desicco, & Exiccu, vide supra suis locis. Ci. in Ant. Ille paludes siccare voluit.

Siccoculus, adiect. *ξηρόφθαλμος*, Plau. in Pseud. Genus nostrum semper siccoculum fuit. Nomen videtur à Plaut. fictum, pro eo quod est, siccis oculis, id est, nec lippis, nec lacrymosis.

Siccus, sicca, siccum, *Secco, sutto, asciutto, arido, ξηρός*, quod est aridum, & sine humore. Virg. lib. 5. Aeneidos: Summa petit scopuli, siccaq; in rupe resedit. Oui. lib. 3. Amorum: Eleg. 5. At tibi pro meritis opto, non candide torrens, Sint rapidi soles, siccaq; semper hyems. Tibul. lib. 3. Eleg. 6. Sed poscite Bacchi Munera, quem vestrum pocula sicca iuuant? Per translationem ponitur pro exercitio, quod etiam Nonius annotauit. Nam exercitij vehementia sudantes, corpus siccamus. Cic. de Opt. Attici oratores sani, & sicci. Lucil. lib. 16. Cum studio in gymnasio duplici corpus siccassem pila. Item pro continente, sobrio, cuius contrarium est Madidum, quod significat ebrium. Plaut. Asin. Siccum, frugi, continentem, amantem vxoris maxime. Idem in Pseud. Vini modo cupidæ Estis, eo vos pantices adeo madefacitis, cum sim ego hic siccus. In sicco, id est, extra aquam. Plin. lib. 8. cap. 8. Non reuersum in maria, atque in sicco expirassu. Vir. 1. Georg. Cumq; marinæ In sicco ludunt fulicæ.

Sicelis, lidis, *σικελίς*, patronymicum fœm. forma Græca, à Sicilia deductum. Virgi. 4. Ecl. Sicelides Musæ paulo maiora canamus.

Sicilio, siciles, sicilui, vel Sicilio, sicilis, sicilui, sicilitum, *Bruscare*, verbum est proprie ad prata pertinens, quæ tunc sicilire dicuntur, cum ea quæ prima sectione relicta sunt à fœnisecis, iterata sectione demetuntur. Plinius libro decimo octauo, capite vigesimo octauo. Prata quoties secta sunt, sicilere oportet: hoc est, quod fœnisecæ præterierunt, secare. Varro libro primo de re rustic. cap. 49. Quo facto sicilienda prata, id est falcibus consectanda quæ fœnisecę prętetierunt, ac quasi barba tuberosum reliquerunt campum: à qua sectione arbitror dictum, sicilire pratum. Hinc Sicilimentum, menti, herba sicilitione resecta, id est ea, quæ à fœnisecis prima sectione relicta, iterata sectione demetitur. Cato. cap. 5. Item fœnum, cordum, sicilimenta de prato demito, eaq; arida condito.

Sicilia, æ, *σικελία*, Tyrrheni maris insula, à Thucydide Sicania dicta, à pluribus Trinacria, quòd tria habeat promõtoria. Patet in circuitu, vt ex Agrippæ sententia tradit Ci. in Verrem. Cato ille sapiens cellam penariam reipub. Siciliam nominauit. Plin. DCXVIII. M. passuum. Olim agro Brutio creditur adhæsisse, posteaq; interfuso mari auulsa M. D. passuum freto, iuxta columnam Rhegyam. A quo dehiscendi argumento, Rhegyum Græci nomen dedere oppido. Quin & insula ipsa inde nomen creditur traxisse, quasi Sicilita, id est, resecta. Vir. libro tertio. Hæc loca vi quondam, & vasta conuulsa ruina (Tantum æui longinqua valet mutare vetustas) Dissiluisse ferunt, cum protinus vtraque tellus Vna foret. Eadem & Triquetra à quibusdam appellatur, à figura trianguli, cuius vnus angulus, qui in Meridiem vergit, Pachynus dicitur: alter Pelorus, qui ad Septentrionem spectat, & ab Italia mille quingentis passibus distat: tertius Lilybæus, qui Carthaginem maxime spectare videtur, quemq; ab Africæ litoribus CXX. millibus passuum distare prodiderunt. Hæc ab Oriente, & occidente, Septentrioneq; Tyrrheno mari, à Meridie Aphrico alluitur. Patet in longitudinem à Peloro vsque ad Pachynum, millia passuum centum octoginta septem, in latitudine centum octoginta nouem. Sicaniam autem dictam putant à Sicania Hispaniæ populis, qui duce Sicano primum in Italiam venisse feruntur. Solinus auctor est, Siciliam primum Cyclopum sedem fuisse, iisq; extinctis, Aeolum insulam occupasse. Vnde Virgilius libro tertio. Ignariq; viæ Cyclopũ allabimur oris. Item libro vndecimo. Aetnæos vidit Cyclopas Vlysses. De hac Diodorus sic scribit: Sicilia optima insularum omnium, antiquitate rerum cæteras antecellit. In ea sunt Panhormus, Catana, Syracusæ, vndecima Olympiade conditæ. Præterea Messana, Eryx, & Leontium, Gorgiæ rhetoris patria. Ibi Arethusa fons: Eryx, & Aetna mõtes. In ea Comœdia primum creditur inuenta. Viros genuit illustres complures, ex quibus satis fuerit hic nominare Dionem Platonis auditorem, & Archimedem insignem Mathematicum.

Sicilicum, ci, pen. cor. *δίδραχμον*, pars assis quadragesima octaua, hoc est, scrupula sex, siue (quod in idem recidit) drachmas duas continens. Dictum Sicilicũ, à Siciliẽdo, id est, secando, quod semunciam per medium secet: Neque solum de ponderibus dicitur, verum etiam de mensuris. Plin. li. 13. cap. 15. Qua in re non omittendum videtur. Tiberio principi mensam quatuor pedes sextante, & sicilico excedẽtem, tota uero crassitudine sescunciali, operimento laminæ vestitam fuisse.

Sicilienses, *σικελιῶται*, dicuntur qui alibi orti, in Sicilia versantur. Siciliensis, siciliense, possessiuum à Sicilia deductum. Cic. 2. Verr. Fisci Sicilienses. Fretum Siciliense, apud eundem 2. de Nat. deo. Quæstura Siciliensis, apud eundem

eundem in Epist.

Sicilisso,sas,σικελίζω,loquor lingua Siculorum, quorum sermo adeo corruptus fuit,vt abierit in prouerbium. Plaut. in Menæch. Non Atticissat,sed sicilissat.

Sicilices,hastarum spicula lata,inquit Festus. Ennius: Incedit veles vulgo sicilicibus latis.

Sicubi, pen. cor. *Se in qualche luogo*,ἔαν που,idem quod si alicubi. Liui.3.ab vrb. Consul prouidere omnia, laudare fortes, increpare sicubi segnior pugna fuisset. Cic.7.Verr. Hæc sicubi facta sunt,&c.

Siculi,*Siciliani*,σικελοὶ,qui Siciliam insulam incolunt. Ci. in Diu. Cum Quæstor in Sicilia fuissem iudices, itaq; ex ea prouincia decessissem,vt Siculis omnibus diuturnam iucundamq; memoriam mei nominis relinquerem.

Siculum mare,*Mar di Sicilia*,σικελὴ θάλασσα,angustum, atque anceps alterno cursu,modo in Tuscum,modo in Ionium pelagus influit,vorticosum & Scyllæ,ac Charybdis sæuitia inclytum. Sicula tellus pro Sicilia. Virg.1. Aeneid.

Sicunde,εἴ ποθεν,si ex aliquo loco. Cic.ad Att.l.13. Sicunde potes,erue.

Sicut,& sicuti,*Come,si come*,ὡς,ὥσπερ, aduerbia similitudinis sunt. Plaut.in Ruden. Quibus cum parua perit Athenis, sicut dixi. Interdum tamen non res similes,sed diuersas, & plane contrarias denotant,& ita in priore membro ponuntur. Quinct. Sed hæc eloquendi præcepta, sicuti cognitioni sunt necessaria, ita non satis ad vim docendi valent, nisi illis quædam facilitas,quæ apud Græcos ἕξις,nominatur,accesserit. Habent etiam venustatem, atque vtilitatem magnam,quoties antecedentem sententiam annectunt cum sequenti. Plin.lib.7.cap.19. Ferunt Crassum auum Crassi, in Parthis interempti, nunquam risisse, ob id Agelastum vocatum, sicuti nec flesse multos. Cic. Academic. Amaui hominem, sicut ille me.

Sicyon,sicyonis,σικυὼν, vrbs vetustissima Peloponnesi, non procul à Corintho,olim Aegialos dicta,à rege Aegialeo, qui totius eius tractus imperium tenuit. Hanc Plin. li.36.cap.quarto, metallicarum omnium officinarum patriam fuisse scribit. Præcipue autem nobilitatam constat Occasionis simulacro à Lysippo fabricato. Ab hoc oppido vicina regio Sicyonia appellatur. Ex hac vrbe ortus est Aratus ille, cuius in clarorum virorum catalogo meminit Plutarch.

Sideratio,onis,ἀστροβολία,ἀστροβολισμὸς,proprie plantarũ morbus est,cum nimio æstu humore absumpto,vel totæ,vel aliqua sui parte inarescunt. Quod quoniam sideris alicuius afflatu fieri putatur, & præsertim Caniculæ,(quam Theophrastus peculiariter ἄστρον,vocat)factum est,vt hoc plantarum vitium Græci ἀστροβολισμὸν, nos Siderationem dicamus. Plin.lib.17.cap. 24. Sideratio tota è cœlo constat. Et paulo post: Proprium tamen siderationis est,sub ortu canis siccitatum vapor, cum insitæ ac nouellæ arbores motiũtur,præcipue ficus ac vites. Quin & in animalibus Sideratio dicitur, cum pars aliqua corporis pestifero sidere percussa,subito inarescit, ipsaq; etiam ossa carie consumuntur. Quod morbi genus Galenus σφακελισμὸν appellat.

Siderari,*Sedrarsi,assidrarsi*,ἀστροβολίζεσθαι,est sidere pestifero afflari.& proprie de arboribus dicitur, cum per sideris cuiuspiam, & præcipue Caniculæ exortum, æstu vehementer inualescente,aut alia quauis ratione,humor cõsumitur, totæq; vel aliqua sui parte,subito inarescunt. Transfertur & ad animalia, quæ & ipsa Siderata, ἀστρόβλητα, dicuntur, cum simili sideris afflatu aliqua sui in parte sphacelismon, hoc est,ossium cariem patiuntur: ita vt subito ea pars, cum ipsis etiam ossibus inarescat, omneq; prorsus sensum amittat. Plin. l. 28. cap. 16. Sideratis vrina pulli asinini nardo admisto perunctione prodesse dicitur. Plau. Sideratus est: moueri non potest.

Sidereus,a,um,ἀστερόεις,idem quod stellatus: vt, Siderea sedes,apud Virg 10.Aen.id est,sphæra stellata. Cœlum sidereum, Ouid.10 Metam. Aliquando ponitur pro alto. Martial.lib.1. Hic vbi sidereus propius vidit astra colosus. Aliquando pro fulgenti,& lucido: vt, Ignes siderei,apud Oui. 1.Metam. Vir.l.3. Nec lucidus æthra Siderea polus.

Sido,dis,sedi,sessum,*Sedere*,καταφέρομαι,δύομαι,ἱζάνω,deorsum feror,subsido,ad sedendum me demitto. Virg. lib. 6. Sedibus optatis gemina super arbore sidunt. Plin.lib.6.cap. 22. Mare interest vadosum, senis non amplius altitudinis passibus,sed certis canalibus adeo profundum, vt nullæ anchoræ sidant. Huius composita sunt, Assido, Consido, Circũsido, Desido, Insido, Obsido, Resido, & Subsido: quorũ significata vide suis locis.

Sidon,onis,p.gen.p.σιδὼν,vrbs Phœnices,cũ Tyro & vetustate certans,& claritate:ita dicta(ut Eustathio placet)à Sida Beli filia:quanquam Iosephus à Sichem filio Canaan appellatam mauult:unde etiam apud Hebræos conditoris nomine integro seruato,Sichem uocari tradit. Alij à Phœnicibus ijs conditam uolunt, qui mediterranea incolebant, qui cum perpetuis uexarentur terræmotibus, relictis sedibus suis,nouam urbem ad mare condiderunt quam à piscíũ ubertate sua lingua Sidona appellarunt.

Sidonius,a,um,antepe.indifferente. nam apud Græcos,teste Stephano, indifferẽter σιδώνιος scribitur per ω,magnũ, aut σιδόνιος,per ο paruum. Virg. 1. Aeneid. Obstupuit primo aspectu Sidonia Dido. Et paulo post. Sidoniasq; ostentat opes. Cic.de Ora. Sidonius Antipater.

Sidus,*Stella,segno celeste*,ἄστρον, licet quidam Græcum esse velint,ἀπὸ τοῦ σὺν,quod est simul,& εἴδειν,uidere,quòd plures stellæ simul conspiciantur:aut παρὰ τὸ συνοδίω, quod est commeo & conuenio, ut sit plurium stellarum conuentus; rectius tamen Latinum esse putatur,& à Sido deduci, propterea quòd sidera occidentia,in mare subsidere uideantur. Est autem Sidus signum ex pluribus stellis compositum, ut Aries,Taurus, Andromeda, Perseus, Corona,& quæcunque uariarum genera formarum feruntur in cœlum recepta. Stella uero singularis est. Sic etiã apud Græcos, ἀστὴρ, & ἄστρον diuersa sunt,teste Suida. Nam ἀστὴρ est stella una, Astron signum stellis coactum,quod nos sidus uocamus. Quãdoque tamen sidus pro stella ponitur. Cicero: Itaque nesciunt hos siderum errores. Quin. Quid hæc fulgentium siderum ueneranda facies,quæ quadã ueluti infixa,ac cohærentia perpetua semel capta sede collucent:alia toto sparsa cœlo uagos cursus,certis emetiuntur erroribus. Hinc Sideralis, & hoc le,quod ad sidus pertinet. Plin.l.7.c.49. Possere uidetur locus ipse sideralis scientiæ sententiam.

Sifilatores,a ueteribus dicebantur Sibilatores:& Sifilare, σιφλάζειν,quod nos sibilare dicimus. Nonius.

Sigalion,σιγαλίων,simulacrum apud Aegiptios in sacris Isidis & Serapidis,quod digito labijs impresso silentium imperare uidebatur:unde & nomẽ accepit,ἀπὸ τοῦ σιγᾶν, quod est silere,alio nomine Harpocratem appellabant. Vide Harpocrates.

Sigeum,gei,pen.pro.σίγειον,promõtorium & oppidũ Troadis,Aiacis sepulcro nobilitatum. Dictum σίγειον,ut quidam uolunt,ἀπὸ τοῦ σιγᾶν, hoc est,à silendo, eo quòd Hercules præmio suo à Laomedonte fraudatus, dissimulato discessu, ibi se occultarit,indeq; silentio magno reuersus, urbem repente adortus ceperit. Alij per antiphrasim Sigeum dictum putant,quòd nullum ibi unquam fit silentium,aquis se perpetuo magno cum murmure saxis illidentibus. Hinc Sigeus gea,geum,& Sigeius,per quatuor syllabas. Virg. 2. Aen. Iã proximus ardet Vcalegon: Sigeia igni freta lata relucent. Ouid. 13. Meta. Sigeia toruo Littora prospexit uultu. Cic. pro Arch. Achillis tumulus in Sigeo.

Sigillaria,uicus erat Romæ,ubi sigilla uẽdebantur. Gel.l. 5. Apud Sigillaria forte in libraria ego & L. Paullus Poeta consederamus. Sigillaria præterea dicebantur dies festi Saturnalibus additi,quibus sigilla, hoc est, parua signa amicis missitabantur. Auctor Macrob.l.1. Satur.c. 10.

Sigillaris,re adiectiuum à sigillis deductum:ut, Ars sigillaris,ἀγαλματοποιία. Sigillaria opera, parua signa.

Sigillatim,ἐν μέρει καθ' ἕκαστον,per singulos. Cic.7. Verr.

Sigillo,gillas,*Sigillare,bollare*,σφραγίζω,signum imprimo, sigillum alicui rei appono. Hinc Sigillatæ dicuntur literæ, id est,clausæ,& anulo impressæ. ex quo ueteres Sigillare simpliciter pro Claudere usurpabãt. Var. Lex nimis impia est, ne filij patribus luce sigillent oculos.

Sigillum,sigilli,*Sigillo,bollo*,ἀγαλμάτιον, diminutiuum est à Sigillum,quod modo imaguneulam,siue paruam statuam significat. Cic.6.Verr. Apposuit patellam,in qua erant sigilla egregia. Mòdo imaginem, qua ceræ impressæ literas obsignamus. Hinc Sigillatus,lata,latum,quod modo participiũ est idem significãs quod obsignatus:ut, Literæ sigillatæ: Modo nomen,idem ualens,quod sigillis ornatus. Cic. 8. Verr. Iubet me scyphos sigillatos ad Prætorem afferre.

Signaculum,li,*Segnacolo,segnetto,segno*,χαρακτὴρ, proprie est signum alicui rei impressum, ut lateat, quousque reseretur.

Signatores,*Testimoni*,ἐπισφραγισταὶ,dicebantur, qui aut testamentis,aut causis sese subsignabant. Sal. Multis modis mala facinora docebat. Ex illis testes,signatoresq; falsos commodare,fidem,fortunas,pericula uilia habere. Suet.in Tib. c.23. Illatum deinde Augusti testamentum non admissis signatoribus,nisi senatorij ordinis. Iuuen.Sat.10. Veniet cũ signatoribus auspex.

Signatorius,a,um,*Che segna*,σφραγιστικὸς, quod signat, seu quo ad signandum utimur:ut, Signatorius anulus. Valer. Maxi. Vt anulo,quo signatorio utebatur. Plau. Iure. Anulus fi-

gnatorius ornamenti appellatione non continetur.

Signatus, gnata, gnatum. *Segnato, bollato*, aliquando participium est, idem significans quod insignitus, hoc est, quod signum habet impressum: vt, Pecunia signata. Cice. 6. Verr. Argentum factum, atq; signatum. Virg. 2. Geor. Et admorso signata in stirpe cicatrix. Ouid. 2. de Arte aman. Aspice, signatum sanguine pectus habet. Aliquando nomen, & tunc pro insigni aliquando captum à veteribus legitur, ἐπίσημος, Lucil. lib. 29. vt citat Nonius: Primum Chrysidem negat signatam reddere.

Signifer, ri, *Porta segno, banderale, segnifero, alfieri*, σημειοφόρος, qui signa fert: hoc est, vexillifer. Cic. 4. Ver. Sit in eius exercitu signifer, &c. Idem 1. de Diu. Quo tempore cum signifer primi hastati signum non posset mouere loco, &c. Oui. 5. Fast. Romanæq; Aquilæ signifer hostis erat. Signifer item dicitur circulus ille obliquus, in quo duodecim signa sunt, qui Græce ζῳδιακὸς, appellatur, ab effigie animalium, quæ in eo Astrologi imaginantur. Cic. 2. de Nat. deo. Infra autẽ hanc stella Mercurij est, quæ anno fere vertente signiferum lustrat. Plin. lib. 2. cap. 4. Adiuuat rerum ordo, descripto circulo, qui signifer vocatur, in duodecim animalium effigies, & per illas solis cursus congruens tot seculis ratio.

Signifex, *Che fa insegne, ò statue*, ἀγαλματοποιός, qui facit signa, hoc est, statuas. Apul. lib. 2. Egregius ille signifex.

Significo, significas, penultima correpta, *Significare, dimonstrare, far sapere, far intendere*, σημαίνω, indico, notum facio, demonstro, ostendo. Plaut. in Truc. Etenim sic istuc volo, ne inter vos significetis, &c. Cicero pro Roscio Amer. Quid hæc tanta celeritas, festinatioq; significat? Idem ad Attic. libro primo. Ac ne illud mirere: cur cum ego antea tibi significarẽ per literas, me sperare, illum in nostra potestate fore, nunc idem videar diffidere. Hinc Significatio, onis, verbale, ἐπισημασία, indicatio, indicium. Cice. Heu quæ significatio doloris. Idem de Amicitia. Cum autem cõtrahat virtus amicitiam, vt supra dixi, si qua significatio virtutis eluceat, ad quam se similis animus applicet, & adiungat: id cum contigerit, amor exoriatur necesse est. Cæsar lib. 6. Bel. Gal. Monet vt ignes fieri in castris prohibeat, nequa eius aduentus procul significatio fiat. Significatus, tus, ui, idem quod significatio. Plin. lib. 18. cap. 55. Ipsi dies raro non aliquos tempestatum significatus habent. Item aduerbia, Significanter, ἐμφατικῶς, & significantius, ἐμφατικώτερον. i. expresse, & expressius, & quod vulgo dicitur intelligibiliter, notabiliter. Quinct. lib. 6. ca. 3. Non parum significantereriam illa in schola ἤδη dixerimus.

Significans, *Significante*, ἐμφατικὸς, quod apertus, & euidẽs. Quinct. l. 4. c. 2. Verbis proprijs & significantibus. Idem. l. 8. c. 2. Quo nihil inueniri potest significantius.

Signinum opus, quod, fractis testis, addita calce conficiebatur. Col. l. 6. Signinum opus pauiculis condensatur.

Signo, nas, *Segnare, sigillare, bollare*, σημειοῦμαι, σφραγίζω, signum imprimo. Virg. 3. Geo. Et summo vestigia puluere signent. Vnde Signare epistolam dicimus, anulo signum imprimere. Huius contrarium est Resigno, quod est deleto signo aperio. Sic Signatam pecuniam dicimus, & signata pecora quæ signis notata sunt, & quæ notam inustam habent. Interdum signare, significat ostendere, indicare signo, σημαίνειν, Plaut. in Cistel. Cui hæc excidit cistella? recte eccum locus signat, vbi ea excidit. Interdum scribere. Colu. l. 3. Huc pertinet præclara nostri poetæ sententia, Laudato ingentia rura, Exiguum colito. quod vir eruditissimus (vt mea fert opinio) traditum vetus præceptum numeris signauit. Vnde & Subsignare, ὑποσημαίνειν, subscribere dicimus. Accipiẽ etiam Signare pro designare. Vir. l. 2. Georgicorum. Quin etiam cœli regionem in cortice signant. Huius composita sunt, Assigno, Consigno, Circunsigno, Designo, Obsigno, Resigno, & Subsigno: quorũ significata vide suis locis. Cic. in Arat. Signaq; signauit cœlestia.

Signum, signi, *Segno*, σημεῖον, proprie est parua quædam nota indicans totius rei qualitatem, inquit Donat. Terent. And. Vide num eius color pudoris signum vsquam indicat? Oui. 2. Metamorph. Sed silet, & læsi dat signa rubore pudoris. Signa ad salutem, salutis prognostica. Terent. Andria Adhuc Archillis quæ adsolent, quæq; oportent signa ad salutẽ esse, omnia huic esse video. Vir. 3. Georgicorum: Morborũ quoque te causas & signa docebo. Dare signum militibus, est pugnam ineundam significare, Terent. Eun. Tu hosce instrue: hic ego ero post principia, inde omnibus signum dabo. Liuius 2 ab vrb. Sensere Vigiles, excitatus exercitus, signo dato concursum est ad arma. Virg. 5. Aeneidos: Intenti signum expectant. Item notæ, quæ pecudibus inuruntur, Signa dicuntur. Virgilius 1. Georgicorum. Aut pecori signum, aut numeros impressit aceruis. Hinc duodecim illa sidera, quæ in zodiaco animalium figuris imaginamur, signa dicuntur. Sunt enim notæ quædam, quæ ad naturam Solis referuntur. Eorum nomina sunt Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Sagittarius, Capricornus, Aquarius, Pisces. Item signum, vexillum dicitur, ab effigie animalium, quæ in vexillis fieri consueuerunt, σύμβολον, σύνθημα. Lucan. lib. 1. Infestisq; obuia signis Signa, pares aquilas, ac pila minantia pilis. Plin. lib. 7. cap. 25. Signis collatis quinquagies dimicauit. Liu. 3. Bel Maced. In eo prælio supra quadraginta millia hominum cæsa, Valerius Antias scribit: & quingenta septem signa militaria capta. Horat. 1. Epist. 19. Cantabrica bella tulisti Sub duce, qui templis Parthorum signa refixit. Hinc Antesignani dicuntur, qui in acie ante signa constituuntur: de quibus egimus supra suo loco. Signa quoque ἀγάλματα, dicuntur sculptilia, siue fusilia, ad effigiem animalium fabricata: quemadmodum contra Tabulæ, opera pictorum. Vnde Signa, & tabulas dicimus pro cælatis operibus, atque depictis. Siquidem in tabulis antiqui pingebãt, non in parietibus. Tabulæ igitur, picturæ sunt, Signa vero statuæ. Vnde apud Salustium: Signa, & tabulas pictas, vasa cælata mirari, ea priuatim, & publice rapere, delubra spoliare. Cic. 3. in Ver. Delum venit, ibi ex fano Apollinis religiosissimo noctu clam sustulit signa pulcherrima atque antiquissima, eaq; in onerariam suam nauem conijciendã curauit. Pocula aspera signis, quæ etiam dicebãtur Sigillata: id est, signis decorata & ornata, qui mos fuit apud antiquos. Virgilius 9. Aeneidos: Bina dabo argento perfecta, atque aspera signis Pocula, deuicta genitor quæ cepit Arisba. Idem 5. Aeneidos: Tertia dona facit, geminos ex ære lebetes, Cymbiaq; argento perfecta, atque aspera signis. Signum etiam dicitur, quo quid consignamus, vel obsignamus, & notamus: quod & Sigillũ dicitur, σφραγὶς, Cic. pro Quintio: Tabulæ maximæ nobilium hominum signis consignantur. Dicitur & Signum, id quod pro tabernis suspendi solet. Quinct. l. 6. cap. 4. Tabernæ autem erant circa forum, ac scutum illud signi gratia positum. Signum etiam dicitur miraculum insolitum, prodigium, ostentum, vel augurium, & tanquam omen boni alicuid, malive prænuncians. Cic. lib. 1 de Diuin. Equus eius repente concidit, nec eam rem habuit religioni, obiecto signo, vt periris videbatur, ne committeret prælium.

Sil, lis, genus pigmenti luteum colorem, quemadmodum ochra, reddens: inueniturq; ceu limus quidam in argenti, & auri fodinis, quemadmodum etiam id aliud pigmentum, quod Cæruleum à colore dicitur. Vide Plin. lib. 34. cap. 12. Auson. in Monosyl. Sitne peregrini vox nominis, aut Latij sil?

Silaceus, color, luteus, ex sile compositus. Vide Plin. lib. 37. cap. 7.

Silatum, antiqui (inquit Festus) dicebant, quod nunc ientaculum dicimus, quòd tum ieiuni vinum sili hera conditum absorbebant.

Silentiarii, dicti sunt, quorum ministerio imperator vtebatur ad ea, quæ ad quietem palatij pertinebant. Accursius Silẽtiarios dici putat, quos vulgo Secretarios, appellamus. Sic enim ait Iustin. C. de Silentiarijs: Viros clarissimos sacri nostri palatij silentiarios circa latus nostrum militantes de tutelis & curationibus excusari sancimus. Procopius l. 2. bel. Pers. Romani, inquit, ad ea, quæ quietis sunt in palatio, ministrum Silentiarium vocant.

Silentium, tij, *Silentio, tacere*, σιγὴ, σιωπή, taciturnitas. Plin. lib. 10. cap. 69. Silentium in mari piscantibus ostrea. Silentium agere de re aliqua, est illam tacere. Quinct. lib. 10. c. 1. Quippe cum Tullius tot millibus versuum de Romanis tantum Oratoribus loquatur: & tamen de omnibus ætatis suæ, quibus cum conuiuebat, exceptis Cæsare atque Marcello, silentium egerit: quis erit modus si & illos qui postea fuerunt, & Græcos omnes, & philosophos, & poetas persequi velim? Silentium est de re aliqua: id est de re illa nihil dicitur. Cice. ad Att. l. 5. De Partho silentium est, sed tamen concisos equites nostros à barbaris nunciabant ij, qui veniebant. Silentio aliquid ferre, est dissimulare, & de re illa nihil conqueri. Descẽdere in silentium, incipere taciturnum esse. Quinct. l. 10. cap. 3. Accidit etiam ingeniosis adolescentibus frequenter, vt labore consumantur, & in silentium vsque descendant nimia bene dicendi cupiditate. Silentium dicimus in auspicijs, quod omni vitio caret, vt ait Cic. l. 2. de Diuin. Silentium noctis, pro intempesta nocte ponitur, quam alij Concubium, alij Conticinum vocant. Liui. 5. ab Vrbe: Supra ædem Vestæ vocem noctis silentio audisse clariorem humana.

Silenus, pen. pro. σειληνὸς, Bacchi nutritius fuit, & pædagogus, semper asino vehi solitus: quem Aratus in gratiam alumni

alumni inter sidera translatum dicit. Vir.6.ecl. Chromis, & Mnasyllus in antro Silenum pueri somno videre iacentem, Inflatum hesterno venas, vt semper, Iaccho. Cic. Tusc.

SILEO, siles, silui, *Tacere*, *σιγάω*, significat taceo: quamuis hæc ita inter se differre velit Seruius, vt Silere dicatur, qui nondum cœpit loqui: Tacere, qui iam cœpit. Quæ differentia si vera est, falsi sunt, qui dicunt Silere factitium verbũ esse; ab s, litera, quæ silentij nota est, quoniam in ludis literarijs, publicisq; conuentibus, dum volunt, silentium indicere, s, literam, quasi sibilatim pronunciant. Iungitur aliquando accusatiuo. Cic. Att.l.2. Hæc tu silebis: Frequentius ablatiuo cum præpositione De. Cic.6. Verr. Me non solum de vestris monimentis silere oportebit, sed etiam lætari. P. Africani eiusmodi esse fortunas mortui, vt eius honore &c. Passiuum habet. Plin.lib.12.cap.1. Nullum sileatur rerum naturæ opus. Idem lib.16.cap.21. Idq; mirum est, Græcis auctoribus proditum, apud nos postea sileri. Silent musæ Varronis, dixit Cic.4. Acad.i. Varro nihil scribit, nihil edit. A sileo fit Silens participium: quod aliquando fit nomen ex participio. Silens cœlum, pro tempore sereno. Plin.lib.18.ca.28. Alia sunt illa, quę silente cœlo serenisq; noctibus fiunt, nullo sentiente, nisi cum facta sunt. Silens flos, qui non amplius crescit, & quodam modo declinat. Silens luna dicitur, quando fit coniunctio eius cum Sole, quod contigit ipso die nouilunij. Plin.lib.16.cap.39. Inter omnes vero conuenit vtilissime in coitu eius sterni, quem diem alii interlunium, alij silentis lunæ appellant. Colum. lib.2.cap.10. Silente luna fabam vellito ante lucem. Silentes surculi, Silentes vineæ.i. nondum germinantes. Colu. l.11.cap.2. Surculi quoque silentes ad insitionem nunc præcipue, vtiliterq; leguntur. Colum.lib.4.cap.27. Fossor protinus, adhuc silentibus vineis inducendus est: id est, nondũ gemmantibus. Silentes, pro mortuis. Ouid.5. Fast. Mox etiam lemures animas dixere silentum: id est, mortuorum. Virg.l.6.Aen. Quæsitor Minos vrnam mouet: ille silentum Conciliumq; vocat, vitasq; & crimina discit.

SILER, gen.neut. frutex nonnunquam arborescens, adeo vt baculos rustici ex eo faciant: aquosis locis crescit, quasi pumila salix, cuius etiam generibus annumerari creditur, inquit Ruellius: contenditq; non esse id, quod Seseli Massiliense officinæ, & Siler montanum appellãt. Virg.lib.2. Georg. Nanq; alię nullis hominum cogentibus ipsæ Sponte sua ueniunt, camposq; & flumina late Curua tenent, vt molle siler, lentæq; genistæ.

SILER, masc.gen. fluuius est, Picentinos diuidens à Lucanis, naturæ tam admirabilis, vt virgulta & frondes in ipsum decidentes, statim lapidescant, teste Plin.lib.2 cap.103. quãuis illi, vt cæteris fere omnibus, Silarus dicatur, non Siler. Qua tamen terminatione effertur à Luca. lib.2. Radosq; Salerni Tecta Siler. Vide plura de hoc supra in dictione Silarus.

SILESCO, silescis, *Tacere, acquetarsi*, *σιγηρὸς γίνομαι*, tacitus seu quietus fio. Ter. in Adelph. Quid ego nunc agam, nisi dum hæ Silescunt turbæ, interea in angulum aliquo abeam, atq; edormiscam hoc villi? Virg.10.Aen. Tum pater omnipotens, rerum cui summa potestas, Infit: eo dicente deum domus alta silescit, Et tremefacta solo tellus: silet arduus æther. Furor cœli silescit. Cice.epist. Adhærere in silice, Catul.Epig.43.

SILEX, cis, *Pietra battifuoco*, *πυρίτης*, lapis durus, ex quo ignis excuti solet: vnde & nomen habet, quòd ignis ex eo saliat, vel quòd silenter intra se ignem habeat, qui attritu, aut percussu excitetur. Vir.1.Aen. Ac primum silicis scintillã excudit Achates, Suscepitq; ignem folijs. Idem 1.Georg. Et silicis venis abstrusum excuderet ignem. Ouid.7.Meta. Aut vbi terrena silices fornace soluti, &c. Accipitur nonnunquam latius Silicis appellatio, vt etiã de petris & marmoribus dicatur. Plin.lib.36.cap.18. Idem Varro Lunensem silicem serra secari tradit. Virg.lib.7.Aen. Stabat acuta silex, præcisis vndique saxis. Est autem hoc nomen tam masc. quam fœm. gen. Lucr.lib.1. Vnde queant validi silices, ferrumq; creari. Virg.1.ecl. Spem gregis ah silice in nuda connixa reliquit. Lapidem silicem manu tenebant fœdera ferientes, itaq; precabantur: Si sciens fallo, qui me despicit, salua vrbe arceq; is me eijciat, vt hunc ego lapidẽ.

SILICERNIVM, silicernij, varie exponi solet. Scribit Nonius esse funebre conuiuium, quod senibus exhibetur. Festus docet esse farciminis genus, quo familia in luctu à fletu purgatur, quia cuius nomine instituebatur ea res, is iam silentium cerneret. Cæcil. Credidi me silicernium eius esse esurum. Don. inquit esse cœnam, quæ infertur dijs manibus, vel quòd eã silẽtes cernãt vmbræ, id est, vmbrę possideãt: vel quòd qui hęc inferunt, cernãt, neq; degustẽt. nã de ijs quæ libant inferis, quisquis ederit, aut biberit, funestat. Hinc Ter. in Adelph. Appellat senẽ silicernium, qui iamiã silentibus cernendus sit. Alij Silicernium nomen fictum à Terentio existimarũt pro senex, quòd incuruitate silices spectet. Qui recte sentiunt, affirmant Silicernium funebre cõuiuium esse, quod apud ueteres senibus exhiberi solebat: dictum quòd cum silentio edentes cernerentur, vel quòd cogitarent se mox illum secuturos. Quapropter abeuntes à cõuiuio: ueluti se amplius non uisuri, mutuo se salutabãt. Varro: Funus executi, laute ad sepulchrum antiquo more silicernium confecimus: idest conuiuium, in quo pransi discedentes dicimus alijs alij, Vale. Silicernium ergo Terentius senem vocat, atque decrepitum: idest, dignum, vel cui silicernium fiat, vel qui ad silicernium vocetur, *τυμβογέρων*.

SILICEVS, a, um, quod est ex silice. Cato.ca.18. Lapides siliceos.

SILIGO, siliginis, *Sagina, segala*, *ὄλυρα*, frumenti species est, quę Gallis olim Arinca dicebatur, ex qua laudatissimus conficitur panis. Pli.l.18.c.10. Siligo nunquam maturescit pariter: nec ulla segetum minus dilationem patitur, propter maturitatem, ijs quæ maturuere, protinus granum dimittẽtibus: sed minus quàm cetera frumẽta in stipula periclitatur, quoniam semper habet rectam spicam, nec rorem continet, qui rubiginẽ faciat. Col.l.2. Omne triticum solo vliginoso post tertiã arationem conuertitur in siliginem. Pli.eodem l.c.8. Siliginem proprie dixerim tritici delicias: candor est, & sine virtute, & sine pondere, conueniens humidis tractibus, quales Italiæ sunt, & Galliæ comatæ. Sed & trans Alpes in Allobrogum tantum, Aruernorumq; agro pertinax: in cæteris uero partibus biennio in triticum transit. Ex his omnibus satis constat, siliginem tritici genus esse, quod iam aliquot sationibus in aliã speciem degenerarit, minus quidem potentem ad nutriendum: cæterum gustui non iniucundiorem.

SILIGINEVS, a, um, quod est materiatum ex siligine: vt, Panis siligineus, *σιλιγνίτης*, quem Seneca commendat his uerbis: Malum panem inquis: Expecta, bonus fiet etiam, illum tenerum tibi & siligineum fames reddet.

SILIQVA, siliquæ, pen.cor. *Teca, tega, tiga, tauella*, *λόβος*, *κεράτιον*, folliculus, seu integumentum, cui grana leguminum includuntur, & si quid leguminibus est simile. Virg. lib.1. Geor. Grandior vt fœtus siliquis fallacibus esset. Pli. lib.18. de fabis loquens ait. Nam siliquæ, caulesq; gratissimi sunt pabulo pecori. Item siliqua *κεράτιον*, siue Siliqua Græca, fructus est arboris, quæ à Galeno *κερατωνία* appellatur, siliquis tectus falcatis, humani digiti longitudine, ijsq; prædulcibus, & ob id cibis expetitis, cum semen propter amaritudinem negligatur. Vide Plin. lib.15. cap.24. Horat.2. epist.1. Viuit siliquis & pane secundo. Col.l.5.c.10. Siliquam Græcam, quam quidam Ceration vocant, & Persicum ante Brumam per autumnum, serito. Est & alia arbor, Siliqua dicta, in Syria nascens, quam Iones Cerauniam appellant, omnino diuersa à Siliqua Græca, de qua uideto Pli. l.13.c.8. Est etiam siliqua, minimi ponderis apud Romanos nomen, quod & à Græcis Ceration appellatur; scrupuli sextam partem, drachmæ vero decimamoctauam conficiens. Sex itaque siliquæ cõficiunt scrupulum. Scrupula autem tria siue octodecim siliquæ explent drachmam. Sextula autem, sexta pars unciæ est, vnde & nomen habet: continetq; scrupula IIII siue siliquas XXIIII. Continet itaque sextula drachmam vnam, & tertiam eius partem. Drachma Græcũ nomen est. Latinoq; vocabulo Denarius dicitur, vt Budæus nõ vno loco prodidit, quamuis Agricola hoc putet interesse inter Denarium & Drachmam, ut septem denarij siue octo drachmæ, vnciam expleant. Supra sextulam Semunciam legimus, dimidium vnciæ continentem. Vncia ab vno denominatur, quod ex duodecim ea vna est pars assis, & ex octo drachmis conficiebatur, aut ex totidem denarijs, vt putauit Budæus: quamuis, vt supra diximus, Agricola ex septẽ denarijs, qui octo drachmis respondebant, vnciam constare asserat. Vnciæ duæ, Sextans, *ἑξταμόριον*, quasi sexta pars assis nuncupatur. Quadrans quarta pars: Triens tertia pars: Semis, vnciæ sex, quasi semias. Septunx vnciæ septem. Bes, vnciæ octo. Dodrans, vnciæ nouem. Dextans vnciæ decem. Deunx, vnciæ undecim. Inde As, ex duodecim vncijs constans, quæ & Libra dicitur: minorq; est quàm mina Attica quatuor drachmis. Habet enim Romana libra nonagintasex non amplius drachmas, cum Attica mina ex centum drachmis constet, ex duobus assibus conficitur Dupondius, ita dictus, quòd sit duorum pondo. Vltra Dupondium est Sestertius, qui ex duabus libris & semisse constat, quasi semistertius: de quo vide suo loco. Quod enim fiebat ex duobus assibus, & tertio semisse. Sestertium veteres vocauerunt.

Supta

Supra sestertium Tressis, à tribus assibus. Octussis quoque, Nonussis, Decussisq; reperitur, octo, nouem, ac decem asses. Decussem vero, denarium à decem assibus nominauerunt. A duobus deinde decussibus Vicessis: id est, viginti asses. A Tribus Tricessis, triginta asses. A centum, centussis centum asses, qui erant breues ex ære nummi. Supra centussem maius æris vocabulum non habemus.

SILIQVASTRVM, herba hortensis, quæ alio nomine πιπερῖτις nominatur, cuius meminit Plin. l. 19. c. 12.

SILIQVOR, siliquaris, ἐλλοβίζω, siliquas fario: hoc est, siliquis tegor: quod de leguminibus siliquis tectis dicitur. Pli. lib. 17. Inter omnes autem constat, nihil esse vtilius lupini segete, prius quàm siliquetur. Idem l. 18. c. 7. Siliquantur omnia diuersi diuersis diebus.

SILO, ἴξοφρυς, qui prominentia habet supercilia, à Sileno, quē hirsutis superciliis fuisse tradunt: Auctor Nonius, citans locum Varronis ex Satyra, cui titulum fecit γνῶθι σεαυτόν. Non ne vnum scribunt esse grandibus superciliis silonem quadratum? Plin. tamen lib. 11. cap. 37. non obscure innuit Silones dictos fuisse homines repando naso. Altior (inquit) homini tantum, quem noui mores subdolę irrisioni dicauere, nasus. Non alij animalium nares eminent. Auibus, serpentibus, piscibus foramina tantum, ad olfactus, sine naribus. Et hinc cognomina Simorum, Silonum. Hæc Pli.

SILVS, nasum habens sursum versus aduncum. Vnde Galeæ quoque à similitudine Silæ appellatæ sunt. Cic. 1. de Nat. deo. Ecquos silos, flaccos, frontones, Capitones, &c.

SIMBELLA, simbellæ, quasi semilibella, hoc est, dimidia libella. Est præterea Simbella, instrumentum paruum, quo singuli numi ponderantur. Sipontin.

SIMETHVS, simęthi, siue Simethis, simethidis, vide Simæthus, & Simæthis.

SIMIA, æ, Cice. de Nat. Simia quàm similis turpissima bestia nobis.

SIMIAS, & Simij, Simia, bertuccia, πίθηκος, hominū figuris proxima animalia, quæ cauda carent, & in Libys nascuntur: dictæ quòd simæ sint, id est, naribus depressis, vel quasi mimæ, hoc est, imitatrices. Martia. l. 14. Callidus emissas eludere simius hastas. Vide Plin. lib. 8. cap. 54. Simia per trāslationem dicitur, qui alium imitatur. Plin. Epist. 5. In quo rusticum insectatur, atque etiam Stoicorū Simiā appellat.

SIMIOLVS, diminutiuum, πιθήκιον, qui vtrunque alterū imitatur. Cic. ad Marium l. 7. Hic simiolus.

SIMILA, similæ, Amito. σεμίδαλις, penultima correpta, medulla farinæ triticeæ, hoc est, ea pars, quæ media est inter pollinem, & secundarium, potissimam nutriendi vim habens. Sunt enim molitæ farinæ partes quatuor, Pollen, simila, secundarium siue cibarium, & furfures. Eadem & similago dicitur. Plin. lib. 18. cap. 10. Similago ex tritico fit laudatissima. Ex Africo iustum est è modijs redire semodios, & pollinis sextarios quinque: its enim appellant in tritico, quod florem in siligine. Præterea secundarij sextarios quatuor, furfurumq; tantundem. Mart. l. 13. Nec dotes poteris similæ numerare, nec vsus.

SIMILAGO, pe. pr. idem quod simila. Pli. l. 18. cap. 10.

SIMILIS, simile, Simile, assomigliante, ὅμοιος, ἐμφερής, notæ est significationis: construiturq; indifferenter cum genitiuo aut datiuo. Solet tamen ita distingui, vt quoties ad morum vel doctrinæ, vel huiusmodi imitationē refertur, genitiuo iungeretur: vt, Versus Lucani non sunt similes versuum Virg. Hora. lib. 2. Serm. Saty. 1. Similesq; meorum Mille die versus describi posse, Trebati. Cic. Vt aliquorum similes in dicendo valeamus esse. Quando vero vel in forma, vel in ætate, vel in fortunis, aut alijs huiusmodi rebus similitudo est, cum datiuo. Vir. lib. 1. Aeneid. Os humerosq; Deo similis. Pli. Effigie ac lineamentis corporis patri similia. Sed confunditur apud classicos auctores hæc differentia. Nam vtrūque indifferenter reperitur. Cic. Verr. 4. Si aliqua in re Verri similis fuero. Liuius. lib. 1. ab Vrb. Fratri similior, quàm patri. Quibus in locis de moribus, non de figura sermo est. Hinc Similior & Simillimus. Cic. pro M. Marcel. Hæc qui faciat, non ego eum summis viris comparo, sed simillimum deo iudico. Plaut. Asins. Hic noster quæstus aucupij simillimus est. Vir. 6. Aeneid. – Pressitq; iacentem Dulcis & alta quies, placidæq; simillima morti. Ouid. lib. 4. Metamor. – Violęq; simillimus ora Flos tegit. Plin. lib. 11. cap. 17. Masticheterris in Ponto bituminis similior. Hinc similiter, aduerbium, ὁμοίως. Ad Heren. lib. 4. Similiter cadens exornatio dicitur, &c. Simillime, superlatiuum. Cice. 1. Tusc. Simillime animus intentione sua depellit pressum omnem ponderum: remissione autem sic vrgetur, vt se nequeat extollere. Similis, & Similiter nonnunquam in prima orationis parte ponuntur pro ita, sequēte in secūda Vt, vel Ac, aut, Atq; pro Vt. Colum. lib. 5. Cætera simili ratione, atq; in arbusto Italico administrantur. Liu. Similem pauorem inde, fugamq; fore, ac bello Gallico fuerat. Cic. de Senect. Similes sunt, vt si qui gubernatorem in nauigando agere nihil dicant. Idem Philip. 2. Neq; vero illum similiter, atq; ipse eram, commotum esse vidi. Similes inter se, id est, sibi inuicem similes. Cicero pro Cluentio: Homines inter se cum forma, tum moribus similes. Huius composita sunt Assimilis, Absimilis, Cōsimilis, Dissimilis, & Verisimilis, quorum significata pete ex suis locis.

SIMILITAS, atis, Assomiglianza, ὁμοιότης, antiquis in vsu erat pro similitudine. Cælius apud Nonium: Vide quid ferat morum similitas.

SIMILITVDO, dinis, Similitudine, imagine, forma, ὁμοιότης, notæ significationis est. Cic. l. 1. Offi. Nihil autem amabilius, nec copulatius, quàm morum similitudo bonorum: in quibus enim eadem studia sunt, eædem voluntates: in iis fit, ut ęque quisq; altero delectetur, ac seipso. Liu. l. 5. Bel. Punic. Gracchus fraudem & sermoni & rei abesse ratus, ac similitudine veri captus, cum lictoribus ac turma equitū è castris profectus, duce hospite in insidias præcipitatus. Eius contrariū est Dissimilitudo. Cice. in Lælio: Dispares mores, dispara studia sequūtur: quorū dissimilitudo dissociat amicitias.

SIMILO, las, Somigliare, ὁμοιόω, refero, repræsento, exigitq; accusatiuum. Martia. Cum sint crura tibi, similent quæ cornua Lunæ. Hinc componitur Assimilo, de quo supra suo loco.

SIMINVS. Cice. de Fat. Quod si minus verbis, re cogitur confiteri.

SIMITV, ἅμα, antiqui vtebantur pro simul: quod & Nonius annotauit. Plaut. in Merc. Ita tres simitu res agendæ sunt. Idem in Amphi. Non ego cum vino simitu ebibi imperium tuum.

SIMOENTIVS, a, um: vt, Campus simoesius, hoc est, Troadis campus Simoente irrigatus.

SIMOIS, entis, σιμόεις, fluuius est Troadis, ex Ida monte nascens, labitur per campum Troianum, qui ab eo dicitur Simoesius, & mari appropinquans commiscetur Xantho, ac in paludem cogitur, deinde exit in Hellespontum iuxta Sigæum promontorium. Virg. 1. Aen. Tu ne ille Aeneas, quē Dardanio Anchisæ Edidit alma Venus rapidi Simoentis ad vndam?

SIMONIDES, σιμωνίδης, Lyricus poeta fuit è Cea insula Stesichori æqualis, quem Plin. l. 7. cap. 56. quatuor harum literarum ζ, η, ψ, & ω, inuentorem fuisse tradit, octauamq; in lyra chordam inuenisse. De hoc Cice. in Orat. Simonides, inquit, Ceus primus artem memorandi inuenisse fertur. Cum cœnaret in Thessalia Simonides apud Scopam fortunatum hominem & nobilem, cecinissetq; id carmen, quod in eum scripsisset, in quo multa ornandi causa poetarum more, in Castorem & Pollucem scripta fuissent, nimis illū sordide Simonidi dixisse, se dimidium eius ei, quod pactus esset, pro illo carmine, daturum: reliquum à suis Tyndaridis, quos æque laudasset, peteret, si ei videretur. Paulo post esse ferunt nunciatum Simonidi, vt prodiret, iuuenes stare ad ianuam duos quosdam, qui eum magnopere euocarēt: surrexisse illum ipsum, prodiisse, vidisse neminem. Hoc interim spatio conclaue illud, vbi epularetur Scopas, concidisse, ea ruina ipsum oppressum cum suis interiisse: quos cum humare vellent sui, nec possent obtritos internoscere vllo modo, Simonides dicitur ex eo, quod meminisset, quo eorū loco quisque cubuisset, demonstrator vniuscuiusque sepeliendi fuisse. Hac re tunc admonitus, inuenisse fertur ordinem esse maxime, qui memoriæ lumen afferret. Hactenus Cic. Fuit & Simonides alter, Crinei filius, ex Amorgo insula, Iambicus poeta: de quo Quinct. l. 10. cap. 1. Simonides tenuis, alioqui sermone proprio & iucunditate quadam commendari potest: præcipua tamen eius in commouenda miseratione virtus, vt quidam in hac eum parte omnibus eiusdem operis auctoribus præferant. Simonides item alius, Caristius, siue Erythræus poeta Epicus fuit, qui scripsit Gręcorum apud Aulidem conuentum trimetrorum libros duos, & alia. Præter hos, alios duos ponit Suidas, vnum nepotem Simonidis Lyrici ex sorore cognominatū Milicertam, qui ante bellum Peloponnesiacum fuit, scripsitq; genealogiam libris tribus: Alterum Simonidem Magnetem poetam Epicum Antiochi magni tempore, cuius res gestas scripsit, ac bellum aduersus Galatas. Suidas.

SIMPLARIVS, ἁπλοϊκός, adiect. à Simplo, siue simplici deductum, cuius etiam propemodum habet significationē. Simplariæ venditiones (inquit Budæus) sunt, pro quibus venditor necesse non habet de dupla emptori repromittere: quarum meminit Vlpia. in l. Empto. de Euictione. Ita enim

simplariæ

simplariæ venditiones à Pomponio dicuntur, vt simplariæ actiones,& duplariæ,& quadruplariæ dicebantur, quæ in simplum,duplum,quadruplum dabantur. Eadem ratione armaturæ simplares, duplaresq; à Vegetio dicuntur l. 2. de re milit.quas qui gestabant,singulas,& duplas consequebātur annonas. Et à Modestin.de vocabulis rei militaris,Torquarij simplares,duplaresq;,quòd qui illa præmia virtutis, & decora militiæ meruissent,singulas,& binas præter alios consequebantur annonas. Sic hodie in sacerdotalibus collegijs sacerdotia quædam simplaria dici possunt, & quædā duplaria: à simplice dupliceq; stipe in consessu ecclesiastico accipiēda.Vide plura de hisce in dictione Duplarius.

SIMPLEX,cis,*Semplice,sempio,puro*, ἁπλοῦς, à philosophis proprie appellatur, quod nullo modo compositum est: quemadmodum elementa quatuor,quę sola,si rationem consulamus,sunt simplicia. Aliquando tamen in simplicibus discernendis à compositis, sensum,non rationem iudicem adhibemus. Et ita partes corporis partes similares,item plantas omnes simplices dicimus, propterea quòd sensus in ijs compositionem nullam possit deprehendere. Argumentū simplex,quod in plures partes non est diuisum.Teren.Prolog.Heaut. Duplex quæ ex argumento facta est simplici. Aliquando ponitur pro vero,& syncero,ἀφελὴς,ἀπλοϊκὸς, sicut econtrario Duplex pro fallaci & vafro. Marius Cic. l.11.Trebatio nostro magnas ago gratias,quòd tuum erga me animum simplicem, atque amicum aperuit. Horat. Et cursus duplicis per mare Vlyssei. Simplex homo, purus, apertus,nihil simulatum habens. Cic.4.Ac. Cum simplici homine simpliciter agerem,nec magnopere contenderem. Anni simplices,id est,rudes, & doli nondum capaces,cuiusmodi sunt in pueritia,aut prima adolescentia,quibus etiam simplex toga & pura, quæ prætexta dicebatur, sumi solebat.Mart.l.10.Tu mihi simplicibus Mani dilectus ab annis, Et prætextata cultus amicitia. Simplex cibus, αὐτόσκευον ὄψον,purus, non affectatus, aut aliquo cōdimento corruptus,vel compositus. Pli. l.11.cap.53. Homini cibus vtilissimus simplex. Inde simplicitas,atis, ἁπλότης,ἀφέλεια.Mar. l. 10. Vitam quæ faciunt beatiorē,Iucundissime Martialis hæc sunt: Res non parta labore, sed relicta: Non ingratus ager,focus perennis: Prudens simplicitas,pares amici.Oui. 3.de Arte: Simplicitas rudis ante fuit: nunc aurea Roma est, Et magnas domiti possidet orbis opes. Quinct. l.5. c. 7. In paucis atque humilibus accusator simplicitate gloriari potest.

SIMPLICITER,aduerbium,*Semplicemente,sempiamente*, ἁπλῶς, pure,aperte. Plin.epist.98.Amice, & simpliciter reprehēderunt. Simpliciter oberrare, est imprudenter ab itinere deflectere. Plin. l. 8. ca. 4. Elephas homine obuio forte in solitudine, & simpliciter oberrante, clemens, placidusq;, etiam demonstrare viam traditur. Ci.Offic.Viuere simpliciter, fideliter, vitæq; hominum amice. Quinct.l.2.ca.11. Præterea secundum aliam ætatis illius facilitatem, velut simplicius docentes sequuntur. Simplicitus, veteres pro simpliciter vtebantur. Plaut.in Merc. Vt simplicitus dicā. Sic enim legit Nonius: nequis forte sciolus librariorum in curia Simplicitus pro Simplicius irrepsisse suspicetur.

SIMPLVM. Cic.Top.Vt Duplum,simplum.

SIMPLVS,*Sempio*, ἁπλοῦς,nomen numerale,significans vnicū, & minime multiplex. Plau.in Most.Simpla est habitatio. Idem in Pœn. Liceat simplum soluere.Sic Duplus, bis tantum,Triplus,ter tantum,& huiusmodi.

SIMPVLVM,calix fictilis,quo vinū in sacrificijs libabatur à sumendo,quòd eo vinum sumebant minutatim. Plin.l.15. c. 12. Sed fictilibus prolibabatur simpulis innocentius. Apuleius, catinum, & simpulum sacrificijs adhiberi solita ostēdit his verbis: Paupertas populo Romano imperium à primordio fundauit, proq; eo in hodiernum Dijs immortalibus simpulo, & catino fictili sacrificat. Festus: Simpulum, vas paruum, non dissimile cyatho: vnde mulieres diuinis rebus deditæ Simpulatrices vocantur. Varro scribit, vas esse minutim fundens,in cuius locum successerit epichysis: vnde veteres res minutas, nulliusq; pretij,Simpularias appellabant. Sunt qui pro simpulo, Simpuuium legunt:cuius meminit Iuuen. Sat. 6. Aut quis Simpuuium ridere Numæ, &c. Sunt etiam qui velint Simpullum gemino l, scribendū, ea forma, qua Ampullam dicims. In simpulo aliquid facere prouerbij speciem habet: Cic.de Leg. Excitabant enim in simpulo,vt dicitur Gratidius,quos,&c.

SIMVL,*Insieme,in cōpagnia,di compagnia, dopò altra à ciò*, ἅμα,ὁμοῦ, aduerbium congregandi, idem significans, quod vna, pariter. Ter.in Eun. Simul consilium cum re amisisti.Aliquādo ponitur pro Deinde, vel etiam, vel Præterea. Vatinius Ciceroni:Ciues Romanos occidit,abripuit, disperdidit,regiones vastauit:simul vero semissis homo contra me arma tulit. Sal.His amicis,socijsq; confisus Catilina,simul,quòd æs alienum per omnes terras ingens erat. Inuenitur quandoque geminatum,& habet quasi eandem vim,quam Cum, & Tum,siue partim. Quin. Simul,vt pleniori obsequio demererer amantissimos mei,simul ne vulgarem viam ingressus,alienis vestigijs insisterem. Ponitur aliquādo simul,pro eadem opera. Pla.in Merca. Duas res simul nunc agere decretum est mihi. Dicimus venuste, Simul tecum, nobiscum, & Simul cum aliquo Cice. pro Domo sua:Optimi ciues fecuntur nobiscum simul hac ciuitate.Cic.de Amic.Differere cœperunt,cum corporibus simul animas interire,&c. Accipitur aliquando simul,pro postquam,simulac,siue simulatq; Cice. 4. Acad. Et simul inflauit tibicen, à perito carmen agnoscitur.

SIMVLAC,& Simulatq;,*Subito,che poi*, ἐπειδὴ,τάχιστα,ὡς τάχιστα,cum primum,vel Statim cum,siue postquā.Sal. Iam primum iuuentus, simulac belli patiens erat. Col. l.5. Semper conueniet, simulatq; folia agere cœperint, ficus rubricam amurca diluete.Cic.Ap.Gratissimum mihi feceris,ad me,simulatq; adeptus eris,miseris. In eadem significatione dicimus Simulac primum, Simul primum, & Simul vt.Cice.3. Ver.Simulac primum ei occasio visa est,quæstor consulem deseruit.Liu.6.ab vrb.Q. Fabio, simul primum magistratu abijt,ab.C.Martio dicta dies est.Simul ut.Plin. l.11. ca. 49. Ponuntur aliquando Simulac,simul &,& Simulq;, pro Acque etiam.Pli.epist.7.l.2.Pli.l.9.c.35.Quin.l.10.c.1.

SIMVLACRVM,pen.pro.*Simolacro,statua, forma,imagine, idolo, effigie*,εἴδωλον,εἰκόνισμα,ὁμοίωμα,imago ad similitudinem rei alicuius effictа.Cic. pro. Domo. Mulieris simulacrum è marmore.Ouid.10.Met.Veterum simulacta deorum.Virg. 2. Aen. Diuum amplexæ simulacra tenebant. Simulacrum ciuitatis,per translationem pro signo & nota.Cic. ad Plāc. l.10.In qua, nec iudicia, nec omnino simulacrum aliquod, ac vestigium ciuitatis.

SIMVLAMEN,nis,vel Similamen,ἐξομοίωσις,μίμησις, idem quod repræsentatio, assimilatio, siue imitatio. Ouid. de Adonide l.10.Meta.Annua plangoris peraget simulamina nostri:Idest repręsentationē nostri doloris. Loquitur enim de sacris annuis,quæ Adonia dicebantur: in quibus Adonis plangebatur,ac luctus Veneris teserebatur.

SIMVLO,as,*Simulare,fingere*, προσποιοῦμαι, ὑποκρίνομαι, præ me fero,quod non est,& fictam rei alicuius similitudinem refero,& pro vero falsum ostendo. Cic. Atti. Simulabat se Romam rediturum,cum in Africam nauigaturus esset. Virg.1. Aen.Spem vultu simulat,premit altum corde dolorē.Ouid. 1.de Arte:Vt simulet vultu gaudia,tristis erit. Eius antitheton est Dissimulo.Cic.l.7. epist. Multa & simulaui inuitus, & dissimulaui cum dolore. Simulo non sentire: idest,dissimulo.Plin.epist.14.lib.3. Ille siue quia non sentiebat, siue quia non sentire simulabat, immobilis, & extentus fidem peractæ mortis impleuit.Est & Similo,as,per tertiam vocalem in secunda syllaba, quod significat similitudinem rei alicuius repræsentare,ἐξομοιοῦν,Hor.2.epist.1. Aera Fortis Alexandri vultum similantia. Sed de hoc supra egimus suo loco.Hinc.Simulatio,onis verbale, προσποίησις, fictio & simulata,& ficta alicuius rei internæ per vultum repręsentatio:vnde pro deceptione,& circunuentione ponitur, quòd animo,vel vultu,aut voluntate simulata fiat.Cic.ad Lentul. l.1.A quibus tuendus fuerat,derelictus,idq; non solum fronte,atque vultu,quibus simulatio facillime sustinetur. Idem 3 Ver. Nullæ sunt occultiores insidiæ, quàm hæ, quæ latent in simulatione officij, aut ī aliquo necessitudinis nomine. Simulator,oris,qui simulat. Cic. 1. Off. De Græcis autem dulcem & facetū,festiuiq; sermonis,atque in omni ratione simulationem,quē εἴρωνα,Græci nominauerunt, Socratem accepimus.Ouid.2.de Arte:Tantum ne pateas vrbis simulator in illis.Simulate,aduerbium,ficte,Cic.2.de Nat.de.Mala enim,& impia consuetudo est,contra deos disputandi, siue ex animo id fit,siue simulate.

SIMVLTAS,simultatis,*Simultà,amicitia finta*, ἔχθρα, inimicitia, à simulando,vt quidam volunt,quòd proprie latens, & dissimulatum odium nomine hoc significari existiment:quanquam reuera etiam de apertis inimicitijs dicatur.Cice.pro Lege Man. Vt multas etiā simultates partim obscuras,partim apertas intelligam mihi non necessarias,vobis non inutiles,suscepisse.Iuue.Sat.5.Inter finitimos vetus atque antiqua simultas.Pla.Pseud.Nam hic id metuit,ne illam vendas ob simultatem suam.

SIMVLTER,aduerbium, ὁμοίως, dixerunt antiqui pro Similiter. Plaut. Exossabo ego eum, simulter vt murænam coquus.

SIMVS,a,um,σιμὸς,qui pressis est naribus:vnde proprium caprarum

prarum est epitheton. Virg. 10. ecl. Dum tenera attondẽt simæ virgulta capellæ. Hiero. de Socratis vxoribus: Quæ cum crebro inter se iurgarentur, & ille eas irridere esset solitus, quòd propter se fœdissimum hominẽ, simis naribus, recalua fronte, pilosis humeris, & repandis cruribus, disceptarent. Mart. l. 6. Atque ille sima, nare, turgidis labris. Huius diminut. est, Simulus. Mart. l. 6. Simulus ille quis est, vxori semper adhæret Qui Menedore tuæ? Composita sunt De simus, Rasimus, & Subsimus: de quibus suis locis.

Sin, *Ma se non*, εἰ δὲ, κἂν, cum subiunctiuo, ex Si, & Ne, componitur, abiecta e: significatq; Si vero: & nunquam in prima parte collocatur, sed in secunda, vbi duorum est oppositio: & fere semper Si, in priore parte præcedit. Teren. in And. Si illum relinquo, eius vitæ timeo: sin opitulor, huius minas. Habet enim quandam vim negationis, perinde ac si diceretur, Si autem non relinquo, sed opitulor. Aliquando Sin solum reperitur, ita tamen vt conditio aliqua intelligatur præcessisse. Sal. in Iug. Imperat vt pretio sicuti multa confecerat, insidiatores maxime paret, ac maxime occulte: sin id parum procedat, quouis modo Numidam interficiat: Id est, si potest, occulte: si non potest, vtcunque queat.

Sinapi, pen. pro. neu. gene. & indeclinabile, *Sanaura*, *sanauro*, *senape*, σίνηπι, vel Sinapis, pis, fœmi. gene. herba est, semen ferens tanta acrimonia, vt cieat lacrymas comedenti, in hybernis condimentis vsitatissimum. Pli. l. 19. cap. 8. Acerrimum sapore, ignei effectus ac saluberrimum corpori, sinapi. Plaut in Pseud. fœmi. gene. vsus est: Teritur (inquit) scelerata sinapis cum illis. Item Colum. l. 10. Seq; lacessenti fletum factura sinapis.

Sinciput, pitis, *Parte dinanzi della testa*, βρέγμα, pars anterior capitis, aures, temporaq; complectens. Sinciput (inquit Cornutus in Persium) anterior pars capitis: Occiput, posterior. Pla in Menæhmis: Nõ est tibi sanũ sinciput, adolescens. Iuue. Saty. 13. Si vero & pater est, comedã, inquit, flebile nati Sinciput elixi, Pharioq; madentis aceto. Apollinaris ad Valerium Maioranum: Partemq; cerebri Hic galeæ cum parte rapit, fortiq; lacerto Disijcit ancipiti miserabili sinciput ense. Neque solum in homine Sinciput dicitur, verum etiam in brutis animãtibus: & præcipue ingenere suillo. Erãt enim olim in delicijs sincipitia verrina siue aprugna, aceto condita, & ad esum præparata. Pli. l. 8. c. 51. Interdicta quoque abdomina, glandia, testiculi, vuluæ, sincipitia verrina.

Sindon, σινδὼν, genitiuo sindonis, pen. cor. amictus ex lino Aegyptiaco: inde, vt creditur, nomen habens, quòd primũ in Sidone vrbe fuerit inuentus: ob id Tyria Sindon à Martiale dicta. l. 4. Ridebis ventos hoc munere tectus, & imbres: Nec sic in Tyria sindone tutus eris.

Sine, *Senza*, *sanza*, ἄνευ, præpositio separatiua, idem significans quod absq;: vt Sine Cerere & Baccho friget Venus, Terentius in Eunuch. Vir. 1. Aen. Imperium sine fine dedi. Ouid. 2. Meta. Immotosq; oculos in se sine fine tenentem Nesciusextimuit. Cic. Offic. Sine vllo errore.

Singillatim, *Singolarmente*, καθ' ἕκαστον, idem quod Singulatim, hoc est, vnumquodque per se. Cice. 4. Philip. Ciuitas non singillatim, sed prouincijs totis dabatur. Lucil. Singillatim vnusquisque nostrum mouetur. Sueto. in August. Atque etiam singillatim è certo genere hominum libentes, ac pro facultate quisque pecunias contulerunt.

Singularis, singulare, *Singolare*, *vnico*, ἑνικὸν, διάφορον, quod est vnicum. Plin. lib. 28. c. 10. Democritus etiamnum effectus auget eius, qui singularis natus sit: Verbis singularibus gratias agere: hoc est, quæ vnum tantum, non etiam plures complecterent. Cic. in Catil. Primum quòd mihi gratias egistis singularibus verbis, &c. Dicitur aliquando Singulare, ἔξοχον, quod est excellens: & tam in malum, quàm in bonum sumitur. Cic. pro Sylla: Me sigulari inmanitate, & crudelitate præditum. Plin. Epist. 45. Mox vehiculum ascendit, assumit vxorem singularis exempli, &c. Pro eodem antiqui dicebant Singularius: quod & Nonius annotauit, citans locum Turpilij in Demetrio: homini natura vnica est. Pla. in Capti. His Indito cathenas singularias: hoc est, singulis cathenam vnam.

Singulariter, *Singolarmente*, ἐξαιρέτως, ἐξόχως, vnice, excellenter, magnopere, mirum in modum. Cic. 4. Ver. Quẽ ego singulariter in prætura mea dilexissem.

Singulatim, aduerbium, *Singolarmente*, καθ' ἕκαστον, significat vnumquodque seorsum, vel per se. Cic. 1. Verr. Si tantulum offensum titubatumq; sit, vt ea, quæ singulatim ac diu collecta sint, vno tempore vniuersa perdamus. Pro eodem etiam dicimus Sigillatim. Cæsar. l. 5. Bell. Gall. Centuriones sigillatim, Tribunosq; militum appellat: quorum egregiam fuisse virtutẽ testimonio Ciceronis cognouerat.

Singultus, *Singolto*, *singhiozzo*, λυγξ, species est conuulsionis, quæ fit vel nimia spirituum suppressione, vel propter inanitionem vel repletionem immoderatam, vel ob erosionem ab acrioribus in ventriculo humoribus, quas cum facultas expultrix per se expellere non possit, motricem in auxiliũ accersit: spiritumq; aut humores noxios vi quadam, & non sine sonitu expellit: atque ita eietur conuulsionis quoddam genus in ventriculo, quod singultum appellamus. Cic. pro. Planc. Non modo lacrymulam, sed multas lacrymas, & singultum cum fletu videre potuisti. Neque solius hominis est singultus, verumetiam brutorum animantium, vt equorum. Virg. 3. Georg. Imaq; longo Ilia singultu tendunt. Ouid. 3. Amor. Eleg. 8. Oraq; singultu concutiente sonãt. Item Gallinarum. Colum. l. 8. cap. 5. Assiduus autem debet esse custos, & speculari parientes: quod se facere gallinæ testantur crebris singultibus interiecta voce acuta. Hinc Singultio, λύζω, hoc est, singultus emitto. Pli. lib. 23. c. 1. Nec singultientibus, nec si cum febre dispnœa sit, &c. A quo rursus fit frequentarium Singulto, singultas, quod est frequenter singultio. Vir. 9. Aene. Tum caput ipsi aufert domino, truncumq; relinquit Sanguine singultãtem: id est, cum singultu animam efflantem. Hinc quoque singultim, aduerbiũ Hor. l. 1. Ser. Sat. 6. Vt veni coram, singultim pauca locutus. Id est, verbis interruptis. Budæus.

Singuli, læ, la, non nisi in plurali numero, *Ciascuno da per se*, ἕκαστοι, οἱ καθ' ἕνα, vnusquisque per se, hoc est, separarim ab alijs. Cice. 7. Verr. Vt non modo plures, sed ne singuli quidem possint accedere. Vir. 1. Aen. Nanque sub ingenti lustrat dum singula templo, &c. Dicimus autem Latine, Aliquid fieri singulis diebus, vel In singulis diebus, cum præpositione, In: vel cum accusatiuo, In singulos dies, pro eo quod est, quotidie. Cic. pro Mur. Qui singulis diebus edisceendos fastos populo proposuit. Idem 2. de Nat. deo. Sol binas in singulis annis reuersiones facit. Idem ad Att. Quotidie, vel potius in singulos dies, breuiores literas ad te mitto. In dies, tamen, siue In dies singulos. licet idem significent, quod Quotidie, vix vnquam tamen in oratione ponũt sine comparatiuo, aut verbo incrementi. Ci. in Catil. Crescit in dies singulos hostium numerus. Antiqui etiam singulus dicebant, pro vnico, & singulari. Pla. Cist. At at, singulũ video vestigium.

Sinistimum, inquit Festus, antiqui dixerunt pro sinistro: vt, Sinistimum auspicium, cum aues à sinistra conspiciuntur. Id autem dextero felicius habebatur. Cuius rationem hãc reddit Festus, ex sententia Varronis quòd veteres Deorum sedem ad septentrionem esse voluerint, atque inde eos in Meridiem spectare. Quo fit, vt Ortum ad dexteram, Occasum habeant ad sinistram.

Sinistra, *Mano sinistra*, *man manca*, *man Zanca*, *man stanca*, *man mancina*, σκαιὰ, ἀριστερὰ, manus læua, à Sino, is, vt placet Festo, eo quòd aues, quæ ad læuam apparent, rem institutam nos agere sinant. Virg. 10. Aen. Clypeum tum deinde sinistra Extulit ardentem. Idem 5. Ae. Nunc dextra ingeminans ictus, nunc ille sinistra. Ouid. 3. de Pont. Dicitur infirma cornu tenuisse sinistra. Sinistra ponitur aliquando pro ea parte, quæ sinistram manum versus est. Cice de Diu. Cur a dextra coruus, à sinistra cornix faciat ratum. Ponitur aliquando aduerbialiter pro à parte sinistra. Cic. 4 Aca. Et eum vno mundo ornatus hic sit tam mirabilis, innumerabilis, supra, infra, dextra, sinistra, ante, post.

Sinister, tra, trum, λαιὸς, σκαιὸς, καὶ ἀριστερὸς, κατ' εὐφημισμὸν, quod ad sinistram est: vt Sinistra manus, Sinistrum cornu. Liu. 3. ab Vrb. Nam cum æquasset aciem, duo extra ordinem millia, quæ in sinistrum cornu Romanorum in ipso certamine impressionem facerent, tenuere. Vir. 10. Ae. Pallasq; sinistro Affixus lateri. Idem 7. Aen. Vestigia nuda sinistri Instituere pedis. Ouid. 9. Met. In latus erigitur, cubitoq; innixa sinistro. Sinisterior, & Sinisterius. Var. 2. de re rust. ca. 5. Siquidem si mas est, in dexteriorem partem abit: si fœmina, in sinisteriorem. Cic. Cornu sinisterius, quod erat infirmius. Sinistrum autem quantum ad auguria pertinet, significat Prosperum, teste Festo, propterea quòd nos agere aliquid sinat. Cic. 3. de Leg. Is aue sinistra dictus populi magister est. Aliam tamen eius rei rationem affert Varr. l. 4. Epistolicarum Quæstionum his verbis: A deorũ sede cum in Meridiem spectes, ad sinistram sunt partem mũdi exorientes, ad dextram occidentes: quo factum arbitror, vt sinistra meliora auspicia, quàm dextera, esse existimentur. Aliquando accipitur pro aduerso, noxio, ominoso: quòd quæ sinistra manu fiunt, minus recte fieri videantur. Vir. l. 1. Geor. Arboribusq; satisq; Notus, pecoriq; sinister. Plin. epist. 9. Nemo me apud quenquam sinistris sermonibus carpit. Vir. 9. ecl. Ante sinistra caua monuisset ab ilice cornix.

cornix. Ouid. epist. 10. Et fuit ad cœptas hora sinistra vias. Idē epist. 13. Dij precor à nobis omen remouete sinistrū. Hinc Sinistre, aduerb. Tacit. lib. 17. Exceptus sinistre, Hora. in Arte.

Sinistrorsum, *Da banda sinistra*, ἐπ' ἀριστερᾶ, ἐπὶ τὰ λαιά, ad uerb. significans, versus sinistram partem. Horat. 2. Serm. Sat. 3. Ille sinistrorsum, hic dextrorsum abit. Legitur & Sinistrorsus: quod & Festus annotauit, citans locum Cęs. 6. Bel. Gal.

Sinisteritas, atis, *Senestrezza, senestramento*, σκαιότης, peruersitas, improbitas. Plin. epist. l. 182.

Sino, is, siui, situm, *Lasciare, permettere*, ἐάω, permitto. Varro. Sine is ad pubertatis annos perueniat. Terent. And. Sine meo me viuere modo. Ibidem: Sine te exorem. S. sino. Cæs. 4. bel. Gal. Vinum ad se importari non sinunt. Hinc Situs, & Siturus participia: id est, permissus, & permissurus. Cic. pro Sext. Accusare eum moderate non est situs. Idem ad Quin. fra. l. 2. Cato concionatus est, comitia haberi non siturum.

Sinon, onis. pe. genit. pro. nomen est filij Sisyphi, nepotisq; Autolyci furis. Autolycus enim teste Seruio, duos habuit liberos: Sisyphum, vnde natus est Sinon: & Anticleam, vnde Vlysses. Hinc est, quod Virg. 2. Aen. Sinoni astuti & fallacis proditoris tribuit personam. Hic nanque cum Grę cis Troiam profectus, post diuturnum bellū ab ijsdem subornatus, sua sponte se Troianis capiendum obtulit, & ad Priamum deductus, illi & omnibus ciuibus Græcos abijsse, ac equum illum ingentem in vrbem recipiendum esse fictionibus suis persuasit, sed maximo eorum detrimento. Virg. l. 2. Aen. Talibus insidijs periuriq; arte Sinonis Credita res, &c. Sinonis huius inuentū esse significationem specularia, auctor est Pli. l. 7. c. 56.

Sinope, pe. pro. σινώπη, vrbs Ponti quæ olim frequenti gymnasio, & rubricæ genere, quam Sinopicam vocant clarissima fuit. Sinopen (inquit Stra. l. 12.) vrbium, quæ in Ponto sunt, clarissimam, Milesij condidere: quæ classe comparata, mari quod intra Cyaneas est imperauit, Extra vero multorum certaminum particeps fuit cum Gręcis, & cũ libera fuisset, tandem amissa libertate, Pharnaci obtemperauit, (fuit enim obsidione capta) posteaq; successoribus eius vsq; ad Eupatorem, & Romanos, qui illum sustulerunt. Eupator ibi natus & educatus, eximie illam coluit, & regni metropolim fecit. Munita est naturali prouidentia. Nam in colle peninsulæ cuiusdam sita ex vtraq; Isthmi parte portus & stationes habet, &c. Hinc Diogenes Cynicus, & Timotheus Patron, & Diphilus comicus orti sunt. Cic. in oratione pro Pōpeio: Haud obscure indicant Sinope & Amiso Mithridatis olim domicilia fuisse, omnifarijs rebus ornatissima refertissimaq;. Hinc deducitur gentile Sinopeus, σινωπεύς, per tres syllabas. Ouid. 1. de Ponto: Non doluit patria Cynicus procul esse Sinopeus.

Sinopis, pen. pro. genitiuo Sinopidis, σινωπίς, rubricę genus præstantissimum, quod circa Sinopen Ponti vrbem effodiebatur: vnde & nomen habet. Plin. l. 35. cap. 6. Nascuntur sinopis, rubrica, parætonium, mælinum, eretria, auripigmentū: cæteri finguntur. Species eius sunt tres, rubēs, minus rubēs, & media. Hæc ille. Vitruu. l. 7. cā rubricam Sinopicā appellauit, Strabonem, arbitror secutus, qui l. 12. μίλτιον σινωπικὸν eam nominat, & in Cappadocia eam nasci asserit; idcirco autem sinopicam vocari, quòd à mercatoribus Sinopen soleat ad mercatum deferri, prius quàm Ephesiorum emporium tam celebre esset.

Sinuessa, σινόεσσα, oppidum (inquit Plin. lib. 3. cap. 5.) noui Latij extremum, non procul à Liri fluuio, quod quidam olim Sinopem appellatum voluerunt. In eius agro gignitur vinum copiosum, quod à saxosis collibus, in quibus nascitur, Sinuessanum petrinum vocat. Hor. De hac Liu. lib. 10. In saltu Vestino Falernum contingente agrum Sinope dicitur Græca vrbs fuisse, Sinuessa deinde à Romanis colonis appellata. Stra. l. 5. Sinuessa in Setano sita est sinu, à quo nomen vendicat. Ei proximæ calidæ sunt balneæ ad ægritudines quasdam accommodatissimæ.

Sinuo, as, *Ingobbire, intorzere*, κυρτόω, curuo, in sinus flecto. Vir. lib. 2. Aen. Sinuatq; immensa volumine terga: Id est, in sinus flectit. Ouid. l. 1. Met. Tremulæ sinuātur flumine vestes: Id est, rugantur, vel in sinus colliguntur. Hinc componitur Insinuare, de quo satis multa dicta sunt suo loco.

Sinuosus, a, um, *Tortuoso, gombettoso, golfoso*, κολπώδης, quod habet multos sinus: vt Mare sinuosum, Vela sinuosa, quæ vento inflata in sinus turgescunt. Claud. l. 1. de Rap. Proserp. Sinuosa draconum Membra regens obliqua, & multis spiris incuruis. Plin. l. 11. cap. 37. Cor prima domicilia intra se animo & sanguini præbet, sinuoso specu, & in magnis animalibus triplici, in nullo non gemino. Virg. 11. Aen. Saucius at serpens sinuosa volumina versat. Ouid. 5. Met. Tamē sinuosa veste pependit.

Sinus, us, pen. cor. *Seno, colfo, golfo, grembo*, κόλπος, curuitas illa, quæ est intra pectoris brachiorumq; complexum. Ter. in Adelph. Hic non amandus? hiccine non gestandus in sinu? Ouid. epist. 3. Te tenet in tepido mollis amica sinu. Seneca Troade: Blando sinu foue ns nepotem. Fouere dextram sinu Ouid. 1. Am. Eleg. 4. Hinc sinus vestium appellati sunt, laxitates inter plicas intermediæ. Virg. 1. Aen. Nuda genu, nodoq; sinus collecta fluentes. Per translationem quoque Sinus vocantur litora curua, duobus quasi brachijs longius in mare procurrētibus inclusa. Græci κόλπους appellant. Hinc Pli. totā Europam, quæ Mediterraneo mari alluitur, in quatuor præcipuos diuisit sinus: quorum primus Calpæ Hispaniæ, & Lacinio extremo Italiæ promontorio includitur: secundus à Lacinio initium sumens. Acroceraunijs mōtibus terminatur: tertius ab Acroceraunijs ad Hellesponti angustias extēditur: quicquid reliquum est Europę vsque ad Tanaim fluuium, quarto sinu includitur. In oculis item Sinus dicuntur concauitates illæ, quibus lacrymæ erumpentes, primum excipiūtur. Sic enim interpretatur Seruius illud Virg. 4. Aen. Sic effata, sinum lacrymis impleuit obortis. Accipitur item Sinus pro gremio, siue ea parte vestis, qua verenda teguntur. Iuue. Sat. 9. Fata regunt homines: fatum est in partibus illis, Quas sinus abscondit. nam si tibi sidera cessant, Nil faciet longi mensura incognita nerui. Nonnunquam etiam pro cassibus venatorijs. Mar. lib. 13. Pulcher adest onager, mitti venatio debet Dentis Erythræi, iam remouete sinus. Aliquando pro velo, quod ventis flantibus curuatur, & sinuosum redditur. Virg. 5. Aen. Colligere arma iubet, validisq; incumbere remis, Obliquatq; sinus in ventum, &c. Iuu. Sa. 1. Totos pande sinus. Sinum ex toga facere, est extremas togæ oras ita contrahere, vt in medio sinus, hoc est, capacitas quædam relinquatur Liu. 1. Bel. Pun. Tum Romanus sinu ex toga facto, Hic, inquit, vobis bellum atque pacē portamus: vtrum placet, sumite. E sinu alicuius esse dicimus, quod ex intima familiaritate eius esse volumus intelligi. Cic. 3. Ver. Vertes simulac tetigit prouinciam, statim Messanam literas dedit: Dionem euocauit, calumniatoris ex sinu suo apposuit: qui, &c. In sinu suo habere pro eo quod est habere in potestate sua. Caius. Iureconf. Titio centum do, lego, quæ mihi pertulit, quæ ideo ei non caui, quòd omnem fortunam, & substantiam, si quam à matre susceperat, in sinu meo habui sine cautione. Sinus item pro copia ponitur: quo modo accipitur à Seneca: Non recipit fordidum virtus amatorem: soluto ad eam sinu veniendum est: id est, plena liberalitate & copia effusa, vt interpretatur Budæus.

Sinus, nus, pen pr. genus vasis sinuosi, interprete Nonio, quēadmodum & Galeola. Plau. in Cur. Hic cum vino sinus fertur. Varro de vita populi Romani, vt idē Nonius citat. Vbi erat vinum positum in mensa, aut galeola, aut sinu. Virg. eclog. 7. Sinum lactis, & hæc te liba Priape quotannis Expectare sat est, &c.

Siparium, sipari, περιπέτασμα, veli genus, quo vtebātur mimi, scenicią; artifices ad scenam velandam. Cic. de Prouincijs Consularibus.

Siphunculus, li, dimin. est à siphone, significans exiguam fistulam ex ære, vel marmore, alia ve materia, ex qua aqua exilit è fonte. Pli. ad Appolinarem.

Sipontum, ti, siue Sipus, vntis, σιπούς, vrbs Apuliæ iuxta Garganum montem à Diomede ædificata, quæ primum ob multitudinem sepiarum, quæ ibi capiuntur Sepius, se piūtis, fuit appellata, teste Strab. lib. 6. Luc. l. 4. Et subdita Sipius, Montibus. Hinc Sipontinus à Sipōto, & Sepiuntius, σηπιούντιος, à Sepiunte.

Siquando, *Se qualche volta, se pur vna volta*, εἴποτε, aduerbium temporis: id est, si aliquando, vel si aliquo tempore, primam productam, & acutam habet. Cic. de Amic. Non erunt ergo homines diuitijs affluentes audiendi, si quādo de amicitia, quam nec vsu, nec ratione habent cognitam, disputabunt.

Siquidem, antep. acuta, *Se pur, poi che, perche, certamente*, εἴγε, cōponitur ex Si, & Quidem: quamuis Si, per se producatur, ibiq; correpta sit, nec significationem partium habeat, ex quibus componitur. Significat enim nam, seu quoniam. Cice. Dolab. Gratulor Baijs nostris, siquidem vt scribis, salubres repente factæ sunt. Ponitur & pro Si certe, dubitatiua coniunctione. Asinius Cic. Nam & robur, & soboles militum interiit, si quidem, quæ nunciantur, vera sunt. Verum in hac significatione duæ diuisæ dictiones esse videntur: vnde, & Si producendum est, cum in composita dictione corripiatur. Profertur tamen testimonium ex Ouid. in quo Si, corripi volūt, etiam extra compositionem. Id autem est huiusmodi:

modi: Quæ mihi ventura est, siquidem est ventura, senectus, Sic enim legit Laurentius Valla: cum tamen emendatiores codices genuinam lectionem hanc esse ostendant. Si qua est ventura senectus.

SIQVIS, Siqua, Siquod, vel Siquid, *Se alcuno*, εἴτις, compositū à Quis, idem significans, quod Si aliquis. Pli. Epist. 6. lib. 3. Nec vitia, siqua sunt, celant.

SIQVIS ALIVS, *Se alcun'altro*, εἴτις ἄλλος, clausula est in primis elegans, qua vtimur cum significare volumus, quempiā in re aliqua vehementer excellere, vt, Varro totius antiquitatis, siquis alius, peritissimus. i. Aut Varro peritissimus est antiquitatis, aut nemo. Sueto. in Claudio: Si quem alium & se liberum esse.

SIQVO. Cic. Att. Eas si quo ille misit, in publico proponant velim.

SIREMPS, vox antiqua, & prorsus obsoleta, qua tamen Catonem vsum tradit Festus, pro eo quod omnimodam rei alicuius similitudinem refert: quasi similis res ipsa.

SIREN, Sirenis, penultima genitiui corrupta, *Sirena*, σειρὴν, mōstri mari genus, Poetarum fabulis celebratum, superiori sui parte virginis formam referens, inferiore in piscis caudam desinens. Has Poetæ tres fuisse fabulantur Archeloi fluminis, & Calliopes Nimphe filias, quarum nomina fuerūt Parthenope, Ligia, & Leucosia. Hæ cum litus Siculum incolerent, nautas præternauigantes, suauitate cantus in naufragium pellicebant. Vlysses autem cum illac sibi iter esset, sociorum aures cera obturauit, ne insidiosos Sirenum cātus possent exaudire: seipsum vero malo nauis iussit alligari, atque ita periculum tutus euasit. Sirenes itaq; cum se contemni viderent, in patientia doloris se præcipitauerunt in mare. Ouid. l. 5. Metamor. tradit has fuisse comites Proserpinæ, eamq; raptam diu quæsisse, quam cum non inuenissent, in marina monstra esse conuersas sursum versum virginea forma, postrema corporis parte pisces, uoce, cithara, & tibiis tam blande canentes, vt cantus dulcedine nautas sopirent, sopitos demergerent, demersos etiam deuorarēt. Ser. in illud Vir. 5. Aeneid. Iamq; adeo scopulos Sirenum aduecta subibat. Difficiles quondam, multorumq; ossibus albos sic ait: Sirenes secundum fabulam partim virgines fuerunt, partim volucres, Acheloi fluminis & Calliopes Musæ filiæ. Harum vna voce, altera tibiis, alia lyra canebat, & primo iuxta Pelorum, post in Capreis insulis habitauerunt, vbi nautas illectos suo cantu in naufragia deducebant. Secundum veritatem meretrices fuerunt, quæ quoniam trāseuntes eos perducebant ad egestatem, fictæ sunt inferæ iis naufragia. Has Vlysses contemnendo deduxit ad mortem. Ouid. Monstra maris Sirenes erant, quæ voce canora. Quaslibet admissas detinuere rates. Hæc Ser. Dictæ autem sunt Sirenes, non ἀπὸ τοῦ σύρειν, hoc est à trahendo (vt quidam voluerunt) cū Græci cum ει dipthongo scribant, sed παρὰ τὸ σείειν, quod inter cætera significat decipere. Aut ἀπὸ τῆς σειρᾶς, quod catenam, vel vinculum significat: propterea quòd aduenas incautos amore sui, veluti vinculo quodā iniecto, retinebant. Fuerunt, qui & aues quasdam in Indía esse tradiderint, Sirenas appellatas, cantu homines mulcentes, vt deinde somno grauatos lacerarent. Vide Pli. l. 10. c. 49. Sunt & Sirenes in fucorum genere, quas in apibus Nymphas appellamus: hoc est, fuci imperfecti, cum iam formam capere incipiunt. Pli. li. 11. c. 16.

SIRIASIS, fœmi. gene. σειρίασις, inflammatio est partium earū, quæ circa cerebrum, aut eius mēbranas sunt, ἀπὸ τοῦ σειριᾶν, quod est capitis inflammatione laborare. Pli. l. 30. c. 10. adustio infantium, quæ vocatur Siriasis. Idem. l. 22. c. 21.

SIRIVS, σείριος, stella est in ore Canis, quæ a Latinis Canicula dicitur Higinus tamen in Tractatu de Signis cœlestibus, Sirium diuersum facit a Canicula, neque in ore Canis, sed in capite eius collocat. Hæc in cœli centro cum Sole cōiuncta, æstum eius duplicat, mortaliumq; corpora nimio calore languida reddit. Dictus Sirius, vt quidam volunt ἀπὸ τοῦ σειραίνειν, hoc est, à siccando, propterea quòd & fluuios & fontes nimio calore exiccet: uel vt alii, ἀπὸ τοῦ σειρῦν, hoc est, ab euacuando, quòd corpora nostra sudoribus euacuet. Luca. l. 10. Rapidus qua Sirius ignes Exerit. Stat. l. 1. Siluar. Nec calido latrauit Sirius astro. Seruius enarrans illud Vir. 10. Aen. Nō secus ac liquida siquando nocte cometæ Sanguinei lugubre rubent, aut Sirius ardor. sic inquit: Sirius stella est in ore canis, quæ quantum in ipsa est, pestifera est, sed pro qualitate adiacentium aut vincitur, aut maioribus vtitur viribus. Hinc est quòd cū tēpore certo oriatur, non semper est noxia. Ad hanc stellam Sol mense Iulio veniens duplicatur æstus, & præ nimio calore languent mortalia corpora. Quin & Solem ipsum quidam Sirium & astra omnia Siria appellarunt, vt annotauit Suidas: cuius verba sunt hæc: Σείριον τὸν κύνα, οἱ δὲ τὸν ἥλιον, Ἴβυκος δὲ πάντα τὰ ἀστρα σείρια λέγει. Hoc est, Sirium Canem, quidā Solem. Ibycus autem omnia astra Siria appellat. Est itē Sirius, eodem Suida teste, amiculi genus prætenue, & leuiter contextum.

SIS, pro si uis dixere ueteres. Ad uerba enim imperatiua, quia videbantur contumeliosa, addebant sis, pro, si uis, vt Fac sis, Vnde sis. Plau. in Amph. Modo sis veni huc, inuenies infortunium. Ci. pro Sex. Rosc. Age nunc, refer aium sis ad veritatē.

SISER, eris, σίσαρον Diosco. herba est pastinacæ non dissimilis, quę hodie vulgo Seruilia, siue Charuilla appellatur. Eius duo sunt genera, Satiuū & Erraticū. Satiuum, caulem habet angulosum, folia oblonga, & in extremitatibus incisa, semen latum, & foliaceum, radices candidas, iucundi gustus, esuiq; gratissimas. Satiui rursus duo sunt genera, floris colore distincta. nam quod ex iis maius est, flores habet luteos, minus candidos. Erraticum vero caule est bicubitali, foliis biximellæ, sed maioribus, flore luteo, & vmbella anethi, semine lato & rotundo, vt satiuum, radice tenui & longa. Pli. lib. 19. c. 5. Inter medica dicendum Siser, quod ipsum Tiberius princeps nobilitauit, flagitans omnibus annis, a Germania Gelduba appellatur castellum Rheno impositū, vbi generositas præcipua. Inest longitudine neruus, qui in decoctis extrahitur, amaritudinis tamē magna parte relicta, quæ mulso in cibis temperata, etiam in gratiam vertitur.

SISTO, is, sti. sine supino, *Affermare, intricare, stringere, reprimere*, ἵστημι, φραστεύω, stare facio, coerceo, reprimo, seu retineo, vt, Siste gradum, Siste lacrymas. Plin. Sanguinis profluuiū sistit herbæ pæoniæ semen rubrum. Aluum sistere. i. reprimere. Plin. l. 20. c. 6. Capitabis aqua mutata cocta, aluum sistunt, &c. Fugam sistere. Liui. 10. Bel. Pun. Ibi. Syphax dum obequitat hostium turmis, si pudore, si periculo suo fugam sistere posset, equo, &c. Profluuium genitale, vel sanguinem sistere. Plin. lib. 7. c. 4. Mulier post quinquagesimum annum non gignit, maiorq; pars profluuium sistit, Quandoq; significat præsentare, & quasi præsentiam corporis exhibere, ἐφιστάναι, παριστάναι. Cic. ad Att. Des operam id, quod mihi affirmasti, vt te ante Calen. Ianuarias vbicunque erimus, sistas. Sistere etiam pro consistere & stare. ἱστάναι. Cic. 5. Verr. Qui remp. sistere negat posse, ni ad Equestrem ordinem iudicia referantur. Quandoque est confirmare, corroborare, & quasi nutantem fulcire, στηρίζειν, ἐρείδειν. Vir. 6. Aen. Hic rem Romano magno turbante tumultu Sistet eques. Huius uerbi præteritum est Stiti: non, vt quidam existimarunt, Steti: supinum autem nullum habet. nam Statū a Sto, non à Sisto deducitur. Vnde & Stator Iupiter a stando, non à sistendo, cognominatus est, Priscianus, præteritum huius verbi Statui esse existimauit: quod certe a uerbo Statuo esse constat, quemadmodum & supinum Statutum. Stiti autem uerum verbi huius præteritum esse, in Noctibus suis Atticis docet Gellius: cuius hæc sunt uerba, In libro uetere M. Cato qui inscribitur Contra Tiberium exulem, scriptum si quidem sic erat, Quid si uadimonium capite obuoluto stitisses? recte ille Stitisses scripsit, sed falsi & audaces emendatores exscriptos per libros stetisses fecerunt, tanquam Stitisses uanū & nihili uerbum esset. Quin potius ipsi nequam & nihili sunt, qui ignorant Stitisses dictum à Catone, quoniā sisteretur uadimonium, non staretur. Quibus ex Gellii uerbis cum satis constet, Stiti, à Sisto præteritum esse non potest, Supinum Stitum esse, non Statum, Statorisq; appellationem non à sistendo, sed à stando, esse deductam. Verum quoniam hoc ad præsens negocium non multum pertinet, omnem autem disputationem suum in locum reseruabimus quo ex professo de uocis eius significatiōe sumus acturi. Verbi huius composita sunt Absisto, Assisto, Consisto, Circūsisto: Desisto, Existo, Insisto, Obsisto, Persisto, & Resisto, quorum significata uide suis locis.

SISTRVM, stri, σεῖστρον, crepitaculum æneum, quo Aegyptii sacerdotes in Isidis sacris uti solent: ita dictum ἀπὸ τοῦ σείειν, hoc est a quatiendo, propterea quòd concessum argutum sonorumq; ederet tinnitū. Oui. 2. Amo. Per tua sistra precor per Anubidis ora uerendi. Apuleius: Aereis, & argenteis, & aureis sistris argutum. tinnitum constrepentes. Mart. l. 14. Siquis plorator Collo tibi uernula pendet: Hæc quatiet tenera garrula sistra manu. Hoc instrumētū apud Aegyptios uicem tubæ exhibebat. Virg. 8. Aen. Patrio uocat agmina sistro. Ouid 3. Amor. Eleg. 8. Quid nos sacra iuuant? quid nunc Aegyptia prosunt Sistra? quid in uacuo secubuisse toro? Hinc Sistratus, sistrata, sistratum, id est, sistrum tenens: quod est proprium epitheton sacerdotum Isidis. Mar. l. 12 Linigeri fugiunt pueri, sistrataq; turba.

SISYPHVS, pe. cor. σίσυφος, Aeoli filius fuit, mortalium omnium suæ ætatis astutissimus, qui cum Atticā latrociniis infestaret, à Thæseo occisus est. Hūc poetæ fabulātur eo sup-

plicii genere apud inferos plecti, vt saxum ingens in montis cuiusdam verticem cogatur prouoluere: quod cum à summum pene extulerit, repente deorsum relabitur. Ouid. 3. Met. Aut petis, aut vrges rediturum Sisyphe saxum. Huc etiam respexit. Virg. l. 6. Aene. Saxum ingens voluunt alij radiisq; rotarum Districti pendēt. Fuit & alius Sisyphus Corinthiorū rex, cui Merope Atlantis filia nupsit. Oui. 4. Fast. Septima mortali Merope tibi Sisyphe nupsit.

Sitella, læ, καλπίδιον, diminutiuum est à Situla, quemadmodum Matella à Matula. Accipitur frequenter pro fistula, siue vrna, è qua sortes duci consueuerunt. Liu. 5. Bel. Pun. Sitella allata est, vt sortirentur, vbi Latini suffragium ferrent. Plaut. Cas. Conijciam sortes in sitellam.

Siticines, pen. c, *Suonatori da morti*, dicti sunt, teste Gellio, qui apud sitos canere soliti essent: hoc est, sepulcro cōditos. Plura Gel. lib. 20. cap. 2.

Siticulosus, a, um, *Che fa sete*, δίψιος, modo id significat qđ sitim affert, auget ve. Pli. l. 23. ca. 6. Modo idem quod siccus, aridus, & vehemēter sitiens, διψαλέος. Loca siticulosa. Col. lib. 33. cap. 6. Sed si aspera, & siticulosa loca arboribus obserenda sint. Horat. 3. Epod. Vapor Siticulosæ Apuliæ.

Sitis, huius sitis, fœm. gen. *Sete*, δίψος, est appetitus bibendi. Cice. 1. de Fin. Cum cibo, & potione fames, sitisq; depulsa esset. Idem 2. de Fin. Est ne quæso, inquam, sitienti in bibendo voluptas? Quis istud, inquit, posset negare? Eadem ne, inquam, quæ restincta siti? Virg. 5. ecl. Tale dulcis aquæ salien te sitim restinguere riuo. Luc. li. 4. Sic igitur tibi anhela sitis de corpore nostro Abluitur. Per translationem etiam Sitis, δίψα, dicitur nimia rei alicuius auiditas. Ci. in Parad. Nunquam satiatur cupiditatis sitis. Hor. 1. epist. 18. Quem tenet argenti sitis importuna, famesq;.

Sitio, is, iie, *Hauer sete*, διψάω, appeto bibere, siti laboro. Ci. in Pis. Ipse cum paucis ad portam sitiens perueni. Transfertur etiam ad plantas, quæ tunc sitire dicuntur, cum æquo sicciores sunt, humoremq; desiderant. Cic. in Orat. Rusticorū est, Gemmare vites, Sitire agros, Lætas esse segetes. Virg. 4. Geo. Cum sitiunt herbæ. Aliquando pro vehementer cupere, sicut Sitis pro vehementi rei alicuius auiditate. Iustinus: Satiare sanguine, quem semper sitisti. Cic. ad Q. F. l. 3. Nec sitio honores, nec desidero gloriam. Idem 5. Philip. Qui sanguinem nostrum sitiebat. Passiuo sitior vsus est. Ouid. li. 1. Fast. Quo plus sunt potæ, plus sitiuntur aquę. Sitiens, tis, particip. seu nomen ex participio: vt, Sitiens hortus. Ouid. 1. de Pont. Eleg. 9. Nec dubitem longis purgare ligonibus arua, Et dare, iam sitiens quas bibat hortus, aquas. Virg. 4. Georg. Stientes Sitius Indos Ardebat cœlo, orbem Hauserat, &c. Idem 1. ecl. At nos hinc alii sitientes ibimus Afros. Sitienter, aduerbium, ardenter. Cice. 4. Tuscu. Nec sitienter quid appetens.

Situs, a, um, idem quòd Positus, *Posto, messo*, κείμενος, Plaut. in Milite: Scio crucem Futuram mihi sepulcrum: ibi enim mei maiores sunt siti. Liu. 10. Bel. Pun. Ea sinum ab alto claudit, in quo sita est Carthago. Ter. in Adel. In te spes omnis Hegio nobis sita est. Cic. 1. de Fin. Est autem situm in nobis, ut & aduersa quasi perpetua obliuione obruamus, & secunda iucunde ac suauiter meminerimus. Accipitur aliquando Situs pro conditus. Tacit. l. 1. Vrbemq; Philippopolim à Macedone Philippo sitam. Situs prætetea dicitur defunctus, qui ad tempus in aliquo loco conditus est, donec alio transferatur, vel iustum ei fiat sepulcrum. Vide supra Siti.

Situs, us, *Suto, ruto, ruffa, muffa*, αὐχμὸς, δ̓ρῶς, lanugo ex humore creata, præsertim in locis Sole carentibus. Valla li. 6. Situs, sordes & illuuies illa, qualis nascitur inter opaca domus, quæ diu non repurgatur. Vir. 6. Aen. Sed me iussa deum, quæ nunc has ire per umbras, Per loca senta situ cogunt, noctemq; profundam, Imperiis egere suis. Solet autem in locis situlentis odor quidam teter & fœdus olfactantium nares offendere, qui & ipse Situs dicitur. Pli. li. 21. Pessimum esse crocum, quòd situm redolet. Accipitur item Situs, pro squallore quodam corporis, cum scilicet cultu omni neglecto, corpus horriditatem quandam, & ingratum contrahit odorem, quem etiam Pædorem dicimus: cuiusmodi li. 6. describit Lucre. Fœda situ macies, &c. Quinetiam uitibus ipsis Col. li. 5. situm assignat: Iam uero (inquit) muscus, qui more compedis crura uitium & vineta comprimit, situq; & ueterno macerat, ferro distringendus & eradendus est. Accipitur aliquando Situs pro torpore, & inertia ex diutino ocio. Vir. 7. Aenei. Sed te victa situ, ueriq; effœta senectus, O mater, curis nequicquam exercet. Quem locum explicans Dona. Situs, inquit, est corruptio ex humore & diuturnitate contracta, qua deteriores fiunt species, uno in loco prolixo tempore constitutæ. Vnde Senectus victa situ, quasi ocio & nihil agendo corrupta. Huic non dissimile est illud apud Virg. 1. Geor. Et segnem patiere situ durescere campum. id est, quiete & intermissione arandi. Situs præterea dicitur qualitas, & positio loci, τοποθεσία. Cæs. 5. Bell Gall. Sub castris eius vagabatur, vt situm castrorum cognosceret.

Siue, coniunctio, *O, ouero che*, κἄν, cum ex si, & ve, composita sit, duorum generum vim simul obtinere uidetur. Itaque cū orationem inchoat, minime mirum est, si præter morem aliarum coniunctionum tres minimum sensus postulat, cum & si, continuatiua suam apodosin, & ve, alteram disiunctiuam exigat: vt, Siue me amas, siue odisti, non magni æstimo. Aliquando quatuor. Oui. in Epist. Penelopes: Siue quis Antilochum narrabat ab Hectore uictum, Antilochus nostri causa timoris erat: Siue Menœtiaden falsis cecidisse sub armis, Flebam successu posse carere dolos. Aliquando simpliciter pro Vel, ponitur. Cic. ad Quintum Fratrem: hoc te primum rogo, ne contrahas, aut demittas, animum, cōtraq; erigas, & resistas, siue etiam vltro occurras negocijs.

S ANTE M.

Smaragdus, *Smeraldo*, σμάραγδος, gemma viridis & translucida, tertiam in ordine gemmarum nobilitatem obtinēs. Pli. li. 37. ca. 5. Tertia auctoritas smaragdis perhibetur pluribus de causis. Nullius coloris aspectu iucundior est. Nam herbas quoque virentes & frondes auide spectamus. Smaragdos uero tanto libentius, quoniam nihil omnino uiridius comparatum illis uitet. Præterea soli gemmarum contuitu oculos implenr, nec satiant. Mattia. l. 5. Sardonycas, smaragdos, adamantas, iaspidas vno Portat in articulo. Oui. 2. Am. Eleg. 6. Tu poteras uirides pennis hebetare smaragdos. Est autem Smaragdus fere generis masculini, ut sępius apud Pl. lib. vlt. cap. 5. Apud Suidam tamen inuenitur articulo fœmi nino iunctum.

Smegma, smegmatis: σμῆγμα, sapo, aliudve quid, abstergendi habens facultatem, ἀπὸ τοῦ σμήχειν, quod est abstergere, siue purgare. Pli. li. 22. cap. 25.

Smegmaticus, abstersiuus. Pli. li. 31. ca. 7.

Smecticus, a, um, σμηκτικὸς, quòd habet uim abstergendi: vnde Smectica vis dicitur, quæ & Smegmatica: id est, abstersiua. Plin. lib. 30. cap. 4.

Sminthevs, σμινθεύς, Apollinis cognomen, qui apud Chrysam, Aeolidis vrbem, colebatur: à muribus, quos Græcorum nonnulli σμίνθας appellant, impositum. Qua de re duplex ab Homeri interprete affertur opinio: quarū prior est, fuisse in Chryse, oppido Aeolidis, Crinim sacerdotem Apollinis: cui Deus iratus, immisit in agros illius mures, qui fructus illius vastabant: posteaq; eiusdem sacrificiis placatus, cum pestem hanc tollere vellet, ad Orodem pastorem illius uenit: à quo hospitio acceptus, pollicitusq; mali remediū, mures sagittis omnes interfecit: eoq; facto iussit pastorem Crinidi indicare, ipsum Apollinem humana specie apud se diuertisse, & ab eo mures occisos: quod audiens Crinis, templum deo construxit, vocauitq; Apollinis Sminthei, quod Aeolicæ linguæ dialecto mures σμίνθαι vocantur. Altera talis est: Cum Cretenses aliquando coloniā deducturi essent, ab Apolline responsum acceperunt, ut ibi urbem conderēt, vbi eis terrageniti obstitissent. Venientibus igitur ad Hellespontum, noctu mures clypeorum lora arroserunt: itaque mane cum id factum uiderent, memores oraculi, vrbem posuerunt, eamq; Sminthiam appellauerunt: templo etiam Apollini extructo, quem illi ab euentu Sminthea cognominarunt. Ouid. l. 6. Fast. Consulitur Smintheus.

Smyrna, σμύρνα, vrbs Ioniæ clarissima, Melete amne irrigata, Homeri, vt plurimi credunt, patria. De hac Strabo lib. 14. Cum Lydi Smyrnā euertissent, circiter annos quadringentos in uici modum mansit habitata. Post Antigonus eā suscitauit, deinde Lysimachus: & nunc omnium pulcherrima est.

S ANTE O

Soana, σόανα, teste Ptolemæo li. 11. dicta sunt ostia fluuii cuiusdam in Taprobana insula.

Soanes, σόανες, populi Asiæ, Caucasi extrema obtinentes, qui ducenta hominū millia educūt in pugnam. Vide Stra. l. 11.

Soboles, *Successione, figliuolanza*, γενεὰ, id est, proles, ab olescendo, id est, crescendo dicta. Plin. lib. 20. cap. 34. Amor utrique sobolis æqualis, Cice. 1. Offic. Quæ propagatio & soboles, origo est Rerumpub. Virg. 4. eclog. Chara deum soboles. Idem 4. Aeneid. Ante fugam soboles. Cice. 3. de Legib. Soboles, familias, pecuniasq; censento. Col. li. 9. ca. 14. Ne nouæ soboles diffugiant.

Sobolesco, is, scere, *Figliuolare*, ὑποφύομαι, subnascor, succresco.

cresco. Liu.9. Bel. Pun. Illis Romanam plebem, illis Latiam iuuentutem præbuisse maiorem semper, frequentioremque pro tot cæsis exercitibus subolescentem. Quo tamen in loco Subolescentem, potius legendum uidetur.

Sobrini, *Cugini, germani, figliuoli di sorella, ἀνεψιοί*, duarum pluriumve sororum filij, quasi sororini. Terent. in Andr. Est ne hic Crito sobrinus Chrysidis? Idem in Phorm. Eho tu sobrinum tuum non noras?

Sobrius, a, um, *Sobrio, νήφων, νηφάλιος*, non ebrius, sanæ mẽtis. Teren. in And. Tu pol homo non es sobrius. Cic. 4. Aca. Ne vinolenti quidem quæ faciunt, eadẽ approbatione faciunt, qua sobrij. Pocula sobria, Tibul. li. 2. Eleg. 6. Rura sobria: id est, in quibus antea uinum non nascebatur. Sta. 4. Sil. Sobrie aduerb. temperanter. Cic. 1. Off.

Socculus, li, diminutiuum, *ἐμβάδιον*, paruus soccus. Sueto. in Vitell. Detractum socculum dextrum inter togam tunicasq; gestauit. Pli. li. 9. ca. 35.

Soccus, ci, *ἐμβάς*, per duplex c, genus calciamenti, humilius cothurno. quod non tãtum comœdorum erat, ut apud Hor. Hunc socci capere pedem, sed etiam mulierum. Sue. de Calig. Modo in crepidis & cothurnis, modo in speculatoria caliga, nonnunquam socco muliebri.

Socer, soceri, pe. c. *Socero, messere, padre della moglie, padre del marito, πενθερός*, vxoris meæ parẽs: à quo fit fœm. Socrus, *πενθερά*, vxoris meæ mater. Cic. 1. Offic. Cum soceris generi non lauantur. Socer magnus, vxoris meę auus, qui & Prosocer dicitur: cuius relatiuum est Progener. Sic etiã auus meus, Socer magnus est uxoris meæ: illa illi Pronurus. Socer autem & Socrus dicuntur, quia sibi generum associent. Consoceros uocant, quorum filij inter se matrimonio copulati sunt. Verbi gratia: Ego illi consocer sum, & ille mihi consocer est, cuius filio filia mea nupsit.

Socerus, ri, *πενθερός*, idem qui & socer. Plaut. in Menæch.

Socialis, & hoc, le, *Compagneuole, da compagno, συμμαχικός, ἑταιρικός*, quod est sociorum: vt Amor socialis, qualis esse solet inter socios. Ouid. 7. Meta. Mutua cura duos, & amor socialis habebat. Anni sociales. Sociale bellum, quod cum sociis gestum est: alio nomine Marsicum appellatum, quoniã à Marsis rebellandi suscitatum fuerat initium. Sociale autẽ, quia omne Latium, Picenum, & Etruria omnis, atque Campania, postremo Italia tota in perniciem Romanorũ coijt. Fœdus sociale, Liu. 4. Bell. Maced.

Sociabilis, & hoc le, *Compagneuole, sociabile*, quod facile coniungitur alteri. Pli. lib. 16. ca. 42. Curribus maxime sociabilis. Liu. Bell. Maced. Sociabilem consortionem inter binos Lacedæmoniorum reges.

Socialitas, tatis, pro societate seu sodalitio, *Compagnanza, compagnia, ἑταιρία*, vox est satis infrequens classicis scriptoribus, qua tamen vsus est Pli. Iunior in Pan.

Sociennus, *Compagno*, antiquis in vsu fuit pro socio: quod & Noni. annota. Plaut. in Aul. Socieno tuo iam interstringam gulam.

Societas, *Compagnia, κοινωνία*, fortunæ & periculi participatio, quæ fit, cum socium ad aliquod negocium gerendum nobis adiungimus. Cice. 1. Verr. Quorum tibi societas cum Verre eiusmodi est. Liui. 8. Bell. Macedo. Decreuerunt renunciandam societatem Achæis. Liu. 1. ab vrb. Infida regni societas.

Socio, as, *Accompagnare, συμμίγνυμι, συναγελάζω*, iungo: quasi socium socio appono. Col. li. 4. At si qui cum scientia sociauerint diligentiam. Vir. 1 Aen. Vrbe, domo socias. Oui. 10. Met. Vnus eras, cum quo sociare cubilia uellem. Socians, tis, participium. Ouid. 11. Met. Orphea percussis sociantem carmina neruis. Sociandus, a, um. Horat. 4. Carm. Ode 9. Verba loquor socianda chordis. Sociatus, a, um. Ouid. 2. Amor. Eleg. 8. Quis fuit inter nos sociati corporis index? Sociatrix, cis, verbale. Valerius Flac. 5. Arg. Medii sociatrix graria Phryxi. Composita, Associo, Consocio, & Dissocio, suis locis.

Socius, socii, *Compagno, ἑταῖρος, κοινωνός*, qui pari cõsilio, spe, & periculo, rem aliquam cum altero aggreditur. Ci. 5. Ver. Socii putandi sunt, quos inter res communicata est. Idem ad Attic. lib. 11. Neminem habeo culpæ socium. Lucret. li. 1. Nulla fides regni sociis. Virg. 2. Aen. Addunt se socios Rhipheus & maximus armis Iphitus. Hinc Romani Socios suos, *συμμάχους*, appellabant, quos ita fœdere cõiunctos habebant, vt belli & pacis essent participes. Inter negociatores quoque Socii dicuntur, qui lucri damniq; communionẽ inierunt. Cice. pro Q. Ros. Qui socium fallit, in uirorum bonorum numero non est habendus. Societatis itaque coniunctio, fortunarum, & periculi communionem importat: sitq; propemodum inter pares. Comitum vero appellatio proprie ad eos pertinet, qui non tam sui causa, quàm vt alium prosequantur, iter, aut expeditionem arripiunt. Cæsar de Labieno: Cum se uictoriæ Pompeii comitem esse mallet, quàm socium Cæsaris. Sodales vero (ut Caio Iurisconsulto placet) proprie dicuntur, qui eiusdem sunt collegij: aut certe qui rerum leuiorum iucundiorumq; inter se sunt participes. Hinc deducitur fœm. Socia, *ἑταίρη*, vt, Tori socia: id est, vxor, quæ cum marito non prosperæ solum fortunæ, sed & aduersæ societatem init. Ouid. 10. Metamor. Appellatq; tori sociam. Socius, a, um, adiectiuum. Oui. 13. Metamor. Dii maris exceptum socio dignantur honore: id est, honoris societate dignatur. Ouid. 5. Trist. Eleg. 11. Exercent illi sociæ commercia linguæ. Virg. 2. Aen. Socia agmina credens, Inscius. Socia nox, quæ alicuius facinoris perpetrationem iuuat. Cice. 2. Philip. Nocte socia, hortante libidine.

Socors, socordis, *Fuor di mente, che non ha ceruello, di poco senno, stordito, ῥάθυμος*, ignauus, tardus, quasi sine corde. Cice. de Clar. Orato. Glabrionem socors ipsius natura, negligensq; tardauerat. Idem 1. de Nat. de. Homines nõ socordes. Hinc Socordia, diæ, *ῥαθυμία*, negligentia & tarditas. Auctor ad Heren. li. 1. Philosophia uitanda est: affert enim socordiam atque desidiam.

Socrates, pen. corre. *Socrate, σωκράτης*, philosophus Atheniensis, Apollinis oraculo omnium sapientissimus iudicatus, qui philosophiam naturalem primus in moralem transtulit. Hic æquabilitatem in omni vita seruauit, adeo ut idẽ semper vultus, eademq; frons siue prosperis, siue aduersis rebus extiterit usque ad extremum. Plin. lib. 7. Ferunt Socratem clarum sapientia, eodem semper visum vultu, nec aut hilari magis, aut turbato. Habuit duas eodem tempore vxores, Xantippem, & Myrtonem, Aristidis Iusti filiam, quę cum crebro inter se iurgarẽt, & ille eas derideret, quòd pro pter se, fœdissimum hominem, simis naribus, recalua fronte, pilosis humeris, repandis cruribus disceptarent, nouissime uerterunt in eum impetum, & male mulctatum fugientemq; diu persecutæ sunt. Interrogatus autem ab Alcibiade, cur mulierem tam acerbam domo nõ exigeret: Quoniã, inquit, cum illam domi talem perpetior, insuesco & exerceor quo foris petulantium iniuriam facilius feram. Iterum dicenti Alcibiadi, intolerandam esse Xantippes maledicentiam: Tu, inquit, non ne toleras anseres clamore perstrepentes? eoq; respondente, Nec mirum, cum mihi oua & pullos pariant: Et mihi, ait Socrates, Xantippe filios gignit. Pater Socratis fuit Sophroniscus statuarius, mater Phanareta obstetrix. Hic in paupertate beatissimus, amicis olim audientibus dixit: Emissem pallium, si nummos haberem: neminẽ poposcit, omnes admonuit, à quo acciperet ambiguus fuit. Auditor fuit Anaxagoræ & Damonis, postea ad Archelaum physicum se contulit. Postea animaduertens, naturalis speculationis fructum nullum esse, inuenit primus Ethicen, id est, moralem philosophiam, ad quam transiens, fertur dixisse, Quæ supra nos, nihil ad nos. Nihil unquam scripsisse constat, sed eius dissertationes à Platone commemorãtur. Dæmonem se habere dicebat, qui sibi futura prædiceret. Ex Socratis variis in omnem partem diffusis disputationibus, plures fluxere discipuli, & cum alius aliud apprehenderet, proseminatæ sunt quasi familiæ dissentientes inter se, cum tamen omnes se philosophos Socraticos & dici uellẽt, & esse arbitrarentur. Primum ab ipso Socrate Plato, à Platone Aristoteles, & Xenocrates. Deinde ab Antisthene, qui patientiam & duritiam in Socratico sermone maxime adamarat, Cynica: & ab Aristippo, quem maxime uoluptariæ disputationes delectarent, Cyrenaica philosophia manauerunt. Fuerunt etiam alia genera philosophorum, vt Erethricorum, Megaricorum, Pyrrhonicorũ, qui se Socraticos esse dicerent. vnde merito philosophorum fons Socrates appellatus est. Accusatus postremo ab Anyto quodam diuite, & Melito poeta, & Lycone oratore, quòd de Dijs male sentiret, in carcerem cõiectus, ac è vinculis causam dicere iussus, neglexit, & Lysiæ orationem elegãtissimam respuit, vt scribit Cic. li. 1. de Orat. Populus mortem eius ita doluit ut accusatores eius partim morte, partim exilio puniret, & ipsi Socrati statuam æream dedicaret.

Socrus, huius socrus, *Socera, madonna, madre de la moglie, ò del marito, πενθερά*, vxoris mater aut mariti. Nam & ad generum, & ad nurum refertur. Cic. pro Cluen. Nubit genero socrus, nullis auspicibus, nullis auctoribus, funestis ominibus omnium. Clau. in Eutro. 1. Qualis uenit atida socrus.

Sodalis, huius sodalis, *Compagno di conuiti, σύσσιτος, ἑταῖρος*, rerum lætiorum, leuiorumque cum altero particeps. Quint. in Gladiat. Peruigiles iocos, aduocata sodalium turba, solutus atque affluens agerem. Cicero pro Planc. Quos tu si sodales vocas, officiosam amicitiam nomine inquinas

 criminoso.

criminoso Virg. 10. Aen. Nam fuit incautum crudeli morte sodalis, Excipit. Horat. 1. Carm. Ode 36. Caris multa sodalibus. Ouid. 1. de Arte. Cognatum, fratremq; caue, fidumq; sodalem.

Sodalitas, atis, συνουσία, collegium, seu familiaritas, & conuictus multorum. Cice. de Sene. Sodalitates me Quaestore cōstitutae sunt. Idem pro Cael. Fera quaedam sodalitas, & plane pastoritia atque agrestis germanorum Lupercorum.

Sodalitium, tii, idem quod sodalitas. Ad Heren. 4. Venit in aedes quasdam, in quibus sodalitium erat eodem die futurū. Cice. pro Planc. Lex Licinia est de sodalitiis. Idem in Sal. Abijt in sodalitium sacrilegij Nigidiani. Dulce sodalitiū, Catu. Epigr. 95.

Sodes, ἄγε, quidam aduerb. precationem uel exhortationem denotans, arbitrantur. Priscianus putat esse verbum defectiuum, cum ait, quaedam verba esse, quae in usu deficiunt per sonis, vt Cedo, Sodes, Salue, Aue, Furis, Insit, Inquam, Foret, Fio. Dictum Sodes, pro si audes: vt Sis, pro si vis. Cic. in Orat. Libenter copulando verba iungebant: vt Sodes, pro si audes.

Sodoma, sodomae, Σόδομα Stephano, oppidū Palaestinae. Strabo. l. 16. auctor est, Sodomam olim XIII. vrbium caput fuisse, vrbemq; magnam, quippe cuius etiam illa aetate sexaginta stadiorum fuerit ambitus.

Sol, huius Solis, Sole, ἥλιος, Planetarum omnium medius, & temporum dispensator, vt qui aduentu suo diem, recessu noctem efficiat. Dictus Sol, quasi solus, quod vnus sit, & nō plures, vt sentit Cice. 2. de Natu. deo. Quodq; tantam claritatem solus obtineat, vt solus cum est exortus, obscuratis omnibus alijs, appareat. Cice. 2. de Natu. deo. Sol, qui astrorum obtinet principatum. Idem 1. Tuscul. Sol moderator & dux temporum. Virg. 3. Georg. Diffugiunt, non Eure tuoi, neque solis ad ortus. Idem 1. Geor. Quid cogitet humidus Auster, Sol tibi signa dabit. Solem quis dicere falsum Audeat? A primo Sole: hoc est, statim post Solis ortum. Iuuen. Saty. 2. Officium cras Primo à sole mihi peragendum in valle Quirini. Niger Sol, hoc est, infaustus. Horat. 1. Serm. Saty. 9. Hunccine solem Tam nigrum surrexe mihi? Sole nouo. Virg. 1. Georg. At cum sole nouo terras irrorat Eous: id est, oriente die & sole adhuc recenti necdum feruenti, vt interpretatur Seruius. Soles tamen plurali numero, pro diebus legimus. Virg. lib. 3. Aene. Tres adeo incertos caeca caligine soles Erramus pelago. Et Soles, solis splendores vel radij dicuntur. Mart. Hybernis obiecta locis specularia puros Admittunt Soles, & sine faece dies. Item Soles, aestus, vel ardores solis. Horat. 1. Epist. 21. Corporis exigui praecanum solibus aptum. Hinc In solo, las, ἡλιάζω, de quo supra.

Solamen, solaminis, Consolatione, spasso, παραμύθιον, idē quod solatium. Cice. in Lael. Magnum ferret mihi aetas ipsa solamen. Virg. 3. Aen. Solamenq; mali de collo fistula pendet.

Solanum, στρύχνος, herba est, quatuor generum: de qua uide Pli. lib. 27. cap. 13.

Solaris, & hoc solare, Del sole, solare, ἡλιακός, quod est solis: vt, Radij solares. Annus solaris, cum sol expleto per omnia signa circuitu ad id vnde digressus fuerat rediit, quod fit fere CCCLXV. diebus & quadrante. Solaris herba, teste Celso, quae Graece ἡλιοτρόπιον, dicitur, quod se cum sole circumagat, etiam nubilo die tantus est eius sideris amor. Lumen solare, Ouid. 5. Trist. Eleg. 10.

Solarium, rij, Horologio del sole, ὡρολογεῖον ἡλιακόν, instrumentum in quo horae ad solem conspiciuntur, veruto vmbram faciente, vel pinnula. Cic. pro Quint. Non ad solarium, non in campo, non in conuiuijs versatus est: id est, in foro Romano, vbi erat solarium. Primus Romanis hoc statuisse dicitur L. Papyrius cursor ad aedem Quirini duodecim annis, ante quàm cum Pyrrho bellatum est. nam prius ortus tantum & occasus Solis nominabatur, post aliquot annos adiecto meridie. Est item Solarium, vaporatium quoddam in aprico loco situm, ad colorem solis excipiendum, idem cū eo, aut certe simillimum, illi quod Graeci ἡλιοκάμινον appellant. Vlpi. l. si arborem. ff. de Seruitu. vrbanor. praed. Si arbor in heliocamino, vel solario, solem adimat, dicendum erit, quia vmbram facit in loco, cui Sol fuit necessarius, contra seruitutē impositam fieri. Plaut. in Milit. Nam certo neque solarium apud nos est, neque hortus vllus. Est praeterea Solariū à nomine Solum, soli, significatq; vectigal, quod pro solo penditur. Qua voce vtitur Vlp. in l. 1. ff. ne quid in loco uel itin. publ. fiat. Si quis nemine prohibente, in publico aedificauerit, si tamen obstet aedificium in publico vsui: vtique is, qui operibus publicis praeest, debebit id deponere: aut si nō obstet, solarium ei imponere. Sic enim vectigal hoc appellatur, ex eo quòd pro solo pendatur.

Solati, ἡλιαζόμενοι, dicuntur qui sole correpti sunt, vt Siderati, qui sidere. Plin. li. 29. ca. 6.

Solatiolum, li, pe. c. dimi. Catul. ad Passerem Lesbiae, Epig. 2. Vt solatiolum sui doloris.

Solatium, Consolatione, spasso, piacere, solazzo, παραμυθία, ipsa consolatio: & proprie rebus fit. Quint. in Pariete palmato: Caecitatis miserae solatium est, habere rem videntium. Cic. Mario l. 7. Vacare culpa magnum est solatium. Vir. 9. eclo. Heu tua nobis Pene simul tecum solatia rapta Menalca. Quin. in Prooem. l. 6. Credēdumq;, doctissimis hominibus, qui unicum aduersorum solatium literas putauerunt. Ouid. 8. Met. Sed vincite fratres, Dummodo quae dedero vobis solatia, vosq; ipsa sequar. Cice. de Clar. Orat. Absenti magna solatia dedistis.

Soldum, pro solidum. Mart. libro 1. Ex insulis fundisq; tricies soldum.

Soldurii, Gallicum est vocabulum, arctissimum amicorum genus significans, quos Latine Deuotos dicere possumus: eorumq; eiusmodi erat conditio, vt omnibus in uita commodis vna cum his fruerētur, quorum se amicitiae addixissent: & si quid eis per uim accidisset, aut eundem casum subirent, aut sibi mortem consciscerent. Auctor Caes. Bel. Gal. l. 3.

Solea, ae, Suola, ἐμβὰς, κρηπὶς, calceamēti genus, quo solae obteguntur plantae, caeteris pedis partibus nudis relictis, ansulis tantum quibusdam in superiore parte coeuntibus reuinctum, quo solo pedis subijciantur. Plaut. in Truc. Date iam soleas. In equis quoque & mulis Soleae dicuntur ferramenta illa, quae pedibus illorum subijciūtur. Catull. Et supinam animam graui delinquere coeno, Ferream vt soleam tenaci in uoragine mula. Est etiam Solea instrumentum, quo oleū ex oliuis exprimebatur. Colu. li. 12. c. 50. Oleo conficiendo molae utiliores sunt, quàm trapetum: trapetum, quàm canalis & solea. Item Solea genus piscis plani, à similitudine soleae. Pli. li. 11. Rhombi, soleae, passeres, habent formam planam. Solea item dicitur materia roborea, super quam paries cratitius extruitur: vt ex Verrij sententia annotauit Festus. Cice. de Art. Soleae mulieres.

Solearii, Scarpolini, ἐμβαδοποιοὶ, solearū sutores. Pla. in Aul.

Soleatus, Solato, κρηπιδωτὸς, qui soleis indutus est. Gel. l. 13. c. 20. Cur soleatos dixisset, qui Gallicas nō haberent soleas. Cic. 7. Ver. Stetit soleatus, praetor pop. Rom. cum pallio purpureo. Mart. l. 12. Etsi iam lotus, iam soleatus erit.

Solenus, & hoc ne, Solenne, ἐτήσιος, quod quotannis fieri solet. Vale. Max. Maiores statas solennesq; caeremonias Pontificum scientia bene gerendarum rerum auctoritate, &c. Virg. 2. Aene. Solennes taurum ingentem mactabat ad aras. Hora. 4. Carmin. Ode 11. Iure solennis mihi, sanctiorq; Pene natali proprio. Ouid. 5. Fasto. Solennes ludos circi celebrate Quirites. Salu. in Catil. Sicut in solennibus sacris fieri consueuit. Virg. 3. Geo. Iam nunc solennes ducere pompas Ad delubra iuuat. Accipitur aliquando solenne, pro solito, recepto, & consueto. Suet. de August. Gladiatores promi scue spectari solenne olim erat. Cic. Att. lib. 7. Nostrum illud solenne seruemus.

Solennitas, atis, ἑορτή, quae quotannis celebratur. Gell. lib. 2. cap. 24.

Solenniter, Solennemente, aduerbium. Liui. 5. ab vrbe. Omnibus solenniter peractis, eadem reuertens. Pl. l. 8. c. 1.

Solennitus, veteres pro solēniter vsurparunt: quod & annotauit Nonius, citans Luci. in Aegistho: Solēnitus eū laudet.

Solenne, solennis, Solennia, solenne, ἑορτή, & Solennia, solennium, substantiuum, festa, quae singulis annis certo tempore fiunt. Iuue. Sat. 10. Incolumi Troia Priamus venisset ad vmbras Assaraci magnis solennibus. Tacit. li. 12. Et funeris solenne perinde ac diuo Augusto celebratur. Idem li. 11. Cuncta nuptiarum solennia celebrat. Virg. 6. Aene. Et statuent tumulum, & tumulo solennia mittent.

Soleo, soles, solitus, Soglio, εἴωθα, φιλέω, idem fere quòd consueui. Virg. Vnde omnis Troia videri, Et Danaum solitae naues, & Achaica castra. Ter. in Andr. Quod vulgus seruorum solet. Virg. 10. eclog. Solet esse grauis cantantibus umbra. Cic. de Amic. Si prius, quod maxime reprehendere solitus sit, edixero. Solere cū uiro, aut muliere, est rem habere, συμπλέκεσθαι. Pla. in Cist. Frigidam subdole suffundunt: viris cū suis nos solere praedicant. Apud antiquos legitur & praeteritum Soluit, quod & Festus annotauit, citans locū Coelij ex Annal. l. 7. Duos & septuaginta lictores domū deportauisse, qui ductoribus hostium antea soluerint ferri. Salu. l. 3. Hist. Neque subsidijs, vti soluerat, compositis. Solens, tis, participium. Plau. in Epid. Ego abscessi solens Paulum ab illis: id est, vt soleo. Idem in Amphit. Si dixero mendacium, solens meo more fecero. Solitus, solita, solitum, nomen ex participio. Ouid. 6. Metamor. Vt solito finem imposuere labori.

labori. Solito, ablatiuus, qui solis comparatiuis nominibus aut aduerbiis iungitur. Liu. 5. Bell. Pun. Reare saxum ingens uisum uolitare: sol rubere solito magis, sanguineoq; similis. Ouid. 14. Metam. Ille fugit, sed se solito uelocius ipse Currere miratur. Solito, as, are, frequentatiuum, Vide infra. Composita, Assoleo, Absoleo, Obsoleo, Insolens, & insolitus, uide suis locis.

Solers, huius solertis, om. gen. *solicito, diligente, ingenioso, industrioso, sottile*, ἀγχίνους, δέξιος, πανοῦργος, industrius, ingeniosus, acutus, dexter. Terent. in Eunuch. Solertem dabo. Cic. pro Rosc. Com. quo quisque est solertior & ingeniosior, hoc docet iracundius. Colum. lib. 8. cap. 13. de ansere: Solertiorem custodiam præbet, quàm canis. Vir. 4. Geor. Quem mihi uix frugum & pecudum custodia solers omnia tentanti extuderat. Cic. de Sene. Insitionibus nihil inuenit agricultura solertius.

Solerter, aduerbium, δεξίως, ingeniose, perspicaciter, subtiliter. Cic. 1. de Legib. naturam imitata ratio, res ad uitam necessarias solerter consecuta est. Idem 6. Verr. Tu illius æris temperationem, tu operum linianienta solertissime perspicis? Ouid. lib. 11. Metam. Non illo iussos solertius alter Exprimit incessus.

Solertia, solertiæ, ἀγχίνοια, δεξιότης, ingenii acumen & dexteritas ad rem aliquam agendam: & tam in bonam partem accipitur, quàm in malam. Cic. in Catil. Tum eñ dixisse, mirari se, non modo diligentiam, sed etiam solertiã eius, à quo essent illa dimensa atque descripta Claudia. lib. 3. de Raptu Proserpinæ: Vtq; artes pariat solertia, nutriat usus.

Solet, *suolsi, si suole*, εἴωθε, φιλεῖ, aliquando impersonaliter ponitur: & cum particula Vt, uel simili, non inuenuste longiori orationis contexui interiicitur. Cic. pro Cluen. Cum quędam in collibus, ut solet, controuersia pastorum esset orta. Hoc est, ut fere fit. Eundem usum habet eius compositũ Adsolet. Cic. in Lælio.

Solicito, citas, pen. cor. *Attristare, affannare, solicitare, dar fastidio*, ὀχλέω, inquieto, & curam iniicio seu contristo. Teren. in And. Cur meam senectutem solicito huius amentia? Plin. Epist. lib. 9. Nulla spe, nullo timore solicitor, nullis rumoribus inquietor. Aliquando insto, aut spem, metum ve ostendẽdo, allicio, πειράω, ut, Solicitare pudicitiã mulieris, hoc est, attentare, & conari labefactare. Solicitare animos militum, διασαλεύζειν, est ad seditionem, defectionem, proditioné ve conari impellere. Curtius li. 8. cum milites meos litteris ad proditionem, amicos ad perniciem pecunia solicitet. Dictũ Solicitare, quasi solo citare, id est, suo loco mouere. Proprie enim significat terram uertere: ideoq; unico l, scribendum uidetur. In carmine tamen assumit alterum, quia alioqui tot concurrentibus breuibus syllabis, carmen ingredi non posset. Tibul. Et teneram ferro sollicitauit humum. Vir. 1. Geo. Sollicitanda tamen tellus, puluisq; mouendus. Sed quia Solum etiam de mari dicitur, ponitur quandoque pro nauigare, & mare uertere. Claudia. in Præfat. li. 1. de Rap. Proserp. Et rudibus remis sollicitauit aquas. Solicitare forẽ, pro eo quod est aperire ianuam. Cic. epist. Ea cura me uehementissime solicitat. Ouid. 3. Amo. Eleg. 1. Per me decepto didicit custode Corinna Liminis adstricti sollicitare forem.

Solicitatio, ἀνίασις, tristitiæ illatio, afflictio, quæ fit ab alio, ut ait Donat. Terent. in And. Tot me impediunt curæ, quæ meum animum diuerse trahũt, Amor, misericordia huius, nuptiarum solicitatio. Sumitur & pro tentatione, seu pro conatu aliquem labefactandi, πειρασμός. Cice. in Catil. Illa Allobrogum solicitatio.

Solicitator, oris, πειραστής, tentator: ut, Solicitator alieni lecti, hoc est, qui pudicitiam matronæ conatur labefactare. Paul. de Extr. crim. Solicitatores alienarum nuptiarum.

Solicitior, *Piu solicito*, φροντιστικώτερος, id est, magis solicitus, comparatiuus à Solicitus. Sene. de Benef. lib. 3.

Solicitudo, dinis, *affanno, uespiam, agonia*, μέριμνα, ἀγωνία, cura, anxietas. Terent. in And. Quantas hie confecit solicitudines. Cic. 4. Tusc. Solicitudo, est ægritudo cum cogitatione. Idem 1. de Finib. Eas solicitudines à diis immortalibus supplicii caussa importari putant. Idem ad Atti. lib. 6. Solicitudine prouinciæ maxime urgebamur.

Solicite, anxie, cum cura & solicitudine. Ouid. 4. de Ponto, Eleg. 6. Qui mala sollicite nostra leuatis, ero.

Solicitus, ta, tum, *solecito*, πολυμέριμνος, inquietus, anxius, & curis affectus. Cic. Cœlio: Mirifice sum solicitus, quidnã de prouinciis decernatur. Solicitus ex aliqua re, in eadem significatione dicimus, qua Solicitus propter rem aliquam. Terent. in And. ex hoc misera solicita est, ne se deserat. Ci. 2. de Finib. Num eum censes anxio animo, aut solicito fuisse? Interdum actiue accipitur, pro solicitudinem & curas affert. Virg. 10. Eclo. Sollicitos Galli dicamus amores. Solicitior, comparatiuus. Plancus Cic. lib. 10. Solicitiorem hominem neminem puto fuisse.

Solidesco, is, *saldarsi*, συγκολλῶμαι, στερροῦμαι, consolidor, conglutinor, coeo, solidus fio. Plin. lib. 12. cap. 17.

Soliditas, atis, *saldezza, saldamento*, στερρότης, firmitas, Ci. 1. de Nat. Deo. Idem de Vniuers. Sed cum soliditas mũdo quæreretur.

Solido, as, *Saldare*, στερεῶ, solidum & firmum reddo. Virgil. 1. Georg. creta solidanda tenaci. Nonnunquam quod ruptum, fractum ve erat, conglutino, συγκολλάω. Pli. lib. 14. cap. 16. Boum neruos abscissos uomere solidari ea.

Solidus, a, um, *Saldo, fermo*, στερεός, proprie de eo dicitur, quod habet tres dimensiones, longitudinis, latitudinis, & profunditatis. Linea enim sola longitudine contenta est: Superficies, præter longitudinem, habet & latitudinem: quibus si profunditas accesserit, tum demum solidum quiddam intelligimus. Cic. 1. de Natu. Deo. Duæ formæ præstantes sunt, ex solidis globus, ex planis circulus, aut orbis. Accipitur aliquando Solidum, pro integro, quod neque concauum est, neque ex partibus compositum, sed quod ex uno, eoq; iugi constat corpore. Sic columnas dicimus esse ex solido marmore, non quæ marmoreis rectæ sunt crustis, sed quę ex uno confectæ sunt lapide. Virg. 6. Aen. Tum Phœbo & Triuiæ solido de marmore templa Instituam. Idem 3. Geor. In foribus pugnam ex auro, solidoq; elephãto Gangaridum faciã: id est ex integro ebore, non sectili, inquit Seruius. Cic. 1. de Diuin. Annibalem Cœlius scribit, cum columnam auream quæ esset i fano Iunonis Laciniæ, auferre uellet, dubitaretq; utrum ea solida esset, an extrinsecus deaurata, perterebrauisse. Transfertur & ad alia, accipiturq; pro toto, siue perfecto quod scilicet omnibus suis partibus constat, cuiq; nihil est detractum, ὁλόκληρος, ὁλόμερος. Sic Solidam hæreditatem accepisse dicimus eum, qui ex asse institutus est heres. Solidus annus, id est, integer, & non interruptus. Plaut. Decem annos solidos errauit. Solidum beneficium, id est, plenum, & ad cuius perfectionem nihil desideratur. Terent. Eunuch. Vt solidum parerem hoc mihi beneficium. Solida lætitia, Solida felicitas, hoc est, nulla ægritudine, aut infortunio cõtaminata. Plin. lib. 7. cap. 44. Nulla est profecto solida felicitas. Terent. in And. Nonne tibi satis esse hoc uisum solidum est gaudium. Vbi Donatus: Solidum, plenum, idoneum, integrum. Insolidum aliquid promittere dicuntur plures debitores, fideiussores ve, quorum unusquisque se rei totius debitorem, fideiussorem ve constituit: quod locutionis genus frequens est apud Iurisconsultos. Solidus, aliquando substantiuum est, quo Romani utebantur pro genere quodam nummi aurei, ita dicti, quòd integro pondere erat percussus, non dimidiato, aut trientali, quemadmodum semisses, & tremisses. Lampridius in Alexãdro: Solide, ὅλως integre, omnibus modis. Ter. And. hunc scio mea solide solum gauisum gaudia. Plau. Trin. Hic homo solide Sycophanta est.

Solipes, solidipes, omn. gen. quod solidos habet pedes, non bifurcatos. Plin. lib. 10. Contra naturam solidipedum.

Soliferreum, *Arma tutta di ferro*, genus teli appellatum, quasi totum ferreum. tractum ex Oscorum lingua, teste Festo, qui Solon dicebant, quod nos totum. Liu. 4. Bel. Mace. emissis soliferreis.

Solifuga, genus formicæ uenenatæ, à fugiẽdo sole dicta. Pli. lib. 18. cap. 25. & lib. 29. cap. 4. Solisugas Cic. appellat, Salsugas Bætica. Festus Solipungam uocat: indeq; nomen sortitum existimat, quod fiat acrius concitatiusq; feruore Solis. A Lucano dicitur Solpuga, lib. 9. Quis calcare tuas metuat solpuga latebras.

Solis Mensa, Aethiopiæ locus, apparatis epulis semper refertus: & quia, ut libet (inquit Pompo.) uesci uolentibus licet, ἡλίου τράπεζαν, id est, Solis mensam appellant: & quæ passim apposita sunt, affirmant nasci subinde diuinitus. Ad quem locum Seuerus imperator, referente Spartiano, cum Alexandriam uenisset, rei fama permotus, profectus est. Cœlius lib. 6. Antiquarum lectionum scribit, Solis mẽsam, adagio dici diuitum opulentorumq; hominum domos, omni rerum copia ubertim affluentes, expositas inopum alimentis.

Solistimum Tripudium, dicebatur, cum in auspicando esca ex ore pulli decidens, solum pauiebat, hoc est, terram feriebat: unde & Tripudium dictum, quasi Terræpauium. Solistimum autem à solo dictum est, ut à medio Mediastinum. Vide Tripudium.

Solitanae, cochleæ ab Africæ loco dictæ, quibus Plin. lib. 30. cap. 6. principatum tribuit. Var. lib. 3. cap. 14.

Solitarius, ria, rium, μονήρης, μονάζων, solus agens, soliuagus, frequentiam uitãs. Cic. 1. Off. Solitarius homo, in agro uitam agens. Vita solitaria, μοναστικὸς βίος, quæ agitur in secessu, & procul ab hominum frequentia. Locus solitarius,

rius,

rius, ἔρημος, id est, desertus. Res solitaria, id est, sola, & sine alterius consortio. Cicer. de Amic. natura solitarium nihil amat.

Solitaurilia, orum, neut. gen. plu. num. solennia apud Romanos sacrificia erant diuersi generis, tauri, arietis, & uerris quibus censores quinto quoque anno urbem lustrabant, teste Asconio: Dicta Solitaurilia, ut placet Festo, ab integris genitalibus hostiarum, quæ immolabãtur. solum enim Osci integrum dicebant, Taurum autem etiam Græci eam pudẽdorum partem, quæ à castratore eximitur: unde & Lastauri dicti sunt, qui egregie sunt mentulati. Liu. 8. ab urbe. Si potiatur, Marti Solitauribus piaculum fieri.

Solito, εἴωθα, frequenter soleo. Gel. lib. 7. cap. 1. Scipionem Africanum solitauisse noctis extremo, priusquam dilucularet, in Capitolium uentitare.

Solitudo, dinis, *Luoco abbandonato*, ἔρημος, ἐσχατία, plaga inhabitata, locus desertus. Cæs. 6. Bell. Gal. Ciuitatibus maxima laus est, quam latissimas, circum se uastatis finibus, solitudines habere. Et pro ipsa infrequentia. Ter. And. Solitudo ante ostium.

Solitus, a, um, *Solito, usato, assueto*, ἔθιμος, particip. à uerbo Soleo, idem quod consuetus. Cic. de Orat. Quod optimo cuique Athenis accidere solitum est. Legitur & Solitus pro Solus, apud antiquos. Plau. Amph. Qui soliti inuiti cubant.

Solivagus, uaga, uagum, pen. cor. *Solivago*, μονάζων, μονώτης, μονόπολος, qui solus uagatur. Pli. lib. 8. minime ex omnibus soliuagi. Cice. 5. earum partim soliuagas, partim congregatas.

Solium, lii, *Carega, sedia, solio*, θρόνος, sella regia, in qua reges ius dicentes sedebant. Dictum Solium (ut quidam uolunt, quasi solidũ propterea quod olim reges in thronis ligneis, & quibusdam quasi armariis ob corporis sui tutelam sedebant. Alii inde dictum malunt, quod soli in eo reges sederẽt. Asper κατ' ἀντίστοιχον appellatum putat, quasi sediũ: quemadmodum & Sella dicta est, quasi sedda. Vir. Præfatus diuos, solio rex infit ab alto. Quãdoque pro uase saligno, uel abiegno ponitur, quo utimur ad uinũ plurimosq; liquores trãsferendos, & ad pannos lineos cum lixiuio calido & cinere emaculandos. Est & Solium uas, quo in balneis utebantur, & in quo sedentes lauabantur. Celsus: In solium is aquæ calidæ resupinus dimittendus est. Mart. Nõ uis in solito prius lauari. Suet. de August. contentus hoc erat, ut insidẽs ligneo solio, manus ac pedes alternis iactaret. Nonnunquam loculamentum sepulcrale, quo conduntur defuncti. Plin. lib. 35. Quoniam & defunctos sese multi fictilibus soliis condi maluere. Curtius lib. 10. Septimus dies erat, ex quo corpus regis iacebat in solio. Cice. de Finib. Sedere in solio, ornatu regali.

Solo, as, ἐρημόω, locum aliquem desertum & solum reddo, depopulor. Stat. 5. Theb. Idem animus solare domos.

Soloecismus, σολοικισμὸς, est impar, & inconueniens compositura partium orationis: à nostris Imparilitas, à uetustioribus Latinis Striblìgo dicebatur, quasi Stroblìgo, hoc est, inuersura & prauitas tortuosa orationis. siquidem στρεβλόω torqueo ac deprauo significat. Iuuen. Sat. 6. Soloecismum liceat fecisse marito. Mart. in Calliodorum: Surge, Soloecismum, Calliodore, facis. Dictus Soloecismus, ut in uita Solonis annotauit Laertius, à colonis quibusdam Atheniensibus, quos Solon Salaminius in Solos, Ciliciæ urbem, trãstulit: qui cum, non multo interiecto tempore, patrii sermonis nitorem corrupissent, factum est, ut qui ea in parte peccarẽt σολοικίζειν dicerentur. Per translationem tamen latius Soloecismi nomen accipitur, ut quicquid perperam fiat, Soloecismum uocemus.

Solon, σόλων, fuit unus ex septem sapientibus Græciæ, patria Salaminius, qui (teste Gel. lib. 17. cap. 21.) Athenis claruit, Tarquinio Prisco Romæ regnante. Hic Atheniensibus leges dedit, tanto temperamento compositas, ut parem gratiam à senatu & plebe contraheret, quanquam plebs & senatus in summa prius essent dissensione. Draconis autem leges (iis exceptis, quæ in homicidas poenas statuebant) quòd iusto atrociores uiderentur, omnes abrogauit. illis enim in omnia scelera æqualis poena statuta erat, adeo ut etiam ii, qui otii dãnati essent, aut qui olera surripuissent, capite plecterentur. ob quam caussam Demades dicere solebat, Draconem non atramento, sed sanguine leges scripsisse. Florebat tunc in republica Pisistratus, æmulus Solonis, cui & genere propinquus erat. illius igitur eloquentia plus potuit apud populum quàm huius sapientia. Cessit sponte Solon, tyrannum fugiens, primum in Aegyptum, deinde in Cyprũ, postremo ad Croesum regem: cuius cum opes uideret, ostẽtanti Croeso, atque interroganti num quis se felicior esset, respondit, Tellum quendam, pauperem admodum, alioqui iustum, Athenis agentem: qui in suo prædiolo solitarius consenuerat; simul affirmans nihil esse felix, quod temporum mutationi subiaceat: felicitatem tantum finem indicare. Cuius sententiæ Croesus postea, à Cyro captus, meminisse dicitur. Solon inde in Ciliciam profectus, ciuitatem à suo nomine Solos dixit, in qua Athenienses colonos statuit, qui interuallo temporis ab Attica lingua desciscentes, Soloecissare dicti sunt: unde uerbum Soloecismi tractum. Decessit in Cypro annorum LXXX. mandauitq; ossa Salaminem transferri, ibiq; per regionem proiici ac dissipari, ne Athenas inferrentur, quoniam discedens iureiurando ciues adegerat, non antiquaturos leges suas, donec rediret. Reliquit etiam conciones & epistolas quasdã. Epigramma sepulcro eius inscriptum Cic. in hanc sententiam commemorat Tusc. quæst. lib. 11. Mors mea nec careat fletu: linquamus amicis Moerorem, ut celebrent funera cũ lacrymis. Ex Plutarcho & Diogene Laertio.

Solor, aris, *Consolare, consolarsi*, παραμυθέω, παρηγορέω, uerbũ est commune, significans consolationem do. Cice. in Vat. Antonius hac una re miseriam suam solatur. Virg. 5. Aenei. Quos bonus Aeneas dictis solatur amicis. Ouid. 2. Fastor. Hinc pater, hinc coniux lacrymas solantur. Solari laborem, uel famem, idem est quod subleuare. Virgil. 1. Georg. Interea, longum cantu solata laborem. Idem 10. Aenei. Et moestum Musa solatur amorem. Hinc Consolor: item uerbalia Solator, Solamen, & Solatium: quorum significata uide suis locis.

Solox, (inquit Festus) est lana crassa, & pecus, quod passim pascitur non tectum. Titinnius Barathro: Lana soloci ad purpuram data. Lucil. Montano hirco, atque soloce: Hæc Festus, sed succinctius, quàm ut à quouis possint intelligi. Fient autem notiora, si sciamus, duo ueteribus in usu fuisse ouilli pecoris genera: quorum quod uulgatissimum erat & robustissimum, à uelleris hirsutie Hirtum dicebatur: alterum à lanæ mollitie Molle nominabant, hirto pecore multo infirmius, sed uelleris nobilitate longe præstantius. Vnde & pellibus quibusdam tectum pasci solet, ne aut spinis adhærescens lana minueretur, aut luto sordidaretur. Hoc genus è Magna Græcia, & præcipue è Tarento peti solet: unde & Græcum pecus, & Tarentinum solet appellari: nonnunquam etiam ex agro Gallico, quod Altinum uocitabãt. Ex hisce igitur satis constat, quid Solocis nomine intellexerit Festus, nimirum uulgatum illud pecudis genus, quod ab hirsutiore uellere Hirtum appellat. Col. Id enim nullis pellibus tectum pascebatur. cuius etiam lanam eodem nomine appellabant.

Solpuga, solpugæ, genus est uenenatæ formicæ, quod etiam à fugiendo sole, Solifuga nominatur. cõcitatur enim acrius feruore Solis. Lucan. lib. 9. Quis calcare tuas metuat solpuga latebras? Plin. lib. 8. cap. 29. A Festo dicitur Solipunga. Vide Solifuga.

Solstitialis, le, *Solstitiale*, θερινὸς, ad solstitium pertinens: ut, Circulus solstitialis, id est, Tropicus Cancri. Plin. lib. 2. cap. 11. Quia circa solstitialem circulum habitantium meridie ad septentrionem umbræ cadant. Tempus solstitiale, Ouid. 6. Fast. Solstitialis dies, Cic. 1. Tuscul. id est, dies anni totius longissimus, quo Sol altissimum in nostro hemisphærio locum obtinet: cui opponitur Dies brumalis, anni totius breuissimus. Solstitialis herba, quæ Græce ἡλιοτρόπιον & ἡλιότροπος dicitur, quod tropos, id est solstitia spectet. Plin. lib. 26. cap. 5.

Solstitium, tii, *Solstitio*, ἡλίου τροπὴ, solis statio, cum sol ultra non progreditur, sed retrocedere incipit. Singulis autem annis duo solstitia sunt, unum æstiuum, alterum hyemale. Sunt enim duo tropici, hybernus & æstiuus. Hybernus est, per quem Sol transmittens octauam Capricorni partem solstitium hybernum facit, quo tempore Sol altiores incipit circulos petere: Aestiuus uero, per quem Sol octauam partem Cancri transmittens, solstitium æstiuum facit, quo tempore remeare Sol ad inferiores incipit circulos. Hoc autem Cæsaris ætate fiebat octauo Calen. Ianua. ut Aestiuum octauo Calen. Iulii. Verum ea ratio hodie non nihil est mutata propter minuta supra CCCLXV. dies, quadrantẽ exuperantia. hodie. n. solstitiũ æstiuũ incidit in ipsas Idus Iulii, ut hybernũ in Idus Decemb. Solstitii tamẽ nomine ueteres, si nihil adiiceretur, æstiuum fere intelligebant. Virg. lib. 1. Geor. Humida solstitia, atq; hyemes optate serenas Agricolæ. nam cum hybernum solstitium intelligi uolebant, id non absolute Solstitium, sed cum adiectione Brumale solstitium nominabant. Colu. XVI. Calẽ Ian. cum sol in Capricornum transitum facit, brumale solstitium.

Solvendo non sum, ἀξιόχρεως οὐκ εἰμι, hoc est, satisfacere non possum id, pro quo obligatus sum. Cice. 2. Philip.

Tu nec foluendo eras.

Solvm,li,priore correpta,*Suolo,fuolaro, fuola,terra, fale Zamento, affaltonato,lastricato,πέδον ἔδαφος*,dicitur omne,quod quid fu ftinet,& rei cuipiam, velut fundamentum fubiicitur. Vnde aquæ fuperficies dicitur Solum,quia nauium fundamentum eft.Vir.l.5.Subtrahiturq; folum. Cœlum ftellarum folū eft. Oui. li.1. Metam. Aftra tenent cœlefte folum. Næuius vero Sola terrarum, plurali numero dixit:Sed fola terrarum poft quam permenfa parumper. Sic etiam Cic.in Orat.pro Balbo: Vos mutæ regiones imploro, & fola terrarum ultima. Aer etiam Solum dicitur, quia auium fubftentaculum.Item terra ipfa quod hominum & animalium fundamentum fit. Colu.li.2 Quod ficco folo ingeftum eft. Ouid.2.Met. Inq; folo quod texerat herba iacebat. Quint.l.2.c.19. At in folo fœcundo plus cultor, quàm ipfa per fe bonitas foli efficiet. Virg.li.7.etiam menfam appellauit folum:Et cereale folum pomis agreftibus augēt.Rurfus Solum, inferior pedis pars, quam volgo Soleam vocant,quæ callofa fit,& dura difcalciatis.Ci.5.Tufc. Mihi amictui eft Scythicum tegmen,calciamentum folorum callum,cubile terra. Et folum dictum eft, pro foleam calciamenti & corio,ὑπόδημα.Mart.Et mordere luto putre uetusq; folum. Proprie tamen folum terra dicitur:vnde Natale folum dicimus,pro patria in qua nati fumus:Vt exulem,qui extra folum, hoc eft,extra patriam eiectus eft.Vertere folum,eft fedem & habitationem mutare. Cice.pro Cecinna.Solum foffæ, pro ima foffæ parte. Cæf. 7.Bell.Gall.Vt eius foffæ folum tantundem pateret, quantum fumma labra diftabant.

Solvo,foluis,folui,folutum, *Sciogliere, foluere, dislegare, disfare*, λύω,diffoluo quod erat ligatum. Virg.lib.7.Soluite crinales uittas.Teren.And Iube folui obfecro. Soluere item dicuntur,qui naui uehūtur,cum foluto fune, quo nauis retinetur, recedunt. Et dicimus Soluere fimpliciter, nullo adiecto,& Soluere nauem.Cic.ad Tironem li. 16. Nos eo die cœnati foluimus.Cæfar 1.Bel.Ci.Pompeius fub noctem naues foluit.Cic.3.Off. Si idem fciat complures mercatores Alexandria foluiffe. Et quoniam qui debent,quodam modo obligati funt creditori, Soluere etiam pro debitum reddere ponitur.Cic.4. Verr. Pro quo frumento pecunia foluta non eft. Soluere ab aliquo,ἀπιτίσαι παρά τινος,eft à quoquam acceptam pecuniam creditori numerare.Cic.Atti.Frater laborat,vt tibi quod debet, ab Egnatio foluat. Et alibi: Se à me quodammodo foluere. Hinc per tranflationem Solutionis vocabulum omnem liberationem quoquo modo factā trāsfertur,magisq; ad fubiectum obligationis, quàm ad nūmorum folutionem.Vnde Soluo pro fatisfacio, ἐκτίω. Terent. in Adel.Nec tu verbis vnquam folues, quod mihi re malefeceris. Quandoque pro dimitto,ἀπολύω.Virg.lib.2.Georg. Solue mares mitte in Venerem pecuaria primus. Soluere ebrietatem,pro difcutere. Celf.Nifi febris acceffit eo tempore,quo ebrietas folui debet. Soluere aliquem legibus,eft eum legū vinculo eximere, & efficere ne legibus teneatur. Soluere iufta funeri. Cic.pro Rofc. Amer. Hunc miferum luctu perditum, qui nondum etiam paterno funeri iufta fol uiffet.Quandoque pro liberare. Virg.1.Aen.Soluite corda metu Teucri.Vnde Solutus rifus, dicitur magnus, & à curis liber. Idem:Rifuq; foluto. Sic etiam dicimus Soluete religione,id eft,religione liberare,& efficere nequis religionis fcrupulus relinquatur. Cic.pro Cecin. Vt religione ciuitas foluatur.Solui cera igni vel fole dicitur, hoc eft, mollefcere,fiue liquefieri. Sic etiam hyemem folui,dicimus,hoc eft, mitefcere,& molliorem fieri. Hora.lib.1.Carm.Soluitur acris hyems. Soluere fidem,eft rumpere, uel non feruare fidem,καταλύειν πίστιν.Terent.in Andr. Soluifti fidem. Soluere venam,φλεβοτομεῖν, eft venam aperire. Colum.lib.7. Ea porro vena,quæ in aure videtur effe ampliffima,farmento prius verberatur,deinde cum ad ictum intumuit, cultello foluitur. Abfoluo,Diffoluo,Exoluo, Perfoluo, & Refoluo, fuis locis.

Solvs,a,um,*Solo*,μόνος,incomitatus, vnicus:quam vocem Feftus ex Ofcorum lingua ductam putat, qui folum dicunt, quod nos totum: nam qui unus eft, totus eft. Cice.3. Offi. Cui cum vifum effet utilius,folum fe, quàm cum altero regnare,fratrem interemit,Solus,& Vnus pro folus,more fuperlatiuorum genitiuum regunt, vel ablatiuum mediante præpofitione Ex, vel accufatiuum mediante præpofitione Inter. Plin.lib.9. Solus omnium accipenfer fquammis ad os verfis contra aquas natando meat. Cice.de Orato. Gorgias folus ex omnibus. Et cum fingularitatem fignificet,inuenitur tamen pluraliter. Teren.in Adel.Solæ fumus. Ponitur aliquando Solus pro folitario,& deferto, ἔρημος. Vir. 3.Georg.Heu male tum Libyæ folis erratur in aruis. Tere. in And. Venit meditata alicunde ex folo loco. Salu.in Iug. Marius cum expeditis cohortibus,proficifcitur in loca fola. Genitiuum facit Solius:olim etiam Soli,læ,li.Teren.Eunu. Mihi folæ ridiculo fuit.

Solvm,μόνον,id eft,tantum. Cice. 4.Philip. Nos nunciationem folum habemus, confules etiam infpectionem. Idem 2. de Legib. De re vna folum diffident, de cæteris mirifice congruunt.

Solvte,aduer.*Liberamente*.ἀμερίμνως,fine cura,aut folicitudine. Cice.de Clar. Orato. Tam folute egit,tam leniter,tam ofcitanter.

Solvtilis,le,pen.cor λύσιμος, quod ita compactum eft, ut quoties opus fit,folui poffit. Suet in Nero. cap.34. Solutilem nauem.

Solvtio,onis,verbale,*Solutione,pagamento*,λύσις,diffolutio eius,quod compactum fuit:vt,cum mortem animæ & corporis folutionem dicimus. Ci.4.Tufc. λύπη quafi λύσις,id eft, folutio totius hominis. Solutio ftomachi, quam & diffolutionem dicimus, cum naturales eius facultates aut amiffæ funt,aut certe imbecilliores redditæ. Pli.li.20.Cum melle, aut adipe, aut cera, ftomachi folutiones infperfum polentæ modo. Solutio, ad omnem liberationem quoquo modo factam transfertur,magisq; ad fubiectum obligationis, quàm ad nummorum folutionem.Vlp.de verb.fign.Solutionis nomine fatisfactionem quoque omnem accipiendum placet. Cic.2.Offic.Fides effe nulla poteft,nifi erit neceffaria folutio rerum creditarum.

Solvtvs,ta,tum,nomen ex participio,*Sciolto,disfatto*,ἀμέριμνος,fecurus,liber,cura, & folicitudine vacuus. Cice. Attic. Quæ foluto animo fcribi folent, ea his temporibus excluduntur. Terra foluta,μανὸς,id eft,rara & laxa, cui opponitur denfa.Columel.libro primo. Soli pinguis vel macri,foluti vel fpiffi.

Solymi,orum,Σόλυμοι, populi Afiæ, Lycijs & Pifidis proximi,poftea Milyæ appellati:vt docet Strab.l.1.& 14.Pli. eofdem facit cum Pifidis, lib.5.c.27.

Solyma,æ,vel Solyma,orum, vrbs clariffima Iudææ,quæ poftea addito templo Hierofolyma dicta eft. Inde Solymus,a, um.Iuu.Sat.6.Interpres legum Solymarum.

Somnicvlose aduer.negligenter. Plau.in Capt.

Somnicvlosvs,a,um,*Addormitato,che sempre voria dormire,sonnolento*,ὑπνηλὸς,à fomniculo magis fit, quàm à fomno: & is dicitur,qui fomno plenus eft,& ignauiæ. Cic.de Sene. Quæ uitia funt non fenectutis,fed inertis,ignauæ,fomniculofæ fenectutis.Columel.lib.11.cap.1.Somniculofo plurima effugiunt. Interdum non quod fomno indulget, fed quod fomnum inducit. vnde Sifenna afpidē vocat fomniculofam,non quòd ipfa dormiat, fed quòd vi fomnifica homines percuffos enecet.

Somnifer,mnifera,mniferum, *Sonnacchiosamente, porta sonno*, ὑπνωτικὸς,quod affert fomnum. Plin.li.18. Vfq; fomnifera etiam fatiuo papaueri. Ouid.9.Met. Plenaq; fomniferis ferpens peregrina venenis.

Somnificvs,ca,cum,ὑπνοποιὸς,quod fomnum inducit. Pli. li.37.Spargere fomnifica medicamenta. Idem lib.29.ca.4. Quoniam vincatur afpidum fomnifica vis.

Somnio,fomnias,*Sognare,insognare*,ὀνειρώττω, per quietem aliquid quafi vigilans video.Cic.de Diui. Nec mihi magis vfquam videor.Somniare. Et paulo ante:Defert ad coniectorem,fomniaffe fe, ouū pēdere ex fafcia lecti fui cubicularis. Plau.in Curc.Quos tu mihi lufcos libertos fomnias? Id eft, fomniando loqueris.Ter.And.Num ille fomniat Ea,quæ vigilans voluit?Cic.2.de Diui.Quod fi ita natura paratum effet,vt ea dormientes agerent,quæ fomniarent. Somniatur, imperfonale. Plin.lib. 28. Plurimum fomniari circa ver & autumnum tradunt.

Somniosvs,niofa,niofum,*Sonnacchioso*,ὀνειρώδης, qui crebris fomnijs uexatur. Plin. lib.28.

Somnorinvs,a,um,apud antiquos dicebatur id, quod ī fomnis uidetur.Var.in Prometheo,vt citatur à Nonio.Hic fomnorinas imagines affatur.

Somnivm,nij,ἐνύπνιον,idem quod infomnium, hoc eft, quod uidere nobis uidemur dormientes.Virg.8.eclog. An qui amant,ipfi fibi fomnia fingunt?Cic.de Leg. Agrar.Hæc, per deos immortales,vtrum effe uobis confilia ficcorum, ac uinolentorum fomnia. Macrob. quinque tradit effe genera: Somnium,quod Græce eft ὄνειρος:Vifio,id eft,ὅραμα:Infomnium,id eft,ἐνύπνιον:Oraculum,id eft,χρηματισμὸς: & Vifus,qui Græcis φάντασμα dicitur.Ex his Infomniū & Phātafma cū falfa fint,interpretatione non indignēt: tria reliqua vates interpretantur. Et Oraculū quidem eft,cū in fomnijs aliquid nobis denūciat. Vifio,cū id quis uidet,quod eodem modo,quo apparuerat,euenit.Somnium autem proprie vocatur, quod tegitur figuris, & velatur ambagibus non nifi

interpretatione, intelligendis.

SOMNVS,somni,*Sonno*,ὕπνος,sopor,quies,quæ fit ab humorib. à corde ad cerebrum sublatis,qui cum ibi fuerint refrigerati,recidentes ad cor,calorem eius refrigerant. Dictum autē volunt somnum,à Græco ὕπνος:vnde mutata aspiratione in s,literam primum sypnum, mox sopnum,& posttemo somnum appellatum.Virg.1.Geor. Nec somnos abrumpit cura quietos.Ci.de Diu.Animus per somnum curis vacuus. Somnum Deum finxit antiquitas,cuius sedem apud Cimmerios collocat. Ouid.11.Meta. Est prope Cimmerios longo spelunca recessu Mons cauus,ignaui domus, & penetralia Somni:Quò nunquam radiis oriens,medius ve,cadens ve Phœbus adire potest. Hinc Insomnis, de quo suo loco.

SONIPES,pedis,pen.co.*Cauallo*,καναχίπους,significat celerem equum,quòd pedibus sonet.Vir.4.Aen. Stat sonipes.

SONITVS,pe.co.*Suono,strepito*,ἦχος,crepitus,uel sonus.Virg.6. Aen.Dum flammas Iouis,& sonitus imitatur Olympi.Idem li.2.Geo.Ingentem cœlo sonitum dedit. Cic.de Som.Scip. Hoc sonitu complete aures obsurduerunt.

SONO,sonas,sonui,sonitum,*Suonare, far strepito*.& aliquando sonaui,sonatum. Hora.1.Ser.Sat.4. Magna sonaturum des nominis huius honorem. Est autem Sono, ἠχέω,sonum edo. Virg.4.Aen.-Pharetramq; fuga sensere sonantem. Aliquando actiue accipitur,pro eo quod est sono referre, siue repræsentare.Vir.l.1.Aen. Nec uox hominum sonat. Sonāt idem hæc verba,id est,significant.Cice.3.Offic.Vt hæc duo verba inter se discrepare, re unum sonare uideantur. Sonans, tis, particip.Ouid.12.Met.Tota est ex ære sonanti.Vir.3.Aen. Turba sonans prædæ pedibus circumuolat uncis. Sonandus, a,um.Ouid.2.de Arte: Et magno nobis ore sonandus eris: id est,graui carminis genere celebrandus. Sonabilis,le,sonorus:vt,Sistrum sonabile. Ouid.7.Metam.- Crepuitq; sonabile sistrum,Sono,nis,sonere,tertiæ cōiugationis. Lucr. li.3.Caligare oculos,sonere aures, succidere artus, Assono, Consono, Circunsono, Dissono, Insono, Intersono, Persono,Resono,suis locis.

SONOR,oris,*Strepito*,ψόφος, vehementior sonus. Virg.7.Aen. Magno veluti cum flamma sonore Virgea suggeritur costis undantis aheni.Idem 9. Aen. Et crines albos, & sæua sonoribus arma.

SONORVS,a,um, *Strepitoso*, ἠχώδης, ἠχετικός, quod graue sonat.Virg.1.Aen. Tempestateq; sonoras. Flumina sonora: Idem 12.Aen.

SONS,sontis,omni gen.*Colpeuole,maligno*,ὑπαίτιος,ὑπόδικος, nocens,noxius,criminis alicuius conuictus. Cic.3. de Leg. Vincula sontium seruanto, capitalia vindicanto. Virgi.10. Aen.Omnes per mortes animam sontem ipse dedisse. Oui. 13.Meta.fœdato sanguine soni. Contrarium est, Insons.

SONTICVS,a,um,*Maligno,iniquo*,δεινός,idem quod grauis, noxius,vehemens. Næuius apud Festum,Sonticam causam esse oportet,quamobrem perdas mulierem. Vnde Sonticū morbum veteres appellarunt,qui ita grauis esset, vt solitas functiones impediret:quem qui pateretur, iustam excusationē habere putabatur,quo minus,in iudicium uocatus, se sistere cogeretur, ut inquit Iurisconsultus. Pli. de Gagate lapide: Deprehendit sonticum morbum.

SONVS,soni,*Suono di ogni voce*, ἦχος, quicquid auribus percipitur,siue id ab ore animalis proficiscatur, (quam uocem appellamus)siue ex aliorum corporum collisione. Ci.de Diu. Qui sono quodam uocum incitantur.Idem 2.de Nat.de. Aures cum sonum recipere debeant,qui natura in sublime fertur,recte in alta corporum parte colloca.æ sunt. Ibidem:ad neruorum eliciēdos sonos, ad tibiarum apta manus est. Vir. 4.Geor.Tum sonus auditur grauior. Sonum fundere. Cice. in Acad.Ac mihi uidetur dignissimum rebus his, de quibus loquitur sonum fundere. A sonus fiunt Absonus, Altisonus, Armisonus,Consonus, Dissonus, Dulcisonus.

SOPHISTA,siue Sophistes,sophistæ, *Sophista*,σοφιστής, olim honesta appellatio erat communis ijs omnibus, qui in arte aliqua excellerent: vnde & Rhetores & sapientiæ professores olim Sophistæ dicebantur:quanquam ad eos postea hoc nomen transierit, qui fallacibus conclusiunculis inanem quandam sapientiæ speciem ostentarent. Suidas: σοφιστὴς πᾶς τεχνίτης, καὶ ὁ τὸ λεκτικὸν ἀσκηκώς, καὶ ὁ ἐνηρεάζων ἔχων ἐν τοῖς λόγοις καὶ ἀπατῶν. id est,Sophista omnis artifex,& qui eloquentiam profitetur,& qui in uerbis calumniatur,atque fallaciis. Plato ait Sophistas esse Rhetores, qui ueluti uenatores parati sunt ad capiendos iuuenum animos. Aristo. lib. 10. Ethic. Scientiam gubernandarum rerum publicarum sophistæ profitentur, quorum nullus rempublicam gerit. Olim autem Sophistæ dicebantur philosophi & sapientiæ professores, deinde uero Rhetores: postremo abiit nomen in inuidiam, ut Sophistæ dicerentur,qui fictam quandam sapientiæ speciem iactitarent. Cic.lib.1.de Nat. deo. Abderites quidam Protagoras,cuius à te modo facta est mētio, sophistes temporibus illis uel maximus. Idem lib.2.de Fin.Eorum erat iste mos, qui tunc sophistæ nominabantur. Hinc Antisophistæ à Suetonio in Tiberio dicuntur, inter se pugnantes sophistæ.

SOPHOCLES,σοφοκλῆς,poeta Tragicus fuit, patria Atheniensis,tanta orationis suauitate, vt vulgo μέλιττα, hoc est Apis cognominaretur,æqualis Euripidis,& Periclis,cuius etiam quinque collega fuit in prætura. Natus Olimpiade LXXIII. ante Socratem annis XVII. Primus tribus actoribus vsus est,adiecto eo,qui uocatur Tritagonista, hoc est,tertiarum & ultimarum partium histrio. Primus etiam Choros ex iuuenibus quindecim introduxit, cum ante duodecim tantum introducerentur. Primus quoque tragicas contentiones ac compositiones instituit. Scripsit insuper Elegiam & Pæanas,atque orationem prosam, cum de Choro aduersus Thespim & Chœrillum contenderet. Obiit autem sexto anno post Euripidis mortem:cui styli magnitudine præfertur, licet eius sententijs inferior. Filios habuit Iophontem, Leosthenem,Aristonem,Stephanum,Meneclidem. Exhibuit fabulas centum vigintitres, quanquam alij dicant multo plures. Victorias autem uigintitres reportauit. Hunc Cic.diuinum poetam li.1.de Diu.vocauit:eiusq; in Cat.Maiore meminit. Sophoclem ex insperato gaudio ob victoriam ex tragœdia quadam repente obiisse, Valerius auctor est. Sophocles superioris nepos,poeta item tragicus qui docuit tragœdias XL.vicit 8.commemoratur à Suida. Hinc Sophocleus, a,um,pen.pr.σοφόκλειος. Cice.ad Tyronem:An pangis aliquid Sophocleum? Vir.8.Eclog. Sola Sophocleo tua carmina digna cothurno.

SOPIO,sopis,sopiui,sopitum, *Adormentare*,κατακοιμάζω, soporo,soporem induco. Liu.9.ab Vrbe:Vino oneratos sopiunt. Idem 4.Bel.Pun.Lentior denique, æqualiorq; accidens auribus,magnam partem hominum sopiuit. Oui.7.Meta.Custodemq; rudem somno sopistis. Vnde Sopitū dicimus, qui iam cœpit dormire.Liu.5.Bell.Puni. Nico ex improuiso ad portas sopitos uigiles in cubilibus suis obtrūcat, portamq; aperit. Virg. tamen sopitum somno dixit, quasi irrigatum. Virg.1.Aen.Hunc ego sopitum somno super alta Cythera, Aut super Idalium sacrata sede recondam. Aras sopitas excitat ignibus.Ouid.epi.14.Ignis sopitus: id est, propemodum extinctus,aut cineribus occultatus. Virg.8.Aen.Impositum cinerem,& sopitos suscitat ignes.Manus sopitæ,Oui. li.3.Fast.Sopitus ictu:id est,stupefactus. Liui.li.1. Iubet bono animo esse,sopitum fuisse regem subito ictu.Consopio, totum sopore obruo. Ci.1.Tus.A luna consopitus putatur.

SOPOR,oris,*Sonno,dormire*,ὕπνος,somnus.Cic.1.de Diu.Sopore placans artus languidos. Virg.6.Aenei. Tum consanguineus lethi sopor,& mala mentis Gaudia. Hora.5.Epod.Feræ Dulci sopore languidæ.Ouid.15.Meta. Aut furit,aut patitur mirum grauitate soporem. Idem 6.Meta. Cura remouente soporem.

SOPORIFER,fera,ferum, ὑπνωτικός, quod soporem inducit. Plin.lib.9 Dextræ pennæ uim sopomiferam inesse. Vir.l.4. Aen.Spargens humida mella,soporiferumq; papauer. Oui. 11.Met. Vise soporiferam somni velociter aulam.

SOPORO,as,pen.p.*Adormentare*,κατακοιμάζω, soporem induco,stupefacio.Pli.li.28.Serpentes soporari.Idem lib.21.ca. 31. Vt radice eius propius admota soporentur. Hinc Soporatus,rata,ratum,participium:id est,sopore obrutus:vt, Artus soporatos premit quies.Plin.lib.10.ca.75. Aquatilia ipsa quiete cernuntur placida,ceu soporata. Dolor soporatus, id est,lenitus.Cur.lib.7. Offa soporata melle, apud Virg.6. Aene.id est, soporifero melle imbuta. Ramus soporatus vi Stygia, Ibidem.

SOPORVS,a,um,ὑπνωτικός,somnum inducens: vt, Nox sopora:id est,nox intempesta,quæ placida rigat membra quiete. Luc.li.2.Sed nocte sopora Atria cognati pulsat non ampla Catonis.Sta.1.Theb. Eadem sub nocte sopora Lustra terit.

SORA,æ,σῶρα,oppidum Campaniæ,cuius meminit Pl.l.3.c.5. Iuue.Sat.2. Optima Soræ,aut Fabrateriæ domus,aut Frusinone paratur.Steph. Soram alteram collocat in Phœnice.

SORACTE,is,vel Soractis,tis,mons est Faliscorum,Apollini sacer,circa quem fiebat sacrificium annuum, in quo Hirpiæ familiæ super ambustam lignorum struem ambulantes, non adurebantur:vt refert Plin.lib.7.cap.2. Virg.11.Aenei. Summe deus, sancti custos Soractis Apollo Plin. lib.3.cap. 2.Varro ad Soracteni scripsit esse fontem, cuius sit latitudo quatuor pedum,sole oriente eum exundare feruenti similē, auesq;, quæ gustauerint,iuxta mortuas iacere. Neutro genere vsus est Silius Italicus lib.8. Et sacrum Phœbo Soracte frequentant.

SORANVS,

SORANVS, Ditis seu Plutonis cognomẽ: à voce Græca σωρὸς, quæ tumulum sepulcralem significat: vel à Sora oppido, ad Soractem montem sito. Tradit enim Pli.lib.2.cap.93. eo in tractu tam pestiferos spiritus exhalari, vt auibus sint letales. Vnde videri potest Pluto dictus esse Soranus, non dissimili rõne ab ea, qua Auernũ pro inferis Poetæ acceperunt.

SORBEO, bes, bui, bitum, vel sorpsi, sorptum, *Sorbire*, ῥοφέω, liquidum aliquid deglutio. Factitium uerbum à sono, quem edunt, qui sorbent. Plau. in Mil. Sorbet dormiens. PA. Quid sorbet? LV. illud, stertit, volui dicere: Sed quia consimile est, quod stertas, quasi sorbeas, Pli.li.7.ca.53. Ap. Sauseius cum à balneo reuersus mulsum bibisset, ouumq; sorberet. Transfertur & ad alia. Ouid.1. de Arte: Terraq; cœlestes arida sorbet aquas. Virg.3.Aen. Dextrum Scylla latus, læuum implacata Charybdis Obsidet, atque imo barathri ter gurgite uastos Sorbet in abruptum fluctus. Luca.li.4. Sordidus exhausto sorbet ab vbere sanguis. Sorbere odia alicuius, pro proferre. Cic. ad Q. Fr. Sed me ab eo ita obseruari scio, vt eius ista odia non sorbeam solum, sed etiam concoquam. Sorbere animo, pro eo quod est præpropera spe deuorare. Cice. 2. Phil. Quid eum nõ sorbere animo, quid non haurire cogitatione, cuius sanguinẽ non bibere censetis? Absorbeo, Exorbeo, Obsorbeo, & Resorbeo, suis locis.

SORBILLO, las, diminut. à Sorbeo, *Sorbir poco, ma spesso*, κατὰ μικρὸν, καταῤῥοφέω, minutim, & paulatim sorbeo. Ter. in Ad. cyathos sorbillans paulatim hunc producam diem.

SORBILLVM, li, ῥοφημάτιον, potiuncula sorbitioni apta. Plaut. in Pœn. mihi iam video propter te victitandum sorbillo.

SORBILIS, & hoc, le, pen. cor. ῥοφητὸν, quod facile sorbetur: vt Ouum sorbile, apud Celsum li.2.c.29.& 25. Col.l.8.c.17.

SORBITIO, onis, ῥόφημα, ipse sorbẽdi actus, uel potio ad sorbẽdum apta. Persi. Sat.4. Sorbitio tollit quẽ dira cicutæ. Pli.l.20.cap.6. Arteria sanat ultia, datum in sorbitione ptisanæ.

SORBVM, sorbi, ὄον, Sorbi arboris fructus, similis pyro: quod Malum sorbum etiam Col. appellat li.5.cap.10. Et mala sorba, pruna, post mediam messem, vsque ad Idus Febr. serito. Hæc mala, vt docet Mart.l.3. aluũ sistunt. Sorba sumus molles nimium durantia ventres, Aptius hæc puero, quàm tibi, poma dabis. Colum. Sorba manu lecta, in vrceolos picatos adiicito. Pl.l.15.c.21. Sorbis quadruplex est differentia. &c. Cato cap.7. Sorba in Sapa cum uis condire uel siccare, uiridia facias

SORBVS, sorbi, fœm ge. arbor est procera, quam Græci ὄην, & ὄαν, fructumq; eius ὄα & ὄα uocant. Theophr.li.3.ca.12.

SORDEO, des, dui, *Esser sporco*, ῥυπάω, sordidus sum. Mart.l.2. Dũ nulla teneri sordent lanugine vultus. Sordere alicui res aliqua dicitur, cum contẽnitur, & vilis æstimatur. Pl.l.35.c.10. Sordebat ille suis. Epist. ad Octa. Cui sordebat Macedonia prouincia. Cęsar. Liu.4. ab Vrb. Adeo se suis etiam sordere, nec à plebe minus, quàm à patribus contemni. Pli.li.15. Adeo deliciis sordent, & quæ ad salutem pertinent.

SORDES, sordis, fœm. gen. *Sporchezza, sporcitia, bruttura*, ἄλη, ῥύπος, immunditia. Plaut. in Pœn. Pleni oculi sordium qui erant, iam splendent mihi. N. Imo etiam in medio oculo paulum sordis est. Horat.1. Epist.2. Auriculas citharæ collecta sorde dolentes. Iacere in sordibus, est nimio animi dolore squallere. Cic. ad Terentiam. Te nunc mea Terentia sic vexari, & iacere in lacrymis & sordibus. Sordem vrbis uocat Cicero fæcem plebis, Attico sic scribẽs: Apud bonos iidem sumus, quos reliquisti: apud sordem vrbis & fæcem, multo melius, quàm reliquisti. Sordes item accipimus pro immoderata parsimonia, & auaritia, ex minimis etiam rebus lucrum captante, ῥυπαρία, μικρολογία. Quintil.li.6. Incusans eius sordes: calceos eũ veteres dicebat vendere solere. Hor. 1. Ser. Sat.6. Si neque auaritia, neque sordes, ac mala lustra Obiiciet uere quisquam mihi. Luxuriæ sordes, Iuuen. Sat.1. Id est, summam prodigalitatem cum insigni auaritia coniunctam. Gaudet autem Iuuenalis antitheta hoc pacto coniungere, ut alibi, Socraticos cinædos, Tristia obscœna, Lacerna tam amicam.

SORDESCO, is, *Diuenir sporco*, ἀπιλόομαι, ῥυπαίνομαι, sordidus fio. Hora.1. Epist.20. Contrectatus ubi manibus sordescere vulgi Cœperis. Pli.li.11.c.11. Hinc Exordescere, valde sordidum fieri, & per translationem vilescere. Gell. Cur ergo non patimur nomen philosophiæ in hominibus deterrimis exordescere?

SORDIDATVS, a, um, ῥακώδης, ῥυπαλέος, pannosus, sordidis vestib. indutus. Pla. in Asi. Sũ sordidatus. Id est, sordide idutus. Cic.6. Verr. Diodorus sordidatus circum patronos cursare.

SORDIDVS, da, dum, *Sporco, imbrattato*, ῥυπαρὸς, quod est sordibus infectum. Cic.3. Tusc. Sæpe est sub palliolo sordido sapientia Virg.6. Aen. Sordidus ex humeris nodo dependet amictus. Oui.3. de Arte: Quas geritis vestes, sordida lana fuit.

Sordidus homo, ῥυποκόνδυλος, μικρολόγος, tenax, auarus, & ex rebus uilissimis quæstum captans. Cic.1. Off. Sordidi putantur, qui mercantur à mercatoribus quod statim uendant. Sordido loco natus, id est, ignobili. Liui.2. Bell. Pun. Nouus inuentus est suasor legis C. Terentius Varro, loco non humili solum, sed etiam sordido ortus. Sordida lingua, impura, mendax. Tibul.li.3. Eleg.7. Aut fallat blanda sordida lingua fide.

SORDIDE, μικρολόγως, auare. Pl. epi.9. Proconsulatũ sordide gesserat. Cic.2. de Orat. Si arroganter, si turpiter, si sordide.

SORDIDVLVS, *Imbrattello*, diminu. à sordidus. Plaut. in Pœn. Seruulorum sordidulorum scorta. Iuue. Saty.3. Si toga sordidula est.

SORDITVDO, inis, ῥύπος, idem quod sordes. Plaut. in Pœn.

SOREX, soricis, pen. co. masc. gen. *Sorzo, ratto, topo*, ἀρουραῖος μῦς, animal est notissimum, maius mure, clariusq; strepens, domos nostras frequentans, omniaq; arrodens. Col lib.12.ca.31. Si serpens, aut mus, sorexve in mustum ceciderit. Sorex suo indicio perit, prouerbialis metaphora est, qua utimur, quoties significare volumus quempiam à se ipso proditum, esse cui uel in primis expediebat cautissime latere. Terent. Eunu. Egomet meo indicio miser, quasi sorex, hodie perii. Hinc Soriceus, cea, ceum.

SORICINVS, a, um, *Di topo*, μύινος, à Sorex. vnde soricinos dentes, dixit Plautus.

SORICVLATA VESTIS, quæ variis conserta coloribus erat. Varro: Vermiculatam ac soriculatam vestem. Pli.li.8.c.48.

SORITES, σωρείτης, à Græcis uocatur captiosum & multiplex argumentandi genus, in quo ex uno concesso, ad multas cõclusiones connexas assurgitur. Dictus Sorites ἀπὸ τοῦ σωροῦ, quod Græcis aceruum significat, quoniam semper ascendũt in cumulum hæc argumenta. Cic de Diuin. Quemadmodũ soritæ resistamus, quem, si necesse sit, Latino verbo liceat Aceruale m appellare. sed nihil opus. vt enim ipsa philosophia, & multa verba Græcorum, sic sorites satis Latino sermone tritus est. Idem 1. Acad. Soritas hos vocant, qui aceruum efficiunt vno addito grano: vitiosum sane, & captiosum genus.

SOROR, oris, *Sorella, sorore, sirocchia*, ἀδελφὴ, dicta est, quod quasi seorsum à sua stirpe nascatur, separeturq; ab ea domo, in qua oritur, & in aliam transgrediatur, vt docet Gel.lib.13.c.10. Ex sententia Antistij Labeonis. Cice. pro Mil. Clodius cum sorore germana nefarium stuprum fecit. Virg.2. Geor. Panaq;, Siluanumq; senẽ, nymphasq; sorores Ouid.5. Met. Constitit, & doctas sic est effata sorores. Sorores papillulæ id est, simillimæ, & quasi gemellæ. Pli.l.13.c.4.

SORORICIDA, dæ, pe pr. qui sororem occidit. Cic. pro domo.

SORORIARE, puellarum mammæ dicuntur, cum iam intumescunt, quòd non singulæ, sed uelut geminæ sorores simul nascantur.

SORORIVS, a, um, *De sorella*. Cic. pro Sextio. Sororiis stupris, omni inaudita libidine infamis Sororium tigillum, appellabatur locus sacer in honorem Iunonis, quem Horatius ille, vnus ex fratribus trigeminis, statuerat causa sororis à se interfectæ ob suam expiationem. Festus.

SORS, *Sorte, caso, fortuna, disgratia, destino*, κλῆρος, à serie, secundum Varronem ponitur pro fortuito alicuius rei euentu. Cic. li. 2. Diui. Quid sors est? Idem propemodũ quod micare, quod talos iacere. Accipitur etiam Sors pro munere, uel officio. Liui. Si id facere grauaretur, quòd non suæ sortis id negocium esset, se quidem id facturum, quod senatus censuisset. Aliquando etiam pro patrimonio, siue hæreditate accipitur. Vnde Consortes dicuntur, qui aliquod patrimoniũ, vel hæreditatem una habent: & Consortium eiusdem hæreditatis communio. Et præterea Sors, summa, siue caput, & prima pecunia, quæ confertur in societatem, vt inde lucrum fiat, ἀρχαῖον, δάνειον, δάνεισμα, κεφάλαιον, Ter. in Adel. Hei mihi, etiam de sorte nunc uenio in dubium. Hoc est, de precio, quo empta erat fidicina. Inde consortes, qui tantundem sortis attulerant ad societatem, quantum ille, cum quo est societas. Item Sors est fatalis necessitas, siue Parcæ, quòd ita unicuiq; sortitũ sit, vt ipsę uoluerunt. Vir.3. Aen. Hic exitus illum Sorte tulit. Itẽ dicitur iudicium. Idem 6. Ae. Nec vero hæ sine sorte datæ, sine iudice sedes. Tractum ex Romano more. Non. n. audiebantur causæ, nisi per sortem ordinatæ. Nã quo tempore causæ agebantur, conueniebant omnes, & ex sorte dierum ordinẽ accipiebant, puta quod post triginta dies causas suas exequerentur. Sortes & oracula, seu respõsa, χρησμοὶ, dicebantur, quæ à diis eorumve sacerdotibus consultoribus edebantur. Vale l.5. Cuius rei explorandæ gratia legati ad Delphicum oraculum missi, retulerũt præcipi sortibus, ut aquam eius lacus emissam per agros diffunderent. Accipitur etiam Sors pro progenie. Oui.li.6. Fast.

Si genus

Si genus aſpicitur, Saturnum prima parentem
Feci Saturni ſors ego prima fui.

Sorticula, læ, dimin. à Sors. Suet. in Ner. c. 21. Sorticula in vrnam cum cæteris demiſſa.

Sortilegus, gi, pen. cor. χρησμῳδὸς, qui per ſortes futura prænunciat, & qui per ſortem aliquid eligit. Cic. 1. de Diu. non me ſortilegos, nec eos, qui quæſtus cauſa ariolentur. Horat. de Arte: Et diuina futuri Sortilegis non diſcrepuit ſententia Delphis. Hinc Sortilegiũ, gij, χρησμῳδία, quod proprie ſignificat rei futuræ per ſortes explorationem. Pli. tamen ſortilegia accepit pro magicis quibuſdã ſuperſtitionibus lib. 28. cap. 4. vbi titulus capitis ſic habet. De ſortilegijs quibuſdam, & ſaliua hominis: Quid autem ibi ſortilegiorum nomine intelligat, ſatis declarat capitis totius tenor, quo nõ niſi vaniſſimas Magorum perſuaſiones exequit.

Sortior, iris, *Sortire, far le ſorti, buttar à ſorte*, λαγχάνω, ſortes duco. Plaut. Caſ. Nam ſi ſic nihil impetrare potero, ſaltem ſortiar. Sortiri remos. Virg. 3. Aeneid. Sternitur optatæ gremio telluris ad vndã, Sortiti remos. Vbi Ser. Sortiti remos, per ſortem diuiſi ab officio remigãdi, quis eſſet ꝓreta, quis pedem teneret. Idem 8. Aeneid. Ocyus incubuere omnes, pariterq; laborem Sortiti; id eſt, diuiſerunt inter ſe laboris officium. Sortiri iudices, per ſortem eligere. Cic. ad Q. Fra. lib. 2. Sententiam dixit, vt ipſe iudices per prætorem vrbanum ſortiretur. Sortior, per Sortes capio, & ſorte conſequor. Cic. 7. Phil. lege, qua cum C. Cæſare magiſtratũ ſortitus eſt. Suet. in Auguſt. Ex prætura Macedoniam ſortitus. Sortiri prouinciam, eſt ſorti committere, cuius prouincia futura ſit. Cic. Att. lib. 1. Senatus decreuit, vt conſules Galliã ſortirentur. Sortiri prouincias, eſt ſorte prouincias diuidere. Aliquando Sortiri, κληροδοτεῖν, ſignificat diſponere. Virg. 3. Aeneid. Sic fata Deum rex ſortitur. Sortiri pro ſubſtituere & ſubminiſtrare. Virg. 3. Georg. Sobolem armẽto ſortire quotannis. Vbi Ser. Sortire, ſubſtitue, ſubminiſtra.

Sortitio, verbale, *Sortitione*, κλήρωσις, ipſe ſortiendi actus. Cic. pro Clu. Ecce tibi eiuſmodi ſortitio, vt in primis Bulbo & Staleno & Guttæ eſſet iudicandum. Ibidem: Statuerunt ita maiores noſtri, vt, ſi à multis eſſet flagitium rei militaris admiſſum, ſortitione in quoſdam animaduerteretur.

Sortito, pen. pro. *Sortitamente*, κληρωτῶς, aduerb. ſignificans ex ſorte, vel per ſortem. Cic. 4. Verr. Lex Iouis ſacerdotem ſortito capi iubet. Idem lib. 6. Epiſt. Eos ſortito in prouincias mitti placere. Aliter accipitur pro naturaliter, ut apud Hora. 4. Epo. Lupis & agnis quãta ſortito obtigit, Tecũ mihi diſcordia eſt. hoc eſt, naturaliter, uel occulta quadam fati ratione.

Sortitus, tus, maſc. gen. *Sortimento*, κλήρωσις, pro ſortitione. Cic. pro Domo ſua: Quid, ſi etiam pluribus de rebus uno ſortitu retuliſti? Vir. 3. Aen. Quæ ſortitus nõ pertulit ullos.

Sorti, aduerb. Virg. 4. Georg. Sunt quibus ad portus cecidit cuſtodia ſorti. Vbi Ser. Sorti: id eſt, ex ſorte, vel in ſortem. nam aduerbium eſt, quod traxit à militia.

Sospes, tis, gen. com. *Sano, e ſaluo*, σῶος, ſaluus, incolumis. Liu. 5. ab Vrbe: Soſpiteſq; omnes Romam ad propinquos reſtituit. Virg. 11. Aeneid. At nõ Euandre pudendis Vulneribus pulſum aſpicies, nec ſoſpite dirum Optabis nato funus pater. Horat. 1. Carm. Ode 36. Vix vna ſoſpes nauis ab ignibus. Antiqui item Soſpitem accipiebant pro ſoſpitatore ſiue ſeruatore: Vnde Iouem ſoſpitem dixit Ennius, quem alij Iouem ſeruatorem appellant.

Sospita, tæ, pen. cor. σώτειρα, id eſt ſeruatrix: quo cognomine Iuno colebatur apud Lanuinos Cic. pro Muræ. Nolite à ſacris patrijs Iunonis ſoſpitæ, domeſticum, & ſuum conſulem auellere.

Sospitalis, & hoc le, ſalutifer, ſalutaris. Plaut. in Pſeud.

Sospito, tas, pen. pro. *Conſeruare ſano, & ſaluo*, σώζω, incolumẽ ſeruo. Liui. l. 1. Pacem precibus expoſcunt, vti volens propitius ſuam ſemper ſoſpitet progeniem.

Sotadeum carmen, σωτάδειον μέτρον, pedes habet ſeptem. Primus ſpondeus, ſecundus periambus, tertius ſpondeus, quartus periambus, quintus & ſextus tribrachys, & vltimus ſpondeus. Et (quod magis mirum eſt) totus ſotadeus numerus è trochæis poteſt conſtare pedibus. Hæc Fartunatianus. Atilius. Alij de hoc vocabulo ſic: Sotadeum carmen conſtat è quinque pedibus: primis duobus Ionicis à maiore, & tribus reliquis trochæis. Et quia Ionicus à maiore conſtat è duabus primis longis & reliquis duabus breuibus, primus pes interdum ſoluta prima Ionici in duas breues fit meſomacros, cõſtans è media longa & duabus utrinque breuibus: Soluta ſecunda, fit paropæon, conſtans è prima longa & quatuor breuibus.

Spadix, cis, pen. gen. pr. σπάδιξ, teſte Gel. lib. 2. Eſt auulſus à palma termes cum fructu; qui quoniam puniceum refert colorem, hoc eſt, rubrum cum exuberantia quadam ſplendoris factum eſt, vt ſpadicem pro puniceo colore accipiamus, qui potiſſimum in equis commendatur. Virg. 3. Georg. Luxuriatq; toris animoſum pectus: honeſti Spadices, glauciq;. Eſt etiã ſpadix, genus inſtrumẽti muſici, cuius meminit Iul. Pollux lib. 4. & Cælius l. 9. c. 4. Quinctil. l. 1. c. 17. de Muſica: Pſalteria, & ſpadices etiam virginibus probis recuſanda.

Spado, onis, *Caſtrato, eunucho*, σπάδων, proprie is dicitur cui aut teſtes euulſi ſunt, aut ipſi cremaſteres, hoc eſt, nerui, è quibus teſtes dependent. A verbo Græco σπάω, quod eſt, euello. Eunuchus autẽ etiã natura quis eſſe poteſt, vt cum frigidior temperatura Veneris vſum cuiquam pernegat. Plin. lib. 11. cap. 37. Defluuium capillorum ſpadonibus non viſum. Spadones item dicuntur ſurculi infrugiferi. Col. lib. de Arbor. Eiuſmodi ſurculos, qui nihil afferunt, ſpadones appellant.

Spargo, gis, ſi, ſum, *Spargere*, σκεδάζω, πάσσω, huc illuc proijcio, diſſemino, late diffundo. Virg. 3. Eclog. Iam cornu petat, & pedibus qui ſpargat arenam. Spargere aquam, eſt aquam affundere. Plaut. Truc. Sparſiſti aquam: iam rediit animus. Inſulæ ſparſæ per æquor id eſt, late diffuſæ. Virgil. 3. Aeneid. Niueamq; Paron, ſparſaſq; per æquor Cycladas. Colum. lib. 2. cap. 16. Si tamen aliqua cauſa tempeſtiuã ſtercorationem facere prohibuerit: ſecunda ratio eſt, ante quàm Sarrias more ſeminantis ex auiarijs puluerem ſtercoris per ſegetem ſpargere. Spargere humum folijs: id eſt, ſternere uel operire. Virg. 5. Aen. Spargite humum folijs, inducite fontibus vmbras. Compoſita ſunt, Aſpergo, Conſpergo, Diſpergo, Inſpergo, & Reſpergo: quorum ſignificata explicantur ſuis locis. Spargere ſe in ariſtas vel brachia, dicitur herba, quando in ariſtas uel in brachia dilatatur. Pli. lib. 12. cap. 11. Cacumina in ariſtas ſe ſpargunt.

Sparsim, aduerb. *Sparſamente, quì e lì*, σποράδην, multis, varijſq; in locis, hic & illic. Gel. lib. 11.

Sparsus, particip. *Sparſo*, ἐσπαρμένος, longe lateq; diffuſus. Cic. in Arat. Stellæ ſparſæ fuſæq; videntur. Os ſparſum. i. latum, & plus ſatis diffuſum. Terẽt. in Heau. Cæliam ſparſo ore, adunco naſo. Aliquando Conſperſus. Ouid. 8. Metam. Raris iam ſparſus tempora canis. Corpus ſenatus ſparſum: id eſt, disiectum. Lucan. lib. 7. Calcatoſq; ſimul reges, ſparſumq; ſenatus Corpus.

Sparta, tæ, σπάρτη, Peloponneſi ciuitas nobiliſſima, Lycurgi legibus optime olim inſtituta, ita dicta à Sparto Phoronei filio, aut (ut alij malunt) à Sparta Eurotæ filia: cum antea Lacedæmon diceretur. Virg. 3. Geor. Veloces Spartæ catulos, acremq; Moloſſum. Huius ciues dicuntur Spartiatæ, ſiue Spartani, qui & Lacedæmonij.

Spartanus, a, um, σπαρτιατικὸς, Lacedæmonius. Vir. 1. Aen. Virginis os habitumq; gerẽs, & virginis arma Spartanæ.

Spartacus, σπάρτακος, famoſus gladiator fuit, ex Thracia oriundus, robore animi & corporis præſtans, qui vna cum Chryſo & Oenomao, effracto Lentuli ludo gladiatorio, cũ ſeptuaginta gladiatoribus erupit Capua, manuq; ſeruorum congregata; quaſi iuſto exercitu comparato, Ceruesium montem in Campania occupauit, vbi cum à Clodio Glabro obſideretur, eius caſtra diripuit, & Campaniam populatus, raptis prætorum faſcibus, appellatus eſt imperator. inde Lentuli exercitum in Apennino diſſipauit: apud Mutinam Caſſij caſtra deleuit. tandem cum de vrbe inuadenda deliberaret, à M. Craſſo pulſus, fugatuſq; cum Brutium angulũ occupaſſet, nec in Siciliã præ nauium penuria traijcere potuiſſet, cum ſuis omnibus fortiſſime dimicãs occiſus eſt. Luca. lib. 2. Vt ſimili cauſa caderes, qua Sparthacus hoſtis.

Sparteus, a, um, è ſparto compoſitum. Cato de re ruſt. cap. 3.

Sparus, ſeu Sparum, telum ruſticũ, in modum pedis recuruũ. Virg. l. 5. Agreſtiſq; manus armat ſparus. Feſtus: Spara, minimi generis ſunt iacula, à ſpargẽdo dicta, quòd paſſim pugnãdo ſpargerentur. Lucil. Tum ſpara, tum murices.

Spasmus, mi, ſiue Spaſma, atis, cõtractio neruorum, rigor, diſtentio, conuulſio. à σπάω, conuello. Plin. lib. 22. c. 8.

Spastici, quibus aliquid intus conuulſum eſt. Pli. l. 21. c. 19.

Spatha, æ, *Spada*, σπάθη, gladij genus, ἀπὸ τοῦ σπάθειν, hoc eſt, à ſcindendo, ſiue deuellendo, aut certe ἀπὸ τοῦ σπᾶν, quod inter cætera ſignificat ſtringere. Apuleius: Et militaris ſacramenti genium ob amiſſam ſpathã verebatur. Vegetius gladios maiores Spathas vocari docet: minores vero Semiſpathas. Hæc etiam auctore Auguſt. dicitur Framea, & alio nomine Romphæa. Eſt item Spatha, rudicula, qua vtimur in verſandis rebus, quæ coquuntur. Colum. lib. 12. cap. vigeſimo ſecundo. Permiſceto ſpatha lignea. Spatham præterea vocamus inſtrumentum illud culinarium, quo ſpumam detrahimus. In palmis item Spathæ dicuntur ramuli, ex quibus palmulæ dependent: à frondis, ut videtur, figura nomen habentes, quæ ad gladioli folium

satis

satis accedit. Plin. lib.16. cap. 26. Palmā solain spathis habet fructum.

SPATHALION, Rama di palma, σπαθάλιον, diminutiuum à Spatha, significans ramulum palmæ cum dactylis inde pendentibus. vnde apud Mart. lib.13. Spathalion caryotarum numeratur inter munera tenuiorum, quæ Kalendis Ianu. solēt missitarij: Aurea (inquit) porrigitur Iani caryota Calendis: Sed tamen hoc munus pauperis esse solet. Est etiam ornamentum muliebre, inter delicias feminarum annumeratū. à uerbo Græco, σπαθαλάω, quòd significat, delicias ago, & lasciuio. Pli. lib.3. cap.15. Plaut. Men. Amabo pondo duum nummum spathalia.

SPATHE, es, σπάθη, inuolucrum est siue operimentum fructus palmarum adhuc florentiū, quo in spissandis unguentis utūtur unguentarii: ut docet Diosc. lib.1. cui ea in re optime cōuenit cum Theophrasto, qui lib.3. de Plantarum historia de palmis agēs, in eo masculam à femina differre scribit, quod mascula prior florem ferat in spathe. Plin. lib.23. cap.6. spathes siue elates nomine proprium quoddam palmæ genus uidetur intellexisse, quòd medicinæ conferret, germina, folia & corticem. Vide Marcellum in Dioscoridem.

SPATHVLA, læ, diminutiuum à Spathe, siue Spatha, quo Cels. lib.8. cap.15. usus est pro instrumento chirurgico, ad humeri luxati curationem accommodato.

SPATIOR, aris, Andar à spasso, à sollazzo spatiando, περιπατέω, deambulo. Virg. li.1. Geor. & sola in sicca secum spatiatur arena. Ouid.2. Metam. Nam cum per littora lentis Passibus, ut soleo, summa spatiarer arena. Fest. Spatiatorem pro erratore posuit Cato. Spatians, tis. Ouid.14. Metam. Et spatiantia passim Brachia compescit. Spatiatus, ta, tum. Oui.3. Fasto. Spatiataq; littore curuo.

SPATIOSVS, a, um, Spatioso, grande, εὐρύχωρος, amplus, capax, uastus. Colum. lib.6. cap.2. Primum omnium spatiosum stabulum præparetur. Interdum non loci, sed temporis spacium importat. Ouid. lib.1. Amor. Eleg.8. Sed nunquam dederis spaciosum tempus in iram. Hinc Spatiose, εὐρύ, late, diffuse. Plin. lib.19. cap.5. Quoniam spatiose fruticat. Inde Spaciosus, & Spaciosissime. Plin. Epist.62.

SPATIVM, spatii. Spatio, agio, tempo, διάστασις, διάστημα, capedo, interuallum: & non solum de loco dicitur, sed etiam de tēpore De loco. Cic. lib.1. de Nat. Deo. Sydus spatiis immutabilibus ab ortu ad occasum commeans. Virg.3. Geor. Hic uel ad Elei metas, & maxima campi Sudabit spatia, & spumas aget ore cruentas. Ouid.2. Metam. Tritūq; relinquunt. Quadriiuges spatium, nec, quo prius, ordine currunt. De tēpore. Cic. pro Arch. Quoad longissime potest mea mens respicere spatium præteriti temporis. Aut ad Her. lib.2. Spatium ita consideratur, satisne longum fuerit ad eam rem trāsigendam. Spatium pro mensura & tēporibus pedum in carmine. Cic. in Orat. Trochæus, qui in eodem spatio est, quo choreus. Spatium pro dilatione. Liu. lib.8. Orabant ut iræ suæ spatium, & consilio tempus daretur.

SPECIALIS, & hoc, le, Speciale, singolare, proprio, εἰδικὸς, ἴδιος, proprium, & ueluti peculiare. Iulius Capitolinus. Macrinorum familiam id speciale semper habuisse, ut Alexandrum Magnum in auro & argento exculptum haberet.

SPECIATIM, specialmente, particulariter. Cic. post Red. in Sen. Messinius legem speciatim de salute mea promulgauit.

SPECIALITER, specialmente, εἰδικῶς, speciatim. Colum. lib.3. nūc illud specialiter, ut non solum ex feracissima uite, sed etiam è uitis parte feracissima semina eligantur.

SPECIES, ciei, Specie, imagine, ὄψις, εἶδος, effigies, facies, uel imago. Cic. lib.2. Off. Quæ autem specie quadam utilitatis, hāc Græci ἰδέαν uocant. Et in Topicis: In diuisione formarū, quas Græci ἰδέας uocāt, nostri Species appellant. Cæs. Cō.4. speciem, pugnandumq; præberent. Id est, demonstrationem, siue simulationem, prætextum, & quasi uelamentum, πρόφασις. Cic. de Amic. Quæ ista seruitus? specie quidē blāda, sed re ipsa multis locis repudianda est. Quandoque sumitur pro aspectu, & re ipsa. Virg.2. Aen. Non tulit hāc speciem furiatamente Chorœbus Quandoque pro pulchritudine à speciendo. Plau. in Bacch. Bellan uidetur specie mulier? Inde speciosus pro pulchro & formoso accipitur, de quo infra Species item (ut definitur à Dialecticis) est quæ dicitur de pluribus differētibus numero: ut, Homo est species, quoniam de Socrate & Platone, & aliis, non specie, sed numero differentibus prædicatur. Ob eam rationem ita appellata, quòd multorum collectio una quasi uisione comprehendatur. Genus autem est, quod prædicatur de pluribus differentibus specie: ut Animal, quod de homine, equo, asino, & huiusmodi dicitur, quæ specie differunt. Quandoque species in plurali numero sumitur pro aromatibus. Macrob. li. ulti. Saturnal. Species, & acres, & calidæ, superficiem, cū apponuntur, exulcerant. Martia. Iureconsultus: Species pertinentes ad uectigal cinnamomum, piper lōgum, piper albū. Sic dicitur Vicus speciarius à speciebus Arabicis, Peregrinisque. In speciem, simulate. Liu.4. ab Vrbe: De Sempronio reo. Quæ in speciem modo iactentur.

SPECILLVM, li, Tasto, μηλωτὶς, instrumentum, quo utuntur chirurgi ad scrutationem uulnerum, & fistularum. Est autem diminutiuum à Specium, quo antiqui usi sunt in eadem significatione. Cor. Cels. lib.5. Ante omnia specillum demitti in fistulam conuenit. Hinc Auricularium specillum, quod curandis auribus adhibetur. Est & Specillum, instrumentum quo oculos inungimus. Plin. lib.7. C. Iulius medicus specillum per oculos trahens. Cel. lib.7. Specillo super oculū inducatur. Varr. lib.5. de lingua Latina. Quo oculos inungimus, quibus specimus, specillum. Quidam etiā Specilla appellant uitreos illos orbiculos, quos senes, quo clarius cernant, oculis admouent.

SPECIMEN, nis, pen. cor. Sperienza, tasto, proua, ἐπίδειγμα, proprie in quauis merce dicitur exiguum quiddam quod à uenditore spectandum profertur, ut ex eo emptor rem totā æstimet. Frequentissime tamen per trāslationem accipitur pro quouis documento, experimento, siue exemplo, ex quo rei totius capimus coniecturam. Cic. in Tusc. non dubitas quin specimen naturæ capi deceat ex optima quaque natura? Apul. in Flor. Sed Marsyas (quod stultitiæ maximum specimen) non intelligens se deridiculo haberi. Date specimen sui, est re aliqua insigni declarare, quid de se sit sperandum. Cic. in Diuin. in Ver. qua in re non modo specimen reretis aliquod dedisti, sed tute tui periculum fecisti? Specimen innocentiæ, prudentiæ, uirtutis: id est, exemplar Cic.3. de Natu. Deo. Cur temperantiæ, prudentiæq; specimē, ante simulacrum Vestæ pontifex maximus est Q. Scæuola trucidatus?

SPECIO, cis, xi, ctum, σκοπῶ, apud antiquos in usu fuit, pro uidere. Vnde augures Specere, hoc est, inspicere aues dicebantur. Ennius apud Varr. Vos epulo postquam spexit. Hodie utimurq; tantum eius compositis Aspicio, Conspicio, Circumspicio, Despicio, Dispicio, Inspicio, Perspicio, Prospicio, Præspicio, Respicio, Introspicio, Suspicio, de quibus suis locis.

SPECIOSVS, a, um, Vistoso, apparente, bello, ben formato, εὐειδής, pulcher: Semper enim in bonum accipitur, quāuis Species medium uocabulum sit. Virg.4. Aen. Neque enim specie fama ve mouetur. hoc est, nec præsenti deformitate, nec rumore mox futuro. Sic & formosus, licet forma indifferenter ponatur, semper tamen in meliorem partem accipitur. Pli. lib.13. cap.4. Minus speciosæ, sed sapore caryotarum sorores. Cels. lib.1. cap.2. Si plenior aliquis, & speciosior, & coloratior factus est, suspecta habere bona sua debet. Hora. de Arte: Interdum speciosa iocis. Ouid.7. Metam. Speciosaq; nomina culpæ Imponis Medea tuæ. Speciose, speciosius, speciosissime, pulchre ornate. Liui.4. Bel. Maced. & equus suus speciosius instratus erit, quàm uxor uestita Speciose ingredi: id est, cum ornatu. Colum. lib.2. cap.1.

SPECITO, as, are, frequentatiuum antiquum à Specio. Plaut. in Cist. Mater pompam me speciatum duxit.

SPECIVM, cii, Tasto, tenta, μηλωτὶς, instrumentum teres & paruum, quo medici ad tentandum uulnerum ac fistularum uiā & profunditatem utuntur. Pacuuius: Vt medici faciunt, qui prius specio uulnus tentant. Fit autem à Specio.

SPECTABILIS, le, spettabile, θεατὸς, ἀξιοθέατος, spectatu dignus, clarus, illustris. Plin. lib.11. cap.14. faui cera spectabiles gignuntur. Ouid.2. de Pon. Eleg.2. Ipse super cuttū placido spectabilis ore. Iuuen. Sat.8. si quod spectabile signum. Tacitus in uita Agricolæ: In quibus pulchram & spectabilē uictoriam ederetis.

SPECTACVLVM, li, spettacolo, θέα, θέαμα, dicitur, id quod spectandum exhibetur. Virg. in quodam Epig. redeunt spectacula mane. Liu. lib.1. Indici finitimis spectaculum iubet. Aliquando dicitur ipsa spectatio, θέα, Cic.7. Verr. O spectaculum miserum, atque acerbum, ludibrio esse urbis gloriam? Aliquando locus unde spectatur, θέατρον. Liu li.1. Tum primum diuisa loca Patribus, Equitibusq;, ubi spectacula sibi quisque faceret.

SPECTATOR, spettatore, θεατὴς, qui ad ludos spectandi causa conuenit. Plaut. Amph. Nunc spectatores Iouis summi causa clare plaudite. Spectatores rerum cælestium: id est, contemplatores. Cic.1. de Natu. Deo. Homo rerum superarū, atque cælestium spectator. Spectator pugnæ, qui se pugnæ, non admiscet, sed securus eius exitum expectat. Tractum à ludorum spectatoribus, qui, histrionibus in scena fabulam agentibus, ociosi interim desident. Cic.2. Off. Spectatores se ociosos præbuerunt. Leuctricæ calamitatis. Spectator formarum, id est, iudex, probator, ἐξεταστής. Ter. in Eun. elegās formarum

formarum ſpectator. Vbi Donatus: Spectator elegans eſt, qui ſit cunctantis & faſtidioſi iudicii, cui non quiduis facile placet. Spectator, probator: ut ſpectatores pecuniæ dicuntur.

SPECTAMEN,inis,ſpecimen.Plau.in Menæh.

SPECTATE,egregie.Pli.lib.21.quæ ſpectatiſſime floreant,celerrime marceſcere.

SPECTATIO,onis,ipſe ſpectandi actus.Cic.ad Att.Eſt quiddã etiam animum leuari,tum ſpectatione, tum religione opinionis & fama.Spectatio pro probatione pecuniæ.Cice.in Verr.act.4.primum pro ſpectatione,& collybo.

SPECTATIVVS,ſpeculatiuus,contemplatiuus. θεωρηματικός. Quinct.lib.3.cap.5.Vt illa ſit ſpectatiuæ partis,hæc actiuæ.

SPECTANDVS,adiect.θεατός,Plin.lib.10.cap.42.

SPECTATRIX,cis,θεάτρια,uerbale femi. à ſpectãdo deductũ. Plau.Merc.Diuum atque hominum ſpectatrix. Luca. lib.3. ſpectatrix ſcelerum.

SPECTATVS,Lodato,probato,δοκιμασθείς,probatus,cognitus.cuius.ſ.perſpecta iam uirtus eſt.Virg.8.Aen.Sunt animi, & rebus ſpectata iuuentus.Plau.Perſa.Vitam iam ſatis tibi ſpectatam eſſe cenſueram.Spectatæ integritatis uir,Liu.6.Bel. Pun.Spectatiſſima femina,Cic.pro Sext.Roſc.

SPECTIO,onis,uerbum eſt proprie ad Augurum diſciplinam pertinens,in qua officia ita diſtributa erant,ut qui ſpectionem habebant,nunciationem non haberent. Varr. lib.5.de lingua Latina & Feſtum lib.17.

SPECTO,as,Guardare,guardar ſpeſſo,ὁράω,θεάομαι, frequentatiuum à ſpecio,antiquo uerbo,idem ualens quod multum & fixe intueor.Cic.de Aruſp.reſp.ni tu Megaleſia eo die ſpectare uoluiſſes,Teren.Eun.Here ne me ſpectes:me impulſore hæc non facit. Accipitur non raro pro iudicare, probare, ſiue æſtimare,ἐξετάζειν,τιμᾶν. Cic.pro Roſc.Com.Nemo enim illum ex trunco corporis ſpectabat, ſed ex artificio comico æſtimabat.Cic.lib.5.Tuſcul.Non ex ſingulis uocibus philoſophi ſpectandi ſunt.Aurũ ſpectatur in ignibus. Oui. 1.Triſtib.Eleg.4.Scilicet & fuluum ſpectatur in ignibus aurum.Vnde & Spectatores pecuniæ,dicuntur qui ualorè eius explorant.Huc etiam pertinet illud Virg.3.Eclog. Si ad uitulam ſpectes,nihil eſt quod pocula laudes.hoc eſt,ſi uitulæ pretium tecum repures: uel(ut Serui.interpretatur (ſi pocula cum uitula compares.Interdum eſt attendere,&, ut Cicero loquitur,etiam atque etiam uidere.Plau. Spectandum, ne tibi anulum det,neque roget. Eleganter item accipitur Spectare pro,ad rem aliquam pertinere,ſeu referri,quod & Græci dicunt ἀποβλέπειν,ἀνήκειν,καὶ τείνειν πρός τι. Cic.3. de Finib.Hæc ſtudia ad imitandos ſummos uiros ſpectant. Spectatur,imperſonale.Plin.lib.10.cap.70.Plauſu congregari feros ad cibum conſuetudine ſpectatur.Spectatu,ſupinum.Cic.2.Off.admirantur eum,qui pecunia nõ mouetur: quod in quo uiro perſpectum ſit,hunc dignum ſpectatu arbitrantur.

SPECTRVM,tri,φάσμα,εἴδωλον,ſimulacrum, ſeu imago oculis ſeſe offerens.Cic.lib.15.Epiſt.Qui putant διανοητικὰς φαντασίας ſpectris Catianis excitari.Et rurſus: His ſpectris etiã ſi oculi feriri poſſint, animus qui poſſit non uideo.

SPECVLA,læ,Vedetta,σκοπιά,περιωπή,locus editus,& eminens unde aliquid eminus uideri & proſpici poteſt,ſiue ſit mons, ſiue turris,ſiue lapis,ſiue arbor,ſiue quid aliud eminens.Vir. 8.Eclog.Præceps aerii ſpecula de montis in altum Deferar. Oui.in Epiſt.Leandri: In ſpeculis omnis Abydos erat.Liu. 8.Bel.Pun.Ipſe in Ciſſeo monte ſpeculam poſuit,ut ignibus procul ſublatis,ſignum,ubi quid molirentur hoſtes, momento temporis acciperent.Virg.3.Aen.Dat ſignum ſpecula Miſenus ab alta.Eſt & Specula,ἐλπίδιον,diminutiuum,à ſpes,ſicut à Res,Recula.Cic.Cælio.Hac tamen oblectabar ſpecula.ſ.Tullia.Plaut.Perſ.Ecquid eſt mihi in te ſpeculæ?

SPECVLARE,ris,ſpecchio,ſiue Specular,aris, ſiue Specularium, rii,feneſtræ genus,admittendæ in ædificium lucis, & excludendæ pluuiæ uentiq́; gratia excogitatum: quod primũ ex ſpeculari lapide fieri cœpit,hodie magis ex uitreis orbibus uel teſſellis plumbo iunctis. Mart.lib.8. Hybernis obiecta notis ſpecularia puros Admittunt Soles,& ſine luce diē. Vlpia.Specularia & uela,quæ frigoris cauſſa, uel imbrium in domo ſunt,inſtrumento domus non contineri, Caſsius exiſtimauit.In hortis quoque ambulationes ſpecularibus claudi ſolere,indicat illud Iuuena.Sat.4.Quæ uehitur clauſo latis ſpecularibus antro. Hinc Specularius,larii,ſpeculariũ artifex: qua uoce utitur Vlpia.l.Quæſitum.Digeſt.de Fund. inſtruct.

SPECVLARIS LAPIS,χυτὸς,lapidis pellucidi genus,in tenuiſſimas cruſtas ſectile,ex quo olim ſpecularia conficere ſolebant,hoc eſt,feneſtras admittendæ luci, & excludendo uento,imbriq́; idoneas: quod genus hodie ex orbibus teſſellis ve uitreis,magis conficimus. Dictus Specularis, ſiue quod ſpecularia ex eo fierent,ſiue quòd ſpeculi modo luceret.Pl. lib.21.cap.13.Vide Plin.lib.36.cap.22.

SPECVLARIS,& hoc lare,adiect.à Specula:ut,Specularis ſignificatio,quæ fit,igne è ſpecula oſtenſo.Plin.lib.7.cap.56.

SPECVLOR,laris,lari,Contemplare, ſpeculare,κατασκοπεύω,σκοπιωρέομαι,exploro,contemplor,quaſi è ſpecula proſpecto. Plau.Mil. Sed ſpeculabor,ne quis aut hinc ab læua, aut ab dextera Noſtro conſilio uenator adſit cum auritis plagis. Cæſ.8.Bel.Gal.Qui ſpeculandi gratia eſſent remiſſi. Vnde ſpeculatores κατάσκοποι,id eſt exploratores, qui è ſpecula aſpiciunt,uel in bello ante exercitum explorãdi gratia mitti ſolent.Cæſ.2.Bel.Gall.Hac re Cæſar ſtatim per ſpeculatores cognita.Per tranſlationem pro ſcrutari.Tacit. lib.18. Satis patuit iis,qui principum oſtenſas acriter ſpeculantur. Cic.in Catil.Multi te oculi & aures non ſentientem ſpeculabantur,atque cuſtodient.A quo fit Præſpeculor, ante ſpeculor,uel præmiſsis ſpeculatoribus exploro. Suet.de Cæſ. Exercitum neque per inſidioſa itinera duxit unquam, niſi præſpeculatus locorum ſitus.Hinc Speculatus,huius ſpeculatus,κατασκοπὴ,ipſe ſpeculandi actus. Plin.lib.10. cap.37.

SPECVLATRIX,icis,ſpeculatrice,uerbale. Cic.3.de Nat.Deo.

SPECVLATORIVS,a,um,κατασκοπικός,quod ſpeculationi eſt accommodatũ,ut Speculatoria nauigia,quibus in mari ſpeculamur,quid fiat.Cæſ.4.Bel.Gal.

SPECVLVM,li,Specchio,ſpera,κάτοπτρον,inſtrumentum ex uitro, chalybe,ſtanno,argentove,intuentium imaginem repræſentans: cuius inuentionem Aeſculapio aſsignat Cic.2.de Natu.Deo.Terent.in Adelp.Inſpiciere tanquam in ſpeculum uitas hominum iubeo. Ouid.3.de Arte:quid quanque decebit,Eligat,& ſpeculum conſulat ipſa ſuum.Cic.2. de Finib. Nec tamen argumentum hoc Epicurus à pueris petiuit,aut etiam à beſtiis,quæ putat eſſe ſpecula naturæ.

SPECVS,cus,tam maſc.quàm fem.gen.& ſpecus,oris,neut. gene.Spelonca,cauerna,σπήλαιον,ἄντρον,idem quod ſpelũca.Gel. lib.6.Sole medio & arido ac flagranti ſpecum quandam nactus remotam,latebroſam penetro. Horat.lib.3.Car.Quæ nemora,aut quos agor in ſpecus. Ouid.3.Metam. Eſt ſpecus in medio.Virg.7.Aen.Hic ſpecus horrendum.

SPELAEVM,σπήλαιον,nomen Græcum, quod à noſtris dicitur ſpelunca.Virg.10.Eclog.Inter ſpelæa ferarum Malle pati.

SPELVNCA,luncæ,σπήλαιον,antrum,ſpecus ſubterraneus, uel montis cauitas.Virg.6.Aen.Spelunca alta fuit, uaſtoq́; immanis hiatu.Cice.2.de Finib. Iam decimum annum in ſpelunca iacet.

SPERCHIVS,pen.pro.σπερχειός,fluuius Theſſaliæ, qui Pelio monte effuſus uelociſsimo curſus defluit in ſinum Maliacũ. Stra.lib.8.Luca.li.6.Ferit amne citato Maliacas Sperchius aquas.

SPERNO,nis,ſpreui,ſpretum,Refiutare,ἐκφαυλίζω,ἐξουθενῶ, faſtidio,deſpicio.Cic.de Seneſt. Quòd ſpernerentur ab iis, à quibus eſſent coli ſoliti.Terē.Eun.Ob hæc facta abs te ſpernor.Virg.3.Eclog.Quid prodeſt, quòd me ipſe animo non ſpernis Amynta?Cic.2.de Natu.Deo.Veritas auſpiciorum ſpreta eſt,Catul.Epigram.20.Hæc tu commoda tam beata Furi Noli ſpernere.Horat.1.Epiſt.2.Sperne uoluptates, nocet empta dolore uoluptas.Ouid.8.Meta. Pater huius erat, qui numina diuum Sperneret. Antiqui Spernere dicebant pro ſegregare:quod & Nonius annotauit,citans Ennium in Hectoris lytris: Ius atque æquum ſe à malis ſpernit procul. Spernax,cis: id eſt,contemptor.Silius lib.8.Ductor Piſo uiros ſpernaces mortis agebat.Spretor,oris, eiuſdem ſignificationis.Ouid.8.Metam.Vtq́; deorum Spretor erat.

SPERO,as,Sperare,hauer ſperanza,ἐλπίζω,fiduciã habeo aliquid ex uoto ſucceſſurum.Plin.lib.11.Speratur largior prouentus.Horat.1.Epiſt.4.Grata ſuperueniet,quæ non ſperabitur hora.Cic.Att.lib.1.A quo nihil ſperes boni. Idē pro Deiot. Iubeo te ſperare,& bono animo eſſe. Aliquando Sperare eſt exiſtimare,ſeu cõfidere: & tam de præſenti,quàm de præterito dicitur.De præſenti.Quint.Facilis (ut animaduertere uos ſpero)defenſionis meæ curſus eſt.De præterito, Idē: Et innocentiam quidem puellæ ſatis,ut ſpero,defendimus. Accipitur item pro timere.Virg.1.Aen. Si genus humanũ, & mortalia temnitis arma:At ſperate deos memores fandi, atque nefandi.Vbi Seruius: Sperate,abuſiue,timete: ut li.4. Hunc ſi ego potui tantum ſperare dolorem, Et perferre ſoror potero. Cum alioqui proprie ſperemus bona, timeamus aduerſa. Hæc Seruius. Accipitur & Sperare pro gaudere.Terent.in Adelph.Sperabam iam deferuiſſe adoleſcentiam. Vbi Donatus: Recte Sperabam,pro Gaudebam. Sic enim dicimus cum erraſſe nos cernimus.Speratum teſte Nonio,ueteres dicebant,eum, qui uxorem petit: & Speratam uirginem,quæ petitur.Afranius: Curre,& nuncia uenire,&

mecum

mecum speratam adducere, vt videat puellam. Postquam vero sponsio facta erat, non sperata, sed vel Dicta, vel Pacta, vel Sponsa vocabatur. Speratus, participiũ. Plau. in Merc. Spem speratam cum hanc obtulisti mihi, grates ago. Sperabilis, & hoc le, quod sperari potest. Plau. in Capt. Hic ille dies est, cum nulla vitæ salus sperabilis est mecum.

SPES, ei, *Speranza*, ἐλπίς, est opinio futuri boni. Cicer. 4. Tusc. Spes est expectatio boni. Cæs. Bel. Ciuil. lib. 2. Plenus spei bonæ, atque animi, aduersus eos proficiscitur. Spes pro lætitia. Virg. 1. Aenei. Spem vult simulat, premit altum corde dolorem. Vbi Seruius, Spem, lætitiam. Est & crebra apud Virg. figura, quæ fit, quoties significatur ab eo quod præcedit, id quod sequitur. Nam spem lætitia sequitur: spes vero in vultu non videtur, sed lætitia. in numero plurali habet nominatiuum, accusatiuum, & vocatiuum. Horat. 1. epist. 5. Quid non ebrietas designat? operta recludit. Spes iubet esse ratas: ad prælia trudit inermem. Liu. 1. ab Vrb. Has spes, cogitationesq; secũ portãtes, vrbem ingressi sunt. Sperum autem nusquam, quod sciam reperitur: Spebus rarissime. Spem pretio emere, prouerbialiter dicitur pro eo quod est certũ & præsens detrimentum facere spe incerti lucri. Ter. in Adel. Spem pretio non emo. Antiqui auctore Festo declinabant. Hæc Speres, huius speris. Varro: Quibus suam delectet ipse amicã, & sese speribus iactet suis. Hinc dictũ putat Aspere, quasi sine spere: & prospere, quasi pro spere.

SPEVSIPPVS, *Σπεύσιππος*, Philosophus Atheniẽsis, Platonis ex sorore nepos, qui octo annos Platonicæ scholæ præfuit. Ferunt hunc senio confectum, sibi mortem consciuisse mœrore impulsum. Plut. vero scribit, illum pediculis efferuescẽtibus interijsse. Primus inuenit, quo pacto ex gracilioribus lignis fierent vasa capacia. Composuit dialogos à Diogene commemoratos. Hunc Plato quasi philosophiæ hæredem reliquit, vt scribit Cic. lib. 1. Acad. quæst.

SPHAERA, *Sfera, balla, globo*, σφαῖρα, Græca vox est, idem significãs quod Latinis Globus. Geometræ definiunt esse corpus solidum, vnica superficie contentum, in medio sui punctum habens, à quo omnes lineæ ad superficiem ductæ sunt æquales. Cic. 2. de Nat. deo. Cumq; duæ formæ præstantes sint, ex solidis globus (sic enim sphæram interpretari libet) ex planis autem circulus, aut orbis, qui κύκλος Græce dicitur.

SPHAERITA, ritæ, *Fugazza, schiZZata*, placentæ genus, quod ex multis globulis in sphæram, & rotundam formam coactis, ac deinde simul compactis fiebat. Cato c. 82. Sphæritam sic facito, ita vti spiram, nisi sic effingito, detractis caseo, melle: sphæras pugnum altas facito, eas in solo componito, densas eodem modo componito.

SPHAERISTERIVM, σφαιριστήριον, locus balnei, specie rotunda, cum alijs plerisque exercitationum generibus, tum pilæ ludo præcipue destinatus, quam Græci σφαῖραν vocant. Vnde σφαιρίζω, pila ludo, & σφαιριστικοί pilæ studiosi. Pli. in epist. Apodyterio suppositum est sphæristerium, quod plura genera exercitationis, pluresq; circulos capit. Lamprid. in Alexand. Post lectionem, operam palæstræ, aut sphæristerio, aut cursui dabat.

SPHINX, gis, vel gos, σφίγξ, monstrum apud Thebas, cuius caput & manus puellæ, corpus canis, alæ auis, vox hominis, vngues leonis, cauda draconis similitudinem referebant. Dicta est autem Sphinx ἀπὸ τοῦ σφίγγειν, hoc est, à constringendo, vel vinciendo, quod prætereuntes suis quæstionibus ita stringeret, vt se expedire non possent. Scribit Lactantius Papinianæ Thebaidos interpres, Sphingas monstrum fuisse, alas & vngues habens in similitudinem harpyiarum, quod insidens scopulo viæ imminenti, insolubilia ænigmata transeuntibus proponebat: & quotquot dissoluere non poterant, vnguibus, & alis interficiebat. Aenigma autem erat eiusmodi, Quodnam animal mane quadrupes, meridie bipes, vesperi tripes esset. Cuius ænigmatis nodum Oedipus ita dissoluit, vt hominem esse diceret, qui in infantia manibus & pedibus repens verius, quàm incedens, quadrupes est: Factus vir, vt qui nullo alio, quàm pedum adminiculo nititur, bipes: Ingrauescentibus autem annis, assumpto scipione tripes. Quam solutionem illa tam ægre tulit, vt se statim de saxo præcipitarit. Hinc sumpsit originem adagium in Terentiana Andria, Dauus sum, non Oedipus. Sed hæc fabulosa sunt. constat enim cum aliorum multorum, tum Alberti Magni testimonio, Sphingem animal esse ex genere simiarum, insigne duabus in maxilla maculis nigricantibus, cauda coloris subnigri oblonga. Solin. inter simias habentur & sphinges villosæ comis, mammis prominentibus, dociles ad feritatis obliuionem. De sphingibus sic Diod. Sicul. lib. 4. Sphinges, & apud Troglodytas, Aethiopesq; nascuntur, forma haud ei dissimili, qua pinguntur, sed paulo pinguiores. naturam habent mansuetam, pluribus disciplinis aptam. De his & Plin. lib. 8. cap. 21.

SPICA, spicæ, στάχυς, in frumento dicitur totum illud, quo granum continetur, cuius partes sunt glumæ & aristæ. Cic. 5. de Finib. Ne seges quidem igitur, spicis vberibus & crebris, si auenam vspiam videris. Dicta spica, quasi speca, à spe, ut inquit Varro de re rust. lib. 1. Nam cum fruges in spicam exit, spem præbet hominibus. Seruius: Spicam dictam putat à figura spiculi, quam refert, vbi primum è folliculo erumpit. Tunc enim solum proprie spicam dici arbitratur. Sed hoc non esse vsquequaque verum satis docet Varro lib. 1. ca. 48. cum granum spicæ partem facit: quod certe de spica iam primum erumpente intelligi non potest, quæ cum nondum floruerit granum habere non potest. Verba Varronis sunt hæc Spica in hordeo & tritico tria habet continentia, granum, glumam, aristam, & etiam primitus, spica cum oritur, vaginam. Ouid. 9. Metam. Inerant lunata fronti Cornua, cũ spicis nitido flauentibus auro. Cererem in spicis intercipere. Ouid. 8. Meta. de Apro Calydonio: Is modo crescentes segetes proculcat in herba: Nunc matura metit fleturi vota coloni, Et Cererem in spicis intercipit. Quid sit Cererem in spicis intercipere, iam ipse exposuit, cum inquit, Matura vota coloni. Primo enim herbescit seges, unde illud est, Segetes proculcat in herba. & in Epistolis, Adhuc tua messis in herba est. Deinde vero, vbi maturuit, in spica esse dicitur. Spicæ allij. Ruel. lib. 2. cap. 1. Cohærentes bulbi, in quos allij caput extumuit, qui seorsim consiti nouam creant sobolem, & Nuclei, & Spicæ Latinis auctoribus appellãtur. Col. lib. 11. c. 3. Habet allium plures cohærẽtes spicas. Antiquis etiam in vsu erat Spicus masc. gen. & Spicum neutro, quod & Nonius annotauit. De neutro genere exemplum est apud Ciceronem in Arato: Spicum illustre ferens insigni corpore virgo. Item apud Var. de Lege Mœnia: Neque in bona segete nullum est spicum nequã, Neque in mala non aliquod bonum. De masculino genere citatur versus vetustus à Festo, sed sine auctoris nomine: Quasi messor permessum vnũquenque spicum collegit. Est & Spica signum cœleste, oriẽs in Virginis parte decima. Iul. Firmicus: Quicunque in ortu spicæ natus fuerit, erit rutalibus officijs semper applicatus, & multas fruges horreis condet.

SPICA MVTICA, quæ nõ habet aristam, quasi mutila aristæ enim quasi cornua sunt spicarum. Varro de re rust. l. 1. c. 48.

SPICEVS, a, um, *Di spica*, σταχύϊνος, quod ex spicis est. Tibul. Flaua Ceres tibi sit nostro de rure corona Spicea. Messis spicea. Virg. 1. Geor. Spicea iam campis cum messis inhorruit, & cum Frumenta in viridi stipula lactentia turgent. Ouid. 2. Metam. Stabat nuda æstas, & spicea serta gerebat.

SPICIFER, a, um, pe. cor. σταχυοφόρος, quod fert spicas: vt, Ceres spicifera à poetis dicitur. Seneca Hercul. Oetæo. Et spiciferæ concessa deæ Attica Mystas claudit Eleusis. Martia. lib. 10. Non Hybla, non me spicifer capit Nilus.

SPICILEGIVM, *Spigolo*. σταχυολογία, collectio spicarũ, vel spicæ ipsæ in agro à messoribus prætermissæ. Varr. 1. de re rust. c. 53. Messe facta spicilegium venire oportet. Hinc Spicilegiũ facere, dicuntur, qui messorum terga insequentes, spicas ab ijs prætermissas colligunt.

SPICO, cas, *Spicciolare, mandar fuora le spighe*, σταχυοφυέω, spicas emitto. Pli. l. 18. c. 7. Grana in stipula crinito textu spicãtur. Hinc Spicatus, ta, tum, nomen adiectiuum, quod habet spicas. Et lib. 24. c. 15. Chamæcissos spicata est tritici modo.

SPICIO, is, spicere, ὁρᾶν, θεάομαι, verbum est obsoletum, quo antiqui vtebantur pro aspicere, seu intueri: quod & Festus annotauit, citans locum. Plau. in Mil. Quo supercilio spicit.

SPICVLATOR, as, δορυφόρος, satellites principum, à spiculis, quæ gestant. Cornel. Tacit. Dilapsis spiculatoribus.

SPICVLO, as, *AguZZar la ponta*, ἀκονάω, cuspidẽ acuo. Pli. l. 11. Telum perfodiendo tergori quo spiculauit ingenio.

SPICVLVM, li, *Dardo, punta*, λόγχη, ξυστός. lancea breuis, seu (vt Vegetius ait) telum missile, cuius ferrum est triangulum, vnciarum nouem, hastile pedum quinque & semissis. Antiqui pilum neutro genere vocauerunt. Ad huius iactum exercebantur milites, ita vt arte & virtute directa, scutatos pedites & loricatos equites sæpe transuerberarent. Plaut. in Cas. Si non impetrauit, spicula etiam insortita sunt mihi. Cice. in Pison. L. Crassus spiculis prope scrutatus est alpes. Virg. 5. Aen. Gnossia bina dabo læuato lucida ferro Spicula, cælatamq; argento ferre bipennem. Accipitur & pro Sagitta. Virgil. 11. Aeneid. Spicula conuerso fugientia dirigit arcu. Aliquãdo Sagittæ ferrum, seu cuspis ipsa, & aculeus, vt sunt spicula sagittarum, & aculei apum. Curt. Alexander sagitta ictus est, quæ in medio crure reliquerat spiculum. Virgil. 4. Georg. de apibus. Et spicula cæca relinquunt. Dictum Spiculum, à spicarum specie

SPINA, æ, *Spino*, ἄκανθα, proprie est aculeus sentis, vel rubi, quo pungimur. Virg. 5. Eclog. Carduus & spinis surgit paliurus acutis. Colum. lib. 11. cap. 3. Ea fint vastissimarum spinarũ maximeq; rubi, & paliuri, & eius, quam Græci vocant κυνόσβατον, non senrem eanis appellamus. Spinam facere dicitur asparagus, cum percreuit, & spinosus fit. Colum. lib. 11. cap. 3. Spina etiam dicitur, vertebrarum in quocunque animali contextus inter se, (quam & Græci ἄκανθαν nominãt) qui elt à collo, ad extremum vsque os, quod sacrum dicitur: sic autem appellata est, quod ipsæ vertebræ in suo contextu processus vtrinque ostendant spinis haud absimiles. Pli. l. 11 cap. 37. Spina lumbis ossea, sed tereti structura, per media foramina à cerebro medulla descendente. Eandem esse eiusnaturam, quam cerebro colligunt: quoniam prætenui eius membrana modo incisa statim expiretur. Spina etiam pro aculeo, qualis serpentibus & hystricibus, & plerisque piscibus inest. Plin. lib. 8 c. 35. Hystrices generat & Africa spina cõrectas. Spinæ per translationem pro difficultatibus. Cic. 4. Tusc. Peripatetici spinas partiendi, & definiendi prætermittunt. Spineus, spinea, spineum ἀκάνθινος, quod ex spinis factum est: vt, Corona spinea. Vincula spinea. Ouid. 2. Metam. Baculumq; capit quem spinea rortum Vincula cingebant. Spinosus, nosa, nosum, spinis abundans, ἀκανθώδης. Varr. 2. de re rust. cap. 3 Quod vsu sæpe venit his, quæ inter se cornibus pugnant, atque in spinosis locis pascuntur. Spinosa oratio, per translationem, pro dura & aspera. Cic. 1. de Orat. Hæc erat spinosa quædam, & exilis oratio.

SPINETICUM, vnũ ex Padi ostiis, quo Claudius Cæsar è Britannia triumphans, prægrandi illa domo veitus, quàm naui, intrauit Adriam, à Spina vrbe nomẽ habens, quam conditã volunt à Diomede Plin. lib. 3. c. 16.

SPINETUM, ti, *Luoco piantato de spini*, ἀκανθών, locus spinis abundans. Plin. l. 10. c. 74. Afinus spinetis se scabendi causa atterens. Virg. 2. Eclog. Occultant spineta lacertos.

SPINTER, βραχιονιστήρ, armillæ genus erat, teste Festo, quo mulieres vtebãtur in summo brachio sinistro. Plaut. Menæch.

SPINTRIAE, dicti sunt repertores mõstrosæ libidinis, nouiq; concubitus. Suet. in Tiber. cap. 43.

SPINUS, *Prugnolo, Susino saluatico*, agrestium prunorum arbor, quòd spinis referta sit. Virg. 2. Ge. Spinos iã pruna ferẽtes.

SPIONICUS, ca, cum, adiectiuum: vt, Spionicus gustus, id est, gustus vuæ spioniæ. de qua Colum. lib. 3. cap. 2. Plin. lib. 14. cap. 2. Col. lib. 3. c. 21.

SPIRABILIS, le, ἔμπνεύσιμον, vitale, quo spiramus. Virg. 2. Aen. Per superos, atque hoc cœli spirabile lumen. Spirabilis animus. Cic. 2. de Natu. deo. Animum ipsum spirabilem si quis quærat vnde habemus.

SPIRACULUM, li, *Spiracolo*. ἀναπνοή, odor, aerve per quod expiratur, aut exhalat. Virg. 7. Aeneid. Sæui spiracula Ditis. id elt aditus, ait Seruius. Pli. l. 2. c. 93. In Sinuessano agro & Puteolano sunt, quæ spiracula vocant.

SPIRAE, arum, σπεῖραι, sunt reuolutiones, siue circuli, qui in se ipsos non recurrunt: vnde in matronarum ornamentis Spiræ dicuntur, vt est videre apud Plin. lib. 9. cap. 35. ubi meminit Lolliæ Paulinæ Caij principis matronæ. In serpentibus quoque Spiræ dicuntur, cum in orbem contracti quosdam quasi circulos imitantur. Virg. lib. 2. Ge. Squammeus in spiram tractu se colligit anguis. Et lib. 2. Aeneid. Spirisq; ligant ingentibus. Funes item nautici in orbem conuoluti, proprie Spiræ dicuntur. Item Spira dicitur funiculus, qui à pileo ad fauces extenditur, & sub mento alligatur. Iuuenal. Satyr. 8. Et longo iactetur spira galero. Basis item columnæ, vnius tori aut duorum, Spira dicitur. Plin. lib. 36. c. 23. In Ephesiæ Dianæ æde columnis spiræ subditæ. Item Spira genus operis pistorij, vt ait Festus. Cato: Spiram sic facito: Quantum voles pro ratione, ita vti placenta fit, eadem omnia facito. Ennius etiam spiram, hominum multitudinem vocauit Festus.

SPIRAMEN, inis, ἀναπνοή, per quod exit spiritus: vt Naris spiramina. Lucan. l. 2. Hic aures, alius spiramina naris aduncę. Stat. 2. Theb. Reficit foramina Fossi Ignis.

SPIRAMENTUM, ti, ἀναπνοήριον, per quod exit spiritus. Virg. lib. 4. Ge. Cerratim tenuia cera Spiramenta linunt. Spiramẽtum, porus. Pli. l. 32. c. 6. Spiramentũ cauernæ, Iustinus. Vir. 1. Ge. Seu plures calor ille vias, & cæca relaxat Spiramenta.

SPIRITUS, *Spirito, animo, fiato, vento*, πνοή, πνεῦμα, halitus: idem enim sunt Spiritus, Halitus, & anima. Cic. 2. de Natu. deo. Tribus rebus animantium vita tenetur, cibo, potione, spiritu. Idem de Sen. Quorum vsq; ad extremum spiritum prouecta est prudẽtia. Auferre spiritum sine sensu doloris. Cic. in Verr. Accipitur aliquando Spiritus pro vento. Virg. 12. Aen. Ac velut Edoni Boreæ cum spiritus alto Insonat Aegæo. Nonnunquam etiam pro animi elatione. Cic. pro Sylla: Res gestæ, credo meæ, me nimis extulerunt, ac mihi nescio quos spiritus attulerunt. Cæs. lib. 3. Bel. Ciuil. His rebus tantum fiduciæ ac spiritus Pompeianis accessit.

SPIRO, ras, *Spirare, mandar fuora, mandar su il fiato, esalare*, πνέω, spiritum duco, animam emitto & attraho. Plin. Hæc duo genera fistulis spirant, quæ ad pulmonem pertinent. Idem lib. 9. cap. 7. Spirant confessione omnium & paucissima alia in mari. Spirare, flare: vt, Valentius spirat Eurus, id est flat. Ouid. 11. Met. Cum mare sub noctem tumidis albescere cœpit fluctibus, & præceps spirare valentius Eurus. Clemẽtius spirant Austri, Stat. 2. Sylu. Aliquando Spirare, est odorem aliquem emittere, siue exhalare. & sic construitur cum accusatiuo. Virg. 1. Aeneid. Ambrosiæq; comæ diuinum à vertice odorem spirauere. Exta spirantia, hoc elt palpitantia. Virg. 4. Aen. Spirantia consulit exta. Spirantia signa, hoc est, tam artificiose facta, vt viuere, atque adeo spirare videantur. Virg. 3. Georg. Stabunt & Parij lapides spirantia signa. Aspiro, Conspiro, Expiro, Inspiro, Interspiro, Prospiro, Respiro, & Suspiro, suis locis.

SPISSAMENTA, *Spessezza*, vocantur, quæ à Græcis σύμματα, dicuntur, quæ in vnguentorum confectionibus, & oliuarũ, aliorumq; id genus fructuum condituris extrema adduntur, ne fluitet, quod conditum fuerit. Colum. l. 12. cap. 46.

SPISSE, πυκνῶς, πυκνῶς, dense, siue ad multam spissitudinem. Plin. lib. 36. cap. 25. Cic. de Clar. Orat. Spisse, atque vix, ad Antonium Crassumq; peruenimus.

SPISSESCO, scis, scere, πυγνῦσθαι, πήγνυσθαι, spissum fieri. Celsus l. 5. de Curat. aduersus ictum aspidis: Eadem ui uerisimile est spissescentem intus humorũ hominis ab eo discuti. Lucr. lib. Fecit vt ante cauã docui spissescere nubem.

SPISSITAS, itis, *Spessezza*, πυκνότης, Spissitudo. Pli. l. 28. c. 30.

SPISSIGRADUS, βραδύπους, qui tardo passuum motu in ambulando vtitur. antiqui enim Spissum dicebant pro tardo. Hinc Spissigradior, & Spissigradissimus. Plaut. in Pœn.

SPISSO, as, *Inspessare*, πυκνόω, πήγνυμι, spissum facio. Pli. l. 11 c. 41. Omne lac igne spissatur. Spissari in panem farinæ modo, Pli. l. 13. c. 4. Dentes pectinatim spissati. Idem l. 31. c. 11. Dentes in circuitu marginum habent, pectinatim spissatos. Ouid. 15. Metam. Ignis enim densum spissatus in aera transit. Nubes spissatæ, Luca. l. 4. Inspisso, & Cõspisso, suis locis.

SPISSUS, a, um, *Spesso*, πυκνός, idem quod densus: cui opponitur Rarus. Virg. 2. Geor. Scrobibus superabit terra repletis Spissus ager. Ouid. 1. Met. Et liquidum spisso secreuit ab aere cœlum. Pli. l. 12. c. 24. Aspalati probatio est in colore rufo, vel igneo, tactuq; spisso. Corona spissa viris. Virg. 9. Aen. Non tam spissa viris. Quandoque significat tardum. Plaut. in Cistel. Spissum hoc est, amanti dicere, venier. Cic. ad Att. l. 10. omnia adhuc tarda & spissa. Cæcil. Dardano: omnes res spissas facit. Hinc etiam Spissius legimus pro tardius. Varro Mysterijs, vt citat Nonius, Nascimur spissius, quàm emorimur. A Spissus fiunt Spissior & Spississimus. Plin. lib. 12. cap. 11.

SPLEN, huius splenis, masc. gen. *Milza*, σπλήν, viscus est in sinistra animalis parte situm, succos crassos & melancholicos in hepate genitos ad se attrahẽs, quorum parte subtilissima cum se aluerit, quod superest, proprio quodam meatu ad vẽtriculum remittit. Latini Lienam appellant. Cels. l. 4. Splen in sinistra parte est intestino innexus, natura mollis & rarus, longitudinis & crassitudinis modicæ. Pli. l. 8. c. 23. viscera sine splene. Pers. Saty. 1. petulanti splene cachinno.

SPLENDEO, es, ui *Risplendere, rilucere*, λάμπω, luceo. Martia. l. 4. Et acies multo splendeat alba pilo. Virg. 7. Aene. Splendet tremulo sub lumine pontus. Cic. pro Sext. virtus in tempestate quieta est, & lucet in tenebris, Splendetq; per se semper, neque alienis vnquam sordibus obsolescit. Horat. 1. Carm. Ode 14. Vrit me Glyceræ nitor Splendentis Pario marmore purius.

SPLENDESCO, scis, λαμπρύζω, splendidus fio. Apul. Cum iã Aurora splẽdesceret. Mart. l. 8. Defluat, & lento splendescat turbida limo amphora. Cic. in Parad. Nihil tam horridum, tam incultum, quod non splendescat oratione, & tanquam excolatur. Virg. 1. Geor. Depresso incipiat iam tum mihi taurus aratro Ingemere, & sulco tritus splendescere vomer.

SPLENDIDE, λαμπρῶς, laute, magnifice. Cic. 3. Tusc. acta ætas honeste ac splendide, tantam affert consolationem, vt eos, qui ita vixerũt, aut nõ tãgat ægritudo, aut perleuiter tãgat.

SPLENDIDUS, dida, idum, *Splendido, risplendente*, λαμπρός, clarus, lucidus, nitidus. Cic. in Parad. Reuiuiscat Curius, aut eorum aliquis, quorum in villa, ac domo, nihil splendidum, nihil ornatum fuit, præter ipsos. Virg. 1. Aen. At domus interior regali splendida luxu. Horat. lib. 3. Carm. Ode 13. O fons Blandusiæ splendidior vitro, Dulci digne mero. Cic. 1. Off. In maximis animis splẽdidissimisq; ingenijs plerunq;

existunt

existût honoris,imperii,potêtiæ,gloriæ,cupiditates.Splendidus homo,id est,magnificus,diues,lautus,liberalis:cui opponitur sordidus.Cic.1.de Finib. C.Plotius Eques Romanus splendidus.

SPLELDOR,otis,*Splendore,luce*,αὐγὴ,λαμπρότης,lux,nitor,claritas.Plaut.in Mer.Cœlum vt splendore est plenum, nonne ex aduerso vides?Horat.1.Serm.Sat.4.Hûc capit argenti splendor. Per translationem pro decore,dignitate,gloria,vnde splendor nominis, Splendor familiæ, Splendor virtutum:Cic.pro Pomp.Nunc imperii nostri splendor illis gentibus lucet.

SPLENETICVS, lienosus, cui post inflammationem lien in pristinum non restituitur habitum, sed tumor permanet. Pli.l:20.ca.9.

SPLENIATVS,a,um,σπληνωτὸς,splenio obuolutus, Mart.lib.10.Cur spleniato sæpe prodeam mento.

SPLENIVM,splenij,σπλήνιον,emplastri genus oblongû,quod fere fronti ad sedâdos capitis dolores soler adhiberi,quanquam & aliis partibus interdum accommodetur:nomen habens ab oblonga splenis figura. Mart. Splenia tolle leges. Pli.29.Superimponi oportet splenium.

SPOLETIVM,tii,*Spolete*,σπολήτιον, ciuitas in Vmbria: etiã hodie nomen retinens.Inde Spoletinus,a,um,pen.pro σπολητῖνος, vt ab Arretio Arretinus. Mart.lib.13. De Spoletinis quæ sunt cariosa lagenis.

SPOLIARIVM,rij,ἀποδυτήριον,proprie locus ante balneum in quo loturi sese spoliabant,accipitur tamen & pro quouis alio loco,in quo quis vestibus pecunia, aliave re à latronibus exuitur. Plinius in Panegyr.non spoliarium ciuiû, cruentarumq́; prædarum sæuum receptaculum.

SPOLIATIO,onis,σκύλευσις,spoliorum detractio,depopulatio.Cic.4.Verr.fanorum spoliationes.

SPOLIATOR,oris,λαφυραγωγὸς,qui alterum spoliat. Cic.6. Verr.spoliatorem vexatoremq; eorum defendes.

SPOLIATRIX.Mart.lib.1. Sic Spoliatricem commendat Faustus amicam.Cic.pro Cœl.Venus Spoliatrix.

SPOLIO,as,*Spogliare*,σκυλεύω,exuo,nudo,orbo, priuo, spolia detraho.Liui.1.ab Vrbe Regem in prælio obtruncat,& spoliat.Cice.6.Verr. Apollonium omni argento spoliasti. Terent.in Hec. Quin spolies, mutiles, laceres. Virgi.5. Aene. Pars spoliant aras. Lucan. lib.3. Tristi spoliantur templa rapina.Cic.3.Verr.Nesciebas ab eo Cn.Carbonem consulem,nô modo relictum,sed etiam spoliatum auxiliis? Idem pro Quint.qui amicum socium,affinem,fama,& fortunis spoliare conatus est.Virg.5.Aen.Cedit,quoniam spoliata magistro est.

SPOLIOR,*Spogliare*,inquit Nonius,antiqui dicebant pro Spolio:vnde Despolior,& Expolior,in actiua significatione leguntur Afran.Quos impune depopulatur & dispoliatur dedecus.Quadrigarius agrum Campanum expoliabatur.

SPOLIVM.lij,*Bottino*,σκῦλον, quicquid hostibus detrahitur,vt ait Ser.Virg.8.Aen. Tergemini nece Geryonis, spoliisq́; superbus Alcides,Spolia opima,quæ dux duci detrahit,qualia fuerunt ea,quæ primus omnium Ioui Feretrio obtulit Romulus, rege Ceninensium manibus suis in acie occiso Liui.lib.1.ab Vrbe.

SPONDA,spondæ,*Sponda*,latus lecti: nam spondæ sunt tabulæ, quæ vtrinque lectû sustinent.Mart.l.1.Nec nudi sponda grabati.Virg.1.Aene.Aurea composuit sponda, mediamq́; locauit.Horat.Epod.3.Extrema & in sponda cubet.

SPONSA,æ,Cic.Att.Sua cuiq; sponsam.

SPONDEO,des,spopondi,sponsum, *Promettere*, ἀναδέχομαι, ἐγγυῶμαι,idem quod sponte promitto. Cic.14.Phil.Pansa aut morte,aut victoria se satisfacturum reip.spopondit. Idẽ Lentulo.lib.1. Dependendum tibi est, quod mihi pro illo spopondisti.Idem ad Trebonum.l.15. Quod ego non modo de me tibi spôdere possum, sed de te etiã mihi.Virg.12. Aene. Quæ iam spondet fortuna salutem? Ouid. in Ibin: Te fera nec quicquam placidum spondentia Martis Sydera presserunt:Spondere puellam dicitur pater alicui, cum pollicetur futurum esse,vt eam vxorem ducat. Plaut.Trin.- Sponden' ergo Tuam gnatam vxorem mihi? CH. spondeo, Eius composita sunt Conspondeo: vnde Veteres Consponsos dicebant,teste Festo,fide mutua obligatos.Et Consponsores duo,pluresve eandem rem promittentes. Cic.Leptæ: De negocio tuo,quòd sponsor es pro Pompeio,si Galba cô sponsor tuus redierit. Despondeo, & Respondeo, de quibus alibi.

SPONDEVS,p.p.σπονδεῖος,pes duabus sylabis longis constans qui in Heroico versu omnem sibi vendicat locum, licet raro quinto loco reperiatur. Dictus,quòd in sacrificiis,& libamentis eo maxime vterentur. nam σπονδὴ libamentum, fœdusq́;,ac sponsionem significat. Ci.de Orat. Ne spôdeus quidem funditus est repudiandus.

SPONDYLVS,li,siue Sphondylus, masculi. gene. σπόνδυλος,ἢ σφόνδυλος,nodus seu vertebra spinæ dicitur. Sunt autem in ipsa spina spondyli quatuor & viginti,quorum septem collum constituunt,duodecim thoracem, quinq; alii lumbos. Spondylus in mari animal apud Pli.l.32.c.11. Spondylus calculus æneus,quo suffragia sua indices Athenis dabant, vt est apud Iulium Pollucem Spondylus, verticulum quod apponitur fusis,vt nendo melius vertantur. Spondylus,callus siue caro iuterior ostreorum.Pli.lib.25.ca.5. Spondylo vtitur Martialis pro animalium osiculis,lib.7. Rosos tepenti spondylos sinu condit.

SPONGIA,æ,*Spogna, spugna*,σπόγγος,quiddam est, in natura tertium ordinem habens, vt neque animal, neque frutex, sed tertium quiddam,ac medium inter vtrûque genus dici possit,quod Græci ζωόφυτον appellant. Plurimis locis in saxis marinis nascuntur spongiæ,diuersisq́; nominibus ab antiquis distinctæ,quoniam non vna est earû bonitas & vsus, Sensum iis inesse apparet,quia vbi auulsorem sensere,contractæ multo difficilius abstrahuntur: auulsæ relinquunt in pettis veluti cruoris vestigium, atque ex is quasi molliores peniculi recrescunt.Spongias antiqui in deliciis habuerût strigilum vice,linteorumq́; illis vtentes ad distringenda & mundanda corpora.quapropter purpura tingebât eas. alias cura candidas faciebant, tinctas per æstatem salis spuma ad lunam & pruinas sternentes inuersas, vt candorem biberẽt. Apud antiquos in vsu erat tergendarum mensarum,adhibebanturq́; ad obscœna emundanda. Martial.lib.14 Hæc tibi sorte datur tergendis spongia mensis Vtilis, expresso cum leuis imbre tumet.Cice.de Natu.In pulmonibus inest raritas quædam,& similis spongiis multitudo. Senec.l.10.epist. Vnus è Germanis lignum id,quod ad emundanda obscœna adhærente spongia,totû in gulam farsit. Accipitur & Spongia pro asparagi satiui radice, apud Plinium, & Col. lib. 11.capit.3.

SPONGIOLA,læ,σπογγίδιον, dimin.à Spongia, quo nomine etiam significatur quiddam squamatim compactum è cynorrhodi ramis paruæ spongiæ modo dependens. Pli.25.c. 2.Spongiolæ.radiculæ asparagorû inter se implicitæ. Col. lib.11.c.3.

SPONGIOSVS,adiect.Spongolo,σπογγώδης, quod similitudinem spongiæ habet. Pli.lib.11.ca.37.pulmo spongiosus.

SPONGIARE,ἀποσπογγίζειν,spongia extergere. Apicius.

SPONGIATORES,σπογγοθῆραι,qui spongias captant. Purpuratores,qui purpuras piscantur. Cæl.Rhod.lib.8.c.11.

SPONSALIA,orum,*Sponsalitio, maritaggio*,μνηστεία, promissio,siue stipulatio futurarum nuptiarum. Sponsalia hoc modo fiebant.qui vxorem ducturus erat,ab eo,vnde ducenda erat, stipulabatur eam sibi in matrimonium traditum iri. qui daturus erat,itidem stipulabatur eam ductum iri. is côtractus stipulationum sponsionûq; dicebatur Sponsalia, Vide Gel. l.4.ca.4.Vlp.l.ij.de sponsali.Sponsalia dicta sunt a spondendo.nam mortis fuit ueteribus stipulari, & spondere sibi futuras uxores Iuuen.Sat.6.Spôsalia nostra.Tẽpestate paras.

SPONSIO,onis,*Promissione.promessa*,ἐγγύη,verbale à Spondeo, idem quod promissio,Paulus de verb.signifi.Sponsio appellatur non solum quæ per sponsi interrogationẽ fit, sed omnis stipulatio,promissioq́;.Erat etiam Sponsio, παρακαταβολὴ, genus actionis apud antiquos, quod fiebat interposita stipulatione certæ pecuniæ, quem perderet is qui sponsione vinceretur,& coram recuperatoribus, aut alio iudice disceptabatur. Erat autem decima pars controuersiæ rei in causis priuatis, in publicis autẽ quinta apud Græcos auctore Polluce,pœna scilicet temere litigantium.Cic.lib. 3.Off.Cum is sponsionem fecisset,nisi vir bonus esset. Fiebat sponsio plerunque in interdictis, id quod ostẽdit Quin. in.7.Efficiendum est, vt de re quacunq; bene sentiat iudex: sic enim iuri nostro libentius indulgebit,vt in sponsionibus quæ ex interdictis fiunt, etiamsi non proprietatis est quæstio,sed tantum possessionis, tamen non tantum possedisse nos,sed etiã rem nostram possedisse dicere oportebit. Ci. in Ora.pro Ceci.Erat.Restituisse se dicit: sponsio facta est: hac de sponsione vobis iudicandum est. Sponsio voti. Cic. 2.de Leg.Diligentia uotorum satis in lege dicta est,ac uoti sponsio,qua obligamur deo.

SPONSO,sas,*Prometere, sponsare*,μνηστεύω, frequentatiuũ à spondeo,quod significat uxorem sibi stipulari. Paul.de ritu nupt. l.j.Quamuis sponsare non prohibeatur.

SPONSOR,ris,*Segurtà*,ἐγγυητὴς, qui pro altero spondet. Cic. Att.l.1.Tulliola,tuû munusculum flagitat,& me,ut sponsorem appellat.Sponsor item dicitur is: qui puellã uiro promittit.Ouid.Epi.2.Qui mihi côiugii sponsor & obses erat.

SPONSVS,si,mas.gen,μνηστὴρ,cui spondetur puella,siue qui spopondit

pondit eam se docturum. Sponsa, æ, *sposa*, puella, quæ spondetur. Plaut. Casi. Huc veoitti sponsam præreptum meam? Iuuen. Sat. 1. Quem sponsæ turpes, & prætextatus adulter?

SPONSVS, sus, *Promessa, ἐγγύη*, sponsio. Seru. Sulpic. Si post eas stipulationes vxor non dabatur, qui stipulabatur, ex sponsu agebat.

SPONSVS, a, um, *promesso, ἐγγυητός*, particip. promissus. Teré. in Eun. Scis sponsam mihi? subaudi, Esse. Idem Phor. Quæ sponsa est mihi.

SPONTALIS, & hoc le, *Volontario, spontaneo, αὐτόματος, αὐθαίρετος*, idem significat quod spontaneus, vltroneus. Apul. lib. 4. Cum nulli nostrum spontale parricidium suadens persuadere posset.

SPONTE, *Da sua posta, di volontà, αὐτομάτως*, nomen ablatiui casus, idem valens, quod Vltro, hoc est, propria voluntate. Ci. Att. Gaudeo id te mihi suadere, quod ego mea sponte pridie feceram. Virg. 4. Eclo. Sponte sua sandyx pascentes vestiet agnos. Hinc Spontaneus, a, um, quod est voluntarium, aut naturale. Sunt qui putent Sponte aduerb. esse, quod certe verum esse non potest, tum quòd admittat secum adiectiuum, quemadmodum alia nomina substãtiua: vt Mea, tua, vel sua sponte: tum quòd non raro legatur eius genitiuus Spontis. Cels. lib. 1. cap. 1. Sanus, qui & bene valet, & suæ spontis est, nullis obligare se legibus debet. Var. lib. 1. de re rust. Spõtis suæ statuerat finem.

SPORTA, sportæ, *sporta, σπυρίς*, aut à sparto herba, quæ frequẽs apud Hispanos nascitur, aut ab asportando, vasis genus, ex vimine, iũcis, aut sparto, aut simili leuiore materia. Salust. l. 2. Histor. E muris canes sportis demittebant. Col. l. 8. c. 7. Sportis inclusæ pendeant aues.

SPORTVLA, læ, *sportella, σπυρίδιον*, diminut. à Sporta. Plaut. in Curc. Qui incedunt suffarcinati, cum libris, cum sportulis. Idem in Men. Sportulam cape. Et quoniam in sportulis pecunia, quandoq; etiam cibus in quotidianum vsum deferri solebat, factum est vt Sportula pro iis cibis, & pro ea pecunia acciperetur, quæ à magnatibus iis quotidie dabatur, qui ipsos officii gratia essent comitati, aut domi salutassent. Iuue. Sat. 1. Nunc sportula primo Limine parua sedet turbæ capienda togatæ. Idem Sat. 3. Nonne vides, quanto celebretur sportula fumo? A Sportula fit aliud diminutiuum Sportella, genus quoddam bellariorum significans. Cic. ad Pætũ: Dediscendæ tibi sunt sportellæ, & artologani.

SPRETOR, oris, Ouid. Meta. Vtq; deorum spretor erat.

SPVMA, spumæ, *spuma, schiuma, ἀφρός*, rara quædam fæx, quæ per ebullitionem, aut vehementem agitationem rebus liquidis supernatat. Ci. de Nat. de. Venus Spuma procreata, &c. Vir. 1. Aen. Spumas salis ære ruebant. Oui. 3. Met. Spumaq; pestifero circunfluit albida rictu. Virg. 3. Aen. Ter spumã elisam.

SPVMATVS, adiect. *schiumato, spumato, ἀφρώεις*, spuma aspersus. Cic. 1. de Diui. Saxaq; caua salis niueo spumata liquore.

SPVMATVS, tus, tui, substantiuum. Sta. 1. Sylua.

SPVMESCO, is, ere, spumosus fio. Ouid. Epist. 1. At si nostra tuo Spumescant æquora remo.

SPVMEVS, a, um, *ἀφρώδης*, spuma abundans. Virg. 10. Aen.

SPVMIFER, a, um, spumosus, vt Fluctus spumiferi, Stat. lib. 1. Achill.

SPVMIGER, a, um, idẽ quod spumifer. vt, Fons spumiger, Oui. l. 11. Meta. Lucr. l. 5. Spumigeri suis aductu, validiq; leonis.

SPVMO, as, *Mandar la schiuma, far la spuma, ἀφρίζω*, spumam emitto. Pli. l. 32. c. 7. Postquam desierit spumare, tepidum infundere. Vir. 2. Ge. Spumat plenis vindemia labris. Spumãs, tis, particip. Vir. 4. Aen. Stat sonipes, ac frena ferox spumantia mãdit. Col. l. 10. Sordid⁹ & musto spumãtes exprimit vuas.

SPVMOSVS, a, um, *ἀφρώδης*, quod spumam facit. Plin. l. 31. c. 7. Virg. 6. Aen. Inter saxa virum spumosa immerserat vnda.

SPVO, spuis, spui, sputum, *Sputare, πτύω*, saliuam eiicio. Virg. l. 4. Ge. Et terram sicco spuit ore viator Aridus. Conspuo, Despuo, Expuo, Inspuo, & Respuo, suis locis.

SPVRCIFICVS, qui sporca, & fœda facit. Plau. in Trin.

SPVRCILOQVVS, *αἰσχρολόγος*, qui spurca loquitur. Plau. in Cap.

SPVRCITIA, & Spurcities, *Sporcitia, sporchezza, ἀκαθαρσία*, immunditia. Lucret. lib. 6. Cœnũ teterrima cum sit Spurcities, eadem porcis hæc munda videtur. Col. lib. 12. cap. 12. Eluit spurcitiam.

SPVRCO, as, *sporcare, lordare, imbrattare, ῥυπαίνω*, fœdo, vitio. Cels. Iurec. Cum eo agi posse Aquilia, qui vinũ spurcauit, vel effudit. Plaut. in Men. Spurcatus sum odore illutibili. Antiqui Spurcum vinum dicebant, cum aqua mistum, tanquam non amplius purum foret, aut igne calefactõ, aut mustum antequam deferuescat. Catul. Epig. 103. ad Sicoonium: Siconi arbitrio populi tua cana senectus Spurcata impuris moribus intereat. Hinc Conspurco, de quo suo loco. Spurce, *αἰσχρῶς*, spurcius, ssime, aduerb. Cic. 2. de Inuent. Si quid eorum spurce, superbe, malitiose factum proferetur.

SPVRCVS, a, um, *Lordo, sporco, mal netto, μιαρός, ῥυπαρός*, quod est impurum, obscœnum, lutulentum. A spuendo dictum, quòd tale sit, vt despuentes auersemur. Plaut. Tot noctes reddat spurcas, quot puras habuit. Cic. 1. Tuscul. Ex poeta quodam. Samnis, spurcus homo. Idẽ pro Domo: Spurcissimus homo, prægustator libidinum. Aliquando pro fœtido, *δυσώδης*. Apul. Tam multæ res sporcæ & graues nares infestant. Aliquando pro vehementi, aspero, *δεινός*. Cic. Iactati tempestate spurcissima. Col in Præf. l. 1. Quid siccus & spurcus ager. Aliquãdo pro sæuo, & sanguinario. Var. Spurcus gladiator, & carnifex. Hinc Spurce, *αἰσχρῶς*. Cic. Attic. lib. 7. spurce, sed tamen prudentius, quàm Lucius noster. Eidem l. 11. Perscribit spurcissime, quas ob causas fecerit.

SPVRINA, dux regis Parthorum, qui Crassum interemit. item Mathematicus ac vates, qui Cæsari prædixit, vt Martias caueret Idus. Tranquillus in Cæsare, & Valerius.

SPVRIVS, adie. *Bastardo, mulo, νόθος*, incerto patre natus: *ἀπὸ τῆς σπορᾶς*, hoc est, à semine: quòd nihil habeat à patre, nisi semen. vnde Spurios versus dicimus, quasi adulterinos, supposititios. Ausonius: Quiq; notas spuriis versibus apposuit. Seruius: Spurius dicitur, qui ex muliere non nota ortus est. Modestinus Iureconsultus Spurios eos dici affirmat, quos & vulgo conceptos appellamus, eos scilicet, qui incerto patre nati sint, vel qui eum habeant patrem, quem habere nõ liceat. Plutarchus in Problem. de hoc verbo loquens, ita loquitur: Spurius primum nomen est apud Romanos, vt Sextus, Decimus, Caius. Prima autem nomina non tota scribunt, sed aut vna litera, vt T. Titum; aut duabus, vt Cn. Cneũ; aut tribus, vt Sex. Sextum. sic Spurius, Sp. scribebatur. Eos autem qui sine patre erant, qui *ἀπάτορας* Græce dicuntur, S. & P. designabant, quasi sine patre. hoc errore factum, vt Spurii, qui sine patre sunt, dicerentur.

SPVTATILICVS, inusitatum, à verbo Spuo. Cic. de Cla. Orat. Quo accusante Chritilum, Sisenna defendens, dixit quædam eius Sputatilica esse crimina. Tum C. Rufcius, Circum senior, inquit, iudices, nisi subuenitis. Sisenna quid dicas nescio: metuo insidias. Sputatilica, quid est hoc? Sputa quid sit, scio, tilica nescio.

SPVTATOR, oris, qui frequenter spuit. Plau. in Mil.

SPVTO, as, *Sputare, ἀναπτύω*, à spuo frequentatiuum. Plaut. Isti, qui sputatur, interdum morbus venit. i. morbus comitialis, quem nominantes solemus despuere.

SPVTVM, ti, *sputo, πτύελον*, saliua, à spuẽdo dicta. Dicitur & Sputus. Lact. l. 4. Impurato ore expuent venenatos sputus.

S ANTE Q

SQVALIDAM vestem, pro squalida veste dixere veteres: vt annotauit Nonius, citans locum Ennii ex Telamone: Elauere lacrymis vestem squaldam & sordidam.

SQVALEO, les, lui, *Esser sporco, αὐχμέω*, à squamarum crebritate & asperitate dictum est, teste Macrob. lib. 6. Satur. Olim enim hoc verbum de omnibus is dicebatur, quæ dura essent, densa & rigida, & squamarum similitudinem imitãtia. Hinc Virg. lib. 10. Aen. Tunicam auro squalentem dixit, hoc est, rigentem, & in squamarum modum contextã. Virg. l. 12. Aen. Auro squalentem, albumq; orichalco Circundat loricam humeris. Postea tamen assiduo vsu effectum est, vt hoc verbum de iis tantum dicatur quæ inculta sunt, deformia, & multarũ sordium congerie contaminata. Vir. 2. Aen. Squalentem barbam, & concretos sanguine crines. Quintil. l. 10. c. 1. Neque ego squalere arma situ & rubigine velim. Cic. pro Sex. Erat in luctu senatus: squalebat ciuitas. Virg. 1. Ge. Squalent abductis arua colonis.

SQVALIDE, horride, inculte. Cice. 4. de Finib. Sed vos squalidius: illorum videtis quàm niteat oratio.

SQVALIDVS, da, dum, *sporco, αὐχμηρός*, sordidus, incultus. Ter. Eun. Video sentum, squalidum, ægrũ. Liui. 1. Bel. Pun. Ocrũ cultus ex illuuie, tabeq; squalida. Ouid. 1. Fasto. Squalidaq; humanis ossibus albet humus. Cic. in Orat. Quia sua sponte squalidiora sunt, adhibendus erit quidam orationis nitor.

SQVALOR, oris, *Sporchezza, αὐχμός*, inquinatio, sordes. Gell. In corporibus incultis, & squamosis congerie sordium Squalor appellabatur. Liu. 1. ab Vrbe: Obsita erat squalore vestis. Cic. ad Ter. Mihi ante oculos dies noctesq; versatur squalor vester, & mœror. Virg. 6. Aen. Terribili squalore Charon.

SQVALVS, li, piscis marinus, ex genere cartilaginosorum, qui parit circa æquinoctium vernum. Plin. lib. 9. cap. 51. Varr. 3. de re rust. cap. 3.

SQVAMA, æ, arum, *Scaglie, λεπίδες*, quibus corium piscis aut serpentis tegitur. Plin. l. 9. c. 10. Alia corio & pilis teguntur, vt vituli, alia squamis, vt pisces. Vir. 11. Aen. Arrectisq; horret squamis, & sibilat ore. Hinc Desquamo, mas, suo loco. Ab harum similitudine loricarum quoq; cathenulæ Squamę dicuntur.

cunctus. Virg. 11. Aen. Quem pellis ahenis. In plumam squamis auro conserta tegebat. Est & Squama æris, de qua Plin. lib. 34. cap. 11. Cice. de Nat. Pluma alias, alias squama videmus obductas.

SQVAMATIM, aduer. ad similitudinem squamarum. Pli. l. 16. c. 10. Nucamenta squamatim compacta dependent.

SQVAMEVS, a, um, *scaloso*. λεπιδωτός, plenum squamis. Virg. 2. Ge. Squameus in spiram tractu se colligit anguis.

SQVAMIFERI pisces. Cic. in Arat.

SQVAMIGER, a, um, quod habet squamas. Lucr. l. 1. Et terra posset oriri Squamigerum genus. i. pisces. Pli. l. 11. c. 37.

SQVAMOSVS, idem, *Scaloso*, Pli. l. 9. c. 16. Vagantur gregatim cuiusque generis squamosi. Virg 4. Geo. Squamosusq; draco.

SQVAROSVS, λεπώδης, à squamarum similitudine dicitur, cuius cutis exurget ob assiduam illuuiem. Lucil. apud Festum: Varonum ac rupicum squarosa incondita rostra.

SQVATINA, *rina*, piscis, quo propter squalorem, hoc est, asperitatem cutis, ligna & ebora poliuntur. Pli. l. 9. c. 12.

SQVILLA, æ, Varroni, reliquis Scilla, σκίλλα Diosc. bulbus nobilissimus, cæpe modo multipliciter tunicatus, qui etiam hodie in officinis nomen retinet. Est præterea Squilla paruus piscis, qui cum pinna pisce comparandi cibi init societaté. Cic. 2. de Natu. deo. Alio nomine Pinnotherem, siue Pinnophylacem appellant. Plin. l. 9. c. 42. Iuuen. Sat. 5. Quæ fertur domino, squilla.

S ANTE T

ST, vox silentium indicentis. Tere. in Phor. St. S. quid has metuis fores?

STABIAE, stabiarum, Campaniæ oppidum, bello sociali à Sylla deletum. Plin. lib. 3. c. 5. Hinc fit Stabianus, a, um: vt, Ager Stabianus, Pli. l. 31. c. 2.

STABILIMEN, inis, Cic. de Nat. Regni stabilimen mei.

STABILIO, lis, *stabilire, fermare*. βεβαιόω, ἀσφαλίζομαι, μεθαρμόττω, καταστηρίζω, καθίστημι, stabilem facio, firmo. Plaut. in Amph. Creonti regnum stabiliuit suum. Cice. 4. de Fin. Cum alter stabilire rem pub. studuerit, alter euertere. Hinc Cóstabilio, omnibus modis stabile & securum reddo. Idem in Capt. Ego rem meam constabiliui.

STABILIS, stabile, *stabile, immutabile*. βέβαιος, σάσιμος, καθεστὸς firmus, & fixus: vt apud Ter. in Adelph. Errat longe, qui imperium credat grauius esse, aut stabilius, Vi quod fit, quàm illud, quod amicitia adiungitur. Cic. 2. de Ora. Nihil est tam ad diuturnitatem memoriæ stabile, quàm id, in quo aliquid offenderis. Ouid. 5. Trist. Eleg. 14. Rara quidem uirtus, quàm non fortuna gubernet; Quæ maneat stabili, cum fugit illa, pede. Stabile est, id est certum & statutum. Plaut. Bacc. Profecto stabile est, me fratri aurum reddere. Mala stabilia, hoc est, poma non decidua, & quæ diutius in arbore stant, vel diu maturitatem retinent. Cato c. 7.

STABILIMEN, minis, & STABILIMENTVM, *stabilimento*, ἐρείσμα, βεβαίωσις, idem quod firmamentum, siue corroboratio. Plautus in Curcul. Hæc sunt ventri stabilimenta, panis, & assa bubula. Cice. 2. de Natura deorum. Regni stabilimen eius.

STABILITAS, atis, *stabilità, fermezza*, καθηρότης, firmitas. Cæs. 4. Bell. Gal. stabilitatem peditum in prælijs præstant. Cic. 1. de Fin. Videtur quibusdam stabilitas amicitiæ vacillare. Pl. li. 23. c. 3. Dentium stabilitati efficacissime subueniit.

STABVLARIAE mulieres, καπηλίδες, inquit August. lib. 8. Ciui. dicuntur, quæ exercent stabulum, & uiatores mercede pascunt.

STABVLARIVS, larij, *stallaro, allogiator de caualli*, πανδοχεύς, caupo viatores pretio recipiens. Vlp. Caupones & stabularios eos æque accipiemus, qui cauponam & stabulum exercent. Stabularius item dicitur, qui stabuli, hoc est, loci, vbi animalia stant, curam gerit. Col. l. 7. Si uelut ex militari disciplina intra stabularij castra manserint. Var. 2. de re rust. c. 10. In quibus stabularij solent equas abigere.

STABVLATIO, *σταθμεύσις*, mansio in stabulo. Col. l. 7. stabulatio boum præparanda est.

STABVLO, as, *Alloggiare alla stalla*, σηκάζω, in stabulum recipio. Var. l. 1. de re rust. danda opera, ut alienum pecus in suo fundo pascat, & stabulet. Stat. l. 1. Theb. Geticoq; pecus stabulare sub Hemo.

STABVLOR, stabularis, verbum deponens, αὐλίζομαι, ἐπισταθμεύω, in stabulo ago, stationem aliquo in loco habeo. Col. l. 7. Curæ fuerit vt stabulentur sicco in loco. Ouid. 13. Met. Multæ stabulantur in antris.

STABVLVM, stabuli, *Stalla*, ἔπαυλις, σηκὸς, σταθμὸς, à stando, locus dicitur, in quem longo itinere fessi succedere solent, quod & Diuersorium, & Hospitium dici solet. Vnde & Prostibulæ meretrices dictæ, quòd quæstus copiosioris gratia, concurrentibus illuc aduenis, mãsiones ante stabula habuere. Plaut. in Aul. Neutrobi habeam stabulum stabile. Stabula quoque dicuntur loca generaliter omnia, in quibus armẽta gregesq; consistunt, veluti quædam stationes animaliũ. Nam ubi equi tenentur, specialiter Equile: vbi oues, Ouile: vbi sues, Haram dixere: Bouile quoque à bobus, Caprile à capris nomen traxerunt. Virg. 8. Aenei. Quatuor à stabulis præstanti corpore tauros Auertit. Potest etiam præsepe in diuersoriis stabulum dici. Apul. ad vectorem meum probissimum in stabulum concedo. Stabulum etiam sumitur pro quacunque statione seu habitatione & loco, vbi quis stare consueuit. Virg. 7. Aen. Ardua tecta petit stabuli. Stabulum confidentiæ, flagitii, nequitiæ. Plaut. in Most. Nusquam stabulum est confidentiæ. Cice. pro Sext. Stabula pastorum præclara.

STACTE, stactes, fœm. gen. teste Dioscoride, vocatur pinguitudo recentis myrrhæ, cum exigua aqua tusæ, & organo expressæ: à distillando dicta, quòd Græci στάζειν dicunt: quia è stillatitia duntaxat myrrha fiat. Lucr. li. 2. Stactæq; liquoré.

STACTEVS, a, um, adie. a Stacte deductum: vt, Myrrha stactea, id stillatitia, è qua stacte exprimitur: quam Theophrastus factitiæ opponit. Pli. l. 12. c. 26.

STADIODROMI, dicti sunt, qui in stadio cursu certant. Iulius Firmicus: Si Mars respexerit Leporem cœlestem in horoscopo, faciet stadiodromos. Stadiodromus etiam locus in quo ludi & cursus exercentur. Plin. l. 34. c. 8. Leontius fecit stadiodromum astylon.

STADIVM, stadii, *Stadio*, στάδιον, Latine curriculum, siue locus in quo equi, homines ve currunt, & certant athletæ. Dictũ Stadium, ἀπὸ τῆς στάσεως hoc est, à statione, quòd Hercules, eo spatio uno spiritu confecto, constitisset. nam clarissimum fuit curriculum stadii Olympici, quod Hercules suis pedibus metitus fertur, continetq; octauam mille passuum partem, quod centum uigintiquinque (inquit Plin. lib. 2. c. 23.) nostros efficit passus: hoc est, pedes sexcentos vigintiquinque. quæ mensura octies sumpta efficit mille passus. Dicimus autem, Curro stadium, in stadio, & per stadium. Cic. 3. Offi. Qui stadium currit.

STAGIRA, στάγειρα, oppidum in finibus Macedoniæ, ad sinum Strymonicum, Aristotelis Peripatetici patria.

STAGNO, as, *Tenere, stagnare l'acqua fermata intorno*. λιμνάζω, stagnum facio, proprieq; de mari aut flumine dicitur, cum littora aut ripas pretergressum aliquo in loco stagnum efficit. Virg. l. 4. Gen. Effuso stagnantem flumine Nilum. Aliquando actiue accipitur pro inundare. Tacitus lib. 1. Tiberis plana vrbis stagnauerat, id est, plana loca inundauerat. Stagnare item agri dicuntur, qui non absorbent, sed continent aquam. Stagnantior, comparatiuus. Claudian. de Nilo defluit Aegæo stagnantior Restagno, eaundo vt apud eundem lib. 9. Vbi nullæ restagnent aquæ.

STAGNATVS, adiectiuum, aqua stagnante humidus. Colu. l. 10. Nec quæ stagnata palude Perpetitur querulæ semper conuicia ranæ.

STAGNVM, gni, *Acqua morta, stagni*, λίμνη, à stando, dicitur aqua stans. Virg. 4. Geo. Et stagna virentia musco. Virg. 1. Aenei. Stagnum pro parte maris profundissima posuit, quòd ea minime moueatur, semperq; stet: id est, quiescat. Imis Stagna refusa vadis.

STAMEN, inis, *Stame, garzuolo, lana da filare*, στήμων, dicitur lana, linum, cannabis, vel aliud simile, in colu positum, vnde fila ducuntur: à stando, eo quòd non moueatur. Pli. li. 8. c. 48. Inde factum, ut nubentes virgines comitaretur colus compta & fusus cum stamine. Ouid. 2. de Arte am. Reiice succinctos operoso stamine fusos. Stamina (inquit Sipontinus) etiam dicuntur fila recta in opere textorio & stabilia, per pectiné transmissa, quibus alia, quæ subtegmina uocant, intertexuntur. Dicuntur praterea Stamina in ligno uel herbis quædã quasi filamenta. Plin. l. 21. c. 5.

STAMINEVS, nea, neum, à stamine deductum: vt, Vena staminea, Pli. l. 16. c. 43. Propertius lib. 3. Eleg. Staminea rhombi ducitur ille rota.

STANNVM, ni, *Stagno*, κασσίτερος, metalli genus, quod in fodinis inuenitur cum argento, & in fornace primum liquescit. Pli. multis in locis plumbum album uocat, ad differentiam plumbi nigri, quod uelut argenti stamniq; quoddam purgamentum in fornace remanet. Verba eius sunt hæc ex l. 34. c. 16. Plũbi nigri origo duplex est. Aut enim sua prouenit vena, nec quicquam aliud ex se parit: aut cum argento nascitur, mistisq; uenis conflatur. Eius qui primus fluit in fornacibus liquor, Stanum appellatur: qui secundus, Argentum. Ibidem c. 17. Stannum illitum æneis vasis, saporem gratiorem facit, & compescit æruginis uirus: mirumq;. Stanneus, a, um, factum ex stanno, Pl. l. 29. c. 2.

Staphis, huius staphilis, fœmi. gene. *σταφὶς*, quæ etiam Staphis agria, & Latinis Pituitaria, & Pedicularis dicitur, uitis est cauliculis nigris, rectis, foliis labruscæ, folliculos verius, quàm acinos ferens, virides, similes ciceri. Plinius lib. 23. cap. 1.

Staphylinus, *σταφυλῖνος*, quam Pastinacam uocant Latini, duorum generum est, hortensis, quem *σταφυλῖνον κηπαῖον* nominat Dioscorides. & Agrestis, quem idem *σταφυλῖνον ἄγριον* appellat: Romani etiam Pastinacam Erraticam. Hæc folia habet gingidij, sed latiora, & subamara, caulem rectū, scabrum, vmbellam similem anethi, in qua flores insunt candidi, & in medio purpureum quiddam ferme croceum, radicem digiti crassitudine, & dodrantalem, odoratam, quæ cocta manditur. Galli peculiari nomine Pastinacam appellāt. Staphylinorum autem nomine, si nihil addatur, satinos potios intelligimus, quas ijdem Carotas sua lingua nominât. Sic Col. l. 10. Lætetur, mollemq; sinum staphylinus inumbret. Loquitur enim de ijs, quæ in hortis seruntur, Idem li. 11. c. 4. Tum agrestis pastinaca, & eiusdem nominis edomita, quam Græci Staphylinum vocant.

Stare, *Stare*, *ἱστάναι*, steti, statum, proprie significat erectum esse, & sua mole consistere: cui opponitur Sedere. Pla. Capt. Hi stant hic ambo, non sedent. Terent. Eunuc. Dum ante ostium sto. Et non tãtum de animatis, sed de inanimatis quoque dicitur: vt, Nauis stat, Flumen stat, Currus stat. Sol item stare dicitur, cum ad alterum Topicorum perueniens, vlterius progredi non potest, sed cursum incipit reflectere. Vnde duo dicimus esse Solstitia alterum æstiuum, alterum hybernum. Item permanere, durare, *ἐμμένειν*. Cic. 1. Offi. Facere promissa, stare conuentis. Virg. 4. Aenei. Et bene apud memores veteres stat gratia facti. Item horrere: vt Annotauit Nonius, citans locum ex Titinio: Atque illud ante partum comeder: fundi stabunt sentibus. Item alterum ex Cæcilio. familiæ fame pereant: ager stet sentibus. Item plenū esse. Virg. 12. Aene. Iam puluere cœlum Stare uident. Item prominere, exigi, vt annotauit idem Nonius, citās illud Lucilij ex lib. 29. Hic corpus solidum inuenies, hic stare papillas Pectore marmoreo. Item præstitutum esse, & immobilē. Virg. 10. Aeneid. Stat sua cuiq; dies. Ouid. 1. Meta. Sic stat sententia. Item in animo esse, & constitutum habere. Virg. 12. Aenei. Stat, conferre manum Aeneæ, Item positum esse, *κεῖσθαι*. Virg. 1. Aen. Omnis in Ascanio chari stat cura parentis. Item quiescere. Apuleius: Dum forte starent in taberna ludentes. Item in pristino statu manere. Virg. 2. Aeneid. Troiaq; nunc stares, Item constare, & magno pretio emptū esse. Liu. lib. 23. Multo sanguine ac vulneribus ea Pœnis uictoria stetit. Gel. Magno ei stet ea nocte absentem fuisse. Stare firmum, *ἐγχύρα μένειν*, est, non moueri, sed constãtem esse. Liu. Resistes, aduersus famam, rumoresq; hominum si satis firmus steteris. Stare per me, per te, per illum aliquid dicitur, cum ego, tu, aut ille impedimento est, ne quid fiat. Plin. lib. 18. Non stat per me, quominus cœlum intelligas. Quintil. Non per me stetit, sed per illam. Stare à Senatu, vel ab optimatibus, est Senatus, vel optimatium causam tueri. Cic. de Clar. Orat. Nemo à senatu, & à bonorum causa stetit constantius. Stare à Mendacio contra uerum. Cic. 2. de Inuent. pro, tueri falsum, & verum oppugnare. Stare extrema fortuna, est summo in periculo situm esse. In Salust. Bis ad subsellia attractus, extrema fortuna stetit. Absto, Adsto, vel Asto, Consto, Circunsto, Antesto, Contrasto, pro aduersor. Næuius: Contrastat semper, nec me finit loqui. Exto, à quo Superexto, Insto, Intersto, Disto, Obsto, Persto, Præsto, Prosto, Resto, Substo, Supersto.

Stata sacra, *Sacrificij che si faceuano in giorni determinati*, *τακταὶ θυσίαι*, quæ certis, ac statutis diebus fiebant, & nō mutabantur, sed firma & stabilia erant: diuersa ab illis, quæ indicta uocantur, quæ nimirum vel in alia tempora reijci possunt, vel etiam omitti penitus. Cat. Sacra stata, solennia, sancta seruasti. Ouid. 1. Fasto. Quid à Fastis non stata sacra petis. Ennius modicam & modestam formam mulieris Statam uocauit, quam Phauorinus apud Gellium non inuenuste Vxoriam formam nominat. Vide Gel. lib. 5. cap. 11.

Statanus, deus puerilitatis præses credebatur antiquis, in cuius tutela pueri esse putabãtur, cum primum stare atque incedere inciperent: vt ex Varrone de liberis educandis docet Nonius.

Statarius, ria, rium, *Fermo, immobile*, *μόνιμος*, *στατηρὸς*, fixus, firmus, immobilis. Vnde Statariæ fabulæ dictæ sunt, quæ motoriis opponuntur, histrionibus minime laboriosæ, quippe quæ à stantibus non discursantibus tumultuantibusve peragerentur. Tere. in Heaut. Date potestatem mihi Statariam agere vt liceat per silentium. Statarius orator. Cic. de Clar. Orat. C. Piso statarius, & plenus sermonis orator. Et paulo ante: Ii, quos statarios appellant, quorum est illa simplex in agendo ueritas. Pugna stataria, in qua non excursionibus, non leuibus prælijs, sed collatis utrinque signis decertatur. Statarij ordines, ad statariam pugnam instructi, Liuius lib. 9.

Stater, eris, pen. gen. pc. *Statera, bilanza*, *στατήρ*, genus numismatis, duo didrachma, hoc est quatuor ualens drachmas, siue solidos Turonenses quatuordecim. Dictus Stater à verbo Græco *ἱστάναι*, quod inter cætera significat ponderare. Erat autem hæc appellatio Persis cum Macedonibus communis. Vnde & Philippeos, & Daricos, & Alexandreos stateras passim legimus.

Statera, teræ, *Statera da pesare*, *σταθμὸς*, *ζυγὸς*, instrumentum, quo res sine lancibus ponderantur. nam quod lances habet, proprie librā dicimus. Dicta Statera à verbo Græco *ἱστάναι*. Cic. 2. de Orat. Hæc nostra oratio multitudinis est auribus accommodanda, ad ea probanda, quæ non aurificis statera, sed quadam populari trutina examinantur. Erat item Statera, vasis genus in argentea supellectili, quod & Tympanū & Magida appellant. Pli. l. 33. c. 11.

Staticulum, li, genus vehiculi, seu gestatorij, sicut Essedum, & Petoritum. Plin. l. vlt. c. 10. Apud Plautum in Persa, Staticuli sunt motus ex arte saltatoria & gesticuli, in quibus ad numeros modulosq; musicos nunc subsistendum erat, nunc subsiliendum, *χωματικὰ ὑπορχήματα*. Cato quoque, referente Gellio, Cæcilium senatorem saltatorem & fescenniū uocare solent, quòd elegantius saltaret, & staticulos daret, quàm deceret virum probum.

Statim, *Di subito*, *βεβαίως*, perseueranter, continue, quasi insistendo, & uno statu: à stando. Plau. in Amph. Nec recedit loco, quin statim rem gerat. Ter. in Phor. Bina talenta capiebant statim. Aliquandu mox, illico, *αὐτίκα*, *διὰ τὸν*, quòd ea, quæ mox fiunt, continenter fieri uideantur. Ci. in Verr. Statim Messanam literas dedit.

Statio, onis, *Stagione*, *σταθμὸς*, locus in littore sinuosus, in quo naues ad tempus possunt cōsistere, minus tamen tuto, quàm in portu. Virg. 2. Aeneid. Nunc tantum sinus, & statio male fida carinis. Stationes item dicuntur loca in quibus milites consederunt, quæ & Statiua dicuntur, & Præsidia. Curtius: Exploratores stationes hostium fuerant ingressi. Locū item vigilibus ad excubias agendas assignatum, Stationem uocamus, quòd in eo subsistere cogantur, neque eum sine graui noxa possint relinquere. Virg. 9. Aeneid. Statione relicta, Ipse comes Niso graditur. Hinc Stationarii milites dicuntur, quibus custodiæ aut præsidii gratia assignatus est locus. Item officina, in quam multi conueniunt, vt de aliqua re decernatur, & ius dicatur, Statio appellatur. Gel lib. 13. cap. 13. In plerisque Romæ stationibus, ius publice docentium. Iuuen. Sat. 1. Stationes omne theatrum. Similiter errantium stellarum matutinæ (quas primas uocant) & vespertinæ (quas secundas) cum stare spectantibus uideantur in Oriente & Occidente, Stationes uocantur. Per metaphoram etiam Statio pro temporaria habitatione accipitur. Cice. ad Attic. lib. 6. Athenis statio mea nunc placet. Translatio à loco litorali, vbi naues, ad tempus subsistunt, quamuis non æque tuto, atque in portu. Proprie autem Statio dicitur ipse standi actus: vnde cæteræ omnes significationes fluxerunt.

Stationalis, *Della stagione*, *φυλακτικὸς*, à statione deductū: vt, Stationales milites, qui & Stationarii, quibus certa ad excubias agendas assignata est statio. Stationales stellæ, quæ matutino tempore omnium nouissimæ, & uespertino omnium primæ in cœlo apparētes, quasdam quasi excubias facere uidentur. Pli. l. 2. c. 15.

Stationarii milites, *φυλακοὶ*, dicuntur, quibus custodiæ, aut præsidii gratia statio assignata est.

Statiua, orum, *σταθμὸς*, *ἔρυμα*, castra, siue munitiones militares: à stando dicta, quòd in eis milites subsistunt. Liu. lib. 1. ab Vrb. In his statiuis satis liberi commeatus erant. Cic. pro Lege Agrar. Quid causæ est, quin omnes agros, vrbes, statiua, portus, totam denique Bithyniam decemuiri uenditurí sunt.

Statiuus, a, um, penul. produ. stationalis: vt, Præsidium statiuum, quod certis locis custodiæ & securitatis gratia disponitur. Castra statiua, quæ & Statiua absolute, munitiones sunt militares, quibus copiæ sepiuntur aduersus repentinum hostium incursum. Cic. in Ant. Hæc mea custodia est, hoc præsidium statiuum.

Statius Cæcilius, poeta comicus fuit, cui Volcatius Sedigitus primas in comœdia partes tribuit: quanquam à Cicerone nonnunquam malus linguæ Latinæ auctor, nonnunquam & ferreus scriptor appelletur. Statius alius cognomento Papinius, illustris poeta fuit Neapolitanus, Domitiani temporibus,

temporibus, Iuuenalis, Martialis æqualis: cuius multa extant poemata, Syluarum libri quatuor, Thebaidos libri duodecim: præterea Achilleidos opus inchoatum, quod morte præuentus absoluere non potuit. Scripsit & Agauen Tragœdiam, quam inopia coactus Paridi histrioni uendidit. Iuuen. Sat. 7. Esurit, intactam Paridi nisi uendat Agauen.

Statonas, Etruriæ populi, apud Plin. l. 3. ca. 5. quorum oppidum Statonia commemoratur à Strab. li. 5. In horum agro uinum satis generosum nascebatur, quod statoniense uocabatur: cuius meminit Plin. li. 14. c. 16.

Stator, oris, *vfficiale, sbirro, Zaffo, messo, famiglio della corte*, *κλητήρ*, apparitor, viator, qui magistratui præsto est, ut illius iussu quemlibet accersat, & coram illo sistat: à iugi astandi munere dictus. Cic. lib. 2. Epist. Vt ad te statores meos cum literis mitterem. Idem lib. 9. Præsto mihi fuit stator eius cum literis. Stator item Iouis cognomen fuit apud Romanos, Græci *στάσιον* uertunt, nonnunquam etiam *ἐπιστάσιον*, inde dictum quod Romanos à Sabinis in fugam versos stare fecerit: qua de re sic scribit Liuius lib. 1. ab Vrbe. Romulus turba fugientium actus, Iupiter, inquit, deme terrorem Romanis, fugamq; fœdam siste: hic ego tibi templum statori Ioui, quod monumentum sit posteris, tua præsenti ope seruatam vrbem esse, uoueo.

Statua, tuæ, *Statua, imagine, simulacro, effigie, forma*, *ἄγαλμα*, *ἀνδριάς*, simulacrum, ex ære aliove metallo, quod alicui vel mortuo, vel etiam viuenti antiquitus decernebatur, & in foro, aut aliquo loco conspicuo collocabatur, ad alicuius rei bene gestæ memoriam. Generalius est autem Imaginum nomen, quàm Statuarum; cum pictas etiam tabellas Imagines uocemus: ad quas certe Statuarum appellatio non extenditur. Suet. in Tib. Etiam statuas atque imagines, nisi permittente se, poni prohibuit. Cic. 9. Philipp. Maiores quidem nostri statuas multis decreuerunt, sepulcra paucis: sed statuæ intereunt tempestate, ui, vetustate: sepulcrorum autem sanctitas in ipso solo est, quòd nulla ui moueri, neque deleri potest. Catullus: Hospes inaurata statua pallidior.

Statuaria, æ, *ἀγαλματοποιία*, *ἀνδριαντοποιία*, ars statuas ex ære, aliove metallo conficiendi. Pli. lib. 36. ca. 5. Non omittendum, hanc artem tanto uetustiorem fuisse, quàm picturam, aut statuariam, quarum utraque cum Phidia cœpit LXXXIII. Olympiade. Quo in loco Plin. manifeste statuariam distinguit à sculptura, statuariæ nomen intelligens fusoriam, qua ex ære potissimum, nonnunquam etiam ex alio metallo, statuæ conficiebantur: Sculpturam autem, qua ex marmore, ligno ve, aut alia materia simulacra scalpro exculpebantur. Idem non temere Statuam appellat, nisi ex metallo confectam. nam quæ ex marmore exculpitur, simulacrum potius, vel imaginem, vel signum appellat.

Statuarius, rii, *intagliatore, maestro d'imagini*, *ἀγαλματοποιός*, *ἀνδριαντοποιός*, qui ex ære aliove metallo fusoria arte signa conficit: quo in genere claruerunt, Lysippus, Phidias, Praxiteles, Polycletus, & Alcamenes, quorum meminit Plinius libro 34. cap. 7.

Statuarius, aria, ariũ, *ἀγαλματοποιϊκός*, *ἀνδριαντοποιϊκός*, quod ad statuarum conficiendarum rationem pertinet: vt, Ars statuaria, *ἀγαλματοποιϊκή*. Pli. l. 34. c. 7.

Statumen, pen. prod. *χάραξ*, pedamentum, ridica, uel palus, quo uitis fulcitur. Colum. lib. 4. cap. 30. Vinea vehementioribus statuminibus impedienda est. Non tamen de solis uitium pedamentis Statumina dicuntur, verum & de quibusuis fulcimentis: vnde etiam Col. li. 6. cap. 18. in descriptione machinæ cuiusdam, qua iumenta clauduntur, Statumina accipit, pro stipitibus erectis, quibus lignum quoddam transuersum, quod iugum uocat, superincumbit.

Statumino, as, *ἐρείδω*, *στηρίζω*, fulcio, firmo, & quasi statuminibus quibusdam sustineo. Pli. l. 18. c. 6.

Statuo, tuis, tui, tutum, *Statuire, deliberare, ordinare*, *τίθημι*, pono, colloco, erigo. Cic. 2. de Inu. Thebani in finibus æneum trophæum statuerunt. Nonnunquam pro constituo, decerno, *προαιροῦμαι*. Liui. 1. ab Vrbe. Ferro eam arcere contumeliam statuunt. Cice. 3. Verr. Iste statuerat, ac deliberauerat, non adesse. Aliquando ad iudicia pertinet, vt idem sit quod decernere, & pro potestate iudicare, *διαγινώσκειν*. Idem 5. Ver. Statuit senatus hoc. Idem 2. de Orat. Sine vlla dubitatione sic statuo & iudico. Statuo, dedico. Virg. 5. Eclog. Craterasq; duos statuam tibi Pinguis oliue, id est, dedicabo. Terent. pro concutere posuit, cum ait: Sublimem illum arriperem, & caput in terram statuerem, vt cerebro dispergat uiam. Statuere, prouidere, existimare. Ci. vlt. Verr. Statuerat causam sibi esse dicendam, etiam ante quàm hoc vsu venit. Exemplum statuere in homine, idem quod edere exemplum. Cic. 4. Verr. Vt intelligere possint, in quo homine tu statueris exemplum eiusmodi.

Statura, æ, *Statura, grandeZZa, ò picciolezza*, *μέγεθος*, modus corporis, siue is procerus sit, siue humilis. Suet. Statura fuit eminenti. Cice. 1. Philip. Velim mihi dicas, L. Turselius, qua facie fuerit, qua statura. Statura, de viribus. Colum. lib. 5. cap. 5. Producat in tantam staturam, quantam permittit agricola.

Statur, impersonale, *si sta*, Plaut. in Pseu. Quid agitur? statur hic ad hunc modum?

Status, tus, *Stato, Stado*, *κατάστασις*, conditio, habitus. Colum. lib. 8. Status eius longior productiorq; ad hos casus magis habilis est. Cic. Lentulo lib. 1. Epist. Ex eodem de toto statu rerum omnium cognoscens. Idem de Arusp. resp. Hunc statum, qui nunc est, concordia retinere possumus. Deducere aliquem de statu uitæ, est eum à solito vitæ tenore reducere. Cice. 3. Verr. Me de uitæ meæ statu lacrymis suis deduxerunt. Apud Rhetores autem Status, *στάσις*, dicitur summa causæ constitutio, ad quam totius orationis argumenta referuntur: hoc est, id quod nascitur ex conflictione petitionis actoris, & defensionis rei. Id autem dilucidius fiet huiusmodi exemplo: Deiotarus insidias struxit Cæsari: Intentio est actoris. Non struxit: Depulsio rei. Hinc oritur constitutio siue status, Struxeritne insidias Cæsari Deiotarus. Et quoniam in omni disceptatione quæritur, an sit, quid sit, vel quale sit, tres inde oriuntur statuum differẽtiæ, Coniecturalis, Legitima, & Iuridicialis. Cic. in Topic. Refutatio accusationis, in qua est depulsio criminis, Gręce *στάσις*, Latine Status vocetur.

Status, ta, tum, *Fermo, stabile*, *τεταγμένος*, firmus, certus. Plin. lib. 18. Propter statos siderum rursus. Cice. de Arusp. resp. Statas solennesq; cæremonias. Sic statis vicibus aliquid fieri dicitur, quod certis fixisq; temporibus iteratur. Status dies cum hoste, est dies constitutus controuersiæ cum peregrino iudicio finiendæ. Plaut. Curc. Status condictus cum hoste intercedit dies. Cice. 1. Offi. Si status dies sit cum hoste.

Statutus, constitutus, *Statuito*, *τεταγμένος*, vt, Statuta dies, hoc est, constituta, ac decreta. Liui. 1. Bel. Mace. Concilium Aetolorum statuta die futurum erat.

Statyelli, orum, populi Liguriæ, teste Pli. l. 3. ca. 5. quorum oppidum Aquæ Statyellæ, collocatur à Strabone ea in via, quæ à Genua Placentiam ducit.

Stega, *στέγη*, locus in naui contectus: *ἀπὸ τοῦ στεγάζειν*, quod est tegere. Plau. in Bacch. Forte ut adsedi in stega. Hinc Tristega, *τρίστεγα*, dicitur pro triplici tabulato.

Stella Aruntius, poeta Patauinus lepidissimus. Mart. li. 12. Laurigeros habitat facundus Stella penates.

Stella, æ, *Stella*, *ἀστήρ*, à stando, quòd stare stellæ uideantur. Cic. 2. de Diui. Ita te nec terræ fremitus, nec traiectio stellæ, nec faces uisæ terrebunt. Virg. 5. Aen. Postera cum primo stellas oriente fugarat Clara dies. Idem 4. Aen. Aenem humero torquet stellis ardentibus aptum. Horat. 1. Carm. Ode 15. Et stellis nebulam spargere candidis. Lucan. lib. 9. Stellasq; vagas miratur, & astra. Differunt autem Stellæ à sideribus, quòd illæ singulæ sint, Sidera uero ex pluribus stellis composita, quæ & Signa cœlestia vocamus: cuiusmodi sunt Aries, Taurus &c. Est & Stella piscis marinus, à stellæ effigie nomen habens. Pli. l. 9. c. 60.

Stellatus, *Stellato, pien di stelle*, *ἀστερόεις*, stellis plenus: propriæ cœli epitheton, cum est clarum & serenum: quanquam ad alia etiam transfertur. Plin. lib. 10. cap. 67. Salamandra animal lacerti figura stellarum. Cic. 5. Tusc. Stellatus Cepheus cum uxore. Ouid. 1. Met. Talia dicenti stellatus summouet Argus. Virg. 4. Aen. Stellatus iaspide fulua Ensis.

Stellatura, ræ, stellionatus, hoc est, fraus, deceptio, impostura. Lampridius in Alexandro: Tribunos, qui per stellaturas militibus aliquid abstulissent, capitali pœna affecit.

Stellifer, a, um, *Stellifero*, *ἀστροφόρος*, quod stellas fert: proprie cœli epitheton. Cic. in Som. Scipio. Summus ille cœli stelliferi cursus.

Stelliger, a, um, *ἀστροφόρος*, eiusdem significationis cum superiori. Stat. duodecimo Thebaid. Stelligeri iubar omne poli. Idem 3. Sylu. Nondum stelligerum senior demissus in axem.

Stellio, onis, *Tarantola*, *γαλεώτης*, animal non dissimile lacertæ, multo tñ minus, tergũ habens lucentibus quibusdam guttis depictũ, ad modum stellarũ. Vescitur rore & araneis. Exuit quotannis cutẽ, eamq; deuorat, inuidens nimirum homini comitialis morbi remedium. vnde & Stellionũ nomen in maledictum abiit. Morsus eius perraro interimit hominem, tamen semistupidum facit, & varie afficit. Est & alius Stellio, ex phalangiorum genere, lentiginosus, acerbi stridoris, in cauernulis dehiscentis per æstum terræ habitans. olim Italiæ incognitus, nunc in Apulia frequens

uifitur,& fimiliter Tarantula dicitur,fcorpionibus ita contrarius, vt uifus ab eis pauorem ipfis afferat, & torporem. Plin.lib.30.c.10.

STELLIONATVS CRIMEN, à Iurifconfultis dicitur, quando quis alterum callida quapiam impoftura defraudat. Dictus Stellionatus à ftellionis natura, quo nullum animal homini fraudulentius inuidet,vt inquit, Plin.l.30.c.10.

STELLO,las, *Lucere, far à guifa di ftelle*, ἀστρίζω, luceo, & quafi ftellas imitor.Mart.lib.2.Et numerofa linunt ftellantē fplenia frontem. Pli.l.37. Stellarum Hyadum & numero,& difpofitione ftellantur.Claud.li.2.Stat pronuba iuxta Stellantes nox picta finus.

STEMMA,matis,*Ghirlanda,mazzo di fiori*,στέμμα, Græca uox eft, idem fignificans quod corona. A verbo στέφειν,coronare. Iulius Firmicus lib.2. Magnos viros faciet Mercurius, qui facris & gloriofis ftemmatibus coronentur. Stemmata item dicebantur maiorum imagines, quæ in atriis magnatum ad nobilitatis oftentationem folent collocari:quanquam non nunquam etiam pro ipfa ftirpe, fiue generis nobilitate accipiuntur. Martialis: Atria Pifonum ftabāt cum ftemmate toto. Iuue. Sat.8. Stemmata quid faciunt? Sueton. in Nerone. Quòd in vetere gentilium ftemmate, C. Caffii, percufforis Cæfaris,imagines retinuiffet. Quoniā uero mos erat apud antiquos,vt viri ob res bene geftas coronis donarētur,& eędem ftatuarum capitibus imponerentur,inualuit confuetudo,vt ftemma aliquando pro facinore accipiatur. Mart.l.1. Cæfaris atque Iouis confer nunc ftemma iuuentus. Pli.lib. 35.c.2. Stemmata accepiffe videtur pro ipfa generis ferie, gradibusq; defcendētium,qui ramis quibufdam, & velut intercurrentibus lineis diftinguebantur. Stēmata uero lineis difcurrebant ad imagines pictas. Legimus præterea Stemmata aliquando accipi pro infcriptionibus faxorum. Martialis: Triftia faxorum ftemmata delet herus.

STEPHANITAE uites, hoc eft,coronariæ, nempe quæ per ftatumina calamorum materiis ligatis in orbiculos gyrofque flectuntur,& materiis fubmiffis earúdem ftatuminibus per orbem,& in coronam connectuntur. Col.lib.3.c.2.

STERCORARIVS,ria,rium, κοπρικὸς, quod ad ftercora pertinet. Var.li.1.de re ruft.traces ftercorarias quatuor.

STERCORATVS, a, um, partici. vel nomen ex participio, *Letamato,fmerdato,imbrattato*, κεκοπρισμένον, ftercore infectum, vel fœdatum. Colum. lib.2. Et apud Catonem lib. 2. Locus ftercoraciffimus.

STERCORATIO,onis, κοπρισμὸς, ipfe ftercorandis actus. Col. l.2.c.16. Si aliqua caufa tempeftiuam ftercorationem facere prohibuerit.

STERCORO,ras, *Letamare*, κοπρίζω, fimum agris fœcunditatis gratia adhibeo. Pli.l.18. Ager,fi non ftercoratur,alget. Col. Lupinum,vbi in florem verterit,nihil agrum ftercorauerit. Stercorari item ager dicitur, cum quouis modo pingue fit, etiam nullo adhibito fimo, fed alia quauis re, quæ fimi uicem fupplet. Idem lib.12. Vicia & faba ftercorare agrum dicuntur.

STERCOROSVS,a,um, κοπρώδης, plenus ftercore. Col.l.9.ca. 4. In oleribus & ftercorofis herbis. Idem li.8.c.3. Aqua ftercorofa pituitā concitat. Cato c.52. Locus ftercorofiffimus.

STERCVS, coris, pen.corr. *Sterco*, ἀπόδιμα, κόπρος, ab extergendo deduci videtur, quòd undique abftergi foleat. Plaut. in Afina. Iuffin' fcelefte ab ianua hoc ftercus hinc auferri? Col.l.2.ca.6. Optimum ftercus lupinum præbet. Cic.1. de Diuinat. Interfectum in plauftrum à caupone effe coniectum,& fupra ftercus iniectum,&c. Iuue.Sat.14. Ne ftercore fœda canino Atria difpliceant oculis venientis amici. Hor. Epod.12. Colorq; ftercore fucatus crocodili. Stercoreus,a, um,vt ftercoreus miles:id eft,vilis, & non pluris,quàm fterquilinium,faciendus. Plaut.in Mil. Stercoreus, plenus periurij,atque adulterij.

STERCVTIVS, dictus eft Saturnus, quòd primus ftercorandi agri rationem inuenerit. Auctor Macrob.

STERILESCO,is,ere, *Diuenir fterile*, στεροῦσθαι, fignificat fterilē fieri. Palladius de gallinis loquens: Vinaciæ cibo fterilefcunt. Pli.l.8.c.50. Capræ pinguedine fterilefcunt.

STERILIS,le, *Sterile*, ἄκαρπος, ἄφορος, ἄγονος, στεῖρος, infœcundus,& fructum non ferens: ἀπὸ τοῦ στερεῖν, carere. Plin.li.11. c.39. fterilis in gignendo eft,feu mafculus, feu fœmina. Vir. 6.Aen. Sterilemq; tibi Proferpina vaccam. Ouid.5.Faft. Sterilem quoque tange iuuencam. Sterilis veri,qui uerum nefcit. Perfius Sat.5.

STERILITAS, *Sterilità*, στείρωσις, infertilitas, infœcunditas. Ci. pro lege Agrar. Alterum genus agrorum, propter fterilitatem incultum. Cic.1.de Diuin. Quorum ex habitu,atque ex colore percipi, quæ fit vel fterilitas agrorum, vel fertilitas futura. Pli.l.30.c.2.

STERNAX equus, qui fefforem excutit, ac in terram deiicit. Virg.12.Aen. Sternacis equi lapfum ceruice Seruius.

STERNO,nis,ftraui,ftratum, *Gettare per terra,diftender giu,atterrare*, καταβάλλω, humi deiicio, & quafi in terram extendo. Liui.7. Bell. Pun. Feffi fomno ac vigilijs fternunt corpora paffim. Idem 1.ab vrb. Stratis ariete muris. Hora.4.Carm. Ode 14. Primosq; & extremos metendo Strauit humi fine clade victor. Ouid. 2. Metam. Strauit humi pronam. Vnde etiam pro occidere ponitur. Virg.lib.10. Aeneid. Sternitur infelix alieno vulnere. Liu.1.Bel.Maced. Cum omni parte cæde ingenti fternerentur. Hinc cæfum exercitum, Stratum dicimus. Item ftragem pro ingenti clade. Per trāflationem Sterno pro extendo, στρώννυμι, καταστορέω, quandoque ponitur. vnde Sternere humi tapetas, frondes, & huiufmodi. Valla: Sternimus quidem veftes humi, ramos arborum, flores, & multa eiufmodi: tamen frequentius dicimus, Sterno humum floribus,ramis, veftibus. Et quoniam fternendo fit, vt id, fupra quod fternimus,hoc eft,extendimus aliquid,tegamus, Sternere etiam pro tegere fumitur. vnde Sternere equos. Liui.8. Bel. Pun. Tefferam uefperi per caftra dedit, ut armatus eques frænatos ftratosq; teneret equos. Sternere menfam, vel lectum,id eft,inftruere,apparare. Terent. in Heaut. Video alios feftinare,lectos fternere,cœnam apparare. Cic.2. de Legib. quòd erat factitatum, vt lecti plures fternerentur. Triclinia fternere. Cic.2. Verr. fterni triclinia etiam in foro, iubebat. Item quoniam fternendo, id eft,extendendo,id,quod extendimus, complanamus atque componimus, fit vt fternere quoque pro componere ac cōplanare vfurpemus, & Stratum dicamus, complanatum atque compofitum, ἐστρωμένον, vnde Stratum mare dicimus, quando,nullo vrgente in fluctus vento,æquatū manet. Vir. 9.Eclog. Et nunc omne tibi ftratum filet æquor. Et ftratas vias dicimus, fiue quòd complanatæ fint, fiue quòd lapidibus tectæ. Liui.8. ab Vrb. Viua fub terram ftrata defoffa. Item, quia, iacendo quodam modo extendimur, fit vt eos etiam fe fternere dicamus, qui fe ad iacendum collocant, vt quiefcant. Idem lib.4.Geo. Sternunt fe fomno diuerfo in littore Phocæ. Afterno, Confterno, externo, à quo Superexterno, Defterno, Infterno, Profterno, & Subfterno, vide fuis locis.

STERNVO,nuis,nui,tum, *Starnutare,ftarnutire*, πτάρνυμαι, flatum è pectore exurgentem cum capitis concuffione emitto. Pli. lib. 7. cap 6. Sternuiffe à coitu abortiuum. Propert.lib.2. Eleg.3. Num tibi nafcendi primis mea uita diebus Aridus argutum fternuit omen amor? Colum.lib.8. furculi nepetæ naribus inferuntur,uerfanturq;, donec fternuat ouis. Hinc Sternuto,as,are, frequentarium, Plin.l.28.c.8. A Quo Sternutatio,onis,ipfe fternutandi actus, πταρμὸς.

STERNVTAMENTVM,ti, *Stranuto, ftarnuto*, πταρμὸς, fternutatio. Plin. li.20. cap. 12. Semen hauftum naribus, fternutamenta mouet.

STEROPE,es,pen.cor. στερόπη Suidæ, Atlantis filia una Pleiadum: quàm nonnulli Afteropen uocant. vide Pleiades.

STEROPES,is, vnus ex Vulcani miniftris, à fulgure nomen habens. Virg.8.Aen. Brontesq;, Steropesq;.

STERQVILINIVM,nij, *Fogna da fterco*, κοπρία, κάθαρμα, locus ftercoribus plenus, feu ftercoris receptaculum. Col.l.1. Sterquilinia duo fint; vnum, quod noua purgamenta recipiat, & in annum conferuet; alterum,ex quo uetera uehantur.

STERTO,tis,tui, *Ronchеggiare,ronfare*, ῥέγχω, dormio, fiue dormiendo rhonchos emitto. Terent. in Eunuc. ftertit noctesque diesq;. Plaut. in Mil. Sorbet dormiens. PA. Quid forbet? LV. Illud, ftertit uolui dicere. Cic.2. de Diuin. Cum ftertentem aliquem viderint. Iuuen.Sat.1. Doctus & ad calicem vigilanti ftertere nafo. Horat.1.Serm.Saty.3. Noctes uigilabat ad ipfum Mane:diem totum ftertebat. Hinc Defterto, pro expergifcor. Perfius: Cor iubet hoc Enni, poftquam deftertuit effe Mæonides.

STESICHORVS, Στησίχορος, poeta Lyricus ex Himera Siciliæ vrbe, à qua Himeræus eft dictus. alii ex Methauria vrbe natum dicunt. alij ex Palantio Arcadiæ oppido. Ferunt inde profugum Catanam veniffe, eoq; in loco defunctum & extra portam vrbis fepultum fuiffe, portamq; ab eo Stefichoriam nuncupatam. Natus eft trigefimafeptima Olympiade,fextaq; & quinquagefima obiit. Fertur lufciniam aliquando in ore Stefichori infantis ceciniffe mirabili aufpicio, fummum eum poetam futurum, & cantus fuauitate omnes, qui ante eum fuiffent, fuperaturum. Dicitur & fcripfiffe Helenæ vituperationem, ex quo exoculatum fuiffe, rurfusque ob palinodiam uifum recuperaffe. quam fabulam tetigit & Horat. in Epod. ad Canidiam fic fcribens: Infamis Helenæ Caftor offenfus uice, Fraterque magni Caftoris, victi prece, Adempta uati reddidere lumina.

mina. Vocatus est Stesichorus, quoniam primus cum citharæ cantu chorum instituit. nam prius Tisias vocabatur. Auctor Suidas. Quintil. vero lib. 10. cap. 1. Sic eum taxat. Stesichorus quàm sit ingenio validus, materiæ quoque ostendunt, maxima bella, & clarissimos canentem duces, & epici carminis onera lyra sustinentem. Reddit enim personis in agendo simul, loquendoque debitam dignitatem: ac si tenuisset modum, videtur æmulari proximus Homerum potuisse, sed redundat quod est reprehendendum.

STESIMBROTUS, pen. cor. Στησίμβροτος, historicus Tarsensis, qui Cimonis Atheniensium ducis res gestas scripsit, teste Plutarcho in vita Cimonis. Stesimbrotus alius fuit Epaminondæ filius, à patre interfectus, quòd cum Lacedæmoniis, ipso inconsulto, manum conseruisset, etiàm speciosissimã eo ex prælio victoriam reportasset. Idẽ Plutarchus in Parallelis.

STIBADIUM, dii, στιβάδιον, proprie est sedile, siue lectulus ex herba, siue frondibus, quo fulti conuiuæ mensæ accumbere solebant. dicta Stibadia à stibadibus herbis ad discumbendum idoneis. Latini à toris herbis totum appellant. Plin. l. 5. epist. Ex stibadio aqua velut expressa cubantium pondere siphunculis effluit. Seruius in primum librum Aeneidos, Stibadia (inquit) antiqui non habebant, sed stratis tribus lectis epulabantur. vnde & triclinium sternt dicitur Mart. lib. 14. de stibadio: Accipe lunata scriptum testudine signum: Octo capit: veniat quisquis amicus erit. Fiebant etiam stibadia è tabulis, quæ ebore atque auro ornabantur, transferebanturque de loco ad locum pro vt libido animi ferebat. De hoc locutus est Martialis, cum inquit: Et testudineum mensis quater hexaclinon Ingemuit atrio non satis esse suo. Hexaclinon vocat stibadium sex capiens lectos.

STIBIUM, bii, quod & Stibi, & Stimmi, στίμμι, metalli genus est simile Galenæ, sed magis radiant, quod vulgo Antimonium dicitur. Pli. l. 33. c. 6. Vnde in Hieremia propheta: Cũ pinxeris stibio oculos tuos. Hieronymus ad Furiam: Non habuis orbes stibio fulginatus. Hinc Stibinus, a, um, quod stibi colorem habet.

STIGMA, atis, Segno, segnale, bollatura, nota, siue signum quod inuritur, à στίζω pungo. Mart. lib. 11. Frons hæc stigmate non meo notanda est. Pli. l. 25. c. 13. Vtuntur ad tollenda stigmata. Iuuen. Sat. 10. Mitius id sane, quod non & stigmate dignũ Credidit. Per translationem quandoque ponitur pro infamia. Sueton. in Cæsare Dict. Catullum, à quo sibi versiculis de Mamurra perpetua stigmata imposita non dissimulauerat, satisfacientem eadem die adhibuit cœnæ.

STIGMATIAE, dicuntur nocentes, quibus stigma, hoc est, nota aliqua ita inusta est, vt semper appareat. Cice. lib. 2. Off. O miserum, qui fideliorem & barbarum, & stigmatiam putaret, quàm coniugem.

STIGMOSUS, a, um, idem. Plin. Epist. 5. Vitelliana cicatrice stigmosum.

STILICO, onis, Honorii imperatoris socer, à Claudiano poeta multis laudibus celebratus. de eo vide Eutropium.

STILLA, æ, Goccia, ghiozza, goccio, ghiozzo, gozza, gocciola. σταγὼν, σταλαγμὸς, dimin. à Stiria (vt inquit Festus) & accipitur pro gutta: vt, Stilla olei, Stilla aquæ. Plin. l. 29. c. 4. Teritis stillis additis in oleum. Apuleius: Vt nulla stilla compareat vsquã. Vitru. lib. 1. Fastigia facientes, proclinatis tectis, stillicidia deducebant per id illæ deciduos in impluuium. Mart. Atque olei stillam donaret Opellicus vnctor.

STILLATICIA RESINA, κατάστακτος, quæ rufo colore lentescit, dicta, quòd guttatim stillaret. Plin. l. 17. c. 11.

STILLICIDIUM, cidii, Grondana, σταλαγμὸς, locus, in quem è tecto guttæ decidunt: quasi stillatum cadium. Cic. 1. de Leg. vt libellos conficiam de stillicidiorum, ac parietum iure? Idem in Ora. Quam indecorum est, de stillicidiis cum apud vnum iudicem dicas, amplissimis verbis, & locis vti communibus; de maiestate popu. Rom. submisse, & subtiliter?

STILLO, as, Gocciare, gocciolare. στάζω, λείβω, guttatim fluo, siue emitto. Pli. l. 18. c. 7. Contra morsum eiusdem bibitur stillaturque. Horat. de Arte: Stillabit amicis Ex oculis rorem. Luca. lib. 7. Sanguineis stillauit roribus arbor. Iuue. Sat. 3. Nam cum facilem stillauit in aurem Exiguum de naturę patriæque veneno. Stillans, tis, participium. Cic. 2. Philip. Qui stillantem præ se pugionem tulit. Ouid. 1. Amor. Eleg. 8. Sanguine (si qua fides) stillantia sidera vidi. Stillatus, a, um, participium. Ouid. 2. Met. Inde fluunt lacrymæ, stillataque sole rigescunt. Stillatio, onis, actus stillandi. Destillo, Distillo, Extillo, & Instillo, suis locis.

STILPO, Megarensis philosophus, tempore primi Ptolemæi, discipulus Pasiclis Thebani: præfuit scholæ Megarensi: scripsit Dialogos viginti. de hoc Cic. de Fato.

STIMULO, as, Stimulare, pungere, παροξύνω, παροξύνω, ἐπεγείρω, κεντέω, pungo, cõmoneo, ago, concito, incito. Ter. in Heau. Magis me amicæ dicta stimulant. Cic. pro Sext. Rosc. Hunc mihi ex animo scrupulum euelle, qui me dies noctesque stimulat, ac pungit. Ad Att. l. 9. Me congressus Cæsaris stimulat. Liu. 1. ab vrb. Hæc indignatio ferocem animum ad vexandum sæuo imperio exercitum stimulat. Plaut. in Cist. Iactor, crucior, agitor, stimulor, versor in amoris rota. Virg. 4. Aen. Ecce iterum stimulat. Hinc Extimulor, valde stimulo. Col. l. 7. Libidinis extimulatur furiis.

STIMULUS, li, Stimolo, pungolo, κέντρον, ἀπὸ τοῦ στίζω, proprie dicitur fustis acutæ cuspidis, quo rustici boues supppungunt. Plaut. in Asin. Vtinam nunc stimulus in manu mihi sit. Per translationem dicitur omne illud, à quo vexamur. Cice. 2. Tuscu. Non modo stimulos doloris, sed etiam fulmina fortunæ contemnamus. Hinc Stimulum carnis, & vitiorum dicimus. Plaut. in Truc. Næ ista stimulum longe habet, quæ vsque illinc cor pungit meum. Virg. 3. Georg. Cæci stimulos auertere amoris. Ouid. 2. Met. Parce puer stimulis.

STIMULATIO, onis, Stimolatione, κεντισμὸς, παροξυσμὸς, ipse stimulandi actus. Pli. l. 35. c. 2. Erat hæc stimulatio summa & ingens. Stimulator, oris, κέντωρ Cice. pro Domo seditionis stimulator & concitator tu fuisti. Stimulatrix, tricis, κέντρια. Plau. in Most. Vt enecem scelestam stimulatricem. Hinc Stimuleus, a, um, pen. cor. vt, Supplicium stimuleum, quod stimulis infligitur. Plaut. in Milite. Dedecoris pleniorem herum faciam tuum. Stimulatus, a, um, participium: vt Rabie furenti stimulatus animus. Catul. epig. 58. Ouid. 1. de Arte. Iurgia præcipue vino stimulata cauato.

STINGO, siue Stinguo, is, xi, ctum, σβέννυμι, eiusdem significationis est cum Extinguo. Cic. in Prognost. Stinguntur radij cæca caligine tecti. Lucr. l. 1. Euanescere paulatim, stinguique colorem. Distinguo, Extinguo, Interstinguo, Instinguo, & Restinguo, suis locis.

STIPATIO, onis, ipse stipandi actus. Cice. pro Syll. stipatio, greges hominum perditorum. Plin. lib. 10. c. 22. stipatione naturali.

STIPATORES, qui in nauibus onera componunt, σακταὶ Itẽ satellites, quos principes corporis custodiæ causa sibi adhibent, δορυφόροι, à stipe quam accipiebant: vel quòd regem stipent, & vndique circundent, ac claudant, pene collistringentes, instar apum circa ipsarum regem: aut quòd ipsi se illo stipati sint. Cic. l. 2. Offi. Præmittebat de stipatoribus suis, qui scrutarentur arculas muliebres. Hos antiqui à Latere Latrones vocabant. Hora. 1. Serm. Sat. 3. Neque te quisquam stipator ineptum Præter Crispinum sectabitur.

STIPENDIALIS, le, ὑποτελὴς, idem quod stipendiarius: vnde Fœdus stipendiale, apud Sidonium Apollinarem.

STIPENDIARIUS, a, um, ὑποτελὴς, tributarius, qui soluendo stipendio obnoxius est: vt, Ciuitates stipendiariæ, quibus certum singulos in annos impe ratum erat tributum. Cæs. Comm. 7. Reliquas ciuitates stipendiarias haberent. Stipendiarii substantiue, stipendiariæ ciuitatis incolæ. Cic. 2. Ver. Socii, stipendiariique populi Romani afflicti, miseri.

STIPENDIOR, aris, μισθοφορέω, stipendia facio, vel mereo. Pli. lib. 6.

STIPENDIUM, dii, Paga, stipendio, ἀποφορὰ Plut. æs militare, seu præmium quod militibus datur. ex stipe, & pendo, quòd ante nummum signatum quæstores stipem militibus appendere solebant, non annumerare. Stips autem dicebatur ab antiquis à stipando, quòd eo tempore, quo pop. Rom. ære graui vtebatur, in cellulis æs solebat stipari. nam etiam exiguæ æris grauis summæ maiorem faciebant cumulum quam vt crumenis vel loculis possent includi. Paulo aliter Vlpia. de verbo. signifi. l. ager. Stipendium (inquit) à stipe appellatum est, quòd per stipes, id est, mendica æra colligatur. Emeritis stipendiis, & Confectis stipendiis in eadem dicuntur significatione. dicebantur enim Stipendia confecta vel emerita, cum elapso tempore iustæ militiæ, milites iureiurando soluebantur. Cic. pro lege Manilia: Partem militum, qui iam stipendijs confectis erant, dimisit. Emerita stipendia ambitionis, Cic. de Senect. At illa quanti sunt, animum, tanquam emeritis stipendijs libidinis, ambitionis, cupiditatum omnium, secum esse? Explere stipendia. Tacit. l. 1. quanquã ipse plures per prouincias quadraginta stipendia expleuisset. Facere stipendia pedibus. Liui. Sed qui tum stipendia pedibus propter paupertatem fecisset. Stipendium etiam dicitur tributi genus, quod quis tenetur soluere principi, aut reipublicæ. Liu. l. 1. Pauperes satis stipendij pendere, si liberos educent.

STIPES, huius, stipis, Ramo, κορμὸς, truncus, aut validus fustis humide fixus. Cæs. 1. Bell. Ciui. Fossas transuersas viis perducit, atque ibi sudes, stipitesque præacutos defigit. Ouid. 4. Fast. Quercuo religant in stipite funem. Per translationem accipitur pro stulto, insulso, & fatuo. Ter. in Heau. Caudex,

ftipes,afinus,plumbeus. Ci.in Pif. Tanquam truncus,atque ftipes fi fteti ffet modo, poffet fuftinere titulum confulatus.

Stipo,as, *Riempire le fiffure*, στάγω, πυκνόω, rimas obturo, condē fo,in vnum cogo,claudendo coarcto: ἀπὸ τοῦ στύφειν, condenfare,vnde & Stypare,fiue Stupare,quidam fcribendum exiſtimant. Aut certe à ftupa, hoc eft, lini purgamento, quod in ftipandis nauium rimis folet adhiberi. Col.l.7.c.8. Stipatur per plura tabulata. Virg.de Apibus: At cum liquentia mella Stipant. Idem 3. Aene. Stipatq; carinis Ingens Argentum. Stipari item, δορυφορεῖσθαι, dicuntur principes, qui cuftodię caufa fatellitio cinguntur: item qui amicorum, clientum, comitum ve turba fepiuntur. Liu.l.1. Stipatus agmine armatorum,in forum irrumpit. Cic.ad Att.l.1. Cum ad forum,ftipati gregibus amicorum,defcendimus. Vir.1.Aen. Magna iuuenum ftipante caterua. Stipatus,ftipata,ftipatum. Vir.l.11. Aen. Nanque omnis eum ftipata tegebat Turba ducum.

Stips,ftipis,& Stipis,huius ftipis, fœm.gen. *Paga,mercede*, pecuniæ genus,quod per capita colligi folet, quod ἀγυρμὸς dicitur à Græcis. Cic.2.de Leg.ex xII.Tab. præter Idææ Matris famulos,ne quis ftipem cogito. Et rurfum: Stipem fuftulimus,nifi eam,quam ad paucos dies propriam Idææ Matris excepimus. implet enim fuperftitione animos,& exhaurit domos. Pecunia quoque, quam uel in ærarium reponebant,vel dijs offerebant,vel mendicis porrigebant ad fuftétationem uitæ,Stips dicebatur,à ftipando,quòd in cella ftipabatur:id eft,componebatur. Pli.epift.161. Gurges purus & uitreus, vt numerare iactas ftipes & relucentes calculos poffis. Stipem magnam cōfert hæc res,id eft,fructum. Col. li.8.c.1. Conferre ftipem. Vlp.de coll.illic. Sed tenuioribus permittitur ftipem menftruam conferre. Spargere ftipem. Pli.l.33.c.10. Populus Rom. ftipem fpargere cœpit Sp. Poftumio.Q.Martio coss.

Stipticus,adiectiuum,fiue potius Stypticus, συπτικὸς, quod vim habet ftipandi,hoc eft, denfandi : ἀπὸ τοῦ σύφειν, denfare. Plin.l.21.c.23. Quæ ex his phœniceum colorem habet, vlcerum habet ftypticam vim.

Stipula,æ, *Stoppia,Strepola*, καλάμη, à ftipa, fiue ftupa deducitur,fiue quòd ftupæ inftar vtatur, fiue quòd ea quoque ftipari tectorum rimæ confueuerunt. Eft autem ftipula,calamus frumenti,puta tritici,hordei,& fimilium, quòd fcilicet continet fpicam,cuius internodia Genicula dicuntur & aliquādo Genua,à fimilitudine genuum animalis. Ouid.4.Fafto. Moxq; per ardentes ftipulæ crepitantis aceruos Traijcias celeri ftrenua membra pede. Virg.1.Geo. Culmumq; leuē, ftipulasq; volantes. Stipula etiam dicitur, quæ remanet in campo,demeffo frumento. Virg.1.Geo. Sæpe etiam fteriles incendere proficit agros. Atque leuem ftipulam crepitantibus vrere flammis. Spicæ præterea, quæ poft mefforum terga à tenuioribus legi folent, Stipulæ appellantur. Teren.in Adel. Meridie ipfo faciam, vt ftipulam colligat.

Stipulatus,us, ὁμολογία, ftipulatio. Plinius: Iouis, deorum fummi, ftipulatu.

Stipulor,aris,fecunda fyll. cor. συγγράφω, διομολογοῦμαι, προξενῶ, μνηστεύομαι, eft certa & folennia quędam verba cōcipere,quibus is,qui interrogatur aliquid fe daturum, facturum ve promittit.& quamuis proprie de iis interrogationibus dicatur,in quibus de pecunia agitur,eo quòd à ftipe dictum putetur:transfertur tamen ad omnes rogationes, quæ de quauis re interponuntur. Cic.2.de Leg. Si is,cui legatum eft,ftipulatus eft id ipfum, quod legatum eft, vt ea pecunia ex ftipulatione debeatur. Col.in Præfat.lib.10. Fœnoris tui Siluine,quod ftipulanti fpoponderā ibi, reliquam penfiunculam percipe. Hæc autem duo Stipulator, & Promiffor opponuntur.quod docet Iureconful tit.de Verb.obliga. Stipulatio(inquit Pomponius) eft verborum conceptio, quibus is,qui interrogatur,daturum facturum ve fe id,quod interrogatus eft,refpondet, συγγραφή. Cic.ad Att.l.16. Etfi nōdum ftipulationes legeram. Seneca de Benefi.li.3.ca.15. Vtinam nulla ftipulatio emptorem venditori obligaret. Eft autem Stipulor(fecundum Prifcianum) verbum commune, quod tam in actiua,quàm paffiua fignificatione ablatiuo iūgitur. Dicimus enim: Stipulor abs te,pro rogo te,peto abs te, & Stipulor abs te,pro rogor abs te. Iuuen. Quantum uis,ftipulare, & protinus accipe, quod do. Quo in loco eft actiuæ fignificationis. Sueton. vero paffiue protulit: Prætorum lectoria, quæ uetat minorem annis uigintiquinque ftipulari: id eft,interrogari. Plau. quoque paffiue dixit: Nifi dolo malo inftipulatus fis. Idem in Cur. Ibidem erunt fcorta exoleta,quiq; ftipulari folent. Hinc Aftipulor, confentio. Cice. lib.Acad. Falfum effe Stoici dicunt, & eorum aftipulator Antiochus. & in Orat.pro Quintio: Teftes noftri cum aftipulatore tuo comparabuntur. Inftipulor. Plaut.in Pfeu. Minæ uiginti,quas abs te eft inftipulatus etiam Pfeudolus. Reftipulor, fuo loco.

Stipulatiuncula,æ,diminutiuum à Stipulatio. Cice.1.de Orat. Cum in circulo decipiare aduerfarij ftipulatiuncula.

Stiria,æ, *Acqua agghiacciata che ftia pendente*, σταλαγμὸς, proprie eft aqua frigore concreta,pendens,guttatimq; ftillans. Vir. 3.Geor. Stiriaq; impexis induruit horrida barbis. Mart.l.7. Turpis ab inuifo pendebat ftiria nafo. Plinius: Deftillantes hyberno gelu ftirias.

Stirpitus,p.c. ἐκ ῥιζόθεν, aduerbium, idem quod funditus, feu radicitus. Ci.4.Tufc. Hunc errorem,quafi radicē omniū malorum,ftirpitus philofophia fe extracturam pollicetur.

Stirps,huius ftirpis, *Progenie,ftirpe*, γενεά, modo fœm.gen.eft, idem fignificās quod origo,progenies,foboles. Vir.7.Aen. Heu ftirpem inuifam. Ouid.2.Met. Semifer interea diuinæ ftirpis alumno Lætus erat. Modo mafculini gene. & fignificat imam firmiffimamque arboris partem, quam & Truncum appellamus. Idem l.12. Cum femel in filuis imo de ftirpe recifum. In qua fignificatione inuenitur etiam fœmininum. Hora. Stirpesq; raptas,& pecus,& domos. Stirps quæftionis origo, fundamentum,per tranflationem. Cice.4.de Fini. Differo etiam partem, quæ quafi ftirps eft quæftionis.

Stirpesco,is,ere,in ftirpem conuerti. Pl.l.9 c.8.

Stiva,ftiuæ, ἐχέτλη, aratri manica, quæ tenetur manibus, cū aratur. Virg.1. Geor. Stiuaq;, quæ currus à tergo torqueat imos. Ouid.8.Meta. Aut paftor baculo,ftiuæve innixus arator. Dicta Stiua à ftando, quia fuper eam regula ftat, & eft quafi temo inter boues.

Stlata,genus nauigii(inquit Feftus) latum magis, quàm altum:à latitudine fic appellatū:fed ea confuetudine qua Stlotum pro lotum, Stlitem pro litem dicebant antiqui, qui dictionibus ab l,incipientibus, ft literas præponere folebant. A Stlata Stlatarius dicitur, qui ftlata vehit, ficut à Scapha Scapharius. Stlatarius,a,um, dicitur, quod mari portatum eft,quafi ftlata aduectum. Iuue.Saty.7. Spondet enim Tyrio ftlataria purpura filo.

Stlembus,grauis & tardus. Lucilius: Atque equum pedibus ftlembum. Feftus.

Stlitibus iudicandis dicebant ueteres, pro litibus iudicandis. Feftus.

Sto,as,are,eiusq; deriuata,vide Stare.

Stoici, στωϊκοί, philofophi appellati funt, à στοά. quod fignificat porticum,quo conuenire ad differendum folebant. erat enim porticus Athenis dicta Pœcile, ex varietate picturæ, (Græci enim ποικίλον varium dicunt)in qua Zenon,primus eius fectæ auctor, philofophiam profitebatur. vnde & fecta Stoica,& philofophi Stoici nūcupati funt,qui antea Zenonii dicebantur,à Zenone doctore. Hac porticum pinxit Polygnotus gratuito.

Stoicus,ca,cum. Cic.Tufc. à laqueis ftoicorum recedamus.

Stola,ftolæ, *Stola*, Græcorum uocabulum eft,quo illi quodlibet veftis genus fignificant, ἀπὸ τοῦ στέλλεσθαι, ab induendo. vnde Plutarchus fcribit, ab Alexandro cuidam effe permiffum,vt ftola Perfica vteretur. hoc eft,cultu Perfico. Idem in Dione Dionyfium maiorem ait eo diffidentiæ proceffiffe, vt ne fratrem quidem aut filium in cubiculū admitteret,nifi prius illi fuam ftolam pofuiffent, & aliam fumpfiffent. Apud Latinos tamen ad honeftæ tantum matronæ veftem hoc nomen tralatum eft, quæ ufque ad imos pedes demiffa erat. & cuius extremam partem ambibat inftita affuta, quæ erat fafciola quædam fine limbus. Vlpia.l. Veftis.ff.de auro & arg. leg. Muliebria funt(inquit) quæ matresfamilias caufa parata funt, quibus uir non facile uti poteft fine vituperatione, veluti ftolæ,pallia,tunicæ,&c. Cic.2.Philipp. Sumpfifti uirilem togam,quam ftatim muliebrem ftolam reddidifti. Oui. 2. Trift. Ecquid ab hac oēs rigida fummouimus arte. Quas ftola contingi fumptaq; uitta uetat? Vale.Max.l.2. Vt inuiolata manus alienæ tactu ftolæ relinqueretur. Hinc Stola nōnunquam pro ipfa matrona, fiue honefta muliere figurate accipitur. Papinius in Siluis: Hinc eques,hinc iuuenum cœtu ftola mifta laborat. Stola etiam accipitur pro uefte facerdotali, apud Apul. lib. vlt. Metam. Proceffi duodecim facratus ftolis.

Stolatus,a,um, στολιδωτὸς, ftola ornatus. verum quoniā (ut iam docuimus)ftola honeftarum tātummodo matronarum veftis erat,factum eft,vt Stolatum accipiamus pro matronali & honefto. vnde Stolatam mulierem pro locuplete & primaria dicimus,vt contra Togatam,pro plebeia, & minoris dignitatis:vt non obfcure innuit Hor.li.1.Ser.Sat.2. Stolatus pudor,hoc eft,matronalis uerecundia. Mar.l.1. Quis Floralia veftit,& ftolatum Permittit meretricibus pudorem?

Stolide. Liu.5.Bell.Pun. Id non promiffum magis ftolide, quàm ftolide creditum.

Stolidus,da,dum, *Pazzo,goffo*. ἀβέλτερος, ἀνόητος, νήπιος, excors,

excors, stupidus, stultus. Teren. in Heaut. Stolidus est. Plaut. Epid. Ego illum ita assimulabam quasi stolidum. Liui. 4. Bel. Maced. Armatos paulisper continuit, vt stolidam fiduciam hosti augeret. Ouid. 15. Metam. Rursus orans domino stolidæ præcordia mentis. Plaut. in Mil. Nullum est hoc stolidius saxum.

Stolo, stolonis, *ἀπαρυὰς*, inutilis, & quasi stolida fruticatio, ex arborum radicibus. Plin. lib. 17. cap. 1. Fuerunt ab arboribus cognomina antiquis, vt Stolonum Liciniæ genti. Varr. lib. 1. de re rust. cap. 2. Stolonis illa lex, quæ vetat plus quingenta iugera habere ciuem Romanum, & qui propter diligentiam culturæ Stolonum confirmauit cognomen, quòd nullus in eius fundo reperiri poterat stolo.

Stomachicus, *στομαχικὸς*, propriè is dicitur, teste Aegineta, cuius stomachus, siue ventriculus cibum assumptum non retinet. Plin. lib. 25. cap. 5. scribit elleborum dari stomachicis.

Stomachor, macharis, *Sdegnarsi, δυσφορεῖν, ἀγανακτεῖν*, indignari, ac turbari. Cice. Cass. Si stomachabere, & moleste feres, plura dicemus. Terent. in Eunuch. Aduenïens mecum stomachabar. Cice. 4. Tuscul. An vero vir fortis, nisi stomachari cœperit, non potest fortis esse? Stomachans, tis, participium. Cice. de Clar. Orato. Videre quempiam irascentem & stomachantem. Hinc Substomachor, de quo suo loco.

Stomachosus, chosa, chosum, *Accorucciosofo, colerico, fastidioso, ὀργίλος*, iracundus, qui facile indignatur, ac cuncta fastidit. Cice. 2. de Orato. Ma valde illa mouent stomachosa, & quasi submorosa ridicula. Literæ stomachosæ, quæ indignationẽ iracundiamque scriptoris præ se ferunt. Cice. ad Appium. Stomachosiores meas literas, quas dicas, non intelligo.

Stomachus, chi, *Stomacho, στόμαχος*, fistula per quam cibus descendit. Plin. lib. 11. cap. 37. Summum gulæ Fauces vocantur: postremum stomachus. Cic. 2. de Nat. deo. Linguam ad radices eius hærens stomachus excipit. Cels. lib. 4. cap. 1. Duo itinera incipiunt. alterum asperam arteriam nominant: alterum Stomachum. Arteria exterior ad pulmonem, stomachus interior ad ventriculum fertur. illa spiritum, hic cibum recipit. Et paulo post: Stomachus vero, qui intestinorum principium est, neruosus, septus, à septima spinæ vertebra incipit, ac circa præcordia cum ventriculo committitur. Ventriculus autem dicitur, qui receptaculum cibi est. Hactenus Celsus. Impropriè tamen Stomachus accipitur pro ventriculo, qui cibum concoquit Iuuen. Sat. 6. Si stomachus domini feruet vinoq; ciboq;. Cels. lib. 1. cap. 2. Secunda mensa bono stomacho nihil nocet, in imbecillo coacescit. Horat. 2. Serm. Sat. 2. Ieiunus stomachus raro vulgaria temnit. Et paulo post: Latrantem stomachum bene leniet cum sale panis. Dictus stomachus, *ἀπὸ τοῦ στόματος, καὶ χέω*, quòd cibum inferiore orificio ad intestina transfundat. Stomachi resolutio. Cels. li. 4. cap. 5. Vulgatissimum vero, pessimumq; stomachi vitium est resolutio, id est, cum cibi non tenax est, soletq; desinere ali corpus, ac sic tabe consumi. Pli. l. 9. c. 48. Vomitum, dissolutionemq; stomachi protinus creat. Interdum stomachus ponitur pro indignatione siue iracundia. Cice. 4. Tusc. Tractata definitione fortitudinis, intelligens eam stomacho non egere. Cic. Q. Fr. l. 6. Superiori epistolæ quid respondeam, nihil est, quæ plena stomachi, & querelarum est. Stomachus, pro animo: quia quemadmodum stomachus facile eo cibo mouetur, à quo natura abhorret: sic animus eas res maxime auersatur, quas suæ naturæ contrarias esse sentit. Cice. ad Cœl. l. 1. Nosti nõ modo stomachi mei, sed etiam oculorum in hominum insolentium indignitate fastidium. Hoc est, Nosti animum meum præ fastidio id ferre non posse. Interdum in bonam partem capitur pro facilitate. Pli. in Prolo. Argumentũ huius stomachi mei habebis.

Stomaticus, *στοματικὸς*, oris vitio laborans, cui os est exulceratum. Pli. l. 24. c. 14. Huius flos cum melle epiphoris illinitur, & ignibus sacris stomaticisq; ex aqua bibendus dat. Stomatica item dicuntur quæ oris vlceribus medentur. Plin. li. 22. cap. 9. Stomatica tamen Cels. lib. 5. cap. 18. interpretatur, quæ aperiendi vim habent.

Storea, reæ, *stora, stuoia, στορέα*, teges vilior, ex iuncis aut stramentis, quæ humi sternitur. Plin. lib. 15. c. 26. Dicta Storea, *ἀπὸ τοῦ στορέννυσθαι*, sternere.

Strabo, onis, *Che guarda in trauerso, guercio, στραβὸν*, qui oculos habet distortos. Cic. 1. de Nat. de. Ecquos etiam nota strabonem, aut pætos esse arbitramur? Pli. l. 11. c. 37. Vni animalium homini oculi deprauantur, vnde cognomina Strabonũ & Pætorum. Est etiam Strabo insignis Geographi nomen, qui temporibus Augusti, & Tiberii claruit. scripsit commẽtarios geographicos, qui etiam hodie omnium manibus teruntur.

Strages, stragis, *Strage, ὄλεθρος, φόνος*, clades, occisio, vel (vt Valla interpretatur) cadauerum interfectorum multitudo. Cic. ad Att. l. 1. Quas ego pugnas, & quantas strages edidi. Liu. l. 8. Per arma, per viros late stragem dedere. Vir. 9. Aen. Quas ibi tum ferro strages, quæ funera Turnus ediderit.

Stragulum, li, vel Stragula, læ, *ἐπίβλημα, στρῶμα*, genus vestis, inquit Asconius. Varr. l. 4. de Ling. Lat. Quicquid insternebant, à sternando Stragulum appellabant. Vlpia. accipit pro veste exteriore, quæ reliquis iniicitur, quale est Græcorum pallium. In stragulis etiam dormiebant, vnde prouerbio monemur, vt stragula semper conuoluta habeamus: hoc est, vt pudoris verecundiæq; limites non trãsgrediamur. Item quæ equis iniiciuntur, Stragula dicuntur. Stragula item vestes, siue Stragula pro aulæis, siue peripetasmatibus accipiebant veteres, quòd iis aulæ & triclinia, nonnunquam etiam lecti insternebantur. Tibul. l. 1. eleg. 2. Nec stragula picta soporẽ. Cic. 4. Verr. Dico te maximum pondus auri, argenti, plurimam vestem Meliteosem, plurimam stragulam, &c.

Stramen, inis, *Strame, letto di paia, saccone, χάρφος*, siue Stramentum, culmi frumentacei, inde dicti quòd pecori substernantur. Var. de re rust. l. 1. c. 50. Tertio modo metitur, vt Stramẽtum medium subiacent. Col. l. 6. c. 3. Hybernæ stabulationi boum præparanda sunt stramenta. Cæs. l. 6. Bel. Gal. Casæ quæ more gallico stramentis erant tectæ. Hora. 2. Ser. Sat. 3. Si & stramentis incubet.

Stramentitius, tia, tium, ex stramento, vt, Tectum stramentitium.

Stramineus, a, um, *Di strame, χάρφινος*, ex stramine. Prop. l. Ele. 17. Straminea posset dux habitare casa. Ouid. 2. Amo. Eleg. 9. Stramineis esset nox quoq; densa casis.

Strangulo, as, *Strangolare, ἄγχειν, στραγγαλίζω*, stringendo gulã neco. Pl. l. 7. Fabius in lactis haustu vno pilo strangulatus est. Cic. ad Pætum l. 9. Nos ridicule, si dicimus, ille patrem strangulauit, honorem non præfamur. Trãsfertur & ad alia: vt cum hominem, cura strangulari dicimus. Iuue. Sat. 10. Sed plures nimia congesta pecunia cura Strangulat. Strangulare diuitias in arca, est conclusas seruare, nec quicquam inde aut ad suum, aut ad amicorum vsum depromere. Stat. 1. Sil. Non tibi sepositas infelix strangulat arca Diuitias. Strangulare segetes dicitur nimia terræ lætitia. Quint. li. 8. in Procem. Et valnt læto gramine sata strangulant.

Strangulatus, huius strangulatus, *στραγγάλωσις*, strangulatio: vnde Strangulatus vuluæ, pro compressione & angustia vteri. Pli. l. 20. c. 18.

Stranguria, æ *στραγγουρία*, vrinæ stillicidium, cum vrina per interualla, & guttatim defluit. Vnde definitiones Galeno assignatæ *στραγγουρίαν* esse aiunt *κατὰ στράγγας τοῦ οὔρου ἔκκρισιν*, hoc est, vrinæ per guttas excretionem. Dysuria autem dicitur, cum ægre it lotium, vt Cato loquitur: vel, vt Celsus, cum difficulter vrina redditur, nec sine dolore excernitur. Cic. 2. Tuscul. Quamuis idem forticulum se in stranguria sua præbeat. Plin. lib. 20. cap. 5. Ad stranguriam dat radicis vncias quatuor.

Stratiotes, millefolium, *στρατιώτης, χιλιόφυλλος*, frutex exiguus palmi altitudine, foliis auicularum pennas imitantibus, breui admodum dissectoq; foliorum exortu. Latini & Militarem herbam appellant, quòd vulnera omnia ferro facta intra dies quinq; sanare dicatur ex oleo imposita. Est & Stratiotes aquaticus, sine radice viuens, aquis tantum supernatans, folia habens sempetiuo similia, sed maiora. Huius meminit & Plin. l. 24. c. 18.

Stratioticus, militaris. Plau. in Pseu. Stratioticũ nũcium.

Straton, *στράτων*, vt scribit Suidas, Lãpsacenus philosophus fuit, Theophrasti familiaris, & successor, & præceptor Ptolemæi Philadelphi: qui ob insignem Naturalis philosophiæ cognitionem Physicus est cognominatus.

Strator, *ἀναβολεύς*, qui equũ domini sella insternit, ipsumq; in equum suttollit: Spartianus in Caracalla: Cum illum in equum strator suus leuaret. Vlpi. de Officio Proconsulis: Proconsul stratores suos habere non potest.

Stratus, ta, tum, *Disteso, buttato giù per terra*, participium verbi Sterno, *στρωτὸς*, prostratus, humi extensus. Virg. 7. eclog. Strata iacent passim sua quæque sub arbore poma. Cic. ad Attic. li. 10. Qui nos sibi quondam ad pedes stratos ne subleuabat quidem. Stratum vero nomen, *στρωμνὴ*, ponitur pro lecto. Liui. 1. Bel. Pun Ea neque molli strato, neque silentio accersita. Ouid. Strataq; quæ membris intepuere tuis. Virg. 5. Aeneid. Haud segnis strato surgit Palinurus. Strata etiam dicuntur, quæ & Stragula, hoc est, quælibet vestes, quæ homini alijsve animalibus insternuntur. vnde Strata seu Instrata, generaliter dicuntur omnia, quæ equis mulisve insternuntur: & dicimus Equos stratos, instratosq;, hoc est, stratis ornatos. Liu. l. 7. Strata detrahi iubet. Et de secũdo Bel. Pun. Armatos

instratisq; equis signum expectare. Seneca ad Lucil. Stultus est, qui equum empturus, non ipsum inspicit, sed stratum eius & frænos.

Strebula, lingua Vmbrorum appellabantur partes carnium sacrificatarum. Festus.

Strena, æ, *Bona mano*, ξένιον, munus quod datur die festo, ominis boni gratia, qualia sunt quę passim dantur quotannis circiter Kalend. Ianua. Dicta à numero, quo significatur alterum, tertiumq; vēturum similis commodi: veluti trena, quæ præposita, s, litera dicitur Strena. vt in lite solebant antiqui dicentes Stilitem. Hæc Festo. Contra Nonius, Strena, inquit, dicta est à strenuitate. Pomponius pictoribus: Asside, siqua ventura est alia strena strenæ. Suet. in Calig. c. 42. Edixit & strenas ineunte anno se recepturum.

Strenue, diligenter. Cic. ad Quin. Fratr. Domus ædificatur strenue.

Strenuitas, ἀνδραγαθία. Ouid. 4. Meta. Strenuitas antiqua manet. Hinc Strenuior, comparatiuum, pro magis strenuus: & superlatiuum Strenuissimus. Plau. in Epid. Strenuiori deterior si prædicet suas pugnas, de illius ore fiunt sordidæ. Pl. l. 58 c. 5. milites strenuissimi. Cato in Præf. Ex agricolis milites strenuissimi gignuntur.

Strenuus, a, um, *Forte, valoroso, gagliardo*, δραστήριος, fortis, celer, vigilans, & ad res gerendas promptus. Salust. in Catil. Strenuus quisque aut occiderat in prælio, aut grauiter vulneratus discesserat. Cic. ad Att. l. 15. Noli me tam strenuum putare, vt ante Nonas recurram. Oui. 9. Met. Faciendis strenua iussis. Colu. li. 8. Magister pecoris acer, durus, strenuus, laboris patientissimus.

Strepito, tas, κροταλίζω, frequentem, strepitum edo. Virg. l. 1. Geor. Inter se folijs strepitant. Arma strepitantia, Tibul. lib. 2. Eleg. 6.

Strepitus, tus, *Strepito, mormorio*, ψόφος, κτύπος, lenior, sonitus, murmur, susurrus: cuiusmodi pedibus ambulantium edi solet, aut uoce admurmurantium. Ci. 2. Verr. Non strepitu, sed maximo clamore suam populus Rom. significauit uoluntatem. Accipitur & pro fastu diuitum, & comitum pompa: vt apud Quint. Hic cum me toto fortunæ suæ strepitu circunstetisset.

Strepo, pis, pui, pitum, *Far strepito, ò romore*, ψοφέω, κτυπέω, pedibus, aut alio quocunq; modo strepitum facio, susurro, murmuro. Plin. li. 11. de apibus: Cum aduesperascit, in alueo strepunt. Virg. 6. Aene. Strepit omnis murmure cantus. Strepere aliquid, pro submurmurare. Liu. 2. ab Vrb. Hæc cum sub ipso vallo, portisq; streperent. Adstrepo, Constrepo, Circunstrepo, Instrepo, Obstrepo, & Perstrepo, suis locis.

Striae, arum, & Striaturę, sunt quidam quasi canaliculi, & sulci, cuiusmodi in columnarum scapis quibusdam, item in herbarum quarundam caulibus videmus æquali interuallo excauatos. Vitruuius lib. 7. Columnarum striæ faciendæ sunt XXIIII. Ita excauatæ, ut norma in cauo striæ cum fuerit coniecta, circumacta auconibus striarum, dextra ac sinistra tangat acumen. Hinc Striatus, a, um, vnde Striatas columnas dicimus, quæ strijs distinctæ sunt & folia striata, & conchas striatas. Pli. l. 21. Candor eius eximius, foliis foris striatis, & ab angustiis in latitudinem paulatim sese laxantibus, effigie calathi. Idem li. 37. c. 10. striata cōcharum modo. Apul. Frontem striatam uocat, contractam, & quasi sulcos facientem præ tristitia. Strio, as, are, strias facere. Vitr. l. 4. Columnas autem striari uiginti striis oportet. Striare etiam dicuntur boues, cum, peracto, aut non peracto priore versu, alius super alium innititur. Hoc autem fieri, dum boues adhuc in priore uersu anhelant, non conuenit. Plin. li. 18. c. 19.

Striblico, σολοικισμός, à vetustioribus Latinis dicebatur solœcismus, à tortuosæ orationis prauitate. Ab Asinio Capitone definitur, impar & inconueniens compositura partium orationis. Vide Gell. l. 5. c. 20.

Stricte, *Strettamente*, στενῶς, arcte: à quo strictius. Cic. de Amic. Nec obseruare stricte, ne plus reddat, quàm acceperit.

Strictim, ἐπιψαύδην, κεφαλαιωδῶς, λίγδην, ἀκροθιγῶς, compressius, & breuiter, singula stringendo. Cic. pro Cluen. Cū ea, quæ copiosissime dici possunt, breuiter à me, strictimq; dicuntur. Idem de Nat. Deo. quibus de quæstionibus tu quidem strictim, nostri autem multa solent dicere. Plau. Capt. Vtrum strictim me attonsurum dicam esse, an per pectinem, Nescio.

Strictiuus, a, um, quod stringitur: vt Strictiuæ oliuæ, quæ manu colliguntur, ad differentiam caducarum. Cato c. 146. Oleæ caducæ modij quinquaginta, strictiuæ modii decem.

Stricturae, σπινθῆρες, teste Nonio, dicuntur scintillæ, quæ de ferro candenti micant, cum massa malleis tunditur: quòd stricte emittuntur, id est, celeriter. Virg. lib. 8. Striduntq; cauernis Stricturæ chalybum.

Strictus, a, um, parti. à verbo Stringor: vt, Strictus gladius. Cic. 2. Philipp. Cum tu illum in foro stricto gladio insecutus es. Liu. 1. ab Vrb. Stricto gladio transfigit puellam.

Strideo, des, dui, *Far stridore, ò strepito*, stridorem, aut strepitū edo. Plin. epist. 203. At cum strident funes, curuatur arbor, gubernacula gemunt. Quamuis etiam ad alia transferatur. Horat. 2. Serm. Saty. 8. Stridere secreta diuersos aure susurros. Virg. 1. Aene. Foribus cardo stridebat ahenis. Luca. li. 6. Strident oculis ardentibus ignes. Stridens, tis. Virg. 6. Aeneid. Ac belua Lernæ Horrendum stridens, Idem 3. Georg. Montesq; per altos Cōtenta ceruice trahunt stridētia plaustra. Legitur & Strido, dis. Virg. 8. Aen. Striduntq; cauernis Stricturæ chalybum.

Stridor, oris, strepitus, ingratus sonus, qualis in forium cardinibus, & anguium sibilis, & in curruum rotis male inūctis intelligitur. Virg. 1. Aen. Stridorq; rudentum. Cic. 5. Tuscu. At vocem citharœdi non audiunt, ne stridorem quidem serri tum cum acuitur. Virg. 7. Aen. Stridore ingenti liquidum trans æthera vectæ. Ouid. 8. Meta. Feruida cum rauco latos stridore per armos Spuma fluit.

Strigae, ordines rerum inter se continuate collocaturum, vt ait Festus, ita dictæ quòd una sint constrictæ. Colu. li. 2. ca. 2. Vtrunque siccatum coarctabimus in strigam. Altera lectio habet Striam. Item longitudo maior latitudine dicitur Striga: à quo Strigatus ager, qui per strigas crescit.

Strigilis, huius strigilis, *Strigia, stregia*, στλεγγὶς, ξύστρα, instrumentum proprie è ferro dētatum, quo equos, & id genus iumenta expolire solent equisones, è corpore sordes abradendo. Strigilibus item vtebantur veteres in balneis ad radendas sordes corporis, sudoremq; tergendum, præcipue in frictionibus, ante cibum. Fiebat autem hæc ex auro, argento, ferro, interdum etiam ex pumicibus. Pers. Saty. 5. I puer, & strigiles Crispini ad balnea defer. Indi etiam ex hebeno strigiles conficiebant, teste Strab. l. 15. Strigiles etiam sunt velaria quibus athletæ post laborem stringuntur. Plinius de spongia: Præstat & strigilum vicē, linteorumq; affectis corporibus. Alii Strigilem accipiūt pro quodam vasis genere. Plau. in Persa: Ampullam, strigilem, scaphium, soccos, pallium. Cic. l. 4. de Fin. Si ad illam uitam, quæ cum uirtute degatur, ampulla, aut strigilis accedat. Et hinc Hispani (vt inquit Pli. li. 33. ca. 3.) Strigiles etiam uocabant auri paruulas massas. Item Strigil, aluminis, genus pumicosum & foraminosum, fistulis spongiæ simile, rotundumq; natura. Cornel. Cels. Medicamentum in aurem per strigilem instillari iubet. Strigiles etiamnum sermone uernaculo pisciculi quidam dicuntur, quorum frequens fit captura per hyemes. Hanc dictionem Prisc. à stringo, vel à Græco στλεγγὶς deduci existimat. Budæus: Strigiles in antiquis libris Vitruuij impressis bene legebatur, vbi nunc Striges, legitur, & Strigiū l. 4. c. 4. & l. 5. c. 7. Nam id verbum apud Celsum legitur, li. 6. ca. 7. Strigilis, inquit Nonius, certum est esse fœminini generis: antiqui & neutro protulerunt.

Strigillo, las, verbum est à stringendo deductum, eiusdem cum illo significationis. A quo Obstrigillo, obsto, impedio. Varro. Dicebat amicis ut illi nunciaretur se obstrigillaturum, ne triumphus decerneretur.

Strigium, vestis Hispanica. Plaut. Iurat se strigium oppignerasse.

Strigmentum, ti, ξύσμα, ῥύπος, & γλοιὸς. Herm. sordes quæ ex corporibus raduntur. Cels. li. 2. c. 6. Aluus varia pestifera est, quæ strigmentum, sanguinem, bilem uiridem repræsentat. Vnde Strigmenta olei dicimus cetomata, κηρώματα, πάτος, id est, sordes olei, quæ ex vnctarum athletarum corporibus raduntur. Pli. li. 15. c. 4. Notum est octogenis sestertiis strigmenta olei vendidisse.

Strigosus, a, um, λαγαρὸς, macilentum, quasi stringosum: vnde Iumenta strigosa dicta sunt, quorum corpora restricta sunt fame, aut alia vitii causa. Col. l. 6. cap. 37. Et l. 7. cap. 6. Hic etiam Male habitus dicitur. Gellius: Equum strigosum, & male habitum. Strigosus orator, per translationem ieiunus, ineptus. Cic. de Clar. Orat. Lysias est genere toto strigosior. Id est, tenuior.

Stringo, gis, xi, ctum, *Stringere*, σφίγγω, πλέκω, ξύω, arcto. Cic. Offi. Nullum vinculum ad stringendam fidem iureiurando maiores arctius esse voluerunt. Plin. Apprehensamq; manu stringit. Quandoque pro percutere ponitur. Vir. l. 10. Atque animum patriæ strinxit pietatis imago. Quandoque pro decerpere, colligere. Idem in Bucol. Hic vbi densas Agricolæ stringunt frondes. Quādoque pro rado, προσψαύω, παραψάομαι. Idem l. 8. Ego sum, pleno quē flumine cernis Stringentem ripas. Quandoque pro vulnerare, ἐπιξέειν, ἐπιγράφειν. Idem in eodem: Hunc primum leuis asta Themillæ Strinxerat. Quandoque pro attenuare, quod stringendo

gendo fieri solet: vt, Stringite remos. Stringere ensem; *γυμνῶσαι*, est nudare. Idem l. 12. Strictum rotat acer Leucagus ensem. Astringo, Constringo, Distringo, Destringo, Obstringo, Perstringo, Præstringo, Restringo, & Substringo suis locis.

STRIX, gis, *Stregha, ςλρίγξ*, auis quædam nocturna & importuna a stridendo dicta, Lucan. l. 6. Quod trepidus bubo, quod strix nocturna queruntur. Pli. l. 11. c. 39. Fabulosum arbitror de strigibus, vbera eas infantium labris immulgere. Esse in maledictis iam antiquis strigem conuenit, sed qua sit auiũ constare non arbitror. Hæc Pli. Ouidius autem infantes sine nutricum custodia relictos, à strigibus è cunis rapi tradit, sanguinemq́; omnem illis exorberi. Sic enim habet 6. Fast.

Sunt auidæ volucres, non quæ Phineia mensis
Guttura fraudabant: sed genus inde trahunt.
Grande caput, stantes oculi, rostra apta rapinæ:
Canities pennis, vnguibus hamus inest.
Nocte volant puerosq́; petunt nutricis egentes,
Et vitiant cunis corpora rapta suis.
Est illis strigibus nomen: sed nominis huius.
Causa, quòd horrenda stridere nocte solent.

Ab huius auis nocumento Striges appellamus mulieres, pusillos fascinantes suo contactu. Serenus. Præterea si forte premit strix atra puellos Virosa immulgens exertis vbera labris. Striges, etiam dicuntur olera vilia, vt apud Plaut. in Pseu. Non condimentis condiunt, sed strigibus. Strix frumenti genus apud Hippocratem.

STROBILVS, pen. cor. *στρόβιλος*, nux pinea, quæ & Cocalus, & à forma conus appellatur, vt non vno in loco testatur Galenus. Ab huius similitudine & carduum satiuum Strobilum à Romanis fuisse appellatum, auctor est Dioscorides, voce quidem Græca, sed tunc forte quotidiana, & in vsum populi recepta. Quin & pinum ipsam Strobilon aliquando legimus appellari. Plinius quoque arborem quandam ex pinastrorũ genere hoc nomine appellat. l. 16. c. 10. Est & Strobilus, saltationis genus, apud Pollucem. Eodem etiam nomine ab Aristotele vocantur flama ex inferiore loco sursum reuoluti.

STROBVS, bi, fœm. gen. arbos odorifera, de qua Pli. l. 12. c. 17.

STROMBVS, concha tortilis in mari, nomen habens a figura. Pli. l. 32. c. 11.

STROPHA, æ, *Sottigliezza, στροφὴ*, impostura, ludificatio: a uerbo Græco *στρέφω*, verto: vnde & a nostris Versutia dicitur. Hieronymus contra Rufinum: Vis scire totas argutiarum tuarũ strophas? Mart. l. 3. Nihil stropharum est.

STROPHADAS, *στροφάδες*, sunt duæ insulæ in mari Ionio, ad occidentale latus Peloponnesi, quæ antea Plotæ dicebantur. Strophades dictæ à cõuersione Calais & Zethæ, qui ad has vsque insulas Harpyas persecuti, inde reuersi sunt. nã *στροφὴ*, inter cætera conuersionem significat. Virg. 3. Aen. Excipiũt Strophades.

STROPHIARIVS, arii, qui strophia facit. Plau. In Aul.

STROPHIVM, phii, *στρόφιον*, fascia pectoralis, quæ tumorem cohibet papillarum virginalium. Turpilius: Inter tuniculam ac strophium collocatam. Strophia etiam coronæ dicebantur, ab insigni, quod imponebatur capitibus sacerdotũ. Pli. l. 21. c. 2. Tenuioribus vtebantur antiqui coronis, strophia appellantes. Cic. de Arusp. resp. Publius Clodius à mitra, à muliebribus soleis, purpureisq́; fasciolis, à strophio, à psalterio est factus repente popularis.

STRVCTILIS, & hoc structile, pe. cor. *κατασκευαστὸς*, quod structum est: vt, Structiles columnæ, quæ non sunt ex vno lapide, sed ex multis, quibus opponuntur Solidæ, quæ ex uno solidoq́; constant lapide. Sepes structiles, id est, manu factæ, quibus opponuntur viuæ. Colu. l. 11. c. 3.

STRVCTOR, oris, *Edificatore, dispensatore, scalco, κατασκευαστὴς, κτίστωρ*, faber, qui aliquid struit. Cic. ad Q. Fr. l. 2. Res agebatur multis structoribus. Structores annonæ. Cic. Att. l. 14. structores nostri ad frumentum profecti. Structores item dicuntur, qui instruendæ mensæ, ciborumq́; apponendorum curam habent. Item ii, qui decoro manu gestu cibos discerpunt. Mart. lib. 10. Et quæ non egeant ferro structoris Ofellæ.

STRVCTVRA, æ, *Edificio, ordinanza, compositione, κατασκευὴ, οἰκοδομὴ*, ædificium, siue compositio, & ordinatio. Colu. lib. 1. ad structuram cum primum statim fundamenta iaciuntur, Lucan. l. 6. Prima quidem surgens operũ structura fefellit Pompeium. Cic. de opt. gen. Orat. Verborum structura quædam duas res efficiens, numerum, & lenitatem. Ouid. 4. Fast. Et structura mei carminis esse potest.

STRVES, is, *Pila, ὄγκος*, à Struo, proprie lignorum congeries est. Liu. 3. Bel. Pun. Struem ingentẽ lignorum faciũt. Strues item dicebatur genus libi, quod addebatur in sacris. Oui. li. 1. Fast. Hæc adolet flammis cum strue farra suis.

STRVEFERCTARII, dicebantur, qui ferctum, aut ut Sipontinus legit, fartum libi genus, cum strue altero libi genere ad sacra ferebant. Festus.

STRVFERTARII, dicebant, inquit Festus, qui quædam sacrificia ad arbores fulguritas faciebãt, ut ferto scilicet, quodam sacrificii genere.

STRVICES, *κατασκευαί*, inquit Festus, ab antiquis dicebantur omnium rerũ extructiones. Plau. in Men. Tãtas struices concinnat patinarias.

STRVMA, æ, *Scrofola, χοιράς, χοιράδες*, tumor, ceruicẽ præcipue infestans, qui à scrophis quæ id morbi patiuntur, Scrophula dicitur, cum scilicet circa guttur glandulæ quædam putre, & sanguine plenæ oriuntur: quãuis & in aliis interdum corporis partibus gignantur, vtputa in alis, inguinibus, & lateribus. Vide Celsum lib. 5. c. 18. Hinc strumosus, mosa, mosum, qui hoc vitio laborat. Iuue. Sat. 10. Strumosum, atque vtero pariter gibboque tumentem. Pli. l. 11. c. 37. Quædam tubera spongiosa per corpus aliquando inspersa Scrophulæ dicuntur, quæ etiam sub strumæ appellatione continentur, vt rectius Strumulæ, quasi paruæ Strumæ, quàm Scrophulæ nominentur. Struma ciuitatis. Ci. pro. Sext. Hi medentur reip. qui execant pestem aliquam strumam ciuitatis.

STRVO, struis, struxi, structum, *Ordinare, apparecchiare, accommodare, edificare, κατασκευάζω, συντίθημι, παρασκευάζω*, extruo, ædifico, ordino, seu ordinate apto. Cæs. 8. Bel. Gall. E regione mus vineas agere aduersus montem, & aggeres struere cœpit. Liui. l. 1. ab. Vrb. Postquam structi vtrinque stabant. Oui. 1. Metam. Altaq́; congestos struxisse ad sidera montes. Struere aliquid, est machinari moliri, Teren. Heaut. Num me fefellit hosce id struere? Struere aciem, *τάττειν*. Struere dolos, vel insidias, est parare. Liu. 3. Bel. Pun. Cauendis, ac struendis inuicem insidiis: Astruo, Destruo, Extruo, Instruo, Obstruo, Præstruo, Substruo, & Superstruo suis locis.

STRVPPI, inquit Festus, uocabantur in puluinaribus fasciculi de uerbenis facti, qui pro corona deorum capitibus imponebantur.

STRVTHEA mala, quę & Struthiomela vnica uoce dicuntur, *Pomi codogni, στρουθιόμηλα*, ex genere sunt cotoneorum cæteris odoratiora, sed minora, serotinique prouentus. Pli. lib. 15. cap. 11.

STVDEO, studes, studui, studitum, *Studiare, σπουδάζω, προσέχω*, studium adhibeo, do operã alicui rei. Teren. Eunuch. Quas matres student demissis humeris esse. Cice. 5. de Finib. Studet meus audire Cicero, quænam sit istius veteris, quã commemoras, Academiæ de finibus bonorũ, Peripateticorumq́; sententia. Iungitur hoc uerbum aliquando datiuo. Cæs. Comment. 1. Cupiditate regni adductus, nouis rebus studebat. Nonnunquam etiam cum ablatiuo mediante In. Gell. Siquis in ea re studebat. Interdum & cum accusatiuo, & tũc significat cupere & velle. Cic. l. 5. Epist. Qui si nihil aliud studeat, nisi quod agit. Accipitur aliquando Studere, pro amare, siue fauere, *σπουδάζειν, συμπράττειν*, cum datiuo. Ouid. l. 9. Metam. Cui studeat, Deus omnis habes. Item eni si. Cic. l. 1. Off. student in eodem genere laudis excellere. Lactan. l. 3. dum eodem exemplo significata eius cõprehendit. Qui sapientiæ studet, utique nondum sapit, sed, ut sapere possit, studet. Studere cum genitiuo. Cic. 3. de Nat. de. Parentem habere auarum, illepidum in liberos, difficilem, qui te nec amet, nec studeas tui. Construitur etiam cum accusatiuo cum præpositione In. Fabius lib. 10. c. 2. Poetæ & pictores in id solum student, ut describere tabulas mensuris ac lineis sciant. Ponitur etiam absolute, pro amare, siue fauere. Salustius: Neque studere, neque odisse, sed minime irasci debet.

STVDEATVR, impersonale, *Si studiano*. Plin. lib. 35. c. 11.

STVDIOSE, aduer. diligenter, *Studiosamente, σπουδῇ*. Ter. In Heau. Texentem telam studiose ipsam offendimus. Cic. de Sen. Xenophontis libros legite, quæso, studiose. Studiose, diligenterq́; aliquid curare, idem Attico.

STVDIOSVS, sa, sum, *σπουδαῖος*, modo assiduum ac perseuerantem significat. Cic. 4. Acad. Homo & acutus, vt Pœnus: & ualde studiosus, & diligens. Auctor ad Herrenium: Ideoq́; bonis viris & studiosis amicus erat. Modo cupidũ, & alicui rei deditum quem Græci *σπουδαστὴν*, appellant. Cic. de Clar. Orat. Habet certos sui studiosos. Idẽ Cecin. Viri sunt optimi, & tui similium studiosi, Idem de Amic. Si qui ineũte ætate uenandi aut pilæ studiosi fuerunt. Accipitur etiam Studiosos pro literarum cupido. Ci. de Opt. gene. Orat. Suscepi laborem utilem studiosis. Pli. epist. 5. l. 3. Itaque soleo ridere, cũ me quidã studiosum uocant. Hinc fit Perstudiosus.

STVDIVM, studii, *Studio, σπουδὴ*, est uehemens applicatio ani-

mi ad aliquid peragendum. Cic.de Iuuent.l.1. Studium est animi assidua & vehemens ad aliquam rem applicata, magna cũ voluptate, occupatio, vt philosophiæ, poeticæ. Pla. in Asin. Meo de studio studia erant vestra omnia: Vsq; adhæ hærebatis. Ter. in Hecy. Viris esse aduersas, æquæ studium est. Cæs.4. Bel.Gal. non omnes eadem alacritate ac studio, quo in pedestribus uti prælijs cõsueuerunt. Accipitur quandoque pro exercitatione. Teren. in And. Quod plerique [illegible] cinnt adolescentuli, Vt animum ad aliquod studium adiungant. Quandoque pro amore. Salust. in Catil. C. Syllanum certe scio, quæ dixerit, studio reipublicæ dixisse. Quandoq; pro voluntate. Virg.2. Aen. Scinditur in certum studia in cõtraria vulgus. Studio habere aliquid. Ter. in Adel. Verum studio ne id sibi habeat, an laudi putat Fore, si perdiderit gnatum?

Stultus, stulta, stultum, *Stolto, grosso di legname, goffo, grossolano di poco ingegno, μωρὸς, ἀνόητος, ἄφρων*, imprudens, improuidus, incautus, ineptus. Cic.4. Phil. Vt hominem stultum magis etiam infatuet. Leuius est enim stultum esse, quàm fatuum: fatuus enim dicitur qui omnino desipit. Afra. Ergo stultũ me existimo, fatuum esse non opinor. Insanus, qui, abiecta ratione, cũ furore & impetu, omnia facit. Ter. in Eun. Hic homines prorsus ex stultis insanos facit. Cic. ad Curionẽ. l.7. me non ratio solum consolatur, sed etiam dies, quæ stultis quoq; mederi solet. Horat.1. Ser. Sat.5. Hic ego mendacem stultissimus vsque puellam. Ad mediam noctem expecto. Cic. Pæto. l.9. Stultorum plena sunt omnia. Dies stulti, pro adolescentia. Tibul. l.1. Eleg.4. Vidi iam iuuenem, premeret cum serior ætas, Mœrentem stultos præterijsse dies. Consilium stultum capere, Cic.7. Ver.

Stultitia, æ, imprudentia, *Pazzia, ἀνοία, μωρία*. Cic.2. de Diuin. Non omnis error stultitia est. Idem.3. Tusc. Est proprium stultitiæ, aliorum uitia cernere, obliuisci suorum. Idem.3. de Orat. Malo indisertam prudentiam, quàm stultitiam loquacem. Pli. l.11. c.37. Auricularum magnitudo loquacitatis, & stultitiæ nota est. Hora.1 Ser. Sat.3. Stultitia ne erret, nihilum distabit, an ira.

Stulte, aduerbiũ, *Stoltamente, rozzamente, ἀφρόνως, ἀνοήτως*, imprudenter. Plau. Menæch. Quæso ignoscas, si quid stulte dixi, Ter. in Hæc. Factum à nobis stulte. Cic.2. de Nat. de. Hæc & dicuntur, & creduntur stultissime.

Stultiloquium, quii, *μωρολογία*, imprudens sermo. Plau. in Mili. Paratum est duplicitet, ni reprimas tuum Stultiloquium.

Stultiloquantia, æ, Stultiloquium. plaut. Trin, saxim occulsitatem habeant stultiloquentiam.

Stupa, pæ, vel Stypa, vt quibusdam placet, *Stoppa*, linum vile, quod lineum cortici proximum est, vt inquit Plinius: a Græco *στυππεῖον*, quod stuppam significat, uel à stipando, quòd ea stipentur, hoc est, obturentur nauium rimæ. Liu.5. Bel. Pun. Quadratã stupa circunligabant, linebãtq; pice. Vir.5. Aen. Stupa uomens tardum fumum.

Stuparius, a, um, a stupa, Stuparius malleus quo lina tundentur. Pli. l.19 c.1.

Stupefacio, is, stupentem reddo. Liui.5. ab Vrbe: Priuatos deinde luctus stupefecit publicus pauor.

Stupefio, stupefis, passiuum. Seneca Thyeste: Fratris aspectu stupefactus hæsit. Virg.4. Aen. Et ingenti motu stupefactus aquarum. Cic. de Orat. Homines stupefacti.

Stupeo, stupes, stupui, *Stupirsi, esser stupido, marauigliarsi, ἀναισθήτως ἔχω, ἐξίσταμαι, ἐκπλήττομαι*, significat quodam modo sensum rerum non habere. Ter. And. lassus, cura confectus, stupet. Cic.7. Verr. Cum is etiam tum semi somnus, stuperet. Oui.5. Met. Mater ad auditas stupuit, ceu saxea, voces. Pers. Sat.3. Sed stupet hic uitio. Iungitur & cum accusatiuo, significatq; cum stupore quodam admiror. Virg. lib.2. Aen. Pars stupet innuptæ donũ exitiale Mineruæ. Cic.1. de Fin. Hæc cum loqueris, nos Barones stupemus. Obstupeo, & Substupeo, suis locis.

Stupens, partic. Plin. l.14. c.21. Vini natura ad frigus stupẽs.

Stupesco, scis, stupesco, Cic.3. de Or. admiretur, stupescat

Stupeus, a, um. Virg. lib.7. Aen. & stupea uincula collo intendunt. Idem 8. Aen. Stupea flamma manu, telisq; uolatile ferrum spargitur, Ouid.14. Met. Stupea prærupit phrygiæ retinacula classis.

Stupiditas, tatis, *ἀναισθησία*, stupor. Cic.2. Phil. In quo incredibilem stupiditatem hominis cognoscite.

Stupidus, a, um, *Stupido, stupefatto, pazzo*, quandoque pro stupefacto, *ἀναίσθητος, ἐκπλαγής, ἀπόπληκτος*, quandoque pro stulto accipitur. Plau. in Epid: Quid stas stupida? quid taces? Ter. in Prolog. Hæcy. Ita populus studio stupidus in funambulo animum occuparat. Cic. de Fato: Zopyrus physiognomon stupidum esse Socratem dixit, & bardum. Ad Heren. lib.4. Omnes stupidi timore obmutuerũt, Pla. Pœnulo: Stupida sine animo asto.

Stupor, oris, *Stupor, ἀναισθησία, κατάπληξις, νάρκη*, est alienatio quædã sensuum, quòd sensus constipentur. Ci. in Pis. Tacitum tem ingenij, stuporem, debilitatemq; linguæ. Idem pro Domo: Eam animi duritiam, sicut corporis, quod cum uritur, non sentit, stuporem potius, quàm virtutem putarem. Virg.3. Georg. Oculos stupor urget inertes. Est & admirationis species, ex magnitudine miraculi proueniens.

Stuprator, oris. Quint. lib.7. Stuprator an decem millia dare debeat, quæ pœna huic crimini constituta est. Sene. Hippol. quem tumultu territus Liquit stuprator.

Stupre, aduerb. *αἰσχρῶς*, antiquissimi dixerũt pro turpiter, ut in Nelei carmine apud Festum: Fœde, stupreq; calligoe.

Stupro, as, *Stuprare, vitiare, violare, suergognare, tuor la virginità, sforzare, μοιχεύω*, vitio, stuprum infero. Plaut. in Aul. Is adolescentis illius est auunculus, qui illam stuprauit noctu. Cic.2. de Fin. Stuprata per vim Lucretia a regis filio. Vatinius ad Cic. lib.5. qui tot matres familias stuprauit. Constupro suo loco.

Stuprum, *Stupro, μοιχεία*, est coitus lege uetitus, siue fiat cum nupta, quod adulterium dicitur, siue cum puero, quod prædicationem, uel præposteram libidinem uocamus, siue cum sanguine coniunctis, aut sacris virginibus, quod Incestum dicimus, siue etiam cum aliqua quauis muliere soluta, siue libera sit, siue ancilla. Cic. in Tusc. Stupra dico, & corruptelas, & adulteria, incesta denique. Idem pro Mil. Clodius cũ sorore germana nefarium stuprum fecit. Ouid.1. de Arte: Quid blanda voce moraris Auctorẽ stupri Deidameia tui? Cic. pro Domo, Qui non solum aspectu, sed etiam incesto flagitio & stupro polluit ceremonias. Aliquãdo stuprum ponitur pro turpitudine, ignominia, seu dedecore. Næuius apud Festum, Seque perire mauolunt ibidem, quàm cũ stupro redire ad suos populares.

Sturnus, ni. *Stornello, ψάρ*, auis genus satis notum. Pli. l.10. c.24. Sturnorum generi proprium cateruatim uolare. Mart. lib.9. Nunc sturnos inopes, fringillarumq; querelas Audit.

Stygius, a, um, *στύγιος*, à Styx. Colu. l.10. Stygium regem uidere trementem Tartara. Seneca in Hercule furente: Hic sæuus umbras territat Stygius canis. Ouid. l.14. Meta. stygios semel iste per amnes. Virg.4. Aen. Sacra Ioui stygio, quę rite incœpta paraui, Perficere est animus. Os stygium, venenatum. Ouid.3. Meta. Quiq; halitus exit Ore niger stygeo uitiatas inficit herbas.

Stylobates, tæ, *στυλοβάτης*, lapis, & quædã ueluti basis, supposita columnæ, cui innititur scalpus. Var. l.1. de re. rust. c.13. habere lacum, ubi aqua saliat, qui intra stylobatas cum venit fit semipiscina. Idem l.3. c.5. Subter columnatum stylobaten est lapis.

Stylus, *Stilo, stile, στῦλος*, Græca uox est, columnam significans: vnde epistylium, *ἐπιστύλιον*, capitellum, quod super columnæ scapum locatur. Accipitur item Stylus pro graphio, quo in albo, id est inceratis tabulis antiquitus scribebatur, ut nunc in libellis ligneis, uel codicillis mercatores scribunt. Pli. l.34 c.14. stylo scribere institutum est. Stylus etiam dicitur structura orationis, ac modus dicendi, *χαρακτήρ*. Ter. in Prolog And. Dissimili oratione sunt factæ, ac stylo. Vbi Donatus: Oratio in sensu, stylus in uerbis, oratio ad res: stylus ad uerba. Accipitur item Stylus pro ipsa scribendi exercitatione, & meditatione. Cic.1. de Orat. Stylus optimus & præstantissimus dicendi effector ac magister. Stylus præterea dicitur, quicquid uel ligneum, uel ferreum, aut alterius materiæ acuminatum est ad columnæ similitudinem. Col. l.11. c.ult. Ligneo stylo laxatis. Stylus præterea pro uellicatione ac reprehensione aliquando accipitur, quæ scriptis & in uectiuis libellis fieri solet. Pli. in Præf. operis. Lucillius primus condidit styli nasum. Censorius stylus, apud Cic. pro Cluent. Accipitur etiam Stylus pro radice recta, & oblonga ad styli, hoc est columnę similitudinem. Col. l.5. c.9. Omnis nux simplici stylo prorepit.

Stymma, *στύμμα*, est spissamentum, & domitura unguenti ex odoramentis constans. Pli. l.13. c.1. Ratio unguenti faciendi duplex succus, & corpus. Ille olei generibus fere constat hoc odorum hæc stymmata uocant, illa hedysmata. Dicta Stymmata, *ἀπὸ τοῦ στύφειν*, quod est, stringere, condensare.

Stymphalus: *στύμφαλος*, lacus in Arcadia, iuxta Stymphalum oppidum, eo quo Erasinus erumpit. Ouid. lib.1. Fast. Testes Stymphalides undæ. A Stymphalo lacu Stymphalides aues appellatæ sunt, tantæ magnitudinis, ut Solis radios obumbrare dicerentur, omnem Arcadiam deuastantes, donec ab Hercule ænei crepitaculi sonitu pellerentur. Virgi. de Herculis ærumnis.

Stymphalidas pepulit uolocres discrimine quinto.

A Stym-

A Stymphalo oppido,fit Stymphalius,a,um,στυμφάλιος,& Stymphalis,dis. Hieronymus contra Iouin. Aristoclides Orchomeni tyrannus adamauit virginem Stymphalidem.

STYPTICVS,*Stitico*,στυπτικός, astrictiuus,hoc est densandi seu astringendi vim habens:ἀπὸ τοῦ στύφειν,astringere, seu densate.Plin.l.14.c.13.Inter medicaméta, quæ styptica vocát.

STYRAX,cis,masc.gen.*Storace*,στύραξ, arbor est cotoneæ malo similis fructu maiore quàm auellana, specie candidi pruni. hodie officinæ Storacem appellant. Pli.l.12.ca.17. Ex Syria reuehunt Styracem.

STYX,stygis,στύξ,fons est ad Nonacrin Arcadiæ, è saxis profluens exitiosus omnibus animalibus.tamq; frigidus, vt potus statim enecet,ferrumq; ac æs eroda', solaq; mulæ vngula possit contineri cætera vasa frigoris vehementia statim dirumpens.hoc veneno quidam Alexandrum ab Antipatro non sine Aristotelis consilio,putant peremptum.hinc poetæ occasionem arripuerunt,qui Stygem paludem esse apud inferos dixerunt,apud superos tanta in veneratione habitá vt nefas ducerent,quidnam eorum, quæ per Stygem iurassent obseruare.si quis Deorum violasset,centum annis à nectare abstinebat,& numinis maiestate erat priuatus. Vir.6. Aen.Stygiamq; paludem,Dii cuius iurare timent,& fallere numen.De hac Seruius hic scribit: Dicitur victoria,Stygis filia,bello Giganteo Ioui fauisse: pro cuius remuneratione Iupiter ei tribuit,vt iurantes dii per eius matrem non audeant fallere.Ratio autem hæc est, Styx mœrorem significat,vnde ἀπὸ τοῦ στυγερῦ,id est,a tristitia Styx dicta est. dii autem læti sunt semper:vnde & immortales Ergo quia mœrorem non sentiunt,iurant per rem suæ naturæ contrariam id est,tristitiam,quæ est æternitati contraria. ideo,iusiurandum per execrationem habent. Hactenus Seruius. Cic.de Nat.qui fluere apud inferos dicuntur, Acheron, Cocytus, Styx,Phlegeton.Vir.6.Aen. Si tanta cupido est, Bis Stygios innare lacus.Est & alia palus in Aegypto iuxta Memphim,quam veteres Styga vocauere,ambieus Abaton insulam.A styx deducitur Stygius,gia, gium,στύγιος, vt Iupiter Stygius,pro Plutone,apud Vir.l.4.Aen. Sacra Ioui Stygio. Stygius canis, Cerebrus. Seneca:Hic Sæuus umbras territat Sygius canis.

S ANTE V.

SVADA,dæ,à Romanis dicta est quædam persuasionis dea, quá Greci vocant πειθὼ.Cic.de Clar.Orato. Πειθὼ quam Græci vocant,cuius effector est orator, hanc Suadam appellauit Ennius,eius autem Cethegum medullam fuisse vult,vt, quam deam in Periclis labris scripsit Eupolis sessitauisse, huius hic medullam nostrú oratorem fuisse dixerit.Et paulo post.Cethegum illi homines florem populi esse dixerút Suadæq; medullam.Idem de Sene.M.Cethegus, quem recte Suadæ medullam dixit Ennius.

SVADELA,æ,suasio.Plaut.in Cist. Iam perducebam illam ad me mea suadela.Hora.1.Epist.videtur Suadellam accepisse pro dea persuasionis. At bene nummatum decorat Suadela, Venusq;.

SVADEO.des,si,sum,*Suadere*,*essortare*,*indurre*,*persuadere*, πείθω, εἰσηγοῦμαι,secundum naturam trisyllabum est: quòd si inueniatur tetrasyllibum,solutio dicenda est, quàm Græci Diæresim vocant.Est autem Suadere,accommodatis & suauibus verbis aliquem in opinionem nostrá inducere conari, Cic. Val.l.13.Hæc eo spectant,vt te horter,& suadeam, Suadere legem,est populum ad accipiendum legem adhortari. Cic. de sen.Cum legem Voconiam magna uoce,& bonis lateribus suasissem. Transfertur & ad res inanimatas, quæ tum suadere dicuntur,cum rei alicuius faciendæ nobis præbent occasionem.Ouid.lib.1.Amorum Eleg.6.Nox & amor,vinúq;,nihil moderabile suadent.Vir.l.2.Aen. Suadentq; cadentia sidera somnos. Ouid.2.Fast. Iamq; vbi suadebit placidos nox humida somnos.

SVAMET,vox composita ex ablatiuo Sua,cum syllabica adiectione Met.idem valens,quod Suaipsius. Pli.l.10.c.59. Anseres suamet vicola sua abrumpunt.

SVARIVS,rii,συβώτης,qui sues pascit, qui & Subulcus. Suatius,suaria,suariam.Plin.l.21.c.3. Suario coenominabatur propter similitudinem suarii cuiusdam negociatoris.

SVAPTE,& suopte,uoces compositæ ex ablatiuis Sua, & Suo, cum syllabica adiectione pte.idem significát,quod Suamet, & Suomet:vt Suapte sponte,αὐτομάτως, sua ipsius sponte. Suopte nutu,suo ipsius nuptu.Cic.1.Tusc. Terrena & humida suopte nuptu,& suo pondere ad pares angulos in terram feruntur.

SVASOR,oris,*Essortare*,εἰσηγητὴς,qui suadet.Cic.3.Offi.huius deditionis Postumius ipse suasor & auctor fuit.

SVASIO,nis,*Essortatione*,εἰσήγησις,actus ipse suadendi, adhortatio.Cic.in Orat.Tales suasiones, qualem Isocrates fecit Panegyricum.

SVASORIVS,a,um,*Essortatorio*,συμβουλευτικὸς,quod ad suadendum pertinet,Suasorium genus causæ,rhetoribus idem est, quod deliberatiuú,quo suademus vel dissuademus. Quint. lib.8.in proœmio. Suasoriis accedere tertiam partem ex coniectura.

SVASVS COLOR, φαιὸς, pullus. Legitur & Suasum, substantiuum neut'. gene. Plaut in Turcul. Tibi suaso infecisti pallulam.

SVASVM(inquit Festus)color appellatur, qui fit ex stillicidio fumoso in uestimento albo.

SVATIM,*Da porco*,ὑϊκῶς,ad similitudinem suis,inquit Nonius Nigidus,Comment.grámat.Sunt etiam adsimulanter dictæ hæc, canatim, suatim,bouatim,quæ ab aialibus sumuntur.

SVAVIOR,aris,& Suauior,*Basciare*,φιλέω, cum voluptate osculor.Catul.ad Verannium:Lucidum os,oculosq; suauiabor. Cic.ad.Att.l.16.Atticam nostram cupio suauiari.

SVAVIS,& hoc suaue,*Soaue*,*dolce*,dulcis, iucundus, gustui, siue odoratui gratus:nam ad hos duos sensus proprie pertinet. Sapores enim & odores suaues dicimus, qui blanda quadá voluptate gustandi,odorandi, ve sensum afficiunt. Virg.4. Georg.Verum ipsæ foliis natos,& suauibus herbis Ore legunt.Per translationem tamen & aliis rebus accomodatur, vt idem sese sit,quod iucundum & amœnum. Cice. ad Cælium lib.2.Nam & honorificus in me consul fuit, & suauis amicus.Horat.1 Serm.Satyra decima:At sermo lingna concinnus vtraque Suauior.Cic.pro.Corne.Balbo: Comes,benigni,faciles,suaues homines. A quo Suauitas, suauitatis, ἡδὺς,pro dulcedine,& iucunditate. Plin.lib.10.cap.19. Vt non sit dubium hanc suauitatem præmonstratam efficaci auspicio.Cic.ad Atticum lib.6.Miram in eo pietatem,humanitatem,quæ perspexi.Idem Appio Pulchro lib 3.Sic enim tibi persuad ,charissimum te mihi esse,cum propter multas suauitates ingenii,officii,humanitatis tuæ. Suauitudo, suauitudinis, idem quod suauitas.Auctor ad Herennium lib.3. Quoniam igitur res ædem vocis firmitudini, & pronunciationis suauitudini prosunt.Plautus Stich. Age mulsa mea, suauitudo salta.Horum contraria sunt, insuauis:id est,austerus,asper,incúdus,inamœnus,& insuauitas, & insuauitudo, iniucunditas,inamœnitas, voluptati contraria.Suauiter ad uerbium,idem quod iucunde.Cic.4.Acad.Veruntamen video, quàm suauiter uoluptas sensibus nostris blandiatur. Horat.1.Sermo.Saty.9.Accurrit quidam notus mihi nomine tantum,Arreptaq; manu. Quid agis dulcissime, rerum? Suauiter,vt nunc est,inquam.Idem.2.Sermo.Satyra.8.Et leporum auulsos,vt multo suauis armos, Quàm si cum lumbis quis edat.Suaue,pro Suauiter. Virgilius tertio Aeneidos:Et suaue rubens hyacinthus.

SVAVILOQVENS,omnis generis,ἡδυλόγος,qui suauiter loquitur.Cic.de Clar.Orat.Ex Ennio:Additur orator Cornelius suauiloquenti Ore Cethegus.

SVVVILOQVENTIA,tiæ, ἡδυλογία, pro loquendi suauitate. Cic.de Clar.Ora. Et oratorem appellat & suauiloquentiam tribuit.

SVAVILOQVVS,a,um, ἡδυλόγος, idem quod Suauiloquens. Lucan.libro secundo:Quod quoniam docui, nunc suauiloquis age paucis Versibus ostendam corpuscula materia. Ex infinito summam rerum vsque tenere.

SVAVIVM,suauii,quod & Sauium dicitur per detractionem literæ u,φίλημα osculum,siue basiú voluptatis, vel gaudii causa datum.Horat.Epod.3.Manum puella suauio opponebat tuo.Cice.ad Att.libro.16.Atticæ:quoniá hilarula est, meis verbis suauium des.Meum suauium, amantium blandimentum est, quemadmodum Mea uita,Mea voluptas. Ter.Eun. Thais,meum suauium.Suauiolum,oli,dim. Catu. Suauiolú dulci, dulcius ambrosia. Suauiatio,verbale.Gel.l.18.ca.2. Suauitiones puerorum & puellarum.

SVB,*Sotto*,ὑπὸ,cum ablatiuo,siue accusatiuo, præpositio idé significans,quod subter,quæ tá in compositione vtimur, quá in appositione. Extra compositionem modo accusatiuo iungitur,modo ablatiuo:pro ratione motus siue quietis significatæ per verbú,cui adhæret.Cicero Top. Quod sub ea causa subiectum est. Virgil.8. Aeneidos. Arma sub aduersa posuit radiantia quærcu. Aliquando ponitur pro In. Virgilius primo Aenidos: Nanque sub ingenti lustrat dú singula templo. Hoc est,in templo.Idem.3.Georg. de Ceruis:Ipsi in defossis speciebus secura sub alta Ocia agunt terra. Aliquádo tempus importat,& accipitur pro circiter,siue per, vel paulo ante. Idem li.3. Georg. Sub lucem exportant calathis. Liui. lib.1.ab Vrbe condita, Vtrinque legati fere sub idem tempus ad res repetendas missi.Suet. in Augus. Sub horam pugnæ tam arcto repente somno deuictus, vt ad dandum signum ab amicis excitaretur. Aliquando sumitur pro ante.

Virg.

Virg.2 Aenel. Postesq; sub ipsos nituntur gradibus. Aliquando pro iuxta. Idem.3.Aen.Classemq; sub ipsa Antandro,& Phrygiæ mollimur montibus Idæ. Nonnunquam ordinem importat, idemq; ualet, quod Post. Idem.5. Aen. Quo deinde sub ipso Ecce volat, calremq; terit iam calce Diores. Composita plerunque localem significarionem retinēt, quæ illi propria est: vt Subeo, Subiicio, Suppono, quæ idem valent quod subter iacio, eo, siue pono. Virg.11. Aene. Caudamq; remulrens, Subiecit pauitantem vtero, siluasq; petiuit. Interdum diminutionē, vt Subdubito, Subirascor: id est, aliquantulum, sine nonnihil irascor, seu dubiro. Est.n. (vt Donatus inquit) temperamentum plenæ pronunciationis. Interdum significat Super: vt, Corpora saltu Subiiciūt in equos: id est, Super iaciunt. Interdum prospere: vt Succedit. Interdum Post, vt Subsequor. Interdum Latenter, vt Suppilo. Interdum Sensim, vt Surrepo. Interdum adhuc. Liui.1. ab Vrbe: Tanquam spes subesset. Haber & alia in cōpositione significata, quę suis loris explicabuntut. Componitur autem fere cum omnibus literis: a, vt Subaro: b, vt Subbbibo: c, vt Succido: d, vt Subdo: e, vt Subeo: f, vr Suffero: g, vt Suggero: h, vt Subhasto: i. vt Subiungo: l, vt Subleuo: m, vt Submoueo: n, vt Subnecto: o, vt Suborior: p, vt Suppono: r, vt Surripio: s, vt Subsano: t, vt Subtraho: u, vt Subuenio. Sed quoties subiungitur, vocalibus, vel b, d, h, l, n, s, t. remanet b, integra: in aliis mutarur b, in literam sequentem, nisi in Subrideo, Subrogo. Subruo. Sustineo vero, Suspiro, Suspicor, Suspicio, Sustuli, Sustullo, & huiusmodi, sine b, scribenda sunt, quia non a Sub, sed a Sus, siue Sutsum composita sunt.

SVBCORONA, ὑπὸ στεφάνῳ, venundari captini dicebantur, quia coronati vendebantur. Liu.8. ab Vrbe. Polliæ sententia fuit puberes verberatos necari, coniuges, liberosq; sub corona lege belli venire.

SVBDIO, ὑπαίθρῳ, idest, sub ipso cœlo, & sine tecto. Locutio est à Græcis tracta, qui Iouem Δία nominant. Varro. de re rust. cap. 14. Nam & idoneus sub Dio sumendus est locus cochleariis, quem totum circa aqua claudas. Legitur & sub diuo, in eadem significatione. Columel. lib.1. cap.8. Nullus dies tam intolerabilis est, quo non moliri sub diuo aliquid possit. Nonnunquam etiam, Sub Ioue. Horat.1. Carm. Ode.1. Manet sub Ioue frigido Venator teneræ coniugis immemor.

SVBIVGVM MITTI, ὑπὸ ζυγὸν ἄγεσθαι, dicebātur milites, qui ab hostibus victi, eam ignominiam subire cogebantur, vt positis armis per iugum tranfirent. Iugi autem forma erat huiusmodi, ut duobus tignis erectis, tertium superne incumberet. Qua de re vide plura in dictione Iugum.

SVB MANV, *Di mano in mano*, παραχρῆμα, προχείρως, ex tempore, statim sine mora. Senec. l.10. epist. ad Lucilium: Consilium nasci sub die debet, & hoc quoque tardum est nimis: sub manu quoque, quod aiunt, consilium nascatur. Suet. in August. Et quo celerius ac sub manu annunciari cognosciq; posset, quid in prouincia, quaque gereretur, iuuenes primo modicis interuallis per militareis uias, dehinc uehicula disposuit.

SVBVINEA IACERE, dicuntur milites, qui sub militari machina, quam uineam vocant, latitantes in propugnatores hastas, pila ve eiaculabantur. Qua de re vide plura infra in dictione Vinea.

SVB VMBRA, ὑπὸ προσχήματι, ὑπὸ προφάσει, id est, sub prætextu, vel quæsito colore. Liui.8. ab Vrb. Nam si etiam nūc sub vmbra fœderis æqui seruitutem pati possumus, quidelt, quid proditis Sidicinis, non Romanorum solum, sed Samnitium quoque dictio pareamus.

SVBABSVRDVS, a, um, adiectiuum, *Vn poco sordo*, ὑπάτοπος, aliquantulum absurdus. Cic.1. de Orat. Sunt enim illa subabsurda, sed ex ipso nomine sæpe ridicula, non solum mimis perapposita, sed etiam quodam modo nobis. Subabsurde, aduerbium. Cic.2. de Orat. Valde hæc ridentnr, & hercule omnia, quæ a prudentibus, quasi per dissimulationem non intelligendi, subabsurde salseq; dicuntur.

SVBACIDVS, a, um, adiect. *Vn poco forte, ò garbo*, ὕποξυς, aliquantulum aridus. Pli. l.12. c.25. Esse enim deber lenis, non subacidus. Subacidulus, adiect. diminutiuum. Cato de re rust. c.108. Vinum ponito sub dio, postridie mane gustato, si id sapiet, quodam in dolio est, scito id duraturum: subacidulum non durabit.

SVBACCVSO, as, are, *Quasi accusare*, pro nonnihil & leuiter accusare. Cic. pro Planc. Sed sunt hæc leuiora, illa uero grauiora & magna, quod meum discessum, quem sæpe defleras, nunc quasi reprehendere, & subaccusare uoluisti.

SVBACTIO, subactionis. Cic. de Orat. Subactio autē est vsus, auditio, lectio, literæ.

SVBACTVS, acta, ctum, participium est à verbo subigo, modo idem significās quod cultus, εἰργασμένος. Cic. in Caton. Terra gremio mollito, & subacto semē sparsum excipit. Et paulo post: Humus subacta, atque pura. Ingeniū subactum, per translationem, pro exercitatio atque exculto. Idē de Orat. Subacto mihi ingenio opus est, ut agro non semel arato, sed nouato & iterato. Aliquando idem quod victus & domitus, κατειργασμένος. Cic. pro Font. Galli ab imperatoribus nostris subacti, & bello domiti. Lucan. l.1. Gētesq; subactas vix impune feres. Interdū idem quod coactus βεβιασμένος. Tacit. l.5. Anahal. Multitudine periclitantium subactus. Idē l.15. Donec ui amoris subactus.

SVBACTVS, us. Plinius lib.18. cap.7. Quod in subactu congiū aquæ capiat.

SVBAERATVM AVRVM, ὑπόχαλκον χρυσίον, quod foris quidē aurum ostendit, intus autem æs occultat. Pers. Sat.5. Tibi recto uiuere talo Ars dedit, & ueri speciem dignoscere calles: Neque subærato mendosum tinniat auro. Hinc prouerbiali metaphora, hominem uirtutum prætextu uitia occultantem, Aurum subæratum uocamus.

SVBAGITO, as, *Cauagnare*, ὀχεύω, verbum actiuum est, idem significans quod ineo, siue futuo: quæ significatio ducta est a crebro motu eorum: qui rei Venereæ indulgent. Pla. Dum ille meretricem subagitat, ego quiesco. Subagitare aliquem hoc est, multis verborum lenociniis allectare & commouere. Pla. in Cist. Subagito blandis & benedicis dictis.

SVBAGRESTIS, & hoc ste, *Vn poco saluatico, vn poco brusco*, ὑπάγριος, aliquātulum agrestis. Cic. de Clar. Orat. Cotta, quia se ualde dilatandis literis a similitudine Grææ locutionis abstraxerat, sonabatq; cōtrarium Catulo, subagreste, quiddam planeq; subrusticum, alia quidem quasi inculta & siluestri uia ad eandem laudem peruenerat.

SVBALBICO, as, are, ὑπόλευκός εἰμι, subalbidus sum. Var.3. de re ru. c.9. Rostro breui, acuto, oculis rauis aut nigris, palea rubra subalbicanti.

SVBALBIDVS, a, um, ὑπόλευκος, aliquantulum albidus. Pli. lib.21. cap.25. Ramulos habet candidos, folia subalbida, abrotano similia.

SVBALARIS, & hoc re, ὑπομάλιος, quod sub alis est. Vnde scribit Lampridius, Heliogbalū solitum fuisse in accubitis habere pulmas subalares, & subalares culcitras.

SVBALPINVS, a, um, ὑπάλπειος, quod est sub Alpibus. Plin. l.25. c.7. Radice lenta, subnigra, sine odore, aquosa montibus subalpinis plurima. Italia subalpina, quam hodie Pedemontanam regionem appellant. Idem. l.6. c.11. Nec nisi in paucis locis Subalpinæ Italiæ.

SVBAMARVS, adiect. *Amaretto*, ὑπόπικρος, in amaritudinē nonnihil declinans. Cic. de Fato: At quoniam in naturis hominum dissimilitudines sunt, vt alios dulcia, alios subamara delectent.

SVBAQVEVS, a, um, adiect. *sotto acqua*, ὕφυδρος, quod sub aqua latet: vt Scopulus subaqueus.

SVBAQVILVS, a, um, adiec. *Oscuretto*, ὑπόφαιος, subfuscus. Pla. in Rud. Eia corpus cuiusmodi Subuolutorium? illud quidē, subaquilum uolui dicere.

SBARGVTVS, a, um, aliquantulum argutus, a quo diminut. Subargurulus, apud Gel. l.15. c.30.

SVBARO, as, pen. cor. a, ὑπαρόω, subtus arando terram moueo. Pli. l.16. c.27. Itē quæ subarantur, aut quæ ablaqueantur, celeriora neglectis. Subaratio, & Subarator, uerbalia. Pli. l.17 c.24. Vel etiam subarator imprudens luxauit radices.

SVBARROGANS, tis, *Alquanto arrogante*, omnis gene. aliquantulum arrogans. Subarroganter, aduerb. Cic.4. Acad. Vereor ne subarroganter facias, si tuam dixeris.

SVBAVSCVLTO, as, are, ὑπακροάομαι, leuiter, & quasi p̄tereundo auscultare. Plaut. in Milit. Tace, subauscultemus ecqua de me fiat mentio. Cic. l.2. de Orat. Subauscultando tamen excipere voces eorum, & procul, quid narrarent attendere.

SVBBASILICANVS, adiect. qui libenter & frequenter sub basilica spatiatur, ita enim interpretatur Priscianus. In basilica nanque negociationes & publica consilia tractabantur, & iudicia quoque in basilicis fiebant. Plau. in Cap. Quorum odos subasilicanos omnes abigit in forum.

SVBBIBO, subbibis, pen. cor. aliquanto liberalius bibere, & subinebriari, ὑπομεθύσκεσθαι. Pla. in Tru. Qui improbus est, siue subbibit, siue adeo caret temeto. Tamen ab ingenio est improbus. Suet. in Ner. c.30. Si paulum subibisset.

SVBBLANDIOR. iris, iri, ὑποκορίζεσθαι, paululū & leuiter blandiri. Plau. in Casi. Non matronarum est officium, sed meretricum, uiris alienis, Mi vir, sublandirier.

SVBCAERVLVS, adiect. ὑποκυάνεος, in cæruleū colorem declinans. Cels. l.6. c.1. In ea pares portiones sunt myrobalani magmatis, cretæ cimoliæ subcærulæ, nucum amarum, &c.

SVBCANDIDVS, adiect. ὑπόλευκος, ad colorem cādidum nonnihil

nihil accendens. Plin.li.27.cap.8. Folis bouia linguæ simi-lia, minora, subcandida.

SVBCENTVRIO, onis, masc. gene. ὑποκεντόταρχος, qui Centurionis vices gerit. Liu.9. ab Vrb. Romano haud satis fideoti viribus permissum erat ab consulibus, vt subcenturionem sibi, quē vellet, legeret, qui tutaretur eum ab vno destinato hoste.

SVBCERNICVLVM, li, *Sedazzo, tamiso*, κόσκινον, farinariū cribrum, quod fit è setis equorum: quemadmodum Excussorium, & Pollinarium fit è lino.

SVBCINERICIVS PANIS, ἐγκρυφίας ἄρτος, qui sub cinere coquitur.

SVBSECIVA, in agrorum diuisionibus dicuntur, assignatorium agrorum reliquiæ, quæ à normali linea superabant. Subsecivum (inquit Frontinus) à subsecante linea nomē accepit. Subsecivorum duo genera, vnū quod in extremis assignatorum finium centuria expleri non potuit: Alterum genus, quod in medijs assignationibus & integris centurijs interuenit. Quicquid enim inter quatuor limites minus, quàm interclusum est, fuerit assignatum, in hac remanet appellatione, ideo quòd, is modus, qui assignationi superest, linea claudatur, & subsecetur. nam & reliquarū mensurarū actus, quicquid inter normalem lineam & extremitatē interest, Subseciuū appellatur. Hæc autem (vt scribit Hyginus) diuisionum atque assignationū auctores sibi reseruabant. Ab hac similitudine, operæ, horæ, dies & tempora, quæ amicorum, fori, reipub. supersunt, atq; ex ijs quasi subsecātur, quæ nobis reseruamus, & perire nō sinimus, sed aut legendo aut scribendo, aut commētando consumimus, Subseciua nominantur. hanc enim scripturam à doctioribus magis probari video, quàm vt, scribi solet, Succisiua aut subcesiua. Cic. 1. de Legib. Subseciua quædam tempora incurrunt quæ ego perire non patior.

SVBCINGVLVM, subcinculi, ζωστήρ, idem quod baltheus. Plau. in Men. Nimio ego hanc periculo Surripui hodie meo animo: ab Hippolyta subcinculum Haud Hercules æque magno vnquam abstulit periculo.

SVBCONTVMELIOSE, aduerbium. Cic. ad Attic. Hercule, verū ut loquamur, sub cōtumeliose tractatur noster Publius, qui cum in domo Cæsaris quondam unus vir fuerit, nūc ne in viginti quidem esse potuerit.

SVBCONTVMELIOSVS, adiectiuum, ὑφυβριστικός, aliquantulū contumeliosus.

SVBCRISPVS, pa, pum, adiectiuum, *Alquanto crispo, ò rizzo, ò ricciuto*. qui crines habet aliquantulum crispos. Cic. in Verr. Videtis illum subcrispo capillo nigrum.

SVBCRVDVS, da, dum, adiectiuum, *Mezzo crudo, non cotto in tutto*, quod non omnino coctū est. Cato c.156. Sumito brassicā, conijcito in aquam feruentem, coquito paulisper, vt subcruda fiet. Cels.l.6.cap.13. Subcrudum incidendum, ne si diutius ibi pus permanserit, os lædat.

SVBCRVENTVS, a, um, adiectiuū, *Alquanto insanguinato*, aliquantulum cruentus. Cels.l.4.c.28. Descendunt autem pituitæ, mucisq; similia, interdum etiam leuiter subcruenta: id est, cruentum aliquid mistum habentia.

SVBCVRATOR, oris, *Sostituto di curatore*, qui curatoris locum tenet. Iulianus in l. ex facto de Negoc. gest. Quendam ad siliginem emendum decreto ordinis cōstitutum, eidemq; aliū subcuratorem constitutum.

SVBCVTANEVS, siue subtercutaneus morbus, ὑποδερματικός, dicitur, qui intra cutem, siue sub cute est, siue subter cutem.

SVBCVSTOS, odis ὑποφύλαξ, qui pro alio custodem substitutus est. Plaut. in Milit. Quia Scelestus dormit, hūc subcustodem suum Foris ablegauit, dum capse transire huc placet.

SVBDEBILITATVS, adiect. *Vn poco indebolito*, ὑπεξησθενηκώς, aliquantulum debilitatus. Cic. ad Att.l.11. equidem ex tuis literis intellexi, & iis quas communiter cum alijs scripsisti, & ijs quas tuo nomine (quod etiam mea sponte videbam) te subdebilitatum, nouas rationes tuendi mei, quæ &c.

SVBDIALIS, & hoc ale ὑπαίθριος, quod sub dio est, hoc est, sub ipso aere, & sine tecto. Pli.l.34.c.12. Distat à Cadmia, quòd illa super terram ex subdialibus petris cæditur: hæc ex obrutis. Subdialia à Græcis primo habita, quibus contegerentur domus, pedali crassitudine ex contusa testa fistucata. Hinc Subdialia pauimenta, & Subdiales deambulationes, quas Vitruui. Græco vocabulo vocat Hypætras. Terracium nunc appellatur.

SVBDIFFICILIS, le, pen. cor. ὑποδύσκολος, aliquātulum difficile. Cice. de Amic. Existit autem hoc loco quæstio quædam subdifficilis.

SVBDITITIVS, a, um, ὑποβολιμαῖος, ὑπόβλητος, suppositius. Vnde à Plauto Iupiter dictus est Subdititius Amphitryo. Amphitruo, subdititius eccum exit foras Cum Alcumena vxore vsuraria. Cic.7. Ver. Quòd eodē cæteros piratas contrudi imperarat, intellexit, si hunc subdititium archipiratā in eādē custodiā dedisset, fore vt, &c. Suet. de Clar. Gramm. Nō modo versus censoria quadam virgula notare, & libros, qui falso viderentur inscripti, tanquam subdititios summouere familia, permiserint sibi.

SVBDITIVVS, adiectiuum, ὑποβολιμαῖος, qui subditus est, & in alterius locum positus. Plau. in Amph. Nanq; de illo subditiuo Sosia mirum nimis est.

SVBDITVS, ta, tum, participium, *Sottoposto*, ὑποτεταγμένος, subtus immissus. Cic. 2. de Nat. de. Quæ efferuescant subditis ignibus. Subditum etiam partum, dicimus suppositum, hoc est, sublatum ab ea muliere quæ peperit, & alteri appositū, ὑποβεβλημένον. Iidē apud Iureconsultos Subditum testamentum dicitur, cum uero testamento occultato, aliud clam fuit appositum. Subditus iudex, hoc est, in locum alterius suffectus. Accipitur interdum Subditus, pro subiecto, eoq; qui alterius paret imperio, ἀρχόμενος, ὑπήκοος.

SVBDIV, καθ' ἡμέραν, idem quod Die, siue Interdiu. Plaut in Most. Nam subdiu sol agit hic perpetuum diem.

SVBDO, dis, *Sottoporre, sottomettere*, ὑποτάττω, suppono, subiicio. Cato de re rust. Ignem subdito: vbi bullabit vinum, ignem subducito. Aliquando accipitur pro subiungere, siue adijcere, ἐπιλέγειν. Quintil. His dictis & alia subdidit. Interdum pro sufficere, siue substituere. Cic. 3. Verr. Videat quid de illis respondeat, quos in eorum locum subditos domi suæ reseruauit. Subdere equo calcaria, est ventrem equi calcaribus pungendo, ad cursum incitare: quanquā & per translationem accipitur pro quouis modo vrgere. Ouid. 2. de Arte: Cum mora non tuta est, totis incumbere remis Vtile: & admisso subdere calcar equo. Subdere ignem, ac materiā seditioni: per translationem, pro augere, & fouere seditionem, animosq; iam satis incitatos vehementius inflammare, & oleum, (quod dici solet) camino adijcere. Liu.l.8. ab Vrbe condita: Ita irritatis militum animis subdere ignem ac materiam seditioni, non esse ætatis, non prudentiæ eius.

SVBDOCEO, es, ὑποδιδάσκω, vicem præceptoris occupo, vel horis succisiuis doceo. Cic. Att. lib 8 Ciceronesq; nostros meo potius labore subdocerem, quàm me alium vis magistrum quærere.

SVBDOLVS, a, um, p. c. *Ingannatore astuto*, ἀπατηλός, fraudulentus, astutus, dolosus. Pla. Strobile subdole Huccine detrusisti me ad senem parcissimum? Idem Epid. Atq; ei præmonstrabitur. Quo pacto fiat subdola aduersus senem. Ouid. 1. de Arte: Fac titubet blæso subdola lingua sono. Subdole, caute, & fraudulēter. Pla. in Trin. Eus consectatur, subdole blāditur, ab re Consulit. Cic. de Clar. Orat. Nihil acute inuenire potuit in eis causis, quas scripsit: nihil (vt ita dicā) subdole, nihil versute, quod ille non viderit.

SVBDVBITO, as, are, ὑπαπορῶ, nonnihil addubito. Cic. Cœlio li.2. Hæc eo pluribus scripsi, quod nonnihil significabāt tuæ literæ, te subdubitare, qua essem erga illum voluntate.

SVBDVCO, is, p.p. subtraho, *Tirar sotto, menar sotto, condur sotto*, ὑπεξάγω, ὑπεξαιροῦμαι. Cato: ignem subdito: vbi bullabit uinum, ignem subducito. Sunt enim contraria, Subdo, & Subduco. Iuue. Sat.1. Et nos ergo manum ferulæ subduximus. Interdum sursum duco, leuo, extollo, ὑπάγω. Virg. 9. eclog. Qua se subducere colles Incipiunt. Hinc Subducere naues, dicimus, pro eo quod est, in terram trahere, quòd terra altior mari sit: sicut econtrario Deducere, in mare è terra ducere. Idem 1. Aen. Quassatam uentis liceat subducere classem. Plaut. in Casin. Ibo intro, ut subducam nauim rursum in puluinarium. Subducere rationē, uel calculum, est computare, siue calculare, λογίζεσθαι. Cic. Lent. Rationibus subductis, summam feci cogitationum mearum. Plau. in Capt. Subducam ratiunculam, Quantillum argentum mihi apud trapezitam siet. Subducere item, est furtim subtrahere, ὑφαιρέω, κλέπτω. Idem in Curc. Propino magnū poculū, ille bibit, Caput ponit: cū dormiscit, ego ei subduco anulū. Virg. 3. eclog. Et succus pecori: & lac subducitur agnis. Subducere se ex aliqua societate, vel de aliquo loco, ὑποχωρεῖν, est sensim & clāculū discedere, ita ut nullus uideat. Cic. ad Q. Frat. l.3. De circulo se subduxit Teren. Eun. Vbi primū poterit, se illinc subducet, scio. Salustius: Præterea ex gregariis militibus quenque armatum in prima acie subducit: idest, extrahit, & alibi locat. Subducere aliquem dictis, circumuenire. Terentius in Andria: Etiam nunc me subducere istis dictis postulas?

SVBDVCTARIVS, adiectiuum: ut, Funis subductarios, quo quid leuatur. Cato de re ru.c.12. Funes loreos quinque, subductarios, quinque, medipontos quinque.

SVBDVCTIO, onis, uerbale, *Sottrare*, λογισμός, ratio, & quod uulgus Computum uocat. Cic. 2. de Orato. Quo perspecto, statim,

ftatim occurrit naturali quadam prudentia non his fubductionibus,quas isti docent,quid faciat caufam. Subductio, ipfe extollendi, fiue leuandi actus. Cæfar 5.Bel.Gal. Ad celeritatem onerandi, fubductiones paulo facit humiliores, quàm quibus in noftro mari vti confueuimus.

SVBDVLCIS,& hoc ce, *Vn poco dolce*,ὑπόγλυκυς,nonnihil habẽs dulcedinis. Pli.l.26.c.8. Radix fubdulcis, in petris nafcens, aut fub arboribus uetuftis.

SVBEO,bis,iui,vel fubii,bitum, *Andar fotto, fotto entrar*, ὑποδύομαι,ingredior. Cæfar Comm.1. Qui intra annos quatuordecim rectum non fubiiffent. Paffiuum protulit Iuuen. Sat.16. Nam fi fubeantur profpera caftra. Et Cice.7. Verr. Inimicitiæ funt, fubeantur labores, fufcipiantur. Subire item aliquando eft fufcipere, aut pati: vt, Subeo periculum, Subeo crucem, mortem. Cic.lib.3. Offic. Qui retinendi offiej caufa cruciatus fubierit vltro. Itẽ fuccrefcere, ὑποφύομαι. Virg. 1. Georgic. Ne fubeant herbæ, neu puluere victa fatifcat. Interdum inuadere, corripere, in mentem venire, ὑπιέναι, εἰσιέναι, ὑπεισιέναι, idq; tam cum datiuo, quàm cum accufatiuo. Dicimus enim Subijt mihi cura, & fubijt me pœnitẽtia. De datiuo nufquam non occurrunt exempla. Accufatiuo autẽ iunxit Virg.12. Aeneid. Et mentem patriæ fubiit pietatis imago. Item Curt.lib.3. Sera pœnitentia fubiit regem. Item Subdere, fupponere. Virg.lib.10. Aeneas fubiit mucronem, ipfumq; morando Suftinuit. Subire onus dorfo, eft fufcipere, fiue ferre. Horat.lib.2.Serm.Satyr.9. Demitto auriculas, vt iniquæ fortis afellus. Cum grauius dorfo fubiit onus. Accipitur item Subire pro fubleuari, & in altum extolli. Plin. Sed hi rationem afferunt, quòd leuiffima fit imbrium cifternarũ aqua, vt quæ fubire potuerit, & pendere in aere. Idem: Nec leuitatis in pluuia aqua argumentũ eft fubiiffe eam in cœlum, cum etiam lapides fubiiffe appareat. Item pro fuccedere: Varro: In quarum locum fubierunt inquilinæ, impietas, perfidia, impudicitia. Item refpondere, feu refiftere. Cic.de Diu. Poteris ne orationẽ eius fubire? Item fcãdere. Pli.lib.4.cap.11. Hæmi excelfitas fex millia paffuum fubitur. Subire iudicem, eft iudici quodammodo obrepere, & latenter eum inducere, vt pro nobis fentiat. Quintil.l.4.c.5. Fallendus eft iudex, & varijs actibus fubeundus, vt aliud agi, quàm quod nos petimus, putet. Subire ad hoftes: id eft, verfus hoftes afcẽdere. Liu.2. ab Vrb. Cum Aequis poft aliquanto pugnatum eft, inuito quidem confule, quia loco iniquo fubeundum erat ad hoftes.

SVBER,eris,generis neutri, *Subro fouero, fugher*, φέλλος, arbufcula eft glandifera, corticem habens præcraffum, cui inniti folent, qui natare difcebant. Plin.li.16.cap.8. Suberi minima arbor, glans peffima, rara, cortex tantum in fructu præcraffus, ac renafcẽs, atque etiã in denos pedes vndique explanatus. Perf. Saty.1. Vt ramale vetus vegrandi fubere coctum. Calepinus hoc nomen etiã mafculino, & fœminino efferri putauit. De fœminino nullum profert teftimonium, præfertim cum in Columellæ loco paulo ante citato genus per fpici non poffit. De mafculino profert exemplum ex Pli. l.16.c.25. vbi fic legit: Tardiffimus fuber: Sed perperã: cum vera Plinij lectio fic habeat, Serotino autem germine malus, tardiffimo fuber, Subaudi ex fuperioribus, germinat. Subereus, adiect. à fubere, apud Colum.

SVBERRO,tas,rare,fub re aliqua errare: vt, Suberrare montibus, hoc eft, errare fub montibus. Claud.5.Pan. Indigenas fluuios Italis quicunque fuberrant Montibus, alpinasq; bibunt, de more pruinas.

SVBFERVEFACTVS,partic. à fubferuefacio, ὑπόθερμος, paulum feruefactus. Plin.lib.29.cap.9. Contra fcabiem vero, quouis admifto iumentorum feuo pro parte tertia & pice, pariter fubferuefactis.

SVBFIBVLVM,fiue Suffibulum, veftimẽtum album, prætextũ, quadrangulum, oblongum, quod in capite Veftales virgines facrificantes habebant: idq; fibula comprehendebatur. Auctor Feftus.

SVBFRIGIDVS,adiect. *Vn poco freddo*, ὑπόψυχρος, nonnihil frigidus: A quo Subfrigide, aduerbium. Gel.l.2.c.9. Nimis minute, ac prope etiam fubfrigide.

SVBGRANDIS,de,adiect. idem quod grandiufculus, hoc eft, aliquantulum grandis, *Vn poco grande*. Cic.ad Att.l.3. Subgrande cubiculum autem, & hybernum altum, valde probaui.

SVBGRAVIS,& hoc ue, ὑπόβαρυς, aliquantulum grauis. Pli. li. 27.cap.9. Radice tenui, nigra, fubgraui odore.

SVBGRVNDA,fubgrũdæ, fiue Suggrunda, pars tecti prominẽs, qua ftillicidia à parietibus arcentur (inquit Budæus) qualia fere funt Lugdunenfiũ tecta, quæ à Græcis γεῖσοι, καὶ γεῖσα dicuntur. Varr.3.de Re ruft.ca.3. Apes enim fubter fubgrũdas ab initio vilatico vfæ tecto. Subgrundatio, onis, verbale, γεισιπόδισμα, huiufcemodi prominentium partiũ conftructio. Vitru.lib.4.cap.2. Sub tectis (inquit) fi maiora fpatia funt, columen in fummo faftigio culminis, (vnde & columnæ dicuntur) & tranftra, & capreoli: Si commoda, columen & canterij prominentes ad extremã fuggrundationẽ.

SVBGRVNDIA,orum, γεῖσοι, γεῖσαι, idem quod Subgrundæ. Pli.lib.25.cap.13 Alij Stergethron vocant, quòd amatoriis conueniat, alii Hypogefon, quoniam in fubgrundijs fere nafcitur.

SVBHASTARE, λαφυροπωλεῖν, eft fub haftam mittere, hoc eft, per auctionem vendere. Solet enim hafta figi in publicis auctionibus, in quibus aliquid veluti belli iure vendebatur.

SVBHORRIDVS,adiectiuum, aliquantulum horridus. Cic. pro Sextio: Quia eum triftem femper, quia taciturnum, quia fub horridum atque incultum videbant.

SVBIACEO,ces,fubiacui, *Sottogiacere, fottoporfi*, ὑπόκειμαι, fub re aliqua iaceo. Pli.Epift.101.li.5. Sed hi procul à mari receſſerunt: quinetiam Appennino, faluberrimo montium, fubiacent. Col.l.10. Et mater facili molliffima fubiacet aruo.

SVBIACTO,as, *Trarre in fu palare*, ἀναῤῥιπτῶ, in altum iacto, vt cum in areis frumenta vanno à paleis fecernuntur. Varr.li. 1.de Re ruft.ca.52. His tritis oportet è terra fubiactari vallis aut ventilabris, cum ventus fpirat lenis. Ita fit, vt quod leuiffimũ eft in ea, atque appellatur Acus, euannetur foras extra aream: ac frumentũ quod eft ponderofum, purum veniat ad corbem.

SVBIECTO,tas, ἀναῤῥιπτῶ, in altum eiaculor. Virg.3. Aen. Nigramq; alte fubiectar arenam. Aliquando idem valet, quod identidem fubiicio: vnde Subiectare manum dicuntur, qui fub ventrem manum mittunt ad partes pudendas, vt folent paftores, qui fub equuleorum ventrem manum folent fubiicere, ne poftea adulti ad tactus huiufmodi expauefcant. Lafciuiores item adolefcentuli manum fubiectare dicuntur, cum ad muliebria pudenda attrectanda, inter femina manus fubiiciunt. E conuerfo item puellæ, cum virorum adolefcentulorum ve pudenda attrectant. Ouid.4. Metam. de Salmacide nympha: Subiectatq; manus inuitaq; pectora tangit.

SVBIGATRIX,cis, τριβάς, mulier impudica, quæ in re venerea virum imitatur: quo nomine olim male audiit Sappho. Plautus Perfa: Ne me attrecta fubigatrix.

SVBIICITO,as,are, aliud frequent. Plau.in Cafin. Nunc tu fi venis fubiicitare me, proba eft occafio: Perifti hercle, age, accede huc.

SVBICVLVM,li, qui femper flagris fubiicitur. Plaut.in Perf. Vir fumme populi ftabulum feruitricium, Scortorum liberator, fubiculum flagri, Compedum contritor, piftrinorum ciuitas.

SVBIGO,gis,p.e. *Coftrignere, fottomettere*, βιάζομαι. Salu. Ambitio multos mortales falfos fieri fubegit. Quandoque Subigere, eft fubiicere, domare κατεργάζομαι, καταστρέφομαι, χειρόω. Idem: Poftea vero quàm in Afia Cyrus, in Græcia Lacedæmonii & Athenienfes cœpere vrbes atque nationes fubigere. Quandoque acuere. Vir.lib.7. Pars læues clypeos & fpicula lucida tergunt Aruina pingui, fubiguntque in cote fecures. Quandoq; attrecto, agito, ἀναμάττω, ἀναφυρῶ. Cato: farinam in mortarium indito: aquam paulatim addito, fubigitoq; pulchre. Quandoque bene arare, bene colere, κατεργάζομαι. Virg.1.Georg. Ante Iouem nulli fubigebãt arua coloni. Colu.lib.2. Sequitur, vt tempora quoque fubigendi arui præcipiamus. Cicero per tranflationem lib.2.de Orat. pro exercere pofuit: Subacto mihi ingenio opus eft, vt agro non femel arato, fed nouato, & iterato. Quandoque fuffodere. Vir.2.Geo. Tamen hæc quoque fi quis Inferat, aut fcrobibus mandet murata fubactis. Quandoq; fubagitare, ὀχλεῖν. Cicero Pæto: Gallam fubigo. Quandoque furfum agerẽ, ὑπάγειν. Sed tunc à Sus, quod fignificat furfum componitur. Virg.lib.1.Geor. Non aliter, quàm qui aduerfo uix flumine lembum Remigiis fubigit. A Subigo fit aliud compofitum, Profubigo: de quo fupra. Et fubactus participium de quo fupra fuo loco. Subactus, huius fubactus, idem quod fubactio. Plin. lib. 18. cap.7. Quod in fubactu congium aquæ capiat.

SVBIICIO,eis, fecunda fyllaba cor. *Sottoporre, fottomettere, fottogiugnere*, ὑποβάλλω, fuppono. Vir. 4. Geor. Et ramea coftis Subiiciunt fragmenta. Aliquando fubiungo, κατεργάζομαι. Cic. Tot fibi populis repente fubiectis. Subiicere, pro fubdere fiue addere. Cic.7.Verr. Atque caufatum fubiiciebatur ab ipfo, Iudices, huius tam nefariæ crudelitatis. Aliquando furfum iacio. Virg. 2. Aen. Et corpora faltu Subiiciunt in equos. Subiicere calumniæ per tranflationem. Liuius.li.8. Bel.Maced. Sed fi ego in ea ciuitate, quæ ideo omnibus rebus incipiendis gerendifq; Deos adhibet: quia nullius calumniæ fubiicit ea, quæ dii comprobauerunt.

SVBIECTVS,a,um, *Soggetto, fottopofto*, ὑπεξούσιος, ἀρχόμενος, id eft,

est, subditus, & alterius imperio parens. Virg. l. 6. Aen. Parcere subiectis & debellare superbos. Aliquando idem est, quod expositus, siue obnoxius. Cic. 5. Tusc. Si autem virtus subiecta sub varios incertosq; casus, famula fortunæ est: nec tantarum virium est, ut se ipsa tueatur. Idem omnes res subiectæ sunt naturæ sentienti. Hora. 2. Ser. Satyra 6. Per totum hoc tempus subiectior in diem & horam inuidiæ.

SVBIECTIO, onis, verb. *Soggettione*, ὑποτύπωσις, est repræsentatio, delineatio, siue descriptio. Cic. 3. de Ora. Rerumq;, quasi gerantur sub aspectum pene subiectio, quæ & in exponenda re plurimum ualet, & ad illustrandum id quod exponitur. Interdum accipitur pro suppositione rei adulterinæ pro vera, ὑποβολή. Liu. 9. Bel. Macedon. Qui falsis testimoniis, signis adulterinis, subiectione testamentorum, fraudibus aliis contaminati, eos capitali pœna afficiebant.

SVBIICES, penultima correpta, ὑπήκοοι, dicuntur subiecti. Ennius in Achille referente Festo: Ergo Deum sublimis subiices, humidus Vnde oritur imber sonitu sæuo & strepitu. Vide Gellium lib. 5. cap. 7.

SVBIMPETRANDVS, participiũ à uerbo Subimpetro. Tacit. lib. 4. Nam priores duces subimpetrando triumphalium insigni, sufficere res suas crediderant.

SVBIMPVDENS, penultima correp. adiectiuũ, ὑπαναίσχυντος, nonnihil impudens. Cic. ad Trebat. lib. 7. Interdum timidus in labore militari, sæpe autem etiam (quod à te alienissimũ est) subimpudens videbare.

SVBINANIS, & hoc ane, ὑπόκενος, nonnihil vacui habens, aut inanitatis. Cic. ad Attic. l. 2. Quinetiam quod est subinane in nobis, & non ἀφιλόδοξον, (bellum est enim sua uitia nosse) is afficitur quadam delectatione.

SVBINDE, cum accẽtu in antepenult. *subito, immantinente*, εἶτα, deinde, vel statim post. Horat. 1. Epist. 8. Si dicet recte, primum gaudere, subinde Præceptum auriculis hoc instillare memento. Liui. 7. ab Vrb. Vno alteroq; subinde ictu ventrem, atque inguina hausit. Interdum significat frequenter, ἄλλοτε, καὶ ἄλλοτε, siue (vt proprie dicam) identidem: hoc est, crebro, cum exiguo quodam interuallo. Suet. in Tib. ca. 57. Læua natura ne in puero quidem latuit, quam Theodorus Gadareus & perspexisse primus sagaciter, & assimulasse aptissime visus est: subinde in obiurgando appellans eum lutum à sanguine maceratum. Dicitur & Subin, sicut Proin, & Dein.

SVBINGERE ARIETEM (inquit Festus) Antistius esse ait, dare arietem, qui pro se agatur, cædatur ve.

SVBINSVLSVS, adiect. ὑπαπειρόκαλος, aliquantulum insulsus. Cice. in Orat. Est enim vitiosum in sententia, siquid absurdum, aut alienum, aut non acutum, aut subinsursum est.

SVBINVISVS, adiect. *Vn poco odiato*, aliquantulũ inuisus. Cice. pro Rab. Postumo: Ille Puteolanus sermo illius temporis, vectorum cursus atque ostẽtatio, tum subinuisum apud maleuolos Postumi nomen.

SVBINVITO, tas. pen. pro. aliquantulum inuito, & prouoco. Cice. ad Marium lib. 7. epist. Hęc ad te pluribus verbis scripsi, quàm soleo, non ocij abundantia, sed amoris erga te, quòd me quadam epistola subinuitaras.

SVBIRASCOR, *Alquanto accorrocciarsi*, ὑποργίζομαι, nõnihil irascor. Cic. Ad Att. l. 9. In Epeirum quòd me non inuitas comitem, non molestum: subirascor, sed Vale.

SVBIRE ALEAM, παρακινδυνεύειν, est periclitari, & obiectare sese fortunæ dubiæ. Tractũ ab aleatoribus, qui in foro aleatorio varie agitantur, & repente uictores, repente victi dubio euentu exanimantur. Liuius: Dubiam seruitij, imperijq; aleam subimus.

SVBITANEVS, subitanea, subitaneum, *Subitano*, αἰφνίδιος, idem quod subitus. Colum. libro 1. cap. 6. Hinc autem nubilarium applicari debet, maximeq; in Italia, propter inconstantiam cœli, quo collata semitrita frumenta protegantur, si subitaneus imber incesserit.

SVBITARIVS, subitaria, subitarium, ἐξαπιναῖος, repentinus, licet quandoque pro extemporali sumatur. Celsus: Quid sibi vellet subitaria dictio. Subitarii milites pro repentino auxilio. Liu. 3. ab Vrbe: Ad eum expellendum, Latini, Hernicíq; & colonia Antiũ dare Quintio subitarios milites (ita tum repentina auxilia appellabant) iussi.

SVBITO, aduerbium, ἐξαίφνης, ἐξαπιναίως, repente, confestim, ex tempore. Cic. pro Fonteio: Cum tot bella aut è nobis necessario suscipiantur, aut subito, atque improuiso nascantur. Virg. 4. Georg. Dixit & ex oculis subito, ceu fumus in auras. Commistus tenues, fugit diuersa.

SVBITVS, a, um, *Subito, repentino*, αἰφνίδιος, à Subeo, is, idẽ quod repentinus. Cic. Planco l. 10. Ne ve in rebus tam subitis, tamq; angustis à senatu consilium petendum putes. Plau. Persa: Si tibi subiti nihil est, tantundẽ est mihi. Cic. Memm. l. 13. Nam propter opera instituta, multa multorum, subitũ est ei remigrare. Virg. 11. Aen. Sterneret vt subita turbatam morte Camillam. Ouid. 6. Met. Subitusq; inuita notauit Ora rubor. Virg. 1. Aen. Cum subito assurgens fluctu nimbosius Orion.

SVBIVGALIS, ὑποζύγιος, iugo subditus: vnde pullus subiugalis in Euangelio legitur. Huic opponitur iniugis, quod iugum non est expertum.

SVBIVGIA LORA, dicebantur ea, quibus iugum collis boum, vel iumentorum aptabantur. Cato de re rust. c. 15. Subiugia in lustrum lora pedum XIX.

SVBIVGIS, & hoc subiuge, pen. cor. ὑποζυγιώδης, idem quod subiugalis. Pli. l. 11. cap. 49. Nero ostentabant hermaphroditas subiuges carpento suo equas.

SVBIVGO, as, pe. c. *Soggiogare*, ὑποτάσσω, debello, & imperio meo subijcio, quasi sub iugo pono. Claud. Nulla est victoria maior, Quàm quæ cõfessos animo quoque subiugat hostes.

SVBIVNGO, subiungis, *Sottogiungnere*, ὑποτάσσω, ὑποζεύγνυμι, subiicio debello. Virg. 8. Aen. Nulli fas Italo tantam subiungere gentem. Cic. pro Lege Agra. Vt sub vestrum ius, iurisdictionem, potestatem, terrarum orbem subiungeretis? Vnde Subiunctiuus modus dictus est, ὑποτακτικὸς, quia subiungitur alteri verbo, sine quo sentẽtiã explere nõ potest.

SVBLABOR, eris, p. p. ὑπολισθαίνω, prætereo, siue laretur decurro, aut fugio. Virg. 1. Ge. Sic omnia fatis In peius ruere, ac retro sublapsa referri Spes Danaum.

SVBLABRO, as, pe. co. cibum intra labra mitto, vt interpretatur Nonius citans illud Næuii ex Decuma. Iam ego illi subiens sublabrabo esui illud sinciput.

SVBLATE, aduerb. ὑπερκόμπως, μεγαλοπρεπῶς, magnifice, splendide, elate. Cice. de Clar. Orat. Quoniam ergo bonorum oratorum duo genera sunt: unum attenuate presseq; alterum sublate, ampleq; dicentium. Sublate de se dicere, est magnifice de se prædicare. Ci. pro Domo sua: Nihil enim vnquam sublatius dixi asciscendæ laudis causa potius, quàm criminis depellendi.

SVBLATEO, sublates, pe. c. *Nascondersi alquanto*, ὑπό τινι λανθάνω, sub re aliqua lateo. Varr. 1. de re ru. c. 48. Aristæ enim quasi cornua sunt spicarũ, quæ primitus cum oriuntur, neque plane apparent: in qua sublatent herba, ea vocatur vagina, vt qua latet conditus gladius.

SVBLATIO, ἀφαίρεσις, verbale est à Sustollo, idem fere significans, quod ablatio, siue destructio. Quintil. lib. 7. cap. 2. An restitutio pro sublatione iudicii sit. Cic. de Fin. Voluptas est sublatio animi sine ratione, &c.

SVBLEGO, as, pe. pr. *Robare*, ὑποκαθίστημι, substituo. Iustin. lib. 3. Senatui custodiam legum, populo sublegandi senatum, uel creandi, quos vellet magistratus potestatem permisit.

SVBLEGO, is, pen. co. ὑφαιρῶ με, furto aliquid surripio. Virg. 9. ecl. Vel quæ sublegi tacitus tibi carmina nuper. Nonnunquam idem quod cursim, siue obiter aliquid legere. Gel. lib. 13. ca. 12. Cum hoc in ea Capitonis epistola sublegissemus. Sublegere, colligere. Col. lib. 12. cap. 17. Propter imbres in terram decidit, quæ cum sublecta est &c. Horat. 2. Ser. Sat. 8. Puer alte cinctus, acernam Gausape purpureo mensam pertersit: & alter Sublegit, quodcunque iaceret inutile. Sublegere in locum alicuius, ὑποκαθίστημι, est legendo substituere. Liu. 5. Bel. Pun. Et ita in demortuorum locum sublecturum, ut ordo ordini, non homo homini prælatus videretur. Sublegere sermonem est, clã excipere. Pla. in Mili. Clam nostrum hunc illæ sublegerunt sermonem.

SVBLESTVS, sublesta, sublestum, ἀσθενής, infirmus, leuis, friuolus, debilis. Plaut. in Persa: Nam vbi ad paupertatem accessit infamia, Grauior paupertas fit, fides sublestior. Idem in Bacch. Lingua factiosi. inertes opera, sublesta fide. Vinum sublestissimum, quod maximam debilitandi vim habet: vt exponit Festus, citans Plautum in Neruolana.

SVBLEVO, as, *Sollevare*, κατεξανίστημι, sursum leuo. Sueton. in Vespasiano: Aluo repente usq; ad defectionem soluta. Imperatorem ait stantem mori oportere: dumq; surgit ac nititur, inter manus subleuantium extinctus est. Per translationem sumitur pro fauere, defendere, & quodammodo labescentem erigere. Cic. 4. Tusc. Cum multa in conuentu collegisset in Socratẽ Zopyrus, qui se naturam cuiusq; ex forma perspicere profitebatur, derisus à cæteris est, qui illa in Socrate vitia non agnoscebant, quæ ipsæ ex illius aspectu multa collegerat. Ab ipso autem Socrate est subleuatus, cũ illa sibi ingenita, sed ratione à se deuicta diceret. Planc. Cic. l. 10. Hoc omne assignatum iri aut pertinaciæ meæ, aut timori videbam, si aut hominem offensum mihi, aut cõiunctum cum remp. non subleuassem. Ci. 5. Ver. Sed eadem ista æstimatione alter subleuarat aratores, alter euerterat. Subleuare testimonio aliquem .i. causam eius leuiorẽ reddere.

Cic.

Cic. pro Cluent. Pater adolescentis, qué propter animi dolorem perennis suspicio potuisset ex illo locu testé in Aulú Cluent. constituere, is hunc suo testimonio subleuat.

SVBLICA, æ, p.c. palus, seu pertica, quæ in aqua defigebatur ad pontis alicuius constructionem. Vnde Pons Sublicius Romæ dictus est, qui ex sublicis ita structus sine ferreo clauo fuit, vt trabes sine fulturis eximerentur. Liu. 1. ab Vrbe: Id non muro solum, sed etiam ob commoditaté itineris ponte sublicio, tum primú in Tiberi facto, coniungi vrbi placuit. Cæsar in descriptione Rhenani pontis: Non sublicæ modo (inquit) directæ ad perpendiculum, sed pronæ ac fastigiatæ, vt secundum naturam fluminis procumberent.

SVBLICIVM, sublicii, idem quod Sublica. Liuius tertio Bell. Puni. Quia muro satis per se alto, subiectus validis sublicijs pro solo vsus erat.

SVBLICIVS PONS, ad eam partem Tiberis fuit, qua Ianiculú ab urbe dirimit, ea arte constructus, ut trabes sine fulturis eximi possent. Id enim religio sum esse cœpit ex quo defendente Coclite ægre reuulsus est. Dictus est autem Sublicius, quòd ligneus esset, & sublicis fulciretur. Ita enim vocant palos ad pontis sustentationem in aqua defixos.

SVBLIGACVLVM, li, περίζωμα, amiculi genus, quo femora, & partes pudendæ ligantur. Cicero 1. Officior. Scenicorum mos tantam habet veteris disciplinæ verecundiam, vt in scenam sine subligaculo prodeat nemo.

SVBLIGAR, aris, *Braga, bracha*, περίζωμα, ὑπόβασις, idem quod subligaculum, hoc est, illud, quo partes pudendæ teguntur. Mart. lib. 3. Tecta tamen non hac, qua debes, parte lauaris: Si pudor est, transfer subligar in faciem. Iuuen. Sat. 6. Personam, thyrsumq; tenent, & subligar Acci.

SVBLIGO, as, pen. cor. *Sottoligare*, ὑποδέω, subtus ligo: unde & Subligaculum. Plin. li. 17. ca. 22. Vbi vua varia cœperit fieri, vites subligato. Virg. lib. 6. Aen. Tum lateri atque humeris Tegeæum subligat ensem.

SVBLIMIS, me, pen. pr. *Alto, all'alta, sublime*, μετέωρος, in altum eleuatus, compositum est à Limus, quemadmodum & Illimis, quasi supra limum. Virg. 1. Aen. Ipsa Paphum sublimis abit. Col. lib. 2. Igitur in opere boues arctæ iunctos habere conuenit, quo speciosius ingrediantur sublimes, & elatis capitibus. Terent. in Adelph. Sublimen medium arriperem, & capite primum in terram statuerem. Vt cerebro dispergat viam. Ouid. lib. 14. Metam. Pulchro sedet illa recessu Sublimi solio, pallamq; induta nitentem. Virg. lib. 7. Aeneid. Tectum augustum, ingens, centú sublime columnis. Horat. de Art. Hic dum sublimes versus ructatur, & errat. Sublimé abire, pro in cœlum ire. Liui. 1. ab vrbe: Hæc locutus, sublimis abijt. Sublimen rapere, est raptum sublimen in aerem ferre. Virg. 5. Aeneid. Sublimen pedibus rapuit Iouis armiger vncis. Hinc sublimitas, atis, ὕψος, altitudo, eleuatio à terra. Pli. lib. 12. cap. 5. Natura sublimitatis auida. Colum. lib. 8. cap. 3. Eaq; longitudinis & altitudinis, duodenos pedes habeant: nec plus latitudinis, quàm media sublimitas. Sublimiter, aduerbium, idem quod alte. Colum. lib. 8. c. 11. Quoniam nec sublimiter potest, nec per longa spatia volitare. De pauone. Cato cap. 70. Hæc omnia sublimiter legi, teri, dariq; oportet. Sublime, pro Sublimiter, cui opponit Humi. Cic. 2. de Diui. Eaq; scuta quæ fuerút sublime fixa, sunt humi inuenta. Virg. 9. eclog. Cantantes sublime ferent ad sidera cygni. Ci. 1. Tusc. perspicuú debet esset, animos cum è corpore excesserit, siue illi sint animales, id est, spirabiles, siue ignei, sublime ferri.

SVBLIMO, sublimas, penultima producta, *Inalzare*, μετεωρίζω, exalto, in altum subleuo. Ennius: Si qui candentem in cœlo sublimat Pacem. Nonius.

SVBLINO, penul. cor. is, ὑπαλείφω, ὑποχρίω, leuiter perungo. Cor. Celsus: Idem quoq; vmbilico sublitum facit. Inde Sublitio, ὑπάλειμμα, quæ est quasi primum tectorium & fundamentum coloris eius, qué reddi volumus inductione manus vltima. Sublinere os, est illudere, & pro ridiculo habere. Tractum à genere ludi, quo dormientibus ora pinguntur. Plaut. in Aul. Ah subleuit mihi os pessime.

SVBLIVIDVS, a, um, *Palidetto, smorticcio*, ὕπωχρος, aliquantulú liuidus. Celsus libro 5. capite 28. Pustulæ eminent sublíuidæ, aut pallidæ.

SVBLVCANVS, adiectiuú, ἀμφίλυκος, idem quod antelucanus, hoc est, quod lucem antecedit. Plinius li. 11. ca. duodecimo. Venis mel ex aere, nec omnino prius Virgiliarum exortu, sublucanis temporibus.

SVBLVCEO, es, ere, *Sottolucere*, ὑποφαίνομαι, aliquantulú lucere. Ouid. 1. Amorum, Eleg. 5. Qualia sublucent fugiente crepuscula Phœbo: Aut vbi nox abiit, nec tamen orta dies. Virg. 4. Georg. Aureus ipse, sed in folijs, quæ plurima circú Funduntur, violæ sublucet purpura nigræ. Ouid. epist. 20. Candida nec misto sublucent ora rubore.

SVBLVCO, as, pen. pr. ὑποκαθαίρω, ramos arborum supputo, & velutí luci transitum aperio. Conlucare autem, est succisis passim arboribus lucum luce implere. Ex Festo.

SVBLVO, is, καταλούω, lauo, purgo. Col. l. 6. c. 32. Intertrigo bis indie subluitur aqua calida: mox decocto ac trito sale, cum adipe defricatur, dum sanies vt emanet. Mart. lib. 6. Iratus tanquam populo Charideme lanaris, Inguina sic toto subluit in solio.

SVBLVRIDVS, a, um, pe. co. ὕπωχρος, subpallidus. Pla. in Amph. Eodem in loco, Signo eodem apparet probe, vt primú coiuit cicatrix rufula, Sublurida.

SVBLVSTRIS, & hoc lustre, ὑπόλαμπρος, idem quod subillustris, hoc est, obscurus quidem, sed tamen lumine nonnullo illustratus. Vnde Sublustria verba dicuntur, non ex toto luminosa, sed aliquid luminis habentia. Aul. Gel. l. 13. cap. 23. de Catonis oratione: Quæ quoniam sunt eloquentiæ Latinæ tunc primum exorientis lumina, verba quædam sublustria libitum est, ἀπομνημονεύειν. Sublustris nox, ἀμφιλύκη νὺξ, & Sublustris vmbra, ἀμφιλύκη σκιὰ, quæ habet aliquid luminis. Liu. 5. ab Vrb. Nocte sublustri, cum primo inermé, qui tentaret viam, præmisissent &c. Virg. 9. Aen. Et galea Euryalum sublustri noctis in vmbra Prodidit immemoré.

SVBLVVIES, uiei, ῥύπος, sordes, & immunditiæ, quas & Illuuié & Proluuiem vocamus. Apud Col. genus morbi in discrimine vngulæ ouium nascens: Ait enim l. 7. cap. 5. Claui quoque dupliciter infestans ouem, siue cum subluuies atque intertrigo in ipso discrimine vngulæ nascitur, seu cú idem locus tuberculum habet, cuius media fere parte canino similis extat pilus, eiq; subest vermiculus. Subluuies & intertrigo pice per se liquida, vel alumine & sulphure atque aceto mistis rite eruuntur. Hactenus Columella.

SVBMERGO, is, si, sum, re, *Sommergere, annegare*, καταδύω, καταποντίζω, sub aquas mergere. Vir. 1. Ae. Pallas ne exurere classem Argiuú, atq; ipsos potuit submergere pôto, Vnius ob noxam, & furias Aiacis Oilei? Ci. 2. de Na. de. Quot genera, quamq; disparia partim submersarú, partim fluitátiú, & innatárium beluarú, partim ad saxa natiuis testis inhærentiú? Virg. 1. Aen. Incute vim ventis, submersasq; obrue puppes: Aut age diuersas, & disijce corpora ponto. Virtus submersa tenebris. Claud. 7. Paneg. Innatare, & submersum esse, contraria. Colum. l. 13. c. 4. Cum ea res innoxia penora conseruet, vbi non innatent, sed semper sint iure submersa.

SVBMERVM, submeri, ὑπάκρατον, id est, fere merum. Plau. in Stich. Næ iste ædepol vinum poculo pauxillulo Sæpe extant lauit submerum scitissime.

SVBMINIA, æ, vestis genus à subrubro colore, vt videtur, nomen habens. Plaut. in Epid. Crocotulam, Supparum, aut subminiam, ricam, basilicum, aut exoticum.

SVBMINISTRO, subministras, subministrare, ὑπουργέω, porrigo, suppedito. Cæs. l. 1. Bel. Gal. Hæc sibi esse curæ, frumentum Sequanos, Leucos, Lingones, subministrare, iamq; esse in agris frumenta matura. Cic. pro Cœlio: Palam in eum tela iaciuntur, clam subministrentur. Colum. lib. 1. cap. 10. Cum semina depones, dextra sinistraq; vsque ad imum scrobem fasciculos sarmentorum demittito: ita ut per fasciculos sarmentorum æstate paruo labore aquam radicibus subministrare possis.

SVBMITTO, submittis, submittere, siue summitto, summisi, summissum, ὑποτάττω, idem quod subdo, subiicio, uel subiugo. Virgil. 1. eclog. Pascite, ut ante, boues pueri, summittite tauros. Horat. l. 1. epi. 1. Et mihi res, non me rebus, submittere conor. Summittere fasces ianuæ dicebantur magistratus, cum ædes ingredientes, inclinari eos & deprimi iubebant, & non surrectos teneri. Plin. lib. 7. cap. 30. Fasces lictorios ianuæ submisit is, cui se Oriens, Occidensq; submiserat. Submittere genua, pro flectere, & incuruare. Plinius libro vndecimo, capite quadragesimonono: Solidipedes inter initia pasci, nisi submissis genibus nó possunt. Idem libro octauo, capite primo: Nam quod ad docilitatem attinet, regé adorant, genua submittunt, coronas porrigunt. De elephantis. Submittere animos, per translationem, id est, demittere, & propemodum despondere animum. Liuius 3. Bel. Pun. Tum T. Sempronius senatum habuit, consolatusq; Patres est, & adhortatus, ne, qui Cannési ruinæ non succubuissent, ad minores calamitates animos submitterent. Submitto, ὑποπέμπω, claneulum allego, suborno. Cic. 5. Ver. Submittebat iste Timarchidem, qui moneret eos, qui saperent vt transigerét. Summittere pretia, est imminuere. Plin. lib. 29. cap. 1. Neque enim pudor, sed æmuli pretia submittunt. Submissus, participium, siue nomen ex participio: Liuius 1. ab Vrbe: Lupá sitientem ea montibus, qui circa sunt, ad puerilem vagitum, cursum flexisse: eam submissis infantibus adeo mitem præbuisse

buisse mammas. Submissus & abiectus:cui contrarium, Efferens se. Ci.l.1.Off. Priuatum autem oportet æquo & pari cum ciuibus iure uiuere:neque submissum, & abiectum, neque se efferentem:tum in rep.velle, quæ tranquilla & honesta sint. Submissa oratione, vel uoce loqui:id est, humili, nō elata, aut clara. Cæs.3.Bel.Ciu. Submissa oratione loqui de pace, atque altercari cum Vatinio incipit. Cice.pro Planc. Submissa uoce agam, tantum vt iudices audiant. Mart.lib.8. Hos comes inualidus submissa uoce precatur, Vt quocūque velint corpus inane ferant.

Svbmisse, aduerbium, *Piano, pianamente*, ὑποχα, humiliter, demisse. Cic.pro Plan. Meum beneficium potius ad eum detuli, qui à me contenderat, quàm ad eum, qui mihi non nimis submisse supplicarat. Ci.1.Off. Vt quanto superiores simus, tanto nos submissius geramus.

Svbmissim, aduerbium, idem quod submisse. Suet.in August. Nam & ad communionem sermonis tacentes, etiā submissim fabulantes prouocabat.

Svbmissio, onis, verbale, idem quod remissio: vt, Submissio vocis, cui opponitur Contentio. Ci.1.Off. Ex locutione ex reticentia, ex contentione uocis & submissione, & cæteris similibus facile iudicabimus, quid coram apte fiat. Summissio, aliquando accipitur pro inclinatione siue depressione: cui opponitur Elatio, siue Amplificatio. Idem in Topicis: Parium autem comparatio nec elationem habet, nec submissionem: est enim æqualis.

Svbmolestvs, a, um, ὑποδυσχερής, nonnihil molestus. Cice. ad Att.l.16. Illud est mihi submolestum, quod parum properare Brutus videtur. Submoleste, aduerbium. Ci.ad Att. lib.5. Te in Epirum saluum uenisse, &, vt scribis, ex sententia nauigasse, vehementer gaudeo: non esse Romæ meo tempore pernecessario submoleste fero.

Svbmoneo, nes, pen. breui, ὑπομιμνήσκω, leuiter vel paucis moneo. Teren.in Eun. Submonuit me Parmeno Ibi seruus, quod ego arripui. Pli.epi.2.l.1. Quoties paulum itinere decedere non intempestiuis amœnitatibus submonebamur.

Svbmorosvs, adiect. ὑποδύσκολος, nonnihil morosus. Cic. li.2.de Orat. Me quidem hercule valde illa mouent stomachosa, & quasi submorosa ridicula, non cum à moroso dicuntur: tunc enim non sal, sed natura ridetur.

Svbmoveo, ues, ui, tum, *Summouere*, ἀπείργω, arceo, depello, remoueo, abire facio. Liu.3.ab Vrbe: I, inquit, lictor, submoue turbam, & da viam domino ad prehendendum mancipium. Cic.pro Rosc. Vt quos natura ipsa retinere in officio nō potuisset, ij magnitudine pœnæ maleficio submouerentur. Ouidius lib.3.Amo.Eleg.13. Ignoto meretrix corpus iunctura Quiriti, Opposita populum submouet ante sera. Submouere, separare. Plin.lib.3.ca.19.de Alpibus: Germaniam ab Italia submouent.

Svbnascor, eris, ὑποφύομαι, succresco. Pli.li.11.c.23. Atque ita subnasci sui generis palmas. Idē li.12.ca.3. Malus Assyria omnibus horis pomifera est, aliis cadentibus, alijs maturescentibus, alijs uero subnascentibus.

Svbnecto, is, ὑποπλέκω, subligo, appendo. Virg.1.Aen. Aurea subnectens exertæ cingula mammæ. Pli.lib.28.cap.1. M. Seruil. Nonianus, princeps ciuitatis, nō pridem in metu lippitudinis, prius quam ipse eam nominaret, alius ve ei prædiceret duabus literis Græcis P, & A, chartam inscriptam, circumligatam lino, subnectebat collo. Id est, appendebat.

Svbnego, gas, penul.corre. fere, vel quodam modo nego. Cice.Trebat. Veruntamen quod præsenti tibi prope subnegaram, &c.

Svbniger, gra, grum, penultima producta, ὑπομέλας, nonnihil habens nigredinis. Plaut.Merc.-Bucculentum, breuiculum, subnigris oculis, oblongis malis. Var.2.de re rust.ca.5. Subnigris labris pecudes.

Svbnitor, pen.pr. subniteris, subnixus, ὑποστηρίζομαι, suffulcior, sustineor. Vir.1.Aen. Solio subnixa resedit. Cic.de Sō. Scip. Duo quasi cinguli terræ uerticibus ex utraq; parte subnixi. Accipitur interdum Subnixus pro elato, siue atroganti. Cic.1.de Ora. Hæc quàm sit facilis, illi uiderint, qui eius artis arrogantia, quasi difficillima sit, ita subnixi ambularint. Liu.5.Bel.Pun. Enimuero indignum ratus Marcellus, se, qui Annibalem subnixum uictoria Cannensi ab Nola repulisset, his terra, mariq; uictis ab se hostibus cedere.

Svbnoto, as, p.c. *Sotto notare*, ὑπογράφω, subscribo. Mart.li.1. Et non sobria verba subnotalti.

Svbnvbilvs, adiect. ὑποζοφώδης, subobscurus. Cæs.3.Bel. Ciu. Et quinque intermissis diebus, alterā noctem subnubilā nactus, extructis omnibus castrorum portis, & ad impediendū obiectis, tertia inita vigilia, silentio exercitum educit. Oui. 2.de Reme. Amor. Limes erat tenuis longa subnubilus umbra, Qua tulit ipsa suos ad mare sæpe pedes.

Svbo, bas, bare, καπρίζειν, dicuntur sues, cum libidinem exercent, aut appetunt: quamuis & ad alia animalia, atq; adeo ad ipsos etiam homines transferatur. Pl.l.10.c.63. Verres subantis audita uoce, nisi admittatur, cibum nō capit. Hor.li.1. Carm. ad homines transtulit. Iamq;(inquit) subando Tenta cubilia, tectaq; rumpit. Subatio, appetitus suum in Venerem. Plin.l.8.c.51. Remedium, ne prima subatione, neq; ante flaccidas aures coitus incipiat, de suibus.

Svbobscoenvs, adiect. ὑπαισχρός, non omnino vacans obscœnitate. Cice.in Orato. Illud admonemus tamen, ridiculo sic vsurum oratorem, vt nec nimis frequenti, ne scurile sit: nec subobscœno, ne micum.

Svbobscvrvs, adiect. ὑποσκοτεινός, nonnihil obscurus, & per translationem intellectu subdifficilis. Cic.de Clar. Orato. Grandes erant verbis, crebris sententiis, comprehensione rerum breues, & ob eam ipsam causam interdū subobscuri.

Svbodiosvs, pe.p. aliquantum odiosus. Cic.ad Att.l.1. Non mihi graue duxi, scribere ad te de illius querimoniis, cū eas audire (quod erat subodiosum) leue putassem.

Svboffendo, is, *Offender vn pochetto, alquanto*, aliquantulū offendo. Cic.ad Q.Fr. Nam apud illam perditissimam, atque infimam fæcem populi Pompeius propter Milonem suboffendit: & boni multa ab eo desiderant, multa reprehendunt.

Svboleo, oles, pe.cor. ὑπόζω, leuiter oleo, siue odoratus sensu leuiter percipior. Plaut. in Pseu. Corrumpitur iam cœna, hem subolet, sis uide. Subolere, per translationem Præsentiscere, αἰσθάνεσθαι. Plaut.in Casin. Tu ecastor tibi homo malam rem quæris: subolet, sentio. Ter.Phor. Nunquid patri subolet?

Svborior, iris, *Sottonascere*, ὑποφύομαι, subnascor, & exurgo, vt Subortus est rumor. Pli.li.2.ca.93. Metallorum opulentia tam uaria, tam diues, tam fœcunda, tot seculis suboriens. Lucre.li.1. Ex infinito suboriri copia posset.

Svborno, as, *Sottoornare*, ὑποτιμάω, idem quod orno, hoc est, honoro, siue laude. Planc. Cic. Tu Cic. quod adhuc fecisti, idem præsta, vt vigilāter, neruoseq; nos, qui stamus in acie, subornes. Subornare item accipitur pro clam submittere, ὑποπέμπειν. Pli.in Paneg.Traian. Grata tamen sint recordātibus principem illum in capita dominorum seruos subornantem. Cice. pro Rosc. Falsum subornauit testem Roscius Gluuium, curtam fero?

Svbpallidvs, a, um, *Smortaiuolo*, ὕπωχρος, ad pallorē accedens, vel aliquantulum pallidus. Celsus lib.5. Alterum est minus super corpus eminens, durum, latum, subuiride, subpallidū, magis exulceratum.

Svbpingvis, gue, ὑπόπιων, nonnihil pinguis. Celsus lib.6.ca. 4. Peius est, quod densam cutem, & subpinguem, & ex toto glabram fecit.

Svbpvdet, bat. Cic. epist.

Svbrancidvs, adiect. *Ranzetto*, ὑπόσαπρος, aliquantulum rācidus. Cic.in Piso. Extructa mensa non conchyliis aut piscibus, sed multa carne subrancida.

Svbravcvs, a, um, *Alquanto rauco*, ὑποβραγχώδης, aliquātulum raucus. Cic.de Cla.Ora. Omnisq; motus cum uerbis, sentētijsq; consentiens, uox permanens, uerum subrauca natura.

Svbremigo, gas, p.c. ὑπηρέσσω, sub uelo remigo, hoc est, cursum nauis, quæ uento fertur, remis adiuuo. Pli.l.9.c.29. Cæteris subremigans brachiis, media cauda, ut gubernaculo se regit. Vir.10.Aene. Dextra puppim tenet, ipsaq; dorso Eminet, ac læua tacitis subremigat undis.

Svbrepo, pis, pe.p. ὑφέρπω, latenter repo. Pli.l.34.ca.8. Fecit & puberem Apollinem subrepenti lacertæ cominus sagitta insidiantem. Col.l.9.c.1. Hæc porro animalia, uel similia his, facile intelligitur, quàm non expediat conferre in id viuarium, quod vacerris circūdatum est: siquidem propter exiguitatem corporis facile clatris subrepunt, & liberos nacta egressus, fugam moliuntur. Subrepere animo, per metaphoram, pro eo quod est clam se in animum alicuius insinuare. Quintil.l.4.c.1. Exordium quidam in duas diuidunt, partes, Principium, & Insinuationem: vt sit principiis recta beneuolentiæ & attentionis postulatio: quæ quia esse in turpi genere causæ nō possit, Insinuatio subrepat animis, maxime vbi frons causæ non satis honesta est. Obliuio subrepit. Pli.l.8. c.22. Huic quamuis in fame mandenti, si respexit, obliuionem cibi subrepere aiunt, digressumq; quærere aliud. Aetas iners subrepit. Tibul.l.1.Ele.1. Interea dum fata sinunt, iungamus amores: Iam ueniet tenebris mors adoperta caput. Iam subrepet iners ætas, nec amare decebit, Decere nec cano blanditias capiti.

Svbreptitiae literæ, κλοπικὰ γράμματα, dicuntur quæ ad falsam alicuius suggestionē concessæ sunt: quod tam à Subrepo esse potest, quàm à Subripio.

Svbrideo, *Sorridere, ghignare, sogghignare*, ὑπομειδιάω, leuiter

arrideo. Virg.1.Aen. Olli subridens hominum sator atque Deorum. Cic.pro Rosc.Comœ.Qua de causa? subridet Saturius veterator, vt sibi videtur. Oui.3.Amo.Ele.2. Limis subrisit ocellis. Clau.1.in Eutr. Subrisit crudele pater. Virg.10. Aen. Ad quem subridens mista Mezentius ira.

SVBRIDICVLE, aduerbium. Cic.2.de Orat. Quid hoc Næuio ignauius? seuere Scipio. At in male olentem, Video me à te circumueniri. Subridicule Philippus.

SVBRIGO, gis, pe.cor. siue Surrigo, b, in r, mutata, ἐξορθόω, erigo, in altum eleuo. Pli.l.9.c.29. Supinus in summa æquorum peruenit, ita se paulatim subrigens, ut emissa omni per fistulam aqua, uelut exoneratus sentina, facile nauiget. Vir.4.Aeue. Tot linguæ totidem ora sonant, tot subrigit aures. Subrectus siue Surrectus. Silius li.10. Connians in hastam Ilia cornipedis subrecta cuspide transit.

SVBRIGVVS, adiecti. ὑπόδιάβρυτος, aliqua ex parte irriguus, subaquosus. Pli.li.17.ca.18. In crasso, aut humido, aut subriguo, à messe ad Brumam.

SVBRIPIO, pis, Rapire, robbare, tuor de nascoso. ὑφαρπάζω, furor, clam aufero. Plautus Menæch. Hanc modo uxori intus pallam subripui. Cic.in Paradox. Quanti est æstimanda uirtus, quæ nec eripi, nec surripi potest unquam, neque naufragio, neque incendio amittitur, nec tempestatum, nec temporum permutatione mutatur? Subreptio, κλοπὴ, ipse surripiendi actus. Surreptio item dicitur, impetratio, quæ fit à principe, siue magistratu per falsum rei enarrationem. Subrepticius, adiectiuum: vt, Subrepticia postulatio subrepticiæ literæ, quæ ad falsam alicuius suggestionem concessæ sunt. Subrepticius puer, furtim sublatus. Plaut.in Menæc. Atque iste habitat geminus subrepticius.

SVBROGO, gas, pen.cor. Sotto, statuire. ἀντικαθίστημι, substituo. Liu.li.3.ab Vrbe: Consul antequam collegam subrogasse, negabat passurum agi de lege. Subrogare collegam Consul dicebatur, qui in demortui locum Consulis alterum sufficiebat. Cic.ad Brut.epist.5. Omnino Pansa uiuo celeriora omnia putabamus Statim enim collegam sibi subrogasset: deinde ante prætoria sacerdotum comitia fuissent. Liu.1.ab vrb. Regnum eum affectare fama ferebat, quia nec collegã subrogauerat in locum Bruti, & ædificabat in summa Velia.

SVBROSTRANI, homines ociosi dicebantur, quibus cum nihil esset quod domi agerent, sub rostris frequenter desidebant, rumores nouos aut captantes, aut ipsi confingentes. Cœl.ad Cic.lib.8. Te ad nonum Kalend.Iunij, subrostrarii (quod illorum capiti sit) dissiparant periisse.

SVBRVBEO, es, Arrosciarsi vn poco. ὑπερυθριάω, nonnihil rubeo. Oui.l.2.Am. Quale coloratum Tithoni coniuge cœlũ Subrubet, aut sponso visa puella nouo.

SVBRVBICVNDVS, adiect. ὑπέρυθρος, i. rubicundulus, siue aliquantulum rubicundus. Plin.l.15.c.23. Herba est trixaginis specie & mollitia, cauliculis subrubicundis.

SVBRVFVS, adiect. Vn poco rosso. ὑπόπυῤῥος, aliquantulum rufus. Pli.l.37.c.10. Indica gẽtium suarum habet nomen, subrufo colore, in attritu sudorem purpureum manat. Plaut.in Capt. Subrufus aliquantum, crispus, cincinnatus.

SVBRVMI, Agnelli, petermi, ὑπομάστιοι, dicti sunt agni, qui adhuc sunt sub mamma, quæ Roma à veteribus dicebatur. Vart.2. de re rust.c.1. Et si parũ habet lactis mater, ut subiiciat sub alterius mammam, qui appellantur subrumi, id est, sub mãma. Antiquo enim nocabulo, mamma ruma, vt opinor, dicebatur. Hæc Var. Inde Subrumari, quod est sub ruma, id est, mamma submittere. Col.l.7.ca.4. Diligenti cura seruãdum est, vt & suis quotidie matribus & alienis, non amantibus, agni subrumentur.

SVBRVO, tuis, Cauar. ὑπορύττω, suffodio, uel suffosso fundamẽto diruo. Cæsar 2.Bell.Gall. Murusq; defensoribus nudatus est: testudine facta portis succedunt, murumq; subruũt. Liu.5.Bell.Pun. Seq; ultimum illum diem agere, nihil minus timentes, quàm subrutis cuniculo mœnibus, arcem iam plenam hostium, &c. Aliquando effodio, κατασκάπτω. Senecas Subruunt terram, thesauros quæritant.

SVBRVTILVS, adiect. Rossetto. ὑποπυῤῥίζων, in rutilum uergens colorem Plin.li.10.c.3. Media magnitudine, colore subrutilo, rarum conspectu.

SVBRVSTICVS, a, um, Rustichetto, villanello. ὑπάγροικος. Cice.de Cla.Ora. Cum etiam ipso sono, quasi subrustico, prosequebatur atque imitabatur antiquitatem.

SVBSALSVS, a, um, adiect. ὑφάλμυρος, quod salis saporem nõnihil refert. Pli.l.21.c.19. Subsalsa gustanti herba.

SVBSANNO, as, Deleggiare, χλευάζω, verbum est adiect. idem significans quod irrideo. Nam Sanna (vt suo loco docuimus) irrisionem significat, quæ & substantiuo dicitur, χλευασμός.

SVBSCRIBO, bis, Sotto scriuere. ὑπογράφω, subnoto, subsigno: sicut solent principes, qui subscribunt ea, quæ rata habent. Cice.ad Att.lib.8. Literas tibi à L. Domitio ad XIII. Kalend.Martij allatas esse, earumq; exemplum subscripserat. Alias Subscribere significat fauere, siue approbare. Est etiã Subscribo: aliquando verbum iudiciis & foro accommodatum, & significat iudicium dictare, quasiq; dicã scribere. Pli. lib.5.epist. Scis te nõ subscripsisse mecum, & iam biennium transisse, omniaq, me usu cepisse. Id est, mecum querela non esse caeptum, vt interpretatur Budæ. Idẽ in Priorib. Pand. Anno. Subscribere dicebant veteres Iureconsulti, quod nũc Adiungere se, dicunt. Subscribendi igitur facta potestas: dicendum, quod leguleorum vulgus hodie sic barbare effert. Dictum est, quod adiungere se poterit. Cic.in Diu. Non modo deferendi nominis, sed ne subscribendi quidem, cum id postularet, fecerunt potestatem.

SVBSCRIPTIO, onis, Sottoscrittione, ὑπογραφή, ὑπομνημάτισις, idẽ quod subsignatio. Cic.pro Cluen. Quare quicquid de subscriptionibus eorum mihi dicendum erit, eo dicam animo, &c. Subscriptio censoria, eadem est cum ipsa censura. Cic. pro Cluen. Ne subscriptio censoria non minus calamitatis ciuibus, quàm proscriptio acerbissima possit afferre. Budæ. Accipitur præterea Subscriptio, pro adiunctione, ut hodie loquuntur Iurisconsulti, cum accusatori aliquis ad agẽdum adiungitur. Cice.1.Verr. Quartum quem sit habiturus, non video: nisi quem forte ex illo grege oratorum, qui subscriptionem sibi postularunt.

SVBSCRIPTOR, qui accusatori adiungitur, secũdasq; obtinet accusationis partes. Cic.in Verr. Venit paratus cum subscriptoribus exercitatis & disertis. Vbi Ascon. Subscriptores dicuntur qui adiuuare accusatorem solent: quos oportebat submissius agere, quàm eum, quem sequebantur.

SVBSCVS, dis, pen.prod. tabella exigua est, inquit Festus, qua tabulæ duæ inter se configũtur: ita dicta à succidendo, quod qua immittitur, succidatur. Pacuuius: Nec vlla subscus cohibet compagem. Subscudes, inquit Budæus, quæ & Subcudes, & Suscudes appellantur, sunt lignea retinacula, quæ etiam Securiclæ à forma uocantur, quasi securiculæ, quibus duo tigna tenacissime inter se uinciuntur: vnde Securiclati cardines apud Vitruuium lib. 10. licet vulgo Securidati legatur. Galli Hirundinum caudas appellant. Solent etiam interdum Subscudes ex ferro fieri. Vitru.li.10.c.10. loquens de tympano ad molendam farinam faciendo: Secundum id tympanum, inquit, maius, item dentatum planum est collocatum, quo continetur axis, habens in capite summo subscudem ferream, qua mola continetur. Quod Vitruui. Subscudem hic appellat, inquit Budæus, nostri ferrum molendini t ea quo forma subscudis intelligi potest.

SVBSECO, cas, pe. c. ὑποτέμνω, ὑποκόπτω, ab ima parte reseco, succido, abscindo. Colu.lib.1. Quædam subterraneæ pestes adultas segetes radicibus subsectis enecant. Oui.4.Fast. Illa papauereas subsecat ungue comas.

SVBSECVNDARIVS, adiect. Successiuo, idem quod subsecinus, & quod quasi secundo tempore aduenit. Gel.lib.10.c.vltimo. Quantum autem uitæ deinceps mihi Deum uoluente erit, quantum à cura publica, & à re familiari, procurandoq; cultu liberorum meorum dabitur ocium, ea omnia subseciua, & subsecundaria tempora, ad colligẽdas huiusmodi memoriarum delectatiunculas conferam.

SVBSELLIVM, lij, lege Subsellia.

SVBSELLIA, subselliorum, Sedie, pulpiti, banche, ἕδραι, sedes & pulpita, vel (vt ita dicam) scamna, in quibus audientes poetas recitantes sedere consueuerant, vel in quibus ab equitibus spectabantur ludi: à subsedendo, quasi subsedia per mutationem d, in l, vt Sella, pro Sedda. Nam senatores in sellis altioribus considebant. Pers.Saty.1. Trossulus exultat tibi per subsellia læuis. Scribit Asco. Subsellia esse Tribunorũ, Triumuirorum, Quæstorum, & huiusmodi minora iudicia exercentium, qui non in sellis curulibus, nec tribunalib. sed in subselliis considebant. Vnde Varro Subselliũ dictum existimat, quòd non sit plane sella. Erant præterea Subsellia sedes in foro, subsidio, vbi iudicia publica exercebantur. Ci.in Vatiniũ: Quæro ex te, post urbẽ conditam num quis reus in tribunal sui quæsitoris ascenderit, eumq; ui deturbarit, subsellia dissiparit, vrnas deiecerit, &c. Quo in loco Cice. Prætori tribunal assignauit, qui iudiciis præerat, & Quæsitor vocabatur: Subsellia vero iudicibus, qui reos sententiis suis tabellaribus iudicabant. Erãt & subsellia in curia, in quibus senatores sedebant, ut ostendit Cic.1.Inuect.in Catil. Item sedes in theatro. Suet.in Augu. Facto igitur decreto patrũ, vt quoties quid spectandi usquam publice ederetur, primus subselliorum ordo vacaret senatoribus. Itẽ sedes, in quibus sedebant rei, & accusatores, & testes. Ci.pro Rosc.Am. Erãt ei veteres inimicitiæ cum duobus Rosciis Amerinis, quorum alterum sedere in accusatorũ subselliis uideo: alterum

tria

tria huiusce prædia possidere audio. Subsellia pro ipsis iudicibus aliquando accipitur:quod & Budæus aunotauit. Mar. li.1.Sextiliane bibis,quantum subsellia quinque.

Svbseqvor,eris,pe.c.*Seguire incontinente*, ἑφέπομαι,statim sequor.Cæs.de Bel.Gal.l.4.Agmen subsequi iussit.Pla.Bacc. Cedo manū,ac subsequere propius me ad fores.Liu.7.Bel. Pun.Raptimq; cū equitatu profectus, iussis se subsequi peditibus, palatos passim per agros, &c. Subsequi, & imitari aliquem.Pli.in Paneg. Te enim imitari,te subsequi studét.

Svbsero,is, p.c.*Sotto seminare, sotto piantare*,ὑποφυτεύω, subtus semino vel planto.Col.l.4.c.15. Nam plurimū interest adhuc noua consitione pedamen omne vestiri,nec mox vineā tum subseri,cum fructus capiendus est.

Svbservio,uis, *Seruir benissimo*, ὑπηρετέω, diligenter seruio, vel obtempero.Plaut.in Menæch.Ita istæ solent, quæ uiros subseruire sibi postulant,fretæ dote feroces. Subseruire orationi alicuius,est ea dicere, quæ pertinent ad confirmādam alterius orationem. Terent. in Andr. Ego quoque hinc ab dextra. Venire me assimulabo:tu,vt subseruias orationi,vtcunque opus sit verbis,vide.

Svbsessæ,*Insidie,aguaiti,aguati*,ἐνέδραι,dicūtur à Vegetio insidiæ,quibus in itinere exercitus imparatus, ac nihil tale suspicans opprimi solet. Subsidere enim significat delitescere:vnde Subsessores dicti,qui delitescentes insidiātur,& insidijs circumuentos interimunt. Contra subsessos uocamus hostilibus insidiis circumuentos. A Valerio Subsessor alieni matrimonij dictus est, qui pudicitiæ alienæ coniugis insidiatur.

Svbsideo,des,*Star sotto*,ὑποκαθίζω,ὑφίσαμαι,subsisto, sedeo. Cic.Att.l.2.Itaq; subsedi in ipsa uia,dum hæc summatim tibi perscriberem. Cæs.6.Bel Gal. Magna præterea multitudo calonum,magna uis iumentorum, quæ in castris subsederat,facta potestate subsequitur. In aquis quoque cæterisq; liquoribus Subsidere dicūtur,quæ imum petierunt fundum, ibiq; subsistunt.Col.l.11.c.1.Villica debet curam adhibere, vt si quæ fæces, aut amurcæ in fundis vasorū subsederint semel,statim emūdētur.Est & Subsidere,insidiari, ἐνεδρεύειν. Cic.pro Milo.Cur neq; ante occurrit,ne in uilla resideret, nec in eo loco subsedit,quò noctu uenturus esset? Budæus. Inde Subsessores,ἔφεδροι, & Subsessæ:de quibus paulo ante.

Svbsidiarivs,a,um,adiect.βοηθικὸς, quod in subsidium paratur.Liu.5.ab Vrb.Paulum erat ab dextra editi loci, quem subsidiariis repleri placuit.Idē 9.ab Vrbe: Qui subsidiarias cohortes,quæ integræ ad longioris pugnæ casus reseruabātur, in primam aciem extemplo emisit. Subsidiarius palmes,qui & Præsidiarius & Resex à Columella,à Catone custos,& Vinarius appellatur palmes.

Svbsidivm,*Sussidio,aiuto*, auxilium eum in usum comparatū, vt laborantibus opem ferat.Cic.Q.Fr. Sextius, multis uulneribus acceptis, subsidio Bestiæ seruatus est. Vnde Subsidio uenire dicimus,pro eo quod est laboranti auxilium ferre. Cic.6.Philip.C.Cæsar Galliæ cū exercitu subsidio profectus est. Subsidium senectutis,id est,perfugium. Idem ad Att.l.5.Res Hispanienses ualde bonæ,modo Balbirium incolumen videam,subsidium nostræ senectutis.

Svbsideo,dis,pe.pro.*Inchinarsi, assaltare*,ὑποκαθίζω,ad sedendum descendo,pessum eo.Vir.5.Aen. Subsidunt vndæ,tumidumq; sub axe tonanti Sternitur æquor aquis.Oui.l.1.Met. Iam mare littus habet,plenos capit alueus amnes: Flumina subsidunt,colles exire uidentur. Et paulo ante:Iussit & extēdi campos,subsidere valles.Liu.8.Bel.Pun. Subsidunt Hispani aduersus emissa tela ab hoste:inde ad emittenda ipsi consurgunt.Subsidere in loco aliquo pro commorari,cui opponitur Proficisci.Ci.ad Cecinnam li.6. Quid sim tibi auctor, in Sicilia ne subsidas,an vt ad reliquias Asiaticæ negotiationis proficiscare. Subsidere significat aliquando inuadere. Luca.li.5. Iure sed incerto mundi subsidere regnum.

Svbsigno,as,are, *Sottoscriuere*, ὑποσημειόω, subscribo subnoto.Cic.pro Flac. Illud quæro;sunt ne ista prædia censui censendo: habeant ius ciuile,subsignari apud ærariū,apud censorem possint?

Svbsilio,lis,p.c.*Saltare in su*,subsilui, subsultum,ὑφάλλομαι, sursum salto. Plaut. in Curc. Subsilite obsecro, & mittite istanc foras. Lucr.l.2. Nec cum subsiliunt ignes ad tecta domorum,Et celeri flamma degustant tigna,trabesq;, Sponte sua facere id sine ui subiecta putandum est. Hinc Subsulto, frequentatiuum.Plau.in Casi.Vt subsultabat, postquam uicit villicus. Idem:Tu subsultas,ego miser vix asto præ formidine. Et Subsultim,aduerb. Suet.in Aug.cap.83.Mox nihil aliud quàm nectabatur,& deambulabat, ita ut in extremis spatiis subsultim decurreret.

Svbsices, (inquit Festus) dicebantur quædam lamellæ sacrificiis necessariæ.

Svbsimvs,a,um,penultim.product. ὑπέσιμος, aliquantulum simus.Var l.2.de re rust.ca.5.Vt sint bene compositæ, & integris membris, &cæt. Pilosis auribus, compressis malis, subsimis ve, gibberibus demissis,&c.

Svbsisto,subsistis, *Contrastare*,ὑφίσαμαι, contra sisto. Cæs. 1.Bell. Gal. Quo prælio sublati Heluetii, quod quingentis equitibus tantam multitudinem equitum protulerant, audacius subsistere: nonnunquam ex nouissimo agmine prælio nostros lacessere cœperunt. Virg.9. Aen. Ergo nec clypeo iuuenis subsistere tantum, Nec dextra ualet. Subsistere feras,est excipere,nec cedere irruentibus,vt ait Budæ. Liui.1.ab Vrb.Hinc robore corporibus, animisq; sumpto, iā non feras tantum subsistere, sed in latrones præda onustos impetū facere pastoribusq; rapta diuidere. Subsistere in aliquo loco,est aliquandiu commorari.Vir.2.Aen. Quater ipso in limine portæ Substitit, atque utero sonitum quater arma dedere.Pli.epi.214. Grauissimis æstibus,atq; ēt febriculis vexatus,Pergami substiti.Id est,restiti,remansi,commoratus sum.Lingua substitit timore, Ouid.epist.13.Substitit unda,hoc est,stetit,siue constitit.Virg.8.Aen.Tibris ea fluuium,quàm longa est,nocte tumentem Lenijt, & tacita refluens ita substitit vnda,Mitis ut in morem stagni,&c.

Svbsolanvs,ni,ἀπηλιώτης, ventus spirans ab ortu æquinoctiali,aduersus Fauonium:ita dictus, q sub Sole nasci uideatur:vnde & Græci Apelioten appellarunt.Plin.l.2.c.47. Ab oriente equinoctiali Subsolanus, ab Oriente brumali Vulturnus.Illum Apelioten,hunc Græci Eurum appellanr.

Svbsortior,tiris,ὑποκαθίσημι,est sorte aliquem in reiectorum iudicum locum substituere:vnde Subsortitos iudices dicimus,qui in aliorum locum sunt substituti. Ci.3.Verr. Cur ea,quàm diu alium prætorem,cum iis iudicibus, quos in horum locum subsortitus es, de te in cōsilium iturum putasti, tam diu domi fuerunt?

Svbsortitio,onis,ὑποκαθάστασις,est suffectio, quæ sorte fieri solet à pretore,ad supplendum numerum iudicum,qui ab accusatore,aut reo erant reiecti.Cic.3.Ver. Nam de subsortitione illa Iuniana iudicum nihil dico. Suet.in Iul. Cæsare c.41. At ne qui noui cœtus recensionis causa moueri quandoque possent,instituit, quotannis in demortuorum locum, ex his,qui recensiti non essent, subsortitio à prætore fieret. Cic.pro Clu.Et quod C. Verres prætor vrbanus,homo sanctus & diligens subsortitionem eius in eo codice non haberet,qui tum interlitus proferebatur.

Svbsortitvs iudex.ὑποκαθεσηκὼς,δικαστὴς, qui in locū reiecti iudicis sorte est substitutus: de quo uide plura in uerbo,Subsortior.

Svbstantia, substantiæ, *Sostanza*, ὑπόστασις, οὐσία, ὕπαρξις, est,quæ per se subsistat, & fundamentum præbet accidētibus, quæ sine illa subsistere non possunt. Quādoque etiam Substantia ponitur pro materia,& argumento, circa quæ versatur cardo totius rei.Plin.Nouocomensis in epist.Substantia omnis orationis fuit cohortatio eius ad pacem. Quintil. in Procœ.l.1. Prima apud Rhetorem elementa, & quæ de ipsa Rhetorice substantia quæruntur tractabimus. Quandoque pro facultatibus. Idem:Vt plus substātiæ filio relinquerem.

Svbstantivvs,a,um, *Sostantiuo*, ὑπαρκτικὸς, idem quod substantialis,hoc est, quod per se stare potest:cuius contrarium est,Insubstātiuus. Rufinus in expositione Symboli:Sed forte dicas, ista quam memoras, in substantiua est generatio: Neque enim lux substantiuum facit splendorē, aut cor substantiuum generat uerbum.

Svbsterno,substernis, substraui, substratum, *Sottodistendere*, ὑποστρώννυμι, ὑποστόρνυμι, subtus sterno. Terent. in Andr. Ex ara hinc sume verbenas tibi,atque eas substerne. Ouid. 15. Metamor. Quassaq; cum fulua substrauit cinnama myrrha. Cice.2.de Nat.de. Iam gallinæ, auesq; reliquæ quietum requirunt ad pariendum locum, & cubilia sibi, nidosq; construunt,eosq; quàm possunt mollissime substernunt, ut quàm facillime oua seruentur. Substernere animo omnia, id est,subiicere, supponere. Cice. de Vniuers. Animum igitur cum ille procreator mundi Deus ex sua mente & uoluntate genuisset: tum denique omne quod erat concretum atque corporeum substernebat animo, interiusq; faciebat. Substratus, huius Substratus: ipse substernendi actus. Plinius lib. 24. cap. 9. Suffitu quoque, aut substratu fugant uenenata.

Svbstillvm,stilli, tempus dicitur, quod ante pluuiam, uel post pluuiam est,non siccum,sed humidum,quod aut iā stillet,aut nondum stillare desierit. Hæc Festus.Apud Cato.l. de re rust.ponitur pro ægritudine,quando stillatim urina emittitur,quam Græci vocant στραγγουρίαν. Nunc(inquit)de iis,quibus ægre lotium it,quibusq; substillum est. Cels. vero,quibus difficulter vrina redditur, dicere solet.

SVBSTITVO, tuis, *Sottoponere, supporre*, ὑποκαθίστημι, in locum alterius surrogo, sufficio. Cic. 7. Verr. Tum iste in eorum locũ alios substituere, & supponere cœpit. Idem 2. de Diuin. In libris enim sententiam dicebamus concinnabamur, philosophiam nobis pro reipublicæ procuratione substitutam putabamus. Substitutio, ὑποκατάστασις, surrogatio, suffectio. Paulus Iureconsultus: In vulgari substitutione, qua ei qui supremus morietur, hæres substituitur rectè hæres substitutus etiam unico intelligitur.

SVBSTRAMEN, inis, quod animalibus substernitur. Var. l. 3. de re rust. c. 10. Easq; cellas prouident, ne habeant in solo humorem: sed habeant molle substramẽ è palia, alia ve qua re.

SVBSTO, as, *Sostenire*, ὑφίσταμαι, sustineo, & constans sum, non vacillo, aut labasco. Teren. in And. Perii: metuo, ne substet hospes.

SVBSTRINGO, gis, *Stringere*, συστέλλω, contraho, coarcto, complico. Quint. lib. 10. Omissa supplere, & effusa substringere. Mar. l. 12. Festinãt trepidi substringere carbasa nautæ. Lucr. lib. 3. Hinc & Sidoniæ gentes, autoq; ligatas Substringens Arimaspe eomas, &c. Substrictus, stricta, strictum, participium. Col. l. 2. c. 3. Boues cum ab opere disiunxerit, substrictos confricet, manibusq; comprimat dorsum. Est & Substrictus, nomen ex participio, idem significans quod arctus, & contractus: cui contrarium est Prominens, & effusus. Col. l. 6. c. 10. de tauri forma loquens: Vt sit magna portio corporis, ventre paulo substrictiore, qui magis rectus, & ad ineundas fœminas habilis sit. Substricti testes. Pli. l. 32. c. 3. Quinimmo paruos esse, substrictosq;, & adhærẽtes spinæ, nec adimi sine uita animalis posse.

SVBSTRVCTIO, onis, verbale, καταβολή, actus ipse substruendi. Cic. pro Milo. Ara, quas ille cæsis lucis substructionum insanis mollibus oppresserat. Colu. l. 2. c. 2. Quibusdam substructionibus partes agri sunt occupandæ. Cæs. l. 2. Bel. Ciu. Altera theatro, quod est ante oppidum substructionibus eius operis maximis, aditu ad castra difficili & angusto. Col. lib. 1. Cum ex depressiore loco fuerint orsa fundamenta, nõ solum superficiem suam sustinebunt facile, sed & pro sultura & substructione fungentur aduersus ea, quæ mox, si forte uillam prolatare libuerit, ad superiorem partem applicabuntur.

SVBSTRVO, struis, *Sotto fabricare*, καταβάλλομαι, καταστρώζω, fundamentum iacio, ab imo exrruo, fundamẽtis erigo. Pla. Most. Primum dum parentes fabri liberum sunt, & fundamẽtum liberorum substruunt, extollunt, &c. Liu. 6. ab Vrb. Capitolium quoque saxo quadrato substructum est, opus uel in hac magnificentia urbis conspiciendum.

SVBSVLTIM, aduerbium. Suet. in Augu. c. 83. Mox nihil aliud quàm vectabatur, & deambulabat, ita ut in extremis spatiis subsultim decurreret.

SVBSVLTO, ras, frequentatiuum. Plau. in Cas. Vt subsaltabar, postquam uicit uillicus. Idem. Tu subsultas, ego miser uix asto præ formidine.

SVBSVM, *Esser sotto*, ὕπειμι, sub re aliqua situs sum. Plin. Suberant tecto abiegnæ trabes. Subest causa. Cic. 5. de Finib. Intelligatur aliquam subesse eiusmodi causam. Aliquando subesse, significat latenter inesse. Virg. 2. Ge. Quippe solo natura subest. Subesse pro adiuuare aliquando ponitur. Plau. in Trin. Quod ago, assequitur, subest, subsequitur.

SVBSVO, is, p. c. ὑπορράπτω, ad imam rei cuiuspiam partem aliquid assuo. Hor. 1. Ser. Sat. 2. Sunt qui nolint tetigisse nisi illas, Quarum subsuta talos tegat instita ueste. Subsutam uestem, limbum intelligit, qui institæ subsuebatur.

SVBTAL, ex sub & talo componitur, significatq; cauum pedis, quamuis & pro uola quandoque accipiatur. Sipont.

SVBTEGMEN, inis, κρόκη, dicitur filum, quod sub stamine texitur. Ter. in Hea. Anus subtegmen nebat: præterea una ancilla erat. Oui. 6. Met. Inseritur medium radus subtegmen aeutis. Catul. Argo. Currite ducentes subtegmina, currite fusi. Vir. 3. Aen. Fert picturatas auri subtegmine vestes.

SVBTEGVLANEA pauimenta, *Sotto à i coppi, à i tegoli*, ὑπόστεγα, quæ & barbarica dicebantur ex testis tusis, rudere & calce constantia. Pl. l. 36. c. 25. Pauimẽta credo primum facta, quæ nunc uocamus Barbarica atque subtegulanea.

SVBSTENDO, dis, *Distender sotto*, ὑποστρώννυμι, subtus extendo. Cato de re rust. ca. 10. Lectum in cubiculo vnum, lectos loris subtentos quatuor, & lectos communes tres.

SVBTENTARE, *Tentare*, πειράζειν, idem quod tentare. Plaut. in Truc. Aduenisti huc subtentatum exornatis ossibus.

SVBTENVIS, e, ὑπόλεπτος, aliquantum tenue. Var. 2. de re rust. ca. 7. Non angusta iuba, crebra, fusca, subcrispa, subtenuibus setis implicata in dexteriorem partem ceruicis.

SVBTER, *Sotto*, ὑπένερθε, præpositio locum denotans inferiorẽ, sicut Super, superiorem. Iungitur autẽ fere accusatiuo. Cic. in Arat. Spiniferam subter caudam pistricis adhæsit. Nonnunquam etiam ablatiuo. Virg. 9. Aeneid. Ferre iuuat densa subter testudine casus. Ponitur & sine casu, aduerbialiter. Cic. de Somno Scipionis. Deinde subter mediã fere regionem sol occupat.

SVBTERDVCO, cis, *Fuggire da nascosto, sottofugere, piantare*, ὑπεκφεύγω, uerbum Plautinum pro subterfugere, & clam sese subducere ex aliqua societate uel loco. Plaut. in Mil. Serua istas sores, Ne sibi clam se subterducat istinc. Id est, ne hinc abeat, te inscio.

SVBTERFLVO, is, ere, ὑπορρέω, notæ est significationis. Pli. l. 8. c. 50. Torrente rapido minaciter subterfluente.

SVBTERFVGIO, gis, pe. co. ὑπαλύομαι, ὑπεκδιδράσκω, ὑπεκφεύγω, clam aufugio. Plaut. in Bacch. Subterfugisse mihi sic hodie Crysalum? Aliquando uito, vel detrecto. Pla. in Merc. Nequicquam ego mare subterfugi sæuis tempestatibus. Sic dicimus, Subterfugere militiam, Subterfugere laborem, periculum, hoc est, detrectare.

SVBTERLABOR, pen. pr. Subterlaberis, pe. cor. *Fuggire tacitamente*, ὑπαλύομαι, ὑπεκφεύγω, elabor, & effugio. Liui. 10. Bel. Pun. Sed neque rostro ferire celeritate subterlabentem poterant: neque transilire armati ex humilioribus in altiorẽ nauem.

SVBTERLINO, is, p. c. ὑποχρίω, ὑπαλείφω, imã rei alicuius partem per lino. Pli. l. 28. c. 7. Sotira obstetrix, tertianis, quartanisq; efficacissimum dixit plantas ægri subterlini.

SVBTERO, teris, συντρίβω, comminuo. Col. l. 12. ca. 5. Salis sextarium subterito, & subtritum cum quarto mellis aceto diluito. Cato cap. 72. Boues ne pedes subterunt, prius quàm in viam quoquam agas, pice liquida cornua infima ungito. Subtritus, ta, tum, id est, Attritus. Plaut. in Asin. Sed tamen inepte eos asinos prædicas Vetulos, claudos, quibus subtritæ ad fœmina iam erant vngulæ.

SVBTERRANEVS, nea, neum, *Sotto terra*, ὑπόγειος, quod est sub terra. Col. lib. 1. c. 6. Vinctis quàm saluberrimum subterraneũ ergastulũ plurimis: sitq; id angustis illustratũ fenestris.

SVBTERSECO, as. Cic. in Arat.

SVBTEXO, is, xui, xtum, *Soggiungere*, ὑποζεύγνυμι, idem quod subiungo. Pli. l. 25. c. 11. Verum & generatim, membratimq; singulis corporum morbis remedia subtexemus.

SVBTILIS, & hoc subtile, *Sottile, tenue*, λεπτός, λεπτομερής, quod est tenuium partium: vt, Subtilis succus. Pli. li. 11. ca. 5. Apes succum subtilissimum contrahunt. Subtile cõsilium, λεπτὸν νόημα, i. implicatius, nec cuiuis obuium. Conclusio subtilis. Quinti. l. 7. c. 4. Conclusio subtilis, & ad morem Dialectico rum formata. Cic. li. 3. de Fin. Stoicorum autem non ignoras, quàm sit subtile, vel spinosum potius disserendi genus. Subtile iudicium, id est, acutũ, & perspicax, ὀξύ. Idem ad Catonem lib. 15. Nam ad meum sensum, & ad illud sincerũ ac subtile iudicium nihil potest esse laudabilius, quàm est tua oratio. Subtile palatum, & Subtilis gula, quæ sapores acute diiudicat. Hor. 2. Ser. Sat. 8. Feruida quod subtile exundant uina palatum. Col. l. 8. c. 16. Hoc igitur periurium multorũ subtiliorem fecit gulam, doctaq; & erudita palata fastidire docuit fluuialem lupum.

SVBTILITAS, atis, *Sottigliezza, sottilità, sottiglianza*, tenuitas, gracilitas, acumen. Cic. lib. 2. Acad. Apud nostros enim non ignoras, quæ sit & quanta subtilitas.

SVBTILITER, acute, acriter, tenuiter. Cice. 1. Tusc. Sed Zeno cum Arcesilam anteiret ætate, ualdeq; subtiliter dissereret, & peracute moueretur, corrigere conatus est disciplinam.

SVBTIMEO, es, pe. c. ὑποφοβοῦμαι, aliquantũ timeo, subuereor, subformido. Cic. 2. Phili. Num quid subtimes, ne ad te hoc crimen pertinere videatur.

SVBTRAHO, is, *Tuor di sotto, robbare*, ὑπεξάγω, de medio aufero. Pli. l. 11. c. 18. Subtrahitur itaque deducta multitudine. Oui. in Ibin: Subtrahitur presso mollis arena pede. Cic. ad Q. Fr. lib. 2. Quo ego me libentius à curia, & ab omni parte reip. subtraho. Ouid. 5. Trist. Subtrahis & fracto tu quoque colla iugo. Vir. 6. Aen. Siste gradum, teq; aspectu ne subtrahe nostro. Subtrahere etiam accipitur pro surripere, siue furari. Plaut. in Casi. Nam peculi probam nihil habere addecet Clam uiro: & quæ habet partum, ei haud commodi est, quin uiro aut subtrahat, Aut stupro inuenerit.

SVBTRISTIS, ste, ὑπολύπηρος, aliquantum tristis. Ter. in And. Subtristis uisus est esse aliquantulum mihi.

SVBTVNDO, dis, κόπτω, idem quod Tundo. Tibul. li. 1. Eleg. 10. Flet teneras subtusa genas: sed victor & ipse Flet sibi dementes tam ualuisse manus.

SVBTVRPE, ὑπαισχρόν, quod turpitudinis nonnihil habet coniunctum. Cice. de Clar. Orat. Exprimenda enim sunt, & ponenda ante oculos ea, quæ uideantur & verisimilia, quod est proprium narrationes: & quæ sint, quod ridiculi proprium

proprium est,& subturpia.

Subturpiculus. Cic.ad Att.lib.4.Subturpicula mihi videbatur esse παλινῳδία.

Subtus,aduerb.ὑποκάτω,idem quod Sub. Varr.2. de re rust.c.9.Labris subnigris aut rubicūdis,neq; resimis superioribus, neq; pendulis subtus,mento suppresso.

Subucula, *Camiscia*, ὑποχίτων,χιτωνίσκος,ὑποδύτης, intima vestis,quæ fere ex lino fit, ita dicta, qđ ea subtus induamur. Varro de Vita pop.R. Postquam binas tunicas habere cœperunt,instituerunt vocare Subuculam,& indusium. Est & Subucula libum,quod diis dabatur ex alica,oleo,& melle compositum.Festus.

Subuculatus,lata,latum,*Camisciato*.subucula indutus. Quintil.lib.8. cap.3. Nec à verbis modo, sed à nominibus quoq; deriuata sunt quædam vt à Cicerone subuculatum,& ab Asinio Fimbriatum.

Subuecto,frequenta. Plaut.in Asin.Ipsos qui tibi subuectabant rure huc virgas vlmeas. Virg. lib.6. Aen. Et ferruginea subuectat corpora cymba.

Subueho,is, *Inalzare,ò portare*. ὑποκομίζω, adueho, vehiculis nauibusve affero. Pli.l.31.c.1.Sæpe etiam lapides subuehūt, portantes aliena pondera. Liu.9.ab Vrbe. Nam infessis omnibus viis,per quas cōmeatus ex Samnio subuehebatur, fame domiti Samnites qui Luceriæ in præsidio erant,legatos misere ad consulem Romanum. Ouid.lib.8.Meta. Illa dato subuecta per aera curru Deuenit in Scythiam.

Subuectio,onis, κομιδή, subuehendi actus. Cæs.7.Bel.Gal. Sin maturius ex hybernis educeret, ne ab re frumentaria duris subuectionibus laboraret. Subuectus,us,ui.Idem Tacit.l.15.Et prouisi ante commeatus,quorum subuectu,&c.

Subuenio,nis, *Souuenire*, ἐπικουρῶ,βοηθέω,subsidio,venio,suppetias fero,auxilior. Pla.Qui toties tibi misero subueni. Cæs. 5.Bel.Gal.Succurrit inimicus illi Varenus, & laboranti subuenit.Ter.Eun. Sed necesse est,huic vt subuenias.Ci.ad Catonem l.15.Cumq; eo animo venissem,vt vtriq; prouinciæ, si ita tempus ferret, subuenirem. Subuenitur, impersonale. Cice.de Arusp. resp. Idemq; earum templum inflammauit dearum,quarum ope etiam aliis incendiis subuenitur.

Subuento,frequentatiuum. Plaut.Ruden. Spes bona obsecro subuenta mihi.

Subuerbusta,stæ,id est,verubus vsta,inquit Fest. Plau. Viscerosam,compeditam,subuerbustam,sordidam.

Subuereor,eris,ὑποδείδω,aliquantulum vereor. Ci. ad Marcellum: Venit enim mihi in mentem subuereri interdū, ne te delectet tarda decessio.

Subuerso,as,are,frequentat. Plau.Curc.Vel qui ipsi uortant, vel qui alios subuersandos præbeant.

Subuerto,tis,*Souuertere*,καθαιρῶ, deleun,siue demollior,tollo,deleo.Salustius in Iugurtha: Probarentne tantum flagitium,an decretum consulis subuerterent, parum constabat. Subuertere,perdere calumniis.Tacit.l.3. Cū omnis domus delatorum interpretationibus subuerteretur. Subuerti etiā dicuntur fruges, & legumina, cum impinguandi agri causa inarantur.Col.l.11.c.2. Item qui lupinum stercorandi agri causa serit,nunc demum aratro subuertit.

Subueteribus,est loci nomen in vrbe Roma,sicut & Subnouis. Plau.in Curc.Subueteribus ibi sunt qui dant, quiq; accipiūt fœnore. Suet.in August. Bifariam laudatus est, pro æde diui Iulii à Tiberio,& pro Rostris subueteribus. Var. Subnouis dicta pars in foro,ædificiorum: quòd vocabulum eius peruetustum.

Subuexus,adiect.vt,Conuexus. Liui.5.Bel. Pun.Omnia fastigio leui subuexa.

Subuiridis,ride,pe.cor.ὑπόχλωρος, aliquantum viride.Pli.l.37.c.10.Balanitæ genera duo habent, subuirides & Corinthii æris similitudine. Idem li.25.c.9.Therionaca fruticosa foliis subuiridibus,flore roseo.

Subula,bulæ, *Lesina*, ὀπήτιον, instrumentum sutorum, quo illi calceos suentes corium perforant.Mart.l.3. Quodq; tibi tribuit subula,sica rapit. Col.l.6.c.5. Aenea subula pars auriculæ latissima circunscribitur.

Subulcus, ci, *Porcaro*, ὑφορβός, cui porcorum nutriendorum cura commissa est. Var.de re rust. lib.2.c.4.Altitudinis haræ modus fit,vt subulcus facile circunspicere possit,ne quis porcellus à matre opprimatur.Col.in Præf.l.1.Porculatoris vero & subulci diuersa professio diuersæ pastiones.

Subulo,onis,pen.cor.αὐλητής,lingua Hetrusca dicitur tibicen.Enni.apud Fest.Subulo vicinas propter adstabat aquas. In alio significatu Subulones dicūtur cerui, quibus sunt cornua simplicia,minimeq; ramosa,ad subularum similitudinē. Pli.l.11.c.37. Aliis simplicia tribuit, vt in eodem genere subulonibus ex argumento dictis.Idem lib.28.cap.17.Sunt & qui suū fimi cinerem profuisse scripserint in passo: & cerui pulmonem,maxime subulonis.

Subuolo,as,are,ὑποπέταμαι,sursum euolo.Plin.l.10.c.8.Istæ & columbæ nouere ex iis periculo,visoq; considunt,aut subuolant. Cic.1.Tusc. Sic hæ sursum rectis lineis in cœlestem locum subuolent. Ouid.14.Met. Numerusq; ex ordine maior Subuolat,& remos plausis circumuolat alis.

Subuoluo,luis,luere,ὑποκυλίω,sursum uoluo. Virg.1.Aen.Instant ardentes Tyrii,pars ducere muros,Moliriq; arcem, & manibus subuoluere saxa.

Subur,est Hispaniæ Taraconensis oppidum ad flumen Rubricarum,vt scribit Pli.lib.3.cap.3.

Suburbanitas,atis,vrbis vicinitas. Cic.4.Ver.de Sicilia loquens:Sic populo Romano iucunda suburbanitas est huiusce prouinciæ.

Suburbanum,ni,substantiuū,τὸ ἐν τῷ προαστείῳ χωρίον,prædium vrbi vicinum.Sue.in Augu. Nutrimentorum eius ostēditur adhuc locus in auito suburbano iuxta Velitras permodicus.

Suburbanus,a,um,ὑπάστειος,quod vrbi vicinum est. Cic.1.de Diui. Ita aqua Albana deducta ad vtilitatem agri suburbani,non ad arcem,vrbemq; retinēdam. Rus amœnum & suburbanum,Cic.pro Rosc.Amer.Hortulus suburbanus. Plin. lib.35.cap.10.

Suburbia, ὑπάστεια,plurali numero tantum, sunt frequentes extra vrbem domus instar vici vrbani,quasi vix sub vrbe.

Suburbium,ij.Cic.in Arat.In Suburbium ire.

Suburra, vicus Romæ, vt ex Iunii sententia refert Var.l.4. de Ling.Lat.Sic dictus ab eo,quod situs sit sub loco,quem Terreum murum appellant.Verum ego (inquit Varro)potius à pago Succusano puto dictam Succusam, inde mutatis literis Suburram.Cuius rei iudicium est,quod antiquitas per c, literam nō per b,scribebatur. Festus vero Verrium secutus, à succurrendo dictam, existimat, quòd in ea statione soleat habere præsidium statiuum vt Exquiliis succurreret, Gabinis eam partem infestantibus. Cuius rei indicium profert, quod & suo seculo Succurrana tribus scribi soleat,per c,literam,non suburrana per b.

Suburranus,a,um,vt Regio Suburrana, In qua meretricū diuersoria erant,quæ ob id Suburranæ dicuntur poetis. Mart. l.6. Famæ non nimium bonæ puellam, Quales in media sedent Suburra,Vendebat modo præco Gellianus.

Subuulturius,a,um,vox est à Plauto risus mouēdi gratia cōficta,qui Ampelisçæ puellæ corpus subuulturiū tribuit,quod vulturis ritu raperet aspicientes.Verba eius sunt hæc in Rudente: Proh dii immortales, Veneris effigie hæc quidē est. Vt in ocellis hilaritudo?est, corpus cuiusmodi subuulturiū? illud quidem,subaquilum volui dicere.

Succedaneus,a,um, *successore, vicario*, ὑποβολιμαῖος,quod alteri succedit,seu quod pro alio subiicitur.Pla.in Epid.Men' piacularem oportet fieri ob stultitiam tuam. Vt meum tergum stultitiæ tuæ subdas succedaneum. Legitur & Succidaneum à succidendo:vt paulo post docebimus suo loco.

Succedo, dis, *Andar sotto, succedere*, ὑποδύομαι, subeo, ingredior.Cic.pro domo sua:Is tectum,quod imbris uitandi causa succederet,nullum habebat. Vir.li.3.Ge.Aut tecto assuetus coluber succedere,& vmbræ,Pestis acerba boum, pecoriq; aspergere virus. Idem 4. Aenei. Quis nouus hic nostris successit sedibus hospes?Cæsar 2.Bel.Gal.Murus defensoribus nudatus est: testudine facta portis succedunt, murumq; subruunt. Item in alterius locum venire, διαδέχομαι, ὑπεισέρχομαι.Cæs.5.Bel.Gal. Stationesq; dispositas haberent, atque alios alii deinceps exciperent, integriq; & recentes defatigatis succederent. Cic.li.3.Off. Quid ergo?hic non noceat,qui quodā quasi ueneno perficiat,ut ueros hæredes moueat,in eorum locum ipse succedat?Accipitur aliquādo Succedere,pro prospere cedere,seu feliciter euenire. προχωρεῖν. Ter.in And.Hac non successit,alia aggrediamur uia. Liu.8. ab Vrbe.Vt si successisset inceptum, cogitaret popu.Rom. potius,cum quanto studio, periculoq; reditum in amicitiā suam esset,quàm qua stultitia & temeritate de officio decessum.Cic.ad Brut.Nos te,tuumq; exercitum expectamus:sine quo,vt reliqua ex sententia succedant,uix satis liberi uidemur fore.Successit,pro accidit.Pli.l.28.c.8. Quod si successit alienari mente,uel ex equo hominē decidere.Successum est,impersonaliter. Cic.ad Planc.li.13.Qui cum forte quæstor Macedoniam obtineret: neque ei successum esset, Pompeius in eam prouinciam cum exercitu venit.

Succendo,is, *infiammare*, ὑποκαίω,ὑποτύφω, ὑφάπτω, ignem subiicio.Liu.8. Bel.Pun. Cum turbam fœminarum,puerorumq; imbellem,inermemq; ciues suscædarent,& in succēsum rogum semianima pleraque iniicerent corpora. Succēsus,particip.Cic.in Pis.Sapiens etiam si in Phalaridis tauro inclusus succensis ignibus torreatur, &c.

Svccenseo, succenses, *Accorrocciarsi, adirarsi.* δυσχεραίνω, in re graui & iusta ex causa irascor, vt ait Donatus. Cic. 4. Aca. Cur mihi magis succensetis, qui ista nō aspernor: quàm eis, qui cum audiunt, desipere nos arbitrantur. Ouid. episto. 16. Nec tamen irascor: quis enim succēset amanti? Cic. pro Deiotaro: Non enim iam metuo, ne tu illi succenseas: illud vereor, ne tibi illum succensere aliquid suspicere.

Svccentvrio, succenturias, ἐπιλοχαγέω, explendæ centuriæ gratia substituo. Vnde Succenturiati milites dicuntur, non primæ, sed secundæ centuriæ, vbi ad insidiandum maxime collocabantur: ex quo in succenturiis, hoc est, in insidiis quē piam colloccatum dicimus. Terent. in Phor. Nunc prior adito tu: ego in insidiis, hic ero Succenturiatus.

Svccerda, æ, *Merda porcina,* ὑόχοπρος, stercus suillum, interprete Festo. Titinnius: Quid habes nisi vnam arcam sine clauet? eo condis succerdas. Rectius videtur vnico c, scribi posse. Nam apud Lucilium corripit primam syllabam: ex quo hunc versiculum citat Nonius: Hic in stercore humi, fabulisq; fimo, atque succedis.

Svccerno, is, cre, ἐκκρίνω, separo, secerno. Pli. l. 18. c. 11. Farinario cribro succernunt. Cato cap. 18. Eo calcem cribro succretam indito alte digitos duos.

Svccessor, oris, διάδοχος, qui alteri succedit. Ci. ad Canin. lib. 2. Marium quidem successorem tarde video esse venturum. Mart. lib. 9. Sic quasi Pythagoræ loqueris successor & hæres.

Svccessio, onis, διαδοχή, ipse succedendi actus. Cælius ad Cic. l. 8. epist. Præterea Marcellus quod adhuc nihil retulit de successione prouinciarum Gallicarum. Cice. 1. de Finib. Vt enim cum cibo potioneq; fames sitisq; depulsa est, ipsa detractio molestiæ consecutionem affert voluptatis: sic in omni re doloris amotio successionem effici voluptatis.

Svccessvs, cessus, *Auenimento,* τύχη, pro euentu accipitur tā bono, quàm malo. Vnde bonum successum, & prosperos successus, & Infelices successus legimus. Vir. l. 2. Atque hoc successu exultans animisq; Choroebus. Liu. 1. ab Vrb. in Præf. Cum bonis potius ominibus, votisq; ac precationibus deorum, dearumq;, si, vt poetis, nobis quoque mos esset, libētius inciperemus: vt orsis tanti operis successus prosperos darēt. Oui. 8. Meta. Nec tamen illa sui successu lætior ictus, quàm Meleager erat. Idē epi. 1. Flebā successu posse carere dolos.

Svccessa, orum, pluralis numeri. Oui. 2. Met. Murmura parua dedit, successorumq; Mineruæ Indoluit.

Svccessvs, a, um, partic. passiuum sine verbi origine, id significans, quod prospere cessit. Cic. ad Tiron. lib. 16. Nam cum omnia mea causa velles mihi successa, tum tua: socium enim te meorum commodorum semper esse uolui.

Svccidvs, a, um, pe. co. *Grasso di porco,* à succidendo: aut, succo: aut, vt Varro putauit, à sudore dictum est: ut Lana succida, hoc est, pinguis, sordida, & nōdum lota. hoc est, talis, qualis succiditur: Græci οἴσυπον vocant. Varr. de re rust. li. 2. ca. 11 Tonsuræ tempus inter æquinoctium uernum & solstitium, cum sudare inceperunt oues: à quo sudore recens lana tonsa succida est appellata. Iuu. Sat. 5. Qualis cœna tamen? vinū quod succida nolit Lana pati.

Svccidaneæ Hostiæ, ἀντεμβαλλόμεναι θυσίαι, dicebātur, quæ secundo loco cædebantur. Apud veteres enim si primis hostiis litarū non fuisset, aliæ post easdem ductæ hostiæ cædebantur duæ, quæ prioribus iam cæsis luendi piaculi gratia subdebantur. Festus.

Svccidia, æ, ταριχεία, tergum, siue massa carnis porcinæ salita, & in necessarium usum seruata, ita dicta quod quoties opus est, succiditur. Nonius succidiam pro lardo exponit. Cōtiner autem per nam, peralsonem, & lardum. Cice. in Cato. Iam hortum ipsi agricolæ succidiam alterā appellant. Var. lib. 4. de Lin. lat. non à succidendo, sed à suibus cædendis dictam existimat. Nam id pecus primum occidere cœperunt, & vt id seruarent, salire. Idem de re rust. lib. 2. cap. 4. Quis enim nostrum fundum colit, quin sues habeat? qui non audierit patres nostros dicere, ignauum & sumptuosum esse, qui succidiam suspenderit in carnario potius ab laniario, quàm ex domestico fundo.

Svccido, is, pe. pr. *Tagliar sotto.* ὑποτέμνω, ὑποκόπτω, subseco, abscindo, à Sub, & Cædo. Virg. 1. Geo. At rubicunda Ceres medio succiditur æstu. Pli. l. 16. c. 12. Postea tota arbor succiditur, & medulla eius uritur. Cæs. 4. Bel. Gal. Omnibus eorum agris vastatis, frumentis succisis.

Svccido, dis, pe. cor. *Cascar sotto.* ὑποπίπτω, sub onere, uel præ lassitudine succumbo: à Sub & Cado. Gel. Iam continuo labore grauia genua succiderant. Plau. in Curc. Genua media succidunt lassitudine.

Svccidvvs, dua, dum, κατάπτωτος, pronus ad cadendum, siue ferme cadens. Claud. li. 3. Succidui titubant gressus. Ouid, epist. 16. Succiduo dicor procubuisse genu. Idem 10. Metam. At illi Poplite succiduo genua intremuere: Fugitq; Et color, & sanguis: animusq; reliquit euntem.

Svccingo, gis, ὑποζώννυμι, vestis lacinias cingulo coerceo, vt solemus, quo expeditiores simus ad aliquod opus faciendum. Horat. 2. Ser. Sat. 6. Veluti succinctus cursitat hospes. Nonnunquam idem quod circuncingo, siue ambio. Oui. 13. Meta. Illa feris atram canibus succingitur aluum, Virginis ora gerens. De Scylla. Vrbs succincta portubus, hoc est, circunsepta, ac munita. Cic. de leg. Agra. Deleta Carthago est, quòd cum hominum copiis, tum ipsa natura ac loco succincta portubus, armata muris, &c. Pectora succincta curis. Statius. 5. Sylua. Succinctus, nomen ex participio. Pli. l. 16. cap. 16. Easdem arbores alio nomine esse per oram Italiæ, quos tribulos uocant, plerique arbitrantur, sed graciles, succinctioresq;, & enodes. Hoc est, ima sui parte minus ramosas.

Svccingvlvm, cinguli, siue Subcingulum, ζωστήρ, idem cum baltheo teste Festo.

Svccino, cinis, ὑπᾴδω, canendo subsequor, posteriore loco cano: cui opponitur Præcino. Horat. lib. 1. Epist. Clamat, ui ctum date succinit alter, Et mihi diuiduo findetur munere quadra. Accipitur etiā Succinere pro eo quod est, submissa uoce canere. Vnde Succentores dicuntur, quos vulgus Bassos appellat. Contra Cantores, qui uocem maxime acuunt. Occentores autem, qui medium inter utrunque seruant tenorem.

Svccinvm, ni, p. c. *Ambre,* ἤλεκτρον, idem quod electrum. Veteres putauerunt esse lacrymam ex arboribus pinei generis. Verum hodie deprehensum est à uiris doctis, qui Pruteniam totam, peragrarunt, nihil aliud esse, quàm bituminis genus, ex saxis profluens, primo liquidum, sed postea maris frigiditate cōdensatum. Succinum (inquit Ruellius) vulgus meditorum Ambram citrinam uocat, Mauritani karabe. Gestatur à nostris mulierculis decoris gratia quædam moniliū uice, aliæ in orbiculis, quibus preculas suas numerant. Dictum Succinum, quòd succus esse crederetur profluens ex arboribus pinei generis. Pli. l. 37. c. 3. Arboris succum esse prisci nostri credidere, ob id Succinum appellantes.

Svccinvs, a, um, quo id significatur, quod ex succino cōstat. Mart. l. 6. Cum Phaethontea formica uagatur in umbra, Implicuit tenuem succina gutta feram.

Svccisivvs, a, um, adiectiuum, vt Succisiuum tempus, τὸ πάρεργον, quod subtrahitur rebus magis seriis, aut ad aliquem usum accommodemus. Gel. l. 20. c. 11. Quantum autem uitæ mihi deinceps Deum uoluntate erit, quantumq; à cura, & à re familiari, pro curandoq; cultu liberorum meorum dabitur ocii, ea omnia succisiua, & secundaria tempora, ad colligendas huiusmodi memoriarum delectatiunculas cōferam. Cic. 1. de Legib. Succisiua quædam tempora incurrunt, quę ego perire non patior: vt si qui dies ad rusticandum dari sint, ad numerum accommodentur, quæ scribimus. Succisiuæ operæ, quæ post necessarias fiunt, & quasi intermissariæ. Cic. 2. Philip. Nec vero tibi de uersibus respondebo: tantum dicam breuiter, neque illos, neq; ullas teomnino literas nosse: me nec reipub. nec amicis unquam defuisse, & tamē omni genere monimentorum meorum perfecisse operis succisiuis, ut meæ uigiliæ meæq; literæ, & iuuentuti utilitatis, & nomini Romano laudis aliquid afferrent. Mensores etiam terræ nonnunquam dicunt, In succisiuum esse unciam agri, sextantem cum ad iugerum interdum peruenerant, & aliquid præter id, quod demetiendū erat, superesse uidebatur. Sunt hodie ex eruditionibus, qui Subsecium scribere malunt: qua de re vide supra suo loco.

Svcclamatio, onis, ἐπιφώνημα, idē quod acclamatio. Liui. 50. Bel. Macedonici: Si ex eo quod aut inter se loquantur, aut succlamationibus apud concionantem imperatorem significent, quod sentiant, & cæte.

Svcclamo, as, ἐπιφωνέω, idem quod acclamo, siue alterius oratione clamore excipio. Cic. lib. 8. Epist. Succlamatum est frequenterā militibus. Liu. 5. ab Vrbe. Hæc Virginio uociferanti succlamabat multitudo, nec illius dolori, nec suæ libertati se defuturas.

Svccollo, as, *Portar su le spalle,* κατωβαδὸν αἴρομαι, collum suppono, ceruicibus subiectis porto: quod proprie eorum est, qui aliquem in lectica gestant. Suet. in Claud. Cæs. cap. 10. Ab his lecticæ impositus: & quia serui diffugerant, uicissim succollantibus in castra delatus est.

Svccortrilla, *Voce feminil & alta,* dictio est prorsus obsoleta, quæ apud antiquissimos significabat uocem tenuem, & claram: quod annotauit Festus, citans illud Titinnij: Fœmina fabula, succortrilla uocula.

Svccresco, scis, ὑποφύομαι, subnascor, in subsidium uel locum alterius cresco, uel sub re aliqua altior gignor. Colu. lib. 4.

li.4.ca.14. Frequenter ſolum exercendum eſt,dum id incremento ſuo uites inumbrent,nec patiantur herbã ſuccreſcere. Oui.9.Met. Succreſcit ab imo, Tortaq; paulatim lentus premit inguina cortex. Plau.Tri. Interim mores mali,quaſi herba irrigua,Succreuerunt vberrime. Per tranſlationẽ,Succreſcere gloriæ ſeniorum,& Succreſcere ætati alicuius. Ci. 3.de Orat. Non enim ille mediocris orator veſtræ quaſi ſuccreſcit ætati,ſed & ingenio peracti & ſtudio flagranti.

SVCCVBA,cubæ, *μοιχαλὶς, μοιχεύτρια*, adultera quæ ſe alieno marito ſubijcit. Ouid.Epiſt.6. Lecti quoque ſuccuba noſtri Mœreat,& leges ſentiat ipſa ſuas.

SVCCVBI,qui dicantur,vide in verbo Succubo.

SVCCVBO,as,are, *ὑποκεῖσθαι, ἐγκεῖσθαι*, viro ſe ſubiicere,iniri, vnde & Succuba dicitur adultera,quæ alieno ſuccubat viro. Item Dæmones quidam dicti ſunt Succubi, qui aſſumpta muliebri forma viris ſe credantur ſubijcere: quemadmodũ Incubi appellantur, qui virorum ſpecie aſſumpta, mulieres inire exiſtimantur.

SVCCVMBO, bis, bui, itum, *Sottogiacere, ἀπαγορεύω, ἀπολέγομαι, ὑπόκειμαι*, vincor, defatigor, oneri impar ſum. Liu.6. ab Vrbe. Cui ſuccumbere oneri coacta plebes. Oui.4.Faſt. Eleg.2. Iam fera Cæſaribus Germania, totus & orbis Victa poteſt flexo ſuccubuiſſe genu. Succumbere ad animum relatum pro frangi,& ita debili animo eſſe, vt ferre aduerſa nequeamus. Cice.2.de Finib. Potius ergo illa dicantur,turpe eſſe viro debilitari,dolere,frangi,ſuccumbere. Cic.2. Tuſc. Pugiles vero etiam cum feriant aduerſarium, in iactandis cæſtibus ingemiſcunt:non quòd doleant, animove ſuccumbant: ſed quia profundenda voce omne corpus intenditur, venitq; plaga vehementior. Virg. 4. Aen. Huic vni forſan potui ſuccumbere culpæ.

SVCCVRRO,ris, *Soccorrere, ſouuenire, porgere aita, ſoccorſo. βοηθέω, ἐπικουρῶ*, auxiliũ præſto,ſuppetias fero. Vir.1.Ae. Non ignara mali,miſeris ſuccurrere diſco. Cic. pro Sext.Roſcio: Licet omnia in me pericula impendeant,ſuccurram,atq; ſubibo. Ouid.1.Triſt.Eleg.4. Rebus ſuccurrite læſis. Item in mẽtem venire, *ὑπέρχεσθαι*. Cic. Neq; enim mihi ſuccurrebant verba,quæ ante diſceſſum à Dolabella audieramus. Cice.filius ad Tironem lib. 16. Deinde illud etiam mihi ſuccurrebat, graue eſſe, me de iudicio patris iudicare. Virg.2.Aen. Pulchrumq; mori ſuccurrit in armis. Succurſum,impersonale. Plin.lib.23.cap.1. Intellectum tibi remedium eſt, potuq; ſuccurſum. Liu.3.ab Vrbe. Se quoq; id generi ac nomini dare: nec cum eo in gratiam rediiſſe,cuius aduerſæ fortunæ velit ſuccurſum.

SVCCVS,ci, *Succo, humore, χυλὸς, χυμὸς*, humor tã in animaliũ, quàm in plantarum corporibus,quo illa aluntur:ita dictus à ſugendo,vt quidam volunt,quod ſingula membra,quantum cuiq; opus eſt,ex eo exugant,attrahantq;. Cic.2.de Nat.de. Principio eorum,quæ gignuntur è terra,ſtirpes & ſtabilitatem dant ijs quæ ſuſtinentur,& ex terra ſuccum trahũt, quo alantur ea,quæ radicibus cõtinentur. Succus pomorum pro ſapore, *χυμὸς*. Vir.2.Ge. Pomaq; degenerant ſuccos oblita priores. Qui rem herbariam ex profeſſo tractandam ſuſceperunt,ſuccum diſtinguunt à lacryma,& liquore: vt Lacryma ſit, quæ ſponte profluit: Liquor, qui ſcarificato,cortice emanat: Succus,qui ex planta contuſa exprimitur. Quæ differentia vt cognitu digna eſt,ita à ſcriptoribus nullo pacto obſeruatur. Nam & Plinius Succum accipit pro reſina ſiue pice,ex arboribus ſponte profluente. Ita enim habet li. 16. Arborum ex quibus manat ſuccus,aliæ picem, aliæ reſinam mittunt. Succus ciuitatis,per tranſlationem. Cic.ad Att.l.4. Amiſimus,mi Pomponi,non omnem modo ſuccum,& ſanguinem,ſed etiam colorem, & ſpeciem priſtinam ciuitatis. Succoſus,plenus ſucco, *χυλώδης*,quod & ſucculentum dicimus. Pli.lib.12.cap.25. Vixit & in Pamphylia,ſed arctior,minusq; ſuccoſus. Locus ſuccoſus.i.natura humectus, & irriguus. Col.lib.2.cap.17. Meliusq; habetur fœnum,quod natura ſuccoſo gignitur cœlo,quàm quod irrigatum aquis elicitur. Succoſior,comparatiuum. Idem lib.4.cap.29. Id porro in aliis ſtirpium generibus, quæ firmioris, & ſuccoſioris libri ſunt,poſſe fieri ſane conceſſerim.

SVCCVSSARIVS,

SVCCVSSATOR,&

SVCCVSSOR equus, *Cauallo che trotta, che va di trotto*, vocaẗ, qui duriore greſſu ſeſſorem concutit. Lucil. Succuſſatoris tardi, rariq; caballi. greſſus ſuccuſſoris equi appellatur,lo trotto.

SVCCVSSO,ſas, *Trottare, κατασείω*, frequẽtatiuum eſt à verbo Succutio: proprieq; dicitur de equis,qui duriore gradu incedentes,ſeſſorem concutiunt: Accius: Agite,ac vulnus ne ſuccuſſet greſſus,caute ingredimini.

SVCCVSSVS,us, *Lo trotto*, Cic.2.Tuſc. Pedetentim ite,& ſedato niſu, ne ſuccuſſu arripiat maior dolor.

SVCCVTIO,cutis,ſecunda ſyllaba correpta, *ὑποσείω*, compoſitũ ex præpoſitione Sub,& verbo Quatio,cuius ſignificationem explicuimus in ſimplici Quatio.

SVCTVS,us, *Sorbitione, ῥόφησις*, à Sugo,gis,ipſa humoris attractio. Pli.l.10. Caprarumq; vberibus aduolãt, ſuctum propter lactis,qua iniuria vber emoritur.

SVCVLA,æ,pen.cor. *Porchetta, χοιρίδιον*, diminut.à ſue. Plaut.in Ruden. Quin tu directa,cum ſucula,& cum porculis. Suculæ etiam dicũtur ſtellæ,quæ alio nomine Hyades, *ὑάδες*, vocãtur,à pluuia. Nam & orientes,& occidentes, tempeſtates & pluuias cient. Vnde etiam à Latinis Suculæ appellantur,qđ ſuum ritu luto delectari videantur. Exoriũtur XI. Calẽ. Iunii. Pli.l.18.c.16. Aegypto ſuculæ occidunt veſperi. Eſt & Sucula genus intimæ veſtis. Plau.in Rud. Duæ connexę maniculæ cum ſucula. Sucula, inquit Budæus, machina eſt tractorii generis:conſtat autem tereti ligno, duobus aut pluribus vectibus traiecto,vtrinq; æqua extantibus longitudine: hæc dum verſatur,funis, qui ductarius dicitur,circa eam obuoluitur. Huiuſmodi machina hodie viatores,id eſt, cuparii, vina ex hypogeis ſubuehunt, Turnum eum appellantes. Budæus.

SVDABVNDVS,a,um. Ouid.ad Piſo. Totaq; ludos turba repente ſuos iam ſudabundas reliquit.

SVDARIVM,rii, *Sudario, ouer fazzolo, fazzoletto, καψιδρώτιον, ἡμιτύβιον*, linteum,quo ſudor facie detergitur,& nares purgantur. Suet.in Nero.cap.40. Adoperto capite,& ante faciẽ obtenſo ſudario, equum aſcendit quatuor ſolis comitantibus. Et mox: Ligato circa collum ſudario, prodierat in publicũ. Huius diminut.eſt Sudariolum. Mart.li.11. Iam mihi nigreſcunt tonſa ſudaria barba, Et quæritur labris puncta puella meis. Quintil.ca.3.l.6. Cum reus,agente in eum Caluo,cãdido frontem ſudario tergeret,&c.

SVDATOR,oris. Pli.li.23.c.5. Dyſentericis,ſudatoribus in longa tuſſi,in epiphoris,meracum.

SVDATRIX,cis. Mart.l.12. Dum per limina potentiorum ſudatrix toga ventilat,vagumq; maior Cælius,& minor fatigãt.

SVDES,huius ſudis, *Pertica, baſtone, χάραξ*, pertica,ſeu genus teli ruſtici,hoc eſt,paxillus igni torridus. Virg.7.Aenei. Sudibuſve præuſtis. Vbi Seruius. Vallus,& ſudes idem eſt. Sudibus inter ſe concurrere. Liu.6.Bel.Pun. Tertio die ſudibus inter ſe,in modum iuſtæ pugnæ concurrerunt, præpilatiſq; miſſilibus iaculati ſunt.

SVDIS, huius Sudis, piſcis inſigni magnitudine & ſapore non ingrato,quem Græci *σφύραιναν* appellant. Plin.l.32.cap.11. Sunt præterea nullo auctore nominati, ſudis Latine appellata à Græcis ſphyræna, roſtro ſimilis nomine, magnitudine inter ampliſſimos,rarus,ſed tamen non degener.

SVDO,as, *Sudare, ὑδρόω, παρὰ τὸ ὕδωρ*, quòd aquam,vndamque ſignificat deriuatum exiſtimatur, aſpiratione in s, literam conuerſa. Et modo abſolute ponitur. Horat. de Arte:- Sudauit,& alſit. Idem 2. Serm. Saty. 2. Tu pulmentaria quære Sudando. Cice. 1. de Diuinat. Nunciatum eſt, alicubi deorum ſudaſſe ſimulacra. Modo cum ablatiuo iungitur. Liui. Et ſcuta duo ſanguine ſudaſſe. Virgil. 1. Georg. Vndæ cauæ tepido ſudant humore lacunæ. Modo cum accuſatiuo, pro exudare, ſiue ſudando producere. Virgil.4. Eclog. Et duræ quercus ſudabunt roſcida mella. Sudare metaphoricῶs pro vehementer laborare: nam magnos ſolet & ſudor comitari. Terent. in Phorm. Eia ſudabis ſatis, Si cum illo inceptas homine: ea loquentia eſt. Hoc eſt, ſatis erit tibi negotii, ſatis laborabis. Cice. pro Sext. Sudandum eſt his pro communibus commodis. Sudatus, participum. Saty.5.Theb. Labor gelido ſudatur in Hæmo. Claud.2.de Raptu Proſerp. Fibula ſudata marito. Compoſita ſunt Conſudo, Deſudo, Exudo, Inſudo, & Præſudo: quorum ſignificata vide ſuis locis.

SVDOR, oris, *Sudore, ἱδρὼς*, excrementum aqueum,per cutem exudans. Pli.l.10. Serpẽtes neq; ſanguinis, neq; ſudoris vim habent, quæ auiditatem naturalem ſale augent. Cice.1. de Diui. Nec enim ſanguis,nec ſudor,niſi è corpore fluit. Virg. 3.Ge. Ardentes papulæ, atq; immundus olentia ſudor Membra ſequebatur. Idem 3.Aen. Tum gelidus toto manabat corpore ſudor. Sudor, pro labore. Cice. pro Font. de Gallis qui cum ipſo M. Fonteio ferrum ac manus contulerunt, multoque eius ſudore ac labore ſub pop. Roma. imperium dictionemque ceciderunt. Cice. 1. de Orato. Ac ſtylus ille tuus, quem tu vere dixiſti perfectorem dicendi eſſe, ac magiſtrum multi,ſudoris eſt.

SVDATORIVS,a,um,adiect. *ὑδρωτικὸς*. Plau.in Stic. Nullos meliores eſſe paraſitos ſinã, Vel vnctiones Græcas, ſudatorias, vel alias malis.

SVDVM,ſudi: *αἴθριον*, quaſi ſine vdo: eſt enim proprie pars ſerena inter nubes. Virgil.8.Aenei. Arma inter nubes cœli in

regione serena Per sudum rutilare vident. Accipitur tamen Sudum pro sicco, siue sereno, cum scilicet nulla est pluuia. Cice. ad Tyronem: Horologium mittam, & libros, si erit sudum. Plaut. Mil. Curate ut splendor meo clypeo sit clarior, Quàm solis radii esse olim, cum sudum est, solent. Vir. 4. Georg. Ergo ubi ver nactæ sudum, camposq́ue parentes, Erumpunt portis.

SVEFACIO, *Vsarsi, assuefarsi*, ἐθίζω, à quo Assuefacio & Consuefacio, & Passiua Suesio, Assuesio, Consuesio. Liu. lib. 1. Sed initium turbandi omnia à fœmina ortum est: ea secretis uiri alieni assuefacta, &c. Teren. in Ad. Ea ne me celet, consuefeci filium.

SVEO, sues, *Vsarsi*, ἔθω, antiquum uerbum idem significãs, quod soleo: unde Suesco. Lucret. li. 2. Et semina rerum Appellare suemus: id est, solemus. Liu. 5. ab Vrbe. Nec secus, quàm diuino spiritu tactus, cum se in mediam cõcionẽ intulisset, abstinere suetus ante talibus consilijs. Ci. 2. de Nat. de. Has Græci stellas Hyadas uocitare suerũt. Lucr. l. 1. Nec frigora quimus Vsurpare oculis, nec uoces cernere suemus.

SVESCO, scis, eui, etum, *Vsarsi, auezzarsi*, ἐθίζομαι, consuetudinem capio. Cic. Metello: A te id, quod sueuisti, peto, me absentem diligas, atque defendas. Claudia. lib. 3. Post hæc cunabula dulci Ferre sinu summoq; Ioui deducere paruam Sueuerat, & genibus ludẽrem aptare paternia. Suetus, sueta, suetum, participium. Virg. 5. Aene. Geminos immani pondere cæstus Proiecit, quibus acer Eryx in prælia suetus Ferre manum. Cic. ad Att. lib. 16. Ita multæ ciuitates omni ære alieno liberatæ, multæ ualde leuatæ sunt, omnes suis legibus & iudicijs fuerę, αὐτονομίαν adeptæ reuixerunt. Luca. l. 1. Bella nefanda parat, suetua ciuilibus armis. Huius cõposita sunt Assuesco, Consuesco, Desuesco, & Insuesco, quorum significata vide suis locis.

SVESSA, Campaniæ oppidum, non procul à Liri amne, ut autor est Pli. lib. 3. cap. 5.

SVESSIONES, Galliæ Belgicæ populi, ut scribit Pli. li. 4. c. 17. In prouincia Remensi. Hodie Soissonea.

SVEVI, σύηβοι, bellicosissimi Germaniæ populi, olim Albis, hodie Danubij accolæ. Luc. lib. 2. Fundit ab extremo flauos Aquilone Sueuos.

SVFFARCINATVS, *Caricato, aggrauato*. συσκευασμένος, sarcina quapiam oneratus. Ter. in And. Verum uidi Cãtharam suffarcinatam. Plau. Curc. Tum isti Græci palliati, capite operto qui ambulant, Qui incedunt suffarcinati cum libris.

SVFFARRANEVS, à farre, quemadmodum Confarratio, deduci uidetur: & significat eum, qui far in castra conuehit, sed modicum alienumve, non iusto commeatu aliquo, sed crebris & uilibus institorum uecturis. Pli. li. 7. c. 43. Cic. Mulionem castrensem suffarraneum fuisse, &c.

SVFFERO, pen. cor. *Sofferire, tolerare, patire*. ὑποφέρω, ὑφίσταμαι, sustineo, patior. Virg. 2. Aene. Nec claustra, nec ipsi Custodes sufferre valent. Ter. Heau. Satrapes si fiet Amator, nunquam sufferre eius sumptus queat. Cice. pro Rosc. Am. Plus oneris sustuli, quàm ferre possum. Sufferre, pati. Cice. pro Cecin. Quam mulctam si sufferre voluissent, tamen manere in ciuitate potuissent. Tere. in And. Pro huius peccatis ego supplicium ut sufferam.

SVFFERTVS, a, um, deductum uidetur à Suffercio; sicut Refertus, à Refercio. Suet. in Nero. c. 20. Mediaq; in orchestra frequente populo epulatus, si paulũ subbibisset, aliquid se sufferti tinniturum Græco sermone promisit. Hoc est, cantaturum se clarius aliquid: aut quod Græci dicunt πυκνὸν, id est, densum quippiam, ac succi plenum.

SVFFERVEO, suffcrues, ere, *Bogliere vn pochetto*. ὑποθερμαίνομαι, aliquantulum feruere. Plin. l. 18. cap. 22. Vulgo vero nec sufferuere faciunt.

SVFFERVEFACIO, cis, cere, ὑποθερμαίνω, subferuidum reddo. Pli. li. 22. c. 26. Odor uero in uino sufferuefacti antecedit alios. Idem l. 22. c. 25. In uesicæ vero dolore, semuncia amyli cum ouo & passis tribus sufferuefacta à balneo.

SVFFERVESCO, uesis, eri, *Esser tepido*. ὑποθερμαίνεσθαι, aliquantulum seruidum fieri. Pli. l. 37. c. 9. Qui fidem promisso huic quærunt, affirmant lapillos, qui sufferuefiant, una rumpi.

SVFFES, etis, summi magistratus nomen erat apud Carthaginienses, non dissimilis Romanorũ Consulatui. Liu. 30. Bel. Pun. Senatum itaque Suffetes (quod uelut Consulare imperium apud Carthaginienses erat) uocauerunt. Idem 8. Bel. Pun. Infestus ob direpta quædam ab conscendentibus naues militibus, ad colloquium Suffetes eorum, qui summus Pœnis est magistratus, cum Quæstore elicuit.

SVFFIBVLVM, li, pe. cor. siue Subfibulum, uestimẽtum album erat, teste Festo, prætextum, quadrãgulum, oblongum, quod in capite Vestales virgines sacrificantes habebant, idq; fibula comprehendebatur.

SVFFICIO, is, *Bastare, essere sofficiente, & assai*. ἐξαρκῶ, ἐκποιῶ, ex Sub, & Facio significat satis esse: construiturq; cum datiuo. Stat. lib. 5. Syl. Valde puer, tantisq; enixus suffice donis. Id est, satia esto. Cic. in Salu. Postea quàm immensæ gulæ impudicissimi corporis quæstua sufficere non potuit. Ouid. 3. Trist. Eleg. 2. Sufficitq; malis animus. Vir. 12. Aen. Nec suffi cit ambo ictibus. Hoc est, satis esse non potest sustinendis ictibus. Nonnunquam sine datiuo collocatur, eius loco habens infinitiuum. Vir. l. 5. Nec nos obniti contra, nec tendere tantum Sufficimus. Aliquando Subministrare ἐπαρκεῖν. Vir. 2. Aen. Ipse pater Danais animos, uiresq; secundas Sufficit. Aliquando substituere, ἀντικαθιστάναι. Virg. 2. Georg. Atque aliam ex alia generando suffice prolem. Vnde Suffecti magistratus dicũtur, qui in locum mortuorum eorumve, qui munere suo perfuncti sunt, surrogantur. Cice. lib. 4. epi. Si Appij os haberem, in cuius locũ suffectus sum, tamen &c. Aliquando inficere, maculare. Cice. in Horten. Vt ii, qui in conuiuiis purpuram sufficiunt, post sanant medicamentis quibusdam.

SVFFIGO, is, xi, xum, *Inficcare, afficcare*, προσπείρω, προσηλόω, idem quod affigo. Cic. in Pis. An ego, si te & Gabinium cruci suffixos viderem, maiore afficerer lætitia ex corporis uestri laceratione, quàm afficior ex infamia? Hora. 2. Ser. Sat. 3. Si quis eum seruum, patinã qui tollere iussus Semesos pisces, tepidumq; ligurierit ius, In cruce suffigat Labeonem insanior inter Sanos dicatur. Hircius de Bel. Afr. l. 5. Postero die Iuba Numidas eos, qui loco amisso fuga se receperãt in castra, in cruce omnes suffixit.

SVFFIMENTVM, suffimenti, *Perfumo*, ὑποθυμίαμα, θυμίαμα, idem quod Suffitus, & Suffitio. Plinius: Quod & Suffimentis quibusdam facere consueuerunt. Cic. 2. de Legibus: Nam & in iia fine illius suffimentis expiati sumus. Suffimenta, inquit Festus, à veteribus dicta sunt, quæ fieri solebant ex faba, milioq; molito, mulso asperso. Ea diis eo tempore dabantur, quo vuæ calcatæ prelo premebantur.

SVFFIMEN, inis, *Perfumo*, θυμίαμα, idem quod suffitio. Ouid. Sanguis equi suffimen erit.

SVFFIO, fis, fiui, vel fij, fitum, *Perfumare*, ὑποθυμιάζω, idẽ significat, quod suffumigo. Plin. Hippocrates ruta vuluarum causa naturam suffire iubet. Vir. li. 4. Ge. At suffire thymo, cerasq; recidere inanes, Quis dubitet? Col. l. 12. c. 18. Cella quoque uinaria omni stercore liberanda, & bonis odoribus suffienda. Lucr. li. 2. Ignibus ætbereis terras suffire feraces.

SVFFITIO, onis, *Perfumo*, ὑποθυμίασις, idem quod suffitus. Plinius lib. 25. cap. 22. Orpheus, & Hesiodus suffitiones commendauere. Colum. lib. 1. cap. 6. Ne rursus nimia suffitione mendicata fiat.

SVFFITOR, oris, ὑποθυμιαστὴς, verbale à suffiendo deductum. Pli. l. 34. c. 8. Lycus & ipse puerum suffitorem.

SVFFITVS, ta, tum, pe. p. *Perfumato*, τεθυμιαμένος, suffumigatus. Plin. libro 20. capite 17. Anisum dolores capitis leuat suffitum naribus.

SVFFITVS, tus, *Perfumo*. θυμίασις, suffumigatio. Plin. l. 24. c. 22. A multis in suffitus pro thure assumitur. Idem alibi: Ex vuluarum conuersionem suffitu excitant.

SVFFISCVS, sci, folliculus testium arietinorum, quo utebãtur antiqui pro marsupio: à fisci similitudine dictus. Festus.

SVFFLAMEN, nis, machinæ genus est, teste Budæo, quo in descensu, vel procursu nimio rota solet retineri. Iuue. Sat. 8. Ipse rotam stringit multo sufflamine Consul.

SVFFLAMINO, as, sufflamine cõprimo, & retineo. Sen. 4. Declam. Tanta illi erat velocitas orationis, vt uitiũ fieret. Itaque Diuus Augustus optime dixit, Aterius noster sufflaminãdus est: adeo nedum currere, sed decurrere videbatur: nec verborum tantum illi copia, sed etiam rerum erat.

SVFFLATIO, nis, ἐμφύσημα, idem quod inflatio. Plin. l. 9. c. 7. Bullantium aquarum sufflatio.

SVFFLO, as, φυσάω, ἐμπνίζω, verbum est actiuum, idem significans quod inflare, siue flatu excitare. Pli. l. 34. c. 8. Buthyreus Lycius Myronis discipulus fuit, qui fecit dignum præceptore puerum sufflãtem languidos ignes. Sufflare buccas, id est, inflare, siue flatu extendere. Plau. in Stic. Age tibicen, quando bibisti, refer ad labia tibias, suffla Celeriter tibi buccas, quasi proserpens bestia.

SVFFOCO, as, pen. pr. *Soffocare*, πνίγω, ἄγχω, ex Sub, & Faux, au in o, productam conuersa, significat spiritum præcludo, uelu ti obstrictis faucibus, quanquam etiam latius accipitur pro quouis modo enecare: vt Suffocare fame, Suffocare ueneno. Cic. ad Att. li. 9. Consilium primum est, suffocare vrbem & Italiam fame. deinde agros vastare, vrere, pecunijs locupletum non abstinere. Idem pro Mur. Qui gallum gallinaceum suffocauerit. Ouid. in Ibin: Suffocent animam dira uenena tuam. Suffocatio, onis, verbale, suffocandi actus. Pl. l. 20. c. 5.

Eius

Eius semen contritum,& in vino potum,tumentem aluum, & suffocationes mulierum, doloresq; lenit.

SVFFODIO, *Incauare*, ὑπορύττω, subtus effodio. Col.lib.2.cap. 18. Neque suem velimus impasci, quoniam rostro suffodiat, & cespites excitet. Suffodere equum, est eum confodere, & propriè sub ipso sessore occidere. Cæs.4.Bel.Gal. Rursus his resistentibus, consuetudine sua ad pedes desilierunt: suffossisq; equis, compluribusq; nostris deiectis, reliquos in fugã coniecerunt. Virg.11. Aen. Suffosso reuolutus equo. Cic. pro Mur. Sacella suffossa.

SVFFRAGIVM, gii, *Suffraggio, ballotta, voce*, ψῆφος, χειροτονία, significatio voluntatis, iudicii ve nostri in creandis magistratibus, aut reo iudicando, siue ea calculis, siue tabellis, aut etiam voce fieret. Cic.3.de Legib. Suffragia in magistratu mandando, aut etiam de reo iudicando palam ferri melius esset. Iuu. Sat.8. Libera si dentur populo suffragia, quis tam Perditus, vt Senecam dubitet præferre Neroni? Cic. 1. de Legib. Si hæc Suffragijs, aut scitis multitudinis probarẽtur.

SVFFRAGATOR, oris, ψηφιστής, qui in creandis magistratibus suffragium fert. Pli. Epist.64. Addebat quosdam ex suffragatoribus: illi grauiter & paucis loquebantur. Cic. pro Mur. Tua vero nobilitas Serui Sulpici tametsi summa est, tamen hominibus literatis & historicis est notior: populo vero & suffragatoribus obscurior.

SVFFRAGATIO, onis, ψηφοφορία, ipse suffragandi actus. Cice. pro Mur. Multum auctoritatis habet suffragatio militaris.

SVFFRAGO, pen.pro. genitiuo suffraginis, καμπή, flexura in posterioribus quadrupedum cruribus, retrorsum incuruata, quæ in prioribus contrario modo inflexa genu dicit. Dictæ Suffragines, quòd ibi cruris continuitas diuisa & quodãmodo fracta appareat. Pli.lib.8.cap.45. Victimarum probatio in titulo, vt cauda articulum suffraginis contingat. Hinc Suffraginosi equi, quorum suffragines morbo vitiatæ sunt. Col.lib.6.cap.38. Suffraginosæ hordeacea farina imponitur. Suffragines etiam dicuntur vitis soboles, radicibus adhærentes. Idem lib.5. Et si soboles (quam rustici Suffraginẽ vocant) radicibus adhæret, diligenter explantanda, ferroq; euellenda est, vt hybernas aquas respuat.

SVFFRÆNATIO, onis, colligatio, & arcta structura, quæ lapides veluti fræno retineat. Pli.lib.36.cap.12. de quodam lapidis genere: Globosus contra iniurias fortis, sed ad structuram infidelis, nisi multa suffrænatione deuinctus.

SVFFRAGOR, aris, pen.pro. *Far fauore, fauoreggiare*, ψηφοφορέω, suffragium fero. Cic. pro Mur. Quorum suffragiũ tenue est, si ut suffragentur, nihil ualent gratia. Hinc Suffragatores, ψηφισταὶ, dicti sunt: qui in comitiis suffragium ferunt. Cice. pro Mur. Tua vero nobilitas Serui Sulpici tametsi summa est, tamen hominibus literatis, & historicis est notior: populo uero & suffragatoribus obscurior. Per translationem accipitur pro fauere, auxilio esse, sententiæ aut voluntati cuiuspiam subscribere, ἐπιψηφίζειν. Cuius contrarium est Refragor, pro repugno aduersor. Auctor Priapeiæ: Copia me perdit tu suffragare rogatus. Cic.7.Verr. Cui legi vestra dignitas vehementer aduersatur, ei insignis istius impudentia maxime suffragatur. Idem ad Att. Nec destiti accusare eius necessarios, qui eius cupiditati suffragari videbantur. Idem Planco lib.10. Fortuna suffragante videris res maximas consecutus.

SVFFRICO, as, pen.cor. ψήχω, ψώχω, leuiter frigo. Col. lib.12. cap.53. Nam oportebit post hunc numerum dierum confestim vinum emundare & siquid fæcis, aut labris uasorum, aut lateribus inhæsit, eradi, ac suffricari, & protinus operculis impositis oblini.

SVFFRINGO, is, ere, κατασφάττω, idẽ fere quod frango. Plaut. in Ruden. Homini isti talos suffringi volo. Cic. pro Roscio Amer. Quod si luce quoque canes latrent, cum Deos salutatum aliqui venerint opinor, iis crura suffringantur, quod acres sint etiam tum, cum suspicio nulla sit.

SVFFRIO, as, pe.cor. ἐπιτρίβω, idem quod infrio, hoc est, friatum sive comminutum inspergo. Colum.lib.2.cap.38. Scopulis aridæ myrti feria suffriatur operculumq; superimponitur, ne quid eo decidat.

SVBSVANAT, pro sub eodem tecto fuerat, scripsere veteres, Inquit Fest.

SVFFVGIO, idem quod confugio, καταφεύγω. Liui. 4. Bell. Pun. Imber à nocte media coortus, custodes vigilesq; è dilapsos è stationibus, suffugere in tecta coegit.

SVFFVGIVM, gij, καταφυγὴ, quo quis suffugit, hoc est, securitatis causa sese recipit. Ouid. de Nuce: Quid, nisi suffugium nimbos vitantibus essem?

SVFFVLCIO, is, *Sostentare*, ὑποστηρίζω, sustento. Varr.1.de re rust. Vti maioribus perticis suffultæ vites, auras nõ pertimescãt. Plaut. Mil. Ecce autẽ ædificat, columnam mento suffulciat suo. Lucret. lib.4. Propterea capitur cibus, ut suffulciat artus. Et recreet vires.

SVFFVMIGO, as, are, ὑποθυμιάζω, idem quod suffio, vel subtus fumum excito. Cels.li.6.cap.5. de suffusione oculorum: Suffumigare oculos acribus medicamentis.

SVFFVNDO, is, ere, ὑποχύω, ἐπιχέω, affundo, inspergo, infundo. Pla. Curc. Mane suffundam aquulam. Col.lib.7. Lassæ & æstuanti mulæ ad hos in fauces dimittitur, vtrunque in os suffunditur. Suffundi rubore faciem dicimus, cum sanguis subter cutem sese dispergens, faciem inficit rubore. Quod Virgilius ad Auroram transtulit. lib.1. Ge. At si virgineum suffuderit ore ruborem, Venus erit.

SVFFVSIO, onis, ὑπόχυσις, morbus oculorum, qui fit ex concreto humore inter κερατοειδῆ καὶ ἀραχνοειδῆ tunicas ante ipsam pupillam collecto, quo visus vsqueadeo impeditur, vt discretas rerum species, & colores apprehendere nõ possit. Cel. lib.6. cap.6. Suffusio quoque quam Græci ὑπόχυσιν nominant, interdum oculi potentiæ, qua cernit, se opponit. Quod si inueterauerit, manu curandum est.

SVFFVNDO, as, are, καταβάλλομαι, pro fundamento subiicio. Varro ἐν ταφῇ Μενίππου, vt citatur à Nonio, Antiqui nostri domibus lateritijs, paululum modo lapidibus suffundatis, ut humorem suffugerent, habitabant.

SVFFVROR, aris, pen. pro. κλέπτω, clam furari. Plaut. Truc. Hæc rum video fieri, suffuror, suppilo, de præda prædam capio.

SVGGERO, ris, ssi, gestum, ὑπεργῶ, subministro, suppedito. Terent. Ad. Cur perdis adolescentem nobis? cur amat? Cur potat? cur tu his rebus sumptum suggeris? Cic. 2. de Orat. Singulis generibus argumentorum copiam suggerunt. Interdum idem est quod in memoriam redigere, ἀναμιμνήσκειν. Cice. 2. de Finib. Si memoria defecerit, tuum erit vt suggeras.

SVGGESTVS, vel Suggestum, βῆμα, locus editior, puta pulpitum, vnde oratio ad populum solet haberi. Dictum Suggestum, siue quòd constet ex suggesta, hoc est, congesta materia, siue quòd inde populo suggeratur, quod in rem eius esse possit. Pli. lib.34. cap.5. Eodemq; in consulatu in suggestu rostra deuictis Antiatibus defixerat. Cic. 5. Tusc. Idemq; cum in communibus suggestis consistere nõ auderet, concionari ex turri alta solebat. Liu. 8. ab Vrbe. Naues Antiatium partim in naualia Romæ subductæ, partim incensæ, rostrisq; earum suggestum in foro extructum adornari placuit. Cic. 1. de Diui. Neque illud in suggestum, in quo causam dixerat, ascendenti, signum sibi vllum, quod consuesset à deo, quasi mali alicuius impendentis, datum. Var.li.3.c.5. suggestum posuit pro loco in ornithone paulo eminentiore, quàm sit ipsum salere. Ex suggesto (inquit) saleris, ubi solent esse περιστερῶνες τάγματα, prodeunt anates in stagnũ & nant. Suggestus comæ. Stat. lib. 1. Sylu. Celsæ procul aspice frontis honorem Suggestumq; comæ.

SVGGREDIOR, eris, ὑποβαίνω, latẽter gradior. Tacit. l. 2. Suggressiq; propius speculatores. Habet nonnunquam adiunctum accusatiuum: vt, Suggredi hostes: id est, latenter aggredi. Idem Tacit. Anna. lib. 4. Quos dux Romanus acie suggressus.

SVGGRVNDIA, orum, *Grondane*, uel Suggrundæ, γεῖσοι, γεῖσα, sunt partes prominentes, quibus stillicidia a parietibus arcentur: qualia fere sunt tecta Lugdunensium. Var. lib. 3. de re rust. Aues subtus suggrundas, ad initio villatico vsæ tecto. Pli.l.25.c.13. de Sedo herba: Alij Hypogesum uocant, quoniam in suggrundijs nascitur.

SVGGRVNDATIO, onis, γείσωμα, γεισοποδισμα, suggrundiorum, hoc est, prominentium tectorum structura. Vitru.li.4. cap.2. Sub tectis, si maiora spatia sint, columen in summo fastigio culminis: unde & columnæ dicuntur, & transtra & capreoli si commoda, columen & cantherii prominentes ad extremam suggrundationem.

SVGGRVNDARIA, veteres dicebant sepulcra infantium, qui necdum quadraginta dies implessent (vt inquit Fulgentius) cum nec busta dici potuerunt, quia ossa, quæ comburentur non erant, nec tanta magnitudo cadaueris, qua locus tumesceret: vnde neque tumuli appellari merebantur.

SVGILLO, las, *Sigillare*, ὑπωπιάζω, liuido colore partem aliquã corporis commaculo: quod accidere solet venis exilibus ictu fustis, alterius ve corporis duri collisis, sanguineq; sese subter cutem diffundẽte. Hinc Sugillata dicuntur, quæ maculis huiusmodi sunt deformata. Pli. lib.31. cap.9. loquens de sale: Ex ictu suffusis cruore oculis, sugillatisq; cum myrrha pari pondere. Idem l.27. Caseus recens cum melle sugillata emendat. Et lib.20. Cinis alii ex oleo, & garo illitus, sugillata aut liuentia ad colorem reducit: Per translationem accipitur pro detrahere reprehendere, vilipendere, contumelia afficere, siue existimationem alicuius lædere.

Liui.

Liui. lib. 1. Bel. Maced. Legati grauiter ferentes se sugillatos esse. Vlpianus: Si famosa actio non sit, vel pudorem non sugillet. Hinc Sugillatio, onis, ὑπωπιασμός, liuida cutis cõmaculatio: & per translationẽ contumelia, siue ignorantia ὑβρισμός. Pli. lib. 7. cap. 45. Iuxta hæc Variana clade, & maiestatis eius fœda sugillatio. Alij Suggillo geminato g, scribendum putant. Sed quoniam à sugendo deriuari putatur, melius simplici g, scribi crediderim.

Sugo, gis, xi, ctum, *Sugare*, θηλάζω, μυζάω, succum labris elicio. Cic. 1. Tusc. Nunc autem simulatq; editi in lucem, & suscepti sumus, in omni continuo prauitate & in summa opinionum peruersitate versamur: ut pene cum lacte nutricis errorem suxisse videamur. Idem 2. de Nat. de. Alia sugunt, alia carpunt, alia vorant: alia mandunt. Apud antiquos etiã per secundam coniugationem inflectebatur Sugeo, es, vnde & Exugeo, es. Plaut. in Epid. Ego me vertam in hirundinem, atque eorum exugebo sanguinem. Suctus, huius suctus, ipse sugendi actus. Plin. lib. 8. cap. 36. Alijs diebus residunt, ac priorum pedum suctu uiuunt.

Sui, ἑαυτοῦ, οὗ, & eius deriuatiuum Suus, sua, suum, σφέτερος, sunt pro nomina reciproca, propterea sic dicta, quòd sicut reciprocatus spiritus, cum vicissim efflatur, & attrahitur, ita hæc pronomina ad id, vnde prodierant reuertuntur. Vnde non recte dicimus, Ego dixi sibi, Non est sibi curæ respublica, Tu fuisti secum: quia nulla in his est reciprocatio. Sed dicendum: Ego dixi ei, Non est ei curæ respublica, Tu fuisti cum eo. Similiter non dicimus: Vidi Ciceronem & fratrem suum, sed, Fratrem eius. Econtrario non recte dicitur: Omnia à te expectant, vt des illis cibum in tempore, cum Sibi, dicendum sit. Sicut enim recte dicimus: Omnes expectamus, vt det nobis escam. Omnes expectatis, vt det vobis escam: ita dicendum est, Omnes expectant, vt det sibi escã. Est tamen quando indifferenter vti licet reciproco, aut non reciproco, prout ad illius de quo loquimur, vel ad nostram personam sermonem referimus: vt, Omnes optant quod sibi vtile est: &, Omnes optant quod ipsis vtile est. Illud ad personam eius, de quo loquimur, refertur, & manifestam habet reciprocationem: hoc ad personam nostram, ideoq; nulla est in eo reciprocatio. Cic. Multi dubitabant, quid optimum esset, multi quid sibi expediret. Idem. Legatus in pace profectus, in prouincia pacatissima ita se gessit, vt ei pacem esse expediret. Nonnunquam etiam amphibologię vitandæ causa pro Sui siue Suus, ponitur Is, aut Ipse, aut ille. Cic. in Brut. Is soceri instituto, quẽ quia cooptatus in Augurum collegium non erat, non admodum diligebat, præsertim cum ille Q. Scæuolam sibi minorem natu generum protulisset. Accipitur aliquando Suus pro proprius, ἴδιος, vt, Velle suum cuiq; est. Accipitur autem Sui passiue, quẽadmodum Mei, & Tui. Cic. ad Att. lib. 10. Nicias vehementer tua sui memoria delectatur. Idem de vniuers. Imitantes genitorem & effectorem sui. Inuenitur interdum Sibi datiuus, solius venustatis gratia, nullaq; necessitate in oratione positus. Cicero: Suo sibi victitant succo. Colum. Suo sibi iure abluuntur. Dicimus etiam: Suus est illius mos, Sua est istius natura, Suus est Aristotelis modus, Suum Platonis genus. Habetq; hoc pronomen Suus vocatiuum: vt si dicam, Defendite Cesarem ò amici sui. Inter, præpositio id habet peculiare, vti si antecesserit genitiuus, datiuus, aut ablatiuus, indifferenter vti liceat reciproco pronomine, aut non reciproco. Si præcesserit accusatiuus, aut nominatiuus, reciprocum postulat. Cicero: Nec mihi cęterorum iudicio videtur solum, sed etiam ipsorum inter ipsos consensu. id de genitiuo exemplum est. Nunc de datiuo. Quintil. Circa quem inexplicabilis, & Grammaticis inter ipsos & philosophis pugna est. De ablatiuo idem: Nam à magnis quoque auctoribus incidunt vitiosa aliqua, & à doctis inter ipsos ẽt mutuo reprehẽsa. Vide hac de re plura apud Vallam, eo in opusculo, quo duorum horum pronominũ naturam ex professo exequitur.

Suile, lis, pen. pro. ὑοστασία, ὑετός, septum, in quo nutriuntur porci: differtq; ab hara, quòd eo nomine significetur scropharum cubile, cui singulæ scrophæ separatim cum suis suculis includuntur. Colum. lib. 7. cap. 9. Diligens autem proculator frequenter suile conuertat, & sæpius haras.

Suillus, a, um, ὕϊκος, diminutiuum est à Suinus deductum, eiusdem tamen cum illo significationis. Pli. li. 8. ca. 52. At in Arabia suillum genus non viuit in vllo genere. Liu. 2. Bel. Pun. Ex suillo, ouillo, caprino grege.

Suinus, a, um, ὕϊκος, quod ex sue est. Varro lib. 2. cap. 4. Hic enim conciliator suinæ carnis datur populo.

Sulcatim, aduerbium, κατ' αὔλακας, per sulcos. Pomponius: Gerens præterea sulcatim concisam faciem.

Sulco, as, *Far solchi solcare*, αὐλακίζω, sulcos facio, proscindo. Col. lib. 11 cap. 2. In subacta iam terra latiores porcæ sulcantur. Plin. lib. 9. cap. 6. Satiansq; se per complures dies, alueum in vado sulcauerat, accumulata fluctibus intantum vt circumagi nullo modo posset. Oui. 1. de Pont. Nos fragili ligno vastum sulcauimus æquor. Vir. 10. Aenei. Sulcat mari alta carina. Sulcatus, a, um, participium. Lucan. l. 1. Et quondam duro sulcata Camilli vomere. Sulcator, oris, uerbale. Sylu. lib. 7. Sulcator nauita ponti. Stat. 11. Theb. Nigri sulcator Auerni.

Sulcus, ci, *Solco*, αὖλαξ, ἀρασία, fossa illa oblonga, quæ inter arandum fit vomere. Cic. de Diuin. Cum terra araretur, & sulcus altius esset impressus. Non raro tamen accipitur pro ipsa aratione, siue terræ proscissione. Vir. 1. Geor. At si non fuerit tellus fœcunda, sub ipsum Arcturum sat erit, tenui suspendere sulco. Hinc fit, ut tertio, quarto quinto sulco serere dicamus, pro eo quod est tertia, quarta, aut quinta aratione. Pli. lib. 18. cap. 20. Quarto seri sulco, Virgil. existimatur voluisse cum ait: Ipsa seges demũ votis respondet auari Agricolæ, bis quæ Solem, bis frigora sensit. Hoc est, quæ bis per æstatem, bis per hyemem aratur. In vitium quoque cæterarumq; arborũ plantationibus sulcũ appellamus fossam in longum ducta, in qua plantantur semina. Virg. lib. 2. Geor. Ausim vel tenui vitem committere sulco. Hinc Bisulcus, bisulca, bisulcum, δίχηλος, vnde Bisulcum animal, quod non solidas, sed fissas vngulas habet. Item Trisulcus trisulca, trisulcum: id est, trifidus: vt, Telum trifidum, quod tres habet cuspides. Sulculus, αὐλάκιον, diminutiuũ. Col. de Arboribus, cap. 30. Rosam fruticibus, ac surculis disponi per sulculos pedales conuenit.

Sullae, ab antiquis dicti sunt, qui postea Syllæ, propterea quòd prisci illi peregrinam literam nullam recipiebãt: vnde & Fruges vocabant, quos nos Phryges dicimus. Hinc etiam Sullanum diem apud Ciceronem legimus, pro Syllano, ad Att. l. 10. Non fuisset & illa nox tam acerba Africano sapientissimo viro, nõ tam dirus dies ille Sullanus callidissimo viro C. Mario, si nihil vtrunq; eorum fefellisset. Quo in loco Syllanum diem eum intelligit, quo L. Sylla Marianarum partium victor, vrbem ingressus, omnia cædibus & proscriptionibus vastauit.

Sullaturio, desideratiuum, à Sylla formatum, idem valens quod proscripturire, vel Syllæ proscriptionem immitari. Cic. ad Att. lib. 9. Sed medius fidius turpe nobis puto esse, de fuga cogitare. Hoc turpe Cn. noster biennio ante cogitauit, ita Sullaturiuit animus eius, & proscripturi iam diu.

Sulmo, Σουλμών, oppidum Pelignorum, in quarta regione Italiæ, nonagesimo ab urbe distans lapide, Ouidii Poetæ patria, vt ipse testatur 4. Trist. sic scribens: Sulmo mihi patria est, gelidis vberrimus vndis. Millia qui nouies distat ab vrbe decem. Dictus Sulmo, à Solymo Aeneæ comite, conditore eius urbis: vt testatur idem Ouid. 4. Fastor. Huius erat Solymus Phrygia comes vnus ab Ida, A quo Sulmonis mœnia nomen habent.

Sulphur, siue Sulfur, *Solpho*, θεῖον, à Pli. lib. 35. cap. 15. terræ generibus assignatur, ab aliis quibusdã inter metallica corpora enumetur. Effoditur enim cuniculis in Aeoliis præcipue insulis inter Italiam & Siciliam sitis, nobilius tamen in Melo. Inuenitur & in Italia Neapolitano Campanoq; agro, in collibus, qui uocantur Leucogæi. Dioscorides duo eius enumerat genera, Natiuum siue fossile, quod quoniam ignem non est expertum, ἄπυρον appellat, Virg. Viuum cognominat. Alterum factitium, quod, quoniam olei in coctu ad ignem perficitur, πεπυρωμένον nominant. Plin. loco iam citato quatuor eius numerat genera, factitium nimirum in tres secans differẽtias, quas hic Breuitatis causa omittimus, ab eo, si uideatur, petendas. Ouid. 1. de Arte: Quid referam Baias, prętextaq; littora uelis, & quæ de calido sulphure fumat aquam? Vir. 3. Geor. Et spumas miscent argenti, ac sulphura viua. Idem 2. Aeneid. Et late circum loca sulphure fumant. Hinc Sulphureus, ea, eum, θειώδης, quod ex sulphure est, siue sulphuris naturam refert Pli. lib. 36. c. 19. Cum vritur, odorem sulphureum reddit. Virg. 7. Aeneid. Audiit amnis Sulphure Nar albus aqua. Ouid. 15. Metam. Nec quæ sulphureis ardet fornacibus Aetna.

Sulphuraria, riæ, *Insolforato*, θεῖα, locus vbi sulphur coquitur, aut effoditur.

Sulphuratus, a, um, θειωτός, quod sulphur habet admissum. Vnde Sulphurata dicuntur ligna exilia, sulphure ex vtraq; parte intincta, ad accendendas lucernas. Mart. li. 1. Qui palientia sulphurata fractis Permutat uitreis.

Sultis, εἰ βούλεσθαι, veteres dixerunt, pro Si uultis. Plau. in Asin. Hoc agite sultis spectatores nunc iam.

Sum, es, est, *Essere*, εἰμί, ὑπάρχω, verbum substantiuum à Grammaticis appellatũ, siue quòd per sese subsistet, solumq; nullius

lius alterius verbi egeat adminiculo: cum cótra cætera omnia in hoc resoluantur, pleraq; etiam sine eius ope declinari non possint: siue quòd cum cætera omnia uerba aut actionem importent, aut passionem, solum hoc sit verbum, quod substantiam rei denotet. Variam autem in oratione obtinet constructionem. Aliquando enim similes coniungit casus. Cic. de Diuin. Cum solutus est animus, nihil plane ei est cum corpore. Idem Trebatio: Audio Treuiros capitales esse. Aliquando non inuenitste subauditur. Virg. 1. Aene. Tune ille Aeneas, quem Dardanio Anchisæ Edidit alma Venus, &c. Idem lib. 3. Nam Polydorus ergo. Nonnunquam pretium importat, idem fere significans quod valeo, siue æstimor, in qua significatione genitiuũ exigit. Salust. in Iug. Nunc vos æstimate facta, an dicta pluris sint. Ter. in Adel. Argenti quanti est, sumito, id est quanto pretio valet. Cice. lib. 2. Off. Vt commodius putarent numerari sibi, quòd tanti esset, quàm suum recuperare. Esset, inquit, i. existimaretur. Idem in frumentaria: Cum in Sicilia sestertiorum duorum tritici modius esset. Eundem etiam causam exigit, cum dominium seu possessionem importat: ut, Pecus est Melibœi. Item quando munus significat, siue officium: idq; in tertia duntaxat persona singularis numeri. Cic. lib de Orat. Clamare contra quàm deceat, hominis est impudentis. Et paulo post: Quorum alterum diuinitatis mihi cuiusdam uidetur, alterum humanitatis. Quandoque iungitur datiuo, & tunc significat, habeo. Virg. 1. Aen. Sunt mihi bis septem præstanti corpore nymphæ. Iungimus interdum & alterum datiuum. Cice. ad Att. Postrema tua pagina magnæ mihi molestiæ fuit. Cuius generis orationes fere exponi solent per verbum afficio, hoc modo: Postrema tua pagina affecit me magna molestia. Ampla domus sæpe afficit dominum dedecore. Cum datiuo, & ablatiuo. Plaut. in Mil. Nihil me pœnitet iam quanto sumptu fuerim tibi. Est mihi minus cum illo. i. minus sum ei familiaris. Cic. Marcello lib. 15. Si mihi tecum minus esset quàm est cum tuis omnibus, allegarẽ ad te illos, à quibus intelligis me præcipue diligi. Ponitur & pro conuenit, siue contingit: sed in tertia tantum persona singularis numeri. Val. Max. lib. 1. Non est inter patrem & filium vllius rei comparationem fieri, præsertim diuinitatis fastigio iunctos. Vir. 6. Aen. Necnon & Tityon terræ omniparentis alumnum Cernere erat. i. licebat. Apponitur quandoque huic verbo ablatiuus sine præpositione: vt, Tuo beneficio liber sum: &, Tu es magna vi animi, & corporis. Aliquando etiam cum præpositione: vt, Hæc res est in potestate mea: Vis est in armis. Est in bonis, pro, in possessione bonorum, bona possidet. Cice. Acilio lib. 13. Nullam omnino arbitror de ea hæreditate controuersiam eum habiturum, & est hodie in bonis. Esse in aliquo numero, atq; honore. Cæs. 6. Bel. Gal. In omni Gallia eorum hominum, qui in aliquo sunt numero, atque honore, duo sunt genera. Interdum adiunctum habet accusatiuum mediante præpositione Ad: & tunc est, significat expositum est, uel vergit. Cæs. 1. Comment. Aquitania à Garumna flumine ad Pyrenæos montes, & eam partem, quæ est ad Hesperiã. Ponitur nonnunquam sine casu à parte posteriori. Lucretius: Quæ sunt quæ fuerunt, & quæ post facta sequentur. Itẽ iungitur infinitiuo alterius verbi: vt, Magnæ laudis est, vacare sapientiæ: &, Animi fortitudo est, aduersa contemnere. Est pro possibile est. Celsus: Non tam facile ijs opitulari est, qui in cibo venenum, uel in potione sumpserunt. Budæus. Es, pro soles. Cic. Cornif. li. 12. Quod si, vt es, cessabis, lacessam. Huius verbi composita sunt, Absum, Adsum, Desum, Exum, Insum, Intersum, Obsum, Possum, Præsum, Prosum, Subsum, & Supersum: quorum significat explicantur suis locis.

SVMEN, inis, οὖθαρ, ἦτρον, venter suillus, infra vmbilicum, cum ipsis vberibus. summis olim Romæ in delicijs habitus, præcipue si ex primipara excisus esset sue vno die post fœtũ editum. Antiqui Abdomen appellarunt. Suminis autem vocabulum à Publio Mimorum Poeta initium sumpsit. Pli. li. 8. cap. 51. Hinc Censoriarum legum paginæ, interdictaq; cœnis abdomina, glandia, testiculi, uuluę, syncipitia verrina: vt iam Publij Mimorum Poetæ cœna, postquã seruitutẽ exuerat, nulla memoretur sine abdomine, etiam vocabulo suminis ab eo imposito. Idem in lib. 11. cap. 37. Proxima eiectitiæ vuluæ est occisæ uno die post partum. Huius & sumen optimum, si modo fœtus non hauserit, eiectitiæ deterrimũ. Antiqui Abdomen vocabant, prius quàm calleret id, scientes occidere non assueti. Hæc Plin. Mart. lib. 13. Esse putes nondum sumen, sic vbere largo Effluit, & uiuo lacte papilla tumet. Plaut. in Capt. Quanta labes larido, quanta sumini absumendo. Dictum: Sumen (ut quibusdam placet) quasi suis abdomen: aut, vt alij putant, à sugendo: quanquam non desunt, qui Sumen dictum putẽt, quasi Rumen, à mammis, quas antiqui Rumas appellabant.

SVMMA, æ, *Somma, conchiusione*, κεφάλαιον, τὸ σύμπαν, caput sententiæ alicuius, aut rerum de quibus verba fiunt, aut etiam quæ numerantur. Virg. lib. 4. Nauiget, hęc summa est. In summam proficere. Quintil. lib. 1. Maiora tamen aliqua discet puer eodem ipso anno, quo minora didicisset. Hoc per singulos annos prorogatum, in summam proficit. Id est, in cumulum excrescere, & ad eam dicendi facultatem, quã adolescenti aut iuueni comparare volumus, & ad eum finẽ, quẽ destinauimus. Summa victoriæ. Cæs. 7. Bel. Gal. Nec solis Biturigibus communem salutem committendam censent: quod pene in eo, si oppidum retinuissent, summam victoriæ constare intelligebant. Summa rerum. Ter. in Phor. Ad te summa solum Phormio rerum redit. Cic. de Leg. Leges autem à me edentur non perfectæ, nam hoc esset infinitum sed ipsæ summæ rerum ac sententiæ. Idem ad Tit. l. 13. Summa est, in quo mihi gratissimum facere possis, si curaueris, ut Auianus, quando se à me amari putat, me à te amari sciat: erit id mihi pergratum. Summa pecuniæ. Cice. 1. Off. Addendo, deducẽdoq; uidere, quæ reliqui summa fiat. Cic. de Lege Agrar. Cum summam, tantæ pecuniæ nullo teste sibi ipse ex sua voluntate confecisset. Huius diminutiuum est Summula, id est, parua summa.

SVMMANALIA, dicuntur liba farinacea in modum rotæ facta. Festus. Hæc Cælius lib. 9. cap. 16. Sumen alia vocat, putatq; à sumine esse dicta, eademq; esse cum ijs, quæ Græci ἦτρια appellant.

SVMMANVS, pen. pro. ἀΐδης, ἀΐδωνεύς, Pluto, deus inferorum, ita dictus, quasi summus deorum Manium: vt in Nupt. Philologiæ docet Martianus. Huic Romani nocturna fulmina assignabant, quemadmodum diurna Ioui, teste Plin. lib. 2. cap. 51.

SVMMARIVM, rii, ἐπιτομή, idem quod breuiarium. Seneca, Vide ne plus profectura sit ordinaria oratio, quàm quæ vulgo breuiarium dicitur: olim cum Latine loquebamur, Summarium dicebatur.

SVMMATES, *Primarij de la città, gouernatori, prencipi*, μεγιστᾶνες, ἄριστοι, principes in ciuitate, qui & Optimates, & Primates appellantur. Plaut. in Pseud. Nunc tibi hæc ego loquor deliciæ summatũ virum. Idem in Cistel. Vbi istas videas summo genere natas Summates matronas.

SVMMATIM, κεφαλαιωδῶς, ὁμαδόν, per singulas summas, uel in summa, & breuiter, & omnibus quasi simul comprehensis. Apuleius: Omnia summatim tetigerat. Pli. Sed ut hac de re summatim dicam Huius significantiæ sunt, In summa, & Ad summam, quæ ita significant, ac si diceremus, Quod vt summatim comprehendam, Quintil. In summa non recedo: fas est mihi, inuitis etiam parentibus, pie facere. Cic. de Offic. Ad summam, ne agam de singulis, communem totius generis humani societatem, congregationem, & conciliationem colere, tueri, conseruare debemus. Ad summũ vero siue Summum, siue Ad, τὸ μέγιστον, idem est, ac si diceremus, Vt summum vel maximum dicam. Cice. pro Milo. Vnus aut summum duo, inuenti sunt, qui Milonis causam nõ probarent. Id est, non plures, quàm vnus aut duo ex omnibus. Pro eo quod nos dicimus Summatim, vel in summa, frequẽter uti solet Quintil. aduerbio Semel. Et ut semel oia complectar: id est, in summa. In eundem sensum etiã quandoque sumitur Breuiter. Quintilianus: Breuiter tamen longæ crudelitatis explicanda sæuitia est: ex omnibus quæ protuli leuissimum fuit, quòd occisus est. Pli. l. 3. c. 4. A reliqua uero Gallia cultu virorum, morũ dignatione amplitudine, opum præferenda, breuiterq; Italia verius, quàm prouincia. Aliquando etiam Summatim à Summus fit, & significat per summa ἄκρως. Col. lib. 3. Si autem eo vsque exaruit (scilicet vineæ truncus) vt curuari non possit, primo anno summatum, ita ne radices eruas, aut lædas, ablaqueato.

SVMMATVS, us, ui, πρωτεῖον, ἀρχή, imperium, & rerum summa. Lucr. lib. 3. Imperium sibi cum, ac summatum quisque petebat.

SVMME, *Grandissimamente*, εἰς τὰ μάλιστα, ἐξόχως, ἐν τοῖς μάλιστα, εἰς ὑπερβολὴν, εἰς τὰ ἔσχατα, aduerbium à summus, significãs maxime, excellenterq;. Plin. Epist. 143. Habui enim illum Quæstorem in consulatu, mei summe obseruantissimũ. Cic. ad Sulpicium lib. 13. Tale enim tuum iudicium de homine eo, quem ego unice diligo, non potest mihi non summe esse iucundum.

SVMMERGO, is. Cic. de Diuin. Summersus equus uoraginibus non obstitit.

SVMMISSE, siue Submisse, ὕποχα, demisse, abiecte, humiliter. Cic. pro Plancio: Si meum beneficium potius ad eum detuli, qui à me contenderat, quàm ad eum, qui mihi non nimis

mis submisse iupplicarat.

SVMMISSIN, ὑφειμένως, idem quod summisse, siue uoce submissa. Suet. in Augusto: Nam ad communionem sermonis tacentes etiam, & summissim fabulantes prouocabat.

SVMMISSIO, nis. Cic. Orat. Summissio orationis.

SVMMISSVS, a, um, siue Submissus, *Sommesso, demesso, humile*, ὑφειμένος, interdum idem quod incuruatus siue inclinatus. Virg. 3. Aen. Summissi petimus terram. Pli. lib. 11. cap. 49. Solidipedes inter initia pasci nisi submissis genibus non possunt. Interdũ idem quod humilis, abiectus, ταπεινός. Cic. 1. Off. Neq; summissum nimis, neque se nimium efferenté. Summissa uox, ὑφειμένη φωνὴ, id est, pressa, cui opponitur clara & elata. Cic. 1. de Orat. Oratio placida, summissa lenis.

SVMMITAS, atis, *Sommità, altezza*, ἄκρα, idem quod vertex, siue fastigium.

SVMMITTO, tis, *Sommettere, sottomettere*, ὑποπέμπω, κατασκευάζω, ἐπιβάλλω, ὑπάγω, suborno, clanculum & fortim immitto. Cic. 5. Ver. Summittebat iste Timarchidem, qui moneret eos, si saperent vt transigerent. Item permittere crescere, καθίεναι. Nanq; Summittere barbam, & capillum dicimur quando neque tondemus, neq; radimus, permittentes ad enormitatem adolescere, quod specimem est maximi doloris. Id etiã Promittere, & Demittere, dicitur. Aliquando subdere vel successorem in alterius locum mittere. Cic. de Prouinc. consul. Huic viro non summittetis? hunc diutius in prouincia manere patiemini? Loquitur de Pisone, Macedoniam consulari imperio obtinenti, cui sentẽtia sua successorem decernit. Aliquando sub iugum mittere. Virg. 1. Eclog. Pascite vt ante boues pueri, summittite tauros.

SVMMOENIVM, nii, χαμαιτυπεῖον, locus sub mœnibus, in quo meretrices prostabant. Inde Summœnianus, a, um. Mart. lib. 12. Summœnianæ vbi pilantur vxores. Quibus in locis Summœnianas vxores appellat vilissimum meretricum genus, quæ feræ in fornicibus sub mœnibus cellas habebant.

SVMMOPERE, aduerb. μάλιστα, ἐξόχως, id est, maxime, vehemẽtissime. Cic. lib. 2. de Inuent. Vitia vero hæc sunt certissima exordiorum, quæ summopere vitare oportebit.

SVMMOVEO, es, siue Submoueo, moui, motum, ἀποκινέω, arceo, depello, remoueo. Liu. 3. ab Vrbe: I lictor, submoue turbam, & da viam domino ad prehendendum mancipium. Cic. de Legib. Summouere Academiam non audeo.

SVMMVS, a, um, *Altissimo, sommo, grandissimo*, ὕψιστος, κορυφαῖος, ἄκρος, quod est omnium altissimum. Vir. 4. Aenei. Summoq; vlularunt vertice Nymphæ. Aliquando extremum, ἔσχατον. Cic. in Hortens. Vixit ad summam senectutem valitudine optima. Virg. 2. Aeneid. Venit summa dies, & ineluctabile tempus Dardaniæ. Aliquando maximum, quo nihil sit maius, μέγιστον. Sic Iupiter summus dicitur: & à Virgilio, Summe, Deum, pro Maxime deorum. Aliquando laudabile, gloriosum. Virg. 9. Aen. Me ne igitur socium summis adiungere rebus Nise fugis? Summum, & Ad summum, hoc est, pro eo quod dicimus, Vt summum, vel maximum dicam. Cic. 5. Verr. Duo millia nummum, aut summũ tria dedisset. Nonnunquam etiam, pro optime. Cic. ad Tironem lib. 13. Fac plane, vt valeas, nos ad summum scilicet valemus: i. optime, ut vix melius possimus.

SVMMVTO, as, pen. pro. *Mutare*, ὑπαλλάττω, aliud pro alio muto. Cic. in Orat. Hanc Hypallagen rhetores, quia quasi summutantur verba pro verbis, Metonymiam Grammatici vocant, quod nomina transferantur.

SVMO, is sumpsi, sumptũ. *Pigliare, attribuirsi, consumare*, λαμβάνω, ἀναιροῦμαι, αἱρέω, capio, assumo, accipio. Cic. de Clar. Orat. Tu qui à Næuio sumpsisti multa, si fateris, vel si negas, surripuisti. Salust. in Iugur. Epistolam super caput temere positã sumit. Nonnunquam arrogo mihi, siue attribuo, aut plus iusto mihi vendico. ἀπονέμω ἐμαυτῷ. Cice. pro Planc. Quanquam non tantum mihi sumo, iudices, neque arrogo. Item eligo. Cic. in Diuin. Sumat aliquem ex populo monitorem officij sui. Item conduco. Cic. Quoad enim peruentum quò sumpta nauis est, non domini est nauis sed nauigantium. item consumo. Ter. in Adelph. I ergo intro, & cui rei opus est, hilarem hunc sumamus diem. Item impendo. Idem in Phor. Opportune adeo nunc argentum attuli, Fructum, quem Lemni vxoris reddunt prædia, id sumam .i. impendam, vt Donatus exponit. Vnde Sumptus, de quo infra. Sumere obsequium animo, est animo obsequi. Plaut. in Bacch. Ego dare me ludum meo gnato institui, ut obsequium animo sumere possit. Sumere operam, frustra laborare. Plaut. in Most. Quid ego huc recursem? aut operam sumam, aut conteram? Sumere supplicium, punire. Cicer. 7. Verr. Quamobrem suppliciũ non sumpsisti? Et paulo post: Dixit se, quod sciret sibi crimini datum iri, pecuniam accepisse, neque de uero archipirata sumpsisse supplicium, ideo securi non percussisse. Huius composita sunt, Absumo, Assumo, Consumo, Desumo, Insumo, Præsumo, Resumo, Trãsumo: quæ habent penultimam productam. Significata eorum explicantur suis locis.

SVMPTIFACIO, cis, *Far spesa, cõsumare*, καταναλίσκω, δαπανάω, facio sumptum. Plau. Si nunc me suspendam, meam operã luserim, ut præter operam restim sumptifecerim.

SVMPTITO, as, are, secundum frequentatiuum à Sumo. Plin. lib. 25. cap. 5. Candidum autem vomitione causas morborũ extrahit, quondam terribile postea tam promiscuũ, ut plerique studiorum gratia, ad prouidenda acrius, quæ commẽtabantur, sæpius sumptitauerint.

SVMPTIO, onis, uerbale, λῆμμα, idem quod assumptio. Cic. lib. 2. de Diuin. Sed demus tibi istas duas sumptiones, ea quæ Lemmata appellant Dialectici, sed nos Latine loqui malumus.

SVMPTVARIVS, a, um, δαπανηματικὸς, quod ad sumptum pertinet: vt Lex sumptuaria, quæ de moderandis sumptibus lata est, quam Cato Cibariam appellat. Cic. Pæto: Ad singulos me tuos conferam domum, si habebo in denos dies singulos, sumptuariæ legis dies conferam. Hinc centenarias appellauere antiqui cœnas, ab impensa centum sestertiorũ, sumptuaria lege præscripta.

SVMPTVOSVS, a, um, *Sontuoso*, φιλαναλωτὴς, δαπανηρὸς, qui immoderatum sumptum facit. Cic. in Parad. Venio enim iam ad sumptuosos, relinquo istum quæstuosum. Ter. in Adel. Domus sumptuosa, adolescens luxu perditus. Sumptuosa cœna, πολυτελὴς, in quam magnus factus est sumptus. Cic. Pæto: Expecta igitur hospitem eum minime edacem, tum inimicum cœnis sumptuosis. Sumptuose. Catul. Epigr. 44. Vox conuiuia lauta sumptuose De die facitis.

SVMPTVS, a, um, *Pigliato, tolto*, εἰλημμένος, ληφθεὶς, participium passiuum verbi Sumo, idem significans quod acceptus, uel electus: ut, Sumpta uirili toga. Cice. de Amic. Idem pro Rabi. Vide hos quasi sumptos dies ad labefactandũ illius dignitatem.

SVMPTVS, ptus, *spesa*, δαπάνη ἀνάλωμα, impensa, à verbo Sumo, quod inter cætera significat impendo: ut suo loco docuimus. Plin. Qui eam domum magno sumptu ædificauerat. Ter. in Phorm. Opus est sumptu ad nuptias. Cice. in Parad. Non modo ad fructum ille est sumptus, sed etiam ad fœnus, exiguus.

SVNIVM, σούνιον, extremũ Atticæ promontorium, ortum spectans, vicum habens eiusdem nominis, quem Leontidi tribui assignat Stephanus. Vide Ptolemæum decima Europæ Tab. & Strabonem sub initium lib. 9.

SVO, is sui, tum, *Cucire, cusire*, ῥάπτω, sarcio, cõcinno, compingo. Cic. 2. de Nat. deo. Cultus dico agrorum, extructionesq; tectorum, tegumẽta corporum uel texta, uel suta, omnemq; fabricam æris & ferri. Vnde Sutores qui calceos suunt. Quidam à sue uerbum hoc deduci existimãt, eo quòd huius animalis setis in suendo sutores utantur. Sumitur tamen generalius, pro eo quod est, rem quamuis coniungere, cõnectere, siue colligare. Gel. Sed hi plerasq; naues loris suebãt. Composita sunt Assuo, Consuo, Circũsuo, Desuo, Dissuo, Exuo, Insuo, Intersuo, Persuo, Præsuo, Resuo, Subsuo, Subtersuo, & Transsuo: quorum significata explicantur suis locis. Deriuata sunt Sutor, oris: Sutorius, a, um: Sutrina, næ, & Sutura, ræ: quæ omnia suis locis explicabuntur.

SVPELEX, lis, fœminini generis, vel hæc Supellectilis, & apud antiquos hoc Supellectile: vnde putatur mansisse plurale neutri generis, Supellectilia. Ablatiuum singularem facit Supellectile, uel Supellectili. Est autem Suppellex, *Roba di casa, mobile di casa, masseritie di casa, ornamento*, κατασκευὴ, σκεύος, περιουσία, ἔπιπλον, domesticum instrumentum, quod neque argento, aurove facto, uel uesti annumeretur, id est res nobiles, ut vocant Iureconsulti, apud quos titulus est, de Supellectile legata. Cuius nomine, ut inquit Paulus continentur mensæ, trapeziphora, delphicæ, subsellia, scamna, lecti inargentati, culcitre, toralia, mappæ uillosæ, uasa aquaria, pelues, aquiminaria, candelabra, lucernæ, trullæ, uasa ænea uulgaria, id est, quæ non proprio sunt loco attributa: præterea capsæ, armaria, uitrea, escaria, & potoria. Hæc Sipontinus ex 33. Digest. de Supellectile legata. l. j. & l. supellectile. Hora. 5. Serm. Saty. 6. Cœna ministratur pueris tribus: & lapis albus Pocula cum cyatho duo sustinet: astat echinus Vilis, cum patera guttus, Campana supellex. Cice. 4. Verr. Supellex, ex ære elegãtior, Deliaca, & Corinthia. Virg. 1. Ge. Vilisq; suppellex, Arbuteæ crates, & mystica vannus Iacchi.

SVPER, ὑπὲρ, præpositio est modo accusatiuo, modo ablatiuo casui seruiens, deducta à Græca præpositione eiusdem significationis, aspiratione in s, & υ in u, commutata. Eius an-

sitheton est Subter. Quidam hoc discriminis esse voluerunt inter Super & Supra, quòd illud contiguitatem, hoc spatiū quoddam interiectum importaret. Quæ tamen differentia perpetua non est, vt satis constat vno Liuij testimonio lib. 44. ab vrbe: ubi sic habet: Vbi citra muros, supra, subterq; terram per dies viginti quinq; pugnatum est. Accipitur aliquando Super pro De περὶ, cum genitiuo. Virgil. 1. Aene. Multa super Priamo rogitans, super Hectore multa. Aliquando idem valet quod Pro, vt apud eundem 4. Aen. Nec super ipse sua molitur laude laborem. Iuncta uero accusatiuo, significat Vltra. Virg. 6. Aen. Super Garamantas, & Indos Proferet imperiū. In qua significatione aliquando etiā ablatiuo iuncta inuenitur. Virg. 9. Aene. Nocte super media: Id est, ultra mediam noctem. Ponitur aliquando aduerbialiter sine casu. Plaut. Hinc atq; hinc super subterq; premor angustijs. Accipitur aliquando pro uehementer. Virg. 1. Aeneid. His accensa super, iactatos æquore toto, &c. Nōnunquam pro Desuper. Virg. 9. Aene. Et super e vallo prospectant Troes. Super somnum .i. seruus à cubili, interprete Budæo. Curtius: Sed per dispositos, quos super somnum habebat, omnes procul relegatos, ne fremitu murmurantium inter se excitaretur. Quandoque pro Insuper, & Amplius. Idem 2. Aen. Cui neq; apud Danaos vsquam locus, & insuper ipsi Dardanidæ infensi pœnas cum sanguine poscunt. Componitur cum dictione incipiente ab a, vt Superaddo: c, vt Supercido: d, vt Superduco: e, ut Supereminco: f, vt Superfluo: i, vt Superincido: m, vt Supermeo: p, vt Superpono: :s, vt Superuacuus. Componitur & cum præpositionibus De & In, ex quibus fiunt Desuper, & Insuper: de quibus egimus supra suis locis.

SVPERABVNDO, as, περισσεύω, redundo, superfluo. Vlp. ff. de Regulis iuris: Non solent, quæ superabundant, vitiare scripturas.

SVPERAGNATA tunica, ἐπιπεφυκὼς χιτὼν, omniū oculi tunicarum extima, corneæ extrinsecus adherens: vnde & nomen accepit.

SVPERALLIGO, as, Ligar sopra, ἀποδέω, superne alligare. Plin. lib. 20. cap. 6. Caninus lien si viuenti eximatur, & in cibo sumatur, liberat eo uitio, Quidam recentem superalligant.

SVPERBIBO, Beuer sopr'al modo, ἐπιπίνω, post cibum potumve assumptum, alium potum superingero. Plin. lib. 23. cap. 2. Aquæ potum interponere vtilissimum, itemq; iugi superbibere ebrietati: quā quidē frigidæ potus extemplo discutit.

SVPERBIA, æ, Superbia, alterezza, ὑπερηφανία, ἀλαζονεία, ἀγηνορία, elatio mentis, arrogantia, insolentia. Cic. 6. Verr. Illa tua singularia insolentia, superbia, contumacia. Hora. 3. Carm. Ode 10. Ingratam veneri pone superbiam: Ne currente retro funis eat rota. Quint. lib. 3. cap. 6. An diuitiæ pariant superbiam. Cice. contra Rullum: Coloni Capuæ in domicilio superbię, & in sedibus luxuriæ collocati.

SVPERBIO, bis, Insuperbirsi, ὑπερηφανεύομαι, ἀλαζονεύομαι, fastu quodam extollor: à præpositione Super, & verbo Eo, vt volunt, compositum, b, litera euphoniæ causa interserta. Plin. lib. 10. cap. 62. Equæ comantes sese superbiunt. Ouid. de Medic. fac. Laudatas homini volucris Iunonia pennas Explicat, & forma muta superabit auis. Accipit aliquando superbire pro excellere, ὑπερέχειν. Plin. lib. 17. Hinc geminæ certe apud Menandrum & Philemonem fabulę superbiunt. Claud. lib. 4. de Raptu: Phlegræis silua superbit Exuuijs, totumq; nemus victoria vestit. Hoc est, nobilitatur, celebratur, illustratur.

SVPERBVS, a, um, Superbo altiero. ὑπέρογκος, ὀλιγαρτίας, ὑπερήφανος, elatus, arrogans. Virg. 3. Aen. Stirpis Achilleæ fastus, iuuenem superbum Seruitio enixæ tulimus. Catul. Epig. 27. Et ille nunc superbus, & superfluens. Perambulabit omniū cubilia. Hor. Epod. 4. Licet superbus ambules pecunia. Fortuna nō mutat genus. Oui. 2. Meta. Ecce suo comitata choro Dictynna per altū Mænalon ingrediens, & cæde superba ferarū. Aliquando nobilis, magnificus, excellens, ἀγέρωχος. Idem 1. Aene. Hinc populo late regem, belloq; superbum Venturū excidio Libyæ. Aliquādo altus, sublimis, ὑψηλός. Virg. 7. Aen. Tela nouant Atina potens, Tyburq; superbū. Aliquando ornatus. Idem 2. Aen. Barbarico postes auro spolijsq; superbi. Aliquando opulentus: vt apud eundem 9. Aen. Simul ense superbum Rhamnetem aggreditur. Aliquando iniquus: ut apud eundem 8. Aeneī. Quos illi bello profugos egere superbo, Antiqui etiam Superbos (propter pompam funeris) mortuos dixere. Plau. in Amph. Faciam ego hodie te superbum, nisi tu hinc abis. Id est, occidam.

SVPERBE, aduerbium, Superbamente, alteramente. ὑπερηφάνως, elate, fastuose. Ter. in Phor. Satiu' superbe illuditis me? Liui. 4. ab Vrbe: Superbe à Samnitibus, qui Capuam habebant Cumasq; legati prohibiti commercio sunt. Cice. pro lege Man. Legati quòd erant appellati superbius, Corinthum patres vestri, totius Græciæ lumen, extinctum esse voluerunt.

SVPERBIFICVS, a, pen. cor. adiectiuum. Senec. Herc. furen. Et superbifica manu Atrum per vrbes ducit Argolicas canem.

SVPERBILOQVENTIA, tiæ, ὑψηγορία, γαυρικολογία, elata atque arrogans sermo. Cic. 4. Tusc. Quam vim mali significantes Poetæ impendere apud inferos saxum Tantalo faciunt ob scelera, animiq; impotentiā, & superbiloquentiā.

SVPERBITER, ὑπερηφάνως, γαυρικῶς, antiquis in usu fuit pro eo quod hodie vsitatius dicimus Superbe, Afranius apud Nonium: Ille superbiter imperat. Næuius lib. 6. Bel. Pun. us citatur ab eodem Nonio: Superbiter, contemptim, conterit legiones.

SVPERCALCO, as, are, Calcar su, ἐπιστείβω, ὑπερπατέω, idē quod conculco. Col. lib. 12. cap. 39. Vbi vnum tabulatum feceris, vinum vetus conspergito: postea alterum supercalcato, & item vinum conspergito: eodem modo tertium calcato, & infuso vino superposito, ut supernatet: & finito dies quinque, postea pedibus proculcato.

SVPERCERNERE, ἐπικρίνω, est terrā cribro purgatam inijcere. Plin. lib. 17. cap. 10. Terraq; cribris supercernitur pollicis crassitudine.

SVPERCIDO, dis, pen. cor. Cascar su, ἐπιπίπτω, super rem aliquam cado. Colum. lib. 5. Ne si transuersa fuerit cicatrix, cœlestem supercidentem aquam contineat.

SVPERCILIOSVS, ὑπέροφρυς, κατωφρυωμένος, dicitur austerus, & grauis.

SVPERCILIVM, lij, Ciglio, ἐπισκύνιον, προβολὴ τῦ ὄμματος, ἐπίσκυμα, ὀφρῦς, pars extrema frōtis, quæ super oculos prominens, breuibus uestitur pilis, ad oculi protectionem aduersus ea, quæ superne incidere possent, vallum quoddam à natura concessa. Plin. lib. 11. cap. 37. Supercilia homini, & pariter, & alterne mobilia: in his pars animi. Cic. pro Rosc. Com. Nonne supercilia illa penitus abrasa olere malitiam, & clamitare calliditatem videntur? Idem 1. Off. Ex oculorum obtutu, superciliorum aut remissione aut contractione, ex mœstitia, ex hilaritate, ex risu, ex locutione, ex reticentia, ex contentione uocis, ex summissione, & cęteris similibus facile iudicabimus, quid apte eorū fiat, quid ab officio, naturaq; discrepet. Sed quoniam his annuimus, his negamus, ideo Supercilium quandoque pro fastu & superbia ponitur. Iuue. Sat. 6. Si cum magnis virtutibus affers Grande supercilium, & numeras in dote triumphos. Grande, inquit, supercilium, hoc est, fastum, grauitatem, & seueritatem. Supercilium censorum apud Valer. Max. i. grauitas, seueritasq; Censore digna. Cic. pro lege. Agrar. Hunc Capuæ Campano supercilio ac regio strepitu cum videremus, Magios Blossios mihi videbar illos uidere, ac Iubellios. Superciliū salit, Quoties bona quædam spes titillat animum nostrū, dicere licebit nobis salire supercilium. Vide Adagia Erasmi. Is uero, cui supercilia multum extrorsum porriguntur & prominent, Silo dicitur. Accipitur etiam Superciliū pro rei alicuius summitate, & loco eminentiori. Vir. 1. Ge. Ecce supercilio cliuosi tramitis vndam Elicit. Sic dicimus Supercilium montis, pro vertice. Liui. 7. Bel. Pun. Ipse expeditos, qui pridie stationes hostium pepulerant ad leuem armaturam infimo stantem supercilio ducit.

SVPERCLAVDO, Liu. 7. Bel. Maced. A continente arctæ semitę aditum habet, à mari rupes excisæ, fluctibus superclaudunt.

SVPERCRESCO, ἐπιφύομαι, innascor: ut, Vlcera supercrescentia, apud Celsum lib. 6. cap. 6.

SVPERCVBO, as, pe. cor. Star sopra, ὑπέρκειμαι, ἐπίκειμαι, super iaceo, superdormio. Colum. lib. 8. Perforatis tabulis quibus ouilia consternuntur, ut grex supercubet.

SVPERDICO, is, pen. pro. Aggiungere al parlare. ἐπιλέγω, subiungo dictis, dico aliquid præter id, quod dictum est. Cic. 2. de Legib. Admonet Iurisconsultus hic quidem ipse Mutius Pontifex, idem ut minus capiat, quàm omnibus hereditatibus relinquatur: superdicebant quicquid cœpisset adstringi, rursus sacris liberantur.

SVPERDO, as, ἐπιτίθημι, super impono. Celsus lib. 7. cap. 7. Superdandum emplastrum, quo id glutinetur.

SVPERDVCO, is, Sopraporre: εἰσάγω, ἐπεισάγω, præter iam adducta, alia adduco. Plaut. in Truc. Iam quin etiam superducas, quæ mihi commendant cibum.

SVPEREDO, is, pen. cor. Mangiar dapoi, ἐπεσθίω, ἐπιτρώγω, post cibum assumptum alium superingero. Plin. lib. 19. cap. 6. Menander à Græcis auctor est, allium edentibus, betæ radicem in pruna tostam si superederint, odorem extingui.

SVPEREMINEO, nes, pen. cor. ὑπερέχω, supra alios emineo. Col. lib. 12. cap. 47. Tum fasciculum viridis fœniculi superpositum mergæ, ut oliuæ premantur, & ius supereemineat.

Virg.

Virg.7. Aeneid. Victorq; viros supereminet omnes. Ouid. 3. Met. Colloq; tenus supereminet omnes.

SVPEREROGO, ἐπινέμω, iam antea erogatis addo.

SVPEREXTO, tas, *Soprastare*, ὑπερέχω, supereminco, præ cæteris exto.

SVPERFERO, pen. cor. ἐπιφέρω, ὑπερτίθημι, supra aliquid ferre. Plin. lib. 28. cap. 28. Sinistrum pedem superlatum parturienti, letalem esse: dextro illato, facile eniti. Superlata nomina, superlata uerba, quæ augēdi causa in oratione proferebantur. Cic. in Partit. Illustris autem oratio est, si & verba grauitate delecta ponuntur, ac translata & superlata, & ad nomē adiuncta, & duplicata. Superlatio, onis, ὑπερβολή, excessus, oratio fidem superans. Ad Herenn. lib. 4. Superlatio, est oratio superans ueritatem, alicuius augēdi, minuendive causa.

SVPERFICIARIAE ædes, ἐπιπόλαιοι οἶκοι, inquit Caius Iuriconsultus de Superficieb. l. superficiarius, quæ in cōducto solo positæ sunt, quarum proprietas & ciuili, & naturali iure eius est, cuius est solum.

SVPERFICIARIVS, rii, ἐπιπολαῖος, qui in alieno solo superficiem habet, ita vt certam pensionem præstet. Auctor Vlpianus.

SVPERFICIES, ciei, *Superficie*, ἐπιπολή, ἐπιφάνεια, superior pars cuiusq; rei, & facies quæ exterius oculis cernitur. Constat autem eu lōgitudine & latitudine sine profundiate. Pli. lib. 31. ca. 48. Quia longitudo superficiem corporum solam ampliat. Superficies pro area ædificii nuda. Cic. ad Atti. lib. 4. Nobis superficiem ædium cos. de consilii sententia æstimarunt. H-S vicies.

SVPERFIT, pro superest, περίεστι. Colum. lib. 12. Tum separare quæ consumenda sunt, & quæ superfieri possunt, custodire, ne sumptus annuus, menstruus fiat.

SVPERFLVVANEVM, περιττόν, pro superuacaneo Sidonius Apollinaris usurpat.

SVPERFLORESCO, is, ἐπανθέω, post alium floresco. Plin. lib. 19. cap. 5. Particulatim cucumis floret, sibi ipse superflorescens.

SVPERFLVO, is, *Abondare*, ὑπερεκχύνω, πλεονάζω, abūdo. Pli. lib. 31. cap. 34. Apolloniæ in Ponto fons iuxta mare, æstate tantū superfluit, & maxime Canis ortu: parcius si frigidior sit æstas. Cic. de Cla. Orat. Is dedit operā, si modo id consequi potuit, vt nimis redundantes nos, & superfluentes iuuenili quadam dicendi impunitate, & licentia reprimeret: & quasi extra ripas diffluentes coerceret.

SVPERFLVITAS, superfluitatis, περιουσία, abundansia. Pli. lib. 14. cap. 1. Aliæ improbo reptatu, pampinorumq; superfluitate atria media complentes.

SVPERFLVVS, a, um, περιττός, idem quod redundans, abundans.

SVPERFOETO, as, ἐπικυΐω, ἐπικυΐσκω, superiori fœtationi alteram addo: quod accidere solet quibusdam animalibus, quæ post unum fœtum ex coitu conceptum rursus aliū concipiunt à priore, vnoq; aut altero die, uel etiā pluribus post primum emissum suo tempore enituntur: quæ emissio secūda, & veluti nouus quidam partus Superfœtatio dicta est. Plin. lib. 10. cap. 63. Dasypodes superfœtant, sicut lepores. Idem lib. 8. cap. 55. Lepus omnium prædæ nascens, solus, præter dasypodem superfœtat, aliud educans, aliud in utero pilis vestitum, aliud implume, aliud inchoatum gerens pariter.

SVPERFVLGEO, es, ὑπερφλεγέω, desuper affulgeo. Stat. 1. Syl. Ipse uut puro celsum caput aere septus, Templa superfulgens, & prospectare videris.

SVPERFVNDO, is, ἐπιχέω, de liquoribus dicitur, cum alicui rei superiiciuntur. Colum. lib. 12. cap. 57. Hanc mistutam cum in catillo composueris, oleum superfundito. Liui. 5. ab Vrbe: Tum uero iam superfundenti se lætitiæ vix temperatum est, per translationem pro vbertim sese ostendenti. Superfusus Tiberis, inondans. Liui. 7. ab Vrbe: Quin etiā cum medios forte ludos Circus Tiberi superfuso irrigatus impedisset. Superfusi hostes. Liui. 9. Bel. Maced. Gens superfusa montibus Caucasijs: hoc est conspersim fusa. Plin. lib. 6. cap. 13.

SVPERGERO, is, ere, ἐπιχωννύω, superiacere, & quasi aggeratim superimponere: nam proprie de terra dicitur. Colum. lib. 11. cap. 3. Prædicti deinde funes de tabulato prompti explicantur, & in longitudinem per vtrunque sulcum porrecti obruuntur: sed ita ut non nimium supergesta terra semina spinarū, quæ inhærēt toris funiculorū, enasci possint.

SVPERIACIO, cis, p. c. *Sopraporre*, ἐπιβάλλω, superpono, uel superextendo. Colum. lib. 5. cap. 5. Quæq; temporibus autumni frutetis & arboribus delapsa folia superiaciebantur, mox conuersa uomeribus, &c. Idem lib. 2. Seminibusq; de tabulato superiectis. Hinc frequentatiuum Superiacto, as, are. Plin. lib. 9. cap. 15. Quod & alias faciunt aliorum vim timētes, mugiles maxime, tam præcipuæ velocitatis, ut trāsuersa nauigia interim superiactent: Id est, transiliant. Superiectus, ctus. Col. lib. 6. cap. 36. Ita enim efficitur, vt eius obiectu, cum mas etiam superiectu eblanditus est, uelut incensus & obcæcatus cupidine subtracta quam petierat, fastiditæ imponatur equæ.

SVPERILLIGO, as, are, *Ligar sopra*, ὑπερενδέω, idem quod superligo. Plin. lib. 29. cap. 3. Eadem cum oleo trita ignes sacros leniunt, betæ foliis superilligatis.

SVPERILLINO, is, pen. cor. *Innugere*, ἐπιχρίω. Plin. lib. 30. cap. 12. Redunias, & quæ in digitis nascūtur pterygia, tollunt canini capitis cinis & vulua decocta in oleo, superillito butyro ouillo cum melle.

SVPERIMPENDENS, participium. Catul. Argon. Confestim Peneos adit viridantia tempe, Tempe quæ siluæ cingunt superimpendentes.

SVPERIMPONO, is, ὑπερεπιτίθημι, idem quod impono. Liui. 1. Bel. Pun. Et Sardiniam inter motum Africæ fraude Romanorum stipendio etiam superimposito, interceptam.

SVPERINCIDO, is, pe. co. *Cascar sopra*, ὑπερεμπίπτω, desuper in rem aliquam incido. Liu. lib. 2. Multisq; superincidentibus telis incolumis ad suos tranauit. Colum. lib. 4. cap. 5. Ne si transuersa fuerit cicatrix cœlestem superincidentem aquam contineat.

SVPERINDVCO, *Soprametter*, ἐπεισάγω, superinducio. Pli. l. 35. cap. 17. Duum pedum terra superindncta.

SVPERINDVO, is, ἐπενδύω, super cætera vestimenta induo. Sueto. in Nero. cap. 48. Vt erat nudo pede, utque tunicatus, penulam obsoleti coloris superinduit.

SVPERINGERO, is, ἐπισωρεύω, aggregatim superimpono. Pli. lib. 18. cap. 30. Sunt qui leguminum aceruos superingerant.

SVPERINIICIO, cis, pen. co. *Gettar sopra*, ἐπεμβάλλω, desuper iniicio. Virg. 4. Ge. Ratas superiniice frondes. Ouid. 5. Fast. Tum superiniecta texere madentia terra.

SVPERINTEGO, is, pen. cor. ἐπεγκαλύπτω, superne intego. Pli. lib. 18. cap. 6. Ora vtrinque lapidibus statuminati, & aliis superintegi.

SVPERINTONO, as, pen. cor. ἐπιβροντάω, desuper tono. Virg. lib. 9. Aene. Dat tellus gemitum, & clypeum superintonat ingens.

SVPERINVNGO, is, *Inungere*, ἐπαλείφω. Celsus lib. 7. ca. 7. Deinde superinungi collyrio debet ex iis aliquo, quo lippientes oculi superinunguntur.

SVPERIOR, superioris, ἀνώτερος, comparatiuū est ab antiquo nomine Superus, idem valens, quod altior siue sublimior. Ci. Att. l. 15. Tota domus superior vacat, uti scis. Interdum idem quod maior, potior, siue excellentior, ὑπέρτερος, φέρτερος. Ci. 1. Off. Quāto superiores sumus, tāto nos summissius geramus. Vita superior. i. vita anteacta. Idem de Senect. Senes semper agunt aliquid, tale. s. quale cuiusq; studium in superiore vita fuit. Superior Dionysius, πρεσβύτερος, id est prior, uel senior: sicut Inferior pro iuniore aut posteriore. Sic enim fere loqui solemus, quoties de malis sermo est. Nā si de bonis laudabilibusq; loquamur, Maiorem & Minorem dicimus. Sic duos Africanos, & duos Cyros maioris & minoris cognominibus distinguimus. In cōsanguinitatis quoque & affinitatis gradibus Superiores eos intelligimus, qui quartum ascendentium gradum excedunt: quemadmodum Inferiores, qui sunt infra quartum descendentium gradum. Varro li. 2. de re rust. Itaque proauus ac superiores, de Tremelliis, nemo appellatur Scropha. Superiores, pro iis qui ante nos vixerunt, qui & Maiores dicuntur. Cice. 4. Acad. Nō modo opinionē vicit omnium, quæ & uirtute eius erat, sed etiam gloriam superiorum. Superiores dicuntur etiam, qui alios vincunt. Cæs. 5. Bell. Gall. Atque una ex parte Hispanis equitibus emissis cum equestri prælio superiores essent.

SVPERLACRYMO, ἐπιδακρύω, lacrymando irrigo. Col. lib. 5. Optimum est igitur, medio fere internodio subsidiariam tōdere palmitem, deinceq; resectionē facere post gemmā, ne superlacrymet, & germinantem cæcet oculum.

SVPERLIMINARE, aris, neu. gen. *Soglia di sopra*, ὑπέρθυρον, limē ostii superius, hoc est, lignum siue lapis, qui postibus superincumbens, iugi formam efficit. Plin. lib. 19. cap. 4. Priuatimq; ouilibus circumlatum toties, & pedibus suspensum sursum in superliminari.

SVPERMANDO, is, ere, *Remasticare*, ἐπιμασάομαι, post rem aliquam mansam, aliam mandendo superingero. Pli. l. 35. cap. 6. Qui porram dedere raphanos supermandi ex mulso aceto iubent, ut ad uomitiones reuocent.

SVPERMEO, as, ὑπερρέω, superfluo, siue superlabor. Plin. lib. 2. cap. 103. Quædam vero etiam dulces inter se supermeāt alias,

alias, ut in Fucino lacu.

SVPERNAS, atis, ὁ ἄνωθεν, quod ex loco superiore ortũ traxit, sicut Infernas: quod natum est in loco inferiori. Sunt autẽ hæc duo communis generis, sicut Nostras, & Vestras: ut Abies supernas, quæ ad mare superum, hoc est, Adriaticum, nata est: & contra Infernas, quæ nata est ad mare inferum, siue Tyrrhenum. Pli. lib. 16. cap. 39. Ideo Romæ infernas abies supernati præfertur.

SVPERNATVS, a, um, adiectiuum, ἐπιπεφυκώς, post alios natus. Plin. l. 19. c. 3. Hoc inciso, profluere solitum succum ceu lactis, supernato caule, quem magydarium vocarunt.

SVPERNATO, as, are, *Sopra natare*, ἐπιπλάζω, in aquæ alteriusue liquoris superficie fluito. Col. lib. 12. ca. 9. Deinde arido spissamento fœniculi sic comprimi, ut ius supernatet. Plin. lib. 16. Postea supernatans aqua tollitur spongiis.

SVPERNE, aduerbium, ἄνωθεν, idem quod desuper. Vir. 6. Aen. Vnde superne Plurimus Eridani per siluam labitur amnis. Liui. l. 8. ab Vrbe: Male sustinenti arma, gladium superne iugulo defigit iacentẽ spoliat. Idem valet quod supra, ἄνω. Plinius: Argentum superne innatat, ut oleum aquis.

SVPERNVS, a, um, *Superno*, ὁ ἄνω, quod est supra. Plin. lib. 11. cap. 37. Dentes similes aspidi & serpentibus: sed duo in superna parte dextra, læuaq; longissimi. Stat. Thebai. Crines à fronte superni. Ouid. 15. Met. Supernum numen.

SVPERO, ras, pen. cor. *Superare*, ὑπερβαίνω, transcendo, subeo. Virg. li. 3. Georg. Superant montes & flumina tranant. Pli. lib. 7. Arbores quidem tantæ proceritatis traduntur, ut sagittis superari nequeant. Per translationem ponitur pro vincere, ἐπικρατεῖν. Vir. 5. Eclog. Quid si idem certet Phœbum superare canendo? Item abundo, περιγίνομαι. Virg. 1. Georg. Si superent fœtus, pariter frumenta sequentur. Item superuiuere, & quasi superstitẽ esse, qđ & ipsum περιγίνεσθαι dicunt Græci. Item restare, siue superfluere, περισσεύειν. Cic. Deq; eo quod ipsis superat, aliis gratificari volunt. Item occidere, ἀναιρεῖν. Virg. 1. Aen. Clam ferro incautum superat. Vnde superabilis, & hoc le, quod facile superari potest. Liu. 5. Bel. Pun. Simul altitudinem muri, quantũ proxime coniectura poterat, permensus, humilioremq; aliquanto pristina opinione sua, & cæterorũ omnium, ratus esse, & vel mediocribus scalis superabilem, ad Marcellũ rem defert. Oud. 5. Trist. Eleg. 8. Scilicet vt per vim non est superabilis vlli, Molle cor ad timidas sic habet ille preces. Huius composita sunt Exupero, id est abundo: & Prosupero, superabundo: de quibus suis locis.

SVPEROBRVO, superobruis, κατακχόω, καταβάλλω, re aliqua iniecta operio. Propertius lib. 4. Eleg. 4. Dixit, & ingestis comitum superobruit armis.

SVPERPENDEO, es, *Sopra pendere*, ὑπερκρέμαμαι, supra pendeo. Liu. 7. bel. Mace. Ita vt quibusdam locis superpendentia saxa, plus in altum, quàm quæ in statione sunt naues promineant.

SVPERPINGO, superpinguis, ὑπεργράφω, operi iam picto addo. Plin. lib. 35. ca. 11. Nealces Venerem, solers hic arte ingenioso operi superpinxit.

SVPERPONO, nis, *Sopraporre*, ὑπερτίθημι, super aliquid colloco. Plin. lib. 29. cap. 2. Tantumq; pollent, vt medicamentis quoque superponantur. Columel. lib. 1. cap. 5. Sin summotus lõgius à collibus erit amnis, & loci salubritas, editiorq; situs ripæ permittet superponere villam profluenti. Ouid. epist. 10. Aegra superposita membra fouere manu.

SVPERRADO, superradis, penultima producta, superrasi, superrasum, ὑπεροξύω, superficiem rei alicuius rado, vel leuiter incido: vt, Super radere clauos pedum. Pli. l. 22. cap. 23. Perniones ex uino fouet, & ex oleo coctum imponitur: sic & callo. Clauis pedum superrasis præcipuæ vtilitatis.

SVPERSCANDO, is, *Andar sopra*, ὑπερβαίνω, sursum ascẽdo. Col. l. 11. c. 3. Oportebit autem virgeam sepem interponere, quã superscandant sentes vtriusq; sulci.

SVPERPONDIVM, dii, ἐπίμετρον, auctarium ponderis, quoad legitimæ sarcinæ adiicitur. Est autem nomen à pondere deductum ea forma, qua Centumpondium, & Assipondiũ. Apul. lib. 7. Exiguum scillices & illud tantæ molis superpondium.

SVPERSEDEO, supersedes, *Sopra sedere, lasciare*, ἐπέχω, ἀπαλγέομαι, διαλείπω, rem institutã omitto, exigitq; fere ablatiuũ. Cæsar libro primo Commen. Et propter multitudinem hostium, & propter eximiam opinionem virtutis, prælio super sedere statuit. Auctor ad Herenn. lib. 3. Commode poterimus principio supersedere. Gelli. autem lib. 1. cum accusatiuo construxit, cum ait: Alia luce auis in pastum profecta est: cognati & affines operam, quam dare rogati sunt, supersedent. Hieron. contra Iouin. cum infinitiuo iunxit. Cicero (inquit) rogatus ab Hirtio, ut post repudium Terentiæ, sororem eius duceret, omnino facere supersedit, dicens, nõ posse se vxori & philosophiæ pariter operam dare.

SVPERSILIO, supersilis, penulti. corre. ὑπεράλλομαι, ὑπερπηδάω, super re aliqua salio. Col. lib. 8. cap. 3. Ea pernicies ut euitetur, perticæ dolantur in quadrum, ne teres læuitas earum supersilientem uolucrem non recipiat.

SVPERSPARGO, spergis, ἐπιπάσσω, inspergo, aspergo. Cato cap. 54. Cum stramenta condes, quæ herbosissima erunt, in tecto condito & sale superspargito.

SVPERSTERNO, is, ὑπερστρώννυμι, super extendo. Liu. 10. ab urb. Consulis corpus eo die, quia obrutum superstratis Gallorum cumulis, inueniri non potuit, &c.

SVPERSTES, stis, penultima correpta. omn. gener. *Restero*, περιγενόμενος, qui suis iam fato functis superuiuit: quasi mortuis suis superstans. Quintil. Defuncta vxore, liberis tamen superstitibus. Ouid. 3. Metamorph. Marte cadunt subiti per mutua vulnera fratres, Quinque superstitibus. Virgil. 11. Aeneid. Tuque ô sanctissima coniux Felix morte tua, neque in hunc seruata dolorem. Contra ego viuendo uici mea fata: superstes Restarẽ vt genitor. Superstes reip. Cic. Torq. lib. 6. Cum superstitem te esse reip. ne si liceat quidem, velis. Fama superstes. Ouid. 3. Trist. Eleg. 7. Me tamen extincto fama superstes erit. Superstes quoq; dicitur, qui saluus est, & uiuit inter viuos, etiam sine morte suorum omnium. Ter. in And. Deos quæso, vt sit superstes. Superstes gloriæ alicuius. Accipitur interdum Superstes pro præsenti. Plaut. Superstitem vtrunque monui ne iniussi abeant. Quin & testes antiqui superstites appellabant.

SVPERSTITIOSI, *Superstitiosi*, δεισιδαίμονες, anili superstitione imbuti, quiq; deum timent in rebus etiam nõ timendis. De uocis huius origine sic scribit Cic. lib. 2. de Nat. de. Nõ solum (inquit) Philosophi, uerum etiam maiores nostri superstitionem à religione separauerunt. Nam qui totos dies precabantur, & immolabant, vt sibi sui liberi superstites essent, Superstitiosi sunt appellati. Aulus Gel. lib. 19. Noct. Atticarum, Superstitionem δεισιδαιμονίαν, interpretatur importunam & ineptam religionem. Lactantius eos potissimum Superstitiosos dictos existimat, qui superstitem memoriam mortuorum colerent, aut qui parentibus suis superstites imagines eorum domi, tanquam deos venerarentur. Cic. 3. Tusc. Accedit superstitio muliebris quædam. Virg. 12. Aen. Vana superstitio superis quæ reddita diuis. Seru. A superstite superstitio dicta, quæ anicularum propria est, quæ multis per ætatẽ superstites sunt, & quæ rebus inanibus addictæ, dum volunt videri nimis religiosæ, superstitiosæ fiunt, & ita delirant. Superstitiose, aduerb. Cic. 3. de Nat. de. Neq; id dicitis superstitiose, atque aniliter: sed physica constantiq; ratione.

SVPERSTITO, tas, *Esser saluo*, παραγίνομαι, frequentat. à Supersto, idem valens, quòd superstes, & incolumis sum. Plau. Persa: Vt mihi supersit, superet, superstitet. Antiqui hoc uerbo vsi sunt pro seruare, σώζειν, siue incolumen præstare. Ennius apud Nonium: Regnumq; vestrum ut sospitent, superstitentq;.

SVPERSTO, superstas, *Star sopra*, ἀφίσταμαι, ὑπερανίσταμαι, supra aliquid sto. Gellius: Cum sedenti aquila superstaret. Liu. 10. Bell. Macedo. Signa alia in circo maximo cum columnis quibus superstabant euertit: fastigia aliquot templorum a culminibus abrupta fœde dissipauit. Virg. 10. Aen. Quem cõgressus agit campo, lapsumq; superstans Immolat. Quãdoque Superstare, est superesse, περιγίνεσθαι. Vnde Superstites dicti sunt.

SVPERSTRVO, struis, *sopra fabricare*, ἐποικοδομέω, superædifico. Lact. lib. 6. Manentibus enim præceptis eorum, quæ solent ad probitatem recte dari, ignota illis superstruemus ad perficiendam consummandamq; iustitiam, quàm non tenent.

SVPERSVM, peres, superest superfui, *Abondare*, περίειμι, περιγίνομαι, affluo, abundo. Virgil. 11. Aeneid. Auxilioq; vrbes Italæ, populiq; supersunt. Interdum superesse significat reliquum esse, περιγίνεσθαι. Ennius li. 3. Ann. Inde sibi memorat vnum superesse laborem. Interdum superstitem esse, ἐπιβιῶν. Plaut. in Asi. Sicut tuum vis unicum gnatum tuæ Superesse vitæ sospitem & superstitem. Interdum vincere, superiorem esse, ἐπικρατεῖν. Virg. 3. Ge. Ne blando nequeant superesse labori. Id est, uincere laborem. Interdum superfluum esse, περισσεύειν. Gel. Memini ego Prætoris docti hominis tribunali me forte assistere, atque ibi aduocatum reum non habere. Et cum is qui verba faciebat, reclamasset, Ego illi supersum respondisse Prætorem festiuiter, Tu plane superes, non ades. Hoc est superfluus, superuacaneus es. Ex quibus Gellii uerbis colligi potest, fuisse nonnullos ea ætate, qui Superesse vsurparent pro eo quod est, in iudicio adesse: quos tamen, ut inepte loquentes, irridet. Vsus tamen

est

est etiam hoc uerbo in hac significatione. Suet. in August. cap. 56. Cum Asprenas Nonius arctius ei iunctus causam ueneficii accusante Cassio Seuero diceret, consuluit senatū quid officii sui putaret. Cunctari enim se, ne si superesset, eripere legibus reum: sin deesset destituere, ac prædamnare amicum existimaretur. Iuterdū dutare. Virgilius. 3. Georg. Primus ego in patriam mecum, modo vita supersit. Ci. pro Mar. Nulli de inimicis supersunt.

SVPERVACANEVS, a, um, *Superuacuo*, περισσὸς, idem quod superuacuus. Cic. Appio: Confirmata amicitia & perspecta fide, commemoratio officiorū superuacanea est. Idem 1. de Nat. de. Quid de reliqua descriptione omnium corporis partiū, in qua nihil inane, nihil sine causa, nihil superuacaneū est? Pro superuacaneo habere. Liui. 10. ab vrbe: Cui autem dubium esse, vbi unum bellum sit asperum, ac difficile, cum id alteri extra sortem mandetur, quin alter Consul pro superuacaneo, atque inutili habeatur?

SVPERVACVVS, uacua, uacuū, *Superuacuo*, περιττὸς, ἀργὸς, quod non est necessarium, neque alicnius vsus. Colum. l. 3. Itaque superuacūum est, hoc repetere, iam tradita ratione terebrationis. Ouid. 2. de Pont. Eleg. 7. Sed me timor ipse malorum sæpe superuacuos cogit habere metus.

SVPERVADO, superuadis, superuadere, *Andar su*, ὑπερβαίνω, trāscendo. Liui. 1. Bel. Maced. Cum omnes uicti, metuq; perculsi ex prælio intra vallum protinus inde superuadentem munimenta victorem hostem fugerent.

SVPERVACANEVS, adiectiuum antiquum à verbo Vagor: vnde Anis superuaganea dicebatur ab auguribus, cum ex summo cacumine vocem emisisset. Festus.

SVPERVAGOR, penultima correpta, *Esser troppo uagante*, superuagaris præter iustum & æquum vagari, superfluere, vel superfluos ramos habere. Colum. lib. 4. cap. 21. Quinquennis uineæ non alia est putatio, quàm vt figuretur, quemadmodum supra instituimus, néve superuagetur.

SVPERVEHO, his, ὑπεροχέω, super aliquid veho. Catul. Epigram. 61. Ille quoque euersus mons est, quē maxima in oris Progenies Phthiæ clara superuehitur.

SVPERVENIO, superuenis, superuenire, *Venire alla improuisa, sopragiungere*, ἐπέρχεσθαι, ex inopinato uenire. Horatius primo, Epistola quarta. Grata superueniet, quæ non sperabitur, hora. Virgilius sexta Ecloga: Addit se sociam, timidisq; superuenit Aegle. Liuius quarto bell. Puni. Munientibus superuenit Marcellus. Superuenire cum accusatiuo, succedere, ascendere. Ouid. 10. Meta. Nam crura eloquentis terra superuenit. Stat. 1. Achil. Nescio quid magnum (nec me patria omnia fallunt) Vis festina parat, tenerosque superuenit annos.

SVPERVENTVS, tus, *Venuta sopra*, ἐπέλευσις, ipse superueniendi actus. Plin. lib. 7. cap. 15. Sed nihil facile reperiatur mulierum profluuio magis monstrificum: Acescunt superuentu musta, sterilescunt tactę fruges, &c.

SVPERVESTIO, is, περιβάλλω, ueste superintego. Plin. lib. 16. cap. 33. Imagines rerum tenui filo, breuiq;, & uirente superuestiens.

SVPERVIVERE, ἐπιβιοῦν, is dicitur, qui cum iam mortuus uideretur, refocillatus resipuit, ac ueluti reuixit.

SVPERVOLO, las, *Volar di sopra*, ὑπερπέταμαι, ἐπιπέτω, supra aliquid volatu feror. Plin. lib. 7. cap. 14. Superuolantes quāuis alte, pernicitateq;, alites haustu raptas absorbeant. Oui. 4. Meta. Despectat terras, totumq; superuolat orbem. Plin. lib. 10. cap. 33. Perdices concipiunt superuolantium afflatu, sępe uoce tantum audita masculi. Superuolito, as, frequentatiuum. Virg. 6. Eclog. Et quibus ante Infelix sua tecta superuolitauerit ales.

SVPERVOLVO, is, uere, *Voltar di sopra*, ἐπικυλινδέω, supra voluo. Colum. lib. 11. cap. 3. Potest etiam citra hanc operam fieri crispum qualitercunque satum, si cum est natum, incrementum eius superuoluto cylindro, coercear.

SVPERVNGO, gis, *Iungere sopra*, ἐπαλείφω, superilino. Cels. lib. 7. ca. 7. Dein superungi collyrio debet ex his aliquo, quo lippientes oculi superunguntur.

SVPERVM mare, ἀδριατικὸν πέλαγος, idē est cum Adriatico: ita dictum, quòd Italiam supra, hoc est, ab ortu alluat, quemadmodum mare Tyrrhenum ab occasu, quod ideo inferū appellatur. Plaut. Menæchmis. Istros, Hispanos, Massilienses, Illyricos, Mare superum omne, Græciamq; exoticam, Orasq; Italicas omnes, quas adgreditur mare, Sumus circumuecti.

SVPERVS, a, um, pen. cor. *Di sopra, souranο*, ἄνω, à Super fit, cui contrarum est Inferus: ut Mare superum, Sedes superæ, & Aura supera, Vir. 6. Aen. Facilis descensus Auerni: Noctes, atq; dies patet atri ianua ditis. Sed reuocare gradum, superasq; euadere ad auras, Hoc opus, hic labor est. Idē 6. Aene. Talis sese halitus atris Faucibus effundens supera ad conuexa ferebat. Idem 10. Aeneid. Tum breuiter supera aspectans conuexa precatur. Cic. 2. de Natu. deo. Homo spectator superarum rerum atq; cœlestium. Supera, orum, pro cœlo, substantiue. Virg. 6. Aene. Omnes cœlicolas, omnes supera alta tenentes. Cic. 1. Tusc. Nihil enim habent hæc duo genera proni, & supera semper petunt. Virg. 7. Aene. de Iunone: Cocytiq; petit sedem, supera ardua linquens.

SVPERI, orum, pluraliter, & substantiue cœlestes, siue uiui; & qui aliis superiores sunt: sicuti Inferi, orum, manes, ac mortui dicuntur. Virg. 5. Aene. Attonitis hæsere animis, superosq; precati Trinacrij, Teucriq; uiri. Ouid. 1. Meta. Talia quærentes (sibi enim fore cætera curæ) Rex superum trepidare uetat. Contra inferi, orum, pro manibus, siue mortuis accipi solent. Plin. lib. 12. cap. 18. Felix appellatur Arabia falsi, & ingrati cognominis, quæ hoc acceptum superis ferat, cum plus ex eo inferis debeat.

SVPINO, as, pen. p. ὑπτιάζω, supinum colloco. Stat. 6. Theb. Præcipitatq; retro iuuenem, atque in terga supinat.

SVPINOR, aris, ari, ὑπτιάζομαι, passiuum est verbi Supino, idē significans quod supinus fio. Horat. 2. Serm. Saty. 7. Nasum nidore supinor. Vbi Acron interpres, Nasum, inquit, nidore supinatur, qui nimium delectatur, & inclinatur odoribus pulmentariorum. Supinari igitur est erigi, & supinum fieri. Accusatiuum verbo addidit passiuo, quemadmodum & Virg. 7. Aeneid. Loricam induitur, fidoq; accingitur ense. Stat. 12. Thebaid. Iamq; supinantur fessis, lateq; fatiscunt Penthi deuexa iugi. Supinatus, ta, tum, participium. Vir. 2. Geor. Ante supinatas Aquiloni ostēdere glebas, Quàm lętum infodias uitis genus. Stat. 5. Theb. Incertusq; sui liquidum nunc aera lambit Ore supinato, nunc arua gementia radens, Pronus adhæret humo.

SVPINVM, à quibusdā dicitur verbum participiale, sicut Gerundia, Participialia nomina appellantur. Habet autē duas terminationes, um, & u: ut, Lectum lectu. Quod in um, finitur, habet significationem actiuam. Salust. Legatos ad Iugurtham de iniuris questum misit. Id est, qui quererentur, uel questuros, μεμψομένους. Idem: Non mea culpa sæpe ad vos oratum mitto. P. C. Hoc est, qui orent siue oraturos, παρακαλέσοντας. Do filiam nuptum dicimus, hoc est, quæ nubat. Do uenum, vendo. Spectatum admissis sumus, id est, vt spectemus. Quod vero in u, finitur, significationis passiuæ est, iungiturq; nominibus adiectiuis. Virg. 3. Aen. Nec visu facilis, nec dictu affabilis, ulli hoc est, qui nec videre, nec dici facile possit. Dicimus præterea, Dignum siue indignum relatu, hoc est, quod referatur. Impium factu, si fiat. Horrēdum aspectu, si aspiciatur. Iucundum cogitatu, si cogitetur. Obscœnum visu, si videatur, & sic de reliquis.

SVPINVS, na, num, p. p. *Co'l uentre in su, sopino, ò rouerscio*, ὕπτιος, κύμβαχος, qui dorso incumbit, ita vti faciem ventremq; habeat cœlum versus spectantem. Iuuen. Sat. 3. Cubat in faciem, mos deinde supinus. Cice. de Diuinat. Nam si omne animal, vt uult, ita vtitur motu sui corporis, prono, obliquo, supino: membraq; quo vult, flectit, contorquet, porrigit, contrahit: eaq; ante effecit pene, quàm cogitat: quanto id Deo est facilius, cuius numini parent omnia? Manus supinæ. Liui. 6. Bel. Pun. Vndique matronæ in publicum effusæ, circa Deum delubra discurrunt, crinibus passis aras uerrentes nixæ genibus, supinas manus ad cœlum ac Deos tendentes. Virg. 3. Aen. Tendoq; supinas Ad cœlū cū voce manus. Et quoniam supinus ille recubitus indicium est hominis soluti, & ociosi, factum est vt Supinum pro molli, delicato, ocioso, & negligenti ponamus, ῥᾴθυμος. Seneca ad Lucilium: Est quidem, mi Lucili, supinus & negligens, qui in amici memoriam ab aliqua regione admonitus reducitur. Inde Supinior, oris, comparatiuus. Mart. li. 2. Nusquam deliciæ supiniores. Supinus, item accipitur pro accliui, siue montoso. Horat. lib. 1. Car. Seu mihi frigidum Pręneste, seu Tybur supinum. Fuit enim Tybur ciuitas in ascensu collis posita, cuius etiam hodie ruinæ conspiciuntur.

SVPPAR, aris, πάρισος, ex Sub, & Par, propemodum æqualis. Cic. de Cla. Orat. Huic ætati suppares Alcibiades, Critias, Theramenes.

SVPPARASITOR, aris, p. p. ὑποπαρασιτέομαι, subseruio, obsequor, tanquam parasitus. Plaut. in Amph. Accedam, atque hanc appellabo, & supparasitabor patri.

SVPPARIVM, Calepinus putauit, uelum esse ad velādas scenas accommodatū: adducens testimoniū Ciceronis ex oratione de Prouinciis cōsularibus, ubi sic legit: Quibus cum iam in orchestra helluatur, antea post suppariū solebat. Verū falsus est hic, vt plerisq; aliis in locis, Calepinus corruptis exemplaribus. Constat. n. in hoc Ciceronis loco Sipariū legendum esse, nō Suppatium: vt latius supra docuimus suo loco.

SVPPARVS,

Supparus, vel Supparum, p.c. *Camiscia, trauersa.* περιώμιον, genus togæ leuis & angustæ, inde dictum, teste Var. l. 4. de Lin. Lat. quod supra induatur, quemadmodũ Subucula, quod subtus induatur. Luca. 2. Pharsaliæ: Suppara nudatos cingũt angusta lacertos. Festus Supparum vestem puellarem lineam interpretatur, eandemq́; esse existimat cum ea, quæ & Subucula & Camisia dicitur: Quam sententiam hoc Afranii testimonio fulcit: Puella nó sum, si induta supparo sum. Est & Supparum nauium insigne, teste Seneca li. 15. Epist. Sunt.n. Suppara summa vela, quæ cæteris annectuntur, & quæ super antennas explicantur. De quibus Luca. li. 5. Imaq; pandens Suppara velorum perituras colligit auras. Stat. 3. Syl. Vos summis annectite suppara velis.

Suppadaneum, ὑποπόδιον, dicitur id, quod pedibus subiicitur, dum sedemus.

Suppedito, as, pen. cor. *Dare, suministrare,* ἐκπορίζω, χορηγέω, ὑπαρκέω, suggero, subministro. Var. 2. de re rust. Largiore cibatu sustentare debet, quo facilius lac suppeditare possit. Cic. ad Trebat. lib. 7. Epist. An hoc significas nihil fieri, frigere te, ne chartam quidem tibi suppeditari? Id est, chartam tibi deesse. Quintil. lib. 2. cap. 2. Licet enim satis exemplorum ad imitandum e lectione suppeditet tamen uiua illa, vt dicitur, uox alit plenius. Suppeditare, neutrum absolutũ, pro sufficere, satis esse, ἐπαρκεῖν. Cic. 1. Offi. Ob easq; causas studeat parare ea, quæ suppeditent & ad cultum & ad uictum. Suppeditare, pro suppetere, παραγίνεσθαι. Liu. 8. Bel. Pun. Apud vos quemadmodum loquar, nec cósilium, nec oratio suppeditat. Est & Suppeditare, opprimere, siue supplãtare, ὑποσκελίζω. Cic. Nunc video, in iudicio mecum contẽdere non uis, vbi suppeditari turpissimum, superare pulcherrimum est. Hinc Suppeditatio, verbale. Cic. 1. de Natu. deo. Quæ ergo vita? Suppeditatio, inquis, bonorum nullo malorum interuentu. Suppeditor, aris, deponens. Cic. Atti. li. 14. De Patulciano nomine quòd mihi suppeditatus es, gratissimum est, & simile tuorum omnium.

Suppallo, lis, puli, sum, *Lassuriare.* verbum modo honestũ, modo turpe. Cic. ad Pætum li. 9. Quid ipsa res modo honesta, modo turpis? suppellere, flagitium est: iam erit nudus in balneo, non reprehendes.

Suppetiae, & in accusatiuo Suppetias, sine aliis casibus ὑπικουρία, idem quod subsidium, quod fertur laboranti. Valla auxilium interpretatur. Plau. tamen in Epid. Diuersa esse ostẽdit, cum ait, Auxilia mihi & suppetiæ sunt domi. Si enim eadem essent Suppetiæ & Auxilium, alterum vacaret. Rectius itaque auxilii nomine intelligimus, quod augendarum virium causa alicui summittitur: Suppetias vero eas dicimus, quæ iam laboranti & periclitanti feruntur: quod & Subsidium dicimus. Suppetias venire, id est, in subsidium. Cæs. 2. Comment. Et nunciabantur auxilia magna equitatus oppidanis suppetias venire.

Suppetior, aris, *Aiutare, dar sossidio,* ἀμύνω, auxilior, succurro. Apul. li. 8. At vobis facile est suppetiari miserrimo seni.

Suppeto, tis, p.c. *Assaltare celatamente,* ὑπαιτέω, παραιτέω, latẽter, seu per fraudem peto. Vlpia. de Furtis: Apud Labonem, relatum est, si siliginario quis dixerit, vt siquis nomine eius siliginem petisset ei daret. Et quidam ex transeuntibus cum audisset, petiit eius nomine & accepit, furti actionem aduersus eum, qui suppetiit siliginario competere, non mihi. Nó enim mihi negociũ, sed sibi siliginarius gessit. Suppetit vero, παραγίνεται, in tertia persona, & Suppetunt, significat in promptu est, adest: cui opponuntur Deficit, & Deest. Horat. 1. Epist. 12. Pauper enim non est, cui rerum suppetit vsus. Nonnunquã sufficit, siue satis est, ἐπαρκεῖ. Pli. Iunior in epi. Cui abunde suppetũt facultates. Liu. 2. ab Vrb. Rudis in militari hominis lingua, non suppetebat libertati, animoque. Suppetat superstes vitæ tuæ. Plaut. in Trin. Bene hercle denuncias, deosq; oro, vt vitæ tuæ superstes suppetat. hoc est, post te viuat.

Suppilo, as, p.p. *Rapire, rubbare.* ὑπεξαιροῦμαι, suffuror, clam, & paulatim surripio. Plau. in Truc. Hæc cum video fieri, suffuror, suppilo, & de præda prædam facio.

Supplanto, as, ὑποσκελίζω, pede supposito in terrã deiicio. Cic. 3. Off. Contendere debet, quam maxime possit, vt uincat: supplãtare eum qui cum certat, aut manu depellere nullo modo debet. Et quoniã qui in lucta hac ratione superiores euadunt, fraude magis, quàm viribus videntur vicisse factum est, ut Supplantare accipiatur pro decipere. Est & Supplantare, ὑποφυτεύειν, compositum à verbo Planto, idem significans quod sub re aliqua quippiam plantare. Col. l. 3. Et vitem ita supplantato, ne radicem abrumpas.

Supplementum, ti, *Supplemento, aggiunta.* πλήρωμα, quod ad sopplendum rei alicuius numerum submittitur: vnde militũ & remigum proprie supplementa dicimus, quæ ad iustum numerum explendum succenturiantur. Cic. App. Pulch. l. 3. Censebant omnes fere, ut in Italia supplementum meis, & Bibuli legiónibus scriberetur.

Suppleo, ples, *Supplire, empire, giungere,* πληρόω, in deficiẽtis locum aliquid substituo. Vir. l. 3. Aen. Remigiũ supplet, socios simul instruit armis. Accipitur interdũ Supplere, pro æquare. Idem 7. Ecl. Si fœtura gregem suppleuerit aureus esto: id est, Si tot agnus habuero, quot oues, interprete Seruio. Aliquando pro implere. Cato ca. 88. Ibi fiscellam cum sale populari suspendito & quassato, suppletoq; identidem. Idem ca. 89. Facito vt amurcam quotidie suppleas.

Supplex, cis, *Supplicheuole,* ἱκέτης, ἱκέσιος, qui alteri abiecte, demisse, & humiliter supplicat, ad pedes eius sese prosternens, aut genua flectens: vnde & Supplicem dictum putant à supplicandis genibus. Cic. 3. Tusc. Cũ se Alcibiades afflictaret, lacrimansq; Socrati supplex esset, vt sibi, &c. Liu. 7. ab Vrb. Veniamq; supplex poposci. Stat. 1. Achil. Supplex miserãda rogabo, &c. Lacrymæ supplices, Proper. li. 1. Eleg. 15. Libelli supplices, quos vulgus Requæstas uocat. Mar. li. 8. Sed iam supplicibus dominum lassare libellis Desine, & in patrium serus ac urbe redi. Vota supplicia. Vir. lib. 8. Aen. Iunoni fer rite preces: irãq; minasq; Supplicibus supera votis. Suppliciter, aduer. ἱκετευτικῶς, humiliter, demisse, abiecte. Cæs. 1. Bel. Gal. Qui eum eum in itinere cõuenissent, seq; ad pedes proiecissent, suppliciterq; locuti, flẽtes pacem petissent, &c. Ouid. li. 1. de Pont. Eleg. 11. Suppliciter vestros quisq; rogate Deos. Vir. 11. Aen. Et aram Suppliciter venerans, demisso lumine Turnus, &c.

Supplicatio, onis, *Supplicatione, processione, prego.* ἱκεσία, ipse supplicandi actus. Supplicationes item, προσόδοι, dicebantur, quando re feliciter gesta, ex Senatusconsulto templa aperiebantur, diuorumq; simulacra in lectulis collocabãtur, populo certatim ad puluinaria cõfluente, diisq; suis pro eorum in remp. meritis supplicante, graciasq; agente. Cice. in Catil. Atq; etiam supplicatio diis immortalibus pro singulari eorum merito meo nomine decreta est Quirites. Cæs. li. 4. Bel. Gal. His rebus gestis ex literis Cæsaris dierum uiginti supplicatio à senatu decreta est.

Supplicassis, pro supplicaueris, legitur apud Plau. in Asi. Hercle istum dii omnes perduint: verbo caue supplicassis.

Supplicium, cii, *Supplicio, pena, tormẽto, cruciato.* ἱκεσία, ἱκετεία, idem quod supplicatio. Salu. 10 Catil. Nó uotis, neq; supplẽciis muliebrib. deorũ auxilia parãtur: sed vigilando, agẽdo, bene consulendo prospere oĩa cedunt. Taci. l. 3. Sed cũ supplicia diis ludiq; magni ab senatu decernunt. Supplicia quoque, teste Festo, certa quædã erant sacrificia, à supplicãdo dicta. Varro: Boues ad uictimas faciunt: atq; ad deorum supplicia. Hodie vero vsitatius Supplicium accipitur pro pœna, τίμημα, τιμωρία. Vir. li. 4. Aen. Spero equidem mediis (si quid pia numina possunt) Supplicia hausurum scopulis. Hora. 1. Ser. Sat. 3. Cur non ponderibus, modulisq; suis ratio utitur? ac res Vt quæq; est, ita suppliciis delicta coercet? Ci. 7. Ver. Includuntur in carcerem condemnati: supplicium constituitur in illus. Idem li. 3. de Nat. de. Sũmo cruciatu, supplicioq; Q. Varius homo importunissimus periit.

Supplico, as, p.c. *Supplicare, pregar riuerentemente.* ἱκετεύω, humiliter & demisse precor. Cic. in Lælio: Quàm multa enim, quæ nostra causa nunquam faceremus, facimus causa amicorum: precari amicis ab indigno, supplicare, tum acerbius in aliquem inuehi. Plaut. Curc. Volo hic in phano supplicare. Supplicari, impersonale, pro supplicationes fieri. Pli. li. 13. ca. 1. Iliacis temporibus non supplicabatur thure.

Supplodo, dis, pe pro. *Sbattere i piedi,* καταχροτέω, ὑποκροτέω, pedibus terræ illisis sonitum facio. Cic. 1. de Ora. Pedem nemo in illo iudicio supplosit: credo, ne Stoicis renũciaretur. Supplosio, onis, verbale: ipse actus supplodendi. Cice. 3. de Orato. Supplosio pedis in contentionibus aut incipiendis, aut finiendis.

Suppoenitere, ὑπομεταμελεῖν, est aliquantulũ, vel propemodum pœnitere. Cic. Att. Iam & illum furoris suppœnitet.

Suppono, *Sottoporre, metter sotto.* ὑποτίθημι, subtus pono. Cic. 2. de Nat. de. Quinetiam anatum oua gallinis sæpe supponimus, è quibus pulli orti primo aluntur ab ijs, vt à matribus, à quibus exclusi fotiq; sunt. Supponere colla iugo, id est, submittere. Oui. 3. Am. Eleg. 9. Prima Ceres docuit turgescere semen in agris Falce coloratas subsecuitq; comas. Prima iugis tauros supponere colla coegit. Et ueterem curuo dente reuellit humum. Supponere aliquid iudicio alicuius. Ouid. epi. 15. Cum uenus, & Iuno, & Palla in vallibus Idæ corpora iudicio supposuere meo. Supponere, ὑποβάλλειν, adulterinum loco ueri subiicere: vt Supponere testamẽta, est falsa testamenta supposita persona obsignare, auctore Cic. pro Clu. Qui supposita persona falsum testamentum obsignare

curarit? Idem in Pata. Si focios spolias, ærarium expilas, si testaméta amicorum expectas, aut ne expectas quidem, aut ipse supponis. Idẽ de Leg. l. 1. Ius asset latrocinari, ius adulterare, ius testamenta falsa supponere, si hæc suffragiis, aut scitis multitudinis probarentur. Hinc Suppositus, & Suppostus; participium, ὑποβληθείς, id est, pro alio, fraudulẽter positus. Cice. 7. Verr. Et vt quiuis facile perspiceret, id ab isto actum esse, vt ille suppositus facile & libenter se illum, qui non erat, esse simularet.

Svpporto, tas, *Portar sotto*, ὑποκαταλέγω, subueho, suggero. Cæs. 1. Bel. Gal. Aut rem frumẽtariam, vt satis commode supportari posset, timere dicebant.

Svppositio, onis, verb. ὑπόθεσις, supponendi actus. Col. li. 8. c. 5. Semper aũt cum supponuntur oua, considerari debet, vt luna crescente, à decima vsque ad quintam decimam id fiat: nam & ipsa suppositio per hos fere dies commodissima.

Svppositivs, a, um, adiec. ὑπόβλητος, ὑποβολιμαῖος, quod suppositum est, & alterius loco pro vero, & natiuo positum. Mar. lib. 5. Hermes suppositisius sibi ipsi. Varro 2. de re rust. ca. 8. Matri supposititiæ quoq; inseruiunt, quo equa ad ministerium lactis cibum pullo præbere possit.

Svppostor, & Suppostrix, qui falsum aliquid seu adulterinũ pro vero supponit. Pla. in Truc. Venefica, suppostrix puerũ.

Svpprimo, mis, pe c. *Coprire, nascondere*. ἀπέχω, καταστέλλω, reprimo, cohibeo, compesco, Oui. l. 2. Met. Supprimit extemplo vocem. Ci. 3. Tusc. Hæc sunt igitur officia consolantiũ, tollere ægritudinem funditus, aut supprimere, & nõ pati manare longius Supprimere, pro occultare, ἀποκρύπτειν. Pli. li. 25. c. 2. At nos elaborata iis abscondere atque supprimere cupimus, & fraudare vitã etiã alienis bonis? Supprimere iter, retrahere se ab itinere. Cæs. li. 1. Bel. Ciuil. Veriti ne noctu impediti sub onere confligere cogerentur, aut ne ab equitatu Cæsaris in angustiis tenerentur, iter supprimũt, copiasq; in castris continent. Nummos, vel pecuniam supprimere. i. celare, occultare, dissimulare se habere, vel dolo malo retinere. Ci. pro Clu. Sexcentis millibus nummum se iudicium corrupturum esse dixerat: quæ cum accepisset à pupillo suppressit, iudicioq; facto, &c. Et paulo post: Capit hoc consilium, vt pecuniam quibusdam iudicibus leuissimis polliceatur, deinde eam postea supprimant. Suppressus, a, um, particip. vt, Nauis suppressa, hoc est, depressa, siue submersa. Iustinus: Victi Persæ in naues confugerunt, ex quibus multæ suppressæ, multæ captę. Fuga suppressa. i. retenta, cohibita. Oui. li. 11. Met. Cum vita suppressa fuga est. Mẽtum suppressum, hoc est, contractum, non oblongum, sed breue potius. Varr. li. 2. de re rust. c. 9. de canibus loquẽs, qua forma esse debeãt. Mento, inquit, suppresso, & ea eo enatis duobus dẽtibus, dextra & sinistra. Voce suppressa dicere, ὑφειμένῃ φωνῇ, idem quod submissa. Cic. pro Syl. Qui cum suppressa uoce de scelere P. Lentuli, de audacia cõiuratorum omnium dixisset, &c. Suppressio, onis, ipse actus supprimendi. Cic. pro Clu. Statuit sdeasdem sibi prædas ac suppressiones iudiciales reuertendum. Suppressiones nocturnæ dicuntur, quoties per somnum spiritus supprimitur, aut etiam ipsa vox, vt incerta, indiscretaq; edatur, quemadmodum in eo morbo accidere solet qui Latinis Incubus, Græcis Ephialtes dicitur. Pli. li. 27. c. 10. Grana nigra auxiliantur & suppressionibus nocturnis, in uino pota, quo dictum est, numero.

Svppromo, is, pen. pro. προχειρίζομαι, idem fere quod promo. Plau. in Mili. Eho tu scelestе, qui illi suppromis, eho tu. Suppromus, mi, ταμίας, cui vini promendi cura incumbit. Plau. Mili. Bono cella supprono credita.

Svppvdet, p. c. ὑπαισχύνομαι, aliquantulum pudet. Cic. Cass. Puto te iam suppudere, cum hæc tertia iam epistola ante te oppresit, quàm tu schedam, aut literam: sed non vrgeo.

Svppvllvlo, las, ὑποβλαστάνω, nouos pullos, hoc est, noua germina à radice emitto.

Svppvratio, onis, ἐμπύησις, generatio puris. Col. l. 7. Et cũ maturuerit suppuratio, rescinditur ferro. Suppuratus, a, um, ἐμπυός, quod suppurauit. Pli. li. 20. c. 4. Strumisq; vel suppuratis alligant.

Svppvratorivs, a, um, ἐμπυητικός, quod ad suppurationẽ pertinet, vel quod suppurare facit. Pli. li. 28. c. 4. Efficaciora ad eadem strigmenta à balneis, & ideo miscentur suppuratoriis medicamentis.

Svppvro, as, pe. pr. *Apostemarsi, conuertirsi in marcia*, ἐμπυοῦμαι, in pus conuerti. Colum. lib. 6. ca. 11. Hic idem sanguis nisi emissus fuerit, saniem creabit, qui si suppurauerit, tarde procuratur.

Svppvto, as, p. c. *Computare, far conto, calculare, contare*, ὑποκλαδεύω, sarmenta, vel ramos inutiles subseco. Pliu. l. 17. ca. 10. Præterea semina ipsa fruticantia supputare. Aliquãdo computare, vel calculum subducere, λογίζεσθαι, vt, Supputare rationem, apud Plaut. in Aul.

Svpra, *Sopra*, ὑπέρ, modo præpositio est accusatiuo casui seruiens. Vir. li. 3. Aen. Olli cæruleus supra caput astitit imber. Modo aduerbium, ἄνω. Sal. in Iugurtha: Pauca supra repetã. Quando præpositio est, aliquando pro ualde, seu plus satis, πέρα, ponitur: vt, Supra morem, Supra modum, Supra iustũ. Vir. l. 2. Ge. Rara sit, an supra morem sit densa, requiras. Antiqui etiam Supera protulerunt: sicut Infra & Infera. Cic. in Arat. Hue supera duplices humeros affixa videtur Stella micans. Supra quàm credibile est, πέρα πίστεως, id est, plus, quã quis facile crediderit. Sal. Cat. Corpus patiens inediæ, algoris, & vigiliæ, supra quàm cuiquam credibile est.

Svpramo, ἔσχατος, id est, nouissime. Pli. l. 11. c. 13. Eadem commeabat ab eo recens assidue, exitura supremo.

Svpremvs, *Supremo, vltimo*, ἔσχατος, extremus, vltimus. Vir. 11. Aen. Qui supremum comitentur honorem. Pli. l. 23. ca. 1. M. Agrippa supremis suis annis conflictatus graui morbo pedum. Oui. l. 2. Fast. Dies regnis illa suprema fuit. Honores supremi: funeralia. Oui. ad Liu. Ne iuuenis positi supremos destrue honores. Officia suprema, quæ morienti ea hibẽtur. Tacit. l. 5. Quod supremis in matrem officiis defuisset. Solu supremo, id est, occidente. Hor. 1. epi. 5. Supremo te sole domi Torquate manebo. Aliquando summus, maximus, altissimus, ἀνώτατος. Sueto. Verum supremum cœlum intuentem stupidum cubuisse. Tere. Prob. supreme Iupiter. Virg. lib. 3. Geor. At chorus æqualis Dryadum clamore supremos Implerunt montes. Supremum supplicium, id est, extremum; nempe mortis. Cice. lib. 2. de Leg. Incestum pontifices supremo supplicio sanciunto. Suprema mulcta, pro maxima, vide in dictione Mulcta. Suprema alicuius: subintellige facta: hoc est, supremum vitæ tempus. Plin. lib. 16. ca. 44. Circa suprema Neronis principis. Suprema, pro morte. Tacit. lib. 3. Post celebre carmen, quo Germanici suprema defleuerat. Soluere alicui suprema, pro parentare. Taci. lib. 1. Igitur cupido Cæsarem inuadit soluendi suprema militibus, ducique.

Svpvm, ὕπτιον, antiqui dicebant, quod nunc supinum dicimus. Luci. apud Fest. Si vero das, quod rogas, & si suggerit supus. Deducitur autem hoc nomen à Græco ὕπτιος, teste eodẽ Festo, aspiratione, in s, literam commutata.

Svra, æ, *La polpa della gamba*, γαστροκνημία, posterior pars cruris carnosa, quæ tantum homini est: reliqua. n. omnia animalia habent crura sine suris. Plau. Pseu. Suram vbi Aspicias, scias eum posse gerere crassas cõpedes. Hor. l. 2. Car. Ode 4. Brachia, & vultum, teretesq; suras Integer laudo. Quandoque pro toto crure sumitur. Vir. l. 1. Aene. Purpureoq; alte suras vincire cothurno. Suræ, pro ocreis, quibus muniuntur suræ. Iuu. Sat. 15. Calceus & grandes: magna ad subsellia suræ.

Svrcvlaceva, a, um, φρυγανώδης, quod est simile surculo. Col. Surculacea in folliculo sunt.

Svrcvlaris, & hoc re, φρυγανοτόκος, vt Terra Surcularia, quæ surculos generat. Col. l. 3. c. 11. Considerandum est, ante quàm pastinemus surcularis nec ne sit terra.

Svrcvlarivs, a, um, *Surculare*, vt, Surcularia cicada, quę in surculis viuit, vel quæ eo tempore apparet, quo arbores surculos emittunt. Pli. l. 11. c. 26. de cicadis loquens: Quidam duo alia genera faciunt earum: surcularã, quæ sit grandior, frumentariam, quàm alii auenariam vocant. Apparet enim simul cum frumentis arescentibus. Surcularius ager, qui surculis consitus est. Var. 1. de re rust. 2. Colonus in agro surculario ne capra natum pascat.

Svrcvlvs, li, *Mazza*, κλαδίσκος, φρύγανον, quod in ramis simplex oritur, & frondes gerit, detrahiturq; interdum & resecatur ex arbore, ad alias rursus producendas. Var. de re rust. c. 40. Est altera species ea arbore in arborem inserendi, nuper animaduersa in arboribus propinquis. Ex arbore enim è qua quis vult habere surculum, in eam quam inserere vult, ramulum traducit, & in eius ramo præciso, ac diffuso implicat, &c. Cice. 1. de Ora. Amabo te, inquit, da mihi ex ista arbore, quos seram, surculos. Vir. 2. Ge. Nec Surculus idẽ Crustumiis, Syriisq; pyris, grauibusq; volemis.

Svrcvlo, as, are, *Scaluare*, φρυγανίζειν, surculos ramis adimere, vt altius crescant, & vberius à terra nutrimentũ accipiãt. Col. l. 5. c. 9. Atq; etiam rigandæ sunt plantæ, cum siccitates incesserunt, nec nisi post biennium ferro tangẽdæ, ac primo surculari debent, ita vt, &c. Alii hic legunt Sarculari.

Svrdaster, a, um, *Mezo sordo*. ὑπόκωφος, δύσκωφος, βαρύκοος, diminutionem surditatis significat: hoc est, non plane surdus, sed (vt sic dicam) surdulus, qui parum surdus est.

Svrdeo, des, ui, *Esser sordo*, κωφεύομαι, surdus sum: vnde Surdesco, surdus fiu. A quibus rursus fiunt Obsurdeo, & Obsurdesco.

Svrditas, atis, κωφότης. Cice. 5. Tusc. In surditate vero quidnam est mali? erat surdaster M. Crassus: sed aliud molestius, quod

quod male audiebat, etiamsi, vt mihi videbatur, iniuria.

SVRDVS, a, um, *Sordo*, κωφὸς, sensu auditus omnino spoliatus: quod fere solet accidere ex læsione nerui auditorij, vel eius partis cerebri, ex qua oritur: nonnunquam etiam ex intemperie, aut tumore contra naturam, vel ex obstructione, vel cōtinua solutione. Ter. And. Vtinam aut hic surdus, aut hæc muta facta sit. Cic. 5. Tusc. Surdus varietates vocum, aut modos noscere non potest. Surda buccina, passiue quæ non auditur. Iuue. Sat. 7. Surda nihil gemeret graue buccina. Sic etiam Vota surda dicimus, quę non exaudiūtur. Surdum item dicitur, cuius odor non sentitur. Pers. Sat. 6. Nec spirent cinnama surdum. Item ea quæ gustum amiserunt. Exurdata dicuntur. Hor. in Serm. Feruida quod subtile exurdant vina palatum. Refertur etiam ad visum. Pli. li. 36. Surdusq; color fit. Locus etiam surdus dicitur in quo non facile auditur. Vitru. li. 5. Diligenter est animaduertēdum, ne sit locus surdus. Surdus cum genitiuo. Col. lib. 3. c. 10. Idq; nobis poetæ velut surdis veritatis, indulget dicendo: id est, qui veritatem non facile admittimus.

SVRGO, gis, rexi, rectū, *Leuar su*, διανίσαμαι, ἀνίσημι, ἐγείρομαι, erigo me: à sursum & rego. Cic. 3. Off. Surrexit è lectulo, remotisq; arbitris ad se adolescentem iussit uenire. Idem 2. de Inuen. Ille multo ante lucem surrexit. Virg. 5. Aen. Haud segnis strato surgit Palinurus. Idē 8. Aen. Haud secus Ignipotens, nec tempore segnior illo Mollibus è stratis opera ad fabrilia surgit. Ter. Ade. Vt triduo hoc perpetuo è lecto nequeat surgere. Hinc Surgere venti dicuntur, cum veluti se erigentes flare incipiunt. Vir. l. 3. Aen. Et fando surgentes demoror Austros. Aliquando surgere ponitur pro crescere, seu nasci: vnde arbores, cæteræq; plantæ surgere dicūtur, cū sese ab humo in altum paulatim attollunt. Surgere item dicuntur ea, quæ quouis modo augentur. Idem 4. Aene. Ascanium surgentem, & spes hæredis Iuli. Surgere etiā dicuntur ædificia cum paulatim à fundamento ad tecti fastigium attolluntur. Quæ nunc animo sententia surgit? id est, oritur. Vir. 1. Aen. Translatio est à corpore ad animum. Seruius.

SVRPICVLVS, li, Vide Scirpiculus.

SVRREGO, *Leuó su*. pro Surgo, & Surregit pro Surgit scripsere veteres: vnde manserunt Surrexi, & Surrectum. Ex Festo.

SVRRENTVM, ti, σύῤῥεντον Ptolemæo, oppidum est Picentinorum, iuxta Mineruæ promontorium, Sirenum quondam sedem, teste Pli. li. 3. ca. 5. Hinc Surrentina vina, & Surrentini colles, apud Col. lib. 3. cap. 2.

SVRREPO, pis, p. p. ὑπεισέρπω, ὑποδύομαι, sensim ingredior, latenter me insinuo. Vide Subrepo.

SVRRIGO, gis, p. c. surrexi, surrectum, *Leuar in su*, ἀνίστημι, Sursum erigo. Virg. 4. Aen. Tot linguæ, totidem ora sonant, tot surrigit aures. Liui. 7. ab Vrbe. Romanus mucrone surrecto, cum scuto scutum imum perculisset, &c. Col. l. 7. c. 3. Intorta potius, quàm surrecta & patula cornua.

SVRRIPIO, pis, p. c. *Togler nascosamente, rubbare*, ὑφαιρέω, ὑφαρπάζω, latenter rapio, seu furor. Pla. in Asin. Surripiam, in delicijs palam quam habet. Cice. 3. Off. In vita sibi quenquam petere, quod pertineat ad vsum, nō iniquum est: alteri surripere ius non est. Oui. epi. 1. Crimina sunt oculis surripiēda patris. Id est, cauendum est, ne pater hæc rescifcat. Surripere se alicui: est subducere se ab eius conspectu. Plau. Menæc. Vt surripuisti te mihi dudum de foro?

SVRREPTITIVS, adiect. idem quod furtiuus, κλοπιμαῖος, siue clancularius. Plaut. in Cas. Inter nos amore utimur semper surreptitio.

SVRSVM, *Di sopra*, ἄνω, quid significet notum est: cuius contrarium est Deorsum. Capiuntur tamen interdū ambo pro vltro citroq; ἄνω, καὶ κάτω. Tere. in Eun. Ne sursum, deorsum ve cursites. Tractum ab Athenis, cuius portus in imo, vrbs vero in editiore loco sita erat. Sursum versum. i. versus superiorem locum, aut partem. Cic. de Orat. Cum gradatim sursum versum reditur.

SVS, suis, generis communis, secundum Priscianum, *Porco, e porca, verro, e Troia*, ὗς, σῦς, porcum significat, vel porcam: & dicitur tam de feris, quàm de domesticis. Pli. l. 8. c. 51. Sues feræ semel in anno gignunt. Cic. 2. de Nat. de. Sus vero quid habet prēter escam? cui quidē ne putresceret, animā ipsam pro sale datam dicit esse Chrysippus. Idem li. 5. de Fini. Sunt aūt bestiæ quædā, in quibus inest aliquid simile uirtutis: in Leonibus, vt in canibus, vt in equis: in quibus non corporum solum, vt in suibus, sed etiā animorum aliqua ex parte motus aliquos videmus. Vir. l. 3. Geo. Ipse ruit, dentesq; Sabellicus exacuit sus. Idem 7. Aene. Setigeriq; sues. Idem l. 3. Geor. Et quatit ægros Tussis anhela sues. Iuu. Sat. 11. Sicci terga suis rara pendentia crate. Oui. l. 8. Met. In iuuenes certo sic impete vulnificus sus Fertur. A Sus deducitur diminutiuum Sucula, & deriuata Subulcus, Suille, Suillus, & Suinus, quorum significationes supra suis locis sunt explicatæ.

SVSA, orum, σοῦσα Ptolemæo, vrbs nobilissima, inter Persidē, & Babyloniam sita, Persarū olim regia, à Dario Hystapsis, (si Plinio credimus) aut (vt Straboni placet) à Tithono Memnonis patre condita, trans Choaspem fluuium: à cuius vrbis nomine circumiecta regio dicta est Susiana. In hac urbe fuit nobilis illa Cyri regia, candido varioq; marmore, colūnis aureis, magnaq; gemmarum copia exornata, cœli in lacubaribus habens simulacrum, stellis micātibus insignitum. Est autem hoc nomen pluralis tantum numeri & neutri generis. Proper. li. 2. Nō tot Achæmenijs armantur Susa sagittis. Luca. Non tot Achæmeniis deducunt Medica Susis Agmina. Dicta autem putantur Susa, à liliorum copia, quæ illorum lingua susa dicuntur.

SVSQVE, deq; fero, ἀδιαφορῶ, quod & Susq; deq; habeo, dicimus significat æquo animo fum, & quòd accidit, non magni facio. Interdum negligo atque contemno: hoc est, sursum an deorsum feratur res paruifacio. Plaut. in Amph. Atq; id me susq; deq; esse habituram putat? Vide Gel. li. 16. cap. 9.

SVSCIO, scis, iui, tum, scire, *Sapere*, οἶδημι, verbum antiquum est, idem significans quod scio, siue cognosco. Plau. in Men. Eho Messenio acecde huc. MESS. qnid negocii est? susciri Quid eo opus est?

SVSCIPIO, pis, pe. c. *Pigliare*, παραδέχομαι, ἀναιρέομαι, ὑποδύομαι, sumo, capio, recipio. Ci. li. 1. de Fin. Sed vt omittam pericula, labores, dolorem etiam, quem optimus quisq; pro patria & pro suis suscipit, vt non modo nullam captet, sed etiā prætereat omnes uoluptates: dolores deniq; quosuis suscipere malit, quàm deserere vllam officij partē. Ci. 7. Verr. Tantumne igitur laborem, tantas inimicitias tot hominum suscepturus es? Suscipere liberos, ἀναιρεῖσθαι, παῖδας, est gignere. Cic. 5. Verr. Susceperas. n. liberos non solum tibi, sed etiam patriæ. Suscipi in lucē, pro nasci. Cic. de Arusp. resp. Eodem. n. tēpore & suscipimur in lucem & hoc cœlesti spiritu agimur. Accipitur item Suscipere pro eo, quod est sermonem excipere, & in vicem respondendi succedere, ὑπολαμβάνειν. Vir. li. 6. Aen. Suscipit Anchises, atq; ordine singula pandit. Susceptus, a, um, partici. Cic. pro Quint. Transigere susceptum negocium. Vir. li. 4. Aen. Saltem si qua mihi de te suscepta fuisset Ante fugam soboles. Susceptū, pti, neutri gen. substantiuum. Oui. 11. Met. Susceptaq; magna labore Crescere difficili. Susceptio, onis, verbale, ὑποδοχία, ὑποδοχή, ipse suscipiēdi actus: vt, Susceptio causæ. Cic. pro Mur. Et qm̄ in hoc officio studium meæ defensionis ab accusatoribus, atq; ipsa susceptio causæ reprehensa est, ante quàm pro L. Muræna dicere instituo, pro meipso pauca dicam.

SVSCITABVLVM, *Suscitamento, incitamento*, ὑπέκκαυμα, ἐμπύρευμα, ὀρμητήριον, incitamentum dicitur. Varr. in Sat. quam ὄνον πρὸς λύραν inscripsit: Symphonia vocis suscitabulum. Nonius.

SVSCITO, as, pe. c. *Eccitare*, ἐγείρω, excito. Plaut. in Most. Quis istic dormit? PHIL. Callidates. T. Suscita istum. Ci. 4. Tusc. Noctu ambulabat in publico Themistocles, quòd somnum capere non posset: quærentibusq; respōdebat, Milciadis trophæis se è somno suscitari Ignis item suscitari dicitur, ἀναπτεσθαι, ἀναζωπυρεῖσθαι, cum iā semisopitus vigori suo restituitur. Vir. 8. Aen. Hæc memorans, cinerē & sopitos suscitat ignes. Transfertur & ad alia vt cum irā, quæ iam elāguerat, suscitari dicimus, hoc est, renouari, seu reuiuiscere. Ouid. 3. de Arte: Quoslibet extinctos iniuria suscitat ignes. Suscitare mortuum, id est, ad uitam reuocare. Seneca: Nec tam sanare languentem uisus est, quàm mortuum suscitare.

SVSIANA, σουσιανὴ Steph. Asiæ regio, Persicæ ditionis, quæ à Septentrione terminatur Assyria, ab Occasu Babyloniæ adiacet, ab Oriēte habet Persidem, à Meridie partem Persici sinus. Dicta Susiana à Susis vrbe nobilissima Persarum regia, & totius regionis capite. Latiorem eius descriptionem pete ex Ptol. li. 6. cap. 3.

SVSINVM, p. c. σούσινον, oleum, siue vnguentum ex liliis confectum, quæ Phrygum lingua Susa, σοῦσα. appellantur. Pli. li. 13. c. 1. E malis quoq; cotoneis & strutheis fit oleum, vt dicemus, melinum. Susinum tenuissimum omnium est. Cōstat ex liliis, balano, calamo, &c. Idem & Lirinum, λείρινον, appellatur, Græci enim λείρια appellant, quæ nos unius literæ immutatione lilia dicimus. Plin. li. 21. c. 5. Lilium rosæ nobilitate proximum est, & quadam cognatione vnguenti oleiq;, quod Lirinon appellatur.

SVSPECTO, as, *Guardare in su, sospettare*, frequentat. à Suspicio, ὑποβλέπω, ἀναβλέπω, modo sursum specto. Mar. Oculisq; suspectans sidera. Modo suspectum habeo. Tacit. li. 1. Et quidam sceleris vxoris suspectabant. Idem l. 4. Pellit domo Seianus vxorem Apicatam, ex qua tres liberos genuerat, ne pellici suspectaretur.

Sᴠsᴘᴇɴᴅᴇᴏ,es,ere,(inquit Calep.) idem quod supra pendere. Col.li.4.c.26. Sæpe enim notaui per imprudentiam rustici eos subiicere iugo palmam,& ita colligare, vt solo vimine suspendeat. Sic enim legit ille: sed non recte: cum emendatiora Columellæ exéplaria, Suppendeat legendũ ostendãt.

Sᴠsᴘᴇɴᴅɪᴏsᴠs,a,um, *Appiccato*, *ἀνεσταυρωμένος*, qui laqueo nexili strangulatus est. Pli. scribit, laqueum suspendiosi circundatum temporibus dolorem capitis sedare. Idem pœnã laquei præposteram appellat, ex eo quod includatur spiritus, cui exitus quærendus erat.

Sᴠsᴘᴇɴᴅɪᴠᴍ,dii, *Appiccamento*, *ἀνασταύρωσις*, pro suspensione. Gell. Suspendio vitam finiuit. Cice.5.Verr. Non, inquam, perpeterere, vt homines iniuriæ tuæ remedium morte, ac suspendio quærerent. Mart.lib.1. Iam suspendio sæua cogitabas. Ouid. lib.1.Am.Eleg.12. Præbuit illa arbor misero suspendia collo.

Sᴠsᴘᴇɴᴅᴏ,dis, *Appiccare*, *ἀναρτῶ*, *ἀνάπτω*, *ἀνακρέμαμαι*, appendo, alligo. Pli.lib.20.ca.20. Quem scio propter impatibiles vuæ morbos radicem eius filo suspensam in collo gerere, præterquam in balneis. Hor.lib.1. Carm. Ode 5. Me tabula sacer Votiua paries indicat humida Suspendisse potenti Vestimenta maris deo. Virg.l.4.Ge. Ante nouis rubeant quàm prata coloribus, ante Garrula quam tignis nidum suspendat hirundo. Quandoque est subleuare, sustollere. Apuleius Cũ deberet manum porrigere, capistro suspendere, cauda subleuare, nullum mihi serebat auxilium. Quandoque pendendo interimere. *κρεμᾶν*. Cic.5. Ver. Centuripinum Dioclem hominem locupletem suspendisse se constat. Suspendere rem aliquam, id est, differre, prorogare *ἀναβάλλειν*. Liu.l.9. Bell. Maced. Mouit aliquantum oratio regis legatos: itaque medio responsorem suspenderunt. Oui.li.4.Fast. Dat tamẽ exequias nec iam suspendere fletum Sustinet. Suspendere aliquem, pro incertum reddere. Plin.epist.vlt.li.2. Diu miserã expectatione suspendit. Plaut. Vix compos mentis sum, ita mihi suspendit animum. Curt.li.9. Ea ipsa res omnium animos expectatione suspenderat: quippe armato congredi nudum, dementia non temeritas videbatur. Suspendere spiritum pro eo quod est paululum quiescere inter legendum,& subsistere. Quintil. Sciat puer, vbi suspendere spiritum debeat, quo loco versum distinguere, vbi claudatur sensus, vbi incipiat. Quandoque anxium esse, *ἀπαιωρεῖν*. Plaut. Vix compos mentis sum, ita mihi suspendit animum. Hinc Suspensus,a,um. Cic. de Leg. Agra. Roma cœnaculis sublata atque suspensa. Liu.li.8.ab Vrbe condita: Suspensus reste manibus se demisit. Hor.l.1. Ser. Sat.8. Interea suspensa graues aulæa ruinas In patinas fecere. Suspensus, pro incerto, ac dubio, *μετέωρος*, *ἀπηρτημένος*. Seneca: Suspensus animo, quid ageret, cogitabat. Vir.l.6. Aen. Dicam equidem, nec te suspensum nate tenebo. Idem 2. Aen. Suspẽsi Eurypylum scitatum oracula Phœbi Mittimus. Suspensus somnus, pro inquieto, intranquillo, in quo mens curis est fatigata, cui contrarius est Profundus somnus. Cic.1. Tusc. Ex Poeta quopiam vetusto: Mater te appello, tu quæ curam somno suspenso leuas. Suspensus gradus, pro placido ac silenti. Tere. in Phor. Hæc vbi ego audiui, ad fores suspẽso gradu *ἀκροποδητὶ*, placide ire perrexi. Suspensio, verbale, incertitudo. Hircius li.5. bel. Afri. Erat in castris Scipionis superiore tẽpore magnus terror, & expectatione regiarum copiarum exercitus eius magis suspensione animi ante aduẽtum Iubæ commouebatur.

Sᴠsᴘɪᴄᴀx,acis, adiect. omnis generis, *ὑποληπτικός*, idem quod suspiciosus. Tacit. li.3. Iis haud alias intentior populus, plus sibi in principem occultæ vocis, aut suspicacis silentii permisit. Idem li.1. Etiam Q. Hatterius & Mamercus Scaurus suspicacem animum perstrinxere.

Sᴠsᴘɪᴄɪᴏ,cis, secũda syll. cor. *Guardar in su, honorare, hauer sospetto*, *ἀναβλέπω*, *ὑποβλέπω*, sursum aspicio. Vir.l.1. Aen. O fortunati, quorum iam mœnia surgũt, Aeneas ait: & fastigia suscipit vrbis. Cic.1. Tusc. Et astra suspeximus, tũ ea quæ sunt infixa certis locis: tum illa non re, sed uocabulo errantia. Vir.li.1.Ge. Aut bucula cœlum Suspiciens, patulis captauit naribus auram. Suspicere aliquẽ, admirari,& uenerari: quasi supra nos aspiciamus illum esse collocatum, quem admiramur, *ἀποβλέπειν*, *θαυμάζειν*. Cice.l.2.Off. Itaque eos uiros suspiciunt maximisq; efferunt laudibus. Idem in Orat. Eloquentia, quam suspicerent omnes, quam admirarentur, quã se assequi posse diffiderent. Suspicere etiam significat Suspectum habere, *ὑποπτεύειν*, vt apud Salust. in Iugur. Per Idem tempus Bomilcar (cuius impulsu Iugurtha deditionem, quã metu deseruit, inceperat) suspectus regi, & ipse eum suspiciens: nouas res cupere, ad perniciem eius dolum quærere. Suspectus,a,um, nomen ex participio, *ὕποπτος*, de quo habetur rei alicuius suspicio. Cice. in Catil. Si me meus ciuibus tam grauiter suspectum atque infensum viderem: carere me aspectu ciuium, quàm infestis oculis omniũ circũspici mallem. Vir. 4. Aen. Suspectas habuisse domos Carthaginis altæ. Idem 3. Aene. Graiugenumq; domos, suspectaq; linquimus arua. Cic. de Ami. Hæc est enim Tyrannorum uita, nimirum in qua nulla fides, nulla charitas, nulla stabilis beneuolentiæ potest esse fiducia: omnia semper suspecta atq; solicita sunt. Vir.2. Aen. Suspectaq; dona Præcipitare iubet, subiectisq; vrere flammis. Suspectior, oris, comparatiuus. Ci.2. Off. Quo enim quis versutior, & callidior est, hoc inuisior, & suspectior, detracta opinione probitatis. Liu.7. Bel. Pun. Is omnia suspectiora, quàm ante fuerant, in senatu fecit. Suspectus,us,ui, *ὑπόβλεψις*, *ἀνάβλεψις*, actus suspiciẽdi, id est, sursum aspiciendi. Pli.l.9.c.38. Laus ei summa, color sanguinis concreti, nigricans aspectu, idemq; suspectu refulgens: Hoc est, si sursum conspiciatur, & in aerem, quòd dicitur. Suspectus pro altitudine. Virg.6. Aene. Tum tartarus ipse Bis patet in præceps tantum, tenditq; sub vmbras, Quantus ad æthereum cœli suspectus Olympum. Suspectus,us, pro admiratione. Seneca de Benefi.li.2.c.25. Videndum est, quid maxime faciat ingratos, aut nimius sui suspectus, & insitũ mortalitati vitium se suaq; mirandi: aut auiditas, aut inuidia. Suspectio, nis, verb *ὑποψία*, idem quod suspicio. Ter. And. Nã qui istæc tibi incidit suspectio?

Sᴠsᴘɪᴄɪᴏ,onis, verbale, *Suspitione*, *ὑπόνοια*, *ὑποψία*, ipse suspicandi actus. Cic.1. de Fin. Plerunq; improborum facta prima suspicio insequitur, deinde sermo, atq; fama, tum accusator, tum iudex, multi etiam, ut te Consule, ipsi se iudicauerunt. Ter. Eun. Imo magis auge suspicionem. Plau. Pseu. Suspicio mihi nunc est, vos suspicarier. Me hæc idcirco tanta facinora promittere. Qui vos oblectem. Ter. Eun. Iam tum erat suspicio Dolo malo hæc fieri omnia.

Sᴠsᴘɪᴄɪᴏsᴠs,a,um, *Suspettoso, ombroso*, *ὑποληπτικός*, qui pronus est ad suspicionem. Ter. in Adel. Omnes quibus res sunt minus secundæ, magis sunt, nescio quo modo, Suspiciosi: ad contumeliam omnia accipiunt magis: Propter suam impotentiam se semper credunt negligi. Cic.7. Verr. Te consciẽtia timidum, suspiciosumq; faciebat. Idem ad Q. F. li.1.1. Esse nimis suspiciosum & durum in suos. Accipitur etiam quandoque pro eo, qui suspectus est. Cic. pro Rosc. Am. Verum id, quod adhuc est suspiciosum, nisi perspicuum res ipsa fecerit, hunc affinem culpæ iudicatote. Suspiciose, sius, aduerb: Cic. pro Sext. Rosc. Amer. Cum enim aliquid habeat quòd possit criminose ac suspiciose dicere: aperte ludificari & calumniari sciens non uideatur. Idem de Clar. Ora. Qui suspiciosius, aut criminosius diceret, audiui neminem.

Sᴠsᴘɪᴄᴏʀ,aris, *Pensare, suspettare*, *ὑπονοέομαι*, *ὑπολογίζω*, *ὑπονοέω*, *ὑποτοπέω*, suspicionem habeo. Ter. in Heau. Nam mihi nunc nihil rerum omniũ est, Quod malim, quàm hoc falso suspicarier. Cæs.8. Bel. Gal. Cæsar etsi discessum hostium animaduertere non poterat, incendiis oppositis: tamẽ id cõsilium cum fugæ causa initum suspicaretur, legiones promouit. Cic.3. Vetr. Hospes ianitor, qui nihil suspicaretur, ueritus nequid in ipso se offenderit, hominum summa vi retinere cœpit. Oui. epi.1. Quæcunq; æquor habet, quæcunq; pericula tellus, Tam longæ causas suspicor esse moræ. Cic. Att. li.7. Scribe non modo si quid scies, aut audieris: sed etiam, si quid suspicabere. Suspicã, tis, partic. Ter. And. Egomet, quoque eius causa in funus prodeo, nihil suspicans etiam mali.

Sᴠsᴘɪʀɪᴏsɪ, qui spirandi difficultatem patiuntur, vel quibus uitiosa est respiratio, quos Græci *ἀσθματικοὺς* vocant. Col. li.5.c.37. Febricitã multæ cruda brassica datur, suspiriosæ sanguis detrahitur.

Sᴠsᴘɪʀɪᴠᴍ,rii, *Sospiro*, *στεναγμός*, *στοναχή*, ipsa suspiratio, hoc est, ab imo pectore spiratio. Ci. ad Att. li.1.1. Consul est impositus is nobis, quem nemo præter nos philosophos, aspicere sine suspirio posset. Ouid.2. Met. Præsagaq; luctus Pectore sollicito repetens suspiria, &c. Idem 10. Met. Myrrha patre audito, suspiria duxit ab imo pectore. Col.l.6.c.14. Interdum tumore palati cibos respuit, crebrum suspiriũ facit. Mar.l.1. Collo nexa cubat, capitq; somnos, Vt suspiria nulla sentiantur. Accipitur aliquando Suspirium, pro ipsa spirandi difficultate, Græci *ἄσθμα*, vocant. Pli. li.10.c.9. Ad tormina, regios morbos, tussim ueterem eum suspirio.

Sᴠsᴘɪʀᴀᴛᴠs,us, *Sospiro*, *στοναχή*, idem quod suspirium, hoc est, actus ipse respirandi. Oui.14. Met. Respicit hunc vates, & suspiratibus haustis, Nec dea sum, dixit.

Sᴠsᴘɪʀᴏ,as,p.p. *Sospirare*, *στένω*, *στενάζω*, spiritum ab imo pectore traho, quod solicitudinis aut doloris argumẽtum est. Pla. in Menæch. Quin suspirabo sexcentum dies. Cic. Att. lib.1. Reperire ex magna turba neminem possumus, qui cum aut iocari libere, aut suspirare liberaliter possimus. Ouid. Epist. 20. Ingemit, & tacito suspirat pectore. Per translationem accipitur pro desiderare: & sic fere accusatiuo iungitur. Iuuc.

Iuu.Saty.11. Suspirant longo non visam tempore matrem. Tibul.l.4.Eleg.5.Quòd si forte alios iam nunc suspirat amores Suspirare in aliquam. Ouid.1.Fast. Hanc cupit, hanc optat, solam suspirat in illam.

Svstentacvlvm, *Sostentacolo, ἔρεισμα*, id est, fulcimentũ, quo aliquid sustinetur.

Svstento, as, *Sostentare, ἀνέχω, βαστάζω*, frequentat. est à Sustineo, idem significans quod fulcio, & alioqui ruiturum retineo. Vir.10.Aen. Huic frater subit Alcanor, fratremq; ruentem Sustentat dextra. Non nunquam idem quod tolero, seu patienter fero, *ἀνέχομαι, ὑπομένω, φέρω*. Sal. ad Cæs. de rep. ordin. Postremo sapientes pacis causa, bellum gerunt, laborem spe ocij sustentant. Ci. pro Flac. Hominum mentes, cogitationesq; spes sustentat. Cæs.7.Bel.Gal. Vsq; eo, vt complures dies milites frumento caruerint, & pecore è longinquioribus vicis adacto, extremam famem sustẽtarent. Idem 3.Bel.Ciu. Iamq; frumenta maturescere incipiebãt, atq; ipsa spes inopiã sustentabat, quòd celeriter se habituros copiã confidebant. Sustentare se .i. fortem animum in rebus aduersis gerere, & fortunæ non succumbere. Cic. Ter. li.15. Quod reliquum est, sustẽta te mea Terentia, vt potes. Idem Atti.l.3. Me vix, miserẽq; Sustento Sustentare, pro alere, seu reficere, & egestatem alicuius subleuare, *τρέφειν, ἀνατρέφειν*. Cic. Attic. P. Valerium negat habere quicquam Deiotarus rex, eumq; ait à se sustentari. Ter. in Adel. Alit illas, solus omnẽ familiam Sustentat. Sustentatũ est, impersõ. Cęs.2.Bel.Gal. Id ex itinere magno impetu Belgæ oppugnare cœperunt: ægre eo die sustentatum est.

Svstentatio, onis, *ὑπομονή*, idem quod expectatio siue dilatio. 2. de Inuen. Deinde verum statim fieri necesse sit, verum habeat aliquam moram & sustentationem.

Svstineo, es, secũda sill. co. *Sostenere, ἀνέχω, βαστάζω*, fero, fulcio, labentẽ excipio, aliquid ruiturum retineo. Pla. in Men. Sustine has Peniculæ exuuias. Idem Pœn. Quantum hominum terra sustinet. Ci.2. de Na. de. Ex quo concluditur cum omnes mundi partes sustineantur calore, &c. Pli.li.12.c.25. Vinea sine adminiculis se ipse sustinẽt. Sustinere, pati, tolerare, *ἀνέχεσθαι, ὑπομένειν, φέρειν*, Ci.6.Phil. O dii immortales, quis huius potẽtiam poterit sustinere? Ter. in Phor. Prima coitio est acerrima Si eam sustinueris, post illa iã, ut lubet, ludas licet. Aliquãdo alo, reficio, egestatem subleuo, nutrico, *τρέφω, ἀνατρέφω*. Liui. Milites fluuiali pisce & herbis sustinebantur. Id est, cibabantur. Vir.l.2.Ge. Hinc patriam paruosq; nepotes sustinet. Sustinere se à respondendo .i. cohibere. Ci.4.Aca. Cum se à respondendo, vt aut approbet, aut reprobet quid, sustineat, vt neque neget aliquid, neque aiat. Non sustineo, pro non possum, neq; non audeo. Quin. l.2.c.4. Nec.n. huius rei iudicium differre sustineo. Ouid.4. Fast. Nec iam suspendere fletum Sustinet. Sustineo, defendo, tueor. Ci.4.Aca. Philo autem dum noua quædam cómouet, quod ea sustinere vix poterat, quæ contra Academicorũ pertinaciam dicebantur & aperte mentiretur. Sustinere personam, expectationem, causam, dignitatẽ imperii .i. tueri, itaque sese gerere, vt iis rebus non impar videatur. Ci. pro Domo sua: Hi tales uiri, qui non solum consiliis suis, sed specie ipsa dignitatem reip. sustinent. Idem post reditum, Quorum mentes angustæ, & humiles magnitudinem tãti imperii sustinere non possunt. Accipitur aliquando Sustinere, pro cópescere, resistere. Atticus Ciceroni: Cum ista copia tantam multitudinem sustinere non poteris. Sustinere, differre, *ἀναβάλλεσθαι*. Liu.l.5. ab Vrb. Compressiq; à Centurione, quẽ sibimetipsi præfecerant, rem in noctem sustinuere. Sustineo gradum, reprimo. Ouid.6.Fasto. Obstupui tacitus, sustinuiq; gradum. Sustinere dicitur Deus manum suam, quando retrahit. Oui.l.5.Fast. Sæpe Iouem vidi, cum iam sua mittere vellet Fulmina, thure dato sustinuisse manum.

Svstollo, lis, *Solleuare, ὑψαίρω, αἰωρέω, ἐπαίρω*, verbũ est obsoletum, idem significans, quod attollo, siue sursum subleuo. A quo mansit præteritum, Sustuli, & tempora ab eo formata. Vir.l.2.Aen. Sustulit exutas vinclis ad sidera palmas. Reliqua vide paulo post in dictione Sustuli.

Svstvli, *ἀνέστησα*, præteritum est uerbi Tollo, non illud quidem proprium, sed ab inusitato verbo Sustollo mutuatũ, & loco inusitati præteriti Tetuli usurpatũ. Tollo (inquit Diomedes) tuli, quod in compositione Sustuli facit. Eius tamen perfecti instans apud veteres Sustollo. Nunc uero à Tollo, Sustuli. Hæc ille. Significat autem Sustuli, idẽ quod sursum tuli, in altum erexi subleuaui, *ἐπῆρα*. Cic. pro Deiot. Cum eum in æquum plures sustulissent, uix in eo hærere senex potuit. Idem Att. Salamini uos decretis suis in cœlum sustulerunt. Aliquando idem quod suscepi, *ἀνήρημαι*, vt cum dicimus quempiam ex vxore liberos sustulisse .i. suscepisse. Nam quemadmodum mater dicitur peperisse, ita pater sustulisse. Ci. in Ant. Qui ex libertina sustulerit liberos. Nonnunquã pro educaui, *τέτροφα*. Virg.l.9.Aen.

Mœonio regi, quem serua Lycimnia furtim
Sustulerat. Nonnunquam item occidi, necaui, abstuli de medio, abrogaui, perdidi, destruxi, subuerti, *ἀνήρηκα*, vnde est Distichon illud apud Sueton. in Nerone.

Quis neget Aeneæ magna de stirpe Neronem.
Sustulit hic matrem: sustulit ille patrem. Ci. de Diui. Xenophanes diuinationem funditus sustulit. Idem l.2.Off. Maiores nostri, Carthaginem funditus sustulerunt.

Svsvm, pro Sursum, apud antiquos. Cato c.157. Ita subducito susum aĩam q̃ plurimum poteris: in triduo polypus excidet.

Svsvrro, as, *Mormorare. bucinare, ψιθυρίζω*, summissa uoce loquor, lenem, & submissum strepitum edo, quale est aut apum murmur, aut aquæ molliter defluentis, aut venti leniter spirantis. Virg. in Culice: Ima susurrantis repetebant ad vada lymphæ. Et paulo post: Quos leniter afflans Aura susurrantis possit confundere venti. Sumitur aliquando pro clanculum. Ter. in An. iam susurrari audio, ciuem atticã esse hanc. Mar.l.1. Nequid forte petam timet cauetq;: Et secum sic, ut audiam, susurrat. Oui. epi.18. Aut ego cum chara de te nutrice susurro. Susurratio, onis, *ψιθυρισμός*, verb. Cœl. ad Cic. l.8. Ad Cæsarem crebri & non belli de eo rumores, sed susurrationes duntaxat ueniunt. Hinc Insusurro, & Consusurro, composita: de quibus suis locis.

Svsvrrator, ris, *Mormoratore, susurrone, ψίθυρος*, detractor maledic'. qui non aperte loquitur, sed uoce demissa auribus hominum obstrepit.

Svsvrrvs, ri, *Mormoratione, mormorio, ψιθυρισμός*, paruũ & summissum murmur. Cic 4. Tusc. Leuiculus sane noster Demosthenes, qui illo susurro delectari se dicebat aquam ferentis mulierculæ (ut mos in Grę cia est) insusurrantisq; alteri, &c. Hor.l.1.Car. Lenesq; sub nocte susurri. Vir.1.Eclo. Sæpe leui somnum suadebit inire susurro. Declinatur etiam hoc susurrum. Ouid. lib.7. Meta. Procrin adit, linguaq; refert audita susurra.

Svtatas, (à Planto modo emendata sit lectio) dici videntur iidẽ, qui sutores, aut saltem certum quoddã sutorum genus. Sic.n. legitur apud ipsum in Aul. Stat fullo, Phrygio, aurifex, lanarius, Cinifiones patagiarii, indusiarii, Propolæ, linteones, calceolarii, Sedentarii, sutatas, diabathrarii.

Svtela, læ, *κακοῤῥαφία*, dolosa astutia (vt inquit Festus) siue techna callide consuta. Pla. in Capt. Quando ego te exemplis pessimis excruciauero, Atq; ob sutelas tuas te morti misero, Vel te interiisse, vel periisse prædicent.

Svtrina, *ῥαφή*, ipsa sutura, siue opus sutorium. Varro: Quod sutrinas facere inscius nihil homo agis.

Svtilis, & hoc le, pe.c. *Cucito, cusito, ῥαπτόν*, quod consutũ est: vt Corona sutilis, quæ opponitur pectili. Pli.l.21.c.3. Summaq; auctoritas pactili coronæ: sutiles Saliorum sacris inuenimus, & solennes cœnis. Balteus sutilis. Vir.l.12.Aen. Teritur qua sutilis aluo Balteus. Cymba sutilis, qua Charon inferorum portitor animas per Stygiam paludem traiicit. Idẽ lib.6.Aen. Gemuit sub pondere cymba sutilis.

Svtor, *Calzolaio, ῥάπτης*, qui calceos suit. Proprie enim artifex calceorum Sutor appellatur: cum ille, qui suit pãnos, potius Sarcinator dicãtur. Pli.l.35.c.10. de Apelle: Feruntq; à sutore reprehensum, quòd increpidis una intus pauciores fecisset ansas, eodem postero die superbo emendatione pristinæ admonitionis cauillante circa crus, indignatum prospexisse, denuncianrem, ne supra crepidam sutor iudicaret: quod & ipsum in prouerbium uenit.

Svtorivm Atramentum, *Vitriolo, χάλκανθος*, corpus metallicum, quo aqua dissoluto corium denigratur. Duo eius sunt genera Fossitium, quod aliquando est cæruleum, aliquando pallidum, alias candidum & pellucidum in morem uitri: vnde & Vitriolum vulgo appellatur. Factitium vero ex aqua pluuia fit per metalla defluente in lacunam, quæ inde ab iis, qui in metalla sunt dẽuati, in vasa ampla fictilia perfertur, in quibus æstiuis diebus concrescit. Vide plura de hoc apud Pli.l.35.c.12. & Diosc.lib.5.

Svtrina, næ, p.p. *Calzolaria, ῥαφεῖον*, officina sutoris. Pli.l.10. ca.43. Tiberio principe ex fœtu supra Castorum ædem genitus pullus, in oppositam sutrinam deuolauit, etiam religione commendatus officinæ domino.

Svtrivm, *Σούτριον*, oppidũ Tusciæ mediterraneũ, apud Str.l.5.

Svtvra, æ, p.p. *ῥαφή, ῥαφία*, cõmissura partium consutarũ. Cor. Cels.l.8. Sutura oras iungit, quæ ne ipsæ quidem contingere ex toto debent. In cranio quoq; Suturæ dicuntur cõmissuræ illæ, quibus ossa coniunguntur. Cels. li.7. Raro caluaria solida sine suturis est, & id caput firmissimum, atq; à dolore tutissimum est: ex cæteris quo pauciores sunt suturæ, eo capitis valetudo commodior est.

Syrrvs, vt ex Catonis sententia refert Pli.li.8.c.5. nomé fuit elephanti, qui in Punica acie fortissime dimicauerat, altero dente mutilato.

Svvs, *Suo. σφέτερος, σφὸς, ἑὸς*, relatiuum reciprocum à Sui, genitiuo deductú, de quo supra egimus in suo primitiuo. Hic paucula tantum annotanda sunt, quæ illic sunt omissa. Suus aliquando idem valet, quod sui iuris. Ci.4.de Fin. Semperq; erit in disputando suus.i. non vicitur alienis inuentis argumentorum. Aliquando idem quòd proprius, *ἴδιος*. Cic. pro Rosc.Am. Sua quenque fraus, & suus terror maxime vexat, suum quenque scelus agitat. Idem 1.Off. Expendere oportebit, quid quisq; habeat sui: id enim maxime decet, quòd est cuiusque suum maxime. Sic ad Att.li.14. Plura oohisrú hic perhonorifice, & amice Octauius, quem sui Cæsarem salutabant. Plaut. Trin. Neu suum adimerem alteri. Idem Curc. Quibus sui nihil est, nisi vna lingua. A Suus deducuntur cõposita Suapte & Suopte, quæ idem valent, quod Suamet, & Suomet: vt, Suapte culpa: id est suamet, vel suaipsius culpa. Idem Merc. Suapte culpa ex genere capiunt genus. Suopte ingenio. Liui.1.ab Vrbe. Suopte igitur ingenio temperatú animú virtutibus fuisse opinor magis, instructumq; suopte nutu. Cic.1.Tusc. Vt terrena & humida suopte nutu, & suo pódere ad pares angulos in terrã & in mare ferantur. Suusmet. Tacit.li.24. Pulsi cum saucus integri suometipsi metu, & angustijs viarum conflictabantur. Salust. in Iug. Necesse est suomet ipsi more præcipites erant.

S ANTE Y

Syagra, Syagræ, *σύαγρα*, regio Ciliciæ, prope Adum & Laerten, à suum venatione, (vt ex nominis compositione appa-ret) appellata.

Syagros, *Porco cinghiale, σύαγρος*, canis nomen apud Sophoclem, à suum venatione impositum. Græcis item Syagros, aprum, seu suem siluestrem significat.

Syagron, *σύαγρον*, extremum Arabiæ felicis promõtorium, ad mare rubrum cuius meminit Plin.l.6.c.23.& 28.& Ptol. Tab. Asiæ 6.

Sybaris, *σύβαρις* Stephano, Magnæ Græciæ oppidum, inter Crathin, & Sybarin amnes, ab Achiuis conditum, qui post Troiæ excidium vi tempestatis eo fuerút appulsi. Hujus olim tanta fuit potentia, vt quaternas proximas rexerit gentes, & quinq; & viginti vrbes suo subdiderit imperio, & contra Crotoniatas trecenta hominum millia armarit. Auctor Stra.li.6. Est & Sybaris (vt iam diximus) fluuij nomen iuxta vrbem eiusdem nominis, à cuius potu incolæ submouét greges, siue quòd pecora sternutamentis exagitet, vt visum est Straboni: siue quòd vellera nigrore inficiat, cú Crathis vicinus amnis iis candoré inducat, vt tradit Pli.li.31.c.2. Est né Sybaris adolescentis nomen, apud Hor.l.1.Car. Ode 8.

Lydia dic per omnes
Te deos oro, Sybarim cur properes amando Perdere.

Sybaritae, *συβαρῖται*, à Sibari Magnæ Græciæ oppido dicti, populi fuerunt ingeniosissimi omnium voluptatú architecti, omniq; deliciarum genere adeo effœminati, vt Sybaritica mensa in prouerbium abierit. Traditur hisce fuisse consuetudo, vt conuiuas in proximum annum inuitarent, ne spatium interim deesset, aut conuiuatori conquisitis terra mariq; delicijs epulas instruendi, aut conuiuis ipsis corpus auro, gemmisq; exornandi. Hi postremo aduersus Crotoniatas bello suscepto, cum trecéta hominum millia in acié eduxissent, turpissime tamé victi, vnaq; cú vrbe sua sunt deleti.

Sybaritis, tidis, *συβαρῖτις*, patronymicum fœm. à Sybaritis populis formatum. Oui. de Trist. ad Augustum: Nec qui cõposuit nuper Sybaritida, fugit. Quo in loco Sybaritida vocat Ouidius, opus Hermitheonis cuiusdá cynædi de generibus voluptatum, & obscœnarum deliciarum.

Sybota, æ, p.c. *σύβοτα* Steph a. insula est ante Leucadiam, teste Pli.lib.4.cap.12.

Sycaminon, *συκάμινον*, oppidum fuit in ora Phœnices, cuius sua ætate nihil præter memoriã extitisse, auctores sunt Plin.l.5.c.19.& Strabo li.16. Sycaminon item Græci morú appellant, arboremq; ipsam Sycamineam, *συκαμινέαν*.

Syca, *συκῆ*, insula est Asiæ adiacens, non procul ab Epheso, cuius meminit Plin.li.5.c.31.

Sychaeus, Vide supra Sichæus.

Sycites, *συκίτης*, gemma à fici colore dicta: de qua Pli.li.37. cap.11. Est item Sycites, vini factitii genus, e a fico, quem alij Palmi primum, alii Catorchiten appellant, singulia modijs in aquæ congiis tribus macerata: vt docet idem Plin. lib.14.cap.16.

Sycomorvs, p.c. *Sicomoro arbore. συκόμορος* Dioscoridi, arbor est, mediam inter morum & ficum similitudinem habens: vnde & nomé ei impositum est. *συκῆ* enim Græcis ficus est, & *μορέα* arbor, quam & Latini Morú appellant. Hanc nonnulli Ficum Aegyptiam, Theophrastus Aegyptiam Morú, Celsus inuersa compositione Morosycon, Dioscorides & Galenus Sycomorum appellarunt. Dioscorides scribit Sycomorum esse arborem magnam, similem fico, folijs moro quàm proximis, magna lactis copia abundantem. Fructum fert ter quater ve quotannis; non ramis, vt ficus, sed caudice ipso caprificis similem, ficorum grossulis dulciorem, & qui in interiore farcto, nulla, qualia in fico sunt frumenta habeat: nec, nisi ferro vnguibus ve scalpatur, maturescentem. Nascitur præcipue in Rhodo, & Caria, aliisq; locis frumenti non admodum feracibus. Prouenit & in Aegypto, maxime in Nili aggeribus, quos radicibus suis colligat, & aduersus Nili inũdationes munit: vnde teste Vlpiano, grauiter in eos solet animaduerti, qui Nili ripis sycomorú excinderet.

Sycophanta, sycophantæ, *Mangiator de fichi, calunniatore, συκοφάντης*, idem qui calumniator, siue delator. Cuius significationis ratio ab aliis alia traditur. *Τῷ συκοφάντῃ* (inquit Plutarchus) *τοὔνομα ἐκ φιλοπραγμοσύνης γεγενῆσθαι φασίν, κεκωλυμμένα γὰρ ἐξάγειν τὰ ἐκφέροντα σῦκα, μηνύοντες καὶ φαίνοντες τοὺς ἐξάγοντας, συκοφάνται κληθῆναι*. Hoc est, Sycophantæ ex cupiditatem aliis facessendi negocii nomen factum aiunt. nam cum Athenis vetitum esset efferre ficus, qui eos deferebant accusabantq;, Sycophantæ sunt appellati. Alii tradunt, cum Attici iuuenes in hortos alienos irrumperent, ficosq; sublegerent, pœnam capitis in eos, qui id facerent, fuisse constitutam: quam pœnam qui persequerentur ob paruula detrimenta, Sycophantas appellatos. Dicti itaque uidentur Sycophantæ, *παρὰ τὸ τὰ σῦκα φαίνειν*, hoc est, à ficuum delatione. Alij nominis huius etymon ad huiusmodi referunt fabulam, quam & Maximus Planudes in vita Aesopi refert: Cum Xanthi philosophi seruus ficus domino ex agro allatos absumpsisset, eius rei culpam in Aesopum conseruum suum reiecit. Qui vt domino innocentiam suam probaret aquam tepidam ebibit, eandemq; puram, vt hauserat, euomuit: Quod cum iubente hero alter quoque fecisset, vna cum aqua ficuum quoque frusta eiecit: eaq; ratione prodito calumniatore factum est, vt Sycophantam dicamus, qui insonté falso crimine calumniatur. Plau. in Amph. Nimia hic scitus est sycophanta, qui quidem fit meus pater.

Sycophantia, æ, *Calunnia, fallacia, συκοφαντία*, mendacium, calumnia, fallacia. Pla. in Asin. Per fallaciam, quam amabã, abduxit à lenone mulierem, neque puduit id ætatis sycophãtias struere. Idé in Asin. Perfidiæ laudes, gratiasq; habemus merito dijs magnas, Cum nostris sycophantijs, dolis, astutiisq; Scapularum confidentia, &c.

Sycophantor, aris, ari, *συκοφαντεῖν* Suidæ, sycophantias struere. Plaut. in Trin. Quanquam hoc me ætatis sycophantari pudet.

Sycophantiose, aduer. antiquum, *συκοφαντικῶς*, hoc est dolose, siue per calumniam. Plau. in Pseu. Ego nec sycophãtiose quicquam ago, nec malefice.

Sycosis, p.p. *σύκωσις*, vitium est palpebræ asperæ, & granorum, exiguorum, quæ in ficis frumenta à Plinio appellãtur, similitudinem referentis: vnde & nomen accepit.

Sycvsa *συκοῦσσα*, insula est in mari Aegeo, ante Ephesum: de qua Plin.li.31.cap.1.

Syderis, fluuius in finibus Caspiorum & Hyrcanorum, à cuius ostio Caspium mare nomine amisso Hyrcanum incipit appellari. Auctor Pli.lib.6.cap.16.

Sydvs, & Syderatio, Vide supra in dictione Sydus.

Syedra, dræ, *σύεδρα*, oppidum est Isuriæ, quæ est regio Asiæ media inter Ciliciam, & Pamphiliam. Stephanus.

Syene, *συήνη*, vrbs in confinibus Aethiopiæ atque Aegypti, non procul à Nilo, supra Alexandriam uersus meridiem quinque millibus stadiorum, sub tropico Cancri directe locata: vnde Sole existente in Cancro, medio solstitii die supra verticem ciuitatis nullam prorsus in ea vmbram iaci, ait Plinius lib.2.cap.73. Lucan.lib.2. Vmbras nusquam flectente Syene.

Sygaros, *σύγαρος*, insula est in finu Arabico: in qua nulli sunt canes, atq; aliunde importati, circa littora errantes moriuntur. Auctor Pli.l.6.c.28.

Syla, per simplex l, mons Lucaniæ, syluam habens eiusdé nominis, latrocinijs crebris infamem. Vnde & nomé accepisse videtur, *ἀπὸ τοῦ συλᾶν*, quod est, prædari. Sal. de fugitiuis, In sylua (inquit) Syla fuerunt. Vir.12.Aen. Ac velut ingéti Syla, summo ve Taburno, Cum duo, &c.

Sylla, duplicato l, *σύλλας*, fuit Romanus nobilis, teste Salu. qui ex antiqua Scipionum familia originé duxit. Hic in adolescentia omnibus flagitiis inquinatam vitam egit, usq; ad quæsturam, quam sub Mario adeptus est, in qua vitam omnem penitus commutauit. Literis Græcis & Latinis bene eruditus fuit, facundus, acer, astutus, gloriæ cupidus, sui

securus,

fecurus, pecuniæ maximus largitor, animo grandis: adeo vt de illo dubitari potuerit (inquit Salust.) fortiorne, an felicior esset. Missus à Mario ad Bocchum regẽ legatus, Iugurtham vinctum retulit. Deinde & Mithridatem Asiam crudelissime vastantem compescuit: socialis belli luctus repressit. Cinnæ dominationem fregit: & Marium, qui olim se quæstorem fastidierat, ipsam illam prouinciam proscriptum & exulẽ coegit petere. Dictator deinde effectus, ita remp. oppressit, vt, teste Cic. in Verr nemo illo inuito, nec bona, nec patriam, nec vitam retinere posset. Postremo rep. constituta dictaturam deposuit, & priuatus Puteolos cõcessit: vbi & pediculari morbo periit. Quapropter Cæsar Iulius dicere cõsueuit illum literas nesciuisse, quia dictaturam deposuisset, vt scribit Tranquillus. Syllæ autẽ nomen ex Sybilla contractum putatur. Ita enim victus fuit, qui primus eu gente Cornelia id cognomẽ sorticus est: cuius posteri duabus sublatis literis Syllæ sunt appellati.

SYLLABA, bæ, *Sillaba*, *συλλαβὴ*, est comprehẽsio literarum, vel vnius vocalis enunciatio, vnius, aut duorum temporum capax. Omnis enim syllaba aut breuis est, & vnum tempus recipit, quod atomũ metrici vocant: vt, Vir. Aut longa, & duo recipit tempora: vt Res. Dicta est autẽ Syllaba *ἀπὸ τοῦ συλλαμβάνειν*, quod est comprehendere. Proprie enim illa est syllaba, quæ eu pluribus literis, constat. Quæ autem vna vocali perficitur, abusiue syllaba uocatur, & Monogramma appellatur. Aliæ dicuntur Digrammæ, vt Ne: vsque ad Hexagrammam, vt Stirps. Accidunt syllabæ quatuor, tenor, spiritus, tempus, & numerus literarũ. Tenores tres sunt, acutus, grauis, & circunflexus. Spiritus duo, Asper, & lenis. Tempora tria, breue, longum, & commune. Numerus, quia vnica litera contenta esse potest, aut plures admittit: senarium tamen numerum non egreditur.

SYLLABATIM, aduerbiũ, *a l'combino, à compito*, *κατὰ συλλαβὰς*, per syllabas. Cic. Att. li. 13. Ergo ego ne Tironi quidem dictaui, qui tota *περιόδους* persequi solet, sed Spintheri syllabatim. Dicere syllabatim. Idem 4. Aca. Cum enim tuus iste Stoicus sapiens, syllabatim tibi illa dixerit.

SYLLANSON, *συλλανίων*, statuarius nullo doctore nobilis: de quo Plin. lib. 34. cap. 8.

SYLLANVS, a, um. Cicero contra Rullum: Qui nos Syllanos in inuidiam capit.

SYLLATVRIO, is, pro quo & Sullaturio scribimus, verbum desideratiuum est à Sylla formatũ, quod est Syllam, eiusq; mores, crudelitatem, & proscriptionẽ imitari. Ci. Att. l. 9. Hoc turpe Cn. noster biennio ante cogitauit: ita Syllaturit animus eius, & proscripturit iandiu.

SYLLEPSIS, *σύλληψις*, figura est orationis, teste Rufiniano, cum duab. diuersisq; sententijs verbum accommodatur alteri non conueniens. Beda diffinit esse dissimilium clausularum per vnũ verbum conglutinatam conceptionem: vt cum substantiuis, nominatiuis ve diuersorum generum iungitur adiectiuũ, verbum ve alteri tantum respondens. Vir 1. Aen. Socijs & rege recepto. Idem 1. ecl. Sunt nobis mitia poma, Castaneæ molles, & pressi copia lactis. Aut cum pro multis unus ponitur: vt Vterumq; armato milite complẽt. Aut pro vno multi: vt Vos ò Calliope, precor aspirate canenti. Vsitatius. n. dixisset. O vos Musæ. Dicta Syllepsis, *ἀπὸ τοῦ συλλαμβάνειν*, quod est concipere: vnde Latine conceptionem, siue Comprehensionem vertere possumus.

SYLLOGISMVS, *Sillogismo*, *συλλογισμὸς*, argumenti firmissimi genus, eu duobus pronunciatis conclusionem necessario inferens. Latine Ratiocinationem vertere possumus, *ἀπὸ τοῦ συλλογίζειν*, quod est ratiocinari. Quinti. l. 5. c. 7. In syllogismo tota ratiocinatio ab eo est, qui intendit.

SYLOSON, ontis, *συλοσῶν*, Polycratis Samiorum tyranni frater qui cum Dario Hystaspis filio vestem, quam ferebat, aliquando largitus esset, ab eo pro pensatione muneris tyrannidem dono accepit. In qua administrãda crudelissime sese gessit, patriam ciuibus exhauriens. Vnde tractum est prouerbium *ἕκητι συλοσῶντος εὐρυχωρία*. Hoc est, Sylosontis opera facta est loci amplitudo.

SYLVA, æ, *Selua, bosco*, *δρυμὸς*, *ὕλη*, nomen generale est, non solũ arborum, sed etiam herbarum. Virg. l. 1. Georg. Subit aspera sylua, Lappæq; tribuliq;. Proprie tamen arborum, & quæ cædua est, hoc est, quæ habetur in eum vsum, vt eu ea materia cædatur. Quòd si succisa sit, nihilominus dicitur Sylua, quoniam rursus ex stirpibus, aut radicibus renascitur. Cic. Atti. l. 12. Manu me in syluam abstrudo densam atq; asperam: non exeo inde ante vesperam. Quin. l. 1. c. 10 de Orpheo: Non feras modo, sed saxa etiam, syluasq; duxisse posteritatis memoriæ proditum est. Vir. 6. Aen. Itur in antiquam syluã, stabula alta ferarũ. Dicta sylua, ab eo quòd Græcis, *ὕλη*, id est, materia dicitur. Et vt illi *ὕλην* pro materia sic nostri Syluã posuerunt. Sylua autem uel glandifera est, cuius arbores nõ cæduntur, sed ad escam quadrupedibus præbendam seruantur: aut Cædua, quòd, in ea arbores, cum ad iustam proceritatem creuerunt, cæduntur, vt uel ædificationibus, vel alijs vsibus materiam præbeant. Lucus non est cæduus, sed manu cõsitus, religiosusq; Deo, vel hominis alicuius cineri dedicatus, circa delubrum Dei vel sepulcri. Saltus est Sylua inuia, vbi pasci & æstiuare, vel hyemare pecudes solent. Nemora voluptatis causa comparata, & plena amœnitatis. Quandoque Syluam accipimus pro tumultuario, & extẽporaneo scripto: quod Græci *σχεδίασμα* appellant: cuiusmodi sunt Syluę Papinij, quas sibi subito calore & quadam festinandi voluptate excidisse testatur. Quinti. li. 10. c. 3. Diuersum est huic eorum vitium, qui primo decurrere per materiã stylo quã velocissimo volunt, & sequentes calorem atq; impetum ex tẽpore scribunt: hanc Syluam vocant. Hinc Syluula, *ὑλάριον*, diminutiuum. Col. l. 8. c. 15. Sunt enim, quibus cordi est vel to syluulis tamaricum, aut scirporum fruticis immorari: nec ob hanc tamen causam totus locus syluulis occupetur.

SYLVANVS, *Siluano*, syluarum Deus, qui Cyparissum puerum in delicijs habuisse dicitur, eundemq; in arborem sui nominis, hoc est, in cupressum transformasse. Fabulantur enim poetæ, Cyparissum ceruam habuisse mansuefactam, eamq; vnice adamasse: quam cum Syluanus imprudens occidisset, puer doloris impatientia contabuit. Cuius mortem ægre ferens Syluanus, in arborem cupressum eum commutauit, quam amasij desiderio semper dicitur circunferre. Quidam Syluanum eundem esse putarunt cum Pane. Vir. tamẽ lib. 1. Georgic. manifeste eos distinguit. Nam cum dixisset, Pan ouium custos, &c. interiecta deinde Mineruæ, & Triptolemi mentione, subdit tandem. Et teneram ab radice ferens Syluane cupressum. Quem locum explicãs Seruius, Publica (inquit) cæremoniarum opinio hoc habet, pecorũ & agrorum deum esse Syluanum. Prudentiores tamen dicunt eum esse *ὑλικὸν θεὸν*, hoc est, deum *τῆς ὕλης*. Ὕλη autem est fæx omnium elementorum, id est, ignis sordidior, & aer item, & aqua & terra sordidiora: vnde cuncta procreãtur. Quã *ὕλην* Latini materiam appellauerunt: nec incongrue, cum materiæ syluarum sint. Ergo quam Græci à toto, Latini à parte dixerunt. Hęc ille. Pli. l. 2. c. 12. Quin & Syluanos, Faunosq; & deorum genera syluia ac sua numina tanquam è cœlo attributa credimus.

SYLVATICVS, a, um, *Seluatico, di selua*, *ὑλικὸς*, quod est sylue, seu quod ad syluã pertinet. Var. l. 1. de Re rust. Vt falces dicũtur ab eodem scriptore vineaticæ opus esse sex, sirpiculæ quinque, syluaticæ quinque, arborariæ tres, rusticariæ decẽ. Syluatica laurus, crescens in syluis, Cato ca. 8. Syluaticus mus, id est, agrestis, siue in sylnia habitans, Pli. l. 30 c. 9.

SYLVESCO, is, ere, *ὑλομανεῖν*, in nimiam ramorum, sarmentorum ve vbertatem luxuriare. Ci. in Cato. Quam multiplici serpentem lapsu, & erratico, ferro amputãs, coercet ars agricolarũ, ne syluescat sarmentis, & in omnes partes nimia fundantur. Col. l. 4. c. 11. Nec pati vitem superuacuis frondibus luxuriantem syluescere.

SYLVESTER, stris, syluestre: vel, hic & hæc Syluestris, & hoc syluestre, *ὑλήεις*, *ὑλαῖος*, idem quod syluosus. Liu. 7. Bel. Pun. Tumulus erat syluestris inter Punica & Romana castra. Cicero in Læl. Cum locis ipsis delectemur montosis, & syluestribus, in quibus diutius cõmorati sumus: hoc est, locis qui in mõtibus sunt, & syluis. Interdum idem quod agrestis siue rusticus, *ἄγριος*. Ouid. 2. Fast. Transtulit Euander syluestria numina secum. Vir. 1. Eclo. Syluestrem tenui musam meditaris auena. Hinc Syluestrior, comparatiuus. Pli. l. 16. c. 27. Syluestriora omnia tardiora.

SYLVIA, quæ & Rhea, & Ilia. Numitoris filia, quæ à Marte cõpressa, (vt Romani credi voluerunt) Romulũ peperit, & Remum, vrbis Romanæ conditores. Vide Liu. l. 1. ab Vrb. Est & Syluia apud Vir. 7. Aene. nomen sororis Thyrrhei pastoris regij armenti, cuius ceruus mansuetus à Troianis vulneratus, initiũ præbuit belli inter Latinos, & Troianos aduenas.

SYLVICOLA, æ, p. c. *Chi habita nelle selue*, *ὑλικόμος*, qui syluam incolit. Proper. l. 3. Eleg. 13. His tum blanditiis furtiua per antra puellæ Oscula syluicolis empta dedere uiris.

SYLVICVLTRIX, cis, syluæ habitatrix. Catul. Epi. 58. Vbi cerua syluicultrix, vbi aper nemoriuagus?

SYLVIFRAGVS, a, um, p. c. *Spezza selue*, venti epithetõ est, quo arbores in syluis & franguntur, & eruuntur. Lucr. li. 1. Montesq; supremos Syluifragis vexat flabris. De vi, & impetu uentorum loquitur.

SYLVIGER, a, um, *ὑλώδης*, idem quod syluosus: vt, Montes syluigeri. Plin. lib. 35. cap. 3. Ideo syluigeri ab Aquilonis tantum parte sunt.

SYLVOSVS, a, um, *seluoso*, *ὑλώδης*, *ὑλήεις*, sylua obsitus, arborum

 densitatu

densitate sylvæ imaginem referens. Liui.9.ab Vrbe: Saltus duo alti, syluosiq; sunt, montibus circa se perpetuis inter se coniuncti. Plin.l.12.c.5. Superiores eiusdem rami in excelsum emicant syluosa multitudine.

Sylvius, Ascanij filius, Aeneæ nepos: ita dictus quòd casu quodam in syluis natus esset: à quo deinceps Albanorũ reges omnes Syluij dicti sunt, sicut Romanorũ Imperatores, Augusti: Aegyptiorum reges Ptolemæi, Parthorum Arsaces. Vide Liuium lib.1.ab Vrbe.

Syma, æ, siue Syme, es, σύμη, Insula est Cariæ adiacens, portũ habens clausum triremibus aptum, & nauale nauium uiginti. Auctor Strabo lib.14.

Symaethus, σύμαιθος, fluuius Siciliæ, non longe ab Aetna; qui, vt ait Stra.l.6. agrum Cataneum irrigat. Hinc deducitur adiectiuum Symæthius, a, um. Vir.9.Aen. Eductum Martis luco Symæthia circum Flumina.

Symbari, populi feri, inter Arabiæ montes, & Nilum incolentes, elephantumq; uenatu victitantes. Auctor Plin. libro 6.cap.31.

Symballota, pen.pro. συμβαλλωτά, vestes quædam coacti per se velleris implexu potius, quàm textu confectæ: ἀπὸ τοῦ συμβάλλειν.

Symbola, fœm.gene. apud antiquos in eadem legitur significatione, in qua Symbolũ. Plautus in Sticho: Iam hercle ego per hortum ad amicam trãsibo meam, Mi hanc occupatum noctem: eadem symbolam Dabo, & iubebo apud Sangariũ cœnam coqui.

Symbolum, li, p.c. Segno, intrasegno, consentimento, nota, signum, collatio: σύμβολον, a συμβάλλω confero. Hinc fit, vt Symbolum accipiatur pro eo, quod in cœnam comparandam plures conferunt. Ter.in And. Symbolum dedit, cœnauit. Dicitur & Symbolum, signum bellicum, quod à Latinis Tessera appellatur, quo socij ab hostibus & exploratoribus dignoscuntur: vt in Marij exercitu, Lar deus: in castris Syllæ, Apollo Delphicus: inter Cæsarianos, Venus genitrix. Ab huius similitudine Symbolum Apostolorum dictum est, quoddã quasi totius nostræ fidei breuiarium: quo, veluti quadã tessera, pseudapostoli à veris discernerentur. Erant enim eo tempore Iudæi quidam, qui simulabant se esse apostolos Christi, & lucri alicuius, vel ventris gratia ad prædicandum proficiscebantur: nominantes quidem Christum, sed nõ integris traditionum lineis annunciantes. Hoc etiam nomine dicebantur tesseræ quædam, quæ dabãtur publicæ à ciuitatibus, quibusdam hominibus sibi amicis, vt hospitaliter, & amice acciperentur in oppidis fœderatis. Sic etiam hodie vocari possunt tesseræ collybisticæ, ad permutandam pecuniam sine vecturæ periculo institutæ. Iulius Pollux interpretatur Symbolum paruum numisma. Aristoteles originem: id est, etymologiam vocabulorum Symbolum appellat, per quam vis verbi, vel nominis, per interpretationem cognoscitur. Symbola item dicuntur notæ arcanioris cuiuspiam mysterij significatiuæ: vt cum ciconiam dicimus esse symbolũ pietatis, & papauer fertilitatis. Item breues quædam & inuolutæ sententiæ, & quædam quasi ænigmata, rem aliquam occultam & reconditam significantiæ: quæ & συνθήματα, & ἀλληγορήματα à Græcis appellãtur, cuius generis sunt symbola Pythagorica.

Symbolus, pe.c. σύμβολος, idem quod symbolum, id est, anulus, tessera, chirographum. Plau. Bacch. Eo præsente homini extemplo ostendit symbolum, Quem tute dederas ad eum, vt ferret filio. Idem Pseu. Date eum symbolum illi. Iustinus l.1. Sollicitare inquietus in partes suas statuit, & cum colloquendi copiam non haberent, quo applicaturi erant symbolos proponi, & suis proscribi curat. Quo in loco Symbolos videtur appellare literas siue notas, quibus militibus indicabatur locus, quò essent conuenturi.

Syme, σύμη, insula Cariæ adiacens medio fere spatio inter Rhodum & Gnidum, vt tradit Plin. l.5.c.31. Vide supra in dictione Syma.

Symmachus, pe.c. σύμμαχος, proprium nomen oratoris cuiusdam Romani, qui missus fuit à senatu Constãtinopolim, ad Theodosij liberos, rogatum vt Vestales à Christianis destrui minime paterentur. Cuius rei gratia, putabãt se aduersa multa à dijs esse passos. Eius igitur orationem & Prudentius & Ambrosius, qui huius meminerunt, acerrime confutarunt. Fuit & Symmachus, sacrorum librorum interpres, doctrinæ parum syncerae: cuius meminit Eusebius. Græcis alioqui σύμμαχος belli socium significat, quemadmodũ & συμμαχία belli societatem.

Symmetria, συμμετρία, apta membrorum, partium ve omnium proportio: quę quibus adest Symmetra, σύμμετρα, dicuntur. Plin. lib.34. cap. 8. Primus hic multiplicasse varietatem videtur, numerosior in arte, quàm Polycletus, & symmetria diligentior.

Symonianum trifolium, vel (vt Roellio placet) Symmoniaeum, herba quã in hæc verba describit Col.l.6.c.17. Symonianum trifolium, quod inuenitur confragosis locis, efficacissimum traditur, odoris grauis, neq; absimilis bitumini, & idcirco Græci eam ἀσφάλτιον appellant: nostri autem propter figuram vocant Acutum trifolium: nam longis & hirsutis folijs viret, caulemq; robustiorem facit, quàm pratense.

Sympathia, Compassione, συμπάθεια, condolentia naturalis consensus & conuenientia: qualis est maris cum Lunæ natura, & heliotropij cum natura Solis. Cic.3.de Natu.deo. Illa vero cohæret & permanet naturæ viribus, nõ deorum: estq; in ea iste quasi consensus, quam συμπάθειαν Græci vocant.

Symphonia, æ, Sinfonia, consonantia, concento, συμφωνία, consonantia, & musicus concentus, ἀπὸ τοῦ συμφωνεῖν, quod est cõsonare, siue concinere. Cic.pro Cœl. Accusatores quidẽ libidines, amores, adulteria, Baias acta conuiuia, commessationes, cantus, symphonias, nauigia iactant. Cic.ad Tir. lib.16. Symphoniã Lysonis velim uitasses. Symphonia herba, quæ & Gumphena dicitur. Pli.l.26.c.7. Symphonia vel gumphena alternis viridibus roseisq; per caulem folijs, in posca sanguinem reijcientibus medetur.

Symphoniaci pueri, συμφωνιακοὶ παῖδες, serui, qui ad modulationes musicas, concentusq; conficiendos comparãtur. Cic.pro Milone: Milo tum casu pueros symphoniacos vxoris ducebat. Pædianus auctor est, cani remigibus celeuma per symphoniacos seruos solitum olim fuisse, interdum per assam vocem, id est, ore prolatam, interdum per cytharam.

Symphoniaca herba, eadem cum Apollinari siue hyoscyamo, teste Apuleio. Palladius: Si cerasus æstu canicularium fatigetur, herbam symphoniacam circa arboris truncũ torqueri coronam iubet, vel ex ea iuxta vnum caudicem cubile fieri.

Symphreatydas qui iisdem vtuntur puteis. Ci.l.2.de Leg. Ego mehercule & illi & omnibus municipibus duas esse cẽseo statuas vnam naturæ, alteram ciuitatis: vt ille Cato cum esset Tusculi natus, in Pop.Rom. ciuitatem susceptus est. Itaque cum ortu Tusculanus esset: ciuitate Romanus, habuit alteram loci patriam, alteram iuris: vt vestri Attici, priusquã Theseus eosdem migrare ex agris, & in Asty quod appellatur, omnes cõferre se iussit, & symphreatidas ex Atticis fieri: sic nos & patriam dicimus, vbi nati & illam qua excepti sumus. Quo in loco tamen nõnulli συμφερομένας legere malunt, quasi ὁμόφρονας, hoc est, eiusdem animi & sententiæ.

Symphyton petraeon, σύμφυτον πετραῖον, herba in saxis nascens, ramis tenuibus, paruis, origani similibus, capitulis thymi, surculosa tota, odorata, gustu dulcis, saliuã ciens, longa radice, subrufa, digiti crassitudine. Latini Alũ, rustici in Gallia Buglum appellant. Symphiton alterum, caule nascitur cubitorũ binũ, aut maiore, anguloso, inani, ut sonchus, & crasso, qui per breuia interualla circundatur folijs lanuginosis, oblongis, &c. Officinæ nomen symphiti retinuerunt. Herbarij & vulgo Consolida maior uocatur.

Sympinium, συμπίνιον, vas vinarium non dissimile cyatho, quo in sacrificijs vtebantur, ἀπὸ τοῦ συμπίνειν, quod est compotare. Iuu. Sat.6. Et quis tunc hominum contemptor numinis, aut quis Sympinium ridere Numæ, nigrumq; catinum. Quo tamen in loco non desunt qui Sympullum legere malint: quæ vox & apud Plinium, & apud Varronem legitur. Verba Plinij sunt hæc l.35.c.12. In sacris quidem, etiam inter has opes, nõ morrhinis, crystallinis ve, sed fictilibus prolibatur sympullis. Varro autem sic habet li.4. de Ling. Lati. Quod vinum dabant, vt minutatim funderent, à guttis Guttũ appellarunt. Quod sumebant minutatim à sumẽdo Sympullum nominauere. In huiusce locum in conuiuijs è Græcia successit epichysis, & cyathus in sacrificijs remansit guttus & simpullum.

Symplegades, pe.co. συμπληγάδες, quæ & Cyaneæ, insulæ duæ sunt, siue potius scopuli trans Bosphorum Thraciũ, in ipso Ponti Euxini ostio, mille quingentis passibus ab Europa distantes: tã modico autem inter se discretæ interuallo, vt ex aduerso quidẽ intrantibus geminæ cernantur, paulum vero deflexa acie, coeuntiũ speciem præbeant. Quæ res occasionem præbuit poetarũ fabulis, qui eas olim inter se concurrisse tradunt. Vnde & nomẽ acceperunt, ἀπὸ τοῦ συμπλήσσειν hoc est, à concurrendo, seu confligendo. Ouidius: Cõpressos vtinam Symplegades elisissent. Nominatiuus singularis est Symplegas, συμπληγάς, p.p. Mart.l.11. Si constringantur gemina symplegade culi. Quo in loco per geminam symplegadem nates ipsas intelligit.

Symposium, sij, συμπόσιον, idem quod conuiuium. Cic.l.9. epist.ad Pet[...]um: Sapientius nos, quàm Græci, illi symposia, aut syndeipna, id est, compotationes, aut concœnationes.

nos conuiuia, quia tum maxime simul viuitur. Hinc Symposiastes, συμποσιαστὴς, dicitur ipse conuiuator, seu conuiuij dominus. Ipsæ autē compotores Sympotæ, συμπόται. Cuius fœmininum est Sympotria, συμπότρια, compotrix.

SYMPSALMA, σύμψαλμα, vocum in cantando copulatio. Diapsalma, disiunctio earum, vbi quædā requies distinctæ continuationis ostenditur. Psalma, quod psallitur.

SYMMYSTA, *Segretario*, συμμύστης, secretarius, seu secretorum conscius, vt apud interpretē Origenis. Sicut Ioannes Symmysta pronunciat dicens: Quia si quis peccauerit, aduocatum habemus apud Deum Iesum Christum.

SYN, σὺν, præpositio Græca, quæ in compositione significat simul, quemadmodum apud nos Con.

SYNAERESIS, συναίρεσις, contractio, figura, qua duæ syllabæ in unam contrahuntur, nullo sublato elemento: vt Aerei, dissyllabum pro Aerei. Virg. lib. 6. Aeneid. Centum ærei claudunt vectes, &c. Item Ferrei, per duas syllabas pro Ferrei Ibidem: Ferreiq; Eumenidum thalami. Dicta Synæresis, ἀπὸ τοῦ συναιρεῖν quod est contrahere. Huic figuræ contraria est Diæresis cum una syllaba in duas resoluitur.

SYNAGOGA, p.p. συναγωγὴ, idem quod congregatio, vel cœtus: ἀπὸ τοῦ συνάγειν, quod est congregare.

SYNALOPHE, συναλοιφὴ, absumptio uocalis dictionem finientis, à sequenti dictione incipiente à uocali. Dicta Sinalœpha ἀπὸ τοῦ συναλείφειν, hoc est, à conglutinando, propterea quòd per eam duæ syllabæ in vnum coalescant.

SYNANCHE, *Scarantia*, συνάγχη, angina, morbus in faucibus, & proprie ex musculorum interiorum inflammatione, teste Aegineta: Nam cum malum guttur ipsum inuaserit, potius Cynanche, κυνάγχη, appellatur. Quæ tamen differentia nō raro confunditur. Cels. lib. 4. cap. 4. Vt hoc autem morbi genus circa totam ceruicem, sic alterum æque pestiferum, acutumq; in faucibus esse consueuit: nostri Anginā uocant: apud Græcos nomen, prout species est. Interdum enim neque rubor, neque tumor vllus apparet, sed corpus aridū est, vix spiritus trahitur, membra soluuntur, id κυνάγχην, uocant. Interdum lingua faucesq; cum rubore intumescunt: uox nihil significat: oculi vertūtur: facies pallet, singultusq; est. Id συνάγχη vocatur. Illa communia sunt, Aeger nō cibum deuorare, non potionem potest: spiritus eius includitur. Leuius est, vbi tumor tantummodo & rubor est, cætera non sequuntur, id παρασυνάγχην appellant. Hæc Celsus.

SYNATHROESMVS, συναθροισμὸς, figura est, quam nos Congeriem vertere possumus: ἀπὸ τοῦ συναθροίζειν, quod est congerere, seu congregare. Potest autem & singulis verbis, & plurium verborum coniunctione fieri. Singulis hoc modo: Sed cum ad supplicium sumendum se confirmaret, multa simul eum reuocabant, officia, consuetudo, tempus, existimatio, periculum, religio. Plurium verborum coniunctione sic apud Lycurgum: Nemo enim nocens sine summo mœrore est, Iudices, sed multa simul eum perturbant: & quod adest, solicitudinis plenum: quod futurum est, formidolosum, lex paratum supplicium ostentans, vitia ex vitijs coacta, occasionem arguendi maleficia captans inimicus, quæ quotidie eius animum vehementer excruciant. Vide Rutilium.

SYNCATEGOREMA, atis, συγκατηγόρημα, Latine dici potest vox consignificatiua. Sunt enim Syncategoremata, particulæ per se ipsas nihil significantes: quæ tamen orationem ingressæ, aliarum compositioni nonnihil addunt. Huiusmodi sunt, quæ à Dialecticis vocantur Signa vniuersalia, & particularia, vt Omnis, Nullus, Quidam. Hinc fit adiectiuū Syncategorematicus, matica, catum, συγκατηγορηματικὸς, id est, consignificatiuus.

SYNCERASTVM, inquit Var. l. 6. de Ling. Lat. dicitur omne edulium antiquo uocabulo Græco. Pacuuius in Phagone: Honos syncerasto perit, pernis, gladio.

SYNCERVS, ra, rum, pen. pro. *Sincero, puro, intero, reale*, ἄθραυστος, ἀμίαντος, proprie idem quod integer, illæsus, nō mutilatus. Tractum ab eo quod qui diuidere fructum communem alueorum cum socio volunt, simul cum cera mel partiuntur, quòd si mel tantum sine cera consignent, fraudant socium, nec agunt integre. Syncerum itaque, quasi simul cum cera. Oui. 12. Meta. Rursus sine vulnere corpus Syncerumq; fuit Lucre. l. 3. Sin ita synceris membris ablata profugit, Vt nullas parteis in corpore liquerit ex se, &c. Cice. l. 3. epist. Hoc mihi da ut M. Curium integrum syncerumq; conserues. Accipitur item Syncerus pro puro, & incorrupto, καθαρὸς. Horat. li. 1. epist. Syncerum est, nisi vas, quodcunque infundis, acescit. Aliquādo pro vero, & minime, fucato, ἀνυπόκριτος, εἰλικρινὴς, Cic. lib. 2. de Diuin. Quod licet existimare in alijs quoque oraculis Delphicis aliquid non synceri fuisse. Liu. l. 9. Bel. Pun. Si spatium ad sua, ut uelit componenda detur, nihil syncera fide cum Romanis acturum. Sincerus, inquit Donatus: id est, purus, sine fuco & simplex, ut mel sine cera: quod etymon si admittamus, Sincerus, i, Latino scribendum erit. Syncere, aduerbium: Pure, & integre. Cæs. 7. Bel. Gal. Hæc vt intelligatis, inquit, syncere à me pronunciari, audite Romanos milites. Cic. ad Att. l. 3. Crassi libertum nihil puto syncere locutū. Synceriter aliud aduer. eiusdem significationis Gel. lib. 13. cap. 16. Quas qui synceriter capiunt. Huic contrariū est Insyncerus, pro vitiato, & corrupto. Virg. Insyncerus apes tulit cruor.

SYNCERITAS, atis, *Sincerità, purità, integrità*, puritas, integritas. Plin. lib. 31. ca. 7. Salinarum synceritas summam fecit suam differentiam. Col. l. 4. c. 26. Atque alia conuertenda, quæ synceritatem habent: alia summouenda, quæ vel cariosa, uel iusto breuiora sunt.

SYNCHRONOS, σύγχρονος, contemporaneus. Vnde scribit Hieronym. Oseam prophetā fuisse synchronon Esaiæ. Et Varro ait non esse dubium, quin aliquo tempore eodem vixerint Homerus & Hesiodus, eosq; synchronos fuisse testatur.

SYNCHYSIS, σύγχυσις, confusio, turbatio ordinis: vnde accipitur pro figura, seu vitio orationis, cum ordo deturbatus est: quod & Hyperbaton appellant: cuiusmodi est illud Virgilian. Tres Notus abreptas in saxa latentia torquet: Saxa vocant Itali medijs quæ in fluctibus aras. Dicta Synchysis, ἀπὸ τοῦ συγχύειν, quod est confundere, seu perturbare.

SYNCIPVT, Vide supra Sinciput.

SYNCOPA, syncope, συγκοπὴ, concisio, figura cum litera vel syllaba è medio dictionis abscinditur: vt Compostus pro compositus. Virum pro virorum. Dicta Syncope ἀπὸ τοῦ συγκόπτειν, quod est concidere.

SYNCRISIS, pe. co. σύγκρισις, figura eadem cum Antithesis, hoc est, comparatio rerum atque personarum inter se contrarium: v , Tu delinquis, ego arguor pro malefactis. Cic. pro Muræna: Vigilas tu de nocte, ut consultoribus tuis respondeas: Ille ut mutare, quo intendit, cum exercitu perueniat: te gallorū cantus, illum buccinarū strepitus excitat.

SYNDICVS, ci, pe. co. *Sindico, giudice*, σύνδικος, patronus, qui cum alio causam aliquam tuendam accepit, qui ve secundis actionibus causam defendit: vt in causa Corn. Balbi Cice. Syndici item sunt ciuium aduocati & defensores iuris publici: quasi in causam publicam communiter incumbentes. Vnde apud Plutarchum legimus, Aristidem ab Atheniensibus creatum fuisse Syndicum, vt communem causam Græcorum ciuium suorum nomine defenderet. Demosthenes quoque πρὸς λεπτίνην refert, lege sancitum fuisse Athenis, ne cui iterum syndicum fieri liceret creariq; à populo: idq; ideo, ne συνδικία, id est, syndici munus ob publicam vtilitatem inuentum, verteretur in quæstum, compendiumq; priuatum. Hoc nomine uocari possunt, quos hodie Deputatos nostri uocant. Bud.

SYNECDOCHE, συνεκδοχὴ, figura locutionis, qua à parte totum, uel à toto pars intelligitur: vt Puppis, pro naui, & Annus, pro hyeme. Virg. Quàm multæ glomerantur aues, ubi frigidus annus Trans pontum fugat, id est, frigida hyems.

SYNECHON, συνέχον, à Latinis Rhetoribus continens, uel firmamentum dicitur ἀπὸ τοῦ συνέχειν, quod est continere.

SYNEDRVS, synedri, σύνεδρος, Latinis consessor, assessor, siue consiliarius dicitur. Liui. 5. Decad. lib. 5. His rerum externarum cognitionibus interpositis, Macedonum rursus aduocatum concilium, pronunciatum quod ad statum Macedoniæ pertinebat: Senatores, quos Synedros vocant, legendo esse, quorum consilio respub. administraretur.

SYNEPHEBI, penult. pro. συνέφηβοι, dicuntur adolescentes simul pubescentes. Quod nomen inditum est comœdiæ Statij Cęcilij. Cice. 1. de Fin. Synephebos ego, inquit, potius Cæcilij, aut Andriam Terentii, quàm vtranque Menandri legam?

SYNEPHITES, συνεφίτης, gemma est lactei coloris, alio nomine Galactites. Plin. lib. vlt. cap. 10. Galactites ex vno colore lactis est. Eandem dicunt Leucogæam, & Leucographiam appellant, & Synephiten lactis succo & sapore notabilem.

SYNESIVS, συνέσιος, è Pentapoli Africæ, philosophus Christianus præsul Ptolemaidis factus. Scripsit libros in Grammatica, Philosophia, Panegyricos, Epistolas, & alia. Auctor Suidas.

SYNGRAPHA, æ, *Poliza*, συγγραφὴ, Syngraphus, & Syngraphū, syngraphi, pen. cor. scriptura, siue schedula, quæ fit propria manu contrahentiū, ad pactorum fidem. Plaut. in Asin. Age illum ostende, quem conscripsi, syngraphum Inter me, & amicum, & lenam. Cic. Treb. lib. 7. Tanquam enim syngrapham ad imperatorem attulisses, non epistolam attulisses: sic pecunia ablata, domum redire properabas. Idem de Arusp. resp. Alterum putabo regem, si habuerit, unde tibi soluat,

ſoluat, quod ei per ſyngrapham credidiſti. Sueto. Cuius patri non dubitauit à quibuſdam iuſiurandum, atque etiã ſyngraphum exigere. Dictæ Syngraphæ, ἀπὸ τοῦ συγγράφειν, quod inter cætera ſcripto cauere ſignificat.

SYNNADA, σύνναδα, ciuitatis maioris Phrygiæ. De hac Strab. li. 10. ſic ſcribit: Synnada, vrbs non magna, ante quàm planities iacet oleis conſita, ſexaginta fere ſtadiorum. Vlterius eſt Docimia vicus, & Synnadici lapidis fodina: ſic enim eum Romani appellant: indigenæ vero Docimeten, & Docimeam. Vena in initio paruas glebas emittebat, nunc propter maximos Romanorum ſumptus columnæ integræ & ingentes extrahuntur, & varietate Alabaſtritæ lapidi proximæ. Dicitur & Synnas, nadis, ut apud Sidonium.

SYNOCHITIS, συνοχῖτις, gemma, qua Magi aſſerunt vmbras inferorum euocatas teneri. Plin. lib. 37. cap. 11.

SYNODIA, orum, συνῴδιον, congreſſus, colloquium: ex σὺν & ᾠδὴ. Cic. ad Attic. lib. 10. Iniecta autem mihi ſpes quædã eſt, velle mecum Seruium Sulpicium colloqui: ad eum miſi Philotimum libertum cum literis, ſi uit eſſe volet, det clara ſynodia: ſin autem, erimus nos, quales ſolemus.

SYNODICVS, ca, cum, συνοδικὸς, quod ad ſynodum pertinet. Hieronymus: Ante annos plurimos, cum iuuarem Damaſum Romanæ vrbis epiſcopum, & Orientis atque Occidentis ſynodicis conſultationibus reſponderem.

SYNODONTITAS, συνοδοντῖτις, gemma ex cerebro ſynodontis piſcis. Auctor Plin. lib. vlt. cap. 10.

SYNODVS, di, pen. co. & fœm. gen. σύνοδος, idem quod conuẽtus, ſiue cœtus. A σὺν præpoſitione, & nomine ὁδὸς.

SYNODVS, dontis, συνόδους, piſcis genus, in cuius cerebro ſynodontides gemma inuenitur. Plin. lib. 37. cap. 10.

SYNOECIOSIS, pen. pro. συνοικείωσις, figura, quæ docet diuerſas res coniungere, & communi opinioni cum ratione aduerſari: & habet magnam vim uel ex laude vitium, vel ex uitio laudem exprimendi. Cuiuſmodi eſt illud Hyperidis: Nam hominis auari atque aſoti vnum atque idem vitiũ eſt. Vterq; enim neſcit vti, atque utrique pecunia dedecori eſt: quare merito vtrique pari pœna afficiuntur, quos pariter nõ decet habere. Ex Rutilio Lupo.

SYNONYMA, συνώνυμα, dicuntur, quæ ſub diuerſis uocibus idẽ ſignificant: ut, Enſis, mucro, gladius.

SYNONYMIA, συνωνυμία, figura, quæ communio nominis interpretatur. Vtimur autem eo genere elocutionis, quoties vno uerbo non ſatis uidemur dignitatem, aut magnitudinem rei demonſtrare. Ideoq; in eandem ſignificationem plura conſeruntur, ut ſi dicamus: Proſtrauit, afflixit, perculit.

SYNTAGMA, gmatis, *Ordinatione*, σύνταγμα, tractatus, ordinatio, rerum conſtitutio, documentum: ἀπὸ τοῦ συντάττειν, quod eſt componere, ordinare.

SYNTAXIS, σύνταξις, dici poteſt conſtructio & ſeries, à συντάττω, ordino.

SYNTEXIS, *Conſtrutione di fiato*, σύντηξις, colliquatio & tabes corporis ex diuturno morbo: παρὰ τὸ συντήκεσθαι, quod eſt liquefieri. Plin. lib. 22. cap. 25. Tali ſorbitionis genere emendantur ſyntexes, id eſt, defectiones ex longis morbis ſumptæ. Inde Syntectici, συντηκτικοὶ, dicti ſunt quorum corpus longo morbo exhauſtum eſt, & colliquefactum. Idẽ l. 22. c. 23. Præcordiorum vitiis ſyntecticis, comitialibus in vino, in aqua mulſa linguæ paralyſi.

SYNTERESIA, p. p. συντήρησις, dici poteſt attentio, ſeu conſeruatio. Nam à συντηρέω, quod eſt conſeruo, deriuatur. Vnde ea pars animæ quæ vitijs aduerſatur, & ſeſe ſemper immaculatam cupit à vitio conſeruare, & perpetrata male contĩnuo arguit, Synteresis dicitur.

SYNTHEMA, pen. pro. genitiuo Synthematis, pen. cor. *Segno del fatto d'arme*, σύνθημα, ſignum bellicum, quod datur inſtructæ aciei. Item teſſera uigiliarum, quæ erat tabella ſcripta à Tribuno data. Item nota & teſſera quædam epiſtolaris, commendaria eius, qui eam reddebat. In Pandectis item Græcis Synthemata vocantur Diplomata, quæ iis dabantur, qui curſu publico vtebantur. Synthemata item, dicuntur breues quædam & obſcuræ ſententiæ, & quædam quaſi ænigmata, altiorem quendam & reconditum ſurſum occultantia: cuiuſmodi ſunt Pythagoræ ſymbola. Habet & alia ſignificata apud Græcos: quæ quoniam ad linguæ Latinæ inſtructionẽ nihil pertinent, ea Græcorũ Lexicis petenda relinquimus.

SYNTHESIS, pen. cor. *Compoſitione*, σύνθεσις, idem quod compoſitio. ἀπὸ τοῦ συντιθέναι, quod eſt componere. Quintus Serenus pro commiſtione accepit, Vilem (inquiens) deprehendit in illis Sinthesin, & vulgata ſatis medicamina riſit. Eſt item Syntheſis, figura contraria ἀναλύσει, à quibuſdam confeſſis exordiẽs, & deſiniens in id, quod in quæſtione eſt. Analyſis autem quaſi retextio eſt complexionis. Significatur item hoc nomine apta & concinna orationis & verborum ſtructura & collocatio, in qua ita componuntur & ſtruuntur verba, ut non aſper eorum concurſus, non hiulcus ſit, ſed leniter coagmentatus, & molliter fluens. De qua ratione ſatis multa diſſeruerunt. Cic. 3. de Ora. & Quinti. lib. 9. Eſt etiam Syntheſis genus veſtis breuis, qua Romani peculiariter in Saturnalibus vtebantur. Illis enim diebus omnes exuebant togam, & ſyntheſin induebant. Dicta Syntheſis ab eo quod conſuta contextaq; eſſet compoſitione quadã uerſicolori. Marti. lib. 14. Syntheſibus dum gaudere eques dominusq; ſenatus, Dumque decent noſtrum pilea ſumpta Iouem. Suet. in Nero. ca. 51. Ac plerunque ſyntheſin indutus, ligato circa collum ſudario prodierit in publicum ſine cinctu, & diſcalceatus. Syntheſis præterea aliquando accipitur pro tota ueſte in veſtiario compoſita. Scæuola in lib. Triia. de Auro & argen. leg. Quæro an ex vniuerſa ueſte: id eſt, ſyntheſi, tunicas ſingulas, & palliola Sempronia eligere poſſit.

SYNTOMIA, συντομία, quam Latine Cõciſionem vertere poſſumus, figura eſt, qua res quantumuis magnæ, breui, & compedioſo verborum ambitu redduntur. Quam eandem nonnulli Græcorum ἐνάργειαν, appellant à luce, quam rebus addit. Nonnulli etiam ἐνέργειαν, à mouendi efficacia. Dicta Sytomia, ἀπὸ τοῦ συντέμνειν, quod eſt cõcidere, abbreuiare.

SYPHAX, acis, pen. genitiui prod. σύφαξ, Numidiæ rex fuit, qui cum Scipioni per Lælium fuiſſet conciliatus, belliquе ſocietatem cum eo iniſſet, poſtea violata fide Annibali adhæſit. Tandem victus à Maſiniſſa, uiuus in Scipionis manus perductus eſt, à quo in triumpho circunductus, & deinde in carcerem inclusus inedia vitam finiit, regno eius Maſiniſſæ concesso. Claudia. de Bello Gildonico, Syphacem extulit media ſyllaba correpta. Haurire venena, Compulimus durum Syphacem, fratremq; Metelli. Alii tamen fere omnes conſtanter producunt. Propert. lib. 3. Annibalis ſpolia, & duri monumenta Syphacis. Ouid. 6. Faſt. Poſtea lua melior, vincit Maſiniſſa Syphacem.

SYRACVSAE, pe. pr. συρακοῦσαι, ciuitas Siciliæ ampliſſima, ſub Pachyno monte ſita, ubi fons Arethuſa ab Alpheo (vt creditur) Elidis fluuio per ſubterraneos cuniculos means, magna aquarum vbertate erumpit. Cice. 4. Verr. ſcribit Syracuſas vrbem eſſe maximam Græcarum vrbium, pulcherrimamq;, quæ ex quatuor quaſi vrbibus maximis conſtare videatur, quarum vna Inſula nominatur, altera Acradina, tertia Tyche, à nobili Fortunæ templo, in ea extructo: quarta Neapolis. Syracuſani multos claros principes habuerunt, ſed præcipue clariſſimum Dionyſium ſeniorem. Qui cum apud filium Dionyſium, vidiſſet ingentem vaſorum aureorum, argenteorumq; copiam, exclamans inquit: In te affectus regius non eſt, qui ex tanta poculorum vi amicum neminem tibi conciliaſti. Ambo tamen Dionyſij philoſophi fuere, amboque Platonem audierunt. Ex Syracuſis fuit Archimedes mathematicus, & Theocritus poeta Bucolici carminis ſcriptor, quem Virgil. imitatus eſt.

SYRACVSANVS, συρακούσιος, gentile formatum à Syracuſis Siciliæ vrbe.

SYRACVSIVS, a, um, συρακούσιος, vel abiecta vocali ſubiunctiua Syracuſius, eiuſdem ſignificationis eſt cum ſuperiore. Virg. lib. 6. Eclog. Prima Syracoſio dignata eſt ludere verſu. Ouid. in Ibin. Vtq; Syracoſio, præſtricta fauce, poetæ, Sic animæ laqueo ſit via clauſa tuæ.

SYRAEVM, pro ſapa, huc non pertinet, cum prima eius ſyllaba apud Græcos per ει, ſcribatur: quod & ipſum etymi ratio exigit. Nam παρὰ τὸ σειραίνεσθαι dictum putatur, eo quòd ad tertiam partem ad ignem exiccetur.

SYRIA, συρία, regio Aſiæ, quæ ab Oriente fluuio Euphrate, ab Occidente noſtro mari, & Aegypto terminatur, à Septentrione habet Ciliciam, & partem Cappadociæ, à meridie Arabiam: cuius inſignes ciuitates (vt l. 5. refert Ptol.) ſunt Laodicea, Hierapolis, Antiochia, Apamea, Palmyra, Heliopolis, Ptolemais, Sidon, Tyrus, Berytus, Botrys, Tripolis, Byblus, Seleucia, Cæſarea, & Damaſcus: Montes clari, Carmelus, Caſius, Libanus: Fluuii, Euphrates, Chryſorrhoas, Singas: Regiones, Phœnice, Palæſtina, Iudæa, Idumæa, Comagena, & Samaria, & Syria Cœle. Hæc regio in medio orbis conſtituta eſt. quo fit vt nec frigore nimio rigeat, nec calore torreatur. Sunt qui quadripartitam faciunt diuiſionem, in Syros, Aſſyrios, Leucoſyros, & Cœloſyros. Plin. li. 5. cap. 12. Meſopotamiam, quoque & Babyloniam Syriæ attribuit: totiusq; Syriæ partem facit Aſſyria. Multi confundunt, vt Herodotus, qui Syros à Græcis dictos, Aſſyrios à Barbaris dici ſcribit, & illis Chaldæos adnumerat. Acron quoque & Porphyrio, inſignes grammatici, apud Horatiũ, eam, quæ nunc Syria dicitur detracta ſyllaba, olim Aſſyriam dictam ſcribunt. Ammianus Marcellinus lib. 15. Citra am-

nes

nes (inquit) prouincia est nobilis Assyria celebritate, & magnitudine, tum & multiformi feracitate ditissima: quę per populos pagosq; amplos diffusa, quondam & copiosa, ad unum concessit vocabulum, & nunc omnis appellatur Syria. Dion in Traiani vita Assyriam Barbaris dictam S, litera in T, mutata, quam Assyriam nos uocemus, indicat. Scriptores in eo fere conueniunt omnes, ut Syria & Assyria nomina confusa esse credant. Syri sunt eiusdem populi, ludis celebritatibusq; dediti: perunguntur oleo pretioso, & liniuntur vnguentis. Maximam diei partem in commessationibus absumunt & potu. Masculi à XIIII. anno, fœminæ à XII. vsque ad LXV. tributo obligantur. Fortunam colunt. Prima autem dictionis huius syllaba corripitur, cum in Syro insula eadem producatur. Iuuen. Sat. 6. Quam quæ longorum vehitur ceruice Syrorum. Cic. pro Dom. Illa opima, fertilisq; Syria.

SYRIACVS, a, um, *συριακὸς*, possessiuum à Syria deductum: ut, Syriaci boues. Plin. lib. 8. cap. 45. Syriacis non sunt palearia. Syriaca radix prosilphio, quod Latini Laserpitium uocant: quia, vt inquit Diosco. ex Syria & Media optima huiusmodi radix afferebatur. Col. lib. 11. cap. 13. Nec minus si vernum & æstiuum fructum voles habere, Syriacæ radicis, & rapi, napiq; semina obrues. Syriacus, ros, *δροσόμελι*, cœli sudor, siue aeris sese expurgantis succus, in folia stirpium concrescens, præcipue in Syria, iuxta Lybanū montem: vnde & nomen accepit. Arabes Manna appellant: quo nomine vtuntur & officinæ. Col. lib. 9. cap. 13. Nam vel grana mali Punici tunsa, & vino Amminæo conspersa, vel vuæ passę cum rore Syriaco cum pari mensura pinsitæ. Syriacus rhaphanus, à Syria, vnde primum aduectus fuit, nomē retinuit. Est autem cæteris rhaphani speciebus suauior & tenerior, & patientior hyemis. Vide Plin. lib. 19. cap. 5. Cic. Q. Fr. Syriacus, & Ciliciensis prætor.

SYRIANVS, *συριανὸς*, Alexandrinus philosophus Platonis, docuit Athenis, scripsitq; in totum Homerum commentarios libros septem, in Platonis remp. & alia. Huius discipulus & successor fuit. Proclus Suidas.

SYRICTAE, *συρικταὶ*, populi sunt inter Nomadas Indiæ, narium loco foramina tantum habentes, anguium modo loripedes. Auctor Plin. lib. 7. cap. 2. Dicti a fistulis & calamis auenarum, quibus cibum capiunt. Solinus: Alij concretum os habent, modicum tantum foramen, quo calamis auenarum cibos hauriunt: *σύριγγας* enim Græcis fistulas appellant.

SYRICVM, *συρικὸν*, color factitius ex sinopide, & sandyce mistis, quo minium adulteratur. Plin. lib. 35. cap. 6. Sublini autem syrico minium compendii ratio demonstrat. Et paulo ante, Præterea è uilioribus ochra, cerussa vsta, sandaracha, sandyx, syricum, attamentum.

SYRICVS, a, um, denominatiuum à Syro insula: ut, Maia Syrica. Colum. lib. 5. cap. 10. Præterea malorum genera exquirenda, maxime Scandiana, Syrica.

SYRINGITES, *συριγγίτης*, gemma, quæ stipulæ internodio similis est, ac perpetua fistula cauatur. Plin. lib. 37. cap. 10.

SYRINX, gis, *σύριγξ*, idem quod fistula, siue ea simplex sit, quā Græci vocāt *μονοκάλαμον*, siue ex pluribus calamis cōtexta, quam illi *πολυκάλαμον* appellant. Fabulantur poetæ Syringa nympham fuisse Arcadiæ, quæ cum Panos vim effugere nō possit, miseratione deorum mutata est in palustrea calamos. Ouid. 1. Metam. Inter Hamadryadas celeberrima Nonacrinas Naias una fuit Nympha, Syringa vocabant.

SYRISCVS, *συρίσκος*, vas vimineum, in quo ficus solent asseruari. Cœl. Rhodig. lib. 9. cap. 3.

SYRISSA, *σύρισσα*, mulier è Syria. Nam quemadmodum à Libys fit Libyssa, ita à Syrus Syrissa. Virg. in Moreto: Copa Syrissa caput Graia redimit mitella.

SYRITES, *συρίτης*, lapis, qui in lupi uesica nascitur. Plin. li. 11. cap. 37. In uesica lupi lapillus, qui Syrites appellatur.

SYRITHA, filia fuit Danorum regis Syluani, tantæ pudicitiæ, vt cum ob elegantiam formę, magna procorum frequentia peteretur, spretis tamen omnibus prætulerit cœlibatum. Saxo. lib. 7.

SYRIVS, a, um, *σύριος*, denominatiuum à Syria deductum, vt, Syria pyra. Col. lib. 5. ca. 10. Ea sunt Crustumina, Regia, Signina, Tarentina, quæ Syria dicuntur.

SYRMA, atis, *σύρμα*, genus vestis tragicorum, uel cauda, siue tractus vestis fœminarum. Mar. lib. 12. A pistillo longum tu quoque syrma tibi. Idem lib. 2. Musa nec insano syrmate nostra tumet. Seneca de Baccho. Qui habitu muliebri non nunquam se ornabat, auro decorum syrma barbaricum. Sumitur interdum pro longa tragicæ orationis serie, tenorem suum vsque in vltimum protrahente: à *σύρω*, traho.

SYRMAEA, *συρμαία*, cibi genus ex adipe & melle confectum, purgationibus in primis aptum. Itē certaminis genus apud Spartanos, in quo victor huiusmodi syrmæa donabatur. Item rhaphani genus apud Herod. Vide Cœl. Rhodig. lib. 27. cap. 13.

SYRNA, næ, *σύρνα*, oppidum in Cherroneso Cariæ adherenti à Podalirio condita, & à nomine Syrnes uxoris eius ita appellatum. Ferunt enim Podalirium, cum in Cariam esset eiectus, à capratio quodam fuisse seruatum, & ad Damœthum regem deductum: cuius filiam de tecto delapsam cum detracto ex utroque brachio sanguine seruasset, admiratus hominis ingeniū Damœthus, filiam eius beneficio seruatam, ei vxorem tradidit, Cherroneso illi in dotem attributa: in qua Podalirius duas condidisse urbes traditur, quarum alteri uxoris, alteri pastoris nomen indidit. Auctor Stephanus.

SYROPHOENICES, p. p. *συροφοίνικες*, populi Asiæ, iidem cum Phœnicibus, ita dicti quòd maritima Syriæ incolant loca. Iuuen. Sat. 8. Obuius assiduo Syrophœnix vdus amomo.

SYSIGAMBIS, Darii mater, quæ audita morte Alexandri, sese perpetuæ nocti dedit: Auctor Curtius.

SYRTES, tium, *Scopuli di mare, secche*, *σύρτεις*, duo sunt sinus periculosissimi, in mari Libyco, qua Africam proprie dictam alluit: quorum alter, qui Carthagini propinquior est (minorem Syrtim vocant (CCC. M. passuum ambitum habet. Alter, qui in Cyrenaicam vergit, maior Syrtis dicitur: habetq; circuitum DCXXXVM. pass. Vtraque Syrtis nauigantibus est periculosissima, quod mare ibi vadosum sit, arenæ uehens cumulos, qui loci faciem vicissim immutant, dorsaq; & breuia, in alia atque alia loca transferunt. Syrtium harum naturam sic describit Sal. in Iug. Duo sunt sinus prope in extrema Africa, impares magnitudine, pares tamen natura, quorum proxima terris prælata sunt, cæterum uti fors tulit alta alias tempestate uadosa. nam ubi mare magnum esse & ventis sæuire cœpit, limum, arenamq; & saxa ingentia fluctus trahunt: ita facies locorum cum ventis simul mutatur. Hęc Sal. Sunt & in terra Syrtes in eadem Africa, vento arenas excitante & proxima quæque operiente. Vnde Solinus auctor est, iis in locis, quamuis terra iter facientes, cursum sideribus regere. Nam arenarum cumuli vento agitati locorum faciem mutant: & quemadmodum in mari, nunc aggere sublimia faciunt, quæ prius desidebant, nunc vallibus profunda, quæ prius excelsa erant, denique procellarum ritu arenæ coagitantur, Syrtimq; faciunt terrestrem, paris cum illis æquoreis periculi. Parum enim refert, vndis ne an arena quis obruatur. Hæc Solinus.

SYRVS, ri, priore cor. *σύρος*, gentile est à Syria deductum. Iuuen. Sat. 6. Quām quæ longorum vehitur ceruice Syrorum. Syri olim astutiæ nomine male audierunt, quemadmodum & Phœnices. Vnde factus est locus prouerbio, *Σύροι πρὸς φοίνικας*, hoc est, Syri aduersus Phœnices: quo vtimur, quoties significare uolumus duos egregie astutos, hoc agere, ut dolis se mutuo circumueniant. Hæc Suidas.

SYRVS, priore, prod. *σῦρος* Stephano, insula Ioniæ: Asiæ regioni apposita, à qua Pherecides Syrius ortum habuit, non à Syria regione. Scyrus, uero, *σκῦρος*, Thraciæ ascripta est, vt Strabo & Plin. testantur. Vide suo loco.

SYRVS, siue potius Sirus, per i, nostrum, *Fossa*, *λάκκος*, fossa, seu cuniculus subterraneus, in quo frumentum conditur, & diutissime conseruatur. Siros, inquit Curt. lib. 6. vocant barbari circa Caucasum: quos ita solerter abscondunt, ut nisi qui defoderint, inuenire non possint: in ijs conditæ fruges erant. Plin. lib. 18. cap. 30. Vtilissime seruantur in scrobibus, quos Siros uocant, ut in Cappadocia & Thracia, Hispania & Africa. Col. lib. 1. cap. 6. Vbi puteorum in modum, quos appellant Siros, exhausta humus editos à se fructus recipit. Vide plura de hoc supra in dictione Siri.

SYSSITIA, *συσσιτία*, Græca vox est, sodalitatem significans, siue conuictum. Vnde *σύσσιτοι* dicuntur sodales, quiq; eadem vtuntur mensa. Caius Iurisconsultus de Verb. signifi. Sodales sunt, qui eiusdem collegii sunt, quos Græci *συσσί-τους* vocant.

SYSTOLA, *συστολὴ*, figura, qua longa syllaba contra naturam corripitur: ut apud Virg. Connubio iungam stabili, propriamq; dicabo, Vbi nu, syllabam corripuit, quæ naturaliter longa est: cum à nubo deducatur, cuius prima syllaba producit. Quare & in nomine connubium erat producenda: quo pacto etiam Virg. usus est 3. Aene. Hectoris Andromache Pyrrhin' connubia seruas.

SYZYGIA, æ, *συζυγία*, idem quod coniugium, siue coniugatio. Vnde Gal. lib. 89. & 10. de usu partium, septem illas parium neruorum productiones, quibus sensus à cerebro in uniuersum corpus distribuuntur, Syzygias appellat. Harum prima est neruorū *ὀπτικῶν*, hoc est, uisoriorum, qui circa medium sui coeuntes, χ, Græcæ literæ imaginem referunt, rursusq; separati,

ſeparati,in oculos recipiuntur,quibus ſpiritũ viſorium ſubminiſtrant. Secundæ Syzygiæ nerui in oculorum muſculos inſerti, motum ijs ſupeditant. Tertia guſtus ſenſum in linguam,reliquasq; oris partes defert. Quarta totipalati tunicæ inſeritur. Quinta ad aures fertur, iisq; ſenſum aditus ſuppeditat. Sexta ad inteſtina,visceraq; omnia ſenſum trãſmittit,neruosq; recurrentes producit. Septima dat motum linguæ, & rectis laryngis muſculis. Eſt & alia præter has, quæ verſus nares odoratus gratia defertur: quæ idcirco nõ annumeratur inter neruorum ſyzygias,quòd extra cranium non prodeat. Vide plura de his apud Galen.de Diſſect.neruorum,& lib.8.9.& 10. de vſu partium.

DE LITERA T

T LITERA vt cæteræ mutæ, ori nonnihil inter pronunciandum exhibet negocij. Quod & Lucianus ſignificat, qui in iudicio vocalium ludens, σ, inducit τ, literæ obiicientem, quòd vinculis quibuſdam vocem humanam intorqueat, ac dilacerare conetur. Apud Atticos & Dores frequenter σ,ſede ſua eijcit. Rurſus apud Latinos non pauca per t, ſcribi ſolebant, quæ nunc per ſ, ſcribimus. Nam Mertare & Pultare antiqui dicebant, nos Merſare & Pulſare dicimus. Habet præterea T, litera cognationem quandam cum D, ut ait Quintil.li.1.cap.4. Veteres nanque Alexanter,& Caſſantra ſcribant,ubi nos Alexander, & Caſſandra.

T ANTE A

TABAE,Tabarum,ταβαὶ,vrbs Ciliciæ,ut ait Plin.lib.5.ca.27. Stephanus tabas alias collocat in Lydia, item alias in Caria, & alias in Peræa.

TABANVS,tabani,pen.cor.*Tauano, aſillo*,οἶςρος, muſcæ genus, quod & Aſilum Latini nominant, in ore aculeum habens, quo armenta maxime infeſtat. Vnde poetæ fingunt Io puellam tabano à Iunone immiſſo,verſam fuiſſe in inſaniam. Plin.lib.11.cap.28.Reliquorum quibuſdam aculeus in ore, ut aſilo, ſiue tabanum dici placet: item culicibus & quibuſdam muſcis. Varr.2.de re ruſt.cap.5. Itaque quod eas æſtate tabani concitare ſolent, &c.

TABARENI,vt apud Pomponium legitur, ſiue potius Tibareni,τιβαρηνοὶ Stephano, quo pacto etiam apud Strabonem, & Plin. ſcribitur, populi ſunt ad Pontum Chalybibus proximi,adeo religioſi iuſtitiæ cuſtodes,ut prius prælio nõ congrediatur,quàm diem,locum,& horam,ex fide hoſti denunciarint. Cum mulier partu liberatur, vir in lectulum, tanquam pueri auctor decumbit,eumq; puerperam effœta vxor curat, ut ex Nymphodoro Cœlius annotauit. Valer. Flac. lib.5.Inde Genetæi rupem Iouis,hinc Tibarenum.Dant virides poſt terga lacus: ubi deſide mitra Fœta ligat, partuq; virum fouet ipſa ſoluto.

TABEFACIO,μαραίνω, corrumpo, colliquo, quaſi tabe conficio. Hinc Contabefacio & Extabefacio,compoſita:de quibus ſupra ſuis locis.

TABELLA,llæ,πινάκιον,πιναχίδιον, πυξίον, diminutiuum à tabula. Cic.2.de Nat. de. Non ne animaduertis ex tot tabellis pictis,quàm multi uotis vim tempeſtatis effugerint?Quo in loco intelligit exiguam tabulam votiuam,in qua periculo liberati caſum ſuum ſolebant depingere,&alicui deorum ſuſpendere. Tabellæ item dicebantur, in quibus populus ſuffragium,aut iudices ſententiam perſcribebant. Cic.3.de Legib.; Non fuit latebra danda populo, in qua bonis ignorantibus quid quiſque ſentiret, tabella vitioſum occultaret ſuffragium. Idem in Piſ. Me vniuerſa ciuitas non prius tabella,quàm uoce priorem conſulem declarauit. Accipitur item tabella pro literis, ſeu codicilis, quæ appellatio inde manſit, quòd olim ſcribi ſolebat in tabulis buxeis ceratis. Cice.in Catil. Introductus Statilius, cognouit manum & ſignum ſuum:recitatæ ſunt tabellæ.Tabellis obſignatis cum aliquo agere,eſt ſuo illum ſcripto conuincere. Cic.5.Tuſc. Tu quidem tabellis obſignatis agis mecum, & teſtificaris, quid aliquando dixerim aut ſcripſerim.

TABELLARIVS,rii,*Cauallaro,porta lettere, corriero*,γραμματοφόρος,qui tabellas, id eſt, literas perfert. Cic.ad Brut. Statim extruſi tabellarios,literasq; ad Ciceronem, vt etiam, ſi in Italiam ueniſſet, ad te rediret. Idem ad Ter. lib. 4. Nos quotidie tabellarios noſtros expectamus. Accipitur item tabellarius, pro eo qui rationes conficit, & data acceptaq; in tabulas refert,λογιςής. Sidonius ad Petreium: Sed & ille ſuſcipiebat hunc granditer, habens eum conſiliarium in iudicijs, vicarium in eccleſijs, procuratorem in negocijs, villicum in prædiis, tabellarium in tributis, in lectionibus comitem,in expoſitionibus interpretem, in itineribus contubernalem.

TABELLARIVS,a,um,adiec.vt,Lex tabellaria, quæ lata fuit à L. Caſſio,vt ſuffragia tabellis,non voce perferrentur. Cic. 3.de Leg. Quis autem non ſentit omnẽ auctoritatem optimatium tabellarium legem abſtuliſſe?

TABELLIONES,qui & Libelliones,*Notari*,γραμματεῖς,appellati ſunt,qui tabulas, hoc eſt,teſtamẽta, & publicas ſcripturas conficiunt. Hodie Notarii dicuntur, quamuis fortaſſis non ſatis recte. Olim enim Notarii dicebantur, qui notas in iudicio excipiebant.

TABERNA,æ,*Bottega,alloggiamento,albergo*,οἴκημα,quoduis edificium habitationi aptum: à tabulis,quibus claudebatur, aut operiebatur, vt putat Vlpian. de Verb. ſignifi. Aut à trabibus ualidioribus, quibus ſuperiora ſuſpendebantur, quaſi Trabena,ut placet Donato.Cic.Att.lib. 14. Tabernæ mihi duæ corruerunt. Taberna diuerſoria, καπηλεῖον: Plaut. in Menach. Quãtum potes Abduce iſtos in tabernam actutum diuerſoriam.Taberna item dicitur,in qua merces venditantur: Officina,in qua fiunt opera. Et tabernarum quædam lanaria, quædam uinaria, quædam olearia, & huiuſmodi. Nonius ſcribit tabernas nõ tantum vinarias eſſe, ſed & omnes quæ ſunt popularis uſus. Plin. lib. 10. cap.43. Poſtea ad tabernam remeans plurium annorum aſſiduo officio mirus. Horat. li.1.Serm.Saty.4. Nulla taberna meos habet,neque pila, libellos.

TABERNACVLVM,li,*Tabernacolo, albergo, allogiamento*,σκήνωμα, ſubitarium quoddam tectum frondibus, aut ſtragulis opertum aduerſus Solis, tempeſtatiſque iniuriam: cuiuſmodi ſunt, quæ in caſtris excitantur, & modo huc, modo illuc transferuntur. Cæſ. 6. Bel. Gall. Hic diffiſus ſuæ,ac omniũ ſaluti,inermis ex tabernaculis prodit.

TABERNARIVS,a,um,καπηλικὸς,adiect. à taberna deductum: vt Comœdiæ tabernariæ,in quibus humiles perſonæ introducebantur: cuiuſmodi ſunt inſtitores,qui in tabernis merces uenditant.

TABERNARIVS,rii,*Bottegaro*,κάπηλος, inſtitor,qui in taberna merces ſuas uenales habet. Cic. pro L. Flac.Opifices & tabernarios atque illam omnem fæcem ciuitatum quid eſt negocii concitare?Cælius ad Cic.lib.8.Sed dici non poteſt, quomodo hic omnia iaceant: niſi ego dum tabernariis & aquariis pugnarem, Veternus ciuitatem occupaſſet.

TABES,is,*Tiſichezza,mal di tiſico,marcia,ſangue marcio*,μαρασμὸς, σύντηξις, colliquatio ex morbi diuturnitate,ſeu nimia corporis extenuatio ex cura, animi ve ægritudine procedens. Huius tres ſunt ſpecies. Vna cum corpus non alitur, & ita ſumma oritur macies,& niſi occurratur, occidit: quæ ἀτροφία dicitur à Græcis: & qui hoc malo laborant ἄτροφοι. Altera,ubi malus corporis habitus eſt, ideoq; omnia alimenta corrumpuntur. Hanc Græci καχεξίαν nominant. Tertia quam Græci φθίσιν vocant,ἀπὸ τοῦ φθίνειν,quod eſt conſumi, & tabeſcere, cum in pulmonem deſcendit à capite pituita, & frequens tuſsis oritur, cum exulceratione. Ex hac febricula leuis fit,quæ etiam cum quieuit, tamen & repetit: frequens tuſſis eſt, pus excreatur. Hæc Sipontinus ex Celſo lib. 3. cap. 2.Tabem (inquit Feſtus)antiqui vſurparunt pro eo, quod quid faceret tabeſcere. Sal. Cati. Vti tabes, pleroſque ciuium animos inuaſerat. Cic. 3. Tuſc. Habet ardorem libido, leuitatem lætitia geſtiens, humilitatem metus: ſed ægritudo maiora quædam tabem, cruciatum, afflictionem,&c. Virg. 6.Aen.Hic quos durus amor crudeli tabe perdit. Vbi Seruius: Tabe, corpore defluente paulatim. Ouid.9.Meta.Ambuſtiq; ſonant nerui,cæcaq; medullis Tabe liquefactis.Arborum tabes,σύντηξις,ἀτροφία, qua arbores alimentum non ſentientes elangueſcunt,& tandem areſiunt. Interdum aliquid cruentum,& purulentum ſignificat, quod Græci πῦος,ſeu λύθρον nominant: Serui. in illud Virg. 3.Aen. Et terram tabo maculant: Tabo,inquit, nomen eſt ſeptimi caſus tantum: quod ſi uelis declinare, hæc Tabes, huius Tabis dices: In hac tamen ſignificatione vſitatius vtimur nomine Tabo. Idem lib.8.Aen. Et ſanie taboq; fluentes. Vbi idem Seruius: Sanies,mortui eſt: Tabo,uiuentis, ſcilicet ſanguinis. Ouid. 2. Meta. Protinus inuidiæ nigro ſqualentia tabo Tecta petit. Vbi interpres Diptotum nomen eſt,& duorum caſuum: nam tabi, & tabo, ſolum inueniuntur.Virg.3.Georg.Turpi dilapſa cadauera tabo.

TABEO,es,τήκομαι,colliqueſio,tabe conſumor. Ouid.7.Meta. Lanigeris gregibus balatus dantibus ægros Sponte ſua lanæq; cadunt,& corpora tabent. Nonnunquam idem quod tabo,ſiue ſanio diffluo.Virg.1.Aen.Et ſale tabentes artus in littore ponunt.

TABESCO,beſcis,*Marcirſi,ammalare,corromperſi,infracidarſi*,ἀτροφῶ,τήκομαι, μαραίνομαι,tabe conſumor, morbo vel animi ægritudine

ægritudine colliquefio. Plaut.Capt.Tuo mœrore maceror, marcesco,consenesco, & tabesco miser. Teren. Adel. Nam & illi animū iam releuabis, quæ dolore ac miseria tabescit. Cic.Attic.lib.2. Ego autem vsq; eo sum eneruatus, ut hoc ocio,quo nūc tabescimus,malim ἐντυραννεῖσθαι, quàm optima spe dimicare. Tabescere sal dicitur, cum in humorem diffunditur. Cato de re rust. Id aliquoties faciendum in die, donec sal desinat tabescere. Composita sunt Contabesco, Distabesco, Extabesco, & Intabesco: quæ omnia sunt fere eiusdem significationis,ut est videre suis locis.

Tabidvs,da,dum,pen.cor. Marzo,guasto,συντηκτικὸς, μαρασμώδης,proprie de eo dicitur, qui morbo, uel animi ægritudine extabescit,& colliquatur. Accipitur tamen etiam generalius pro omni eo,qđ quouis modo corrumpitur. Ouid. 1. de Pon. Eleg. 1. Non igitur mirum est,si mens mea tabida facta,De niue manantis more liquescit aquæ. Tabida lues, id est,tabifica. Virg.3.Aen.Subito cum tabida membris corrupto cœli tractu, miserandaq; venit Arboribusq; satisque lues. Sic etiam Tabidam vetustatem appellat. Ouid. 4. de Ponto,Eleg.8. Tabida consumit ferrū lapidemq; uetustas: Nullaq; res maius tempore robur habet. Nix tabida, quæ iam remittente se frigore soluitur. Liu.5.Bell.Pun. Itaque in leui tantum glacie,tabidaq; niue volutabantur iumenta. Aliquando etiam tabidum dicimus, quod tabo diffluit, & saniosum est. Marti.li.1.Indignas premeret pestis cum tabo fauces, Inq; ipsos vultus serperet atra lues. Loquitur de lichenibus.

Tabificvs,a,um, φθισικὸς, φθοροποιὸς, quod tamen inducit. Virg. in Epig. Liuor tabificum malis venenum. Vnde & à Cicer. libro 4. Tuscul. ægritudo & metus Tabificæ perturbationes dicuntur,quoniam mentem lacerant, tabem, cruciatum, & afflictionem inferunt. Plinius lib.29.cap.4.Non enim est tabifica uis: itaque occisa morsu earum animalia cibis innoxia sunt. Antiqui Tabificabile in eadem significatione vsurparunt: ut annotauit Nonius, citans illud Accij ex Med. Parneci orbificor liberorum letho & tabificabili.

Tabis,τάβις Ste.mons Scythiæ,mari incumbens, non procul à Serum regione. Auctor Plin.lib 6.cap.17.

Tabitvdo, Marcia,male,σύντηξις,idem quod tabes. Plin.l.22. cap. 25. Peculiariter tamen ad tabitudinem longo morbo redactis subuenit. De alica.

Tablinvn,ni, γραμματοφυλάκιον, χαρτοφυλάκιον, locus in quo tabulæ & instrumenta publica,monimentaq; rerum gestarum asseruabantur. Plin.lib.35.cap.2. Tablina codicibus implebantur,& monumentis rerum in magistratu gestarum. Apul. lib. vlt. Flori. Medici cum intrauerint ad ægrum, uti visant, nemo eorum quòd perpulchra tablina in ædibus visant,& lacunaria auro oblita,&c. Dicitur autem Tablinum, quemadmodum & Figlinum,non Figulinum. Differt à pinacotheca,quòd in ea tabulæ pictæ,aliaq; id genus ornamēta, in tablino rerum in magistratu gestarū monimenta continebantur.

Tabor,χαβώρ,mons in medio Galilææ,rotundus ac sublimis.

Tabraca,τάβρακα, oppidum est Africæ minoris, vt Pomponio placet. Nam à Plin. Numidiæ adscribitur. Silius Sabatram nominat lib. 3. Sabatra tum Tyrium vulgus, &c. Alii Tabatram,quod minime mirum est. Barbara enim uocabula inepta sunt,nec semper eodem sono utraq; lingua efferri consueuerunt, ut Hermolaus scribit.

Tabvla,æ, Tauola, πίναξ, asser in vsum aliquem concinnatus: cuiusmodi sunt in quibus aut pingimus aliquid, aut scribimus. Plaut.in Men. Dic mihi, nuncquid vidisti tabulam pictam in pariete, vbi aquila catamitum raperet? Hor. 1.epist. 2. Qui cupit aut metuit, iuuat illum sic domus, aut res, Vt lippum pictæ tabulæ, fomenta podagram. Cic. pro Rosc. Amer. Quid præterea cælati argenti? quid stragulæ vestis? quid pictarum tabularum? quid signarum? quid marmoris apud illum putatis esse? Tabulæ item dicebantur codicilli ex ligno, cera obducti, in quibus olim testamenta, actaq; publica scribebantur: unde etiam hodie, quamuis mutata re,Tabulas accipimus,pro testamento,aliis ve publicis scripturis, ex quauis materia confectis, διαθῆκαι γράμματα. Cic.pro Cæl. Cælius tabulas nullas confecit. Et Tabula dicebatur,in quam mittebant tesseras,quæ Lusoria,& quandoque Latruncularia, & Pyrgus,siue Alueus,Alueolus ue dicebatur. Tabulæ nouæ appellantur, quando debitores creditas pecunias cum usuris persoluere non coguntur ipsi creditoribus, & abolitis prioribus debitis,nouæ tabulæ conficiūtur, σεισάχθεια, χρεωκοπία, χρεῶν ἀποκοπαί. Cic. 2. Offic. Tabulæ nouæ quid habent argumenti, nisi vt emas mea pecunia fundum & eum tu habeas, ego non habeam pecuniā? Sal. in Catil. Tunc Catilina polliceri cœpit tabulas nouas perscriptionem locupletum. Tabula item liber est, quem sibi quisque nostrum priuatim facere consueuit,quasi quoddam memoriæ promptuarium, eorum quæ agimus, id est, Diarium,& Ephemeris actionum nostrarum. Liu. lib.4.de Censura loquens: Constitutum est eam domum vnicuique nostrū debere existimari, vbi quis sedes & tabulas haberet, suarumq; rerum constitutionem fecisset. Bud. Tabulæ accepti & expensi, rationes in quas acceptæ & expensæ pecuniæ referebantur. Cic. 3. Ver. Habeo,& istius,& patris eius accepti tabulas omnes,quas diligentissime legi, & digessi. Tuis tabulis causam dicis: hoc est, priuatis tuis,& domesticis rationib. Bud. Tabulæ pro auctione. Cic. pro Cec. Adest ad tabulam,licetur Aebutius,&c. Cic.Ter. Quemadmodum à Vestæ ad tabulam Valeriam deducta esses. Tabulæ item dicuntur asseres,ex quibus nauis compingitur. Cic. 2. Off. Si tabulam de naufragio stultus arripuerit.

Tabvlaris,& hoc re: ut, Temperatura æris tabularis, quæ accommodatissima erat conficiēdis æreis tabulis quibus ea incidebantur, quorum memoriam posteritati traditam uolebant. Plin. lib. 34. cap. 9. Aes omne frigore magno melius fundi, sequensq; temperatura statuaria est, eademq; tabularis,hoc modo,massa conflatur, &c.

Tabvlarivm, γραμματοφυλάκιον, Seruio auctore, locus est, in quo tabulæ,hoc est,instrumenta, & literæ, & acta publica reponuntur. Cic. pro Arch. poeta: Hic tu tabulas desideras Heracliensium publicas, quas Italico bello incenso tabulario, interijsse scimus omnes?

Tabvlarivs, rii, qui ad testamenti tabulas obsignandas adhibetur. Tac. lib.14.Igitur Fabianus tabulariis,quos modo memoraui,& aliis minus illustribus obsignat.

Tabvlata,orum, Solare,palchi,σανιδώματα, dicuntur planæ in ædibus superficies, tabulis, uel etiam lapidibus constratæ: vulgus Solaria uocat. Cæs.6. Bel.Gal. In extremo ponte turrim tabulatorum quatuor constituit. Rursus Tabulata dicuntur rami extenti in arboribus in plana tendentes, non in altiora crescentes. Col.lib.6.Cum deinde adolescere incipient ulmi, falce formandæ sunt & tabulata instituenda. Hoc enim nomine usurpant agricolæ,ramos, truncosq; prominentes: eos uel propius ferro compescunt, uel longius promittunt, vt vites laxius diffundantur.

Tabvlo,tabulas, Intauolare,σανιδόω,tabulis aliquid construo. Hinc Tabulatio,tabulationis,σανίδωσις,tabularum compositio & textura: sicut asserum Coassatio. Cæs.2. Bel. Ciuil. Centonesq; insuper iniecerunt, ne aut tela tormentis missa tabulationem perfringerent,aut saxa ex catapultis lateritiū excuterent. Hinc & Contabulo. Suet. in Calig. Qui non sine admiratione Hellespontum contabulauerit.

Tabvrnvs, mons Campaniæ, oliuetis abundans. Virg. 2. Georg. Iuuat Ismara Baccho Conserere,atque olea magnū vestire Taburnum.

Tacape,es,siue Tacapa,æ,τακάπη,ciuitas proprie dicta,non procul à minore Syrti: de cuius agri fertilitate ita scribit, Plin.lib.18.c.22. Ciuitas Africæ in mediis arenis, petentibus Syrteis,Leptinq; magnam,uocatur Tacape,felici supra omne miraculum riguo solo: ternis fere millibus passuum in omnem partem fons abundat, largus quidem, sed certis horarum spatijs dispensatus inter incolas. Palmæ ibi prægrandi subditur olea,huic ficus, ficui punica, illis uitis: sub vite seritur frumentum, mox legumen, deinde olus, omnia eodem anno, omniaq; aliena vmbra aluntur. Super omnia est, biferam vitem bis anno vindemiare. Et nisi multiplici partu exinaniatur vbertas: pereunt luxuria singuli fructus.

Taceo,taces,tacui,citum, Tacere,star cheto,σιγάω,σιωπάω, nihil loquor: notæ est significationis. Ter. Eun. Nunquid habes quod contemnas? quid tu autem Thraso? Tacent, satis laudant. Tacere aliquid, est reticere. Ter. Eun. Quæ uera audiui, taceo, & contineo,optime. Quandoque etiam dicitur de ijs, quæ sine uoce sunt. Sic agrum & mare tacere dicimus,in quo nullus auditur strepitus. Virg. 1.eclog. Cum tacet omnis ager. Quoniam uero cum aliquid laude dignū est, laudamus: & è contrario malefacta non laudamus, factum est, ut Tacenda, non laudanda, & Non tacenda, laudanda dicantur. Ouid. de Arte: Eximia est uirtus, præstare silentia rebus: At contra, grauis est culpa, tacenda loqui. Quandoque significat securum esse, ἀτρέμας ἔχειν, quoniā qui securi sunt, nullā quærendi causam habent. Ter. in Adel. Tace, egomet conueniam Pamphilum. Tacitum est, impersonale. Ter. in Adel. Ignotum est, tacitum est, creditum est. Huius composita, Conticeo, Obticeo, Reticeo, & Subticeo. de quibus suis locis.

Tachempso,ταχεμψὼ,teste Herodoro lib. 2. Hist. quædam Nili insula est, non procul ab Elephantina.

Tacitvm mel,ἀψόφητον,quod per se fluit, & est optimum. Tacitū os alicui præbere,est nihil prorsus respōdere. Cic. 1.

Verr.

Verr. Qui testes priore actione interrogari uolueris, & his tacitum os præbere malueris, &c.

TACITVRNVS, a, um, *Tacito, taciturno.* σιγηλὸς, σιωπηλὸς, qui paucorum est uerborum, & minime garrulus. Ouid. 2. de Arte: Qui sermone placet, taciturna silentia uitet. Qui canis arte, canat: qui bibis arte, bibat. Ripa taciturna, id est, quieta, in qua nullus auditur strepitus. Hora. 2. Carm. Ode 20. Caretq; Ripa vagis taciturna ventis. Hinc Taciturnitas, ἐχεμυθία, idem quod silentium. Cic. de Inuen. Taciturnitas imitatur confessionem. Teren. in And. Sed his, quas semper intellexi in te sitas, fide, & taciturnitate. Horat. 4. Carm. Ode 8. Quid foret Iliæ, Mauortisq; puer, si taciturnitas Obstaret meritis inuida Romuli? Huius diminutiuum est Taciturnulus, Apuleius: Blanda mulier & taciturnula. Taciturnissimum ostium apud Plau. in Curc. Valeat ne ostium? PH. Belissimum hercle vidi & taciturnissimum.

TACITVS, *Tacito, secreto.* σιωπῶν, ἐχέμυθος, modo actiue accipitur pro eo qui tacet. Cic. in Cat. Quid expectas auctoritatē loquentium, quorum uoluntatem tacitorum perspicis? Aliquando passiue pro eo quod tacetur: σιωπώμενος. Virg. 6. Aen. Quis te magne Cato tacitum aut te Cosse relinquat.

TACITVS, Cor. sub Adriano principe oratur clarissimus, æqualis ac familiaris Plinii iunioris, Belgicæ Galliæ rationes procurauit: ad Vespasianos usque peruenit, ab iisq; honoribus euectus, historiam principum conscripsit, ab Augusto usque ad Adrianum, quæ ad nos haud integra peruenit. Hanc igitur non uitas imperatorū ausus inscribere, sed tantum diurnales actiones, quæ medium inter historiam & vitas teneret. Scripsit & de Claris oratoribus, Ciceronis Brutum & materia, & dicendi copia imitatus. Præterea vitam Agricolæ soceri sui: & de moribus ac situ Germaniæ, stylo tum presso & eleganti, tum arguto & sententioso: in cætera uero historia aliquantulo sublimior. Scribit Flauius Vopiscus hunc auctorem tanquam è suis progenitoribus, Tacitū imperatorem quotannis decies describi, ne liber periret, eumq; in omnibus bibliothecis adponi iussisse. Tertullianus autem noster eum mendaciorum loquentissimum appellat, propterea quòd iniquissimum sese in scriptis suis, falsissimumq; de Christiana religione iudicem præbuerit.

TACOLA, τακώλα, emporium amplissimum Indiæ extra Gangem, in aurea Cherrhoneso: cuius meminit Ptol. lib. 7. ca. 2. Hodie Malachadiei creditur, à Lusitanis nostra ætate ui subacta: quod testatur Epistola Emanuelis Regis ad Leonem Decimum.

TACTICI, τακτικοὶ, à Vegetio appellantur, quibus cura incumbit instruendæ aciei. Nam τάττειν instruere est, & ordinare.

TACTVS, a, um, *Toccato,* ἁψάμενος, partic. pass. à Tango: cuius contrarium est Intactus. Accipitur aliquando pro afflato siue fulmine percusso. Cice. de Arusp. resp. Tactus etiam ille, qui hanc vrbem condidit. Pro eodem etiam dicimus De, uel è cœlo tactus. Cic. 2. de Diu. Nattæ uero statua, aut æra legum de cœlo tacta, quid habent obseruatum, ac vetustum?

TACTVS, tactus, nomen, ἁφὴ, ipse tangendi actus. Plin. lib. 8. cap. 55. Necnon & vestes leporino pilo facere tentatum est, tactu non perinde molli, ut in cute. Virg. 2. Aen. Tactuq; innoxia molli Lambere flamma comas. Tactus itē est vnus ex quinque corporis sensibus, à cerebro per neruos in totum corpus diffusus. Plin. lib. 10. cap. 69. Ex sensibus ante cætera homini tactus, deniq; gustus: reliquis superatur à multis.

TAEDET, *Rincrescere, infastidire,* tæduit, uel tæsum est, uerbum impersonale, idem significans, quod tædium, hoc est satietas & fastidium capit. Ter. in Eun. Et tædet, & amore ardeo. Tædeo verbum impersonale in vsu non est: quamuis compositum eius Pertædeo legatur apud Gel. lib. 1. Has ille inanes cum flaret glorias, iamq; omnes finem cuperent, uerbisq; eius fatigati pertæduissent. Tędet autem impersonale verbum habet fere post se accusatiuum cum genitiuo. Cicero secundo Verr. Sunt homines, quos Infamiæ suæ neque pudeat, neque tædeat. Nonnunquam accusatiuum sine genitiuo. Nonnunquam cum solo genitiuo, accusatiuo tamen tacite sub audito. Ter. Eun. Tædet harum quotidianarum formarum. Cic. ad Att. li. 2. Prorsus vitæ tędet, ita sunt omnia omnium miseriarum plenissima. Nonnunquam cum infinitiuo. Ter. in Phor. At enim tædet audire eadē millies.

TAEDIVM, dii, *Tedio, fastidio.* βδέλυγμα, ἄσος, fastidium, satietas. Quin. lib. 2. Et ipsius lectionis tædium vicibus leuatur. Iun. Sat. 7. Tædia tunc subeunt animos. Ouid. 9. Metam. Nec tædia cœpti Vlla mei capiam, dum spiritus iste manebit.

TAEDVLVS, pe. cor. *Fastidioso,* ἀψικορής, fastidiosus, qui omnibus tædio est. Festus.

TAENARVS, & in plurali numero Tænara, pen. cor. ταίναρος, promontorium est Laconicæ regionis, circa medium meridionalis lateris Peloponnesi, quàm longissime in mare procurrens, oppidum habens eiusdem nominis. Ταίναρος (inquit Suidas) ἀκρωτήριον λακωνικὸν, ἔνθα στόμιον ἦν κατάγον εἰς ᾅδου, ἔνθα καὶ Ποσειδῶνος ἱερὸν ἀσφαλίου, ἐν ᾧ τοὺς εἵλωτας ἱκέτας καθεζομένους ἐν τῷ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερῷ ἀπέκτειναν οἱ λακεδαιμόνιοι: id est, Tænarum promontorium Laconiæ, in quo fauces erant ad inferos deducentes, vbi & Neptuni præsidis templum, illic supplicātes in sacello Neptuni Helotes nihil ueriti Lacedæmonij interfecerūt. Circa Tænarum antrum ostendebatur, per quod Herculem ab inferis redisse poetæ fabulati sunt, Cerberumq; uinctum ad superos traxisset. Vulgoq; creditum est, eas inferorum esse fauces. Virg. 4. Georg. Tænarias etiam fauces, alta ostia Ditis. Ibidem marmor Laconicum effodiebatur, coloris uiridis, quod & à loco Tænarium cognominatur. Propert. lib. 2. Quod non Tænariis domus est mihi fulta columnis.

TAENIAE, ταινίαι, vittarū extremitates, ut quæ ab infulis pendent. Virg. 7. Aen. Fit tortile collo Aurum ingens coluber, fit longæ tænia uittæ. Quandoque accipitur pro tota uitta Idem lib. 5. Puniceis ibant euincti tempora tęnis. Vbi Seruius. Tænis, à tena: non tęnia: nam & Tæna & Tænia dicitur. Tænia (inquit Festus) proprie dicitur fascia. Græca enim dictio est ταινία, quam sic interpretatur Verrius, ut dicat esse laneum ornamentum capitis honorati. Ennius in Alexand. Vulans de cœlo cum corona & tenijs. Hactenus ille. Plin. lib. 13. cap. 12. Deprehenditur & lentigo oculis, sed inserta mediis glutinamentis tænia, fungo papyri bibula, vix nisi litera fundente se: tantum inest fraudis. Tænias præterea dicimos lapides sub aquis candicantes in longum porrectos, à fasciarum similitudine. Plin. in Præfat. lib. 3. Nec profunda altitudo miraculū minuit. Frequentes quippe tæniæ candicantis uadi carinas territant. Est & tænia, pisciculi genus apud Aristotelem, à gracilitate & longitudine dictum. Vide Plin. l. 32. c. 7. Tæniola diminutiuum. Col. li. 11. c. 3. Brassica, cum sex foliorum erit, transferri debet: ita Vt radix eius liquido fimo illita, & inuoluta tribus algæ tæniolis pangatur. Hoc est, quibusdam quasi fasciolis.

TAENON, fuit urbs in Laconia, teste Hermo in lib. 9. Plinii, à qua mulier poetria nomine Herina ortum habuit. Fuit & in Achaia vrba τηνέων, id est, Teneū & Teoea vicus inter Mycenas & Corinthum.

TAGES, (inquit Festus) idem quod furunculus: à tagendo dictus. Antiqui enim Tagere dicebant pro tangere. Vnde Tagacem manum, dixit Lucil. Mutonisq; manum perscribere posse tagacem.

TAGES, is, τάγης, filius Genii, teste Festo, & nepos Iouis, qui adhuc puer XII. Hetruriæ populos haruspicinam traditur docuisse. De hoc Cic. lib. 2. de Diui. Scribit ad hunc modum: Tages quidam dicitur in agro Tarquiniensi, cum terra araretur, & sulcus altius esset impressus extitisse repēte, & eum affatus esse, qui arabat. Is autem Tages, ut in libris est Hetruscorum, puerili specie dicitur uisus, sed senili fuisse prudentia. Eius aspectu cum obstupuisset bubulcus, clamoremq; majorem cum admiratione edidisset, concursum esse factū. totamq; breui tempore in eum locum Hetruriā conuenisse, tum illum plura locutum multis audientibus, qui omnia eius verba exceperint, literisq; mandauerint: omnem autē orationem fuisse eam, qua haruspicinæ disciplina contineretur, eam postea creuisse rebus nouis cognoscendis, & ad eadem illa principia referendis. Hactenus. Cic. Ouid. lib. 15. Met. Indigenæ dixere Tagem, qui primus Hetruscā Edocuit gentem casus aperire futuros, &c.

TAGVATA, ταγέστη, Africæ oppidum, D. Augu. patria. Pli. lib. 5. cap. 4. περιφραστικῶς Tagestense oppidum uocat.

TAGO, tagis, *Toccare,* apud ueteres in vsu fuit pro Tango. Tagit (inquit Festus) pro Tangit, proculdubio antiqua consuetudo vsurpauit. Pacuuius in Teucro: Vt ego, siquis me tagat, & tagam. Idem in Hermiona: Non cernam, nisi tagam. Hinc etiam Attigo, legitur pro attingo. Plaut. in Bacch. Ne Attigas puerum ista causa, quando fecit strenue.

TAGVS, τάγος, fluuius Lusitaniæ, aureas trahens arenas. Iuuen. Quod Tagus & rutila Pactolus voluit arena. Circa hunc fluuium (si Plinio credimus) equæ flatui Fauonio obuersæ, animalem spiritum concipiunt, equosq; ita gignunt pernicissimos, sed qui tertium vitæ annum non excedant.

TALAON, ταλάων, filius fuit Iasij, & apud Argos regnauit, ut notat Boetius lib. 2. cap. 38.

TALARIA, plu. num. gene. neu. πέδιλα, calciamenta alata Mercurii. Virg. lib. 4. Aen. Pedibus talaria nectit Aurea. Talaria inducere, prouerbialis allegoria, pro eo quod est, fugam adornare, quasiq; velle quopiam auolare. Cic. ad Att. li. 14. Nemo est istorum, qui ocium non timeat: quare talaria induamus.

TALARIS,& hoc talare, ποδήρης, quod ad talos pertinet: ut, Vestis talaris, quæ ad talos vsque descendit. Cic. 7. Verr. Stetit soleatus prætor pop. Roma. cum pallio purpureo, tunicaq; talari, muliercula nixus, in littore.

TALARIVS,a,um, κυβευτικός, quod pertinet ad talos: ut, Lex talaria, aduersus eos, qui talis Lusitant. Talarius ludus, κυβεία, id est, ludus talorum. Cic. lib. 1. Offi. Adde his, si placet, vnguentarios, saltatores, totumq; ludum talarium.

TALASIO, apud Romanos carmen nuptiale erat, & Deus ipse nuptiarum præses, quem Græci uocant ὑμεναῖον. Martia. lib. 12. Quid, si me iubeas Talasionem verbis dicere non Talasionis? Hoc est, Quid si me iubeas hymnos nuptiale alijs verbis, quàm nuptialibus cantare? Festus ex sententia Varronis Talasionem tradit, fuisse uocem nuptialem, nouis nuptis boni ominis causa acclamari solitam. Quare autem ea acclamatione in nuptiis vterétur, diuersi diuersa senserunt. T. Liu. lib. 1. ab vrbe scribit: in raptu Sabinarum virginem vnam longe ante alias specie & pulchritudine insignem, à globo Talasij cuiusdam raptam fuisse, multisq; sciscitantibus cuinam eam ducerent, identidem, nequis eam violaret, Talasio ferri clamitatum: ideoq; eam uocem nuptialem esse factam. Varro existimat hanc uocem in nuptiis vsurpatam fuisse: non alia ratione, nisi ut nouæ nuptæ ad opera & labores, & præcipue ad lanificia excitarentur. Talasioné enim vocabant quasillum siue calathum, hoc est, vas lanificiis aptum. Quam sententiam tangit & Plutarchus in Proble. à Græcis huius uocis originem repetens, qui lanam ταλάσιον appellant.

TALEA,æ, *Palo*, τάλεα, ξυλάριον, surculus præcisus ex utraque parte, ut in terra inferatur. Plin. lib. 17. cap. 17. Myrtus & taleis seritur: morus talea tantum: quoniam ramo eam seri religio fulgurum prohibet. Quapropter de talearum satu nunc dicendum est. Seruandum in eo ante omnia, ut taleæ ex feracibus fiant arboribus, nec curuæ, ne ue scabræ, aut bifurcæ: ne ue tenuiores, quàm vt manum impleant, ne minores pedalibus, ut illibato cortice: atq; ut sectura inferior po natur semper. Cato de re rust. ca. 45. Taleas oleaginas, quas in scrobe saturus eris, tripedaneas facito. Quemadmodum vero surculus, qui in terra seritur, Talea dicitur: ita quod inseritur ramo, Calamus uocatur. Plin. lib. 17. cap. 14. Quod si longius afferantur pomorum calami, rapo infixos, optime custodire succum arbitrantur. Est autem hæc vox Græca, sed quam Latini ita in vsum suum conuerterunt, vt Taleare pro incidere rustica vsurpet simplicitas. Taleas (inquit Nonius) scissiones lignorum, uel præsegmina Varro appellat de re rust. lib. 1. Vnde etiam nunc rustica voce Intertaleare dicitur diuidere, uel incidere ramum ex vtraque parte æqualiter præcisum: quas alij Clauulas, alii Taleas appellant.

TALEOLA,læ, diminutiuum, ξυλάριον, parua talea. Col. lib. 3. c. 17. Idq; per gemmas quinas, uel etiam senas partiti, complures taleolas terræ mandauerunt.

TALENTVM,ti, *Talento, vna sorte di moneta*, τάλαντον, multiplex fuisse. Budæus in eo opere, quod de Asse conscripsit, latissime docet. Quoties tamen apud scriptores talenti mentio occurrit, si nihil aliud addatur, de minore talento Attico fere intelligimus, quod fuit minarum sexaginta: singulæ auté minæ drachmas Atticas centum continebant. Valebat itaque talentum sex millia drachmarum, hoc est, si ad Gallicæ pecuniæ æstimationé redigas, coronatos sexcentos, singulis coronatis solidis Turonensibus trigintaquinque æstimatis. Decem autem talenta, coronatorum sex millia conficiunt. Quindecim talenta nouem millia aureorum. Viginti talenta, duodecim millia. Sed hoc, ut iam diximus de talento Attico minore intelligendum est, quod apud scriptores plurimum celebratur. Est enim & alterum talenti Attici genus, quod Talentum magnum uocant, quod ad minus talentum epitriti, hoc est, sesquitertii habet proportionem. Nam cum talentum minus sexaginta tantum haberet minas, magnum talentum minas habebat octoginta. Vtrunque autem talenti genus Atticum erat. Neque mirum videri debet, Athenienses duplici talento fuisse vsos, cum etiam duplex apud eos fuerit mina, maior & minor: quæ eandem inter se proportionem habebant, quam talentum maius & minus. Erat enim mina Attica maior, centum drachmarum, cum minor septuagintaquinque tantum haberet drachmas. Erát præterea pleraque alia talentorũ nomina, Euboicum, Ptolemaicum, Syrium, Tyrium, Antiochenum, Babylonium, pondere & pretio omnia fere distantia, sed in hoc vno conuenientia, quod ex sexaginta sui generis minis constarent, sed quæ in quibusdam ciuitatibus maiores essent, quàm in alijs: vnde etiam nata est talentorum diuersitas. Nam, vt scribit Africanus, talentum omne minarum fuit sexaginta. Verum quoniam minæ apud alios maiores erant, apud alios minores, factum est, vt talenta quoque essent inæqualia. Minarũ etiam diuersitas, ex varietate drachmarum nata est, quæ in quibusdam ciuitatibus maioris erant prætii & ponderis, quàm in aliis. Quod & ipsum apertissime testatur Iulius Pollux lib. 9. Hoc (inquit) utique dicere non intempestiuum erit, quod Atticum talentum sex millia drachmarum valebat Atticarum, Babylonium vero septem millia, Aeginæũ decem millia, Syrium mille & quingentas iuxta Atticæ drachmæ rationem. Quemadmodum sane & Atticas minas Atticum talentum habuit sexaginta, Babylonium septuaginta, Aeginæum centum iuxta proportionem. Sed mina ipsa vt apud Atheniéses habuit centum drachmas Atticas, sic apud alios quoque ipsis consuetas, quæ pro ratione cuiusque talenti secundum augmentum uel decrementum valerent. Hæc ille.

TALGA, insula in mari Hyrcano (vt Pomponius refert) sine cultu fertilis, omni fruge ac fructibus abundans: sed uicini populi, quæ gignuntur, attingere nefas, & pro sacrilegio habent, diis parata existimantes, diisq; seruanda. Hact. Mela. Ptolem. lib. 6. cap. 9. Talca dicitur. Plin. lib. 6. cap. 17. in Caspio mari uulgatam insulam Tazatam esse scribit. Variat igitur nomen ut in sexcentis aliis, Vistula, Istula Tabireni, Tabarni, Tibareni, &c.

TALIO, ἀμοιβὴ, æqualis retributio: idq; in malam partem: vt sicui quis oculum eruerit, idem ille patiatur. Hinc Retaliare, ἀμείβεσθαι, Gellius formauit, quod significat talione hominem repercutere. Plin. lib. 7. cap. 54. Sicut in Cornelia familia nemo ante Syllam dictatorem traditur crematus. Idq; uoluisse, ueritum talionem, eruto C. Marii cadauere.

TALIPEDO,as, p.c. *Scapuzzare, sdrucciolare*, παραφέρομαι, pedibus uacillo, & quasi supra talos insisto. Festus.

TALIS,& hoc le, *Tale*, τηλικοῦτος, eiusmodi, eius generis. Pla. in Aulu. Cui in re tali subuenisti ante hac. Ter. Heaut. Tum præterea talem, nisi tu, nulla pareret filium. Virg. 1. Aen. Haud equidem tali me dignor honore. Cic. 2. Off. Quales sumus, tales esse videamur.

TALITER, aduerbium, τοιοῦτως, tali modo. Cic. ad Att. lib. 10. Etenim audieram, nemini taliter licere. Plin. l. 35. c. 11. Nec cameras ante eum taliter, adornari mos fuit.

TALITRVM,tri, percussio, quæ ungue fronti puerorum infringitur. Suet. in Tiberio Cæs. c. 68. Articulis tam firmis, ut recens & integrum malum digito terebraret: caput pueri, vel etiam adolescentis talitro vulneraret.

TALLVS, in Sabinorum nominibus, prænominis loco videtur fuisse. Festus.

TALPA,æ, ἀσπάλαξ, ge. masc. & fœm. animal captum oculis, muri simile, quod arua & hortos suffodit. Virg. 1. Ge. Aut oculis capti fodere cubilia talpæ.

TALTHYBIVS, ταλθύβιος, Home. Iliad. 1. præco Agamemnonis in Græcorum exercitui, qui una cum Eurybate ab Agaménone missus est ad Achillis castra, vt Briseidé ab eo abduceret. Ouid. in epist. Briseid. Nam simul Eurybates me Talthybiusq; uocarunt, Eurybati data sunt Talthybioque comes.

TALVS,li, *Tallone*, ἀστράγαλος, os in articulo pedis animaliũ bisulcorum, uentre extuberans, cócaua uertebra ligatum, quadratum forma, altera parte concauum, altera fere planum. Tali autem homini nomini non sunt, neque animalibus digitos aut solidas habentibus vngulas, sed tantum (vt diximus) bisulcis. Plin. lib. 11. cap. 46. Talos asinus indicus unus solidipedum habet. Et paulo post: Hominem qui existimarunt talos habere, facile sunt conuicti. Καταχρηστικῶς tamé Talos quoque in homine dicimus, pro ima parte pedis, siue pro osse quod iuxta calcaneum extuberat. Hora. 1. Ser. Saty. 2. Ad talos stola demissa, & circundata palla. Hinc Talaris uestis dicta est, ποδήρης, vsque ad talos demissa. Tali item dicebantur, officula quædam quadrilatera, quibus olim lusitabant: quorum latus, quo unitas significabatur, Canis, siue Canicula dicebatur: in quam conuerso talo, deponebatur ab eo, qui iactauerat, numus unus sine lucro. Vnde Damnosa canicula à Persio dicitur. Eius oppositum latus, Venus, siue Cous dicebatur, septenarium numerum significans: qué numerum qui repræsentasset, sex nummos lucrifaciebat, & quicquid caniculæ iactu corrasum esset. Alia duo latera Chius & Senio dicebantur, ternarium ille, hic quaternariũ significans. Chius lucri nummos tres, Senio quatuor afferebat: ideo dexter dictus. Persius: Quid dexter senio ferret, Scire erat in voto. Erat tamen & ludi quædam ratio, in qua Senio æque damnosus erat, atque canis. Suet. de Aug. Talis iactatis ut quisque canem aut senionem miserat, in singulos talos, singulos denarios cóferebat in medium, quos tollebat uniuersos qui Venerem iecerat. Aliæ quoque in hoc ludi genere, differentiæ fuerunt. Nam & Vlturios habebant,

bant, & Herculem basilicum. Plau. Talos poscit sibi in manum: prouocat me in aleam: iacit Vulturios quatuor: Talos arripio, Herculem iacto basilicum.

Tam, & Qvam, *Tanto, & quanto*, τόσον, καὶ ὅσον, Prisciani sententia aduerbia sunt, quæ positiuo, comparatiuo, & superlatiuo adiiciuntur, cum duo vel plures comparatiui & superlatiui diuersæ significationis positi inter se æquantur, uel iidē geminantur. Cice. pro Deiot. Istam, inquam, dexteram nō tam in bellis, neque in præliis quàm in promissis, & fide infirmiorem. Bis infirmiorem, intelligendum est. Superlatiui exemplum, Salust. Quam quisque pessime fecit, tam maxime tutus est. Frequentissime autem positiuo. Cic. Tam sum amicus reipublicæ, quàm qui maxime. s. est amicus. Hoc est, Tam amo rempublicam, quā ille qui plurimū amat. Componitur tam cum Etsi, & significat quamuis. Plin. Iunior de Mart. Dedit quantum maximum potuit, daturus amplius si potuisse: tametsi quid homini dari potest maius, quàm gloria, laus, æternitas? Tam aduerbijs iunctū. Terent. in Heaut. Nunquam tam mane egredior, neque tam vesperi Domum reuertor, quin, &c. Tam diminutiuis additum. Terent. in Adelph. Tam ob paruulam Rem pene ex patria: turpe dictu. Tam modo, inquit Festus, ueteres pro modo accipiebāt: quod Græci dicunt, ὗτος ἄγαν.

Tama, dicitur, (inquit Festus) cum labore viæ sanguis in crura descendit & tumorem facit. Lucilius: Inguen ne existat, papulæ, tama, ne boa noxit.

Tamara, ταμάρη, oppidum Dammoniorum, in occidentali parte Britanniæ insulæ. Ptol. lib. 1. cap. 3.

Tamara, Ptole. Pomp. Tamaris, fluuius Hispaniæ Tarraconensis, in Artabrorum finibus in Oceanum fluens occidentalem: à quo vicini populi Tamarici dicuntur. Vide Ptole. l. 2. c. 6. & Melam. l. 3. in descriptione Hispaniæ.

Tamaritae, penul. prod. ταμαρῖται, populi Asiatici non longe à Caspio mari.

Tamarix, ricis, μυρίκη, humilis frutex est Amerinæ ramis, folio angusto, carnoso, & fere pinnato. Duo eius sunt genera: syluestre, omnino sterile, unde & Infelix lignum appellatur, à Gallis Bryatia, Alterum fructiferum, quod in Aegypto altissimas æquat arbores, ramis ex herbaceo, fuluoq; variegatis, lignoso fructu, galla maiore, in quo semen gustu asperum, eiusdem effectus cum galla. Vide Plin. lib. 24. ca. 9.

Tamarvs, τάμαρος, Britanniæ fluuius, non procul ab Ocrio promontorio, quod Meridiem spectat, in Britannicū Oceanum influens. Ptolem. lib. 2. cap. 3.

Tamen, *Nientedimeno, nulladimeno, nondimeno, tuttauia, pur*, ὅμως, μέντοι, aduersatiua coniunctio est, idem significans, quod attamen, uerūtamen, nihilominus: quæ, vbi præcedit Quanquàm, Quamuis, & alia huiusmodi, dat principium constructionis, ipsa dictione Tamen exclusa: quæ ideo in ligatura & quasi iunctura orationis fuerat inserta, quia oratio, unde non debuerat, incœperat. Idcirco in ordine Grammatico Tamen abiicitur, tanquam functum officio suo. Aliquando particula inceptiua est. Cic. Pæto: Tamen à malitia non discedis. Aliquando ponitur pro statim. Virg. 9. eclo. Hic hœdos depone, tamen veniemus in vrbem. Aliquando pro tandem. Sal. l. 3. Hist. Nā qui enare conati sunt, icti sepæ fer ramentis nauium; tamen aut vulnerati à suis, aut afflicti vndarū vi, mulrato fœde corpore, &c. Pla. Ita faciā, ita placet, quid tum tamen? Aliquando pro duntaxat. Ter. in Hec. Quod potero faciem, tamen ut pietatem colam. Vbi Donatus: Tamen, id est, duntaxat, uel ita tamen ut pietatē colam. Hinc componuntur Attamen, & Veruntamen, eiusdem fere significationis.

Tametsi, *Benche, se bene, quantunque*, κἄν, καίτοι, aduersatiua particula, idem ualens, quod Quanquam, uel Etsi. Cice. pro Sext. Roscio: Tametsi vicisse debeo, tamen de meo iure decedam. Hæc in principio orationis posita, indicatiuo gaudet: secundo loco, subiunctiuo. Tametsi, pro tamen. Ter. in And. Rape D. Si quicquam mentitum inuenies, occidito S. nihil audito, Ego iam te commotum reddam. D. tametsi hoc verum est.

Tamia, ταμία, oppidum in Orientali parte Britanniæ insulæ, sub Caledonijs. Ptole. lib. 2. cap. 3.

Taminia, vuæ genus, acinos habens rubentes, quæ à quibusdam falso Astaphis agria credita est. Plin. lib. 23. cap. 1. Astaphis agria siue staphis, quam Vuam taminiam aliqui uocant falso (suum enim genus habet) cauliculis nigris, rectis, foliis labruscæ, fert folliculos verius quam acinos, virides, similes ciceri: in his nucleum triangulum. Maturescit cum vindemia nigrescitq; cum taminiæ rubentes norimus acinos: sciamusq; illam in apricis nasci, hanc non nisi in opacis.

Tamos, Indiæ promontorium est, quod Taurus attollit, in Meridiem sese conuertens. Vide Pomp. in descriptione Indiæ.

Tanagra, τανάγρα, oppidum Bœotiæ mediterraneæ, quam γραῖαν ab Homero appellari tradit Steph. Nobilitatū fuit autem hoc oppidum præstantissimo genere gallinaceorū, ad pugnas & prælia nascentium, teste Plin. l. 10. c. 21.

Tanagrvs, siue Tanager, τάναγρος, fluuius est Lucaniæ, quæ est regio Italiæ inter Picentinos & Brutios. Vir. 3. Georg. Et sicci ripa Tanagri.

Tanais, ταναΐς, fluuius Scythiæ, Asiam diuidens ab Europa. Ferturq; à Septentrione Nilo aduersus, inquit Strab. li. 11. paulo tamen Orientalior, non solum per Scythas in Mæotim defluens, sed & per Sauromatas. Originem eius incertam aliqui putant. Ptolem. ex montib. Rhiphæis prodire putat, qui magis Australes sunt quàm Hyperborei. Alii, in quorum numero Hero. est lib. 4. aiunt esse paludem non admodum magnam ex qua Tanais nascitur, qui duobus ostiis Mæotim ingreditur quæ stadijs intra se circiter septuaginta distare feruntur. Alij ex Caucasijs montibus oriri existimant. Scythæ Tanaim Silin vocant. Fuit & oppidum Tanais, ad amnis huius ostia, teste Plin. lib. 2. cap. 98. à Græcis qui Bosphorum tenuere, conditum. Vide Ptol. li. 5. ca. 9. Dionysius in Perihegesi.

Europam atque Asiam Tanais disterminat amnis:
Hic se Sarmaticis euoluens finibus, alta
(Scissus Araxeo prius æquore) iam suus, unda
Effluit in Scythiam, procul hinc Mæotida Tethyn
Intrat, & inserto freta pellit vasta fluento.

Lucanus lib. 3.

Qua Crœso fatalis Halys, qua uertice lapsus
Rhiphæo Tanais diuersi nomina mundi
Imposuit ripis, Asiæq;, & terminus idem.
Europæ mediæ dirimens confinia terræ, &c.

Tanaitae, p. p. ταναΐται, Tanais fluuii accolæ, à Suitis, Auchetis, & Satarneis deleti. Plin. lib. 6. cap. 7.

Tanaqvil, Tarquinii Prisci vxor fuit, magni animi mulier, & Hetruscæ disciplinæ peritissima. Vide Liu. lib. 1. ab Vrb.

Tanarvs, ex Apennino nascens, & in Padum influens. Plinius libro 3. cap. 16.

Tandem, *Finalmente, vltimamente, al postuto, al perfine, à la fine al fine*, ποτὲ, τὸ λοιπὸν, τέλος, ὀψέποτε, postremo, denique, ad extremum. Vir. Iam tandem Italiæ fugientis prendimus oras. Per interrogationem habet urgens quiddam, & accelerans. Cic. Quousque tandem abutere Catilina patientia nostra? Aliquando est coniunctio expletiua. Ter. in Phor. Ita ne tandem vxorem duxit Antipho iniussu meo? Interdum ponitur pro Aliquando, ut apud eundem: Itane tandem sororem duxit? Nonnunquam pro Vix. Cic. Tandem aliquando Quirites. Itē pro Saltem. Ter. in Eun. Perfice hoc Precibus, aut pretio, ut hæream parte aliqua tandē apud Thaidem. Item pro Tamen. Cic. In qua ciuitate tandem arbitrate te viuere? Tandem tandem, reticentia quædam cum abrupto sermone nonnihil ornatus habens. Plaut. in Curc. At tandem tandem. PH. Tandem es odiosus mihi.

Tandiv, *Tanto tempo*, ἐπὶ τοσοῦτον, ὅσον χρόνον, tanto tempore. Cic. 7. Verr. Nam tandiu fuit in carcere Appollonius. Tandiu & quandiu: Cic. 4. Ver. Ignominia autem grauis tandiu in illo homine fuit, quandiu iste in prouincia mansit.

Tango, gis, tetigi, tactum, *Toccare*, ἅπτομαι, καθάπτομαι, ψαύω, tactus sensu deprehendo. Lucre. lib. 1. Tangere enim & tangi, nisi corpus, nulla potest res. Sed quoniam tangendo, quodam modo moueri. videntur ea, quæ tanguntur. Pangere quandoque pro commouere, capitur. Idem lib. 1. Nec bene pro meritis capitur nec tangitur ira. Nonnunquam pro fulmine percutere, siue afflare. Virg. 1. ecl. De cœlo tactas memini predicere quercus. Quandoque circumuenire. Turpil. At etiam ineptius meus est mihi pater iratus, quia eum talento argenti tetigi veteri exemplo amantis. Aliquādo pro peruenire. Idem: Verres simulac tetigit prouinciam. Tangere aliquid, pro describere, mentionem facere, obiter attingere. Cic. 4. Aca. Sed ubi Socrates, ubi Aristoteles ista tetigit? Hæc modice me tangunt i. mediocriter me commouent. Cic. ad Att. lib. 1. Cætera in magnis rebus, minæ Clodii, cōtentionesq; quæ mihi proponuntur, modice me tangunt. Tangere consilia alicuius, intelligere. Cic. Postquam autem consilia eius omnia tetigi. Composita à Tango sunt, Attingo, Contingo, Obtingo, Pertingo, quorum significata explicantur suis locis.

Tanis, τάνις, ciuitas Aegypti, à qua Tanicum, siue Taniticū Nili ostium dictum est. Herodot. l. 2. ab insignibus oppidis Nili ostiis imposita nomina scribit: Ea sunt, Canopus, Bolbis, Sebennis, Pathmis, Mendes, Tanis: à qua Taniticum Ptol. & Strabo deriuant: Pomponius Tanicum.

Tanos,

TANOS, gemma inter smaragdos ingtate viridis & intus sordida. Plin.li.37.c.5.

TANQVAM, *Come, ὡσανεὶ, οἱονεὶ, ἰσα δὴ*, aduerb. est similitudinis verbis subiunctiuis gaudens. Pli. Nat. hist. l.2. Tanquam nesciamus hanc esse solam, quæ nũquam irascatur: id est, quasi nesciamus. Tanquam cum: Sic pro quemadmodum. Cice. ad Cassium li.12. Tanquam enim si clausa sit Asia, sic nihil perfertur ad nos præter rumores de oppresso Dolabella.

TANTALIS, idis, *ταντανὶς*, oppidum fuit Magnesiæ, terræ hiatu absorptum. Pli. l.2. cap. 91. Tantalis item patronym. fœmin. est, à Tantalo deductum: quo poetæ vtuntur, pro Niobe Tantali filia. Ouid. 6. Meta. Diro conuicia facto Tantalis adiecit.

TANTALVS, *τάνταλος*, Iouis ex Plote nympha filius fuit. Agamemnonis & Menelai auus. Vnde & Tantalidæ dicti sunt. Hic cum deos conuiuio excepisset, vt eorum diuinitaté experiretur, Pelopem filium membratim discerptũ, coctumq; ijs apposuit comedendum. Illi vero à nephandis epulis abstinuere omnes, vna Cerere excepta, quæ pueri humerũ deuorauit: pro quo illi Dij eburneum humerum restituerunt, reuocataq; per Mercurium ab inferis anima, Pelopem ad vitam reuocarunt. Patrem vero tanti sceleris auctorem ad inferos detruserunt, vbi perpetua fame & siti torquetur, Endani fluuii aquis & pomis, quæ capiti eius imminent, captationem eius fugientibus. Quam fabulam mythologici de auaris interpretantur, qui bonis partis frui nõ audent. Hor. l.1. Ser. Sat.1. Tantalus à labris sitiens fugientia captat Flumina: quid rides? mutato nomine, de te Fabula narratur, congestis vndiq; sacris Indormis inhians, & tanquam parcere sacris Cogeris, aut pictis tanquam gaudere tabellis. Plato in Cratylo scribit: Tantalum dictũ esse, quasi *ταλαίτατον*, hoc est, infelicissimum. Alius fuit Tantalus Corinthiorum rex, ob pietatem deorum mensis dignatus. Alius Thyestæ ex Merope filius, interfectus & appositus esca patri. Eusebius Tantalum Phrygiæ regem cum Troe rege Dardaniæ, quòd Ganymedem rapuerit, bellum gessisse, scribit.

TANTI, *Per tanto, περὶ τοσέτυ*, & Quanti, *περὶ ὅσυ*, cum eorum compositis, Tantidem, Quantilibet, Quanticunque, iunguntur verbis pretium significantibus: qualia sunt, emo, vendo, væneo, mercor, comparo, æstimo, constat, conduco, loco, fœneror, paciscor, pango, pepigi, condemno, postulo, & si qua sint alia: quæ tamen in aliis à prædictis ablat. postulãt. Ter. in Eun. Quid agas? nisi ut te redimas captũ quàm queas minimo: si nequeas paululo, at quanti queas. i. tanti te redimas, quanti queas. Liu. l.48. Mancipia minora annis viginti, quæ post proximum lustrum decem millib. æris aut pluris venissent, ea quoq; tanto pluris, quàm quanti essent, æstimarentur. Dicimus quoq; aliquid non esse tanti, *ἐ περὶ τοσέτυ*, i. non satis dignum, ob quod quicquam fiat. Cæl. ad Ci. li.8. Tanti non fuit Arsacem capere, Seleuciã expugnare, ut earum rerum quæ hic gestæ sunt, spectaculo careres.

TANTIDEM. Ci. pro Sext. Is voluntatem mancipium tantidẽ, quanti fidem suam fecit.

TANTISPER, aduerbiũ, *Tanto tempo, tra tanto, ἄχεις, ἕως*, tandiu: postulatq; post se, Dum, Donec, siue Quandiu, vel quoad. Cic. 2. de Inuen. Deinde est in carcerem deductus, vt ibi esset tantisper, dum culeus, in quem deiectus in profluentẽ deferretur, compararetur. Ter. in Heau. Ego te meum esse dici tantisper uolo, dum, quod te dignum est, facies. Sic cætera eiusdem terminationis temporis breuitatem significant: ut, Quantisper, Parumper, Paulisper, Aliquãtisper. Ponitur etiam Tantisper sine Dum, & significat tãtummodo, siue interea, *ἐν τοσέτῳ*. Liui. l.1. Tamen id imperium ei ad puberẽ ætatem incolume mansit. Tantisper tutela muliebri res Latina, & regnum auitũ, paternumq; puero stetit. Cic. 5. Tusc. Sed videro quid efficiat, tãtisper hoc ipsum magni æstimo, quod pollicetur.

TANTOPERE, *Si grandemente, τηλικε̃τον, τοσε̃τον*, usq; adeo, tã vehementer. Ter. in Adel. Ego hac in re nihil reperio, quam obrem lauder tantopere.

TANTVM, aduer. *Solamente, μόνον, μόνως*, solum, quod & Tãtummodo dicitur: & iungitur positiuo. Pli. l.12. c.1. Sed quis nõ iute miretur arborem vmbræ gratia tantum ex alieno orbe petitam? Aliquando significat vsqueadeo, *τοσε̃τον*. Cic. Att. De fano illo tantum, quantum me amas, velim cogites.

TANTVM non, *Quasi, ὅσον ε̃κω, μόνον ε̃*, id est, fermè: rei non plane peractæ aduer. Suet. in Tib. Cæsa. Tantum non aduersis tempestatibus Rhodum enauigauit.

TANTVM abest, *Non solo non è, τοσε̃τυ δέοντα*, non solum nõ est. Cic. l.1. Off. Tantum abest ab officio, ut nihil officio magis possit esse contrarium: Hoc est, non modo officiũ nõ est, uerumetiam nihil magis officio potest esse contrariũ: vel tantum abest, vt officium sit, ut nihil officio, &c.

TANTVM quantum, *Tanto, τοσε̃τον, ὅσον*. Plaut. in Most. Tu, ut occepisti, tantum quantum quis, fuge.

TANTVMMODO, aduerbium, *Solamente, μόνον*, idem quod tantum. Ter. in Phor. Posthac si quicquam, nihil precor: tantũmodo non addat, &c.

TANTVNDEM, gen. Tantidem, sine aliis casibus, *Altro tanto, τοσε̃τον*, æque multum, quasi tantum idem. Col. l.7. Tum paribus casiæ, myrrhæq;, & turis ponderibus, ac tantundem sanguinis marinæ testudinis miscetur. Ter. in Pho. Num tu intelligis quid hic narret? P. num tu? A. Nihil. PHAED. tantundem ego, hoc est, nihilo plus, quàm tu. Tantidẽ, id est, æque magno pretio. Ter. in Adel. Domo me eripuit, verberauit, me inuito abduxit meam: Ob malefacta hæc, tantidem postulat emptam sibi tradier.

TANTVS, a, um, *Tanto, cosi grande, τοσε̃τος, τηλικε̃τος*, à Tam deduci videtur, quantitatemq; significat, quasi tam multus, vel tã magnus: habetq; fere particulam Quantũ, sibi respondentem. Cic. 6. Phil. Multas habui conciones: nunquam tantam uidi, quanta nunc est uestra. Idẽ 2. de Diu. Sol maior ne terra sit, an tantus, quantus videtur. Aliquando non habet particulam hanc expresse subsequentem, sed quæ tamen facile possit intelligi. Vir. 1. Aen. Tantæ molis erat Romanam cõdere gentem. Subaudi, Quanta ex iam dictis potest intelligi. Cic. pro Pompeo: Quis unquam tam breui tempore tot loca adire, tantos cursus cõficere potuit? Subaudi, Quãtos hic confecit. Tanti genitiuus verbis iungitur ad pretium pertinentibus. Oui. in epi. Penelopes: Vix Priamus tanti, totaq; Troia fuit. Eius tamen loco aliquando legitur ablatiuus Tanto. Plin. lib.12. cap.18. Tanto nobis deliciæ & fœminæ constant.

TAOS, gemma pauoni similis, qui Græce *ταὼς* dicitur. Auctor Plin. lib. 37. cap.11.

TAPETVM, ti, p. p. vel Tapetium, tij, vel tapes, etis, mascul. gene. *Tapeto, τάπης, περίστρωμα, περιπέτασμα*, idem quod aulæum, hoc est vestis stragula, varijs coloribus intexta, quo aularum parietes, mensæ, lecti, nonnunquam etiam equi insternuntur. Virg. lib. 10. Qui forte tapetib. altis Extructus toto perflabat pectore somnum. Idem l.7. Instratos ostro alipedes, pictisq; tapetis. Stat. l. 1. Theb. Aliosq; inferre tapetas. Accusatiuus Græcus est à Tapes, etis. Pla. Vt ne peristromata quidem æque sint Campanica, neque Alexandrina belluata, consutaq; tapetia.

TAPHIAE, *ταφιαὶ*, quædam insulæ in mari Ionio, ante Leucadiam, prope Echinadas, quarum nomina fuerant Taphias, Arnoxia, & Prionœssa, teste Pli. l. 4. c. 12. Eædem & Theleboides dicuntur, vtroque nomine ab incolis ducto: nam Taphij & Teleboæ ijs communiter dicuntur imperasse. De quibus huiusceniodi repetit originem enarrator Apollonij poetæ. Perseo ex Andromede, ut narrat Herodotus, quatuor fuere filij; Alarus, Sthenelus, Mestor, & Electrion, qui simul regnarunt. Ex Hippothoe Mestoris filia, & Neptuno Pterelas genitus, ex Pterela Teleboas & Taphus: à quo Taphus insula, in qua Teleboæ ac Taphij cõmuni nomine & imperio fuere. Igitur ij Hippothoes eorum auiæ pecuniam ab Electrione eorum necessario, qui pro ea spopondit, repetebant: qua negata ad arma venere, armenta abegerunt, ipsum denique & filios sustulere. Alcmena Electrionis filia patrem ulcta. Amphitrionem Thebanum hominem potentissimum in matrimonium accepit, atque hoc pacto, bello inter eos conflato, ab eodem Amphitryone deleti sunt, eorumq; regnum Cephalo profugo Atheniensi, qui exercitui præerat, donatum: quod ad Vlyssem è successione peruenit. Hæc ille: Ex quo apparet Teleboas & Taphios omnibus ijs insulis imperasse.

TAPHIAS, adis, *ταφίας*, insula est exigua in mari Ionio, ante Leucadiam, vna Taphiarum siue Teleboidum. Auctor Pli. lib.4. cap.12.

TAPHIASSVS, *ταφίασσος*, mons est Aetoliæ, nõ procul à Chalcide. Plin. li.4. cap.2.

TAPHII, *τάφιοι*, dicti sunt populi, à Tapho Neptuni filio, qui Taphiis insulis imperauit, quæ sunt in mari Ionio, iuxta Echinadas. Vide supra in dictione Taphiæ. Stra. li.7. Taphios alios collocat ad Pontum Euxinum, non procul à Borysthene fluuio.

TAPHIVSA, *ταφίεσα*, oppidum Cephalleniæ insulæ, è regione Leucadis, in qua Taphiusium marmor effodiebatur. Vide Stephan. & Plin. l.36. cap.21.

TAPHOS, *τάφος* Ste. oppidum est Cephalleniæ insulæ, postea Taphiusa appellatum. Alioqui *τάφος* Græcis sepulcrum significat: unde Epitaphion, sepulcri inscriptio.

TAPHOSIRIS, *ταφοσιρις*, vrbs Aegypti, Osiridis sepulcro nobilitata: vnde & nomen accepit, Stra. l. 7. duas huius nominis, vrbes in Aegypto collocat, alteram ad mare, in qua ma-

xima Osiridis festa celebrabâtur:alteram in mediterraneis.

Taphra, Plinio, ταφρα Ptolæ. oppidum est Africæ propriè dictæ, inter duas Syrtes.

Taphrae, τάφραι, oppidum est ad sinum Carcinitem, in ipsis Tauricæ Chersonesi angustijs situm, vt refert Pli.li.4. c.12. Hunc locum quondã serui muniisse dicuntur, cum absentib. dominis in diuturno illo bello, quod aduersus Thracas Scythæ gesserunt, cum eorũ vxorib. rem habuissent: vt ex sententia Callistrati refert Steph. Huius meminit & L. Florus, refertq; sua illam ætate, Traiani auspicijs fuisse expugnatam.

Tapinosis, p.p. ταπείνωσις, figura est orationis, seu potius vitium, cũ rei dignitas verbi humilitate deprimitur, ταπεινὸς enim humile significat, & ταπεινόω humilio, exrenuo. Exẽplum potest esse illud Virg. 1. Aene. Apparent rari nantes in gurgite vasto. Vbi Seru. In gurgite vasto, Tapinosis est: id est, rei magnæ humilis expositio. Prudenter tamen Virg. humilitatem sermonis epitheto plerunque subleuat: vt hoc loco, Vasto addidit.

Taposiris, vide Taphosiris.

Taprobane, ταπροβάνη, insula est omnium, quæ ueterib. cognitæ fuerunt, maxima, à Colaico Indiæ promontorio in Austrum quarridui nauigatione recedens, in qua Septẽtriones negant cõspici posse. Lucet ibi Canopos, sidus clarum, & amplissimum. Homines corporum magnitudine alios antecellunt, cæruleis oculis, atroci visu, terrifico sono vocis. Viuunt vltra annos centum. Nascuntur in ea berylli & hyacinthi, vt Ptol. li.7. refert. Vide plura de hac insula apud Pli. l.6.c.22. & Vadianum in Melæ librum tertium.

Tapsegum, Cyrenaicæ regionis oppidum, ut scribit Pli. li.5. c.5. in descriptione Cyrenaicæ regionis.

Tapsus, vide Thapsus, Græci enim θάψος scribunt per θ.

Tapyri, Pli. τάπυῤῥοι Stre. populi sunt ad mare Caspium inter Derbicas, & Hyrcanos, quibus mos fuit, vt uxores suas, cum duos tres ve ex ijs filios suscepissent, aliis nuptui concederent. Auctor Stra l.11.

Taracina, vide Tarracina, duplicato r.

Taracon, vide Tarraco, r, litera geminata.

Tarandus, τάρανδος Arist. animal apud Scythas bouis magnitudine, capite ceruino non absimili sed maiore, cornibus ramosis, vngula bifida, villo magnitudine vrsorum. Solum ex iis, quæ pilis vestiuntur, animalibus, colorem mutat: sed cum sui coloris esse libuit, asini simile est. Auctor Plinius lib.8.cap.34.

Taramis, p.c. dicebatur Iupiter à Gallis, cui humano sanguine litabant. Lucan. li.1. Et Taranis Scythiæ non mitior ara Dianæ.

Taras, antis, τάρας, fuit Neptuni filius, qui primus Tarẽtum condidisse creditur, & à nomine suo appellasse. Græce enim Tarentum τάρας dicitur. Vide paulo post in dictione Tarentum.

Taratantara, *Voce de la trõba*, vox tubæ ab Ennio ficta. Seru. in nonum Aen. in eum versum, At tuba terribilem sonitum procul ære sonoro: Hemistichiũ, inquit, Ennii: nam sequentia iste mutauit. Ille enim ad exprimendum tubæ sonum ait Taratantara: Et multa huiusmodi Virg. cum aspera inuenerit, mutat.

Tarbeli, τάρβελοι, populi Galliæ Aquitanicæ, in Pyrenæos montes vergentes, quorum vrbs Aquæ Augustæ commemoratur à Ptol. lib.2.c.7.

Tarchetius, ταρχήτιος, nomẽ fuit impij Albanorum regis: de quo Plutarchus in vita Romuli: Quidam (inquit) etiam sunt, qui de Romuli ortu fabulosa quædam referre non dubitent. nam dicũt Tarchetio Albanorum regi scelestissimo & crudelissimo homini diuinitus spectrum domi uisum ex penitissimo sacrario se attollẽs, & ad multos dies mansisse. Fuisse etiam Tethyos in Hetruria fatidicum tẽplum: à quo allatum Tarchetio responsum, vt ei admisceretur virgo. Nã genitum iri ex ea filium virtute, fortuna, ac viribus potẽtissimum, magnamq; ex re bellica gloriam relaturum. Quod cũ Tarchetius vni ex filiabus exposuisset, imperasse vt cũ monstro illo coiret. Illam contempto patri imperio, ancillam in sui locum supposuisse. Id Tarchetium re cognita ægre tulisse, & vtranq; in carcerem, ut morte multare, coniecisse: Sed visum est illi per quietem se Vestam uidere, quæ puellas necari vetaret, sed telam illis rexẽdam tradi iuberet: nec prius uiro locari, quam illam absoluissent. Cui insomnio cum paruisset Tarchetius, commentus est rationem, vt puellas perpetuo damnaret cœlibatu. nã quicquid illæ interdiu texuissent, noctu aliis ancillis tradidit retexendum. Expleto deinde legitimo partus tempore, ancillam geminos ferunt pepe risse, quos Tarchetius statim Teratio cuidam tradidit exponendos. At illum ferunt secus fluuium infantes deposuisse: lupamq; cum eo venisset, admotis vberibus lac præbuisse, auibus quoq; variis cibum pueris comportantibus quod bubulcus aspiciens, admiratus, aususq; accedere, infantes sustulit. Hac illos ratione seruatos: cum primũ per ętatem licuit, Tarchetio tetendisse insidias, ac tandem oppressisse. Hæc à Promathione quodam, qui Italicam scripsit historiam, memoriæ prodita accepisse se dicit Plutarch.

Tarchon, τάρχων, nomen proprium Hetruriæ ducis, & Aruspicis, qui Aeneæ suppetias tulit aduersus Turnum & Rutulos. Dicitur & Tarcho abiecta n, litera. Virg. Aene1.8. Haud procul hinc Tarcho, & Tyrrheni tuta tenebãt Castra locis.

Tarde, aduet. βραδέως, lente, pigre, cunctãter. Cic. Ter. Prid. Idus Octob. Athenas venimus, cum sane aduersis ventis vsi essemus, tardeq; & incõmode nauigassemus. Hinc Tardius comparat. & superlat. Tardissime. Idem 4. Acad. Quinetiam cum victor à Mithridatico bello reuertisset, inimicorum calumnia triennio tardius, quàm debuerat, triumphauit. Plin. l.10.c.7. Quatuor, aut quinque tardissime diebus florere incipiunt: totidemq;, aut paulo pluribus, deflorescunt: hordea vero, cum tardissime, septem. Accipitur aliquãdo pro sero, ὀψὲ, hoc est, vespertino vel nocturno tempore. Ci. pro Mil. Egreditur è villa subito. cur vesperi? quid necesse est, tarde?

Tardigradus, p.c. *Chi ua tardo*. βραδύπους, qui tarde graditur. Cic.2. de Diu. Quadrupes tardigrada, agrestis, humilis, aspera. Ex poeta.

Tardiloquus, *Chi parla tardo*, βραδύγλωσσος, qui tarde loquitur.

Tarditas, βραδύτης, cunctatio, mora, pigritia, celeritati cõtraria. Cic. ad Q. fr. l.2. Sic ego quoniam in isto homine colendo tam indormiui diu, te mehercule sæpe excitãre, cursu corrigam tarditatem cum equis, tũ velis. Idẽ 6. Phi. Plerisq; in reb. gerẽdis tarditas & procrastinatio odiosa est. Pli. l.20. c.9. Idq; etiam tarditati audientium prodesse asseuerat. Antiqui in eadem significatione & Tarditudinẽ dicebant, & Tardiciem. Pla. in Pœn. Podagrosi estis, ac vicistis cochleas tarditudine. Acci Multa mittuntur tarditie & socordia.

Tardo, das, *Tardare, induglare, dimorare, tener in tempo*, ἀναβάλλω, ἐπέχω, remoror, moram iniicio, tarditatẽ affero, reprimo. Cæs. 5. bel. Gal. Sed ne omnino metum reditus sui barbaris tolleret, atq; vt eorum auxilia tardaret, &c. Idẽ l.1. Bel. Ciu. Sed exercitum Cæsaris uiarum difficultates tardabant. Ci. ad Cæs. l.7. Mea quædã tibi non ignota dubitatio aut impedire profectionem meam uidebatur, aut certe tardare. Cæs. 1. Bel. Ci. Quo facilius impetum Cæsaris tardaret, ne sub ipsa profectione milites oppidum irrumperent. A quo Retardo, ἀναβάλλω, morari facio, retineo. Cice. in Cat. Ad quem fruendum non modo se non retardat, uerum etiam inuitat. Tardare, absolutum, βραδύνειν, διατρίβειν, moram trahere. Ci. ad Bru. epi.18. Accerseremus ne te, atq; tibi id conducere putaremus, an tardare & commorari te melius esset tibi. Tardare etiam, tardum reddere. Pli. l.8. c.8. Ac præacuta bipenni hoc ctuce tardato. i. debilitato. Tardans, tis, particip. Vir. 5. Aen. Sed. n. gelidus tardãte senecta Sanguis habet, frigenq; effœtæ in corpore vires. Tardatus, a, um, aliud participium. Virg. 5. Aen. At non tardatus casu, neque territus heros; Acrior ad pugnam redit.

Tardus, a, um, *Tardo*, βραδὺς, ὀκνὸς, ἀργὸς, νωχελὴς. Vir. 1. Ge. Sæpe oleis tardi costas agitator aselli Vilibus aut onerat pomis. Plaut. Pœn. Sciebam ætate tardiores: metui meo amori moram. Nequicquam hos patronos mihi elegi, loripedes tardissimos. Cic. 1. de Inuen. Formosus, an deformis, velox, an tardus sit. Noctes tardæ, ὄψιμαι, tarde uenientes, vt sunt æstiuæ. Virg. 2. Geor. Vel quæ tardis mora noctib. obstet. Per translationem quoque de animi vel ingenii tarditate dicitur: & accipitur pro hebeti, cui ingenium non est expromptũ. Idem 10. ecl. Tardi uenere subulci. Ter. in Eun. Fatuus est, insulsus, tardus. Quandoque pro perseuerantí, & diuturno. Vir. 2. Ge. Media fert tristeis succos, tardumq; saporem. Sic Non. Seru. vero interpretatur Saporem tardum, vix intelligibilẽ. Quandoq; pro denso ac crasso. Idẽ 5. Aen. Vdo sub robore uiuit Stupa uomens tardum fumum.

Tarentina nux, κάρυον ταραντῖνον, è ingládium genere est, adeo fragili putamine, & ita mollis, ut uix attrectata rumpatur. Vnde quidam Tarentum appellatum putant, quod ingládes nuces & pineas molles habeat, ac similiter oues. Tarentum autem Sabini uocant molle, ad quod alludens Hora. 2. lib. Ser. Sat.4. Tarentum molle uocauit: Quo pacto autem Tarentina nux arte effici possit, docet Col. l. vlt. c. 22.

Tarentinus, quod ex Tarento est, vel in Tarentinis agris crescit, apud Col. l.5. c.10. Tarẽtina pyra: cuius hæc sunt verba: Curandum est autem, ut quàm generosissimis pyris pomaria conseramus: ea sunt Crustumina, Regia, Signina, Tarentina, quæ Syria dicuntur: & quædam alia, quorum enumeratio nunc longa est. Venenum Tarentinum. i. purpura Tarentina,

Tarentina, quæ rubedinis plusculum habeat. Horat. 2. epist. Lana Tarentina violas imitata veneno. Tarentina nux, de qua supra.

TARENTVM, τάρας, Magnæ Græciæ vrbs clarissima, in intimo recessu sinus, qui ab ea dicitur Tarentinus. Hæc à Tarante Neptuni filio primum cōdita fuit: à quo & nomen accepit: deinde Laconib. aucta, qui duce Phalanto illuc aduētantes, expulsis incolis, (vt Iust. l. 3. scribit) eam tenuerunt. Huius incolæ dicuntur Tarentini, ταραντῖνοι, qui cum Romanis aliquando bellum gesserunt: quibus cum pares non essent, Pyrrhum Epirotarū regem auxilio sibi acciuerunt. De hac Virg. Aen. 3. Hic sinus Herculei, (si uera est fama) Tarenti Cernitur, attollit se diua Lacinia contra, Caulonisq; arces, & naufragum Scylaceum. Sunt qui Tarentum non à Tarante Neptuni filio, sed à Sabina uoce Tarentū deducant, quę illis molle significat: propterea quòd in agro Tarētino & nuces, & lanæ mollissimæ prouenirent. Ex hac urbe ortum traxerunt ciues illustres, Aristoxenus Musicus, Aristotelis familiaris: Rinthō Tragicus, & Comicus: Iccus medicus: & Archytas summus Mathematicus, qui Platonem, cum mortem illi moliretur Dionysius tyrannus, per epistolam eripuit, ut scribit Laertius lib. 8.

TARMES, genus uermiculi carnem excedens. Festus.

TARNE, es, τάρνη, fons est in Lydia, in Tmolo monte nascens: teste Pli. lib. 5. ca. 29. Fuit & oppidum eiusdem nominis, ad Tmoli radices situm, cuius meminit Home. lib. 5. Iliad. Stephanus Tarnem aliam collocat in Achaia.

TARPEIA, ταρπηΐα, virgo Vestalis fuit, teste Varr. quæ arcem Capitolinam, patris suis Tarpeij custodiæ commissam, Sabinis prodidit: à quibus cum proditionis mercedem peteret (pacta. n. erat quicquid in sinistris brachiis gestarent, armillas intelligēs, quas illi aureas gemmatasq; læuo in brāchio ferebant) scutis illorum obruta. Tarpeio monti nomen fecit, qui prius Saturnius dicebatur. Vide Liui. lib. 1. ab vrb. & Plutarchum in Vita Romuli.

TARPEIVS mons, ταρπήϊον ὄρος, idem qui Capitolinus, ita dictus à Tarpeia virgine Vestali, quæ cum Sabinis arcē prodidisset, eorundem scutis obruta: eo in monte sepulta est. Virg. 8. Aen. Sedem Tarpeiam appellat. Hinc ad Tarpeiam sedem, & Capitolia ducit Aurea nunc, olim siluestribus horrida dumis.

TARPHARA, orum, τάρφαρα τὰ, vrbs felicis Arabię: cuius ciues dicuntur Tarpharenι, ταρφαρηνοι Steph.

TARPHE, es τάρφη Ste. vrbs Locrorum Epicnemidiorum, iuxta Pharygas: cuius meminit Home. in Catal. τάρφην τε, θρόνιον τε, βοάγριον ἀμφὶ ῥέεθρα. Nomen habet à Tarphe propinquo fonte, siue ab arborum densitate. ταρφεὺς enim Græci densum appellant.

TARQVINII, orum, ταρκυνία Ste. oppidum fuit Tuscorum, à quo Tarquinius Priscus Romam commigrauit. Huic oppido uicinus erat lacus, de quo nemora habens innatantia, & prouentorum impulsu nunc triquetram, nunc rotundā figuram edentia: vt refert Pli. li. 2. c. 95.

TARQVINIVS Priscus, Demarathi Corinthi filius, Tarquiniis vrbe Tuscorum natus, primū Lucum dictus, qui vbi se in patria nullo in honore esse videt, quòd peregrino patre esset prognatus, suasu vxoris (ea mulier faridica erat nomine Tanaquil) Romam sese contulit: vbi breui propter opes, ingenijq; dexteritatem in Anci regis amicitiam insinuatus, ab eodem relictus est liberorum eius tutor: quorum tamen cōmoda propriis rationibus posthabuit: breuiq; perfecit, ut magno plebis consensu rex crearetur. Quare vt regnum patrum iuste partum stabiliret, centum patres in senatum allegit, qui minorum deinde gentium dicti sunt, suæ eos factionis futuros ratus, cuius beneficio in senatum uenissent. Bellum primum cum Latinis gessit, oppidumq; Appiolas vi cepit. Circo maximo primus locum designauit, locaq; patrib. equitibusq; diuisit, vbi sibi quisque spectacula faceret. Sabinos uictos Collatia, agroq; Collatino mulctauit. Corniculum, Ficulneam ueterem, Cameriam, Crustumeriam, Ameriolam, Meduliam, & Nomeutum, priscorum Latinorū oppida partim expugnauit, partim in deditionem accepit. Tādem cum annos duodequadraginta regnasset, dolo liberorū Anci in Curia est obtruncatus. Vide hæc latius apud Liui. l. 1. ab Vrbe.

TARQVINIVS COLLATINVS, Aegerij ex Tarquinij superbi sorore filius fuit, & gener Sp. Lucretii, qui Romæ præfectu rautbis fungebatur. Hic cum in Ardeæ obsidione, cū regiis iuuenibus cœnaret, exorta de vxoribus mentione, cum suā quisq; certatim laudaret, Collatinus negat verbis opus esse, paucis id quidem fieri posse, quātum cæteris præstet sua Lucretia. Quid multa, citatis pariter equis Romam aduolant, regiasq; nurus in conuiuiis luxuq; cum æqualibus deprehēdunt. Deinde Collatiam petentes, Lucretiā nocte sera lanę deditam inter lucubrantes ancillas in medio ædium sedentē inueniunt. Quare muliebris certaminis laus penes Lucretiā fuit. Adueniens uir, Tarquiniiq; benigne accepti, uictor maritus comites inuitat regios iuuenes. Ibi Sextū Tarquiniū mala libido stuprandæ per vim Lucretiæ capit: tum forma, tum spectata castitas incitat. Dissimulata tamen in præsens cupiditate, tum quidem vna cum cæteris in castra redit: sed paucis post interiectis diebus Ardeam reuersus, & à muliere propinqua hospitio exceptus, nocte intempesta conceptum animo facinus vi minisq; exequitur. Quam rem mulier castissima tam ægre tulit, vt postridie viro patreq; per literas accersito, cum rem vti gesta erat exposuisset, necem sibi consciuerit. Pulsus deinde ob facinus tam tetrū Tarquinijs, Collatinus Bruto in cōsulatu datus est collega, quo tamen non multo post coactus sese abdicare, non aliā ob caussam, nisi quòd Tarquiniorum propinquus esset, eodemq; cū illis nomine diceretur. Vide Liui. li. 1. & 2. ab Vrbe.

TARRA, τάῤῥα, vrbs Lydiæ, Lucii Grāmatici patria. Alia Cretæ, in qua Apollo Tarrhæus colebatur. Tertia iuxta Caucasum, Cretensium colonia, Stephanus.

TARQVINIVS Superbus, septimus & vltimus Romanorum rex, cognomen à moribus meruit. Occiso Seruio Tullio, regnum scelestè occupauit: bello tamen strenuus. Latinos Sabinosq; domuit. Suessam Hetruscis eripuit. Gabios per Sextum filium simulato trāsfugio, in potestatem redegit. Ferias Latinas primus instituit. Cum Capitolium extrueret inciperet, caput hominis inuenit: ex quo cognitum eam vrbem caput gentium futuram, vt scribit Ter. Var. de Lin. Lat. l. 4. Demum cum in Ardeæ obsidione filius eius Lucretiæ stuprum intulisset, cum eo in auxilium actus, ad Porsennā Hetruriæ regem se contulit, cuius ope regnum retinere tentauit. Pulsus Cumas concessit, vbi per summam ignominiam reliquū uitæ tempus exegit. Liu. l. 1.

TARRACINA, οἶτα, ταῤῥακίνη Steph. oppidum Volscorum in Italia ante Trachyna, id est, aspera, à loci aspetitate. Alio nomine Anxur dicebantur, à Ioue Anxuro, qui ibi colebatur barbatus, intonsusq;. Vnde Anxurum dictum putāt, quasi ἀνάξυρον. Effertur & Tarracinæ, arum, pluraliter. Liu. 4. ab vrbe: Anxur fuit, quæ nunc Tarracinæ sunt, vrbs prona in paludes.

TARRACON, siue Tarraco, onis, ταῤῥάκων, Hispaniæ citerioris vrbs olim clarissima, Scipionū opus, à qua præcipua Hispaniæ pars Tarraconensis cognominatur: quæ (vt Pomponius scribit l. 2.) altero capite Gallias, altero Bæticā, Lusitaniāq; contingens, mari latera obiicit, mediterraneo, quà Meridiē spectat: quà Septētrionē, Oceano. Vrbium maritimarū opulentissima fuit Tarraco: mediterranearum autē fuerunt Pallantia & Numantia: nunc est Cæsarea augusta. Circa Tarraconem nobilissimum nascebatur vinum, quod Tarraconense dicebatur, ταῤῥάκων ἴσιος οἶνος: de quo Martialis: Tarraco Campano tantum cessura Lyæo. Et Silius li. 3. Dat Tarraco pubem Vitisera, & Latio tantum cessura Lyæo.

TARSVS, Οἶτα, ταρσὸς, vrbs Ciliciæ præclarissima, (vt auctor est Stra. l. 15.) & regionis totius caput, in campis sita, & Cydno amne irrigata: cuius conditorem uolunt fuisse Perseum Danaes filium. Luca. l. 4. Deseritur Tauriq; nemus Perseaq; Tarsus. Alii tamen vrbis huius originem ad Sardanapalū referunt, postremum Assyriorum regem: cuius etiam monumento incisum erat, quòd Tarsum, & Anchialon die uno cō didisset. Ex Tarso viri illustres orti sunt Antipater, Archelaus, & Nestor, & duo Athenodori, Philosophi Stoici, quorum qui Cordilion dictus est cum M. Catone uixit, & apud eum mortuus est. Alter Cananita à uico quodam, Cæsaris præceptor. Tarsensis & hoc Tarsense possesiuum: vt Tarsense pelagus. Col. l. 8. c. 16.

TARTARINVM, p. c. ταρταρῶδες, veteres dixerunt horrendum atq; terribile. Festus. Var. l. 6. de Lin. La. à Tartaro deducit, citans versiculum ex vetusto quopiam poeta, Corpore Tartarino prognata paluda uirago.

TARTARVS, p. c. & masc. gen. in plurali Tartara neutri, *Inferno*, τάρταρος, καὶ τάρταρα, τὰ, locus profundissimus inferorū, in quo sontes plectuntur. A verbo Græco ταράττω, conturbo, quia illic omnia perturbata dicuntur: vel quod verisimilius est, ἀπὸ τοῦ ταρταρίζειν, id est, à tremore frigoris. Sole enim caret, inquit Seru. Vir. 6. Aene. Tum Tartarus ipse Bis patet in præceps tantum, tenditq; sub vmbras, Quantus ad æthereum cœli suspectus Olympū. Hinc Tartareus, a, um, adiectiuum, pen. cor. ταρτάρειος. Virg. 7. Aene. Cornuq; recuruo Tartaream intendit uocem. id est, terribilem, aut fortem, inquit Seruius.

TARTARI, populi sunt partis Sarmatiæ Europææ, moribus, omniq; crudelitatis genere efferatissimi, incertis uagantes

sedibus,ex præda victitantes, improuisis incursionibus maxime noxii,profundis & trucibus oculis,ac fere cæsiis,turbinato cranio, & circum tempora capite presso. Vide Vadianum in Melam. Nemo enim veterum hac vsus est appellatione:cum sit vox nouitia,& paucis abhinc seculis nata.

TARTESSVS,ταρτησσός,Hispaniæ Bæticæ oppidum, in littore Oceani situm,ea in parte, qua primum ex angustiis freti faucibus panditur mare. Hæc eadem esse creditur cum ea, quam nostri Carteiam appellant:dicente Plin.l.3.c.1.Carteia,quam Græci Tartessum appellant. Quod & ipsum confirmat Strabo, ita scribens lib.3. Tartessum huius temporis nonnulli Cartelam appellant. Silius tamen li.3.Tartessum omnino aliam facit à Carteia:quam recte,ipse viderit.Liu. certe l.8. Deca.3. situm Carteiæ describens, omnino easdē fuisse ostendit. Dum hæc(inquit) ad Bætim fluuium geruntur, Lælius interim freto in Oceanum euectus, ad Carteiā classe accessit. Vrbs ea in ora Oceani sita est, vbi primum è faucibus angustis pāditur mare.Tartessus olim viuacissimis regibus celebrata fuit,ex quibus Arganthonius centū quinquaginta annus dicitur regnasse. Hinc Tartessiacus,a,um, possessiuum:vt,Tartessiaci thyrsi,apud Col.l.10.

TARVANNA,ταρύαννα, Morinorū vrbs est in Gallia,hodie nomen retinens.Commemoratur à Ptolemæo l.2.c.9.

TARVEDVM,es,ταρουέδουμ, promōtorium extremum in tractu Septentrionali Britanniæ insulæ,non procul ab Orcade altero promontorio,& Nabati fluminis ostio.Ptol.li.2.c.3.

TARVNTIVS, vir fuit tum Philosophiæ, tum Mathematicarū disciplinarum in primis studiosus:qui cum ad Astrologiæ disciplinam se contulisset, cōtemplationis gratia:& in ea excellere putaretur, huic imposuit Varro, vt Romuli conceptionem in diem & horam deduceret: inspectisq; eius uitæ institutis ac rebus gestis, ex illis consequentiam colligeret, veluti Geometricarum propositionum resolutiones præcipiunt.Auctor Plutarch.in Romulo.

TARVS,ri, Cisalpinæ Galliæ fluuius, in Apennino nascens, & in Padum se exonerans.Pli.li.3.c.16.

TARVSCVM,Ptolemæo l.2.c.10. Saliorum vrbs in Gallia,vulgo Tarascon.

TASCONIVM,est terra alba,similis argillę,ex qua catini fiunt, in quibus coquitur aurum.Pli.li.33.ca.4.Catini fiunt ex tasconio.Hæc est terra alba similis argillæ.Neq; enim alia afflatum,& ignem,& ardentem materiam tolerat.

TASMENES, quod hic pro Nestoris filii nomine corrupte legebatur) vide Tasymedes.

TATAM,pueri patrem vocant,quemadmodum Mammam, matrem.Mar.l.1. Mammas atq; tatas habet Afra:sed ipsa tatarum Dici & mammarum maxima mamma potest.

TATAE,cantio est sibi inuicem respondentium. Plau.in Stich. Fac tu hoc modo.ST.At tu hoc modo.SA. babæ.ST.tatæ.SA. papæ.ST.euax.Nonnunquam & admirantis particula.Idem in Truc.Tatæ ecquis illa est?

TATIENSES,tertia pars populi Romani,sub Romulo,à T.Tatio Sabino,quem Romulus ex fœdere in regni portionē acceperat,denominata.Ager Romanus (inquit Varr.lib.4.de Ling.Lati.)primum diuisus fuit in partes tres: vnde Tribus appellatæ,quæ Tatiensium fuerunt,Ramnium,& Lucerum: vt ait Iunius.Tatienses à Tatio,Ramnenses à Romulo,Luceres à Lucumone.Liui. contra l.1.ab vrbe:nō tribus hasce fuisse,sed equitum centurias asserit.

TATIVS,Sabinorum dux fuit,acerrimusq; popu.Rom. hostis, qui proditione Tarpeiæ virginis Capitolio capto, ex superiore loco aduersus Romanos in aciem descendit: vbi cum aliquandiu acerrime,sed varia victoria pugnatum esset,tandem dirempto interuentu Sabinarum prælio:pax ita conuenit,vt Sabini in vrbem, Tatius in regni partē acciperetur. Verum cum postea Tatij propinqui Laurētium legatos pulsassent,eamq; iniuriam Tatius inultam reliquisset, illorum pœnam in se conuertit.nam cum Lauinium ad solenne sacrificium venisset, cōcursu oppidanorum facto est interfectus. Auctor Liu.l.1.ab vrbe.Vir.li.8,Subitoq; nouum cōsurgere bellum Romulidis,Tatioq; seni,Curibusq; seueris.

TATTA,τάττα,lacus est maioris Phrygiæ,post Galatiam, Austrum versus,iuxta Morimenos,fontes habens salis natiui, qui adeo faciliter rebus immersis circungelascit, vt sæpe cū funalem torquem demiserint,salis coronas educāt. Quin ipsæ etiam volucres aquas contingentes facile capiūtur, cum sale repente concreto aliis cōstrictis, ipsarum ministerio ad volandum uti non possint.Auctor Stra.lib.2.

TATTAEVS SAL,ἅλς ταττᾶιος, qui & Phrygius, oculis præcipue vtilis: ita dictus à Tatta lacu in regione Morimenorū, quā Phrygia Cappadociæ & Galatiæ contermina est. Auctores Diosco.l.5.& Pli.li.31.c.7.

TAVCHIRA,Herodo.li.4.ciuitas Barcæorum, qui sunt Africæ populi,Cyrenaicis ad occasum proximi.

TAVLANTII,ταυλάντιοι,Illyrici populi,teste Pl.l.3.c.22. qui postea mutatis sedibus, in eam Macedoniæ partem se contulerunt,quæ mari Adriatico incumbit,non procul à Dyrrhachio:vbi Arnissam oppidum incoluerunt,teste Ptolemęo li.3.c.13.Horum meminit & Luca.l.6. Quemq; uocat collem Taulantius incola Petram,Insedit castris.

TAVRA,βοῦς στεῖρα,vacca sterilis:ita dicta, teste Festo, quod nihilo magis pariat, quàm tauri. Col.l.6.c.22.Et vtiq; tauræ, quæ locum occupant fœcundarum,ablegandæ. Varr.2.de re rust.c.5.Quæ sterilis est vacca,Taura appellatur.

TAVREA Iubellius,vir fuit Campanus,insigni corporis robore,in Annibalis castris militans, qui cum Claudium Asellū Romanum apud Nolam ad singulare certamē prouocasset, post inanem garrulitatem,cum Asellum ad se accedere videret,pedibus magis quàm manibus fretus, intra oppidum se recepit:quem insecutus Asellus una cum ipso vrbem ingressus,inter tot hostium tela incolumis,per alteram portā euasit.Hic postea capta à Fuluio Capua, manu propria coniuge,liberisq; interfectis, se postremo ante pedes imperatoris gladio transfixit.Auctor Liu.de Bel. Pun.2.

TAVREA, Nervo di bò, ϐύρσος, scutica est ex taurino corio facta, quod & à Græcis ταυρέα appellatur.Iuue.Sat.6. Taurea punit Continuo flexi crimen,facinusq; capilli.

TAVREVS,ταύρειος,Neptuni epitheton,siue quòd ei tauri solent immolari,vel Virgilio reste:siue quod mare(cui præesse putabatur)taurinum boatum imitetur.

TAVRI,ταῦροι,Sarmatiæ Europææ populi,ad Bosphorum Cimerium,peninsulam inhabitantes,eodem Bosphoro, Bycę palude,& Carcinite sinu circunfusam,tenui tantum Isthmo continenti adhærentem:quę de incolarum nomine Taurica Cherronesus appellatur.Fuerunt autem Tauri omnino inhospitales, moribusq; immanissimis, vt qui hospites omnes Dianæ soleant immolare:cuius sacrificii primus auctor Thoas fuisse perhibetur:vnde & Diana ipsa Thoantea dicitur à Sil.l.4.Sacra Thoanteæ,ritusq; imitata Dianæ. Herodotus tamen li.4.auctor est,non Dianam esse,sed Iphigeniā Agamemnonis filiam, cui Tauri humanas uictimas soleant immolare,naufragos præsertim,& Græcos, quouis casu illuc delatos: quorum post preces peractas caput claua feriebatur,truncum de rupe deturbabant:caput cruci affigebant. Hostibus autem in bello captis,aut in prælio occisis,capita præcidebant, & perticæ suffixa, quàm maxime sublimia supra fumarium statuebant, existimātes hoc ad totius domus tutelam,custodiamq; pertinere.

TAVRANIA,ταυρανία,oppidum fuit Campaniæ, non procul à Sabiis,cuius meminit Pli.li.3.cap.5.Inter ea oppida,quæ in Italia interciderunt.

TAVRICVS,ca,cum,ταυρικός,adiect.est à Tauris Cimerii Bosphori accolis ductū:vt Diana Taurica, apud Oui.l.4.Trist. & Scythæ Taurici,apud Pli.l.4.c.12.

TAVRIANVM, Brutiorum oppidum in Italia iuxta Rhegium. Auctor Pomponius Mela l.2.Pli.l.3.c.5.

TAVRII,numero plurali,& Taurilia,ταυρίλια,ζυφόντια,ludi in honorem Deorum inferorum facti,quos & Boalia,& Bupetias vocatos inuenimus, quāquam duobus hisce nominibus potius sacrificia quædam significantur, quę pro boum salute fieri solent.De origine horum ludorum refert Festus Pompeius, quòd regnante Tarquinio Superbo cum magna incidisset pestilentia in mulieres grauidas ex carne taurorū diu vendita, ob hoc ludi diis inferis instituti sunt, qui Taurii sunt appellati.

TAVRICA CHERRONESVS, ταυρικὴ χεῤῥόνησος, peninsula est in finibus Europæ,Bosphoro Cimerio,Byce palude,& Carcinite sinu propemodum circunfusa, angusto rātum Isthmo continenti adhærens,immiti Dianę ara,& nefanda hospitū immolatione infamis. Ciuitates multas habet,ex quib.præcipue fuerunt Eupatoria,& Theodosia,hodie Capha. Legitur & Taurica absolute. Iuu.Sat.16. Nephandi Taurica sacri inuentrix,homines tantum immolat.

TAVRIFER,a,um, quod magnum taurorum habet prouētum: vt,Cāpi Tauriferi, in quibus magna taurorum pascitur copia.Luca.l.1. Tauriferis vbi se Meuania campis Explicat.

TAVRIFORMIS,me,ταυροειδής,formam tauri habēs. Hor.4. Carm. Ode 14. Sic tauriformis voluitur Aufidus,Qui regna Dauni præfluit Appuli.

TAVRINVS,a,um,Di toro,ταύρινος,quod est ex tauro:vt, Tergū taurinum,id est,corium tauro detractum. Virg.1.Aen. Taurino possent quantum circūdare tergo. Habet autem penultimam productam, quemadmodum omnia huius terminationis adiectiua à nominibus animalium formata:vt Leporinus,Caprinus,Formicinus,Hirundinus,Veruecinus,Porcinus,Ouinus,Suinus,& huiusmodi.

Tavrini, populi Italiæ Transpadanæ, sub Alpium radicibus, à Liguribus oriundi, quorum vrbs Augusta Taurinorum commemoratur à Plin. lib. 3. cap. 17.

Tavrisani, Venetiæ populi, per quorũ regionem Silis amnis in mare Adriaticum labitur. Auctor Plin. lib. 3. cap. 18.

Tavrisci, populi Germaniæ, Carnis, & Pannoniis finitimi, quos Monsclaudius dirimit à Scordiscis: Postea Norici appellati, teste Plin. lib. 3. cap. 20.

Tavrominivm, ταυρομίνιον, Ptolemæo, ταυρομένιον, Stephano) Siciliæ oppidum à Zanclæis conditum, non procul à Drepano promontorio: testibus Plin. lib. 3. ca. 8. & Strab. lib. 6. Hinc Tauromin itanus, minitana, minitanum. Silius lib. 14. Taurominitana cernunt à sede Charybdin.

Tavropolos, ταυροπόλος, Dianæ cognomen, apud Dionysium Aphrum, impositum ab eo, quòd apud Tauros Cimmerii Bospori accolas coleretur: aut quòd gregibus præesset, vt ex parte totum intelligamus: aut certe, quòd eadem sit cũ Luna, quæ tauris vehitur. Vide Eustathium in Dionysium.

Tavropolivm, ταυροπολεῖον, Dianæ templum in Icaria insula, teste Strab. li. 14.

Tavroscythae, ταυρόσκυθαι, populi ex genere Scytharũ, summa Tauricæ Chersonesi iuga incolentes. Auctor Plin. lib. 4. cap. 12.

Tavrvnvm, ταυροῦνον, Pannoniæ inferioris oppidũ, ad Danubium situm ea in parte, qua Saus, & Drauus Danubio immiscentur. Vide Ptol. l. 2. c. 16. Plin. Taurunum appellat l. 3. ca. 25. Hodie Belgradum vocant, & Albam Græcam.

Tavrvs, ri, *Tauro, toro, bue, bò*, ταῦρος, mas in genere bubulo, & vaccarum admissarius. Vir. 6. Aen. Hic crudelis amor tauri, suppostaq; furto Pasiphae Idem 3. Geor. Atque ideo tauros procul atque in sola relegant Pascua. Accipitur & pro quocunque forti boue. Vir. li. 1. Geor. Ergo age terræ Pingue solum primis extemplo à mensibus anni Fortes inuertant tauri. Idem eclo. 7. Cum primum pasti repetent præsepia tauri. Est & Taurus secundum Zodiaci signum. Plin. li. 17. cap. 24. Cum sit Luna in Leone, Scorpione, Sagittario, Tauro. Vir. 1. Geor. Candidus auratis aperit cum cornibus annum Taurus. Ideo autem in cœlum translatus Taurus existimatur, quòd Europam in Cretam insulam transuexerit incolumẽ. Lege fabulam apud Hyginum. Est præterea, Taurus, ταῦρος, mons Asiæ totius longe maximus qui ab Indico mari exurgens, vaste satis attollitur: dein dextro latere ad Septentrionem, sinistro ad Meridiem versus it, in Occidentem rectus, & perpetuo iugo, multarumq; gẽtium, qua dorsum agit, terminus, sed pro gentium ac linguarum varietate diuersa habet nomina. Prima sui parte Imaus dicitur, mox Emodus, Paropamisus, Circius, Chãbades, Pharphariades, Choatras, Oreges, Orates, Niphates, Taurus: atque vbi se quoq; exuperat, Caucasus: vbi brachia emittit: subinde tentanti maria similis, Sarpedon, Coracesius, Cragus, iterumq; Taurus, etiam vbi dehiscit, seq; populis aperit: portarum tamẽ nomine vnitatem sibi vendicans, quæ alibi Armeniæ, alibi Caspiæ, alibi Ciliciæ vocantur. Quinetiam confractus, effugiens quoque maria, plurimis se gẽtium nominibus hinc & inde implet: à dextra Hyrcanus, Caspius: à læua Pariedrus, Moschius, Amazonicus, Corax, Scythicus appellatus: in vniuersum vero Græcis Ceraunius. Cætera vide apud Plin. li. 5. c. 27. vbi latissime montis huius descriptionem exequitur. Taurus etiam accipitur pro radice arboris. Quint. l. 8. c. 2. Sicut in his, quæ homonyma dicuntur: vt Taurus animal ne sit, an signum in cœlo, an nomen hominis, an radix arboris, nisi distinctum, nõ intelligitur. Taurus item auicula est, ex genere carduelium, ita dicta quòd taurorũ mugitus imitetur, præsertim in agro Arelatensi, referente Plin. li. 10. ca. 42. Tauri item, κάραβοι Arist. dicuntur scarabæi terrestres, ricinis similes: quibus cornicula nomen dederunt: vt docet idem Plin. li. 30. cap. 30.

Tavrvs, ταῦρος, Berytius, philosophus Platonicus, A. Gellii familiaris: sub Antonino Pio floruit: Scripsit de differentia sectarum Platonis & Aristotelis, de corporeis, & incorporeis, & alia, vt est auctor Suidas.

Tavtologia, *Replicare il parlare istesso*, ταυτολογία, eiusdẽ sententiæ per alia atque alia uerba repetitio: cuiusmodi est illa apud Ouidium: Cinis ipse sepulti In genus hoc pugnat: tumulo quoque sensimus hostem: Aeacidæ fœcunda sui. Item illa apud Virgil. 3. Aenei. Quem si fata uirum seruant, si vescitur aura Aetherea, neque adhuc crudelibus occubat vmbris.

Tax, vox est fictitia, quam Plaut. in Pers. pro ictu siue verbere vsurpauit. Taxtax (inquit) erit tergo meo.

Taxila, τάξιλα Steph. Indiæ vrbs amplissima, inter Indum, & Hydaspen fluuios sita: cuius incolæ Taxilæ appellantur à Plin. l. 6. ca. 20. In hac vrbe (vt scribit Philostratus) Apollonius inuenit Elephantem, quẽ vitteis & myrteis coronis indigenæ ornabant. Eum autem regionis illius homines esse dicebant, qui pro rege Poro contra Alexandrum pugnauerat: quem idcirco Alexander Soli dicauit, torques aureos circa cornua adaptans.

Taxillvs, πέσσος, κύβος, idem quod talus. Neq; enim diminu. est, (vt nonnulli existimarunt) à nomine Talus deductum, cum contra Talus, per concisionem deducatur à Taxillus, fuga literæ vastioris, quẽadmodum & Palus à Paxillus, & Ala ab Axilla. Cic. in Ora. Literam x, è maxillis, & taxillis consuetudo elegans Latini sermonis exemit.

Taxim, ἠρέμα, aduerb. obsoletum, quo antiqui vtebantur pro sensim, siue paulatim, vt annotauit Nonius, citans Pomponii locum ex Buccone: Adoptatu clandestino tacitus taxim perspectaui pereautum.

Taxo, as, *Tassare, stimare*, καθάπτομαι, reprehendo, mordeo, noto, incesso: à tangendo (vt Festo placet) inclinatum, quòd sit taxare, veluti conuiciis tangere. Suet. in Augu. Sed etiam, vt nummularii nepotem, sic taxat Augustum. Pli. l. 15. c. 15. Eadem causa in pyris taxatur superbiæ cognomine. Hinc Taxatores dicti, teste eodem Festo: quorum alter alterum conuiciis tangit. Taxare etiam pro pretio æstimare ponitur, τιμᾶν. Pli. l. 17. c. 1. Illos qui siugileras tanti taxauerant. Taxatio, onis, idem quod æstimatio, τίμησις. Taxatio, inquit Festus, dicitur quæ fit certæ summæ. Pli. li. 33. cap. 15. Quam Cethegus decedens libris xiiij. permutauerat latifundii taxatione. Idem l. 9. c. 35. At illa corollarium id esse, consumpturamq; se in ea cœna taxationem confirmans.

Taxvs, xi, σμῖλαξ, arbor abieti similis, baceasq; ferens, quibus lethale venenũ inest, præcipue in Hispania, & Arcadia. Pli. l. 16. c. 10. Similis his (abieti. s. & piceæ) est taxus, minus uirens, gracilisq; & tristis, ac dira, nullo succo, ex omnibus sola baccifera. Mas noxio fructu. Lethale quippe baccis, in Hispania præcipue venenum inest. Vasa etiam viatoria ex ea uinis in Gallia facta, mortifera fuisse compertum est. Hanc Sextius Smilacem à Græcis uocari dixit, & esse in Arcadia tam præsentis ueneni, vt si qui dormiant sub ea, cibum ve capiant, moriantur. Sunt qui & Taxica hinc appellata putent venena, quæ nunc Toxica dicimus. Hæc Pli. Virg. 9. ecl. Sic tua Cyrneas fugiant examina taxos.

Taygete, es, vel Taygeta, tæ, ταϋγέτη, Atlantis, & Pleiones filia, teste Hygino, vna Pleiadum, quæ Ioui peperit Lacedæmonem vrbis sibi cognominis conditorem. Vir. 4. Ge. Taygete simul os terris ostẽdit honestũ Pleias, &c. Vide Pleias.

Taygetvs, ti, masc. gene. & Taygeta, orum, neutri, ταΰγετον, mons est Laconię, teste Strabone, non ille quidem admodũ magnus, sed tamen excelsus & erectus, Spartæ & Amyclis imminẽs, quem Libero patri sacrum fuisse tradit Seruius in illud Vir. 2. Geo. vbi Campi, Spercheiusq; & virginibus bacchata Lacænis Taygeta. Huius montis bona pars cum terræmotu corruisset, Spartanorum vrbem oppressit: vt refertur à Ci. l. 1. de Diu. & à Pli. l. 2. c. 79. Fuit præterea hic mõs Castori & Polluci sacer, qui in eius radicibus nati dicũtur: quod & Homerus asserit in Hymnis.

> Κάστορα καὶ πολυδεύκε᾽, ἀείσεο μοῦσα λίγεια
> Τυνδαρίδας, οἱ ζηνὸς ὀλυμπίου ἐξεγένοντο.
> Τοὺς ὑπὸ ταϋγέτου κορυφῆς τέκε πότνια λήδη,
> Λάθρῃ ὑποδμηθεῖσα κελαινεφεῖ κρονίωνι.
> Χαίρετε τυνδαρίδαι, ταχέων ἐπιβήτορες ἵππων.

Id est, Castora & Pollucem cantato Musa stridula Tyndaridas, qui Ioue Olympio prognati sunt, quos sub Taygeti verticibus peperit veneranda Leda, latenter commista nubes denigranti Saturnio. Saluete Tyndaridæ celerium cultores equorum.

T ANTE E

Te, syllabica adiectio, quæ pronominibus Tu & Te adiungitur: vt Tute, Tete, pro eo quod est Tuipse, & Teipsum. Cic. l. 1. epist. Vt tute mihi præcepisti.

Teanvm, τεανὸν Stepha. duarum ciuitatum nomen est in Italia. Est enim Teanum Sidicinum in Appia via, & Teanum Apulum in finibus Apuliæ, distans à Larina xviij. M. pass. Huius meminit aliquoties Cice. in Orat. pro Cluen. illius mentionem facit Hor. l. 1. epist. Cras ferramenta Teanum Tolletis fabri.

Tearco, τεάρκων, Aethiopiæ rex potentissimus, qui bonam Europæ partem dicitur subegisse, & ad Herculis usq; columnas esse progressus: referente Strabone l. 15.

Tearvs, τέαρος, Thraciæ fluuius, duodequadraginta nascens fontibus partim calidis, partim frigidis, & in Cõtadesdum amnẽ influens, qui in Agrianem illabitur, Agrianes autem in Hebrum. Ad hoc flumen cum peruenisset Darius Hystaspis filius, aquis eius delectatus, triduo ibi commoratus

eſt:oppidumq; ibidẽ erexit cum hac inſcriptione Teari amnis capita optimam atq; pulcherrimam cunctorum amniũ aquam continent:& ad ea peruenit exercitum ducens aduerſus Scythas, vir optimus atq; pulcherrimus cunctorum hominum Darius Hyſtaſpis filius, Perſarum,cunctæq; continẽtis rex. Auctor Herodo.l.4.

Teate,pe.p.*τεάτε* Ptolem.oppidum Marrucinorum,in quaeta regione Italiæ:cuius incolæ dicuntur Teatini:quorũ meminit Plin.l.3.c.12.

Techna,æ,*Arte di ingannare,τέχνη*,Græca vox eſt,quam Latine artem ſeu artificium interpretari poſſumus. Vtuntur hac voce & Latini,ſed fere in deteriorem partem,pro dolo,aſtutia,impoſturs,fraude,ſiue offucia. Ter.in Eunuc. Tam ſcio hanc technam à Parmenone profectam , quàm me viuere. Idem in Heaut.Falli te ſinas technis per ſetuulum.

Technophyon,*τεχνόφυον*, Græca dictio, quam nos Artiũ officinam vertere poſſumus : *παρὰ τὸ φύειν τὰς τέχνας*, hoc eſt,à producendis artibus. Sue.in Aug. Erat illi locus in edito ſingularis,quem Syracuſas & technophyum vocabat.

Tector,oris, *Architetto,muratore, κονιάτης*, qui opus tectoriũ parieti inducit. Var. 1. de re ruſt.cap.2. Non minus tua erit villa ad angulum Vellini, quam nec pictor, nec tector vidit vnquam , quàm illa in roſea , quæ eſt polita opere tectorio elegantes.

Tectoriolum,li,paruum tectorium. Cice.ad Pætum lib.9. Bella tectoriola : dic ergo etiam pauimenta iſto modo , non potes.

Tectorium,rii,*κονίαμα*,Illinimentum parietum:à tegendo dictum: vt cum calce,aut gypſo ad maiorem ſpectantiũ gratiam & decorum parietem inalbamus,quæ ideo etiam Albatio appellatur,ſiue Albarium : quanquam Albarium(inquit Budæus)ex pura calce fiat, vt hodie eſt in uſu. Tectoriũ autem continet Arenatum,hoc eſt,quod fit ex calce, & arena: & Marmoratum, quod ex calce & marmore tuſo,triplici varietate cõminuto,prout trium coriorum exigebat vſus:continet & Trulliſarionem,quæ ex Gypſo,vt hodie quoq; antiquis fiebat.Pli.l.36.Ideoq; nulla tectoria eorum rimæ fœdauere.Cic.ad Att.l.1. Præterea typos tibi mãdo,quos in tectorio atrioli poſsim includere: & putealia ſigillata duo. Iuuen. Sat.6.Tectorium accipit pro fuco, quo mulieres faciem illinunt.Tandem(inquit)aperit vultũ,& tectoria prima reponit.Tectorium linguæ,pro ſermone ſimulato.Perſ. Sat.5. Pulſu dignoſcere cautus Quid ſolidum crepet, & pictæ tectoria linguæ.

Tectorius,a,um,adiec.vt Opus tectorium,*κονία,κονίαμα*, quo parietes integuntur. Colu.Sed ea tota maceries opere tectorio,læuigatur,ex vtraq; parte,ne feles, aut vipera prorepat.Cice.2.de Legi.Neq; id opere tectorio exornari,nec hermas has,quas uocant, licebit imponi.

Tectosages,*τεκτόσαγες,ἢ τεκτοσάγαι*,Steph. Galliæ Narbonenſis populi, quàm maxime in Occidentem vergentes, Pyrenæis, & Cemeniis montibus proximi:quorum oppida ſunt Toloſa,Carcaſſo,Ruſcino, & Narbo Martius, aliaque nonnulla,quæ vide apud Ptole.l.2.c.10. Hi olim Gallorum omnium fortiſſimi habiti ſunt : qui cum domi multitudine abundarent,relictis ſedibus,per Græciam tunc gentium victricem in Aſiam penetrarunt,& ſupra Phrygiam in vberrimis Cappadociæ campis conſederunt.

Tectus,a,um,*κεκαλυμμένος*,partic.paſſiuum à Tego, idẽ ſignificans quod opertus. Ouid.11.Meta.Arboribus tecto diſcumbere iuſſerat antro. Interdum migrat in nomen & accipitur pro obſcuro,ſecreto,occulto, non manifeſto,*ἀσαφὴς, κρύφιος*. Idem 1.de Arte:Hic tibi multa licet ſermone latentia tecto Dicere. Ci.ad Pætum li.9.Itaq; tectis verbis ea ad te ſcripſi,quæ apertiſſimis agũt Stoici.Idem 1.de Ora. Ego mehercule, inquit, Antoni ſemper is fui, qui de te oratore ſic prædicarem,vnum te in dicendo videri tectiſſimũ. Tectæ oues,eædem quæ à patria Tarentinæ,ſiue Græcæ dicebatur, quæ quòd molliſſimam ferrẽt lanam,pellibus inſutæ paſcebantur,ne vellera aut cõſpurcarentur,aut dumis adhæreſcerent:qua de re vide Col.l.7.c.6. Pli.l.8.c.47. Ouium ſumma genera duo , tectum & colonicum illud mollius, hoc in paſcuis delicatius. Tecte,aduerbium,*κρυφᾶ*,latẽter, occulte,cuius contrarium eſt Aperte. Cic.ad Att.l.1.Hic dies me valde Craſſo adiunxit,& tamen ab illo aperte,tecte , quicquid eſt datum,libenter accepi.

Tectum,cti,ſubſtantiuum,*Tetto coperto,ὄροφος,σέγαστρον,σέγος, σέγα*,ſumma pars domus,quæ cæteræ tegũtur.Oui.18. Met. Non ſecus hæc reſilit, quàm tecti à culmine grando. Ci.de Cla.Ora. Sed Athenienſium quoque plus interfuit firma tecta in domicilijs habere, quàm Mineruæ ſignũ ex ebore pulcherrimum:tamen ego me Phidiam eſſe mallem , quàm vel optimum fabrum tignarium . Quare non quantum quiſque prodſit,ſed quanti quiſq; ſit,ponderandum eſt. Tectum item figurate pro tota accipitur domo,*οἴκημα*. Ci.ad Leptam li. 6. Eius Falernum mihi ſemper idoneum viſum eſt diuerſorio, ſi modo tecti ſatis eſt ad comitatum noſtrũ recipiendũ. Virg.1.Aen. Quare agite ò tectis iuuenes ſuccedite noſtris.

Tecum,*μετά σου* , aduerbium compoſitum ex ablatiuo Te , & præpoſitione Cum Plaut.in Milit. Quid nunc taces?tecum loquor.

Teda,æ,*Face, facella. facellina,δᾲς,δᾳδίον*, arbor eſt ex earum genere,quæ reſinam ferunt,abundantior ſucco , quàm reliquæ ſimilis generis,parcior tamen liquidiorq;,quàm picea, flammis & luminis ſacrorum etiam grata.Improprie tamen tedas appellamus tum piceæ ſatiuæ partes imas, tũ alia quoque ligna,quæ vel naturali pinguedine, vel oleo picéve illita,faculæ modo lucent . Hinc Cererem Deam Tediferam, *δᾳδοφόρον*, poetæ vocant , quod tedas dicitur inflammaſſe, cum inueſtigare vellet filiam Proſerpinam à Plutone abreptam. Oui.Epi.2.Et per tediferæ myſtica ſacra deæ. Teda etiam accipitur pro nuptiis , ſiue pro ipſo coniugio . Mos.n. antiquorum erat vt in nuptiis (inquit Varro) faces & tedæ ſemper præirent , quòd olim non niſi per noctem nubentes ducebantur à ſponſis. Virg.4.Aen.Si nõ pertæſum thalami, tedæq; fuiſſet.

Tedavium, fluuius eſt in extremis finibus Iapidiæ:cuius meminerunt. Pli.li.3.c.18.& Ptolemæus li.2.cap.vlt.

Tener,(quod hic pro Vmbriæ oppido perperam legebatur.) Vide Tuder.

Tegea,æ,p.c.*τέγεα*,oppidũ Arcadiæ: à quo Tegeæus, *τεγεάτης*,ſicut à Nemea Nemeæus. Vnde Pan Arcadię Deus Tegeæus dictus eſt.Vir.1.Ge. Pan ouium cuſtos tua ſit tibi Menala curæ,Adſis ò Tegeæ ſauens. Propertius:Fictilis & calami Pan Tegeæ tui.Enſis Tegeæus : id eſt,Arcadius. Virg.8. Aen. Tunc lateri atque humeris Tegeæum ſubligat enſem . Huius vrbis incolæ etiam Tegeates, *τεγεάται*, dicuntur , à quo rurſum deducitur aliud adiectiuum Tegeaticus , ca,cũ : vnde Mercurium Statius Tegeaticum appellat.Et cum Mænalia volucer Tegeaticus vmbra.

Teges,tis,*φορμὸς,φορμίς*,ſtraguli genus,quam & Stoream appellant,ex vlua ſiue ſcirpo , aut ſparto in lodicis ſimilitudinem,quo viliores vtuntur. Var.de Re ruſt.Sicq; fiunt de cannabi,lino,iunco,palmo,ſcirpo,vt funes, reſtes,tegetes. Iuu. Sat.6.Auſa Palatino tegetem præferre cubili. Col.l.5.ca.3. Sub ortu caniculæ palmeis tegetibus vineas adumbrabat. Huiuſmodi ſimile quiddam apud nos , è ſtraminibus cõcinnatur:vulgus natas uocat .

Tegessus,ſi,*τεγησσὸς*,Cypri oppidum: à quo fit gentile Tegeſſius,ſiue Tegeſſens.Stephanus.

Tegeticula,æ,dimi.*φορμίδιον*,paruz teges. Var.3.de re ru. cap.8. Sed pro columbaris in pariete mutulos,aut palos in ordinem, ſupra quos tegeticulæ cannabinæ ſint impoſitæ. Idem.l.2.c.11. Diligentiores tegeticulis ſubiectis oues tondere ſolent,ne flocci intereant.

Tegillum,li,*Trauicello,καλυμμάτιον*,paruum tegmẽ. Var.in Seſquiulyſſe. Ob aquam è nubibus tortam , indicat fore, vt tegillum paſtor ſibi ſumat. Eſt & Tigillum cuculli vinculum è ſcirpo. Plau.Tegillum mihi aret,id ſi vis,dabo. At Tigillũ diminutiuum à tignum eſt .

Tegmen,inis,quod & Tegimen,inis,& Tegmentum,ti,*Coprimento,coperta,coperchio, περιβολὴ, σκέπασμα , κάλυμμα*, quod aliquid tegit. Ci.5.Tuſc. Mihi amictui Scythicum tegmen, calceamentum ſolorum callum, cubile terra. Liui.5.ab vrb. Magna ſtrages facta eſt,multosq; impeditos nodi, aut inualidos,graues loricis, aliisq; tegminibus , hauſere gurgites . Vir.1.ecl. Tityre tu patulæ recubás ſub tegmine fagi . Lucr. l.1. Nec res ulla geri ſub cœli tegmine poſſet. Tegimẽ,inis, idem.Oui.3.Met. Tegimen direpta leoni Pellis erat.Idẽ 1. Meta.Deſilit in terras,illic tegimenq; remouit. Tegumen, inis,idem. Liu.1.ab vrb.Et ſuper tunicam æneum pectori tegumen,cœleſtiaq; arma,quæ ancilia appellãtur ferre. Tegumentum,ti,idem. Ci.2.de Nat.de. Palpebræq;, quæ ſunt tegumenta oculorum, molliſsimæ tactu ne læderent aciẽ aptiſſime factæ. Cæſ.2.Bell.Gal. Vt non modo ad inſignia accõmodanda,ſed etiam ad galeas induendas ſcutisq; tegumenta detrahenda,tempus defuerit.

Tego,gis,xi,ctum,*Coprire, καλύπτω, σκεπάζω, ὀροφόω, ἐρέφω*, operio. Pli.l.13.c.18.Radicem lotos hæc habet opertam nigro cortice:qualis & caſtaneas tegit. Prop.li.4.Ele.3. Et texit galea barbara molle caput.Oui.2.Amor.Eleg.5.Pugnabat tunica ſe tamẽ illa tegi. Idem 1.de Arte. Aequore quot piſces,fronde teguntur aues. Per tranſlationem Tegere, accipitur pro *κρύπτειν*. Mart.Quod tegitur,maius creditur eſſe malum.Cic.pro Quin.Id te admiſiſſe concedit,quod ne mẽdacio quidem tegere poſsis. Item defendere , conſeruare , *ἀσφαλίζω*

ἀνομαλίζω, προβάλλομαι. Salu. in Cati. At Romani domi militiæq; intenti festinare, parare, alius alium hortari, hostibus obuiam ire, libertatem, patriam, parentes armis tegere. A Tego fiunt composita Contego, Detego, Intego, Obtego, Pertego, Prætego, Protego, Retego, Supertego: quorum significata supra explicuimus suis locis.

TEGVLA, tegulæ, *Coppo, tegola, κέραμος*, dicta est, quòd domus tegat. Ter. in Eun. Deum sese in hominem conuertisse, atq; per alienas tegulas Venisse clanculum per impluuium, fucũ factum mulieri. Plau. in Mili. Quod meas confregisti imbrices & tegulas. Ci. ad Att. l. 9. De isto licet bene speres: promitto tibi, si ualebit, tegulam illum in Italia nullam relicturum. Cat. ca. 14. In tectum sic numerabitur tegula integra, quæ erit. Tegulæ autem quæ ad balneas adhibentur, à lasitate dicuntur mammatæ. Colliciæ autem vocantur, teste Festo, quibus aqua, veluti quibusdã canalibus, in vas aliquod, vel puteum deriuatur.

TEGVLVM, li, pe. c. *Coperta, tegoli, embrici, σκέπασμα, τέγος*, idem quod tegmen. Pli. l. 10. c. 36. Tegulo enim aquaticarũ arundinum domos suas Septentrionales populi operiunt.

TEGVMEN, & Tegumentum, vide in dictione Tegmen.

TEGYRA, *τέγυρα*, Bœoticæ vrbs, in qua Apollinem natum volunt, qui inde Tegyreius cognominatur. Stephanus.

TEIVM, quod hic pro Paphlagoniæ, seu Ponti vrbe legebatur: vide Tium. Pro Ionica autem vrbe, Anacreontis poetæ patria, lege Teos.

TELA, æ, *Tela, ἱστὸς*, quod texendo conficitur. Ter. in Heaut. Mulier telam deserit continuo. Vir. 1. Aene. Percurrere pectine telas. Oui. epi. 1. Lassaret viduas pendula tela manus. Telam exordiri, prouerbialiter dictum, pro eo quod est, technã aliquam incipere & aggredi. Plau. in Bacc. Exorsa hæc tela nõ male est omnino mihi.

TELAMON, *τελαμὼν*, rex Salaminis insulæ, Aeaci filius, frater Pelei, & Pater Aiacis, qui ab eo Telamonius cognominatur. Oui. 13. Met. Ne mãdate mihi: melius Telamonius ibit. Est & Telamon Vmbriæ portus, Pli. l. 3. c. 5.

TELAMONES, *ἄτλαντες*, in ædificijs dicebantur hominũ simulacra, quæ gibbosa fere figura effingebãtur, vt columnas, uel mutulos domi sustinere, & sub ipso pondere propemodum succumbere viderentur. Græci Atlantas vocãt, similitudine sumpta ab Atlante Mercurij auo, quod quemadmodum ille cœlum suis humeris, ita hi ædificium fulcire videãtur. Vide de hoc plura in dictione Atlas.

TELANDROS, *τήλανδρος*, Lyciæ oppidũ est, apud Pli. l. 5. c. 27. Item insula in mari Lycio, cuius meminit idem Pl. l. 5. c. 31.

TELANE, es, *τελάνη*, vrbs antiquissima Phrygiæ, quam Ninus inhabitauit ante Ninum conditam. Auctor Stephanus.

TELCHINIS, Carpathij maris insula, quæ notiore nomine dicitur Rhodos: ita dicti à Telchinibus, qui olim eam insulã tenuerunt. Vide Strab. l. 10.

TELCHINES, p. p. *τελχῖνες*, filij Mineruæ, & Solis, vel, vt alij malunt, Saturni & Aliopes, qui olim Rhodum insulã tenuerunt: vnde etiam Rhodus ipsa dicta est Telchinis. Hos quidam maleficos homines fuisse prodiderunt, aspectu solo omnia effascinantes. Quorum sententiam secutus est Oui. li. 7. Met. sic scribens: Phœbeamq; Rhodon, & Ialysios Telchinas, Quorum oculos ipso mutãtes omnia visu Iuppiter exosus fraternis subdidit vndis. Alij eosdem faciunt cum Curetibus & Dactylis Idæis, summosq; artifices fuisse tradunt: veneficiorum autem infamiam ab illorum æmulis fuisse dispersam. Vide Stra. l. 10.

TELCHIVS, *τέλχιος*, alter ex Castoris & Pollucis aurigis, qui vna cum Amphito Dioscuriadem vrbem apud Colchos traditur condidisse, referente Pli. li. 6. c. 5.

TELEBOAE, *τηλεβόαι*, Aetoliæ populi fuerunt, latrocinio infames. De quibus Aristoteles in Politicis, In Acarnanum politia: quandam Acarnaniæ partem Curetes habent: spectantem vero in occasum plagam Leleges tenẽt: reliquam inde Teleboæ. Alij dicunt fuisse Caprearum populos, quos Telõ suo regebat imperio: quod & Seruius annotauit in illud 7. Aen. Nec tu carminibus nostris indictus abibis Oebale, quẽ generasse Telon Sebethide nympha Fertur, Teleboum Capreas cum regna teneret Iam senior.

TELEBOAS, *τηλεβόας*, vnus ex Centauris, Ixionis ex nube filius. Oui. l. 12. Met. Chthonius quoque Teleboasq; Ense iacent nostro.

TELEGONVS, pe. co. *τηλέγονος*, filius fuit Vlyssis ex Circe, qui cum iam adoleuisset, videndi patris cupidus, in Ithacam nauigauit: cumq; à ministris paternis incognitus aditu prohiberetur, aliquot ex ijs occidisset. Ad quem tumultũ excitus Vlysses, cum & ipse iam senior suis opem ferret, à filio suo est occisus osse piscis cuiusdam, qui à Græcis Xiphias dicitur. Quod vbi cognouit Telegonus, relicta Ithaca, in Italiã uenit, vbi Tusculum condidit. Ouidius; Et iam Telegoni, iã mœnia Tyburis vbi Stabant, agricolæ quæ posuere manus. Dictus est aũt Telegonus, quasi sero & in senectute genitus, & vnicus, post quem genitum non est alium parere.

TELEMACHVS, *τηλέμαχος*, Vlyssis ex Penelope filius, quẽ ad Troiam proficiscens apud matrem reliquit: eundemq; postea in vlciscendis procis habuit adiutorem. Oui. in epi. Penelope: Tres sumus imbelles numero: sine uiribus uxor, Laertesq; senex, Telemachusq; puer.

TELEMVS, *τήλεμος*, teste Hom. in Odyss. & Theocrito in Bucolicis, Eurymi filius, & inter Cyclopas vates egregius: qui Polyphemo prædixit, quæcunq; postea ab Vlysse passus est. Huius meminit Oui. l. 13. Met. Telemus Eurimides, quẽ nulla fefellerat ales, Terribilem Polyphemon adit: lumenque, quod vnum Fronte geris media, rapiet tibi, dixit, Vlysses.

TELEPHANES, *τηλεφάνης*, ad regnum Lydorum Cumis ex oraculo accersitus, qui antea currus factitabat. Fuit & eius nominis tibicem, cuius meminit Demosthenes in oratione cõtra Midiam.

TELEPHVS, *τήλεφος*, Mysorum rex fuit & Herculis filius, ex Auge nympha, qui cum aui iussu in siluis expositus esset, à ceruа aliquandiu dicitur educatus. Quæ res tantam futuræ claritatis opinionẽ de eo præbuit, vt mox à Mysiæ rege adoptatus sit, & regni hæres institutus: Factus itaque Mysorum rex, cum Græcos ad Troianam expeditionem proficiscẽtes prohibere conaretur, ne per Mysiam iter facerent, ab Achille vulneratus est. Cuius plagæ cum nullum satis efficax inueniretur remedium, oraculo responsum est, fore, vt eadem hasta, qua vulneratus erat, sanaretur. Recõciliatus itaq; Achilli, ab eo impetrauit, ut ex hastæ, qua ictus erat, rubigine malagma conficeretur, & vulneri suo imponeretur: quo facto, statim sanitatem est consecutus.

TELEPHVS alter, Pergamensis Grammaticus, qui multis editis voluminibus quæcunque Grammaticum scire conuenit pertractauit. Vide Suidam, qui scripta eius nominatim enumerat.

TELESILLA, mulier fuit poetria nobilis, cui etiã apud Argos ante Veneris templum statua posita est, ut scribit Pausan.

TELESTHO, us, *τελεσθὼ*, nomen nymphæ Oceani & Tethyos filiæ. Hesiodus in Theogonia, *Μῆτίς τ' Εὐρυνόμη τε, Τελεσθώ τε κροκόπεπλος*.

TELICARDIOS, gemma colore cordis existẽs, Persis maxime grata, quam & Muculam appellant. Pli. l. 37. c. 10.

TELINVM VNGVENTVM, *τήλινον μύρον*, Menandri poetæ ætate summo erat in pretio. Constabat autem ex oleo recenti, cypero, calamo, meliloto, melle, melino, maro, amaraco, & fœnogræco: à quorum postremo nomen accepit. Græci enim fœnogræcum *τῆλιν* appellant. Alii tamen à Telo insula, in qua optimum conficiebatur, dictum putant. Vide Pli. lib. 13. cap. 1.

TELLEN, *τέλλην*, tibicẽ, & poeta ineptissimus, cuius meminit Diarchus Messenius apud Zenodotũ. Hinc ortũ est prouerbium, Cane Tellenis cantilenas: quod quidam dici putant de dicacibus, seu mordacibus: quidam de inepte loquaculis. Sunt. n. qui tradant, hunc iocos quosdam uersibus lepidissimis descripsisse, non sine multo sale scommatum.

TELLIAS, *τελλίας*, Herodot. l. 8. vates fuit Eleus, qui Phocensibus cum Thessalis bellum gerentibus, rem huiusmodi commentus est sescentos viros è Phocensibus præstantissimos, gypso, tam ipsos, quàm arma, illinit, eosq; sub noctem in Thessalos dimisit, dato præcepto, vt quemcunq; albicantem non cernerent, eũ obtruncarent. Hos primum Thessalorum excubitores prodigium quoddam esse arbitrati, deinde ipsi exercitus adeo exhorruerunt, vt tribus millibus cæsorum atque scutorum Phocenses potiti sint.

TELLVS, telluris, *La dea della terra, ῥέα, κυβέλη*, terræ Dea est. Cic. 3. de Nat. de. Iam si est Ceres à gerendo (ita enim dicebas) terra ipsa Dea est, & ita habetur: Quæ est enim alia Tellus, nisi terra? Non raro tamẽ Tellurem pro ipsa accipimus terra, quemadmodum Cererem pro ipsis frugibus. Pli. li. 2. c. 5. Vitalem hunc spiritum & per cuncta rerum meabilem, totoq; consertum: cuius ui suspensa, cum quarto aquarũ elemento, librari medio spatio tellurem. Virg. 1. Aene. Ac magno telluris amore Egressi, optata potiuntur Troes arena. Vbi Seruius: Tellurem pro terra posuit, cum Tellurem deã dicamus, terram elementum: vt plerunque Vulcanum ponimus pro igne.

TELLVS, li, *τέλλος*, Atheniensis quidam fuit, genere nõ admodum claro, qui uita integerrime acta, honestissimam pro patria, fusis iã hostibus, mortem occubuit, liberis omnib. superstitibus, publicoq; funere in rogum illatus, Quamobrem nõ dubitauit Solon, cum mortalium omnium felicissimum iudicare. Vide Plutarchum in Solone, & Herodotum li. 1.

Telmessus, τελμισσός Ptole. siue Telmissus, τελμισσὸς Straboni, Stephano, & Suidæ, oppidum Lyciæ, vel (ut Ciceroni placet) Cariæ, aruspicum disciplina in primis excellens: cuius meminit & Plin. li. 5. cap. 27.

Telo, onis, *L'acino*, à rusticis dicitur instrumentum lungum ex ligno, quo vtuntur ad aquam è puteis hauriendam. Hispani Ciconiam vocant, à similitudine rostri ciconiarum. Hæc Sipontinus.

Telonium, p.c. *Banco*, τελώνιον, mensa publicanorum, vbi vectigal exigitur: à Græco nomine τέλος, quod inter cætera vectigal significat. Vnde τέλωνες, siue τελῶναι dicuntur, qui vectigales exigunt.

Telos, *Fine*, τέλος, Latine finis, honor, legio, tributũ, vectigal, pensio. Cic. 3. de Fin. Sentis enim credo me iandiu quod τέλος Grecus dicat, id dicere tum extremum, tum vltimũ, tum summum: licebit etiã finem pro extremo aut vltimo dicere. Est item Telos, τῆλος, insulæ nomẽ vnius ex Sporadibus, in qua conficiebatur præstantissimum vnguentum, quod ab ea Telinum dicebatur. Plin. l. 4. c. 12. Telos vnguento nobilis, à Callimacho Agathusa appellata.

Telphussa, τέλφουσα, vrbs in Arcadia, à Telphussa Ladonis filia nomen habens. Est & Telphussa, siue (vt alij malũt) Tilphosa, fons Bœotiæ gelidissimus, quem cum Tiresias iam senex potasset, statim extinctus est, calore nimirum interno tanta frigoris vi oppresso.

Telum, li, *Arma, dardo, sasso, pietra, lanza, bastone*, βέλος, τόξευμα, dicitur omne quod manu iaci potest: quo nomine lapis, lignum, plumbũ, & ferrum continetur. Dictum ab eo quod in longinquum mittatur. Nã apud Græcos τῆλε, siue τηλοῦ, longe significat. Festus: Tela proprie dici videntur ea, quæ missi ita sunt: ex Greco videlicet trãslato eo nomine, quia illi τηλόθεν missa dicũt, quæ nos eminus: sicut arma, ea quæ ab humeris dependentia retinentur manibus. Oui. 8. Met. Ex humero pendens resonabat eburnea læuo Telorum custos, arcum quoq; læua tenebat. Vir. 10. Aen. At puer Ascanius muro, fossisq; tenetur Tela inter media, atq; horrentes Marte Latinos. Non raro tamen tela pro quibuslibet armis accipimus, etiam ijs, quibus comminus aut salutem tuemur, aut alium oppugnamus. Cic. in Catil. Qui ex ædibus Cethegi, siquid telorum esset, efferret. Intendere telum in iugulum nocentis, est caput alicuius per accusationem petere. Plin. epi. 9. l. 3. Si quam haberem in dicendo facultatem, in iugulũ nocentis quasi telum aliquod, intenderem. Tela ad manũ subministrare, apud Quin. Telum reuellere. Cic. in Piso. In me de corpore reipub. tuorum scelerum tela reuellentem.

Telys, Sybaritarum tyrannus, teste Herod. l. 5.

Tembrius, fluuius iuxta Pontum, teste Orpheo in Argon.

Temerarius, *Temerario, inconsiderato*, ἄβουλος, ἀπερίσκεπτος, παράβολος, θρασύς, dicitur, non qui olus audet, quàm oportet: sed qui facile, nullo adhibito consilio, credit. Oui. epist. 6. Vtinam temeraria dicar Criminibus falsis insimulasse virum. Haud temerarium est. Plau. in Asin. Sed quid hoc, quod picus vlmum tũdit? haud temerarium est. Certe hercle, ego quantum ex augurio auspicii intellego, Aut mihi in mundo sunt virgæ, aut Atriensi Sauriæ. Pli. l. 17. c. 22. Temerariũ est ante crassitudinem pollicarem uiti imperare. Liui. 7. Bell. Pun. Ad consilium prima specie temerarium magis, quàm audax, animum adiecit. Oui. 8. Met. Licet eminus esse Fortibus. Antæo nocuit temeraria uirtus. Hinc Temeritas, & Temeritudo, προπέτεια, ἀβουλία. Pacuuius: Egon' tyranni non noui temeritudinem? Cic. pro Marcel. Nunquam enim temeritas cum sapientia commiscetur, nec ad consilium casus admittitur. Idem 2. Off. Temeritate enim remota gratissima est liberalitas.

Temere, aduerbium, *Inconsideratamente, Stoltamente, senza ragione*, εἰκῆ, ἀπερισκέπτως, παραλόγως, inconsiderate, stulte, incõsulte. Ter. in Hec. Vide ne quid temere agas. Idem in Phor. Quàm sæpe forte temere Eueniunt, quę non audeas optare. Virg. 9. Aene. Temere inter tela iacentes. Cic. de Inue. Domus ea, quæ ratione regitur, omnibus instructior est rebus, & apparatior, quàm ea, quæ temere & nullo cõsilio administratur. Quidam etiam vsurpãt pro fere, ῥᾳδίως. Liu. Non temere incerta casuum reputat, quem fortuna nunquam decepit. Quint. l. 1. Instit. Illud ingeniorum, velut præcox genus, non temere vnquam peruenit ad frugem. Nõnunquam sine causa, ἀλόγως, vt, Temere non est, pro non abs re. Teren. in Phor. Non pol Temere est, quod tu tam times. Cic. ad Figulum li. 4. Non scribo hoc temere. Cic. de Nat. de. Idq; euenit non temere, nec casu. Temere, sine periculo. Plau. in Bacch. Rapidus fluuius est, non hac temere transiti potest. Temeriter aduer. idem quod temere. Accius in Amphitryone: Hoc in re est, quod tu tam temeriter meam beneuolentiam interiisse esse ratus.

Temero, as, pe.co. *Macchiare, contaminare*, καταισχύνω, βεβηλόω, scelero, corrumpo, contamino. Oui. 15. Met. Parcite mortales dapibus temerare nefandis Corpora. Idem 1. de Arte: At non Actorides lectũ temerauit Achillis. Temerare pro violare, stuprare. Tacit. lib. 20. Eandem Iuliam in matrimonio M. Agrippæ temerauerat. Temeratus, a, um, participiũ. Oui. Epi. 16. Ausus es hospitii temeratis aduena sacris Legitimã nuptæ solicitare fidem? Liui. 6. Bell. Pun. Sepulcra maiorum vulsa, temerata, ac violata. Temerator, verbale, pro falsario in l. si quis obrepserit, ad legem Corneliã de fals. Hinc Intemeratus, integer, incorruptus, inuiolatus, ἀμίαντος. Virg. 2. Aen. Per, siqua est, quæ restat adhuc mortalibus vsquam Intemerata fides, oro: miserere laborum Tantorum: miserere animi non digna ferentis.

Temesa, æ, vel Temese, es, p.c. τεμέση Steph. vrbs est in agro Brutio, ab Ausoniis cõdita, olim ærifodina nobilis: quæ deinde mutato nomine Temosa uocata est. Pli. l. 3. ca. 5. Temsa, inquit, vrbs, à Græcis Temese dicta. Oui. 15. Met. Thurinosq; sinus, Temesenq; & Iapygis arua. Inde fit adiectiuũ Temesæus, a, um, τεμεσαῖος, vt, Aes Temesæũ. Ouid. 7. Met. Quamuis Temesæa labores Aera tibi minuant.

Temetum, ti, *Vino*, μέθυ, idem quod vinum: ita dictum, quod tẽtet, hoc est, labefactet mentem. Plau. in Aul. Cererine Strobile has facturi nuptias? ST. Qui? STA. quia temeti nihil allatum intelligo. Liui. 10. ab Vrbe: Fouerat Ioui victori, si legiones hostium fudisset, pocillum mulsi, prius quàm temetum biberet, se se facturum. Hora. 2. Epist. 2. penultimam dictionis huius syllabam producit, cum apud Iuuenalem corripiatur. Te (inquit) dominum sentit: das nummos, accipis vuas, Pullos, oua, cadum temeti: nempe modo isto paulatim mercaris agrum. Hinc Temulentus, a, um, οἰνόφλυξ, vinolentus, ebrius. Terent. in Eunu. Temulenta, es. p. vtinam sic sint, qui mihi male uolunt. Temulentia, æ, οἰνοφλυγία, ebrietas. Plin. lib. 14. cap. 2. Siquidem temulentiam sola non facit. Idem lib. 14. Cato ideo propinquos fœminis osculum dare iussit, vt scirent, an temetum olerent. hoc tum uino nomen erat. Vnde & temulentia appellata. Per contrarium Abstemius, sobrius, quasi sine temeto. Temulenter, aduerbiũ. Colum. lib. 8. ca. 8. Iam nunc Gangeticas & Aegyptias aues temulenter eructant.

Temnites, τημνίτης, gentile est à Temno deductum Aeolidis vrbe. Cic. pro Flac. Heraclides ille Temnites homo ineptus & loquax.

Temno, nis, tempsi, temptum, *Sprezzare*, καταφρονέω, sperno: à τέμνω, quod incido, resecoq; significat, quoniam quæ spernimus, amputare & resecare consueuimus. Vir. 1. Aen. Si genus humanum, & mortalia temnitis arma. Hor. 2. Ser. Sat. 2. Ieiunus stomachus raro vulgaria temnit. Hinc Contemno, compositum, de quo suo loco.

Temnos, τῆμνος Stephano & Straboni, vrbs est Aeolidis, Hermogenis Rhetoris patria. Ci. pro Flac. Temni usq; ad illam ætatem in senatum venire non potuit: & qui se artem dicendi traditurum etiam cæteris pollicebatur, ipse omnibus iudiciis turpissimis conuictus est.

Temo, onis, *Temone*, ῥυμός, lignum in curru, inter equos intermedium continet iugum in curru, vel plaustro. Ouid. lib. 2. Met. Aureus axis erat, temo aureus, aurea summæ Curuatura rotæ. Liu. 7. Bel. Mace. Cuspides circa temonem ab iugo decem cubita extantes, velut cornua habebant, quibus quicquid obuium daretur transfigerent. Temonem pro stipite Col. posuit, siue pro lignis transuersariis, & longuriis, lib. 6. ca. 18. Huic solo septenum pedum stipites recti ab vtroq; latere quaterni applicantur. Ii autem in ipsis quatuor angulis affixi sunt, omnesq; transuersis sex temonibus, quasi vacerrę inter se ligantur. Budæus.

Tempe, τέμπη, neu. genere, & numero plurali, proprie Thessaliæ loca quinq; millia pass. longitudine, & ferme sex latitudine, Peneo amne irrigua, cuius ripæ gramine viridi, amœnissimisq; vestiuntur arboribus. Oui. 1. Met. Est nemus Aemoniæ prærupta quod undiq; claudit Sylua vocãt Tempe, per quæ Peneus ab imo effusus Pindo spumosis voluitur undis. Sunt & Tẽpe in Bœotia, quæ Teumesia dicuntur, à Teumesso monte Bœotiæ, ab Oui. Cygneia dicta. Sunt & alia in Sicilia, à nomine amnis Heloria. Denique quælibet loca amœna, nemora præsertim, atque aquas habentia, καταχρηστικῶς, Tempe uocamus. Vir. 2. Geor. Speluncæ, viuiq; lacus, ac frigida Tempe.

Temperamentum, ti, *Temperamento*, μετριότης, idẽ quod modificatio siue moderatio, modus, mediocritas. Ci. 3. de Leg. Inuentum est temperamentum, quo tenuiores cum principibus se æquari putarint. Plin. Tali adhibito temperamento, vt nec laxet nimis, nec arctum esse patiatur. Temperamentũ linguæ, idest, linguæ continentia. Liui. 8. Bel. Pun.

Et si

Et si nulla alia re, modestia certe, & temperamento linguæ adulescens senẽ vicero. A medicis Temperamentũ, *κρᾶσις*, appellatur, proportio quatuor primarum qualitatum in corpore misto: eiusq; nouem constituunt differentias. Nam aut æqualis est omnium qualitatum proportio: eaq; constituit iustum legitimumq; temperamentum, quod est ueluti canon & norma reliquorum. Aut inæqualis: idq; rursus duobus modis. Nam aut vnica est qualitas reliquis excellens tribus se moderate habentibus, indeq; emergunt quatuor simplicia temperamenta: aut ad summum duæ reliquis prçualent duabus: vnde rursus oriuntur quatuor alia temperamenti genera, quæ composita dicuntur.

TEMPERANS, antis, *σώφρων*, moderatus, continens. Cice. pro Fonteio: Vir frugi, & in omnibus uitæ partibus moderatus, ac temperans, plenus pudoris, plenus officii, plenus religionis.

TEMPERANTER, aduerb. *Temperatamente, σωφρόνως, μετρίως*, idẽ quòd temperate, seu moderate. Cic. ad Att. lib. 9. Nam quod ais, si hic temperantius egerit, considerarius te consilium daturum. Temperanter haberi. Tacit. lib. 4. Vel cum patres pollerẽt poscenda vulgi natura, & quibus modis temperanter haberetur.

TEMPERANTIA, æ, *Temperantia, modestia, continenZa, σωφροσύνη*, vt Cic. lib. 2. de Inuent. air, est rationis in libidinem, atq; in alios non rectos impetus animi, firma, & moderata dominatio. Huius partes sunt continentia, clementia, modestia. Temperantia (inquit Seneca) voluptatibus imperat: alias odit atque abigit, alias dispensat & ad sanum modum redigit. Cic. ad Lentulum li. 1. Epist. Noui enim temperantiã & moderationem naturæ tuæ. Idem 5. Tusc. Temperantia est moderatrix omnium commotionum. Plin. lib. 2. cap. 5. Multo vtilissima est temperantia in cibis.

TEMPERATVRA, æ, *Temperatura, κρᾶσις*, idem quod temperamentum .i. proportio partium simplicium, quæ constituunt corpus mistum: vt cum quempiam calidæ, frigidæ, humidæ, aut siccæ temperaturæ esse dicimus. Nonnunquam accipitur pro ipsa mistura: ut cum æris temperaturam statuariam, formalem, uel tabularem dicimus. Plin. lib. 34. cap. 9. Sequensq; æris temperatura statuaria est, eademque tabularis, hoc modo: Massa proflatur in primis: mox in proflatum additur tertia portio æris collectanei. Et paulo post: Appellatur etiam nunc formalis temperatura æris tenerrimi, quoniam nigri plumbi decima portio additur, & argentarij uigesima. Temperatura ferri. Plin. Ferrum à rubigine vindicatur cerussa & gypso & liquida pice. Hæc est temperatura à Græcis antipathia dicta. Temperatura cœli, idem qđ temperies. Var. Quæro, vtrum hoc adduxerit cœli temperatura, an terræ bonitas.

TEMPERATVS, partic. siue nomen ex participio, *Temperato, μέτριος*, idem quod moderatus, mediocris, modestus. Plin. l. 11. cap. 37. Lux temperato repercussu non obstrepat. Cice. 1. de Diuin. Si modo temperaro repercussu non obstrepat. Cice. 1. de Diuin. Si modo temperatis escis, modicisq; potationibus est affectus. Horat. 2. Carm. Ode 3. Aequam memento in rebus arduis seruare mentem: non secus in bonis Ab insolenti temperatam Lætitia, moriture Deli. Cic. ad Att. lib. 4. Hominem in summa magnitudine animi, multa humanitate temperatum perdidimus. Idem pro Fonteio. Ille igitur ipse homo sanctissimus & temperatissimus multa audiuit in sua causa, quæ ad suspicionem stuprorum, ac libidinẽ pertinerent. Temperatior oratio. Cic. 2. de Orat. Neque est ulla temperatior oratio, quàm illa, in qua asperitas contentionis, orationis ipsius humanitate conditur. Temperate, aduerb. *μετρίως*, moderate, mediocriter, & quodam cum temperamento. Cato. cap. 69. Vbi temperate tepebit, tum cuminum indito, postea linito. de dolio loquitur. Cice. ad Att. lib. 12. Ages, vt scribis temperate.

TEMPERATIO, onis, *Temperatione, κρᾶσις*, idem quod temperamentum. Cic. 4. Tusc. Corporis temperatio, cum ea congruunt inter se, quibus constamus, sanitas. Cic. 1. Tusc. Nec sit quicquam, nisi corpus vnum, & simplex, ita figuratum, vt temperatione naturæ vigeat, & sentiat. Temperatio æris .i. mistura, *σύμμιξις*. Aliquando idem ualet quod moderatio, siue gubernatio. Idem 2. de Diuina. Hoc temperatio lunæ, cœliq; moderatio efficit.

TEMPERATOR, oris, verbale, *Temperatore, ἁρμοστὴς*, moderator, gubernator. Mart. lib. 1. Sed inquieto Armorum sato temperator ambit. Cice. in Orat. Et quasi temperator huius tripartitæ uarietatis.

TEMPERIES, riei, *TemperanZa, εὐκρασία*, temperamentum, seu status cœli. Plin. Iunior: In quo saluberrima est aeris temperies. Ouid. 1. de Pon. Eleg. 7. Temperie cœli corpusq; animusq; iuuatur. Plin. Epist. 101. Atque adeo, ut omnem pro me metum ponas, accipe temperiem cœli, regionis sitũ villæ amœnitatem. Quandoque temperies accipitur pro temperantia. Stat. lib. 2. Sylu. Tranquillaq; morum Temperies, teneroq; animus maturior æuo. Quandoq; pro temporis commoditate ad aliquid agendum, *εὐκαιρία*. Plin. Sic iudicatur anni temperies alibi tardius, alibi maturius.

TEMPERO, as, *Temperare, συγκεραννύω, ἁρμόζω, κεράννυμι*, rem suo ordine ac mensura administro, moderor. Cic. 1. Tusc. Rempub. uero nostri maiores certe melioribus temperauerunt & institutis, & legibus. Sic dicimus Temperare uinum aqua, Temperare iram sedato animo, Temperare ferrum flammis & ictibus. Temperamus item stylum, calamum, & huiusmodi .i. concinnamus. Temperare datiuo iunctum significat abstinere: vt, Temperare alicui, pro abstinere ab iniuria inferenda. Cic. 3. Verr. Te putet quisquam, cum ab Italia freto disiunctus esses, sociis temperasse, qui ędem Castoris testem furtorum tuorum esse volueris? Sibi temperare. Cic. pro Flac. Vt qui ante dictum testimonium sibi temperarit, cum tamen aliquid, &c. Temperare vino: Temperare ab iniuria: Temperare in amore, & multa alia, id est, abstinere. Temperatum est, impersonale, pro abstinuerũt. Liui. lib. 1. ab Vrb. condita: Vnaq; hora quadringentorum annorum opus, quibus Alba steterat, excidio ac ruinis dedit: templis tamen Deum temperatũ est. Huius composita sunt, Attempero, & Obtempero, de quibus suis locis.

TEMPESTAS, atis, *Tempesta, tempo, bonaZZa, fortuna*, modo idem significat, quod tempus, *χρόνος*, Plaut. in Casi. Ea tempestate flos poetarum fuit. Salust. in Iugur. Ea tempestate in exercitu nostro fuere complures noui & ignobiles. Modo tranquillum & serenum tempus, *εὐδία*. Cæs. 4. Bel. Gal. Nactus idoneam ad nauigandum tempestatem, tertia fere vigilia soluit. Cic. ad Q. Fra. lib. 2. Primam nauigationem (dummodo idonea tempestas sit) ne omiseris. Virg. lib. 9. Aen. Vnde hæc tam clara repente Tempestas? Modo in malam partem accipitur, ut idem sit quod procella, turbo, grando, & generaliter quiuis cœli inquietior status, *χειμὼν, ζάλη*. Plau. in Most. Tempestas uenit, Confringit tegulas, imbricesq;. Plin. Hunc diem festum tempestatibus leniendis ferunt institutum. Idem: Tempestates uocamus, in quibus grandines, procellæ, cæteraq; similia intelligũtur, quæ, cum acciderint, uis maior appellatur. Tempestates alicuius subire, id est, pericula. Cic. ad Caton. lib. 15. Mitto quòd inuidiam, quòd pericula, quòd omnes meas tempestates & subieris, & multo etiam magis, si per me licuisset, subire paratissimus fueris. Inuidiæ tempestas. Cic. in Catil. Tametsi video, si mea voce ire in exilium animum induxeris, quanta tempestas inuidiæ nobis, si minus in præsens tempus recenti memoria scelerum tuorum, at in posterum impendeat.

TEMPESTIVVS, a, um, *χαίριος, εὔκαιρος*, opportunum, & quod suo tempore fit. Virg. lib. 1. Ge. Aut tempestiuam siluis euertere pinum. Hinc Tempestiuitas, *εὐκαιρία*, pro opportunitate. Plin. lib. 10. cap. 34. Columbæ præparantes tempestiuitatẽ cibo. Cic. de Senect. Sua cuique parti ætatis tempestiuitas est data. Tempestiue, *εὐκαίρως*, opportune, & suo tempore. Plin. lib. 16. cap. 36. Cædi solebant tempestiue vsque ad Antigenem ribicinem. Cic. 2. de Nat. deo. Neque enim serendi, neque colendi, neque tempestiue demetendi, percipiendique fructus, neque condendi ac reponendi ulla pecudum scientia est. Horum contraria sunt, Intempestiuus, & Intempestiue: quorum significata explicantur suis locis.

TEMPESTVOSVM, *θυελλώδης*, procellosus, tempestate turbatus. Gel. Mare sęuum ac tempestuosum erar.

TEMPESTVS, a, um, antiqui dicebant tempestiuus: vnde Intẽpestus pro intempestiuus: ut, Nox intempesta, quod minime tempestiua sit rebus agendis.

TEMPLVM, templi, *Tempio, Chiesa*, proprie locus, uel in cœlo notatus ab augure, uel in terra: à tuendo .i. conspiciendo dictum, quod ex omni parte, uel quòd ex eo omnis pars aspici possit, ut ait Donatus. Primo autem cœlum ipsum dictũ est templum, quia ipsum primo tuemur. Enn. Contremuit templum magnum Iouis altitonantis. Eius partes quatuor esse dicuntur, Sinistra ab Oriente, Dextra ab Occasu, Antica ad Meridiem, Postica ad Septentrionem. In terris autem dictum est Templum, *ναὸς, νεὼς, ἀνάκτορον*, quod quibusdam conceptis uerbis ab augure finiebatur, unde tueri quancunque cœli partem commodam posset. Hinc Contemplo, siue Contemplor, prò diligenter intueor. In hoc templo per augures constituto senatusconsultum fiebat, & nisi in eo fieret, non erat iustum. Ab hoc templo non solũ ædes sacræ, sed & alia loca septa, & unum tantum introitum habentia, dici templa cœpere. Quippe Curia Hostilia templum erat, licet sacra non esset. Cic. pro domo sua: Curia est

est sedes ac templum publici consilij. Templum, ædes sacræ. Cice.6. Verr. Herculis templum est apud Agrigentinos nō longe à foro, sane sanctum apud illos, & religiosum. Vir.6.Aen. Teucros uocat alta in templa sacerdos. Templa linguæ .i. partes, loca, apud Lucre.li.4. Mentis templa, apud eundem lib.5. Pro interioris animi secretis. Item Templum vocatur tignum, quod in sacro ædificio transuersum supra canterios ponitur, ut inquit Festus. Vitru. lib.5. Et canterij prominentes ad extremam suggrundationem, supra canterios templa. Item sepulcrum dicitur templum Virg.li. 4. Præterea fuit in tectis de marmore templum. Coniugis antiqui. Hæc Sipontinus ex Varr. de Ling. Lat. Festo & Nonio. A templum fit aduerbium Extemplo: de quo supra suo loco.

Temporalis, le, πρόσκαιρον, quod ad tempus durat. Quintil. lib. 6. cap.3. Adiiciunt quidam peritorum, πάθος. Temporale esse: opponitur enim æterno. Interdum quod ad tempus fit, χρονικὸς, vt, Temporale theatrum, apud Plin. lib. 36. cap. 15.

Temporaneus, a, um, πρόσκαιρος, quod ad tempus pertinet, siue quod subito & in tempore fit. Vnde Extemporaneum, pro subitario, ac impræmeditato. Contemporaneum, quod est eiusdem temporis, & Græce σύγχρονον dicitur.

Temporarie, χρονικῶς, significat ad tempus.

Temporarius, a, um, πρόσκαιρος, quod non est perpetuum, sed ad tempus durans. Vnde legimus, Scaurum olim fecisse in ædilitate theatrum temporarium: id est, tandiu duraturum, donec spectacula peragerentur. Plin.lib. 16.cap.33. Nec terræ tantum natura circa has refert, aut perpetua cœli, uerum & quędam temporaria vis imbrium.

Tempori, aduerbium, ἐν καιρῷ, ἐν καίρως, tempestiue, uel suo tempore. Plaut. in Amph. Tu vapula .S. Qua de re? num satis tempori? non ocyus quiui, &c. Cato de re rust. cap.2. Postridie eius diei uillicum uocet: roget quid operis fiet factum: satisne tempori opera fient confecta. Tempore pro tempori. Cic.4. Verr. Satis putabat se ad comitia tempore venturum, si pridie venisset.

Temporius, πρωϊαίτερον, comparatiuum, deductum à Tempori aduerbio, idē significans quod citius, aut tempestiuius. Colum.li.9. Escabis diuidenda, vt mane non protinus à cubili latius euagentur, & ante crepusculū propter cibi spem, temporius ad officina redeant. Ouid.4. Meta. Modo surgis Eoo Temporius cœlo: modo serius incidis vndis.

Tempsa, τεμέση, fuit ciuitas Brutiorum, alio nomine Temese appellata, teste Plin. lib. 3. cap. 5. Vide supra in dictione Temesa.

Tempsis, cacumen est Tmoli montis, tam insigni aeris temperie, vt incolæ supra CL. annos viuant. Auctor Mutianus, referente Plin.lib.7.cap.48.

Tempus, tēporis, *Tempo, agio, commodità, occasione*, χρόνος, vt Varro scribit, est interuallum mundi & motus, diuisum in partes aliquot, ab Solis & Lunæ cursu: à quorum tenore temperato tempus dictum est. Tria uero sunt tempora, Præsens, Præteritum, & Futurum. Cic. 1. de Inuen. Tempus autem est, id quo nunc vtimur, (nam ipsum quidem generaliter definire difficile est) pars quædam æternitatis. cum alicuius annui, menstrui, diurni nocturnive spatij certa significatione, &c. Aliquando tempus ponitur pro temporis conditione. Ci. O mores, ô tempora. Tempus, pro auctoritate & potentia. Cic. in Bruto: Is omnibus exemplo debet esse, quantum in hac vrbe polleat multorum obedire tempori, multorumq; uel honori, vel periculo seruire. Tempus pro commodo temporario. Cic. pro Cluen. Omnes illæ orationes temporum sunt & causarum, non hominum ipsorum, aut patronorum. Budæus. Tempus pro necessitate. Cic. pro Planc. Sed ego id ponderibus meis examinabo, non solum quid cuique debeam sed etiam quid à me cuiusque tempus poscat. Budæus. Tempus, pro constituto tempore. Teren. in And. Post, Vbi tempus promissa iam perfici, Tum necessario se aperiunt, & timent. Tempus ætatis, pro vigore. Teren. in Heau. Dum ætatis tempus tulit, perfuncta satis sum. Cæcum tempus. Cic. lib. 12. epist. Fuit enim cæcum tempus seruitutis. Vt temporibus illis .i. prout tunc erant tempora. Idem in Brut. Fuit (vt temporibus illis) iuris ualde peritus. Pro tempore .i. pro ratione temporis. Cum tempore: cum mora & spatio temporis. In tempore, ἐν καιρῷ, opportune. Extempore, αὐτοσχεδίως, subito, quasi extra temporis commoditatem. Tempus item pars capitis est, *Tempia*, κρόταφος: Habet enim caput duo tempora, unum à dextra, alterum à sinistra: sic dicta, quia anni in eis cognoscantur. Virg. lib.5.Aen. Temporibus geminis canebat sparsa senectus. Nam primo tempora canescunt, cauanturque magna diuturnitate temporis. Col. lib. 7. Decimo tamen anno tempora cauari incipiunt, supercilia nonnunquam canescere, & dentes prominere.

Tenacitas, tis, *Tenacità*, σμικρολογία, sordes, parsimonia, auaritia. Liui.4.Bel.Maced. Sed in purpura quæ teritur, absumiturq;, non iniustam quidem, sed aliquam tamen causam tenacitatis video, &c. Aliquando firmitas, & perseuerantia aliquid retinendi. Cice. 2. de Nat.de.Cibumq; partim oris hiatu, & dentibus ipsis capessunt, partim vnguium tenacitate arripiunt, partim aduncitate rostrorum, &c.

Tenasmus, Græce τεινεσμὸς, frequens, sed irrita deiiciendæ alui cupiditas, cum inflammatione ac tumore sedis, mucosa & sanguinolenta quædam egerentis: quod morbi genus nasci solet ex biliosis, acribusq; humoris, rectum intestinum mordicantibus. Plin. lib.28.cap.14. Tenasmos: id est, crebra & inanis uoluntas egerendi, tollitur lacte asinino.

Tenax, cis, *Tenace, misero, auaro*, ἰξώδης, γλίσχρος, id est, viscosus, & quicquid attingit facile retinens: ut, Glutinum tenax dictum est, quod dum attrectatur, digitos tenere videatur. Vir. 4. Ge. Excudunt ceras, & mella tenacia figunt. Oui. 11. Met. Vi ve tenax grauida manat tellure bitumen. Memoria tenax: id est, stabilis, constans, firma, quiduis optime tenens. Plin. epist. 27. Mira vtrique probitas, constantia salua, decorus habitus, os Latinum, uox uirilis, tenax memoria, magnum ingenium. Quint.l.1.c.1. Et natura tenacissimi sumus eorum, quæ rudibus annis percipimus. Morbus tenax, contumax, molestus, quiq; difficulter propulsatur. Suet. in Clau. Cæs. cap. 2. Infans autem relictus à patre, ac per omne fere pueritiæ, atque adolescentiæ tempus varijs, ac tenacibus morbis conflictatus est. Ho tenax .i. auarus, parcus, sordidus, φειδωλὸς, ῥυπαρὸς, σμικρολόγος. Apuleius: Homo diues, sed nimium tenax. Ter. in Adel. Ego ille agrestis, sæuus, tristis, parcus, truculentus, tenax. Cicer. pro Cæl. Illum filium familias patre parco ac tenaci habere tuis copijs deuinctum non potes. Aliquando durus, constans, perseuerans, ἰσχυρογνώμων, ἀμετάπειστος. Hora.3. Carm. Ode 3. Iustum & tenacem propositi virum. Virg.4.Aen. Tam ficti, prauiq; tenax, quàm nunc veri. Hoc est, in omnibus perseuerans, inquit Seru. Iuu. Sat. 8. Prima mihi debes animi bona: sanctus haberi, Iustitiæq; tenax factis dictisq; mereris. Hinc Tenacior & Tenacissimus. Col. lib.1. Potest etiā illiteratus, dummodo tenacissimæ memoriæ, μνημονικὸς, rem satis commode administrare. Tenaciter, aduer .i. firmiter, constanter, pertinaciter. Ouid. episto. 3. An miseros tristis fortuna tenaciter vrget.

Tendicula, læ, *Laccio*, παγὶς, laqueus est, quem auibus, siue feris tendimus. Tendiculæ literarum: id est, captiones ex literis & syllabis, cum non rei æquitati, sed summo iuri insistimus, ipsisq; uocculis aduersarium irretire conamur. Cice. pro Cæcin. Tum aucupia uerborum, & literarum tendiculas in inuidiam vocant.

Tendo, dis, tetēdi, tensum, & tentū, *Distendere* τείνω, συντείνω, eiusdem fere significationis cum composito Extendo. Virg. 3. Aen. Tendunt vela Noti. Salust. Manus supplices ad cœlum tendere. Virg. 7. Aen. Ante vrbem pueri, & primæuo flore iuuentus Exercentur equis, domitantq; in puluere currus: Aut acreis tendunt arcus, aut lenta lacertis Spicula contorquent, cursuq;, ictuq; lacessunt. Tendere rete, est explicare, & auibus feris ue eo insidiari. Ouid. 1. de Arte: Scit bene uenator, ceruis ubi retia tendat. Ter. in Phor. Quia nec rete accipitri tenditur nec miluio. Tendere insidias .i. parare, uel struere insidias, hoc est, insidiari, ἐνεδρεύειν. Salust. Catil. Interea Romæ multa simul moliri, Consuli insidias tendere. Cic. pro Rosc. Com. Ex perfidia & malitia, per quam insidiæ tenduntur alicui, Dii immortales hominibus irasci, & succensere consuerunt. Interdum pro conari. Vir. 2.Aen. Ille simul manibus tendit diuellere nodos. Liu.4.ab Vrbe: Ipse (vt est animus humanus insatiabilis, eo quòd fortuna spondet) paulatim ad altiora, & non concessa, tendere: Id est, aspirabat ad altiora. Quinti.lib.2.cap.4. Paulatim ad maiora tendere incipiet. Tendere ad eloquium, est studere eloquentiæ, uel scopum eloquentiæ nobis præfigere. Ouid. 4. Trist.Eleg.9. Frater ad eloquium viridi tendebat ab æuo. Accipitur aliquando Tendere pro eo quod est, tentoria seu Tabernacula figere. σκηνοῦν. Val. Max. lib.2. Ne quis eorum intra castra tenderet. Virg. Aen. Hic Dolopum manus, hic sæuus tendebat Achilles. Extenduntur enim tentoria, dum ponuntur. Interdum pro offerre, porrigere, ὀρέγειν, quod protendendo manus fieri solet. Interdum pro iter instituere, proficisci, στέλλεσθαι. Cic. ad Att.l.16. Itaque dubito, An Venusium tendam, & ibi expectem. Virg. 1. Aen. Per tot discrimina rerum Tendimus in Latium. Tendere alicui metum aut spem. Cic. pro Font. Nolunt isti aut quiescere, id quod victi ac subacti solent: aut cum minantur, intelligere se Pop.

se Pop. Roma. non metum belli, sed spem triumphi tendere. Tendit res eo, hoc est, res eo spectat. Cice. ad Brutũ: Atqui eo tendit, id agit, ad eum exitum properat vir optimus, ut sit illi Octauius propitius. Tensus, vel Tentus, particip. τεταμένος, id est, distentus. Horat. 2. Serm. Sat. 3. Seu pingui tentus omaso Furius, &c. Stat. 3. Syl. 1. Tensoq; modos imitabitur arcu. Horat. 10. Epod. Illic iniussæ veniunt ad mulctra capellæ, Refertq; tenta grex amicus vbera. Huius composita sunt, Attendo, Contendo, Circuntendo, Distendo, Intendo, Extendo, Obtendo, Ostendo, Pertendo, Prætendo, Portendo, de quibus supra suis locis, & Sustendo, ὑποτείνομαι, quod est decipiendi gratia subdo aliquid, aut machinor. Salust. Dum sustendit insidias militi.

TENDONES, τένοντες, à recentioribus medicis appellantur quædam motus instrumenta, in capite musculorum ex neruis & ligamentis conflata, eosq; ossibus annectentia. Græcorum nonnulli, quòd ex neruis oriantur, ἀπονευρώσεις appellant. Vide Galenũ in tractatu de Motibus musculorum.

TENEBRAE, pen. cor. Tenebre, oscurità, σκότος, priuatio lucis, quod teneant. i. impediant oculos, & visum prohibeant. Cic. de Nat. De. Nos autem tenebras cogitemus tantas, quantæ quondam eruptione Aetnæorum ignium finitimas regiones obscurauisse dicuntur. Virg. lib. 9. Aeneid. Hic subitam nigro glomerari puluere nubem Prospiciunt Teucri, ac tenebras insurgere campis. Ouid. lib. 2. Met. Talia dicentem circunstant omnia solem Numina, neve velit tenebras inducere rebus Supplice uoce rogant. Tenebræ, metaphorice pro cuiuscunque rei obscuritate. Cic. pro Archia poeta: Quæ iacerent in tenebris omnia, nisi literarum luce accenderentur. Vir. l. 2. Aene. Afflictus vitam in tenebris luctuq; trahebam. Cic. post reditum in senatum: Ex superioris anni caligine & tenebris lucem in repub. Calend. Ianuarij despicere cœpistis.

TENEBRESCO, as, Oscurarsi, σκοτοῦμαι, obscurus fio: unde Augu. Aer contenebrescat, inquit, συσκοτίζῃ, id est, tenebrosus fiat.

TENEBRICOSVS, sa, sum, Tenebricoso, tenebroso, σκοτώδης, idem quod obscurus, Tenebricosæ libidines. Cic. de Prouinc. Consul. Lateant libidines eius illæ tenebricosæ: quas fronte & supercilio, non pudore & temperantia contegebat. Idẽ in Vatinium: illud tenebricosissimũ tempus ætatis tuæ patiar latere. Idem Cic. in Pis. Tu ex tenebricosa popina consul extractus.

TENEBRIONES, ἀπατεῶνες, mendaces, & dolosi, qui mendacijs, & astutijs sui quasdam quasi tenebras obijciunt. Alij Tenebriones interpretantur lucifugos, quasi in tenebris delitescentes. Afra. Si accusator & reus erunt tenebriones, vterque vtrunque vituperato. Ex Nonio.

TENEBRICVS, a, um, p. c. Offusum tenebris. Cic. 8. Tusc. Hæc à Tartarea tenebrica abstractum plaga Tricipitem eduxit hydra generatum canem.

TENEBROSVS, sa, sum, Tenebroso, oscuro, σκοτεινὸς, quod tenebris plenum est. Var. 3. de re rust. ca. 9. de Gallinis: Eas includunt in locum tepidum & angustum, & tenebrosum Vir. 6. Aen. Quando hic inferni ianua regis Dicitur, & tenebrosa palus Acheronte refuso. Ouid. 5. Met. Hanc metuens cladem, tenebrosa sede tyrannus Exierat.

TENEDOS, pen. cor. τένεδος, insula in mari Aegæo, inter Lesbum, & Hellespontũ, contra Troiam, à Sigeo litore XII. M. passuum distans, à Lesbo LVI. M. Hæc prius Leucophrys, λευκόφρυς, appellabatur, à nonnullis etiam Phœnice & Lyrnessos, teste Plin. lib. 5. cap. 31. In hanc ex Troade nauigauit cum nouis colonis Tenes Cycni filius, conditaq; vrbe de nomine suo Tenedon eam uocauit, à qua & insula denominata est. Cice. 3. Ver. Tenedo (prætereo pecuniam quam eripuit) Tenem ipsum, qui apud Tenedios sanctissimus Deus habetur, qui illam vrbem dicitur cõdidisse, cuius ex nomine Tenedus nominatur: hunc ipsum, inquam, Tenem, pulcherrime factum, quem quondam in comitiis vidistis, abstulit magno cum gemitu ciuitatis. Insula hæc ante bellum Troianum florentissima fuit: in qua Græci supremas illas, quibus Troia periit, insidias struentes, sese occultarunt: quod & Virg. testatur lib. 2. Aen. sic scribens: Est in conspectu Tenedos notissima fama Insula, diues opũ Troiæ dum regna manebant. Nunc tantum sinus, & statio male fida carinis. Huc se prouecti deserto in littore condunt.

TENEDIVS, a, um, τενέδιος, adiectiuum, à Tenedo, insula deductum: vt, Tenedius tibicem, pro calumniatore & falso teste: prouerbium tractum ab eo, quòd Philonome tibicinem suum dicatur subornasse, qui apud Cygnum testaretur, ipsam à Tenede stupro fuisse interpellatam. Tenedia securis, τενέδιος, πέλεκυς, pro iudice nimium seuero, propterea quòd Tenedi olim rex securim gestans causas solet audire, nocentemq; statim securi percutere.

TENELLVS, a, um, Tenerello, ἁπαλὸς, τέρην, diminutiuum à Tener. Plaut. in Casi. Bellam & tenellam Casinam. Var. 1. de re rust. ca. 41. Aqua recenti insito inimica, tenellũ enim cito facit putre. Stat. 5. Syl. 5. Cui nomen vox prima meum, Ludusq; tenello Risus, & è nostro veniebant gaudia vultu. Tenellulus, aliud diminutiuum. Catul. Epigr. 17. Vt puella tenellulo delicatior hœdo.

TENEO, es, ui, tum, Tenere, hauere, possedere, habitare, sapere, λαμβάνομαι, ἔχω, κρατέω, apprehendo, detineo. Virg. 4. Aene. Meque te teneo, neque dicta refello. Cic. 1. Tusc. Et cum pene in manu iam mortiferum illud teneret poculum, locutus ita est. Ouid. Epist. 15. Cum te tenet arctius ille. Per translationem Tenere capitur pro habitare, possidere, νέμεσθαι. Virg. lib. 4. Ge. Quæ gurgitis huius Ima tenes. Pli. Epist. 67. Tenet se trans Tiberim in hortis. Teneri, possideri. Cic. 2. Offic. Propterea quòd iam longo spatio multa hæreditatibus, multa emptionibus, multa dotibus tenebantur. Tenere, pro habere, retinere. Idem Terentiæ: Tulliam adhuc mecum teneo. Tenere, pro reminisci seu meminisse, ἀναμιμνήσκεσθαι. Virg. Eclog. 9. Numeros memini, si verba tenerem. Mart. lib. 1. Et teneo melius ista, quàm meum nomen. Aliquando pro constringere, includere, cõtinere, κατακλείειν. Virg. 2. Ge. Texendæ sepes etiam, & pecus omne tenendum. Aliquando pro tegere, σκεπάζειν, καλύπτειν. Idem 1. Ge. Et obducto late tenet omnia limo. Teneri etiam pro conuinci, & coargui, διελέγχεσθαι. Cic. 4. Aca. Si recte concluserit, teneo: sin vitiose minam Diogenes reddet. Tenere iter, ἔχεσθαι τῆς ὁδοῦ, est iter dirigere, quod & iter habere dicimus. Virg. 2. Aeneid. Sed vos qui tandem? quibus aut venistis ab oris? Quove tenetis iter? Aliquando pro intelligere, συνιέναι. Ter. Rem tenes. Aliquando pro remorari, ἀναβάλλειν, ἐπέχειν. Virg. 1. Aen. Hunc Phœnissa tenet Dido. Item Tenere, seruare, tueri, σώζειν. Virg. 8. Aen. Stabat pro templo, & Capitolia alta tenebat: Id est, defendebat. Tenere se castris, est salutem suam castrorum uallo tueri. Cæs. 4. Comment. Sabinus inferior omnibus rebus, loco se & castris tenebat. Tenere cursum, proprie naues dicuntur, quarum cursus clauo regitur. Virg. 3. Aeneid. Inter vtranque viam leti discrimine paruo Ni teneant cursus. Teneri furti, est furto obnoxium esse, ἐνέχεσθαι τῇ κλοπῇ. Item tenere est possidere, occupare, corripere, inuadere. Sal. in Iugur. Forte apud illum, quem inhonesta & perniciosa libido tenet, potentiæ paucorum decus atque libertatem suam gratificari. Tenere, pro durare, διαρκεῖν, παρατείνεσθαι. Cæs. 4. Bel. Gal. Romæ fœdum incendium per duas noctes ac diem vnum tenuit. Teneri, pro constare. Cic. ad Planco. Non his modo causis, quæ speciem habent magnæ coniunctionis, sed ijs etiam quæ familiaritate & consuetudine tenentur. Tenere, pro stare & inniti. Cic. ad Att. lib. 11. Occidimus, occidimus Attice iampridem nos quidem: sed nunc fatemur, posteaquam vnum, quo tenebamur, amisimus. Huius composita sunt Abstineo, Attineo, Contineo, Detineo, Destineo, Obtineo, Pertineo, Retineo, & Sustineo: quæ habent ti, syllabam correptam.

TENER, a, um, Tenero, molle, tratteuole, di buona pasta, ἁπαλὸς, τέρην ψαθαρὸς mollis, delicatus, minime robustus: à Græco τέρην, teste Festo, tribus postremis literis conuersis. Cic. 3. de Fin. Tener puer. Liu. 9. Bel. Maced. Cum vinum animos, & nox, & misti fœminis mares, ætatis teneræ maioribus, discrimen omne pudoris extinxissent, corruptelæ primum omnis generis fieri cœptæ. Ouid. 4. Trist. Eleg. 10. Cepimus & teneræ primos ætatis honores. Anton. Ciceroni: Me deinde sine ad hanc opinionem iam nunc dirigere puerum, & tenero animo eius persuadere, non esse tradendas posteris inimicitias. Cice. de Amic. Neque enim sunt isti audiendi, qui virtutem duram, & quasi ferream esse volunt: quæ quidem est tum multum in rebus, tum in amicitia tenera & tractabilis, ut ex bonis amicis quasi diffundatur, & incommodis contrahatur. Ouid. Epist. 4. Ars fit, vbi à teneris crimen condiscitur annis. Virg. 1. Ecl. Quo sæpe solemus Pastores ouium teneros depellere fœtus. Oratio mollis, tenera, & flexibilis, Cic. in Orat. Tenerior, tenerrimus. Plin. lib. 10. cap. 72. Si tenerior est catuli adhuc ætas. Idem lib. 13. cap. 4. Et ab radice auulsæ vitalis est satus, & ramorum tenerrimis. Ouid. 1. de Arte: Ipsa nouas frondes, & prata tenerrima tanto Fertur inassueta subsecuisse manu. Hinc Teneritas, atis, & Teneritudo, inis: ipsa mollities, robori contraria, ἁπαλότης. Cic. 5. de Finib. In primo enim ortu inest & teneritas, & mollities quædam, vt nec res uidere optimas, nec agere possint. Varro 1. de re rust. cap. 36. de segetibus: Si qua est aqua, deduci: sin siccitates

tates sunt,& terra teneritudinem habet, sarrire, vineas, arbustaq; putare. Tenere, pen. cor. & Teneriter, aduerbia. Plin.l.25.c.3.E radice oleæ quàm tenerrime cortex derasus, in melle crebro gustatu medetur sanguinem reiicientibus.

TENERASCO,is,siue Teneresco, *Intenerisi*, ἀπαλύνομαι, tenerfio, mitesco, misericordia ducor. Lucr. lib. 3. Scilicet interuero tenerascere corpore mentem. Pli.l.17.c.22. In tantum tenerescere acinos, vt rumpantur. Idem.l.28.c.12. Cutem in facie erugari, & tenerescere, & candorem custodire lacte asinino putant.

TENES,næ, τένης, filius fuit Cycni, & Scamandrodices, Tenedi vrbis conditor, vt refert Lycophronis Scholiastes. Ci. 3. Act. in Verr. Tenem apud Tenedios in Sicilia putant esse sanctissimum Deum, ac eorum vrbem condidisse. Vide supra in Tenedos.

TENITAS, credebantur esse sortium Deæ, quòd tenendi potestatem haberent. Festus.

TEMNES,& Tennites,(quæ hic corrupte legebantur) vide Temnos, & Temnites.

TENONTES, τένοντες, à Græcis dicuntur, quos recentiores medici, nouitio quidé vocabulo, attamen inter ipsos medicos penuria recepto, Tendones appellant: quidem etiã Græci, ex neruis nascentes, ἀπονευρώσεις. Sunt autem quædã motus instrumenta, in capite musculorum ex neruis & ligamentis conflata, eosq; ossibus (quorum motui præcipue seruiunt) annectantia. Habent autem mediam quandam naturam inter neruos & vincula, illis quidem duriores, horum tamen duritiem non exæquantes. Vide Gal. in tractatu de Motibus musculorum.

TENOR, *Tenore*, τόνος, idem quod accentus: à Græco nomine τόνος, teste Quint. li.1.cap.5. Adhuc (inquit) difficilior obseruatio est per tenores: (quos quidem antiquis dictos tenores comperi, videlicet declinato à Græcis verbo, qui τόνους dicunt) uel accentus, quos Græci προσῳδίας uocant. Interdum idem est quod ordo, uel forma, seu continuatio. Vale.Max.lib.1. Quo minus religionibus suus tenor suaque obseruatio redderetur. Virg. 2. Ge. Non alios prima crescentis origine mundi Illuxisse dies, aliumue habuisse tenorem Crediderim. Liui. 3. Bel. Pon. Hi mores eaq; charitas patriæ, per omnes ordines uelut tenore vno pertinebat. Oui. 3. Met. Cætera paulatim, placidoq; educta tenore. Erasmus tenorem, rei progressum vocat. Vnde quæ sui similia sibiq; veluti perpetua quadam succedunt serie, horum eúdem esse tenorem dicimus. Cic. de Orat. perf. Isq; uno tenore, vt aiunt, in dicendo fluit, nihil afferens præter æqualitatem & æquabilitatem. loquitur de æqualitate dictionis, nulla varietate reficientis auditorum aures. Tenor pugnæ. Liu. 8. ab Vrbe: Fremitus æqualis, tenorq; idem pugnæ in defatigationem vltimam, aut noctem spectabat.

TENOS, τῆνος, insula vna ex Cycladibus, in qua est oppidum eiusdem nominis, quã propter aquarum abundantiã Aristo. Hydrusam, ὑδροῦσαν, appellatã dicit: alioqui Ophiusam, ὀφιοῦσαν. Vide Plinium lib.4.cap.12.

TENTABVNDVS, adiect. nunc hoc, nunc illud tentans. Liui. 1. Bel. Pun. Ventum deinde ad multo angustiorem rupem, atque ita rectis saxis, vt ægre expeditus miles tentabundus, manibusq; retinens uirgulta, ac stirpes circa eminentes demittere sese posset.

TENTAMENTVM,ti, *Tentamento, tentatione*, πεῖραμα, idem quod tentatio. Virg. lib. 7. Nec prima per artem Tentamenta tui pepigi. Oui. l. 7. Metam. Meditataq; pene reliqui Tentamenta fide. Fide, pro fidei.

TENTIGO,nis, ἐντεταλισμὸς, p.p. pruritus libidinis, quo virilia extenduntur: ut illud in Priap. Turpe quidem dictu, sed si tentigine rumpar, Falce mihi posita fiet amica manus. Iuuenalis hanc uocem vsurpauit pro pruritu, seu appetitu rei venereæ in fœminis, cum sic ait Saty.6. de Messalina: Tamen vltima cellam Clausit, adhuc ardens rigidæ tẽtigine uuluæ.

TENTIPELLIVM,lii, genus calciamenti ferrarium, quo pelles extenduntur, ut ex Artorij sententia tradit Festus. Alij putant medicamentum esse, quo rugæ abigantur, cutisq; extenditur. Titinnius apud Festum: Tentipellium inducis & rugæ in ore extenduntur. Vide plura apud Fest.

TENTO,as, *Tentare*, πειράζω, πειρῶμαι, πειρητίζω, idem quod experior, siue periculum facio, inquiro. Col. lib. 9. Sæpius digitis loca fœminarũ tentanda sunt: nam in promptu gerunt oua, quibus iam partus appropinquat. Cic. in Parad. Tentare volui, possent ne ita dici, vt probarentur Virg. 2. Aen. Vix primi prœlia tentant Portarum vigilea. Ter. in Phor. Visum est mihi, vt eius tentarem sententiam. Oui. 1. Meta. Cuncta prius tentanda: sed immedicabile vulnus Ense recidendum est, ne pars sincera trahatur. Cic. 1. Tusc. Tentaui, quid in eo genere possem. Tentari morbo .i. dolere, affligi morbo. Cic. 4. Tusc. Illud animorum corporumq; dissimile est, quòd animi valentes morbo tentari non possunt, corpora possunt. Tentare pudicitiam alicuius, & Tentare iudicium pecunia, est pudicitiam, uel iudicium conari labefactare, & corrumpere. Cic. pro Clu. Iudicium pecunia esse tentatum, non à Cluentio, sed contra Cluentium. Tentare senectutem, uel solitudinem alicuius, est aggredi, & conari subuertere aliquem senectute & necessariorũ inopia infirmum & iniuriæ facile obnoxium. Cic. pro Rab. Idcirco in omnibus ijs euertendis unius hominis senectus, infirmitas, solitudoq; tentata est. Tentatus,a,um, particip. Ouid. 1. de Arte: Opprime tentatam, nec nisi uictor abi. Ci. lib.1. Off. Tentata res est ab omni genere hominum. Tentaturus,a,um, aliud participium. Virg. li.4. Aen. Tentaturum aditus, & quæ mollissima fandi Tempora. Tentatio, onis, verbale, πειρασμὸς, experimentum, conatus. Liui. 4. ab Vrbe: Aegre Hortensius pati, tentationem eam credens esse perseuerantiæ suæ. Cic. ad Att. lib. 10. Valetudinem tuam iam confirmatam esse & à uetere morbo, & à nouis tentationibus, gaudeo. Tentator, oris, πειραστὴς. Horat. Notus & integræ Tentator Orion Dianæ.

TENTORIVM,rii, *Padiglione*, σκήνωμα, tabernaculum, extensis velis contra æstum cœliue iniuriam excitatum. Luc. lib. 1. Deseruere cauo tentoria fixa Lemanno. Ouid. 3. Fast. Sub Ioue pars durat: pauci tentoria ponunt: Sunt quibus è ramis frondea facta casa est. Tentoriolum, diminutiuum, σκηνωμάτιον. Hircius lib.1. Bel. Africi: reliqui ex vestimẽtis tentoriolis factis ex arundinibus coriis intextis permanebant.

TENTVM,ti, τὰ αἰδοῖα, accipitur pro membro virili tentigine distento. Catul. Grandia te medij tenta uocare viri.

TENTYRA,orum, p c. siue Tentyris, idis, τέντυρα Ptolemæo, & Straboni, τεντυρὶς, Stephano, urbs est Aegypti in eiusdem nominis insula, quam Nilus efficit: cuius incolæ tanto terrori sunt crocodilis, vt uel vocem eorum expauescant, eaq; audita, protinus diffugiant. Iuu. Sat. 15. Qui vicina colunt vmbrosæ Tentyra palmæ.

TENTYRITAE, p.p. τεντυρῖται, populi sunt ex Tentyris Nili insula: qui tanto Crocodilis terrori esse dicuntur, ut sola eos uoce in fugam uertant. De his sic scribit Plin. lib.8.ca. 25. Quin & genus hominum est huic beluæ aduersa in ipso Nilo Tentyritæ, ab insula, in qua habitat, appellata. Mensura eorum parua, sed præsentia animi in hoc tantum vsu mira. Terribilis hæc contra fugaces belua est, fugax contra insequentes. Sed aduersum ire hi soli audent: quinetiam flumini innatant: dorsoq; equitantium modo impositi, hiantibus resupino capite ad morsum addita in os claua, dextra ac læua tenentes extrema eius vtrinq;, ut frænis in terram agunt captiuos, ac uoce etiã sola territos cogunt euomere recentia corpora ad sepulturam. Itaq; ei vni insulæ crocodili non adnatant, olfactuq; eius generis hominum, ut Psyllorum serpentes, fugantur. Strabo quoque lib.17. Cum (inquit) crocodili Romã allati essent, ut viderentur, Tentyritæ eos sequebantur, facta est ab illis piscina quædam, & foramen in uno laterum, ut ex aqua in apricum egredi possent. Tentyritæ aderant, qui eos interdum reti educebant ad solem, ut à spectatoribus viderentur, interdum in aquã intrantes, rursum eos in piscinam retrahebant. Nonnulli hos etiam Tentyros vocari putant: & ita vulgo legitur apud Plin. lib. 28. cap. 3. Nam in insula Nili Tentyri nascentes tanto sunt crocodilis terrori, vt uocem quoque eorum fugiant. Quo in loco alij legunt ad hunc modum: Nam in insula Nili Tentyris nascentes: ut Tentyris ablatiuus sit à tẽtyra, orum, quod insulam ipsam significat.

TENVICVLVS, *Sottiletto, picciolettio*, λεπτὸς, λεπτὸς, ἀτελὴς, diminutiuum à Tenuis. Cice. Pæto: Tenuiculo apparatu significans Balbum fuisse contentum.

TENVIS,& hoc Tenue, *Sottile, picciolo, poco, pouero*. λεπτὸς, λεπτὸς, ψιλὸς, ἀραιὸς, exilis, gracilis, exiguus: cuius antitheton est Crassus. Cic. de Fato: Athenis tenue cœlum: ex quo etiam acutiores putantur Attici: crassum Thebis. itaq; pingues Thebani ac valentes. Col. lib. 2. Quo tenue linum prouentiat. Cic. pro Flac. Hæc enim ratio, ac magnitudo animorum in maioribus fuit, ut cum in priuatis rebus, suisq; sumptibus minimo contenti, tenuissimo cultu viuerent. &c. Virg. 4. Aen. Et tenui telas discreuerat auro. Cice. 5. Tusc. Negat vllam in sapiente uim esse fortunæ: tenuem victum antefert copioso. Ouid. 2. de Arte: Blanditiasq; leues tenui perscribere vino. Hinc Tenuior, & Tenuissimus. Stat. 2. Sylu. 4. Hæc tu Sperne coli tenuiore lyra. Cic. ad Att. lib. 3. Spes mea, semper fuit tenuior, quàm literæ tuæ. Tenuissima membrana, Idem primo de Natu. deo. In minimis tenuissimisq; rebus labi, Idem 2. de Ora. In tenui labor. Vir. 4. Georg.

Georg. In tenui labor, at tenuis non gloria, si quem Numina læua sinunt, auditq; uocatus Apollo. Per translationem nonnunquam tenuis ponitur pro paupere, πένης. Cic. pro Mur. Pœna grauior in plebem tua voce efflagitata est: commoti animi tenuium in ordine nostrum. Ibidem: Tenuiorum, & non occupatorum amicorum est ista assiduitas. Idem 3. de Legib. Concessa plebi à patribus ista potestate arma ceciderunt, restincta seditio est: inuentum est temperamentum, quo tenuiores cum principibus æquari se putarint. Tenuitas, atis, λεπτότης, λεπτομέρεια, gracilitas, subtilitas. Pli. li. 8. cap. 33. Cauda prælonga in tenuitatem desinens, & implicans se viperinis orbibus. Tenuitas, pro paupertate, πενία. Cice. 2. Off. Danda etiam opera est, ne, quod apud maiores nostros sæpe fiebat, propter ærarij tenuitatem assiduitatemq; bellorum, tributum sit conferendum. C. fil. Tironi: Ve possum, ex meis angustijs illius sustento tenuitatem. Tenuiter, aduerbium, λεπτῶς, tenuius, tenuissime. Cæs. li. 3. Bel. Gal. Pelles pro uelis, alutæq; tenuiter confectæ. Cic. lib. 2. de Inuent. Sed illæ tenuius & acutius, & subtilius tractantur: hi autem grauius, & ornatius. Idem 6. Verr. Iussit Timarchidem æstimare argentum, quo modo? quo qui nunquam tenuissime in donatione histrionum æstimauit.

TENVO, nuas, λεπτύνω, tenue reddo, extenuo, macero. Quintil. lib. 2. cap. 10. Ita sibi quoq; tenuandos adipes, & quicquid humoris corrupti, contraxerit, emittendum, si esse sanus, an robustus uolet. Propert. lib. 3. Eleg. 5. Dicite, quo pariter carmen tenuastis in antro. Ouid. 3. Meta. Et tenuant vigiles corpus miserabile curæ. Idem 2. de Pont. Eleg. 7. Nec magis assidue vomer tenuatur ab vsu, Pectora quàm mea sunt serie calcata malorum. Tenuatus, a, um, particip. Hora. 2. Serm. Sat. 2. Seu recreare volet tenuatum corpus, vbiq; Accedent anni, &c. Ouid. lib. 2. Meta. Cum vox est tenuata viro, canæq; capillos Dissimulant plumæ. Composita sunt, Attenuo, & Extenuo: de quibus suis locis.

TENVS, huius Tenus, παγίς, idem quod laqueus, teste Nonio, à tendendo dictus. Plau. Bacch. Pendebit hodie: ita pulchre intendi tenus.

TENVS, μέχρι, præpositio, idem significans quod vsq; ad: exigitq; aut ablatiuum singularem, cui tamen postponitur: vt, Pube tenus, Mento tenus, Capulo tenus. Virg. l. 3. Aen. Prima hominis facies, & pulchro pectore virgo Pube tenus: Aut genitiuum pluralem. Virg. lib. 3. Ge. Et crurum tenus à mento Palearia pendent. Sic Cumanum tenus. i. vsq; ad Cumas. Cic. in epist. Illi rumores de comitijs Cumarũ tenus caluerunt. Nonnunquam admittit & accusatiuũ. Flac. in Argon. Et Tanain tenus immẽso descendit ab Euro. Quodam tenus prodire, est qualemqualẽ in re quapiam progressum facere. Horat. 1. Epist. 1. Est quiddam prodire tenus, si non datur ultra. Titulo tenus Consul, hoc est, solo titulo & non re.

TEOS, Τέως, Stephano, Ioniæ ciuitas, Anacreontis Poetæ patria, qui ab ea Teius est cognominatus. Horat. in Epod. Non aliter Samio dicunt arsisse Batyllo Anacreonta Teium. Est & altera eiusdem nominis ciuitas in Scythia, ad paludem sitam piscibus refertam, cui sereno tempore oleum innatat tanta copia, vt in vasa colligi possit, & necessarijs usibus adhiberi. Auctor Stepha.

TEPEFACIO, facis, feci, *Intepidare*, χλιαίνω, tepidũ reddo. Cic. de Nat. de. Is Solis tactus est, non ut tepefaciat solum, sed etiam sæpe comburat. Horat. 2. Ser. Saty. 3. In matris iugulo ferrum tepefecit acutũ. Cic. de Senect. Hinc Tepefio, passiuum, χλιαίνομαι, vnde particip. Tepefactus. Terra semen tepefactum uapore & complexu suo diffundit. Virg. 9. Aen. Atro tepefacta cruore Terra, torrq; mandent.

TEPEO, pes, pui, χλιαρὸν εἶναι, tepidus sum. Plin. lib. 29. cap. 4. Carnibus gallinaceorum, ita vt tepeant auulsæ, appositis, uenena serpentium domantur. Ouid. 3. de Pont. Eleg. 4. Illa recens pota est, nostra tepebit aqua. Virg. 3. Geor. Parturit almus ager, Zephyriq; tepẽtibus auris Laxant arua sinus. Oui. 3. Fast. Et pereunt victæ sole tepente niues. Cato de re rust. cap. 69. Lentibus lignis facito calescat: vbi temperate tepebit, tum cuminum indito.

TEPESCO, cis, χλιαίνομαι, tepidus fio. Cic. 2. de Nat. de. Atq; etiam maria agitata ventis ita tepescunt, ut intelligi facile possit, in tantis illis humoribus esse inclusum calorem. Vir. 9. Aen. Et fixo ferrum in pulmone tepescit. Lucan. lib. 4. Paulatim cadit ira ferox, mentesq; tepescunt. Huius compositum est, Intepesco, quod est valde tepesco. Col. Nunc mitigato iam & intepescẽte frigore largissimis, liuitatibus, Liberiq; uindemijs exuberent.

TEPHRITIS, τεφρῖτις, gemma, quæ nouæ Lunæ, speciem habet, in corona curuatæ, cinericei tamen coloris: unde & nomen habet. Auctor Plin. lib. vlt. cap. 10.

TEPIDO, as, are, χλιαίνω, tepida aqua irrigare. Plin. l. 17. c. 26. In eodem agro bruma, tanto magis si niues scateant, geletur, ne frigus uites adurat, circumfundunt riguis, quòd ibi tepidare uocant, memorabili natura in amne solo. Sed idẽ æstate intolerandi rigoris.

TEPIDARIVM, χλιαρὸν λουτρόν, locus in balneis, in quo tepida aqua lauabantur, quemadmodum caldarium, in quo calida lauabantur, & Frigidarium, in quo frigida.

TEPIDVS, da, dum, *Tepido*, χλιαρὸς, ἀλεεινός, quod est medium inter calidum & frigidum. Pli. lib. 12. cap. 21. Præterea synceri densantur in tepida aqua. Interdum pro calido ponitur. Lucr. Tepidisq; caminis. Virg. 1. Ge. Non tepidum ad solem pennas in littore pandunt. Ouid. 2. Am. Eleg. 19. Tepidosq; refouerat ignes. Interdum pro frigido, præsertim quando transfertur ad hominem. Plaut. Hic homo factus est tepidior. i. frigidior, segnior. Hinc Tepidulus, diminutiuum, id est, subtepidus, ὑποχλίαρος.

TEPOR, oris, & Tepiditas, tis, χλιαρότης, ἀλέα, media qualitas inter calorem & frigus. Col. lib. 2. Si uero tepor cœli, siccitatq; regionis suadebit, Februario statim proscindendi sunt. Cic. 2. de Nat. de. Nec enim ille externus & aduentitius habendus est tepor, sed ex intimis maris partibus agitatione excitatus, quod nostris quoq; corporibus contingit, cum motu atq; exercitatione recalescunt. Oui. 2. Met. Quæ neque dant flammas, leniq; tepore cremantur.

TEPORO, as, p. p. χλιαίνω, idem quod tepefacio. Pli. l. 36. c. 26. Fragmenta teporata agglutinantur tantum, rursus tota fundi non queunt, præter quàm abrupta sibi.

TER, *Tre volte*, τρὶς, aduerb. numerale, idem valens quod tribus uicibus. Cic. de Diuin. Cædunt ter quatuor de cœlo corpora sancta. Virg. li. 1. Ge. Ter sunt conati imponere Pelio Ossam: Ter pater extructos disiecit fulmine montes. Hora. 3. Car. Ode 3. Ter si resurgat murus aheneus Auctore Phœbo ter pereat meis Excisus Argiuis: ter uxor Capta virum, puerosq; ploret. Aliquando non tam numerum significat, quàm augmentum: ut, Ter maximus τρισμέγιστος: Ter beati, τρισμάκαρες. Ouid. 8. Meta. ô ego ter felix. Virg. 1. Aen. ô terq; quaterq; beati.

TERCENTVM, τριακόσιοι, id est, trecenti. Virg. 8. Aen. Maxima tercentum totam delubra per vrbem Lætitia, ludisq; viæ, plausuq; fremebant. Idem 1. Ge. Tercentum niuei tondent dumeta iuuenci.

TERCENTI, tæ, ta, τριακόσιοι, id est, trecenti, seu trecenteni. Cic. 2. de Finib. Tercentosq; eos, quos eduxerat Sparta, cum esset proposita aut fuga turpis, aut gloriosa mors, opposuit hostibus. Plau. Persa: Tercentis versibus tuas impuritias loqui nemo potest. Cic. 3. Phil. Et Brundusii tercentos fortissimos uiros, ciuesq; optimos trucidauit. Tercenties, aduerb. Catul. in Iul. Cæsarem Eone nomine imperator vnice Fuisti in ultima occidentis insula, Vt ista vestra diffututa mentula Ducenties comesset, aut tercenties? Non desunt tamen qui hisce omnibus in locis Treceni, & Trecenties legendum contendant.

TERCENTENI, τριακόσιοι, id est, trecenti. Mart. lib. 1. Tercentena quidem poteras epigrammata ferre.

TERDENI, æ, a, τριάκοντα, triginta. Mart. li. 12. Terdenos uigilaueram per annos. Virg. lib. 8. Aen. Ex quo terdenis vrbem redeuntibus annis, Ascanius clari condet cognominis Albam.

TEREBELLVM, *Trouellino, succhiellino*. τερέτριον, diminutiuum à terebra, instrumentum chirurgorum, quo fracta cranii ossa eximuntur.

TEREBINTHVS, τερέβινθος, arbor est circa Idam Macedoniãq; breuis, fruticosa, & contorta: in Syria uero magna & copiosa, materie lenta, & nigra, lauri pene folio, oleæ flore, sed puniceo, baccis primum herbaceis, mox rubris, & cum maturuerint, nigrantibus, magnitudine fabæ resinosis, & sulphurosis, radice valida, in profundum acta. Duo terebinthi sunt genera, seu distincta, ex quibus mas sterilis est, teste Theophrasto. Ex hac arbore distillat laudatissimum resinæ genus, quam Terebinthinam Latini vocant. Plin. lib. 24. ca. 6. de resinæ generibus loquens: In arborum differentia placet terebinthina odoratissima atq; leuissima: nationũ Cypria atque Syriaca, vtraque mellis Attici colore, sed Cypria carnosior, sicciorq;.

TEREBRA, bræ, pen. cor. *Triuella*, τέρετρον, τρύπανον, instrumentum, quo ligna perforantur: à terendo dictum. Col. lib. 4. cap. 29. Nam antiqua terebra, quam solam veteres agricolæ nouerant, scobem faciebat, perurebatq; eam partem, quam perforauerat.

TEREBRO, bras, *Triuellare, forare*, τρυπάω, terebra perforo. Vir. 2. Aen. Aut terebrare cauas uteri, & tentare latebras. Col. lib. 5. cap. 9. has terebrari Gallica terebra conuenit. Oui. 6 Fast.

Fast. Prima terebrato per rara foramina buxo, Vt daret effeci tibia longa sonos. Terebratio, onis, uerbale, τρύπησις, ipse terebrandi actus. Col. lib. 4. cap. 29. In illa autem quæ fit per terebrationem, &c. Huius compositum est, Exterebro, quod est exterqueo, & exculpo: ut, Exterebrate veritatem. Plaut. Exterebra prorsus, atque excute.

TEREDO, inis, p. p. τερηδών, vermis in ligno nascens, eaq; erodens. Est autem hæc vox Græca, sed quam Latini & usu & inflexione suam fecerunt. Græci enim τερηδόνα appellant, quam nos Teredinem. Quanquam nihil prohibet Latinam uocem esse à terendo dictam. Eadem & Tinea dicitur. Licet sint qui distinguant, vt Teredines tantū dicantur in mari, hoc est, in nauibus: Tineæ, terrestres sint. Plin. lib. 16. cap. 41. Infestantium quatuor genera. Teredines capite ad Portionem grauissimo, rodunt dentibus: hæ tantum in mari sentiuntur, nec aliam putant teredinem proprie dici: Terrestres, Tineas uocant. Teredo pro uerme vestes terente, & erodente. Plin. lib. 8. cap. 48. de prætextis Seruii Tullij: Mirumq; fuit, nec defluxisse eas, nec teredinū iniurias sensisse annis quingentis sexaginta.

TERENTIA, Ciceronis uxor fuit, Epistolis ipsius notissima: quam postea à uiro repudiatam, Salustius uxorem duxit, vt inimici sui arcana certius posset discere ex ea, quæ omnium eius consiliorum particeps fuerat & socia. Connumeratur hæc à Plin. l. 7. c. 48. inter longissimæ uitæ exempla, vt quæ vsq; ad CXVII. annum dicatur peruenisse.

TERENTIVS, τερέντιος, Poeta comicus, natione Afer, patria Carthaginiensis, libertus fuit Romæ Terentii Lucani: à quo ob liberale ingenium optimis literis eruditus, in hominum nobilissimorum amicitiam peruenit, præcipue Scipionis, & Lælii: quorum etiam opera adiutus creditur in scribendo, ob sermonis elegantiam. Cui opinioni astipulatur etiam Varro, Non obscurum est, inquiens, adiutum Terentium in scriptis à Lælio & Scipione. Eandem ipse famam auxit. Nunquam enim, nisi leuiter, se tutari conatus est. Scripsit fabulas sex, quæ omnium manibus teruntur. Post hac uisendarum Athenarū cupiditate ductus ex quo nauim conscendit, nusquam deinde conspectus est. Quo fit, ut naufragio credatur periisse. Latius exequitur huius uitam Donatus in Prolegomenis Andriæ.

TERENTIVS SCAVRVS Grammaticus, quem Gel. dicit floruisse Adriani temporibus, ac librum de Cæsellii Vindicis Grammatici erroribus scripsisse. Terentius Culeo, senator Romanus, captus à Carthaginiensibus fuit, & redemptus ab Africano maiore: unde & currum eius secutus esse dicitur pileatus: ut refert Liui. lib. 10. de Bel. Puni. Hinc natus error apud indoctos, qui Terentium Comicum à Pœnis captum fuisse, & à Scipione redemptum crediderunt. Terent. Varro, collega Pauli Aemilii post cladem Cannensem cum reliquiis exercitus, Canusium se recepit. Cui Romam redeunti gratulatus est pop. Rom. quòd de repub. non desperasset.

TERENTVS, locus in campo Martio, quòd in eo ara Ditis patris in terra cultaretur: quæ ludis tantum secularibus effossa terra ostendebatur: iisq; peractis rursus claudebatur. Mart. Bis mea Romano spectata est uita Terento. Hoc est, binos spectaui ludos seculares.

TERENTINVS, tina, tinum, adiect. est à Terento deductum: vnde Ludi Terentini dicti sunt, qui alio nomine seculares uocantur, qui centesimo quoque anno tribus diebus continuis, tribusq; noctibus celebrabantur: tametsi postea ambitione principum minore interiecto spatio aliquoties fuerint celebrati. Ausonius in Ternario: Trina Terentio celebrata trinoctia ludo. De horum ludorum institutione, & ritu, uide Politianum ca. 58. Miscellaneorum: Censorinū cap. 6. D. Augustinum de ciuitate Dei lib. 3. cap. 18. Vale. Maxi. lib. 2. cap. 1.

TERES, teretis, pen. cor. generis omnis, κυλινδροειδής, longū & rotundum, cuiusmodi est figura cylindri: ita dictū, quòd anguli circunquaque quasi torno videantur esse detriti. Vir. 8. Ecl. Incumbens tereti Damon sic cœpit oliuæ. Oui. lib. 10. Meta. Pendebant tereti gemmata monilia collo. Virg. 5. Aen. Et tereti subnectit fibula gemma. Oratio teres. Cic. 3. de Orat. Sed si habitum etiam orationis, & quasi colorem aliquem requiritis, est plena quædam, & tamen teres & tenuis, & non sine neruis ac uiribus. Totus teres atque rotundus. Horat. 2. Ser. Sat. 2. Hoc est æqualis & constans in se, interprete Acrone. Nam Teretes (vt inquit ille) dicuntur, qui ab alio non quærunt quid faciendum sit, sed ipsi per se inueniunt. Tale est & illud Virgilii de Viro bono: Mundi instar habens, teres, atque rotundus.

TEREVS, τηρεὺς, rex Thracum, Martis ex Bistonide nympha filius, qui cum Prognen Pandionis Athenarum regis filiam vxorem duxisset, eius etiam sororem Philomelam per speciem visendæ sororis abductam vitiauit, vitiatæq; linguam præcidit. Quod facinus cum illa indicare alioqui non posset, cruore suo depictum sorori suæ transmisit. Qua re cognita Progne, ut sororem vlcisceretur Itym filium patri epulandum apposuit: Prolato deinde capite, cum pater se vxoris dolo filium in sua viscera condidisse agnosceret, & ad vltionem properaret, Progne mutata est in hirundinem. Philomela in auem sui nominis, Tereus in vpupam, Itys in phasianum. Hæc Seruius, enarrans illud Virgilii, Aut ut mutatos Terei mutauerit artus. Lege fabulam hanc lātius apud Ouid. lib. 6. Met.

TERGEMINI, dicuntur, qui tres eodem partu editi sunt. Plin. lib. 7. cap. 3. Tergeminos nasci certum est, Horatiorum Curiatiorumq; exemplo. Tergemini fratres apud Liui. 1. ab Vrb.

TERGEMINVS, a, um, adiect. τρίδυμος, τρίπλαξ, id est, triplex Liu. 6. ab Vrb. Modo tergeminæ victoriæ triplicem triumphum ex ipsis Volscis & Aequis & ex Hetruria egistis. Oui. 4. Trist. Eleg. 6. Tergeminumq; uirum, tergeminumq; canem. Stat. 1. Syl. 1. Non hoc imbri feras hyemes opus, aut Iouis ignem Tergeminum, Aeolii non agmina carceris horret. Id est, fulmen trisulcum. Ius tergeminæ prolis, id est, ius trium liberorum. Stat. 4. Syl. 8. Ergo quod ausoniæ pater augustissimus vrbis Ius tibi tergemine dederat læ tabile prolis, Omen erat.

TERGESTE, τέργεστον Ptol. colonia Romanorum ab Aquileia stadia centū octoginta distās (ut inquit Strabo) hodie Triestum vocatur. Hæc urbs olim florentissima fuit. Vide Pli. lib. 3. cap. 18.

TERGINVS, a, um, νωτιαῖος, possessimum à Tergus: ut Terginum lorum, id est, scutica è tergore animalis. Plaut. in Pseu. Aedepol nostrum durius tergum erit, quàm terginum hoc meum.

TERGIVERSOR, ris, *Tergiuersare, postergare, voltar le spalle*, fallo, & dicta mutuo, inquit Nonius: proprie est eorum, qui terga vertentes adhuc tamen pugnant, nec sese victos fateri nolunt. Vnde etiam ad alias res transfertur, ut disputationes, controuersias, &c. Nā Vertere terga, στρέφεσθαι, αἰτιᾶσθαι, μεταβάλλειν τὰ νῶτα, fugere est, quod & Terga dare dicimus. Plaut. Quid expectas? quid tergiuersaris? Cice. lib. 3. Tusc. Quid tergiuersamur Epicure? nec fatemur eam nos dicere voluptatem, quam tu idem, cum os perfricuisti, soles dicere? Id est, dissimulamus, & subterfugimus. Inrecōsulti accipiunt tergiuersari, pro in vniuersum ab accusatione desistere, teste Martiano ad Senatuscon. Turp. lib. 1. Tergiuersatio, uerbale, id est, subterfugium, detrectatio. Ci. pro Milone: Quid erat moræ & tergiuersationis.

TERGO, gis, & Tergeo, ges, si, sum, *Nettare, forbire*, & secundum antiquos tersum, ὀμόργνυμι, ἐκμάσσω, σμήχω, mundo, nitidum facio. Iuue. Sat. 14. Vasa aspera tergeat alter. Plau. Ornantur, lauantur, tergentur, poliuntur. Liui. 6. Bel. Pun. Secundo die arma curare, & tergere ante tentoria iussit. Cic. in Parad. Vt in familia qui tractant ista, qui tergunt, qui ungunt, qui vertunt, qui spargunt, non honestissimum locū ser uitutis tenent. Ouid. 2. Met. Vt tersis niteant talaria plantis. Idem 13. Met. Manuq; simul velut lacrymantia tersit Lumina. Huius composita sunt Abstergo, Attergo, Detergo, Extergo: quorum significata explicata sunt suis locis.

TERGVM, gi, *Schena, spalle di dietro, reni*, νῶτον, dorsum. Virg. 2. Aen. Ecce manus iuuenem interea post terga reuinctū. Inambulare manibus ad tergum reiectis, Asin. Cic. l. 10. Ouid. l. 2. Metamor. Ossaq; post tergum magnæ iactata parentis. Dicitur & de auibus. Cic. 2. de Natura Deo. Grues in tergo præuolantium colla & capita reponunt. Neque solum de animalibus, verum etiam de rebus inanimatis dicitur. Vnde librum à tergo, ὄπισθεν, scriptum dicimus id est à posteriori parte chartæ, uel membranæ. Iuuen. Saty. 1. Scriptus & à tergo, necdum finitus Orestes. Glaci alia terga fluuiorum, Claud de bel. Get. Aerea terga loricæ, Stat. 9. Teb. Aliquādo tamen Tergum pro tergore ponitur, σκῦτος. Vir. 1. Aen. Mercatiq; solum facti de nomine byrsam, Taurino quantū possent circundare tergo. Itē pro scuto, ῥινὸς, ἀσπὶς, quoniam scuta corio tegi solent. Idem lib. 10. Aen. Et tergo decutit hastas. Et tam Tergus, quàm Tergum, à terendo dici uidentur, quoniam vehendis oneribus teruntur. Terga uertere, νῶτα δοῦναι. Cæsar tertio Belli Gal. Vt ne unum quidem nostrorum impetum ferrent, ac statim terga verterent. Dare terga, idem. Quint. lib. 2. cap. 13. Nonnunquam terga etiam dedisse simulata fuga proderit. Virg. 4. Georg. Aut hos versa fuga uictor dare terga coegit. Præbere tērga fugæ, Ouid. 10. Meta.

TERGVS, tergoris, pe. co. neut. gen. σκῦτος, corium, & proprie crassior

crassior illa pars, qua tergum id est dorsum tegitur. Virg li. 1. Aen. Tergora diripiunt costis & uiscera nudant. Plin. lib. 8. cap. 10. Durissimum dorso tergus, uentres molles, setarum nullum tegumentum. Silius lib. 3. Squalenti tergore serpens.

TERINA, æ, τέριννα, agri Brutii oppidum maritimum. à quo propinquus sinus Terinæus appellatur. Auctor Plin. lib. 3. cap. 5.

TERIAS, τηρίας, fluuius est Siciliæ non procul à Catana, teste Plin. lib. 3. cap. 8. Stephanus alium eiusdem nominis fluuium collocat in Phrygia, quem alio nomine Gallum ait appellari.

TERMENTARIVM, inquit Varro lib. 4. de lingua Latina linteum, quod teritur corpore.

TERMENTVM, apud Plau. pro detrimento, teste Festo.

TERMERA, τέρμερα, oppidum liberum Cariæ, teste Plin. lib. 5. cap. 29. Stephanus Lyciæ assignat.

TERMERIVM, τερμέριον, promontorium est Myndiorũ, Candariæ Conrum promontorio oppositum, & quadraginta non amplius stadiorum mari ab eo diremptum. Auctor Strabo lib. 14.

TERMESSVS, τερμησσὸς Ptolem. Pisidiæ urbs est, teste Strab. lib. 13. Cibyræ, & Milys proxima.

TERMES, termitis, pe. c. mascu. gene. κλάδος, ἔγκαρπος, ramus ex arbore decerptus cum fructu. Qui quoniam in diuisione agrorum ante quàm metæ ponerentur, figi solebat termino nomen dedit. Proprie Termes (ait Porphyrio) est oliuæ, sicut Palmes uitis. Hor. Epo. 16. Germina, & nunquam fallentis termes oliuæ. Gellius tamen etiam Termitem appellat palmæ ramum cum fructu auulsum, quẽ Græci σπάδικα nominant.

TERMILAE, τέρμιλαι Herodoto, populi sunt Lyciæ, è Creta oriundi quos Sarpedon Minois, & Rhadamanti frater colonos ex Creta duxit, ac Termilas nominauit, cum prius Minyæ & Solymi uocarentur, ut Herodotus refert. Postea Lycus Pandionis filius, eosdẽ à se Lycios appellauit. Quæ profecto ratio Lycios ac Solymos eosdem esse ostendit, quanquam Homerus eos uideatur separare.

TERMINALIA, orum, τερμινάλια, Varro ideo appellata esse existimat, quòd is dies anni extremus erat constitutus. Ego potius à Termino Deo nomen sumpsisse existimo. Fuerunt enim Terminalia festa, quæ in honorem termini Dei celebrabãtur mense Februario, ad octauum Calendas Martias. Nam inter Terminalia & Regifugium, teste Censorino, interserebatur dies intercalaris. Liuius quinto Decad. lib. 3. Tertio die post Terminalia Calendæ intercalares fuere.

TERMINO, as, Terminare, determinare finire, concludere, περατόω, ὁρίζω, terminos constituo, certis finibus circunscribo, finio. Cic. 1. Offic. Illorum fines, sicuti ipsi dixerunt, terminauit: in medio relictum quod erat, popu. Roman. adiudicauit. Cic. in Catil. Quorum alter fines uestri imperii, non terræ, sed cœli regionibus terminaret. Cic. de Finibus. Omni autem priuatione doloris putat Epicurus terminari summam uoluptatem. hoc est, Epicurus putat summam esse uoluptatem, priuari doloribus. Terminare sententiam, absoluere. Cic. ad Attic. lib. 9. Sed ut sententiam aliquando terminemus. Terminatus, a, um, participium: ut, Terminatus ager .i. limitatus. Terminatæ diuitię. Cic. 1. de Fini. Ne naturales quidem multa desiderent, propterea quòd ipsa natura diuitias, quibus contenta sit, & parabiles, & terminatas habet. Terminatio, tionis, uerbale, ὁρισμὸς, finitio. Terminatio aurium, distinctio, discretio. Cic. in Orat. Ut igitur poetica, & uersus inuentus est terminatione aurium, obseruatione prudentium: sic in oratione animaduersum est, &c. Huius composita sunt, Determino, Distermino, & Extermino: quorum significata uide suis locis.

TERMINVS, ni, Termine, fine, ὅρος, πέρας, τέρμα, proprie dicitur limes qui agrum ab agro diuidit: à terendo, (ut Varroni placet lib. 4. de lingua Latina) quòd hæ partes maxime terantur, propter iter limitare. Aut certe à Græco nomine τέρμα quod est eiusdem significationis. Cic. 4. Acad. Est enim inter ipsos, non de terminis, sed de tota possessione cõtentio. Per translationem Terminus, pro quouis fine accipitur. Ci. 1. de Orat. Nullis terminis circunscribere, aut definire ius suum. Virg. lib. 4. Georg. Quamuis angustus terminus æui. Apud antiquos Terminus Deus putabatur in cuius tutela fineis agrorum esse existimabant. unde etiam sub aperto colebatur. propterea quòd nefas putabant Terminum sub recto consistere, ut auctor est Festus. Liu. 1. ab urbe: Nam cum omnium sacellorum exaugurationem aues admitterent, in Termini fanum non addixere. Huius composita sunt Anterminus, & Conterminus: quorum significata vide suis locis.

TERMITES, κλάδοι ἔγκαρποι, rami arborum cum fructibus detracti. Vide supra in dictione Termes.

TERMON, τέρμων, à ueteribus Græca consuetudine ponebatur pro eo, quem Latini Terminum appellant. Ennius apud Festum: Ingenti vadit cursu, quo redditus Termo est.

TERNARIVS, a, um: ut, Ternarij scrobes, i. scrobes, quadrati, quaquauersum pedes habentes ternos. Colum. lib. 11. ca. 2. Scrobes omnis generis, quos ueris Autumno consiturus, hoc tempore præparare oportebit: eorum quaternarii, hoc est, quaquauersum pedum quatuor, si est commodum terrenum, XIIII. ab uno fiunt: ternarii autem XVIII.

TERNVS, a, um, distributiui numeri nomen est: quod tamen sæpe accipitur pro suo primitiuo. Horat. 3. Car. Ode 19. Ternos ter cyathos attonitus petet Vates. Virg. 5. Aen. Terno consurgunt ordine remi. Cic. ad Pætum lib. 4. Cum loquimur terni, nihil flagitii dicimus: at cum bini, obscœnum est.

TERO, ris, iui, tritũ, Tritare, sfrantumare, rompere, τρίβω, συντρίβω, frico, contero, attero, consumo. Plau. in Asi. Num me illuc ducis, ubi lapis lapidem terit? Ouid. 1. de Arte: Frenaq; magnanimi dente teruntur equi. Virg. 4. Ge. Ipse labore manum duro terat. Plin. Deinde refrigeratum teritur in farinã .i. comminuitur. Terere iter, est iter agere. Virg. 1. Georg. Sæpius è tectis penetralibus extulit oua Angustum formica terens iter. Terere tempus, χρονοτριβεῖν, est consumere: similiter terere ocium. Liu. lib. 1. Quas in conuiuiis, luxuq; cum æqualibus uiderant tempus terentes. Tritus, a, um, particip. κατατετριμμένος, id est, attritus, & usu consumptus. Martia. lib. 1. Cerea si pendet lumbis, & trita lacerna, Dimidiasq; nates Gallica palla tegit. Trita uia, seu Tritum iter .i. sæpius calcatum, & a multis frequentatum. Ouid. 1. de Arte: Trita frequensq; via est, per amici fallere nomen. Trita frequensq; licet sit uia, crimen habet Cice. 1. Phil. Cum Brundusium, iterq; illud, quod tritum in Græciam est, non sine causa uitauissem. Tritum prouerbium, hoc est, multorum sermone celebratum, θρυλλούμενον. Cice. 1. Off. Ex quo illud, Summum ius, summa iniuria, factum est iam tritũ sermone prouerbium. Tritus, tritui, τρίψις, ipse actus terendi. Plin. lib. 33. cap. 4. Nec ullum absolutius aurum est, cursu ipso, trituq; perpolitum. Tritor, oris, qui aliquid conterit: ut; Tritor colorum. Plin. lib. 35. cap. 11. Nanq; Erigonus tritor colorum Nealcæ pictoris intantum ipse profecit. Tritor stimulorum, qui assidue vapulando stimulos tergo suo conterit. Plaut. Persa: Quid ais tu crux, stimulorum tritor? Huius composita sunt, Attero, Contero, Detero, Distero, Extero, Intero, Obtero, Protero, Pertero, Subtero: quæ suis uide locis. Retero, ἀνατρίβω, rursus tero, purgo, excerno. Col lib. 2. Pura deinde frumenta, si in annos recondantur, reteri debent: nam quanto sunt expolitiora, minus à curculionibus exeduntur.

TERPANDER, dri, τέρπανδρος, Poeta Lyricus, ex Antissa Lesbi ciuitate, qui primus quatuor lyræ chordis, tres alias addidit & Lyrici carminis leges conscripsit: quas nonnulli Philæmoni cuidam adscribunt. Auctor Suidas. Tanta autem in Terpandro artis excellentia fuisse perhibetur, ut quẽ significare volebant insigniter quidem canere, primum tamẽ locum non mereri, eum μετὰ λέσβιον ᾠδὸν, hoc est, post Lesbium cantorem collocandum dicerent. Cuius prouerbiũ ortum ad huiusmodi referunt historiam. Cum Lacedæmoniorum res seditionibus tumultuarentur, consultum oraculum iussit, ut Lesbium cantorem accerserent. Accersitus itaque Terpander, populi animum sic deliniuit, ut omissa omni seditione, in pristinam concordiam redirent. Qua ex re factũ, ut Lacedæmonii Lesbiis musicis primas partes tribuerint, & si quem alium canentem audissent, protinus dicerent, μετὰ λέσβιον ᾠδὸν, id est, post Lesbium cantorem eum collocandum.

TERPNVS, citharœdus insignis Neronis temporibus floruit, cuius cantu supra modum Neronem delectatum fuisse, scribit Suetonius in vita eius: Statim (inquit) ut imperiũ adeptus est, Terpnum citharœdum, uigentem tunc præter alios accersit, diebusq; continuis post cœnam canenti in multam noctem assidens, paulatim & ipse meditari, exercitarique cœpit, nec eorum quicquam prætermittere, quæ artifices eius generis uel conseruandæ uocis causa, uel augendæ factitarent.

TERPSICEROTES, (inquit Calepinus) ductum nomen à modulatis, & quasi ad lyram compositis cornibus. Qua in re nimis pueriliter fallitur, inemendatis, ut solet, exemplaribus deceptus. Terpsicerotes enim neque Græca, neque Latina lingua agnoscit. Sterpsicerotes ita legendum, quo nomine significatur capræ siluestris genus, ab intortis cornibus ita dictum. Plin. lib. 11. cap. 37. Erecta autem cornua, rugarumq; ambitu contorta, & in leue fastigium exacuta

cuta (ita ut lyras diceres) strepsiceroti, quem Addacē Africa appellat.

TERPSICHORE, τερψιχόρη, una nouem Musarum, sic dicta, quòd choreis, & tripudiis delectetur: uel, ut Plutarchus ait, quòd maxima vitæ pars ea delectetur & gaudeat. Huic quidam citharæ inuentionem tribuunt. Virg. de Nouem Musis, Terpsichore affectus cithara mouet, imperat, auget. Vide in dictione Musa.

TERRA, æ, *Terra*, γῆ χθὼν, elemētum frigidum & siccum, quod, quoniam reliqua omnia grauitate exuperat, infimum sibi inter ea locum vindicauit. Dicta Terra (vt quidam volunt) quòd pedibus teratur. Cic. de Nat. de. Terra locata in media mundi sede, solida & globosa, & vndique in sese nutibus suis conglobata, vestita floribus, &c. Sunt qui velint hoc nomine in singulari numero, totum elementum significari, in plurali aliquot eius regiones. Virg. 1. Aen. Multum ille & terris iactatus & alto .i. per multas regiones, ut illi exponunt. Quæ differentia aut falsa est, aut certe non perpetua. Nam & terram frequentissime pro una qualibet regione legimus & Terras pro toto orbe. Cic. de Amic. Eorū, qui in hac terra fuerunt, Magnamq; Græciam, quæ tum florebat, &c. Vir. 4. Aen. Et nunc magna mei sub terras ibit imago. Terræ filij, γηγενεῖς, olim obscuro ignotoq; genere prognati dicebantur, propterea quòd terra sit omnium communis parens: uel quòd iuxta quorundam etiam historias primitus mortales ex terra nascebantur: quod etiam de Gigantibus Poetarum fabulę prodiderunt, quorum quod obscura essent, & incognita stirpe progoati, ad Terram, commuoē omnium matrem, origo referebatur. Ad quod alludens Iuuenalis, hominem obscurum, Gigantum fraterculum appellat. Cic. Attic. lib. 1 Et huic terræ filio, nescio cui, committere epistolam tantis de rebus non audebam. Vide Erasmi Adagia. Terram pro terra, eodem Erasmo teste, prouerbialis est figura in hominem exulem, erronem, & incertis uagantem sedibus. M. Tul. in epist. ad Att. li. 14. Hæc & alia ferre non possum: itaq; γῆν πρὸ γῆς cogito, significat, se defugiendo cogitare. Terra defossum aliquid habere dicitur, qui non impertit neq; profert suas dotes: sumptum ab auaris, aurum gumo defodientibus: quod apud Plaut. facit Euclio. Terram videre, γῆν ὁρᾶν, dicuntur, qui ad molesti prolixiq; laboris finem propemodū peruenerunt. Sumptum à nauigantibus. Var. lib. 1. de re rust. scribit, Terram tribus modis dici: communi, proprio, & misto: Communi, ut cum dicimus, orbem terræ, & terram Italiam, cum & lapis, & arena, & cætera eius generis sint in nominando comprehensa. Altero modo dicitur terra proprio nomine, quæ nullo alio vocabulo neque cognomine adiecto appellatur. Tertio modo dicitur terra, quæ est mista, in qua seri quid potest & nasci, ut argillosa, uel lapidosa. Terra etiam vocatur Vesta, siue quòd rebus omnibus vestiatur, seu qui ui sua stet. Oui. lib. 6. Fast. Stat ui terra sua, vi stando Vesta vocatur. Dicitur & mater. Col. lib. 10. Tu penitus clathris eradere viscera matris Ne dubita. Pli. lib. 2. Sequitur terra, cui vni rerum naturæ partium eximiæ, propter merita cognomen indidimus maternæ venerationis. Nos nascentes excipit, natos alit, semel editos sustinet, & semper nouissime complexa gremio, iam ab reliqua natura abdicatos, tum maxime, ut mater, operiens. Et paulo post: Terra serpentem, homine percusso, amplius non recipit.

TERRAEMOTVS, huius, tus, *Terremoto*, σεισμὸς, terræ concussio, quæ à spiritibus terræ inclusis, & exitum sibi molientibus fit. Plin. lib. 2. ca. 84. Fiunt cum terræmotu & inundationes maris, eodem videlicet spiritu infusi, aut residentis sinu recepti. Maximus terræ memoria mortaliuꝫ extitit motus Tiberii Cæsaris principatu XII. vrbibus Asiæ una nocte prostratis. Cic. 2. Off. Si tecta aut vi tempestatis, aut terræmotu, aut vetustate cecidissent. Idem 1. de Diuinat. Conquassari maximis terræmotibus.

TERRANEOLA, æ, cum accentu in antepenult. χερσαῖος κορυδαλὸς. auis alaudæ similis, præter quàm quòd in capite apicem non habet, sicut alauda. Dicta Terraneola, quòd non in arboribus, sed in terra versetur, atq; nidificet. Sipontinus.

TERREFACIO, cis, p.c. *Spauentare*, ἐκπλήσσω, δειματόω, terrore afficio. Hinc Perterrefacio: vt, Perterrefacias Dauum, apud Terentium in Andria.

TERRENVM, ni, substantiuum, neut. ge. *Terreno*, γῆ, terra cultui idonea. Col. lib. 2. Callidissimi rusticarum rerum genera terreni tria esse dixerunt, campestre, collinum, montanum. Idē li. 1. Agrum habebimus salubri cœlo, uberi gleba, parte cāpestri, parte alia collibus, uel ad Orientem, uel ad Meridiē molliter deflexis, terrenisque alijs, atq; alijs siluestribus & asperis.

TERRENVS, a, um, *Di terra*, χερσαῖος, quod vel in terra natum est, uel in terra viuit, uel aliquid cum terra commune habet, vt terrenum animal. Virg. 6. Aen. Terreniq; hebetāt artus, moribundaq; membra. Ouid. 15. Met. Sic vbi terreno Lycus est epotus hiatu, Existit procul hinc, alioq; renascitur orbe. Idem 5. Meta. Nec quicquam terrenæ fæcis habentem. Ci. 1. Tusc. Corpora nostra terreno principiorum genere confecta, ardore animi concalescunt. Plin. li. 9. cap. 29. Terreni maiores, quàm pelagici. Terrenus, γεώδης, χοϊκὸς, pro terreus. Col. Area quoq; si terrena erit, ut sit ad tecturam satis habilis.

TERREO, es, rui, *Spaurire, spauentare*, ἐκπλήττω, φοβέω, timorem alicui incutio. Virg. lib. 1. Ge. Et sonitu terrebis aues. Cæs. lib. 3. Bel. Ciu. Et legionarii interioris munitionis defensores, scalis admotis, tormentisq; cuiusq; generis, telisq; terrebant. Virg. lib. 8. Aen. Iam tum religio pauidos terrebat agrestes Dira loci. Idem 8. Aen. Neubelli terrere minis. Ouid. 14. Met. Tonitruq; & fulgure terruit orbem. Territus, ta, tum participium, seu nomen ex participio: vt, Territus animi: hoc est, conturbatus animo. Liui. 7. ab Vrb. Itaque Consule territo animi, Vidésne tu, inquit, A. Corneli, cacumen illud supra hostem? Ouid. 2. Met. Venatrixq; metu venantum territa fugit. Huius composita sunt, Absterreo, Conterreo, Deterreo, Exterreo, & Perterreo: quorum significata explicantur suis locis.

TERRESTRIS, & hoc terrestre. *Terrestre, di terra*, χερσαῖος, χθόνιος, idem quod terrenus: ut, Terrestre animal, quod in terra vitam agit. Plin. lib. 10. ca. 61. Rursus in terrestribus pariunt serpentes. Ouid. li. 14. Met. Tantosq; per alta labores Aequora sustinuit, tantos terrestribus armis. Cic. 6. Ver. Illud Flaminius ita ex æde sua sustulit, ut in Capitolio, hoc est, in terrestri domicilio Iouis poneret. Liu. 3. bel. Pun. Coosul literis Philippi atque Annibalis perlectis, consignata omnia ad senatum itinere terrestri misit: nauibus deuehi legatos iussit. Liu. 1. ab vrb. Audi Iupiter, & tu Iuno, Quirine, diiq; omnes cœlestes, uosq; terrestres, uosq; inferni audite.

TERREVS, a, um, *Di terra*, γήϊνος, quod ex terra est: ut, Vas terreum. Col. lib. 1. Horreum camera contectum, cuius solum terreum, prius quàm consternatur perfossum.

TERRIBILIS, le, φοβερὸν, ἐκπληκτικὸν, formidabile, atq; horrendum. Virg. 6. Aen. Terribilis squalore Charon. Cic. pro Sext. Alter, ô dij boni, quàm teter incedebat, quàm truculentus, quàm terribilis aspectu. Virg. 6. Aen. Terribiles visu formæ, letumq;, laborq;.

TERRICOLA, ἐπιχθόνιος, qui terram habitat. Est autem hominum epitheton apud Poetas, à terræ inhabitatione deductum, quo mortales distinguuntur à superis, qui à cœlesti habitatione cœlicolæ dicuntur.

TERRICREPVS, a, um, pen. cor. βαρύβρομος, Iouis, vel fulminis, epitheton quasi terribiliter, seu cum terrore increpans. Vox est poetica.

TERRICVLVM, li, φόβητρον, quod iniicit terrorem. Liui. 5. ab Vrbe: Cum omnium assensu comprobata oratio esset, gauderentq; patres sine tribunitiæ potestatis terriculis inuentam esse aliam vim maiorem ad coercendos magistratus, victi consensu omnium, comitia tribunorum militum habuere. Accius: Proinde ista hæc tua aufer terricula, atque animum iratum comprime.

TERRICVLAMENTA, φόβητρα, phantasmata, siue spectra terrorem incutientia.

TERRIFICO, as, ἐκπλήττω, φοβέω, terrorem incutio. Lucret. li. 1. Et quæ res obuia mentes Terrificet morbo affectis. Vir. l. 4. Aen. Cęciq; in nubibus ignes Terrificant animos.

TERRIFICVS, a, um, p.c. φοβερὸς, terribilis, formidabilis, terrorem incutiens. Vir. 5. Aen. Seraq; terrifici cecinerunt omina uates. Nox terrifica, apud Val. Flac. lib. 5. Argonau. Stridores terrifici, apud Silium lib. 5.

TERRIGENA, pe.c. communis generis, γηγενὴς, ex terra genitus. Cic. 2. de Diuin. Terrigenam tardigradam domiportam sanguine cassam potius: quàm hominum more cochleam dicere. Luca. lib. 3. Aut si terrigenæ tentarent astra gigantes. Oui. Epist. 12. Donec terrigenæ (facinus miserabile) fratres In se constrictas conseruere manus.

TERRITO, as, p.c. *Spaurire*, ἐκδειματόω, frequētatiu. à Terreo. Ter. in An. Dii te eradicent, ita me miserani territas. Vir. 4. Aen. Et magnas territat vrbes. Liu. 8. ab Vrb. Dein postquā aspernabantur flagitium autes, minis territare, atq; identidem admonere fortunæ. Plaut. Amph. Larua vmbratilis, tu me minis territas.

TERRITORIVM, rii, *Territorio*, ἀγρὸς, est, ut inquit Pomponius, uniuersitas agrorum intra fines cuiusq; ciuitatis. Quod ab eo dictum est, quòd maxime teratur, uel quòd magistratus eius loci intra omnes fines terrendi, id est, summouendi ius

ius habet. Hactenus Pomponius. Pl. lib. 19. cap. 6. Extra territorium id abire. Cic. 2. Phili. Vt florentis coloniæ territorium minueretur. Seruius etiam in Virgilium.

TERROR, oris, *Terrore, spauento, paura, φόβος, δεῖμα, φόβητρον*, timoris incussio. Cic. 4. Tusc. Quæ autē subiecta sunt sub metu, ea sic definiunt. Pigritiam metum consequentis laboris, terrorem metum concutientē. Ex quo fit: vt pudorē rubor, terrorem pallor & tremor, & dentium crepitus consequatur. Seruius inter Terrorem & Metum sic distinguit, quòd Terror proprie sit, qui aliis infertur: vnde & Terribilis dicitur Metus, quem habent timentes. Licet aliquando terror pro metu ponatur. Virg. 11. Aen. Quòd si tātus habet mentes & pectora terror.

TERTA GALEA, id est, detersa. Varro: Terta niget galea. Cato de Liberis educandis, vt citatur à Nonio, Aliti sunt, circumtonsi, terti atque vnctuli, vt videātur esse maogonis seruuli.

TERTIANUS, adiect. *Tertiano, τριταῖος*, vt, Tertiana febris: quæ tertio quoq; die recurrit: quēadmodum Quartana, quæ quarto. Cic. 3. de Natu. de. Vide quæso si omnis motus, omniaq;, quæ certis temporibus ordinem suum conseruant, diuina dicimus, ne tertianas quidem febres, & quartanas diuinas esse dicēdum sit. Tertiana etiam absolute idē significat. Pli. lib. 30. c. 14. Xenocrates polegii ramum lana inuolutum in tertianis ante accessionem olfactandum dari, &c.

TERTIANI, orum, *οἱ τῆς τρίτης τάξεως στρατιῶται*, Tertiæ legionis milites. Tacitus l. 21. Tradidit & Syria duo & vicessimanos, tertianosq;.

TERTIATA VERBA, *ἐγκεκομμένα ῥήματα*, appellantur imperfecta, lapsantia, & cum pauore nutabunda: quando quis exanimatus non profert verba integra, sed vix tertia quæque enunciat mediis ex perturbatione suppressis. Apuleius li. 5. Tremens & exangui colore, lurida tertiata verba sublirepens, sic ad illas ait.

TERTIO, aduerb. *Terzare, interzare, τρίτον, τρίτως*, tertia vice. Terent. in Eun. Non hercle veniam tertio. Colum. l. 3. c. 13. Sariuntur sesquiopera, iterū sarriūtur vna opera, & tertio una.

TERTIO, tias, verbū est rei rusticæ scriptoribus familiare, pro eo quod est, opus aliquod tertio repeto: vt Tertiare agrum, *τριπολεῖν*, est tertio proscindere. Colum. lib. 2. Sed iugerum talis agri quatuor operis expeditur: Nam commode proscinditur duabos, vna iteratur, tertiatur dodrante, in liram redigitur quadrante operæ. Idem libro secundo capite 13. Iteratos esse oportebit, ac deinde circa Septēbris Calēdas tertiatos. Hinc Tertiatio verbale, pro tertia operis repetitione: quo nomine Colum. lib. 12. cap. 50. vsus est pro tertia olei pressura. Sint aūt, inquit, in cella olearia tres labrorum ordines, ut vnus primæ notæ, id est, primæ pressuræ oleū recipiat alter secūdæ, tertius tertiæ. Nā plurimō refert nō miscere iterationem, multoq; minus tertiationem.

TERTIUM, aduerb. *τρίτον, τρισσὸν*, tertia uice. Cic. 2. de Diui. Quid est tam incertum, quàm talorum iactus? tamen nemo est, quin sæpe iactans, Venerem iaciat aliquando, nonnunquam etiam iterū ac tertium. Tertium consul esse dicitur, qui duobus iam perfunctus Consulatibus, tertium gerit. Tertio autem consul quis factus esse dicitur: qui tertio post exactos reges anno gessit Consulatum.

TERTIARIUS, a, um, adiect. quod tertiam rei alicuius partē recipit: vnde Tertiarium stannum appellatur à Pli. l. 34. c. 17. Adulterini & factitij stanni genus, cū singulis stanni libris singulæ plumbi albi, & singulæ nigri libræ admiscentur.

TERTIARIUM, rii, substant. *τριτημόριον*, idē quod triens, hoc est, vnciæ quatuor: & tam de pondere, quàm de mensura dicitur. In ponderibus enim, teste Budæo, libræ tertiam partē significat: in mensuris autem tertiam partem congii. Cato rei rust. ca. 95. Postea sumito bituminis tertiariū, & sulphuris quartarium.

TERTIUS, a, um, *τρίτος*, vltimus, siue vnus ex tribus. Pl. epi. 92. Tertius dies est, quòd audiui recitantem Sentium Augurinum. Cic. pro Rab. Posth. Modo uobis inspectantib. in Gabinij iudicio tertio quoq; verbo excitabatur. Plin. l. 8. c. 48. Tertium locum Milesiæ oues obtinēt. Tertiæ notæ herbæ, id est tertio loco adscribendæ, vel tertiam dignitatem post alias sortitæ. Col. l. 9. c. 4. Tertiæ notæ, sed adhuc generosæ, marinus ros, & nostras cunila, quam dici satureiam.

TERTULLIANUS, *Τερτυλλιανός*, scriptor Ecclesiasticus, eloquens quidē, in nonnullis tamē ab Orthodoxæ Ecclesiæ fide nonnihil aberrans. Animam. n. immortalem quidem esse fatetur. sed eā effigiatum corpus esse cōtendit, neq; hanc tantum, sed ipsum etiam Deum corporeum esse dicit, licet non effigiatum: Nec tamen hoc hæreticus creditur esse factus.

TERUNCIUS, *τεταρτημόριον, τριούγγιον*, nummus perexiguus, à tribus uncils, hoc est, quarta libellæ parte dictus, teste Var. lib. 4. de lingua Latina. Plau. in Capt. Neq; ridiculos iam teruncii faciunt. Cic. Caninio: De præda mea Teruntium nō attigit quisquam.

TESQUA, loca edita, aspera, & inculta, ipso situ atq; silentio religionem quandam & horrorem incutiētia. Hor. 1. Epi. 14. Nam quæ deserta & inhospita Tesqua Credis amœna uocas, mecū qui sentit: & odit Quæ tu pulchra uocas, Nemorosa Tesqua, apud Luca. li. 6. Tesqua (inquit Festus) loca augurio designata: Cicero aspera esse ait, & difficilia. Hæc ille. Varr. li. 6. de lin. La. Tesca scribit per c, literam: putatq; Tesca dicta, quasi Tuesca, à tuendis sacris: locaq; quædam agrestia interpretatur, Deo cuipiam cōsecrata: Accii testimonio Idipsum confirmans ex Tragœdia, cui Philoctetæ nomē est, in hūc modum citato, Quis tu es mortalis, qui in deserta, & tesca te apportes loca? Quid autem Tescorum nomine ibidem intelligere debeamus, explicat idē. Accius, paulo post subiungens, Celsa Cabyrum delubra tenes, mysteriaq; pristina castis concepta sacris. Hæc fere Var.

TESSARESCAEDECATITÆ, *τεσσαρεσκαιδεκατῖται*, sectæ cuiusdam homines, qui non nisi decimaquarta Luna mense Martio Pascha celebrabant: vnde & nomen acceperunt.

TESSARACOSTON, *τεσσαρακοστὸν*, tempus dierum quadraginta ante partum, & totidē post partum, quibus mulieres à sacris arcebantur: propterea quòd id fere temporis tam ipsæ, quam earum fœtus plurimis infestentur incommodis. Quo dierum numero exacto festum celebrabant, quod & ipsum Tessaracoston appellabant. Vide Censorinum de Die natali, & Cœlium Rhod. li. 16. cap. 22.

TESSELLA, læ, *τετραγωνίσκη*, dimi. à Tessera, rem quāuis significans, formam habentem quadratam: cuiusmodi sunt laterculi, siue lapides quadrati, quibus pauimēta sternuntur. Pli. li. 37. c. 10. Andromadas argenti colorem habet, ut adamas, figura quadrata, & semper tessellis similis.

TESSELLATUS, a, um, quod tessellis, id est, paruis quadratis lapillis est compositum: vt, Pauimentum tessellatum. Suet. de Cæs. Munditiarum lautitiarumq; studiosissimum multi prodiderūt: quamuis tenuem adhuc, & obæratum, in expeditionibus tessellata & sectilia pauimenta circuntulisse. Vitru. li. 7. præcipit pauimēta tessellata angulos omnes æquales: eademq; sectilia dici, quoniam in particulas secta sunt, vt quocunque velis, possint circunferri. Erant & Tessellatæ quædā tunicæ, tesseris quibusdam distinctæ, Vnde palliorū tesseras dixit Pli. l. 35. Zeuxis aureis literis in palliorum tesseris intextum nomen suum ostentabat.

TESSERA, æ, *κύβος*, figura omni ex parte quadrata, teste Macrob. l. 2. in Som. Scip. hoc est, constans sex lateribus æqualibus: qualem est videre in iis ossiculis, quibus in alueolo ludimus, punctis quibusdam distinctis, & in quancunq; incubuerint partem, immotam stabilitatem habentibus: quæ & ipsa à Latinis Tesseræ, à Græcis *κύβοι* appellantur. Cice. de Diuinat. Quid est enim sors? idem propemodum quod micare, quod talos iacere, quod tesseras: quibus in rebus temeritas & casus, non ratio & consilium valet. Tali autem siue taxilli omnino diuersi erant à tesseris: vt qui quatuor tantum haberent latera ad similitudinem eorum ossiculorum, quæ in articulo pedis animalium bisulcorū uentre protuberant, concaua vertebra ligata, altera parte concaus, altera in conuexitatem nonnihil assurgente. Sed de his abunde multa dicta sunt suo loco. In militia item Tessera, *σύμβολον, σύνθημα*, dicebatur symbolum, quo socii ab hostibus, & exploratoribus dignoscebantur. Ea autem erat tabella, teste Polybio, quam Tribuni militares sub noctem ab Imperatore acceptam ad Centuriones perferebant: Centuriones autē ad Decuriones, & ii rursus ad unumquenque suæ decuriæ militem: à quibus rursus, antequam se intenderent tenebræ, redibat ad Imperatorem. Vie. l. 7. In bello tessera signum. Liu. li. 7. Cæteris omnibus tesseram dari iubet. Itē: Tessera est belli & pacis futuræ signum. Pomponius: Q. Mutius missus ad Carthaginienses legatus, cum essent duæ tesseræ positæ, vna pacis, altera belli, arbitrio sibi dato vtrā uellet deferre utrāque sustulit, & ait: Carthaginienses petere debere, vtrā mallent accipere. Ponitur nonnunquam pro signo frumētario, quo exhibito, vnusquisq; frumentum pro portione accipiebat à præfecto annonæ: sicut ex more vetusto in patria nostra fieri solitum est ab his, qui pauperum curam habent. Nā erogantur signa quædam plumbea, quibus exhibitis, sigillatim accipiunt certam mensuram farinæ, vel panis, viniue. Suet. in Augusto: Ac ne plebs frumentationum causa frequētius à negociis auocaretur, ter in annum quaternorum mensium tesseras dare destinauit. Iuu. Sat. 7. Summula ne pereat, qua vilis tessera venit Frumenti. Sic ēt dicuntur tesseræ nūmariæ, quib. exhibitis, summa nummum præscripta repensari solet. Item Tesseræ collybisticæ, quas vulgus literas

cambij uocat, cum in usum excogitatæ, vt pecunia argentarijs tradita, vel in locis remotissimis citra vllum vecturæ periculum recipi possit. Item Tessera est lignum vtrinq; complanatum, in quo numeri inciduntur. Vulgus Taleam appellat. Plau. Suam uterq; tesseram habet, ratio constat. Tessera hospitalis. Fuit antiqui moris tesseram dari hospitibus dimidiatam, quam quicunq; attulisset ad hospitem, continuo agnosci posset, & hospitio accipi, tanquam amicus, & vetus hospes. Hoc autem ius necessitudinis ad posteros transibat: propterea tesseram hospitalem diligenter asseruabant. Pla. in Pœn. Ego sum ipsus, quem tu quæris. P. hem quid audio? A. Antidamæ me gnatum esse. P. si ita est, iam tesseram Cõfer, si vis, hospitalem: A. eccam attuli. Tesseram hospitalem confregisse dicebatur, qui ius hospitii violabat: hoc est, ut ait Erasmus, qui sibi reditum in domum aliquam præclusit. Plau. in Cistel. Hic apud nos iam Alcesimarche confregisti tesseram In vestibus item figuræ quædam quadratæ, Tesseræ dicebantur: vnde & vestes ipsæ dictæ sunt Thessellatæ. Plin. li. 35. c. 9. de Zeuxide pictore: Opes quoq; tantas acquisiuit, vt in ostentatione earum Olympiæ aureis literis in palliorum tesseris intextum nomen suum ostentarit.

TESSERARIVS, rii, ὁ τὸ σύνθημα σημαίνων, qui tesseram, hoc est, signum bellicum per contubernia militum nunciat.

TESSERARIVS, a, um, κυβικὸς, quod ad tesseras pertinet: vt ludus tesserarius, κυβεία.

TESSERVLA, læ, συνθημάτιον, symbolum siue signum frumentarium, quod qui ad præfectum annonæ referebant, certam frumenti accipiebant mensuram: quemadmodum etiam hodie in quibusdam sacerdotum collegiis æneos plumbeos ve quadrátes videmus distribui, quos penoris præfectus, ab ijsdem certa vini mensura, certoq; panis põdere solet redimere. Persi. Sa. 5. Scabrosum tesserula far Possidet. Plin. Frumẽti rationem tesserulis ostendebat. Tesserulæ item dicebãtur exigui quidam & quadrati lapilli, ex quibus elegantiora pauimenta sternebantur, quæ ab antiquis Tessellata dicebantur. Cic. li. 3. de Orat. ex Lucilio: Quam lepide lexeis cõpostæ, vt tesserulæ omnes Arte, pauimento atque emblemate vermiculato.

TESTA, æ, Chiappa, pezzo, guscio, testo, κεράμιον, vas fictile, quod ex argilla tornatum, mox ad ignem coquitur: vnde & Testa dicta, quasi tosta. Hora. 1. Epist. 2. Quo semel est imbuta recẽs seruabit odorem Testa diu. Ouid. 2. Trist. Alter humum, de qua finganitur pocula mõstrat: Quæq; docet liquido testa sit apta mero. Hora. 1. Car. Ode 20. Vile potabis modicis Sabinum Cantharis, Græca quod ego testa Conditum leui. Ad Heren. lib. 4. Prometheus, cum mortalibus ignem diuidere vellet, ipse si à uicinis cum testa ambulans, carbunculos corrogaret, non ridiculum videretur. Quin & ipsa fragmẽta fictilium vasorum, Testæ dicuntur. Plin. l. 36. c. 25. Necessariũ binas per diuersum coassationes substerni, capita earũ præfigi ne torqueantur, & tuderi nouo tertiam partem testæ tusæ addi. Testa item dicitur tegmen cuiuslibet rei durum & fragile, quod Græci ὄστρακον vocant: vt in piscibus omnibus, qui duriore uestiuntur cortice, qui à Græcis ὀστρακόδερμα appellantur. Cic. 2. de Nat. deo. Quot genera, quamque disparia partim submersarum, partim fluitantium, & innatantium belluarum, partim ad saxa natiuis testis inhærentium? Testas quoq; figurate positas legimus pro ostreis, aliisve id genus piscibus duriore cortice contectis. Horat. 2. Ser. Sat. 4. Sed non omne mare generosæ fertile testæ. Testas itẽ pro ouorum putaminibus dicimus: item pro conchis cochlearum. Plau. Pœn. Scin quid est? cochleæ è testa ut sustolli solent, &c. Testula, læ, dimin. Col. l. 11. c. 3. de porris capitatis loquens: Tum testulæ, vel conchæ quasi sedes in singulis subiectæ seminibus adobruuntur, ut fiant capita latioris incrementi. Testulis ferebãtur suffragia. Liu. 5. bel. Pun. Testulia datis, tribuni populum summouetunt, sitellaq; allata est, vt sortirentur, vbi Latini suffragium ferrent.

TESTACEVS, a, um, ὀστράκινος, ὀστρακώδης, quod ex testa est, siue quod testæ duritiem imitatur. Pli. Insectorum omnium, & quibus testacea operimenta, oculi mouẽtur. Pli. epi. 535. Quia sint cæmento medij farti, nec testacen opere præcincti. Testacea pyra, quæ etiam Signina dicebantur. Pli. li. 15. ca. 15. Signina, quæ alij à colore testacea appellant.

TESTAMENTARIVS, a, um, quod ad testamentũ pertinet. Vnde Testamentariæ tabellæ, & Testamentaria lex, quæ Cornelia dicitur: quæ irrogat pœnam ei, qui falsum testamentũ, vel aliud instrumentũ signauerit, scripserit, recitauerit. Adoptio testamentaria, qua quis per testamẽtum sibi filium adoptat. Pli. l. 5. c. 5. Cum Scipionis Africani transisset atrium, vidissetq; adoptione testamentaria Solutionis (hoc enim fuerat cognomen) Africanorum de decore notam irrepentẽ Scipionum nomini.

TESTAMENTARIVS, rij, ῥαδιουργὸς, πλαστόγραφος, qui testamẽta falsa conficit. Cic. li. 3. Offi. Non de sicarijs, veneficijs, testamentarijs, furibus, peculatorib. hoc loco disserendum est.

TESTAMENTARIVS, διαθηκόγραφος, notarius, cõfector, & scriptor testamentorũ. Paulus ad legem Cor. de Fals. l. impuberem. Si testamentarius seruo fideicommissariam libertatem dederit, videamus ne id extra pœnam sit. Budæus.

TESTAMENTVM, ti, Testamento, legatione, lascio, διαθήκη, ἡ διαθῆκαι, πληθυντικῶς, instrumentum extremæ nostræ volũtatis continens testimonium. Vlpia. l. 1. qui testa. facere pos. Testamentum est, inquit, uoluntatis nostræ iusta sententia, de eo quod post mortem fieri voluerimus. Et proprie quod perfectum est, Testamentum dicitur. Sed abusiue quoque testamenta vocamus ea, quę falsa, vel iniusta, vel irrita, vel rupta, itemq; imperfecta sunt. Cic. 2. de Fin. Sic eiusdem testamentum nõ solum philosophi grauitate, sed etiam ab ipsius sententia iudico discrepare. Horat. 1. epist. 7. Et opella forensis adducit febres, & testamenta resignat.

TESTATIM, ὀστρακηδὸν, aduer. antiquum, idem significãs quod minutim. Tractum à testarũ natura, quæ in exigua fragmenta solent cõfringi. Pomponius in Verre ægroto, vt citat Nonius: Iam istam colaphis comminuissem testatim tibi.

TESTATIO, onis, Testatione, testimonio, μαρτυρία, idem quod testimonium. Liu. 8. ab vrb. Sicut fœderum ruptorum testationem, ingenti fragore cœli procellam effusam. Quint. l. 5. ca. 13. Si quid ab aduersario testationibus comprehensum.

TESTATOR, Testatore, ὁ διατιθέμενος, testamenti conditor, vox in primis frequens apud Iuriconsultos.

TESTATVS, Chi fa testamento, διαθέμενος, qui testamentum cõdidit: cuius contrarium est Intestatus, ἀδιάθετος, qui testamentum non condidit. Vnde & ab intestato dicimus aliquem hęredem factum, hoc est, non ex testamẽto, quod nullum erat, sed iure propinquitatis. In significatione autem passiua Testatus, μεμαρτυρημένος, dicitur apertus, vulgatus, ab omnibus cognitus, quòd id quasi omnes testentur. Cic. 4. Ver. Verres quam maxime clara atq; testata esse posset, in ius ad Metellum Carpinatium voco, tabulasq; societatis in forũ defero. Oui. 3. de Pont. Ele. 1. Nota tua est probitas, testataq; tẽpus in omne. Ci. Curioni. Aut certe testatum apud animum tuum relinquã, quid senserim. Hinc Testatior, & Testatissimus. Cæs. 8. Bel. Gal. Itaq; omnibus, qui arma tulerant, manus præcidit, vitamq; concessit, quo testatior esset pœna improborum. Cic. pro Cœl. Nam necesse est fuisse nõ paucos, vt & comprehendi Licinius facile posset, & res multorum oculis esset testatior.

TESTICVLOR, aris, quod & Testillor dicitur, significat iumentis maribus fœminas, vel fœminis mares admoneo. Festus.

TESTICVLVS, li, ὀρχίδιον, diminutiuum, à testis cum pro coleo accipitur. Auctor ad Heren. lib. 1. Medicus testiculos arietinos tenens.

TESTIFICOR, aris, ari, Testificare, testimoniare, μαρτυρέω, testimonium dico, notũ facio, testib. firmo. Ci. 3. de Orat. Quod eo sæpius testificor, vt auctorib. laudandis ineptiarũ nomen effugiã. Oui. 1. de Art. Te memorem domine testificere tuę. Cic. ad Att. li. 8 Testificor me expertem belli fuisse. Testificari deum, pro Testari, & in testimonium inuocare. Testificatus, a, um, partic. Ci. Att. li. 1. Illud inest tamen commodi, quod & mihi, & cæteris amicis tuis nota fuit, & abs te aliquando testificata tua voluntas omittendæ prouinciæ. Oui. Epist. 20. Linguaq; præsentem testificata deam.

TESTIFICATIO, onis, μαρτυρία, probatio per testes. Cice. 6. Verr. Si eius rei testificatio tolleretur, cautumq; esset, eos testimonium non esse dicturos. Idem de Clar. Ora. Chirographa, testificationes, indicia, quæstiones, rem manifestam facere. Interdum idẽ quod declaratio, assertio, professio. Cic. Lentulo lib. 1. epi. Sic egit causam tuam, vt neq; eloquentia maiore quisquam, nec grauitate, nec studio, nec contentione agere potuerit, cum summa testificatione tuorũ in se meritorum. Idem 9. Philip. His honoribus habitis Ser. Sulpicio, repudiatæ legationis ab Antonio manebit testificatio sempiterna.

TESTIMONIVM, nii, Testimonio, testimonianza, μαρτυρία, testiũ depositio: quæ & Testatio dicitur, quanquam testimonium proprie absentium sit, cum dicta testium, quæ alibi depositæ sunt, apud iudicem in scriptis proferuntur: quod genus Græci, ἐκμαρτυρίας, vocant. Vnde Diuus Adrianus (referẽte Callistrato. Digest. de probat. & præsump.) Rufino proconsuli Macedoniæ rescripsit, Testibus se, non testimoniis crediturum. Gabinio quoq; in hæc verba rescripsit: Alia est auctoritas præsentium testium, alia testimoniorum quæ recitari solent. Accipitur aliquãdo latius testimonij uocabulum, pro omni eo quod ab aliqua re externa sumitur ad faciendam fidem. Cice. in Topic. Testimoniorum duo sunt genera.

nera, diuinum, & humanum. Diuinum, vt oracula, auspicia, vaticinationes & responsa sacerdotum, aruspicum, coniectorum. Humanum, quod spectatur ex auctoritate, & ex uoluntate, & ex oratióe, aut libera, aut expressa: in quo insunt scripta, pacta, promissa, iurata, quæsita. Sumitur aliquando testimonium pro elogio, quo sententiá nostram de re quapiam declaramus Cic. pro Domo sua. Senatus mihi testimonium huius urbis conseruatæ dedit.

TESTIS, is, generis communis, *Testimonio, μάρτυρ*, qui, quæve testimonium dicit. Testibus præsentibus facere aliquid: cui contrarium est, Clam furtim, & sine arbitris aliquid facere. Plau. Curc. Quod amas, amas, ama testibus præsentibus. Mart. lib. 1. Ille dolet uere, qui sine teste dolet. Oui. Epist. 6. Vix mihi teste deo, credita vita tua est. Cic. 3. Off. Cum uero iurato sententia dicenda sit, meminerit, deum se habere testem. Virg. 8. Eclog. Quanquam nil testibus illis profeci. Iuuen. Saty. 14. Falsus erit testis, vendet periuria summa Exigua, Cereris tangens aramq;, pedemq;. Testis vero pro testiculo, masculini gen. est, *ὄρχις*, dictus, quòd virilitatis testis sit. Auctor Priapeæ: Magnis testibus ista res agitur. Plin. l. 12. c. 49. Testes pecori armentoq; ad crura decidui.

TESTIVILLICIVM, res minimi pretii: sumptum à filorum fragmentis, quæ de tela decidunt, quæ propriæ testiuilicia uocari uolunt. Pla. Cas. Non ego hoc uerbum empritem testiuilicio. Quo tamen in loco Festus legit Tertiullicio.

TESTOR, ris, *Testificare, testimoniare, addur in testimonio, μαρτυρέω*, testimonium perhibeo, testimonio sum, affirmo, profiteor. Cic. 2. de Nat. de. Venæ & arteriæ crebræ multæq; toto corpore intextæ, vim quandam incredibilem artificiosi operis, diuinięq; testantur. Idem pro Mur. Ego quod facio, omnium vestrum causa me facere clamo atque testor. Tranquillus in Claudio: Testatus quondam per edictum, tanto impēsius petere se, vt natalem patris sui Drusi celebrarent. Ouid. 8. Meta. Et plausit pennis, testataq; gaudia cantu est. Aliquando testem aduoco, vel in testimoniū adduco, & alterint implorato testimonio assero, *μαρτύρομαι*, Virg. 2. Aeneid. Vos æterni ignes, & non violabile vestrum Testor numen, ait Cice. 5. Phil. Is me potissimum testatus est, se æmulum extitisse mearum laudum. Idem pro Flacco: Vociferarer quantum maxime possem, contenderem, testarer publicanos, excitarem negociatores: vestram etiam conscientiam implorarem. Hoc est, testes aduocarem publicanos, totamq; rem eorum iudicio permitterem, vt interpretatur Budæus. Testari, pro obtestari, hoc est, suppliciter aliquid petere, numinum etiam inuocatione adhibita *ἱκετεύειν, ἱκετεύειν*. Plau. Ipsus tete per superos omnes precatur. Accipitur item Testari, pro testamentum condere, *διατίθεσθαι*. Ci. 1. de Inuen. Possitne quisquam de filii pupilli te testari. Huius verbi cōposita sunt, Antestor, Attestor, Contestor, Detestor, Obtestor, & Protestor: quorum significata explicata sunt suis locis.

TESTVACEVM, *κλιβανίτης*, libi vel panis delicatioris genus, quod in testo calido coquebatur. Testum autē Latini uocāt, quod Græci *κλίβανον*. Varr. li. 4. de ling. lati. Libum (inquit) quod libaretur prius quàm esset coctum, testuaceum, quod in testo calido coquebatur: vt etiam nunc Matralibus id faciunt Matronæ.

TESTVDINEATVS, a, um, *καμαρωτὸς*, fornicatus, concameratus, siue quod conuexum, & incuruum est, testudinis more. Pli. li. 33. c. 11. Sed & testudineatum in usum venisse. Col. l. 12. ca. 15. Et inter se accliues testudineato tecto more tuguriorum inarescentem ficum à rore & interdum à pluuia defendant. Vitru. li. 2. Tecta recidentes ad extrema transtra traijciunt, gradatim cōtrahentes, & ita ex quatuor partibus ad altitudinem educunt in medio metas, quas luto & frōde tegentes efficiunt testudineata tecta.

TESTVDO, inis, *Testudine, galana, bissa scudelera, testuggine, χελώνη*, animal tardigradum, a testa, qua tegitur nomen habens. Earum genera sunt Marinæ, Palustres, Terrestres, & Lutariæ, quæ in dulci aqua diuersantur. Ex his marinæ in Indico mari in tantam euadunt magnitudinem, vt singularum superficies habitabiles casas integant, atque inter insulas Rubri præcipue maris non aliis fere nauigene cymbis. Vniuerso autem generi testudinum dentes nulli sunt, sed rostri margines acuti, superiori parte inferiorem claudente, pyxidū modo. Oua pariunt in terra, auium ouis similia, fetusq; educant annuo spatio. Reliquam earum naturam vide apud Pli. li. 9. cap. 10. Est item testudo machina bellica, tabularis contexta, & crudo corio, aut cilicinis centonibus contecta, aliave materia, quæ difficulter possit exuri. Hæc intus habebat trabem, funibus suspensam, quæ si vnico præmuniretur ferreo, Falx dicebatur, eo quòd incuruata esset eū in ulum, vt lapides è muro euelleret. Si uero ferro bifurco caput haberet munitum, Aries dicebatur, siue quòd arietis in morē retrorsum cederet, vt maiori cum impetu feriret, siue quòd geminis cornibus capitis arietini similitudinem referret. Testudo autem dicebatur, quòd modo caput exereret, modo subduceret, viuæ testudinis ritu. Silius li. 1. Tandem condensis arctæ testudinis armis, Subducto Pœni vallo, cæcaq; latebra Pandunt prolapsam suffossis mœnibus urbem. Cæs. 4. Bel. Gal. Reliquisq; diebus turres ad altitudinē, valli, falces, testudinesq; parare ac facere cœperunt. Testudo item dicebatur congregata militum multitudo cōsertis scutis testit, aduersus impetum lapidum, aliorumq; telorum desuper insidentium, *συνασπισμὸς*. Liu. 10. ab Vrb. Galli testudine facta conserti stabant. Cæs. 5. bel. Gall. At milites legionis septimæ testudine facta, & aggere ad munitiones adiecto, locum cœperunt. Rursus Testudines in ædificiis dicuntur fornices, siue cameræ, *καμάραι*, testudinei tegminis instar conuexæ. Virg. 1. Aen. Tum foribus diuæ, media testudine templi, Septa armis, solioq; alte subnixa resedit. Est item Testudo, musicum instrumentum, viuæ testudinis figuræ nō admodum dissimile, quod & Græci ab animalis nomine *χέλυν* appellant. Huius inuētionem Mercurio assignat Hyginus, qui cum aliquando in testudinem incidisset, cuius caro longa vetustate erat exesa, solis relictis neruis, qui digitis percussi non in amœnum edebant sonum: ex illius similitudine lyram excogitauit: vnde & testudinis illi nomē mansisse quidam existimant. Horat. lib. 1. Carm. O decus Phœbi & dapibus supremi Grata testudo Iouis, ò laborum Dulce lenimē. Virg. 4. Georg. Ipse caua solans ægrum testudine amorem. Cic. 2. de Nat. deo. Quocirca & in fidibus testudine resonatur. Testudineus, a, um, adiect. quod est testudinis: ut, Testudineus gradus. Plau. in Amph. Siue grallatorius, siue testudineus fuerit (subaudi, gradus) certum est mihi hunc scelestum perdere.

TESTVLA, læ, *ὀστράκιον*, minor testa, vel testæ fragmētum. Col. li. 11. c. 3. de porris capitatis loquens: Tum testulæ vel conchæ, quasi sedes, singulis subiectæ seminibus, adobruuntur, vt capita latioris incrementi. Testulis in comitiis ferebantur suffragia. Liu. l. 5. Bel. Pun. 2. Testulis datis Tribuni populum summouerent: sitellaq; allata est, ut sortirentur, vbi Latini suffragium ferrent.

TESTVS, ui, *Testo, coperchio della padella, κλίβανος*, instrumentum plerunq; fictile, nonnunquam etiā, in quo ex ære, aliave materia placentæ, aliaq; id genus coquebantur. Cato de re ru. cap. 75. In foco calido sub testu coquito leniter. Legitur & Testum in eadem significatione: vt, Aereum testū, apud Pli. li. 30. Hinc Testuaceum libum, & Panem testuaceum dicimus, quem Græci uocant *κλιβανίτην*. Var. li. 4. de Lin. Lat. Libum dictum, quod libaretur, prius quàm esset coctum: Testuaceum, quòd in testo calido coquebatur, vt etiā nunc Matralibus id faciunt matronæ.

TETANICI, *τετανικοὶ*, à tetāno morbo dicti sunt cum musculi, qui secundum spinā sunt, ita rigent, vt se inflectere non possint. Idq; cum anterior pars afficitur, vt si mētum pectori annectatur, *ἐμπροσθότονος*: cum posterior, *ὀπισθότονος*, vt si caput scapulis adhæreat. cum vero ambæ rigent ex æquo, *τέτανος*, vocatur, vt si ceruix recta & immobilis intendatur etiam si (ut ait Celsus) quidam minæ subtiliter, & minus discrete his nominibus vtuntur.

TETANOTHRA, *τετανόθρα*, medicamenta sunt eiusdē formæ, cuius & psilothra, *ψίλωθρα*. Sed psilothris ad pilos vellēdos, tetanothris ad erugandam extendendamq; in facie cutem vtimur.

TETANVS, ni, pen. cor. *τέτανος*, rigor & immobilitas ceruicis, cum spinæ, nerui, & musculi vtrinque ex æquo obriguerunt, ita vt ceruicis vertebras neutrā in partem flecti permittāt. Vide paulo ante in dictione Tetanici.

TETARTAEVS, adiect. *τεταρταῖος*, quartanus. Col. li. 3. cap. 20. Tetartæum pro tetrade, siue quaternario numero posuisse videtur, cum ait. Nec tamen ea caussa compellere nos debet ad multas vitium varietate: sed quod iudicauerimus eximium genus: id quantæ multitudinis possimus, efficiamus. Quod deinde proximū, à primo, tum quod est tertiæ notæ. vel quartæ: quodq; eatenus velut lectarum quodam cōtenti simus tetartæo. Satis est enim per quatuor vel summū quinque genera uindemiæ fortunam oppetiri.

TETARTEMORION, *τεταρτημόριον*, Græca dictio quadrantem significans Plin. lib. 7. cap. 49. Durat & ea ratio, quam Petosiris, ac Necepsos tradiderunt, & Tetartemorion appellant, à trium signorum portione, qua posse in Italiæ tractu cxxvj. annos vitæ contingere apparet. Quo in loco Tetartemorion accipitur pro spatio trium signorum, quæ est pars quarta Zodiaci.

TETER, tra, trum, *Vile, crudele, βλοσυρὸς*, fœdus, crudelis, dirus

& tam ad animum, quàm ad sensus exteriores pertinet: vt, Tetra belua, Tetra uox, Teter odor, Teter aspectus, Teterrima mens. Pla. Most. Ego vero se neque tetriorem beluam Vidisse me vnquam, neque peiorem, renseo. Cic. 4. Tusc. ægritudinem vt tetram, & immanem belluam fugiendam esse diximus. Clau. in Eutro. Nec belua tetrior vlla est, Quam serui rabies in libera colla furentis. Sulpitius ad Cice. lib. 4. Vir clarissimus ab homine teterrimo acerbissima morte est affectus. Col. l. 7. c. 5. Spumam tetri odoris expuit. Vir. li. 3. Aen. Tum vox tetrum dira inter odorem. Horat. 1. Ser. Sat. 4. Postquam discordia tetra Belli ferratos postes portasq; refregit. Hinc Tetre, tetrius, teterrime, aduerbia. Cice. 1. de Diu. Multa facere impure, ac tetre, cum temeritate, & impudentia. Idē pro domo sua: Impurissime, teterrimeq; violasti.

TETHYS, Tethyos, prima syllaba product. τηθὺς, Cœli & Vestæ filia, soror Saturni, coniunx Neptuni, fluuiorū, & Nympharum mater. Hesiodus in Theogonia, Terræ sobolē enumerans: Οὐρανῷ εὐνηθεῖσα, τέκ' Ὠκεανὸν βαθυδίνην, Θείαν τε χρυσοστέφανον, Τηθύν τ' ἐρατεινήν. Et paulo post. At Ouid. l. 5. Fast. videtur sentire illam fuisse Titani filiam, qui fuit Saturni frater natu maior. Ait enim: Duxerat Oceanus quondam Titanida Tethyn. Datiuum facit Tethyi Catul. de Coma Beren. Luce tamen canæ Tethyi restituor.

TETRADRACHMA, mæ, vel Tetradrachmon, mi, τετράδραχμον, nummus quaternas ualens drachmas. Liu. li. 34.

TETRAGNATIS, aranei quidam, à maxillarum multitudine ita dicti, quas Græci γνάθους dicunt. Pli. l. 29. c. 4.

TETRAGRAMMATON, quatuor constans literis. vnde Dei nomen Tetragrammaton, quòd non modo apud Hebræos, verum & apud Græcos, Latinos, Aegyptios, Chaldæos, Arabes, aliosq; populos quatuor elementis scribatur.

TETRAMETRON, pe. c. τετράμετρον, carminis genus, Comicis familiare, quatuor constans mensuris maioribus, hoc est pedibus octo: vnde & octonarium vocant Latini.

TETRARCHA, æ, quartam regni partem obtinens. Cic. ad Att. l. 5. Qui regna tetrarchis dederunt. Luca. l. 7. Sicci sed plurima campi Tetrarchæ, regesq; tenent, magniq; tyranni. Horat. 1. Ser. Sat. 3. Modo reges, atque tetrarchas.

TETRARCHIA, æ, τετραρχία, quartæ partis imperium. Cice. 2. de Diuin. à Cæsare tetrarchiæ regno mulcatus est.

TETRASTICHON, carmen, quatuor tantum versibus sententiā concludens. στίχος enim Græce versus.

TETRICI, pe co. σκυθρωποὶ, tristes ac seueri, à Sabinorū monte Tetrico, qui asperrimus est, teste Seruio in illud Vir. lib. 10. Qui Tetricæ horrentis rupes. Col. l. 8. cap. 11. Pauonum educatio magis vrbani patrisfamiliæ, quàm tetrici rustici curam poscit. Ouid. 1. de Arte. Tetricæ data verba puellæ.

TETRO, tras, μιαρόω, fœdo, conspurco. Pacuui. Belluatum ac ferarum aduentus loca tetrat.

TETTIGOMETRA, pe. pr. inuulucrum, ex quo cicadæ oriuntur. Pli. lib. 11. cap. 26.

TEUCER, Scamandri Cretensis filius, in Troade cum Dardano genero regnauit: vnde Iliensium regum fluxit origo. Ab huius nomine Troia, Teucria dicta, & Troiani Teucri. Hic & Salamina Cypri condidit, ut testatur Iustinus li. 44. Fuit & alius, frater Aiacis Telamonij.

TEUCHITES, pe. p. & mascu. gene. τευχίτης, iunci odorati species laudatissima, à loco, in quo nascitur, nomē habens. Pli. l. 21. c. 18. Dioscorides τευχῖτιν appellat fœminini generis, respiciens nimirum ad nomen generalius σχοῖνος, quod etiā in fœminino genere ab eodem vsurpatur.

TEUTONES, siue Teutoni, pe. cor. *Todeschi*, Germaniæ populi, ita dicti à Teutone ipsorum deo. Tacitus Tuisconem appellat. vide Plin.

TEUTONICUS, possessiuum à Teutonibus Germaniæ populis deductum. Mart. l. 14. Teutonicos accendis, spuma capillos.

TEXO, texis, texui, textum, *Tessere*. ὑφαίνω, ἐργάζω, telam conficio. Terent. in Heaut. Texentem telam studiose ipsam offendimus. Tibullus li. 2. Eleg. 3. Illa gerat vestes tenues, quas fœmina Coa Texuit. Virg. 10. Eclog. Dum sedet, & gracilī fiscellam texis hibisco. Per translationem Texere ponitur pro componere, fabricare, scribere, colligere, compingere, concinnare, συμπλέκειν, συγγράφειν, κατασκευάζειν: vt, Texere historiam, Texere corollam. Cice. ad Att. lib. 4. Paulus in medio foro basilicam iam pene texuit. Pli. li. 13. c. 11. Ex papyro nauigia texunt. Virg. 11. Aene. Bis denas Italo texamus robore naueis. Ouid. Epist. 15. Texitur & coliis panda carina suis. Texere nidos, apud Quintil. l. 2. c. 16. Texere epistolas, Cic. ad Pætum li. 9. Textus, a, um, participium, Virg. 2. Aene. Hanc tamen immensam Calchas attollere molem Roboribus textis, cœloq; educere iussit. Attexo, Contexo, Detexo, Intexo, Prætexo, Retexo, Subtexo, suis locis.

TEXTILIS, & hoc le, pe. cor. ὑφαντὸς, πλεκτὸς, quod texendo factum est: vt, Textilis corona, & Textilis vestis, ante cuius vsum fuit. Nexilis vestitus, vt docet Lucret. lib. 5. cum ait: Nexilis ante fuit vestis, quàm textile tegmen. Primi autem Aegyptii Inuenerunt textilia, teste Plinio lib. 7. cap. 56. Cice. 5. Tusc. Aureo lecto, strato pulcherrime textili stragulo. Virg. 3. Aene. Textilibusq; onerat donis. Textilis pictura, quæ in tapetibus fieri, aut tela solet. Cic. 6. Verr. Nego ullam picturam, neque in tabulis, neque textilem fuisse. Textilis vmbra palmitis, quæ multis palmitibus intertextis fit. Martia. li. 11. Hæc textilis vmbra supini Palmitis.

TEXTOR, oris, *Tessore, tessitore*, πλοκεὺς, ἱματουργὸς, ὑφάντης, qui vestes, aut telam texit. Cic. pro Planc. Si pro fabro aut textore emimus. Iuue. Sat. 9. Textoris pectine Galli.

TEXTRICULA, æ, *Tessadrella*. ὑφάντρια, dimin. à Textrix.

TEXTRINA, næ, pen. prod. *Tessitora*, ἐργαστήριον, officina textoris. Cic. 5. Ver. Nulla domus in Sicilia locuples fuit, vbi iste textrinam non instituerit. In eadem significatione legitur & Textrinum. Cic. ibidem: Quod tamen oppidum isti per triēnium textrinum ad muliebrem vestem faciendam fuit.

TEXTRIX, cis, ὑφάντρια, mulier textoriæ artis perita. Tibul. lib. 2. cap. 2. Textrix operata Mineruam Cantat.

TEXTUS, huius textus, ὕφανσις, συμπλοκὴ, textura. Plin. li. 9. c. 35. Alterno textu fulgentibus crinibus.

TEXTUM, ti. ὕφασμα, quicquid ex quauis materia contexitur, aut componitur. Mart. lib. 5. Et dona matrum nimineo ferunt texto. Ouid. Epist. 16. Pretiosaq; texta dabuntur. Vir. 8. Aenei. Hastamq; & clypei non enarrabile textum. Pinea texta carinæ, Catul. Argon. Textum orationis, pro stylo. Quintil. lib. 9.

TEXTURA, æ, ὕφασμα, πλοκὴ, πλέγμα, ratio ipsa texēdi. Lucr. l. 13. Quàm tenui constet textura.

T ANTE H

THAIS, Θαΐς, nobilis meretrix fuit Alexandrina, quæ Atticam iuuentutem in sui amorem pellexit. Hanc suis carminibus celebrauit Menander, comicus poeta Græcus, unde & Menādreæ epitheto à Poetis insignitur. Propertius: Turba Menandreæ fuerat nec Thaidos olim Tanta.

THALAMUS, pen. corr. *Camera da sposo ò da sposa*, θάλαμος, commune coniugis vtriusque cubiculum. Virg. lib. 9. Aene. Ferreiq; Eumenidum thalami. Per translationem pro ipsis nuptiis, atque adeo pro ipso connubii iure accipitur. Idem 6. Aen. Hic thalamum inuasit natæ. Ouid. 10. Met. Thalamiq; diu consorte carebat. Idem 1. Amo. Eleg. 8. Hæc sibi proposuit thalamos uiolare pudicos. Thalamus, pro alueolis apiū. Virg. 4. Geor. Post, vbi iam thalamis se composuere, siletur. Hinc Epithalamium, carmen nuptiale.

THALASSICUS, color, θαλασσικὸν χρῶμα, similis fluctibus marinis. Græci enim θάλασσα mare. Pla. in Mil. Ornatu thalassico. Thalassinus, a, um, pen. cor. eiusdem significationis. Lucr. l. 4. Teriturq; thalassina vestis.

THALASSIO, ὑμέναιος, carmē nuptiale: ita dictum à uoce quā in nuptijs ominis causa acclamabant, quæ erat thalassius. De cuius acclamationis origine vide Liuium lib. 1. ab Vrb. Apud Varronem Talasio legitur sine aspiratione, atque uni co, s, putatq; Varro ea uoce quasillum significari, hoc est, calathum reponendis lanis destinatum. Quam sententiam etiam attingit Plutarchus in Problematibus, dicens hanc uocem in nuptiis non alia ratione fuisse vsurpatam, nisi ut nouæ nuptiæ ad lanificium prouocarentur. Vocis autem huius originem à Græcis repetit, qui ταλάσιον dicunt, quod nos lanicium.

THALES, etis, & Thalis, Θαλῆς, θάλης, vnus ex septem Græciæ sapientibus, qui eodem tempore in Græcia floruerunt. natus est (vt ex Apollodori sententia tradit Laertius, anno primo xxxv. Olympiadis. Vixit annos (vt Sosicrates tradit) nonaginta: vt alii septuaginta. Hic primus in Græciam geometriam creditur inuenisse, primusq; obseruasse temporū ambitus, ventorum flatus, stellarum motus, sonitruum sonora miracula, siderum obliqua curricula, & Solis annua reuerticula. Interrogatus, quid in rerum natura difficillimum existimaret, se ipsum, inquit nosse. Iterumq; rogatus cum sciscitaretur, quo modo optime & iustissime uiuere liceret, Si, inquit, quæ in aliis reprehendimus, ipsi nō faciamus. Huic tripus antea à piscatoribus Milesiis reperta, dum res in lite verseretur, ex oraculo Apollinis indicantis eam sapientissimo dari oportere, delata est: deinde per manus omnibus sapientibus tradita, ad Solonem peruenit, qui illam Delphos remisit ad Phœbum, ut qui Deorum hominumq; sapientissimus esset. A Thalete Ionica fluxit disciplina, sicut à Pythagora Italica. Eius discipulus fuit Anaximander, cuius auditor Anaximenes, & Hecateus historicus.

THALES, Θαλῆς, θάλης, poeta Lyricus Cretensis, quem è Creta Solon

na Solon Spartam misit, vt eius odis ac poesi Spartani deliniti, animorum feritatem, nimium ea Lycurgi legibus imbutam, mitigarent. Auctor Plutarchus in Solone.

THALIA, pen. pr. θάλεια, vna ex nouem Musis: ἀπὸ τοῦ θάλλειν, quòd inter cætera significat virere, seu florere: propterea quòd Poetarum fama nullo tempore marcescat. Vir. 6. Ecl. Nostra nec erubuit siluas habitare Thalia.

THAMYRAS, siue Thamyris, θαμύρας, ἢ θάμυρις Suidæ, poetæ nomen ex Thracia, qui cum omnes pulchritudine præcelleret, ab initio mares dilexit: deinde mutata cõsuetudine, Musas amauit, cum quibus de cantu certauit hisce conditionibus, vt si vinceret, earum complexu poiretur, sin succumberet, ab illis pateretur, quicquid eis videretur. Itaque superatus & oculis, & lyra priuatus est. Hinc manauit prouerbium in eos, qui præter ingenium proprium aliquid agunt, Thamyras insanit, θαμύρας μαίνεται. Suidas. Oui. lib. 3. de Arte: Tu licet & Thamyram superes, atque Orphea cantu.

THAUMANTIAS, adis, Thaumantis & Electræ filia. Vir. 9. Aen. Roseo Thaumantias ore locuta est. Eadem etiam Thaumãtia dicitur, vt Imbrifera Thaumantis, apud Sta. 3. Syl.

THEAGENES, tres Athenis diuersis temporibus Suidas fuisse recenset: vnum, qui de Homero scripsit: alium, qui καπνὸς, id est, fumus est cognominatus, quòd multa promittens, nihil præstaret: pauper enim erat, ac diues videri volebat. tertius, vir potens ac diues Athenis, qui liberalitate ac beneficentia publice ac priuatim multa laude digna gessit. quartũ addit Pausanias, Athletam, qui cxl. coronas à certaminibus retulit.

THEATRALIS, & hoc le, ad theatrum pertinens. vnde dicimus theatralia spectacula. Cice. pro Sext. Theatrales consessus. Tacit. l. 1. Dua olim theatralium operarum. Humanitas indecora, & theatralis, Quintil. li. 2. c. 1.

THEATRICUS, a, um, ad theatrum attinens.

THEATRIDION, diminutiuum, forma græca, à theatro. Varro l. 3. de re rust. Theatridion auium.

THEATRUM, tri, Teatro, θέατρον, ædificium in hemicycli speciẽ factum ad videnda spectacula idoneum, ἀπὸ τοῦ θεᾶσθαι, hoc est, à spectando dictum. Vir. 1. Aen. Hic alta theatris Fundamenta locant alii. Oui. 2. Amor. Ele. 7. Siue ego marmorei respexi summa theatri. Pli. li. 11. c. 51. In theatrorum orchestris scobe, aut arena superiecta deuoratur uox. Aliquando tamen ponitur pro spectaculo. Mart. lib. 1. Quicquid in Orpheo Rhodope spectasse theatro Dicitur, exhibuit Cæsar Arena tibi. Aliquando pro multitudine spectante: vt, Magno theatro hæc acta sunt. i. multis spectantibus. Cice. 3. de Orat. Theatra tota reclamant. Versari in theatro, per translationem pro esse in aliquo loco conspicuo ante omnium oculos. Cic. in Verrem act. vlti. Vt me, quæsturamq; meam, quasi in aliquo vrbis terræ theatro versari existimarem.

THEBAIS, idis, θηβαΐς, Aegypti regio, Aethiopiæ contermina, à Thebis vrbe potentissima, totiusq; tractus illius capite nomen habẽs. Vide Pli. li. 5. c. 9. Est item Thebais, insigne Papinii Statii opus, bellum illud continens, quod Argiui ad Thebas gesserunt, in quo Eteocles & Polynices fratres mutuis vulneribus ceciderunt. Aliquando adiectiui uim habet, quemadmodum & cætera eiusdem terminationis patronymica: vt, Thebais nupta, id est, Andromache, Eetionis Thebarum Ciliciarum regis filia. Oui. 3. de Arte: Quòd erat longissima, nunquam Thebais Hectoreo nupta resedit equo.

THEBANI, θηβαῖοι, qui sunt ex Thebe ciuitate Bœotiæ.

THEBE, bes, & Theba, bæ, θήβη, & Thebæ, barum, θῆβαι, nomina sunt multarum vrbium, quarum vna fuit in Aegypto, à Busyride rege condita ambitu cẽtum quadraginta stadiorum, vti refert Herodotus, cẽtum portis, aliisq; publicis priuatisq; ædificiis insignis, totaq; pensilis, adeo vt reges, vel maximos exercitus soleant educere, nullo oppidanorum id sentiente. Huius incolæ Thebæi dicuntur: & vicina regio Thebais, in Aethiopiam vergens. Alia Thebe fuit in Bœotia, à Cadmo Agenoris filio condita, quam Amphion muris ornauit, Bacchi & Herculis clarissima patria, ab Alexandro Magno postea euersa. Hæc & Draconigera dicitur, qui, à Cadmo cum quinq; viris, ex dentibus draconis ab ipso interfecti natis, constructa fuit. Varro tamen lib. 3. de re rust. scribit hanc vrbem ab Ogyge ædificatam. Ab hac Thebani dicti sunt. Hanc Heptapylon vocat Apuleius, ab eo quòd septem portas habebat, inclyta duobus ducibus, Epaminonda & Pelopida. Eadem dicta fuit, & Dircæa, à Dirce fonte. Vnde & à Statio Thebanus ager Dircæus uocatur. Hinc Pindarus poeta Lyricorum princeps habuit ortum. Fuerũt & Thebæ in Africa, à Libero patre conditæ. Vnde Hieronymus in commẽtario Epistolæ ad Galatas: Prætereo Thebas Liberi, quas in Africa condidit, quæ ciuitas nũc Thebestis dicitur. Alia in Thessalia, à qua Thebani & Thebæi. Fuit & alia Thebe, Homero teste, in Cilicia, Andromachæ vxoris Hectoris patria. Vnde Oui. Nec crudelis minus, quã cum Thebana cruentũ Hectora Thessalico vidit ab axe trahi. Alia fuit in Lucania, ab Aoniis colonis condita, quã interiisse auctor est Cato in Originibus. Fuerunt & Thebæ Corsicæ. Est & Thebe nomen virginis, è cuius gremio geminæ columbæ (vt est in fabulis) cũ euolassent, altera ad Hammonis fontem tetendit, & ibidem responsa dedit: altera ad siluam Dodonæam, vbi futura mortalibus præcinuit.

THECA, θήκη, vagina, loculus: in quo aliquid recondimus: vt theca calamaria, nummaria. Varro 1. de re rust. c. 48. Vt grani theca fit. Mart. l. 14. Sortitus thecam calamis armare memento. Cic. ad Att. lib. 4. In hoc thecam nummariam ne retexeris.

THEMA, matis, θέμα, Latinæ positum, seu positio dicitur. Sunt etiam themata mathematicorum apud Firmicum affectiones natalitiæ, & quasi positura cœli, ἀποτελέσματα. Thema, controuersiæ declamandæ argumentum. Quintil. l. 4. c. 2. Erat mihi curæ in controuersiis forensibus nosse omnia quę in causa versarentur. Nam in schola certa sunt & pauca, & ante declamationem exponuntur, quæ themata Græci uocant, Cicero proposita.

THEMIS, Themis, vel Themidis, vel etiam Themistis, θέμις, cœli & terræ filia fuit, quæ Iouis nuptias fugiens, ab eo in Macedonia compressa fuit. Hæc dea putabatur, quæ præciperet hominibus id petere, quod fas est, vt ait Festus, (Nã θέμις Græce fas dicitur) habuitq; vetustissimum oraculum in Bœotia, ad Cephisum amnẽ. Oui. 1. Met. Fatidicamq; Themin, quæ tunc oracla tenebat. Claudia. Sic cecinit longæua Themis. Fuit & alia Themis, quæ alio nomine Carmentis dicta est.

THEMISCYRA, regio Ponti, finitima Cappadociæ. Plin. ca. 3. l. 6. & Mela li. 1.

THEMISON, θεμίσων, medicus apud Herod. & Cor. Celsum.

THEMISTIUS, philosophus tẽporibus Iuliani apostatæ, à quo etiam prætor Constantinopolis urbis creatus est. Scripsit Paraphrasim in Aristotelis Physica libris octo, in Analytica posteriora, libris duobus. Præterea edidit sua, videlicet, De inuentione & inscriptione prædicamentorum: disputationes etiam quasdam. Hic Valentem imperatorem quotidie sæuientẽ in Orthodoxos auctoritate sua & epistolis reddidit mitiorem. Suidas.

THEMISTOCLES, θεμιστοκλῆς, nomen uiri Atheniẽsis clarissimi, Neoclis filii: qui prodigus ac lasciuus prima iuuentute, postea dux delectus res inclytas gessit, Piræeum muniuit, bello maritimo Persas apud Salaminem vicit. Hic, cũ ab ingrata patria exul factus esset, & à Xerxe princeps exercitus aduersus Athenienses magno cum honore creatus, cũ uideret patriæ suæ ingentis cladis periculum imminere, hausto tauri sanguine seipsum interemit, ne aut regi de se merito infidelis esset, non pugnando uiriliter: aut patriæ suæ hostis atq; oppugnator uideretur. Plutarchus.

THENSAE, ἱερὰ ὄχη, vt docet Asconius, sunt sacra vehicula, cum pompa ordinum & officiorum: sic dictæ, quòd ante eas lintea tenduntur, quæ gaudent manu tenere, & tangere, qui eas deducũt. Vel ἀπὸ τοῦ θείου, id est, à re diuina, & sic per th, scribitur. Cice. de Haruspicum responsis: Te appello Lentule, cuius sacerdotii sunt thensæ curricula, præcentio, ludi, libationes. Liu. li. 5. Quæ augustissima uestis est, thensas ducentibus, triumphantibusve, ea vestiti medio ædium eburneis sellis sedere.

THEOCRINES, θεοκρίνης, nomen cuiusdam Atheniensis, qui primũ tragœdiarum actor fuit, deinde calumniator & sycophãta. Vnde & Demosthenes in oratione pro Ctesiphone, Aeschinem tragicum Theocrinem uocat. Id Chiliad.

THEOCRITUS, θεόκριτος, Poeta Syracusanus, Praxagoræ, siue (vt alii malunt) Symmachi, & Philinæ filius, qui sub Ptolemæo Lagi filio floruit. Alii Coum fuisse uolunt, sed admodum iuuenem Syracusas cõmigrasse. Scripsit Idyllia in genere bucolico, quæ etiã hodie omnium manibus teruntur.

THEODECTES, θεοδέκτης, orator, Cilix genere, discipulus Platonis, Isocratis, & Aristotelis, qui ei suos de rhetorica libros dedicauit. conuersus deinde ad Tragœdias, scripsit fabulas. L. decessit Athenis natus annos XLI. scripsit & versibus artem rhetoricam: laudauit & virum Artemisiæ Mausolum. Theodectes orator, superioris filius, scripsit Encomiũ Alexandri regis Epirotarum: commentarios historicos, artem Rhetoricam libris VII. aliaq; complura. Suidas.

THEODORUS, θεόδωρος, Byzantius sophista, à Platone uocatus λογοδαίδαλος. Scripsit contra Thrasybulum, & Andocidem. Suidas. Theodorus & Teladeus fratres Samii, sculptores celeberrimi, quorum alter in Samo Pythii Apollinis signum accepit: alter Ephesi eodem tempore, &

alio saxo absoluit. quibus simul compositis ita conuenit, vt vnum corpus ab vno artifice, & ex vno lapide sculptum videretur. Genus artis huius est Græcis ignotum, sed apud Aegyptios frequentatum. Nam soli hominum non oculis tantum totius statuæ compositionem metiebantur, sed dimensione, vt ex variis multisq; lapidibus in unum corpus, in certam mensuram statua perficeretur. De hoc Theodoro Diogenes testatur, quòd non solum sculptor, sed etiam architectus fuerit, quodq; Ephesijs auctor extiterit, vt Dianæ templi fundamentis carbones subijcerent, vt locus alioqui humidus inmobilem acciperet soliditatem. Idem primus ferrum fundere docuit, statuáq; ferreã fecit. Auctor Pausanias.

THEOGNIS, poeta Siculus, Megaris natus, qui lectu dignas Parænes consripsit, fœdis tamen amoribus passim aspersis.

THEOLOGIA, Theologia, θεολογία, prima Philosophiæ pars, quæ versatur circa Dei, & rerũ diuinarum contemplationẽ.

THEOLOGVS, gi, Theologi, θεολόγος, circa rerum diuinarum cognitionem versans. Cic. 3. de Nat. deo. Principio Ioues tres numerant ij, qui theologi nominantur.

THEON, θέων, nomen pictoris Samii, de quo Quintil. li. 12. de Institu. Orat. Alter mathematicus, qui scripsit de spiritibus ad Ptol. astrologum. Tertius Grammaticus, interpres Apollonij Rhodij. Fuerunt & alii, qui commemorantur à Suida. Fuit & marmoris cælator hoc nomine, vnus ex iis, qui Mausoleum cælauerunt. cuius meminit Pli. l. 35. c. 11. Theõ præter hos Poeta quidam fuit rabiosæ cuiusdam loquacitatis, petulantissimæq; maledicentiæ. Vnde factum est, vt Theonino dente rodi cum dicamus, qui conuiciis lacessitur. Vide Adagia.

THEOPHANES, θεοφάνης, Mitylenæus Historicus, scriptor rerum Pompeii Magni. Cic. in Orat. pro Archia.

THEOPHRASTVS, philosophus, ex Eresso Lesbi oppido, prius Tyrtamus appellatus, deinde Euphrastus, & postremo Theophrastus ob oris & eloquẽtiæ suauitatem propemodũ diuinam. Hic Peripateticorũ eloquẽtissimus doctissimusq; fuit, Aristotelis discipulus, & in schola successor. Dicere solebat, doctum hominem, ex omnibus solum, neq; alienis locis peregrinum esse, neque inopem amicorum. Habuit discipulos ad duo millia. Opera eius à Diogene commemorantur, inter quę sunt libri sex epitomes in Aristotelem de animalibus. Extant hodie tantum de plantis conuersi à Theodoro Gaza, & parua quædam opuscula. Excessit admodum senex. Ex Suida, Diogene, Strabone.

THEOPOMPVS, θεόπομπος, Chius, orator & historicus post Thucydidem & Herodot. teste Quint. quibus vt in historia minor, ita oratori magis similis: vt qui, ante quàm esset ad hoc opus solicitatus, diu fuerit orator. Filius fuit Damasistrati, teste Suida, & auditor Isocratis. Scripsit Epitomẽ Herodoti libris duobus, & Rerum Græcarum Historiam, post bellum Peloponnesiacum incipiens, vbi desiit Thucydides. Theopompus alius fuit Atheniensis, Theodectis filius, antiquæ Comœdiæ scriptor, cuius fabulas recenset Suidas. Præter hos Theopompus Gnidius, Cæsaris familiaris, qui Artemidorum habuit filium, qui apud Cæsarem ipsum plurimum poterat, vt scribit Strabo lib. 14. Theopompus item alius fuit rex Spartanorum, qui cum primus instituisset vt Ephori Lacedæmone crearentur, ita futuri regiæ potestati oppositi, quemadmodũ Romæ consulari imperio Trib. ple. sunt obiecti, atq; illi vxor dixisset id egisse illum, vt filio minorem potestatem relinqueret; Relinquam, inquit, sed diuturnioreẽ. Val. Max. l. 4. c. 1. Quinti. tamen l. 2. hanc modestiã parum valuisse demonstrat, captum demum fuisse ostendẽs.

THEOREMA, matis, θεώρημα, speculatio, commentatio. Cice. de Fato.

THERAMENES, p. c. ciuis Atheniensis, vnus ex triginta tyrannis, qui cum à collegis multos insontes supplicio affici videret, ea de re conquerens, cum ceterorum omnium, tum pręcipue Critiæ cuiusdam, qui reliquis vt potentia, ita & immanitate antecedebat, odium in se cõcitauit, tandemq; per calumniam circumuentus, & innocens capitis damnatus, cũ cicutam auide hausisset, quod reliquum erat, è poculo eiiciens, Propino, inquir, hoc pulchro Critiæ. De hoc sic. Cic. 1. Tusc. Quàm me delectat Theramenes: qui cum coniectus in carcerem, triginta iussu tyrannorum venenum vt sitiens obbibisset, reliquum sic è poculo eiecit, vt id resonaret. quo sonitu reddito, arridens: Propino, inquit, hoc pulchro Critiæ. Græci enim in conuiuiis solent nominare, cui poculum tradituri sunt.

THERIACE, es, siue Theriaca, cę, Triaca, θηριακή, ἡ θηριακά, τά, medicamentum præstantissimum, multis ex simplicibus cõflatum singulare aduersus venena omnia remedium. Dicta Theriaca, ἀπὸ τῶν θηρίων, hoc est, à venenatis bestiis, siue quòd illarum carnes recipiat hæc compositio (fit enim ex viperina carne) siue quòd earum venenis aduersetur. Plin. certe Theriacam ab effectu non à materia uidetur appellasse, non unam eius conficiendæ rationem præscribens, coi tamen nulla admiscet venena. Quin & vitis quoddam genus in Thasso nascens, Theriacen appellat, non aliam ob causam, quàm quòd venenatis omnibus videatur resistere. Vide ipsum lib. 21. c. 24. & li. 14. c. 18.

THERMAE, Stufe, θερμαί, loca aquas habentia, aut sponte naturæ calentes, aut fornace calefactas, sudandi lauandive vsibus deputata: ἀπὸ τῆς θέρμης, hoc est, à calore. Proprie tamen Thermas vocamus, quas sudandi gratia ingredimur: quæ Seneca Sudatoria vocat. Quid (inquit) cum sudatoriis? Omnis sudor per laborem exeat. In quæ vero descendimus, vt, la uemur, Balneas uocamus, & Balnearia. Quæ tamen differentia perpetua non est. nam & Thermas pro balneis legimus, in quibus aqua calida lauamur. vide Vallam in Raudensem, & ea quæ supra annotauimus in dictione Balneæ. Mart. l. 1. Hic vbi miramur velocia munera thermas. Hinc Thermulæ, arum, diminur. Est & Therme, ciuitas in Thracia. Therme præterea Siciliæ oppidum, auctore Mela l. 2. inde Thermitani.

THERMODOON, oontis, vel Thermodon, ontis, secunda sylla ba producta, Suidæ, fluuius Themisciræ (quæ est regiuncula Cappadociæ cõtermina,) Amazonum sedibus nobilitatus. Virg. 11. Aen. Quales Threijcia cum flumina Thermodontis Pulsant. Quo in loco nõnulli legunt Thermodoontis impari syllabarum numero: sed perperam: cum secunda syllaba scribatur per ω μέγα. Hinc fit adiectiuum Thermodonteus. Propert. l. 3. Thermodonteis turba lauatur aquis.

THERMOPOTAE, θερμοπόται, qui calidam bibunt: vnde Thermopotare verbum effinxit Plau. in Trinum.

THERMOPYLAE, p. co. mons Græciæ longissimus, qui à Leucade incipiens, in Aegæum vsq; mare protenditur, mediáq; Græciam ita dirimit, vt Italiam Apenninus. Dictæ Thermopylæ ab angustis faucibus, a quis calidis scatentibus. montium enim angustias, vt Latini portas, ita Græci πύλας appellant. Thermas autẽ aquas calidas esse, nemo est qui ignoret. Montem hũc maxime illustrem reddidit Lacedæmoniorum cum Mardonio pugna, & Leonidæ Regis interitus. vide Herodot. l. 7.

THERSITES, pe. pr. θερσίτης, Græcorum omnium fœdissimus fuit, quem Achilles sibi procaciter cõuiciantem pugni ictu interfecit. Huius insignis deformitas ab Homero li. 2. Iliad. graphicẽs expressa, effecit, vt, cum hominem vehemẽter fœdum significare velimus, θερσίτιον βλέμμα, id est, Thersitæ faciem eum habere dicamus. Iuue. Sat. 8. Malo pater tibi sit Thersites, dummodo tu sis Aeacidæ similis.

THESAVRVS, ri, Tesoro, θησαυρός, est (ut Paulus Iurecõsultus, de Acquirendo rer. do. l. nunquam. inquit) tam verus depositio pecuniæ, vt eius non extet memoria, & iam dominum non habeat. Sic enim fit eius, qui inuenerit, quòd nõ alterius sit. Alioqui si quis aliquid lucri causa, vel metus, vel custodię cõdiderit sub terra, non est thesaurus, vtpote cuius etiam furtum fit. Cic. 6. Phil. Seruus domini patrimonium circumplexus, quasi thesaurum draco. Vir. 1. Aen. Veteres tellure recludit Thesauros. Suppeditare alicui aliquid de suis thesauris, accipitur, pro quodam quasi penu quarumuis rerum repositarum. Quinti. li. 2. c. 7. Abundabunt autem copia verborum optimorum, & compositione, ac figuris iam nõ quæsitis, sed sponte, & ex reposito velut thesauro se offerentibus. Cic. 1. de Orat. Thesaurus rerum omnium memoria. Nonnunquã & in malam partem accipitur: ut, Thesaurus stupri, Thesaurus mali. Plaut. Amph. Teneo thesaurum stupri. Thesaurus carbones facti sunt, θησαυρὸς, ἄνθρακες, πέφυκεν, prouerbio in eos diei cõsueuit, qui magnificis rebus expectatis, nil nisi fumum reperiunt. Hinc Thesaurarius, adiectiuum: vt, Thesaurarii fures, apud Plaut. in Aul.

THESEIS, idis, Posizione, θησηΐς, poema Tesei gesta cõplectens. Iuu. Sat. 1. Vexatus toties rauci Theseide Codri.

THESEVS, θησεύς, Aegei regis Athenarum & Aethræ filius, qui dum esset adolescens, opera Medeæ nouercæ pene veneno periit. Sed post mortem patris ad regnũ euectus, tã multa digna memoratu peregit, vt inter plures Hercules vnus connumeretur. Debellauit Amazones, earumq; reginã Hippolytem rapuit: ex qua Hippolytum genuit. Creontem regem Thebarum Argiuos in bello cæsos sepeliri prohibentem interfecit. Oppressit & terribilem taurum in Attica, Minotaurum in Labyrintho occidit, & Ariadnã Phædráq; Minois filias clam secum abduxit: sed relicta Ariadna in Chio insula, Phædram sibi coniugio copulauit. Scironem, Procrustem, & Schinin, latrones Atticæ, neci dedit: debellauit Centauros: Thebas domuit: Pirithoum præcipua coluit amicitia, quo cum descendit ad inferos ad rapien dam

dam Proserpinam: sed, occiso Pirithoo, ipse aliquandiu in vinculis Plutonis detentus, donec ab Hercule, qui illum summa prosequebatur beneuolentia, liberaretur. Postremo iam senior, tot rantisq; rebus gestis, patria regnoq; pulsus, in insulam Syrum nauigauit, vbi perijt, interemptus à Nicomede, vel (vt quidam volunt) ex loco edito post cœnam deambulando delapsus. Primus instituit Athenis Panathenæa, hoc est, communem celebritatem in honorem Mineruæ, quæ Græce Ἀθηνᾶ nominatur. Idem in Isthmo funebres ludos instituit. Reliqua vide apud Plutarchum.

THESIDES, dæ, pe. pro. Θησείδης, patronymicum masculinum à Theseo deductum: quo poetæ utûtur pro Hippolyto Thesei filio. Ouid. Epist. 4. Theseides, Theseusq; duas rapuere sorores.

THESIS, sis, θέσις, quæstio siue argumentum, quod nobis tractandum disputandumúe proponimus. Cic. in Top. Propositum interpretatur. Proprie autem Thesis, vt Rhetores utûtur, est quæstio generalis & infinita, nullis personæ, loci, aut temporis circunstâtijs limitata. In quo differt ab hypothesi, quòd ea sit quæstio definita, certisq; personis, temporibus, & locis propria. Vt si hoc modo proponamus. Sitne omnino ducenda uxor, Thesis erit. Sin id de uno quopiam peculiariter quæramus, aut loci, temporisve circunstantiis restringamus, hoc modo: Sitne Catoni ducenda vxor Martia, eo tempore, quo omnia flagrant ciuili bello: iam dicenda erit Hypothesis. Cic. de Orat. Orator à proprijs personis, & têporibus semper, si poteit, auocat controuersiam. Latius enim de genere, quàm de parte disputare licet: vt quod in vniuerso sit probatû, id in parte sit probari necesse. Hæc igitur quæstio, à proprijs personis ad vniuersi generis rationem traducta, appellatur Thesis.

THESMOTHETAE, θεσμοθέται, magistratus apud Atheniêses, à legum latione ita appellati, qui ætate & vsu docti, domi iura dabant, querelas accusationesq; cognoscebant, deq; controuersiis æquo examine decernebant, quotannis quoq; leges recognoscebant, emendabantq;, & ad congruentiâ, seu sumq; consentaneum reducebant.

THESPIAE, Θεσπιαί, oppidum liberû in Bœotia (vt Strabo inquit li. 9.) Heliconi proximum, sed eo magis Australe, Crisseo imminens sinui. Thespias nobilitauit Praxitelis Cupido à Glycerio meretrice ibi côsecratus. Hinc Thespiades, Θεσπιάδες, dictæ sunt Musæ, seu Nymphæ Thespias incolêtes. Sunt & aliæ Thespiæ in Magnesia Thessaliæ conterminæ, quarum meminit Pli. l. 4. c. 9.

THESPIS, primus poeta Tragicus apud Atheniêses. Horat. in Arte: Ignotum Tragicæ genus inuenisse Camœnæ dicitur, & plaustris vexisse poemata Thespis.

THESPROTIA, regio Epiri, Chaoniæ proxima, teste Plin. in Procemio l. 4. Stra. li. 3. Thesproti, Dryopesq; tenent.

THESSALIA, regio Græciæ ex vna parte Bœotiam, ex altera Macedoniam habens: ad mare inter Peneum amnem, & Thermopylas extensa. Prius Aemonia, ab Aemone rege, & Pelasgicon Argos, & Hellas, & Dryopis dicebatur. In hac genitus rex nomine Græcus, à quo Græcia: ibi natus est Hellen, à quo Hellenes. Homerus eius incolas tribus nominib. appellat, Myrmidonas, Hellenas, & Achæos. Olim etiâ Pyrrhæa dicta est, teste Stra. li. 10. à Pyrrha Deucalionis vxore: cuius tempore (vt inquit Aristot.) ingens imbrium illuuies maiorem partem populorum Thessaliæ absumpsit paucis, qui ad montium culmina sese receperant, conseruatis. Inter quos Deucalion Parnassum petierat, ratibusq; ad se confugientes per summa Parnassi iuga benigne fouebat. Propter quod dictus est genus humanum reparasse. In Thessalia sunt montes viginti quatuor, quorum nobilissimi Olympus, Pierus, parens, domusq; Musarum, Pelion, & Ossa, gigantû bello memorati, item Pindus, & Othrys, Lapitharû sedes. Flumina in ea (vt scribit Herod.) sunt Apidanus, Enipeus, Onochonus, Pamisus, Peneus, & Phœnix.

THESSALONICA, cæ, Città, Θεσσαλονίκη, vrbs clarissima Macedoniæ, ad sinum Thermaicum sita, non procul ab Echedori fluminis ostio: quæ primum à Cassandro condita dicitur, & Halia appellata. Thessalonicæ autem nomen à Philippo Amyntæ filio accepit, cum ille in eius agro Thessalos ingêti clade profligasset.

THETA, θῆτα, nomen est literæ Græcæ, quæ apud nos valet th aspiratum. Hæc in Græcorum iudicijs nota erat condemnationis, quemadmodum apud Latinos C, quod ea sit prima litera in dictione θάνατος, quæ illis mortem significat. Huc allusit Persius Sat. 4. Et potis es uitio nigrum præfigere theta.

THETIS, tidis, Θέτις, Peles Thessaliæ regis vxor, Nerei marini Dei filia, & Achillis mater. Accipitur & pro mari. Virg. 4. Eclog. Tentare Thetin ratibus.

THOAS, antis, Θόας, fuit rex in Taurica regione, ad quem delata est Iphigenia Agamemnonis filia, & ab eodem Dianæ Tauricæ sacris præfecta. Hunc postea occidit Orestes, à sorore adiutus: cum illum quoque Thoas Dianæ aræ destinasset. De quo Ouid. l. 3. de Pont. Regna Thoas habuit Mæotide clarus in ora. Alter rex Lemni fuit, Liberi patris filius, ex Ariadne Minois filia, & pater Hypsiphiles, solus filiæ pietate seruatus cum ceteræ omnes Lemniæ mulieres, viros suos & parentes trucidarent. Ouid. l. 7. Met. Patronymica Thoantis, idos, & Thoantias: quæ à poetis usurpantur pro Hypsiphile Thoantis filia.

THORAX, cis, *Petto, petterale, corazza, corazzina*, θώραξ, à medicis, & rei anatomicæ peritis, dicitur pars corporis ab ipsis clauibus usque ad diaphragma, costis vndique circunscripta, partesq; vitales continens. vnde, cum apud Pliniû, Celsum ve legimus, medicamentum aliquod uitia pectoris purgare, intelligere debemus concauitatem illam, quæ intra septum pectoris continetur. Accipitur item pro quouis munimento pectus tegente, siue illud laneum sit, siue ferreum, siue ex alia materia confectum. Virg. 10. Aen. Thoraca simul cû pectore rupit. Idem 11. Aen. Thoraca indutus ahenis Horrebat squamis. Pli. l. 7. c. 20. Vidimus Athanatum nomine, prodigiosæ ostentationis quingenario thorace plumbeo, indutum. Laneus thorax. Suet. de August. Hyeme quaternis cum pingui toga tunicis, & subucula, thorace laneo.

THRACA, cæ, regio Macedoniæ propinqua, quæ & Thracia dicitur. Virg. 12. Aen. Gemit ultima pulsu Thraca pedum.

THRACE, ces, & Thracia, *Tracia regione d'Europa*, Θρᾴκη, Europæ regio, Macedoniæ ad Occasum proxima, à Septentrione Istrum habens, ab Oriente Pontum, à Meridie Aegæum mare. Olim Scython, postea Thracia, à Thrace Martis filio, seu ab asperitate dicta: Græce enim τραχὺ asperum dicitur. Est enim regio (ut Pomponius scribit) nec cœlo, nec solo tractabilis, &, nisi qua mari propior est, infœcûda, frigidaq;. Habet feros homines, aspero cultu. In ea sût urbes celebriores Apollonia, Aenos, Nicopolis, Byzantium, Perinthos, Lysimachia, Callipolis. Amnes sunt Hebrus, & Nestos. Môtes Aemus, Rhodope, & Orbelos: A Thracia fit gentile Thrax. Virg. 3. Aen. Thraces arant. Fœmininum est Thrassa, Θρῇσσα, siue Threissa, Θρήϊσσα. Idem 1. Aen. Qualis equos Threissa fatigat Harpalice. Thracius, a, um, possessiuum, Θρᾴκιος. idem. 5. Aen. Quem Thracius albis Portat equus bicolor maculis. Item Threicius, a, um, Θρηΐκιος. Idem 6. Aen. Threicia fretus cithara.

THRASYMENUS, lacus in agro Perusino, Annibalis uictoria & Flaminij consulis clade nobilitatus. Oui. l. 5. Fast. Sunt tibi Flaminius, Thrasumenaq; littora testes. Dictus à Thrasumeno puero, quem Aegyla nympha rapuisse dicitur.

THRASYBULUS, p. p. Θρασύβουλος, nobilis Atheniensis fuit, ingenti animi magnitudine, & amore in patriâ singulari: qui a triginta tyrannis in exilium actus, comparato exercitu nô admodum magno, adiunctisq; exulibus, sibi suisq; reditum in patriam manu comparauit: lato prius plebiscito de iniurijs re vitra citroq; obliterandis: quam ἀμνηστίαν Græci appellant. Cæsus est ab Aspêdijs, noctu ad tabernaculum eius facto concursu, ob pecuniam acerbius imperatam. Vide Xenophontem Rer. Græcarum l. 4.

THRONUS, θρόνος, à nostris sedes siue solium dicitur. Quamuis in scripturis sacris throni quandoq; non pro cathedris, sed pro uirtutibus aliquibus in cœlestibus, in quibus Deus semper sedeat, quasi in quadriga sua ponatur.

THUCYDIDES, dis, & dæ, Θουκυδίδης, historicus Atheniensis, Olori filius, nobilis in primis genere, vt qui à Miltiade & Cimone ducibus ortum traheret, qui & ipsi genus suum ad Aeacum, Iouis filium, referebant. Vxorem duxit è Thracia oriundam, alioqui diuitem, cuius opes assecutus, non in uoluptates, sed bonam earum partem in otium literarium erogauit. nam bellum Peloponnesiacum scribere aggressus, eodem, quo illud gerebatur, tempore, Atheniêsibus pariter ac Lacedæmonijs aliquot militibus, qui bello interessent, mercedem præbebat, qui res quotidie ueras sibi renunciarent, quas fidelius se accepturum sperabat, si nô solum ab amicis, sed etiam ab hostibus de iis edoceretur, ne partes quisque suas falso tueretur. Præceptores habuit in philosophia, Anaxagoram: & in rhetorica, Antiphontem. Scripsisse autem putatur historiam in Aegina insula, quò in exilium se contulerat. Sepultus est in agro Attico iuxta sepulcra Miltiadarum, in loco, qui Cœla appellatur. Quidam Athenis obijsse dicunt, expleto iam legitimo relegationis tempore. Alij in Thracia decessisse volût, ossaq; eius Athenas in maiorum suorum sepulcra fuisse relata: vbi & cippus erectus cum hac inscriptione. Thucydides Olori iacet hoc Alimusius antro. Hæc fere ex Marcellino. Quinti. lib. 10. c. 1. de Thucydide sic scribit: Thucydides & Herodotus, longe ce-

teris in historia præferendi, quorum diuersa virtus laudem pene est parem consecuta. Densus, & breuis, & semper instans sibi Thucydides, dulcis, & candidus, & effusus Herodotus. Ille concitatis, hic remissis affectibus melior. Ille concionibus, hic sermonibus. Dionysius Halicarnasseus scribit Demosthenem adeo Thucydidis stylū probasse, ut eius librum octies sua manu descripserit, totumq; fere edidicerit. Cic. in Brut. Thucydidem (inquit) imitamur. Optime, si historiam scribere, non si causas dicere cogitatis. Thucydides enim rerum gestarum synceius pronunciator & grādis etiam fuit, hoc forense concertatorium nō tractauit genus. Orationes autem, quas interposuit, eas ego laudare soleo, imitari neq; possim, si uelim, nec velim fortasse, si possim.

THVCYDIDIVS, a, um, Cic. in Orat.

THVLE, es, θούλη, insula est in ditione Scotorum, in Septentrionem vergens, vltra Orcada, latitudinem habēs graduum LXIII. Quo fit, vt circa æstiuū solstitium quàm breuissimæ ibi sint tenebræ, Sole ab illorum horizōte quàm minimum recedente: quemadmodum contra circa solstitium hybernū nihil fere aut quàm minimum habens diei, Sole Tropicum Capricorni ab illis disiunctissimum perambulante. Hæc extrema fuit earum, quæ in Septentrionali Oceano Romanis fuerunt cognitæ: vnde etiam à Virgilio Vltima Thule appellatur 1. Georg.

THVRIBVLVM, li. Cic. in Ver. Num etiam de L. Papyrio Thuribulum emisti?

THVRIVM, θούριον, vrbs Magnæ Græciæ, olim nobilissima, ad sinum Tarentinum sita, inter Crathin & Sybarin amnes: à Thuria vicino fonte nomen habens. Huius incolæ Thurij dicti sunt & Thurini, θούριοι, καὶ θουρῖνοι, qui cum aliquandiu floruissent, à Lucanis in seruitutem tracti, & à Tarētinis infestati, tādem in Romanorum tutelam sese dedere sunt coacti, qui, eò deducta colonia, urbem eorum pro Thurio Copias appellarunt. Strab. l. 6.

THVS, uris, Incenso, λίβανος, lacryma est exiguæ arbusculæ, uni terrarum Arabiæ concessæ, gratissimum in sacrificiis, deorū suffitum præbens: vnde etiam nonnulli nomen accepisse existimant, ἀπὸ τοῦ θύειν, quod est sacrificare. Alii Latinam uocem esse putant à tundendo dictam: vnde & citra aspirationem scribere malunt. Sed de hoc latius infra suo loco.

THYASVS, Ballo, θίασος, saltatio, siue chorea dicitur, quæ Baccho exhibebatur: à verbo θιάζειν, quod est Orgia celebrare. Virg. 5. ecl. Instituit Daphnis thyasos inducere Baccho.

THYESTES, filius Pelopis ex Hippodamia, & Atrei frater, ac Tantali nepos, qui cum fratri, cui pessime cupiebat, aliter nocere non posset, vxorem eius per adulterium polluit. Atreus vero ei filium epulandum apposuit. Ob quæ flagitia Sol ne pollueretur, retro fugisse fertur. Thyestis fabula sic scribitur Seruio: Atreum & Thyestem germanos, cum dissensione sibi nocere non possent, in simulatam gratiam ferunt rediisse: qua occasione Thyestes cum fratris uxore concubuit. Atreus vero ei filium epulandum adposuit: quæ Sol abominatus, ne pollueretur, aufugit. Sed veritas hæc est: Atreum apud Mycenas primum Solis eclipsim inuenisse: cui inuidens frater, ex vrbe discessit eo tempore, quo eius probata sunt dicta. Hactenus Seruius, enarrans illud Virg. Aen. l. 1. Nec tam auersus equos Tyria Sol iungit ab vrbe. Et rursus in illud 11. Aen. Atrides Protei Menelaus adusque columnas Exular, &c. Inde Thyestæus, æa, æum, θυέστειος. Oui. l. 15. Met. Ne ve Thyestæis cumulemus viscera mensis.

THYIADES, p. c. θυιάδες, Bacchi sacrificulæ, quæ & Bacchæ, & Menades & Bassarides dicuntur. Rationem autem huius nōminis quidam referunt ad Thyiam quandam Cephisi filiā, quæ prima omnium Dionysio initiata, Orgia eius celebrauit, Bacchicoq; furore correptis nomen reliquit, vt ab ea Thyiades dicerentur. Alii hanc nō Cephisi, sed Castalii cuiusdam indigenæ filiam fuisse volunt. Vide Cœl. Rhodig. li. 16. cap. 19.

THYMBRA, bræ, θύμβρα, campus Troadis, per quem Thymbrius fluuius in Scamandrum influit. Thymbræ ante nomen huic campo factum putat Seruius à copia thymbræ herbæ, quam Romani Cunilam uocant, cuius maximus hoc in cāpo est prouentus. Fuit item Thymbra vetustum ijs in locis oppidum, Dardani opus, cuius meminerunt Strab. l. 13. Pli. lib. 5. cap. 30.

THYMBRAEVS, θυμβραῖος, Apollinis cognomentum, siue à Thymbra Troadis campo, siue ab eiusdem nominis vrbe, in qua colebatur, impositum. Vir. 3. Aen. Da propriam Thymbræe domum. Vbi Seruius: Thymbræus Apollo dictus est à loco Troiæ vicino, pleno thymbra, in quo & nemus habuit & templum. Verum quia Græce θύμβρη dicitur, in deriuatione, η, in, æ, diphtongum mutatur: vt, Αἴτνη, Aetnæus: Δίρκη, Dircæus: κρήτη, Cretæus. Apollinis Thymbræi templum Strabo ea in parte fuisse tradit, qua Thymbrius fluuius in Scamandrum influit: quo in templo ferunt Achillem à Paride fuisse interemptum. vnde factus locus fabulæ, ut Achilles Apollinis sagittis diceretur esse interfectus.

THYMELICI, θυμελικοὶ, dicuntur gesticulatores, qui in pulpito orchestræ, quod Thymelem uocabant, fabulæ subseruiebant, &, histrionibus in scenam abditis, populum gesticulatione retinebāt. Meminit horum Vitruuius, diuersosq; eos facit à scenicis. scenici enim dicebantur histriones, qui in scena fabulam agebant: thymelici vero, qui personam ex fabula non habentes, ante scenam in orchestra saltabant, & scenæ subseruiebant.

THYMVS, vel Thymum, Timo, herba, θύμος, frutex humilis, odoratus, apibusq; gratissimus. Virg. 5. eclo. Dumq; thymo pascentur apes, dum rore cicadæ. Hora. 4. Carm. Vt apis Matinæ Grata carpentis thyma per laborem. Sunt autem thymi duo genera, album. s. & nigrum. Vnde Bithymum mel, quod ex vtroq; thymo collectum est, teste Pli. l. 11. c. 16. Thymus item (ut inquit Iulius Pollux) verrucula est Aegyptiæ fabæ magnitudine, scabra, & subrubens sanguine, cuius summa pars (vt Celsus inquit) florem thymi repræsentat, in genitalibus, sede, feminibus, palmis, & inferioribus pedum partibus nascens. Vide Pli. l. 21. c. 10. Hinc Thyminus, adiectiuū; quod ex thymo factum. Thymosus, aliud adiectiuum. Pli. l. 11. c. 15. Thymosum mel non coit.

THYNNVS, Tonno, θύννος, piscis marinus est notissimus, qui mēse Maio copiosissime capitur in freto Gaditano. nam id tēporis ex Oceano Atlantico in mare mediterraneum irrumpit, non paruo Gaditanorum quæstu, qui infinitam eorum multitudinē retibus extrahūt, cetariisq; inferunt, saliuntq; membratimq; dissectos, & in cadis asseruatos celebri mercimonio per omnem Europam diffundunt. Gallice de la Thonyne. Hæc fere ex libello Pauli Iouij de Romanorum piscibus.

THYNNEVM, p. p. θυννεῖον, sacrum erat, quo piscatores Neptuno thynnum immolabant spe impetrandæ ab illo felicioris capturæ. Vide Cœlium Rhodig. l. 15. c. 6.

THYONEVS, trium syllabarū, θυωνεὺς, cognomē Bacchi, quod à θύω. i. sacrifico, quidam deductum putant, quod illi adhuc inter humanos versanti sacrificaretur. Quanquā nō desunt, qui id cognominis eū à matre sua Semele accepisse velint, quæ alio nomine dicta est Thyone, θυώνη. Oui. 4. Met. Additus his Nyseus indetonsusq; Thyoneus.

THYRSVS, θύρσος, proprie dicitur illud in herbis, quod uirgulæ in modum, vel teli rectitudinem consurgit. Pli. l. 19. ca. 8. Inuenrum, omnes thyrsos, vel folia lactucarū prorogare vrceis conditos. Est præterea Thyrsus hasta aculeata, hederis obtecta, quam in Orgiis Bacchæ quatiebant. Tacit. Messalina crine fluxo thyrsum quatiens. Scribit Diodorus, Dionysium in exercitu habuisse mulieres thyrsis armatas. Et Macrobius ait, Liberum patrem tenere thyrsum, quod est latēs telum, cuius mucro hedera lambēte protegitur. Vnde Thyrsiger, θυρσοφόρος, dictus est Bacchus. Seneca in Medea: candida Thyrsigeri proles. Lucretius accepit Thyrsum pro furore ardore, stimulo, vel instinctu, cum ait: Percussit thyrso laudis spes magna meum cor.

THYSSAGETAE, pe. c. θυσσαγέται, populi Scythici, vltra Mæotim, & Sauromatas, venatione sese alentes, apud quos Tanais oritur, teste Herodoto l. 4. cum aliis tribus fluminibus, in Mæotim illabentibus.

T ANTE I

TIARA, p. p. Mitria, capello, mazzochio, τιάρα, καυσία, generis fœminini, ornamentū capitis Persicarum prius mulierum, quo postea vsi sunt reges, & sacerdotes. Iuu. Sat. 6. Et Phrygia uestitur bucca tiara. Virg. per vsurpationem dixit: Sceptrumq; sacerq; tiaras. Alioqui enim Tiara dicimus, teste Seruio. Hiero. ad Fabiolam: Quartum est genus vestimenti rotundum pileolum, quasi sphæra media sit diuisa, & pars altera ponatur in capite. hoc Græci, & nostri τιάραν, nonnulli galerum uocant. Non habet acumen in summo, nec totum usque ad comas tegit, sed tertiam partem à fronte inopertam relinquit, atque ita in occipitio vitta constrictum est, ut non facile labatur ex capite.

TIBARENI, τιβαρηνοὶ, populi Chalybibus contigui, teste Pōponio li. 1. in risu, & lusu summum constituentes bonum: tenacissimi interim iustitiæ, ut qui, nisi ante denunciato die, hostem non adoriātur. De his memoriæ prodidit Nymphodorus, Muliere partu soluta, virum in lectulo decūbere, & tanquam partus auctorem, ab vxore puerpera curari. quod & ipsum confirmat Vale. Flac. Argon. l. 5. his versibus: Hinc Tibarenum Dant virides post terga lacus, ubi deside mitra Fœta ligat, partuq; virum fouet ipsa soluto.

TIBERIAS, adis, τιβεριάς, vrbs Iudææ, ab Herode condita, & in

in gratiā Tiberij Cæsaris ita appellata. Auctor Steph.

Tiberius, τιβέριος, Liuiæ Augustæ filius, & priuignus Augusti, eiusdemq; in imperio successor, omni auaritiæ, libidinis, & crudelitatis genere contaminatissimus. Vide Suet.

Tiberis, ris, qui & Thybris, θύβρις, Dionysio, τίβερις, καὶ θύμβρις Steph. celeberrimus Italiæ fluuius, è media fere longitudine Apennini. Arretinotum finibus defluens, qui multis deinde fluminibus auctus ab Hetruria Latium, Ianiculumq; ipsum ab vrbe Romana dirimit, tandemq; 15. ab vrbe lapide duobus ostii modico interuallo direptis in mare euoluitur, ea in parte, qua Ancus Martius Ostiam extruxit. De ratione nominis diuersi diuersa prodiderunt, adeo vt non facile fuerit certi aliquid constituere. Liuius à Tiberino Albanorum rege dictum existimat, in traiectu eius submerso, cum antea Albula diceretur. In qua sententia Ouid. quoque fuisse videtur, sic scribens l. 2. Fast. Albula, quem Tiberim mersus Tiberinus in vndis Reddidit, hybernis forte tumebat aquis. Seruius Tiberis nomen ipsa etiam Alba vetustius esse contendit: ideoq; nominis eius originē ad Tybrin potius Hetruscorum regem referendum existimat, qui Latium crebris latrociniis infestans, tandem circa hunc fluuium est occisus. Cui sententiæ Virg. quoque non obscure subscribit, apud quem sic loquitur Euander l. Aen. 8. Tum reges, asperq; inmani corpore Thybris: A quo post Itali fluuium cognomine Thybrim Diximus. Alii nō tam à regis huius nomine quàm ab iniuriis, & contumeliis, quibus in obuium quenque circa hunc fluuium grassabatur, appellationem hanc tractam existimant: unde Thymbrim scribendum contendunt, quasi τὴν ὕβριν, vt dictionem conflatā intelligamus ex articulo fœminino, & nomine ὕβρις, quam scripturam etiam apud Dionysium Afrum obseruauimus. Nos Thybridis nomen antiquius esse putamus, Tiberis recentius, literis, aliquot (vt solet) temporis lapsu immutatis. Quo fit, ut illud poetis, hoc Oratoribus sit vsitatius. Stephanus quoque in vrbium Onomastico vtrunque nomē agnoscit, nisi qđ apud illū θύμβρις, legatur, m, litera cōmuni Græcorum consuetudine adiecta. θύμβρις (inquit) ποταμὸς, ῥώμης, ὃς καὶ τίβερις, Hisce rationibus in eam potissimū sententiam adducor, vt Thybris dissyllabum, th, aspirato, & y, Græco scribendum putemus: Trisyllabum autem Tiberis, t, tenui, & i, nostro. Quam scripturæ rationem etiam à Græcis videmus obseruari, apud quos τίβερις, τιβέριος, τιβερῖνος, τιβεριάς, & cætera omnia hinc deriuata per iota scribi videmus.

Tiberinus, rini, pen. pro. τιβερῖνος, Capeti filius, & Albanorum rex, qui in vicino flumine submersus, effecit, vt pro Albula Tiberis diceretur. Liui. lib. 1. ab vrbe: Latino Alba ortus, Alba Atys, Aty Capys, Capy Capetus, Capeto Tiberinus, qui in traiectu Albulæ submersus, celebre ad posteros nomen flumini dedit. Tiberinus item à superstitiosa antiquitate creditus est deus esse, Tiberis fluuij præses, cuius monitu Aeneas Euandri sibi auxilia adsciuit: de quo sic scribit Virg. li. 8. Aen. Huic deus ipse loci fluuio Tiberinus amœno, Populeas inter senior se attollere frondes Visus. Quin & fluuius ipse in sacris dictus est Tiberinus, teste Seruio, queadmodū in κοινολεξίᾳ Tiberis, & in poesi Thybris.

Tiberinus, a, um, p. p. τύμβριος, Steph. possessiuum est à Tiberi deductum: vt Ostia Tiberina, apud Virg. 1. Aen. Tiberina flumina, apud eundem lib. 12.

Tibia, Gamba, pina, κνήμη, proprie os cruris oppositum suræ. Celsus lib. 8. ca. 1. Ipsum autem crus est ex ossibus: duobus &c. Verum alterum os ab exteriore parte, &c. alterū à priore parte positum, cui tibiæ nomen est, longus, & in superiore parte plenius, solum cum femoris inferiore capite committitur, sicut cum humero cubitus. Tibiam item, αὐλὸν, vocamus instrumentum musicum oblongum, teres, & foraminosum, quod inflatū, & digitis modo adductis, modo reductis temperatum, non iniucundam reddit symphoniam. Has primum ex gruum tibiis confectas existimant, & inde nomen accepisse. Horat. de Arte: Tibia non, vt nunc, orichalco uincta, tubæq; Aemula: sed tenuis, simplexq; foramine pauco. Ouid. 5. Trist. Ele. 1. Tibia funeribus conuenit istam eis. Cic. 1. Tusc. Non intelligo quid metuat, cum tam bonos septenarios fundat ad tibiam. Virg. 8. ecl. Incipe Mænalios mecum mea tibia versus. Cice. de Clar. Orat. Si tibie inflatæ non referant sonum, abiiciendas eas sibi tibicen putet.

Tibialia, lium, Calze, gambiere, περικνημῖδες, velamēta tibiarum. Suet. de Augu. Hyeme feminalibus, & tibialibus muniebatur. Tibialia, pro ocreis, quibus tibiæ militum muniuntur. Paulus Iureconsultus: Si tibiale, vel humetale miles alienauit.

Tibialis, & hoc le, αὐλητικὸς, idoneum ad tibias faciendas. Pliu. lib. 16. cap. 36. Tertia arundo est tibialis calami.

Tibicen, inis, secunda syllaba pro. Trombetta, αὐλητὴς, qui tibia canit. Plau. in Pseud. Tibicen uos interea hic delectauerit. Cic. ad Gal. lib. 7. Qui sciret se nepotem bellum tibicinem habere. Hora. 2. epist. 1. Nunc tibicinibus nunc est gauisa tragœdis. Tibicines item, αὐλητρίδες pilæ dicuntur siue tigna, quibus ædificia inclinata & alioqui ruitura sustinentur. Iuuen. Sat. 3. Nos vrbem colimus tenui tibicine fultam. Tibicen, pro sustentaculo telæ. Ouid. 4. Fast. Hæc modo versabat staurem tibicine telam. Virg. quoq; hemistichia sua, quæ in Aeneide aliquot reliquit imperfecta, Tibicines appellabat, eo quòd ad fulciendam supplendamque sententiam, ad tempus essent inserta. Ipsæ quoque particulæ, quibus versuum hiatus replentur, alioqui nihil facientes ad sententiam, Tibicines à Grammaticis appellantur. Quale est hoc apud Virg. Sic forte precatur. Nam Forte uacat.

Tibicina, næ, p. c. αὐλητρὶς, mulier tibia canens. Mart. li. 14. Ebria non madidis rumpit tibicina buccis.

Tibullus, prænomine Albis, poeta Elegiographus, Romæ natus Hirtio & Pansa Cos. qui annus etiam Ouidij poetæ natalibus fuit insignis. Ex amicis Messallam Coruinū maxime coluit. Ex poetis familiares habuit Horatiū, qui eum iudicem suorum appellat scriptorum: & Ouidium, qui mortem eius elegantissim a defleuit Elegia. In amoribus & nimius & inconstans fuisse videtur, ut qui præter Marathum, & Cherinthum pueros, Deliani quoque amarit, Sulpiciam, & Neæram, omnium autē maxime Nemesin, cuius formā, & venustatem bona operis sui parte posteritati commendauit. Obijt Romæ virenti adhuc ætate.

Tibur, uris, pen. gen. cor. τίβυρις, τίβυρα καὶ τίβυρα Steph. ciuitas in Sabinis, 16. ab urbe lapide, crebris fontibus irrigua, & singulari aeris temperie commendata. Ouid. 4. Fast. Mœnia Tiburis vdi. Mart. l. 6. Cum mors Venerit, in medio Tibure Sardinia est. Est autem hoc oppidum origine Græcum, à Tyburro, Catyllo, & Corace, Amphiarai liberis, post prodigiosum patris ad Thebas interitum communiter conditum, & à Tiburti nomine, qui ex tribus natu maximus erat, Tybur appellatum. Auctores Cato in Orig. & Solinus, & Sextus scriptor Græcus.

Tiburs, urtis, τιβυρτῖνος, gentile à Tibure deductum. Virg. 11. Aen. Haud aliter Tarchon Tiburtum ex agmine prædam Portat ouans. Cic. pro Balbo: Cossinius Tiburs.

Ticinum, p. p. τίκινον, Ptol. τίκινος Steph. Insubriæ ciuitas, quam hodie Papiam uocāt, D. Augustini corpore insignis: à Ticinio fluuio præterlabente nomen habens.

Ticinus, p. p. τίκινος, fluuius Insubriæ in Eridanum fluens, à quo vicinum oppidum Ticinum est appellatum, nunc Papia. Sil. lib. 9. Dum Romana tuæ Ticine cadauera ripæ Non capiant.

Tifernum, τίφερνον, Vmbriæ oppidum est, teste Ptol. l. 3. c. 1. à quo Tiferuates, quorum meminit Plin. l. 3. c. 14.

Tifernus, τίφερνος, fluuius est in secūda Italiæ regione, Appulos diuidens à Frentanis. Plin. lib. 3. cap. 11.

Tigillus, & Tigillum, Trauicello, δοκίδιον, diminutiua à Tignus & Tignum. Liu. 1. ab vrb. Transmisso per viam tigillo, capite adoperto, velut sub iugum misit iuuenem. Tibul. l. 1. Eleg. 1. illi compositis primum docuere tigillis Exiguam uiridi fronde operire domum. Catul. Ianua suffixa tigillo.

Tignarius, a, um, adiectiuum à tignis deductum: vt, Tignarius faber, δοκοποιὸς, qui tigna dolat, aut ædificio adaptat. In qua significatione legitur & Tignarius absolute. Cic. de Clar. Orat. Ego me Phidiam esse mallem, quàm vel optimum tignarium.

Tignus, ni, mas. gen. & Tignū, neut. Traue, δοκὶς, δοκὸς, ἴκριον, trabs, qua uarie disposita domus extruitur: & proprie, cui superponitur tectum: à tegendo nomen deductum Lucre. lib. 1. Et celeri flamma degustant tigna. Hora. de Arte: Et modicis instrauit pulpita tignus. Ouid. 8. Met. Sordida terga suis nigro pendentia tigno. Iuuen. Sat. 3. Hic tignum capiti incutit, ille metretam. Cæs. 4. Bel. Gal. Tigna bina sesquipedalia ab imo præacuta. Tigni nomine omne genus materiei, ex qua ædificia constāt, continetur, inquit Vlp. de Tigno iuncto lib. 1. & Ad exhib. l. Tigni. & Caius de Verb. sign. l. & Tigni. Sed & in vineis, Tigni appellatione omnia vineis necessaria continentur, vt puta perticæ, pedamenta, vt ait ibid. Vlpia. Hinc contigno, gnas συμπηγνύω, tigna in ædificio coniungo. Plin. lib. 9. cap. 3. Ossibus tecta contignare. & Cæs. lib. 1. de Bel. Ci. Contignatio, textura ipsa trabium, ac tignorum: Coassatio vero, assium dicitur, hoc est, tabularum.

Tigranes, nis, p. p. proprium nomen regis maioris Armeniæ, qui auxilium ferens Mithridati regi, victus est primo à Lucullo, deinde à Pompeio Magno. Cic. in Orat. pro lege Man.

Mar. Lucan.lib.2.Tigranemq; meum.

TIGRANOCARTA,tæ,τιγρανόκερτα, oppidũ in montanis maioris Armeniæ, teste Pli.l.6.c.11. Tigrane conditum, unde & nomẽ accepit,quasi Tigranis ciuitas. Nam certa Parthorum lingua vrbem sonat.Stephanus.

TIGRIS,huius tigris,& tigridis.Tigre,τίγρις,fera sæuissima,& velocissima,in Hyrcania maxime abundans:ita dicta,quod sagittæ velocitatem, quam Tigrim Medi appellant, cursu videatur adæquare. Virg. 4. Aene. Hyrcanæq; admorunt vbera tigres. Arrianus, qui res gestas Alexandri condidit: Tigram feram Indicam, non eam esse voluit, quam vulgus Tigrim nominat, sed hanc esse Thoa: Tigrim vero, equi magnitudine esse, à superiori longe diuersam. Est item Tigris, τίγρις,ητος, insignis Asiæ fluuius, Mesopotamiã ab ortu alluens, quẽ Sacræ literæ ex Paradiso nasci confirmãt. Solinus in Armenia caput attollere dicit, in loco edito, ex lucido,conspicuoq; fonte,nec ab exordio statim,totũ esse, sed primo pigre fluere, non cum suo nomine. At cum fines Medorum inuectus sit, Tigrim statim vocari, Arethusam lacum influere grauia pondera sustinentẽ,cuius pisces nunquam se alueo Tigridis immisceant, sicut nec amnici stagnum attingant Arethusæ. Mox Arabas præterfluens, Mesopotamiam amplectitur & Hydaspeo accipiens, Euphratemq; , defertur in sinum Persicũ. A Tigri fluuio dicti sunt Transtigritani,qui trans Tigrim habitant,sicut Transpadani qui trans Padum. A Tigris deducitur adiectiuum Tigrinus,a,um: vt Tigrinæ mensæ, hoc est, venarum discursu tigridum maculas referentes. Plin.l.13.c.15. Mensis præcipua dos in vena crispis,uel in uertice varijs. Illud oblongo euenit discursu,ideoq; tigrinæ appellantur.

TIGVLLII,τιγύλλιοι, Liguriæ populi, quorum vrbes Tigullia,& Segesta commemorantur à Plin.l.3.c.5.

TIGVLLIA,τιγυλλία, vrbs Tigulliorum, in tractu Ligustico cuius meminerunt Pli.l.3.c.5.& Ptol.l.3.c.1.

TIGVRINI,τιγυρῖνοι, populi inter Heluetios Limagi fluminis accolæ,quorum meminerunt Cæs.l.1.de.Bel.Gal.Strab.l.7.Florus li.3.c.3. Paulus Orosius li.5.ca.16.& Plutarchus in Mario.

TILIA,liæ,φίλυρα,arbor est apud Gallos nomen retinens, folio hederaceo molliore, & in angulum acutiorem rotundiore,& prolixiore,in orbem leuiter crispo,atque serrato flore tantisper,dum calyculo continetur, herbaceo:dum emersit,flauo: fructus magnitudine fabæ, similis acinis hederæ: in quo semen pixienue, quantum atriplicis, omnibus animalibus ingratum, cum suillorum pabulo maxime educantur. Virg.l.2.Ge. Nec tiliæ læues. Ouid. 10. Met. Nec tiliæ molles. Tiliæ item dicuntur vincula,ex arboris huius membranis tenuissimis inter corticem & lignum sitis. Plin.l.16. cap. 14. Inter cortices & lignum tenues tunicas multiplici membrana: è quibus vincula Tiliæ uocantur. Tenuissimæ earum philyræ coronarum Lemniscis celebres antiquorumq; honore.

TILIACEVS,cea,ceum,φιλύρινος,quod ex tilia confectum est. Iulius Capitolinus de Antonino Pio: Cum senex & longus esset,incuruareturq;, tiliaceis tabulis in pectore fasciabatur. Columel.lib.11.ca.45. Arculæ tiliaceæ, quales sunt, in quibus vestimenta forensia conduntur.

TIMÆVS,τίμαιος, nomen proprium philosophi Locrensis, cui diuinũ illud opus Plato inscripsit,in quo de rerum creatione disserit, quod Cicero postea Latinum fecit, atque de Vniuersitate inscripsit.

TIMAVVS, flumen iuxta Aquileiam, nouẽ nascens capitibus, teste Pomponio,vnoq; ostio sese in mare euoluens. Virg.1. Aen. fontes superare Timaui.

TIMIDVS,da,dum,*Timido,pauroso,di poco animo*.δειλὸς,pauidus, meticulosus. Cice.1.Off. Ne imbelles,atque timidi videamur. Cic. pro Marcel. Malim videri nimis timidus, quàm parum prudens. Hinc Timide, aduerbium, pauide, minus audacter. Cic.2. Tusc. In dolore maxime est prouidendum, nequid abiecte,nequid timide, nequid ignaue, nequid muliebriter faciamus.

TIMIDITAS,itatis,δειλία,proclinitas ad timorem. Cic.4.de Fin. Ex rebus timiditas,non ex uocabulis nascitur. idem 3. Tusc. Timiditatem & ignauiam.

TIMEO,times,timui,*Temere,hauer paura*,φοβοῦμαι,δεδοικέναι, metuo,horreo,reformido,vereor. Cic.pro Flac. Nihil magis,quàm perfidiam timemus. Variis modis cõstruitur. Dicimus enim: Timeo te, tanquam inimicum: timeo tibi, tanquam amico,nequid mali tibi accidat. Ter.in And. Pamphili vix timeo. Timeo mihi abs te. Cic.pro Sylla: A quo genere ego nunquam timui:id est,non timui ne malum mihi inferrent. Inuenitur etiam cum ablatiuo, mediante de, Ouid.l.4. Fastor. Nec timui de morte. Item dicimus, Timeo furem tauro: id est,ne fur taurum furetur. Iuuen. Sat.6. Cum furem nemo timeret Caulibus,aut pomis. Dicimus etiam, Timeo pro amico. Gel.l.19.c.1. Illum pro Aristippi anima timere. Timeo quemadmodum hæc explicari possint. Cic. l.15.epist. Nunc istic quid agatur,magnopere timeo, apud eundem ad Att.l.1.timen, Pertimeo, Prætimeo, suis locis.

TIMOLAON,τιμολέων,Corinthius,dux inclytus, viribus fortissimus,vitaq; abstinentissimus, qui missus cum paucis triremibus ad liberandas à Dionysii tyrannide Syracusas, quẽ Dion Syracusanus,implorato Corinthiorum auxilio, expellere conabatur,quinquagesimo,postquam Syracusas appulisset,de vrbe potitus est.deinde arcem obsidens,Dionysium ad deditionem compulit, & cum paucis in exiliũ Corinthum misit: arcem vero solo æquauit, & Syracusanis libertatem restituit. Deinde contra Leontinos pergens, eorum tyrannum in bello captum interfecit. In summa æqualis fuit Timotheo, Agesilao. Pelopidę, Epaminondæ. Hæc ex Plutarcho, qui eum è nostris comparat Paulo Aemilio.

TIMOLVS,Lydie mons,postea Tmolus.Pli.l.5.c.29.

TIMON,τίμων,Phliasius philosophus, qui apud Chalcedonẽ philosophiam,& oratoriam exercuit,carus Ptolemæo Philadelpho. Scripsit Tragœdias, & Comœdias,& Satyras. Dictus amarulentus,& mordax,sillorum, id est dicacitatũ scriptor. de quo Gell. Timon amarulentus librum maledicentissimum cõscripsit,quem Sillos inscripsit. Fuit & alius Timon Atheniensis, temporibus Peloponnesiaci belli (vt ex Aristophanis & Platonis poematibus perspicere licet) prorsus inhumanus,ac vitans hominum congressus,præter vnius Alcibiadis adolescentis. Interrogatus quæ cum illo causa esset amicitiæ, Quòd sciam,inquit,illum quandoque multorum malorum Atheniensibus causam futurum. Semel in vita in concionem dicitur ascendisse: factiq; nouitatem cunctis admirantibus, Est mihi,inquit,ò viri Athenienses, post ædes hortulus,in quo ficus coaluit quædam,in qua permulti nostri ciues se suspenderunt. in eodem nunc ego loco ędificare nolo. quamobrem visum est mihi, vos publicæ admonere,si quis forte sit,qui se prius velit suspendere, ante quã arbor excidatur. His igitur de causis ab Atheniensibus, μισάνθρωπος est appellatus,hoc est, humani generis osor. In sepulcro, quod sibi ipse construxerat, incisum erat epitaphium in hanc sententiam: Hic sum post uitam miseramq;, inopemque sepultus. Nomen non quæras: dii, lector, te male perdant.

TIMOR,oris,*Timore,paura*,φόβος,δέος,est, vt Cice.4. Tusc. inquit,metus mali appropinquantis. Facere alicui timorem, Cic.l.10 epist. Quæ res mihi facit timorem. Affici timore de aliquo. Idem lib.11.epist. Amici nostri de nobis magno timore afficiuntur. Inijcere timorem. Cice. Att. Hostibus timor iniectus est.

TIMOTHEVS,ei,τιμόθεος,nomẽ proprium Cononis Atheniensis filii,qui acceptam a patre gloriam multis auxit virtutibus. Fuit enim disertus,impiger,laboriosus, rei militaris peritus: & (quod super omnia est) εὐτυχὴς,id est,fortunatus imperator habebatur. Huic statua publicitus in foro Athenis posita est,ob victoriam, qua, victis Lacedæmoniis, imperium Atheniensium auxit, & muros Athenarum extruxit. Post huius obitum non fuit quisquam fere Athenis dignus memoria. Huius gesta æmuli, ut laudem eius imminuerent, Fortunæ adscribebant, circunferentes passim tabulas,in quibus ille pictus erat dormiens,adstãte interim Fortuna,quæ ciuitates in retia eius ageret. Quam rem ille ægre ferens, Sua illa esse dicebat,nõ Fortunæ opera. Ex quo tempore,quasi perosa hominem ingratum Fortuna, omni prorsus felicitate excidit. Auctor Suidas. Huius ut docti hominis meminit Cic.l.1.de Off. Quod idem fecit (inquit) Timotheus Cononis filius,qui cum belli laude non inferior fuisset,quàm pater,ad eam laudem, doctrinæ & ingenii gloriã adiecit. Hactenus Cic. Timotheus, item Atheniensis Comicus,mediæ Comœdiæ: cuius fabulas nonnullas cõmemorat Athenæus. Timotheus Milesius,Thersandri filius,musicus, qui decimam & undecimam chordam lyræ addidit, & antiquam musicam in molliorem modum mutauit. Hunc ferunt duplo maiorem ab his,quos alius instituisset,mercedem exigere solitum fuisse, quàm si rudes traderentur. Geminatum enim laborem dicebat dedocendi prius, mox docendi. Emicuit tempore Philippi Macedonis cuius filius Alexander modulo eius excitabatur & ad res bellicas alacrius instruebatur. Decessit anno ætatis XCVII. Scripsit de musica libros 17. item Encomia,& Dithyrambos. Hæc Suidas. Timotheus, sculptor nobilissimus, unus ex iis qui Mausoleum cælauere: cuius in templo Apollinis Romæ multa fuerunt monumenta: vt scribit Plin.l.34.c.8.

TINA,næ, vasis uinarii genus, quod à Festo Tinion appellatur,

tur. Varr.l.1.de Vita pop.Rom. vt citat Nonius: Antiqui in conuiuiis vtres vini primo, postea tinas ponebant. Tina itē Ptol.l.2.c.3. fluuius est in tractu orientali Britanniæ insulæ.

TINDA, τίνδα, Thraciæ urbs, in qua Diomedes equos suos humana carne pascebat. Auctor. Pli.l.4.c.11.

TINCTILIS, le, p.c. *Illinito*, βαπτόν, quod intinctum est Ouid. in Trist.l.3. Nam uolucri ferro tinctile virus inest.

TINCTVRA, æ, *Tentura*, βαφή, infectio, imbutio coloris. Pli. l. 37.c.9. Adulteratur maxime tinctura.

TINEA, æ, *Tignola*, σής, vermiculus est, qui aut situ, aut puluere, ac putredine interdum nascens, vestes, aut libros abrodit. Hor.1.epist.21. ad librum suum. Aut tineas pasces taciturnus inertes, Aut fugies Vticam aut vinctus mitteris. Ilerdā Item Tineæ ventris vermes sunt, ἕλμινθες, in intestini recti extremo nascentes. Celsus: Lumbricos appellat. Pli.l.11. c. 33. Sic intra hominem tineæ tricenum pedum aliquando & plurium longitudine. Item Tineæ sunt vermes in aluearibus, apibus noxij. Colu.l.9.c.14. Præterea vt tineæ, si apparuerint, euerrantur, papilionesq; enecentur, qui plerunq; inter alueos morantes, apibus exitio sunt. Nam & ceras erodunt, & stercore suo vermes progenerant, quos alueorū tineas appellamus. Hinc Tineosus, a, um, ἑλμινθώδης, vt, Aluei tineosi, apud Col.l.9.c.14.

TINGITANA, τιγγιτανή, extima Mauritaniæ pars, à Tingi urbe nomen habens: cuius descriptionem uide apud Pli. l.5. cap.21.

TINGO, gis, xi, ctum, uel Tinguo, *Tingere*, βάπτω, inficio, madefacio, immergo, colore, uel humore imbuo. Mart.l.5. Mentitis iuuenem tinctis Lentine capillis, hoc est, unctis, & coloratis. Virg.1.Aen. Quid tantum Oceano properēt se tingere Soles.i. immergere. Mart.l.1. Tingit cutem Carinus, & tamen pallet. Vir.3.Geo. Ac vix suppositi tinguntur sanguine cultri. Tingens, tis, participium. Pli.l.9.c.38. Sed id tingentium officinæ ignorant, cum summa vertatur in eo. Tinctus, a, um, participium passiuum, idem quod immersus, uel infectus: vt, Spicula tincta venenis, Ouid.4.de Pont. Idem 1. de Arte: Consule de gemmis, de tincta murice lana, consule de facie corporibusq; diem. Per translationē accipitur pro leuiter imbutus. Cic. de Orat. Sit enim mihi tinctus literis. Idem de Clar.Ora. Ergo illam patris elegantia tinctam vidimus. Tinctus, us, ipse tingendi actus. Pli.l.10.c.48. Et alia eodem nomine croceo tinctu. Intingo suo loco.

TINIA, æ, *Tino, tini*, πυτίναι, vasa vinaria apud antiquos fuere, vt inquit Festus. Nonius Tinas appellauit. Erant autem hæc uasa minora, & omnino diuersa ab iis, quę apud nos sub hoc vocabulo habentur, nec ad eos vsus parata. His nanque è ligno fabricatis, musta cum vinaceis nostri ebulliunt.

TINNIO, nis, nini, itum, κωδωνίζω, ἠχέω, proprie de metallis dicitur, cum ex eorum pulsatione sonus efficitur. Tinnit.n. aurum, argentum, æs, ferrum, stannum, orichalcum, & huiusmodi. Hinc Circumtinnio compositum. Varr.3. de re rust. c.16. Cum à mellario id fecisse sunt animaduersæ, iaciundo in eas puluerem, & circumtinniendo ære, perterritas, quo voluerit perducet. Tinnire quoque dicitur auris, cum inclusi subtiles, & leues uapores interdum per membranam illam, quæ in auribus est, emergūt, & sonū illum fictitiū edūt. Catul.ad Lesbiam, epig.48. Aures tinniunt suopte sonitu.

TINNIMENTVM, ti, ipse tinniendi actus. Plaut.in Rud.

TINNITVS, tus, κωδωνισμός, metalli sonitus. Pli.l.11.c.10. Apes gaudent plausu, atque tinnitu æris. Virg.4 Geor. Tinnitusq; cie. Aurium tinnitu præsentire, apud Pli.l.28.c.2.

TINNICVLVS, auis est, teste Plin.l.10.c.37. columbas defendens, & accipitres territans occulta naturæ vi.

TINNVLVS, la, lum, *Aguzzo, acuto, & puntato*, λιγυρός, ἠχῶν, qđ acutum edit sonum, eiusmodi est sonus metallorum. Ouid. Tinulaq; æra sonant. Quintil.lib.2.c.3. corruptos, & tinnulos, & quocunque alio cacozelię, certum habeo, non viriū, sed infirmitatis vitio laborare.

TINTINNACVLI, κροταλίζοντες, qui flagris cædunt sontes ob noxam, & loris bubulis castigant: ficto uocabulo à sonitu, quem verbera efficiunt. nam dum verberant, & cædunt flagris, tinnitum reddere videntur ex crepitu plagarum: quæ percussio à Plauto dicitur Tax, p onomatopœiam, à sonitu quem redit. Id genus homines flagratores dicebantur, & Lorarij: nam cædendo loris, & flagris hunc sonum faciunt. Pla. in Truc. Nisi ad tintinnaculos uultis uos educi uiros.

TINTINNABVLVM, li, κρόταλον, κώδων, instrumētum æneum, quo populus lauandi hora ad balneas conuocari solebat. Nomen factitium, à sono, quem edit Iuuen. Sat.6. Tot pariter pelues, & tintinnabula dicas Pulsari. Plin.l.36.c.13. Vt in summo orbis æneus, & petasus unus omnibus sit impositus, ex quo pendeant excepta catenis tintinnabula.

TINTINO, nas, pen.cor. *Risonar*, ἀλαλάζω, pro resono. Catul. ad Lesbiam: Sonitu canoro Tintinant aures. Dicitur & Tintinio, is, niui. Afranius: Tintinire ianitoris impedimenta audio.

TIPHYS, Argonautarum in Colchica expeditione gubernator. Vir. in Bucol. ec.4. Alter erit tum Tiphys, & altera quæ vehat Argo Delectos heroas. Ouid. Tiphys in Aemonia puppe magister erat. Seneca in Medea: Tiphys in primis domitor profundi.

TIPVLA, æ, p.c. vermis sex pedes habens, sed tantæ leuitatis, ut super aquam currens non desidat. Pla. in Persa. Neque tipulæ leuius pondus est, quàm fides lenonia.

TIRESIAS, τειρεσίας, vates Thebanus fuit, Euero patre genitus, qui cum aliquando in Cithærone vidisset duos dracones coeuntes, obseruata fœmina ex iis, occidit illam: quo facto in fœminam & ipse mutatus est. Deinde cum rursus post septem annos eodem pacto & marem draconem interfecisset, in pristinam formam rediit. Contingit igitur aliquando certantibus inter se Ioue & Iunone, uiri ne, an fœminæ maiorē ex Venere voluptatem caperent, ut ille iudex sit adhibitus, ut qui utrunq; fuisset expertus. Tiresias autem pro Ioue sententiam tulit, asserens multo plus ex coitu voluptatis percipere fœminas. ob quod à Iunone excæcatus est. Alii vero propterea excæcatum dicunt, quòd Palladem nudam in fonte conspexerit. Iupiter autem in solatium visus amissi diuinationem illi dedit. Stat.lib.10.Theb. Sibi callidus ista Tiresias natæq; canat, &c. Huius animam euncat Vlysses apud Homerum lib. 10. Odyss. multaq; ab ea futura edoctus. Auctor est Strab.l.9. Tiresiæ monumentum fuisse sub Tilphosso monte Bœotiæ, iuxta fontem Tilphossam, vbi profugus, diem suum obijt, cum iam senex gelidissimā Tilphossæ aquam hausisset. Ibi Thebani ciues sepulto diuinos honores tribuere. Fuit Tiresiæ filia fatidica nomine Manto, quæ ex Tiberino fluuio filium peperit nomine Ocnum, qui in Cisalpina Gallia oppidum condidit, & à nomine matris Mantuam appellauit. Iuue. Sat. 13. Tiresiam appellatiue posuit pro homine cæco, cum ait: Nec surdum nec Tiresiam quenquam esse deorum.

TIRIDATES, rex Armeniæ, qui, uarijs gestis cum Corbullone bellis, tandem ex fœdere Romam venit, & diadema regni à Nerone accepit. Vide Tacit.l.15.

TIS, σοῦ, genitiuus est antiquus à Tu pronomine. Plau.in Milit. Tis egeat, quia te careat.

TISIPHONE, τισιφόνη, vna ex furiis, à cædibus plectendis dicta: τίσις, vltio, uel pœna: φόνος, uel φόνη, cædes, aut mors. Hor.in Ser. Hæcatē uocat altera, sæuam Altera Tisiphonē.

TITAN, & TITANVS, pen.pro. τιτάν, Saturni frater, Cœli & Vestæ filius, qui etiam pro Sole ponitur, & ipse à Titanibus duxit originem. Tradunt enim Titanas sex fratres fuisse, & quinque sorores à Titea matre dictos, vt auctor est Diodorus. Ex quibus unus fuit Iapetus pater Promethei. Hyperion quoque ex Titanum numero est, qui Solis ac Lunæ stellarumq; motus obseruasse, atque demonstrasse primus fertur. Ideo Solis parens, & astrorum fertur. Hinc Sol, Titan: Luna, Titanis, τιτανίς, & Diana Titania à poetis dicuntur. Lucan.l.1. Flammiger an Titan, ut alentes hauriat vndas. Ouid. 3. Met. Dumq; ibi perluitur solita Titania lympha. Seruius sic habet: Ferunt fabulæ Titanas ab irata contra deos Terra in eius ultionem creatos. Vnde & Titanes dicti sunt, ἀπὸ τῆς τίσεως, id est, ab ultione. Primumq; contra Saturnum quidem Titanes, deinde Gigantes contra Iouē genuit. Ipse vero Titan cum filiis, quos Titanes à patre appellabant, bellum gessit aduersus Saturnum & Opim, quòd conuentui non stetissent, eosq; captos muro inclusit: qui postea à Ioue filio victis Titanibus liberati sunt, ut supra latius de Saturno dictum est.

TITANIVS, a, um, τιτάνιος, adiectiuum deductum à Titā: vt Titania astra. Vir.6.Aen. Lucentemq; globū Lunæ, Titaniaq; astra Spiritus intus alit. Titaniacus, a, um. Oui.7.Met. Hinc Titaniacis ablata draconibus, intrat Palladias arces.

TITHONVS. pe.pro. τιθωνός, Laomedontis filius, qui (ut fabulæ ferunt) cum iuuenis esset, & decorus, ab Aurora dilectus, & raptus fuit, ex qua Memnonem genuit. Sed tandem post longissimam vitam, audita Memnonis filii morte, in cicadā versus dicitur, dicente Horatio: Longa Tithonum minuit senectus.

TITI, Liuii, duo fuerunt: Alter tragœdiarum scriptor Romanorum poetarum antiquissimus, qui ob ingenii felicitatem à Liuio Salinatore, cuius liberos erudiebat, libertate donatus est: Alter Patauinus cum Crispo Salustio de Historiæ principatu certans. Vide supra in dictione Liuius.

TITII, sacerdotes fuerunt Apollinis, à Titiis auibus, quas in auguriis certis obseruare solebant sic appellati, ut ait Var. l.4.de Ling.Lat. Lucan.l.1. Titiiq; sodales.

TITILLO,

TITILLO, titillas, γαργαλίζω, κνάω, leui attrectatione alarũ, aliarum ve mollium corporis partium risum cupiam moueo. Per translationem tamen accipitur pro quouis modo blandiri, & uoluptate afficere. Cic. 1. de Fin. Si ea sola uoluptas esset, quæ quasi titillaret sensus, ut ita dicam. Lucr. li. 2. Et quæ Titillare magis sensus, quàm lædere possunt. Hor. 2. Serm. Sat. 3. Præterea ne uos titillet gloria. Hinc Titillatio, onis, uerbale, γαργαλος, ipse titillandi actus. Cic. in Catone. At non est uoluptatum tanta quasi titillatio in senibus. Titillatus, us, idum. Plin. lib. 11. cap. 37. Quod titillatu maxime intelligitur alarum.

TITIO, onis, δαλός, linum adustum, quod ab igne extrahitur. Celsus l. 3. c. 12. Extinctis titionibus.

TITIVILLICTUM, tii, dici voluerunt, inquit Nonius, fila putrida, quæ è telis cadunt. Plau. in Cas. Non ego istud verbum empsitem titiuillicio

TITUBO, as, pen. cor. Vacillare, βαδίζειν, παραφέρομαι, συγκλονοῦμαι, ὑποφέρομαι, proprie pedib. insistere nequeo, quod accidere solet ebriis, aut longo iam morbo languidis. Oui. 3. Meta. Ille mero, somnoq; grauis titubare videtur. Quintil. Sed iugulasti vulneratum, titubantem strauisti. Transfertur ad animum, quoties ab animo uerba dissentiunt, quod inconstantiæ ac leuitatis signum esse dicitur: ut apud eundem: Neque vlla vnquam tanta fuerit dicendi facultas, quæ non titubet, aut hæreat, quoties ab animo verba dissentiũt. Plau. in Mili. Cogitate Nequid, vbi miles venerit, titubetur. Ter. in Heaut. Verum illa nequid titubet. Cic. ad Att. l. 1. Videbis breui tempore magnos, non modo eos, qui nihil titubarunt, sed etiam, Catonem. Hora. 1. epist. 13. Caue ne titubes, mandataq; frangas. Titubare quoque, τραυλίζειν, lingua & dentes dicuntur. Ouid. 3. Trist. Eleg. 1. Hæc ubi sum furtim lingua titubãte locutus, &c. Hinc titubatus, particip. sine uerbo, ut inquit Seruius: Nam titubor non legitur. Vir. 5. Aene. Vestigia presso, Haud tenuit titubata solo. Hinc quoque Titubantia, æ, & Titubatio, onis, uerbalia, τραυλισμός, id est, ipse titubandi actus. Suet. in Vitel. Ac de hac quoque liberos vtriusq; sexus tulit, sed marem titubantia oris, prope mutum, & elinguem. Ad Herennium li. 2. Vt ne paruula quidẽ titubatione, aut offensione, impediremur. Titubanter, aduerbium, inconstanter. Cic. pro Cœlio. Posuistis, atque id tamen titubanter, & strictim, coniurationis hunc propter amicitiam Catilinæ participem fuisse.

TITULUS, li, Titulo, ἐπιγραφή, τίτλος, inscriptio cuiuscunq; operis: quod s. libro, operi, uel statuæ superscribitur, vt statim primo aspectu argumentum noscamus, aut artificem. Suet. in Domit. c. 5. Plurima & amplissima opera incendio consumpta restituit, sed omnia sub titulo tantũ suo, ac sine vlla pristini auctoris memoria. Mart. lib. 2. Vnum de titulo tollere iota potes. Oui. l. 1. de Remed. Legerat huius amor titulum, nomenq; libelli. Dictus titulus à tuendo, quasi tuitulus, quòd tueatur factum auctoris, & si quis alterius opus esse contendat, veri opificis indicet nomen. Per translationem quandoque ponitur pro laude, & dignitate. Ouid. li. 2. Fast. At tua prosequimur studioso pectore Cæsar Nomina, per titulos ingredimurq; tuos. Aliquando pro monumento: Apuleius: Auorum, & proauorum titulis clatus. Tituli etiam dicti sunt milites, quasi tutuli, quod patriam tuerentur. Vnde & Titi prænomen ortum est, inquit Fest. Persius. Hic nec more probo videas, nec voce serena Ingentes trepidare Titos. Titulo tenus, id est, solo titulo, & non re ipsa.

TITUS, τίτος, prænomen fuit Romanis familiare, inde dictum (vt Festo placet) quòd antiqui Titos, & Titulos milites appellabant, eo quòd patriã tuerentur. Hoc prænomine dictus fuit Vespasianus Flauii filius, & frater Domitiani, princeps clarissimus, populoq; Ro. adeo carus, ut uulgo, Orbis amor, diceretur, & Deliciæ humani generis.

TITYUS, τιτυός, filius fuit Iouis ex Elara, Orchomeni filia: quam prægnantem Iupiter, timens Iunonis iram, occultauit in terra: ex quo factum est, ut nascens puer ex terra natus videretur. Hic postea cum ad integram ætatem peruenisset, captus amore Latonæ, Apollinis matris, eam de stupro interpellauit. Quamobrem Apollo iratus, sagittis ipsum confodit, & apud inferos religauit, eiusq; iecur vulturibus lancinandum apposuit hac lege ut consumptum renasceretur ilico, & sic nunquam Vultures à discerpendo cessarent, nec ipse à patiendo. Tantæ magnitudinis gigas fuisse perhibetur, vt iacens nouem iugera occupauerit. Oui. 4. Met. Viscera præbebat Tityus lanianda, nouemq; Iugeribus distractus erat. Vide Seruium apud Virg. l. 6. ad hunc locum: Necnon & Tityon terræ omnipotentis alumnũ Cernere erat.

T ANTE L

TLEPOLEMUS, τληπόλεμος, Herculis & Astyoches filius, quã ex Ephyra vrbe Peloponnesi rapuerat, (vt meminit Home. Ilia. β.) clarus rebus bellicis, corporisq; proceritate insignis. Hic cum adolescet, Licymnium, auũculum suum, Marte progenitum, & patri suo charissimum, iam senem interfecit. ex quo fabricatis nauibus patria profugus, collecta iuuenum multitudine Rhodum petijt: & ea insula occupata, Rhodiensibus imperauit. Postea ad bellum Troianum cum nouem nauibus profectus à Sarpedone occisus est.

T ANTE M

TMESIS, huius tmesis, fœmi. gene. τμῆσις, est unius uerbi cõpositi, vel simplicis sectio, una dictione, vel pluribus interiectis. Virg. 3. Geor. Septem subiecta trioni. Idem 1. Aen. Et multo uebulæ circũ dea fudit amictu, pro circunfudit. Hoc autem tolerabile est, inquit Ser. in sermone composito, cæterum in simplici nimis est asperum, quod tamen aliquando fecit antiquitas: vt Saxo cere minuit brum. Vtuntur & hac figura nonnunquam oratores. Cic. pro Sext. Quisquis erat, qui aliquam partem in meo luctu sceleris Clodiani attigisset, quod iudicium cunque subierat, damnabatur, id est, quodcunque iudicium.

TMOLUS, τμῶλος, Lydiæ mons, Sardibus incumbens, ex quo Pactolus amnis profluit, aureas trahens arenas. Oui. 6. Met. Riget arduus alto Tmolus in ascensu, cliuoq; extensus vtroque, Sardibus hinc, paruis illinc finitur Hypæpis. Antiquis Timolus dicebatur per tres syllabas. Pli. l. 5. c. 29. Celebratur Lydia maxime Sardibus in latere Tmoli montis, quã ante Timolus dicebatur. Ouid. 6. Meta. Deseruere sui nymphæ uineta Tmoli.

TMOLUS, Lydiæ amnis, ex eiusdem nominis monte profluẽs, in quo coticula inuenitur, auro explorando vtilis. Plin. l. 33. c. 8. Lapis, quem Coticulam appellant, quondam non solitus inueniri, nisi in flumine Tmolo.

T ANTE O

TOGA, æ, Toga, vestis, palandra, (τήβεννος, Plutarcho, τήβεννα Atheneo) vestis communis omnium Romanorum, tam feminarum, quàm marium, sicut Pallium Græcorum. Dicta Toga à tegendo, quo corpus tegat. Superimponebatur autem tunicæ, uel potius tunicis. Hæc laxa erat, & in sinum multis crispulis subtracta succingebat. Tibu. l. 1. El. 7. Et fluit effuso cui toga laxa sinu Hinc Romani Togati dicuntur, quemadmodum & Græci Palliati. Vir. 1. Aen Romanos rerum dominos, gentemq; togatam. Quoniam uero in pace tantum togæ usus erat (nam in bello deposita toga saga sumebant) factum est, ut Toga pro pace, seu artibus pacis accipitur: sicut Arma, pro bello, seu re militari. Cassius Ciceroni: Tua toga omnium armis felicior. Cic. in Pis. Non dixi hanc togam, qua sum amictus; nec arma, scutum, & gladium vnius Imperatoris: sed quòd pacis est insigne, & ocii toga: contra autem arma tumultus atque belli. Toga olim etiam utebantur tenuiores, qui reges suos, hoc est, potentiores officii gratia per vrbem deducebant, vt sportulam consequerentur. Mart. Si matutinos facile est tibi rumpere somnos, Attrita veniet sportula sæpe toga. Hinc turbam togatã uocat Iuue. Saty. 1. clientelam illam comitum, qui toga induti potentiores amicos per vrbem ducebant, & reducebant. Sportula (inquit) primo Limine parua sedet turbæ rapienda togatæ. Item opera togata dicitur idipsum togatorũ officiũ. Mart. Exigis à nobis operam sine fine togatam.

TOGATAE comœdiæ, quæ scriptæ sunt secundum ritus Romanorum, sicut Græcas fabulas ab illorum habitu Palliatas appellamus, nam Græci supra tunicam pallium ferebant.

TOGATAE tabernariæ, dicuntur comœdiæ, in quibus nõ magistratus, sed humiles personæ inducuntur, teste Donato, quales fere sunt qui in tabernis vendunt merces suas.

TOGATI, Togati, τηβεννοφόροι, togis induti: vnde Romani togati dicti sunt, quoniã Toga Romanorũ propria erat. Sic ij, qui principes ciuitatis officii gratia in forum deducebãt, ac deinde domũ reducebãt, quoniã togis amicti erant, Togati vocabãtur. Iuuena. Turbæ rapienda togatæ. Hi etiã per diminutionẽ Togatuli dicebantur, quod diminutiuũ est ioco formatum. Mart. l. 10. Quàm diu salutator, Anteambulones, & togatulos inter Centum merebor plumbeos die toto.

TOGA, candida erat, quam petitores magistratuum induebãt, vnde Candidati dicebantur. Pli. l. 7. de Nasica: In toga candida bis repulsa notatus à populo. Pura toga, quam tyrũculi forenses assumebant tyrocinii die. Lucan. l. 7. Pura venerabilis æque. Quàm currus ornãte toga, id est, nec picta, nec triumphali, nec prætexta, inquit Budæus. Pura enim ideo dicebatur, quòd nullo purpuræ prætextu distincta esset. Toga prætexta, περιπόρφυρος, Plutarcho, dicebatur, cuius oræ & circuitus purpura erat prætextus: quod ipsum satis indicat Liuius l. 34. Purpura viri vtimur prætexrati in magistratibus, in sacerdotiis: liberi nostri prætextis, purpura togis

vtuntur

vtuntur. Toga palmata uestis erat triumphalis, à palma, id est, à victoria ita uppellata. Mart. l. 7. I comes, & magnos illæsa merere triumphos, Palmatæq; ducem, sed cito, redde togæ. Toga picta, uestis publica fuit: summiq; magistratus. Capitol. de Gordi. Palmatam tunicam, & togam pictã primus Romanorum priuatus suam & propriam habuit: cum ante Imperatores, uel de Capitolio acciperent, uel de palatio. Lampridius de Alexandro: Prætextam & togam pictã nunquam, nisi Consul, accepit: & eam quidem quam de Iouis templo sumptam alii quoque accipiebant aut Prætores, uut Consules. Budæus. Togapulla qua in funeribus vtebantur, ut nunc atra veste vtimur: Alba antem, uel in epulo publico, uel in epulo parentali, uel in spectaculis, vel in comitio. Toga rasa, vt inquit. Pli. l. 8. c. 48. Diui Augusti nouissimis temporibus cœpit. Toga puerilis, quæ & Prætexta appellabatur. Gel. l. 18. c. 4. Cum ium adolescẽtuli Romæ prætextam & puerilem togam mutassemus. Toga uirilis, à puerili distincta erat: ea decimoseptimo anno sumebatur. Cic. in Lælio: A patre ita eram deductus ad Scæuolam sumpta virili toga. Per translationem ponitur quandoque Toga pro officio deducendi & reducendi potentiores: Martia lis. Lis nunquam, toga rara, mens quieta. Plinius ad Apollinarem: Altius tibi ocium, & piugnius, eoque securius, nulla necessitas togæ, nemo accersitor ex proximo. Quod ideo inualuit, quia ad officia præstanda togati conueniebant: id est, ad deducendos, comitandosq; amicos honoris gratia. Hinc diminuti. Togula. Martia. lib. 5. Ignosces togulam Posthume pluris emo.

TOLENTVM, oppidum Italiæ in Picenis, Diui Nicolai patria, à quo Tolentinates populi, Plin. l. 3. c. 13.

TOLERO, toleras, unico l, *Tolerare, sofferire, patire, sopportare*, φέρω, ὑπομένω, fero, patior, perfero, sustineo. Terẽ. in Phorm. Vna tecum bona, malaq; tolerabimus. Idem in Hecyra. Sed quod sese indignam deputat matri meæ, Cui concedat cuiusq; mores toleret sua modestia. Tolerare se est modice, & summa persimonia se alere. Corne. Nepos in uita Pomp. Attic. Ex quibus agris paterfamilias fructus caperet, quibus se toleraret. Cæsar: Erat summa inopia, adeo ut foliis ex arboribus strictis; & teneris arborum radicibus contusis, equos alerent, & cogerentur his rationibus equitatum tolerare. In qua significatione etiam dicimus, Tolerare vitam, id est viuere, nutriri Tacitus: Multos militia, quosdam exercendo agros tolerare uitam. Cæsar. 7. Bel. Gal. Eorum corporibus, qui ætate ad bellum inutiles uidebantur, vitam tolerauerunt. Accipitur aliquando Tolerare pro portare, seu gestare, κομίζειν. Plau. in Mercat. Tolerat hæc nauis metretas trecentas. Tolerare milites sua pecunia, id est, sustinere, & stipendium aut certe necessaria subministrare. Plin. li. 33. c. 10. Octona millia equitum sua pecunia tolerauisse. Hinc Tolerans, nomen ex participio, id est, patiens: vt, Tolerantissimus penuriæ, id est, patientissimus, apud Colu. l. 7. ca. 5. Toleranter, aduerbium, patienter, tolerabiliter. Plin. lib. 8. c. 45. Annitulæ ad fœcunditatem poscuntur, tolerantius tamen bimæ. De bobus. Quintil. li. 8. c. 6. Qui toleranter videre Septentriones videmur. Hinc quoque Toleratio, onis, verbale, ipse tolerandi actus. Cice. 2. de Fin. Quædam, alia toleratio est verior. Tolerabilis, le, quod tolerari potest. Plin. in Paneg. Tolerabile tributum. Cic. de Amici. Quæ tamen si tolerabiles erunt, ferendæ sunt. Vnde Tolerabiliter aduerb. facile, sine discrimine. Colum. li. 11. ca. 2. Adhuc tolerabiliter efficies. Cic. Cælio l. 2. Quo tolerabilius igniculum desiderij tui feramus. Hinc etiã Tolerantia, tiæ. Cic. in Parad. Tolerantia rerum humanarum, contemptione fortunæ. Quintil. li. 5. ca. 2. Tolerantia tamen doloris laude sua non carebit. Intolerandus, ἀφόρητος, qui ferri non potest.

TOLETVM, τώλητον, vrbs Carpetanorum, in tractu Tarraconensis Hispaniæ, apud Ptolemæum l. 2. c. 6.

TOLLENON, tollenonis, genus machinæ, ut ait Festus, quo hauritur aqua in alteram partem prægrauante pondere. Pli. l. 19. c. 4. Vel tollenonum haustu rigandos. Liuius. lib. 38. In arietes tollenonibus libraméta plumbi, aut saxorum, stipitesue robustos incutiebant.

TOLLO, lonis, à Plauto in Rudente videtur positum pro eo, qui ex puteo aquam haurit.

TOLLO, tollis, sustuli, & secundum antiquos tetuli, sublatum, *Leuare, inalzare, torre, togliere*, αἴρω, ὑψῶ, ἐγείρω, eleuo, attollo, sursum erigo. Plaut. Tolle caput. Cice. 4. Academ. Hortensius vehementer admiratus, vt etiam manus sæpe tolleret. Ouid. Epist. 14. Ter acutum sustulit ensem. Liuius l. 34. Sublatis supra capita scutis. Vlpianus: Ius uicino non esse, alsius ædes tollere. Aliquando tollere est capere, λαμβάνειν. Virg. l. 4. Ge. Vt cymbæ instabiles fluctu iactante, saburram Tollunt. Aliquando suscipere, ἀναιρεῖσθαι. Suetonius de Neronis parente: Decessitque Pyrgis, sublato filio Nerone ex Agrippina. Aliquando nutrire, τρέφειν, ἀνατρέφειν. Teren. in Andr. Quicquid peperisset, decreuerunt tollere. Aliquando aufero, ἀφανίζω, αἴρομαι. Cice. in Lęl. Solem de mundo tollere videntur, qui amicitiam è vita tollunt. Tollere de medio ἀναιρεῖν, ἀναρπάζειν, ποιεῖν, ὑπεξαίρειν, id est, interimere. Cic. pro Rosc. Amer. Persat ile hunc, hominem incautum, de medio tolli posse. Aliquando differre, ἀναβάλλεσθαι. Plau. Omnes tollo ex hoc die in alium diem. Aliquando inferre. Vir. 3. Ge. Tollentéq; minas, & sibilu colla tumentem. Nam tollere minas, est minari, timorem incutere, inferre. Tollere gradum, ambulare. Plaut. Bacchid. Adibo contra, & tollam gradum. Tollere se altius à terra, est crescere, ac de herbis, & arboribus dicitur. Tollere animos, est superbire, audaciorem esse. Proper. l. 3. Eleg. 18. I nunc tolle animos, & tecum finge triumphos. Teren. in Hecyra: Quia paululum vobis accessit pecuniæ, sublati animi sunt. Tollere animos dictis, est magnanimitatem suam dictis comprobare. Vir. 9. Aen. Vltro animos tollit dictis. Tollere cachinnum, est in clarum, & immoderatum risum solui. Tollere clamorem, est clara & magna uoce clamare. Cic. 7. Vert. Clamor à fani custodibus tollitur. Tollere aliquem in cœlum humeris, est illum laudibus celebrare, & quantum fieri potest, dijs immortalibus æqualem facere. In qua significatione etiam dicimus, Tollere in cœlum fama aliquem, & Tollere laudes alicuius in astra. Cic. ad Att. l. 1. Hortensium, quam plena manu, quam ingenue, quam ornate nostras laudes in astra tulit? Virg. 5. Eclog. Daphnimq; tuum tollemus ad astra. Tollere manus, lætitię signum est, & gratias agentis. Cic. ad Cæsa. li. 7. Sustulimus manus & ego, & Balbus. Tollere aliquem ab officio, est priuare. Tollere aliquem de oratione sua, est eum non amplius nominare. Tollere aliquem è numero, est eum excipere. Tollere aliquem de medio, è medio, uel ex rerum natura, idem. Tollere legem, abrogare. Tollere moram, festinare. Tollere metum, timorem adimere. Tollere spem, auferre. Tollere aliquem testimonio, testimoniis ita conuincere, vt condemnetur, puniatur. Tollere aliquem ferro, aut veneno, est interficere. Hinc sublatus, participium, id est, eleuatus, ablatus, &c. secundum significationem sui verbi. Virg. 1. Aen. Et sublatus ad æthera clamor. Ponitur aliquando pro superbiente, & ferociente. Cæsar. 1. Bel. Gal. Quo prælio sublati Heluetii. Hinc quoq; sublatio verbale: vt Sublatio animi: id est, elatio, superbia. Cic. 2. de Fin. Voluptatem Stoici sic definiunt: Sublationẽ animi sine ratione opinantis se magno bono frui. Sublate, aduerbium. Cic. de Clar. Ora. Sublate ampleq; dicere. Idem pro domo sua: Nihil vnquam de me dixi sublatius asciscendæ laudis causa. Attollo, Contollo, Extollo, Protollo, Sustollo, suis locis.

TOLOSA, p. p. τόλωσα, vrbs Tectosagum in ea parte Narbonẽsis Galliæ, quæ in Pyrenæos montes vergit: cuius incolæ dicuntur Tolosani. Aurum Tolosanum habere prouerbio dicuntur, qui magnis & fatalibus afficiuntur malis, nouoq; ac miserando pereunt exitio. Sumptum à Q. Cæpionis consulis exercitu (vt indicat Gellius) qui cum Tolosam diripuisset, multumq; auri ex templis abstulisset, subito magna lues exercitum inuasit, quæ eos omnes, qui aliquid ex sacro auro attigerant, miserando leti genere absumpsit. Vide Adagia.

TOLVTARII, siue Tolutares, equi, ἱππεῖς φορεῖς, θύδρομοι, dicuntur, qui alio nomine ab Astria, Hispaniæ regione, Asturcones dicuntur, à nonnullis etiam Gradarii, quia gradu non uulgari incedant, sed alternis crura molliter explicantes, commodam sessori præbeant uectationem, citra vllam succussationis molestiam. Tolutares dicti, siue à tollendis alterno glomeratu pedibus, siue (ut alii malunt) à pedum volubilitate, quasi uolutarii. Seneca in Epis. Mannos tolutares appellat.

TOLVTILOQVENTIA, uolubilis sermo, ut interpretatur Nonius, citans locum Næuii poetæ ex Gallinaria.

TOLVTIM, ἐπιτροχάδην, id est, uolubiliter, & molliter: proprieq; ad Asturconum, siue gradariorum incessum attinet qui alternis crura molliter explicantes, commodissimam sessori præbent vectationem: quod genus equorum à Polluce, θύδρομοι, appellatur. Tolutim, (inquit Nonius) quasi volutim, uel volubiliter. Plaut. Asin. Tolutim nibaditas. Var. Vt equus, qui ad uehendum est natus, tamen traditur magistro, ut equiso doceat tolutim incedere. Plin. li. 8. ca. 42. In eadem Hispania Callaica gens, & Asturica, equini generis, quos Thieldones uocamus, minori forma appellatos Asturcones gignunt: quibus non vulgaris in cursu gradus, sed mollis alterno crurum explicatu glomeratio: vnde equus tolutim carpere incursus traditur arte.

Tomacula, *Tomaselle, alibi mortadelle*, ἀλλᾶντες, vel per syncopen Tomacla, edulia sunt, quæ fere ex iecore porcino minutatim conciso, & iam semicocto infusis ouis crudis, & caseo optimo, & liquamine, pipere, aniso, zingibere fieri consueuerunt, teguntuŕq; omento suillo. Dicta Tomacula, ἀπὸ τοῦ τέμνειν, quod est incidere. Iuue. Sat. 10. Candiduli diuina tomacula porci.

Tomacinae, ἀλλᾶντες, edulia ex iecore porcino minutim conciso, quæ & Tomacula dicuntur. Varr. li. 8. c. 4. Quotannis è Gallia apportantur Romam pernæ, tomacinæ, & Petasones. Pli. Tomacinæ appellantur, quæ Tomacula Insubres uocant, Galli nostris temporibus Tomacellas.

Tomentum, ti, γνάφαλλον, lana breuis ac concisa, quæ ex vestibus à fullone poliendo detrahitur, & quicquid farcimenti ex quacunq; re, siue ea fœno, aut palea, siue ex pluma fuerit: quo culcitræ farciuntur. Varr. de Lingua Lat. l. 4. Post quàm transierunt ad culcitras, quòd in eas sagos, aut tomentum, aliudue quid calcabant, ab inculcando Culcitra dicta. Videtur autem Tomentum deduci à τέμνω, quod significat incido. Suet. in Tib. Adeo alimenta Druso subducta, vt tomentum ex culcitra tentauerit mandere. Tomentorum autem aliud Leuconicum dicebatur, quod fiebat ex lana alba concisa. Aliud Circense ex arundinibus concisis factum: idq; stramentum habebatur plebeiorum. Dictum Circense, quod in Circo Romano sternebatur, illicq; egeni quiescebant. Sene. lib. de Beata vita: Nihilo miserius ero, si lassa ceruix mea in manipulo fœni acquiescat, ac si super Circense tomentum per sarcinas veteris lintei effluens incubabo. Mart. lib. 14. Tomentum concisa palus Circense uocatur.

Tomice, ces, siue (vt quibusdam placet) Tomix, cis, τομικὴ, appellantur ex cannabi impolita & sparto leuiter contorta restis, ex qua funes fiunt. Plin. l. 17. c. 10. Palladius l. 1. c. 13.

Tomos, τομὸς, Straboni, ciuitas in Ponto, Ouidij exilio nota: ab eo dicta, quòd illic Medea Absyrti fratris membra frustatim conciderit: vt patrem insequentẽ remoraretur. Ouid. 3. Trist. Inde Tomos dictus locus hic, quia fertur in illo Membra soror fratris consecuisse sui. Conditam apparet à Milesijs, quod & ipsum testatur idem Ouid. lib. Trist. 1. A quibus adueniat Miletida sospes ad vrbem, Offensi quo me contulit ira Dei.

Tomus, tomi, masc. gen. *Pezzo, parte, volume, tomo*, τόμος, fragmentum, vel pars operis, quam Latine Sectionem vocamus. Mart. lib. 1. Scriptura quanti constet, & tomus vilis. Vnde Origenes tertium librorum suorum genus Tomos inscripsit, quos (vt ait Hieronymus) non possumus appellare uolumina.

Tomyris, p. c. τόμυρις, fuit regina nobilis Massagetarum in Scythia, quæ potentissimo Persarum regi Cyro bello congressa, ipsum & vita & castris spoliauit ad vlciscendam filii mortem, quem ille prius, à matre obuiam missum, cum suis per insidias interfecerat. Nec tamen hoc euentu victoriæ contenta fuit aut emollita animi rabies: mortui enim caput, in vtrem humano cruore plenum demisit, his uerbis insultans: Filij mei sanguinem hausisti, & meum sitisti Cyre: at ego cruore te saturabo. Herodot. lib. 1.

Tondeo, tondes, totondi, tonsum, *Tosare*, κείρω, lanam, siue capillos, & huiusmodi incido. Plin. l. 8. c. 48. Oues non vbique tondentur. Ci. 5. Tusc. Regiæ virgines, ut tonstriculæ, tondebant barbam, & capillum patris. Mart. l. 2. Non tondet, inquam: quid ergo facit? radit. Virg. lib. 3. Ge. Nec minus interea barbas incanaq; menta Cinyphii tondẽt hirci. Interdum depascere, vel pascẽdo absumere, νέμεσθαι. Vir. l. 1. Ge. Ter centum niuei tondent dumeta iuuenci. Aliquando resecare, vel demetere. Idem lib. 1. Georg. Nocte arida prata Tondentur .i. secantur. Tondere aliquem auro .i. emungere, techna aliqua spoliare. Plau. in Bacchid. Tondebo auro, vsque ad unam cutem. Attondeo, & Detondeo, suis locis.

Tonascit, *Tonare*, βροντᾷ, tonat. Varro Bimargo, ut citatur à Nonio: Cœlitum altum tonitribus templum tonescit.

Tonimus, veteres pro sonamus usurparunt. Var. Eudæmonibus. Tibi tympana non inaneis sonitus matris deum tonimus. Nonius.

Tonitrus, us, masculini generis, *Tuono*, & Tonitru, neutrum indeclinabile in singulari, in plurali Tonitrua, βροντὴ, fragor nubis, qui fit erumpente fulmine. Ouid. 1. Met. Vnde solet tonitrus, & fulmina mittere terris. Iuuen. Saty. 5. Et facient optata tonitrua cœnas. Cice. 2. de Diuin. Nonne perspicuum est, ea prima admiratione hominũ quòd tonitrua, iactusq; fulminum extimuissent, credidisse ea efficere rerũ omnium auctorem Iouem? Tonitruum, tonitrui, idem. Cælius Ciceroni lib. 8. Hic tibi strepitus, fremitus, clamor, tonitruum.

Tono, as, tonui, tonitum, & aliquando, tonaui, tonatum, *Tonare*, βροντάω, notæ significationis est. Cice. 2. de Diui. Cum tonuit læuum bene tempestate serena. Apud uetustissimos legitur Tono, tonis, per tertiam coniugationem. Var. in Eudæmonibus, et citatur à Nonio: Tympana tibi, non inaneis sonitus matris Deum tonimus tibi semiuiri. Tonare laudes alicuius, est magnopere efferre. Plin. in Præfa. lib. 1. Quanto tu ore laudes patris tonas? Tonare murmure & uerberibus, est resonare. Mart. l. 9. Murmure iam sæuo, verberibusq; tonas. Attono, Contono, Circumtono, Detono, Intono, Persono, suis locis.

Tonsae, *Remi*, ἐρετμοὶ, dicuntur remi, à diuerberandis fluctibus. Vir. l. 7. Et in lento luctantur marmore tonsæ.

Tonsilis, & hoc le, pen. cor. *Tosato, podato*, κεκαρμένος, quod tonsum est, ac in orbem & comam putatum: vt Tonsiles oleæ, Tonsilis buxus. Plin. lib. 12. cap. 2. Primus Cn. Matius nemora tonsilia inuenit. Idem lib. 18. cap. 10. Villo tonsili vestiuntur.

Tonsillae, παρίσθμια, extremæ faucium partes circa radicẽ linguæ, gulam utrinq; stringentes. Cic. 2. de Nat. de. Linguã ad radices eius hærens excipit stomachus, quò primum illabentur ea, quæ accepta sunt ore: is utraq; ex parte tonsillas attingens, palato extremo, atq; intimo terminatur. Tonsillas item medici vocant faucium inflammationes cum tumore, Græci παρίσθμια.

Tonso, sas, frequentatiuum: vnde & Detonso, ἀποκείρω, Gel. Capillos Dialis, nisi qui liber homo est, non detonset. Hinc aliud frequentatiuum Tonsito, as. Plau. in Bacch. Ter in anno tu has tonsitas?

Tonsor, soris, *Barbiere*, κουρεὺς, qui barbam tondet, aut aliud quippiam. Varr. lib. 2. de re rust. cap. 11. Omnino tonsores in Italia primum venisse ex Sicilia dicuntur post Romam conditam anno CDLIIII. vt scriptum in publico Ardeæ in literis extat. Ibidem: Olim tonsores non fuisse adsignificãt antiquorum statuæ, quòd pleræq; habent capillum, & barbam magnam. Cic. 5. Tusc. Dionysius, ne tonsori collum committeret, tondere filias suas docuit. Plaut. in Asin. Ad tonsorem ire dixit.

Tonstrix, cis, *Tonditrice*, κουρίστρια, mulier tonsoris officio fungens. Plaut. Truc. Hinc Tonstricula. Cic. 5. Tusc. Regiæ virgines, ut tonstriculæ, tondebant barbam.

Tonsorius, a, um, κουρικὸς, quod ad tondendum pertinet: vt, Culter tonsorius. hoc est, nouacula. Cic. 2. Off. Qui cultros metuens tonsorios, candente carbone sibi adurebat capillum.

Tonstrina, æ, p. p. *Barbaria*, κουρεῖον, officina tonsoris. Plautus in Asi. Libanum in tonstrinam iussi à uenire. Ter. in Phor. Ex aduorsum ei loco tonstrina erat quædam.

Tonsus, a, um, particip. *Tosato*, καρεὶς, lana, crineve spoliatus. Cic. in Pis. Cum illa saltatrice tonsa. Mart. lib. 12. Et tonso pura ministro. Tonsæ ualles, quæ arboribus & siluis ueluti comis suis viduatæ sunt. Virg. 4. Ge. Tonsis in vallibus illum Pastores. Contra intonsi montes, id est, siluosi. Varro, Intonsi montes, & feris pleni. Villi tonsi. Virg. 1. Aen. Tonsisq; ferunt mantilia villis. Tonsa oliua. Virg. l. 5. Aene. Ipse caput tonsæ foliis euinctus oliuæ.

Tonsura, æ, *Tosatura*, κουρὰ, est ipse tondendi actus. Colum. l. 7. ca. 4. Tonsuræ certum anni tempus per omnes regiones seruari non potest. Idem li. 11. ca. 2. Oues Tarentinæ radice lanaria lauari debent, vt tonsuræ præparentur.

Tonus, τόνος, idem quod voculatio, siue accentus, à verbo, τείνειν, quod est intendere, quasi τῆς φωνῆς τάσις. Toni item dicuntur nerui in stomachi lateribus. Præterea tonum appellant spatium interiectum inter terram & citimum cœli circulum, hoc est, lunarem, quod est centum viginti sex millium stadiorum, vt loquit Martianus: quoniam et in sonis interuallum cum legitima quantitate minimum ex duobus sonis inter se diuersis, ita in cœlum minimum à terra spatium ad Lunam Tonum appellare placuit. Huius mensuræ dimidium, Hemitoniũ, ἡμιτόνιον, dicitur. Tonus uero cum Hemitonio proportionem facit sesquiplam, hoc est, sesquialteram. In picturis item splendor intermedius inter lumẽ, & umbram, Tonus dicitur. Pli. lib. 35. c. 5. Deinde adiectus est splendor, alius hic, quàm lumen: quem, quia inter hoc & umbram esset, appellauerunt Tonon: commissuras uero & transitus Armogen.

Topazius, topazii, fœm. gen. *Topazzo*. τοπάζιος, gemma est viridis coloris, ἀπὸ τοῦ τοπάζειν, hoc est, à quærendo dicta, siue quòd troglodytæ prædones cum diutius fame & tempestate pressi herbas, radicesq; effoderent, hanc gemmã primi eruerũt: siue à Topazio insula maris rubri, in qua hic lapis mire pellucidus inuenitur. Insulæ autẽ huic idcirco Topazio nomẽ factẽ, putant, eo quòd nebulosa sit, sæpeq; à nauigantibus

gantibus

gantibus fuerit quæsita anteq̃ inueniretur. Vtranq; nominis causam refert Pli.li.37.c.8.& l.6.c.29.& Stra.l.6.

TOPVS, τόφος, πῶρος, masc.gen. genus lapidis asperi, qui facile in arenam resoluitur. Pli.li.17.ca.4. Tophus scaber natura. Vir.2.Ge.Et tophus scaber,& nigris exesa chelydris. Hinc Tophinus, & Tophaceus, ex topho. Sueto. Quæ tophina, ac lignea antea erant. Plin.li.17.ca.7. argillacea, tophacea, arenacea.

TOPIARIVM, rij, τόπιον, opus ex arbore, aut frutice, aut herba, ornatus, aut vitandi æstus causa factum: ut sunt testudines, cameræ, naues, auiculæ,& huiusmodi, quæ ex buxo, uel hedera & huiusmodi, quarum natura sequax est, & flexibilis fieri consueuerunt. Dictum Topiarium, ἀπὸ τῶν τόπων: hoc est, à locis, quæ in his varia constituuntur. Quæ & Topia, τοπεῖα, ab idoneis scriptoribus nuncupatur. Vitruuius.l.7. Habentem Deorum simulacra, seu fabularũ dispositas explicationes, non minus Troianas pugnas, seu Vlyssis errationes per topia, cæteraq; quæ sunt eorum similibus rationibus ab rerum natura procreata. Quidã inde Topiarii appellationem deductam existimant, quòd plantæ funium modo flexibiles & sequaces, in quaslibet formas ducantur. Græci enim funes in nauibus τοπεῖα, καὶ τοπεῖα appellant. Opus topiarium. Plin. lib.15. cap. 30. Accedit in Topiario opere lauri genus, quæ taxa dicitur: ramos spargit à radice topiarii, ac coronarij operis. Hinc Topiarii dicuntur, qui topiaria faciunt, sicut Coronarii, qui faciunt coronas. Idem lib. 15. cap.29. Satiuæ myrti genera topiarii faciunt. Plin. Iunior epist.63. Inest huic computationi sumptus supellectilis, sumptus atriensium topiariorum. Ars item ipsa Topiaria dicitur, vt argentaria. Cic.ad Q. Fr. lib. 3. Vt illi palliati topiariam facere videantur. Topiariam facere, est artem exercere topiarii operis.

TOPOS, Latine locus. Topicus, τοπικὸς, localis. Vnde Aristoteles, & Cicero libros suos, quos de Inuentione argumentorum conscripserunt, Topica appellarunt, quòd in ijs doceatur, quemadmodum ex certis locis argumenta eruantur. Cic. Trebatio li.7. Institui Topica Aristotelica conscribere. Hinc Topice, ces, τοπικὴ, ars ipsa inueniendorum argumentorum. Cic. in Topic. Inueniendi uero artem, quæ Topice dicitur, quæ ad usum potior erat, & ordine naturæ certe prior, totam reliquerunt.

TOPPER, obsoleta dictio, qua antiquissimi vtebantur pro statim. Næuius apud Festũ: Capesse flammam Vulcani topper.

TORALE, lis, Perpunta, ἐπίβλημα, στρῶμα, quoduis lectuli stragulum. Horat. lib. 1. Epi. Ne turpe toral, ne sordida mappa Corruget nares. Idem in Ser. Et Tyrias dare circum illota toralia vestes.

TORCVLARE, aris, vel Torcular per apocopen, machina est premendis vuis, oliuisq; accommodata, à torquendo dicta. Colu.li.12.ca.50. de olei loquens factura. Tum diligenter mundatam protinus in torcular deferri, & integram in fiscinis nouis includi, preloq; subiici, ut quantum possit, paulatim exprimatur. quo in loco Col. aperte distinguit torcular à prelo. Est enim torcular (ut diximus) tota illa machina, uino oleoue exprimendo inuenta: prelum autem ipsa trabs, qua vuæ, oleæve premuntur: lacus autem, in quem defluit mustum, ex vinaceis expressum. Priscianus secundam dictionis huius syllabam præcipit esse producendam. Alii tamen contra corripiendam contendunt, analogiam sequẽtes, quòd in dictione Specular, quæ huic per omnia similis videtur, mediam syllabam constet corripi.

TORCVLARIVM, rii, Torcolo, idem quod torcular. Cato.c.18.

TORCVLVM, torculi, pen.co. Torcolo, idem quod Torcular. Cato c.1. Vasa, torcula, dolia. Plin.l.18.c.31.

TORCVLARIVS, a, um, ὑπολήνιος, quòd ad torcular pertinet. Varr. de Re rust.l.1.c.22. vasa torcularia trina. Col.l.12.c.18. Lacus uinarii torcularii. Torcularia cella, Col.l.1.c.6.

TORCVLARIVS, rii, qui torculari premit vuas. Col.l.12.c.50.

TORCVLVS, a, um, quod ad torculum pertinet: ut, Torculus funis. Cato cap.135. Funem torculum si quis faciet.

TOREVMA, atis, & Toreumatum, ati, τόρευμα, vas aliudue opus tono factum, aut alioqui artificiose cœlatum. Est enim τορεύειν, tornare, siue sculpere: unde & ars ipsa Toreutice, τορευτικὴ, dicitur: quam Plinius l.34.c.8. primum à Phidia inuentam scribit, sed à Polycleto Sicyonio consummatam. Mart.lib.3. Artis Phidiacę toreuma clarum. Salu. in Iugur. Tabulas, signa, toreumata emunt.

TORMENTVM, ti, Tormento, pena, supplicio, βάσανος, cruciatus, qui aut eruendæ ueritatis, aut criminis puniendi causa fieri solet: à Torqueo q̃d inter cætera significat crucio βασανίζω. Cic.3.de Finib. Vt in omnibus tormentis conseruetur vita beata. Hor.1.Epist.2. Inuidia Siculi non inuenere tyranni. Maius tormentum. Cic.3.de Nat. De. Zenonem Eleatem in tormentis necatum. Præterea Tormentum, μηχανή, generale vocabulum est omnium machinarum, saxa, tela, & id genus varia torquentium. Cæsar.2.Comm. Ad extremas fossas castella constituit, Ibiq; tormenta collocauit. Virg. 11. Aen. Fulminis in morem, aut tormento ponderis acti.

TORMINA, Dolore di ventre, di panza, di corpo, στρόφος, morbus intestinorum. Celsus li.4.c.15. Proxima his inter intestinorum mala, tormina esse consueuerunt, δυσεντερία, Græce uocatur. Intus intestina exulcerantur: ex his cruor manat: isq; modo cum stercore aliquo semper liquido, modo cum quibusdam quasi mucosis excernitur. Interdum simul quædam carnosa descendunt. Frequens deiiciendi cupiditas, dolorq; in ano est. Hæc Celsus. Plin.lib. 20.cap.14. Mentastrum torminibus cholericis efficacissimum. Cic. 2. Tusc. Quamuis idem forticulum se in torminibus præbeat. Col.lib.12.c.7. Sequitur torminum vitium, quorum signum est cruenta & mucosa ventris proluuies. Hinc Torminosi, στροφούμενοι, qui eum morbum patiuntur, quos & dysentericos Græco vocabulo appellant. Cic.4. Tusc. Grauedinosos quosdam, quosdam torminosos, quia sæpe sint. Hinc Torminalis, & le, q̃d tormina infert. Plin.l.15.c.21.

TORNO, nas, Far al torno, τορνεύω, τορεύω, torno conficio, uel polio. Plin.l.36.c.22. Lapis est, qui tornatur in uasa coquẽdis cibis vtilia. Cic. de Vniuers. Id ita tornauit, ut nihil effici possit rotundius. Versus male tornati, μεταφορικῶς, pro male elaborati. Horat. de Arte. Et male tornatos incudi reddere versus. Hinc Detorno, ἀποτορνεύω, ex materia quapiã torno aliquid efficio. Plin.l.13. Lignum, ex quo velares detornant anulos.

TORNVS, τόρνος, instrumentum fabrile, quo ligna, ebur, & reliqua huiusmodi polita redduntur. Vir. in Buc. Eclog.3. Lenta quibus torno facili superaddita uitis. Plin. lib.7. cap.56. Tornum, Teodorus Samius inuenit. Idem l.16.c.40. Calices ex terebintho solitus facere torno.

TORPEDO, torpedinis, fœm.gen. νάρκη, piscis genus, qui limo mersus occultat se, & pisces supra natantes torpentes facit, postquam obtorpuere, deuorat. Plin.l.9.c.42. Nouit torpedo vim suam. Idem l.32.c.1. Cic.2.de Nat.de. Torpore torpedines se tutantur. Accipitur & pro segnitie, torpere, siue stupore, νάρκη, Salu. lib. 1. Hist. Si tanta torpedo animos obrepsit.

TORPEO, pes, pui, Esser debile, pegro languido, ἀναισθήτως ἔχω, ναρκάω, stupeo, piger sum, & segnis, languidus sum & remissus. Virg.l.3.Ge. Cerui Torpent mole noua. Cic.1.de Nat. De. Deum sic feriatum volumus cessationem torpere. Liu.l.27. Adeo torpentibus metu qui aderant, vt non modo ferocior vox aduersus atrocitatem pœnæ, sed ne gemitus quidẽ exaudiretur. Vir.1.Ge. Nec torpere graui passus sua regna ueterno. Hinc Torpesco, piger, siue torpidus fio. Sal. in Iug. Ingenium socordia torpescere sinunt. Plin.li.9.ca.35. Flauescunt senecta, rugisq; torpescunt.

TORPIDVS, a, um, ναρκώδης, segnis, stupens, piger. Liu.li.25. Torpidos somno, pauentesq;.

TORPOR, otis, νάρκη, νάρκησις, stupor, à torpedine pisce, cuius contactu corpus stupescit. Cic. li.2.de Nat. De. Tutantur se attamenti effusione sepiæ, torpore torpedines. Virg. l.12.Aen. Illi membra nouus soluit formidine torpor.

TORPORO, as, p.p. ναρκόω, torporem induco. Turpil in Hetæerijs ut citat, Nonius: Stupidus astat, ita eius aspectu repens, cor torporauit hominis amore: id est, torpescit.

TORQVATVS, cognomen T. Manlii, à torque impositum, quẽ occiso ad Anienem Gallo detraxit.

TORQVATVS, ta, tum, στρεπτοφόρος, torq; insignitus: ut, Palumbus torquatus, cuius collum circulo quodam, ueluti torque, cingitur. Aristoteles φάτταν, appellat. Mart.lib.13. Inguina torquati tardant, habetantq; palumbi.

TORQVEO, ques, si, sum, & tortum, Torcere, lanciare, στρέφω, κάμπτω, λυγίζω, curuo, inflecto. Plin.l.36.c.25. Capita earũ præfigi clauis, ne torqueantur. Virg.lib.2.Geor. Ityreos taxi torquentur in arcus. Aliquando Torquere ponitur pro gyro celeri rotare, περιάγειν, κυκλεῖν. Vir.1. Aen. Illum ter fluctus ibidem Torquet agens circum. Aliquando pro torquendo iacere, ῥίπτειν. Idem 5. Aen. In medios telum torsisti primus Achiuos. Horat.2.Epist.2. Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tignum. Virg.l.4.Aen. Cum fulmina torquẽs. Aliquando pro gubernare. Virg.lib.4.Aen. Cælum & terras qui numine torquet. Aliquando pro sustinere. Virg. lib. 6. Aen. Vbi maximus Atlas Axem humero torquet. Accipitur quandoque pro, tormentis in quempiam sæuire. Torquemus (inquit Donatus) hominem, extorquemus veritatem. Cic.3.de Fin. Equuleo torqueri. Transfertur & ad animum, pro, angere. Pli. Epist.198. ne torseris illum, ne torseris etiã te. Aliquando pro nere, ξαίνειν, ut est illud Iuuenalis: Melio

lius torquens Arachne. Aliquando protrahere. Vir.6. Aen. Torquetq; sonantia saxa. Cic. in Orat. Oratio ita flexibilis, ut sequatur quocunque torqueas. Torquere funem, χαῖρον πλέκειν, est torquendo ex funiculis pluribus funẽ unum efficere. Propert. Dignior obliquo, funem qui torqueat, Ocno. Torquere ius per translationem, est euertere. Ci. pro Cecin. Verbo, ac litera ius omne torqueri. Tortus, a, um, particip. i. cruciatus. Cic. in Top. Verberibus torti, & igne fatigati. Tortus uino, vel ira dicitur, qui aut per ebrietatẽ, aut iræ impotentiam, quæ tacenda erant, nequit continere. Hora. 1. Epist. 19. Commissumq; teges & uino tortus & ira. Abstorqueo, Contorqueo, Detorqueo, Distorqueo, Extorqueo, Intertorqueo, Obtorqueo, Prætorqueo, & Retorqueo, suis locis.

TORQVES, & Torquis, modo masculini, modo fœminini generis, *Collana, collaro, στρεπτὰς*, colli, & summi pectoris ornamentum, ex auro, argento, gemmis, aliave materia. Cice. 3. Off. hic T. Manlius is est, qui ad Anienem Galli, quem ab eo prouocatus occiderat, torque detracto Torquati cognomen inuenit. Propert. l. 4. Eleg. Torquis ab incisa decidit vnca gula. Gel. l. 9. c. 13. Caput Galli præcidit, torquem detraxit. Torques aurei militibus ob rem strenue gestam donari ab imperatoribus solebant: vnde Torquati milites dicti, qui hoc honoris genus uirtute erant consecuti. Horum duo erant genera Simplares, Duplaresque Vegetius lib. 2. Torquati, inquit, duplares & simplares erant, quibus torquis aureus solidus virtutis præmium fuit: quem qui meruisset, interdum duas consequebatur annonas; duplares, duas, simplares, unam. Auctor tamen est Plin. l. 33. c. 2. priscis Romanorum temporibus auxiliares tantum & exteros aureis torquibus donari solitos, at ciues non nisi argenteis.

TORREFACIO, is, *Rostire, ξηραίνω*, torridum reddo, arefacio, ad ignem solemve sicco. Col. li. 2. ca. 11. Solibus torrefacta proseritur. Idem lib. 6. ca. 7. Vinaceorum duas libras torrefaciunt.

TORRENS, tis, masculini generis, *Torrente, χείμαρρος*, riuus, fluuiusve temporarius, non è fonte, sed è pluuia nascens, æstate siccus, hyeme magno fluens impetu. Virg. 2. Aen. Rapidus montano flumine torrens. Torrens participium, siue nomẽ ex participio, id est, rapidus, vehemens concitatus. Virg. 7. Eclog. Torrentia flumina. Et l. 1. Ge. Torrentem vndam leuis innatat alnus. Hinc Torrentior, & Torrentissimus. Plin. l. 3. c. 16. de Pado flumine: Agris, quàm nauigijs torrentior. Iuuen. Sat. 3. sermo promptus, & Isæo torrentior. Hoc est, concitatior. Stat. 3. Silu. Tempus erat, cœli cum torrentissimus axis Incumbit. Campi torrentes sanguine, apud eundẽ 1. Syl. hoc est vndantes, & torrentium fluxum imitantes. Ripæ torrentes pice. Virg. 8. Aen. Et pice torrentes atraque voragine ripas Annuit.

TORREO, res, rui, tostum, *Seccare, ξηραίνω*, ad ignem, solemve sicco, arefacio. Plin. l. 11. c. 10. Sole verno torreantur. Nonnunquam idem, quod nimio calore exurere. Cice. de Som. Scip. Medium illum circulum Solis calore torreri. Virg. 4. Ge. Iam rapidus torrens sitientes Sirius Indos ardebat cœlo. Neque solum Torreri calore dicimus, uerum etiam frigore: ut annotauit Marcel. citans locum Varronis ex Eumenidib. Frigore torret: uenatum eiicit. Torreri idem, *ὀπτᾶσθαι*, dicuntur carnes, quæ sine aqua ad ignem coquuntur. Vir. 5. Aen. Viscera torrent. Cic. in Pis. Sapientem in Phalaridis tauro inclusum succensis ignibus torreri. Accipitur aliquando pro vertere. Luca. lib. 7. Ingentes fato torrente ruinas. Tostus, a, um, aliud particip. Ouid. 12. Met. Et corpora tosta Carne replent. Virg. 1. Geor. Et medio tostas æstu terit area fruges.

TORRESCO, *Secc. rsi. ἀνακαίομαι*, torridus fio, exuror, Lucr. lib. 3. Ignibus impositum calidis torrescere flammis. A quo Retorresco, retorridus fio. Col. lib. 3. Sata non ita nutriunt, ut ante conualescant, quàm retorrescant.

TORRIDVS, a, um, *Secco*, nonnunquã actiue accipitur pro præferuido, quodq; siccandi, aut exurendi vim habet, *καυστικός*, vt, cum Aestatem torridam dicimus, aut Solem torridum. Virg. 7. Ecl. Iam venit æstas Torrida. Nonnunquam passiue pro exusto, siue sicco, & sole, ignive torrefacto: vnde Zonã torridã uocamus, quæ inter duos tropicos sita, assiduo æstu torretur. Vir. 1. Georg. Quinque tenent cœlum Zonæ: quarum vna corrusco Semper sole rubet, & torrida semper ab æstu. Torridus macie. i. siccus, *σκελετός*. Cice. pro lege Agr. Hominem grandi macie torridum. Torridus frigore. Liui. lib. 21. Membra torrida gelu. Hinc Retorridus eiusdem significationis. Col. l. 3. Arbor fiet retorrida.

TORRIS, huius torris, masc. gen. *δαλός*, stipes semiustus, & adhuc ardens, aut saltem ignitus: cum titio sit torris extinctus. Lactant. Titionem vulgus appellat torrem semiustum extinctum: Virg. 12. Aen. Obuius ambustum torrem Chorineus ab ara Corripit. Ouid. 8. Met. Funereum torrem medios coniecit in ignes.

TORTILIS, le, *στρεπτός*, quod retortum, & replicatum est. Oui. in Epist. Paridis ad Helenam: Tortilis à digitis excidit rosa meis. Luca. l. 6. Tortilibus vibrata phalarica neruis. Oui. 1. Met. Caua buccina sumitur illi Tortilis in latum.

TORTIO, nis, *στρόφος*, à Torqueo: vt, tortio stomachi, id est, tormina, ab humoribus acribus. Plin. li. 20. ca. 17. Priuatim eius vsus contra tortiones stomachi in tepida aqua.

TORTIVVM, mustum, quod dicatur, docet his verbis Colum. l. 12. c. 36. Tortiuum mustum dicitur, quod post primã pressuram vinaceorum circumciso pede exprimitur. Cato de re rust. c. 23. Tortiuum mustum circumcidaneum suo cuique dolio diuidito.

TORTO, as, *Torcere bene, βασανίζω*, iterũ atq; iterum torqueo. Vetus est frequentatiuum à uerbo Torqueo. Pomponius in Decuma fullonis, ut citatur à Nonio: Vbi insilui in cochleatum equuleum, vbi tolutim tortor, &c.

TORTOR, oris, *βασανιστὴς*, qui veritatis eruendæ causa tormenta admouet, quod quoniam hodie carnificum officium est, factum est, vt tortorem accipiamus pro carnifice. Cice. pro Clu. Cum iam tortor, atque essent tormenta ipsa defessa. Liu. 10. Bel. Maced. Conspectum tortoris, verberumq; sustinuit. Hora. 3. Carm. Ode 5. Barbarus tortor. Tortores item ab Ammiano dicũtur, qui saxa, aliave tela ex ballista, aliave machina eiaculantur.

TORTVM, antiqui usurpabant pro tormento. Pacuuius in Duloreste: ut citat Nonius. Nam te in tenebras sæpe lacerab o fame clausum, & fatigans artus torto distraham.

TORTVOSVS, sa, sum, *Tortuoso, torto, ἑλιγματώδης, ἑλικοειδής*, obliquus, & multis flexibus sinuosus. Cic. in Læl. Multiplex ingenium, & tortuosum. Idem de Nat. Deo. Aluus multiplex, & tortuosa. Tortuosum disputandi genus, apud eundẽ 2. Acad. Tortuosa vrina, apud Plin. l. 11. ca. 37. quæ tortuose defluit.

TORTVS, a, um, *Στρεπτός*, flexuosus, obliquus. Ouid. 2. Meta. Neu te dexterior tortum declinet ad Anguem. Torta supercilia, apud Plaut. in Rud. Reliqua significata uide in uerbo Torqueo.

TORTVS, tus, *καμπυλότης*, ipse torquendi actus. Cice. 2. de Diuin. tortuq; draconem Terribilem. Ex poeta. Virg. lib. 5. Aen. Nequicquam longos fugiens dat corpore tortus.

TORVS, tori, genere masc. *Letto tauola, στιβὰς*, lectus ab intortis herbis dictus. Virg. 2. Aen. Inde toro pater Aeneas sic orsus ab alto Plin. li. 8. cap. 47. Antiquis enim torus è stramento, erat, qualiter nunc etiam in castris gausape, Consors tori, coniux. Ouid. 1. Met. Cum consorte tori parua rate vectus adhæsit. Socia tori, vxor. Ouid. 10. Met. Appellatq; tori sociam. Tori item dicuntur eminentiæ musculorum, quales in robustioribus compactioribusq; corporibus cernuntur quodammodo nodosæ, & colliculorum ritu inter quasdam quasi valleculas nonnihil assurgentes. Vir. 3. Ge. Luxuriatq; toris animosum pectus. Inde Torosi dicuntur, qui tororum amplitudine corporis robur præ se ferũt. Hinc apud Colu. legimus, Parandos esse boues nouellos, ceruice longa, & torosa. Quod & de venis dicitur, cum varicum in morem quibusdam in locis turgescunt. Celsus li. 7. Ac per ipsos uenarum toros inæquale est. In herbis item, cæterisq; plantis prominentes partium calli, & in se pulparum modo collecti, Tori nominantur. Pli. l. 19. c. 5. Breuior is est, sed torosior amariorq; inula.

TORVVS, a, ũ, *Terribile, ἀγριωπός, γοργωπός*, specie ipsa ferociã præ se ferens. Quam uocem à tauris declinatam putat Seruius, quorum propriam vult esse toruitatem. Alii à terrore deducunt: nonnulli etiam à torto aspectu. Virg. 3. Ge. Optima toruæ forma bouis. Pli. l. 7. c. 19. Exit hic animi tenor aliquando in rigorem quendam, toruitatemq; naturæ, &c. Hinc fiunt aduerbia Torue, Toruum, & Torua. Plaut. Quid me torue aspectas? Apul. Cum toruum in eos intueretur. Virg. 4. Aen. Talibus Aeneas ardentem, & torua tuentem Lenibat dictis. Torua uina, dicuntur aspera, & immitia. Pli. l. 17. c. 23. Cultura quoque torua fiunt vina.

TOT, pluralis tantum numeri, & indeclinabile, *Tanti, τοσοῦτοι*, tam multi. habetq; fere adiunctam particulam Quot. Cic. de Arus. Resp. De nullo opere publico tot Senatus extant consulta, quot de mea domo.

TOTIES, aduerb. *τοσαυτάκις*, tam sæpe. Cic. Att. l. 7. Ignoscas, quòd ad te scribo tam multa toties. Huic respondet relatiuum Quoties. l. 1. epist. Quoties mihi certorum hominum potestas erit, ad te scribam.

TOTIDEM, *Altre tante volte, τοσοῦτοι*, æque multi, nec plures, nec pauciores. Cice. 1. de Diui. Procles, & Eurysthenes

gemi

in fratres fuerunt:at hi nec totidem annos uixerunt.

Totus,ta,tum,adiectiuum,*Tutto*,ὅλον,integer,uniuersus,solidus.Totum & Omne sic differunt, quòd Totum ad quantitatem refertur,Omne ad numerū: Totum partium, Omne numeri denotat plenitudinem. Poetæ tamē ista cōfundunt. Fit autem Totus à tot, quamuis Tot breue sit, Totus uero priorem producat:cum tamen Quotus eandem habeat breuem.Totæ ædes,id est,integræ.Plau.in Moste.Aedificantur ædes totæ denuo.Totus in amore,uel in studiis esse dicitur, qui ita amat,uel studet,ut nullam temporis portionem alteri rei decidat.

Toxicum,ci,p.c.*Tosco,una sorte di veleno*, τοξικὸν, δηλητήριον, φάρμακον,idem quod uenenū,quasi taxicū: quoniam taxos arbor est ueneni præsentissimi,adeo ut si iumenta eius folia comederint,emoriantur. Pli.l.16.c.10.de taxo agens:Hanc Sestius Similacem uocari dixit, & esse in Arcadia tam præsentis ueneni,ut si quis sub ea dormiat,cibumùe capiat,moriatur. Sunt qui & Traxica hinc appellata dicunt uenena, quæ nunc Toxica dicimus,quibus sagitæ tinguntur. Hæc illæ.Ouid.4.de Pont.Eleg. 7. Aspicis & mitti sub adunco toxica ferro,Et telum causas mortis habere duas. Plau.in Mercat.Ibo ad medicum,atq; ibi me toxico morti dabo.

T ANTE R

Trabalis,& hoc bale,δοκώδης, id est,magnus, siue ingens, instar trabis:ut Telū trabale.Virg.12.Aeneid. Teloq; orantem multa trabali Desuper altus equo grauiter ferit. Hasta trabalis.Stat.4. Theb. Dextraq; trabalem Hastam intorsit agens:liquido quæ stridula cœlo Fugit, & aduerso celsæ stætit agmine Dirces.Clauus trabalis, δοκώδης ἧλος. Cice.7. Ver.Vt hoc beneficiū quemadmodum dicitur, trabali clauo figeret,cum consilio causam Mamertinorum cognoscit trabali clauo figere beneficium, prouerbialiter dictum est, in eodem fere sensu,quo dicimus, Herculano nodo aliquid ligare,vel immortali,& inextinguibili memoriæ commendare. Tractum à consuetudine ueterum,qui ad clauum figēdum Dictatorem solent creare:& ex clauis fixis, quòd raræ apud eos essent literæ, numerum annorum obseruare. Vide Liui.lib.7.ab urb. Apud Horat. lib. 3. Car. Trabalis clauus accipi uidetur,pro tormenti quodā genere, cum ait:Te semper anteit sæua necessitas, Clauos trabales, & cuneos manu Gestans ahena: nec seuerus Vncus abest, liquidus ue plumbum.

Trabea,æ,τραβέας,nomen pœtæ,cui inter comicos octauus locus assignatur.Huius meminit Cic. l.4. Tusc.& de Finib. Est & Trabea,ἁλουργὶς, genus uestis,cuius tria sunt genera, vt Suet.lib.de vestium generibus inquit: Vnum quod dijs sacratur tantum de purpura,aliud quod est regū, purpuræ aliquid albi habens admistum: tertium augurale ex purpura, & cocco mistum. Erat autem uestis togata purpura circundusta subtegmine puniceo, quam aureæ fibulæ annectebāt. Virg.7.Aene.Ipse Quirinali lituo, paruaq; sedebat Succinctus trabea. In funebri pompa utebantur & equites trabea, si Tacito credimus,lib.3.Hinc Trabeati, qui trabea sunt induti.Ouid.li.1.Fast.Trabeati cura Quirini.

Trabica,inquit Festus,dicta est nauis, quod fit trabibus confixa.Pacuuius: Labitur trabica in alueos.

Trabs,bis,& Trabes,bis,*Traue*,δοκὸς,lignum duplex (inquit Festus) ex duobus compactum tignis, ædificij gratia.Vir.2. Aenei.Cum iam hic trabibus cōtextus acernis Staret equus. Et paulo post:Auratasq; trabes,ueterum decora alta parentum Deuoluunt. Interdum trabes legimus pro ipsis arboribus.Virg.9.Aeneid.Lucus in arce fuit summa,quo sacra ferebant Nigranti picea,trabibusq; obscurus acernis.Auctor ad Heren.lib.2. Nisi.n. cecidissent ad terram abiegnæ trabes,Argo illa facta non esset.Nonnunquam etiam pro naui, ex trabibus contexta. Horat. li. 1. Carm. Vt trabe Cypria Myrtoum pauidus nauta secet mare.Virgil. lib. 3. Aeneid. Vastumq; caua trabe currimus æquor.

Trachali,appellantur muricum,ac purpuræ superiores partes Vnde. Ariminēses maritimi cognomē traxerunt.Festus.

Trachalus.orator fuit Domitiani temporibus, magna uocis,pronuntiationisq; felicitate,dequo Quint.li. 10.cap.1. & li.11.cap.5.

Trachia,pen. pr.τραχεῖα, regio Asiæ inter Ciliciam & Pāphiliā,quæ notiore nomine dicitur Isauria.Auctor Stephanus: Eodem item nomine dicitur Ciliciæ pars montana,& aspera,cuius etiam incolæ dicuntur Tracheotæ,τραχειῶται. Vide Strabonem li. 12.

Trachea.siue Trachia,pen.pro.τραχεῖα,fistula,qua spiritus ab ore fertur ad pulmonem.Latini,Græcorū imitatione Asperam arteriam uocant. Gel.lib.17. c.2.

Trachis,siue Trachin,inis,pe.gen.pr.τραχὶς,ciuitas Phtiotidis sub Oeta monte, alio nomine ab Hercule conditore Heraclea dicta,teste Plin.lib.4.cap.7.Ceyx Hinc Trachinius Ouid.l.11.Met.

Tractim,ἐκ προσαγωγῆς,trahendo in longum, sine intermissione,longo tractu Pla. in Amphi.Quid si ego tractim tangam ut dormiat? Virg.4.Ge.Tractimq; susurrant.

Tracto,as,*Trattare*,προσφέρομαι,χράομαι, frequentatiuum à Traho,ἅπτομαι,attrecto,in manu habeo. Iuuen. Satyr. 6. Per puppim & duros gaudet tractare rudentes. Virg.lib. 3. Geor. Aret.Pellis, & ad tactum tractanti dura resistit.Colum. libr.6.Talis notæ uitulos oportet, dum adhuc teneri sunt,consuescere manu tractare. Arte aliqua tractare hominem. Terent.in. Heaut. Hæc arte tractabat uirum, ut illius animum cupidum inopia incenderet. Tractare itē, ὑποδέχεσθαι,est conuiuio accipere. Cice.4. Verr. Liberaliter ex illius cibarijs tractati. Horat. 2. Serm. Sat. 2. Tractari mollius ætas Imbecilla uolet.Item disserere,πραγματεύεσθαι,διαλαμβάνειν,& describere,uel scribendo, aut narrando commemorare,quod talia frequenter tangere uideamur. Cice.1.Acad.Dabitis enim profecto ,ut in rebus inusitatis,quod Græci ipsi faciunt, à quibus hæc iandiu tractantur,utamur uerbis interdum non auditis. Plin.lib. 12. cap. 22. Quoniam tamen hic unguentorum materia tractatur. Hinc Tractatus,πραγματεία. Item exerceo, ἐγχειρίζω,μεταχειρίζω,Hora.Quod medicorum est Promittunt medici: tractant fabrilia fabri. Terent. in Prolo. Formio Qui artem tractant musicam. Item gubernare,διοικεῖν.Ci. Brut.lib.3. Fuit in Cilicia mecum tribunus militum; quo in munere ita se tractauit,ut accepisse ab eo beneficium uideretur,non dedisse. Hoc est, ita se gessit. Aliquando est ad ministrare. Cice.1.Ver.Pecuniam publicam tractabas. id est,administrabas, & pecuniæ curam habebas. Tractare bibliothecam alterius,est curare, siue illius curam habere. Gic. ad Sulpic. lib. 13. Dionysius seruus meus, qui meam bibliothecam tractauit. Hinc Tractatus,particip. Cic.2.de Leg.Aliquoties iam iste locus à te tractatus est: id est enarratus. Aliquando uerbale est quartæ declinationis, idem aliquando significans, quod descriptio. Quin. in Proœ.l. 8.Asperiorum tractatu rerum atteruntur ingenia.Aliquando libri pars est, in qua aliquid describitur. Plin. lib. 14.c. 4. Toto separatim tractu testatus sententiam. Hinc quoq; Tractatio,alterum uerbale: ut,Tractatio armorum, tibiarum, philosophiæ. Cice.3. de Ora. Vt ij, qui in armorum tractatione uersantur. Idem.4.Acad.Philosophiæ tractatio optimo quoque dignissima est. Tractabilis,& le, quod tractari potest: ut,Tractabile pelagus, idem fere quod nauigabile. Tractabilis homo,mansuetus, pacatus, facilis. Non tractabile cœlum. Virg.4. Aene. id est,procellosum,inquietum, impacatum. Huius contrarium est Intractabilis: ut, Intractabile ingenium apud Gel. lib. 1. cap. 17. Attrecto, Contrecto, Detracto, Retracto,Obtrecto, Pertracto,suis locis.

Tractoria,organa,ἑλκυστικαὶ μηχαναὶ,à Vitruuio appellātur machinæ,quibus onera maiora sursum trahuntur.

Tractus,us,*Tratto spacio,regione*,χώρα,κλίμα,regio,plaga. Cice. pro Plancio: Totus ille tractus celeberrimus Venafranus. Plin.lib. 11.cap. 53.Vir.2.Geor. Indicio est tractu surgens oleaster eodem. Tractus item dicuntur, circulati serpentum progressus, quos συρμοὺς, uocant Græci. Virgil. 2. Geor.Squammeus in spiram tractu se colligit anguis.

Trado,dis, tradidi, itum, *Dar, dar entro le mani*,παραδίδωμι, μεταδίδωμι,in potestatem do: à Trans,& Do,duabus postremis præpositionis literis abiectis. Plaut. Mercu. Tradas in manum. Terent.in Phor. Vtrum scientem,tacitum, causam tradere aduersariis,etiamne id lex coegit? Tradere etiam est docere, διδάσκειν.Cæsar. 6.Bell.Gallo. De deorum immortalium ui ac potestate disputant,& iuuenti tradunt. Hinc Traditio, pro doctrina,δίδαγμα. Gel.lib.13. cap. 21. Sed eam quoque traditionem fuisse,ut Nerio, &c. Interdum referre,scribere,scriptis seu posteritati mandare Gell.lib.1.cap.5. Demosthenem tradunt uestitu, cæteroq; culto corporis,nitido,uenusto,nimisq; accurato fuisse. Nō nunquam additur datiuus Memoriæ. Liu.2. ab Vrb.Qui captus omnibus membris delatus in curiam esset, eum functū officio pedibus suis domum rediisse,memoriç traditum est. Aliquando tamen Tradere memoriæ, est rem ita in animo figere,ut eius nunquam nobis obrepat obliuio. Ci.in Som. Scip. Et quæ dicam, tradere memoriæ. Item fidei alicuius committo, ἐπιτρέπω.Virgil.Eclog.3.Nuper mihi tradidit Aegon.Ponitur aliquando pro dare,porrigere. Cæs.2. bel. Ciuil. Pecuniam ex publico tradunt.Tradere se in studium aliquod quietum, apud eundem.Cicer. de Inuent. Tradere se in seruitutem alicui apud eundē de Prouinciis Cons.Non raro tamen posterior accusatiuus commutatur

in datiuum: vt, Tradere se lacrymis, & tristitiæ, apud Cice. lib. 4. Epist. Tradere se quieti, Idem 1. de Diu. Tradere per manus, est de manu in manũ tradere. Cæs. 1. Bel. Ciui. Saxa multis locis prærupta iter impediebant, vt arma per manus necessaria traderentur. Sic morbos per successiones tradi dicimus. Pli. epi. 11. Plerunque morbi per successiones quasdã traduntur. Traditũ est, hoc est memoriæ mãdatum est. Pl. l. 8. c. 36. Dum pro catulis dimicat fœta, oculorũ aciem traditur defigere in terrã, ne venabula expauescat. Cic. 5. Tusc. Traditum est etiam Homerum cæcum fuisse.

TRADVCO, cis, xi, ctum, pen. pro. *Tradurre, trasportare*, μετάγω, διάγω, μετάγειν, διαβιβάζω, διαβιβάζω, per locum aliquẽ duco, vel de loco in locum duco: à Trans, & Duco, abiectis duobus postremis præpositionis elementis. Cæs. 1. commẽt. Heluetii per fines Sequanorum suas copias traduxerãt. Interdum traijcio, hoc est, in litus vel ripam vlteriorem transucho, περαιόω. Cic. 2. de Inuẽt. Fluuius erat ita magnus, vt eo victimæ traduci non possent. Aliquando extendo, produco, παρεκτείνω, παρατείνω, Plaut. Traduce adhuc lineam plusculam. Aliquando transferre, interpretari, & ex vna lingua in aliam cõuertere, μεταφράζειν. Traducere vitam, vel Traducere tempus, est consumere, terere, transigere. Cic. de Sen. Vt vitam ociosam & quietam, sine vllo labore, & contentione traducamus. Idẽ Ser. Sulpicio: Qua ratione nobis traducẽdum sit hoc tempus. Aliquando sinistram famam de aliquo spargere, ludibrio exponere, ac deridẽdum omnibus per vicos, & theatra ducere. Mart. lib. 9. Multoq; magis traduceris Aphet. Liui lib. 1. Vestros liberos traductos per ora hominum. Aliquando traduces facere. Paulus l. si digest. Vti possit. Si vicinus vites ex fundo tuo in suas arbores traduxit. Aliquando accipitur pro transmittere, & de loco, in quo quid natum est, alio mittere. Iuue. Sat. 7. Altera quos nudo traducit Gallia talo. Hoc est, quos mittit Gallia nudo pede.

TRADVCES, pen. pro. qui & Rumpi dicuntur, sunt brachia uitium, quibus illæ ex arboribus in arbores traducuntur, & sibi mutuo connectuntur. Varro 1. de re rust. ca. 8. Quartum pedamentum est natiuum eius generis, ubi ex arboribus in arbores traductis uinea fit: quos Traduces, quidam Rumpos appellant. Colum. lib. 5. cap. 6. Noui traduces omnibus annis inter se ex arboribus proximis connectantur. Si tradux traducem non contingit, media uirga inter eas delegetur. Sic hominis genituram humani generis traducem nonnulli appellarunt. Famam quoque Tertullianus in aurium & linguarum traduces ait proserpere, quòd aurium linguarumq; instrumentis propagetur, & breui tẽporis spatio infinitum propemodum capiat incrementum.

TRAGICE, *Aspramente, crudelmente*, τραγικῶς, grauiter, sublimiter, crudeliter, more tragico. Cic. de Cla. Ora. Hanc mortem rhetorice, & tragice ornare potuerunt.

TRAGICVS, substantiuum, τραγικὸς, qui tragœdiam scribit. Horat. de Arte: Et Tragicus plerunque dolet sermone pedestri.

TRAGICVS, a, um, τραγικὸς, quod ad tragœdiam spectat: ut, Cothurni Tragici, Poeta Tragicus. Horat. 1. Serm. Saty. 5. Tragicis opus esse cothurnis. Cic. 1. de Nat. deo. Vt tragici poetæ, cum explicare argumenti exitum non potestis, confugitis ad Deum. Aliquando crudeli, & scelerato, qualia fere solent esse Tragœdiarum argumenta. Liu. 1. Tulit Romana regia sceleris Tragici exemplum.

TRAGOEDIA, æ, pen. cor. *Tragedia*, quamuis apud Græcos accẽtum habeat in penultima, τραγῳδία, poematis grauissimi genus, quo regum principumve, aut eorum, qui in aulis regum uersantur, calamitates depinguntur, tristissimum fere habens exitum. Dicta Tragœdia (ut quidam uolunt) ab eo quòd primum eius poematis præmium hircus fuerit, aut certe uter hircinus uino plenus. Quod & ipsum non obscure indicat Horat. de Arte: Carmine qui tragico uilem certauit ob hircum. Alij à fece putant, quam Græci τρύγιαν, uocant, Tragœdiam appellatam, quod ora sua fecibus perlinebant scenici, ante usum personarum ab Aeschylo repertum. Quam sententiam etiam tangens Horat. dicit tragœdiam à Thespide repertam. Ibidem: Ignotum tragicæ genus inuenisse camœnæ Dicitur, & plaustris uexisse poemata Thespis, Quæ canerent, agerentq; peruncti fecibus ora. Differt autem Tragœdia à Comœdia, quòd in hac humiles & priuatæ personæ introducuntur: in Tragœdia & Reges & principes, nonnunquam etiam heroes & Dij. Ad hæc Comœdia à turbulentioribus fere rebus initium sumens, tranquillum lætumq; sortitur exitum. Tragœdiæ autem totum quidem argumentum habent luctuosum, exitum autem tristissimum. Tristitia nanq; tragœdiæ propria est. Propter quod, Euripides Archelao rege petente, ut de se Tragœdiã scriberet, abnuit, ac precatus est, ne illi accideret aliquid Tragœdiæ proprium. Horat. 2. Car. Ode 1. Paulum seueræ musa tragœdiæ Desit theatris. Tragœdijs perturbari. Cic. 1. de Orat. Neque uero istis tragœdijs tuis, quibus uti philosophi maxime solent, Crasse perturbor. Tragœdias agere, & Tragœdias excitare, prouerbii speciem habet, pro eo quod est, tumultum commouere. Cic. 2. de Ora. Ne aut irrisione, aut odio digni putemur, si aut tragœdias agamus in nugis, &c. Quinct. lib. 6. cap. de Perotatione. Nam in paruis litibus has tragœdias mouere, tale est, quasi si personam Herculis, & cothurnos aptare infantibus uelis.

TRAGOEDVS, *Colui che recita la tragedia*, τραγῳδὸς, actor tragœdiæ. Cic. 1. de Orat. Vox tragœdorum, gestus pene summorum actorum est requirẽdus. Horat. 2. Epist. 2. Miros audire tragœdos.

TRAGVLA, æ, ἀκόντισμα, genus teli similitudine hastæ, ita dictum, quod scuto infixum trahatur. Salust. lib. 4. Histor. ut citat Nonius. Vt Metellus ictu tragulæ sauciaretur. Plaut. in Epidic. Tragulã in te, inijcere adornat. Tragula itẽ ἀμφίβληστρον, retis genus est, quod vulgo nũc Tractũ vocãt. Plin. l. 16. c. 8. Dicta Tragula, quòd ex vndis ut plurimum trahatur.

TRAHA, *Tre Zuola, treggia*, ἕλκηθρον, genus vehiculi siue retis, quo coloni utuntur: à trahendo dictum. Virg. li. 1 Georg. Per epẽthesim Traheam uocat, sicut Nauitam dicimus, pro nauta: Tribulaq; traheæq;, & iniquo pondere rastri.

TRAHAX, cis, *Ingordo, rapace*, ἑλκτικὸς, auidus, rapax omnia ad se trahens. Plaut. in Pers. Procax, rapax, trahax.

TRAHO, his, traxi, tractum, *Strascinare, tirare, trahere*, σύρω, ἕλκω, per uim duco. Trahimur enim inuiti, ducimur uolentes. Vir. 2 Aen. Altaria ad ipsa trementem Traxit. Aliquando simpliciter ducere, ἄγειν Plin. lib. 6. cap. 28. A rege Cretæ Minoe, ut existimant, originem trahentes. Ci. pro Archia. Trahimur omnes laudis studio. Et paulo post: Optimus quisque maxime gloria ducitur. Aliquãdo haurire. ἀντλεῖν, ἀρτιμᾶσθαι, ἀρύεσθαι. Cic. 2. de Nat. deo. Ex puteis iugibus aquam calidam trahi. Aliquando protrahere, παρέλκειν, ἀναβάλλεσθαι. Salust. in Iug. Adherbal ubi intelligit, penuria rerum necessariarum, bellum trahi non posse. Aliquando remouere, auocare, ἀφιστάναι. Idem: Nisi ea res longius uos ab incepto traheret. Trahere noctem sermone: id est, terere, seu consumere. Vir. 1. Aen. Vario noctem sermone trahebant. Trahi item dicitur, quod ita gestatur, ut tamen humo non attollatur. Plau. in Cistel. Amiculum hoc sustolle saltem. S. siue trahi, cum egomet trahor. Huic non dissimile est illud Virg. 4. Ge. Latamq; trahens inglorius aluũ. hoc est, ægre & uix ferens aluum præ magnitudine. Trahi puer dicitur, qui uix ambulare potest. Virg. 2. Aene. Et auo puerum Astyanacta trahebat. Trahere se cum aliquo, est cũ eo morari. Plaut. in Trin. Me adeo cum illis Vna ibidem traho. Trahere, interdum est cum festinatione adducere. Vir. 2. Aen. Ecce manus iuuenem interea post terga reuinctum Pastores magno ad regem clamore trahebant. Trahere ad se partem diei, est diei partem occupare. Plin. epist. a 13. Partem diei amici ad se trahunt. Trahere ad defectionem, est impellere, incitare, cogere ad defectionem. Trahere aliquem secum in calamitatem, est eum calamitatis suæ participem facere. Cic. pro Pompeio: Non possunt una in ciuitate multi rem amittere, ut non plures secum in eandem trahant calamitatem. Trahere candorem, acquirere. Plin. lib. 7. cap. 16. Candorem trahant quodam medicamine. Huic simillimum illud apud Cice. 6. Phil. Aliquid salis ab uxore mima trahere poteras. Trahere dictũ aliquod in uoluntatem: est dictum aliquod secundum uoluntatem suam interpretari. Plin. de Vir. illust. Hoc dicto in uoluntatem tracto. Trahere tutam fortunam, est feliciter agere. Trahere tutam pacem, est tuta in pace agere. In diuersum trahere, est ancipitem & ambiguum reddere. Tere. in And. Tot me curæ in diuersum trahunt. Abstraho, Attraho, Protraho, Retraho, & Subtraho, suis locis.

TRAIANVS, natione Hispanus, omnium Romanorum principum citra cõtrouersiam optimus, pacis, belliq; temporibus clarissimus, & in quo nihil omnino fuerit, quod iure reprehendas. Vixit annos LXIIII. imperauit XX. Quanta autem fuerit in eo bonitas, acclamationes principibus exhiberi solitæ declarant: cum Augusti felicitatem, Traianiq; bonitatem illis precarentur.

TRAIECTIO, onis, πέρθευσις, πόρθμιον, transuectio. Cice. Att. Honestior existimatur traiectio. Traiectio uerborum, pro translatione, μεταφορὰ, apud auctorem ad Heren. lib. 1. Traiectio stellarum. Idem 1. de Diuin. Assyrij traiectiones motusq; stellarum obseruauerunt.

TRAIECTVS, iectus, διαπόρθμευσις, traiectio. Liu. 1. In traiectu Albulæ amnis submersus.

TRAIICIO,

TRAIICIO, cis, *Trapassare, trapertare*, διαπορθμεύω, διίημι, διαπορθμεύω, διαβιβάζω, modo actiuum uerbū est idem significās quòd transuehο, transporto. in qua significatione duos fere habet accusatiuos, alterum ui præpositionis, alterum cōmunem uerbis omnibus actiuis. Plancus Ciceroni: Exercitum Rhodanum traieci. Modo neutrum, idem significans quod transmittere, siue trāsuehi. περαιοῦν, περαιοῦσθαι. In qua significatione unico ablatiuo contentum est, quem habet ui præpositionis inclusæ. Liu. 2. bel. Pun. Amnem uado traiecit. Aliquando est transfigo, & transuerbero, διελαύνω. Idem 1. Tanta uis infestis uenientium hastis fuit, ut brachium Aebutio traiectum, Mamilio percussum pectus. Traiicere in alia uasa pro fundere in alia uasa dixit Varr. 1. de Re rustic. c. 64. Traiicere in alium culpam, aut quippiam, est transferre. Cic. 1. Ver. Quid cum commiserari, conqueri: & ea illius inuidia deriuare aliquid, & in te traiicere cœperit. Traiicere rem (id est, negocium) ad magistratus, pro reiicere, Liu. 2. ab Vrb. Traiectus, a, um, partici. διαπορθμευθεὶς, transuectus. Cicero ad Quirites post reditū: Traiectus nauicula in Africam. Aliquando idem quod confossus, siue transfixus, διαπεπαρμένος. Pli. l. 11. ca. 37. Mortem cum risu traiecta præcordia attulerunt.

TRALATIO, onis, quæ & Translatio, μεταφορὰ, nominis uerbiue in minus propria significatione augendæ, minuendæue rei gratia, usurpatio. Cic. lib. 16. epist. Verecunda tralatio.

TRALATITIVS, a, um, siue Translatitius, μεταφορικὸν, quod aliunde est translatum: ut Tralaticium edictum, minime nouum, sed aliunde trāslatum. Cic. 4. Ver. Hoc uetus edictum, translatitiumq; est.

TRALLES, ium, ibus, pluralis num. tantū, Τράλλεις, Asiæ urbs, inter Mæandrum & Caystrum fluuios sita, à Plinio & Ptolemæo Cariæ, à Strabone Ioniæ, à Stephano Lydiæ annumerata, alijs nominibus Euancia, Seleucia, & Antiochia appellata. Sunt & alteræ Tralles, ad ipsum Mæandri transitū sitæ, medio fere itinere, inter superiores, & Magnesiā Stra. l. 14. A Trallibus fit Trallianus, a, num.

TRALVCEO, traluces, pen. p. διαφαίνω, transluceo. Lucr. l. 4. E speculo in speculum tralucet imago.

TRALVCIDVM, cidi, διαφανὲς, pellucidum, uisui peruium. Pli. li. 11. A tralucido facilius accipitur aer.

TRAMA, æ, *Trama*, κρόκη, ἐφυφὴ, idē quod subtegmē, teste Seruio, hoc est, filum, quod stamini ex transuerso intertexitur: ita dictum, à tramando, hoc est, transeūdo: propterea quòd stamen iterum atq; iterum trāseat. Pli. l. 11. c. 24 de araneorum telis agens: Pexitas telæ, & quadā polituræ arte ipsa per se tenax ratio tramæ? Trama figuræ, à Persio dicitur pro extenuatissimo corporis habitu, umbram potius hominis, quàm hominem præferente. uerba eius sunt Sat. 6. Mihi trama figuræ Sit reliqua.

TRAMES, tramitis, gen. masc. ἀτραπὸς, semita transuersa. Liu. lib. 5. Obliquis tramitibus Cice. 11. Phil. In Apennini tramitibus.

TRAMITTO, *Trapassare*, transmitto, traiicio, περαιοῦμαι. Cic. ad Attic. li. 16. Duo sunt fuerunt, quos tramitti oportet.

TRANO, as, *Trauodare, passar oltra*, διανήχομαι, natādo traiicere: à Trans, & Nato, duobus postremis præpositionis elemētis abiectis. Liu. l. 2. Incolumis ad suos tranauit. Virg. 2. Ge. Superant montes, & flumina tranant. Vir. 6. Aen. Magnos Erebi tranauimus manes. Tranare pro trāsuolare. Virg. 4. Aen. Et turbida tranat Nubila. Tranare pro penetrare, seu transire. Ci. 1. de Nat. de. Genere hoc igneo, quod omnia tranat. Hasta tranauit uiri pectus, Sil. l. 13. c. 48. Tranor, aris, passiue. Ouid. 1. de Arte: Obsequio tranantur aquæ.

TRANQVILLITAS, atis, *Tranquillità, sereno, serenità*, γαλήνη, γαληνότης, εὐδία, νηνεμία, quies maris & cœli, tēpestatis expers. Cice. Att. l. 4. Nos longis nauibus quietem aucupaturi eramus. Per translationē accipitur pro quauis quiete: ut Tranquillitas uitæ, Tranquillitas animi, hoc est, securitas motuū omnium & perturbationum expers. Ci. pro Muræna: Otiū ac tranquillitatem uitæ secuti sunt Cice. 1. Off. Trāquillitas animi adsit.

TRANQVILLE, aduer. γαληνῶς, quiete, citra motum, & perturbationem. Cic. Att. Velim tranquille à Parthis. Plautus Cistellaria: Tranquille amabo, ne quid, quod illi doleat, dixeris. Tranquille, & placide traducere uitam, apud Cic. 4. Tusc.

TRANQVILLO, absolute, γαλήνης οὔσης, νηνεμίας οὔσης, p trāquilla tēpestate Pli. l. 6. c. 7. Sæpe annotata piscium quædā tranquillo uelut oscitatio.

TRANQVILLVM, li, substantiuum ex adiectiuo, γαλήνη, γαληνότης, tranquillitas. Plau. Casina Tranquillum est.

TRANQVILLO, las, *Acchetare*, γαληνόω, γαληνίζω, tranquillum, & quietum facio. Cic. 1. de Fin. Semper alit aliquid, quod tranquillet animos. Hor. 1. epist. 18. Quid pure tranquillet, honos, an dulce lucellum. Huic opponitur perturbare. Cice. Topic. Vt aut perturbentur animi, aut tranquillentur.

TRANQVILLVS, a, um, *Cheto, tranquillo*. γαληνὸς, εὐήνεμος, εὔδιος, ἀκύμων, quietus, placidus: proprieq; de mari dicitur & aere, quando nulla exagitantur tempestate. Ci. pro Clu. Mare, quod sua natura tranquillum est, uentis concitatur. Plin. l. 9. cap. 17. Tranquillis noctibus relucet. Per trāslationem tamen accipitur pro quieto, miti, seu pacato. Plaut. in Cistel. Si possum Tranquillum facere ex irato mihi. Cic. 3. Tusc. tranquilla & serena. Luca. lib. 1. Melius trāquilla sine armis Otia solus ages. Idem l. 1. Longoq; togæ tranquillior usu Dedidicit iam pace ducem. Teren. in And. Qui me ex tranquillissima re coniecisti in nuptias. Tranquilla res est, inquit Teren. in Phormione, id est, bene se habet.

TRANS, *Oltre, oltra de là*, πέραν, πέρα, Polybio, præpositio, idem fere significans quod ultra: ut, Trans fluuium, πέρα τοῦ ποταμοῦ, hoc est, ad ulteriorem, uel in ulteriori fluminis parte. Iungitur enim tam motus uerbis, quàm quietis. Huic opponitur Cis, uel Citra, ἐντεῦθεν. Cic. Att. Cogito trans Tiberim hortos parare. Idem de Diui. Sciscisset, sibi trans Euphratem esse pereundum. Horat. l. 1. epist. 11. Cœlum, non animum mutant, qui trans mare currunt. Pla. in Mil. Commeatus est trans parietem. In compositione quoque eandem retinet significationem: componiturq; fere cum dictionibus ab hisce incipientibus literis ab a, ut Transalpinus: c, ut Transcurro. d, ut Traduco: e, ut Transeo: f, ut Transfero: g, ut Transgredior: i, ut Traiicio: l, ut Trāslego: m, ut Trāsmigro: n, ut Trano: p, ut Transpono: r, ut Transrhenanus: s, ut Transcribo: t, ut Transtigritanus, qui habitat trans Tigrim: u, ut Transueho. Ex quibus quæ à d, uel n, uel i, consonante initium sumunt, postremas duas præpositionis literas abiiciunt: ut Traduco, Traiicio, Trano. In reliquis præpositio manet integra: præterquam quòd secunda compositionis parte ab s, incipiente, ex præpositione s, abiicitur: ut, Transcribo.

TRANSABEO, is, ire, διαπορθμεύω, διαβαίνω, transeo. Stat. 2. Theb. Transabit costas cognatis ictibus ensis. Vale. Flac. 4. Argon. Populat, atque æquora longe transabijt.

TRANSACTOR, oris, προξενητὴς, cuius ministerio ad rei alicuius transactionem utimus. Cice. 4. Verr. Rerum omnium transactor.

TRANSACTVS, participium, *Passato*, παρεληλυθὸς, idē est, quod præteritus. Lib. 1. ad. Heren. In consequenti tempore spectabitur, nunquid re transacta relictum sit. Aliquando idem quod peractus, διαπεπραγμένος Teren. And. Ego iam transacta re conuertam me domum. Facta, transacta omnia, Prouerbiale est, inquit Donatus in And. Ter quo utimur, cum uolumus significare, nihil diligentiæ prætermissum nihilq; reliquum esse ad agendum Verba Terentii sunt hæc Contemptus, spretus: facta, transacta omnia.

TRANSADIGO, is, egi, actum, διατετραίνω, διελαύνω, traiicio, Virg. 12. Aen. Viribus ensis adactus Transadigit costas.

TRANSALPINVS, na, num, *De la dalle alpe*, ὑπεραλπεῖος, trans Alpes situm. vnde Galliam Comatam Romani Transalpinam uocant, quæ deducitur in Belgicam, Celticam, Lugdunensem, & Bracchatam, siue Narbonensem. Contra Cisalpinam Galliam eam uocabant, quæ ab Alpium radicibus extenditur usque ad Rubiconem, antiquum Italiæ limitē. Ci. Pæto: Bracchatis, & Transalpinis nationibus. Idem 1. Off. Sine urbe Massiliensi nunquam nostri imperatores ex Trāsalpinis bellis triumpharunt.

TRANSCENDO, is, ὑπερβαίνω, supero, ascendendo transgredior: à Trans, & Scando. Cic. in Catil. Hoc malum manauit non solum per Italiam, sed etiam transcendit Alpes. Idē de Som. Scip. Num cuiusquam nostrum nomen transcendere potuit? Luca. lib. Audiet transcendere uallum Miles.

TRANSCINDO, is, κατασχίζω, conscindo, lacero. Plaut. Persa.

TRANSCRIBO, bis, *Transcriuere, copiare, recopiare*, ἀντιγράφω, idem quod exscribo, siue ab exemplari describo. Cic. 1. de Na. de. Q. Sosius transcripsit tabulas publicas. Auctor ad Heren. lib. 1. Si uestra manu orationes totas transcripsissetis. Iurecōsultis dum transcribere, μεταγράφειν, est per scripturam, aut instrumētum rem nostram in alterius dominium trāsferre. Agretius in. l. si. vxori. ff. de præsc. uerb. Vt eos fundos eodem pretio mulier transcriberet uiro. Huic persimile est illud Vir. 7. Aen. Et tua Dardanijs transcribi sceptra colonis. Hoc est, ius regni tibi debiti in Troianos transferri. Sic transcribi nomina dicuntur in rationibus, cum id quod mihi expensum latum est, in aliud nomen transfertur, & nomen meum ex rationibus eximitur. Hoc modo accipi-

tut in l.ult.C.de præd.nauic.ut annotauit idē Budæus. Transcribere aliquem auctorem, interdum est desumere ex eo, quod ad nostrum opus facere uidetur, & illius tanquam nostris uti. Plin.lib.4.cap.1. Græcinus Corneliū Celsum transcripsit. Transcripti etiam in colonia dicebantur, de quo Seruius in Virgilium.

TRANSCVRRO, is, *Trascorrere, trapassare*, μετατρέχω, διαδραμῶ, cursu me aliquo confero. Ter. in Eun. Obsera ostium, ego dum hinc transcurro ad forum. Aliquando cursum cōficio, διατρέχω, Cic. de Clar. Ora. Alexander & Cyrus, qui cursum suum transcurrerant. Aliquando excurrere, euagari, παρεκβαίνω. Auctor ad Herenn. l.2. Ne sine delectu temere in rem dissimilem uideatur transcurrisse. Plin.lib.9.cap.36. Quòd si hactenus transcurrat expositio. Nonnunquam perstringere, cursim & breuiter exequi. Quinct. In narratione transcurram subtiles nimium diuisiones quorundam. Hinc Transcursus, huius, sus, ipse transcurrendi actus. Vnde in transcursu aliquid factum, μεταδρομάδην, dicimus, pro obiter, & inter percurrendum. Plin. lib. 18.cap.13. In trāscursu eas attigere nostri.

TRANSDO, dis, μεταδίδωμι, ueteres dixerunt sonantius, inquit Donatus, quod nos lenius tradere, ut, tralatum illi, non contra translatum. Ter. in Prol. Phor. Trāsdere hominem in ocium.

TRANSDVCO, cis, *Tradurre*, μετάγω, μεταφέρω, traduco, transfero. Cic.6.Verr. Vt conarere clientelam tam illustrem, tā splendidæ prouinciæ transducere ad te. Transducere arbores, pro transplantare. apud Col.l.3.c.9.

TRANSENNA, æ, *Ferrata, rastello*, κιγκλὶς, cancelli lignei, ferrei, siue uiminei, qui fenestris, aut etiam mercibus oppositi, uisui peruij sunt. Cic. l. 1.de Orat. Petas à Crasso, ut illū copiam ornamentorum suorum, quam constructam uno in loco quasi per transennam prætereuntes strictim aspeximus, in lucem proferat. Quo in loco, per transennam aspicere, prouerbiali metaphora dicit Cicero, pro, non propius, neque singillatim, sed procul, & summatim inspicere. Translatum à negociatoribus, qui mercibus, quas contrectari nolunt, cancellos obijciunt: quidam etiam uitrum pellucidum opponunt, ut prætereuntibus procul modo contemplari liceat: nec explicant eas, nisi licitatori idoneo. Macrob. lib. 3. Satur.cap. 7. ex lib.1. Histo. Salustii: Sedenti in transenna demissum Victoriæ simulacrum coronam ei imponebat. Quo in loco Nonius fenestram interpretatur. Quandoque ponitur pro decipula, laqueo, & funiculo ad decipiendum continnato, παγὶς, Plau. in Bacch. Nunc è trāsenna hic turdus lumbricum petit. Vt in Rudēn. In ætate agēda hominum, plurimæ fiunt transennæ, ubi decipiuntur dolis.

TRANSEO, is, iui, & transij, situm, *Trapassare, passare, ualicare*, μεταβαίνω, διοδεύω, διαβαίνω, traiicio, transmitto, transgredior. Cic. 2.de Nat.deo. Cum Gracchus pomœrium transiret, auspicari est oblitus. Cic.3. de Finib. Crassus, nisi eguisset, nunquam Euphratem, nulla belli causa, transire uoluisset. Aliquando transire, nihil aliud est, quam ire, aut sese recipere. Plaut. in Stich. Deos salutabo modo, postea ad te continuo transeo. Idem in Mili. Philocomasio dic, si hic est, domum ut transeat. Sic Brutus ad Cice.lib.11. Transire in Apenninum, dixit. Accipitur aliquando pro, cursim attingere, paucis explicare, δραμεῖν, διεξιέναι. Cic. pro Rosc. Am. Sed in animo est leuiter transire, ac tantummodo perstringere unamquanque rem. Transire silentio aliquid est silere illud. Cic. pro L. Sylla: Ac ne hoc quidem mihi uidetur silentio transeundum. Et sine ullo ablatiuo. Plin.l.2.cap.68. Vt publicos gentium furores transeam. Id est, taceam, sileam. Transire quædam in legendo, est præterire. Pli.epist.28. Transeo etiam Neronem, idest sileo de Nerone. Transit dies, idest præterit. Cic.ad Att.lib.7. Legis dies transit. Sic transit mensis apud Plautum in Curcul. Transeamus ad partitionem, apud Cice.2.de Inuent. Transire ad hostes, est ad illos deficere. Liui.4.bel.Maced. Si ad Romanos transire uelint. Transire ad uitam, est reuiuiscere, ἀναβιῶ. Transire in multos colores: est per interualla modo in hunc, modo in illum colorem mutari: quod & Polypo, & Chamæleonti fertur accidere. Transire legem, est legem soluere, eiq; non parere. Transire lineas, est sese intra præscriptum terminum non continere. Hinc Transitio, uerbale, διάβασις, μετάβασις, trāsgressio, traiectio. C. l.10. Epist. Qui spem sæpe transitionis præbuit. Ponitur aliquando pro defectione, ἀπόστασις, Liu.4.Bel.Punic. Numidas, ad transitionem perlicerent. Transitus, tus, alterum uerbale, διάβασις, διαπόρθμευσις, idem quod transitio, siue traiectio. Pli.l.11.c.15. Sabæi transitu maris. In transitu, id est, cursim percurrendo, δρομαίως, μεταδρομάδην. Quinct.l.6.cap.3. Eorum non simplex natura, nec in transitu tractāda.

TRANSSERO, seris, μεταφυτεύω, transplanto. Stat.1.Syl. Vidi ego transertos alieno in corpore ramos Altius ire suis.

TRANSFERO, transtuli, translatum, *Trasportare, tradurre*, μεταφέρω, μετακομίζω, de loco in locum transporto. Cice.5.Phil. Ad se omnia ea bortis ornamenta transtulit. Cæsar.3.Bel.Ciu. Cæsar paulo ultra eum locū castra transtulit. Cic.1.de Orat. Alij à regendis ciuitatibus totos se ad cognitionē rerū trāstulerūt. Transferri itē μεταφέρεσθαι, dicuntur nomina aut uerba, cum à significatione propria propter aliquam similitudinem ad minus propriam transsumuntur. Cice. de Orat. Translata ea dico, quæ per similitudinem ab alio transferuntur. Et paulo ante: Cum uerbum aliquod altius transfertur, & quasi alieno loco collocatur. Idem de Opt.gen.dicendi: Cuiue orationem illustrant, quasi stellæ quædā, translata uerba, atque immutata. Translata dico, quæ per similitudinem ad aliam rem aut suauitatis, aut inopiæ causa transferunt. Quin. aūt l.1. Institut. Propria sunt uerba, cum id significant, in quod denominata sunt: Trāslata, cum alium natura intellectum, alium loco præbent. Idem l.8. Transfertur nomen aut uerbum ex eo loco, in quo proprium erat, in eū, in quo aut proprium deest, aut translatum proprio melius est. Id facimus aut quia necesse est, aut quia significātius est, aut, ut dixi, decentius. Transferre iudicia, est ab uno ordine ad alterum transferre, hoc est, à senatu ad equites. Transferre item μεταφράζειν, ἑρμηνεύειν, est, ex lingua una in alteram conuertere. Quinct.l.10.c.5. Græcos auctores transferentibus uerbis uti optimis licet. Plin.li.18.cap.3. Magonis Pœni Senatus noster censuit libros in linguam Latinam transferēdos.

TRANSFIGO, is, pen.pro. transfixi, xum, *Trapassare, trasfodere*, διελαύνω, διαπειράω, transfodio, seu transuerbero, traiicio. Liui.lib.1.ab Vrbe: Stricto itaque gladio, simul uerbis increpans transfigit puellam. Dicimus autem Transfigo pectus gladio, uel Transfigo aliquem gladio per pectus. Liu. 2.ab Vrbe: Ex his Q. Fabium principem in confertos Veientes euntem, ferocum uiribus, & armorum arte Tuscus inter multas uersantem hostium manus gladio per pectus transfigit. Transfixus, a, um, participium: διαπεπαρμένος, id est, traiectus. Vir.1.Aen. Transfixo pectore.

TRANSFIGVRO, as, *Trasfigurare*, μετασχηματίζω, μεταμορφόω, in aliam figuram uerto. Suet. in Nerone. Puerum Sporum, exectis testibus in muliebrem naturam transfigurare conatus est. Pli.l.17.c.14. Transfigurantur amygdalę ex dulcibus in amaras. Transfiguratio, onis, μεταμόρφωσις, transformatio, Pli.l.7.cap.55.

TRANSFODIO, dis, *Trāsfodere*, διορύττω, διελαύνω, διαπειράω, perfodio, traiicio, trāsfigo. Oui.12. Met. Gemino trāsfodit uulnere pectus. Val. Flac. Arg.l.6. Inguine transfossō. Liu.l.39. Fugienti latus transfodisse.

TRANSFORMO, as, μεταμορφόω, in aliam formam muto. Vir.4.Geor. Omnia transformat sese in miracula rerum. Ouid.3.Am.El.12. Iuppiter aut in aues, aut se transformat in aurum. Hinc Transformis, & hoc transforme, quod quancunque formam recipit. Ouid.8. Meta. Transformia corpora.

TRANSFRETO, pen.cor. διαπορθμεύω, fretum traiicio. Plin. in Paneg. Transfretare obstantia freta.

TRANSFVGA, æ. pen.cor. ἀποστάτης, αὐτόμολος, qui transfugit, & ad hostes defecit. Liu.li.2. Metuens, ne retraheretur ut transfuga. Nec solum (ut Paulus de Capt. l. Postliminio inquit) Transfuga is accipiendus est, qui ad hostes, & à bello transfugit, sed, & qui per induciarum tempus ad eos, cum quibus nulla amicitia est, fide suspecta transfugit.

TRANSFVGIO, gis, *Trasfugire*, αὐτομολέω, ἀφίσταμαι, ad hostes deficio. Liu.l.2. Magna clientium comitatus manu transfugit. Cic. pro Quin. Fateretur se non ab afflicta amicitia transfugere, atque ad florentem aliam deuolare.

TRANSFVGIVM, gii, αὐτομολία, ἀπόστασις, defectio ad hostes. Hier. de uiris illust. Gabios per Sextum filiū, simulato trāsfugio, in potestatem redegit. Tacit.l.18. Crebris trāsfugiis.

TRANSFVMO, as, pe.pro διακαπνίζομαι, fumi modo trāseo. Sta.6.Theb. Claustraq; eō pressæ trāsfumat anhelitus iræ.

TRANSFVNDO, is, μεταχέω, de uase in uas fundo. Col.l.12.c.52. Sæpius eam in alia uasa transfuderunt. Suas laudes trāsfundere ad alterum, per translationem. Ci. Dolabellæ. li.9. Libentius laudes meas, ad te transfuderim. Idē 2. Phil. Omnē se amorē abiecisse illinc, atq; in hūc trāsfudisse. Transfusio, onis, μετάχυσις, Pli.l.34.c.18.

TRANSGREDIOR, eris. *Trasgredire, caualcare*, ὑπερβαίνω, μεταβαίνω, trāseo, & proprie de pedum gressu dicitur. Liu.2. Inde in Latinā uiā trāsgressus. Ci.1.de Diui. Inauspicato pomeriū transgressus. Aliquando tamen generalius accipitur, ut etiā transgredi dicantur, qui equo aut naui prætereuehūtur,

quod

quod & Non. annotauit, citans locum Salustij ex li. 1. Hist. æstu secundo transgressus. Aliquando pro superare, ὑπερβαίνειν, ὑπερέχειν. Pli. lib. 7. ca. 25. Idem signis collatis quinquagies dimicauit, solus Marcellum transgressus, qui undequadragies dimicauerat. Transgressio, onis, διάβασις, μετάβασις. Cic. in Piso. transgressionemq; Gallorum. Id est, transitum. Apud Rhetores Transgressio, dicitur, cum ab ea sententia, quam proposuimus, conuertimus sermonem ad aliquam personam, aut rem, aut fortunam, & tanquam personam appellamus, vel cum ad id, quod demonstrare instituimus, ab alia re actionem nostram, & orationem reuocamus. Rufinianus & Rutilius Lupus.

Transigo, gis, egi, actum, *Trapassare, traghettare*, διαπράττομαι, διατελέω, perago, perficio. Cice. 4. Phil. Negociumq; transegisses, nisi ille se subter scalas abdidisset. Idem 5. Ver. Prima actio à nobis. viij. diebus transacta est. Trãsigere res multas vno tempore, apud eundem 1. de Inuent. Sic Transigere vitam dicimus, διάγειν, pro peragere. Sal. in procem. Catil. multi mortales vitam sicuti peregrinantes transiere. Aliquando, διαλύεσθαι, controuersiam mutuo consensu dirimere. Cice. pro Rosc. Qui pro socijs transigit, satisdat neminem postea eorum petiturum. Idem in Verr. Quod erat vix H-S. quadringentorum millium, transigunt H-S. ducentis millibus. Transactus, suo loco.

Transiectio, onis, & traiectio, id est, transpositio: vt, trãsiectio verborum, ὑπέρβατον. Ad Heren. l. 4. Huiusmodi transiectio multum proderit ad continuationes. Ad eundem etiã modum legitur transiectus apud Ciceronẽ de Vniuers. Terra transiecto axe sustinetur.

Transilio, is, *Saltar oltra*, ὑπεράλλομαι, ὑπερπηδάω, vltra salio: à trans, & salio. Col. l. 6. ca. 26. Si fossam sine cunctatione transilit. Per translationem pro silentio præterite, παραλείπειν. Cice. 3. de Finib. Cum ad summum bonum volunt peruenire, transiliunt omnia. Idem 3. Off. Ingenii specimen quoddam est, transilire ante pedes posita.

Transilis palmes, ὑπερβατικὸν κλῆμα, qui inter traduces alios transilit. Pli. l. 17. c. 23.

Transiungo, gis, μεταζεύγνυμι, iugalium loca muto. Vlpi. in l. Aediles. de Aedil. edi. Si multa talis sit, ut transiungi nõ possit. Transiungere, inquit Budæus, est in quadriga locum veterinis mutare, vt mulam dextram facere, quæ sinistra esse solebat.

Translabor, eris, labendo transeo. Clau. 1. in Eutro. Vnoq; Padum translapsa volatu.

Translatiue, negligẽter. Vlp. l. j. de iure patr. Patronorum querelas aduersus libertos Præsides audire, & non translatiue exequi debent. Martianus: Præuaricatorem esse eum ostendimus, qui translatiue munere accusandi fungitur.

Translatitius, a, um, siue Translatiuus, μεταφορικὸς, quod aliunde est translatum: vnde Translatitias vocum significationes dicimus, quæ propter aliquam similitudinem à proprijs sunt deflexæ. Translatiua item, siue (vt alii malunt) translatitia dicuntur, teste Asconio, quæ noua non sunt, nec nuper inuenta, sed aliunde translata. Cice. 4. Ver. Hoc vetus edictum, translatiuumq; est. Aliquando tamen Translatiuum veteres, teste Budæo, vsurparunt, pro vulgari, quotidiano, & minime exquisito. Pli. in Epist. Nec tuæ naturæ est, translatiua hæc, & quasi publica officia à familiaribus amicis contra ipsorum commodum exigere. Plin. lib. 7. cap. 5. Translatiuum in Aegypto, octauo mense parere. Hoc est, vsitatum.

Translego, gis, pe. c. *Trascorrere legendo*, διαναγινώσκω, perlego, siue legendo transcurro. Plau. in Asin.

Transluceo, ces, pen. cor. διαφαίνω, pelluceo. Oui. l. 4. Met. In liquidis translucet aquis. Plin. li. 37. cap. 12. Smaragdi, aliiq; translucentes. Translucidus, pellucidus, διαφανής, visui per medium sui transitum præbens. Pli. l. 36. c. 8. In vertice maculosi, atque non translucidi.

Transmarinus, *Oltra mare*, ὑπερθαλάσσιος, trans mare. Cic. 7. Ver. Accersere res transmarinas ex ijs locis.

Transmeo, as, μεταβαίνω, transeo. Pli. l. 30. c. 11.

Transmigro, transmigras, pen. cor. *Andar ad habitare*, μετοικέω, domicilium, habitationemq; commuto. Liu. lib. 5. Vt Veios transmigraremus. Sueto. in Tib. è Carinis Esquilias in hortos Mecœnatianos transmigrauit.

Transmitto, tis, *Trasferre, por per mezzo*, δίημι, transitũ præbeo. Plin. lib. 18. Item cribraria, quæ simili modo in tertio remansit cribro angustissimo, & tantum arenas transmittente. Plin. lib. 9. cap. 22. Lacus est Italiæ Benacus in Veronensi agro Mincium amnem transmittens. Hoc est, per medium sui emittens. Aliquando traiicere, περαιοῦν. Plin. Epist. 173. Ad quæ noscenda iter ingressi, transmittere mare solemus. Cice. lib. 2. de Natu. deo. Grues maria transmittunt. Sueto. in Iulio: A Brundusio Dyrrhachium hyeme transmisit. Transmittere campos, est celeriter percurrere. Virg. lib. 4. Aeneid. Alia de parte patentes transmittunt campos. Transmittere aliquem, est eum festinatione mittere. Plaut. in Epid. Continuo te orabit vltro, vt illam transmittas sibi. Transmittere tectum lapide, est lapidem vltra tectum conijcere. Transmittere bellum, est dare prouinciam belli administrandi. Transmittere in formas coactam materiam, dixit Colum. lib. 7. cap. 8. pro formare, & in formas redigere. Transmittere menses, transigere, διάγειν. Transmittere tempus, ducere. Transmittere discrimen, euadere. Transmittere hæreditatem fratri, id est, transferre. Transmissio, onis, traiectio, διαπόρθμευσις. Cic. ad Att. l. 4. O nauigationem amandam, quam ualde timebam, recordans superioris tuæ transmissionis.

Transmontanus, ὑπερόρειος, vltra montes habitans. Liu. li. 39. Transmontanos, adortus.

Transmoueo, es, pen. co. μετακινέω, de loco locum moueo. Ter. Eunu. Magnam partem gloriam uerbis in se transmouet. Transmotus, a, um, partic. Taci. li. 13. Syria transmotæ legiones.

Transmuto, as, pe. pro. μεταλλάττω, muto. Lucr. l. 1. Transmutans dextera læuis. Hor. 3. Car. Ode 29. Fortuna transmutat incertos honores, Nune mihi, nunc alii benigna.

Transnato, tas, *Nodar oltra*, διανήχομαι, vltra nato, natando transeo. Liu. l. 21. Flumen transnatauere. Plin. lib. 6. ca. 17. Pisces in lacum transnatant.

Transno, as, idem. Cic. in Som. Vel illum Gangem transnare. Hor. 2. Ser. Sat. 1. Transnanto Tiberim.

Transnomino, as, μετονομάζω, nomen commuto. Suet. de Cla. Gramm. Crassitius Pasides, mox Pansam se transnominauit.

Transnumero, as, vltra numero. Ad Heren. l. 4. Tu illo plures mittas oportet, inquit, si hodie vis transnumerari.

Transpadanus, *De la dal Po*, ὁ πέραν ἠριδανοῦ, trãs Padum habitans. Cice. ad Cass. lib. 11. Tuos clientes Transpadanos.

Transpicio, cis, *Guardare oltre*, διακύπτω, per corpus pellucidum aspicio. Lact. de Opifi. Per eas membranas mens, ea, quæ sunt foris, transpicit. Lucre. li. 4. Quæ vere transpiciuntur. Transpectus, us, Lucre. lib. 4. Ianua cum per se transpectum præbet apertum.

Transpono, is, μετατίθημι. Gel. l. 2. c. 1. Arborem in locum alium transpositam.

Transporto, as, *Trasportare*, διακομίζω, de loco in locũ porto. Cic. ad Att. l. 14. Quas Annius trasportauit? Liui. lib. 26. Eum exercitum Nero in Hispaniã transportauit. Pro transmittere. Vir. 6. Aen. Nec rauca fluenta Transportare prius.

Transrhenanus, *Di la dal Reno*, qui trans Rhenum incolit. Cæs. 5. Bel. Gal. Germanos transrhenanos solicitare.

Transtiberinus, a, um, *Oltre Teuere*, ὑπερθύμβριος, trãs Tiberim incolens. Mar. l. 1. Transtiberinus ambulator.

Transtra, orum, gen. neut. num. plu. ζυγά, remigum sedilia in nauibus. Vir. 5. Aen. Transtra per, & remos. Oui. 14. Met. Incuruæ fumabunt transtra carinæ. Hæc & Iuga dici solent. Virg. 6. Aen. Inde alias animas, quæ per iuga longa sedebãt, Deturbat. Transtra item tigna dicuntur, quæ transuersa à pariete in parietem porriguntur. Vitru. l. 4. c. 2. Trabes etiã supra columnas & parastatas, & antes ponuntur in cõtignationibus, tigna, & axes sub tectis: si maiorã spatia sunt, & trãstra, & capreoli: si commoda, columen, & canterij.

Transueho, is, *Menar oltre*, διακομίζω, ex uno loco in alium veho, siue id naui fiat, siue plaustro, aut etiam iumentis. Sal. in Iug. Armenii cum nauibus in Africam transuecti. Tempus transuectum. Tacit. lib. 18. Abiit iam & transuectum est tempus. Hinc Transuectio, onis, διακομιδή, transportatio. Cice. 1. Tuscul. Transuectio Acherontis? Transuectio item equitum recensio, qua ante conspectum Censorum vel Principis equites præteruehebantur. Liu. l. 9. Fabius instituit, vt equites Idibus Quintilibus transueherentur. Tranquil. in August. Equitum turmas frequẽter recognouit, reducto more transuectionis.

Transuerbero, as, *Trapassare*, διελαύνω διαπείρω, transfigo, traiicio. Cice. Mario. Bestia venabulo transuerberatur. Virg. vndecimo Aeneid. Aduersi longa transuerberat abiete pectus.

Transuersus, a, um, *In trauerso*, πλάγιος, obliquus, lateralis: vt Linea transuersa, quæ rectam lineam decussat: vt si linea recta, uerbi gratia, ab ortu ducatur in occasum, transuersa dicetur, quæ à Septentrione ducta eandem mediam dissecat. Col. l. 2. Transuersus mons sulcetur. li. 4. ad Heren. Ecce ibi iste de transuerso. Transuersum digitum, vel vnguem, discedere, prouerbialis hyperbole est, pro, minimo spatio. Cice. 2. Tuscul. Ab hac regula mihi non licet transuersum, quod

aiunt,vnguem discedere. Transuersus agi dicitur, qui ui & impetu quodam ab instituto depellitur. Metaphora ducta à nauigantibus,qui vēto aduerso transuersi aguntur. Transuersarius,quod in transuersum ponitur. Cæsar 2.bel. Ciu. Transuersaria tigna inijciuntur. Transuersa accusatiuus plu.neu.gen. aliquando pro transuerse & oblique. Virg.3. Eclo. Transuersa tuentibus hircis.

Transulto,as,μεταπηδάω,transilio. Liu.l.23. In recentem equum ex fesso armatis transultare mos erat.

Transumo,is,Pigliare,togliere altronde,μεταλαμβάνω, ex alio sumo. Sta.3.Theb. Hastam læua transumit,& alto (Haud mora) desiluit curru. Vnde quæ ex primis tabulis transcripta sunt,solennitate iuris adhibita,dicuntur Transumpta. Trāsumptio figura est:quam Græci μετάληψιν vocant, cum ab eo,quod præcedit, id, quod sequitur, paulatim insinuatur. Virg.1.Aen. Speluncis abdidit atris. Nam ex atris intelligimus tenebrosas,ac per hoc in præceps profundas.

Transuo,is,Trappassare,διαῤῥάπτω, ex trans & suo. Colu.l.6. c.5. Media pars descripti orbiculi eadem subula transuitur. Celsus,l.7.c.24. Cutis acu filum ducente transuitur.

Transuolo,las,pe.cor.διαπέτομαι,volando prætereo. Plin. lib.10.ca.29. Perdices non transuolant Bœotiæ fines in Atticam. Per translationem pro celeriter eo, διατρέχω. Liui.3. Transuolat inde in alteram partem, suæ victoriæ nuncius. Plaut. in Epid. pro transfugio posuit, Transuolauerunt ad hostes.

Trapes,etis,masc.gen.& pen.genit.pro. mola olearia: à τρέπω,voluo. Varro à terendo deducit. Cato c.18.

Trapetum,ti,pen.prod.idem cum superiore,hoc est ipsa mola olearia. Vir.l.2. Georg. Teritur Sicyonia bacca trapetis. Trapetus,ti,masc.gen.idem:sed antique. Cato c.22.

Trapezitae,Banchieri,τραπεζῖται,nūmularii,mensarij,τράπεζαν enim uocant Græci, quam nos mensam. Pla.in Capt. Quantillum argenti mihi apud trapezitem fiet.

Trapezophoros,phori,τραπεζοφόρος,mensam ferens. Cic. ad Gallum lib.7. Quod tibi destinaras trapezophoron, si te delectat,habebis. Vbi interpres, Trapezophoros signum erat sacerdotis cuiusdam huius nominis, qui sacra Mineruæ administrabat. Hæc ille ex Suida: Iulius Pollux Onomastici sui lib.10. Trapezophoron mensam interpretatur pocula sustinentem. Vnde Cælius l.7.c.21. coniecturam capit apud Ciceronem hoc nomine statuam significari,in eum usum factam,vt abacum sustineret, in quo pocula reponebantur.

Trapezus,untis,τραπεζοῦς, ciuitas libera ad Pontum Euxinum,in Cappadociæ finibus. Pli.l.6.c.4.

Trasimenus,pe.pr.siue Thrasymenus, θρασυμηνός, lacus in agro Perusino,nobilis clade Flaminij consulis, ab Annibale cum XXIII.Romanorū millibus interfecti. Dictus à Trasimeno puero,quem Agylla nympha rapuisse dicitur.

Trauio,as,Trapassare,antiquum verbum,quo vsus est Lucret. l.4.pro transeo,διαβαίνω. Vitri species quæ trauiat omnis.

Trauli,Balbi,τραυλοί,à Græcis dicuntur, quos nos balbos & blæsos dicimus. vnde τραυλίζειν, balbutire, & τραυλισμὸς, balbuties. Lucr.l.4. Balba loqui non quit,τραυλίζει.

Trebia,τρεβίας, fluuius prope Placentiam in Gallia Cisalpina,ex Apennino monte in Padum fluens. iuxta hunc Annibal Romanos maxima clade affecit. Lucan.lib.2. Trebiæq; iuuentus.

Trebiates,Vmbriæ populi, in quarta Italiæ regione:quorū meminit Plin.l.3.c.14. Suet.in Ti.

Trebellicum vinum, à Plin.l.14.c.6.inter generosa Italiæ vina commemoratur. Nascebatur autem in Campania.

Trebula,oppidum in Sabinis, incolæ Trebulani: quos Plinius collocat in quarta Italiæ regione. Apud hos præstantissimi fiebant casei. Martialis: Trebula nos genuit.

Trecenti,tæ,ta,τριακόσιοι,ter centum. Vir.7.Aen. Ast Ilua trecentos. Liu.l.31.

Trechedipni,à Græcis dicebantur, qui tardius ad cœnam conueniebant,vt ex Apollodoro annotauit Cælius l.27.ca. 24. Quæ uox κατ' ἀντίφρασιν uidetur imposita: cum ad cœnam currentes videatur significare. hinc vestes quasdam cœnatorias nonnulli trachedipna à Iuuenale putant appellari, Saty.3.

Tredecies,aduer.τρισκαιδεκάκις, pro ter decies. Cice.5. Ver. H.S. tredecies scribam tuum abstulisse.

Tremebundus,a,um,Tremente,pauroso,περίτρομος,paulū tremens. ad Heren.li.3. Leuiter, & tremebunda uoce. Ouid.4. Met. Dum dubitat,tremebunda uidet pulsare cruentū Membra solum. Hinc Tremebundior,comparatiuum. Col.l.10.

Tremefacio,is,σείω,tremorem incutio. Vir.2.Aen. Tum vero tremefacta nouus per pectora cunctis Insinuat pauor. Tremefacta libertas,id est,concussa,dixit Cic.2.Offi. Idem 1.de Diuin. ex poeta vetusto: Aut cum se grauido tremefecit corpore tellus. Virg.6. Aeneid. Lernam tremefecerit arcu.

Tremisco,is,Hauer paura,τρέμω,tremore concutior. Virg.l. 3.Aeneid. Sonitumq; pedum, vocemque tremisco. Oui.14. Metamor. Omnemq; tremiscens Ad strepitum. Contremisco & Pertremisco,suis locis.

Tremo,is,Tremare,τρέμω,τρομέω, tremore concutior. Pla.in Asin. Qui sudat,tremit. Teren.Eunu. Totus Parmeno Tremo,horreoq;. Virg.1. Georgic. Terra tremit,fugere feræ. Cic.2.Acad. Si qui tremerent, & exalbescerent. Interdum pro timere,φοβεῖσθαι. Virg.lib.2.Aen. Hic aliud maius miseris,multosq; tremendum Obiicitur magis. Tremēs,tis,particip. Cic.4.Tusc. Hectorem toto pectore trementem. Tremendus,a,um,φοβερός,terribilis,timendus. Virg.4.Aeneid. Manesq; adiit,regemq; tremendum. Contremo, Intremo, & Pertremo,suis locis.

Tremor,oris,Tremare,τρόμος,παλμός, concussio corporis, qualis in febrientibus,frigentibus, aut timentibus cernitur. quin & terra tremere dicitur, cum terræmotu concutitur. Virg.l.2.Geor. Vnde tremor terris. Cic.4.Tusc. Terrorem pallor,& tremor consequitur. Oui.3.Meta. subitus tremor occupat artus.

Tremulus,a,um,τρομώδης,τρομητός, qui ualde tremit. Ter. Eunu. Incuruus,tremulus. Mart.l.9. Tremulo uix accipienda tribuli. Cic.1.de Diuin. Tremulo fundens è gutture cantus. Hora.4.Carm. Et cantu tremulo pota cupidinem Lentum sollicitas dextra. Virg.8.Ecl. Corripuit tremulis altaria flammis.

Trepido,das,Temere,τρέω,φοβοῦμαι,σπαίρω, præ timore loco subsistere non possum. Teren.Hecy. Trepidari sentio. Ter. in Eun. Quid est quod trepidas? Ci.3.de Orat. ex poeta antiquo. Virg.6. Aene. Ingenti trepidare metu. Et quoniam à timentibus omnia præpropere aguntur,factum est, vt trepidare accipiatur pro festinare. Virg.li.4. Dum trepidant alæ. Trepidatio,onis,φόβος,τρόμος. Cice.pro Deiot. Num quæ trepidatio? Liu.2. Pilis inter primam trepidationē abiectis.

Trepidus,a,um,Pauroso, timido, περίφοβος, idē quod pauidus, timens. Liu.2. Curia trepida ancipiti metu. Trepida res,dubia,& ob hoc timorem inducens. Liu.1. Tullius in re trepida duodecim vouit Salios. Virg.12.Aene. Illæ intus trepidæ rerum. Vbi Seruius. Trepidæ rerum,nescientes quid agant, incertæ dubiæ. Trepidus,festinus,quòd qui timent, festināt gressus. Virg.l.3. Dum trepidi crudelia limina linquunt. Seruius. Trepidi,festini,vt per timorem, non per contemptum relictus fuisse videatur: qui enim timent, festinant gressus. Lucan.l.8. Trepida fugiente carina. Ob timorem illorum qui in ea vehebantur,aut trepidam,id est,celerem. Trepidulus. Gel.l.2.ca.39. Trepide,celeriter, & quasi per timorem. Liu.10. Statiua trepide deserta. Trepidanter,timide.

Trepondo,τρίλιτρον, trium librarum pondus. Quintili.lib. 1.cap.9.

Tres,& hæc Tria,plu.num.tantum,τρεῖς καὶ τρία,nomen numerale est notæ significationis. Virg.5.Aene. Tres equitum numero turmæ. Idem 8.Aen. Treis imbris torti radios,treis nubis aquosæ Addiderant. Trium literarum homo: id est, Fur:quod tres in ea dictione tantum sint literæ. Plaut. Aul. Tu, trium literarum homo,uituperas me? Tribus uerbis,id est,breuiter. Plautus Trin. Pax, te tribus vrbis uolo. Idem Milite.

Tressis,& hoc Tresse, τριοβολιαῖος, vilis, & minimi pretii, quasi trium assium. Persi.Sat.5. Non tresis agazo.

Treuiri,τρήβιροι, Ptolemæo populi Galliæ, inter Belgas, apud quos insignis olim cognoscendarum causarum,populi Romani curia,treuirorum cognominata. Vopiscus in Vopi sco: Luca.l.1. Lætatus conuerti prælia Treuir.

Tresuiri,orum,τρεῖς ἄνδρες,iidem. Plaut.in Amph.

Triambi,qui terni ex proscenio loquebantur. Festus.

Triangulus,li,pen.cor.Triangulo,cosa da tre cantoni,figura tres angulos habens,τρίγωνον. Cic.2.de Nat.de. Grues trianguli efficere formam. Hinc triangulus,a,um,quod triangularem figuram habet. Col.l.5.c.2.

Triarii,orum,οἱ ἐπιτεταγμένοι,οἱ ἐφεδρεύοντες,ἐπίτακτοι τριάριοι,Polyb. dicebantur milites veterani, spectatæ uirtutis,qui tertio loco prælium inibant, post profligatos hastatos,qui primo loco,& principes, qui secundo loco pugnam capessebant. Liuius li.1. Hinc factus est locus prouerbio,ut, cum in re aliqua laboratur,eoq; res adducta est, ut extremo conatu sit enitēdum,rē ad triarios rediisse dicamus. Triarii (inquit Var.) dicti sunt, quòd in acie tertio ordine extremis subsidio ponerentur. Plau. Subsidete omnes, quasi solēt triarii. Vide plura apud Liu.l.8.& in Adagiis.

Tribades, mulieres fricatrices, quæ in sexum suum libidinē exercent, ἀπὸ τοῦ τρίβειν, fricare. Hoc nomine male audiuit

uir Sappo: quod innuit Ouid. in Epist. Ipsius ad Phaunem.

TRIBALLI, τριβαλλοι, populi sunt inferioris Mœsiæ, inter Hæmum montem, & Danubium fluuium siti: ut est auctor Ptol. lib. 3. cap. 5.

TRIBRACHYS, p. c. siue Tribrachys, τρίβραχυς, pes metricus ex tribus syllabis breuibus constans: quasi τρεῖς βραχεῖς, ἔχων συλλαβὰς, vt, Dominus, Loqueris, Agimus.

TRIBVLA, læ, & Tribulum, li, *Rodicolo.* τρίβολον, genus vehiculi, quo frumenta in area teruntur, à tribus lateribus sic appellatum. Virg. l. 1. Ge. Tribulaq;, traheæq;. Varro l. 1. ca. 52. E spicis in area excuti grana, iumẽtis iunctis, & tribula. Col. li. 2. ca. 21. Si pauca iuga sunt, adijcere tribulam & traham possis.

TRIBVLIS, gen. masc. pen. pro. φυλέτης, qui ex eadem est tribu. Hora. 1. Epist. 13. Conuiua tribulis. Cice. Seruio lib. 13. Cossinio, amico, & tribuli tuo. Liui. 2. Vetus Claudia tribus, additis postea nouis tribulibus. Mart. li. 9. Tremulo vix accipienda tribuli.

TRIBVLVS, li, pen. cor. *Triolo.* τρίβολος, herba foliis ad portulacæ effigiem accedentibus, tenuioribus viticulis in terra stratis: spinis secundum folia rigidis & præduris. Nascitur secundum flumina, & in locis ruderosis. Virg. 1. Ge. Lappæq;, tribuliq;. Est & alterum tribuli genus aquaticum, non nisi in amnibus nascens, coma dũtaxat aquis extante, folio vlmi effigie. Tribulos item vocat Vegetius l. 3. stimulos illos ferreos, formæ quadrangulæ, qui in bello aduersus equitatum spargi solent, in quodcunque latus incubuerint, infestũ semper aculeum protendentes. Latini Murices appellant. Vide Murex.

TRIBVNAL, alis, δικαστήριον, βῆμα, locus excelsus arcuata figura, in quo residebat, qui ius tribubus redderet. Cic. ad Q. Fr. li. 1. Nullius inopiam, ac solitudinem non modo illo populari accessu, ac tribunali, sed ne domo quidem tua, & cubiculo esse exclusam. Formam tribunalis vide apud Vitruuium lib. 5. cap. 1.

TRIBVNATVS, us, δημαρχία, tribunorum dignitas. Cic. in Lælio. De Gracchi tribunatu quid expectẽ, non libet augurari.

TRIBVNI, *Tribuni.* δημαγωγοὶ, δήμαρχοι, magistratus Romæ, non dissimiles, iis qui apud Lacedæmonios Ephori dicebantur, quorum officium erat iniuriam omnẽ intercessione sua prohibere, & commoda plebis aduersus patricios tueri: vnde & trib. plebis dicti sunt: anno xvij. post exactos reges primum creati, cum plebs secessione facta à patribus, in sacrum montem sese contulisset. Fuerunt & alii Tribuni, hisce multo uetustiores, atque adeo vrbis origini æquales, qui quòd equitibus præerant, Tribuni celerum sunt appellati. Tribunorum autem nomen accepisse existimantur ab eo, quòd id temporis populi tres tantum erant partes, & ex singulis singuli creabantur Tribuni. Alii à centuriarum equestrium numero dictos malunt, quas ab initio tres tantum fuisse constat, Ramnensium, Tatiensium, & Lucerum. Nec desunt qui à tribuum suffragiis, quibus creabantur, dictos existimant. Tribuni celerum, inquit Pompo. de Orig. iur. l. necessariũ, equitibus præerant, & veluti secũdum locum à regibus obtinebãt: quemadmodum Magistri equitum apud Dictatores: quo in numero fuit Iunius Brutus. Postea facti sunt Trib. militares, siue Tribuni militum in castra, qui parem cum consulibus haberent potestatem πολέμαρχοι. Tribunorum militarium (vt docet Asco.) duo fuerunt genera: Alii Rufuli dicebantur, qui in exercitu creari solebant: Alii Comitiati, qui Romæ comitiis designabantur. Tribuni militaris officium erat, vt miles veste indutus, armis bene munitus exercitationis vsu, & disciplina eruditus incederet. Olim Tribuni militum Consulari potestate promiscue ex patribus, ac plebe creati sunt, uario quidem numero: interdum enim uiginti, interdum plures, nonnunquam pauciores fuerunt: vt inquit Pomponius loco iam citato. Alii Tribuni ærarii, dicti, ab eo quòd his attributa erat pecunia, quam militi redebant.

TRIBVNICIVS, substantiuum, ὁ δημαρχήσας, qui tribunatum gessit, quemadmodum ædilicius, ædilitate perfunctus.

TRIBVNICIVS, a, um, δημαρχικὸς, quod ad tribunos pertinet. Luca. lib. 2. Sæua tribunicio maduerunt robora tabo. Cic. 2. de Ora. Cum tribunicia potestas esset constituta.

TRIBVO, buis, bui, butum, *Dare.* δίδωμι, do, largior, impertio. Plin. in Paneg. Tribuas ei successorem. Oui. 2. de Arte: Hæc bona non primæ tribuit natura iuuentæ. Pro attribuo, imputo, ἀνατίθημι. Cic. Hoc beneuolentiæ eius tribuendũ est. Pro æstimo, νέμω, vt, Tu tibi multum tribuis. Cice. 4. Acad. Quibus ille plurimum tribuebat. Aliquando pro faueo. Ci. Crassipedi. Cum vniuerso ordini publicanorum semper libentissime tribuerim. Pro distribuere. Cic. 2. de Fin. Omnem vim loquendi in duas tributam esse partes. Tribuere misericordiam est misereri. Cic. pro Milo. Quid restat, nisi ut orem vos Iudices, vt eam misericordiam tribuatis fortissimo vero, quam ipse non implorat? Sic etiam dicimus: Tribuere alicui honorem, gratiam, operam, palmam, præmia, primas, priores partes, tempus alicui rei, veniam. Tribuere aliquid ualetudini, est, valetudinis causa, aliquid facere. Tributum est, impersonaliter. Ci. 1. Off. Generi animantium omnium à natura tributum est, vt se vitam, corpusque tueatur. Tributio, onis, Cic. 1. de Natu. deo. Hanc ἰσονομίαν appellat Epicurus, id est, æquabilem tributionem. Attribuo, Contribuo, Distribuo, & Retribuo, suis locis.

TRIBVS, bus, *Tribu.* φυλὴ, à tributo dando, vel quod ager Romanus, primo diuisus in tres partes fuerit, & tres partes populi factæ: vna Tatiensium, à Tatio Sabinorum duce iam amico post fœdera, & in partem regni à Romulo suscepto: alia Ramnium, siue Ramnensium, à Romulo, tertia Lucerũ à Lucumone. Varro enim scribit Romulum dimicantẽ contra Tatium à Lucumonibus, hoc est, Tuscis auxilia postulasse: vnde; ex iis, qui sibi cum exercitu suppetias tulisset recepto iam in regni portionem Tatio, partẽ vrbis assignasse, indeq; regioni, in qua ille cum Tuscis consedisset, Tusco vico nomen esse factum. Et quia in tres partes populus diuisus erat, factum est, vt hæ populi partes Tribus dicerentur: & qui singulis tribubus præerant, Tribuni, & pecuniæ quæ tributim hoc est, per tribus imperabantur, uocarentur Tributa. Sed postea aliæ quoque partes vrbis factæ, quæ similiter Tribus appellatæ sunt. Nam in sex partes fuit distributa ciuitas, in primos, secundosq; Tatienses, Ramnes, Luceres. Quælibet ex tribubus decem curias continebat, quæ de nominibus Sabinarum appellatæ sunt. Hæc Varro, Festus, Plutarchus, & Asconius. Dissentit paulum ab his lib. 1. Liuius, scribens à Romulo centurias equitũ tres fuisse conscriptas, Ramnenses, & Tatienses, & Luceres: nec videtur existimare totum populum in hos fuisse distributum, sed solos equites. Tribus autem statim ab initio quatuor esse factas asserit, urbe quadrifariam secundum colles & regiones diuisa: Tribusq; non à numero ternario, sed à conferendo tributo appellatas existimat. Qua in re optime cum Liuio conuenit Plinio, qui quatuor ab initio vrbanas fuisse tribus affirmat, Suburranam, Palatinam, Collinam, & Exquilinam, ita appellatas à partibus vrbis, in quibus habitabant. Cic. vero ætate vrbs in xxxv. tribus erat diuisa: quod ipse cum plerisq; aliis in locis tum apertissime ostendit in orationibus cõtra Rullum de lege agra. Harum nomina erant, Aemilia, Aniẽsis, Cornelia, Claudia, Collina, Crustumina, Exquilina, Falerina, Fabia, Galeria, Lemonia, Metia, Narniensis, Otriculana, Vfentina, Palatina, Papyria, Pollia, Popilia, Pontina, Publicia, Pupinia, Quirina, Romulia, Sergia, Suburrana, Scaptia, Stellatina, Sabatina, Terentina, Tormentina, Velina, Veientina, Veturia, & Voltina. Hinc Tribuarius adiectiuum, quod ad tribus pertinet: vt Tribuarium crimen, Tribuaria res. Cic. pro Plancio: hæsitantem te in hoc sodalitiorum crimine tribuario.

TRIBVTARIVS, ὑπόφορος, ὑποτελὴς, soluendo tributo obnoxius. Iustinus lib. 1. ciuitates Medorum tributariæ. Plinius lib. 12. cap. 1.

TRIBVTIM, κατὰ φυλὰς, per singulas tribus. Cic. Att. l. 4.

TRIBVTVM, ti, *Tributo.* εἰσφορὰ, τέλος, φόρος, à tribubus Varro dictum ostendit, quòd ea pecunia, quæ populo imperata erat, tributim à singulis pro portione census soluebatur. Festus à tribuendo deriuare videtur: quia ex priuato in publicum tribuitur. Cic. 2. Off. Danda opera, ne tributum sit conferendum. Ouid. de Nuce: Et soli domino ferre tributa potest. Dicitur & Tributus. Plaut. in Epid.

TRICCA, τρίκκη, Stephano vrbs Thessaliæ, non procul à sinu Pagasico, id nominis sortita à Tricca Penei filia. Fuit & Tricca alia in Apulia Dauniorum, quam cum Apina vicino oppido tanta Diomedes ignominia euertit, vt in prouerbiũ ludibrium transierint. Vide Apina.

TRICAE, *Intricamenti.* τριχώματα, capilli pedibus pullorũ gallinaceorum inuoluti, ita dicti, quasi τρίχες, teste Nonio: qui quoniam gressum illorum impediunt, factum est, vt omnia impedimenta Tricæ nocentur. Turpilius Demiurgo, ut citatur à Nonio: Iudiria, lites, turbas, tricas, contentiones maximas. Varro, γέροντι διδασκάλῳ apud eundem Nonium: Putas eos nõ citius tricas Attellanas, quàm id extricaturos. Hinc Intricare dictum est, pro eo quod est inuoluere & implicare, ut annotauit idem Nonius, citans Afranium in epistolo. Ita intricauit huius hanc rem temeritas. Item Extricare pro explicare. Plautus Epid. Aliqua ope exoluam, extricabor, aliqua inde ex impedimentis liberabor. Tricas itẽ accipimus pro nugis, & rebus nihili. Pla. Rud. Nũmos trecẽtos. G. Tricas. In qua significatione & Tricas & Apinas dicimus.

mus prouerbiali nimirũ metaphora, res vilissimas significã tes. Mart. li. 14. Sunt Apinæ, Tricæq;, & si quid vilius istius. Ortum creditur prouerbium à duobus Apuliæ oppidis hisce nominibus dictis, quæ Diomedes nullo negocio euertit. Plin. l. 3. c. 12. Vide Adagia.

TRICENI, æ, a, plu. num. τριάκοντα, idem quod triginta: quasi Trigeni, g, in c. mutata, ea forma, qua Vicenos dicimus pro vigenis. Plin. l. 9. c. 36. Latent tricenis diebus. Tricenæ amphoræ, Col. l. 3. c. 3. Tricenarius, a, um: vt, Vites Tricenariæ. Varro l. 1. c. 1. Tricenteni, Treceni. Col. li. 5. cap. 2. duo millia tricenteni.

TRICEPS, τρικέφαλος, trium capitum. Seneca in Hercule furente: Tricipitem secum beluam manibus trahens. Cice. in Orat. Insipientem, non insapientem: tricipitem, non tricapitem. Idem 1. Tusc. Triceps cerberus. Ouid. 8. Meta. Tuq; triceps Hecate.

TRICESIMVS, a, um, τριακοστός, vltimus ex triginta. Cice. ad Att. l. 6. Tricesimo quoque die. Hora. 1. Serm. Sat. 9. Hodie tricesima sabbata. Pli. l. 17. c. 23.

TRICHILA, orum, τρίχειλα, nonnulli interpretantur uasa, tria habentia labra, è quibus liquor effluere possit. Quod si verũ est, penultima debebit produci, vtpore quæ ει, diphthongo scribatur. Columella tamen corripit, lib. 10. sic scribens: Tũ modo dependent trichili, modo more chelydri. Apud Cæsarem de Bel. Pompeiano, Trichilon accipi videtur pro nestis stragulæ genere tenuissimo: quod & annotauit Cæl. Rhodiginus l. 18. c. 21. ἀπὸ τῶν τριχῶν.

TRICHITIS, tis, τριχῖτις, aluminis genus. Pli. l. 35. c. 15.

TRICIES, subauditur, centena millia. Liu. l. 38. In ærarium tulerunt sestertium tricies octoginta millia. Cic. 3. Verr. Dolabellæ. H. S. Ad tricies litem æstimatam.

TRICLINIARIA, orum, τὰ τοῦ τρικλινίου περιστρώματα, aulæa, siue vestes stragulæ, quibus triclinia ornantur. Pli. li. 9. c. 29. Var. 1. de Re rust. c. 13. æstiua tricliniaria.

TRICLINIARIVS, a, um, & Tricliniaris, & hoc, re, quod ad triclinium pertinet: ut, lecti tricliniares. Pli. l. 37. c. 2.

TRICLINIVM, nii, τρικλίνιον, Latine discubitorium conclaue dici potest. erat enim locus, in quo discumbebant, & cœnabant, à tribus lectis, quos in eo sternebant, nomen habens. nam tres mensas in conuiuio apponere veteres solebant, & cubantes cœnare. Hinc Hora. 1. Serm. Saty. 4. Sæpe tribus lectis videas cœnare quaternos. Iuue. Saty. 5. Tertia ne vacuo cessaret culcitra lecto. Ex quibus Iuuena. verbis apertissimum est, Triclinium discubitorium tribus fuisse instructum lectis, atq; inde nomen accepisse. Et quãuis τρικλίνιον sit dictio Græca, ita tamen recepta est in Latinam coloniã, vt ea vtamur, tanquam Latina. Quintil. Triclinium supra conuiuas corruit. In eadem significatione Cicero Conclauis vocabulo vsus est, eandem cum Fabio referens historiã, lib. 3. de Orat. Conclaue illud, vbi epulabatur Scopas, concidit. Et Vitruu. lib. 4. manifeste triclinia inter conclauium genera annumerat: In tricliniis, inquiens, cæterisq; conclauibus maximus est vsus luminum. Aliquando pro ipsis lectis, & reliquo discubitus apparatu. Cice. 4. Ver. In foro sibi triclinium strauerat. Quod explicans paulo post subdit: Imperauit, vt in foro sibi medio lecti sternerentur. A triclinio dictus est Architriclinius, triclinii præfectus, cui instruẽdi, ornandiq; triclinii cura incumbit. Legitur & Biclinium apud Pla. in Bacch. pro cœnaculo duobus tantũ lectis instructo. Græci δικλίνιον appellant.

TRICOLON, pen. prod. τρίκωλον, trimembre. vnde certa quædam odarum genera, quæ triplici carminis genere veluti tribus constant membris, tricola dicuntur: cuius generis nõ pauca apud Horatium.

TRICONES, Contentiosi, δυσέριδες, contentiosi, & rixarũ peramantes. Vnde Iul. Capit. in Aelio Vero: Vt commisceretur cum triconibus, & committeret rixas.

TRICOR, aris, Cianciare, ληρῶ, φλυαρῶ, nugas ago. Cice. Atti. Vectenum accusat: tricatur scilicet. Et pro rixari. Idem eidẽ: Publius tecum tricatus est.

TRICORPOR, oris, τρίσωμος, habens tria corpora. Vir. 6. Aen. Et forma tricorporis vmbræ. Silius l. 3.

TRICVSPIS, dis, pe. co. adiect. τρίστομος, quod tres habet cuspides. Oui. 1. Met. Positoq; tricuspide telo.

TRIDACNA, τρίδακνα, ostrea tãtæ magnitudinis, vt ter mordenda essent. Pli. l. 32. c. 6.

TRIDENS, Tri 'e, o, τρίαινα, ferramentum tres habens dentes, siue cuspides. vnde Neptuni sceptrum poetæ ab hac forma peculiariter tridentem appellarunt. Virg. 1. Georg. Tellus percussa tridenti. Plin. lib. 9. cap. 15. Tridente in eos iacto, vnde Tridentifer Neptunus. Ouid. 8. Metam. Regna vagæ, diri, sortite tridentifer vndæ. Tridentiger, penult. corre. idem Ouid. 12. Metamor. Cumque tridentigero tumidi genitore profundi.

TRIDENTVM, ti, Rhætiæ oppidum, ad Athesim fluuium: in Alpium angustiis situm: a quo Tridentini. Pli. l. 3. c. 19.

TRIDVVM, dui, τριημερία, spatium trium dierum. Cice. 2. de Leg. censet habendas triduum ferias. Idem pro Milo. Clodius respondit, triduo illum periturum.

TRIENNIS, ne, Tre anni, τριετὴς, trium annorum. Hinc triennium, τριετία, spatium trium annorum. Cic. 4. Verr. Triennium prouinciam obtinuit. Idem ad Q. Frat. lib. 1. Fuisse in Asia triennium. Ouid. 9. Met. repetita triennia Bacchæ.

TRIENS, tis, τριτημόριον, tertia pars assis, hoc est, vnciæ quatuor. Cice. Att. Dolabellam video esse in triente, hoc est, in tertia parte totius hæreditati. Erat item Triens nũmuli genus, valens tertiam assis partem. Iuue. Sat. 3. Nec habet infelix, quem porrigat ore, trientem. Item pro calice quatuor continente cyathos. Propert. l. 3. Multis exacta trientibus hora. Persi. Sat. 3. Calidumq; triensem Excutit è manibus. Triens apud Vitruuium accipitur pro tertia pedis parte, vnde Trientalis materia dicitur, quæ est crassitudine quatuor vnciarum, siue quatuor pollicum. Nam in mensuris, teste Budæo, vnciæ accipiuntur pro pollicibus. Duodecim siquidem pollices constituunt pedem.

TRIENTALIS, herba, τριτημοριαῖος βοτάνη, quæ altitudine æquat tertiam pedis partem, hoc est, pollices quatuor.

TRIERARCHVS, chi, mascu. gene. τριηράρχης, præfectus triremis. Nam à Græcis τριήρης dicitur, quam nos triremem vocamus. Cic. 3. Verr. Cum esset trierarchus.

TRIETERICVS, a, um, Di tre anni, τριετηρικὸς, triennalis, siue quod tertio quoque anno fit. hinc trieterica sacra Bacchi, quæ tertio quoque anno agitabantur instituta, cum ex India victor rediisset, à triennio, quo peregrinatus est. Virg. 6. Aen. Celebrant trieterica Baccho. Ouid. 6. Met. Tempus erat, quo sacra solent trieterica Bacchi. Nos trieterica. Sta. 2. Theb. Non hæc trieterica uobis.

TRIETERIS, pen. pro. genitiuo Trieteridis, Tre anni, τριετηρὶς, spatium trium annorum. Sta. lib. 4. Theb. Recolet trieteris Ophelten. Mar. lib. 6. Nec adhuc trieteride plena. Cic. 3. de Natu. de. A quo Trieterides constitutæ.

TRIFARIAM, In tre parti, e modi, τριχῶς, tripertito, tribus modis. Liu. 3. Trifariam Romam muniebant.

TRIFAVX, cis, omnis generis, τρίγναθος, tres fauces habens. Virg. lib. 6. Aeneid. Cerberus hæc ingens latratu regna trifauci Personat.

TRIFERVS, a, um, τρίφορος, ter quotannis fructus producens. Col. l. 5. c. 10. Pli. l. 16. c. 27. Vites triferæ.

TRIFIDVS, a, um, pe. cor. τρίχηλος, quod in tres partes diuidi potest. Flamma trifida, id est, fulmen trisulcum. Oui. 2. Met. Trifida fumantia flamma. Hasta trifida. Vale. Flac. 1. Argon. Cuspis trifida Neptuni, tridens, Claud. 2. de Raptu Proserp.

TRIFINIVM, τριορία, trinm agrorum terminus.

TRIFOLIVM, Trifoglio, τρίφυλλον, herba à tribus foliis appellata. Eius tria sunt genera: ex quibus Menyanthes uocãt Græci, quod maiore est folio: alterum à folii acumine Oxytriphyllon cognominant. tertium omnium minimum, in pratis passim prouenit. Pli l. & c. 21.

TRIFOLINVM, Campaniæ oppidum, à quo ager Trifolinus dictus, uini non prorsus ignobilis ferax. Iuue. Sat. 8. Te Trifolinus ager fœcundis uitibus implet. Et Trifolina uitis. Mart. l. 13. Non sum de primo, fateor, Trifolina Lyæo.

TRIFORMIS, me, τρίμορφος, tres habens formas: vt Canis triformis: Cerberus. Senec. Herc. Oethæn. Triformis Hecate. Hor. 3. Carm. Ode 22. Adimisq; leto Diua triformis.

TRIFVR, κλεπτίστατος, τρίφωρ, emirius fur. nam particula τρὶς, in compositione augendi vim habet. Pla. Nõ fur, sed trifur. Sic Trifurcifer dicitur, insignis furcifer.

TRIFVRCVS, adiectiuum, quod tres furcas habet. Columel. libro 5. cap. 10. Trifurca feminà, in tres partes furcata, idem de Arb. cap. 20.

TRIGA, gæ, Carro da tre caualli, τρίζυγον τέθριππον, vehiculi genus, quod tribus trahitur equis: quasi triiuga, à tribus equis iunctis. In Pandectis l. 11. Si triga venierit.

TRIGAMVS, pe. co. τρίγαμος, qui tres duxit uxores: nam γάμος nuptias significat.

TRIGARIVM, rij, locus iuxta campum Martium, vbi Trigarũ curule certamen fiebat. Pli. l. vlt. c. 13.

TRIGARIVS, τριζυγηλάτης, trigarum agitator. Plinius lib. 28. cap. 17.

TRIGEMINI, τρίδυμοι, tres uno partu editi. Pli. de Vir. Illust. Col. l. 7. c. 7. Parit nonnunquam trigeminos.

TRIGEMINA porta Romæ dicebatur, per quam trigemini fratres Horatii exierunt. Liu. extra portam trigeminam.

TRIGEMMIS, me, τριόφθαλμος, tres habens gemmas. Colu. lib. 3. cap. 19.

Trige-

TRIGESIMVS,a,um,τριακοστός, vltimus ex triginta. Cic. de Sen. Cuius à morte tertius & trigesimus est annus.

TRIGINTA, indeclinabile nomen numerale, τριάκοντα, ter decem. Virg. 3. Aen. Triginta capitum fœtus enixa iacebit.

TRIGON,onis,τρίγων,locus in thermis, pilæ ludo destinatus, à trigona, hoc est, triquetra figura nomen habens. vnde & minimum pilæ genus, trigonem, & trigonalem pilam appellarunt, quòd eo in trigona lusitare solebant. Mart. l. 2. Tepidumq; trigona. De pila trigonali extat Epigramma apud Mart. lib. 14. & lib. 12. Captabit tepidum dextra, læuaq; trigonem.

TRIGONVS,ni,penul.prod.τρίγωνος,triangulus: vnde Trigonus,a,um,triangularis.

TRILINGVIS,gue,Trilingue,τρίγλωσσος, tres linguas habens. Hor. 3. Carm. Ode 11. saniesq; manet Ore trilingui.

TRILIX,cis,p.gen.p.adie.τρίμιτος, quod ex tribus constat liciis. vnde Trilices uestes. Interdum accipitur pro triplici, τριπλοῦς. Vir. 3. Aen. Loricam consertam hamis, auroq; trilicem. Vale. Flac. 3. Argon. partemq; trilicem.

TRIMESTRIS,stre,Di tre mesi,trium mensium. Plin. l. 7. c. 15.

TRIMETRON, carminis genus ex tribus constans mensuris maioribus, i. pedibus sex: unde senarij iambici trimetri.

TRIMMA,Astuto,pratico,τρίμμα,à Græcis dicitur is, qui à Latinis veterator, qui. s. in re aliqua tritus est, quasi ἐν πράγμασι τετριμμένος. Sic Quintil. Attrita vsu forensi ingenia dixit.

TRIMODIA, æ, vas. tres continens modios: Colu. Satoriam trimodiam uocat, quod ex ea satores iaciant semina, libro 2. cap. 9.

TRIMODIVM,dii,τρίχοινον, τριμέδιμνον, quod tres modios continet. Plin. l. 33. c. 1. Trimodia anulorum. Plaut. Men. Non modio, neque trimodio.

TRIMVS,a,um,Di tre anni,τρίετος,τριετής,trium annorũ. Plau. in Rud. Trima quæ periit mihi. Plin. Arborem nec minorẽ bima, nec maiorem trima. Hinc Trimulus, quo in ijs duntaxat vtimur, teste Valla, quæ incrementum capere possunt. vnde puerum triumulum rectè dixeris, equum aut canem trimum, non trimulum. Suet. in Vesp. Trimulus patrem amisit.

TRINACRIA,τρινακρία,insula maris Tyrrheni, angustissimo freto ab Italia dirempta, cum qua olim creditur cohæsisse: vnde Siciliam dictam volunt à Siciliendo, hoc est, abrũpendo. Eadem à triangulari figura dicta est Triquetra, Trinacria autem à tribus promontorijs Pachyno, Lilybeo, Peloro. Græci enim ἄκρα, summitates uocant. Virg. 3. Aen. Trinacria, fines Italos mittere, relicta. Hinc Trinacris, τρινακρίς, patronymic. fœmin. Ouid. 1. Fast. Trinacris à positu nomen adepta loci.

TRINACRIVS,a,um,possessiuum,τρινάκριος, Siculus. Virg. 3. Aen. Præstat Trinacrii metas lustrare Pachini. & 5. Aen.

TRINEPOS,Trinepotis,τριτέγγονος, abnepotis filius tertius à nepote correlatiuũ est Tritauus. Vide Instituit. Iustiniani.

TRINOCTIVM,trinoctii,τρινύκτιον, trium noctium spatium Gell. lib. 3. Non posse impleri trinoctium. Trinoctialis,le, pen.pro. Mart. lib. 12.

TRINODIS,de,p.p.τρίκομβος, tres nodos habens: ut, Claua trinodis. Ouid. epist. 4. Ossa mei fratris claua perfracta trinodi.

TRINVNDINVM,ni, idem quod tres nundinæ: unde Trinundino promulgari dicebatur, quod tribus continuis nundinis promulgabatur. Erant autem Nundinæ apud Romanos, feriæ statæ, nono quoque die celebrari solitæ, eo consilio institutæ, vt octo diebus rustici in agris essent, nono autẽ die in vrbem commearent, partim vt res sibi necessarias compararent, partim ut plebiscita, & senatusconsulta frequentiore populo referrentur: quæ ideo trinundino, hoc est, tribus nundinis præponebantur, ne in tanta hominum frequentia promulgata quempiam latere possent. Quamobrem lex, teste Cicerone, iure lata nõ putabatur, nisi quæ trinundino ante esset promulgata. Magistratuum quoq; candidati trinundino plebem circuibant, vnumquenq; manu prehensantes, suamq; illi dignitatem commendantes. Cic. in Epi. de Cæs. Se præsentem trinundinum petiturum.

TRINVS,na,num,τρεῖς,idem quod tres significat. Cæs. 7. Bel. Gal. Milites trinis castris potiuntur. Trini pro Terni, distributiue. Suet. in Nerone. Trinis in die sacrificiis colere perseuerant. Cic. ad Attic. Literas trinas.

TRIOBOLVS,τριόβολος,tres obolos ualet, alio nomine Hemidrachmium: senes enim obolos drachma efficit, ut aiunt Plin. Pollux, & alii. Trioboli nota ab altera parte effigiem Iouis, ab altera noctuam habebat. Plaut. in Bacc. Negare se debere tibi triobolũ. Trioboli homo, nullius pretij. Plau. in Pœn. Non ego homo trioboli sum. Hinc Triobolaris, τριωβολαῖος, vilis, & prætij trium obolorum: vt triobolares meretrices.

TRIONES,Boui aratori, βοῦς ἀρόσιμοι, ab antiquis dicebantur boues aratores: quasi teriones, à terendo: aut, vt alii malunt, à terra quasi terriones. Triones (inquit Var. lib. 6. de Ling. Lat.) etiamnunc, boues appellantur à bubulcis, maxime cũ terram arant: è quibus ualentiores dicti glebarij, quòd faci le glebas proscindant. Sic omnes, qui terram arabant, à terra Terriones: unde, Triones ut dicerentur, detritum. Hact. Var. Triones item dicuntur septem stellæ versus Aquilonem circulumq; hyemalem sitæ, sydus illud conficiẽtes, quod Græci Arcton, nostri. Vrsam & Plaustrum appellant. Cic. 2. de Nat. Deo. Quas nostri septem soliti vocitare triones. Virg. 1. Aen. Geminosq; Triones.

TRIPARCVS,a,um,τρισφειδωλος, valde parcum. Plaut. in Pers.

TRIPECTORVS,a,um,τρίστερνος,τρίστηθος, tria habẽs pectora. Lucr. l. 5. Quidue tripectora tergemini vis Gerionei?

TRIPEDALIS,le,τριποδιαῖος, mensura trium pedum. Pli. lib. 17. cap. 12.

TRIPEDANEVS,a,um,τριποδιαῖος, idem quod tripidalis. Cato de re rust. c. 45. Taleas oleagineas trepidaneas decidito.

TRIPERTIOR, iris, Spartire in tre parti, τριχῶς μερίζω, in tres partes diuido. Hinc Tripertitus, adiectiuum, in tres partes diuisum. Cic. ad Quir. post red. Cuius oratio fuit tripertita. A quo Tripartito, τριχῶς, τριττῶς, in tres partes. Liuius lib. 21. Annibal, vrbem tripertito aggreditur. Ci. 5. Tusc. Bona diuidit tripertito.

TRIPES,dis,Tre piede,τρίπους, habens tres pedes. Mar. l. 12. Ibat tripes grabatus. Liuius l. 40. Tripedem mulum Rearenatũ. Hora. 1. Serm. Sat. 3. Modo sit mihi mensa tripes.

TRIPLEX,cis,omn.gen.Triplice,τριπλοῦς, ter geminus. Horat. 1. Carm. Illi robur, & æs triplex Circa pectus erat. Ouid. 9. Met. Nec forma triplex tua Cerbere mouit. Vir. 10. Aen. Gens illi triplex. Vnde Triplico, cas. Plin. li. 7. cap. 48. Cornici nouem nostras attribuit ætates Hesiodus triplicatum coruis.

TRIPLICES, plurali tantum numero, & masc. gen. tabellæ ceratæ, à numero foliorum dictæ, in quibus res leuiores scribi solent, sicut in quintuplicibus grauiores. Mar. li. 14. Tunc triplices nostros non vilia dona putabis.

TRIPLVS,a,um,Trepio,τριπλάσιον, ter tantum. Ci. de Vniu.

TRIPOLIS, tractus Phœnices, tres urbes continens, Tyrum, Sidonem, & Aradum: à quarum numero nomen accepit. Plin. lib. 5. cap. 20.

TRIPONDIVM,τρίλιτρον, pondus trium librarum.

TRIPTOLEMVS,τριπτόλεμος, Celei Eleusi regis filius, qui primus in Græcia agriculturæ rationem creditur inuenisse. Eleusin (inquit Seruius) ciuitas est Atticæ prouinciç, non longe ab Athenis, in qua cum regnaret Celeus, & Cererem filiam quærentẽ, liberalissime hospitio suscepisset, illa pro remuneratione ostendit ei omne genus agriculturæ. Filium etiam eius Triptolemum recens natum, per noctem igne fouit, per diem diuino lacte nutriuit: & eum alatis serpentibus superpositum, per totum orbem misit, ad vsum frumentorum hominibus indicandum.

TRIPVDIO,as,Ballare,χορεύω,ὀρχέομαι, salto. Li. l. 23. Tripudiantes more suo. Cice. pro Sext. In funeribus reip. tripudiantem.

TRIPVDIVM,dii,χορεία, saltatio, chorea, quasi terræpuuium, à terra pauienda, id est, ferienda. Liu. lib. 1. Per vrbem ire canentes carmina cum tripudiis. Catul. Epigr. 58. Quo nos decet citatis celerare tripudijs. Tripudia solistima in auspiciis dicebantur, cum pulli tam auide vescebantur, ut aliqua offæ particula illis ex ore excidens solum pauiret, hoc est, terram feriret. Vnde primum Terræpuuiũ dictum est, quod postea voce paulatim immutata, Tripudium. Solistimũ autem ita à solo dicitur, ut à medio Mediastinum. Cice. 1. de Diuinat. Quia, cum pascuntur, necesse est aliquid ex ore cadere, & terram pauire, terripuuium primo, post terripudiũ dictum: hoc quidem iam tripudium dicitur. Liui. 10. cum pulli non pascerentur, pullarius tripudium solistimum consuli nunciauit.

TRIPVS,odis,p.c.τρίπους, olla ærea, tribus fulta pedibus. Erãt autem tripodum duo genera, quorum alii ἀναθηματικοὶ dicebantur, qui ornatus tantum gratia dicati erant in domibus uel templis ignibus prorsus intacti: quos Homerus ἀπύρους appellat. Qui vero ad ignis usum comparati erant, ἐμπυριβήτας, aut αἴθωνες. Tripodum item nomine intelliguntur mensæ, sellæ, aliaq; omnia quæ tribus pedibus sustinentur. Tripodes, ut ait Seruius, erant mensæ in templo Apollinis Delphici quibus, superpositæ Phœbades vaticinabantur. alio nomine Cortina. Plin. li. 34. cap. 3. Cortinas tripodum nomine Delphicas, quoniam donis maxime Appollinis Delphici dicabantur. Cic. 3. de Na. deo. Quem cor-

certauisse

certauisse cum Apolline de tripode accepimus.

TRIQUETRA, æ, pen. natura corre. quamuis propter mutam & liquidam subsequentem, aliquando producatur, τρινακρία, σικελία, insula maris Tyrrheni, olim Italiæ annexa, quæ nouiore nomine Sicilia dicitur. Triquetra dicta à trianguli figura. Plin. lib. 3. cap. 8. Sicilia Triquetra dicta à trianguli specie.

TRIQUETRUM, tri, τρίγωνος, triangulus. Plin. l. 2. c. 15.

TRIQUETRUS, a, um, τρίγωνος, quod trianguli formā habet. Col. l. 5. cap. 2. Omnis ager aut quadratus, aut longus, aut cuneatus, aut triquetrus. Cæs. 5. Bel. Gall. Insula natura triquetra. Et pro Siculus nam Sicilia olim dicta Triquetra, à figura triangulari. Silius l. 5. Triquetris quam miserat oris. Hor. 2. Serm. Sat. 6. missa Triquetra prædia.

TRIREMIS, mis, gen. fœm. Naue da tre remi, τριήρης, nauis oblonga, tres habens remorum ordines ut biremis duos quadriremis quatuor. Liui. li. 21. Quadriremes duæ, triremes quinque. Cic. 7. Verr. Nauem maximam, triremis instar. Lucan. l. 3. Validæq; triremes. Hor. 3. Carm. Ode. 1. ærata triremi. Bellatrix triremis, Claud. 4. Paneg. Triremes ab Aminocle Corinthio primum fuisse inuentas, post Thucydidem refert Plin. l. 7. c. 56.

TRIS, τρεῖς, veteres in plurali accusatiuo scribebant, quod nunc vulgo Tres scribimus. Vir. 1. Aen. Tris notus abreptas in saxa latentia torquet. Cic. 4. Acad. Testatus tris solas esse sententias. Priscianus ait: Nominum, quorum genitiuus pluralis ante um, syllabam, i literam habuerit, accusatiuum in is terminari. Nostra tamen ætate passim ab eruditis receptum est, ut eiusmodi accusatiuus per ei diphthongū scribatur: cum tamen Velii Longi sententia sit, vt per i, solam notetur. nam & aliquando Quintiliano incommodum per ei scribere visum est. Gell. l. 13. c. 18.

TRISCURRIA, vocantur à Iuuenale, ludi admodum scurriles, liberoq; homine indigni. Locus Iuuenalis est Sat. 8.

TRISMEGISTUS, Mercurio, trismegisto, τρισμέγιστος, Latinis ter maximum sonat. quo cognomine dictus Mercurius, superioris Mercurii nepos: quem fabulantur fuisse filium Nili. Hunc tamen secundum asserunt occidisse Argum, Aegyptiisq; præfuisse, & leges literasq; tradidisse: sed literarum characteres animalium, arborumq; figuras habuisse. Hic condidit vrbem, quam à se Hermopolin nominauit. Dictus autem Trismegistus, quòd & philosophus maximus, & sacerdos maximus, & maximus denique rex fuerit. Consueuerunt enim Aegyptii ex omni philosophorum numero sacerdotes, ac rursus ex sacerdotibus regem eligere. Hic vt philosophos sapientia, ita religione sacerdotes excelluit, ac mox in imperio administrando superiores omnes reges superauit. Primus à physicis ad diuinorum speculationem se erexit. Primus de maiestate Dei, de dæmonum ordine, animarumq; mutationibus sapientissime disputauit. Diodorus Siculus.

TRISTIS, & hoc triste, Triste, tristo, gramo, meschino, di mala voglia, σκυθρωπὸς, λυπηρὸς, idem quod mœstus. Virg. Eclo. 10. Tristis at ille, tamen Cantabitis Arcades, inquit. Ci. 1. de Diui. Quærerem ex te quid tristis esses. Sed quia tristitia in fronte hominis, crudelitatis, grauitatis, iræ, minarum, difficultatis indicium est, fit vt Tristis aliquādo pro sæuo accipiatur, ὠμὸς, Vir. 2. Aen. Illi mea tristia facta, Degeneremq; Neoptolemum narrare memento. Aliquando pro graui, vt annotauit Nonius, citans illud Cice. lib. 6. de rep. Grauitatis suæ liquit illum tristem, & plenum dignitatis sonum. Aliquando pro irato. Lucilius: Timeo certe, ne mihi sit tristior. Aliquando pro minaci. Virg. 1. Aen. Isq; adytis hæc tristia dicta reportat. Aliquando pro amaro, πικρὸς, Virg. 1. Geor. Tristisq; lupini. Sic Tristis succus, pro amaro. Vir. 2. Ge. Media fert tristes succos. Pro difficili, δύσκολος. Cic. in Cato. Facilius in morbos incidunt adolescentes, grauius ægrotant, tristius curantur. Pro horrido. Mart. Amator ille tristium lacernarum. Et qui inuitus aliquid facit. Terent. in Eun. Inuitat tristis. Tempus triste. Cice. Figulo lib. 4. Tuorumq; tristissimo meo tempore meritorum erga me memoriam conseruabo. Tristia Verba. Cic. 2. de Fin. Hinc Tristiculus, diminutiuum, subtristis. Cic. de Diuin. Filiolam suam animaduertit tristiculam. Tristitia, æ, λύπη, mœstitia, cui opponitur Lætitia. Cic. de Orat. Iudex tum ad tristitiam, tum ad lætitiam est contorquendus. Mitigare tristitiam. Cic. 2. Offic. Lenitate verbi tristitiam rei mitigante. Tradere se tristitiæ, Lucceius Tullio lib. 5. Lacrymis, ac tristitiæ te tradidisti. Hinc Tristificus, quod tristitiam adfert. Cice. 1. de Diuin. Tristificas certant Neptuno reddere voces.

TRISTO, as, Attristare, λυπέω, antiquis in vsu erat, pro tristem facio: vnde Contristo. Virg. 3. Ge. Et pluuio contristat frigore cœlum. Est & Tristor deponens, tristis sum.

TRISULCUS, a, um, tres habens acies. Virg. 3. Ge. Linguis micat ore trisulcis. Oui. 2. Met. Cui dextera trisulcis Ignibus armata.

TRITAVUS, τριτοπάτωρ, atraui pater, quasi Tetartauus, ut quidā uolunt. Est enim quartus, ab auo. Plau. in Persa: Pater, proauos, abauos atauos, tritauos. Sic tritauia, τριτομάμμη, atauiæ mater.

TRITICUM, ci, Formento grano, πυρὸς, optimi frumenti genus est: ita dictum, quòd tritum est ex spicis. Plin. l. 18. c. 7. Tritici genera plura. Italico nullum comparauerim candore ac pondere. Cic. de Diui. Midæ illi Phrygio, cum puer esset, dormienti formicæ in os tritici grana congesserunt. Hinc triticeus, a, um, πύρινος, vt, Messis triticea. Virg. 1. Georg. At si triticeam in messem robustaque farra Exercebis humum. Fœtus triticei, Ouid. 1. Fast.

TRITON, onis, deus marinus, Neptuni, & Salaciæ, marinæ nymphę, filius, quem poetæ fingunt Neptuni tubicinem esse. Ouid. 2. Metamor. Cæruleos habet vnda deos, Tritona canorum.

TRITONIA, τριτωνία, dicta est Minerua, quòd temporibus Ogygis regis ad lacum Tritonidem, ex quo Triton fluuius erumpit, virginali primum habitu apparuerit. vbi ait Herodotus, uirgines annis singulis inter se pugnare lapidibus & fustibus in uenerationem Palladis. Diod. scribit dictam Tritoniam à Tritone Cretæ fluuio.

TRITURA, æ, ἀλοητὸς, ἀλόησις, tempus triturandi, uel ipse triturandi actus. Virg. 1. Ge. Magnaq; cum magno venit tritura calore. Hinc Trituro, as, ἀλοάω, frumentum spicis excutio: à terendo, quod olim bibulorum equinorumq; pedum attritu fieri soleat tritura. Colum. l. 2. c. 21.

TRIVENEFICA, æ, τριφαρμακεύτρια, insignis uenefica: qua uoce vtitur Plau. in Aul.

TRIVIA, τριοδῖτις, dicta est Diana, quod triuiis præesset, ex quo tres facies habere fingebatur. Virg. 4. Aen. Tria virginis ora Dianæ. Ouid. 1. Fast. Ora vides Hecates, in tres vergentia partes. Virg. 6. Aen. Phœbi, Triuiæq; sacerdos.

TRIVIALIS, & hoc, le, ἐγκύκλιος, quod in triuio fit, vel quo in triuiis vtebantur: unde accipitur pro vulgari, & minime exquisito: ut, Verba triuialia. Suet. de Clar. Rhet. Tantummodo verbis triuialibus egit. Vnde Triuialis scientiæ magistri à Quintiliano dicūtur, qui in triuiis docēt. Et Grammatica dicta scientia triuialis, quia in triuiis docebatur.

TRIVIUM, triuii, Luogo di tre, ò quattro vie, crosale, τρίοδος, & Quadriuium locus, in quem tres, uel quatuor conueniunt viæ. Cice. 1. de Lege agr. Vt in atriis auctionariis potius, quam in triuiis auctionentur. Catullus: Omnibus in triuiis vulgetur fabula passim. Iuuen. Sat. 1. Nonne libet medio ceras implere capaces Quadriuio? Erant autem Triuia, & Quadriuia rusticorum sacris attributa. nam illic oues cædebantur, & serta pendebantur. Tib. lib. 1. In triuio florida serta lapis.

TRIUM, literarum homo, τριγράμματος, per ironiam dici solet in eos, qui inanibus nobilitatis titulis sibi placent, quòd olim ingenui prænomen, nomen, & cognomen tribus literis solebant notare, ut pro Q. Valerio Maximo, Q. V. M. Plautus in Aul. iocum alio detorsit, nempe in seruum furacem, quòd in nomine fur tres tantum sint literæ.

TRIUMPHALIS, & le, adie. Trionfale, θριαμβευτικὸν, quod ad triumphum pertinet. Vnde Triumphales coronæ, quibus Imperatores in triumphis coronabantur. Hæ primum ex lauro fieri solebant, postea ex purissimo auro cōfectæ sunt, quod inde Coronarium appellabatur. Vide supra in dictione Corona. Triumphalis porta, θριαμβευτικὴ πύλη, Romæ dicta est, quòd per eam triumphi agerentur: hoc est, triumphantes uictores in vrbem deducerentur. Hæc alio nomine Capena porta appellatur, & Appia, quod ad viam Appiam sita sit. Hodie D. Sebastiani porta dicitur. Triumphalia triumphalium, pluraliter, ipsa triumphatio. Tacit. lib. 4. Dolabellæ petenti abnuit triumphalia. Triumphalis vir, qui triumphauit: ut consularis, qui consul fuit Suet. de Augu. Solos triumphales nunquam donis impertiendos putauit. Triumphalis currus, quo vehebantur triumphantes. Plin. li. 7. ca. 1. Curru triumphali reuersus est. Triumphalis prouincia, qua deuicta Imperator triumphum reportauit. Cic. in Pis. Ex ea prouincia, quæ fuerit ex omnibus una maxime triumphalis. Triumphales uestes, quæ triumphantium erant. Plin. l. 8. c. 48. Pictas uestes iam apud Homerum fuisse: vnde triumphales natæ. Triumphales cœnæ, Plin. lib. 9. cap. 55. Triumphalis statua, Plin. Epist. 3. l. 2.

TRIUMPHATUS, a, um, θριαμβευθεὶς, de quo triumphatum est. Virg. 3. Geog. Bisq; triumphatas utroq; ab littore gentes. Ouid. 1. Am. Eleg. 15. Roma triumphati dum caput orbis erit.

TRIVMPHATVS,us, *Il triunfare*, θριαμβεία, ipsa triumphatio. Plin. Ne triumphatu suo nimis superbiat Antonius.

TRIVMPHO,phas, *Triunfare*, θριαμβεύω, triumphum ago. Cic. in Cato. M. Curius cum de Samnitibus triumphasset. Idem 2. de Finib. bis consul fuerat, triumpharat. Construitur tripliciter. Aliquando cum accusatiuo, vt triumphauit Mummius Achæos id est, victis Achæis triumphauit. Pli. de Vir. illustr. Achæos triumphandos Mummio tradidit. Secundo cum ablatiuo cum præpositione De. Ibidem: Consul de Liguribus triumphauit. Tertio cum præpositione Ex Plin. l. 7. c. 43. Triumphauit ex iis, quorum consul fuerat. Qui autem triumphabant apud Romanos, quatuor equis albis vehebantur, curru inaurato, capite coronato lauro, & ante ipsum triumphantem uictus hostis, oneratus colla catenis, & præeunte Senatu, Capitolium ascendebant ad templū Iouis Opti. Max. vbi mactato tauro albo domum redibant, vt non vno in loco docent Plutarchus, & Plin. Aliquando tamen triumphare ponitur pro exultare, & sibi placere. Cæsar Ciceroni: Meum factum probari abs te, triumpho, & gaudeo. Cic. 7. Verr. Lætaris tu in omnium gemitu, & triumphas. Dicimus quoque Triumpho gaudio. Cic. pro Cluent. Exultare lętitia, ac triumphare gaudio cœpit. Inuenitur etiam Triumphatur uerbum impersonale. Cic. 2. Offi. Vidimus ex ea vrbe triumphari, sine qua nunquam nostri Impetarores triumpharunt. Liui. 3. Tum primum sine auctoritate Senatus, populi iussu triumphatum est.

TRIVMPHVS,phi, *Triunfo*, quidam Græcū putant. nam θρίαμβον, appellant Græci. Nos aspiratione ex prima in nouissimam syllabam translata, & b, in p, mutata dicimus Triumphum. Varro à Baccho huius rei inuentore tractum nomen putat. Tranquillus dici existimat Triumphum, quia qui triumpharet, triplici iudicio honoraretur. Primo enim exercitus de triumpho discernendo duci iudicabat, secundo Senatus, tertio populus. Erat autem Triumphus omnium honorum, qui à populo Romano dari solebāt, maximus. nam illa pompa solennis erat, quæ fiebat redeuntibus in vrbem cum victoria. Cice. in Pis. Quid tandem habet iste currus? quid victi ante currum duces? quid simulacra oppidorum? quid aurum? quid argentum? quid legati in equis, & tribuni? quid clamor militum? quid tota illa pompa? quid vehi per vrbem?

TRIVMVIR,trimuiri, pen. co. mascu. gen. nomen magistratus, quem tres collegæ administrant. Triumuiri triplices fuere, Capitales, Mensarij, Nocturni. De capitalibus sic habet Pompo. de Origine iuris, l. necessarium. Triumuiri capitales constituti sunt, qui carceris custodiā haberent, vt Athenis Vndecimuiri, οἱ ἕνδεκα, & cum animaduerti oporteret, interuentu eorum fieret. De mensarijs creati sunt: hique numularijs, & monetæ omnis generis, & formæ cusoribus præerant. De Nocturnis meminit Tacitus. Triumuiri nocturni, quòd ad incendium in sacra via ortū tarde venerant, à Trib. pleb. die dicta damnati sunt. Triumuirorum item nomen assumpserunt Octauius, Antonius, & Lepidus, qui oppressa iam republica, ut tyrannidem honesto aliquo velarent nomine. Triumuiros reipublicæ constituendæ causa, se dici voluerunt. Hinc triumuiratus, ipsa triumuirorum dignitas. Cic. de Clar. Orat. Qui quidem in triumuiratu iudicauerit contra P. Africani auunculi sui testimoniū. Triumuiralis, le, Horat. Epod. 4. Sectus flagellis hic triumuiralibus. Præconis ad fastidium.

TRIVNCIS, τριούγκιον, τεταρτημόριον, numulus æreus, quem postea quadrantem appellarunt. Plin. l. 33. c. 3.

TROAS, huius Troadis, pen. cor. τρωάς, regio est Asię minoris, quam Ptolemæus minorem Phrygiam appellat. Hellesponto adiacet. Hanc Homerus ab Aesapo fluuio vsq; ad Caici fluminis ostia produxit. Plin. autem. cæteriq; recētiores Lecto promontorio eam ab Aeolide diuidunt. In ea fuit Ilion, ἴλιον, ἴλιος, mille quingentis passibus à portu distans, Hom. & Virg. carminibus nobilissimum. Est præterea Troas, patronymicum fœmininum, formatum à masculino Tros Trois. Virg. 5. Aen. In sola secretæ Troades acta, hoc est, mulieres Troianæ.

TROCHAEVS, τροχαῖος, pes metricus syllabis duabus, priore longa altera breui constans. Dictus Trochæus (vt quidam existimant) quòd celeritate sua imitetur volubilitatem, rotæ, quam Græci τροχὸν, appellant: uel (ut alij malunt) διὰ τὸ τοὺς περιτρέχοντας τοὺς βωμοὺς τοιούτῳ μέτρῳ ᾄδειν, hoc est, ab eo quod circum aras currentes carmen decantabant hoc pedis genere compositum. Cice. 3. de Orato. Iambum & trochæum frequentem segregat ab oratore Aristoteles.

TROCHILOS, p. p. *Aratino fonesique, scriciolo*, τροχίλος, auicula exigua, quā ideo aquilæ inuisam esse quidam tradiderunt, quòd rex auium appelletur. Pli. l. 10. c. 7. & l. 8. c. 25.

TROCHLEA, æ, p. c. *Taglia*, instrumentum cum orbiculis ad subleuanda, & demittenda onera. Vel rotula striata è ligno, uel ære, qua aquam haurimus fune ductario, & hydria. Lucretius: Multaq; per trochleas, & tympana pondere magno Commouet. Budæus ait Trochleam significare totam illā machinam, quæ continet rotulam, & axiculum per rotulam traiectum, circa quem rotula versatur, & præterea ductariū funem qui circa orbiculum æneum currit, quales in puteis videmus quas Polias uocamus. Trochlearum meminit Cato de re rust. In instrumento torcularis, in quo suculas quinque, funes ductarios quinq;, trochleas decem oportere esse tradit. Trochleis pituitam adducere, per translationem dixit Quintil. l. 11. c. 3. de pronunciatione, pro difficulter expuere, his uerbis: Iam tussire & expuere crebro, & ab imo pulmone pituitam trochleis adducere.

TROCHVS, chi, *Trottolo, moscolo, pirla, pirlo, curlo*, τροχὸς, instrumētum quo lusitant pueri, quod Latine Turbo dicitur: a rotando dictum. τρέχω, enim significat curro, & τροχὸς, rotam vel aliud instrumentum, quod in gyrum circumuoluitur: Trochus (inquit Acron) turbo est, qui à ludentibus pueris scutica agitatur, & rotatur. Mart. lib. 14. Iste trochus pueris, at mihi canthus erit. Horat. de Arte. Indoctusq; pilæ, disciue, trochiue quiescit. Hinc Trochulus diminutiuum. Plau. in Amph. Tum meo patri autem trochulus inierit aureus sub petaso.

TROEZAN, enis, cū œ diphthongo in priore syllaba, τροιζὴν, oppidum Peloponnesi in sinu Argolico, à Trœzene conditum filio Pelopis. In hac regnauit Pittheus Aethræ pater, & auus maternus Thesei: unde & Pitheia Trœzen ab Ouidio cognominatur. Est & Thrœzen altera Cariæ, in conuentu Allabandarum: cuius meminit Plin. l. 5. c. 29. Trœzenius, a, um, τροιζήνιος, vt, Trœzenij carbunculi, apud eundē Pli. l. 37. c. 7.

TROGLODYTAE, populi Aethiopiæ sub Aegypto in sinum Arabicum & mare rubrum vergentes, ἀπὸ τῶν τρωγλῶν, hoc est, à specubus, in quibus habitant, nomen sortiti. Pli. lib. 5. cap. 8.

TROGLODYTICE, es, τρωγλοδυτική, regio Aethiopiæ sub Aegypto in qua Septentriones, si Plinio credimus, conspici non possunt. Hinc proximus sinus Troglodyticus appellatur à Pli. l. 6. c. 29. quem Barbaricum appellat Ptolemæus.

TROIA, τροία, regio minoris Asiæ, teste Seru. in qua fuit Ilion vrbs, regia Priami, quæ etiam à scriptoribus nonnunquam Troia uocatur. Ouid. Epist. 1. Troia iacet certe Danais inuisa puellis. Virg. 3. Aen. Et campos ubi Troia fuit. Cic. de Amic. Nec enim (vt ad fabulas redeam) Troiam Neoptolemus capere potuisset, si Lycomedem, apud quem erat educatus, multis cum lacrymis iter suum impedientem, audire voluisset. Virg. 3. Ge. Et Troiæ Cynthius auctor. Troia autē dicta est, à Troe rege: antea Teucria à Teucro: & Dardania à Dardano. A Troia, deducitur gentile Tros, τρώς, cuius fœmininum est Troias, adis, τρωιάς, siue Troas, per tres syllabas, τρωϊάς. Virg. 1. Aen. Tros, Tyriusq; mihi nullo discrimine agetur. Persi. Sat. 1. Ne mihi Polydamas, aut Troiades Labeonem Prætulerint. Troianus, a, um. Virg. 2. Aene. Troianas ut opes & lamentabile regnum Eruerint Danai. Bellum Troianum. Hor. de Arte: Nec gemino bellum Troianum orditur ab ouo. Porcus Troianus, per iocum dicebatur aper, qui integer torrebatur, minutioribus animalculis veluti grauidus: de quo vide Macrob. in Saturn. Equus Troianus, prouerbiali metaphora, pro clandestinis insidiis accipitur, & latenti periculo. Cic. pro Mur. Intus, intus inquam, est equus Troianus, à quo nunquam me consule dormientes opprimemini. Troicus, a, um, τρωϊκός, eiusdem significationis. Cic. de Clar. Orat. Neque enim iam Troicis temporibus tantum laudis in dicendo Vlyssi tribuisset Homerus, & Nestori: nisi iam tum esset honos eloquentiæ habitus. Troius, a, um, dictio trisyllaba, τρώϊος, vt Troia gaza. Virg. 1. Aen. Et Troia gaza per vndas. Troia item dicitur ludus puerilis, & sciomachia equestris, ab Aenea in Sicilia ad Anchisæ patris tumulum primum inuenta: deinde post Albam conditam ab Ascanio instaurata, tandemq; veluti per manus ad Romanos transmissa. Virg. 5. Aen. Hunc morem cursus, atque hæc certamina primus Ascanius, longam muris cum cingeret Albam Rettulit, & priscos docuit celebrare Latinos, Quo puer ipse modo secum, quo Troia pubes, Albani docuere suos. hinc maxima porro Accepit Roma patrium seruauit honorem: Troiaq; nunc pueri Troianum dicitur agmen. Troia item fuit oppidum, ad intimum maris Adriatici sinum, ab Antenore Troiano, & Henetis conditum. Item alterum eiusdem nominis, in agro Laurenti, ab Aenea extructum, antequam Lauinium conderet. Vtriusque meminit. Liu. l. 1.

TROILVS,

TROILVS, τρώϊλος, filius fuit Priami & Hecubæ, cuius uita inter Troianorum fata numerabatur: nam eo viuo Troia capi non poterat. Hic adhuc adolescentulus ausus cum Achille, Græcorum omnium fortissimo, congredi, ab eodem occisus est. Virg. lib. 1. Parte alia fugiens amissis Troilus armis, Infelix puer, atque impar congressus Achilli, Fertur equis.

TROIVGENA, æ, τρὼς, id est, Troianus, quasi in Troia genitus, ea forma, qua Græcos nocamus Graiugenas, quasi genitos in Græcia. Virg. 8. Aen. Troiugenas, & tela vides inimica Latinis.

TROPÆI, τροπαῖοι, venti Altani, qui in terra geniti, cum mare perflarint, redeunt ad continentem: ita dicti ἀπὸ τῆς τροπῆς, hoc est, à conuersione. Iidem, cum in mare tendunt, Apogæi uocantur, quòd à terra proficiscantur. Pli. lib. 2. ca. 43. Nanq; & è fluminibus, & è niuibus, & è mari videmus, etiam tranquillo, & alios quos vocant Altanos, à terra consurgere. qui cum è mari redeunt, Tropæi vocantur: si pergunt, Apogæi. Tropæi item dicuntur in certo lusus genere, qui alios uellicant, infestantq; & ne deprehendantur, conuertunt se. Suet. in Claud.

TROPHÆVM, trophæi, τρόπαιον, cum æ diphthongo & ph, aspirato quamuis apud Græcos sine aspiratione scribatur à verbo Græco τροπεῖν, quod est, retrouerto. Proprie enim Trophæum est monumentum à uictore erectum eo in loco, vbi hostes in fugam conuertit. Prima autem trophæa ex arboribus confecta sunt, quas amputatis ramis hostiũ spolija decorabant. Deinde etiam cœpta sunt fieri ex lapide, & in montibus, & locis eminentioribus, collocari. Hinc Salust. de Pompeio ait, quòd deuictis Hispanis, trophæa in iugis Pyrenæi montis posuit. Romæ quoque in arcubus figebantur ex marmore ædificatis. Quæ vero spolia in trophæo figerentur, docet Virg. lib. 11.

Mezenti ducis exuuias tibi magna trophæum
Bellipotens aptat rorantes sanguine cristas,
Telaq; trunca viri, & bis sex thoraca petitum.
Perfossumq; locis, clypeumq; ex ære sinistræ.
Subligat, atq; ensem collo suspendit eburnum. Nonius:

Spolia capta, fixa in stipitibus appellantur trophæa. Accipitur & Trophæum pro victoria siue pro spolijs, quæ victoria parantur. Horat. 2. Car. Ode 9. Et potius noua Cantemus Augusti trophæa. Vir. 3. Geor. Et duo rapta manu diuerso ex hoste trophæa.

TROPHONIVS, τροφώνιος, insignis architectus fuit, qui subterraneum fanum in Lebadia Bœotiæ regione construxit, quod ab ipso Trophonii antrum cognominatum est. vbi cum ali quandiu oracula reddidisset, atque tandem fame interijsset, ferunt Genium quendam antrum hoc subijsse, atque ex eo oracula reddidisse. Qui vero hinc oracula sciscitabantur, nudi in aditu specus sedere soliti sunt, atque inde flatu quodam sub terram abripiebantur. Gestabant autem secũ placentas, quas lemuribus, serpentibusq; occurrentibus obijcerent. Deinde accepto oraculo, rursus per alium hiatum in terram restituebantur. Creditum est, quotquot in hoc antrum descendissent, nunquam postea ridere. Hinc factus est locus prouerbio, vt homines tristes, & tetrici in Trophonij antro vaticinati dicerentur. vide Adagia.

TROPIS, is, seu tropios, τροπὶς, Vinum, quo in balneis vtebantur siue ad abluẽda corpora, siue ad ciendum vomitũ. Mart. l. 11. Fumosæ feret ipse tropin de fæce lagenæ.

TROPVS, τρόπος, figurata uerbi immutatio. Ci. de Clar. Orat. Ornari orationem Græci putant, si verborum immutationibus utantur, quos appellant τρόπους. Quintil. Tropum sic definit, verbi vel sermonis à propria significatione ad aliam cum virtute mutatio.

TROPICI, τροπικοὶ, à Cosmographis appellantur duo circuli cœlestes æquali spatio distantes ab æquatore, quos Latini Solstitiales appellant: quorum alter, qui nobis propinquior est, Cancri Tropicus dicitur: alter in Austrum vergens, Tropicus Capricorni. Hosce circulos Sol nunquã egreditur, verum vbi ad alterum eorum peruenerit retrorsum sese conuertit. Vnde & nomen acceperunt, ἀπὸ τῆς τροπῆς, hoc est à conuersione Solis.

TROS, ois, siue oos, Erichthonij filius, & nepos Dardani, Troianorum rex, pater Ili, Assaraci, & Ganymedis: ut refert Aeneas apud Home. li. 20. Est item Tros, gentile nomen à Troia deductum. Virg. 1. Aen. Tros. Tyriusq; mihi.

TROSSVLVM, oppidum fuit Tusciæ, nouem passuum millibus distans à Volsiniis; quod cum equites Romani cepissent sine peditum adiumento, inde Trossuli dicti sunt. Plin. l. 33. cap. 2. Hinc ille Nonius Trossulos dictos putat, quasi torosulos, hoc est, bene habitos, & musculorum toris prævalidos: citatq; testimonium Varronis ex Sesquiulysse; Nunc emunt Trossuli, nardo nitidi.

TROXIMOS, τρώξιμος, vua edulis, quæ cibaria à Plinio uocatur. Apud Iureconsultos; constat troximos uuas esse, quas non vini causa habemus. Paulus in Pandectis: Qui fundum vendidit, pomum recipit, nuces, & ficos, & vuas duntaxat duracinas, & purpureas, & quæ eiusdem generis essent, quas non vini causa haberemus, quas Græci τρωξίμους appellarent, recepta videri. Politianus l. 7 epist.

TRVCIDO, as, pen. pro. *Tagliar à pezzi*, κατακόπτω, ἀποκτείνω, crudeliter neco. Virg. 2. Aen. primosq; trucidant. Cice. 4. in Catil. Qui nos, qui coniuges, qui liberos nostros trucidare voluerunt. Trucidari fœnore, per translationem dixit Cic. pro Cælio. Ne effundat patrimonium, ne fœnore trucidetur. Trucidatio, onis, cædes. Cic. 4. Phil. Nullus ei ludus uidetur esse iucundior, quàm ante oculos trucidatio ciuium.

TRVCVLENTVS, a, um, *Crudele*, ἀπηνὴς, qui uultu crudelitatẽ præfert aliosq; terret. Cic. pro Sest. Alter, ò dii boni, quã teter incedebat, quam truculentus. Ouid. 2. de Pont. Eleg. 7. Nulla Getis toto gens est truculentior orbe. Inuenitur datiuo iunctum. Plin. l. 8. c. 4. Tigris etiam feris cunctis truculenta. Hinc Truculenter, tius, tissime, aduerbia. Cic. contra Legem Agra. Truculentius se gerebat, quam cæteri. Inde quoque Truculentia, æ, ὠμότης, quæ & Truculẽtitas ab antiquis est dicta.

TRVDES, huius trudis, ὤστρον, instrumenti genus, quo in re quapiam protrudenda vtimur. Tacit. lib. 3.

TRVDO, dis, si, sum, *Spingere, sburlare, sospingere*, ὠθέω, proprie significat violentia quadam impello. Cic. 1. Tusc. Locuta ita est, vt non ad mortem trudi, verum in cœlum videretur ascendere. Plau. in Asin. Ille hinc truderetur. Aliquando est obiicere seu producere. Idem in Epid. Quas tu mihi tenebras trudis? Ter. in And. Fallacia alia aliam trudit. id est, insequitur. Composita, Abstrudo, Protrudo, Contrudo, Detrudo, Extrudo, Intrudo, Obtrudo, & Retrudo, quæ habent penultimam productam.

TRVENTVM, fluuius Picenorum, cum oppido eiusdẽ nominis. Plin. l. 3. c. 13. & Ptol. l. 3. c. 1.

TRVLLA, æ, ἀγγεῖον, diminutiuum est à Trua, uasis vinarii genus. Trulla (inquit Varro lib. 4. de Ling. Lat.) dicta est à similitudine truæ: sed hæc magna, illa pusilla. Mart. lib. 2. Clinicus Herodes trullam subduxerat ægro. Est item Trullæ, eodem Varrone teste, aliud vasis genus, quo in culina aquam in lauatrinam solent infundere. Item capitur pro vase lato, profundoq;: quod in mensam inferri plerunque solet. Quod licet potui ineptum videatur, tamen vsurpatũ fuisse legimus. Horat. 2. Serm. Satyr. 3. Qui Veientanum festis potare diebus Campana solitus trulla, vappamq; profestis. Iuue. Satyr. 3. Si trulla inuerso crepitum dedit aurea fundo. Vbi bibacem arguit, quòd in trulla bibat: ineptum quòd crepitus inter bibendum edat. Plin. li. 34. cap. 2. Sunt ergo vasa tantum Corinthia, quæ isti elegantiores nunc ex sculpendo transferunt, modo in lucernas, modo in trullas. Est & Trulla cæmentarij instrumentum, quo fabri murarii tectoriis linendis, complanandisq; vti solent, ut non solum parietes pulchritudinem accipiant, sed & firmitatem contra iniuriam imbrium, & creberrimas tempestates. Inde Trullissare, apud Vitru. l. 7. c. 3. pro, trulla gypsum inducere.

TRVLLEVM, lei, *Bacino, nepo*, χερνιβεῖον, vasis genus, quo manus perluuntur, simile trullæ, nisi quòd latius erat. Varro de Vita populi Romani lib. 1. vt citatur à Nonio: Trulleum, matellionem, peluim, nasiternam. Idem lib. 4. de Ling. Lat.

TRVNCO, as, *Troncare, Zoncare, moZzare*, μιλλίζω, ἀκρωτηριάζω, κολοβόω, amputo, in partes scindo, mutilo. Valer. Flac. 6. Argon. In medio truncantẽ marmore ceruos. Clau. de Bel. Get. Manibus truncatus & armis. Detrunco, Distrunco, Obtrunco, Pertrunco, suis locis.

TRVNCVS, ci, στέλεχος, pars arboris crassior, è qua rami enascũtur. Colum. l. 3. Vt ex iis partibus trunci sumantur, quæ & genitales sunt, & maxime fertiles. Cic. 3. de Orat. Quid in arboribus, in quibus non truncus, non rami, non folia. Virg. 3. Ge. Arboris obnixus trunco. Idem. 10. Aene. Arboris accliuis trunco. Truncus corporis. Cicero pro Rosc. Com. Nemo illum ex trunco corporis spectabat, sed ex artificio comico æstimabat. Vir. 2. Aen. Iacet ingens littore truncus. Trũcus. Truncus per translationem pro homine stupido. Cice. in Pis. Sed qui tanquam truncus atq; stipes, si stetisset modo, potuisset tamẽ sustinere titulum Consulatus. Hinc Trũculus, diminut. Celsus l. 2. c. 9.

TRVNCVS, a, um, κολοβὸς, truncatũ, mutilum, Col. li. 2. Cum truncam reddideris. Virg. 3. Aen. Trunca manum pinus regit. Propes. lib. 4. El. 4. Iactabat truncas ad caua buxa manus.

TRVO, onis, auis, cygno nõ dissimilis, quæ alio nomine Onocrotalus, ὀνοκρόταλος, dicitur, in faucibus ipsis capacissimũ

uentriculum habens, quo omnia conuertit, donec perfecta rapina sensim inde in os reddita, in ueram aluum ruminantis modo refert. Supra rostrum uerò nares habet ualdè prominentes. unde Cæcilius, referente Festo, nasi euiusdem magnitudinem irridens, Prob dij immortales; (inquit) unde hic prorepsit truo?

TRVSATILIS, le, ἀλετὸς, ut Mola trusatilis, quæ manu trusa circum agitur. Gell. l. 3. cap. 3.

TRVTINA, æ, pen. cor. *Stadera, bilancia*, πλάστιγξ, τρυτάνη, statera. Vitr. l. 5. c. Id ex trutinis, quæ stateræ dicuntur, licet cósiderare. Cornutus tamen scribit, Trutinam foramen esse, intra quod est lingua bilancis, ad quod est examinatio, quod alij Aequamentú, alij Libramentum, alii Aequilibrium uocant. Per translationé ponitur pro iudicio. Hora. li. 1. Serm. Sat. 3. In trutina ponetur eadé. Cic. l. 2. de Orat. Quæ artificis, sed populari quadam trutina examinantur.

TRVTINO, nas, pen. cor. σταθμίζω, examino, pésiculo, libru. Persius. Sat. 3. Atq; exporrecto trutinantur uerba labello. Apuleius Trutinatam sententiam, uocat grauem, & recte examinatam.

TRVX, trucis, omnis gene. ἀπηνής, ferox, crudelis. Plaut. in Bacch. Arietes truces nos erimus. Cice. 1. de Diui. Aspectu truci. Idem. 2. de Nat. De. E trucibusq; oculis duo feruida lumina flagrant. Plin. l. 6. c. 22. Ipsos excedere hominum magnitudinem uuilis comis, cæruleis oculis, oris sono truc. Oui. 8. Met. Non armenta truces possunt defendere tauri.

T ANTE V

TV, tui, uel tis, tibi, σὺ, unicum secundæ personæ pronomen, Plaut. in Amphytrione. Lacrumátem ex habitu concinnas tu tuam vxorem. Cic. pro Rab. Tu mihi etiam legis Portiæ, tu C. Gracchi, tu horum libertatis, tu cuiusquam deniq; hominis popularis métionem facis? Plau. Merc. Tibi aras, tibi occas, tibi seris, tibi eidem metis. Tute, tu ipse. Terent. Eun. Et quod nunc tute tecum iratus cogitas. Tutemet, idem. Lucret. lib. 4. Tutemet in culpa cum sis.

TVATIM, inquit Nonius, id est, tuo more. Plaut. Amph. Ecce rem iam tuatim facis.

TVBA, æ, σάλπιγξ, instrumentum incuruum ex ære argéto ue, cuius sonitu milites equiq; ad prælium inflammantur: à tubi, hoc est, canalis, concauitate nomen habens. Huius inuentionem Pisco Tyrrheno assignat Pli. l. 7. c. 56. Cic. in Cati. Cum tubas, & signa militaria scirem esse præmissa. Virg. 2. Aen. Exoritur clamorq; uirû, clangorq; tubarû. Ad Heren. lib. 4. In concione de uirtute loqueris, in prælio per ignauiam tubæ sonitum perferre non potes. Lucan. lib. 1. Quos ære recuruo Stridentes acuere tubæ. Tacit. l. 2. occanere cornua tubasq;. Hinc Tubicen, tubicinis, penul. prod. σαλπιγκτὴς, qui tuba canit.

TVBER, eris, neut. gen. & prima syllaba producta, *Gonfiamento, tartufolo*, ὄγκος, tumor siue callus, in quocúque corpore eminens. Ter. Adel. Colaphis tuber est totú caput. Pli. l. 8. c. 18. Tubera bina in dorso habent cameli. Tuber pro callo præduro, in arboribus eminente. Plin. lib. & cap. 16. Reperitur & in alno tuber, tanto deterius, quanto ab acere alnus ipsa distat. Tubera item dicuntur tumentis terræ calli, & quidã prægnantis arenæ fœtus siccis in locis sine ullo caule prouenientes, nullisq; radicis uixi capillamentis. Plin. lib. 19. c. 2. Tubera undique terra circundata, nullisq; fibris nixa. Idem cap. seq. Cum fuerint imbres autúnales, ac tonitrua crebra, nascuntur, & maxime è tonitribus, nec ultra annum durant. Iuue. Sat. 5. Post húc raduntur tubera, si uer Tunc erit. Mart. lib. 13. Rumpimus altricé tenero de uertice terrã Tubera, boletis poma secunda sumus. Est & Tuber priore breui & fœminini generis arboris genus, poma ferens baccis, quàm malis similiora, à Sexto Papinio ex Africa in Italiam translatum. Pli. lib. 16. cap. 25. Ab amygdala proxime florent Armeniaca: deinde tuberes, & præcoces. Fructus quoq; arboris huius Tuberes dicútur, sed masc. gen. Suet. in Domi. Pridie, quam periret, cum oblatos tuberes seruari iussisset. Martial. lib. 13. Lecta suburbanis mittuntur apyrina ramis, Et uernæ tuberes.

TVBER terræ, κυκλάμινος, herba est folia habens hederæ, purpurea, uaria, maculis utrinq; albicantibus, caule quadrãtali nudo, floribus purpureis rosarum effigie, radice nigra, & tuberosa, ita ut rapum uideri possit: à cuius figura apud Latinos etiam nomen accepit. Vide Plin. lib. 25. cap. 9.

TVBERCVLVM, culi, diminutiuú à Tuber. Pli. l. 11. c. 12. Apes regias extruunt tubercula eminentes. Colu. l. 7. c. 5.

TVBERO, as, ὀγκοῦμαι, tuberosus sum, tuberis modo emineo, in tuber excresco: unde Extubero, & Protubero, suis locis.

TVBILVSTRIVM, dies, quo aqua tubæ lustrabantur. Festus.

TVBVRCINOR, naris, rapcim comedo. Titinnius apud Noniú Tuburcinari sine me uultis reliquias. Plau. in Persa.

TVBVS, tubi, masculini generis, *Canna, cannone, doccione*, σωλὴν, canalis teres, & concauus, seu fistula maior, qua aqua ducitur: nomen habés, à tumore. Cic. l. 2. de Legib. Ductus aquarum, quos isti tubos, & euripos appellant. Tubos uiscerum Mart. lib. 11. Per translationem posuit pro pudendo muliebri, quòd ijs meatibus, ueluti canalibus quibusdam, excrementa tam liquida, quàm sicca egerantur. Modo (inquit) qui per omnes uiscerum tubos ibat.

TVBVLVS, tubuli, pe. corr. σωληνίδιον, diminutiuum à Tubus, idem significans quod canaliculus, seu fistula minor. Varro lib. 3. de re rust. cap. 8. Aliquot colligatas libris demittunt in tubulos fictiles cum fundo pertuso, quos cuspides appellant, qua humor aduentitius transire possit. Tubuli olim in parietibus fiebant, quibus calor ignis ex fornace ascendens primum parietem, deinde & locum uicinum calefaciebat. Hinc est, quod apud Paulum Iurisconsultum legimus Tubulos eos esse, quibus paries calore torretur. Apud antiquos enim nullus in cubiculis tricliniisue usus erat ignis, nondum scilicet ratione excogitata fumum per infumibula emittendi.

TVCCA, Augusti téporibus, uir in primis eruditus, Virgilioq; amicissimus, & ex parte testamenti hæres, cui Augustus una cum Vario, & Plotio Aeneidem, quam cremari Poeta testamento iusserat, ea lege dedit emendandam, ut nihil adderent. Seruius.

TVDES, itis, σφύρα, idem quod malleus, teste Festo, à tũdendo dictus unde cuidam nomẽ factum est Tuditano, quòd caput oblongum haberet, & malleo simile. Hæc ille.

TVDICVLA, æ, τορευτρία, instrumentum, quo vasis signa imprimuntur Quidam etiã accipiunt Tudiculam pro cochleari, τορύνη Aristophani, qua offa olla mouetur. Est & Tudicula, machina, qua tunduntur oleæ. Col. li. 12. cap. 50.

TVDITO, as, pe. cor. negocij aliquid agere, teste Festo, & quasi tundendo aliquid efficere. Luc. lib. 2. Nec tuditantia rem cessant extrinsecus ullam Corpora conficere. Tractum à fabris, qui malleis sæpe pertutiendo opera faciunt.

TVEOR, eris, pro defendo, & conseruo, *Difendere, custodire*, φυλάσσομαι, ἀμύνω, secundæ coniugat. est: à quo Tutus, quamuis Tuitus eius participium sit, quo usus est. Quintil. in declamatione Cæci. Tuitus sum (inquit) adulescentis miserrimi causam. Quem imitatus Laurent. Valla in Raudésem: Quis, inquit, narrat Verrem superasse Dacos? Tantum Siciliam cótra piratas fortiter tuitum esse accepimus. Hinc & Tuitio nomẽ uerbale, non Tutio. id est, defensio, custodia. Cic. In Top. Tuitio sui. Similiter in compositis, Intuitum dicimus, non Intutú. Tutus aút magis nominis, quam participij uim habet, licet actiuam & passiuam in se gerat significationem, ut Valla docet: ut Tutus portus, Tuta urbs: quòd tueatur alios, non quòd ab alijs defendatur. Cæs. 3. Bel. Ci. qui modo sibi timuerant, hos tutissimus portus recipiat. Sic apud Teren. in Heaut. Tutum consilium. i. firmum, securum. Tutus locus, in quo secure uersari, aut quippiam agere possumus. Plaut. in Mil. Nam opus est nunc tuto loco. Non raro etiam passiue accipitur: & tunc fere ablatiuo cum præpositione a, uel ab iungitur: ut Tutus sum ab hostibus, pro munitus, & sine periculo sum. Cæs. 1. Bel. Gal. Quæ res & latus vnum castrorum ripia fluminis muniebat, & post eum quæ essent, tuta ab hostibus reddebat. Sic dicimus quempiã Tutum à calore, à vi, à perfidia, &c. Cætera uide in dictione Tutus, suo loco. In hac autem significatione Tueor unicum habet compositum Contueor, quo usus est Cicero in Cludium: Qui illum Pompeij inimicum, ob eamq; causam tor, tantisq; sceleribus contuebantur. Tuor uerò, tueris, pro uideo, ὁρῶμαι, tertiæ coniugationis est: & tria composita habet, Contuor, Intuor, & obtuor: à quibus Contutum, Intutum, & Obtutum fiunt supina: unde & uerbale Obtutus pro aspectu. Cic. 1. Offi. Ex oculorum obtutu, ex eleuatione aut remissione superciliorum. Plau. in Asin. Ipsum contuor. Et iterum: Nam ego illud argentum tam paratum filio scio esse, quàm me hunc Scipionem contui. Et in Most. Cicero pro se ad Quirites: Vt non solum cunctam intui, sed etiam tueri possitis ciuitatem. Ex his patet, aliud Tueor significare: quod est contra Priscianum: quia Tuor semper pro uideo capitur, sicut Contuor, & Intuor indicãt: Tutor uero frequentissime pro defendo. Ouid. 2. de Art. Non minor est uirtus, quàm quærere, parta tueri. Licet quandoq; etiam pro uideo capiatur. Virg. li. 4. Aeneid. Talia dicentem iamdudum auersa tuetur. Id est, huc illuc uoluens oculos aspicit. In qua significatione composita habet Intueor, & Contueor. Cic. de Somn. Scip. Solem aduersum intueri nequimus. Plaut. in Cap. Vidén' tu hunc, quàm inimico uultu contuetur? In eadem tamen significatione & cuntuor legimus, & intuor, ut pauloante Plauti testimonijs

docu-

docuimus. Tuor igitur, ut iam diximus, contuor, intuor, & si qua alia forte reperiantur à tuor composita, uidendi tantum habent significationem: tueor uero sæpius defendendi, nõnunquam etiam uidendi. Verum quoniam Tuor cum suis compositis priscum nimis est, & propemodum obsoletum: idcirco pro eis tueor, contueor, & intueor, in significatione uidendi suppleri uidemus. Ponitur præterea Tueor aliquãdo pro alo. Scæuola in l. pen. & ult. de in rem vers. Sine quibus aut se rueri, aut seruos paternos exhibere non posset. Tueri ædificium, est sartum tectum conseruare. Var. li. 1. de Re rust. Maiora tecta exædificamus pluris, & tuemur sumptu maiore.

Tvgvrivm, rij, Tegoto. τέγος, καλύβη, casa rustica, ex leuiore materia excitata, arundine aut ulua palustri tecta. Dictum Tugurium, quasi tegurium à tegendo, propterea quòd rusticos ab æstus tempestatumq; iniuria tegat. Virg. 1. Ecl. Pauperis & tuguri congestum cespite culmen. Tugurij appellatione (ait Pompo. de uerb. sign. l. tugurij) omne ædificium, quod rei rusticæ magis custodiendæ cõuenit, quàm urbanis ædibus, significatur. Proprie autem, quæ ædificantur, ut nec parietes habeant, nec luto crustata sint, sed stramentis, uel arundinibus, aliove simili genere teguntur, Tuguria appellant.

Tvli, ἤνεγκα, modo attuli significat. Ter. in Andr. Si illum obiurges, uitæ qui auxilium tulit, Quid facias illi, qui dederit damnum, aut malum? Modo pertuli. Vir. 2. Aen. Non tulit hanc speciem furiata mente Chorœbus. Modo sustuli: vide Fero.

Tvllianvm, ni, locus erat Romæ in carcere, noxiorum supplicio destinatus: à Tullo Hostilio extructus: unde & nomẽ accepit. Sal. in Catil. Est locus in carcere, quod Tullianum appellatur.

Tvllivs, nomen proprium M. Ciceronis, eloquentiæ totius parentis: de quo latius in dictione Cicero.

Tvllvs Hostilius, tertius Romanorum rex, qui Numæ successit, moribus illi dissimilibus, atque ipso etiam Romulo ferocior: cuius uita explicatur à Liu. lib. 1. Virgil. lib. 6. Residesq; mouebit Tullus in arma uiros.

Tvllios, alij dixere silanos, alij riuos, alij uehementes proiectiones sanguinis arcuatim fluentis, quales Tiburi in Aniene. Enn. in Aiace: Misso sanguine tepido tulij efflãtes euolant. Fest.

Tvm, καὶ μάλιστα δέ, particula in oratione plerunq; subsequẽs post Cum, eiusdem fere cum illo significationis, nisi quòd Tum, maius quiddam in se contineat, aut specialius. Nam si membra ambo eiusdem sint ponderis, magis utimur Tum, geminato. Verũ de hoc abunde diximus in particula Cum.

Tvm autem, ponitur pro Et, teste Donato. Ter. in Eunuc. Vt illum dij senium perdãt, qui me hodie remoratus est: Meq; adeo qui restiterim, tum autem qui illum nõ floccifecerim. Aliquando pro præterea, inquit Donatus. Cice. de Natu. Deo. Is tum fusus sublime fertur, tum concretus in nubes cogitur.

Tvm demum, τότε δὴ τέλος, idest nouissime. Vir. lib. 12. Tum demum mouet arma Leo. Cic. 2. de Leg. Quæ non tum demum incipit esse lex scripta, sed tum cum orta est.

Tvm denique, id est, tum demum, uel ad extremum. Cice. ad Quint. Fra. 1. Plato, tum denique fore beatas resp. putauit, si aut docti, aut sapientes homines eas regere cœpissent.

Tvm uero, deinde, εἶτα, Cum non præcedente. Cic. de Ora. Tum uero & iustus, ac honestus labor honore decoratur.

Tvmba, æ, Tomba, τύμβος, locus concauus sub terra. unde & pro sepulchro poni consueuit: παρὰ τὸ τύφεσθαι ἐκεῖ τὸ νεκρὸν σῶμα τουτέστι καίεσθαι, hoc est, ab eo quòd corpus mortui ibi uratur.

Tvmeo, mes, mui, Esser gonfio, οἰδέω, ὀγκάω, inflor, protubero. Plau. in Pers. Quid hoc quod in collo tibi tumet? Virg. l. 2. Georg. Vere tument terræ. Oui. 3. Met. Corpus tumet omne ueneno. Tibul. lib. 1. Eleg. 8. Et tua iam fletu lumina fessa tument. Ponitur aliquando pro superbire, ὀγκῶσαι, quoniam inflati quodam modo superbientium animi uidentur. Plin. l. 7. c. 7. Tu qui te Deum credis, aliquo successu rumẽs. Cic. 3. Tusc. Sapientis animus semper uacat uitio, nũquam tumet. Horat. 1. Epist. 1. Laudis amore tumes. Tumere negocia, dixit Cic. ad Att. l. 14. id est, seditiones erumpere, & bella. Tumesco, is, tumidus fio, ὀγκώδης γίνομαι. Virg. lib. 1. Georg. Freta ponti Incipiunt agitata tumescere. Contumesco, Extumesco, Intumesco, suis locis.

Tvmefacio, is, tumidum facio. Cic. 1. de Diuin. Immoderato tumefacta potu. Mar. l. 4. Vano tumefactus nomine. Oui. 15. Meta. Extentam tumefecit humum.

Tvmidvs, a, um, Gonfiato, ὀγκώδης, inflatus. Cic. 3. Tusc. Num aliquod quodpiam membrum tumidum ac turgidum non uitiose se habet? Vir. 3. Aen. Nos tumidum sub te permensi classibus æquor. Per translationem accipitur pro superbo. Ouid. 8. Metam. Successu tumidus.

Tvmor, oris, Sgonfiatura, οἴδημα, ὄγκος, inflatio. Cic. 3. Tusc. Num manus affecta recte est, cum in tumore est? Idem. 4. Tusc. Citius repentinus oculorum tumor sanatur, quàm diu turna lippitudo depellitur. Celsus li. 5. cap. 28. Vsque eo adhibenda, donec aliquid ex tumore minuisse uideatur. Per translationem pro ira. Cic. 2. Tusc. Cum tumor animi resedisset.

Tvmvlo, as, Sepelire, sotterare, θάπτω, sepelio, in tumulo condo. Mart. lib. 11. Aeolidum Canace iacet hoc tumulata sepulcro Vltima: Ouid. 8. Met. Neu fini tumulandus ab illa. Catul. Argon. Nec iniecta tumulabor mortua terra. Vnde & Attumulo, terram aggero, & quasi tumulum iuxta facio. Plin. lib. 19.

Tvmvltvarivs, a, um, παρατυχών, αὐτοσχέδιος, quod sine præmeditatione & subito factum est. Liuius lib. 35. Mens ex Senatui fuit, ut in Hispania tumultuarij milites legerentur. Tumultuarium opus, raptim factum. Tumultuarius exercitus, raptim, & festinanter conscriptus. Liu. lib. 5. Tumultuario exercitu raptim ducto. Tumultuario, ἐκ τοῦ παρατυχόντος, aduerb. Apul. Tumultuario lauacro præparato.

Tvmvltvo, tuas, Esser in trauaglio, θορυβοῦμαι, in perturbatione sum. Plaut. in Ruden. Vt mihi istud dicas, negoeij quid sit, quòd tumultues. Dicimus & Tumultuor, aris, deponens, in eadem significatione. Plau. in Pœn. Interfectis hostibus non decet tumultuari. Ter. Hec. Nescio quid iandudum hic audio tumultuari. Cic. 1. Off. Fortis uero animi, & constãtis est, non perturbari in rebus asperis, nec tumultuãtem de gradu deiici, ut dicitur. Cæsar 7. Be. Gal. Nũciatur, in castris Romanorum tumultuari. Tumultatio, onis, θορύβημα. Liu. lib. 38.

Tvmvltvosvs, a, um, θορυβώδης, qui turbas excitare solitus est. Liu. 4. In ocio tumultuosi, in bello segnes. Tumultuosus item dicitur plenus tumultu. Ci. 1. de Diuin. Ex tumultuosa uita se in studium traderent quietũ. Liuius 2. Latini equites cum tumultuoso aduolant nũcio. Volscos ad urbem oppugnandum uenire. Hora. 3. Carm. Ode 1. neq; Tumultuosum sollicitat mare. Hinc tumultuose, θορυβωδῶς, cum tumultu. Liuius 2. Adeo tumultuose excepta est clamoribus. Cæsar 7. Bel. Gall. Imperat, ut paulo tumultuosius omnibus in locis peruagarentur.

Tvmvltvs, us, ui, Romore, trauaglio, θόρυβος, idem quod metus, uel trepidatio, quasi timor multus. Proprieq; dicebatur bellum aliquod subitum, quod ob periculi magnitudinem, hostiumque uicinitatem magnam urbi trepidationem incutiebat. Cic. 8. Philip. Quid aliud est tumultus, nisi perturbatio tanta, ut maior timor oriatur? Vnde & nomẽ ductum, quasi timor multus. Itaque maiores nostri, Tumultum Italicum, quòd erat domesticus, Tumultum Gallicum, quòd erat Italiæ finitimus, præterea nullum tumultũ nominabant. Liu. 8. Nondum perfunctos cura Priuernatis belli, tumultus Gallici fama atrox inuasit. Cic. 5. Philip. omnia in tumultu ostẽdit præpostere administrari publice priuatimq; solita. Inde Tumultuarium pro subitario, ac rapide facto. Ponitur aliquando Tumultus pro omni motu, seu perturbatione. Cæsar 1. Bel. Ci. Conclamant legionis tertiædecimæ, milites, (hanc enim initio tumultus euocauerat, reliquæ nondum conuenerant) sese paratos esse imperatoris sui iniurias defendere. Plaut. in Mil. Nunc in tumultum ibo, intus clamorem audio. Virg. lib. 1. Ge. Ille etiam cæcos instare tumultus Sæpe monet. Idem 2. Aen. Hic Ithacus uatem magno Calcantha tumultu Protrahit in medios. Ter. And. Nihil ornari, nihil tumulti. pro tumultus, more antiquo.

Tvmvlvs, li, Mucchio, sepolcro, λόφος, βωμός, colliculus, terra nõnihil eminens. Virg. lib. 2. Aen. Est urbe egressis tumulus. Cæsar 1. Bel. Gal. Planities erat magna, & in ea tumultus terreus. Virg. 5. Aen. Tumuliq; ex aggere fatur. Ouid. 15. Met. Est prope Pittheam tumulus Trœzena. Aliquando pro sepulcro, quia ibi coaceruari terra consueuit. Virg. l. 3. Aene. Hostilem ad tumulum Troiæ sub mœnibus altis iussa mori. Cic. 3. Tusc. ex Homero: Quo magis est æquum tumulis mandare peremptos. Tumulus honorarius, κενοτάφιον, hoc est uacuum sepulcrum, quod in mari submersis, ijsq;, quorum corpora haberi non poterant, erigi solet. Sueto. in Claud. Exercitus ei honorarium tumulum excitauit. Hinc Tumulosus, a, um, βουνώδης, tumulis plenum. Salust. in Iug. Ante lucis aduentum peruenit in locum tumulosum.

Tvnc, τότε, τηνικαῦτα, aduerbium temporis, eo tempore: & de omnibus temporibus dicitur. De præterito. Virg. Tunc decuit, cum sceptra dabas. De præsenti. Plaut. Tunc ad eam accede, cum potes. De futuro, Idem: Ego tunc adero, cum

tul uidendi mihi copia erit. Additur quandoque genitiuus Temporis: ut apud Iustinum: Tunc temporis Persatum Cãbysi medioeri uiro. Tunc demum, tum demũ. Pli.l. 35.c.14.

TVNDO, dis, *Pistare, spoluerizare, sbattere*, κόπτω, ἀλοάω, ἀράσσω, tutudi, tunsum, secũdũ Priscianũ, licet eius cõposita ipsum n, non habeant, ut Obtundo, obtudi, obtusum. Virg.l.4.Gel. Profuit & tũsum gallæ admiscere saporẽ. Plin.l. 31. Tusum sine n, posuit, Hæc tusa, cribrataq; uino Diomedes putat habere duplex præteritum, & duplex supinum, scilicet tutudi, tusum, & tunsi, tunsum. Significatq; Tundere, percutere, pulsare, comminuere. Plaut. in Asin. Sed quid hoc quòd picus ulmum tundit? Colum. l. 2. c. 21. Ipsæ autem spicæ melius fustibus tunduntur. Et l.6.c.7. Quibus in unum tũsis. Cic. 7. Verr. Cum ille iacenti latera tunderet, Ouid. 1. de Arte: Iãq; iterum tũdens mollissima pectora palmis. Refertur interdũ ad uerba, & significat sæpius idem repetere. Ter. in Hec. Tũdendo, atq; odio effecit senex. Id est, sæpe iterando. Et est translatio sumpta à malleo fabrorum sæpe percutiente. Tũdere aures. Plau. in Pœn. Pergin' aures tundere? idest, obtũdere, sæpe idem repetendo. Tundere eandem incudem assidue, prouerbialiter dicitur pro eo quod est, indefatigabili assiduitate in operis alicuius studio perseuerare. Vide Chiliadas. Contundo, Extundo, Obtundo, Pertũdo, Protundo, Retundo. suis locis.

TVNES, tunetis, τύνης, urbs est Africæ totius præstantissima, regumq; Libyæ regia. Hæc eo tẽpore, quo Scipio in Africa bellũ gerebat, tumulus erat, cum operibus, tum natura loci munitus, duodecim non amplius millia passuum à Carthagine distans, Recẽtiores aliquot antiquitatis imperiti, Tunetum uocant. Liui. certe l. 10 Bel. Pun. accusatiuum modo Tunetem Latinorum, modo Tuneta Græcorũ more effert. Sic enim habet circa initium libri 10. Tuneta. Et circa finẽ eiusdem libri: Tum ad Tunetem eodem, quo prius, loco castra posita.

TVNICA, æ, *Tunica, tonega*, χιτὼν, uestis erat apud Romanos interior, & sine manicis, cui toga superinduebatur. Vir. 9. Aen. Et tunicæ manicas, & habent redimicula mitræ. Hoc autem dicit, ut barbarum, & peregrinum morem indicet, non Romanum: cum apud Romanos sine manicis tunicæ gestarentur. Plaut. Manuleatam tunicam habere hominem decet. Dicta est autem Tunica à tuendo corpore. Ci. 5. Tusc. Atq; is, cum pila ludere uellet: tunicamq; poneret, adolescẽtulo tradidisse gladiũ dicitur. Mulieres quoque olim tunicis utebantur, sed oblongis, & talaribus, quæ ima etiam crura tegerent. Plin Epist. uit. lib. 2. Aurelia sumpserat pulcherrimas tunicas. Mart. in Lesbiam: Prædicant miseram Lesbia te tunicæ. Tunica item omnium intima dicebatur, qua hodie linea utimur. Ouid. 2. Amor. Sic etiam tunica tangitur sua. Et alibi: Pugnabat tunica se tamẽ illa tegi. Vtebãtur & tunica, quæ media dici potest: cuiusmodi est fere tunica lanea, rubra, albave, qua brumali tẽpore utimur. Erat & alia tunica, quæ his superinduebatur à Gallis uocabuli Græci uestigia retinentibus. Hocqueton appellatur, quasi ὁ χιτὼν, Neq; uero id cuipiam mirum uideri debet, Gallicæ uocis etymon ea lingua Græca peti, siquidem olim Druidæ Gallorum sacerdotes in publicis, priuatisq; rationibus Græcis literis utebantur, ut legimus in sexto Commentariorum Cæsaris. Hæc fere ex Baysio. Tunica molesta, genus erat supplicij: ea ignium alimentis illita & intexta, ut Seneca docet, ac mox succensa, cruciabiliter obuolutos nocentes, qui sceleris eo uicti grauioris forent, amburebat. Vide Cæl. Rhod. antiq. lect. lib. 10. cap. 5. Tunicæ oculorum, sunt mẽbranæ, quibus oculi sunt compositi. Plin. l. 11. c. 37. Tenuibus, multisq; mẽbranis oculos natura composuit, callosis contra frigora, caloresq; in extremo tunicis. Arborum quoq; & fruticum mẽbranas, Tunicas appellamus. Plin. l. 11. c. 19.

TVNICO, as, χιτωνίζω, tunicam induo. Varro λογομαχίᾳ, ut citat Nonius: Hæc lanigeras detonderi docuit, tunicareq; homulum.

TVNICATVS, a, um, μονοχίτων, qui sola indutus est tunica, hoc est, qui nullam tunicæ superinduit togam: cui opponitur Togatus. Plaut Pœn. Nouin' tu illunc tunicatum hominẽ, qui siet? Iuuen. Sat. 3. Tunicati fuscina Gracchi. Est autem Tunicatus, non particip. sed nomen adiect. à tunica deductum.

TVOR, eris, ἀθρέω, video, à quo Contuor, Intuor, & Obtuor. Plaut. Asin. Ipsum adeo contuor. Et iterum, Illud argentum tam paratum filio scio, quàm me hunc scipionem contui. Idem Most. Profecto equidem nullam illic cornicẽ intuor. P. At tu istac ad nos obtuere, quoniam cornicem nequis cõspicari: si uulturios forte duos possis contui. Hodie tamen Tuor cum cõpositis raro est in usu: eorumq; loco magis recepta sunt Tueor, Contueor, & Intueor.

TVRARIVS uicus, Romæ fuit, in quo thus, cæteraq; thymiamata uendebantur. Asconius: Signum Vertumni in vico Turario.

TVRBA, æ, *Turba, turbamento, dolore*, τύρβη, ὄχλος, ταραχὴ, & Rixa, non idem significãt. Vlp. Vi bo. rap. & de turba. l. Prætor ait, Turbam appellatam esse Labeo ait ex genere tumultus. Si duo rixam commiserint, utiq; non accipimus in turba id factum, quia duo turba non proprie dicũtur. Si uero fuerint decem, aut quindecim homines, turba dicetur. Turba ergo multitudinis, Rixa duorum. Sed quia multitudo fere non uacat perturbatione, factũ est ut perturbationem appellemus Turbam. Est igitur Turba, & multitudo, & in multitudine perturbatio. Cicero Cecinnæ: Exponerem etiam, quanta in turba, quantaque in confusione rerum omniũ uiueremus. Ter. in And. Quid turbæ est apud forum? Cic. 3. Verr. Ecce autem noua turba atque rixa. Turba, pro multitudine. Cic. 2. Ver. Videt ad ipsum fornicem Fabianum in turba Verrem. Idem. 5. Tusc. Quid erit in philosophi grauitate, quam in uulgi opinione, stultorumq; turba, quòd dicatur aut grauius, aut grandius? Ouid. 1. Am. El. 7. Quæq; tuos currus comitantum turba sequetur. Turbam prunorum, pro uariis generibus prunorum dixit Plin. li. 15. ca. 13. Et turbam uulnerum, pro multitudine, lib. 11. cap. 37.

TVRBATE, ταραχωδῶς, turbulenter. Cæs. 1. Bel. Ciui. Aguntur omnia raptim atque turbate.

TVRBAMENTVM, ti, ταραχὴ, τάραχος, turbatio. Tacit. lib. 17. Quæque alia turbamenta uulgi. Sal. in Oratione Lepidi ad Quirites: Maxima reipublicæ turbamenta atque exitia probare.

TVRBATOR, ris, ταρακτὴς, qui rem aliquam conturbat, Liu. 4. Iam ad Consulatum uulgi turbatores accingi.

TVRBELLA, æ, ταραχίδιον, diminutiuum, parua turba. Plau. in Pseu. Scis quantas solearm turbellas dare.

TVRBIDVS, a, um, *Conturbato*, θολερὸς, conturbatus, confusus, ob elatus, tumens, commotus. Hora. 1. Car. ode 3. Qui uidit mare turbidum. Turbidus dies, procellosus. Plin. lib. 12. cap. 10. Turbidus homo, commotus, arrogantia tumens. Virg. 9. Aen. Huc turbidus, atque huc Lustrat equo muros. Idem lib. 12. Ita turbidus infit. Tacit. lib. 20. Cæsar turbidus animi. Turba aqua: id est, turbata, & impura, Cicero 5. Tusc. Virg 5. Aen. Ruit æthere toto Turbidus imber aqua. Turbidior, Turbidissimus. Oui. 1. Trist. Ele. 2. Pectora sunt ipso turbidiora mari. Actiones turbidissimæ, apud Quinct. lib. 2. cap. 10. Hinc turbide, θολερῶς. Cic. 4. Tusc. Inconstãter, & turbide.

TVRBINO, as, pen. cor. *Aguzzare, appuntare*, ἐπιτροχίζω, στρομβίζω, in turbinis figuram exacuo. Hinc Turbinatus, adiectiuũ. κωνοειδὴς, quod in turbinis figuram desinit. Plin. lib. 37. c. 4, Turbinatus in mucronem. Idem lib. 11. cap. 37. Cor homini infra læuam papillam turbinato mucronem in priora eminens. Hinc Turbinatio, idem lib. 15. cap. 10.

TVRBO, bas, *Turbare*, ταράττω, ὀχλέω, κυκάω, τυρβάζω, confundo, commoueo. Plau in Capt. Turbauit totum carnariũ. Mart. li. 2. Pectere te nolim, sed nec turbare capillos. Ci. 1. de Na. De. Aristoteles in tertio de philosophia libro multa turbat, Idem pro Clue. Mare, quod sua natura tranquillũ est, uentorum ui agitatur, atque turbatur. Virg. 1. Aeneid. Sed res animos incognita turbat. Idem 11. Aeneid. Et sub ita turbaret clade Latinos. Turbare, absolute. Taci. lib. 4. Cum repente turbare fortuna cœpit. Turbatum est, impersonale. Ter. in Eun. Nescio quid profecto absente nobis turbatum est domi. Turbassit, pro turbauerit, usurpatum ab antiquis. Cic. 3. de Le. ex XII. Tabul. Ast qui turbassit in agendo: fraus auctoris esto. Hinc Turbor, pa[illegible]uum. Ci. ad Att. li. 2. Turbatur Sampsiseramus. Hinc Turbatus, τεταραγμένος, commotus. Cæs. 1. Bel. Ciui. Turbatus ex inopinato malo. Conturbo, Deturbo, Exturbo, Disturbo, Interturbo, Obturbo, Perturbo, suis locis.

TVRBO, binis, *Turbine, nembo*, στρόβιλος, uentus ualidissimus, & uorticosus, obuia quæque deturbans. Vir. 1. Aen. Venti, uelut agmine facto, Qua data porta, ruunt, & terras turbine perflant. Turbo pacis, per translationẽ pro turbatore. Idem pro do. sua: Tu procella patriæ, turbo, ac tempestas pacis atque ocij. Est & Turbo, στρόβιλος, τροχὸς, βέμβιξ, genus instrumenti lusorij, quod à pueris scutica in gyrum circumagitur. Virg. 7. Aen. Ceu quondam torto uolitãs sub uerbere turbo, Quem pueri magno in gyro uacua atria circum Intenti ludo exercent. Ab huius instrumenti similitudine. Turbo, κῶνος, dicitur, quicquid è lato paulatim desinit in acutum. Cicero de Fato: Sed reuertitur ad cylindrum, & ad turbinem suum. Plinius de aloe. lib. 27. cap. 4. In turbinibus cadorum. Ouid. 1. Metam. Caua buccina sumitur illi Tortilis, in latum quæ turbine crescit ab imo. Turbineus, a, um. ut, Vortex turbineus. Ouid. 8. Metamor. Multa quoque hic torrens

torrens niuibus de monte solutis, Corpora turbineo iuuenilia uortice mersit.

TURBULENTO, tas, perturbo. Apul. Me strepitu turbulētauit.

TURBULENTUS, a, um, *Torbolento, tribolato*, ταραχώδης, θορυβώδης, commotus, iratus, contentione plenus. Plautus in Epi. Tu ædedol re es turbulentus. Conciones turbulentas. Ci. ad Att. lib. 4. Conciones turbulentæ Metelli, temerariæ Appij. Tempestas turbulenta. Idem. 7. Ver. Vt nullus unquam dies tam turbulenta tempestate fuerit, quin aliquo tempore solem eius diei homines uiderent. Idem pro Sylla: In illa turbulentissima tempestate Reip. Turbulentus animus, id est, perturbatus. Liu. lib. 2. Hinc Turbulente, aduerbium ταραχωδῶς. Cic. pro Domo sua: Omnia contra leges, moresq; maiorum temere, turbulente, per uim, per furorem gesta. Turbulenter, aliud aduerbium. Cic. ad Cælium libro 2. Nos nihil turbulenter, nihil temere faciemus.

TURCAE: Scythiæ populi fuere. vide Melam, & Benedicti Rhamberti itinerariū ad Constantinopolim, Italica lingua conscriptū, & Egnatium de Romanis principibus, & Iouiū.

TURDARIUM, κιχλοτροφεῖον, locus, quo turdi aluntur ad saginam.

TURDETANI, Hispaniæ Bæticæ populi, Ptol. l. 2. ca. 5.

TURDULI, populi Hispaniæ Bæticæ, Bastulis, & Turdetanis finitimi. Ptol. lib. 2. cap. 5. Var. de Re rust. lib. 2. cap. 10. neq; Turdulis idonei.

TURDUS, *Tordo*, κίχλα, auis nota, inter primas à saporis bonitate collocata. Hora. lib. 1. Epist. 16. Nil melius turdo. Est & Turdus piscis, quem & ipsum κίχλαν uocant Græci. Plin. lib. 32. cap. 11.

TURGEO, ges, tursi, *Gonfiarsi*, ὀγκῶμαι, οἰδέω, inflor, tumeo. Vir. Eclo. 7. Iam læto turgent in palmite gemmæ. Turgere alicui, est irasci in aliquem, siue commoueri. Plaut. in Casi. In fermento tota est, ita turget mihi. Idem in Most. Tota mihi turget uxor. Plin. lib. 20. cap. 13. Imponunt & mămis turgentibus decoctam rutam. Deturgeo, Obturgeo, suis locis.

TURGESCO, cis, ὀγκοῦμαι, turgidus fio, intumesco. Persius: Nō equidem hoc studeo, bullatis ut mihi nugis Pagina turgescat, dare pondus idonea fumo. Cice. 3. Tusc. Corq; meum penitus turgescit tristibus iris. Varr. 3. de Re rust. cap. 9. Ne in eorum corpore turgescat aqua, prohibendum. Ou. 3. Am. Eleg. 9. Prima Ceres docuit turgescere semen in agris. Pli. lib. 8. ca. 50. Turgescentibus uirgultis.

TURGIDUS, a, um, *Gonfio*, ὀγκώδης, tumidus, inflatus. Plaut. in Mil. Oculis turgidis. Cice. 5. Tusc. Membrum tumidum ac turgidum. Horat. 3. Carm. Ode 13. Cui frons turgida cornibus. Hinc Turgidulus. Catullus; Flendo turgiduli rubent ocelli.

TURMA, æ, *Compagnia de soldati*, ἴλη, ordo militaris tres equitum continens decurias, totidemq; habens decuriones. Romuli enim tempore cum tres tantum essent tribus Ramnensium, Tatiensium, & Lucerum, ex singulis tribubus deni equites in turmam asciscebantur, & singuli decuriones: à quo etiam numero Turmam dictam asserit Varro, quasi terdenam. Ci. pro Marcello: Nihil sibi ex ista laude cohors, nihil turma decerpit. Virg. 5. Aen. Tres equitum numero turmæ. Horat. lib. 3. Carm. Ode 4. Diuosq; mortalesq; turmas Imperio regit unus æquo.

TURMALIS, lis, qui in turma est. Liuius 5. Manlius cum suis turmalibus euasit. Turmalis, le, quod ad turmam pertinet. Cl. de Bell. Gil. Excitet incestos turmalis buccina somnos.

TURMATIM, ἰλαδὸν, per turmas. Cæsar 8. Bel. Gal. Turmatim in eum locum deuenerunt. Liuius 5. Vagantibus circa mœnia turmatim barbaris.

TURNUS, rex Rutulorum, acerrimus Troianorum in Italiam aduenientium hostis: quem Aeneas singulari certamine occidit, Lauiniamq; illi desponsatam uxorem duxit.

TURPIO Ambiuius, actor comœdiarum Terētij temporibus.

TURPIS, & hoc pe, *Sozzo, brutto, turpe, deforme*, αἰσχρὸς, δυσειδής, deformis: est enim contrarium Pulchro. Terent. in Phor. Vestitus turpis. Hor. 3. Car. Ode 27. Ante quàm turpis macies decentes Occupet malas. Oui. 3. de Arte: Turpe pecus mutilum, turpis sine gramine campus. Transfertur etiā ad animum, pro inhonesto, infami, indecenti Ouid. 1. Amor. Eleg. 13. Turpior in cœlo fœmina nulla foret. Cicero pro Quinctio: Plurimis iactatus iniuriis, non turpis ad te, sed miser confugit. Terent. in Heaut. Pudet dicere hac præsenti uerbum turpe. Ouid. 1. Amor. Ele. 9. Turpe senex miles, turpe senilis amor. Cice. 1. Off. Luxuria cum omni ætati turpis, tum senectuti fœdissima est. Interdum pro magno, ut annotauit Nonius. Virg. 3. Geor. Optima toruę Forma bouis, cui turpe caput, cui plurima ceruix. Idem 4. Georg. Et turpes pascit sub gurgite phocas. Item pro crudeli, ut apud Salustium.

TURPICULUS, a, um, ὑπαισχρος, subturpis. Cice. 2. de Orat. Iocus in turpiculis, & quasi deformibus ponitur. Hinc Subturpiculus. Idem Attic. lib. 4. Subturpicula mihi uidebatur palinodia.

TURPIFICO, cas, turpitudine afficio. Cice. 3. Offic. Quanta illa deprauatio, & fœditas turpificat animi uideri debet.

TURPITUDO, nis, αἶσχος, αἰσχρότης, deformitas. Cice. 2. de Fini. Sunt etiam turpitudines plurimæ, quæ, nisi honestatis natura plurimum ualeat, cur non cadant in sapientem, non est facile defendere. Quinct. lib. 1. ca. 2. Carendum non solum crimine turpitudinis, uerum etiam suspicione. Cic. 2. de Orat. Verborum turpitudinem, & rerum obscœnitatem uitare.

TURPITER, αἰσχρῶς, fœde, indecore. Plau. in Merc. Quòd in se olim admiserit turpiter. Cæsar 3. Bel. Ci. Reliquos turpiter fugere coegerunt. Cice. 3. Tus. Quæ te turpiter & nequiter facere nihil patiatur. Oui. 5. Trist. El. 7. Turpius eiicitur, quàm non admittitur, hospes.

TURPO, as, αἰσχύνω, fœdo, turpitudine afficio. Cic. 1. Tuscu. ex uetusto poeta. Iouis aram sanguine turpari. Virg. 10. Aeneid. Sanguine turpantem comptos de more capillos. Horat. 1. Serm. Sat. 5. Fœda cicatrix Setosam leui frontem turpauerat oris.

TURRICULA, *Torricella*, πυργίον, diminutiuum, parua turris. Est & uasculi genus, turris similitudine, per quod tali in alueolum mitti solent, ne in iaciendo fraus committi posset. Græci πύργον uocant: Persius etiam Oream. Mart. lib. 14. turriculæ usum describit.

Quærit compositos manus improba mittere talos?
Si per me misit, nil nisi uota facit.

TURRIGER, πυργοφόρος, gerens turres. Pl. Turrigeros elephātorum miramur humeros. Vir. 10. Aen. Turrigeræq; urbes. Dea turrigera, eadem cum Cybele, siue Tellure, Ouid. 4. Fast. Carina turrigera. Lucan. lib. 3. Frons turrigera Cybeles, Ouid. 6. Fast.

TURRIS, huius turris, fœminini generis. *Torre*, πύργος, à terrēdis hostibus dicta est, sicut Arx ab arcendis: uel quòd aspectu torua sit, hoc est terribilis. Cæs. 5. Bel. Gal. Turris succensa est. Cic. 5. Tuscu. Dionysius concionari ex turre alta solebat. Virg. 10. Aeneid. Stant turribus altis. Hoat. 2. Car. Ode 10. Decidunt turres, feriuntq; summos Fulmina montes. Fiunt etiam turres ambulatoriæ, de quibus Vegetius li. 4. cap. 17. sic: Turres dicuntur machinamenta, ad ædificiorum speciem tabulis tabulatisq; compacta. Et ne tantum opus hostili concremetur incendio, diligentissime ex crudis coriis, vel centonibus communitur, quibus pro modo latitudinis additur altitudo &c.

TURRITUS, ta, tum, *Alto, sublime*, & πυργος, πυργοφόρος, turribus instructus: vt, Mater deum turrita, id est, Cybele, quæ eadem credebatur cum Tellure. Virg. lib. 6. Aen. Castella turrita, Lucan. lib. 5. Elephanti turriti, qui turres gestant. Plin. lib. 8. cap. 7. Mœnia turrita. Ouid. 3. Amor. Eleg. 7. Quid tibi Turritis incingere mœnibus urbes? Interdum Turritus accipitur pro alto, & turris instar edito, ὑψηλός. Virgil. 3. Aeneid. Turriti scopuli.

TURTUR, masc. ge. *Tortora*, τρυγὼν, auis nota ex genere columbarum à sono, quem edit, nomen habens. Plaut. in Most. Tu tibi isto habeas turtures. Calepinus Seruium secutus, putauit, fœmininum esse in hoc uersu Virg. ex 1. Eclo. Nec gemere aeria cessabit turtur ab ulmo: sed uterque decipitur. nam Aeria non cum nominatiuo Turtur, sed cum ablatiuo Vlmo cohæret. Est item Turtur piscis marinus, qui & τρυγὼν dicitur à Græcis. Vulgo piscis columbus dicitur.

TURUNDA, *Tronda*, ψωμὸς, massa, siue buccella qua farciuntur, siue saginantur altilia. Varro 3. de re rust. cap. 89. Gallinas farciunt turundis hordeaceis. Apud Catonem cap. 89. significat linamentum illud ex filis, quod in ulcus immitti à medico solet.

TUS, huius, turis, *Incenso*, λίβανος, lacryma libani arbusculę, vni terrarum Arabiæ concessa, diuinis sacrificiis, & templorum suffimentis dicata. Ouid. 14. Metamor. Soluam tibi turis honores. Tibul. lib. 1. Elag. 3. Redderęq; antiquo menstrua tura Lari. Varro à tusis glebis dictum existimat: cui & Seruius astipulatur, & Priscianus. Quocirca sine aspiratione scribendum uidetur. alij tamen originem eius à Græco uerbo θύειν petere malunt, quod est sacrificare: unde etiam per aspirationem scribendum præcipiunt. Prouenit autem tus potissimum in regione Sabæorum, quæ Felicis Arabiæ pars est. Virg. 1. Geor. India mittit ebur, molles sua tura Sabæi. Colligitur aute duplici uindemia: quarum prior est circa canis ortū, altera uerno tēpore inciso arboris cortice, qua maxime uidetur esse pgnans, & ubi tenuissimus tēditur.

Laxatur hinc plaga, unde prosilit spuma pinguis, quæ concreta densatur. Probatur Tus candore, amplitudine, fragilitate, carbone, ut statim ardeat, & frietur potius, quàm dentẽ recipiat. Tureus, a, um, quod ex ture est, λιβανικὸς. Col. l. 3. Turεam plantam mature ampliatam. Vir. 1. Ge. Solis est turea uirga Sabæis. Oui. 4. Fast. In ueteres turea grana focos. Turibulum, li, θυμιατήριον, uas, quo tus adoletur. Liui. 9. Belli Pu. Ante ianuas positis, atque accenso ture precantibus. Cic. 6. Verr. Num etiam de L. Papirio turibulum emisti? Turifer, ra, rum, pen. cor. λιβανοτοφόρος, tus producens: ut, Regio turifera, Plin. l. 6. c. 23. & l. 12. Turiferas gentes. Ouid. 3. Fast. Et domitas gentes turifer Inde tuas. Turicremas, a, um, cremãs tus: ut, Aræ turicremæ, Virg. 4. Aen. Oui. epist. 2. Sum prece turicremis deuenerata focis. Turilegus, a, um, penultima correpta, ut Arabes turilegi. id est, colligẽtes tus. Oui. 1. Fast. Nam modo turilegos Arabas, modo despicit Indos.

TVSCANIA, τυσκανία, oppidum Tusciæ prope Tarquinios: à quo Tuscanienses populi, quorum meminit Plin. l. 3. c. 5.

TVCIA, *Toscana*, τυῤῥηνία, celeberrima Italiæ regio, Macra, & Tiberi fluminibus intercepta, alio nomine Hetruria dicta, à Græcis etiam Tyrrhenia, à Tyrrheno quodam Atyos filio, qui relicta Mæonia in Italiã sese contulit, & in ora maris inferi cõsedit, populosq; Tyrrhenos, & mare ipsum Tyrrhenum de nomine suo appellauit. Tusciam autem Festus dictam existimat, à Tusco quodam Herculis filio, qui regionis huius imperium dicitur tenuisse, quanquam non desint, qui à Græco θύειν, quod est sacrificare, uocis eius originem repetant. Fuerunt enim Hetrusci præ cæteris, Italiæ populi eorum, quæ ad religionem & sacrificia pertinent. ad superstitionem usque studiosi. Hinc fit, ut nonnulli primum nominis huius elementum existimẽt esse aspirandum. Tusciæ oppida celeberrima sunt Florentia, Pisæ Luca, & Sena. Populi ipsi Tusci appellantur, & Hetrusci, & Græcis τυῤῥηνοὶ, haruspicinæ olim peritissimi. Quapropter interpretandorũ prodigiorum, & procurandorum fulminũ causa uates olim ex Hetruria Romani sæpissime accersebant.

TVSCVLVM, λιβανώτιον, à tus. Plau. in Aul. Hoc tusculũ emi.

TVSCVLVM, τὲσκλον, Strab. oppidum Latii. xv. M. passuum ab urbe distans, olim inter insignes Latii ciuitates numeratũ, Frederici Ahenobarbi tẽporibus à Romanis Pontificibus deletum, quòd Imperatori, Pontifici bellum inferenti, auxilio fuissent Tusculani. Hodie obscurus est uicus, quem Romani Friscatam uocant. Dictum autem putatur Tusculum, quasi τὸ σκύλλον, quòd in monte satis edito situm, molestiã exhiberet ascendentibus. est enim σκύλλειν uexare. Conditum autem existimatur à Telegono Vlyssis & Circes filio. qui cum patrem imprudens occidisset, in ea sese loca recepit. Hinc deducitur Tusculanus, a, um, τυσκλανὸ Stephano: ut, Ager Tusculanus, Ciceronis uilla nobilitatus: & Tusculanum municipium, Catone censorio municipe illustratũ.

TVSCVS, a, um, τυῤῥηνὸς, possessiuum à Tuscia deductum: ut, Tuscus uicus, à Tuscis incolis, teste Festo, ita dictus, quibus post Porsenæ discessum in urbe manentibus sedes sunt assignatæ. Hor. 2. Serm. Saty. 3. Ac Tusci turba impia uici.

TVSSEDO, inis. *Tosse*, βὴξ, tussis. Apuleius.

TVSSIO, sis, siui, sitũ, *Tossire*, βήττω, tussim patior. Plaut. in Asi. Sic tussiat, Vt cuiquam linguam in tussiẽdo proferat. Pl. l. 20 cap. 2. Semen eorum tussientibus auxiliatur. Mar. l. 1. Et placet, & tussit. Hor. 1. Serm. Sa. 12. Senior male tussiet.

TVSSIS, huius tussis, fœminini generis, *Tosse*, βὴξ, uehemens spiritus afflatio (ut definit Galenus in tract. de Sympo. causis) ea quæ meatum suum obstruunt, excutere conantis. Quæ si continue ueues, à Seneca Pertussis nuncupatur. Est enim continens tussis, & inueterata. quæ uix unquam eliditur, ex qua multi conficiuntur. Ter. in Heaut. Genitus, screatus, tussis, Vir. 3. Georg. Quatit ægros Tussis anhela sues. Catu. Malamq; pectore expuli tussim, Hinc Tussicula, Pli. epist. 114. Veteris in firmitatis tussicula admonitus.

TVTAMENTVM, ti, πρόβλημα, defensaculum. Liu. l. 25. Vrea sola ignibus coniectis ab hoste tutamentum fuerit.

TVTAMEN, minis, Virg. 5. Aen decus, & tutamen in armis.

TVTANVS, penult. pro. deus apud Romanos, idem (ut putatur) cum Hercule, quem periclitantes inuocabant, ut ipsos tutaretur. Varro in Hercule Noctu Annibalis cum fugaui exercitum Tutanus, ob hoc Tutanus Romę nuncupor Nonius.

TVTE, σὺ αὐτὸς, tu ipse. Cic. 4. Ver. Hoc autem tute fatebere. Idem 2. Tusc. Reliquum est, ut tute tibi imperes.

TVTELA, læ, *Defensione*, ἐπιτροπὴ, quid sit docet Paul. Iurisconsul. ff. de Tut. Tutela (inquit) est ius, ac potestas in capite libero, constituta ad tuendum eam, qui per ætatem sua sponse se defendere nequit, iure ciuili data, ac permissa: ex qua ipsi Tutores nomen accepetũt, quasi tuitores, atque defensores. Cic. de Orat. Filius eius tibi in tutelam traditus. Accipitur latius Tutelæ nomen, pro quauis protectione. Idem 3. de Finib. Hoc intelligi uolumus, salutem hominum in Iouis esse tutela. Horat. 1. epist. 1. Rerum tutela mearum.

TVTELARIS, re, προστατικὸς, quod quippiam in sua habet tutela: ut, Dij tutelares, in quorum tutela urbes putabantur. Hi autem in oppugnationibus urbium certo carminis genere solent euocari, ne cum ipsis etiam diis bellum susceptum uideretur. Tutelaris Prætor, cuius officium erat, pupillis tutores attribuere, quem primus M. Antonius Imperator cõstituisse existimatur. Iulius Capitolinus.

TVTELARIVS, ἱεροφύλαξ, ædituus, qui ædes sacras, aut publicas suo periculo tuetur. Plin. lib. 34. cap. 7.

TVTO, ἀσφαλῶς, sine periculo. Plaut. in Amph. Patri ut liceret tuto illam amplexarier? Cice. 4. Verr. Tuto transire.

TVTO, tutas, ἀσφαλίζω, uerbum antiquum, idem quod protego. Plaut. in Mer. Inuoco uos Lares Diales, ut me tutetis.

TVTOR, aris, *Defendere*, ἀμύνω, προΐσταμαι, deponens, siue (ut Prisciano placet) commune, idem significans, quod diligenter protego. Hor. in epist. Res Italas armis tuteris, moribus ornes. Terentius in Hecy. Ego interea meum nõ potui tutari locum. Cic. pro Sylla: Per uos tutari, conseruareq; cupiunt. Virg. 7. Aen. Tutari Italiam, detrudere finibus hostem. Idem 1. Aen. Hanc primum tutare domum.

TVTOR, ris, *Tutore, defensore*, ἐπίτροπος, ἐπίτροπος, πρόβολος, is, qui ius & potestatem habet in capite libero, ad tutandum eum, qui se per ætatem nondum tueri potest. Hæc autem ætas (secundum Iurisconsultos) est usque ad pubertatem. i. usque ad 14. annum. nam inde usque ad uigesimumquintum dantur curatores, qui etiam furiosis, & mentecaptis dari solent. Est igitur Tutor, pupilli defensor. Liuius 1. Tutor liberis regis testamento institueretur. Cic. de Orat. Galba populum Rom. tutorem instituere se dixit filiorum suorum orbitati. Idem de Cla. Orat. Orbæ eloquentiæ quasi tutores relicti. Tutor finium, defensor. Horat. Epod. 2. Siluane tutor finium.

TVTVLVS, inquit Festus, ornamentum capitis Flaminicatum, & uitta purpurea innexa crinibus, & in altitudinem erecta, qua Flaminica à cęteris mulieribus discernebatur. Viri itẽ in sacris tutulis utebantur, qui inde Tutulati dicebantur. Var. lib. 6. de Ling. Lat. Tutulati dicti, qui in sacris habere solent metam in capitibus: id Tutulus appellatur ab eo, quòd matres familias crines conuolutos ad uerticem capitis, quos habent uti uelatos, dicunt Tutulos: siue ab eo, quòd tuendi causa capilli fiebant, siue ab eo, quòd altissimum in urbe, quod est arx, Tutulus uocatur.

TVTVS, ta, tum, *Sicuro, libero dal pericolo*. modo actiue accipitur pro eo, quod quid facile à periculo protegit, ὀχυρὸς, ἀσφαλὴς, ut, Tutus locus, Tutus portus. Cic. pro lege Man. Quis locus tam firmum habuit præsidium, ut tutus esset? Cæsar. 3. Bel. Ciuil. Qui modo sibi timuerant, hos tutissimus portus recipiebat. Modo passiue, pro eo qui extra periculum est: ut cum dicimus quempiam tutum ab hostibus esse, uel Tutum ad ictus. Cæsar 1. Bell. Gall. Quæ res, post eum quæ essent, tuta ab hostibus reddebat. Liui 6. Bel. Mace. Testudinem tutam ad omnes ictus. Hinc Tute, aduerbium, ἀσφαλῶς, id est, citra periculum. ad Heren. lib. 3. Eum tute uiuere, qui honeste uiuat. Tute, cauteque aliquid agere, ibidem paulo post. Hinc Tutissimo, aduerbium. Pompeius Ciceroni. Te hic tutissimo fore puto.

TVVS, a, um, σὸς, pronomen possessiuum à Tu. Pla. in Persa: Tua merx est, tua indicatio. Cic. ad Trebonium li. 15. Cupio cognoscere, iter tuum cuiusmodi sit. Tuum est: ad te spectat, tui est negocij & officij. Ter. in An. Tuũ est, si quid præter spem euenit, mihi ignoscere. De tuis unus: pro unus tuorũ amicorũ, uel de nu. amicorum tuorũ. Ci. ad Cef. l. 13. Qui de tuis unus esset. Tuapte, & tuopte, ablatiui sunt ex tua, & Tuo ablatiuis, & Pte, syllabica adiectione compositi: ut Tuapte sponte, id est, tua ipsius sponte: Tuopte consilio, id est, tuo ipsius consilio. Plautus Mil. Tibi tuopte consilio occludunt linguam.

T ANTE Y

TYANA, penultima correpta, τύανα, Cappadociæ ciuitas ad radices Tauri montis, patria, Apollonij, siue ille magus, siue Philosophus fuit: cuius itam fabulosissimo uolumine exequitur Philostr. Hinc sunt gentiana Tyaneus, & Tyanites, τυανεὺς, καὶ τυανίτης Stephano. Poetæ aliquando efferunt Tyaneius per quinque syllabas. Ouid. 8. Metamorpho. Ostendit adhuc Tyaneius illic Incola de gemino uicino corpore truncos.

TYBRES, aut, certe Thybris, θύβρις, Dionysio, θύμβρις, ἢ τίβερις. Stephano celeberrimus Italiæ fluuius, è media fere

Apennini longitudine Aretinorum finibus defluens, primumq; Hetruriam ab Vmbris,& Sabinis,deinde eandem à Latio,atque adeo Ianiculum ab urbe dirimens.Dictus Tybris, (ut quidam existimant) à rege quodam Hetruscorum eiusdem nominis, qui cum aliquãdiu Latium incursionibus infestasset, tandem ad fluminis huius ripas est interfectus. Virg.8.Aen. Immani corpore Tybris, A quo post Itali fluuium cognomine Tybrim Diximus. Alij Tybrim dictum existimant,quasi τὴν ὕβριν, non tam à regis nomine, quàm ab iniuria, quæ tum accolis,tum uiatoribus circa fluuij huius ripas inferebatur. Est autem Tybridis nomen uetustius, & solis propemodum Poetis usitatum, cum oratores Tiberim potius appellent, quod nomen recentius esse uidetur, siue à Tiberino Albanorum in eo submerso impositum, ut placet Liuio li.1. siue literis aliquot paulatim,ut solet,temporis progressu immutatis. Verum quod ad uocis huius etymon, scripturamq; pertinet, satis multa supra dicta sunt in dictione Tiberis. Apud Dionysium Afrum constantissime legitur Thybris,th aspirato: cuius aliquot uersus,quod singulares Romani fluuij laudes contineant, hic uisum est adscribere.

Θύβρις ἑλισσόμενος καθαρὸν ῥόον εἰς ἅλα βάλλει,
Θύβρις ἐΰῤῥείτης ποταμῶν βασιλεύτατος ἄλλων,
Θύβρις, ὃς ἱμερτὴν ἀποτέμνεται ἄνδιχα ῥώμην,
Ῥώμην τιμήεσσαν, ἐμῶν μέγαν οἶκον ἀνάκτων.

Tyberis,Tyberias,Tyberius,& Tyberinus,& si qua sint alia id genus: rectius i, nostro scribuntur,cum præsertim etiam apud Græcos per iota scribantur,τίβερις,τιβεριάς, τιβέριος, καὶ τιβερῖνος. eorum significationem uide suis locis.

Tybur,uris,Tyburs, urtis,& Tyburtinus,a,um,rectius i, nostro scripseris, præsertim cum apud omnes Græcos τίβυρις, τίβυρα, καὶ τίβυρα per iota legimus. vide suis locis.

Tydeus, dictio dissyllaba, τυδεὺς, nomen filij Oenei regis Calydoniæ, & Eurybϟæ; uel ut aliis placet, Althææ: qui cum fratrem suum Menalippum inscius occidisset,ad Adrastum regem perfugit, cuius filiam Deiphilen coniugem duxit. Postea à Polynice, qui alteram Adrasti filiam,Argiam uxorem habebat, legatus ad Eteoclem regem Thebarum missus, ut pacti memor fratri regnum redderet. Ad quem cum uenisset, regiamq; esset ingressus, Eteocles negauit se regno cessurum esse. Quo responso Tydeus uehementer cõmotus est, ita ut non sit ueritus Thebanos omnes, quotquot tum forte cum Eteocle essent in conuiuio, ad quodlibet certaminis genus prouocare. atque ut animose prouocauit, ita omnes (sic illi Pallas propitia erat) strenue uicit. quamobrem Thebani dolore ac indignatione accẽsi,reuersuro insidias te tenderunt, collocatis ad opportunum locõ, quà Tydeus transiturus erat, quinquaginta iuuenibus, cum duobus ducibus, Mæone Aemonis, & Lycophonte Autophoni filio: quos Tydeus in se impetum facientes trucidauit, uni tantum parcens Mæoni, quem acceptæ cladis nũcium ad Eteoclem remisit. Profectus deinde una cum Polynice,& Adrasto,reliquisq; Greciæ principibus ad bellum Thebanum, post multas res præclarissime gestas, à Menalippo quodam Thebano lethaliter uulneratus, occubuit. Vide hæc latius in Statii Thebaide.

Tydides,dæ,penult. prod. τυδείδης, nomen patronymicum à Tydeo deductum, quo poetæ utuntur pro Diomede Tydei filio. Virg.1. Aen. O Danaum fortissime gentis Tydide. Hor.1.Carmen.Ode 6. Quis Tydiden superis parem.

Tymolus,penult.prod.qui & Tmolus, τύμωλος Stepha. Lydiæ mons, ex quo Pactolus amnis profluit. Apud Plin. lib. 5. ca.29. Timolus.

Tympaniticus,ci, τυμπανιτικὸς, qui tympanite laborat: hoc est,ea specie aquæ intercutis,cum uenter spiritu,aquaq; distentus, sonum reddit tympani,cum pulsatur. Pl.l.25.c.5.

Tympanistria,mulier tympanũ pulsans.Sidonus l.1.Epist.

Tympanites, genus hydropis, cum uentre uehementer intento, creber intus ex motu spiritus sonus est. Celsus lib. 3. cap. 21.

Tympanizo, zas, *Sonar il timpano.* τυμπανίζω, tympana pulso. Sueton.de Augusto:Comprobauit uersum in scena pronunciatum,de Gallo matris Deum tympanizante.

Tympanotriba,bæ,τυμπανοτρίβης, qui tympanum terit,& pulsat.Plaut.in Truc.Tympanotribam amas.

Tympanum,ni, *Timpano,* τύμπανον, instrumentum ex una parte planum, membrana clausum, intus uacuum,quod baculo pulsatur. Eo uti solebant in sacrificio matris Deum.Virg.9. Aen.Tympana uos,buxusq; uocat Berecynthia.Oui.4.Fast. Et inania tympana tundent. Est & tympanum uehiculi tectum, ut inquit Seruius,siue (ut aliqui putant) testudo supra radios. Radij autem dicuntur stipites, altera parte rotæ cẽtro, altera canthis infixi. Vir.2.Geor. Hinc tympana plaustris. Est præterea tympanum, machina rotunda ad rotæ similitudinem, qua à calcantibus hominibus uersata,pondera in ædificiis subuehuntur, uel aqua hauritur situlis maioribus ex puteis, uel ex riuis per canales ad irrigandos hortos diffunditur. Huiusmodi etiam tympana in portubus insiguioribus uidemus ad exonerandas naues accommodata. Luc.lib.4.Multaq; per trochleas, & tympana pondere magno Commouet.Tympanum genus uasis.Plin.l.33.cap.11.

Tyndarus,ri,pen.cor. τυνδάρος, rex fuit Oebaliæ, & maritus Ledæ, quæ eodem tempore duo peperit oua, è quorum altero, quod ex Ioue conceperat, exclusi fuerunt Pollux, & Helena; ex altero, quod conceperat ex Tyndaro, Castor, & Clytemnestra. Ex his priores duo immortales fuerunt, posteriores mortales. Mortuo tamen Castore Pollux à Ioue impetrauit, ut sibi cum fratre immortalitatem communicare liceret, alternisq; cum illo uitam morte commutare. Cui fabulæ occasionem suminiſtrauit siderum illorum natura, quæ talis est, ut uno oriente,alterum occidat. Ambo autem à Poetis dicuntur Tyndaridæ, non quòd uterque è Tyndaro fuerit natus: sed καταχρηστικῶς, quemadmodum Herculem iidem appellant Amphitryoniadem. Sic etiam Helenam Tyndaridem uocant, quæ tamen fuit Iouis, non Tyndari filia. Alioqui, si mortali patre nata fuisset,tot secula uiuere non potuisse. constat enim fratres eius cum Argonautis nauigasse. Argonautarum autem filij cum Thebanis dimicauerunt. horum uero filij bello Troiano interfuerunt. Dicimus & tyndareos,seu tyndareus,per quatuor syllabas. Ouid. in epist. Hermiones:Me tibi Tyndareus uita grauis auctor & annis Tradidit.

Typhoeus, per tres syllabas,eu,diphthongum in ultima habens, pen.pro. τυφωεὺς,unus è Gigantibus, Terræ & Titani filius, quem illa Ioui irata in perniciem cœlestium fertur edidisse. Hic cum in ingentem corporis molem adoleuisset, eo uæcordiæ prouectus est, ut Iouem de cœli possessione deiicere conaretur. Quapropter fulmine ab eodem ictus est, & sub Inarimen insulam detrusus: ut placet Homero in Catalogo. Vir.9. Aen. Inarime Iouis imperiis imposta Typhoeo. Lucan. lib.4. Conditur Inarimes æterna mole Typhoeus. Ouid. tamen lib.5.Met.& Strabo lib.13.Pindarum secuti, in Sicilia sub Aetna monte sepultum uolunt. Hinc Typhoeus,a,um.pen.pro. τυφώειος,licet Poetæ suo iure alteram ex diphthongo uocalem abiicientes, eandem corripiant. Virg.1.Aen.Qui tela Typhoea temnis.

Typhon,onis, τυφὼν, flatus uorticosus, mira uelocitate, sed sine igne, è nube erumpens. Pli.lib.2.ca.48.Gellius lib.19. cap.1. Producit autem hæc dictio priorem syllabam.Lucanus l.7.Auidos typhonas aquarum.

Typus,typi, *Forma, stampa,* τύπος, Latine forma,figura,adũbratio rudis,exemplar,umbra,& ueluti imago quædam alterius rei. Cicer. ad Att.lib.1. Typos tibi mando. Hinc protypa, dicta sunt opera, quæ ante typos facta sunt. Ectypa, ἔκτυπα, quæ ex ipsis sunt formata typis. Plin. lib.35.cap.12.Archetypa autem dicuntur prima & principalia exemplaria, quæ non aliunde sunt desumpta,neque ad aliorum similitudinem effícta,cuiusmodi uulgus uocat Originalia. Typi itẽ, teste Gellio lib.1. à Græcis dicuntur, quas nos descriptiones appellamus,quæ rudiores sunt, quàm ὁρισμοὶ, quas nos finitiones uocamus.

Tyrannice, τυραννικῶς,crudeliter,more tyrannorum.Ci.5. Ver.Quæ regie, seu potius tyrannice statuit in aratores.

Tyrannicus, ca, cum, τυραννικὸς,quod est tyranni,hoc est, crudele,& superbum.Cic.1.de Legib. Si Athenienses delectarentur tyrannicis legibus. Idem de Inuent. Quod tetrũ, crudele,nefarium, tyrannicum factum esse dicamus.

Tyrannis,dis, τυραννὶς,dominatio,sæuum ac uiolentum imperium. Iuuen. Sat.8. Quid Nero tam sæua, crudaque tyrannide fecit?

Tyrannoctonus,ni,pe.c. *Vccidítore del tiranno.* tyrannicida, percussor tyranni:à κτείνω,interficio.Cic.ad Att.l.14. Periculosa nostris tyrannoctonis.

Tyrannicida,dæ,pen.pro.gen.masc. *Ammazzatore del signore.* τυραννοκτόνος,qui tyrannum occidit.Pl.l.7.cap.23.

Tyrannicidium, τυραννοκτονία,tyrãni cædes Qui.l.7.c.4.

Tyrannus,ni, *Tiranno signore,* τύραννος, apud ueteres in bonã partẽ dicebatur pro rege,seu monarcha, qui plenã habebat in subditos potestatẽ.Ab initio.n.Trogo teste, omniũ ciuitatũ, regionũq; imperium penes reges fuit, quos ad hmõi fastigiũ maiestatis,nõ ambitio popularis, sed spectata inter bonos moderatio prouehebat, qui ẽt tyrãni ob fortitudinẽ uocabãtur. Vir.7.Aen. Pars mihi pacis erit,dextrã tetigisse tyranni. Postea cũ tyranni nomen ad illos solum restrictum est,qui ꝑ insolentiã Imperii uiribus abutebanſ,& vi & quadam animi libidine dominabãtur,non iure,legis æquis. Ci. 2.Offic.

3. Offic. Huius tyranni, quem armis oppressa pertulit ciuitas. Ouidius 1. Metam. Et inhospita tecta tyranni.

Tyriamethystus, τυριαμέθυστος, amethysti color, Tyria rursus purpura inebriatus. Plin. l. 9. cap. 42.

Tyrianthinus, a, um, pen. cor. τυριάνθινος, color, qui fit ex ianthino, hoc est, uiolaceo, rursus Tyria purpura inebriato. hinc Tyrianthinæ uestes, colore huiusmodi infectæ. Mar. lib. 1. Tyrianthina Bardocucullus.

Tyridates, seu potius Tyrdates, τυριδάτης, Vologesis Parthorum regis frater, qui Neronis principatu Romam uenit, & regni Armeniæ diadema ab eo accepit. Tacitus lib. 6. & 7.

Tyrius, a, um, τύριος, adiect. deductum à Tyro urbe, olim insula, sed ab Alexandro continenti adiuncta. Virg. 1. Aen. Vrbs antiqua fuit, Tyrij tenuere coloni. Tibullus: Quid Tyrio recubare toro? Et quoniam in hac urbe laudatissima tingebatur purpura, factum est, ut Tyrium dicamus pro purpureo. Ouid. 3. de Arte: Tyrios laudabis amictus. Tyria maria, prouerbio dicebatur, de re admodum tumultuosa, periculique plena. Festus putat inde natum esse prouerbium, quòd Pœni Tyro oriundi, adeo potentes in mari fuerint, ut omnia maria infestantes, nauigationem redderent periculosam. Vnde Tyria maria excitare, prouerbialiter dicitur, pro, ingentes tumultus commouere.

Tyro, onis, *Tirone, soldato nouello*, νέος στρατιώτης, nouus miles, & rudis ad militiam exercendam. Cic. 2. Tusc. Aetas Tyronum plerunque melior: sed ferre laborem, contemnere uulnus consuetudo docet. Liu. lib. 40. Veteribus militibus tyrones immisceantur. Per translationem Tyrones, appellamus, qui prima in arte aliqua ponunt rudimenta. unde pro rudi adhuc & nouitio gladiatore posuit Sueton. in Cæsare. Sic adolescentes, quando, toga sumpta, eloquentiam exercere incipiebant. Tyrones dicebantur, & illa prima actio, Tyrocinium. Seneca lib. 3. Declam. Ille in foro primum dicturus tyro dictus est. Sueton. in Nerone. Deductus in forum tyro, populo congiarium proposuit. Hinc Tyrunculus, diminutiuum, pro iuuenculo, qui prima in arte aliqua cœpit ponere rudimenta. Plin. Iunior in epist. Quod me, quamuis tyrunculum, incitauit ad emendum, hoc est, rudem, & nondum satis exercitatum in cognitione signorum. Iuuen. Sat. 11. Nec latus Afræ Nouit auis noster tyrũculus. Huius fœmininum est Tyruncula, quo Colu. usus est pro Cane adolescentiore. Quoniam (inquit lib. 2. cap. 7.) tyruncula nec recte nutrit, & educatio totius habitus aufert incremẽtum. Tyrocinium, nij, πρωτοπειρία, prima artis alicuius rudimenta. Suet. in Tib. Tyrocinij die adolescentuli togam puram sumebant. Tyrocinium nauium dixit Plin. li. 24. c. 7. per metaphoram: cum primum mari committuntur. Sunt qui scribant, Tiro, per i, nostrum, & melius fortassis. arbitror. n. Grecam dictionem non esse. Fuit etiam Tyro, siue Tiro, nomen liberti Ciceronis, in omni literarum genere exercitatissimi, ad quem extant Ciceronis epistolæ.

Tyrocinium, Tyrunculus, & Tyruncula, uide in dictione Tyro.

Tyros, siue Tyrus, τύρος, urbs Phœnices olim celeberrima, una ex ijs, quæ Tripolim efficiunt, olim insula, sed Alexandri operibus continenti coniuncta. Tyrus, inquit Pli. lib. 5. ca. 19. quondam insula, præalto mari, septingentis passibus diuisa, nunc uero, Alexandri eam oppugnantis operibus, continens. Olim partum clara, urbibus genitis Lepti, Vtica, & illa Romani Imperij æmula, Carthagine. nunc omnis eius nobilitas conchylio, & purpura constat. Olim Sarra nuncupata, ut ait Gellius li. 14. c. 6. Vnde Sarranum ostrum pro purpura Tyria.

Tyrotarichum, τυροτάριχος, genus obsonij, ex caseo, salsamentisq; confecti. τύρος enim caseus est, τάριχος, salsamẽtum. Cic. ad Pætum lib. 9. Ad tyrotarichum antiquum redi. Et ad Attic. lib. 4. Patina tyrotarichi.

Tyrrhenos, τυῤῥηνούς, Romani Hetruscos appellant, atque Thuscos, hoc est, quicquid est populorum in Italia, inter Macram, & Tiberim fluuios. Græci uero hoc eos nomine nominarunt à Tyrrheno Atyos filio, qui è Lydia colonos in hanc regionem deduxit. Atys. n. ex posteritate Herculis, & Omphales unus, cum sterilitate ac fame populum suum emittere cogeretur, è duobus filiis, sorte iacta, Lydum quidem regni successorem tenuit. Tyrrhenum autem cum bona populi parte ad quærendas nouas sedes emisit: qui cum post longos errores in inferi maris ora sedes fixisses, totum eum tractum de se Tyrrheniam, & mare ipsum Tyrrhenum appellauit. Virg. lib. 7. Primus init bellum Tyrrhenis asper ob oris Contemptor diuum Mezentius.

Tyrrhenum mare, *Mar di Toscana*, τυῤῥηνία θάλασσα. Stepha. mare inferum est: ita dictum quod Tyrrheniam, hoc est, Tusciam alluat: unde & Tuscum dicitur. Vel à Tyrrhenis nautia, qui se in hoc mare præcipitauerunt. Nanque hoc habet fabula: Dormientem in litore Liberum patrem adhuc puerum nautas abstulisse Tyrrhenos: qui cum esset experrectus in naui, quò duceretur, interrogauit. Responderunt illi: Quò uellet. Liber ait: Ad Naxum insulam sibi sacratã. Sed cum aliò uela deflecterent, iratum numen tigres sibi sacratas nisibus eorum obiecit: quo terrore se illi in fluctus dedere præcipites. Hæc Seruius in illud Vir. 1. Aen. Gens inimica mihi Tyrrhenum nauigat æquor.

DE LITERA V

V LITERA vocalis est, quæ sæpe in consonantem transit: & modo uim simplicis habet, ut apud Virgilium, Cum tales animos iuuenum, & tam certa tulistis Pectora. Modo duplicis: ut, Cupiui, cupiueram: in quibus i, ante u, consonantem posita producitur, & eadem subtracta corripitur. Aliquando u, consonans per diæresim ratione carminis in uocalem correptã mutatur. Hoc. in Epo. Niuesq; deducunt Iouẽ, Nunc mare, nunc siluæ. Interdum à uocali transit in consonantem, ut Nauta, nauita: Gaudeo, gauisus. Quandoque amittit uim literæ cum subditur post q, aut g: ut Aliquis, Sanguis. Idem fit antecedente s: ut, Suapte, Suetus. Transit quandoque per deriuationes in a: ut Veredus, ueredarius: in e, ut Pondus, ponderis: Deierat, pro deiurat. Contra Antiqui Auger, pro Augur dicebant. Similiter in gerundiis, quæ à tertia coniugatione nascuntur, loco e, scriptitarunt u: ut, Faciundum, pro faciendum. In compositione etiam u, sæpe mutatur in i correptam: ut Cornu, corniger: Arcus, arcitenens: Fatum, fatidicus: Aurum, aurifex: Luctus, luctificus: Fluctus, fluctiuagus: Magnus, magnificus: Opus, opifex. Scribebant etiam antiqui Carnufex pro carnifex, & Lubẽs pro libens, Pessumus pro pessimus: quorum innumera occurrunt exempla apud Comicos.

V ANTE A

Vacanter, κενῶς, μάτην, inaniter, frustra. Gell. l. 17. c. 10.

Vacca, *Vacca*, βοῦς, ἡ, bos fœmina. Cic. 2. de Natu. de. Cur non gestiret taurus equæ contractione, equus uaccæ? Varro 2. de re rust. cap. 5. Discernuntur: in tertia, & quarta taurus & uacca. Virg. 4. Aeneid. Ipsa tenens dextra pateram pulcherrima Dido Candentis uaccæ media inter cornua fundit. Virg. 6. Aeneid. Sterilemque tibi Proserpina uaccam. Vacca, quæ sterilis est, Varroni taura appellatur. Diminutiuum est Vaccula, βοΐδιον, Vir. Vaccula nonnunquam secreta cubilia captans.

Vacerra, uacerræ, *Palo*, σκόλοψ, πάσσαλος, σταυρίσκος, palus uel stipes humi defixus ad castra munienda, uel hortos claudendos. Colum. lib. 9. cap. 1. de uiuariis claudendis loquẽs: Vbi uero neutrum patrifamiliæ conducit, ratio postulat uacerris includi. Sic enim appellatur genus clathrorum, idq; fabricatur ex robore, quercu, uel subere. Et mox: Satis est uacerras inter pedes octonos defigere. Et paulo post: Nam & uacerris fabricandis ingens est in Gallia materiæ copia. Vacerram (inquit Festus) Aelius & alij complures aiunt esse stipitem, ad quem equi solebant religari. Alij dicunt maledictum significari hoc nomine acerbitatis magnæ, ut sit uacerra & uesanus. Hæc Festus.

Vacillo, as, are, *Vacillare, non esser constante*, παραφέρομαι, est proprie inconstantem esse, & quasi alternatim modo huc, modo illuc inclinari, nutare, fluctuare. Cice. ad Att. lib. 12. Memoria uacillare. Idem. 1. de Nat. de. Tota res uacillat, & claudicat. Idem 3. Offi. Iustitia uacillat, uel iacet potius. Vacillare item testis dicitur, qui in dicendo testimonio sibi non satis constat, & modo negat, quod paulo ante affirmauerat. Hinc Vacillatio. Quinct. l. 11. cap. ult. Est & illa indecora in dextrum, ac læuum latus uacillatio, alternis pedibus insistentium. Vacillans, tis, participium. Ci. Tironi l. 16. Accepi tuam epistolam uacillantibus literulis, id est, non recte præ ualetudine scriptis. Idem 3. Phil. Cum una legione, & ea uacillante.

Vaccinium, nij, à Romanis dictus est flos purpurei coloris, teste Diosco. quem Græci uocant ὑάκινθον, quod etiã apertissime testatur Seruius, explicans illud Virg. 2. Ecl. Alba ligustra cadunt: uaccinia nigra leguntur. Quo in loco nonnulli Seruium immerito reprehendunt, quod Vaccinium pro hyacintho acceptum Maronis affirmarit. Nec obstat, quod uaccinijs nigrum colorem tribuat Virg. cum purpuream quoque uiolam, nigram uocare soleãt auctores: præsertim si fusciores purpuræ habeat colorem. Galli ietua-

tis non obscuris prisci nominis uestigiis, Vacietũ appellãt: herbam autem ipsam, à quadam cæpæ similitudine, Cæpam agrestem: Habet enim, Dioscoride teste, folia bulbi, & radicem bulbaceam, caulem uero dodrantalem minimo digito tenuiorem, comam procumbentem, incuruamq; purpureorum florum plenam. Vaccinia in Italia aucupiis ferebantur, in Gallia etiam tincturæ. uide Pli. l. 16. c. 18.

VACO, cas, *Dar opera*, σχολάζω, ocium habeo. Et construitur cũ datiuo: ut, Vaco philosophiæ. Cic. 1. de Diuin. Philosophiæ semper uaco. Vacare corpori, est curare corpus. Plin. epist. 9. aut lego aliquid, aut scribo, aut etiam corpori uaco. Iungitur aliquando accusatiuo cum præpositione In. Oui. 3. de Pont. Eleg. 3. In nullum mea mens grande uacabat opus. Interdum Vacare significat uacuum esse, κενὸν εἶναι, & sic fere absolute ponitur. Plaut. in Cas. Fac uacet ædes. Cæs. 1. Bel. Gal. Noluit eum locum, unde Heluetij discesserant, uacare. Vacant agri, id est, nõ excoluntur. Cæsar. 4. Bel Gal. Millia passuum sexcenta agri uacare dicuntur. Interdũ pro carere, στερεῖσθαι, idq; fere cum ablatiuo nulla præcedente præpositione. Cic. lib. 9. Epis. Vacare culpa, magnum est solatium. Item lib. 1. Cum, in quo accusabar, culpa uacarem. Interdum uacare, σχολὴν ἄγειν, est otiosum esse, nihil agere, cessare: idq; interdum absolute. Cic. lib. 11. epist. Si ne tu quidem uacas, noli mihi molestiam exhibere. Nonnunquam cum ablatiuo præeunte præpositione A, uel Ab. Pli. epist. 51. Cũ à scribendo uacaret, idest, cum à scribẽdo supersederet. Ci. in Bruto: Nullum tempus ei uacabat à forensi dictione. Vacare animo, est curis solutum esse. Cic. 1. de Diuin. Si uacas animo, neque habes aliquid, quod huic sermoni præteruertendum putes. Hinc Vacans, qui otiatur. Cælius ad Cic. l. 8 Hoc mihi certum, ac iucundissimum uacanti negotiũ erat, tecum id otii tẽpus consumere. Ouid. 9. Metam. Nec petiit horamq; animumq; uacantem. Vacanter, aduerbium κενῶς, μάτην, superuacanem, frustra. Gellius l 17. c. 10. Vacanter hoc cumulauit, & inaniter. Vacatio, onis, uerbale, σχολή, cessatio, immunitas, feriæ, Cæsare 6. Bell. Gall. Militiæ uacationem, omniumq; rerum habent immunitatem. Habere uacationem, id est, cessar, Cic. 4. Acad. Cum sacerdotes deorum, uacationem habeant. Dare uacationem, id est, immunitatẽ alicui permittere Cic. 6. Verr. Vacatio data est ab illo. Interdũ Vacare significat ad nihil utile esse, superabundare, πλεονάζειν, quod otiosum esse uideatur, sed non nisi in tertia persona. Vacat mihi impersonaliter. id est, otium, uel uacuum tempus est mihi, εὖ σχολῆς ἔχω. Aliquando tamen datiuus non exprimitur. Vir. 2. Aen. Sed si tantus amor casus cognoscere nostros, Et uacat annales nostrorũ audire laborum. Iuuen. Sat. 1. Si uacat, & placidi rationem admittitis, eç dem. Id est, si ocium est uobis. Quandoq; ponitur pro curæ esse. Quintil. lib. 11. cap. 1. Et cui esse diserto uacet. Vacare populo, est operã populo dare, & inseruire χρηματίζειν. Aliter Vacare populo, significat liberum esse à populo, populariq; iudicio. In quem sensum Cic. uidetur l. 2. Tusc. accipere, cum ait: Amplitudo animi una est omnium rerum pulcherrima, eoq; pulchrior, si uacet populo.

VACVNA, penult. produ. à uacando dicta est dea, quæ præesse uacantibus, & otiosis putabatur: cui cum agricolæ à laboribus ruris uacarent, ut post perceptos fructus requiescerent, per hyemem uota soluebant, & sacrificabant. Ouid. lib. 6. Fast. Antiquę sacra Vacunę. Ante Vacunaleis stãtq;, sedẽtq; focos. Pli. l. 3. c. 12.

VACVO, as, *Vuotare*. κενόω, uacuefacio, uacuum reddo, euacuo. Mar. l. 11. Elysium liceat si uacuare nemus. Col. l. 3. c. 13. Suleum uacuari.

VACVVS, a, um, *Vuoto. vacuo*, κενὸς, διάκενος, λαγαρὸς, inanis, nihil continens. Cic. de Vniuersi: Nihil igni uacuum uideri potest. Cic. in Catil. Quid? quòd aduentu tuo subsellia ista uacua facta sunt? Vacuũ definiunt Philosophi, quod sit locus non repletus corpore, natus repleri. Vel sic, Vacuum est dimensio, omnia in se non cedendo recipiens. Quibus ex definitionibus satis constat, proprie loquẽdo nihil esse uacuũ, cum omnia si non alio corpore, certe aere plena sint. Vulgo tamen ita loquimur, ut uacuũ dicamus, in quo nihil sit præter aerem. Aliquando Vacuum accipimus, pro uasto & spatioso. Virg. 3. Ge. Saltibus in uacuis pascant. Idem 7. Aen. Quem pueri magno in gyro uacua atria circũ Intenti ludo exercent. Sic aerem uacuum esse dicimus, quòd in eo nullũ conspiciatur corpus. Vir. 3. Ge. Aera per uacuum ferri. Quo in loco Virgilius Lucretium uidetur imitatus, qui Inane neutro genere pro aere posuit, Longum, inquiens, per inane resoluit. Vacuus animus, otiosus, nullis curis, nullis negotiis irretitus. Cic. de cla. Ora. si es animo uacuo, expone nobis quòd quærimus. Vacuos habere dies, id est, nullis rebus dedicatos. Vacuus equus, qui sine sessore est. Liuius lib. 27. Vacuus paulo post equus, errãns per urbem, cognitus. Vacuum remum trahere, est remum inutiliter, incassum, frustra trahere. Iungitur aliquando genitiuo. Plaut. in Bacchid. Valens afflictat me iam uacuum uitium. Id est, inualidum. Ter. in Heaut. Vacuum tempus, ne quod deni mihi laboris. Aliquando ablatiuo sine præpositione. Cicer. 2. de Finib. Cum uacui curis, etiam quid in cœlo fiat, scire auemus. Aliquando cum præpositione. Ciceró ad Att. Sin eris ab isto periculo uacuus. Hinc Vacuitas, tis, κενότης, inanitas, absentia, priuatio. Cice. 1. de Offic. Adhibenda uacuitas ab angoribus. Idem. 5. Tuscul. Securitatem appello uacuitatem ægritudinis.

VADIMONIS, lacus in Vmbria, non procul ab Ameria, opacam habens sylvam sibi innatantem, quæ nunquam die ac noctu eodem uisitur loco. Pli. lib. 2. cap. 95. Plin. Iunior in epist.

VADIMONIVM, nii, *Segurta, malleuadore*, ἐγγύη, ὁμηρεία, ῥύσιον, est sponsio quædam sistendi, comparendiq; in iudicio ad diem præstitutam per se, uel per aduocatos, quod deserere non licet. Seneca: Vadimonium promittimus, & tamen deseritur. Cice. pro Quintio: Ad uadimonium non uenit. Et paulo post: Non dubitauit, cum uadimonium desertum esset, bona proscribere. Vadimonium promittere, est promittere comparere in iudicio ad diem præstitutam per se uel per aduocatum. Cice. 5. Verr. Statuit iste, ut arator decumano, quò uellet decumanus, uadimonium promitteret. Vadimonium constituere, est diem assignare, ut loquuntur, quo quis in iudicio cõparere debeat. Cic. de Sen. Omnia quę curant meminerunt, uadimonia constituta, qui sibi, cui ipsi debeant. Vadimonium deserere, est non comparere in iudicio ad diem præstitutam. Plin. in Præfa. Nat. Hist. Inscriptiones, inquit, propter quas uadimonium deseri possit. Id est, inscriptiones librorum, tam ampla & magnifica pollicentes, ut propter eorum librorum aut lectionem uadimonium deseri possit. Differre uadimonium, est differre diem contentionis, quo reus in iudicio comparere promiserat. Plin. lib. 7. cap. 53. Bebius iudex uadimonium differri iubet. Vadimonium missum facere, est uadimonij obligationem remittere, condonareq;. Cic. pro Quint. Qui postea quoque uadimonium missum fecerit. Vadimonio obstricti, hodie dici possunt, qui ob crimina in iudicium uocati, ab iudicibus, ut fit, impetrarunt, ut aut sua, aut sponsorum fide dimittantur, ea lege, ut in diem certum, aut quandocunque iudici uisum fuerit, ad iudicium sistantur. Concipere uadimonium, est exprimere certam formulam uadimonij sistendi, comparendiq;. Ci. Q. F. l. 2. Negat in tanta multitudine eorum, qui una essent, quenquam fuisse, qui uadimonium concipere posset.

VADO, dis, si, sum, *Andare*, βαδίζω, εἶμι, βαίνω, eo, iter facio, quasi uiæ me do. Virg. 2. Aen. Vadimus immisti Danais. Ibidem: Per tela, per hostes Vadimus. Cice. ad Attic. lib. 4. Ad eum postridie mane uadebam. Trãsfertur & ad fluuios, pro, fluere. Plin. lib. 5. cap. 26. In Mesopotamiam uadit per ipsam Seleuciam. Circumuado, Euado, Inuado, Peruado, suis locis.

VADO, as, priore correp. *Passare il fiume*, uado traiicio. Papinianus: Si uadari nequeat, sed pontonibus traiiciatur. Solinus: Flumen, quod propter breuitatem facile uadari poterat.

VADOR, aris, *Far la segurta*, κλητεύω, uerbum commune, secundum Priscianum, significat uadimonio obstringere, siue diem iudicii ex compacto constituere, & in ius uocare. Cicero pro Quintio: Debere tibi dicis Quintium, procurator negat: uadari uis, promittit. Vadari reus dicitur, cum uadimonio obstringitur, præstituta die se iudicio affuturum. Actor etiam Vadari reum, dicitur, cum acceptis uadibus reum ad comparẽdum in iudicio astringit. Liuius 3. Decem uadibus accusator uadatus est reum. Cice. 5. Verr. Cum ex Leontino usque Lilybæum aliquem uadaretur. Ouid. 2. de Rem. Am. Iamque uadaturus: lectica prodeat, inquit. Horatius. 1. Sermonum Satyra. 9. Tunc respondere uadato Debebat.

VADOSVS, a, um, πορώδης, πολύπορος, ut, Vadosus amnis, qui frequentia habet uada, quæ transiri pedibus possunt. Cæsar. 1. Bel. Ciui. Vadosum mare erat. Liuius l. 37. Vadosum ostium portus.

VADVM, di, *Acqua bassa, guado*, πόρος, est locus in flumine, mari uel lacu, tam paruæ profunditatis, ut pedibus transiri possit: unde & nomen habere putatur, à uadẽdo scilicet, quòd per ipsum uadere possimus. Liuius l. 38. Pontem, quia uado nusquam transitus erat, facere instituit. Cæs. li. 3. Bel. Gall. Romanos uada portus, insulas non nouisse. Vadum pro mari. Catu. Argonau. Ausi sunt uada salsa cita decurrere Puppi. Virg. 5.

Virg. 5. Aeneid. Suleant uada falsa carinæ. Ouid. 3. Trist. Eleg. 9. Dicitur his temors applicuisse uadis. Emersisse è uado dicitur, qui maximam rei alicuius difficultatem superauit. Tractum à nauigantibus, qui non sine maximo discrimine inter breuia, & loca uadosa nauigant. Cic. pro Cælio: Emersisse iam è uadis, & scopulos prætervecta uidetur oratio. Res in uado est, prouerbialiter dicitur, pro, In tuto est. Tractum uidetur à natantibus, quibus ut in profundo periculum, ita in uado est securitas. Ter. in And. Omnis res in uado est. Plautus Aulul. Iam esse in uado salutis res uidetur.

VAEH, *Oime, modo di dolersi*, οὐαὶ, interiectio dolentis: vt Vęh misero mihi. Virg. 9. Ecl. Mantua væh miseræ nimium uicina Cremonæ. Quidam Væ sine aspiratione scribunt: recipit diphthongū, ut distinguatur à Ve, coniunctione.

VAFER, fra, frum, *Astuto, giotto*, πανοῦργος, pro callido, & astuto accipitur, quasi ualde Afer. Mira enim semper fuit eius gentis calliditas. Cic. l. 1. de Na. de. Chrysippus, Stoicorū somniorum uaferrimus interpres. Ouidius 3. de Arte: Qua uafer eludi possit ratione maritus. Vafrum ius, id est, subtile, uel in quo multis uafre uersantur. Horat. 2. Serm. Sat. 2. Aut uafri inscitia iuris. Hinc Vafre, πανούργως, callide, astute. Cic. 4. Vet. Nihil uafre, nec malitiose facere conatus est.

VAGINA, pen. pro. *Guaina*, θήκη, κολεὸς, alicuius rei theca. Cic. in Catil. Gladium in uagina reconditum. Cæsar 5. Bel. Gal. Auertit hic casus uaginam, & gladium educere conantis dexteram moratur manum. Oui. 10. Met. Pendenti nitidum uagina diripit ensem. Virg. 4. Aen. Vaginaq; eripit ensem. Vagina frumenti quidam quasi folliculus, quo spica etiamnum pubescens, necdum plane apparens, circunuoluitur. Varro l. 1. ca. 48. ter. Cic. de Sen. Vaginis iam quasi pubescēs includitur. Vaginæ corporis, Pli. l. 8. c. 15. & li. 11. ca. 37. Diminutiuum Vaginula. Pli. l. 18. cap. 7.

VAGIO, gis, giui, gitum, βαβάζω, ꝓprie de infantibus dicitur, cum fletum emittunt. Cic. in Catone. Quòd si quis Deus mi hi largiatur, vt in cunis uagiam. Ouid. 4. Fast. Infanti uagitore puer.

VAGITVS, pen. pro. βάβαξις, infantium fletus. Virg. 6. Aen. Continuo auditæ uoces, uagitus, & ingens.

VAGOR, oris, *Vagito, pianto de fanciulli*, βάβαξις, uagitus. Lucret. lib. 2. Miscetur funere uagor.

VAGOR, aris, περιφέρομαι, περιπολέω, huc illuc oberro. Ci. pro Fonteio. Hi contra uagantur læti. Virg. 4. Aen. Vritur infelix Dido, totaq; uagatur Vrbe furēs. Vagatur animus, id est, inconstans, & instabilis. Cic. 1. Off. Non enim sumus ij, quorum uagetur animus errore. Sunt qui illud interesse existiment inter Vagor & Erro, quòd Vagari fit per diuersa, Errare per aliena. Cic. lib. 1. de Orat. Ne uagari, & errare cogatur oratio. Inuenitur etiam Vago, gas. Plaut. in Mil. Quæ circum uicinos uagas. Vagans, tis, particip. Ci. 2. De Diuin. Natura uolucres huc, & illuc passim uagātes efficit, ut significent aliquid. Vagatio. Liui. 5. Vagationibus militum.

VAGVS, *Vago, vagante, vagabondo*, πλάνης, πλανήτης, πλανητὸς, huc illuc oberrans, incertus, instabilis. Cic. Att. lib. 7. Vagus esse cogitabam. Vaga sententia, id est, incerta. Cic. 2. de Na. de. Est & philosophi, & pontificis, de diis immortalibus habere non errantem, & uagam, ut Academici, sed, ut nostri, stabilem certamq; sententiam. Vagum nomen herbæ, dixit Pli. l. 27. c. 4. id est, inconstans, & multis opinionibus obnoxium. Hinc vage aduerbium. Liu. l. 26.

VAH, *Vah*, φεῦ, interiectio est insultantis. Hieronymus ad Damasum: Sicuti nos in Lingua Latina habemus interiectiones quasdam, ut insultando dicamus Vah, & in admirando Papæ, & in dolendo Hei: ita & Hebræi inter reliquas proprietates linguæ suæ habent interiectionem. Plau. in Most. Vah, quid illa potest peius quicquam muliere memorarier? Interdum est interiectio admirantis. Plau. in Curc. Subegit solus intra uiginti dies. LY. Vah. Aliquando exultātis. Plaut. in Bacch. Vah, Salus mea seruasti me.

VAHA, interiectio exultantis, uel ridentis. Plau. in Cas.

VALDE, *Grandemente*, λίαν, πάνυ, μάλα, σφόδρα, uehementer, maiorem in modum: aduerbium est per syncopen à Valide effectum: ideo in ualde posterior syllaba producitur. Iungitur autem fere positiuis. Cic. ad Cass. lib. 15. Expectatio ualde magna. Aliquando aduerbiis. Cic. ad Att. li. 1. Illud valde grauiter tulerunt. Aliquando uerbis. Cic. ad Tiron. l. 16. Literas tuas ualde expecto. Aliquando cum Tam, & Quàm. Cic. 2. de Diuin. Nihil est tam ualde uulgare, quàm nihil sapere. Dicimus & Valdequam, ut Sanequam, & Perquam. Decimus Brut. ad Cic. Suos ualdequam paucos habet.

VALDIVS, μᾶλλον, comparatiuum est Valde, pro magis.

VALENS, tis, *Valente, potente, sano, gagliardo*, δ'ρωσος, ὑγιεινὸς, nomen ex participio: id est, sanus, incolumis, robustus, fortis, firmus: cui contrarium est Imbecillus. Cicero Tironi, li. 16. Epist. Medicus confirmat propediē te ualentem fore. Idem in Orat. Valentiorum hæc laterum sunt. Idem 7. Verr. Sex lictores ualentissimi. Aliquando efficax, utilis. Plin. lib. 20. cap. 18. Siluestri longum, & ad omnes effectus ualētius. Cic. ad Att. li. 7. Quàm nunc tam ualenti resisteret. Varro de Re rust. lib. 3. cap. 16. Prouidendum ne infirmiores à valentioribus opprimantur. Hinc valentulus, diminutiuum. Plaut. in Cas. Vt ualentula est. Hinc ualenter, aduerbiū, ἰσχυρῶς. Colum. lib. 1. cap. 5. Valenter resistent contra ea. Ouid. 11. Met. Spirare valentius Eurus.

VALENTIA, æ, *Valenza, potenza, gaiardezza*, ῥώμη, δ'ρωσία, antiquis idem erat, quod potentia, firmitas, robur: unde Romā ipsam à priscis Latinis Valentiam dictam accepimus, quam postea Euander, Græco quidem nomine, sed seruata Latinæ uocis significatione, ῥώμην appellauit. Solinus cap. 2. Sunt qui uideri uelint Romæ uocabulum ab Euandro primum datum, cum oppidum ibi offendisset, quod extructum antea Valentiam dixerat iuuentus Latina. Contrarium est Inualentia, ἀῤῥωσία. Gell. l. 20. c. 1.

VALENTIA, æ, urbs insignis citerioris Hispaniæ, tribus millibus passuum à mari remota. Plin. lib. 3. cap. 3. Ptolom. lib. 2. cap. 6. Mela lib. 2. Est etiam eius nominis oppidum inter Allobroges Pli. li. 3. ca. 4.

VALEO, les, lui, litum, *Valere, potere, essere sano, gaiardo, robusto*, ὑγιάζω, ῥώννυμαι, ἰσχύω, δ'ρωσέω, sanus, siue potens sum. Semper enim in bonam partem sumitur, nisi aliud addatur: ut, Male ualeo: idest, æger sum. Plautus in Amphit. Equidem ualeo, & saluos sum recte. Idem in Persa: Si ualetis, gaudeo. Valere ab oculis, & eiusmodi, est oculorum morbo liberatū esse. Gell. lib. 5. cap. 10. Cum ualebo ab oculis, reuise ad me. Sic ualere à pecunia Plautus in Aulul. Ne ualeam, imprecantis clausula est. Mart. lib. 2. Ne ualeam, si non totis Deciane, diebus, Et tecum totis noctibus esse uelim. Valere, δύνασθαι, aliquāto est posse, pollere, uim, uel uires, momentum, pondus, siue auctoritatem habere, alicuius momenti putari. Terentius in Eunucho: Neque tam imperita, ut, quid amor ualeat, nesciam. Iungitur aliquando datiuo. Gellius lib. 5. ca. 11. Augendæ rei, & minuendæ parum ualet. Aliquando accusatiuo cum præpositione Ad. Cice. 1. Academ. Vitæ adiuncta dicebant, quæ ad uirtutis usum ualerent. Et cum præpositione apud Cæsarem 1. Belli Gallici: Quorum auctoritas apud plebem plurimum ualeat. id est, multum possit gratia, Liuius 1. l. 31. Valere potestate, Valere ingenio, est potestate, uel ingenio plurimum posse. Cice. pro Domo sua: Quasi ego in isto genere omnino quicquam aut curatione, aut potestate ualerem. Idem de Claris Orat. Is longe plurimum ingenio ualuit. Aliquando etiam ablatiuo iungitur cum præpositione In. Martialis lib. 2. Si quid in arte vales. Cic. 1. Tusculan. Quod in omnibus causis solet valere plurimum. Aliquando accusatiuo cum præpositione In, vel Ad. Cice. 2. Tuscul. In vulgus insipientium opinio valeat honestatis. Quintilianus lib. 4. cap. 5. Quædam in id tamen ualent. Cicero 3. de Diuinatione: Affectio astrorum ualeat ad quasdam res. Idem Att. lib. 3. Vtinam ualeat ad celeritatem reditus tui. Cum ad pretiū pertinet, si pretium exprimatur, in ablatiuo ponitur. Plin. lib. 33. cap. 3. Scrupulum ualet sestertiis uicenis. Varro tamen accusatiuum dedit dicens: Denarij, quod denos æris ualebat: quinarij, quod quinos. Imperatiuo Vale, χαῖρε, ὑγίαινε, ἔῤῥωσο, in discessu utimur, aut in calce epistolarū: quemadmodum Salue in aceessu, aut etiam in literarum principio. Virg. 3. Ecl. Et longum formose uale, uale, inquit, Iola. Reperitur tamen Salue in discessu & in calce epistolarum. Cic. li. 16. epist. Vale mi Tiro, uale, & salue. Quoniam uero abeuntes per hæc verba salutare solemus Vale, & Salue: inualuit cōsuetudo, ut hæc sumantur pro discedo, etiamsi cum stomacho, & indignatione loquamur, non quod illi à nobis, sed quod nos ab illis, quibus sic loquitur, uale dicendo recedamus, inquit Valla lib. 6. Terent. in Adel. Valeas, habeas illam, quæ placet. Idem in And. Valeant, qui inter nos dissidium quærunt. Quod perinde est, ac si diceremus. Discedant à nobis. Cic. 1. de Nat. de. Si Deus talis est, ut nulla gratia, nulla hominum charitate teneatur: ualeat. Vale & Salue, uerba erant postrema, quibus olim mortuos affabantur. Varro: Vale, & Salue, cum ad mortuos referuntur, non id dictum est, quòd aut ualere, aut salui esse possint, sed quòd ab his recedimus, eos nunquam uisuri. Virg. 11. Aen. Salue æternum mihi maxime Palla, Aeternumq; vale. Valere iussit: id est, uale dixi. Cicero Attic. lib. 5. Hominem ualere iussi. Huius uerbi composita sunt, Conualeo, Eualeo, Inualeo, Aequiualeo, Præualeo, Reualeo: à quibus fiunt Cōualesco, Eualesco, Præualesco, Reualesco: quorum significata uide supra.

VALERIVS, cognomento Publicola, Iunij Bruti in primo consulatu collega, in Tarquinii Collatini locum suffectus. Hic primum de Veientibus, iterum de Sabinis, tertio de utrisq; triumphauit. Deinde cum domum in Velia, tutissimo loco, haberet, in suspicionem regni uenit. Quo cognito, apud populum conquestus est, quod tale aliquid de se timuissent, & misit qui domum suam diruerunt. Secures item fascibus dempsit, eosq; in populi concione submisit. legem de prouocatione ad populum tulit. Quapropter Publicolæ nomen accepit. Hic, cum diem obiisset, publice sepultus, & annuo matronarum luctu honoratus est. Hæc Plinius de Viris illust. Plutarchus tradit in uita eius, hunc quadriga primum in triumpho uectum fuisse, sine ulla inuidia: præterea collegæ Bruto honores funusq; curasse: funebremq; orationem de ipsius laudibus habuisse, quæ adeo iucunda fuit Romanis, ut ex eo consuetudo manarit, ut qui strenue pugnando occubuissent, ab optimatibus laudarentur. Valerius, M. Publicolæ frater, consul una cum Postumio Tuberto factus, ut contra Sabinos, profectus, rem feliciter fratris auspicijs, & administratione gessit. ex quo publice ei domus ædificata, cuius fores extrorsum honoris gratia aperiebantur, cum ceteræ introrsum aperirentur. Valerius Maximus historicus, scripsit dicta ac facta memorabilia ad Tiberium Cæsarem. Militauit sub Sex. Pompeio, ut ipse de se testatur, ubi de institutis antiquis loquitur.

VALESCO, is, inchoatiuum, [illegible], ualidus fio. Lucre. li. 1. Recreata ualescat. Tacit. libr. 4. Meditatio in posterum ualescit.

VALIDVS, a, um, ἄυρωστος, ἰσχυρός, δυνατός, robustus, ualens, firmus. Plaut. in Amph. Me miserum homines octo ualidi cædunt. Cicero Tironi: Omnia uiceris, si te ualidum uidero. Teren. Hecy. Bene factum, te aduenisse saluum atque ualidum. Tacit. lib. 19. Coloniam copiis ualidam. Validus ex morbo, id est, conualescens. Liu. 3. Fratrem suum, needum ex morbo satis ualidum, pugno ictum à Cæsone. Validæ opes, id est, magnæ, ingentes, apud Plautum in Casi. Vinum ualidum, Oui. 6. Fast. Vir. 5. Aen. Validis incumbere remis. Idem 10. Aen. Nil ualidæ iuuere manus.

VALDE, aduerbium, πάνυ, λίαν, σφόδρα, ualde, uehementer, maiorem in modum. unde Validius, comparatiuum, μᾶλλον, magis, uehementius. Quin. li. 10. c. 2. Nec promptum est dicere, utros peccare ualidius putem. Validissime, maxime, uehementissime. Cælius Cice. libr. 8. epist. Cum pro amicitia ualidissime fauerem ei.

VALETVDINARIVM, rij. Infermaria, νοσοκομεῖον, locus quo ualetudinarij, & infirmi curantur, ut ualetudinem malam bona permutent. Seneca ad Lucilium: Tanquam in eodem ualetudinario iaceam. Colum. lib. 1. Rei rust. præcipit ualetudinaria languentibus salubria esse constituenda.

VALETVDINARIVS, rii, Mal sano, νοσώδης, νοσηματικός, qui frequenter ægrotat. Sed. in Quæst. Non uideo, quare sibi placeat, qui robustior sit ualetudinario. Valetudinarius medicus, is est, qui ualetudine affectos curat. Callistratus de Iure immunitatis dicit, capsarii artifices.

VALETVDO, inis, Sanità, malattia, gaiardezza in, fermità, franchezza, uocabulum est medium, quo modo sanitas significatur, ὑγίεια, ἀῤῥωστία, modo morbus, νόσος, ἀῤῥωστία. In meliorem partem accipitur apud Cic. 2. Off. Valetudo sustentatur notitia sui corporis, & obseruatione earum rerũ, quæ res aut prodesse solent, aut obesse, & continentia in uictu, & prætermittendis uoluptatibus. Item apud Horatium libr. 1. epist. Gratia, fama, ualetudo contingat abunde. In deteriorem partem accipitur apud Cic. Offi. lib. 1. Aesculapius potest præscribere per somnum curationem ualetudinis. Et li. 4. epist. Scripsit ad me te moleste ferre, quod me propter ualetudinem tuam non uidisses. Sæpe tamen confusionis tollendæ causa addimus epitheton, quo significationẽ eius restringimus: dicimusq; Bonam uel Malam, Commodam uel incommodam ualetudinem. Quinct. li. 10. ca. 3. In hoc præcipue bona ualetudo, quæq; eam præstat, frugalitas necessaria est. Cic. 4. Tusc. Ii sunt eiusmodi constituti, quasi mala ualetudine animi, sanabiles tamen. Cic. Att. Me incommoda ualetudo tenebat iam duodecimum diem Brundusij. Idem de Clar. Orat. Infirma, atque etiam ægra ualetudine fuit.

VALGVS, βλαισός, qui suras habet extrorsum intortas, & in diuersum actas: quales cancri habent, & lacerti. Pla. in Mil. Aut natum, aut ualgum, aut compernem. Næuius apud Nõ. Valgus, ueternosus. Valgum sauium, id est, intortum, Plautus Mil.

VALLARIS, & hoc, re, ἐρυμνός, quod ad uallum pertinet, ut Vallaris corona, qua donari solebat, qui primus uallum hostium fuisset ingressus. Liuius 10. & lib. 30.

VALLES, lis, & Vallis, lis, Valle, κοιλάς, αὐλών, ἄγκος, μυχός, planities duobus lateribus inclusa: dicta quod hinc, atque hinc montibus uallata sit. Virg. lib. 11. Valles accommoda fraudi. Statius: Vallis in amplexu nemorum sedet. Virg. 2. Geor. Complentur uallesq; cauæ saltusq; profundi. Ouid. 8. Me. Concaua uallis erat. Hinc Vallecula, ut à Vulpes Vulpecula. Festus tamen Vallicula effert.

VALLO, as, Fortificare, fermare, circondare, περιβάλλομαι, περιταφρεύω, περιτειχίζω, ἐρυμόω, munio, firmo, quasi uallo ambio. Plin. lib. 15. cap. 18. Non castra punica ad tertium lapidem uallata. Lucan. li. 4. Nullis uallarent oppida muris. Vallare armis, est, stipare. Valer. Flac. 1. Argon. Inopem nullis uallauerit armis. Vallare aliquid ratione differendi, est Dialecticis argumentis confirmare. Cic. 2. de Legib. Atq; hęc omnia, quasi sepimento aliquo, uallabit disserendi ratione.

VALLVM, li, Bastione, steccato, χάραξ, χαράκωμα, ἔρυμα, munitio castrorum, quòd ea uallis, id est, palis, fiat. Cic. ad Cae. lib. 15. Epist. Vallo & fossa circundedi. Idem in Pis. Vallũ Alpium contra ascensum Gallorum. Legitur & Vallus, masculini gen. in eadem significatione. Tibul. lib. 1. El. 2. Nõ arces, non uallus erat. Cæsar 3. Bel. Ci. Vallus cõtra hostẽ.

VALLVS, li. Palo, χάραξ, ὁ, firmior palus, cui uitis alligatur, & quo castra muniuntur. Virg. 1. Geor. Exacuunt alij uallos. Idem 1. Geo. Et acuto robore uallos. Accipitur nonnunquam pro ipso castrorum aggere (ut docuimus in dictione præcedenti) in qua significatione frequentius uallum dicimus neutro genere. Est item Vallus diminutiuum à Vannus Varro 1. de re rust. cap. 52.

VALOR, oris, pretium: à Valeo Plin. Victoriati ualore redimi potest.

VALVAE, arum, pluralis numeri tantum, Porte della chiesa, θύραι, δικλίδες, fores geminas habentes partes, in sese coeuntes: ita dictæ, quòd introrsum reuoluantur. Cice. 1. de Diuin. In templo Herculis ualuæ clausæ repagulis subito se ipsæ aperuerunt. Idem 3. Verr. Hæc alia duo signa, quæ ad ualuas Iunonis Samiæ steterunt. Ouid. 1. Metam. Dextra, læuaq; deorum Atria nobilium ualuis celebrantur apertis. Idem 2. Metam. Argenti bifores radiabant limine ualuæ. Horat. 2. Ser. Sat. 6. Cum subito ingens Valuarum strepitus lectis excussit utrunque.

VALVVLAE, Tauelle, seghe, righe, gustie, rosset, sunt concauitates in folliculis leguminum, in quas ipsa grana separatim recipiuntur. Colum. lib. 7. de Ouibus tectis: Singula capita per hyemem recte pascuntur ad præsepia, tribus hordei, uel fresæ cum suis ualuulis fabæ: Festus: Valuuli, fabæ folliculi appellati, &c.

VANDALIA, Βανδαλία, regio Europæ septentrionalis, à Vandalo fluuio, à qua populi Vandali, qui per Gallias in Hispaniam penetrantes, loca circa Bæticam, quæ Vandali ab eis dicta est, occuparunt.

VANESCO, nescis, διαλύομαι, [illegible], [illegible], à Vaneo, nes, quamuis inusitato, in nihilum redigor, euanidus fio. Ci. 3. de Leg. Animi labes diuturnitate uanescere non potest. Ouid. 3. Am. Eleg. 2. Carmine læsa Ceres steriles uanescit in herbas. Hinc Euanesco, ἀφανίζομαι, eiusdem significationis. Virg. 1. Aen. In tenuem ex oculis euanuit auram.

VANIDICVS, ματαιολόγος, uaniloquus, mendax. Plautus in Trin. Cum probis potius, quàm cum improbis uiuere uanidicis.

VANILOQVIDORVS, ri, iocosa Plauti dictio in Persa.

VANILOQVVS, Bugiardo, σπερμολόγος, ματαιολόγος, uanos sermones effundens, mẽdax. Plaut. in Amph. Vaniloquus, vapulabis. L. l. 35. Vaniloqu' maria, terrasq; inani sonitu verborũ cõpleuit. Sil. l. 8. Vaniloquũ Celtę genus ac mutabile mẽtis.

VANILOQVENTIA, æ, σπερμολογία, ματαιολογία, vana & inanis blatteratio. Liu. Vaniloquentia Arthenum excitauit. Tacit. l. 3.

VANITAS, atis, Vanità, ματαιότης, ψεῦδος, Leuitas. Cic. lib. 3. Off. Si uitupecandi, qui reticuerũt: quid de iis existimãdum, qui orationis uanitatẽ adhibuerunt? Salustius: Huic non minor vanitas inerat, quàm audacia. Tacit. l. 15

VANITVDO, dinis, ματαιολογία, vanitas. Plaut. in, Capt.

VANNO, Pallare, [illegible], λικμάω, acus, vel paleas è frumento vel legumine vannis expurgo. Varro de re rust. Vt quod leuissimum est in ea, atque appellatur acus ac palea, vannatur foras extra areã. Hinc Euanno, ἀπολικμάω: extra vanno. Nonius: Euannetur, dictum est ventiletur, vel moueatur, à vanno, in quo legumina ventilantur.

VANNVS, ni, λίκνος, instrumẽtum latum ex uimine, aliàve materia, quo acus paleæq; post trituram à frumento aut legumine uentilando, & in sublime eiaculando, excernuntur. Virgi. 1. Geor. Et mystica uannus Iacchi. Colum. libr. 2. ca. 21. Spicæ uannis expurgantur. In eadem significatione legitur

legitur & Vallus, diminutiue forma: quam uocem Varro a uolatu dictam existimat, quòd, dum frumenta uanno in sublime iactantur, leuia euolent.

VANO, nas, vnico, n, ψεύδω, antiquis in usu fuit pro fallo: ut annotauit Nonius, citans Accium ex Alcmena.

VANVS, a, um, Vano, falso, κενὸς, uacuus, siue inanis. Vir. 2. Ge. Sed illos Expectata seges vanis elusit auenis. Modo pro stulto, quasi mente uacuo, & qui in rebus inanibus studium collocat, ματαιάζων Iuuen. Sat. 3. Sic libitum uano, qui nos distinait, Othoni. Modo pro mendaci, & leuia, inaniaque pro grauibus & veris astutissime componente, ψευδολόγος, ψευδοεπής, Vir. 1. Aen. Ni frustra augurium uani docuere parentes. Mendax autem proprie dicitur, qui ad decipiendum mentitur. Vnde idem 2. Aen. utrunque complexus est: Nec si miserum fortuna Sinonem Finxit, uanum etiam, mendacemq; improba finget. Vanum aliquando dicitur, auctore Donato, nec uerisimile, nec possibile. Ter. in Eun. Sin falsum, aut uanum, aut fictum est, continuo palam est. Vana fides. i. falsa. Vanũ inceptum, quod frustra inceptum est. Vana neutrum plurale, loco aduerbij, apud Vir. 12. Aen. Fulgẽtem armis, ac uana tumentem.

VAPIDVS, da, dum, ἀτμώδης, emittens vapores. Persius Sat. 5. Exhalet uapida læsum pice sessilis obba. Vapidum pectus Per translationem, apud eundem eadem Sat. Astutam uapido seruas sub pectore vulpem. & pristinas fraudes redolente.

VAPOR, oris, & uapos, Vapore fumo, ἀτμὸς, tenuis humoris alicuius exhalatio. Lucr. lib. 1. Frigusq; uaposq; Ci. 2. de Na. Deo. Aquarum enim quasi uapor quidam aer habendus est. Ouid. 1. Met. Vapor humidus omnes Res creat. Ponitur aliquando pro calore. Colum. lib. 1. cap. 10. Minus uaporis æstate per angustum os penetrat. Vir. 5. Aen. Lentusq; carinas est uapor.

VAPORARIVM, rij, Camino, ἀτμιστήριον, καπνοδόχη, in hypocaustis dicebatur, quà uapor erumpebat. Ci. Q. Fratri l. 3. Hypocausta ita erant posita, ut eorum uaporarium esset subiectum cubiculo.

VAPORIFERVS, ra, rum, ἀτμώδης, multos emittẽs uapores. Sta. 3. Syl. 5. Siue uaporiferas, blandissima littora, Baias. propter aquas ualidas multos exhalantes uapores.

VAPORO, as, pen. prod. Mandar il fumo, ἀτμίζω, aliquando neutrum est, idem significans quod uaporem emitto. Plinius l. 31. cap. 2. Vaporant & in mari ipso. Aliquando actiuum est, pro suffire ponitur, ἀναθυμιᾶν. Vi. 11. Aen. Succedũt matres & templum ture uaporant. Aliquando pro arefacere, exugere. Plin. l. 2. cap. 16. Vt solibus æstiuis uaporatæ resoluantur. Vaporatio, uaporis excitatio. Plin. l. 28. cap. 4. Perfundere caput aqua calida ante balnearum uaporationem, & postea frigida, saluberrimum intelligitur. Gell. l. 19. c. 5.

VAPPA, æ, Vino suanito, ἐκτροπίας, ἔξιτηλος, οἶνος, uinum cuius uia omnis euaporauit. Plin. l. 14. cap. 20. Vitium musto quibusdam in locis sponte feruere: qua calamitate, cum deferbuit, perit sapor, uappæq; accipit nomen Hor. 2. Serm. Sat. 3. Qui Veientanum festis potare diebus Campana solitus trulla, uappamque profestis. Per translationem ponitur pro homine ignauo, inerte, & in quo nihil sit solertiæ. Idem 1. Serm. Sat. 1. Non ego, auarum Cum ueto te fieri, uappam iubeo, aut nebulonem.

VAPVLANDA, qui continue uapulat, ut apud Plaut. in Persa.

VAPVLO, as, Esser battuto, τύπτομαι, μαστιγοῦμαι, uerberor, cedor. Prop. lib. 1. El. Vapulat umbra mea. Cælius ad Cic. l. 8. Septimam legionem uapulasse. Vapulare sermonibus, est uituperare Ci. ad Att. lib. 2. Cum se omnium sermonibus sentiet uapulare.

VARDVLI, Οὐαρδοῦλοι, Ptolomæo, Hispaniæ citerioris populi, in conuentu Cluniensi: quorum meminit Plin. lib. & cap. 3. & Strab. lib. 3.

VARI, ῥαιβοὶ, qui introrsum pedes, uel crura obtorta gerunt. Horat. 1. Serm. Sat. 3. Hunc Varum distortis cruribus. Vnde Varum frequenter pro obtorto accipirnt. Persius Sat. 4. Et non fallit pede regula uaro. Varij autem dicuntur, quibus in exteriorem partem crura pedesùe flectuntur. Varr. l. 2. de Re rust. de canib. Cruribus rectis, ac potius uaris, quã uatiis. Hinc Vatiarum, & Vatiniorum cognomina fluxerũt quòd pedibus essent uatiosis. Seneca in quadam Epistola: Seruilios Vatia latere sciebat, non uiuere. Valgi autẽ βλαισοὶ, sunt qui diuersas suras habent: hoc est, ambas introsum intortas: cuiusmodi lacertarum pedes sunt. Plaut. in Mil. Aut uarum, aut ualgum, aut compernem. Hinc Valgum suauium, i. intortum. Plau. in Mil. Aqua fortasse similitudine instrumentum quoddam rusticum ad areas complanandas Valgium Plin. appellat lib. 17. Alioqui & sermo agrestis Valgiare usurpat hodie pro, pauire, coæquareq;. Omnino id fere uidetur esse, quod Cato ait. Comminuito terrã, & cylindro, ac pauicula coæquato. In Campania certe haberi genus id testatur tali specie, quali sunt suræ duæ in diuersum collocatę, quo, ut cylindro, supplanantur areæ. Varæ manus, incuruæ. Ouid. lib. 9. Met. Tenuique à pectore uaras in statione manus. Sic uarum brachium, a Martiali dictũ lib. 7. Vara nec iniecto certamine brachia tendis. Varus genius apud Persium Sat. 2. Sunt item Vari, tubercula exigua & dura in facie, quos ἴονθοις Græci appellant. Plin. libro 23. Varos, & lentigines emendat.

VARIAE, παρδάλεις, ex genere sunt pantherarum: ita dictæ à macularum uarietate, quibus sunt spectabiles. Plin. libr. 8. cap. 17.

VARICES, pen. cor. gen. masc. Iξίαι, κιρσοὶ, uenæ plus æquo intumescentes, in temporibus, in uentre, in testibus, in inguine & potissimum in cruribus, quas Plin. lib. 11. cap. 45. In cruribus uiro tantum, mulieri raro, præ nimio labore nasci asserit. Cic. 2. Tusc. Cum uarices secabantur Mario. Horat. Varice succiso. Seneca Epist. 78 fœminino gen. Dum uarices execandas præberet. Vnde Varicosus, qui huiusmodi uenas tumidiores habet. Auicenna auctor est, uarices accidere cursoribus, baiulantibus, dum stantibus. Inde est illud Iuuen. Sat. 6. Varicosus fiet aruspex. Ex diuturna scilicet statione.

VARICO, cas, seu Varicor, aris, deponens, secunda syllaba correpta, διαβαίνω, ἢ διΐστημι τὰ σκέλη, crura in diuersas partes extendo. tractum ab iis, qui natura uari sunt, cruraq; habẽt extrorsum intorta. Quinct. l. 11. cap. 3. Varicare supra modum, & in stando deforme est, & accedentе motu prope obscœnum.

VARICVLA, æ, κιρσίδιον, diminutiuum à Varix. Celsus lib. 5. Si uaricula intus est, excidenda.

VARICVS, a, um, pen. cor. qui ampliore passu incedit. Oui. 3. de Arte: Ingentes uarica fertq; gradus.

VARICVS, aduerbium, ῥαιβῶς, cruribus diuaricatis, diuisisq; quod fieri solet à fœmina iam mictura. Apule. l. 1.

VARIETAS, atis, Varietà, ποικιλία, proprie est uariatio & dissimilitudo colorum: quamuis & ad alia transferatur. Plin. li. 8. cap. 30. Oculis mille uarietates esse, colorumq; mutationes. Cic. 7. Ver. Neque hoc prouiderim, ut uarietate criminum illos attentos haberem. Idem 2. de Fin. Varietas Latinum uerbũ est, id proprie in disparibus coloribus dicitur, sed transfertur in multa disparia: uarium poema, uaria oratio, uarii mores, uoluptas uaria etiam dici solet, cum percipitur ex multis dissimilibus rebus. Quinct. lib. 1. cap. 12. Reficit animos uarietas. Idem lib. 9. cap. 2. Gaudent res uarietate. Apud antiquissimos etiam Variantia lectum fuit in eadem significatione; ut annotauit Nonius. Lucil. l. 3. Principia unde hæc oritur uariantia rerum.

VARIO, as, Variare, far uario è diuerso, ricamare, παραλλάττω, ἀλλοιόω, distinguo, muto, uarium siue diuersum facio. Pli. Epistola. 161. Laborem ocio, ocium labore uariare. Mart. lib. 8. Texta Semiramia quæ uariantur acu. Oui. 2. Met. Nõ erat huius opus lanam mollire trahendo. Nec positu uariare comas. Virg. lib. 9. Aen. Discurrunt uariantq; uices. Ponitur aliquando pro uaria tradere. Liuius lib. 27. De morte Marcelli uariant auctores. Legitur & absolute, pro sibi dissimilem esse, & modo hoc, modo illo modo se habere. Celsus lib. 3. Non in iis solum, in quibus semper ita se habet, sed in iis quoque in quibus uariat. Variare, aliquando est rem ambiguam esse. Liuius l. 9. Ibi si uariaret, ut secundæ, &c. Variatur, impersonale. Liuius lib. 22. Ibi cum sententiis uariaretur, Varians, participium. Plin. libr. 14. cap. 2. Impatiens uariantis cœli. hoc est, inconstantis, modo hoc modo illo se habentis. Variantes adhuc, & acerbæ vuæ apud Colum. li. 4. cap. 20. hoc est nondum nigræ, sed colore adhuc uario.

VARIATIM, Variamente, diuersimode. Gell. l. 5. cap. 12.

VARIVS, a, um, πολύχρους, πολύχους, ποικίλος, multiforme uel diuersorum colorum. Terẽ. Eun. Varia ueste exornatus fuit. Vir. 4. Aen. Varium, & mutabile semper Fœmina. Idem 5. Ae. Ceu nubibus arcus Mille trahit uarios aduerso sole colores. Idem 2. Aen. Post uarios hominumq;, urbiumq; labores. Cic. 1. Acad. Plato uarius, & multiplex, & copiosus. Li. 5. Ibi uaria uictoria pugnatum est. Variæ vuæ fiunt, cum ad maturitatem perduci incipiunt, & colorem mutant. Cato cap. 37. Vbi vuę uariæ cœperint fieri, bubus medicamentum dato. Varius præterea dicitur, qui in facie uaria distinctus est. Vnde iocus Cic. apud Quinct. lib. 6. cap. 4. In Isauricum: Miror quid sit, quòd pater tuus, homo constantissimus, te nobis uarium reliquit. Hinc Varie, uariis modis. Plinius Epistola 104. Varie me affecerunt literæ tuæ, nam partim læta, partim trista continebant.

VARIVS, poeta tragicus Virgilii & Horatii amicissimus ex

ijs, quibus Virgilij Aeneis commissa est emendanda, Hor. in Ser.

Varus, ra, rum, *ῥαιβός*, suras habés, extrorsum intortas. Plaut. in Mil. Aut valgum, aut varum, aut compernem.

Varus Quinctilius, ab Augusto Germanicano exercitui præfectus, ab Arminio dolo circumuentus, & cum tribus regionibus interfectus. huius mortem deflet Horatius l. 1. Carm. eius meminit & Maro 6. & 9. Ecl.

Varro, *Βάῤῥων*, Senator Romanus, Ciceronis æqualis, à Quinctiliano Romanorum omnium eruditissimus appellatus: vt qui plurimos doctissimosq; scripserit libros, peritissimus omnis antiquitatis, & rerum Græcarum, nostrarumq; eruditione tamen præstantior, quàm eloquentia.

Vas, vasis *Vaso*, *σκεῦος*, & *ἀγγεῖον*, gen. neu. & tertiæ declinat. in plurali numero secundæ, pro instruméto ad aliquid capiendum idoneo. Ci. 1. Tusc. Corpus quasi vas est, aut aliquod animi receptaculum. Idem pro Muræna: Exposuit vasa Samia. Hor. 1. Serm. Sat. 3. Syncerum cupimus vas incrustare. Vasorum appellatio generalis est. Dicimus enim vasa & vinaria, & naualia, inquit Vlpianus de auro & argent. lega. l. si gemma. Cice 6. Verr. Vas vinarium ex vna gemma prægrandi. Hinc Vasculum, & Vasilium, *σκευάριον*. Cato. c. 111. Vasculum facito de materia hederacea. Quinctili. l. 1. c. 2. Vascula oris angusti superfusam humoris copiam respuunt. Vasum si, etiam in secundo flexu dixerunt antiqui ut ait Gel. lib. 13. cap. 21. Plau. in Truc. Vasum argenteum.

Vas, vadis, *ἐγγυητὴς*, *ἔμπορος*; sponsor alterius in re capitali: nam in caussa pecuniaria Præs potius appelletur. Ausonius in Monosyllabis: Quia subit in pœnam capitali iudicio? Vas. Quis, cum lis fuerit nummaria, quis dabitur? Præs. Cic. 3. Off. Factus est vas eius sistendi. Horat. 2. Serm. Sat. 1. Ille datis vadibus qui rure extractus in vrbem est. Dicti Vades, quòd potestatem faciant ei, cuius nomine spondent, vadendi eò quò velit.

Vasarium, farij, *σκεῦος*, vasorum supellex atque etiam quod magistratibus in prouincias euntibus publice dabatur, vasa, muli, equi, uiaticum. Cic. in Pis. Sestertium céties & octogies, quod, quasi vasarij nomine, in venditione mei capitis ad scripseras, ex ærario tibi attributum, Romæ in quæstu reliquisti? Budæus in lib. de Asse.

Vascones, populi citerioris Hispaniæ, qua in Gallicum & Britannicum Oceanum vergit ad Pyrenæum positi. Hi à Metello Romanorum duce obsessi, in tantam famem compulsi sunt, vt humana carne vescerentur. Iuuen. Sat. 15.

Vascularius, rij, *σκευοποιὸς*, qui vasa conficit [illegible] apud Labeonem. de Præscript. verbis. Si cum emere argentum voles, vascularius ad te detulerit. Cic. 6. Verr. In regiam vascularios conuocari iubet.

Vastesco, ci, scere, *δενδροτομεῖσθαι*, populari, & vastum fieri. Accius apud Noniú: Ne scelere tuo Thebani vastescát agri.

Vasto, as, *Guastare, distruggere, rouinare.* *πορθῶ*, *δηϊόω*, *δενδροτομέω*, populor, perdo. Cæsar 1. Bel. Gal. Agri vastari, liberi eorum in seruitutem abduci. Vastant agros cultoribus, dixit Virg. 8. Aen. Hoc est, abducendo cultores agrorum, eos vastos, & desertos efficiunt. Brutus ad Ciceronem lib. 11. Decursionibus per equites vastat ea loca, in quæ incurrerit. Cic. ad Att. lib. 9. Consilium est agros vastare, vere. Liuius lib. 21. Vastare omnia ferro, & incendijs. Virg. 4. Ge. Omnia tam late vastaut. Cic. Att. l. 8. Homo magis ad vastandum, quàm ad vincendum paratus. Vastatio, onis, *πόρθησις*, depopulatio Liuius 7. Accessit ad eam cladem vastatio Romani agri. Vastator, oris, *πορθητής*, populator. Ouid. 9. Meta. Arcadiæ vastator aper. Deuasto, & Peruasto, suis locis.

Vastus, a, um, *Grande*, *ἄχανὴς*, *ἀμεγέθης*, valde magnus, immensus, quòdq; iustæ magnitudinis modum excedit. Virg. 3. Aen. Vastumq; caua trahe [illegible] æquor Idem 1. Aen. Vasto rex Aeolus antro. Cic. [illegible] vastam & immanem. Aliquando pro deserto *ἔρημος*. Accius apud Nonium: Hanc vrbem ferro vastam faciet. Hinc Vastitas, tatis, *μέγεθος*, *ἀμετρία*, nimia magnitudo. Colum. lib. 1. Pari vastitate beluas progenerari, quis neget? Apuleius, Cui corporis vastities honori fuit. Accipitur aliquando Vastitas pro populatione, Cice. in Catil. Italiam ad exitium, & vastitatem vocas. Vastitudo, dinis, idem, sed antiquum. Cato rei rust. c. 141. Viduertatem, vastitudinem, calamitates prohibessis. Vastities, tiei, idem, sed & ipsum vetustum. Plaut in Pseud. Harum mihi voluptatum omnium, atque itidem tibi Distractio, dissidiú, vastities venit. Hinc Vaste, aduerbium, Cice. 3. de Orat. non aspere, non vaste, non rustice, non hirsute.

Vastificus, a, um, *ἐρημικός*, *ἐρημοποιικός*, quod vastitatem affert. Cic. 2. Tusc. ex uetusto poeta: Vastificam beluam.

Vates, uatis, communis generis, *Indouino*, *μάντις*, fatidicus diuinus, propheta: à fando (vt quidam uolunt) quasi fates, Plaut. in Mil. Bonus uates poteras esse, cum, quæ sunt futura, uideas. Virg. 6. Aen. Quippe pij uates, & Phœbo digna locuti. Cic. 2. de Legib. Alterum quod interpretatur fatidicorum & uatum effata incognita. Virg. 6. Aen. Tuq; ò sanctissima uates, Præscia uenturi. Vates item dicuntur Poetæ, à uiédis uerlib. uiere enim uincere est, ait Varro 4. de Lin. Lat. Colum. in Præfat. Ex uoluntate uatis maxime memorandi. Idest, Virgilij. Quintil. l. 10. ca. 1. Beneuolum auditorem inuocatio dearum, quas præsidere uatibus creditum est, facit. Cic. 1. de Diuin. Versus, quos olim Fauni, uatesq; canebant. Vates medicinæ, Pli. l. 11. c. 37. Herophilus, medicinæ uates.

Vaticanus, pen. produ. *Βατικανὸς*, collis est, nõ procul à Tiberi, supra molem Adriani, conterminus Ianiculo, in quo Petri basilica est, sic dictus, quòd populus Romanus eo potitus sit uatum respõso, expulsis Hetruscis, ut inquit Festus. Vel (secundum Gellium l. 16. c. 17.) à uaticinijs, quæ ibi dari solebãt, ui atque instinctu Dei Vaticani. Varro scribit Vaticanum Deum in eo monte fuisse, qui infantibus primam uocem daret, quæ est Va, quæ prima in Vaticano syllaba est. Augustinus tamen nocat Vagitanum, tanquam infantium, vagitibus præsidentem. Prima huius nominis syllaba semper producitur, secunda variatur, tertia semper producitur. Iuuen. Satyr. 6. Et Vaticano fragiles de monte patellas. Horat. lib. 1. Carm. Vaticani Mõtis imago. De Vaticano agro colle, & Deo sic scribit Gel. l. 16. c. 17. Et agrum Vaticanum (inquit) & eiusdem agri Deum præsidem appellatum acceperamus à Vaticinijs, quæ vi atque instinctu eius Dei, in eo agro fieri solita essent. Sed præter hanc causam Marcus Varro in libris rerum diuinarum, aliam esse tradit istius nominis rationem. Nam sicut Aius, inquit, Deus appellatus, araq; ei statuta est, quæ est in infima noua via, quòd eo in loco diuinitus vox edita erat: ita Vaticanus Deus nominatus, penes quem essent uocis humanæ initia: quoniam pueri, simulatq; parti sunt, eam primá vocem edunt, quæ prima in Vaticano syllaba est. Idcirco vagire dicitur, exprimente verbo sonum vocis recentis. Hactenus Gell.

Vaticinor, pen. cor. *Indouinare*, *χρησμῳδέω*, *μαντεύομαι*, diuino, futura prænuncio, quasi fata cano. Cice. 1. de Diui. Illud quod volumus expressum est, vt vaticinari furor vera soleat. Oui. 8. Met. Quę tibi factorum pœnas instare tuorum, Vaticinor moriens. Liui. 2. Virginium in concionibus velut vaticinántem audiebat. Aliquádo accipitur pro delirare, siue insanire: quæ significatio inde tracta est, quòd sacerdotes oracula edituri, furore quodam solerent corripi, Cice. pro Sextio: Eos, qui dicerent dignitati esse seruiendum. vaticinari & insanire dicebat. Idé Epist. l. 2. Sed ego fortasse vaticinor. Vaticinatio, *μαντεία*, *μάντευμα*, diuinatio, futurorum prædictio. Cic. 2. de Na. De. Multa ex Sibyllinis vaticinationibus commemorare possum. Vaticinator, oris, *χρησμῳδὸς*, hariolus, coniector. Ouid. de Pon. Eleg. 1. Vnde tamen viuat, uaticinator habet.

Vaticinus, a, um, pen. cor. *μαντικός*, quod ad vaticina pertinet. Liu. edixit, vt quicunque libros vaticinos, habere, eos libros omnes ad se deferret. Idem l. 39. Vaticinos libros cõquirerent, cõburerentq;. Furor vaticinus. Ouid. 2. Met. Vaticinos concepit mente furores.

Vatinius, ciuis Romanus cõtaminatissimæ vitæ, in quẽ Cicero tam acerbe inuectus est, vt, patefactis eius flagitijs, in summú Romani populi odium peruenerit. Hinc factus est locus vulgi prouerbio, vt Vatinianum odium, pro capitali, & implacabili odio accipiatur. Catullus: Munere isto Odissem te odio Vatiniano.

Vatius, tij, *βλαισός*, qui pedes, cruraúe habet extrorsus obtorta, ut contra Varus, qui ea introrsum habet inflexa. Varro l. 2. Rer rust. c. 9. Sint crurib. rectis, & potius varis, quàm vatijs. Hinc Variarum cognomen, quòd, qui primus in ea familia id cognominis sortitus est, pedibus fuerit vatijs.

Vatrax, acis, omnis gener. & Vatricosus, adiect. qui crura vitiosa habet, teste Nonio. Lucil. lib. 28. Vt si progeniem antiquam, qua est Maximus Quintus Vacax, qua vatricosus Vatrax.

Vatrenus, fluuius est, ex agro Forocorneliensi in Padum decidens, à quo & amplissimú quondam Padi ostium, Vatreni portus appellatu. auctor Plinius lib. 3. c. 16.

V ANTE B

Vber, ris, modo adiect. est idem significans, quod fertilis, fœcundus, copiosus, *εὔφορος*, *εὔκαρπος*. Cicero 2. de Natu. De. Vberrimi, lætissimiq; fructus vitium Idem de Sen. Agro bene culto nihil est nec vsu vberius, nec specie ornatius. Modo

substantiuum, idem significans, quod mamma, οὖθαρ. Virg. 3. Ecl. Binos alit ubere fœtus. Inuenitur tamen Vber substantiuum, pro ubertate, siue fœcunditate, εὐθηνία, εὐφορία, ut, Vber agri: id est, ubertas, & fertilitas, quo pacto & Græci οὖθαρ ἀρούρης. Virg. 1. Aen. Terra antiqua, potens armis atque ubere glebæ. Non desunt, qui principium huius uocis aspirandum putent, quòd aut à uerbo ὕειν, dictum existiment, quod est pluere: aut ab humore, quasi Humor, m, in b, mutato: aut a Græca præpositione ὑπὲρ, quæ abundantiam quandam importat. Vide Huber.

VBERTAS, tis, siue Hubertas, εὐπορία, εὐφορία, εὐθηνία, ὕθαρ, πολυπορία, fertilitas, abundantia, copia. Cic. pro Pompeio: Summa ubertas agrorum. Idem pro Cornelio: Orationis ubertas.

VBERO, ras, siue Hubero, πιαίνω, γονιμοποιῶ, aliquando actiuum uerbum est, idem significans quod lætifico, fœcundo, fertilem efficio. Palladius li. 4. Hoc ueluti coitu steriles arbores vberabantur. Aliquando neutrum, idem significans, quod lætum, & fœcundum esse, εὐθηνεῖν. Colu. li. 5. cap. 9. Neque enim olea biennio uberat.

VBERTIM, ἀφθόνως, copiose. Catullus: Frustrantur falsis gaudia lacrymulis, Vbertim thalami quas intra limina fundit.

VBERTVS, a, um, εὔπορος, εὔφορος, εὔθηνος, copiosus. Gell. l. 7. c. 14. Genera dicendi tradita ab Homero sunt tria in tribus: magnificum in Vlysse & ubertum, subtile in Menelao, & cohibitum: mistum moderatumq; in Nestore.

VBI, aduerb. modo loci interrogatiuum, *Doue, in che luogo, quando, poi che, ne*, significans in quo loco. Plaut. Vbi id audisti? Modo relatiuum, ὅπου, ἔνθα. Virgil. 1. Aen. Vbi Aeacidæ telo iacet Hector. Plin. l. 12. c. 14. Alexandriæ, ubi thura interpolantur. Modo infinitum, οὗ, ᾗ. Cic. 1. Tusc. Est ubi id isto modo ualeat. Plaut. in Trucul. Vbi amici, ibidem opes. Ponitur quandoque pro aduerbio temporis, postquam. Virg. 1. Aen. Hæc ubi dicta dedit. Quandoque pro quando, ὅταν. Teré. in And. Vbi uoles, accerse. Virgil. l. 6. Vbi cœlum condidit umbra Iuppiter.

VBI gentium, Vbi loci, Vbi terrarum, idem quod Vbi, significant: nam genitiui illi, ornatus tantum gratia ponuntur. Vbi primum, statim. Cæsar. 1. Bel. Ci. Vbi primum illuxit.

VBII, populi origine Germani, cis Rhenum fluuium, in parte Galliæ Belgicæ. Plin. l. 4. c. 17. & Tacit. l. 1. & 20.

VBICVNQVE, ὁπουποτε, quocunq; in loco. Ci. Curioni. Vbicunque es, in eadem es naui.

VBIVIS, ἑκασταχοῦ, quolibet in loco. Cicer. lib. 4. Epist. Nemo est, qui non ubiuis, quàm ibi, ubi est, esse malit.

VBIQVE, πανταχοῦ, omni in loco. Virgil. 2. Aen. Crudelis ubique Luctus, ubique pauor. Aliquando habet adiunctum genitiuum, ut, Vbique locorum, Vbique gentium. Vbique itineris, πανταχοῦ τῆς ὁδοῦ. Apuleius. Quæ itineris ubiq; nos comitantur.

VBIVBI, ὅπου ἄν, ἔνθα ἄν, pro Vbicunque. Terent. in Eun. Vbi ubi est, diu celari non potest. Et Plaut. in Merc.

V ANTE D

VDO, onis, genus calceamenti, modo ea lana, modo ex hirci pilis confectum: Mar. l. 14. Non hos lana dedit, sed olentis barba mariti: Cinyphio poterit planta latere sinu.

VDVS, a, um, *Humido*, ὑγρὸς, humidus, uuidus. Virg. 10. Ecl. Nigra subest udo tantú cui lingua palato. Varro lib. 4. de Ling. Lat. ab humido deducit; unde & per aspirationem scribendum putatur.

V ANTE E

VE, ἤ, enclitica particula, & coniunctio disiunctiua, idem significans quod Aut: nullum tamen in oratione locum habens, nisi post dictiones, quas connectit. Cic. 1. de nat. de. In Rubro mari, Indiaue gignuntur. Aliquando geminatur. Virg. l. 9. Aen. Siquis in aduersum rapiat casusve deusve. Est & altera particula Ve, quæ non nisi in compositione inuenitur: & modo augendi uim habet: ut, Vetus, Vehemens: quorum alterum ab ætatis magnitudine, alterum à ui, atque impetu mentis dictum est. Modo uim habet diminuendi: ut, Vegrãdis: id est, male, uel parum grandis. Ve, enim syllabam rei paruæ ueteres præponebant: unde apud Ausonium Vegrandes messes legimus pro paruis, & apud Varronem lib. 1. Rei rustic. Oues uegrandes, & imbecilles. Sic & Vecordem dicimus, quasi curdis, hoc est, sanæ mentis parum habentem. Ita etiam Veiouem antiqui appellarunt à non iuuando: qui idcirco tantum colebatur, ne noceret. Eius enim simulacrú sagittas manu tenebat, quo illud significare uolebant, paratiorem esse ad nocendum, quàm ad iuuandum: Vide Gell. lib. 5. cap. 12.

VECORS, vecordis. *Pazzo, smemorato, sciocco*, ἄνους, ἀνόητος, ἀπεσκληκὼς παραφρονῶν, insanus, stolidus, stupidus, insipiens: quasi sine corde, hoc est, sine mentis sanitate. Liu. 4. Audita uox eius in concione stolida, & prope uecors. Cic. 1. Tusca. Aliis cor ipsum minus uidetur: ex quo cacordes, uecordes, concordes dicuntur. Cic. pro Domo sua: Ipsius uecordissimi mentem cura metuq; terrebant. Ouidius in Ibin: Mens quoque sic furiis uecors. Hinc Vecordia, vecordiæ, παραφροσύνη, ἀπόνοια, insania, desipientia. Salust. in Catil. Prorsus in facie, uultuq; uecordia. Ter. in And. Hoccine credibile est, Tanta uecordia innata cuiquam ut siet? Ouid. 12. Met. Quæ te uecordia Theseus Euryte pulsat, ait.

VECTABVLVM, buli, *Carriolo*, ὄχημα, uehiculum. Gel. l. 20. c. 1.

VECTARIVS, aria, arium, ὀχηματικὸς, quod idoneum est ad uehendum: ut, Vectarius equus. Varro lib. 2. de re rust. cap. 7.

VECTICVLARIA VITA, τοιχωρυχικὸς βίος, dicitur eorum, qui uectibus parietes perfodiunt alienos, furandi gratia. Festus.

VECTIGAL, lis, pe. pro. *Datio, gabella*, πρόσοδος, φορισμὸς, τέλος, φόρος, tributum, portorium, & generaliter cuiusuis generis fructus, aut reditus: ita dictum à uehendo. Proprie enim hac uoce primum significabatur portorium, quod mercium è loco aliquo euehendarum, uel per locum aliquem transuehendarum nomine soluebatur. Hodie tamen multo latius significatio eius extenditur, ut tá ad publicos reditus, quàm ad priuatos extendatur. Publica uectigalia intelligere debemus, quæ accipit fiscus, uel ærarium. Cic. pro Pomp. Vectigalia neruos esse reip. semper duximus. Priuata, quę quisque sumit ex reditibus, & fructibus suis. Cic. in Parad. Ex meo tenui uectigali capio ego ducenta. Paulus: Cæsæ arũdinis, uel pali compendium, si in eodem fundo uectigal esse consueuit, ad fructuarium pertinet. Cic. 2. Off. Vt uectigalia urbana rusticis ædibus, & mercibus anteponantur: Id est, prouentus, reditus. Hinc Vectigalis, lé, ὑποτελὴς, τελεσφόρος, pro tributario. Sic prouinciæ, agri, homines, qui tributa persoluunt, uectigales dicuntur. Cic. lib. 3. Off. Quas ciuitates L. Sylla liberasset, ut hæ rursus uectigales essent. Sueton. in Cæs. Agrum Campanum, ad subsidia reip. uectigalem relictum, diuisit. Cic. in Catil. Et siluas, lucosq; publicos Romani uectigales habuere. Latine autem dicimus, Imponere uectigal, Pendere uectigal, exigere uectigal, Leuare agros, ciuitates, populos uectigali, Facere populos uectigales.

VECTIS, huius uectis, gen. masc. *Catenazza, stanga, chiauistello*, μοχλὸς, ἀναφορεὺς, instrumentum ex ferro aliave materia, quo ostium clausum aduersus uim munitur: ita dictum, quòd manu huc illuc uehatur. Virg. li. 7. Aen. Centum ærei claudunt uectes. Vectem Cyniras Agrippæ filius inuenit. Est etiam Vectis palus è ferro, uel ligno grandior, rusticis, & fabris necessarius ad onera promouenda. Cæs. 2. Bel. Ci. Saxa uectibus promouent. Cic. 2. de Nat. de. Quæ molitio, quæ ferramenta, qui uectes, quæ machinæ? Rursus Vectes sunt instrumenta ad aliquid subuertendum, effringendumve accommodata. Horat. lib. 1. Car. Hic hic ponite lucida Funalia, & Vectes. Vectibus item torcularia circumagebãtur. Hinc Vectiarius, qui torcularia premit uectibus Vitruu. lib. 6. cap. 8.

VECTO, as, ἄγω, ἐποχέω, κομίζω, frequentatiuum à Veho, Gel. l. 16. c. 19. Dorso super fluctus edito uectauisse. Virg. 6. Aen. Corpora uiua nefas Stygia uectare carina. Horat. Epod. circa finẽ: Vectabor humeris tũc ego inimicos eques. Hinc Vectatio, passiue contra aliorum uerbalium naturam.

VECTOR, *Condottiero, colui ch'è condotto, nauigante*, ἐπιβάτης, qui in aliena naui, uel equo, uel plaustro uehitur precio Ci. 7. Phil. Gubernatores in magnis tempestatibus à uectoribus admoneri solent. Virg. 4. Bel. Cedet & ipse mari uector. Aliquando actiue accipitur pro eo, qui uehit. Ouid. 1. Fast. Sileni uector asellus. Vectores per translationem pro ciuibus. Cic. ad Att. l. 2. Male uehi mali malo gubernãre, quàm tam ingratis uectoribus bene gubernare.

VECTVRA, æ, *Vettura*, ἀγώγιμον, non modo actum ipsum, hoc est, uectionem denotat, sed etiam mercedem, quæ pro uectura soluitur: ut puta pro naui, siue equo meritorio. Varro l. 2. c. 7. de re rust. de equis loquens: Alij sunt idonei ad rem militarem, alij ad uecturam. Cic. ad Att. l. 1. Misimus, qui pro uectura solueret. Cæs. 3. Bel. Ci. Remiges, arma, tormẽta, uecturæ imperabantur. Facere uecturam, est uehendo parare sibi lucrum. Quintil. Classis nostra uecturam facit.

VEGEO, es, uerbum est antiquum, quod modo absolute accipitur pro ualeo, siue uegetus, & incolumis sum, ὑγιαίνω, ἀκμάζω. Varro Manio, ut citat Nonius: Viget, veget. Modo actiue, pro uegeto, recreo. Pomponius Maiali, apud eundem Nonium: Animum Venus neget uoluptatibus.

VEGETIVS, Flauius Renatus, Comes Constantinopolitanus: floruit Valentiniani principis tempore. Scripsit Epitomen institutionum rei militaris, de commentariis Catonis, Augusti, Traiani, & Hadriani principum, ac Frontini.

VEGETO

VEGETO, tas, pen. cor. ἐρρώννυμι, recreo, corroboro, uegetum facio. Gel. Memoriæ uegetadæ gratia. Vegetatio, onis, Apul. de Asino.

VEGES, etis, ὑγιεινὲς, εὔρωστος, idem quod Vegetus. Liui. l. 21.

VEGETVS, a, um, *Vigoroso, sano, gagliardo, prosperoso*, ἀκμαῖος, εὔρωστος, ἀδύνατος, εὐκίνητος, bene habitus, incolumis, uiuidus, ágilis, & ad obeundas actiones idoneus: & tam de animo, quàm de corpore dicitur. Cic. Att. Te uegetum nobis in Græcia siste. Idem 5. Tusc. Ne tam uegeta mens in Empedocleo sanguine demersa iaceat. Liui. 6. Vegetum ingeniũ in uiuido pectore uigebat. Gel. l. 3. c. 1. Multos uidemus esse pecuniæ cupidos, & eosdem corpore esse uegeto, ac ualenti. Suet. de Cæs. Nigris, uegetisq; oculis, ualetudine prospera. Scribit Apul. Lunæ numine cuncta animantia uegetari: id est, ali, & uigorem acquirere. Sene. quoque lib. 3. Quæst. Refert terræ inesse spiritũ illum uitaliter uegetũ, & alentem omnia. Hinc Vegetatiuam animam philosophi recentiores appellant animam seminalem, quæ à Plinio dicitur Aleos, cuius motu interiore plantæ uigescunt, crescunt, frondescunt, germinant, breuiterque uiuunt. Vegetior, Vegetissimus. Colum. li. 6. c. 20. Vegetior aspectus, breuiora cornua. Pli. l. 18. c. 26. Hoc interuallum temporis uegetissimum agricolis.

VEGRANDIS, *Poco grande*, ἀναύξητος, μικρὸς, paruus, & male grandis. Auson. li. 2. Epist. Messibus uegrandibus. Varro. 2. de re rust. Fiunt uegrandes, atq; imbecillæ.

VEHAM, uiam ueteres dicebant, quòd per eam uehebant omnia. Varro 1. de re rust. c. 2.

VEHEMENS, tis, *Vehemente, terribile, grande*, ὑπέρφυής, καταφρικώς, σφοδρὸς, ex Ve, & Mens componi arbitror, tametsi quidam dici uelint, quòd uehatur eminentius, uel quòd uehatur mente. A mentis enim ui, atque impetu (ut docet Gellius) dicitur. Nam Ve, in hoc loco intentiua particula est. Dicitur autem Vehemens, graue, magnum, vrgens, acre. Terent. in And. Ne hæc quidem Satis uehemens causa ad obiurgandum. Cice. 2. de Orat. Acri & uehementi quadam incitatione inflammari. Idem de Clar. Orat. Galba in meditando uehemens & incensus. Vitis vehemens. Colum. l. 3. c. 1. Vehementem uitem, mulraq; materia frondentem. A quo Vehementia, σφοδρότης, grauitas, acritudo. Pli. lib. 13. c. 8. Flore candido cum uehementia odoris. Hinc Vehementer, acriter. Cic. in Philip. Vehementer me agere, fateor: iracunde, nego. Ter. Eunu. Vos credere hoc mihi, uehementer uelim.

VEHES, uehis, uel Vehis, uehis, *Carro, Carreggio*, ὄχημα, idem quod plaustrum, uel tanta fœni, stercoris, alteriusve materiæ quantitas, quanta in plaustro uectura una uehi potest. Plin. l. 36. ca. 15. Vt uehem fœni large onustam transmitteret. Col. l. 2. & l. 11. ca. 2.

VEHIARE, ὀχεῖν, veteres dixerunt pro vehere, quod tractum est ex Oscorum lingua, apud quos Vehia plaustrum dicitur. Sipon.

VEHICVLVM, li, *Carriuolo*, ἅρμα, ὄχημα, currus, vel plaustrum, quo quid vehitur. Cice. pro Mil. Quid horum non impudentissimum? vestitus, an vehiculum? Plin. l. 7. ca. 56. Vehiculum cum quatuor rotis Phryges inuenerunt. Est autem vehiculi nomen generale, hasce sub se continens species, Carpentum, Cisium, Carrum, Currum, Arceram, Basternam, Rhedam (vnde Epirrhedium) Saracum, Petoritum, Plaustrum, Essedum, Pilentum, Liburnium, Traham, & Vehiam.

VEHO, is, xi, ctum, *Menare, condurre*, ὀχέω, ὀχοῦν, naui, iumento, vel plaustro porto. Ouid. Epist. 21. Hunc Venus in cœlũ curru vexisset eburneo. Cic. 1. Tusc. Cũ illã ad solenne sacrificium curru vehi ius esset. Vehitur oratio, metaphoricῶs. Cice. 1. Tusc. Tanquam ratis in mari immenso nostra vehitur oratio. Virgi. 1. Aen. Diuersa per æquora vecti. Aueho, Adueho, Conueho, Circunueho, Deueho, Eueho, Inueho, Præueho, Prætereho, Proueho, Reueho, Subueho, Seueho, suis locis.

VEIOVIS, apud Romanos inter noxia numina habebatur, quẽ non auxilij spe venerabantur, sed, ne quid ipsis noxæ inferret. huius simulacrum effingebatur spicula manu tenens, eaque minacitet intentans. vnde quidam eundem cum Apolline esse putarunt, qui spiculis, hoc est, radijs suis multa morborum genera immittit. Cic. 3. de Nat. De.

VEII, vrbs Etruriæ, à Camillo capta Liuius, & alij.

VEL, *Ouero*, ἤτοι, ἤ, coniunctio plerunque disiunctiua, idem significans, quod aut. Cice. de Ora. Cui nostrum non licet, res rusticas fructus causa, vel delectationis inuisere? Eadem plurimum venustatis habet geminata. Idẽ 2. de Natu. Deo. In his vel asperitatibus rerum, vel angustijs temporum. Interdum pro etiam. Ter. in And. Vel hoc quis non credat? Virg. 11. Aen. Vel Priamo miseranda manus. Interdum pro valde. Cic. pro Mur. Vel maximum bellum pop. Rom. cum rege Antiocho gessisse. Interdum pro veluti. Ter. in Hec. Vel hic Pamphilus iurabat quoties Bacchidi? Interdum pro saltem. Teren. in Phor. Postremo si nullo alio pacto, vel fœnore.

VELABRVM, bri, pen. pro. βήλαβρον, locus in vrbe iuxta Auentinum montem, in quo Vela obtendebãtur, sub quibus oleũ & similia vendebãtur. Plau. in Capt. Quasi in Velabro olearij. Sueto. in Cæs. Gallici triumphi die Velabrum prætervehens, pene curru excussus est. Horat. 1. Serm. Sat. 3. Cum Velabro omne macellum Mane domũ veniant. Cicer. Brut. lib. 15. Larentiæ vos pontifices ad aram in Velabro facere soleris. Hinc Velabrensis, & hoc, ense. Martial. lib. 11. Vel Velabrensi recocta foco. Velabrensis caseus, qui in Velabro conficiebatur, cunctis præferendus. Martial. lib. 13. Sed Velabrensem qui bibit, ille sapit.

VELAMEN, inis, εἴλυμα, προκάλυμμα, operimentum, tegmen, vestis. Virg. 1. Aene. Et circuntextum croceo velamen acantho. Oui. 6. Met. Velamina Progne Deripit ex humeris.

VELAMENTVM, ti, εἴλυμα, χιτὼν, σκέπασμα, tegmen, operimentum, inuolucrum. unde testiculorum tunicæ Velamenta à Celso appellantur. Velamenta item à Romanis dicebantur, quæ Græci uocant ἱκετήρια, hoc est, quæ supplices misericordiæ mouendæ causa præferebant: cuiusmodi erant rami olearum vittis obuoluti. Liu. Oratores ad Romanos cum infulis, & velamentis miserunt. Ouid. 1. Met. Velamenta manu prætendens supplice, Tacit. l. 19.

VELARIA, rum, ὀθόνια, ἱστία, vela erant, quibus theatrum super ne tegebatur: item theatrum ipsum, aliusue locus velis tectus. Iuuen. Satyr. 4. Et pueros hinc ad uelaria raptos.

VELATVS, a, um, participium; *Velato, coperto*, σκεπασμένος, κεκαλυμμένος, velo ornatus, tectus, & opertus. Cice. 2. de Nat. Deo. Quidam Imperatores seipsos dijs immortalibus, capite velato, pro Rep. deuouerunt. Virgil. 11. Aen. Velati ramis oleæ. Vbi Ser. Velati, instructi, & ornati: .i. in manib. oliuæ ramos tenentes.

VELES, itis, pen. genitiui cor. *Caual leggiero*, γυμνήτης, miles leuis armaturæ, nullis aut exiguis armis tectus, quo fit expeditior, iaculis tantum, seu funda armatus, vnde & Velites dicti putantur, quasi velati. quòd vestiti essent potius, quàm armati. Alij Velites à celeritate dictos putant, quasi uolites, o, in e, mutato. Alij rursus, ἀπὸ τῦ βάλλειν, hoc est, à iaculando, quòd iaculis potissimũ, & fundis pugnarent. Liu. 6. Bell. Pun. Et vbi ad coniectum teli uentum est, signo dato velites desiliunt. Ouid. in Ibin: Vtque petit primo plenum flauentis arenæ Nondum calfacti velitis hasta solum. Refert Aelianus ordinem pedestrem in militia diuidi trifariam: in Armatos, quæ, Grauis armatura dicitur: & Velites, qui leuissime omnium armatur: unde & Expediti nuncupantur: non enim ocreas, aut loricam induunt, sed tantum iaculis, & fundis utuntur. In tertio ordine sunt Peltati: à pelta dicti, quod scutum est paruum, & leue. Hi medii erant inter grauem armaturam, & leuem.

VELIA, Βελία Stephano, Lucaniæ oppidum in sinu Pæstano conditum à Phocensibus, antea Elea, Ἐλέα, dicta, & incolæ ipsi Eleatæ. Hinc deducitur adiectiuum Velinus, a, um, pen. pro. Virg. lib. 6. Aene. Portusque require Velinos. Velinus lacus, Plin. l. 33. c. 2. & Colu. lib. 8. ca. 14. Est præterea Velia Romæ collis editior, in quo cum Valerius, qui postea Publicola dictus est, domum ædificare uellet, apud plebem in suspicionem uenit affectatæ dominationis, quòd in editiore loco ueluti arcem quandam ad opprimendam libertatem constitueret. Qua re intellecta Valerius, postquam plebi in concione se purgasset, iussit materiam omnem ad radicem Veliæ transferri. Vide Liu. l. 2. Hunc autem collem dictum uolunt Veliam, quasi uelliam, quòd ibi pastores lanam uellere soliti fuerint.

VELIFICO, as, *Distender le uele, nauigare, far uela*, ἱστιοδρομεῖν, uelo nauigo, uel facio. Pli. l. 9. c. 33. Per summa æquora uelificãt. Proper. lib. 4. El. 10. Nauta per urbanas uelificabat aquas. Velificor, passiuum. Iuuen. Sat. 3. Velificatus Athos. id est, circumnauigatus. Legitur & Velificari, deponens: ut, Velificari honori suo, id est uelis, remisq; honori, & dignitati operam dare. Ci. de Leg. Agr. Quod si quis uestrum spe ducitur, se posse in turbulenta ratione honori uelificari suo. Velificatus, a, um, particip. Prop. li. 2. Ele. 29. Cærula ad infernas uelificata rates. Velificatio, onis, uelificandi actus Cice. ad Lent. l. 2. Cum id posses mutata uelificatione assequi.

VELIFER, ra, rum, ferens uelum, ἱστιοφόρος, ut, Carina uelifera. Oui. 15. Met. Huc ubi uelifera nautæ aduertere carinam. Malus uelifer, Valer. Flacc. 1. Argon.

VELIFICVS cursus, qui uelis fit. Plin. l. 13. c. 11. Noctis dieiq; uelifico nauigij cursu. Idem l. 6. c. 17.

VELIS,

Velis, equisque, ἐκ παντὸς τρόπου, omni conatu, & mari terraq;. Cic. 3. Off. Cum his uelis equisque, ut dicitur si honestatem tueri ac retinere sententia est; decertandum erit. Remis uelisque, idem 3. Tusc. Tetra res est, detestabilis, omni contentione, uelis (ut ita dicam) remisq; fugienda.

Velitaris, & hoc re, γυμνητικός, quod ad uelites pertinet: unde, Velitaria arma. Salu. in Iug. Sagittarij, & cohors Peligna cum uelitaribus armis. Liu. lib. 26. Præfixa ferro, quale hastis uelitaribus inest.

Velitor, penulti. corrept. *Combattere, scaramucciare*, ἀκροβολίζομαι, γυμνητεύω, leui pugna congredior, more uelitum, quorum officium est prælium eminus iaculis & fundis auspicari. Per translationem accipitur pro rixari, & uerbis pugnare, λογομαχεῖν. Nam à uerbis plerunque ad manus solet deueniri, sicut à Velitibus ad milites grauis armaturæ. Plau. Men. Nescio quid uelitati estis inter uos. Gel. lib. 6. cap. 11. Non est maledictis aduersum impudentes, & improbos uelitandum. Vnde & Velitatio, onis, uerbale, λογομαχία, quæ, teste Festo, dicta est ultro, citroq; probrorum obiectatio, ab exemplo uelitaris pugnæ. Plau. in Asi. Verbis uelitationem fieri, compendio uolo.

Velitrae, pe. co. Βέλιτρα Stephano, ciuitas insignis Volscorum, Octauiæ generis origine nobilitata, ut in Augusto testatur Suet. Incolæ Veliterni. Scribit Dionysius lib. 7. Velitris adeo sæuiisse pestilentiam, ut uix decima pars ciuium superfuerit: quod damnum postea Romani, missa eo colonia, sarserunt.

Velivolus, a, um, nauium epitheton, quæ, ut alis aues, ita uelis uolitare uidentur. Oui. 4. de Pont. El. 5. Et fera ueliuolas non habitura rates. Virg. lib. 1. Aen. ad mare transtulit: Despiciens mare ueliuolum. Veliuolantes naues, Cic. 2. de Diuin.

Vellatura, æ, ἁρματηλασία, exercitium ducendi plaustrum, uel quæstus ex uectura. Vellaturam facere (inquit Varro lib. 1. de re rust. cap. 2.) dicuntur, qui uecturis uiuunt. nam antiqui Vellam, non Villam dicebant.

Vellicatim, aduerb. μερικῶς, σποράδην, id est particulatim, sparsim, carptim, non continue, hinc illinc aliquid decerpendo. Sisenna histo. l. 1. ut citatur à Nonio: Ne uellicatim ac saltuatim scribendo lectorum animos impediremus.

Vellico, as, p. c. *Pelare, mordere, pizzicare*, παρατίλλω; frequenter uello, quod proprie fit, cum extremas corporis partes digitis uellimus, & pressando infestamus. Propert. lib. 2. Nec mihi tam duris insultes moribus, & te Vellicet. Per translationem Vellicare ponitur pro criminari, mordere, ac lacerare, διασύρεσθαι, καταλαλεῖν. Cic. pro Balbo: More hominum inuident, in conuiuijs rodũt, in circulis uellicant. Gel. lib. 4. c. 15. Plura in Salustij scriptis maligne uellicant. Hinc Vellicatus, tus, ipse uellicandi actus. Pli. l. 28. cap. 6.

Vello, lis, li, & uulsi, uulsum, *Pelare, stirpare, suellere*, μαδίζω, τίλλω, σπάω, extirpo. Col. l. 11. c. 3. Reliquis annis non erit decerpendus, sed radicitus uellendus. Pli. lib. 12. ca. 12. Nardum Gallicum cum radice uellitur. Virg. 3. Aen. Nam quæ prima solo ruptis radicibus arbos Vellitur. Sue. de Cæs. Vt non solum tonderetur diligenter, ac raderetur, sed uelleretur etiam. Vnde Vulsa corpora à Quintil. in Procemio li. 8. dicuntur, quibus pili sunt euulsi. Aliquando pro eruere, in terram proijcere, euertere, καταβάλλειν, κατασκάπτειν. Liu. li. 26. Sepulchra maiorum uulsa, temerata, ac uiolata. Barbam uellere: prouerbium est, quo summum contemptum ac ludibrium significamus. Horat. 1. Serm. Saty. 3. Barbã tibi uellunt Lasciui pueri. Vide in Chiliad. Auello, Conuello, Diuello, Euello, Peruello, Interuello, Reuello, suis locis.

Vellvs, *Lana*, πόκος, κώδιον, lana ex oue dempta & conglobata, ita dicta à uellendo, quòd ante inuentam tondendi rationem, lana solebat euelli. Varro rei rust. l. 2. c. ul. Legimus frequenter uellera pro lana nondum detonsa, sed adhuc in ipsis hærente pecudibus. Virg. 3. Ecl. Aries etiam nunc uellera siccat. Idem 3. Ge. Reiicere, ne maculis infuscet uellera pullis Nascentum. Oui. lib. 7. Meta. Sacra facit cultrosq; in Guttura uelleris atri Conijcit. Nonnunquam etiam pro ipsis pellibus una cum lana ouibus detractis. Col. lib. 7. c. 4. Pelles eorum propter pulchritudinem lanæ maiore pretio, quàm alia uellera, mercatibus traduntur. Virg. lib. 7. Aen. Centum lanigeras mactabat rite bidentes. Atq; harum effultus tergo, stratisq; iacebat Velleribus: Vellera etiam propter similitudinem Virg. posuit pro lana, quæ apud Seres Scythiæ populos ex arborum frondibus depectitur. Ita enim habet. lib. 2. Ge. Velleraq; vt foliis depectant tenuia Seres. Quin etiam ipsas arborum frõdes Vellera interdum inuenimus appellata, eo quòd iis uestiantur arbores, quemadmodum uelleribus oues. Ouid. de Nuce: At simul induimus nostris sua uellera ramis.

Velo, las, per simplex l, *Coprire, uestire, uelare*, σκεπάζω, καλύπτω, tego, operio. Cic. pro domo sua: Tu, tu inquam, capite uelato, concione aduocata. Virg. 3. Aen. Et capita ante aras Phrygio uelamur amictu. Nonnunquam uestire, induere, &c. ἐνδύειν, περιβάλλειν, ἱματίζειν. Ouid. 3. de Arte: Croceo uelatur amictu. Plaut. Muliebri uelatus toga. Hinc Velati olim dicebantur, teste Festo, qui postea literis aliquot immutatis Velites appellati sunt, quòd uestiti, non armati, exercitum sequerentur. Nonnunquam pro celare, abscondere, ἀποκρύπτειν. Pli. in Paneg. Agentibus tibi gratias nihil uelandum est. Hinc Velanda corporis, τὰ αἰδοῖα, pro pudendis posuit idem Pli. Epist. 110. Velatæ manus, id est, uelamẽta supplicum præferentes. Velamenta enim dicebantur à Romanis, quæ supplices misericordiæ mouẽdæ causa in manibus gestabant: cuiusmodi erãt rami oleagini, uittis lanave uelati. Plaut. in Amph. Velatis manibus orant: Auelo, Euelo, Præuelo, Reuelo, suis locis.

Velox, *Veloce, presto*, ταχύς, ὠκύς, θοός, celer: à uolando, quasi uolox. Pli. li. 8. c. 34. de Tarando: Velox saltu, uenatu uiues. Oui. 1. de Pont. Ele. 3. Sed piger ad pœnas princeps, ad præmia uelox. Virg. 5. Aen. Veloces iaculo ceruos, cursuq; fatigat. Ouid. 8. Meta. Nec fortibus illic profuit armentis, nec equis uelocibus esse. Velox, pro velociter. Vir. l. Aen. Ictum uenientem è uertice uelox Præuidit. Hinc Velocitas, atis, ταχύτης, celeritas. Cic. 2. de Fin. In corpore multa uoluptati præponenda, ut uires, ualetudo, uelocitas, pulchritudo. Liu. l. 25. Velocitate corporum ac leuitate armorum aptissimos. Velociter, ταχύ, celeriter. Martial. l. 1. Velociter exit ab hoste. Cic. de Somn. Scip. Quibus curis exercitatus animus, uelocius in hanc sedem peruolabit.

Velvm, veli, *Vela, uelo*, σκέπασμα, ἔλυμα, integumentum, inuolucrum, quo quid uelatur: idest, tegitur. Varro à uelleribus dictum putat, quòd ex ouium uelleribus fierent uela, quibus homines tegebantur. Cic. 6. Ver. Tabernacula carbaseis intenta uelis. In nauibus item Velum, ἱστίον, dicitur linteũ, quod circa malum expansum, uentum excipit. Virg. 3. Aen. Interea classem uelis aptare iubebat Anchises. Idem 1. Aen. Talia iactanti stridens Aquilone procella Velum aduersa ferit. Ouid. 1. Fast. Diriget in medio quis mea uela freto? Dare uela, est uentis se committere, & nauigare. Virg. 1. Aen. Vela dabant læti. Dare uela uẽtis, Idem 4. Aen. Vela facere, idem quod expedire uela. Cice. 5. Verr. Cleomenes malum erigi, uela fieri iubet. Per translationem Vela facere, accipitur pro, toto conatu rem aliquam aggredi. Idem 4. Tusc. Vtrum igitur mauis? statimne nos uela facere, an quasi è portu egredientes, paulũ remigare? Permittamus uela uentis, dixit Quintilianus in Præfat. Instit. hoc est, editionis ancipitem euentum, utcunque cadet, experiamur. Remis, equisq;: prouerbia, quibus summa significatur diligentia, & ad rem peragendam celeritas, summusq; conatus.

Velvt, *Come*, οἷον εἰ, ὥσπερ, aduerbium similitudinis, sicut, quẽadmodum, Cic. 2. de Fin. Non elogia monumentorum hoc significant, uelut hoc ad portam. Idem de Arusp. resp. Eius conatum refutabo, uelut hesterno die. Eiusdem significationis est Veluti. Cice. 1. de Nat. de. Bestiæ, quæ gignuntur in terra, ueluti crocodili. Quomodo autem hæc differant à Quasi, Ceu, & Tanquam, tute explicat Valla lib. 1. c. 36.

Vena, æ, *Vena*, φλέψ, φλεβίον, conceptaculum sanguinis misti, confusiq; cum spiritu naturali, in quo, ut ait Gel. lib. 18. cap. 10. plus sanguinis, minus spiritus. Pli. lib. 11. c. 37. Inter hos latent arteriæ: id est, spiritus semitæ. His innatant uenæ: id est, sanguinis riui. Venæ suapte ui immobiles sunt, & sanguinis tantum mittendi gratia explorantur. Arteriæ autem motu, atque pulsu suo habitum, & modum febrium demonstrans. Super arterias locantur uenæ, præter quàm in dorso, in quo magna arteria, quæ Trachia dicitur, est posita super uenam. Vena tamen aliquando pro arteria ponitur. Cælf. libro 2. capito. 6. Ouid. 10. Methamorph. Saliunt tentatæ pollice uenæ. Cic. de Fato: Si cui uenæ sic mouentur, is habet febrem. Incidere venam, φλεβοτομεῖν, dixit Cic. de Arusp. resp. pro, scalpello venam aperire. Concidere uenæ dicuntur à Celso li. 3. c. 5. quando arteriarum pulsus languidus sit. Tenere venas cuiusque generis hominum, ætatis, ordinis, &c. dixit Cic. 1. de Orato. pro, cuiusque naturam pernoscere, & ingenium. Venæ quoque de Arboribus dicuntur. Plin. lib. 16. cap. 38. Ponitur aliquando Vena pro ingenio hominis ad aliquid scribendũ apto. Iuuen. Sat. 7. Sed vatem egregium, cui non sit publica vena. Inde sit Venosus, a, um, φλεβώδης, quod est venis turgentibus plenum. Plin. l. 22. c. 13. Transfertur etiam ad alia, vt ad orationem, quæ tanquam corpus construitur, quod succum, & sanguinẽ habet, & venas, & ossa, & neruos carnem, & toros, & robur,

&

& colorem, decoremque. Vnde à Persio Satira.5.dictus est Liber venosus, pro aspero, duro, & horrido. Pertrãs latione quoq; Venæ in terra dicuntur subterranei meatus, per quos vnda manat, aut alius liquor. Hirci.4. Bel. Alex. Omnia littora naturaliter aquæ dulcis habere venas. Venas quoque argenti, & Venas auri dicimus. Cic.2.de Na.De. Aeris, argẽti, auri venas penitus abditas inuenimus.

VENABVLVM, li, προβόλιον, ἀκόντιον, telum, quo venantes vtuntur, aciei longissimæ, apud nos cornibus hinc & inde extantibus. Mart.l.14. Si directa geres longo venabula rostro.

VENAFRVM, ciuitas Campaniæ abundans oleis. Martial. li.13. Hoc tibi Campani sudabit bacca Venafri. Horat. 2. Car. Ode 6. Viridique certat Bacca Venafro. Hinc Ager Venafranus, Oleum Venafranum, quod & Venafranum dicitur absolute. Iuuen. Sat.5. Ipse Venafrano piscem perfundit.

VENALIS, & hoc le, *Da vendere*, ὤνιος, πρατικὸς, quod venum expositum est. Cic.l.3. Offic. Venales hortos se non habere dixit. Salu. in Iug. O vrbem venalem & cito perituram, si emptorem inueniat. Venales etiã, si nihil addas, serui intelliguntur, qui ad vendendũ sunt expositi. Venalis ascriptor, qui pretio emitur, pecunia comparatur. Cic. pro domo sua: Venalis ascriptor, & subscriptor tuus. Venale, substant. neu. gen. id quod venditioni exponitur. Plin. l. 6.c.28. Alij primã huius dictionis diphthõgo scribũt: de quo vide Veneo.

VENALITIVM, tij, ἀνδραποδοκάπηλεῖον, locus vbi mancipia venalia prostant. Venuleius de Aeditio edicto, l. vlt.

VENALITIVS, substãtiuũ, ἀνδραποδοκάπηλος. idẽ quod Venalitiarius qui scilicet greges mãcipiorum venales habet. Cic. in Orato. Neque me diuitiæ mouent, quibus Africanos, & Lælios multi venalitij superarunt. Aliquando Venalitius, capitur adiectiue, idemq; significat, quod venalis. Pli. li.35. cap.8. Hoc est insigne venalitijs gregibus, Sic Pomponius Iurecon. lib. Digest.14 Venalitiam parauit.

VENATICVS, ca, cum, *Venatico, cacciatorio, cosa che appartiene alla caccia*, θηρευτικὸς, κυνηγετικὸς, quod ad venationẽ pertinet. Vnde Venaticos canes dicimus, quibus feras prosequimur. Var.2. de Re rustic. c.9. Canum duo genera, vnum venaticũ, alterum custodiæ causa. Col.l.7.c.12. De villatico, & pastorali dicendum est. Cicer. 6. Verr. canes venaticos diceres. Canum venaticorum elegantissime excogitata nomina habes apud Ouid. 3. Met. & apud Xenophõtẽ de Venatione. Parasiti venatici, Plaut. Cap.

VENATIO, onis, ἄγρευσις, θήρευμα, κυνηγεσία, ferarum persecutio. Cice.2. Offic. Prodigi gladiatorum muneribus, venationumq; apparatu pecunias profundũt. Interdum Venatio accipitur pro apparatu, aut comitatu venatorum L. lib. 25 Conuenerat, vt Philomenes poctula assueta venationẽ inferens, armatos induceret.

VENATOR, oris, κυνηγέτης, κυνηγὸς, θηρευτὴς, qui feras persequitur. Horat. l.1. Carm. Ode 1. Venator teneræ coniugis immemor. Cic.2. Tusc. Pernoctant venatores in niue.

VENATRIX, icis, κυνηγέτις, mulier feras persequens: Virg. l.9. Aen. Comitem Aeneæ quem miserat Ida Venatrix.

VENATORIVS, a, um, *Cosa da cacciatore*, κυνηγετικὸς, idẽ quod venaticus: vt, culter venatorius, apud Martial lib.14.

VENATVS, us, ἄγρευσις, θήρευμα, κυνηγεσία, ipsa venatio. Plau. in Ruden. Hunc qui cepi in venatu meo. Virgil. li.6. Aen. Vidimus obscuris primã sub vallibus vrbẽ Venatu assiduo Ouid. Epist. 5. Quis tibi monstrabat saltus venatibus aptos Cic.5. Tusc. Labor in venatu, sudor, cursus ab Eurota.

VENDAX, cis, πωλητικὸς, qui facile vendit. Cato de re rust. c. 2. Patrẽfamilias uendacem, & non emacem esse oportet.

VENDIBILIS, le, *Vendibile*, τιμαλφὴς, quod facile uẽdi potest. Cice. in Rull. Adiungetur illa via vendibilis Herculanea. Col.l. 7.c.6. Dum possit esse vendibilis. Hor.1. Epist.17. Et fundus nec vendibilis, nec pascere firmus. Ouid. 3. Amor. Eleg.12. Vendibilis culpa facta puella mea est. Pertranslationem ponitur pro populari, & vulgo grato. Cic. de Amic. Illius vendibile orationem religio deorum immortalium nobis defendentibus facile vincebat. Aliquãdo pro vulgari. de Clar. Orat. Gellius, non tam vendibilis orator.

VENDICO, as, pen.co. *Far suo, attribuirsi*, ἀντιλαμβάνομαι, ἐξιδιοποιοῦμαι, προσποιοῦμαι, αἰτέομαι, approprio, & meum esse dico, mihiq; assumo. Plin. Epist.o.47. Quam curam etiamsi non mandasses, vendicassem. Cic. pro Archia. Homerum Colophonij ciuem esse dicunt suum, Chij suum vendicant. Ouid.4. de Pont. Eleg.1. Vendicat vt Calais laudem, quos fecit equorum. Ci.2. Offi. Si quid mihi assumo, videor id meo iure quodammodo uendicare. Idem eodem libro: Ortus nostri partem patria vendicat, partem amici.

VENDITARIVS, a, um. πρατικὸς, venalis. Plaut. in Stich.

VENDITO, as, *Vendere spesso & di continuo*, ἀπεμπολέω, ἀποδίδομαι, πωλέω, sæpe, seu cõtinue uẽdo. Pl.l.28 c.22. Aristophanes Euripidi poetæ obiicit iocularitet, matrẽ eius, ne olus quidem legitimum uenditasse, sed scandicem. Venditare se cuiquam cum datiuo, est per assentationem operam suam vltro spondere, & quasi uenalem se ostentare. Cice. Att.l.8. Quomodo se uendicant Cæsari? Liu.3. Se plebi uenditare. Venditare interdum est uenale habere. Plin. Epist.24. Agellum uenditare amicus tuus dicitur. Venditatio, ostentatio. Cic.2. Tuscul. Mihi laudabiliora uidentur omnia, quæ sine uenditatione, & sine populo teste fiunt.

VENDO, dis, *Vendere*, καταπιπράσκω, πωλέω, ἀποδίδομαι, ex Venu, & Do, secundũ Apuleium, abiectis u, & m. Et cõstruitur cum ablatiuo, si exprimatur pretium rei, quæ uenditur: uel cum genitiuis, Pluris, Minoris, Tanti, Quanti, & eorum compositis, substantiue acceptis. Plautus in Merca. Vigintĩ minis opinor posse me illam uendere. Cicer.3. Offic. Vẽdo meum non pluris, quàm ceteri. Quod si addantur substãtiua, statim in ablatiuos resoluũtur. Et sicut non dicimus, Quãto uendidisti, sed Quanti, ita non dicimus Quanti pretij uendidisti, sed Quanto pretio. Varro tamen ablatiuo usus est sine substantiuo, cum ait, Veneunt propter penuriam magno. Et sane recte, cum non sit ex quatuor illis exceptis, Tanti, Quãti, Pluris, Minoris. Huius compositum est, Diuẽdo. Vẽditor, oris, πωλητὴρ, qui uendit. Cic.3. Offic. Vt nequid omnino, quod uenditor norit, emptor ignoret. Venditio, Actus uendendi. Cicer. pro Rosc. Amer.

VENEFICIVM, *Veneficio, incanto*, φαρμάκευσις, φαρμακεία, aliquãdo accipitur pro crimine illo quo quis alterum ueneno necat. Cicero pro Cluentio: Attigere rationẽ ueneficij criminum. Tacitus l.12. Locusta, nuper ueneficij damnata. Aliquando pro maleficis artibus, & uetito magiæ genere. Cic. de Claris Ora. Idq; ueneficiis & cantionibus Titiniæ factũ esse dicebat. Oui.2. de Rem. Amor. Ista veneficiis vetus ẽvia.

VENEFICVS, ci, *Venefico, incantatore*, φαρμακὸς, φαρμακεὺς, & uenefica, φαρμακὶς, φαρμακεύτρια, qui, & quę uenena conficit, & qui incantationibus, & cæteris malis artibus utitur. Ci. in Catil. Tota Italia ueneficus. Idem 13. Phil. Recte ueneficum appellas, à quo tibi præsentem pestem uides comparatã. Ouid. Epist. 6. Barbara narratur uenisse uenefica tecum. Est & Veneficus aspectus, idest ueneno inficiens. Plin. lib.28. cap.3. Hinc Triuenefica, excellens uenefica. Plautus.

VENENARIVS, rij, *Venenario*, φαρμακοποιὸς, φαρμακοπώλης, qui parat, uel conficit, aut uendit uenena. Apul. Qui uenenariũ accusat, Suet. Nerone. Venenum accepit à quadam Locusta uenenariorum indice.

VENENATVS, ta, tum, *Venenato, attossicato*, ἰοβόλος, uenenosus, ueneno infectus: ut. Venenata caro, apud Cic.2. de Na. de. Sic, Venenatę sagittæ, Venenatus morsus Venenatum telũ Pli. li.8. ca.38. In Italia muribus araneis uenenatus est morsus. Cic. 2. de Diuin. Cum Ptolemæus telo ueneno ictus esset. Ouid.14. Met. Ora uenenata tetigit miraotia uirga.

VENENIFER, a, um, ἰοβόλος, uenenosus. Oui.3. Met. Iamq; uenenífero sanguis manare palato cœperat.

VENENO, as, are, φαρμακεύω, inficere ueneno. Lucr. li.6. Vt spatium cœli quadam de parte uenenet.

VENENVM, ni, *veneno, tosico*, φάρμακον, uocabulum medium est, quod tam in bonam, quàm in malam partem sumi potest, quemadmodum & φάρμακον apud Græcos.

Qui igitur Venenum dicit (inquit Caius Iurisconsultus de uerbis significatiuis) adiicere debet, utrum bonum, an malum. hodie tamen Venenum in deteriorem partem accipitur. Cic in Catil. Qui spargere venena didicerunt. Idẽ de Clar. Ora. Fuit suspicio, Themistoclem ueneno sibi mortem consciuisse. Color quoque qui à uestibus imbibitur, quove lanæ medicantur, per quandam similitudinem Venenum appellatur. Virg. lib.2. Geor. Alba nec Assyrio fucatur lana ueneno. uel magica. aliquando pro arte malefica, Ci. in Or. Cum sibi uenenis ereptam memoriam diceret.

VENEO, nis, pri. prod. *Esser uenduto*, πωλοῦμαι, ueniui, uel uenii, supino uenum, quamuis analogiæ, compositionisq; ratio uideatur exigere Venitum, sicut reliqua composita à uerbo Eo. Componitur enim ex dictione Venum, & Verbo Eo, abiectis duabus literis, quemadmodum fieri uidemus in verbo Vendo. Sequiturq; per omnia fere coniugationem uerbi Eo. Sub uoce tamen neutrali habet significationem verbi passiui. Est enim idem quod uendor: habetq; eandẽ omnino constructionem. Nam ipsum quod venditur in nominatiuo ponitur, & is à quo uenditur in ablatiuo cum præpositione, & pretium in ablatiuo sine præpositione: Cui autem venditur, in datiuo: vt, Centum aureis nummis à mãgone veniere mancipia mihi. Sed nonnunquam venditor, & pretiũ rei nõ explicantur. Pla. in Men. Quibus hic pretijs porci ueneunt? Varro: Veneunt propter penuriam magno.

Cic. pro Sext. Rosc. Amer. videamus, eius hominis bona quomodo venire potuerunt. Horat. 1. Ser. Sat. 5. Venit vi lissima rerum Hic aqua. Claud. 1. in Eutro. Non pudet (heu superi) populos venisse sub hasta Vendentis. Apud antiquissimos legitur Veneor. Plaut. apud Diomedem: Egòne illi venear?

VENERABILIS, *Venerabile*, σεμνός, σεβάσμιος, veneratione dignus. Plin. Iunior in Epist. Virg grauis, & ipsa senectute venerabilis. Liui. 1. ab Vrbe: Venerabilis vir miraculo literarum. Mart. l. 1. Hic vbi conspicui venerabilis amphitheatri Erigitur moles. Oui. 2. de Reme. Am. Est prope Collinam templum venerabile portam. Virg. lib. 6. Aen. Admirans venerabile donum Fatalis virgæ.

VENERABVNDVS, a, um, σεβόμενος, cum veneratiõe aliquid faciens. Curt. lib. 8. Macedonas uenerabundos ipsum salutare. Liui. lib. 1. Cum perfusus horrore venerabundusq; astitisset.

VENERABVNDVS, a, um, *Venerando*, σεμνός, σεβάσμιος, τίμιος, αἰδέσιμος, idem quod venerabilis. Sen Vocem omni seculo venerandam. Virg. li. 9 Aen. Te vero, mea quem spatijs propioribus ætas Insequitur, venerande puer iam pectore toto Accipio. Mart. lib. 1. Inde sacro veneranda petes palatia cliuo.

VENERANTER, *Reuerentemente, uenerabilmente*. σὺν αἰδοῖ, cum veneratione Apul. Ab eo veneranter exceptus.

VENERIS portus, locus in Galliæ & Hispaniæ confinio, vbi Pyrenæi montes iuxta mare desinunt Mela l. 2. Ptol. ab insigni Veneris phano ἀφροδίσιον, idest Veneris templum appellat.

VENEROR, aris, *Riuerire, honorare, adorare*, σέβομαι, αἰδέω, colo, honoro, cultu & obseruantia prosequor: quod verbum quidam dictum existimant, quasi ueniam oro. Virg. 1. Geor. In primis venerare deos. Cic. 6. Verr. Non solum venerari, uerum etiam osculari solent. Idem 1. Tusc. Eum venerantur, vt deum. Venerans, tis, participium, σεβόμενος. Vir. 11. Aen. Et aram Suppliciter venerans. Veneratio, onis, σέβασμα, cultus, & honor. Plin. li. 8. cap. 1. de Elephantis: Syderum, solisq;, ac lunæ veneratio. Cic. 1. de Nat. deo. Habet venerationem iustam quicquid excellit. Venerator, oris, σεβαστής, cultor. Oui. 2. de Pont. Eleg. 2. Ille domus vestræ primis venerator ab annis. Veneratus, a, um, participium. Hora. 2. Ser. Sat. 2. Ac venerata Ceres. Poetæ quandoque Venerata tum pro venerabili ponunt. Virg. 3. Aen. Cursusq; dabit venerata sacerdos.

VENETI, pen. cor. ἐνετοί, populi Italiæ, ab Henetis, Paphlagoniæ populis, & Troianis oriundi, qui, Troia euersa, cum magna manu Henetum, duce Antenore, in intimum maris Adriatici sinum peruenerunt, pulsisq; Euganeis, qui inter Alpes & mare incolebant, eas occuparunt terras, & vbi primũ egressi sunt, oppidum condiderunt, quod de nomine relictæ patriæ appellarunt Troiam. Gens autem tota, aspiratione in u consonantem mutata, Veneti appellati sunt. Horum regio Venetia dicitur, Adriatico mari proxima, & à Padi fluminis ostijs post Istriam vsq; protensa. Insignes urbes habet, Veronã, Vicẽtiã, Patauiũ, & Venetias, regionis toti' caput. Sunt & Veneti alij ex Britonum genere, in Gallia Lugdunensi ad Oceanum, quorum frequens mentio apud Cæsarem, Vulgo Vennes.

VENETIAE, *Venetia, Vinegia, Vinitiano*, ἐνετίαι, ciuitas insignis in mari Adriatico, anno à natali Christi col. 1111. condita, quo anno Attila rex Hunnorum Aquileiam euertit.

VENETVS, a, um, ἐνετός, quod è Venetijs est: vt Venetus color, qui (vt ait Vegetius) cæruleus est & marinis fluctibus similis. à quo aurigarum factio vna in cutulibus certaminibus Veneta nominabatur. Et qui eo colore induebantur, Venetiani dicebantur. Veget. lib. 4. de re militi. scribit, exploratores in mari veste Veneta esse induendos, & vela nauium exploratoriarum colore Veneto esse tingenda, vt similitudine coloris marini, hostiles oculos fallant. Hic color etiam Thalassicus, id est, marinus dicitur. Græci enim θάλασσαν mare appellant. Vide Ferrugineus.

VENIA, æ, *Remissione, perdono, perdonanza*, συγγνώμη, remissio culpæ, & condonatio erroris. Quinct. in Gladiatore: Peccaui, veniam peto. Quandoque ponitur pro beneficio, & permissione, συγχώρησις. Cic. lib. 1. de Orat. Date nobis hanc veniam, vt ea, quæ sentitis de omni genere dicendi, subtiliter prosequami in, id est, concedite. Ter. in And. Da pater veniam, sine te exorem. Cum venia, hoc est, cum pace tua, & te permittente. Sic cum venia legere, dixit Quinct. lib. 10. cap. 1. pro, non nimium rigide examinare, sed inter legẽdum ad quædam conniuere. Sic Ci. pro Rosc. Amer. Bona, inquit, cum venia verba mea audiatis. Liu. Cum bona venia; quæso, audiatis. Habere veniam, pro ignoscere. Quin. lib. 11. cap. 1. Paulo pluribus verbis debet haberi venia. Hinc Venialis, & le, venia dignum. Macrob. Si uenialis erit ista translatio.

VENIO, nis, ire, ventum, *Venire* ἥκω, ἔρχομαι, notæ est significationis. Vir. 6. Aen. Venisti tandem. Aliquando pro Eo. Teren. Nisi ego ad mercatum uenio. Sic econtrario Ire, pro Venire. Ter. And. Ibam ad te. Admittit aliquando datiuum, qui resolui potest in accusatiuum mediante præpositione Ad, vel In. Virg. 1. Aen. Hinc populum late regem, belloq; superbum Venturũ excidio Libyę. Poetæ tamen aliquando Venire pro imminere vsurpanr. Virg. 7. Aen. Se satis ambobus Teucrisq; venire, Latinisq;. Aliquando pro crescere, prouenire, φύεσθαι, Idem lib. 1. Geor. Hic segetes, illic veniunt felicius vuæ. Aliquando pro afferri. Plin. lib. 35. cap. 6. Eius quæ ex Africa uenit, octoni asses. Cicero ad Brutum lib. 11. Scribis, in Italia te moraturum, dum tibi literæ meæ veniant. Venire ab aliquo, est ab eius ædibus venire. Ci. pro Rosc. Comœd. Quia veniebat à Roscio, plus etiam scire, quàm sciebat, videbatur: id est è disciplina Roscij. Venire aduersum, est venire obuiam. Quod venit in buccam, Cic. ad Att. lib. 1. pro quicquid in mentem venit, Venire in cognitionem. Quinct. lib. 7. cap. 3. In confessum venit, id est, notum & manifestum est. Plin. Epist. 302. Ter. Hecy. Hera in crimen veniet, ego vero in magnum malũ. Hoc est, accusabitur. Venire in fidem alicuius, hoc est, sese dedere. Liu. l. 26. oppida in fidem venerunt. Venire in flãmam. Cic. Atti. li. 16. Veniendum est vel in ipsam flammã. Hoc est, oportet conijcere se in periculum. Venire viam. Cice. 3. Phil. Quis, qui nescierit, venisse eam tot dierum tibi uiam gratulatum. In vsum venire, Pli. li. 24. cap. 11. Nec thus Latinum nomen habet, cum in vsum plurimis modis veniat. Vsus venit, Ter Heaut. Ego te (si vsus veniat) magnifice Chreme, Tractare possim. Venire vsu. Cic. ad Att. lib. 7. Nunc venit idem vsu mihi, quod tu tibi scribis. Venire in religionem res aliqua dicitur, cum conscientiæ (vt vulgus loquitur) scrupulus de ea exoritur. Cic. 2. de Nat. Deo. Cum rem illam in religionem populo venisse sentiret. Venire in mentem, ἐπελθεῖν, ἐλθεῖν εἰς νοῦν, est succurrere, neq; solum ad recordationem pertinet, verumetiam ad considerationem. Tere. Eun. Hoc adeo ex hac re venit in mentem mihi. Virg. 4. Nec venit in mentem, quorum consederis aruis? Lucr. li. 5. Et venit in mentem solis lunæq; viarum. Ci. 1. Verr. In menrem tibi non venit, quid negocij sit, causam publicam sustinere? Venire diuitiæ ad aliquem dicuntur, quæ morte cuiusquam ad eum deuoluuntur. Cic. pro Sext. Roscio: Venire ad manus, vel ad arma, est rem eo vsq; progredi ut, pugna, uel bellum ex ea emergat. Cic. 6. Verr. Venire oratum, est orandi gratia uenire. Cæsar 7. Bell. Gall. Lega. Venitur, pen. pro. impersonale. Venitur ad me, consurgo. Ouid. 3. Fast. Seu quod adusque decem numero crescente, venitur. Ventum est. Liu. 1. ab vrb. Ad Ianiculum ventum erat. Ouid. 5. Fast. Quo post quam ventum est. Veniens, tis, partic. Cic. ad Q. Fr. Non sumus omnino sine cura venientis anni. Virg. 5. Aen. Gratior & pulchro veniens in corpore virtus. Venturus, a, um, aliud particip. Ouid. 3. de Arte: Venturæ memores iam nunc estote senectæ. Virg. 4. Geor. Venturæq; hyemis memores. Ventio, onis, verbale. Pla. Truc. Quid tibi huc ventio est.

VENONIVS, historicus Romanus, cuius meminit Ci. in Epist. ad Atti. Conquerens se eius historiam non habere. Et l. 1. de Leg. eum inter nudos & exiles scriptores recenset.

VENOR, aris, *Cacciare, andar à caccia*, ἀγρεύω, κυνηγέω, θηράω, θηρεύω, feras indago, feris insidior, & quasi circumuenio. Cice. ad Cælium lib. 2. de pantheris, per eos qui venari solẽt, agitur diligenter. Virg. 3. Geor. Canibus venabere damas. Plin. li. 16. cap. 1. Fugientes cum mari pisces circa tuguria venantur. Cic. 2. de Nat. Deo. Canum tanta alacritas in venando. Per translationem pro captare, hoc est, artificio quodam, & solertia quærere: vt, Venor gloriam: quod etiam Aucupari dicimus. C. At. l. 16. Bene igitur tu, qui ἀθανασίαν venaris, relinquis patriam, Venari apros in mari, dixit Pla. in Asinar. pro, operam perdere, & frustra aliquid conari. Legitur etiam Venari, passiue, pro captari, siue circumueniri, quod & Nonius annotauit, citans illud Ennij ex Nemea. Teneor consepta, atque vndique venor. Hinc Venatio, Venator, Venatrix, Venatus, us, Venatorius, a, um, & Venabulum.

VENTER, huius uentris, γαστήρ, κοιλία, tota illa pars corporis concaua, à mucronata cartilagine & nothis costis, usque ad pubem extensa. Plin. lib. 9. cap. 50. Pisces attritu ventrium coeunt. Ibidem Fœmina piscis coitus tempore marem sequitur, uentrem eius rostro pulsans. Venter, γαστρίδιον, στόμαχος, pro uentriculo, in quem cibus receptus, commutatur in

iu chylum. Persius in Prol. Sat. Magister artis, ingeniiq; largitor Venter. Fames enim in superiori ventriculi orificio potissimú sentitur. Iuue. Sat. 5. Ventre nihil uoui frugalius. Plaut. Capt. Tui quotidiani victi uentré ad me afferas. Venter pro aluo. Cels. l. 3. c. 18. Vbi ab inferiori parte purgádus aliquis est, uentrem eius ante soluendú esse: ubi à superiore, comprimendum. Col. l. 8. c. 12. Tithymalus maiorú quoque animalium uentrem soluit. Ventrem ferre, ἐγγαστρὶ ἔχειν, est esse grauidam. Colu. l. 7. c. 24.

VENTILABRVM, bri, πτύον, θρῖναξ, instrumentum, quo rustici frumenta leguminave post trituram sursum eiaculantur, vt uentorum flatu à paleis repurgentur. Colu. l. 2. c. 10.

VENTILATOR, oris. Paladore. λικμητήρ, qui post trituram frumēta aut legumina uētilabro in sublime eiaculatur, ut uentorum flatu grana secernātur à palea. Colu. l. 2. c. 10. Faba, quæ longius emittetur, pura eo perueniet, quò uentilator eam iaculabitur. Ventilatores γόητες, apud Quitil. l. 10. c. 7. sunt præstigiatores, qui ut uentilatores grana, quæ purgant, in uentum proiiciunt, ita rem, quam retinens manibus, eiicere uidentur.

VENTILO, las, pen. cor. Palare, uentare, λικμάω, καταψύχω, vētum excito, vt aliquid ardeat, aut coquatur. Prop. l. 4. El. 3. Hanc Venus, vt viuat, ventilat ipsa facem. Ventilari frumētum, λικμᾶσθαι, dicitur, dum in area ventilabro purgantur. Plin. Multi ventilare granum uetant. Et Ventilari uinum dicitur, quod dicunt, dare uentum uino: ut fit, cum difficulter exit è dolio. Colum. l. 12 c. 30. Quo maior æstus erit, eo sæpius conuenit vinum nutriri, refrigerariq; & uentilari. Ventilare annulum, est è digitis exemptum manibus versare, & ueluti uento perflandum exponere. Iuuen. Sat. 1. Ventilet æstiuum digitis sudantibus aurum. Compositum Euentilo, eiusdem fere significationis cum suo simplici. Pli. l. 38. c. 3. Aerem emendāt assiduo linteorum iactatu euentilādo. Colum. l. 8. Fromēta euentilata mundiora sunt. Vētilatio onis, uerbale, actus uentilandi. Plin. l. 23. c. 1. Vuæ uentilatione etiam utiles fiunt stomacho, ægrisq;.

VENTITO, as, φοιτάω, frequent. ab inusitato Vento, frequenter uenio. Plin. l. 35. c. 10. Alexandro frequenter in officinā uentitauit. Cic. ad Att. l. 1. Dies nullus est, quin hic Satyrus domum meam uentitet. Catul. epig. 8. Cum uentitabas, quo puella ducebat.

VENTOSVS, a, um, Ventoso, pien di vento ἀνεμώδης, φυσώδης, uēto plenus: ut, Ventosus aer, apud Plin. l. 2. c. 38. Ventosi folles. Virg. 8. Aen. Alii uentosis follibus auras Accipiunt. Fornax uentosa, id est, uento exposita, Cato c. 38. Per trāslationem accipitur pro tumido, uano, & inani, κενὸς, ut ventosa uerba, uentosa natio. Plin. in Pane. Superbiebat uētosa, & insolens natio. Ventosa gloria κενοδοξία. Virg. 11. Aen. Iam nosces, ventosa feras cui gloria fraudem. Hora. 1. epist. 19 Non ego uentosæ plebis suffragia uenor.

VENTRICVLVS, γαστὴρ, γαστρίδιον, κοιλία, cibi & potus receptaculum, primæ cō coctionis instrumētum. quod & stomachū non nulli appellant. Celsus l. 4. c. 1. Vētriculus, qui receptaculum cibi est, inter lienem & iecur positus.

VENTVLVS, Venticello, ἀνεμίδιον, lenis uētus Ter. in Eun. Cape hoc flabellum, & uentulum huic sic facito.

VENTVS, ti, masc. gene. Vento, ἄνεμος, πνεῦμα, exhalatio sicca (teste Aristotele in Meteoris) è terra resoluta, cum aliqua uirtute cælesti composita. Cic. 1. de Diuin. Placet Stoicis, eos anhelitus terræ, qui frigidi sunt, cum fluere cœperint, uētos esse. Idem pro Cluent. Mare quod sua natura tranquillum sit, uentorum ui agitari. Vir. 1. Aen Incute uim uentis. Ventum (inquit Augustinus li. de Quātitate animæ) nihil aliud, quàm istum aerem commotum, ac agitatum esse sentimus, quod in loco tranquillissimo, & ab omnibus uentis quietissimo, uel breui flabello approbari potest, quo etiā muscas abigētes aerem commouemus, flatumq; sentimus. Sunt autem quatuor præcipui uenti, à quatuor mundi cardinibus flantes, quorum rursus singuli in ternos diuiduntur. Ab Oriente æquinoctiali Subsolanus, qui ad Septentrionē habet: Vulturnum, à uoluēdis nubibus dictum: ad meridiem Eurū, sic dictum, quia late flat. hi sunt calidi & sicci, quia sub sole diu morantur. In ortu diei salubres sunt, quia ueniunt à regionibus temperatis. Ab occasu æquinoctiali Fauonius est dictus, quòd foueat quæ nascūtur. Huic Circius proximus est ad Septentrionem, Zephyrus ad Austrum. Sunt isti temperate frigidi, & humidi, quia Sol paruam facit moram in occidente, propterea nec multum calefacit illos, nec multum desiccat In fine diei salubres sunt, quia à Sole tunc subtiliores reddūtur. A meridie Auster est, dictus quod hauriat aquas. Huic ad Orientem Notos est, qui Græce sic dicitur ab humore: Africus ad Occidentem. Hi omnes cum calidi sint, & humidi, nubes, pluuiasq; inducunt, excitant tēpestates marinas, impediunt uirtutes animales, & grauitatē corpori afferunt. A Septētrione Boreas est. Huic ad Orientem Aquilo surgit, ad Occasum Corus. Hi uenti frigidi sunt & sicci, unde corpora indurāt, poros constringunt, humores purificant. Ventus operam dat, dixit Plaut. in Milit. id est, prosper est. Ventum popularem quærere in re aliqua, est populi plausum, fauoremq; inanem aucupari. Virg. 4. Ge. Quatuor a uentis obliqua luce fenestras. Ventus secundus, pro secūda fortuna, μεταφορικῶς. Cic. ad Att. l. 1. Quid si etiam Cæsarem, cuius nunc uenti ualde sunt secundi, reddo meliorem? Ventus, pro procella & turbine in Rep. Cic. in Pis. Alios ego uidi uentos, aliās prospexi animo procellas.

VENTRALE, huius uentralis, neu. gen. τὸ ἐπιγάστριον ἔνδυμα vestimentum. uentrem contegens. Plin. l. 8. c. 48.

VENTRIOSVS, a, um, Ventroso, panzuto. trippone, γαστρώδης, qui magnum habet ventrem. Plau. in Mercu. Canum, uarum, uētriosum. Idem Asin. Aliquantulum uentriosus. Pro eodem nonnulli utuntur Ventricosus.

VENTROSVS, a, um, γάστρων, γαστρώδης, Pli. l. 14. c. 11.

VENVCVLA, uuæ genus, quod in ollis conditum, quàm diutissime incorruptum seruabatur. Colum. lib. 3. cap. 2. Plin. lib. 14. cap. 2. Venicolam appellat per tertiam uocalem in secūda syllaba. Beroaldus Venunculam, legendum existimat: ut apud Hora. in præceptis Catianis: Venuncula conuenit ollæ. Venunculum, farris genus, Clusino ponderosius. Colum. lib. 2. cap. 6. Quo in loco Ruellius legit Vermiculum. Quid, si Vernaculum legatur? cum Plinius far adoreum Vernaculum appellari affirmet.

VENVM, Ad esser venduto, à uendere, aliqui aduerbium esse putant, quemadmodum & Pessum: usurpatur tamē pro supino uerbi Veneo: admittitq; secum præcipue hęc verba Eo, Do, Expono, & fortassis nonnulla alia. Est autem uenum ire, Idem quod uendi. Venum dare, idem quod uendere: pro quo etiam unica dictione composita dicimus uenundare. Liu. Se uenum à primoribus datos. Liu. lib. 3. Legem fecerunt, ut liberi, liberæq; uenum irent: id est, venderentur. Salust. in Iug. Quippe cui, omnia uenum ire, in animo hæserat. Vbi illud notandum est, quòd dicimus, Venum ire, nō Venum iri, sicut Vapulatum ire, non iri: quia Venum & Vapulatum semper sunt passiuæ significationis, ne duo passiua copulentur. In cæteris uero quæ ambigua sunt, quòd actiue & passiue accipi possint, accommodamus infinitó hoc uel actiuum, uel passiuum: ut Viden te amatum ire, uel iri, quia talia supina sunt ancipitis significationis.

VENVNDO, as, Dare à vendere, ἀποδίδομαι, ἀπεμπολέω, ἐμπωλέω, ex Venum, & do, idem quod vendo. Cic. 3. Offi. cum in uenundando rem eam scisset. Plin. lib. 35. Octoginta talentis uenundatas. Hinc Venundatio, uenditio.

VENVS, Veneris, ἀφροδίτη, κυπρογένεια, ab antiquis amorum, gratiarū, pulchritudinis, deliciarum, uoluptatumq; omniū habita est dea: ita dicta à Veniendo, quod ad omnes res ueniat, ut auctor est Cic. 2. de Natu. Deo. Hanc poetæ ex spuma maris, & Cœli testiculis natam fabulantur, à Saturno excisis, & in mare proiectis: vnde & παρὰ τὸν ἀφρὸν, hoc est, à maris spuma Aphroditen appellatum. Est item Venus, una errantium stellarum, inter Solis & Mercurij sphæra sita, quæ φωσφόρος, Græce, Lucifer Latine dicitur, quando antegraditur Solem: cum autem subsequitur, Hesperos, Vesper, & Vespetugo. Ponitur etiam Venus pro libidine, & re ipsa Venerea, quā & Græci ἀφροδισιασμὸν, dicunt. Ter. in Eun. Sine Cerere & Baccho friget Venus. Virg. 2. Geor. Frigidus in Venerem senior. Plin. lib. 24. cap. 9. Ad Venerē impetus inhibet. Ouid. 1. Arte: Nos Venerem tutam concessaq; furta canemus. Interdum pro venustate, ornatu, elegantia, εὐσχημοσύνη, χαριεντισμὸν. Quinct. lib. 6. ca. 4. Quod cum gratia quadam & Venere dicitur. Idem lib. 10. cap. 1. Isocrates omnes dicendi Veneres secutus est. Est præterea Venus talorum iactus Venerius, ex quatuor cōsurgens talis diuersam faciem ostendentibus. Sueton. in Augu. Talis iactatis, denarios tollebat uniuersos, qui Venerem iecerat. Cic. lib. 3. de Na. de. Venus, inquit, prima Cœlo, & Die nata, cuius Elide delubrum uidemus. Altera spuma procreata, ex qua & Mercurio Cupidinē secundum natum accepimus. Tertia Ioue nata, & Iunone, quæ nupsit Vulcano. Quarta Syria, Ciroq; concepta, quæ Astarte uocatur quam Adonidi nupsisse proditum est.

VENVSIA, æ, oppidum Appulorum Dauniorum, patria Horatij poetæ, qui ab eo dictus est Venusinus: Pli. l. 3. cap. 11.

VENVSTAS, atis, Venusta, belleZZa, gratia, εὐσχημοσύνη, χαριεντότης, pulchritudo, formę elegantia, gratia, aspectus. C. 1. Of. Venustas & pulchritudo corporis secerni non potest à ualitudine. Idem in Orat. Vultus multam affert tum dignitatem, tum uenustatem. Firmicus lib. 4. Matheseos: Si Luna

à Ioue

à Ioue defluat ad Venerem,facit uenustos,& quibus ex uenustate potestas maxima comparetur. Accipitur etiam Venustas,χαριεντισμὸς,σεμνολογία, pro lepore, siue gratia dicēdi,& uenere.Cic.1.de Ora. Dicendi uis egregia,cū summa festiuitate,& uenustate coniuncta, profuit. Idē 7. Verr. Affluens omni lepore & uenustate. Cic.1.de Orat. Agere cum dignitate & uenustate.

Venvste.Cæl.ad.Cic.l.8.Venuste cecidit.

Venvstvlvs,diminut.Plaut.in Asin.oratione, uenustula.

Venvstvs,a,um, *galante,gratioso*, ἐπαφρόδιτος, ἐπίχαρις,χαρίεις, quod in se habet uenustatē:ut uenustus homo & uenusta oratio,sicut lepidus homo,lepida oratio. Catull.de passere: Et quantum est hominum uenustiorum. Cic. de Clar. Orat. Gestus ita uenustus,ut tamen ad forum, non ad scenā institutus uideretur.Idē 2.de Orat.Omniū uenustissimus,& urbanissimus. Venustus uultus, ingenuus,elegans, Ter.in And Et uultu Sosia adeo uenusto,ut nihil supra.Lepidus autem & Venustus ita inter se differunt,quòd Venustum uocamus,ut ait Quītil.l.6.c.4.quod cum gratia quadam,& Venere dicitur,Lepidum, quod rotūditate quadam,& breuitate, atque acumine uerborum delectat.

Venvsto,as,orno.contrarium est Deuenusto.Gel.

Vepres,huius uepris,*Spina*,ἄκανθα, spinæ genus nocentioribus aculeis, quibus tenaciter prætereūtium uestibus adhæret:unde & nomen accepisse existimant, quod uehementer prehendat.Virg. 8. Aen. Sparsi rorabant sanguine uepres. unde Vepretula apud Cic. pro Sext.

Vepretvm, ti, *siepe*,ἀκανθών,locus uepribus plenus. Col.l.4. cap.32.

Ver,huius ueris:*Primauera*, ἔαρ, anni quadripertiti pars temperatissima:ita dictā à Virore,teste Varrone Ling.Lat.l.5. quòd tum uirgulta uirere. incipiant: siue à uertendo, quòd tunc uertere se incipiat anni tempus: siue ab eo quod Iones ἦρ dicunt, pro eo quod communi lingua dicitur ἔαρ.Cic.7. Verr. Cum uer esse cœperat, cuius initium ille non à Fauonio,neque ab aliquo astro notabat, sed cum rosam uiderat, tum incipere uer arbitrabatur. Diuiditur autem uer,ut cæteræ anni partes, in portiones tres:in Ver nouum siue primum,adultum, & præceps. Nam cum uernum tempus sit trimestre, primus mensis primo, siue nouo ueri assignatur: secūdus adulto tribuitur,tertius præcipiti siue cadēti. Virg. 1.Georg. Vere nouo, canis gelidus cum montibus humor Soluitur. Plin.l.10.c.29. Luscinia pariunt uere primo. Liuius:Primo uere exercitum moturus erat. Ver sacrum, sacrificij genus erat apud Italos,quo diis immolabatur, quicquid proximo uere apud ipsos natum esset. Quam consuetudinē à Sabinis ortam putat Strab.l.5. qui aduersus Vmbros cum aliquoties infeliciter pugnassent, Marti uotum fecerunt,si uictoria potiri contingeret,se illi consecraturos,quicquid proximo vere apud ipsos nasceretur. Quare cum re bene gesta in patria essent reuersi, omnem pecoris prouentum Marti immolarunt:liberos quoque eo uere natos, quoniam erudele uidebatur occidere, Martis ministerio consecrarunt, posteaq; adultos, uelato capite, extra fines suos exegerūt. Quondā(inquit Sisenna l.4.Histor.)Sabini feruntur uouisse,si res communis melioribus locis constitisset, se uer sacrum facturos.Li.l.42.Ver sacrum factum erat priore anno.

Veratrvm,tri,herba,quam Græci uocant Helleborum, uehementem habens vim purgandi, educendiq; humores noxios, principis animæ facultatum sedem infestantes: unde melācholicis & furiosis dari solet,& comitiali morbo laborātibus. Persius Sat.3.Non est hic Ilias Acci Ebria ueratro. Dictum putatur Veratrum à uertenda mente.

Verax, cis, *Verace* ἀληθινὸς, qui uera loqui solet. Cic.1.de Diu.Multis seculis uerax fuit id oraculum. Ibidem:Tum ei uisa quietis accurrens tranquilla,atque veracia.

Verba,dare, *Dar la berta, uccelare le persone*, παραλογίζεσθαι,est decipere.Teren.in And.Cui uerba dare difficile est.

Verba,ad rem conferre.τῷ ἔργῳ πιστῶσαι, dicta factis cōprobare.Ter. in Eun.si uerba ad rem conferet,uapulabit.

Verbale,ῥηματικὸν,quod à verbo descēdit:ut,lector à Lego.

Verbanvs, lacus Cisalpinæ Galliæ,Ticinum ex Alpibus defluentem accipiens,eundem in Padum transmittens. Nunc Lacum maiorem appellant. Plin.lib.9.cap.18.

Verbena,næ,siue Verbenaca,*Herbena, uerminaca*, περιστερεὼν, herba ramulos habens cubitales, angulosos, in quibus ex interuallis folia quercus, sed minora angustioraq; eisdem diuisuris in ambitu, colore aliquatenus cæsio. A Græcis Hierobotane(ἱερὰ βοτάνη, Dioscor.) dicta est, propterea quòd ad multos sacrorum vsus ea uterentur. Cice. in Verr. Sacerdotes cum infulis,ac verbenis. Plin. lib.25.ca.9.Nulla Romanæ nobilitatis plus habet,quàm hierobotane.Aliqui peristereona,nostri verbenacam uocant. Hæc est, quā legatos ferre ad hostes indicauimus. Hac Iouis mensa uerritur, domus purgantur,lustranturq;. Hæc ille. Peristereona autem Græci idcirco appellarunt,quòd plurimum in ea manfitent columbæ. Καταχρηστικῶς tamen quaslibet herbas & frondes festas,ad aras coronandas, ex puro loco decerptas,Verbenas appellamus,quasi herbenas: quod & Donatus annotauit in locum illum Andriæ Terentianæ,Ex ara verbenas hinc sume. Quo profecto in loco Ter.non uidetur intellexisse herbam illam,quam proprie Verbenam appellari diximus,cum apud Menandrum, à quo illa transtulit,μυρσίνη,hoc est,myrtus legatur. Pli.l.22.c.2.

Verber,eris,*Bastone,uerga,bacchetta*,μάστιξ,αἴκισμα,instrumētum uerberandi(inquit Valla lib.6.)longum,& exile,qualis est uirga,baculus,fustis,lora,flagellum,ferula, arundo, & si quid est simile. Vir.3.Geor. Illi instant uerbere torto. Cic. 7.Verr.Ne catenæ, ne uerbera, ne secures,ne cruciatus sociorum. Plin.lib.8.cap.9.Domantur rabidi fame & uerberibus. Ter. Andr. Verberibus cæsum te in pistrinum Daue dedam usque ad necē. In uiribus quoque & arboribus Verbera dicuntur,teneriores uirgæ longitudine & flexibilitate sua flagrorum speciem referentes: unde & Flagella à rei rūsticæ scriptoribus appellantur. Quinct. Declam. vlti. Ignes ex proximo raptos,uerberaq;, quæ casus obtulerat in uado. Verbera nonnunquam pro ipsa verberatione,siue pro ictibus accipimus,πληγαὶ, αἰκίσματα. Vir.3.Geor. Nec uerbera sæua,Non scopuli,rupesq; cauæ,atque obiecta retardant Flumina. Ter.Heau.Tibi erunt parata uerba,huic homini verbera. Radiorum uerbera. Lucre,lib.1.Ventorum uerbera uitare,apud eundem lib.5. Linguæ verbera, λοιδορίαι,ob iurgationes. Hora. 2.Carm. Ode. 12. Mentuentes patruæ uerbera linguæ.

Verberalis,μαστιγίας,uerberibus dignus. vnde superlatiuū Verberalissimus deduxit Pla.in Aul. Verberalissime etiam rogitas? Sic enim legendum est.

Verberatio, Cice. Epist. Mirificam mihi uerberationem dedisti.

Verberatvs,us,*Battitura*,μαστίγωσις, αἴκισμα,uerberatio Pl. lib.31.cap.3. Verberatum corripiat aera. Verberatus, pro impulsu. Curti.li.7.Tuo uerberatu ei omnes te præeunte iurauimus.

Verbereus,a, um,μαστιγίας,uerberibus dignus.Pla. in Pse. Video uerbereum statuam. Idem Persa:Verbereum caput.

Verberito,as,καταμαστίζω,sæpe uerbero.Festus.

Verbero,ras, *Battere,bastonare,dar de le botte,darde le mazzate*, μαστιγόω,μαστίζω,cædo uerbere. sic.n. à uerbere fit Verbero, ut à fustis Fustigo.Cic.7.Verr. Virgis oculi uerberabantur. Verberari etiam uerbis quis dicitur,quoniam(ut testatur Nonius)non solum uerberare à uerberibus dictum, sed etiam à uerbis.Plau.in Truc.Me illis hæc uerberat uerbis. Verberare conuicio,uel iniuria,est lacessere. Cic.fil.ad Tiron.lib.16.Verberaui te cogitationis tacito duntaxat conuicio. Diuerbero, Euerbero, Reuerbero, Transuerbero, suis locis.

Verbero,nis,masc. gen.*Homo da bastone, pezza d' asino*,μαστιγίας,uerberibus dignus. Plau.in Amph.An' uero uerbero? Idem: Tun' me uerbero Audes herum ludificarier?

Verbigero,ras,*Cianciare,cicalare*,διαλέγομαι, uerba facio. Apuleius: Quoties inter nos uerbigeratum sit.

Verbose,πολυλόγως,multis uerbis.Ci.pro Mur.

Verbosvs,sa,sum,*Cianciatore,Piē di parole*,πολυλόγος,πολύμυθος,multiloquus, garrulus,loculeius,dicax.Ci. pro. Mur. Ista uestra uerbosa simulatio prudentiæ. Quinct.lib.2. cap. 4.Quidam sententiarum gratia uerbosissimos locos arcessunt.Ci. Mario lib. 7.Epistolam uerbosiorem,quàm uelles.

Verbvm,bi,*Verbo,parola*,λέξις,ἔπος,generaliter accipitur pro quauis dictione quæcunque ea sit orationis pars: inde nomen habens,quòd aeris uerberatu formetur. Varro tamen à ueritate deducit,quòd uerum nos loqui oporteat. Teren. in Eun.De exclusione uerbum nullum. Idem Hecy.Verbis dici non potest Tantum,quàm re ipsa nauigare incommodum est. Cic.2.de Ora. Neque enim quoties uerbum aliquod est scribendum nobis,toties eius uerbi literæ sunt cogitatione conquirendæ. Aliquando specialiter, pro parte orationis per tempora & personas declinabili,ῥῆμα. Vnde Verbale nomē dicimus,ꝙ à uerbo originē accepit. Nonnunquam Verba λόγους,ita accipimus,ut rebus, siue factis opponātur. Hinc Verba dare dicimus,pro decipere, παραλογίζεσθαι, Cic.At.Verba dari mihi,facile patior. Interdum ita accipimus Verbum, ut scripto opponatur. vnde Verbo alicui mandata dare, hoc est, uiua uoce, & non scripto. Cic. lib. 7. Epist. Plura illi mandata uerbo, quàm scripto, dedi. Nonnunquam non singulas tantum dictiones Verbi nomine cōplectimur,uerum etiam solidas orationes. Quo fit,

fit, ut modo sententiam aliquam insignem, modo ritu proverbium, Verbum appellatum inueniamus. Ter. Adel. Illud non meum uerbum facio, quo Mitio bene & sapiēter dixit. Et paulo ante: Vetus uerbum hoc est, Communia esse amicorum inter se omnia. Meis uerbis locutio in primis elegans, pro meo nomine. Cic. At. Atticæ meis uerbis suauiū des. Et alibi: Salutem Pyliæ Tulliæ uerbis plurimā. Idē l. 4. Epist. Cum Sura locutus sum, ut ei meis uerbis diceret. Idē l. 16. Si ei meis uerbis eris gratulatus. Verbi causa, idē ualet quod exēpli gratia. Cic. 3. Ver. Siquis, uerbi causa, oriente Canicula natus sit. Verbi gratia, in eadem significatione, apud Cic. 1. Acad. Verba facere, διαλέγεσθαι, disserere, orationem habere, disputare, proloqui: ut, Facere uerba in Senatu, apud eundem 5. Ver. Idem de Cla. Ora. Qui nunquam uerbum in publico fecerunt. Verba mortuo facere, in eadē significatione dicimus, qua Surdo fabulam narrare. Ter. in Phorm. uerba fiunt mortuo. Verbum de uerbo exprimere, est, ad uerbum transferre. Teren. in Prolo. Ad Verbum de uerbo expressum extulit. Verbum reddere uerbo. Hora. de Arte: Nec uerbum uerbo curabis reddere fidus Interpres. Verbum pro uerbo reddere. Idem Cic. de Opt. Orat. gen. Conuerti duorum eloquentissimorum nobilissimas orationes inter se contrarias. in quibus non uerbum pro uerbo habui necesse reddere, sed genus omnium uerborum, uimq; seruaui. Totidem uerbis transferre, pro eodem, apud Cic. l. 6. ad. Atti. Eisdem uerbis aliquid reddere, Idem Cic. de Clar. Ora. Memoria tanta, quantam in uiro cognouisse arbitror, ut quæ secum commentatus esse, ea sine scripto uerbis eisdem redderet, quibus excogitauisset. Quinct. lib. 10. c. 6. Ad uerbum dixit.

VERCELLAE, urbs Transpadanæ Italiæ. Pli l. 3. cap. 7.

VERECUNDIA, æ, *Vergogna*, αἰδώς, metus iustæ reprehensionis, modestia, contraria arrogantiæ: à pudore in hoc differt, teste Donato, quòd Verecundia, ingenuitatis cuiusdam sit & modestiæ: unde & in laude ponitur: Pudor uero, animi sibi male conscij ob scelus aliquod perpetratum. Cice. pro Quinct. Homo timidus, uirginali uerecūdia. Liui 1. ab Vrb. In eam uerecundiam adducti sunt, ut, ciuitatem totam, in cultum uersam deorum, uiolari, ducerent nefas. Plin. Epist. 7. lib. 1.

VERECUNDE, αἰδημόνως, cum uerecundia. Ci. 5. de Finibus: Timide, uel potius verecunde. Cic. 2. de. Finib. Vestri hæc uerecundius, illi fortasse constantius.

VERECUNDOR, aris, *Vergognarsi*. αἰδοῦμαι, uerecundia teneor. Cice. lib. 3. de Ora. Cunctantem, & quasi uerecundantem incitabar. Plaut. in Trin. Verecundari neminem apud mensam decet.

VERECUNDUS, a, um, *Vergognoso, rispettoso*, αἰδήμων, qui uerecundia tenetur, id est, iustæ metuens reprehensionis. Ouid. 1. Amor. Eleg. 5. Illa uerecundis lux est præbenda puellis. Ci. 3 de Leg. Verecundus est, qui, ut bene audiat, erubescit. Verecundus, & parcus in transferendo, hoc est, non nimium audax, aut frequens in translationibus. Idem de Orat. Nec in faciendis uerbis erit audax, & in transferendis uerecundus & parcus. Verecunda translatio, id est, modice detorta, & non nimis longe petita apud eundem l. 16. Epist.

VEREDUS, di, pen. pro. ἵππος ταχύδρομος, equus cursus uelocissimi: qualibus antiqui utebantur in uenatione. Mart. li. 14. Stragula succincti uenator sume ueredi. Veredis item utuntur principum tabellarii, qui, mutatis per stationes equis, quàm uelocissime, quò instituerunt, perueniunt: qui inde etiam Veredarij appellati sunt. Iul. Firmicus Matheseos lib. 3. Regum nuncios, ueredariosq; reddent. In qua etiam significatione uocem eandem usurpauit Procopij interpres belli Persici l. 2. Sunt, qui ueredum dictum putent, à uehenda rheda.

VERENDA, orum, generis neutri, numeri pluralis tantum, *Vergognose parti*. τὰ αἰδοῖα, corporis partes pudēdæ, quæ sine uerecundia nominari non possunt. Plin. Epist. 14. li. 3.

VEREOR, eris, itus, *Dubitare, temere, stare in sospetto*, εὐλαβοῦμαι, αἰδοῦμαι, cum obseruantia quadam, & ingenuo pudore metuo. est enim Vereri propriè liberorum: qui honestatis gratia mouentur. Timere autem seruorum, qui formidine pœnę aliquid aut faciunt, aut omittunt. Cice. ad Att. lib. 7. Et quod scribis in urbem introisse, uereor quid sit. Teren. And. Quidnam Pamphilum exanimatū uideo? uereor quid fiet. Et ut dicimus Timeo te, tibi, à te, sic dicimus, Vereor te, tibi, à te in eadem differentia, quam explicauimus in uerbo Timeo. Ci. 4. Aca. Vos autem ueremini mihi, ne labar, Teren. in And. Ego dudum nonnihil ueritus sum Daue abs te. In eadem significatione dixit Cic. in Catone. De qua (loquitur de Carthagine) non ante uereri desinam. id est, timeo, ne nobis malum inferat. Verens, tis, parti. sic ut nomen à participio, timens, metuens. Cic. ad Papir. li. 4. Qui te ad scribendum incitauit, uerentem, ne Silius suo nuncio aliquid mihi solicitudinis attulisset.

VERENDUS, a, um, αἰδέσιμος, uenerandus. Oui. 4. Met. Maiestatemq; uerendam Imposuit. Ide 4. de Ponto, Elg. 1.

VERETRUM, tri, penis, mentula, membrum uirile. Sue in Tib.

VERGILIAE, πλειάδες, septem stellæ in genu Tauri: ita dictę, quòd circa æquinoctium uernum matutino oriantur. Cic. de Nat. Vergilias tenui cum luce uidebis. Vir. 1. Geor. Pleiadas, Hyadas, claramq; Lycaonis Arcton: Vide Pleiades.

VERGO, gis, si, uel secundum Diomedem, xi, sum, συννεύω, ῥέπω, ταλαντεύω, φέρομαι, tendo, specto, inclinor, declino. Virgil. 12. Aen. Quem damnet labor, & quo uergat pondere lethum. Iungitur aliquando accusatiuo cum præpositione Ad, uel In. Cic. 11. Philip. Et eius auxilium ad Italiam uergere, quàm ad Asiam maluerunt. Venenum uergere alicui, actiue, pro miscere, porrigere. Lucr. lib. 5. Illi impudentes ipsi sibi sæpe uenenum Vergebant. Vergens, tis, particip. Lucan. l. 2. Illyris Ionias uergens Epidaurus in undas. Suet. in Othone, Vergente iam die ingressus senatum. Id est, inclinato.

VERIDICUS, a, um, *Veridico*, ἀληθινὸς, ἐτυμηγόρος, qui uera dicit. Mar. l. 5. Seu tua ueridicæ discunt responsa sorores. Luc. Omnia ueridico qui quondam ex ore profudit.

VERILOQUIUM, quij, origo nominis. C. in Topic. Cum ex ui nominis argumētum elicitur, quam Græci ἐτυμολογίαν uocant, idest uerbum ex uerbo ueriloquium.

VERIMONIA, æ, ἀλήθεια, Veritas. Plau. Truc. Ad amicam uerius uerimonia referre.

VERISIMILIS, mile, *Verisimile, quella cosa che ha del uerisimile*, πιθανὸς, εἰκὸς, idem quod probabile, quod licet non sit uerum, ueri tamen similitudinem habet. Ci. pro Rosc. Amer. Etiā tum cum uerisimile erit aliquem commisisse, in suspicione latratote. Colum. lib. 3. cap. 9. Id cum sit uerisimile, tum etiam uerum esse, nos docuit experimentum. Plin. lib. 5. c. 22. Quod est uerisimilius, quàm quia cadendo tripudium sonumve faciant. Cic. 1. de Inuent. Verisimillimum mihi uidetur.

VERITAS, atis, ἀλήθεια, uera ratio, res uera, uerum. Cice. 2. de Inuen. Veritas est, per quam immutata ea quæ sunt, aut ante fuerunt, aut futura sunt, dicuntur. Quint. lib. 6. cap. 1. Nō ad mittit hoc idem ueritas fori.

VERIVERBIUM, ἀληθολογία, uerus sermo. Pla. Capti.

VERMICULOR, aris, *Far uermi*, τερηδονίζομαι, σκωληκιῶμαι, uermiculos gigno: quod uitium non modo lignis & arboribus, uerum & alijs plantis & fructibus solet accidere. Plin. lib. 17. cap. 24. Vermiculantur magis minutæ quædam arbores. Hinc Vermiculatio, σκωληκολοχία, uitium arborum, aliarumve plantarum, aut etiam fructuum, cum uermiculis infestantur. Pli. l. 21. c. 17.

VERMICULATUS, a, um, σκωληκοειδὴς, quod quandam uermiculorum effigiem imitatur: unde Opus uermiculatū, quod minutis tessellis insiticijs uermiculorum instar uariegatum est, ac distinctum. Plin. lib. 35. cap. 1. de pictura loquēs: Vermiculatis ad effigies rerum, & animalium crustis. Cice. de Orat. Emblema uermiculatum.

VERMINA, *Dolor di ventre*, teste Festo, dicuntur uentris tormina, cum intestina minuto motu, quasi uermibus quibusdam scindi uidentur. Græci στρόφον appellant.

VERMINATIO, uitium in iumenti, cum à uerme infestantur. Plin. li. 28. cap. 11.

VERMINO, as, pen. cor. *Hauere, ò far vermi*, σκωληκιάω, uermib. infestor. Cels. Nihil periculosius pueris, dum uerminant. Mart. l. 14. Si tibi morosa prurigine uerminet auris.

VERMINOR, aris, deponens, στροφοῦμαι, uentris torminibus uexor. Vermina enim, teste Festo, ueteres uentris tormina appellabant. Pompo. Hirnea, ut citat Nonius: Decimo mense demum turgens uerminatur, parturit. Tractum a uermibus, qui in animalium aluo sese mouentes intestina excruciant.

VERMINOSUS, *Pieno di vermi*, σκωληκιῶν, qui uermies habet. unde Verminosæ aures. Pli. l. 20. c. 14.

VERMIS, huius uermis, masc. gen. *Verme*, σκώληξ, à uertendo dicitur, quod rependo torqueat sese & uertat. Plin. lib. 18. cap. 17. Si uermes radicibus inhæreant, remedium est amurca pura. Lucr. lib. 2. riuos existere uermes Stercore de tetro. Hinc Vermiculus dimin. σκωλήκιον, exiguus uermis. Plin. lib. 10. cap. 65. Iam obituris muribus uermiculum in capite gigni tradunt. Lucr. l. 2. Vermiculos pariunt.

VERNA, æ, com. gen. *Seruo nato in casa*, οἰκότριψ, οἰκογενὴς, seruus, aut ancilla, domi nostræ, aut certe ex ancilla nostra natus, nataue: quod nomen Festus à uere deductū putat, quòd id tempus maxime idoneum sit fœturæ. Plaut. in Mil. Quid nutrici

nutrici nō missurus quicquã, quæ uernas alit? Cel. Cic. l. 9. Bellienus uerna Demetrij. Tibul. l. 2. Eleg. 1. Turbaq; uernarũ, saturi bona signa coloni Ludet. Hor. 2. Serm. Vernasq; procaces Pasco libatis dapib. Vernarum nomen apud antiquos, teste Nonio, pro conuicio habebatur, quod eo nomine primũ dicti fuerint ij, qui sacro uere nati essent. Pla. Amph. Cũ cruciatu tuo istęc uerna uerba fundit as. Huius diminut. est Vernula. Pli. l. 22. c. 17. Martial. l. 14: Siquis plorator col lo tibi uernula pendet.

VERNACVLVS, la, lũ, ἐπιχώριος, quod nostra in regione natũ est, uel quod illi propriũ est, & peculiare: ut, Vernacula lingua, quæ regioni nostræ est peculiaris, quam uulgus maternam uocat. Vernaculæ uuæ, quæ exoticæ aut peregrinæ nõ sunt, neque aliunde translatæ. Plin. lib. 14. cap. 2. Potissima nobilitas datur uuis peculiaribus, atque uernaculis Italiæ. Sapor uernaculus, id est, regioni suæ peculiaris. Cic. in Bru. Nescio quo sapore uernaculo. Idem in Verr. 6. Crimen domesticum, ac uernaculum. Vernacula putatio, id est, regioni nostræ consueta. Plin. l. 17.

VERNALIS, & hoc le, ἐαρινός, quod est ueris. Augusti. l. 7. Ciu. Vernalem faciẽ terræ, quæ cæteris tẽporibus est pulchrior.

VERNALITER, οἰκοτριβικῶς, seruiliter, blande, adulatoriè. Hor. 2. Ser. Sat. 9. Nec nõ uernaliter ipsis Fungitur officiis. Cæcilius in Venatore, ut citat Nonius: Hoc fit uernaliter.

VERNATIO, onis, Mudanda, scorza di bisso, scaglie di serpe, λεβηρὶς, corium uetus, quo serpentes uerno tempore exuuntur, quod & Senectus dicitur. Plin. l. 29. c. 6. Nonnunquam uerbalis significationem retinet, actum ipsum exuendæ cutis significans. Idẽ l. 30 c. 3. Anguinæ uernationis membrana cũ oleo, tedæq; resina calefacta, auribus prodest. & l. 29. c. 6.

VERNILIS, & hoc, nile, pen. p. οἰκετικὸς, seruilis. Tacit. li. 18. Quamuis odium Vitellius uernilibus blanditiis uelaret. Hoc est seruilibus, libero homine indignis.

VERNILITAS, atis, seruilis astutia. Plin. lib. 34 ca. 8. Subdolæ ac fucatæ uernilitatis. Quint. lib. 1. capi. 11. Nec seruili uernilitate imbuatur.

VERNO, as, Pullulare, spicciolare, βλαςάνω, pullulo. Mart. li. 1. Dum tibi uernarent tenera lanugine malæ. Id est, tenera quadam lanugine ætatis florem præ se ferrent. A uere deductum uerbum, quo tempore omnia renasci conspiciuntur. Aliquãdo pro canere. Plaut. Auiculæ uernant. Quippe uerno tempore omnia lætari uidentur. Aliquando pro splendere. Plin. l. 8. ca. 27. Anguis hyberno situ nitidusq; uernat. Vernans cęlũ, uernam quandam temperiem præ se ferens. Plin. li. 7. cap. 2. Salubri cœlo, semperq; uernante. Vernans ager, pullulans, floridus, uiridis, lætus Mart. l. 9. Arguto pallere uernat ager.

VERNVS, a, um, ἐαρινός, quod est ueris: ut, uerna temperies; Aequinoctium uernum, Pli. l. 10. c. 11.

VERO, certo, sicuro, ὄντως, assentientis particula, est, idem ualens quod sane, uel utique: semperq; secundo loco in oratione collocatur. Cic. in Brut. Tum Brutus in me intuens, Orationes, inquit, ueteres nobis explicabis. Ego uero, inquam, Brute, Terent. Heaut. Heus, laudas, qui heros fallunt? CH. In loco ego uero. Cic. Sulpic. li. 4 Epist. Ego uero, Serui, uellem, ut scribis, in meo grauissimo casu affuisses. Aliquando discretiua particula est, idem ualens quod Autem, δέ. Cice. de Orat. Poeta numeris astrictior paulo, uerborum autem licentia liberior, multis uero ornandi generibus socius, ac pene par. Pro interiectione stomachãtis accipi, ait Donatus in illo Eunu. Moue uero ocyus te nutrix. Aliquãdo etiã particula est, ironiam adiuuans: ut apud Virg. 4. Aen. Egregiam uero laudẽ, & spolia ampla refertis Tuq; puerq; tuus. Ponitur etiam pro quininio. Seneca. Socratem cũ Platone, & Zenonem, & Cleantem in animum meũ sine dignatione recipiam? Ego uero illos ueneror, & tantis nominibus sem per assurgo. Pli. in Præf. Proinde occupantibus locum faueo ego uero & posteris. Vide Vallam l. 2. c. 24.

VERO, as, Dire il uero, uerũ dico. Gell. l. 18. cap. 1. ex Ennij 13. Annal. Satin' uates uerant ætate in agunda. Est & Verare, uere repræsentare. Sidon. Quoties uerba Graia carmine uerat.

VERONA, οὐήρωνα, ciuitas Venetiæ, à Gallis condita, duce Brenno: à quo Brenona primo, deinde mutatis literis, Verona dicta est, ut Iustin. l. 20. refert. Veronam alluit Athesis fluuius amœnissimus, qui ex Tridentinis Alpibus ortus, non longe à fossa Clodia Pado miscetur. Ex hac urbe præstantes uiri orti fuerunt, Catullus, Aemilius, & Macer poeta, & ut non nulli putant, Plinius.

VERPA, æ, ψωλὴ, πέος, usurpatũ à ueteribus pro mẽbro uirili. Mar. l. 11. Incipit in medios meiere uerpa pedes.

VERPVS, Discapellato, ritagliato, λειπόδερμος, ψωλὸς, recutitus, qui scilicet uerpã, hoc est, mentulã habet præputio nudatã. ideo Iudæi Verpi dicantur, qui ex præscripto legis præputium pueris præcidunt. Mart. lib. 7. Delapsa est misero fibula, uerpus erat. Iuue. Sat. 14. Ad fontem solos deducere uerpos.

VERRES, ris, Verro, porco non castrato, χοῖρος, porcus non castratus. Var. de Re rust. lib. 2. cap. 4. Castrantur uerres commodissime anniculi Hine Verrinus, χοίρειος, quod est uerris. Plin. lib. 28. cap. 9.

VERRES, ciuis Romanus, qui, quòd Siciliã in prætura auare, libidinoseq; administrasset, à Siculis repetundarum postulatus est, Ciceroneq; accusante damnatus. Extant Actiones Ciceronis in Verrem.

VERRICVLATVS, la, latum, adiectiuum, ad uericuli formam factum. Colum. lib. 2. cap. 21. Metendi genera complura: multi falcibus uerriculatis medium culmum secant.

VERRO, uerris, uerri, sum, Tirare, uoltare, scouare, spazzare, ἕλκω, traho, abripio. Virg. 1. Aen. Maria ac terras, cœlumq; profundum Quippe ferant rapidi secum, uerrantq; per auras. Aliquando uerto. Idem 3. Aen. Adnixi torquent spumas, & cærula uerrunt Aequora. Idem 6. Aen. Remis ualda liuida uerrunt. Ouid. 10. Metam. Summæ cauda uerruntur arenæ. Catul. Argonau. Cærula uerrentes abiegnis æquora palmis. Aliquando mundo, scopis purgo, σαίρω. Iuue. Sat. 14. Verre pauimentum, nitidas ostende columnas. Cic. in Parad. Qui tergent, qui ungunt, qui uerrunt. Liuius l. 36. Matronæ crinibus passis aras uerrentes. Plin. lib. 28. cap. 2. Verri solum. Versus, a, um, participium. Virg. 1. Aene. Et uersa puluis inscribitur hasta. Idem. 5. Aen. Conuerro, Deuerro, Euerro, suis locis.

VERRVCA, æ, pen. prod. ἀκρώρεια, locus in monte editior. Cato in libris Originum: Quadringentos milites ad uerrucam illam ire iubeas. Ex Gell. lib. 3. cap. 7. Verrucam locum editum, asperumque interpretatur. A cuius similitudine tuber cula in corpore eminentia sine sensu. Verrucæ appellantur. Harum Græci duo faciunt genera. nam quæ superiore sui parte latiores, tenui tantum filo cuti adhærentes, ἀκροχορδόνας, appellant: quæ uero ad cutem latiores sunt, in acumen desinentes, μυρμήκια nominant. Plin. lib 20. cap. 12. Ocimum misto atramento sutorio uerrucas tollit. Serenus: Interdum existit turpi uerruca papilla: Hinc quondã Fabio uerum cognomen adhæsit, qui solus patriæ cunctando restituit rem. Verrucas, & maculas linearum, pro tuberculis quibusdam in lapillis, ceu eorum uitia quædam conspiciuntur. Plin. lib. 37. cap. 12. Diminutiuum est Verrucula. Colum. lib 7. cap. 6.

VERRVCARIA, æ, ἡλιοτρόπιον, herba: ita dicta ab effectu, quòd succo eius uerrucæ tollantur. Plin. l. 22. cap. 21.

VERRVCOSVS, a, um, uerrucis plenus: ut, Verrucosus mons, qui multis uerrucis, hoc est asperis, editioribusque iugis assurgit. Verrucosus homo, qui cutem habet uerrucis multis asperam. translate accipitur pro duro, horrido, aspero. Pers. Sat. Verrucosa moretur Antiopa. hoc est, aspera, & non satis polita. Hinc Fabii & Maximi cognomen. Cice. de Cla. Orato. Quin tus Maximus uerrucosus orator habitus est.

VERRVNCO, as, ἀποτρέπομαι, ἀποπέμπομαι, auerto, depello. Cic. 1. de Diui. ex antiquo Poeta: Per propinqua hæc bene uerruncent populo. Auerrunco: uide suo loco.

VERSATILIS, & hoc uersatile, Agreuole, traittenole, περιακτος, κυκλοφορητικός, δίνητος, quod huc, & illuc uersatur, siue quod idoneum est ut uersetur: ut, Gladius uersatilis, Axis uersatilis, Acies uersatilis. Curt. lib. 4. Adeo aciem uersatilem posuit, ut qui ultimi stabant, ne circumirentur, uerti uum, & ad frontem circumagi possut. Plin. libr. 19. cap. 18. Molas uersatiles Volsiniis inuentas. Versatile ingenium, ad res quaslibet obeundas idoneum. Liuius lib. 39.

VERSICOLOR, otis, Muta colore, πολύχρους, χλαρίδιος, proprie dicitur illud quod ex diuersis partibus spectanti non eundẽ ostendit colorem: ut est uidere in anatum & columbarum collis, & in serici quodam genere, quod modo hinc, modo illinc spectatum colores mutare uidetur. Cicer. libr. 3. de Finib. Plumę uersicolores. In eadem etiam significatione non raro hac uoce utitur Plin. testimonia hic breuitatis causa omittimus. Interdum tamen Versicolores uestes po sitas legimus pro uariis seu discoloribus. Liuius libro 34. Nequa mulier uestimento uersicolore uteretur. Virg. 10. Aen. Astur equo fidens & uersicoloribus armis.

VERSIPELLIS, le, Muta pelle, muta faccia, ἀλλοπρόσαλλος, πολύτροπος, πανοῦργος, astutus, uersutus, simulandi & dissimulandi artifex. Pla. in Amph. Versipellem se facit, quãdo lubet. Plin. lib. 8. cap. 22. homines astutos uersipelles dicimus.

VERSO, as, Versare, uolgere, uoltare, maneggiare, κυλίω, ῶ, κυκλοφορῶ, περιάγω, στρέφω, frequentatiuũ a Verto. Cicer. de Som. Scip. Orbes qui uersantur retro contrario motu, atque cœlum.

lum. Idem de Fato: Cylindrum uolui, atque turbinem uersari putes. Accipitur aliquãdo pro uoluo, κυλίω: Idẽ 2. Tusc. Tum illud, quod Sisyphus uersat, saxum. Sic Versare libros, dicimus pro euoluere. Horat. de Arte Vos exemplaria Græca Nocturna uersate manu, uersate diurna. Versare aliquem, est illum deludere. Plautus in Persa. Quo modo hodie me Versauit? Versat animum cupido regni: id est, transuersum agit, & à recto tramiteq; abducit. Liui. 1. Patrum interim animos certamen regni ac cupido uersabat. Animum muliebrem uersare in omnes partes, est, modis omnibus solicitare. Liui. 1. Tum Tarquinius fateri amorem, orare, miscere precibus minas, uersare in omnes partes muliebrem animum. Versare dolos, id est, tractare. Idem 2. Aene. Seu uersare dolos, seu certæ occumbere morti. Versare oues. Virg. 10. Ecl. Aethiopum uersemus oues sub sydere Cancri. id est, pascamus. Versare terram, id est, arare, fodere. Virg. 2. Georg. Versando terram experti. Aliquando uersare, ἐξετάζειν, est animo uoluere. Horat. de Arte: Versare diu, quid ferre recusent, Quid ualeant humeri. Aliquando pro exercitare. Quinct. lib. 5. ca. 6. Multum domi ante uersandi.

VERSOR, ari, deponẽs, *Versare, praticare*, διατρίβω, διαγίνομαι, πολεῦμαι, moram traho, frequens sum, maneo, dego. Cic. 6. Verr. Versabatur in Sicilia longo interuallo alter Phalaris. Idem pro Mil. In quibus propter insanas substructiones facile mille hominum uersabat. Versari in suo munere, est suo munere fungi, ἀναστρέφεσθαι. C. de Fato. Nõ. n. credo nullo præcepto cæteros artifices uersari in suo munere. Versari ante oculos. Ci. ad Terentiam: Nam mihi ante oculos dies noctesque uersaris. Quinct. lib. 2. cap. 16. Versatur circa res omnes Rhetorice. Idem in Proœ. libr. 2. Præclarissime in consiliis, ac administratione reipub. uersari. Plin. Episto. 55. In hoc uno errore uersatur. Cic. 3. Tusc. In summa inanitate uersatur. Terent. An. Nescis quantis in malis uerser miser. Cic. 3. Ver. Vos illud uellem recordari, istius nequitiam & iniquitatem cum in ore uulgi, atque in communibus prouerbiis esse uersatam. Virg. 4. Aene. Illa dolos, dirumque nefas in pectore uersat.

VERSORIAM, capere, ἀναστρέφεσθαι, pro, retrorsum conuerti. Plaut. Trin. Cape uersoriam, recipe te ad herum.

VERSVRA, æ, στροφὴ à Verto, is, idem quod conuersio. Var. lib. 2. de re rust. ca. 46. Ea quibusdam foliis, propter eorum uersuram, quod sit anni tempus, dici possit. Item Versura dicitur locus, ad quem cum quis peruenerit, reuertitur: ut cum boues in arando post peractum legitimum sulcum circum aguntur, uertunturque. Col. lib. 2. cap. 2. Cum uentum erit ad uersuram, in priorẽ partem iugum propellat. Idem de Arb. cap. 19. Item Versura, quam Græci καμπὴν uocãt, flexus ipse angulorum in ædificiis, & parietibus exterioribus in qua significatione aliquoties utitur hac uoce Vitruuius. Versura item dicitur mutatio creditoris, & æris alieni pari aut maiori fœnore persolutio, μεταλλαγὴ τοῦ δανείου. Vnde Versuram facere dicuntur, τόκον τόκῳ ἐκτίνειν, qui pecuniam fœnori accipiunt, ut aliud æs alienum dissoluant: unde & Versura nomen inuenit, teste Festo, quòd hoc nihil aliud sit, quàm uertere creditorem. Versuram facere (inquit Donatus) est æs alienum ex ære alieno soluere. Hoc fit, quando æs alienum nobis conflatum fuerit, nec nobis tantum pecuniarum sit, ut id dissoluere liceat: ubi autem dissoluendi tempus aduenerit, mutamus creditorem, ab altero scilicet usurarium æs accipientes, quod alteri reddamus. Cice. pro Cæl. Nulli sumptus, nulla iactura, nulla uersura. Hinc Versuram, siue uorsuram soluere, dicimus eos qui ita se præsentibus explicant incommodis, ut aliis grauioribus impediantur. Teren. in Phorm. Versuram solues, Geta. Id est, debitas tandem pœnas dabis etiam cum fœnore: ut ii, qui ut syngrapham unam dissoluant, pecuniam mutuã maiori fœnore iterum accipiunt.

VERSVS, sa, sum, participiũ, à uerto, *Volto, uoltato*, ἐστραμμένος; id est, conuersus. Virg. 4. Geor. Dum grauis aut hos, Aut hos uersa fuga uictor dare terga coegit. Idem 3. Geor. Versaque in obnixos urgentur cornua uastu Cũ gemitu. Interdum idem quod mutatus, μεταλλαγμένος, ut Risus uersus est in luctum. Cice. pro Ros. Ame. Videte nunc quàm uersa, & mutata in peiorem partem sint omnia. Tacit. libr. 1. Versa ciuitatis statu. Hoc est, mutato. Ouid. Epist. 1. At si uersus amor tuus est in tædis nostri. Idem 1. Geor. Quippe ubi fas uersum atque nefas. Aliquando pro propenso. Liu. li. 34. Totus in Persea uersus pater. Hoc est omni beneuolentia in Perseum translata. Et sicuti dicimus Suspensus animi, ita & Versus animi: tunc q; nomen est. Tacit. Versus animi modo numen pauescere, modo minis aduersantis populi terreri. Est & Versus, à uertendo. Vi, 10. Aen. Spumant uada marmore uerso.

VERSVS, us: *Verso*, ἔπος, στίχος, idem quod carmen: ita dictum à uertendo, quòd antequam legitimos accipiat numeros, modo hoc, modo illo modo uertatur. Cic pro Archia. Si quis minorem fructum gloriæ putat ex Græcis uersibus percipi, quàm ex Latinis, uehementer errat. Facere uersus. Cic. 6. Ver. Versus in istius cupiditatem facti. Scribere uersus. Idem 2. Verr. De qua muliere uersus plurimi supra tribunal scribebantur. Fundere uersus. Cic. 3. de Orat Solitus est uersus hexametros fundere ex tempore. Versus in agricultura quid notet, explanat Var. lib. 1. de Re rust. cap. 10. his uerbis: In Hispania ulteriore metiuntur iugis, in Campania uersibus, iugum uocant, quod iuncti boues uno die exarare possunt. Versum dicũt centũ pedes quoquo uersum quadratum. Iugerũ, quod quadratũ duos actus habet. Ponitur aliquando Versus pro eo quod uulgo Linea uocatus. Plin. Epist. li. 4. Non paginas tantum epistolæ, sed etiã uersus syllabasq; numerabo. Interdum Versus significat ordinẽ, seu tractum. Virg. 2. Geor. Ille etiam seras in uersum distulit ulmos. Idem 5. Aen. Triplici pubes quam Dardana uersu Impellunt: id est, triplici ordine. Interdum cantum. Plin. lib. 10. ca. 29. Lusciniæ uersum, quem imitentur, accipiunt. Diminutiuum Versiculus, στιχίδιον, quod modo significat breue uel humile carmen. Mart. lib. 9. Versiculos recites ut Ligurinæ tuos. Modo breues scripturæ (ut ita dicam) lineas. Cic ad Brutum lib. 14. Tribus ne uersiculis Brutus ad me? Hinc Versifico, as, uersus facio. Quinct. lib. 9. cap. 4. Versificandi genus est, omnibus sermonibus unam legem dare. Versificatio, ἐποποιία, uersificandi actus. Ibidem ca. 2. Versificator, oris, ἐποποιὸς, uersuum scriptor. Idẽ l. 10. c. 2.

VERSVS, *Verso, in uerso*, πρὸς, præpositio, accusatiuum requirit, & fere semper postponitur. Plaut. Ego portum uersus pergam, & perquiram: quem si non inuenero, domum uersus reuertar. Dicimus & Quoquo Versus, quaqua uersus, utroque uersus: id est, in unamquanque partem, quocunque, per quamcunque partem, in utraoque partem. Quandoque loco accusatiui habet aduerbium: ut, Sursum uersus. Cato ca. 156. Deorsum uersus ibit. oam Cice. de Orat. Gradatim sursum uersus reditur.

VERSVTVS, a, um, *Astuto, trincato, malitioso*, πανοῦργος, στροφαῖος, astutus, callidus, qui modo hoc, modo illud, ut usum fuerit, simulat, & sese in omnes uertit species. Plaut. in Epid. Versutiores, quàm rota figularis. Cicer. 2. de Finib. Sed omnia callide referentem ad utilitatem, acutum, uersutum, ueteratorem. Idem tertio de Natu. Deo. homo uersutus & callidus. Interdum pro ingenioso, & prompto. Cice. 3. de Nat. Deo. Versutos eos appello, quorum celeriter mens uersatur. Plaut. Stichо: Ille adolescens docte astutus fuit. Hinc uersutia, ῥᾳδιούργημα, πανουργία, calliditas, & malitia. Versute, aduerbium, πανούργως, callide, astute. Cic. de Cla. Orat. Nihil subdole, nihil uersute, quod ille non uiderit. Versutiloquus, qui uersute loquitur. Cice. 3. de Orat. ex ueteri poeta, Versutiloquas malitias.

VERTAGI, dicuntur canes sponte in uenationem exeuntes. Mart. l. 14. Venatur uertagus acer.

VERTEBRAE, penultima correpta, siue Vertibula, σπόνδυλοι, spinæ ossa dicuntur, in crassiores quosdam nodos conglobata, & in medio sui concaua, ut spinali medullæ transitũ præbeant, firmissimis autem uinculis colligata, quorum beneficio interiores nodi cohærescunt. Harum munus est, ut corpori flectendi se, incuruandiq; præbeant facultatem, quod si ne illis prorsus rigidum esset, & inflexibile. Plin. quoque lib. 11. cap. 2. per quandam similitudinem in insectis uertebras appellat eas partes, quæ circa ipsam sita incisuram, corpori flexum præbent. Hinc uertebratus, a, um, in uertebras conglobatum. Plin. lib. 11. cap. 37.

VERTERE solum, *Mutar luogo*, γῆν πρὸ γῆς, dicebantur urbe cedentes, siue ob decoctam creditoribus pecuniam, siue ob exilium. Liui. lib. 3. Exilii gratia solum uerterunt. Cicer. pro Cecin. Qui uolunt subterfugere calamitatem, solum uertunt?

VERTEX, cis, qui, & Vortex, στρόβιλος, à Verto, is, proprie uentus est contortus, ac rotatus. Ventus (auctore Seneca lib. 5. Natur. quæst.) aliquo promontorio repercussus, atque in se uolutatus facit uorticem: qui circumactus, ac se ipse uertigine concitans, Vertigo uocatur. Docet Quinct. lib. 8. cap. 2. Verticem esse contortam in se aquam, uel quicquid aliud similiter uertitur. Virg. 1. Aen. Ingens à uertice pontus. Cice. 2. Tusc. per translationem Vertices dolorum, dixit, pro doloribus circumagentibus præcordia. Nunc nunc (inquit) dolorum anxiferi torquẽt uertices. Inde propter flexũ capillorũ, pars summa capitis dicitur Vertex, siue quia ad occipitium, in decliue uertitur. Apul. de Dogmate Platonis:

nis.capitis uerticem specta. Plin.l. 11. c. 37. binos hominū aliqui bus uertices dat, cum ait: Vertices bini homini tantū. Ab huius similitudine, quod in montibus eminentissimum est, Vertex appellatur. Virg. 1. Aen. Geminiq; minantur In cœlum scopuli, quorū sub verticelate Aequora tuta silent. Itē altissimę partes cœli, quas Græci πόλους uocant dicūtur Vertices, quod circa hos mundus rotetur. Virg. 1. Georg. Hic uertex nobis semper sublimis. Ideo Cardines dicuntur à similitudine eorum cardinū, circa quos ualuæ uoluuntur. Apud Virg. lib. 2. Georgic. Vertex pro Aquilone ponitur. Tempestas à uertice syluis Incubuit. Vortices antiqui per o, literam pronunciabant, teste Quinti. c. de Orthographia: primus Africanus per e, Vertices dixit. Hinc Verticosus. Liu. l. 21. Quidam uerticoso amni delati in hostes.

VERTICVLVM, li, *Cocco, fusaiuolo*, σφονδύλιον, instrumētū quod fuso adhibetur, ut facilius uertatur. Hinc Verticillum, li, & Verticillus, masc. ge. dimin. Plin. l. 37. cap. 2. Verticilla, insecti species, inquit Budæus. A Verticillus deducitur Verticillatus. Cels. l. 8. Verticillatis scapularum ossibus Hoc etiam Vertibulatum dici potest, & Vertebratum, quoniam Vertibulum, & Vertebra pro spondylis accipiuntur. Budæus.

VERTIGO, inis, ἴλιγξ, morbus capitis, ex frigidis, & lentis humoribus sursum ex uentriculo commeantibus, quo affecti occasione parua succidunt. Dicta, quoniam ob oculos earū uorticosa quædam, & rotatilia circumagi uideantur. Græci σκότωμα. Plin. lib. 7. cap. 6. A conceptu decimo die dolores capitis oculorum uertigines tenebræq; Iuue. Sat. 6. Cum iā uertigine tectum Ambulat. Col. lib. 7. c. 10. Febricitantium signa sunt, cum uertigine correptæ concidunt.

VERTO, is, ti, sum, *Volgere, voltare, mutare*, τρέπω, ἀλλάττω, στρέφω, ἀλλοιόω, στρέφω, à uere dici putatur, quoniā uere annus incipit uerti. Virg. 8. Aen. Gorgona dissecto uertentem lumina collo. Terent. in Heaut. Rotundum redigam, ut quo se uertat nescia. Interdum transfero quippiam de una in aliam linguam, μεταφράζω. Cic. 1. de Fin. Si sic uerterem Platonem, ut uerterunt nostri poetæ fabulas. Vertere omnia est euertere. Cic. 1. Offic. Vt Callicratidas multa cum fecisset egregie, uertit ad extremum omnia. Aliquando est conuertere. Plin. lib. 15. cap. 4. Vsum olei ad luxuriam uertere Græci. Vertere ad se aliquid, est sibi accipere. Cic. 1. Verr. Ex illa pecunia magnam partem ad se uertit. Vertere agros, seu terram, id est, subigere. Virg. 7. Aen. Et centum terras uertebat aratris. Vertitur causa in hac re, id est, consistit Quint. l. 3. cap. 13. Significamus summam illam, in qua causa uertitur. Vertunt crateras ahenos, dixit Virg. 9. Aen. id est, potant. Verte omnes tete in facies, dixit idem Virg. id est, transformes te in quascunque species. Vertere sese in formā alterius, est mentiri alterius formam, & simulate effingere. Vertere aliquem in fugam, est cogere, ut fugiat. Vertere se in selectionem alicuius partis, est eam eligere. Vertere omniū in se oculos, est facere ut omnium oculi in se cōuertantur. Liu. 7. Cum omnium in se uertisset oculos. Quò me uertam nescio, uel non habeo: locutio, qua rei alicuius grauitatem ostendimus. Quoquo te uerteris, id est, in quacunque partē respexeris. Cic. 2. de Diuin. Quoquo se uerterint Stoici iaceat omnis eorum necesse est solertia. Vertitur res in meo loco, id est, de mea re agitur, aut quæ in me re casura, siue rui tura est. Vertere sententiam retro, est mutare sententiam. Vertere stylum in tabulis, est, ut inquit Budæus, scripta inducere, & delere, aut reuocare quod scripsimus. Cice. 4. Ver. Vertit stylum in tabulis, quo facto causam omnem uertit suam. Vertere terga, est fugere. Vertere stultitiæ, est stultę factum esse interpretari, Vertere uitio, est dare uitio, crimi nari. Hor. 1. Ser. Sat. 6. Nec timuit sibi ne uitio quis uerteret. Vertere aliquando est uersuram facere. Plau. in Curc. vel qui ipsi uertant, uel qui alij subuersandos præbeāt. Ponitur aliquādo pro considero, uoluo, agito, ἐξετάζω. Liu. l. 18. Cum omnium secundorum aduersorumq; causas uerterent. Verto, aliquando neutraliter, & absolute ponitur. Liu. l. 3. Aliquandiu æquatus inter omnes terror fuit, paulatim totus uertere in plebem cœpit, id est, uerti. Idem l. 5. de Camillo aduersus Gallos inuocato: iā uerterat fortuna. id est, uersa erat fortuna. Bene uertere: pro, Bene euenire. Virg. 9. Eclog. Hos illi (quod nec bene uertat) mittimus hœdos: Hoc est ut malo omine hoc munus accipiat, inquit Seruius bene tibi uertat hæc res: pro, utinā res ꝓspere tibi succedat. Liu. 1. ab urb. Quod bene uertat, castra Albanos Romanis castris iungere iubet. Sic male uertere est infeliciter succedere. Ter. Phor. Quæ quidem res illi uertat male. Res male uertunt: hoc est male cedunt, male habent. Pla. Persa. male res uertūt, quas agit. Aduerto, Animaduerto, Auerto, Cōuerto, Circūuerto, Diuerto, Euerto, Inuerto, Interuerto, Obuerto, Peruerto, Præuerto, Reuerto, Subuerto, suis locis.

VERTVMNVS, dei cuiusdam nomen apud Romanos, in omnigenas sese formas uertentis: unde & nomen accepit. Hic Pomonam Nympham fertur adamasse, & ut eius saltem cō spectu frui liceret, in nullas non formas sese transmutasse. Qua de re uide Ouid. lib. 14. Metam. Acron. in illud Horatii lib. 2. Serm. Vertūnis, quotquot sunt, natus iniquis: Vertumnum ait esse deū humanarum cogitationum præsidem: ideoque multiformem fingi & incostantem quemadmodū & illæ uarię sunt & mutabiles. Iniquo autem Vertumno natos esse interpretatur, qui cogitationes suas regere non possunt. Tiberius Donatus Vertunum dicendum existimat, quemadmodum & Portunum: quem idcirco coli arbitratur, ut res institutæ, ad quæ distinatæ sunt finem, perducantur. Sæpe enim male cedit, quod uel optime est institutum: ut glacius ille, qui reginæ dono datus fuit ab Aenea, necis ipsi consciendæ fuit instrumentum. Nec desunt, qui inde Vertumnum dictum putant, quod lacum Curtium in Tiberim auerterit. Quam opinionem tangit & Ouid. lib. 6. Fast. Cice. in Verr. Qui à signo Vertumni in circum maximum uenit.

VERVNALIA, siue uertumnalia, Vertuni festa, mense, quæ fie bant Octobri.

VERV, *Spedo, schidone*, indeclinabile nomen in singulari numero, in plurali Verua, ruum, ὀβελός, instrumētum oblongum ex ferreo, quo carnes ad ignem torrentur. Virg. Georg. In uerubus torrebimus exta colurnis. Varro à uersando dictū existimat, quod ad ignem uersetur. Ab huius similitudinem telum item oblongum, & tenue, Veru dictum est. Vir. 7. Aen Veruq; Sabello.

VERVACTVM, νέατος, νεατή, ager uerno tempore semel proscissus, deindeq; quiescens usque ad sequentem autumnum quo aratur. Veruactum dictum, quasi uere actum. Plin. li. 18. cap. 19.

VERVCVLVM, li, *Spedetto, schidoncino*, ὀβελίσκος, instrumentum ferreum, quo metallorum expurgatores spumam eximunt à reliqua materia. Plin. lib. 33. c. 6.

VERVECEVS, a, um, *Di castrone*, ad similitudinem uerucis factum: ut, Statua uerucea, apud Plaut. in Capt. pro seruo stupido, qui quamminimū differat à ueruece. Quo tamen in loco quidam legunt: Verberea: nam Verueecea, Trochaici metri ratio non patitur. Superest enim syllaba, nisi, cea, per synæresim contrahas.

VERVEX, ueruecis, pen. pro. *Castrone, castrato*, κριός, ἐκτετμημένος, ab inuersis testiculis dicitur: est enim mas inter oues, cui inuersi, siue adempti sunt testiculi. nam qui ad generandam sobolem integer tenetur, Aries dicitur. Inde Veruccinus, na, num, ex ueruece Plin. ueruecinus adeps utilis est.

VERVLANI, populi Italiæ, Tusculanis uicini. Plin. li. 3. c. 5.

VERVS, a, um, adiectiuum, *Vero*, ἀληθής, ἔτυμος, ἀληθινὸν, syncerum, non falsum: à Ve particula, ut nonnulli putant, quæ uehementiam significat, & Res: quasi non uerborum inanis sonitus, sed solida res. Terent. in And. Actum est, si quidem hæc uera prædicat. Cic. 4. Acad. Quæ ista regula est ueri & falsi, si notionem ueri & falsi nullam habemus? Oui. 5. Trist. El. 7. Nec procul à uero est, quod uel pulsauit amicum. Hoc est, uerisimile est. Simile uero. Cicer. ad Cassium lib. 12. Id autem eo facilius credebatur, quia simile uero uidebatur. Verius uero. Mart. lib. 8. Vero uerius ergo quid sit, audi. Similitudo ueri. Cic. de Vniuers. Bene agi putat, si similitudinem ueri consequatur. Verum mordax, id est ueritas libera, male sibi conscitorum aures offendens. Persius Sat. 1. Teneras mordaci radere uero Auricula. Aliquando Verum accipitur pro bono, æquo, & iusto, δίκαιον. Horat. lib. 1. Epist. Metiri se quenque suo modulo, ac pede, uerum est. Ci. pro Mur. Cato negat uerum esse, beneuolentiam allici cibo. Aliquando sumitur pro ueridico, ἐτυμηγόρος, sicut econtrario Falsum pro fallace. Tere. in And. Sum uerus. Verus color, γνήσιος, id est, natiuus, non adulteratus. Teren. in Eun. Color uerus, corpus solidum. Verus labor, quem quis per seipsum suscipit, non qui ex aliorum uirtute imperatoribus adscribi consueuit. Vir. 12. Aen. Disce puer uirtute ex me, uerumque laborem. Verior, Verissimus. Plin. li. 12. cap. 13. Quod uerius, costo uicinius esse debet. Cic. 4. Acad. Mihi tamen uidetur esse uerissima. Hinc Vere, aduerb. ἀληθῶς, δικαίως. Ter. in Heaut. Hoc ibi fit, ubi non uere uiuitur. Cic. pro Rosc. Amer. Vere nihil potes dicere. Idem 1. Off. Honestum quod proprie uereq; dicitur, id sap. entibus est solis. Idem 4. Verr. Laudarem illam ciuitatem, id quod uerissime posse. Idem ad Att. lib. 5. Non ὑπερβολικῶς, sed uerissime loquor. Hinc ueritas, atis, & Verimoniæ, æ.

VERVM, *Ma, anzi pur*, coniunctio, idem ualens quod Sed, γε μὴν, ἀλλ' ὅμως, πλὴν ἀλλά. Cic. pro Mur. Ea sunt omnia nō à natu-

à natura, uerum à magistro. Cice. 5. Phil. Expectabantur Calendæ Ian. fortasse non recte, uerum præterita omittamus. Idem 3. Orat. Verum hoc nihil ad me.

VERUMENIM, ἀλλὰ γάρ, sedenim, etenim. Ter. Ad.

VERUMENIMVERO, οὐ μὴν ἀλλά, sed tamen. Cicer. in Frumentaria.

VERUNTAMEN, οὐ μὲν δή, sed tamen, Cic. de Ora. Leue est. uerumtamen non utile. Idem libr. 1. Epist. Verumtamen ipse me conformo.

VERUTUM, ti, hastile quod ueru habet præfixum. Hinc Lucanus lib. 8. Pharioque ueruto. Nonius: Verutum est telum breue, & acutum. Cæsar. 5. Bell. Gal. Transfigitur scutū Pulfioni, & uerutum in balteo defigitur. Liui. 10. Quibus plerisque in scuta, plerisque uerutis in corpora ipsa fixis, sternitur cuneus. Hinc Verutus, a, um, adiectiuum: ueruto armatus. Vir. 8. Ge. Volscosque ueruros.

VESANUS, a, um, pen. pr. Pazzo, furioso, bizarro, bestiale, παράφρων, μανιώδης, ἄγριος, uecors, crudelis, furiosus. Cice. pro domo sua: Hæc furiosa uis uesani Tribuni plebis. Ibidem. Homine uesano & furioso. Virg. 6. Aen. Suadet enim uesana fames. Catul. Epigr. 96. Cum uesana meas torreret flamma medullas. A quo Vesania, uecordia. Pliu. li. 35. ca. 11.

VESANIO, is, παραφρονέω, μαίνομαι, insanio, amens sum. Non nunquam etiam sæuio, ferocio. ἀγριαίνω, ἀγριεύομαι, Catullus ad mare transtulit tempestate commotum. Deprensa (inquit) nauis in mari uesaniente uento.

VESCOR, uesceris, Mangiare, usar cibo, σιτοῦμαι, ἐσθίω, cibo utor, pascor. Cic. 2. de. Nat. Deo. Dii nec potionibus uescuntur. Idem in Ora. Quæ in hominibus tanta peruersitas, ut inuentis frugibus glande uescantur? Virg 8. Aene. Vescitur Aeneas simul & Troiana iuuentus Perpetui tergo bouis. Inuenitur etiam constructum cum accusatiuo. Plin. lib. 10. cap. 48. Aues nonnullæ uescuntur ea, quæ rapuere pedibus. Vesci aura ætherea, id est, uita frui, uiuere. nam quemadmodum partes solidæ animalis cibo & potu, ita spiritus aere aluntur. Vir. 1. Aen. Quod si fata uirum seruant, si uescitur aura Aetherea. Quandoque pro uideo. Accius in Athamante, apud Nonium, Prius quàm infans esses, tui oculi uescuntur. Vesci ex manu hominis, est ex manu hominis escam capere. Plin. l. 9. c. 7.

VESCUS, a, um, buon da mangiare, ἐδώδιμος, τρώξιμος, idē quod edulis, siue esui aptus; à Ve augmentatiua particula & nomine Esca. Vnde Lucre. lib. 5. Salem uescum, dixit. Item Vir. 4. Geor. Vescum papauer, quod uidelicet in cibis adhibeatur: & Vescas salicum frondes: quoniam escis iumentorum sunt accommodatæ. Rursus Vescum ponitur pro paruo, & minuto. Vnde & apud Marsos lingua uernacula cum dicunt Maluam uescam, intelligunt de ea, quam paruam dicunt. Ouid. lib. 2. Fast. Quæ male creuerunt, paruaque Vesca uocant. Plin. lib. 7. cap. 10. Corpore uescus esse, sed eximijs uiribus. Et in hac significatione, Ve est priuatiua particula. Habet enim Ve, in compositione (ut lib. 5. cap. 12. docet Gellius) duplicem significationem. nam & augendæ rei, & minuendæ ualet: quo accidit, ut quædam uocabula, quibus particula ista præponitur, quædam augmentum importent, ut uehemens: quædam diminutionem, ut Vecors, Vegrandis: quædam ambigua sint: cuiusmodi est, Vescus.

VESCULI, λεπτοί, ἰσχνοί, μονόγραμμοι, homines graciles dicuntur, teste Festo, & male curati.

VESEVUS, pen. prod. qui & Vesuuius, mons est Campaniæ, Nolæ uicinus, agros habens miræ fertilitatis, præterquam in solo cacumine, ubi planitiem habet magnam, fructum omnino nullum ferentem, ueteris incendii indicia ostendentem. constat enim sæpius arsisse, nunquam tamen uehementius, quàm imperante Tito. quo tēpore erumpens ex eo ignis & uicinas regiones latissime populatus est: & Plinium, Naturalis historiæ scriptorem. qui cognoscendi cupiditate eo se contulerat, fumo flammisque enecauit: quā de re uide Epistolam Plinii Iunioris ad Cornelium Tacitū, quæ Naturali historiæ est præfixa. Montis huius meminit Virgil. lib. 7. Et uicina Veseui Ora iugo. Fallitur autem Seruius, qui Veseuum diuersum esse putat à Vesulo, atque illum quidem in Liguris, hunc in Campania situm esse. Cōstat enim celeberrimorum scriptorum testimoniis, Ligusticum illum montem, Vesulum, non Veseuum esse appellatu: de quo profecto non sensit Virgil. qui non Liguriæ, sed Campaniæ populos, qui Turno aduersus Aeneam suppetias tulerant, susceperat enumerandos. Quid enim imperitius à Poeta dici potuisset, quàm si Clanio fluuio, Acerris Capuæ, reliquisq; Campaniæ locis repente Liguriæ montem miscuisset?

VESICA, cæ, κύστη, κύστις, φῦσα, urinæ receptaculum. Cice. 2. de Finib. Morbi aderant uesicæ & torminum. Oui. 15. Meta. Ceu spiritus oris Tendere uesicam solet. Pliu. lib. 11. ca. 17. Vesica membrana constat, quæ uulnerata cicatrice non solidescit. Hor. 1. Ser. Sat. 8. Et, displosa sonat quantum uesica, pepedit.

VESICULA, æ, Vesighetta, κυστίδιον, κύστις, κύστιγξ, φυσαλίς, diminutiuum à uesica; ut, Vesicula fellis, κύστις χολιδόχος, quæ in caua iecoris parte sita, bilem excipit. Galenus lib. 4. & 5. de usu partium. Vesiculæ item in herbis quibusdam dicuntur folliculi, quibus semen includitur. Cice. 1. de Diuin.

VESPA, æ, Vespa, σφήξ, insectum uolucre, api simile: ita dictū, quòd uesperi muscas uenetur in cibum. Vide Pli. l. 11. c. 21.

VESPASIANUS, decimus Romanorum Imperator, multis insignis uirtutibus, sed quas omnes uno auaritiæ crimine fœdarit. T. Vespasianus, Flauii filius, & imperio successor, fuit omnibus hominibus adeo carus, ut Amor mundi, & Deliciæ humani generis cognominaretur. uide Tranquillū.

VESPER, uesperis, uel Vesperus, ri, masc. ge. Vna stella cosi detta. ἕσπερος, una errantium, eadem cum Venere, medium inter Solis, & Mercurii sphæras situm obtinens; ita dicta, quòd Sole iam occiduo, prima omnium ex stellis lucere uesperi conspicitur. Plin. libro 2. cap. 8. Infra Solem ambit ingēs sidus appellatum Veneris, alterno meatu uagum, ipsisque cognominibus æmulum Solis & Lunæ. Præueniens quippe & ante matutinum exoriens, Luciferi nomen accipit, ut Sol alter, diem maturans. Contra ab Occasu refulgens nuncupatur Vesper, ut prorogans lucem, uicemq; Lunæ reddens. Virg. 10. Ecl. Ite domum saturæ, uenit Hesperus, ite capellæ. Sæpissime tamen Vesper, & Vesperus accipiuntur pro extrema diei parte, qua stella hæc incipit apparere, quā & Græci ἑσπέρας uocant. Stat. libr. 10. Theb. Sed Vesper opacus Lunares iam ducit equos. Cæs. 2. Bel. Ciuil. Magistris imperat nauium, ut primo uespere omnes scaphas ad littus appulsas habeant. Cice. ad Attic. libro 12. Mane me in syluam abstrudo densam & asperā, non exeo inde ante uesperum. Virg. 3. Geor. Solis ad occasum cum frigidus aera Vesper Temperat. In eadem significatione legitur & Vespera, ræ, fœmi. gene. Pla. Curcul. Si media nox est, siue est prima uespera. Apparet Maronem ad parœmiam allusisse, cum ait lib. 1. Ge. Denique quid serus uesper uehat: agens de prognosticis occasus. Liu. lib. 45. In secundis rebus nihil in quenquam superbe ac uiolenter consulere decet, cum, quid uesper ferat, incertum sit. Sunt qui dicant Vesper etiā fœminini generis reperiri ex lib. 2. Geor. Virgilii. Illic sera rubens accendit lumina uesper. Vbi uolunt adiectiuum Sera cohærere cum uocabulo Vesper: quod non est uerisimile, cum Vesper aliud adiunctum habeat adiectiuum Rubens. Est itaque Sera adiectiuum coniungendi cum substantiuo Lumina, ut, hic sic sensus: Illic rubens uesper accendit sera lumina. Hinc Vesperi, ἑσπέρας, tempore uespertino. Cice. ad Matium lib. 11. Epist. Cum in Tusculanum uesperi uenissem. Pro eodem legimus & Vespere. Inuenitur etiā Vesper, ra, rum. Vnde cum Vesperum dicimus neutro genere, intelligimus Tempus. Plin. l. 18.

VESPERASCO, Farsi sera, annottarsi, ἑσπεράζειν, est uesperam fieri. Gell. li. 7. cap. 8. Vbi iam uesperauerat.

VESPERASCIT, Farsi sera, ἑσπεράζει, serum diei fit, in tertiis tātum personis. Ter. in Heaut. Vesperascit. Hinc Aduesperascit Inuesperascit. Idem in And. Liu. li. 39.

VESPERNA, cœna apud ueteres dicebatur. nam (ut Festus inquit) Cœna uocabatur, quod nunc est prandium: Vesperna, quam nunc Cœnam appellamus. quòd id conuiuium nō nisi, aduentante nocte inibant prisci.

VESPERTILIO, onis, masc. gen. Nottola, grinapola, pipistrello, νυκτερίς, incertæ naturæ: est enim mediæ cuiusdam inter auē & murem speciei, ut mus alatus dici possit. Volat enim pinnatis alis, sed inter uolucres non est habendus, quod pedibus graditur, pullosq; parit, non oua, quos & lacte nutrit. Dictus Vespertilio, quod uespere se ad uolatum proferat. Varro: Factus sum uespertilio, neque in muribus plane, neque in uolucribus sum. Vide Pli. lib. 10. cap. 61. Vespertiliones etiam dicuntur debitores, qui ære alieno obruti, interdiu domi delitescunt metu creditorum, noctu tantū prodeuntes. Alciatus in lib. prioribus Parergon.

VESPERTINUS, na, num, Di sera, ἑσπερινός, adiectiuum à Vespere deductum: ut, Tempus uespertinum. Cic. 2. de Nat. Deo. Tum uespertinis temporibus delitescendo, tum matutinis rursum se aperiendo. Vespertinæ literæ dicuntur, quæ uesperi scriptæ, aut redditæ sunt. Cic. ad Att. lib. 13. Antemeridianis tuis literis heri statim rescripsi; nunc respondebo uespertinis. Horat. 1. Epist. 6. esperti nus pete tectum.

VESPERUGO, inis ἕσπερος, stella est eadem, quæ & Vesper, & Hesperus, & Lucifer, & Venus dicitur. Plaut. Amph.

VESPILLO, onis, masc. gen. *Sottratore, becchino, νεκροφόρος*, uillis cadauerũ funerator: ita dictus, quòd uespertino tẽpore mortuos efferre soleret, qui funebri pompa propter inopiã non poterant efferri. Vnde & Funera à funalibus dici autumat Donatus: quia noctu efferebantur ob sacrorũ celebrationẽ diurnam. Mart. l. 2. Vespillo Diaulus.

VESTA, *ἑστία*, Saturni filia ex Ope, quæ & pro terra quandoq; sumitur, eo quòd rebus omnibus terra uestiatur, seu quia ui sua stet. Oui. lib. 6. Fast. Stat ui terra sua: ui stando Vesta uocatur. Nec desunt, qui *ἀπὸ τῆς ἑστίας*, nomen hoc deductum uelint, aspiratione in u, consonans mutata: ut, Venetus, pro Henetus: Velia, pro Helia. Cui sententiæ subscribit & Cic. lib. 1. de Nat. de. Vestæ (inquit) nomen sumptum est à Græcis. Ea est enim, quæ ab illis *ἑστία*, dicitur, uisq; eius ad aras & focos pertinet. Interdum ponitur pro igne. Ouid. 6. Fast. Nec tu aliud Vestam, quàm uiuam intellige flammam. Iure igitur uirgo est, quæ semina nulla remittit. Veteres autem duas esse Vestas affirmabant, unam Saturni matrem, alterã eius filiam de qua Ouid. 6. Fast. Ex ope Iunonem memorãt, Cereremq; creatas Semine Saturni: tertia Vesta fuit. Confundunt tamen has poetæ, alteram pro altera ponentes. Id tamen obseruandum est, cum Vestam pro terra accipiunt. de matre Saturni id esse intelligendum: quando uirginem nominant, de filia eius esse intelligendũ, quam ignem esse uoluere. Hanc unam ex Dijs penaribus esse uolunt, quos Aeneas in Italiam aduexit. Virg. lib. 2. Aen. Vestamq; potẽtem, Aeternumq; adytis effert penetralibus ignem. Cui sententiæ non obscure astipulatur & Liuius, cum Vestæ sacra uetustissima esse asserit, & ab Albanis accepta, à Numa autẽ Pompilio primum Romæ instituta. Primus enim ille sacerdotes ei sacrauit, stipendioq; publico donauit perpetuaque uirginitate, alijsq; ceremonijs uenerabiliores effecit. Harũ potissima cura erat, ut ignem perpetuum conseruarent: qui si forte per negligentiam fuisset extinctus, nequaquam alio ex igni reparare fas erat, sed accensa per fomites ex sole flãma purus & cœlestis ignis eliciebatur. Porro uirgo Vestalis legebatur intra annum sextum suæ ætatis, & decimum & triginta annos oportebat eam manere uirginem, postea nubere licebat. Quòd si interim forte stuprum commisisset, uiua defodiebatur.

VESTALES, virgines, *ἑστιάδες*, quæ Vestæ sacris, perpetuiq; ignis custodiæ erant dicatæ, à Numa Pompilio primum institutæ, ut est auctor Liu. l. 1. Cic. 3. de Leg. Virgines Vestales in urbes custodiunto ignem, foci publici sempiternum.

VESTER, a, um, *σφωΐτερος*, quod ad uos attinet Virg. 3. Eclog. Pierides uitulam lectori pascite uestro, Hinc uestras, tis, qui ex uestra regione est, aut patria.

VESTIARIVM, arii, *ἱματιοθήκην ἱματιοφυλάκιον*, locus in quo uestes uel seruãtur, uel uenduntur. Plin. l. 15. c. 8. Aliquando uestiarii nomine uestitus intelligitur. Col. l. 1. c. 8.

VESTIARIVS, qui uestiario præest, aut uestes uendit. Aliquando adiectiuum, ut Vestiaria arca, apud Cat. c. 11.

VESTIBVLVM, buli, *πρόδομον, προπύλαιον*, locus erat ante ædium ianuam, inter ædes ipsas, & uiam relictus, eum in usum, ut qui ædium, dominum salutatũ uenissent, neque in uia starent, neque in ipsius essent ædibus. Plaut. in Most. Vidèn' uestibulum ante ædeis hoc, & ambulacrũ cuiusmodi sit? Dicta Vestibula à Ve & stando, quod multum in ijs staretur. nam qui domos amplas antiquitus faciebant, locum ante ianuam relinquebant, qui inter fores domus, & uiam medius esset, in eo loco, qui dominum eius domus salutatũ uenerant, priusquam admitterentur, consistebant, A qua statione, & quasi constabulatione, Vestibula appellata sunt spatia, in quibus multum staretur ab aduenientibus prius quàm intromitterentur in domum. Alii uestibulum à Ve priuatiuo deduci nolunt, referentes non ad eos, qui adueniunt, sed ad eos qui in domo commanent, quoniam illic nunquam consistunt, sed solum transitus causa ad hunc locũ ueniunt exeundo: seu redeundo: ut sit Vestibulum, non stabulum: sicut Vesanus, non sanus. Potest etiam dici Vestibulũ prima pars ianuæ, quòd ianuam uestiat, uel (ut Ouid. ait) à Vesta, quòd ea potissimum pars in ædificio sit Vestæ consecrata, sicut culina, diis penatibus: & maceries, quæ ambit domum, Herceo Ioui, singula enim domus sacrata sunt diis. Ex hac opinione nata olim consuetudo, ut nouam nuptam mariti domum ingredientem, nefas putaretur limen pedibus contingere. Oui. l. 6. Fast. Hinc quoque uestibulum dici reor, unde precamur, Quam famur Vestam quæ loca prima tenet. Vide Gellium lib. 16. cap. 5.

VESTICEPS, *γενειῶν*, qui annos pubertatis iam attigit, quiq; malas habet lanugine uestitas. Gel. l. 5. c. 19.

VESTIGIVM, gij, *Vestigio, pedata, ἴχνος, στίβος*, pedis impressio: id est signum, quod à pede relinquitur. Virgil. 4. Georg. Et gradiens ima uerrit, uestigia cauda. Ponitur quandoque pro ima parte pedis. Idem libr. 5. Vestigia primi alba pedis. Per translationem ponitur pro quocunq; rei gestę indicio, seu signo. Cic. pro Fonteio. Vnæ tabulæ proferantur, in quibus uestigium sit aliquod, quod significet pecuniam Fõteio datam. Virg. 4. Ecl. Priscæ uestigia fraudis. Omnibus uestigiis indagare aliquid, est ubique quærere, & diligenter. Fallere uestigium, de loco lubrico dicitur. Ponere uestigia leuiter, est ita progredi, ut uix uestigia appareant. Dicimus quoque Insistere in uestigio, Imprimere uestigium: Facere uestigia in aliquo loco. Vestigium corporis est, ipsius corporis impressio. Vestigium equi, dicitur aliquando ipsius equi ferrea solea. Pli. l. 18. cap. 20.

VESTIGO, gas. pen. pro. *Cercare, inuestigare, ἰχνεύω, στιβεύω, στιβάω, ἰχνηλατέω*, quæro, quasi uestigia indago: à uestigiis, tãquam indiciis dictum. Cic. lib. 3. de Orat. Ipsa tractatio, & quæstio quotidie ex se gignit aliquid, quod cum desidiosa delectatione uestiges. Virgil. 7. Aeneid. Vbi mœnia gentis Vestigemus. Cic. 2. de Orat. Causas rerum uestigabimus. Virg. 6. Aen. Ergo alte uestigia oculis, & rite repertum Carpe manu. Inuestigo, & Peruestigo, suis locis. Hinc uestigator, uerbale. *ἰχνευτὴς*, id est, uenator, à Vestigiis ferarum dictus, ut auctor est Varro 4. de Lingua Lat. Colu. l. 9. c. 8. A uestigatore præparato uase reconditur.

VESTINI, *οὐέστινοι*, populi Italiæ inter Picenos, Sabinosq; Pli. lib. 3. cap. 5. & 11. Apud hos olim laudatissimi fiebant casei. Mart. lib. 13. Hæc tibi Vestino de grege massa uenit.

VESTIO, iui, stis iui, itum, *Vestire, ἱματίζω, ἐνδύω, περιβάλλω, στολίζω*, uestem induo. Plaut. in Cas. Vir te uestiat, tu uirum despolies. Cicer. pro Sext. Rosc. Quasi uero nescias hunc ali & uestiri à Cæcilia. Transfertur & ad alia, gaudetque se re ablatiuo eius rei, qua quis uestitur. Cice. 2. de Nat. deo. Oculos membranis tenuissimis uestiuit, & sepsit. Vestiuit: id est, operuit, muniuit, uelauit. Colum. lib. 4. transtulit ad arbores: Vbi se frondibus uestierunt. Vestire agrum uineis, apud eundem lib. 3. cap. 1. Vestire gramine ripas, apud eundem lib. 8. cap. 5. Vestiti montes siluis, apud Liui. lib. 32. Vestire parietes tabulis, Cice. 6. Verr. Vestiri pilo. Plin. lib. 9. cap. 13. Vestita floribus terra, arboribus, frugibusq; apud Cice. 2. de Nat. de. Plin. Epist. 17. lib. 2. Conuestio, Circumuestio, Superuestio, suis locis.

VESTIMENTVM, ti, *Vestimento, uestimenta, uestito, ἐπίβλημα, ἱμάτιον, ἔσθημα*, uestis. Vlpia. in l. uestimentum. ff. de Auro & Arg. lega. Vestimentum id est, quod detextum est, etsi desectum non est. Cic. pro Mil. Calceos & uestimenta mutauit. Hor. 2. Epist. 18. Vestimenta dabat preciose.

VESTIS, huius uestis, *Vesta, ἐσθὴς, ἔσθημα, περιβολὴ*, à uelando, quòd corpus uelet: seu à uellere, quod est uniuersæ ouis lana. Et est generale nomen, quoduis significans indumentũ tam uirile, quàm muliebre, quo continentur omnia lanea, linea, serica, bombicina, quæ induendi, præcingendi, tegendi, amiciẽdi, insternendi, accubandiq; causa apparata sunt, & quæ accessione iure cedunt, cuiusmodi sunt institæ, picturæ, clauique, quæ uestibus insuuntur. Cice. 7. Verr. Illi ad deprecandum periculum proferebant, alii purpuram Tyriam, tus alii, atque odores, uestemque lineam. Quinct. li. 11. cap. 1. Monilia, & margaritæ, & uestis, ornamenta fœminarum. Virg. 9. Aen. Diues equum, diues pictai uestis, & auri. Cice. 2. Phil. Pretiosa uestis, multa & lauta suppellex. Vestis pro barba. Virg. lib. 7. Aen. Aurea cæsaries ollis, atque aurea uestis. Vbi Seruius: Vestis, hoc est barba: unde contra Inuestes dicimus imberbes: unde est, Tũc mihi prima genas uestibat Flore iuuenta. Lucre. lib. 5. Impubem molli pubescere ueste. hoc est, lanugine, seu prima barba.

VESTISPICVS, ci, & Vestispica, æ, pen. cor. *Guarda ueste, ἱματιοφύλαξ*, seruus, siue ancilla custodiens uestes. quòd diligenter uestes inspiciant. Plau. in Trin. Afran. Non insciam ancillulam uespere & uestispicam.

VESTITISSIMVS, optime uestitus. Col. l. 8. c. 3.

VESTITVS, tus, *Vestito, uestire, ἐσθὴς, ἔσθημα, περιβολὴ*, uestimentum, siue uestis. Plin. lib. 8. cap. 22. Vestitu in quercu suspenso, tranare. Cic. 1. de Nat. Deo. Ornatu, ætate, uestitu. Orationis uestitus. Cice. de clar. Orat. Concinnitas illa, crebritasque sententiarum pristina manebat: sed ea uestitu illo orationis ornata non erat. Montium uestitus densissimi. Cice. 2. de Nat. De. Riparum uestitus uiridissimi & ad Atti. lib. 1.

VESVLVS, *Βέσουλος*, pen. cor. mons Liguriæ iuxta Alpes, inter cæteros clarissimus, ex cuius radicibus Padus erumpit, teste Plin. lib. 3. cap. 16. Virgil. 10. Aeneid. Ac uelut ille canum morsu de montibus altis Actus aper, multos Vesulus quos pinifer annos Defendit.

VESVVIVS, qui & Vesuuius, mons est Campaniæ, non procul à Nola, crebris Incendiis, & Plinii morte nobilitatus. Mart. lib. 4. Hic est pampineis uiridis Vesuuius umbris. Valerius Flaccus lib. 3. Argo. Vesbium uocat, aut certe Vesuium, per tres syllabas: Magis ut mugitor anhelet Vesuius. Vide hoc plura in dictione Veseuus.

VETVS, ueteris, pen. cor. adiectiuum trium generum, *Vecchio, di età,* γηραιὸς, παλαιὸς, senex, uetustus. Ennius: Cum ueter occubuit Priamus sub marte Pelasgo. Hinc Veterior, & Veterrimus. Plautus in Bacchi. Senem illum ego tibi dedo ueteriorem, lepide ut lenitum reddas. Treb. Ciceroni: Pro nostro ueterrimo, uerissimoque amore. Virg. 2. Aen. Ingens ara fuit, iuxtaque ueterrima laurus. Tacit. li. 5. Arsacen liberorum suorum ueterrimum imposuit: Id est, maximum natu. Cic. de Amic. Veterrima quæque (ut ea uina, quæ uetustatem ferunt) esse debent suauissima.

VETERAMENTARIVS sutor, *Scarpolino*, calcearius, qui ueteres calceos reficit. Eaque forma dicitur Veteramentarius, qua ab armento Armentarius, à ferramento Ferramentarius. Sueton. in Vitell. Cassius Seuerus, nec minus alij, eundem & sutorem ueteramentarium prodiderunt.

VETERANVS, ueterana, tanũ, *Veterano, uecchio, prattico,* παλαιὸς, idem significat quod Vetus. Liu. lib. 1. bel. Pun. Pœnum hostem ueteranum, trium & uiginti annorum militia durissima inter Hispanas gentes semper uictorem. Vnde Veterana mancipia, quæ à nouitiis distinguuntur. Veterana, quæ anno continuo seruierunt in urbe. Nouitia intelliguntur, quæ anno nondum seruierunt, ut ait Martianus de Publica. & uectigalibus. Veterani milites, qui multis annis stipendia fecerunt, & diuturno usu in re militari sunt exercitati. Budæus in libro de Asse ex auctoritate Taciti, ostendit eos proprie dictos esse Veteranos, qui stipẽdia quidem legitima confecerant, adhuc tamen sub uexillo continebantur, quoad militiæ præmia, coloniasque acciperent, ab omni interim onere immunes, præterquam propulsandi hostis. Stipendiorum autem legitimorum tempus non semper idem fuit. Constat enim quosdam tricena, alios quadragena implesse stipendia. Sub initium autem principatus Tiberij, suborta hoc nomine seditione in castris Pannonicis, placuit, post sedena stipendia milites exauctorari, quaternos post annos, antequam missionem adipiscerentur, sub uexillis retineri, indulgentiore militiæ genere: quo tempore Veterani dicebantur. Cice. 1. Tusc. Ergo hæc ueteranus miles facere poterit: doctus uir, sapiens, facere nõ poterit? Cæsar lib. 1. Belli Galli. Ipse interim in colle medio triplicem aciem instruxit legionum quatuor ueteranorum. Luca. lib. 1. Quæ sedes erit emeritis? quæ rura dabũtur, Quæ noster ueteranus aret? Cicer. 3. Phili. Comparare firmissimum exercitum inuicto genere ueteranorum militum. Veteranum pecus. Colum. libr. 6. cap. 2. Verum ista sic agenda præcipimus, si ueteranum pecus non aderit. Veteranæ uites, dicuntur ueteres, & antiquæ. Colum. lib. 3. cap. 15. Deinde eam uelut ueteranam uitem totam exputare, & ad unam materiam firmissimam redigere.

VETERASCO, cis, *Inuecchiarsi*, παλαιόω, uetus fio, uetustatem contraho quod & Vetustescere dicimus. Colum. lib. 2. cap. 15. Aptior tamen est, surculis hominis urina, quã sex mensibus passus fueris ueterascere.

VETERATOR, toris, *Gatta vecchia, trincato, scelerato, giotto, cattiuo, tristo, di mala sorte, di mal pelo, astuto,* παλίμπρατος, παλίμβολος, πανοῦργος, homo ueteris astutiæ, ut inquit Donatus, & omni re callidus: à multarum rerum gerendarum uetustate. Ter. in Heaut. Idem istuc mihi uenit in mentem. C. ueterator. Ter. And. Quid hic uolt ueterator sibi? Veterator, inquit Budæus, est qui diuturna, ac multiplici, & sæpe commutata seruitute astutus & uafer euasit: quod genus seruorum olim minori erat in pretio, quam nouitiorum: unde ab Aedilibus præceptum erat, referente Vlpiano, ne ueterator pro nouitio ueniret. Veterator & ad liberos homines transfertur, pro eo, in quauis, quouisve instituto astutia & solertia plurimum pollet. Cice. lib. 2. de Fin. Acutum, uersutum, ueteratorem, facile ut excogitet quomodo occulte sine teste, sine ullo conscio fallat. Gel. lib. 1. cap. 1. Videbatur esse in literis ueterator. Veterator aduocatos dici hodie potest, qui diu, ac multum in foro uersatus, omnes litiũ trahendarum anfractus, omnes ambagiosas fugitandi ludificationes, omnes prehensiones, nexusque lubrici litium certaminis, qui in ancipiti forensium salebrarum Marte, bellis sime insidias disponere, atque etiam prouidere nouit: sed is proprie (ut uno uerbo absoluam) qui eam se artẽ scire, atq; exercere profitetur, qua causa inferior, superior euadere, uel reclamante æquo, bonoque possit.

VETERATORIVS, a, um, πανοῦργος, δολωτικὸς, κακηλικὸς, subdolus, impostorius, uafer, astutus. Cicer. Verr. Nihil ab isto tectum, nihil ueteratorium expectaueritis, omnia aperta, omnia perspicua reperientur. Hinc ueteratorie, aduerbiũ, πανούργως, astute, callide, malitiose. Cic. in Orato. Ille enim summissius, quod acute & ueteratorie dicit, &c.

VETERATRIX, ueteratricis, πανοῦργος ἡ, fœmina in astutiis & fraudibus exercitatissima.

VETERINVS, na, num, adiectiuum: ut, ueterina animalia, ζῶα φορτηγά, dicuntur ad uecturam idonea, quæ aliquid uehere possunt, ita dicta quasi Venterina, teste Festo, quòd ad uẽtrem onus religatũ gerant, uel potius à uehendo, quasi Vecterina. Plin. lib. 11. cap. 46. Vngulæ ueterino tantum generi renascuntur. Legitur & Veterinum, substantiue, pro animali ueterino, hoc est, uecturæ idoneo, ζῶον φορτοφόρον. Pli. lib. 37. Aetas ueterinorum dentibus indicatur.

VETERINARIVS, rij, κτηνίατρος, qui ueterinorum curam gerit, & ueterina ducit, qui apud nos consueuit etiam illa locanda domi nutricare ad quæstum. Vnde equos, mulos, asinos, meritorios uocamus. Colum. lib. 11. ca. 1. Nam & arator reperitur aliquis bonus, & optimus fossor, aut fœni sector, nec minus arborator, & uinitor, tum etiam ueterinarius, & probus pastor. Veterinarii item ἱππιατροὶ, κτηνιατροὶ, medici sunt ueterinorum, quos nunc vulgus Marescalcus appellat. Col. l. 6. c. 8. Solent etiã fastidia cibi afferre uitiosa incrementa linguæ, quas ranas ueterinarij vocant.

VETERINARIVS, ria, rium, κτηνιατρικὸς, quod ad veterinariũ pertinet: vt Medicina veterinaria, κτηνιατρία, ἱππιατρία. Col. l. 7. c. 3. Quare ueterinariæ medicinæ prudens esse debet pecoris magister.

VETERNVS, ni, λήθαργος, morbus est nascens ex humoribus frigidis cerebrum infestantibus, memoriam simul & rationem tollens, inenitabilemque dormiendi necessitatem inducens. Plautus in Menæc. Num eum ueternus, aut aqua intercus tenet? Et quia hic morbus pigros homines facit, & ad negocia inutiles, quemadmodum senectus, ideo Veternus quandoque pro pigritia ponitur, νωθρότης, Virgi. libr. 1 Ge. Nec torpere graui passus sua regna ueterno. Cic. lib. 6. Epi. Nisi ego cum tabernariis & aquariis depugnassem, ueternus occupasset ciuitatem. Quandoque pro nimia dormitione. Pli. l. 8. c. 36. Primis diebus bis septenis tam graui somno ursi premũtur, ut ne uulneribus quidẽ excitari queãt tunc mirum in modum ueterno pinguescunt. Hinc Veternosus, ληθαργικὸς, qui ueterno, hoc est, lethargo laborat. Per translationem tamen sumitur pro somnolento, & segni, νωθρὸς, ὑπνώδης. Teren. in Eunuc. Hic est uetus, uietus, ueternosus senex. Quo in loco Terentius eunuchum uocat ueternosum quòd tardus esse, & segnis, ac si ueternum pateretur. Cato uero Veternosum appellat hydropicum, cum inquit: Veternosus quàm plurimum bibit, tam maxime sitit.

VETERO, as, *Inuecchiarsi*, παλαιόω, uetustesco, uetustatem acquiro. Celsus lib. 3. cap. 12. In his autem febribus, quæ ueterauerunt, nullis fames non est. Hinc compositum Inuetero, & augmentatiuum Veterasco, quæ sunt eiusdem significationis. Col. l. 2. c. 15. Aptior est tamen surculis hominis urina, quam sex mensibus passus fueris ueterascere, si uitibus, aut pomorum arboribus adhibeas. Ab hoc inueterasco, is, quod est ualde uetus fio, seu ualde in consuetudinem uenio. Nigidius differentiam ponit inter Vetustescere, & Veterascere: quod quæ uetustate deteriora fiunt Vetustescere dicãtur, Veterascere, quæ meliora. Colum. uero lib. 6. docet, Veterascere seu Inueterascere, nõ semper in melius dici: cuius hæc sunt uerba; Sed si iam inueterauit morbus, uehementioribus est opus remediis.

VETO, tas, tui, titum, *Vietare, prohibire,* παραγγέλλω, κωλύω, prohibeo & ne quid fiat, impero. Liu. li. 2. Illi uicti ira, uetuere reddi. Ter. in Phormione: Aruspex uetuit ante brumam aliquid noui Negocii incipere. Cæs. 2. Bel. Gal. Et ꝙ ab opere singulisq; legionibus singulos legatos Cæsar discedere, nisi munitis castris, uetuerat. Cic. 1. Ver. Vetat te Volcatius iuæ, suorũq; deliciæ, mẽtionẽ mãcipiis facere. Vir. 2. Aen. Quippe uetor fatis. Vir. 10. Eclog. Nõ me ulla uetabũt Frigora Parthenios canibus circũdare saltus. Vetãs, tis. part. Ci. 2 de Legib. Ita principẽ legẽ illã, ultimã, mentẽ esse dicebãt omnia ratione aut cogẽtis, aut uetãtis dei. A Vero, quãuis supinũ faciat uetitũ, participiũ tamẽ futuri temporis deducitur Vetaturus, nõ uetiturus: item uerbale Vetatio, non Vetitio auctore Valla lib. 1. Præteriti tamen participium est Vetitus. Vir. 6. Aen. Hic thalamum inuasit natæ, uetitosq; hymeneos. Ouid. 2 Metam. Vetito tentarunt æquore tingi. Hor. 1. Carm. Ode. 3. Audax omnia perpeti Gens humana ruit per uetitũ nefas. Vetitũ, ti, substãtiuũ: id quod prohibetur. Vi. 10. Aen. cõtra uetitũ discordia? Ouid. 3. Amor. Nitimur in uetitũ semper, cupimusq; negata. Legitur et præteritũ Vetaui, &

ui & fupinũ Vetatum. Perfius Satyr.5.Excepto fi quid Mafuri rubricauetauit. Quo tamen in loco nonnulli Notauit, legendum contendunt.

VETONES,pen.produ. Hifpaniæ citerioris populi, inter Tagũ & Duria mamnes fiti. Carpetanis ad Occafum proximi: à quibus herba nobiliffima,quam, Græci κέςρον, uocant, Vetonicæ fiue Betonicæ nomen accepit. Vide Plin.l.3.c.3. & lib.4.cap.20.& 22.& lib.25.cap.8. Nonnulli etiam Vettones uocant geminato t:quidam etiam Vectones, ut apud Lucanum libro 4. Vectonesq; leues, & c.

VETONICA,fiue Betonica,κέςρον,βετονίκη, Diofc. herba eft tenui caule,cubiti altitudine,& quadrangulo: foliis longis, mollibus,quernis fimilibus, per ambitũ incifis odoratis, & uerfus radicem maioribus,in fummo caulium femen fpicatum,ueluti thymbræ, habens:radices autẽ tenues hellebori fimilitudine.Græci à remediorum copia κέςρον, uocant. Vetonica autem fiue Betonica dicta eft à Vetonibus Hifpaniæ populis,qui primi eius ufum creduntur inueniffe, tefte Pli. lib 25.cap. 8. Apud herbarios & feplafiarios nomẽ retinet. Eft & aliud Betonicæ genus,fpecie multum à fuperiore differens:cuius duæ funt fpecies:Syluestris & Altilis,fiue Coronaria. Syluestrem vulgus herbariorum Tunicam uocat, Galli Armoriã.Altilem à floris odore Caryophyllon vulgus,quidam etiam in Gallia Ocellum uocant.Meminerunt utriufque generis Pli.l.25.c.8.Aegineta.l.7.

VETVLONIVM, οὐετουλώνιον Ptolemæo, fiue Vetulonia Ioniæ, urbium Hetruriæ,cum Mæonij eã obtinerent, caput: cuius meminit Silius lib. 8. Mæoniæq; decus quõdam Vetulonia gentis.Plin.lib.2.cap.103. Vetulonios appellat. Patauinorum(inquit) aquis calidis herbæ innafcuntur uirẽtes,Pifanorum ranæ,ad Vetulonios in Hetruria,non procul à mari, pifces.Hinc Vetulonienfes populi. quorum meminit idem Plin.lib. 3.cap. 5.

VETVS,ueteris,pen.cor.omnis gen. *Vecchio,antico*,παλαιὸς,ἀρχαῖος,antiquum & multorum annorum,menfium,aut dierũ fignificat,fecundum id,cui adiectum eft.Plaut. in Truc.Vetus eft maceria Cic.pro Cecin. At uero hoc quidem iam uetus eft,& maiorum exẽplo multis in rebus ufitatum. Quidã dici putant,quafi uietus:hoc eft, fine ui:ætas enim debilitat uires.Alij à Ve,pro ualde,& ætas.Et plerunque in laude ponitur.Vnde dicimus apud ueteres:eos uidelicet auctoritatis plenos fignificantes.Item Vetus Falernũ, quod ætate uires acquifiuit.Interdũ ad uituperationem refertur,& pro cariofo, feu rancido ponitur, proq; eo quod ætate iam deterius eft effectum. Ter. in And. Sed qui maleuoli Veteris poetæ maledictis refpondeat. Vetus adagium, Vetus uerbum: id eft,iandiu ufurpatum, & à ueteribus etiam dictum, Plaut. in Amph. Vetus eft adagium, Fames & mora Bilem in nafum conciunt. Terẽt. in Adelph. Nam uetus uerbum hoc quidẽ eft,Communia effe amicorum inter fe omnia. Huius diminutiuum eft uetulus,quod modo fubftantiue accipitur pro feniculo,γερόντιον.Plau.in Epid.Quales uolo uetulos duos. Modo adiectiue,pro fubuetufto,fiue fubantiquo:ut, Vetula cornix.Horat.4.Carm.Ode 13.Seruatura diu parem cornicis uetulæ temporibus Licen, &c. Arbor uetula. Cic. 5.de Finib.Itaque & uiuere uitem, & mori dicimus: arboremq; & nouellam,& uetulã & uigere & fenefcere. Equus uetulus. Ci.de Amic.Nunc quando amici noui digni amicitia,ueteribus fint anteponendi,ut equis uetulis teneros anteponere folemus.Falernum uetulũ.Catul.Epigr. 24.Minifter uetuli puer falerni. Vinum uetulum. Col. l.10.Brachia iactantes uetulo marcentia uino.

VETVSTAS,atis,ἀρχαιότης,antiquitas, fenectus. Plin. lib.27. cap. 7. Nix uetuftate rubefcit. Liuius 2. ab Vrbe: Necquid quoque anno actum fit,in tanta uetuftate non rerum modo, fed etiam auctorum,digerere poffis.C.de Amic. Magna eft uis uetuftatis & cõfuetudinis.Ouid. 5. Metã. Tempus edax rerum,tuq; inuidiofa uetuftas Omnia deftruitis, uitiataq; dentibus æui Paulatim lenta confumitis omnia morte.

VETVSTESCO,fcis,*Inuecchiarfi*,παλαιοῦσθαι,inueterafco, uetuftatẽ acquiro.Col.l.1.c. 7.Apothecæ rectè fuperponentur his locis:unde plerunq; fumus earum exoritur, cum vina celerius uetuftefcunt,quæ fumi quodam genere præcocem maturitatem trahunt.

VETVSTVS,a,um,*Vecchio,vetusto*,ἀρχαῖος,idem quod uetus.Liui.l.1. Poffe quidem fe uetufto iure agere. Cic. Acilio,l.13. Cum Demetrio Mega mihi uetuftum hofpitium eft.Oui.2. Faft.Tybri doce uerum,tua ripa uetuftior urbe eft. Virg.2. Aeneid.Eft urbe egrefsis tumulus,templumq; uetuftum Defertæ Cereris,iuxtaq; antiqua cupreffus,Religione patrum multos feruata per annos Pli.l.25.c.2.Vt Aefchylus è uetuftifsimis iu poetica refertam Italiam herbarum potentia proderet. Tacitus libr.2. Qui Vononem uetuftifsimum liberorum eius accirent.Hoc eft maximum natu.Hinc quoque Vetufte,aduerbium,ἀρχαίως,antiquè.Plin.lib. 27. cap. 7.Vetuftiffime in ufu eft: hoc eft, diutiffime conferuatum in ufu eft.

VEXATIO,onis,uerbale,*Trauaglio*,κάκωσις, πόρθησις, ἐνόχλησις,σύλησις,populatio,direptio,infeftatio,afflictio. Cice.4. in Catil. Tum lamentationem matrumfamilias, tum fugã uirginum atque puerorum,ac uexationem uirginum Veftalium perhorrefco.

VEXATOR,oris,infeftator. Cic.de Arufp.refp. Tam crudelis mei,tam fceleratus reip.uexator effe potuiffet?

VEXILLARIVS,*Banderale,alfiere*,σημειοφόρος,fignifer, qui uexillum fert. Liu. li.8.Ordo ter fexagenos milites,duos centuriones,uexillarium unum habet.

VEXILLATIO,onis,*Banderatione*,quid fignificet, declarat Vegetius l. 2.cap.1. Equitum(inquit)alæ dicuntur ab eo,quòd ad fimilitudinem alarum ab utraque parte protegãt acies, quæ nunc Vexillationes uocantur, à uelo: quia uelis, hoc eft,flammulis utuntur. Sueto.in Galb. cap. 20. Illud mirũ admodum fuerit, neque prefentium quenquam opem Imperatori ferre conatum,& omnes,qui accerferẽtur, fpreuiffe nuncium,excepta Germanicorum uexillatione.

VEXILLIFER,σημειοφόρος,fignifer,geftator uexilli, quem & Aquiliferum uocabant Romani.

VEXILLVM,li,*Bandera*,σημεῖον,fignum militare.Cæf. 2. Bel. Gal.Vexillum proponendum,quod erat infigne, cum ad arma concurri opporteret. Tacit.lib. 1. Poftquam turbatum in caftris accepere,uexilla conuellunt. Cic. in Orat. docet Velum à uexillo factum,ut à paxillo Palum, à Taxillo Talum extritis tribus literis,gratia uitandi durioris foni. Vexillum autem continebat homines centum octoginta fex, tefte Liu.lib.8.ab Vrbe.

VEXO,as,*Disturbare,molestare,noiare*,περισύρω,ἀποκναίω,σφίζω, πιριωθῶ,agito,moleſto,perturbo,infefto,populor, diripio, & huc atque illuc diftraho. Tractum ab eo,quod eft ueho, in quo ineft iam uis quædam alieni arbitrii. Non enim fui potens eft,qui uehitur. Vexare autem ui atque mëu procul dubio ualtiore eft. Nam qui raptatur, & huc atque illuc diftrahitur,(ut inquit Gel.lib.2.cap.6.) hic uexari propriè dicitur:ficut Taxare preffius,crebriusq; tangere. Iactare multo fufius,largiusq: iacere: Quaffare etiam, quàm quatere, grauius,uiolentiusq;. Cic.2.Verr.Quam ifte per trienniũ ita uexauit ac perdidit, ut ea reftitui in antiquum ftatum nullo modo poffit. De Sicilia loquitur: in quem locum Afconius: Nimirum uexauit, ingentis calamitatis ufum fignificat:nam & ipfe fupra fic ait, Populatæ,uexatæ, funditus euerfæ prouinciæ. Virgi. 6. Eclog.Candida fuccinctam latrantibus inguina monftris Dulichias uexaffe rates. Vexare nos dicuntur uitia, quia animum iactant, diftorquent, agitant, infeftant. Saluft.in Catil. At me,cum ab reliquis malis moribus diffentirem,nihilominus honoris cupido eadem,quæ cæteros fama,atque inuidia uexabanr. Huius cõpofita funt Deuexo,:& Diuexo, quorum fignificata uide fuis locis.

V ANTE F

VFENS,fluuius eft iuxta Terracinam,tefte Pli.lib.3.cap.5.qui labitur per Pontinas paludes, qui etiam Vfentum à quibufdam dicitur. Virg.lib. 7.Aeneid.Gelidusq; per imas Quærit iter ualles,atque in mare uoluitur Vfens. Hinc Vfentinus,adiectiuum,ut Vfentina tribus. Liu.9.ab Vrb. Duæ Romæ additæ tribus, Vfentina, ac Falerina. Vfens præterea Aequicolarum dux fuit,qui cum Turno aduerfus Aeneam fuppetias ferret, à Gya Troiano eft interfectus: de quo Virg.lib.7.& 12.Aen.

V ANTE I

VIA,fluuius Callecorum Lucenfium,in citerioti Hifpania,nõ procul ab Orubio promontorio in Oceanum occidentalẽ fefe exonerans. Auctor Ptol.li.2.cap.6.& Pomp.lib.3.

VIA,æ,*Via,strada*,ὁδὸς,dimidius actus,quã poteft ire uehiculũ. Via(inquit Paulus Iureconful.)conftitui uel latio octo pedibus,uel anguftior poteft,ut tamen eam latitudinem habeat,qua uehiculum ire poteft: alioqui iter fit,non uia. Abufiue tamẽ fumitur pro omni loco per quem habere iter omnibus licet. Plin. Cum de uia uocaffem. Terent. in Eunu. Haud cõuenit Vna ire amicam cum imperatore in uia Horat.1:Ser.Sat.9. Ibã forte uia facra,ficuti meus eft mos. Vi. 2.Aen.Obfedere alii telis angufta uiarum Oppofiti. Taci. lib. 19. Per angufta,& lubrica uiarum flexerant. Aliquando fumitur pro ipfo actu eundi,ὁδεία.Cic.1. Phil. Quumq; de uia languerem,& mihimet difplicerem.Ouid.2.Met. Audi taq; uiæ caufa,non utile carpis,Inquit,iter.Cic.de Senectu. Poteft enim quicquã effe abfurdius, quàm quo minus uiæ reftat, eo plus uiatici quærere? Aliquando pro ratione, &

 modo

modo aliquid faciendi. Virgil. libr. 4. Aeneid. Inueni germana uiam, gratare sorori. Idem. 6. Aeneid. Aut tu, si qua uia est, si quam tibi diua creatrix Ostendit, &c. Cice. 2. Ver. Habeo autem certam uiam atque rationem, qua omnes illorũ conatus inuestigare & cõsequi possim. Aliquando pro consuetudine. Teren. in Heaut. Sed ui & uia peruulgata patrum consuetudine accusabam. Dicta uia, ab eundo, quasi ia, quòd per eam eatur. Vel à uehendo, quasi ueha, quòd per eam fructus ad uillam uehantur: uel quòd per eam uehiculum ire possit. Viarum quædam Publicæ sunt, quædam priuatæ, quædam Vicinales, ut inquit Vlpia. in tit. Ne quid in loc. publ. §. si quis. Publicas uias dicimus, quas Græci *βασιλικάς*, nostri prætorias, alij Consulares uias appellant. Vicinales sunt uiæ, quæ in uicis sunt, uel quæ in uicos ducunt. Has quoque Publicas quidã dicunt, ut ait Paulus tit. de loc. & itin. publ. l. Viæ uicinales. Priuatæ sunt, quas agrarias quidam dicunt. Dupliciter autem accipi possunt, uel ex quæ sunt in agris, quibus imposita est seruitus, ita ut ad agrum alterius ducat: uel ex quæ ad agros ducũt, per quas omnibus commeare liceat. Aperire uiam, est ad ueterem altitudinem, latitudinemq; restituere. Purgare uiam, est id de uia tollere, quod supefluum est. Reficere uiam dicitur, & qui aperit, & qui purgat, & omnino omnes qui in pristinum statum reducunt. Vlpia. in l. prope ait. ff. de uia pub. Conficere uiam, *ὁδεύειν*, est ire, peregrinari. Cice. de Sene. Volumus sane nisi molestum est tibi Cato, tanquam aliquã uiam longam confeceris, quã nobis quoque ingrediendum sit, istuc quò peruenisti, uidere quale sit. Exigere uiam dicuntur magistratus, cum uicinam cogunt munire suo sumptu uiam domibus suis uel possessionibus adiacentem. Via Prima. Plaut. in Mil. Dummodo nunc prima uia inducamus, uera ut esse credat, quæ mentibimur. Id est, primo ipso congressu. In uiam dare se, est committere se uiæ. Inuenire uiam, est exitum reperire. Vir. 3. Aeneidos: Fata uiã inuenient, aderitq; uocatus Apollo. Viam facere, *ὁδοποιεῖν*, est locum, ubi non erat uia, aperire. Viam munire, *ὁδοποιεῖν*, est reficere, instaurare. nonnunquam etiam lapidibus sternere, quod proprie sternere uiam dicimus. Cic. pro Mil. Perinde quasi Appius ille Cæcus uiam munierit, non qua populus uteretur, sed qua posteri sui impune latrocinarentur? Munire uiam, per trãslationem, pro eo quod est, compendiariam rei alicuius rationem præmonstrare. Quintilia. Propterea quòd plurimi auctores quamuis eodem tẽderent, diuersas tamen uias munierunt, & in suam quisque induxit sequentes. Tota uia errare: prouerbium in eos qui uehementer à vero aberrant. Terent. in Eununch. Quod tu his rebus credis fieri: tota erras uia.

VIANA, Norici urbs, apud. Plin. lib. 3. cap. 24. Hermol. eandẽ putat cum Vienna Austriæ, omnibus, quas Danubius sustinet, urbibus & ædificiorum splendore, & agri vbertate præferenda.

VIARIVS, a, um, ut, Lex uiaria. Cælius Cice. lib. 8. Leuissime enim, quia de intercalando nõ obtinuerat, transfugit ad populum, & pro Cæsare loqui cœpit: legemq; Viariam non dissimilem Agrariæ Rulli, & alimentariam, quas iubet Aediles metiri, iactauit. Cic. Epist. Lex viaria.

VIATICATVS, a, um, *ἐφοδιασμένος, ἐπισιτισμένος*, uiatico instructus. Plautus in Menæli. Cum marsupium inspicio, Viaticati hercle admodum æstiue sumus.

VIATICVM, ci, *Vettouaglia*, *ἐφόδια, ἐπισιτία, τά*, cibus pecuniave, quam iter facientes nobiscum circumferimus. Plaut. in Cap. Sequere me, uiaticum ut dem à trapezita tibi. Cice. Attic. lib. 12. Velim uideas & quid uiatici, & quid instrumẽti satis sit. Aliquando capitur pro facultate, seu apparatu. Q. Clau. in Annal. Simul forma, factis, eloquentia, dignitate, acrimonia, confidentia, pariter præcellebant, ut facile intelligeretur magnum uiaticum. Id est, magna facultas, magnus apparatus. Huius dimin. est Viaticulum. Apuleius lib. 7. de Asino Aureo: Viaticulum mihi corrasi.

VIATICA cœna, *ὁδοιπόριον*, dicitur, quæ datur abituro. Pla. in Bac. Ego sorori meæ cœnam hodie dare uolo uiaticam.

VIATOR, oris, *Viandante*, *ὁδίτης*, qui iter facit. Mart. li. 2. Lassus tam cito deficis uiator. Iuuenal. Satyr. 10. Cantabit uacuus coram latrone uiator. Cicero pro Mil. Non semper uiator à latrone, nonnunquam etiam latro à uiatore occiditur. Viatores, *κλήτορες*, etiam dicebantur, qui magistratibus parebant, eò quòd plerunque euocabantur ex agris homines ad magistratus, & frequens eorum ab agris ad urbem uia erat. Colum. in Præfa. lib. 1. Illis temporibus proceres in agris morabantur, & cum consilium publicum desiderabatur, à uillis arcessebantur in senatum: ex quo qui eos arcessebant, Viatores nominati sunt. Cic. de Senectu. A uilla in Senatum arcessebantur Curius & cæteri senes. Postea tamen Viatorum nomen ad Tribunorum ministros translatum est, qui illorum iussu quemlibet prehendebant. Consulum autem, Proconsulum, & Prætorum ministri Lictores dicebantur. Liu. 2. ab urbe: Ardens itaque ira Tribunus, uiatorem mittit ad Consulem. Consul lictorem ad Tribunum. Gellius lib. 13. cap. 12. ex lib. 21. Rer. human. Varronis: In magistratu (inquit) habent alii uocationem, alij prehensionem, alij neutrum. Vocationem, ut Consules, & alij, qui habent imperium: prehensionem, ut Tribuni plebis, & alij, qui habent imperium: neque prehensionem, neque uocationem, ut Quæstores, & cæteri, qui neq; lictorem habent, neque uiatorem.

VIATORIVS, a, um, *ὁδοιπορικός*, quod ad uiam pertinet. Vnde Viatorium uas, quo iter agentes ferendi potus gratia utuntur. Plin. lib. 16. cap. 10. de taxo loquens: Vasa uiatoria ex ea uinis In Gallia facta, mortifera fuisse compertum est. Idẽ lib. 37. cap. 2. Qui sceptra et personas, & cubicula uiatoria unionibus consternebat.

VIBEX, bicis, pen. pro. *Segno di percussione*, *μώλωψ*, *πελίωμα*, signum uerberis in humano corpore remanens: ita dictum, auctore Festo, quòd ui fiat. Plin. lib. 30. Verberum vulnera, atque uibices, pellibus ouium recentibus impositis, oblitẽrantur. Persius Satyr. 4. Si puteat multa cautus uibice flagellas.

VIBIVS Virius, ciuis Capuæ fuit potentissimus, primusq; defectionis ad Annibalem auctor, qui iam attenuatis Pœnorum uiribus, cum Capuani à Fuluio obsessi deditionem pararent, à septuaginta Senatoribus domum deductus est: quibus conuiuio adhibitis, cum quàm maxima uini ingurgitatione mentem omnem ab imminentis mali sensu alienassent, post mutuos complexus se omnes ueneno peremerũt. Vide Liu. lib. 6. Decad. 3.

VIBO, onis, *ἱππώνιον*, Str. oppidum Locrorum in Brutijs: ita nuncupatum à Romanis, cum antea Hippon appellaretur. Vide Strab lib. 6. & Plin. lib. 3. cap. 5.

VIBONES, Britannicæ herbæ flores, qui deuorati ante tonitrua à fulminibus securos reddere existimantur. Plin. lib. 25. cap. 3. Herba, quæ uocatur Britannica, non neruis modo, & oris malis salutaris, sed contra anginas quoque & serpentes. Florem Vibones uocant, qui collectus prius quàm tonitrua audiantur, & deuoratus, securos in totum reddit. Frisij, quã castra erant, nostris demonstrauere illam.

VIBRISCAE, sunt pili in naribus hominum, quòd his exulsis, caput uibretur. Festus.

VIBRISSARE, *μινυρίζω*, est uocem in cantando crispare: à uibro, uel à uibrissis narium pilis. Festus.

VIBRO, bras, *Vibrare, mouere*, *κραδαίνω, πάλλω*, moueo, quatio. Cicer. 2. de Orat. Atque eiusmodi illa prolusio debet esse, non ut Samnitum, qui uibrant hastas ante pugnam, quibus in pugnando nihil utuntur. Ouid. epist. 11. Sic mea uibrari pallentia membra uideres. Virg. 11. Aeneid. Hastasq; reductis Protendunt longe dextris, & spicula uibrant. Vibro, aliquando neutraliter ponitur, pro mico, & intremisco, ut ait Budeus. Cicer. 4. Acad. de mari loquens: Quodq; nunc quia à sole collucet, albescit, & uibrat: dissimileq; est proximo ei continenti. Nonnunquã pro eo quod est, ui & impetu quodam ferri. Cic. in Orato. Demosthenis non tam uibrarent fulmina illa, nisi numeris contorta ferrẽtur. Hinc Vibrans, bantis, participium. Virg. 2. Aeneid. Sibila lambebant linguis vibrantibus ora. Cic. de Cla. Orato. Et erat oratio cum incitata & vibrans, tum etiam accurata & polita. Ouid. 11. Metam. Concutiensq; suis vibrantia tela lacertis. Vibratus, a, um, aliud participium. Ouid. 6. Metam. Ambo uibrata per auras Hastarum tumulo quatiebant spicula motu. Virg. Aen. Nanque improuiso uibratus ab æthere fulgor Cum sonitu uenit. Vibratus, pro crispo, *οὖλος*. Pl. lib. 2. cap. 78. Barba & capillo uibrato. Vir. 12. Aeneid. Vibratos calido ferro, myrrhaq; madentes. Id est, crispatos calamistro, inquit Seruius.

VIBVRNVM, genus fruticis, lentũ in primis & flexibile, ideoq; fascibus ligandis idoneum. Galli Viornam uocant. Vir. 1. Eclog. Verum hæc tantum alias inter caput extulit urbes, Quantum lenta solent inter uiburna cupressi.

VICANI, *κωμῆται*, qui uicos rusticos habitant. Liu. 8. Bel. Mace. Vicani, quiq; ibi exules habitabant. Cice. 1. de Diui. ex uetusto quopiam Poeta: Non habeo deniq; nauci Marsum augurem, Non uicanos aruspices, non de circo astrologos. Idem pro Flac. Timolites ille uicanus, homo non modo nobis, sed ne inter suos quidem notus, uos docebit, qualis sit L. Flaccus.

VICARIVS, a, um, *Vicareo locotenente*, quod uicẽ alicuius gerit, siue obtinet, & in eius locum successit. Quin. Vicariã ei operam impendi. Cic. pro Rosc. Ame. Propterea quod quibus in re.

in rebus ipsi interesse non possumus, in his operæ nostræ uicaria fides amicorũ supponitur. Quint. in Gladiat. Quod unũ mihi relictũ est, en polliceor patri tuo uicarias manus.

VICARIVS, *Vicario del loco tenente*, apud Iurecõ. oratores, & poetas, usurpatur pro seruo, serui maioris in familia uices gerente. Horat. 2. Ser. Sat. 7. Siue uicarius est, qui seruo paret, uti mos Vester, ait: seu conseruus. Mar. Esse sat est seruũ, iam nolo uicarius esse. Accipitur tamen & latius pro omni eo, qui in locum alterius sufficitur. Cice. lib. 9. Epist. Itaq; do te vicarium, tu illum obseruabis. Idem 6. Verr. Succedam ego vicarius tuo muneri.

VICATIM aduerbium. *Per varie ville*, κατὰ κώμας, sparsim per vicos & pagos. Plin. libro 6. cap. 26. Mesopotamia tota Assyriorum fuit uicatim dispersa, præter Babylona, & Ninum. Dicitur & de uicis urbanis: ut idem sit Vicatim, quod per singulas vrbis uias. Cicero pro Domo sua: Seruorum omnium vicatim celebratur tota vrbe descriptio.

VICEM, & in ablatiuo Vice, *Permutatione, vicenda*, solum in singulari numero: in plurali vero habet omnes casus, præter genitiuum. Dictæ sunt Vices (vt quidam aiunt) à Vi, & à uerribus pro pugnis, & periculis accipiebantur, quoniam per uicissitudinem pugnetur. Virgil. 2. Aeneid. Iliaci cineres, & flamma extrema meorum, Testor in occasu uestro, nec ullas Vitauisse uices Danaum Id est, pugnas, & pericula. Pla. Vices eius memorat, & cicatrices denudat. Item pro pœnis & incommodis, quod ui fiant. Cice. pro Domo sua: Mihi uni necesse est & meam & aliorum uicem pertimescere. Horat. lib. 1. Carm. Vicesq; superbæ Te maneant ipsum. Quoniam uero per uicissitudinẽ pugnari solet, factum est, ut Vices pro alternatione, siue uicissitudine capiamus, ἀμοιβοί. Plin. li. 10. cap. 29. Audit discipula intentione magna, & reddit, uicibusq; reticet. Horat. de Arte: Fungar uice cotis, acutum Reddere quæ ferrum ualet, exors ipsa secandi. Cic. 2. de Legi. Nulla est enim persona, quæ ad uicẽ eius, qui è uita emigrauit, propius accedat, quàm hæres. Interdum Vicem accipimus pro loco, munere, uel officio: unde Vice alterius fungi; ἀνθ᾽ ἑτέρου εἶναι, dicimus eum, qui alterius locum supplet, absentisq; munere fungitur: ut cum Lunã dicimus Solis uicem supplere: ἡλίου χρείαν ἀποπληροῦν, hoc est, eosdem usus præbere, quos Sol præsens exhiberet. Veteres Meam, tuam, suam uicem, per accusatiuum efferebant, quod hodie potius per ablatiuum Mea, tua, uel sua uice, dicimus Pla. in Rud. Si appellabit quampiam, Vos respondetote istine istarum uicem. Id est, uice istarũ. siue pro istis. Sic fere semper Plaut. Cice. etiam ac Liuium sic frequenter locutos inuenies. Cic. ad Lentulum lib. 1. Nostram uice ultus est ipse per sese. Id est, sese pœna afficiendo, occupauit officiũ nostrum. Liuius: Clamor undiq; ab solicitis uicem Imperatoris militibus sublatus est. Reposcere uicem, est pro beneficio in alterũ collato, mutuam gratiam repetere. Reddere uicem, est gratiã referre. & beneficium acceptum mutuo beneficio rependere. Plin. Epist. 9. lib. 2. Reddam uicem, si reposces.

VICENARIVS, a, um. quod est uiginti capiunt, ut Grex uicenarius, ex uiginti constans pecudibus. Aut uiginti librarũ: ut lapis uicenarius. Aut uiginti annorum: ut, Puella uicenaria, εἰκοσαέτης, Lex quina uicenaria. Plaut. Pseud. Tum lex me perdit quina uicenaria: omnes metuunt credere. Vbi interpres: Videtur lex lata, ut si cuipiam crederetur supra uigintiquinq; minas, redhibitio nulla esset. Alij quinam uicenariam interpretantur Centenariam: omnes profecto nimiũ inepte, Nos Plautum de annorum numero sensisse omnino existimamus. Constat enim inter eos, qui uel à primo limine Iurisprudentiam salutarunt, Macedoniano S. C. cautum esse, nequid minori uigintiquinq; annis crederetur: si cõtra fieret, eius rei nullam fore actionẽ, nisi forte in rẽ minoris esset conuersa. Callidorus itaq; adolescentulus, qui ad eam ætatem nondum peruenerat, hanc sibi legem impedimento esse queritur, ad inueniendam pecuniam, quòd nemo tam stolidus inueniretur, qui cõtra legis præscriptũ sibi aliquid credere, quod postea legibus repetere non posset.

VICENI, æ, a, plur. *Venti*, εἴκοσι, quamuis proprie distributiuus numerus sit, accipitur tamen simpliciter pro uiginti. Colu. lib. 3. cap. 3. Vicenas amphoras percipient. Liui. 2. Bel. Maced. Vicena quina millia æris. Pli. lib. 6. c. 23. Circa has hydri marini uicenum cubitorũ adnatantes terruere classem.

VICENTIA, æ, Venetiæ oppidum, non procul à Patauio: cuius meminit Pli. lib. 3. cap. 19.

VICESIMVS, uicesima, uicesimum, *Ventesimo*, εἰκοστός, ordinis numerus est, significatq; ultimum ex uiginti, pro quo & uigesimum dicimus. Cic. 2 de Finib. Vicesimo die lunæ. Idem Cornificio lib. 12. Altero uicesimo die. Aestas uicesima. pro uicesimo anno, apud Ouid. ad Pisonem.

VICESIMA, æ, εἰκοστή, vectigalis genus, quo in centenas libras quinæ exigebantur. Cic. Att. lib. 2. Et eo magis, quòd portorijs Italiæ sublatis, agro Campano diuiso, quod uectigal superest domesticum præter uicesimam, quæ mihi uidetur una conciuncula clamore pedissequorum nostrorum esse peritura. Vicesimarius, a, um: ut, Aurum uicesimarium. Liu. 7. Bel. Pun. Cætera expedientibus, quæ ad bellum opus erant, Consulibus, aurum uicesimarium, quod in sanctiore ærario ad ultimos casus seruabatur, promi placuit. Id est, aurum quod ex uicesima colligebatur.

VICIES, aduerbium numerandi, *Venti volte*, εἰκοσάκις, uiginti uicibus. Plin. lib. 7. ca. 28. Centies uities præliatus. Colum. lib. 5. cap. 2. Ita, ut paulo ante dixit, latitudinis pedes cum longitudinis pedibus sic multiplicabis, centies uicies ducenti quadrageni fiunt uiginti octo millia & octingenti.

VICIA, æ, *Veccia*, ὄσπριον, κύαμος, βίκιον, leguminis genus iumentorum pabulo notissimum, cubitali altitudine, foliis fere petroselini, amplioribus tamen, flore pisi, minutis nigrãtibusq; in siliqua granis. Galli seruatis non obscuris Latini nominis uestigiis, Vessas appellant. Dictæ Viciæ, ut ait Varro lib. 1. de re rust. cap. 31. quòd capreolos habeant, ut uitis, quibus sursum uorsum serpunt ad scapum lupini, aliumve calamum, ad quem ut hæreat, eum solet uincire. Alij dictas malunt à Græco βίκιον, qua nomenclatura plerique omnes Græciæ populi usi sunt, Atticis exceptis qui ὄσπριον, aut κυάμους maluerunt appellare, teste Galeno libro primo de Aliment. Facult. Plin. li. 18. Nascuntur in uicia cochleæ minutæ erodentes eam.

VICIARIVS, a, um, βικιακός, quod ad uiciam pertinet: ut Cribrum uiciarium, quo uicia expurgatur à frumento. Col. l. 8. cap. 5. Cribro uiciario, uel etiam loliario, qui iam fuerit in usu, pulli superponantur: deinde pulegij surculis fumigentur.

VICINALIS, le, γειτόνιος, ad uiciniam pertinens: ut, Viæ uicinales. Paul. in l. viæ. ff. de loco, & itin. publ. Viæ uicinales, quæ ex agris priuatorum collatis factæ sunt, quarum memoria non extat, publicarum uiarum numero sunt. Vicinalis vsus. Liui. 2. Bel. Pun. Itaque ingens coacta uis nauium est, lintriumq; temere ad uicinalem usum paratum: hoc est, ad vsum uiciniæ, seu uicinorum.

VICINIA, *Vicinanza, uicinità*, γειτνία, γειτνίασις, γειτονία, loci uicinitas, seu uicinorum inter se propinquitas, uel ipsi etiã uicini. Ouid. 4. Met. Notitiam, primosq; gradus uicinia fecit. Cic. 1. Tusc. Inde in uicinia nostra Auerni locus. Hor. 2. Serm. Sat. 5. Funus egregie factum laudet uicinia.

VICINITAS, tis, *Vicinità*, γειτνίασις, uicinorum propinquitas, & aliquando uicinorum multitudo. Ter. in Heaut. Tamen uel uirtus tua me, uel uicinitas facit, ut te audacter moneã, familiariter. Ci. 6. Verr. Signum, quod notum erat uicinitati, buccina datur. Vicinitas etiam aliarum rerum dicitur: ut cum dicimus Vicinitas siluæ, Vicinitas nominis, & eiusce modi. Plin. lib. 4. ca. 16. Triginta prope iam annis notitiam eius Ro. armis non ultra uicinitatem siluæ Calidoniæ propugnantibus. Quincti. lib. 3. cap. 6. Virtutibus ac uitiis uicinitas quædam est. Cic. de Clar. Orat. Artium studiorumque quasi finitima uicinitas.

VICINVS, ni, *Vicino*, γείτων, ὁ πλησίον. qui in eodem uico, aut certe non procul ab ædibus nostris habitat. Cice. pro Sext. Rosc. Quasi vero mihi difficile sit quamuis multos nominatim proferre, uel tribules, uel uicinos meos, qui, &c. Horat. 2. Epis. Cætera qui uitæ seruaret munia recto More: bonus sane uicinus, amabilis hospes, Comis in uxorem, &c. Cic. Att. lib. 2. C. Arrius proximus est uicinus, imo ille quidem iam contubernalis. Huius fœmininum est uicina. Terent. Eun. Hanc Thaidem non sciebam nobis uicinam. Est & Vicinus adiectiuum, pro propinquo. Cice. in Orat. Vicina, & finitima rhetoricæ dialectica. Plau. Merc. Nunc ego uerum illud uerbum esse experior uetus, Aliquid mali esse propter uicinum malum. Virg. 1. Ecl. Non mala uicini pecoris contagia lædent. Idem 2. Geor. in fine: Vicinæ ruptis inter se legibus urbes Arma ferunt. Horat. 1. Serm. Sat. 5. Nisi nos uicina Triuici uilla recepisset. Ouid. 6. Fast. Ni cõnexa foret, parti uicinior esset, &c.

VICISSATIM, *Iscambieuolmente*, ἐνηλλαγμένως, ἐναλλὰξ, per uices. Plautus in Pen. Ad argumentum nunc uicissatim uolo remigrare. Antiquum.

VICISSIM, aduer. *A uicenda, iscambieuolmente*, ἀμοιβαδῶς, ἐναλλὰξ, per uices, siue alternatim: ut, Vicissim incumbunt oneri: id est, modo huic, modo ille incumbit oneri. Plau. Asi. Inambulandum est, nunc mihi uicissim supplicabũt. Vir. 3. Eclo. Vis ergo inter nos, quid possit uterq;, uicissim Experiamur? Quandoque significat secundo loco, siue similiter, siue ex altera parte. Ter. in Heaut. Sed nunc Clinia da te mihi uicissim. Nam amici quoque res est uidenda. Vir. 5. Eclo.

Nos

Nos tamen hæc quocunque modo tibi nostra uicissim dicemus. Cic. 4. Acad. Sed & uos ab illo irridemini: & ipsi illum uicissim eluditis. Plaut. in Curc. Sed cum adhuc naso odos est obsecutus meo, da uicissim meo gutturi gaudium. Cice. App. Pulch. Hoc ego meo facto delector, nihil enim potuit fieri amatorius: considera nunc uicissim tuum.

Vicissitudo, nis, *Permutatione*, μεταβολὴ, ἀμοιβὴ, ἐναλλαγή, alternatio, & mutatio ex alio in aliud, inquit Cice. lib. 5. Tusc. Idem Lucceio lib. 5. Nihil est aptius ad delectationem lectoris, quàm temporũ uarietas, fortunæq; uicissitudines. Ter. in Eun. Omnium rerum uicissitudo est. Cice. de Amic. Nihil est enim remuneratione beneuolentiæ, nihil uicissitudine studiorum, officiorumq; iucundius. Vicissitas, atis, apud antiquos, pro uicissitudine. Accius apud Nonium: Vicissitatemq; imperandi tradit.

Victima, æ, p.c. *Vittima, bestia di sacrificio, animale da sacrificare*, ἱερεῖον, θυσία, idẽ quod hostia, hoc est animal sacrificio destinatum. Propriéq; erat ea, quæ ab imperatore post triumphum in Capitolio dextra uictrice immolabatur. Ouid. 1. Fast. Victima, quæ dextra cecidit uictrice uocatur. Virg. 2. Geor. Hinc albi Clitumne greges, & maxima taurus Victima, sæpe tuo perfusi flumine sacro Romanos ad templa deũ duxere triumphos. Horat. 3. Car. Ode 23. Victima pontificum secures Ceruice tinget. Cic. pro L. Flacco: Quàm potestia P. Lentulo mactare uictimam gratiorem, quàm si L. Flacci sanguine illius nefarium in uos odium saturauerit?

Victimarius, ij, ἱεροπόμος, sacrorum minister dicebatur, qui uictimas ligabat, & cultrum, aquam & molam parabat, & reliqua quæ sacris erant necessaria. Val. Max. lib. 1. cap. 1. Libros Petilius Prætor urbanus ex auctoritate senatus, per uictimarios facto igne, in conspectu populi cremauit. Liu. 10. Bel Mac. Libri in comitio igne à uictimariis facto, in conspectu populi cremati sunt.

Victimarius, ἱερώνης, qui uictimas emebat, ut uenderet. Pli. li. 7. c. 12. Victimarij negociatoris, uilis mancipio. Sic enim legit Calepinus, Perottum secutus: cum emendatiores omnes Plinij codices hanc ostendant lectionem, Snarij negociatoris uile mancipium.

Victito, as, pen. cor. *Viuere*, σιτέομαι, βόσκω, τρέφομαι, vescor, alor, uictu utor: ut, Sarmatæ lacte uictitant. Teren. in Eun. Et libenter uiuis: etenim bene libenter uictitas. Plau. Most. Victitabam uolupe parsimonia & duritia.

Victor, ris, p.p. *Vittore, vincitore*, νικητὴς, qui in certamine superior euasit. Cæs. 2. Bel. Gal. Nostros uictores transire flumen conspexerant. Pli. l. 7. c. 28. L. Sicinius Dentatus, cẽties uicies præliatus, octies ex prouocatione uictor, XLV cicatricibus aduerso corpore insignis, nulla in tergo. Cic. Marc. li. 4. Multa enim uictori eorum arbitrio, per quos uicit, etiã inuito facienda sunt. Aliquando accipitur pro uoti compote. Virg. 3. Ge. Victorq; uirũ uolitare per ora. Vbi Seruius: Victor, effector propositi, & uoti.

Victoria, *Vittoria*, νίκη, hostium superatio. Ci. pro M Marc. Victoria, quæ natura insolens, atq; superba est. Idem pro lege Man. Cuius adolescentia ad scientiam rei militaris non alienis præceptis, sed suis imperiis: non offensionibus belli, sed uictoriis: non stipendiis, sed triumphis est traducta. Hor. 1. Serm. Sat. 1. Quid enim? concurritur: horæ Momẽto cita mors uenit, aut uictoria læta. Pulchre autẽ dicimus, Consequi uictoriam, & Reportare uictoriam, Parere uictoriam, Victoriam in manu habere, Eripere uictoriam de manibus, Extorquere uictoriam de manibus, & multa alia, quæ legenti ueterum scripta passim occurrunt. Apud Romanos uictoria, deæ nomen erat, cuius simulacrum effingebatur lauro coronatum, altera manu palmæ, altera oleæ ramum præferens.

Victoriatus, ati, νικηφόρος, genus nummi argentei, lege Clodia percussi, qui alio nomine Quinarius dicebatur, quòd quinque assibus ualeret, hoc est, dimidio denarij, ut ea Volusio docet Agricola. Dictus Victoriatus, quòd Victoriæ nota signatus esset. Quin. lib. 6. cap. 4. Dicente quodam, uictoriato se uno in Sicilia quinque pedes longam murænam emisse. Vide Pli. lib. 34. cap. 3. Cic. pro Fonteio: Victoriatos mille, & ibidem: Ternos uictoriatos.

Victoriosus, *Vittorioso*, καλλίνικος, uincere assuetus, siue qui uarias aut plures uictorias reportauit: qua dictione usus est Cato, teste Gellio lib. 4. cap. 9.

Victrix, cis, uerbale fœmininũ, à Victor, *Vittrice*, νικήτρια, mulier, quæ in certamine superior euasit. Ci. ad Brutũ, Erat uictrix resp. cæsis Antonij copijs. Idem 1. Tusc. Oraculum erat datum, si rex interfectus esset, Victrices Athenas fore. Accipitur & pro uoti compote, ἐγκρατὴς. Virg. 7. Aen Iunonẽ uictrix affatur uoce superba. In plurali numero adiectiue accipitur, facitq; de se neutrum, Victricia. Vir. 3. Aen. Res Agamemnonias, uictriciaq; arma secutus. Id est, quæ uicerunt. Vbi Seruius, Omnia à uerbo uenientia, cum in us exeunt, masculina sunt, ut Victor: cum in trix, fœminina, ut Victrix: neutra uero non faciunt, nisi tantum in numero plurali: unde est Victricia. Victrices literæ, dicuntur uictoriam denunciantes. Cicero ad Att. l. 5. Quo autem die Cassij literæ uictrices in senatu recitatæ sunt, &c.

Victuis, *Del uitto*, in genitiuo pro Victus antiqui dixere. Var. Primum de re familiari, secundo de uictus consuetudine disseram.

Victurus, *Per vincere*, νικήσων, à Vinco particip. est. Sal. Pyrrhúsne rex, an M. Curius prælio uicturus esset. Et à viuo, βιώσων. Cic. in Cat. Maio. Nemo est tã senex, qui se annum non putet uicturum.

Victus, ctus, *Vitto, uiuere*, τὰ σιτία, ὁ βίος, à Viuo, est omne illud, quo uiuimus. Vlp. de verb. signifi. Victus uerbo continentur, quæ esui, potui, cultuiq; corporis, quæque ad uiuendum homini sunt necessaria. Ci. de Ami. Multi diuitias despiciunt, quos paruo contentos tenuis uictus cultusq; delectat. Virgil. 3. Aeneid. Arebant herbæ, & uictum seges ægra negabat. Ouid 6. Fastos. Nunc inopes uictus, ignauaq; fata timentes, &c. Cice. 1. Offic. Vita uictusque communis in amicitiis uigent maxime. Victi genitiuus à Victus legitur apud Plautum in Capt. Proin tu tui quotidiani uicti uentrẽ ad me afferas. A quo Conuictus, συμβίωσις, vna viuendi societas, cum plures simul uiuunt. Cice. li. 3. Epist. Vt istis te molestiis laxes, & ad nostrum conuictum redeas.

Victus, a, um, participium est, à Vinco, cis, *Vinto*, ἐπικρατημένος, certamine superatus. Cice. 1. de Diu. Galli uicti silere solent, canere uictores. Horat. 1. Epod. 9. Terra marique uictus hostis, &c. Victi, & subacti populi, apud Cice. ad Attic. Cuius contrarium est Inuictus, ἀνίκητος, id est insuperabilis. Cice. 1. Offic. Animi excelsi, atque inuicti magnitudo, ac robur. Ponitur aliquando Victus, pro uoti impote, ἀτυχής: quemadmodum contra Victor, pro uoti compote, ἐπικρατής. Virgil. 9. Eclo. Nunc uicti tristes: quoniã fors omnia uersat. Victus aliquando dicitur à proposito recedens. Virgil. 2. Aeneid. Hic uero uictus genitor se tollit ad auras. Seruius.

Vicus, *Contrata, calle, callesella, borgo, viottolo*, ῥύμη, κώμη, uia utrinq; ædificiis septa. uicorum autem alij Vrbani sunt, alij Pagani. Vrbani uici à uia dicuntur, teste Varrone, quòd ex utraque parte uiæ sunt ædificia. In urbe enim fiunt uici, connexis & cohærẽtibus ædificiis. Vnde Romæ Vicus Cyprius, Vicus Africus, Vicus sceleratus nominati. Hor. 1. Episto. 1. Deferat in uicum uendẽtem tus & odores. Vici pagani, sunt pagi, ex pluribus uillis domibusve rusticis coagmẽtati, spatio aliquantulo ab urbe remoti, (nam quæ urbi contigua sunt, Suburbia dicuntur) nullisque mœnibus cincti: nam sic Castella dicerent. Ci. ad Te. l. 14. Quod ad me mea Terentia scribis, te uicum uendituram, quid obsecro te, me miserum: quid futurum est puero? Plura de hac dictiuncula deto apud Vallam lib. 4. cap. 20. Huius diminutiuum est Viculus, pro rusticis aliquot ædificiis coniunctis, aut certe spatio non ita magno à se inuicem separatis.

Vide quid agas, protrita est clausula, qua eos monemus, qui magna aggrediuntur: non terrẽtis tamen est, sed excitantis, ut inquit Donatus in illud Terentij in Phormi. Vide quid agas: prima coitio est acerrima.

Videlicet, *Certamente, veramente*, δηλαδή, δηλονότι, aduerbium confirmandi, quasi uidere licet. Terentius in Adelph. Videlicet hoc audiuis, hoc est, certe audiuit. Aliquãdo ironiæ uim habet. Salu. in Cati. Vos de parricidis quod statuatis, conctamini: uidelicet cætera uita illorum huic sceleri obstat? Sed parcite dignitati Lentuli. Vide Val. l. 1. c. 61.

Video, des, di, sum, *Vedere*, βλέπω, ὁράω, ὄπτομαι, θεῶμαι, oculorum sensu aliquid percipio. Virg. 2. Aeneid. Quæque ipse miserrima uidi, & quorum pars magna fui. Quandoq; adiicitur ablatiuus Oculis: ut Videre & perspicere oculis, apud Cic. 6. Ver. quod & Græci dicũt, ἀναβλέπειν τοῖς ὀφθαλμοῖς. Transfertur etiam ad animum. Ouid. ex persona Medeæ. Video meliora, proboq;: Deteriora sequor. Video (inquit) meliora, hoc est, intelligo, & considero, quæ sint meliora. Ter. in And. Vide quo me inducas, id est, animaduerte & considera. Vide tibi, id est, prouide. Teren. in Phor. Recte mihi uidissem, & senis essem ultus iracundiam. Me vide, Phrasis est comica, pro eo quod est, in me recipio, certum id habeo. Terent. in And. Atq; istuc ipsum nihil pericli est, me uide. Videre somnum, est dormire. Cic. ad Curc. lib. 7. Fuit enim mirifica uigilantia, qui suo toto Consulatu somnum non uiderit. Teren. Heaut. Somnum hercle ego nocte oculis non uidi meis. Videre aliquando pro uigilare ponitur. Virg. Ecl. 6. cum de Sileno dicit: Iamq; uidenti Sanguineis

neis

neis frontem moris, & tempora pingit, hoc est, uigilanti iã, & expergefacto. Aliquando est præuidere, prænoscere, προορᾶν. Cic. in Epist. An tu non uidebas mecum simul, quàm illa crudelis esset futura uictoria? Videro, ponitur pulchre pro cauebo, & attente considerabo. Teren. Adel. Ego istuc uidero, id est, istuc mihi curæ erit. Huius passiuũ est Videor, βλέπομαι, ὁρῶμαι, cernor, cõspicior. Virgil. 4. Eclog. diuisq; uidebit Permistos heroas: & ipse uidebitur illis. Frequentissime tamen accipitur pro appareo, δοκῶ, φαίνομαι. Cice. 2. Offic. Induxit eam, quæ uideretur esse, non quæ esset, repugnantiam. Planc. Cic. l. 10. Epist. Amicum eum reip. cognoscere uideor. Videor uidere, elegans loquendi formula, pro eo quod uulgus imperitorum dicere solet, uidetur mihi, quòd ego uideo. Cic. Tiro. lib. 10. Epist. Videor uidere te emente rusticas res. Idem in Cati. Videor mihi uidere hanc urbem subito uno incendio concidentẽ. Si uidetur, id est, si placet, si molestum non est. Cicero. Terent. libr. 14. Tu, si uidebitur, uillis illis utere. A uideor fit Visus, a, um, partic. quod modo idem significat, quod conspectus, a, um, Plin. l. 7. cap. 19. Socratem clarum sapiẽtia eodẽ semper uisum uultu. Virgil. 2. Aeneid. Infelix simulacrum, atque ipsius umbra Creusæ Visa mihi ante oculos & nota maior imago. Interdum uisum dicimus, non quod oculis percipimus, sed quod nobis apparet. Terent. Heaut. Visa est uero, quod dici solet, aquilæ senectus. Idem Hec. Matris non uisa est Philomenæ. Vbi Seruius, Omnia hæc, quæ sensu percipi possunt, uisa dicimus. Virg. 6. Aene. Visæq; canes ululare per umbram.

Viderit, Epicurus, inquit Cicer. 4. Acad. μελέτω τῷ ἐπικούρῳ. i. uideat: hoc est, huius rei illi cura sit: uel huius opinionis rationem reddat, non ego. Sic accipienda sunt, Tu uideris, Vos uideritis, Illi uiderint, &c. id genus. Cic. ad Brut. De hoc tu uideris.

Vidua, æ, *Vedoua, senza marito*, χήρα, mulier uiro orbata, à ue, particula intensiua, (ut quibusdã uidetur) & antiquo uerbo Iduare, quod olim Hetruscis uidere significabat. Plaut. Stic. Quæ tam diu uidua uiro suo caruit. Hora. 1. Epi. Sunt qui Frustis & pomis uiduas uenentur auaras. Cõtra Iabolenus Iurisconsultus Viduam dictam putat à Ve, priuatiua, & nomine Duo, ut Vidua dicta sit, quasi sine duitate: eaq; uoce non eam solum intelligi putat, quæ orbata est uiro, uerum etiam quæ nunquam nupsit. Viduam (inquit) dici placet, non solum quæ aliquando nupta fuisset, sed eam quoque, quæ uirum non habuisset. quia Vidua sic dicta est, quemadmodum Vecors, Vesanus, qui sine corde aut sanitate esset: similiter uidua, quasi sine duitate.

Viduertas, atis, *Calamità, bisogno*, συμφορά, antiquis, teste Festo, idẽ erat quod calamitas, ita dicta, quòd bonis uiduerat. Cato rei rustica. 141. Vti tu morbos uisos inuisosq; uiduertatem, uastitudinẽq;, calamitates, intẽperiasq; prohibescis.

Vidulus, uiduli, πήρα, bulga, uel sacculus, quo uiatores pecuniam aliasue res charas circunferunt. Plaut. Rud. Est ne hic uidulus, ubi cistellam tuam inesse aiebas? Hinc Vidularia Plauti Comœdia aliquoties citatur à Nonio.

Viduo, as, *Priuare*, χηρόω, χηρεύω, orbo, seu priuo. Virgil. 8. Aeneid. Tot ferro sæua dedisset Funera, tam multis uiduasset ciuibus urbem. Hora. 1. Car. Ode 9. Et folijs uiduãtur orni. Viduatus, a, um: ut, Leges uiduatæ Iudice. Clau. 8. Pane. Regna uiduata lumine, pro inferis, Silius li. 3 Coniux uiduatu sedis, Seneca Medea.

Viduus, a, um, *Vedouo, priuato*, χῆρος, priuatus, orbatus, desertus. Horat. lib. 1. Carm. Voce dum terret, uiduus pharetra Risit Apollo. Cic. 2. Tuscu. Sic ipse uiduus pestes excipio anxias. Hinc uiduus lectus dicitur, qui altero cõiugũ careat. Luca. Insomnis uiduo tum primum frigida lecto. Oui. 1. Fast. Per totidem menses à funere coniugis uxor Sustinet in uidua tristia signa domo. Idem Episto. decimaoctaua. Cur ego tot uiduas exegi frigida noctes? Arbor uidua, quæ uiti non est maritata. Horat. 4. Carm. Ode 5. Et uitem uiduas ducit ad arbores. Hinc Viduitas, tatis, χηρεία, uita cælebs post nuptias Cice. pro Ceci. Aebutius iste tandiu Cæsennæ uiduitate, ac solitudine alitur. Liu. lib. 10. Bel. Macedo. In uiduitate relictæ filiæ singulos paruos filios habentes. Ponitur aliquando pro inopia. Plau. in Rud. Omnium copiarum, atq; opum, auxilij, præsidij uiduitas non tenet.

Vienna, æ, Austriæ metropolis est, omnium urbium, quæ ad Danubium sitæ sunt, & ædificiorum splẽdore, & facili rerũ copia clarissima, munitissimumq; Germaniæ, atque adeo totius orbis Christiani aduersus Turcarum irruptiones propugnaculum. Hanc Pli. lib. 3. cap. 24. Vianam appellat, ut annotauit Hermolaus. Est præterea Vienna Allobrogum ciuitas ad Rhodanum fluuium, olim clarissima, ubi etiam hodie non pauca antiqua nobilitatis extant monumenta. Meminit huius idem Plin. lib. 3. cap. 4.

Vieo, uies, uieui, uietum, *Legare*, λυγίζω, seu inflecto, interprete Nonio. Varro lib. 1. de Re rust. Vt habeas uimina, unde uiendo quid facias. Varro lib. 4. de Ling. Lat. Viere est uincire: unde apud Ennium, ibant uiere Veneream corollam. Hinc Vimina, & uasa uiminea, teste Festo.

Vietores, λυγισταί, qui uasa uinaria religãt, stipantq;, inquit Budæus: a uiendo, hoc est, ligando, seu uinciendo.

Vietus, ta, tum, *Molle, effeminato, di poche forze*, πάρετος, χαλαρός, mollis, languidus, sine ui, naturalibus priuatus uiribus. Varro de oporothecis: Nec cũ humorem amiserint pertinaci uento, mala uieta fiat: id est, flaccida, & rugosa. Habet autem hoc nomen penultimam syllabam indifferentem. Lucr. lib. 1. Nec supra caput eiusdem cecidisse uietam Vestẽ sentimus. Horat. lib. 1. Car. Qui sudor uietis, & quàm malus undiq; membris Crescat odor. Vietum cor. Cic. 1. de Diu. Ego enim suspicari possum contactum aliquo morbo bouis exile, & exiguum, & uietum cor. Ficus uieta Col. l. 12 c. 15. Ficus porro neq; nimium uieta, neq; immatura legi debet.

Vigeo, uiges, gui, *Vigere, uigoreggiare*, ἀκμάζω, θάλλω, floreo, polleo, sum potens, aut in uigore sum, & uiriditatẽ quandam habeo. Cice. 1. Tusc. Multaque secula postea sic uiguit Pythagoreorum nomen, ut nulli alij docti uiderẽtur. Idem ad Attic. lib. 4. Nos animo duntaxat uigemus etiam magis, quàm cum florebamus. Virg. 2. Aeneid. Dum stabat regnum incolumis, regumq; uigebat Consilijs, & nos aliquod nomenque decusque Gessimus. 4. Aen. Fama malum, quo non aliud uelocius ullum Mobilitate uiget, uiresq; acquirit eũdo. Inter Vegetum, & Vigens hoc interest: quòd Vegetum sit incolume: Vigens, forte. Nam uegetum corporis, uigens animi possumus dicere. Nonius. Vigens, tis, participium. Cic. 5. de Finib. Homines enim etsi multis alijs, tamen hoc uno à bestijs plurimum differunt, quod rationem habeant à natura, mentemq; datam & acrem, & uigentem. Vigesco, is, inchoatiuum. Catull. Epigramm. 43. Iam læti studio pedes uigescunt.

Vigesima, mæ, *Vigesima, uentesima*, εἰκοστή, tributi genus, cum in centenas minas quinæ exiguntur. Plin. in Pane. Hinc uigesima reperta est, tributum tolerabile. Vide Vicesima.

Vigesimarium, rũ, εἰκοστώνιον χρυσίον. à Liuio dicitur, quod ex uigesimis colligitur. Erant autem Vigesimæ tributi genus, dimidia parte leuius, quàm decimæ. Vide Vicesimarius, supra.

Vigesimus, a, um, *Ventesimo*, εἰκοστός, ultimus ex uiginti. Cic. pro Pomp. En illo tempore tertium iam & uigesimum regnat annum.

Vigessis, sis, masc. generis quod est uiginti assium. Mart. libro 12. Amphora uigessis, modius datur ære quaterno. Id est, uiginti assibus amphora uenditur.

Vigil, gilis, pen. corr. *Vigilante*, ἄγρυπνος, ἐγρήγορος, adiect. est omn. gen. ablatiuum faciens uigile, uel uigili: quamuis in plurali numero neutrum genus non habeat. Est autẽ Vigil, idem quod uigilans, hoc est, qui non est torpens, quales sunt dormientes, sed qui in uigore suo est. Vir. 4. Aen. Monstrum horrendum, ingens: cui quot sunt corpore plumæ, Tot uigiles oculi. Ouid 3. Met. Et tenuant uigiles corpus miserabile curæ. Vigil autem substantiuum φρουρός, nocturnus custos, qui & Excubitor dicitur: à quo Præfectus Vigilum uocatus est. Plau. in Amphi. Rex Creon uigiles nocturnos singulos semper locat. Cic. 6. Verr. Clamor à Vigilibus fanoq; custodibus tollitur. Luca. li. 7. Ne rumpite somnos Castrorum uigiles, nullas tuba uerberet aures, &c.

Vigilia, æ, siue Vigiliæ, arũ, ἀγρυπνία, παννυχισμός, insomnia, excubiæ nocturnæ. Cice. 7. Philipp. Idcirco in hac custodia tanquam specula, collocati sumus, ut pop. Rom. uacuum metu nostra vigilia redderemus. Idem 4. Tuscu. Cui non sunt auditæ Demosthenis uigiliæ? qui dolere se aiebat, siquando opificum antelucana esset uictus industria. Vigilias militares in quaterna olim horarum spatia diuidebãt ita ut Prima, Secunda, Tertia, & Quarta uigilia diceretur. Cæs. 1. Bel. Gal. Vbi per exploratores Cæsar certior factus est, tres iam partes copiarum Heluetios id flumen traduxisse, quartamque fere partem citra flumẽ Ararim reliquam esse, de tertia uigilia cum legionibus tribus ex castris profectus, ad eam partem peruenit, quæ nondum flumen transierat. Interdum Vigiliæ, αἱ φυλακαί, dicuntur ipsi custodes, qui uigilant, Sal. Iugur. Sed neque more militari uigiliæ deducebantur. Idem in Catil. Et ab incendio intelligebat urbem uigilijs munitam. Vigiliæ Cereris, παννυχίδες, μυστήρια, dicuntur à Plaut. in Aul. nocturna sacra quibus in æde Cereris peruigilabant mulieres, quæ & Mysteria, & Initia dicebantur. Nam ea nocte cum uiro concumbere, piaculũ erat. Is (inquit) adolescentis illius est auunculus, qui illam stuprauit noctu Cereris uigilijs.

VIGILO,las, *Vigilare, vegghiare*, ἀγρυπνέω, γρηγορέω, excubo, uigilias ago, non dormio. Teren. in Eun. Ne sursum deorsum cursites, neve usque ad lucem vigiles. Cic. de Som. Sci. Me & fessum de uia, & qui ad multam noctẽ uigilassem, arctior, quàm solebar, somnus complexus est. Horat. 1. Serm. Sat. 3. Noctes uigilabat ad ipsum Mane, diem totam stertebat, nil fuit unquam Sic impar sibi. Per metaphoram accipitur Vigilare, pro eo quod est, omni cura uigilantiaque in id incũbere, nequid nos inopinantes subito opprimat. Cice. pro Planc. Vigilandum est semper, multæ insidiæ sunt bonis. Idem 6. Philip. Quamobrem, Quirites, consilio quantum potero, labore plus pene, quàm potero, excubabo, uigilaboq; pro uobis. Hinc Vigilantia, γρηγόρησις, ἀγρυπνία, quæ plerunque pro diligentia ponitur. Idem in Apelph. Vigilantiam tuam mihi narras? Cic. Curio, lib. 7. Nihil tamen eo consule mali factum est: fuit enim mirifica uigilantia. Vigilans, tis, participium. Plaut. in Capt. Vigilans somniat. Terent. Andr. Num ille somniat Ea, quæ uigilans uoluit? Aliquando nomen est idem significans, quod diligens, prouidus, intentus, ἐπιμελὴς, πρόνοος. Pli. Epist. 17. l. 2. Vir exercitatus, & uigilans. Cic. 2. Ver. Perficiam, ut nemo unquam post hominum memoriam paratiot, uigilantior, cõpositior ad iudicium uenisse uideatur. Inde Vigilanter, aduerbium cum diligentia, & solicitudine, ἐπιμελῶς. Cic. 6. Ver. Quod uigilanter prouinciam administrasset, cuius omnes uigilias in stupris constat, adulteriisq; esse consumptas. Vigilor, aris, passiuum. Ouid. Epist. 12. Non mihi grata dies, noctes uigilantur amaræ: Nec tener in misero pectore somnus adest. Vigilatur impersonale. Mart. l. 12. Ocia me, somnusq; iuuant, quæ magna negauit Roma mihi, redeo, si uigilatur & hic. Vigilandus, a, um. Tibul. lib. 1. Eleg. 2. Cum fletu nox uigilanda uenit. Quinct. l. 11. cap. 5. Et uigilandæ noctes, & fuligo lucubrationum bibenda. Vigilandum aliquando accipitur pro eo quod est uigilanter prouidẽdum, uel summo studio dilingentiaq; conficiendum, ut annotauit Seruius in illud Virgilij 1. Ge. Quæ uigilanda uiris, &c. Vigilarius, rij, pro excubitore, φύλαξ, φρουρὸς. Seneca Episto. 58. Quid interest, utrum super aliquem uigilarium ruat aut mons, aut turris?

VIGILAX,cis, *Vigilante*, ἀγρυπνητικὸς, sagaciter, multumq; uigilans. Col. l. 7. c. 12. de canibus loquens: Maxime autem debent in custodia uigilaces conspici: nec erronei, sed assidui, & circunspecti magis quàm temerarii.

VIGINTI, εἴκοσι, nomen numerale indeclinabile. Cice. 3. de Orat. Annosq; natus unum & uiginti nobilissimum hominem & eloquentissimum in iudicium uocarim. Vir. Aen. Ad littora mittit Viginti tauros.

VIGINTIVIRI, εἰκοσίανδροι, nomen magistratus apud Romanos, ut Triumuiri. Cice. ad Att. li. 2. Vbi nemo sit præter me qui quenquam ex uiginti uiris unum esse saluum uelit. Vigintiuiratus, us, ui, officium uiginti uirorum. Cic. ad Att. li. 9. Repudiari se totum, magis etiam, quàm olim in uigintiuiratu, putabit.

VIGOR,oris, *Vigore, franchezza, gagliardezza*, ἀκμὴ, firmitas, robur. Pli. li. 7. ca. 25. Animi uigore præstantissimum arbitror C. Cæsarem dictatorem. Liu. 1. Bel. Pun. Eundem uigorem in uultu, uimq; in oculis, habitum oris, lineamentaq; intueri. Vir. 9. Ae. Nec tarda senectus Debilitat uires animi, mutatq; uigorem.

VILIS,& hoc le, *Vile, da buon mercato, di poco conto*, φαῦλος, contẽptus, abiectus, humilis, plebeius, leuis, communis, uulgaris. Cic. Q. Fra. lib. 1. Semper eos putaui si uulgares essent, uiles: si temporis causa constituerentur, leues. Sal. in Catil. Fidem, fortunas, pericula uilia habere. i. non magni facere. Cice. 3. Off. Quærit, si in mari iactura facienda sit, equine pretiosi potius iacturam faciat, an seruuli uilis. Hor. 2. Ser. Sat. 5. Et genus & uirtus, nisi cum re uilior alga est. Vile à Villa quidam deduci putant, quòd omnia in uilla uiliora sint, quàm in urbe. Est enim proprie Vile: quod paruo cõstat, ἀτελὲς, cuius contrarium est Carum. Cice. 5. Verr. Frumentum, quoniam uilius erat, ne emisses. Plau. in Trin. Neque quicquam hic uile nunc est, Nisi mores mali. Ponitur interdum pro abundanti, teste Seruio, quia omne quod plurimum abundat, uile. i. paruo pretio uenditur. Virg. l. 1. Geor. Si uero uiciamq; seres, uilemque phasellum. Vilis oratio dicitur à Quinct. l. 8. cap. 3. neglecta, inelaborataq;: cui opponitur accurata. Vili, ablatiuus, uerbis pretij addi solet. Mart. lib. 12. Instructam uilis uendis Amœne domum. Vilius, & Vilissime, aduerbia minoris, & minimo pretio. Pl. li. 18. cap. 6. Quicquid per asellum fieri potest, uilissime cõstat. Col. lib. 12. cap. 39. Hoc ubi signorum copia est, uilissime constat, & est in usu uel dulcius: quàm superiores notæ passi. Vilitas, atis, ἀτέλεια, exiguitas pretii, cui opponitur Caritas: ut, Vilitas annonæ. Cice. pro lege Man. Tanta repente uilitas annonæ ex summa inopia, & caritate rei frumentariæ cõsecuta est unius spe & nomine, quantam uix ex summa ubertate agrorum diuturna pax efficere potuisset. Vilitas sui, per translationem dicitur, cum quis ita temere ruit in periculum, ut nihil uita sua uilius habere uideatur. Curt. lib. 5. Quid ruimus beluarum ritu ita in perniciem nõ necessariam? Fortium uirorum est, magis mortem contemnere, quàm odisse uitam. Sæpe tædio laboris ad utilitatem sui compelluntur ignaui.

VILESCO, scis, ἀτελίζομαι, uilior fio: ut annonam uilescere dicimus, cum pretium eius remittitur, Contra accendi dicitur, cum pretium eius immoderate augetur. Gratiam item uilescere dicimus, φαυλίζεσθαι, hoc est, sordescere & minoris æstimari.

VILITO,as, pen. cor. *Far vile*, φαυλίζω, uile reddo. Turpil. apud Nonium: Et quærat tua uitia, quæ te uilitant.

VILLA,æ, *Villa, castello*, ἔπαυλις, ἀγροικία, domus in agro, agri colendi, & fructuum condendorum, aut etiam habitationis causa constituta. Plin. Lib. 18. cap. 6 Modus hic probatur, ut neque fundus uillam, neque uilla fundum quærat. Cice. pro Q. Rosc. Comœd. Tum erat ager incultus, sine tecto: nũc est cultissimus, cum optima uilla. Vir. 1. Ecl. Et iam summa procul uillarum culmina fumant. Hor. 1. Serm. Sat. 5. Hinc nos Cocceij recipit plenissima uilla. Id est, populosa. Dicta est autem Villa, à uehendo, quasi uehilla, quòd in eam fructus à uillico conuehuntur, & euehantur, cum ueneunt, ut ait Varro de re rust. lib. 1. ca. 2. Columella uillam tripartito distribuit, partem unam Vrbanam, Rusticam alteram, & tertiam Fructuariam appellans. Villa rustica est, ea pars uillæ, quam uillicus colonus, uel uinitor, uel arborator habitandam sibi obtinet, & familiæ uillaticæ, atque instrumento omni rustico condendo, aut continendo est accommodata. Villa urbana, quæ & prætoriũ dicitur, ea pars est, quã dominus sibi recepit: quæ quia elegantius, amœniusq; ædificari solet, & instrui, ideo Vrbana uocatur quasi urbani nitoris, & elegantiæ plus habens, quàm rustica. Fructuaria autem uilla dicitur, ubi fructus reconduntur. Budæus. Hinc Villula, læ, diminutiuum, ἐπαύλιον. Cic. ad Attic. lib. 8. Ego Arpini uolo esse pridie Calend. deinde circum uillulas nostras errare.

VILLANVS,ni, pe. pro. generis masculini, *Villano, rustico, lauoratore, contadino*, ἀγροῖκος, qui in uilla habitat: unde & Semiuillanus: semirusticus. Villani, inquit Budæus, dicuntur quòd uillæ (unde dicti uillici) ascripti, & colonariæ conditioni addicti aut ipsi sint, aut eorum maiores fuerint, quarum rerum uestigia non obscura multis in locis extant. Quod tamen nomen loquentium inscitia in contumeliam iam uertit. Villanũ enim & Vilem uernacula simplicitas confundit.

VILLARIS,& hoc re, *Di villa*, ἐπαυλικὸς, ἀγροικικὸς, idem quod uillaticus. Pli. lib. 10. c. 41. Villaribus gallinis & religio inest: inhorrescunt edito ouo, excutiuntque sese, & circumactæ purificant, aut festuca aliqua sese & oua lustrant.

VILLATICVS, latica, laticum, *Villesco, di villa*, ἐπαυλικὸς, quod ad uillam pertinet: unde Villatica pastio, dicitur alimentum, quod pertinet ad animalia, quæ ruri nutriuntur, ut puta pecudes, aues, pisces. Villaticus canis, qui uillæ asseruandæ gratia alitur. Colum. lib. 2. cap. 10. De uillatico cane igitur, & pastorali dicendum est: nam uenaticus nihil pertinet ad nostram professionem. Plin. lib. 23. cap. 1. Aiunt, si quis uillam ea tinxerit, fugere accipitres, tutasq; fieri uillaticas aues. Villaticæ gallinæ, dicuntur gallinæ illæ uulgares, quales plerunque in uillis, & in ipsis etiam urbibus uulgo uidemus educari. Dictæ uillaticæ ad differentiam agrestium, & Africanarum: de quibus uide in dictione Gallina.

VILLICO,cas, & Villicor, aris, deponens, *Star à la villa*, ἐπαυλῶ, rusticor, siue in uillam animi causa secedo. Pomponius: Ego rus eo, ut aliquot diebus uillicer. Terent. in Hecy. His uillicor ante urbem. Plin. lib. 18. cap. 6. Quorum prædia colenda suscipiebat Respub. exercitusq; ducebant, senatu illic uillicante. Aliquando Villicari, οἰκονομεῖν, ἀγρονομεῖν, est uillæ præesse. Pomponius: Longe ab urbe uillicari, quo herus rarenter uenit, non uillicari, sed dominari mea est sentẽtia. Hinc Villicatio, οἰκονομία, ἀγρονομία, ipsa rustica negociatio, uel uillæ dispensatio. Colum. lib. 11. cap. 1. Qui susceperit officium uillicationis, in primis conuictum domesticum, multoq; etiam magis externum uitet.

VILLICONES, *Gastaldi, fattori*, ἀγρονόμοι, τῆς ἐπαυλίας ἐπιστάται, iidem, qui uillici, uel præfecti uillicationis, ut est apud Apuleium in Apologia.

VILLICVS,ci, *Fattore*, ἀγρονόμος, τῆς ἐπαυλίας ἐπιστάτης, præfectus uillæ, cui tota rei rusticæ cura à domino committitur. Var. de re rust. lib. 1. ca. 2. Villicus agri colendi causa constitutus,

rutus, atque appellatus à uilla, Villa ab eo quòd in eam conuehuntur fructus, & euehuntur cum ueneunt. A quo rustici etiam nunc quoque uiam Veham appellant, propter uecturas: & Vellam, non Villam, quò vehunt, & unde vehunt. Oeconomus autem tam pecuniæ, quam frugum, & omnium, quæ dominus possidet, dispensator est. Cic. 4. Tusculanarũ. Qui cum villico factus esset iratior, Quo te modo, inquit, accepissem, nisi iratus essem? Horat. lib. 1. Epist. Villice siluarum & mihi me reddentis agelli. Columella li. 11. Villicus semper caueat, ne improuidus ab opere uincatur: Res est agrestis insidiosa cunctanti. Villica, uillicæ, uxor uillici. Martial. l. 1. Pinguis inæquales onerat cui uillica mẽsas. Iuuenal. Saty. 11. Asparagi, posito quos legit uillica fuso.

Vellum, li, *Vinetto*, *οἰνάριον*, uinum uillarum, aut exignatum uitium. Terent. in Adel. Interea in angulum Aliquo abeam, atque edo imiscam hoc uilli.

Villus, li, *Peli messi insieme, come è un mazzo di setole*, *θρὶξ, λάχνη, λάχνωμα*, non proprie pilus est, ut nõnulli interpretantur, sed multorum pilorum collectio, & quidã quasi floccus, quales in iubis leonum, & luporum, & nonnullorum etiam canum separatus uidemus propendere. In uestibus etiam Villi dicũtur, flocci illi prominentes, qui hodie etiam ornatus causa uete fullonis pannis inducuntur. Cic. 2. de Nat. de. Animantium uero quãta uarietas est? quarum aliæ coriis tectæ sunt, aliæ uillis uestitæ, aliæ spinis hirsutæ: pluma alias, alias squama uidemus obductas: alias esse cornibus armatas, alias habere effugia pennarum. Plin. lib. 8. ca. 50. de capris loquens: Dependet omnino mente uillus, quem Aruncum uocant. Vir. 3. Georg. Dulcibus idcirco fluuijs pecus omne magistri Perfundunt, vdisq; aries in gurgite uillis Mersatur. Mart. lib. 14. Calfaciunt uilli pallia nostra mei. Hinc uillosus, adiectiuum, quod uillis plenum est, hirsutus, hirtus. Colum. l. 7. cap. 12. Amplo, uillosoq; pectore. Virg. 8. Aen. Villosi pelle leonia.

Vimen, inis, *Stroppa, vimine, legame, fatto d'ogni sorte di ramo d'herba*, *λύγος, οἰσύα, ῥίψ*, omne uirgultum lentum, & flexile; & ad ligandum aptũ quasi vincimen. Colu. li. 4 cap. 30. Nec refert cuius generis uimen feras, dum sit lentissimum. Virg lib. 3. Aeneid. Rursus & alterius lentum conuellere uimen Insequor, & causas penitus tentare latentes. Idem. 2. Geor. Aqua eluctabitur omnis Scilicet, & grandes ibunt per uimina guttæ. Colum. lib. 14 cap. 13. Si uiminibus salicis aut ulmi liguueris. Cæs. 1. Bel. Ciuil. Reliquum corpus nauium, uiminibus contextum, corijs integebatur. Fiunt autem uimina ex populorum uirgis, ulmi, & sanguineorum fruticum, & betulæ, & uitis, & coryli intortæ, & salicis, quæ principatum obtinet. Hinc Vimineus, minea, mineum, *οἰσύϊνος*, quod est ex vimine: ut, Vasa uiminea. Plautus in Epid. Viminei fasces uirgarum. Virg. 1. Georg. Vimineasq; trahit crates, &c. Cæsar 3. Bel. Ciui. Multum autem ab ictu lapidum, quod unum nostris erat telum, uiminea tegumenta galeis imposita defendebant.

Viminalis, nale, *λυγιστικός*, quod uimina profert: vt, Salix uiminalis. Plin. lib. 17. cap. 20. Salicis uiminalis singula iugera sufficiunt uigintiquinque uineæ iugeribus. Colum. l. 4. c. 10. Quare salices viminales, atque arũdineta, vulgaresq; syluæ uel consulto consitæ, è castaneis prius sciendæ sunt. Viminalia, absolute, *λυγιστικά*, *τά*, nomen generale est, omnibus tum arboribus, tum fruticibus commune, quæ uimina producunt. Plin. loco paulo ante citato: Hæc est uiminalium cultura.

Viminalis, Collis, unus ex septem urbis Romanæ collibus, in tertia urbis regione, ita dictus à uiminum sylua in eo enata: unde & Ioui Vimino, cuius ibidem ara erat, nomen inditum: ut est auctor Varro l. 4. de Ling. Lati.

Viminalis porta, Romæ fuit inter Salariam, & Exquilinã, ita dicta, quod in Viminalem collem duceret. Eadem & Numentana dicta est, quod per eam in agrum Nomentanum esset iter.

Vinacea, corũ, neut. gene. pluralis numeri *γίγαρτα*, granula illa lignosa, quæ in vuarum acinis nascuntur, Colum. lib. de Arborib. cap. 9. Vt autem vuæ sine uinaceis nascuntur, malleolum scindito ita, ne gemmæ lædãtur: medullamq; omnẽ eradito, &c. Et paulo post: Adulta uitis tales uuas sine uinaceis creabit. Nonnunquam tamen uinacea dici inuenimus pro totis vuæ expressæ reliquijs, hoc est, non solum pro hisce granulis, uerum etiam pro ipsis folliculis. Col. lib. 12. cap. 36. Tortiuum mustum dicimus, quod post primã pressuram uinaceorum, circumciso pede exprimitur. Colum. li. 8. Vinacea, quanuis tolerabiliter pascant, dari non debent, nisi quibus temporibus anni auis fœtum non edit. Idem lib. 6. ca. 3. Licet etiam, si sit leguminum inopia, & eluta, & siccata uinacea, quæ de lora eximũtur, cũ paleis miscere. Legimus & Vinaceos, genere masculino, in eadem significatione. Var. 3. de re rust. ca. 11. Pabulum his datur triticum, hordeũ, uinacei uuæ. Item Vinaceas, fœminino genere. Plin. lib. 17. cap. 22. Circum capita addito stercora, paleas, uinaceas, aut aliquid horumce. Legitur & adiectiuum Vinaceus, a, um: vt, Acinus uinaceus. Cice. de Senect. Omitto enim uim omnium, quæ generantur è terra, quæ ex fici tantulo grano, aut ex acino uinaceo, aut ex cæterarum frugum, aut stirpiũ minutissimis seminibus tantos truncos ramosq; procreat.

Vinago, inis, *οἰνὰς*, palumbi genus, maius columba, minus autem palumbo torquato: ita dictum, ab usu labruscarum: ut putat Sipontinus.

Vinalia, *τὰ οἰνία*, tam secundæ, quàm tertiæ declinationis, prodie festo, quo ueteres nouum uinum Ioui libabant, Nono Calend. Maii, ut ait Plin. lib. 18. cap. 29. Erant & altera Vinalia, quæ ad XIII. Calen. Augusti celebrabantur, teste eodem Pli. loco iam citato.

Vinarius, uinarij, *Venditor di uino*, *οἰνοπώλης*, uini uenditor. Plautus in Asinar. Sed uina, quæ heri uendidi uinario Exærambo, Iam pro iis satisfecit Sticho? Sueton. de Clau. Cum de laniis, aut uinariis ageretur, exclamauit in curia. Ponitur aliquando pro uinoso, ac ebrioso. Vlpia. in. l. ob quæ. de ædilit. edict. Item aleatores, & uinarios non contineri edicto, quosdam respondisse Pomponius ait, &c.

Vinarius, uinaria, vinarium, *Doue si uende il vino*, *οἰνηρός*, quod ad uinum pertinet: ut, Taberna uinaria, in qua uenditur uinum. Vas Vinarium, in quo uinum apponitur. Cic. 6. Ver. Erat etiam uas uinarium ex una gemma prægrandi. Cella uinaria, apotheca, in qua uinum asseruatur. Plin. lib. 12. capite 13. In quibus erant claues uinariæ cellæ. Lacus uinarius, in quem mustum defluit. Colum. lib. 12. cap. 18. Tum lacua uinarij, & torcularij, & fora, omniaque uasa si uicinum est mare, aqua marina: si minus, dulci eluenda sunt & commutanda.

Vinca, peruinca, *κληματὶς δαφνοειδὴς*, herba est topiaria, perpetuo uirens, folijs geniculatim uestita, ueteribus inopiã florum supplere solita, humi serpens, & in modum funiculi sese porrigens, & uicina quæque uinciens: unde & nomen inuenit. Plin. lib. 21. cap. 11. alio nomine Chamædaphnen, quasi humilem laurum appellari tradit, propter foliorum similitudinem. Omnino tamen diuersa est à chamædaphne Dioscoridis, quam Latini Laureolam appellant, siue Laureaginem. Officinæ Peruencam nominant.

Vinca, uincæ, *κληματὶς δαφνοειδὴς*, herba topiaria, humi repens, lauri folijs, tenuibusque sarmentis, quibus obuia quæque uincit: unde & nomen inuenit. Plin. Iun. Epist. 17. lib. 2. Adiacet gestationi, interiore circuitu, uinea tenera, & umbrosa, nudisq; etiam pedibus mollis & cedens. Eadem & Vinca peruinca appellatur à Plinio maiore, l. 21. c. 11.

Vincio, is, xi, uinctũ, *Legare*, *δέω, δεσμεύω, εἴργω, πεδάω*, ligo, constringo. Virg. 1. Aen. Purpureoq; alte suras uincire cothurno. Ouid. 10. Metam. Non huc, ut opaca uiderem Tartara, descendi: nec uti uillosa colubris Terna Medusæi uincirem guttura monstri. Cice. pro Marcel. Omnia, quæ delapsa iam fluxerunt, seueris legibus uincienda sunt. Idem in Orat. Et uerba eligebant, & sententias graues & suaues repetiebant: sed eas haud uinciebant, haud explebãt. Hinc Vinctus, a, um, participium: & composita Deuincio, & Reuincio, quorum significata uide suis locis.

Vinco, is, ci, ctum, *Vincer, superare, farsi superiore*, *κρατέω, καταγωνίζομαι, νικάω, ἡττάω*, supero, ex certamine superior euado, uictoriam reporto. Ci. in Cati. Mihi uiuendum est cum illis, quos uici, & subegi. Virg. 10. Ecl. Omnia uincit amor. Idem 1. Ge. Labor omnia uincit Improbus, & duris urgẽs in rebus egestas. Cic. Offi. Non est consentaneũ, qui metu non frangatur, eum frangi cupiditate: nec, qui inuictum se à labore præstiterit, uinci à uoluptate. Per translationẽ ponitur pro exprimo, & quasi difficultatem rei dicendo supero. Vir. 3. Geor. Nec sum animi dubius, uerbis ea uincere magnum Quàm sit. Item pro animi compos fio: unde, & Victor, *ἐγκρατὴς*, pro animi compote accipitur. Idem li. 3. Georg. Illi uictor ego & Tyrio conspectus in ostro. Ponitur aliquando pro conuincere, docere, probare. Cic. pro Cluen. Vince deinde uirum bonum fuisse Oppianicum. Vincere cibũ, dixit Pli. lib. 11. ca. 53. pro concoquere. Vincere expectationem, est facere plus, quàm quisquam sperauerat. Vincere sua fata, dicuntur parentes suis liberis superstites. Virg. 11. Aen. Contra, ego uiuendo uici mea fata, superstes Restarem ut genitor: id est, naturalem ordinem uita longiore superaui: nanq; hic ordo est, ut sint parentibus, superstites filii. Composita huius sunt, Conuinco, Deuinco, Euinco, & Prouinco: Deriuata, Victor, Victrix, Victoria, Victoriosus, & Victima: de quibus dictum est supra.

VINCIBILIS, *Vincibile, νικητός*, superabilis, qui uinci potest. Colum. li. 3. cap. 11. Grauem terram, uix ulla cultura uincibilem. Interdum actiue accipitur, pro eo quod uincere potest: ut, Causa uincibilis, quæ facile possit, & merito, debeat obtineri. Tere. in Phor. Iustam illam causam, facilem, uincibilem, optumam.

VINCTVS, a, um, *Legato, δεδεμένος*, ligatus, constrictus, participium à uincio. Cic. 6. Verr. Dedit igitur tibi fortuna Siculorum C. Marcellum iudicem: ut cuius ad statuam Siculi te Prætore alligabantur, eius religioni te eundem uinctum astrictumq; dedamus. Terent. Eunuc. Quas matres student Demissis humeris esse, uincto pectore, ut graciles sient. Vinctus aliquando pro captiuo accipitur, siue pro seruo compedito sumitur, qui ex uinculis aut in ergastulo opus facit, *δεσμώτης*. Seneca: Qui unus erat è uinctis Cæsaris, mox libertate donatus est. Plin. Epist. 12. Nam nec ipse usq; uinctos habeo. Vinctus, us, ui, ligamen. Varr. 1. de Re rust. c. 8. Et uindemia facta, deinque discat pendere in palmam aut funiculo, aut uinctu, quod antiqui uocabant cestum.

VINCVLVM, li, *Desmo, δέσμα, δεσμός*, ligamen. Cice. 3. Offic. Nullum enim uinculum ad stringendam fidem iureiurando maiores arctius esse uoluerunt. Copulare uno uinculo. Li. 8. Bell. Pun. Virg. 8. Aen. Nam tenera arcebant uincula palmas. Ouid. 9. Metam. Dixerat, & summo digitorum uincula collo Iniicit. Cic. pro Cecin. Qui ius ciuile contemnendū putat: is uincula reuellit, non modo iudiciorum, sed etiam utilitatis, uitæq; cōmunis. Vincula, pro uiminibus, quibus uites religantur. Colum. lib. 3. Salix humida loca desiderat, genista etiam sicca, utræq; tamen circa uineam feruntur, cō palmitibus idonea præbeant uincula. Vinculum iugale, per translationem pro coniugio. Virg. 4. Aen. Ne cui me uinclo uellem sociare iugali. Vincula pro carcere, *δεσμωτήριον*, in quo noxij uincti seruantur. Cice. 7. Ver. Quid si aufugisset? si uincla rupisset? In uinculis esse, est in carcere esse uinctū. Plin. lib. 7. cap. 34. de Scipione Nasica. In summa, ei in patria mori non licuit: non hercle magis, quàm extra uincula illi sapientissimo ab Apolline iudicato Socrati. Venuleius de uerb. signifi. Vinculorum appellatione uel priuata, uel publica uincula significantur. Custodiæ uero, tantum publica custodia.

VINDELICIA, *Οὐινδελικία*, regio Germaniæ confinis, Rhetiā habens ab Occasu, & Noricum ab Oriente. Eam Lycus amnis disterminat à Rhetia, Aenus à Norico. à Septentrione Danubio terminatur, à Meridie Alpibus supra Italiam extensis. Eius ciuitas insignis est Augusta Vindelicorum, uulgo Augspurg: cuius meminit Ptolemæus lib. 2. ca. 13.

VINDELICI, *Οὐινδελικοί*, Ptol. Vindeliciæ incolæ, hodie Germanis annumerati. Horat. Videre Rheti bella sub Alpibus Drusum gerentem, & Vindelici.

VINDEMIA, æ, *Vindemia, τρυγητός*, collectio uuarum, quasi uinidemia, à uino demendo. Colum. lib. de Arbor. Vindemia facta, statim putare incipito, ferramentis quàm optimis. Varro l. 1. Rei rust. ca. 54. In uinetis uua cum erit matura, uindemiam ita fieri oportet. Nonnunquam accipitur pro ipsis uuis. Virg. 2. Geo. Mitis in apricis coquitur uindemia saxis. Idem 2. Geor. Non eadem arboribus pendet uindemia nostris. Transfertur & ad aliarum rerum collectionem. Plin. Prima mellis uindemia melior. Col. lib. 10. Mox uere transacto, sequitur mellis uindemia. Vindemiola, æ, pe. cor. diminutiuum. Cic. ad Att. li. 1. Ego omnes meas uindemiolas eò reseruo, ut illud subsidium senectuti parem. De studiorum fructu loquitur.

VINDEMIATORIVS, a, um, *Vinaio, τρυγητικός*, quod ad uindemiam pertinet. Varro lib. 3. de Re rust. cap. 2. Nihilo magis torcula, uasa uindemiatoria, aut serias olearias, aut trapeta.

VINDEMIO, mias, *Vindemiare, τρυγάω*, uuas colligo. Pli. li. 14. c. 2. Nouissimas uindemiant. Hinc Vindemiator, *τρυγητής*, qui uindemiam peragit. Colum. lib. 4. Vindemiatoribus quoq; hæ semitæ laxitatem opportunam præbent, per quā uel fructus, uel staminina portentur. Huius dictionis secundam syllabam contra primitiui naturam corripuit. Hor. 1. Serm. Sat. 7. Durus Vindemiator, & inuictus, cui sæpe uiator Cessisset magna compellens uoce cucullum. Ouid. uero detraxit a, ut, de, syllabam produceret, in 3. Fast. At non effugiet uindemitor. Est & Vindemiator sidus cœleste, quod tertio Nonas Martij apparet. Plin. lib. 10. cap. 31. Delphinus occidens 11. Calen. Septem. Cæsari, & Assyriæ stella, quæ uindemiator.

VINDEX, cis, *Vendicatore, τιμωρός, ἔκδικος, ἐκδικητής*, proprie ultor iniuriæ. Cice. ad Sext. lib. 1. Epist. Sed partim odio inducti me excludunt, & aperte uindicem coniurationis oderunt: partim non credunt. Idem 3. de Nat. deo. Furiæ dictæ sunt, speculatrices credo & uindices facinorum & sceleris. Accipitur item Vindex pro assertore seu defensore. Cic. Octauio: Extitisti tu uindex nostræ libertatis.

VINDICIAE, arum, *Sentenze, ἐλευθερώσεις*, sententiæ, siue assertiones, aut adiudicationes: quæ si à seruitute in libertatem fiunt, dicuntur Vindiciæ secundum libertatem: si uero à libertate in seruitutem dicuntur Vindiciæ secundum seruitutem. Vnde Prætor dicitur Decernere uindicias secundum libertatem, quando in libertatem asserit. Idem dicitur Dare uindicias secundum seruitutem, quando pronunciat eum serui loco habendum, donec dicta causa de statu constiterit. Huiusmodi enim uindiciæ, id est, adiudicationes libertatis, aut seruitutis, proprie pendente lite à Prætore dari dicuntur: dum qui sui status quæstionem patitur, postulat à Prætore uindicias secundum libertatem: id est, ut interim pendente lite, sit in ipsa possessione libertatis: hoc est, ut interim libertate potiatur. Nec tantum de libertate, aut seruitute uindiciæ dicuntur, sed & de aliis rebus: ut cum de re aliqua inter duos, aut plures apud Prætorem controuersia est, & incertum est, uter litigatorum pendente lite rei controuersiæ possessor esse debeat, uterque autem à Prætore uindicias postulat: id est, ut hodie causidici loquuntur, recredentiam: dat autem iudex, cui æquum esse uidetur. Cui autem dederit, satisdat aduersario suo, nihil se deterius factutum in possessione, de qua iurgium est: rursus sponsione ipse prouocatur ab aduersario certæ pecuniæ, aut æstimationis, quam amittat, ni sua sit hæreditas, de quo contendit. Vindiciarum nomen à Vindicio seruo tractum esse, auctor Liu. li. 2. ab Vrbe, Qui quòd coniurationem iuuentutis de reducendo Tarquinio detexisset, primus in libera ciuitate libertatem est adsecutus. Alii tamen à uindicando dictū malunt, quòd inter cætera aliquando significat uindicias dare. Liu. 3. ab Vrb. Ita uindicator Virginis spōdentibus propinquis. i. dantur uindiciæ puellæ Virginiæ secundum libertatem. Vindiciarum lis ea est, qua rei controuersæ momentaneam, ut loquuntur, possessionem petimus, interea dū de ipsa possessione disceptatur.

VINDICO, cas, penult. corr. *Vendicare, ἐκδικέω, τιμωρέω*, proprie ulciscor, punio, castigo. Cic. 2. de Legib. Grauiter olim ista uindicabat uetus in Græcia longe prouidens. Ouid. 6. Fasto. Quiq; necem Crassi uindicet, ultor erit. Cic. 5. Ver. Omnia postremo, quæ uindicatis in altero, tibi ipsi uehementer fugienda sunt. Vindicatum est, impersonaliter: pro animaduersum est. Cic. 7. Vert. Fateor non modo in socios, sed etiam in ciues militesq; nostros persæpe esse seuere ac uehementer uindicatum. Vindicatio, onis, uerbale, *ἐκδίκησις, τιμωρία*, ultio, uindicta. Cice. 2. de Inuent. Vindicationem, per quam uim & contumeliam, defendendo, aut ulciscendo, propulsamus à nobis, & à nostris, qui nobis chari esse debent & per quam peccata punimus. Vindicare itē est ab iniuria, contumeliave, aut damno defendere, aut liberare, *ἀπαλλάττειν*. Ci. de Senect. Est & senectus natura loquacior, ne ab omnibus eam uitiis uidear uindicare. Liui. lib. 3. A cuius crudelitate uosmetipsos armis uindicatis. Vindicare in libertatem, id est, asserere, *εἰς ἐλευθερίαν ἐξαιρεῖσθαι*. Ci. in Par. In libertatem uindicari uult? Idem 3. de Orato. Me tamen ista oscitans sapientia, simul atque ad eam confugero, in libertatem uindicabit. Cæs. 1. Bel. Pun. Vt se, & populū Rom. paucorum factione oppressum, in libertatem uindicaret. Liui. 9. Bel. Pun. Et missum se ad eos uindicandos in libertatem ait.

VINDICTA, æ, *Vendetta, ἐκδίκησις, τιμωρία*, ultio, uel animaduersio pro delicto. Paulus. l. Quod reipub. de Iniuriis: Quod reip. uindicandæ causa secundum bonos mores fit, etiamsi ad contumeliam alicuius pertinet: quia tamen non ea mēte magistratus facit, ut iniuriā faciat, sed ad uindictam maiestatis publicæ respiciat, actione iniuriarum non tenetur. Ouid. 4. de Pont. Cum tibi suscepta est legis uindicta seueræ, &c. Aliquando libertas, siue uirga, qua serui libertate donabantur, *ἀπελευθέρωσις*. Nam libertatem donandi, tres sunt species, ut ostendit Cice. in Topic. Vna, ut censu liber fiat. Censebantur enim antiquitus soli ciues Romani. Siquis enim consentiente populo, uel iubente domino, nomē detulisset in censum, ciuis Romanus fiebat, & seruitutis uinculo soluebatur. Altera pars adipiscendæ libertatis, quæ uindicta uocabatur, cum Prætor manumittendi serui capiti uirgam imponens, eundem in libertatem uindicabat, dicēs quædam uerba solennia: atq; ideo illa uirgula Vindicta uocabatur. Tertia, si quis suprema uoluntate in testamento fecerit, seruum liberum scripserit. Cic. in Top. Si neque censo, neque uindicta, nec testamento liber factus est, non est liber: neque est ulla earum rerum: non est igitur liber. Horat. 2. Serm. Sat. 6. Quem ter uindicta quaterque imposita, haud unquam misera formidine priuet. Vbi Acron: Vindicta,

cta, id est, uirga qua percutiebantur serui dum liberi fiebãt.

VIDIVS, Hispaniæ Tarraconẽsis insignis mons, apud Ptolemæum lib. 2. cap. 6.

VINEA, neæ, *Vignale, ἀμπελὼν ἀμπελεὼν*, multitudo uitium simul consitarum. Col. li. 3. ca. 2. Ideo non est uineis apta: uix etiam arbusto. Virgil. 2. Ge. Hinc omnis longo pubescit uinea fœtu. Ci. de Senect. Nec uero segetibus solum, & pratis, & uineis, & arbustis res rusticæ lætæ sunt, sed pomarijs etiã & hortis, tum pecudum pastu, & apium examinibus, tum florum omnium uarietate. Ouid. 5. Fast. Si bene floruerint segetes, erit area diues: Si bene floruerit uinea, Bacc. erit. Vinearum quinque sunt genera: unum sparsis palmitibus humi repens: alterum pedatum, simplici adminiculo sustentatum: tertium iugatum: quartum compluuiatum: quintum arbustiuum: quæ omnia latius exequitur Plin. lib. 17. ca. 22. Est etiam Vinea instrumentum bellicum, ex lignis compactum, latum pedibus octo, altum septem, longum sexdecim tectum duplici ligno, cratibusq; contextum. Latera quoque uimine sepiuntur, ne saxorum ac telorum impetu perfringantur, extrinsecus, ne crementur, crudis, ac recentibus coriis integuntur. Cum plures fuerint, iunguntur ordine, sub quibus oppugnatores, tutius ad muros subruẽdos procedũt. Plaut. in Mil. Ad eum uineas, pluteosq; agam. Cic. ad Cato. lib. 15. Aggere, uineis, turribus oppugnaui, usus que multis tormentis.

VINEALIS, & hoc le, *Di uigna, ἀμπέλειος*, quod est aptum ad uineam. Col. li. 3. cap. 11. Sed ne nunc per infinitas terreni species euagemur, eõ inter pellime commemorabimus Iulij Græcini conscriptam uelut formulam, ad quam posita est limitatio terræ uinealis.

VINEARIVS, ria, rium, *Di uigna. ἀμπελικὸς*, quod est uineæ, uel quod ad uineam pertinet. Colum lib. 5. cap. 5. Validam uitẽ in ramos diducere censeo, & traducibus dispergere, atque diradiare, cæterosq; uinearios coles præcipitare.

VINEATICVS, ca, um, *ἀμπέλειος*, quod ad uineam pertinet: ut, Falces uineaticæ. Varro 1. de Re rust. cap. 22. Sic alia quoq; nonnulla genera species habent plures, ut falces. Nam dicũtur ab eodem scriptore, uineaticæ opus esse sex. Colum. l. 4. cap. 1. Vnum atque alterum reprehendissent, quippe semioribus uineaticis omnino me profundos censoisse fieri scrobes.

VINETVM, ti, *Vignale, ἀμπελὼν*, locus uineis abũdans. Col. l. 3. cui uineis facere cordi ẽ, faciat uitiariũ, ex quo possit agrũ uineis uestire. Ci. 2. de Nat. deo. Nec uero ita refellendum est, ut si segetibus aut uinetis cuiuspiam tempestas nocuerit. &c. Virg. 2. Georg. Neue tibi ad solem uergant uineta cadentem.

VINIPOTOR, pen. pro. huius uinipotoris, *Beuitor di uino, οἰνοπότης*, potator uini. Plin. lib. 10. cap. 54. Scitum de quodam uinipotore reperitur, Syracusis tandiu potare solitũ, donec ab eo cooperta in terra oua fœtum ederent.

VINITOR, oris, penult. correp. *ἀμπελουργὸς*, rusticus uinearũ cultor. Columella lib. 1. Separandi sunt aratores à uinitoribus. Cic. 5. de Finibus. An ea, quæ per uinitorem antea consequebatur, etiam per seipsam curabit? Virg. Ecloga 10. Maturæ uinitor uuæ. Vinitorius, uinitoria, uinitorium, *ἀμπελουργικὸς*, quod est uinitoris. Col. l. 4. c. 25. Est autem sic disposita uinitoriæ falcis figura.

VINOLENTVS, ta, tum, *Embriaco, cotto dal uino, ἔξοινος, πάροινος, οἰνόφλυξ*, ebriosus, uino se ingurgitans. Cice. 4. Academ. Ne uinolenti quidẽ, quæ faciũt, eadem approbatione faciunt, qua sobrij, dubitant, hæsitant, reuocant se interdum, hisq;, quæ uidentur, imbecillius assentiuntur: cumq; edormierũt, illa uisa quàm leuia fuerint, intelligunt. Hinc Vinolentia, *μέθη, οἰνοφλυγία*, ebrietas. Cic. in Top. Cuius etiá generis illa sunt ex quibus uerum nonnunquam inuenitur, pueritia, somnus, imprudentia, uinolentia, insania.

VINOSVS, a, um, *ἀμπελοδυσικὸς, οἰνώδης*, qui uini cupidior est, ut ait Valla lib 2. Ouid. 3. de Arte. Sit tibi Callimachi, sit Coi nota poetæ. Sit quoque uinosi Teia musa senis. Plaut. in Curcul. Quid opus est uerbis? uinosissima est. Vinosus succus, uini saporem referens: qualis est moro, pyro, myrto. Pli. quoq; inter mali Punici genera uinosa quædã appellat, quæ aluum sistunt, & stomachum.

VINVLVS, penultima correp. uox est Plautina, quã pro suaui usurpasse uidetur. Plaut. in Asina. Compellando blãditer, osculando oratione uinula, uenustula.

VINVM, uini, *Vino, οἶνος*, à ui deducitur, quod uim inferat mẽti, uel à Græco, *οἶνος*. Ouid. 1. de Art. Et Venus in uinis, ignis in igne fuit. Quo tamen in loco nonnulli maiũt legere: Et Venus in uenis. Martial. lib. 3. Resinata binis, uina Falerna fugis. Virg. 9. Aen. Fusique per herbam Indulgent uino, & uertunt crateras ahenos. Cic. de Senectu. Vt enim nõ omne uinum, sic nõ omnis ætas uetustate coacescit. Quatuor præcipui sunt uini sapores, dulcis, acutus, lenis, & austerus. Primus Noe uinum inuenit, sicut sacræ testantur literæ. At gẽtiles docent Bacchum uini repertorem fuisse. Primus uero Italis Saturnus dedit, è Creta in Latium aduectus. Vinum tortiuum, quod nouissime expressum est. Colum. li. 12. c. 36. Tortiuum mustum dicitur, quod post primam pressuram uinaceorum circuncisio pede exprimitur. Contra *πρότροπον* uocamus, quod defluit prius, quàm uuæ calcentur. Vina, pro poculis, seu uasis uinariis. Virg. 1. Aenei. Crateras magnos statuunt, & uina coronant. Hinc deducitur diminutiuum Villum: de quo suo loco.

VINGVM, *ἴγγον*, herba est foliis amplis, pusillo caule, & radice longa, cibis idonea: quam Aegyptii colligere solent, cum effusus fuerit amnis, eaq; deorum aras coronare. Auctor Theophrastus lib. de caus. plant. lib. 2. cap. 12.

VINTIVM, *Οὐίντιον*, oppidum est in Alpibus littoreis, apud Ptolemæum lib. 3. cap. 1.

VIOLA, æ, *Viola, ἴον*, flosculus purpurei coloris, cuius planta folium habet hederæ non dissimile, nigrius tamen & tenuius, cauliculum autem à media radice prosilientem, florem, uti dictum est, ferentem purpureum. Cice. 5. Tuscul. An tu me in uiola putabas, aut in rosa dicere? Virg. 2. Eclo. Tibi candida Nais pallentes uiolas, & summa papauera carpens &c. Dicta autem putatur Viola, quasi uitula, propterea, quòd hunc florem Poetæ fabulentur in pabulum Ius puellæ, iam in iuuencam conuersæ, à terra fuisse effusam: unde & à Græcis ab eiusdem puellæ nomine *ἴον* appellatum uolunt. Sunt & luteæ uiolæ, & cœruleæ, & albæ, quas omnes Græci *λευκοίω* nomine complectuntur. Vide Plin. lib. 21. cap. 6.

VIOLABILIS, *Violabile, βιάσιμος*, qui aptus est, ut uioletur: ut contra, inuiolabilis, qui non facile uiolari potest. Virgil. 2. Aeneid. Vos æterni ignes, & non uiolabile uestrum Testor numen ait.

VIOLACEVS, a, um, *Violato, color di viola, ἰοειδὴς, ἰάνθινος*, idem quod purpureus, hoc est, uiolæ colorem referẽs. Cornelius Nepos, ut tradit Plin. lib. 9. cap. 39. dixit: Me iuuene uiolacea purpura uigebat.

VIOLARIA, rum, *Violari, ἰωνιαὶ*, loca, in quibus copiosæ nascũtur uiolæ. Virgil. lib. 4. Ge. Irriguumq; bibant uiolaria fontem. Vel ipsæ potius uiolæ uno in loco consitæ. Oui. 4. Fast. Ille legit calthas, huic sunt uiolaria curæ.

VIOLARIVS, rij, *Tentore di pauonaZZo. ἰοβαφεὺς*, dicitur uiolacei coloris infector. Plaut. in Aul. Flammearij, uiolarij, carinarij.

VIOLENS, *Violente, βίαιος*, apud Horat. teste Budæo, pro uiolento legitur. Hinc Violenter, aduerbium, ut uult Acron. Liu. 5. ab Vrbe. Quia solennia ludorum, quos intermitti nefas est, uiolenter decreuisset. Proconsulatum uiolenter gerere, apud Plinium Epist. 9. lib. 3. id est, crudeliter. Violenter tolerare, apud Ter. in Phor. id est, ægre, inuite.

VIOLENTIA, tiæ, *ViolenZa, βία*, vis maior, impetus. Plin. lib. 2. cap. 38. Quoniam & tonitruum & fulminum iactus horum uiolentiæ plerique assignant. Ci. 5. Tusc. Ne sobrius in uiolentiam uinolentiorum incidat, ante discedit. Virg. 2. Aene. Haud secus accenso gliscit uiolentia Turno.

VIOLENTVS, a, um, *Violente, molento, βίαιος*, qui uim facit. Ou. 8. Metamor. Nunc uiolentus aper, nunc quem tetigisse timerent Anguis erat, modo te faciebant cornua taurum. Cla. 8. Paneg. Peragit tranquilla potestas, Quod uiolẽta nequit. Vir. 2. Ge. Aut ubi nauigiis uiolentior incidit Eurus. Oui. 3. Metam. Aliis uiolentior æquo Visa dea est. Ponitur quandoque pro superbo. Virg. 10. Aeneid. Violentaque pectora Turni Edocet.

VIOLO, as, pen. corr. *Violare, guastare, offendere, machinare, βιάζομαι, παρανομέω*, corrumpo, polluo, uim infero: quod proprie de uirgine dicitur, cum pudicitia eius ui eripitur. Ci. 3. de Nat. deo. Minerua quinta Pallantis, quæ patrem dicitur interemisse, uirginitatem suam uiolare conantem. Transfertur & ad alia. Dicimus enim, Violare amicitiam, dignitatem, existimationem, fidem coniugij, fœdus, hospites, iura, loca religiosa, parentes, Remp. sacra, Violare famam probris, &c. Cic. 3. Verr. Cum apud exteras nationes imperij, nominisq; nostri famam, tuis probris, flagitiisq; uiolaris. Idem ad Qu. F. lib. 13. Nisi quid existimas in ea re uiolari existimationem tuam. Idem 3. de Fini. Vt peccatum est patriã prodere, parentes uiolare, fana depeculari, &c. Virg. 4. Aen. Sed mihi uel tellus optem prius ima dehiscat, Ante pudor, quàm te uiolem, aut tua iura resoluã. Violatus, a, um, particip. Liu. 2. ab Vrb. Post publicam causam priuato dolore habito, ne uerbo quidẽ uiolatis Consulibus, rogationem tulit ad populum. Oui. 3. de Pont. Eleg. 5. Ipse quidem Getico peream uiolatus ab arcu. Violandus, a, um: ut, Fœdera clam uiolanda, Tibul. lib. 1. Eleg. 9.

Violatio,onis,uerbale,*βιασμὸς*,uiolétiæ illatio,corruptio, profanatio. Liuius lib.9.Bel.Pun. Tum quoque alio genere cladis eadem illa pecunia omnibus contactis ea uiolatione templi furorem iniecit: atque inter se ducem in ducē, militē in militem rabies hostilis uertit. Violator,oris,*βιαστὴς*, uiolentiæ illator, corruptor, ruptor. Liuius quarto ab Vrb.Hiccine est, inquit,ruptor fœderis humani,uiolatorq; gentium iuris?

Vipera,æ, pen.corr. *La serpa ditta uipera*, *ἔχις*,*ἔχιδνα*, serpentis genus, quod ui pariat. Vulgo enim persuasum est, pullos erosis matris lateribus cum interitu eius erumpere. quod falsum esse experientia comprobatur. Cice. de Arusp.resp. Etiam ne in sinu, atque in deliciis quidam optimi uiri uiperam illam uenenatam, ac pestiferam habere potuerunt? Virg.3.Georg.Sæpe sub immotis præsepibus, aut mala tactis Vipera delituit. Ouid.2.de Reme.Amo. Parua necat morsu spatiosum uipera taurum. De uipera uero Nicander ita scribit in Theriacis.

> Θολερῷ κυνόδοντι
> Θυρὰς ὁ δ᾽ἀξ ἐμφῦσα κάρlω ἀπέκηξεν ὁμεύνε.
> Οἱ δὲ πατρὸς λώβlω μετεχίαθον αὖ τίνα τυτθοὶ
> Γινόμενοι ἐχῆες ἐπεὶ διὰ μητρὸς ἀραιlὼ
> Γαστέρ᾽ ἀναβρώσαντες ἀμήτορες ἐξεγένοντο.

Ambrosius lib.Hexam.Vipera (inquit)nequissimum genus bestiæ,& super omnia,quæ serpentini sunt generis,astutior. Vbi coeundi cupiditatem assumpserit, murænæ maritimæ notam sibi requirit copulam, uel nouam præparat: progressaq; additus, sibilo testificata præsentiam sui,ad cōiugalem amplexum illam euocat. Muræna autem inuitata non deest uenenatæ serpenti. Expetitos usus suæ impertit coniunctionis. Atque ubi aduentare uipera comparem senserit,uenenum euomit, reuerentiam marito deferens.Hieronymus uero ad Præsidium sic scribit: Viperæ per os coitum faciunt. Masculi mortem contemnunt. Sed fœmina in ipso coitu, siue magna dulcedine exagitata, siue futuri præsciens periculi, dum absorbet semen,caput masculi excidit, & sic eum occidit. Sed cum conceperit, uiscera illius ab ipsis quos conceperit, comeduntur, & sic matrem occidunt. De uipera Plin.abunde multis locis, maxime uero lib. 10. cap.62. Viperæ (inquit) mas caput inserit in os, quod illa abrodit uoluptatis dulcedine. Terrestrium eadem sola intra se parit oua unius coloris,& mollia,ut pisces.Tertia die intra uterum catulos excludit: deinde singulos singulis diebus parit,uiginti fere numero. Itaque cæteræ tarditatis impatientes, perrumpunt latera, occisa parente. Hæc Plin. Apollonius tamen apud Philostratum negat hoc esse uerū, quamuis à grauissimis auctoribus affirmetur, eo quòd aliquando uisa sit uipera catulos suos, quos peperisset,lambere, & expolire: idq; etiam hodie frequenti experientia cognitum est. Quo fit, ut rectius sensisse putentur,qui Viperā dictum putant, quasi Viuiperam, quod non oua,ut cæteri serpentes, sed uiuum pariat animal. A uipera fit Viperinus, a,um,pen.prod. *ἐχίδνειος*. Plin. E uiperina carne fiunt theriaci pastilli.Ci.1.de Fin. Cui uiperino morsu uenæ uiscerum Veneno imbutæ tetros cruciatus cient.Plin.li.11.c.53. Scythæ sagittas tingunt uiperina sanie, & humano sanguine. Horat. Epod. 3. Quid hoc ueneni sæuit in præcordiis? Num uiperinus his cruor Incoctus herbis me fefellit? Viperitus,a,um eiusdem significationis. Virg.lib.7.Aen. Vipeream inspirans animam. Idem 7. Aen. Vipereo generi, & grauiter spirantibus hydris. Ouid.2. Metamorph. Vidit intus edentem Vipereas carnes uitiorum alimenta suorum Inuidiam.

Vipiones, *Vccelli minor delle grue, di quella spetie*, *γεράνια*, sunt minores grues, sicut Pipiones minores columbi. Plin.lib.10. ca.49. In Balearibus insulis & buteo accipitrum generis in honore mensarum est: item uipiones, sic enim uocant minorem gruem.

Vir, huius uiri, masc.gen. *L'huomo*, *ἀνήρ*, à ui dicitur,quod ui, hoc est,uiribus, & robore præstet. Et modo respectu ætatis, dicitur uir. Pli.lib.7. Quod non modo in puero siue adolescente, sed etiam in uiro admiratione dignum uideretur. Modo respectu sexus: ut, Plin.lib.10.cap.63. Viros auidiores ueneris hyeme,fœminas æstate, Hesiodus prodidit. Vnde Semiuiri, *ἡμίανδροι*, dicuntur eunuchi, & molles, atque effœminati. Modo respectu coniugii. Terent. in And. Tibi generum firmum, & filiæ inuenies uirum. Oui.1.Metamor. Imminet exitio uir coniugis, illa mariti. Nec solum de hominibus, sed etiam de brutis dicitur. Virg.7.Eclo. Vir gregis ipse caper. Modo respectu fortitudinis. Virum enim hominem præsenti, excellétiq; animo nuncupamus. Curtius, Exurgite (inquit) aliquando, si uiri estis, atque arma capessite. Cic.pro Cæl. Cum iam se corroborauisset: ac uir inter uiros esset. Terentius Adeph. Laudo Ctesipho: patrissas: abi, uirum te iudico. A Vir fiunt composita, Duumuir, Triumuir, Quinqueuir, Septemuir, Decemuir, Cētumuir, Leuir, Viripotens,de quo paulo ante meminimus,Semiuir, quæ omnia (secundum Priscianum) ideo composita accipiuntur, quia sub uno accentu pronunciantur. Deriuata Virilis, Virilitas,Viriliter,Viritim,Viripotens, Virosus. Vide infra suo ordine.

Virago,pe.pro.in genitiuo Viraginis, *Donna che tien dell' huomo*, *ἀνδρείαινα*, mulier fortis, quæ uiro similis sit, & uirilia opera faciat. Plaut.in Mer. Recte ego emero matri tuæ Ancillam uiraginem aliquam,non malam,forma mala. Oui.2. Metam. Huc ubi peruenit bello metuenda uirago.

Virbius,idem qui Hippolytus,Thesei,& Hippolytæ Amazonis filius, qui, cum à Phædra nouerca per calumniā apud patrem delatus esset,quod ipsi stuprum inferre uoluisset, patris iram uetitus, conscenso curru, fugam arripuit. cumque iuxta maris littus peruenisset, incusso à Neptuno pauore, equi conseruati, implicatum habenis Hippolytum dilacerarunt. Cuius uicem miserata Diana,ad uitam eum reuocauit,& in Aricino nemore collocatū,pro Hippolyto Virbium appellauit,quasi bis uirum. Ouid.15.Metam.

> Tum mihi,ne præsens augerem muneris huius
> Inuidiam densas obiecit Cynthia nubes:
> Vtq; florem tutus, possemq; impune uideri,
> Addidit ætatem: nec cognoscenda reliquit
> Ora mihi: Cretenq; diu dubitauit habendam
> Traderet au Delon: Delo, Cretaq; relictis,
> Hic posuit: nomenq; simul, quod possit equorum
> Admonuisse, iubet deponere. Quiq; fuisti
> Hippolytus, dixit, nunc idem Virbius esto.

Vireo,uires,uirui, *Esser uerde*, *uerdeggiare*, *θάλλω*, *χλωραίνομαι*, *χλοαίνομαι*, uiridis sum. Virg.lib.6.Aene. Quale solet syluis brumali frigore uiscum Fronde uirere noua. Ci.5. Tusc. Itaque & arbores, & uites, & ea quæ sunt humiliora, neque se tollere à terra altius possunt: alia semper uirent, alia hyeme nudata, uerno tempore tepefacta frondescunt. Ouid.2.Met. Pectora felle uirent,lingua est suffusa ueneno. Virens, uirentis, participium. Horatius de Arte. Mercator ne uagus, cultor ne uirentis agelli. Virg.4. Geor. At liquidi fontes,& stagna uirentia musco.

Viresco,prima syllaba correp.uiridis fio.Vir.1.Georg. Hic segetes,illic ueniunt felicius uuæ: Arborei fœtus alibi,atq; iniussa uirescunt Gramina. Colum.lib.11.ca.2. Quidam cū uidissent partem aliquam uuarum uirescere crediderunt tempestiuam esse uindemiam. Hinc fit compositum Euiresco, *αὐαίνομαι*, id est, aresco,& uiriditatem amitto. Varro Prometheo, ut citat Nonius: Atque ex anguibus dolore euirescat color. Reuiresco, *ἀναθάλλω*, pristinam uiriditatē resumo, ad uigorem redeo. Stat.li.5.Syluarum: Alios melior reuirescit in annos. Viresco,prima syllaba pro. *κρατύνομαι*, uires acquiro,inualesco. Virescit(inquit Nonius) maiorum uirium fit: eiusq; rei testem citat Furium in Poematis: Hinc crescunt animi: uirescit uulnere uirtus.

Viretum,ti, *Luogo di uerdura*, *ἄλσος*, locus naturali herbarum arborumve uiriditate amœnus. Virg. lib.6.Aen. Deuenere locos lætos & amœna uireta Fortunatorum nemorum.

Virga,gæ, *Bacchetta*, *uimino*, *uerga*, *ῥάβδος*, uimen, bacillum tenue, uel aliud quiduis, quo ad ligandum, uerberandumve utimur. Cic.pro C. Rabirio: Porcia lex uirgas ab omnium ciuium Romanorum corpore amouit. Virg.1.Georgicorū: Nunc facilis rubea texatur fiscina uirga. Idem 2.Georg. Solis est turea uirga Sabæis. Plin.lib.12.cap.14. Virgis etiam turis ad nos commeantibus. Virga censoria, prouerbialiter dicitur pro superciliosa iudicandi auctoritate à Romanorū nimirum magistratuū sumpta translatione, penes quam auctoritas erat de ciuium moribus iudicādi, equitemq; equo, & Senatorem ordine suo priuandi. Quint.li.1.cap.5. Quoquidem ita sunt seuere usi ueteres grammatici, ut non uersus modo censoria quadā uirga notare,&c. Interpres Quintiliani obeliscum intelligit,quo Grammatici iugulare solent uersus, quos nothos iudicabant & irreptitios. Hinc fit, diminutiuum Virgula,p.cor. *ῥαβδίον*, Colum.lib.3.cap.13. In cuius latere uirgula prominens ad eam altitudinem. Virgula diuina, prouerbij speciem habet, quo utimur, quoties aliquid non humana ope, sed numinis alicuius fauore contigisse uolumus significare. Cice. 1. Offic. Quòd si omnia nobis, quæ ad uictum, cultumque pertinent, quasi uirgula diuina, (ut aiunt) suppeditarentur. Vide latius in Erasmi Adagiis.

Virgatus,a,um, adiectiuum, *ῥαβδωτὸς*, ut, Virgata uestis, diuersi coloris uirgis uariegata,& distincta: aut (ut Iulius Pollux interpretatur) in qua intexebantur uirgæ purpureæ, est

est lineæ, quas Græci παρύφας uocant. Vir. 8. Aen. Aurea cæsaries ollis, atque aurea uestis: Virgaris lucent sagulis. Corpore uirgato rigris, Silius l. 5. Et apud eundem lib. 4. Vestes uirgatæ auro: hoc est, uirgis seu lineis aureis distinctæ.

VIRGATOR, oris, ῥαβδιστὴς, ῥαβδισὴς, ῥαβδοῦχος, qui uirgis cædit. Plaut. in Asin. Vbi sæpe causam dixeris pendens aduersus octo Astutos, audaces uiros, ualentes uirgatores.

VIRGEVS, ea, eum, Di uerghe, ῥάβδινος, quod est factum ex uirgis. Virg. lib. 1. Ge. Virgea præterea Celei, uilisq; supellex. Id est, uasa ex uimine facta. Colum. lib. 1. cap. 6. Ideoque periti rustici quicquid ouilibus stabulisque couersum progesserunt, superpositis uirgeis cratibus tegunt. Flamma uirgea: hoc est, flamma ex uirgis accensis facta, ut sit flamma ualidior, inquit Seruius in illud Virgilij 7. Aeneid. Magno ueluti cum flamma sonore Virgea suggeritur costis undantis aheni.

VIRGETVM, ti, pen. pro. ῥαβδὼν, locus uirgis consitus, ad alligandas uites. Cic. 2. de Leg. Sacerdotes uineta, uirgetaq; & salutem populi inaugurato.

VIRGAO, Hispaniæ Bæticæ ciuitas, inter Bætim, & Oceanum, alio nomine Alba dicta. Auctor Plin. lib. 3. cap. 1.

VIRGI, Pomponio teste, oppidũ in finibus Hispaniæ Bæticæ, à quo proximus sinus Virgitanus dicitur, quem Plin. Bæticæ & Tarraconensis terminum facit lib 3. cap. 1.

VIRGILIVS, Virgilio poeta, βιργίλιος, οὐεργίλιος, Mantuanus poeta celeberrimus, Marone, Maiaq; natus, qui primum apud Latinos inter poetas obtinet locum, Homerumq; Græcorũ Poetarum principem, si non exæquat, non longo certe sequitur interuallo. De nominis huius scriptura diuersi diuersa sentiunt, aliis primam eius syllabam secunda uocali, aliis tertia scribentibus. Quorum utriq; suis quibusdam nituntur rationibus. Minutianus Apuleius, uetustus Grammaticus, à uirgis, inter quas natus sit, Virgilium dictum putat, ideoq; per i, non per e, scribendum præcipit. Cui scripturæ Donatus quoq; non obscure astipulatur, cum in Vita eius tradit, à uirga nomen accepisse, quam mater eius ea nocte, quæ partum antecessit, in somnis sibi uisa est parere, tanta altitudinẽ assurgentem, ut cœlum contingeret. Hisce suffragatur & Calui illud: Id uates, cui uirga dedit memorabile nomen Laurea. In eadem sententia fuit & Priscianus. In Græcis quoq; codicibus (si id quippiam ad rem faciat) βιργίλιος scriptum legimus. Alij, & in primis Politianus, à Virgiliarũ sidere nomen hoc deducunt: ideoq; per secundam uocalem scribere malunt. Quam sententiam uetustorũ aliquot marmorum testimoniis confirmant. Quibus illud accedit, quod apud Eustachium quoq; in nauium Catalogum, & apud Suidam οὐεργίλιος legatur. Vide hac de re prolixiorem disputationem in annotationibus Pierij in Virgilium. Hinc Virgilianus adiectiuum: ut, Virgiliana uirtus, apud Pliniũ in Præfat. noni. Quinct. li. 1. ca. 3. Habendumq; in animo semper illud Virgilianum.

VIRGINALIS, & hoc, le, Di uirgine, παρθενικὸς, quod est dignũ uirgine, aut quod ad uirginem pertinet: ut, Virginalis modestia, apud Cice. 1. de Diuin. & Virginalis habitus, atq; uestitus, apud eundem sexta Verrina.

VIRGINDEMIA, æ, ῥαβδολογία, collectio virgarũ, verberandi, uinciendive gratia. Varro in Agathone: Quid tristiorem uideo te esse? an ideo quia scapulæ metuunt uirgindemiam? Plau. Rud. Tergumq; obtestor tuum, ut tibi uberem ulmeã esse speres uirgindemiam.

VIRGINEVS, a, um, παρθένειος, quod est uirginis, aut quod uirginem decet. Virg. 1. Ge. At si uirigineum suffuderit ore ruborem. Oui. 5. Met. Virginei uultus, & uox humana remãsit.

VIRGINITAS, atis, castitas, Virginità, παρθενία, uirginis, cui nullum fuit cum uiro commercium. Pli. lib. 24. cap. 13. Anaxilaus auctor est, mammas à uirginitate illitas, semper staturas. Oui. in Epi. Oenones ad Paridem: Me fide conspicuus Troiæ munitor amauit: Ille meæ spoliũ uirginitatis habet. Cice. 3. de Natu. deo. Mineruã patrem dicitur interemisse, uirginitatem suam uiolare conantem. Virg. 11. Aeneid. Sola cõtenta Diana Aeternum telorum & uirginitatis amorem Intemerata colit.

VIRGO, inis, vergine, uirgine, παρθένος, à uiridiori, id est, ualidiori, ætate appellata est; unde & matres aliquando Virgines appellatas inuenimus. Virg. Eclo. 6. de Pasiphae, quæ trium liberorum mater erat: Ah uirgo infelix, quæ te dementia cepit? Hodie tamen uirginem eam solam dicimus, quæ incorrupta est, & uirum non experta: cũi opponitur Mulier, quæ cum uiro habuit commercium. Vnde Cicero referente Quinct. lib. 6. ca. 4. obiurgationibus, quod sexagenarius Pobliam uirginẽ duxisset, Cras mulier erit, inquit. Vlpi. Quod si ego me uirginem emere putarem, cum esset mulier, emptio non ualebit. Virg. 2. Aen. Ecce trahebatur passis Priameia uirgo Crinibus à templo Cassandra. Hor. 3. Car. Ode 6. Motus doceri gaudet Ionicos Matura uirgo. Gell. lib. 12. ca. 7. Virginem habens iam maturam uiro. Bruta etiam animalia, quæ matem nondum admiserunt, Virgines dicũtur. Plin. lib. 28. cap. 9. Quin & sanguis equorum septicam uim habet: item equarum, præter quàm uirginum, erodit, emarginat, ulcerat. Per translationem Virginis uocabulum etiã aliis rebus communicatur, quas incorruptas significare uolumus. Vnde Cice. in Orat. Philosophiam castam, uerecundam, & incorruptam Virginem appellat. Est item Virgo unum ex Zodiaci signis, quam quidam Astræam siue Iustitiam esse putãt, Iouis filiam. Alii Erigonen Icarij filiam, ob insignem pietatem in cœlum translatam. Ferunt enim Icarum à Baccho utrẽ uini accepisse, ut eius usum mortalibus communicaret. Quare cum rusticos quosdam ad bibendum inuitasset, illi potius suauitate capti, æquo largius hauserũt. Qua ex re cum crapulæ incommodum sentiret, malum sibi medicamentum datum rati, Icarum interfecerunt. Erat Icaro canis, cuius ductu Erigone ad patrem peruenit: quem cũ mortuum inuenisset, doloris magnitudine contabuit, & Iouis miseratione inter astra est translata. Huius simulacrum uirginis habitu fingebatur, spicas aliquot manu tenentis: unde quidam eandem putauerunt cum Cerere. Cice. 2. de Nat. deo. Spicum illustre gerens insigni corpore Virgo. Est præterea Virgo, fontis nomen, cuius etiã hodie ductus Romæ conspicitur: Martialis lib. 7. Sed curris nitidas tantum prope Virginis undas.

VIRGVLTA, φρύγανα, ῥῶπες, multitudo uirgarum pullulãtium. Virg. l. 1. Ge. Quæcunque premes uirgulta per agros, Sparge fimo pingui. Cic. pro Cælio: Ergo hæc deserta uia & inculta, atque interclusa iam frondibus, & uirgultis, relinquatur. Cæsar 3. Bel. Gall. Sarmentis, uirgultisq; collectis, quibus fossas Romanorum compleant, ad castra pergunt.

VIRGVNCVLA, Virginella, παρθενισκάριον, diminutiuum est à uirgine.

VIRIATVS, Di gran forze, κρατερὸς, ἀλκιμὸς, antiquis ĩ usu erat pro ualido, & magnarum uirium homine, ut annotauit Nonius, citans illud Lucillij ex lib. 26. Saty. Contra flagitium, nescire bello uinci à barbaro uiriato Annibale. Viriatus, item, βιρίατος, Lusitanorum ducis nomen fuit, calliditatis acerrimæ uiri, quippe qui ex uenatore latro, ex latrone subito dux, atque Imperator factus, uniuersam Lusitaniam occupauit, M. Ventidiũ prætorem, fuso eius exercitu, cepit. Post Cn. Plancius Prætor nihilo felicius rem cũ eo gessit, tantumq; terrorẽ hostis hic Romanis intulit, ut aduersus eũ Consulari opus esset duce & exercitu. Deniq; à proditoribꝰ cõsilio Cæpionis interẽptus est, & ab exercitu multũ ploratꝰ, tumulatusq; nobilissime. Auctor Li. abbreuiatio Florꝰ.

VIRIA, æ, siue Viriola, æ, Vezzo, ornamentum colli, è gemmis uiridibus, ut quidam uolũt. Iabolemus in. l. Medico. de Auro & argen. leg. Funerari me arbitrio uiri mei uolo, & inferri mihi quæcunque sepulturæ meæ causa feram ex ornamẽtis, lineas duas ex margaritis, & uiriolas ex smaragdis.

VIRICVLAE, Forzette, picciole forze, ἰσχύδια, diminutiuum, pro infirmis, extenuatisq; uiribus: unde & patrimonii uiriculas legimus pro exiguis, tenuibusq; facultatibus.

VIRIDARIVM, rii, Horto, giardino, ἀλωὰ, locus uirentibus arboribus herbisq; amœnus. Suet. in Tyb. c. 60. Militem Prætorianum ob surreptum è uiridario pauonem capite puniuit.

VIRIDARII, ab Vlpiano appellantur serui, uiridariorum curæ præpositi.

VIRIDICATVS, ta, tum, χλωρὸς, idẽ quod uiridis. Cic. ad Quintum fratrem: Equidem hoc, quod melius intelligo, affirmo mirifica suauitate te uillam habiturum, piscina, & salientibus additis, palæstra, & silua uiridicata.

VIRIDITAS, atis, χλωρότης, color uiridis. Ci. de Senect. Terra semen tepefactum uapore & complexu suo, diffundit, & elicit herbescentem ex eo uiriditatem. Per translationẽ accipitur pro uigore: seu flore, quam ἀκμὴν uocant Græci. Ci. 3. Tus. Sed quãdiu in illo opinato malo uis quædam insit & uigeat, & habeat quandam uiriditatem, tandiu appelletur recens. Idem de Ami. Senectus aufert eam uiriditatem, in qua etiam tunc erat Scipio.

VIRIDIS, & hoc uiride, Verde, χλωρὸς, θαλερὸς, quod est herbacei coloris: à uigore, ut nonnulli existimant, quod nunquam æque uigeant plantæ, atque cum uirides sunt. Virg. lib. 8. Aen. Viridiq; in littore conspicitur sus. Plin. lib. 10. cap. 42. Super omnia humanas uoces reddunt psittaci, & qui dem sermocinantes. India autem hanc mittit: Psittacem uocant, uiridem toto corpore, torque tantum miniato in ceruice distinctã: Imperatores salutat, & quæ accipit uerba, pronunciant, in uino præcipue lasciua. Cic. 2. de Nat. de. Adde huc fontium gelidas perennitates, liquores perlucidos

amnium, riparum uestitus uiridissimos. Vir. 2. Ge. Quæque suo uiridi semper se gramine uestit. Per translationem Viridis accipitur pro florenti, & uigore prædito, ἀκμαστικῶς. Vir. 6. Aen. Iam senior, sed cruda deo, uiridisque senectus. Viridis ætas. Colum. in Præfatione operis: Cum istud opus non solum scientiam, sed uiridem ætatem cum robore corporis ad labores sufferendos desideret. Plin. Episto. 144. Numidia Quadratilla paulo minus octogesimo ætatis anno decessit, usque ad nouissimam ualetudinem uiridis. Iuuenta uiridis. Vir. 5. Aen. Euryalus forma insignis, uiridiq; iuuēta.

VIRIDANS, antis, particip. sine uerbi origine, χλωρὸς, χλοαρὸς, idē quod uirens, siue uiride. Plin. l. 37. c. 8. Viridantium & alia plura sunt genera. Vir. 5. Aen. Sic fatus cingit uiridāti tempora lauro. Plin. li. 4. ca. 8. Intus sua luce uiridante allabitur Peneus, uiridis calculo, amœnus circa ripas gramine, canorus auium concentu.

VIRILIS, & hoc le, pen. prod. Virile, ἀνδρικὸς, ἀνδρεῖος, quod est uiri: ut, Opus uirile, Proles uirilis. Vir. 7. Aen. Filius huic fato diuum, prolesq; uirilis Nulla fuit. Forma uirilis. Ouid. Epist. 4. Sint procul à nobis iuuenes, ut fœmina, compti: Fine coli modico forma uirilis amat. Stirps uirilis. Liui. 1. ab Vrb. Breui stirps quoque uirilis ex nouo matrimonio fuit, cui Ascanium parentes dixere nomen. Sexus uirilis. Plin. l. 10. ca. 55. Liuia Augusta parere sexum uirilem admodum cupiebat. Per translationem accipitur pro forti & magnanimo, & minimè effœminato. Terent. in Phorm. Animo uirili, præsentiq; ut sis, para. Cic. ad Attic. lib. 14. Acta enim illa res est animo uirili, consilio puerili. Pars uirilis, id est, uires, animi fortitudo. Ci. 5. Verr. Qui præsertim plus etiā quàm pars uirilis postulat, pro uoluntate populi Rom. oneris, ac muneris suscipere debeant. Pro uirili parte, id est, pro uiribus. Cic. pro Sext. Hæc qui pro uirili parte defēdunt, optimates sunt.

VIRILITER, aduerb. Fortemente, virilmente, ἀνδρικῶς, fortiter, & magno animo. Cic. 2. Tuscula. Itaque barbari quidam, & immanes ferro decertare acerrime possunt: ægrotare uiriliter non queunt. Idem 1. Offi. Quod enim uiriliter animoq; magno fit, id dignum uiro, & decorum uidetur. Ouid. 1. Fasto. Cui genitrix flenti, fortuna uiriliter, inquit, (Siste precor lacrymas) ista ferenda tibi est.

VIRILIA, uirilium, tantum pluraliter, Parti uergognose, αἰδοῖα, τα, uerēda, seu pudēda uiri. Pli. li. 21. c. 27. Et in totū ad uirilia, cauliculis eius uino, & aceto tritis, nihil utilius putant.

VIRILITAS, atis, Virilità, τὰ αἰδοῖα, idem quod uirilia, seu uiri pudenda. Martial. lib. 7. Non puer auari sectus arte mangonis, Virilitatis damna mœret ereptæ. Plin. lib. 23. cap. 1. Viriliter etiam fouetur uino calido uirilitas iumentis. Quint. lib. 4. ca. 12 Non alio mediusfidius uitio discentium, quàm quo mancipiorum negociatores formæ puerorum, uirilitate excisa, lenocinantur. Plin. lib. 7. cap. 4. Ex fœminis mutari in mares, non est fabulosum. Licinius Mutianus prodidit uisum à se Argis Arescontem, cui nomen Arescusæ fuisset, nupsisse etiam: mox barbam & uirilitatem prouenisse, uxoremq; duxisse.

VIRIPOTENS, tentis, ὡραία γάμου, nubilis, uiro matura: ut, Virgo uiripotens, apud Plaut. in Persa.

VIRITIM, aduerbium, Ad huomo, ad huomo, κατ' ἄνδρας, per singulos uiros, per singula capita. Cic. 2. de Repub. ut citat Nonius. Ac primus agros, quos bello Romulus ceperat, diuisit uiritim ciuibus. Varro l. 1. de Vita pop. Rom. Agros uiritim populo Romano attribuit. Liui. 1. ab Vrbe: Ex quo pacis belliq; munia non uiritim, ut ante, sed pro habitu pecuniarum fierent. Aliquando tamen Viritim accipitur pro separatim, & seorsum: ut, Pugnare uiritim μονομαχεῖν. Curtius li. 7. Siquis uiritim dimicare uellet, prouocauit ad bellum.

VIROVESCA, Οὐιρουέσκα, Hispaniæ citerioris ciuitas, in tractu Autrigonum, qui sunt populi Cantabris ad ortum proximi. Auctor Ptolemæus lib. 2. cap 6. Plin. lib. & cap. 3. Viro nescam nominat.

VIRVTIVM, Οὐιρούτιον, oppidum Germaniæ, in climate Septētrionali, apud Ptol. lib. 2. cap. 11.

VIROR, oris, Verdura, χλωρότης, à quibusdam usurpatur pro uiriditate, hoc est, pro colore uiridi, siue herbaceo.

VIROSVS, sa, sum, prima syllaba correpta, φίλανδρος, uiri appetens: cut Mulierosus, mulieris appetens. Lucilius lib. 7. ut citat Nonius: Dixit, ad principium uenio, uetulam, atq; uirosam Vxorem cædam potius, quàm castrem egomet me. Afranius: Diuortio, apud eundē Noniū Vigilans, ac solers, sicca, sana, sobria, uirosa non sum, etsi sum, non desunt mihi, qui ultro dent: ætas integra est, formæ satis.

VIROSVS, a, um, prima syllaba producta, δυσώδης, fœtidus, graueolens: à nomine uirus, quod modo uenenum, modo ingratum odorem significat. Virg. 1. Geor. At Chalybes nudi ferrum, uirosaq; Pontus Castorea, Eliadum palmas Epiros equarum. Constat enim castoreum fœdi, & execrandi odoris esse, adeo ut prægnantes eius olfactu eiiciant fœtum. Seruius tamen ibi interpretatur, Virosa, id est, uenenata.

VIRTVS, uirtutis, Virtù, uertù, ἀρετὴ, probitas, integritas, recta ratio, uitio contraria: quam Aristoteles lib. 1. Rhetor. definit esse δύναμιν ποριστικὴν ἀγαθῶν, καὶ φυλακτικὴν, δύναμιν εὐεργετικὴν πολλῶν καὶ μεγάλων, καὶ πάντων περὶ πάντα. Hoc est, facultatem bonarum rerum conciliatricem, & cōseruatricem, facultatem beneficam multarum & grandiū rerum, atque adeo omnium per omnia. Alij sic definiunt: Virtus est facultas animi constans, conueniensq;, laudabiles efficiens eos, in quibus est, & ipsa per se sponte separata etiā ab utilitate, laudabilis. Horat. lib. 1. Epistol. Virtus est uitiū fugere, & sapientia prima Stultitia caruisse. Dicta est autē Virtus à uiro, teste Cic. 2. Tuscul. Quo fit, ut sæpe peculiariter accipiatur pro præstantia in re militari, & pro robore animi, & fortitudine, quæ uiro propria est, quam & Græci ἀρετὴν uocant, nonnunquam etiam δύναμιν & ἰσχὺν Lactātius l. de Opificio: Vir nominatus, quod in eo maior ui est, quàm in fœmina: & hinc Virtus nomen accepit. Vnde cum Virum dicimus, nō tam sexum significamus, quàm robustū, & fortem. Viri n. propria est uirilitas & robur. Virg. 5. Aen. Tunc pudor incendit uires, & conscia uirtus. Cæsar 1. Belli Gal. Persacile esse, cum uirtute omnibus præstarent, totius Galliæ imperio potiri. Cic. Planco, lib. 10. Epist. Omnia cōsecutus es, Virtute duce, comite Fortuna: eaq; es adeptus adolescens, multis inuidentibus, quos ingenio industriaq; fregisti. Virtus apud Romanos pro dea colebatur: cuius tēplum ita coniunctum erat cū æde Honoris, ut in hanc, non nisi per illud pateret aditus: quo commento hoc significare uolebant, ueram unicamq; parandi honoris uiam esse uirtutem. Virtutes, aliquando ironicῶς, pro uitiis ponuntur, ut annotauit Donatus in illud Teren. Adelph. Si. possiderem, ornatus esses ex tuis uirtutibus. Virtus, pro facultate, ui, seu proprietate, rei unicuiq; insita, δύναμις. Cic. lib. 5. de Finib. Atqui in sensibus est, & sua cuique uirtus. Quin. l. 4. c. 2. Sunt hæ quidem, quas supra retuli, uirtutes aliarum quoque partium. Virtus, pro ope & auxilio, βοήθεια, Plautus: Deum uirtute eundem hospitio accipiam. Aliquando pro merito, seu præstantia. Idem Mostel. Virtute formæ id euenit, ut te deceat, quicquid habeas.

VIRVLENTVS, Venenoso, uelenato, ἰώδης, qui est plenū ueneno. Gel. l. 16. c. 11. Vt serpentium uirulentorum domitores sint.

VIRVS, ἰὸς, idem quod uenenum. Virg. 1. Ge. Ille malum uirus serpentibus addidit atris. Cice. in Arat. Hic ualido cupide uenantem perculit ictu, Mortiferum in uenas figens per uulnera uirus. Virus acerbitatis, per translationem. Idem de Amic. Tamen is pari non possit, ut non acquirat aliquem, apud quem euomat uirus acerbitatis suæ. Frequenter accipitur pro graueolentia, seu tetro odore, δυσωδία. Plinius: Prodest & ad uirus alarum. Idem: Signum est uernis temporibus odoris uirus. Virus paludis, apud Colum. l. 1. Et apud Plinium de Basilisco: Huic tali monstro mustelarum uirus exitio est, id est, necantur odore mustelarum, ut interpretatur Budæus. Aliquando significat asperitatem saporis. Idem lib. 31. cap. 8. Aqua marina uetustate uirus deponit, id est, amaritudinem illam, & salsedinē. Idem: Virus mali medici, id est, acor, & amaritudo. Aliquando asperitatem coloris. Idem de sanguine purpuræ. Tum superadditum decoquitur uirus. Aliquando genituram, id est, humorem, qui è genitalibus fluit. Idem lib. 28. cap. 11. Virus uerrinum è scropha à coitu exceptum, prius quàm terram attingat, grauitati aurium prodest. Aliquando accipitur pro uirtute naturali, ut annotauit Nonius, citās locum ex Lucr. li. 2. Concoctosque seruare, & condere uiro. Accipitur aliquando & in meliorē partem, pro suauibus aromatum odoribus. Stat. l. 2. Syluarum. Atq; omne benigne Virus, odoriferis Arabum quo crēscit in aruis. Habet autem hoc nomen tres tantum casus, singularis numeri nominatiuū, accusatiuū, & uocatiuū. Olim toto singulari numero declinabatur, quemādmodū Vulgus, & Pelagus. Lucr. Liquit enim tetri sopra contagia uiti.

VIS, huius Vis, Possanza, forza, potestà, uehemenza, ἰσχὺς, δύναμις, potentia, uirtus, uires. Cice. pro Domo sua: Magna uis est in deorum immortalium numine. Salust. in Procem. Catil. Sed omnis nostra uis in animo & corpore sita est. Vir. li. 1. Aeneidos: Non ea uis animo nec tanta superbia uictis. Cicero li. 2. Officiorum. Magnam uim esse in fortuna in utrāque partem, uel secundas ad res, uel aduersas, quis ignorat? Aliquando accipitur pro uiolentia, βία. Virgil. lib. 2. Aen. Fit uia ui, rumpunt aditus. Cic. pro Sextio: Quos homines si (id quod facile factu fuit, & quod fieri debuit, quodq; à me optimi & fortissimi ciues flagitabāt) ui armisq; superassem; non

non uerebar, ne quis aut uim ui repulsam reprehēderet, aut perditorum ciuium, uel potius domesticorum hostium mortem mœreret. Aliquando pro multitudine, ac copia, πλῆθος. Liuius: Magna uis ex Sicilia aduecta. Salustius: Secūda tempestate ex Ponto uis piscium erumpit. Ci. pro lege Manilia: Sic Mithridates fugiens maximam uim auri, atq; argenti, pulcherrimamq; rerū omnium, &c. Idem 1. de Legib. Quid sit homini tributum natura, quātam uim rerum optimarum mens humana contineat. Idem 5. Tus. Socrates, in pompa cum magna uis auri argentiq; ferretur, Quam multa non desidero, inquit. Aliquando pro celeri impetu, φορά. Cic. in Orat. Eneruetur oratio compositione uerborum, ut aliter in ea nec impetus ullus, nec uis esse possit. Summa ui aliquid facere, id est, totis uiribus, & magno conatu. Teren. Adel. Summa ui hanc defendam, atque illum mortuum. Vis diuina, ea est, quæ & Vis maior dicitur. Vlpianus de Dam. in fect. l. Fluminum. §. uitium autē: Seruius quoq; putat, si ex ædibus promissoris uento tegulæ deiectæ damnum uicino dederint, ita eum teneri, si ædificij uitio id acciderit, non si uiolentia uentorū, uel qua alia ratione, quæ uim habeat diuinam. Quæ sit Vis maior, docet Pli. l. 18. ca. 28. de sterilitatum causis: Ante omnia autem, inquit, duo genera cœlestis iniuriæ meminisse debemus: unū, quod tēpestates uocamus, in quibus grandines, procellę, cæteraq; similia intelligūtur: quæ cum acciderunt, Vis maior appellatur. Hæc ab horrendis sideribus exeunt, ueluti Arcturo, Orione, Hœdis Ex his uerbis apparet, Vim maiorē esse, quàm Vlp. tit. Loc. & Cōdue. l. ex conducto. Tempestatē calamitosam appellat. Col. l. 1. c. 7. Nam ubi sedulo colitur ager, plerunq; compendiū: nunquā, nisi si cœli maior uis, aut prædonis incessit, detrimentum affert. Habebat olim hoc nomen tres casus pluralis numeri similes nominatiuo singulari. Sal. l. 3. Hist. Male iā assuetum ad omnes uis controuersiarū. Quæ declinandi rō iam exoleuit: in cuius locū successit Vires, uirium, uiribus.

VISCATVS, a, um, ut, Viscata munera. Vide Viscus.

VISCERARI, κρεανομεῖν, ueteres dixerunt, pro eo quod est, carnem populo distribuere. Sipont.

VISCERATIM, aduer. *Per uiscere*, κρεουργηδὸν, per singula uiscera. Ennius in Andromeda: Dissipat uisceratim membra.

VISCERATIO, onis, κρεανομία, crudæ carnis distributio, quæ fieri solebat, uel in solenni festiuitate, & præcipue in Latinis feriis, uel in funere alicuius excellentis personæ. Gel. Tum in Albano uisceratio Latinis data. Liu. l. 8. Et populo uisceratio data à M. Flauio in funere matris. Serui. Visceratio est caro, à uiscere nomine deducta.

VISCOSVS, sa, sum, *Viscoso, tenace*, γλοιώδης, quod est tenax, & glutinosum: quod & Viscidum dicimus.

VISCVS, sci, & scum, *Vischio, pania*, ἰξὸς, glutinum, quo aues capiuntur. Cic. 2. de Na. de. Prouisum etiam, ut siqua minima bestiola conaretur irrumpere, in sordibus aurium, tanquam in uisco inhæresceret. Plau. in Bacchid. Viscus merus uestra blanditia est. Pli. lib. 16. ca. 44. Viscum fit ex acinis, qui colliguntur messium tempore immaturi, &c. Est & Viscum, frutex, qui ex turdorum potissimum fæce super arborum quarūdam ramis delapsa, & à sole cum humiditate quadam feruefacta nascitur: uiret autem per totā hyemem. Vir. 6. Aen. Quale solet filius brumali frigore uiscum Fronde uirere noua, quod non sua seminat arbos. De hoc uiso uide Plin. l. 16. c. 44. Viscum itē, teste Nonio, antiqui uocabant rete à tenacitate. Vir. 1. Ge. Tum laqueis captare feras, & fallere uisco Inuentum, & magnos canibus circundare saltus. De feris. n. hic procul dubio, non de auibus, loquitur Virg. A Viscus, fit adiectiuum Viscatus, a, um, uisco oblitus. Varro 3. de re rust. cap. 7. Quos columbarij interficere solent, duabus uirgis uiscatis defixis in terram inter se curuatis. Oui. 1. de Arte: Non auis utiliter uiscatis effugit alis. Idem 15. Met. Retia cum pedicis, laqueosque, artesq; dolosas Tollite, nec uolucres uiscata fallite virga. Viscata munera, & hamata pro eodem: hoc est, quibus maiora attrahuntur, quàm quæ dantur. Pli. Epi. 207. Hos ego uiscatis, hamatisq; muneribus nō sua promere puto, sed aliena corpore.

VISCVS, sceris, pe. cor. non tantum exta, *Interiori, budelle, carni*, σπλάγχνα, significat, cuiusmodi sunt iecur, cor, pulmo, & liē, (in qua significatione ꝓprie accipitur apud medicos, & rei Anatomicæ peritos) uerum etiam carnē ipsam, quæ est inter ossa & cutem. Virg. 1. Aen. Tergora diripiunt costis, & uiscera nudāt. Viscera terræ, hoc est, interiora, & penitiora. Ouid. 1. Met. Nec tantum segetes, alimentaq; debita diues Poscebatur humus: sed itum est in uiscera terræ, Quasq; recondiderat, Stygiisque admouerat umbris Effodiūtur opes irritamenta malorum. Viscera montis. Virg. 3. Aen. Interdum scopulos, auulsaq; uiscera montis Erigit eructans. Vbi Seruius: Viscera, id est partes: sic autē dixit Viscera, quemadmodum Terræ ossa dicuntur. Hinc euiscero, as, ἀποσπλαγχνίζω, quod est, uiscera extraho. Vir. l. 11. Cōpressamq; tenet, pedibusq; euiscerat uncis. Cic. 1. Tusc. ex Ennio: Ipse summis saxis fixus asperis euisceratus latere penderes.

VISIBILIS, & hoc le, *Visibile*, ὁρατὸν, θεατὸν, quod uideri pōt: sicut Inuisibile, quod uideri non potest. Pli. lib. 11. cap. 37. Oculi, ceu uasa quædam, uisibilem animi partem accipiunt, atque transmittunt.

VISITO, tas, *Visitare*, ἐπισκέπτομαι, frequentatiuum est à Viso. Cic. 5. de Finib. Is cum arderet podragæ doloribus, uisitassetq; hominem Carneades Epicuri perfamiliaris, & tristis exiret, &c. Aliquando Visitare positum legimus, pro sæpe uidere. Plaut. in Curc. Ibi me interrogat, Ecquem in Epidauro Lyconem trapezitā nouerim? Dico me nouisse, quid lenonē Cappadocem? anno uisitasse. Hinc Visitatio, onis, uerbale, actus uisitandi.

VISIO, onis, uerbale, ὄψις, ipse uidendi actus. Ci. 4. Acad. Nec potest is, cui est uisio ueri falsiq; cōmunis, ullum habere iudicium, aut ullam omnino ueritatis notam. Cic. 2. de Natu. deo. Neque uisionem, neq; auditum, neq; sonum sine aere fieri posse. Visiones etiā dicuntur, quas Græci uocant φαντασίας. Quin. lib. 6. cap. 2. Tentabo etiam de hoc dicere, quas φαντασίας, Græci uocāt, nos sane Visiones appellemus, per quas imagines rerum absentium ita repræsentantur animo, ut eas cernere oculis, ac præsentes habere uideamur. Macr. in Somn. Scip. Omnium, quæ uidere sibi dormientes uidētur, quinque sunt principales, & diuersitates, & nomina. Aut enim est ὄνειρος, secundum Græcos, quod Latini Somnium uocant: aut ὅραμα, quod Visio recte appellatur: aut χρηματισμὸς, quod Oraculum nuncupatur, aut est ἐνύπνιον, quod Insomnium dicitur: aut est φάντασμα, quod Cicero, quoties opus hoc nomine fuit, Visum uocauit.

VISO, uisis, uisi, uisum, *Andar à uedere*, ἐπισκέπτομαι, ἐπισκοπῶ, ad uidendum eo. Cic. ad Atti. Cupio equidem, & iampridē cupio Alexandriam, reliquamq; Aegyptum uisere. Id est, ad uidendum ire. Ter. in Hecy. Non uisam uxorem Pamphili, cum in proximo sit ægra? Illud uero in Andria: Id uiso, tu ne an illi insaniant: exponit Donatus, ad uidendū uenio. Eadem etiam uis seruatur in compositis. Terent. in Andr. Reuiso quid agant: Redeo (inquit Donatus) ut uideam, quid agant. Et in Adelph. Hera ego hinc ad hos prouisam, quā mox uirginem accersant. Prouiso (inquit) duas res significat, procedo, & uideo, Plau. in Menæh. Prouisam, quā mox uir meus redeat domum. Non raro tamen Viso, accipitur pro primitiuo Video, præsertim cū uerbo Eo, aut Venio coniunctum. Plau. Rud. Nunc huc ad Veneris fanū uenio uisere: rem diuinam facturam se dixerat. Ter. Hecy. Postquā accersiuit sæpius, ægram simulant mulierem: nostra illico It uisere ad eam: admisit nemo. Idem usuuenit, quando iungitur his ablatiuis: gratia, causa, studio, & huiusmodi. Salustius: Multi autem, qui è castris uisendi, aut spoliandi gratia processerant, uoluentes hostilia cadauera, amicum alii, pars hospitem, pars autem cognatos reperiebant. Ter. in Hecy. Ne mittas quidem uisendi causa quenquam. Vir. 2. Aen. Vndique uisendi studio Troiana iuuentus Circūfusa ruit. Ex quibus datur intelligi, hoc uerbum non esse desideratiuū, sicut multi putant, sed magis exercitatiuū. Nā si Viso in his exēplis intelligas, uidere cupio, sensus erit ineptus. Superflui. n. ita forent hi ablatiui, studio, causa, gratia, quos habet adiunctos. Inuenitur & passiuum Visor, in tertiis potissimum personis. Ci. 6. Verr. Cupidinem fecit illū, qui est Thespiis, propter quem Thespiæ uisuntur. Hinc Visendus, particip. Cicc. pro Pompeio: Quæ cæteri tollenda arbitrabantur, ea sibi ille, ne uisenda quidem existimabat. Aliquando nomen est ex participio. Plin. li. 16. c. 44. Vicina luco est ilex, & ipsa nobilis xxxv. pedum ambitu caudicis, decem arbores metiens singulas, magnitudinis uisendæ: id est, spectabilis, admirandæ, dignæ uideri.

VISONTIVM, Οὐισόντιον, Pelodonum oppidū in Hispania Tarraconensi. Ptol. lib. 1. cap. 6.

VISVM, uisi, φάντασμα, spectrum, phasma, siue species aliqua, quam dormientes uidemur uidere: quanquam nonnunquam & uigilantibus usuueniat: quemadmodum Bruto legimus mali Genii uisum non multo ante cladem Philippicam apparuisse. Virg. 4. Aen. Hoc uisum nulli, non ipsi effata sorori est. Cic. 1. Acad. Plurima autem in illa tertia philosophiæ parte mutauit: in qua primum de sensibus ipsis quædam dixit noua: quos iunctos esse censuit è quadā quasi impulsione oblata extrinsecus, quam ille φαντασίαν, nos uisum appellamus. Visum, uisi, pro spectaculo, hoc est, pro re quauis, quæ spectanda proponitur. Propert. l. 2. Ele. 6. Quæ manus obscœnas depinxit prima tabellas, Et posuit casta turpia uisa domo.

Vistula, qui & Visula, & Isiula, nobilis Europæ fluuius, in Carpatho monte nascens, Germanismq; dirimens à Sarmatia, & tandem ostiouno prægrandi iuxta Dantiscum urbem in sinum Codanum illabens. Vide. Ptol. Tab. 7. Europæ.

Visula, Pomponio, fluuius insignis Europæ, Germaniam diuidens à Sarmatia, qui à Plinio Vistula appellatur. Vide Vadianum in lib. 3. Pomponij Melæ.

Visula, uitis genus, quod sic describitur à Colum. lib. 3. c. 2. Visulæ deinde ab his & minor Argitis terræ mediocritate lætantur: nam in pingui nimiis uiribus luxurians, in macra tenues & uacuæ fructu nemuns, &c. Visula breuem materiã, & latum folium exigit, cuius amplitudine fructus suos optime aduersus grandinem tuetur: qui tamen nisi primo quoque tempore maturi legantur, ad terram decidunt, humoribus etiam, priusquam defluant, putrescunt.

Visurgis, fluuius est Germaniæ, non procul à Cheruscis nascens, Brunsuicen agrum irrigans, tandemq; Bremam urbem prætérlapsus, paucis citra Albia ostiũ pass. milibus, in Germanicum Oceanum sese euoluens. Accolæ hodie Vuerserum appellant. Vide Annotationes Vadiani in librũ tertium Pomponij Melæ.

Visus, us, ui, *Visione. vedere, vista, ὄψις*, uidendi actus, uel potentia ipsa uisiua. Plin. lib. 8. cap. 22. Sed in Italia quoque creditur luporum uisus esse noxius. Ouid. 4. Fast. Mergetur, uisus effugietq; suos. Plin. lib. 9. ca. 50. Pisces attritu uentrium coeunt tantu celeritate, ut uisum fallant. Quintil. lib. 10. cap. 1. Qualis est ferri fulgor, quo mens simul, uisusq; perstringuntur. Visus, pro eo quod uidetur. Vir. 3. Aen. Nymphas uenerabar agrestes, Gradiuumq; patrem, Geticis qui præsidet aruis, Rite secundarent uisus, omenq; leuarent. Idem 5. Aen. Obstupuit uisu Aeneas. Horat. 1. Ser. Sat. 5. Tum immundo somnia uisu Nocturnam uestem maculant, uentremq; supinum. Nocturnus uisus. Tacitus li. 20. Aduocatu concione iussu nominis, suos Ptolemæiq; uisus, & ingruentia mala exponit. Visus, pro specie. Cic. 1. de Nat. deo. Ex quo exstitit & illud, multa esse probabilia, quæ quanquam non perciperentur, tamen quia uisum quendam haberent insignem & illustrem, his sapientis uita regeretur.

Vita, *Vita, anima, spirito. βίος, ζωὴ*, à Viuo, is, animæ, & corporis coniunctio: quemadmodum contra eorundem dissolutio, mors est. Cic. 2. de Nat deo. Tribus rebus animantium uita tenetur, cibo, potu, spiritu. Idem 2. Phil. Quod est aliud beneficium latronum, quàm ut commemorare possint his se uitam dedisse, quibus nõ ademerunt? Accipitur aliquãdo Vita pro moribus. Teren. in Adel. Inspicere, tanquam in speculum, uitas hominum iubeo. Lib. 2. ad Heren. Deinde uita hominis ex ante actis spectabitur. Aliquando pro alimento, seu uictu. Teren. Eadem quippe homo iam grandior, cui opera uita erat. Idem in Heauton. Nam tua quidem Hercle hæc uita certe expetenda, atque optanda est. Interdum pro instituto, & ratione uiuendi. Cic. de Senect. Serpit per omnium uitas amicitia. Cic. pro. Rosc. Amer. Vita rustica honestissima, atque suauissima. Mea uita, *ζωή μου*, blandientis uox est. Cice. ad Teren. lib. 14. Obsecro te mea uita, quod ad sumptum attinet, sine alios, qui possunt, si modo uolunt, sustinere.

Vitabundus, *Schifatore. ἐκκλίνων*, idẽ quod uitans. Salust. Marius uitabundus classem hostium, ad oppidum peruenit.

Vitalis, & hoc le, *Vitale, che puo vinere, βιώσιμος, ζώσιμος, ζωτικός*, quod uiuere potest, uel cui diuturnior uita sperari potest: unde fœtus octauo mense natos dicimus non esse uitales, hoc est, non diu uicturos. Cice. de Amicit. Quis potest esse uita uitalis, (ut ait Ennius) nisi qui, &c. Interdum actiue accipitur pro eo quo uiuimus, quodq; uitam aut affert, aut conseruat, *ζωοποιητικός*. Virg. 1. Aen. Quisquis es, haud credo, inuisus cœlestibus auras Vitales carpis. Vitalis calor. Cur. lib. 3. Pallor deinde suffusus est, & totum propemodũ corpus uitalis calor reliquit. Cic. 2. de Nat. deo. Caloris natura uim habet in se uitalem. Vitale æuum, pro ipsa uita. Plaut. Pœn. Iupiter, qui genus colis, alisq; hominum, per quem uiuimus. Vitale æuum. Hinc Vitalitas, atis *βιωτικόν, τό*, uis & potentia uitalis. Plin. lib. 11. cap. 37. Cæteris corruptis uitalitas in corde durat. Vitaliter, aduerb. *βιωτικῶς*. Lucret. lib. 5. Haud igitur constant diuino prædita sensu: Quandoquidem nequeunt uitaliter esse animata.

Vitellus, uitelli, *Vitello, rosso di vuouo, λέκιθος, τὸ ὠχρὸν τοῦ ᾠοῦ*, dicta est oui pars lutea, quod ex eo uiuat pullus: ipsum enim animal ex albo liquore oui corporatur, cibus eius in luteo, hoc est, in uitello. Mar. lib. 13. Cãdida si croceos circunfluit unda uitellos, Hesperius scombri temperet oua liquor. Ci. 2. de Diui. Tum ille, Nihil, ne, inquit, de uitello? id enim ex ouo uidebatur aurum declarasse, reliquum argentũ. Hor. 2. Ser. Saty. 4. Longa quibus facies ouis erit, illa memento, Vt succi melioris, & ut magis alba rotundis, Ponere namque marem cohibent callosa uitellum.

Vitellinus, a, um, *μοσχικός*, idem quod uitulinus. Cic. ad Pæt. li. 9. Integram famem ado uum afferu: ita usq; ad assum uitellinum opera perducitur. Quo tamen in loco meliora exemplaria Vitulinum legendum ostendũt. Vitellina bilis, *λεκιθώδης χολή*, a Medicis appellatur, quæ fit ex bile pallida uehementius usta: ita dicta, quod crudi oui uitellum & colore & substantiæ crassitudine imitatur.

Vitellius, *Βιτέλλιος*, nonus Romanorum Imperator fuit, uentri, gulæq; addictissimus, qui superato apud Bebriacum Othone, Imperium arripuit: quod non multo post deficiẽtibus ad Vespasianum militibus, una cum uita exuit. Reliquam eius uitam pete ex Suetonio.

Viteus, a, um, adie. *ἀμπέλινος*, quod ex uite: unde Pocula uitea. Virg. *περιφραστικῶς* pro uino posuit 3. Ge. Et pocula læti Fermento atque acidis imitantur uitea sorbis.

Vitex, icis, *ἄγνος*, frutex est in arborem assurgens, in fluminũ ripis, ac correntium alueis nascens, ramis prælongis lẽtisq;, foliis oliuæ, sed mollioribus. Duo sunt eius genera: alterum, album florem emittens cum purpureo: alterum tantum purpureum, & semen piperis similitudine. Græci *ἄγνον* uocant, quod nobis castum sonat, propterea quòd matronæ in Thesmophoriis Atheniensium castitatem seruantes, ex foliis iis cubitum sibi sternebant. Viticis autem nomen à uitilium usu accepit. Vulgus herbariorum Agnum castum appellat.

Vitiarium, *ἀμπελὼν, ἀμπελόφυτον*, uitium seminarium, seu locus uitium plantis consitus. Col. l. 3. c. 5. Vitiarium neque ieiuna terra, neque uliginosa faciendum est: succosa tamen, ac mediocri potius, quàm pingui. Et paulo ante: Cui uineta facere cordi est, præcipue caueat, ne alienæ potius curæ, quàm suæ credere uelit, neue mercetur uiuiradicem, sed genus surculi probatissimum domi conserat, faciatq; uitiariũ, ex quo possit agrum uineis uestire. Varro lib. 1. de Re rust. Ideo in uitiario primitus cum exit uitis, tota resecari solet, ut firmiore sarmento è terra exeat, atque in pariendis caulibus uires habeat maiores.

Viticula, æ, *Vitecella, ἀμπελίς*, diminutiuum à Vitis. Virg. in Diris: Dulci namq; tumet nondum uiticula Baccho. Cic. 3. de Nat. deo. At enim minora dii negligunt, neque agellos singulorum, nec uiticulas persequuntur. Viticulæ item, *κλημάτια*, in herbis dicuntur flagella quædam, quæ uitium palmites imitantia longe lateq; proserpunt, & obuia quæque amplectuntur, iisq; quasi pedaminibus abutuntur: cuiusmodi uidere est in cucurbitis, cucumeribusq;, aliisq; nonnullis id genus. Plin. lib. 24. ca. 11. Frutex est folio hederæ, molliore tamen, & minus longis uiticulis.

Vitifer, a, um, adie. *ἀμπελοφόρος*, quod fert uites, siue in quo proueniunt uites. Mart. l. 13. Hæc de uitiferis uenisse picata Vienna Ne dubites, misit Romulus ipse mihi.

Vitigineus, a, um, *Di vite, ἀμπέλινος*, quod ex uite fit: ut, Vitigineum simulacrum. Col. l. 11. c. 16. Alii foliis uitigineis, nonnulli plataninis semimetas uuas contegunt.

Vitiligo, pen. pro. genit. uitiliginis, *ἀλφός, μέλας, λεύκη*, fœdus cutis color, ex malo particulæ habitu proueniens, nutrimentum recta assimulare non potentis. Celsus ad finem lib. 5. tria eius facit genera: *ἀλφόν*, uocans, in quo color albus est fere subasper, & non cõtinuus, ut quædam quasi guttæ dispersæ esse uideantur. Ab alpho, *μέλας* solo differt colore, qui illi niger est & umbræ similis. Tertiũ genus *λεύκην* appellat, simile quiddam habẽs alpho, sed magis albescẽs, & altius descendens, pilos quoq; albos reddens, & lanugini similes. Hæc Cels. Plin. li. 20. c. 15. Ferunt eos, qui quotidie edunt capparim, paralysin non periclitari, nec lienis doloribus. Radix eius uitiligines albas tollit. Mart. l. 3. linguæ uitiliginem dedit per quandam similitudinem, cum inquit: Scabros denses, uitiliginemq; linguarum.

Vitilia, & hoc uitile, *λυγινός*, quicquid sic lentum est, ut commode flecti possit, inquit Budæus: à uinciendo dictum, quemadmodum & Vitis, Vitex, Vimen, & cætera id genus. Pli. lib. 19. ca. 5. Cucurbita omni modo fastigiatur, uaginis maxime uitilibus. Hinc Vitilia substãtiue, *λύγοι, λυγινά*, dicuntur uimina, quibus religantur uites. Idem lib. 14. ca. 9. Non multum à falce uitilium usu distat uitex.

Vitilitigatores, *Calunniatori, attrettatori, συκοφάνται*, dicti sunt uitiosi litigatores, hoc est, calumniatores, obtrectatores: ex uitiis, & litigatoribus composita dictio. Qui n. sola prauitatu contentionem quærunt, Vitilitigatores proprie dicũtur. M. Ca. Vitilitigatores appellat litium auidos, alienorum calumniatores. Pli. in Præfat. Historiæ mundi: ergo securi etiam contra uitilitigatores, quos Cato elegãter ex uitiis, & litigatoribus composuit: quid enim illi aliud, quã litigant, aut litem quærunt?

VITI-

VITILITIGO, as, p.cor. *Accusare, riprendere, mordere, συκοφαντεῖν*, obtrectio, carpo, criminor, damno, mordeo: unde Vitilitigatores. Pli. in Prolo. Nat. Histo. Sic ego, quæ scripta sunt, hæc si palam proferantur, multos fore qui uitilitigent.

VITIO, tias, *Guastare, καταισχύνω, καταπολλύω*, corrumpo, destruo, deterius reddo. Plaut. in Prolo. Aulu. Eius filiam Lyconides uitiarat: *διακόρησε, διέφθειρε, ἐλώβησε*. Nam uitiatam uirginem dicimus, cum pudicitiam amisit. Plin. lib. 10. cap. 54. Si in cubatu tonuerit, oua pereunt: & accipitris audita uoce uitiantur. Cice. pro Sextio: Comitiorum & concionum significationes interdum ueræ sunt, nonnunquam uitiatæ & corruptæ. Ouid. 7. Met. Vitiantur odoribus auræ. Idem 3. Metam. Quiq; halitus exit Ore niger Stygio, uitiatas inficit auras.

VITIO dare, *Biasimare, ἐγκαλεῖν, δι' αἰτίας ἔχειν*, est culpare, uituperare. Teré. in Prolo. And. Nunc quam rem uitio dent, quæso animum aduortite.

VITIOSVS, a, um, adiect. *Vitioso, cattiuo, κακός, φαῦλος*, uitiis plenum, corruptū, deprauatum. Cic. ad Att. l. 1. Ille alter uitio uno minus uitiosus, quod iners, quod somni plenus, quod imperitus, quod *ἀπρακτότατος*, &c. Vitiosa nux, pro corrupta, ac putrida. Plau. in Mil. Non ego etiam nunc uitam tuam uitiosa nuce. Vitiosum suffragium, corruptū. Cic. 3. de Legi. Ne tabella uitiosum occultaret suffragium. Vitiosæ oues, morbosæ, morbo infectæ. Col. li. 7. c. 3. Cum præsertim boni pastoris uel prima cura sit, annis omnibus in demortuarū uitiosarūmq; ouium locum totidem, uel etiam plura capita substituere. Quo modo autem differat Vitiosus, & Morbosus, uide in dictione Vitium. Hinc Vitiose, aduer. *κακῶς*, male, corrupte. Quin. li. 4. c. 1. Vitiose in scholis facimus, quòd exordio sic utimur, &c. Vitiose se habere aliquod membrū dicitur, quod uitio aliquo affectū est. Cic. 3. Tus. Membrum tumidum, ac turgidum non uitiose se habet?

VITINAI magistratus, dicebantur, qui uitio creati erant, cum scilicet ex legitimis auspiciis, ceterisue solennitatibus aliquid esset omissum: aut cum in campo aliquid uitii interuenisset, quo ex Augurum disciplina solent dirimi comitia: ut si quis interim comitiali morbo fuisset correptus, aut si fulmen esset uisum, aut tonitru auditum, uel aliud quippiā esset obnunciatum, quod infausta futura illa comitia portéderet. Tunc enim Vitiosa comitia dicebantur, & Magistratus uitiosi, uel uitio creati: cogebanturq; qui designati essent, se magistratu abdicare.

VITIOSITAS, atis, *Vitiosità, uitio, κακία*, contrarium Virtutis. Cic. li. 4. Tusc. Vitiositas est habitus aut affectio in tota uita inconstans, & à seipsa dissentiens.

VITIS, huius tis, fœ. g. *Vite, ἄμπελος*, à Vino ferendo dicta est, ut placet Var. lib. 4. de Ling. Lat. siue quòd uincet ad spem percipiendi datum uuarum, ut auctor est idem Varro lib. 1. de re rust. c. 31. ubi sic habet: Et uitis, eò quòd inuitet ad uuas percipiendas, dicta primo uidetur. Ci. de Senect. Cuius quidem non utilitas me solum, sed et cultura, & ipsa natura delectat: religatio, propagatio uitium sarmétorumq;. Oui. 14. Met. Falce data frondator erat, uitisq; putator. Virg. 1. Ge. Quid faciat lætas segetes, quo sydere terram Vertere Mecœnas, ulmisque adiungere uites Conueniat. Erat & Vitis gestamen centurionis, quo ille milites ob leuiora delicta uerberabat. Minus. n. ignominiosa erat pœna, quæ à Centurione, quā quæ à lictore esset illata. Vnde Iuuen. Sat. 8. Nodosam post hæc frangebat uertice uitem, Si lentus pigra muniret castra dolabra. Mar. Digest. de Re militari: Si miles uitem tenuit, militiam mutat: si ex industria fregit, uel manū Centurioni intulit, capite punietur.

VITISATOR, oris, p.c. *ἀμπελοφύτης*, qui uites serit. Quo nomine dictus est Saturnus, qui primus serēdarum uitiū usum in Italiam attulit. Virg. lib. 7. Aen. Vitisator curuam seruans sub imagine falcem.

VITIVM, tij, *Vitio, sceleratezza, scelerità, κακία, κακότης*, proprie dicitur, quod uirtuti opponitur: ita dictum, quòd uitandum sit, ac fugiendum. Hor. l. 1. Epi. Virtus est uitium fugere. Ci. pro Cluent. Nullam quidem ob turpitudinem, nullum ob totius uitæ non dicam uitium, sed erratum. Plau. Truc. Hoc nobis uitium maximū est, cum amamus, tunc perimus. Aliquando accipitur pro errato, *ἔλλειμμα, σφάλμα*. Pli. Librum uitiis plenum. Aliquando pro uitioso corporis affectu, non tamen ad uitæ perniciē tendente. Aul. Gel. ita distinguit uitiū à morbo, q Morbus sit affectus quidā cuiuscūq; corporis contra naturam, qui usum eius facit ad id deteriorē, causa cuius natura nobis eius corporis sanitatem dedit: ut ait Vlpian. tit. de Aedil. edic. l. 1. Et est Morbus totius corporis, ut febris, insania: uti ait Nonius, cum accessu aut téporis, aut contagij. Vitium uero perpetuum corporis impedimentū, ut cæcitas, claudicatio, uecordia. Et sic Vitium non tantum ad animum, sed etiam ad corpus refertur. Et non solū in homine, sed in aliis quoque rebus dicitur. Cice. Pæto. Si nihil est in parietibus, aut tecto uitii: cætera mihi probabuntur. Potest tamen, qui Morbosus est, etiā Vitiosus dici, sed non econtrario. Equus mordax, & calcitrosus, uitiosus, nō morbosus est. Claudus uero aliquo actu factus, & morbosus, & uitiosus dici potest. Quicquid impedit, uel corrumpit, ac inutile est, Vitium dicitur. Vir. 1. Ge. Sæpe illis omne per ignē Excoquitur uitium, &c. Ponitur aliquando pro culpa. Ci. 4. Acad. Huc si perueneris, me tibi primum quidq; cōcedente, meum uitium fuerit, &c. Aliquādo pro stupro: unde Offerre uitium uirgini, *διακορεῖν*, pro uitiare uirginem, dixit Teren. in Hecy. Pudicitiæ afferre uitium. Plaut. Pudicitiæ nūquam, nec uim, nec uitium attuli. Vitium addere, pro Vitiū afferre. Idem: Pudicitiæ huius, inquit, me absente uitiū est additum. Vitium facere dicuntur ædificia, cum rimas agunt, & ruinam minantur. Cice. Top. Si ædes eæ corruerunt, uitiumue fecerunt. Vertere uitio aliquid, idem quod Dare uitio, *ἐγκαλεῖν, ἐν αἰτίᾳ ποιεῖσθαι*. Ci. in Epi. Ne sibi illæ uitio uerterent, quòd abesset à patria. Denique quicquid uituperari solet, Vitium dicitur. Ci. 2. de Orat. Adest enim fere nemo, quin acutius, atque acrius uitia iudicet, quàm recta uideat. Ponere in uitio est sumere in malam partem. Cic. 3. Tusc. Qui fortis est, idem est fidens: quoniam Confidens, mala consuetudine loquendi in uitio ponitur.

VITO, as, *Schifare, guardarsi, fuggire, ἀλεείνειν, φυλάττομαι, ἐξίσταμαι*, euito, effugio, declino, caueo: quanquā amplius quiddam significat, quàm caueo. Multa. n. cauemus, quæ tamen uitare non possumus. Cice. 3. Verr. Nam eum, qui palam est aduersarius, facile cauendo uitare possis. Virg. 3. Aen. Quæ prima pericula uito. Idem 6. Aen. Testor, in occasu uestro, nec tela, nec ullas Vitauisse uices Danaum. Seipsum uitare est non sibi constare, uel sibi displicere propter scelerū conscientiam. Hor. 2. Serm. Sat. 7. Teque ipsum uitas, fugitiuus ut erro. Vitatio, nis, uerbale, *ἀλέασις*, ipse uitādi actus. Cic. 5. de Finib. Ne uitationem quidem doloris ipsam per se quisquam in rebus expetēdis putauit, ne si etiam euitare posset. Vitabundus, a, um, *ἀλεείνων*, idem quod uitans. Salust. in Iug. Ipse quasi uitabundus per saltuosa loca & tramites exercitum ductare. Liu. 5. Bel. Pun. Hanno ex Bruttiis profectus cum exercitu, uitabūdus castra hostiū, Consulesq; quæ in Samnio erant, cum Beneuento iam appropinquaret, tria passuū millia ab ipsa urbe loco edito castra posuit. Eius composita sunt, Deuito, & Euito, eiusdem fere significationis cum suo simplici: de quibus satis multa suis locis.

VITRIARIVS, rij, *Maestro di lauorar uetri, ὑαλουργός*, uitri conficiendi artifex: qua uoce utitur Lampridius in Alexandro.

VITREVS, a, um, adiect. *Di uetro, ὑάλινος*, quod ex uitro est: ut Vitreæ ampullæ, apud Plin. lib. 20. c. 14. Col. l. 12. c. 4. Vasa autē fictilia, uel uitrea, plura potius, quam ampla. Quod uitri colorem refert, *ὑαλοειδής*, ut, Fons uitreus, hoc est, clarus, & pellucidus, apud Pli. iuniorem Epist. 181. Pli. maior lib. 9. cap. 31. Nec omnibus idem uitreus color. Verg. 7. Aen. Te nemus Angitiæ, uitrea te Fucinus unda, Te liquidi fleuere lacus. Interdum Vitreum dicitur, quod fragile est in morem uitri. Seneca: Fortuna uitrea est: dum splendet, frangitur. Fama uitrea, id est, fragilis, Acrone interprete. Hor. 2. Serm. Sat. 3. Et furiosus erit, quem cepit uitrea fama.

VITRICVS, ci, *Padregno, πατρωός*, matris meæ maritus: cui respōdet, relatiuum Priuignus. Ci. ad Att. l. 15. Vitricus quidē nihil censebat quē Asturæ uidimus. Oui. 2. Amor. ad Cupidinē: Necte comā myrto, maternas iunge colūbas: Qui deceant, currus uitricus ipse dabit. Intelligit Vulcanū, qui Venerē, postquam ex Ioue genuisset Cupidinē, duxerat uxorē.

VITRVM, uitri, *Vetro, ὕαλος*, materia translucida, quæ modo ex arena splēdenti, modo ex calculis perlucidis conficitur. De cuius origine, & ratione faciendi, uide Pl. l. 36. cap. 25. Idem pro Rabir. Posth. Ductæ naues Posthumi Puteolis sunt auditæ, uisæq; merces, fallaces quidē, & fucosæ, chartis, & linteis, & uitro delatæ. Plin. lib. 36. c. 26. In genere uitri & obsidiana numerantur, ad similitudinem lapidis, quem in Aethiopia inuenit Obsidius.

VITRVVIVS, architectus Veronensis, cuius opera etiam hodie omnium manibus teruntur, uarias in linguas transfusa.

VITTA, æ, duplici t, *Binda, pezza, ταινία*, ligamentū capitis, hoc est, fascia, qua circum caput antiqui, uel crines, uel serta, aut flores, aut quiduis aliud religabant. Virgil. 2. Aeneid. Et salsæ fruges, & circum tempora uittæ. Vbi Seruius: Vittæ, quibus uictimæ coronabantur. Idem lib. 3. Aeneid. Vittasq; resoluit Sacrati capitis. Ouid. 1. Met. Vitta coercuerat neglectos alba capillos. Luca. 1. l. Tum torta priores Stringit uitta comas. Hinc Vittatus, a, um, *ταινιούμενος*, uittis redimitus. Pl. l. 7. ca. 30. Vittatam nauem Dionysius tyrannus

Platoni misit obuiam. Pluta. in uita Marci Coriolani ait, in Metellorum familia fuisse qui Vittatus cognominaretur, ab usu uittæ, qua ulceris tegendi causa procedat in publicum obligata fronte. Oui. 1. Amor. Eleg. 7. Sic, nisi uittatis quòd erat Cassandra capillis, Procubuit téplo casta Minerua tuo.

Vitula, æ, μόσχος, bubuli generis fœtus fœmininus, qui annum primum ætatis nondum expleuit: nam tunc Iuuenca dici incipit. Varr. 2. de Re rust. cap. 5. Primum in bubulo genere gradus ætatis dicuntur quatuor: prima uitulorum, secunda iuuencorum, tertia boum nouellorum, quarta uetulorum. Discernuntur in prima ætate uitulus, & uitula; in secunda iuuencus & iuuenca; in tertia, & quarta taurus & uacca. Aliquando tamen Vitulam latius accipimus, ut etiam ad iuuencam, uel uaccam nouellam extendatur. Virg. Eclog. 3. Ego hanc uitulam (ne forte recuses, Bis uenit ad mulctram, binos alit ubere fœtus) Depono.

Vitulari, Allegrarsi, παιανίζειν, ueteres usurparunt pro uoce lætari: propterea quòd eam ueram uitam putabant, quæ in summa lætitia, ac tranquillitate degeretur. Var. lib. 15. Rerũ diuinarum: Pontifex quibusdam sacris uitulari solet, quod Græci παιανίζειν, dicunt: hinc Viuere sæpenumero ponitur, pro lætam uitam agere. Festus à uitulis deducit, qui summa in pratis lasciuia exultant. Vitulans (inquit) lætans gaudio, ut è prato uitulus. Ennius: Habet is coroná uitulás uictoria.

Vitulus, li, Vitello, μόσχος, fœtus masculinus in bubulo genere, qui primum ætatis annum nondum expleuit: nam deinde Iuuẽcus uocari incipit. Dictus Vitulus à uitulando, hoc est, lasciuiendo. Varro Rei rust. li. 2. c. 5. Primum in bubulo genere ætatis gradus dicuntur quatuor: prima uitulorũ, secunda iuuencorum, tertia boum nouellorum, quarta uetulorum. Idem 3. Ge. Post partũ in uitulos cura traducitur omnis. Hor. 4. Car. Ode 2. Te decem tauri, totidemque uaccæ, Me tener soluat uitulus relicta Matre, qui largis iuuenescit herbis In mea uota. Aliquando tamen Vitulũ legimus pro iuuenco, seu tauro nouello. Virg. 4. Geor. Tum uitulus bima curuans iam cornua frõte. Neq; solum in bubulo genere Vitulus dicitur, uerũetiam in aliis quadrupedibus maioribus. Pli. li. 8. ca. 1. de Elephantis. Atq; ita salutato sidere in siluas reuertuntur, uitulorum fatigatos præ se ferentes. Virgil. ad equos trãstulit 3. Ge. Iam uitulos hortare, uiamq; insiste domandi. Quinetiam balænarum fœtus, Vitulos appellat Plin. li. 9. c. 6. Irrumpunt (inquit) orcæ in secreta, & uitulos earũ, ac fœtas, uel etiam grauidas lancinant morsu. Hinc Vitulinus, adiect. μοσχεαῖος, quod ex uitulo est: ut, Vitulina caro, apud Plau. in Aulula. Cic. 2. de Diui. An tu, inquit, carunculæ uitulinæ mauis, quàm Imperatori ueteri credere?

Vitulus marinus, φώκη, belua est ex genere amphibiorũ, omnium animalium somniculosissimum, tam in terra, quàm in mari uitam habens. Parit enim in terra pecudum more, nũquam plures geminis, eosq; mammis educat: nec ante XII. diem deducit in mare. Grauissimum in somno edit mugitũ: unde & uituli nomen accepit. Reliquam eius naturam uide apud Plin. lib. 9. cap. 13.

Vitumnus, antiquis deus erat, qui credebatur uitam largiri: ut Sentinus sensum. Cæl. Rhod. lib. 25. cap. 30.

Vituperium, Vituperio, ψόγος, uituperatio, dedecus, infamia. Cice. Vel etiam à uitio dictum uituperium.

Vituperabilis, le, ἐπίψογος, μωμητὸς, ψογερὸς, uituperatione dignus. Cic. 3. de leg. Nam isto quidem modo uel Consulatus uituperabilis est, si Cõsulum (quos enumerare nolo) peccata collegeris.

Vituperatio, nis, ψόγος, ὕβρις, μῶμος, uituperandi actus, reprehensio, cui opponitur laus, siue laudatio. Quin. in Proœ. li. 8. His adiiciemus, demõstratiuum laude & uituperatione constare. Cic. 7. Verr. Hæc autem uituperatio, atq; infamia confirmabatur eorũ sermone, qui à suis ciuitatibus illis nauibus præposita fuerant. Venire in uituperationem hominũ, est hominum reprehensioni obnoxium fieri. Cic. 6. Verr. Vt propter eum in sermonem hominum, atq; in tantam uituperationẽ ueniret. Esse alicui uituperationi, est ad dedecus, & infamiam eius pertinere. Idem Philipp. lib. 13. Epist. Sed mihi ita persuadeo, (potest fieri ut fallar) eam rem laudi tibi potius, quàm uituperationi fore.

Vituperator, ris, Reprensore, ψέκτης, reprehensor, qui procliuis est ad uituperandum. Cic. 1. de Fini. Quanquam Philosophiæ quidem uituperatoribus satis responsum est eo libro, quo, à nobis Philosophia defensa & collaudata est, cũ esset accusata, & uituperata ab Hortensio.

Vitupero, onis, ψέκτης, uituperator, momus, in reprehensionem procliuis. Dictum ea forma, qua & Epulonem, & Manduconem, & Phagonem dicimus, & Palmonem, uerbis uidelicet in nomina conuersis.

Vitupero, as, Vituperare, ψέγω, μωμέομαι, uitio do, uitupero, culpo, de dignitate uel auctoritate alicuius detraho. Terent. in Andr. Prol. Id isti uituperant factum. Auctor ad Heren. li. 2. Vitiosum est, artem, aut scientiam, aut studium quodpiam uituperare propter eorum uitia, qui in eo studio sunt: ueluti qui Rhetoricam uituperant propter alicuius Oratoris uituperandam uitam. Cice. pro Mur. Ego tuum consilium Cato, uituperare non audeo. Iungitur aliquando cum datiuo. Plaut. in Caſ. Cur omine mihi uituperat malo?

Viuarium, rii, Viuaro, albio, barco, ζωγρεῖον, ζωοτροφεῖον, locus in quo uel, aues, uel pisces, uel feræ continentur, quæ ad uictũ duntaxat pertinent, ut docet Gel. Noct. Attic. lib. 2. cap. 20. Plin. li. 8. c. 52. Viuaria aprorum cæterorumque siluestrium, primus togati generis inuenit Fuluius Hirpinus, qui Tarquiniensi feras pascere instituit. Plin. lib. 9. cap. 54. Ostreorum uiuaria primus Sergius Orata in Baiano inuenit, Iuuẽ. Sat. 4. Non dubitaturi fugitiuum dicere piscem, Depastũq; diu uiuaria Cæsaris. Peculiari tamen nomine septa, in quibus feræ pascuntur, Leporaria dicuntur: quemadmodum Piscinæ, in quibus aluntur pisces: & Ornithones, in quibus aues clausæ tenentur. Vide Var. Rei, rusti. lib. 3 cap. item 3.

Viuax, cis, pen. pro. omnis gen. Viuace, viuo, vigoroso, μακρόβιος, longæuus, seu uitæ diuturnioris. Virg. 2. Georg. Palladia gaudent silua uiuacis oliuæ. Idẽ Eclog. 8. Et ramosa Mycon uiuacis cornua cerui. Hinc Viuacior, Viuacissimus. Plin. lib. 9. cap. 50. In sicco quoque repunt: ideo etiam uiuaciora talia. Hor. 2. Serm. Sat. 5. Postremum expellet certe uiuacior hæres. Viuacitas, atis, μακροβιότης, longæuitas, uitæ diuturnitas. Colu. lib. 12. cap. 3. Multis etiam locis uiuacitatem suam usque in annos decem prorogat.

Viuunt in diem, dicuntur, quos Græci uocant ἐφημερίους, qui quotidie parant noua cibaria nullum habentes penum recõditum, nihil de futuro tempore soliciti, omnẽ denique curam ita abiicientes, ac si eo solum die uicturi essent. Cic. 5. Tuscu. Nos in diem uiuimus. Col. l. 3. Nec prouidẽt futuro tempori, sed quasi plane in diem uiuant, sic imperant uitibus, & eas multis palmitibus onerant, ut posteritati non consulant.

Viuerra, æ, γαλῆ, animalculum exiguum ex genere mustelarum, quo uenatores utuntur ad cuniculos ex antris expellendos. Pli. li. 8. c. 55. de cuniculis loquens, Magna propter uenatum eorũ uiuerris gratia est: immittunt eas in specus, qui sunt multifores in terra: unde & nomen animali: atq; ita eiectos superne capiunt.

Viuesco, is, Viuere, ἔμψυχος γίνομαι, uiuus fio, animor, proprie quũ de rebus inanimatis dicitur, cum anima imbuuntur. Plin. libro. 9. cap. 51. Anguillæ atterunt se scopulis: ea strigmenta uiuiscunt: nec aliu est earum procreatio. Idem l. 16. c. 25. de Fauonio uento loquens, Hoc enim maritantur uiuiscentia è terra, quo etiã equæ in Hispania. Per translationem accipitur pro inualescere, & uigorẽ acquirere, κρατύνεσθαι, ἰσχύεσθαι. Lucr. li. 4. Quod cupido affixũ cordi uiuiscit, ut ignis. Et paulo post: Vlcus enim uiuiscit & inueterascit alendo.

Viuidus, a, um, p. c. Viuo, ἀκμαῖος, ἐπακμάζων, multo uigore præditus. Pl. in Paneg. Amas cõstantiã ciuium, rectosq; ac uiuidos animos. Vir. 5. Aene. Exigui numero, sed bello uiuida uirtus. Liu. 6. ab Vrb. Sed uegetum ingeniũ in uiuido pectore uigebat, uirebatq; integris sensibus. Interdum Viuidum accipitur pro uiuente, ἔμψυχος, Propertius: Quatuor artificis uiuidua signa boues. Vbi Signa uiuida, dixit, quasi uiuentia, idq; hyperbolicῶs, quemadmodum Virgil. Spirantia æra, hoc est, tãta arte cõfecta, ut uiuere, & spirare uideãtur.

Viuiradix, cis, pen. pro. & fœm. gen, μόσχευμα, planta quæ cum radice seritur, quasi uiuam radicem habens, ad differentiam malleoli, & talearum. Plin. lib. 17. cap. 21. In arido solo uiuiradix quoque frustra seritur. Colum. lib. 3. ca. 14. Sationis autem duo sunt genera, malleoli, uel uiuiradicis: quod utcunque ab agricolis usurpatur, & in prouinciis magis malleoli. Neque enim seminariis student, nec usum habent faciendæ uiuiradicis.

Viuo, is, xi, ctum, Viuere, βιόω, βιοτεύω, ζάω, uitam ago, uitam dego, in uita sum. Quin. lib. 9. cap. 3. Non ut edam, uiuo: sed ut uiuam, edo. Cice. de Senect. Nemo est tam senex, qui se annum non putet posse uiuere. Hora. 2. Ser. Saty. 6. Neque ulla est Aut magno, aut paruo lethi fuga: quo bone circa Dum licet in rebus iucũdis uiue beatus: Viue memor quam sis æui breuis. Ci. 3. de Fin. Consentaneum est huic naturæ, ut sapiens uelit gerere, & administrare rempublicam, atq; ut è natura uiuat: uxorem adiungere & uelle ex ea liberos procreare. Et licet absolutum sit hoc uerbum, admittit tamen accusatiuum reciprocum, ut, Viuo felicem uitam, Viuo uitã durã. Tere. in Adel. Nã ego uitã durã, quã uixi usque adhuc, prope iã excurso spatio, mitto. Interdũ accipit Viuere pro eo, quod est lætã uitã agere. Nã eã demũ uerã putabant esse

esse uitam, quam in lætitia, animiq; tranquillitate peragere-tur. Mart. Sera nimis uita est crastina: uiue hodie. Plaut. in Mil. Conserui, conseruæq; omnes bene ualete, & uiuite. Catullus ab Lesbiã: Viuamus mea Lesbia, atque amemus. Viuere studiis, dixit Cic. ad Sulp. Epist. 29. lib. 13. pro eo quod est uitam literis sustinere. Ita uiuam affirmantis particula est. Cic. ad Tiron. lib. 16. Solicitat, ita uiuã, me tua mi Tiro ualetudo: id est, moriar, uel dispeream, nisi tua ualetudo me solicitat. Eandem uim habet Ne uiuam, subsequente particula Si, uel Nisi. Cic. ad Att. l. 4. Quid poteris, inquies, pro iis dicere? ne uiuam, si scio. Viuendo uincere aliquem, dixit Plaut. in Epid. pro eo quod est, ei superstitem esse. Viuitur, impersonale. Plaut. Persa: Quid agit? T. uiuitur. Ter. Heau. Hoc ibi fit, ubi non uere uiuitur. Cic. 1. de Fin. Qua præceptrice in tranquillitate uiui potest, omnium cupiditatũ ardore restincto. Oui. 1. Met. Viuitur ex rapto: non hospes ab hospite tutus. Hor. 2. Car. Ode 16. Viuitur paruo bene: cui paternum Splendet in mensa tenui salinũ: Nec leueis somnos timor, aut cupido Sordidus aufert. Viuitur personale. Ou. 12. Met. Vixi annos bis centũ, nunc tertia uiuitur ætas. Huius uerbi composita sunt Conuiuo, Peruiuo, & Superuiuo, Reuiuo, quorum significata uide suis locis.

VIVVS, a, um, *Viuo*, ζωός, ζῶν, ἔμψυχος, ἔμπνοος, spirans, animatum, uita præditum. Cice. ad Attic. lib. 4. Cato tamen affirmat se uiuo illum non triumphare. Quandoq; ponitur pro naturali, & non artificioso. Virg. lib. 2. Ge. Et uiua sua plantaria terra. Idem 1. Aeneid. Viuoq; sedilia saxo. Quandoq; pro ualido aut uehementi. Vir. 1. Aen. Paulatim abolere Sichæum Incipit, & tentat uiuo præuertere amore. Viua sepes dicitur, quæ dumis non præcisis, sed in eo loco natis contexitur. Col. lib. 11. cap. 3. Vetustissimi auctores uiuam sepem structili prætulerunt: quia non solum minorem impensam desideraret, uerum etiam diuturnior immensis temporibus permaneret. Viua aqua, naturalis, & indidem nata. Varr. 1. de re rust. c. 11. Si omnino aqua non est uiua, cisternæ faciẽdæ sub tectis, & lacus sub dio: ex altero loco ut homines, ex altero ut pecus uti possit. Flumen uiuum. Vir. 2. Aen. Donec me flumine uiuo Abluero. Lacus uiui Virg. 2. Ge. Speluncæ, uiuiq; lacus, ac frigida tempe. Vultus uiuos ducere: hoc est, uiuam, & naturalem effigiem referentes. Virg. 6. Aeneidos Excudent alij spirantia mollius æra, (Credo equidem) uiuos ducent de marmore uultus.

VIVVS PYRITES, πυρίτης ζωός, lapis est ex omni pyritarum genere ponderosissimus, ex quo ignis excutitur. Plin. li. 36. cap. 19. Pyritarum etiamnum aliqui genus unum faciunt, plurimum habens ignis, quos uiuos appellamus, & ponderosissimi sunt. Hi exploratoribus castrorum maxime necessarii, qui clauo, uel altero lapide scintillas edunt, quæ exceptæ sulphuratis aut fungis aridis, uel foliis, dicto celerius ignem trahunt.

VIX, *A pena, difficilmente*. μόγις, μόλις, χολῆ, aduerbium significans propemodum non ægre, uel difficulter, quasi cum ui & labore. Virg. l. 2. Ge. Vix humiles apibus casias, roremque ministrat. Ter. Vix retraxi filium ab amore ancillæ. Aliquãdo refertur ad tempus, pro uix dum, siue uix adhuc, statim, ubi, uel iamiam. Vir. 1. Aen. Vix è conspectu Siculæ telluris in altum Vela dabant læti. Id est, statim, postquam è conspectu Siculæ, &c. Aliquando ponitur pro non. Lucan. Carcer uix carcere dignus. Ouid. Vix Priamus tanti, totaq; Troia fuit, hoc est, non fuit tanti Priamus, ut exponit Donatus.

VIX TANDEM, *Pur tempo, assai*, μόλις, τελευτῶν, post multũ temporis. Cicero Appio Pulc. Vix tandem legi literas dignas Appio. Virg. 2. Aen. Vix tandem magnis Ithaci clamoribus actus, Composito rumpit uocem.

V ANTE L

VLCERO, as, pen. c. *Impiagare*, uel, ut alij Græcam originem sequentes, malunt scribere, Hulcero, ἑλκόω, ulcerosum facio, ulceribus infesto. Plin. li. 28. ca. 9. Item equarũ (subaudi sanguis) præterquã uirginum erodit, emarginat, ulcerat. Ho. 1. Ser. Sat. 6. Nunc mihi curto Ire licet mulo, uel si libet usq; Tarentum: Mantica cui lumbos onere ulceret, atq; eques armos. Ci. de Fato: Nondum enim ulcerato serpẽtis morsu Philocteta, quæ causa in rerum natura continebatur fore ut is insula Lemno linqueretur. Hinc Exulcero, compositum, cuius significationem uide supra suo loco.

VLCISCOR, sceris, ultus sum, *Vindicare, far uendetta*, ἐκδικῶ, τιμωρῶ, uindico, iniuriam non impunitam relinquo, ultionẽ repeto. Dicimus autẽ, Vlciscor te, Vlciscor te pro hoc scelere, Vlciscor scelus, Vlciscor me. Ter. in Eun. Ego pol te pro istis dictis, & factis scelus Vlciscar. Plau. in Men. Ni hanc iniuriam, meq; ultus fuero. Cic. 2. de Inuent. Deinde hoc si constitutum sit, ut peccata homines peccatis, & iniurias iniuriis ulciscantur, quantum incommodorum consequatur, Ouid. 7. Metam. Androgeiq; necem iustis ulciscitur armis. Hinc ultio, onis, uerbale, ἐκδίκησις, τιμωρία, uindicta. Plin. l. 11. c. 28. Illis etiam ultionis causa datũ est. Tacitus l. 2. Simul perfidus & ruptores dacis ultioni & gloriæ mactãdos.

VLCVS, ceris, *Piaga nata da per se*. ἕλκος, solutio unitatis in carne, quæ fit per erosionem: ut docet Galẽ. in tractatu de Differentiis morborum. Virg. lib. 3. Ge. Non tamen ulla magis præsens fortuna laborum est, Quàm si quis ferro potuit rescindere summum Vlceris os, alitur uitium, uiuitq; tegẽdo. Vulnus uero est hians, patẽsq; apertura corporis, ictu facta. Vlcus tangere, prouerbiali metaphora dicitur, pro eo quod est, mouere dolorem, & rei alicuius, quæ nos magnopere urat, mentionẽ facere. Ter. in Phor. Quid minus utile fuit, quã hoc ulcus tangere? Cic. 1. de Nat. de. Quicquid. n. horũ attigerit, ulcus est: ita male instituta ratio exitum reperire non potest. Id est, ita ab eo defendi non poterit, quin erroris, uanitatisq; cõuincatur. Hinc Vlusculum diminut. ἑλκύδριον. Pli. li. 28. c. 19. Lien uituli in uino decoctus, tritusq;, & illitus ulnscula oris sanat. Vlcerosus, a, um, adiectiuũ, ἑλκώδης, quod est plenũ ulceribus. Hor. 1. Car. Ode 25. Cũ tibi flagrans amor, & libido, Quæ solet matres furiare equorũ, Sæuiet circa iecur ulcerosum, Non sine questu. Transfertur & ad arbores. Pli. l. 17. c. 14. Ante omnia gemmantes nitere conueniet nihil usquam ulcerosum esse, aut retorridũ. Quidam hoc nomen aspirandum putant, & melius fortassis. Nam à Græco ἕλκος deduci uidetur, quod primam uocalem habet aspiratam.

VLEX, eis, frutex rorismarini similis, sed asperior, qui retinẽdi auri gratia sterni solet in fossis canalibusve, ad lauandas montium ruinas fieri solitis. Pli. li. 33. cap. 4.

VLIGO, inis, pe. pro. ἰκμάς, terræ humor naturalis, ex ea nunquam recedens, inquit Seruius, Virg. 2. Ge. At quæ pinguis humus, dulciq; uligine læta. Silius l. 8. Et quos pestifera põtini uligine campi, &c. Varro 2. de re rust. c. 2. Solũ oportet esse eruderatum & procliuium, ut euerri facile possit, ac fieri purum. Non enim solum ea uligo lanam corrumpit ouiũ, sed etiã ungulas scabras fieri cogit. Hinc Vliginosus, a, um, ἔνικμος, semper uuidus: ut, Vliginosus ager, qui semper est humidus: Humidus uero qui aliquando siccatur. Plin. li. 17. c. 5. Terram amaram, siue macram si quis probare uelit, demonstrant eam atræ degeneresque herbæ: frigidam autem retorride nata: item uliginosam tristia: rubricam oculi, argillamq;, operi difficillimas, quæq; rastros, ac uomeres ingentibus glebis onerent: quanquã aliquando nõ quod operi; hoc & fructui fit aduersum. Col. l. 2. ca. 4. Igitur uliginosi campi proscindi debent post Idus mensis Aprilis.

VLIVS, οὔλιος, Apollinis cognomen apud Milesios, quòd is sanitatis auctor putaretur. Nam οὔλειν, Iones usurparunt pro ὑγιαίνειν. hoc est, recte ualere: ut annotauit Ioannes Grammaticus. Vnde & οὐλὰς dictas putat cicatrices, quòd sint notæ persanatorum uulnerum. Vide Macr. l. 1. Saturnalium.

VLLVS, a, um, *Alcuno*, τὶς, aliquis, ab Vnus, ut putatur, per diminutionem formatũ. Nam cum dicimus, non esse ullum, qui legibus pareat, perinde est, ac si dicas, ne unum quidem esse. Nunquam autẽ hoc nomine utimur affirmatiue. Non. n. dicimus, Sunt ulli, qui studia amplectantur: sicut Sunt aliqui. Sed uel negatiue: ut, Non est ullus, qui publica commoda priuatis rationibus præferat. Vel interrogatiue: ut, Est ne ullus, qui legum metu solutus ab iniuria temperet? Vel infinite: ut, Nescio an ullus sit, qui non maiorem opibus, quã uirtuti honorem deferat. Cicero 6. Verr. Nullum inquam horum reliquit: neque aliud ullum tamen, præter unũ peruetus ligneum, Bonam fortunam, ut opinor: eam iste domi suæ habere noluit. Virg. 3. Eclog. In me mora non erit ulla. Vide Vall. lib. 3. cap. 63.

VLMARIVM, arij, πτελεών, arbustum ex ulmis, uel ulmorum seminarium. Plin. li. 17. cap. 11. Deferendæ ex arearum uenis post annum in ulmaria, interuallo pedali in unamquanque partẽ. Vlmaria quo pacto confici deceãt, docet Col. l. 5. c. 4.

VLMITRIBA, pe. pro. μαστιγίας, uox est Plautina ex Græco & Latino cõposita, significatq; eum qui assidue ulmeis uirgis cæditur, quasi ulmi attritor. Vtitur hac uoce Pla. in Persa.

VLMVS, mi, *Olmo*, πτελέα, arbor est propter raritatem foliorũ maritandis uitibus maxime idonea, Galli Ormam uocant, seruato aliquo Latini nominis uestigio. Colu. lib. 4. cap. 13. Quia si uiminibus salicis aut ulmi ligaueris, increscens uitis se ipsam præcidit. Vir. 1. Ge. Quo sidere terram Vertere Mecœnas, ulmisq; adiungere uites Conueniat. Hinc deducitur adiectiuum Vlmeus, a, um, quod ex ulmo est. Colum. lib. 6. cap. 3. Probaturq; maxime ulmea frons.

VLNA, æ, *Brazzo, gomito*, ὠλένη, idem quod brachium. Catul. Epigr. 17. Nec sapit pueri instar Bimuli, tremula patris dormientis in ulna. Est item mensuræ nomen, tantam habentis

longitudinem, quantum complectũtur duo brachia utrinq; extensa. Virgil. 3. Eclog. Dic quibus in terris (& eris mihi magnus Apollo) Treis pateat cœli spatium non amplius ulnas. Vbi Seruius: Vlna proprie est spatium in quantum utraque extenditur manus: licet Suetonius unum cubitum tantum esse uelit.

Vlochyton, *οὐλόχυτον*, far sale consperſum, quo hostiæ perfundebantur: ita dictum ab eo quod Iones *οὐλὰς* dicunt *ἀντὶ τῶν ὀλῶν*, hoc est, pro hordeo siue farre, & *χέω* fundo.

Vlophonum, pe. co. *οὐλόφονον*. chamæleontis species, quàm plerique Ixiam uocant, quòd quibusdam in locis uiscum gignat sub alis foliorum, maxime sub Canis exortum, quo mulieres in Creta pro Mastiche utuntur. Vlophonum autẽ dictum est, quasi *ὅλον φονευτικὸν*, hoc est, totum exitiale. Fertur enim à iuuencis gustatum ueluti angina quadam ea interficere.

Vlpianus Iureconsultus, patria Tyrius, Adriani temporibus floruit, cuius scrinijs præfuit. Hic cũ Gallias administraret, seditione oborta interfectus est.

Vlpicum, pen. cor. *ἀντισκόροδον, ἀφροσκόροδον*, genus allij grandius, præcipue Africa celebratum inter pulmentaria rusticus: unde & Punicum allium à quibusdam appellatur. Colu. lib. 11. cap. 3. Vlpicum uocant allium punicum: Græci autem *ἀφροσκόροδον*, appellant: longe maioris incrementi, quàm alliũ. Plaut. in Pœnul. Tu autem plenior allij ulpici, quàm Romani remiges.

Vls, *πέραν*, antiquis in usu fuit pro ultra, ut annotauit Festus eu Catone. Eadẽ enim forma ab Vls, deducitur Vltra quẽadmodum à Cis, deriuatum est Citra.

Vltimus, a, um, pen. co. *Vltimo*, *ὕστατος, ἔσχατος*, ab Vltra, idem est quod postremus. Cice. 2. de Natu. Deorum: Luna, quæ omniũ ultima est. Ouid. 3. Metam. Sed scilicet ultima semper Expectanda dies homini est, dicique beatus Ante obitum nemo, supremaque funera debet. Hora. 1. Epist. 16. Mors ultima linea rerum est. Liui. 4. ab Vrbe: Necessitate, quæ ultimum ac maximum telum est, superiores estis. Aliquando etiam accipitur pro primo. Virgil. lib. 8. Aeneid. de Saturno, primo Latini regia progenitore, Tu sanguinis ultimus auctor. Dictus Vltimus, quòd ultra omnia sit, siue ante respicias, siue retro. Cicero 1. de Finib. Quod quàm magnũ sit, fictæ ueterum fabulæ declarans, in quibus tam multis, tamque uarijs ab ultima antiquitate repetitis, tria uix amicorum paria inueniuntur. Hinc Vltimum, aduerbium, *ὕστατον*, id est, postremum. Liuius 2. ab Vrbe: Nunc errabundi domos suas, ultimum illas uisuri, peruagantur. Curt. lib. 5. Darius Artabazum, ultimum illum uisurus amplectitur. Vltimo, aliud aduerbiũ eiusdem significationis cũ superiori. Sueto. in Nero. cap. 32. Vltimo templis compluribus dona detraxit, simulacraq; ex auro uel Argẽto fabricata conflauit.

Vltor, oris, pen. prod. uerbale masculinum, ab Vlciscor, eris, *Vendicatore*, *τίμωρος, ἔκδικος*, uindex, uidicator, qui iniuriã illatam ulciscitur. Cicero pro Sylla: Ego ille coniurationis inuestigator atq; ultor, certe non defenderem Syllam, si coniurasse arbitrarer. Virgil. 4. Aeneid. Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor. Huius fœmininũ Vltrix, *ἔκδικος*, à quo Vltricia, ut Victricia à uictrix. Virgil. 11. Aeneid. Hæc ea pe & ultricem pharetra deprome sagittam. Idem 4. Aene. Vltricesque sedent in limine Diræ. Idem 6. Aeneid. Vestibulum ante ipsum, primisque in faucibus orci Luctus, & ultrices posuere cubilia Curæ.

Vltra, *Oltre oltra*, *πέραν, ὑπὲρ, ἐπέκεινα*, præpositio est, cũ accusatiuo deseruit, significatq; præter, & trans, & non nisi separata inuenitur. Salust. in Iugur. Maurique uagum genus, ut alij Africæ, contendebant Antipodas ultra Aethiopiam cultu Persarum & iustos, & egregios agere. Aduerbium est cum sine casu ponitur, idem significans, quod præterea. Cice. de Vniuersi. Si probabilia dicentur, nil ultra requiratis. Ponitur aliquando pro amplius. Liu. 4. Bel. Mace. Tanta ui se in hostem intulerunt, ut sustineri ultra non possent. Hic deducuntur Vlterior, & Vltimus. Cicero ad Attic. lib. 8. Ille Galliæ ulterioris adinuentor. Fit autẽ Vltra ab Vls, quo ueteres utebantur, sicut Citra à Cis. Auctor Gellius l. 12. cap. 13.

Vltra famam, *Piu che si pensa*, *ὑπὲρ τῆς δόξης*, id est, supra opinionẽ, uel plus quàm homines opinentur: sicut Intra famã esse dicitur, quod famæ magnitudini non respondet. Quintilianus: Hortensij scripta tamen intra famam sunt.

Vltro, *Oltra*, *ancora*, *di uolunta*, *ἔτι δὲ*, ultra, siue insuper. Virg. 2. Aeneid. His lacrymis uitam damus, & miserescimus ultro. Vbi Seruius: Vltro, non est sponte, nam iam rogauerat, sed insuper: quia plus, quàm rogauerat Sinon, ei præstitit Priamus. Vsitatius tamen accipitur pro sponte, hoc est, nemine rogante, aut cogente *αὐτομάτως, αὐθαιρέτως*. Plau. in Epid. Continuo te orabit ultro, ut illam transmittas sibi. Teren. in Adelph. Nisi si me in illo credidisti esse hominum numero, qui ita putant sibi fieri iniuriam ultro, si quam fecere ipsi, expostulant, Et ultro accusant. Hoc est, ipsi priores accusant, non expectata querela eorum, qui iniuria sunt affecti.

Vltro, citroque, *Qua & la*, *ἄνω, κάτω*, id est, huc illuc, sursum deorsum. Cic. 6. Verr. Qui ultro citroque nauigant. Accipitur aliquando pro hincinde, uicissim, siue ab utraq; parte, *ἀμφοτέρωθεν*. Cicero in Som. Scipionis: Multisq; uerbis ultro citroq; habitis, ille nobis consumptus est dies.

Vlva, æ, herbæ palustris genus est. Virgil. 2. Aen. Limosoq; lacu per noctem obscurus in ulua Delitui.

Vlubræ, arum, ignobilis Italiæ uicus iuxta Velitras, nulla alia re, quàm quòd in ipso educatus fuerit Augustus, memorabilis: ut annotauit Porphyrio in illud Horat. lib. 1. Epistol. Quod petis, hic est: Est Vlubris, animus si te non deficit æquus.

Vlulo, as, pen. co. *Vlulare*, *urlare*, *ὀλολύζω*, flebilem & mœstum sonum edo, more luporum. Virg. 1. Geor. Per noctem resonare lupis ululantibus urbes.

Vlulatus, us, *Vlulato*, *urlo*, *ὀλολυγμός*, clarus, & inconditus clamor. Cæsar. 1. Bel. Gall. Tum uero suo more uictoriam cõclamant, atq; ululatum tollunt.

Vlula, pen. cor. *Alocco*, *αἰγώλιος*, auis nocturna, ex genere noctuarum ita dicta, teste Seruio, *ἀπὸ τοῦ ὀλολύζειν*, quod est ululare, & flere. Virg. 8. Eclog. Certent & cygnis ululæ.

Vlysses, *Vlisse*, *sapientissimo huomo*, *Ὀδυσσεύς*, fuit filius Laertæ (à quo & Laertius cognominatus est) rex Ithacæ, & Dulichij, insularum, à quibus modo Ithacus, modo Dulichius appellatur. Fingitur ab Homero uir multa præditus facundia, nec minore experientia, uafer consilio, egregius bello, laborum patientissimus. Vxorem habuit Penelopen Icari filiam, ex qua Telemachum filium suscepit: eamq; tantopere adamauit, ut reliquis Græcorum principibus ad bellum Troianum proficiscentibus, ipse insaniam simulauerit: futurum sperans, ut tanquam bello inutilis domi relinqueretur. Iunctis itaq; duobus diuersi generis animalibus, littus proscindebat, & frugum loco salem serebat. Palamedẽ tamen uirum prudentissimum latere non potuit: qui ut technã illius detegeret, aranti illi Telamachum filium in sulco obiecit: quod Vlysses conspicatus, ne filium læderet, aratrũ subleuauit. Quo argumento facile deprehensum est, non ueram illam, sed simulatam esse insaniam. Pertractus itaq; ad Troiam, strenuam utilissimamq; eo in bello Græcis operam nauauit. Nam & Achillem inter Lycomedis regis filias uirginali habitu latitantem, ad bellum perduxit, & sagittas Herculis à Philoctete impetratas, ad Troiã pertulit, Cinerem quoq; Laomedontis, qui super Scæa porta Ilij seruabatur, clã sustulit: Palladium quoq; una cũ Diomede ex Troia, cæsis custodibus, rapuit. Missus deinde explorator cum eodẽ Diomede, Rheso Thraciæ rege occiso, equos eius abduxit, priusquam Xanthi aquam degustassent. Erant aũt hæc omnia in Troianorum fatis: sine quibus Troia expugnari non poterat. Cũ Palamede frumentationis causa grauissimas inimicitias exercuit, eumq; tandem per calumniã circumuentum, lapidibus obruendũ curauit. Occiso Achille in armorum illius iudicio Aiaci prælatus est. Capta autem Troia Orsilochum Idomenei Cretensis regis filium, obstantem ne legitima pars prędæ sibi decideretur, exorta rixa interemit. Deniq; Polyxena ad Achillis tumultum iugulata, atq; Astyanacte Hectoris filio è turri præcipitato, cum nauim conscendisset tanquã in patriã rediturus, graui exorta tẽpestate primũ in Ciconũ littus appulsus est. Atq; inde rursus soluẽs, simili tẽpestate eiectus in Africã ad Lotophagorũ gentẽ peruenit. Vbi cũ socij lotũ gustassent, ægre inde potuerũt reuelli. Inde rursus uela faciẽs, in Siciliã delatus est: ubi Polyphemi antrũ cũ duodecim sociis intrauit, ex quibus cũ Cyclops sex deuorasset, eruto illi oculo usto stipite, pellibus arietũ inuolutus, cũ superstitibus antrũ euasit. Hinc in Aeoliã nauigãs, ab Aeolo uentos in utrẽ coactos obtinuit. Et cũ iã Ithacæ proximus esset, soluto utre à sociis thesaurũ credẽtibus, reflãte uẽto denuo in Aeoliã expulsus est: sed ab Aeolo abactus, deuenit ad Læstrygonas, quos ob inmanitatẽ fugiẽs, ad Circẽ peruenit: quæ cũ exploratores eius in beluas mutasset, ipse sumpto à Mercurio pharmaco accessit impauidus, & stricto gladio eã coegit, ut socios suos pristinæ formæ restitueret: quod cũ fecisset, eius postea cõsuetudine usus per totũ annũ, suscepit ex ea Telegonũ filiũ: Hesiodus uero Agriũ & Latinũ ex Circe genuisse dicit. Aegre deinde ea dimissus, ad Oceanũ peruenit, ubi pactis sacris, ad inferos descẽdit, ibiq; ex Anticlea matre, Elpenore, & Tiresia uate de multis certior factus, reuertit ad Circẽ: & Elepenorẽ sociũ, qui nuper inebriatus de scalis deciderat, honorifica prosequitur sepultura. Post hęc ad insulã Sirenũ delatus est, quarũ cãtus ne audirẽt,

socij

socijs aures cera obturauit: se autem ad malum alligari fecit, eaque ratione illarum insidias tutus euasit. Inde Scyllam transiens & Charybdim, non sine maximo periculo in Siciliam uenit ad ea loca, ubi Phaethusa solis filia cum duabus sororibus greges patris pascebat, iussitque, ne quis eos uiolaret: sed ipso dormiente, socii fame coacti, suadente etiam Eurylocho, plura ex gregibus animalia mactauerunt: quod scelus postea naufragio luerunt, adeo ut ne unus quidem sit seruatus, præter unum Vlyssem, qui arrepto nauis malo nouem diebus à uento & undis hinc illinc agitatus, tandem ad Ogygiam insulam appulsus, à Calypso nympha susceptus est: septemque annis eius consuetudine usus, Nausithoum, & Nausinonum filios. ut Hesiodo placet, ex ea genuit. Post hæc misertus eius Iupiter, Mercurio in Ogygiam misso imperat Deæ, ut Vlyssem missum faciat. Confecta itaque rate, Vlysses rursus mari se committit. Verum cum iam Phæacia in conspectu esset, subito immissa à Neptuno tempestate nauim fregit: actumque de eo omnino fuisset, nisi eius miserta Leucothoe, tabulam ei suppeditauisset, cui ille innitens, incolumis in Phæacensium portum adnauit: ibidemque quòd nudus esset, inter frondes sese occultauit. Verum non multo post à Nausicaa filia Alcinoi repertus, uestes accepit. Deinde Palladis opera ad Aretem Alcinoi coniugem deductus, dona, naues & socios accepit, qui eum in Ithacam reduxere, in qua dormientẽ cum donis deposuere. Excitatus autem à Pallade ipsius monitu habitum mediei accepit, & hoc modo ad suos subulcos peruenit: apud quos Thelemachum quoque uidit. Demũ ab Eumæo porcario incognitus domum ducitur, ubi post multas iniurias sibi à Procis illatas, tandem ab Euryclea nutrice agnitus, arma ex composito cum filio & duobus subulcis, quibus se indicauit, aduersus procos sumens, eos ad unum omnes trucidauit, atque sic Penelopen recepit. Porro cum ex oraculo didicisset, se à filio interemptum iri, in locis additis uiuere decreuit. Telegonus autẽ filius ex Circe susceptus, patrem suum uidere cupiens, Ithacam profectus est, ubi cum incognitus à domo patris prohiberetur, orta cõtentione patrem incognitum spina uenenosa trigonis piscis transfixit. Declinatur & Vlysseus. Vlissei, uel Vlissi, per secundam inflexionem. Vir. 3. Aen. Et terram altricẽ sæui execramur Vlyssi.

VLYSSIPPO, onis, *Lisbona*, uel (ut alii scribunt) Olyssippo, Lusitaniæ metropolis est, quæ à Strab. ὀδυσσεία appellatur: uulgo Lisbona.

V ANTE M

VMBELLA, æ, σκιάδιον, diminut. ab Vmbra. Est & Vmbella instrumentum, quo mulieres solem à facie arcent. Iuuenalis Sat. 9. Et cui tu uiridem umbellam, cui succina mittas Grandia. Vmbella præterea dicitur in fœniculo, aniso, sambuco, & similibus plantis, floris uel seminis pedamentum, in plures diuisum longiores pediculos, hemisphærii quandam imaginem situs rotunditate referentes, & in orbem se colligentes.

VMBER, a, um, ὄμβριος, possessiuum est ab Vmbria. Catullus: Aut parcus Vmber, aut obesus Hetruscus.

VMBILICATIM, κατ' ὀμφαλοὺς, significat per umbilicos.

VMBILICATVS, a, um, adiectiuum, ὀμφαλόεις, quod umbilicos habet, uel quod ad umbilici similitudinem factum est Pli. l. 13. c. 4. Et in aluo media fissura plerisq; umbilicatum.

VMBILICVS, ci, pen. pro. *Ombilico, bellico*, ὀμφαλὸς, quicquid in aliqua re est medium. Vnde Cicero 6. Verr. Ennam ciuitatem Siciliæ uocat eius insulæ umbilicum. Raptam (inquit) Liberam, quam eandem Proserpinam uocant, ex Ennensium nemore arbitrantur, qui locus quòd in media insula est situs, Siciliæ umbilicus nominatur. Sic etiam Plinius Vmbilicum Italiæ circa lacum Reatinum dixit, quòd ibi medium Italiæ sit. Item Vmbilicus dicitur ligamentum intestinorum, quod mediam fere uentris planiciem obtinet: ad hoc factum, ut per eum fœtus, dum est in utero matris, nutriatur. Plin. 10. cap. 52. Vmbilicus ouis à cacumine inest ceu gutta eminens in putamine. Vnde Vmbilisecæ, ὀμφαλοτόμοι, obstetrices umbilicos infantium desecantes. Ab huius quoque similitudine paruus circulus in terra descriptus, ad cognoscendos uentos, Vmbilicus dicitur, Plin. lib. 18. cap. 33. Per huius mediam longitudinem duci sarculo sulcum, uel cinere lineam, mediamq; circumscribi circulo paruo, qui uocatur umbilicus. Item parui, ac rotundi, politique lapilli eadem ratione Vmbilici dicuntur. Cice. 2. de Orat Non audeo dicere de talibus uiris, sed tamen ita narrare solet Scœuola, conchas eos, & umbilicos ad Caietã, & ad Lucrinum legere consueuisse. Sunt Præterea Vmbilici, ornamenta. & ueluti clauiculi quidam, quibus libri ornãtur. Mart. li. 2. Quid prodest mihi tam macer libellus, Nullo crassior ut sit umbilico? Vmbilici (inquit Porphyrio) ornamenta ossea erant, aut lignea, corneave, umbilici nostri formã imitantia, quæ uoluminibus iam absolutis addebantur. Hinc natum est vulgatum prouerbium, Ad umbilicum perducere, pro eo quod est, absoluere, ad finem perducere, extremam manum imponere. Hæc Porphyrio in illud Horat. in Epod. Deus, Deus nam me uetat Inceptos olim promissum carmen, iambos Ad umbilicum ducere. In quem sensum & Mart. finem quarti libri clausit, inquiens: Ohe iam satis est, ohe libelle, Iam peruenimus usque ad umbilicum. Tu procedere adhuc, & ire quæris, &c. Dicitur præterea Vmbilicus in anulo, uel monili, ea pars, quàm alio nomine Palam uocamus, cui scilicet gemma, uel margarita il ligatur. Plinius de margaritis loquens: Et alios conuenit non oportere perforari, quorum sit absoluta bonitas, umbilicis statim ex auro capita comprehendentibus.

VMBILICVS VENERIS, κοτυληδὼν, herba est in officinis nomen retinens, folio in acetabuli formam tornato, breui in medio cauliculo, in quo semen inest, radice oliuæ modo rotunda. Est & alterum eiusdem genus, Cymbalion aliquĩ vocant, pinguibus folijs, latioribus, ligularum modo densis, circa radicem medium oculi ambitum describentibus, vt in maiore semperuiuo, astrigentis gustus, cauliculo tenui, in quo flores & semina hyperici, radice maiuscula.

VMBO, onis, *Scudo.*, ἴτυς, ὀμφάλιον, media pars clypei eminentior. Licet quandoque pro toto clypeo ponatur. Liu. 5. ab Vrb. Gallum umbone ictum deturbat. Stat. Iam clypeus, clypeis, vmbone repellitur umbo. Est etiam Vmbo in monili, aut anulo, ea pars, cum inseritur gemma, quam & Palam & Vmbilicum vocari diximus. Plin. l. 37. ca. 6. Arabicæ excellunt candore circuli prælucido, atq; non gracili, neq; in recessu gemmæ, aut in deiectu retinente, sed in ipsis umbonibus nitente præterea substrato nigerrimi coloris.

VMBRA, æ, *Ombra*, ἀποσκίασμα, σκιὰ, aer carens Sole: quod fit alicuius corporis obiectu, præsertim nubium. Virg. 1. ecl. Tu Tityre lẽtus in umbra Formosam resonare doces Amaryllida siluas. Quidam ἀπὸ τοῦ ὄμβρου, quod est imber, Vmbrã appellatã existimant, quod oẽs umbræ humidæ sint. Vmbræ etiam dicuntur, quas faciunt pictores, ut imagines, quæ planæ sunt, solidæ uideantur. Cic. 4 Aca. Quàm multa uidẽt pictores in umbris, & eminentia, quæ nos non uidemus? Vmbræ etiam dicũtur mortuorũanimę. Vir. 6. Aen. Vmbrarum hic locus, & somni noctisq; sopore, Corpora uiua nefas Stygia uectare carina. Vmbra item olim dicebatur, qui ueniret ad conuiuium nõ uocatus, sed illius, qui uocatus fuerat, comes: nam sic uocatum sequitur, ueluti umbra corpus. Hora. l. 1. Epist. Ad summam locus est & pluribus umbris, Sed nimis arcta premunt olydæ conuiuia capræ. Velut umbra sequi dicitur, qui nunquam deest: nam umbra corpus assectatur, uelis, nolis. Plau. in Cas. Decretum est mihi qua si umbra quoquo ibis tute, persequi. Suam ipsius metuere umbram, prouerbiali hyperbole dicitur, qui pueriliter trepidare, etiam cum nulla subsit causa timoris. Vmbra ueritatis, est species quædam ueritatis, & quod uerisimile dicitur. Vmbram luxuriæ, dixit Cicero pro Muræ. pro luxuriæ tenuissimo signo, siue uestigio.

VMBRACVLVM, li, *Frascata*, σκηνὴ, tarbenaculum, uelumve umbræ causa erectum. Var. lib. 1. de re rust. cap. 51. Prope areã faciunt umbraculum, quo secedant homines in æstu, tempore meridiano. Valer. Max. lib. 2. Q. Catul. Primus spectantium consessum uelorum umbraculis texit. Ponitur & umbraculũ pro umbella mulieris, σκιάδιον, qua tegitur facies ad solis calorem arcendum. Ouid. in Fast. Aurea pellebant tepidos umbracula soles.

VMBRATICVS, a, um, *Adumbrato*, σκιώδης, quod est ex umbra, seu ad similitudinem umbræ. August. lib. 2. Conf. Non saltem, ut est quædam defectura species & umbratica, uitiis fallentibus.

VMBRATICVS homo, *Banchiero*, ἐπίσκιος, dictus est à Plauto in Curcul. Trapexita, qui in umbra sub tecto uitam agit ociosam. Artes quoque, & negocia umbratica nominantur, in quibus per desidiam in umbra elanguescimus. Plin. Episto. 179. Nos quàm angustis terminis claudamur, etiam tacente me perspicis: nisi forte uolumus scholasticas tibi atque (ut ita dicam) umbraticas literas mittere.

VMBRATILIS, & hoc umbratile, pen. cor. σκιερὸς, adiectiuum ab umbra, formatum: ut, Vita umbratilis, quæ umbra atque opaco marcescit, seu in umbra, & ocio domestico degitur. Cic. 2. Tusc. Sic ad malam domesticam disciplinam, uitãq; umbratilem & delicatam cum accesserunt, etiam poetæ neruos omnis uirtutis elidunt. Studiosi uitam umbraticam colunt, quos libri docent in umbra, & ocio, ut inquit Cicero pro Corn. Balbo. Res etiam umbratiles dicuntur, quæ fiunt

per

per inuolucra,& inanitatem,qualis umbra est. Vmbratilem exercitationem dicit Cic. de Orat. quæ in loco operto, atque adeo in ocio fit.

VMBRIA, ὀμβρία, regio Italię inter Apenninũ & mare Adriaticum, ita dicta ἀπὸ τῶ ὄμβρυ, hoc est, ab imbre: quòd umbri omnium Italiæ populorum antiquissimi, inundationi terrarum, imbribusque superfuisse credantur: ut refert Pli. lib.3.cap.14. Vel dicta est Vmbria ab umbra, quòd ea regio propter altitudinem montium,& uicinitatẽ Apennini, umbrosa sit. Lucan.lib.2. Iusque sui pulso iam perdidit Vmbria Thremo. Olim trecenta oppida habuisse fertur, quæ postea Hetrusci deleuerunt. Hodie sunt reliqua Sontinũ, Fanum Fortunæ, Spoletum, à quo nunc ea regio ducatus Spoletinus dicitur, Nursia, Reate, Ameria, Tiphernum, Fulgineum, Nuceria, Assisia, Tudertum, & Narnia.

VMBRIFER, ra, rum, adiect. σκιώδης, umbrosus, ferens umbrã. Var.2.de re rust.cap.2. Circiter meridianos æstus, dum deferuescunt, sub umbriferas rupes,& arbores patulas subiiciunt. Virg.6. Aeneid. Atque inimica refugit In nemus umbriferum.

VMBRO, as. Adombrare, σκιάζω, tegendo umbram facio. Plin.li. 19.cap.1. Marcellus uelis forum umbrauit. Virg.3. Aen. Sol ruit interea,& montes umbrantur opaci. Columella libr. quinto, capite septimo. Tum omnes pene uirgæ, ne umbrent, eo tempore, quo uitis putatur, abraduntur. Huius cõposita magis sunt in usu, scilicet Adumbro, Inumbro, Præumbro, Obumbro, quorum significata uide suis locis.

VMBRO, ὄμβρος, fluuius Vmbriæ nauigiorum capax, cuius meminis Plin.lib.3.cap.5.

VMBROSVS, adiect. Ombroso, oscuro, ἐπίσκιος, σκιώδης, opacus. Virg.8.Aen. Et crines umbrosa tegebat arundo. Cic. ad Q. Fra.lib.3. Ego locum æstate umbrosiorem uidi nunquam. Pli.l.16.c.26. Fico foliũ maximum umbrosissimumq́;. Oui. 7.Met. Quas nemus umbrosum, secretaq́; silua regebat.

V ANTE N

VNA, posteriore acuta, Insieme, in compagnia, ἅμα, simul, pariter, Cic.ad Att. Si in Italia Pompeius consistit, erimus una. Idem 1.Verr. Vna & id quod, facio probabit,& in hac causa profecto neminem mihi esse præponendum actorem putabit.

VNANIMIS,& hoc Vnanime,& Vnanimus, a, um, D'un'animo, destesso animo, ὁμόψυχος, qui unius animi est, & unius sententiæ cum altero. Virg.4. Aen. Cum sic unanimem alloquitur male sana sororem. Liuius 7.ab Vrbe: Consules fœnebrem quoque rem, quæ distinere unanimos uidebantur, leuare aggressi,&c. Hinc Vnanimitas, atis, ὁμοψυχία, concordia, consensus, æquanimitas. Plautus in Truc. Non amantis mulieris, sed sociæ unanimitati fidentis fuit. Liuius 10. Bel.Maced. Mihi, Antiocho, & cuilibet regum huius ætatis nulla re magis, quàm fraterna unanimitate regum æquasse uidetur.

VNCIA, æ, Oncia, οὐγγία, dicta est, quod una sit ex duodecim partibus assis. Plaut. in Menæ. Atque huic ut addas auri pondo unciam. Vnciæ partes sunt Semuncia, continens drachmas quatuor: Duella, pendens duas sextulas, hoc est, tertiã partem unciæ: Sicilius, quod & Didrachmum dicitur, pondus est duarum drachmarum, hoc est, quarta pars unciæ. Sextula, sexta pars unciæ. Deinde sequitur Drachma, quę octies sumpta explet unciam. Quod si ad minora pondusculа libeat descendere, unciamq́; in minimas particulas dissecare, continent singulæ unciæ scrupula XXIIII. obolos XLVIII. semibolos XCVI. siliquas, siue ceratia CXLIIII. Quoties autem de mensuris sermo est, Vncia mensuralis accipitur pro duodecima parte Romani sextarii, medici frequentius Cyathum uocant. Hinc deducuntur composita Quincunx, pondus, uel mensura quinque unciarum,& Septunx, septem unciarum. Vncia in mensuris Geometricis dicitur duodecima pars pedis: alio nomine, Pollex. Frontinus de Aquæductibus: Est autem Digitus, ut conuenit, XVI. pars pedis, Vncia 12.

VNCIARIVS, a, um, adiect. οὐγγιαῖος, ab Vncia deriuatur: ut. Lex unciaria, apud Festũ: & Fœnus unciarum, quod erat leuissimum quoddam usuræ genus, cum scilicet ex sorte centum aurerorum, quotannis redit aureus unus. Dictum Vnciarum fœnus, quod duodecima tantum pars sit usuræ centesimæ, siue quod singulis mensibus unciam, hoc est, duodecimam partem aurei unius pareret. Nam sicut ex usura centesima quotãnis ex centum aureorum sorte aurei duodecim redibant hoc est, in singulos menses aureus unus: & ex semissibus usuris in singulos annos aurei sex, & ex trientalibus aurei quatuor: ita etiam seruata proportione conuenit, ut unciaria usura ex centum aureorum sorte quotannis aureum unum pariat, uel (quod in idem recidit) unciam, hoc est, duodecimam partem aurei in singulos menses. Liu. 7. ab urb. Nam etsi unciario fœnore facto leuata usura erat, sorte in ipsa obruebantur inopes. Rursus Semunciarium fœnus, ἡμιουγγιαῖος τόκος, dimidio leuius est unciario, quod ex centum assibus quotannis semissem pariebat, uel in menses singulos semunciam. Huius fœnoris ibidem meminit Liui. Semunciarũ (inquit) tantum ex unciario factũ fœnus,& in pẽsiones æquas triennij. Vnciaria stips, Romæ erat moneta omnium minima, duodecimam tantum assis partem ualens. Plin.l.34. ca.5. Item P. Minucio præfecto annonæ extra portam Trigeminam unciaria stipe collata. Vnciariæ uites dicebantur, quæ ita dispositę essent, ut inter quamlibet uitẽ uncia unius iugeri relicta, interualla omnia paria fierent. Colu.lib.3.cap.2. Nec solum quæ iucunditate saporis, uerumetiã quæ specie commendari possint, censeri debẽt, ut stephanitę, ut tripedaneæ, ut unciarię, ut cydonitę.

VNCIALIS,& hoc, le, οὐγγιαῖος, quod est unius unciæ: ut Vncialis as, qui unciam tantum ualebat. Pli.lib.33.cap.3. Q. Fabio Dictatore asses unciales facti. Vncialis herba, quæ est pollicaris altitudinis. Duodecim. enim pollices conficiunt pedem. Idem li.18.ca.16. de Medica herba loquens: Ideo protinus altitudine unciali herbis oĩbus liberanda est. Vnciales literæ: pollicis crassitudine exaratæ, inquit Budæus.

VNCIATIM, aduer. A oncia, à oncia, κατ' οὐγγίας, per singulas uncias. Teren. in Phor. Quod ille unciatim uix de demenso, Suum defraudans genium, compar sit miser,&c. Pli.l.28. ca.9. Datur & phthisicis unciatim cum uini ueteris hemina decocta, donec tres unciæ è toto residant.

VNCINATVS, a, um, adiect. Rampinato, ἀγκιστρωτὸς, ἀγκιστρώδης, uncinis hamatus. Cic. 4. Acad. Nec ut ille qui asperis & læuibus & hamatis, uncinatisque corpusculis concreta hæc esse dicat interiecto inani.

VNCINVS, ni, pen.pro. Oncino, ὄγκινος, Græca dictio est, idem significans, quod uncus, uel curuus, unde Vncinatus, incuruatus, hamatus: de quo paulo ante.

VNCIOLA, æ, pen. cor. Oncietta, οὐγκιάδιον, diminutiuum ab Vncia. Iuue. Saty. 1. Vnciolam Proculeius habet, sed Gillo deuncem. Partes quisque suas ad mensuram inguinis hæres Accipiat.

VNCTVM, Onto, ἄλειφαρ, significat illud pinge quod in porci dorso mollius est. Col.lib.6.cap.19. Frigoris fomenta adhibentur, capite & spina tepenti adipe uel uncto linuntur. Sic enim legunt ibi nonnulli: cũ tamen emendatiora exẽplaria Vino, ibi legendum ostendant, non uncto.

VNCTVS, cta, ctum, participium, uerbi passiui Vngor, Onto, sporco, χριστὸς, κεχρισμένος, unguento delibutus, oblitus, unguentatus. Cic. 31.Phil.3 Antonius eo die nudus, unctus, ebrius cõcionatus est. Olera uncta, hoc est, lardo, oleo, aliòue pingui condita. Hora.2. Ser. Sat.6. O quãdo faba Pythagoræ cognata, simulq́; Vncta satis, pingui ponẽtur oluscula lardo? Vnctiusculus, a, um: hoc est, paulo unctior: ut, Pulmẽtum vnctiusculum, hoc est, paulo liberalius conditũ. Plau. Pseu. Nunc tua etiam est mihi hodie & tuorum opera conseruorum caput Nitidissimum: ac cur non ipse ego pulmẽto utor magis unctiusculo. Hinc Vnctũ & unctius, per translationem dicimus, pro splendido & splendidiore: inde tracta metaphora, quòd opulentiores liberalius condire soleant sua obsonia. Ci. de Clar. Orat. Iã enim erat unctior quædã splendidiorque consuetudo loquẽdi. Aliquãdo tamen unctũ accipimus pro sordido,& pinguedine oblito. Hor.2.Serm. Satyr. 4. Magna mouent stomacho fastidia, seu puer unctis tractauit calicem manibus.

VNCTIO, onis, χρίσις, ἄλειμμα, ungendi actus. Cic.2.de.Ora. Philosophum omnes unctionis causa reliquerunt.

VNCITO, as, frequentatiuum, uide in primitiuo Vngo.

VNCTOR, oris, ἀλείπτης, χριστὴς, qui ungit. Cice.ad Gallum l.7. Epist. Ille autem qui sciret se nepotem bellum tibicinem habere,& sat bonum unctorem, discessit à me.

VNCTORIVS, a, um, ἀλειπτικὸς, quod unctioni destinatum est: ut, Hypocauston unctorium, apud Plin.lib.1.Episto.17. pro loco, in quo post sudationem aut lauationem unguentis perungebantur.

VNCTVRA, ris, χρίσις, ἄλειμμα, idem quod unctio. Cicero 2. de Leg. Hæc præterea sunt in legibus de unctura. Et paulo post: Seruilis unctura prollitur,& omnis circumpotatio.

VNCVS, ci, Rampinato, incuruato, ἄγκιστρον, baculus oblongus, ab altero latere ferramentum habens incuruum, ac in sese retortum: quod genus in usu erat Romanis ad pertrahendos damnatos ad scalas Gemonias. Iuue. Satyr.10. Impacto Seianus ducitur unco. Dictus Vncus, ἀπὸ τῶ ὀγκῶσθαι, quod est, extuberare, uel intumescere, quod hoc instrumentum ab ea parte, qua incuruatur, intumescere ac extuberare uideatur. Cic.1.Phil. Vncus impactus est fugitiuo illi, qui in C. Mari.

nomen

nomen inuaserat. Liu.10.Bel.Pun. Postremo asseres ferro unco præfixi(harpagones uocant milites)ex Punicis nauibus incii in Romanas cœpti. Col.l.3.ca.18.Et uelut uncus infixus solo, antequam extrahatur, prærumpitur.

VNCVS,a,um,ὀγκινος,γαμψὸς,incuruus, aduncus. Colum.li. 7.cap.11.Atque uncis digitis alterum quoque testiculum educito. Virg. 1.Georg. Adsis ô Tegeæ fauens, oleæque Minerua Inuentrix, uncique puer monstrator aratri. Oui. 15.Metam. De parte sepulta Scorpius exibit,caudaque mi nabitur unca. Huius composita sunt Aduncus,& Reducus, quorum significata uide suis locis.

VNDA,dæ,Onda,κῦμα,fluctus, siue globus aquæ in unum collectus: quales in mari uentis exagitato maxime solent excitari. Cicta Vnda(ut quidam uolunt)quòd sit una,& in se coacta. Vir.1.Aeneid.Franguntur remi,tum prora auertit, & undis Dat latus,&c. Ouid.8.Metam.Succede meis,ait,inclyte tectis Cecropide,nec te committe rapacibus undis. Aliquando ponitur pro aqua,ut pars pro toto. Oui.1. Metam. Et terris abscidit undas, Hoc est,mare à terra separauit. Huius diminutiuum est Vndula,κυμάτιον.Vndæ comitiorum,per translationem, pro uaria sententiarum multitudine,quibus ueluti undis mare, ita etiam comitia feruere uidentur. Cicero por Plan. Si campus, atque illæ undæ comitiorum,ut mare profundum, & immensum, sic efferuescunt,&c. Vnda pro hominum multitudine. Vir.2.Georg. Si non ingentem foribus domus alta superbis Mane salutantum totis uomit ædibus undam.

VNDABVNDVS,a,um,κυματώδης,idem quod undosus:ut,Vndabundum mare, apud Gel.lib.2.cap.30.

VNDATIM, A guisa d'onde,κυματοειδῶς, ad undarum similitudinem.Pli.l.13.cap.15.Sunt & undatim crispæ mensæ,&c.

VNDE,aduerb.Onde,donde,πόθεν,ὅπόθεν, ὅθεν,ὅθενπερ, ex quo loco,uel, à quo loco. Cicero pro Cecinna: Hoc uerbum Vnde, utrunque declarat,& ex quo loco,& à quo loco. Accipitur autem modo interrogatiue. Cicero in Rullum: Vnde ille amor tam repentinus? Modo relatiue. Virg.2.Aen. Turrim in præcipiti stantem, summisque sub astra Eductā tectis: unde omnis Troia uideri,Et Danaum solitæ naues, & Achaica castra. Et paulo ante: Euado ad summi fastigiā culminis: unde Tela manu miseri iactabant irrita Teucri. Nonnunquam etiam infinire. Cicero Atti.Recordor unde ceciderim, sed unde surrexerim. Aliquando non ad locum refertur, sed ad personam.Cice. Terent. Hem mea lux, un de omnes opem petere solebant. Vnde gentium, idem quod Vnde. Plaut. Asi. Face id ut paratum iam sit. L. unde gentium?

VNDEVNDE,Da ciascun loco,ὁποθενοῦν, significat undecunque, quemadmodū Vbiubi dicimus,pro ubicunque, & Quoquo pro quocunque,& Quaqua pro quacunque.

VNDECENTVM,ἐννενήκοντα ἐννέα,nonaginta nouem, centum minus unus.Plin.lib.7.cap.6.Pareuerunt tamen eis annis undecentum.

VNDECENI,næ,na,ἐννενήκοντα ἐννέα,centum minus uno, nonaginta nouem. Plin.lib. 36. cap.8. De Aegypti obeliscis agens: Idemque digressus inde, ubi fui Mneuidis regio, posuit alium, longitudine undecenis pedibus per latera cubitis quatuor.

VNDECIES,aduerb·ἑνδεκάκις,undecim uicibus. Col. lib. 5. cap.2. Hanc summam undecies multiplicato, fiunt pedes quinquaginta tria millia nongenti.

VNDECIMVS,a,um,pe.cor.ἑνδέκατος, ultimus ex undecim. Virgil. 8. Eclog. Alter ab undecimo tum me iam ceperat annus.

VNDECIREMIS, huius undeciremis,pen.pro.ἑνδεκήρης, nauis undecim remorum ordines habens.Plin.lib.16. cap.40. Maxima ea in Cypro traditur ad undeciremem Demetrii succisa, centumtriginta pedum longitudinis: crassitudinis uero ad trium hominum complexum.

VNDENI,næ,na,adiectiuum,ἕνδεκα, undecim. Plin.lib.11.c. 25. Pariuntur autem undeni. Ouid.1.Amor.Eleg.1. Musa per undenos emodulanda pedes.

VNDEVIGINTI, adiectiuū,indeclinabile,Decenoue, εἰκοσιν ἑνὸς δέοντος,ἐννεακαίδεκα,nouemdecim,uiginti minus uno. Cicero de Clar.Orat. Vnde uiginti annos natus erat eo tempore. Liuius 3. Bel. Pun. Vbi ea dies uenit,ad conducendum tres societates aderant hominum undeuiginti. Vndeuicesimus,a,um,ἐννεακαιδέκατος,decimus nonus. Cice.de Sene. Anno enim undeuicesimo post eius mortem, hi consules T.Flamminius,& M.Atilius facti sunt.

VNDETRIGESIMVS,a,ū,εἰκοστὸς ἔννατος,id est,uicesimus nonus.Liu. 5.Belli Punici secundo: Anno octogesimo postquam in Hispaniam uenerat Cn.Scipio, undetrigesimo die post fratris mortem interfectus est.

VNDEQVADRAGINTA,ἐννεακαιτριάκοντα, triginta nouem. Liui.5.Belli punicici mille cccc.Carthaginiensium cæsi, undequadragita uiui capti.

VNDEQVADRAGIES,aduerb.ἐννεακαιτριακοντάκις, nouies & tricies.Pli.li.7.c.25.Solus M.Marcellum transgressus, qui undequadragies dimicauerat.

VNDEQVINQVAGINTA,ἐννεακαιτεσσαράκοντα, quadraginta nouem,quinquaginta minus uno. Liu.7.Bel.Maced. In eo triumpho undequinquaginta coronæ aureæ translatæ sunt. Vnde quinquagesimus,a,um,τεσσαρακοστὸς ἔννατος, quadragesimus nonus. Cic.pro lege Man. Ipse autem ut à Brundusio profectus est, undequinquagesimo die totam ad imperium populi Rom. Ciliciam adiunxit.

VNDESEXAGINTA,ἐννεακαιπεντήκοντα,quinquaginta nouē, Liui.3.Bel.Pun. Ceperint amplius tria millia hominum, paulo minus mille equorū,undesexaginta militaria signa.

VNDEOCTOGINTA,ἑβδομηκονταεννέα, septuaginta nouem, octoginta minus uno. Horat.2.Ser.Sat.3. Age, si stramentis incubet undeoctoginta annos natus,cui stragula uestis, Blattarum ac tinearum epulæ,putrefcat in arca,&c.

VNDEVIS,& Vndelibet,Da qual luoco tu uuoi,ὅθεν βούλει, significat ex uno quouis loco. Auctor ad Heren. libr. 4. Ast istud quidem facile fuit undelibet inuenire.

VNDECVNQVE,aduerb. Da ciascun loco,ὁποθενοῦν, ex quocūque loco. Liuius 4.Bel.Pun.Bellum undecunque cum Annibale consulibus mandatum. Plin. libr. 27. cap. 4. Vulnerum quoque sanguinem, & undecunque fluentem, sistit per se, uel ex aceto.

VNDIQVE,aduerbium, Da ogni parte,da ogni banda,πανταχόθεν, παντόθεν,id est,ex omni parte. Cic.pro Pomp.Sicilia multis undique cincta periculis. Idem 2.de Finib. Habes undique expletam & perfectam, Torquate, formam honestatis. Virg.8.Aene.Ductores primi Mesapus & Vfens. Contemptorq; deum Mezentius, undique cogunt Auxilia,& latos uastant cultoribus agros. Vndique,ex omni genere.Ci. 5.Tusc. Sic uita non solum si undique referta bonis est, sed si multo maiore,& grauiore ex parte bona propendent, beata recte dici potest.

VNDISONVS,a,um,pen.cor.Fluttuoso,πολύφλοισβος, quod undis strepit. Vnde Mare undisonum dicitur, quod fluctuando sonitū reddat. Vndisoni dii. Propertius lib.3.Eleg.21. Ergo ego nunc rudis Adriaci uehar æquoris hospes, Cogar & undisonos nunc præadire deos. Statius 1. Achil.At Thetis undisonis per noctem in rupibus astans.

VNDIVOMVS,a,um,pen.cor. κυμοβόλος, quod undas, id est, aquas uomit: ut,Vndiuoma charybdis.

VNDO,undas,Fluttuare, ondeggiare,κυμαίνω, κυματίζω, κυμαίνομαι,fluctuo, undis agitor. Cic.2.de Nat. deo. Subter radices penitus undanti in freto. Vndare quoque per quandam similitudinem dicimus aquam feruentem, quòd quibusdam quasi undis agitari uideatur. Virg. 6.Aen. Pars calidos latices,& a hena undantia flammis Expediunt. Idem libr.7. Magno ueluti cum flamma sonore Virgea suggeritur costis undantis aheni: Exultantque æstu latices, furit intus aquæ uis. Accipitur aliquando Vndare,pro suo composito abundare,κατ' ἀφαίρεσιν. Cla.de Raptu Proserpinæ lib. 3. Vndaret neu silua fauis, neu uina tumerent. Valer. Flac. 1. Argona. Iampridem regio undat equis, floretque uiris. Sic etiam Virg. 2.Geor.Et iuuat undantem buxo spectare Cytorum. Quanquam ibi non tam propter copiam buxi, quā omnino mons ille abundat, uerbo hoc utitur, quàm ut lenibus auris impulsi arbusti motum undabundi maris æmulum exprimeret. Legitur & Vndare actiue pro innundare, siue undare facere. Sta.1.Achil.Cum tuus Aeacides tepido modo sanguine Teucros Vndabit campos. Vndantem chlamydem facere, est incedendo chlamydem laxam, rugosamque sic in dextram modo, modo in læuā iactare, ut eius pars potissimum inferior undas modo accedentes, modo recedentes imitari uideatur. Plau.in Epid·Sed hic quis est, quē huc aduenientem conspicior, Suam qui undantem chlamydem quassando facit? Composita sunt, Abundo, Exundo, Inundo,& Redundo,de quibus supra in dictione Abundo.

VNDOSVM MARE,Fluttuoso,κυματώδης,θάλασσα,id est, fluctuosum,undis,exagitatum. Virg.4.Aene.Troia per undosum peteretur classibus æquor.

VNDVLATA VESTIS, Vna uesta di peli tessuta,κυματώδης ἐσθής, uestimenti genus,ab undis, quibus depictum erat, nomen habens: cuiusmodi hodie ad nos afferuntur ex hircorum,& caprarum pilis uerius,quàm lanis confecta:quæ ἀπὸ τοῦ συμβάλλειν.Symballota passim appellantur,quasi, σύμβλητα, quòd coacto potius implexu,quàm textu sint confecta: cen origine ab illo uestium genere accepta, de quo Plin. ita scribit: Lanæ & per se coactæ uestem faciunt, Vndulatæ autem (ut dix

(ut diximus) appellatæ sunt, ab undarum imagine per eas discurrente, ea forma, qua a scutulis Scutulatæ. Hanc eandem quidam & Cymatilem dictam fuisse existimant: sed falso, mea quidem sententia: cum Cymatilis eadem sit, quæ cerulea, non à discurrentibus undarum lineis, sed à fluctuũ colore appellata. Varro lib. 1. de Vita pop. Rom. Vndulatã togam pro pura posuit, idque noue, ut annotauit Nonius. A quibusdam (inquit Varro) dicitur esse Fortunæ Virginis simulacrum, ideo quòd duabus undulatis togis est opertum, perinde ut olim reges nostri prętextatas & undulatas togas soliti sunt habere.

VNEDO, pen. cor. unedonis, pen. pro. κόμαρον, μεμαίκυλον; fructus est arbuti, terrestribus fragis non dissimilis, inde nomen habens, quòd plures edi non possint. Plin. lib. 15. c. 24. Aliud corpus est terrestribus fragis, aliud congeneri eorum unedoni: quod solum pomam simile fructui terre gignitur. Arbor ipsa fruticosa: fructus anno maturescit, pariterq; floret subnascens, & prior coquitur. Pomum inhonorum, ut cui nomen sit ex argumento unum tantum edẽdi. Duobus tamen hoc nominibus appellant Græci, Comaron & Memecylon. Ex quo apparet, totidem genera esse & apud nos. Alio nomine Arbutus uocatur. Hæc Pli.

VNGENTVM, ti. Vnguento, onto, ontione, profumo, quod & Vnguentum à quibusdam dicitur: ἔλαιον Homer. μύρον, non est illa compositio tenax, qua chirurgi utuntur ad vulnera curanda: sed commistio diuersorum odorum addito oleo, ad ungenda corpora, deliciarum, & luxuriæ causa inuenta, χρῖμα, siue χρίσμα, ueteres θύωμα. Vulgare autem, ac promiscuum & fere palæstris dicatum, ἄλειμμα, ἀλοίφιον, & ἐπάλειμμα, uocat Icesius. Vnde ἀλείπτας & ἐξαλείπτας, nostri Vnctores, & Reunctores uocant: à Græcis frequenter κονισταί, χρίσται, ac παιδοτρίβαι nominantur. Hæc Hermolaus. Pla. in Most. Non possunt omnes olere unguẽta exotica. Cicero 5. Ver. Cum interea Apronius caput atque os suum unguento perfricaret. Horat. 2. Carm. Ode. 7. Funde capacibus Vnguenta de conchis. Pomponius tamen Iureconsultus tit. de Aur. Argen. mundo orna, &c. l. argumẽto scribit. Vnguenta esse, quæ ualetudinis causa comparantur: sed hæc magis Medicamenta dicuntur. Seruius ait, hoc nomen Vnguentum non recipere u, sicut nec Vngo: Vnguen uerò u, habere. Vnguentatus, a, ũ, vnguento oblitus. Catul. Epigram. 56. Diceris male à tuis Vngentate glabris marite Abstinere.

VNGO, is, xi, ctum, & Vngo, guis, secundum Priscianum, Ongere, ἀλείφω, χρίω, oleo, aliove pingui oblino: ab uniendo (ut uolunt) dictum: quod unguentis densentur corpora atq; uniãtur. Cato cap. 27. Pice liquida cornua infima ungito. Cice. 6. Verr. Vnxisse unguentis? complesse, &c. Hinc Vnctito, as, frequentatiuum. Plautus Mostel. Quia ecastor mulier recte olet, ubi nihil olet. Nam istæ ueteres, quæ se unguentis unctitant, interpoles, Vetulæ edentulæ, quæ uitia corporis fuco occultant: Vbi sese sudor cum unguentis sociauit, illico Itidem olent, quasi cum una multa iura confudit coquus. Composita sunt, Inungo, Perungo, & Exungo: quæ uide suis locis.

VNGVEN, inis, Vnguento, ἀλειφή, ἄλειμμα, quoduis pingue, quo quippiam possumus inungere. Plin. lib. 28. cap. 21. Epiphoras bubulo seuo cum oleo cocto illinunt: ceruini cornu cinis scabrities eodem unguine sanat. Virgi. 3. Georgicorũ. Et pingues unguine ceras. Sumas tantũdem unguinis, quod uocamus axungiam, uel seuum. Persius Saty. 6. Fenisecæ crasso uitiarunt unguine pultes. Hinc Vnguinosus adiectiuum, idem quod pinguis: ut Vnguinosum medicamentum, Vnguinosæ nuces. Plin. lib. 23. cap. 8. Sunt autem recentes nuces iuglandes iucundiores; siccæ unguinosiores, & stomacho inutiles.

VNGVENTARIVS, rii, uel potius Vnguentarius, ut Seruius scribendum affirmat, Vnguentario, speciario, medico; ranta in banco, μυρεψός, μυροπώλης, qui unguenta conficit, ac uendit. Cic. 1. de Off. Adde huc, si placet, unguentarios, saltatores, totumque ludum talarium. Horat. 2. Serm. Saty. 3. Pomarius auceps, Vnguentarius, ac Tusci turba impia uici. Eius fœmininum est Vnguentaria. Plin. lib. 8. cap. 5. Et ungentariã quandam dilectam Iuba tradit, &c. Est & Vngentaria, μυρεψική, ars ipsa conficiendorum unguentorum: Vnde Vngentariam facere, dixit Plautus in Pœnul.

VNGVENTARIVS, a, um, μυρεψικός, unguentis idoneus, ad unguenta pertinens. Plin. lib. 36. cap. 8. Hunc aliqui lapidẽ Alabastriten uocãt, quem cauant ad uasa unguentaria, quoniam optime seruare incorrupta dicitur.

VNGVICVLVS, li, penul. cor. ὀνύχιον, diminutiuum est ab Vnguis. Plautus in Epid. Contempla Epidice, usque ab unguiculo ad capillum summum. Cice. 5. de Finib. Valetudinem, uires, staturam, formam, integritatem unguiculorum omnium. A teneris unguiculis, ἀπὸ τῶν ἁπαλῶν ὀνύχων, prouerbialiter dici solet. pro eo quod est, ab infantia, ab ineũte ætate, à puero, ab incunabilis. Cicero Lentulo: Sed præstate eum, qui mihi à teneris, ut Græci dicunt, unguiculis, es cognitus. In eadem etiam significatione dicimus, De tenero ungui. Horat. in Odis: Motus doceri gaudet Ionicos Matura uirgo, & fingitur artubus Iam tunc, & incestos amores A tenero meditatur ungui.

VNGVIS, huius unguis, masculini gene. Onghia, ὄνυξ; corneum illud quod in extremis digitis enascitur, non solum in manibus, uerum etiam in pedibus, neque ijs solum humanis, sed cæterorum etiam animalium, quæ pedum digitos habẽt separatos, ut sunt simiæ & aues. Dicti Vngues, ab eo quòd Græci, ὄνυχας in eadem dicunt significatione: aut certe ab eo quòd ijdem dicunt ὄγκινον pro incuruũ: cuiusmodi auiũ fere omnium sunt ungues. Pli. lib. 11. cap. 45. Vngues simiæ imbricati sunt; omnibus lati, rapacibus unci. cæteris recti, ut canibus, præter eũ, qui à crure plerisq; dependet. Idem de aquila. Vngues quoque huic generi inuertuntur. Interdũ tamen Vngues in animalibus bisulcis dici inuenimus pro ungulis. Colum. libro 6. cap. 12. de medicina bouis claudicãtis. Ac si iam in ungulis est sanguis, inter duos ungues cultello leuiter aperies. Et paulo post: Si sanguis in inferiore parte ungulæ est, extrema pars ipsius unguis ad uiuũ resecatur. In bdellio quoque maculas quasdam candidas, humani unguis similitudine. Plinius Vngues appellat libro 12. cap. 9. Bactriano, inquit, nidor siccus, multique candidi ungues. Vngues ferrei, apud Colu. lib. 12. cap. 18. sunt instrumenta quædam ferrea, quibus uindemiatores ungulum uice utebãtur ad colligẽdas uuas, ne ipsas manibus distringerent. Fieri enim non poterat, ut dum unguibus manuum vuas colligerent, bona pars acinorum digitorum contactu, in terram non delaberetur. Colu. lib. 12. c. 18. Et ungues ferrei quàm plurimi parandi, & exacuendi sunt, ne uindemiator distringat vuas, & non minima fructus portio, dispersis acinis in terram dilabatur. Vnguem transuersum siue unguem latum non discedere: prouerbialis hyperbole est, pro eo quod est, quam minimo spatio discedere. Cice. 2. Acad. Ab hac regula mihi non licet transuersum, ut aiunt, unguem discedere. Vnguem medium ostendere, prouerbium est, quo summus contemptus significatur: inde sumptum quòd medius digitus pro impudico habebatur. Iuuenal. Satyr. 10. Cum fortunæ ipse minaci Mandaret laqueum, mediumq; ostẽderet unguem. Vngues arrodere: prouerbiali metaphoræ dicũtur, qui cogitabundi sunt, & rem aliquam secum agitant. Horat. 1. Serm. Satyr. 10. Si foret hoc nostrum fato delapsus in æuũ, Detereret sibi multa, recideret omne, quod ultra Perfectum traheretur, & in uersu faciendo Sæpe caput scaberet, uiuos & roderet ungues.

VNGVIS, πτερύγιον, neruosa quædam adnatæ membranæ excrescentia, à maiori oculi angulo ut plurimũ nascens, ad oculi coronam ita procedens, ut quandoque pupillam operiat. Cels. li. 7. Vnguis uero, quod πτερύγιον Gręci uocant, est mẽbranula neruosa, oriẽns ab angulo, quæ nonnunquam ad pupillam quoque peruenit, eiq; officit. Sæpius à narium, interdum etiam à temporum parte nascitur.

VNGVLA, æ, Onghia, ὁπλή, calceus corneus, pedes muniens eorum animalium, quæ digitos non habent: siue etiam ea pars pedis quæ cornu tegitur. Virg. 3. Georg. Et solido grauiter sonat ungula cornu. Idem. 8. Aeneid. Quadrupedante putrẽ sonitu quatit ungula campum. Cicero. 3. de Natu. Deo. Ergo illud, in silice uestigium Castoris equi credis esse? Columel. l. 6. c. 11. Sed si sanguis adhuc supra ungulas in cruribus est, fricatione assidua discutitur. At si iam in ungulis est, inter duos ungues cultello leuiter aperies. Et paulo post: Si sanguis in inferiore parte ungulæ est, extrema pars ipsius unguis ad uiuum resecatur. Quibus in locis manifeste Col. Vngues, pro ipsis calceis corneis accepit: Vngulam uero pro ea parte pedis, quæ corpore tegit. Contra pro ipsis calceis aperte accepit Pli. lib. 11. cap. 46 cum ait: Vngulæ ueterino tantum generi renascuntur. Hanc differentiam elegãter exprimit Ouid. in transforma. Ius è bouis effigie in primam formam redeuntis. Vngulaq;, inquiens, in quinos delapsa absumitur ungueis. Omnibus ungulis, prouerbij speciẽ habet, pro eo quod est, omnibus uiribus manuumq; pedũq; & conatu totius corporis niti, ut etiam ungues, qui sunt in extremitate collocati, intendantur, quos Plin. existimat esse summas neruorum clausulas. Cicero lib. 2. Tuscula. Toto corpore, atq; omnibus ungulis (ut dicitur) contentio uocis asseruiunt. Iniicere ungulas, est rapere, uel furari. Plaut. Nunc scio febrim tibi esse, quia non licet huc iniicere ungulas.

VNGVLATI, ὀνυχώδεις, qui magnos ungues habẽt, ac scabros: quasi

quasi ungulis similiores, quam unguibus: ut ex Catonis sententia refert Festus.

VNGVLATA uestis, ab ungulis: hoc est, anulis. Vngulum enim Oscorum lingua (ut ait Festus) anulum significat. Vel etiã dici potest ab unguib:is hoc est, à maculis humani unguis similitudinem referentibus; quales in marmoris quodam genere conspiciuntur.

VNGVLVM, *Anello*, δακτύλιος, σύμβολον, antiquis anulum significabat: de cuius etymo nihil est quod laboremus, cum Fest. auctor sit peregrinũ esse uocabulum, & ab Oscis sumptum. Plin. lib. 33. cap. 1. Miror Tarquinii eius statuam sine anulo esse: quãquã, & de nomine ipso ambigi uideo. Græci à digitis appellauere: apud nos prisci Vngulum uocabant: postea & Græci, & nostri Symbolum.

VNICAVLIS, le, *Di un coflone*, μονόκαυλος, quod unum caulem habet, nec in ramos spargitur. Pli. lib. 19. cap. 10. Est autem unicaule, radice bulbo simili.

VNICOLOR, pen. c. & om. ge. *Di un colore*, μονοχρώματος, unius coloris. Plin. lib. 33. cap. 9. Dulciores fœminæ sunt, & unicolores. Ouid. 11. Metam. At medio totus est hebeno sublimis in antro Plumeus, unicolor, pullo uelamine tectus.

VNICORNIS, huius unicornis, gen. masc. *D'un corno*, à recentioribus quibusdam ex nostris appellatur fera, quam Græci μονοκέρωτα, appellant. Hanc Plin. ceruino capite esse scribit, pedibus elephanti, cauda apri, reliquo corpore equo non dissimili, unicum media in fronte cornu gerentem cubitorum duorum longitudine. Est & Vnicornis. & hoc, ne, adiectiuum, quod unum cornu tantum habet. Plin. lib. 11. cap. 46. Vnicorne bisulcum oryx.

VNICVS, a, um, *Vnico, solo, singulare*, μόνος, singularis, uel solus: ut Phœnix est unica auis. Cice. pro Rosc. Amer. Et quæramus quæ tanta uitia fuerint in unico filio. Hinc fit aduerbium Vnice, μοναχῆ, singulariter. Plaut. in Bacc. Imo unice unum plurimi pendit. Cic. Epist. Quos ego ambos unice Diligo.

VNIGENA, næ, pen. cor. & com. g. μονογενής, unicus; unigenitus. Cic. de uniuersi. Singularem deus hunc mundum, atque unigenam procreauit. Alia ratione Pallas à Catullo dicitur Vnigena, quòd scilicet unico parente crederetur genita, ex cerebro nimirum Iouis.

VNIGENITVS, *Sol figlio, unigenito*, μονογενὴς, uox frequens est Ecclesiasticis scriptoribus pro filio unico, qui neque fratrem habuerit, neque sororem.

VNIIVGAE uineæ, μονόζυγες ἄμπελοι, quæ simplici nituntur iugo, cum binis hastilibus in terra defixis, singulæ transuersæ perticę in unam tantum partem ordinis superincumbũt. Plin. lib. 17. cap. 22. Si uniiuga erit uinea.

VNIMANVS, a, um, *Di una mano*, μονόχειρ, unam tantum manum habens. Liui. 5. Bel. Mace. Capram sex hœdos uno fœtu edidisse, ex Piceno nunciatum est, & Aretii puerum natum unimanum.

VNIO, nis, uniui, unitum, *Adunare, aggiongere*, ἑνόω, coniungo, in unum redigo. Vnde Vniti animi, qui sunt unius uoluntatis.

VNIO, onis, *Vnione, concordia*, ἕνωσις, modo concordiam significat. August. Nam hoc fieri posse in tanta animorum unione quis dubitet? Modo margaritam, μαργαρίτην, quod in conchis nulli duo reperiantur indiscreti. Plin. lib. 9. cap. 35. Dos omnis unionum est in candore, magnitudine, orbe, læuore, & pondere, haud promptis rebus, in tantum ut nulli duo reperiantur indiscreti: unde nomen Vnionum Romanæ scilicet imposuere deliciæ: nam apud Græcos nõ est, nec apud Barbaros inuentores eius aliud, quàm Margaritæ. Est & unio, cæpæ genus capitatum. Colum. lib. 12. cap. 10. Pompeianam, uel Ascaloniam cæpam, uel etiam Marsicam simplicem, quam uocãt Vnionem rustici, eligito. Hoc autem nomen, ut inquit Ruellius, apud Gallos, uelut triuiale hactenus usurpatum est pro eo cæpæ genere, quod pluribus bulbis non coagmentatur.

VNISTIRPIS, & hoc, pe, *D'una stirpe*, μονοστέλεχος, quod à radice caudicem unum habet assurgentem. Plin. lib. 16. cap. 30. In longitudinem excrescunt abies, larix, palma, cupressus, ulmus, & si qua unistirpia.

VNITAS, atis, μονὰς, indiuisibile numeri principium. Accipitur & pro omnimoda similitudine. Colu. lib. 6. cap. 3. Ideo, nisi lauatas oues emi non oporteret, quo melius unitas coloris appareat. Pli. li. 7. cap. 12. Troianus M. Antonio iam Triumuiro, eximios forma pueros, alterum in Asia genitũ, alterũ trans alpes, ut geminos uendidit; tanta unitas erat.

VNITER, pen. cor. aduerb. idest coniunctè, cõcorditer. Lucr. li. 3. Cum corporis atque animai Dissidium fuerit, quibus hæc simus uniter apti.

VNIVERSALIS, le, *Vniuerso*, καθολικός, ad uniuersos pertinens. Actor Ad Heren. Nam in huiusmodi rationibus, non uniuersali, neque absoluta: sed extenuata ratione expolitio confirmatur. Quo tamen in loco sunt qui malint legere Vniuersa. Vtitur tamen hac uoce & Varro lib. 1. de Analog. Quod (inquit) ad uniuersalem pertinet causam. Cic. De un. Ling. Vniuersalis lingua.

VNIVERSE, & Vniuersim, aduerbia: & Vniuersitas, tis. Vide in dictione Vniuersus.

VNIVERSVS, a, um, *Vniuerso*, σύμπας, ἀπαξάπας, ὅλος, ἅπας; in singulari quidẽ idem est, quod Totus: ut, Vniuersus ager, uniuersus exercitus, In plurali uero significat omnes coniunctim. Nam si dicimus, Omnes sibi domicilium constituerunt, intelligitur domicilium sibi unumquenque constituisse. Si uero dicimus, Vniuersi sibi domicilium constituerunt: significatur, omnes simul unum sibi pro omnibus domicilium fecisse. Cic. 4. Aca. Qui loquitur de uniuersis, nihil excipit: quid enim potest esse extra uniuersa? Teren. in Phor. Quod ille unciatim uix de demenso suo, Suum defraudans genium, comparsit miser: Id illa uniuersum abripiet. Cice. 3. Offic. Ergo unum debet esse omnibus propositum, ut eadem sit utilitas uniuscuiusque & uniuersorum, &c. Hinc uniuerse aduerb. καθόλου, ὅλως, generaliter, siue generatim: cui Sigillatim opponitur. Ci. in Vatinium. Quæro abs te primum uniuerse, quod genus improbitatis, & sceleris in eo magistratu tu prætermiseris. Idẽ 7. Verr. Quid ego de exteris ciuium Romanorum suppliciis sigillatim potius, quàm generatim atque uniuerse loquar? Vniuersim, aliud aduerbium eiusdem significationis. Hinc quoq; Vniuersitas, atis, τὸ πᾶν, τὸ σύμπαν. Cicero 2. de Natu. Deo. Licet enim contrahere uniuersitatem generis humani, eamq; gradatim ad pauciores, postremo deducere ad singulos. Colu. in Præfat. lib. 1. De rusticationis, uniuersitate nihil artinet nunc plura dicere. Cicero de Vniuersi. Singulos adiunxit ad singula, atq; ita quasi in currũ uniuersitatis imposuit.

VNIVOCVS, a, um, p. c. *Vniuoco, sinonimo*, cuius & nomen commune est, & eadem substantiæ ratio, quod Græce συνώνυμον, dicimus: sicut contra Aequiuocum, cuius nomen tantum commune est, sed substãtiæ diuersa ratio, & à Græcis ὁμώνυμον, appellatur. Animal itaque respectu hominis & equi, uniuocum est, quia illis & animalis nomen commune est, & ratio substantiæ eadem. Vtrique enim conuenit animalis definitio, corpus animatum sensibile. Grammatici dicunt Homonyma esse, quæ uoce, sed non significatione conueniunt: ut, Nepos & filii filium significat, & prodigum. Synonyma, quæ non uoce, sed significatione conueniunt: ut, Ensis & Gladius. Hinc Vniuoce, συνωνύμως, aduerbium.

VNIVSMODI, pen. cor. nomen indeclinabile, ὁμοειδὴς, uniformis, non uarius. Terent. in Heaut. Nam parentum iniuriæ Vniusmodi sunt ferme. Cicero ad Att. lib. 8. Nolo enim putare tolerabiles horum insanias, nec uniusmodi fore.

VNOCVLVS, μονόφθαλμος, unicum habens oculum; quales Poetæ fingunt fuisse Cyclopes. Plau. Vnocule salue. Gel. libr. 3. cap. 11. De Cyclope itidem inquit uel maxime quòd fuerit unoculus.

VNQVAM, aduerb. *Alcuna uolta*. ποτέ, ullo tempore, omni memoria. Ci. in Orat. Isocrates præstat omnibus, qui unquam orationes attigerunt. Huius cõpositum est Nunquam, οὔποτε, οὐδέποτε, nullo tempore, nulla memoria. Plaut. in Aul. Neque id in tantis periculis unquam committam ut fiet.

VNVS, a, um, *Vno*, εἷς, numeri principium est. Cice. pro Quinto. Sex. Alphenus seruulum unum adducit. Aliquando accipitur pro solo, μόνος, Plautus: Vnus tum domi eram, & fores erant clausæ. In qua significatione qnandoque genitiuo iũgitur & fere genitiuo Omnium. Plin. lib. 9. cap. 17. Accipenser unus omnium squamis ad os uersis, contra aquam natando meat. Nonnunquam etiam genitiuo nominis substãtiui, sed fere subintelligitur genitiuus Omnium. Plin. lib. 11. cap. 37. Caluitium uni tantum animalium homini. Aliquando in oratione Vnus subticetur. Quinct. libr. 9. cap. 1. Nec desunt, qui tropis figuræ nomen imponant, quorum est Caius Artorius Proculus. Hoc est quorum unus est &c. Ponitur aliquando pro nomine Idem. Plau. in Capt. Hic post, quam hũc emit, dedit eum huic gnato suo peculiarem, quia quasi una ætas erat, id est, eadem ætas, siue eiusdem ætatis erant. Vno exemplo omnes uiuunt. id est, eodem. Pla. in Mi. Sic etiam accipiendum est illud Ouid. Metam. Vnus erat toto naturæ uultus, in orbe, id est, idem uultus sibi per omnia similis. Aliquando proprimo. Vir. 2. Aen. Cadit & Ripheus iustissimus unus Qui fuit in Teucris.

VNVS, & alter, *Doi, due*, εἷς καὶ δύο, pro duobus. Cic. 4. Verr. Dicit unus & alter breuiter, nihil interrogatus. Ter. And. Sed postquam amator accessit unus & item alter, pretium pollicens. Sic Alter & tertius, pro tribus. Tacitus: Sed & alter & tertius dies cunctatione absumitur.

VNVSQVISLIBET, & unusquisuis, *Ciascuno, ognuno*, εἷς ἕκαστος, idem.

idem significant quod quilibet.

VNVSQVISPIAM, *Alcuno*, εἷς τις, aliquis unus.

VNVSQVISQVE, *Ciascheduno*, Vnaquæque, Vnumquodque, & Vnumquidq; : id est, singuli, πᾶς ἕκαστος, πᾶς τις, πάντες ὅσοι, dictio Vniuersalis: potiusq; cum positiuo, quàm superlatiuo iungitur, eò quòd Vnus uim quandam superlatiui obtineat. Cic. pro Fon. Mouetur eo tempore, quo unusquisque nostrum, cum in eum locum productus est. Ibidem: Mihi enim semper unaquaque de re testis non solum semel, uerum etiam breuiter interrogatus.

V ANTE O

VOBESCA, uilla est iuxta Bilbilim Hispaniæ urbem, & Salonẽ amnem umbris arborum, & frigiditate scaturientium fontium amœnissima, quam Martialis graphice depingit Liciano lib. 1. Epigr. 17.

VOCABVLVM, li, pen. co. *Dittione, uocabulo, uoce*, λέξις, dictio, quia res singulæ uocantur, aut uoce efferuntur. Terent. in Eunu. Tanquam philosophorum habent disciplinæ ex ipsis uocabula. Plin. Epist. 14. Neque enim alio uocabulo potest exprimi. Cic. 1. de Orat. Nam si res suum nomen & propriũ uocabulum non habet. Quinct. lib. 9. cap. 1. Mutatur uocabulis uis rerum.

VOCALIS, & hoc le, *Vocale, sonoro, gridante*, ἔμφωνος, quod est sonorum, & summæ uocis. Plin. lib. 18. Ranæ quoque ultra solitum uocales, sunt signa tempestatis. Tibul. lib. 2. Eleg. 5. Nunc te uocales impellere pollice chordas, Nunc precor ad laudes flectere uerba meas. Ouid. 11. Met. Carmine uocali clarus citharaque Philemon. Vnde Vocales φωνήεντα, dictæ sunt quinque illæ apud Latinos literæ: quia per se uoces faciunt, & sine his uox proferri non potest. Hinc Semiuocales, ἡμίφωνα, quæ quasi dimidiatum uocalium sonum habent. Vocalium concursus. Cic. in Orat. Habet enim ille tanquam hiatus concursu uocalium molle quiddã. Vocalis, ἔμφωνος, etiam dicitur, qui uoce utitur, & proferre uerba potest, puta siquis, cum mutus fuisset, postea loquatur: Valer. lib. 1. Aegles Samius athleta mutus, cum ei uictoriæ titulus & præmium eriperetur, indignatione accensus, uocalis euasit.

VOCALITAS, atis, *Consonanza*, consonantia, quam Græci εὐφωνίαν, uocant. Quinct. lib. 1. cap. 5. Sola est, quæ notari possit, uelut uocalitas, quæ εὐφωνία dicitur.

VOCAMEN, inis, ὄνομα, nomen appellatio. Lucr. lib. 2. Et Bacchi nomine abuti Mauult, quàm laticis proprium proferre uocamen.

VOCATIVVS, *Vocatiuo*, adiect. fictum à Grammaticis: ut Vocatiuus casus, κλητική, per quem aliquem uocamus. Hinc Vocatiue, aduerbium apud Gel. lib. 13. ca. 21. Vocatiue, inquit, dicit, idest per uocatiuum.

VOCETIVS, mons apud Rauracos, ob salebras, & lamas uiatori admodum incommodum: in quem Heluetii à Cecina uicti confugerunt, ut refert Tacitus lib. 17.

VOCIFEROR, aris, *Gridar forte*, κράζω, βοάω, exclamo, maiorem uocem emitto. Cic. 6. Verr. Minitari absenti Diodoro, uociferari palam, lacrimas interdum uix tenere. Virg. 2. Aen. Talia uociferans gemitu tectum omne replebat. Vociferare actiuum protulit Cic. Act. 4. in Verr. si mendo locus uacat: Nam me dies, uox, latera deficiunt, si hoc nunc uociferare uelim, quàm miserum indignumq; sit, &c. Vociferatio, onis, uerbale κραυγή, βοή, clamor, actus uociferandi. Ci. pro Cluen. Nam in ipso sermone hoc & uociferatione mortua est. Ad Heren. lib. 3. Habet enim quiddam illiberale, & ad muliebrem potius uociferationem, quam ad uirilem dignitatem in dicendo accommodatum.

VOCITO, tas, pen. cor. *Strachiamare*, ὀνομάζω, frequenter uoco. Plaut. in Capt. Pægnium uocitatus est, post uos nomen indidistis Tyndaro. Cic. 2. de Nat. deo. Quas nostri Septẽ soliti uocitare triones.

VOCO, as, *Chiamare*, καλέω, φωνέω, βοάω; interdum idem est quod aduoco, uel accerso. Plaut. in Capt. Quæ ad patrem uis nunciari? num uocem huc ad te? Aliquando idem appellare, ὀνομάζειν. Virg. 11. Aen. Vaterq; mitigat uocibus alas, Nomine quenque uocans. Item inuitare. Cic. 6. Ver. Deinde ipsum regem ad cœnam uocauit. Vnde uocatores, κλήτορες, dicti sunt, quibus inuitandi datum est negocium, siue qui pocse uocant ad cœnas. Plinius libr. 35. capi. 10. Inuitatus ad regia cœnam ueniret, indignatiq; Ptolemæo, ac uocatores suo ostentanti, ut diceret, a quo eorum inuitatus esset, illo arrepto è foculo carbone extincto, imaginem in pariete delineauit. Tanti uocat ille pudicam, a Iuuena. Saty. 6 dictum est in hunc sensum, Tantum accepit, ut illam dicat esse pudicam. Verba Iuuenalis sunt hæc: Bis quingenta dedit: tanti uocat ille pudicam. Loquitur de Censennia muliere impudicissima, quam tamen maritus pudicam esse asserebat, nõ quòd ita res esset, sed quòd quingenta dotis nomine accepisset. Item denunciare. Virg. lib. 1. Georg. Tum cornix plena pluuiam uocat improba uoce. Aliquando significat nomẽ imponere. Plaut. in Asin. Quo uos uocabit nomine? Vocare aliquem ad calculos, est eum uocare, ut suffragium ferat. Vocare seruos ad libertatem, est eos incitare, ut sese uindicent in libertatem. Vocare aliquem ad computationẽ, dixit Plin. in Paneg. Nemo recentem, & attonitam orbitatem ad computationem uocet, cogatq; patrem, quid reliquerit filius, scire. Vocare aliquem ad testimonium, est testem citare. Vocare aliquem in crimen est aliquem criminis accusare. Vocare in discrimen, est periculo committere. Vocare aliquem in inuidiam, est quod uulgus Iodocum ait, adducere in malam gratiam. Vocare rẽ aliquam in medium, est discutiendam proponere. Vocare aliquem in partem, est eum uocare, ut alicuius rei partem accipiat. Vocare aliquid ad calculos, est in supputationem deducere. Cice. de Amic. Hoc quidem est nimis exiliter, & exigue ad calculos uocare amicitiam, ut par sit ratio acceptorum, & datorum. Vocare deos in uota, ἐπικαλεῖσθαι, est uotis factis deorum auxilium implorare. Virgil. 5. Aen. Ni palmas ponto tendens utrasque Cloanthus, Fudissetq; preces, diuosq; in uota uocasset. Vocare aliquẽ à mœstitia, est iubere læto animo esse Cic. Att. lib. 8. Quod à mœstitia uocas, multum proficis: Sic uocare ad uitam, ibidem, pro eo quod est, bono animo esse iubere, & eum qui iam necem sibi inferre constituerat, spe meliori iniecta ab instituto reuocare. Vocata est opera, dixit Plautus in Stich. Cœnabis apud me, quoniam saluos aduenis. E, Vocata est opera. idest, non uacat apud te cœnare, quoniam rogauit me aliquis, ut negocium aliquod pro se transigerem. Vocatus, a, um, participium. Ouid. 5. Met. Cõciliumq; uocat tenuit mora nulla uocatos. Hora. 2. Carm. Ode. 18. Vocatus, atque non uocatus audit. Vocatus, us, ui. Virg. 10. Aen. Nunc ò nunquam frustrata uocatus Hasta meos, &c. Vbi Seruius: Vocatus, hoc est, inuocationes & preces: nam appellatio est à uerbo, quæ semper in io exit, aut in us. id est, nomen uerbale. Cic. 3. de Ora. Mane idibus Septẽb. & ille, & senatus frequens uocatus. Drusi in curiam uenit. Huius composita sunt, Aduoco, Cõuoco, Circumuoco, Deuoco, Euoco, Inuoco, Prouoco, Peruoco, Reuoco, & Seuoco, quæ habent penultimam correptam.

VOCONIA, genera sunt pyrorum, quemadmodum & uolema Plin. lib. 15. cap. 15.

VOCONTIforum, Arecomicorum ciuitas in Gallia Narbonensi, cuius meminit Pli. 3. cap. 4.

VOCONTII, Narbonensis Galliæ populi sunt, quorum ciuitas Tricorium commemoratur à Plinio lib. 3. cap. 4.

VOCVLA, æ, pen. cor. *Vocina, voce picciola*, φωνίδιον, diminutiuũ, parua uox. Ci. ad Q. Fr. Quanto molliores sunt & delicatiores incantu flexiones, ac falsæ uoculæ, quàm certæ, seu seueræ? Propert. lib. 1. Eleg. 15. O utinam traiecta caua mea uocula rima Percussas dominæ uertat in auriculas. Accipitur aliquando pro detractione, καταλαλιά, Cic. M. Cælio Si incurrit hæc nostra laurus non solum in oculos, sed etiã in uoculas maleuolorum.

VOGESVS, pen. cor. mons est Galliæ Belgicæ, Sequanos & Lingones diuidẽs à Mediomatricibus, ex quo Mosa & Araris fluuij nascuntur. Lucan. li. 1. Castraq; quæ Vogesi curuã sup ardua ripã Pugnaces pictis cohibebãt Lingones armis.

VOLA, æ, *Palma*, θέναρ, caua pars manus, siue pedis Plin. l. 11. c. 45. Vola homini tantum, exceptis quibusdam. Hinc Inuolare, pro rapere quasi uolam iniicere, ἁρπάζειν. Pli. lib. 9. c. 59. Singulos inuolat uerius, quàm capit.

VOLATERRAE, Strabo. lib. 5. Hetruriæ oppidum est, non procul à mari, in edita planitie collis situm, ad quam xv. stadiorum est ascensus. Hinc uolaterrani, pro urbis huius incolis, & uada Volaterrana, Plin. lib. 3. capite 5.

VOLATICVS, ca, cum, *Volatico, volatiuo*, πτερόεις, uelox quasi uolatilis: & per translationem præceps, inconstans: ἀβέβαιος, ἀσταθής. Cic. ad Att. lib. 13. O Academiam uolaticam, & sui similem, modo hoc, modo illuc, &c.

VOLATILIS, le, penultima corre. *Volatile, volante*, πτηνός, idem quod Volucris adiectiuum: ut, Bestia uolatilis. Cic. 2. de Nat. deo. Præterea uescimur bestiis, & terrenis, & aquatilibus, & uolatilibus, partim capiendo, partim alendo. Ferrũ uolatile, pro sagitta, ferrea cuspide præmunita, quæ ex arcu emissa celeriter fugit, uelocitatem adiuuantibus pennis alarum quodammodo uicem supplentibus. Virg. 4. Aen. Qualis coniecta ceruа sagitta Quam procul incautam nemora inter Cressia fixit Pastor agẽs telis, liquitq; uolatile ferrũ Nescius. Volatilis ætas. i. fluxa & caduca, ὀλιγοχρόνιος. Oui. 10. Meta. Labitur occulte, falliq; uolatilis ætas, Et nihil est annis uelocius.

VOLATVRA,

VOLATVRA, æ, *Volante, uolamento*, πτῆσις, idẽ est quod uolatus. Var. 3. de Re rust. ca. 5. Ibi in prima uolatura cum ueniunt, morantur dies paucos, requiescendi causa. Colum. lib. 8. cap. 9. A uolatura ita ut capitur, farturæ destinatur.

VOLATVS, tus, *Volato, uolto*. πτῆμα, ipsa uolatio, & uolãdi actus. Cice. de Natu. deo. Idemq; & uolatus alitum sustinet, & spiritus ductus alit, & sustentat animantes. Mar. lib. 11. Si tam præcipiti fuerãt uẽtura uolatu, Debuerãt alia faua uenire uia.

VOLCAE, populi Galliæ Narbonensis, trans Rhodanum, Occidentem uersus: ex quibus qui flumini proximi sunt, Arecomij cognominati sunt: qui uero longius à Rhodano recedentes, in Pyrenæos montes uergunt, dicti sunt Tectosages, quorum regionem hodie Linguam Ocitanam appellant. Auctor Ptolemæus libro. 2. cap. 10.

VOLCATIVS, Consul fuit Romę, tempore prioris coniurationis Catilinæ, illumq́ue Repetundarum reum, quod intra legitimum tempus, profiteri nequiuisset, Consulatum petere prohibuit: quam rem tam ægre tulit Catilina, ut de euertenda patria cum Antonio, & Pisone nefaria consilia inierit. Auctor Pedianus. Volcatius Gallicanus quintum Consul scripsit uitas imperatorum ad Diocletianum: ex quibus tantum extat nunc Auidii Cassij uita Volcatius Terentianus historiam sui temporis, id est, Gordianorum scripsit, in qua memoriæ prodidit, referente Capitolino, Gordianum seniorem vultum Cæsaris Augusti ualde retulisse. Volcatius Epidius Grammaticus scripsit res gestas Põpeij Magni & eius patris primus. Libertinorum, qui historiã scripserit, cum ab optimo quoque scribi solita sit, ut est auctor Cornelius nepos, ludum aperuit, docuitq́ue inter cæteros M. Antonium & Augustum. Ex Tranquillo. Volcatius item alius fuit teste Plin. lib. 11. ca. 43. Poeta non ignobilis, qui quòd senos in manu haberet digitos, Sedigitus est cognominatus. Huius etiam hodie aliquot circunferuntur Iãbi, quibus suum de Latinis Comicis iudicium protulit. Pręter hos fuit & Volcatius Iurisconsultus, Cefelii præceptor, quem tradit idem Plin. lib. 8. cap. 11. Asturcone sub uesperũ à rure suburbano redeũtem, cum in grassatorem incidisset, à cane fuisse defensum.

VOLEMA, penultima producta, *Pomi peri grossi*, pyra prægrandia, ita dicta, quod impleant uolam: quorum meminit & Cato de Re rusti. Et post eum Virg. 2. Georg. Nec surculus idem Crustumiis, Syriisq; piris, grauibusq; uolemis.

VOLENS, entis, *Volente*, ἐθελόμενος, partici. à Volo, uis, ut Volenti animo: id est, libenter, non inuite. Salust. in Iugurth. Hæc Romæ plebes, literis, quæ de Metello ac Mario missæ erant, cognitis, uolenti animo de ambobus acceperat. Liui. Præcatus deinde si diuus, si diua esset, qui sibi præpetem misisset, uolens propitiusq; adesset. id est, fauens, & prosper. Salust. tamen lib. 4. Historiarum, referente Nonio, Volentia plebi, dixit, hoc est, placentia & grata.

Verba Salustii sunt hæc: multisque suspicionibus uolentia plebi facturus uidebatur.

VOLENTIA, *Volonta, intentione*. βούλησις, in compositione idem esse uidetur, quod uoluntas. Nonius: A uolentia fit Beneuolentia, Maleuolentia, pro amore, & odio, quasi bona, & mala uoluntas. Item Beneuolus, & Maleuolus.

VOLITO, tas, *Stranolare*, ἀναπέτομαι, frequẽter Volo. Plinius: Super aquas assidue uolitans Cice. 1. de Natu. Deo. In hac igitur immensitate latitudinum, longitudinum, altitudinũ, infinita uis innumerabilium uolitat atomorum. Pli. lib. 10. c. 61. Vespertilio geminos uolitat amplexa infantes. Ouid. 2. Metam. Volitant super ora fauillæ. Liui. 5. Bel. Pun. Reate saxum ingens uisum uolitare. Ponitur etiam Volito μεταφορικῶς pro discurro, inquit Valla. Cicer. pro domo sua. Itaque cum tu florens, ac potens per medium forum popularis uolitares, &c. Mart. lib. 1. Aetherias lasciue cupis uolitare per auras: I, fuge: sed poteras tutior esse domi. Volitare cupiditate gloriæ, est efferri, & uehementer trahi. Cic. in Pisonem. Valebis apud hominem uolitantem gloriæ cupiditate uir moderatus, & constans. Volitare in re aliqua insolentius, id est, iactare sese, & efferri.

VOLO, las, *Volare*, πέτομαι, ἵπταμαι, μετέπτομαι, proprium est alas habentium. Ouid. 3. Trist. Eleg. quarta. Nempe quod hic alte, demissius ille uolabat. Plin. lib. 10. cap. 24. Sturnorum generi proprium cateruatim uolare & quodam pilę orbe circumagi, omnibus in medium agmen tendentibus. Vir. 1. Aen. Volat ille per aerea magnum Remigio alarum. Transfertur etiam ad alia, quæ celeriter feruntur: ut Nauis uolat, Fama uolat, & huiusmodi. Terent. in Hecy. Ne me frustra illinc expectet, uola id est, celeriter curre. Virg. 3. Aen. Fama uolat pulsum regnis cessisse paternis Idomenea ducem. Idem 12. Aen. Vix ea fatus erat, medios uolat ecce per hostes Vectus equo spumãte Sages, &c. Ibidem: In cendi muros, ignes ad tecta uolare. Ouid. 10. Meta. Passu uolat alite uirgo. Cic. ad Att. lib. 6. Tu autem fac, ut mihi tuæ literæ uolent obuiæ. Volans, tis, participium. Vir. 1. Ae. Cœloq; inuectus aperto Flectit equos, curruq; uolans dat lora secundo. Volantes substantiue, pro auibus. Vir. 9. Aen. de Auerno. Quam super haud ullæ poterant impune uolãtes Tendere iter pennis. Eius composita sunt, Aduolo, Circumuolo, Conuolo, Deuolo, Euolo, Inuolo, Interuolo, Obuolo, Peruolo, Præuolo, Prouolo, Reuolo, Superuolo, & Transuolo.

VOLO, uis, *Volere*, βούλομαι. θέλω, præterito uolui, notæ significationis est. Vir. 3. Ecl. Vis ergo inter nos quid possit uterque, uicissim Experiamur? Volo te, Volo te uerbis paucis, subaudi, alloqui. Plaut. in Capt. Philocrates, per tuum genium obsecro, exi, te uolo. Terent. in And. Quis me vult? Velit nolit: pro, Velit, an non uelit. Cic, ad Q. frat. libr. 3. Crassum Iunianum hominem mihi deditum per me deterruit: uelit nolit, scire difficile est. Ponitur aliquando pro opto. Cic. ad Cornific. lib. 12. Eandem rem tibi uolo bene, & feliciter euenire. Volo omnia tua causa, id est, tibi in omnibus bene cupio. Ci. ad Tironem, lib. 16. Cum omnia mea caussa uelles mihi successa, tum etiam tua. Quid sibi vult istud? Cic. in Verr. Quid sibi equestres statuæ uolunt propter ædem Vulcani? Hoc est, quid significant? Ponitur aliquando pro opinor, & censeo. Ci. 1. de Natu. deo. Quatuor etiam naturas, ex quibus omnia constare censet, diuinas esset vult. Hinc Voluntas, & composita Nolo, Malo, & Peruolo, de quibus suis locis,

VOLOGESVS, Parthorum rex fuit Neronis temporibus, & frater Tiridatis, quem cum Armeniæ Regem fecisset inuitis Romanis, uario euentu cum iis bella gessit: donec tandem ex pacto placuit Tiridatem regni diadema ponere, nec ante resumere, quàm id Romæ Neronis manibus accepisset. Vide Tacitum lib. 5.

VOLOGESOCERTA, Babyloniæ urbs, à Vologeso Parthorum rege condita: ut est auctor Plin. lib. 6. cap. 26. Ptolæm. Vologesiam appellat.

VOLONES, dicti sunt serui, qui bello Punico, quum deessent liberi, qui in militiam nomina darent, pro dominis pugnaturos se polliciti: in ciuitatem recepti sunt & Volones appellati; quia hoc sponte uoluerunt. Festus, Liu. 3. bel. Pun. Volones liberi esse iussi. Ibidem: Ut tyrones (ea maxima pars uolonum erat) discernet signa sequi.

VOLSCI, populi in Latio ultra Circeios, quorum meminit Plin. lib. 3. ca. 5. Virg. 2. Georg. Assuetumq; malò Ligurem, Volscosque ueturos.

VOLSELLA, læ, siue Vulsella, *Mosetta, molleta*, μαδιστήριον, τριχολαβίς, instrumẽtum pilis è corpore euellendis idoneum. Mart. lib. 9. Cum depilatos, Chreste, coleos portes, Et vulturino mentulam parem collo, Et prostitutis læuius caput culis. Nec uiuat ullus in tuo pilus crure, Purgentq; sæpe cana labra uolsellæ. Curios, Camillos, Quintios, Numas, Ancos, Et quicquid usquam legimus pilosorum Loqueris, sonasque grandibus minax uerbis. Volsella item, siue Vulsella, instrumenti chirurgici genus est, quo caro, ex ulceribus præcidenda apprehenditur. Celsus lib. 6. cap. 28. Deinde oræ vulsella prehendendæ, tum quicquid corruptum est, excidendum.

VOLSINIVM, nii, Οὐολσίνιον, Ptolem. siue Volsinii, orum, oppidum mediterraneum Hetruriæ, in quo primum molæ uersatiles sunt inuentæ. Plin. lib. 36. cap. 18. Molas uersatiles Volsiniis inuentas, quasdam & sponte motas legimus.

VOLVA, uæ, εἴλημα, ἐνείλημα, inuolucrum, quo quid inuoluitur, unde à Plin. lib. & ca. 21. Accipitur pro albo illo inuolucro boletorum in oui speciem prorumpentium: Voluam (inquit) terra ob hoc prius gignit: ipsum postea in uolua, ceu in ouo est luteum. Eodem item nomine antiqui uterũ appellabant in muliere, hoc est locum in quo fœtus cõcipitur: quam hodie literæ unius immutione Vuluam appellamus.

VOLVBILIS, le, *Volubile, instabile, di poco senno*, εὐπερίτροχος, εὔστροφος, quod facile uoluitur. Cic. de Vniuers. Deinde animum circumdedit corpore, & uestiuit extrinsecus, cœloque soliuago, & uolubili, & in orbem incitato, complexus est. Virg. 7. Aen. Impubisq; manus mirata uolubile buxum. Volubili fortuna, ἀσταθὴς, id est, instabilis, inconstans. Ci. pro Milone: Quam uaga, uolubilisq; fortuna. Hinc Volubiliter, aduerbium, Cic. in Orat. Sæpe etiam in amplificanda re cõcessu omnium fundit numerose, & uolubiliter oratio. Hinc quoque Volubilitas, atis, Cice. 2. de Nat. deo. Ex utraque re & mundi uolubilitas, quæ nisi in globosa forma esse nõ posset. Volubilitas fortunæ, inconstantia. Cic. de Diuina. Quo modo ergo id, quod temere fit, cæco casu, & uolubilitate fortunæ, præsentiri, & prædici potest? Volubilitas linguæ, le-

uitas,promptitudo,dexteritas.C.de Ora.Linguæ uolubilitas.

Volucer, hæc uolucris, hoc uolucre, *Volante, presto*, πτετεινὸς, πτερόεις, uolatilis, penniger; & per translationem uelox, celer, λαιψηρὸς, ὠκὺς, Martialis: Et uolucrẽ longo porrexit uulnere pardum. Virg.1.Aen. Volucremq; fuga præuertitur Ebrum. Cic.pro Planc. Nihil est autem tam uolucre, quàm maledictum: nihil facilius emittitur, nihil certius excipitur, latius dissipatur. Vir.5.Aen. Illa Noto citius, uolucrisq; sagitta Ad terram fugit, & portu se condidit alto.

Volucra, ἴουλος, ἴψ, genus animalis, quod prærodit teneros pampinos. Colum.de Arbor cap.15. Genus est animalis, Volucra appellatur: id fere prærodit teneros adhuc pampinos & uuas: quod ne fiat, falces, quibus uineam putaueris, peracta putatione, sanguine ursino linito.

Volucris, huius uolucris, fœ.ge. *Cio che uola*, ὄρνεον, τὸ πτηνόν, omne id quod uolat, non solum aues, sed apes quoque, uespæ, tabani, & reliqua huiusmodi. Cic.2.de Orat. Quemadmodum uolucres uidemus procreationis, atq; utilitatis suæ causa fingere, & construere sibi nidos. Virg.3.Geor. Omne adeo genus in terris hominumq; ferarumque, Et genus æquoreum, pecudes, pictæq; uolucres, In furias, ignemque ruunt. Amor omnibus idem.

Volumen, inis, secunda syllaba pro. *Volume*, γραμματεῖον, σύνταγμα, σύγγραμμα, σύνταξις, à uoluẽdo, quod maiores nostri in libris arborum, id est, corticibus scribebant, & libellos, quo ferrent commodius, complicabant. Ideoq; Volumina appellata sunt, libellis similiora quàm libris. Est enim proprie Volumen pars codicis: ut puta Metamorphoseos liber in quindecim uolumina distinctus est. Ouid.1. Trist. Sunt mihi mutatæ ter quinque uolumina formæ. Pli. Iunior: Libri tres in sex uolumina propter amplitudinem diuisi, quasi in sex minores libros: ut sint uolumina aliquanto minora, quàm libri. Igitur uolumen pars libri est: Liber uero pro toto codice, & pro uolumine accipitur. Inde dicimus Euoluere libros, ἀνελίττειν τὰ βιβλία, id est, aperire legendi gratia, quasi rem complicatam explicare: sicut Reuelare, rem uelatam detegere. Cic.3.Tusculanarum: Quoniam duobus superioribus de morte & dolore dictũ est: tertius dies disputationis hoc tertium uolumen efficiet. Plin. lib.6.cap.9. Hæc est regio secundo uolumine à nobis significata. Accipitur aliquando Volumen pro ipsa circumuolutione, περιαγωγή. Ouid.2.Met. Adde quod assidua rapitur uertigine cœlum, Sideraq; alta trahit, celeriq; uolumine uersat. Nonnunquam pro uolubilitate, siue inconstantia. Plin.lib.7.cap.41. Si diligenter æstimentur cuncta, magna sortis humanæ reperientur uolumina. Volumina uinculorum. Virg.lib.5.Aen. Et ipsa Huc, illuc, uinclorum immensa uolumina uersat.

Voluntas, atis, *Volanta, arbitrio, uoglia*, θέλημα, βούλησις, προαίρεσις, γνώμη, animi nostri sententia. Cic.4.Tusc. Natura.n. omnes ea quæ bona uidentur, sequuntur, fugiuntq; contraria. Quamobrẽ si simul obiecta species cuiuspiam est, quod bonum uideatur, ad id adipiscendum impellit ipsa natura: id cum constanter, prudenterq; fit, eiusmodi appetitionem Stoici βούλησιν appellant, nos appellamus uoluntatem: eam illi putant in solo esse sapiente, quam sic diffiniunt: Voluntas est, quæ quid cum ratione desiderat. Quæ autem aduersus rationem incitata est uehementius: ea libido est, uel cupiditas effrænata, quæ in omnibus stultis inuenitur. Cic.3. in Catil. Diis ergo immortalibus ducibus hanc mentem, Quirites, uoluntatemq; suscepi. Ponitur aliquando pro ea, quam uulgo Affectionem uocamus. Cic.ad Qu. Fr.libr.3. Significat ualde te sibi gratũ fecisse, quod de sua erga Cæsarem humanissime, diligentissimeq; locutus esses. Aliquando pro fauore. Ter.in Prolo.Phor. Volũtas uestra ad poetã accesserit. Id est si faueritis poetæ: Voluntate ablatiuus pulchre ponitur pro eo, quod est, bona cum gratia. Terent. in Adelph. Quod uos ius cogit, id uoluntate impetret. Cicer. 1.Verr. Ego iam tibi ipse istud, quod expetis, mea uoluntate concedam, id est, sponte.

Hinc Voluntarius, adiectiuum, quod fit sponte, αὐτόματον. Cic.ad Marium lib.7. Aut conciscenda mors uoluntaria. Liu.5.ab Vrbe. Ferocissimus quisque iuuenum cum armis uoluntarius adest. Voluntarii milites dicuntur, qui sponte nomina dant. Cæs.5.Bel.Gall. Neque sibi uoluntariorũ copias defore, si ex finibus suis progredi cœpisset. Hinc Voluntarie, & Voluntario, aduerbia, αὐτομάτως, id est, sponte bono & prompto animo non coacto. Cæsar.3.Bel.Ciu. Milites electi circiter centum uiginti uoluntarie eiusdem centuriæ sunt profecti.

Volumnius, prænomine Lucius, Vir Romanus senatorii ordinis, quo cum Seruio Sulpicio consulatum gerentem carnibus plouisse, auctor est Plin.lib.2.cap.56.

Volvo, uis, ui, duarum syllabarum, *Volgere*, κυλίνδω, κυλίζω, κυλινδέω, περιδινέω, uerto, uerso, torqueo, in orbem torqueo. Vir.6. Aen. Vbi mille rotam uoluere per annos. Cic. de Clar.Orato. Voluendi enim sunt libri cum aliorum, tum in primis Catonis. Virg.3.Aeneid. Sic fata Deũ rex Sortitur, uoluitq; uices: inuertitur ordo. Idem 6.Aen. Saxum ingens uoluunt alii. Voluere, cogitare, uersare animo, ἐξετάζειν Catul.Epig.59. Quæ tum prospectans cedentem mœsta carinã, Multiplices animo uoluebat saucia curas. Virg.1.Aen. At pius Aeneas per noctem plurima uoluens. Ibidem: Quid ue dolens regina Deum tot uoluere casus, Insignem pietate uirum tot adire labores Impulerit. Liu.6. ab Vrbe: Has inanium rerũ inanes ipsas uoluentes cogitationes, Fortunæ loci delegauerant spes suas. Voluendus, a, um. Virg.1.Aen. Triginta magnos uoluendis mensibus orbes Imperio explebit, id est, uolubilibus, interprete Seruio. Volutus, a, um, aliud participium Virg.3.Ge. Non umbræ altorum nemorum, non gramina possunt Grata mouere animum: non qui per saxa uolutus Purior electro campũ petit amnis. Huius composita sunt, Aduoluo, Conuoluo, Circumuoluo, Deuoluo, Inuoluo, Prouoluo, & Reuoluo: quorum significata explicauimus supra.

Volvola, ἴψ, ἴουλος, uermis teneros uitium pampinos prærodens, qui à Plauto Inuoluulus, à Catone Conuoluulus, à Columella Volucra appellatur.

Volvox, ocis, pen. pro. ἴψ, ἴουλος, uermis teneros uitium pampinus, & pubescentes uuas erodens, qui & Conuoluolus dicitur. Pli.lib.18.cap.28. Simili modo ne conuoluolus fiat in uinea amurcæ congios duos decoctus in crassitudinem mellis, rursus cum bituminis tertia parte, & sulphuris quarta sub dio coqui, ne excandescat sub tecto. Hoc uites circa capita ac brachia ungi: ita non fore conuoluulum: alij Volucem appellant, animal prærodens pubescẽtes uuas. Hæc Pl.

Volupe, *Voluttà, da piacere*, ἡδύ, τερπνόν, θυμῆρες, delectabile gratum, iucundum: quãquam non raro substantiue accipitur pro ipsa delectatione, seu uoluptate, ἡδονή. Plaut.in Amph. Nam quia uos trãquillos uideo, gaudeo, & uolupe est mihi. Legitur &, Volup, per apocopẽ: quod & Nonius annotauit. Plaut.Casi. Facite animo uestro uolup. Idẽ Asin. Hic senex si quid clam vxore animo fecit volup.

Volupia, æ, uoluptatis dea, quæ sacellum habebat Romæ circa naualia, non procul à porta Romanula, teste, Varro. li.4. de Lin.Lati.

Voluptabilis, uoluptabile, *Grato*, θυμῆρες, τερπνός, ἡδύς, gratum, uoluptuosum. Plaut. in Epid. Voluptabilem mihi tuo aduentu attulisti nuncium.

Voluptarius, ria, rium, τερπνός, quod uoluptatem affert. Cic.3.de Finib. Aegritudo, libido, formido, quamq; Stoici communi nomine corporis & animæ ἡδονὴν appellant: ego malo lætitiam appellare, quasi gestientem animi elationem Voluptariam. Voluptarius homo, φιλήδονος, φιλήδονος, uoluptati deditus. Plaut.in Menæ. Nanque Epidamnea natio est hæc ita hominum, Voluptarii atq; potatores maximi. Ci.2. Tusc. Ego à te non postulo, ut dolorem eisdem uerbis afficias, quibus Epicurus uoluptatem, homo, ut scis, uoluptarius. Gustatus sensus maxime uoluptarius, hoc est, quo uoluptatem potissimum percipimus.

Voluptas, atis, *Voluttà, piacere*, ἡδονή, elata præter modum lætitia opinione præsentis alicuius boni. Vnde quicquid cum delectatione animum demulcet, Voluptas dicitur, quòd id maxime uelimus, Referturq; tam ad animum quàm ad corpus, quamuis nonnulli insimulent solius corporis esse, ac turpem: quod certe uerum non est. Est enim uoluptas uocabulum medium omnemq; iucundum motum, quo sensus hilaretur, significat, quem Græci uocant ἡδονήν. Cic.1. de Orat. Percipietis enim illam ex cognitione iuris lætitiam & uoluptatem. Voluptatem eius capio, dixit Pli.Episto.27. lib.2. Pro, uoluptatem ex eo capio. Cum uoluptate legere: id est, cum delectatione. Cic.2. de Finib. Omne autem, id, quo gaudemus, uoluptas est, ut omne quo offendimur, dolor. Voluptati esse, id est, esse gratum, & iucundum. Cic.Lẽtulo lib.1. Quod mihi de filia, & de Crassipede gratularis, agnosco humanitatem tuam, speroq; & opto nobis hanc coniunctionem uoluptati fore. Quibus omnibus in exemplis Voluptas in meliorem partem accipitur pro ea, quæ in animum cadit. Reliquum est, ut & in deteriorem partem accipi doceamus, pro ea quæ corpori propria est, in qua Cyrenaici summum constituerunt bonum. Cic.de Senect. Diuinus enim Plato escam malorum uoluptatem appellat: quod ea uidelicet homines capiantur, ut hamo pisces. Ibidẽ: Nullam capitaliorem pestem, quàm uoluptatem corporis hominibus dicebat à natura datam: cuius uoluptatis auidæ libidines temere & effrenatæ ad potiundum incitarentur.

Idem

Idem 1.de Legib. Ab ea, quæ penitus in omni sensu implicata insidet imitatrix boni, voluptas: malorum autem omnium mater.

VOLVPTVOSVS,a,um, *Homo uoluttuoso*, φιλήδονος, habitum, & uehementiam significat, & affectionem: vt voluptuosus homo, qui per quàm amat voluptatem, quem Cic. Voluptarium vocat. Voluptuosa res, quæ in se habet voluptatem, & quæ voluptate afficiat. Ille recipit, hæc recipitur. Plin. lib. 1. Epist. 13. Voluptuosam rem esse, vtrunq; eadem opera, eodem viatico inuisere.

VOLVSIVS, Βολύσιος, poeta quidam ineptus fuit patria Patauinus, qui Ennium secutus, rerum gestarũ populi Romani Annales carmine scripsit. Catul. de Smyrna Cinnæ: At Volusi Annales Paduã morientur ad ipsam. Et laxas scõbris sæpe dabunt tunicas. Et alibi, Annales Volusi cacata charta.

VOLVTAE, ἕλικες, ab architecturæ peritis appellantur capreoli, in columnatum capitulis ex herbarum foliis enascentes, & ubi abacum iam propemodum contingunt, in orbem circumuoluti: unde tam apud Græcos, quam apud Latinos nomen inuenerunt. Vitru. lib. 3. Dempta abaci crassitudine, diuidatur reliqua pars in partes tres: ex quibus una imo folio detur, secundum folium mediam altitudinem teneat, cauliculi eandem altitudinem habeant: è quibus folia nascuntur proiecta, uti abacum excipiant, quæ ex cauliculorum foliis nata, procurrunt ad extremos angulos uolutę, minoresq; helices intra suum medium, qui sunt in abaco floribus subiecti scalpantur. Idem paulo post: De uolutarum autem descriptionibus, uti ad circinum, sint recte inuolutæ, quemadmodum distribuantur, in extremo libro forma & ratio earum est descripta. Idem lib. 7. ca. 5. Nam pinguntur tectoriis monstra potius, quàm ex rebus finitis imagines certæ. Pro columnis enim statuuntur calami, pro fastigiis harpaginetuli striati, cum crispis foliis, & uolutis. Item candelabra ædicularum sustinentia figuras, supra fastigia earum surgentes ex radicibus cum uolutis: coliculi teneri plures, habentes in se sine ratione sidentia sigilla, non minus etiam ex coliculis flores, dimidiata habẽtes ex se exeuntia sigilla, alia humanis, alia bestiarũ capitibus similia. Hęc Vitruuius.

VOLVTABRVM, p.p. κυλίστρα, ἀλινδήθρα, κύλισμα, κυλινδήθρα, locus ubi sues uolutantur. Vir. lib. 3. Geor. Sæpe uolutabris pulsos syluestribus apros Latratu turbabis agens.

VOLVTATIM, κυλινδὸν, iterum, atque iterum uoluendo. Plaut. in Milite: Volutatim domum te rapiam.

VOLVTATIO, onis, κύλισμα, uerbale à uolutando deductum. Cicero in Pisonem: An uero tu parum putas inuestigatas esse à nobis labes imperii tui, stragesq; prouinciæ? quas quidem nos non uestigiis odorantes ingressus tuos, sed totis uolutationibus corporis, & cubilibus persecuti sumus.

VOLVTATVS, a, um, particip. κεκυλισμένος, sæpe multumq; uolutus. Plin. lib. 8. cap. 37. Præparant hyemi & herinacei cibos, ac uolutati supra iacentia poma, affixa spinis, unum nõ amplius tenẽtes ore portant in cauas arbores. Ci. de Arusp. respon. Quis unquã nepos tam libere est cum scortis, quàm hic cum sororibus uolutatus? Idem l. 2. ad Q. fratrem: Itaq; ad Callisthenem: & Philistum redeo, in quibus te uideo uolutatum. Hoc est, cum labore uersatum.

VOLVTATVS, us, ui, uerbale, κύλισμα, idem quod uolutatio. Plin. lib. 10. cap. 4. Multum puluerem uolutatu collectum, insidens cornibus excutit in oculis.

VOLVTO, pen. pro. *Strauoltarsi*, κυλινδῶ, συγκυλινδέω, sæpe multumq; uoluo. Varro 3. de Re rust. cap. 9. Ante sit uestibulum septum, in quo diurno tempore esse possint, atque in puluere uolutari. Cice. in Sallu. Itaque nihil aliud studet, nisi, ut lutulentus sus, cum quouis uolutari. Est & aliquando mente uoluo, & cogitatione perpendo, ἐξετάζω, Vir. nona Eclo. Id quidem ago, & tacitus Lycida mecum ipse uoluto. Liu. quarto Bel. Mace. Has conditiones, quanquã ipse in secreto uolutauerat cũ amicis, uulgo tamen omnes fama ferebãt.

VOMANVM, fluminis nomen in quinta Italiæ regione, nõ procul ab Adria colonia. Plin. lib. 3. cap. 13.

VOMER, & Vomis, huius uomeris, gene. mas. *Vomero*, ὕννις, ferramentum aratri, quo sulci fiunt: ita dictum quod terrã uomat, hoc est, eruat. Virg. 1. Geor. Depresso incipiat iam tũ mihi taurus aratro Ingemere, & sulco attritus splendescere uomer. Idem, Vomis & inflexi primum graue robur aratri. Pli. lib. 18. ca. 18. Vomerum plura genera: Culter uocatur, prædensam, priusquam proscindatur, terram secans, futurisq; sulcis præscribens incisuris, quas resupinus in arando mordeat uomer. Alterum genus est vulgare, rostrati uectis. Tertium in solo facili, nec toto porrectum dentali, sed exigua cuspide. In rostro hæc quarto generi, sed exacutior in muctonem fastigiata, eodemq; gladio scindens solũ, & acie laterum radices herbarum secans: id non pridie inuentum in Rhetia. Galliæ uero duas addiderũt rotulas, quod genus uocant planarati. Cuspis effigiem palæ habet, latitudine uomeris cæspites uersat. Ouid. 1. Met. Ipsa quoque immunis, rastroq; intacta, nec ullis Saucia uomeribus, per se dabat omnia tellus. Cicero in Anton. ut Aratrum circunduceres, cuius quidem uomere portã Capuæ pene perstrinxisti.

VOMICA, æ, penultima correpta, ἀπόστημα, abscessus internus, copiosam euomens saniem; unde & nomen accepit. Cic. 2. de Nat. deo. Nec prodesse uoluit Phæreo Iasoni, qui uomicam eius aperuit, quam medici sanare non poterant. Serenus: Sunt odio, quos dira uomit natura, tumores: Vomica qualis erit, uel eidem proxima quædam. Plin. lib. 20. ca. 12. Petroselinon præcipuum ad uomicas. Hinc Pla. in Persa, non infestiuiter Vomicam appellat crumenam nummis refertam, atque tumentem, Quid hoc, inquit, quod in collo tibi tumet? SA. uomica est, pressa te parce. Plin. lib. 33. ca. 6. per translationem accepit pro argenti uiui uena iugiter manante. Est (inquit) lapis in his uenis, cuius uomica liquoris æterni argentũ uiuũ appellatur, uenenũ rerum omnium.

VOMITO, as: uomitio, onis: uomitus, us: & uomitorius, a, um. uide in uerbo Vomo.

VOMO, mis, mui, tũ, *Vomitare*, ἐμέω, ἐξερεύγομαι, per os eiicio. Cic. pro Deiotaro: Cum, inquit, post cœnam uomere te uelle dixisses, in balneum te ducere cœperunt. Vir. 9. Aen. Purpuream uomit ille animam: & cum sanguine mista Vina refert moriens. Hinc Vomito, as, frequentatiuum. Colum. lib. 7. cap. 10. Quam cum pecudes biberunt nausea correptæ uomitant, atque expurgantur. Vomitio, onis, ἔμετος, ἐξέραμα, cibi potusve per os eiectio, quæ uentriculi subuersione contingit. Plin. lib. 11. cap. 53. Homini cibus utilissimus simplex. Aceruatio ciborum pestifera, & condimenta perniciosiora. Difficulter autem perficiuntur omnia in cibis acria, nimia, & auide hausta: & æstate, quàm hyeme, difficilius: & in senecta, quàm in iuuenta. Vomitiones homini ad hæc in remedium excogitatæ, frigidiora corpora faciunt, inimicæ oculis: maxime autem dentibus. Somno cõcoquere corpulentiæ, quàm firmitati utilius: ideo athletas malunt cibos ambulatione perficere. Vomitus, tus, idẽ quod uomitio, ἔμετος. Plin. lib. 20. cap. 14. Mentastrum cum succo granati singultus & uomitus sistit, ut Democritus monstrat. Vomitor, oris, ἐξεραστής, qui uomit. Plin. li. 3. cap. 1. Non expedit uomitoribus sicut neque mustum, neque sapa, neq; passum. Vomitorius, a, um, ἐμετικός, quod uomitum ciet. Plin. lib. 21. cap. 19. Hunc stomacho inutilem, & ideo uomitorium Idem lib. 20. cap. 9. Bulbus quẽ uomitoriũ uocant, ab effectu, folia habet nigra, cæteris longiora. Huius cõposita sunt, Conuomo, Euomo, & Reuomo, de quibus supra.

VOPISCVS, dicitur qui ex duobus conceptis, uno abortu excluso, ad partum legitimum ducitur. Quo cognomine dictus est Flauuius historicus qui Imperatorum uitas scripsit. Plin. lib. 7. cap. 10. Vopiscos appellabant è geminis, qui retẽti utero nascerentur, altero interempto abortu.

VORAGO, inis, secunda syllaba producta, *Voragine, baratro*, διαχώρημα, βάραθρον, locus immensæ profunditatis, quicquid acciperet, deuorans, & propemodum inexplebilis. Cic. 1. de Diuina. Qui cum per agrum Leontinum iter faciens, equũ demisisset in flumen, summersus equus uoraginibus non extitit. Virg. 7. Aen. Hic specus horrendũ, & sæui spiracula Ditis Monstrantur, ruptoq; ingens Acheronte uorago. Curt. lib. 8. Imber uiolentius, quàm alias, fusos campos lubricos, & inequitabiles fecerat: grauesq;, & propemodum immobiles currus illuuie & uoragine hærebant. Transfertur & ad hominem insigniter prodigũ, cuius gula uel ãplissimis patrimoniis in uentrem, tanquam in baratrum quoddam, contectis expleri non potest. Cic. pro Sextio. In meo periculo, inquit, gurges & uorago patrimonii helluabere? Hinc uoraginosus, a, um, adiecti. βαραθρώδης, quod est uoraginibus plenum. Hircius 6. bel. Hisp. Nam palustri, & uoraginoso solo currebat ad dextram partem.

VORANVS. Q. Luctatii furacissimus libertus, quem nummularius nummos de mensa subtrahentem, & in calceos infarcientem deprehendit. Cælius lib. 20. cap. 49.

VORAX, cis, omn. g. πολυφάγος, πολύγραος, ἀπλήρωτος, multa absumens, inexplebilis edacitatis. Oui. 15. Met. Nec, nisi perdideris alium, placare uoracis. Et male morati poteris ieiunia uentris. Charybdis uorax, βαραθρώδης. Cic. 12. Philipp. Quæ Charybdis tam uorax tot res tam cito absorbere potuisset? Vsura uorax. Luca. l. 1. Hinc usura uorax. auidumq; in tempore fœnus, Et concussa fides, & multis utile bellum. Hinc Voracitas, atis, πολυφαγία, edacitas, inexplebilis edendi auiditas.

VORO, as, *Deuorare, tranguggiare*, βρώσκω, καταφάγω, ἀκαλήπτω, cibum non confectum deglutio. Cic. 2. de Nat Deo. Alia

uoraot,alia mandunt. Hine per translationem Vorare,capitur pro auide sumere. Plaut.io Trucol. Interim ille Hamum uorat,si semel amoris poculum accepis mere. Cicer. ad Att.li.4.Nos hic uoramus literas cum homine mirifico (ita mehercule seotio) Dionysio.

Vortex,icis,τυφών,flatus repentini genus,è sicca oube erumpens sine igne,eiusq; partem abtuptam secum rapiens,eáq; coouolueus,& oigrum uersans,ac poodere illo ruinam suam uggrauans,& locum ex loco mutans rapida uertigine, non untennas modo,sed & nauigia contorta frangens. Ex Plin. lib.2.cap.48.

Vos,uestrum,uel uestri,ὑμεῖς, pronomeo plucalis numeri, à Tu. Vosmetipsi pro uosipsi. Cic.4. Aca. Nua antem dicimua ea nobis uideri, quæ uosmetipsi oobilissimis philosophis placuisse coocedittia.

Votivus,a,um,pen.prod,Di uoto.εὐκτικὸς,quod ex ooto dari promittitur. Hota.1.Epist.3. Pascitur in uestrum reditum uotiua iuuenca. Ludi uotiui,qui ex uoto fiunt. Solent enim in reip.pericula,aut principis aduersa ualetudine ludi uoueri,quos deinde uotis damnati ingeoti cum apparatu faciebaot. Pli.lib.7.cap.48. Valeria Copiola Emboliaria reducta est in scenam,Co.Pompeio,Q. Sulpicio Cos.ludis pro salute D.Augusti ootiuis,annum ceotesimum quartú agés. Tora uotiua, quæ uoti causa persoluuntur. Ouid.3. Amo. Eleg. 12. Accipit ara preces, uotiuaq; tura piorum, Ara per antiquas facta sine arte manus. Legatio uotiua, quæ uoti ergo suscipitur. Cice.Att.lib.15.Votiua subaudi legatione tibi quidem placebat. Etenim erat absurdum,quæ, si stetisset respub.oouissem,ea me,euersa illa,uota dissoluere. Aliquando uotiuum,εὐκταῖον,significat, quod uoto desideratũ est, Apul.lib.6.Tota ciuitas ad uotiuum conspectum effunditur. Votiuæ aures, quæ cupiunt aliquid audire. Plaut. io Casio. Aures uotiuæ si sunt,animum aduortite:

Votum,ti,Voto.εὐχὴ,promissio facta Deo. Cicero 3.de Nasu.de.Nonne animaduertis ex tot tabellis pictis,quàm multi uotis uim tempestatis effugerint? Idem 1.de Legib.Diligentia uotorum satis in lege dicta est, ac uoti sponsio, quo obligamur Deo: pœna uero uiolatæ religionis iustam excusationem non habet. Vir.8.Aen. Vota metu doplicant matres,propriusq; periclo It timoe. Nefarium uotum.Ci. pro Cluent.Quin etiam nocturna sacrificia, quæ putat occultiota esse,sceleratasq; eius preces,& nefaria uota cognouimus. Et quoniam quæ magnopere desideramus, adhibitis uotis à diis petere solemus, factum est, ut Vota accipiamus pro optatis,εὐχαί. Plio.Epist.45. Hanc ego uitam uoto,& cogitatione præsumo. Vnde uoti compotem dicimus eum,qui desiderium suum assecutus est. Et Pro uoto succedere,κατὰ γνώμην προχωρεῖν,id est,pro desiderio. Item facere uota,pro optare,εὔχεσθαι. Cic.pro Milooe: Vota enim feceratis,ut io eos se potius mitteret, quàm in uestras professiones. Nonnunquam tameo facere uota, idem est quod uouere. Ci.de Arusp.respon. Nostri imperatores maximis & periculosissimis bellis huic deæ uota fecetunt, eaque in ipso Pessinunte ad aram principem persoluerunt. Voto aliquem fingere,id est tale fingere,qualem uel maxime optaremus. Plin.Epist.112. Tibiq;,us qui explocauerim,spondeo habiturum te generum, quo melior fingi ne uoto quidem potuis. Nuncupare uota pro imperio,apud Cice.6.Verr.id est,nominatim aliquid uouere,qood repub.periculo liberata sis persoluturus. Voto teneri,est uoti ergo obligatum esse. Cice.Att.Sed iam quasi uoto quodam & promisso me teneri puto. Vota solnere,est ea,quæ uouimus,præstare. Idem ad eundem Vota reddere,apud cuudem tertio de Legib. Liberare se uoto,est solutione eorum, quæ uouimus eximere sese ab obligatione sponsionis diis factæ. Legimus tamen & liberare se uoti, pro uoto. Liui.5. ab Vrbe: Verecundiã non tulit senatus,quin sine mora uoti liberaretur. Reus uoti,& Damnatus uoti,uide indictioonibus Dãnatus, & Reus.

Voveo,ues,ui,tum,Far uoto,auuotare,εὔχομαι.ἐπεύχομαι. Deo aliquid saocte promitto,pro quo etiam dicimus Vota facere,& Vota nnucupare. Liui.lib. 5. ab. Vrbe: Io re trepida duodecim uouit Salios, fanaq; Pallori,& Pauori. Hora.3. Carm.Ode 8.Voueram dulces epulas,& album Libero caprum. Ouid. 9.Met.Vota puer soluit,quæ fœmina uouerat Iphis.Votus,a,um,participium. Cice.3.de Nat. At earum templa sunt publice uota,& dedicata. Liui.4.ab Vrb. Ludi ab Decemuitis per secessionem plebis à patribus ex senatusconsulto uoti,eo anoo facti suot. Vouere caput pro salute patriæ, dixit Cic.5.de Fini.pro,Se pro salute patriæ pericula obiicere. Huius compositum est,Deuoueo,de cuius significatione abunde multa dicta sunt suo loco.

Vox,uocis,Voce,suono, dittione,parol,φθέγγος,ψ, αὐδὴ, proprie dicitur sonus,qui ab animalia ore profertur. Fit enim ἀπὸ τοῦ βοᾶν,quod est clamare. Cic.2.de Nat.deo.Vocis genera permulta,caoorũ, fuscum,lene,asperum,graue,acutum,flexibile,durum,quæ hominum solum auribus iudicantur.Idẽ in Orat. Vocis mutatiooes totidem sunt, quot animorum, qui maxime uoce commoueotur. Mira est enim quædam natura uocis: cuius quidem è tribus omnibus sonis, inflexo,acuto,graui,tanta fit, & tam suauis uarietas perfecta lo cantibus. De uocis quantitate,ac qualitate,uide Quint. lib.11.cap.3.Ouid.2.Met. Nec conata loqui est: nec si conata fuisset,Vocis habebat iter,saxum iam colla tenebat.Vir. 3.Aen. Seosit,& ad sonitum uocis uestigia torsit. Quinct.l. 11.cap.3.Augeotur autem,sicut omnium, ita uocis quoque bona cura: & oegligentia minuuntur. Nonnunquam tamẽ Voces dicimus pro rerum etiam inanimatarum sonis. Vir. 6.Aen.de Orphei cithara: Nec non Threicius longa cũ ueste sacerdos Obloquitur numeris septẽ discrimina uocum.

V ANTE P

Vpilio,onis,mas.gen.Pecoraro,positũ est à Virgilio pro Opilione,causa metri.Eclog.10.Venit & upilio,tardi uenere subulci. Est autem Opilio,uel Vpilio,ouium custos,ποιμήν.

Vpupa,æ,Bubba,meretrice,ἔποψ,auis,cristis à capite exeuntibus galeata,in fimo semper commorans. Plin.lib.10.ca.29.Matat & upupa,ut tradit Aeschylus poeta,obscœna alias pastu auis,crista uiseoda plicatili, cootrahens eam subrigensque per longitudinem capitis. Plautus io Captiuis. Vpupam pro meretrice accipit. Itidem(inquit)huc mihi aduenienti upupa, quæ me delectet,data est.

V ANTE R

Vra,Οὔρα,locus est in finibus Syriæ Palmyrenæ ad Eufratem fluuium,qoi inde relictis Palmyrenorum desertis, in ortum reflectitur. Autor Plin.lib.5.cap.24.

Vrachus,penultima correpta,οὐραχὸς,meatus est,proficiscẽs ex fundo uesicæ fœtus in utero existeotis, lotium defferens in membranam urinæ recipiendæ destinatam, quæ à Medicis ἀλλαντοειδὴς appellatur. Vide Galenum libr.15. de usu partium,& in tractatu de confectione uuluæ.

Vragus,οὐραγὸς,ἄδης,Plutonis cognomen est,ab urgendo(ut quibusdam uidetur)impositum, quod omoium deorum maxime nos urgeat. Nos Græcam uocem esse malumus. Apud illos enim οὐραγὸς, dicitur, qui in acie extremam agminis partem ducit. Vnde non inuenuste ad Ditem transfertur, qui postremum humanæ fabulæ actum excipit.

Vrania,æ,siue Vranie,es,οὐρανία, οὐρανίη,una Musarum Iouis,& Mnemosynes filia,cui Astrologiæ inuentio tribuitur. Vnde & Vraniam dictam putant, quasi τὰ ἄνω ὁρῶσαν, hoc est,sublimia speculantem. Ouid.lib.5.Fasto. Excipit Vraniæ: fecere silentia cunctæ. Cic.de Diui. Vrania Musa.

Vranoscopus,uranoscopi,οὐρανοσκόπος,piscis idem cum callionymo est, habens prægrande,quo cicatrices,& excrescentes in oculo carunculæ persanantor. Dictus Vranoscopus ab oculo,quem in capite habet ita situm, ut eo cœlum intueri uideatur. Vide Plin.lib 32.cap.7.

Vranus,οὐρανὸς,pater Saturoi: quem Latini Cælum uel Cælũ appellant, ex cuius uirilibus,à Saturno filio exectis, & in mare abiectis, nata est Venus,quæ ideo Græco nomine appellata est Aphrodite.

Vranopolis,οὐρανόπολις,urbs in finibus Macedoniæ, ad radicem montis Atho: cuius meminit Plin.lib.4.cap.10.

Vrbanatim,Vrbanamente,ciuilmente,modestamente,ἀστείως,antiquis in usu erat pro Vrbane,hoc est,urbanorum more: sicuti cõtra Rusticatim,pro rustice,siue rusticorũ more. Pomp. apud Non. At ego rusticatim tangam,urbanatim uescio.

Vrbane,aduerbiũ,ἀστείως,χαριέντως,facete,lepide, uenuste. Cic.1.de Finib. Facete & urbane (ut è patre audiebam) Stoicos irridente. Quintil.lib.2.cap. 11. Nec sane potuit urbanius ex confessione inscitiæ suæ elabi.

Vrbanitas,atis, Vrbanità, ἀστεϊσμὸς, χαριεντισμὸς, ἀστειότης, sermonis lepor, oratio salibus condita. Vrbanitas (inquit Quintil.lib.6.cap.3) illa est, in qua nihil absonum, nihil agreste, nihil inconditum, nihil peregrinum neque sensu, neque verbis, neque ore, gestúve posset deprehendi. Cic. 2.de Finib. Et sunt illius scripta leniora, ut urbanitas summa appareat, doctrina mediocris. Quintil.lib.4.cap.1.Vrbanitas opportune reficit animos. Est autem hæc significatio metaphorica tracta à moribus eorum, qui in urbibus agunt, quorum oratio, uitaq; omnis lepore, salibus, & uenustate amœnius condita est, quàm eorum, qui in agris agunt. Nonnunquã tamen legitur in propria significatione pro rebus ipsis urbanis, vel pro uita urbana, τὰ ἀστικά. Cic. Trebatio: Tu modo desideria urbis & urbanitatis depone.

Vrbanus,a,um,Ciuile,urbano,costumato bene,ἀστικός,ἀστεῖος,idẽ quod Vrbicus: ut, Vrbani mores, Vrbana curia: aut qui in urbe habitat,cui opponitur rusticus. Plaut.in Merc. Vrbani

sunt

ſunt ruſtici, Vrbana prædia. Vlpian. l. urbana. ff. de uerbor. ſignificat. Vrbana prædia omnia ædificia accipimus, non ſolum ea, quæ ſunt in oppidis, ſed & ſi forte ſtabula ſunt, uel alia meritoria in uillis, & in uicis: uel ſi Prætoria, uoluptati tantum deſeruientia, quia urbanum prædium non locus facit, ſed materia. Vita urbana. Terent. Adel. Ego hanc clementem uitam, urbanam, atque ocium ſecutus ſum. Ouid. 1. de Pon. Eleg. 9. Nec tu credideris urbanæ commoda uitæ, Quærere Naſonem: quærit & illa tamen. Per tranſlationē accipitur pro faceto, comi, lepido, quem Græci ἀστεῖον uocant, ſiue χαρίεντα: & pro eo qui in uerbis, & ſono, & uſu proprium quēdam præ ſe fert urbis geſtum, & ſumptam ex conſeruatione doctorum tacitam eruditionem. Cic. pro domo ſua: Et homo facetus inducis etiam ſermonem urbanū, ac uenuſtum. Hora. 1 Ser. Sat. 10. Fuerit Lucilius, inquam, Comis & urbanus, fuerit limatior idem, &c. Et differt à Dicaci, quòd Dicax eſt, cuius ſermo cum riſu aliquem inceſſit. Ideo Demoſthenem urbanum fuiſſe dicunt, dicacem negāt. Quemadmodum autem Vrbanum, & Dicacem hominem dicimus, ita Vrbanum, & Dicacem ſermonem: unde Vrbanitas, & Dicacitas tam de oratione, quàm de homine dicūtur.

Vrbi, οὔρβοι, populi ſunt Capiſſenæ (quæ eſt Aſiæ regio Carmaniæ finitima) non procul à Pandorum finibus, & Ponano fluuio nauigabili. Auctor Plin. lib. 6. cap. 23.

Vrbicus, a, um, *Cittadineſco*, ἀστικός, quod ad urbem pertinet: ſicut Ruſticus, a, um, quod ad rus. Gel. lib. 15. cap. 1. Si quod autem poſſet remedium eſſe, ut ne tam aſſidue domus Romæ arderent, uænum hercle dediſſem res ruſticas, & urbicas emiſſem. Suet. in Augu. Vt feraciorem, habilioremq; annonæ urbicæ redderet. Mart. in Proœm. lib. 12. Quæ abſoluenda non eſſet inter illas quoq; occupationes urbicas, quibus facilius conſequimur, ut moleſti potius, quàm officioſi eſſe uideamur.

Vrbina, æ. pen. cor. teli genus oblongum. Plaut. in Bacch. Si tibi eſt machæra, & nobis urbina eſt domi. Verba ſunt Chryſali, minas referentis, & militis ſæuitiam ſæuis item dictis retundentis. Placiades Fulgentius legit hoc loco Veruinā, & interpretatur iaculi genus, quod uetutum uocant. Vide Adagia.

Vrbinum, Italiæ oppidum in Vmbria; à quo Vrbinates. Plin. lib. 3. ca. 14.

Vrbs, huius urbis, *Città*, ἄστυ, oppidum muro cinctum, ab Vruo aratri curuatura: quod antiqui iunctis bobus tauro & uacca, Hetruſco ritu in condendis urbibus, interiore uacca, aratro circum agebant ſulcum, intra quem urbem ædificarent. Hoc faciebant religionis cauſa die auſpicato, ut urbs foſſa, muroq; munita eſſet, & locum, unde terram fodiſſent, Foſſam uocabant. Virg. 1. Geor. Apta dies legitur, qua mœnia ſignet aratro. Quidam ab orbe, Vrbem appellatam putant, quod ſulcus in orbem duceretur: nam ciuitates antiquæ in orbem fiebant. Et propriè Roma Vrbs dicta eſt per antonomaſiam, cum cætera dicantur Oppida, ut teſtatur Quinct. lib. 8. cap. 7. Vrbis autem uocabulo propriè, ædificia ipſa ſignificantur. Virg. 1. Aeneid. Vrbs antiqua fuit, Tyrii tenuere coloni, Charthago. Ciuitatis autem nomine propriè intelliguntur coloni, qui & Ciues dicuntur. Cic. 1. de repub. Quam cum locis manuq; ſepſiſſent, eiuſmodi coniunctionem tectorum Oppidum, uel Vrbem appellarunt, delubris diſtinctam, ſpatiiſq; communibus. Omnis ergo populus, qui eſt talis cœtus multitudinis, qualem expoſui, Ciuitas eſt. Sed cunfunduntur quandoque, ita ut Vrbs pro ciuitate ponatur; idq; per Metonymiam: ut ait Quin. lib. 8. cap. 6. Virg. 2. Aene. Inuadunt Vrbem ſomno, uinoq; ſepultam. Et ciuitas pro urbe. Sene. Cum pleraſque ciuitates uiderimus terræ motu funditus collapſas. Ab urbe fit Suburbium & Surburbanum, Vrbanus, & Vrbicus: ſicut ab oppido Oppidanus, & Oppidicus.

Vrceolaris, herba, ἑλξίνη Dioſcoridi, à Romanis dicta eſt, quam herbariorum uulgus hodie Parietariam ſeu Muralem appellat. Dicitur & Perdicium, quod perdices hac herba peculiariter delectentur. Vrceolaris autem ideirco appellata eſt, quòd ſua aſperitate ſit lauandis urceis maxime idonea. Plin. lib. 22. cap. 17. Perdicium, ſiue Parthenium, à noſtris herba urceolaris uocatur, ab aliis Aſtericum, folio ſimilis ocymo, nigrior tamen, naſcens tegulis, parietibusq;

Vrceolus, diminut. Colum. lib. 12. cap. 16. Eodem tempore ſorba manu lecta curioſe in urceolos picatos adiicito. Iuu. Sat. 3. Lectus erat Codro Procula minor, urceoli ſex, Ornamentum abaci, nec non & paruulus infra Cantharus, &c.

Vrceus, cei, *Boccale, orciolo*, κεράμιον, ut Paul. Iurec. ait, eſt uas, quo aqua in urnam infunditur, uel in ahenum. Mart. lib. 14. Hic tibi donatur panda ruber urceus anſa, Stoicus hoc gelidam Fronto petebat aquam. Col. lib. 12. cap. 21. Sal autem quàm candidiſſimus conii ciatur in urceo fictili ſine pice: qui urceus cum recip. t ſalem, diligenter totus oblinitur luto paleato. Horat. in Arte: Amphora cepit Inſtitui? currente rota cur urceus exit?

Vrci, οὖρκοι, Ptol. oppidum maritimum in finibus Hiſpaniæ Tarraconēſis, ubi à Bætica dirimitur. Auctor Ptolemæ. li. 2. cap. 5. & Plin. lib. & cap. 3.

Vredo, urendinis, ἐρυσίβη, morbus herbarum, fruticum, arborumq; qui in uitibus etiam Carbunculus dicitur: & in cæteris Rubigo, ſatā, plantas, arboresq; adurens. Cic. 3. de Natu. deo Nec ſi uredo, aut grando quippiam nocuit, id Ioui animaduertendum fuit. Plin. li. 17. cap. 28. Plerique dixere rorē inuſtum ſole acri frugibus rubiginis cauſam eſſe, & carbunculi uitibus. Quod ex parte falſum arbitror: omnemq; uredinem frigore tantum innoxio conſtare ſolet. Eſt & Vredo, καῦθμος, exuſtio cum prurit u, qualis ab urticarum herba, tum piſce excitatur. Plin. lib. 9. cap. 45. de Vrtica piſce: Dū admoueri ſibi manum ſentit, colorem mutat, & cōtrahitur: tacta uredinem mittit.

Vretheres, οὐρητῆρες, meatus oblongi per quos urina à renibus in ueſicam defertur. Vide Celſum lib. 4. cap. 1.

Vrgeo, ges, urſi, urſum, *Spingere*, ἐπείγω, ἐπισπέρχω, κατατείνω, incubo in aliquid, cogo, pmo, ipello. Virg. 3. Geor Ima Soluuntur latera, atque oculos ſtupor urget inertes. Idē 7. Ae. Iuſſiſq; ingentibus urget Apollo. Cic. ad Att. lib. 6. Solitudine prouinciæ tamen uel maxime urgebamur. Et l. 12. Sed neque hæc digna longioribus literis: neque erat quid ſcribere: & ſomnus urgebat. Vrgere, inſiſtere. Quadrigarius lib. 1. Annal. apud Nonium? Sed circiter horas duas graui prælio urſerunt: deinde in fugam ſunt coniecti Ci. de Fini. Non pugnem cum homine, cur tantum habeat natura boni: illud urgeam, non intelligere eum, quid ſibi dicendum; cū dolorem ſummum malum eſſe dixerit. Ibidem lib. 4. Vrgent tamen, & nihil remittunt: quoniam, inquiunt, omne peccatum, & imbecillitatis, & inconſtantiæ eſt. Accipitur item Vigere pro tegere, ut annotauit Nonius, citans illud Virg. lib. 2. Georg. Qui ſaxo ſuper, atque ingenti pondere teſte Vrgerent. Item pro accelerare: ut apud eundem lib. 9. Aen. Veſte tegens, tibi quam noctes feſtina, dieſq; Vrgebam, & tela curas ſolabar aniles. Item infeſtare, & opprimere. Cic. Pro Raby. Satis eſt homines lapſos non erigere: urgere uero iacentes, aut præcipitantes impellere, certe eſt in humanū.

Vrgi, οὖργοι; populi Sarmatiæ Europææ, Iazygibus finitimi, ad utramque Iſtri ripam, magna ex parte ex paſtionibus uiſitantes, pauci agriculturæ dediti. Auctor Strabo lib. 7.

Vrgo, inſula eſt in mari Tyrrheno, non procul à Capraria. Plinius lib. 3. cap 6.

Vri, οὖροι, Indiæ populi, Indi fluminis accolæ, Sileuis proximi. Auctor Plin. lib. 6. cap. 20.

Vria, Plinio, οὔριον, Ptol. oppidum Hiſpaniæ Bæticæ, in conuentu Gaditano: cuius meminit Plin. lib. 3. capite 1. Eſt itē Vria lacus Acarnaniæ, ſemiſtadium diſtans à mari. Auctor Strabo lib. 10. Et præterea eiuſdem nominis oppidum in ora Apuliæ, & poſt flexum Gargani montis, teſte Plin. li. 3. cap. 11. Strabo Vreum, Ptolemæus, ὕριον appellat. Vriam aliam collocat Strabo lib. 8. medio fere itinere inter Tarentum & Brunduſium.

Vrica, uricæ, commune ſatorum omnium uitium, ſed maxime ciceris, cum ſalſilaginem eius abluēdo, imber id dulcius facit. Plin. lib. 18. cap. 17.

Vrigo, penul. prod. uriginis, καῦθμος, καῦσις, uredo, quæ exui cauſtica alicuius medicamenti prouenit. Plin. lib. 20. ca. 22. At in magna duritia ſine fico impoſitum, uel ſi uehementior urigo timeatur per duplices pannos.

Vrina, urinæ, penultima producta, *Orina, piſcio, piſſo*, οὖρος, ſerum ſanguinis, quod in renibus colatum, per uretheras tranſmittitur ad ueſicam. Latini etiam Lotium appellant. Dicta Vrina, à uerbo οὐρεῖν, quod eſt meiere. Colomel. lib. 2. ca. 15. Aptior eſt tamen ſurculis hominis urina, quam ſex menſibus paſſus fueris ueteraſcere. Vrinam facere, & Vrinam reddere, idem quod meiere. Plin. lib. 8. cap. 16. Vrinam mares crure ſublato reddere, ut canes. Col. lib. 6. cap. 30. Cum ſuo tempore urinam non fecerint. Vrina genitalis, id eſt, genitale ſperma. Plin. lib. 8. cap. 43. Incontinens aſinæ uterus genitalem urinam reddit, ni cogatur in curſus uerberibus à coitu.

Vrino, as, penul. produ. ſiue urinor, deponens, *Vrinare*, κυβιστάω, ὑποδύομαι, κολυμβάω, pen. pro. eſt in aquam mergi, & natando emergere: dictum ab Vruo, ut Spontino placet, hoc eſt, à curuatura aratri, quam urinantes imitari uidentur: uel, ut alij malunt, ab Vrna, qua aquam è puteo, aut flumine haurimus: quæ ut aquam capiat, primum immer-

gitur, deinde extrahitur. Plin. lib. 22. cap. 37. Eadem est causa, quia sub aqua diu ranæ, & phocæ urinentur. Hinc Urinatores, κυβιστῆρες, δύται, ὑδνεῦται, δύται, κολυμβηταί, apud Varronem, qui in aquã immerguntur, & sub ea natãt. Callistratus Iurecõsultus ita appellat eos, qui merces è mari extrahunt, nauigii leuandi gratia iactatas. Hinc compositum, Inurino. Columel. lib. 8. Lacus, piscinaq; fiant, ut sint quibus inurinare possint aues.

VRINVM, ouum, ὑπηνέμιον ᾠόν, ouum irritum, & inefficax, quod citra coitum editur, Veneris tamen imaginatione, ut cum fœminæ sese mutuo saliunt. Plin. lib. 10. cap. 58. Palumbes, & turtures, plurimum terna pariunt oua, nec plus quàm bis fere pariunt, atque ita si prior fœtus corruptus est. Et quamuis tria pepererint, nunquam plus duobus educant. Tertium, quod irritum est, urinum uocant. Græci id genus oua ὑπηνέμια appellant, quasi dicas subuentanea: qua uoce utitur & Pli. loco iam citato: Et ipse (inquit) inter se, si mas non sit, fœminæ saliunt, pariuntq; oua irrita, ex quibus nil gignitur, quæ Græci Hypenemia uocant. Eadem & Zephyria appellantur ab eodem Plin. libr. 10. cap. 60. Irrita oua, quæ Hypenemia diximus, aut mutua fœmininæ inter se libidinis imaginatione concipiunt, aut puluere: nec columbæ tantum, sed & gallinæ perdices, pauones, anseres, chenalopeces. Sunt autem sterilia, & minora, ac minus iucundi saporis, & magis humida. Quidam ex uento putant ea generari: qua de causa etiam Zephyria appellantur.

VRION, terræ genus, quod in corrugis faciendis diligenter ui tant, qui aurum in montium ruinis quærunt per silices potius & calculos flumina riuosq; ducẽtes. Auctor. Pl. l. 33. c. 4.

VRIVM, οὔριον, oppidum est Hispaniæ Bæticæ, apud Ptole. lib. 2. cap. 4. Plin. in Gaditano conuentu collocat, & urinam per prima effert declinationem.

VRNA, Vrna, secchio, sedello, κάλπη, κάδισκος, uas, quod aqua è puteis, fluminibusve hauritur: ita dictum, quod subter aquam demersum, atque inde rursus emergens urinantis speciem præbere uideatur. Plautus in Pseud. Tu qui urnam habes, aquã ingere. Dicebatur etiam Vrna apud ueteres uas, quo iudicum suffragia colligebãtur. Virg. 6. Aen. Quæsitor Minos urnam mouet. In urnis præterea mortuorũ cineres seruabantur. Cic. 1. Tusculan Quid poetæ? non ne post mortem nobilitari uolunt: unde ergo illud? Aspicite ò ciues senis Enni imaginis urnam. Est item urna mensuræ genus, quatuor capiens congios, hoc est, amphoræ dimidium.

VRNALIS, le, quod urnã capit: ut, Vrnales caliculi, uel urcei. Cato c. 13. Vrceos fictiles, urnales duos, trullas ligneas duas.

VRNARIVM, rii, Secchiaro, interprete Var. li. 4. de Ling. Latina. Mensa quadrata, quod urnas cum aqua posita ibi potissimũ haberent in culina. Hoc apud nos plurimi marmoreum faciunt: foramine per quod aqua effluat relicto, ac super id es caria uasa epulis uncta per ancillas lauantur. Varro ταφῇ μενίππου, ut citat Nonius: Sed quæ necessitas te iuuet aquã effundere domi tuæ: si uasa habes pertusa, plumbum non habes, ad quam rem nobis est confluuium? adquam rem urinarium? Antea balnea item Vrinaria erant, teste Varrone loco iam citato, in quibus urnæ cum aqua collocabantur.

VRNVLA, καμψάριον. Cice. in Parad. Minusve gratas Diis immortalibus capedines, ac fictiles urnulas fuisse, quàm delicatas, aliorum pateras arbitramur?

VRO, ris, ussi, ustum, Bruggiare, ardere, φλέγω, καίω, κατακαίω, uerbum actiuum est, idem ualẽs quod cremo, uel calore aut frigore lædo. Cic. 1. Tusc. Cæteras partes incultas, quod aut frigore rigeant, aut urantur calore. Virg. 2. Aen. Aut Pelago Danaum insidias, suspectaq; dona Præcipitare iubent, subiectisq; urere flammis. Ouid. 6. Metam. Cum sol grauis ureret arua. Lucan. lib. 4. Vrebant montana niues. Quo in loco Vro de frigore dicitur. Cic. 2. Tusc. Pernoctant uenatores in niue, in montibus uri se patiuntur. Per translationem ponitur pro cruciare, sicut πυρικαίω, Græce. Virg. Vrit atrox Iuno. Vri uirgis est cædi, flagellari, μαστιγοῦσθαι, ῥαβδίζεσθαι, Nam ex uirgarum percussione corpus calefit, ac inflãmatur. Hor. 2. Ser. Sat. 7. Quid refert uri uirgis ferroq; necari? Eodem modo & calceus angustior dicitur urere pedem. Hor. lib. 1. Epist. Vt calceus olim Si pede maior erit, subuerteret: si minor, uret. Vro hominem, per translationem significat dolore cogo, auctore Donato, aut ango, ut uult Budæus. Teren. in Eunuc. Vro hominem. Vri, aliquando est amore consumi, conflagrare. Virg. 4. Aen. Vritur infelix Dido, flammasq; fatetur. Vrens, tis, participium. Hor. Ser. Satyr. 5. Vdos cum foliis ramos urente camino. Vstus, a, um, aliud participium. Ouid. 1. Metam. Tum primum siccis aer feruoribus ustus Canduit. Vrẽdus, a, um, Hor. 2. Ser. Sat. 3. Neglectis urenda filix innascitur agris. Vstio, onis, uerbale: καῦσις, urendi actus. Cato c. 38. Virgas & sarmenta, quæ tibi ustioni superenrunt, in segetem comburito. Vstio, pro cauterizatione quam uocant. Pli lib. 34. cap. 15. Quædam ustione sanãtur, priuatim uero canis rabidi morsus. Celsus. Oẽs aũt huiuscemodi dolores uix citra ustionẽ finiũtur, id est cãdẽtis ferri admotionẽ. Hinc Vstor, uerbale, proprie dicit quicorpora in bustuariis cremat. Mar. l. 3. Vstorq; tedasp ferat nouæ nuptæ. Budæus. Vrito, as, pen. cor. frequẽtatiuũ. Plau. Mostel. Calidum hoc est, etsi procul abest, uritat male. Huius composita sunt, Aduro, Comburo, Deuro, Exuro, Inuro, & Penuro, quorum significata explicantur suis locis.

VROLANIVM, οὐρολάνιον, ciuitas in orientali parte Britanniæ insulæ, apud Ptolem. lib. 2. cap. 3.

VROPYGIVM, siue (ut apud Pollucem legitur) Orrhopygium, ὀροπύγιον, ἢ ὀρρο πύγιον, ossi sacri extremitas, uel potius os totius spinę extremum, ossi sacro subtus adhærens, podiciq; superne imminẽs, quod aliis oominibus κόκκυξ, & ὄρρος appellantur. Aristoteles uero lib. ult. de Animalibus, ut caudã quadrupedum uult esse, ita uolucrum uropygium, & earum duntaxat, quæ scissas alas habent: idq; datum uolucribus ad dirigendos uolatus, quemadmodum nauigiis temones. Mar. lib. 3. Vetustinæ uetulæ inter cæteras deformitates uropygium macræ anatis obiicit, depygem uidelicet eam significans, tritisq; & exilibus naribus. Cum (inquit) anatis habeas uropygium macræ, Senemq; Cynicum uincat osseus cunnus.

VRPANVS, οὔρπανος, fluuius Daciæ, (quę hodie Valachia) supra Saum influens in Istrum. Auctor Plin. lib. 4. cap. 25.

VRPEX, cis, instrumentum rusticum. Cato capite 10. Vrpicem unum crates stercoratas quatuor, &c.

VRRVNCVM, urrunci, in segetibus dicitur, quod est in imo spicæ circa summũ culmi cacumen minus grano. Varro l. 1. de Re rust. c. 48 de spica loquens: Illud autem summa in spica iam matura, quod est minus quàm granũ, uocatur frit: quod in infima spica ad culmum stramenti summum, item minus quàm granum est, appellatur Vrruncum.

VRSA, æ, Orsa, ἄρκτος ἡ, fœm. ab ursus. Pli. lib. 10. cap. 63. Informia etiam magis, quàm supra dicta, ursæ pariunt, &c. Vrsæ item dicuntur duo sidera cœlestia, quas ἄρκτους etiam Græci appellant: nos à similitudine septem boum iugum subeuntium etiam Septentriones dicimus: Græcorum nonnulli etiam ἁμάξας, quod plaustrorum similitudinem referant. Sunt autem Vrsæ duæ, quarum quæ maior est, Helice, quæ minor, Cynosura appellatur.

VRSENTINI, Lucaniæ populi, apud Pli. lib. 3. cap. 11.

VRSO, Hispaniæ Bæticæ oppidum in conuentu Astigitano. Auctor Plin. lib. 3. cap. 1.

VRSINVS, sina, sinum, penultima producta, ἀρκτεῖος, denominatiuum ab urso, ursa ve deductum: ut, Rabies ursina. Plin. lib. 8. cap. 36. Quoniam potum in ursinam rabiem agat. Vrsinum allium apud eundem lib. 19. cap. 7.

VRSVLVS, pen. corre. ἀρκτίον, diminutiuum ab urso: cuius fœmininum est ursula.

VRSVS, ursi, Orso, ἄρκτος, animal ferum, hybernorum mẽsium somno pinguescens: cuius naturam omnem latissime exequitur Pli. lib. 8. cap. 36. Virg. 3. Georgi. Nec funera vulgo Tam multa informes ursi, stragemque dedere. Oui. 10. Metamor. Raptoresq; lupos armatosq; unguibus ursos Vitat, & armenti saturatos cæde leones. Iuuen. Saty. 15. Indica tigris agit rabida cum tigride pacem Perpetuam: sæuis inter se conuenit ursis.

VRTICA, urticæ, penultima producta, Ortica, ἀκαλύφη, notissimum genus herbæ, ab urendo, quod eius folia tacta acerrime urant. Plin. lib. 9. ca. 45. Constat, si equæ marem non admittant, & urtica infricetur natura, libenter coitum pati. Scribunt physici, urticam in cibis coactam utilissimam esse lieni, uentris duritiæ, articularibus, podagricis morbis, arteriæ, tussi, uentris distillationi, stomacho: pectus præterea purgare, urinam eiicere, sanguinẽ narium sistere, calculos rumpere, uuam reprimere. Iuuenalis Satyra 2. pro pruritu libidinis posuit: Vnde Hæc tetigit Gradiue tuos urtica nepotes? Est præterea Vrtica, genus piscis, nomen inde habẽtis, quod tactu uredinem excitet, quemadmodum eiusdem nominis herba Pli. lib. 9. cap. 45 Vrticæ noctu uagantur, noctuq; mutantur: carnosæ frondis his natura, & carne uescuntur. Vis pruritu mordax, eademq; quæ terrestris urticæ.

VRVS, uri, οὖρος; animal est Hercyniæ siluæ peculiare, imagine tauri, sed maiore corpore, miraque uelocitate. Cæs. Bell. Gall. libr. 6. loquens de feris, quæ in Hercynia silua nascuntur. Tertium (inquit) est genus eorum qui Vri appellantur: ii sunt magnitudine paulo infra elephantos, specie & colore, & figura tauri. Magna uis est eorum & magna uelocitas: neque homini, neq; feræ, quam conspexere, parcũt. hos studiose foueis captos interficiunt. Hoc se labore durãt adolescen-

adolescentes, atque hoc genere uenationis exercent: & qui plurimos ex his interfecerunt, relatis in publicum corni bus, quæ sint testimonio, magnam ferunt laudem. Sed assue scere ad homines, & mansuefieri ne paruuli quidem excep ti possunt. Amplitudo cornuum, & figura, & species multũ à nostrum boum cornibus differt. Hæc studiose conquisita, ab labris argento circuncludunt, atque in amplissimis epu lis pro poculis utuntur. Hæc Cæsar. Dicti Vri, ut quidam pu tant, ἀπὸ τῶν ὀρέων, hoc est, à montibus, quia in montibus, esse consueuerunt. Virg. 4. Georg. Quæsitas ad sacra boues Iunonis & uris Imparibus ductos alta ad donaria currus. Plin. lib. 8 cap. 15. Paucissima Scythia gignit, inopia fru ctuum; pauca contermina illi Germania: insignia tamen boum ferarũ genera, iubatos bisontes, excellentiq; & ui & uelocitate uros, quibus imperitum uulgus bubalorum no men imponit, cum id gignat Africa, uituli potius, ceruive quadam similitudine.

VRVVM, urui, aratri curuatura, à quo Vruo, as, quod est aratro definio. Fest. Vruat apud Ennium in Andromeda, signifi cat circundat, ab eo sulco, qui fit in urbe condenda uruo Aratri, quæ fit forma simillima uncini curuatione buris, & dentis, cui præfigitur uomer.

V ANTE S

VSAR, fluuius est Mauritaniæ Cæsariensis, Nabadum regionẽ irrigans. Auctor Plin. lib. 5. cap. 2.

VSIA, penultima acuta, *Sustanza*, οὐσία, uox Græca, quam Quin tilian. Essentiam interpretatur, uerbo quidem (ut ipse fate tur) duriusculo, non usquequaque tamen refugiendo, præ sertim cum aliud Lingua Latina non habeat. M. Tullius ta men modo Naturam uertit, modo Materiã. August. in Dia lect. Vsia est proprie & principaliter dicta, quæ neque in su biecto, neque de subiecto significatur. Idem lib. 12. de Ciui tate: Sicut ab eo quod est Sapere, uocatur Sapientia, sic ab eo quod est Esse uocatur Essentia, nouo quidẽ nomine, quo usi ueteres, non sunt Latini sermonis auctores, sed iam no stris temporibus usitato, ne deesset etiam linguæ nostræ, quod Græci appellant οὐσίαν. Hoc enim uerbum è uerbo ex pressum est ut diceretur Essentia.

VSIO, onis, pen. pro. χρῆσις, idem quod Vsus. Gell. lib. 4. cap. 1. Longæ usionis gratia contrahuntur, & reconduntur. Vlp. L. Q. Mutius. Digest. de auro & argento lega. Si factum au rum legatum est, omne ad eum pertinet, cui legatum est, ex quo auro aliquid est effectum, siue id suæ siue alterius usio nis causa paratum esset.

VSITATE, aduer. Cic. 4. de Finib. Cur igitur cum de re conue niat, non malumus usitate loqui.

VSITATVS, a, um, ἤθιμος, consuetus, solitus, in usum receptus: ut, Vsitata consuetudo, Vsitata uocabula, Vsitatus mos. Cic. pro Quinct. Iacet res in controuersijs, isto calumniante biẽ nium, usque dum inueniretur, qua ratione res ab usitata cõ suetudine recederet. Idem 4. Ver. Hunc denique ipsum pec tulissent, si humano modo, si usitato more, si denique uno aliquo in genere peccasset. Idem Cur in re tam uetere, tam usitata, quicquam noui feceris?

VSITOR, aris. *Vsar spesso*, χρῶμαι, frequenter utor. Gel. lib. 2. cap. 20. Romanos quoque homines aiunt sic plerunq; anno lis usitatos. Idem libr. 17. capi. 1. Tametsi aliquoties uerbo ipso alio aliquo quoque modo usitati sunt.

VSPIAM, *In qualche loco*, πῆ, pro usquam, & in loco, & ad locum significat. Ter. in Adel. Aut uspiam cecidere. Plau. in Casi. Num me es expertus uspiam? id est in re aliqua, uel in ali quo negocio. Ci. de Finib. Si Auenam Vspiam uideris.

VSQVAM, *In alcun loco*, πῆ, alicubi, quasi uno quouis loco: à quo Nusquam, nullibi. Cic. 6. Verr. Quam crucem non au sus est usquam defigere, nisi apud eos, quibuscum omnia sce lera sua, ac latrocinia communicasset. Virg. 1. Aen. Si quid usquam iustitiæ est. Cic. 2. Off. Nec est usquam consilio aut auctoritati locus. Vsquam gentium. Teren. Hecy. An us quam gentium est æque miser?

VSQVE, *In fina*, πρῶ, ἄχρι, ἄχρις, μέχρι, præpositio est, significãs continuationem, & finem actus, loci, temporis, aut huiusmo di. Habetq; fere adiunctam alteram præpositionem accu satiuo seruientem. Cic. 2. Verr. Vsque ad eum finem dum iudices reiecti sunt. Vir. 1. Geor. Vsque sub extremum bru mæ intractabilis imbrem. Sed cum nominibus propriis mi norum locorum, uel cum hisce accusatiuis Domum, Rus, Militiam iungitur, frequentius sine alia præpositione po nitur. Cic. 6. Verr. Sacerdotes usque Ennam profecti sunt. Idem Att. Quintus Puteolos uenit. Quandoque tali accu satiuo postponitur. Terent. in Adelph. Miletum usque ob secro. Quandoque etiam additur præpositio Ad, uel similis. Ci. pro Deiot. Vsque ad Numantiam misit. Interdum etiã originem uel motum ex loco importat. Cicer. pro Flacco:

Hanc legationem non à suis accepit ciuibus, sed usque Ti molo petiuit. Idem 1. de Nat. de. Vsque à Thalete enumera sti sententias philosophorum. Ter. in Eun. Ex Aethiopia est usque hæc. Quandoq; aduerbium est, significans assidue, uel iugiter, διὰ παντός. Idem in Adelph. Ctesipho me pu gnis miserum & istam psaltriam usq; occidit, id est, assidue, seu identidem uerberat. Nam occidere ueteres pro uerbera re accipiebant. Ci. Cornif. Mihi curæ usque erit quid agas. Virgil. lib. 6. Nec uidisse semel satis est: iuuat usque morari. Vsque ad hunc eleganter ponitur, pro eo quod est, hoc ex cepto. Plin. Epist. 35. Assenserunt Cõsules designati, omnes etiam Consulares, usque ad Pompeiũ: id est, excepto Pom peio. Vsque affatim, est, quod dicitur usque ad satietatem. Plaut. in Pœn. Edas de alieno quantum uelis, usque affatim. Vsque adhuc, id est, hactenus, uel hucusque. Plaut. in Aul. Quod celatum est, atque occulatum usque adhuc, nunc non potest. Vsquedũ, id est, usquequo, quoad, quandiu. Plau. in Men. Vsquedum regnum obtinebit Iupiter. Vsqueadmodũ, posuit Cato cap. 136. pro tandiu.

VSQVEADEO, *In tanto, tra tanto*, id est, intantum Virg. 1. Eclog. Vndiq; totis Vsqueadeo turbatur agris. Ponitur aliquando pro tandiu, ἐπὶ τοσοῦτο, & accipit post se Donec, uel Dum. Plau. in Cist. Non destiti instare usqueadeo, donec adiurat se anus eã mihi mõstrare. Ter. in Eun. Vsqueadeo ego illius ferre possum ineptias, & magnifica uerba, Verba dum sint.

VSQVE ANTEHAC *Nanzi che*, μέχρι πρὸ τούτου, id est, antequã, sicut exponit Donatus. Ibi iunguntur duæ præpositiones, sed una est uelut aduerbiũ. Nulla enim præpositio præposi tioni iungi separatim potest. sed usque eiusmodi est, ut fine aliqua præpositione raro inueniatur. Ter. in And. Vt ani mus in spe; atque in timore usque antehac attentus fuit. Vsque antehac, id est, antequam tua uerba audirem.

VSQVE EO, *In tanto*, παρὰ τοσοῦτον. in tantum Cic. Vsque eo ut ego misererer eius. Vsque eò, sequente Dum. i. tandiu quoad. Liu. 3. ab urbe: Vt qui plebem Romanã Trib. pleb. rogaret, is usq; eò rogaret, dũ decẽ Tribunos plebis faceret.

VSQVEQVAQVE, *D'ogni intorno, in ogni logo, souente, sempre mai*, πάντῃ πανταχοῦ, passim, assidue, semper, quasi in uno quoque loco, siue in unoquoque tempore. Cice. Treb. Vsquequaq; sapere oportet. Plau. in Bacc. Chrysalus mihi usquequaque loquitur. i. ubicunque me reperit, mihi loquitur. Idem in Pœnu. Mari, terraq; illas usquequaq; quæritat: id est, ubiq;.

VSQVEQVO, *Fin doue, fin quanto, finche* ἕως οὗ, ἄχρι ἄν, quousq;, donec, quoad, quandiu. Varro lib. 1. de re rusti. cap. 2. Quod iubet ranam lundam coniicere in aquam, usquequo ad ter tiam partem decoxeris.

VSTICA, p. p. mons est in Sabinis, cuius meminit Horat. l. 1. Car. Ode 17. Vtcunque dulci Tyndari fistula Valles, & Vsti cæ cubantis Læuia personuere saxa. Est & insula eiusdem nominis, Siciliæ adiacens: cuius meminit Plin. 3. cap. 8.

VSTIO, ustionis, καῦσις, uerbale, ab urendo deductum. Cato rei rustic. cap. 38. Virgas, & sarmenta, quæ tibi ustioni supe rerunt, in segetem comburito.

VSTRIGO, inis, p. p. ἐρυσίβη, uox est classicis scriptoribus ne quaquam recepta: qua tamen Ambrosius in Hexam. pro uredine seu rubigine utitur: Non desinit, inquiens, esse triti cum, si aut ustrigine aduratur, aut imbre madidetur.

VSTRINA, næ, penultima producta, τὰ καυστήρια, locus in quo metalla candescunt, ut laborentur. Plin. li. 36. cap. 21. In ustrina ter siccantur, ita, ut torreãtur carbone puro, ac toties uino restinguãtur albo. Vstrina, ait Festus, locus dicebatur, in quo mortuus combustus fuit, qui alibi sepultus est: Bustũ autem est locus, in quo quis & combustus, & sepultus est.

VSTVLO, as, p. c. *Bruggiare*, καίω, καυτηριάζω, uro, aduro, cremo. Pacuuius: Candenti ferro crines ustulare. Liuius: Pauci se miustulati uenere in potestatem. Catul. Epigra. 34. Scripta tardipedi Deo daturam Infelicibus ustulanda lignis.

VSVCAPIO, is, *Attribuirsi, far suo*, χρησιν λαβεῖν, id est, rem aliquã continuatione usus, uel possessionis mihi attribuo, uendico, in meum usum conuerto. Cice. 2. de Legib. Quod autem πρόθυρον, id est, uestibulum sepulcri, bustum ue usucapi uetat, tuetur ius sepulcrorum. Idem de Arusp. respon. Nihil morta les à diis immortalibus, usucapere possunt. Paulus: Qui alienam rem mortis causa traditam usucepit, nõ ab eo uide tur accepisse, eius res fuisset, sed ab eo qui usucapionis præ stitisset. Vnde Vsucaptio, siue Vsucapio, pionis, quæ est ab usu acquisitio, uel adiectio dominii, per continuationem possessionis temporis lege definiti, ut puta triginta aut quadraginta annorum, si res immobilis sit, quam possside mus: item trium annorum, si mobilis. Recentiores primam illam Præscriptionem, hanc uero Vsucapionem uocant. Cice. 1. de Legi. In qua quoniam usucapionem duodecim tabulæ intra quinque pedes esse noluerunt, depasci ueterẽ

possessionem Academiæ ab hoc acuto homine nõ finemus. Cato: Hæc piguori capio, ob æs militare facta est, quod æs à tribunn ærario miles accipere debeat.

Vsualia, & le, idẽ quod usuariũ: quod usui nostro seruit. Mart. in l. Interd. de Publ. Quoties quis mancipia inuecta professus nõ fuerit, siue uenalia, siue usualia in pena commissi est.

Vsuarius, usuarii, ἐγχρώμενος, dicitur ille, cuius est usus, qui rei usum capit. Vsuarius uero adiectiuum, quod in usum quotidianum paratum est. Gell. libr. 4. cap. 8. Ex iis autem, quæ promercalia, & usuaria in locis iisdem essent, ea sola esse penoris putat, quæ sint usu annuo.

Vsura, æ, Vsanza, uso, costume, usura, χρῆσις, idem est quod usus. Pla. in Amphi. Vsuramq; eius corporis cepit sibi. Cice. pro Rab. Posth. Vos obsecro iudices, ut huic uiro, quo nemo melior unquam fuit, nomen equitis Romani, & usurã huius lucis, & uestrum conspectum ne eripiatis. Idem 7. Ver. Cur inquam ciuibus Romanis, quos piratæ ceperant, securi statim percussis, ipsis piratis lucis usuram tam diuturnam dedisti? Vnde & pecunia, quæ in fœnore sorti accedit, Vsura, τόκος, dicitur, quoniam ex usu acquiratur. Cice. 5. Vert. Vt cum Senatus publicanos usura sæpe iuuisset, magistratus à publicanis pecuniam pro usuris auderet auferre? Idem de Senect. Terra nunquam recusat imperium, nec unquam sine usura reddit quod accepit: sed alias minore plerunque maiore cum fœnore. Hanc Varro Impendium uocat, quod inter se iungat, unumq; fiat, quasi compendium. Sidonius Appollinaris Posteriura uocat, quoniam qui fœnus agitãt, & in usuras extendunt, uidentur aggregare posteriora prioribus, & ortia oritura cõnectere. Ob id Græci τόκον, uocãt usurã, quasi partus posteritatem. Ponit aliqñ Vsura pro familiaritate, cõuersatione, συνήθεια. Cic. Longa, quæ inter nos fuit, usura hoc efficit, hoc est, usus, consuetudo, familiaritas.

Vsurarius, raria, rarium, Vsurario, δανειστικός, ex quo capitur usus. Plaut. in Amph. Alcmenam uxorem cepit usurariam. Et Curcul. Vsurarius puer.

Vsurpo, as, are, Vsurpare, ἀντέχομαι, χρῶμαι, est in frequenti usu habere: & hoc siue uerbis, siue factis fiat, ut ait Valla Elegan. lib. 5. Colum. lib. 2. Nam illud quod in quibusdam prouinciis usurpatur, ut cornib. illigetur iugum, fere repudiatum est ab omnibus. Cicero in Orato. Quod semper usurpamus in omnibus dictis ac factis, minimis & maximis, cum hoc decere dicimus, illud non decere. Vsurpare oculis, dixit Lucr. lib. 2. pro uidere. Plau. in Trin. Aduenio ex Seleucia, Macedonia, atque Arabia, quas ego neque pedibus unquam usurpaui: id est, quas neque uidi, neque adii, siue nunquam ingressus sum. Vsurpare ciuitatem, est dicere se ciuem, & pro ciue sese gerere. Vsurpare ius est, quod dicunt capere possessionẽ. Liuius: Non tamen ultra processum est, quã ut unus ex plebe usurpandi iuris causa P. Licinius Trib. militum crearetur. Vsurpare memoriam alicuius, est mentionem de eo facere. Cic. in Lælio 3. Quis est, qui C. Fabricii, M. Curii non eum charitate, & beneuolentia memoriã usurpet, quos nunquam uiderit? Iureconsulti (inquit Budæus) utuntur aliquando hoc uerbo pro eo quod est, præter ius uti, uel uẽdicare, ἰδιοποιοῦμαι, ἀντιποιοῦμαι, παρανομεῖν. Gell. lib. 3. cap. 2. Mutium Iureconsultum dicere solitum legi, non esse usurpatam mulierem, quæ cum Calend. Ianuariis apud uirum causa matrimonii esse cœpisset, ante diem quartum Calen. Ianuarias sequentes usurpatum esset: non posse impleri trinoctium quòd abesse à uiro usurpandi causa ex duodecim tabulis deberet: quoniã tertiæ noctis posterioris sex horę alterius anni essent, q incipere ex Calẽdis.

Vsurpatio, onis, uerbale: frequens usus. Cic. de Cla. Orat. In hoc communi nostro, & quasi fatali malo consoletur se cum conscientia optimæ mentis, tum etiam usurpatione, & renouatione doctrinæ. Paul. li. 2. de Vsucap. Vsurpatio est usucapionis interruptio, oratores autẽ frequẽtẽ usum uocãt.

Vsus, huius usus, Vso, usanza, consuetudine, χρῆσις, ipse utendi actus, exercitatio, tractatio. Cic. in Topic. Vsus enim, non abusus legatus est. Plin. Epist. 20. Vsus, magister egregius. Idem Epist. 125. Vsus, optimus dicendi magister. Cic. 1. de Orato. Adiungatur usus frequens, qui omnium magistrorum præcepta superat. Plin. lib. 10. cap. 29. Auditus cui hominũ primo negatus est, huic & sermonis usus ablatus. Cic. pro Corn. Bal. Assiduus usus uni rei deditus, & ingenium & artem sæpe uincit. Interdum consuetudo, conuersatio, familiaritas, συνήθεια. Quint. Mulierem, cum qua illi longus fuerat usus. Cic. ad Volumnium, lib. 7. Quod siue prænomine familiariter, ut debebas, ad me epistolam misisti primum addubitaui, num à Volumnio senatore esset, quo cum mihi est magnus usus. Ouid. 3. Trist. Eleg. 6. Tu tamen à nobis usu iucundissime longo Pars desiderii maxima pene mei. Interdum Vsus in eadem accipitur significatione, qua opus, indeclinabile: eandemq; habet constructionem. Vir. 8. Aen. Arma acri facienda uiro: nunc uiribus Vsus, Nunc manibus rapidis. Teren. Hecy. Non usus facto est mihi. Ci. 3. Off. Potiusq; & amicis impertientes & reipub. si quando usus esset. Plaut. Asin. Viginti iam usus est filio argenti minis. Plaut. in Pseud. accusatiuo iunxit: Ad eam rem usus est hominẽ astutum, doctum, &c. id est opus est hominem astuto, & docto. Interdum pro fructu & utilitate, tam in singulari, quã in plurali: quod soleamus aliqua re iccirco uti ut ex ea fructum percipiamus, χρεία. Cic. ad Att. libr. 8. Fuit & mihi & Q. Fratri magno usui in nostris petitionibus. Ex usu esse, pro utile esse, & expedire, χρειώδης εἶναι. Terent. Hecy. Si ex usu esset nostro hoc matrimonium. Colu. l. 6. c. 2. Pabulum è fundo plerunq; domesticis pecudibus magis, quàm alienis depascere, & ex usu sit. Vsu uenit, ponitur pro opus est. Terentius Heaut. Non usus ueniet, spero. Hoc est, nõ opus erit, nõ necesse. Pla. in Bacc. Aufugero hercle, si magis usus uenerit. Vsuuenit uero, id est, accidit, euenit. Cice. pro Quin. Nã quid homini potest turpius, quid uero miserius, aut acerbius usuuenire? Ponitur aliquando pro consuetudine, siue more, ἔθος. Ter. in Heaut. Mihi sic est usus, tibi ut opus est facto, face. Id est, sic mos meus est, ita consueui.

Vsusfructus, huius usuafructus, nomẽ utrinque declinatũ, Vsofrutto, ἐπικαρπία, ἐκκαρπωσις, significans rei usum fructuosum, cũ. s. res aliqua nõ nostra est, sed perinde ex ea fructũ atq; utilitatem capimus, ac si nostra esset. Definitur ab Vlp. l. 1. de usufruc. quòd sit ius alienis rebus utẽdi, fruendiq; salua rerũ substãtia. Ci. p. Cecinna: Vsumfructũ omnium bonorum suorũ Cesenniæ legauit, ut frueretur una cũ filio.

Vsuuenit, Accade, auuiene, interuiene, ἐνδέχεται, id est accedit. Ci. in Cato. Nã si culpa senectutis accideret, eadẽ mihi usu uenirẽt omnia, & reliquis maioribus natu. Plin. Id. n. frequenter usuuenit ut mali bonis pferãtur. Vide supra in dictione usus

V ANTE T

Vt, Accioche, che, poiche, quando, ἵνα, ὅπως, ὡς, ὄφρα, cõiunctio caussatiua, causam denotans finalẽ, quemadmodum Vti, Quo, & similia. Cic. Lentulo: Non illi quidem, ut mihi stomachum facerent. Interdum adiunctiua est, Plautus: Is mihi suasit ut ad te irem. Interdum elegantiæ causa ponitur. Cic. de Senect. Inuitus feci, ut L. Flaminium Senatu eiicerem. Nihil enim significat, nisi inuitus eieci. Interdum ponitur pro quod. Teren. in Phorm. Nihil do, ut etiã imparatus ille me irrideat. Interdum est aduerbium tẽporis, & significat Postquam Ex quo, primũ, ὡς, ἐπειδή, Vir. 2. Ae. Vt regẽ æquæuũ crudeli uulnere uidi Expirantem animam. Idem 12. Aene. Turnus ut infractus aduerso Marte Latinos, &c. Interdum particula est admirantis, idem valens quod quomodo, vel quantopere ὡς. Idẽ: Vt vidi? vt perii? vt me malus abstulit error? id est, statim postquam vidi, siue, cum primum vidi, quomodo perii? Cic. pro Mil. Vt contempsit? vt pro nihilo putauit? Nonnunquam interrogantis, πῶς. Plau. in Persa: Vt vales, πῶς ἔχεις. id est, quomodo vales? Quandoque ei post ponitur Ita, & superlatiuo iunguntur pro Tanto, & Quanto. Cic. l. 2. de Ora. Vt quisque optime Græce sciret, ita esse nequissimum. Eleganter præterea accipitur pro Prout, vel Secundum quod, vt uulgo loquimur, & hoc fere per parenthesim. Liu. Gens (vt in ea regione) diuitijs præpollens, hoc est, secundum diuitias eius regionis, vel habita ratione diuitiarum eius regionis. Simile est illud apud Teren. in Phor. Vt nunc sunt mores, hoc est, secundum mores, quibus hodie vtimur. Qui sermo? quæ præcepta? quanta notitia antiquitatis, scientia iuris Augurum? multæ etiam (vt in homine Romano) literæ. Hoc est, pro ea eruditione, qua tunc Romani erũt imbuti. Quandoque pro Quippe. Quint. Nec ignoro quos attingo, nec vtique damno, vt quid diuersum esse in omnibus vtilitatis aliquid. Interdum significat Ita vt, siue Propter quòd, vel Quapropter, ὥστε. Plau. in Poen. Olent, salsa sunt, tangere ut non uelis. Item est aduerbium optandi, idem ualẽs quod utinam, ὄφελον. Teren. in Eunu. ut illum dii, deæq; seorsum perdant. Interdum significat Quantum πόσον Plaut. in Asi. Vt nostræ fortunæ procedunt Litanæ? Aliquando ponitur pro Quemadmodum, siue Quomodo, sine interrogatione, & sine admiratione. Terent. in And. Ego postquam te emi à paruulo, ut semper tibi Apud me iusta & clemẽs fuerit seruitus, Sis. Nonnunquam pro Quamuis, κἂν. Pla. Vt istuc periculum ingens sit, me tam non tremefacit. Pro Quam, ὡς. Cicer. pro Clu. Tum appellat hilari uultu hominem Balbus, ut blandissime potest. Pro Ne non, μή. Terent. in And. Dies hic mihi ut satis sit uereor ad agendũ. Iungitur autem fere subiunctiuo, præsertim cum accipitur pro Quod, uel Ne non. Vir. 2. Aen. Infandum regina iubes renouare dolorẽ, Troianas vt opes, & lamentabile regnum

Eruerint

Eruerint Danai. Quando aut optandi uel execrandi particula est, optatiuum exigit. Pla. in Persa: Vt illum dii, deæq; perdant. Aliquando pro Licet, esto, sit sane, ἔστω, Cæs. in Comm. Ac iam ut omnia contra opinionem acciderent, tamen multo se plurimum nauibus posse prospiciebant. Ouid. de Ponto: Luce minus decima dominam uenietis in urbem, Vt festinatum non faciatis iter. Ab Vt fiunt Vti, Vtinam, Sicut, Sicuti, Velut, Veluti, Prout, Præut, aliaque nonnulla, quæ explicantur suis locis.

VTCVNQVE, *Sia come si voglia*, ὅπως δήποτε, ὁπωσδηποτοῦν, quomodocunque, quocunque modo. Liu. in Præfat. lib. 1. Vtcunque erit, iuuabit tamen rerum gestarũ memoriæ principis terrarum populi pro uirili parte & meipsum consuluisse. Plaut. in Epid. Vtcunque in alto est uentus Epidice, ex imo uelum uortitur. Cic. in Or. Itaque ille perfectus, quẽadmodum iandudum nostra indicat oratio: vtcunque se affectum uideri, & animum ardentius moueri uolet, ita certum uocis admouebit sonum.

VTENSILIA, τὰ χρειώδη, quæcũq; usui nostro sunt necessaria. Colum. lib. 11. Vtensilia quibus aut alitur hominum genus, aut etiam excolitur. Liui. 3. ab Vrbe: Exutusq; omnibus utẽsilibus miles, Tusculum se, fide misericordiaque uicturus hospitum, contulerat Idem 6. Bel. Pun. Quæque una secum dediderunt agrum urbemque, diuina humanaq;, utensiliaq; siue quid aliud dediderunt, de iis rebus quid fieri uelitis, uos rogo Quirites.

VTER, utris, ge. mas. *Odere, pelle*, ἀσκός, pellis, qua uinum, aut oleum deferri solet. Vir. 2. Geor. Mollibus in pratis unctos salire per utres. Plin. lib. 11. cap. 7. Lycion aptissimum medicinæ, quod est spumosum: Indi in utribus camelorum, aut rhinocerotum id mittunt. Ouid. 3. Amo. Eleg. 11. Aeolios Ithacis inclusimus utribus Euros. Hinc Vtriculus, diminutiuum, & Vtricularius, quorum significata uide suis locis.

VTER, a, um, genitiuo Vtrius, *Qual di doi*, πότερος, modo interrogatiuum est, quærens de duobus. Cic. 3. Ver. Vtrum reprehẽdis, quod patronũ iuuabat, eum qui tum in miseriis erat, an quod alterius patroni mortui uoluntatem conseruabat, à quo summum beneficium acceperat? utrum horum reprehendis? Modo indefinitiuũ est, idem significans quod Quis, infinite positum, nisi quòd hoc de pluribus, Vter non nisi de duobus dicatur. Cice. de Fato: Quoniam utriusque studii nostra possessio est, hodie utro frui malis, uestra optio est. Accipitur aliquando Vter pro alter. Cic. pro Milone. Vter utri insidias fecerit. Hoc est, uter alteri insidias fecerit. quod & ipsum classicis scriptoribus usurpatur. Plin. Vter alteri dixerit, nescio. Ponitur aliquando pro alteruter. Cic. in Frumentaria: Omnium controuersiarum, quæ essent inter aratorem, & decumanum, si uter uelit, edicit se recuperatores daturum. Hinc fiunt composita Vterque, Vteruis, & non nulla alia: quæ uide suis locis.

VTER, γαστήρ, κοιλία, antiquis dicebatur, qui hodie Vterus. Cæcilius apud Nonium: Nũc uter crescit: nõ potest celari.

VTERINI fratres, ὁμογάστριοι, qui ex eodẽ utero prodierunt: hoc est, qui matrem eandem, non tamen eundem habuerũt patrem, Insti. libro 3. de Bonor. possess. Frater soror ve, consanguinei, uel uterini.

VTERCVLVS, li, *Ventricello*, γαστρίδιον, diminut. est ab uter, pro uentre. Pli. l. 11. cap. 12. Præterea è fronde, ac pabulis potus in uterculos congestus aptũ (ore. n. euomunt) & ad hæc, &c.

VTERCVNQVE, *Qual tu voi*, ὁπότερος δήποτε, idem quod uteruis, siue uterlibet. Cic. ad Torquatum, lib. 6. Magnæ utrinque copiæ ita paratæ ad pugnandum esse dicuntur, ut utercunque uicerit, non sit mirum futurũ. Gel. l. 5. c. 10. Ne snĩa sua utrancunque in partem dicta esset, ipsa sese rescinderet.

VTERLIBET, *Vno di doi*, ὁπότερος ὤν, alter ex duobus, quem tibi capere libet. Cic. pro Quint. Vtrumlibet elige, alterum incredibile est, alterum nefarium, & ante hoc tempus, utrunque inauditum. Plin. li. 24. cap. 4. Suberis cortex tritus, ex aqua calida potus, sanguinẽ fluentẽ ex utralibet parte sistit.

VTERNAM, πότερος, idẽ ꝙ uter. Horat. in Ser. Vternã Ad casus dubios fidet sibi certius? hic qui Pluribus assuerit, &c.

VTERQVE, *L'uno, e l'altro*, ἑκάτερος, ἀμφότερος, significat ãbos: licet inter se differant, quòd cum utrunque aliquid fecisse dicimus, & ab hoc, & ab illo separatim id factum intelligimus: ut, Vterque sibi domum ædificauit, hoc est, & hic ædificauit sibi domum, & ille. Cum uero ambos dicimus fecisse, ab utroque coniunctim id factum ostendimus: ut, Ambo sibi monumentum constituere: hoc est, hic & ille simul unum sibi cõmune monumẽtũ fecere. Propter ꝙ utrunq; alterum ueberasse recte dicimus, hoc est, hũc illũ, & illum hũc uerberasse. Cic. 1. de Off. Quorũ uterq; suo studio delectatus, contempsit alterũ. Quint. Cũ enim uterque alteri obiiciat, palam est utrunq; fecisse. Terẽ. Quia uterq; utriq; est cordi. Ambos autem alterum uerberasse, uel ambos uerberasse ambos, non recte dicimus, quia significaretur ambos seipsos uerberasse: sed ambo se mutuo uerberauerunt. Vtrique autem in plurali numero dicitur de pluribus duo genera faciẽtibus. Cic. 2. in Cati. Quos ego utrosq; Quirites in eodem genere prædatorum direptorumq; pono. Hoc tamen poetæ aliquando confundunt, apud quos pluralis huius dictionis numerus pro singulari accipitur. Vir. 5. Aen. Super utraque quassat tempora, hoc est, super utrunque tempus.

VTERVIS, *Qual tu vuoi*, ὁποτεροσοῦν, uter, quem tu uis, uterlibet. Hoc autem differunt Vteruis & Vterlibet, à Quiuis & Quilibet, quòd illa unum ex duobus significant, hæc unum ex pluribus. Terent. in Adelph. Abs quiuis homine, quum est opus, beneficium accipere gaudeas. Quinct. Periculosum, cum cura intuendum genus, quod si in proponendo unumquemlibet amiserimus, cum risu quoque tota res soluitur; tutius sit interrogare, si hæc actio non sit, quæ sit. Simul. n. remouentur omnia, uel quum duo ponentur inter se contraria, quorum tenuisse utrumlibet sufficiet. Ecce in eodem loco Vtrumlibet, & Quodlibet usus est. Altero pro eo, quod est unum de duobus: Altero pro eo, quod est unũ de plurib⁹.

VTERVS, ri, μήτρα, νηδύς, γαστήρ, δελφύς, loci muliebres, in quibus concipitur fœtus. Est enim proprie mulieris: nam in cæteris animalibus Vuluam potius appellamus, teste Plin. lib. 11. cap. 37. Idem tamen lib. 8. cap. 43. asinæ uterum tribuit. Nonnulli & Matricem nominant: quanquam proprie Matrix sit fœmina, quæ fœtus gratia alitur. Dictus Vterus, quod in eo, tanquam in utre quodam fœtus continetur. Plaut. Aul. Obsecro mea nutrix, uterus dolet. Hinc Vterum ferre, ἐν γαστρὶ ἔχειν, dicuntur, quæ grauidæ sunt. Quandoq; tamen Vterus sumitur pro uentre: ut in illo Virg. 2. Aene. Vterumq; armato milite complent.

VTHINA, næ, ὔθινα, urbs Africæ proprie dictæ, Romanorum colonia, inter Bagradam fluuium & Tritonem sita. Vide Plinium lib. 5. cap. 4. & Ptolem. lib. 4. cap. 3.

VTICA, æ, pen. cor. ὔτικα Ptolem. ἰτύκη Steph. urbs insignis Africæ proprie dictæ, ad Bagradam fluuium, xxx. pass. millibus distans à Carthagine: qua excisa principem in Africa locum tenuit. In hac Cato Vticensis, uicto Scipione, mortem sibi consciuit.

VTI, *Che, accioche*, ὡς, ὥσπερ, idem significat quod Vt. Plaut in Amph. Tamen quin loquar hæc uti facta sunt, Nunquam ullo modo me potes deterrere. Ponitur aliquando pro tanquam, cum pronomine Is, ea, id. Cicer. 9. Phil. Quod sepulcrum ipsius, liberorum, posterorumq; eius sit, uti quod optimo iure, &c. Idem senatui placere, C. Cassium prouinciã Syriam obtinere, uti qui optimo iure prouinciam obtinuerit: id est, tanquam is, qui optimo iure, &c. Denotat aliquãdo & causam finalem quemadmodum & Vt. Ci. lib. 6. Epist. Is ad me dedit literas, uti se tibi placarem.

VTILIS, le, *Vtile*, χρειώδης, χρήσιμος, ὠφέλιμος, quod nobis usui est, uel confert. Ter. in Adelph. Cum amet aliam, non est utile, hanc illi dari. Construitur aliquando cum datiuo. Cic. ad Matium, lib. 11. Quod enim uehementer mihi utile esse putabas, nec inutile ipsi Cæsari, perfecisti ut ille me diligeret, coleret, haberet in suis. Aliquãdo cũ accusatiuo cũ præpositione Ad. Pli. l. 8. c. 31. Euomit fel suum ad multa medicamenta utile. Neutro pede satis utilis, apud Pli. l. 7. c. 28. Hoc est, cuius pes vterq; uitiatus, commode officio suo fungi non potest. Horat. in Arte: Omne tulit punctum, qui miscuit vtile dulci. Dolabella Ciceroni, lib. 9. Quamobrem quid aut ille sperare possit, aut tu, animum aduerte pro tua prudentia: sic enim facillime, quod tibi utilissimum erit, consilium capies.

VTIBILIS, & le, *Vtile*, χρήσιμος, idẽ quod utilis, sed antiquũ. Pla. in Menæg. Ij solent heris esse utibiles. Terent. in Phor. Quid minus utibile fuit, quàm hoc ulcus tangere, Aut nominare uxorem?

VTILITAS, atis, *Vtilità*, ὠφέλεια, idem quod commodum, seu fructus. Terent. in Eunu. In ea re utilitatem ego faciam ut cognoscas meam. Hor. 1. Ser. Saty. 3. Atq; ipsa utilitas iusti prope mater & æqui. Ci. 1. de Finib. Vt etiam si nulla sit utilitas ex amicitia, tamen ipsi amici propter seipsos amentur. Idem 3. Offic. Nec tamen nostræ nobis utilitates omittendæ sunt, aliisq; tradendæ, cum his ipsi egeamus: sed suæ cuique utilitatis, quod sine alterius iniuria fiat, seruiendum est. Vtilitates pro usu. Cic. Tironi lib. 16. Epist. Vtilitatibus tuis possum carere.

VTILITER, pen. cor. aduer. χρησῶς, ex usu, commode. Cice. 4. Aca. Atque illi quidem etiam à natura utiliter dicebãt per motiones istas animis nostris datas. Ouid. 13. Meta. Longa referre mora est, quæ consilioq; manuq; Vtiliter feci spatio si tempore belli. Hora. 1. Epist. 16. Vendere cum possis cap-

tiuum, occidere noli: Seruiet utiliter. Ouid. Epist. 1. Vtilius stantent etiam nunc mœnia Phœbi.

VTINAM, Voglia Dio, εἴθε, ὤφελον, aduer. optantis. Teren. in And. Vtinam id sit quod spero. Quandoque etiam dicimus, O utinam. Oui. in epi. Penolopes: O utinam tunc, cum Lacedæmona classe petebat, Obrutus insanis esset adulter aquis.

VTINVM, Italiæ oppidum iuxta Aquileiam, principum Austriæ opere insigne admodum, & arce in mediæ urbis edito colliculo conspicuum: ut scribit Vadianus in lib. 2. Pomponij Melæ.

VTIQVE, Certamente, fermamente, ἄρα, δήπου, δήπουθεν, aduerb. affirmandi est, & ponitur pro certe, uel prorsus. Quinct. in Pastu cadauerum: Solent huiusmodi negociatores aliquid proprium, ac priuatum stipulari, utique cum rem alienã uendant. Sueto. in Tito. Cæterum Titum, qui prope astabat, utique imperaturum.

VTOR, uteris, Vsare, χρῶμαι, usum habeo. Et semper de rebus bonis ac necessariis, necnon & diuinis, animatisq; dicitur: ut, Vtor domo, diligẽtia, consuetudine, studio, & huiusce modi. Terent. Scio te non esse usum antehac amicitia mea. Sed cum de personis loquimur, accipitur pro conuersari, συζῆν, χρῶσθαι. Ci. Lent. Aulo Treb. multos annos utor ualde familiariter. Vnde usus pro conuersatione, χρῆσθαι: ut supra docuimus suo loco. Construitur quandoque cum accusatiuo. Varr. Vtile utamur p otius, quàm ab re abutamur. Plaut. in Asi. Cætera, quæ uolu mus uti, Græca mercamur fide. Vti potestate, Pretura, & eiusmodi ad quæstum, est ea exercere quæstus causa. Vti re aliqua ad speciem, est quod barbari dicunt, habere, & ostendere pro monstra. Vt inuidia minore dicitur, cui minus inuidetur. Vti aliquo amico, est illum habere amicum. Teren. in Heaut. Mihi si unquam filius erit, næ ille facillime me utetur patre: hoc est facilis illi, & placabilis patere to. Vti ualetudine minus commoda, est subægrotare. Vti uia populi, est populi more cuilibet sententiæ sine ullo iudicio assentiri, & numero uocum potius, quam ueritati operam dare. Vti ualetudine firma, est bene habere. Hinc Vtendus, adiect. Tere. in Heau. Quod illa ætas magis ad hæc utenda est idonea. Compositum eius est Abutor, pen. p. hoc est, male utor: de quo uide suo loco.

VTPOTE, Come, perche, οἷα δή, ἅτε, aduer. confirmantis, & causatiuum: significat enim quoniam, quandoquidem, nempe, quippe. Sal. in Cat. Antonius aberat à bello, utpote æger, ac iacens. Suet. in Augu. Aedes sacras, uetustate collapsas, aut incẽdio absumptas refecit, easq; opulentissimis donis adornauit, utpote qui in cellam Capitolini Iouis sexdecim millia pondo auri, una donatione contulerit.

VTPVTA, Si come, οἷον, quemadmodum, uerbi gratia apud Ciceronem lib. 7. Epist.

VTQVID, Perche, ἱνατί, quamobrem, propter quid. Cic. At depugna potius, inquis, quam serui as: ut quid.

VTRICVLARIVS, ἀσκαύλης, qui canit tibiis infixis utriculo, quę uocantur Tibiæ utriculares. Sueto. in Nero. Vouetat se proditurum hydraulam, choraulam, & utricularium.

VTRICVLVS, Redondello, ἀσκίδιον, diminutiuum ab utre. Plinius lib. 11. cap. 37. Fœminis eadem omnia, præterque uesicæ iunctus utriculus: unde dictus uterus. Vtriculos item in farina uidetur Plinius accipere libro decimooctauo. quos Galli Cisalpini Redundaginem, in Venetia prouincia plerique Subuentres uocant. Idem Plin. alibi Vtriculos uocat, quæ Græci ἔλυτρα, id est, feminum in frugibus inuolucra, & operimenta, quæ trita, & cribro excussa, Glume, siue Acus dicuntur. Quinetiam prima illa florum germina, quæ ueluti quidam utriculi tument prius, quàm flos arborũ aperiatur; utriculos uocat, lib. 16. cap. 26.

VTRIQVE, aduerbium, D'ogni parte, ἑκατέρωθεν, ab utroque latere, ab utraque parte. Cæsar septimo Belli Gallici: Multis utrinque interfectis.

VTRO, aduerbium: utram partem uersus. Plinius libro decimo octauo, capite 19. Id demum rite subactum erit, ubi non intelligitur utro uomer ierit.

VTROBIQVE, aduerbium, Ne l'un e l'altro luogo, ἀμφοτέρωθι, in utroque loco. Liuius 6. ab Vrbe: Ab ducibus utrobique pro ditæ temeritate, atque inscitia res.

VTROQVE, All'un e l'altro luogo, ἑκατέρωσε, ad utrunque locum. Liu. 8. ab Vrbe: Vtroque exercitus missi.

VTRVM, aduerbium, An, modo interrogantis est, ἆρ᾽ οὖν, ἀρά γε, ἄλλοτι, ἄλλοτιή, πότερον οὖν. Plautus: Vtrum id uerum putas, an non? Modo dubitantis Seneca: Vtrum id nobis cõueniat, animaduertendum. Fere semper habet particulam An sequentem, licet sine ea aliquando inueniatur, sed raro: idem autem significat, quod Num. Terentius in Phormione: Vtrum stultitia facere ego hunc, an malitia Dicam: scientem, an imprudentem, incertus sum. Cicero Lentulo: Multum interest utrum laus minuatur, an salus deseratur.

VTVT, Come si voglia, ὅπως, ὁπότε, utcunque, quocunque modo. Ter. in Adel. Imo hercle hoc quæso Syre. Vtut hæc sunt facta, potius quàm lites sequar, Meum mihi reddat. Plaut. Merc. Verum hercle postremo, utut est, non ibo tamen.

V ANTE V

VVA, uuæ, Vua, σταφυλή, fructus uitis: dicta ab uuido. Colum. libro tertio, capite 6. Nec tamen eam uitem feracem dixerim, cuius singulæ uuæ in singulis sarmentis conspiciuntur. Cicero de Senectu. Gemma, à qua oriens uua, se ostendit, quæ & succo terræ, & calore solis augescens, primo est peracerba gustatu, deinde maturata dulcescit. Virgilius primo Georg. Hic segetes, illic ueniunt felicius uuæ, Id est, melius proueniunt. Ouid. 2. Amor. Eleg. 16. Terra ferax cereris, multoque feracior uuis. Dicitur & de aliis fructibus, qui in morem racemi constant ex pluribus acinis conglobatis. Pl. lib. 12. cap. 13. Amomi uua etiam in usu est. Aliquando ponitur pro uite. Virg. 2. Geor. Et turpes auibus prædam fert uua racemos. Est etiam Vua, pellicula quædam in fine palati dependens circa fauces, ut in hiante homine conspicitur: sic dicta, quia ut uua dependet, & humiditate uariatur, & est uocis moderatrix: & aliquando ad similitudinem uuæ intumescit, cum uehementi inflammatione, ac dolore. Terent. Aegrescunt teneræ fauces, cum frigoris ora Vis subiit, uel cum uentis agitabilis aer Vertitur, atque ipsas flatus grauis inficit uuas. Sortitur autem hoc mali genus à duplici forma nomen duplex: Nam si teretem habeat figurã, columnæ similitudine Columella κίων dicitur. Sin uero in acini effigiem conglobetur, à Græcis σταφυλή, à nobis Vua appellatur. Dicitur etiã Vua de apibus, cum collectæ sunt, & in modum botri dependent. Columel libro nono, capite nono. Cum examen glomeratum in proximo frondentis arbusculæ ramo consederit, animauertito, an totũ examen in speciem unius uuæ dependeat. Plinius libro 11. capite 17. Tunc ostenta faciunt, priuata ac publica uua dependente in domibus, templisque. Virgilius 4. Geor. Et dẽsis uuam dimittere ramis. Seruius: uuam dimittere, id est, in morem uuæ uel botryonis defluere.

VVEVS, a. um, Mosto, σταφύλιος, quod ex uua fit: ut, Succus uueus, apud Poetas περιφραστικῶς, pro uino ex uuis expresso.

VVESCO, uuesci, βρέχομαι, uuidus fio, humorem contraho. Lucreti. libro primo: Denique fluctifrago suspensæ in littore uestes Vuescunt, eædem cadenti.

VVIFER, uuifera, uuiferum, producens uuas, σταφυλοφόρος, ut, Glebæ uuiferæ, apud Silium libro septimo. Et Massicus uuifer, apud Statium 4. Syluarum.

VVIDVS, da, dum, Immollato, διερόν, quod est humidum, pingue quodq; præcipue habet aliquid humoris intrinsecus, unde & Vua dicta. Humidum, quod habet humorem extrinsecus. Columel. libro tertio, capite secundo: Nisi præpingui, & uuida terra. Vir. 10. Ecl. Vuidus hyberna uenit de glande Menalcas. Vbi Seruius: Vuidus, pinguis. Plaut. in Rud. Sic cine hic cũ uuida ueste grassabimur? id est, humore madẽte.

VVLCANIVS, uulcania, uulcanium. Cic. Tectus Vulcanis armis, id est, fortitudine.

VVLCANVS, ἥφαιστος, Deus antiquis putatus est ignis præses: unde & Vulcanus dictus est, quasi canus per aerem uolitãs. Volat enim flamma, & candida est. Hic & Mulciber appellatur, quod ferrum mulceat. Filius fuit Iouis & Iunonis, qui à parentibus ob deformitatem (licet alii alias causas afferant) cœlo dieĉtus est in. Lemnum insulam, ubi ab Eurynome Oceani filia, & Tethidæ nutritus est: uel, ut alii uolunt, à simiis. Ea autem ruina, qua decidit de cœlo, claudus factus est. Officinam habere fertur in Lemno una cum Cyclopibus ministris, fingitur faber Deorum, quia Ioui fulmina, & Diis arma aduersus gigantes fabricauit: nec tamen ad missus est ad mensam Deorum: quinetiam cum Mineruæ nuptias expetiisset, repulsam passus est. unde. Virg. Eclo. 4. Nec Deus hunc mensa, Dea nec dignata cubili est. Aliam deinde sibi uxorem quærens, Venerem duxit: quam cum postea una cum Marte in adulterio deprehendisset, ambos inuisibilibus catenis ita colligauit, ut neuter abire posset, donec ab omnibus Diis & Deabus uisi & derisi essent, ut supra de Marte annotatum est. Ab eo quicquid artificiose fabricatum est, factum uolunt, ut monile Harmoniæ, & Ariadnæ coronã, currum Solis, Achillis, & Aeneæ arma, & huiusmodi. Ponitur non raro pro ipso igni, quemadmodũ Ceres pro ipsis frugibus. Hinc est illud apud Plaut. in Amphit. Vulcanum in cornu portas: hoc est, ignem gestas in laterna cornea. Vulcani, inquit Cic. lib. 3. de Na. De. fuere complures. Primus Cœlo natus, ex quo & Minerua Apollinẽ eum ortum uolunt, cuius in tutela Athenas antiqui historici esse uoluerunt. Secundus in Nilo natus Opas, ut Aegyptii appellant

pellant,quem custodem esse Aegyptii uolunt. Tertius è tertio Ioue & Iunone, qui Lemni fabricæ traditur præfuisse. Quartus Mænalio natus,qui tenuit insulas prope Siciliam, quæ Vulcaniæ nominabantur.

VVLCANALIA,orum,plu.nu.ne.ge.ἡφαίστια,festa Vulcano dedicata.Colum.lib.11.ca.3.Cæterorum Augusto circa Vulcanalia,tertia satio est.

VVLCANIAE,ἡφαιστιάδες, insulæ septem Siciliæ adiacentes, quæ & Aeoliæ dictæ sunt: quòd Iliacis temporibus Aeolus in iis putetur regnasse.Vulcaniæ autem idcirco dictæ, quòd rerum omnium natura fulphurosa sit,ignem per interualla, tanquam è fornacibus quibusdam euomens. Vide Plin.li.3. c.8.& 9. Strab.lib.6.Cicero tamen l.3.de Nat. Deo. à Vulcano rege,Mænalij filio,nomen accepisse tradit,qui iis insulis post Aeolum creditur imperasse. Nomina earum sunt Lipara, Hiera,Strongyle, Didyme, Ericusa, Phænicusa,& Euonymos.

VVLGA,quæ & Bulga,πήρα,ἀσκοπήρα,facculus scorteus, siue ex alia materia, in quo pecuniam, aliave itineri necessaria circũferimus. Ita dicta,quasi Volua, quod uiaticũ inuoluat. Vulua(inquit Nonius) capacitas, uel sinus cũ laxitate. Luc. lib.2. In uulgam penetrare pilosam. Varro: Vt uiaticum ex arcula adderem in uulgam. Est & Vulga,siue Bulga,folliculus minor, siue crumena, è parte aliqua corporis pendens gerendæ pecuniæ gratia.Lucil.3.ut citat Nonius. Cui neq; iumentum est, nec seruus,nec comes ullus Bulgam,& quicquid habet nummorum, secum habet ille. Cum bulga cœnat, dormit, lauit. Aliquando ponitur pro uulua: & ecõtrario Vulua pro sacculo. Idem lib.26. Ita ut quisq; nostrum è bulga est matris in lucem editus.

VVLGARIS,& hoc re,Volgare,uile,ἐγκύκλιος,δημώδης,ἰδιωτικός,quotidianum,commune, protritum,peruulgatum, uile: cui opponitur Singulare. Cice.2. de Inuent. Magna,an parua:facilia, an difficilia: singularia sint,an uulgaria:uera, an falsa.Hor.2.Serm.Satyr.2.Ieiunus stomachus raro uulgaria temnit. Cicero pro Rosc.Ame. Deniq; nihil tam uile,neq; tam uulgare est, cuius partem ullam reliquerint. Vulgaris uia,pro ratione trita,& consueta. Quintilia. Simul ne uulgarem uiam ingressus, alienis demum uestigiis insisterem. Vulgares artes, quæ uulgo Mechanicæ dicuntur. Vulgaris forma, id est,quotidiana,qualis uulgo uideri solet. Pli.l.10. ca.42. Nec uulgaris psittacis forma quamuis non spectãda. Vulgaris puella, id est,uulgata, & uulgi libidini exposita. Ouid. 4. Fast. Numina uulgares Veneris celebrate puellæ: Multa professarum quæstibus apta Venus.Hinc Vulgariter, aduerb.id est,triuialiter,more uulgato,& consueto.Cice.l. 13.Epist.Vt intelligeres,me non uulgariter,nec ambitiose, sed ut pro homine mihi pernecessario scribere.

VVLGIVAGVS,a,um,uide in dictione Vulgus.

VVLGO,Volgarmente d'ogni banda,πανδημεὶ,passim,nusquã non, plerũq; & quod uulgus dicit,Communiter.Cic.1.de Inuen. Deinde natura eius euenire uulgo soleat, an insolenter & raro.Virg.3. Ge. Hinc lætis uituli uulgo moriuntur in herbis.Idem 3.Aen.Centum alij curua hæc habitant ad littora Vulgo Infandi Cyclopes, & altis montibus errant, id est passim. Ter.And.Verum illud uerbum est, uulgo quod dici solet, Omnes sibi melius malle esse, quàm alteri. Vulgo concepti siue uulgo quæsiti,νόθοι,ἀπάτορες.Plutar.dicũtur, qui patrem demonstrare non possunt, uel qui possunt quidem, sed eum habent, quem alere non licet: qui & Spurij uocantur.Vlp.l.ij.ad Tertul.Siue iniuste sint procreati, siue uulgo quæsiti. Vulgo occidere,id est,publice,passim. Cice. pro Rosc. Ame. Eiusmodi tempus erat,inquit, ut homines uulgo impune occiderentur.Cæs.2.Bel.Gal. Quod in Gallia à potentioribus, atq; iis, qui ad conducendos homines facultates habebant, uulgo regna occupabantur.

VVLGO, uulgas, Diuolgare, manifestare, appalesare, διαφημίζω, διαθρυλλέομαι, in uulgus enuncio, uulgo totum facio,famã rei alicuius dispergo,rem occultam in lucem profero.Virg. 10.Aen. Quid me alta silentia cogis Rumpere,& obductum uerbis uulgare dolorem. Interdum Vulgare, est uulgi usui exponere. Cic. de Arusp.respon. Nauis in flumine uulgata omnibus,id est, omnium usui exposita. Vulgare corpus, est prostituere.Liu.li.1. Sunt qui Laurentiam uulgato corpore Lupam inter pastores uocatam putent. Vulgare morbos,est morborum contagia in uulgus propagare. Liu.3.ab Vrbe: Ministerioq; inuicem ac contagio ipso uulgabant morbos. Curt.lib.9.Contagium morbi etiam in alios uulgatum est. Vulgatus, a, um, participium,seu nomen ex participio: ut, Vulgatus cibus quo uulgus passim, & quotidie utitur. Plin. li.13.ca.23.Ibi & capparis firmioris ligni frutex,feminisq; & cibi uulgati. Vir.1.Aen.Bellaq; iam fama totum uulgata per orbem.Li.1.ab Vrb.Vulgatior fama est, ludibrio fratris Remum nouos transiluisse muros. Quin.l.2.c.4. Nam quid hi possint in causis proprium inuenire,qui etiam in his,quæ sunt communia & in plurimis causis tractantur, uulgatissimos sensus uerbis, nisi tanto ante præparatis, prosequi nequeant? Vulgaturus,a,um: ut,Litera uulgatura nefas.Claudian. 2. Paneg. Vulgator, oris, uerbale, id est, euulgator, enunciator: ut,Taciti uulgator, hoc est, Tantalus,qui deorum mensæ adhibitus,illorum arcana enunciauit. Ouid.3. Amor.Eleg.6.Siccaret mediis taciti uulgator in undis: Pomaq;, quæ nullo tempore tangat, habet. Huius composita sunt,Diuulgo,Euulgo,Inuulgo,& Peruulgo: quorum significata explicantur suis locis.

VVLGVS,uulgi,mascu. & neut.gen.Volgo plebe,οἱ πολλοί τὸ πλῆθος, pars populi ignobilior, plebs:à uoluendo (ut quidam uolunt)nomen habens, quod inconstanter,stulteq; huc illuc uoluatur: unde etiam Ignobile uulgus Virgilius appellauit 1. Aeneid. Sæuitque animis ignobile vulgus.Et 2. Aen. Et spargere uoces In vulgum ambiguas,& quærere conscius arma.Horat.2.Serm.Saty.3. Huic ego uulgum Errori similem cunctum insanire docebo. Salust.in Iugur. Alii uulgum effusum oppido cædere, alii ad portas festinare. Cic.5. Tuscula.Vide ne plus commendatio in vulgus, & hæc quæ expetitur gloria,molestiæ habeat,quàm uoluptatis. Virgil.2. Aeneid.Scinditur incertum studia in contraria vulgus.Vulgus de ouibus dixit Virgil.li.3.Georg. Continuo ferro culpam compesce,prius quàm Dira per incautum serpant cõtagia vulgus. Hinc Vulgiuagus,adiect.Luc.l.4.Vulgiuagaq; vagus Venere. Id est, sectatus plebeiam, popularemque Venerem,non certæ mulieris amore captus.Budæus.

VVLNERARIVS,a,um,adiect.τραυματικός,uulnerum sanãdo cum uim habens:ut,Vulnerarium emplastrũ, quod vulneribus imponitur. Plin. lib. 23. cap. 4. Vulnerariis emplastris utile.Idem lib.34. cap. 11. Cruda autem ærugo uulnerariis emplastris miscetur.

VVLNERARIVS,rii,substantiuum,Ciroico,τραυματικός,χειροῦργος,curator vulnerum,chirurgus. Plin.lib.29. cap. 1. Ob id publice vulnerarium fuisse eum tradunt uocatum, mireque gratum aduentum eius initio.

VVLNERO,as,τιτρώσκω,οὐτάζω,saucio,vulnus infligo. Cæsar 1.Bel.Gal.Et nonnulli inter carros, rotasque, mataras, ac tragulas subiiciebant, nostrosque vulnerabant. Cicero 3. Verri. Serui nonnulli vulnerantur.ipse Rubrius in turba sauciatur.Vulnerare uoce,id est,lædere,& uerbis offendere. Idem 1.Catil.Et quos ferro trucidari oportebat, eos nõdũ uoce vulnero. Vulnerari ictu fortunæ,est ex fortunæ aduersitate mœstitia affici, λυπεῖσθαι. Ouid. 2. de Pont. Eleg. 7. Sic ego continuo fortunæ vulneror ictu. Vulnerare aures nuncio,est tristi nuncio aures offendere. Virgil. 8. Aeneid. Grauior ne nuncius aures Vulneret. Vulneratio,onis,uerbale.Cice.pro Ceci.Sin autem vim sine cæde,sine uulneratione,sine sanguine nullam intelligetis,&c.

VVLNIFICVS,a,um,τραυματοποιητικός, quod vulnus infligere potest.Virgil.8.Aeneid. Vulnificusq; chalybs uasta fornace liquescit.

VVLNVS,huius uulneris, Piaga,ferita,Taglio,τραῦμα,hians,patensq; apertura corporis,ictu aliquo inflicta. Liuius 4. Bel. Pun. Tandem vulneribus confectæ uirgines, cum omnia repleßent sanguine,exanimes corruerunt.Virgil.4.Aeneid. Infixum stridet sub pectore vulnus. Ouidius 5. Metamor. Torquet in hunc hastam calido de vulnere raptam. Virgi. 6. Aenei. Deiphobum uidit, lacerum crudeliter ora, Ora, manusque ambas, populataque tempora raptis Auribus & truncas inhonesto vulnere nares. Idem 4. Georgic. Et corpora bello Obiectant, pulchramque petunt per vulnera mortem. Per translationem accipitur pro angore animi, siue mœstitia,λύπη,Vir. 12. Aeneid. Sic exhortata reliquit Incertam,& tristi turbatam vulnere mentis. Ouid. 5.Metamor. At Cyane raptamq; deam contemptaque fontis Iura sui mœrens,inconsolabile vulnus Mente gerit tacita,lacrymisq; absumitur omnis. Aeternũ vulnus pro æterno odio. Virgil. 1. Aeneid. Tum Iuno æternum seruans sub pectore vulnus. Vulnus,pro amore.Virgil.4.Aenei. At regina graui iamdudum saucia cura Vulnus alit uenis. Hoc est, Amoris dolorem ac molestiam souet intra uenas. Sic Mutua uulnera dixit Ouid.14.Metam.pro amore mutuo.Vulnus orbitatis,id est,dolor ex orbitate.Quintil.li.6.Illum enim,de quo summa conceperam, & in quo spem unicam senectutis reponebam, repetito vulnere orbitatis amisi.

VVLPECVLA,culæ, ἀλωπεκίς, diminutiuũ à vulpe.Horatius lib.1. Epistola. Forte per angustam tenuis vulpecula rimam Repserat in cameram frumenti.

VVLPES,huius vulpis, Volpe,ἀλώπηξ, animal ferum, singulari astutia nulli non notum:cuius naturam explicat Plin.li.10. cap.

ca.63. Dicta Vulpes, ut putat Varro, quasi uolipes, à uelocitate pedum. Horat. li. 1. Epist. Olim quod uulpes ægroto caua leoni Respondit, referam. Persi. Satyr. 5. Astutam uapido seruat sub pectore uulpem. Quàm facile vulpes pyrum comest: prouerbium de re admodum facili. Plau. Most. Tam facile uinces, quàm vulpes pyrum comest. Nihil enim negocii est Vulpi dentatissimæ pyrũ edere. Vide Chil.

VVLPINVS, a, um, p.p. ἀλωπέκειος, quod pertinet ad vulpem. Suet. Vbi leonis pellis deficit, vulpina insuenda est. Plin. l. 28. ca. 11. Vulpinam linguam habentes in armilla, lippituros negant. Aliquando ponitur pro astuto. πανοῦργος. Plaut. Vulpinus animus, ne quid moliatur mali.

VVLPINOR, pen. pro. uolpinaris, *Volpinare, far in modo di volpe*, ἀλωπεκίζω, mendaciis, ac fraudibus uera peruerto, siue effugio. Tractũ ab ingenio uulpiũ cursu, ut placet Nonio. Var. in Mysteriis: Vulpinare modo, & cõuersa: qualibet erras.

VVLSINII, siue Volsinii Plinio, Volsinium Ptolemæo, Οὐολσίνιον, Hetruriæ oppidum mediterraneum, olim locupletissimum, sed postea fulmine totũ concrematum: ut refert Pli. lib. 2. ca. 51. Hodie Bolsenam uocant. Huic oppido adiacet lacus, qui ab eo Vulsiniensis dicitur: cuius meminit Colu. lib. 8. cap. 16.

VVLSVRA, ræ, à uulsum supino uerbi Vello, τιλμὸς, τίλσις. ipsa uulsio. Var. 2. de re rust. cap. 11. Lanam tonsam & conglobatam alii uellera, alii Vellumina appellant: ex quorum uocabulo animaduerti licet, prius lanæ uulsuram, quã tonsuram inuentam.

VVLTVR, ris, *Voltore*, γύψ, auis est rapax, & carniuora: ita dicta, quòd propter magnitudinem corporis tarde uolet. Refert Plin. lib. 10. ca. 6. ex Vmbricii Aruspicis sententia: uultures biduo triduove ante eo congregari, ubi futura sunt cadauera. Mirum enim in modum corporibus iam putrefactis delectantur. Vnde non inuenuste ex Græcis nonnulli τάφους ἐμψύχους appellarunt, hoc est, sepulcra animata. Liu. 7. Bel. Pun. Vulturemq; frequenti foro in tabernaculum deuolasse. Verg. 6. Aen. Rostroq; immanis uultur obunco Immortale iecur tondens.

VVLTVRIS, ris, γύψ, antiquis in usu erat pro aue ea prægrãdi, quæ à nobis duabus literis subtractis Vultur dicit. Ennius: Vulturis in syluis miserum mandebat homonem.

VVLTVRIVS, rii, γύψ, auis eadem, quam nos Vulturem dicimus. Lucret. l. 4 Mellis apes, quamuis longe ducantur odore, Vulturiiq; cadaueribus. Plau. Trucul. Ii quasi uulturii triduo prius prædiuinabant, quo die esuri turi sient. Et quoniã hæc auis rapax in primis esse traditur, & carniuora, factum est, ut homines insatiabilis rapacitatis Vultures appellemus. Cicero pro Sextio: Exierunt malis ominibus atque execrationibus duo uultures paludati. Intelligit Gabinium & Pisonem coss. inimicos suos, prouinciarũ (ut sæpe eos nominat) uoragines. Vulturius pro certo tali latere. Plau. Cur. Prouocat me in aleam, ut ego ludam: pono pallium. Ille suum anulum opposuit: inuocat Planesium: iacit uulturios quatuor. Talos arripio: inuoco ulmam meam nutricem Herem: iacto basilicum.

VVLTVRINVS, a, um, pen. pro. γύπειος, quod est uulturis. Plin. lib. 30. cap. 4. Vulturinus sanguis cum chamæleontis albæ (quam herbam esse diximus) radice, & cedria tritus, lepras sanat. Vulturina species, apud eundem lib. 10. cap. 3.

VVLTVRNVM, Βουλτοῦρνον, oppidum Campanorum est, à Vulturno fluuio, qui ipsum præterfluit, dictum. Est autem Vulturnus fluuius ille, qui per Capuam fluit, & circa Cumas in mare illabitur, Pomponius Mela lib. 2. Vulturnus amnis, Vulturnum oppidum. Est & Vulturnum Hetruscorum oppidum, teste Liu. li. 4. ab Vrbe.

VVLTVRNVS, εὖρος, uẽtus, qui ab Oriente hyberno spirat, ut ait Plin. lib. 2. cap. 47. Dictus à uulturis uolatu (ut quidam uiuot) quoniam alte resonat. Hoc nomine etiam dictus est fluuius, qui per Capuam labens, haud longe à Cumis mergitur: cuius meminit Pli. li. 3. cap. 5.

VVLTVOSVS, a, um, *Triste, graue*, προσωποειδής, ut, Vultuosa pronunciatio, quæ fit uultu nimia quadam gesticulatione ad orationem composito. Ci. in Orat. In quo cum effeceris, ne quid ineptum sit, aut uultuosum. Quint. lib. 11. cap. ult. Quare non immerito reprehenditur pronunciatio uultuosa, & gesticulationibus molesta, & uocis mutationibus resultans. Vultuosa fronte apud Apuleium pro tetrica legitur, & ad seueritatem composita. Ait enim lib. 3. Metam. Longe dissimilis aduenit, non læta facie, sed uultuosa fronte rugis insurgentibus asseuerabat.

VVLTVS, huius uultus, *Volto, faccia*, πρόσωπον, proprie dicitur habitus siue status faciei, qui pro animi affectibus alius atq; alius ostenditur. Dictus Vultus à uerbo Volo, sicut à Colo Cultus. Cice. in Pis. Non enim nos color iste seruilis, non pilosæ genæ, non dentes putridi deceperunt: oculi, supercilia, frons, uultus denique totus, qui sermo quidam tacitus mentis est, hic in fraudem homines impulit: hic eos, quibus erat ignotus, decepit, &c. Cice. 3. de Orat. Imago animi, uultus est: indices, oculi. Plin. lib. 7. cap. 19. Socratẽ clarum sapientia eodem semper uisum uultu, nec aut hilari magis, aut turbato. Cic. pro Cluent. Recordamini faciem atq; illos eius fictos, simulatosq; uultus. Apud Poetas tamen nõ raro Vultus accipitur pro facie. Mart. li. 2. Dum nullo teneri sordent lanugine uultus. Ouid. 13. Met. Quid moror interea crudelia uulnera lymphis Abluere, & sparsos immiti sanguine uultus? Antiqui protulerunt Vultum, neutro genere, quod & Nonius annotauit. Ennius: Aduersabantur semper uos, uostraque uulta. Lucret. li 4. Sed quod utriusque figuræ esse uides mistim referentes uulta parentum. Huius diminutiuum est Vulticulus, quo usus est Cicero ad Att. l. 14. Nõ te Bruti nostri uulticulus ab ista oratione deterret?

VVLVA, æ, δέλφυς, μήτρα, utriculus ille in fœminis, in quo fœtus fit conceptus. Dicta Vulua, quasi uolua, quod fœtus eo inuoluatur. Proprie autem uulua est brutorum animantiũ: uterus autem mulierum. Pli. lib. 11. cap. 37. Fœminis eadem omnia, præterquam uesicæ iunctus utriculus: unde dictus Vterus: quos alio nomine Locos appellant: in reliquis animantibus Vuluam. Vuluam suillam Romani in deliciis habuere, præsertim eiectitiam. Nam quæ effœtis à partu eximebatur (quam Porcariam uocabant) tanquam liuidam, & macram reiiciebant. Plinius loco iam citato: Vulua eiecto partu melior, quàm edito. Eiectitia uocatur illa, hæc porcaria, primiparæ suis optima. Contra effœtis à partu, præterquam eodem die suis occisæ, liuida ac macra. Nec nouellarum suum præterquam primiparatum probantur, potiusq; ueterum, necdum effœtatum, & biduo ante partum, aut post partum, aut, quo eiecerint, die. Mart. Te fortasse magis capiet de uirgine porca: Me materna graui sue uulua capit. Quandoque accipitur uulua, pro ore uuluæ, hoc est, pro ipso pudendo muliebri. Iuuen. Sat. 6. Adhuc ardens rigidæ tentigine uuluæ. Plin. quoque boletorum prorumpentiũ in oui speciem, album illud inuolucrum Voluam nũcupat. Pl. l. 22. ca. 22. Voluam enim terra ob hoc prius gignit: ipsum postea in uolua ceu in ouo est luteum.

V ANTE X

VXAMA, oppidum Hispaniæ citerioris, in tractu Areuacorum: ut scribit Plin. lib. 3. cap. 3. Ptolemæo Vaxama, Οὔαξαμα, appellatur lib. 2. cap. 6.

VXELLA, insulæ Britanniæ urbs, in tractu Damoniorum: ut scribit Ptol. lib. 2. cap. 3.

VXOR, uxoris, *Moglie, mogliere, donna*, γυνὴ, ἄκοιτις, συνοικοῦσα, ἄλοχος, quæ uitio tradita est. Terent. in Adelph. Vxor sine dote ueniet. Cic. pro Sextio: Duxit uxorem patre uiuo uiri optimi & calamitosissimi filiam, C. Scipionis. Idem 2. de Orato. Ex tui animi sententia tu uxorem habes? Horat. 2. Epist. 2. Quæritur argentum, puerisq; beata creandis Vxor. Dictas autem putat Vxores Seruius, quasi Vnxores ab ungendo, quòd antequam limen mariti transirẽt, postes auerruncandorum malorum causa ungerẽt. Verba eius sunt hæc in li. 4. Aene. Mos erat, ut nubentes puellæ, simul cũ uenissent ad limen mariti, postes, antequam ingrederẽtur, ornarent laneis uittis, & oleo ungerẽt: & inde Vxores dictæ sunt, quasi unxores. Plin. quoque lib. 28. cap. 9. scribit nouas nuptas mariti domum intrantes, solenne habuisse, lupino adipe postes inungere.

VXORCVLA, læ, γυναικάριον, γυναικίδιον, diminutiuum ab uxore blandiendi gratia deductum. Plau. Casinu. Eia uxorcula.

VXORIVS, a, um, *Della moglie*, γυναικεῖος, quod est uxoris, uel qđ ad uxorem pertinet: ut, Res uxoria, Cicer. 3. Offic. In arbitrio rei uxoriæ melius, æquius. Tacit. lib. 3. Quod honestius, quàm uxorium leuamentum? Ouid. 2. de Arte: Hoc decet uxores: dos est uxoria lites. Vxoria forma, à Phauorino apud Gel. lib. 5. cap. 11. uocatur forma media inter pulcherrimam, & deformissimam, quæ scilicet & nimiæ pulchritudinis periculo, & summo deformitatis odio uacat: quã Ennius in Menalippa Statam formã appellat. Aliquando Vxorius, φιλογύναις, dicitur, qui uxori nimis inseruit. Virgil. 4. Aeneid. Tu nunc Carthaginis altæ Fundamenta locas, pulchramq; uxorius urbem Extruis?

VXITA, Οὔζιτα, urbs Africæ, proprie dictæ, sunt Adrumento sita, iuxta quam Cæsar uicit Scipionem. Vide Strabonem li. 13. & Ptol. lib. 4. cap. 3.

Lixula

DE LITERA X

X

XI XI U A, semiuocalis est, ξ, quæ uim duplicis consonantis habet, pro quo modo cs, modo gs, primitus utebatur, ut Apecs, Gregs: pro quibus nunc Apex, Grex dicimus, Quin.l.1.c.4. Et nostrarum ultima X, qua tamen carere potuimus, si non quæsissemus. Latini hoc elementum, quòd uastioris soni uideretur, quibusdam dictionibus exemerunt: unde pro uexillo Velum, pro axilla Alam, pro paxillo Palum dicere maluerunt. Quod & ipsum testatur Cice. in Orat. ad Brutum. Quemadmodum (inquit) Axilla noster Ala factus est, fuga uastioris literæ: quam literam etiam è maxillis, è taxillis, & uexillo, & paxillo cõsuetudo elegans Latini sermonis euellit. Contra Attici exactissimi elegantiæ omnis iudices, sæpe repudiato σ, eandem tanquam soni amabilioris, temperatorisq; susurri, sunt amplexi. Nam & ξυμφορὰ, & ξυμβάλλειν, & ξυμβαίνειν dicunt, pro quibus communis lingua συμφορὰ, συμβάλλειν, & συμβαίνειν agnoscit. X litera apud ueteres, quemadmodum etiam hodie apud nos, nota fuit numeri denarii: quemadmodum & V, quæ dimidiata pars est literæ X, nota est numeri quinarij. Hinc factum est, ut in uetustis codicibus hæc nota aliquando inueniatur pro denario Romano: hoc est, pro genere numismatis, quod quatuor ualebat nummis sestertiis, Plin.l.12.cap.12. Quod minore folio est, Mesosphærum appellatur: emitur x. lx. Laudatissimum microsphærum è minimis folium: pretium eius x. lxxv.

X ANTE A

XANTHE, es, Ξάνθη, Nympha marina, Oceani & Tethyos filia: à rufo, siue flauo colore dicta. Hesiodus in Theogonia: πετραίη τ', ἱμερόεσσά τ', Ἀκάστη τε, Ξάνθη τε. Xanthe item appellata fuit Asiæ regio, quæ postea dicta fuit Troas: ut auctor est Steph. in dictione Troas.

XANTHENES, Ξανθήνης, gemma quædam in Media nascens, electri colore, & si quis terat in uino palmeo & croco, ceræ modo lentescens, odore magnæ suauitatis: ut ex sententia Democriti refert Plin. lib.37.cap.10. quanquam in plerisq; Plinij codicibus Zanthenes legatur per Z in capite, corrupte, ut arbitror: præsertim cum à flauo electri colore nomẽ uideatur accepisse.

XANTHICUS, Ξανθικὸς, Aprilis mẽsis Hebræorum lingua appellatus est.

XANTHICLES, Ξανθικλῆς, unus ex iis ducibus, qui reliquias exercitus Cyri minoris, una cum Xenophonte domum reducendas susceperant: Hic postea, quòd minas uiginti ex publica pecunia suppressisset, damnatus est repetundarum. Auctor Xenophon ἀναβάσεως κύρου lib. 5.

XANTHI, Ξάνθοι, Thraciæ populi, apud Stephanum, & Strab. lib. 13.

XANTHII, Ξάνθιοι, Lyciæ populi, quorum urbem Xanthum nomine, cum Harpagus Cyri præfectus obsideret, illi uxores liberosq; cæteraq;, quæ charissima habebant, in arcem coegerunt, igneque subiecto cremauerunt: deinde aduersus hostes eruptione facta, strenue pugnantes ad unum omnes interiere. Auctor Herodotus lib.1. Xanthij præterea populi fuerunt Scythiæ, ex genere Daarum, ultra Mæotim incolentes, qui iidem & Parii dicuntur. Auctor Stra.li.11.

XANTHION, Ξάνθιον, herba est ex lapparum genere, quæ alio nomine Philanthropos, & uulgo Lappa minor appellatur. Xanthion autem appellatum putatur ab effectu, quòd eo rufescunt capilli. Vide Diosco.lib.4.cap.128.

XANTHIUS, Ξάνθιος, Bœotius quidam fuit, singulari corporis robore, qui exorta inter Athenienses & Bœotios de Celænarum agro controuersia, Thymœten Atheniensium regẽ ad singulare prælium euocauit: cuius uicem excipiens Melanthus quidam Messenius, à Dionysio (ut uolunt) adiutus, illum superauit. Ferunt enim Melantho uisum fuisse, quod Xanthium quidam à tergo sequeretur, nigra pelle caprina indutus. Quo nomine cum illum accusaret quod altero comitatus in prælium descendisset, admiratus Xanthius, quidnam accidisset, quisue is esset, qui à tergo sequeretur, cum respicere conaretur, corpus hosti aduersum nudumq; præbuit: qua occasione usus Melanthus, incautum gladio traiecit. Auctor Suidas.

XANTHIPPE, Ξανθίππη, nomen uxoris Socratis philosophi, supra modum morosæ, & iurgiosæ: cuius tamen morositatẽ Socrates mira patientia tolerauit: rogatusq; ab Alcibiade, cur mulierem tam molestam domo non exigeret? Quoniã (inquit) dũ domi talem perpetior, insuesco & exerceor, ut cæterorum quoque, foris petulantiam, iniuriamq; facilius feram. Hæc Gel.l.1.c.17. Vide plura in dictione Socrates.

XANTHIPPUS, Ξάνθιππος, Lacedæmonius quidam fuit rei militaris peritissimus, qui à Carthaginensibus excitus, exercituique præpositus, Atilium Regulum consulem in Africa bellum gerentem, insidiis circumuentum uiuum cepit.

XANTHO, Ξανθὼ, una ex Nymphis, Oceani & Tethyos filia. Vir.l.4.Geo. Drymoq;, Xanthoq;, Ligeaq;, Phyllodoceq;. Hesiodus in Theogonia Xanthen appellat.

XANTHOS, Ξάνθος, gemmæ nomen, quæ in India reperitur, è fuluo candicans: de qua Plin.li.37.cap.10.

XANTHUS, Ξάνθος, fluuius Troadis, idem cum Scamandro ita dictus, teste Aristotele, de Histo. animal. li. 3. quod ouium uellera rufo inficiat colore. Ξανθὸν enim Græci dicunt, quod nos rufum aut flauum. Virgil. 1. Aene. Ardentesque auertit equos in castra, prius quàm Pabula gustassent Troiæ, Xantumq; bibissent. Xanthus antiquus rerum Lydorum scriptor: Lydúsne, an Sardianus fuerit, Strabo se dicit incertum habere: Suidas Lydum eum dicit è Sardibus ciuitate fuisse scripsisseq; historiam Lydorum lib. 4. Xanthus, alter poeta melicus commemoratur ab Aeliano. Est item Xãthus Lyciæ fluuius duobus fontibus è Cadmo monte nascens, & non procul à nominis sui urbe in Lycium mare se exonerans. Hoc præterea nomine fuit unus ex equis Hectoris, cuius meminit Home. lib. 23. Iliad.

X ANTE E

XENARCHUS, Ξέναρχος, comicus poeta, cuius fabulas commemorat Athenæus lib. 2. Dipnosophistarũ. Xenarchus alter è Seleucia Ciliciæ peripateticus, docuit Alexandriæ primũ deinde Romæ Arij philosophi, deinde Cæsaris Augusti usus amicitia, usq; in senectutẽ in honore habitus. Deniq; paulo ante mortem uisu orbatus diem obiit. Strabo lib. 14.

XENIÆ ALNEAE, Romæ fuerunt, ab hospitalitate (ut uidetur) ita dictæ: nam ξένιος Græcis idem est quod hospitalis. Harũ meminit Cicero pro M. Cœlio. Sed ut uenenum (inquit) cum à Licinio traderetur, manifesto comprehendi posset, constitui locũ iussit balneas Xenias, ut eo mitteret amicos, qui delitescerent: deinde repente, cum uenisset Licinius, uenenũ traderet, prosilirent, hominẽq; comprehenderent.

XENIUM, nii, ξένιον, munus hospitibus dari solitũ. Vnde Mart. librum decimumtertium, in quo eiusmodi munera distichis describit, qualia hospitibus mitti solẽt, Xenia nominauit, quod uersus ipsos pro xeniis mitteret: quod & ipse testatur primo statim epigrammate:

Omnis in hoc gracili xeniorum turba libello,
  Constabit nummis quatuor empta tibi.
Quatuor est nimium? poterit constare duobus:
  Et faciet lucrum bibliopola Tryphon.
Hæc licet hospitibus pro munere disticha mittas,
  Si tibi tam rarus, quam mihi nummus erit.

Huius diminutiuum est Xeniolum, paruum xenium. Apuleius. Cõmodum meridies accesserat, & mittit mihi xeniola porcum opimum, & quinq; gallinulas, & uini cadum iã ætate pretiosi.

XENIUS, Ξένιος, Iouis cognomentum apud Græcos, teste Dionysio, quem Latini, uerbo ex uerbo expresso, Hospitalem uocant. De hoc intelligendum est illud Virgilij 1. Aene. Iupiter, hospitibus, nam te dare iura loquuntur.

XENOCLES, is, Ξενοκλῆς, orator clarissimus, patria Adramittenus, qui Mithridatici belli tempore accusatus, quod in regem propensior fuisset, causam non modo suam, sed & totius Asiæ magna cũ laude in senatu egit. Auctor Strabo l.13.

XENOCRATES, pe.cor. nomen philosophi Chalcedonij auditoris Platonis, qui in Academia Speusippo successit, & uigintiquinq; annis docuit. Fuit tardus ingenio, adeo ut cum illum Plato Aristoteli compararet, alterum fræno, alterum calcaribus indigere dicebat. Hic philosophorum seuerissimus fertur extitisse, & aduersus omnem uoluptatum titillationem prorsus inuictus. Cuius rei abunde magnum illud præbuit argumentum, quod Phrynen formosissimam eius ætatis meretricem, à discipulis in lectulũ suum submissam, & sese ad concubitum modis omnibus solicitantem, intactã tamen dimiserit. Vnde & Phrynen ipsam postridie rogantibus iis, qui illam submiserãt, dixisse ferunt, cum statua sese, non cum homine cubuisse. Grauitati uero eius & fidei tantũ tribuerũt Athenienses, ut cũ iurati nullius testimoniũ admitterent, huic soli iniurato crederent. Missus ad Philippum legatus, cũ collegas humaniter accipi uideret, muneribus ornari, & conuiuiis adhiberi: sese autem, qui legationis eius princeps erat, vix in conspectum admitti, quod Macedonum rebus semper esset aduersarius: conuersus ad socios Xenocrates, beneficium accipere dixit, quod sese unum Philippus suæ in Athenienses ingratitudinis & perfidiæ testem uereretur. Alexãdri quoq; munera fortissimo animo

cum-

contempsit: regibus, inquiens, non philosophis opus esse pecunia. Obiit secundo & octogesimo ætatis suæ anno cum noctu forte in sartaginem offendisset. Auctores Laertius & Suidas. Xenocrates alter philosophus, modestia nihil superiore inferior, scripsit, οἰκοσκόπον. id est domesticũ auspiciũ, cum scilicet, aut mustella, aut serpens, aut his similia in domo apparent, quid portendere soleant. Suid.

XENODOCHIVM, pen. pro. ξενοδοχεῖον, ξενοδοχεῖον, locus publicus, quo hospites, id est, peregrini excipiuntur: quod genus Hierosolymis primum ab Hyrcano extructum fuisse, auctores sunt Iosephus, & Hegesippus. Hieronymus: Xenodochium in portu Ro. fecum totus pariter mundus audiuit.

XENON, Ξένων, pictor Sicyonius, Neoclis discipulus: cuius meminit Plin. lib. 35. ca. 11.

XENOPAROCHI, ξενοπάροχοι, iidem qui & Parochi, qui legatis Romam missis, cæterisq́; alicuius dignitatis hospitibus, salem & ligna præbebant: unde & nomen acceperunt, παρὰ τὸ τοῖς ξένοις τὰ ἐπιτήδεια παρέχειν, quòd hospitibus necessaria suppeditarent. Arcadius ti. de Muneribus. l. Munerum; Tabularii (inquit) uel xenoparochi, ut in quibusdam ciuitatibus, &c.

XENOPHANES, pen. cor. Ξενοφάνης, Philosophus Colophonius, Dexii, siue (ut Apollodorus mauult) Orthomenis filius, Archelai auditor, qui contra Homerum, & Hesiodum Elegias scripsit & Iambos, irridẽs ea, quæ de diis sunt commenti. Dei substantiam rotundam esse sensit, nihilq́; cum hominibus habere commune, totum cernere, totumq́; audire, unum esse omnia, mentem, prudentiam, æternitatem. Auctor Laertius. Eiusdem meminit & Ci. 4. Ac. Xenophanes (inquit) paulo & antiquior, Vnũ esse omnia tradit, neq; id esse mutabile, & id esse Deum. Fuit & alter Xenophanes ex Lesbo insula, Poeta Iambicus: ut refert idem Laertius.

XENOPHILVS, pen. cor. Ξενόφιλος, nomen Musici Chalcidensis, philosophi Pythagorici: de quo Valer. Max. Biennio minor, quàm Gorgias, qui centum & quinq; uixit annos, Xenophilus Chalcidensis Pythagoricus fuit, sed felicitate non inferior: si quidem (ut ait Aristoxenus Musicus) omnis incommodi humani expers, in summo perfectissimæ doctrinæ splendore extinctus est. Eundem & Plinius inter rara felicitatis exempla commemorat li. 7. cap. 50. Ergo pro miraculo (inquit) & id solitarium reperitur exemplum, Xenophilum Musicum centũ & quinque annis uixisse sine ullo corporis incommodo.

XENOPHON, Ξενοφῶν, nomen philosophi, & ducis insignis Atheniẽsis, qui Socratis discipulus, & Platonis æmulus fuit, speciosus, moratus, & omnibus gratus: tanta uero eloquentia, ut Musa Attica à nonnullis fuerit appellatus. Insinuatus in Cyri minoris amicitiam, cum eo militauit: eoq́; in acie cæso, exercitus reliquias ex ultimis Babyloniæ finibus per aspera, & difficillima itinera, incolumẽ in patriam reduxit. Scripsit Cyri maioris Pædian, non tam historicæ seruiens ueritati (ut inquit Cic. lib. 2. de Orat.) quàm ut absolutum institueret ducem. Præterea Cyri minoris expeditionem aduersus Artaxersem fratrem: De rebus Græcorum libros sex: Symposium, Oeconomicum, à Cicerone, teste Colu. Latinitate donatum. Ad hæc de re equestri, de uenatione, Socratis Apologiam: aliaq́; nonnulla, quæ etiã hodie omnium manibus teruntur. Tres alij præter hunc Xenophontes commemorantur à Suida: quorum primus Antiochenus fuit, qui Amatoria quædam scripsit, quæ Babylonica appellauit. Alter Ephesius, qui & ipse Amatoriarum narrationũ libros decem scripsit, quæ Ephesiaca nominauit. Tertius Cyprius, qui & ipse Amatoria quædam edidit de Cynira, Myrrha, & Adonide: quæ Cypriaca nominauit. Laertius septem commemorat Xenophontes: quorum nomina & scripta uide apud ipsum.

XERA, ξηρὰ, urbs prope Herculis columnas: ut ex Theopõpi sententia refert Stephanus.

XERAMPELINVS color, *Rosa sicca*, ξηραμπέλινον χρῶμα, medius est (inquit Probus) inter coccinum, & muriceum, quo matronę peculiariter uti solent: Dictus Xerampelinus à siccis uitium foliis, quæ eius fere sunt coloris. ξηρὸν enim aridum est, uel siccum, & ἄμπελος uitis. Vulgo color siccæ rosæ, dicitur. Hinc Xerampelinæ uestes dicuntur, quæ hoc colore tinctæ sunt. Iuuen. Saty. 2. Et xerampelinas uestes donauerat ipsi. Has nonnulli Attrabaticas uocant, alii Atrabapticas, ut quibusdam placet. Vide Thylesium in Tractatu de Coloribus, & Cœlium Rodig. lib. 16. cap. 10.

XERIA, ξήρια τά, emplastra sicca: sicut Hygremplastra uocantur liquida emplastra.

XEROLOPHIA, ξηραλοιφία, unctio sicca, hoc est, quæ fit citra lauationem. Contra quæ post lauacrum adhibetur, Hygralœphia (ὑγραλοιφία) appellatur.

XEROLIBYA, ξηρολιβύα, Libya sicca, hoc est, pars Libyæ interior, propter aquarum inopiam deserta: quam Vir. l. 4. Aen. uocat regionem siti desertam.

XEROLOPHVS, ξηρόλοφος, tumultus fuit Constantinopoli, cochleas sedecim, & Diauæ columnam structilem, & tripodes habens, in quibus Epigrammata solent inscribi. Qua uoce utitur Iustinianus C. de publicis indic. etiamsi Alciatus uocem adulterinam esse putauerit. Meminit huius tumuli Suidas, & Priscianus, qui lib. 1. de accidentibus literæ, Epigrãmata quædam se legisse testatur Byzantii in Xerolopho, in Vetustissimo tumulto inscripta.

XEROMYRVM, ξηρόμυρον, ungnentũ est siccũ, ut Hygromyrũ, ὑγρόμυρον, liquidum, fœminarum auribus expetitum.

XEROPHTHALMIA, ξηροφθαλμία, arida lippitudo, cum nec tument, nec fluunt oculi, sed rubent tantum, & prurìtu infestantur, & noctu prægraui pituita inarescunt. Vide Celsum lib. 6. cap. 6.

XERXENA, ξερξηνὴ, minoris Armeniæ regio, ita dicta à Xerxe, quemadmodum à Cambyse Cambysene. Auctores Stephanus, & Strabo libro 11.

XERXES, Ξέρξης, Persarum rex fuit, filius Darii, & Cyri ex Arola filia nepos, qui CLXX. hominum myriadibus, hoc est, decies septies centenis millibus per totum quinquennium contractis, Græciæ bellum intulit. Quam tantam hominũ turbam cum ex editiore specula aspexisset, teneriter fertur lacrymasse, quòd post centum annos ex tanto hominũ numero nemo esset superfuturus. Tantum autem habuit nauiũ apparatum, ut totum Hellespontum opperiret, & Asiam Europæ ponte coniungeret. Athon præterea montem, teste Plin. lib. 4. cap. 10. à continente abscidit. Victus demũ apud Thermopylas à quatuor hominum millibus, nauale quoq; certamen cum Themistocle tentauit: à quo similiter apud Salaminem superatus cum antea tota maria classe sterneret, uix paruula cymba effugit, relicto Mardonio Præfecto, qui & ipse re in Bœotia infeliciter gesta, cũ paucissimis in Persidem se recepit. Demum cum se ocio, socordiæque relicta militia tradidisset, præmium, genus luxuriæ nouum inuenientibus proposuit, ut scribit Valerius. Quamobrẽ à suis spretus, paucis post annis ab Artabano præfecto suo in regia interficitur, cum regnasset annis octo. Vide hæc latius apud Iustinum Trogi abbreuiatorem. Xerxes alter pictor Heracleota, Venerem adeo pulchram pinxit, ut ex ea quæstum magnum faceret, pretio accepto ab his, qui eam uidere cupiebant. Itaque Græci lepido cauillo Venerem amicam Xerxis uocitabant, quod ex eius lenocinio quæstum faceret. Auctor Aelianus de uaria historia.

X ANTE I

XILIA, ξιλία, Libyæ urbs: ex Alexandro annotauit Stephanus: cuius incolæ dicuntur Xiliatæ.

XIMENE, pen. pr. ξιμηνή, Ponti regio, salis fossilis habens fodinas: unde & Halys fluuius, qui ex ea oritur, nomẽ accepisse existimatur. Auctor Strabo lib. 12.

XIPHENE, es, pe. pro. ξιφηνία, regio Palestinæ, teste Iosepho, cuius incolæ dicuntur Xiphenæi, ξιφηναῖοι, Stephano.

XIPHIA, æ, ξιφίας, piscis genus, rostrum habens mucrone armatum: unde & Latini Græcos imitati, gladium appellant. Pliu. lib. 32. c. 2. Xiphiam, id est, gladium, rostro mucronato esse ab hoc naues perfossas mergi in Oceano ad locũ Mauritaniæ, qui Cotta uocatur, non procul à Lixa flumine, Trebius Niger auctor est. Xiphiæ item stellæ sunt ex genere Cometarum, in mucronem fastigiatæ, pallidæ, ac quodam gladii nitore sine ullis radiis. Auctor Pli. l. 2. cap. 25.

XIPHION, ξιφίον, herba est folio mucronato, iridis folio non dissimili, quam Romani gladiolum, uulgus herbariorũ Spathulam fœtidam appellat. Descriptionem eius uide apud Pli. lib. 25. cap. 11.

XIPHONIA, ξιφωνία, Siciliæ oppidum, non procul à Tauromenio in promontorio situm: ut ex Theopompi sententia docet Stephanus, & Strabo lib. 2.

X ANTE O

XOIS, siue Xoes, Ξόις Stephano, insula est in mediterraneis Aegypti, supra Sebenniticum & Phatniticum ostium, oppidum habens eiusdem nominis. Auctores Stephanus & Strabo li. 17. Hinc Xoites nomos, hoc est, Xoitica præfectura, apud Plin. lib. 5. cap. 9.

X ANTE V

XVCHIS, ξοῦχις, Libyæ oppidum, ut ex Artemidori Epitome annotauit Stephanus: cuius incolæ appellantur Xuchitæ.

XVTHIA, ξουθία, Siciliæ oppidum, ut ex Philisti sentẽtia tradit Stephanus. Gentile Xuthiates.

XVTHVS, ξοῦθος, Hellenis filius, & gener Erechthei, qui in Tetrapolim Atticæ, hoc est, Oenoam, Marathonem, Probalinthum, & Tricorythũ colonos deduxit. Auctor Strabo l. 8.

X ANTE Y

Xylenapolis, Ξυλινήπολις, urbs in confinio Cariæ, & Indiæ, ab Alexãdro condita: ut post Onesicritum refert Plin. libro 6.cap.23.

Xylina, Ξυλίνη, Cappadociæ oppidum, inter Arcadiæ, & Cissæ fluuiorum ostia situm. Auctor Ptolemæus lib.5.cap.6.

Xylinum, penult.correp. ξύλινον, lini genus candidissimi, & mollissimi, nascens in frutice, cui nomen est Xylon, pomis quibusdam inclusum, barbatæ nuci non dissimilibus, quæ maturitate hiscentia globũ ostendũt lini, quod à nomine fruticis Xylinum appellatur. Plinius lib. 19.cap.1. Superior pars Aegypti in Arabiam uergens, gignit fruticem, quem alii Gossipion uocant, plures Xylõ, & ideo lina inde facta, Xylina. Paruulus est, similemq; barbatæ nucis defert fructũ, cuius ex interiore bombyce lanugo netur, nec sunt ulla eius candore, mollitiaq; præferenda. Hactenus ille. Hodie hoc lini genus etiam in Italiæ locis quibusdã gignitur, uulgiq; uocabulo Cotonum appellatus.

Xylobalsamum, ξυλοβάλσαμον, balsami arbusculæ lignũ, cuius succus Opobalsamum appellatur. Plinius libro 12. capite.25. Et balsami quoque sarmenta in merce sunt. Amputatio ipsa, surculusq; uenit intra quintũ demum annum. Xylobalsamum uocatur, & coquitur in unguentis.

Xylocinnamum, ξυλοκίνναμον, cinnami lignum. Plin.l.12. cap. 19. Ipsum uero lignum in fastidio est propter origani acrimoniam. Xylocinnamum uocant.

Xylon, *Legno*, ξύλον, præter uulgatam illam significationem, qua Græcis lignum significat, peculiariter etiam accipitur pro quodã fruticis genere, quod & Gossipion uocant, olim in sola Aegypti superiore parte, hodie etiam in Italia nascẽtis, pomũ ferentis similitudine barbatæ nucis, quod maturescens copia lanuginis, quam inclusam habet, dirumpitur, liniq; globum inclusum, multo maiorem, quàm pro pomi magnitudine detegit: idq; lini genu Xylinũ, seu Gossipinũ, appellatur. Vide Plin lib. 19. cap 1.

Xylophagus, penultima correpta, *Tarlo*. ξυλοφάγος, uermis albus, obesus, capite, si ad reliqui corporis magnitudinem comparetur, grauissimo, sub arborum corticibus potissimũ nascens. Plinius libro 17.cap 24. Cossos uocat, eosq; à quibusdam in summis ciborũ deliciis habitos tradit: quinetiã farina saginati, altilesq; fieri. Idem tradit, & Hieronymus contra Iouinianum, de Ponti & Phrygiæ populis loquens: Et quo modo (inquit) apud nos ficedula, & attagen, mullus, & scarus in deliciis computantur, ita apud illos, ξυλοφάγον comedisse, luxuria est.

Xylopolis, Ξυλόπολις, oppidum Mydoniæ, quæ est Macedoniæ regio, cuius incolæ dicuntur Xylopolitæ, quorum meminit Plinius lib.4.capite.10.

Xyris, ξυρὶς, herba folia habens iridis, sed latiora, & in turbinem mucronata, quorum è medio caulis erumpit crassus, cubitalis, ex quo siliquæ triangulares dependent, in quibus purpureus flos, in medio puniceus, semen in folliculis simile fabis, rotundum, rubrum, acre: radix longa, geniculata, rufa. Vide Dioscorid.lib.4.cap.14.& Pli.li.21. cap. 20. Officinæ Iridem syluestrem appellant.

Xynia, Ξυνία, Thessaliæ oppidum, apud Polybium libro. 9. à quo uicinus palus Xynias appellatur, quam alio nomine Bœbeidem uocant. Stephanus.

Xystici, ξυστικοὶ, dicti sunt Athletæ, siue quòd xystis, hoc est, porticibus sese exercerent: siue quod xystis, hoc est, hastis propugnarent. uide plura in dictione Xystus.

Xystis, Ξυστίς, Stephano oppidum Cariæ, in conuentu Alabandensi, cuius incolæ Xystiani appellãtur: quorum meminit Plinius libro 5. capite 29.

Xystros, ξύστρος, gemma quędã plebeia, apud Indos nascens, quam Plinius inter Iaspidum genera annumerat li. 37.ca.8.

Xystus, xysti, masculini generis, *portico, luoco da passeggiare, loggia*, ξυστὸς, apud Græcos porticum amplam significat: teste Vitruuio lib. 6. hybernæ Athletarũ exercitationi accõmodatam. Hinc Xystici, ξυστικοὶ, dicti sunt athletæ, siue quòd in xystis se sub tecto exercerent: siue quòd xystis depugnarẽt. Sic enim Græco uocabulo appellabant hastas, quibus illi utebantur: unde Xystophori dicti sunt spiculatores. Suet. in Augusto: Nec tamen eo minus aut xysticorum certationes, aut gladiatorum pugnas seuerissime semper exegit. Latini uero, eodẽ Vitruuio teste, xysti appellatione subdialem ambulationem magis intelligunt, arborum fruticũue ordinibus distinctam. Ci. in Bruto: Cum ambularem in xysto, & essem otiosus domi. Plinius: Ante cryptoporticum xystus est uiolis odoratus. Plin. Iun. lib. 5. Epist. Ante porticum xystus concisus in plurimas species, distinctusque buxo. Idem: Non tam statuarum, & tabularum pictarum ornatu ædes suas, quàm xystis, & nemoribus excoluit.

DE LITERA Y

Y

Græcorum uocalis est, qua in illorum dictionibus scribendis tantum utimur. Huius loco antiqui, qui peregrinam literam nullã recipiebant, quintam Latinorum uocalem substituebant. Cice. in Orat. Purrhum semper Ennius, nunquam Pyrrhum: Vi patefecerunt Fruges, non Phryges, ipsius antiqui declarant libri. Nec enim græcam literam adhibebant: nũc autem etiam duas, & cum Phrygum, & cum Phrygibus dicendum esset. Absurdum autem erat barbaris tantum casibus Græcam literam adhibere, aut recto casu solum Græce loqui: tamen & Phryges, & Pyrrhũ, aurium causa dicimus. Hæc ille. Peculiare autem est huic elemento, ut in capite dictionum perpetuo aspiretur. Quare quæ ab eo initium sumunt, requirenda sunt inter aspirata.

DE LITERA Z

Z LITERA Græca est, qua in Latinis dictionibus non utimur. Est autem gemina consonans, loco cuius nos interdum geminũ ss, ut, Patrisso, pro πατρίζω. Pitysso pro πιτύζω. Interdum sd, substituimus: ut Esdras, pro Ἔζρας. Antiqui loco eius unicum aliquando s, scribebant: ut Sacynthus pro Ζάκυνθος Setbus pro Ζῆθος. Nonnunquam etiam d, literam loco eius usurpabant: ut Medentius pro Mezentius. Sed hoc tãtum apud antiquissimos, qui peregrinas nullas literas recipiebant.

Z ANTE A

Zabada, Ζάβιδα, uicus in Arabię mediterraneis, ut ex Vranio annotauit Stephanus.

Zabii, Ζάβιοι, populi Indiæ, qui cum Deriade aduersus Dionysium pugnauerunt. Stephanus.

Zacharias, Ζαχαρίας, magus Babylonius, qui de Gẽmarũ uiribus scripsit ad Mithridatẽ Põti regẽ. Auctor Pli.l.37.c.10.

Zacanthæi, Ζακανθαῖοι, Zacynthiorum coloni, teste Polybio, Pyrenæi montis incolæ. Horum oppidum Zacantham expugnauit Annibal, cum in Italiam properaret, ut ex Apollodori Chronicis annotauit Stepha.

Zacynthos, Ζάκυνθος, insula Ionij maris parua, occidentali Peloponnesi lateri adiacens, urbemq; habens eiusdem nominis, à Zacyntho Dardani filio, qui in ea imperauit, dicta. Pli.li.4.c.12. Inter Cephalleniam & Achaiam cum oppido magnifica, tum fertilitate præcipua Zacynthus, aliquando appellata Hyrie. De hac Virg. lib. 3. Aen. Iam medio apparet fluctu nemorosa Zacynthos.

Zagrus, Ζάγρος, Tauri montis pars, Mediam dirimens à Babylonia, Auctor Strabo, lib. 11. cap. 12.

Zaleucus, Ζάλευκος, nomen fuit legislatoris Locrẽsium, qui cum in adulteros hanc pœnam statuisset, ut in adulterio deprehensi utroq; orbarentur oculo: oblato filio multisq; testibus adulterij conuicto cum neque paternum animũ posset exuere, neq; solus pœnæ, quam in alios statuerat, immunis esse uellet, sibi primum unum oculum quamuis plurimũ reclamante plebe, & filij crimen patris uirtute condonante, deinde & filio alterum iussit erui. Auctor Valer. l. 6. ca. 5.

Zama, Ζάμα, Africæ urbs fuit, apud quã Africanus maior Annibalem insigni clade affecit. Vide Historiam apud Liu. li. 30. Pel. Pun. secundi.

Zamolxis, Ζάμολξις, unicus Getarum deus, ad quem proficisci existimabant eos, qui è uita decederent. Nonnunquam etiam forte ex ciuis aliquot deligebant, quos de rebus suis Zamolxidi nuncios mitterent: quos post mandata, quæ illi nunciata cupiebant, in sublime iactatos, gladiis excipiebãt, atq; ita interfectos, recta ad Zamolxin proficisci credebãt. Zamolxin autem quidam Pythagoræ seruum fuisse existimant, qui quòd Getas ad cultiorem uitam reduxisset, ab iis habitus est pro numine. Vide Hero. Historiarum li. 4.

Zancle, Ζάγκλη, Siciliæ urbs, in penitissimo Pelori sinu, postea à Messeniis instauratoribus μεσσήνη, hoc est, Messana appellata: Zancle autem à situs obliquitate dicebatur, quòd falcis in modum curuata esset. Vide Stra. li. 6. Ipsa etiã Siciliæ Zancle dici inuenitur, à Saturni falce, quam poetæ fabulantur, in Siciliam decidisse. Quam fabulam inde ortã putat Macrob. quòd in primis frugum fertilis sit. Saturnus autem primus putatur in Italia frugum usum inuenisse. Ouid. 15. Meta. Zancle quoq; iuncta fuisse Italiæ legitur, donec confinia pontus Abstulit, & media tellurem reppulit unda. Zanclæus, a, um, Ζαγκλαῖος, ut, Zanclæa arena, Oui. 13. Met. Charybdis Zanclæa. Idem. 4. Fast.

Zanclas, Ζάγκλας, senex quidam Samothracenus, cui post annum uitæ quartum & centesimum dentes renatos fuisse tradit Pli. li. 11. ca. 37.

Zapavortene, ζαπαυορτηνή, Asiæ regio, à Caspiis uersus ortum sita: cuius descriptionem ui de apud Pli.l.6.c.16.

Zariaspa, orum, ζαρίασπα τά, Indiæ urbs, quã alio nomine Bactra appellant. Auctores Pli.l.6 cap.15.& Strabo li.17.

Zarmisegethvsa, ζαρμιζεγέθουσα, regia Daciæ urbis, auctore Ptol.lib.3.cap.8: Vlpia Traiana deinde dicta.

Z ANTE E

Zea, ζεά, genus frumenti simile farri, quod uulgo Spelta dicitur. Duo eius genera tradit Diosc.lib.2.ca.80. alterum simplex, & unius tantum grani: alterum quod Dicoccon, hoc est, gemini & duplicis grani appellant, duobus utriculis cōiunctum semen habens. Plin.lib.18.ca.8. Qui Zea utuntur, non habent far. Est & hæc Italiæ, in Campania maxime, semenq; appellatur. Hoc habet nomen præclara res, ut mox docebimus, propter quam Homerus ζείδωρος ἄρουρα dixit. Plura de Zea uide apud Galenum l.1. de Alim.facul.

Zela, ζῆλα, oppidum fuit Thraciæ in Cœnica regione, eo in loco sita, ubi postea extructa fuit Flauiopolis. Auctor Plin. lib.6.cap.11. Zela altera fuit in Cappadocia, non procul à Megalopoli, à qua uicinus ager Zeleticus appellatur. Auctor Plin.lib.6.c.3.& Strabo lib.12.

Zelia, siue Zelea; pen.pro. ζέλεια, Troadis oppidum, ad radicem Idæ montis, spectans in Hellespontum. Auctores Plin. lib.8.cap.32. & Stra.lib.12.

Zelo, as, & Zelor, aris, deponens à verbo Græco ζηλόω, in sacris literis frequenter occurrunt: idemq; prorsus significat, quod apud Græcos ζηλόω, hoc est, æmulor, inuidia prosequor, cupide aliquid imitor, & tam uehementer amo, ut neminem in partem amoris admitti patiar.

Zelotes, penul.prod. ζηλωτής, idem est quod æmulator, Vnde Theseus dici posset zelotes Herculis, & Phauonius Catonis: quod hic Catonem, ille Herculem semper studiose obseruauerit, uirtutemq; conatus fuerit æmulari. Quandoq; accipitur pro amatore, qui nullum in amore fert riualem. In hac significatione frequēter occurrit in sacris literis, præcipueq; apud prophetas, qui Deum zelotem esse prædicant, hoc est, zelotypum & ferre non posse, ut amor ille, cultusq; sibi uni debitus, ad idola, dæmonia ve transferatur.

Zelotypia, æ, Gelosia, ζηλοτυπία, ægritudo animi ex eo proueniens, quòd quis timeat, ne adsit alteri, quod cum nemine uelit habere commune. Cic.4. Tuscul. Obtrectatio autē est ea, quam intelligi zelotypiam nolo, ægritudo ex eo, quòd alter quoque potiatur eo, quod ille ipse concupiuerit. Antonius Ciceroni inter epistolas ad Atticum lib.10. Iudicabā duriores partes mihi impositas esse ab offensione nostra, quæ magis à zelotypia mea, quàm ab iniuria tua nata est.

Zelotypvs, pi, pen.corr. ζηλότυπος, suspiciosus in amore, quemq; id solicitum habet, ne quis eo perfruatur, quod ipse amat: quasi dicas formæ æmulatorem. Nam ζῆλος æmulationem, & τύπος formam significat. Iuuen. Saty. 5. Quas in digitis uaginæ fronte solebat Ponere zelotypo iuuenis præ latus Iarbæ.

Zelvs, ζῆλος, modo inuidiam, modo studium, modo amorē, modo æmulationem significat: quo fit, ut ab aliis alio modo definiatur. Quidam tristitiam esse aiunt ob alterius bona, quæ sibi adesse cuperet: Alii διέγερσιν τῆς ψυχῆς ἐπὶ τὰ καλὰ πρὸς παράδειγμα ὁρώσης.

Zenicetvs, ζηνίκετος, insignis piratæ nomen, qui occupato Olympo Asiæ monte, Lyciam, Pamphiliam, & Pisidiam, assiduis excursionibus cum infestaret, multaq; loca munita in potestatem redegisset, tandem P. Seruilii, qui postea Isauricus dictus est, arma in se concitauit: à quo cum montem præter omnem expectationem captum uideret, seipsum cū tota domo concremauit. Auctor Strabo lib.14.

Zeno ζήνων, Philosophus, ex Citto Cypri ciuitate, Stoicorū sectæ conditor, tanto in honore apud Athenienses habitus, ut apud eum claues urbis deponerent, ornarentq; ipsum aurea corona, & statua ærea. Hic adulescenti cuidam inepta multa loquenti. Ideo, inquit, duas habemus aures, os autē unum, ut scilicet multa audiamus, pauca uero loquamur. Decessit nonagesimo ætatis suæ anno, sine morbo. Nam (ut ferunt) cum abiret ex schola, lapidem offendens, digitum perfregit, manu uero terram feriens, illud ait ex Niobe: Venio, quid me uocas? Et continuo se strangulans interiit. Cic. in Orat. Zeno quidem ille, à quo disciplina Stoicorū est, manu demonstrare solebat, quid inter has artes interesset. Nam cum compresserat digitos, pugnumque fecerat, Dialecticam aiebat eiusmodi esse: cum autem diduxerat, & manum dilatauerat, palmæ illius similem eloquentiam esse dicebat. Fuit & alius Zeno Eleates, quem dialecticæ inuentorem fuisse scribit Arist. Huius celebratissima fuit in perferendis cruciatibus patientia. Nam cum adulescentes nobilissimos cupiditate liberandæ patriæ inflammasset contra Nearchum tyrannum, facto indicio comprehensus, traditusq; est tortoribus torquendus. Cumq; laceraretur, ut cōscios coniurationis nominaret, neminem illorum indicauit, sed amicos, intimosq; tyrānis participes coniurationis esse dixit. Deinde cum quippiam se in aurem tyranni loqui uelle significasset, eam mordicus correptam non ante dimisit, quàm rapta aure populatum caput reliquisset. Verum cum iam uereretur, ne toties repetitis tormentis resistere non posset, conuersus ad ciues qui quæstioni intererant: Admiror (inquit) uestram ignauiam, ô ciues, qui eorum metu, quæ ego nunc patior, tyranni iugum sustinetis: idque cum dixisset, conscissam dentibus linguam in os tyranni expuit. Quo facto tanto ciuium animos libertatis desiderio incendit, ut concursu undiq; facto, Nearchum lapidauerint. Fuit & alius Zeno philosophus Epicureus, Ciceronis synchronos, id est, contemporaneus: quem idem Cic.li.1. de Finib. se eum cū Attico frequenter audiuisse testatur Epicuri sententias explicantem.

Zenobia, ζηνοβία, Odenati uxor, quæ à Ptolemæis originē ducens Græcis ac Latinis literis ornatissima, necnon & rebus bellicis celeberrima, in Palmyra Syriæ urbe regnauit. Hæc cum Saporem Persarum regem superasset, tandem ab Aureliano Augusto uicta Romam in triumphum ducta fuit: ubi summo cum honore consenuit.

Zenobivs, ζηνόβιος, Sophista, qui Adriani temporibus Romæ floruit. Scripsit epitomen Didymi & Tarrhæi libris tribus: & Salustij historiam in Græcum sermonem conuertit. Auctor Suidas.

Zenodorvs, pen. pro. ζηνόδωρος, statuarius insignis fuit sub Nerone. qui Mercurium colosseum fecit apud Aruernos CCCC. pedum altitudine: deinde & Neronis colossum, qui postea dedicatus fuit numini Solis. Auctor Pli.l.34.cap.8.

Zenodotvs, pe.co. ζηνόδοτος, Ephesius uersificator, & Grāmaticus, qui temporibus Ptolemæi primi floruit: à quo etiā Alexandrinæ bibliothecæ fuit præfectus: primus quoq; Homeri libros correxit, ac in ordinem redegit. Suidas. Fuit & alter Zenodotus Grammaticus Alexandrinus, qui in quædam Platonis, Homeri, & Hesiodi opera Commentarios conscripsit. Vide Suidam.

Zenodotivm, ζηνοδότιον, Vrbs Osroenæ prope Nicephorium, ut ex secundo Parthicorum Arriani annotauit Steph.

Zephyre, ζεφύρη, insula est maris Mediterranei, iuxta Cretā. Auctor Plin.lib.4.ca.12. & Pomponius li.2. Zephyre item, siue Zephyra, olim dicta fuit Cariæ urbs, Mausoli sepulchro nobilitata, quæ deinde dicta est Halicarnassus. Auctor Strabo lib.14.

Zephyrivm, ζεφύριον, promontorium est Locrorum, à quo Locri dicti sunt Epizephyrij, quòd supra Zephyrium siti essent. Strabo lib.6. Locri agri promontorium ostenditur, quod Zephyrium appellatur: portum habens ab occasu uenientibus uentis commodum: qua ex causa & nomen assequitur.

Zephyrvs, pen.cor. ζέφυρος, uentus flans ab occasu æquinoctiali aduersus Subsolanum: quem Latini Fauonium appellant. dictus Zephyrus, quasi ζωηφόρος, uitam ferens: uel quia fert quæ sunt ad uitam. Eo sane plantæ omnes germinant, & pullulant. Vide Gel. lib.2.cap.22. Hinc Zephyrius adiectiuum: ut, Zephyria oua, ὑπηνέμια ὠά, hoc est, sterilia, quæ uento putentur generari. Pli.l.10.cap.60. Quidam & uento putant ea generari: qua de causa etiā zephyria appellantur.

Zerbis, ζέρβις, Mesopotamiæ fluuius in Tigrim cadens, ut scribit Plin.lib.6.cap.26.

Zerethra, Arcades uocant uadi foramina quædam, per quæ Erasinus fluuius è lacu Stymphalo erumpit in Argiuam terram. Auctor. Stra.li.8.

Zeros, gemma similis Iridi, alba ac nigra macula distinguēte crystallum. Plin.lib.37.cap.9.

Zerynthvs, ζήρυνθον, antrum est in Thracia, non procul à Zona urbe, & Hebro fluuio, Hecates numini sacrum, ut est auctor Lycophron: unde & canes in eo immolabantur. Suidas Veneri sacrū fuisse existimat, eamq; inde Zerynthiam dictam. Vide Cœlium Rhodiginum libro 18.cap.23.

Zeta, & Zetecula, diminutiuum apud Plin. in Epist. est locus capax unius lecti, cum sellis duabus, qui uelis obductis, & reductis, modo adiicitur cubiculo, modo aufertur. Nomen inde deductum, quoniā tribus è partibus fenestras, & prospectus habeat, neq; solem multipliciter accipiat, quasi ἀπὸ τοῦ ζεῖν, quod est feruere. Nam & heliocaminus in ipsa zeta ponitur, hoc est, uaporiarium quoddam solare, non ad ignis usum, sed ad Solis, uelut id quod uulgo Luminare dicitur, & in Paduana Gallia Lucerū. Vel ἀπὸ τοῦ ζῶ, quòd in ea commodissime uiuatur: (ut quam delicias & amores suos uocet Cæcilius) sicut à conuersatione, uictuq; Dieta. De Heliocamino Vlp. de seruitutibus urbanis: Si arbor (inquit)

quit)heliocamino uel solario solem adimat,dicendum erit, quia umbram facit in loco, cui sol sint necessarius contra seruitutem impositam fieri. De zeta, Lamprid. Indicos odores Heliogabalus ad usporandas zetas sine carbonibus iubebat incendi. De Zetecula Pli. Mox zetecula refugit quasi in cubiculum.

Zethes, Ζήθης, fuit filius Boreę ex Orithyla, & frater Calais. Hi duo fratres ex Argonautarum numero fuerũt: & quoniã alati fuisse feruntur, ad pellendas Harpyias missi sunt: teste Seruio.

Zethus, Ζῆθος, Iouis ex Antiopa filius, & frater Amphionis: cui adiutor fuit in condendis Thebis. De quo Cic. lib. 2. de Ora. Miror cur philosophiæ, sicut Zethus ille Pacuuianus, prope bellum indixeris: Horat. 1. Episto. 17. Gratia sic fratrum geminorum Amphionis, atque Zethi dissiluit.

Zeugitana regio, Ζευγιτανὴ, eadẽ quæ & Africa proprie dicta. Auctor Plin. lib. 5. cap. 4.

Zeugitas, Ζευγῖται, calami aucupatorij, in Orchomenio lacu post annuam inundationem nascentes. Auctor Pli. l. 16. cap. 36. Zeugitæ item dicebantur tertii census homines in Rep. Solonis, ab equis iugalibus dicti, qui metra colebant ducenta, & quoties necessitas urgebat, minas decem tributi nomine conferebant. Vide Cœl. Rhodi. lib. 25. cap. 18.

Zeugma, atis, Ζεῦγμα, Latine conexio, siue adiunctio dici potest. Est autem figura dictioni, cum plures sensus uno connectũtur verbo, quod tribus modis fit: aut præposito uerbo, ad quod reliqua respiciant: ut, Vicit pudorẽ libido, timorẽ audacia, rationem amentia. Aut uerbo postposito: ut, Neq; is es Catilina, ut te, aut pudor à turpitudine, aut metus à periculo, aut ratio à furore reuocarit. Aut in medio sensuũ posito uerbo: ut, Troiugena interpres diuum, qui numina Phœbi, Qui tripodas, Clarii lauros, qui sidera sentis, Et uolucrum linguas, & præpetis omnia pẽnæ. Aenei. 3. Est item Zeugma urbs insignis ad Euphratem fluuium, LXXXII. M. pass. a Samosatis Comagenæ ciuitate distans. Auctor Plin. libro 5. cap. 24.

Zeus, zei, piscis præstantissimi genus in Oceano Atlantico, & circa Gades, inter omnes, qui eo in mari capiuntur, bonitatis palmam obtinens. Gaditani alio nomine Fabrum appellant, à colore, opinor, fuligineo quo fabri plerunque nigricant. Plin. lib. 9. cap. 18. Est hæc natura, ut alii alibi pisces principatum obtineant: coracinus in Aegypto: Zeus idem Faber appellatus, Gadibus: circa Ebusum salpa. Col. lib. 8. cap. 16. Vt Atlantico faber, qui & in nostro Gadium municipio generosissimis piscibus adnumeratur: eumq́ue prisca consuetudine Zeum appellamus.

Zeuxis, Ζεῦξις, clarissimus pictor Heracleotes fuit, qui in certamẽ picturæ cum Parrhasio descendit, vuasq; tãto successu pictas in scenã detulit, ut ad eas aues aduolarẽt. Parrhasius autem linteum attulit pictum, ita ueritate repræsentata, ut Zeuxis alitum iudicio tumens, flagitaret tandem remoto linteo ostendi picturam: intellectoq; errore, concederet palmam ingenuo pudore: quoniam ipse aues fefellisset: Parrhasius autem se artificem. Fertur hic pinxisse puerum vuas ferentem, ad quas cum aduolassent aues, iratus est mira ingenuitate operi suo, & dixit: Vuas melius pinxi quam puerum. Nã si hunc consummassem, aues timere debuerãt. Pinxit & Helenæ simulacrũ, quod deinde Romam translatum fuit, & in Philippi porticibus collocatum. Hæc ex Plin. lib. 35. cap. 10.

Zeuxo, Ζευξὼ, Nympha marina Oceani & Tethyos filia. Hesiod. i Theog. Ζευξώ τε κλυτίη τε, Ἰδυῖά τε, Πασιθόη τε.

Z ANTE I

Ziela, Ζίελα, Cappadociæ oppidum, teste Stephano, à Ziela Nicomedis filio conditum.

Zigerè, Ζιγέρη, oppidum Scytharum Aroterum in ea parte Thraciæ, quæ Istri ostiis incumbit. Auctor Plin. l. 4. cap. 11.

Zignys, ydis, Ζιγνὺς, lacerta minor, quam & Chalcida uocat Aristo. de Nat. animalium.

Zilis, Ζίλις, oppidum Mauritaniæ Tingitanæ, regum olim ditioni exemptum, & è Bætica iura petere iussum. Auctor Plin. lib. 5. cap. 1.

Zimiris, Ζιμιρὶς, regio Aethiopiæ arenosa, in qua magnetes optimi inueniuntur. Plin. li. 36. cap. 16.

Zingi, Ζίγγοι, Mæotidis paludis accolæ supra Cimmerium Bosphorum. Plin. lib. 6. cap. 7.

Zipoetium, Ζιποίτιον, Bithyniæ oppidum, à Zipœto rege ita appellatum. Gentile Zipœtius, Ζιποίτιος, Stephanus.

Zirinia, Ζιρινία, Thraciæ oppidum, ut ex lib. 3. Philippicorum Theopompi annotauit Stephan. Gentile Ziriniates, Ζιρινιάτης.

Zingiber, beris, Ζιγγίβερις Dioscoridi, genus est aromatis, paruas habens radices, albescẽtes, odoratas sapore piperis. Nascitur in Troglodytica & Arabia. Vide Diosc. lib. 2. capite. 149.

Zizania, niæ, & Zizanium, zanii, ζιζάνιον, uitium tritici hordeiq;, nimia loci uligine corrupti, iugibusve pluuiis diluti: quod Latino uocabulo Lolium appellatur. Galli, quòd caput tentet, uertigines generet, & uini modo inebriet, Iurzam appellant. Effigiem habet hordeo haud dissimilem, sed folium angustius, pinguius, & hispidius, semen exilius in cortice aculeato, florem autem subpurpureum. Dioscorid. lib. 2. cap. 82. αἶραν appellat.

Zizama, ζίζαμα, oppidum Garamantum, vnum ex ijs, quæ à Cornelio Balbo in Romanorum ditionem sunt redacta. Auctor. Pli. l. 5. ca. 5.

Zizyphus, pen. cor. ζιζυφὸς, genus arboris, nouissimis Augusti tẽporibus ex Africa in Italiam translatum: fructum fert, quẽ neutro genere Ziziphum appellamus, baccis similiorẽ quàm malis. Officinæ iuiubas uocant. Pli. l. 15. ca. 14. Aeque peregrina sunt Zizipha, & Tuberes, quæ ipsa non pridem venere in Italiam: hæc ex Africa, illa ex Syria.

Z ANTE M

Zmilacus, Ζμιλάκης, gemma est in Euphrate nascens, Procõnesio marmori similis, medio colore glauco. Auctor. Pli. li. 37. cap. 10.

Zmilus, Ζμῖλος, nobilis architecti nomẽ, qui una cũ Rholo, & Theodoro Labyrinthum Lemnium extrũxit, centũ quadraginta columnis insignem. Auctor Pli. l. 36. c. 13.

Z ANTE O

Zoara, ζόαρα, vrbs Persidis, cuius incolæ dicuntur Zoaratæ, Ζοαρᾶται. Est item zoara Palæstinæ locus, quo Loth tẽpore Sodomiticæ calamitatis confugit. A quo fit gentile Zoarenus, Ζοαρηνός.

Zobidæ, Ζωβίδαι, populi Carmaniæ finitimi: ut annotauit Stephanus ex Quadrati Rerum Parthicarum l. 1.

Zodiacus, pen. cor. Zodiaco, cerchio celeste, ζωδιακὸς, circulus est in sphæra, qui alio nomine obliquus dicitur, duodecim contingens signa: ex una parte Tropicum Cancri, ex altera Capricorni comprehendens, ac mediũ intersecans Aequatorem: à quo uicissim & ipse secatur circa principia Arietis & Libræ. Porro cum ceteri omnes circuli sine latitudine & profunditate esse intelligantur, ueluti quædam lineæ, huic tamen latitudo graduum sedecim tribuitur. quam quidem latitudinem mediam diuidit linea Ecliptica, utrinque gradus octo latitudinis relinquens. Dicitur autem Zodiacus, ἀπὸ τῶν ζώων, hoc est à figura animalium, quæ in eo imaginantur. ut sunt Aries, Taurus, &c.

Zoelæ, per tres syllabas, pen. prod. Ζωῆλαι, Asturiæ populi in Hispania Citeriore, persicis, & Gyris finitimi Auctor Pli. l. 3. c. item. 3. Apud hos præstantissimum lini genus nascebatur, & splendidissimum, idq; natura torrentis, in quo poliebatur: ut testatur idem Pli. l. 19. c. 1.

Zoilus, Ζωΐλος, Sophista fuit Amphipolites Ptolemæi temporibus, hoc uno facinore nobilitatus, quòd Homerũ poetarum omnium principem libris aduersus eum scriptis ausus sit reprehendere, unde & ὁμηρομάστιγος cognomen accepit. Quæ scripta Ptolemæo obtulit ingens, uidelicet præmium ab eo sperans. Verum cum nihil daretur, penuria coactus, submisit qui peterent. Ibi Ptolemæus mirari se ait, cũ Homerus tot annos defunctus, tot hominum millia pasceret, Zoilum egere Homero multo doctiorẽ. De mortis eius genere diuersi diuersa sentiunt. Alii parricidii conuictum iussu regis cruci suffixum uolunt: alij cũ in Græciam rediisset, de Scironiis saxis fuisse præcipitatum. Ab huius autem moribus sumptũ est, ut homines liuidi, & ex alieni ingenii obtrectatione laudem aucupantes, Zoili dicerentur. Ouid. L. 1. de Reme. amo. Ingeniũ magni liuor detrectat Homeri: Quisquis es ex illo Zoile nomẽ habes. Vide Adagia.

Zona, æ. Cinta, cintura, correggia. Ζώνη, cingolum, quo cingimur. Martial. l. 14. Longa satis nunc sum: dulci sed pondere uenter Si tumeat, fiam tum tibi zona breuis. Ouid. 2. Fast. Dat cereris zonã, qua modo cincta fuit. Hor. 1. Car. Ode. 30. Et solutis Gratiæ zonis, properẽtq; nymphæ, Mercuriusq;. Catul. Epigrã. 2. Quod zonam soluit diu ligatam. Caius Gracchus apud Gel. l. 15. c. 12. Zonas quas plenas argenti extuli, eas ex prouincia inanes retuli. Zonam perdidit, prouerbialiter dicitur in eum, qui omni pecunia destitutus est, tractũ à militibus, qui quicquid habent in zonis circũferunt. Hor. 2. Epist. l. 2. Ibit eò, quo uis, qui zonam perdidit. Zonæ item dicuntur, circuli quidam lati: cœlum, terramq; ueluti cingula quædam, ambientes. Sunt autem numero quinque: ex quibus media quæ inter Tropicos est, nimio calore parũ apta creditur habitationi: duæ uero extremæ sub Arctico & Antarctico circulis sitæ, nimio frigore horrent: unde & ipsæ habitationi parum sunt idoneæ. Reliquæ autem duæ, ut quæ medium

medium inter torridam, & gelidam situm obtinent, temperatæ sunt, & humanæ uitæ accommodatissimæ. Virg. 1. Ge. Quinque tenent cœlum Zonæ: quarum una corusco Semper Sole rubens, & torrida semper ab igni. Quam circum extremæ dextra læuaq; trahuntur Cœrulea glacie concretæ, atq; imbribus atris. Has inter mediamq; duæ mortalibus ægris Munere concessæ Diuum, & uia secta per ambas: Obliquus qua se signorum uerteret ordo. Oui. 1. Met.

Vtq; duæ dextra cœlum, totidemq; sinistra
Parte secant zonæ, quinta est ardentior illis:
Sic onus inclusum numero distinxit eodem
Cura dei: totidemq; plagæ tellure premuntur.
Quarum quæ media est, non est habitabilis æstu:
Nix tegit alta duas: totidem inter utranque locauit,
Temperiemq; dedit mista cum frigore flamma.

Est item Zona, Stephano, Cicunum urbs in Thracia, non procul ab Hebro fluuio, & Zeryntho antro, in quo Hecatæ canes immolabantur, de quo plura in dictione Zerynthon. A zona fit Zonarius substantiuum, ζωνοπλόκος, qui zonas facit. Cice. pro Flacco: Quod Mithridates, qui multitudinem illam non auctoritate, sed sagina tenebat, se uelle dixit, id sutores, & zonarij conclamarunt. Zonarius, adiectiuum, quod ad zonam pertinet: ut, Sector zonatius, βαλαντιστόμος, qui zonam seu loculos incidit, quem crumenisecam appellare possumus. Plaut. in Trin. Mira sunt, ni illic homo est aut dormitator, aut sector zonarius.

Zonitis, pen. pro. ζωνῖτις, cadmiæ species est, lineas quasdam latiusculas zonarum instar discurrentes habens: unde & nomen accepit. Eadem & Placodes, πλακώδης, dicitur quasi crustaceam dicas. Auctor Diosc. lib. 5. cap. 40.

Zonula, le, ζωνίδιον, diminutiuum à zona. Catul. in Epithalamio: Tibi uirgines Zonula soluunt sinus.

Zoonychon, pe. cor. ζωόνυχον, herba eadem cum leontopodio: apud Dioscor. lib. 4. cap. 132.

Zoophthalmos, ζωόφθαλμος, herba in tectis & suggrundiis nascens, quæ notiore nomine Semperuiuum maius, ἀείζωον τὸ μέγα, appellatur. Folium habet carnosum & subrotundum, oculi animalis similitudinem referens: unde & nomen accepit. Vide Plin. l. 25. cap. 13. & Diosc. lib. 4. cap. 91.

Zoophyta, ζωόφυτα, dicuntur, teste Budæo, quæ mediam naturam inter plantas & animalia habent: ut sunt Ostrea & Spongiæ, quæ neque stirpes, neque animalia dicere possis, sed medium quiddam inter utrunq;. Nam sensu prædita esse manifestum est, cum tamen motu careant progressiuo. Nos (inquit Budæus) forte Plantanimantes dicere possemus: uel Plantanimalia.

Zopissa, ζώπισσα, pix nauibus abrasa, teste Plin. l. 26. cap. 55. quæ admista cera, & marino sale macerata, multo ad omnia est efficacior, quàm aliæ pices. Sed proprie resina ex pinu. Diosc. li. 1. ca. 96. ζώπισσαν δὲ οἱ μὲν εἶπον τὴν ἐκ τῶν πλοίων ξυομένην ῥητίνην, μετὰ τοῦ κηροῦ, καλουμένην ὑπὸ ἐνίων ἀπόχυμα, ὡς ἂν διαφορητικὴν, διὰ τὸ ἐν τῇ θαλάσσῃ βρέχεσθαι. οἱ δὲ τὴν πιτυΐνην ῥητίνην οὕτως ὀνόμασαν. hoc est: Zopissam aliqui aiunt derasam nauibus resinam cum cera, quam alii Apochyma appellant. Ea dissipandi naturam habet, quoniam marino sale macerata fit. alii ex picea resinam hoc nomine uocauerunt.

Zopyron, pen. cor. ζώπυρον, herba est similis serpyllo, nascēs in petrosis, orbiculato florum ambitu, speciem lecti pedum præbens, unde & Clinopidion à quibusdam appellatur. Vide Plinium l. 24. cap. 15.

Zopyrus, pe. cor. ζώπυρος, Physiognomon quidam fuit, hoc est: ex eorum genere, qui se hominum mores naturasq; ex faciei lineamentis perspicere profitentur. Huic cum aliquando oblatus esset Socrates, isq; cum hominem stupidum bardumq; esse respondisset, cæteris eam uocem risu excipientibus, Nō falleris (inquit Socrates) ò Zopyre. talis. n. eram, nisi uitiosam naturam Philosophiæ præceptis superassem. Zopyrus præterea alius fuit, filius Megabyzi, unius ex iis, qui occiso Pseudosmerdi, Persarum regnum è Magorū manibus uindicarūt. Hic cum Darius Babylonem uigesimum iam mensem frustra obsideret, nasum sibi, aures, & labia amputauit, & ita ad Babylonios transfugit, multa de Darii iniuria conquerens, quem sibi immerenti ita faciem mutilasse simulabat. Receptus itaque à Babyloniis, ducibusq; aliquot prælijs re satis feliciter gesta, uniuersæ urbis dux constitutus, urbem Dario tradidit. Quam tamen uictoriam sibi nimis magno constare, sæpe conquestus est, unum sese Zopyrum integrum malle asserens, quàm uiginti cupere Babylones. Auctor Herod. lib. 3.

Zoroanda, ζωροάνδα, locus est circa Taurum montem, ubi Tigris cuniculis absorptus, rursus erumpit. Vide Plinium lib. 6. cap. 17.

Zoroastres, ζωροάστρης, Bactrianorum rex, Astrologiæ & Magiæ peritissimus, qui eadem, qua Ninus Assyriorum rex, ætate floruit, à quo post multa prælia uario euentu cōmissa, tandem debellatus esse traditur, & occisus. Hic omniū mortalium unus, teste Plin. l. 7. ca. 16. eodem, quo natus est, die risisse fertur: cerebrumq; ei adeo dicitur palpitasse, ut imposita repelleret, futuræ præsagio scientiæ. Primus enim artes magicas creditur inuenisse, ut auctor est idem Plin. lib. 30. cap. 1.

Zoronysios, ζωρονύσιος, gēmæ magica, quæ nascitur in Indo flumine. Plin. lib. 37. cap. 10.

Zostar, ζωστήρ, genus ignis sacri, medium hominem ambientis & enecantis, si cinxerit. Plin. lib. 26. ca. 11. Ignis sacri plura sunt genera: inter quæ medium hominem ambiens, qui zoster appellatur: & enecat si cinxerit. Zoster item Atticæ promontorium est, non procul ab Anaphlysto, quàm lōgissime in mare excurrens: teste Strab. lib. 9.

Z ANTE V

Zuchis, ζοῦχις, oppidum est Africæ, non procul à Syrtibus: à quo fit gentile zuchites, ζουχίτης, Stephanus.

Zura, Aphrorum lingua semen paliuri uocatur, contra scorpiones efficacissimum Pli. lib. 24. cap. 12.

Z ANTE Y

Zygaena, ζύγαινα, nomē piscis, apud Aristotelem de Animalibus.

Zygantes, Gigantes, ζύγαντες, populi sunt Africæ mediterraneæ simiis fere uictitantes, quarum magna copia apud ipsos gignitur. Plura de iis scribit Herodotus lib. 4. Horum ciuitas, ζύγαντις, commemoratur à Stephano.

Zygi, ζυγοὶ, populi Mæotim accolentes, supra Bosphorum Thraciū, Achæis, & Heniochis finitimi. Auctor Stra. l. 11.

Zygia, ζυγία, à Græcis appellatur aceris arboris genus, rubens, fissili ligno, cortice liuido & scabro: Latine Carpinū uocamus. Dicta zygia, quod ex ea materia fiant iuga iumentis, quæ apud Græcos Zygas uocantur. Vide Pli. li. 16. ca. 15. Zygia item Iunonis cognomentum est, apud Pindarum, eo quod nuptiis præsidere putabatur: unde & γαμηλίαν uocant Græci, Latini etiam pronubam. Virg. 4. Aen. Prima & Tellus & Pronuba Iuno Dant signum: Eodem spectat & illud eodem libro: Iunoni in primis, cui uincla iugalia curæ.

Zygis, ζυγὶς, serpyllum syluestre, non serpens humi, quemadmodum hortense, sed in altitudinem increscens, ramulos edens tenues, surculosus, foliis refertos longioribus, quā rutæ, & durioribus, & angustioribus: flores autem gignit iucūde olentes, & gustu acres. Auctor Diosc. lib. 3. cap. 37.

Zygitæ, ζυγῖται, ea remigibus dicebantur, qui medio sedebant loco. Nam qui summi erant, Thranitæ dicebantur: qui uero infimi, Thalamii. Dicti Zygitæ ἀπὸ τῶν ζυγῶν: quo nomine inter cætera transtra, & sedilia in nauibus uocantur, quæ & Latini Iuga appellant. Virg. 5. Aen. Inde alias animas, quæ per iuga longa sedebant, Deturbat. Vide Cæl. Rhodig. lib. 6. cap. 10.

Zygopolis, ζυγόπολις, Ponti urbs in confinio Cappadociæ, non procul à Trapezunte. Auctor Strabo lib. 12.

Zygostatæ, ζυγοστάται, ponderum examini præfecti, quorū officiū est prospicere, nequa in ponderibus fraus committatur: ut annotauit Alciatus in legē 1. Dig. Si certū petatur.

Zymites, pen. pr. ζυμίτης, panis fermentatus: ἀπὸ τῆς ζύμης, qua uoce Græci fermentū appellant. Huic opponitur Azymus, ἄζυμος, id est, panis fermenti expers.

Zythum, neut. gen. uel Zythus mascul. ζῦθος, potus ex hordeo aqua resoluto confectus, acris gustu, & uini in morem inebrians: Hoc Aegyptii uini loco utebantur, (unde & Pelusiacus potus à Poetis inuenitur appellatus) sicut Hispani simili factitij potus genere, quam Celiam uel Ceriam appellabant. Plin. lib. 22. cap. ultimo: Et frugum quidem hæc sunt in usu medico. Ex iisdem fiunt & potus, Zythum in Aegypto, celia & ceria in Hispania, ceruisia & plura genera in Gallia, aliisque prouinciis: quorum omnium spuma cutem fœminarum in facie nutrit.

FINIS.

PAVLVS MANVTIVS ALDI FILIVS bonarum literarum ſtudioſis S. D.

VETVS noſtrum tueor inſtitutum, quàm licet, accurate, vt ex ædibus noſtris nullum librum exire patiar, quem non vel auxerit, vel aliquo pacto noſtra expoliuerit, atque ornauerit induſtria. in Calepino præſtitimus ea, quæ polliciti ſumus in fronte libri. hic addidimus egregia multa, vt putamus, certe non admodum peruulgata: quæ vobis tum vtilia, tum grata in primis fore exiſtimamus. habent enim doctrinam homine dignã eleganti, & qui literarum humanarum in ſtudio libenter verſetur. quæ ſuis locis inſerere, & inter Calepini verba imprimere, viſum non eſt. laterent enim quodam modo quaſi ſepulta: nec intelligere facile eſſet, quem vobis fructum ex opera ſtudioq́; noſtro liceat percipere: qui certe, ſi voluntati noſtre reſponderet, eſſet uberrimus: nec minimum tamen, qui hæc legerit, eſſe iudicabit.

ACROAMA. mos erat apud ueteres, qui hodie nullus eſt, ut, in fabulis agendis, actionem hiſtrionum muſica ſymphonia commẽdaret. vnde illud, tibiis dextris, & ſiniſtris, aut, paribus, & imparibus, aut, Serranis, & Phrygijs. erat igitur in uoce hiſtrionum actio: erat in muſica ſymphonia, quòd acroama dicebatur, inde ſcilicet, quòd hæc fabulæ pars auribus perciperetur, & auditio quædam eſſet, animum leniẽte muſico concentu, ſicut illa, quæ ad actionẽ hiſtrionum pertinebat, ſpectantium oculos oblectabat. atque hanc fuiſſe acroamatis ſignificationem, loci demonſtrant, quos in antiquorum ſcriptis obſeruauimus. nã in oratione pro Archia diſtinxit acroama & uocem, id eſt eum qui fidibus, & eum qui uoce caneret. Cum, inquit, ab eo quæreretur, quod acroama, aut cuius uocem libentiſsime audiret; reſpondit, eius, à quo ſua uirtus optime prædicaretur. & in Verrem, acroama pro homine potius, quàm pro re, plane conſtat eſſe uſurpatum. ſunt enim hæc uerba. Hic quaſi feſtiuum acroama, ne ſine corollario diſcederet, emblemata auellenda curauit. ſed nuſquam apertius, quàm apud Macrobium, quid acroama ſit, intelligitur. eſt enim certe is, qui fidibus, non is, qui uoce delectat. Saturnaliorum, inquit, libro II. Delectatus inter cœnam erat Auguſtus pueris ſymphoniacis Turonij Flacci mangonis, atque eos frumento donauerat, cum in alia acroamata fuiſſet liberalis nummis: eoſdemq́; poſtea Turonius æque inter cœnã quærenti Cæſari ſic excuſauit, Ad molas ſunt. In oratione autem pro Sextio, de P. Clodio: Ipſe ille maxime ludius, non ſolum ſpectator, ſed actor, & acroama. quod ideo dixit Cicero, quia Clodius utrunq; munus, & hiſtrionis, & muſici, obiret. Ex noſtro commentario in orationem pro Sextio.

ACTVARIVS limes eſt, qui primus actus eſt ab eo quintus quiſque: quem ſi numeres cum primo erit ſextus: quoniam quinque centurias ſex limites cludunt. Actuarij autem extra maximos, D: & K. latitudinem habent ped. XII. Per hos iter populo, ſicut per viam publicam debetur. ita enim cautum eſt lege Sempronia, & Cornelia, & Iulia. Quidam ex his latiores ſunt XII pedibus, vt hi qui ſunt per uiam publicam militarem acti. habent enim latitudines uitæ publicæ. Hæc tradita ſunt ab Hygeno in libro de limitibus conſtituendis.

ACTVS, agreſtis menſuræ genus fuit, de quo dictum eſt in dictione Menſura.

ADOPTIO lege curiata fiebat. licebat autem non patricio plebeium, ſed plebeio patricium adoptare. atque hoc in genere tria lex iubebat obſeruari: primum, vt is adoptaret, qui neque procreare iam liberos poſſet, & cum potuiſſet, expertus eſſet: alterum, ut tum generum ac dignitatis, tum ſacrorum ratio haberetur, id eſt, vt ita fieret adoptio, ut ne quid aut de dignitate generum, aut de ſacrorum religione minueretur: tertium, ne qua omnino calumnia, ne qua fraus, ne quis dolus adhiberetur: quæ ſi ſeruarentur omnia, tum adoptionem recte fieri. nihil tamen horum in adoptione P. Clodii ſeruatum eſſe, arguit Cicero in oratione pro domo ſua: neque ſolum ob hanc cauſſam ait eſſe infirmam irritante illam adoptionem, verum etiam, quòd, cum curiata lex ferretur, tum ſeruatum de cœlo ſit: quod cum fieret, neque legem ferri, neque omnino quicquam agi cum populo licebat. primum enim adoptandi cauſſas eſſe oportuit, de quibus pontifices iudices erant: deinde, ſi cauſſæ probarentur, curiata lex ferebatur: quam qui ferret, is

omnia seruare debebat, quæ in ceteris legibus, cum ferretur, seruari mos fuit. quod vtrunque significat Cicero in ea oratione, cum ait: Vt is adoptet, qui, quod natura iam assequi non potest, legitimo & pontificio iure quærat. itaque, quod est apud Tacitum lib. XII: Lege curiata apud pontifices adoptio fiebat; id ita est intelligendum, vt, nisi & lex ferretur, & adoptandi caussas pontifices probassent, adoptio fieri non posset. vtrunque vero separatim agebatur; cum de causis pontifices cognoscerent, legem vero magistratus ferret. Adoptantis autem ætatem XVIII annis maiorem, quàm eius, qui adoptaretur, esse oportere, à Modestino scriptum est his verbis: Non tantum cum quis adoptat, sed & cum arrogat, maior esse debet eo, quem sibi per adoptionem, vel per arrogationem filium facit; sed vtiq; plena pubertate, id est XVIII annis, eum præcedere debet. Ex libro nostro de egibus Romanis.

ADRIANVS ager limitibus maritimis & Gallicis quos nos D. & K. appellamus, finitur, per rationē arcarum, riparum, canabularum, vel nouercarum, quod tegulis construitur. aliis uero locis muris, macerijs, scorofionibus, congerijs, catbuntulis, terminis Augusteis, fluminum cursibus. Ex libro de limitibus agrorum.

AGER latine appellari dicitur, eo quòd in eo agatur aliquid. alij agrum ex græco nominari manifestius credunt: vnde & uilla græce choragros dicitur. villa autē à vallo, id est aggere terræ nuncupata, quod pro limite constitui solet. Et possesiones quæ dicuntur, item fundi, prædia, rura, agri sunt: sed hoc differunt, quòd possessiones sunt agri late patētes, publici priuatiq;, quos initio non mancipatione, sed quisque, vt potuit, occupauit, atque possedit: vnde & nuncupati. Fundus autem dictus, quod in eo fundatur vel stabilitur testimonium. & tam vrbanum ædificium, quàm rusticum fundus intelligēdum est. Prædium appellatum, quod ex omnibus patris familias maxime prouidetur, id est apparet, quasi præuidium: vel quòd antiqui agros, quos bello ceperant, vt prædæ nomine habebant. Rura vero incultos agros, id est siluas, & pascua, veteres dicebant. Agrorum nomina multa sunt, cōpascuus, alluuius, arcifinius, noualis, squalidus, vliginosus, subsecíuus. quorum nominum rationem exponemus. Compascuus ager dictus, quia diuisoribus agrorum relictus est ad pascendum communiter vicinis. Alluuius ager est, quem paulatim fluuius in agrum reddit. Arcifinius ager dictus est, quia certis linearum mensuris non continetur, sed arcentur fines eius obiectu fluminum, montium, arborum: vnde & in his agris nihil subsecíuorum interuenit. Noualis ager est, primū proscissus, siue qui alternis annis vacat, nouandarum sibi virium caussa. noualia enim semel cum fructu erunt, & semel vacua. Squalidus ager, quasi excolidus, quòd iam à cultura exierit, sicut exconsul, quòd à consulatu discesserit. Vliginosus ager est semper humidus. nam humidus dicitur, qui aliquando siccatur. vligo enim humor terræ est naturalis, ab ea nunquam recedens. Subsecíua sunt proprie, quæ quæstor de materia præcidens, quasi superuacua abijcit. inde & subsecíui agri, quos in pertica diuisos recusant, quasi steriles, aut palustres. Ex libello variorum auctorum de limitibus.

AGRORVM qualitates Iulius Frontinus his verbis persecutus est. Agrorum qualitates sunt tres: vna agri diuisi & assignati: altera, mensura per extremitates comprehensi: tertia arcifinii, qui nulla mensura continetur. Ager diuisus assignatus, est coloniarum. hic habet conditiones duas, vnam, qua plerunque limitibus continetur; alteram, qua per proximos possessionum rigores assignatus est, sicut in Campania Suessæ, Aruncæ. quidquid autem secundum hanc conditionem in longitudinem est delimatum, per strigas appellatur; quidquid per altitudinem, per scamna. ager ergo limitatus, hac similitudine decumanis & cardinibus continetur. ager per strigas & per scamna diuisus & assignatus, est more antiquo in hac similitudine, qua in prouinciis arua publica coluntur. Ager est mensura comprehensus, cuius modus uniuersus ciuitati est assignatus, sicut in Lusitania Salmaticensibus, aut in Hispania Citeriore Palatinis, & cōpluribus prouincijs. tributarius solus per uniuersitatem populis est definitus. eadem ratione & priuatorum agrorum mensuræ aguntur hunc agrum multis locis mensores, quamuis extremum mēsura comprehenderint, in formam, in modum limitum cōdiderunt. Ager est arcifinius, qui nulla mensura cōtinetur: finitur secundum antiquam obseruationem, fluminibus, fossis, montibus, vijs, arboribus antemissis, aquarū diuortijs, & si qua loca, hoc est quæ ante à possessore potuerunt obtineri. nam ager arcifinius sicut ait Varro, ab arcendis hostibus est appellatus: qui postea interuentu litium, per ea loca, quibus finit, terminos accipere cœpit. In his agris nullum ius subsecíuorum interuenit. subsecíuum est, quòd à subsecante linea nomen accepit. Subsecíuorum genera sunt duo, vnum, quod in extremis assignatorum finium centuria expleri non potuit. Aliud genus subsecíuorum, quod in medijs assignationibus, & integris centurijs interuenit. quidquid enim inter IIII. limites minus, quàm interclusum est, fuerit assignatū, in hac remanet appellatione: ideo quòd is modus, qui assignationi superest, linea cludatur, & subsecetur. nam & reliquarum mensurarū actus, quidquid inter normalem lineam, & extremitatem interest, subsecíuum appellatur. Est ager similis subsecíuorum conditioni extraclusus, & non assignatus; qui si reip. populi Romani, aut ipsius coloniæ, cuius fine circūdatur, siue peregrinæ vrbi, aut locis sacris, aut religiosis æque ad populum Romanum pertinentibus datus non est, iure subsecíuorum, in eius, qui assignare potuerit, remanet potestate. Ager extraclusus est, qui intra finitimam lineam, & centuriatis interiacet: ideoq; extraclusus, quia vltra limitem finitima linea clauditur. Ex Frontino de limitibus agrorum.

AGNA vocabatur actus, mensuræ genus agrestis, à rusticis prouinciæ Bæticæ. Ex libello variorum auctorum de limitibus.

ALLVVIONVM, quæ contingere solēt in prædijs, quæ ripis quorundam fluminum terminantur, ea natura est, vt semper incerta possessio, incertum sit eius dominium, quod possessori per alluuionem adcrescet. nam quod hodie possidemus, non nunquam altero die vicini fundi dominio in alterā fluminis ripam translatum adquiritur. nec tamen, apud quē decrescit,

decrescit, remanet, sed plerunque redit ad priorem dominum cum augmento: sæpe nec ad posteriorem manet, nec redit ad priorem, sed in arena fluminis inundatione soluitur: ideoq; suggestione culminis tui admittitur, vt iudicio agrimensoris finiatur. non de Aegyptijs solis, nec de limi tantum alluuionibus loquimur, sed, quod salubre est orbi terrarum, atque omnibus prouinciis, promulgamus, vt ea quæ per alluuionem possessoribus acquiruntur, neque ab ærario vendi, neque à quolibet peti, nec separatim censeri, uel functiones exigi, perpetua lege valitura sancimus: ne alluuionum ignorare vitia, vel rem noxiam possessoribus indicere videamur. Similiter nec quidem quæ paludibus antea, vel pascuis videbantur adscripta, si sumptibus ac laboribus possessorum nunc ad frugum fertilitatem translata sunt, vel vendi, vel peti, uel quasi fertilia separatim censeri, vel functiones exigi concedimus: ne hi doleant diligenter operam suam agri dedisse culturæ, ne diligentiam suam sibi damnosam intelligant. Hæc ex Frontino de limitibus agrorum: quæ ille recitat ex epistola Theodosij & Valentiniani imperatorum. Agenus autem & ipse in libello de limitibus agrorum sic inquit. De alluuione obseruatio est, si hæc in occupatoriis agitur agris: quidquid vis aquæ abstulerit, repetitionem nemo habet. quæ res necessitatem ripæ muniendæ iniungit, ita tamen, vt sine alterius damno quidquam fiat. Si uero in diuisa & assignata regione tractabitur, nihil amittet possessor: quoniam formis per centurias certus cuique modus ascriptus est: circa Padum autem cum ageretur, quod flumen torrens, & aliquando tam violentum decurrit, vt alueum mutet, & multorum late agros trans ripam, vt ita dicam, transferat: sæpe etiam insulas efficit. At Cassius Longinus, vir prudentissimus, iuris auctor, hoc statuit, ut, quidquid aqua lambendo abstulerit, id possessor amittat: quoniam scilicet ripam suam sine alterius damno tueri debet. Si vero maiore vi decurrens alueum mutasset, suum quisque modum agnosceret: quia non possessoris negligentia, sed tempestatis violentia abreptum apparet. Si vero insulam fecisset, à cuius agro fecisset id possideret, at si ex communi, quisque suum reciperet. Scio enim quibusdã regionibus cum assignarentur agri, adscriptum aliquod per centurias flumini. hoc autem prouidit auctor diuidendorum agrorum: vt quoties tempestas fluuium concitasset, nón per regionem excedens alueum vagaretur, sed sine iniuria cuiusquam deflueret. hos tamen agros, id est hunc omnem modum qui flumini adscriptus est, resp. quibusdã vendidit. hæ quæstiones maxime in Gallia tota mouentur, quæ multis contecta fluminibus immodicas alpium niues in mare transmittit, & subitarum regelationum repentinas inundationes patitur. Ali quibus locis impetrauerunt possessores à præside prouinciæ, ut aliquam latitudinem flumini daret. nam & in Italia Pisaurum flumini latitudo est assignata eatenus, quousque alluebat.

Alluvius ager à veteribus dicebatur, quem paulatim fluuius in agrum reddit.

Ampliatio, & comperendinatio, differunt omnino inter se, nec tamen, in quo plane differant, satis constat. qua de re recitabimus primum Pediani verba; deinde, quid sentiamus ipsi, exponemus. Pedianus igitur sic. Ante legem Glauciæ de comperendinatione, aut statim sententia dicebatur, si absoluendus esset reus: aut, Amplius, pronunciabatur, si videretur esse damnandus, cum dixissent iudices, Non liquet, hoc est, obscura caussa est. itaque ea pars, interposita dilatione, dicebat, in cuius peroratione videbatur obscuritas. comperendinatio vero utriusque partis recitatio est. & infra subiungit hæc. Alij sic. Inter comperendinationem & ampliationem hoc interest, quòd comperendinatio ex una tantum re dabatur, cum caussam iudex non intelligeret. & omnino, si uidebatur iudicibus bona caussa, absoluebant reum; si mala, non statim condemnabant, sed hac excusatione parcebant. nam, cum condemnandi nota esset C litera, absoluẽdi A; ampliandi signum N L dabant; quo significant non liquere: unde ampliatio nascebatur. quibus ex uerbis primum illud intelligitur, in ampliatione aut accusatorem solum, aut defensorem iterum caussam egisse: deinde, etiam hoc constat, esse, Amplius, pronunciatum, non cum ambigeretur, absoluendus, an condemnandus esset reus, sed cum ita dilucide pateret culpa, ut condemnandus omnino uideretur. in quo tamen, ut, quasi ad excusandam dilationem, speciem aliquam dubitationis præ se ferrent, ampliãdi signum in tabellis dabant N L: tumq; iterum dicebat is, uel pro reo, uel contra reum, qui, quod proposuerat, argumentis non satis probasse uideretur. Quod ad primum attinet; etsi Pediano, sicuti debeo, tribuo plurimum; quæro tamen, uere ne senserit, an secus. uenit enim in mentem suspicari, ne, quemadmodum in comperendinatione, sic in ampliatione ab utraq; parte iterum acta caussa sit. Liuius enim lib. XLIII. caussam de repetundis ex ampliatione vtrinque ait esse actam. idem ex iis verbis possum conijcere, quæ sunt apud Ciceronem lib. I. in Verrem: Quid ego nunc in altera actione Cn. Dolabellæ spiritus, quid huius lacrimas, & concursationes proferam? vocat alteram actionem post ampliationem. quod verbum spectare potius utranque partem, quàm alterutrã, videtur. & Asconius ipse, non dubito, quin idem senserit. subiungit enim hæc in suo commentario: Hic apparet, etiam in ampliatione sic alteram dici, quemadmodum in comperendinatione. De illo altero, cum dixit, ampliationem fuisse, non in caussa dubia, sed in manifesta rei culpa, non ad caussam melius cognoscendam, sed ad damnationem differendam: plane non assentior: nec tamen audeo dissentire. libenter enim existimauerim, Amplius, esse pronunciatum, cum obscura caussa esset, nec de absolutione, aut condemnatione satis liqueret, propterea q; amplius requiri ad caussam demonstrandam videretur. nam si ampliatio futuræ damnationis esset signum: quorsum, cum de Philodamo esset, Amplius, pronunciatum, tantopere Dolabella & Verres contendissent, vt condemnaretur? non opera superuacanea fuisset? contenderunt autem, quia videbant posse fieri, vt absolueretur. quid? Pedianus ipse nonne contra suam sententiam loquitur? quasi enim oblitus ea, quæ ante de ampliatione dixerat, hoc in loco ait. Mos veterum hic fuerat, vt, si absoluendus,

quis esset, statim absolueretur; si damnandus, statim damnaretur; si caussa non esset idonea ad damnationem, absolui tamen non posset, Amplius pronunciaretur. Sed fortasse Pedianus excusari poterit, si tempora distinguantur, hoc modo; vt ante legem Glauciæ ampliatio fuerit dilatæ condemnationis indicium, post legem vero Glauciæ, obscuritatis, nec satis exploratæ sententiæ. vtrunque sane duo Ciceronis loca, si quis attenderit, videntur ostendere: primum, in iudicio Philodami, de quo proxime dictum est. ibi enim, dubium fuisse post damnationem euentum iudicij, plane constat. deinde, cum ea dixit in eodem libro: Verum, vt opinor, Glaucia primus tulit, vt comperendinaretur reus. antea vel iudicari primo poterat, vel, Amplius, pronunciari. vtram igitur putas legem molliorem? opinor, illam veterem: qua vel cito absolui, vel tarde condemnari licebat. nam hoc, Tarde condemnari, ad illud, quod proxime dixerat, refertur; Amplius, pronunciari. vt ampliatio nihil aliud, quàm tardam condemnationem, significare videatur. Differt etiam in hoc à comperendinatione ampliatio, quòd ampliatio tantum à iudicum arbitrio ac voluntate pendet, comperendinatio vero est illa quidem in iudicibus posita, sed petente vel accusatore, vel defensore. nam, nisi alteruter, aut vterque petiisset, nihil iudices de comperendinando reo cogitassent. non potuisse autem comperendinationem inuitis iudicibus omitti, Pedianus docet, cum ait, ideo testibus vsum esse Ciceronem, vt, si posset, comperendinationem tolleret. sperabat enim Cicero, caussa per testes patefacta, iudicibusq; probata, futurum vt de tollenda comperendinatione à iudicibus impetraret. ergo, tum in iudicibus, tum in accusatore ac defensore situm fuisse comperendinandi ius, vere dixi. Differebant etiam origine ampliatio, & comperendinatio. nam, vetustiorem fuisse ampliationẽ, verba Ciceronis de lege Glauciæ demonstrant. &, P. Licinio C. Cassio cos. hoc est multis ante primã de repetundis legem annis, quam à L. Pisone latam diximus, ampliatos esse reos in iudicio repetundarum, apud Liuium lib. XLIII. animaduertimus.

Ex libro nostro de Legib. Romanis.

ANVLVS. primus Prometheus fertur circulum ferreũ, incluso lapide, digito circundedisse. qua consuetudine homines vsi anulos habere cœperunt. anuli autem per diminutionem dicti à circulis & anis, qui sunt circum brachia, & circum crura. Anulos homines primum gestare cœperunt quarto à pollice digito; quòd ea vena quædam ad cor vsq; pertingat; quam notandam ornandamq; aliquo insigni veteres putauerunt. Apud Romanos anuli de publico dabantur, & non sine discrimine. nam dignitate præcipuis viris gemmati dabantur, cæteris solidi. anulum aureum neque seruus, neque libertinus gestabat in publico: sed anulo aureo liberi vtebantur; libertini argenteo, serui ferreo. Apud veteres vltra unum anulum vti, infame habitum uiro. Gracchus in Meuium: Considerate Quirites sinistram eius: en, cuius auctoritatem sequimini; qui propter mulierum cupiditatem, vt mulier est ornatus. Crassus, qui apud Parthos periit, in senectute duos habuit anulos, caussam præferens, quòd pecunia ei immensa creuisset. Feminæ non usæ sunt anulis, nisi quos virgini sponsus miserat: neque amplius quàm binos anulos aureos in digitis habere solebant. Inter genera anulorum sunt, vngulus, Samothracius, Tynius. vngulus est gemmatus, vocatusq; hoc nomine, quia, sicut vngula carni, ita gemma anuli auro accingitur. Samothracius aureus est quidem, sed capitulo ferreo, à loco ita vocatus. Tynius purus est, primum in Bithynia fabricatus, quàm olim Tynam vocabant. Flaccus.

> Lucentes mea vita nec smaragdos,
> Berillos mihi * nec nitentes
> Nec præcandida margarita quæro:
> Nec quos Thynica lima perpoliuit
> Anellos, nec Iaspios lapillos.

Isidorus de etimologijs.

APOLLINARES ludi cum in vnum annum vouerentur, incertoq; die fierent; senatus P. Licinium Varum, prætorem vrb. ferre ad populum iussit, ut in perpetuum in statum diem vouerentur. hi ludi, cũ Annibal esset in Italia, ex Martij, clari vatis, carmine primum instituti: cuius in libris hæc inuenta Liuius recitat lib. v, eademq; fere & Macrobius lĩ. Sat. I. Hostes, Romani si expellere vultis; Apollini vouendos censeo ludos, qui quotannis comiter Apollini fiant: cũ populus dederit ex publico partem, priuati vti conferant pro se, suisq;. ijs ludis faciendis præerit prætor is, qui ius populo plebiq; dabit summum. Xuiri græco ritu sacra faciant. hoc inuento carmine, censuerunt patres Apollini ludos uouendos faciendosq; voueri autem, & fieri à prætore vrb. quòd is esse videretur, qui ius populo plebiq; summum daret: cum facti essent, duodecim millia æris prætori ad rem diuinam, & duas hostias maiores dandas: & vt Xuiri sacra ritu græco facerent, hisq; hostijs, Apollini boue aurato, & capris duabus albis auratis, Latonæ boue femina aurata. ludos prætor cum facturus esset, edixit, ut populus per eos ludos stipem Apollini, quantam commodum esset, conferret. populus eos coronatus spectauit. matronæ supplicauere: vulgoq; apertis ianuis in propatulo epulati sunt: celeberq; dies omni cæremoniarum genere fuit. Anno proximo, referente Calpurnio prætore, decreuit senatus, ut ij ludi in perpetuum vouerentur. triennio post, ut in perpetuum in statum diem vouerentur. P. Varus, vt diximus, prætor vrb. à senatu iussus, legem tulit; & ex ea lege ipse primus vouit, fecitq; ante diem II nonas Quint. eumq; diem solennem deinde seruatum esse Liuius tradidit. ego tamen M. Bruti, qui Cæsarem interfecit, prætoris vrbani absentis nomine, neque vno die tantum, neque II nonas Quint. factos inuenio, sed, cum nonis Quint. essent commissi, usque ad III idus datos fuisse. quod ex duobus locis epist. ad Att. lib. XVI colligitur. atque hoc ipsum, de pluribus ludorum Apollinarium diebus, confirmat satis plane, vt uidetur, Liuius libro XXXVII, his verbis: Ludis Apollinaribus ad v idus Quint. cœlo sereno, interdiu obscurata lux est.

Ex libro nostro de legib. Romanis.

ARCIFINIVS ager dictus est, quia certis linearum mensuris non continetur, sed arcentur fines eius, obiectu fluminum, montium, arborum: vnde & in his agris nihil subsecivorũ interuenit. Sic in libro variorum auctorũ de limitibus. Siculus autẽ Flaccus, Occupatorii, inquit, dicuntur agri, quos quidã arcifinales

arciſinales vocant. ij autem arciſinales dici debent, quibus agris victor populus occupando nomen dedit. bellis enim geſtis, victores populi terras omnes, ex quibus victos eiecerunt, publice atque uniuerſaliter territorium dixerunt, intra quos fines ius ducendi eſſet: deinde, vt quiſq; virtute colendi occupauit, arcendo vicinum, arciſinalem dixit. Et apud Frontinum hæc legimus. Ager arciſinius, ſicut ait Varro, ab arcendis hoſtibus eſt appellatus: qui poſtea, interuentu litium, per ea loca, quibus finit, terminos accipere cœpit. in his agris nullum ius ſubſeciuorum interuenit. Arciſinales agri, & Arciſinij dicuntur, quorum fines deprehendi non poſſunt.

AVGVSTEI termini dicebantur in locis montanis poſiti, rotundi: quòd Auguſtus eos recenſuit, &, vbi fuerunt, lapides aliquos conſtituit, & omnem terram ſuis temporibus remenſurari voluit, ac veteranis aſsignari.

AVSPICIA. duo fuiſſe auſpiciorum genera, Dio narrat, vnum ſine obnunciatione, alterum cum obnunciatione. vtroque genere poteſtas agendi cum populo tollebatur: primo, vel ſi nulla omnino ſigna de cœlo monſtrarentur, nec obnunciaretur quidquã: altero, cum cœleſti aliquo ſigno viſo, quod publicam calamitatem portendere videretur, obnunciaret is, qui auſpicabatur, ei, qui agere cũ populo uellet. vtrũque genus, lege lata, ſuſtulit P. Clodius, Ciceronis inimicus. de quo ſic in oratione pro Sextio. Iiſdem conſulibus ſedentibus, atque inſpectãtibus, lata lex eſt, ne auſpicia valerẽt, ne quis obnũciaret, ne quis legi intercederet. Ex noſtris commentarijs in orationem pro Sextio.

BRVTVS. & Bruti, & Scæuæ, & Bubulci, cognomina gentis Iuniæ fuerunt. Brutorum præcipue nominantur, Lucius ille Brutus, qui reges eiecit; & M. Brutus, qui Cæſarẽ occidit. Lucius patricius fuit: de Marco, patricius fuerit, an plebeius, poteſt ambigi. patricium fuiſſe, Poſidonius philoſophus, eumq; ſecutus Plutarchus affirmat. Brutum enim eum, qui reges expulit, tres filios habuiſſe, duos, quos participes coniurationis in remp. vltimo ſupplicio, patre conſule ſpectante, affectos, hiſtoriæ narrant; tertium, vnde Iunia gens propagata eſt, & à quo M. Brutus originem duxit. Contra, plebeium ut fuiſſe credamus, Dionyſij Halicarnaſſei facit auctoritas. nam, etſi Plutarchum, pro eo, ac debeo, plurimi facio: tamen Halicarnaſſeum, qui nititur argumentis, libentius, hac quidem in re, auctorem ſequor. Plutarchi eſt ſimplex & nuda narratio. nam illud neſcio quid, quod affert ex Poſidonio; ipſius Poſidonij ætate fuiſſe Romæ præſtantes ex ea gente viros, quorum forma ad ſimilitudinem imaginis accederet illius Bruti, qui ciuitatem dominatu regio liberauit, ita plane nihil eſt, vt refellendum non exiſtimem. Noſter autem Cicero, cum in Philippicis orationibus, & in libro de claris oratoribus dixit idem, quod poſtea Poſidonius, & Plutarchus; potuit id Bruto gratificari; quem tum vnice diligebat, tum ad ſtudium libertatis recuperandæ facilius impelli poſſe exiſtimabat, ſi ab illo Bruto, qui primus Romæ iugum ſeruitutis virtute depulerat, progenitum oſtenderet. Dionyſij ratio hæc eſt, eaq;, vt mihi videtur, admodum firma. Si Lucius ille Brutus, qui libertatem Romæ conſtituit, virilem ſtirpem reliquiſſet; eius poſteri patricij fuiſſent. quòd ſi patricij; conſulatum ſine dubio multi geſsiſſent. at per annos CC, quod faſti declarant, conſul Romæ Iunius nemo fuit. nã, quòd, Scæuas, & Bubulcos, qui, vt diximus, Iunii fuere, conſules videas, CC poſt reges exactos annis; hoc potius docemur argumento, plebeios fuiſſe, quàm patricios: cum in conſulatu collegas habuerint de gente patricia; eo porro tempore conſules fuerint, cum, eũ magiſtratum duobus patricijs mandari, lex Licinia vetaret. Præterea, in eiuſdem Dionyſii hiſtoria tribunum pl. video Brutum quendam, plebeiæ partis defenſorem acerrimum; item alterum in oratione pro Quinctio; alios etiam alibi. quos, vt opinor, de gente Iunia fuiſſe, nemo negabit; &, plebeios fuiſſe, ideo putandum eſt, quòd tribunatum pl. plebeijs tantum hominibus deferri, leges iuberent. Liuius ſane duos tantum nominat Bruti filios: in quos, coniurationis crimine conuictos, animaduerſum eſt. ſed verbum addit nullum, vnde, vllum præterea Bruti filium fuiſſe, poſsit intelligi. Apud Dionem eadem fere, quæ apud Liuium, leguntur: vt nõ facile, vtrum ſenſerit, diiudicare liceat. itaque dubitatio ex Dionyſio, Plutarcho, Poſidonio tota naſcitur; quanquam ego quidem, cum argumenta illa duo, quæ poſui, cum animo meo conſidero, vnum, de nullo Iunio per CC annos, poſt reges eiectos, cõſule; alterum, de Brutis tribunis pl. quos Dionyſius, & Cicero nominant: non admodum eſſe uideo, cur dubitem. & ab eo Bruto, quem contra patres multa pro plebe geſsiſſe Dionyſius memorat, potuit M. Brutus, Seruiliæ filius, ceteriq; Bruti eius ætatis ortum trahere: is porro ab aliquo L. Bruti patricii liberto. nam liberti ita familiæ nomen aſſumebant, vt patricij, licet ab homine patricio manumiſsi, tamen eſſe non poſſent. Ex noſtro commentario ad Q. Fratrem.

CANDETVM Galli appellant in areis vrbanis ſpatium centum pedum, quaſi centeatum: in agreſtibus autem, pedum centum quinquaginta quadratorum iuſtum candetum uocant. Ex libello uariorum auctorum de limitibus.

CAPITALE crimen non ita plane eſt intelligendum, quòd uita priuaretur is, qui crimine capitali damnatus erat; ſed ideo capitale, quòd eum, qui damnatus erat, captis pœna ſequeretur. capitis autem pœna uel libertatis, uel ciuitatis amiſsio dicebatur. quam utranque capitis diminutionem uocabant. at capitis diminutio cum triplex eſſet, maxima, media, minima; non omnis tamen pœna fuit, ſed tantum duæ priores, maxima, quæ libertatis ademptione fiebat; & media, quæ ciuitatis. minima, cum familia mutaretur, beneficium potius, quàm pœna, fuit. quòd ſi cui magiſtratus adimeretur; capitis ea diminutio non fuit; ut inſtit. lib. I. legimus: ſicuti capitis diminutio fuit manente magiſtratu, ut in emancipationem filii: quod libro XLVIII. de capite minutis traditum eſt. quocunque autẽ in crimine vel maxima, vel media capitis diminutio ſequeretur, capitale illud eſſe crimen dicebatur. Ex Libro noſtro de legibus Romanis.

CRIMEN. publica ſunt crimina, & priuata. publica capitalia, & non capitalia. priuata aut cum infamia, aut ſine infamia. Capitalia crimina publicis iudiciis omnia cognoſcebantur: non item publica iudicia

de capitalibus omnia criminibus fiebant. nam, ut instit. lib. IIII traditum est, si quam infamiam irrogabant publica iudicia cum damno pecuniario, publica quidem erant, non tamen capitalia. quod quidem si de caussis publicis, in quibus cum detrimento rei familiaris famæ iactura coniungeretur, verum est: multo magis de priuatis. & hoc ipsum declarat Cicero satis aperte in epistola ad Pætum, his verbis. Iudicia nõ solemus omnia tractare vno modo. priuatas caussas, & eas tenues, agimus subtilius; capitis, aut famæ, scilicet ornatius. seiunxit enim à caussis capitalibus caussas famæ, siue publicas, siue priuatas. sed ipse me in dubitationem reuoco. Si caussæ famæ capitales nõ sunt: cur Quinctij caussam, quæ famæ est, capitalem Cicero significat? ait enim in exordio: Quid hoc iniquius, aut indignius, quàm me, qui caput alterius, famam, fortunasq; defendam, priore loco caussam dicere? & infra: Clamabat Quinctius; sese idcirco nolle satisdare, ne videretur iudicasse bona sua ex edicto possessa esse: sponsionem porro si istiusmodi faceret, se, id quod nunc euenit, de capite suo priorem caussam esse dicturum. & in extrema oratione: Horribile est, caussam capitis dicere: horribilius, priore loco dicere. sane non leuiter aliquandiu hæc me loca, & alia huiusmodi in ea oratione perturbarunt, eoq; magis, quòd caussa Quinctii ad recuperatorem agitur. ex quo sequitur, vt priuata sit. recuperatores enim, & centum viri, & arbitri, iudices sunt, (liceat hic arbitros inter iudices, vocabulo minime proprio, nominare) ciuilibus in controuersiis ab vrbano prætore dati. caussam porro capitalem ad recuperatorem agi ita mihi absurdũ, ita non rationi consentaneum videbatur, vt persuaderi nullo modo posset. sed fortasse, vt sæpe distinctione veritas illucescit, idem hic quoque potest euenire. cogitaui, nũquid, caussam esse capitalem, &, agi de capite, siue, capitis esse caussam, idem sit. non enim dubito, quin, caussæ capitales quæ uocantur, eædem caussæ capitis vocari omnes possint: quæ vero capitis, fortasse non omnes item capitales. nam caussa capitis Quinctiana dicitur: quam tamen nullo modo capitalem fuisse concedo: cum in ea neque de libertate, neque de ciuitate adimenda, quæ capitalia fuisse iudicia notum est, agatur. & caussa Mancini, quem, vt Cicero, & alij prodiderunt, à patre patrato ex S.C. Numantinis deditum, Numantini non receperunt, caussa quidem capitis est, (agitur enim in ea de ciuitate, de libertate, de capite) capitalis tamen non est. in capitalibus enim quæritur de crimine, & damnatos diminutio capitis ex iudicum sententia sequitur: in alijs autem capitis caussis agitur quidem de capite, non tamen quæritur de crimine; capitisq; diminutio vel nulla sequitur, vt in caussa Quinctij, vel, si sequitur, ut in caussa Mancini, non sequitur vti pœna à iudicibus irrogata, sed ideo sequitur, quia is, qui iam deditus erat ex S. C. Numantinis, capite fuisse diminutus ostenditur: ita ut iudex non iudicet, sit, nec ne, capite muniendus; quod fit in caussis capitalibus; sed, fuerit ne antea, an non fuerit, capite diminutus: & status hominis non tunc mutatur, sed, qualis sit, cognoscitur. itaque, cum de eo dixit Cicero lib. I. de oratore, Quam possumus reperire ex omnibus rebus ciuilibus caussam, contentionemque maiorem, quàm de ordine, de ciuitate, de libertate, de capite hominis consularis? crimen nullum significauit, cuius criminis caussa vocatus in iudicium Mancinus, periculum amittẽdæ ciuitatis, aut libertatis in eo iudicio subiret; sed facultatem indicibus cognoscendi, ac statuendi datam intellexit, eas ne res æque Mancinus possideret, atque antea quàm à patre patrato esset deditus, an vero, quia deditus esset, amisisset, etiam si receptus à Numantinis non esset. quare capitalis caussa non fuit: actum tamen esse de capite, ob eam, quam expo sui, caussam recte Cicero dixit. At, quod ad Mancini caussam attinet, ferri potest. extat enim ratio, cur, in ea de capite agi, dicatur. in caussa uero Quinctij, in qua nullo modo neque de ciuitate, neque de libertate agebatur, mentio capitis vnde ducta? an ex eo, quia caput pro existimatione vsurpari posse videatur? repugnat vetus loquendi consuetudo: nec huius generis exempla licet inuenire potius igitur, ex orationis licẽtia, crediderim: vt exaggeretur res, ad inuidiam aduersus Neuium ex eius crudelitate, & misericordiam erga Quinctium ex eius periculo quærendam. atque hoc eo magis cõstat, quò Cicero nec in eo vere ac proprie loquitur, cum eam vocat accusationem, quæ sponsi caussa est: nec, cum ait, Quem nunc interficere nefarie cupis: quandòquidem ciuibus Romanis eripi nullo crimine vita posset. caussam vero non esse capitalem, proprijs ipse verbis clare demonstrat in eo loco, iudicium, C. Aquilli, non de re pecuniaria, sed de fama, fortunisq; P. Quinctii uides. & cum dixit: Hortensius partes accusatoris obtinet: oratorie loquitur. nec enim re uera accusabat Hortẽsius, sed accusare uidebatur: nec est, nisi capitalibus in caussis, accusator. Redeo vnde diuerti. Publicorum criminum alia capitalia, alia non capitalia. quodq; notandum magis est, ne maiestatis quidem iudicium capitale semper fuit, cum tamen publicũ semper esset. nam Claudiæ Vestalis, Appii Cæci filiæ, C. Fundanius, & Ti. Sempronius ædiles pl. quòd populo R. calamitatem esset imprecata, multam dixerunt æris grauis XXV millia. quæ capitalis pœna non fuit. iudicium autem illud & publicum fuisse, inde patet, quòd ad populum factum est; idq; etiam Ateius Capito propterea inter publica iudicia retulit; & maiestatis nomine notarum, Suetonius in Tiberio significat his verbis: Claudia nouo more iudicium maiestatis apud populũ mulier subiit, quòd in conferta multitudine, ægre procedente carpento, palam optauerit, ut frater suus Pulcher reuiuisceret, atque iterum classem amitteret, quo minor turba Romæ foret. Publica vero capitalia crimina, hæc erant, incestus, maiestas, repetundæ, vis publica duplex, ea, quæ in remp. ac magistratus inferebatur, de qua lex Lutatia fuit, & ea, quæ in priuatos ciues, de qua Plotia, & aliæ leges: tum, peculatus, de residuis, inter sicarios, parricidium, veneficium, ambitus, pecuniæ ob iudicandum captæ, adulterium, de falsis, de plagiarijs, de tutorum fraude, de famosis libellis, de furto, clandestina coitio. quibus de criminibus aut ad prætorem, aut ad iudicem quæstionis, aut ad populum notio pertinebat. de maiestate, perduellione excepto, de vi, de repetundis, de crimine inter sicarios, de ambitu prætor quærebat: de incestu, & pduellione populũ, sed

tributis

tributis comitijs de incestu, tribuno pl. populum per tribus iu forum cogente; centuriatis autem de perduellione, cum in campum consul centuriatim populum aduocasset. de veneficio autem, & prætor, qui iudex quæstionis idem dicebatur, & iudex quæstionis, etiam si prætor non esset, cognoscebat. Prætores, quæ cuiusque futura esset quæstio, ante sorciebantur: vt deinde singulis de criminibus singuli, prout sors tulisset, cum consilio quærerent. vnum excipio prætorem vrb. qui nullo de crimine publico quærebat; itaq; nec quæsitor dicebatur; tantum, ciuilibus controuersiis ad eum delatis, ius dicebat, hoc est iudices, & iudicii formulā, quam sequerentur, dabat. nec enim prætor ipse iudicare solitus erat, sed, cum iudices, ab ipso dati, de controuersia cognouissent, ac iudicassent, exequebatur. ideo in omnibus ferme edictis prætorum legitur, Iudicium dabo. in quo posteriores lapsi sunt. est igitur aliud, ius dicere; aliud, iudicare: contra quàm, qui veterum iurisconsultorum libros ignorant, opinantur. & quemadmodum ciuilibus in rebus prætor non cognoscit, neque iudicat, sed ius dicit: sic, qui ab ipso iudices dati sunt, non ius dicūt, sed cognoscunt, ac iudicant. Verum & hæc ipsa, & alia paulo plenius in dictione prætor. de criminibus autem, quæ erant eiusmodi, vt cognitione digna viderentur, ea fere diximus singula autem crimina tractare, vt incestum, maiestatem, repetūdas, non videtur esse proprium huius loci. Ex libro de Legibus Romanis.

CARDO à veteribus dictus est limes, qui à meridiano ad septentrionem dirigeret: à mūdi cardine. Hoc Aggenus, & Hygenus tradiderunt.

CENSOR. quinquenne primum fuit censorum imperium, ea lege, quæ Geganio Macrino II, Quinctio Capitolino V cos. lata est: Qua simul illud sancitū, vt è gente patricia crearentur. sed eam legem sexennio post Mam. Aemilius dictator correxit, lege lata, ne plus quàm annua ac semestris censura esset. grauis enim omnis diuturna potestas in libera ciuitate. Censorum erat munus, ciuitatem censere, vectigalia locare, vitia notare. notatio autem, & animaduersio in improbos ciues non eiusdem erat generis. senator senatu mouebatur: eques equū publicum perdebat: plebeius in Cæritum tabulas referebatur, & ærarius fiebat, hoc est, ferendi suffragii, & capiendi muneris publici potestate omni priuabatur, vt tantum ad æra pro suo capite, tributi nomine, pendenda ciuis esset. Cærites enim, inquit Gellius, pro sacris bello Gallico receptis, custoditisq;, municipes sine suffragii iure facti: concessumq; illis, vt ciuitatis Romanæ honorem quidem caperent, negociis tamen atque oneribus vacarēt. hinc tabulæ Cærites appellatæ, in quas censores referri iubebant, quos notæ caussa suffragiis priuabant. adimebant igitur censores quod cuique ordini summum erat, senatori, ne in senatu esset; equiti, ne equitis insigne, publicum equum, & anulū aureum, haberet; plebeio, ne suffragium ferret. quod enim præterea posset adimi, nihil erat. suffragii porro amisionem sequebatur amisio simul omnium munerum publicorū, sicuti, suffragii iure concesso, scimus honorum simul ac munerum omnium partem esse datam. Erat ne ciui Romano senatori, dicet aliquis, præter ordinis amisionem, alia pœna? erat. nam interdum non modo aditu curiæ prohibebatur, verum etiam tribu mouebatur, in ærariosq́ue referebatur. moueri, autem tribu, est, in tribum ignobiliorem transferri, vt ex rustica in vrbanam, vel in aliam rusticam minus honoratam. Aemilium quidem Mamercinum, quòd cēsuræ tempus minuisset, à censoribus & senatu eiectum, & tribu motum, ærariumq; etiā, censu octuplicato, esse factum, Liuius lib. XXIX. scriptum reliquit. eodēq; modo ciues Romanos ordinis equestris non modo equo publico priuatos, verum etiā in ærarios relatos esse, ex Valerio Maximo, aliisq; didicimus. Censoriam autem notam, atque ignominiam ii, qui succedebant, censores plerunque soluebant. atque etiam, quod censor vnus statuerat, id alter sæpe mutabat. præterea, notatos à censoribus pristinum in locum restituere uel iudices, re cognita, & iudicata, suis sententijs, vel populus ipse suffragiis & poterat, & solebat. quòd si quis, è senatu eiectus, neque à censoribus sequentibus, neque à iudieibus, neque à populo in integrum restitutus esset vnam habebat in senatum redeundi viā, si honores illos denuo populi suffragijs consequeretur, quos qui gesserant, iis, etiam si lecti in senatū à censoribus non essent, patere tamen curiam leges iubebant. Caussæ, quibus ciues Romani à censoribus notarentur, multæ traduntur, vt, si quis conceptis uerbis peierasset; si, cum esset in prouincia, socios diripuisset, si pecuniam accepisse ob rem iudicandam putaretur; si propter æris magnitudinem prædia mancipasset; si paulo esset insolentior in sumptu: qua de re uerba sunt hæc apud Gelliū lib. IIII. Cornelium Rufinum, bis consulatu & dictatura functum, censor Fabricius senatu mouit ob luxuriæ notam, quòd decem pondo argenti facti haberet. notabantur etiam qui strigosiores equos haberent. quibus equus publicus adimebatur. omnium denique rerum nomine male audiētes, vt furti, peculatus, captarum pecuniarum, pro socio, quorum criminum turpia iudicia uocabantur, à censoribus notabantur: ut tamen iidem illarum ipsarum rerum postea iudiciis absoluti, ius suum, censorum animaduersione ademptum, sæpe recuperauerint. neque vnquam iis, in quos animaduertissent censores, propterea vel magistratum capere, vel iudicem legi, uel alterum accusare non licuit. In census pœna fuit grauissima, bonorum, & libertatis amissio: eamq; significat quidem Liuius, cum ait lib. I, Seruius censum maturauit metu legis de incensis latæ: narrat autem aperte Dionysius. τῷ δέ, inquit, μὴ τιμησαμένῳ τιμωρίαν ὥρισε, τῆς τε οὐσίας στέρεσθαι, καὶ αὐτὸν μαστιγωθέντα πωλεῖσθαι. Ex nostro libro de legibus, & ex libro de ciuitate Romana.

CENSVS. egregia multa sunt, nec à multis animaduersa, quæ de censu ciuium Romanorum à ueteribus tradita licet colligere. Censebantur ciues Romani, nō vbi ad ætatem ferendis armis idoneā, hoc est ad annos XVII, peruenerant; quod video quosdam existimasse; sed à quo primum die nati erant. nam si robustiores tantum censi essent; Ser. Tullio regnante, qui censum instituit, Romæ fuissent hominum ducēta millia. siquidem Liuius octuaginta millia, Dionysius etiā plures in primo censu commemorat. vt necesse sit, eos, qui nondum per ætatem gestare arma possent, (omitto senes affecta iā

ætate ob infirmitatem virium domi sedẽtes, aut in lectulis cubantes) haud fere pauciores ducentis millibus fuisse. tantoq; marium numero parem fuisse numerum feminarum, æque necessarium videtur. quod certe, ad æstimationem quidem iudicii mei, vix est vt credi posit demus, id quod verum est, vrbem Romam quinque regum virtute, ac sapientia rebus omnibus vehementer esse auctam. annorum vero CLXXIII spatio (in ipso enim regni principio Seruius, sextus rex, censum instituit) incrementa fuisse tanta, ut capitum ducenta millia, quam hodie multitudinẽ in vna aut altera Europæ vrbe vix, aut fortasse ne vix quidẽ inuenias, numerata sint, ita simile veri non est, vt monstri simile uideatur. ipse etiam Liui lib. IIII, cum ait; Q. Fabio T. Quinctio cos. cẽsa ciuium capita CXIIII millia, CCXIIII, præter orbos, orbasq;; nullam ætatem, orbis excepti, nullumq; sexum censu exclusum, satis indicat idemq; lib. LIX significat, cum inquit: Censa sunt capita CCCLXVIII millia, DXIII, præter orbos, & viduas. Quæ si cui dubia videntur argumẽta, Dionysij Alicarnassei legat historiam. nam ex eius verbis, quæ sunt lib. I, non modo cuiusque rem esse æstimatam, quod vnum Liuius, scriptor quandoque parum diligens, tradidit, verum etiam ætates omnium, vxores, liberos, locum vbi habitarent vel in vrbe uel in agro, publicis in tabulis notatum, planissime ostenditur. Quod autem ad libertinos attinet; eos item vna cum ingenuis esse censos, idem Dionysius eodem in loco significat. Vtrum vero, qui extra pomœrium, an soli qui intra pomœrium habitabant, censerentur, dubitare non licet: cum ab eodem & de agro Romano fieri mentionem videamus. Et vt de rusticis Romanis censis ex Dionysio, sic de municipibus, postea quàm communicari cœpta ciuitas est, plane constat ex eo Pediani loco: Conuenerat ex municipiis cuiuscunque modi multitudo, aut, propter comitia, suffragiorum causa, aut ludorum, aut vt censeretur. nec tamen obscure idem significant illa verba pro Cluentio: Illum tabulas publicas Latini censorias corrupisse, decuriones vniuersi iudicauerũt. certe enim de tabulis iis intelligit, in quas censores, cum ciuium Romanorum censum agerent, municipium nomina retulerant. Coloni ante bellum Punicum secundum non censebantur. ait enim Liuius sic lib. XXIX: Duodecim coloniarum quod nunquam antea factum erat, deferentibus censoribus, censum acceperunt: vt, quantum numero militum, quantum pecunia valerent, in publicis tabulis monumenta extarent. Censebantur quinto quoque anno, lustro scilicet confecto, quod integrum quatuor annorum spatium fuit. tametsi, vltra quadriennii interuallum, vel bello, vel domesticis discordiis, vel alio casu, sæpe productũ esse censum, obseruauimus. Magistratus huic muneri præfuit, primum, qui summus in vrbe fuit, reges duo postremi, Seruius, & Superbus; eiectisq; regibus, consules; deinde, cum consules bellis impedirentur, censores; qui ab re nomen acceperunt. Census in foro fiebat: lustrum in campo Martio condebatur, cæsis sue, oue, tauro: quod sacrificium & solitaurilia, & suouetaurilia vocabant. de lustro Liuius, Dionysius, omnes historiæ narrant. de censu inde conicio, quòd, equites trabeatos per medium forum idibus quinctilibus ante censores sua manu equũ traduxisse, Liuius, Valerius, Suetonius, Plutarchus affirmant. qua in re significanda, verbum, transuehere, veteres historici libenter vsurparunt: Cicero, traducere dixit. quòd si equites in foro censebantur: de ceteris, nihil obstat, quin idem putemus. A principio, e Seruii regis instituto, in sua quisque classe, quæ in centurias dispertitæ erant, hoc est, ex suo quisque censu, quæ rei familiaris erat æstimatio, cẽsebatur; qui centum millia, eo ve amplius possideret, in prima classe; qui infra centum vsq; ad septuaginta quinq;, in secunda; inde ad quinquaginta millia, in tertia; inde ad viginti millia, in quarta; ab eo ad vndecim millia, in quinta; infra vero, in sexta. ex quo sequitur, vt decuriones, equites, senatores omnes in prima classe censerentur: quandoquidem neque decurio poterat esse, qui centum millia non haberet; neque eques, qui quadringenta millia; neq; senator, qui octingenta millia. Post expletas vero XXXV tribus, non in centuriis, sed in sua quemque tribu censum esse crediderim. senatores enim, clarissimos viros, summis honoribus functos, ipsos, in quam, censores, M. Liuium Salinatorem, C. Claudium Neronem, in suis vtrunque tribubus, nulla facta classium mentione, censum esse, Liu. lib. XXIX perspicue demonstrat his verbis: Equitum deinde census agi cœptus est. & ambo forte censores equũ publicum habebant. cum ad tribum Polliam ventum est, in qua M. Liuij nomen erat; & præco cunctaretur citare ipsum censorem: cita, inquit Nero, M. Liuium; & siue ex residua & uetere simultate, siue intempestiua iactatione seueritatis inflatus, M. Liuium, quia populi iudicio esset condemnatus, equum vendere iussit. item M. Liuius, cum ad tribum Namiensem, & nomen collegæ ventum est, vendere equum C. Claudium iussit. Festus tamẽ videtur significare, post expletas etiã XXXV tribus censos esse ciues Romanos in centuriis: ait enim sic. Niquisciuit centuria est, quæ dicitur à Ser. Tullio rege constituta, in qua liceret ei suffragium ferre, qui nõ tulisset in sua; ne quis ciuis suffragii iure priuaretur. nam, sciscito, significat, sententiam dicito, ac suffragium ferto: vnde scita plebis. sed in ea centuria neque censetur quisquam, neq; centuriæ præficitur, neq; centurialis potest esse: quia nemo certus est cius centuriæ. est autẽ, Niquisciuit, nisi quis sciuit. Pedianus etiam, cuiusque ciuis nomen in albo suæ centuriæ scriptum fuisse, tradit; indeq; exẽptos qui à censore ærarii fierent. itaque hanc veterum quasi controuersiam ita dirimemus, vt nominatas quidẽ & recognitas in censu singulas tribus, nomina tamen ciuium in sua cuiusq; centuria scripta esse dicamus. Et quoniam tria genera ciuium fuisse, constat, senatores, equites, plebem, &, plebi equites, equitibus senatores dignitate præstitisse, constat: ratio postulat, id quod etiam veterum exẽpla testantur, vt in censu primus ordinis senatorij locus, equitum secundus, plebis vero fuerit postremus. primum igitur recitabantur omnium senatorum nomina. erat autem, inter ipsos senatores primum recitari, perhonorificum: isq; princeps senatus vocabatur. id in arbitrio censorum positum erat: à quibus tamen neminem, nisi de consularibus, principem senatus esse lectum, animaduertimus. eodem modo princeps equestris ordinis di-
cebatur

cebatur is, quem censores primo loco scripsissent in ijs tabulis, quæ equitum nomina continebant. Ex nostris obseruationibus.

CENTVRIA. vocabulum centurijs, vt ait Siculus Flaccus, ex eo datum est. cum antiqui Romani agrum ex hoste captum victori populo per bina iugera partiti sunt, centenis hominibus ducentena iugera dederunt: & ex hoc facto centuria iuste appellata est.

CILICII termini dicti sunt à Cilicio Saturnino, cẽturione cohortis septimæ & vicesimæ, qui terminationem fecit.

CIRCVLVS. quinque circulis hæc nomina assignant. summum frigidissimæ partis finem, septentrionalem appellant: secundum ab eo, solstitialem: ab hoc deinde, qui medium polum diuidit, æquinoctialẽ; quòd in eo sol diei & noctis horas æquet: ab hoc deinde, qui est æquinoctiali proximus, brumalẽ. nã & solstitialis est ordinatus. septentrionali deinde sescontrarium australem appellant. circulus autem zodiacus, cuius fines sol negatur excedere, ex circulo solstitiali ad brumalem per diagonum ostenditur, ita ut ex vtraque parte meridianum circulum medium secet. per hunc sol ire fertur, & orbem terrarum viginti & quatuor horis circum ire. Ex Hygeno de limitibus constituendis.

CIRCVS Soli principaliter consecratus est à paganis, cui ædes medio spatio, & effigies de fastigio ædis emicat: quod non nulli putauerunt sub tecto consecrandum: quem in aperto habent. Est autem circus omne illud spatium, quod circuire equi solent. hunc Romani dictũ putant à circuitu equorum, eo quòd ibi circum metas equi currant: Greci vero à Circe filia Solis, quæ patri suo genus hoc certaminis instituit. Ornamenta Circi, oua, meta, obeliscus, carcer. Oua honori Castoris & Pollucis scribunt, qui, illos ouo editos credendo, de cygno & Ioue non erubescunt. Metarum appellatione proprie terminum ac finem mundi designare uolunt, ab eo quod aliquis emensus finis est, siue ad testimonium orientis occidentisq; solis. Obeliscum Messeres rex Aegypti primus fecisse fertur tali ex caussa. Cum quodam tempore Nilus violenta inundatione Aegyptum vastasset, indignatus rex, tanquam pœnas à flumine exigeret, sagittam in vndas misit. non multo post graui valetudine correptus, lumen amisit: qui, post cæcitatem uisu recepto duos obeliscos Soli consecrauit. obeliscus enim sagitta dicitur. qui ideo in medio circo ponitur, quia per medium mundum sol currit. medio autem spatio ab vtraque meta constitutus obeliscus, fastigium summitatemq; cœli significat; cum Sol ab vtroque spatio medio horarum discrimine transcendit. summo obelisco superpositum est quiddã auratum, in modum flammæ formatum; quoniam Sol plurimum caloris atque ignis habet. In circo, unde emittuntur equi, carceres dixerunt, à carcere, qui est in ciuitate: quòd, ut ibi homines damnati, atque inclusi, ita hic equi coercentur, ne exeant ante quàm signum emittant. Ars Circi, auriga, & currus, equites vel pedites. aurigæ autem duobus coloribus sunt, prasinus & venetus: prasinus terræ, uenetus cœlo & mari dedicatus est à paganis. Erichthonius autem, qui regnauit Athenis primus, quatuor equos iunxisse fertur, sicut Virgilius auctor est, dicens.

Primus Erichthonius currus & quatuor ausus
Iungere equos, rapidisq; rotis insistere victor.

Currus autem à cursu dictus, uel quia rotas habere uidetur; unde & carrum, quasi currum, quadrigarum uero currus duplici temone olim erant, per petuoq;, & qui omnibus equis iniiceretur. iugo primus Ciristenes Sicyonius tantum medios iugauit, eosq; singulos ex vtraq; parte simplici uinculo applicauit. Quadrigæ, bigæ, trigæ, seiugæ à numero equorum & iugo dictæ. ex quibus quadrigas Soli, bigas Lunæ, trigas inferis, seiugas Ioui, desultores Lucifero & Hespero sacrauerunt. Quadrigas ideo Soli iungunt, quia per quatuor tempora annus uertitur, uer, æstatem, autumnum, & hiemem: bigas Lunæ; quoniã gemino cursu cum Sole contendit; siue quia & nocte videtur, & die. iungunt enim unum equum nigrum, alterum candidum. Trigas dijs inferis: quia hi per tres ætates homines ad se rapiunt, id est per infantiam, iuuentutem, senectutem: Seiugæ, maximus currus, Ioui: propterea quod maximum deorum suorũ cum esse credunt. Septem spatia quadrigæ currunt, referentes hoc ad cursum septem stellarum, quibus mundum regi dicunt, siue ad cursum septem dierum præsentiũ, quibus peractis uitæ terminus cõsumatur. Porro equites singulares ideo currere dicunt, quia singulariter vnusquisque cursum uitæ huius peragit, atque transit, alius alio tempore sequens alium, per unam tamen uiam mortalitatis vsque ad propriam metam mortis. Desultores nominati, quòd olim, prout quisque ad finem cursus uenerat, desiliebat, & currebat, siue de equo in equum iterum transiliebat. Pedites autem aiunt ꝓpterea pede currere, quia pedibus curritur mortalitati. ob hoc à superiore parte currunt ad inferiora, id est ab oriente ad occidentem, quia mortales oriuntur, & occidunt. Nudi currunt, quia & homini in sæculo nullæ reliquiæ sunt. recto spatio currunt, quia inter uitam & mortẽ nihil distat.

Circa caussas quoque elementorum ijdem gentiles etiam colores equorum iunxerunt, roseos Soli, id est igni, albos aeri, prasinos terræ, uenetos mari assimilantes. item roseos æstati currere uoluerunt, quòd ignei coloris sint, & cuncta tunc flauescant: albos hiemi, quòd sit glacialis, & frigoribus uniuersa canescant: ueri prasinos uiridi colore, quia tum pampinus densatur. Item roseos currere Marti sacrauerunt, à quo Romani exoriuntur, & quia uexilla Romanorum cocco decorantur, siue quod Mars gaudeat sanguine. abs zephiris, & serenis tempestatibus, prasinos flori & terræ, uenetos aquis uel aeri, qui ceruleo sunt colore: luteos, id est croceos, igni & soli: purpureos iri sacrificauerunt, quem arcum dicimus, quòd is plurimos colores habeat. Isidorus de etymologijs.

CLAVDIA GENS, tribus maxime cognominibus usa est. Nam & Pulchri, & Nerones, & Marcelli nominantur. patricij fuere Pulchri & Nerones, plebeij Marcelli. nec minus multos ex plebeiis, quàm ex patricijs, uirtute prestantes, meritisq; claros in remp. licet inuenire. Ex nostro commentario ad Q. Fratrem.

COGNOMEN necessitas primum excogitauit, cum prænomen,

prænomen, & nomen quandoque non satis esse uiderentur ad homines distinguendos: post usus, & commoditas custoduit, & propagauit. Qui uero agnomen aliud esse à cognomine tradiderunt, ij mihi satis, quod sentiunt, non probant. ex eorum uero numero grammatici ueteres existunt; qui cognomina appellant ea, quæ tertio loco, quæ uero præterea adijciuntur, ea omnia agnomina nuncupant, ut Africanum, & Asiaticum. eiusmodi uero opinio facile locupletissimi auctoris Ciceronis uerbis refellitur: apud quem animaduertere possumus, ea omnia cognomina dici, quæ etiam quarto loco ponuntur. Sic enim ait pro Murena: Quam laudem ille Africa oppressa, cognomine ipso præferebat, eandem hic sibi ex Asia cognomen assumpsit. & in somnio: Eritq; cognomen id tibi per te partum, quod nunc habes à me hereditarium. idem Diuitem cognomen vocat lib. II. de officijs in M. Licinio Crasso, quod tamen quarto loco erat. Ex libro Caroli Sigonij de nominibus Romanorum.

COGNOSCERE, non de leuibus tactum causis, uerū & de capitalibus usurpabatur. Cicero pro Roscio Am. & ibi, Pedianus quoque in suo proemio.

COLLEGIA, hoc est infimorum hominum, certas artes pariter exercentium, conuentus, iam inde à Numa rege esse instituta, in Plinij naturali historia, & in Plutarcho scriptum est. postea, cum horum collegiorum numerus esset auctus; omnia, præter pauca atque certa, ut fabrorum fictorumq; quæ ciuitatis utilitas desiderabat, pluribus legibus sublata sunt, ueque solum legibus, sed etiam senatus consultis, ut L. Cæcilio Q. Marcio cos. nec enim hominum humilium coitiones in ciuitate satis tutæ uidebantur. Clodius autem, ut inopem plebem, quæ paruo negocio ad facinus impellitur, sibi conciliaret, utpote qui nouitatem & uim meditaretur, collegia non solum uetera restituit, sed etiam noua innumerabilia constituit. de quo & in oratione pro Sextio, & in Pisonem Cicero meminit, præterea Dio libro XXXVIII. Pedianus in commentario Corneliano. Hæc autem collegia non è solis peregrinis, aut è seruis, sed è peregrinis, qui postea ciues fiebant; è nouis ciuibus, ex ueteribus Romanis inopia laborantibus; è seruis constabant. est enim ridiculum, eos putare fuisse peregrinos, quorum patres & maiores multis ante annis artem aliquam sedentariam administrassent, peregrini quidem & erant, & dicebantur, ante quàm essent censi: sed, cum Romæ domicilium iam per aliquot annos habuissent, professi apud prætorem, ciuium Romanorū iura consequebantur; & uel easdem, quas antea, artes administrabant, vel in militiam proficiscebantur. in qua cum nonnulli fortem fidelemque operam reip. nauassent; equestris loci dignitatem, si modo H-S quadraginta millia possiderent, consequebātur; uel tribuni militum fiebant: ex quo postea tribuni pl. facile creabantur: unde ad alios magistratus erat ascensus. Romanos autem ciues, alios magistratibus, alios militiæ, alios mechanicis artibus operam dedisse, facile mihi & Plinius persuadet, qui de collegijs ærariorum, fabrum, & figulorum à Numa rege institutis mentionem facit; & L. Florus idem aperte demonstrat: cuius hæc sunt verba: A Ser. Tullio rege populus Romanus relatus in censum, digestus in classes, decurijs atque collegijs distributus: summaq; regis solertia ita est ordinata resp. ut omnia patrimonij, dignitatis, ætatis, artium, officiorumq; discrimina in tabulas referrentur, ac si maxima ciuitas minimæ domus diligentia contineretur. collegia, nominat, & artes: quæ duæ dictiones manifesto declarant, contra quàm Dionysius Halicarnasseus quodam in loco affirmat, artes illas, quæ in officinis tractantur, etiam ab ijs, qui multis ante annis iure ciuium Romanorum uterentur, esse cultas. hoc & Cicero demonstrat in oratione pro domo sua: ait enim sic: Nullum est in hac vrbe collegium, nulli pagani, aut montani, (quoniam plebi quoque urbanæ maiores conuenticula, & quasi concilia quædam esse voluerunt) qui non amplissime non modo de salute mea, sed etiam de dignitate decreuerit. Præterea lib. VI. epist. ad Att. Iudicem esse Romæ significat Turpionem sutorium. quid autem? Pedianus, qui fuit antiquitatum Romanarum bene peritus, non ne in orationis pro Milone commētario & concionem, & populum nominat, cum de ijs, qui mechanicas artes tractarent, manifeste loquatur? nam, cum exponit illud, contra hesternam concionem illam, subiungit hæc: Idem T. Munatius Plancus, ut sæpe diximus, post audita, & obsignata testium uerba, dimissosq; interim iudices, uocata concione cohortatus erat populum, ut, clausis tabernis, postero die ad iudicium adesset, nec pateretur elabi Milonem. Erant igitur opificum collegia ex quatuor hominum generibus, è seruis, ex inopi ueterum ciuium Romanorum plebe, ex nouis ciuibus, ex ijs, qui cum proxime in urbem uenissent, censi nondum erant. sed illa, quæ P. Clodius restituit, qui etiam, ut ait Cicero in Pisonem, noua quædam è seruitiorum fece constituit, Dio historiæ suæ lib. XXXIIII. τὰ ἑταιρικὰ κολλήγια nominat: quòd nihil aliud essent, quàm opificum sodalitates: quales Venetijs uidemus esse quamplurimas. quod etsi ita sit: ad aliam tamē sententiam conuertendum est illud, quod in libro de senectu. ex persona Catonis Cic. pronunciat: sodalitates paulo ante me quæstorē cōstitutæ sunt: non enim de collegiis opificum est intelligendum, sed de sodalitatibus honestorum ciuium, animi causa constitutis. & quemadmodum sodalitates, item collegia non semper de artificum cœtibus dicuntur. non enim, quod lib. II. ad Quintum Fratrem scriptum est, M. Furium Flaccum, equitem Romanum Capitolini & Mercuriales de collegio eiecerunt, sic exponendum est, ut, de collegio eorum, qui mechanicas artes exercerent, sed de collegio aliquo sacerdotum electum esse Flaccum, intelligamus. non enim suspicari aliter possumus; cum eques Romanus esset; artes autem quæstuariæ ab infima plebe tractarentur, argentaria tamē excepta; quàm à Q. Cæcilio, equite Romano, Pomponij Attici auunculo, esse administratam, libro I ad Atticum Cicero significat: si modo fœnerator, & argentarius idem fuit. erat igitur inter quæstuarias artes paulo honestior, uel, ut dicam verius, paulo minus turpis argentaria: cui tamen operam dare, probro ducebatur. itaque Octauio, qui postea est Augustus appellatus, auum argentarium

argentarium M. Antonius & Cassius Parmensia exprobrare soliti sunt. Ex nostris commentariis in orationem pro Sextio.

Colonia. duo genera coloniarum fuere, Romanæ, & Latinæ. omnes constabant è ciuibus Romanis, in colonias exeuntibus. Romanæ dicebantur eæ, quæ iura ciuitatis Romanæ possiderent. itaque ciues Romani erant, & ferendi suffragii potestatem habebant. cuius generis erant coloniæ multæ in Gallia togata: proptereaq; dixit Cicero in epist. 1. ad Att. Videtur in suffragiis multum posse Gallia. Latinæ uero coloniæ dicebantur eæ, quę ius Latij haberent: quod infra ius Romanæ ciuitatis erat. itaque & in oratione pro Balbo, & alibi legimus, multos ex colonijs latinis ciues esse factos. quod item non legitur de coloniis Romanis. nec enim eis dari oportebat, quod habebant. Coloniarum his uerbis mentio fit apud Hygenum de limitibus. Finitis bellorum operibus, augendæ reip. caussa, illustres Romanorum uiri urbes constituerunt, quas aut uictoribus populi Romani ciuibus, aut emeritis militibus assignauerunt, & ab agrorum nouæ dedicatione culturæ colonias appellauerũt. uictoribus autem assignatæ coloniæ ijs, qui temporis caussa arma acceperant. non enim tantum militum incremento resp. populi Romani habuit: erat tunc præmium terra, & pro emerito habebatur. multis legionibus contigit bellum feliciter transigere, & ad laboriosam agriculturæ requiem primo tirocinij gradu peruenire. nam cum signis, & aquila, & primis ordinibus, ac tribunis deducebantur. modus agri pro portione officij dabatur.

Comitia. comitiorum tria genera Romæ diuersis temporibus instituta, curiata primum à Romulo, centuriata deinde à Ser. Tullio, sexto Romanorum rege; postremo tributa, à tribunis pl. De curiatis comitijs illa significãt, quæ scripta sunt apud Pomponium iurisconsultum. Romulus, inquit, populo in triginta partes diuiso, quas curias appellauit, quod tunc reip. curam per sententias earum expediebat, leges quasdam curiatas ad populum tulit: tulerunt & sequentes reges. Centuriata Seruius rex, ut diximus, maiorum rerum, patriciorumq; magistratuum caussa induxit: ijsq; comitiis ad extrema reip. tempora patricios magistratus creatos esse legimus. Tributa, regibus eiectis, tum primum instituta, cum Coriolanus in iudicium populi uocatus est. posteaq; cum Volerone Publilio Lætorius legem tulerunt, ut tributis comitijs plebeij magistratus fierent, qui antea curiatis fieri solebant. Tributorum autem comitiorum aucta maxime uis est ea lege, qua L. Valerius, & M. Horatius cos. tulerunt, ut, quod tributis comitiis plebs sanxisset, eo Quirites omnes æque tenerentur, ac si centuriatis comitiis perlata lex esset, ita centuriatis tributa sunt æquata, & quod ait Liuius, tribunicijs rogationibus acerrimum telum hac lege datum est: cum, quidquid tribuni pl. ferrent, id deinde ab omnibus ciuibus seruari necesse esset. Quanquam & Publilius dictator, lege lata, centuriata, quæ patriciorum caussa instituta diximus, imminuit: sanxit enim, ut omnium legum, quæ comitiis centuriatis ferrentur, ante initum suffragiũ patres auctores fierent: ne scilicet roboris minus haberet, si quid populare, patribus inuitis, latum esset. De iure autem, & tempore comitiorum ita cognosci poterit, si, quæ duarum legum, Aeliæ, & Fusiæ, fuerit sententia, consideretur. quare loca ipsa proponemus. ac primum, quod ait in ea pro Sextio: Iisdem consulibus sedentibus, atque inspectantibus, lata est lex, ne auspicia ualerent, ne quis obnunciaret, ne quis legi intercederet, ut omnibus fastis diebus legem ferre liceret, ut lex Aelia, lex Fusia ne ualeret: dicendum est, quatuor illas partes, de auspiciis, de obnunciatione, de intercessione, de fastis diebus, omnes duabus legibus, quæ subiciuntur, Aelia, & Fusia, comprehendi, sed tres priores Aelia, posteriorem autem Fusia: rursus; è tribus prioribus, eiusdem generis, & quasi naturæ duas esse; tertiam separatam, & tanquam alienam. nam auspicia ideo erant, ut esset obnunciatio. cum enim de cœlo seruatum esset, tum ferentibus legem obnunciabatur. itaque auspiciorum quasi partus quidam erat obnunciatio: nec unquam seruatum est de cœlo, quin obnunciatum sit, siue prospera, siue aduersa signa essent: cum prospera confirmarent id, quod cum populo ageretur, aduersa impedirent. propterea sublatum esse à Clodio morem de cœlo seruandi, scripsit Dio libro XXXVIII. cum tamen antea ita diligenter auspicia seruata essent, ut M. Drusi legibus, quia contra auspicia latæ iudicarentur, senatus decreuerit populum non teneri. quod Cicero libro II. de legibus, & Pedianus in commentario Cornelianæ tradidit. ergo cum hoc auspiciorum genere quasi cognatione quadam cohæret obnunciatio. at intercessio nihil habet commune cũ auspiciis. auspicia enim ad religionem referebantur; quòd à cœlo, id est, à deorum numine, pendere uiderentur. intercessio autem humanæ potestatis erat; & cum à uoluntate semper, nulla religionis obseruatione, manabat, tum ab ea voluntate nonnunquam, quæ ab omni religione dissentiret, & cum ipsa quasi deorum uoluntate pugnaret. præterea, seruare de cœlo, augurum, atque omnium plane magistratuum fuit; quod supra notauimus: intercedere uero, duntaxat ad tribunos pl. tum ueteri sacratarum legum iure, tum, ut ego existimo, legis Aeliæ iussu pertinuit. loquor autem de intercessione ad populum, cum lex ferretur. nam in senatu, cum S.C. fieret, non tribunos pl. tantum, sed omnes, qui eadem potestate, qua ii, qui S. C. facerent, maioreue essent, intercedendi facultatem habuisse, diximus in libro de senatu. atque etiam, quod in eo libro non diximus, forensis, ut ita dicam, erat intercessio, cum prętori de priuata controuersia decernenti prætor intercedebat. cuius generis idoneus locus erit in libro de iudiciis. nũc persequamur institutum. Dixi, legis Aeliæ fuisse tria illa membra, de auspicijs, de obnunciatione, de intercessione; quæ Clodius sua lege sustulit: quartum de fastis diebus Fusia lege sancitum. itaque in oratione de prouinciis consularibus, in extremo, paulo distinctius locutus est Cicero, cum caput illud, de fastis diebus, separatim à reliquis posuit, reliqua uero tria separatim quidem & ipsa ab eo capite, sed ipsa tamen inter se coniuncta. ut dubitandum minime sit, quin hæc in una lege simul fuerunt, sicuti simul sunt à Cicerone pronunciata. quòd si in una lege: ne illud quidem dubitandum

tandum de duabus legibus, Aelia scilicet, & Fusia, vtrum intelligamus. nam si de tribus coniunctis unum aliquod in Aelia lege fuisse docuero; Aelia legi & reliqua duo tribui debere, concedendum, vt opinor, erit. docebo autem Pediani uerbis obnunciationem Aeliæ legis fuisse. nam illud in Pisonem, Ap. Clodio, fatali portento prodigioq; reip. lex Aelia, & Fusia euersa est, ipse sic interpretatur: Legem tulit P. Clodius tribunus pl. nequis per eos dies, quibus cum populo agi liceret, de cœlo seruaret. propter quam rogationem, ait, legem Fusiam, & Aeliam propugnacula, & muros tranquillitatis, atque ocii, euersam esse. obnunciatio enim, quæ perniciosis legibus resistebat, quam Aelia lex confirmauerat, erat sublata. miror autem, cur eo loco nihil de sententia Fusiæ legis addiderit Pedianus; cum tamen ipsam legem simul cum Aelia nominarit. non enim tantum tulit Clodius, ne quis per eos dies, quibus cum populo agi liceret, de cœlo seruaret; quod contra lex Aelia iubebat; sed etiam, ut omnibus fastis legem ferri liceret: ut aperte demonstrant illa, quæ sunt à nobis ex oratione pro Sextio recitata, & hæc in ea de prouincijs: Aut statuendum nobis est, legem Aeliam manere; legem Fusiam non esse abrogatam, non omnibus fastis legem ferri licere; cum lex feratur, de cœlo seruari, obnunciari, intercedi licere. Verum, ut fortasse mutilus Pedianus, quia prætermiserit id, quod Fusia lege scitum Clodius abrogauit; non item mendosus in eo, quod de lege Aelia posuimus. satis enim plane loquitur, atque ita, vt cur do mendo suspicemur, caussam esse nullam uideamus. quare habemus quod uolumus, obnunciationem ad legem Aeliam pertinere. quòd si hoc; ergo & illud, auspicia quoque, à quibus obnunciatio deriuatur, & intercesionem ad eandem legem pertinere. &, si hæc tria ad legem Aeliam; unum illud, quod reliquum est, de fastis diebus, ad Fusiam pertineat, necesse erit. eandem vtriusque legis sententiam, nisi fallor, attigit in epistola Quæris, lib. 1. ad Atticum, cum ait: Lurco autem tribunus pl. qui magistratum simul cum lege Aelia iniit, solutus est & Aelia, & Fusia, ut legem de ambitu ferret. inibant enim ueteres Romani magistratum auspicato: neque omnino quam publice, nec domi, nec militię, sine auspicijs gerebatur. quod autem in tribunatu pl. Lurconi mandando factum erat, ut auspicia seruarentur; id ut ipse in lege de ambitu ferenda ne seruaret, neque auspiciorum ullam omnino rationem haberet, decretum est à senatu; neque hoc solum, sed illud simul, ut omnibus fastis legem ferre posset. quod lex Fusia vetabat. ideo enim soluit eum senatus & Aelia lege & Fusia, vt neque auspiciorum religio, neque dierū ratio impedimento esset, quo minus primo quoque tempore perferri lex de ambitu posset. Has ipsas leges & in oratione pro Sextio lege Clodia significat abrogatas, cum ait: Mitto eam legem, quæ omnia iura religionum, auspiciorum, potestatum, omnes leges, quæ sunt de iure, & de tempore legum rogandarum, una rogatione sustulit. Nam & si non nominat; legem tamen Aeliam significari certum est, cum ait, Quæ sunt de iure; Fusiam autem, cum subiicit, Et de tempore. ius enim intelligit auspicandi, obnunciandi, intercedendi, quæ sanxerat Aelia lex: tempus autem, quo legem perferri non liceret, fastos videlicet dies, de quibus cauerat Fusia lex. nec dubito, quin, cum dixit, Omnia iura religionem, auspiciorum, potestatum, ad sententiam potius Aelię legis, quàm Fusiæ, spectauerit. nihil enim horum uideo, quod ad Fusiam referri possit. nam ego quidem, in verbo, Potestatum, obnunciationem, & intercesionem significari puto; quæ legis Aeliæ fuisse, iam diximus. & quanquam, Auspiciorum, potestatum, dixit, ad interpretationem antecedentis verbi, Religionū; quod sæpe facit; & in dictione, Potestatum, & obnunciatio, & intercesio simul includuntur: solam tamen obnunciationem ad religionem refero. nam intercesioni cum religione nihil erat: quod paulo ante demonstraui. Ex iis, quæ attulimus, satis opinor constat, auspicandi, obnunciandi, intercedendi morem apud Romanos fuisse; quæ pertinent ad ius comitiorum: quo de genere lex Aelia loquebatur. constat illud quoque, fastis diebus non licuisse haberi comitia legum ferendarū caussa, sed comitialibus tantum. quod Fusia lege sancitum erat. Impediebantur autem comitia multis modis, primum Ioue fulgente tonante: deinde, si sinistrum fulmen esset: rum si quis eo morbo, qui insputatur, corruisset; ex quo comitialis morbus dictus est. postremo si tribunus pl. intercesisset: quod fiebat hac uoce prolata, Veto. Notauimus etiam illud apud Gellium, lege cautum esse, vt, quo die auspicia capta essent, eodem ea de re, cuius rei caussa, auspicatum esse, comitia absoluerentur. alioqui infirmum & inane populi iussum erat. Hæc ex libro nostro de legibus Romanis.

Conciliabula quæ primum fuerunt, non nulla postea in municipii ius relata. de quo sic Frontinus in libro de limitibus agrorum. Quarum urbiū ex uoluntate conditoris maxima pars finium coloniæ est attributa aliqua portio mœnium extremæ perticæ asignationis inclusa, sicut in Piceno fertur, inter montium Præcutianorum quandam oppidi partem Asculanorum fine circundari. quòd si ad hæc reuertamur, hoc conciliabulum fuisse fertur & postea in municipij ius relatum. nam omnia antiqua municipia habent suum priuilegium. quidquid enim ad coloniæ municipiive priuilegium pertinet, territorij iuris appellant.

Culinae loca quædam publica in suburbanis dicebantur, inopum destinata funeribus: ut ait Aggenus in libro de limitibus agrorum.

Cultellare uerbum antiquum fuit; de quo sic Frontinus in libro de limitibus. Cultellandi ratio quæ sit, sæpe quæritur cuius præmensi soli spatium consumamus, & illam cliuorum inæqualitatem planam esse cogimus, dum mensuræ lateribus inseruimus. cultellamus ergo agrum eminentiorem, & ad planiciem redigimus. Cultellatus etiam lapis dicitur, ut est apud Hygenum, qui pentagoni recipit rationem.

Dictator, cuius in vrbe Roma summum ius, ac plane regia potestas fuit, lege lata, ut opinor T. Lartio Flauo 11. Q. Clœlio cos. sine prouocatione creatas, & de consularibus lectus. Porro, cum de consularibus eum legi lex iuberet, sequebatur, ut de patriciis crearetur. consules enim tunc, & per annos deinde multos, patricii fuerunt: nec

prius

prius de patriciis legi dictator desijt. quàm creari duo consules patricij desierunt. non enim consul patricius dictatorem quenquam de plebe dixisset. itaq; qui primus de plebe dictator fuit, C. Marcius Rutilus, is à M. Popillio Lænate consule plebeio dictus est. ita communicata plebi dictatura, anno ab urbe condita CCCIC. idq; contra ueterem consuetudinem, non tamen contra legem factum est. non enim lex dictatorem de plebe fieri vetuerat, sed de consularibus iusserat; at C. Marcius consularis. satisfecit igitur legi Popillius, cum consularem hominem dictatorem dixit; patricijs non satisfecit, quia consularem de plebe dixit; cum omnes antea de patriciis dici consueuissent. Eadem fortasse lege sancitum est; (legem certe, quæ hoc sanxerit, nominat Plutarchus in Fabio) ne dictator equo posset vti, idq; uel ob eam caussam, quòd, cum plus inesse roboris in pedestribus copijs putaretur, propterea in legione permanere, nec locum deserere deberet imperator; vel quòd, cum ad alia omnia dictatoris esset singularis potestas, in hoc uno uoluerunt eum populo inferiorem videri. senatus tamen petenti Fabio Maximo Verrucosso contra veterem legem concesit, ut equo uehi posset: datumq; id hominis uirtuti, ac tempori, cum, cæsis ad Cannas Romanis, in vno Fabio, dictatore creato, melioris fortunæ spes reposita videretur. Dictaturæ spaciũ semestre fuisse, nec longius esse per leges potuisse, satis constat. duo tamen, propriam potentiam legibus ac libertati anteponentes, L. Sylla, & C. Cæsar, vterque patricius, perpetuam dictaturam armis inuasere. uerum Sylla modestior. dictaturam enim sponte deposuit, solusq;, aut cum paucis comitibus in publico uersari solitus est: eumq; à quodam ingenii satis liberi adolescente conuicijs acerbisimis uexatum, historiæ produnt: Syllamq; tum dixisse: hic adolescens, ne quis unquam posthac in deponenda dictatura me imitetur, efficiet. Cæsar etiam illud sæpe in ore habuit: Sylla nesciuit literas: cum eius inscitiam imprudentiamq; in omitenda dictatura notaret. Ex nostro libro de legibus Romanis.

DIRIBERE, & dirimere, illud tabellarum, hoc suffragiorum uideo proprium uerbum fuisse. neutrũ autem, satis fuisse manifestum. dirimere tabellas significat, distribuere. diribebantur autem iis, qui suffragium laturi essent. de quo sic in oratione in Pisonem. Hoc certe video, uos rogatores, uos diribitores, uos custodes fuisse tabellarum. & in ea post reditum in senatu. Quando illa dignitate tot rogatores, diribitores, custodesq; vidistis? loquitur auté Cicero de lege pro ipsius reditu comitiis centuriatis lata. Nec dubito, quin legendum sit, Diribeantur, non diripiantur, in ea in Pisonem, in eo loco; An expectas, dum de te LXXV. tabellæ diripiantur? ita hoc verbum non in comitiis solũ, verum etiam in iudicijs usurpatum patebit. nam hoc proximum exemplum satis plane iuditiũ, quod Pisoni Cicero minatur, significat. Plinius autem ad alias res transtulit hoc uerbum. ait enim sic lib. XXXVI. cap. XV. Hic est ille domitor orbis populus, qui gentes & regna diribet. Quod autem in oratione pro Plancio vir diligens & eruditus legẽdum putat, pro direptio, diribitio: rectius opinor sensisset, si, diremptio, reponere maluisset. cum enim populus, aut iudices tabellas, uoluntatis indices, in cistas deposuerant; tum ut intelligeretur, quæ tabellæ legem probarent, quæ reiicerent, aut quæ reum absoluerent, quæ condemnarent, omnes dinumerari, & separari necesse erat. id autem, dirimere, eaq; actio, diremptio, uocabatur. id ita esse, plane demonstrat Varro de re rust. lib. III. Comitiis, inquit, ædiliciis, cum ego atque Axius suffragium tulissemus, Axius mihi, dum dirimuntur, inquit, suffragia, uis potius Villæ publicæ vtamur umbra, quàm priuati candidati tabella? sic enim scriptum est in ueteribus libris, non, ut à quibusdam, huius uerbi uim ignorantibus, nimis temere est intrusum, diribentur. In epistola quoque IIII. lib. III. ad Q. Fratrem, Cato, inquit, diruptis tabellis de circulo se subduxit. ubi, diremptis, legi malim. perspicue autem huius uerbi sententiã demonstrat Lucanus lib. V. in illo uersu, Et non admissæ dirimit suffragia plebis, pro dinumerat & discernit. Hæc ex obseruationibus nostris.

DISCEDERE, non est semper, de loco abire. nam libro II. ad Attic. Si possum, inquit, discedere, ne caussa optima in senatu pereat. id est: si possum consequi, si hunc exitum res habere potest. idem uerbum ad eandem sententiam transtulit Terentius: apud quem ita loquitur Geta seruus in Phormione: Modo ut hoc consilio posit discedi, ut istam ducat. Ex nostris commenta. ad Att.

DVCO. uetus locutio fuit, ducere se, pro latenter abire, ac discedere. Terentius in Hecyra, Vxor, inquit, ubi me ad filiam ire sensit, se duxit foras. & Plautus in Aulularia: Ego me deorsum duco de arbore. & in Bacchidibus; Duc te ab arbore. & Asinius in epistola ad Ciceronem: Balbus quæstor, magno pondere auri, maiore argenti coacto de publicis exactionibus, ne stipendio quidem militibus reddito, duxit se à Gadibus. Ex nostris scholijs in epist. fam.

EDICTVM. duo genera edictorum fuisse uideo, unũ, quod, inito magistratu, publice proponebat prætor urb. ex quo toto anno ius diceret; alterum, quod ad singulas caussas pro re nata accommodaretur: quale fuit Alfij prætoris, quo Gabiniũ maiestatis reum adesse iusit: cuius mentio fit à Cicerone lib. III. ad Q. Fratrem. fuit autem proprium prætoris urb. edictum illud annuum. nam reliqui septem prætores, qui de criminibus quærebant, factis pro tempore edictis utebantur. Ex nostro commentario ad Q. Fratrem.

EQVES. tria genera loquendi Latini scriptores usurpant, eques, equestris ordinis, equestri loco natus. quæ utrum idem significent, an uero differant, & quatenus differant, considerandum, Eques & equestris ordinis, idem sunt. nam &, eques quicunque est, & dicitur, idem equestris ordinis, & est, & dicitur: & contra. quòd si eques patre natus est equite, qui nunquã senator fuerit; is equestri loco natus dicitur. sin patre natus est senatore; eques quidem, sed non equestri loco natus. qui porro, cum eques fuisset, in senatum est allectus; eques non amplius dicitur, sed assumpto nobilioris ordinis nomine, senator; ornamenta tamen retinet equestria, anulum aureum, & equum publicum. itaque M. Cicero, cum equite Romano natus esset, nunquam, postea quàm in senatum peruenit,

uenit, eques appellatur, sed senator. atque ipse suis in scriptis, cum de ordine senatorio loquitur, nostrum appellat, cum de equestri, non item. is igitur non eques, neque equestris ordinis, sed senator, & senatorii ordinis iure dicebatur. Ac mihi uenit in mentem, quod in quadam epistola scripsit M. Cœlius ad Ciceronem. Nostri, inquit, equites nisi acutius uidissent. nostri, ob eam caussam dixit, quia uterque patre equite Romano natus erat. Potest igitur esse eques equestri loco natus, & eques non equestri loco natus. itemq; potest esse senator equestri loco natus, & senator non equestri loco natus. cuius uero pater eques fuit, is, si senator factus est, desinit appellari eques, & equestris ordinis; eadem tamen retinet insignia, nisi si ea, ignominiæ caussa, notatus à censoribus amisit. Ex nostris obseruationibus.

EXILIVM. mētionem ciuium Romanorum exulantium sępe fieri uidemus; cum tamen nulla lege damnatis ciuibus exilium sit irrogatum. quod ne uocari posit in dubium, ponam uerba Ciceronis in oratione pro Cecina. Exilium, inquit, non supplicium est, sed perfugium, portusq; supplicii. nam, qui uolunt pœnam aliquam subterfugere, aut calamitatem, eo solum uertunt, hoc est, sedem, ac locum mutant. itaque nulla in lege nostra reperietur, ut apud ceteras ciuitates, maleficium ullum exilio esse multatum. sed, cum homines uincula, neces, ignominiasq; uitant, quæ sunt legibus constituta, confugiunt, quasi ac aram, in exilium. qui si in ciuitate legis uim subire uellent, non prius ciuitatem, quàm uitam, amitterent. quia nolunt, non adimitur iis ciuitas, sed ab iis relinquitur, atque deponitur. nam, cum ex nostro iure duarum ciuitatum nemo esse posit; tum amittitur hæc ciuitas denique, cum is, qui profugit, receptus est in exilium, hoc est, in aliam ciuitatem hæc Cicero: quę tum, non esse exilium ulla in lege nominatum, aperte docent: tum uero ideo multos in exilium ante damnationem sua uoluntate profugisse, quia, legis pœnam, quam præsentes corpore subirent, ut uincula, neces, ignominiam aliquam omnino uitare uellent. nam etsi reo in exilium profecto, nihilominus caussa peragebatur, & sententiæ ferebantur: (id exemplo Fabricii, de ueneficio condemnati, ex oratione pro Cluentio constat: qui cū, absolutione desperata, à subselliis sua sponte discesisset, cum tamen latis sententiis, absentē iudices condemnarunt: idemq; de Verre Pedianus significat, & in commentario Milonianæ: cum ait: Multi præsentes, & cum citati non respondissent, damnati sunt) tamen, cum quod ad corpus attinet, aut ad præsentem ignominiam, ipse sibi iam reus cauerat; leuiora ducebat reliqua, siue sibi absenti aqua & igni interdiceretur, siue bona publicarentur, siue aliqua infamiæ nota inureretur. At idem Cicero ipse sibi quasi repugnare in paradoxis uidetur: ubi de exilio, tanquam pœna legum, ita loquitur. Omnes scelerati, atque impij, quorum tu te ducem esse profiteris, quos leges exilio affici uolunt, exules sunt, etiam si solum non mutarunt. an, cum omnes leges exulem te esse iubeāt, non eris tu exul? in oratione autem pro Murena; noua ambitus lege, quam ipse tulit, senatores in exilium missos, his uerbis demonstrat: Legem ambitus flagitasti: quæ tibi non deerat: erat enim seuerisime scripta Calpurnia. gestus est mos & uoluntati, & dignitati tuæ. sed tota illa lex accusationem tuam, si haberes nocentem reum, fortasse armasset, petitioni uero refragata est. pœna grauior in plebem: alta uoce efflagitata est: commoti animi tenuiorum. exilium in nostrum ordinem: concesit senatus postulationi tuæ, sed non libenter duriorem fortunæ communi conditionem te auctore constituit. Atque hac ipsa de lege, deq; exilio x annorum loquitur & Dio libro XXXVIII. nec desunt alia de ciuibus Romanis exulantibus exempla: quos tamen à lege, uel à iudicibus, qui ministri legum sunt, nominatim in exiliū esse eiectos, non debemus opinari. quo modo igitur exules? Sciendum est, exilii duo genera fuisse, uoluntarium, & legitimum: & uoluntarii rursus duo genera, unum, cum reus ante latas à iudicibus sentētias in exilium abibat, uel ut legis pœnam uitaret, quod iam diximus; uel quia, cum se damnatum iri perspicue uideret, sponte uellet eam pœnam subire, quam paulo post leges ei sine dubio illaturæ uiderentur: quod ij, quos paulo ante nominaui, Verres, Fabriciusq;, omni prorsus absolutionis abiecta spe, fecerunt. non enim ante damnationem ideo discesserunt, ut legis pœnam uitarent: quandoquidem Fabricius nihil exilio grauius timere à iudicibus poterat: cum Oppianicum, qui mox eodem crimine præsens damnatus est, nullam omnino, præterquam exilii, calamitatem tulisse constet. nec de repetundis, quo crimine damnatus est Verres, alia, præter exilium, & litis æstimationē, nocentes reos pœna sequebatur. quam utranque pœnam, post profectionem damnatus, Verres tulit. Alterum exilii uoluntarii genus fuit, cum reus, post damnationem, quia multam à iudicibus dictam soluere non posset, ex urbe discedebat. quod ut putem ei legibus, ad effugiendam multæ solutionem, fuisse permissum, adducor iis uerbis, quæ sunt in oratione pro Cecina: In colonias Latinas sæpe nostri ciues aut sua uoluntate, aut legis multa profecti sunt: quam multam si sufferre uoluissent, tamen manere in ciuitate potuissent. Legitimum autem exilium erat, cum reus, non ille quidem uerbo, re tamen ipsa in exilium mittebatur. uetus enim consuetudo fuit, inducta legibus, more confirmata, quæ non modo in rep. sed imperatorum quoque ætate, multisq; post sæculis, uiguit: ut, si quis exilii pœna dignus uideretur, ei, nulla exilii facta mentione, tecto, aqua, igni interdiceretur. ita earum rerum, quæ maxime sunt ad uitam sustentandam necessariæ, usu priuatus cum uno aeris alimento contentus esse non posset, abire cogebatur. ex quo exulare ciues Romani dicebantur. patet hoc in oratione pro domo: in qua ita scriptum est. Qui erant rerum capitalium condemnati, non prius hanc ciuitatem amittebant, quàm erant in eam recepti, quò uertendi, hoc est mutādi, soli caussa uenerant. id autem ut esset faciundum, non ademptione ciuitatis, sed tecti, & aquæ, & ignis interdictione faciebant. Ac ne ciues quidem omnium improbisimi, atque audacisimi, cum in suos inimicos, acerrimo incitati odio, non leges, sed priuilegia ferrent, exilium nominabāt. sed iis aqua & igni interdicebant. itaque & de ipso Cicerone,

Cicerone, quod in eadẽ oratione legimus P. Clodius tribunus pl. cui nihil in tota uita modestiæ fuit, qui in tribunatu pro sua libidine, neglecto more maiorum, abiectis legibus, cuncta gessit, ita populum rogauit: Velitis, iubeatis, ut M. Tullio aqua & igni interdicatur. neque solum Clodius, sed antea quoque homines maxime seditiosi, C. Gracchus, & L. Appuleius Saturninus de suis inimicis eodem modo tulerunt. est enim eadem in oratione ita scriptum: Ne tum quidem, cum aberam, negare poteras esse me tua lege senatorem. ubi enim tuleras, ut mihi aqua & igni interdiceretur? quod Gracchus de P. Popillio, Saturnius de Metello tulit. & minorem, siue mediam capitis diminutionem, cum ciuitas etsi non uerbo, re tamen adimebatur, ita fieri solitam, tradit Iustinianus instit. lib. I. de capitis diminutione, his uerbis: Minor, siue media capitis diminutio est, cum ciuitas quidem amittitur, libertas uero retinetur: quod accidit ei, cui aqua & igni interdictum fuerit, uel ei qui in insulam deportatus est. ergo cum dixit Cicero aduersus Clodium in Paradoxis; Familiarissimus tuus de te priuilegium tulit, ut si in opertum Bonæ deæ accesisses, exulares; hoc significauit; ut tibi aqua & igni interdiceretur. &, cum de ambitu damnatis x annorum exilio puniendis Dio locutus est. non aliud intellexit, quàm, ut iis in x annos aqua & igni interdiceretur. Erat autem, ut neque flagitia sunt paria, sic hoc pœnæ genus neque loci spatio, neque temporis æquale. quibusdam enim tantum intra urbem, hoc est intra pomœrij fines, alijs longius, aqua & igni interdicebatur. crediderim tamen, actum satis leniter ac misericorditer cum reis, nemineḿq; aut certe paucos admodum extra Italiæ terminos aquæ & ignis interdictione summotos; qui uideam Oppianicum, de ueneficio, quod capitale crimen erat, damnatum, impune tamẽ ad urbem habitare potuisse. notauimus enim hæc in oratione pro Cluentio: Cum uagus, & exul erraret Oppianicus & huc ad urbem profectus esset, cecidisse ex equo dicitur, & latus offendisse uehementer, & postea quàm ad vrbem cum febri venerit, paucis diebus esse mortuus. Quid, quòd Q. Pompeium Rufum, & T. Plancum Bursam, utrunque de ui damnatum, quod ex Dionis historia constat, alterum Baulis fuisse, alterum Rauennæ scribit M. Cœlius in epistola ad Ciceronẽ? nam Cicero ipse quadringentis millibus passuum, non ulla communi lege, neque iudicum sententijs, sed iniquissimo P. Clodij priuilegio, per operas Clodianas lato, abesse iussus est, aqua & igni citra illum terminum interdictis. Milonis autem Massiliæ exulãtis exemplum uix cum altero licet exemplo coniungere. graue enim facinus occiso in Appia uia Clodio, à senatu iudicatum est: & fuit satisfaciendũ populo, Clodij cæde concitato. ideoq; noua lex perlata, & extra ordinem quæsitum. nec tamen satis habeo compertum, Massiliam ne sedẽ exilij Milo delegerit, quòd citra esse te interdictũ aquam & igni, an uero, quod, cum popius urbẽ, concedente lege, posset habitare, Massiliam tamẽ probauerit, ac uoluerit. nec puto leges, aut iudices præscripsisse cuiquam, ubi esse deberet, sed ubi esse non posset. ne uero ijs, de quibus & Cicero in oratione pro Balbo, & historiæ loquuntur, Q. Maximo, P. Popillio, Q. Philippo Nuceria, aut C. Catoni Tarraco, aut Q. Cæpioni & P. Rutilio Smyrna locus exilij definitus est: sed ipsi, cum Romę esse non liceret, eas urbes, ut iucundas, aut quietas, aut commodas, aut sibi fortasse beneuolas, ad habitandum legerunt. Memorabile illud fuit, quod legimus in Polybio: capite damnatis egredi palam ex vrbe licuisse; quòd si tribuum una, quæ scilicet ad damnationem deesset, suffragium de reo nondum tulisset, facultatem reo esse datam exilii suo sibi arbitratu deligendi. exulibus autem commorari tuto licebat in qua uellent urbe fœderata, ut Neapoli, Præneste, Tybure. hæc Polybius: cuius ętate populus de capitalibus criminibus iudicabat. nam postea prætores quæsierunt, excepto crimine perduellionis, aut si quando tribunus pl. diem alicui diceret, suffragiumq; de reo mallet à populo, quam sententias à iudicibus, & prætore, ferri. Quòd autem exilii tempus disparibus in culpis diuersum fuisse dixi; id ita uerisimile est, ut exemplis probari multis non debeat. quare unum ponam, etsi minime necessarium. Damnatis de ambitu aqua & igni per x annos tantum interdicebatur: quod antea demonstraui. at damnatis de corrupto iudicio, in uniuersum uitæ tempus: quod in oratione pro Cluentio licet coniicere: huius in extremo, periturum extra patriam Cluentium, si damnatus erit, his uerbis significat: Quid enim profectum, nisi ut huius ex mediis mortis insidijs vita ad luctum reseruata, mors sepulchro patris priuata esse uideatur? Ac de duobus exiliis, uoluntario ac legitimo, utrum fuerit grauius, uenit in mentem quæri posse. legitimum existimo: primum quod eos, quibus aqua & igni interdictum est, recipi tecto intra spatium interdictum leges uetant: quod ijs non contigit, qui sua sponte in exilium profugerunt: deinde, quòd, ut ego arbitror, aliquanto turpius est, exulare legibus eiectum, quàm, exulare non eiectum. eiicitur enim ciuitate, cui aqua & igni interdicitur: qui uero sua uoluntate discedit, non is ciuitate pellitur, sed eam ipse deserit, ac relinquit. huc adde, quòd, quibus interdicitur, ij senatores postea non sunt; & eos legi suo loco à censore in senatum leges prohibent: quibus uero non interdicitur, ij, etiam si urbe carent, senatores tamen sunt. hoc in oratione pro domo didicimus: in qua hæc sunt. Ne tum quidem, cum aberam, negare poteras esse me senatorem. ubi enim tuleras, ut mihi aqua & igni interdiceretur? quod Gracchus de P. Popillio, Saturninus de Metello tulit. homines seditiosissimi de optimis ac fortissimis ciuibus non esset interdictum, quod fieri non poterat, tulerunt, sed ut interdiceretur. ubi cauisti, ne meo me loco censor in senatum legeret? quod de omnibus, etiam quibus damnatis interdictum est, scriptum est in legibus. Ergo, cum de pœnis capitalibus loquimur, aut exilium inter eas nominandũ non est; quod lex nulla, nullum ob malefactum irrogabat: aut eo de exilio dicendum, quod & si non nominaretur, necessario tamen, cum damnatis interdiceretur aqua & igni, consequebatur. Hæc ex libro nostro de legibus Romanis.

EXTRACLUSUS ager dicebatur, qui intra finitimam lineam & centurias interiacebat: ideoq; extraclusus,

fus, quia vltra limites finitima linea clauderetur. & extraclusa loca sunt æque iuris subsecivorum, ultra limites, & ultra finitimã lineam. quod genus agrorum si reip populi Romani, aut ipsius coloniæ, cuius fine circundatur, siue peregrinæ urbi, aut locis sacris, aut religiosis, æque ad populum Romanum pertinentibus, datum non est, iure subsecivorum in eius, qui assignare potuerit, remanet potestate. Ex Frontino de agrorum qualitate.

EXTREMITAS in agro ita definitur ab Aggeno. Extremitas finitima linea est, quæ interuenit aut per iter publicum, quod transcendi non potest, secundum legem colonicam: quia omnis limes itineri publico seruire debet: aut per limites siue terminos aliaq; signa, quibus territoria finiuntur: aut ubi insoluta loca remanserunt. hæc autem sunt loca quæ insoluta dicuntur: quæ aut in saxosis & sterilibus locis sunt, aut in paludibus, ubi nulla potuit exerceri cultura: quia, dum non esset quod excoli potuisset, nullis necesse fuit limitum regulis obligari. Ex Aggeno de limitibus.

FLAMEN. quindecim Romæ flamines fuere, tres tantum patricij, quos quasi solos flamines agnoscit Augustinus de Ciuitate Dei, Dialis, Martialis, Quirinalis: reliqui plebeij. Cicero pro Domo sua.

FORIS quandoque pro passim usurpatur. Cicero ad Q. Fratrem, Foris ualde plauditur: id est, non solum in senatu, sed apud ceteros etiam. & in epistola longa ad Lentulum: cum ea contentio mihi magnum etiam foris fructum tulisset. In vulgus, idẽ alibi dixit, eadem sententia. Ex nostro commentario ad Q. Fratrem.

GALLIA TOGATA non est, ut quidam credunt, ipsa plane cisalpina, sed cisalpinæ pars. togata enim incipit à Rubicone flumine, & Placentia terminatur: cisalpina uero initium quidem ipsa quoque capit ab eodem flumine, sed terminum habet alpes. erãt autem in togata multa municipia, multæ coloniæ Romanæ. propterea dixit Cicero in epist. I. ad Att. Videtur in suffragiis multum posse Gallia. ius enim ferendi Romæ suffragij habebant omnia municipia, eæq; omnes coloniæ, quæ ideo Romanæ dicebantur, quia iura possiderent ciuium Romanorum. nam Latinæ suffragium non habebant, sed tantum ius Latij, vnde appellatæ. Ex nostro commentario in epist. ad Att.

GENS, & familia. inter gentem, & familiam illud interest, quòd gens ad nomen, familia ad cognomen refertur. itaque illa tanquam totum continere uidetur, hæc quodam modo partem. exempli gratia. Valerii omnes unius esse gentis dicuntur, quia uno nomine continentur omnes. at uero partes gentis huius sunt plures, quæ ex cognominum uarietate distinctæ sunt, eæq; familiæ nominantur, ut in gentem Valeria Maximi, Messallæ, Flacci, Læuini, Faltones: in Cornelia Scipiones, Lentuli, Dolabellæ, Sullæ, Cinnæ: in Aemilia Mamercini, Lepidi, Paulli, Scauri, Barbulæ: itemq; in ceteris. at uero Valerii omnes unius sunt gentis, itemq; Cornelij, atque Aemilij. itaque recte Festus gentem definit eam, quæ ex multis familiis cõficeretur. Quod autẽ interest inter gentem, & familia, idem interest inter genus, & stirpem. quę qui dem ita esse, ex his ueterum historiarum uerbis intelligitur. Suetonius in Galba: Imagines uniuersi generis exequi longum est, familiæ breuiter attingam. Qui primus Sulpiciorum cognomen Galbæ tulit, cur, aut unde traxerit, ambigitur. & Liuius lib. XXXVIII. P. Scipio Nasica orationem habuit plenam ueris decoribus non communiter Corneliæ gentis, sed proprie familiæ suæ. & apud Suetonium Cæsar: Ab Anco Marcio sunt Marcii Reges, quo nomine fuit mater; à Venere Iulii, cuius gentis familia est nostra. & in Augusto: Gens Octauia à Tarquinio Prisco rege inter Romanas gentes allecta, mox à Ser. Tullio inter patricias traducta. primus ex hac magistratum cepit C. Rufus. Is quæstorius Cnæum, & Caium procreauit, à quibus duplex Octauiorũ familia defluxit, conditione diuersa. & Cic. in Bruto: Funebres orationes ipsæ familiæ quasi ornamẽta seruabant ad usum, si quis eiusdẽ generis occidisset. & Liuius libro IX. Duodecim Potitiorum familias fuisse, cum gens Potitia tota interiit. et lib. I. Iulia gens Iulum auctorem sui nominis nuncupat. & lib. VII. sic loquitur Valerius Coruus: Non, si mihi nouum hoc Corui cognomen dijs auctoribus homines dedissent, Poplicolarum uetustum nostræ familiæ cognomẽ memoria excessit. & libro XL. Inde cognomen familiæ inditum, ut Annales appellarentur. & Catullus Non decet tam vetus sine liberis nomen esse. id est tam ueterem gentem, qualis erat Manlia. Hæc de gente, familia, & genere. nunc de stirpe dicam. Cicero pro Rabirio: Qua in familia laus aliqua forte floruerit, hanc fere, qui sunt eius stirpis, cupidissime persequuntur. & primo de legibus: Hic orti stirpe antiquissima sumus. & in Lælio: Quia aliquandiu propter ignorantiam stirpis, & generis in famulatu fuerunt. & libro I. de oratore. Quid, quia de re inter Marcellos & Claudios patricios centumuiri iudicarũt? cum Marcelli à liberti filio stirpe, Claudij patricij eiusdem hominis hereditatem gente ad se redisse dicerent: non ne in ea caussa fuit de toto stirpis, & gentilitatis iure dicendum? & Suetonius in Claudio: Claudius Cn. Pompeio antiquissimæ stirpis Magni cognomen ademit. Quæ autem ratio est inter gentem, & familiam, eadem est inter gentiles, & agnatos. ut enim familia, aut stirps nos propius attingit, quàm gens, aut genus, sic agnati, quàm gentiles. siquidem gentilis, auctore Festo, dicitur, qui eodem ex genere natus. & is, qui simili nomine appellatur. recte. quatenus enim ait, Ex eodem genere, eos intelligit, qui eiusdem gentis eundem principem habent: quatenus, Simili nomine, eos qui quanquam uno gentis nomine omnes utuntur, tamen alium atque alium auctorẽ sui generis nuncupant. quo modo Cicero in prima Tusculana, se gentilem esse ait Ser. Tullij regis, quòd uterque simili gentilicio nomine uteretur, cum tamen è diuerso uterque fonte manaret. Cum autem ad Herennium scriptum sit. Si furiosus existat, agnatorum, gentiliumq; in eo, pecuniaq; eius ius esto: item: Si pater familias intestato moritur, familia, pecuniaq; eius agnatorum, gentiliumq; esto: agnati profecto uidentur esse, qui ex eadem familia sint; quibus deficientibus, gentiles subeant. nam Cicero dixit primo de oratore: Iura gentilitatum, & agnationum. item: Ius gentilitatis, & stirpis. & de legibus primo: Homines deorum agnatione, & gente teneantur: cum utran-

que

que coniunctionem complecti vellet. Qui autem librum scripsit ante nos de nominibus, idē esse cen set gentem,& familiam, gentiles,& agnatos: ait e- nim: Agnomen familiæ est appellatio,& gentis: vn- de agnati,& gentiles dicebantur, qui ex eadē erant familia, vt Cicero in Topicis ait,& idem in Bruto Ser. Tullium regem gentilem suum ea de caussa no minat. mea autem sententia, Ciceronis sententiam percepisse non videtur, qui in Topicis gentiles eos definit, qui inter se eodem nomine sunt, id est ex eadem gente; familiæ vero, aut agnatorum non me minit. Est præterea intelligendum, Plinium genti- les nouo quodam modo appellare. siquidem seruos gentiles esse dominorum ait, quia eodem prænomi ne appellarentur, quo dominus, vt Marcipor, Quin ctipor, id est Marci,& Quincti puer. Ex libro Caro li Sigonij de nominibus Romanorum.

GLADIATOR. plura genera gladiatorum erāt, Samni tes, Pronocatores, Retiarij, Mirmillones. ex his op- positi in pugnis Samnites,& Pronocatores: quod illa Ciceronis verba in oratione pro Sextio viden- tur ostendere: Cumne de venalibus quidem homi- nes electos, sed ex ergastulis emptos, nominibus gladiatorijs ornarit,& sortito alios Samnites, alios Prouocatores fecerit. Retiarii autem,& Mirmillo- nes componebantur: id quod Valerius Maximus lib. I,& Quinctilianus li. VI declarat. Samnites ad pugnandum primo lenti: Prouocatores ex se nomē sumpserunt, quia certaminis initio prouocare ad- uersarios solerent. vnde Horatius in epistola qua- dam, Lento Samnites ad limina prima duello. Mir- millones & Secutores dicebantur: quod, si quis Fe- stum,& Quinctilianum lib. VI,& Suetonium in Ca ligula legerit, facile poterit conijcere. de Secutori- bus meminit & Cicero lib. VII Ad Att. & Iuuena- lis sat. VIII. Ex commentario nostro in oratio- nem pro Sextio.

Cum munus gladiatorum significare vellent, gla diatoribus, dicebant, vt lib. I epist. ad Att. item lib. II bis,& Philippica IX, item in epistola Asinii, quæ est lib. X fam. Pedianus, dare gladiatorium, dixit, cū subintelligeret, munus. Ex nostro commētario in epist. ad Att. Genera gladiatorum plura: quorū pri- mum lusus equestrium. duo enim equites, præcedē tibus prius signis militaribus, vnus à porta orientis, alter ab occidentis, præcedebant in equis albis, cū aureis galeis, minoribus & habilioribus armis. Re- tiarius, ab armaturæ genere, in gladiatorio ludo cō tra alterum pugnantem occulte ferebat rete, quod iaculum appellatur; vt aduersarium cuspide insequē tem operiret, implicitumq; viribus superaret. quæ armatura pugnabat Neptuno, tridentis caussa. Se- cutor est ab insequendo retiarium dictus. gestabat enim cuspidem,& massam plumbeam, quę aduersa- rii iaculum impediret; vt, ante quàm ille feriret rete, iste superaret. hæc armatura sacrata erat Vulcano. ignis enim aquā semper insequitur. ideoq; cum re- tiario componebatur, quia ignis & aqua semper in ter se inimica sunt. Laqueatorum pugna erat, fugiē tes in ludo homines, iniecto laqueo impedito pro- strare, amictos vmbone pelliceo. Velitum pugna erat vt vltro citroq; telo obiectarent. erat autem eorum varia pugna,& spectantibus gratior quàm reliquæ. velites autem vocati sunt, siue à volitatio- ne, siue à ciuitate Etruscorum, quæ Veletes vocaba tur. Isidorus de etymologiis.

ID, QVOD, pro ideo quòd veteres dicebant. Sic locu tus est Terētius in Heautōtimorumeno: Id quòd est cōsimilis moribus cōuinces facile ex te natū. & in Hecyra: Illico lætę exclamāt, venit, id quòd me re pēte aspexerāt. & Liuius lib. XLI: Id quod erat uetusta coniūctio cū Macedonibus. & lib. II ad Q. fratrē: Teneo ab accusando, vix me hercule, sed tamen te- neo, id quòd iudices nullos habemus. Ex nostro commentario ad Q. fratrem.

INTERREX creabatur, cū nullus esset in vrbe patricius magistratus. creabatur autē à senatu, nec à senato- ribus cunctis, sed à patriciis tantum. nec vero inter- rex poterat esse, qui patricius nō esset: nec ultra quī que dies durabat. moris autem fuit, ut, qui primus interrex creatus esset, comitia non haberet: habe- bat autem uel secundus interrex, vel qui deinde fa- cti essent. Ex nostris obseruationibus.

ITALIA sic describitur à Siculo Flacco in libro de cō ditionibus agrorum. Ab alpibus in mare porrigi- tur: à tribus lateribus exteras gentes intuetur: à Si- cilia vsque ad Galliam omne litus Africum est con- trarium: rursus à Leucopetra pars, quæ ad mare at- tingit, Macedoniæ & aliquam Epiri partē spectat. Adriaticum nero litus Illyricum contra se habet.

IVDICIA. Satis est obscura & perturbata iudiciaria cognitio. itaque studiosis vtile futurum putamus, si quæ legēdis veterū libris obseruauimus, afferātur sic .n. aut tota res patebit, aut certe minus obscura videbitur. Ac primū illud ponā, decem leges à me esse notatas, quæ diuersis tēporibus Romæ de iudi- ciis latæ sint, Semproniā, Seruiliam, Liuiam, Ploti- am, Corneliam, Vatiniam, Aureliam, Pompeiam, In liam, Antoniā: quibus de singulis agendū est. Ante C. Sēpronii Gracchi tribunatū soli senatores: vetu- stissima, vt opinor, Romuli lege, iudicabāt, exceptis caussis, in quibus de pecuniis ob iudicādū captis a- geretur. nam de his ad equites quæstio pertinebat. idq; nō antiquū fuisse, sed tributū esse equestri ordi ni ætate Ti. Sēpronii Gracchi Tiberii,& C. patris, qui etiam senatū, quòd id fieri passus esset, reprehen derit, cū futuras ex eo publicas discordias calamita tesq; prædiceret; Appianus historiæ suæ libro I scri ptū reliquit. C. Gracchus, Tiberii filius, tribunus pl. Cn. Domitio Ahenobarbo C. Fannio Nepote cos. legē tulit, quā paucis ante ānis frater eius Tibe rius ferre conatus erat, vt equites soli iudicarēt. sic .n. ex Velleio, Pediano, Appiano, Cicerone ipso co gnoscitur. Postea Q. Seruilius Cæpio cōsul, qui po stea cū Cimbris male pugnauit, legē rogauit, vt cū e- quitibus, qui ātea lege C. Gracchi soli iudicauerāt, etiā senatores iudicarēt. hāc tamen legē, quā & Cas siodorus,& Obsequens,& Cicero ipse latam signi- ficant, non multo post esse abrogatam, ex eo suspi- cor, quòd paucis post annis C. Norbanū, quo accu sante Cæpio damnatus erat, nō ab equitibus,& se- natoribus, sed à solis equitibus esse iudicatum, Cice ro lib. II de oratore declarat his uerbis. Animos e- quitū Romanorū, apud quos tum iudices caussa a- gebatur; ad Q. Cæpionis odiū, à quo erāt ipsi pro- pter iudicia abalienati, renouabā, atque reuocabā. Facit etiā mecū illa ratio, quòd, cum M. Liuius Dru sus tribunus pl. Philippo & Cæsare cos. legē tulerit, vt cū equitibus senatores iudicarēt; quod proxime probabimus: manifestum est, solos equites ante

Drusi tribunatum iudicasse. Præterea, scriptum est apud Ciceronem in oratione pro C. Cornelio, non ante legem Plotiam senatores cum equitibus iudicasse. at, legem Plotiam Pompeio Strabone & Porcio Catone cos. latam esse, Pedianus docet. ex quo, legis Seruiliæ de communicandis inter equites & senatores iudicijs nullam habitam esse rationem, ac ne Liuiæ quidem, quæ id sanxit, facile est cognoscere. Post Cæpionem M. Liuius Drusus tribunus pl. eius Drusi filius, quo tribuno pl. ad labefactandam C. Gracchi potentiam senatus vsus erat, L. Marcio Philippo Sex. Iulio Cæsare cos. tulit ad populum vt cum equitibus senatores caussas cognoscerent. cuius legibus. Philippo consule referente, S. C. sublatis, in eundem, quo antea fuerat, statum re iudiciaria restituta, soli equites ex lege Gracchi iudicarunt. Anno deinde interiecto, M. Plautius Silanus tribunus pl. Cn. Pompeio Strabone L. Porcio Catone cos. qui fuit annus belli Italici secundus, tulit ad populum, vt singulæ tribus è suo numero quinos denos, per annum iudicaturos, suffragio crearent. quo factum est, ut senatores quoque in eo numero essent, & quidam etiam ex ipsa plebe. Post victor Sylla, dictator primus reip. constituendæ caussa factus, infensus equitibus, quia pro Cinnanis partibus steterant, legem tulit, vt nemo, nisi qui senator esset, iudicare posset. quod ante C. Gracchi tribunatum fieri solitum esse, diximus. Sylla mortuo, quod ille sanxerat, per annos x servatum est, hoc est vsque ad Cn. Pompeij & C. Crassi primum consulatum: quo anno L. Aurelius Cotta prætor populum rogauit, populusq; iussit, vt tres ordines, senatores, equites, tribuni ærarij simul iudicarent. tametsi, & centurionibus aditum ad res iudicandas patuisse hac ipsa lege, & sequentibus duabus, de quibus dicemus; Pompeia, & Iulia. censu tamen præfinito, Cicero docet in Philippica prima. videtur autem Paterculus, nisi mendosi libri sunt, neque tempus, neque sententiam huius legis perfecte nouisse: qui lib. I I legem à Cotta latam per id tempus significet, quo Gabinius tribunus pl. rogationem tulit, vt Pompeius contra piratas summo cum imperio mitteretur. quod falsum esse constat. nam Gabinius biénio post Pompeij consulatum, hoc est Pisone & Glabrione cos. eam legem tulit: quod & Velleius ipse asserit, & inde facile licet existimare, quòd, absoluto bello piratico, statim C. Manilius tribunus pl. tulit ad populum, vt Mithridaticum bellum Pompeio mandaretur. id Plutarchus Velleiusque confirmant. Maniliam autem legem Cicerone prætore latam esse, luculenta ipsius oratio declarat. porro Ciceronem gessisse præturam Lepido & Tullo cos. qui fuit annus post Pisonis & Glabrionis consulatum proximus, quis est qui ignoret? testem habemus Pedianum. vt alia, quæ facile probarent, argumenta prætermittam. tulit igitur de piratico bello rogationem Gabinius tribunus pl. Pisone & Glabrione cos. at Cotta, cum rogationem de iudicijs eo anno tulerit, quo designatus ædilis Cicero Verrem accusauit, defendente Hortensio consule designato; plane videtur eo anno tulisse, quo Pompeius & Crassus consules fuerunt, quod aperte Dio narrat. Hoc de tempore. quod ad sententiam attinet; non uideo, qui probari possit id, quod idem narrat, Cottam iudicandi munus inter equites & senatum æqualiter esse partitū: cum, eam potestatem non his modo, sed præterea tribunis ærarijs esse permissam, sexcenti loci demōstrent. nisi forte illud, (libenter enim tueor antiquitatem) æqualitaté inter vtranque ordinem partitus est, ideo Paterculus dixit, vt significaret, non solum senatum, vt antea, sed equestrem pariter ordinem post legem Aureliam iudicasse: vt ærarios tribunos, qui deinde cum senatoribus & equitibus iudicarūt & si non nominauit, non tamen exclusisse videatur. quo modo & Ciceronem lib. V in Verrem locutū videmus. ait enim, cum Cottæ legem significet: Iudicium de iudicibus, & de te futurum est. at quo tēpore futurum est? nempe eo, cum populus R. aliud genus hominum, atque alium ordinem ad res iudicandas requirit, nempe ea lege de iudicijs iudicibusque nouis promulgata. Alium ordinem, dixit, cum tamen non uno de ordine, sed de tribus, hoc est de senatoribus, equitibus, tribunis ærarijs in ea lege mentio fieret. Eodemq; modo, cum, censorū iudicia rescissa esse iudicum sententiis, significare vellet, in oratione pro Cluentio locutus est. Senatores, inquit, equitesq; Romani in compluribus tam reis, quos contra leges pecunias accepisse subscriptum est, suæ potius religioni, quàm censorum opinioni, paruerunt. & in Diuinatione; Iudiciorum leuitate ordo quoque alius ad res iudicandas postulatur. Pedianus etiam in cōmentario I I orationis in Verrem, Cottam, inquit, prætoré significat, qui legem promulgarat de restituendis equestri ordini iudiciis. cum tamen Cottæ lex nó de uno equestri ordine, sed de senatoribus, equitibus, tribunis ærariis mentionem faceret. Plutarchus etiam in Pompeio iudicia ad equites, ait, esse translata: cum tamē lege Cottæ inter tres ordines essent cōmunicata. Quòd si quis putat in uno ordine, quem Cicero ad res iudicandas requiri significat, simul cum equitibus tribunos ærarios intelligi; opinione fallitur. nā senatores, equites, tribuni ærarii, non ordines duo, sed tres à scriptoribus antiquis appellantur. itaque Pedianus in commentario Cornelianæ, L. Cotta, inquit, lege sua iudicia inter tres ordines communicauit, senatum, equites, tribunos ærarios: & in cōmentariis duarum orationum, in Pisonem, in extremo; pro Milone, in principio. Lex Vatinia secuta est. tulit enim eam, vt opinor, P. Vatinius tribunus pl. C. Cæsare & Bibulo cos. qua sententia, nondum inuenire potui: sed fuisse popularem, cū Vatinius senatum, senatus illum vehementer oderit, facile possum existimare. Lex Pompeia, quam tulit Cn. Pompeius Magnus in consulatu I I, nihil ab Aurelia de tribus ordinibus discrepabat, (nam postea de tribus ordinibus iudicantibus exempla multa sunt, maximeq; apud Pedianū) (sed amplissimo censu, è centuriis legi iudices iubebat. Iulia, quam C. Iulius Cæsar rerum potitus, tulit, iudicia ad duo genera iudicum redegit, equestrem ordinem, ac senatorium; tribunos ærarios quod erat tertium, sustulit. Antonia consularis, M. Antonii, qui I I I vir fuit, hoc sanxit, vt ad duas iudicum decurias accederet tertia è centurionibus, hoc est, ut cum equitibus, & senatoribus (tertium enim ordinem, tribunos ærarios lex Iulia sustulerat) centuriones iudicarent. quod genus hominum ne superiores quidem leges,

leges, Iulia, Pompeia, Aurelia, iudicandi iure excluserant; sed perscripserant, quo census eos esse oporteret: sicuti senatoribus quoque, & equitibus, & tribunis ærarijs census erat præfinitus: cum in iudice, vt ait Cicero, & fortuna spectari deberet, & dignitas. Antonij uero lex plus æquo impudens & dissoluta, quæ rationem census nullam habuit, omnibus, quicunq; ordinem duxissent, iudicandi potestatem permisit. atq; hanc Antonij legem de tribus decurijs non esse abrogatam, cum ille hostis iudicatus est, cum eiusdem legem de sacerdotijs abrogatam esse uideam; è Suetonio cognoscitur: qui in Augusto ita scripsit: Ad tres iudicum decurias quartam addit, ex inferiore censu; quæ ducenariorum uocaretur, iudicarentq; de leuioribus summis. Hæc de ordine iudiciorum, pro uariis legibus, uario. De numero autem iudicum, lex Gracchi c c c fecit, omnes ex equestri ordine, totidem, quot antea senatores iudices fuerant: lex Drusi c c c equites, & c c c senatores, numero pari: lex Plautij D X X V: iussit enim ex singulis tribubus, quæ X X X V erant, qui nos denos creari: lex Syllæ c c c omnes ex ordine senatorio. lex Aurelia cum lege Syllæ de numero, vt opinor, congruebat, cum in ordinibus discreparet: nam libro epist. fam. V I I I, de iudicibus c c c, cum lex Aurelia seruaretur, mentionem fieri uideo: quod si ita est: actum deinde numerum esse lege Pompeii, vere dicemus: quia Velleius auum suum inter CCCLX à Pompeio lectum esse narrat. eundemq; numerum Plutarchus in Pompeio tradit. lex Cæsaris, cum de tribus ordinibus vnum, vt diximus, sustulerit; numerum simul iudicum, vt ego sentio, commutauit: lex Antonii cum tertiam decuriam addiderit; satis liquet, eorum, qui res iudicarent, ampliorem numerum esse factum, quem rursus & ab Augusto esse auctũ cũ ad tres decurias quartam addidit, facile cognoscitur. De iudicium ætate legem fuisse, ne quis intra X X X ætatis annum iudicaret, facile possum ex eo coniicere, quod Suetonius de Augusto scripsit: Iudices à X X V ætatis anno elegit, id est, quinquennio maturius, quàm solebant. Callistratus quidam iurisconsultus, lege Iulia cautum esse, ait, ne minor annis X X iudicare cogeretur ne ue minorem annis X X compromissarium iudicem liceret eligere. Sanxit idem eadem lege, vt opinor, de numero patronorum. nam ante L. Domitii Ahenobarbi & Ap. Claudii Pulchri consulatum raro quisquam pluribus, quàm quatuor, patronis usus erat. his consulibus M. Scaurum, de repetundis accusatum, sex defenderunt, eoq; progressa res est, vt eadem caussa post bella ciuilia non nunquam à duodecim patronis ageretur. cui licentiæ, vt in Pediano scriptum est, C. Cæsar dictator lege modum imposuit. Et fortasse idem Cæsar, qua in lege de numero patronorum in eadem tulit de ratione iudicandi. quod Gellius lib. X I I I I, cap. I I significare videtur his verbis: Atq; in rerum quidem diffisionibus, comperendinationibusque, & alijs quibusdam legitimis in rebus ex ipsa lege Iulia, & ex Sabini Massurii, & ex quorundam aliorum iurisperitorum commentariis commoniti sumus. Legimus etiam apud Priscianum de lege Lætoria, quæ minorem annis X X V stipulari vetabat. Addatur aliquid de personis, quæ facinus iudicare possent, & de caussis, in quibus possent, tum de iudiciis, deq; testimonii dicendi potestate. ac primum illud ponatur, legibus eos iure iudicandi non esse exclusos, quos ignominia censores notassent. id Cicero significat his verbis in oratione pro Cluentio. In omnibus legibus, quibus exceptum est, de quibus caussis aut magistratum capere non liceat, aut iudicem legi, aut alterum accusare, hæc ignominiæ caussa prætermissa est. timoris enim caussam, non uitæ pœnam in illa potestate esse uoluerunt. & ibidem, paulo post: Prætores urb. qui iuri debent optimum quenq; in selectos iudices referre, nunquam sibi ad eam rem censoriam ignominiam impedimento esse duxerunt. Postea tamen inductum uideo lege Iulia, ut senatu moti iudicare non possent. quod & lege Cassius, de senatoribus, traditum est; & Paulus quoque, ut proxime docebimus, significat. Turpi autem iudicio damnatis ademptam esse iudicandi potestatem, idem Cicero in eadem oratione, paulo ante, demonstrat. Quod si, inquit, illud iudicium putaretur: ut ceteri, turpi iudicio damnati, in perpetuum omni honore, ac dignitate priuantur; sic hominibus ignominia notatis neque ad honorem aditus, neque in curiam reditus esset. turpia uero, famosaq; iudicia erant, calumniæ, præuaricationis, furti, ui bonorum raptorum, iniuriarum, de dolo malo, pro socio, mandati, tutelæ, depositi, & alia quædam à Iuliano memorata digest. libro I I I: Famosos etiam, non minus, quàm qui turpi iudicio damnati essent, Pegasus & Nerua filius eos iudicarunt, qui quæstus caussa in certamina descendissent, aut propter præmium in scenam prodiissent. athletas autem, quia ludicram artem non facere, sed uirtutis gratia exerceri uiderentur, infamia liberabant Sabinus & Cassius, quæ scripta sunt apud Vlpianum. Præterea, cum ab eodem ita traditum sit libro digest. XLVIII, qui iudicio publico damnatus esset, eum ius accusandi non habuisse, nisi si libertorum, uel patronorum suorum mortem, uel rem suam exequeretur; consentaneum uideri potest, eundem iudicandi munere exclusum quanquam ad rationem accedit auctoritas. nam ita scriptum postea comperi apud Marcellum iurisconsultum Omnes etiam de vi priuata damnatos iudicare lex Iulia prohibeat. qua de re Martianus his verbis lib. dige. X L V I I I: De vi priuata damnati pars tertia bonorum ex lege Iulia publicatur: & cautum est, ne senator sit, aut decurio, aut vllum honorem capiat; neue in eum ordinem sedeat, neue iudex sit. Huc illa pertinent, quæ tradita sunt à Paulo iurisconsulto: quæ seruata credimus etiam reip. temporibus. nihil enim à iure, aut æquo dissentiunt. Quidam, inquit, lege impediuntur, ne iudices sint; quidam moribus: quidam natura, natura vt surdus, mutus, & perpetuo furiosus, & impubes, quia iudicio carent: moribus, vt feminæ, & serui; non, quia non habeant iudicium; sed, quia receptum est, ne ciuilibus fungantur officijs: lege, qui senatu motus est. qui vero possunt esse iudices, nihil interest, in potestate, an sui iuris sint. Cum iudicibus recte coniungentur testes. itaq; subscribemus ea, quæ de testimonio dicendo idem Paulus tradidit.

Lege, inquit, Iulia, & Papia iudiciorum publicorum cauetur, ne cui inuito denuncietur, ut testimonium dicat aduersus socerum, generum, uitricum, priuignum. Casſius etiam Longinus, cuius libri non extant; ſed eorum teſtimonio Martianus digeſt. lib. I utitur; putabat, ei, qui ob turpitudinem ſenatu motus, nec reſtitutus eſſet, non licere neque iudicare, neque teſtimonium dicere: quia lex Iulia repetundarum ea fieri uetaret. Calumniæ damnatis publico iudicio quid licuerit, ſatis aperte Papiniani præclara ſane verba demonſtrant. Quæſitum, inquit, ſcio, an in publicis iudicijs calumniæ damnati teſtimonium iudicio publico perhibere poſsint. ſed neque lege Rhemmia prohibentur; & leges Iuliæ de ui, repetundarum, peculatus eos homines teſtimonium dicere non uetuerunt. ueruntamen, quod legimus omiſſum eſt. non omittetur religione iudicantium: ad quorum officium pertinet, eius quoque teſtimonii fidem, quod integræ frontis homo dixerit, perpendere. Mulieribus quoque videtur licuiſſe teſtimonium dicere: ſiquidem, non licuiſſe de adulterio damnatis, Paulus indicat his verbis: Ex eo, quòd prohibet lex Iulia de adulteriis teſtimonium dicere condemnatam mulierem, colligitur, etiam mulieres teſtimonium in iudicio dicendi ius habere. Dictum eſt de iudicio, & teſtimonio: ſupereſt de indicio. Senatori indicium profiteri ſaluis legibus non licebat. alijs impunitas dabatur, nec tamen omnibus in cauſsis, ſed proditionis, maieſtatis, & ſiquid huiuſmodi: in cauſſa repetundarum non dabatur: itaque nec per iudices agi ſolitam eſſe legimus. Non eſt ab hoc genere aliena Memmia lex; quæ, ſi uocarentur in iudicium ij, qui reip. cauſſa abeſſent, eorum recipi nomina uetabat. itaque C. Cæſar, cum in prouinciam, peracto conſulatu, abiiſſet, & ab L. Antiſtio tribuno pl. Romæ appellatus eſſet, appellato collegio obtinuit, ne, cum reip. cauſſa abeſſet, reus fieret. Non abhorret à legibus de iudiciis lex illa, quam C. Calpurnio Piſone M. Acilio Glabrione cos. C. Cornelius tribunus pl. tulit, ut prætores ex edictis ſuis perpetuis ius dicerent: cum antea, ut quiſque auaritia, aut ambitione ducebatur, varie ius dicere conſueſſent. de quo ſcriptum eſt apud Pedianum in commentario Cornelianæ. Sortiebantur autem iudices de tribus ordinibus, id eſt Senatoribus, equitibus, tribunis ærariis, primum quæſtores urb. deinde prætor urb. ita fiebat, ut non modo prætorii, verum etiam conſulares interdum, una cum iis, qui nullos geſſerant magiſtratus, iudicarent. Dies autem, quos reo prætor dabat, ut adeſſet in iudicio, decem erant. Sic lib. III. ad Q. fratrem: decimus erat Cœlio dies. & Pedianus in commentario Cornelianæ, Cum, inquit, L. Caſſius prætor decimo die, ut mos eſt, reum adeſſe iuſſiſſet, eoq; die ipſe non affuiſſet: circumuenti ſunt ante tribunal eius accuſatores à notis operarū ducibus. Ex noſtro libro de legibus Romanis, & ex commentario ad Q. fratrem.

LAPIDVM finalium genera apud eos qui de limitibus ſcripſerunt, multa reperiuntur. ſunt enim hæc uerba. Lapis fluuialis, cromaticus uocatur. lapis tiburtinus, cæſalis dicitur. terminus coctus teſtatius, vllageris dicitur. lapis albus ſilicenus, ſi peralbus fuerit, Gallienſis nuncupatur: ſi mixtam uenam habuerit, ignifer nomen habet, nam in aliquibus locis terminos nondulatos poſuimus, & nihil illis ſubter addidimus. lapis gammatus dicebatur, in quo forma gammæ, græcæ literæ appareret; qui pentagoni recipiebat rationem. vnde & gammati termini dicebantur.

LATINAE feriæ dicebantur, cum ex populis latinis viri ſimul & mulieres in montem Albanum hoſtias adducebant: & quatriduano ſacrificio facto, accepta carne in ſuam quiſque ciuitatem digreſsi reuertebant. ea dicta uiſceratio; quoniam ex hoſtiis carnes in partes cæſæ diſtribuerentur. uiſcerationem mox & Cæſar populo dedit, ut apud Suetonium legimus. Ferias autem Latinas, maximo Romanorum Latinorumque magiſtratuum conuentu, conſules procurabant, cum interea cum populo agere non liceret: ut ob eam cauſſam Latinæ aliquando à conſulibus inſtaurarentur, cum tribunis pl. obſiſtere vellent, populares leges, & reip. pernicioſas, ferre cupientibus. itaque ad Q. Fr. lib. II, Conſul, inquit, Lentulus dies comitiales exemit omnes. nam etiā Latinæ inſtaurantur: nec tamen deerant ſupplicationes. ſic legibus pernicioſiſsimis obſiſtitur, maxime Catonis. Inſtaurabant Latinas etiam Pontifices, ut Liuius lib. XXXII tradidit. id autem fiebat, quaſi iam, faciendis iis, aut prætermiſſum aliquid eſſet, aut, quod non oporteret, commiſſum. Primus eam in unum diem Tarquinius Superbus inſtituit: ſecundus dies additus, pulſis regibus: tertius poſt ſeceſsionem in Auentinum: quartus, plebe & patribus à dictatore Camillo in concordiam reductis. In eo meam fluctuare ſententiam fateor, conceptiuæ ne an ſtatiuæ feriæ fuerint Latinæ. ſi Varronem, & Macrobium ſequamur, antiquitatis utrunque peritiſsimum; conceptiuæ erant, non ſtatiuæ; concipiebanturque in dies uel certos, uel incertos. Liuius tamen ſtatiuas indicat fuiſſe, cum ait lib. XXV. Romæ conſules prætoreſque uſque ante diem v. kalen. Mai. Latinæ tenuerunt. eo die perpetrato ſacro in monte, in ſuas quiſque prouincias proficiſcuntur. Non enim ſimile ueri eſt, conſules, cum uictor Annibal vaſtaret Italiam, conſulto in v kalen. Mai. qui dies à primo initi magiſtratus die, hoc eſt ab idibus Martij, XLIII. dierum ſpatio diſtat, Latinas diſtuliſſe; vt ipſi ſibi diutinæ in urbe manſionis neceſsitatem imponerent: cum ire in prouincias neque conſulibus, neque prætoribus liceret, niſi latinarum ſacro perpetrato. aut igitur eas è ſtatiuis in ordinem conceptiuarum poſtea tranſiſſe credēdum eſt: aut latentem cauſſam alii perſcrutentur. Ex noſtris commentariis in epiſt. ad Att. & ad Q. Fratrem.

LEGATIO LIBERA. qui ſui negocii cauſſa, ut exigendæ pecuniæ, uiſitandi templa deorum, abeſſe ab vrbe diutius uolebant, legatione libera, à ſenatu impetrata, vtebantur. erat autem ex hoc genere uotiua legatio. nam ad Atticum lib. II, Libera, inquit, legatio uoti cauſſa datur. Harum legationum definitum fuiſſe tempus, lege à C. Cæſare lata, oſtenditur his uerbis lib. XV ad Att. Et habent, opinor, liberæ legationes definitum tempus lege Iulia; nec facile addi poteſt. ante legem Iuliā

annuum

annuum fuisse tempus lege eâ quam consul M. Cicero tulit, ipse declarat lib. I I I de legibus. Hoc, inquit, genus legationis ego consul, nisi mihi leuissimus tribunus pl. intercessisset, sustulissem: tamen minui tempus, & quod erat infinitum, annuum feci. quo in loco liberas legationes, quasi turpes. nec satis aut ordine senatorio, aut rep. dignas, multis uerbis exagitat. Nomen autem liberæ legationis inde ortus uidetur, quòd, introire in urbem, & rursus exire, liberam legationem habẽtibus liceret. quod eodem in loco ostenditur, quẽ attigi iam, libro XV ad Att. ceteri porro honores, qui extra urbem gererentur, ingredientibus in urbem deponebantur. Ex commentario nostro ad Q. fratrem.

Legio. in quauis legione erant, ætas prima, triariorum; altera principum; tertia, hastatorum; ultima uelitum. quæ uelitibus exceptis, diuidebantur singulæ in decem centurias: singulis autem cẽturiis primarii centuriones præerant: eaq; in triarijs ita appellabantur, primum pilum, secundum pilum, tertium pilum, & deinceps usque ad decimum pilum; in principibus, primus princeps, secũdus princeps, usq; ad decimum; in hastatis, primus hastatus, secundus hastatus, item usq; ad decimũ duces appellabãtur, primi pili cẽturio, primi principis centurio, primi hastati centurio, & ita usq; ad decimum. uelites uero in has triginta centurias prorata parte distribuebantur. Cic. in epist. ad M. Brutum, Nasennius, inquit, octauum principem, id est octauam centuriam principum, duxit, Metello imperatore. Ex nostro cõmentario ad Quintum fratrem.

Lex. Romæ leges nec nisi à magistratibus, nec nisi comitiis ferebantur. sed, quia nec unus magistratus, nec una comitia erant; utrum ab uno, an ab omnibus magistratibus, & utrum unis, an omnibus comitijs ferrentur, aperiendum uidetur. Ferebantur leges à magistratibus maioribus quatuor, uno minore: à maioribus, prætore, & consule, qui ordinarij magistratus erant; item à dictatore, & interrege; qui maiores quidem, ordinarii tamen magistratus non erant; neque populi comitiis creabantur. censor autem, etsi erat inter maiores magistratus, ius tamen ferende legis, aut habendorum comitiorum non habebat. minor magistratus, qui leges ferret, trib. pl. erat. nam ædiles curules quæstores, ædiles pl. I I I uiri capitales, I I I uiri monetæ cudendæ, tribuni militum tam Rufuli, quàm Comitiati, & si magistratus erant, leges tamen non ferebant. legislatores autem uel tributis comitijs, uel centuriatis, vel etiam, ut in imperio mandando, & in adoptionibus, curiatis legem ferebant. si tributis, aut cum S. C. aut sine: si centuriatis, è S. C. semper. plus omnino dignitatis, atque auctoritatis in centuriatis, sed potestatis non minus erat in tributis. æque enim populus vniuersus tenebatur iis legibus, quæ tributis comitiis ferebantur, atque iis, quæ centuriatis. idq; sancitum esse lege à Q. Hortensio dictatore lata, Lælius Felix memoriæ prodidit: cum ante iure eo, quòd statuisset plebs, patricii non tenerentur. non enim aduocare patricios tribuni pl. neque ad eos referre ulla de re poterant. ita ne leges quidem proprie, sed plebiscita dicebantur, quæ trib. plebe ferentibus accepta erant. Hortensius, quæ rogata plebs sanxisset, ea pertinere ad omnes Quirites uoluit: siue, vt iura plebis augeret; cum plebeius ipse esset: siue vtili reip. consilio; quòd in libera ciuitate dissimilem ciuium conditionem discordiæ semina putaret. Legem laturus magistratus, scribebat eam domi. & cum peritis consultabat; ne quid contra populi rem, aut voluntatem sanciret; ne forte pugnantia capita simul ferret; ne ve quid, quod vetus aliqua lex, si ferretur, inane infirmumque iuberet esset; (& si, quæ postea ferretur lex, superiores omnes, præter sacratas, abrogabat) ne curationem, potestatem, commodum ve aliquod ipse sibi sua lege, aut collegis, cognatis, affinibus mandaret: quod leges duæ, Licinia, & Aebutia, fieri uetuerunt: contra quas leges fecit P. Clodius: tulit enim quod in oratione pro domo traditum est, ut sibi Ciceronis ædes liceret posidere. etiam illud in scribenda lege cauebatur, ne pluribus de rebus, quæ non eiusdem generis uiderentur, vna rogatione ferretur: quod fieri cum lex Cæcilia & Didia uetabat; itaque à Clodio factum accusat Cicero pro domo sua; tum, faciendum non esse, indicat idem in suarum legum libro I I I his verbis: Qui agent, non plus quàm de singulis rebus consulunto. nam, consulunto, est, populum roganto. consulitur enim populus, cum lex rogatur. itaque in oratione pro Milone, Nihil, inquit, de eius morte populus consultus, nulla quæstio decreta à senatu est. & pro domo sua: Si populus de ista re consultus esset. & Festus: Rogatio est cum populus consulitur. Addebatur illa exceptio; vt si quid ius non esset rogari, ne esset rogatum. quod in oratione pro domo notauimus. item: si quid contra alias leges eius legis ergo latum esset, ut ei, qui eam legem rogasset, impune esset. quod fuisse translaticium, hoc est, scribi solitum in omnibus legibus, tradit Cicero lib. I I I epist. ad Att. Hæc igitur, quæ proposui, quasi legitima à bonis uiris in ferenda lege omnia cauebantur. sed, vbi rationem vicit libido; spreta bonorum consuetudine, nihil præter suam potentiam, & vtilitatem in lege spectarunt. ideo sæpe leges Clodij, aut Vatinij, alienas à more maiorum acerbe reprehensas à Tullio uidemus. Scripta lege, legislator bene de rep. sentiens, antequàm eam promulgaret, referebat ad senatum; vt, quo plus ponderis maioremque uim lex haberet, de senatus eam sententia ferret. popularis uero, ac seditiosus magistratus sæpe, prætermissa senatus auctoritate, aut etiam contra senatus auctoritatem, legem rogabat. Promulgabatur deinde lex, id est, in publico ponebatur. est enim promulgare, ut ait Festus, quasi prouulgare. id autem eo fiebat ut inspiceret qui uellet, inspectam consideraret; non solum, ut intercedi posset ante, quàm ferretur; verum etiam, ut aliquanto ante statuere cuiuis liceret, vtrum, cum ferretur, antiquanda, an accipienda lex esset. adde etiam illud, vt quiuis monere legislatorem posset uel de corrigenda, uel omnino de non ferenda lege. Spatium autem promulgationis, vt ex Dionysio, & alijs patet, quacunque de re ferretur lex, erat trinundinum, id est per trinas nundinas. cũ enim nundinarũ caussa ex agris in vrbem ciues conuenirent; per trinundinũ leges

 patere,

patere, vt à rustica plebe ter legi cognosciq; possent, voluerunt. quòd cum M. Antonius non seruasset, inuehitur in eum Cicero Philippica v his verbis: Vbi lex Cæcilia, & Didia? vbi trinundinum? & idem pro domo sua: Hora fortasse sexta diei quæstus sum in iudicio, cum C. Antonium collegam meum defenderem, quædam de repub. quæ mihi uisa sunt ad illius miseri caussam pertinere, hæc homines improbi ad quosdam uiros fortes longe aliter, atque à me dicta erant, detulerunt. hora nona, illo ipso die tu es adoptatus. si, quod in ceteris legibus trinum nundinum esse oportet, id in adoptione satis est trinum esse horarum: nihil reprehendo. sin eadem obseruanda sunt; vt decreuit senatus M. Drusi legibus, quæ contra legem Cæciliam & Didiam latæ essent, populum non teneri: iam intelligis, omni genere iuris, quod in sacris, quod in auspicijs, quod in legibus sit, te tribunum pl. non fuisse. Neque uero trinundinum ita interpretor, vt, ipso tertiarum nundinarum die latas esse leges, existimem: cum & Macrobius lib. I, comitia nundinis haberi non potuisse, neque concionem aduocare, id est cum populo agere, licuisse, ueterum testimonio probet: & Festus, nundinas non solum inter ferias, sed etiam inter nefastos dies apud antiquos fuisse dicat; inter ferias, ne cum populo agi liceret; inter nefastos dies, ne lege. Nundinas, inquit, feriarum diem esse voluerunt antiqui; quò rustici mercandi vendendique caussa in vrbem conuenirent; cumq; nefastum, ne, si liceret cum populo agi, interpellarentur nundinatores. Aliud autem erat, cum populo agere; aliud, lege agere. cum populo agere, populum, est, ad consilium, aut concilia uocare, ut ait Festus: lege agere, ius experiri, in iudicio contendere. libro etiam IIII epist. ad Att. per duos nundinarum dies neque comitia esse habita, neque concionem ullam, his verbis Cicero declarat. Ante x cal. nundinæ. concio biduo nulla. trinundinum igitur in eam sententiam dictum accipio, ut inter eum diem, quo promulgata lex erat, & eum, quo deinde ferretur, trinæ nundinæ intercederent; quo & sæpius, & à pluribus, vrbem mercandi vendendique caussa uisitantibus, promulgata lex cognosci posset. Post tertias nundinas, magistratus in eum locum, vbi legem laturus erat, siue in forum, siue in campum Martium, populum conuocabat. ibi cum legem præco, subiiciente scriba, recitasset; tum, (forte etiam in toto trinundino, quotiescunque populus coiisset, vel suadebant legem, vel dissuadebant: sed, maxime, ac vehementer fieri solitum quo die ferenda lex erat, consentaneum est) primum quidem is, qui legem promulgaret, populo suadebat, vt rogationem acciperet; sed post eum alii, non priuati modo, quibus ab aliquo magistratu concio daretur, (nam alioqui concionandi potestas priuatis non erat) verum etiam quandoque magistratus, pro suo quisque sensu, vel suadebant, vel dissuadebant. suasorem rogationis eum, qui rogabat, fuisse, ita verisimile est, ut exemplis, quæ multa suppetunt, mihi esse utendum in re minime dubia non existimem. quod autem minus verisimile est; ut aliquis eius rogationis, quam ferret, ipse dissuasor fuerit; id nisi testimonijs probem, credibile non erit. atque hoc tum fiebat, cum magistratus non è sua, sed è senatus sententia rogationem ferebat. neque enim prohibebatur dissuadere ad populum, quod non probauerat in senatu. Pisonis consulis exemplum habemus in epistola, vereor, ad Attic. lib. I. Piso, inquit, consul, lator rogationis, idem erat dissuasor. quod Attico, ut nouum & iniquum scripsit Cicero; cum suadere suas rogationes reliqui solerent. vnde illud Attici ad Ciceronem lib. II de legibus: Suade igitur, si placet, istam ipsam legem, ut ego, Vti rogas, possim edicere. loquitur enim Atticus cum Cicerone, vt cum magistratu legem rogante. & quemadmodum in eo libro personam Cicero sustinet magistratus legem rogantis; quod proxima superiora verba declarant; Si quæ forte leges à me hodie rogabuntur, quæ non sint in nostra rep. nec fuerint, tamen erant fere in more maiorum; qui tum ut lex ualebat: sic Atticus ciuem agit de ipsa lege suffragium ferentem. quod indicat illud: Vt ego, uti rogas, possim edicere. refert enim modum illum tabellarum, quibus sciscebatur lex: quæ his duabus erant literis signatæ, V. R. id est, uti rogas: cum eæ, quibus lex reiiciebatur, una litera, A, essent inscriptæ: quæ valebat, antique, hoc est, nihil nouari uolo, antiqua probo. Priuatus legem Cinciam de donis & muneribus Q. Fabius Maximus suasit, Ogulniam de sacerdotiis P. Decius Mus, Voconiam de hereditatibus M. Cato ille censorius, Corneliam de reditu Ciceronis Cn. Pompeius. Nec vero, qui priuati item leges dissuaserint, inuenire non facile est. exemplum habemus in oratione pro lege Manilia, Q. Hortensii, in libro de amicitia, C. Lælii, & minoris Africani. Maniliam legem, de bello Mithridatico Cn. Pompeio extra ordinem mandando, dissuasit Hortensius; Papiriā, de tribunis ple. reficiendis, Lælius, & Africanus atque hanc ipsam consuetudinem, ut priuati legem suaderent, aut dissuaderent, indicat Liuius libro XLV his verbis: Ita traditum erat, ne quis prius intercederet legi, quàm priuatis suadendi dissuadendique potestas facta esset: quo melius aut commoda legis aperirentur, aut uitia. quo persæpe euenit, vt aut ij, qui ad intercedendum venerant, desisterent; aut intercederent, qui non professi essent se intercessuros. & eodem libro infra: Cum in Capitolio rogationem eam Ti. Sempronius ferre vellet; & priuatis lege dicendi locus esset; neque ad suadendum, ut in re minime dubia, quisquam procederet: Ser. Galba repente processit: item Cicero in oratione pro C. Cornelio; cuius extant reliquiæ quædam, cum Asconii commentarijs editæ. Est, inquit, ius vetandi, dum priuati dicunt, dum sitella defertur, dum æquantur sortes, dum sortitio fit. quibus in locis cum & Liuius & Cicero de solis priuatis meminerint; non tamen eam potestatē solis priuatis fuisse debemus existimare. partem enim pro toto posuerunt; quia priuati & sæpius, & plures, quàm magistratus, aut pro lege, aut contra legem dicere solerent. Magistratuum porro uel suadentium, uel dissuadentiū legem exempla habemus hæc. M. Porcius Cato, ille sapiēs, prætor Luciniam de cooptatione sacerdotū ad populū transferenda dissuasit. legē Maniliā prætor Cicero luculenta, quæ extat, oratione suasit: Agrariam

Agrariam Rulli ijs, quæ extant orationibus consul idem dissuasit. Verum hæc, quæ paulo longius, ut illustriora fierent, produximus, paucis admodum verbis lib. de legibus III Cicero comprehendit: Populum, inquit, docento, doceri à magistratibus priuatisque patiuntor. in quo significatur, ut & ipsi magistratus, qui legem ferent, doceant, hoc est de ipsa lege dicant; & dicere alios quoque tum magistratus, tum priuatos patiantur. Infra uero, eodem libro, cum dixit, De promulgatione, de singulis rebus, de priuatis, de magistratibus audiendis; priuatos posuit ante magistratus, cum supra primum magistratus, deinde priuatos nominasset. quòd si ad veritatem ordo referatur; prius nominari priuatos, deinde magistratus oportuit: prior enim priuatis locus in suadenda dissuadenda ve lege ideo datus est, ne, si eos, qui magistratum gerebant, ante audissent, ab ijs dissentire non auderent. idq; Dio historiæ suæ lib. XXXIX. scriptum reliquit. quos autem suadere, aut dissuadere leges solitos fuisse diximus, eos in oratione pro Flacco legis auctores Cicero appellat: cum auctores intelligat vel accipiendæ legis, uel antiquandæ. Hæc de suadentibus dissuadentibusque legem. nunc de loco, unde suaderent, aut dissuaderent. Nemo ad populum, nisi de loco superiore, concionabatur, siue is priuatus esset, siue magistratum administraret. id autem ob eam caussam, quo longius à stantibus in concione tum exaudiri uox, tum intelligi uerba possent. concionabantur igitur, si in foro, de Rostris; quæ ad Comitium fuisse, prope iuncta curiæ, Pedianus ait: si in campo Martio, uel alibi, de suggestu, aut editiore aliquo loco. concionari autem magistratibus pro ea, quam habebant, potestate omnibus licebat: priuatis, quod iam diximus, nisi concionem, id est concionandi potestatem, à magistratu aliquo acciperent, non licebat. & quia sæpius in foro, vbi Rostra fuisse diximus, quàm in campo, leges ferebantur: ideo sæpius de Rostris, quàm in campo, conciones habebantur. multo enim plures tributis comitiis, quæ, legum quidem caussa, in foro, interdum & in Capitolio habebantur, quàm centuriatis, quæ in campo, latas esse constat; cum tribuni pleb. qui comitia tributa, non centuriata, habebant, facillime ad leges rogandas adducerentur, quippe qui lege non ferrent ex senatus auctoritate: quod necesse erat de legibus centuriatis. Cum suaserant, dissuaserant ve legem primo loco magistratus, qui legem ferebat, secundo priuati, tertio reliqui magistratus; tum præsentibus sacerdotibus, vt scribit Dionysius, & diuina exponentibus; sitella, quam nominat Pedianus, deferebatur: in quam siue tribuum, si tributis comitiis lex ferebatur, siue centuriatum, si centuriatis, nomina coniiciebantur: deinde sortibus æquatis, hoc est, ita agitata sitella, ne qua sors subsultaret, atque existeret, sed pariter omnes æquatæ iacerent, sortitio fiebat; quæque prima vel tribus, uel centuria, quæ secunda, quæ tertia de sitella exisset, eundem, quem sors dederat, in suffragio ferendo locum atque ordinem tenebat: hæc dum agerentur; si quis tribu. ple. legi uellet intercedere, locus erat. nunquam autem ante suasioné dissuasionemq; legis intercessionem fuisse declarant illa proxime recitata, quæ Liuius libro XLV, Cicero in oratione pro C. Cornelio tradiderunt. Et quoniam de intercessione, quæ legem impediebat, mentionem facimus: (neque enim legi tantum, uerum & senatus consultis, & prætorum decretis, aut iudiciis intercessum esse, animaduertimus) omnibus de caussis, quæ quo minus promulgata lex perferri posset, impedimento fuerunt, dicendum nobis est. Hæ quinque traduntur: prima, intercessio; cum tribu. ple. quorum proprie intercedendi ius erat, edita uoce illa, Veto, de qua meminit Liuius, intercedebant: cuius generis exempla suppetunt, altera, cum is, qui promulgaret, uel amicorum precibus adductus, uel senatus auctoritate commotus, uel ipse sua sponte consilium mutabat: quod C. Manilius, & L. Cæcilius, uterque tri. pl. diuersis temporibus fecerunt, ille in lege de libertinorum suffragiis, hic in ea, quam de minuenda ambitus pœna promulgauit. Tertia ratio fuit, cum, neque intercedente tribuno, neque eo, qui promulgauerat, consilium mutante, comitiales dies, id est eos, quibus agi cum populo licebat, consul eximebat, uel supplicationibus decernendis, uel feriis indicendis, non solum iis, quæ Latinæ dicebantur, quas indicere soli consules poterant, sed etiam ijs, quæ imperatiuæ, quas non modo consulibus, uerum etiam prætoribus ipsorum arbitratu licebat imperare. quo genere usum esse Marcellinum consulem, ut C. Catonis tribuni pl. legibus obsisteret, uidemus in epistola, Placiturum, libro II. ad Q. fr. Quartam caussam, quæ & ipsa comitiis, quacunque de re haberentur, impedimento esset, obnunciationem inueni: quam omnes plane magistratus, ut ego arbitror, habebant. nam, quod oratione secunda in Antonium ita legitur: Nos nunciationem solum habemus, consules, & reliqui magistratus spectionem: duas dictiones, Nunciationem, & Spectionem, alteram alterius sedem occupasse, facile crediderim: vt augures spectionem duntaxat habuerint, magistratus si modo augures essent. vt erat Antonius, idem consul, & augur; simul cum spectione etiam nunciationem, hoc est obnunciationem. idque cum ad ipsam Ciceronis sententiam magis quadrare, qui diligenter animum intenderit, intelliget: tum Festus Pompeius ita esse, deprauatis ille quidem uerbis, satis tamen aperte significat in dictione spectio. legamus igitur in ea oratione sic: Nos enim spectionem solum habemus, consules & reliqui magistratus etiam nunciationem. vt augures intelligat, cum, Nos, dicit: erat enim ipse augur: cum uero, Consules, subiicit; in eo notet Antonii consulis inscitiam; qui se id auguratus iure posse diceret, quod, quia consulatum gerebat, multo facilius poterat. præterea, ut de magistratibus obnunciantibus, ita de auguribus de cœlo seruantibus haud parum sæpe legimus: quod quidem spectioné significat: quæ tolleretur, si verum illud esset, Nos nunciationé solũ habemus. Quòd si quis dixerit; ideo uerum esse, nunciationem solum habuisse augures, quia spectioné, nisi iussi à magistratibus, non haberent: facile refelletur. nam si augurum spectio non est, quia pendet à magistratuũ voluntate: ne nunciatio quidem erit; quia pendet à spectione. qui enim esse potest nunciatio, nisi

ſpectio antecedat? præterea, ſi ſpectionem augur non habet, niſi iubente magiſtratu: ne nunciationem quidem habet, niſi eodem uolente. neutram igitur habebit: quandoquidem non ipſius, ſed magiſtratus in utraque poteſtas eſt. quomodo igitur conſiſtit illud, Nos nunciationem ſolum habemus: ſiue nunciationem pro renunciatione, ſiue pro obnunciatione accipias? Quinta impediendi ratio fuit, cum de cœlo vel fulgebat, vel tonabat. erat enim in augurum diſciplina, vt, Ioue fulgente, tonante, comitia dimitterentur. quo genere impedimenti Pompeius Magnus in ſecundo conſulatu, ne M. Cato prætor crearetur, comitia diſſoluit. Redeo ad inſtitutum. Sortitione tribuum aut centuriarum facta, dicebat is, qui legem ſtrebat: Si uobis uidetur, diſcedite Quirites. de quo Pediani verba ſubſcribam. Cum, inquit, id ſolum ſupereſt, vt populus ſententiam ferat; iubet unumquenque is, qui fert legem, diſcedere, quod uerbum non hoc ſignificat, quod in communi conſuetudine eſt, de eo loco, vbi lex fertur, ſed in ſuam quiſque tribum diſcedat, in qua eſt ſuffragium laturus. populus enim conſuſus, ut ſemper alias, ita & in concione. Liuius autem lib. II, vbi de lege lectoria loquitur, Conſul, inquit, Appius negare ius eſſe tribuno in quenquam, niſi in plebeium. non enim populi, ſed plebis cum magiſtratum eſſe; nec illum ipſum ſummouere pro imperio poſſe more maiorum: quia ita dicatur: Si vobis uidetur, diſcedite Quirites. vbi, Diſcedite, dictum apparet, ad ſuffragia ferenda. libro uero III, vbi de Terentia lege agit, idem ſignificat, cum ait: quemadmodum ſe tribuni geſsiſſent in prohibendo delectu, ſi patres in lege, quæ per omnes comitiales dies ferebatur, impedienda, gerebant. initium erat rixæ, cum diſcedere populum iuſsiſſent tribuni: quòd patres ſe ſummoueri haud ſinebant. Cum igitur, de concione iuſsi diſcedere, in ſuam quiſque tribum, aut centuriam abiiſſet; priuatos homines inuenio, qui de lege laborarent, non modo populum, vt legem acciperet, ante lata ſuffragia rogaſſe, uerum etiam, ne quid fallaciæ committeretur, ipſos aut tabellas diſtribuiſſe, aut diſtribuentibus aliis præfuiſſe, idque, diribere, proprio uocabulo dicebatur. quod muneris quia ferè obiri curarique ab iis ſoleret, qui neque ætate graues, neque geſtis honoribus inſignes admodum eſſent, id ſibi & à ſenibus, & à dignitate præſtantibus præcipue contigiſſe, glorioſe commemorat Cicero in Piſonem. Hoc, inquit, certe uideo, quod indicant tabellæ publicæ, uos rogatores, nos diribitores, uos cuſtodes fuiſſe tabellarum: &, quod in honoribus neſtrorum propinquorum non facitis, vel ætatis excuſatione, uel honoris; id in ſalute mea, nullo rogante, uos veſtra ſponte feciſtis. eodemque verbo eadem de re uſus eſt in oratione poſt reditum in ſenatu. Nec dubito, quin legendum ſit, Diribeantur, non Diripiantur, in ea in Piſonem, in eo loco; An expectas, dum de te LXXV tabellæ diribeantur? Plinius quoque libro XXXVI, cap. XV. hoc verbum uſurpauit. Hic eſt, inquit, ille domitor orbis populus, qui gentes & regna diribet. Ciſtis autem ſuffragiorum cuſtodiendis certos homines in comitiis præfuiſſe, qui nongenti ſint appellati, idem Plinius lib. XXXIII, cap. II. ſcriptum reliquit. Tabellis diſtributis, primo loco ea tribus, aut centuria ſuffragium ferebat, quæ, omnium tribuum, aut centuriarum nominibus in ſortem coniectis, prima de ſitella, de qua iam diximus, ſorte exierat: eaque prærogatiua dicebatur; quia prima rogaretur à magiſtratu, qui comitia habebat. At in prima tribu, aut centuria quis primus? uidelicet is, quem magiſtratus legem ferens deligebat: deligebat autem, quem & dignitate præſtare, & rogationi ſuæ præter ceteros fauere iudicabat. vtrunque cognoſcitur in oratione pro Plancio: in qua ita ſcriptum eſt. Nam quod primus ſciuit legem de publicanis, tum, cum uir ampliſsimus conſul id illi ordini per populum dedit, quod per ſenatum, ſi licuiſſet, dediſſet: ſi in eo crimen eſt, quia ſuffragium tulit; quis non tulit publicanus? ſi, quia primus ſciuit: vtrum id ſortis eſſe uis, an eius, qui illam legem ferebat? ſi ſortis: nullum crimen eſt in caſu. ſi conſulis, ſplendor etiam Planci, hunc à ſummo uiro principem ordinis iudicatum. quo cõſtat, ideo primum Plancium ad ſuffragium ferendum à Cæſare conſule lectum eſſe, quia primus ordinis equeſtris iudicaretur. quod ipſum confirmãt illa pro domo ſua: Conſulari homini P. Clodius, euerſa rep. ciuitatem adimere potuit, concilio aduocato, conductis operis non ſolum egentium, ſed etiam ſeruorum, Sedulio principe? dixit enim Sedulio principe, pro, primo omnium ſuffragium ferente, quod apertius proxime oſtendit, cum ait: Sin autem is primus ſciuit. erat enim quodam modo legis ornamentum, cum is eam ſciſcebat primus, cuius in ciuitate non leuis eſſet auctoritas. quod etſi ſatis clare indicant ea, quæ ex oratione pro Plancio recitauimus: tamen in hac ipſa pro domo ſua idem fit illuſtrius. ſubiungit enim poſt ea, quæ proxime ad exemplum attuli, non magno interuallo: Tu huius, vt acta tui præclari tribunatus hominis dignitate honeſtes, auctoritatem amplecteris. quaſi Clodius Sedulii, tanquam clari hominis, nomen publicis in tabulis ad legem honeſtandam ſcripſiſſet, aut fortaſſe etiam in æs ſimul cum ipſa lege incidiſſet. Cum igitur ab eo, quem magiſtratus ipſe primum delegiſſet, deincepsque ab aliis eiuſdem tribus, aut centuriæ perlata ſuffragia erant; tum, ſuffragiis in utranque ſententiam dinumeratis, &, quo modo ueteres loquebantur, diremptis, numeroq; eorum punctis notato, eius tribus, aut centuriæ voluntas cognoſcebatur, eaq; à præcone renũciabatur; &, eadem in reliquis tribubus aut centuriis ratione ſeruata, ex maiore tribuum centuriarumve numero uel antiquabatur, vel ſciſcebatur lex. ac de antiquata quidem lege nihil eſt dicendum. ſcitam autem, atque acceptam, omnium ciuium iureiurando confirmari ſolitam legimus. itaque Q. Metellus, ille Numidicus, ne in legem Saturnini per uim latã iuraret, in exilium abire maluit, ſibiq; potius de patria, quàm de ſententia, decedendum putauit. quem anno poſt XLIII imitatus non eſt M. Cato, is, quem Vticẽſem hiſtorici nominant: qui cum leges P. Clodij nullo neq; iure, neq; more rogatas putaret, in eas tamen iurauit, conſilio uſus optimo, ut Cicero ait in oratione pro Sextio. nam ab eo, quod omnino ne fiat, fieri non poteſt, cum periculo diſſentire, temeritatis

temeritatis uidetur esse. Post iusiurandum, in æs lex incidebatur: quod indicat Liuius libro III. his uerbis: Prius quàm urbem consules egrederentur, leges decemuirales, quibus tabulis duodecim est nomen, in æs incisas in publico proposuerunt. quod ipsum libro x. Dionysius confirmat & Cicero in oratione III in Catilinam, Memoria tenetis, inquit, Cotta & Torquato cos. complures in Capitolio turres de cœlo esse percussas: cum & simulacra deorum immortalium depulsa sunt; & statuę ueterum hominum deiectæ; & legum æra liquefacta. quod ipsum uersibus deinde persecutus est in secundo de consulatu suo, ut libro I & II. de diuinatione patet. eandem consuetudinem confirmant illa, quæ in I Philippica scripta sunt: Forum sepietur: omnes clandentur aditus: armati in præsidiis multis in locis collocabuntur. quid tum? quod erit ita gestum, id lex erit, & in æs incidi iubebitis? quod etiam non multo ante dixerat: Quæ ille in æs incidit, in quo populi iussa perpetuasq; leges esse voluit, pro nihilo habebuntur? exemplis non egemus: sed vnum Suetonij, quod in C. Cæsaris uita legimus. quod apertam rem multo etiam illustrius ostendit, apponemus. Marcus, inquit, Claudius Marcellus consul, edicto præfatus, de summa se rep. acturum, retulit ad senatum, ut ei succederetur ante tempus; quoniam, bello confecto, pax esset, ac dimitti deberet uictor exercitus: & ne absentis ratio comitijs haberetur; quando nec plebiscito Pompeius postea abrogasset. acciderat autẽ, ut is, legem de iure magistratuum ferens, eo capite, quo à petitione honorum absentes summouebat, ne Cæsarem quidem exciperet per obliuionẽ; ac mox, lege iam in æs incisa, & in ærarium condita, corrigeret errorem. Ne illud quidem prætermittam, non in tabulis modo æneis, sed etiam in columnis incisas esse leges de tabulis dubium nõ est: quas etiam aliquot, in hunc usq; diem seruatas, ipsi uidimus. de columnis autem Cicero pro Balbo sic: Cum latinis omnibus fœdus ictum Sp. Cassio, Postumo Geminio cos. quis ignorat? quod quidem nuper in columna ænea meminimus post Rostra incisum & perscriptum fuisse. qua ipsa de re Liuius libro II. sic: Tantum sua laude obstulit famæ consulis Marcius; ut, nisi fœdus cum latinis, columna ænea insculptum, monimento esset, ab Sp. Cassio uno, quia collega ab fuerat, ictum; Postumum bellum gessisse cum Volscis, memoria cessisset. & Varro, ut apud Macrobium legimus, antiquissimam legem in columna ænea scripsit incisam fuisse. cui mentio intercalaris ascriberetur. nec deest Dionis in historia testimonium; qui lib. VII. columnas, quibus incisę leges legerentur, de cœlo tactas memoriæ prodidit. Scripta iam lege, promulgata, per lata, in æs incisa, (his enim quasi gradibus ad id, quod in lege ultimum, ac summũ est, peruenimus) unum restat, ut, ubi custodienda reponeretur, ostendamus. Scire igitur oportet, non eadem legum omnium fuisse rationem, sed aliquot, maximeq; tabulis æneis incisas, in publico proponi solitas, ut oculis ciuium paterent; quod exempla demonstrant; quæ uero æneas in tabulas essent incisæ, eas ad ærarium delatas, quò scilicet & S. C. ibi cum publicis pecunijs, omniumq; publicarum rationum libris conditæ asseruabantur. erat autem ærarium in Saturni Opisq; templo: templum autem in vico Iugario, ad Capitolij radices: unde septies millies H-S, à Cæsare dictatore depositum, post illius interitum M. Antonius consul abstulit. & si tantum Opis in Philippica I & II. ubi hac de re Cicero loquitur, mentio fit: puto, quòd duabus cellis simulacra Opis & Saturni separatim dedicata colerentur, & ad Opis cellam proprius, quàm ad Saturni, eam pecuniam Cæsar locasset. primis tamen reip. tẽporibus legem Iuliam in templo Dianæ, quod in Auentino monte fuit, repositam esse, legimus in historia Dionysij. Quæ ad rationem preferendæ legis attinerent, quæ fere ponderis alicuius esse viderẽtur; omnia ut arbitramur, persecuti sumus. perlatæ uero legis quæ uis esset, primum utrum maxima, deinde, si maxima, utrum perpetua, breui differemus. Erat in lege summa uis; non solum, quia, quod erat lege sancitum, eo quirites omnes tenebantur; quod tribus legibus, una consulari Valeria Horatia, duabus dictatorijs, Publilia, & Hortensia, cautum est; (paucas tamẽ excipio, quibus non omnes plane ciues obstringebantur, quo de genere fuisse legem de repetundis, animaduerti: lata enim est post illas tres, consularem unam, dictatorias duas, à nobis proxime nominatas: & quodcunq; postremum populus iussit, id ius ratumq; esse XII. tab. lege sancitum est) uerum etiam, quia, non, ut prætoris edictum, item lex annuo spatio terminabatur, sed uigebat usque dum alia lege abrogaretur. abrogari uero omnes licuit, præter sacratas: quæ uiolatæ sæpe, abrogatæ nunquam sunt. abroganti uero non eadem, quę uiolanti legem, pœna sancitur. ceteræ leges & abrogari omnes potuerũt, & abrogatæ multæ sunt. tametsi nulla lata lex est, quæ ipsa se contra abrogationem quasi sanctionis sepimento non munierit, graui pœna, multa ue ei, qui abrogasset, irrogata. at multi multas abrogarunt, neq; tamen ullã propterea subiere pœnam. dixi iam, plus fuisse potestatis in eo, quod postremum populus iussisset, quàm in eo, quod antea iusserat: id lege XII. tab. sancitum esse. iussum autem populi & suffragia fuerunt, quibus abrogabantur leges. itaque, non quid antea populo placuisset, sed quid ei postremum placeret, spectari solebat. sensit autem in hoc genere populus nõ semper è rep. nam quemadmodum sæpe malas leges bonus populus, sic interdum bonas malus abrogauit. à senatu uero nunquam lex ulla, nisi reip. caussa, sublata est; ut, cum Apuleiæ, Mario consule referente, S.C. damnatæ sunt; quòd ab hoste reip. L. Appuleio Saturnino rogatæ essent: aut, cum Liuiæ consilio Philippi consulis sublatæ, quia contra auspicia, quæ seruari lex Aelia iubebat, à M. Liuio Druso latæ iudicarentur. erant enim quatuor omnino genera, (ut ipsa fere Ciceronis uerba usurpem, quæ sunt in oratione pro C. Cornelio) quibus per senatum more maiorum staturetur aliquid de legibus; vnũ huiusmodi, placere legem abrogari, ut Q. Cæcilio M. Iunio cos. quæ leges rem militarem impedirent, vt abrogarentur. atque hoc genere non abrogabat legem senatus, (nam abrogare proprie populus dicebatur) sed, vt abrogaretur, statuebat. Alterum genus erat: quæ lex lata esse diceretur, ea non uideri populum teneri, ut L. Martio Sex. Iulio cos.

eos. de legibus Liuijs: quæ ut uno S. C. tollerentur, Philippus consul, Liuij inimicus, obtinuit à senatu. ideo autem, huiusmodi legibus non uideri populum teneri, senatus decernebat, quia, contra auspicia latas esse, augures monuissent. tanta Romæ fuit in auguribus auctoritas. de quibus lib. II. de legibus hæc à Cicerone scripta legimus. Quid religiosius, quàm cum populo, cum plebe agendi ius aut dare, aut non dare? quid, leges, non iure rogatas, tollere? Tertium, de legum rogationibus quo de genere persepæ S. C. fiunt, ut de lege Calpurnia de ambitu, quæ derogaretur. Quartum genus, quod ea Ciceronis oratio mutila admodū est, neq; in ipsa, neq; in Pediano interprete, ac ne alibi quidem, quòd sciam, inuenitur. me tamen in eam partem coniectura ducit, ut existimē, cum aliquem senatus hostem iudicaret, simul, ut eius quoq; leges, quæ quidem aduersus remp. essent, tolleretur, eodem S. C. aut alio, proximo facto, iudicasse. quarum enim maxime legum caussa perniciosus patriæ ciuis damnatus sit, & à rep. remotus, eas ipsas leges in rep. non hæsisse, sed abiectas in loco esse, etiam si ab historia non prodatur, ueri tamen simillimum est. quale fuit, quod de legibus Saturnini, proxime, & de legibus M. Antonii traditum est. postremum illud est, cum, uerbo quidem, neq; à senatu, neq; à populo, tacito autem omnium consensu per desuetudinem leges abrogabantur. id qund & Iulianus iuris consultus notauit. Agamus nunc de loco ferendæ legis. is erat interdum Prata Flaminia, qui postea circus Flaminius dictus est, interdum etiam lucus Petelinus, quandoq; Capitolium, sed plerunque fornm, aut campus Martius. de Pratis Flaminiis, luco Petelino, Captolio, Liuius testis est: de foro, delarāt illa pro C. Rabirio Postumo: Si lex ferretur, conuolaretis ad Rostra. erant enim Rostra in foro dixit autem, Conuolaretis ad Rostra, cum hoc subintelligeret, ut inde legem dissuaderetis. & aperte in oratione I in Antonium, & in V, & pro domo, & ubi non? de campo, inde constat, quòd, cum leges centuriatis comitiis sæpe latæ sint; centuriata porro comitia in campo esse habita, omnes historiæ narrent: manifeste sequitur, ut leges centuriatis comitiis latæ, in campo latæ sint. Hic oritur alia consideratio, loco ne sacro an profano ferretur lex. sacro potius, quam profano, crediderim: primum, quòd in Rostris, qui locus erat auguratus, templumq; dicebatur, sępe à magistratu ferretur: itaq; pro Sextio, Princeps, inquit, rogationis Q. Fabricius templum aliquanto ante lucum occupauit. occuparat enim ut legem ferret. quod illa uerba pro Milone declarant; Potuit ne Fabriclo, uiro optimo, rum de reditu meo legem ferret, pulso? Occuparat autem Rostra, non templum alicui deo sacrum: quod ipse Cic. declarat infra, in eadē pro Sextio subiungens, Tribunos pl. ferro è Rostris à Clodio pulsos, Fabricium intelligens. sed clarissime in Vatinium his uerbis: Cnm L. Vectium iudicem in Rostris, in illo, inquam augurato templo ac loco collocaris. & Liuius lib. VIII. Naues, inquit, Antiatium partim in naualia Romæ sunt ductæ, partim incensæ: Rostrisq; earum suggestum in foro extructum adornari placuit: Rostraq; id templum appellatū. Altera est ratio, quod leges à P. Clodio tribuno pl. in templo Castoris latas inuenio quod indicat illud in Pisonem: eodē in templo, eodem & loci uestigio, & temporis, arbitria non mei solum, sed patriæ funeris abstulisti. Nam illud, Eodem in templo, ego sic interpretor. quo in templo legem de mea pernicie tulerat Clodius, eodem in templo de Macedonia tibi tradenda statim legem tulit: quam tu prouinciā ad arbitrium tuum pro meo funere, qnod idem funus patriæ fuit, ipse pactus eras, itaq; peouinciam lege traditam, quasi pręmium à Clodio debitum, abstulisti. Et apertius in oratione pro domo sua. Cum arma, inquit, in ædem Casturis comportabas, nihil aliud, nisi, nti neqnid per uim agi posset, machinabare. In libris autem de inuentione, Flaminium, inquit, eum, qui consul eemp. male gessit bello Punico secundo, legem agrariam per seditionem ad populum ferentem, pater sus de tēplo deduxit. accersitur maiestatis. & apud Liuiū, ante quàm Rostra in foro extructa essent, de tribunis pl. legum rogandarum caussa in templum coeuntibus, non semel mentionem fieri uidemus. Ferebat ergo magistratus legem in templo: ferebat suffragia de tege populus circa templum. locum enim tantæ multitudini nllo in templo fuisse, credibile non est. cum nero lex à magistratu ferretur, eodem in templo alios quoq; magistratus affuisse, eos nimirum, qui cum magistratn legem ferente consentirent, legimus in oratione in Vatinium: quæ quidem leges, inquit, anno post, sedentibus in templo duobus non consulibus, sed proditoribus huius ciuitatis, ac pestibus, una cum auspicijs, cum intercesionibus, cum omni iure publico conflagranerunt. Ostendi latam in templo legem, cum in foro ferebatur, hoc est tributis comitijs. quid cum in campo centuriatis? tum in templis deorum non existimo, quæ in campo nulla fuisse legimus, quo tamen in loco à magistratn ferretur, eum locum ante auguratum fuisse crediderim nam si tributis comitiis semper in templo, cur centuriatis, quæ maiorum rerum caussa habebantur, profano in loco lex ferretuc? sed fortasse uideri posit infirma coniectura. addamus exemplum, ut dubia res testimonio probetur. Liuius igitur libro III. Tribuni, inquit, nt impediendæ tei nulla spes erat, de proferendo exercitu agere, eo magis, quod, & augures iussos adesse ad lacum Regillum, fama exieret, locumq; inaugurari, ubi auspicato cum populo agi posset: ut, quidquid Romæ ui tribunicia rogatum esset, id comitijs ibi abrogaretur. Inter leges autem, quæ in foro, & eas, quæ in campo ferrentur, dixi iam hoc interfuisse, quòd in foro tributis comitiis ferrentur, in campo centuriatis, nunc adiungo, primum illnd, centuriatis comitijs eas esse latas, quę è S. C. ferebantur: deinde illud, quæ & centuriatis comitiis ferrentur, eas, si à S. C. non ferrentne, patribus quidem auctoribus semper esse latas. id quod non à primia reip. temporibus, sed tantum post Publilij Philonis dictaturam obseruatum est. hunc enim dictatorem legem tulisse, ut legum, quæ comitija centuriatis ferrentur, ante latum suffragium patres auctores fierent, scribit Liuius libro VIII. quo significatnr, non omnes antea leges, quæ centuriatis comitiis ferrentur, è S. C. aut patribus aucto-

ribus

ribus esse latas. quòd si factum nunquam antea nō erat, consuetudine seruata, quæ in Numa Rege creando est inducta; ut scilicet, ante quàm populus suffragium iniret, patres in incertum comitiorum euentum auctores fierent; Publilius in plebē propensus, quia plebeiæ gentis erat, quod senatui liberum erat, id necessarium fecit; quodq; more factum erat, id ut lege fieret, sua lege sanxit. Neq; uero, quod ait Liuius, Patres auctores fierent, expono, patres S. C. probarent. fiebat enim de re & relata, & disputata S. C. quid porro referri & disputari opus erat id, quod omnino probari à senatu Publilia lex iuberet? nam de quo fit S. C. id eiusmodi est, ut improbari & abiici potuerit: est autē & probatum, & acceptum, quia maior pars senatus ita senserit. at in hoc non, utrum uis licere, neque plurium senatorum uoluntatem spectari, Publilius uoluit, sed, quasi ab uniuerso senatu iam probatum esset, ita, uollent nollent, patres auctores esse. ergo sic existimare debemus: & eas leges, quæ centuriatis comitiis ferrentur, post legem Publiliā aut è S. C. aut certe patribus auctoribus esse latas; & eas, quæ ante legem Publiliam centuriatis comitiis latę erant, alias è S. C. alias sine S. C. patribus tamen auctoribus, alias neq; è S. C. neq; patribus auctoribus esse latas. Nihil ne igitur interfuit, dicet aliquis, inter leges, quæ patribus auctoribus, & eas, quæ è S. C. ferrentur? nihil plane, ante legem Publiliam. nàm, siue è S. C. siue patribus auctoribus ferrentur; è senatus uoluntate ferebantur. post legem autem Publiliam multum inter huiusmodi leges interfuit, atq; adeo tantum, quantum inter secundam & aduersam uoluntatem interest. nam secunda senatus uoluntate ferebantur eæ leges, quæ S. C. probatæ iam erant: aduersa uere non nunquam eæ, quarum patres auctores fiebant. probabant enim inuiti, lege coacti. itaq; honorificentius habebatur id, quod è S. C. centuriatis comitiis latum esset; quàm id quod iisdem comitiis patribus auctoribus. sed extremi reip. temporibus nullam legē centuriatis comitiis sine S. C. patribus auctoribus lata inuenio, permultas autem S. C. iisdem comitiis: siue, quòd abrogata sit Publilia lex: siue, quòd, postea quam Q. Hortensius dictator multis annis post Publilium legem tulerit ut eo iure quod plebs statuisset, omnes Quirites tenerentur; nihil attinuit patres auctores de eo fieri, quo, uel si auctores ipsi non fierent, tamen omnes ciues æque tenerentur. itaq; magistratus aut à S. C. centuriatis comitiis, aut, si senatus dissentiret, tributis leges tulerunt: (quanquam & leges multæ, tributis comitiis ex S. C. latæ sunt) cum lege Hortensia eandem uim haberent leges tributis comitiis latæ, quam habuerunt antea leges eæ, quæ centuriatis comitiis patribus auctoribus, latæ erāt. Hic fortasse quæretur; ante Publiliam legem omnes ne leges, quas senatus, sine centuriatis, siue tributis comitiis ferri cuperet, ferrentur è S.C. an uero aliæ è S. C. aliæ uero sine S. C. tantum patribus auctoribus. utrunque factum est. nam neque omnes è S. C. neq; omnes patribus auctoribus latæ sunt. de latis è S. C. testimonium res non desiderat: exemplorum enim plena sunt omnia. patribus autem auctoribus minus quidem multæ, sed aliquot tamen latæ sunt, ut Petilia de ambitu, à tribuno pl. tributis comitiis lata; de qua Liuius lib. VII. Quæretur etiam, utrum centuriatis comitiis leges à maiore tantum magistratu, an etiam à minore ferrentur. faciamus, quod oratores solent: qui cum testibus rem probare non possunt, argumentatur à simili, & hoc genere sæpe fidem faciūt. item nos, cum, centuriatis comitiis à minore magistratu leges latæ sint, nec ne, affirmare non possimus; quia nihil rerum ab antiquis proditum est; similitudinem sequemur, &, quod in creandis magistratibus fieri solitum est, idem in ferendis legibus obseruatum esse dicemus. nam si creandis magistratibus centuriata comitia nunquam, nisi à maiore magistratu, habita sunt: itidem, ferendis legibus nunquam, nisi à maiore esse habita consentaneum est. illud autem est: esse igitur & hoc dicemus. neque enim cur non sit, aut ratio suadet, aut exempla demonstrant. Ex libro nostro de legibus Romanis.

Lima ueteres dicebant omnia transuersa: à quo & limina hostiorum, per quæ foris & intus itur: & limites, quòd per eos foris & intus eatur.

Limites, ait Siculus Flaccus in libro de cōditionibus agrorum, ab liminibus uocabula accepisse. inquit enim sic. Quo modo limina introitus exitusq; locis præstant, limites agris. similiter introitus exitusq; qui in agris diuisis & assignatis semper peruii esse debebunt, tam itineribus, quam & mensuris agēdis. Pergit idem Flaccus his uerbis. Cum omnes limites à mensura denum actum decimani dicti sint, si qui orientem occidentemq; intuentur, qui meridianum & Septentrionem tenent, unum uocabulum illis erat, decumanum nuncupabant matutini & uespertini & meridiani & septentrionis cardinem: alii uero ob regionum positionem & naturam appellauerunt maritimos & montanos. postea uero, cum agri diuiderentur, & assignarētur, decimani quidem uocabulum permansit, ut ii, qui orientem occidentemq; intuentur decimani dicerentur, ii uero, qui meridianum & septentrionem, quoniam cardinem mundi tenerent, cardines sunt appellari. Et omnes limites dirimunt agros, centuriasq; designant: qui, ut supra diximus, in agris diuisis & assignatis semper perui esse debebunt, & itineribus, & mensuris agendis. Limitum autem nomina hæc inuenimus in libello extremo eiusdem Flacci. Orientales, ait, dicuntur decumani: Septentrionales, cardines: item, Maximi, C. M. Actuarii, Intercisiui, Quintarii, Cultellati, Nonarii, Maritimi, Temporales, qui solis ortum secuti sunt, Gallici, Regales, Subronciui, Linearii, Sextanei, Tessellati, Diagonales, Montani, Austrinales, qui per anticam & posticā diuiduntur: Hypotenussales, qui angulis subiacēt: Præfecturales, Egregii, Vndecimani, Duodecimani, Colonici, Passiui, Solitarii, Perpetui. Aggenus autem in libro de limitibus agrorum dī stinguit limitē à rigore his uerbis. Limes est quodcunque in agro ad obseruationem finium opera manuum factum est. rigor uero suæ rectitudinis naturalis nomen accepit. Rursus Hygenus in libello & ipse de limitibus constituendis, sic. Antiqui mēsuras agrorum normalibus longitudinibus incluserunt. primum duos limites constituerunt; unum, qui ab oriente in occidentem dirigeret: hunc

hunc appellauerunt duodecimanum, ideo quod terram in duas diuidat partes, & ab eo omnis ager diuidatur: alterum à meridiano ad septentrionem, quem cardinem nominauerunt, à mundi cardine. Duodecimanum postea decimanum appellauerũt: quare à decem potius quàm à duobus, sicut duo pondo nunc dicimus dupondium, & quod dicebant antiqui duo uiginti: nunc dicimus uiginti: Similiter duo decumanus, decumanus est factus. Reliquos limites fecerunt angustiores; &, qui spectabant in orientem, prorsos; qui ad meridianũ, transuersos appellauerunt. Limites autem appellati à limo, id est antiquo verbo, transuersi. nam & limum cinctum, ideo quod purpuram transuersam habeat. item limina ostiorum. postea prorsos & transuersos limites appellauerũt, à liminibus, quòd per eos agrorum limina seruantur. postea apud quosdam nomina à loci natura acceperunt: & qui ad mare spectant, maritimos, qui ad montẽ, montanos appellauerunt. Omnis ergo huius recturæ longitudo rationalis, limes appellatur. nec interest quicquam, decumanum dicamus, an limitem. decumanum autem primus, maximus appellatur, itẽ Kardo: nam latitudine ceteros præcedunt. sunt alii limites actuarii, alii linearii. Actuarius est limes, qui primus actus est ab eo quintus quisque: quem si numeres cum primo erit sextus: quoniam quinque centurias sex limites cludunt. reliqui medij limites linearii appellantur, in Italia subrunciui. Actuarii autem extra maximos, D. & K. latitudinem habent pedum XII. per hos iter populo, sicut per uiam publicam debetur, ita enim cautum est lege Sempronia, & Cornelia, & Iulia. quidam ex his latiores sunt XII pedibus, ut si, qui sunt per uiam publicam militarem acti. habent enim latitudines uiæ publicæ. linearii limites mensuræ tantum disterminandæ caussa sunt constituti: & si finitimi interueniunt, latitudinem secundum legem Mamiliam accipiunt. in Italia itineri publico seruiunt sub appellatione subrunciuorum. habent latitudinem pedum octonùm. Hos conditores coloniarum fructus asportandi caussa publicauerunt. nam & possessiones pro æstimio vbertatis angustiores sunt asignatę: ideoq; limites omnes non solum mensuræ, sed & publici itineri caussa, latitudines acceperunt.

K Quintarius.

Decu. Quintarius.

Secundum antiquam constitutionem limites diriguntur: quare non omnis agrorum mensura in orientem potius quàm in occidentem spectat. in orientem, sicut ædes sacræ. nam antiqui architecti in occidentem templa spectare recte scripserunt. postea placuit omnes religionem eo conuertere, ex qua parte cœli terra illuminatur. sic & limites in orientem constituuntur. centuria expleri non potuit; alterum, quòd in mediis asignationibus, & integris centuriis interuenit; quidquid enim inter quatuor limites minus quàm interclusum est, fuerit asignatum, in hac remanet appellatione: ideo quòd is modus, qui asignationi superest, linea cludatur, & subsecetur. nam & reliquarum mensurarum actus, quidquid inter normalem lineam, & extremitatem interest, subseciuum appellatur. Est ager similis subseciuorum conditioni extraclusus, & non asignatus: qui si reip. Populi Romani, aut ipsius coloniæ, cuius fine circundatur, siue peregrinæ urbi, aut locis sacris, aut religiosis, æque ad populum Romanũ pertinentibus, datus non est, iure subseciuorum in eius, qui asignare potuerit, remanet potestate. Ager extraclusus est, qui intra finitimam lineam, & centurias interiacet: ideoq; extraclusus, quia ultra limites finitima linea clauditur. Quoniam autem sepe oritur controuersia de agris, sciendum est controuersiarum materias esse duas, finem, & locum. conditioq; controuersiarũ alterutra continetur, quidquid ex agro de his interuenit. Sed quoniam in his quoq; partibus singulæ controuersiæ diuersas proprias habent couditiones, proprie sunt nominandæ. sunt autem numero quindecim, de positione terminorum, de rigore, de fine, de loco, de modo, de proprietate, de possessione, de alluuione, de iure territorii, de subseciuis, de locis publicis, de locis relictis & extraclusis, de locis sacris & religiosis, de aqua pluuia arcenda, de itineribus. De positione terminorum controuersia est inter duos pluresve uicinos: inter duos, an in rigore sit ceterorum, siue rationis: inter plures, trifinium faciat, an quadrifinium. de horum opinione cum constitit mensori, si secundum proximi temporis possessionem non conueniunt, diuersas attiguis possessoribus faciunt controuersias, sed ab integro alius forte de loco, alius de fine litigat. De rigore controuersia est finitimæ conditionis, quoties inter duos pluresve terminos ordinatos, siue quæ alia signa, secundum legem Mamiliam intra quinque pedes agitur. De fine similis est controuersia. nec dubium est, quin supra de finis conditione dixerim. nam & eadem lege continetur, & de quinq; pedum agitur latitudine: sed de fine quidquid per flexus, quibus arcifinii agri continentur, ut per extrema compromontoria, aut summa montium, aut fluminum cursus, aut locorum natura, quam supercilium appellant. De loco controuersia est, quidquid excedit suprascriptam latitudinem, cuius modus ad patentem non proponitur. Hæc autem controuersia frequenter in arcifiniis agris uariorũ signorum demonstrationibus exercetur, ut fossis, fluminibus, arboribusq; antemisis, aut culturæ discrimine. De modo controuersia est in agro asignato. agitur enim de antiquorum nominũ propria defensione, ut si L. Ticius dextra decumanũ tertium, citra cardinem quartum acceperit, sortis suæ partes tres, siue quod huic simile, quartam habeat

beat

beat in quacunque proxima centuria. huic enim uniuersitati limes finem non facit, etiam si publico itineri seruiat. nam in ceteris agris de modo fit cõtrouersia, quoties promissionis modus non quadrat. De proprietate controuersia est plerunq; ut in Campania cultorum agrorum siluę absunt in montibus, ultra quartum aut quintum forte vicinum. propterea, proprietas ad quos fundos pertinere debeat, discutiatur. est & pascuorum proprietas pertinens ad fundos, sed in commune: propter quòd ea compascua multis locis in Italia communia appellantur, quibusdam prouinciis pro indiuiso. nam per hereditates, aut emptiones eius generis controuersiæ fiunt, de quibus iure ordinario litigatur. De possessione controuersia est, de qua ad interdictum. hoc est, iure ordinario litigatur. De alluuione fit controuersia fluminum infestatione. hinc fundi multas habent conditiones. De iure territorij controuersia est denique ad ipsam urbem pertinens, siue quòd intra pomœrium eius urbis erit, quod à priuatis operibus obtineri non oportebit. eum dico locum, quem nec ordo nullo iure à publico poterit amouere. habet autẽ conditiones duas, unam urbani soli, alteram agrestis: agrestis, quod in tutela rei fuerat assignatum urbanæ: urbani, quòd operibus publicis datum fuerat, aut destinatum. huius soli ius, quamuis habita ratione diuus Augustus de statu municipiorum tractauerit, in proximas urbes peruenire dicitur, quarum ex uoluntate conditionis maxima pars finium coloniæ est attributa, aliqua portio mœnium extremæ perticæ assignationis inclusa, sicut in Piceno fertur, inter montium Præcutianorum quandam oppidi partem Asculanorum fine circundari. quòd si ad hæc reuertamur, hoc conciliabulum fuisse fertur, & postea in municipij ius relatũ. nam non omnia antiqua municipia habent suum priuilegium: quidquid enim ad coloniæ municipijsve priuilegium pertinet, territorii iuris appellant. Sed, si rationem appellationis huius tractemus, territoriũ est quidquid hostis terrendi caussa constitutum est. De subsecivis controuersia est, quoties aliqua pars centuriæ, siue tota non est assignata, & possidetur: aut, quidquid de extremitate perticæ possessor proximus aliusve detinebit, ad subsecivorum controuersiam pertinebit. De locis publicis siue populi Romani, siue coloniarum, municipiorumve controuersia est, quoties ea quæ neque assignata, neque uendita fuerint, aliquis possederit, ut alueum fluminis ueterem populi Romani, quamuis aqua interposita insula, & diuisi proximi possessores finibus reliquerint, aut siluæ quas ad populum Romanum multis locis pertinere ex ueteribus instrumentis cognoscimus, ut ex proximo in Sabinis in monte Mutela. nam & coloniarum aut municipiorum similis est conditio, quoties loca, quæ reip. data assignata fuerant, ab aliis obtinebuntur, ut subsecivua concessa. De locis relictis extraclusis controuersia est in agris assignatis. relicta autem loca sunt, quæ siue locorum iniquitate, siue arbitrio conditoris relicta limites non acceperunt: hæc sunt iuris subsecivorum, extraclusa loca sunt æque iuris subsecivorum, quæ ultra limites, & ultra finitimam lineam erunt. finitima autem linea, aut mensuralis est, aut aliqua obseruatione, aut terminorum ordine seruata. multis enim locis assignationi agrorum immunitas superfuit, sicut in Lusitania finibus Augustinorum. De locis sactis & religiosis controuersię plurimæ iure ordinario finiuntur: nisi si de locorum eorum modo agitur, ut locorum publicorum in montibus, aut ædium, quibus secundum instrumentum fines restituuntur: similiter locorum religiosorũ, quibus secundum cautiones modus est restituendus. habeant enim & Mœsilca iuris sui hortorum modos circumiacentes, aut præscriptum agri finem. De aquæ pluuiæ transitu controuersia est: in qua si collectus pluuialis aquæ transuersum secans finem alterius flumen influit, & disconuenit, ad ius ordinarium pertinebit. quòd si per ordinationem finis ipsius agitur, exigit mensoris interuentum. De itineribus controuersia est: quæ in arcifiniis agris iure ordinario finitur: in assignatis, mensurarum ratione. omnes enim limites secundum legem colonicam itineri publico seruire debent. sed multi ex ingenti ratione per deuia & confragosa eunt, quà iter fieri non potest: & sunt in usu agrorum eorum locorum, ubi proximus possessor est, cuius forte silua limitem detinet, & transitum inuerecunde denegat, cum itineri limitem, aut locum limiti debeat. Est & controuersię genus, quod ad solum non pertinet, de arborum fructibus earum, quæ in fine sunt, siue intra, nec ullam ad radicem habent controuersiam, quoties inclinatæ in alterutrum fructum iactauerint, inter affines mouent disputationem. Sunt & aliæ limitum conditiones, quæ ad solum non pertinent, hoc est ad artem nostram. solum autem quodcunque colonię est assignatum, id uniuersum pertica appellatur. quidquid enim huic uniuersitati applicitum est, ex alterius ciuitatis fine, siue solidum, siue cultellatum fuerit, præfectura appellatur. Cultellandi ratio quæ sit, sæpe quæritur, cuius præmensi soli spatium consumamus, & illam cliuorum inæqualitatem planam esse cogimus, dum mensuræ lateribus inseruimus. Cultellamus ergo agrum eminẽtiorem, & ad planitiem redigimus. æqualitatem hanc nobis ratione ipsa seminum natura monstrauit. omnis enim illa soli inæqualitas colligi poterit; nisi quòd de terra quidquid nascitur, in aerem rectum exit, & illam terræ obliquitatem crescendo atterit, nec maius spatium occupat, quàm si explano nascitur. Hæc Frontinus in libro de limitibus agrorum.

LITERAE in terminis inuentæ quid significent, ostẽditur in libro uariorum auctorum de limitibus; in quo sunt hæc. A, si in termino inueneris, finem in proximum significat, aut aquam uiuam designat. B, si in termino inueneris, bifurcium ostendit, aut triuium significat. C, si in termino inueneris, à centuria nunquam recedas. D, si in termino inueneris, decimanum ostendit. E, si in termino inueneris, uallem ante se significat, aut riuum, aut fluuium: & super se subrectiore loco per planitiam limes excurrit, F, si in termino inueneris, finalem caussam exponit, & in longinquo terminum ostẽdit. G, si in termino inueneris, sui terminis auctorem, limitem tortuosum ostendit. H, si in termino inueneris, grandes longitias limitum ostendit, & rariora signa in fine inuenies. I, si in termino inueneris,

ueneris, viam significat, aut collis rigorem ostendit, hoc est iugum. K, si in termino inueneris, cardinem ostendit, quem terminum subtilissimum & speciosum inuenies, hoc est formosum. L, si in termino inueneris, sue normæ facturam designat, limitem gammatum, & in longinquo arcam finalem ostendit, & conuallia eius fundi finem vindicant. M, si intermino inueneris, fines quadras designat, & in proximo signa finalia inuenies. N, si in termino inueneris, proximam aquam significat, & quadras fines habentes aquæ, à septentrione arcam marmoream inuenies. O, si in termino inueneris à septentrionali parte siluam demonstrat, & per ipsam siluam riuus currit, & trans riuum signa demonstrat. P, si intermino inueneris, pedaturã significat, extra aliit signis finalibus, uel quòd literas finales continet. has per singulos titulos inuenies, aliosq; finales titulos sine nostris signis in agris posuimus, qui rationem ostendunt limitum, & caussam dirigunt finalem. Q, si in termino inueneris, à limite riuum. R, si in termino inueneris, per collicellum terminos inuenies. S, si in termino inuenies, supra possessionem multas aquas uiuas indicat, quæ alueum transeunt. T, si in termino inuenerit, trifinium ostendit. V, si in termino inueneris, terminum in collem meridianum ostendit, per limitem orientalem. X, si in termino inueneris, quadrifinium exponit, & pro decumano finem habebis. Y, si in termino inueneris sub se fontanam proximam habet. Z, si in termino inueneris à sinistra parte fontem significat.

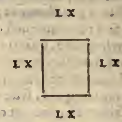
MAIESTAS, crimen hoc esse maximum nemo nescit: interdum tamen capitale non fuit. nam Claudiæ Vestalis, Apii Cæci filiæ, C. Fundanius & Ti. Sempronius ædiles pl. quòd populo R. calamitatem esset imprecata, multam dixerunt æris grauis XXV. millia. quæ capitalis pœna non fuit. iudicium autem illud maiestatis nomine notatum, Suetonius in Tiberio significat. Et maiestas quidem multis modis lædebatur, his fere: ubi quid in populum suum, suam ue remp. aut in magistratus, personam ue principis commissum est; in populum, ut si quis exercitum hostibus tradidit; si exercitum solicitauit, delectum ue iniussu populi aut senatus habuit; si quis exercitum extra suam prouinciam iniussu populi duxit, aut ipse, relicto exercitu, prouinciæ finibus excessit; si quis remp. sua culpa male gessit; si stationem deseruit; si contra libertatem consilia iniit; si seditionem, aut bellum excitauit; si publicum hostem domi priuatus habuit; si ius ciuitatis aut magistratus imminuit; si præter dignitatẽ populi R. regio in comitatu fuit; si contra bonum publicum locutus est; quod maiestatis quidem crimen, non tamen capitale fuit; ut exemplo docuimus: præterea, si quis ad hostem transijt, aliud ue quid cum iis aduersus remp. pactus est. Hæc in populum læsæ maiestatis crimina. in magistratum autem, uel in principis personam, si quis vim omnino ullam attulit; si tribuno pl. intercedenti non paruit, aut ab eo concionem auocauit, eum ue privati loco habuit, ut puta, si occurrenti in uia non cessit, si consilium plebis disturbauit: & huius generis alia; quæ facile possumus intelligere ex ea definitione, quæ prodita literis est: Maiestatem is minuit, qui ea tollit, ex quibus ciuitatis amplitudo constat. Hoc de crimine leges nominantur hæ, primum illa XII. tab. de qua Polybius libro V. ut, qui hostem concitasset uel ciuem hosti tradidisset, capite pœnas daret: deinde, tribuniciæ, Appuleia, Varia; consulares, Cornelia, Iulia, Antonia. Appuleiam tulit, opinor, L. Appuleius Saturnina tribunus pl. quem postea cum C. Seruilio Glaucia prætore C. Marius VI consul S. C. interfecit. Variam tulit Q. Varius Sucronensis tribunus pl. qui Philippo & Cæsare cos. in locum M. Liuii Drusi interfectis tribunus pl. creatus est. huius legis hæc sententia fuit, ut quæreretur de iis, quorum ope, aut consilio bellum Italicum esset cõcitatum. quo crimine cum essent multi condemnati; & ad plures præterea, quos damnari necesse esset, ea culpa pertinere uideretur: fecit sapienter senatus, qui decreuerit, ne, dum tumultus Italicus esset, iudicium ullum lege Varia fieret. Secuta est Cornelia, L. Syllæ dictatoris; inde Iulia, C. Cæsaris, in primo, ut opinor, lata consulatu, aut post uictum in Pharsalia Pompeium. nam consul iterum, bello Pompeii, aut Alexandrino impeditus, abfuit. hæc lex damnatis aqua & igni interdicebat. Postremo Antonia, M. Antonii consulis, qui III vir postea fuit: quæ damnatis de maiestate prouocationem ad populum dabat. quod antea in uno perduellione, omnium de maiestate criminum grauissimo, licebat. In caussa maiestatis, & proditionis, impunitatem indici datam Pedianus ait: in caussa repetundarum negat: nulla uero prorsus in caussa senatoribus licuisse indicium profiteri, ne uidelicet summi dignitas ordinis minueretur, affirmat. Ex libro nostro de legibus Romanis.

MAGISTRATVS. L. Villius tribunus pl. rogationem tulit, quot annos nati quique magistratum peterent, caperentq;: unde & ipsi, & posteris cognomen inditum, ut Annales Villii dicerentur. hoc à Liuio traditum. sed quoniam, quis plane cuique magistratui petendo legitimus annus esset, nominatim hac lege expressum non inuenio; quid ipse legendo obseruauerim, breuiter subiiciam. Omitto quæsturam, tribunatum pl. ædilitatem pl. quia curules tantum magistratus in lege Villia nominatos existimo. nam si quæsturæ (de tribus non curulibus magistratibus, exempli gratia, unum ponã) certum annum Villius sua lege statuisset; unde postea tam incerta ratio? gesserunt enim quæsturam duo Gracchi, Tiberius, & Caius anno ætatis XXVII. M. Cicero anno XXXI, C. Cæsar, ia qui perpetuam dictaturam inuasit, XXXIII, M. Cato Vticensis XXIX. Quòd siquis dixerit, liberam fuisse, quo quis anno uellet, quæsturæ petitionem, modo peteretur post annum XXVI. qui esset ad petendum legitimus; ideo mirum uideri non debere, si Cicero, Cæsar, & Cato non eodem omnes anno petierint; quandoquidem satis duxerint leges obseruare, quæ petendæ quæsturæ annum definiebant XXVI, gerendæ XXVII; hoc si quis obiecerit; ad coniecturam, id est ad rationem ipsam, confugiam. Quid enim? simile ne ueri est, C. Cæsarem (omitto Ciceronem: cui tamen, cum homo nouus esset, laborãdum maxime fuit de dignitate, nec, quæ prima daretur, occasio negligenda) sed C. Cæsarem, quo nemo magis honores appetiuit, nemo potestatis & impe-

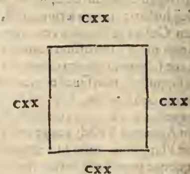
& imperii fuit auidior, cum ne uerisimile est petitionē quæsturæ ab anno XXVI, si is legitimus esset, in annum XXXII distulisse? uerum habeo, quo nitar, aliud paulo firmius argumentum. nideo enim, Pompeium Magnum, cum annum ageret XXXV, consulatum gessisse, solutum uidelicet legibus, meritorum ingentium in remp. eximiæq; uirtutis ergo. at eo anno magistratum per leges capi nullum potuisse, Cicero demōstrat in ea oratione, qua rogationem Maniliam suasit. Quo modo igitur, dicet aliquis, Cicero ipse, & Cæsar, & Cato quæsturam ante annum XXXV ceperunt? Num obscurum est, leges loqui de curulibus tantum honoribus, ædilitate, prætura, consulatu; quæsturæ autem, ædilitatis pl. tribunatus pl. rationem habuisse nullam? Sed recitentur uerba Ciceronis. Quid, inquit, tam singulare, quàm ut, ex S. C. legibus solutus, consul ante fieret, quàm ullum aliū magistratum per leges capere licuisset? Dicit, Vllum alium magistratum. quod, si de quæstura leges locutæ sunt, falsum est; cum, ut ostendi, quæsturam multi gesserint ante annum XXXV; quo anno gestum esse primum à Pompeio consulatum, quem Cicero significat, tum ex Appiano constat, tum ex Velleij historia; in qua scriptum est, periisse Pompeium Cæsare & Seruilio cos. anno ætatis suę LVIII. à quo anno si retrorsum numeres; cadet primus eius consulatus in annum eius ætatis XXXV. ut tamen ita fuppetes; non finiml cum anno ætatis Pompeii finiisse consulatum, sed cum ille iam annum esset ingressus XXXVI. ita cum fastis Capitolinis, & cum Appiano Velleij congruet historia. nam, quod ait Plutarchus, anno LIX interijsse Pompeium, id quoque potest esse uerum, hoc modo, ut primum eius ætatis annum capiamus C. Atilio Q. Seruilio cos. quo anno Pompeium esse natum, Velleius affirmat. tametsi, cum ait ipse Pompeium periisse anno LVIII, non incipit numerare ab eo anno, sed à proximo sequenti; quòd scilicet non ita multo ante exitum consulatus Atilii & Seruilij natus esset Pompeius, & exiguum illud spatium in annorum numero uideretur omittendum. Constat igitur, legem Villiam nihil de iis honoribus sanxisse, qui caperentur ante eum annum, quo Pompeius primum consul fuit, siue eum uelis esse XXXV, siue malis XXXVI. nam ædilitatis curulis annus erat XXXVII. cuius rei argumentum est, quòd eam petiit Scipio Aemilianus XXXVI, &, solutus legibus, consul factus est. annum porro fuisse eius ætatis XXXVI, Velleius demonstrat his uerbis. Decessit M'. Aquillio C. Semptonio cos. anno ferme LVI. de quo si quis ambiget, recurrat ad priorem consulatum eius; in quem creatus est anno XXXVI. ita dubitare definet. ut omittam, quòd cum ædilitas præturam, biennio antecedat, & prætura item biennio consulatum; consulatus autem geratur anno XLIII; quod paulo post ostendemus, necesse est, ut gerendæ ædilitati legitimus annus sit XXXVII. Nunc agamus, quando satis de ædilitate dictum est, de anno præturæ. at hoc, si de ædilitate conceditur, in dubium uocari non potest, geritur enim ædilitas anno XXXVII. sequitur post biennium prætura: quod indicauit & multorum exempla, & illa maxime uerba Ciceronis in epistola ad Furnium: Si ædilis fuisses, post biennium tuus annus esset. ergo geritur prætura anno XL. Nec de consulatu difficilis probatio est. percurrantur fasti neminē inuenies, nisi prætura biennio, saltem ante gesta, consulem fuisse. est igitur annus cōsulatus quadragesimustertius accedit Ciceronis testimonium in oratione quinta in Antonium: in qua sunt hæc. Quid Macedo Alexander? cum ab ineunte ætate res maximas gerere cœpisset non ne tertio & trigesimo anno mortē obiit? quæ est ætas nostris legibus X annis minor, quàm consularis. Hanc, opinor, legem Dio significauit, cum ait libro XXXIX. Consules in senatu sententiam dixerunt, ut ei prætura daretur; licet nondū per leges liceret. quò spectauit & Plutarchus, cum dixit: Decreuit senatus, ut Catoni prætura extra ordinem daretur. et Valerius libro III, cum inquit: Cato Cypriacam pecuniam maxima eum diligentia in urbem deportauerat. cuius ministerii gratia senatus relationem interponi iubebat, ut prætoriis comitiis extra ordinem ratio eius haberetur. sed ipse id fieri passus non est, iniquum esse affirmans, quòd nulli alii tribueretur, id sibi decerni. Quanquam est quiddam, hac in re cur magnopere dubitem. nam, cum eo sit anno decretum, quo Marcellinus & Philippus consulatum gesserunt; certe per ætatem potuit Cato petere præturam. tribunus enim pl. ante annos quinque Silano & Murena cos. fuerat. prætura uero quadriennio tantum à tribunatu distat. eoq; magis liquet, potuisse Catonē Marcellino & Pilippo cos. petere præturam, quòd anno sequenti, Pompeio & Crasso cos. petiit, non vt designaretur, sed, ut creatus magistratum statim iniret; quòd anno proximo superiore habita comitia nulla fuerāt: ideoq; consules Pompeius & Crassus ex interregno facti sunt: qui deinde prætores crearunt. quòd igitur ob domesticas discordias Marcellino & Philippo cos. producta in annum sequentem comitia sunt; propterea Cato non petiit eo anno, petiit autem sequenti, consulibus, ut dixi, Pompeio & Crasso, creatis. quare, etiam si Plutarchus dixerit, Licet nondum per leges liceret: uidendum tamen est, an senatus potius decreuerit, ut omnino Cato prætor crearetur, neque à populi suffragiis penderet, quorum dubius esset euentus. quam sententiam illa quoque uidentur confirmare Valerii uerba: Campestrem experiri temeritatem, quàm curiæ beneficio uti, satius esse duxit. Verum, paulo altius repetamus, quo pateat illustrius hæc tota cognitio; prima fuit, ut opinor lex de magistratibus hæc; ut de senatu, id est de patriciis familiis, omnes magistratus crearentur: idq; à Romulo institutum reliqui deinde reges obseruarunt. sanxit enim Romulus; quod ait Dionysius libro II, ut patricii sacra curarent, magistratus gererent, ius dicerent, plebeij, qui rudes inopesq; essent, agros colerent, quæstuarijsque artibus operam darent. temperamentum illud tamen, quo ciuitatum concordia, id est salus ipsa, custoditur, maxime quæsiuit. nam, ne nimis in ordinem patricium uideretur esse propensus, datum aliquid populo uoluit, &, ut is suis suffragiis magistratus crearet, leges sciseeret, bella decerneret, curiatis comitijs tulit. Regibus pulsis, consul P. Valerius Bruti collega, duas leges tulit, quibus plebis potestas aucta, senatus

natus & magiſtratuum imminuta; primum, ut magiſtratum nemo caperet, niſi qui à populo imperium acciperet: ſi quis aliter feciſſet, capitali pœna puniretur; qui eum occidiſſe, ei impune eſſet: deinde, ut aduerſus magiſtratum prouocatio ad populum eſſet; neue quis magiſtratus ciuem Romanum aduerſus prouocationem uerberare, aut necare uellet. quam legem centuriatis comitiis eſſe latam, Valerius tradidit libro IIII. De plebeijs magiſtratibus in Sacro monte primum lata lex eſt, quæ inde Sacratæ nomen accepit, ut plebi, quæ patriciorum iniuriis nuda quodam modo pateret, ſui magiſtratus eſſent, ijq; ſacroſancti; quibus auxilij latio aduerſus conſules eſſet; ne ue cui patrum capere eum magiſtratum liceret. qua lege tribuni pl. quinque primi creati ſunt. Plebeii autem magiſtratus curiatis primum facti comitijs; Poſtea, tributis ut fierent, lege tribunicia, quam Publilius & Lætorius tulerunt, cautum eſt. Sed magiſtratum omnino nullum ei gerere licebat, cuius pater in hoſtium poteſtate eſſet. quod ex Liuio colligitur. is enim libro XXVII. Seruilium, inquit, negabant, iure aut tribunum pl. fuiſſe, aut ędilem eſſe: quòd patrem eius, quem III uirum agrarium occiſum à Boijs circa Mutinam eſſe, opinio per X annos fuerat, uiuere, atque in hoſtium poteſtate eſſe, ſatis conſtabat. & libro XXX de eodem: Latum ad populum eſt, ne Cn. Seruilio fraudi eſſet, quòd patre, qui curuli ſella ſediſſet, uiuo, cum id ignoraret, tribunus pl. atq; ædilis pl. fuiſſet, contra quàm legibus ſancitum erat. Verum, quia ſatis conſtat, plebeios magiſtratus fuiſſe, tribunatum ple. ædilitatem pl. patricios autem, ædilitatem curulem, præturam, conſulatum: primum illud ſciendum, plebeios magiſtratus appellatos, qui ab initio plebis cauſſa ſunt inſtituti; patricios item, qui patriciorum: deinde, totam hanc gerendorum magiſtratuum rationem paulatim eſſe permixtam, atque commutatam. nam plebi, cui tantum plebeii magiſtratus patuerant, poſt etiam ad patricios omnes aditus fuit. nec tamen mutatum eſt nomen: ſed patricij ſemper magiſtratus dicti, qui primis temporibus patriciorum cauſſa facti, poſtea communicati cum plebe ſunt. plebeios tamen magiſtratus patricii homines non geſſere, quia, credo, contra dignitatem ducerent, cum maiora conſequi poſſent, minora perſequi. Generale illud fuit, ne is, qui comitiis præeſſet, ſui rationem in petendo magiſtratu haberet. idq; lege uetitum, ſignificat Liuius libro X. Etiam, ne quis magiſtratum abſens peteret: legem tulit Pompeius Magnus in tertio conſulatu: in qua cum neminem excepiſſet. mox, ſoceri ſui C. Cæſaris recordatus, lege iam in æs inciſa, & in ęrarium condita, correxit errorem, uno Cæſare excepto. quod à Tranquillo proditum legimus. Ex libro noſtro de legibus Romanis.

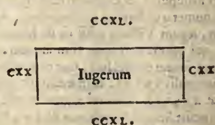
MENSVRA ſic definitur, & exponitur ab ijs, qui de limitibus ſcripſerunt: quorum hæc ſunt uerba. Menſura eſt, quidquid pondere, capacitate, longitudine, altitudine, latitudine, animoq; finitur. Maiores itaque orbem in partes, partes in prouincias, prouincias in regiones, regiones, in loca, loca in territoria, territoria in agros, agros in centurias, centurias in iugera, iugera in climata: deinde climata in actus, perticas, paſſus, gradus, cubitos, pedes, palmos, uncias, & digitos diuerſetur. tanta enim fuit eorum ſolertia. Digitus eſt pars minima agreſtium menſurarum: inde uncia habet digitos tres. palmus autem quatuor digitos habet, pes XVI paſſus ped. V. pertica paſſus duos, id eſt pedes X. Pertica autem à portando dicta, quaſi portica. omnes autem præcedentes menſuræ in corpore ſunt, ut palmus, pes, paſſus & reliqua: ſola pertica portatur. eſt enim X. pedum, ad inſtar calami in Ezechiele templum menſurantis. Actus minimus eſt latitudine pedum quatuor, longitudine CXL. climata quoque undique uerſus pedes habent LX, ita.

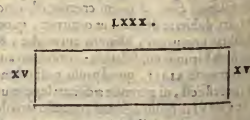
ACTVS quadratus vndiq; finitur pedibus CXX. ita.

HVNC Bætici arapennem dicunt. ab arando ſcilicet. Actus duplicatus iugerum facit: ab eo quòd eſt iunctum, iugerum nomen accepit. iugerum autem conſtat longitudine pedum ducentorum XL. latitudine CXX. ita.

ACTVM prouincię Bæticę ruſtici agnam uocant: porcam idem Bætici XXX. pedum latitudine, & LXXX. longitudine definiunt ita.

SED porca eſt quòd in arando extat: quòd defoſſum eſt, lyra. Galli candetum appellant in areis urbanis ſpatium centum pedum, quaſi centeatum: in agreſtibus autem, pedum CL, quadratorum iuſtum

ſtum candetum uocant. Porro ſtadialis ager habet paſſus CXXV. id eſt pedes DCXXV. cuius menſura octies computata miliariũ facit, qui conſtat quinque milibus pedum. Centuria autem ager eſt ducentorum iugerum, qui apud antiquos à centum iugeribus uocabatur. Sed poſtea duplicata, nomen priſtinum retinuit. in numero enim centuriæ multiplicatæ ſunt, ſed nomen mutare non potuerunt. Frontinus autem ſic in libro de limitibus. Menſura eſt complurium, & inter ſe equalium interuallorum longitudo finita. menſura eſt, ut pes per uncias, per pedem decempeda, per decempedam actus, per actum paſſus, per paſſus ſtudium, per ſtadium miliarium. minima harum menſurarum pars eſt digitus. ſi quid enim intra digitum metiamur, partibus reſpondemus, ut dimidiam aut tertiam partem digiti. in pede porrectio ſemipedes duo: in pede coſtrato ſemipedes quatuor: in pede quadrato ſemipedes octo. pes habet palmos quatuor, uncias duodecim, digitos ſexdecim. palmus habet digitos quatuor, uncias três. ſextas, quæ eadem dodrans appellatur, habet palmos tres, uncias nouem, digitos duodecim.

MVNICIPIA quidam putant à munitionibus dicta: alii à munificentia, quòd munificæ eſſent ciuitates. primaq; origo oppidorũ, quæ ciuitates dictæ ſunt, municipia nominata. Hæc Siculus Flaccus.

MVTI lapides in agrorum diuiſionibus dicebantur, ſine inſcriptione appoſiti; ideo quia nulla ſignificatione apparerent, quoto loco numerarentur. Ex Hygeno.

NVMERVS. notis quibuſdam ueteres utebantur numeros ſignificantibus, quas deinde ad literarum formam, ſcribendi conſuetudine, paulatim conuertit librariorum inſcitia. quas quidem notas, & earum ſignificationem è regione ſubiiciam. atque hæ tredecim ſunt, totidem, quot Priſcianus agnoſcit: ab eo tamen, quiddam eſt, cur diſſentire cogar.

Antiquæ notæ:	Significatio	
I	1	vnus
V	5	quinque
X	10	decem
L	50	quinquaginta
C	100	centum
IↃ	500	quingenta
CIↃ	1000	mille
IↃↃ	5000	quinque millia
CCIↃↃ	10000	decem millia
IↃↃↃ	50000	quinquaginta millia
CCCIↃↃↃ	100000	centum millia
IↃↃↃↃ	500000	quingenta millia
CCCCIↃↃↃↃ	1000000	decies centena millia.

NON erat autem, inquit Plinius, apud ueteres numerus ultra centum millia. itaq; & hodie multiplicantur hæc, ut, decies centena millia, aut ſæpius, dicatur. Atq; hę notæ, ſi figuram conſideres, eædem omnes ſunt, niſi quòd in quinq; primis deprehenditur diſsimilitudo. nam cum ſcribimus CIↃ, ſiue IↃↃ. & inde quę ſubſequuntur, duabus tantũ utimur notis, I & C, hoc tamen obſeruantes, ut C poſt I non tanquam auerſa, ſed quaſi reſpiciens cõſtituatur. ſic unamquanq; ſummam, quàm uolueris immenſam, explicari primis quinque notis animaduertes. Hæc eſt prima conſideratio: ſequitur altera, quòd à prima nota ad uſque eas, quas in extremo poſui, alternis modo in quincuplum ſumma creſcit, modo in duplum: quod, ipſas notas qui perſequi ſingulas uoluerit, intelliget. Priſcianus autem hanç rationem tractat imperite. primum, mille ſic ait notari; X, & decem millia ſic CXↃ. in quo repugnat uetuſtatis obſeruatio. triplex enim genus eſt, quod antiquitatem maxime teſtatur, lapides, libri, nummi. & cum ego in ſingulis nõ ita negligenter ſim uerſatus, nunquam tamen X pro mille comperi, nunquã CXↃ pro decem millibus. ſed idem labat in ſua ſententia: infert enim paulo poſt: Decem millia, quod uериſimilius eſt, notatum per M, circumſcriptam ex utroque latere: & M. putat mille ſignificare, quia nominis prima ſit litera. quorum alterum concedo, ut M, mille ualeat: alterũ, quia cum ratione pugnat, concedere non poſſum, ut M. ideo mille ſignificet, quòd in uerbo mille princeps occurrat litera. mihi enim dubiũ non eſt, quin M inde ſit deriuata, quòd ueteres pro quingẽtis hac vtebantur figura IↃ. unde, contra Priſciani ſententiam, qui de origine D neſcio quid ridicule comminiſcitur, facta, eſt D, negligentia ſimul & ignorãtia deſcribentiũ, dum antiquas notas elemẽta putant. ergo pro quingentis, ut dixi, ſcribebant IↃ, pro mille CIↃ: unde fluxit M, errorem creãte ſimilitudine; quòd M quandoq; ita ſcribitur CIↃ; ut minimum diſcrepare uideatur à CIↃ. in antiquis autem libris & alias figuras pro mille uſurpatas licet animaduertere, ut ∞ & CIↃ, quas peperit minus accurata librariorum feſtinatio, id agentiũ, ut CIↃ uno calami ductu perficerent. etiam ∞ & ∞ pro mille reperias: quæ deriuatæ ſunt ab CIↃ, corruptæ ſcilicet à corrupta. Quæritur etiam, cur L quãdoq; pro I poſita reperiatur, ut in hac figura CCCCLↃↃↃ, & ſimilibus. huius quoque mutationis culpam ſuſtinet librarium inſcitia: qui cum antiquam notam, I, longiuſculam uiderent, exempli gratia ſic, CCCIↃↃↃ, decepti ſimilitudine conſonantem L putarunt, & pro CCCIↃↃↃ ſcripſerunt CCCLCↃↃ. Hæc de numerorum notis. reliqua erant nõnulla: quæ, quia ſatietati legentium placet occurrere, prætermitto. hac de re paulo plenius agetur in libris de quæſitis per epiſtolã. Ex noſtro commentario in epiſt. ad Att.

PARS. multis partibus plures, pro multo plures, ueteres dicebant. Cicero libro I epiſt. fam. Perſpiciebant, inquit, multis partibus plures in Hortenſij ſententiam ituros. & lib. III de finibus, Multis partibus malit, dixit, pro multo malit. item M. Cœlius in epiſtola ad Ciceronem: Turpe tibi erit, Patiſcum Curioni decem pantheras miſiſſe, te nõ multis partibus multo plures. etiam apud Cæſarem in commentarii illa nouimus. Quoniam numero multis partibus eſſet inferior. Suetonius quoque, non malus latinitatis auctor, in Iulii uita eodem loquendi modo uſus eſt. Ex noſtris ſcholiis in epiſt. fam.

PARERE pro apparere, ueteres dicebãt. itaque ſcriptum eſt apud Siculum Flaccum. Aliquibus locis lapides, qui in limitibus poſiti erant, interciderunt: & limites ipſi, id eſt rigores, non parentibus lapidibus difficile inueniuntur. Et Frontinus, Ante Ioué limites nõ parebãt, qui diuiderẽt agros.

Hygenus autem: Antiquæ mensuræ actus in diuersum nouis limitibus inciditur. nam tetrantum ueterum lapides adhuc parent, sicut in Campania finibus Minturnensium. Et apud Ciceronem in oratione pro Roscio Comœdo.

PECVLATVS à principio capitalis Romæ non fuit, & pecuniaria pœna, non capitis diminutione, notabatur. id significat Liuius libro XXVII. cum ait, M. Liuius erat, multis annis ante ex consulatu populi iudicio damnatus. quam ignominiam adeo ægre tulerat, ut & rus migraret, & per multos annos hæ turbæ & omni cœtu careret hominum. ex his uerbis, non esse M. Liuio aqua & igni interdictum, sed, affectum animo grauiter ex eo iudicio, iratum populo sua sponte urbe cessisse, animaduerto eum autem peculatus nomine esse damnatum, ex eo libello constat, quem nescio quis de uiris illustribus composuit. & apud Liuium lib. XXXVIII. damnato de peculatu L. Scipione Asiatico, Africani maioris fratre, litis æstimatæ, & carceris, nisi solueret, mentio fit; aquæ uero & ignis interdictio nulla nominatur. est etiam exemplum M. Camilli, qui vrbem Romam obsidione Gallorum liberauit. hic ob Veientanam prædam, ut ait Liuius, à L. Appuleio accusatus, XV millibus grauis æris damnatus est. abijt autē in exilium ante iudicij diem: quis, cum, se damnatum iri, de suis tribulibus & clientibus cognouisset, de patria maluit decedere, quàm iniquissimam multam populi suffragijs irrogatā, exoluere. nam damnatis de peculatu uel, quanti esset lis æstimata, soluendum erat, vel in uinculis, donec soluerent, miserrime uiuendum. quod in Scipionis Asiatici iudicio Liuius significat. quòd si reus, iudicio nō expectato, in exilium uoluntarium abijsset; tunc accusationem quidem is, qui cœperat, persequebatur; reum tamen absentem non alia, quàm pecuniaria pœna populus condemnabat; eamq; pecuniam soluere, si rediret, damnatus cogebatur, aut, si soluendo non esset, in carcerem ire. Hoc de crimine lex nulla nominatur: sed ante M. Aemilium Lepidum C. Flaminium cos. quo anno superior Africanus à duobus Petiliis tribunis pl. est accusatus, indicē senatū fuisse Liuius lib. XXXVIII. significat. me tamē idē Liuius in dubitationem adducit, senatus ne, an populus ante eos consules, quos nominaui, de peculatu quæsierit. scribit enim duobus libris, XXVII. & XXVIIII. M. Liuium Salinatorem, post priorem consulatum à populo esse condemnatum. eam porro damnationem peculatus nomine fuisse, iam ostendimus. Sed uidelicet existimare possumus, quouis de crimine, si tribunus pl. aliquis esset accusator, populum iudicare potuisse: ne grauis auctor T. Liuius, damnetur inconstantiæ. Post Africani, eiusq; fratris Asiatici accusationem, prætor cum iudicum consilio de ijs, qui peculatus arguerentur, quæstionem exercuit. id opinor lege ab aliquo magistratu lata institutū. alioqui, quod senatus uniuersi munus erat, ad prætorem, certumq; iudicum numerum, senatu negligente, trāslatum, uix puta in. Lege postea Iulia capitalis peculatus factus est: quod iurisconsulti declarant. Peculatus pœna, inquit Vlpianus ad legem Iuliam peculatus, aquæ & ignis interdictionem continet: in quam hodie successit deportatio. porro, qui in eum statum deducitur, sicut omnia pristina iura, ita & bona amittit. Lege autem peculatus tenebatur, si quis pecuniam publicam surripuisset, uel, ut surriperetur, curasset: si quis in aurum, argentum ue, aut es publicum quid indidisset, uel immiscuisset, fecissetq; dolo malo, quo id peius fieret. hæc apud Venuleium scripta sunt. Quod autē additur, eadem Iulia lege obstrictos fuisse qui æs, in quo leges incisæ erant, refixisset, uel quid immutasset, aut in publicis tabulis deleuisset, induxisse ue: hæc ego non ad peculatum, sed ad maiestatem retulerim. quòd si precio commissum id fuisset: ne sic quidem peculatus mihi uidetur, sed damnandi potius maiestatis, & corruptus, & corruptor. quædā enim incerta crimina in maiestatem conferebantur: neque aliud crimen patebat latius. atque etiam, quod in lege Iulia peculatus ait Vlpianus scriptum fuisse, ne quis ex pecunia sacra religiosaq; auferret, interciperet, in rem suam uerteret, non peculatū magis, quàm sacrilegium, fuisse existimauerim. Hæc præterea sunt in crimine peculatus: si quis imperator pecuniā ex præda captā penes se priuatim retinuisset, eamq; nec in triumpho tulisset, nec in ærarium retulisset. Pœna peculatus uel pecuniaria fuit, uel capitalis. nam qui prædam ab hostibus captam surripuerat, in quadruplum damnabatur: ceteris autem aqua & igni interdicebatur. postea irrogata est alia lege deportatio, abrogata interdictionis pœna. Et quoniam, ut repetundæ, ita peculatus publicum furtum fuit; propterea, ut in repetundis, sic in peculatu æstimationes fiebant litium, contraq; heredes, ut scripsit Papinianus ad legem Iuliam peculatus, actio dabatur. peculatum tamen, quod ante quinquennium esset admissum, obijci non oportuit, si Venuleio eredimus. Ex libro nostro de legibus Romanis.

PERDVELLIO, criminum omnium de maiestate fuit atrocissimum. nam tunc est, cum in ipsam remp. uel in personam magistratus, aut principis infertur iniuria. cognoscebatur autem non à prætore, sed à II. uiris. deinde ad populum erat prouocatio. itaque & Horatium illum, qui sororem occidit, & Sp. Cassium Viscellinum, qui de regno cogitauit, perduellionis accusatos, alterum à populo esse absolutum, alterum condemnatum, &, bonis publicatis, necatum, Liuius monimentis historiarum prodidit quanquam Horatii factum, parricidium non perduellio, uidetur fuisse: & lege parricidij, quam Numa Pompilius fecerat, iudicatum esse, Hostilii regis iussu, Pompeius docet. cur igitur perduellionem Liuius nominat? ait enim: Rex, concilio populi aduocato II uiros, inquit, qui Horatio perduellionem iudicent secundum legem, facio. caussam hanc, fortasse neram, licet opinari: uel quia Numa, uir sanctissimus, parricidium omne perduellionem uoluit esse; uel quis, si non omne parricidium, saltem illud, quod in cognatos, affinesve committeretur. Lege perduellionis, primum II uiri iudicabant, deinde ad populum erat prouocatio. declarat hoc oratio pro Rabirio perduellionis reo: ex qua, primum à II uiris, deinde à populo de Rabirio iudicatum esse, cognoscitur. quod etiam Suetonius tradit. quanquam, multo ante, iudicem hoc de crimine populum fuisse, non modo Horatij proximo demonstratur exemplo,

uerum

vetum etiam ex eo, quod à Plutarcho in Poplicola de Vitelliis,& Aquilliis, qui Tarquiniæ gentis vtrique fuerunt, proditum est. nam, cum de Tarquinio rege restituendo cogitassent, damnati à populo pœnas morte debitas luerunt. Atque hoc uno crimine damnatos uecare ciues Romanos licuisse, cum eo tamen, si populus ita iudicasset,(nam, alioqui ne liceret, Sempronia C. Gracchi tribunicia lege sancitũ est)satis plane constat: quippe, cum & crucem Rabirio à Labieno accusatore in campo constitutam Cicero dicat; &, mortẽ lege Iulia irrogatam; posteriores etiam iurisconsulti tradiderint, rei quoq; memoria post mortẽ condemnata. Notat Vlpianus, purgandũ fuisse crimen perduellionis etiam successoribus; si forte reus obiisset ante quàm de eo iudicatum esset. Quemadmodũ autem omnium de maiestate criminũ perduellio grauissimũ fuit: sic à populo iis comitijs, quę maxima omnium erant, centuriatis, inquam, indicabatur. quod in ea, quã proxime nominaui, oratione pro Rabirio declaratur. idemq; Liuius, Valeriusq; significant; qui centurias nominant in eo perduellionis iudicio, quod de Ti. Graccho, & C. Claudio censoribus, accusante tribuno pl. fiebat. nec dubito, quia Atilius ille Calatinus, Q. Fabii Maximi socer, quem scribit Valerius oppidi Soranorũ proditione reum ad populum esse factum, centuriatis & ipse comitiis caussam dixerit; cum oppidi proditio, quę in remp. grauis iniuria est, uideatur esse perduellio. itaq; miror, (vt aliud ex alio) cur proditionẽ & maiestatẽ Pedianus quodam in loco separatim nominauerit: cum proditio certe in maiestatem includatur, atq; etiã, vt ego existimo, perduellio sit. nisi si ut speciem, quomodo philosophi loquuntur, à genere seiunxit, perduellionem scilicet à maiestate. nam & nocabulum ipsum, prodere, videtur proprie ad directe perduellionem spectare. est enim, ubi quis cum hostibus aduersus remp. conspirat. Ex libro de legibus Romanis.

PERTICA à portando dicta, quasi portica. Ex libello variorum auctorum de limitibus.

PLEBS. plebeij Romę multi fiebant ex patricijs, sicuti contra ex plebeiis patricij. id cum fiebat adoptione, nomen mutabatur. quod opinor satis constare. cum vero non adoptione, sed aliquo priuilegio aut à plebe ad patres, aut à patribus ad plebem trãsibant; conseruabatur nomen. quod Octauiæ gentis exemplo Suetonius ostendit: ait enim, modo patriciam, modo plebeiam fuisse, nomine conseruato. & Dio lib. XLII. P. Cornelium Dolabellam qui Ciceronis gener fuit, transisse ad plebem, tradit. ex quo postea tribunus pl. factus est Dolabella: nec desijt esse Cornelius, sed desiit esse patricius. nam libro XIII. epist. fam. Cicero P. Cornelium uocari dicit eum, qui Dolabellæ beneficio ciuitate à Cæsare uicto iam Pompeio, donatus erat. quod factum est post illud tempus, quo transisse ad plebem Dolabellam scripsit Dio. ideo etiam in historijs tribunum pl. nominari Minuciũ Augurinum; factum uidelicet ex patricio plebeiũ nomine conseruato. nam antea Minucios omnes patricios videmus. Ex nostro commentario in epist. ad Q. fratrem.

PLINTHIDES quid sit, Hygenus in libro de limitibus declarat his uerbis. Quæstorij dicuntur agri, quos populus Romanus, deuictis pulsisq; hostibus possedit, mandauitq; quæstoribus ut eos uenundarent: quæ centurię nunc appellantur Plinthides, id est laterculi: easdẽ in quinquagenis iugeribus quadratas cluserunt limitibus, atq; ita certum cuique modum uendiderunt. Idẽ in eodem libro sic. Sunt plinthides, id est laterculi quadrati, uti centuriæ per sena millia pedum limitibus inclusi, habentes singuli laterculi iugera numero I. C C. L.

PRAENOMEN. Romana prænomina ad triginta fuisse, ex Varronis sententia tradit Valerius. hęc autem fuisse uidentur, Agrippa, Appius, Aulus, Cæso, Caius, Cnæus, Decimus, Hostus, Lucius, Mamercus, Manius, Marcus, Numerius, Opiter, Postumus, Proculus, Publius, Quinctus, Seruius, Sextus, Spurius, Tiberius, Titus, Tullus, Vibus, Volero, Vopiscus. peregrina uero prænomina fuere, Ancus, Aruns, Lar, Lucumo, Mettus, Numa, Petro, Pompo, Sertor, Tallus, Turnus, Volusus. de quorum prænominum origine, ac significatione, quoniam qui de nominibus modo scripsere, nihil dixerunt, nos ea scribemus, quę à ueteribus tradita, à nobis, quanta maxima fieri potuit diligentia, sunt collecta. Agrippa, Festo auctore, nocatus, qui cum labore matris sit natus, exempli caussa in pedes contra naturam, & non in caput, id est ab ægro partu. item Nonius Marcellus, & Quinctilianus libro I X. Appius ex Sabinorum prænomine Actio venit, ut ait Valerius: idq; Romæ Claudiorum fuit; quorum princeps Actius Clausus dictus est. de quo Liuius lib. II. Auli dicti, qui diis alentibus nascerentur, ut ait Valerius. Cæso, qui ex ut ero matris exectus est: quod tradit Festus, Valerius, Plinius lib. VII. cap. IX. Caius à gaudio patrum appellatus, ut ait Valerius. Cnæos vel ab insigni aliqua re, quasi γνωῖος, uel à γέννησις, id est generatione futura, dictos tradit Valerius, & Festus. Quinctus, Sextus, Decimus, à numero dicti sunt, teste Varrone; ut, qui quincto, sexto, & decimo quoque loco esset natus, is demum primis temporibus Quinctus, Sextus, & Decimus diceretur. Hostus, inquit Valerius, fuit prænomen in eo, qui peregre apud hospitẽ natus est; fuitq; prænomen Lucretij Tricipitini, collegæ L. Sergij consulis Macrobius lib. I. Sat. qui in hostico procreatus esset, eum Hostum fuisse uocatum scribit. est autẽ mendũ apud Valerium: Hospes enim legitur, non Hostus. quòd autem legendum sit Hostus, ex eo intelligi potest, quòd Liuius Lucretium Tricipitinum, cuius meminit Valerius, Hostum uocat & in Consulibus Capitolinis scriptum est, P. LVCRETIVS HOSTI F. Macrobius etiam lib. I. Hosti Hostilii mentionem facit. Lucii duplex origo traditur à Valerio. aut enim à Lucumonibus Etruscis dictus est, ut Lucumo Tarquiniensis, qui se L. Tarquinium appellauit; aut is demum Lucius appellatus est, qui lucis initio natus est. quod scribit etiam Festus, & Varro. Mamercus prænomen gentis Aemilię fuit, de quo Plutarchus in Numa, & Aemilio sic. Mamercus fuit Pythagoræ filius, à quo Numa Pompilius rex filiũ Mamercum nominauit, qui auctor, & princeps gentis Aemiliæ fuit. Festus autem prænomen Oscum esse putat, quòd Osci Martem Mamercum appellauerint. Manius dictus est, qui mane est ortus; aut ominis caussa, quasi bonus: manum

enim antiqui bonum dicebant. quæ tradit Varro lib. II de analogia, Valerius, Festus, Macrobius lib. I. Sat. Zosimus autem, Græcus historiarum auctor, lib. I. tradit, Manium in gentem Valeriam profectum esse à quodam Valerio, qui primus sacra diis Manibus fecit. Marcus dictus est, qui mēse Martio natus est, ut ait Valerius. De Numerio sic Festus: Numerius prænomen nunquam antea fuisse in patricia familia dicitur, quàm Q. Fabius, qui unus post sex & trecentos ab Etruscis interfectos superfuit, inductus magnitudine diuitiarum uxorem duxit Otacilii Maleuentani, ut tum dicebantur, filiam, ea conditione, ut qui primus natus esset, prænomine aui materni Numerius appellaretur. & Valerius ita: Numerio sola patricia familia usa est Fabia, iccirco quòd, CCCVI apud Cremerã flumen cæsis, qui unus ex ea stirpe extiterat, ducta in matrimonium vxore filia Numerii Otacilii Maleuentani sub eo pacto, ut, quem primum filium sustulisset, ei Numerii prænomen imponeret, obtemperarit. hinc mendose apud Ciceronem libro I. de Diuinatione legitur ita: His adiungatur etiã somnium Aeneæ, quod innumerum Fabii Pictoris Græcis annalibus scriptum est. cum sit legendum. Quod in Numerij Fabii Pictoris. fuit enim alter Fabius Pictor prænomine Quinctus, qui de rebus Romanis latine scripsit, Gellio, & Nonio testibus, qui eius sæpe uerba latina proferunt, itemq; Cicerone de legibus li. I. qui eum inter historicos Latinos numerat. atqui Græce ijsdem de rebus scripsit, is uidetur fuisse Numerius nominatus, quem tamen lib. I. Dionysius Quinctum nominat. Hac ratione in oratione pro Cluentio Numerios Aurios legimus, & libro III. de oratore Numeriũ Furium, & lib. II. de diuin. Numerium Suffuciũ, & apud Pedianum Numerium Quinctium. Opiter dictus. cuius pater, auo uiuo, mortuus est: quasi qui post obitum patris genitus sit, aut qui ob patrem auum habeat. quod prænomen Virginio Tricosto consuli fuit. Valerius, & Festus. Postumus, qui post humatum patrem est natus. Varro lib. II. de analogia, & Plutarchus in Coriolano, ut Postumus Cominius, & Postumus Aebutius: de quibus Valerius. Proculus, qui natus sit patre peregrinante patria procul, ut ait Plutarchus in Coriolano. Valerius autem, qui patre sene natus sit, quasi procul ætate progresso, eum Proculum esse uocatum dicit. Publii, ait Valerius, qui prius pupilli facti erant, quàm prænomina haberent. alii, ominis caussa à pube. Seruius is primum dictus est, quem seruiens mulier peperisset, ut de Ser. Tullio regè scribit Dionysius. at Valerius, qui, mortua matre, in utero seruatus est. Spurius dictus, qui sine patre esset. antiqui enim ijsdem literis S.P. Spurium, &, sine patre, scripserunt. quod à Plutarcho in quæstionibus, & Valerio traditum est. Tiberij, ait Valerius, dicti qui ad Tiberim nascerentur. De Tito controuersia est. Valerius à Sabino quodam, nomine Tito, manasse ait: Festus à titulo: titulos autem milites fuisse, quòd patriam tuerentur, quasi tutulos. Tullus ominis caussa dictus est, quasi tollendus, o litera in u uersa: quod à Valerio proditum. Volero, inquit Valerius in prenomen abijt quia uolētibus nasci liberis parentibus uidebatur. quo usus est Publilius Philo, qui nominatur in anno CCCLIII Capitolino. Vibum prenomen esse, indicat annus CCC Capitolinus, ubi est ita: P. SESTIVS Q. F. VIBI N. CAPITOLINVS; itemq; Liuius libro XXVI. Vopiscus dictus, qui ex duobus conceptis uno abortu excluso ad partum legitimum deduceretur: quo prænomine præcipue Iulia gens usa est. Valerius, Festus, Plutarchus in Coriolano, Plinius libro VI. cap. IX. Hactenus de Romanorum prænominum, ui, ac significatione. nunc de peregrinis, quorum est ratio, & significatio. Ancum scribit Varro à Sabinis ortum. Valerius autem tradit eum Ancum esse appellatum, qui uitiosum habuit cubitum, qui ἄγκων grece dicitur, cui etiam Festus assentitur. Ancus enim, inquit, ille uocatur, qui aduncum habet brachium ita, ut regi non possit. hinc Ancus Martius Rex, & Ancus Poblicius imperator Lanuuinus contra Hostilium regem, Dionysio auctore. Arruntem, & Lucumonem Etrusca pronomina fuisse, scribit Dionysius. itaque Arruntem Tarquinium, Superbi regis filium, & Arruntem Tolumnium, Porsenæ filium, legimus. Volusus Sabinũ fuit: eoq; usus est pater P. Valerii Poplicolæ, Liuio, & Capitolinis lapidibus auctoribus. quanquam Græci οὐάλεσον uocant. Lartis prænomen, ut tradit Valerius, à laribus sumptum est. Tuscum autem ante creditũ est esse, fuitq; cōsulis Herminij. idem fere Carisius, & Priscianus lib. V. Lar, si familiaris est, facit laris; si Tolumnii Porsenæ, Lartis & Seruius in VI Aeneidos: Lar Tolumnius, à Cosso occisus, à loco dictus est, flectitur autē, Lar Lartis. & Liuius lib. IIII. Daturos, quod Lar Tolumnius dedisset. & Cicero Philippica IX. Lar Tolumnius, Veientium rex. de Larte Porsena ita Dionysius lib. V. Βασιλεὺς, ὃν κλευσιανῶν λάρος, ὄνομα, πορσίνας, ἐπίκλησιν. Quòd autē hoc prænomen Herminii consulis fuerit, ut ait Valerius, id etiam ex Dionysii libro IX cognoscitur: à quo ita anno CCCIIII. consul scribitur λάρος ἑρμίνιος; & à Diodoro λαρῖνος, ἑρμίνιος. Ex his autem intelligi potest, quàm uere scripserint quidam in libro de nominibus, ita. Postea quàm in urbem migrarunt Sabini, duplicari nomina cœperũt, ut Numa Pompilius, Ser. Tullius, Lartes Porsena. quãuis hóc nomen Etruscum fuerit. in quo prænomine Lartes sciendum eo ueluti prenomine usos ueteres. Seruius interpres Vergilianus ab oppido dictũ putat. itidē Plutarchus in Publicola existimat, qui tamen λαέρτης scribit, sed male. Hęc illi. quàm autem uere, ipsi uiderint. neq; enim Lartes Porsena duobus tantum nominibus usus est, cum ex Tolumnia gente fuerit, Seruio, quem ante nominaui, auctore: nec Lartes in recto casu dicitur, sed Lar: quod superioribus testimonijs comprobatum est: nec Seruius Lartem ab oppido dictum ait, sed à loco: nec item Plutarchus ullo in libro, ne dum in Publicola, ab oppido dictũ scripsit: neque item est apud Plutarchum λαέρτης, sed, λάρος, quanquã mendose: inquit enim, ἱκέτευσε κλάρον πορσίναν: cum sit legendum ex Dionysio, τὸν λάρον πορσίναν. Cur igitur hoc illi dixerunt, quia interpretem legerunt, qui ita uertit: Supplex ad Laertem Porsenam cōfugit. illi uero in græcis libris uersati, quid in græco codice esse deberet, intelligentes, illud, quod non erat, esse affirmarunt. Metius Albanorũ prænomen fuit, ut in Metio Fufetio; & Sabinorum,

ut in

vt in Metio Curtio; & Latinorum, ut in Metio Geminio, & Metio Octauio, de quibus Liuius. Numa Sabinorum fuit, ut in Numa Pompilio rege, & in Numa Marcio pontifice maximo. Pomponis prænomine usus est Pompo Pompilius, Numę regis pater: quod scripsit Dionysius in Numa, & Liuius libro XLI. itaque Numa filium etiam habuit nomine Pomponem, qui ex se gentē Pomponium propagauit, auctore Plutarcho. quanquam quidam imperite Pompilij filium Numam esse scripserunt. Tullus Sabinorum prænomen fuit: de quo Festus. Dionysius etiam cum Tatio rege Sabinorum Romam commigrasse ait Tullum cognomine Tyrannum. Turnus Latinorum nomen fuit, ut in Turno Herdonio Aricino. Sertor, auctore, Valerio dictus est, qui perfationem natus esset: eoque prænomine Sertor Resius usus est, is, qui primus ius feciale instituit. Festus autem, Sertorem à prendendo dictum à quibusdam, ait, quia, cum cuipiam afferat manum educendi eius gratia ex seruitute in libertatem uocetur adsertor: cum uerisimilius sit, dictum, quòd sereret quid; ac potius ad sertorem à serendo accepisse nomen, cum aliquem serat, petendo in libertatem eandem, qua ipse sit, id est iungat, quia fruges, cum seruntur, terræ iungit. Statim prænomen à stabilitate dictum, tradit Festus: seruile autem nomen fuisse, Gellius. Nunc ostendamus, qua ratione hæc ipsa prænomina scriberentur. Romanorum prænominum alia singulis, alia binis, alia ternis literis scribi solita, cum à ueteribus traditum, tum ab antiquißimo quoque lapide, nummoq; ita retentum est, ut nihil ea re posit esse illustrius. auctore sunt Plutarchus in quæstionibus, Sosipater, Donatus, & Priscianus. singulis literis scribebantur, Aulus, Cæso, Caius, Quinctus, Decimus, Lucius, Marcus, Manius, Numerius, Publius, Titus, ut A. Postumius, C. Iulius, K. Fabius, Q. Cæcilius, D. Iunius, L. Licinius, M. Valerius, M. Curius, N. Fabius, P. Cornelius, T. Manlius: binis literis, Appius, Cnæus, Spurius, Tiberius, Opiter, ut Ap. Claudius, Cn. Pompeius, Sp. Veturius, Ti. Aemilius, Op. Virginius: ternis, Mamercus, Sextus, Seruius, Tullus; ut Mam. Aemilius, Sex. Iulius, Ser. Cornelius, Tul. Hostilius. Fuisse præterea aliquot pręnomina, quæ longo post tempore pro cognominibus usurpari cœpta sint, ex uetustis non solum grammaticis, sed etiam annalibus intelligitur. quod ipsum in Agrippa, Voluso, Mamerco, Proculo, & Tullo facile perspici potest: quæ in L. Vipsanio Agrippa, L. Valerio Voluso, M. Aemilio Mamerco, C. Plautio Proculo L. Volcatio Tullo, uiris consularibus, cognomina esse, perspicuum est: quod etiam tradit Valerius his uerbis: Quæ olim prænomina fuerunt, nunc cognomina sunt, ut Postumus, Agrippa, Proculus, itemq; Priscianus libro II sic: Inueniuntur multa, quæ in alijs personis sunt prænomina, loco cognominū accipi. Mulieres quoq; prænominibus usæ sunt: de quo Valerius ita: Antiquarum mulierum frequenti in usu prænomina fuerūt, Rutillā, Cesella, Rodocilla, Mutrulla, Burra. ista prænomina à uiris tracta sunt, Caia, Lucia, Publia, Mania. Festus uero sic: Prænominibus feminas usas esse, testimonio sunt Cæcilia, & Taratia, quæ ambæ Caiæ solitæ sint appellari: pari modo Lucia & Tita. Varro autem libro II. de analogia sic. In nostris nominibus, qui sumus in Latio, & liberi, analogia necessaria. itaque ibi apparet analogia: ac dicitur, Terentius uir, Terentia femina, Terentiū genus. in prænominibus ideo non fit item, quòd hæc instituta ad usum singularia, quibus discernerentur, nomina gentilicia, ut à numero, Secunda, Tertia, Quarta, in uiris, ut, Quinctus, Sextus, Decimus. sic ab alijs rebus, cum essent duo Terentii, aut plures, discernendi caussa, ut aliquid singulare haberent, notabant forsitan ab eo, qui mane natus diceretur, ut is Manius esset; qui luci, Lucius; qui post patris mortem, Postumus. è quibus quędam item cecedisse in feminis, declarant prænomina antiqua mulierum, Mania, Lucia, Postuma. uidemus enim, Maniam matrem Larum dici, Luciam Volaminiam Saliorum carminibus appellari, Postumam à multis post patris mortem etiam nūc appellari. Postremo Plutarchus in Mario Posidonium reprehendit, qui, cum primùm nomen proprium esse diceret, nulli tamē mulieri primum nomen esse dicebat. ex quo efficiebatur, mulieres proprio nomine caruisse. itaq; idem in quæstionibus aperte scribit, mulieres duobus, uiros tribus nominibus esse usos. Sunt etiam lapides, in quibus hæc prænomina leguntur, Prima, Secunda, Tertia, Quarta, Quincta, & Quinctula, Lucia, Mania, Tita. quibus ipsis in lapidibus animaduertitur, prænomina quandoque postponi consueuisse: nominatur enim Saluia Prima, Liuia Quarta, Nonia Quinctula. quod idem in uiris Liuius etiam fecit; qui, Attius Tullus, Attius Næus, Manlius Cnæus, Octauius Metius; & Cicero, Maluginensis M. Scipio; & Suetonius, Claudius Appius Regillanus, & alia eiusmodi dixerunt. Caiam præterea, quod commune omnibus mulieribus prænomen fuit, Ↄ inuersa notatam fuisse, contraq; Caium in viris, satis est ex Probo, aliisq; ueteribus grammaticis, atque lapidibus perspicuum. Ex libro Caroli Sigonij de nominibus Romanorum: in quo & alia leguntur sane præclara, admodumq; scitu digna.

PRAETEXTA quatuor hominum genera utebantur, pueri ad usque tirocinij diem, hoc est ad annum ætatis XVII. magistratus omnes urbani: quod utrūque nemo, ut opinor, paulo humanior ignorat: præterea, quod obseruatū non ita uulgo credimus, magistri collegiorū, dum ludos compitalicios faciebant; & senatores omnes, cum deorum festos celebrabant dies. de magistris collegiorum docuit me locus in oratione in Pisonem, quo in loco sunt hæc: Q. Metellus designatus consul, cum quidam tribunus pl. suo auxilio magistros ludorum ludos facere iussisset, priuatus fieri uetuit. tu, cum in calendas Ian. compitaliciorū dies incidisset, Sex. Clodium, qui nunquàm antea prætextatus fuisset, ludos facere, & prætextatū uolitare passus es. quibus uerbis Pedianus hæc subiungit. Solebant magistri collegiorū ludos facere. faciebant compitalicios prætextati. Erat autē satis turpe mendum in iis uerbis, Magistros ludorū ludos facere. nā est in omnibus, qui ad hanc diem impreßi leguntur, libris, Magnos ludos facere. cum loquatur Cicero nō de magnis ludis, sed de cōpitaliciis. ut omittā duo argumenta, unū, quòd illud, Facere iussisset, aliquid om-

nino desiderabat. quem enim tribunus ille ludos facere iussisset? alterum, quòd Pedianus ita loquitur, ut significet magistrorũ in oratione fieri mentionem. quàm facile autem ex, magistros, fieri potuerit, magnos, literarum declarat similitudo, presertim si, magistros, paucioribus literis, apice superimposito, scribatur. De senatoribus autem ex ijs uerbis, quæ sunt oratione II in Antonium, conieci: Nescis, heri quartum in circo diem ludorum Romanorum fuisse? te autem ipsum ad populum tulisse, ut quintus præterea dies Cæsari tribueretur? cur non sumus prætextati? cur honorem Cæsaris, tua lege datum, deseri patimur? Ex commentario nostro in orationem pro Sextio.

PRAETOR de capitalibus criminibus quærebat, non omnibus tamen, sed tantum de maiestate, de ui, de repetundis, de crimine inter sicarios, de ambitu, de ueneficio: de incestu uero, & perduellione populus. prætores autem, quæ cuiusque futura esset quæstio, ante sortiebantur: ut deinde singulis de criminibus singuli, prout sors tulisset, cum consilio quærerent: etsi de crimine inter sicarios, cum in iudicium quandoque ita multi uocarentur, ut prætor unus minime sufficeret, non unus, sed duo prætores cognoscebãt. quod in oratione pro Cluentio animaduertimus. idemque eandem ob caussam in aliis criminibus interdum esse factum, licet existimare. non nunquam etiam, diem dicente aliquo tribuno pl. qui cogendi ad iudicium populi ius haberet, non prætor, sed populus ipse de maiestate quæstionem exercebat. itaque Cn. Domitius tribunus pl. is, qui cum C. Cassio postea consul fuit, accusauit M. Silanum, quòd iniussu populi bellum cum Cimbris consul gessisset; cum in eo bello graues ob eam caussam calamitates acceptas esse diceret. qua de re suffragium tribus tulerunt. Quod autem dixi, prætores de criminibus quęsisse: unum excipio prætorem urb. qui nullo de crimine publico quærebat; itaq; nec quæsitor dicebatur; tantum, ciuilibus controuersijs ad eum delatis, ius dicebat, hoc est iudices, & iudicii formulam, quam sequerentur, dabat. nec enim prætor ipse iudicare solitus erat, sed, cum iudices, ab ipso dati, de controuersia cognouissent, ac iudicassent exequebatur. ideo in omnibus ferme edictis prætorum legitur, Iudicium dabo. in quo posteriores lapsi sunt. est igitur aliud, ius dicere; aliud, iudicare: contra quàm qui ueterum iurisconsultorum libros ignorant, opinantur. &, quemadmodum ciuilibus in rebus prætor non cognoscit, neque iudicat, sed ius dicit: sic, qui ab ipso iudices dati sunt, non ius dicunt, sed cognoscunt, at iudicant. hinc recuperatores, hinc centum uiri, hinc arbitri, quos prætor dabat ut iudicarent. atque hoc & Cicero sensit in epist. ad Quintum fratrem. Prætor, inquit, soler iudicare, deberi? Quædam tamen erant, in quibus non modo non iudicabat, uerum nec ius dicebat prætor urb. sed, omissa iurisdictione, imperio prætorio exequebatur; ut, cum bonorum possessionem secundum tabulas, aut contra tabulas dabat; item, cum restituebat in integrum; & huius generis non nulla. Porro, cuius prætoris erat iurisdictio, eius non erat quæstio publica: neque, cuius quæstio publica, eius iurisdictio. unus tamen de toto prætorum collegio, qui erant omnes octo, & iuris dicendi, & quærendi potestatem habebat, is, qui prætor inter peregrinos uocabatur. nam &, ius inter peregrinos ab eo dictũ, satis constat: & quæsitum, sociorum, hoc est peregrinorum, caussa de repetundis, Pædianus demonstrat in orationis commentario aduersus cõpetitores. Hæc de iurisdictione pretorum. nunc de origine primum, deinde de numero eorum subiũgimus. etsi uideri potest ὕστερον πρότερον. sed hic doctrinam quærimus: de ordine non ita laboramus. scriptum est igitur in digestis Iustiniani libro I. sic, ex Pomponio de origine iuris. Cum consules auocarentur bellis finitimis; neq; esset, qui in ciuitate ius reddere posset; factum est, ut pretor crearetur; qui urbanus appellatus est, quòd in urbe ius redderet. post aliquot deinde annos, non sufficiente eo prætore, quòd multa turba etiam peregrinorũ in ciuitatem ueniret, creatus est & alter pretor; qui peregrinus appellatus est ab eo, quòd plerunque inter peregrinos ius dicebat. capta deinde Sardinia, mox Sicilia, item Hispania, deinde Narbonẽsis prouincia, totidem prætores, quot prouincię in ditionem uenerãt, creati sunt, partim qui urbanis rebus, partim qui prouincialibus pręessent. deinde Cornelius Sylla quæstiones publicas constituit, ueluti de falso, de parricidio, de sicariis; & pretores quatuor adiecit. deinde C. Iulius Cęsar duos pretores, & duos ædiles, qui frumento pręessent, & à Cerere Cereales, constituit. itaq; duodecim prætores, sed ediles sunt creati. diuus deinde Augustus sedecim pretores constituit. post diuus Claudius duos adiecit, qui de fideicommissis ius dicerent. ex quibus unum diuus Titus detraxit: & adiecit unum diuus Nerua: qui inter fiscum & priuatos ius dicerent. ita decem & octo prætores in ciuitate ius dicunt. Sic in digestis Pomponius. nos autem, quod sentimus de numero pretorum, quod quidẽ legendis ueterum libris obseruare licuerit, exponemus; de numero, inquam, eorum prætorum, qui fuerunt extremis reip. temporibus: nam, euersa rep. tota ratio magistratuum arbitrio imperatorũ perturbata. Octo igitur prætores, nunquã plures, ut nos opinamur, stante rep. fuerunt. argumenta, quibus adducor, ut ita esse credam, hęc sunt. Pretores, gesto magistratu, exibant in prouincias. hoc in dubium uocari non potest. plena exemplorum omnia. uidetur igitur esse rationi consentaneum, ut earum prouinciarum numerus cum pretorum numero congruerit. has porro in S. C. quod M. Cœlius ad Ciceronem misit, octo uideo nominari. Itemque, inquit, senatui placere, in Ciliciam prouinciam, inque octo reliquas prouincias, quas pretorii pro pretore obtinerent: & quę sequuntur. & in oratione pro Milone, Erat, inquit, illi tẽporis consul P. Lentulus, septem prætores, octo tribuni pl. desensores mei. Septẽ nominat, uno Appio de omnibus excepto: quod aperte indicat in oratione in Pisonẽ, his uerbis. De me cum omnes magistratus promulgassent, pręter unũ pretorem, à quo non fuit postulandum, fratrem inimici mei, pręterq; duos de lapide emptos tribunos pl. legẽ comitijs centuriatis tulit P. Lentulus cõsul de collegę Q. Metelli sentẽtia. & pro Sextio sic; Collegas Milo adiutores habebat. cõsulis alterius summũ studium, alterius animus pene placatus.

catus, de prętoribus unus alienus. quod si quis putet, unum quidem Appium ex uniuerso prætorũ collegio à collegia in Cicerone reuocando dissensisse, collegas tamen ipsos non plane septem fuisse, locumque, iam à nobis ex oratione pro Milone recitatum, fortasse mendo non uacare: quod in notis uumerorum facile solet euenire: huic opinor, hanc suspicionem eripiam, ipsius Ciceronis testimonio. nam in orationem post reditum in senatu, ubi commemorat eos magistratus, quorum ope redierat ab exilio, nomina ponit octo tribunorum pl. & septem prætorum, eorum scilicet omnium, quos in ea pro Milone significauerat. Scriptum est etiam apud Dionem libro XLII. de prætoribus à C. Cæsare, post Cn. Pompeium in Pharsalia deuictum, decem creatis, ut gratiam bene de se meritis referret. ἵνα γὰρ, inquit, πλείους αὐτῶν ἀμείψηται, στρατηγούς τε δέκα ἐς τὸν ἐπιὸν ἔτος ἀπέδειξε, καὶ ἱερέας ὑπὲρ τὸν νενομισμένον. quòd si, plures ut remunerari posit, decem Prætores, & plures, quàm antea fuerant, sacerdotes creauit: nimirum constat, prætores non antea decem fuisse. Nam quod in Pomponio de origine iuris legitur; Cornelius Sylla quæstiones publicas constituit, ueluti de falso, de parricidio, de sicariis, de iniurijs; & prætores quatuor adiecit: deinde C. Iulius Cæsar duos prætores, & duos ædiles, qui frumento præessent, à Cerere Ceareales constituit: id me minime conturbat. non enim dixit, adiecit quatuor prætores ad numerum ueterum prætorum; sed, adiecit quatuor de ijs, qui prætores erant, ad publicas quæstiones; ut quatuor ab ipso quęstionibus institutis quatuor item prætores præessent. quos autem duos ait prætores à C. Cæsare adiunctos, eos opinor, intelligit, de quibus meminit Dio, qui denarium numerum absoluerunt. Patet igitur de prætoribus octo usque ad tertium C. Cæsaris consulatum. quid enim dubias cōiecturas colligere opus est, in ea re, quæ satis manifeste probatur & ex eo S.C. cuius uerba recitauimus, & ex quatuor Ciceronis orationibus, & ex Dionis historia? Sed arguit nescio quis, ut decem prætores ostēdat, hoc modo. Prætores publicis quęstionibus præerant: urbicæ quæstiones erant septē, inter sicarios, de repetundis, peculatus, de ambitu, de maiestate, de ui, de falso; quæ crimen ueneficij, & alia quædam complectebatur. ergo, cum septem essent quæstiones, & quæstioni inter sicarios duo prætores præessent, quod patet ex oratione pro Cluentio, reliquis autem singuli prætores; fuisse prætores octo, qui quæstionibus præessent, & duos prætetea, quorũ alter inter ciues, alter inter peregrinos ius diceret, necessarium uidetur. dixi iam, non esse agendum coniecturis, aut argumentis, ubi ueterum testimonia perspicua sunt. nec ueto illa, quæ iam attuli, obscura uideri possunt. Quod uero ad numerum quæstionum attinet, diuersa ratio est. nam si numerum prætorum ad numerum quæstionum accommodabimus; non modo plures quàm octo, sed plures etiam quàm decem creari prætores necesse erit. est enim quæstio de falso, est de parricidio, inter sicarios, de iniurijs, de ueneficio, de ui, de ambitu, de maiestate, de repetundis de peculatu, de incestu, aliæ. ego autem ad argumentum illud, ne quis eo in aliquam dubitationē uocetur, ita respondeo: primũ, præesse potuisse unum prætorē quæstionibus pluribus, sicuti nō unus prætor, sed duo quæstioni inter sicarios quandoq; præfuerunt. possunt, exempli gratia, sex prætores ita distineri crebritate iudiciorum, ut nouis ex orientibus quæstionibus uacare non liceat. potest eo tempore septimus prætor (relquus erat unus urbanus, qui non quærebat, sed ius dicebat) in ea quæstione minime occupatus esse, quæ sorte illi cōtigerat. hic, nō dubito, quin ad eas quæstiones exercēdas decreto senatus traduceretur, quibus uacare sex reliquos prætores non potuisse iam dixi. nōn enim committendũ, ut impunita crimina differātur, nec sit locus quò nocētes rei adducantur. Age uero, concedatur quæstiones ab uno prætore plures exerceri non licuisse; sequitur ne necessaria, ut ideo plures, quàm octo, fuerint? nō sane, mihi quidem ut uidetur: nisi si mihi illud ante rationibus probetur, quæstiones non potuisse ab aliis, quàm à prætoribus, exerceri. quod siquis aggrediatur probare, fortasse hærebit. At nostra ratio quomodo procedit? optime uidelicet: nititur enim testimonio ueterum: à quo ego, quantum in me est, do operam ut ne discedam. quid igitur ueteres testantur? præfuisse & publicis quæstionibus, & capitalibus, qui prætores non essent: qui iudices quæstionis dicebantur. nam quæstionē de ueneficio, quam exercuit prætor Q. Voconius Naso, apud quem Cicero Cluentii caussam egit, exercuerat ante C. Iunius, non ut prætor, sed ut iudex quæstionis, qui & quæsitor uocabatur patet ex oratione pro Cluentio: patet etiam ex Asconii commentariis. iudicum autem quæstionis duo fuisse genera, alios prętores ut Q. Voconium Nasonem in caussa Cluentii, alios non prætores, ut C. Iunium in caussa Oppianici, multis uerbis demonstratũ est à nobis in libro de legibus. Atq; hac ratione tueor locum illum in oratione pro Cluētio, in quo sex prætores cum nominasset Cicero, Q. Voconium Nasonem, M. Pletorum, C. Flaminium, se ipsum, C. Aquillium, subiunxit, Quid reliquæ quęstiones? quibus ex uerbis reliquos prętores intelligi. falso coniecit is, quem supra significatione tantum, ne cui uideamur uoluisse detrahere, appellauimus. uel enim, ut dixi, de iisdem prætoribus ibi nominatis, qui reliquas illas quæstiones exercere possent, licet intelligere; uel, quod iam probaui, de illis quęstionũ iudicibus, qui cum prætores nō essent, quæstionibus tamē non modo publicis, uerum etiā capitalibus (nec enim publicę capitales omnes erant) interdum pręerant. Reliqui duo prætores, Ciceronis collegæ, P. Cassius, & C. Antonius fuere. Cassius de maiestate quęsiuit: Antonium cum reliqui septē, quos nominauimus, omnes quęsierint, prętorem urbanum fuisse, iusq; dixisse, necesse prorsus est. Hic teneris, inquit, octo prætores nominasti, & peregrinum omisisti. quem adiungi necesse est: &, si adiungitur, plures erunt, quàm octo. Explico me Pediani ope: cuius elegantem, plenumq; antiquitatis, ac uere aureum libellum non me pœnitebit unquam legendo contriuisse. is igitur in commentario orationis aduersus Antonium, & Catilinam, prętorem eum, qui de repetundis quęreret, eundem ius inter peregrinos dixisse demonstrat. quod nec à ratione uidetur discrepare. non enim ciuium, sed sociorũ,

hoc

hoc eſt peregrinorum, cauſſa iudicia repetundarum ſunt inſtituta. iure igitur idem prætor & ius dicebat inter peregrinos, &, iis petentibus, de repetundis quærebat. quod cum ita ſit: ius inter peregrinos prætorem Ciceronem dixiſſe, qui de repetundis quæſiuit, pro certo putandum eſt. uerũ Pediani uerba, ut eius teſtimonio res pateat, ſubſcribamus. Antonius, inquit, multos in Achaia ſpoliauerat, nactus de exercitu Syllano equitũ turmas. deinde Græci, quos ſpoliauerat, eduxerunt Antoniũ in ius ad M. Lucullũ prætorem, qui ius inter peregrinos dicebat. & cum Lucullus id, quod Græci poſtulabant, decreuiſſet; appellauit tribunos Antonius, iurauitq; ſe ideo appellare, quòd æquo iure uti nõ poſſet. quem locum & Plutarchus attigit in uita Cæſaris, ſed ita mendoſe, ut mirer eum in rebus Romanis tam turpiter eſſe lapſum. primum P. Antonium nominat, qui Caius fuit; deinde Macedoniæ prætorem appellat M. Lucullum, qui prætor Romæ fuit: tertio, de corruptis iudiciis accuſatum ait Antonium, qui accuſatus eſt de repetundis; poſtremo, tradit eum ideo tribunos pl. appellaſſe, quòd ſibi non licere cum Græcis diceret æquo iure in Græcia contendere: cum appellare in prouincia ad tribunos pl. qui Romæ erant, nemo ſoleret. queſtum potius ad ſenatum ſocii ueniebant, nec de corruptis iudicijs, ſed de pecuniis ereptis, aut de nece iniuſta, aut huiuſmodi flagitijs: de quibus aut ad prætorem, aut etiam ad populum quandoque agebat accuſator. quare Plutarchum hoc in loco non puto poſſe ab inſcientiæ culpa uindicari. Hæc paulo fuſius tractauimus, non ambitione adducti, ſed ſtudio ueritatis; ne confirmaretur opinio illa de decem prætoribus ante bellum ciuile Cæſaris & Pompeij. Ex noſtris commentarijs in epiſt. ad Q. Fratrem.

PROFANVM dictum id, quod, cum ſanctum fuiſſet, poſtea in uſu hominum factum, hoc eſt extra fanum. Ex Aggeno de limitibus agrorum.

PRORSI limites dicti, qui ſpectabant ad orientem: tranſuerſi, qui ad meridianum. Ex Hygeno.

PROVINCIA. exponemus, quot omnino in ditione populi Rom. prouinciæ fuerint, & à quibus quove anno captæ, tum, quæ conſulares, quæq; prætoriæ. Quo anno M. Cicero Ciliciam pro conſule adminiſtrauit, qui fuit ab urbe condita DCCII, M. Marcello Ser. Sulpicio cos. prouinciæ XV fuerunt in ditione populi R. Sardinia, Corſica, Sicilia, duæ Hiſpaniæ, citerior, ulterior; Aſia, Aetolia, Macedonia, Illyrium, Dalmatia, Africa, Achaia, Galliæ duæ, ciſalpina, tranſalpina; Cilicia, Bithynia, Pontus, Creta, Syria, Cyprus. quibus ex omnibus prouinciis uectigal capiebat annuum reſp. ut à Plutarcho traditum eſt, octuagies quinquies decies centena millia. Sardiniam cepit, inter primum & ſecundum Punicum bellum, conſul T. Manlius Torquatus; de qua triumphauit: eaq; prima, anno urbis DXVIII, prouincia populi R. facta eſt, miſſis ad eam componendam X legatis: quod in faciẽdis prouinciis ſeruatum eſt. Corſicam uicit, ac prouinciam fecit C. Papirius Maſo conſul, &, à ſenatu triumpho non impetrato, ipſe de ſua ſentẽtia in monte Albano primus triumphauit, anno DXXII & hanc una cum Sardinia ſemper unus rexit magiſtratus Romanus. Siciliam primus vicit, magnaq; ex parte prouinciam fecit Q. Catulus primo Punico bello: poſt aliquot annos, captis Syracuſis, uniuerſam in prouinciæ formam redegit M. Marcellus bello Punico ſecundo, aut certe, qui ei ſucceſsit, M. Læuinus. nam de Marcello Velleius tradit: debellatum uero in Sicilia à Læuino potius prætore, quàm à Marcello conſule, & Cicero in Verrem, & Liuius ſignificant. Marcellus quidẽ, ſecutus exemplum Papirij Maſonis, in Albano mõte triumphum egit, urbemq; ouans eſt ingreſſus. Hiſpaniæ tum à Scipione Africano maiore, ſecundo Punico bello, tum, aliquot poſt annis, M. Catonis Cenſorii uirtute, multis uictoriis domitæ: & in eas magiſtratus Romani modo pro conſulibus, modo pro prætoribus ierunt. uarie tamen poſſeſſæ, &, ut ait Velleius, ſæpe partibus amiſſæ, certa ac ſtabilis eſſe populi R. poſſeſsio, ſtipendiumq; pendere non prius, quàm Auguſto principe cœperunt. Aſiam cis Taurum montem bello Antiochino L. Scipio, maioris Africani frater. profectus in eam conſul, ad imperium adiunxit, annoq; poſt conſulatum proximo triumphauit, ab urbe condita DLXIIII. poſt eam poſſedere beneficio ſenatus populiq; R. reges Attali, donec M. Perperna conſul Ariſtonicum, qui eam, Attalo rege mortuo, occupauerat, deuicit, ac cepit. eam tamen in prouinciæ formã non Perperna, ſed, qui ei ſucceſsit, M. Aquillius conſul redegit: qui etiam de Ariſtonico triumphauit, anno DCXXIIII. Aetoliam M. Fuluius Nobilior ſubegit. bellum gerere cœpit conſul, proconſule confecit, & triumphauit biennio poſt, anno urbis DLXVI. Macedoniam XL diebus deuicit conſul iterum L. Aemilius Paullus, anno DXXCVI, neque tamen prouinciam fecit, ſed de ſententia X legatorum, quos ad componendam Macedoniam atque Illyricum ſenatus de more miſit, Macedonas omnes liberos eſſe iuſſit; &, ut ſuis legibus uiuerent, ſuas urbes, & agros haberent, magiſtratus annuos crearent, permiſit; ueteris etiam ſtipendii, quod regibus pependerant, dimidia parte releuauit: anno proximo, Perſe rege inter captiuos Romam ducto, triumphauit. prouinciam uero Macedoniam fecit anno urbis DCVII Q. Metellus, is, qui ex ea proprætore triumphauit, & Macedonici cognomen eſt adeptus. hanc prouinciam poſtea cum Achaia cõiunxit, eq; duabus unam fecit, rogatione perlata, P. Clodius tribunus pl. & utranque L. Piſoni, quaſi præmium, quòd in Cicerone eiiciendo conſenſiſſet, dedit adminiſtrandã. Illyrium, & Dalmatiam eodem anno, quo Macedoniam Paullus, L. Anicius pretor debellauit, & unã prouinciã fecit, triumphauitq;, poſt Paullũ aliquot diebus, rege Illyriorum Gentio cum fratre, coniuge, & liberis ante currum ducto. Carthaginem & Numantiam, illam Africæ, hanc Achaiæ caput, exciderunt eodem anno, & triumpharunt, Scipio Aemilianus, & L. Mummius; tulitq; inde Scipio cognomen Africani, Mummius Achaici. factę ſunt prouinciæ duæ Africa, & Achaia. Africam autem intelligo regionem vniuerſam, quam Carthaginienſes poſſederant. nam Numidia, & ipſa pars Africæ, Maſſaniſſæ regnum fuit, Syphace ſuperato; paruitq; regibus, & à C. Cæſare demum, poſt Scipionem, & Iubam, Mauritaniæ regem, deuictos, in formam

prouinciæ

prouinciæ redacta. Mauritaniam vero, & ipsam in Africa, multis post annis Caligula imperator in duas prouincias diuisit. Galliam cisalpinam puto proniociam esse factam eo tempore, cum M. Marcellus, is, qui consul quinquies fuit, primusq; Annibalem acie vicit, Virdnmarnm, Gallorum regem fiugulari certamine occidit, deq; Gallis insubribus triumphauit, anno D X X X I. patet enim prouinciam esse factam, quia coloniæ plures annis sequentibus eò deductæ. Transalpinam vero Galliam, quæ Narbonensis quoque dicta est, Q. Fabius, L. Paulli uepos, deuictis Allobrogibus, vnde cognomen sumpsit, in prouinciæ formam redegit, anno D C X X X I I. Ciliciam perdomuit P. Seruilius pro consule; qui, quòd Isauron, Ciliciæ arcem, euertit, Isauricus est dictus; triũphauitq; anno D C L X X I X. ex eo tempore Cilicia prouincia fuit. Bithyniam populo R. rex Nicomedes, vt antea rex Attalus Asiam, testamento reliquit: eaq; simul cum Ponto, in quo Mithridates regnauit, vna prouincia fuit, Bithynieq; oomine appellata. vtranque vero prouinciam fecit, Mithridate victo, Pompeius Magnus pro cõsule, triũphauitq; anno D C X C I I. eiusdem Pompeij lex à Plinio iuniore in epistolis memoratur, Bithynis, & Ponticis data: ne quis anois X X X miuor magistratum caperet, néue in senatu esset; qui vero magistratum cepisset, ei liceret in senatu esse: ne decurioues, incuriam à censoribus lecti, pecuniam pro introitu darent: item, vt senatores certis de causis à censoribus ordine mouerentur: vt Bithynicis ciuitatibus ad scribere sibi, quos vellent, ciues liceret, dum ue ciuitatis essent alienæ, sed harum quinque ciuitatum, quæ essent in Bithynia. atque hæc à Pompeio sunt ad exẽplum Romanæ ciuitatis instituta. Cretam debellauit Q. Metellus pro cousule, & triumphauit aono D C X C I: Creticusq; postea nominatus. Syria, Pompeij Magni singulari virtute, vltimo bello Mithridatico victa, leges accepit, prouiociarumq; populi R. oumerum auxit. triumphauit ex ea Pompeius pro consule, item ex Asia, Ponto, Armenia, Paphlagonia, Cappadocia, Cilicia. Scythis, Iudæis, Albanis, Iberia, Creta, Basternis, præterea de regibus Mithridate, & Tigrane, anno D C X C I I. Ciprus vltima, stante rep. in prouinciæ formam redacta, misso in eam M. Catone quæstore cum iure prætorio, lege P. Clodij tribuni pl. Pisone & Gabioio cos. anno D C X C V. sed primum ea simul cum Cilicia, tànquam vna prouincia, S. C. tradita est P. Lentulo pro consule. quod illa verba Ciceronis in epistola ad Lentulum significant: Te posse perspicere, qui Ciliciam, Cyprumque teneas, quid efficere, & quid cousequi possis. postea quæstores in eam missi. quod ab eodem Cicerooe didicimus; qui ad C. Sextilium Rufum io quadam epistola ita scribit: Tnæ laudi conducere arbitror, cum primus in eam insulam quæstor veneris, ea instruere quæ sequantur alii. Tertia pars supereſt, quæ prouinciæ consulares, quæ ve prætoriæ dicerentur. Ne quis erret, neutrum perpetuum fuit. nou enim hæc, vel illa prouincia semper aut consularis, ant prætoria, sed ita nomen mutabat, vt varie modo à consularibus, modo à prætoriis administrabatur. qoam potestatem senatus habebat, vt, quos vellet, in quas vellet mitteret, administratione annua: quod lege Semprouia C. Gracchi tribuni pl. sancitum erat. Cæsari tamen Galliæ iu quinquennium coutra legem Gracchi, & lege Vatinia tribunicia, & S.C. mandatæ sunt, post eaq; in alterum quinquennium lege Trebouia itẽ tribunicia, Pompeio Magno & Crasso I I cos. confirunate. qua de re sic ad Leutulum Cicero: Stipendium Cæsari decretum; &, ne lege Semprouia succederetur, facile perfectum est. Decerni autem solitas lege Gracchi, non à populo, sed à senatu prouincias, idem In oratiooe pro domo, in P. Clodium innehens, plane demonstrat. Ita oe vero? inquit. tu pronincias consulares, quas C. Gracchus, qui vnus maxime popularis fuit, oon modo nou abstulit ab senatn, sed etiam, vt necesse esset quot annis constitui per senatum, lege sanxit, eas lege Semprouia per senatum decretas, rescidisti? extra ordinem sine sorte, nominatim dedisti, non consulibus, sed reip. pestibus? Erat igitur eadem pronincia, ex voluntate senatus, modo consularis modo prætoria. itaque Macedoniam (vt hæc exempli caussa nominetur) Cn. Dolabella, C. Cnrio, M. Lucullus, L. Torquatus, C. Antonius, omnes consulares administrarunt: tnm, C. Octauius prætorius, pater Augusti naturalis: rursus consularis L. Piso, &, Pisone reuocato, Q. Ancharius prætorius. idemq. patet in ceteris. Quo autem anno S. C illud Cœlius in epistola sua ad Ciceronem misit; in quo S. C. hæc sunt; senatni placere, in Ciliciam prouinciam, inq; octo reliquas pretorias mitti: regebantur octo prouinciæ. quæ in eo S. C. prætoriæ vocantur à magistratibus octo prætoriis, Cypro excepta, quam quæstor, vt proxime ostendi, cum iure, vt opinor; prætorio, administrabat: quia, lege Clodia missum esse in eam M. Catonem cum iure prætorio, adiecto etiam quæstore, Velleius prodidit. propterea, Cyprum inter prætorias esse memoratam, facile eredo. reliquæ septem fuere, Sicilia, Sardinia, Asia, Macedonia, Bithynia, Creta, Africa. & cum Sardinia Corsicam simul fuisse, cum Bithynia Pontum, paulo ante dictum est. Sed queratur fortasse, quot fuerint, & quæ fueriot, & à quibus administratæ eo auno prouinciæ consulares. Septem fuerunt, Hæ, duæ Galliæ, Illyricum & Dalmatia, quas unus C. Cæsar tres regebat, duæ Hispaniæ, quas Co. Pompeius per legatos absens admiuistrabat; Syria, cui M. Bibulus, Cilicia cui M. Cicero præerat. ita fuerunt hoc anno X V prouinciæ, consulares V I I, prætoriæ V I I I. & in vnam consularem Ciliciam, in prætorias autem omnes eo S. C. successores mitti placere, decretum est. Neque vero miretur quisquam, si Aetoliam, Græciam, Achaiam, Thessaliam, Bœotiam, Pamphyliam, Phrygiam, Lycaoniam, Lydiam, Ioniam, Cariam, Misiam, Gallogreciam, siue Galatiam, Pisidiam, Lyciam, Cappadociam, Armeniam non nominauerim. nam Aetolia Græciæ pars fuit: Græcia vero cum Achaia, Thessalia, Bœotia ad iurisdictionem Macedoniæ pertinuit; omnesq; simul ab vno regebantur. id seruatum est post consulatum Pisonis & Gabinii: nam eo anno legem tulit P. Clodius, vt omnes illæ prouinciæ ab eo, qui Macedouiæ præesset, regerentur. nou enim tulit, vt à Pisone nominatim regerentur, (nam fuisset priuilegium, non

lex

lex) sed, vt ab eo, cui Macedonia daretur. is autem fuit eo anno L. Piso; cuius caussa lata lex est. Pamphyliam vero, Phrygiam, Lyaconiam, qui Ciliciam, idem administrabat. at Lydiæ, Ioniæ, Cariæ, Mysiæ, etiam Phrygiæ parti præerat idem, qui Asiæ. nec mirum est, Phrigiam in duas iurisdictiones dispertitam fuisse, vt vna pars Ciliciæ, altera tribueretur Asiæ. nam etiam ipsius Asiæ tres dioceses ad Ciliciam attinuisse, Cicero ipse, aliiq; prodiderunt. Galatiam regebat Deiotarus rex sociua fidelissimus populi R. Pisidæ, & Lycij inter socios erant, suisq; legibus sine magistratu Romano, vtebantur. itaque Cicero eas gentes appellat auxilia: quod nomen de socijs vsurpari solitum est, in epistola ad Atticum. Exercitum, inquit, infirmum habebam, auxilia sane bona, sed ea Galatarum, Pisidarum, Lyciorum. hæc enim sunt nostra robora. Cappadociæ rex erat Ariobarzanes, ipse quoque socius populi R. nam Pompeius reges multos, à Mithridate pulsos, in regnum restituit, & fœdere ac societate reip. obstrinxit: Armeniam Tigrani regi, qui Mithridatem armis iuuerat, venia data, concessit: nationes quasdam prouincias fecit populi R. aliis, vt sui iuris essent, suisque legibus viuerent, permisit. Hæc est Romanæ ditionis ab Hispania vlteriore, extrema ad occidentem prouincia, ad Euphratem, qui terminus ad orientẽ imperij fuit, descriptio quędam, breuiter à nobis informata. nec enim vagari longius licuit in ea tractatione, quæ nostri argumenti propria non est: quia tamen disiuncta non videtur, & afferre potest legentibus vtilitatem cum iucunditate, hæc attigimus. In prouincias ibant vel consulares cum duodecim fascibus, vel prætorii cum sex, totidem vtrique, quot in vrbe babebant. interdum etiam prttorios cum iure consulari, & duodecim fascibus, senatus in prouincias mittebat, vt Q. Ciceronem in Asiam, de quo Suetonius, Extant, inquit, Ciceronis epistolæ, quibus Quinctum fratrem, parum secunda fama proconsulatum Asiæ administrantem, hortatur, & monet, imitetur in promerendis sociis vicinum suum Octauium. proconsulatum vocat hominis prætorii administrationem. eadem ratione titulus est, Q. Metello Celeri pro cos. in duabus epistolis, quæ lib. quinto fam. primæ leguntur qui tamen consulatum non gesserat, sed ex pratura in Galliam cisalpinam profectus erat. & in oratione pro Flacco notauimus hæc. Cum prouinciam Asiam proconsulari imperio obtineres: cum tamen prætorio de bomine loquatur. Primis temporibus, cum prouinciæ tuendæ armis essent, & in discrimine versarentur, exibant in eas, inito statim magistratu, consules, & prætores, vel vt quæque cuique sorte obtigerat, vel etiam quandoque consulibus inter ipsos comparantibus. sic enim loquebantur, cum inter eos de duabus consularibus prouinciis conuenisset. nam comparandi consuetudinem apud prætores non video fuisse. quòd si bellum produceretur; imperium in iisdem prouinciis proconsulibus, aut pro prætoribus à senatu prorogabatur. postea L. Sylla lege cauit, ne quis plus anno prouinciæ præesset; qui viderit, opinor, in rep. diuturnis imperiis assuescere, tutum non esse. itaque Galliarum illa per decennium Cæsaris administratio libertatis exitium fuit. hac de lege Cicero in epistola ad Appium his verbis: Eò discessisti, quo ego te ne persequi quidem possem triginta diebus, qui tibi ad decedendum lege, vt opinor, Cornelia constituti essent. Et in eadem: Vt habere rationem posis, quo loco me salua lege Cornelia conuenias; in prouinciam veni pridie cal. Sext. Tulerat iam ante Syllam C. Gracchus tribunus pl. Tiberii frater vt consulares prouinciæ quotannis per senatum decernerentur. Post Syllam vero C. Cæsar, qui dictator fuit, legem tulit, ne prætoriæ prouinciæ plus, quàm annum, neu plus, quàm biennium, consulares obtinerentur. tulit autem hanc legem victo Pompeio; cum ipse iam per nouem annos Galliam contra C. Gracchi, & L. Syllæ leges obtinuisset, consecutus id, quod nemo antea, & S.C. & lege. Leges vero, quæ rectoribus prouinciarum imperium dabant, duæ fuerunt. curiata dabat imperium populus, vt Liuius indicat lib. IX, Cornelia senatus. nam, cum S.C, esset factum, vt prouincias magistratus sortirentur; aut compararent inter se; tum, si ii, vel sine lege curiata in prouincias proficiscerentur, imperium habere dicebantur, donec in vrbem reuertissent. ideo, quod in epistola Ciceronis ad Lẽtulum scriptum est, Ap. Claudius, frater P. Clodii, cupidus prouinciæ, dictitabat, se se, si licitum esset legem curiatam ferre, sortiturum esse cum collega prouinciam; si curiata lex non esset, comparaturum cum collega, Lentuloq; Spintheri, Ciliciam pro consule administranti, successurum: legem curiatam consuli ferre opus esse, necesse non esse: se, quoniam ex S.C. prouinciam haberet, lege Cornelia imperium habiturum, quoad in urbem introiisset. Quod autem in agraria II scriptum est, Rem militarem sine curiata lege attingere non licet: propterea dictum, quia sumptu publico ibant in prouincias, quorum de imperio lata curiata lex esset. poterant igitur publica pecunia milites alere, & bellum gerere. at sine curiata lege poterat quidem aliquis priuato sumptu in prouinciam ire; exercitum vero habere, bellumq; de suo gerere, cui tantæ opes erant, vt liceret? non igitur sine curiata lege, quæ pecuniam dabat, rem militarem attingere cuiquam licebat. nam, cum ad Atticum Cicero ita scribit; Appius sine lege suo sumptu in Ciliciam cogitat; non intelligit de pecunia in stipendia militum eroganda, (nec enim sustinere sumptum potuisset) sed, opinor, de suo cohortisq; viatico. ipse enim Cicero, viaticum dari solitum comitibus eorum, qui irent in prouincias, significat in epistola ad Cassiũ his verbis: Cetera cuiusmodi sint, ex hoc iudica, quòd legato tuo viaticũ eripuerunt. Hæc ex libro nostro de legibus Romanis.

QVINTARIVM limitem ita nominauit Hygenus. Quintum quenque quintarium volunt. porro inter quintum & quintarium interest aliquid. quintus est, qui quinto loco numeratur: quintarius, qui quinque centurias cludit. hunc volunt esse quintũ qui est sextus. nam & legum latoribus, quemadmodum perlatum est, sic cauerunt vt à D M. quintus quisque spacio itineris ampliaretur. Erat sane interpretatio legis huius ambigua nisi eorum formæ sextum quenque limitem latiorem haberent, significationes qua & minores. tractemus nunc diligentius quid dixerint. à D M. quintum quenque latiorem

tiorem decumano. quum decumanus erat positus, positi sunt deinde quinque limites, quorum nouissimus factus est latior: his cum decumanus accessit, sex fiunt. eandem obseruationem in reliqua limitum parte esse uoluerunt, quemadmodum à D M. quinque limites ducebantur, quorum esset summus latior, sic & ab eo quintario, cum spacium definitum erat, quinque adiectis limitibus, summo, latitudinem suum seruari placuit.

QVAESITOR distinguendus est à prætore. iudicum enim quæstionis duo video fuisse genera, vnum eorum, qui cum prætores essent, quæstionis etiam iudices appellabantur; alterum eorum, qui cum prætores non essent, capitali tamen de crimine quærebant. de iudice quæstionis prætore, patet ex oratione pro Cluentio; in qua ita scriptum est: Iubet lex iudicem quæstionis, hoc est Q. Voconium, eosq́; qui illi iudices obuenerint, quærere de Veneno. Voconium autem prætorem fuisse duobus argumentis conijcio: primum, quòd in eo loco paulo ante Cicero dixit; Quid sibi illi scribæ? quid lictores? quid ceteri, quos apparere huic quæstioni video, volunt; lictores enim, qui magistratum non gereret, non habebat. iudicem autem quæstionis magistratus nomen fuisse, certe nemo dixerit. Alterum argumentum est, quòd ibidem Cicero subiungit de alijs prætoribus, suam vnoquoque quæstionem exercente. Hæc, inquit, quæstio sola ita gubernatur? quid M. Pletorij, & C. Flaminij inter sicarios. quid C. Orchinij peculatus? quid mea de pecunijs repetundis? quid C. Aquilij de ambitu? quid reliquæ quæstiones? quibus ex verbis, prætorem fuisse Voconium, qui iudex quæstionis appellatur, quis non intelligit? nam, & si prætores non nominat; satis tamen constat, de prætoribus intelligi. à quibus enim & tot quæstiones, nisi à prætoribus, & tam graues exercerentur, inter sicarios, de repetundis, de ambitu, peculatus? præterea se quæsijsse de repetundis, in eo loco Cicero dicit: quod ab eo factum in prætura, Valerius, & Plutarchus confirmant. vt omittam, quòd quæsitorem Aquillium nominat: cuius annū fuisse legitimum, eundem, qui Ciceroni, ad petendum consulatum, prima docet ad Atticum epistola. ex quo, fuisse collegas in prætura, licet existimare. quod etiam li. I I de officijs manifestum est. collegam enim suum Cicero appellat. Rursus iudicem quæstionis Iunium, qui prætor non erat, quæsisse de veneno in Oppianici caussa, docet Pedianus his verbis: Iunius quæsitor fuit in Cluentij caussa, Verre prætore: in qua Oppianicus damnatus est. & alio loco: Damnato Oppianico, res in inuidia fuit; quòd pecunia reus videretur oppressus: & princeps illorum iudicum damnatus est, C. Iunius, quòd diceretur alios suppostuisse, qui reum damnarent, non eos, quos prætor Verres fuerat subsortitus. neque hic eum Pedianus, neque supra prætorem nominauit. Cicero autem in oratione pro Cluentio, Condemnatus est, inquit, C. Iunius, qui ei quæstioni præfuerat. adde etiam illud, si placet: tum est condemnatus, cum esset iudex quæstionis. & alio loco: Quinctius tribunus pl. conuicium C. Iunio iudici quæstionis maximū fecit. non fuisse autem prætorem, aperte; sic inquam aperte, vt clarius esse nihil possit, idem demonstrat in eadem, his uerbis: In hanc flammam recentem C. Iunium, qui illi quæstioni præfuerat, iniectum esse memini, & illum, hominem ædilicium, iam prætorem opinionibus hominum constitutū, de ciuitate esse sublatum. ecce, non prætorium, sed prætorem opinionibus hominum constitutū dicit: quòd, eum prætorem sine dubio futurum, homines opinarentur. prætor autem si fuisset, non eum ædilicium, sed prætorium vocasset. laudabant enim veteres, vbi ornare aliquem vellent, ab eo magistratu, quem postremum gessisset, itaq; homo ædilicius, prætorius, consularis, dicebant. Præterea, cum prætores in leges non iurauerint, neque sententias tulerint; quod & Cicero & Pedianus docent; à Iunio autē iudice quæstionis ideo multa petita sit, vt in oratione pro Cluentio legimus, quia in legem non iurasset: (erat enim illi iurandum, idem quod iudicibus, leges omnino se esse in ferenda sententia seruaturum) satis constat, Iunium cum de Oppianico quæsiui, prætorem non fuisse. Quòd si quis dixerit, non tam Iunium iudicem quæstionis. quàm Verrem prætorem, in illa Oppianici caussa quæsiisse; quia Pedianus ita dicat; Iunius quæsitor fuit in Cluentii caussa, Verre prætore; & quia idem alio loco sortitionem, & subsortitionem à Verre prætore factam tradiderit: huic ita responderi poterit: sortitionem, & subsortitionem non illius modo iudicij, verum etiam aliorum ideo pertinuisse ad C. Verrem, quia prætor vrb. erat. quod ipse declarat Cicero in ea pro Cluentio. prætor autem vrbanus de criminibus nō quærebat; quare nec vnquam quæsitor dicebatur; sed Ius tantum dicebat, hoc est iudices, & formam iudicij dabat. idemq́; iudices, quibus alii prætores ad cognoscendas capitales caussas vterentur, sortiebatur, & subsortiebatur. quod ex Pediano, & ex ipso etiam Cicerone satis liquet. Accedit locus ex lib. I accusationis in Verrem: quo in loco Q. Curtium iudicem quæstionis appellat Cicero, in caussa Verris repetundarum: de qua prætor M'. Acilius Glabrio cognoscebat. eumq́; Curtium ait Pedianus à Cicerone esse reiectum. Illud addo; cum iam docuerim, iudicem quæstionis, & prætorem, & non prætorem, de crimine capitali cognouisse; tertium genus iudicum quæstionis interdum fuisse, quorum ius cognoscendi non esset, sed tantummodo sortiendi, quod locus de Q. Curtio proximus iam ostendit, quem cognouisse de repetundis, absurdum est credere: cum, in ea caussa prætorem quæsisse Glabrionem, ex Cicerone, & Pediano satis constet. itaque tertium hoc genus quæsitores dici non poterant: duo illa superiora genera, quoniam quidem quærerent, quæsitores & erant, & proprie dicebantur. Ex libro nostro de legibus Romanis.

QVAESTOR. Creatos, regnante Romulo, quæstores, Vulpianus prodidit à Iunio Gracchano traditum in iis libris, quos de potestatibus inscripsit. idē tamen hæc subiungit: Sicuti dubium est, anno, Romulo & Numa regnantibus, quæstor fuerit; ita, Tullo Hostilio rege, quæstores fuisse certum est. & sane crebrior opinio est, Tullum Hostilium primum in remp. quæstores induxisse. Fuit autem quæstura patricius magistratus, nec à principio, multosq́; deinde per annos, nisi solis patriciis da-

tus

tus est. postea non tam quæsturam, quàm reliquos omnes magistratus plebi communicatos animaduerto. Ea lib. nostro de legibus Romanis.

RELICTA loca sunt, quæ siue locorum iniquitate, siue arbitrio conditoris relicta, limites non acceperunt. hæc sunt iuris subsiciuorum, sicut etiam quæ dicuntur extraclusa loca. Ex Frontino de limitibus. Relicta etiam loca nominat Cicero oratione I in Rullum.

REPETVNDAE, crimen capitale, nec ne, fuerit, dubitatur à doctis. verum omnem dubitationem tollit vna distinctio. prioribus enim temporibus capitale non fuit: postea, cum auaritia magistratuum haud paulo latius manare iam in prouincijs cœpisset, visum est, vt acrioribus remedijs obuiam iretur. itaque, lege lata, capitale crimen factum est. vtrunque probatur exemplis. L. Lentulum, de repetundis damnatum, postea cum L. Martio Censorino censorem esse factum, tradit Valerius lib. VI. quo patet, damnatione ius Romæ manendi ademptum illi non esse; si quidem censuram sit assecutus: quam gessit anno ab vrbe condita DCVI. Idem illa confirmant, quæ scripta sunt lib. I rhetoricorum ad Herennium: Lex vetat eum, qui de repetundis damnatus sit, in concione orationem habere. augur quidam, damnatus de repetundis, in demortui locum qui petat, nominauit. veteris enim legis, non eius, quæ postremis reip. temporibus lata esset, exemplum videtur attulisse: cum libro de officijs II ita loquatur Cicero: Proxime quæque leges de repetundis duriores. Hæc, manifeste Romæ primis, illis temporibus, qui iam de repetundis damnati essent, facile demonstrant. Rursus, capitale crimen fuisse, euq; damnatos exulasse, interdictis aqua & igni, A. Gabinij, & C. Verris exemplo cognoscitur. quòd si quis obiecerit, non eos lege exulasse, sed quia, cum soluendo non essent, aut omnino cum nollent soluere, voluntarium in exilium profecti sint: adiungemus de C. Catone: quem & esse damnatum de repetundis, Cicero in Verrem, Velleiusq; tradunt; & exulasse Tarracone, ex oratione pro Balbo perspicuum fit: cum tamen æstimata ei lis esset tantummodo H-S XVIII milibus. vt exulasse videatur, non, quod fortasse posset aliquis de Gabinio & Verre suspicari, ne solueret quod æstimatum erat; quod minimum sane pecuniæ fuit; sed quia legi, quæ repetundarum damnatis aqua & igni interdiceret, parere cogeretur. Est etiam apud Velleium P. Rutilii exemplum repetundarum lege damnati: quem exulasse, & Cicero in oratione pro Balbo, & epitome Liuiana lib. LXX declarat. Verum, vt hæc sint dubia, quæ tamen satis aperta mihi quidem videntur; Piediani testimonio nihil certius, nihil illustrius. is, vbi exponit illud Ciceronis in Verrem lib. I, Auaritiæ supplicio communi; subiungit, Aestimatione litis, & exilio; satis manifeste exilium cum pecuniaria pœna in repetundarum crimine coniungens. Actionem fuisse in hoc crimine aduersus heredes, nisi si rei in reatu, vt iurisconsulti loquebantur, perijssent, cum ea ipsis cognoscitur iurisconsultis, tum Valerius iudicat his verbis: C. Licinius Macer, vir prætorius, Calui pater, repetundarum reus, dum sententiæ dicerentur; in Mænianum conscendit: deinde M. Ciceronem, qui id iudicium cogebat, prætextam ponentem cum vidisset, misit ad eum, qui diceret, se non damnatum, sed reum perijsse, nec sua bona hastæ posse subijci, ac protinus sudario, quod forte in manu habebat, ore & faucibus coarctatis, incluso spiritu pœnam morte precurrit. qua cognita re, Cicero de eo nihil pronunciauit. igitur illustris ingenii orator ab inopia rei familiaris, inusitato paterni fati genere, vindicatus est. Pœna vero damnatis de repetundis, quod ex Pediano satis liquet, dupli fuit. Lex per annos DC hoc de crimine lata Romæ nulla est: consulibusq; Censorino & Manilio L. Piso Frugi tribunus pl. primum de repetundis rogationem tulit, vt Cicero lib. II de officiis & in Bruto docet. eodemq; anno, aut certe proximo, alia lex à Cæcilio tribuno pl. lata est: qua damnatum L. Lentulum, eum, de quo proxime meminimus, qui postea censor fuit, prodidit Valerius lib. VI. aliæ deinde leges de repetundis, Seruilia, Acilia, Cornelia, Iulia: quibus singulis aliquandiu iudicia sunt administrata. nam posterior quæque proximam superiorem abrogauit, sic tamen, vt quædam retineret, atque adeo interdum multa. non enim dubito, quin, quot in rebus crimen repetundarum Seruilius constituit, iisdem in rebus, aut omnibus, aut plerisq;, idem crimen Acilius, cum suam legem ferret, esse voluerit pœnam vero semper fere auxit posterior lex, & iudicii rationem aliqua re mulræ mutarunt. itaque C. Seruilius Glaucia, (redeo enim ad quatuor leges, quas proxime nominaui) is, qui cum Saturnino tribuno pl. prætor est occisus, cum de repetundis rogationem ferret, nouum de comperendinatione caput primus inuulit, intraq; spatium hoc iudicii tempus conclusit, vt accusatori dies viginti ad agendum, totidem defensori ad defendendum darentur. ante hanc legem ampliari quidem licebat, comperendinari vero in iudicio repetundarum non licebat. quorum alterum lege Seruilia confirmatum, alterũ nulla in veteri lege scriptum, sed nouum inductum Acilia sustulit. qua de re Pedianus sic. Ante legem Glauciæ de comperendinatione, aut statim sententia dicebatur, si absoluendus esset reus: aut, amplius, pronunciabatur, si videretur esse damnandus, cum dixissent iudices, Non liquet, hoc est, obscura caussa est. itaque ea pars, interposita dilatione, dicebat, in cuius perorarione videbatur obscuritas, comperendinatio vero vtriusque partis recitatio est. Aciliam legem, quam tulit M'. Acilius Glabrio, pater eius, qui Verris in caussa prætor fuit, seuerissimam fuisse, Cicero lib. I in Verrem, & Pedianus tradunt. nec enim ea lege comperendinari, aut ampliari reum dicebat. itaque multi, nulla omnino neque comperendinationis, neque ampliationis, dilatione interposita, semel accusati, semel dicta caussa, semel auditis testibus, ea lege damnati sunt. Quod autem eo in loco Cicero dixit, Ego tibi illam Aciliam legem restituo; non dixit, restituo, quasi de lege ante Seruiliam, lata, sed habuit rationem præsentis temporis, cum ex lege Cornelia, non iam ex Acilia, de repetundis quæreretur. Acilia enim rollebat omnino & comperendinationem, & ampliationem: quæ vtraque, comperendinatio quidem certe, lege Cornelia, permittebatur. id Cicero significauit

uit satis aperte, cum dixit: Adimo enim comperendinatum: quod habet lex in se molestissimum; bis vt caussa dicatur. & in eo: Glaucia primus tulit, vt comperendinaretur reus. nam, si primus Glaucia, ergo aliquis post eum item de comperendinatione tulit, cum autem Acilium constat non fuisse. id quod ostendimus. fuit igitur L. Sylla: cuius ex lege ob tempore iudicia de repetundis administrabantur. idemq; declarat Pedianus, cum ait, ideo testibus vsum esse Ciceronem, vt, si posset, comperendinationem tolleret. frustra enim Cicero conatus esset tollere, ac ne conatus quidem esset, si necessaria fuisset. Cum autem subiunxit, Ita mittam in consilium, vt, etiam si lex ampliandi faciat potestatem, tamen isti turpe sibi existiment, non primo iudicare: hoc dicit: Ita testes interrogabo, ita scelera Verris patefaciam, vt, etiam si lex Acilia, quam, quod ad me attinet, tibi restituo, (adimo enim comperendinatum) permittat id, quod minime permittit, dilationem videlicet, iudices tamen, haudquaquam ampliantes, (comperendinationem non nominat, quia comperendinatio, non iudicum, sed accusatoris, & defensoris erat, cum, eorum alterutro petente, fieret; ampliatio vero iudicum) magnitudine criminum, & vi probationũ inspecta, sibi turpe arbitrentur non primo iudicare. Et, quòd Aciliam Cicero mitissimam vocat, quam Asconius seuerissimam; vterque recte: seuerissimam, si cum veteribus, mitissimam, si cum Cornelia conferatur. Hæc pluribus verbis, quia locus Ciceronis in Verrẽ satis habet obscuritatis: in eo interpretes omnes implicati, tanquam in salebra hæserunt. Cornelia, L. Syllæ dictatoris, fuit, vt posterior quæque lex, durior, quàm Acilia: etsi comperendinationem concedebat, quam Acilia tollebat. sicuti lex Glauciæ durior, quàm vetus: cùm tamen Glauciæ lege comperendinari posset reus, vetere lege non posset. id Cicero significat his verbis: Vtram putas legem molliorem? opinor, illam veterem. eodemq; modo seuerior, quæ consecuta est, Iulia, quàm Cornelia. quod idem Cicero scripsit in oratione pro Postumo. Sunt autem lege Cornelia iudicia de repetundis omnia vsque ad C. Cæsaris, qui postea dictator fuit, primum consulatum administrata. consul enim Cæsar nouam de repetundis legem rogauit. cuius quidem capita, quæ ex veterum scriptis liceat colligere, hæc maxime fuerunt: vt repeterentur pecuniæ, quas quis in magistratu, potestate, curatione, legatione, vel quo alio officio, munere ministerioue publico cepisset, vel aliquis ex cohorte ipsius: vt vrbani magistratus ab omni sorde se abstinerent, neue plus doni muneris ve in anno acciperent, quàm quod esset aureorum centum: ne ve quis ob iudicem arbitrum ve dandum, mutandum, iubendum ve, vt iudicaret; neue ob hominem in vincula publica conijciẽdum, vinciendum, vinciri ve iubendum, vel ex vinculis dimittendum; ne ve quis ob hominem condemnandum, absoluendũve, ne ve ob litem æstimandam, iudicium ve capitis pecuniæ ve faciendũ, vel non faciendum aliquid acciperet. quæ verba nõ minus pertinebant ad prouinciales, quàm ad vrbanos magistratus. item, ne quis omnino ob negocium faciendum, vel non faciendum, per calumniã pecuniam acciperet. cautum præterea, ne prouinciæ præsidium auaritia premerentur, aut exhaurirentur, ne illi, qui prouincias regebant, qui ve circa eos erant, negociarentur, nec mutuam pecuniã darent, fœnus ve exercerent: neque hoc tantum; sed ne vxorem quidem ducere quisquam posse ex ea prouincia oriundam, vel domicilium ibi habentem; ne ue filio vxorem ducenti consentiret: ne ijs in liberos populos ius de pecuniis creditis dicere liceret: item, ne quis de prouincia exiret, aut exercitum inde sua auctoritate educeret, bellum sua sponte gereret, in regnum alienum iniussu senatus ac populi accederet: vt libertas sociis, ac præmia, ob merita in remp. data, integra essent: ne cuiquã aurum coronarium aut imperare, aut accipere liceret, nisi cui decretus esset à senatu triumphus: ne dona quæstores acciperent, aut xenia: vt rectores prouinciarum rationes, prius quàm decerent, apud duas in prouincia ciuitates deponerent: ne quis pro consule, aut pro prætore legatum suum ante se de prouincia dimitteret: quod ab Vlpiano in l. meminisse, traditum est. spectauit hæc lex non modo ad eos, qui cum aliqua potestate erant, verum etiam ad eos, qui curabant aliquod opus publice faciendum, frumentum comparandum, vel viam reficiendam: item ad legatos, qui prouinciarum rectoribus à senatu dabantur, præfectosq;, & tribunos, quæstores etiam, totamq; cohortem prætoriam, si quid accepisse à prouincialibus conuicti essent. eadem lege illud etiam sancitum erat, quid rectoribus prouinciarum, dum in prouinciam irẽt, à sociis populi R. liceret accipere. qua de lege Cicero, dum in prouinciam proficiscitur, ita scribit ad Atticum lib. v. Adhuc sumptus nec in me, aut publice aut priuatim, nec in quenquam comitum. nihil accipitur lege Iulia, nihil ab hospite. postea vero quàm in prouinciam peruenit, eodem libro sic: Scito non modo nos fœnum, aut quod lege Iulia dari, solet sed ne ligna quidem, nec, præter quatuor lectos, & tectum, quemquam accipere quidquam. Ad hanc legem postea Cæsar, rerum potitus, fortasse caput hoc addidit, vt repetundarum conuicti etiam ordine senatorio mouerentur. id quidem ab eo factum, Suetonius narrat. quod vel aucta, vt dixi, sua vetere lege potuit, vel noua lege lata, vel etiam, lege nulla, pro, ea, quam omnium rerum vnus habebat, potestate. Scriptum etiam apud Martianum iurisconsultum inuenio, lege Iulia repetundarum cautum esse, ne iudicare, ne ue testimonium dicere liceret ei, qui ob turpitudinem senatu motus, nec restitutus esset. Ex nostro libro de legibus Romanis.

RERVM PROLATIO, &, Res prolatæ, sæpe dixit Cicero: nec tamen, quid significet, intelligunt multi: significat autem, vt ex accurata multorum locorum examinatione collegimus, tempus illud, cum homines feriarentur. declarat maxime Plautus in Captiuis in persona parasiti:

Vbi res prolatæ sunt, cum rus homines eunt,
Simul prolatæ res sunt nostris dentibus.
Quasi cum caletur, cochleæ in occulto latent,
Suo sibi succo viuunt, ros si non cadit:
Item parasiti rebus prolatis latent.

& pro Murena, vbi iurisconsultos exagitat: Sapiẽs existimari nemo potest in ea prudentia, quæ neque est extra Romam vsquam, neque Romæ, rebus prolatis,

prolatis,quidquam valet. & ad Att. lib. VII. Non istum rerum prolatio tardabit. & ad eundem lib. XIIII. Meam stultam verecundiam, qui legari voluerim ante res pro latas, ne deserere viderer hunc rerum tumorem. & ad Q. fratrem. Res prolatæ, ad interregnum comitia ad ducta. Rerum igitur prolatio, siue, res prolatæ, idem est, ac si dicas, vacatio à muneribus: quæ maxime erat ludorum diebus. ludorum autem nomina, Votiui, Romani, Victoriæ, Plebeij. quorum primi Votiui XVII. cal. Sept. commisi, per quindecim dies celebrabantur: & continuo Romani per decē dies: cum interea res prolatæ dicebantur. confectis Votiuis, & Romanis, rursus ad negocia: iudicia fiebant: senatus habebatur: tum publice, tum priuatim quisque satagebat in sua re: hoc vsque ad VIII. cal. Nouembris. nam cum inter ludos Romanos & ludos Victoriæ dier inter sint XLV. quod aperte ipse declarat lib. IIII. in Verrem: recte subducenti perspicuum fiet, ludorum Victoriæ commisionem incidere in diem VIII. cal. Nouembris. quod significatur & ad Q. fratrem lib. III. iterum igitur res prolatæ. Victoriæ autem ludi, cumq; his Plebeij coniuncti, dies auferebant octo: vt ad IIII nonas Nouembris & magistratus, & cuiusuis ordinis homines intermissam rei siue publicæ, siue priuatæ administrationem repeterent. itaque Cicero lib. IIII epist. ad Att. Pontinius, inquit, vult ad IIII nonas Nouembris triumphare. ex quo patet, non fuisse diem festum IIII nonas Nouembris. Ex nostro commentario in epist. ad Att.

RIGOR terminus est, sed hoc differt à limite, quòd limes est quodcunque in agro opera manuum factum est ad obseruationem finium: rigor verò suæ rectitudinis naturalis nomen accepit. Sic Aggenus in libro de limitibus.

ROMA. ciuium Romanorum tria genera fuisse video, senatores, equites, de plebe: qui tres ordines dicebantur, & ex duplici genere constabant, patricio & plebeio. duplex enim est ciuium Romanorum diuisio, quarum altera ad alteram nihil pertinet. prior hæc. Vel patricij sunt ciues Romani, vel plebeij. posterior hæc. Vel senatores sunt ciues Romani, vel equites, vel de plebe, ita vel à genere, vel ab ordine distinguebantur: vt ciuis Romanus genere patricio natus, equestris tamen ordinis, si nondum in senatum lectus esset, diceretur; sin senator esset factus, ordinis senatorij. quod si patricius non modo in senatum allectus non esset, verum nec inter equites locum haberet; quia scilicet equestri censu non esset, hoc est sestertiorum quadringenta millia non posideret; (minus enim qui habebat, eques esse non poterat, sed, vt Horatij verbis vtar, plebs erat) aut quia, cum quadringenta millia posideret, annulo tamen aureo & equo publico non vteretur, quæ illi, equestris ordinis insignia, censor ob aliquod flagitium ademisset; aut denique, quia neque maiores eius, neque pater, neque ipse, cum quadringenta millia, co ve amplius haberet, de equestri dignitate laborassent, equestrisq; ordinis indicia, annulum scilicet aureū, & equum publicum, neque in militia à duce, neque domi à censoribus, cum censeretur, postulasset: quod tamen vix est vt credi posit: quis enim contemnit honestatem? quis, cum ab infimo ordine plebeio ad equestrem posit ascendere, aut ab equestri & senatorium, recuset? si quis igitur patriciæ gentis neque senator esset, neque eques, is patricius quidem & erat, & dicebatur, idem tamen de plebe & erat, & dicebatur. quandoquidem, ciuis Romanus quicunque erat, is de tribus ordinibus vnum haberet, senatorium, aut equestrem, aut plebeium, necesse erat. senator non es: ergo eques, aut de plebe. neque senator, neque eques; ergo de plebe. ordo enim præterea nullus superest. at quadringenta millia, qui est equestris census, aut octingenta millia, qui senatorius, posideo: sequitur ergo, vt eques ob quadringenta millia sim, aut senator ob octingenta millia. falsum. census enim dat, non vt eques aut senator necessariò sis, sed vt esse posis: neque propter opes honor datur, sed ob inopiam negatur. turpe enim, & indecorum, senator egens: malasq; res non omnino malis mentibus quandoque persuadet inopia. Erant ergo patriciorum tria genera, patricij senatores, patricij equestris ordinis; patricij de plebe. Sed oritur consideratio. Ciuis Romanus, ex equite senator factus, amittit ne ordinis equestris insignia, annulum aureum, & equum? minime auctus enim dignitate, tantum abest vt de pristino iure quidquam amittat, vt etiam aliquid præterea consequatur. nam, præter annulum, & equum, quæ equitum erant, habebant senatores tunicam purpuream; vt ab equestri ordine aliqua omnino specie distinguerentur, sicuti equester ordo à plebe annulo aureo, & equo distinguebatur. Ex nostris obseruationibus. Duos populos seminarium gentium Romanarum fuisse reperio, Aborigines, & Troianos, qui vtrique ab Aenea, vt Liuius, & Dionysius tradunt, communi nomine Latini sunt appellati. Aborigines autem, qui, ante aduentum Aeneæ, Latium, regente Latino, tenebant, docet Dionysius ex Græcis in Italiam venientibus esse conflatos. Græcos autem hos nominat, Oenotrum ex Arcadia, Pelasgos ex Thessalia, Euandrum item ex Arcadia, Herculem ex Peloponneso profectum. atque etiam idem scribunt, Romulum, superante Latinorum Albanorumq; multitudine, vrbem in Palatio condidisse. quæ cum ita sint; iam id dubium esse non potest, quin ad hos populos alij etiam plurimi accesserint, qui Romanam vrbem gentibus repleuerint. siquidem accepimus, Romulum Cænienses, Antemnantes, Camerinos, Veientes, Fidenates, quos bello deuicerat, Sabinos vero etiam quibus cum æquo Marte pugnauerat, in societatē nouæ vrbis vocasse. quin etiam multas Etruscorum vrbes se ad eum recepisse, initio à medullia facto, traditum est. hoc autem Romuli institutum reliqui deinceps reges studiosisime sibi conseruandū esse duxerunt, vt finitimas ciuitate aut vi, aut beneuolentia sibi adiungerent. Romamq; transferrent. itaque Tullus Hostilius, euersa Alba, familias eius vrbis Romam traduxit. Ancus Lucumonem Etruscum in senatum asciuit. Priscus Ser. Tullium Corniculanum sibi etiam generum adiunxit. idem post quoque factum est, liberata regio dominatu rep. neque enim vnquam desitum est, ciuitatem victis populis & gentibus dari, Italiamq; ipsam municipijs deuinciri, quousque bello Marsico vniuersa fere

sa fere ciuitate donata est. Ex libro Caroli Sigonij de nominibus Romanorum.

ROMILIA. lex, cauit, ne alij, præter patres, & magistratus, sacra inirent, peragerentue. postea plebi quoque aditus ad sacra fuit. nam rogationibus tribunitiis, primum Sextia Licinia sancitum est, vt X viri sacrorum, non, vt antea, omnes patricij, sed ex parte dimidia de plebe crearentur. deinde secuta est Ogulnia: vt, cum quatuor pontifices essent, placeretq; sacerdotum numerum augeri, quatuor præterea pontifices, quinque augures, de plebe omnes, allegerentur: vt omnino octo pontificum, nouem augurum numerus fieret.

RVRA veteres incultos agros dicebant, id est siluas, & Pascua. Ex libello variorum auctorum de limitibus.

SACERDOS. non eadem semper Romæ fuit creandorum sacerdotum ratio. cum enim, veteri lege, ac more, augures ab auguribus, pontifices à pontificibus, reliqui sacerdotes à suis quique collegiis crearentur; vnus pontifex maximus à populo: quod omnium pene historicorum, Liuii maxime testimonio constat; Cn. Domitius tribunus pl. Neronis imperatoris atauus, pōtificibus offensior, quòd alium, quàm se, sui patris in locum cooptassent, lege lata ius sacerdotum subrogandorum à collegiis ad populum transtulit, eo anno, quo C. Marius tertium consul fuit. nec multo post ipse pontifex maximus populi suffragio creatus est. huius legis in II in Rullum oratione Cicero meminit, item in ea pro C. Cornelio, quæ integra non extat. Postea L. Sylla, rerum potitus, cum alia multa contra populum, qui Marianas portas fouerat, tum hoc sanxit, vt rursus sacerdotes à collegiis crearentur. de quo sic Pedianus in diuinationis cōmentario: Victore Sylla, Spoliatus est populus R. arbitrio creandorum sacerdotum. Sed quemadmodum legem Domitiam abrogari sua lege Sylla: sic legem Syllæ, aliquot post annis, T. Atius Labienus tribunus pl. abrogauit, Domitiamq; restituit. fecit autem hoc auctore C. Cæsare: qui, si populus in mandādo sacerdotio suffragium ferret, se, qui popularis admodum erat, pōtificem maximū, in demortui Metelli Pii locum, creatum iri, non sine caussa putabat. quod re comprobatum est. nam, P. Seruilio Isaurico, & Q. Lutatio Catulo, consularibus viris, & prouecta iam ætate, deiectis, ipse, nondum prætorius, in amplissimi sacerdotii gradum ascendit, Tulit& ipse legem, non quæ à Labieni lege discreparet, (fuit enim vterque popularis) sed quæ nouum aliquot ius ascriberet. Domitiam quidem legem in eo capite confirmauit, vt absentibus petere sacerdotia liceret. rursus à populo ad collegia, lege Labieni abrogata, ius cooptandorum sacerdotum retulit post obitum Cæsaris M. Antonius consul, eo consilio, vt facilius ac certius M. Aemilius Lepidus, cuius filio filiam suam collocauerat, pontifex maximus in Cæsaris locum subrogaretur. ita ius creandi sacerdotes quater immutatum est, à Domitio, Sylla, Labieno, Antonio. atque hoc quidem satis ex historia patet. mihi tamen & de quinta mutatione oritur opinio, vt puto, satis certa, primum ex epistola ad M. Brutum; in qua ita scriptum est. Pansa viuo, celeriora omnia putabamus. statim enim collegam sibi subrogasset. deinde, ante prætorem, sacerdotum comitia fuissent. cum enim, quo tempore hæc epistola scripta est, tum non à collegiis, sed à populo subrogari solitos esse sacerdotes, manifestum sit, quia comitia de populo dici nemo nescit; hæc autem epistola eo anno scripta sit, quo Hirtius & Pansa consules fuerunt, id est eo, qui Antonii consulatum primus consecutus est: liquet, Antonii legem non esse seruatam, sed eam, quam Domitius tulerat, iterum esse restitutam. nitor etiam Dionis testimonio; qui lib. X L V I leges Antonii à Pansa consule abrogatas esse narrat. quod etiam fecit Lentulus ille, qui scripsit his uerbis ad Ciceronem: Primus ego leges Antonianas fregi. Est etiam ex ipso Cicerone minime dubium de abrogatis Antonij legibus argumentum. Acta, inquit, oratione XIII in ipsum, Antonii rescidistis: leges refixistis: per uim, & contra auspicia lata decreuistis. Præterea patet hoc eo clarius, quòd in ea de qua proxime memini, ad Brutum epistola proximam legem de sacerdotiis Cicero Iuliam appellat. quòd si post Antonii consulatum, in quo legem tulit de lege cooptandi proxima dicitur C. Cæsaris lex: nimirum sublata iam erat Antonia. Ex libro nostro de legibus Romanis.

SENATVS. primi sententias in senatu à consule rogabantur consules designati: si modo post consularia comitia senatus haberetur: sin ante, rogabat consul arbitratu suo, non quem vellet ex omni senatorum frequentia, sed quem vellet è numero consularium. & antiquæ consuetudini dabatur, vt quem ordinem interrogandi sententias consul calendis Ianuariis instituisset, eum toto anno conseruaret. quo ordine, Cæsar, neglecto, primum Pompeium post affinitatem consul rogare sententiam cœpit, cum antea Crassum solitus esset. Quoniam autem cum designati consules fuissent, ij sententiam primi rogabantur: venit in mentem, quæri posse, vter ex ipsis designatis prior rogaretur. nec difficile est quærenti respondere. nam me quoque olim ex ipsa re in eundem dubitationem adductū, & aliquandiu hærentem, obseruatio uetusti moris expediuit. Sciendum igitur; siue patricius, & plebeius, siue duo plebeii designati consules essent, qui priore loco declaratus esset consul, eum in magistratu priorem quoque sententiā rogasse: ideoq; rogauit in re Catilinaria non C. Antonius, sed M. Cicero, quia consul priore loco declaratus. nam genere pares erant, vterque plebeius. & lib. I epist. ad Att. rogat sententiam M. Pupius Piso consul, ex familia plebeia: M. Valerius Messalla, etsi patricius, tamen non rogat. plebeius igitur anteponitur patricio 1 cur? quia priore loco declaratus consul. Vter in magistratu prior rogaret, ostendi. quo conicitur, & vter rogaretur, cùm designati essent. Ex nostro commentario in epist. ad Att.

Legitimi habendo senatui dies erant, calendæ, nonæ idus. reliquis diebus, modo comitiales non essent, haberi quidem senatus poterat; sed certus neque lege, neque more statutus erat dies. positum id erat in voluntate magistratuum. Ex nostro commentario ad Q. fratrem. Animaduersione dignum est, quod legendo obseruauimus: qui ex equestri ordine senatoriæ dignitatis ad gradum ascēdissent,

dissent, eos inter senatores quidem esse censos, vt si quid ordine senatorio minus dignū admisissent, senatu mouerentur; verum eosdem, cum deinde equitum centuriæ recognoscerentur, inter equites, quandoquidem ipsi quoque equum publicum haberent, citatos esse, vt, si flagitium vllum, quod in equite Romano dedeceret, fecissent, equum publicum amitterent. patet hoc apud Liuium duorum censorum exemplo, Neronis, & Salinatoris: quorum alter alteri, cum census equitum ageretur equum ademit: quos tamen ante, cum senatorum census ageretur, in recitandis senatorum nominibus esse lectos, dubitari non potest. Atque ego huius generis ciues, minime crediderim, sua manu, vt ceteros equestris ordinis, equum per forum traduxisse. proprius enim eorum census non in equestri, sed in senatorio erat ordine; nec equestris ordinis, sed senatorii dicebantur; nec ideo, quòd equestris essent ordinis, quem, adepti senatorium amiserant, sed quia equum publicum haberent, inter equites citabantur. qui vero in senatum, etsi nondum à censoribus lecti, iure tamen magistratus, quem aut gererent, aut gesisissent, aditum haberent; eos video, si equites essent, equum publicum inter ceteros equestris ordinis ciues ante censores per forum traduxisse, nec inter senatores, cū tamen irent in senatum, esse lectos. quod de Pompeio, qui postea cognomentum Magni est adeptus à Plutarcho traditum obseruauimus. is enim eques adhuc, nondum in senatum lectus, consul ob virtutem ac singularia in rempub. merita legitimam, ætatem creatus (soluebantur enim legibus boni viri) equum publicum ipse ad censores adduxit, præclarumq; fuit populo Romano spectaculum, consulem sua manu equum publicum ducentem intueri. Atque hæc, quæ diximus de ciuibus Romanis, & ex equestri ordine, & ex plebe in senatum lectis, ita tradimus, vt ad reip. tempora spectemus nam regnum ætate solis patriciis curia patuit: cum tamen, quod Dionysius Halicarnasseus docet, non omnes patricii senatores essent, sed alii senatores, alii equites, alii de plebe. vt vere diceres: senator est, ergo patricius: non contra: patricius est, ergo senator. & quanquam ex familiis tum patriciis, tum plebeiis senatus constaret, veteres tamen ita locutos animaduerti, vt de vniuerso plane senatu nobilitatis nomen vsurparent: quia scilicet summus ordo senatus esset, eumq; adepti præter ceteros nobiles esse viderentur: quandoquidem ob virtutem quæ nos sola nobiles, sola patricios, sola reges vere facit, dignitas illi mandaretur. Ex nostro obseruationibus.

SEPVLCRVM. sacra fuisse Romanis iura sepulcrorū, antiquæ legis illa verba declarant: Vbi corpus demortui hominis condas, sacer esto: & illa; Nequis vestibulum aditum ue ad sepulcrum vsu capito, neu bustum violato: & illa: Deorum manium iura sancta sunto. quod & antea seruatum esse, irrogata violantibus pœna, posteriores iurisconsulti Vlpianus, Paulus, Caius tradiderunt. Quod autem Cicero scripsit lib. II de legibus: Credo fuisse aut eos, quibus hoc ante hanc legem virtutis caussam tributum est, vt Poplicolæ, ut Tuberto; quod eorum posteri iure tenuerunt; aut eos, si qui hoc, vt C. Fabricius, virtutis caussa soluti legibus, consecuti sunt: id plane significat, etiam ante XII tab. intra vrbem sepeliri non licuisse; si quidem Poplicolæ & Tuberto virtutis caussa tributum est. quod ipsum & Dionysius confirmat, & Plutarchus. Seruius quidem vbi exponit illud Virgilii, lib. XI Finitimos tollunt in agros, vrbiq; remittunt, Duilio consule primum à senatu decretum esse ait, nequis in vrbe sepeliretur. quod imperatores quoque Adrianus & Antonius Pius renouarunt. & fuisse hāc veterem consuetudinem patet in lege mortuorum C. de religiosis, & sumptibus funerum. legis quidem XII tab. illa nota sunt: In vrbe ne sepelito, ne ue vrito. quæ scripa sunt ob eam caussam, tum vt ab oculis viuentium cadauera, quæ mœstitiam animis inferunt, quamprimum amouerentur; tum ne cœlum illud vrbanum, vnde proxime spiritus duceretur, tetro putrescentium corporum nidore corruptum, pestem aliquam importaret. Datum autem decreto senatus iis, qui triumphassent, vt, cum eorum corpora extra vrbem cremata essent, in vrbem ossa & cineres referrentur, humiq; mandarentur hoc Pyrrhonem Lyparæum scripsisse tradit Plutarchus in libro Romanarum rerum. Illa vero, non inutile est, cognoscere; in agris sepulcra fuisse; in agri venditione, iura tamen sepulcrorum penes eum, qui venderet, remansisse; eumq; sibi tantum agri in venditione excepisse, quantum adeundo sepulcro satis esset: quod qui non faceret, ei summo probro ac turpitudini fuisse. vnde illud in oratione Ciceronis pro Roscio Amerino: Cui de tanto patrimonio ne iter quidem ad sepulcrum patrium relictum est. hac autem ipsa de re Pomponius iurisconsultus ita scripsit: Dominis fundorum, in quibus sepulcra fecerint, etiam post venditos fundos adeundorum sepulcrorum ius est tum igitur in agris, tum iuxta militares, uel publicas uias cadauera, aut, si cremata essent, cineres condebantur. nam & sepeliendi cadaueris, & cremandi consuetudinem fuisse, indicat illud in XII tab. In urbe ne sepelito, ne ue urito. & illud, quod in II de legibus scripsit Cicero: P. Cornelium Africanum sepultum esse, L. Cornelium Syllam primum è Corneliis cremari uoluisse. Sepeliri autem antiquius fuisse, quam Cremari, Plinius lib. VII, cap. LIIII declarat his uerbis: Ipsum cremari, apud Romanos non fuit ueteris instituti. terra condebantur. at, postquam longinquis bellis obrutos erui cognouere, tunc institutum. & tamen multæ familiæ priscos seruauere ritus: sicut in Cornelia nemo ante Syllam dictatorem traditur crematus, idq; uoluisse ueritum taliorem, eruto C. Marii cadauere. hæc Plinius: cui, quod ante XII tab. in more fuerit, id uetus non uideri, mirum est. Cremandi consuetudo usq; ad Antoninorum imperatorum ætatem perdurauit. rursus terra condi certum est. Legimus & illud, maiores natu ad tubas, minores ad tibias ad sepulcrum esse delatos; qui uero claris maioribus horti essent, his eorum imagines in funere prælatas, addit Seruius Honoratus, ante sepulcrum aram fieri solitum. quod & Cicero in epistolis ad Atticum significat. tametsi non aram modo, sed fanum quoque filiæ mortuæ cogitabat. Illud ex Festo sic tu dignum, ante, quàm cadauer ad pyram deferretur, digitum abscissum esse; ut, reliquo corpore perusto, ad eum ista fierent

reat. Cadauere pyre imposito, qui propinquitate mortuo deuinctus arctissime fuerat, is auersus rogo facem accensam inserebat. Signum hominis sepulti non vnum fuit. nam & lapis, & tegula, & cespes, & tumulus, & cippus sepulturæ locum indicabant. Ex lib. nostro de legibus Romanis.

SILVANI tres fuerunt. vnus dicebatur domesticus, possessioni consecratus: alter agrestis, pastoribus: tertius orientalis, cui est in confinio lucus positus, à quo inter duo pluresve fines oriuntur. ideoq; inter duo pluresve est & lucus. Omnis autem possessio quare Siluanum colit? quia primus in terram lapidem finalem posuit. Ex libello variorum auctorum de limitibus.

SOCII LATINI, dicebant veteres coniunctè; enim tamen & de sociis, id est Italis extra Latinum, & de Latinis intelligerent: sicuti, æquum bonum, copula omissa, pro æquum & bonum, sic Socii Latini nominis, pro, socii, & qui erant Latini nominis. nam Latini, cum ipsi quoque socii essent, proprio tamen nomine à reliquis Italis distinguebantur; & proprio etiam iure fruebantur. vnde, ius Latii, & ius Italicum, diuersè posita. erat igitur, socii, nomen generale, sicuti, & fœderati. tam enim socii fœderatiq; Latini, quàm reliqui Itali. Liuius lib. XLI, Mouerunt senatum, inquit, legationes sociorum nominis Latini. summa querelarum erat; ciues suos, Romæ censos, plerosque Romam commigrasse: quod si permitteretur, perpaucis lustris futurum, vt deserta oppida, deserti agri nullum militem dare possent. dixit, Socium nominis Latini, pro, sociorum, & nominis Latini. quod idem Liuius ibidem ostendit: subiungit enim. Lex sociis, ac nominis Latini, qui stirpem ex sese domi relinquerent, dabat, vt ciues Romani fierent. ea lege male vtendo, alii sociis, alii populo R. iniuriã faciebant. nam &, ne stirpem domi relinquerent, liberos suos quibusquibus Romanis in eam conditionem, vt manumitterentur, mancipio dabant, libertiniq; ciues essent: &, quibus stirps deesset, quàm relinquerent, ciues Romani fiebant. hic duo sunt animaduertenda, primum, de quibus dixerat, socium nominis Latini, de iisdem intulisse, sociis, ac nominis Latini: deinde, cum in eo, Sociis, ac nominis Latini, distinxisset, ac separasset socios à Latinis, vno tamen postea nomine simul omnes comprehendisse, cum dixerit, Alij sociis, alii populo R. iniuriam faciebant. vt appareat, quanquam Latini ac reliqui Itali non eodem iure essent, æque tamen omnes societate iunctos fuisse populo R. est etiam eadẽ de re, verbibus aliquot interiectis, eiusdem generis exemplũ. Legem, inquit, de sociis C. Claudius tulit S. C. & edixit: qui socii ac nominis Latini ipsi maioresve eorum, M. Claudio T. Quinctio censoribus, postq; ea apud socios nominis Latini censi essent, vt omnes in suam quisque ciuitatẽ ante cal. Nonemb. redirent. & lib. XLII cũ de iisdẽ loqueretur, Postumius, inquit, consul pro concione edixerat; qui socium Latini nominis ex edicto C. Claudii consulis redire in ciuitates suas debuissent, ne quis eorum Romæ, & omnes in suis ciuitatibus censerentur. sexcenta sunt huiusmodi tum apud hunc, tum apud alios: quæ legendo; si quis voluerit, obseruet. Ex nostris obseruationibus.

SOLVTI agri sunt, quorum fines deprehendi non possunt, vt ait Siculus Flaccus.

STADIALIS ager habebat passus CXXV, id est pedes DCXXV: cuius mensura octies comparata milliarium facit, qui constat quinque millibus pedum. Ex libello variorum auctorum de limitibus.

STATVS, ex quibus omne genus controuersiarum de agris exoritur, octo omnino sunt, iniectiuus, expositiuus, subiectiuus, recuperatiuus, assumptiuus, initialis, materialis, effectiuus. Iniectiuus ergo status est generalis. nam siue de possessione, siue de fine controuersia nascatur, per hoc repetitio iusta iniustaq; iniicitur. Expositiuus est status cõtrouersiæ quoties finitimorum argumentorum caret demonstratione, & partim magis exigit narrationem, per quam exponendum fit, quo sint genere terminandæ, aut persuadendum iudici, etiam si loci natura finitimam exhibeat similitudinem. Subiectiuus status est, cum relinquitur status generalis, & alio quolibet statu controuersia defenditur. Recuperatiuus est status, quoties non à trifinio, aut quadrifinio, sed ex quolibet finis loco incipientis termini recturam dirigit. & per incessum definitionis loca quædam alteri fundo acquirit, aut solum aufert, & eius loco redditur. Assumptiuus primæ controuersiæ status, qui est de positione terminorum, in rigorem aut in finem transcendit. initialis controuersiæ status de rigore pertinens ad materiam, transcendit in controuersiam, quæ est loco tertio: de fine status materialis non conditionẽ mutat, neque materiam efficit. Materialis status est, ex quo omnes controuersiæ incipiunt de loco duntaxat. nam transcendentiam non habet de hoc effectiuus, sed, dum consummatus fuerit, nascitur. Effectiuus est, cum de loco litigatur, & idoneas partes ad litigium aduocationes instituunt. Ex Aggeno de limitibus agrorum.

STRIGA apud scriptores agrestium mensuratum sic exponitur. Ager, inquit Frontinus, per strigas & per scamna diuisus & assignatus, est more antiquo in hac similitudine, qua in prouinciis arua publica coluntur. Hygenus autem sic. Mensuræ quadraturam dimidio lõgiorem facere debebimus, &, quod in latitudinem longius fuerit, scamnum appellare; quod in longitudinem, strigam. Et Aggenus, Strigatus, inquit, ager est, qui à septentrione in longitudinem in meridianum decurrit: scamnatus autem, qui eo modo ab occidente in oriẽtem crescit.

SVBRVNCIVI limites ita nominantur ab Hygeno. Limites linearii mensuræ tantũ disterminandæ caussa sunt constituti: &, si finitimi interueniunt, latitudinem secundum legem Mamiliam acceperunt. in Italia itineri publico seruiunt sub appellatione subrunciuorum. habent latitudinem pedum octonum. hos conditores coloniarum, fructus asportandi caussa, publicauerunt.

SVFFRAGIVM. populus R. primum voce, deinde per tabellam suffragium tulit. quo modo autem à voce ad tabellam deuentum sit, & quibus temporibus, & quibus auctoribus, operæprecium est cognoscere. Quatuor igitur leges nominantur, omnes, vt puto, tribuniciæ, Gabinia, Cassia, Papiria, Cœlia. Gabinia sanxit, vt populus in magistratibus mandandis suffragium, non, vt antea, voce, sed per tabellam ferret. Cassia biennio post idem iussit, in

omnibus iudicijs populi, perduellione excepto. Papiria & ipsa populo tabellam dedit, in iubendis ac vetandis legibus. Cœlia, quo vno in genere vocis suffragium reliquum erat, hoc est, in perduellione, quod lex Cassia exceperat, in eo genere tabellam dedit. ita quatuor tribunorum pl. rogationibus factum est; vt populus libere, quod sentiret, in omnibus comitijs, nullo inimicitiarum metu, posset ostendere. ideo tabellam vindicem tacitæ libertatis appellat Cicero in agraria II, & lib. III de legibus; in oratione autem pro C. Cornelio principium iustissimæ libertatis Cassiam legem, quæ tabellam in iudicijs populo dedit. magis enim intererat populi, tabella voluntatem in iudicijs tegere, cũ ageretur de capite fortunisq; ciuium, quã aut in magistratibus, quod lex Gabinia sanxerat, aut in legibus, quod postea Papiria. His igitur quatuor legibus ferẽdi suffragij mutata ratio est. nunc de latoribus earum legum, & quo quæque anno lata sit, agamus. Gabiniam rogauit homo ignotus, & sordidus: quod lib. III de legibus Cicero tradit. &, cum biennio ante Cassiam rogata sit, quod idẽ eodem in loco demonstrat; Cassiam vero Lepido & Mancino cos. esse latam, ex libro de claris oratoribus constat: necesse est, Pisone & Lenate cos. rogatam, existimare. Cassiam Lepido & Mancino cos. auctore Scipione Africano posteriore tulit L. Cassius Q. F. Longinus Ranilia, pater illius L. Cassii, qui in omnibus caussis quærere solebat, cui bono; & C. Cassii, eius quem C. Mario C. Flauio cos. leges multas ad minuendam nobilitatis potentiam tulisse, in quibus hanc, vt, quem populus damnasset, cui ve imperium abrogasset, in senatu non esset, Pedianus tradidit. Papiriam tulit C. Carbo, ille eloquentissimus; tulit autem, vt opinor, P. Popillio & P. Rutilio cos. nam eo anno tribunum pl. fuisse, quo Scipio Aemilianus de Numantinis triumphauit, omnes historiæ declarant: quem a porta ad cõcionem productum, quid de Ti. Gracchi morte sentiret, seditiose interrogauit. Cœlia, non facile est coniicere, à quo sit rogata. sed, rogatam Q. Metello T. Flaminino cos. crediderim, & ex ijs verbis, quæ sunt apud Ciceronem lib. III de legibus: Vt opprimeret Cœlius Popillium. nam, id de P. Popillio dictum esse, quem C. Gracchus Metello & Flaminino cos. tribunus pl. in exilium eiecit, videtur intelligendum. vt eius iudicij caussa, quo Popillius tribuno pl. Graccho, est oppressus, Cœlius sua lege tabellam dederit. Suffragia vel in campum Martium, si centuriata comitia haberentur, uel in forum, si tributa, alio ue, cistis in pontes deferebantur, & ex his pontibus populo ministrabantur. id significat Cicero in epistola ad Atticum lib. I, his verbis: Operæ Clodianæ pontes occuparunt: tabellæ ministrabantur, ita vt nulla daretur, Vti rogas. nam quæ tabellæ legem accipiebant, & probabant, in ijs duæ literæ scriptæ erant, V. R. quæ significant, Vti rogas: id est: vti tu, qui legem fers, nos rogas, ita iubemus. quæ vero leges legem antiquabant, hoc est, reiiciebant, & improbabant, in iis vnica litera, A, scripta erat: quæ significat antiquo: id est, antiqua maneant; noua non placent, legem respuimus. In iis vero comitiis quo populus vt suffragium de reo ferret, coire solitus est, ternæ tabellæ dabantur: quarum in vna scriptum erat, A; in altera, C; in tertia, N L. & prima significabat, absoluo; secunda, condemno; tertia, non liquet, id est, neque absoluo, neque condemno, caussam plane non intelligo. Verum, vt ad pontes redeamus, angustiores vt essent, legem tulit C. Marius tribunus pl. qui postea septies consul fuit. tulit autem eam legem, ne quid fraudis in distribuendis tabellis committeretur. multis enim locus esse non potest, vbi pontes angustiores sunt. at in turba vitiose aliquid agere, difficilis negocii non est. propterea, quod hac lege sancitum, id ambitiosis oppositum fuisse, & plane Cicero narrat lib. I de legibus, & Plutarchus significat in Marii vita, cum ait: In tribunatu legem de suffragiis tulit; qua potentium opes tum in ferendis suffragiis, tum in creandis magistratibus imminuit. suffragium ferebant omnes ciues Romani, in ea quisque tribu, vbi census erat, aut in sua quisque classe. libertini tantum in quatuor vrbanis tribubus, quæ minus nobiles erant, suffragium tulerunt. nam et si P. Sulpicius tribunus pl. L. Sylla Q. Pompeio cos. tulit, vt in omnibus plane tribubus, quæ XXXV erant, suffragium ferre possent: hanc tamen legem, puto à victore Sylla, Sulpicii inimico, esse abrogatam. puto autem ob eam caussam, quia C. Manilius tribunus pl. aliquot post annis eandem legẽ ferre conatus est: idemq; postea & P. Clodius cogitauit. testis Cicero in duabus orationibus, pro C. Cornelio, pro Milone. Hæc ex libro nostro de legibus Romanis.

TEMPLA in occidentem spectare, antiqui architecti recte scripserunt. postea placuit omnem religionẽ eò conuertere, ex qua parte cœli terra illuminatur. ideo in orientem ædes sacræ spectant. Ex Hygeno de limitibus constituendis.

TERMINI, apud antiquos, adhibito sacrificio, disponebãtur. qua de re apud Siculum Flaccum hæc legimus. Carbo, aut cinis quare inueniatur, vna certa ratio, quæ apud antiquos quidem obseruata est, postea vero neglecta: sicut aut diuersa, aut nulla signa inuenerimus. cum enim terminos disponerẽt, ipsos quidem lapides in solidam terrã collocabant, proxime ea loca quibus fossis factis defixuri eos erant, vnguento velaminibusque & coronis eos coronabant: in fossis autem quibus posituri eos erant sacrificio facto, hostiaq; immaculata cæsa, facibus ardentibus, in fossa coopertis sanguinem instillabant, eoq; thura & fruges iactabant: fauos quoque & vinum, aliaq; quibus consuetudo est terminis sacrum fieri, in fossa adiiciebant, consumptisque omnibus dapibus igne, super calentes reliquias lapides collocabant, atque ita diligenti cura confirmabant: adiectis etiam quibusdam saxorum fragminibus circum calcabant, quo firmius starent. tale ergo sacrificium, domini inter quos fines dirimebantur, faciebant. nam etsi in trifinium, id est in eum locum in quem tres possessores attingebant, termini ponebantur, omnes tres sacrum faciebant, quinque alii in confinio domini erant: omnes ex conuenientia terminos ponebant, & sacrum faciebant: terminos autem conueniẽtia possessorum confirmabat. nã in quibusdam regionibus inbemur vertices amphorarũ defixos inuersos obseruare pro terminis. ergo cõueniẽtia, vt supra diximus, possessorum terminos cõsecrat, qui vt ante dixeramus,

xeramus, omnibus angulis coxisq; positi esse debent. Termini apud antiquos sancte in primis, ac seuere seruabantur. nam in lib. v. sententiarū Pauli scripta sunt hęc, quæ leguntur apud Frontinum in libro de limitibus. Terminos qui effodiunt, uel exarant arbores, in metallum damnabuntur, si quidem serui sua sponte faciunt; humiliores in opus publicū: honestiores in insulam, amissa tertia parte bonorum, relegabuntur. Termini comportionales à ueteribus dicti, teste Aggeno Vrbico, qui intra possessionum fines inueniuntur: qui si secundū pristini temporis possessionem non conueniunt, diuersas attinguis possessoribus cōtrouersias generabunt. Termini autem, ut in libello de limitibus, uariorum auctorum titulo, scriptū est, diuersi fuerunt per diuersas prouincias. sunt enim hæc uerba: Terminū singulū in quatrifinio inuenies: quatuor lapides in quadrifinio positi sunt, & termini factura tornatiles, hoc est rotundi, subtilissimi: in quadrifinio inuenies. Puteū si in fine inuenies, pro termino habebis. Cisternam factam in fine positam, & circa hanc memoratum terminum inuenies, & pro termino habebis. Terminum de lapide decisum uiuo inuenies, & pro termino habebis. Macerias lapidū in fine pro termino inuenies. Sepulcra finalia aut monumēta fine dubio inuenies. Malum cotoneum in fine pro termino inuenies. Cypressum in fine pro termino inuenies. Oliuaslellū in fine pro termino inuenies. Fossatum decisum paruum in fine pro termino posuimus. fossato alio finales maiores sine dubitatione inuenies. Limitē torrem hoc est torum sine dubio inuenies. Parietes de calce fabricatos finales direximus. Ripas decisas finales direximus. Botontones finales inueneris. Arbores ante missas finales inueneris, peregrinas, exteras. Pontē marmoreū in fine inuenies. Pontem de lapide uiuo in fine inuenies. Pontē ex calce factum in fine inuenies. Orcas in fine inuenies. Sarcofaga in fine inuenies. Imbrices in fine inuenies. Collectaculum de carbonibus in calce miscitatos, & glareas fluminales ne despicias, signales constituimus. Palos picatos pro terminis inuenies. Latereulos quadragulos pro terminis inuenies. Lapides natiuos cum aliquo signo finē pro termino constituimus, & multa consecratione signauimus. Flumen aliquoties in fine inuenies. Riuum finalem inuenies. Hæc signa per diuersas prouincias obseruantur. Terminorum nomina apud Hygenum leguntur hæc: Egregius, qui & robustus, quinquepedalis; Augusteus, Rhombus, Rhomboides, Scalenus, Isosceles, Trigonus orthogonus, Trapezeus, Trigonus oxygonius, Trigonus amblygonius, Parallelogrammus, Sepultura militaris in finem, Augusteus in trifinio, Iiopleurus, Scutellatus, Spatula, Spetecticalis in trifinio, Area in quadrifinio, Sepultura finalis, Nouerca, Canabula, Formalis, Substructio ad terras excipiendas, Maceria finalis, Scorofiones, Botontini, Monumentum, Aspratilis terminus, Hermula, Seria, Puteus, Lapis non dolatus, in cursorio positus; Terminus, qui subsceiuū demonstrat; Lapis intra lapidē in trifinio, Termini gemelli, Terminus, qui fluuiū demonstrat; Lapis damnatus, Gamma de Petra sicca constructa, Lapis decussatus, qui agrum intraclusum & extraclusum significat; Terminus ante terminum in uersura positus, Lapis cultellatus, qui pentagoni recipit rationem; Lapis gammatus, qui trigoni recipit rationem; Lapis intra lapidē in cursorio, Lapis, qui flexuositatem limitis ostendit; Terminus, qui riuum demonstrat. Ad hæc porro terminorum nomina sua cuiq; figura est adiuncta.

TERRAM punctum esse cœli, ex Hygeno cognoscitur. is enim sic in libro de limitibus Cœli punctum esse terram, sic describunt, quòd dicant, à polo ad Saturni circulum inteuallum esse, quod Gręci hemitonion appellant: à Saturno deinde ad Iouem, hemitonion: ab hoc deinde ad Martem, tonum: à Marte deinde ad Solem, ter tantum esse, quantum à polo ad Saturnum, hoc est trihemitonion: à Sole deinde tantum esse ad Venerem, quantum à Saturno ad Iouem, hemitonium: à Mercurio deinde ad Lunam, tantundem, hemitonium: à Luna ad terram tantum, quantum à polo ad Iouem, tonon. sic terram punctum cœli esse ostendunt, & ars musica per hæc diastemata constare fertur.

TERRITORIVM, ait Frontinus, est, quidquid hostis terrendi caussa constitutum est.

TESTAMENTVM. leges multæ de testamentis Romæ latæ sunt; quarum nominantur Voconia, Furia, Falcidia, Iunia Velleia, Cornelia, Aelia Sentia, Voconia, de mulierum hereditatibus, inter secundum & postremū Carthaginiense bellum à Q. Voconio Saxa Aricino tribuno pl. suadēte M. Catone Censorio lata, sanxit hoc, ne qui heredē relinqueret & filiam supra H-S XXV M. nam Dio libro LVI ita scriptum reliquit. Augustus quibusdam feminis tribuit, XXV M. heredes esse possent: licet hoc lex Voconia uetaret. Furia cauebatur, ut à Theophilo scriptum legimus, ne cui plus, quàm M nummum, legaretur: quod amplius legatum esset, quadruplū restitueretur. Falcidia cauebatur, ne cui plus liceret legare, quàm dodrantē ex tota hereditate, id est, ut, siue unus heres institutus esset, siue plures, apud ipsum, eos ue quarta pars tantum remaneret. meminit huius legis Celsus, lib. XXII digestorum, his uerbis: Cum de lege Falcidia quæritur, heredis probatio est, locum habere legem Falcidiā quod dum probare non potest, merito condemnabitur. In Iunia Velleia hoc erat, ut, qui testamentum faceret, omnes eos uirilis sexus necessario institueret heredes, qui, cum nascerentur, heredes ei futuri essent; eorumq; in locum liberi succederent: qui nisi instituti essent, aut si exheredati, ad exemplum postumorū essent, testamentū ne ualeret. hæ sunt quatuor leges tribuniciæ; reliquæ sunt de quibus dicendum sit, Cornelia consularis, L. Syllæ, & Aelia Sentia, à duobus consulibus, Augusto principe, Sex. Aelio, L. Sentio, lata. Cornelia falsum testamentum facientibus pœnam irrogabat: eaq; lege senatores soli tenebantur, ut in Suetonio legimus. quòd si quis in hostiū potestate decessisset; eius testamentum perinde lex Cornelia confirmabat, ac si, qui testamentum illud fecisset, in hostium potestatē peruenisset. testis Iulianus lib. XXVIII. digestorū. Testamenta porro lex infirmabat, irritaq; prorsus iubebat esse, quæ improba, inofficiosa, inhumana dicerentur, hoc est, quæ contra leges, merita, pietatem facta essent: item illa, quæ à quinque testibus, iisq; fide dignis, non essent obsignata. quod ad septem deinde te-

stes, imperatorum ætate, translatum est. atque horum generum caussas, de rescindendis confirmandis ve testamentis, à centū viris esse iudicatas, quod hastæ iudiciū dicebatur, Cicero, Valeriusq; declarant. In Aelia Sentia scripta sunt hec:ut unus modo heres necessarius fieret: plures si fierent, irritum esset. qui primo loco esset nominatus, heres esset: ex libro nostro de legibus Romanis.

THEATRVM. spectandi locum in theatro senatores in imis gradibus ante omnes habuerunt: quod instituere curules ædiles, censorum iussu, Atilius Serranus, & L. Scribonius Libo. fecit postea sua lege L. Roscius Otho, Ciceronis etate, alteram in populo distinctionem. tulit enim, vt equester ordo seorsum à plebe in XIIII. gradibus sederet, ijs tamen equitibus exceptis, qui siue suo, siue fortunæ uitio decoxissent. cui generi certum locum assignauit, pœna irrogata, si in XIIII. sedissent. hinc illud in Antoniū, oratione II. Tenes ne memoria, te prætextatum decoxisse? patris, inquies, ista culpa est, cōcedo: illud tamē audaciæ tuæ, quod sedisti in quatuordecim: cum esset lege Roscia decoctoribus certus locus constitutus; quamuis quis fortunæ uitio non suo, decoxisset. primum igitur senatores in sedilibus circo proximis considebant. secundo loco proxime sedisse equites putabā, cum exceptis magistratibus & senatoribus, & magistratibus dignitate anteirent: sed à Cornelio Tacito monitus opinionem mutaui. is enim, sedisse quidem in XIIII. ordinibus equites, narrat, non tamen ante plebem, sed confuse, tantum ut XIIII. ordines haberent. Hero, inquit libro XV. equitum Romanorū locos sedilibus plebis anteposuit apud circum. nam ad eam diem indiscreti ibant: quia lex Roscia nihil, nisi de XIIII. ordinibus, sanxit. Ex libro nostro de legibus Romanis.

TRIBVNVS PL. in Sacro monte, quo plebs irata patribus secesserat, lata lex est, quæ Sacratæ nomen accepit, ut plebi sui magistratus essent, ijq; sacrosancti; quibus auxilii latio aduersus consules esset; ne ve cui patrum capere eum magistratum liceret. qua lege tribuni pl quinque primi creati sunt, anno post reges eiectos XVII. quos ego non dubito curiatis comitijs esse factos. nam aliquot post annis Publilius & Tatorius tribuni pl. tulerunt, ut plebeij magistratus tributis comitijs fierent. Post, alia lege decē tribuni pl. creati, bini è singulis classibus, anno à primis tribunis pl. XXXVI. Et quoniā Atinij Plebiscitii, quod ad tribunos pl. pertinuit, mentionem à Gellio fieri uideo; quæ nam eius fuerit sententia, antiquitatis illustrandæ caussa quærendum uidetur. Ego sic existimo; tribunos pl ante Atinium Plebiscitum partim senatores fuisse, alios non fuisse: quòd scilicet liberum esset populo R. tribunatum pl. mandare cui uellet. Atinius, quo modo quidem mihi uidetur, nec ademit hanc libertatem plebi Romanę, & auxit potestatis tribuniciæ dignitatem. tulit enim, non, nequis, nisi iam senator, tribunus fieri posset, (plebis enim libertatem huiusmodi rogatione minuisset; neq; id plebes vllo modo sciuisset) verum, ut, quem tribunū pl. creasset, is hoc ipso in posterū senator esset. atq; hanc esse Gellij uerborum sententiam crediderim, cum ait lib. XIV. tribunis pl. senatus habendi ius fuisse, quanquam senatores non essent ante Atiniū plebiscitum. hoc etiam è quodam Suetonii loco suspicamur. nam in Augusto, Comitiis, inquit, tribuniciis, si candidati senatores deessent, ex equitibus Romanis creauit. ex quo sequitur, non licuisse antea equitibus Romanis tribunatum petere. multo igitur minus tertio ordini, iis, qui de plebe dicebantur, qui nec equites, nec senatores erant. quin, primis temporibus, tantum abest, ut ex senatu tribuni pl. crearentur, ut ob eam ipsam caussam instituti sint, ne senatus aduersus plebem crudelius, aut arrogantius ageret: ideoq; ex ipsa plebe per annos multos creati sunt. postea cœpere equites quoq; Romani, ac senatores tribunatum plebis petere. Quoniam autem M. Duilius tribunus pl. plebem rogauit, plebesq; sciuit; qui plebem sine tribunis pl. reliquissent, tergo ac capite punirentur, anno proximo L. Trebonius tribunus pl rogationem tulit, ut qui plebem Romanam tribunus pl. rogaret, is vsque eo rogaret, dum X tribunos pl. faceret. nam Duilia lex de tribunis nusquā numerum præfinierat: tantum, ut relinquerentur, sanciebat, & ab ijs, qui creati essent cooptari collegas iubebat. sustulit igitur Trebonia lex cooptationem. nam cum iusserit, ab eo, qui comitia tribunis creandis haberet, omnes plane tribunos, qui X omnino erant, creari; nimirum partem tribunorum creari, reliquos autem ab ijs, qui creati essent, cooptari uetuit. quod cum M. Duilius tribunus pl. fecisset; recteq; factum, neque contra legem ab ipso latam commissum, defenderet, anno insequenti Trebonius tribunus pl. ne in posterum fieret, lege cauit, nec aliam legem intelligit Liuius libro IIII. cum ait: Ante omnia refellit falsum imaginis titulum, paucis ante annis lege cautum, ne tribunis collegam cooptare liceret. hæc enim uerba nihil aliud significant, nisi id, quod idem libro III. scripsit, ut, qui plebem Romanam tribunus plebis rogaret, is usque eo rogaret, dum X tribunos plebis faceret. Verum L. Sylla dictator, plebis inimicus, ad imminuendam tribuniciam potestatem legem tulit, primum, ne tribunis pl. alios magistratus capere liceret; deinde; ne ad eos prouocatio esset; tum, ne leges ferre possent; postremo, ne ijs concionari liceret. hanc Sylla iratus plebi tulit, quia pro Marianis partibus contra ipsum steterat. sed, eo mortuo, C. Aurelius Cotta consul primus legis caput abrogauit, tulit enim, ut alios magistratus tribunis pl. capere liceret. alterum caput abrogauit Pompeius Magnus in primo consulatu, lege lata, ut ad tribunos pl. esset prouocatio. omniaq; omnino, quæ tribunis pl. ademerat Sylla, illis esse restituta, exemplis intelligitur. ius autem intercedendi lege nunquam amiserunt: quod illis initio belli ciuilis inique ereptum quæritur Cæsar his uerbis li. I. de bello ciuili: Agūtur omnia raptim, atq; turbate: neq; docendi Cæsaris propinquis eius spatium datur: nec tribunis pl. sui periculi deprecandi, neq; etiam extremi iuris intercessionē retinendi, quod L. Sylla reliquerat, facultas tribuitur: sed de sua salute septimo die cogitare coguntur: quod illi turbulentissimi superioris temporis tribuni pl. octauo denique mense suarum actionū respicere, ac timere consueuerant. & in eodem libro, paulo post. Nouum in rep. introductum exemplum queritur, ut tribunicia

intercessio

intercessio armis notaretur, atque opprimeretur, quæ superioribus annis armis esset restituta: Syllã, nudata omnibus rebus tribunicia potestate, tamen intercessionem liberam reliquisse; Pompeium, qui amissam restituere uideatur, bona etiam, quæ ante habuerat, ademisse. Video autem fuisse legem, quæ tribunos pl. uetaret integrum diem ab urbe abesse. nam in Gellio lib. III. cap. II. ita scriptum est. Tribuni quos nullũ diem abesse Roma licet, cum post mediam noctem proficiscuntur, & post primam facem ante mediam sequentem reuertuntur, non dicuntur abfuisse vnum diem; quando, ante horam noctis sextam regressi, partem aliquam illius in urbe sunt. Nam, quod in Liuio lib. IX. legitur, duos tribunos pl. Liuium, & Q. Melium, cum de iis, qui pacem Caudinam fecerant, dedendis in senatu ageretur, ita locutos; Neque exolui religione populum deditione sua, nisi omnia Samnitibus, qualia apud Caudium fuissent, restituerentur; neque se pro eo, quòd, spondendo pacẽ, seruassent exercitum populi R. pœnam ullam meritos esse; neque ad extremum, cum sacrosancti essent, dedi hostibus, uiolari ue posse: tribunos quidem pl. esse, eum hæc dicerent, Liuium, & Melium, constat; non tamen simul illud, eosdẽ fuisse tribunos pl. cum pacem ad Caudium spoponderunt, non enim hoc anno, quo de sponsoribus pacis populo Samnitum dedendis actum est, sed proximo superiore pax illa per sponsionem facta fuerat; in qua non affuisse tribunos pl. indicant hæc, quę subscribam, Liuii verba: Spoponderunt consules, prefecti, legati, questores, tribuni militum: nominaq; omnium, qui spoponderunt, extant. itemq; illa; haud ita multo post, in eodem libro: Samnitibus non fuit satis, consules spondere; sed legatos, quęstores, tribunos militũ spondere coegerunt. tribunos pl. nõ nominat. ergo nulli affuerunt. Liuius autem, & Melius eo tempore tribuni militũ, ut opinor, in castris fuerant. unus, quod meminerim, aut fortasse etiã, quod omnino legerim, Q. Metellus Nepos, cum tribunatũ pl. gereret, contra leges in Syriã ad Cn. Pompeium sua sponte, nulla ui cogẽte, profectus est. quo facto subiit ignominiam, nulla tamen affectus est insigni pœna, consul etiã aliquot post annis cum Lẽtulo Spinthere creatus est; siue quòd hominis uitia familiæ dignitas tegeret, siue quòd cum nõ tam ipsius facta deprimerent, quã Pompeij, & aliorũ, qui plurimũ in rep. poterãt, amicitia subleuaret. Nõ uidetur prætermittẽdum, quod Plutarchus in lib. τῶν προβλημάτων scriptum reliquit, tribunatum pl. magistratum non esse; cum neque purpuram habeat; neque lictoribus utatur; neq; sella curuli sedens ius dicat; neque potestatem, creato dictatore, deponat, more omnium magistratuum. Cicero tamen magistratum appellat in oratione pro P. Quinctio. Et quod, ait Plutarchus de purpura, id refellit idem Cicero pro Cluentio: qui, quo loco de L. Quinctij tribuni pl. intollerabili superbia uerba facit, Vultum, inquit, atque amictum, atque illam usque ad talos demissam purpuram recordemini. Est illud quoque à nobis animaduersum, tribunos pl. comitiis designari solitos ante quàm consules, ut ex prima epistola ad Atticum satis dilucide patet. qui etiam ante consules magistratum inibant, nempe IIII. id Dec. quod ex Dionysio, Liuioq; planum fit, nam quod in Pediani libris impressum est, tribunos pl. nonis Dec. magistratum inire solitos; id mendosum puto. nam, ut omittam Liuij testimonium, in quo momenti multum statuo esse, Dionysius cum de IIII id. Dec. primo tribunatus pl. die mentionem facit, adiungit illud, μέχρι τοῦ νῦν; cum dicat, suis quoque temporibus idem seruari. eoq; magis adducor, ut suspicer dormiendo; quòd, quẽ locum Ciceronis, qui est in lib. II. in Verrem, Pedianus ibi exponit; in eo Ciceronẽ de alio magistratu potius, quã de tribunatu pl. locutũ esse, facile perspiciet, si quis animum paulo accuratius aduerterit. nam si de tribunatu pl. intellexisset, nunquã Sulpicium à Manlio, & Cornificio, quos proximis superioribus uerbis tribunos pl. nominauerat, separasset. nec uero de Sulpicio ullo, nisi patricio, memini me legisse: etiam illud addo, nonis Dec. quo die actum est in senatu de coniuratis, non fuisse M. Catonem tribunum pl. sed designatum, ut esset anno sequenti. patet ex oratione pro Sextio. Ex libro nostro de legibus & ex commẽtario ad Q. fratrem.

TRIFINIVM, ait Siculus Flaccus, dicebatur locus, in quẽ tres possessores attingebant. quo in loco omnes tres sacrum faciebant, si termini ponebantur.

TRIVMPHVS. antiquissima lex fuit, quę nunquam seruata non est; ut, qui ob rem in bello gestam triumphum ducturi essent, ante triumphum urbẽ ne ingrederentur. triumphabant enim cum imperio: &, imperium deponere, urbem intrantibus necesse erat. triumphum autem senatus decernebat: sed imperium in urbe, quo die triumphus duceretur, populus dabat, rogatione, ab aliquo tribuno pl. lata. id aperte demonstrant illa apud Liuium, lib. XLV. Tribus his omnibus triumphus ab senatu decretus, mandatumq; Q. Cassio prætori, cum tribunis pl. ex auctoritate patrum ageret, rogationem ad plebem ferrent, ut iis, quo die urbẽ triumphãtes inueherẽtur, imperium esset. Et erant impediendi triumphi rationes multæ, primũ, cum tribuni pl. imperatori, qui triumphum peteret, aliqua de caussa infensi, de rogatione ferenda omnes recusarent. deinde, cum rogationem quidem tribunus aliquis ferret, sed eam populus suffragiis antiquaret; tertio, ubi, tribuno rogationem ferente, unus, pluresve de collegio intercederent; postremo, cum tribunus imperatori ob res in bello gestas diem diceret, sicuti C. Memmius L. Lucullo; qui, duobus potentissimis regibus, Mithridate, & Tigrane, deuictis, tamen non nisi triennio post, accusationem Memmio remitente, Cicerone consule triumphauit. unde illa: Nos currũ clarissimi uiri nostra manu in urbem duximus. hãc legẽ de imperio unius diei intra urbẽ Cicero significat his uerbis lib. IIII. ad Attic. Põtinius uult ad III nonas Nouembris triumphare. huic obuiã Cato, & Seruilius prætores aperte, & Q. Mucius tribunus pleb. negant enim latũ de imperio. & est latum Hercule insulse. latũ insulse dicit, quia legẽ de imperio Pontinii Ser. Galba. pretor clam ante lucem tulerat. quod à Dione traditum est. & agi quidquam cum populo ante horã primam. leges uetabant. Vetus etiam lex illa fuit, ut, qui hostes acie uicissent, triumphantes urbem inirent. idq; factum

etiam cum intra ſeptimum lapidem urbis Romanæ fines includerentur, apud Valerium notauimus. Poſt etiam, ut imperatorum ambitioni, qui, leuibus prœliis proſpere factis, triumphum petebant, obuiam iretur, lege cautum eſt, nequis triumpharet, niſi qui & quinque millia hoſtium una pugna cecidiſſet, & de ſuo exercitu multo pauciores amiſiſſet. quo in utroque ne falſus ſenatui numerus ederetur, altera lex à L. Mario M. Catone tribunis pl. lata eſt, ut punirentur ij, qui aut hoſtium occiſorum, aut ciuium amiſſorum in numero mentiti eſſent. Sancitum & illud eſt, ut, pro aucto imperio, non pro recuperatis quæ populi R. fuiſſent, triumphus decerneretur. quam ob cauſſa neque Q. Fuluio, qui Capuam receperat, neque L. Opimio, qui Fregellas, permiſit ſenatus ut triũpharent. Eandemq; fuit eorum conditio, qui ad res gerendas ſine magiſtratu miſſi erant. qui & ſi res triumpho dignas geſsiſſent, triumphare tamen lege uetabantur. itaque nec P. Scipioni, qui poſtea Annibalem uicit, ob recuperatas Hiſpanias, nec M. Marcello ob captas Syracuſas triumphum ſenatus decreuit. Pompeius tamen, qui Magni cognomento eſt vſus, Sylla dictatore concedente, contra legem, eques Romanus adhuc, triumphauit. Illud etiam ſortaſſe lege datum, ut, qui triumphans urbem ingreſſus eſſet, ei laurea corona in ſpectaculis uti liceret, id ex eo coniicio, quod Valerius Maximus, cui Plinius lib. XV naturalis hiſtoriȩ ſubſcribere uidetur, C. Papirium Maſonem tradit, cum, triumpho in ſenatu non impetrato in Albano monte triumphaſſet, myrtea corona pro laurea in ſpectaculis uſum eſſe. habitu autem triumphali uſos eſſe eos, qui triumphaſſent, non exiſtimo. id enim, quaſi proprium munus, extraordinariæ uirtutis ergo, Pompeio Magno conceſſum, ſcripſit Dio lib. XXXVII. & Velleius lib. II. ex quo illud Ciceronis in Epiſt. ad Att. lib. I. Pompeius noſter tabulam illam pictam ſilentio tuetur ſuam. ueſtis enim triumphalis erat toga picta. Datum etiam decreto ſenatus iis, qui triumphaſſent, ut cum eorum corpora extra urbem cremata eſſent, in urbem oſſa & cineres referrentur, humiq; mandarentur. hoc Pyrrhonem Lyparæum ſcripſiſſe tradit Plutarchus in libro rerum Romanarum. Ex libro noſtro de legibus Romanis.

VENEFICIVM capitale fuit. quæſiuit autem de eo non prætor modo, uerum etiam iudex quæſtionis, qui prætor interdum erat. in quo Budeus, uir alioqui bene doctus, ſatis manifeſto errore uidetur eſſe lapſus in ſuis adnotationibus. criminalibus enim ut appellant, in cauſsis, prȩter prætorem urb. neminem quæſiſſe, eumq; tum, nomine commutato, iudicem quȩſtionis eſſe dictum, tradidit. capitale fuiſſe ueneficiũ, indicat exilium Oppianici, de ueneficio condemnati: cuius mentio fit in oratione pro Cluentio: & in eadem, cum futurum ait Cicero ſi Cluentius ueneficii reus damnetur, ut patris ſepulcro priuetur. clariſsime autem hoc ſignificatur inſtit. iuris ciuilis lib. IIII. Quod autem à Budæo ſcriptum eſt, prætorem urb. vbi de criminibus quæreretur, ſolũ cognouiſſe: aperte falſum eſſe dico. non modo enim ſolus non quæſiuit prætor vrb. ſed nec omnino quæſiuit. ipſe ius dicebat: quod, quærere, non eſt. quærebant ceteri collegæ, cum ijs iudicibus, quos prætor urb. & ſortitus, & ſubſortitus eſſet, exemplorũ plena ſunt omnia: vnam, quæ multorum exemplorum loco ſit, rationem afferam. Accuſat Verrem Cicero in ſuis libris acerbiſsime: præturam vrbanam totam exagitat. obiicit ne unquam, quòd in cauſſa capitali contra leges aliquid commiſerit? nunquam certe. neq; dubium, quin Verres, ſi poteſtatem illam prætor habuiſſet, multa fuerit inique facturus. Addit idem Budæus: prætorem urb. cum quæreret, iudicem quæſtionis eſſe dictum. hoc certe nemo (de ueteribus loquor: hos enim ſequor) unquam tradidit: miror q; , cur hoc illi, qui ſuæ ſententiæ teſtem non haberet, placuerit affirmare. ſed, ut opinor, error ex errore fluxit. nam cum, prætorem urbanũ quærere de criminibus, iam ſibi perſuaſiſſet: quod omnino falſum eſt: ſequi uidebatur, ut idem quæſtionis iudex appellari poſſet. Leges, quibus ueneficiũ uindicaretur, Romæ per annos multos nullæ fuerunt. anno demum urbis conditæ CDXXII. C. Valerio Flacco M. Claudio Marcello coſ. de ueneficiis eſſe quæſitum, legemq; latam, Liuius lib. VIII. ſcriptum reliquit. Cornelia poſtea fuit, L. Syllæ; quam, bello ciuili confecto, dictator tulit, cum unus omnia teneret. de quo ſcriptum eſt in oratione pro Cluentio. Huius autem legis pœna capitalis non ad ueneficos tantum, ſed ad eos etiã pertinuit, qui magicis incantationibus homines occidiſſent, aut qui mala medicamẽta publice uendidiſſent. omneſq; prorſus, nemine excepto, uiri, mulieres, liberi, ſerui, hac lege in iudicium uocabantur. Permiſſum autem eſſe reo, ut ex illius uoluntate, clam, aut palam, à iudicibus ſententiæ ferrentur, ex ea, qua de proxime meminimus, oratione cognoſcitur. eademq; lege de corruptis iudicijs quȩſitum, eadem declarat oratio. Secuta eſt conſularis Iulia, C. Cæſaris. nec tamen deinde ex lege Iulia, ſed ex Cornelia, quanquam uetuſtior fuerit, iudicia ſunt adminiſtrata: puto, quia non ſemper poſterior lex priorem comprehendebat, ſed interdum aliquid tantum addebat: ut uniuerſa pene iudicii ratio à priore lege penderet. propterea Curneliam potius, quàm Iuliam, poſteriores iuriſconſulti nominarunt. Ex libro noſtro de legibus Romanis.

VESTIS. quibuſdam nationibus ſua cuique propria ueſtis eſt ut Parthis ſarabaræ, Gallis linæ, Germanis rhenones, Hiſpanis ſtriges, Sardis maſtrucæ. Sarabaræ ſunt fluxa ac ſinuoſa ueſtimenta: de quibus legitur in Daniele: Et ſarabaræ eorum nõ ſunt immutatæ. & Publius. Vt quid ergo in uentre tuo Parthi ſarabara ſuſpenderunt. Apud quoſdam autem ſarabara nuncupantur capitum quædam tegmina, qualia videmus in capite magorum picta. Linæ ſaga quadra & mollia ſunt: de quibus Plautus: Lina cooperta eſt textrina Gallia. Rhenones ſunt uelamina humerorum, & pectoris uſq; ad umbilicum, atque intortis uillis adeo hiſpida, ut imbres reſpuant: quas uulgo reptos uocant, eo quòd longitudo uillorũ quaſi reptat: de quibus Saluſtius: Germani intectum rhenonibus corpus tegũt. Dicti autem rhenones à Rheno Germaniȩ flumine, vbi his frequenter utuntur. Maſtruca ueſtis Germanica ex pelliculis ferarum: de qua Cicero pro Scauro: Quem purpura regalis non commouit,

eum Sardorum maſtruca matuit. Maſtruca autem dicta, quaſi monſtruoſa, eo quòd, qui ea induuntur, quaſi in ferarum habitum transformantur. Dignoſcuntur & gentes ita babitu, ſicut & lingua diſcordes. Perſæ brachia & crura linamentis, caput tiara tegunt. eminent apicibus faſtigiatis Alani horrent & malis tecti cum latrantibus linguis Scoti. ſagati ſunt Alamani, linteati Indi, gemmati Perſæ, ſericati Seres, pharetrati Armeni. Non nullæ etiam gentes non ſolum in veſtibus, ſed & in corpore aliqua ſibi propria quaſi inſignia vendicant: vt videmus cirros Germanorum, granos & cinnabar Gothorum, ſtigmata Britonum. circumcidunt quoque Iudæi præputia: pertundunt Arabes aures: flauent capitibus intextis Getæ: nitent Albani albentibus crinibus: Mauros habet tetra nox corporum, Gallos candida cutis; ſine equis inertes extant Alani. Iſidorus de etymologijs.

VIS duplex fuit, publica, & priuata. publica definitur, ea, quæ armis, priuata, quæ ſine armis infertur. priuatis enim hominibus armorum vſu tum in vrbe, tum in agro lege Iulia interdictum, niſi ſi haberent ea venationis, itineris, nauigationisve cauſſa, legimus in Martiano, tit. ad L. Iuliam de vi publica. idq; renouatum à Iuſtiniano, ſcribit ipſe in libro nouellarum conſt. tit. περὶ τῶν ὅπλων. ſed hoc ante legem Iuliam, & ante Magni Pompeij edictum, de quo legimus in Plinij naturalis hiſtoriæ lib. XXXIV, qui vetuit in tumultu necis Clodianæ vllum in vrbe telum eſſe, primis temporibus inſtitutum, obſeruatumq; non dubito. ideo enim, Seruio regnante, populum Romanum ad centuriata comitia in campum extra vrbem conueniſſe, quia in vrbe vſus armorum interdiceretur. ſerpit deinde licentia: quam nouis legibus & edictis reprimi neceſſe eſt. Publica vis vel contra remp. & magiſtratus, vel contra priuatos fiebat. contra rép. & magiſtratus capitalis erat ſemper; contra priuatos, non item, ſed tantummodo cum erepta vita eſſet. de publica prætor cognoſcebat; de priuata iudices dabat. nec tamen ſemper de publica cognouit. nam exiſtunt controuerſiæ quædam de vi, quæ conſiſtunt in iure ciuili, vt ea pro Cecina: in qua non prætor, ſed recuperatores, qui erant iudices à prætore dati, iudicarunt. ergò de publica vi modo prætor, cui ea queſtio obtigiſſet, (is autem nec vrbanus, nec peregrinus erat, ſed vnus de reliquis ſex) modo iudices à prætore dati cognoſcebant. dabat autem eos vel vrbanus prætor, ſi cauſſa eſſet in iure ciuili, & ageretur inter ciues, vt ea pro Cecina; vel peregrinus, ſi ageretur inter peregrinos; vel vnus de reliquis ſex, ſi cognitio non à iure ciuili penderet, de priuata vero nunquam prætor, ſemper iudices à prætore dati cognoſcebant, prætore autem vel peregrino, ſi res eſſet inter peregrinos; vel vrbano, ſi ciuis ciuem in iudicium vocaret, & in iure ciuili poſita cauſſa eſſet: vel vno de reliquis, ſi de iure ciuili nulla eſſet conſideratio. Leges de vi fuere Plotia, tribunicia, conſulares autem Lutatia, Pompeia, Iulia, Antonia. Plotia, de vi publica priuata ciuibus illata, Catilinam ab L. Paullo, M. Lepidi, qui III vir poſtea fuit, fratre, accuſatum, in Saluſtio legimus; Clodium à Milone in oratione pro Milone; M. Tutium à C. Sempronio Rufo, in epiſtola M. Cœlii. quæ omnes cauſſæ, non dubito, quin capitales fuerint; cum, Catilinam & Clodium minime leuibus flagitiis affines fuiſſe, conſtet; cauſſam autem, qua in iudicium Tutius eſt vocatus, extraordinariam Cœlius appellet. hanc legem tulit, opinor, M. Plautius Siluanus tribunus pl. Cn. Pompeio Strabone L. Porcio Catone coſ. is, qui legem iudiciariam tulit. Lutatiam, de vi reip. illata Q. Lutatius Catulus conſul, M. Aemilii Lepidi collega, in tumultu reip. tulit: quæ feſtis etiam diebus iudicium de vi iubebat exerceri, vt ex prooemio patet orationis pro M. Cœlio. eaq; damnati ſunt, qui de Catilinæ ſociis in vrbe remanſerant. vnde illud in oratione pro Sylla: Seueritatem iudiciorum, quæ per hos menſes in homines audaciſsimos facta eſt, lenitate ac miſericordia mitigate. quod exponitur in ea pro Cœlio his verbis. De ui quæritis, quæ lex ad imperium, ad maieſtatem, ad ſtatum patriæ, ad ſalutem omnium pertinet: quam legem Q. Catulus, armata diſſenſione ciuium, reip. extremis pene temporibus tulit: quæq; lex, ſedata illa flamma conſulatus mei, fumantes reliquias coniurationis extinxit. Pompeiam tulit Cn. Pompeius Magnus III conſul, poſt occiſum P. Clodium. hæc & pœnam grauiorem, quàm reliquæ de vi ſuperiores leges, & formam iudiciorum breuiorem continebat. iubebat enim, vt prius, quàm cauſa ageretur, citati teſtes per triduum audirentur: dicta eorum iudices conſignarent: quarta die adeſſe omnes in diem poſterum iuberentur, & coram accuſatore ac reo pilæ, in quibus nomina iudicum inſcripta eſſent, æquarentur: rurſus poſtera die à quæſitore ſortitio iudicum fieret vnius & LXXX: qui numerus cum ſorte obtigiſſet, ipſi protinus ſeſſum irent: tum ad dicendum duas accuſator horas, tres reus haberet, reusq; eodem die illo iudicaretur: prius autem quàm ſententiæ ferrentur, quinos ex ſingulis ordinibus accuſator, totidem reus reiiceret, ita vt numerus iudicum relinqueretur, qui ſententias ferrent, L. Iuliam tulit C. Cæſar poſt uictũ Pompeium, vt damnatis de vi aqua & igni interdiceretur. ſic enim oratione in Antonium ſcriptum inuenimus. aqua vero & igni interdicere, nihil aliud eſt, quàm exilium, non nominatim, ſed re ipſa inferre. damnato enim neceſsitas imponitur exilii, ope ea denegata, atque interdicta, ſine qua uiui non poteſt. quod etiam Pompeia, & ante Pompeiam Plautia, & aliæ quoque ſuperiores leges, vt puto, ſanxerant. itque non dubito, quin Cæſar noua lege nouam ſententiam, ad vim remouendam, attulerit. Hac lege tenebantur, vt Martianus ait, qui turbæ ſeditionis ve faciendæ conſilium iniiſſent, ſeruos ue aut liberos homines in armis habuiſſent; omnesq; puberes cum telo in publico deprehenſi. ſubiungit idem: de ui priuata damnatos, neque ſenatores, neque decuriones, neque iudices eſſe, neque honorem vllum capere, Iulia lege, potuiſſe. Cæſare mortuo, tulit M. Antonius, vt damnatis de ui ad populũ prouocatio eſſet. quod ad conciliandos ſibi multitudinis animos, qui tyrannidem ſpectaret, excogitauit. Ex libro noſtro de legibus Romanis.

VOLTINIA, tribus vna Romæ fuit de triginta quinque. de qua licet afferre quæ olim obſeruauimus. ſed, opinor, erit gratius, ac ſtudioſis vtilius, ſi omnia tribuum nomina recitemus. etſi aptius hoc

erat

erat in dictone tribus. sed, quod ibi est omissum, hic subiungere debemus.

Tribuum xxxv nomina.

AEMI. Aemilia. CICERO ad Aticum libro II. 30. Liuius libro XXXVIII. antiquæ vrbis inscriptiones 75.

ANI. Aniensis. Cicero pro Plancio 270. epistolarum fam. lib. VIII. 217. Liuius libro X. antiquæ vrbis inscr. 260. 275. & in libro Petri Appiani de inscriptionibus antiquis totius orbis, 93.

ARNIENSIS. Cicero in agraria II. in Rullum 8. Liuius lib. VI. & lib. XXIX. vbi corrupte legi putamus Narniẽsi. nam lapis antiquus, quem Vulsinijs in templi parietibus vidimus, expressam Arniensis mentionem continet.

CLA. Claudia. Liuius lib. II. Virgilius lib. VII. Dionysius Halic. lib. V. antiquæ vrb. ins. 75: 84. 124. liber Appiani 479.

CLV. Clustumina. Cicero pro Plancio 267. pro Balbo 67. antiquæ vrb.

COL. Collina. Varro lib. IIII. de ling. l. Plinius lib. XVIII. cap. III. Festus in litera v. antiquæ vrb. inscr. 27. 99. 120. liber Appiani 120.

COR. Cornelia. Liuius lib. XXXVIII. antiquæ vrbis inscr. 29.

ESQ. Esquilina. Varro lib. IIII. de ling. l. Plinius libro XVIII. cap. III. Festus in litera v. antiquæ vrb. inscr. 75. est preterea in ædibus viri optimi, valdeq; eruditi Gẽtilis Delphinii Romani fragmentum antiqui lapidis cum hac tribu: quod ipse quidem non vidi, sed is, cui facile credo, se vidisse dixit, Honofrius Veronensis, monachus ordinis Augustiniani, qui ordinem annorum vrbis Romæ à Romulo ad Iustinianum peritissime descripsit.

FAB. Fabia. Horatius epistola VI. libri I. Suetonius in Augusto 38. antiquæ vrb. ins. 61. 73. 76. 94. & Petri Appiani liber 62. 66. 335. 343. 500.

FAL. Falerina. Liuius lib. IX. in libro Petri Appiani 105. 120. & Neapoli antiquus lapis est ita inscriptus C. PISTORIO C. F. FAL. FIRMO AEDIL. IIVIR CVRATORI OPER. PVBLICOR. item Iosephus ἐν τῷ τῆς ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας λόγῳ ιγ κεφαλ. ιζ.

GAL. Galeria. Liuius lib. XXVII. Plinius lib. VII. cap. II. etsi pro Galeria legitur Galerius. sed corrigendus locus est ex antiquo libro auunculi mei Francisci Asulani. & antiquæ vrb. inscr. 89. 142. 159. liber Appiani 14. 15. 18. 19. 21. 22.

LEM. Lemonia. Cicero pro Plancio 267. Philippica XX. 223. Festus in litera l. antiquæ vrb. inscr. 91. 151.

MAEC. Maecia. hanc in antiquis lapidibus duobus inuenimus: C. OCTAVIO. C. F. MAEC. VERO: C. HERBACIO MAEC. ROMANO in libris quater nominatam obseruauimus, à Tullio lib. IIII. ad Atticum 63. à Liuio lib. XXIX. à Valerio Max. lib. II. cap. IIII. à Festo in litera m.

MEN. Mentina. Cicero lib. XIII. epist. fam. Iosephus ἐν τῷ τῆς ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας λόγῳ ιγ κεφαλ. ιζ. cum quibus lapides tres consentiunt: C. VALERIO C. F. MEN. DOLVTIO MARCIANO. A. MVNIO A. F. MEN. EVARISTO: C. CATIO C. F. MEN. BASBO. C. CATIVS. C. F. MEN. GALLVS.

OVF. Oufentina. Liuius libro IX. Festus in litera o. antiquæ vrb ins. 85. 133. in libro Appiani 27. 28. 30. 51. 67. 71. 79. 84. 85. 86. & in libro Veronẽsium antiquitatum 52: Q. EVPHEMVS Q. F. OVF. LVCVLLIVS.

PAL. Palatina. Cicero in Verrem IIII. 124: Pedianus 18: Varro lib. IIII. de ling. l. Plinius lib. XVIII. cap. III. Liuius lib. XX. Festus in litera u. antiquæ vrbis insc. 29. 34. 39. 62. 116. 155. 176. liber Appiani 17. 22. 34. 64.

PAP. Papiria. Festus in litera p. antiquæ vrb. inscr. 72. 135.

PATIA. scriptum in libris de hac tribu nihil est; quod ego quidem legerim. in libro tamen de antiquæ vrbis inscriptionibus explicata mẽtio est 64. nec semel in Pyrrhi thesauris: sic enim eius libros appello.

POB. Poblilia. quæ deinde Publilia scripta est: sicuti ex Poblius Publius factus est. reperitur in lapidibus & PV & PVB. & PVBL. & PVBLIL. & POB. Liuius lib. VII. antiquæ vrb. inscr. 10.

10. liber Appiani 252. & in libro Veronensium antiquitatum sæpe exempla Publiliæ, per u scriptæ, quinque habemus, duo in antiquæ vrbis inscriptionibus, 66.81. tria in Appiani lib. 65.105.351.

POL.Pollia. Liuius lib.XXIX. Valerius Max. lib. II.cap.IIII.& lib.IX.cap.X. antiquæ vr. inſ. 110. 113. 147. liber Appiani 18.

POP.Popillia. Cicero epiſt. fam. lib. VIII. 117. Valerius Max. lib. VIII. Feſtus in litera p, liber Appiani 297.

POM.Pomptina. Cicero ad Atticum lib. IIII. 63. Liuius lib. VII. Feſtus in litera p. antiquæ vrbis inſcr. 114. 117. liber Appiani 141.484.

PVP.Pupinia. Cicero ad Quintum fratrẽ lib. III epiſt. fam. lib. VIII. 117. Liuius lib. XXVI. Feſtus in litera p. duo antiquorum lapidum exempla extant, alterum Capuæ, D. VIBIDI D.F.PVP. NIGRI: alterum Patauii, C.CLAVSIO C.F.PVP.

QVIR.Quirina. Cicero pro Quintio 4. epiſt. fam. libro VIII. 117. Aſconius 61. Feſtus in litera q. antiquæ vrb. inſcr. 15.34.44.115. liber Appiani 14.17.18.19.103.

ROM.Romilia. Cicero in Verrem II.70: & in agraria II.81: Aſconius 18: Varro lib. IIII. de lin.l. Feſtus in litera r. Seruius in III. Aeneidos. antiquæ vrb.inſ. 165. in libro Veronenſiũ antiquitatum. 51: L. GALLIO L.F. ROM. eſt etiam Ferrariæ ſemifractus lapis, in imis ſummi templi parietibus inſtratum, in quo ita ſcriptum vidimus, ITIO T.F.ROM.

SAB.Sabatina. Liuius lib. VI. Feſtus in litera ſ. lapis antiquus Romæ in ædibus Cardinalis Carpenſis: CN. CORNELIO CN.F. SAB. MVSAEO MANCIPI VIAE APPIAE.

SCA.Scaptia. Liuius lib. VIII. Suetonius in Auguſto 38. Feſtus in litera ſ. lapidis antiqui exemplum Romæ extat in regione Pãtheonis: C. AVFELIVS C.F. SCA. SEVERVS. & item aliud, C. GRANTANIVS SCAPTIA MACER.

SER.Sergia. Aſconius 61. antiquæ vrb. inſcr. 61. 63: 81: 165. eſt & in eodem libro 63: quatuor literis SERG.

STEL.Stellatina. Liuius li. VI. antiquæ vrb. inſc. 110. liber Appiani 150. & duabus literis ST. 239.

SVB.Suburana. Varro lib. IIII. de lin.l. Cicero etiã in agraria: quo in loco videtur corrupte legi, ab Ocriculana: cũ libri quinque manuſcripti, quos ſe vidiſſe affirmauit vir optimus ac doctiſsimus Gabriel Phaernus legatur; ab vſura nam. vnde mihi orta coniectura eſt, quam Phaernus ipſe & Octauius mens probarunt, legi poſſe, A Suburana, mutatione ferè nulla. Plinius libro XVIII. cap. III. Feſtus in litera ſ. & litera u. antiquæ vrb. inſcr. 147.

TER.Terentina. Cicero pro Plancio 263. epiſt. fam. lib. VIII. 117: Liuius lib. VI. & libro X. antiquæ vrbis inſcr. 140. 199. liber Appiani 195.336.

TRO.Tromẽtina. Feſtus in litera t. Liuius etiam libro VI. ſcripſit, Tromentina, vt opinor, non, vt impreſſum eſt, Promentina. antiquæ vrb. inſc. 107: liber Appiaui 16.177. & in lapide qui Gaietæ eſt, LATILLIO L.F. TROMEN.

VEL.Velina. Cicero ad Atticum lib. IIII. 63. in Bruto. Horatius epiſt. VI. libri I. Perſius. antiquæ vrb. inſ. 162. lib. Appiani 19.

VOL.Voltinia. Cicero pro Plancio 267. antiquæ vrbis inſcr. 155. & in antiquo lapide, qui eſt Venetiis in turri S. Vitalis, CN. NVMERIVS CN.F.VOL. FRONTO. eſt & quatuor literis VOLT. in Appiani libro 484.

VEI.Veientina. Cicero pro Plancio.

FINIS.

Lectori S.

COMMISSVM est mendum nescio qua culpa, quod hic, qua licuit ratione, corrigendum curauimus. nam in additamentis, pagina 241, illa verba, Centuria expleri non potuit, vsque ad illa, Finitima linea clauditur, abundant prorsus. sunt enim impressa in dictione AGRORVM. illa vero, quæ proxima sequuntur, hæc inquam, Quoniam autem sæpe oritur controuersia, vsque ad illa, Hæc Frontinus in libro de limitibus agrorum, transferenda sunt ad dictionem AGRORVM, & apponenda in extremo, post illa scilicet, Finitima linea clauditur: ita suum in locum restituentur, quasi suum in corpus, quæ diuulsa erant membra. Hoc erratum condonare typographiæ æquum est: in qua peccari, vel si diligentiam summam adhibeas, necesse est.